S. Hugonis epiſc. 17. Nou.
Doctrina viri per patientiam noſcitur, & gloria eius eſt iniqua prætergredi. Prou. 19.

Perfectio.

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

IV. 8. i

31.1.12.

5-10-B-7

AMBROSII

CALEPINI DICTIONARIVM,

IN QVO RESTITVENDO ATQVE EXORNANDO HAEC PRAESTITIMVS.

PRIMVM,

Non ſolum illud curauimus, quod ab omnibus iam ſolet, vt adderemus quamplurima; ſed etiam, quod nemo hactenus fecit, vt multarum dictionum obſcuram ſignificationem aperiremus: Deinde cum exempla quædam Calepinus adduxerit, quæ nunc in libris emendate impreſſis aliter leguntur, ea ſuſtulimus, & aptiora repoſuimus: Præterea, cum totum dictionarium ex multiplici impreſſione redundaret erroribus, ad eos libros, qui citabantur, crebro recurrimus, veramq; lectionem, inde petitam, Calepino reſtituimus: Poſtremo, in Græcis dictionibus male affecta quamplurima ſanauimus.

Additamenta Pauli Manutii,

Tum ad intelligendam, tum ad exornandam linguam Latinam, quædam etiam ad Romanarum rerum ſcientiam vtiliſsima.

CVM PRIVILEGIIS.

68
8 F
3

AL DVS

VENETIIS, M. D. LXIII.
APVD PAVLVM MANVTIVM, ALDI F.

PAVLVS MANVTIVS

Aloyſio Garzonio S. D.

CONSTARE tibi puto, Aloyſi Garzoni, cum ad res præclaras natus homo ſit, quippe qui ſolus ex omnibus animantibus munere rationis ac mentis excellat, nullam tamen artem eodẽ tempore & inuentam ſimul eſſe, & abſolutam. omnes humili tenuique ab initio profectæ, paulatim quaſi per gradus aſcendentes, ad id, quod ſummum uidetur eſſe, peruenerunt. hoc & in litteris accidit, maximeq; quibuſdam in libris, qui eiuſmodi ſunt, ut ſemel atque iterum aucti, locupletari tamen, atque ornari deinde poſsint. quo ex genere bonum fatum Calepinus ſortitus eſt, cui quotidie fere omnes homines de ſuo largiantur. certe enim illius dicti onarium, quod nunc emittimus, non tam auctoris induſtria, quàm aliorum labore ſtudioq; in tantam altitudinem excreuit. unum tamen deſidero, quòd ij, quibus illud propoſitum fuit, ut in hunc librum quamplurima congererent, id ipſum, quod fecerunt, ut adderent, facere conſideratius diligentiusq; potuerunt. quorſum enim in herbarum montiumque nominibus colligendis diligentes ſumus: uerba autem Latinæ linguæ illuſtria maxime ac ſignificantia, quæ neſcire nemo vult, in augendo Calepino negligimus? ergo ipſi hoc potiſsimum ſpectauimus: & opinor tantum præſtitimus, quantum qui hoc dictionario cum alijs dictionarijs conferendo cognoſcet, non dubito quin de hac opera nobis & faueat, & bene precetur. non enim libet hic commemorare, quæ quibus in uerbis ſint a nobis addita: nam ſexcenta ſunt, neque ſumpta ex apertis aliorum librorum indicibus, ſed ex ijs Latinæ linguæ fontibus, ad quos peruenire cuiuis non licet. vtrum autem ipſi peruenerimus, res ipſa indicet. in eo etiam ab aliorum inſtituto diſcrepauimus, quòd alij tantum, ut addant, quæ utilia putant, elaborant; nos etiam, quæ non vtilia ſunt, & diſcendi cupidis contraria, quæ ſcilicet Calepinus ipſe non recte percepit, hæc inquam, dedimus operam, ut de libro, tanquam de tritico lolium, eximeremus. addidimus, mutauimus, ſuſtulimus, prout res poſtulauit. dictiones certe Græcas, ex multiplici lectione deprauatas, ut eſt fere, niſi diligenter caueas, corruptrix librorum typographia, tam multas correximus, ut, quod fabuloſum eſt, nos dicere ἱστορικῶς poſsimus, Augeæ ſtabulum a nobis eſſe repurgatum. Noſtrum etiam in hoc opere proprium illud putamus, quòd, cum alij in addendo ſupra modum curioſi fuerint, ut liber excreſceret; nos contra, ne quid præter rem adderemus, ſuperſtitioſi fuimus, nec minus in reſecando diligentes. ut in dictionibus Græcis, Latinarum ordini inſertis, uel potius intruſis, multas, quaſi de alieno loco, migrare coegimus. exempli gratia, inter Latinas dictiones quem locum habere potuit catabathynus, aut hodœdocus, aut pſeudonymus, & huiuſmodi, quæ a Latinis ſcriptoribus Latine pro exemplo adducta minime reperias. quæ propemodum innumerabilia ſuſtulimus, eodem iure quo Latina uocabula de Græco dictionario tolleremus. Et quoniam hoc volumen, ob uariam infinitamq; doctrinam, multorum per manus circunfertur: facile futurum putaui, ut, ſi tibi a me inſcriptũ exiret, ſignificationem multis daret amoris erga te mei. nam ut omittam merita in me tua, quæ nulla unquam delebit obliuio, tui me ſuauitates ingenij, tua me ſumma humanitas, ſingularis probitas, eximia ad colendam uirtutem animi propenſio ad amandum alliciunt. non enim ideo mihi carus es, quia ſis Venetæ reip. omnium ampliſsimæ, a ſecretis, aut quia

nunc una cum uiro clariſsimo, omnibusq; uirtutibus ornatiſsimo, Michaele Suriano legato, particeps & miniſter conſiliorum omnium ad Philippum, Hiſpaniæ regem, ſis profectus: ſed, quia talem te præſtas, ut & hæc tibi admodum ampla atque honorifica munera iure deferantur, & egregijs animi tui bonis maiora quoque debeantur. Sit igitur hic liber & tibi, & reliquis argumẽtum beneuolentiæ meæ, teſtimonium iudicij, grati animi, non omnino quale uelim, ſed quale poſſum hoc tempore, monimentum. tu autem iſtam præclaram in nos uoluntatem conſerua: & quo inſtituiſti curſu, per directam, maximeq; expeditam, ac certam litterarum uiam ad gloriam contende. quod ego quidem, qui tuos ſenſus, tuos ad laudem impetus optime teneo, ita opto, ut ſperem, ita ſpero, ut futurum mihi perſuadeam. idque etiam reliquis prædicare non deſino.

DICTIONARIVM

Ambroſii Calepini,

MVLTARVM VOCVM EXPLANATIONE

AVCTVM,

ET MVLTARVM ITEM CORRECTIONE.

RESTITVTVM.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

DE LITTERA A.

A Nomen eſt litteræ primæ Hebræis, Græciſque, & Latinis Hæc aſpirationem accipiens Interiectio fit, quæ pars humanorum affectuū expreſſiua eſt: qui fere contentiore uoce, quod proprium aſpirationis eſt, efferuntur. Aſpiratur itaque Ah interiectio in fine præter uocalium morem: quod fit propter afflatum pronunciandi, & differentiam præpoſitionis. Et modo admirantis eſt, ut apud Plautum: Ah quid ais? Modo dolentis, ſeu commiſerantis eſt. Virgilius prima Egloga: Spem gregis, ah ſilice in nuda conixa, reliquit. & alibi: Ah tibi ne teneras glacies ſecet aſpera plantas. Ah, flentis, inquit Donatus. Terentius in Adel. Ah me miſeram. Ah, indignantis ſibi ipſi, & ſe ipſum arguentis. Terentius in And. Ah, ut tandem ſenſi ſtolidus. Ah, deſiderij. Plaut. in Aſi. Ah quanto amplius ualerem, ſi hic maneres. Ah, indignantis & ſtomachantis alteri cum reprehenſione. Terc. in And. Ah, tantam ne rem tam negligenter agere? Ah, obiurgantis. Terent. in And. Ah quanto ſatius eſt te id dare operam, Qui iſtum amorem ex animo amoueas tuo. Ah, abnegantis. Terent. in And. Ah, ne me obſecra. Ah, increpantis cum indignatione. Ter. in Eunuc. Ah, rogitare? quaſi difficile ſit. Ah, reclamantis, aut contradicentis. Ter. in Hecy. Meū receptas filium ad te. B. ah. Vbi Donatus: Ah, quod falſum eſt, reclamauit meretrix ſtatim: & uoluit contradicere, ſi permitteret ſenex. Ah ah, ſuſpirantis. Plau. in Milo. ah ah, cum uenit in mentem mores ut mihi mutandi ſient. Eſt & A, præpoſitio, ſed ſine aſpiratione, ablatiuo ſeruiens. & ratio eſt, quoniam deſcendit a Græca ἀπὸ, remota ultima ſyllaba πὸ, remanetq; in Latino pſile eadem: ſi enim aſpiraretur, eſſet contra Græcam doctrinam. Et non ſolum A, præpoſitio uenit a Græco, ſed etiam Ab: quoniam ἀπὸ excludit o, præſertim in colliſionibus uocalium, & remanet ἀπ' id eſt, ap: ſed π etenim uertitur Latine in b, ſuam mediam, & dicitur ab. Eadem ratio eſt Abs: quarū trium eadem prorſus ubiq; eſt ſignificatio, motus ſcilicet de loco: hoc ſolo differentibus, quòd A nunquam coniungitur cum dictionibus incipientibus a uocali: Ab uero cum omnibus iis, & præterea cum l, & r, duabus liquidis, & i, conſonantis locum tenente: ut, ab lege, ab rege, ab Ioue (licet apud Liuium cum alijs quoque conſonantibus coniunctum legamus) & Abs cum t, & q, ut, abs Tullio, abs quolibet. Quæcunq; igitur de A, eadē & de Ab, & Abs, quantū ad ſignificationem attinet, dici & poſſe, & debere eſt putandum. A, uel ab, iūctum cum uerbis paſſiuis, cauſſam efficientem, ſiue (ut loquuntur alii) perſonam agentem ſignificat. Quint. lib. 12. cap. 1. Fabricius reſpondit a ciue ſe ſpoliari malle, quam ab hoſte uenire. Ponitur poteſt hic ablatiuus in datiuum. Virg. Aene. 1. neque cernitur ulli, id eſt, ab ullo. Significat autem A interdum Poſt (μετὰ cum accuſatiuo, & ἀπό.) Cic. de Sen. Cuius a morte hic tertius & triceſimus eſt annus. hoc eſt, poſt cuius mortem. Sic dicimus, A coitu, a partu, a tergo, a funere, a cōmeatu: quod eſt, Poſt coitum, poſt partum, poſt tergum, ὄπισθεν, κατόπιν, poſt funus, poſt commeatum. Liuius 3. ab Vrbe: Neque hoſtium a tergo incurſum uidit. Sue. in Cæſare: Plebs ſtatim a funere ad domum Bruti & Caſſij cum facibus tetendit. hoc eſt, poſt celebratas exequias. Idem in Tiberio: A commeatu caſtra repetentes. Sic A ſomno: id eſt, poſt ſomnum. Dicimus quoque. & A rege: hoc eſt, poſt regem: ſiue, ſecundus a rege. Liuius: Si dignum, qui ſecundus a Romulo numeretur, crearitis. Quandoque ſignificat De. Teren. A uilla mercenarium uidi. Sueto. in Veſpaſiano: Alterum ad Iuniam Caluinam a gente Auguſti pertinere dicebat. pro, de gente. Martialis: Ipſam protinus a uia ſalutes. Quandoque habet uim defenſionis, & ſignificat Pro (ὑπὲρ cum genitiuo) Cicero in Bruto: Nemo contra ciuium perditorum dementiam a ſenatu, & a bonorum cauſſa ſtetit conſtantius. A ſenatu, ait: &, A cauſſa bonorum: id eſt, Pro partibus ſenatus & bonorum: hoc eſt, ſenatui ſtuduerit, & fauerit, eumq; tutatus fuerit. Idem pro Cluentio: Non modo dicendi a reo, ſed ne ſurgendi quidem poteſtas fuit. quod eſt, pro reo. Sic dicimus, A quæſtionibus, a teſtibus, a uoluntate: quæ locutio creberrima eſt apud idoneos auctores: quaſi defenſor quæſtionum, teſtium, & uoluntatis alterius. Item in officijs & dignitatibus ſignificandis plurimus eius uſus eſt: ut, A ſtudijs dicitur eſſe, qui pro eruditione & doctrina ſua præeſt ſtudijs alicuius, ptīa principis: Ab epiſtolis, ὁ ἐπὶ τῶν ἐπιστολῶν: A rationibus: A libellis, ὁ γραμματεὺς προϊστάμενος τῶν ἱκετηριῶν, qui epiſtolis, rationibus, libellis ſupplicibus præeſt. Suet. in Claudio: Polybium a ſtudiis, Narciſſum ab epiſtolis, & Pallantem a rationibus. A caliculis, ὁ πρὸς τοῖς κύλιξι, qui præeſt caliculis, quæ ſunt uaſa potoria. A commentarijs, qui præeſt commentariis: hoc eſt, qui in cōmentarium cuſtodias refert, & ueluti diarium cuſtodiarum conficit. Hunc Aſconius Pedianus commentarienſem uocat. A manu ὁ ἐπὶ τῶν ἐπιστολῶν γενόμενος, dicuntur ſcribæ, quorum manu ad literas ſcribendas principes uti ſolent. Sue. in Cæſ. Philomenem, a manu ſeruum, morte puniit. Idem in Veſpaſiano: Cænidem, a manu dilectam quondam ſibi, reuocauit in contubernium. Hi alio nomine ad manum dicuntur. Cic. li. 3. de Orat. Licinium ſeruum ſibi Gracchus habuit ad manum. Amanuenſes eos Suetonius uocat. A memoria, ὁ ἐπὶ τῆς μνήμης τοῦ βασιλέως, cuius officiū eſt ſuggerere principi res obeundas, & in memoriā illius reuocare ex præſcripto. A pedibus uocantur, quorum pedibus ad eundum utimur. Cicero ad Atticum: Pollicem, ſeruum a pedibus. Et ſciendum, A pedibus per omnes caſus eadem terminatione dici. Recte enim interrogaueris: quid agunt a pedibus? Intelligitur ibi, ſerui a pedibus. Miſi a pedibus: Dedi a pedibus meis. Hi etiam Circumpedes uocantur. Vnde ait Agretius: Circumpedes ſunt obſequia ſeruorum: Antepedes, amicorum. Cicero: Circumpedes, homines formoſos, & literatos. A pugione, dicitur, qui principis pugionē geſtat, eiq; ſemper præſto eſt. Lampridius in Comm. Libertinus, qui a pugione appellatus eſt. Multa ſunt alia huiuſmodi nomina. A punctis, qui præeſt reditus aquariorum, ut eſt apud Frontinū lib. 2. de aquæduc. A ſecreto, ſiue a ſecretis, qui eſt ſecretarius, particeps ſecretorum, ὁ ἐπὶ τῶν ἀπορρήτων. Budæus: A ſecretis ſunt, qui ab ore principis imperata recipiunt diplomatū ſubſcribendorum, dictorumq; quæ in conſilio ſelecto decerni ſolent. A uoluptatibus, qui ſtudium habet comminiſcendi uoluptates ad principem oblectandū. unde olim Xerxes edixit ſe præmium daturum ei qui nouum uoluptatis genus repeririſſet. Suet. in Tib. officiū inſtituit a uoluptatibus, præpoſito equite Romano. A, uel Ab motum a loco ſignificat: ut, A uilla redeo, ab agro, uel ab agris: Venio ab urbe, ab Italia. Virgi. 2. Aen. Argiua phalanx inſtructis nauibus ibat A Tenedo. Idē in 1. Maia genitum demiſit ab alto. Aliquando pro Contra ponūtur. Vir. in Melibœo: Teneras defendo a frigore myrtos. Cice. pro Fonteio: A quo periculo defendite iudices ciuem fortem Pli. libro uigeſimo, capitulo decimoſeptimo. Veſtes quoque a tineis defendit. Quandoque pro Per. Plaut. in Rud., Ab ſe cautio tua ſit. i. per ſe, ac ſuo unius teſtimonio. Idem in Bacch. Ab transenna, id eſt, per transennam. Quandoque pro Præter, ſiue Contra: unde Ab re, ſignificat, præter, ſiue contra utilitatem, aut ſine utilitate. cui contrariū eſt, E re, id eſt, ad utilitatē. Sæpius autem uſurpatur cum particula negatiua. Plau. in Aſi. Haud ab re

aucupis. Plinius libro trigeſimotertio capit. 8. Id quod notaſſe, haud ab re eſt, id eſt, non utile. Ab re, pro fruſtra. Plautus in Trin. Ab re conſulit. Ab re orare. Plautus in Capt. Ab re ne quid ores, id eſt, ne quid ores alienum ab honeſtis moribus. Nō ab re. Suetonius in Auguſto: Non ab re fuerit, ſubtexere, id eſt, non alienum a propoſito. Liuius. Haud ab re duxi. A uel Ab, pro, quod pertinet ad. Cicer. pro Rab. Quorum impunitas fuit non modo a iudicio, ſed etiam a ſermone. Idem ad Att. Sumus imparati cum a militibus, tum a pecunia. Idem de Orat. & ipſe conticuit, & a ceteris ſilentium fuit. pro quod ad iudicium, ad milites, ad pecuniam, ad ceteros pertinet. Plautus in Epid. A morbo ualui, ab animo æger fui, id eſt, quod ad morbum, quod ad animum pertinet. Idem in Curcul. a me pudica eſt. pro, quod ad me attinet. Huc pertinent & hæc, Ab animo perit, Ab re perit, Ab animo ocioſus, Ab ingenio improbus, Doleo ab animo, Doleo ab oculis, & ſimilia apud Plaut. ac Terent. Accipiuntur etiam A, uel Ab, pro uerſus. Plin. libro 33. Quod a ſole fuit, in ijs melius, quàm quod a terra. pro, uerſus ſolem: & uerſus terram. Idem libro 2. cap. 46. ab Oriente æquinoctiali Subſolanus, ab Oriente brumali Vulturnus. Dicitur & A parte, pro eodem Plin. libro 13. cap. 15. Laudatiſſimo a parte Aquilonis. A, uel Ab, præterea cum ablatiuo perſonæ, eleganter domicilium ſignificat ut, A iudice uenio, hoc eſt, a domo iudicis. Teren. in And. Vnde eſt? My. a nobis, id eſt, a domo ueſtra. Ibidem: Myſis ab ea egreditur. Sic a me, a milite, a Glycerio, apud eundem. Ab eo, pro eius. Teren. in Eun. Ab eo gratiam hanc inibo. ubi Donatus: Hæc eſt locutio, Gratiam ab eo inibo, pro, Eius gratiā merebor. nam, ab eo, amat Terentius pro, Eius, ponere: ut in And. Hæc animaduertenda ab eo iniuria eſt, id eſt, eius iniuria. Sunt & aliæ harum præpoſitionū ſignificationes, cuiuſmodi ſunt, quæ ſequuntur. Cæſar, a millibus paſſ. circiter duobus. Romanorum aduentum expectabat. Pro interuallo duum mill. paſſ. Idem: Poſitis caſtris a millibus paſſuum quindecim. Ab aliquo legare. Cice. pro Cluen. Itaque ei teſtamento legat grandem pecuniam a filio, a ſecundo hærede nihil legat. Subintellige tradendam. A lenone manu aſſerere, apud Plaut. in Perſa. Hæc de ſignificatione & uſu harum præpoſitionum A, & Ab, ceteris dictionibus appoſitarum. Compoſita uero ſcias ſeparationem ſignificare & priuationem: ſolumque A, cum m, & u, conſonante connecti, ut amoueo, amens, auello: Ab, cum a, d, e, f, i, l, n, o, r, & u: ut, abactor, abduco, aberro, abfore, abiuro, ablacto, abnuo, aborior, abrogo, abundo (notantur auſero, & aufugio: in quibus b, euphoniæ cauſſa mutatur in u) & ſignificat fere priuationem, ut abſimilis, non ſimilis. Nonnunquam ſeparationem, ut in ablacto, aufugio. Ponitur interdum pro extra, ut abduco. Et pro contra, ut abuſus, contra uſum. Aliquando ſuperflua eſt, ut apud Liuium: Supplementum ab Roma abduxerat. Abs uero componitur cum c, q, & t, ut abſcondo, abſque, abſtineo. ſignificat quoque retractionem in partem poſteriorem, ſicut in abſtraho. & aliquando priuationem, ut in abſtemius, quaſi ſine temeto. Quin & hoc ſciendum, has præpoſitiones A, ſiue Ab, & Abs, non ſolū motum è loco, ſed etiam a tempore ſignificare: &, ut, uti, cum dico, Profectus ab Italia Baſileam ueni, ſignifico me iter incœpiſſe ab Italia. a, & ab, interdum per, cum, declarantur, ſeruiuntque tempori ſignificando, ut a paruo te noui, hoc eſt, cum adhuc paruus eſſes. a puero me noſti, cum adhue eſſem puer. a pueris, ſiue a paruis una uiximus, cum adhuc eſſemus pueri. Sic dicimus, ab adoleſcentia, ab adoleſcentulo, a cunabulis, ab incunabulis, ab ineunte adoleſcentia, ab initio ætatis, a paruis, a prima ætate, a prima adoleſcentia, & a puero paruulo. Cic. 2. de finib. Tua erga me, & erga philoſophiam uoluntate ab adoleſcētia ſuſcepta. Idē pro Quinctio. Nam qui ab adoleſcentulo quæſtum ſibi inſtituiſſet ſine impedio. Plautus Pſeud. Quid ſapit? Ch. uſque a cunabulis, id eſt ex quo eſſet adhuc in cunabulis. Liuius quarto ab urb. ab incunabulis imbutum odio Tarquiniorum. Plaut. Trinummo. ab ineunte adoleſcentia, tuis ſeruiui ſeruitutem imperiis. Cice. ad Sulp. lib. 4. epiſto. 5. Terent. And. Quæ incœpta a paruis cum ætate accreuit ſimul. Cic. lib. 1. epiſto. a prima ætate me omnis & ars, doctrina liberalis, & maxime philoſophia delectauit. Idem ad Lentul. epiſto. lib. 1. epiſto. 9. Refero me ad manſuetiores muſas, quæ me maxime, ſicut iam a prima adoleſcentia delectarunt. Plaut. in Merc. Seruum una mittit, qui olim a puero paruulo mihi pædagogus fuerat. a, uel ab, pro per, Cic. lib. 3. de legi. Cui ne reditus quidem ad bonos, ſalutem a bonis potuit afferre, ideſt per bonos. Idem pro Milone. Adde caſus, adde incertos exitus pugnarum, Martemque communem, qui ſæpe ſpoliantem iam, & exultantem euertit, & percutit ab abiecto, id eſt per eum, qui abiectus eſt, & proſtratus. a, uel ab, pro uerſus, Plin. lib. 33. ca. 8. Quod a ſole fuit in iis melius, quàm quod a terra. pro uerſus ſolem, & uerſus terram. Cic. ad Brut. 10. firmos omnino, & duces habemus ab occidente, & exercitus. a, pro erga, Cicero pro Sex. Roſcio Amer. præeſt huic quæſtioni uir, & contra audaciam fortiſſimus, & ab innocētia clemētiſſimus. id eſt erga innocētes.

ABACTI, ἀπωδίγγτες, dicebantur magiſtratus: qui coacti depoſuerant imperium. Feſtus.

ABACTORES, ἀβακτῶρες, qui ſint, quære in dictione Abigeus.

ABACTUS, a, um, ab abigor, ut, abacti greges, *Cacciato*, furto, aut per uim abducti. Cic. 4. Verr. Greges nobiliſſimarum equarum abactos. Liui. 4. ab Vrb. Prædæ abactæ hominum, pecorumq;. Additur quandoque & ablatiuus, furto. Pli. li. 8. cap. 51. Compertum, furto abactos, remeaſſe. Abacta nox, pro exacta. Virg. octauo Aeneid. Medio iam noctis abactæ Curriculo. Abactus, us, ui, uerbale, pro uiolenta expulſione. Plin. in Panegyr. abactus hoſpitium.

ABACULI, *Segni da far conti, detti ferlini, o ragionati*: ἀβάκια, calculi erant, quibus utebantur ueteres in diſputatione ſupputationeque numerorum. Plin. lib 36. cap. 26. calculi, quos quidam abaculos appellant.

ABACUS, p. c. *Caſſa da riponerui dentro i uaſi, come di uetro, d'oro, d'argento, & ſimili.* ἄβαξ, κος, in quo res deponuntur, ut eſt coquorum tabula, in qua receptacula eduliorum exponuntur: uel potius id ſcrinij genus eſt, ſuper quod argentea uaſa exponi ſolent. Iuuen. urceoli ſex, Ornamentum abaci. Cice. 6. Verr. Ab hoc iſte abaci uaſa omnia abſtulit. Eſt item tabula calculatoria, in qua numeros, qui deleri ſubinde poſſint, ducimus: item quæ depingendis deſignandisq; apta eſt formis, ut in qua mathematici lineas ſuas & numeros & figuras deducunt. de quo Perſius: Nec qui abaci numeros, & ſecto in puluere metas Scit riſiſſe uafer. De eodem & Apuleius in Magia: ueteres menſam Pythagoricam appellabāt. Itē ꝓ ipſa ſupputandi peritia, λογιστική, ponitur. Planities quoque è marmore, uel ſtructura facta ad ſeſſum habilis, hoc nomine appellatur. Sunt præterea abaci columnarum ornamenta, hoc eſt, tabulæ quadræ, quæ ſupponūtur epiſtyliis, de quo Vitruu. l. 13. c. 1.

ABAGIO, *Prouerbio*, παροιμία, pro eo quod nos, una litera immutata, adagionem dicimus. Varro lib. 6. de lingua Latina.

ABALIENO, nas, *Rimuouo*. ἀπαλλοτριόω, penul. prod. quod noſtrum erat, alienum facere. Abalienationis duo genera ponit Cicer. in Topicis, hoc modo: Abalienatio eſt eius rei, quæ mancipi eſt, aut traditio alteri nexu, aut in iure ceſſio inter quos ea iure ciuili fieri poſſunt. Quæ uerba exponens Boethius inquit: Omnes res quæ abalienari poſſunt, ideſt, quæ a noſtro ad alterius tranſire dominium poſſunt, mancipi dictæ ſunt. Mancipi res ueteres appellabant, quæ ita abalienabantur, ut ea abalienatio, quadam nexus fieret ſolennitate. Cicer. de Lege Agraria: ut agros uectigales populi R. abalienaret. Abalienari beneuolentiam dixit Cic. lib. 2. de Orat. beneuolentiam conciliant, abalienantq; ab iis. Abalienare aliquem a ſe, alienum a ſe facere. Cic. Lentulo, fam. lib. 1. Qui a ſenatu hominem clariſſimum abalienauerunt. Quandoque pro diſiungere, & ſeparare ponitur. Plau. in Curcu. Niſi mors meum animum abs te abalienauerit. Idem in Mil. crucior, a uiro me tali abalienarier, Abalienare, & retinere contraria. Cice. ad Lent. li. 1. Quanquam eſt incredibilis hominum peruerſitas; qui nos, quos fauendo in communi cauſſa retinere potuerunt, inuidēdo abalienarunt. Hinc abalienatus: Cic. in Verr. 6. Abalienati ſcelere iſtius reges amiciſſimi.

ABAMBULANTES, abſcedentes. Feſtus.

ABAMITA, tæ, pen. cor. ſoror abaui. ex lib. 3. Inſtitutionum.

ABANA, pen. cor. fluuius Damaſci, qui in radicibus Libani exortus, in Syriacum effunditur mare.

ABANETH, p. c. cingulum ſacerdotale, ſicut docet Hierony. polymita arte ex cocco, purpura, hyacinthoq; contextum, ita ut flores atq; gemmæ in eo uiderentur eſſe diſtinctæ.

ABARIMON, Scythiæ regio, in qua ſilueſtres & feri homines degunt, auerſis poſt crura plantis, maxima uelocitate. Pli. l. 7. c. 2.

ABAS, antis, ἄβας, αντος, per unum b, nomen Argiuorū regis, Lyncei ex Hypermneſtra coniuge filij, hominis bellicoſi, & acerrimi ingenii, & regnauit annis 23. ut inquit Euſeb. Fuit item Troianus quidam nobilis, comes Aeneæ. Virg.

ABATOS, pen. cor. *Luogo oue ſalire non ſi poſſa.* Latine inacceſſus, ab ἀ priuatiua, & βαίνω, id eſt, uado: unde loca, ad quæ non datur acceſſus, dicuntur ἄβατα: Latini uocant inuia, ſiue auia. Quo nomine dicta eſt & inſula in extremis Aegypti, in palude Memphitica poſita: quòd ad illam propter limi & papyrorum copiam difficillimus ſit aditus. Lucan. lib. 10. Hinc Abaton, quam noſtra colit ueneranda uetuſtas, Terra potens. Hoc nomine etiam uocatus eſt locus ultra Aegyptum & Aethiopas, iuxta paludem, quam Stygem uocant.

ABAVUNCULUS, abauiæ frater. ex lib. 3. Inſtitutionum.

ABAVUS, *Il terzo auo*, ἀπόπαππος, p. c. dictus eſt pater pro aui, quòd non longe abſit ab auo. Sic Abauia, ἀπομάμμη mater proaui. Ci. de claris Orat. Duorum abauorum illuſtre nomen.

ABAX, abacis, ἄβαξ, idem eſt quod Abacus, hoc eſt, menſa uel tabula, in qua aliquid deponitur, quales ſunt menſæ coquorum, in qua diſci, aliaq; id genus exponūtur. Item tabula calculatoria, in qua logiſtæ numeros delentes, & Mathematici lineas ſuas ducunt. Itē tabula quadrata, quæ epiſtyliis columnarum ſupponitur. Sunt

præterea

præterea Abaces, uaſa quædam uiliora, in quibus pretioſiora reponuntur. Horum meminit Iauol. in l. hære. de Legat. 3. Cui Corinthia uaſa legata eſſent, huic abaces quoque eorum uaſorum cauſa paratas deberi, Trebatius reſpondit. Labeo autem id non probat, ſi eas abaces uaſorum numero teſtator habuit. Proculus uero recte ait, ſi æneæ quidem ſint abaces, non autem Corinthiæ, non deberi. Hinc deducitur diminutiuum Abacion, ἀβάκιον, idem ſignificans quod Abaculus, id eſt, paruus Abax. Ammonius tamen ita diſtinguit, ut Abax ſit menſæ genus in triclinio, ubi uaſa omnia generis exponi ſolent: Abacion uero tabula illa calculatoria, in qua uel numeros, uel lineas ſubinde deleſiles ducimus.

Abdera, ἄβδηρα, τὰ, pe. pro. urbs Thraciæ, Democriti philoſophi, & Protagoræ ſophiſtæ patria: quam Diomedis ſoror condidit, & a ſe cognominauit. Ouidius: Aut te deuoueat certis Abdera diebus. Quidam autumant dici ab Abderto, Herculis delicijs, a Diomedis equis dilacerato, cum pugnaret cum Hercule. hæc poſtea collapſa, Clazomene, a Clazomenijs ex Aſia uenientibus, qui eam ampliore forma reſtituerunt, uocata eſt. Sciendúm, ab Ephoro dici Abdera, numero plurali tantum. Eſt etiam Abdera nomen ciuitatis in Hiſpania.

Abderitae, ἀβδηρῖται, populi Thraciæ, qui cum a muribus, ac ranis uexarentur, coacti ſunt natale ſolum relinquere, & alió migrare. Hos Caſſander, ſedibus in ultimis Macedoniæ partibus conceſſis, ſuſcepit.

Abdico, cas, *Priuare di heredità, & diredare, &* ἀποκηρύττω, pen. cor. quaſi longe dico, amoueo. Vnde Abdicare filium dicimus, bonis priuare, dum pater adhuc uiuit. Exhæredatio uero poſt mortem patrum proprie fieri dicitur. Valla lib. 5. Alij ſic: Abdicat filium, qui priuat eum iure filij: exhæredat filium, qui tantum ſubmouet ab hæreditate. itaque quiſquis abdicatus eſt, idem eſt exhæredatus, non contra. Quinct. li. 7. cap. 7. Abdicationum formæ ſunt duę: altera criminis perfecti, ut ſi abdicetur raptor: altera imperfecti, uelut pendentis, & adhuc in conditione poſiti: quales ſunt, in quibus abdicatur filius, quia non pareat patri. Et Abdicare eſt renunciare, quod pertinet ad magiſtratum, *ἀπειπεῖν τὴν ἀρχὴν, καὶ ἐξόμνυσθαι, καὶ παραγγεῖλαι τὴν ἀρχήν*. Dicimus autem, Abdicare magiſtratu quempiam, pro, deponere magiſtratum: Id quod etiam, Abrogare alicui magiſtratum, dicitur. Cic. 2. de Natu. Deo. Augures rem ad ſenatum: ſenatus, ut abdicarent: conſules abdicauerunt. Et Abdicare ſe magiſtratu. Liu. 2. ab Vrbe: Abdicauit ſe conſulatu. Cæſ. 3. bel. Ci. Dictatura ſe Abdicat. Cice. in Cati. Cum ſe prætura abdicaſſet. Abdicare ſe tutela, libertate: pro deponere. Cic. ad Att. lib. 6. tutela cogito me abdicare. Idem: Eo die non modo conſulatu, ſed etiam libertate ſe abdicauit. Abdicare aliquid. Pli. li. 20. cap. 3. Democritus rapum abdicauit. hoc eſt, omnino ex ciborum uſu ſuſtulit. Græce ἀποθέσθαι, ἀποδοκιμάζειν. Idem lib. 33. ca. 1. Vtinam poſſet è uita abdicari aurum. Item repudiare, *ἀπείπασθαι*. Tere. Recuſat nuptias, generum abdicat. Abdicare item in alio genere loquendi, pro reijcere. Pli. li. 15. ca. 30. Laurus abdicat ignea crepitu. Abdicatio: quæ opponitur adoptioni. Pli. l. 7. cap. 45. Abdicatio Poſthumi Agrippæ poſt adoptionem. Abdicatio magiſtratus, cum magiſtratus ipſe deponitur. Liu. 6. ab Vrb. Amotus abdicatione dictaturæ terror.

Abdico, cis, pen. cor. xi. ctum, *Laſciar da parte*, reijcio: augurale uerbum. Cic. lib. 1. de Di. Cum eu quatuor partes uineam diuiſiſſet, treſq; partes aues abdixiſſent, quarta parte in regiones diſtributa, mirabili magnitudine uuam inuenit.

Abditiuus, a, um, pen. pro. a participio abditus: nunc, ut opinor, obſoletum. Feſtus: Abditiui, Abortiui.

Abdo, dis, didi, ditum, *Naſcondere*, κρύπτω, ex ab & do, ſignificat abſcondo, occulto, habet autem uarium uſum, & conſtructionem. Abdere aliquid. Pla. in Trinum. ſcapulis ſtultitiam abde. Abdere ſe aliquo; eſt, latendi gratia ſe in aliquem locum recipere, & fere cum accuſatiuo, & præpoſitione in, conſtruitur. Cic. Curio lib. 7. fam. Abdo me in bibliothecam. Idem Planco lib. 13. fam. Abdidit ſe in intimam Macedoniam. Quandoque nullo expreſſo loco, ut in illo Virg. 2. Aen. de Helena. Abdiderat ſeſe, atque aris inuiſa ſedebat. Abdere intra, uel ſub, cum accuſatiuo. Liu. 2. ab Vrbe Abdito intra ueſtem ferro. Cice. 2. Tuſc. Audiſne hæc Amphiarae ſub terram abdite? Abdere ſe in tectis. Liu. 1. ab Vrbe. Se in ſuis quiſq; tectis abdiderunt. Abdere ſub, cum ablatiuo. Liui. 1. ab Vrbe: Cultrum ſub ueſte abditum habebat. Aliquando ſubauditur, in, præpoſitio. Virg. 3. Georg. Abde domo. ubi Seruius, Abde domo, in domo: nam ſi aduerbialiter uellet loqui, domi diceret. Abdere ſe ex. Plau. in Pſeu. Ea conſpectu heri ſui ſi ſe abdiderunt, luxuriantur. hoc eſt, latenter ſe amouerunt. Abdere ſe literis, & in literas. Cic. pro Archia, ſi qui ita ſe literis abdiderunt, hoc eſt, ita ſe, ſtudendo, penitus ab hominum conſpectu atque frequentia remouerunt. Eſt autem, literis, datiuus. Idem Volum. lib. 7. fam. Me totum in literas abdere. Abdor, paſſi. condor, occultor. Plin. lib 9. cap. 8. Abduntur circa Canis ortum. Hinc abditus particip. & abdite aduerbium. Cicer. 4. in Verr.

Abdomen, pen. pro. *La graſſa ouer ſongia de gli animali*, ἦτρον, pinguedo, quæ ſpinæ adhæret, & in qua renes iacent, dictum, quòd abditum ſit. Iuuen. Montani quoque uenter adeſt abdomine tardus. Celſ. lib. 4. ca. 1. Ab ilis ab pube abdomen ſurſum uerſus ad præcordia peruenit: ὑπογάστριον autem a Græcis nominatur. Pli. lib. 11. cap. 37. Porcæ ſumen antiqui abdomen uocabant. tranſlate ponitur pro gulæ uitio. Cic. pro Sextio, manebat inſaturabile abdomen: copiæ deficiebant. Sic Latine dicas abdomini indulgere, abdomini inſeruire, abdomini operam dare. abdomini natus, id eſt uentri, & gulæ. Ci. in Piſonem. Ille gurges, atque helluo, natus abdomini ſuo, non laudi, atque gloriæ. abdominis uoluptates. Idem in Piſo. Solet in diſputationibus ſuis oculorum, & aurium delectationi abdominis uoluptates anteferre.

Abduco, cis, pen. pro. *Togliere per forza*, ἀπάγω, a loco duco. Abducimus aliquem, cum eum alicunde nobiſcum ducimus, cui contrarium eſt adducere. & quemadmodum de pecoribus Abigere dicitur, ita de hominibus Abducere. Abducimus autem ſine ui, aut per uim: Sine ui. Ter. in Eun. me conuiuam ſolum abducebat ſibi. Cice. 2. de Finib. Maiores noſtri ab aratro abduxerunt Cincinnatum illum, ut dictator eſſet. Per uim. Cic. 5. Verr. Omne inſtrumentum diripuit; familiam abduxit. Idem 7. Verr. Naue a prædonibus abducta. Teren. in Adel. Me inuito abduxit meam. Abducere ui, aut per uim. Cice. 5. Verr. Tertiam Iſidori mimi filiam, ui abductam a Rhodio milite. Liui. 2. ab Vrbe, Conſulatibus negocio dato, ut collegam per uim, ſi aliter non poſſent, de foro abducerent.

Abducere in aliquem locum. Ter. in Adel. Credo abductum in ganeum aliquo. Abducere in ſeruitutem. Cæſ. 1. bel. Gallo. agri uaſtari, liberi eorum in ſeruitutem abduci, oppida expugnari. Abducere, pro auertere, auocare, remouere. Cic. 5. de Finib. Democritus dicitur oculis ſe priuaſſe, ut quamminime animus a cogitationibus abduceretur. Abducere quempiam fide, pro reuocare a fide præſtanda. Cice. pro L. Flaccum ſibi dare cupiiſſe, ut fide ſe abduceret, ſeſtertium millies. ſubaudienda eſt præpoſitio a. Abducere aliquid: pro, auferre. Plau in Trinc. Quid ſi de ueſtro quid orem abducere? Idem in Caſ. clauem abduxi. Abduce, pro abdue, dixit Teren. in Adel. Hunc abduce. Abducere pro abſtrahere, & dicitur abducere a reſtibus, abducere animum a cogitationibus, abducere animum a ſolicitudine, abducere ſe ab angoribus, & moleſtia, abducere ab inſtitutis. abducere equitatum ab aliquo ad ſe, abducere uxorem a uiro, & abducere a meretricio quæſtu. Cicero pro Coelio. equidem uos abducam a teſtibus. Idem 5. de Finib. Certe ut quamminime animus a cogitationibus abduceretur. Idem lib. 4. Epiſto. Animum tamen a ſolicitudine abducerent. Idem Luceio libr. 5. Epiſt. Idem. in Verrem 10. Veruntamen abducuntur homines nonnunquam etiam ab inſtitutis ſuis magnitudine pecuniæ. Idem 11. Philip. Brutus legiones conſcripſit nouas, excepit ueteres, equitatum ad ſe abduxit Dolabellæ. Idem pro Flacco, Vxorem abduxit Decianus ab Amynta pregnantem, quæ peperit apud Decianum filium. Et idem 2. Philip. Sed cito Curio interuenit, qui te a meretricio quæſtu abduxit.

Abecedarius, qui per alphabetum aliquid ordinat. Auguſt. in pſalmorum expoſ. diligentius factum eſt, quàm noſtri, uel Latine, uel Punice quos abecedarios uocant, pſalmos facere conſueuerunt. Bub. Pand.

Abellinae, pen. pro. dictæ ſunt auellanæ, ab Abellino Campaniæ oppido, ubi abundant.

Abemo, *Tolgo*, compoſitum ab ab, & emo: ſignificat quaſi adimo. Plau. Abemito ueſtem. Feſt. Abemito ſignificat demito, uel aufero: emere enim dicebant antiqui pro accipere.

Abeo, is, iui, uel ij, tum, diſcedo, *Partire, e andare*, ἀπέρχομαι. T. Liuius lib. 1. Hæc locutus, ſublimis abijt. Et Abire de tempore, παρέρχεσθαι. Teren. in And. Menſes abierunt decem: id eſt, effluxerunt. Et abi dicimus, quaſi moranti. Idem: Vos iſthæc intro auferte, abite. Abijt fides, dixit Liu. 3. ab Vrb. Quia, Aequos mouere ſua ſponte arma poſſe, iam fides abierit. id eſt, deſijt credi, & eſſe ueri ſimile. Memoria. Idem 2. ab Vrbe: quorum, uetuſtate, memoria abijt. Abijt nauſea. Cic. ad Att. lib. 14. Nauſea iam planè abijt. id eſt, ceſſauit. Abijt pretium. Pli. Iun. l. 3. ut reditus agrorum, ſic pretium retro abijt. pro, imminutum eſt. Sic Abit Sol, ſpes, tempus. Plin. in Merc. ſol abit: id eſt, decedit. Luca. l. 3. Spes uictis telluris abit: hoc eſt, perit, effluit. Cic. Abijt illud tempus. Idem Illa mea, quæ ſolebas antea laudare, abierunt. pro, præterierunt. Abire ab re aliqua. Cice. 4. Ac. abeo a ſenſibus. hoc eſt deſino de ſenſibus dicere. Abire ab emptione, dixit Paulus iureconſultus. i. diſcedere a priore contractu. Abire ab iure. Cice. De ſuis bonis ita dat, ut ab iure non abeat. i. ab iure non diſcedat. Abire è medio, è uita, ex matrimonio. Ter. in Phor. Ea mortem obijt, è medio abijt. Ci. 1. Tuſ. Cato abijt è uita. Pla. in Mil. ex hoc matrimonio Abierim, id eſt, matrimoniú hoc reliquerim. Abire magiſtratu, cóſulatu, &c. pro, deponere magiſtratú, cóſulatú. Li. 3. ab Vr

be: Properantis abire magiſtratu. Abire incepto, incepto deſiſtere. Liu. 4. bel. Pun. Tenuit, ne incepto abiretur. Abire in rem aliquã, pro, mutari. Pli. li. 24. ca. 9. Salicis fructus ante maturitatẽ in arenam abit. Idem li. 31. c. 7. Totum ſtagnum in ſalem abit. Cato de re ruſti. c. 6. In radices uires oleæ abibunt. Abire in malam crucem, locutio imprecandi, ab antiquis uſurpata. Terẽ. in Andr. Abi hinc malam crucem. Abire in diem. Ter. in Phor. Præſens quod fuerat malum, in diem abijt, hoc eſt, in aliud tempus dilatum eſt. Abire in ora hominum. Liu. 2. ab Vrbe, ne in ora hominum pro ludibrio abiret, id eſt, ne in ludibrium ueniret. Abire in ſumptus. Ci. ad Att. li. 11. In quos ſumptus abeunt fructus prædiorum? Abire ſub iugum. Liu. 3 ab Vrbe, Vt exprimatur tandem confeſſio, ſubactam domitamq; eſſe gentem, ſub iugum abituros. Dixit & Pli. li. 3. c. 34. Abijt oppidum in uillas. Abire in uulnus, Liu. 2. ab Vrbe, Telo extracto, præceps Fabius in uulnus abijt: id eſt, pronus cecidit in uulnus. Abi, ut ait Donatus, eſt uerbum blandientis: nam ſic dicunt, qui iam compotes ſunt notorum omnium. Tere. in Adel. Abi, uirũ te iudico. Abibitur, imperſonale. Plautus in Merca. Me hinc abire uis: abibitur. Hinc Abitus, & Abitio, ἀναχώρησις, pro diſceſſu. Ter. in Heau. Propter eam hæc abitio uenit.

ABARCEO, ces, *Vietare, prohibire*, ἀπείργω, ex ab & arceo, prohibeo: eam arceret domo.

ABERRO, ras, *Traviare*, διαμαρτάνω, erro, digredior. Ci. li. 5. Tuſc. Quæſt. Redeat unde aberrauit oratio. Aberrare in melius, dixit Pli. Iun. li. 4. artificem, ne in melius quidem ſinas aberrare, id eſt, ab illo exemplari diſcedere etiam, ſi melius facturus ſit. Inde Aberratio, diſceſſio. Ci. Caſſio: aliam aberrationem à moleſtijs non habemus. & dicitur aberrare à miſeria Ci. ad Att. l. 12. Nullo enim alio modo à miſeria quaſi aberrare poſſum, id eſt à miſeria cogitationem auertere. & aberrare propoſito, & a propoſito. Idem 1. Tuſc. ſed te de æternitate dicentem aberrare propoſito facile patiebar. aberrare etiam à communi utilitate. Idem, pro Ligario. Veriſque cupientibus Rempub. ſaluam, ſed partim conſilijs, partim ſtudijs à communi utilitate aberrantibus.

ABFORE, p. c. *Douere allontanarſi*, ἀπέσεσθαι, abfuturum. Virg. 8. Aen. Nihil abfore credunt, Quin omnem Heſperiam penitus ſua ſub iuga mittant.

ABGREGO, gas, p. c. *Scegliere*, ἀφαιρίζω, ab grege duco.

ABHINC, ἐκ, ut τρίτον ἤδη ἔτος, abhinc triẽniũ, triẽnio ante. Ter. in And. Mulier quædam abhinc triennium Ex Andro commigrauit huic uiciniæ. Et cum ablatiuo. Cice. ad Att. li. 12. abhinc annis amplius xxv.

ABHORREO, res, rui, *Abhorrire*, μυσάττομαι, ἀπαλλάττομαι, modo accuſatiuo, modo ablatiuo iungitur. Sueto. de Aug. pumilos atque diſtortos, ut ludibria naturæ maliq; ominis abhorruit. Liu. 4. ab Vrbe: parum abhorrens famam. Cum ablatiuo, Ter. in Hecy. abhorrere animum huic uiden à nuptijs. Ci. pro Cluen. Se ab his nuptijs abhorrere reſpondit. Additur interdum nomen adiectiuum participiale. Ci. ad Atti. lib. 14. A ducenda uxore abhorret. Sciendum tamen, cum accuſatiuo iungitur, in ſimili fere ſignificatione ſumi, qua horreo; tunc enim quaſi rem proximam audire uel aſpicere pertimeſcimus, execramurq; cum uero ablatiuo, tũc procul nos eſſe ab eo, quod non placet, demonſtramus: ut ſi dixero, Hanc rem abhorreo, ſignificat execror, & pati nequeo: abhorreo ab hac re, id eſt, alienus ſum. Ci. pro Cluen. hoc uerbo uſus eſt abſolute, cum inquit, Nemo illum conuiuio dignum iudicabat, omnes aſpernabantur, omnes abhorrebant.

ABHORRESCO, *Impaurire*, ἀπαλλάττομαι, ualde timeo. Lactantius de Ira, Quem terra contremiſcit, cœlumq;, & mare, & latebræ Tartareæ, & dæmones abhorreſcunt.

ABIEGNUS, a, um, *Lauorio di abete*, ἐλάτινος, quod eſt ex abiete, ut, Abiegnæ menſæ. Colu. lib. 12. cap. 43. abiegna ſcobe uirides uuas cuſtodiunt.

ABIES, etis, p. c. arbor, dicta quòd præ cæteris arboribus longe eat. quidã Gallicam uocant, propter candorẽ. Hæc arbor pulcherrima in trabibus, ut inquit Pli. li. 16. Abies etiã in tranſuerſum poſita renititur ponderi, nec temere rumpitur. Idem li. 16. c. 10. Abies è cunctis ampliſſima eſt, & fœmina etiam prolixior. & c. 49. Abietis pars inferior enodis eſt, & ſapinus uocatur: ſuperior nodoſa duriorq; ſuperna. Diminutiuum eſt Abiecula. Græce dicitur ἐλάτη, forſan ab ἐλαύω, impello, produco.

ABIETARIUS, *Il legnaiuolo*, faber lignarius, ab abietibus, ut apud Exodum: Faciant opera abietarij. Hi & Materiarij dicuntur, a materia τέκτονες, cuius nomine ligna quæ ad ædificandum fulciendumq; neceſſaria ſunt, intelligenda eſſe declarat iureſconſultus. Feſtus pro denominatiuo uſurpat, inquiens: Abietaria negotia dicebantur, quam nunc materiam dicimus, ab abietibus coemendis.

ABIGEATUS, tus, crimẽ abactationis. Marc. li. 47. Digeſt. Abigeatus, crimen publici iudicij non eſt, quia furtum magis eſt.

ABIGENA, bos. Varro de lin. lat. li. 6.

ABIGA, æ, fœmi. gene. pen. cor. ab abigendo partu ſic uocata, alio nomine Chamæpitys (χαμαίπιτυς) ea eſt herba, quam uulgus herbariorum Iuam appellat, cognomento muſcatam. Teſtis Ruellius. Plin. libr. 24. cap. 6. Chamæpitys, latine Abiga uocatur propter abortus.

ABIGEUS, & Abactor, (ἐλατῆρα βοῶν Home. uocat) utrunq; ab abigo. & eſt Abactor, quicunque greges abducit. nam Abactores uocantur pecuariorum animalium fures latronculive. Abigei autem, ut auctor eſt Vlpianus, proprie dicuntur, qui pecora de paſcuis, uel ex armentis ſubtrahunt, & quodam modo deprædantur. Scribit & Claudius: Quantitas diſcernit furem ab abigeo. qui enim unum ſuem ſurripuerit, ut fur coercebitur: qui gregem, ut abigeus.

ABIGO, gis, pen. cor. *Menar uia greggie*, ἀπελαύνω, ex ab & ago. à loco fugo, deterreo, ἀπείργω, ut, abegi canes à cœnaculo, & aues à ſegete, & muſcas à facie. Cic. de Orato. lib. 2. Puer abige muſcas. Mart. lib. 10. Abiget, quamuis nullas quæ pauit. Cicer. lib. 3. Tuſcu. Volucres, & ſolas bacillo abigere, hæc. Transfertur & ad res incorporeas: ut, abigere faſtidium, laſſitudinem: expellere. Plin. lib. 18. cap. 27. thymo ... abigentes iuuentam faſtidium. Plaut. in Mercat. abige abs te laſſitudinem. Quandoque eſt abducere. Liuius, Herculem in ea loca boues miræ ſpecie abegiſſe ferunt. Referturque quandoque ad homines, quandoque ad res ſpirituales. Plautus: Abigam ego illum aduenientem ab ædibus. Idem: Amouit a foribus maximam moleſtiam. Quandoque ſignificat arepellere, ut cum boues ad paſcua minantur. Var. li. 2. de re ruſti. Greges ouium abiguntur ex Apulia ad Samnium æſtiuatum. Abigere partum: uel per abortionem expellere. Cic. pro Clu. partum ſibi ipſa medicamentis abegerat. Pli. li. 14. c. 18. Colu. lib. 6. ca. 17. Hæc incommoda ſuturum abigunt.

ABIICIO, cis, penul. corr. *Gittar da ſe*, ἀποβάλλω, ἀπορρίπτω, & per geminum i, quia mutatur a, in i, quæ tamen in præterito conuertitur in e, & eſt autem Abijcere, proijcere, ἀπορρίπτω, Valer. Maxi. lib. 1. abijci eos in mare iuſſit. Abijcere ſe aliquò: Cice. lib. 2. de Orato. ut ſe abijceret in herbam. Plin. lib. 21. cap. 13. abijciunt ſe humi. Abijcere ſe, pro, parum æſtimare. Cic. in Parad. Sic te ipſe abijcies, atque proſternes, ut nihil inter te atque quadrupedem aliquid putes intereſſe? Aliquando ex deſperatione. Cic. 2. Tuſc. è muro ſe in mare abiecisse. Abijcere ſe alicui ad pedes. Ci. ad Att. lib. 8. cui tamen ... ſubmitter me ad pedes abiecissem. Idem eidem: ſe ad genua pedes abiecit. Abijcere te ſupplicem. Cicer. pro Mil. Ego me plurimis pro te ſupplicem abieci. Transfertur etiam ad animum, pro, amouere, ut. Abijcere curam. Plaut. in Pſeu. Curas malas abijcite. Cic. Pæto lib. 9. Familiare exiſtimes me abiecisse curam reip. Abijcere memoriam doloris. Cicer. 1. Phil. Abijcere iracundiam, Plaut. in Aſina. Abijcere amorem alicuius. Cice. Phil. 2. Abijcere animum: pro animum deijcere, ac penè deſperare: unde Abiectus animus. ſic abijcere ſpeciẽ. Cic. 3. in Ver. Abijcere auctoritatem, pro uilem abiectamq; reddere. Cicer. ad Attic. libr. 1. ſenatus auctoritatem abiecit. Hinc abiectus, a, um, participium. Cice. ad Atti. Abiecta toga. Sic, Abiectis armis, apud Hirtium de bel. Afr. lib. 5. Cic. 1. Offi. Abiecta omni cunctatione adipiſcendi magiſtratus. hoc eſt omiſſa. Abiectus, abiectior, abiectiſſimus, nomen ex participio, humilis, minimi pretij. Cicero, & alij. Abiecte aduerbium, contemptim, & abiecto animo. Ci. 2. Tuſc. prouidendum, ne quid abiecte faciamus. Hinc Abiectio uerbale: ut, animi abiectio, quaſi defectio, & pene deſperatio. Ci. in Piſonem: debilitatio atque abiectio animi tui.

ABINTEGRO, pe. naturaliter cor. *Di nuouo*, ἐξ ἀρχῆς, ſignificat denuo, quaſi res perfecta rurſus inchoetur. Vir. 4. Eclo. Magnus ab integro ſeclorum naſcitur ordo. Cic. 3. in Ver. Verum exiſtimatis minus operis eſſe, unam columnam efficere ab integro nouam, an quatuor reponere?

ABINTESTATO, aduerbium, *Senza teſtamento*, ἀδιάθετος, ſine teſtamento, μὴ διαθέμενος. Afranius li. 19. Digeſt. Quicunque abinteſtato ſucceſſerit.

ABIUDICO, cas, pen. corr. *Toglier uia per iudicio*, ἀποδικάζω, rem, de qua controuerſia eſt, per iudicium aufero, alieno ve. Vnde ager abiudicatus ab Liuio dictus, quem Romani per iniquum iudiciũ interceperant. Cic. in Verr. 2. Nulla res cuiquam tam patria atque auita fuit, quæ non imperio iſtius abiudicaretur. Abiudicare etiam repudiare ſignificat. Cicer. de Orato. lib. 2. id totum abiudico, atque reijcio.

ABIUGO, gas, p. c. ἀποζυγίζω, proprie à iugo alieno: ut, Abiugare bouem. & de homine, per tranſlationem. Pacuuius: Quæ res te ab ſtabulis abiugat? contrarium eſt Adiugo.

ABIUNGO, gis, ἀποζεύγνυμι, ſeparo. Virg. libr. 3. Georg. Mœrentem abiungens fraterna morte iuuencum. Cice. ad Attic. Quòd ſe ab hoc iudiciali dicendi genere abiunxerit. Plaut. in Mil. quando aſpicio hunc, lacrymor, qui abiungitur. contrarium Adiungo.

ABIURASSO, antiquum uerbum, pro abiuro. Pla. in Perſ. Nec metuo quibus credidit hodie nequis abiuraſſit mihi.

ABIURO, ras, penul. prod. ἀπομόω, ἀπόμνυμι, ἐξόμνυμαι, rem mihi creditam periurio nego, ait Seruius. Plaut. in Curc. & abiurant, ſi quid creditũ eſt. Vir. l. 8. Abſtractæq; boues, abiuratæq; rapinæ.

Ablaqueo, as, à laqueis expedio. ſed utimur frequentius pro eo, cum circum arbores fodimus terram, ut magis fructificent. Col. li. 3. Vinea uetus ablaqueanda non eſt, ne radices inareſcant. Palladius: ablaqueandæ uites. Ablaqueari, paſſiuum. Pli. lib. 16. c. 27. Quæ ſubarantur, aut quæ ablaqueantur, celeriora neglectis. Ablaqueatio, ipſe actus ablaqueandi. Pli. li. 12. c. 15. Myrrha gaudet raſtris & ablaqueationibus.

Ablatiuus, caſus, grammaticis dicitur, qui ſextus eſt caſus apud Latinos. Quandoque pro genitiuo ponitur. Virgi. Illa ferax oleo eſt. Quandoque pro datiuo. Ci. honeſta bonis uiris, non occulta, cernuntur, id eſt à bonis uiris. Et pro accuſatiuo: ut, Gratior & pulchro ueniens in corpore uirtus. Priſcianus in fine li. 5. & Val. li. 8. c. 8. & 6.

Ablegmina, partes erant extorum, quæ dijs immolabant. Feſtus.

Ablego, gas, p. p. ἀποπέμπω, ἀποστέλλω, aliquò mitto. Liui. libr. 2. Pueros uenatum ablegant. Dicitur & de animalibus Col. libr. 7. cum ablegabuntur, in ea loca perducenda erunt.

Abliguri[o], ris, p. c. *Conſumare in pacchie*, καταλαιμάω, Terent. in Eun. Patria abligurierat bona: id eſt, ſumptibus eſcis cõſumpſerat. Donatus.

Abloco, as, are, p. c. *Affittare, dare ad affitto*, idem quod locare. Suet. in Vitell. domum in reliquam partem anni ablocauit.

Abludo, *Diſſimigliare*, Horat. 2. Serm. Hæc à te non multum abludit imago. id eſt, hoc exemplum non multum diſſimile eſt tuis moribus.

Abluo, luis, *Lauare*, ἀπολούω; uide Lauo. Abluere ſomnia quid ſit, uide Coelium. Lect. ant. li. 14. c. 49. Ablutio, uerbale, Mac. Sat. li. 3. ca. 1. Corporis ablutione purgari.

Abluuium, *Diluuio*, κατακλυσμὸς, uniuerſalis inundatio. Gellius lib. 16. c. 7.

Abmatertera, p. c. ſoror abauiæ. ex tertio li. Inſtitut.

Abmitto, *Mandare*, uerbum rariſſimum, idem quod mitto. Plaut. in Truc. Dic, ob hæc dona, quæ abmiſerit, me illum amare plurimum.

Abneco, as, are, *Far morire*, idem quod necare Pla. in Truc.

Abnego, gas, pen. cor. *Denegare*, ἀπαρνέομαι, maxime nego, quod maxime profiteri debeo. quod uulgo renegare dicitur. Lactan. li. 5. Qui communem omnium patrem Deum tanquam rebelles liberi abnegaſſent. Abnegare proprie eſt denegare. Col. lib. 10. Ingeniumq; loci, uel Iuppiter abnegat imbrem. Abnegamus etiam quod nobis creditum eſt, ut depoſitum. Plin. irrepſit. Ne depoſitum appellari abnegarent. Abnegamus & quod promiſimus. Virg. 8. Aen. Rex tibi coniugium, & quæſitas ſanguine dotes abnegat. Accipitur item pro renuere. Vir. 2. Aen. Abnegat exciſa uitam producere Troia.

Abnepos, p. c. ἀπέγγονος. filius pronepotis, quaſi ſeiunctus à nepote. eſt enim inter ipſum & nepotem pronepos. Abneptis, pronepotis filia.

Abnodo, *Tagliar i nodi de gli arbori*, enodo. arbores, & uites nodis repurgo. Colum. libr. 4. cap. 24. amputant, & abnodant, priuſquam corroboretur.

Abnormis, *Senza regola*, ἄμετρος, ſine norma. Hor. li. 2. Serm.

Abnuo, nuis, nui, nutum, *Far cenno di no col capo. & rifiutare*. ἀνανεύω ex ab & nuo: & eſt ſigno capitis aliquid nego, quamuis & oculis, & manibus id fieri poſſit: nuere enim apud ueteres pro uelle ponebatur: unde Nutus, & Numen, quod eſt Dei nutus, hoc eſt, imperium & poteſtas. Virg. Meo ſine numine uenti Audetis. Nutus uero ſignificat, quod fit oculis, uel capite, uel manibus. Idem: Annuit, & totum nutu tremefecit Olympum. Ponitur & pro uoluntate quæ huiuſmodi ſigno declaratur. Liu. nutum Scipionis pro decretis patrum, pro populi iuſſis eſſe. Plin. lib. 1. epiſto. docet Nutum, dici quando annuimus: Renutum, quando recuſamus. ſic enim ait ſimul nutu ac renutu reſpondere uoco tuo poſſum. Suetonius uero in Veſpaſiano nutum accipit pro renutu, cum ait, Adoleſcentulum fragrantem unguento, cum pro impetrata præfectura gratias ageret, nutu aſpernatus, literas reuocauit. A nuo fit Nuto, tas, νευστάζω, frequentatiuum. ſepe capite huiuſcemodi ſignum facio. Quandoque ponitur pro mouere, & quaſi ruinam minari. tractum à motu capitis; quod inclinando affirmare, & concutiendo negare ſolemus. unde nutare ædificia dicimus, cum male ſolidata ruinam minitantur. Transfertur & ad animum, & pro titubare, id eſt, dubitare ſumitur. Abnuto, pen. pro. frequentatiuum, ſæpe ſigno capitis abnuentis quippiam nego. Plaut. in Capt. Quid mihi abnutas? Cice. 3. de Orato. quid te abire abnutas? Contraria ſunt Nuo, Annuo, pro aſſentior, & nutu aſſenſum præſto. Innuo, ſigno aliquo uoluntatem meam oſtendo. Teren. Abiens mihi innuit. Renuo, refuto. Nonius inter nutare, nuere, & nictare, hoc intereſſe ſcribit: quòd Nutare capitis ſit, inclinando, aut in gyrũ mouendo: Nuere, narium, uel labiorum: Nictare, oculorum, pate faciendo eos, aut claudendo uel utrunque, uel alterum. Plaut. in Aſina. Nec illa ulli homini nutet, nictet, annuat: hoc eſt, nec capite, nec labiis, nec oculis quicquam indicet. Abnuo, nego. Ci. 2. de Finib. Quid concedat, quid abnuat. Et pro prohibere. Virgil. 10. Aen. Abnueram bello Italiam concurrere Teucris. ubi Seruius: Prohibueram Italiam contra Troianos bella ſuſcipere. Reperitur & Abnueo, Abnues, apud ueteres. Ennius annal. 8 Certare abnueo. Idem in Telamone: Ex eo futurum abnueant. Abnui paſſiuum in tertiis perſonis. Liu. 3. ab Vrbe: nec abnuitur ita fuiſſe, id eſt nec negatur.

Aboleo, p. c. *Annullare*, ἀφανίζω, leui, uel lui, letum, uel litum: tollo, deſtruo, ut ne odor quidem eius relinquatur. Pli. li. 28. c. 9. Coquitur, donec omnis oboleatur odor. Virg. 4. Aen. Abolere nefandi Cuncta uiri monumenta. Abolere magiſtratum, abrogare magiſtratum. Liui. 3. ab Vrbe: Tentationem abolendi ſibi magiſtratus, pro abluo, ſeu lauo. Virg. 4. Geor. nec ulcera quiſquam Aut undis abolere poteſt, aut uincere flamma. Quem locum his uerbis exponit Seruius, nec lauari, nec curari poterant. Abolitus, a, um, Pli. li. 14. c. 4. Quarundam ex his etiam iam nominibus abolitis. Abolitio, uerbale. Quin. li. 9. c. 2.

Aboleſco, ἀφανίζομαι, ad nihilum redigor. Liu. Col. Vir.

Abolla, ueſtis ſenatoria, quaſi abulla, quòd undique ſit bullata. alii accipiunt abullam pro ueſte confecta duplici panno, ut ſcholaſtica, & Græce diploide. Quæ etiam quandoq; pro ueſte militari ſumitur, ut eſt apud Iuue. dederat Tyriam Criſpinus abollam. Quandoque pro ueſte Cynici philoſophi. nam Græci milites, & philoſophi, palliati ſeu chlamydati incedebant, unde Martial. de Cynico philoſopho, Cerea quem nudi tegit uxor abolla grabati.

Abomaſum, abomaſi, pen. pro. ἤνυστρον, ut omaſum. Horat. li. 2. epiſt. 16. Patinas cœnabat omaſi. Quid ſit, his uerbis docet Hermolaus in 9. c. li. 28. Plinii. Quid autem, ait, ſignificet inter uentres centipellio, uulgaris, & trita laniorum uox, oſtendit: quartum uentrem interpretatur Gaza, ἤνυστρον. quem & abomaſum uocauit. quod genus eduli Iulius Pollux taconas a Cratete comico putauit appellatum, etiam ſi aliter in ea uoce multi ſentiant, Coruum certe uetus hodie quoque uulgus taconas uocat; propterea, & centipellio nos fortaſſe nominati. hactenus Hermolaus. Enyſtron, ſeu abomaſum ab aliis exponitur, ſinus, ſeu uenter, qui iungitur quaſi in uentre pulli reticulum.

Abominor, aris, pen. cor. *Hauer à ſdegno*, ex ab & ominor, execror: quaſi pro malo omine habeo, ἐξαλεύομαι. Plin. lib. 28. ca. 2. Incendio inter epulas nominato, aquam ſub menſa profundi abominamur. Idem lib. 7. cap. 5. Illa, quæ in tantum abominantur uitia. Abominandus, deteſtatione dignus. Plin. lib. 33. ca. 4. Abominando e uitio totis caſtris. Horat. ode. 16. Parentibusq; abominatus Annibal.

Aborigines, p. c. quaſi ſine origine, dicti ſunt populi antiquiſſimi, qui primi tenuerunt agrum, qui nunc populi Ro. eſt, qui uagi & ſine laribus erant, ex uaria gentium colluuione mixti. hi poſtea aduentu Aeneæ Phrygibus iuncti, Latini uno nomine appellati ſunt. Poſſunt tamen & aliarum urbium primi cultores Aborigines dici, ac ſi ſine certa genitura. Liuius. Latinus rex Aboriginesq; ad arcendam uim aduenarum concurrunt. Græce ἀρχεγόνοι, uocantur. Dicuntur etiam αὐτόχθονες. i. indigenæ: quo uocabulo Ambroſius utitur.

Aborior, oreris, uel riris, *Diſperdere*, ἐξαμβλόω, abortum facio. Varro, quintum ibi natum, ſi prægnans bibet, fieri ut aboriatur. id eſt, fiat abortus. Gellius lib. 12. cap. 1. fœtus in corpore ſuo concepti aboriantur. id eſt, ante maturum partum eiciantur. Hinc Abortus, ta, tum: & Abortus, tus, quòd non ſit tempeſtiue ortus. Plin. Vno abortu ... edita puerperia. Nonius, Aborior etiam aborſum facit: quod tamen ab abordior magis eſt. & hanc inter Abortum & Aborſum ponunt differentiam, quòd Aborſus ille dicendus ſit, qui eſt in primis menſibus, cum conceptus exordium factum eſt: Abortus prope tempus pariendi. tunc enim moritur, quod naſcitur. Græce ἐκτιτρώσκω, id eſt, abortior: & inde ἐκτρώματος, abortiuus, ab ἐκ, ex, & τιτρώσκω, uulnero. Differt etiã abortus, ab eiectione, quòd hæc grandioris fœtus ſit, Abortus intra quadrageſimum diem contingat. Græce ἐκτρωσμὸς.

Abortio, onis, *Il parto acerbo*, ἀμβλωσις, ἐκτρωσμὸς. immaturi fœtus eiectio. Ci. pro Clu. pecunia merces abortionis.

Abortio, tis, iui, *Diſperdere*, immaturum fœtum edo. Pli. li. 8. cap. 51. Eſt & Abortior uerbum deponens.

Abortiuum, idem quod abortus. Hiero. Crebris abortiis.

Abortiuus, tiua, tiuum, pen. pro. *Parto acerbo*, ἐκτρωματικὸς, quod abortum facit. Plin. Sternuiſſe à coitu abortiuum. Idem libr. 14. cap. 18.

Aborto, tas, *Diſperdere*, abortum facio. Iulius Firmicus li. 6. Abortauit filios geminos. Var. 2. de re ruſt. c. 4. Ne, dum exilire uelit, prægnans abortet.

Abpatruus, Propatruus, & Patruus maximus, idem ſunt: id eſt, pater abaui & proaui. ex li. 3. Inſtitutionum.

Abrado, dis, p. p. *Radere, & radendo taglier uia*, ἀποξύω, aufero. Col. li. 3. acuta dolabra abradito. Pli. li. 6. c. 20. Barba abraditur. Abraſus particip. Cicero, Abraſa ſupercilia.

Abram, nomen primi patriarchæ, & Latine pater excelſus interpretatur: quem Deus ab iis, quæ uidentur, ad inuiſibilia protrahens,

hens, Non uocaberis, inquit, Abram, ſed Abraham erit nomen tuum, qui multarum è gentium patrem poſui. Secundum tamen declinationem Latinam Abraamus dicitur: ſed adſpiratur à quibuſdam Abrahamus.

ABSRE TVA, à negociis familiaribus, *ἀπὸ τῶν σῶν*. Ter. in Heau. Tantū ne eſt ab re tua ocii tibi, Aliena ut cures? Ex re tua, *πρὸς σοῦ*, ex utilitate tua: ſicut E rep. *κοινῇ συμφέρον*, ex utilitate reip. ut apud Cice. ſæpe.

ABRIPIO, pis, pen. cor. *Robbare, ἀφαρπάζω*, quaſi aufero eſt. nam de ijs dicitur quæ auferri poſſunt, ut ueſtis, liber, & huiuſmodi. Ci. l. 1. Offi. Qui abripiunt ab aliis, ut aliis largiantur. Aliquando abripere eſt ui abducere, ut uirum, mulierem, iumenta. Teren. in Eun. Ex Attica hanc Abreptam Ci. ad Quirites: A coniuge abreptum, uitam degere in exilio. nam ab, proprie rei ablationem denotat. Abripere ſeſe, apud Plaut. in Milit. Abripuit repente ſeſe ſubito. Huic contrarium eſt Arripio, quod ex ad & rapio componitur, quæ attractionem ſignificant: unde & pro accipio ponitur. Cic. in Catone, Non cani, non rugæ repente auctoritatem abripere poſſunt. Aliquando ſignificat uehementer ad me rapio, ut fit, cum celeri quadam animi corporisq; uehementia ad nos trahimus. Liui. li. 1. Tarquinius medium Seruium abripit, elatumq; è curia in inferiorem partem per gradus deiicit. Aliquando ſubito eleuo. Pla. in Curcu. Vix foras me abripuit. Aliquando celeriter rapere. Vir. Hanc abripere uelis.

ABRODIAETVS, *ἁβροδίαιτος*, cognomē fuit Parrhaſii, pictoris nobiliſſimi: quod Latine ſignificat delicatum atque elegantem. talem autem ſe ipſe putauit, Herculemq; Lyndi fecit: aſſeuerans eum à ſe talem pictum, qualem ſæpe in quiete uidiſſet.

ABRODO, *Rodere*, eſt rodendo abſcindo. Plin. libr. 10. cap. 62. Viperæ mas caput inſerit in os: quod illa abrodit uoluptatis dulcedine.

ABROGO, gas, pen. cor. *Togliere il uigore, ἀκυρόω, ἀναιρέω*, eſt conſenſu publico aliquid abolere, tollere, ut legem, imperium, magiſtratū. Seruius. Abrogatur lex, cum prorſus tollitur lex: derogatur, cum pars detrahitur. in libris ad Heren. Illa defenſio tenuis eſt, cum oſtenditur id factum eſſe, quod ea lex ſanciat, cui legi abrogatum, uel derogatum ſit. Ci. autem, Abrogatur legi, & abrogatur lex. Liui. 9. ab Vrbe: Vbi duæ contrariæ leges ſunt, ſemper antiquæ abrogat noua. ad Heren. Cui legi abrogatum, uel derogatum ſit. Cice. de Cla. Ora. Legem Semproniam frumentariam populi frequentis ſuffragiis abrogauit. Abrogare alicui imperium, magiſtratum, poteſtatem: hoc eſt, eum publice priuare imperio, &c. Cic. 3. Offi. Cum Collatino Tarquinio collegæ Brutus imperium abrogabat. Idem 4. Verr. Si tibi magiſtratum abrogaſſet. Abrogare aliquem, dictum figurate. Pli. de Vir illuſtribus: Lapideum priuatus Italia abrogauit. Interdum abrogare, eſt per rationem auferre. Septem modis ex iure conceſſis fieri conſtat abrogationem: primo, contraria conſuetudine, quæ nota eſt principi: ſecundo, contraria conſtitutione: tertio, cauſæ ceſſatione: quarto, locorum uarietate: quinto, nimio rigore: ſexto, ſi precibus occaſionem inique agendi habeat: ſeptimo, propter malum inde ſequens. Interdum eſt ſimpliciter auferre, ad Herenium. Quæ res fidem abrogat orationi. Abrogatio, uerbale. Cic. ad Att. lib. 3. Lex ſepta difficultate abrogationis.

ABROTONION, ſiue Abrotonium, *ἁβροτόνιον*, nomen mulieris, ab *ἁβρὸν, τὸ τρυφερὸν*, quod eſt glabrum, ſiue delicatum. Latine amplexibus apta dicitur. In quo uocabulo id lubet annotare, quæ apud Græcos in on exeunt, apud nos in um exire: in um autem exeuntia, omnia eſſe neutra, præter mulierum propria, quæ feminina ſunt, ut Glycerium, Philotium, Euſtochium, & ſimilia. licet ergo utrique ſexui conueniant, ut ſcortum, & mancipium, & pluralia in a pro hominibus ponantur, ut ſeruitia, pro ſeruis: miniſteria, pro miniſtris: & licet flumen notent, ut Rhenum, Cruſtumium: aut fructuum nomina pro arborum nominibus ponantur, ut poma apud Tibullum; aut quamuis animalia (quæ pauciſſima ſunt, & aut maſculina, aut feminina, aut communia eſſe debent) ſignificent, ut oſtrea: tamen, quia in um exeunt, aut ſingulariter per um terminantur, ſupradicta omnia cenſebuntur neutra.

ABROTONITES, abrotonitæ, pe. long maſcu. gene. ſed figurate neutro generi iungitur. & eſt uinum factitium ex abrotano. Col. li. 12. cap. 35.

ABROTONVM, p. c. *Abrotano, ἀβρότονον*, herba calidæ uirtutis. Hora. Abrotonum ægro Non audet, niſi qui didicit, dare. Aetius libr. 6. Simplicium, multa de abrotano: Galenus de Simplici medicina: Dioſcorides, Plin. lib. 21. cap. 10. Eſt & oppidi nomen, de quo Strabo lib. 17.

ABRVMPO *Interrompere, rompere, ἀπορρήγνυμι*, incido, interrumpo, auello, Abrumpere uincula. Liu. 6. bel. Pun. Abrumpentium uincula iumentorum. Idem li. 8. Cohortes à fronte urgebant, ut abrumperent cornua à cetera acie: id eſt, interrumperent. Transfertur autem ad res incorporeas: ut abrumpere ocium, apud Plin. iuniorem in epiſt. Abrumpere ſermonem, Vir. 4. Aen. Abrumpere uitam. Idem 8. Aen. Abrumpere ſomnum. Idem 3. Georg. Nec ſomnos abrumpit cura ſalubres. Abrumpere ſe ab aliquo, Cicer. Phil. 14. Hæc legio ſe prima latrocinio abrupit Antonii. id eſt, ſubito, & cum impetu ſeſe ab eo liberauit. Vnde loca Abrupta, *ἀπόρρωγα, κρημνώδη*, diuulſa atque ob id inuia dicuntur. Diuus Hieronymus lib. 1. Regum, Perrexit Saul ſuper abruptiſſimas petras. Eſt & Abruptus adiectiuum: ut, Abruptus ſermo, abrupta oratio. Abrupte aduerb. Quint. libr. 3. cap. 10. Nec enim abrupte incipiendum. Abruptio, uerb. Ci. de Diuin. li. 2. Abruptio corrigiæ obſeruanda.

ABS, ſignificat idem quod à, de quo ſatis ſuperioribus.

ABSARVS, amnis Armeniæ in pontum defluens: qui cum Pariedris montibus Armeniam minorem claudit.

ABSCEDO, dis, p. p. *Partir, ἀφίσταμαι*, ex abs & cedo, ſignificat recedo. Hirtius 5. bel. Afr. Conſpexit Labienum ab ſuis copiis longius abſceſſiſſe. Abſcedere ſine præpoſitione, apud Liu. 6. bell. Pun. Abſcedere irrito incepto. A quo Abſceſſus, & Abſceſſio, quæ fere idem ſignificant. affectus locus in corpore, quò abſceſſit, i. confluxit, mali humoris copia. *ἀπόστημα*. Aliquando tamen abſceſſus dicitur, Celſus li. 4. cap. 18. Prodeſt impoſitum minutis, maioribusq; abſceſſibus.

ABSCIDO, *Tagliare, ἀποτέμνω*, ex abs, & cædo. Oui. 11. Meta. Abſcidit iugulo pectusq; humerumq; ſiniſtrum. Et abſciſſus, a, um: Cic. de prou. Abſciſſæ res aliquando ſe efferent, & ad renouandum bellum reuiuiſcent.

ABSCINDO, dis, *ἀποσχίζω*, inde ſcindo. Virg. Aen. 3. Heſperium Siculo latus abſcidit. & Lucan. libr. 3. Abſcidit impulſu uentorum. Liu. 9. ab Vrbe. Omnium rerum reſpectum nobis abſcindamus. Abſciſſus. a, um, abruptum. Cic. Liuius Inuenitur & comparatiuus, apud Valerium li. 6. Charondæ præfractior & abſciſſior iuſtitia, ad cruorem uſque.

ABSCONDO, dis, di, ditum, *Aſcondere, ἀποκρύπτω*, occulto. Colum. li. de arboribus. c. 7. Radices in terram abſconduntur. A particip. Abſconditus, fit aduerb. Abſcondite, Cicer. 3. de fin. Abſcondite diſſeruntur. Pli. li. 8. c. 16. Abſconſio, dixit à ſupino abſconſum.

ABSENTO, tas, abſentem facio. Claudianus, Veritamq; deorum Colloquio patris procul abſentauerit aſtris.

ABSIMILIS, *ἀνόμοιος*, diſſimilis. Frequens eſt huius uocabuli cum negatione uſus: ut, Haud abſimilis. nec ſignificat, ualde ſimilis, ſed aliquantum ſimilis. Plin. lib 8 cap. 33. Roſtrum haud abſimile ſuillo. Suet. in Othone: Non abſimilis Tiberio principi fuit. Et Col. li. 6. c. 17.

ABSISTO, ſtis, *Star lontano, ἀφίσταμαι*, diſcedo. Iungitur frequenter ablatiuo ſine præpoſitione. Virg. 6. Aen. totoq; abſiſtite luco. & in 7. Nec cuſtos abſiſtit limine Ianus. Quandoque ſupprimitur ablatiuus: Virg. Nec prius abſiſtit, quàm ſeptem ingentia uictor Corpora fundat humi. Quandoque abſiſtere ponitur pro deſiſtere. Liu. lib. 8. legatos miſere ad conſulem, ut abſiſteret obſidione. Claudianus Abſiſte rogari. Abſiſtitur, imperſonale. Li. 1. bel. Pun. ſi non abſiſteretur bello. Abſiſtens, partic. Liu 4 bel. Pu. ſpe labefactandæ fidei haud abſiſtens Salapiam tendit. Contrarium eſt Aſſiſto, *παρίστημι*.

ABSOLVO, uis, *Aſſoluere, ἀπολύω*, quod ligatum erat, diſſoluo. Interdum ſignificat perficio, *ἀποτελέω*. Gellius lib. 3. Nono & quadrageſimo die totus homo in utero abſoluitur. Item abſoluere eſt liberare Liu. li. 2. Leges, quæ conſulem regni ſuſpicione abſoluerent. Sed cum de peccato agitur, genitiuum regere poteſt. Lib. 2. ad Heren. Iudex abſoluit iniuriarum illum. Pli. lib. 14 eum cædis abſolutum. Item euadere, Plaut. in Amphi. Vno ut labore abſoluat ærumnas duas. Item expedire: ut apud eundem in Curcul. Te abſoluam, qua aduenisti gratia. Et in Epidico: Te abſoluam breui. Abſoluere creditorem, aut quemuis alium qui pecuniam petat. Ter. in Adelph. Ad forum ibo, ut hunc abſoluam. Vbi Donatus, Vt hunc reddito illi pretio dimittam. Hinc Abſolutio, teſte Ci. li. 1 de Inuen. eſt per quam omnia, quæ incidunt in cauſſam, genera, de quibus poſtea dicendum eſt, amplectimur partitione. ſed ſic apud rhetores accipitur. Proprie autem, perfectionē ſignificat. Cic. Virtus rationis abſolutio definitur. Ponitur & pro liberatione à crimine. Cic. pro Fonteio: Magna cauſſa abſolutionis hæc eſt. Et Abſolutus participium.

ABSOLVTA, iuridicialis conſtitutio, *ἀντίληψις*, eſt, teſte Cicerone lib. Inuent. 2. quæ ipſa in ſe, non ut negocialis implicite & abſcondite, ſed patentius & expeditius recti & non recti quæſtionem continet.

ABSOLVTORIVS, a, um, *Aſſolutorio*, quod abſoluit. Sueto. in Aug. duas tabulas, damnatoriam, & abſolutoriam. & Aſconius. Abſolutoriū, rii, neu. gen. remedium liberatis. Pli. li. 28. c. 6. Clauū ferreum defigere in quo loco primum caput defixerit corruens morbo comitiali, abſolutorium eius mali dicitur.

ABSOLVTVS, perfectus, *Aſſoluto, perfetto*. Ci. ueram & abſolutam eloquentiam. Hinc Abſolute. Cic. 3. de Fin. feliciter, abſolute, fortunate uiuere.

ABSONO, nas, p. co. *Diſſonare, diſcordare, ἀπᾴδω*, diſſono, male ſono. unde Sono.

ABSONVS,na,num,p.c. *Diſcorde*, ἄπωδος, quod eſt praui ſoni, paruumve congruens. Liu.li.1. Quorum nihil abſonum fidei. Ci.pro prie.1.de Ora. Sunt quidam aut lingua hæſitantes, aut uoce abſoni. Abſonus clamor, diſſonus. Apuleius de Aſino li.1. Illius abſono clamore experrectus. Et per metaphoram pro differens. Liu. 7.ab Vrb.nec abſoni à uoce motus erant.

ABSORBEO,bes, bui, bitum, & Abſorbo,bis,abſorpſi,abſorptum, *inghiottire*, quaſi ſorbendo abſumo: & proprie de rebus liquidis. Pli.li.uu.c.24.Lens optima, quæ maxime aquam abſorbet. Transfertur & ad alia, & dicitur aqua ſiue nauim, ſiue alias res abſorbere. Luca.li.4. Abſorpſit penitus urbes.

Transfertur præterea ad res inanimatas. Ci.2.de leg. Ne æſtus nos conſuetudinis abſorbeat. Idem in Bruto: Hunc abſorbuit æſtus quidam inſolitæ adoleſcentibus gloriæ.

ABSQVE, *Senza*, ἄνευ, χωρὶς. præpoſitio ſeparatiua eſt. ut Abſque pecunia non facile uitam traducas. Aliquando eſt aduerbium. Teren. in Hæcy. Quàm fortunatus ſum ceteris rebus, abſque una hæc foret. Et licet Abſque ſit ſeparatiua præpoſitio, Ab tamen & Abs, paſſionem aut diſceſſionem notant: ut, diligor abs te, diſcedo abs quolibet improbo.

Ceterum Ab, Abs, & Au, nihil differre uidentur, præterquam in conſonantia. nam uni uerbo in diuerſis temporibus, non mutata ſignificatione, præpoſita per compoſitionem comperiuntur. dicimus enim in præſenti, & eius temporibus, aufero, auferebam, auferam, aufer, auferrem, &c. In præterito autem, & inde deductis, abs, ut abſtuli, abſtuleram, abſtuliſſem, abſtulero, abſtuliſſe. Porro in ſupino, & ab eo natis, ab: ut ablatum, ablatu, ablatio. Mirum autem eſt, quòd Que particula, quæ cum aliis ſignificationẽ auget, ſiue affirmatiuam, ut atque, ſiue negatiuam, ut neque, cum abs poſita mutet: nam abſque, fere idem eſt quod ſine.

ABSTEMIVS,a,um, *Quello che non bee uino*, ἄοινος, qui ſe à temeto, id eſt, uino abſtinet: componitur ex abſtineo, & temeto quod apud ueteres pro uino ponebatur. Oui.li.15. Vina fugit, gaudetq; meris abſtemius undis. Var.de uita popu. Roma.li.1. Abſtemias mulieres. Gellius l.10.c.13. Mulieres Romæ, atque in Latio ætatem abſtemias egiſſe.

ABSTERGEO,ges, *Nettare*, abſtergo. Pla.in Aſi. Labellum abſterges.

ABSTERREO,es, repello, prohibeo. Cice.4.Ver.a pecuniis homines abſterrere. Abſterritus, parti. Liu.li.5. Solitudine abſterriti.

ABSTINENTIA, *Aſtinenza*, ἀποχή, eſt uirtus, qua ab alienis abſtinemus. Et eſt abſtinentia in uiro innocente, Continentia in temperante. Saluſt. Cum modeſto, pudore; cum innocente, abſtinentia certabat. Abſtinenter, aduerb. In Saluſt. Modeſte ſe geſſit & abſtinenter.

ABSTINEO, abſtines, pen.cor. *Aſtenere*, ἀπέχω, ex abs, & teneo, ſignificat tempero. Teren. Non manum abſtines? Cic. in Ver. Act. 2. Abſtineant in hoc iudicio manus, animoſque ab hoc ſcelere. Iungitur quandoque genitiuo. Hora.lib.3.Car. Abſtineto, dixit, irarum. Quandoque ablatiuo cum præpoſitione. Pla.in Amph. Hic à me ut abſtineas manum? & ſine præpoſitione ſæpe apud Cic. Abſtinere apud Plau.in Amphi.pro, arcere: Factis me impudicis abſtines. Abſtinetur impersonale. Liu.li.5.ab Vrbe. Ab inermi abſtineatur.

ABSTO, ſtas, ſteti, ſtitum & abſtatum, *ſtar lontano*, ἀφίσταμαι, longe ſto. Hora.in arte poe. ut pictura poeſis erit. quæ ſi propius ſtes, Te capiet magis, & quædam ſi longius abſtes.

ABSTORQVEO, uide Torqueo.

ABSTRACTVM, *Aſtratto*, τὸ ἐξ ἀφαιρέσεως, τὸ κεχωρισμένον, ab abſtraho fit: definiturq; à logicis hoc modo, Abſtractũ eſt, qđ ſignificat formam aliquam, cum excluſione ſubiecti, ut albedo. Concretum eſt, quod ſignificat eandem formam, cum hærentibus ſubiecti, ut album. Et hæc alter dicuntur Denominans & Denominatiuum, ut eſt apud Ariſt. in Antepræd.

ABSTRAHO, *Tirare per forza*, ἀποχωρίζω, quaſi per uim aufero. Cic. lib.1. Tuſcu. Mors nos à malis, non a bonis, abſtraxiſſet. Cæſar.7. bel. Gall. Cædes faciunt, in ſeruitutem abſtrahunt. Contrarium eſt, Attraho.

ABSTRVDO, dis, pen.pro. *Aſcondere, ſerrare dentro*, ἀποκρύπτω, ex abs & trudo, abſcondo: ſed Seruio auctore differunt, quòd Abſcondere ſit de induſtria, Abſtrudere à natura. Virg. Vt uenis ſilicis abſtruſum excuderet ignem. Pla.in prol. Aul. Domo ſublatum uariis abſtrudit locis.

ABSTRVSVS,a,um, *Naſcoſo*, latens. Cic.4.Aca. Diſputatio paulo abſtruſior. & dicitur abſtruſus homo, qui ſuum ſecretum magnopere celat. Tacit. annal.li.1. hæc audita, quanquam abſtruſum, & triſtiſſima quæq; maxime occultantem Tiberium perpulere, ut Druſum filium cum primoribus ciuitatis, duabusq; prætoriis cohortibus mitteret.

ABSVM, *Eſſer lontano*, ἄπειμι, longe ſum, ex ab præpoſitione, & ſum. Saluſt. Neque animus, neque corpus à uobis aberit. Liuius: Caſtra uiginti milium ſpatio aberant. Colum.lib.6. Tabulata inter ſe minus trinis pedibus abſint. Liui.li.6. Abſit uerbo inuidia. Hinc Abſens, ſicut à præſum præſens. Vlpia. Abſentem accipimus eũ, qui non eſt in loco, in quo petitur. non enim trans mare abſentem deſideramus. &, ſi forte extra continentiam urbis ſit, abeſt. ceterum uſque ad continentiam non abeſſe uidebitur, ſi loco lateat. abeſſe autem non uidebitur, qui ab hoſtibus captus eſt, ſed qui à latronibus detinetur. Paulus, Abeſſe res uidetur, ſi ueſtimentum ſciſſum reddatur, uel res corrupta ſit, ueluti ſcyphi colliſi, aut tabula, raſa pictura: quoniam earum rerum pretium non in ſubſtantia, ſed in arte ſit poſitum. Item, ſi eam dominus rem, quæ ſibi furto aberat, ignorans emerit, recte dicitur res abeſſe, etiam ſi id poſtea ita eſſe ſcierit: quia uidetur res ei abeſſe, cui pretium abeſt. Abeſſe etiam ſcribit Caius, quæ in rebus humanis non ſunt. Abeſſe, abſolute etiam ponitur. Ter. in Eun. Domini ubi abſunt. Dicimus præterea, Culpa à me abeſt. Ci.ad Cornificium. Quicquid acciderit, à quo mea culpa abſit. Abeſſe interdum diuiditur in partes duas. Cæſar: Erat ab oppido millia paſſuum tria. pro aberat. Dicimus autem more Attico, Abſente nobis. & præſente nobis, pro abſentibus, & præſentibus nobis. ſicut, Aperite aliquis, apud Teren. in Adel. & Plaut. in Amphi. Nec nobis præſente quiſquam aliquiu auſi ſunt. Ab abſens ſit Abſentia. M. Antonius in epiſt. ad Cicero. li.14.ad Atti.

ABSVMO, mis, pen.cor. *Conſumare*, ἀποδαπανῶ, διαφθείρω, κατέδω, conſumo: Oui.li.1.Faſt. Quærere ut abſumant, abſumpta requirere certant. Pli.li.26. Corpora defunctorum abſumi intra quadrageſimum diem. Iuſtinus: Aquarum illuuies partem Græciæ abſumpſit. Plau.in Moſtel. abſumpti ſumus, pro actum de nobis. Dicimus & abſumi ferro, ueneno, morte. Ci.& alii.

ABSVRDVS,a,um, ἄτοπος, ἄλογος, inconueniens, ſtultum, deforme. Cice.in Lælio: Poteſt quicquam eſſe abſurdius, quàm, quo minus uiæ reſtat, eo plus uiatici quærere? Abſurde. Cice. de Fin. Si dicit, dicit abſurde.

ABSYNTHIVM, herba amara, à qua populi cognominati, qui iuxta Pontum habitant: ubi mons eiuſdem nominis habetur. Oui. li.5. de Triſt. Cana prius gelido deſint abſynthia Pōto. Græce ἀψίνθιον, τὸ ἀψινθίον. Vulgo dicunt medicum, uel aſſenzo. hortorum eſt. Theodorus tamen ἀψίνθιον ſcribit.

ABSYRTIDES, ἀψυρτίδες, inſulæ in Adriatico mari. Pli. l.3. Abſyrtides à Graiis dictæ, à fratre Medeæ Abſyrto ibi interfecto. Pompo. In Adriatico ſunt Abſorus, Celaduſa, Abſyrtis, Iſſa.

ABSYRTVS, ἄψυρτος, Colchorum regis filius, quem Medea ſoror lacerauit iuxta fluuium Abſyrtum, in quem conuerſum ferunt poetæ. Sed aliud ſcribit Orpheus in Argon.lib.1. & aliud Apollonius Rhodius. & Lucil. Theon, & Sophocles, eius interpretes, li.4. Argon. Plurimi fuerunt, qui apud Græcos Argonautica ſcripſerint, & dicunt Iaſona Medeam ad Phæacas adduxiſſe adhuc intactam, & Abſyrtus frater grandi multitudine armatorum ſororem eſt & Iaſona ſubſecutus: adeo ut Arete uxor Alcinoi regis Phæacum, & ipſe rex ſtatuerint reddi, ſi intacta eſſet. Quo cognito, cum ea dormiuit, & eo modo habuerunt diſcedendi facultatem. Fuit & Abſyrtus ſcriptor Græcus, qui ſcripſit de medicandis equis, & de cura animalium, & eorum medicina: eumq; pulcherrimum & emendatiſſimum habet Antonius Vicecomes Mediolanenſis.

ABVERTO, is, ti, ſum, ἀποστρέφω, abuertere, antiquum uerbum, pro auertere. Pla. ab ſaxo aduerti fluctus, ad litus ſcapham.

ABVNDANTIA, *Abondanza*, εὐθηνία, περιουσία. Ci.& alii. Abundanter. Cic.u.de Orato. Copioſe & abundanter loquuntur. Abunde ab abundo, ἐξαρκούντως, copioſe, Sueto. in Cæſa. Se gloriæ abunde adeptum. Abunde eſt ἐξαρκούντως ἔχει. Virg.7. Fraudis abunde eſt. Abunde cum ſubſtantiuo nomine. Saluſt. in Iug. Parentes abũde habemus. Abunde & cum adiecti. Idem eodem loco: Abunde magna præſidia.

ABVNDO, as, *Abondare*, εὐθηνέω, εὐπορέω, ex ab & undo, ut quidam aiunt: eſt affluere, tractum ab amnibus, qui quo magis augentur imbribus, eo maioribus undis eriguntur. Cice. de ſen. uilla abundat porco, agno, hœdo. Dicitur etiam quis abundare, qui ſucceſſu proſpero affluit. Ter. in Phor. Amore abundas. Abundare, cum genitiuo uenuſte dictum à Lucilio: Quarum & abundemus rerum, & quarum indigeamus. Abundare etiam abſolute poſuit. Virg. li. 4. Georg. Abundabat fluidus liquor. Hinc Abundans, pro diuite, pecunioſo.

ABVSQVE, *Inſin*, aduerb. modo tempus, modo locum ſignificans, poetica uox, pro uſque ab. Pla. in Amph. Pugnata pugna abuſque mane ad ueſperum. Vir. Siculo proſpexit abuſque Pachyno.

ABVTOR, p.p. *Mal'uſare*, καταχρῶμαι, re aliqua male utor. Plaut in Aſina. Vbi illa, quæ dedi ante? C. abuſa. Cic. Noli abuti nimis patientia noſtra. Donatus: Vtimur cum honore, abutimur cum iniuria, utimur iis rebus, quæ nobis utentibus permanent; abutimur iis, quæ nobis utentibus pereunt. Ex quo Vſus & Abuſus, κατάχρησις, uidentur contraria: nam uſui eſt ager, domus: abuſui, uinũ, oleum, & huiuſmodi. Cicer. in Top. Non debet ea mulier, cui uir bonorum ſuorum uſum legauit, cellis uinariis plenis relictis, putare id ad ſe pertinere: uſus enim, non abuſus legatus eſt. Per tranſlationem uero dicitur abuti, cum fruſtra tempus in aliqua re contriuimus. Ter. in ſcribundis prologis operam abutitur. Dixit & Pla.

cum

cum accuſatiuo in Bacchid. Nos aurum abuſos. Abuti ueteres paſſiue dixerunt. Varro apud Priſcianum lib. 8. Vtile utamur potius, quàm ab rege abutamur. Inde Abuſus participium in eadem ſignificatione. Ibidem Hortenſius, Abuſis iam omnibus locis. Abutendum ſe permittere, dixit Sueto. in Galba. Adeo ſe abutendum permiſit, ut uix ſibi ipſi conſtaret. Abuſus, a, um, Abuſus, us, uſui, & Abuſio. Fab. li. 3. c. 3. Hic per abuſionem poſita. Abuſiue, aduerbium, καταχρηστικῶς, improprie, contra uſum.

Abydena, illatio, ἀβυδηνὰ ἐπιφορήματα, dicuntur futilia, ac nullo digna pretio: quòd Abydeni uelut molles & laſciui haberentur. Pauſan. ex Suid.

Abydeni, populi, ἀβυδηνοὶ, ab Abydos ciuitate Aſiæ, qui cum a Philippo Macedonum rege ita obſiderentur, ut ſalutis ſpes nulla ſupereſſet, in eam rabiem ſunt accenſi, ut repente ad cædes coniugum, liberorumq; diſcurrerent, ſeq; ipſi pariter omnes læti interficerent. Liu. li. 31.

Abydos, pen. pro. ἄβυδος, urbs Aſiæ à Mileſiis condita, Gyge Lydorum rege permittente, qui totius Troadis imperium habuit, cui Seſtos in Europa opponitur, intercedente anguſto mari, à caſu uirginis Helleſponto nuncupato. id cum Aſiam ab Europa diuidat, Xerxes ponte coniunxit.

Abyla, p. p. ἀβύλη, mons excelſus Mauritaniæ, Calpæ monti, qui in Hiſpania eſt, oppoſitus, quos ambos Herculis colũnas dicũt, Stephanus Byzantius, Dionyſius Afer, Euſtathius. Et notandum, Alybam dici à Græcis non Abylam, forte per metatheſin. Eſt & oppidum Syriæ. Pli. li. 3. c. 1.

Abyssus, Abiſſo, ἄβυσσος, aqua patens in imménſam profunditatem. Omnis, inquit Auguſtinus, aqua, omnis humida natura, atque ſubſtantia circunquaque diffuſa per maria, & flumina, & antra, & occulta, ſimul uno nomine abyſſus uocatur.

A ANTE C

Ac, coniunctio copulatiua eſt, καὶ, ut, doctus ac iuſtus es. Aliquando aduerbium eſt, & accipitur pro quam, ἢ, ut, haud ſecus ac iuſſi faciunt. Ac in principio ſententiarum connectendi uim habet. Cic. 2. de Ora. in proœmio. Ac primo quidem totius orationis ignari. Aliquando, ut docet Donatus, ſignificat contra quàm. Terent. in And. Neſcio quid tibi ſum oblitus hodie, ac uolui, dicere. Etiam Ac, & Ac ſi, uenuſte ponuntur poſt perinde, pro ita: ut, Superbis perinde ac ſi rex eſſes.

Acabo, p. c. animal multum ualens ui medica in deſertis Arabiæ.

Aca, ἄκη, ciuitas Phœnicum, poſtea Ptolemeis dicta. Strabo l. 6. Pli. li. 5. c. 19.

Acacalis, ἀκακαλὶς, ſemen fruticis in Aegypto naſcentis, ſimile fructui Tamaricis. Pauſanias. Fuit & hoc nomine filia Minois regis, ab Appolline uitiata. Apollonius poeta in Argon. & dicitur innocentia, ſimplicitas, animus ab omni terrore liber, in quo Democritus philoſophus ſummum bonum conſtituebat. Cic. li. 5. de Finib. id enim ille ſummum bonum, euthymiam, & ſæpe acaciam appellat, id eſt, animum terrore liberum.

Acacus, acaci, ἄκακος, purus, ſimplex, apertus, non uerſutus. Dionyſius ad Demophilum ſcribens oſtendit acacos eſſe, quibus aliorum mores non ſunt formidoloſi. ex ſuo enim animo alienum æſtimant animum, ut ſit acacus minime ſubdolus, aut ſuſpicioſus.

Acacia, ἀκακία, genus ſpinæ, & ſuccus ex illa. Pli. li. 24 ca. 12.

Academia, ἀκαδημία, locus nemoroſus, ab Athenis mille paſſibus diſtans, ab Academo heroe, uide Laertium in Platone. Ibi natus eſt Plato, ubi cum philoſopharetur, ſtudendi uſu, & diſcipulorum frequentia, morumq; celebritate inſignis fuit. Antea per E. ſcribebatur, Ecademia. hinc Academici philoſophi: ſicut & Areopagitæ, ab Areopago. Fuit & Academia uilla memoratu digna, ab Auerno lacu Puteolos tendentibus impoſita litori, celebrata portiçu & nemore, quam Cice. Academiam uocabat ab exemplo Athenarum, ibi compoſitis uoluminibus eiſdem nominibus, in qua, & monumentum ſibi inſtaurauerat. Hæc Plin. lib. 31. cap. 2. Eratq; Academia gymnaſium inferius, cum ſuperiori gymnaſio nomen eſſet Lyceum, quæ & inferior ambulatio & ſuperior dicebantur. Lyceum uero nomen ſcholæ Ariſtotelicæ. Academia dici poteſt qualibet literarum ſchola inſignior atq; celebrior. Huius nominis Academia pen. producitur à Cicerone: Inq; Academia umbrifera, nitidoq; Lyceo. Sic & in alio uerſu Laureæ Tullii: Atque Academiæ celebratam nomine uillam. Verum alii eam corripiunt, ut Claudianus: in Latium ſpretis Academia migrat Athenis. Sidonius: Obruet & quanquam totis Academia ſectis. Ratio eſt, quoniam eſt una de dichronis. Sic Vir. de Sychæo. Hinc Academicus, ca, cum, ἀκαδημαικὸς, qui Academicos ſectatur, uel ad Academiam pertinet.

Acadinus, ἀκαδινὸς, fons iuxta Palicos in Sicilia manat, in quo tabellas iſcriptas iuraméto, ſi recte iuratũ foret, ſupernatare, neq; liquore perfundi aſſerit Ariſtoteles: ſi perperam, protinus in profundũ rapi, neque apparere ultra. Alexander ab Alexã. li. 5. c. 10.

Acaena, æ, ἄκαινα, pertica decẽ, qua dimetiebãtur agros. unde Cœlium li. antiq. lect. 4. c. 29.

Acamas, promontorium in Cypro, unde Cyprus antea Acamantis uocata. Strabo. li. 14.

Acanthice, ces, femi. gene. lacryma helxines herbæ. Pli. li. 21. ca. 16. Helxines huius uertex ſummus lacrymam continet iucundi ſaporis, acanthicen maſtichen appellatam.

Acanthion, ſiue acanthium, thii, ſpinæ genus, Pli. li. 20. c. 22. Spinæ albæ ſimilis eſt ſpina illa, quam Græci acanthion uocant.

Acanthis, thidis, ἀκανθὶς, auis ſtridula, quæ & carduelis. ea ſpinis & carduis paſcitur. nam ἄκανθα, ſpina, ἀκανθών, ſpinetum. Virg. lib. 3. Ge. Reſonant & acanthida dumi. Qui locus Virgilii in antiquis libris, teſte Pierio, legitur, Reſonant acalanthida dumi: à nominatiuo Acalanthis, thidis. Hæc & Acanthylis uocatur, quæ lino intexit nidum. Alii Argathylin uocant. de qua Pli. l. 10. c. 74. Acanthis in ſpinis uiuit. Acanthis eſt etiam genus herbæ, quæ Latine Senecio dicitur. Plin. libr. 25. cap. 13. Acanthis leuce, Latine Spina alba.

Acanthus, ἄκανθος, puer in florem ſui nominis conuerſus. Vir. Et circumtextum croceo uelamen Acantho. Plin. lib. 22. docet Acanthum eſſe herbam topiariam, lato longoq; folio margines crepidinum ueſtientem. inde ponitur pro flexuoſo ornatu. Quidam putant herbam eſſe ſimilem ſpinæ albæ, & habere folia minora, & aculeata lanugine. Seruius in Pollione dixit eſſe arborem ſemper florentem, quaſi ſpinis plenam. nam eſt ſpinoſa, quæ in Cyrenaica inſula abundat. Vir. li. 2. Geor. Semper frondentis acanthi. Hinc Acanthinus, na, num. quod eſt acanthi, aut acantho ſimile. Pli. li. 15. c. 7. Spectatur foliis acanthinis. Eſt etiam hoc nomine oppidum in Macedonia, ſiue Aetolia, quæ eſt urbs Atamanum, in qua mutas eſſe cicadas, Stephanus ſcripſit.

Acapis, p. c. fluuius Aſiæ apud Lazos populos.

Acapna ἄκαπνα, ligna, de quibus eſt titulus apud Martialem in Xeniis, ea uidentur eſſe, quæ Vlpiano dicuntur ligna cocta, ne fumũ faciant: nam ἄκαπνος, ſine fumo interpretatur. eſt & mellis genus quod eadem ratione acapnon Plinius appellat lib. 2. cap. 16. Strabo acapniſton. Acapna thyſia, ſacrificia abſque fumo. dicitur de nimium tenui conuiuio, & in quo nihil cocti obſonii apponitur.

Acara, p. c. ἄκαρα, oppidum eſt in medio Pannoniæ.

Acarnania, ἀκαρνανία, Epiri pars, quam Achelous ab Aetolia diuidit. In hac eſt oppidum Leucas. Eſt & regio quædam parua in Aegypto dicta Acarnania, ut ſcribit Seruius in lib. 5. Aen. Et ciuitas non procul à Syracuſis, ut inquit Cic. in Verr. in qua Olympii Iouis antiquiſſimum fanum fuit.

Acarne, acarnes, fem. gen. marinus piſcis. Pli. li. 32. c. 11.

Acaron, p. c. ciuitas Palæſtinæ, quæ Cæſarea uocatur: & arboris genus. Pli. li. 15. c. 7.

Acarus, ri, tineæ genus in cera naſcens, omnium animalium minimum. ἀπὸ τοῦ ἀκαρής, quod eſt indiuiſibile. Ariſt. li. 5. de hiſt. ani.

Acasta, ἀκάστη, nympha, Oceani & Thetios filia.

Acastus, ἄκαστος, Peliæ Theſſalorum regis filius.

Acatalecticus, ἀκατάληκτος, uerſus cui nulla ſyllaba deeſt. contra Catalecticus, cui una deeſt ſyllaba.

Acatalepsia, ἀκαταληψία, incomprehenſibilitas, qua dictione uſus eſt Ci. ad Att. li. 13.

Acataleptos, ἀκατάληπτον, quod comprehendi non poteſt. Sic interpretatur Ci. li. 4. Aca. quæſt.

Acatium, ἀκάτιον, genus nauigii actuarii. Plaut. ſed Pollux ſcribit uelum in naui maximum eſſe ſicut minimum: Dolonem: tertium, quod retrorſum panditur, Epidromum. Plin. li. 9. c. 30. Concham eſſe acatii modo carinatam.

Acca Laurentia, Fauſtuli uxor, quæ Romulum & Remum lactauit, & aluit, Lupa dicta, quòd nobile ſcortum fuerit. & tales nuncupantur Lupæ, ob auaritiam, cauſſa cuius pudicitiam proſtituunt: hodieq; cellæ talium Lupanaria dicuntur.

Accedo, is, penul. prod. Accoſtare, προσέρχομαι, adeo, appropinquo. Teren. in Adel. Accedam ad fores. Virg. lib. 1. Aen. Penitusq; ſonantes Acceſtis ſcopulos, pro Acceſſiſtis, per ſyncopem contrarium Abſcedo. Accedere quandoque eſt aſſentiri, Plau. in Aul. Acceſſit animus ad ſententiam, συγκατατίθεμαι. Quandoque adiungere. ut, Hoc calamitatibus meis, uel ad calamitates meas malum acceſſit. Liuius: Hæc tibi à me dotalia dona accedent. Ci. pro Roſc. Ame. eò acceſſit ſtudium doctrinæ. Accedere etiam ſimilitudinem ſignificat. Cice. pro C. Rabirio: quorum poteſtas ad Deorum immortalium accedit. Acceditur, imperſonale apud Ci. pro Cecin. Ad eas cum accederetur. Ab Accedo pro aduenio, fit Acceſſus, ſus, ſui. Ab Acceſſu, προσθήκη, fit Acceſſio, pro adiectione, & incremento: & contrarium deceſſio. Cice. 3. offi. Eorum neque acceſſione uitam meliorem fieri, neque deceſſione peiorẽ.

Accelero, ras, p. c. Andare in fretta, ἐγκονέω, propero, feſtino. Cic. in Catil. Si accelerare uolent. Cæſ. 2. Bel. ci. Iter accelerat. Hinc Acceleratio.

Accendo, dis, di, ſum, Accendere, ἅπτω, ἀναιρέω, ἐμπυρίζω, ἐγκαίω, ex ad & cando, non cendo: quia, ſi cendo eſſet, cendeo faceret, non cando. iccirco, cum candeo habeamus, & accendo, ut & incendo, & ſuccendo, & ſimplex habere neceſſe ſit, neceſſario cãdo, à quo candeo fit, ipſorum ſimplex eſt: quippe cum pleraque

huius

huius naturæ uerba ſint, ut ab albo albeo, à duro dureo, à pendo pendeo, & multa alia: quæ neutra deriuatiua ab actiuis eorum certum eſt eſſe, ut apud Priſcianum & Diomedem legitur. Eſt autem Accendere, ignem excitare. Ci. de uniuerſit. Deus ipſe ſolem quaſi lumen accendit. Per tranſlationem eſt & inſtigare. Virg. Martemq; accendere cantu.

Accenſi, ut Marcellus ſcribit, genus militiæ erat adminiſtrantibus proximum, dicti quòd ad neceſſarias res ſæpius accirentur, ueluti accerſiti. Feſtus uero ſic: Accẽſi dicebantur, qui in locũ mortuorum militum ſubrogabantur, & ad cenſum adiiciebantur. Idẽ lib. 1. Adſcripticij ueluti quidã ſcripti dicebantur, qui ſupplendis legionibus adſcribebantur: hos & Accenſos dicebant. Sed Varro rectius: qui docet accenſos miniſtratores fuiſſe magiſtratuum, ab acciendo dictos, id eſt, uocando. nam accenſus inſtar præconis acciebat iuſſu conſulis Quirites ad concionem. Plin. lib. 7. Adiectus eſt & meridies, accenſo conſulum id pronunciante. Erant ſinguli præſidibus prouinciarum accenſi. Quod munus nemini niſi libertis deferebatur, ut ſcripſit Cic. ad Q. fratrem. Aſconius autem ſic: Accenſus eſt nomen ordinis & promotionis in militia: & nunc dicitur princeps, uel commentarienſis, aut cornicularius.

Accentus, dicitur quaſi ad cantus, hoc eſt, iuxta cantum: quia ad cantilenam uocis nos cognoſcere facit ſyllabas. Græci προσῳδίαν dicunt, quod προσᾴδεται ταῖς συλλαβαῖς. A Latinis etiam tonus, & tenor uocatur: quia ibi ſonus creſcit & deſinit. Definitur à quibuſdam, quòd ſit anima uerborum: ab aliis, quòd ſit uox ſyllabæ. Hos ueteres nunc moderamenta, nunc accentiunculas, nũc uoculationes appellant. Sunt autem tres accentus: acutus, grauis, & circunflexus. acutus dictus, quòd acuat, & erigat ſyllabam: grauis, quòd deprimat, & deponat; eſt enim contrarius acuto: circunflexus, qui ex acuto & graui conſtat: incipiens enim ab acuto, deſinit in grauem. Priſcianus, Quintilianus, Diomedes.

Accepſo, ueteres pro acceperim dixere. Pacuuius: Prinſquam accepſo, quod peto.

Acceptilatio, ἀποδοχή, eſt deliberatio, ut docet Modeſtinus, & Vlpianus, quæ fit per interrogationem & reſponſionem, qua utrique contingit ab eo nexu abſolutio. Dicendo enim, Quicquid tibi per ſtipulationem promiſi, uel ex ſtipulatu debui, habes ne acceptum? Et tu reſpondeas, Habeo, acceptumq; fero: quaſi dicas, Perinde habeo ac ſi accepiſſem abs te per ueram ſolutionem.

Acceptio, uerb. ab accipio. Ci. in Topicis.

Acceptor, *Accettatore*. Plau. in Tri. uerbis falſis acceptor fui.

Acceptrica, tricæ, Pla. in Truc.

Acceptum fero, *Confeſſare il riceuuto*, προσλογίζομαι, ἀνατίθημι, δέχομαι, fateor me accepiſſe, & ſi non accepi, cum nulla ſolutio interuenerit: ſermo familiaris iuriſconſultorũ. unde acceptilatio.

Acceptum refero, uide in dictione Refero.

Acceptus, nomen, *Accetto*, id, quod placet. Cæſ. 1. bel. Gal. Plebi acceptus erat. Acceptum accepti abſolute, quicquid ab aliis accipimus. Pla. in Truc. Hic ratio accepti ſcribitur.

Acceſſio, ſis, *Chiamare, andare à chiamare*, μεταπέμπω. quartæ cõiugationis, & uerbum actiuum: pro, uoco. Cic. lib. 4. Tuſcu. Quem expeti, quem accerſiri. Liu. li. 3. ait: Placere, partem accerſire. Saluſt. in Iugur. Syllam accerſiri iubet. Et pro accuſare. Ci. pro Cœlio: Alterum ambitus crimine accerſiret.

Accerſo, ſis, ſiui, ſitum, *Andare à chiamare*, μετακαλέω, & Acceſſo, ſis, utrunque coniugationis tertiæ, ponitur pro euoco. ſeu ad uocandum eo: actum enim corporis denotant, ſicut cetera in ſo terminata, ſed in præterito, non autem in præſenti, ſunt quartæ. quæ propterea deſideratiua à grammaticis dicuntur, quòd nunquam ſere eorum uerborum actus ſine deſiderio fiant. Sueto. in Cæſ. Ad accerſendam claſſem in Bithyniam miſſus. Ter. in And. Obſtetricem accerſo. Fit autem Accerſo ab accio, accuſo. Et interdum eſt: ut, Accerſere crimine ambitus, apud Cicer. in Oratio. pro Cœlio. Accerſitus, ta, tum, partic. uocatus. C. 2. de Orato. Cauendum eſt, ne accerſitum dictum putetur. Accerſitus, huius, tus. Cice. 1. de Nat. deo. Cum ad eum, ipſius rogatu accerſituq; ueniſſem. Accerſitor, oris, uocator. Plin. epiſt. 108, nemo accerſitor ex proximo.

Accidens, *Accidente*, συμβεβηκός, quod adeſt, & abeſt, præter ſubiecti corruptionem. Quinct. li. 5. Cauſa, tempus, locus, & cetera ſunt rerum accidentia. Idem li. 3.

Accidentia, æ, uerbale ab accidit. Pli. li. 32. c. 2.

Accido, p. p. *Tagliare, ſcemare, ſcarnare, raſſottigliare*, extenuo, circuncido, ἀποτέμνω, ex ad & cædo. Liu. Prœlio uno accidit Veſtinorum res, ἀποτετμημένας. Vir. 3. Aenei. Accisis dapibus conſumere menſas.

Accido, dis, p. co. *Gittarſi dauanti, inginocchiarſi, accadere*. συμβαίνω, ex ad & cado, proprie iuxta cado. Et accidere, eſt geſtum corporis in humilitatem cadentis oſtendere. Suet. in Cæſ. Ad genua ſibi accideret. Saluſt. ſine præpoſitione dixit: Quo accidam. Iureconſulti uſurpant accidere pro mori, πάσχειν τι, Si quid filio meo acciderit. ſed & Sueton. in Aug. Iulias filiam neptemq; ſi quid his accidiſſet, uoluit ſepulchro ſuo inferri. In tertia perſona ſignificat euenire, tam bonum, quam malum. Teren. in And. aliquid accideret boni. Cicer. in Lælio: Nihil mali accidiſſe Scipioni. Accidit ad animum. Cice. Attico: Accidiſſe nihil ad animum tuum. Accidit, abſolute, ſequente particula ut. Cicer. 3. Verr. Accidit, ut illo itinere ueniret Lampſacum. hinc accidens participium, & accidens nomen.

Accieo, cies, ciui, citum, pe. co. *Chiamare*, uoco. Plaut. in Mi. Ego illum huc acciebo.

Accingo, gis, *Apparecchiarſi*, διαζώννυμι, iuxta cingo. Vir. 4. Aene. Magicas inuitam accingier artes. Idem 2. Aen. facibus pubes accingitur atris. Interdum eſt parare. Vir. 1. Aen. Illi ſe prædæ accingunt. Vnde Accinctos uocamus induſtrios, expeditosq;: contra, Diſcinctos, ignauos, negligentesque.

Accio, cis, ciui, uel cij, tum, p. p. *Chiamare*, προσκαλέω, ex ad & cio, aduoco. unde Accitus, aduocatus. Vir. 11. Ae. Spem ſi quam accitis Aetolum habuiſtis in armis. Hinc Accitus, tus, tui. Vir. 8. Aen. accitu cari genitoris ad urbem.

Accipio, cipis, capio, *Pigliare*, λαμβάνω, quanquam ſeparantur, ſicut in Capio dicetur. Interdum eſt audire. Ci. in Catone: Accipite ueterem orationem Architæ. Interdum ſentire. Ter. in Hea. Aliter de amore tuo, atque eſt, accipis. Interdum cognoſcere: ut, Accepi, te in patriam reuerſurum. Interdum concipere. Virg. lib. 8. Aenei. Ventoſis follibus auras Accipiunt. Interdum recipere. Lucilius: Sic Annibalem acceptum. Interdum tractare, tam in malum, quam in bonum. Terent. in Adel. Indignis ſum acceptus modis. Cic. autem ſæpe. Accipere nomen, pro eo quod uulgus dicit, recipere ad monſtram. Liui. 2. bel. Punici: Si ſuum nomen dictator acciperet. Accipere ætatem dixit Pli. li. 14. c. 7. cuius dulci admiſto, reliquorum duritia ſuauitatem accipiat, ſimul & ætatem. Late patet hoc uerbum: Dicimus enim Accipere conditionem, colorem, fœdera, fidem, libertatem, &c.

Accipiter, *Sparauiere*, ἱέραξ, ab accipiendis male aliis auibus: eſt enim auium rapax. Teren. in Phorm. Non rete accipitri tenditur. uide Falco.

Accius, Ἄκκιος. poeta tragœdiarum ſcriptor inſignis. natus traditur parentibus libertinis, Marcino, & Serano conſulibus. Eius tragœdiæ fuerunt clariſſimæ grauitate ſententiarum, uerborum põdere, & auctoritate perſonarum. teſtis Quinctil. li. 10. c. 1. eum tamen ut duriuſculum notat Cicer. ad Att. Sed, & Licinius ferreum ſcriptorem appellabat, quòd dum tragœdias ex Sophocle uerteret in Latinum, duriorem ſe præſtiterit. id, quod Quinctil. pro ſuo candore in tempora illa reiicit.

Acclamo, as, are. *Gridare*, Cic. pro Cæc. Populus acclamauit, ita eſſe. Verbale Acclamatio. Idem Attic. lib. 1. Ex acclamatione Clodii. Acclamito, frequent. Plau. in Amph. Facta, infecta eſſe acclamitat.

Acclino, nas, p. p. ἐπικλίνω, inclino. Liu. 4. ab Vrbe: Acclinaturos ſe ad cauſſam ſenatus. per metaphoram, pro aſſenſuros cauſſæ.

Accliuis, p. p. *Erto*, προσάντης, quod eſt leuiter erectum, & acuminatum: & proprie de aſcenſu dicitur, quaſi in cliuum acuminatũ. Ci. Q. fratri: Ea uix pars accliuis eſt. Contrarium eſt Decliue, inclinatum, incuruum. Hinc Accliuitas. Cæſ. 2. bel. Gal. Pari accliuitate collis. Et dicitur accliuis falſis animus, id eſt, inclinatus ad falſa. Hora. 2. Sermo. Accliuis falſis animus meliora recuſat.

Acco, huius accus, Ἀκκώ, nomẽ mulieris propriũ, quæ eius deliriũ fuiſſe prodit, ut cũ ſe contemplaretur in ſpeculo imaginem ſuam perinde ac mulierem alteram alloqueretur, inuueret, ſummurmuraret, arrideret, interdum comminaretur, promitteret, ſubblãdiretur, & quicquid confabulantes ſolent, numeris omnibus impleret. Scribunt alii, etiam clauos nonnunquam ſpongia ueluti malleo impingere conſtam. Cœlius. li. 9. Antiq. lect. 27. Hinc qui ſtultius, aut ineptius aliquid agunt, accíſſare dicuntur, & accus nomine compellantur.

Accola, p. c. *Vicino, habitante, lauorante, de campi*, πάροικος, uicinus, prope habitans. Valla ait: Incola eſt, qui in loco; accola, qui ad locum habitat. Liu. li. 1. Paſtor accola eius loci.

Accolo, lis, pe. cor. *Habitar uicino*, παροικέω, iuxta colo. & de aquis montibusq; dicitur. Liu. li. 4. Qui Hetruſcum mare, quiq; Tiberim accolunt. Pli. li. 4. Perſæ. Rubrum mare ſemper accoluere. Accolitur, paſſiuum. Pli. li. 3. c. 2.

Accommodo, das, p. c. *Accommodarſi*, προσαρμόζω, συμβιβάζω, adhibeo, apte colloco. Ci. li. 2. de Or. Coronam ſibi ad caput accommodanti. Idem li. 1. Offi. Qui ſe ad temp. accommodauere.

Accommodatus, & accommodate. Cicero.

Accommodatio, onis, *Attitudine*, ipſe actus accommodandi. Ci. 1. de Inuent. Sententiarum ad inuentionem accommodatio.

Accommodus, a, um, *Agiato*, idem quod accommodatus, aptus, idoneus. Vir. 11. Aen. Vallis accommoda fraudi.

Accredo, dis, p. p. *Conſentire*, ex ad & credo. ad id, quod creditur, accedo, aſſentior. Col. li. 2. Idq; Saſerna uidetur accrediddiſſe.

Accreduo, duis, *Conſentire*, accredo. Pla. Quicquam accreduas.

Accreſco, ſcis, *Accreſcere, aum ẽtare*, ἐπαυξάνομαι uide Creſco. Hinc Accretio, onis, incrementum. Ci. 1. Tuſc. Lunam accretione, & diminutione

minutione luminis.

ACCVBITVM, *Letto, doue anticamente ſi mangiaua, ἀνακλιντήριον*, lectus in quo cubatur interdiu. Lampridius Commodum ſcribit nõ accubuiſſe, niſi in accubitis, quæ pilum leporinum habuiſſent, aut plumas perdicum ſubalares. Dicuntur & Anaclinteria, apud Florentinos Tuſcanea.

ACCVBITVS, tus, *Star in giu, ἀνάκλισις*, ipſe accubandi actus. Plini. lib. 8. cap. 2.

ACCVBO, pe. c. *Star appreſſo, παρανακλίνομαι*, iuxta cubo. Virg. 6. Aen. Furiarum maxima iuxta Accubat. Pla. in Aſi. Accubat mecum. Et pro adiacere. Suet. in Cæſ. Theatrum Tarpeio monti accubans. Hinc accubatio. Ci. 1. de off.

ACCVDO, *Battere dinari*, Plaut. in Mercu. Tres minas accudere etiam poſſum.

ACCVMBO, bis. *Giacere appreſſo*, iuxta cubo. Pla. in Moſt. Caue ne in uia accumbas. Et accumbere, κατακλίνεσθαι, eſt in conuiuio eſſe: cubabant enim antiqui ueſcentes. C. Peto: Accubueram hora nona. Accumbere ad menſam, eſt in menſa diſcumbere. Cice. Vatinium criminatur, quòd ſtratus ad menſam accumbebat.

ACCVMVLO, las, p. c. *Ammaſſare, ἐπισωρεύω*, quaſi ad cumulum addo. Ci. in Rul. Auget, addit, accumulat. Hinc accumulate, apud Ci. & accumulatio, apud Pli.

ACCVRO, rat, p. p. *Diligentemẽte curare, accortamente operare, ἐπιμελοῦμαι*, diligenter curo. Pla. in Epid. Accurentur hoſpites. Ci. de Inu. Melius accurantur. Accurare penſum, prouerbialis ſermo. Pla. in Bacch. Ego penſum meum lepide accurabo. hoc eſt, curabo ut efficiam, quod mihi mandatum eſt. Hinc Accuratus, ἐπιμελής, ubi magna adhibetur cura. Gell. Cultu corporis nimis accurato. Hinc Accuratio. Ci. de Cla. Ora. Inueniendis componendiſque rebus mira accuratio.

ACCVRRO, ris, *Correre uniuamente, προστρέχω*, uide Curro.

ACCVSABILIS, & hoc le, quod accuſatione dignum eſt Ci. 4. Tuſc. Quorum accuſabilis eſt turpitudo.

ACCVSATIVVS, caſus, αἰτιατική, quia per hunc uel accuſamus, uel laudare uidemur. unde & Laudatiuus dicitur.

ACCVSATORIVS, *Doue ſi ſcriue la accuſa, κατηγορικός*, quod ad accuſationem pertinet. Cicer. pro Clu. accuſatorio animo. Accuſatorie, idem in Ver.

ACCVSO, ſas, pen. pro. *Accuſare, κατηγορέω*, frequentatiuum, ab accudo, ut docet Priſcianus: ex ad & cuſo, quod a cudo deducitur. ex quo Incuſo, Excuſo, & Recuſo. Quanquam non deſint qui dicant Accuſo es ad & cauſa, ſeu cauſor, compom. Accuſare, ait Valla, eſt, apud iudicem, uel alium, & aliquando apud illum, quem accuſes, oſtendere, aliquem peccaſſe. Dicimus autem accuſo te illi, apud illum, uel coram illo ſceleris, aut de ſcelere. Id obſeruatum fere comperi, ut, quod peccati nomen exprimit, genitiuo; quod minus, ablatiuo poneretur: ut, Te accuſaui homicidii. & alio ſcelere. Exempla patent apud Ci. & alios. Incuſare, αἰτιᾶσθαι, eſt alterius mores reprehendere: & plerunque cum querela, quòd ab illo iniuria ſis affectus. Qui dixerunt, Incuſare, de maioribus dici, Accuſare, de paribus, uel minoribus, errant. Cæſar in primo Cõ. Vehementer centuriones incuſauit. Diomed. Incuſante Cicerone Catilina conuictus. Tacitus Intemperiem cæli incuſantes. Hinc Accuſator. Et Accuſatrix.

ACELVM, oppidum creditur in Tauriſco agro: unde Acelinus Romanus ſæuitia famoſus inter recentiores hiſtorias auditur.

ACEO, aces, acui, acidus ſum, *Diuenir forte, ὀξίζω*. Et dicitur acere uinum, cum in acetum degenerauit. Cato de Re ruſt. Vinum, quod neque aceat, neque muceat. Ab hoc Acidus, a, um, & Acetum: & compoſitum Coaceo.

ACER, aceris, & Aceris, cis, fœm. gen. *L'acero, σφένδαμνος, ὁ*, nomen eſt arboris. unde Acernus, na, num, materiatum ea ea arbore. Vir. trabibus contextus acernis Staret equus. Pli. lib. 16. c. 15. operum elegantia ac ſubtilitate primum poſt citrum locum obtinet.

ACER, hæc acris, hoc acre. *Agro, bruſco, δριμύς, καὶ ὀξύς*, prima pro quo acrior, & acerrimus, proprie ad uinum, acetum, & huiuſmodi pertinet. Colu. lib. 3. Acri aceto. Et Acres cibi dicuntur, qui acrimoniam habent, & quaſi mordaces ſunt, ut ſinapi, allia, cepe. Plin. lib. 21. cap. 35. Omnia in cibis acria. Transfertur ad alia. & modo pro forti ponitur. Virg. Aen. 9. acrem Turnum. Modo pro ueloci. Idem lib. 4. Acri gaudet equo. Modo pro acuto. Cice. Acri ingenio. Modo pro uehementi. Idem in Hortenſio. Theopompo acrius. Modo pro diligenter. Virg. acer curas uenientem extendit in annum Modo pro ſeuero. Ci. li. Off. Acres animaduerſores uitiorum. Modo pro aſpero. Idem in Lælio: Acerrimus inimicus. Ab acer fit Peracer. Deriuatiua acrimonia, apud Ci. & Catonem acritas, apud Actium, & Gellium, acritudo, apud Vitruu. Acriter, & acerrime, apud Ci. Pla. Liu & alios.

ACVS, p. c. *ἄχυρον*, palea miliacea. A quo acerosum frumentum ἀχυρῶδες, immundum, non ſine paleis & panis aceroſus.

ACERATVS, a, um. abacus aceris: cum paleis miſtum. Feſtus.

ACERBITAS, *Acerbità, στρυφνότης*, ſaporis aſperitas, ſæuitia. Cice. Q. Valerio: Syllani temporis acerbitatem ſubterfugere.

ACERBO, bas, *Diuentar aſpro, inacerbire, πικραίνω*. aſpero. Claudianus li. 2. Crimenq; feri raptoris acerbat. compoſitum Exacerbo, prœualde acerbo.

ACERBVS, ba, bum, *Acerbo, στρυφνός*, immaturum. Col. Vua peracerba guſtatu. Sic robuſtorum iuuenum acerbam mortem dicimus, qui difficulter moriuntur. Virg. li. 11. Funere merſit acerbo. Tractum à pomis, quæ immatura, non niſi difficulter ab arboribus diuelluntur. Per tranſlationem eſt aſper, infeſtus. Ci. Lentulo: Acerbum habuimus Curionem. Acerbe, acerbius, acerbiſſime. Cice. 2. Tuſc. Acerbius ea gere.

ACERO, ras, p. c. *ἀχυρόω*, ab acus pro palea, paleis inficio. unde Aceratum lutum, paleis immixtum ad tuguria facienda. Compoſitum Obacero, quod eſt, loquendo alterius ſermonem impedio.

ACEROSVS, a, um: ut, Aceroſus panis eſt farre minus purgato, ac ſordibus à candido ſeparato: ut ueteres putabant. Nonius.

ACERRA, *Caſſetta dell'incenſo, turibolo*, arcula, in qua tus reponit quo diis ſacrificatur. Feſtus. Turibulũ uulgo dicit: Græci θυμιατήριον. Cornutus ſcribit eſſe pateram, in qua libatur. Virg. Et plena ſupplex uenerantur acerra. Sue. in Tiberio: In ſacrificando captus ſpecie miniſtri acerram præferentis.

ACERRAS, urbs Campaniæ, non longe à Neapoli. Vir. 2. Ge. & Seruius. Hinc Acerranus.

ACERSECOMES, p. c. *Con la zazzera, ἀκερσεκόμης*. Latine intonſus comans, & capillatus. Iuuenalis: Nemo uendit acerſecomes. Ab α priuatiua particula, & κείρω καὶ κέκαρ, tondeo.

ACERVATIM, *σωρηδόν*, per aceruos. Colu. Sub famis aceruatim enectæ reperiuntur. Aceruatim dicere, quaſi promiſcue, & nullo ſeruato ordine. Ci. pro Cluen. Aceruatim reliqua dicam.

ACERVALIS, & hoc le. Ci. in 2. de Diu. Argumentationes, quas Græci ſoritas uocant, aceruales appellat.

ACERVO, uas, *σωρεύω*, accumulo. Vir. ad crimen retulit, pro ſimplici co: formidine crimen aceruat. Hinc Coaceruo, ſimul aceruo: Ci. in Rul. Pecuniæ coaceruantur. Aceruatio, accumulatio. Plin. li. 25. c. 53. Aceruatio ſaporum peſtifera.

ACERVVS, *Cumulo, mucchio, maſſa, σωρός*, aggregatio, & cumulus: proprie minutarum, ut Valla li. 4. rerum congeries, ut frumenti, leguminis: Pla. in Pſe. Quibus aceruí frumenti ſunt domi. Et aliquando maiorum: ut, Aceruus ſcitroſum. Et fere ad omnia uſurpatur.

ACESCO, ſcis, *Diuenir di ſapor d'aceto, ὀξίζω*, acidus fio. Hora. & Col.

ACESINVS, p. p. *ἀκεσίνης*, fluuius Perſiæ, in Indum fluuium cadens, & magnus, & nauigabilis: circa quem ferunt arundines tantæ magnitudinis naſci, ut ſingula internodia præſtent uicem nauigii.

ACESIS, *Autore*, medicis uocatur herba lutea, non tincta: Orobitis dicta à pictoribus. Sipontinus. uide Pli. li. 33. c. 5.

ACESTES, ſtis, *ἀκέστης*, nomen Siculorum regis, de quo Virgilius.

ACESTIS, ſtis, fluuius Indiæ nauigabilis.

ACETABVLVM, *ὀξύβαφον*, ab accipiendo dicitur, ut teſtis eſt Hermolaus, etiam ſi Græci Oxybaphon appellant, quaſi ab aceto. & eſt genus menſuræ. Pli. lib. 21. cap. 34. Cum acetabuli menſura dicitur, ſignificat heminæ quartam partem, id eſt, drachmas 15. Acetabula in corporibus dicuntur pro pixidibus, ut anatomiciis uocant quibus coxendices infiguntur, circaq; ea acetunum oſſa coxarum. Plin. lib. 28. cap. 11. oſſa ex acetabulis pernarum. Acetabula item ſunt ueluti quidam caliculi in iis piſcibus, qui molles appellantur, ut in polypo. Pli. lib. 9. ca. 30. Luctatur complexu, & ſorbet acetabulis. Acetabula ſunt etiam præſtigiatorum uaſcula, ſiue caliculi, quibus aſtantium oculos fallendo præſtringunt. Senec. lib. 6. epiſt. præſtigiatorum acetabula. Acetabulum abuſiue dici poteſt de rebus aliis, quæ ſimilitudinem quandam referunt acetabuli, quod in corporibus eſſe, ſupra dictum eſt. Quinct. li. 8. c. 6.

ACETARE, ueteres pro commouere & agitare poluerunt.

ACETARIA, *Coſe compoſte in aceto, ὀξύβαφα*, à quibuſdam dicuntur herbæ, ſeu cibaria, quæ ex aceto ſumuntur ad excitandum appetitum: quales ſunt herbæ uirentes, quas aceto oleoq; guttatim inſtillato concinnamus. Fiunt & ex herbarum radicibus acetaria. Pl. l. 20. c. 10. Stomachũ in acetariis ſumpta corroborat. Alii ab accipiendo hoc nomen deriuant, ut Acetaria ſint horti, hoc eſt, hortenſia: quoniam expedita res & parata ſemper ſit. etiamſi Græci oxybaphon appellant, quaſi ab aceto. Acetaria, ut nonnulli uolunt, dici quoque poſſunt carnes fruſtulatim conciſæ quæ ex aceto ſumuntur.

ACETVM, *Aceto, ὄξος*, ab aceo. Col. li. 3. Acetum agrico cinere irrigato. & transfertur ad animum. Plau. in Pſeu. Ecquid habet is homo aceti in pectore? uidetur acerbitatem ſignificare, hoc eſt, dolorẽ, mœroremue acerbiſſimum. Idem in Bacchid. nũc experiar, ſit ne acetum tibi cor acre in pectore, id eſt, acrimonia, & indignatio. quidam aſtutiam intelligunt. Et dicitur, aceto quempiam perfundere, amara mordacitate reprehendere. Hor. 1. Serm. At Græcus poſtquam eſt Italo perfuſus aceto, Perſius exclamat.

ACEVM, oppidum eſt Colchidis in ripa Phaſidis.

ACHAEI, *ἀχαιοί*, Ponti accolæ, Orchomeniorum colonia.

ACHEMENES, p. c. *ἀχαιμένης*, nomen primi Perſarum regis, ut ſcribit Herod. Fuit & Xerxis frater.

Achates, p.p. *Agata*, ἀπὸ τοῦ ἄχεος, id eſt, a cura: quæ regnũ ſemper comes eſt, quo nomine dictus Aeneæ comes. & lapis quidam pretioſus in Sicilia, apud Achaten fluuium primũ repertus. Pli. l. 37. c. 10. Achates in magna fuit auctoritate. tempeſtates auertere, & flumina reſiſtere dicitur in hoc lapide habuit Pyrrhus Epirotarum rex Muſas nouem naturales, & Apollinem cum lyra.

Achelous, ἀχελῶος, Aetoliæ rex, a quo fluuius eiuſdem nominis, a Pindo oriens, & Aetoliam ab Acarnania diuidens, in Maleacum ſinũ defluit. Thoas ante appellabatur. Hinc Acheloius, a, um, quod modo poſſeſſiuum eſt, modo pro aqueus ponitur. Vir. Geor. 1. Poculaque inuentis Acheloia miſcuit vuis. ueteres enim aquam omnem Acheloon nuncupauere, quòd primus poſt diluuium erupiſſe terra fertur: ſiue quòd Achelous in Græcia, ubi tot ingenia floruerũt, omnium fluuiorũ celeberrimus fuit. Hinc Acheloides Nymphæ.

Achemenides, ἀχαιμενίδης, unus ex ſocijs Vlyſſis. Virg.

Acheron, rontis, ἀχέρων palus infernalis dicitur a poetis, ἀπὸ τοῦ ἄχεος καὶ τοῦ ῥέω, quaſi eſſet fluuius dolorum. Virg. Flectere ſi nequeo ſuperos, Acheronta mouebo. Ab Acheron fiunt Acherontius, & Acheruſius, Acheronticus. Acherons pro Acheron, dixit Plau. in Cap. nullus adæque eſt Acherons.

Acherontia, ciuitas parua Apuliæ, in monte ſita.

Acherusia, ἀχερουσία, λίμνη, palus inter Capuam & Auerſam, per aperta plana uſque prope Cumas diffuſa. Dionyſius in 2. Bibliothecæ hiſtoriæ, tradit paludem eſſe Acheruſiam, in quam immittantur cadauera in ulteriorem ripam deferenda: inde natam de Charonte, qui animas tranſuehebat Stygem fabellam. Item Acheruſia ſpecus eſt iuxta Euxinum.

Achetas, ἀχέται, cicadæ, argutæ & canoræ: a uerbo ἤχω, ſono.

Achilleon, ἀχίλλειον, oppidum iuxta tumulum Achillis, a Mitylenæis conditum, ubi claſſis eius ſteterat.

Achilleos, ἀχίλλειος, myriophyllum herba, appellata, quòd eã Achilles inueniſſe traditur in curando vulnere Telephi.

Achilles, *Achille*, quod & Achilleus dicitur: nam Græce ἀχιλλεύς, nomen uiri, apud Homerum cantatiſſimi: cuius genitiuus tam in i, quàm in is, finit. nomina enim in eus diphthongon finita, apud antiquos terminabantur in es, ut Theſeus, Theſes: Tydeus, Tydes. genitiuus erat in is, Theſis, Tydis: ubi in fine carminis abijcitur s, ut Theſi, Tydi. remanſit conſuetudo in Achilleus, & Vlyſſeus: Achilles: Vliſſes: quorum genitiuus eſt Achilli, Vlyſſi, in carmine Virgiliano: Danaum atque immitis Achilli. Hic Pelei & Thetidis filius, Chironi nutriendus datus eſt, inter filias Lycomedis ſub habitu muliebri abſconditus, ex Deidamia generat Pyrrhum. Indignatus contra Agamemnonem, poſt mortem Patrocli ſuſcepit a Vulcano arma noua, Hectorem occidit, a Paride coniugium Polyxenæ ſperans tandem occiditur, & in Sigæo promontorio ſepelitur.

Achilleum, genus ſpongiarum tenue denſumq;, ex quo penicilli. Plin. lib. 9. cap. 45.

Achimenes, ἀχαιμένης, filius Bacchemonis, filij Perſæ: a quo Achimenia regio. Fuit & Achimenes Ariobatis regis Lyciæ filia, uxor Bellerophontis.

Aciabris, ſecuris ærea: qua in ſacrificijs ſacerdotes utebãtur. Feſt.

Acicula, ῥαφίδιον, ab acu, ut inquit Priſcianus, qua utuntur mulieres ad ornatum capitis. Eſt & Acicula piſcis tenuis ac longus.

Acidalus, p.c. fons in Orchomeno, oppido Bœotiæ, Veneri ſacer. unde Venus Acidalia dicta

Acidula, pyra, a ſucco ſubacido dicta.

Acidus, da, dum, pen. cor. *Coſa che e diuenuta forte*, ὀξὺς, ὀξύνη, aſperum, ab aceo. Col. lib. 6. Malum Punicum acidum ſic emendabitur. Diminutiuum eſt Acidulus. Cõpoſitum Subacidus, aliquantulũ acidus. Cato lib. de re ruſt. Subacidulum uinum nõ durabit.

Acies, *Fil tagliente, punta, taglio*, ἀκίς, ἀκμή, ea pars in ferro, quæ ob acumẽ ſecat. Transfertur & ad alia, oculos, animum, ingenium. Significat & exercitus inſtructionem, παράταξις, cum ad dimicandum paratus eſt, quod acuto ferro armatus ſit. Vir. Geor. 2. Campo ſtetit agmen aperto, Directæque acies. Cic. in Catone: Non ne uidetur is animus, cuius obtuſior ſit acies, non uidere? Dicimus autem tam acii, quàm aciei in genitiuo. Saluſt. lib. 1. Hiſtoriarum: Dubitauit acii partes.

Aciem trahere, eſt acuere. Plin. lib. 36. cap. 22.

Acinacis, pen. cor. *ſorte di coltello uſato da Perſi*, ἀκινάκης, gladius Perſicus. Horat. lib. 1. Car. Lucernis Medus acinacis. Val. Flac. Inſignis acinace dextra.

Acinus, acini, pen. cor. maſc. gen. acino, & acinum neutri, teſte Nonio, ῥάγες, inter fructus minutiores arborũ fruticum ue denſius naſcuntur, ut vuæ grana, hederæ, ſambuci, tribuli, mali Punici grana. Hieron. Nunc de acino uinacei diſſeramus. Granum paruum eſt, ut uix duobus digitulis teneri poſſit: baccæ diffuſius & rarius: ut fructus lauri. Valla lib. 4. Inter acinos & baccas hoc intereſſe puto, quod acini inter fructus minutiores arborum fruticum ue denſius naſcantur, baccæ diſperſius & rarius. Nonnunquã acini & baccæ indifferenter ponuntur. Virg. Sanguineis ebuli baccis. Ab acinis uuæ, Acinatitius, a, um, fit: ut uinũ acinatitiũ. Vlp. ff. de uino leg. Acinatitium uinum.

Acinos, ſiue acinus, fem. ge. herba. Pli. lib. 21. cap. 15. & 27.

Acinosus, a, um, ab acinus, quod multos habet acinos, ut vua acinoſa. Pli. l. 14. c. 3. Columbinæ acinoſiſſimæ. Acinoſum pro re ſuccoſa, in modum acinorum. Pli. l. 12. c. 13. Aſari ſemen acinoſum.

Acipenser, ſeu Aquipenſer, ἔλλοψ, genus piſcis: de quo Plin. li. 9. cap. 17. Apud antiquos piſcium nobiliſſimus habitus acipenſer: unus omnium ſquamis ad os uerſis contra aquam nãdo meat. Martialis: Ad Palatinas accipenſera mittite menſas.

Aciritani, Hiſpana gens, ſimulacrum Martis radijs ornatum colens, quem Necum, id eſt, Martem uocant. uide Acintani.

Acis, ἄκις fluuius Siciliæ, ex Aetna procedens: ex cuius ripis fertur Polyphemus ſaxum in Vlyſſem eiecisse.

Acitia, inſula: quæ & Melos & Siplinus dicitur.

Aclassis, tunica ab humeris non conſuta. Feſtus.

Aclides, pen. cor. Virgil. lib. 7. Teretes ſunt aclides illis.

Acmon, is, pen. co. maſc. gen. ἄκμων, latine incus: inde Pyracmon unus e Vulcani famulis, quòd a calenti incude nunquam diſcederet. Seruius Vir. 8. Aen. Bronteſq; Steropeſq;, & nudus membra Pyracmon.

Acmotheton, ti, pe. cor. n. gen. ἀκμόθετον, lignũ ſuſtinens incudẽ.

Acoetes, ἀκοίτης, nomen uiri pauperis, huius tenuitatem exprimit Ouid. lib. 3. Metam. Ille metu uacuus nomen mihi (dixit) Acœtes. Patria Mæonia eſt: humili de plebe parentes.

Acolastus, ſti, ἀκόλαστος, prodigus, intemperans, immodeſtus, laſciuus, libidinoſus, infrænis, immoderatus. Gellius lib. 19. cap. 2. Negat latine uerti poſſe, ſonat ad uerbum, impunitus, uel incoercitus, ut ſit qui cupiditates non puniat, ueluti iniecto fræno. Nã κολάζω, punio eſt, & α priuat. nec ſolum de hominibus, uerumetiam de rebus dicitur, ut ἀκόλαστος, γλῶττα, lingua infrænis, Acolaſtus homo, homo nihili, neque rei, neque frugis bonæ. Gell. l. 7. c. 11. Budæus in cõmen. proteruum proprie ſignificare putat, & qui ſibi circa libidines temperare non poteſt.

Acone, Bithyniæ portus. prouentu malorum graminũ adeo celebris, ut noxias herbas Aconita nominemus. uide Aconitum.

Aconitum, pen. pro. ἀκόνιτον, herba, quæ ex Cerberi ſpuma conſperſa, uenenum maxime dirum contraxit, quo tempore eum Hercules ab inferis traxit. Dictum Aconitum ἀπὸ τοῦ ἀκόνη, hoc eſt, a cote: iuxta Ouid. dicentem, Quia naſcuntur dura uiuacia caute, Mortales aconita uocant. Sunt qui ab Acone portu deriuent Heracleæ, Lyco flumini oppoſito. Alij quod iuxta nullus puluis interueniat. Nam κόνις Græce, puluis: ἀκονιτὶ ſine puluere. Pli. lib. 27. ſcribit Aconitum dictum, quòd in nudis cautibus, quas Aconas uocant, naſcatur. Vel quoniam ἀκονίζομαι eſt, accelero: quia mortem accelerat. Sunt qui putant eam herbam eſſe, quam napellum uocant vulgo, ſed non eſt.

Acontiae, *Comete*, ἀκόντιαι, ſunt ſtellæ crinitæ, ἀπὸ τοῦ ἀκοντίου, hoc eſt, a iaculo: quia iaculi modo uibrantur ocyſſimo uolatu. Plin. lib. 2. cap. 25. Eaſdem breuiores & in mucronem faſtigiatas Xiphias uocauere.

Acopa, orum, ἄκοπα, pen. cor. medicamenta, quæ adhibentur laſſis, impoſito ex re uocabulo. Luſitanus. Plin. lib. 29. cap. 3. Omnia acopia curantur.

Acopis, ἀκοπὶς, gemma, uitro ſimilis, pumicoſa, aureis guttis ſtellata, laſſitudinem ſoluens. Plin. lib. 37. cap. 10.

Acopus, herba eſt, quæ & Anagyros, ἀνάγυρος, cuius ſemen commanducatum uomitiones facit. Plin. lib. 27. cap. 2. unde prouerbium, ἀνάγυρον κινεῖς: hoc eſt, Anagyrum moues, quoties loquimur de re, unde nobis ignominia excitari poſſit.

Acor, *Acuità, aſprezza, fumoſità*, ὀξύτης, in ſaporis, ut dicam, acuitas, ſiue aſperitas, ut uini mali Punici. Col. lib. 5. Ea res emendabit acorem malorum.

Acorna, æ, genus cardui. Pli. li. 21. ca. 16. Acorna colore ruſo.

Acquiesco, *Ripoſarſi, acquetarſi*, ἐπαναπαύομαι, quieſco. Per tranſlationem, cum remittitur dolor, aut alia animi moleſtia. Cic. 1. de Fin. Nunquam ſinit eum reſpirare, nunquam acquieſcere. & dicitur, acquieſcere in re aliqua, aut in aliquo homine, cum quadam animi uoluptate, quieteq; conſiſtere, & oblectari in re aliqua, in qua prius in dubio, aut ſolicitudine animus fuiſſet. Cice. Sulp. l. 4. His uero temporibus habemus aliud nihil, in quo acquieſcamus, id eſt, oblectemur, & affectum animi ſiſtamus. dicitur quoque acquieſcere alicui rei, pro in aliqua re. Seneca Epiſto. 24. Vt meliora tibi proponas, & acquieſcas ſpei Blandæ.

Acquiro, *Acquiſtare*, προσπορίζομαι, περιάπτω, quærẽdo adipiſcor, ab ad & quæro. Cic. de Amic. Acquirendi ſunt quos diligamus. Acquiri pro augeri. Pli. l. 15. c. 17. Vini odorem acquiri putant.

Acratophorum, ri, urceolus Latine. Cic. 3. de Fin. Ephippius & acratophoris.

ACREDO, dinis, *Aſprezza, agrezza, πικρία*, aſperitas in fructibus nõ maturis. Vide Aceredo.

ACREDVLA, pen.cor. *φιλομήλα*, putatur luſcinia auis. C. in Progne: Et matutinos exercet acredula cantos.

ACRIMONIA, *Aſprezza, δριμύτης*, aſperitas, ad uarias refertur res, Cato de Re ruſt. Si ulcus acrimoniam eius ferre nõ poterit. Col. lib. 10. acrimonijs allij, uel cæparum. Per translationem pro uehementia, *δεινότης*. lib. 4. ad Heren. Hæc exornatio tum multum uenuſtatis habet, tum grauitatis & acrimoniæ plurimum.

ACRIS, Italiæ fluuius eſt, in Tarentino ſinu.

ACRISIVS, *ἀκρίσιος*, Abantis Argiuorum regis filius, & pater Danaes. hic, cum apud Argos annis xxxj. regnaſſet, a Perſeo nepote ſuo, licet nõ ſponte, occiſus eſt. A quo fit Acriſioneus, nea, neum, *ἀκρισιώνειος*. Virg. Quam dicitur urbe Acriſioneis Danae fundaſſe colonis. Patronymicum femininum. Acriſione, pro Danae.

ACRITAS, atis, denominatiuum ab Acer. Gel. lib. 13. cap. 2. Nihil intereſt, acritudo, dicas, an, quod Actius in Neoptolemo ſcripſit, acritas.

ACROAMA, *ἀκρόαμα*, auditio, iucunda narratio. Cic. pro Archia, & in Ver. & Sue. in Auguſto ſcribit acroamata ab eo interponi ſolita conuiuijs, ad conuictores oblectandos. Ariſtoteles Acroamata nominauit commentationes ſuas, quas diſcipulis tradebat. Lampridius accipere uidetur pro ipſis hominibus acroama recitantibus, cum ait in Alexandro: Alexandrum uocales exoletos, & omnia acroamata populo donaſſe.

ACROCERAVNIA, auniorum, *ἀκροκεραύνια*, montes excelſi inter Armeniam & Hiberiam dicti, quòd fulminibus infeſtentur: nam *κεραυνὸς*, fulmen, *ἄκρος* altus.

ACROCHORDONES, *Porri che nascono per le mani*, *ἀκροχορδόνες*, uerrucæ noſtratis fabæ amplitudine, quæ pueros maxime infeſtant; dictæ, quoniam in imo anguſtæ ita ſunt, ut pendere uideantur. Celſus lib. 1.

ACROCORINTHVS, *ἀκροκόρινθος* mons Peloponneſi excelſus inter duo maria Aegæũ, & Ionium, ſtadiorum trium & dimidiati: ſub cuius radice iacet oppidũ Corinthus. Vertex ipſe Acrocorinthi, Veneri ſacram habet ædiculam: infra uerticem, Pirenem fontem.

ACTA, *Lito*, ſubſtantiuum nomen, & Græcum, ultima depreſſo accentu, littus. nam *ἀκτὴ* littus dicitur, *ἀκταῖος* littoralis. Vir. li. 5. in ſola ſecretæ Troades acta Anchiſen flebant. Auctor Ser.

ACTA, orum, *πράξεις*, ab ago, gis, dicuntur de rebus priuatis, minoribus, familiaribusq́; quæ in urbe fiunt, & in ſcripta rediguntur. Iuuenal. Cupient & in acta referri. In quo ſenſu etiam Actus dicimus. Cic. De uita mea atque actibus reſpondeo. Acta uero diurna dicuntur, quæ per ſingulos dies fiunt & ſcribũtur: Græco uocabulo *ἐφημερὶς*, Latino diarium dicebantur. Suet. in Cæſare: inſtituit, ut tam ſenatus, quam populi diurna acta conficerentur. Acta uero eius, qui rogatus in rep. uerſatus ſit cum imperio ac poteſtate, ſunt propriè leges. Cic. Quære acta Gracchi: leges Sempronius proferentur. Acta, & Actitata Cornucopia ita diſtinguit. Acta ſunt, quæ extra iudicium fiunt: actitata, ea quæ in iudicio. Putem & Acta, & Actitata utrobique fieri, ſed Actitata frequentiam denotare. Valla lib. 4. Geſta & Acta hoc differunt: quia illa ſunt in adminiſtratione magiſtratus, & in rebus maioribus, & ad remp. & ad plures ſpectantibus, ut geſta Cæſaris: acta uero etiam rerum priuatarum, & minorum, ac familiarium. Acta circunducere, id eſt, delere. Paulus ſub titulo de re iudicata: Acta apud ſe habita, ſi partes conſentiant, iudex poteſt ea die iubere circunduci.

ACTAEA, nympha, ab acte, id eſt, littore maris dicta.

ACTAEA, Græci ebulum dicũt: & propriè chamæacte, *χαμαιάκτη*. niſi quis ſambucum pro actæa capiat: quam uocant Actem, & fructum eius Actæon.

ACTAEON, *ἀκταίων*, cum diphth. Ariſtei filius; a Diana in ceruum conuerſus, & a ſuis canibus dilaceratus: de quo Ouidus.

ACTAEVS, *ἀκταῖος*, a, um, dicitur pro Athenienſi. Nam Attica regio apud priſcos dicta eſt non ſolum Atthis, idos, ab Atthide Granai regis filia, ut inquit Euſtathius, ſed etiam Acte, ut Plin. lib. 4. & Gellius teſtantur. Vel ab Actæone, uel ab Actæo rege indigena. Primus enim Atticam regionem Acten dictam, Lycophron Græcus poeta innuit: apud quem Caſtor & Pollux *ἀκταιοπετῖναι* appellantur. Vel quia littoralis fere tota ſit, enim, & anguſto quodam uelut margine, ut auctor eſt Strabo. Vnde Oui. 5. Met. Separat Aonios Actæis Phocis ab oris: uult enim Parnaſſum medium eſſe inter Bœotiam, & Athenas: Attica enim regio quondam Ionia eſt uocata, ab Ionio Apollinis & Creuſæ Erichthei filio, uel (ut inquit Strabo) ab Ione Xuthi filio.

ACTIA, actiorum, *ἄκτια*, ludi quinquennales, Actiaci, Apollini Actio dicati: qui prius & a finitimis agebantur. ſed ab Auguſto honorificentius celebrati ſunt.

ACTIO, *Attione, fattione*, cum ab ago nomen uerbale ſit, multa ſignificat. nam quandoque pronunciationem. *ὑπόκρισιν*. Cice. in Ora. Eſt actio quaſi corporis quædam eloquentia, cum conſtat e uoce atque motu. quid autem ſit pronunciatio, l. 1. ad Heren. Pronunciatio, eſt uocis, uultus, geſtus moderatio cum uenuſtate. Quandoque actio, *ἀγών*, ponitur pro oratione ſcripta: quandoque pro hiſtoria. Vt Ci. actiones in Verr. Quinctil. lib. 7. Cuius actionem ſolam in hoc tempus emiſeram. Quandoque dicitur defenſio, *δικαιολογία*, alicuius rei. Cic. Q. Valerio: Actionem meam C. Cæſar comprobauit. Et actio, *δίκη*, ius, quod ſibi debetur in iudicio perſequendi: ut lib. 1. ad Heren. A cauſſa cadit is, qui agit, niſi habeat actionem. Hinc actio gratiarum, cum gratum animum pro accepto beneficio uerbis demonſtramus. Ci. Planco. Gratiarum actionem a te non deſiderabam. Interdũ pro adminiſtratione, *πρᾶξις*, & Actis. Cicero: Mearum actionum monitores. Generaliter capitur pro omni actu. Cicer. lib. 1. Offi. Virtutis laus omnis in actione conſiſtit.

ACTITO, tas, pen. cor. *ἐνεργῶ*, frequentatiuum, ab acto, ſicut ſcriptito, a ſcripto, lectito a lecto. & propriè Actitare dicitur in cauſſis, *ἀγωνίζεσθαι*. Cic. de claris Orat. Pondius multas priuatas cauſſas actitauit. uide & Gel. lib. 9. cap. 6.

ACTIVVS, *ἐνεργητικὸς*, qui agit. nome eſt fictum a grammaticis, ut uerbum actiuum quod teſte Priſciano, ſemper actum ſignificat. Plura apud eundem libro octauo cap. de generibus uerborum.

ACTOR, *συνήγορος ἢ λέγων*, qui aliquid agit: qui cauſſam agit, ut orator: qui geſtum uultus & corporis agit, ut mimus & hiſtrio: & qui comœdias & tragœdias agit, ut comœdus & tragœdus, *ὑποκριτὴς*. Cic. de claris Or. Actori ſummo cauſſarum, & magiſtro. Item dicitur uillicus, qui res noſtras curat. Col. lib. 1. cap. 7. Ita fit ut & actor, & familia peccent.

ACTVARIVS, *Notaio*, qui acta actioneſque deſcribit ueloci ſtylo, eaque deſcripta deinde recitat i. notarius, *γραφεὺς*. Sueto. in Cæſ. Quam Auguſtus exiſtimat magis ab actuarijs exceptam, male ſubſequentibus uerba dicentis, quàm ab illo editam. Item qui aptus eſt ad uehendum. unde Actuariæ naues, paruæ, celeres, *ἀκάτια*, quòd cito agi poſſunt. Saluſt. actuariæ naues triginta. Actuariolum pro nauibus actuarijs accepit. Ci. ad Att. l. 10. & l. 16.

ACTVM EST, *è ſpedito, ſpacciato, finito, πέπρακται*, ſemper in malam partem accipitur: ut, Actum eſt de rep. id eſt, extincta, deſperata eſt. Teren. in And. actum eſt, ſiquidem hæc uera prædicat.

ACTVOSVS, *ὑποκριτικὸς*, ab actu: qui in actibus multum exercetur, *πρακτικὸς*, ut, actuoſus ignis, apud Senecam. Dona. in Ter. Hæc ſcena actuoſa eſt. Actuoſa uita, quæ in actione & labore uerſatur. Actuoſe aduerb. Cic. 3. de Orat. Quàm remiſſe? quàm non actuoſe?

ACTVS, a, um, *Finito, condotto a fine*, *πεπραγμένος*, ponitur pro completo. Virg. lib. 6. His actis propter exequitur præcepta Sibyllæ. Pro ui adducto. Idem lib. 2. ſeu tempeſtatibus acti. Pro impulſo. Idem lib. 9. Viribus enſis adactus. Pro admoto. Idem lib. 11. Accelerant acta pariter teſtudine Volſci. Pro territo: ut, Prodigiis acti cæleſtibus oſſa piabunt. Actum agere. Teren. Ad. Actum agam. ubi Donatus, Actum agam, prouerbium, id eſt, nihil agam: Quod enim in iure ſemel iudicatum fuerit, reſcindi & iterum agi non poteſt. Alia ſignificata quære in Ago.

ACTVS, us, *Atto, una coſa che ſi fa*, *πρᾶξις*. Saluſt. Conſtituerat, uti L. Beſtia de actibus Cic. quæreretur: id eſt de iis, quæ Cic. dixerat, aut fecerat. Interdum actus dicitur hiſtoria. Et partes comœdiæ ac tragœdiæ dicũtur actus, a geſtibus hiſtrionum: qui ex hoc ipſo actuoſi dicuntur. Et actus dicitur ſpatiũ in agro centũ uiginti pedum, quòd in eo boues agerentur, cum araretur uno impetu iuſto. Tres autem reperiuntur actus, minimus, quadratus, & quadratus duplicatus, minimus, quatuor pedes habet latitudinis, longitudinis pedes centũ uiginti: quod ſpatium in agris erat inter uicinos. quadratus undique centum uiginti pedibus præfinitur. quadratus duplicatus iugerum præſtat. Rurſus actus, ut Modeſtinus de ſeruitute ruſticorum ſcribit, eſt ubi armenta trahere & uehiculũ ducere licet, *ἐλασία*, iter quo quis pedes uel eques commeare poteſt. Vide inſtitutiones Iuſtiniani lib. 2. tit. 3.

ACTVTVM, pen. pro. *Di ſubito, di fatto, incontanente*, *αὐτίκα*, aduerb. temporis, ab actu, id eſt, celeritate. ualet ſtatim. Ter. in Phor. Aggredere actutum.

ACVLEVS, *Pungolo, ago*, *κέντρον*, ſpiculum, uel res, ſeu oratio pungẽs. Col. lib. 1. Palus infeſtis aculeis armata. Cic. de optimo dicendi genere, tranſtulit ad orationem: Horum oratio, inquit, neq; neruos, neque aculeos oratorios habet. Hinc Aculeatus, ta tum, *κεντρωτὸς*, quod acumine pungit. Pli. l. 11. quiddam aculeatum linguis ſimile. Per metaphoram, quod quaſi pungit animum. Ci. Att. li. 14. Aculeatæ litteræ. Aculeolus diminut. Martial. l. 8.

ACVMEN, p. c. *Acutezza*, *ὀξύτης*, ſubtilitas. Per translationem pro ingenij perſpicacitate. Colum. in præfatione: Facillimam eſſe, nec ullius acuminis ruſticationem. quòd quæ in acumen terminent, interius magis penetrent.

ACVMINATVS, a, um, *Aguzzo*, quod acumẽ habet, Plin. li. 11. cap. 2

Acumino, nas, p.c. *Aguzzare*, ὀξύνω, acutũ facio. Lact. de Opificio: cõtextum ſpinæ a ſummo capite deductum, acuminauit in caudã.

Acuo, cuis, cui, cutũ, *Dare il filo, affilare, aguzzare*, ἀκονάω, θηγάνω, proprie falce, cultro, & huiuſmodi, quæ acui poſſunt. Colu. lib. 3. Quoties falcem acueris. Per tranſlationem Teren. in Ad. Illos ætas acuet: id eſt, docebit. Vir. 1. Geor. in ſimili ſignificatione cordibus tribuit: Curis acuens mortalia corda. Cic. Trebo. In excitãdo, & in acuendo plurimum ualet, ſi laudes illum, quem cohorteris. Et lib. 3. Offi. Duæ res illum acuebant, ocium, & ſolitudo: id eſt, incendebant. Acuere pro irritare. Virg. 7. Aen. Poſtquam uiſa ſatis primos acuiſſe furores. Dicimus & acuere ingenium, pro excitare. Hinc Exacuo, ualde acuo. Vir. li. 1. Geor. Exacuunt alij uallos. Idem lib. 3. Geor. Denteſq; Sabellicus exacuit ſus. Præacuo, prius acuo. Cato: Vitem teneram præacuito.

Acupedius. ὀξύπους, cui ꝓcipuũ eſt in currẽdo pedũ acumen. Feſtus.

Acusilaus Athenienſis Romæ ludum aperuit rhetorices. Volaterranus ex Suida.

Acus, ci, ge. maſc. qui & acicula dicitur, βελόνη, piſcis genus. Mar. li. 10. tenues ducere credis acos. Hic etiam Belone dicitur. Pli. lib. 9. cap. 51. Acus, ſiue Belone, utero parit. Ab eodem lib. 32. ca. 11. aculeatus piſcis.

Acus, aceris, gen. neutri, purgamentum frumenti, ἄχυρον. Colu. lib. 8. lactens porcus acere nutricandus.

Acus, ἐπίστρα, βελόνη, quartæ declin. gene. fœmi. eſt qua ſuimus, & qua diſcernimus capillos: ab acuta cuſpide. Cic. & alij. Paleæ etiã frumẽti acus dicũtur, a ſimilitudine acus. Col. li. 2. duriſſimæ acus reſectæ. Similiter exercitus inſtructio, ab acumine telorũ. Feſtus.

Acutus, ta, tum, p.p. *Acuto & appuntato*, ὀξύς, quod acumen habet. Pla. in Mil. Acutus culter probe. Transfertur & ad incorporea: ut acutum ingenium, acutus uiſus. Interdum pro aſpero. Virg. Et acuto murice. Acutam autem uocem, tenuem uocamus. Acute aduer. Cic. in Lælio, reſponſa acute. Ab acuto, Acutulus dimi. Cic. 3. de Natu. deo. acutulas concluſiones: id eſt, argutas.

Acyphas, urbs Theſſaliæ putatur, quæ & Pindus, ἀκύφας.

A ANTE D

Ad, πρὸς, παρὰ, præpoſitio eſt, quæ tam in compoſitione, quàm in appoſitione inuenitur: cuius proprius eſt uſus cum motus aliquo ſignificatur. & plerunque propinquitatem ſignificat. Curtius: ad ripam fluminis ingens arbor. Cice. Fiſcos ad ſenatorem relictos. Colu. lib. 1. Quicquid appoſueris: id eſt, iuxta poſueris. Habet quoque uim ſimilitudinis: ut, ad unguem: uim incendendi: ut, admodum: id eſt, ualde: adedo, in totum edo. Denotat motum ad hominem. Ter. in Phor. Ceſſas hominem adire? Interdum motum ad rem. Virg. Necdum illis labra admoui. Interdum ad locum. Saluſtius in Iugurtha: Pleraque loca hoſtiliter accedit. ſignificat etiã locum. Ci. Tironi: Ad urbem acceſſi. Quandoque contrarietatẽ: ut, Ad illum mihi pugna eſt: id eſt, contra illum. Ci. Curioni. Ne ad ea meditere. Quandoque comparationem: ut Cæſar. Nihil ad equitatum tuum: id eſt, comparatione equitatus tui. Quandoq; additionem: ut, ad hæc mala. Quandoque cauſſam: ut, Ad quid hoc feciſti? Ad, cum ſuo accuſatiuo, pro datiuo ponitur. Ter. in Phorm. Ad diem datur ea in ſeruitutem. Capitur pro circiter: ut, Ad duo millia hominum occiſa. Pro ſuper. Ter. in And. Ad eam rem improbum. Donatus, Ad eam rem, ſuper eam rem. Vſurpatur pro ante. Virg. Cunctantem ad limina templi. Item pro poſt: ut, ad hæc, πρὸς τούτοις, uel ἐπὶ τούτοις: id eſt, poſt hæc. Significat & temporalitatem, & hoc duobus modis: Vno, cum temporis conditionẽ ſignificat. Quinct. Fingere ad tempus uideor. Altero, cum ſignificat temporis ſpatium, & includit tempus, cui adiungitur: ut, Silebo ad annum, Latebo ad tempus. Varro: Cum ad tempus latitaſſet, tandem inuentus eſt. Cice. pro Cecin. Ad diem ueni in caſtellum: id eſt die præſtituto. Aliquando additur uſque. Saluſt. in Iug. uſque ad noſtram memoriam laborauere. Aliquando uſque ad, & uſque ſignificat, & dicitur ad hanc diem. Cic. in Catil. Si Catilina in urbe ad hanc diem remanſiſſet ad lucem dormire. Idem in Diuin. ad lucem pugnare. Liu. 3. ab urbe ad multum diei, & ad multã diem. Cic. ad Atti. Multus ſermo ad multam diem. ad exactam ætatem, Feſtus Pompeius ad id locorum, id eſt adhuc, uel uſque ad id tempus. Liu. 5. Deca. li. 3. nec ſe ad id locorum ſcire propter quã cauſſam conſul pro hoſtibus fuerit ad cinerem ambuſtus, hoc eſt ita ambuſtus, ut in cinerem redigatur. Pli. li. 10. ca. 33. harum pulli ad cinerem ambuſti ad centena numero. Idem li. 9. ca. 10. Pariunt oua auium ouis ſimilia ad centena numero. Comprehendit & numerum cui adiungitur. Liu. li. 2. Ad unum omnes occidit. Plaut. in Epid. Ad quadraginta eam poſſe emi minas. Quandoque abſolute ponitur, ut apud Ter. in Adel. Vbi ad Dianæ Veneris: ſubintelligitur templum, ſed Attice. Hora. in Serm. Ventum erat ad Veſtæ. Ad cyathos ſtare dicuntur pincernæ regibus, quibus cyatho uina miniſtrant. Suet. in Cæſ. Memmius etiam ad cyathum & uinum Nicomedi ſtetiſſe obiecit. Ad dextram & ſiniſtram, ſubintelligitur manum. Teren. in Heau. Proximam huic fundo ad dexteram. Idem in Adel. Ad ſiniſtram hac recta platea. Ad urbem eſſe dicebantur olim qui triumphum ſibi decerni uellent, urbem non ingrediẽtes, ne id ius amitterent. Cic. 4. Ver. Ad urbem cum eſſet. Sunt & alia ſignificata, ſed quæ facile ex his intelligentur. Ad in compoſitione cum iungitur dictionibus incipientibus a c, f, g, l, n, p, r, s, t, mutatur d, in litteras ſequẽtes, ut, accurro, affero, aggrego, alligo, annumero, appono, arrogo, aſſiſto, attribuo. excipiuntur agnoſco, in quo d, abijcitur, aut in g, mutatur, ſicut in agnatus, euphoniæ cauſſa: aperio: ſimiliter adſum, ubi d, remanet, ſicut ſuo dicitur loco. Sed ſi componatur cum a, b, d, e, h, i, o, u, ſemper d, integra manet: ut, Adamo, adbibo, adbreuio, adduco, adeo, adhibeo, adimpleo, adoleo, aduoco. ſi uero cum q, d, mutatur in c, ut acquiro. Anquiro autem ab an fit.

Adad, ἄδαδ, ſiue Adadus deus eſt, quem Aſſyrij ſummũ habent, ac maximum uenerantur. Significat hæc uox non aliud fere, quàm unum: adiciunt & Deam nomine Adargatim, ſiue ea ſit etiã Atergatis. Omnia horum duorum numinum poteſtati ſubiecta opinantur, ſolem interpretari, & terram. Cœl. antiq. lect. lib. 10. cap. 34. & fuſiſſime Macro. li. 1. Sat. c. 23. meminit nonnihil. Pli. li. 37. c. 11.

Adda, rum. Oppidum Aſiæ. Strab. lib. 13.

Adaei, Arabes Aegypto finitimi, ut ſcribit Ptolemæus.

Adaeque, *Parimente*, ἐπίσης, æque. Plaut. in Caſ. Non eſt amator adæque miſer. Apu. li. 4. quos adæque latrones arbitrere.

Adaequare, ὁμαλίζειν, æquare, hoc eſt, cõplanare. Liui. 10. omnia tecta adæquat ſolo.

Adaero, as, are, pe. pr. *Stimare a contanti*. Budæus: Adærare eſt ære æſtimare: & ab ære deductum. In lege annonas, de erog. milit. annonæ, lib. 12. Species reſiſtentes non aliter adærentur, niſi ut in foro rerum uenalium diſtrahũtur. Senſus eſt: Species, quæ militibus ſtellaturæ cauſſa penduntur a prouincialibus, ſi pecunia permutetur, æſtimari tanti debere, quantum eſt fori precium. Species autẽ reſiſtentes intelligo, reſtantes, quæ ex præterito debentur.

Adaggero, ras, ἐπισυναθροίζω, uide Aggero.

Adagia, æ, modo uetula recentis partus, modo ad agendum apta.

Adagium, & apud antiquos adagio, onis, *Prouerbio*, παροιμία, prouerbium: quaſi circumagium, quod per ora hominum circumferatur. Feſtus: Adagia ad agendum apta. Donatus in Eu. Adagiones, quod rem agant, facetis hominibus aſcribuntur.

Adalligo, as, are, ad aliquid ligo. Plin. lib. 20. ca. 21. ſemen tritum adalligant brachio.

Adam, ἀδάμ, hebraice, ut Ioſephus ſcribit, idem quod ruber.

Adamantaeus, a, um, *Coſa fatta di diamante*, adamantinus. Ouid. 7. Met. Adamantæis Vulcanum naribus efflant.

Adamantinus, a, um, pe. c. *Adamantino*, ἀδαμάντινος, quod eſt ex adamante. Propertius: Flagrantes adamantina ſub iuga tauros.

Adamantis, tidis, ſ. g. herba magica. Pli. li. 24. ca. 17.

Adamas, p. c. *Diamante*, ἀδάμας, lapis magni pretij: ab ἀ, priuatiua particula, & δαμάζω domo, quaſi indomitus, quòd duriſſimus ſit. creditur etiam a non nullis, eum nullo ictu poſſe frangi: quod falſum eſſe, qui experiuntur, intelligunt. facile hircorum calido ſanguine diſſoluitur. Adamãtum genera quatuor, Indicus, Arabicus, Macedonicus, Cyprius. qui in India naſcitur, æque magnus eſt ac nucleus auellanæ: cui ſimilis Arabicus, ſed aliquanto minor. qui in Macedonia in Philippico aureo inuentus eſt olim, cucumeris ſemini par eſt magnitudine. Cyprius colorem æreum repræſentat, & in medicamine plurimum ualet. Eſt etiam adamas cognomine Siderites, quòd ferrei ſit ſplendoris, ceteris adamantum generibus ponderoſior, ſed diſſimili natura, utpote qui & frangatur ictibus, & adamante alio perforetur, nempe Cyprio. Volunt quidam, in adamante Indico, qui omnium precioſiſſimus eſt, tantam ineſſe uim, ut iuxta magnetem poſitus, ferrum ab eo abſtrahi non patiatur, aut abſtractum ad ſe rapiat. Venena præterea, lymphationes, metuſq; uanos abigit ex hominũ mentibus. Eſt & Adamas nomen fluuij Indici, in quo lapis adamas reperitur. Pli. li. 37. ca. 4.

Adamiani, hæretici, ab Adam dicti, cuius imitantur in paradiſo nuditatem, quæ fuit ante peccatum: nudi itaq; mares fœminæq; cõueniunt, nudi celebrant ſacramenta.

Adamo, mas, pe. c. *Amare teneramente, fortemente*, ὑπερφιλέω, ualde amo. Cice. lib. 3. de Orat. Antiſthenes duritiam in Socratico ſermone adamarat.

Adapto, προσάπτω, uide Apto.

Adaquo, quas, p. co. *Adacquare*, aqua reficio, ποτίζω. Suet. in Calig. ubi adaquare ſolebat iumentum. Adaquare, pro irrigare. Plin. lib. 17. cap. 10. Denis diebus adaquari.

Adarca, ἀδάρκη, ſpuma arundinis, medicinæ utilis, naſcens è cortice arundinis paluſtris, ut Pli. lib. 17. Alij inter ſpecies ſinapis ut herbam numerant, ex Pli. lib. 20. cap. 22.

Adareo, adares, pe. pr. *Seccare*, adarui, adarere, idem quod arere ſiue exareſcere. Cato de re ruſt. cap. 98. ubi amurca adaruerit.

Adassin, ſcripſere ueteres pro adign. Plautus: Vtinam dij adaxint ad ſuſpendium. Feſtus legit adaxint.

Adasus, ſpecies tunicæ, dictæ, quòd ab humeris non erat conſuta.

Adaugeo, & Adaucto, αὐξάνω, uide in Augeo.

Addax, στρεψίκερως, qui eſt contortis cornibus.

Addenseo, ſes, ſui, addenſere, ex ad & denſeo, teſte Seruio, dẽſum

facere. Virg. 10. Aen. Extremi addenſent acies.

ADDENSO, as, are, idem quod addenſeo. Pli. lib. 20. cap. 21. Mirum, aquam, radice ea addita, addenſari.

ADDICO, cis, p.p. *Darſi*, ἐπαγγέλλομαι, id eſt, dico, & dicendo approbo, adiudico, deſtino. Virg. lib. 3. Huic me, quæcunque fuiſſet, Addixi. Vnde Addictum, deuotum, deſtinatum. Cice. lib. 1. Offic. Qui morti addictus eſſet. Hora. cum infinitiuo dixit in Epiſt. Nullius addictus iurare in uerba magiſtri. Aliquando addicere, ἀποκηρύττειν, eſt in auctione uendere. Pli. Tabulas omnes ex publico propter æs alienum emicans addictas. Quinctilianus trin, ſeruulos, & omnia utiliora addixi. Sueto. in Cæſare: Ampliſſima prædia addixit. Et addicere, καταδικάζειν, prætor dicebatur, quando debitorem tradebat creditori, ut in eum & uitæ, & necis haberet poteſtatem, cum ſoluendo non eſſet. Vnde Addicti, καταδεδικασμένοι. eſt enim unum ex tribus uerbis prætoris, quæ ſunt hæc do, dico, addico. Et addicere ſententiam apud Cic. Phil. 2. pro uendere. In diſciplina uero augurali aues dicuntur addicere, quando ratum faciunt auſpiciũ. Liu. Fabio auſpicanti aues ſemel atq; iterum nõ addixere. Addicere opus aliquod, pro locare faciendũ. Cic. 3. Ver.

ADDISCO, ſcis, *Imparar bene*. προσμανθάνω, ad ea, quæ didiceram, addo. Cic. 1. Offic. Anemus aliquid addiſcere.

ADDITAMENTVM, ti, *Accreſcimento*, acceſſio. Cic. pro Sext. interceſſit Ligur iſte, additamentum inimicorum meorum.

ADDITVS, ta, tum, pe. cor. *Aggiunto*, προστεθειμένος, adiunctus, & quandoque inimicus. Virg. Nec Teucris addita Iuno Vſquam aberit.

ADDIVINO, as, are, *Indouinare*, idem quod ſimplex. Pli. li. 31. ca. 10. quendam ex facili hominem addiuinantem.

ADDO, dis, adiungo, προστίθημι. Cic. Appio Pulchro, Additum potius aliquid ad meum erga te ſtudium, quàm eſſe detractum. Addere animum: id eſt, augere. Plaut. in Amph. noſtris animus additus.

ADDO, das, *Aggiungere*, iuxta do, προσδίδωμι. Plaut. in Trucul. Tuo arbitratu, quod iubebis, addabitur.

ADDOCEO, etiam doceo. *Inſegnare*, προσδιδάσκω. Horat. Solhcitis animis onus eximit, addocet artes.

ADDORMISCO, *Addormentarſi*. κοιμάομαι, contrarium eſt expergiſcor. Suet. Quoties poſt cibum addormiſceret.

ADDVBITO, as, *Dubitare alquanto*, aliquantulum dubito. Cic. Volumnio lib. 7. Addubitaui, num a Volumnio ſenatore eſſet. Addubitatus, a uerbo Addubitatur. Cic. 1. Off. Addubitata re.

ADDVCO, cis, p.p. *Condurre*, προσάγω, ad aliquem ſeu ad aliquid duco. Ter. Lesbiam adduci iubes. Interdum inuitum duco. Idem: illum poteſt etiam ad nequitiam adducere. Dicimus etiam: Adducam te in meam ſententiam. Interdum eſt contrahere, ἐπαίρω. Virg. lib. 3. Geor. Ignea uenis Omnibus acta ſitis miſeros adduxerit artus. Adductam frontem irati habere dicuntur, hoc eſt, cõtractam. Interdum intorquere, rotare. Idem lib. 9. Ter adductas circũ caput egit habenas. Interdum cogere, πείθειν. Cic. de Sene. Nullo frigore adduci poteſt, ut capite operto ſit. Aliquando extendo. Virg. Adducto torquens haſtile lacerto. Aliquando redigere. Cic. in Lælio. Res adducta in anguſtum.

ADDVPLICO, as, are, *Addoppiare*, idem quod duplico. Plaut. in Pœnulo. Adduplicabit omne furtum.

ADEDO, dis, p.c. *Conſumare, mangiar tutto*, edo, proſus, κατεσθίω, κατέδω. Virg. 4. Geor. ſæpe fauos ignotus adedit Stellio.

ADELPHI, delphon priſca lingua Græcorum unum ſignificat. vnde Apollo, id eſt, Sol Macrobij ſententia, Delphios dicitur, quaſi ſolus, ſic fratres adelphi, quia non ſoli. vnde Terentij comedia Adelphi, in qua de duobus agitur fratribus.

ADEMPTIO, actus adimendi. Cic. pro Domo & alij.

ADEO, *Coſi tanto*, τοσοῦτον, οὕτως, uſque eo. Quinctilianus: adeo pro nobis ſolicita eſt lex. Quandoque pro ualde. Ter. Iuuenem adeo nobilem. Virg. lib. 4. Nec me adeo fallit. Quandoque pro etiam. Cic. in Catil. Eum intra mœnia, atque adeo in ſenatu uidetis. Pro certe, idem Geor. 1. Multum adeo raſtris glebas qui frangit inertes. Pro modo. Ter. Tute iam adeo eius audies uerba. Adeo apud poetas, præſertim comicos, ſæpe ornatiua, uel expletiua: Teren. in And. Propterea adeo puerum tollere.

ADEO, *Fin che*, uſque, ſiue una dictio, ſiue duæ, idem quod uſque adeo. Plau. in Aſi. adeo uſque dum peris: pro uſque dum, donec.

ADEO, dis, diui, uel adij, aditum, p.co. *Andare*, accedo, προσέρχομαι. Paſſiuum protulit Ci. 2. Tuſc. Pericula adeuntur in prœlijs. & li. 1. Offi. Laboribus ſuſceptis, periculiſq; aditis. Et quaſi ad prœlium ire. Ter. in Phor. Prior adito tu: ego in inſidijs ero hic ſuccenturiatus. Vir. Nec quiſquam ex agmine tanto Audet adire uirum. Aditur, impersonale. Cic. 4. Ver. Antequam in ius aditum eſſet.

ADEPS, pis, *Graſſo, lardo, ſungia*, στέαρ, generale nomen pinguedinis. Ideo Adipatũ, pingue, & ſucculentum, tam de ſermone, quàm de alijs rebus. Iuue. Fernent adipata ueneno. Quãdoq; ſignificat illud pingue, ad ſimilitudinem reticuli, inteſtina continens. Gell. lib. 4. Contegit omnia hæc omẽtum, cui adeps quoq; innaſcitur. Et eſt generis tam maſculini quàm feminini. Pli. lib. 3. Cum quo recens adeps cocta ſit. Idem de adipe lupino: Palmam lupino adipi dederunt antiqui. Adipes in plurali poſuit. Pli. lib. 8. cap. 36.

ADEPTVS, ta, tum, *Acquiſtato*, ἐπιτυχών, aſſecutus. uide adipiſcor.

ADESDVM, *Sta qui*, Ter. in And. Adeſdum, paucis te uolo. Vbi Donat. Ades, imperatiuum eſt, & Dum, παρέλκον eſt: enim productio, & adiectio ſyllabarum, Ehodum ad me.

ADESVS, *Mangiato*. Cic. 2. Tuſc. adeſum, & renouatum iecur.

ADHABITO. p.c. *Habitar uicino*, παροικῶ, iuxta habito, uel iuxta me pono. Plau. in Capt. ſi adhabites propius, os denſabit tibi.

ADHAEC, *Oltre a cio*, præterea, πρὸς τούτοις. Cic. pro Flac.

ADHAEREO, *Star appoggiato*. προσκολλάομαι, arctiſſime inſideo. Adhæreſco, idem quod adhæreo. Cic. Offi. 1.

ADHAESIO, *Accoſtamento*, actus adhærendi. Cic. 1. de Fin. adhæſiones inter ſe. Adhæſum, adhæſi, adhæſio. Lucr. li. 3. Neque pulueris interdum ſentimus adhæſum.

ADHALO, ἐπιπνέω, aſſio. Plin. Si parteſcentes adhalauerit.

ADHIBEO, pe.c. appono, *Vſare, & mettere diligenza*, προσφέρω. Cic. Fabio: adhibui diligentiam, ut adeſſem. Et cum nominibus iungitur: ut adhibere medicinam, uim, animum, auctoritatem, mulritudinem. Et adhibere, eſt prope habere. Ter. in Phor. Quin mihi teſtes adhibeam, cum dem.

ADHINNIO, is, ire, *Annitrire*, proprie equorum eſt. Cic. ad hominẽ tranſtulit. nã in oratiõe in Piſ. Sic, ait, ad illius oratioñe adhinnijt.

ADHVC, *Fin qui*, μέχρι τούτου, aduerbium ex ad, & huc: Vnde adhuc, uſque huc lib. 4. ad Heren. Adhuc quæ dicta ſunt, arbitror mihi cõſtare cum cæteris artis ſcriptoribus. Accipitur quandoque pro Et, ἔτι, προσέτι. Quinct. Adhuc alia in reſpondendo figura. Denotat autem quandoque temporis continuationem. Horat. Grammatici certant, & adhuc ſub iudice lis eſt. Adhuc locorum, eadem figura qua dicimus, Vbique locorum, &c. Plaut. in Capt. Vt adhuc locorum, feci, faciam ſedulo.

ADIACEO, ces, p.c. *Giacer uicino*, iuxta iaceo, adhæreo, προσκεῖμαι. Col. in præf. ſæpe nocte ſera foribus ingratis adiacere?

ADIECTIVVM, ἐπίθετον, ab adijcio fit quaſi adiunctiuum, quia ſubſtantiuis adiungatur. Poſtulat autem infinitiuum ſiue actiuum, ſiue paſſiuum, ut, dignus habere opes, dignus amari.

ADIECTVS, huius adiectus, *Aggiungimento*, ab adijcio, idẽ quod adiectio. Vitru. li. 9. c. 9. Cuneorum adiectus, aut exemptus.

ADIGO, gis, p.c. *Conficcare*. βιάζομαι, ex ad & ago, concito, compello. Pli. li. 16. c. 10. In arborem clauus adigatur. Item adigo, adſtringo. Liu. lib. 1. Iureiurando adegit, neminem Romæ regnare paſſuros. Item adduco, προσελαύνω. Ter. in Eun. noctu te adigent horſum inſomnia. Ci. de diui. ſic Appello uſus eſt, quemadmodũ Ter. Adigo. inquit enim Viſum eſt in ſomnijs paſtorem ad me appellere duos arietes. Item, ἐντίθημι, ſeu intus pono. Col. Cuneum adigere inter lignum. Adigere, pro agere. Plau. in Bacch. quis has huc oues adegit? Adigere arbitrum, erat, Feſto interprete, cogere aduerſarium dare arbitrum Ci. in Officijs, & Topicis.

ADIICIALES cenæ, adipaleſq;, uocantur ſacerdotum, ut patet ex Feſto, Plinio, Seneca: ita dictæ, quòd adijciẽdis dapibus modus. Varro lib. 3. de re ruſt. Primus Hortenſius pauonem augurali adiiciali cena appoſuiſſe dicitur.

ADIICIO, cis, p.c. *Aggiungere, accreſcere*, ἐπιβάλλω, ex ad & iacio, cum cæteris a iacio compoſitis, per duplex ii, niſi in poemate, ubi quandoque prima ſyllaba contrahitur. Sen. Fontibus intentas abiicit, monſtratq; cruorem. Idem: pectoraq; inuiſis obicit fumantia muris. Virg. Tityre paſcentes a flumine reice capellas, tunc enim altera abijcienda eſt, ne ſyllaba breuis, poſitione, i, duplicis conſonantis, contra rationem metri producatur. In præterito uero per ſolam i, ſcribenda ſunt, ubi a, in e, mutatur: ut abieci, adieci. Contingit nihilominus plerunque, ut quædam producantur, quæ a iacio componuntur, ubi alterum i, abiectum eſt. Vir. li. 4. oneras, atque obicis hoſti. Serui. Obicis, ob naturaliter breuis, ſicut re, & ad: ſed producunt plerunq; hac ratione obicio, abicio, reicio, quia habent i, uocalem ſequentem, quæ per declinationem poteſt in conſonantis formam trãſire, ut obiecit, reiecit. Ergo etiam antequam i, fungatur officio conſonantis, præcedentem longam facit. Idem lib. 10. ſuper uerbo reice, Re (inquit) naturaliter breuis eſt, & eam pro longa poſuit: ſicut alibi: Reice, ne maculis infuſcet uellera pullis. quod licet poſſit excuſari, quia cum facit Reieci, i, inter duas uocales poſita producit ſuperiorem, ut dicamus longam eſſe ſæpe, quia per declinationem longa futura eſt: tamen quia in hoc argumentum magis eſt quàm ratio, dicamus ectaſim factã, quæ poetis plerunque conceditur. Significat adiicere, adiungere, accreſcere: ut, Adiecit claſſi remiges. Et adijcere animum, προσέχειν, quaſi applicare: ut, Ad uirginem animum adiecit. Adijcere oculum, ἐπέχειν ὀφθαλμὸν, eſt inſpicere, conſiderare. Cic. 4. Ver. videbant adiectum eſſe oculum hæreditati. Adijcere calculum. Plin. epi. 2. errori noſtro album calculum adieceris.

ADIMO, mis, p.c. *Torre, portar uia*, ἐξαιρέω, quaſi diminuo, aufero. Terent. in And. Hanc, iuſſi mors, adimet, nemo. Inde Ademptus, ablatus, ἀφαιρεθείς. Adimere uero ius ſuffragij in comitijs, eſt ius ſuffragandi tollere, & tanquam ſexagenarios de ponte deijcere. nã per pontem ſuffragia ferebantur. Ab emo, & ad, componitur.

ADIMPLEO, *Empiere*, idem quod ſuum ſimplex, ſed rarum. Pli. li. 11. ca. 37.

cap.37.Cocleis oculorum uicem cornicula bina prætentatu adimpleni. Quaſi oculorum uicem implent, aut potius ſupplent.

Adindo,is,ere, *Imporre, aggiungere,* uerbum antiquum: compoſitum ex indo, quod ipſum ex do eſt compoſitum, ſignificat imponere, immittere. Cato de re ruſt.cap.18. Lineas adindito.

Adineo,nis,adiniui,nitum,p.c. *Metter appreſſo, o dentro,* ἐμπαρίημι, id eſt, intus, uel iuxta mitto. Colu.lib.3. in medullam eius nucem Græcam, uel auellanam abſcondito, & ita adinito.

Adinstar, *In guiſa,* quidam ex recentioribus dixerunt, Solinus, Apuleius, Aurelius. Primus autem Serenus Lyricus adinſtar ſcripſiſſe memoratur. Valla docet ad redundare.

Adinvenio,is,ire, *Trouare,* idem quod ſuum ſimplex. Ci.2.de Na.deo. adinuenta animo, percepta ſenſibus.

Adipals,p.p. στεάτινον, adiectiuum ab adipe, pro pingui. unde Feſtus adipales cenas ſacerdotum uocat. & Ci.in Orat. Opimum, & tanquam adipale dictionis genus.

Adipatus,ta,tum, *Ingraſſato, & unto,* στεατώδης, unde adeps.

Adipiscor,ſceris, *Aſſeguire, acquiſtare, trouare,* ex ad & apiſcor περιγίγνομαι. Feſt. Aptus, poni ſolet, pro adepto: ſicuti apiſci pro adipiſci. Noni.de Priſcis dictionibus: Apiſci adipiſci. Lucil. lib.26. Quod ego te cupere apiſci intelligo. Dicitur etiam Apiſcor, ſcaris. Lucil. Magnã apiſcatus infamiam. Inde & Dipiſcor, quod ſignificat aſſequor. Plau.tamen in Aul. Indipiſces dixit. Adipiſcor & eſt obtineo li.4.ad Her. Hęc omnia adipiſcemur. Ci.in procem. Off. Docti aliquantũ ſe arbitrãtur adeptos ad dicendũ. Pla.paſſiue dixit in Trin. Ingenio adipiſcitur ſapientia. & Saluſt.in Catil.coniuratione: Adepta libertate. Aliquando ſignificat, peruenio, cum ſcilicet cũ perſona iungitur. Pla.in Epid. O ccœpi ſequitaus adipiſcendi poteſtas fuit. Cic. Medio itinere eũ adeptus, amplexus ſum.

Aditio,onis, *Andata,* πρόσοδος, acceſſio. Plau.in Tru. Quid tibi hanc aditio eſt? pro, cur hanc adis? Vbi notandum, caſum uerbi additum eſſe nomini, ut apud Cic. Domum reuerſio.

Adito,tas,pe.co. *Andar ſpeſſo,* ab adeo, adis. Diomedes: Adeo, adis, hoc iteramus, Adito, tas, dictantes. Pla.in Cap. Si adites propius.

Aditus,tus, *Adito, intrata,* ſignificat ingreſſum, per quem ingreditur. Vir. Aditumq; per auia quærit. Vnde quandoq; pro ianua ponitur. Aditus etiam per metaphoram dicitur. Cic.2.de Fin. Vt aditum ad uirtutem, auctoritatem uideatur habiturum.

Adiudico,cas, *Attribuire, aſſignare per ſentenza,* ἐπιδικάζω, ψηφίζομαί τινι, per iudicium tribuo, aſſignove. Cic.ad Att.li.4. Domus nobis adiudicata. Adiudicare, pro ſtatuere. Plau.in Men. Adiudicato, cum utro hanc noctem ſies.

Adiugo,gas,p.c. *Congiungere,* ἐπιζεύγνυμι, ad aliquid iungo, iuxta iugo: quod fit cum duo boues ad unum iugum iunguntur. Plaut. per translationem: Mater animia adiugat uoluntatem.

Adiungo,gis, προστίθημι, συζεύγνυμι, alligo, addo. Teren.in And. Animum ad aliquod ſtudium adiungant. Hinc Adiunctio, & Adiunctor. Cice. Attic.lib.8. Galliæ ulterioris adiunctor. Adiunctus nomen ex particip. Cic. pro Clu. Quæ propiora huius cauſſæ, & adiunctiora ſunt.

Adiuro,ras,pen.pr. ἀπομνύω, ualde iuro. nam, ad, auctiua eſt. Seru. Tunc nos adiuramus, cum aliquid feciſſe negamus. Teren.in Hecyr. Sancte adiurat, non poſſe. Item eſt, incantationibus dæmones eiicere. Græci ἐξορκίζειν dicunt. Lactan.lib.4. Dæmones adiurati per Chriſtum de corporibus fugiunt.

Adiutor,taris, deponens, pro adiuto. Pac. Qui adiutatur.

Adiuvo,uas,p.c. *Aiutare, giouare, dare aiuto,* βοηθέω, opem fero. Ter. in Phor. Qui me adiuuerit comiter. Hinc Adiutor, βοηθός, pe.pr. qui auxiliatur. Et quidem Adiutores, ut ſcribit Donatus, dicuntur in re bona: Pulſores in mala. Terent.in Adel. In pſaltria emenda adiutor fuit. Adiumentum βοήθημα, pro auxilio.

Admando, *Commettere ad alcuno,* ἐπιτέλλω, ad aliquem, uel aliquo aliquid cuipiam committo. Plau.in Pœn. Reuertor Carthaginẽ, ſi quid admandare uultis.

Admanum, *In punto, apparecchiato,* πρόχειρον, in promptu, in proximo, & parabile. Seneca: Ad manum eſt, quod ſat eſt.

Admetior,iris. Liu.5.bel.Maced. Frumentum militi admetiatur.

Admetus,p.p. Ἄδμητος, nomen Theſſaliæ regis: cuius armenta pauit Apollo. Tamen Callimachus contra hanc inueteratam lectionem ita ſcribit in hymno Apollinis: φοῖβον καὶ νόμιον κικλήσκομεν ἐξέτ᾽, ἐπ᾽ Ἀμφρύσῳ ζευγίτιδας ἔτρεφεν ἵππους ἠιθέου ὑπ᾽ ἔρωτι κεκαυμένος Ἀδμήτοιο. ideſt: Phœbum & Paſtoriciũ uocamus, iam inde cum ſub Amphryzo iugales paſcebat equos, deo ſimilis, amore accenſus Admeti.

Adminiculor,ris, *Soſtentare, aiutare,* deponens, & adminiculo, las, actiuum, auxilior, ſuſtento. Cato de liberis educ. adminiculaui tuã uoluntatem. Cice.5.de Fin. Ars agricolarum, amputet, erigat, adminiculetur.

Adminiculum, *Aiuto, ſoſtegno,* χάραξ, auxilium, ſuſtentaculum. Cic.9.Off. Hanc partem explebimus nullius adminiculis.

Administer, *Miniſtro,* idem quod miniſter. Cic.4.Verr.

Administratio, & Adminiſtrator, ab adminiſtro, Cic.4.de Fin. Diligentia rei familiaris, adminiſtratio reip.

Admirabilitas, *Marauiglia,* denominatiuum ab admirabilis. Cic. 2.Off. Hæc animi deſpicientia admirabilitatem magnam facit.

Admirabiliter, *Marauiglioſamente.* Cice.4. Tuſcul. Nimis admirabiliter.

Admirandus, dignum admiratione. Virg.4.Geor. Admiranda tibi leuium ſpectacula rerum.

Admiratio, *Ammiratione, marauiglia,* θαῦμα. Cice.4. de Finib. & alibi ſæpe.

Admiror,p.p. *Marauigliarſi,* θαυμάζω, uide in dictione miror.

Admissarius equus, *Stallone,* ἀναβάτης, qui ad ſobolẽ creandam equæ adiungitur. metaphorice ad hominẽ transfertur. Cic.in Piſ.

Admissionales, εἰσαγωγεῖς, dicuntur ij, quorum officium eſt admittere aulicos in cubiculum ad principem ſalutandum. Lampridius in Alex. Admiſſionalibus remotis.

Admissivas aues, dictæ ab auguribus, quæ cõſulentẽ iuberẽt. Feſt.

Admissura, ὀχεία, tempus & actio ipſa, qua mariti gregum admittuntur ad coitum foeturæ cauſſa. Silius. Equus, cuius de ſtemmate longo Felix emeritos habet admiſſura parentes.

Admistio, ab admiſceo, *Meſcolare una coſa con l'altra.* Admiſtus, particip. Cic.1.Acad. Multa admiſta ex intima philoſophia.

Admitto,tis, *Accettare,* δέχομαι, recipio, aſſumo. Iuuen. Admitte uiros, dormiat adulter. Interdum eſt intromittere. Mart. Stantem dubites admittere famam. Interdum iuxta ponere, adiungere, βιβάζω. Iuſtin.li.1. Equæ equum admittit. Interdum peccare, ἁμαρτάνω. Ter.in Eun. Si aliam admiſero unquam, occidito.

Admodum,p.c. *Grandemente,* κομιδῆ, ualde. ut, Vir admodum fortis: ut ſæpe apud Ci. Quandoque ſignificat aliquantum: quaſi ſecũdum rationem. Luc. Mitigati admodum animi.

Admoenio,is,niui,nire, *Gittare le mura a terra.* Plau.in Pſe. Oppidum admœnire uolo.

Admoneo,nes,pen.cor. *Ammonire,* παραινέω, moneo. Ci.pro Cœlio: Illud te admonitum eſſe uolo. Et dicimus, Admoneo te illam rem, & illius rei, a Græcis traductum, qui cum ablatiuo careant, genitiuo utuntur. Sal.in Iug. Tanti uiri tẽpus admonuit. Vir.li.10. poſuit ꝑ percutere: Admonuit biiugos. Verbalia, Admonitio, & Admonitus. Ci.5. de Fi. Veteris ꝓuerbij admonitu, uiuoris meminiſ.

Amordeo, uide Mordeo.

Admotus, uerbale. Cic.pro Cluen. Machina admota.

Admoveo,ues,p.c. *Porre appreſſo,* προστίθημι, iuxta moueo, appono Virg.in Bucol. Necdum illis labra admoui.

Adno,as,are, Virg.9.Aen. Paulatim adnabant terræ.

Adnutrio,is,ire, *Nutrire appreſſo,* pro nutrio. Pli.lib.17.cap.23.

Adobruo, *Sotterar,* idem quod obruo. Col.li.2.ca.11. Iaciunt ſemina, & ſarculis adobruunt.

Adoleo,les,leui, & lui, adultum,p.c. *Creſcere, aumentare,* unde adultus, adoleſco, adoleſcens, & adoleſcentia, & diminutiuum adoleſcentulus. Eſt autem adolere, ſiue adoleſcere, creſcere, αὐξάνεσθαι. Virg.12.Aen. Cum matura adoleuerit ætas. Aliquãdo adolere, eſt ſacrificare, & quaſi odorem dijs præbere, θυμιᾶσθαι. Virg. Verbenaſq; adole pingues, & maſcula thura. Quoniam uero ſacrificium igni fieri conſueuit, adolere, pro urere, capitur, καίω. Varro: Cum inteſtina adoleuiſſent. Diminutiua, Adoleſcentulus, & Adoleſcentula. Ter.in And. Vnam aſpicio adoleſcentulam.

Adolescentia, νεότης, ab adoleſco, quòd cum ſanguine, & corpore ſimul perturbationes animi effrænatius adoleſcant.

Adolescentior, tiaris, νεανιεύομαι, ſignificat luxuriare. Varro: Tu quoque adoleſcentiaris.

Adolescenturio, μειρακιεύομαι, adoleſcentium more facio. Laberius: Incipit adoleſcenturire.

Adonia,orum, ἀδώνια, feſta Adoniæ dicata. Ammia.lib.22. Hiſt. Adonia celebrari, ritu ueteri. Adoniæ cum planctu celebrantur, ob planctum Veneris repræſentandum. Ouid. Luctus monumenta manebant.

Adonis,nis,pen.pro. ἄδωνις, nidis, filius Cynaræ Cypriorum regis, & Myrrhæ: quem Venus in delicijs habuit, formoſitate præcellentem. hic apri dente ſub inguine percuſſus interijt. Venus miſerata in florem Adonium, qui eſt ſanguineo colore, eum transformauit. Hunc Auſonius cum Plauto uocat Adoneum: Fulgẽtius Adon. Adon Græce ſuauitas dicitur. Et quia myrrha odore ſuauis eſt, Adonen dicitur genuiſſe. Ideo autem Venerem amaſſe dicũt, quòd hoc genus pigmenti ſit ualde feruidum. Legitur apud Lucianum, Adonim fluuium ex Libano monte profluentẽ, ſingulis annis ſanguinolentum fieri per eos dies, quibus Adonis interfectus. Macrobius accepit Adonidẽ pro ſole. Moſcopolus ἀδωνίδος, nomen ab ἄδω, qđ eſt cano, deriuatum putat. De eodem feſtiuiſſime Theocritus εἰδυλλ. κγ. & κδ. Itẽ piſcis hoc nomine qui & ἐξώκοιτος, οὕνεκα κοίτας (ut inquit Oppianus) ἐκτὸς ἁλὸς τίθεται, μῦνος δ᾽ ἐπὶ χέρσον ἀμείβει hoc ẽ, Quòd proſilit undis, In littus ſicca ponens tellure cubile. Vide Plin.lib.9. cap.19. & Oppia. περὶ ἁλιευτικῶν lib.1.

Adoptaticius, *Colui che diuenta figliuolo adottiuo,* ποιητὸς, θετὸς, qui in adoptionem uenit. Plau.in Pœ. Antidamarchi adoptaticiũ, Adoptiua, orum, pro adoptionis iure. Cic.pro Domo.

ADOPTIVVS, ὑιόθετος, ποιητὸς, ex adoptato natus. Gel.li.5.ca.19.
ADOPTO, ptas, *Adottare*, παῖδα ποιεῖσθαι, unde Opto. Adoptare ſe alicui, pro adiúgere. Pli.li.12.c.1. Qui ſe Cæſaris libertis adoptaſſet. Et pro deligere, aſciſcere. Cic. in Diuin. in Ver. Quem ſibi illa defenſorem ſui iuris adoptauit. Adoptatio, idem quod adoptio. Gel.li.5.c.19. Quod per prætorem fit, adoptatio dicitur.
ADOR, indeclinabile: quanuis apud aliquos inueniatur declinatum. Vgan.lib.2. Adoris ſtrauiſſe manipulos. Declinatur autem hoc Adoreum: vnde & Adorea. Eſt autem ador frumenti genus, uel far ris, Edor quondam appellatum, ab edendo: quòd epulis & immolationibus ſacris putabatur pium: uel quòd aduratur: unde in ſacrificio mola ſalſa fit.
ADOREA, & adoreola, *Gloria della uittoria*, cum accentu in antepe. laus bellica: quòd uictores a uictis quaſi adorentur, uel quòd adorandi ſint, qui laudem e bello reportant. Pli.li.18.c.3. Gloriã ipſam, de farris honore adoreã appellant. Feſtus: Adorea laus, quia glorioſum putabant eſſe, qui farre è populo donatus eſſet.
ADOREA liba, è farre facta, quibus in ſacrificijs utebantur.
ADOREVM, ador. Varro lib.1. de re Ruſt. Far adoreum ſerunt.
ADOREVM ſemen, ut Colu. ait, idem quod far: cuius quatuor ſunt diſcrimina, cluſinum, uermiculum, candidum, trimeſtre.
ADORDIOR, iris, adorſus, *Cominciare*, ἄρχεσθαι, incipio. Amb.lib.1. Off. Bellum adorſus eſt.
ADORIOR, iris, uel reris, adortus, *Aſſaltare*, ἐπιτίθεσθαι, eſt repente aliquem inuadere, quòd corpora aggredientium exurgant ſubito, atque increſcant. Liu.li.1. Ne ciuitatem ius aliqua externa adoriretur. Differunt tamen, inquit Donatus, adorior & aggredior, quia aggredimur de longinquo, adorimur de proximo. Interdũ eſt incipere. Lactan.li.4. Antequam præclarum hoc opus mundi adoriretur. Gell.li.19.ca.9. Iulianum inſectari adorti ſunt.
ADORO, as, p.p. *Adorare*, προσκυνέω ex ad, & oro, ſignificat oro, ueneror. Priſcia. uero adorare ab ador, hoc eſt, frumento ſacrificijs deſtinato deriuat. Nonius: Adorare, propitiare religiones, ab ador poteſt dictum uideri. quandoque ſignificat alloqui. Apul.lib.2. Populum ſic adorat. Hinc Adoratio. Plin.li.28.ca.2.
ADPRIMVS, pen.pro. *Primo innanzi a tutti*, πρώτιστος, longe primus. Liui. Andro. in Odyſſ. 16. vir ſummus, adprimus.
ADPVLSVS, παλμὸς, & adpulſio, uibratio, Apule.lib.6. Blandientes adpulſum linguæ militum. Aliàs ſignificat pecorum ad aquam acceſſum, ut apud Iureconſultos.
AD QVO, *Quanto*.i. quantum. Affranius: Ad quo te expediat loqui.
ADRASTIA, ἀδράστεια, regio non longe a Troade, quæ eſt Myſia, ab Adraſto rege dicta, qui primus Nemeſi, id eſt, Fortunæ templum ædificauit, Adraſtiamq; uocauit. Ibi etiam eodem nomine ciuitas fuit, qua diruta, lapides tranſuecti ſunt, & ibi ara ædificata Hermocreontis, opus magnitudine & pulchritudine memorabile. Eſt etiam quædam dea, quæ adnuat hominibus memoriam & ſenſum. Et Ariſtot. de cælo ſcribit eſſe ineuitabilem cauſſam exiſtentem ſecundum naturam, paream autem ſemper exiſtentem. meminit & eius Muſæus.
ADRASTVS, ἄδραστος, nomen regis Argiuorum, qui fuit filius Thalaonis, & Eurymones. Hic cum duas haberet filias, Argiam, & Deiphilem, in ſomnis uiſus eſt alteram leoni, alteram apro uxorem dare. quare cum eodem tempore Tydeus, & Polynices Argos ueniſſent, ille apri, hic leonis pelle tectus, inſomnij ſui memor, utrunque ſibi generum adſciuit, Deiphile Tydeo, Argia autem Polynici tradita. Deinde cum utroque genero Thebas profectus, ut Polynicem ab Eteocle fratre excluſum, in regnum reduceret, magno accepto detrimento, in regnum reuerſus eſt.
ADREPO, pis, pen.pro. *Accoſtarſi pian piano a qualche coſa*, προσέρπω, ad aliquid repo. Plin.lib.35.cap.10. Ad matris mammam adrepens infans. Per metaphoram, pro paulatim accedere. Cice. in Ver. Quibus rebus, non ſenſim, atque moderate, ad iſtius amicitiam adrepſerat.
ADRIA, p.c. ἀδρία, Stephano, & Ptolemæo Romanorum colonia, Piceno, quinta Italiæ regione, VII. M. paſſ. a mari diſtans. A qua ager ipſe Adrianus dicebatur, uino generoſiſſimo nobilis, quod & ipſum Adrianum fuit appellatum. Pli.lib.3.cap.13. de Picentibus: Tenuere ab Aterno amne, ubi nunc ager Adrianus, & Adria colonia a mari VII. M. paſſ. Sunt qui ab h[illegible] oppido Adriatico mari nomen factum exiſtiment. verum illi [illegible]nis [illegible]itate decipiuntur. nam (ut mox ſuo loco docebimus) Atria oppidum fuit ad Padum amnem a Tuſcis conditum, nobili portu in primis clarum: a quo uicinũ mare primum Atriaticum dictum fuit, & deinde litteræ unius mutatione Adriaticum: ut docet Pli. li.3.ca.16. & Cato in Origin. Adria, maſ.ge. (ἀδρίας Steph. & Suidæ) idem quod mare Adriaticum. Huc uſq; Adria, hucuſq; Italiæ latus [illegible]terum pertinet. Luca.li.5. Sonat Ionio uagus Adria ponto.
ADRIANOPOLIS. ἀδριανούπολις, ciuitas eſt Thraciæ ad Hebrum fluuiũ, primum Oreſta dicta a nomine Oreſtis conditoris: poſtea ab Adriano inſtaurata fuit, c[illegible] furore agitato reſponſum eſſet, ut ſe in furioſi domum reciperet. Vide Cœl. Rhodig.li.7.ca.2.
ADRIANVS, a, um.

ADRIATICVM MARE, ἀδριατικὸν πέλαγος, eſt ſinus ille maris, inter Liminium extremum Italiæ, & Acroceraunium primum Epiri promontorium irrumpens, quod & Superum mare appellatur, ſiue quòd Italiam ab Oriente alluat, ſiue quòd ex urbe eo tendentibus Apenninus ſuperandus ſit. Hoc primum Atriaticum dicebatur ab Atria nobili oppido a Tuſcis ad Padum condito, quod poſtea Atrianæ paludes hauſerunt: deinde unius litteræ mutatione Adriaticum dici cœpit: ut docent Cato in Orig. & Pli.li.3.ca.16. Pro eodem etiam dicimus, Mare Adrianum, & Adriaticum. Cic. in Piſ. Brunduſium uitauit, & ultimas Adriani maris oras petiuit. Horat.lib.1. Carm. Siue mari liber Adriano. Propert.li.3. ego nũc rudis Adriatici uehar æquoris hoſpes.
ADROBICVM, ἀδροβικὸν, oppidum eſt, in Artabris Hiſpaniæ populis, in tractu Celtico, cuius meminit. Pomp. Mela.lib.3.
ADRVMO, as, pen.pro. *Far rumore*, teſte Feſto, rumorem facio, ſiue communnuro.
ADRVMENTVM, p.p. ἀδρύμης Stephano, ciuitas eſt Libyæ, nõ procul a Carthagine, quæ etiam hodie extat. Pli.lib.5.c.4.
ADRVO, is, ex Ad & Ruo, *Riuoltar ſotto ſopra con l'aratro*, ſeruat Ad, in compoſitione, præter regulam aliorum, propter euphoniam: & ſignificat arando ſubruo, ἀνατρέπω, Colu.lib.2.cap.5. Diſiectum ſimum inarari, & adrui conuenit.
ADRYX, ἄδρυξ, ciuitas eſt in agro Syracuſano, cuius meminit Stephanus. Gẽtile eſt Adrycinus, ἀδρυκῖνος, ſicut ab Eryx Erycinus.
ADSESSTRIX, cis, femininum eſt ab eo quod eſt Adſeſſor. Afranius in Fratribus. Dimittit adſeſtricem, me ad ſeſe uocat. Non.
ADSIGNIFICO, idem quod ſuũ ſimplex, σημαίνω. Varr.2. de re ruſt. Olim tonſores non fuiſſe, adſignificant antiquorum ſtatuæ.
ADSTITVO, is, *Porre appreſſo*, παρίστημι, iuxta ſtatuo. Auctor ad Heren.lib.1. faciemus reum ad lectum eius adſtituemus.
ADSVM, ades, adfui, *Eſſer preſente*, πάρειμι, ſignificat præſens ſum, uel prope ſum. Nam Adeſſe etiam dicitur, quod paulo poſt futurum eſt. Vnde dicimus, Adeſt Scipio, cum iam in itinere eſt, uel non longe abeſt: ſed præſens eſt id, quod iam uenit. Cic.3.Off. belua ſenſu mouetur, ad id ſolum, quod adeſt. Conſtruitur etiam cum datiuo, uel ablatiuo mediante In. Ci. in Philip. Omnibus his pugnis Dolabella adfuit. Idem pro Flacco: In illa concione non affuerunt. Quandoque Adeſſe, eſt fauere, uel præſidio eſſe: cui contrarium eſt Deeſſe. Liui.lib.1. ſecundi bel. Pun. pueri, feminæq; ſuper animi, corporiſq; uires adſunt. Sic Adeſſe cauſſæ dicuntur aduocati & amici, συνηγορεῖν. Cic.5.Phil. abſenti adfui Deiotaro. Quandoque pro accedere. Virg. Eclog.9. Huc ades ô Galatea. Sciendum quòd in Adſum ſeruatur d, triplici ratione: differentiæ cauſſa ab Aſſis, ſa, ſum: euphoniæ cauſſà, quòd plenius ſonet adſum, quàm aſſum: Poſtremo, quòd ipſa uerbi declinatio d, repetit, tanquàm in ſuum naturale principium reuertens. Veteres tamen Aſſum dicebant (unde Aſſas dicebant nutrices, teſte Nonio, quòd adſint his, quos nutriunt) Plau. Nilphio aſſum. Interdum pro maneo. Plau. in Aul. Iſtic adeſto.
AD SVMMVM, *In ſomma*, ὅλως, ἐν κεφαλαίῳ, & in ſumma, ſignificat, denique, & breuiter. Iuue. Saty.3. Ad ſummam, non Maurus erat, nec Sarmata, nec Thrax. Cice.3.Offi. Ad ſummam, ne agam de ſingulis. Quinctilianus: In ſumma, non recedo. Idem in hunc ſenſum accipit Semel: ut ibi, Vt ſemel omnia complectar. Sic & breuiter, uſurpatur in Geminis languentibus: Breuiter tamen crudelitatis explicanda ſumma eſt.
AD SVMMVM, τὸ μέγιστον, refertur ad numerum. Ci. pro Mil. Vnus, aut ad ſummum duo inuenti ſunt, qui Milonis cauſſam non probarent. id eſt, non plures, quàm unus, aut duo ex pluribus.
AD TEMPVS, *A tempo*, πρὸς καιρὸν, ἐπὶ χρόνον, per aliquod ſpatium temporis. Cice.lib.1. de Offi. Perturbatio animi plerunque breuis eſt, & ad tempus.
ADTIBERNALIS, *Tauernieri*, habitator continuæ tabernæ, πάροικος, quod genus domicilij antiquiſſimum Romanis fuiſſe teſtimonio ſunt cæteræ gentes, quæ adhuc tabularis habitant ædificijs. Vnde tecta caſtren[illegible]nuis pellibus conteguntur, tabernacula tantũ dicuntur. [illegible].
ADVALLAS, [illegible]λας, mons eſt in Rhæticis alpibus, ex quo in Septentrionem profluit Rhenus, & Addua in Meridiem, auctor Strab. lib.4.
ADVEHO, ἐπάγω, unde Aduecto, & Aduectio. Vide Veho.
ADVELITATIO, Vide Velitor, & Velitatio.
ADVENA, pen.cor. *Foreſtiere*, πάροικος, qui non eſt ciuis, ſed externus. Et proprie qui ex uno longinquo loco in aliquod oppidum ueniunt, aduenæ dicuntur: conuenæ, qui ex pluribus locis. Ter. in Heau[illegible]rintho aduena anus paupercula.
ADVENE[illegible]i, *Riuerire*, σεβάζεσθαι, ualde uenerari. Varr. lib.5. de Re ruſt. Aduenero Mineruam, & Vene[illegible].
ADVENIO, is, p.c. *Arriuare*, ad locum aliq[illegible]ẽio, προσέρχομαι. Ter. [illegible] Si forte huc aduenerit.
ADVENT[illegible]ος, qui non eſt loci illius, quem habitat, & [illegible] caſu [illegible] uenit, unde Aduentitia bona τυχηρά, quæ [illegible] recta ſucceſſione, puta patris aut aui, ſed caſu aliquo nobis aduenaint.

adueniunt. Ci. 3. Verr. Ligurem accuſare cœpit, qui in re aduenticia, atq; hereditaria tam diligens eſſet. Aduenticio opponitur Innatum, & inſitum Cic. Top. anteponuntur innata, atq; inſita, aſſumptis, & aduenticijs.

ADVENTITO, pen. cor. frequenter aduenio.

ADVENTO, tas, *Approſſimarſi, auicinarſi*, προσέρχομαι, γειτνιάω, appropinquo Cic. Curioni: Nondũ eras auditũ te ad Italiã aduẽtare.

ADVENTORES, *Auentori*, πλησιάζοντες, qui frequentant officinam quampiam, aut tabernam. Plau. in Truc. aduentores meos non incuſes. Ab adueniendo.

ADVENTORIVS, a, um, quod aduenienti cuipiam offertur: unde, Aduentoria epiſtola, apud Martialem in præfatione li. 12. Quæ aduẽtanti amico mittitur obuiam. Cœlius antiq. lect. li. 15. cap. 3.

ADVENTVS, tus, *Venuta*, uerbale ab aduenio. Ter. in Eunu. Salutãt aduentum, gratulantur.

ADVERBERO, ras, uerbero, μαστιγόω. Stat. 9. Theb. aduerberat unguibus armos.

ADVERBIVM, ἐπίῤῥημα, quaſi iuxta uerbum dicitur: quia in oratione prope uerbum ponitur. Nec enim poteſt uerbi uis ſatis ſignificanter exprimi, niſi iungatur aduerbium, ut Dico, & Nauigo, non plenæ ſignificationis ſunt, niſi adijciãtur aduerbia, ut Bene, uel male dicit: Feliciter nauigat. Vnde Donat. Aduerbiũ ſcripſit eſſe partem orationis, quæ adiecta uerbo, ſignificationem eius explanet, atq; impleat. Fiunt autem aduerbia quandoq; à nomine: ut à bonus, Bene A uerbo, ut à traho Tractim. A nomine, & uerbo, ut pedetentim, à pede & tento. A participio, ut ab inſigniens inſignite. A pronomine, ut Hic, Illic, ab hic, & ille. A præpoſitione, ut ab ex, Extra, & à ſub, ſubtus. Ad aduerbijs etiam, ut à prope, propius.

ADVERSARIA, orum, *Giornale, libro di ricordi*, dicuntur tumultuariæ quędã tabulæ, quæ ante codicis confectionem perſcribebantur, ne memoria rerum excideret, ut ex iis poſtea tabulæ iuſtæ, & æternæ fierent. Græci ἐφημερίδας, uocant Latini etiam Diaria. Exactiores autem rationum tabulas Codicem appellabãt. Cic. pro Q. Roſcio, ſi eandem uim habent aduerſaria, quam tabulæ: quid attinet codicem inſtituere?

ADVERSARIVS, a, um, *Contrario*, commodis noſtris obſiſtens, aduerſus, ἐναντίος. Cice. pro Cecinna: Vis iuri maximè eſt aduerſaria. Conſtruitur cum datiuo, cum Aduerſarius, ſubſtantiuum, uel genitiuum habeat, uel ſine caſu ponatur.

ADVERSARIVS, *Aduerſario*, ἀνταγωνιστής, ab Aduerſor, pro repugno: nam aduerſarij dicuntur, ſibi inuicem repugnantes: at propriè ſunt, ij, qui aduerſus nos litigant in iudicio: Ter. in Phor. Cauſſam tradere aduerſarijs, Et iamne id lex cogit? Aduerſaria etiam genere feminino dici poteſt mulier, quæ aduerſus nos iudicio contendit. Et extra perſonam. Ci. Famil. 2. ad Curionem: Eſt tibi grauis aduerſaria parata incredibilis quædam expectatio.

ADVERSATOR, *Contrario*, qui aduerſatur, ὁ ἐναντιούμενος. Vnde aduerſatrix. Ter. in Heaut. mihi aduerſatrix Soſtrata?

ADVERSITAS, *Aduerſità*, denominatiuum ab Aduerſus, ſa, ſum, repugnantia, ἐναντίωμα. Pli. li. 11. ca. 25. Magnam aduerſitatem cum ſtellionibus putant eſſe.

ADVERSITORES, *Serui che uanno ad incontrare il padrone*, οἱ ἀπαντῶντες δοῦλοι, ab aduorſum, id eſt, obuiam eundo, ſerui ſunt, qui dominum deducũt, & reducunt. Teren. in Adel. Neq; ſeruulorum quiſquam qui aduorſum ierant. Vbi ait Donat. propriè locutum Ter. eſſe, dicendo Aduorſum: nam inde Aduerſatores dici.

ADVERSIO, onis, uerbale: ut in aduerſione emere, in aduerſione uenire, per aduerſionẽ uendere: per aduerſionẽ cõducere: aduerſione locare. Modeſt. l. qui officij. de cõtrahẽ. emp. & uẽd. res in aduerſione empta, ſi non dolo uenditoris factum ſit, ad periculum emptoris pertinebit, ét ſi res aſſignata nõ ſit. Vlp. in. l. ſiquis uina. de peri. & cõ. rei uẽ. Si in aduerſione uinũ uenit: cuſtodia tãtũ præſtãda eſt. Dicitur aũt aduerſione empta, quãdo ſic emitur, ut oĩs aduerſus ca ſus ab emptore ſuſcipiatur: Budæus legit Auerſiõe, & p auerſionẽ, ab auertẽdo: quod uenditor periculum à ſe in emptorem auertat.

ADVERSO, as, antique dictũ, pro Aduerſor, Plau. in Rud. Animo aduerſani ſedulo, ne herum unquam præterirem.

ADVERSOR, *Contraporſi, contraſtare*, contrarius ſum, ἐναντιοῦμαι. Et conſtruitur cum datiuo. Ter. in Hec. Neq; tuæ libidini aduerſabor. Aduerſans, antis, participium. Cic. de Orat. Oratio non modo inclinantem erigere, aut ſtantem inclinare, ſed etiam aduerſantem, & repugnantem capere poſſit.

ADVERSVS, ſa, ſum, *Contrario repugnante*, contrarius, repugnans, aduerſans, ἐναντίος, Ter. in And. aduerſus nemini. Aduorſum abſolute, pro re aduerſa. Ter. in Heaut. ſiquid aduerſi euenerit. Ponitur aliquando pro quacunq; re, quæ ab anteriori parte apparet: ut, Aduerſa uulnera, quæ à fronte accepimus. Cice. de Aruſp. reip. Acceptis à forti aduerſario [illegible] uulneribus aduerſis. Et in hac ſignificatione antitheton habet A[illegible]. Idem. 2. de Ora. aduerſus, & auerſus impudicus es. Interdum idem eſt quod oppoſitus, è regione ſitus, ἀντικείμενος. Idem. 2. de Diuin. aduerſam conſce[illegible] [illegible]tu.

ADVERSVM, uel aduerſus, *Contra*, κατά, πρός, præpoſitio, ſignificat inimicitias, diſſidia, contrarietatemq; ſicut Contra: ut, Aduerſus, uel Contra hoſtes bellum geritur. Aliquando erga, in meliorẽ partem. Teren. in And. id gratum fuiſſe aduerſum te habeo gratiam. Cic. 1. Offi. Adhibenda quædam reuerentia aduerſus homines.

ADVERTO, tis, *Volgerſi ad alcuna parte*, ad aliquem locum uerto, ἐπιστρέφω Ter. in Eun. Illac ſeſe huc aduerterat in hanc noſtrã plateã. Transfertur quoq; ad animum, ut Aduertere animũ, apud Teren. uel aduertere animo, apud Plau. In qua ſignificatione ét abſolute poſitum inuenitur pro animaduerto. Cic. Att. li. 2. De librarijs diligẽter aduerte. Ponitur ét impersonaliter. Ci. Lẽ. aduertebatur Põpeij familiares aſſentire Volcatio. Plin. quoq; eleganter epiſt. 10. pro eo quod eſt, ad ſe uertere, & allicere ſpectatores: Multa in Euphrate ſic eminent, & relucent, ut mediocriter quoq; doctos aduertant, & afficiant.

ADVESPERASCIT, *Farſi ſera*, ἑσπερίζει, ueſpertinum tempus aduentat. Ci. 6. Ver. Cum iam aduesperaſceret, diſceſſimus.

ADVIGILO, as, *Vigilar diligentemente, dar' opera a qualche coſa*, diligenter uigilò, ἀγρυπνέω. Trãslate pro alicui rei operam do, ἐπαγρυπνέω. Teren. in And. Si aduigilaueris, Ex unis geminas mihi conficies nuptias.

ADVIVO, pe. pr. ἐπιζῶ, quaſi adhuc uiuo. Pli. li. 15. c. 18. Fortuito ſatũ aduiuit in medio foro. Sic legit Hermolaus, cum alia exemplaria habeant uiuit.

ADVLIS, pen. pro. ἄδουλις, ciuitas Aethiopiæ, quæ & Panos inſula, dicitur. Oppidani dicũtur Adulitæ. ἀδουλῖται. Vide Steph.

ADVLITON, ἀδουλία, Ptolemæo oppidum eſt maritimum, in Traglodytarum regione, ſiue ea Aethiopiæ parte, quæ ſub Aegypto ad mare ſpectat, cõe Aethiopũ, & Tragloditarũ emporiũ, à ſeruis, qui è dominis profugerãt, cõditũ. Vnde & nomen hẽt, ut indicat Pli. li. 6. ca. 29. Diſtat à Ptolomaide 5. dierũ nauigatiõe. A Ste. Adulis appellatur, à Ptolemæo Adulia. Hinc uicino ſinui, Adulitico nomẽ factũ eſt, qui i mare rubrũ excurrit, ἀδουλιτικὸς κόλπος.

ADVLOR, pen. pro. *Adulare, luſingare*, κολακεύω, idem eſt, quod aſſentari, hoc eſt, blandiri ſiue uoce, ſiue geſtu, omniaq; ad uoluntatem alicuius, & loqui, & agere, non ad ueritatem. Ci. de Ami. Aperte adulantẽ nemo nõ uidet. Idẽ. 2. de Diui. Nec adulatus, nec admiratus ſum fortunam illius. Valla li. 5. c. 69. Adulari, inquit, eſt inſeruire, & adniti, ut fauorem emereamur quoquo modo, uel uoce, uel geſtu. Eſtq; tractũ, ἀπὸ τοῦ δούλου, quod ſeruũ ſignificat. Eſt. n. ſane quàm ſeruile, hominéq; ingenuo minimè dignũ. Feſtus ab alludẽdo deductũ putat, paucis literis tranſpoſitis. In qua ſententia Nonius quoq; fuiſſe uidetur, cũ Adulationẽ propriè canũ blãdimentũ eſſe interpretatur, conſuetudine ad homines traductũ. Dicũtur. n. canes adulari, cum corporis geſticulatione, & caudæ motu nobis blandiuntur. In qua ſignificatione uſus eſt hoc uerbo Ouid. li. 14. Metam. Noſtraq; adulantes comitant ueſtigia. Veteres ét dicebãt Adulo, actiua uoce. Lucret. li. 3. gannitu uocis adulant. Huius paſſiuo uſus eſt Ci. li. 1. Offi. Cauendum eſt, ne adulari nos ſinamus. Inuenitur apud uetuſtiſſimos pro Iambo. Cice. 2. Tuſc. ex Accij Prometheo: Pinnata cauda noſtrum adulant ſanguinẽ. Hinc Adulatio, κολακεία, & Adulator, κόλαξ, & Adulatrix, κολακίς, item Adulatorius, a, um, κολακευτικός. Tacit. li. 5. Vitellius exemplar apud poſteros adulatorij dedecoris habetur.

ADVLTER, *Adultero*, μοιχός, Adultera, μοιχαλίς, ex ad & alter, ſeu altera: quod ille ad alteram, & hæc ad alterum ſe conferat. Oui. 1. Epiſt. Obtutus inſanis eſſet adulter aquis.

ADVLTERATVS, a, um, *Falſificato*, κιβδηλωθείς, alienæ rei cõmiſtione corruptus: ut Adulteratum gummi, Pli. li. 19. ca. 3.

ADVLTERINVS, a, um, pe. pr. *Baſtardo, falſificato*, nothus, quaſi ex adultero procreatum, μοιχικός, κίβδηλος, Pli. li. 10. ca. 3. de aquilæ pullo, præcipitat è nido, uelut adulterinum, & degenerem. Vnde, Adulterina ſigna, quæ ſunt falſis, aſſimulatiſq; anulis facta. Cic. pro Cluen. Teſtamentum ſignis adulterinis obſignauit. Sic Adulterinæ literæ, & Adulterinæ claues, quæ pro ueris ſubſtituuntur. Item Nummus adulterinus apud Cic. 2. Offic.

ADVLTERIVM, μοιχεία, quod propriè cum nupta cõmittitur, ut Valla ſcribit li. 6. Cic. 3. de Orat. in adulterio deprehenſus. Quinctil. li. 7. ca. 4. Non commiſi adulterium. transfertur aliquando ad alia, ut Adulteria naturæ, pro operibus non uere naturalibus: Adulteria mercis, pro fraude: Adulteria arborum, pro inſitionibus, apud Plinium.

ADVLTERO, ras, pe. c. *Commetter adulterio*, adulterium cõmitto, μοιχεύω. Gel. li. 10. ca. 23. Eſt etiam Adulterare, κιβδηλεύειν, arte aliqua quippiam pro uero aſſimilare, atq; ita rem ſynceram corrumpere. Plin. li. 12. cap. 7. Piper longum facillime adulteratur Alexandrino ſinapi. Inde etiam Adulterare iudicium, Adulterare tabulas, &c. apud Cice.

ADVLTEROR, aris, deponens, idem. Cic. 1. de Offi. adulterari, turpe eſt. Item paſſiue, μοιχεύομαι. Hora. Epod. 16. Adulteretur, & columba miluio. Hoc eſt, per adulterium à miluio ineatur.

ADVLTVS, *Creſciuto*, qui creuit ad [illegible] ſtaturæ ſuæ altitudinẽ, ἀνδρωθείς. Vnde iuuenes dicũtur Adulti, qui in flore ætatis ſunt poſiti. Itẽ Virgo adulta, quæ uiro matura eſt, & plenis nubilis annis. Ci. de Clar. Ora. Eã tueamur, ut adultam uirginem, caſte. Virg. 4.

Geor.de apibus:adultos Educunt fœtus. Vbi Seru. Educunt adultos,hoc eſt,educendo adultos faciunt. Tranſumitur etiam ad inanimata.Cic.de clar.orato.Thucydides,& Pericles, qui iam nō naſcentibus Athenis,ſed adultis fuerunt. Adultus item participium pro crematus,κεκαυμένος.Antias in 74.ita omnia adulta ſunt.Ex Priſcia.li.9.Vide etiam in Adoleo,& Adoleſco.

ADVMBRATIO,uerbale,ἐπισκιασμός.Cic.de Perf.Orat.Nulla eſt ullo in genere laus oratoris,cuius in noſtris orationibus non ſit aliqua,ſi non perfectio,at conatus tamen,& adumbratio.

ADVMBRATIM,aduerbium,ſubobſcure,non aperte.Luc.li.4.Quaſi adumbratim paulum ſimulata uidentur.

ADVMBRO,as,umbram adhibeo,ſiue umbram tegendo facio, *Adombrare,ritrarre*,ἐπισκιάζειν.Col.li.12.Adumbratur,uel ſtramētis, uel alijs tegumentis.Accipitur pro non ſatis aperte oſtendo.uti pictores.qui imagines planas adumbrant,ut ſolidæ uideantur.Ci.3.Tuſc.Eſt gloria,ſolida quædam res,& expreſſa,non adumbrata.

ADVNCITAS,καμπυλότης.Ci.de Nat.roſtrorum aduncitate.

ADVNCO,cas,*Piegare*,ab Vncus,ſignificat curuo,ἐπικάμπτω.

ADVNCVS,*Piegato*,καμπύλος,curuus,tortuoſus.Cic.pro Clu.Serrula adunca ex omni parte dentium,& tortuoſa.

ADVNGVEM,*Apunto*,ἐξωνυχισμένος,ſignificat ad perfectionē.Trāſlatio ſumpta à marmorarijs,qui iuncturas marmorum tunc abſolutas exiſtimant,cum unguis ſuperductus nihil offendit: uel cum iuncturæ ita exactæ ſunt,ut ſeueros(ſicut ait Perſius)excludāt ungues: ſiue ab ijs,qui magna diligentia,& conſideratione aliquid faciunt,& inter cogitandum ungues mordent.Hor.li.1.Serm.Fonteius ad unguem factus homo.hoc eſt,omni ex parte perfectus.

ADVNO,pen.pro.*Adunare*,congrego,ἑνόω Pli.li.19.cap.2.

AD VNVM,*Tutti*,μέχρι ἑνὸς,aduerbialiter ſumptum,ſignificat omnes,nullo excepto.Curtius.Omnes ad unum periere.

ADVOCATI,*Auocati*,συνήγοροι,dicuntur qui alteri adſunt in cauſſa. Plau.in Caſ.Contriui diem,Dum adſto aduocatus cognato meo. Inter Aduocatum,& Patronum hoc intereſſe Valla exiſtimat, quòd Aduocatus nomen ſit generalius,quàm Patronus:ut non tantum ſignificet eum,qui alterius cauſſam agit(quem proprie Patronum dicimus)uerum etiam quicunq; adeſt alteri in cauſſa,officij gratia,Aduocatus appelletur,etiam ſi nihil dicat,neq; agat,ſed tantum paratus ſit defendere.Patronus proprie,qui agat cauſſam, ſed accuſati,non accuſantis.

ADVOCATIO uerbale,quæ eſt amicorum coactorum ad opem,fauoremque præſtandum,facta coitio.aut cœtus ipſe patronorum,& cauſidicorū:aut ipſa cauſſæ defenſio.Cice.in Epiſt.Famil.ad Trebatiū:In re militari multo es cautior,quàm in aduocationibus.

ADVOCO,cas,pen.cor.*Chiamare a ſe*,ad me uoco,προσκαλέομαι. Vnde,pro conſiliorum auxiliive cauſſa amicos accerſere,ponitur Teren.in Phor.Amicos aduocabo,ad hanc rem qui adſient. Huic opponitur Auoco,ἀποκαλεῖν.

ADVOLATVS,tus,actus aduolandi.Cic.2.Tuſc.Triſti aduolatu aduncis lacerans unguibus.

ADVOLO,las,pe.cor.*Volar ad alcuna parte*,iuxta,uel ad aliquem locum uolare,προσπέτομαι:& conſtruitur cum accuſatiuo,præpoſito Ad,uel In:& aliquando datiuo.Pli.At in agrum Volaterranū palumbium uis è mari quotannis aduolat.Idem li.10.ca.40.Platea nominatur aduolans ad eas,quæ ſe in mari mergunt.Ibidem: Caprarumq; uberibus aduolant.

ADVOLVO,προσκυλίω,uide i dictione uoluo.Vir.3.Ge.Cōgeſtaq; robora totas Aduoluere focis ulmos,ignīq; dedere.

ADVORSOR,*Contraporſi*,ἐναντιοῦμαι,pro aduerſor: & aduorſem, pro aduerſarium ueteres dixerunt,teſte Feſto.Sic Aduorſum,& Aduorto pro aduerſum,& aduerto.

AD VOTVM,*Secondo il ſuo deſiderio*,κατὰ γνώμην,id eſt,ex ſententia.Nam licet hoc uideatur rationis,illud cuiuſdam affectus,in eandem tamen ueniunt ſignificationem.Quincti.Habes ne uxorem ex animi tui ſententia?Et alibi: Ad uotum omne fluente fortuna laſciuit ocium.

ADVRGEO,ges,gere,uehementer urgere,ἐπείγω,ἐπικατέχω.Celſus.Is quoniam natus eſt dens in locum prioris,quotidie digito adurgendus eſt.

ADVRO,p.p.*Abbruſciare*,idem eſt quod ſimplex Vro.καίω.Cic.2.Off.candenti carbone ſibi adurebat capillum.

ADVSQVE,*Fin à*,μέχρι,id eſt,Vſq; ad.Virg.11.Aen.Atrides Proteï Menelaus aduſq; columnas Exulat.Gell.lib.15.ca.2.Præterea uini libidine aduſque ebrioſus.

ADVSTIO,onis,uerbale,καῦσις.Pli.lib.14.ca.20.Vitia præter ſupra dicta,acor,aut fumidum uirus:picis autem,aduſtio.

ADYNAMVM,ἀδύναμον,uini factitij genus,quod fiebat ex muſto albo,dimidia parte aquæ addita,quod admotum igni decoquebatur,donec aquæ menſura exareſceret.Vide Plin.lib.14.ca.16.Dictum Adynamum,ἀπὸ τῆς ἀδυναμίας,propterea quòd eſſet imbecille,& ſine uiribus:ideoq; ægris dabatur,quibus uini noxam metuebant.

ADYRMACHIDÆ,ἀδυρμαχίδαι,populi ſunt interioris Libyæ ab ea parte qua Aegyptum ſpectat.De horum moribus memoriæ proditum eſt,Vxores in utroq; crure armillam æream geſtare.Vtrunq; autem ſexum ex æquo comatum eſſe: quo fit,ut plurimos alant pedúculos:quos ubi cœperint,præmorſos abijciunt.Virgines uiro maturæ ad regem conueniunt:ex quibus ille unam deligit,quam ubi ſatiarit,ſtatim dimittit.Vide Cœl.Rhod.

ADYTVM,ἄδυτον,media correpta,locus eſt ſecretior templi,ad quē nulli eſt aditus,niſi ſacerdoti:ab α,priuatiua,& δύω ingredior, quaſi inacceſſibile.Virg.2.Aeneid.Iſq; adytis hæc triſtia dicta reportat.

A ANTE E

AEA,αἶα,ciuitas eſt Colchidis,Aeetę regis opus(ut ſcribit Ste.)quā Hippos,& Cyanos fluuij è diuerſis locis in Phaſim influentes peninſulam efficiunt.Fabulantur poetæ Aeam nomen accepiſſe à puella eiuſdem nominis,quæ cum Phaſidis amnis uim effugere non poſſet,miſeratione deorum in peninſulam eſt conuerſa,quā etiam núc,ut ueterem illum amorem adhuc poſſis agnoſcere,magna ſui parte ambit,& ueluti amplectit Phaſis.De hac Pli.l.6.c.4.

AEAEA,αἰαία,Circe dicta,ab aſpernantium uoce,propter celebratas illic corporum mutationes:ut placet Ser.in illud Virg.3.Aenei.Aeæq; inſula Circes.Veriſimilius tamen eſt Aeæam dictā ab Aea Colchorum ciuitate,quemadmodum & Cytæis,ſiue Cytæa dicta eſt,κυταιὶς,ἢ κυταία,à Cyta eiuſdē regionis oppido.Quod etiam ab Apollonij interpretibus annotatum eſt.

AEAEE,ſiue Aeæa,αἰαίη,inſula fuit in mari Tyrrheno,non modico olim freto ab Italia dirempta,hodie continens,ita tamen,ut paludibus circunquaq; cinctam inſulæ ſpeciem præ ſe ferat.In hac Home.Circes ſedem collocauit,ſic ſcribens libr.10.Odyſ. *Αἰαίην δ' ἐς νῆσον ἀφικόμεθ', ἔνθα δ' ἔναιε Κίρκη ἐϋπλόκαμος δεινή* &c.Huius meminit & Virg.lib.3.Aen.Infernīq; lacus,Aeææque inſula Circes.Tametſi Seruius ibi tres diphthongos uidetur agnoſcere,ut ſit,Aeææ Circes.latini quoq; locum hunc à Circes domicilio Circæ,uel Circæos appellant:ibidemq; antiqui Latij terminum conſtituunt.Vide Pli.lib.2.cap.85.& li.3.cap.5

AEAEVS,a,um,αἰαῖος,denominatiuum ab Aea Colchidis peninſula,& urbe eiuſdem nominis,in qua nata creditur Circe Solis filia: Vnde peculiari epitheto Aeæa appellatur.Virg.3.Aen.

AEACIDES,αἰακίδης Suidę patronymicum maſculinum,quo ſignificatur filius,uel nepos,uel aliquis ex poſteris Aeaci.Vir.1.Aen. Sęuus ubi Aeacidæ telo iacet Hector.Hoc eſt,telo Achillis,Aeaci ex Peleo nepotis.Aeacides item Pyrrhus,Aeaci ex Achille pronepos.Virg.3.Aene.Coniugio Aeacidæ Pyrrhi ſceptriſque potitum.Pyrrhus item Epirotarum rex ab Aeaco trahens originem,Aeacides dictus.Verg.6.Aen.Eruet ille Argos,Agamemnoniasq; Mycenas,Ipſumq; Aeacidē,genus armipotētis Achilli.Aeacideius,a,um,adiect.ſex ſyllabarum.Ouid.7.Met.

AEACVS,p.c.αἰακός,Iouis filius ex Aegina filia Aſopi: qui primus inſulam,in qua regnauit,Aeginam à matris ſuæ nomine appellauit,cum antea Oenone diceretur(ut Pli.Strab.& Steph.tradiderunt)aut certe Oenopia,ut apud Naſonem legitur li.7.Meta. Oenopiam ueteres appellauere:ſed ipſe Aeacus Aeginam genitricis nomine dixit.Hunc tantæ iuſtitiæ fuiſſe dicunt,ut apud inferos animarum creditus fuerit à Plutone delectus iudex,cū Minoe,& Rhadamanto.Ouidius in Ibin.maſq; Aeacus in pœnas ingenioſus erit.

AEAMENE,pe.pr.αἰαμήνη,regio Nabatheorum,apud Steph.

AEANTIVM,αἰάντειον Ptolemæo,oppidum Troadis,à Rhodijs cōditum eodé in loco,in quo ſepultus eſt Aiax,& ubi claſſis ſuæ habuerat ſtationem.Vnde & nomen habet.Nam quem nos Aiacē, Græci αἴαντα uocant.Vide Plin.lib.5.cap.30.Eſt etiam Aeātiū, nomen promontorij in Magneſia,ad ſinum Pelaſgicum: de quo idem Pli.li.4.ca.9.

AEAS,antis,αἴας,fluuius,qui ex Candauijs Macedoniæ montibus ortum ducit,& non procul ab Apollonia,Taulantiorum urbe,in mare Ionium illabitur.Lucanus li.5.Purus in occaſum,parui ſed gurgitis Aeas Ionio fluit inde mari.& Plin.li.3.c.23.

AECA,αἴκα,Marſorum ciuitas:a qua Aecani,αἰκανοὶ,populi,quorum meminit Plin.lib.3.ca.11.

AEDEPOL,pen.cor.νὴ πολυδεύκη,aduerbium iurandi,quod eſt quaſi per ædem Pollucis.Item Pol,& Perpol,quæ idem ſignificant. Perpol,quā pauci,apud Teré.in And.per tmeſin dictū puto pro, Pol perquam pauci.Erat autem Aedepol,teſte Gel.li.11.ca.6.iuramentum tam uiris,quàm mulieribus commune.Per Herculem autem mulieres nunquam iurabant,neq; uiri per Caſtorem.

AEDEPSVS,αἴδηψος,Stephano oppidum fuit Eubœæ inſulæ,cuius meminit Plinius lib.4.cap.12.

AEDES,*il tempio,la chieſa*,ναὸς,σηκὸς,tam in ſingulari,quàm in plurali nu.ut ædes ſacra,Aedes ſacræ.Aedes Iouis,Aedes deorū,Aedes Pacis,& hmōi.Ci.2.Ver.Aedes Mineruæ i phano Apollinis Val.Max.li.2.Marcellus ædibus ſeparatis Honoris,ac Virtutis ſimulacra ſtatuit.Oui.in Epiſt.Didus,pro ſepulcro poſuit,cum ait: Eſt mihi marmorea ſacratus in æde Sichæus.Nam & ſepulcra,(ut ſcribunt Iuriſconſulti de Sepul.& religione) inter locata ſacra habētur.Pro ædificio prophano,uix aliter quàm plurali numero utimur,

mus. Cic. 2. Ver. Quæ uidi egomet apud iſtum in ædibus. Dixit ta men. Curtius de geſt. Alexandri: proximi foribus ædis, in qua rex acquieſcebat. Vbi Aedem pro cubiculo dixiſſe uidetur. Idē alibi: Stabat ad fores ædis eius, in qua rex ueſcebatur. Dicitur autem Aedes (ut ſcribit Seruius) ab Edo: quod in ea ſacrificantes edere conſueuerint. Nam quædam ſunt nomina, quæ initio diphthongum recipiunt, quamuis à uerbo monophthongo deriuentur, ut Aedes, Aeſculis. Var. li. 4. de lingua Latina, ab aditu fieri putat, quòd ſcili cet plano pede adibant: unde etiam prima ſyllaba diphthongum accepit. Feſtus: Aedes quòd in edito poni ſoleret. Alij Aedem dici exiſtimant, quòd in ea æuum degatur, quod Græcè αἰὼν uocatur. Aedis, in nominatiuo ſingulari. Varro de uita pop. Rom. lib. 1. Hæc ædis, quæ nunc eſt, multis annis poſt facta ſit, &c. Hoc etiam ex diminutiui formatione uidetur conſequi, ut Aedis in tecto dicamus, non Aedes. Nam ut Apicula ſit à nominatiuo apis, uidetur analogię ratio exigere, ut Aedicula ſit ab Aedis. Nam ab eo quod eſt Aedes, potius fieret diminutiuum Aedecula, ut à Vulpes Vulpecula.

Aedicvla, *Picciola caſa, & capella nelle chieſe*, parua domus οἰκίδιον. Aliquando pro cellula in ædibus. Plau. in Epid. In ædiculam ſeorſum iſtæc eat, iube. Aliquando pro ſacello, quod eſt ædis ſacræ appendix. Liuius: Iiſdem diebus ædiculam Victoriæ Virginis prope ædem Concordiæ M. Porcius dedicauit. Aliquando pro loculamento ſimulacri. Pli. lib. 36. de Venere Gnidia: Aedicula eius tota aperitur.

Aedificivm, *Edificio*, οἰκοδομία, ædis conſtructio: & ponitur pro omni ſtructura. Aedificij quoq; appellatione non ſolum ſuperficiem ſignari, ſed ſolū quoq; ipſum, cui ædificiū ſuperpoſitū eſt, Vlpian. putat. Pli. li. 16. c. 6. Minus utilis ædificijs. Cæſ. bell. Gal. li. 2. Omnibus uicis, ædificijsq;, quo adire poterant, incenſis.

Aedificatio, οἰκοδομία. Cice. ad Att. Aedificatio me non mouet.

Aedificativncvla, parua ædificatio. Cic. ad Q. Frat.

Aedificator, οἰκοδόμος, οἰκῶν ἐργάτης. Cato: bono ędificatore.

Aedifico, *Edificare, fabricare*, οἰκοδομέω, proprie idē eſt quod domum ſtruo, quod etiam indicat partes compoſitionis. nā ab æde, uel edibus faciendis dictum eſt. Et ita fere abſolute ponitur ſine caſu. Cic. ad Q. frat. Tribus locis ædifico. Horat. 1. Epiſt. Diruit, ædificat. Quoties uero accuſatiuum adiunctum habet, idem ualet ſtruo. Cic. pro lege Manilia: Cum maximas ædificaſſet claſſes. idem pro Sylla. Carcer ædificatus eſt. Quo in exemplo accuſatiuus Domū, additus facile indicat, Aedificare, ſimpliciter ibi accipi pro ſtruere: nam alioqui redundaret. Cic. 1. de Nat. Deo. Conſtrui à Deo, atque ædificari mundum Plato facit. Huius compoſita ſunt, Coędifico, Exædifico, Inædifico, in loco aliquo ædifico. Liu. lib. 1. templi eius quod inædificaretur. Proædifico: unde Proædificatum ueteres dicebant, teſte Feſto, quod ex priuato loco proceſſerat in publicū ſolū. Reædifico, rurſus ædifico. Superædifico. Hieron. Si quis autē ſuperædificat ſuper fundamentū hoc, aurum argentum, &c.

Aediles, pen. pro. ἀγορανόμοι, dicti ſunt ab eo, quod ædes ſacras, & priuatas procurarent, teſte Varr. li. 4. de Lin. Lat. Primo ex plebe duo creati ſunt Aediles: deinde procedente tempore duo ex patricijs adiuncti ſunt, qui à ſolio eburneo, quod eis datum eſt, Curules dicti. Officium Aedilium erat, ludos publicos exhibere, & ſacras priuataſq; ædes procurare, totam urbem tueri, ut cloacæ, & aquæductus, & quæq; publica ædificia munda, & integra eſſent: loca in theatro aſſignare. Si quiſpiam ſeruum, aut iumentum morboſum, uitioſumve, pro integro, ſanoq; uendidiſſet, edicto ædilium emptori ſuccurrebatur: idq; Edictū ædilicium dicebatur, ſiue Edictiones ædiliciæ. Ci. 3. de legib. ex lege 12. tab. Suntoq; Aediles curatores urbis, annonæ, ludorumq; ſolennium: olliſq; ad honoris amplioris gradum is primus aſcenſus eſto. Erant & alij Aediles qui frumento præerant, à Cæſare primum creati, & à Cerere Cereales nominati, ut ſcribit Pompo. His cura ponderum, ne qua fraus fieret, & menſurarum commiſſa erat.

Aedilitas, tis, ἀγορανομία, ipſa dignitas. Cic. 1. Offi. Craſſus ædilitate functus eſt. Liu. lib. 7. ab Vrb. Annus hic inſignis nouis duobus magiſtratibus, prætura, & curuli ædilitate.

Aedilicivs, cia, cium, ἀγορανομικὸς, nomen poſſeſſiuum ab Aedilis: ut Comitia ædilicia, in quibus creabantur Aediles: & Aedilicium munus, officium ad Aediles, pertinens. Cic. de offic. lib. 2. Aedilicias repulſas. Homo Aedilicius, ædilitate functus pro Cluent.

Aedilicivs, cij, qui Aedilitate functus eſt. Cicero in Bruto, Aedilicius eſt mortuus.

Aeditimvs, pen. cor. νεωκόρος, qui ædibus præeſt Gel. lib. 2. cap. 10. ait Aeditimus dici ea forma, qua finitimus, legitimus. Verum pro eo nunc utimur æditůus, ut Var. li. 1. de Re ruſt. ait rogatus ab æditimo, ut dicere didicimus à patribus noſtris: ut corrigimur à recentibus urbanis, ab æditůo.

Aeditimor, νεωκορέω, ædem tueor. Gel. li. 12. c. 10.

Aeditvvs, *Defenſor del tempio ſacro*, νεωκόρος, idem quod Aeditimus, ſacræ ædis tutor, id eſt, curam gerens: ab ædibus ſacris, quas tuetur. Lucr. pro æditůis dixit Aedituentes, ut eſt apud Gell. Hoſpitibus loca, quæ complerant æditůentes.

Aedon, ἀηδὼν, nis, alijs nominibus & Philomela, & Luſcinia. ἀπὸ τοῦ ἀεὶ ᾄδειν, à perpetuo canendo, quòd etiam tunc canat, cum reliquæ uolucres ſileant. Virgilius, Quod ſuauis cantat aedon.

Aeetes, uel Aeta, pen. prod. αἰήτης, rex fuit Colchorum, & filius ſolis ex Perſea Oceani filia, & pater Medeæ, Abſyrti, & Calciopes: qui cum aureum uellus à Phryxo Athamantis filio in luco Martis ſuſpenſum diligentiſſime aſſeruaret, à Medea filia proditus, & uellere, & duobus inſuper liberis ſpoliatus eſt. Nā Medea, cum Iaſoni in rapiendo uellere ſe adiutricem præbuiſſet, una cū illo profugit, fratremq; Abſyrtum, quem fugæ comitem aſſumpſerat, ut patrem inſequentem remoraretur, multas in particulas diſcerpſit. Fabula notiſſima eſt ex Val. Flacco, & Apol. Rhod. Hinc fit patronymicum Aeetias, αἰητιάς, quo ſignificatur Medea Aeetæ filia. Ouid. 7. Metam. Concipit interea ualidos Aeetias ignes.

Aega, αἰγα, promontorium eſt Aeolidæ, non procul à Caici fluminis oſtio. Strabo. li. 13.

Aege, αἰγαὶ, multorum oppidorum nomen eſt: quorum unum eſt in Macedonia non procul ab Halyacmone fluuio, in quo receptū erat, Macedonum reges ſepelire. De hoc Plin. li. 4. cap. 10. Alterum in Cilicia, non procul à Pyramo fluuio, ut tradit Plin. lib. 5. cap. 27. Tertium in Aeolide, apud eundem lib. 5. cap. 30. Quartū in Eubœa, a quo Strab. Mare Aegæum dictum putat. Quintum in Lydia, Sextum in Aetolia, & Septimum in Locride, cōmemorantur à Stephano.

Aegea, αἰγαῖα, nomen duarum urbium, ut ſcribit Ptol. quarum una in Emathia, alia in Mauritania. Strab. etiam duo huius nominis oppida, unum ad Amanum montem, alterum in agro Laconico collocat.

Aegaeae, αἰγαῖαι, inſulæ ſunt Ioniæ adiacentes. Plin. lib. 5. cap. 31.

Aegaevm mare, *L'arcipelago*, αἰγαῖον πέλαγος. ὁ αἰγαῖος πόντος, Stephano, & Suidæ, ampliſſimus eſt maris mediterranei ſinus à parte Orientali Iſthmi Corinthiaci (ut Plinio placet) aut certe à Sunio Atticæ promontorio, ut tradit Ptolemæus, ad ipſum uſque Helleſpontum extenſus, alia alijs in locis à regionibus, quas abluit, nomina ſortitus. De ratione nominis uaria traduntur à ſcriptoribus. Non nulli (in quibus eſt Suidas) ad Aegeum Theſei patrem referunt, quem in hoc mare ſeſe præcipitem dediſſe ferunt, cum nauim filij, qua ille in Cretam ad Minotaurum uectus fuerat, nigro cum uelo (quod ſibi cum nauclero, amiſſi filij ſignum conuenerat) redeuntem uideret. Alij ab inſula quadam, ſeu uerius ſcopulo deductum putant in hoc mari inter Tenum, & Chium ſito, quem à capræ ſimilitudine, αἶγα nautæ appellant. Plin. li. 4. c. 11. Aegæo mari nomen dedit ſcopulus inter Tenum, & Chium, uerius quàm inſula, Aex nomine à ſpecie capræ (quæ ita à Græcis appellatur) repente in medio mari exilientis. Cernunt eum à dextra parte Andrum nauigantes ab Achaia dirum, & peſtiferū. Idem ſentit & Solinus. Strabo autem li. 8. ab Aegis Eubœæ oppido, Aegeum appellatum exiſtimat: tametſi idem li. 13. παρὰ τὴν Αἰγαν, hoc eſt, ab Aega Aeolidis promōtorio dictum uelit, quod ſuo ſeculo Canam, ſiue Canas tradit fuiſſe appellatum. Hæc etymi diuerſitas facit, ut nec de orthographiæ ratione idem omnes ſentiant. Græcorum tamen codicum conſenſus in eam me adducit ſententiam, ut Aegæum potiſſimum per æ diphthongū ſcribendum exiſtimem.

Aeger, gra, grum, *Infermo, debile*, νοσῶν, ab Ago, agis, per contrarium, (ut quidam opinantur) eo quòd ægri non probe fungantur ſuis actionibus, ſiue quòd qui morbo correptus eſt, grauius agitetur. Et tam de animo dicitur, quàm de corpore: quamuis ægritudo ad animum, Aegrotatio ad corpus referatur. Saluſt. in Catil. Antonius pedibus æger. Cic. Att. 7. Tironem Patris ægrum reliqui. Idē pro Cœl. Medea animo ægra, amore ſæuo ſaucia. Per metaphoram Cic. in Ver. 3. maximè ægram, & prope depoſitam reip. partem.

Aegeria, αἰγερία, nympha fuit, quæ celebratur in luco Aricino, cū qua Numa Pompilius & connubium, & colloquium ſe habere ſimulauit ſuper cultu religionum: quo armorum, & prædæ ſtudio flagrantem populum Roma. ad pacis artes abſtraheret. Vnde Ouid. in Faſt. Aegeria eſt quæ præbet aquas, dea grata Camœnis, Illa Numæ coniux, conſiliumq; fuit.

Aegestani, αἰγεςαῖοι, Ste. populi ſunt Siciliæ, quorum urbs Aegeſta non procul à Lilybæo promontorio ſita eſt, ab Aegeſto Troiano nomen habens. Hi Segeſtani uocantur à Pli. li. 3. cap. 8.

Aegevs, per duas ſyllabas αἰγεὺς, filius Pādionis fuit, & rex Athenarum, qui ex Aethra Pitthei Trœzeniorum regis filia Theſeum ſuſcepit, ex Medea autem ab Iaſone repudiata alterum filium nomine Medum, ut placet Iuſtino. Hoc iam ad ſenium uergēte, Minos Cretenſium rex Athenienſibus ob Androgei filij necem bellum intulit, uictiſque duriſſimas pacis conditiones imperauit.

ut ſeptem quotannis iuuenes Athenienſes ex ſuis in Cretam mitterent, Minotauro monſtro abijciendos. Quibus legibus cum trie̅nio paruiſſent, euenit ut quarto anno ſors inter omnes ex æquo ducta Theſeum proderet. qui maximo omnium cum dolore nauim conſcendens à patre in mandatis accepit, ut ſi qua fatorum benignitate ſoſpes remearet, uelum nauis, quod nigrum præſentiq; fortunæ congruum erat, candido commutaret: idq; eo conſilio, ut ſi quid filio accidiſſet, ueli colore ſuæ fortunæ eminus pater admoneri, & calamitatis ſuæ nuncium morte poſſet præuenire. At Theſeus occiſo Minotauro, opeq; Ariadnes è Labyrintho eductus, paternorum monitorum immemor, nigro in patriam uelo reuectus eſt: quod cum eminus è ſpecula intueretur Aegeus, filium interijſſe ratus, doloris impatientia ſeſe in mare præcipitem dedit. Cui uita functo Athenienſes Theſei opera grauiſſima ſeruitute liberati, diuinos honores inſtituerunt, deum marinum, & adoptiuum, Neptuni filium appellantes. Mare quoq; ipſum, non nulli ſentiunt ab eo Aegeum eſſe appellatum.

AEGIALE, αἰγιάλη, ſiue Aegialea, αἰγιάλεια, uxor fuit Diomedis, quam Venus à uiro eius in bello Troiano uulnerata, tanta adulteriorum inuoluit turpitudine, ut Diomedes ad eam in patriam redire recuſarit, acceptaq; a Dauno agri portione, urbem condiderit in ea parte Italiæ, quæ magna Græcia dicitur, quam a nomine relictæ patriæ Argos Hippium appellauit: quæ deinde Argyripa, & poſtremo Arpi fuit appellata. Vide Seruium in illud Aen. li. 11. Ille urbem Argyripam patriæ cognomine gentis Victor Gargani condebat Iapygis agris.

AEGIALEVS, αἰγιαλεύς, filius Aeetæ fuit, & frater Medeæ, a qua diſcerptus fuit, ut patri eam perſequenti mora iniiceretur. Alio nomine dictus eſt Abſyrtus. Vide ſupra ſuo loco. Fuit etiam hoc nomine Phoronei regis Argiuorum filius, cui Apis (quem quidã Phoronei, quidam Iouis filium ex Niobe Phoronei filia, eſſe tradunt) poſtquam Argis regnaſſet, in Aegyptum tranſiens, Achaiæ regnum reliquit.

AEGIALIA, αἰγιάλεια, inſula adiacens Aetoliæ regioni. Plin. lib. 4. cap. 12.

AEGIDA, αἴγιδα, oppidum Iſtriæ. Plin. li. 3. cap. 19.

AEGIDES, pen. prod. αἰγείδης, patronymicum maſculinum eſt formatum a nomine Aegeus: quo poetæ utuntur pro Theſeo Aegei filio. Ouid. 3. de Arte: Perfidus Aegides ducentia fila ſecutus.

AEGILA, αἴγιλα, inſula eſt in ſinu Megarico. 25. M. paſſuum diſtans a Phalaſarna Cretæ oppido, & Cythera 15. M. paſſuum, Plinio teſte li. 4. cap. 12.

AEGILODES ſinus, αἰγιλώδης κόλπος, ſinus eſt exiguus, inter Meſſenaicum, & Laconicum medius. de quo Plin. lib. 4. ca. 5.

AEGILOPS, ægilopis, αἰγίλωψ, herba eſt folio uerno tempore piloſo, ut lolium, hordeũ enecans, quæ & Feſtuca dicitur: quod meſſis tempore, cum ſemen iam deciderit, uacuum reperiatur in modum feſtucæ. Plin. lib. 18. cap. 17. Eſt herba, quæ cicer enecat & eruum circunligando ſe: uocatur orobanche: triticum ſimili modo æra: hordeum feſtuca, quæ uocatur ægilops. Hæc Plin. Virg. 1. Georg. latine uertit Sterilem Auenam in hoc uerſu: Infelix lolium, & ſteriles dominantur auenæ. Ruſtici in Gallia uocant, du Lauron. Eſt præterea Aegilops, abſceſſus inter nares, & magnum oculi angulum, qui ſi incurioſe tractetur (ut inquit Aegineta) in fiſtulam uertitur. Dictus Aegilops, quaſi oculus caprinus, quòd capræ huic uitio peculiariter obnoxiæ ſint. Huic malo medetur Aegilops herba, teſte Plin. li. 25. cap. 13. Vnde & ipſa nomen accepiſſe uidetur.

AEGINA, pen. pro. αἴγινα, fuit Aſopi Bœotiæ regis filia & mater Aeaci, a qua inſula Peloponneſo adiacens contra Atticam, Aegina uocata eſt, cum antea Oenone diceretur (ut apud Strabonem, Plinium, & Stephanũ legitur) aut certe Oenopia, ut placet Oui. li. 7. Meta. Hinc fit gentile Aegineta, αἰγινήτης, & denominatiuũ Aegineticus, a, um, αἰγινητικός, ut Aegineticum æs, quod in hac inſula non gignebatur quidem, ſed optime temperabatur: ut eſt auctor Plin. lib. 34. cap. 2.

AEGION, αἴγιον Suidæ oppidum Achaiæ proprie dictæ, quæ regio eſt Septentrionalis Peloponneſi. Vide Pli. lib. 4. cap. 5.

AEGINIVM, αἰγίνιον, oppidum Macedoniæ, in ea regione, quæ appellatur Pieria. Plin. li. 4. cap. 10.

AEGIPANES, αἰγίπανες, quos non nulli Semicapros uocant, monſtra ſunt caprinos pedes habentia reliquis partibus humanam referentia figuram. Plin. lib. 6. cap. 30. Veteres huiuſmodi monſtra pro ſemideis, ſiue pro ſiluestribus dijs coluerunt, quemadmodum Faunos, Siluanosq; Faunos ac Satyros nemorum deos eſſe dicentes, Panas agrorum, Siluanos ſiluarum.

AEGIRA, pen. pro. αἰγείρα, oppidum Achaiæ in Peloponneſo. Plin. lib. 4. cap. 5

AEGIS, idis, αἰγίς, munimentum pectoris æneum a Vulcano fabricatum, habens in medio Gorgonis caput. quod ſi in pectore numinis ſit, Aegis: ſi in corpore hominis, ſicut in antiquis imperatorũ ſtatuis uidemus, Lorica dicitur. Virg. 8. Aen. Aegidaq; horriferã, turbatæ Palladis arma. Hæc ferè Ser. Aegis apud Græcos uariã ſignificat: Pelliceum tegmen, quòd geſtant Afri: præterea maris intumeſcentis undas, ac uentorum procellas & turbines. Alij malũt eſſe rete ex coronamentis contextum. Nec deſunt, qui putent ſignificare ſacerdotem, quæ Athenis ſolita ſit ferre ſacram Aegidé, & ita ingredi ad eos, qui nuper duxiſſent uxores. Vnde factũ prouerbium, Aegis uenit. quod Sui. indicat dici ſolitum de iis, qui petulanter, & impudenter agerent. Eſt præterea Aegis ſcutum Iouis, & Palladis. Iliad. 4. & 5. in cuius medio erat Meduſæ Gorgonis caput ſerpentibus, uice crinium, terribile: quod qui intuebantur, mox uertebantur in lapides: ut apud Ouid. 4. Meta. habetur. Eſt etiam Aegis, lignum denſum, medullæ ſimile, in larice fœmina naſcens, mellei coloris, ex quo pictorum tabulæ fiebant, & codicilli, immortali pene materia, nullisq; rimis, aut fiſſuris obnoxia. Auctor Pli. lib. 16. cap. 39.

AEGISTHVS, αἴγισθος, Thyeſtis filius, ex Pelopeia, eiuſdem filia, quem infantulum mater cauſſa tegendi ſceleris perdendum feris expoſuit in ſiluis: ſed a paſtore inuentus, eiusq; beneficio nutritus eſt: & inde αἴγισθος, dictus, quod nutritus ſit a capris. Hic prouectiori ætate Atreum, impellente tamen patre, interfecit, & eiuſdem filium Agamemnona in balneis, uel, ut alij uolunt, in primo egreſſu, adiuuante uxore Clytemneſtra, qua etiam turpiſſime uſus erat, obtruncauit. Poſtremo ab Oreſte Agamemnonis filio, patris mortem ulciſcente, è medio eſt ſublatus.

AEGLE, αἴγλη, una Heſperidum fuit, hoc eſt, una filiarum Heſperi, Italiæ regis, quæ una cum Erethuſa, & Heſperethuſa ſororibus, amœniſſimos in Mauritania hortos habuit iuxta Lixum Romanorum coloniam, iuſſu Clau. Cæſ. eò deductam, in quibus (ut eſt in fabulis) aurea mala naſcebantur, quæ à peruigili dracone aſſeruabantur, quæ poſtea abſtulit Hercules, dracone interempto. Vide Heſperides. Fuit & nympha hoc nomine, una Naiadum, Solis (ut uolunt) ex Neæra filia. de qua Virg. in Sileno.

AEGLOGA, penultima correp. Ragionamento paſtorale, ἐκλογή, caprarum, ſeu rerum paſtoralium ſermo dicitur, quaſi αἰγῶν λόγος.

AEGOCEROS, otis, Capricorno, αἰγόκερως, ſignum cæleſte eſt, quod a nobis Capricornus dicitur: quod Sol ingrediens Solſtitiũ hyemale efficit. Poetæ fabulantur hunc ex Amaltheæ nymphæ capra natum fuiſſe, & eodem lacte cum Ioue educatum: qui poſtea cæli imperio potitus, ueterem collactaneum inter aſtra collocauit. Inuenitur etiam accuſatiuus Aegoceron tertiæ declinationis Græcorum, a nominatiuo αἰγόκερος, per o, paruum Lucan. Aegoceron, Cancrumq; tenet. Eſt etiam Aegoceros (αἰγόκερως Dioſcoridi) ſiue (ut apud Plin. legitur) Agoceras, herba, quæ notiore nomine Fœnumgræcum appellatur: ita dictum, quòd ſemen habeat in ſiliquis caprino cornu ſimilibus. Vide Plin. lib. 24. cap. ult.

AEGOPHAGOS, αἰγοφάγος, Iuno apud Spartanos dicta, quòd illi capras præcipue ſacrificabant. Cæl. Antiq. lect. lib. 26.

AEGOS, αἰγός, Thraciæ fluuius, ad cuius oſtia claſſis Athenienſium, a Lyſandro capta fuit. Pli. lib. 2. cap. 60. Idq; factum uidetur in Thraciæ parte ad Aegos flumen. Sic ad Helleſpontum, collocat oppidum nomine αἰγὸς ποταμὸς, quod nos Capræ flumen interpretari poſſumus: a quo deducitur gentile Aegopotamites, uel Aegopotamita, αἰγοποταμίτης.

AEGRE, Moleſtamente, mal uolentieri. moleſte, dolẽter, iniquo animo, Ter. in And. Iratus, atq; ægre ferens. Item Aegre χαλεπῶς, δυσχερῶς, male, difficulter, uix. Virg. 3. Geor. Aegre raſtris terras rimantur. Neq; ſolum cum uerbo Ferre, ſed cum alijs etiam uerbis iungitur: ut, Careo ægre. Suſtineo ægre. Et Cic. Att. Ab haſta ea ægre me tenui. Aegre eſt mihi, frequens eſt apud Plaut. pro dolet mihi, aut male me habet: ut in Caſ. Quid tibi ægre eſt? Aegre facere alicui, pro eo quod eſt, aliquem ægritudine, uel moleſtia afficere. Ter. Eu. Voluit facere contra huic ægre. Hinc Aegrius & Aegerrime, pro difficilius, & difficillime. Pli. li. 16. c. 10. Fragoſius ſidunt, ægrius reuelluntur. Cæſ. 1. Bel. Gal. Aegerrime confecerant, ut flumen tranſirent.

AEGREO, es, æger ſum, Eſſere infermo. ἀσθενῶ. A quo Aegreſco, æger fio. Plin. li. 10. Corui, ægreſcunt ſexagenis diebus.

AEGRIMONIA, pen. cor. Infermità, malattia, λύπη, idem quod ægritudo, ductum ab Aeger, factum ea forma qua ab Acer Acrimonia. Plaut. in Rud. dum abſcedat a me hæc ægrimonia. Cic. ad Att. 12.

AEGRITVDO, Dolore d'animo, maninconia, λύπη, animi ægri affectio. Ter. in And. Si nulla ægritudo huic gaudio intercеſſerit. Hanc Cic. 4. Tuſc. ſic definit: Aegritudo, eſt animi, aduerſante ratione, contractio.

AEGROTATIO, uerbale, νόσημα, quod & ipſum proprie de corpore dicitur. Cic. 3. Tuſc. ut ægrotatio in corpore, ſic ægritudo in animo. Per metaphoram tamen aliquando de animo dicitur, quemadmodum & uerbum à quo deſcendit. Cic. Tuſc. 4.

AEGROTO, as, Infermarſi. ægro corpore ſum, morbo afficior. νοσῶ. Cic. pro Cluen. Satis uehementer, diuq; ægrotauit. Transfert

etiam

etiam ad animum. Cic.4.Tuſc. Vt ea res, ex qua animus ægrotat, oriatur.

AEGROTVS,a,um, *Inferme, amalato*, νοσερὸς, adiectiuum ab Aeger deriuatum: a quo tamen ſic differt, teſte Seruio, ut Aeger de corpore, & animo dicatur, Aegrotus de corpore tantum. Hor.1.epiſt. Non domus aut fundus, non æris aceruus, & auri Aegroto domini deduxit corpore febres. Cic.ad Attic. Aegroto, dum anima eſt, ſpes eſt. Ter.in And.ad animum tranſtulit: animum ægrotum plerunque ad partem deteriorem applicat.

AEGYPTVS, *Egitto*, αἴγυπτος, regio ab Africa (ſic Plin. inquit) Canopico diſterminatur oſtio, ab Aſia uero Peluſiaco: quam ob rem quidam inter inſulas Aegyptum computauere. Qui tamen Aſiam dimenſi ſunt, inter Aſiæ regiones Aegyptum quoque dinumerauerunt. Eſt Africæ proxima ab Aegypto Danai fratre ſic appellata, prius Aeria dicta. Hæc, teſte eodem Plin.libro 5.ab Oriente Rubro mari, Aſſiriæque coniungitur, ab occaſu Cyrenem, & Africæ reſiduum habet, a Meridie uſque in Aethiopiam protenditur, a Septentrione habet mare Aegyptium. Eius inſignes urbes ſunt Thebæ, Abydos, Alexandria, Babylon, & Memphis. In hac (ut Plato inquit) nunquam uiſum eſt pluere, ſed Nili inundatione fœcundatur. Eius figura triquetra eſt, quam efficit Nilus, ita ſe diuidens, ut Δ, literam facere uideatur. Ab Aegypto ſunt adiectiua Aegyptius, a, um, αἰγύπτιος, & Aegyptiacus, a, um, unde Aegyptia ficus, de qua Plin. libro 13.cap.7. Aegyptia menſa, &c. Aegyptia coniunx. Maro lib.8. Tempore Amaſis regis urbes habuit 20000. Natio fuit ſuperſtitioſiſſima, adeo ut non ſolum bruta animalia, ut canem, bouem, & ſimilia, uerum etiam res inanimatas, ut allium, & cæpas inter deos collocarit. Dicitur parens terrarum, ut inquit Crinitus: nam Aegyptij omnium populorum uetuſtiſſimi; diſciplinarumque complurium inuentores, rerumque diuinarum, & ſyderum peritiſſimi dicuntur: primique animam eſſe immortalem dixere, & de corpore in corpus uagari, ut auctor eſt Diodorus. In hanc Dædalus, Melampus, Pythagoras, Homerus, compluresque alij eruditionis cauſſa profecti, dogmata in ſuam quiſque patriam retulere.

AEGYPTVS, maſc.gen. αἴγυπτος, Beli priſci filius fuit, & frater Danai: qui cum quinquaginta haberet filios, totidem eos fratris ſui filiabus matrimonio coniunxit: quæ a patre Danao inſtructæ prima a nuptijs nocte ſuum quæque maritum interfecerunt, præter unam Hypermneſtram, quæ Lynceo uiro ſuo pepercit; qui poſtea, pulſo Danao, Argiuorum regnum inuaſit. Vide infra in dictione Belides.

AEGYS, αἴγυς, oppidum eſt Laconiæ regionis apud Steph.

AELANA, ſiue, ut alij malunt, Læana, αἴλανα, ἢ λαίανα, oppidum eſt Arabiæ felicis, iuxta ſinum, qui ab eo Aelaniticus dicitur, ſiue Læaniticus, λαιανίτης κόλπος, Ptolemæo Plin.lib.6.cap.28. Sinus intimus, in quo Læanitæ, qui nomen ei dedere. Regia eorum Agra, & in ſinu Læana, uel, ut alij Elana. Nam & ipſum ſinum noſtri Aelaniticum ſcripſere, alij Elanaticum, Artemidorus Alaniticum, Iuba Læaniticum.

AELIA, αἰλία, urbs eſt Palæſtinæ, quæ & Hieroſolyma: ita dicta ab Aelio Adriano. Stephanus.

AELII, per quatuor ſyllabas. ἀέλιοι, dicuntur, quibus duæ ſorores nupſerunt. Vide Cœl.Rhodig.lib.29.cap.24.

AELIVS, αἴλιος, nomen Romanæ familiæ.

AELLO, ἀελλὼ, una Harpyarum, quaſi εἶλον ἄλλο, hoc eſt, alienum tollens. de qua Ouid.13.Metam. Eſt etiam nomen unius ex canibus Actæonis, apud Ouid.3.Metam. dictum ἀπὸ τῆς ἀέλλης, hoc eſt, a procella, quam curſus celeritate referebat.

AELVRVS, pe.pro. *Gatto*, αἴλουρος, Latine catus, & felis dicitur. Ariſt. de Ani. Aeluri, & Ichneumones tot numero pariunt, quot canes. Aeli. Hiſt.ani. lib.7. Aelurorum mas quidem libidinoſiſſimus eſt, fœmina autem amantiſſima prolis: fugit coitum cum maribus, quoniam ſemen emittit calidiſſimum, & quaſi ignem genitalia adurens. Hoc cernens mas, communem fœtum dilaniat: illa uero prolis deſiderio, mares libidine ardentes adit rurſus. Gel.libro 20.cap.7. Aelurorum quoque oculi ad eaſdem uices Lunæ, maiores fiunt, aut minores.

AEMILIA, *Romagna*, regio Italiæ, quæ & Flaminia, & Romandiola etiam dicitur. in qua ſunt urbes Ariminum, Cæſena, Saſſina, Fauentia, Rauenna, Forumliuij, Bononia, Ferraria, Imola.

AEMINIVM, αἰμίνιον Ptolemæo, oppidum Luſitaniæ mediterraneum.

AEMINIVS, αἰμίνιος, fluuius Hiſpaniæ a Minio Tarraconenſis tractus fluuio diſtans CC.M.paſſuum, ut ex Varronis ſententia tradit Pli.lib.4.cap.22.

AEMONIA, pen.cor. *Theſſaglia*, αἰμονία Stephano, regio (quæ poſtea dicta eſt Theſſalia) ab Aemo monte, cui propinqua eſt, uel ab Aemone Deucalionis filio: prius Pyrrhæa dicta, a Pyrrha Deucalionis uxore. Quidam cum aſpiratione ſcribunt Hæmonia, αἱμονία: quo pacto etiam apud Suidam legitur.

AEMONIVS, a, um. Ouid.in Epiſt.Laodamiæ ad Proteſilaum: Aemonius Aemonio Laodamia uiro. eſt etiam Aemonia, oppidum Norici, apud Pli.lib.3.cap.24.

AEMVLATIO, ζῆλος, ζήλωμα, quæ ut Cic.Tuſc.4. Scribit, dupliciter dicitur, ut in laude, & in uitio nomẽ hoc ſit, ſicut Aemulor. Nam, inquit, & imitatio uirtutis, æmulatio dicitur: & eſt æmulatio ægritudo, ſi eo quod concupierit, alius potiatur, ipſe careat.

AEMVLATOR, oris, ζηλωτὴς, idem quod æmulus. Cic.Atti.lib.2. Seruilius æmulator Catonis.

AEMVLOR, aris, p.c. *Imitare & concorrenza*, ab Aemulus, cum accuſatiuo in bonã partẽ accipitur, pro imitari, & quaſi aſſequi, ζηλόω. Ci. pro Flac. Omnes eius urbis inſtituta laudare facilius poſſumus, quam æmulari. Interdum ſine caſu. Plaut.in Mercat. Aemulari quia non licet, inuidet. Accipitur & in malam partem, pro inuideo, φθονέω: & ſic fere cum datiuo conſtruitur. Cic.1.Tuſc. Obtrectare alteri, aut illa uitioſa æmulatione, quæ riualitatis ſimilis eſt, æmulari, quid habet utilitatis? Et paulo poſt.

AEMVLVS, inuidus, *Inuidioſo, emolo*, φθονερὸς, ut Aemula ſenectus, apud Virg.Aeneid.5. quæ quaſi inuidere nobis uideatur iucundioris ætatis felicitatem. Item eiuſdem rei ſtudioſus, uel ſectator, atque imitator, ζηλωτὴς. Cic.Atti.6. Licebit eum ſolus ames, me æmulum non habebis.

AEMVS, αἶμος Steph. mons Thraciæ, ſic dictus ab Aemo Boreæ, & Orithyiæ filio. In hoc monte Martis domicilium collocauerunt poetæ. Sunt qui per aſpirationem ſcribant Hæmus, αἷμος: quo pacto & apud Suidam legitur.

AENARIA, αἰναρία, inſula eſt in ſinu Puteolano: de qua ſic ſcribit Pli.lib.3.cap.6. Aenaria a ſtatione nauium Aeneæ, Homero Inarime dicta, Græcis Pithæcuſa, non a ſimiarum multitudine (ut aliqui exiſtimauere) ſed a figlinis doliariorum. Hodie Iſchia dicitur, a figura oppidi quod in monte habet cotendis figuram.

AENARIVS, αἰνάριος, lucus in Achaia Peloponneſi regione, iuxta Olenum oppidum, in quo Achæi de rebus communibus conſultaturi conuentum agebant. Auctor Strab.lib.8.

AENEA, αἰνεία, urbs in Thracia, ab Aenea (ut Steph. placet) condita, quam nos eandem eſſe credimus cum ea, quam Pli. Aenon uocat. Liu.lib.4. Proficiſcuntur (inquit) a Theſſalonica Aeneam ad ſtatum ſacrificium. Item Theophraſtus de plantis: Circa Aeneam ficus arbor ſcabiem non ſentit. Hinc fit gentile Aeneates, αἰνεάτης, Steph. & Aeneaticus, αἰνεατικὸς, denominatiuum. Hoc etiã nomine olim dictum fuit oppidulum, urbi Romæ imminẽs, quod & Ianiculum dicitur, conditum a Romulo Aeneæ filio, ut tradit Dionyſius. Ianiculum uero dictum Feſtus ait, quia per ipſum populus Rom. tranſire cœperat in agrum Hetruſcum. Nam & Ianus ab eundo dictus eſt, quaſi Eanus, ut Cic. de Nat. Deo. ait.

AENEAS, pen.pro. αἰνείας, Veneris, & Anchiſæ filius, Virgilij carmine notiſſimus. Dictus Aeneas, ut quidam putant, ab αἰνέω, quod eſt laudo: nam laus a Græcis αἶνος dicitur. Ab Aenea dicti ſunt Aeneadæ, αἰνεάδαι, Troiani. De huius genealogia uide Ouid. lib.4. Faſtorum ibi, Dardanon Electra &c.

AENEATORES, *Trombetti*, σαλπιγκταὶ, tubicines, ab ænea tuba Ammian.lib.19.& 34.& Suet.

AENEVS, a, um, pen. corr. *Coſa fatta di bronzo*, idem eſt quod æreus, χάλκεος, diæreſim quandoque patitur, & interponitur aſpiratio firmioris ſoni gratia. Horat. libro 1.Epiſtol. Hic murus aheneus eſto. Pro eodem etiam legitur Ahenus, a, um: ut Ahena turris apud eundem.

AENI INSVLA, αἴνου νῆσος, inſula eſt in ſinu Arabico. Ptolem.

AENIA, αἰνία Steph. oppidum eſt Perrhæborum nõ procul ab Ache loo fluuio: cuius meminit Strab.lib.8. Hinc deducitur gentile Aenienſis, quo utitur Plin.lib.4.cap.9.& Aenian, anis, αἰνιὰν Straboni, ſicut Acarnan, anis. Item Aenianicus denominatiuum: ut Aenianicus, αἰνιανικὸς κόλπος.

AENIGMA, atis, *Enigma, allegoria oſcura*, αἴνιγμα, obſcura allegoria, uel quæſtio obſcura, quæ difficile intelligitur, niſi aperiatur: ab αἰνίττω, obſcure loquor, innuo. Innuitur enim quiddam, quod pluribus explicandum eſt. Huiuſmodi eſt illud lib. Iudicum, De comedente exiuit cibus, & de forti egreſſa eſt dulcedo. Gell.lib.12. cap.6. Quem Græci dicunt Aenigmata, hoc genus quidam ex noſtris ueteribus Scrupos appellarunt.

AENOS, αἶνος Steph. oppidũ Thraciæ liberum cum Polydori tumulo. Plin.lib.4.cap.11. Straboni Poltiobria dicitur. Oppidum hoc Virgil. credi uult ab Aenea conditum fuiſſe, & ab eo nomen accepiſſe, cum ait lib.3.Aeneid. Aeneadaſque meo nomen de nomine fingo. De quo uide plura apud Seruium.

AENVM, *Caldaia*, χαλκεῖον, genus uaſis, ab ære: quod & cacabus ſiue caldare dicitur. Diuiditur quandoque diphthongus per diæreſin: & tunc (ut Seruius docet) aſpiratio interponitur, ut apud Horatium, Sub noctem gelidam lignis calefactat ahenum. Aenus, adiectiuum, idem ſignificat quod æreus. Virg.2. Aeneid. Ex luce coruſcus ahena. Quem Virg. locum Aul.Gel. libro 2. cap.3. teſtatur ſe uidiſſe uetuſtiſſimo exemplari, & Virgilij (ut ipſe credebat) archetypo: ubi aſpiratio in dictione Ahena non interpoſita erat literis, quemadmodum nunc ſcribimus, ſed Græcorum more literis ſuperpoſita.

AEOLIA,

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

AEOLIA, αἰολία Stepha. inſula eſt Siciliæ adiacens, una earum, quæ à Græcis Hepheſtiades, à Latinis Vulcaniæ appellantur, & Aeoliæ. Putatur eadem eſſe, quæ alio nomine Strongyle dicitur. In illa enim Aeolus, quamuis Vulcanijs omnibus imperaret, præcipue domicilium habuiſſe fertur. Plin. lib. 2. cap. 106. Aeolis inſula iuxta Italiam cum ipſo mari arſit per aliquot dies ſociali bello, donec legatio Senatus piauit. Meminit huius & Home. li. 10. Odiſſ. Αἰολίην δ' ἐς νῆσον ἀφικόμεθα. Et hunc imitatus Virg. li. 1. Ventorum in patriam, loca fœta furentibus Auſtris, Aeoliam uenit. A quibuſdam etiam Aeolia dicitur, regio minoris Aſiæ Helleſpõto & Propontidi adiacens, quæ olim Myſia dicebatur. Verum hanc cum Plinio, Strabone, Mela, ceteriſq; geographis melius Aeolidẽ appellaueris. Vide paulo poſt in dictione Aeolis.

AEOLIAE INSVLAE, quæ & Vulcaniæ, ἡφαιστιάδες, inſulæ ſunt numero ſeptem, non procul à Peloro Siciliæ promontorio diſſitæ: de quibus ſic ſcribit Pli. li. 3. c. 8. Citra uero Siciliã ex aduerſo Metauri amnis xij. millibus ferme paſſuum ab Italia, ſeptem Aeoliæ appellatæ. Eædem Liparæorum, & Hiphæſtiades à Græcis, à noſtris Vulcaniæ. Dictæ Aeoliæ, quòd Aeolus Iliacis temporibus ibi regnabat. Harum inſularum nomina ſunt, Lipara, Hiera, Strongyle, Didymæ, Ericuſa, Phœnicuſa, & Euonymus. Vide eundem libro iam citato, cap. 9.

AEOLES, pen. cor. αἰολεῖς, populi fuerunt Græci, ita dicti ab Aeolo Hellenis filio. Hi relicta patria, in Aſiam traiecerunt, ſedibusq; in Myſia minore fixis, Aeolidem à ſeſe uocauerunt. Antea Pelaſgi dicebantur, teſte Herod. li. 7. Hinc Aeolicus, a, um, αἰολικὸς, ut, Lingua Aeolica, una ex quinque Græcorum dialecticis.

AEOLIDES, αἰολίδης, dictus eſt Vlyſſes ab auo Aeolo, qui filium habuit Siſyphum, ex quo, & Anticlea ante Laertæ nuptias natus eſt Vlyſſes. Virg. lib. 6. comes additur una Hortator ſcelerum Aeolides. Hoc etiam nomine uocat Virg. Miſenum Aeneæ tubicinem. Miſenum (inquit) Aeoliden, quo non præſtantior alter Aere ciere uiros.

AEOLIS, idis, αἰολὶς, regio eſt in minore Aſia, Lecto promontorio à Troade, Hermo autem fluuio ab Ionia diuiſa: ita dicta ab Aeolibus Græciæ populis, qui duodecim in ea urbes ædificarunt, teſte Herod. lib. 1. Antea Myſia dicebatur, teſte Plin. lib. 5. cap. 30.

AEOLVS, pen. cor. *Eolo*, αἴολος, Iouis filius ex Aceſta, ſiue Segeſta, filia Hippotæ Troiani: à quo Hippotades dicitur. Oui. Meta. Quod ſocer Hippotades tibi ſit, qui carcere fortes Contineat uentos. Hic in hoſpites benignus fuiſſe, & Aeolias à ſe nominatas inſulas in ora Siciliæ tenuiſſe perhibetur, & in his Strongylen, ex cuius fumo, quoniam flatus futuri eſſent, in triduum prædicebat. unde uentorum rex putatus eſt. Fuit præterea Aeolus Hellenis filius, a quo uentorum rationem primo inuentam tradit Plin. lib. 7. cap. 56.

AEQVABILIS, *Vguale*, ἴσος, ὁμαλὸς, ἰσόνομος, idem quod æqualis. Cic. pro Cecin.

AEQVABILITAS, ἰσονομία, ὁμαλότης, idem fere quod æqualitas, hoc eſt, certus quidam rerum modus, & conſtantia: uel ſibi conſtans, & nulla parte in uitium inclinans ratio. ut Aequalitas uitæ in qua nulla eſt perturbatio, neque uarietas, aut diſcrepantia: Cic. 1. Offic. In liberis uero populis, & in iuris æquabilitate exercenda etiam eſt facilitas.

AEQVABILITER aduerbium, ὁμαλῶς, ἰσονομικῶς, æqualiter. Idem 2. de Orat. Genus facetiarum æquabiliter in omni ſermone.

AEQVAEVVS, *Della medeſima età*, æqualis, eiuſdem ætatis, ὁμῆλιξ, ab æqualitate æui. Virg. 2. Aeneid. Vt regem æquæuum crudeli uulnere uidi Vitam exhalantem. Poeticum eſt: Aequalis, oratorum.

AEQVALIS, *Piano, uguale*, ἴσος, ὁμαλὸς, par, æque magnus. Cic. 3. de Leg. Paupertatem diuitijs æqualem eſſe uolumus. Interdum accipitur pro ſimili, ὅμοιος. Plin. æqualem fortunam expertus. Refertur & ad ætatem: dicunturq; Aequales, ἥλικες, qui pares ſunt ætate, & æque multos numerant annos. Coetanei uero, ἡλικιῶται, dicuntur, qui ætate eadem uixerunt, etiam ſi alter altero annis multis fuerit maior. Sic Ciceronem, & Auguſtum coætaneos fuiſſe dicimus, æquales uero nequaquam. Cic. in Catone. Nec cum æqualibus ſolũ, qui pauci admodum reſtant. Idem de Clar. Orat. Liuius Ennio æqualis fuit.

AEQVALITAS, ὁμαλότης, ſimilitudo, paritas, ſeu æquabilitas. Plin. libro. 30. cap. 31. Carnes, quæ excreſcunt, ad æqualitatem redigit.

AEQVALITER, *Vgualmente*, pariter, ex æquo, ὁμαλῶς, ἴσως. Cice. 4. Acad. Aequaliter omnibus abrogatur fides: id eſt, tam his abrogatur, quàm illis.

AEQVANIMIS, & hoc Aequanime, & Aequanimus, a, um, *Quello che è d'animo temperato*, qui eſt æqui animi, εὔγνωμον, qui nec proſperis extollitur, nec aduerſis frangitur. Auſonius: Aequanimus fiam te iudice, ſiue legenda, ſiue tegenda putes carmina, quæ dedimus.

AEQVANIMITAS, *Temperanza d'animo*, εὐγνωμοσύνη, fauor, & propitius animus. Ter. in Adel.

AEQVANIMITER, *Temperatamente*, εὐγνωμόνως, moderate, æquo animo.

AEQVATIO uerbale, ὁμαλότης, æqualitas, Cic. pro Mur.

AEQVATOR, toris, ἰσημερινὸς, circulus in cælo, ſphæram diuidens in duas partes æquales, partem utrinque uerſus polos mundi diſtãtia relinquens: in quem cum ſol inciderit, (quod bis contingit in anno, ſemel in principio Arietis, atq; iterum in principio Libræ) dies ſunt æquales nocti in toto orbe terrarum.

AEQVE, *Giuſtamente*, aduerbium, ſignificat iuſte, δικαίως. Seneca: Iudex qui parte inaudita altera aliquid ſtatuit, etiam ſi æque ſtatuerit haud æquus fuit. Nonnunquam idem quod æqualiter, ἴσως, ὁμαλῶς. Cice. 1. Offic. Beneuolentia ciuium non æque omnes egent. Idem Fam. 13. Literæ utrique noſtrum prope æque gratæ erant. Teren. in And. Miſer æque atque ego.

AEQVI, populi fuerunt Italiæ, & Latinis & Volſcis finitimi, à Quinctio Cincinnato dictatore ad internecionem deleti.

AEQVICVLANI, Italiæ populi Sabinis ad Orientem proximi: quorum oppida ſunt Cliternum, & Carſeoli. Horum meminit Plin. libro 3. cap. 12. Iidem à Virg. 7. Aeneid. Aequicolæ uocantur. Horrida (inquit) præcipue cui gens, aſſuetaque multo Venatu nemorum, duris Aequicola glebis. Eoſdem & Aequicolos dictos inuenimus. Ouid. 3. Faſt. Quintum Laurentes, bis quintum Aequicolus acer.

AEQVI BONIQVE FACIO, *Bene e giuſtamente fare, pigliare in bona parte*, εὐδοκιμῶ, εὐγνωμονῶ τινὶ in bonam partem accipio. Apul. libro 1. Aſi. Iſtud quidem quod polliceris, æqui bonique facio. Poteſt etiam accipi pro non magni pendo. ἀλλ' εὐγνωμονῶ. Terent. Ceterum equidem iſtuc Chreme, æqui bonique facio. Liu. Ne ſerpat latius contagio eius mali, nos æqui bonique facimus. Cic. ad Atti. ſine copula dixit: Aequi boni facit. Hæc loquendi formula à Iuriſperitis eſt profecta. Illi enim Aequum bonum appellant, quando non ſtricto, & ſummo iure, ſed ſecundum æquitatis dictamen, quæ eſt legitima iuris moderamen, negocium deciditur. Hinc etiam dicimus, Ex æquo & bono ſtatuere, arbitrari, cenſere, æſtimare. Item Aequum & bonum impetrare, id eſt, ius ſuum obtinere, rem ſuam recipere, quod æquum erat auferre.

AEQVILATATIO, *Larghezza uguale*, nomen diriuſcale compoſitum ex æquo & latum, quaſi æqualium linearum ſecundum latitudinem productio. Vitr. lib. 2. cap. 8.

AEQVILIBRIVM, *Contrapeſo giuſto*, ἰσοϱϱοπία, æquatio libræ, quod & æquamentum, & Libramentum dicitur, & Trutina. Gellius.

AEQVILIBRIS, & hoc bre, pen. pr. *Di peſo uguale*, ἰσόῤῥοπος, ex Aequus & Libra compoſitum, proprie ſignificare uidetur, quod ad librã æquali conſtat pondere: ut ſi dicas: Hi nummi ſunt æquilibres, id eſt, æquali pondere. Transfertur tamen ad aliam æqualitatem. Vitr. lib. 5. cap. 12. Seſquipedales margines ſtruantur æquilibres ei planitiæ, quaſi ad libram æquati.

AEQVILIBRITAS, atis, ἰσονομία, Cic. lib. 1. de Nat. Deo.

AEQVIMELIVM, locus Romæ, ubi domus Melij ſolo æquata fuit. P. enim Melius ob frumenti largitionem in ſuſpicionem affectatæ dominationis uenit, & cum ad populi fidem fugeret, ab Seruilio Ahala magiſtro equitum comprehenſus, & occiſus eſt, domuſque eius diruta, & area Aequimelium dicta. Ex Ti. Liu. lib. 4. Cic. pro domo ſua.

AEQVINOCTIALIS: ut, Horæ æquinoctiales, quarum 24. exæquant diem naturalem. Pli. lib. 2. cap. 75.

AEQVINOCTIVM, ἰσημερία, ab æqualitate noctium dicitur: quòd tunc dies, & non horarum ſpatio æquales ſint. Cicero ad Atti. Nunc æquinoctium nos moratur. Duo ſunt autem æquinoctia, Vernale ſcilicet & Autumnále. Vernale fit quarto Idus Martias, uel circa octauum Calend. Apr. & in octaua parte Arietis conficitur. Autumnale decimo octauo Calend. Octob. ante Virgiliarum occaſum diebus quadraginta. Annum enim olim in duas tantum partes diuidebant, in æſtiuum, & hiemale ſolſtitium.

AEQVIPARO, as, pen. corr. *Agguagliare*. ſignificat comparo, uel æquo. ἰσόω. Cic. 5. Tuſc. Nemo eſt, qui factis me æquiparare poteſt. Virg. 5. Eclog. Nec calamis ſolum æquiparas, ſed uoce magiſtrum. Hinc

AEQVIPARABILIS, & hoc le, quod æquari cum aliquo poteſt. Plaut. in Trin. dicis, non eſſe æquiparabiles ueſtras cum noſtris factiones.

AEQVIPARATIO, Gell. lib. 14. cap. 3.

AEQVIPONDIVM, *Contrapeſo giuſto*, ἀντίσηκωμα, ex adiect. Aequum, & Pondus, ponderis æqualitas. ut ſi dicas. Aurum dedi ad argenti æquipondium. Legitur hoc nomen apud Vitru. libro 10. cap. 8.

AEQVITAS, *Pianura, giuſtitia*. modo planitiem, ὁμαλότητα, ſignificat: modo iuſtum, quodque rationi conſentaneum eſt: modo paritatem quandam inter homines, ἰσοτιμίαν, quam Cic. æqualitatẽ uocat, cum omnes coæquamur. Vbi non ſunt uniuerſi pares, æquitas non eſt, & excludit inæqualitas ipſa iuſtitiam. Sæpenumero

mero autem accipitur Aequitas pro perfecta quadam ratione, quæ leges, ſtrictumq; ius interpretatur, & emendat, nulla ſcriptura cõprehenſa, ſed ſolum in uera ratione conſiſtens. Cic. pro Cecinna: A uerbis recedis, & æquitate uteris. Pro eodem etiam dicimus Aequum, & bonum. Idem ibidem: Ex æquo, & bono, non ex callido, uerſutoq; iure rẽ iudicari oportet. Aequitas animi, ἀνεξικακία, eſt quædam moderatio, cum æquo animo, patienterq; omnia ferimus. Cic. 2. ad Att. Perſpice æquitatem animi mei. Et Aequitas abſolute. Idem in Piſo. mira reip. æquitas erat. Idem in Partit. duplicem uim æquitatis conſtituit, cuius altera directi, & ueri, & iuſti ratione conſtet: altera ad uiciſſitudinem referendæ gratiæ pertineat, quæ in beneficio, Gratia, io iniuria, Vltio nominatur.

Aeqvivaleo, es, p.c. *Poter parimente*, ἰσοδυνατέω, tantundem ualeo. Ouid. de Philomela: Nulla poteſt modulis æquiualere tuis.

Aeqvivocvm, ὁμώνυμον, a Martiano uocatur Pluriuocum, quando pluribus rebus eadem eſt appellatio: ut Aries. nam & machinamentum, quo muri expugnantur, & ſidus in cælo, & animal in terris Aries uocatur.

Aeqvo, as, *Spianare*, æquum ſiue æqualem facio, plano. ὁμαλίζω. Cice. Ver. 6. Quo in ſummo eſt æquata agri planities, & aquæ perennes. Et hæc propria eſt huius uerbi ſignificatio. Per tranſlationem autem ſignificat æqualiter diuidere. Virg. 1. Aeneid. Operumque laborem partibus æquabat iuſtis. Aliquando continuare. Idem 9. Aeneid. Felix ſi procinus illum Aequaſſet nocti ludum. Accipitur etiam frequenter æquare, pro eo quod dicimus, Aequalem, uel parem alicui facere, uel etiam quempiam aliqua in re aſſequi. Atque ita interdum conſtruitur cum præpoſitione Cum. Cic. de Leg. 3. Inuentum eſt temperamentum, quo tenuiores cum principibus ſe æquari putarint. Interdum cum datiuo. Idẽ Offic. 1. Vt hos etiam de philoſophia libros, qui ſe iam illis fere æquarunt, ſtudioſe legas. Interdum abſolute. Cæſar Bell. Gall. 1. Vt, æquato omnium periculo, ſpem fugæ tolleret. Cõpoſita adæquo, Coæquo, Exæquo, & Peræquo, quæ ſecundum uim præpoſitionum ſignificant.

Aeqvor, oris, πέλαγος, mare dicitur, ab æquare, pro planum facere, quod æquam ſuperficiem habeat, ſiue planum ſit, nullis iam a tempeſtate fluctuantibus procellis. Virg. Aeneid. 1. Heu quæ nunc tellus, inquit, quæ me æquora poſſunt Accipere? Neque ſolum de mari dicitur, ſed etiam in terra de campo plano. Idem Georg. 3. At prius, ignotum ferro quàm ſcindimus æquor. Cice. de Diuin. 1. Aegyptij in camporum patentium æquoribus habitantes, cum ex terra nihil emineret, quod contemplationi cæli officere poſſet, omnem curam in ſiderum cognitione poſuerunt. Quandoque pro aere. Idem 1. Aene. Aſpice bis ſenos uolitantes æquore cygnos. Ab Aequore fit Aequoreus, a, um, quod ad æquor pertinet. Martial. lib. 13. Hic ſcarus æquoreis, qui uenit obeſus ab undis. Virg. 4. Aene. Et genus æquoreum, pro piſcibus.

Aeqvvs, a, um, *Vguale, piano, giuſto*, ὁμαλὸς, in quo nihil eminet, nihilque eſt inæquale. Cice. pro Cecin. Sed ne æquo quidem, & plano loco. Per tranſlationem ponitur pro integro, & iuſtitiæ debito, quique nullam in partem ſe inclinet: ut Prætor æquus. Cice. 6. in Verr. Prætor æquus, & ſapiens. Ponitur aliquando pro fauente, uel ſuffragante: & hoc interdum cum datiuo: ut, Te mihi æquum præbere debebis. Cice. ad Attic. eos ipſos, contra quos ſtatuas, æquos placabileſque dimittas. Ad rem quoque aliquando refertur, ut æqua conditio, æqua lex, æqua poſtulatio. Teren. Eunu. æquum eſt uos cognoſcere, & ignoſcere. Aliqñ Aequus, pro Aequali legitur, ſiue æque magno. Ter. in Eu. O Thais, Thais, utinam eſſet mihi pars æqua amoris tecum. Virg. 2. Aeneid. Sequiturque patrem non paſſibus æquis. Aequum neut. gene. τὸ ἐπιεικὲς, idem quod æquitas. Virg. 2. Aeneid. Cadit & Rhipheus iuſtiſſimus unus, Qui fuit in Teucris, & ſeruantiſſimus æqui.

Aer, *Aere, aria*, ἀὴρ, proprie dicitur medium ſpatium inter elementum ignis, & terram, plus multo habens raritatis, quàm inferiora elementa. A Virgilio etiam inane uocatur, in Sileno: Namque canebat, uti magnum per inane coacta Semina. Dictus aer (ut quidam autumant) ἀπὸ τοῦ αἴρειν, ab eo, quòd ferat terram, uel quòd feratur. Sed credo potius dici ab ἄημι. id eſt, ſpiro, unde producit ultimam. Lucan. libro 1. Aer, & longi uoluens Titana labores. Qui corripiunt, Claudiani deprauata lectione falluntur, dum ſic legunt: Lucidus umbroſo miſcebitur aer Auerno. Vera ſiquidem lectio non habet, Aer, ſed axis. Hic autem aer partim ad terrenam, partim ad cæleſtem materiam pertinet. Nam illa ſubtilis, ubi uentoſi, ac procelloſi motus non poſſunt exiſtere, ad cæleſtem pertinet partem: iſte uero, qui uolucribus permeatur, & ſtadijs quadraginta (ut Poſſidonius ait) a terra diſtat, cum ſit turbulentior, & exhalationibus humidis corporeſcat, terræ deputatur. Aliquando aer dicitur uentus, ſpiritus, uel flatus modicus. Virgil. Aera dimouit tenebroſum.

Aera, æ, numeri nota erat in moneta, qua eius pretium deſignabatur. Lucilius: Hæc eſt ratio peruerſa, æra numeri ſubducta improbe. Aſtrologi quoque temporis initium, a quo ſupputationes incipiunt, Aeram uocant. Vide Cœl. Rhodig. libro 16. cap. 2. Eſt etiam Aera, αἶρα, herba triticum enecans, quæ apud nos Lolium dicitur, ut inquit Dioſcor. Plin. libro. 18. cap. 17. Eſt herba, quæ cicer enecat, & eruum circunligando ſe: uocatur orobanche: triticum ſimili modo æra. Hinc Aerineus, a, um, quod ex æra factum eſt. Idem: Panis uero cum melle, & ærinea farina, id eſt, loliacea.

Aeramentvm, ti, *Vna coſa fatta di bronzo*, χάλκωμα, χαλκούργημα, opus ex ære confectum, ut Ferramentum, ex ferro. Plin. libro 15. cap. 8.

Aerarios præfectos, *Theſorieri, camerlenghi*, hodie (ut arbitror) uocare poſſumus, quos Generales finantiarum dicimt: qui etiam quæſtores uocitari poſſunt: quod munus olim Prætores, Prætorijque obibant. Tribunos uero ærarios, ἀποδέκτας, quos Receptores generales appellant. Illis autem, ut Varro ſcribit tributa erat pecunia, quam militibus redderent: idque quod attributum erat, dicebatur Aes militare. Aerarij milites, μισθοφόροι, dicti ſunt ab ære, quòd ſtipendium facerent.

Aerarivm, *Doue ſi repone il theſoro*, ὀπισθόδομος, ταμεῖον, æris repoſitorium, hoc eſt, nummorum, ſimiliumque rerum pretioſarum, atque opum, quæ utilitatem reip. allaturæ erant. Sic dictum, quòd æra in illud principaliter inferebantur. Romanorum autem ærarium in Aede Saturni fuiſſe conſtat, propterea, quòd aureo illo ſæculo nullum factum eſſe furtum creditur. Cice. 3. Tuſcu. C. Gracchus, cum effudiſſet ærarium, uerbis tamen defendebat ærarium. Diſtinguitur autem Aerarium a Fiſco, quod Aerarium ſit ciuitatis, Fiſcus principis.

Aerarivs, a, um, *Coſa fatta di rame*, χάλκεος, quod eſt æris, ſiue ex ære. Plin. lib. 33. in ærarijs metallis, & in argentarijs. Aerarius ſubſtantiuum, χαλκεὺς χαλκουργὸς, qui ærea opera fabricat. Plin. libro 16. cap. 6. Aerariorum tantum officinis compendio Aerarius fieri dicebatur, qui a cenſoribus in Cæritum tabulas referebatur, id eſt, ut in eo tantum eſſet ciuis, ut pro capite ſuo tributi nomine æra penderet. Hæc Aſconius. Vnde Aerarium facere, & inter ærarios, ſiue in ærarios referre, pro eodem leguntur: hoc eſt, ea ignominia quempiam afficere: quod ius proprie ad cenſores pertinebat. Liu. libro. 4. ſecun. Bell. Pun. Hi tribu moti, ærarij omnes facti.

Aeratvs, *Coperto di rame*, adiectiuum, quod ære tectum eſt. Plin. lib. 24. cap. 3. Quod ærata oſtia haberet in domo, & triclinia ærata. Aeratus homo, ære alieno obſtrictus: qui uſitatius dicitur Obæratus. Cice. Atti. lib. 1. Tribuni non tam ærarij, quàm, ut appellantur, ærati. Plau. pro pecunioſo poſuit in Moſtel. Ferocem facis, quia te æratus amat.

Aere dirvti milites uocabantur, ob ignominiam ſtipendio priuati. Cic. in Verr. ære dirutus eſt.

Aerevs, a, um, *Coſa fatta di bronzo*, χάλκεος, quod ex ære factum. Virg. 1. Aeneid. Aerea cui gradibus ſurgebant limina, nexæque Aere trabes.

Aeria, ἀερία, olim dicta eſt Aegyptus, teſte Steph. Eſt item Aeria, Narbonenſis Galliæ oppidum, apud Plin. libro. 3. cap. 4. Item inſula in mari Aegæo, non procul a Neſſi fluminis oſtio, quæ alio nomine Thaſſus dicitur. Auctor Pli. lib. 4. ca. 12. Hoc etiam nomine dicta eſt inſula, quæ notiore nomine Creta appellatur. ut idem Pli. teſtatur loco iam citato.

Aerificivm, χάλκωμα, ex ære factum. Varro: Politæ ærificio.

Aeripes, pen. cor. quatuor ſyllabarum, ἀερίπους, celer, quaſi aerios pedes habens. Virg. ſynæreſin facit: Fixerit æripedem ceruam. Aeripes trium ſillabarum, χαλκόπους, æneos habens pedes.

Aerisonvs, a, um, adiect. æris dans ſonum. Stat. lib. 1. Theb: melius uocis Mareotida ſumat Coptos, & æriſoni lugentia flumina Nili. Aeriſoni Nili, hoc eſt, dantis ſonum æris propter ſiſtra, quibus in Iſidis ſacris utebantur.

Aerivs, a, um, ἀέριος, modo ſignificat altum: ut aeria turris: modo quod conſtat ex aere: ut, corpus aerium, fulgor aerius. Virg. 4. Ge. Protinus aerij mellis cæleſtia dona.

Aero, as, χαλκόω, æs miſceo, ſiue ære orno. Vnde Aeratæ fores apud Virg. Priſcia. A metallorum quoque nominibus ſolent naſci uerba: ut ab auro, Auro, auras. ab ære, Aero, æras. Vnde Auratus, & Aeratus. Cice. 3. Ver. Lecti ærati, candelabra aurea. Compoſita ſunt Obæro, & Subæro, ὑποχαλκόω. Perſius, Ne qua ſubærato mendoſum tinniat auro. Adæro, as, uide ſuo loco.

Aeromeli, ἀερόμελι, liquor eſt in Syria præcipue, & Arabia ſereno cælo ex aere defluens ſub exortum Vergiliarum, plantiſque adhæreſcens, & deinde duritiem quandam colligens. A quibuſdam Ros Syriacus, a recentioribus Manna dicitur. uide Ruellium lib. 1. cap. 24.

Aerosvs, a, um, χαλκώδης, ære abundans. Vnde Cyprus ærosa dicta eſt, quòd in ea æris plurimum naſceretur. Aurum ærosum, qđ multum æris habeat admiſſum. Plin. lib. 33. cap. 4. aurum ærosum contrahit ſe, hebetaturq;. Lapis ærosus, ex quo æs excoquitur,

quem

quem & Cadmiam, καδμείαν, appellari, teſtatur idem Plin. lib. 34.cap.1.

AERVGINOSVS,a,um, ἰώδης,quod eſt ærugine plenum. Seneca lib. de Bre. uitæ: Maiorem dierum partem in æruginoſis lamellis conſumit.

AERVGO,pen.pro.æruginis, *Ruggine*, idem quod rubigo, & proprie in ære uel argento,cum uireſcit, ἰὸς χαλκοῦ: rubigo uero in ferro,& ſegetibus ἰὸς σιδήρου. quanquam & Rubigo pro æris uitio poſitum inuenitur. Pli.lib.34.cap.9. Aera exterſa celerius rubiginem trahunt, quàm neglecta, niſi oleo perunguntur. Transfertur ad ſegetum rubiginem,ut eſt apud Theophraſtum li.4.de Cauſſis plantarum.appellat enim Græce ἐρυσίβην.Eſt autem Aerugo incidentis ſegetibus humoris putrefactio, quo uitio ſpicæ marcidæ fiunt Apud Hor.& Iuuen.accipitur pro pecunia,quæ ex ære fit.

AERVMNA, *Gran fatica*, οἶζυς, ἀπὸ τοῦ αἴρω, leuo, tollo:nam proprie Aerumnæ, & per diminutionem Aerumnulæ dicuntur furcinulæ, quibus uiatores ſarcinas ſuas religatas tabella interpoſita ferre cõſueuerunt:quæ a Mario earum inuentore Muli Mariani poſtea uocatæ ſunt: de quibus ſuo loco. Hinc, labores oneroſi, Aerumnæ dicuntur. Cice.lib.1.de Finib.Labores non fugiendos ærumnas nominarunt. Vnde labores Herculis Aerumnæ ſunt appellatæ. Auſonius:Prima Cleonæi tolerata ærumna laboris. Cice.lib.4.Tuſculan. Aerumna eſt ægritudo laborioſa. Breuiter ærumna dicitur,calamitas. Vnde Aerumnoſum, οἰζυρόν. Cic.3.Tuſc. Nec tam ærumnoſo nauigaſſem ſalo. Apud Plau.in Cap. etiam inuenitur Aerumnatus adiectiuum.

AERVMNALIS, adiectiuum, οἰζυρός, ut, Labor ærumnalis, apud Apul.libro.1.de Aſin. Aerumnalis, ærumnis plenus, apud Lucr. libro 6.

AERVSCARE, *Buſcare*.pro,pecunias undique fallaciis colligere, dixit Gell.lib.9.cap.2. Et lib.14.ca.1.Aeruſcatores homines.

AES,æris, *Rame*, χαλκός, proprie ſpecies eſt metalli rubro colore, primum in Cypro reperta. Deductum nomen putant alij ab auri ſimilitudine, alii a Græco αἶα terra: Varro ab aſſe. Et quia primum maximo in pretio fuit, adeo,ut pecuniam quoque,iacente auro,ex eo ſignarent: factum eſt, ut pro ipſa pecunia accipiatur. Ouid.in Faſt. Aera dabant olim: melius nunc omen in auro eſt. Seruius rex primus poſt Vrb. conditam ſignare æs cœpit, cuius in altera parte nota fuit Ianus geminus,in altera roſtrum nauis. Hæc Plin. lib. 33. Macrobius autem primum æs a Iano ipſo ſignatum fuiſſe tradidit, eo tempore,quo Saturnus, filium fugiens, primum in Italiam uenit. hocq; a Iano tributum exiſtimat aduenæ bene de ſe meriti memoriæ: quòd rudis illa Aboriginum gens, monſtrato agriculturæ uſu ab illo, ad meliorem uitam eſſet traducta. & quoniam naui fuerat aduectus, in ſignando ære ex una quidem parte ſui capitis effigiem, ex altera nauis roſtrum impreſſit. Ponitur etiam quandoque pro tubis, quoniam ex ære fiunt. Virg.6. Aen. Aere ciere uiros. Vnde Aenatores,tubicines dicuntur.

AES ALIENVM, *Debito*,idem quod debitum, χρέος, ὀφείλημα, ut, æs alienum meum, æs alienum tuum, æs alienũ filij, id eſt, quod ego, quod tu, quod filius debet. Hinc, In ære dicimus,quo eleganter uſus eſt Cic.Fam.13.ſemper ſic in animo habui, te in meo ære eſſe,id eſt,inter amicos meos eſſe. In ære.n.meo eſt,idẽ eſt,qđ meũ, & in bonis meis eſt. Sic in ære alieno nullo eſſe, idem quod nihil debere. Cic.6.Ver.hominem uideo non modo in ære alieno nullo,ſed in ſuis nummis multis ſemper fuiſſe.

AES MILITARE, χρήματα στρατιωτικά. quod tribunis ærarijs attributum erat,ut militibus redderetur. Plau.in Aul.

AES DVCTILE, χαλκὸς ἐλατός, quod facile ducitur, attenuaturque in laminas. Hoc & Regulare uocat Pli.li.34.ca.9.

AES CALDARIVM, χαλκὸς χυτός, quod malleis fragile eſt. Pli.lib. 34.cap.9.

AESALON,pen.cor. αἰσάλων, genus accipitris, quod ſolum toto anni tempore noſtris in regionibus apparet. Reliqua enim accipitrũ genera ſub hiemem abeunt. Pli.lib.9.cap.8.

AESCHINES,pen.prod. αἰσχίνης, Athenienſis orator, Demoſthenis æmulus:cuius orationes tres extant, & aliquot epiſtolæ. Præter hunc alij ſeptem hoc nomine claruerunt. Aeſchines multi narrantur Diogeni. Primus, philoſophus Socratis diſcipulus: ſecundus, qui artem oratoriam ſcripſit: tertius, hic orator: quartus, Mitilenæus, quem flagellum oratorum uocabant: quintus, Neapolitanus philoſophus Academicus.

AESCHYLVS,pen.cor. αἰσχύλος, nomen poetæ tragici. Hor.in Arte: Poſt hunc perſonæ, pallæq; repertor honeſtæ Aeſchylus, & modicis inſtrauit pulpita tignis. Hic cum eſſet caluus, & in aprico forte quieſceret, teſtudo ab aquila in altum delata cum decidiſſet, caput eius confregit, interemitq;.

AESCVLANVS Deus, & Argentinus, dicti ſunt dij æris, & argenti, id eſt, locupletandorum hominum poteſtatem habentes. Bud.lib.5. de Aſſe.

AESCVLAPIVS, ἀσκληπιός, nomen eſt Apollinis filij, qui medicinam artem uel laude, uel opere ampliauit, ob eamque rem in deorum numerum receptus fertur. Cuius duo filij, Podalirius, & Machaon, bello Troiano Agamemnonem ſecuti, non mediocrem opem commilitonibus attulere.

AESCVLVS,pen. cor. πλατύφυλλος, arbor glandifera, cuius fructu in primæua ætate homines ueſcebantur. Vnde quidam ſine diphthongo ſcribunt, ab eſca nomen trahentes. Hinc Aeſculeus, a, um, quod eſt materiatum ex æſculo. Palla. Aſſeres quernæ cum æſculeis non miſceantur. Ouid.1. Metam. Hic iuuenum quicunque manu, pedibusve, rotave Vicerat, æſculeæ capiebat frondis honorem.

AESERNIA, αἰσερνία, Ptol. Samnitum urbs in Italia, Strabo libr.5. Aeſernia, & Alliſe, Samnitica ſunt oppida, alterum bello Marſico deletum, alterum ſuperſtes adhuc.

AESIS, αἶσις, Vmbriæ fluuius eſt, inter Anconem, & Senogalliam in mare Adriaticum influens, qui olim Italiam a Gallia diuidebat. Fluuij huius meminit Ptolemæus in deſcriptione Italiæ, Plin.lib. 3.cap.14.& Strabo lib.5. Hoc quoque nomine a Ptolemæo appellatur eiuſdem regionis oppidum, quod a Strabone Aeſium uocatur. Nomen utrunque ab Aeſi fluuio ductum uidetur, a quo oppidum hoc non longe eſt diſſitum.

AESOPVS, αἴσωπος, philoſophus, Phryx genere, conditione ſeruus, tempore Crœſi Lydorum regis, cui fabulas ſuas dicauit. Item alius Aeſopus anagnoſtes Mithridatis eruditiſſimus, ſcripſit de laudibus Mithridatis, & de Helena, ut auctor eſt Suidas. Præterea Aeſopus Tragœdiarum actor amicitia iunctus Ciceroni, cũ quo ſæpe in curiam, ad uidendum pronunciantem Hortenſium, profectus eſt, teſte Valerio. Hic ad tantas opes ea hiſtrionica peruenit, ut ſexcenti H-S. ei patina ſteterit. filium reliquerit adeo diuitem, ſimul & prodigum, ut is uniones aceto liquefactos cenis apponeret. Pli.lib.10.cap.51.

AESTAS, *Eſtate*, θέρος, anni pars incipiens ab æquinoctio uernali, & finem accipiens æquinoctio autumnali: conſtatque ſenis menſibus. Nam totus olim annus in æſtatem tantum, & hiemem diuidebatur. Poſtea tamen anno in quatuor partes diuiſo, cœpit Aeſtatis nomine uocari trimeſtre illud ab ingreſſu Solis in Cancrũ, uſque ad æquinoctium autumnale, quod fit ſole ingrediente Libram. Ita enim diſtinguuntur quatuor anni partes, ut Sole ingrediente Arietem, incipiat Ver: in Cancro, Aeſtas: in Libra, Autumnus: in Capricorno, Hiems principium ſumat. Varro 4. de lingua Lati. Ab æſtu Aeſtas. hinc Aeſtiuum: niſi forte a Græco αἴθεσθαι. Virg.1.Aen. nam te iam ſeptima portat Omnibus errantem terris, & fluctibus æſtas.

AESTIFER,a,um, quod æſtum, id eſt, calorem afferat. Virg.2.Geor. Hoc ubi hiulca ſiti findit canis æſtifer arua. Aeſtifer canis, quod æſtum afferat. Aeſtiferum item dicitur, quod æſtum fert, & patitur Luca.lib.1. ſqualentibus herbis Aeſtiferis Libyes uiſo leo cominus hoſte Subſedit.

AESTIMABILE, τιμητόν, quod facile æſtimari poteſt. contrarium eſt Inæſtimabile, ἀτίμητον. Cic.3.de Fin.

AESTIMATIO, *Iſtimatione*, τίμημα. Cic.3.de Fin.

AESTIMATOR, qui æſtimat. Cic. de Fin. te aptiſſimum habeo meorum ſtudiorum æſtimatorem & iudicem.

AESTIMO, as, penult.corr. *Iſtimare, taſſare*, ſignificat conſiderare, σταθμᾶσθαι ſicut Exiſtimo iudicare, ut Valla uult libro.5.cap.10. Hinc ponitur pro Appretio, taxo, τιμῶ. Habet autem accuſatiuum, cum genitiuo horum nominum, tanti, quanti, quantouis, tantidem, quanticunque, magni, parui, pluris, maioris, maximi, plurimi, nihili. & ſi qua huiuſmodi reperiantur. Cicero 2. de Finib. Magni æſtimabat pecuniam. Si tamen hæc nomina adiectiue accipiantur, hoc eſt, ſi habeant aliud ſubſtantiuum adiunctum, debent poni in ablatiuo. Non enim recte dixeris: Non æſtimo hoc parui pretij, ſed paruo pretio: quanquam etiam ſine ſubſtantiuis inueniuntur in ablatiuo poſita. Cice. ibidem: iſtam glorioſam uirtutem non magni æſtimandam putem. Sic etiam cum alijs ablatiuis. Idem 4. Verr. Hæc pecunia æſtimari non queunt. Liuius utrunque caſum complexus eſt: Mancipia, quæ decem millibus æris, aut pluris ueniſſent. Perſæpe tamen ſubintelligitur accuſatiuus, & tamen exprimitur genitiuus, uel ablatiuus. Interdum ſine ablatiuo, aut genitiuo, cum accuſatiuo ſolum: quale eſt illud Cice. in Verr. æſtimare harum rerum omnium pretia. Similem ſignificationem habent, pendo, facio, curo, eſt, intereſt, & refert, cum pretium iungatur: quia eiuſdem fere ſunt ſignificationis. Interdum habet accuſatiuum cum ablatiuo, & præpoſitione Ex: & tunc ſignificat perpendere, metiri. Cice. pro Roſc. Vulgus ex ueritate pauca: ex opinione, multa æſtimat. Valla arbitratur, hoc uerbum componi ex Aes æris, & nomine Græco τιμή, hoc eſt, pretium. ut Aeſtimo, ſit idem, quod æris pretio taxo. Qua in re ſibi permittit, quod in alijs reprehendit, ut dictio aliqua ex Græca & Latina dictione componatur. ego malim per ſyncopem dictum ab Exiſtimo. Lis æſtimata uocabatur, ut Budæus ſcribit, pecuniæ multatitia, & nummaria ſententia: ut hodie cum iudices pecuniæ reos damnant. Et Aeſtimata pœna, τίμημα, quæ certo ære cenſebatur, ut ouis decuſſis, id eſt, decem aſſibus.

AESTIVA, orum, pluraliter, *Ombria, meriggio*. dicuntur loca umbroſa, nemoroſa, in quibus per æſtatem uitatur Solis ardor, τὰ θερινά. Statius: Et umbroſi patuere æſtiua Licæi. Quandoque ponitur pro ipſis gregibus in æſtiuo commorantibus: uel cōtra pro ipſis locis, in quibus æſtate ſunt armenta, & greges. Virg. lib. 3. Georg. Nec ſingula morbi Corpora corripiunt, ſed tota æſtiua repente. Aeſtiua quoque caſtra dicuntur, in quibus æſtate milites degunt, quemadmodum Hiberna, in quibus hiemem tranſigunt. Cic. Epiſt. lib. 1. Mihi erat in animo, cum primum æſtiua attigiſſem, decedere ex S. C.

AESTIVO, as, are, pe. pro. *Ombreggiar per fuggir il caldo*, τὸ θέρος διάγειν, propter æſtum euitandum alicubi morari: quemadmodum Hiberno, hiemem aliquo in loco tranſigo. Plin. libro. 12. Intra ſepem eam æſtiuant paſtores, opacam pariter, & munitam uallo arboris.

AESTIVVS, a, um. pen. prod. quod eſt æſtatis, θερινός, licet ab æſtus, non ab æſtas formatum ſit: ut Aeſtiui menſes, Aeſtiui dies, Aeſtiuæ niues. Cice. ad Quinct. Fratrem: Vnus æſtiuus dies. Aeſtiuæ fruges, dicuntur milium, panicum, & ceteræ id genus, quæ ante Virgiliarum exortum feruntur: quemadmodum Hibernæ, quæ circa Virgiliarum occaſum ſatæ, per hiemem terra nutriuntur. Vide Pli. lib. 18. cap. 7.

AESTVARIA, *Stagni, Lagune*, ἀναχύσεις, loca dicuntur per quæ mare uiciſſim tum accedit, tum recedit: Strabo lib. 3. Plin. lib. 3. natura uadoſi maris, æſtuariis tenui alueo intercurſantibus. Cæſar: æſtuariis nauigationem impediri.

AESTVATIO uerbale. Pli. lib. 18. cap. 1. relictis æſtuationi ſuæ iſtis hominum turbis, pergamus excolere uitam, id eſt, uehementibus deſiderijs, & gaudijs. Compoſitum Exæſtuo, ὑπερζέω, extra æſtuo, exundo. Virg. Fundoq; exæſtuat. Iuſtin. lib. 1. Quæ materia in his locis paſſim è terra exæſtuat.

AESTVO, as, *Bollire*, ferueo, flagro, καυματίζομαι, & opponitur algendi ſignificato. Cic. 1. Acad. Ille cum æſtuaret, umbram ſecutus eſt. Per metaphoram ponitur etiam pro angi, & dubitatione torqueri. Ci. 4. Verr. æſtuabat dubitatione, uerſabat ſe in utranque partem. Idem pro Flacc. Hunc æſtuantem, & tergiuerſantem iudicio ille perſequitur. Aliquando æſtuare eſt fluctuare, agitari, χειμάζεσθαι, ἰλιγγιᾶν. Virg. 6. Aeneid. Turbidus hic ceno, uaſtaque uoragine gurges Aeſtuat.

AESTVOSVS, a, um, *Pieno di caldo*, quod eſt calore plenum. πνιγώδης. Cic. Att. lib. 2. Iter conficiebam æſtuoſa, & pulueruIenta uia.

AESTVS, ſtus, calor nimius, & feruor, flagrantia ſolis, καῦσων, πνῖγος, φλόγωσις. Virg. 3. Aeſtibus in medijs umbroſam exquirere uallem. Aliquando pro motu, & agitatione fluctuum. Cic. de Orat. 3. Sæui exiſtunt turbines, feruet æſtu pelagus. Græce κλύδων dicitur. Ab utroq; ſignificato ducta metaphora, ponitur pro uarijs animi ægritudinum generibus, cupiditate, amore, libidine, &c. Cic. de Orat. 3. Repente te quaſi quidam æſtus ingenij tui procul a terra abripuit. Idem in Bruto: Hunc abſorbuit æſtus quidam gloriæ. Sic apud Plin. Iun. ponitur pro dubitatione non mediocri. Explica, inquit, æſtum meum.

AETAS, *Età, etade*, ab αἰών Græco nomine deductum. ab hoc enim Aeuum, Aeuitas, & per ſyncopen Aetas, ἡλικία. Generaleque nomen eſt ad infantiam, pueritiam, adoleſcentiam, iuuentutem, & ſenectutem pertinens. Varro quinque gradus facit. In primo uſque ad annum X V. Pueros dictos uult, quòd ſint puri, id eſt, impuberes: in ſecundo ad annum XXX. Adoleſcentes, ab adoleſcendo nominatos: in tertio uſque ad annum XL. Iuuenes appellatos, eo quòd remp. in re militari iuuare poſſent: in quarto autem gradu, uſque ad LX. annum Seniores nuncupatos, quòd tunc corpus ſeneſcere incipiat: inde uſque in finem uitæ uniuſcuiuſque, quintum gradum factum, in quo qui eſſent, Senes appellatos, quòd ea ætate corpus iam ſenio laboraret. Horum tamen ſinguli trifariam diuiduntur. ut prima pars uiridis ſit, deinde adulta, poſtea præceps. Vnde Virg. Viridiſque iuuenta. Alij aliter diuidunt ætates. Aetas præterea mundi prima ab Adam uſque ad Noe numerabatur: ſecunda a Noe uſque ad Abraham: tertia ab Abraham uſque ad Dauid: quarta a Dauid uſque ad tranſmigrationem Iudææ in Babyloniam: quinta deinde uſque ad aduentum Saluatoris in carne: ſexta quæ nunc agitur uſquequo mundus iſte finiatur. Interdum ætas accipitur pro anno. Virg. Vbi quarta acceſſerit ætas. Interdum pro triginta annorum ſpatio, γενεά. Cice. Tertiam iam ætatem hominum uiuebat. Sic Plutarchus Aetatem oſtendit eſſe ſpatium triginta annorum ſecundum Heraclitum. Interdum pro centum annis. Ouid. 12. Metamor. Vixi annos bis centum, nunc tertia uiuitur ætas. Ponitur & pro quouis tempore humanæ uitæ longiſſimo. Græci ætates, γενεὰς dicunt. Aetas mala dicta eſt ſenectus. Plaut. Confitus ſum, ſenectute onuſtum gero corpus, uires reliquerunt: ut ætas mala eſt, mors mala eſt. Econtrario bona ætas, Iuuenta appellatur, ἀγαθὴ ἡλικία. Cice. Quòd ſi ipſis uoluptatibus bona ætas fruitur libentius, primum paruulis fruitur rebus. Aetas media, uocatur illa, quæ eſt inter iuuentam, & ſenectam: quam Auicenna uocat ætatem pulchritudinis, ἀκμὴ τῆς ἡλικίας, quæ fere eſt a trigeſimo uſque ad quadrageſimum annum. Eadem dicitur Aetas conſiſtendi: in qua Hippoc. Aphor. 2. facile mediam ferri dicit.

AETATEM, *Longamente*, aduerbium, ſignificat diu. Ter. Iandudum ætatem lites ſunt inter eos. Idem in Hecy.

AETATVLA, *Età tenera*, diminutiuum, tenerior puerorum ætas, νεανικὴ ἡλικία. Cic. de Fin. in primis puerorum ætatulis.

AETERNO, as, *Perpetuare*. Perpetuum facio, ἀπαθανατίζω. Verbum eſt antiquum. Horat. 4. Car. Tuas Auguſte uirtutes Aeternet.

AETERNVS, *Eterno, perpetuo*, ἀθάνατος, ἀίδιος, perpetuus, quaſi æuiternus, a quo ſempiternus, quaſi ſemper æternus. Sal. in Catil. Virtus clara, æternaque habetur. Aeternitas, ἀϊδιότης, perpetuitas, quæ nulla temporis quantitate menſurari, nullo temporis ſpatio deſignari poteſt: cum omne contineat æuum & contineatur a nullo. Plin. lib. 13. cap. 5. Materiæ uero ipſi æternitas. Differunt tamen Aeternum, & Sempiternum: quòd Sempiternum dicunt deum eſſe, qui ſemper fuit, eritque. Aeternos homines, qui principium quidem habuerunt, & tamen animo ſunt immortales, atque perpetui.

AETERNO, aduerbium. Pli. lib. 2. cap. 107.

AETERNVM, frequenter pro aduerbio temporis accipitur. ἀεί. Virg. 6. Aen. Sedet, æternumque ſedebit Infelix Theſeus.

AETHALEA, αἰθαλία, Straboni, αἰθάλη Stephano, inſula eſt in mari Tyrrheno diſtans, a continenti ſtadijs circiter centum, hoc nomine memorabilis, quòd ferrifodinas habet, quæ a fontibus exhauſtæ certo tempore ſuccreſcant. Auctor Strabo li. 5. Alio nomine Ilua uocatur, teſte Pli. lib. 3. cap. 6. Quo nomine & a Virg. appellatur. Aene. lib. 10. Aſt Ilua trecentos, inſula inexhauſtis Chalybum generoſa metallis.

AETHER, *Sfera del fuoco*, αἰθήρ, ab Anaxagora accipitur pro elemento ignis. Ariſt. uero de Mundo hoc nomine ſignificari ait, cæli, ſiderumque ſubſtantiam, hoc eſt, totam ſiderum, & cæli, & ſtellarum compaginem, quòd ignita flagret, ἀπὸ τοῦ αἴθειν, ſed quòd ſemper motu ſuo circunductili currat, & curſibus rapidiſſimis rotetur: ἀπὸ τοῦ ἀεὶ θεῖν, cum ſit, inquit, illud elementum a quatuor illis diuerſum, tum diuinum, tum interitus expers. Hodie quoque philoſophi duas præcipuas mundi conſtituunt partes, Elementa, & Aetherem, ſiue (quod in unum recidit,) Mundum elementarem & Aethereum: elementorum nomine Terram, Aquam, Aerem, & Ignem intelligentes: Aetheris autem nomine complectentes, quicquid eſt ſupra elementum ignis. Alij Aetherem accipiunt pro aere. Virgil. Reſonatque fragoribus æther. Lucr. libro. 1. Aethera poſuit pro Ioue: Poſtremo pereunt imbres, ubi eos pater Aether in gremium matris Terrai præcipitauit.

AETHEREVS, a, um, αἰθέριος, quod eſt ætheris. Virg. 12. Aen. Aetheria quos lapſa plaga Iouis ales aperto, Turbabat cælo.

AETHEREVS, a, um. Cic. de Diuin. Aethereus ignis.

AETHIOPIA, αἰθιοπία, ab Aethiope Vulcani filio, qui illi præfuit, dicta, ut ait Plin. cap. 36. libro 6. uel à Græco αἴθω, cremo, & ὤψ, aſpectus, facies. nam ſolis uicinitate eius regionis incolæ torrentur. eſt enim ibi iugis æſtus. Quicquid eius fertile eſt, ſub meridiano cardine eſt. Circa uero Occiduum, montuoſa eſt, arenoſa in medio. Ad Orientalem plagam, deſerta. Cuius ſitus ab Occiduo, Atlantem montem: ad Orientem uſque in Aegypti fines porrigitur: a Meridiano, Oceano: a Septentrione, Nilo flumine clauditur. Plurimas habet gentes, diuerſo uultu & monſtruoſa ſpecie horribiles. Ferarum quoque & ſerpentium referta eſt multitudine. In ea enim rhinoceros, chamæleō, pardus, baſiliſcus, dracones ingentes. Quidam bifariam diuidunt Aethiopiam, & unam quidem Aſiæ, alteram Africæ aſſignant. Altera ad Orientem uergit, altera eſt ſub ipſo Meridie.

AETHIOPIS, idis, αἰθιοπίς, herba Lactucæ folio, in Aethiopia naſcens, uel in Meroe Nili inſula, a qua etiam Merois dicitur, cuius tactu (ſi Magorum uanitati credimus) clauſa omnia aperiantur, amneſq; etiam, & lacus exareſcant. Pli. li. 26. c. 4. & lib. 27. ca. 4.

AETHIOPS, αἰθίοψ, Vulcani filius fuit, qui Aethiopiam a ſe denominauit, ut placet Pli. li. 6. c. 30. Aethiopes quoque dicuntur, qui Aethiopiam incolunt, & mulieres Aethiopiſſæ, αἰθιοπίδες. Sunt qui Aethiopes dictos putent a Chus, filio Cham. Nam Chus Hebræis Aethiopem ſonat. Hi olim ad Indum fluuium habitaſſe creduntur, relictiſq; ſedibus ſuis iuxta Aegyptum conſediſſe inter Nilum & Oceanum ſupra Heliopolim, & paulatim etiam ad interiora Africæ penetraſſe. Strab. lib. 1. Homerum ſecutus, duplicē Aethiopiam facit, alteram ad plagam Africæ orientalem, quam primi cognouerunt, qui ex Arabia ſoluerunt: alteram ad occidentem, cuius in notitiam primum peruenerunt, qui Gadibus egreſſi, occiduum litus luſtrauerunt.

AETHON, αἴθων, equus Phœbi dictus eſt. Fuere autem (ut in fabulis fertur.) quatuor equi ſolis: Phlegon. ſ. Pyroeis, Heous, & Aethon, quibus ſignificantur quatuor diei horæ. Ouid. 2. Metam. Interea uolucres Pyroeis, & Heous, & Aethon, Solis equi, quartuſque Phlegon hinnitibus auras Flammiferis implent. Latine Aethon

interpretatur

interpretatur ardens: Phlegon, inflammatus: Pyroeis, igniuus: Heous, lucifer.

AETHRA, æ, αἴθρα, ſplendor ætheris: & pro aere ponitur. Virg. li. 3. Neque lucidus æthra Siderea polus. Vbi Serui. per Aethram ſideream, intelligit ſplendorem ætheris. Nam æther eſt ipſum elementum, æthra uero ſplendor ætheris.

AETHRIA, αἰθρία, in Aegeo mari inſula eſt, quæ & Aeria, & Thaſſos appellata eſt. Pli. lib. 4. ca. 12.

AETHVSA, αἴθουσα, inſula eſt in mari Libyco, quę à quibuſdam Aegusa dicitur. Pli. lib. 42. cap. 8.

AETITES, p. pr. ἀετίτης, lapis eſt colore ſubrufo, quem ſi concutias, alium lapidem, qué ueluti prægnans in utero gerit, intus audis ſonantem. Inueniuntur bini in aquilarũ nidis: ferunturq; aquilæ ſine ijs oua parere non poſſe. Quã ob cauſſam nomen illis impoſitum creditur. Mulierum quoq; partus, femori alligatus aetites faciles reddere putatur. Quatuor autem ſunt aetitæ ſpecies, quas enumerat Pli. li. 36. c. 23. Eſt & Aetites, gemmæ nomen impoſitum, à colore aquilæ candicante cauda. Vide eundem lib. 37. ca. 11.

AETNA, Mongibello, αἴτνη, mons eſt Siciliæ perpetuo clarus incẽdio, eoq; nomine à poetis celebratus. Incendij autem eius cauſſas explicat Iuſtio. lib. 4. Sicilia (inquit) terra eſt cauernoſa, & fiſtuloſa, quo fit, ut uentorum flatibus pateat, unde ignis concipitur. Intrinſecus ſulfur habet, & bitumen, quod, ubi uentus per ſpiramenta cauernarum incubuit, concipit ignem, ſic Aetnæ durat incendium. Motus ergo uentorum, cauſſa incendij eſt.

AETNAEVS, a, um, αἰτναῖος, denominatiuum. Virg. 8. Aeneid. Aetnæa tonant. Accipitur interdum pro magno, inſtar Aetnæ mõtis, ut annotauit Cœl. Antiq. lect. lib. 21. cap. 23. In qua ſignificatione Virg. quoque uſurpaſſe uidetur lib. 3. Aene. Cernimus aſtantes nequicquam lumine toruo Aetnæos fratres. Eſt etiam Aetna oppidum in Sicilia, non procul à Catana, Hieronis opus, quod olim, teſte Steph. Ineſſum dicebatur.

AETNENSES populi, αἰτναῖοι, quorum meminit Pli. li. 3. ca. 8. Eſt & Aetna, Siciliæ oppidum (ne quis oomiois uicinitate fallatur) quod Cic. 7. in Ver. Act. quòd io medio Siciliæ ſitum eſſet, inſulæ eius Vmbilicum appellauit.

AETOLIA, αἰτωλία, Græciæ regio in tertio ſinu Europæ, Epiro, Acarnaniæ, & Locris finitima, dicta ab Aetolo Martis (ut Plinio placet) ſiue (ut Stephanus mauult) Endymionis filio: cum antea Hyantis, ὑαντὶς, diceretur. Hinc Aetolus apud Vir. lib. 11. & Cic. pro Archia. & Aetolicus.

AETOLVS, αἰτωλὸς, ut ſcribit Pli. lib. 7. cap. 56. Martis fuit filius. Homeri autem enarrator, de Aetolo ſic tradidit: Aetolus (inquit) filius Endymionis fuit: qui cæde per imprudentiam in patria perpetrata, fugit in eam regionem, quæ poſtea ab ipſo Aetolia dicta eſt, ibiq; genuit filium Pleuronem, à quo urbs Aetolia dicta.

AETVS, ἀετὸς, olim appellatus fuit Aegypti fluuius, qui poſtea Nilus dictus eſt: ut ex Lycophrone annotauit Cœl. Rhodig. Antiq. lectio. lib. 20. c. 13. Quod nomen à curſus uelocitate illi impoſitũ fuiſſe apparet, quòd ſcilicet uolatum aquilæ (quam Græci uocant ἀετὸν) propemodum æquare uideretur. Commemoratur & in Scythia fluuius oomine Aetus, qui quòd Promethei agrum uberem alioqui, crebris exundationibus infeſtaret, fecit locum fabulæ, ut Promethei continuò renaſcens iecur, ab aquila exedi diceretur. Ex eiuſdem Cœlij lib. 7. cap. 20.

AEVITAS, Età, uecchiaia, antiqui pro ætas, uel annoſitas dixerũt. Varro Tithono: Extima attigit metam æuitas. Gel. li. 20. c. 13. Si in ius uocat, æuitasq; uitium eſſet, qui io ius uocabit iumentum dato. Hic pro annoſitate. Sunt autem uèrba ex lege XII. tab.

AEVVM, Tempo longo, longa etade, perpetua, αἰὼν, propriè tempus, & ætas longa, ſiue perpetua, à Græco ἀεὶ ὢν, v interiecta, ut inquit Apul. Virg. Tantum æui longinqua ualet mutare uetuſtas. Pro ætate. Idẽ 2. Aen. Vos ò quibus integer æui Sanguis, ait. Inde Aeuitas, & Aeuiternus ſecundum Priſc. quod per ſyncopam Aetas, & Aeternus dicitur, pro ſenectute, longæuitateq;. Hinc deducũtur Coæuus, Aequæuus, Grandæuus, Longæuus, & Primæuus.

A ANTE F

AFFABILIS, pen. cor. Affabile, ex Ad & fabilis, in ſermone iucundus: εὐπροσήγορος. Ter. in Adel. Meditor eſſe affabilis.

AFFABILITAS, εὐπροσηγορία. Cic. 2. Offi. Quantopere conciliet animos comitas, affabilitasq; ſermonis.

AFFABILITER, affabilius, affabiliſſime. Gel. lib. 16. cap. 3.

AFFABRE, pen. cor. A penello, artificioſamente, δαιδάλεως, aduerbiũ, artificioſe, ſcite: ſicut infabre, ſine artificio. Cic. 2. deorum ſimulacra, affabre facta. Gel. lib. 7. cap. 7.

AFFARIS, e, tur. licet uerſibus iiſdem mihi affari te. Att. Cice. de Sen. Vir. lacrymis affatur obortis. Affor uſitatum non eſt.

AFFATIM, Abondeuolmente, largamente, aduerbium, prima, nõ media acuta, ut Quint. lib. 4. docet, abunde, large, ἄδην. Cice. lib. 1. Ad Att. Puto me Dicæarcho affatim ſatiſfeciſſe.

AFFECTA, fœmina, (ut ioquit Feſtus) uel in bonam partem dicitur, uelut, honorata, τιμία, uel in malam, ad extremum periculum adducta.

AFFECTATIO, Troppo deſiderio, curioſitas. Pli. lib. 11. cap. 37.

AFFECTATVS. Plin. Iunior io Paneg. Affectata aliis caſtitas, tibi ingenita & innata. Affectata oratio, πραγματώδης λόγος, nimis curioſe quæſita, quæ ex nimio cultu quandam reſipit ingratitatem.

AFFECTO, as, Deſiderare, cercare con anſietà, ſignificat anxie quæro, nimis, exquiro, ἐπιβάλλομαι, ὀρέγομαι, μνηστεύομαι, σπουδάζω. Vir. 4. Geor. Viamq; affectat Olympo. Auctor ad Her. Non tam affectanda, quàm ſuperiores, ſed tamẽ adhibenda nonnunquã. Aliquando eſt afficere. Plau. in Bac. Tua flagitia, quib. parrẽ, amicosq; omnes affectas tuos. Legitur etiam, Affector, ἐπιτίθεμαι, deponens, ſed obſoletum. Var. Affectatus eſt regnum. Ab Affecto fit.

AFFECTIO, onis, Affettione, πάθος, animi motus, ſiue paſſio, ut amor, odium, iracundia, inuidia, timor, lætitia, ſpes, Cic. 1. de Inuen. quædam commotio animi, affectioq;. Interdum & latius ſumitur, ut etiam ad corporis mala extendatur. Vnde ſic definitur a Cic. li. 1. de Iuuen. Affectio, eſt animi aut corporis ex tempore aliqua de cauſſa commutatio: ut lætitia, cupiditas, metus, morbus, debilitas.

AFFECTVS, us, Affetto, affettione, paſſione, πάθος, idem quod affectio. Auguſt. 2. de ciui. quæ Græci πάθη, Cicero affectiones, uel Affectus, uocat. Interdum accipitur pro ſtudio, cupiditate. Iuuen. Si res ampla domi, ſimilisq; affectibus eſſet.

AFFECTVS, a, um, Affannato, ſumitur pro languente, προκάμνων, κατακοπτόμενος. Liu. l. 5. Vires corporis affectę. Affecta, κατειργασμένα, dicuntur, quæ proprie ſunt confecta, ſed non ad finẽ deducta. Cic. de Prouin. conſ. Bellum affectum uidemus, & pene cooſectum.

AFFERO, Recare, portare, ex Ad & Fero, ſignificat apporto, ἐπιφέρω, προσφέρω. Ter. in Eunu. Hic magnã partẽ ad ſe attulit. Ioter cetera ſignificat, qđ uulgo dici ſolet, Allegare, & Adducere. Ci. An ętatẽ afferet: id eſt, in excuſationem adducet. Itẽ addere. Cic. Atti. lib. 16. Magnã attulit acceſſionẽ tua uoluntas erga me. Aliquando nũciare. Cic. Att. li. 8. complures attulerant, Cæſarem iter habere Capuam. Afferre alicui manus, eſt uim alicui inferre. Cice. 1. Offic. in manus uidetur afferre ſocio. Sibi manus afferre, eſt ſeipſum interficere. Cic. Octauio: Ego ſenatum ſibi manus afferre coegi.

AFFICIO, is, pec. cor. Diſponere, ex Ad & facio, ſignificat affectionem quandam induco, διατίθημι. Et tam ad animum, quàm ad corpus refertur: & tam in bonam, quàm in malam partem accipitur; conſtruiturque cum accuſatiuo, & ablatiuo: ut, Hæc res affici t me gaudio, Affeci te lethali uulnere: id eſt, intuli tibi lethale uulnus. Inuenitur quandoque abſolute poſitum: ut, Multa ſunt, quæ afficiunt hominẽ: id eſt, affectiones, ſiue affectus inducũt. Celſus: Pulmo totus afficitur: id eſt, corrumpitur. Quandoque cum præpoſitione ad. Cic. in Top. Ducuntur argumenta ex rebus, quæ quodam modo affectæ ſunt ad id, de quo quæritur, id eſt, adiunctæ. Afficior paſſim, διάκειμαι, διατίθεμαι, πάσχω, quaſi animor, id eſt, iſtius animi ſum. Cic. in Lælio: Vt eodem modo erga amicum affecti ſumus, quo erga noſipſos.

AFFICTITIVS, a, um, uerbale, quod rei alicui affingitur, ſiue additur. Varr. lib. 3. de Re ruſt. cap. 12. affictitius ad uillam qui ſolet eſſe.

AFFIGO, gis, ad aliquid figo, προσηλόω, προσπείρω. Cic. 3. de Nat. Deo. Mineruą, cui talaria affigunt. Transfertur ad incorporea. Pli. lib. 30. cap. 1. Hunc affixiſſe animus eam dulcedinem conſtat.

AFFINGO, is, idem quod fingendo accommodo, ſiue addo, προσαναπλάττω. Et proprie eſt figulorum, cum uaſi anſas, uel aliam quamuis particulam addunt. Quanquam etiam latius accipitur pro efformo, ſiue addo. Cic. 2. de Orat. Nullam partem corporis ſine aliqua neceſſitate affictam reperies. Sumitur etiam pro eo quod eſt, rem aliquam inter narrandum mendaciis augere. Idem 2. Philip. Qui boni aliquid uolunt afferre, affingunt aliquid.

AFFINES, in agris uicini ſunt, πρόσουροι: in hominibus, qui non conſanguinitate, ſed per propinqui alicuius nuptias ſunt cõiuncti, προσήκοντες κατ' ἐπιγαμίας. Neque ſolum de uiris dicitur, uerum etiam de mulieribus. Cic. poſt red. in ſen. Tu affinem tuam, meam filiam, a genibus tuis repuliſti. Dicitur autem ab eo, quod duæ cognationes diuerſæ per nuptias copulantur, & altera ad alterius finem accedit. ex Ad, & Finis. Ter. in Heaut. Gener, & affines placent. Vbi Dona. ait: Vxoris cognati, ſunt affines mariti. Vnde multi gradus ſunt, & ueluti rami propinquitatis in affinitate, & cognatione diſpoſiti. Nomina eorum hæc ſunt, ſocer, ſocrus, gener, nurus, uitricus, nouerca, priuignus, priuigna. Et quidem uiri pater, uxorisq;, Socer; mater eorum Socrus appellatur. Filii uxor, Nurus: filiæ uir, Gener. Vxor, liberis ex alia uxore natis, Nouerca dicitur. Matris uir, ex alia uxore natis, Vitricus appellatur. Eorum uterque natos aliunde Priuignos, Priuignasq; uocat. Viri frater, eſt Leuir: uiri ſoror, dicitur Glos. Duorum fratrum uxores Ianitrices dicuntur. Sed de ſingulis horum copioſius ſuis locis.

AFFINIS, Vicino, congiunto, adiectiuum, πρόσουρος, Affinis culpæ, uel ſceleris, dicitur qui eſt culpæ, uel ſceleris particeps. Cic. in Catil. Huic ſceleri ne paucos putetis affines eſſe. Affinis etiam, qui iure matrimonii coniungitur. Cic. Cœl. li. 2. Fam.

AFFINITAS, tatis, affinium inter ipſos coniunctio. Cic. 4. Verr. Cognatione, affinitate, neceſſitate aliqua attingebat.

AFFIRMATIO, κατάφασις, quæ eſt enunciatio alicuius de aliquo.

Cic. 5.

Cic.3.Offi. Eſt enim iuſiurandum affirmatio religioſa.

Affirmate, aduerb. Cic.3. Offic.

Affirmo, as, *Affermare*. Aſſeuero, καταφάσκω, διισχυρίζομαι. Ci.4.Ac.

Affixus, a, um. Cic.in Tuſc. Prometheus affixus Caucaſo.

Afflatus, us, uerbale, actus afflandi. Pli.lib.10.cap.33. Perdices cõcipiunt ſuperuolantium afflatu.

Affleo, es, eui, etum, ἐπιδακρύω, illacrymor. Plaut.in Perſa.

Afflictatio, κάκωσις, ægritudo cum uexatione corporis. Afflictus, us, idem. Cic.4. Tuſc. Effœminata uirtus afflictu occidit.

Afflicto, as, frequentatiuum. Cic.4. Tuſc. quàm te afflictarem, niſi iratus eſſem.

Afflictus, a, um, *Afflitto*, ποταπεφθείς, rebus aduerſis oppreſſus. Cic.pro lege Manilia: afflictum erigere, perditumque recreare.

Affligo, is, pen.p. *Affligere*, ex Ad, & Fligo, antiquo uerbo, proprie eſt, terræ allido, προσαράσσω. Plin.lib.8. cap. 40. beluam afflixit. Accipitur pro perdo. Cic. Att.lib.4. Vt me leuarat tuus aduentus, ſic diſceſſus afflixit.

Afflictor, oris. Cic.in Piſ. Afflictor, proditor ſenatus.

Afflo, as, *Spirare a qualche coſa*, ad aliquid ſpiro, ἐπιπνέω. Liu. Afflabat uis frigoris. Cic.de Sen. Odores afflantur è floribus. unde Flo.

Affluenter, coproſe. Cic.5. Tuſc.

Affluentia, abundantia. Cic.de Lege Agra.

Affluo, *Abondare*. abundo, βρύω, ἐπιπολάζω, πλεονάζω, ut, Affluo diuitijs. Dicimus etiam: Diuitiæ affluunt mihi. Aliquando eſt uehementer decurrere, ἐπιῤῥέω. Colu.lib.1. Cum a uertice torrens imbribus conceptus affluxerit.

Affodio, is, affodi, affoſſum, fodiendo adiungo. Pli.li.2.c.68.

Afformido, as, are, *Temere*. idem quod ſuũ ſimplex, προσφοβοῦμαι. Plau. Bacchid. Magisq; afformido, ne is pereat.

Aforis, pen.cor. *Di fuori*, aduerbium, ἔξωθεν, a parte exteriori. Pli. li.17.c.24. In ulcus penetrat omnis aforis iniuria. Sunt qui diuiſim ſcribant, a foris.

Affore, προσέσεσθαι. Cic. Peto: ſuſpicatus nõ ſum illã affore. & alij

Affrio, as ex Ad, & Frio, ἐπιτρίβω, digitis terendo aliquid aſpergo. Var.1. de Re ruſt. Quidam ipſum triticum conſpergunt. alius aliud affriat, aut aſpergit.

Affrango, is, ad ſiue iuxta frango. Stat.lib.1. Theb.

Affrico, as, p.co. προστρίβω. Vide Frico, as. Affrictus, us, uerbale. Pli.li.32.c.6. Spumaq; aquæ affrictu uerrucas tollit.

Affundo, is, *Verſare, allagare*, ἐπιχέω, aſpergo. Pli.li.16.ca.44. Vinum illi affundere. Affundi fluuij dicuntur aquæ ijs locis, quæ alluunt. Idem li.5.c.1. Affunditur huic æſtuarium è mari.

Africa, *Africa*, λιβύη, regio eſt latiſſima, una ex tribus præcipuis mundi partibus, ad Orientem Aegypto, & Nilo fluuio, ab occaſu Oceano Atlantico terminata: a Meridie Oceanum Auſtralem, ad Septentrionem mare Libycum ſpectans. Nomen habet (ſi Ioſepho credimus) ab uno poſterorum Abrahæ, cui nomen erat Afer: uel ab ἀ priuatiuo, & Græco nomine φρίκη, quod horrorem ſignificat. Eſt enim hæc regio frigoris horrorisq; expers, ut quæ maiore ſui parte inter Troianos ſita ſit. Prouincias habet ad Mediterraneum mare extenſas, duplicem Mauritaniam Tingitanã, & Cæſarienſem, deinde Numidiam, poſt Africam proprie dictã, quæ & Africa minor dicitur. Hanc excipit Cyrenenſis, ſiue Pentapolitana regio. Poſt hanc eſt Libya Mareotica, Aegypto contermina. Interiora Africæ Aethiopes habent, plurimiq; alij populi monſtroſi, quos enumerat Pli.lib.5.ca.8. Africa minor, olim urbes habuit Carthaginem, Vticam, Adrumentum, Zanam, Hipponem regium, & alias quaſdam.

Africanae, παρδάλεις, Pantheræ. Pli.li.8.c.17. Senatuſcõſultum fuit uetus, ne liceret Africanas in Italiam aduehere.

Africanus, a, um: ut, Gens Africana, Gallinæ Africanæ. Varro de Re ruſt.lib.3.ca.4. Gallinæ Africanæ ſunt grandes, uariæ. Videtur autem differre Afer ab Africano, quòd Afer gentile nomen proprie eſt: (quanquam Maro dicat, Armentarius Afer) Africanus, denominatiuum, ut Scipionum a deuicta Africa.

Africus, a, um, λιβυκός, ut, Africa bella, apud Silium lib.17.

Africus, ſubſtantiuum, uenti nomen eſt ab Africa ſpirantis inter Auſtrum, & Zephyrum, qui & λίψ a Græcis dicitur. Virg.1. Aen. creberq; procellis Africus. Hora.lib.1. Carm. Luctantem Icarijs fluctibus Africum.

A ANTE G

Agagamantae, populi circa Mæotim. Pli.li.6.cap.7.

Agamede, ἀγαμήδη, oppidum Lesbi inſulæ. Pli.lib.5.ca. 31.

Agamemnon, ἀγαμέμνων, Atrei & Aeropes filius, frater Menelai, rex Mycenarum, qui in ea expeditione, quam Græci ob Helenæ raptum aduerſus Troianos ſuſceperunt, omnium conſenſu uniuerſi exercitus dux eſt declaratus. Quo in bello, decimo demum anno uictoria potitus, ubi primum in Græciam rediſt, a Clytemneſtra uxore, adiuuante Aegiſtho, quo cum illa, abſente uiro, adulterij conſuetudinem habuerat, eſt interfectus, relicto filio Oreſte, qui poſtea indignam patris necem ulciſcens, matrem unà cũ adultero interemit. Seneca in Agamemnone, & Euripides in Oreſte.

Aganippe, pes, ἀγανίππη, fons Bœotiæ, a Cadmo mõſtratus, Muſis, ſacer, quem poetæ fabulantur factum eſſe Pegaſi equi alati ungula. Hinc Aganippeus, a, um, denominatiuũ, ἀγανιππαῖος, Propertius: Par Aganippææ ludere docta lyræ. Et Aganippis ἀγανιππίς patronymicum femi. Ouid.5. Faſt. Dicite, quæ fontes Aganippidos Hippocrenes, Grata Meduſæi ſigna tenetis equi.

Agaricon, p.c. *Agarico*, ἀγαρικόν, fungus eſt ſalubris, aut certe radix fungi more in arboribus naſcens, ſapore initio dulci, ſed mox in amaritudinem declinante, colore autem candido. Plin.lib.25. ca.6. & Ruell.li.3.ca.1. naſcitur circa Boſpho. & in Gall. Ciſalpi.

Agarus ἄγαρος, fluuius Sarmatiæ Europææ, in Boſphorum Cimmerium illabens, circa quem radia quædam fungoſa arboribus adnaſcitur, quæ ab eo Agaricum dicitur. huius meminit Ptolemæus, in deſcriptione Sarmatiæ. & Cœlius Antiq.lect.li.59.c.8.

Agaso, penul.produ. *Aſinaio, mulattiere*, equorum uel aſinorum ductor, ὀνηλάτης. Plin.lib.35. Pinxit & in una tabula, quaque maxime inclaruit, agaſonem cum equo. Liu. Acceptos ab agaſonibus equos. Eſt & nomẽ ſerui. Hora. Si patinã pede lapſus frãgat Agaſo.

Agasyllis, ἀγασυλλίς, frutex eſt, quem iuxta Cyrenem Africa gignit, ex quo ſuccus profluens in ſubiectas arenas decidit, quẽ Ammoniacum uocat. Vide Dioſcor. & Ruell.lib.3.cap.51.

Agathea, pen.pro. ἀγαθεία, oppidum eſt Phocidis. Stepha.

Agathocles, ἀγαθοκλῆς, Siculus tirannus fuit, qui ex ſordido genere natus, patre ſcilicet figulo, cum libidini, latrocinioq; operam dediſſet, gregariam militiam exercuit. in qua quòd manu ſtrenuus eſſet, & in concionibus perfacundus, breui ex centurione tribunus militum euaſit: & primo quidem bello contra hoſtes pugnans, magna ſuæ uirtutis præbuit experimenta, adeo ut in demortui regis locum fuerit ſuffectus. Nec multo poſt interfectis Siracuſanis nobilibus, cum Carthaginienſibus bellum geſſit. Deinde ſpe ampliandi regni in Italiam traiecit: ubi cum deceptus fuiſſet, ex indignatione morbum contraxit: ex quo etiam uita functus eſt. Hic cum figuli (ut modo diximus) eſſet filius, generis humilitatem non modo non diſſimulauit, uerum etiam eo ueluti firmiſſimo argumento uſus eſt ad inflammandos ſuos ad capeſſendam uirtutem. Vnde uaſis aureis frequenter figulina ſolebat admiſcere, ut oſtenderet ſordidiſſimæ etiam conditionis hominibus per uirtutem ad honores iter patere.

Agathusa, ἀγαθοῦσα, a Callimacho dicta eſt inſula unguentis nobilis, quæ alio nomine Telos dicitur. Pli.lib.4.ca.12.

Agathyrsum, ſiue Agathyrſa, ἀγάθυρσα Stephano, urbs eſt Siciliæ, quæ recenſetur a Pli.lib.3.cap.8.

Agathyrsi, ἀγάθυρσοι, populi Scythis uicini (ut inquit Hie.) qui multum habent auri, ſine auaritia, aut inuidia. Hos Plin. lib.4. ca.12. ſcribit habere capillos cæruleos. Poetæ pictos uocant, quoniam uerſicoloribus ueſtibus induuntur. Virg. lib. 4. Creteſque, Dryopesq; fremunt, pictiq; Agathyrſi. Dicti Agathyrſi, ab Agathyrſo Herculis filio.

Agaui, ἀγαυοί, populi ſunt Septentrionales: quos Home. circa initium libri 13. Iliad. dixit gentem innocentiſſimam, ut quæ ſine ullis diuitijs equino uictitaret lacte.

Age, *Horſu, horsua*, ἄγε, φέρε δή, aduerbium hortantis: & ſingularem numerum deſiderat: Agite pluralem. Dicimus & Agitedum, ſed in plurali ſemper. Liui. lib. 1. Agitedum, ite mecum. Interdum eſt corripientis. Terent.10 Adelph. Age, ſcis quod loquar? Interdum pro dic. Teren. 10 Adel. Age, noui tuum animum. Vbi Donatus, Age, nunc uerbum eſt, ſignificans Dic: quia iam prope eſt, ut conſentiat perſuadenti. Interdum conſentientis. Teren.in Adel. Age age, traducatur Bacchis. Interdum excitandi: & plerunque poſt Nunc. apud poetas ponitur. Vir. Ge.4. Nunc age naturas, apibus quas Iuppiter ipſe Addidit, expediam. Et Agedum. Cic.pro Sylla.

Agea, p.pr. καταστρώματα, uia in naui, dicta quòd in ea maximè quæque res agi ſoleant. Ennius: Multa foro ponens, ageaq; longa repletur. Vſitatius Foros uocamus.

Agellus, *Campicello, campetto*, diminutiuum, ſignificat paruum agrum, γήδιον. Terent. in Adelph. Agelli eſt hic ſub urbe paulum, quod locitas foris. Huic demus, qui fruatur. Hinc fit aliud diminutiuum Agellulus. Ambroſius: qui fidei exercet militiam, ab omni uſu negociationis abſtinere debet, agelluli ſui contentus fructibus.

Agema, atos, p.p. *Squadra*, ἄγημα, idem quod agmen. Arrianus ſcribit alam equitum fuiſſe, quæ dicebatur ἄγημα. quanquam, & de peditibus dici agema idem teſtatur Arrianus. Liu. 5. decade: Delecta inde, & uiribus, & robore ætatis ex omni certatorum numero duo erant agemata: hanc ipſi legionem uocabant.

Agenor, pen.pro. ἀγήνωρ, nomen regis Phœnicum, & Beli filij. Hic genuit Taygetam, & Europam filias, filios uero Cilicem, Cadmum, & Phœnicem. Virg.1. Aeneid. Punica regna uides, Tyrios, & Agenoris urbem. Hoc etiam nomine dictus fuit filius Antenoris Troiani.

Ager, *Campo, poſſeſſione*, ab ago, is, quod in eo aliquid agatur, uel (ut Donatus inquit) quòd in eo multa ſunt agenda. Quinct. autem lib. 1. ſcribit Græcum eſſe. nam ἀγρὸς Latine rus dici poteſt

poteſt. Significat Ager quandoque circumiectum territorium alicuius urbis,ſeu prouinciæ, χώρα. Salu.in Catil. Reliquos Catilina per montes aſperos in agrum Piſtorienſem ducit. Vnde dicimus, Ager Campanus. & includit in ſe nemora,ſaltus, paſcua,lacus,flumina,& omnia,quæ in territorio illo ſunt, & in ea ſignificatione uix unquam reperitur pluraliter. Quandoq; ſignificat partē quandam ipſius territorij urbis, quæ priuatim ab aliquo poſſidetur, & eſſe uidetur rus,in quo & domus,& omnia,quæ in agro ſunt,generaliter continentur: id eſt,quæ pro captu ipſius partis eſſe poſſunt. Vnde Ter. in Eun. Ea meo propinquo rure hoc capio commodi. Et ſequitur: Neque agri, neq; urbis odium me unquam percipit. Ea his innuitur ſub agri nomine & domum, & omnia alia,quæ in agro continentur,comprehendi,idemq; eſſe Agrum, Rus,& Poſſeſſionem. Quandoque ſignificat locum in rure,quem colimus, ſiue arando,ſiue conſerendo,& ſingularem, pluralemq; numerū habet. Colu.lib.1. Nam ubi ſedulo colitur ager,compendium affert. Liui.li.4. Peſtilentem annum inopia frugum, neglecto cultu agrorum,ut plerunque fit,excepit. Ager colonus. Cic.de leg.agra. Cognoſceren' qui ager colonus eſſet. Videtur eam agri partem ſignificare,quæ propria ad arandum accommodata eſt.

AGERATON, ἀγήρατον, herba eſt ad duorum palmorum altitudinē excreſcens,ſimilis origano, florem ferens bullis aureis nō abſimilem: ita dicta quòd non facile marceſcat. Vide Pli.li.27.c.4.

AGERONA, deæ cuiuſdam nomen erat apud Romanos,ab agendo dicta,quòd induſtriæ præſidere putabatur. ſicut contra Murcea, ſocordiæ dea credebatur.

AGESILAVS, ἀγησίλαος, Lacedæmonius, Archidami filius, qui poſt mortem Agidis fratris ſui rex conſtitutus, Tiſſaphernem in Aſia, qui principatum tenebat inter Perſas,uicit, & Athenienſes,& Boeotios apud Coronæam urbem Peloponneſi. breui ſtatura corporis & altero pede claudus fuit, ſed rara uirtute præditus. uitam eius uide apud Plutarchum.

AGESINATES, Galliæ populi ſunt, Pictionibus uicini. Pli. li.4.c. 19.

AGESIS, *Horſu, ſa ſo tu mo*, aduerb.excitandi: compoſitum ea particula,ſis,pro ſi uis,quæ uerbis imperatiui modi apud ueteres addebatur. Lucr.li.1. Nunc agesis,quā docui nil poſſe creari De nihilo.

AGGER, ris, *Argine*, χῶμα, per duplex g, maſc. ge. ſignificat proprie lapidum,aut terræ coaceruationem,quæ fit is uallis aggeritur, caſtrorum alterius ue loci muniendi gratia. Quin,& muros,& munimenta aggerem dici uoluit Ser. in illud Virg. 10. Aen. intra portas,atque ipſis prœlia miſcēt Aggeribus murorum. Dicitur etiam Agger media uiæ eminentia,exaggeratis lapidibus ſtrata. Idem: Qualis ſæpe uiæ deprehenſus in aggere ſerpens. Agger item dicebatur, tumulus ex terra aliave materia congeſtus ad oppidi,uel arcis cuiuſpiam oppugnationem. Cic. Att. lib.2. Oppidum cinximus uallo,& foſſa, aggere maximo.

AGGERO, as, pe.c. *Accumulare*, περιστάττω, χόω, σωρεύω, ſignificat accumulo. Vnde Arbores aggerare, uel aggerare circa arbores terrā dicimur,cum poſt hiemem, æſtate iam inſtante, terram circunfodimus,ne calore nimio radices exareſcant. Colu. Omnes arbores fructiferæ circumfoſſæ aggerari debent. Et per metaphoram Aggerare pro augere,& aggrauare ponitur. Virg.11. Aen. Onerat dictis,atque aggerat iras. Hinc Adaggero. Colu.li.5.c.10. terram circa arborem adaggerato. Exaggero uehementer aggero, & per tranſlationem ſignificat amplifico, δεινολογεῖσθαι, δεινοποιεῖν. Cic. de Orat. Si autem iſtam exaggeraſſes.

AGGERO, is, pe.cor. *Porre a canto*, ſi, ſtum, iuxta gero, ἐπιφορέω. Pli. lib.17.c.4. Nec fluminibus aggeſta ſemper laudabilis. Item ad aliquem gerere, προσφέρειν. Plau.in Rud. his aggerenda ēt eſt aqua.

AGGLOMERO, p.c. *Aggiungere*, adiungo, συναγείρω, a Glomero, qđ a Glomer deducitur. Vir.2. Aen. Et lateri agglomerant noſtro.

AGGLVTINO, p.c. *Congiungere*, ad aliquid glutino, copulo, προσκολλάω. Pla. in Aul. Ita mihi ad malū malæ res plane ſe agglutinãt.

AGGRAVO, premo, ἐπιβαρύνω. Liu. Bel. Pun.2.li.8. inopia aggrauari ſocios. Aggraueſco, grauis fio. Ter. in Hec. metuo, ne Philumenæ magis morbus aggraueſcat.

AGGREDIOR, *Aſſalire in buona & in mala parte*, προσέρχομαι, παραγίνομαι, ἐπιχειρέω, ad aliquem gradior. & hoc aliquando in bonā partem,idq; vel cum accuſatiuo ſolum. Cic. pro Cecin. quomodo aggrediatur iudicem,non habet. Virg.4. Aen. Talibus aggreditur Venerē Saturnia dictis. Vel cum accuſatiuo, & præpoſitione Ad. Cic. de Nat. deo. aggrediar ad ea,quæ à te diſputata ſunt. Vel cum infinitiuo. Idem Offic.2. de quibus dicere aggrediar. Aliquando in malam partē pro inuadere,quaſi gradatim & ueluti ex inſidiis adire. Sal. Ea lateribus ceteros aggreditur. Sumitur etiam pro incipere. Cic.1. Offic. Omnibus in rebus, prius quàm aggrediare, adhibenda eſt præparatio diligens. Aliquando pro tentare. Sal. in Iugurtha: naturam loci uincere aggreditur. Hæc autem uerba Aggredior, Adorior, Alloquor,& ſimilia, ad præpoſitione eis adiuncta, cum accuſatiuo ſolo elegantius ponuntur, quàm ſi ſimplicia eorū Accuſatiuo, Ad præpoſita iungantur: ut, Aggredior hominē, non, Gradior ad hominem.

AGGRETVS, pro aggreſſus, dixit Ennius, Aggretus fari Feſtus.

AGGRESSIO uerbale. Cic. in Orat. Cum animos prima aggreſſione occupauerit.

AGGREGO, as, pen.cor. *Congregare*, ἐπισυναθροίζω, congrego, quaſi in unum locum gregem contraho. Cice. in Cati. ſi eodem ceteros naufragos aggregauerit. Tranſlate pro adiungere, apud Cæſa.6. Bel. Gal. qui ſe ad eorum amicitiam aggregauerant.

AGILIS, pen.c. *Deſtro, leggiero*, ἐλαφρὸς, leuis, qui ſe facile agit, hoc eſt, qui expedito eſt corpore. Horatius agili remiſſum opponit.

AGINA, pen.pr. *Doue ſi regge il manico della ſtadera*, eſt in quo inſeritur ſcapus trutinæ, id eſt, in quo trutina agitur, & uertitur, ab agendo dicta. unde

AGILITAS, dexteritas, corporis celeritas, δεξιότης. Colu.li.1.

AGILITER, agilius, agilime, id eſt, cum agilitate. Col.li.2.c.2.

AGITATIO, uerbale: &

AGITATOR, qui eſt equorum, curruum ue rector. Cic. Att.li.13.

AGITATIO, nis. Cic. pro Mur. motus & agitatio fluctuum.

AGITE, Agitedum aduerbia.

AGITO, tas, p.c. *Agitare, far ſpeſſo*, crebro facio, factito, πράττω. Salu. in Iugurtha: uarie per omnem exercitum lætitia, mœror, luctus, atque gaudia agitabantur. Item ſtimulare, ἐλαύνειν. Plau. agitabo quadrupedem calcari. Item obſeruare. Virg.lib.2. Geor. Ipſe dies agitat feſtos. Item perturbare, moleſtare. Cice. de Legibus. Furiæ agitant, inſectanturq; improbos. Item inſectari. Cice. lib.3. Offic. Sunt ne igitur inſidiæ, tendere plagas, etiamſi excitaturus nō ſis, nec agitaturus. Item exercitare. Lact. niſi uirtus agitetur, proficimus parum. Agitare uitam, Idem quod agere, uel ducere. Salu. in procem. Bel. Catil. tum uita hominum agitabatur ſine cupiditate. Item cruciare: ut apud eūdem: Agitabatur magis, magisq; in dies ferox animus inopia rei familiaris, & conſcientia ſcelerum. Item ſæpe adminiſtrare. Idem, in pace uero beneficijs magis, quàm metu imperium agitabant. Item ſæpe conſiderare, cogitare, recogitare. Idem: Sed ea quæ mente agitat omnes iam antea audiſtis. Ter. in Phorm. Id agitans mecum ſedulo, inueni remedium huic rei. Agitare ferociter, eſt ſeſe ferociter gerere. Salu. in Catil. ferocius agitare, quàm ſolebat. Agitare lætitiam, eſt lætitiam præ ſe ferre, & re ipſa gaudium oſtendere. Ibidem: gaudium & lætitiam agitabat. Hinc Exagito.

AGLIDIA, orum, ἀγλίδια, dicuntur ſegmenta illa in capitibus allij, quæ alio nomine Aglithes dicuntur. Ruel. li.1. ca.2.

AGMEN, *Moltitudine, ſquadra, ordinanza*, ſignificat multitudinem. κλῆρος. Virg.7. Aen. Vocat agmina ſæua ſororum. Interdum ordinatā multitudinem ut eſt exercitus incedentis. Idem 8. Aen. It clamor, & agmine facto. Cic.2. Tuſ. Cum æſtu magno agmen ducebat. Interdum impetum, ut apud Virg. Et leni fluit agmine Tibris.

AGMINALIS, is, le, adiect. ταγματικός. Vnde Agminales equi, qui agmen exercitus ſequuntur ad conuehenda impedimenta. Bud.

AGNA, gnæ, menſuræ genus in agrorum dimenſione. Col. li.5. ca.16.

AGNASCOR, ris, ſci, *Naſcere*, ex Ad & Naſcor, προσφύω. Cice.1. de Orat. conſtat agnaſcendo rumpi teſtamentum. Agnaſci præterea, παραφύεσθαι, dicuntur quæ in re aliqua naſcuntur ad eius perfectionem minime neceſſaria, ut ſextus in manu digitus.

AGNATIO, agnatorū cōſanguinitas. Cic.2. de Leg. Ex quo uere uel agnatio nobis cū cæleſtib. uel ſtirps appellari poteſt. Et paulo poſt.

AGNATI, p.p. *Parenti*, ἀγχιστεῖς, οἱ κατ' ἄνδρα συγγενεῖς, dicuntur, qui per uirilis ſexus perſonas cognatione coniuncti ſunt, quaſi à patre congeniti (inquit Caius iurecon.) ueluti frater eodem patre natus, filius fratris, nepos ue ex eo. Inter agnatos & cognatos, συγγενεῖς, hoc intereſt, quod in cognatis continentur agnati, in agnatis non utique cognati: ut puta frater patris, i. patruus, eſt agnatus, & cognatus: matris uero frater, i. auunculus, cognatus eſt, ſed nō agnatus. Gentilitas uero & agnationem, & cognationem complectitur. Agnatum etiam dicimus quicquid ultra debitum natū eſt, hoc eſt, quicquid inutiliter in re aliqua gignitur, ad eius perfectionem minime requiſitum. Vnde agnaſcentia & agnata membra appellantur, παραφύσεις, ἢ παραφυάδες. Plin. Membra animalibus agnata inutilia ſunt, ſicut ſextus hominis ſemper digitus.

AGNICIS, fluuius in Tigrim influens. Pli. li.6. cap.27.

AGNINVS, quod ex agno eſt, aut ad agnum pertinet. Plin. li.29.c.4.

AGNITIO, uerbale. Cicero de nat. Quæſtio ad agnitionem animi pulcherrima.

AGNO, ἁγνώ, fons Arcadiæ eſſe traditur, cuius aqua cæremonijs quibuſdam commota, nebulæ in morem in aerem aſcendens, largiſſimos demittit imbres: ita dictus ab Agno, una ex Iouis nutricibus. Cœl. Rho. lect. antiq. lib.13. ca.17.

AGNOMEN, ἐπωνυμία, extrinſecus aliqua ratione, uel caſu quæſitū, ut, Africanus, Aſiaticus, Achaicus. Cice. de Inuen.1. Nomen cum dicimus, cognomen quoque & agnomen intelligatur oportet.

AGNOSCO, *Conoſcere*, ἐπιγινώσκω, ex Ad, & Noſco, euphoniæ cauſſa d, mutata in g, proprie eſt noſcere id, quod nobis olim, aut uiſum fuit, aut alia quauis ratione cognitum. Virg.3. Aen. Agnoſcitq; ſuos, lætusq; ad mœnia ducit. Atque hac potiſſimum ratione differt a uerbo cognoſco, quòd proprie dicitur de rebus antea nunquam cognitis. Idem 4. eclo. Incipe parue puer riſu cognoſcere matrem.

re matrem. Interdum idem eſt quod approbare. ἀποδέχεσθαι. Cic. ꝓ Mil. cũ tota Italia facti illius gloriã libenter agnoſceret.

Agnvs, *Agno, agnello*, ἀμνός, fœtus eſt ouis, qui annum nõdum egreſſus ſit. Cic. de Sen. Villa abundet porco, hœdo, agno. Nomen habere putatur ἀπὸ τῆς ἁγνείας, hoc eſt, a purificare, ſiue caſtificare: unde & non nullis Hagnus, per aſpirationem ſcribendum uidetur. Eſt etiam Agnus, ἄγνος Dioſc. frutex arboreſcens, quem Latini ſa uinciendi uſu uiticem appellant. Dictus agnus, quaſi ἁγνός, id eſt caſtus, quòd mulieres in Teſmophorijs, hoc eſt, Cereris ſacris pudicitiæ conſeruandæ cauſſa hunc ſibi fruticem ſubſternerent. Alij agnum per ſyncopen dictum putant, quaſi ἄγονον, quòd calore, & ſiccitate ſua genituram diſſipare putetur. Vide de hoc non nulla in dictione Vitex.

Agnellvs, diminutiuum. Plaut. in Aſin.

Ago, gis, gi, actum, *Fare, trattare, operare*, ἄγω, multa ſignificat. nam agere eſt operari, πράττειν. Cic. li. 1. epiſt. Hic quæ agantur, ea te litteris multorũ cognoſcere arbitror. Quandoq; impellere. Lact. lib. 6. Tres affectus homines in omnia facinora præcipites agũt, ira, cupiditas, libido. Quandoq; audire. Teren. in Andr. Hoccine agis, an non? Plau. Vos agite ſpectatores. Quandoq; dicere. Idem in Ad. eſt ne hic ipſus, de quo agebam? quandoq; pronunciare, ἀποκρίνεσθαι. Cic. de Optimo genere dicendi: Diſerti, deformitate agendi, multi infantes putati ſunt. Quandoq; cogitare, Virgil. ecl. 9. Id quidem ago, & tacitus Lycida mecum ipſe voluto. Quandoq; effingere: ut Ago ſtultum: id eſt fingo, me ſtultum. unde actores comœdiarum dicuntur, qui diuerſorum hominum geſtus agunt in ſcena. Cic. pro Q. Roſcio: Roſcius lenonem Ballionem agit. Quandoq; ire, uiuere, διάγειν, ut, Nudus ago. Pomp. Mela. nudi agunt, ante quàm puberes ſint. Agere bonum ciuem, eſt fungi boni ciuis officio. Cic. 4. lib. epiſt. mirificum agis ciuem. Sic agere conſulem, uel ſenatorem, eſt facere ea, quæ propria ſunt conſulis, uel ſenatoris. Quandoq; agere ſignificat extendere, porrigere: ut, Vera gloria radices agit. Agere teſtudinem, eſt admouere, teſte Seruio in illud Vir. 2. Aen. Obſeſſumq; acta teſtudine limen. Sic Agere uineas, & turres. Cæſ. Bel. Gal. 3. Quibus fortiter reſiſtentibus, uineas turreſq; egit. Item agitare. Vir. 6. Aen. Prodigijsq; acti cœleſtibus oſſa piabunt. Agere cum aliquo dicimur, cũ quippiam ab eo impetrare, uel aliquid ei perſuadere conamur. Cic. Attic. li. 5. Is egit mecum accurate, ut tibi reſponderẽ. Bene, uel præclare agi nobiſcum, dicimus, cum res nobis feliciter ſuccedunt. Cic. de amicitia: cum illo quidem actum optime eſt, mecum autem incommodius. Agitur res noſtra, uel de re noſtra agitur, hoc eſt, ad nos pertinet, uel res noſtra in diſcrimẽ adducitur. Cic. pro Sext. Roſc. tua res permagna agitur. Idem de Amic. in quibus eorum de capite agatur, aut fama. Agere cum aliquo tabellis obſignatis, eſt eum cõuincere teſtimonio literarum ſuarum. teſtimonium eſt apud Cic. 5. Tuſ. Agere, & ferre, eſt diripere, & populari: locutio a Græcis tracta, qui in eadem ſignificatione dicunt, ἄγειν καὶ φέρειν τὴν χώραν. Actum eſt, uel Res acta eſt, hoc eſt, perijt, uel deplorata eſt, οἴχεται. Ter. in Heaut. ſi iterum mihi ſit cena danda, actum ſiet. Actum agere, τὸ πραχθὲν πράττειν, id eſt nihil agere. Idem in Phor. Actum, aiunt, ne agas. Forma loquẽdi eſt a more iudiciorum tracta. Quod enim iure ſemel iudicatum fuerit, reſcindi, & iterum agi non poteſt. Aliud agere, uel, Alias res agere, eſt non eſſe intentũ ijs quæ agũtur. Cic. pro Sext. Roſc. animaduerti eum iocari, atq; alias res agere. Interdum pro uertere. Vir. Ipſe ter adducta circum caput egit habena. Pro urgere, perſequi. Idem, Paſtor agens telis. Pro regere. Vir. 1. Aen. Tros, Tyriuſve mihi nullo diſcrimine agetur. Pro ante nos pellere. Idem 1. ecl. En ipſe capellas Protinus æger ago. Pro uehere, ducere. Varro: Pactolus aureas undas agens. Pro foras pellere, fugare: ut, Mẽbris agit atra uenena. Agere etiã ad lites pertinet: unde emerſerunt innumeræ pene loquendi formulæ: ut, Furti agere, hoc eſt, actionem furti intendere, Agere cauſſas, Agere ex ſyngrapha, Lege Agere, Agere ex ſponſo, de quo infra in dictione Sponſio. Agere reum, αἰτίαν ἐπιφέρειν, hoc eſt accuſare. Peragere reũ, αἱρεῖν τὴν δίκην, eſt agendo perficere, ut reus condemnetur. Agere gratias, uerbis oſtendere, nobis aliquid fuiſſe gratum. nam Gratias habere, χάριν εἰδέναι, pertinet ad animum, cum memorem accepti beneficij animum habeo. Referre uero gratiam, ἀποδοῦναι χάριν, eſt facto acceptum beneficium remetiri. Referre autem gratiam, tam in malum, quam in bonum dicitur, cum ſit, facto beneficium, aut iniuriam acceptam compenſare. Rectiuſq; huic uerbo ſingularẽ accuſatiuũ Gratiã, iungimus, ꝙ pluralẽ Gratias. Et cõtra melius dicimus, teſte Valla, Habere gratias, ꝙ gratiã. nunquã aũt, uel rariſſime, Agere gratiam, ſed fere ſemper, Agere gratias. Liuius: Renunciate, inquit, gratias regi me agere, referre gratiã nũc nõ poſſe. Cic. Cui pro me ſenatus gratias agendas putauit, ego a me gratiã referendã nõ putẽ? Pro eodẽ ẽt dicimus, Reſpõdere officijs. Placuit Ciceroni: Immortales tibi ago gratias, agãq; dũ uiuã. nã relaturũ me affirmare nõ poſſum. tãtis n. tuis. officijs nõ uideor mihi reſpõdere poſſe. Agere cũ populo, ἐν τῷ δήμῳ χρηματίσαι, eſt populũ rogare, ut ſuis ſuffragijs quid iubeat, aut uetet. Cuniculos agere, eſt ſpecus ſubterraneos effodere, per quos occultus in locũ aliquẽ fiat aditus. Cic. 3. Offic. Agere uiam, eſt uiam ſibi aperire per loca inuia. Vir. 3. Aen. Alpheum fama eſt huc Elidis amnem Occultas egiſſe uias ſubter mare. Deniq; Agere, ἐνεργεῖν, ꝑtinet ad omnes actus humanos. nã qui ſedet, qui ſtat, qui cogitat, qui iacet, qui moritur, aliquid agere dicit̃, ita ut nullus, qui mõ uiuat, eſſe unquã poſſit ſine actione. Hinc ſit, ut & Agere dicimus pro uiuere: pro quo ẽt dicimus, uitã agere. Ter. in And. pudice uitã parce ac duriter agebat. Itẽ annũ uigeſimũ, uel trigeſimũ agere, Aeuũ agere, Senectutẽ agere, & ſimilia. Annus, uel mẽſis uigeſimus agit, hoc eſt, currit, uel in curſu eſt. Ter. in Hec. Tum poſtquã ad te uenit, mẽſis iã hic agitur ſeptimus. Agere animã, eſt mori. Cœlius epi. li. 8. Hortẽſius animam agebat. Cõponitur Ago cum Ad, ut Adigo: cum Ab, ut Abigo: cum Am, ut Ambigo: Con, ut Cogo: Circum, ut Circumago, quod eſt circunduco: De, ut Dego: Ex, ut Exigo: Per, ut Perago: Pro, ut Prodigo: Re, ut Redigo: Sub, ut Subigo, a quo ſit Proſubigo: Trãs, ut Tranſigo. Sunt ẽt qui putent Caſtigo, Inſtigo, Mitigo, Læuigo, Litigo, & Nego compoſita eſſe uerbi Ago: ut ſit Caſtigo, caſte Ago: Mitigo, mite ago: Læuigo, læuẽ ago, id eſt, planũ. Fuſtigo, fuſte ago: Litigo, lite ago. Sed cũ ſint primæ cõiugationis, habeãtq; quædã i, productã, non uidentur, ab ago cõpoſita. Ab Ago ſunt actor, ποιητής: Actio πρᾶξις: Actus, acta, actum, πεπραγμένος, & Actus, actus, πρᾶξις.

Agogae, ἀγωγαὶ, ἢ ἀγωγοὶ, foſſæ in metallis aurarijs, ꝑ quas aqua aurũ trahens ducitur, ulice frutice, qui illis inſterni ſolet, aurum retinente. Pli. li. 33. cap. 4. Hermolaus Inlices uocari tradit.

Agon, *Agone*, ἀγών, Græcis idẽ eſt, quod certamen. Accipitur & ꝓ loco ipſius certaminis Vnde locus Romæ iuxta Tiberim, qui Circus Flaminius dicitur, etiam Agon appellatur, quòd in eo curule certamẽ ſolebat exhiberi. Eſt & Agõ uictimarij uerbum pro Agone. Ouid. li. 1. Faſt. Qui calido ſtrictos tincturus ſanguine cultros, Semper agat ne rogat, nec niſi iuſſus, agit.

Agonalia, iũ, uel iorũ, ἀγώνια, feſta erãt apud Romanos, quotannis celebrari ſolita in honorem Iani (ut eſt apud Oui. 1. Faſt.) aut certe in honorẽ Agonij dei, ut Feſtus tradit, qui reb. agẽdis præeſſe putabat̃. Hoc die rex ſacrorũ arietẽ immolabat, ut tradit Var. li. 1. de lin. Lat. Nominis rõnes multæ afferunt. Nã Var. loco iã citato, ex ritu ſacrorũ ductũ exiſtimat, in quib. miniſter ſtrictũ ad arietẽ iugulãdũ tenẽs, cultrũ, idẽtidẽ rogare ſolet, Agon'. quã opinionẽ Oui. quoq; attigit his uerſib. Nominis eſſe põt ſuccinctus cauſſa miniſter, Hoſtia cœlitib. quo feriente cadit. Qui calido ſtrictos tincturus ſanguine cultros, Sẽper agat ne rogat, nec, niſi iuſſus, agit. Feſtus, ut diximus, ad Agonium, rerũ agendarũ deum, dictionis huius etymon refert. alij ad Agonẽ mõtẽ, in quo die illo ſacra fieri ſolebant, qui poſtea Quirinalis dictus eſt, ex quo in eo conſederunt Sabini, in urbis portionem recepti. Alij a certamine curuli dictũ putãt, ꝙ hiſce ferijs antiquitus ſolet celebrari. nã Græci certamina, & ludos, ἀγῶνας appellant. in quam opinionẽ Oui. quoq; deſcendit, cum ſic ſcribit: Fas ẽt fieri ſolitis ætate priorum Nomina de ludis græca tuliſſe diẽ: Et prius antiquus dicebat Agonia ſermo: Veraq; iudicio eſt ultima cauſſa meo.

Agonia, ἀγώνια, feriæ erant Romæ menſe Ian. celebrari ſolitę, poſtea Agonalia appellata Ouid. 1. Faſt. & prius Antiquus dicebat Agonia ſermo. Vide paulo ante in dictione Agonalia. Agonias quoque antiqui hoſtias appellabant, teſte Feſto, nomine ab agendo deducto.

Agonotheta, pe. co. ἀγωνοθέτης, ab ἀγὼν & τίθημι, munerarius, quaſi agonis præfectus, qui pręmiũ certantibus in quolibet ludorum genere proponit: qualis Achilles apud Homerum in funere Patrocli, & Aeneas apud Vir. 5. Aen. Spartianus in Adriano: Pro agonotheta reſedit.

Agoranomvs, pen. cor. ἀγορανόμος, eiuſdem ſignificationis eſt, cuius & Aedilis. Dictus a foro rerum uenalium, cui regulam præſcribit Plaut. in Capt. hunc fecerunt ſibi agoranomum Aetoli.

Agrae, arum, ἄγραι, oppidum eſt mediterraneum Arcadiæ, apud Pli. lib. 4. c. 6. Item Atticæ regiuncula, Dianæ ἀγροτέρας templo inſignis. Vide Cœl. Rhod. lib. 20. c. 7.

Agraei, ἀγραῖοι Steph. populi ſunt Arabiæ in ſinu Læanitico, quorum oppidum eſt Agra, ἄγρα, Læanitarum regia: cuius meminit & Pli. lib. 6. cap. 28.

Agragas, qui & Acragas, ἀκράγας, Siciliæ mons eſt, & in eo oppidum eiuſdem nominis, quod hodie Agrigentum uocant. Virg. 3. Ae. Arduus inde Agragas oſtentat maxima longe Mœnia. Agragantinus, idem quod Agrigentinus. Lucre. li. 1. Quorum Agragantinus cum primis Empedocles eſt. Vide Acragas.

Agrarivs, a, um, *Coſa apertinente à campo*, ἀγροικός, quod ad agros pertinet; ut lex Agraria, νόμος κληρουχικός, γῆς ἀναδασμός, quæ ferebatur de agris populo diuidendis. Liu. lib. 2. tum primum lex agraria promulgata eſt. Agrarius, rij, ſubſtantiuum, legis agrariæ ſuffragator, aut qui agros publice diuiſos poſſidet. Cicero. 7. Philip. Num rurſus improbos decurabit? num ſolicitabit rurſus agrarios?

Agreste, *Villeſco*, *ἄγριον*, dicitur, quod ad agros pertinet, quodque in agris, non in hortis naſcitur. Vir. Cererem pubes agreſtis adoret. Item Agreſtis dicitur, qui ſilueſtrem uitam agit, & feram: quẽ & Græci *ἄγριον*, dicunt. Agreſtis ſubſtantiuum pro homine ruſtico. Virg. 9. Aen. Lydorumq; manum, collectos armat agreſtes. Cic. contra Rul. Ligures montani, duri, & agreſtes.

Agricola, p.c. *Lauoratore della terra*, *γεωργὸς*, ex ager & colo: cultor agri. Virg. 2. Georg. O fortunatos nimium, bona ſi ſua norint, Agricolas. Cic. 1. Tuſc. Arbores ſeret diligens agricola. Eſt autẽ nomen generale: nam agricolarum alij aratores, alij uinitores, nõ nulli arboratores, multi etiam paſtores, quales erant fere apud antiquiſſimos. Nec ſolum ruſtici, & agreſtes dicuntur Agricolæ, ſed multi etiam oppidani: quod genus uitæ olim in maximo pretio fuit, atq; honore, præſertim apud Romanos. Cato. de re ruſt. c. 1. Bonus agricola, bonusq; colonus. ita laudabãt antiqui uirũ bonũ.

Agrigentum, *ἀκράγας*, urbs Siciliæ, quæ & Acragas, ſiue Agragas dicitur, ex qua Empedocles philoſophus, & Phalaris Tirannorum ſæuiſſimus originem duxerũt. Vnde Agrigentinus, a, um, *ἀκραγαντῖνος*, poſſeſſiuum p. pr. ut Tirannus Agrigentinus: & ſal Agrigentinus, qui in igne fluit & in aqua uel liquore alio crepitat, quaſi torreatur.

Agricolatio, onis, agricultura. Col. lib. 1. c. 9.

Agricultor, idem quod Agricola. Liu. 6. Bel. Pu.

Agricultura, æ, *γεωργία*, cultus agrorum. Ci. 1. Off. Nihil agricultura melius, nihil uberius, nihil homine libero dignius.

Agripetae, p.c. qui petunt ex agrorum diuiſione portionẽ, quæ uiritum dabatur Ci. ad Att. agripetas eiectos a Buthrotijs.

Agrippas, *Quelli che naſcono con li piedi inanzi*, quaſi Aegrippæ, ab ægro partu (ut docet Gel.) dicuntur quorum in naſcendo non caput, ſed pedes primi exeũt, qui partus difficillimus, & ægerrimus habetur: ab ægritudine & pedibus appellati. Conhxos autẽ pueros eſſe in utero, Varro ſcribit, capite infimo nixos ſurſum pedibus elatis, non ut hominis natura eſt, ſed ut arboris. nam pedes cruraq; arboris appellant ramos: caput ſtirpem, atque radicem. Quando inquit contra naturam forte cõuerſi in pedes, brachijsq; plerunq; diductis retineri ſolent, ægrius tunc mulieres enituntur. Fuerunt autem multi ſic appellati, quorum unus fuit Menenius Romanus, cognomento Lanatus, q de Sabinis triũphauit, & populum qui a patribus ſeceſſerat, in gratiam reuocauit, narrato apologo de membris aduerſus uentrem conſpirantibus. Hic tam pauper deceſſit, ut collatis in ſingula capita ſextantibus publico ſumptu elatus ſit. Alter Siluius Agrippa 12. Latinorum rex, cuius meminimus paulo ante. Item M. Agrippa, Auguſti gener, naualis uictoria contra Sex. Pompeium inſignis. de quo Vir. li. 8. Parte alia uentis, & dijs Agrippa ſecundis. Item Herodes Agrippa, ſecundus Galileorum tetrarcha Herodis primi Iudæorum regis, qui Chriſtum illuſum remiſit ad Pilatum. Fuit præterea alius hoc nomine, Ariſtobuli filius, quem a Tiberio in uincula coniectum, Caligula ſoluit, regemq; Iudæorum conſtituit. Vide Ioſephum, & ea, quæ infra annotauimus in dictione Herodes.

Agrippina, pen. pro. *ἀγριππῖνα*, M. Agrippæ filia, & neptis Auguſti, & uxor Germanici, quem etiam in Syriam comitata eſt, ubi cum ille uiſto a Cn. Piſone ueneno interijſſet, cineres eius in Italiam reportauit, & Iuliæ familiæ monumento intulit: Piſonemq; iudicio perſecuta ad ſpontaneam necem adegit. poſtremo apud Tiberium Cæſarem nullo ſuo merito in inuidiam adducta, inedia ſibi mortem conſciuit. Iulia Agrippina Germanici, & ſuperioris Agrippinæ filia fuit, quæ primum Cn. Domitio Ahenobarbo nupſit, cui Neronem peperit: mortuoq; Domitio, nouo quodam exẽplo cum Claudio Cæſare patruo ſuo ſecundas nuptias contraxit: quem, ut Neroni filio ſuo expeditam ad imperium uiam ſterneret, uenenato boleto ſuſtulit. Tandem infinitis nobiliſſimorũ uirorum cædibus graſſata, immiſſis Neronis iuſſu percuſſoribus multis uulneribus confoſſa eſt, illud identidem clamitans, Feri uentrem, qui monſtrum tam ferum tulit. Vtriuſq; uitam uide latius apud Tacitum.

Agrippina, ſiue Agrippinenſis colonia, urbs eſt celeberrima ad Rhenum fluuium, Vbiorum metropolis, nomen habẽs ab Agrippina Neronis matre, quæ ut patriam (ibi. n. nata erat) ſplendidiorem redderet, ſocijsq; etiam nationibus potentiam ſuam oſtentaret, ueteranorum coloniam eò deduci imperauit. Vide Tacitum annal. lib. 12.

Agvntvm, *ἄγουντον* Ptolemæo, oppidum eſt Norici, quod & a Pli. recenſetur lib. 3. cap. 24.

Agylla, *ἄγυλλα*, urbs Tuſciæ, alias Cere uocata, & Agyllina, a nomine conditoris, quem Virg. li. 8. ex Lydia ueniſſe oſtendit, cũ ait: Haud procul hinc ſaxo colitur fundata uetuſto Vrbis Agyllinæ ſedes, ubi Lydia quondam Gens bello præclara iugis inſedit Hetruſcis. Vide Stephanum.

A ANTE H ET I

Ah ſiue alia aha, *Ah*, *αἶ*, *αἶ*, interiectio eſt multorũ affectuũ ſignificatiua. nam modo dolentis eſt, ſiue commiſerantis. Vir. 1. eclog. Spem gregis, ah, ſilice in nuda connixa reliquit. Modo admirantis: ut apud Plautum, Ah, quid ais? Aliquando dehortantis, in qua ſignificatione crebro occurrit apud Hieremiam, & Ezechielem profetas. Ah, indignantis, ſiue increpantis ſeipſum. Ter. And. Ah, uix tandẽ ſenſi ſtolidus. Virg. eclo. Ah, Coridon Coridon, quæ te dementia cepit. Ah, deſiderantis. Plaut. in Aſinar. Ah, quanto amplius ualerem, ſi hic maneres? Ah, factum alterius reprehendentis. Ter. And. nam quid ego dicam de patre? Ah, tantam ne rem tam negligenter agere? Ah, obiurgantis. Ibidem: Ah, quanto ſatius eſt, te id operam dare, qui iſtum amorem ex animo amoueas tuo? Ah, abnegantis. Ibidem: Ah, ne me obſecra. Ah, reclamantis aut contradicentis. Ter. in Hecyra: Meum receptas filium ad te Pamphilum. BACCHIS. AH. LACH. Sine dicam. Vbi Donat. Ah, quod falſum eſt reclamauit meretrix ſtatim, & uoluit contra dicere, ſi permiſiſſet ſenex. Ah, ah, ſuſpirantis. Plaut. in Milite: Habe bonum animum. PA. Ah, ah, Cum uenit in mentem, mores mihi mutandi ut ſient. In notis antiquis. AH. Alius homo.

Ahala cognomẽ eius Seruilij qui Sp. Mælium nouis reb. ſtudentem, nunc equitum ſacra manu accidit.

Ahenum, *Caldaro*, *χαλκεῖον*, uas in quo aqua ad lauandum calefit. Virg. 1. Geor. Et folijs undam tepidi deſpumat aheni.

Ahenus, na, num, *Coſa fatta di bronzo*, *χάλκεος*, idem quod æreus. Virg. Et luce coruſcus ahena. Aheneus, a, um, idem. Hor. 1. epiſt. Hic murus aheneus eſto.

Ahu, *ἰού*, interiectio, index animi perturbati. Ter. Ahu, tace obſecro.

Aiax, *αἴας*, duorum fortiſſimorũ Græcorũ nomen fuit: quorũ alter a patre Telamone Telamonius cognominatus, proximam ab Achille fortitudinis laudẽ obtinuit in Græcorũ exercitu. Hic cũ Hectore ſingulari certamine congreſſus, gladio ab Hectore donatus, quem ipſe uiciſſim baltheo donauit, quæ dona (ut exitus declarauit) utriq; fuerũt exitialia. nã Hectoris corpus hoc ipſo baltheo circa Patrocli tumulum tractum eſt ab Achille: Aiax uero, Achille interempto, cum de armis illius cum Vlyſſe iudicium inſtituiſſet, aduerſarijq; eloquentia ſuperatus, inferior diſceſſiſſet, rei indignitate in furorem uerſus, in muta pecora ſæuijt, Atridas ſeſe & Vlyſſem credens interimere: uerũ ubi ad mentis ſanitatẽ redijt, ſeq; deluſum cognouit, acri dolore cõpulſus, gladio, quẽ ab Hectore dono acceperat, in loco deſerto ſe confodit: cruorq; eius in Hyacinthum florẽ eſt permutatus. Aiax item alter fuit, qui ab Oilei patris ſui nomine Oileus dictus eſt. Hic Locrenſiũ rex fuit, uelox pedibus, & peritus haſtæ uibrandæ, multaq; fortitudinis exẽpla in obſidione Troiana edidit. Capto autem Ilio, Caſſandrã uirginẽ in Mineruæ tẽplo (cuius illa ſacerdos erat) uiolauit. Quã ob cauſſam indignata Minerua tempeſtatẽ Græcis redeuntibus circa Caphareum promontorium immiſit, in qua cum alij plerique tum ipſe etiam Aiax perijt. Vir. 1. Aen. Vnius ob noxam & furias Aiacis Oilei.

Aidonaeus, *ἀϊδωνεύς*, rex inferorum, quem nos Ditem, & Plutonẽ appellamus. Fuit præterea eodem nomine rex Moloſſorum, cuius filiam nomine Perſephonem Theſeus conatus fuit rapere nõ procul ab Acheronte fluuio. Vnde factus eſt locus fabulæ Theſeũ ad inferos deſcendiſſe, & Perſephonem Ditis uxorem rapere uoluiſſe. Vide Plutarchum in uita Theſei.

Aio, is, ait, aiunt, præteritum imperfectum habet integrum, perfecti ſolum ſecundas perſonas. In imperatiuo Ai. In futuro optatiuo Aias, aiat, aiamus, aiant. Participium habet unum Aiens. reliqua omnia tempora deſiderantur, & ſignificat idem quod dico, *φημί*. Pla. in Aſi. Me unice unum ex omnibus amare aiebat. Aliquando accipitur pro affirmo: & habet antitheton Nego. Cic. de finibus bonorum: Quaſi ego id curem, quid ille aiat, aut neget. Priſcianus, Aiatum, dixit lib. 1. de conſtructione.

Aius deus a Romanis dictus eſt ab eo ꝙ aiebat. nã olim Romæ audita uox ẽ ſilẽtio noctis, clarior humana uoce q iuberet magiſtratib. nũciari, Gallos aduẽtare, & ut ꝓuiderẽt ne Roma ab ijs caperet. Ex eo dictus ẽ deus Aius. i. loquẽs. Cic. li. 2. de Diui. Quid ergo? Aius iſte loquẽs, qñ eũ nemo norat, agebat, & loquebat: unde & nomẽ adinuenit. Liuius hunc eadem ratione uocat Allocutum.

Aizoon, *ἀείζωον*, herba eſt, folio carnoſo, læui, oblõgo, & ſemper uirenti: unde & *ἀείζωον* a Græcis, & a Latinis quibuſdam ſempermiuum appellatur. Vide Pli. li. 25. ca. 13. duo eius conſtituit genera. maius in fictilibus uaſculis ſeritur, quod aliqui Buphthalmon, id eſt bouis oculum a ſimilitudine uocant: alij Zoophthalmon, id eſt, animalis oculum: ambitu enim effigiem oculi imitatur. Alij quòd amatorijs conueniat, Erogenneton, *γεννάω* enim gigno, *ἔρως* amor. Alij hypogeſon, quoniam fere in ſubgrundijs naſcitur. Græci enim partes tecti prominentes, *γεῖσα* uocant. A Latinis etiam Sedum maius, aut Digitellus appellatur. Aizoon minus, quod & Sedum minus, a Latinis, a Græcis etiã *τριθαλές*, appellatur, quòd ter quotannis floreat. Vulgo Vermicularis, a ſimilitudine foliorũ, quæ figura oblonga, & propemodum ouali, uermiculorũ ſpeciẽ referunt. Naſcitur in petris, & parietibus uetuſtis. Hiſce a Dioſcoride tertium additur Aizoi genus, foliola habens, pinguiora, ad portulacæ figuram nonnihil accedentia, ſed hirſuta, brevioraq; herbarij. Vermicularem minorem uocant.

A AN-

Ala, *Ala*, πτερὸν, qua aues uolant. A cuius ſimilitudine Ala etiam dicitur locus ille concauus ſubter brachium in homine, quia in eo pili quaſi pennæ naſcuntur. Pli. lib. 11. ca. 40. Elephas tantum ſub armis, duas (ſcilicet mammas) nec in pectore, ſed citra in alis occultas. Hinc hircinus ille odor concipitur. Horat. Epod. 12. Grauis hirſutis cubat hircus in alis. Pro eodem etiam Axillam dicimus: eoq; uocabulo antiqui ſolum utebantur. nam Alæ appellatio recentior eſt, fuga uaſtioris literæ ex Axilla effícta. Male itaque credidit Priſcianus Axillam ab ala factam eſſe per diminutionem: ut ſatis docet Cic. in Ora. his uerbis. Quin etiam uerba ſæpe contrahuntur, non uſus cauſſa, ſed aurium. Quomodo auté uester Axilla Ala factus eſt, niſi fuga literæ uaſtioris? Præterea Ala dicta eſt equitũ turma, q́ pedites tegant, alarum uice. nam in equitum ordinibus circum legiones dextra, ſiniſtraq;, tanquam alæ in auium corporibus, locantur. Cic. 1. Offi. Quo in bello te Pópeius alę alteri prȩfecit. Inde dicti equites Alares, uel Alarij. Alę etiam nauium dicuntur: ut, Velorum pandimus alas.

Alabanda, ἀλάβανδα Stephano, Cariæ ciuitas eſt non procul a Mæandro fluuio, ſcorpionum copia affluens. Ex hac originé traxerunt tres clariſſimi oratores, Menecles, & Hierocles fratres, & Apollonius Molo. nomen accepit ab Alabando Euippi filio, ut Stephano placet. Apud Latinos frequentius legimus Alabandæ, arum. Iuuen. Sat. 3. Hic Andro, ille Samo, hic Trallibus, aut Alabandis. Plin. lib. 37. c. 7. in Orthoſia cauté naſcentes, ſed qui perſi ciantur Alabandis.

Alabastrites, ἀλαβαστρίτης, lapis humani unguis candorem referens: unde & onyx appellatur: dictus Alabaſtrites quòd alabaſtra ex eo fieri ſoleant. Vide Alabaſtrum. Eſt etiam Alabaſtrites gemma quædam, candorem habens uarijs coloribus interinctum, quæ cremata cum foſſili ſale ac trita, grauitatem oris, & dentium extenuat. Plin. lib. vit. cap. 10.

Allabastrus, ἀλάβαστρος, fluuius in Aeolide. Pli. lib. 5. c. 30.

Allabastrum, *Alabaſtro*, ἀλάβαστρος, καὶ ἀλάβαστρον, uaſis genus erat ex Alabaſtrite lapide torno excauatum, ad conſeruanda unguéta maxime idoneum. Mart. Quod Coſmi redolent alabaſtra, ſociq; deorum. Dicitur etiam in maſc. ge. Alabaſter, & ab Ariſtophane, ἀλάβαστρος. Cic. li. 2. Acad. Alabaſter plenus unguenti. Alabaſtrites autem ex quo uaſcula huiuſmodi fieri conſueuerit, auctore Pli. li. 36. c. 8. lapidis genus eſt colore candido, qué Onychem a colore humani unguis nominabant. Alabaſtritæ autem nomen ab alabaſtris deductum eſt, quæ ex eo fieri ſolebant. Alabaſtrum uero dictum uidetur ab α priuatiua particula, & λαμβάνω. Erant enim uaſcula ſine anſis, quæ propter ſummam læuitaté nõ comprehendi, tenerive poſſent. Eſt etiam alabaſtrum Aegypti oppidum. Pli. li. 5. cap. 9.

Allaburion, ἀλλαβύριον, Syriæ oppidum Stephano.

Alabus, ἄλαβος, fluuius in Orientali parte Siciliæ. Ptol.

Alacer, alacris, & hoc alacre: uel hic & hæc alacris, & hoc alacre, p. c. *Vigoroſo de ſenſi, allegro*, ἀκμαστικὸς, εὔθυμος, qui uiget ſenſibus uniuerſis (ut inquit Aſconius) quod eſt indicium erecti animi, atq; ſublimis. nam econtrario Lacer dicitur, amputatis in corpore mébris, hoc eſt, auribus oculisve. quæ ad animum ſæpe transferũtur, quod plerunque, afflicto animo, ſenſibus non utamur erectis. Sic alacer dicitur is, cui omnis ſenſus in loco ſuo quiſq; degit: Lacer uero qui ſic affectus eſt, ut uultu indicet adeſſe animum non ſincerum ſenſibus ſuis, qua re cognita illud quoq; intelligitur, aliud eſſe alacrem, aliud lætum. Sunt qui Alacrem feſtinantem, & properum dici putant, quaſi alis acrem. Hæc Aſcon. Ped. Donatus in illud Terentij, Quid tu es alacris? ſcribit alacrem pro ἀδάκρυον, id eſt, non triſtem, litera l, pro d, poſita dici.

Alacre, pro alacriter. Pla. in Amph. è loco compellemus alacre.

Alacritas, φαιδρότης, uigor, & animi erectio, necnon lætitia geſtiens: quæ ſecundum Donatum, proprie eſt mutatio quædá uultus geſtientis in ſpem aliquam. & media eſt inter lætitiam, atque triſtitiam. Interdum dicitur uoluntaria celeritas, ſeu promptitudo, ardorve, προθυμία, Liui. li. 3. ingenti alacritate clamor ſublatus. Cic. li. 1. Tuſc. quæſt. pro lætitia geſtiente, quæ in malis habéda ſit, accepit. Vir, inquit, temperatus, ſine ægritudine, ſine alacritate, nulla libidine uexatus.

Alacriter. Pli. li. 20. c. 12. Secuta ætas alacriter defendit.

Alachroae, populi Africæ iuxta Aras Philænorum, qui etiam Lotophagi appellantur. Pli. li. 5. cap. 4.

Alalcomenae, ſiue Alalcomeniũ, ἀλαλκομεναὶ Straboni, ἀλαλκομένιον Stephano, oppidum Bœotiæ, ab Alalcomeneo conditore appellatum, qui & Mineruæ ſimulacrum ibidem conſecrauit, quam a ſuo nomine & ἀλαλκομενηΐδα appellauit: cuius meminit & Home. 4. Iliad.

Alalia, ἀλαλία, urbs inſulæ Cyrni, Phocenſium colonia Her. li. 1.

Alana, urbs Aethiopiæ. Plin. li. 6. cap. 29.

Alania, regio eſt Scythiæ Europææ, quæ Mæotidas paludes pertingit, incolæ Alani: de quibus Plin. lib. 9. cap. 12.

Alanus, pen. prod. Scythiæ fluuius, a quo Alani populi dicti ſunt iuxta Roxalanos: de quibus Pl. li. 4. ca. 12. Ammianus ſcribit Alanos dici, quos priſci Maſſagetas dixerunt. Hi carnibus ueſcuntur, & panem non manducant. Martia. lib. 7. Nec te Sarmatico tranſit Alanus equo. Iul. Capitol. Alanos in parte Daciæ collocat. Ptol. uero in ea Scythiæ parte, quæ eſt intra Imaum.

Alanorsi, populi Scythici ad Septentrionem. Ptol.

Alares, alare, ab Ala: & Alarius adiectiuum, pro eodem: ut equites alarij, & cohortes alariæ. Liu. lib. 10. Cum cohortibus alaribus. Idem: Præterea alarijs equitibus. Cæſ. 2. Bel. Ciui. Cohortes triginta alariorum.

Alaternus, ni, arbor, ſine fronde, nullum ſemen, aut fructum ferens, cui folia ſunt media quadam ſimilitudine inter ilicem & oliuam. Pli. lib. 16. cap. 26. & Col. lib. 7. cap. 6.

Alatrinates, Hernicorum populi, Liu. lib. 9.

Alatus, a, um, *Alato*, πτερωτὸς, quod habet alas. Mercurius alatus. Vir. 4. Ae. alatis tetigit magalia plátis. Alati eq. ſolis, Oui. 5. Faſt.

Alauda, *Allodola*, κορυδαλὸς, auis quæ olim Galerita uocabatur, quæ apicem habet, hoc eſt plumam elatam in capite ad ſimilitudinem galeri, ſiue galeæ. Varro appellat Galeritum. Fuit etiam Alauda legionis nomen, quam Cæſar dictator in Gallia conſcripſit. Pli. li. 11. ca. 37. Galerita legioni dederat, alauda, Cic. ad Att. Antonium cum legione Alaudarum ad urbem pergit.

Alauna, ἀλαύνα, oppidum eſt Britanniæ inſulæ, apud Ptol.

Alaunus, ἀλαῦνος, duorum fluuiorum nomen in Britannia, quorũ alter eſt in Orientali eius inſulæ plaga, alter in meridionali. Ptol.

Alazon, ἀλαζὼν, fluuius ex Caucaſijs montibus in Cyrum defluens, Albanosq; ab Iberibus diuidens. Plin. lib. 6. cap. 10.

Alba, ἄλβα, nomen eſt duarum urbium, quarum una eſt in Latio, a qua Albani populi, ἀλβανοὶ, & Albanus mons, ſub quo Aſcanius ciuitatem hanc Albam condidit, quæ (ut Liui. ſcribit lib. 1.) a ſitu porrectæ in dorſo urbis, Alba longa uocata eſt. Vulgatior fama eſt ab omine porcæ albæ ibidem inuentæ, Albam eſſe dictá. Altera eſt ad lacum Fucinum, a qua Albenſes, ἀλβιεῖς dicuntur: quóuis etiam Albani quandoq; uocentur. Hoc addere placuit, eſſe & aliam Albá in Pannonia, olim Taurunum, & Belgradum appellatam: nunc Albam Græcam. Item aliam, quę Alba regalis dicitur, quòd Pannonum reges in ea inaugurari ſoleant, & inungi.

Alba spina, ἄκανθα λευκὴ, herba aculeata, folia habens chamæleoncis albi ſimilia, quam officinæ Bedeguar appellant. Vide ſupra Acantha.

Albana, ἄλβανα Ptolemæo, urbs felicis Arabiæ.

Albania, p. p. ἀλβανία, regio in Oriente a colore populi uocata, eo q́ albo crine naſcantur. Hæc ab Oriente ſub mare Caſpium ſurgens, per oram Oceani ſeptentrionalis uſq; ad Mæotidas paludes per deſerta extenditur. In ea Albana ciuitas, & Albanus fluuius. Apud hanc habentur canes ferociſſimi, qui tauros, & leones occidunt. Hæc Nomadico generi proxima eſt inter Hiberiá, & mare Caſpium, ab ortu ſolis mari coniuncta, ab occaſu Hiberiæ finitima, a qua Alazone amne dirimitur. Boreale latus munitur Caucaſeis montibus, Auſtrale Armeniam contingit. Strabo ſex & uiginti linguas Albanorum fuiſſe tradit, & totidem aliquádo reges. Fuere & ſub imperio Perſarũ, poſtea Macedonũ, deinde Romanorũ. ſed Traianus imperator his regé dedit. nunc ſub Magno Cane degere creduntur. Ab his Albani orti ſunt, quorũ pars hodie iuxta Dyrrhachiũ, & į Epiro, q́ hodie uulgo Albania dicĩ.

Albanus, ἀλβανὸν ὄρος, nomen eſt montis, & lacus non procul ab urbe: unde uaticinium fuit, nunquam Romanos Veios capturos, ni primo ex Albano lacu emitteretur aqua. Item Albanus, nomé eſt duarum urbium, quarum una eſt in Macedonia mediterranea, altera in maiori Armenia, ubi diuus Bartholomæus fuit decoriatus. Hoc etiam nomine dictus eſt fluuius Albaniæ.

Albarium, κονίαμα, dicitur, quod illinitur tectorio, cum paries pingendus non eſt, quod fit ex calce. Pli. lib. 35. cap. 16.

Albatus, a, um, *Veſtito à bianco*, ab albus, ut, Albatus homo, id eſt, ueſtibus albis ornatus: cui contrarium eſt, Atratus. Antiqui autem feſtos dies albati fere agebant. Cic. in Vati. Cum ipſe epuli dominus albatus eſſet.

Albedo, *Bianchezza*, λευκότης, candor Plau. in Trin.

Albogmina, partes extorum, quæ dijs immolabantur, a colore dicta. Feſtus.

Albeo, es, λευκαίνομαι, albus ſum. Virg. 12. Aen. Oſſibus albent.

Albesco, albus fio. Virg. lib. 1. Ge. Flammarum longos a tergo albeſcere tractus. Hinc exalbeſco.

Albesia, ſcuta, quibus Albenſes, qui ſunt Marſi generis, uſi ſunt. hæc & decumana uocabantur, quòd eſſent ampliſſima: ut decumani fluctus, qui ceteris longe maiores creduntur. Feſtus.

Albicalculi, *Pietre piccole bianche*, λευκοὶ ψῆφοι, dicebãtur q bus Cretẽſes dies, quos in uita agerét, numerare ſolebãt. ná cádidos lapillos ad hoc officiũ eligebat: quéadmodũ ecõtrario ifelices, atq; iſauſtos dies, nigris lapillis ſignabát, & ex cádidorũ numero uitæ tẽps metiebant. Malos. n. dies i annorũ numeros non redigebant. Huc alludit Hora. in epi. Húc Macrine diẽ ſigna meliore lapillo.

Albicerata ficus, pediculo minimo, latiſſima. Pli. lib. 15. c. 18.

Albico, as, pen. cor. *Biancheggiare*, albeſco aliquantulum albus ſum. *ὑπολευκαίνομαι*. Pli. li. 22 mutat colorem, & ex nigra albicare incipit. Horat. Nec prata canis albicant pruinis. Idem cenſendum eſt de uerbis ſimiliter terminatis, qualia ſunt Vellico, Fodico, Cădico, Nigrico, Nutrico, & pleraq; alia: quæ omnia diminutionem important actionis ſuorum primitiuorum.

Albidus, a, um, *Alquanto bianco*, aliquantum album, *ὑπόλευκος*. Ouid. li. 3. Met. Spumaq; peſtiferos circumfluit albida rictus. Hinc Subalbidus, aliquãtum albidus. Pl. Ramos habet candidos, folia ſubalbida.

Albii, *ἄλβιοι*, olim dicti fuerunt montes, quos nũc Alpes dicimus. Athenæus. Albij etiam dicti fuerunt liberi Galliæ populi, in quorum agro conditum eſt Lugdunum. Plin. libro. 4. ca. 18.

Albimillium, Pinlemço, Liguriæ urbs eſt, quã alio nomine Vintimilium, ſiue corrupta uoce Vintimiam uocant.

Albinga, oppidũm Ligurum, colonia ad mare deducta: cuius incolæ Ligures Ingauni uocantur. Dicitur & Albingaunum.

Albingaunum, *ἀλβίγγαυνον*, Ptol. & Album Intemelium, *ἄλβιον ἰντεμέλιον*, Liguriæ oppida quædam. nam cum Ligures partim Ingauni *ἴγγαυνοι*, partim Intemelij dicerentur, eorum coloniæ ad mare deductæ, Altera Albium Intemelium, quaſi Alpium Intemelium, altera Albingaunum uocitatæ ſunt. Vtriuſq; oppidi meminit Plin. lib. 3. cap. 4.

Albion, *ἀλβίον* Steph. inſula eſt (hodie Britannia a doctis, a uulgo Anglia dicta) ab albis rupibus, quas mare abluit. Vide Anglia. Fuit etiam Albion nomen filij Neptuni, qui inuaſit Herculem.

Albis, *ἄλβις* fluuius eſt nobiliſſimus, quem Romani olim uoluerunt eſſe terminum ſui imperij. Oritur ex montibus, qui Morauiam a Boemia diuidunt. Suſcepto deinde Molta fluuio, Pragam Boemorum metropolim præterlabitur. Influit in mare uaſtiſſimo oſtio iuxta Hamburgam. Germani hodie Elbam uocant. De hoc Lucan. li. 2. Fundat ab extremo flauos Aquilone Sueuos Albis.

Albium Intemelium, oppidum Liguſticum. Plin. lib. 3. cap. 5.

Albius, proprium nomen uiri. Hor. 1. Serm. Sat. 4. Stupet Albius ære. Albius Tibullus poeta elegiographus, Horatio & Ouidio familiaris. Horat. li. 1. epiſt. Albi noſtrorum ſermonum candide iudex. Hic Meſſalam Coruinum in prouinciam ſequens, in Corcyra inſula morbo correptus, obijt. Crinitus de poetis Latinis.

Albo, as, *Imbiancare*, *λευκόω*, *λευκαίνω*, album facio: paſſiuum eſt Albor, aris, albus fio. Vnde & Dealbo eiuſdẽ ſignificationis. Curius Ciceroni. duos parietes de eadem fidelia dealbare.

Albogalerus, pileum capitis, quo flamines Diales utebantur. Fiebat enim ex hoſtia alba, Ioui cæſa. Feſtus.

Albonenses, Liburniæ populi. Pli. lib. 3. ca. 21.

Albor, oris, *Albore, biancheʒʒa*, maſ. ge. albedo, *λευκότης*, ab albeo, ſicut candor a candeo. Varro: Qui uident alborem eius, admirantur. Alborem etiam Apitius uocat, quod eſt album in ouo, quod Plinius Albuginem appellat, medici Albumen.

Albucum, *ἀσφόδελος*, herba ſcapum habens cubitalem, radicem ſimilem multis napis ſimul coaceruatis. Aſphodelos etiam, ſiue Haſtula regia uocata.

Albuelis, uuæ genus. Plin. lib. 14. cap. 2.

Albugo, pen. pr. macula in oculo, *τὸ λευκὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ*, *λεύκωμα*, *λευκώσις*. Pli. li. 21. Qua alligata oculo, albugines tolli dicuntur. Idem Albuginem uocat album in ouo.

Albula, pe. c. *ἀλβούλας*, fluuius, ab albo colore aquæ, qui poſtea Tyberis a Tyberino Syluio Albanorum rege ibi extincto dictus eſt. Liuius: Pax ita conuenerat, ut Hetruſcis, Latinisq; fluuius Albula, quem nunc Tyberim uocãt, finis eſſet. Albulæ præterea (interprete Gal. li. 8. Methodi) dicuntur aquæ aluminoſæ, cutem lauantium mirum in modum adſtringentes, & uulneribus medentes: cuiuſmodi Stra. non paucas eſſe tradit in agro Tiburtino. Martial. li. 4. Quod ſiccæ redolet palus lacunæ, Crudarum nebulæ quod Albularum. Pli. lib. 31. cap. 2. Albulæ aquæ iuxta Romam uulneribus medentur, egelidæ hæ, ſed Cutiliæ in agro Sabino gelidiſſimæ.

Album, *Vna tauola ingeſſata*, ſubſtantiuum quod Græci uocant *λεύκωμα*, tabula gypſata, *λευκὸν σανίδιον*, *καὶ γραμματεῖον*, in qua iudices notari, prætorumq; iura ſcribi ſolebant. Siquis uero album corrupiſſet, puniebatur, quia prætoris maieſtas contempta uidebatur. Paul. ſi familia alicuius album corruperit, non ſimiliter hic educitur, ut in furto. Inde a (inquit Sen. li. 3. de Benef.) ex turba electorum, quem cenſus in album & equeſtris hereditas miſit. Hoc & Pictatium dicitur: ut in Alexandro Cæſare Lampridius: uulgo Matrix appellata. Similiter ea tabula dicitur Album, in qua ſingulorum annorum acta literis mandabantur a pontifice maximo, pręponebanturq; domi eius, ut poteſtas eſſet populo cognoſcendi. Hiq; nunc Annales maximi nominantur, ut auctor eſt Cic. li. 2. de Orat. Eſt & Album decurionum & citharœdorum. nam in geſtis titulus eſt, de Albo ſcribendo: ubi docet Vlpianus quo ordine decuriones in albo ſcriptos eſſe oporteat. Vide Pictatium. Ponitur etiam Album abſolute pro albore: Vir. in Buc. Sparſis etiam nunc pellibus albo.

Album, promontorium Africæ, V. M. paſſ. freto a Mellaria Hiſpaniæ uico diremptum. Pli. in procem. li. 3. Eſt & alterũ eiuſdẽ nominis promontorium, in Phœnice, non procul a Tyro. Pli. l. 5. c. 19.

Albumen, p. p. *Chiaro dell'ouo*, quod eſt in ouo, album, *λεύκωμα*.

Albuna, deæ nomen, quæ in nemore quodam agri Tiburtini colebatur. A Græcis dicitur *λευκοθέα*, putaturq; fuiſſe Ino Athamãtis uxor, quæ uiri furorem metuens, una cum Melicerta filio ſe in mare præcipitauit. Alij Sibyllam Tiburtinam fuiſſe exiſtimant, quæ ob admirabilem ſapientiam a uicinis populis dea credita eſt.

Albunea, fons, & nemus iuxta Anienem, ſiue ab albore aquæ ſulfureæ, ſiue quòd Albuna Latine ſit, quæ Græce *λευκοθέα*, dicitur. Vir. li. 6. Lucosq; ſub alta conſulit Albunea.

Alburnum, *Raſa dell'arbore*, *σαρκίδιον*, adeps arboris Pli. li. 16. ca. 38. Humor & cortici arborum eſt, qui ſanguis eorum intelligi debet. Eſt enim in toto corpore arborum, & reliquorum animaliũ cutis, ſanguis, caro, neruí, uenæ, oſſa, medullæ. Pro cute cortex, humor ſanguis, proximi pleriſq; adipes. Hi uocantur a colore Alburnum. Hinc Exalburno, as, qđ eſt, alburnum detraho. Idem li. 16. ca. 40. robur exalburnatum, cui nigricans color. Solent autem robora exalburnari, hoc eſt, alburno ſuo ſpoliari, eo quòd ea pars materiæ ſit inutilis. id non nulli eſſe exiſtimant, quod a Theophraſto, *μελάνδρυον* appellatur: quanquam ille hoc nomine potius quandam roboris ſpeciem uidetur deſignaſſe.

Alburnus, Lucaniæ mons, a candore uerticis dictus, & portus eiuſdem nominis. Virg. 3. Georg.

Albus, a, um, *Bianco*, *λευκός*, nomẽ coloris notiſſimi, quod a candido ita differt, ut album pallori coniunctum ſit, quale eſt plumbũ: candidum uero ſplendori, qualis eſt in niue. Albo opponi Atrũ, candido nigrum. Feſt. uult Album a Græco, *ἄλφον*, eſſe appellatũ. Alij ab eo, quod Sabini Alpum dicunt. unde credi poteſt Alpium nomen a candore niuium eſſe deriuatum. Ab Albo fit Exalbeſco id eſt, pallidus fio. Interdum per metaphoram Albus ponitur pro bono: ſicut e cõtrario niger pro malo. Perſ. ſint omnia protinus alba. Horatius: Hic niger eſt, hunc tu Romane caueto.

Albus ſpinus, a uulgo Gallorum appellatur frutex, ſiue arbuſcula ſpinoſa, pruni magnitudine, acinis, cum pubeſcunt, uiridibus, cũ maturuerunt, rubris. Vide Ruel. li. 3. cap. 12.

Alcaea, *Leone*, leo dicitur, *ἀπὸ τῆς ἀλκῆς*, hoc eſt, a fortitudine, ꝙ caudæ incitamento ad fortitudinem excitetur. Cœl. li. 7. ca. 29.

Alcaicum carmen, *ἀλκαϊκὸν μέτρον*, quod poſt duos dactylos trochaicam habet ſyzygiam: quale eſt illud apud Horatium, Heſperię mala luctuoſa. Nomen accepit ab Alcęo inuentore.

Alcea, *ἀλκέα*, herba eſt ſilueſtrium maluarum generi aſſignata, folia habens uerbenacæ. Pli. li. 27. c. 4. Alcea folia habet ſimilia uerbenacæ, quæ & periſtereon cognominatur.

Alcedines, *ἀλκυόνες* ſunt quædam aues, dictæ quaſi algedines, ꝙ frigidis temporibus in mari pariant. Plau. periſti, niſi illa tã tranquillam facis, quàm mare eſt, cum alcedo pullos educit ſuos. Dicta eſt a Gręcis, *ἀλκυών*, *ονος*, uel *ἀλκυὼν*, *όνος*, *παρὰ τὸ ἐν ἁλὶ κύειν*, ab eo, ꝙ in mari fœtus excludat. Ambroſius li. Hexam. Halcyone eſt auis maritima, quæ in littoribus fœtus ſuos edere ſolet, ita ut in arenis oua deponat medio fere hiemis. Septem dies fœtus ſunt quibus decurſis educit pullos. Illico alios ſeptem adiungit dies, quibus enutriat partus ſuos donec incipiant adoleſcere. Hinc poetæ anſam fabulandi arripuerunt, Halcyonem filiam Aeoli fuiſſe, qui in gratiam filiæ, dum illa in littore oua parit, & fœtus educat, uentos incluſos ſeruat. Ferunt hanc auem paulo maiorem eſſe paſſere, pennis purpureis, candidis admiſtis, collo gracili, & procero, roſtro ſubuiridi, longo, & tenui, raro uiſam. Ariſ. li. 8. de Animalibus. Halcyonum duplex genus eſſe ſcribit: alterum uocale, arundinibus inſidens, alterũ mutũ, ampliori corpore. Ab Halcyone fit Halcyonius, a, um, ut Halcyonij dies, *ἀλκυονίτιδες ἡμέραι* fictę a Græco *ἅλς*, quod mare ſignificat: unde ẽt per aſpirationẽ ſcribendũ uidetur Halcyon, cũ Alcedo Latinis ſine aſpiratione notetur, eo ꝙ ab algedine originẽ habere exiſtimẽt. Euſtathius tñ cõtra ethymi rationẽ *ἀλκυών*, tenui ſpiritu notandũ tradidit, adiecto etiam generali canone, quo negat uocabulum ullum eſſe aſpirandum, quòd initium ſumat ab *αλ*, ſubſequente *κ*.

Alcedonia, *ἀλκυονίδες* *ἢ* *ἀλκυονίτιδες ἡμέραι*, dies hiberni fere quatuordecim, quibus Alcedo oua parit in mari, & excludit, quo tempore ſumma uentorum eſt tranquillitas. Plaut. Alcedonia ſunt circa forum. Dicta ab alcedine.

Alces, is, ſeu Alces, æ, ſiue Alce, es, *ἄλκη*, Pauſaniæ, animal Galliç tranſalpinæ, figura, colore, & quantitate mulæ ſimilitudinẽ prætẽdens, ſed labium ſuperius adeo protenſum habet, ut niſi retrogradæ incedens herbas in terra carpere non poſſit. Eſt inuentu rarũ, ni factu è longinquo uenatorem ſentiens, ſtatimq; in ſpecu, & latibula ſe condens, media inter camelum, & ceruum ſimilitudine. ſed mares ex his in ſupercilijs habent cornua. De his animalibus Cæſar li. 6. & Iulius Capito. mentionem faciunt. Pli. lib. 8. cap. 15. Septentrio fert Alcem, ni proceritas aurium & ceruicis diſtinguat iumento ſimilẽ. Eſt & Alces Bithyniæ fluuius, Pli. li. 5. ca. ult.

Alceste, es, ſiue Alceſtis, idis, *ἄλκηστις*, fuit Peliæ filia, Admeti

Pheræorum

Phereorum regis coniux, quæ maritum tanto amore dilexit, ut pro eo perire non recuſauerit. Iuue. Spectant ſubeuntem fata mariti Alceſten. Plura apud Euripidem in Alceſte.

ALCHIPPE, Marſorum oppidum eſt, lacu Fucino abſumptum, extructum a Marſya Lydorum duce. Pli. li. 3. cap. 12.

ALCIBIADES, p. c. ἀλκιβιάδης, nomen Athenienſis imperatoris ſummi, genere, & forma præcipuus, omnibus rebus aptus, diues præterea, affabilis, patiens, deniq; ſummis naturæ, ingeniiq́; dotibus egregie ornatus: cæterum tanto rurſus uitiorum agmine deformatus, ut, ſi uitia uirtutibus penſes, merito addubites, laude, ne, an uituperio dignior uideatur. Hic cum eſſet procliuis ad luxum, & ad ceteras uoluptates, ab bonam diſciplinam traductus eſt a Socrate. Plutarchus.

ALCIBIADION, ἀλκιβιάδιον Dioſc. herba ſic dicta, quòd uti ea ad formam conciliãdam ſolitus ſit Alcibiades, magnis folijs, & aſperis, radice rufa, oblonga, naſcens præcipue in aridis, & arenoſis locis. Notiore nomine uocatur Anchuſa.

ALCIDES, pen. pro. ἀλκείδης, Hercules græca ſignificatione a uirtute appellatur: nam ἀλκὴ uirtus, robur, fortitudo dicitur. Vel uerius Alcides (ut Herodotus ait) nomen eſt patronymicum ab Alceo, auo paterno.

ALCMENA, pen. pro. ἀλκμήνη, nomen matris Herculis, Electrionis filia, Amphitryonis Thebani uxor, quæ Ioui Herculem peperit. Dicitur ἀπὸ τῆς ἀλκῆς, id eſt robore, quoniam hæc mulier multum præ ſe tulerit animi conſtantiæ, ad uiros proxime accedens. Aliquando poſt c, ponitur u, Alcumena, prout uerſus exigit. Vide Heſi. in Aſp.

ALCOMENAE, ἀλκόμεναι, Ithacæ inſulæ ciuitas eſt, a qua Vlyſſes Alcomeneus, ἀλκομενεὺς a poetis appellatur. Steph.

ALCYONE, pe. c. ἀλκυόνη, Aeoli regis uentorum filia fuiſſe creditur & uxor Ceycis. quæ deſiderio mariti, qui naufragio perierat, in mare ſe deiecit, uerſamq́; poetæ fabulantur in auẽ ſui nominis. Vide Ouid. 11. Meta. Altera fuit Alcyone Eueni fluminis filia: uxor Idæi, ante Marpeſſa appellata: quã Apollo cũ rapuiſſet, nõ dubitauit maritus ſumpto arcu & ſagittis uxorem ui ab eo repetere. quod cum fruſtra conatus eſſet, parentes filiæ caſum lugentes, commutato nomine Alcyonen eam appellarunt, quod fatum ſuperiori Alcyone non diſſimile ſortita uideretur. Hæc Hom. 9. Iliad. Alij ſcribunt Alcyone, prima uocali aſpirata. uide Alcedo.

ALEA, æ, pen. cor. *Gioco di ſorte, come dadi, e carte*, πεττεία, κύβος idem quod teſſera, uel ipſe ludus teſſerarum. Hora. in epiſt. Quem damnoſa Venus, quem præceps alea nudat. Accipitur et pro quouis ludo, qui caſu potius, quàm arte gubernatur. Martia. in Diſtichis: Alea parua nuces, & non damnoſa uidetur: Sæpe tamen pueris abſtulit illa nates. Per translationem ponitur pro quauis fortuna, ſiue periculo, ſiue etiam periculi dubitatione: diciturque, Aleam iacere, ῥίπτειν κύβον, qui ſe periculo, fortunæq́; committit. Cic. de Diuin. Non perſpicitis aleam quandam ineſſe hoſtijs deligendis? Liuius: In dubiam imperij, ſeruitijq́; aleam imus. Eſt & Alea, ἀλέα Ste. nomen oppidi in Arcadia, dictum ab Aleo conditore. Itẽ Mineruæ cognomen, quæ circa hãc urbem colebatur: ut eſt uidere apud Herod. li. 1. Verum in duabus hiſce poſtremis ſignificationibus primam corripit, quam alioqui producit. Papinius in Siluis: Aut Aleæ lucis uidit Tegæa ſacerdos.

ALATOR, *Giocatore*, κυβευτὴς, qui ſæpe alea ludit. Ci. in Cati.

ALEATORIUM, *Luogo del gioco*, κυβευτήριον, apud Sidonium, pro ludo aleæ. ait enim: Atq; illic aleatoriũ faciat. Suetonius uocat aleatorium forum. Cicero autem, damna aleatoria, in Antonium.

ALEC, ſiue (ut apud Pli. legitur) Alex, genus liquaminis, quod ex piſcibus quibuſdam conficiebatur. Mart. li. 11. Cui portat gaudens ancilla paropſide rubra Alecem. Hora. 2. Serm. Sat. 4. in neutro genere collocauit: Ego, inquit, primus & Alec Inueni. Theodorus quoq; ex Ariſtotele Alecem uertit, pro piſciculo, quem ille μαινίδα. Cic. Mænam appellat. Sunt qui per aſpirationem ſcribant Halec ſiue Halex.

ALECTO, ἀληκτὼ, una ex furijs infernalibus. Latine inceſſans interpretatur, ab ἀ priuatiua, & λήγω deſino: quia cupiditas nũquã ſatiatur.

ALECTOROLOPHOS, ἀλεκτορόλοφος, herba eſt tuſſientibus utilis, folijs galli gallinacei criſtæ ſimilibus, caulem tenuem, ſemenque nigrũ in ſiliquis habens. Latinis, Chriſta dicitur, teſte Pl. li. 27. c. 5

ALECULA, diminutiuum ab Alec, ſiue Alex, μαινίδιον, parua Alec, ſiue Mæna. Col. li. 8. cap. 17. & li. 9.

ALEII CAMPI, ἀλήϊα πεδία, locus eſt Lyciæ, in quem cecidit Bellerophontes, cum a Pegaſo ab œſtro agitato excuteretur: ſic dictus, quod in eo cæcus errauit Bellerophontes, donec periret.

ALLELE, Phazaniorum urbs in Africa. Plin. lib. 5. cap. 5.

ALEMANI, *Alamanni*, ἀλαμανοὶ, Steph. populi Septentrionales, qui & Germani dicuntur: Rheno fluuio a Gallis, alpibus ab Italis diſcreti: ita dicti patrio uocabulo, quaſi prorſus uiri. Cum. n. Germani illi Septentrionales, præſertim Tranſalbiani, mutare ſedes cogitarent, imitati priores Germanos, qui traiecto Rheno, quo ſe totos uiros fore oſtenderent, ſibi hoc nominis (quaſi gar ein mã) impoſuiſſent: & ipſi ſe, quòd fortiſſimi bellatores, & uiri omnes eſſe, & uellent, & deberent, Alemanos (quaſi als manner) appellauere. Hæc beatus Rhenanus in Tacitum.

ALEMANUS, fluuius apud Rhyſios originem a Rubro caſtro (Rotẽburg) trahens. hic ad Kelheim oppidum iungitur Danubio. Vulgo Altmola, uel altmyl appellatur. Vide Alcamerũ in Tacitum.

ALEMUSII, Atticæ populi, apud quos eſt Cereris legiferæ, & Proſerpinæ templum Pauſanias in Attic.

ALEO, onis, κυβευτὴς, idem quod aleator. Neuius apud Feſtum: Peſſimorum peſſime, audax, ganeo, lurco, aleo.

ALERIA, Corſicæ colonia a Sylla dictatore deducta. Pli. li. 3. cap. 6.

ALES, huius alitis, *Vccello, Augello*, οἰωνὸς, ὄρνις, dicitur quælibet uolucris, ab alis gerendis: Et tam maſc. quàm fœm. ge. profertur. Virg. Nãque uolans fuluus Iouis ales in æthera. In genitiuo plurali Alitum, & alituum per Epentheſim ſecundum Priſcia. Virg. li. 11. Alituũ, pecudumq́; genus ſopor altus habebat. Auis, ὄρνεον, eſt quæ parit oua, pẽnis prædita: Volucris autem ſignificatio latius patet. nam de omni eo dicitur, quod uolat, ſiue pennas habeat, ſiue non unde ueſpertilio uolucris eſt, non tamen auis.

ALES, adiectiuum omnis generis, ponitur a poetis pro ueloci, ταχὺς, ὠκὺς. Silius, Alite uectus equo. Virg. 8. Aen. Ignis, & alitis auſtri. Ponitur & pro Alato, hoc eſt, alas habente. Cic. 1. de Inuen. alites, iuncti iugo.

ALESA, ciuitas eſt Siciliæ, Ptolemæo. Hinc Aleſinus, na, num. Cic. in Epiſt. fam. In Aleſina urbe.

ALESIUS, ἀλήσιος, oppidum Elidis, Stephano. Itẽ mõs Arcadiæ, nõ procul a Mantinea, ſic dictus ab errore Rheæ. Auctor Pauſanias.

ALESIUM, oppidum Peloponneſi, apud Strab. li. 8.

ALETIUM, ἀλήτιον, oppidum Salentinorum in Italia, auctore Pto. & Pli. li. 3. ca. 11. Hinc Aletini populi, apud Pli. li. 3. c. 11.

ALESCO, ſcis, *Creſcere*, antiquum uerbum ab alo, alis: idem quod creſco, αὐξάνω. Var. de re ruſt. li. 1. ca. 44. Quæ nata ſunt, in fundo aleſcunt, adulta concipiunt. idem c. 3. Inde Coaleſco, pro concreſco.

ALETRINATES, & Aletrini, Italiæ populi, in Campania. Pli. lib. 3. cap. 5. & 11.

ALETUDO, *Graſſezza, corpulenza*, apud Feſtum, uerbale ab alendo, corporis pinguedinem ſignificat. obſoletum eſt.

ALEURON, ri, neu. ge. ἄλευρον, farina proprie tritici. alphiton uero hordei. hinc apud Ruel. li. 6. ca. 14. panis aleurites.

ALEX, alecis, fœm. gene. genus eſt liquaminis, quod Plin. muriæ uitiũ appellat, li. 31. c. 8. ſic ſcribẽs: Laudatur & Clazomene garo, Põpeijq́; & Leptis: ſicut muria Antipolis ac Thuria: iam uero & Dalmatiã. Vitiũ huius eſt alex, imperfecta, nec colata fæx. Eſt & Alex, ſiue Alec piſcis nomen, interprete Theodoro, qui ab Ariſtotele Mænis, μαινὶς, appellatur. Vide ſupra in dictione Alec.

ALEXANDER, Ἀλέξανδρος, nomen proprium regis Macedonici. hic longe omnium præſtantiſſimus fuit, cui ex rebus actis Magni inditum eſt cognomen.

ALEXANDRIA, ἀλεξάνδρεια, urbs Aegypti, non longe a Nili oſtio: ab Alexãdro Macedone cõdita: urbs fertiliſſima: quã Dinocrates architectus metatus eſt mirabili ingenio, quindecim milliũ paſſuũ laxitate, ad effigiẽ Macedonicæ chlamydis orbe gyrato lacinioſam, anguloſo dextra læuaq́; procurſu. Habuit olim ſcholas oĩum diſciplinarũ liberaliũ: cõdita eſt ante Chriſtũ natũ anno uigeſimo ſupra trecenteſimũ, intra ſpatiũ ſeptendecim dierũ (ut teſtatur Iuſtin. li. 11.) cum ſex millibus murorum paſſibus.

ALEXANDRINUS, a, um, Cic. contra Rul. Rex Alexandrinus.

ALEXANDRIUM, ἀλεξάνδρειον, Iudææ oppidũ, Ioſepho, & Str. l. 6.

ALEXIA, Sequanorum urbs, quã Ptolemæus Rigiacum uocat. Diodorus ait, hanc urbem ab Hercule conditam, ſemperq́; liberã manſiſſe, donec à Cæſare longa obſidione coacta, Romano acceſſit imperio. creditur eadem eſſe, quam Galli hodie Auſſois uocant.

ALGA, *Aliga*, φῦκος θαλάσσιον, herba quæ naſcitur in aquis marinis: dicta ab algore aquæ, ſiue quod pedes alliget, quia craſſa eſt, folijs ex parte ſupernatantibus. Virgi. li. 7. Laterique illiſa refunditur alga.

ALGENSES, Pelagiæ, purpuræ genus utiliſſimum, ab alga, qua nutritur. Pli. li. 9. ca. 37. Algoſus, a, um, alga abundans. Pli. li. 32. cap. 9.

ALGEO, es, alſi, uel alxi, alſum. *Patir freddo*, a Græco ἀλγέω, patior frigus, frigidus ſum, ψύχομαι. opponitur huic uerbum æſtuo. Cic. Tuſc. 2. erudiunt iuuentutem uenando, currendo, eſuriendo, ſitiendo, algendo, æſtuando.

ALGIDENSIS, adiectiuum, ut raphanus Algidenſis, qui circa Algidum naſcebatur longus, & tranſlucidus. Pli. li. 19. ca. 4.

ALGIDUS, a, um, *Freddo*, adiect. frigidus. Catul.

ALGIDUS, p. c. mons ab urbe duodecim paſſuum millibus diſtans, ab aſſiduo frigore ſic dictus. Horat. Quæq; Auentinum tenet Algidumq́;. Ab hoc quoq; ſilua Algida dicta eſt, monti ſubiacens, in cuius ingreſſu Regillus lacus eſt.

ALGIDUM, ἄλγιδος, Stephano Italiæ oppidum nõ procul a Tuſculo in alto mõte ſitum, ex aeris algore dictum, nũc Roca papæ exiſtimatur, ſiluaq́; proxima adhuc Algidi ſilua cognominatur. Volater.

ALGIFICUS, quaſi algefaciens, ψυχοποιὸς. Gel. li. 19. ca. 4.

ALGOR, *Il freddo*, ab algeo, frigus, uehemẽtius. ψυχρὸς, ψύχος Sal. in Catil. corpus patiens inediæ, uigiliæ, algoris.

Almedeſſos, oppidum in ora Thraciæ, non procul à Boſphoro. a Pli. li. 4. c. 11. Ptolemæus uocat ἀλμυδησσόν, Halmidaſſum.

Almene, p.p. ἀλμήνη, oppidū eſt ad Pōtū Euxinū: à quo fiūt gentilis Almenius, ἀλμηνίος, & Almenites, ἀλμηνίτης. Stephanus.

Almo, onis, riuulus ante portam Capenam, ubi ſacerdotes Cybeles deæ ſimulacrum, & cultros ſanguinolentos, & ſua uulnera ſolent abluere. Ouid. 4. Faſt. In Tiberim qua lubricus influit almo.

Almon, ἄλμων, oppidū Theſſaliæ, à nonnullis Elmon appellatur, teſte Pli. li. 4. c. 8. Eſt & Almō apud Virg. 7. Aen. paſtoris nomen.

Almopia, ἀλμωπία, Macedoniæ pars, ab Almope gigante, Helles ex Neptuno filio, incolæ Almopes dicti ſunt, & Almopij. Steph.

Almvs, a, um, *Almo, ſanto, nutritiuo*, ab alendo, ut docet Feſtus. idem quod alens. unde Alma Tellus quod fruges ſuggerat, quibus aliquod alens. unde Alma Tellus quod fruges ſuggerat, quibus alimur. Col. li. 3. c. 22. alma tellus mortalibus diſtenta muſto demittit ubera. ideo & ζείδωρος ἄρουρα, quidam Homero dictā putant, quaſi ζείδωρος. q̄ aruorū feracitati uitā debeamus. Pl. in li. 18. c. 8. ζείδωρον ἄρουραν, dictā mauult, q̄ zeam ſuppeditet: quod frugis genus olim ſummo habitum eſt in honore. Cereri quoq; hoc epitheton aſſignauit. Virg. li. 1. Georg. Liber, & alma Ceres. Apud Plau. quoq; in Cur. Paraſitus Heram, hoc eſt Fortunam, Almam nominat. Inuoco (inquit) almam meam nutricem Heram. Accipitur & pro ſancto, ſiue pulchro: unde & Venerē Almam appellat Virg. in epig. de Venere & uino. Proli Venus alma creandæ Seruiat. Itē pro tranquillo, ſiue ſereno. Virg. 5. Aen. ſi nona diem mortalibus almum Aurora extulerit.

Alnvs, κλήθρη, arbor eſt aquoſis locis gaudens, ex qua primum ſactæ ſunt lyntres dicta, q̄ amne alatur. naſcitur enim iuxta flumos, aquisq; obruta (ut inquit Vitruuius) non facile corrumpitur. unde & lignum eius ad naualem materiam in primis commendatur. Luca. Et fluctibus aptior alnus. Ideo pro naui quandoq; poni ſolet. Virg. 1. Geor. Tunc alnos primum fluuij ſenſere cauatas. Scribit Ariſ. alnos in ſola Creta ſteriles nō eſſe. Io alnos ſorores Phaetontis mutatas ait. Virg.

Alo, alis, alui, alitum uel altum, *Nutrire*, nutrio, alimentis ſuſtento, τρέφω. Cic. de nat. de. l. 2. Omnia, quæ aluntur, & creſcunt, continent in ſe uim caloris. Transfertur & ad res incorporeas, pro augere, & maius facere. Cic. in Cati. Qui ſpem. Catilinæ mollibus ſententijs aluerunt. Virg. Hos ſucceſſus alit. id eſt, auget. Sic etiā dicimus, Honor alit artes: hoc eſt, Auget artes, & ad eas capeſſendas nos incitat. Duo ſunt huius uerbi participia præteriti temporis, Alitus, & Altus, quemadmodum & duo ſupina Alitum, & Altum. Diomedes tamen alitum, rectius dici putauit, quàm Altum, idq; ambiguitatis uitandæ gratia. Apud Cic. tamen contra, altum ſæpius legimus, quàm Alitum: ut in Bruto: ut in ea urbe, in qua & nata, & alta ſit eloquentia. Altor, oris, uerbale, qui Alit. Cice. 2. de nat. deo. Omnium rerum parens, educator, & altor eſt mundus. Altrix, icis. Pli. li. 10. ca. 64.

Alibilis, le, quod facultatem habet alendi. Var. de re ruſt. li. 2. c. 15

Aloe, aloes, *Aloe*, ἀλοή, herba amariſſimi ſucci, quæ à quibuſdā Semperuiuum marinum appellatur. Iuuen. Plus aloes, quàm mellis habet. Reſiſtit uermibus & putredini, ui ſui utilis eſt. gignitur in India, & in Arabia, herba odoris grauiſſimi, folijs pinguibus, craſſis, in modicam latitudinem ſe fundentibus.

Aloni, populi Meſopotamiæ, Gordiæis iuncti, per quos Zerbis fluuius in Tigrim cadit. Pli. li. 6. ca. 26.

Alontigiceli, Hiſpaniæ populi in cōuētu Hiſpalenſi. Pl. li. 3. c. 1.

Alontivm, Ptol. ἀλόντιον, Aluntium, Siciliæ oppidum non procul a Lilybæo promontorio. inde Alontini, ſiue Aluntini, incolæ. Pli. li. 3. ca. 8.

Alope, es, ἀλόπη, Theſſaliæ ciuitas eſt apud Pl. lib. 4. c. 7. dicta ab Alope Cercionis, ſiue (ut alijs placet) Actoris filia. Enumerantur & aliæ quinq; eiuſdem nominis ciuitates. unde Steph.

Alopece, ἀλωπέκη, inſula Boſphori Cimmerij, & altera eiuſdem nominis, è regione Smyrnæ ſita, in mari Aegæo. Pli. lib. 4. cap. 12. & lib. 5. ca. 35.

Alopecias, piſcis marini genus, apud Pli. li. 32. ca. 11.

Alopecia, ἀλωπεκία, morbus in capite humano, & barba, ex uitio humorum, qui fit cum profluuio capillorum. dicta à uulpe, quam Græci uocant ἀλώπεκα. q̄ ea crebro id genus morbi patiatur. Pl. Lingua herba eſt, cuius radix combuſta, & trita, alopecias emendet. Eſt & Alopecia Stra. li. 11. inſula Mæotidis paludis, ante oſtia Tanaydis, Mygdorum domicilium.

Alopeconesvs, ἀλωπεκόννησος, oppidum, teſte Stephano, in Helleſpontiaca Cherſoneſo, ex oraculo nomen adeptum, quo iubebātur Athenienſes ibi urbem concedere, ubi uulpinos catulos repeperiſſent. Circa hanc urbem præſtantiſſima tubera naſci, auctor eſt Pli. li. 19. cap. 3. Eſt & eiuſdem nominis inſula, ante Thraciā Cherroneſum, non procul a Cœla, eiuſdem Cherroneſi portu, de qua Pli. li. 4. ca. 12.

Alopecvrvs, ἀλωπέκουρος, fem. gen. herba, ſpicam habens mollē, & lanuginem denſam, non diſſimilis uulpium caudis: unde & nomen habet. Pli. li. 21. ca. 17.

Alosas, θρίσσας, piſces ſunt ſic dicti à Gallis & Campanis: quos Hiſpani Saualos: Hetruſci autem & Veneti, uetere ſeruato nomine, Clupeas appellant. Apud Ariſtotelem uero, Strabonem, Aelianum, Oppianum, & Athenæum Triſſas legere eſt, quam uocē Aloſam interpretatur Gaza. Auſonius in Moſella: Stridentesq; focis obſonia plebis aloſas.

Alostigi, Hiſpaniæ populi in cōuentu Hiſpalenſi. Pli. li. 3. cap. 1.

Alpes, *Alpi*, ἄλπεις, τὰ ἀλπεινὰ ὄρη, a candore niuium dictæ ſunt, quia perpetuis fere niuibus albeſcunt. Sabini enim Alpum dixere, quod poſtea Latini Album: unde Alpium nomen Silius, clauſas niuibus rupes, ſuppoſitaq; cælo Saxa, uocat. Sunt autem montes altiſſimi, qui Galliam Tranſalpinam a Ciſalpina diuidebant, nunc uero promotis finibus termini ſunt Italiæ. In longitudine centū millia paſſuum patēt, a ſupero mari ad inferum, ut Celſ. tradit, Liuius uero tria millia ſtadiorum. Hinc Alpinus, na, num, ἀλπεινός, pen. pro. Plin. Gentes Alpinæ, & uēti Alpini, qui ab Alpibus flant. Vnde & Ciſalpinus, na, num, & Tranſalpinus, compoſita.

Alpesa, oppidū Celticæ regionis in Hiſpania ulteriori Pl. li. 3. c. 1.

Alpha, ἄλφα, nomen primæ græcorum literæ. Vnde pro principe accipiť. Mart. li. 2. Codrus alpha penulatorū. Vbi uideť ſignificare Codrum fuiſſe primum penulatorum, id eſt primum tenuiſſe locū.

Alpheias, ἀλφειὰς, dicitur Arethuſa apud Ouid. li. 5. Met. Tum caput Eleis Alpheias extulit undis. Alludit ad fabulam, qua ferunt Arethuſam Alphei amatoris uim fugientem in fontem ſui nominis conuerſam.

Alphevs, per tres ſyllabas, & p.p. ἀλφειός, fluuius in Elide in Peloponneſi regione, quem Pauſanias li. 5. tradit occultis meatibus ſubter mare labi, & in Arethuſam Siciliæ fontem deſinere. Qua in re ſecutus eſt poetarum fabulas, qui Arethuſam uenatricē fuiſſe tradunt, ab Alpheo adamatam: cui cum ille uim adhibere pararet, Dianæ miſeratione in fontem ſui nominis eſſe conuerſam; occultisq; meatibus, ne amatoris undis pollueretur, in Siciliā uſq; fuiſſe, tandemq; in ea parte Syracuſanæ urbis, quæ Ortygia dicitur, magna aquarum ui erupiſſe: Alpheumq; amatæ Nymphæ deſiderio eundem eſſe inſecutum. de quo Virg. 3. Aen. Alpheū fama eſt &c. Verum hæc fabuloſa eſſe conſtat: cum Alphei aquæ nuſquam abſorbeantur, ut docet Stra. li. 5. eiusq; oſtium manifeſte uideatur inter Ichthyn promontorium, & Halartum oppidum.

Alsa, fluuius eſt Venetiæ, Aquileiam præterfluens, Pli. lib. 3. ca. 18.

Alsia, uillæ nomen eſt, ditionis Mediolanenſis, in Variſienſi præfectura. Vide Annotationes Alciati in Tacitum.

Alsine, nes, ἀλσίνη, herba, quam Muris auriculam Itali, Galli Muronē uocant, q̄ hortorum muris delectetur. Pli. li. 27. cap. 4.

Alsiosi, *Freddi, agghiacciatucci*, κρυώδεις, qui à frigore læduntur. Pl. Abrotonum, & Adonium alſioſa eſſe memorantur. Varr. quod eſt alſioſum.

Alsivm, ἄλσιον, Ptolemæo urbs eſt Tuſciæ litoralis, quam hodie Sanctam Seuerinam uocant. Pli. lib. 3. cap. 5.

Alsvs, a, um, frigidus. Cic. Att. nihil alſius amœnius.

Altanvs, p.p. *Vento da terra*, genus uenti, ſiue flatus è terra conſurgentis. Pli. lib. 2. cap. 43. Videmus uentos, quos uocant Altanos, è terra coorſurgere.

Altare, *Altare*, βωμός, ab altitudine dictū. nam antiqui in ædificijs à terra eleuatis ſacra faciebant dijs ſuperis, in terra dijs terreſtribus, in effoſſa dijs infernalibus. Pli. li. 15. ca. 30. accendi altaris atque. Altare ſuperis tantum conſecratum erat, Ara tam ſuperis, quàm inferis.

Alte, *Altamente, profondamente*, excelſe, ὑψοῦ, mō profunde, βαθέως. Virg. 6. Aen. alte ueſtiga oculis Liu. 1. ab Vrb. Ferrum haud alte in corpus deſcendit. Altius comparatiuus. Ci. 2. de Diuin. Cum ſulcus altius eſſet impreſſus.

Alter, altera, alterum, genitiuus alterius, pe. cor. *Altro, l'uno di due*, Græce, ἕτερος, & ὁ δεύτερος. Et de uno ex duobus dicitur: ut Annibal in tranſitu Alpium amiſit alterum oculum. Siue de una duarum partium. Cic. Duplices ſimilitudines eſſe debent, unæ rerum, alteræ uerborum. Virg. 3. eclo. Aurea mala decem miſi, cras altera mittam. Alius uero, ἄλλος, de pluribus dicitur: ut, Alij uirtutem præponunt, alij uoluptatem, alij indolentiam. Interdum tamen Alius de duobus dicitur, & tunc idem fere ſignificat, quod diuerſus: Alia eſt facies mea, alia tua. Item alter ponitur pro Secundo è duobus, pluribusve: ut, Altero menſe repudiaui uxorem: & Hic eſt alter annus belli Punici, id eſt ſecundus, a belli Punici origine. Cic. de Sen. Is erat alter locus de uitijs ſenectutis. Aliquando pro Aduerſo, (auctore Feſto,) ut in Augurijs, Altera appellatur auis, quæ proſpera non eſt. Vnus, aut alter, idem ualet, quod unus, aut duo. Cic. pro Clu. Cum is unum iam, & alterum diem deſideraretur. Idem Att. ut factum Dolabellæ laudarem, adductus ſum tuis unis, & alteris literis. Quem tamen in locum Donatus annotauit, Alterum de tribus dici, q̄ totidem eſſent Chryſidis amatores. Alter ego, elegans locutio, pro homine mihi cariſſimo. Cice. Att. lib. 3. Me ipſum accuſo, deinde te, quaſi alterum me. olim per primam, & ſecundam nominum inflexionem declinabatur, ſicut. Niger, a, um. unde Ter. in Heaut. Hoc ipſum, (inquit) alteræ dum narrat.

ALTER, teris, ἁλτήρ, p.p. & gen. maſc. ſignificat maſſam plumbeam, quã ad exercenda corpora in gymnaſiis utebantur. Mart. libr. 14. Quid pereũt ſtulto fortes altere lacerti? Dictus Alter ab ἅλλομαι, quod eſt ſalio. nam maſſulis huiuſmodi plumbeis utraque manu ſe librabant, qui ſaltu ſe exercebant.

ALTERAS, antiqui dicebant pro alias. Feſtus.

ALTERCOR, caris, *Contendere, contraſtare*, διαδικάζομαι, ſignificat mutuo iurgia iactare, & clamoſe inficiari, & aduerſam partem tuẽri. Cæſ. Bel. Ci. 3. Labienus loqui de pace, atque altercari cum Vatinio incipit. Dicitur & Alterco. Teren. in And. cum patruo tuo altercaſti. Hinc Altercatio, contentio, διαδικασία, qualis erat inter actorem, & reum, quando non perpetua oratione, ſed intercisis iurgiis ſeſe mutuo impetebant. Liu. Altercatio inde, non ſermo fuit. Altercator, oris, qui altercatione utitur. Quinct. lib. 6. cap. 4.

ALTERNATIM, *Auicenda, iſcambieuolmente*, p uices, ἀμοιβαίως. Quadrig. Ann. li. 3. gaudium, atq; ægritudinem alternatim ſequi. Non.

ALTERNE, alternatim. Pli. lib. 11. cap. 37.

ALTERNVS, adiect. ab alter: quod fit alternis uicibus. Cic. de Orato. Pedes aut Heroos, aut Choreos, aut alternos eſſe oportet. Virg. Eclog. 7. Alternis contendere uerſibus ambo. Alternis diebus, ἡμέραν παρ' ἡμέραν.

ALTERNIS, *Hor l'uno, hor l'altro*, aduerb. uiciſſim. παραλλάξ, ἐν μέρει. Virg. Ecl. 3. Alternis dicetis amant alterna Camœnæ.

ALTERNO, as, are, *Alterare, iſcambiare*, uiciſſim alterum duorum ponere, ἀμείβειν, ἐπαλλάττειν, παραλλάττειν, ἀμφοτερίζειν. Col. lib. 5. c. 5. Dabimus operam ut pari ordine uernaculas, & Atinias alternemus. Hinc Alternatio, per uicem ſucceſſio.

ALTERO, as, p.c. *Alterare*, ἑτεροῶ, uario, & quaſi alterum facio. Oui. in Faſt. Ille ſuam faciem transformat, & alterat alter.

ALTERATIO, ἑτέρωσις, quam philoſophi definiunt eſſe progreſſionem ab una qualitate in alteram.

ALTERPLEX, *Doppio*, ueteres pro duplici ponebant. Feſtus.

ALTERTAM, *O l'una, ò l'altra*, pro alterutra ueteres poſuerunt. Feſt.

ALTERVTER, pen. cor. *O l'uno, ò l'altro di due*, alter ex duobus, ἑκάτερος, ὁποτεροσοῦν. Cic. in Ver. Video neceſſe eſt alterutrum.

ALTERVTRINQVE, *O dall'una, ò dall'altra parte delle due*, uidetũ ſignificare ab alterutra parte. Pli. li. 10. ca. 7. alterutrinque modus eſt.

ALTHAEA, ἀλθαία, Suidæ alterum è maluarum generibus, ſilueſtre, ſcilicet cui grande folium, & radices candidæ. Vir. Hibiſcum, uulgus Seplaſiariorum Biſmaluam uocat. Dicitur ἀλθαία ab ἀλθαίνειν, id eſt mederi, quaſi Medicam dixeris. Eſt & Althæa Meleagri matris nomen, quæ ut fratrum cædem ulciſceretur a Meleagro filio perpetratam, fatalem illius ſtipitem igni impoſuit, filiumque una cum illo exuſſit. Vide Meleager.

ALTILIS, & in plurali Altilia, pen. corr. *Tutte le coſe, che ingraſſano*, σιτιστά, quicquid domi, uel in uillis, uel in uiuarijs ſaginatur, ſiue ſit auis, ſiue quadrupes, ſiue piſcis: ab alendo: ut Altilis gallina, quæ alita eſt. Macrobius Altilem ſanguinem dixit, non qui alitur, ſed qui alit, τρόφιμος, quaſi alentem. Plaut. in Ciſt. Dotem altilem, opulentam dixit.

ALTIMETER, a geometris uocatur inſtrumentũ, quo metiuntur alta.

ALTINVM, Ἄλτινον, pe. p. urbs olim in littore Venetiæ florentiſſima fuit. Altinates populi dicti. Pli. lib. 3. epiſt.

ALTISONVS, a, um, ὑψηχής, q ex alto ſonat: poeticum eſt. Ci. 3. Tuſcul. Septum altiſono cardine templum.

ALTITONANS, p.c. *Altitonante*, ὑψιβρεμέτης, qui ex alto tonat. Ci. de Diuin. Nam pater altitonans ſtellanti nixus Olympo.

ALTITVDO, *Altitudine, altezza*, ὕψος, ſublimitas: ut, Altitudo turris. Dicitur etiam altitudo fluminis, uel maris, quæ eſt profunditas, βαθύτης. Pli. li. 10. c. 33. ſex pedum defoſſa altitudine. Cic. 7. Ver. opus ex ſaxo in mirandam altitudinem depreſſo.

ALTIVOLANS, p.c. *Altivolante*, qui altum uolat, ὑψιπέτης. Cic. 2. de Diuin. ſeruat genus altiuolantum. Altiuolus, a, um, idem. Plin. lib. 10. cap. 59.

ALTOR, oris, *Balio*, τροφεύς, qui alit, ſiue educat. Cic. 2. de Nat. Deo. Omnium rerum altor eſt mundus.

ALTRIX, icis, quæ alit, *Balia, Nutrice*, τροφός, ἡ. Cic. pro Flac. Eorum eadem terra parens, altrix, patria dicatur.

ALTRINSECVS, *Altronde*, ἑτέρωθεν, pe. c. aduerb. ab Alter, ſignificat ab Altera, uel ab utrauis parte. Lact. li. de Opificio, aures colligũt uenientes altrinſecus uoces. Itẽ, iuxta alteram partẽ. Plau. in Pſeu. Aſſiſte altrinſecus, atque onera hunc maledictis. Quandoq; in altiore parte. Apul. lib. 3. tectum altrinſecus ædium patore perflabili nudatum, ad omnes orientales aſpectus peruium.

ALTROVERSVM, *Verſo altrone*, aduerbium antiquum ex alter, & Verſus, in, uel uerſus alteram partem, ἑτέρωσε. Plau. in Caſ. altrouerſum cum eam mecum rationem puto.

ALTVM, ti, mare. Cic. de Fin. Si plures ex alto emergere uelint.

ALTVS, ta, tum, *Alto, profondo*, nomen, ſublimis, aut editus, ὑψηλός. Interdum profundus, βαθύς, ut cum puteum altum, aut mare altũ dicimus. Quinetiam ponitur pro ipſo cælo. Virg. 4. Aenei. Maia genitum demittit ab alto. Et pro ipſo mari profundiore, & a terris remoto. Idem 1. Aen. Vix è conſpectu Siculæ telluris in altum Vela dabant læti. Salu. Piſcatoria ſcapha in altum nauigat. Per tranſlationem quoq; ponitur pro excellenti. Virg. 3. Aen. Te ſine nil altum mens inchoat. Et pro magno. Idem 10. Aen. Sic altus Apollo. Transfertur & ad incorporea, pro recondito, ſeu profundo. Idem 1. Aen. Manet alta mente repoſtum Iudicium Paridis.

ALVEARIVM, rii, quod & Alueare, & per Apocopen Aluear locus, uel copia alueorum, σμῆνος, κυψέλη. Varr. lib. 3. de Re ruſt. Quæ maceriæ ad uillam clauduntur, propter aluearia. Col. lib. 9. ca. 11. Vetus alueare deſtituitur.

ALVEOLVS, & Alueolum diminutiua, eiuſdem ſignificationis. Ci. de Fin. alueolum poſcere. Col. li. 8. c. 5. Oua in alueolum ligneum cõferat. Eſt etiam Alueolus, teſte Varrone, cauata cortex, ubi quid propter concauitatem reponitur. κυψέλη.

ALVEVS, p.c. proprie dicitur foſſa, per quam fluuius defluit. Virg. Aſſuetæ ripis uolucres, & fluminis alueo. Ad huius ſimilitudinem & uas quoddam amplum in balneis hoc nomine appellatur. Ci. pro Cœlio: alueuſne ille, an equus Troianus fuerit. Item tabula luſoria ad aleam, & latrunculorum ludum accommodata, Alueus dicitur, Græce κύβος. Pli. Meſſalla diem natalis ſui egit: tranſtulit alueum cum teſſeris luſorium. Sed & receptaculum, in quo apes mellificant. Alueus dicitur, a mellis alimonia, ut Varro exiſtimat. Pli. libro 11. Alueos ex cornu ſpectatos eſſe, id eſt apum aluearia. In hac ſignificatione etiam Aluus dicitur. Varr. de Re ruſt. Si ex aluo minus frequenter exeunt. Aliquando pro naui. Propert. Portabat ſanctos alueus ille uiros. Liu. lib. 21. Alueos informes raptim faciebant, id eſt nauiculas. Declinatur & hoc Alueum. Feſtus: Nauſtibulum alueum eſt, ad nauis ſimilitudinem factum.

ALVEATVS, a, um, *Concauo*, adiect. in aluei modum cauatus. Cato ca. 43. Sulcos alueatos eſſe oportet. Alueolatus, a, um. Vitru. lib. 3. alueolatus oculo uidebitur.

ALVM, auctore Pli. lib. 27. cap. 6. herbæ ſpecies, σύμφυτον πετραῖον, quæ in petris præcipue naſcitur, ſimilis cunilæ bubulæ, folijs paruis, ramis tribus, aut quatuor a radice, cacuminibus thymi, ſurculo ſuo, odoratum. Ruellius Buglum uulgo credit uocari.

ALVMEN, pen. prod. *Allume*, ſalſugo terræ, ad cryſtalli colorem accedens, quam Græci, ἀπὸ τοῦ στύφειν, hoc eſt, ab adſtringendo, στυπτηρίαν, uocauerunt. Tria huius enumerantur genera, liquidum, rotũdum, & ſciſſile. Liquidum natura primum eſt: nam ex eo duæ reliquæ ſpecies concreſcunt. Verum hoc rariſſimum eſt, quemadmodum & ſciſſile. Inuenitur tamen in Aegypto, lacti perſimile. Alumen rotundum, globoſum eſt, non tamen abſolute ſphæricũ, (habet enim plurimos angulos) ſed ad rotundam figuram nõnihil accedens. huius hodie maxima ad nos aduehitur copia. Tertium genus aluminis eſt, quod Græcis σχιστὸν, hoc eſt, ſciſſile uocant, eo q molle ſit, & friabile in minimas partes. Hoc quoque rariſſimum eſt. nam quod Seplaſiarij pro eo ſupponunt, quodque hodie Galli ſua lingua uocant Alum de plume, Amiantus lapis eſt. Vide Plin. lib. 35. c. 15. & ea, quæ annotauimus in dictione Amiantus. Dictũ putatur a Lumine, quod lumen coloribus tingendis præſtet.

ALVMINATVS, a, um, ut aqua aluminata, quæ tranſit per loca aluminis, apud Pli. lib. 31. cap. 6. Aluminoſus, idem.

ALVMINARI, *Nodrire*, τρέφειν alere, & enutrire. Apul. li. 8. de Aſino.

ALVMNVS, *Allieuo*, τρόφιμος, qui ab aliquo alitũ, ſiue uictu, ſiue moribus, ſiue doctrina. Cic. Dolabellæ: Mihi glorioſum, te iuuenẽ cõſulẽ florere laudibus, quaſi alumnum diſciplinæ meæ. Nonius putauit tam actiue, quàm paſſiue accipi poſſe, ſed reprehendit a Valla.

ALVNTIVM, uide Alontium.

ALVONA, Ἀλουῶνα, Ptolemæo, quæ & Albona, oppidum Liburniæ. inde Aluonenſes, ſiue Albonenſes, quorum meminit Pli.

ALVTATIO, quid ſit, docet his uerbis. Pli. lib. 33. c. 4. Aurum qui quærunt, ante omnia ſegullum tollunt: ita uocatur indicium. Alueus, ubi id eſt, arenæque lauantur: atque ex eo, quod reſedit, coniectura capitur, ut inueniatur aliquando in ſumma tellure. alutationem uocant, ſi & auro ea tellus ſubeſt. Vide in hunc locum Hermolaum Barbarum.

ALVTA, pen. pro. pellis mollior, ad calceos, & cetera opera facienda, κάσσυμα. Cæſ. Bel. Gal. 3. Pelles pro uelis, alutæque confectę. Sumitur quandoque pro ſacco, ſeu marſupio. Iuuen. nigræ Lunam ſubtexit alutæ.

ALVTAE, populi Illyrici, in conuentu Scardonitano. Pli. li. 3. cap. 21.

ALVTAMEN, & Alutamentum, a ueteribus dicebatur opus ex concinnatis pellibus factum.

ALVTARIVS, *Cuoiaio*, coriarius, & coriorum concinnator. Plaut. alutarius cerdo. Proprie tamen alutarii tenuiorum pellium dicuntur, coriarij craſſiorum.

ALVTRAENSES, Iſtriæ populi. Pli. lib. 3. cap. 19.

ALVVS, *Ventre*, κοιλία, ab alluendo, proprie dicitur, qua ſordes effluunt, ſiue eluuntur. Pli. lib. 20. Pepones emolliunt aluum. Quandoque pro uentre qui apparet. Col. lib. 8. Niſi diſtentam in pabulis aluum. Item Aluus, ubi apes mellificant, qui & alueus. Varr. Si ex aluo minus frequentes exeunt. Interdum uas cauatum. Olim erat tam maſc. q̃ fœm. hodie tantum fœminini generis. Vir. In latus, inque feri curuam compagibus aluum. Accius in Anna. teſte

Nonio,

quem & Cadmiam, καδμείαν, appellari, teſtatur idem Plin. lib. 34.cap.1.

AERVGINOSVS, a, um, ἰώδης, quod eſt ærugine plenum. Seneca lib. de Bre. uitæ: Maiorem dierum partem in æruginoſis lamellis conſumit.

AERVGO, pen. pro. æruginis, *Ruggine*, idem quod rubigo, & proprie in ære uel argento, cum uirideſcit, ἰὸς χαλκοῦ: rubigo uero in ferro, & ſegetibus ἰὸς σιδήρου. quanquam & Rubigo pro æris uitio poſitum inuenitur. Pli. lib. 34. cap. 9. Aera exterſa celerius rubiginem trahunt, quàm neglecta, niſi oleo perungantur. Transfertur ad ſegetum rubiginem, ut eſt apud Theophraſtum li. 4. de Cauſſis plantarum. appellat enim Græce ἐρυσίβην. Eſt autem Aerugo incidentis ſegetibus humoris putrefactio, quo uitio ſpicæ marcidæ fiunt Apud Hor. & Iuuen. accipitur pro pecunia, quæ ex ære fit.

AERVMNA, *Granfatica*, οἰζὺς, ἀπὸ τοῦ αἴρω, leuo, tollo: nam proprie Aerumnæ, & per diminutionem Aerumnulæ dicuntur furcinulæ, quibus uiatores ſarcinas ſuas religatas tabella interpoſita ferre cõſueuerunt: quæ a Mario earum inuentore Muli Mariani poſtea uocatæ ſunt: de quibus ſuo loco. Hinc, labores oneroſi, Aerumnæ dicuntur. Cice. lib. 2. de Finib. Labores non fugiendos ærumnas nominarunt. Vnde labores Herculis Aerumnæ ſunt appellatæ. Auſonius: Prima Cleonæi tolerata ærumna laboris. Cice. lib. 4. Tuſculan. Aerumna eſt ægritudo laborioſa. Breuiter ærumna dicitur, calamitas. Vnde Aerumnoſum, ὀιζυρὸν. Cic. 3. Tuſc. Nec tam ærumnoſo nauigaſſem ſalo. Apud Plau. in Cap. etiam inuenitur Aerumnatus adiectiuum.

AERVMNALIS, adiectiuum, ὀιζυρὸς, ut, Labor ærumnalis, apud Apul. libro. 5. de Aſin. Aerumnalis, ærumnis plenus, apud Lucr. libro 6.

AERVSCARE, *Buſcare*, pro, pecunias undique ſallaciis colligere, dixit Gell. lib. 9. cap. 2. Et lib. 14. ca. 5. Aeruſcatores homines.

AES, æris, *Rame*, χαλκὸς, proprie ſpecies eſt metalli rubro colore, primum in Cypro reperta. Deductum nomen putant alij ab auri ſimilitudine, alii a Græco αἶα terra: Varro ab aſſe. Et quia primum maximo in pretio fuit, adeo, ut pecuniam quoque, iacente auro, ex eo ſignarent: factum eſt, ut pro ipſa pecunia accipiatur. Ouid. in Faſt. Aera dabant olim: melius nunc omen in auro eſt. Seruius rex primus poſt Vrb. conditam ſignare æs cœpit, cuius in altera parte nota fuit Ianus geminus, in altera roſtrum nauis. Hæc Plin. lib. 33. Macrobius autem primum æs a Iano ipſo ſignatum fuiſſe tradidit, eo tempore, quo Saturnus, filium fugiens, primum in Italiam uenit. hocq; a Iano tributum exiſtimat aduenæ bene de ſe meriti memoriæ: quòd rudis illa Aboriginum gens, monſtrato agriculturæ uſu ab illo, ad meliorem uitam eſſet traducta. & quoniam naui fuerat aduectus, in ſignando ære ex una quidem parte ſui capitis effigiem, ex altera nauis roſtrum impreſſit. Ponitur etiam quandoque pro tubis, quoniam ex ære fiunt. Virg. 6. Aen. Aere ciere uiros. Vnde Aenatores, tubicines dicuntur.

AES ALIENVM, *Debito*, idem quod debitum, χρέος, ὀφείλημα, ut, æs alienum meum, æs alienum tuum, æs alienũ filij, id eſt, quod ego, quod tu, quod filius debet. Hinc, In ære dicimus, quo eleganter uſus eſt Cic. Fam. 13. ſemper ſic in animo habui, te in meo ære eſſe, id eſt, inter amicos meos eſſe. In ære. n. meo eſt, idẽ eſt, qđ meũ, & in bonis meis eſt. Sic in ære alieno nullo eſſe, idem quod nihil debere. Cic. 6. Ver. hominem uideo non modo in ære alieno nullo, ſed in ſuis nummis multis ſemper fuiſſe.

AES MILITARE, χρήματα στρατιωτικά. quod tribunis ærarijs attributum erat, ut militibus redderetur. Plau. in Aul.

AES DVCTILE, χαλκὸς ἐλατὸς, quod facile ducitur, attenuaturque in laminas. Hoc & Regulare uocat Pli. li. 34. ca. 9.

AES CALDARIVM, χαλκὸς χυτὸς, quod malleis fragile eſt. Pli. lib. 34. cap. 9.

AESALON, pen. cor. αἰσαγὼν, genus accipitris, quod ſolum toto anni tempore noſtris in regionibus apparet. Reliqua enim accipitrũ genera ſub hiemem abeunt. Pli. lib. 9. cap. 8.

AESCHINES, pen. prod. αἰσχίνης. Athenienſis orator, Demoſthenis æmulus: cuius orationes tres extant, & aliquot epiſtolæ. Præter hunc alij ſeptem hoc nomine claruerunt. Aeſchines multi narrantur Diogeni. Primus, philoſophus Socratis diſcipulus: ſecundus, qui artem oratoriam ſcripſit: tertius, hic orator: quartus, Mitilenæus, quem flagellum oratorum uocabant: quintus, Neapolitanus philoſophus Academicus.

AESCHYLVS, pen. cor. αἰσχύλος, nomen poetæ tragici. Hor. in Arte: Poſt hunc perſonæ, pallæq; repertor honeſtæ Aeſchylus, & modicis inſtrauit pulpita tignis. Hic cum eſſet caluus, & in aprico forte quieſceret, teſtudo ab aquila in altum delata cum decidiſſet, caput eius confregit, interemitq;.

AESCVLANVS Deus, & Argentinus, dicti ſunt dij æris, & argenti, id eſt, locupletandorum hominum poteſtatem habentes. Bud. lib. 5. de Aſſe.

AESCVLAPIVS, ἀσκληπιὸς, nomen eſt Apollinis filij, qui medicinam artem uel laude, uel opere ampliauit, ob eamque rem in deorum numerum receptus fertur. Cuius duo filij, Podalirius, & Machaon, bello Troiano Agamemnonem ſecuti, non mediocrem opem commilitonibus attulere.

AESCVLVS, pen. cor. πλατύφυλλος, arbor glandifera, cuius fructu in primæua ætate homines ueſcebantur. Vnde quidam ſine diphthongo ſcribunt, ab eſca nomen trahentes. Hinc Aeſculeus, a, um, quod eſt materiatum ex æſculo. Palla. Aſſeres quernæ cum æſculeis non miſceantur. Ouid. 1. Metam. Hic iuuenum quicunque manu, pedibusve, rotave Vicerat, æſculeæ capiebat frondis honorem.

AESERNIA, αἰσερνία, Ptol. Samnitum urbs in Italia, Strabo libr. 5. Aeſernia, & Alliſe, Samnitica ſunt oppida, alterum bello Marſico deletum, alterum ſuperſtes adhuc.

AESIS, αἶσις, Vmbriæ fluuius, eſt, inter Anconem, & Senogalliam in mare Adriaticum influens, qui olim Italiam a Gallia diuidebat. Huius huius meminit Ptolemæus in deſcriptione Italiæ, Plin. lib. 3. cap. 14. & Strabo lib. 5. Hoc quoque nomine a Ptolemæo appellatur euidem regionis oppidum, quod a Strabone Aeſium uocatur. Nomen utrunque ab Aeſi fluuio ductum uidetur, a quo oppidum hoc non longe eſt diſſitum.

AESOPVS, αἴσωπος, philoſophus, Phryx genere, conditione ſeruus, tempore Crœſi Lydorum regis, cui fabulas ſuas dicauit. Item alius Aeſopus anagnoſtes Mithridatis eruditiſſimus, ſcripſit de laudibus Mithridatis, & de Helena, ut auctor eſt Suidas. Præterea Aeſopus Tragœdiarum actor amicitia iunctus Ciceroni, cũ quo ſæpe in curiam, ad uidendum pronunciantem Hortenſium, profectus eſt, teſte Valerio. Hic ad tantas opes ex hiſtrionica peruenit, ut ſexcenti H-S. ei patina ſteterit. filium reliquerit adeo diuitem, ſimul & prodigum, ut is uniones aceto liqueſactos cenis apponeret. Pli. lib. 10. cap. 51.

AESTAS, *Eſtate*, θέρος, anni pars incipiens ab æquinoctio uernali, & finem accipiens æquinoctio autumnali: conſtatque ſenis menſibus. Nam totus olim annus in æſtatem tantum, & hiemem diuidebatur. Poſtea tamen anno in quatuor partes diuiſo, cœpit Aeſtatis nomine uocari trimeſtre illud ab ingreſſu Solis in Cancrũ, uſque ad æquinoctium autumnale, quod fit ſole ingrediente Libram. Ita enim diſtinguuntur quatuor anni partes, ut Sole ingrediente Arietem, incipiat Ver: in Cancro, Aeſtas: in Libra, Autumnus: in Capricorno, Hiems principium ſumat. Varro 4. de lingua Lati. Ab æſtu Aeſtas. hinc Aeſtiuum: niſi forte a Græco αἴθεσθαι. Virg. 1. Aen. nam te iam ſeptima portat Omnibus errantem terris, & fluctibus æſtas.

AESTIFER, a, um, quod æſtum, id eſt, calorem afferat. Virg. 2. Geor. Hoc ubi hiulca ſiti findit canis æſtifer arua. Aeſtifer canis, quod æſtum afferat. Aeſtiferum item dicitur, quod æſtum fert, & patitur Luca. lib. 1. ſqualentibus herbis Aeſtiferis Libyes uiſo leo cominus hoſte Subſedit.

AESTIMABILE, τιμητὸν, quod facile æſtimari poteſt. contrarium eſt Inæſtimabile, ἀτίμητον. Cic. 3. de Fin.

AESTIMATIO, *Iſtimatione*, τίμημα. Cic. 3. de Fin.

AESTIMATOR, qui æſtimat. Cic. de Fin. te aptiſſimum habeo meorum ſtudiorum æſtimatorem & iudicem.

AESTIMO, as, penult. corr. *Iſtimare, taſſare*, ſignificat conſiderare, σταθμᾶσθαι ſicut Exiſtimo iudicare, ut Valla uult libro. 5. cap. 20. Hinc ponitur pro Appretio, taxo, τιμῶ. Habet autem accuſatiuum, cum genitiuo horum nominum, tanti, quanti, quanticunque, tantidem, quanticunque, magni, parui, pluris, maioris, maximi, plurimi, nihili. & ſi qua huiuſmodi reperiantur. Cicero 2. de Finib. Magni æſtimabat pecuniam. Si tamen hæc nomina adiectiue accipiantur, hoc eſt, ſi habeant aliud ſubſtantiuum adiunctum, debent poni in ablatiuo. Non enim recte dixeris: Non æſtimo hoc parui pretij, ſed paruo pretio: quanquam etiam ſine ſubſtantiuis inueniuntur in ablatiuo poſita. Cice. ibidem: iſtam glorioſam uirtutem non magni æſtimandam putem. Sic etiam cum alijs ablatiuis. Idem 4. Verr. Hæc pecunia æſtimari non queunt. Liuius utrunque caſum complexus eſt: Mancipia, quæ decem millibus æris, aut pluris ueniſſent. Perſæpe tamen ſubintelligitur accuſatiuus, & tamen exprimitur genitiuus, uel ablatiuus. Interdum ſine ablatiuo, aut genitiuo, cum accuſatiuo ſolum: quale eſt illud Cice. in Verr. æſtimate harum rerum omnium pretia. Similem ſignificationem habent, pendo, facio, curo, eſt, intereſt, & refert, cum pretium iungitur: quia eiuſdem fere ſunt ſignificationis. Interdum habet accuſatiuum cum ablatiuo, & præpoſitione Ex: & tunc ſignificat perpendere, metiri. Cice. pro Roſc. Vulgus ex ueritate pauca: ex opinione, multa æſtimat. Valla arbitratur, hoc uerbum componi ex Aes æris, & nomine Græco τιμὴ, hoc eſt, pretium. ut Aeſtimo, ſit idem, quod æris pretio taxo. Qua in re ſibi permittit, quod in alijs reprehendit, ut dictio aliqua ex Græca & Latina dictione componatur. ego malim per ſyncopem dictum ab Exiſtimo. Lis æſtimata uocabatur, ut Budæus ſcribit, pecunia multatitia, & nummaria ſententia: ut hodie cum iudices pecuniæ reos damnant. Et Aeſtimata pœna, τίμημα, quæ certo ære cenſebatur, ut ouis decuſſis, id eſt, decem aſſibus.

Aestiva, orum, pluraliter, *Ombria, meriggio*, dicuntur loca umbroſa, nemoroſa, in quibus per æſtatem uitatur Solis ardor, τὰ θέρινα. Statius: Et umbroſi patuere æſtiua Licæi. Quandoque ponitur pro ipſis gregibus in æſtiuo commorantibus: uel cõtra pro ipſis locis, in quibus æſtate ſunt armenta, & greges. Virg. lib. 3. Georg. Nec ſingula morbi Corpora corripiunt, ſed tota æſtiua repente. Aeſtiua quoque caſtra dicuntur, in quibus æſtate milites degunt, quemadmodum Hiberna, in quibus hiemem traoſigunt. Cic. Epiſt. lib. 1. Mihi erat in animo, cum primum æſtiua attigiſſem, decedere ex S. C.

Aestivo, as, are, pe. pro. *Ombreggiar per fuggir il caldo*, τὸ θέρος διάγειν, propter æſtum euitandum alicubi morari: quemadmodum Hiberno, hiemem aliquo in loco tranſigo. Plin. libro 12. Intra ſepem eam æſtiuant paſtores, opacam pariter, & munitam uallo arboris.

Aestivus, a, um. pen. prod. quod eſt æſtatis, θερινός, licet ab æſtus, non ab æſtas formatum ſit: ut Aeſtiui menſes, Aeſtiui dies, Aeſtiuæ niues. Cice. ad Quinct. Fratrem: Vnus æſtiuus dies. Aeſtiuæ fruges, dicuntur milium, panicum, & ceteræ id genus, quæ ante Virgiliarum exortum feruntur: quemadmodum Hibernæ, quæ circa Virgiliarum occaſum ſatæ, per hiemem terra nutriuntur. Vide Pli. lib. 18. cap. 7.

Aestuaria, *Stagni, Lagune*, ἀναχύσεις, loca dicuntur per quæ mare uiciſſim tum accedit, tum recedit: Strabo lib. 3. Plin. lib. 3. natura uadoſi maris, æſtuariis tenui alueo intercurſantibus. Cæſar: æſtuariis nauigationem impediri.

Aestuatio uerbale. Pli. lib. 18. cap. 1. relictis æſtuationi ſuæ iſtis hominum turbis, pergamus excolere uitam, id eſt, uehementibus deſiderijs, & gaudijs. Compoſitum Exæſtuo, ὑπερζέω, extra æſtuo; exundo. Virg. Fundoq; exæſtuat. Iuſtin. lib. 1. Quæ materia in his locis paſſim è terra exæſtuat.

Aestuo, as, *Bollire*, ferueo, flagro, καυσοῦμαι, & opponitur algendi ſignificato. Cic. 1. Acad. Ille cum æſtuaret, umbram ſecutus eſt. Per metaphoram ponitur etiam pro angi, & dubitatione torqueri. Ci. 4. Verr. æſtuabat dubitatione, uerſabat ſe in utranque partem. Idem pro Flacc. Hunc æſtuantem, & tergiuerſantem iudicio ille perſequitur. Aliquando æſtuare eſt fluctuare, agitari, χειμάζεσθαι, ἰλιγγιᾶν. Virg. 6. Aenead. Turbidus hic ceno, uaſtaque uoragine gurges Aeſtuat.

Aestuosus, a, um, *Pieno di caldo*, quod eſt calore plenum. πνιγώδης. Cic. Att. lib. 2. Iter conficiebam æſtuoſa, & puluerulenta uia.

Aestus, ſtus, calor nimius, & feruor, flagrantia ſolis, καῦσων, πνῖγος, φλόγωσις. Virg. 3. Aeſtibus in medijs umbroſam exquirere uallem. Aliquando pro motu, & agitatione fluctuum. Cic. de Orat. 3. ſæui exiſtunt turbines, feruet æſtu pelagus. Græce κλύδων dicitur. Ab utroq; ſignificato ducta metaphora, ponitur pro uarijs animi ægritudinum generibus, cupiditate, amore, libidine, &c. Cic. de Orat. 3. Repente te quaſi quidam æſtus ingenij tui procul a terra abripuit. Idem in Bruto: Hunc abſorbuit æſtus quidam gloriæ. Sic apud Plin. Iun. ponitur pro dubitatione non mediocri. Explica, inquit, æſtum meum.

Aetas, *Età, etade*, ab αἰὼν Græco nomine deductum. ab hoc enim Aeuum, Aeuitas, & per ſyncopen Aetas, ἡλικία. Generaleque nomen eſt ad infantiam, pueritiam, adoleſcentiam, iuuentutem, & ſenectutem pertinens. Varro quinque gradus facit. In primo uſque ad annum X V. Pueros dictos uult, quòd ſint puri, id eſt, impuberes: in ſecundo ad annum XXX. Adoleſcentes, ab adoleſcendo nominatos: in tertio uſque ad annum XL. Iuuenes appellatos, eo quòd remp. in re militari iuuare poſſent: in quarto autem gradu, uſque ad LX. annum Seniores nuncupatos, quòd tunc corpus ſeneſcere incipiat: inde uſque in finem uitæ uniuſcuiuſque, quintum gradum factum, in quo qui eſſent, Senes appellatos, quòd ea ætate corpus iam ſenio laboraret. Horum tamen ſinguli trifariam diuiduntur, ut prima pars uiridis ſit, deinde adulta, poſtea præceps. Vnde Virg. Viridisque iuuenta. Alij aliter diuidunt ætates. Aetas præterea mundi prima ab Adam uſque ad Noe numerabatur: ſecunda a Noe uſque ad Abraham: tertia ab Abraham uſque ad Dauid: quarta a Dauid uſque ad tranſmigrationem Iudææ in Babyloniam: quinta deinde uſque ad aduentum Saluatoris in carne: ſexta quæ nunc agitur uſquequo mundus iſte finiatur. Interdum ætas accipitur pro anno. Virg. Vbi quarta acceſſerit ætas. Interdum pro triginta annorum ſpatio, γενεά. Cice. Tertiam iam ætatem hominum uiuebat. Sic Plutarchus Aetatem oſtendit eſſe ſpatium triginta annorum ſecundum Heraclitum. Interdum pro centum annis. Ouid. 12. Metamor. Vixi annos bis centum, nunc tertia uiuitur ætas. Ponitur & pro quouis tempore humanæ uitæ longiſſimo. Græci ætates, γενεὰς dicunt. Aetas mala dicta eſt ſenectus. Plaut. Confitus ſum, ſenectute onuſtum gero corpus, uires reliquerunt: ut ætas mala eſt, mors mala eſt. Econtrario bona ætas, Iuuenta appellatur, ἀγαθὴ ἡλικία. Cice. Quòd ſi ipſis uoluptatibus bona ætas fruitur libentius, primum paruulis fruitur rebus. Aetas media, uocatur illa, quæ eſt inter iuuentam, & ſenectam: quam Auicenna uocat ætatem pulchritudinis, ἀκμὴ τῆς ἡλικίας, quæ fere eſt a trigeſimo uſque ad quadrageſimum annum. Eadem dicitur Aetas conſiſtendi: in qua Hippoc. Aphor. 2. facile mediam ferri dicit.

Aetatem, *Lungamente*, aduerbium, ſignificat diu. Ter. Iandudum ætatem lites ſunt inter eos. Idem in Hecy.

Aetatula, *Età tenera*, diminutiuum, tenerior puerorum ætas, νεανικὴ ἡλικία. Cic. de Fin. in primis puerorum ætatulis.

Aeterno, as, *Perpetuare* Perpetuum facio, ἀπαθανατίζω. Verbum eſt antiquum. Horat. 4. Car. Tuas Auguſte uirtutes Aeternet.

Aeternus, *Eterno, perpetuo*, ἀθάνατος, ἀΐδιος, perpetuus, quaſi æuiternus, a quo ſempiternus, quaſi ſemper æternus. Sal. in Catil. Virtus clara, æternaque habetur. Aeternitas, ἀϊδιότης, perpetuitas, quæ nulla temporis quantitate menſurari, nullo temporis ſpatio deſignari poteſt: cum omne contineat æuum & contineatur a nullo. Plin. lib. 13. cap. 5. Materiæ uero ipſi æternitas. Differunt tamen Aeternum, & Sempiternum: quòd Sempiternum dicunt deum eſſe, qui ſemper fuit, eritque. Aeternos homines, qui principium quidem habuerunt, & tamen animo ſunt immortales, atque perpetui.

Aeterno, aduerbium. Pli. lib. 8. cap. 107.

Aeternum, frequenter pro aduerbio temporis accipitur. ἀεί. Virg. 6. Aen. Sedet, æternumque ſedebit Infelix Theſeus.

Aethalia, αἰθαλία, Straboni, αἰθάλη Stephano, inſula eſt in mari Tyrrheno diſtans, a continenti ſtadijs circiter centum, hoc nomine memorabilis, quòd ferrifodinas habet, quæ a foribus exhauſtæ certo tempore ſuccreſcant. Auctor Strabo li. 5. Alio nomine Ilua uocatur, teſte Pli. lib. 3. cap. 6. Quo nomine & a Virg. appellatur. Aene. lib. 10. Aſt Ilua trecentos, inſula inexhauſtis Chalybum generoſa metallis.

Aether, *sfera del fuoco*, αἰθὴρ, ab Anaxagora accipitur pro elemento ignis. Ariſt. uero de Mundo hoc nomine ſignificari ait, cæli, ſiderumque ſubſtantiam, hoc eſt, totam ſiderum, & cæli, & ſtellarum compagmem, quòd ignita flagret, ἀπὸ τοῦ αἴθειν, ſed quòd ſemper motu ſuo circunductili currat, & curſibus rapidiſſimis rotetur: ἀπὸ τοῦ ἀεὶ θεῖν, cum ſit, inquit, illud elementum a quatuor illis diuerſum, tum diuinum, tum interitus expers. Hodie quoque philoſophi duas præcipuas mundi conſtituunt partes, Elementa, & Aetherem, ſiue (quod in unum recidit,) Mundum elementarem & Aethereum: elementorum nomine Terram, Aquam, Aerem, & Ignem intelligentes: Aetheris autem nomine complectentes, quicquid eſt ſupra elementum ignis. Alij Aetherem accipiunt pro aere. Virgil. Reſonatque fragoribus æther. Lucr. libro. 1. Aethera poſuit pro Ioue: Poſtremo pereunt imbres, ubi eos pater Aether in gremium matris Terrai præcipitauit.

Aetherius, a, um, αἰθέριος, quod eſt ætheris. Virg. 12. Aen. Aetheria quos lapſa plaga Iouis ales aperto, Turbabat cælo.

Aethereus, a, um. Cic. de Diuin. Aethereus ignis.

Aethiopia, αἰθιοπία, ab Aethiope Vulcani filio, qui illi præfuit, dicta, ut ait Plin. cap. 36. libro 6. uel à Græco αἴθω, cremo, & ὤψ, aſpectus, facies. nam ſolis uicinitate eius regionis incolæ torrentur. eſt enim ibi iugis æſtus. Quicquid eius fertile eſt, ſub meridiano cardine eſt. Circa uero Occiduum, montuoſa eſt, arenoſa in medio. Ad Orientalem plagam, deſerta. Cuius ſitus ab Occiduo, Atlantem montem: ad Orientem uſque in Aegypti fines porrigitur: a Meridiano, Oceano: a Septentrione, Nilo flumine clauditur. Plurimas habet gentes, diuerſo uultu & monſtruoſa ſpecie horribiles. Ferarum quoque & ſerpentium referta eſt multitudine. In ea enim rhinoceros, chamæleõ, pardus, baſiliſcus, dracones ingentes. Quidam bifariam diuidunt Aethiopiam, & unam quidem Aſiæ, alteram Africæ aſſignant. Altera ad Orientem uergit, altera eſt ſub ipſo Meridie.

Aethiopis, idis, αἰθιοπίς, herba Lactucæ folio, in Aethiopia naſcens, uel in Meroe Nili inſula, a qua etiam Merois dicitur, cuius tactu (ſi Magorum uanitati credimus) clauſa omnia aperiantur, amnesq; etiam, & lacus exareſcant. Pli. li. 26. c. 4. & lib. 27. ca. 4.

Aethiops, αἰθίοψ, Vulcani filius fuit, qui Aethiopiam a ſe denominauit, ut placet Pli. li. 6. c. 30. Aethiopes quoque dicuntur, qui Aethiopiam incolunt, & mulieres Aethiopiſſæ, αἰθιοπίδες. Sunt qui Aethiopes dictos putent a Chus, filio Cham. Nam Chus Hebræis Aethiopem ſonat. Hi olim ad Indum fluuium habitaſſe creduntur, relictisq; ſedibus ſuis iuxta Aegyptum conſediſſe inter Nilum & Oceanum ſupra Heliopolim, & paulatim etiam ad interiora Africæ penetraſſe. Strab. lib. 1. Homerum ſecutus, duplicẽ Aethiopiam facit, alteram ad plagam Africæ orientalem, quam primi cognouerunt, qui ex Arabia ſoluerunt: alteram ad occidentem, cuius in notitiam primum peruenerunt, qui Gadibus egreſſi, occiduum litus luſtrauerunt.

Aethon, αἴθων, equus Phœbi dictus eſt. Fuere autem (ut in fabulis fertur.) quatuor equi ſolis: Phlegon. ſ. Pyroeis, Heous, & Aethon, quibus ſignificantur quatuor diei horæ. Ouid. 2. Metam. Interea uolucres Pyroeis, & Heous, & Aethon, Solis equi, quartusque Phlegon hinnitibus auras Flammiferis implent. Latine Aethon interpretatur

interpretatur ardens: Phlegon, inflammatus: Pyroeis, ignitus: Heous, lucifer.

AETHRA, ræ, αἴθρα, ſplendor ætheris: & pro aere ponitur. Virg. li. 3. Neque lucidus æthra Siderea polus. Vbi Serui. per Aethram ſideream, intelligit ſplendorem ætheris. Nam æther eſt ipſum elementum, æthra uero ſplendor ætheris.

AETHRIA, αἰθρία, in Aegeo mari inſula eſt, quæ & Aeria, & Thaſſos appellata eſt Pli. lib. 4. ca. 12.

AETHVSA, αἴθουσα, inſula eſt in mari Libyco, quę à quibuſdam Aegusa dicitur. Pli. lib. 42. cap. 8.

AETITES, p. pr. ἀετίτης, lapis eſt colore ſubruſo, quem ſi concutias, alium lapidem, quē ueluti prægnans in utero gerit, intus audis ſonantem. Inueniuntur bini in aquilarū nidis: feruntq; aquilæ ſine iis oua parere non poſſe. Quā ob cauſſam nomen illis impoſitum creditur. Mulierum quoq; partus, femori alligatus aetites faciles reddere putatur. Quatuor autem ſunt aetitæ ſpecies, quas enumerat Pli. li. 36. c. 23. Eſt & Aetites, gemmæ nomen impoſitum, à colore aquilæ candicante cauda. Vide eundem lib. 37. ca. 11.

AETNA, Mongibello, αἴτνη, mons eſt Siciliæ perpetuo clarus incēdio, eoq; nomine à poetis celebratus. Incendii autem eius cauſſas explicat Iuſtin. lib. 4. Sicilia (inquit) terra eſt cauernoſa, & fiſtuloſa, quo fit, ut uentorum flatibus pateat, unde ignis concipitur. Intrinſecus ſulfur habet, & bitumen, quod, ubi uentus per ſpiramenta cauernarum incubuit, concipit ignem, ſic Aetnæ durat incendium. Motus ergo uentorum, cauſſa incendii eſt.

AETNAEVS, a, um, αἰτναῖος, denominatiuum. Virg. 8. Aeneid. Antra Aetnæa tonant. Accipitur interdum pro magno, inſtar Aetnæ mōtis, ut annotauit Cœl. Antiq. lect. lib. 21. cap. 23. In qua ſignificatione Virg. quoque uſurpaſſe uidetur lib. 3. Aene. Cernimus aſtantes nequicquam lumine toruo Aetnæos fratres. Eſt etiam Aetna oppidum in Sicilia, non procul à Catana, Hieronis opus, quod olim, teſte Steph. Ineſſum dicebatur.

AETNENSES populi, αἰτναῖοι, quorum meminit Pli. li. 3. ca. 8. Eſt & Aetna, Siciliæ oppidum (ne quis nominis uicinitate fallatur) quod Cic. 7. in Ver. Act. quòd in medio Siciliæ ſitum eſſet, inſulæ eius Vmbilicum appellauit.

AETOLIA, αἰτωλία, Græciæ regio in tertio ſinu Europæ, Epiro, Acarnaniæ, & Locris finitima, dicta ab Aetolo Martis (ut Plinio placet) ſiue (ut Stephanus mauult) Endymionis filio: cum antea Hyantis, ὑαντὶς, diceretur. Hinc Aetolus apud Vir. lib. 11. & Cic. pro Archia. & Aetolicus.

AETOLVS, αἰτωλὸς, ut ſcribit Pli. lib. 7. cap. 56. Martis fuit filius. Homeri autem enarrator, de Aetolo ſic tradidit: Aetolus (inquit) filius Endymionis fuit: qui cæde per imprudentiam in patria perpetrata, fugit in eam regionem, quæ poſtea ab ipſo Aetolia dicta eſt, ibiq; genuit filium Pleuronem, à quo urbs Aetolia dicta.

AETVS, ἀετὸς, olim appellatus fuit Aegypti fluuius, qui poſtea Nilus dictus eſt: ut ex Lycophrone annotauit Cœl. Rhodig. Antiq. lectio. lib. 20. c. 53. Quod nomen à curſus uelocitate illi impoſitū fuiſſe apparet, quòd ſcilicet uolatum aquilæ (quam Græci uocant ἀετὸν) propemodum æquare uideretur. Commemoratur & in Scythia fluuius nomine Aetus, qui quòd Promethei agrum uberem alioqui, crebris exundationibus infeſtaret, fecit locum fabulæ, ut Promethei continuo renaſcens iecur, ab aquila exedi diceretur. Ex eiuſdem Cœlii lib. 7. cap. 20.

AEVITAS, Età, vecchiaia, antiqui pro ætas, uel annoſitas dixerūt. Varro Tithono: Extima attigit metam æuitas. Gel. li. 20. c. 1. Si in ius uocat, æuitaſq; uitium eſſet, qui in ius uocabit iumentum dato. Hic pro annoſitate. Sunt autem uērba ex lege XII. tab.

AEVVM, Tempo lungo, lunga etade, perpetua, αἰὼν, propriè tempus, & ætas longa, ſiue perpetua, à Græco αἰὼν, v interiecta, ut inquit Apul. Virg. Tantum æui longinqua ualet mutare uetuſtas. Pro ætate. Idē 2. Aen. Vos ô quibus integer æui Sanguis, ait. Inde Aeuitas, & Aeuiternus ſecundum Priſc. quod per ſyncopam Aetas, & Aeternus dicitur, pro ſenectute, longæuitateq;. Hinc deducitur Coæuus, Aequæuus, Grandæuus, Longæuus, & Primæuus.

A ANTE F

AFFABILIS, pen. cor. Affabile, ex Ad & fabilis, in ſermone iucundus: εὐπροσήγορος. Ter. in Adel. Meditor eſſe affabilis.

AFFABILITAS, εὐπροσηγορία. Cic. 2. Offi. Quantopere conciliet animos comitas, affabilitaſq; ſermonis.

AFFABILITER, affabilius, affabiliſſime. Gel. lib. 16. cap. 3.

AFFABRE, pen. cor. A pennello, artificioſamente, δαιδαλέως, aduerbiū, artificioſe, ſcite: ſicut inſabre, ſine artificio. Cic. 1. deorum ſimulacra, affabre facta. Gel. lib. 7. cap. 7.

AFFARIS, e, tur. licet uerſibus iiſdem mihi affari te. Att. Cice. de Sen. Vir. lacrymis affatur obortis. Affor uſitatum non eſt.

AFFATIM, Abondeuolmente, largamente, aduerbium, prima, nō media acuta, ut Quinct. lib. 4. docet, abunde, large, ἅδην. Cice. lib. 1. Ad Att. Puto me Dicæarcho affatim ſatisfeciſſe.

AFFECTA, fœmina, (ut inquit Feſtus) uel in bonam partem dicitur, uelut, honorata, σεμνὴ, uel in malam, ad extremum periculum adducta.

AFFECTATIO, Troppo deſiderio, curioſitas. Pli. lib. 11. cap. 37.

AFFECTATVS. Plin. Iunior in Paneg. Affectata aliis caſtitas, tibi ingenita & innata. Affectata oratio, πραγματώδης λόγος, nimis curioſe quæſita, quæ ex nimio cultu quandam reſipit ingratitatem.

AFFECTO, as, Deſiderare, cercare con anſietà, ſignificat anxie quæro, nimis, exquiro, ἐπιβάλλομαι, μνῶμαι, μνηστεύομαι, σπουδάζω. Vir. 4. Geor. Viamq; affectat Olympo. Auctor ad Her. Non tam affectanda, quàm ſuperiores, ſed tamē adhibenda nonnunquā. Aliquando eſt afficere. Plau. in Bac. Tua flagitia, quib. parrē, amicoſq; omnes affectas tuos. Legitur etiam, Affector, ἐπιτίθεμαι, deponens, ſed obſoletum. Var. Affectatus eſt regnum. Ab Affecto fit.

AFFECTIO, onis, Affettione, πάθος, animi motus, ſiue paſſio, ut amor, odium, iracundia, inuidia, timor, lætitia, ſpes, Cic. 1. de Inuen. quædam commotio animi, affectioq;. Interdum & latius ſumitur, ut etiam ad corporis mala extendatur. Vnde ſic definitur a Cic. li. 1. de Inuen. Affectio, eſt animi aut corporis ex tempore aliqua de cauſſa commutatio: ut lætitia, cupiditas, metus, morbus, debilitas.

AFFECTVS, us, Affetto, affettione, paſſione, πάθος, idem quod affectio. Auguſt. 2. de ciui. quæ Græci πάθη, Cicero affectiones, uel Affectus, uocat. Interdum accipitur pro ſtudio, cupiditate. Iuuen. Si res ampla domi, ſimiliſq; affectibus eſſet.

AFFECTVS, a, um, Affannato, ſumitur pro languente, προκάμνων, κακοπαθῶν. Lu. l. 5. Vires corporis affectę. Affecta, κατειργασμένα, dicuntur, quæ proprie ſunt confecta, ſed non ad finē deducta. Cic. de Prouin. conſ. Bellum affectum uidemus, & pene confectum.

AFFERO, Recare, portare, ex Ad & Fero, ſignificat apporto, ἐπιφέρω, προσφέρω. Ter. in Eunu. Hic magnā partē ad ſe attulit. Inter cetera ſignificat, qđ uulgo dici ſolet, Allegare, & Adducere. Ci. An ętatē adferet: id eſt, in excuſationem adducet. Itē addere. Cic. Atti. lib. 16. Magnā attulit acceſſionē tua uoluntas erga me. Aliquando nūciare. Cic. Att. li. 8. complures attulerunt, Cæſarem iter habere Capuam. Afferre alicui manus, eſt uim alicui inferre. Cice. 1. Offic. iis manus uidetur afferre ſocio. Sibi manus afferre, eſt ſeipſum interficere. Cic. Octauio: Ego ſenatum ſibi manus afferre coegi.

AFFICIO, is, pec. cor. Diſporre, ex Ad & facio, ſignificat affectionem quandam induco, διατίθημι. Et tam ad animum, quàm ad corpus refertur: & tam in bonam, quàm in malam partem accipitur; conſtruiturque cum accuſatiuo, & ablatiuo: ut, Hæc res affici me gaudio, Affeci te lethali uulnere: id eſt, intuli tibi lethale uulnus. Inuenitur quandoque abſolute poſitum: ut, Multa ſunt, quæ afficiunt hominē: id eſt, affectiones, ſiue affectus inducūt. Celſus: Pulmo totus afficitur: id eſt, corrumpitur. Quandoque cum præpoſitione ad. Cic. in Top. Ducuntur argumenta ex rebus, quæ quodam modo affectæ ſunt ad id, de quo quæritur, id eſt, adiunctæ. Afficior paſſim, διάκειμαι, διατίθεμαι, πάσχω, quaſi animor, id eſt, iſtius animi ſum. Cic. in Lælio: Vt eodem modo erga amicum affecti ſumus, quo erga noſipſos.

AFFICTITIVS, a, um, uerbale, quod rei alicui affingitur, ſiue additur. Varr. lib. 3. de Re ruſt. cap. 11. affictitius ad uillam qui ſolet eſſe.

AFFIGO, gis, ad aliquid figo, προσπήγνυμι, προσπερονάω. Cic. 1. de Nat. Deo. Mineruæ, cui talaria affigunt. Transfertur ad incorporea. Pli. lib. 30. cap. 1. Hunc affixiſſe animis eam dulcedinem conſtat.

AFFINGO, is, idem quod fingendo accommodo, ſiue addo, προσαναπλάττω. Et proprie eſt figulorum, cum uaſi anſas, uel aliam quamuis particulam addunt. Quanquam etiam latius accipitur pro efformo, ſiue addo. Cic. 2. de Orat. Nullam partem corporis ſine aliqua neceſſitate affictam reperies. Sumitur etiam pro eo quod eſt, rem aliquam inter narrandum mendaciis augere. Idem 1. Philip. Qui boni aliquid uolunt afferre, affingunt aliquid.

AFFINES, in agris uicini ſunt, πρόσοροι: in hominibus, qui non conſanguinitate, ſed per propinqui alicuius nuptias ſunt cōiuncti, προσήκοντες κατ' ἐπιγαμίαν. Neque ſolum de uiris dicitur, uerum etiam de mulieribus. Cic. poſt red. in ſen. Tu affinem tuam, meam filiam, a genibus tuis repuliſti. Dicitur autem ab eo, quod duæ cognationes diuerſæ per nuptias copulantur, & altera ad alterius finem accedit. ex Ad, & Finis. Ter. in Heaut. Gener, & affines placent. Vbi Dona. ait: Vxoris cognati, ſunt affines mariti. Vnde multi gradus ſunt, & ueluti rami propinquitatis in affinitate, & cognatione diſpoſiti. Nomina eorum hæc ſunt, ſocer, ſocrus, gener, nurus, uitricus, nouerca, priuignus, priuigna. Et quidem uiri pater, uxoriſq;, Socer; mater eorum Socrus appellatur. Filii uxor, Nurus: filiæ uir, Gener. Vxor, liberis ex alia uxore natis, Nouerca dicitur. Matris uir, ex alia uxore natis, Vitricus appellatur. Eorum uterque natos aliunde Priuignos, Priuignaſq; uocat. Viri frater, eſt Leuir: uiri ſoror, dicitur Glos. Duorum fratrum uxores Ianitrices dicuntur. Sed de ſingulis horum copioſius ſuis locis.

AFFINIS, Vicino, congiunto, adiectiuum, πρόσορος. Affinis culpæ, uel ſceleris, dicitur qui eſt culpæ, uel ſceleris particeps. Cic. in Catil. Huic ſceleri ne paucos putetis affines eſſe. Affinis etiam, qui iure matrimonii coniungitur. Cic. Cœl. li. 2. Fam.

AFFINITAS, tatis, affinium inter ipſos coniunctio. Cic. 4. Verr. Cognatione, affinitate, neceſſitate aliqua attingebat.

AFFIRMATIO, κατάφασις, quæ eſt enunciatio alicuius de aliquo.

Cic. 5.

Cic.3.Offi. Eſt enim iuſiurandum affirmatio religioſa.

AFFIRMATE, aduerb. Cic.3. Offic.

AFFIRMO, as, *Affermare*. Aſſeuero, *κατάφημι*, *διορίζομαι*. Ci.4.Ac.

AFFIXVS, a, um. Cic. in Tuſc. Prometheus affixus Caucaſo.

AFFLATVS, us, uerbale, actus afflandi. Pli.lib.10.cap.33. Perdices cō cipiunt ſuperuolantium afflatu.

AFFLEO, es, eui, etum, *ἐπιδακρύω*, illacrymor. Plaut. in Perſa.

AFFLICTATIO, *κάκωσις*, ægritudo cum uexatione corporis. Afflictus, us, idem. Cic.4. Tuſc. Effœminata uirtus afflictu occidit.

AFFLICTO, as, frequentatiuum. Cic.4. Tuſc. quàm te afflictarem, niſi iratus eſſem.

AFFLICTVS, a, um, *Afflitto*, *προσαραχθείς*, rebus aduerſis oppreſſus. Cic. pro lege Manilia: afflictum erigere, perditumque recreare.

AFFLIGO, is, pen.p. *Affligere*, ex Ad, & Fligo, antiquo uerbo, proprie eſt, terræ alliđo, *προσαράσσω*. Plin.lib.8. cap. 40. beluam afflixit. Accipitur pro perdo. Cic. Att.lib.4. Vt me leuarat tuus aduentus, ſic diſceſſus afflixit.

AFFLICTOR, oris. Cic. in Piſ. Afflictor, proditor ſenatus.

AFFLO, as, *Spirare a qualche coſa*, ad aliquid ſpiro, *ἐπιπνέω*. Liu. Afflabat uis frigoris. Cic. de Sen. Odores afflantur è floribus. unde Flo.

AFFLVENTER, copioſe. Cic.5. Tuſc.

AFFLVENTIA, abundantia. Cic. de Lege Agra.

AFFLVO, *abondare*, abundo, *βρύω*, *ἐπιπολάζω*, *πλεονάζω*, ut, Affluo diuitijs. Dicimus etiam: Diuitiæ affluunt mihi. Aliquando eſt uehementer decurrere, *ἐπιρρέω*. Colu.lib.1. Cum a uertice torrens imbribus conceptus affluxerit.

AFFODIO, is, affodi, affoſſum, fodiendo adiungo. Pli.li.2.c.68.

AFFORMIDO, as, are, *Temere*, idem quod fere ſimplex, *περιφοβοῦμαι*. Plau. Bacchid. Magiſq; afformido, ne is pereat.

AFORIS, pen.cor. *Di fuori*, aduerbium, *ἔξωθεν*, a parte exteriori. Pli. li.17.c.24. In ulcus penetrat omnis aforis iniuria. Sunt qui diuiſim ſcribant, a foris.

AFFORE, *προσέσεσθαι*. Cic. Pœto: ſuſpicatus nō ſum illā affore. & alij

AFFRIO, as ex Ad, & Frio, *ἐπιτρίβω*, digitis terendo aliquid aſpergo. Var.1. de Re ruſt. Quidam ipſum triticum conſpergunt. alius aliud affriat, aut aſpergit.

AFFRANGO, is, ad ſiue iuxta frango. Stat.lib.1. Theb.

AFFRICO, as, p.co. *προστρίβω*. Vide Frico, as. Affrictus, us, uerbale. Pli.li.31.c.6. Spumaq; aquæ affrictu uerrucas tollit.

AFFVNDO, is, *Verſare, allagare*, *ἐπιχέω*, aſpergo. Pli.li.16.ca.44. Vinum illi affundere. Affundi fluuij dicuntur aquæ ijs locis, quæ alluunt. Idem li.5.c.1. Affunditur huic æſtuarium è mari.

AFRICA, *Africa*, *Λιβύη*, regio eſt latiſſima, una ex tribus præcipuis mundi partibus, ad Orientem Aegypto, & Nilo flumo, ab occaſu Oceano Atlantico terminata: a Meridie Oceanum Auſtralem, ad Septentrionem mare Libycum ſpectans. Nomen habet (ſi Ioſepho credimus) ab uno poſterorum Abrahæ, cui nomen erat Afer: uel ab *ἀ* priuatiuo, & Græco nomine *φρίκη*, quod horrorem ſignificat. Eſt enim hæc regio frigoris horroriſq; expers, ut quæ maiore ſui parte inter Troianos ſita ſit. Prouincias habet ad Mediterraneum mare extenſas, duplicem Mauritaniam Tingitanā, & Cæſarienſem, deinde Numidiam, poſt Africam proprie dictā, quæ & Africa minor dicitur. Hanc excipit Cyrenenſis, ſiue Pentapolitana regio. Poſt hanc eſt Libya Mareotica, Aegypto contermina. Interiora Africæ Aethiopes habent, plurimiq; alij populi monſtroſi, quos enumerat Pli.lib.5.ca.8. Africa minor, olim urbes habuit Carthaginem, Vticam, Adrumentum, Zanam, Hipponem regium, & alias quaſdam.

AFRICANAS, *παρδάλεις*, Pantheræ. Pli.li.8.c.17. Senatuſcōſultum fuit uetus, ne liceret Africanas in Italiam aduehere.

AFRICANVS, a, um: ut, Gens Africana, Gallinæ Africanæ. Varro de Re ruſt.lib.3.ca.4. Gallinæ Africanæ ſunt grandes, uariæ. Videtur autem differre Afer ab Africano, quòd Afer gentile nomen proprie eſt: (quanquam Maro dicit, Armentarius Afer) Africanus, denominatiuum, ut Scipionum a deuicta Africa.

AFRICVS, a, um, *λιβυκός*, ut, Africa bella, apud Silium lib.17.

AFRICVS, ſubſtantiuum, uenti nomen eſt ab Africa ſpirantis inter Auſtrum, & Zephyrum, qui & *λίψ* a Græcis dicitur. Virg.1. Aen. creberq; procellis Africus. Hora.lib.1. Carm. Luctantem Icarijs fluctibus Africum.

A ANTE G

AGAOAMANTAS, populi circa Mæotim. Pli.li.6.cap.7.

AGAMADA, *ἀγαμήδη*, oppidum Lesbi inſulæ. Pli.lib.5.ca. 31.

AGAMEMNON, *ἀγαμέμνων*, Atrei & Aeropes filius, frater Menelai, rex Mycenarum, qui in ea expeditione, quam Græci ob Heleṅæ raptum aduerſus Troianos ſuſceperunt, omnium conſenſu uniuerſi exercitus dux eſt declaratus. Quo in bello, decimo demum anno uictoria potitus, ubi primum in Græciam rediit, a Clytemneſtra uxore, adiuuante Aegiſtho, quo cum illa, abſente uiro, adulterij conſuetudinem habuerat, eſt interfectus, relicto filio Oreſte, qui poſtea indignam patris necem ulciſcens, matrem unà cū adultero interemit. Seneca in Agamemnone, & Euripides in Oreſte.

AGANIPPE, pen. *ἀγανίππη*, fons Bœotiæ, a Cadmo mōſtratus, alii fis, facer, quem poetæ fabulantur factum eſſe Pegaſi equi alati ungula. Hinc Aganippeus, a, um, denominatiuū, *ἀγανιππαῖος*, Propertius: Par Aganippææ ludere docta lyræ. Et Aganippis *ἀγανιππίς* patronymicum femi. Ouid.5. Faſt. Dicite, quæ fontes Aganippidos Hippocrenes, Grata Meduſæi ſigna tenetis equi.

AGARICON, p.c. *Agarico*, *ἀγαρικόν*, fungus eſt ſalubris, aut certe radix fungi more in arboribus naſcens, ſapore initio dulci, ſed mox in amaritudinem declinante, colore autem candido. Plin.lib.25. ca.6. & Ruell.li.3.ca.1. naſcitur circa Boſpho. & in Gall. Ciſalpi.

AGARVS *ἄγαρος*, fluuius Sarmatiæ Europææ, in Boſphorum Cimmerium illabens, circa quem radix quædam fungoſa arboribus adnaſcitur, quæ ab eo Agaricum dicitur. huius meminit Ptolemæus, in deſcriptione Sarmatiæ, & Cœlius Antiq. lect. li.59.c.8.

AGASO, penul. produ. *Aſinaio, mulattiere*, equorum uel aſinorum ductor: *ἱππηλάτης*. Plin.lib.35. Pinxit & in una tabula, quaque maxime inclaruit, agaſonem cum equo. Liu. Acceptos ab agaſonibus equos. Eſt & nomē ſerui. Hora. Si patinā pede lapſus frāgat Agaſo.

AGASYLLIS, *ἀγασύλλις*, frutex eſt, quem iuxta Cyrenem Africa gignit, ex quo ſuccus profluens in ſubiectas arenas decidit, quē Ammoniacum uocat. Vide Dioſcor. & Ruell.lib.3.cap.53.

AGATHEA, pen.pro. *ἀγαθεία*, oppidum eſt Phocidis. Stepha.

AGATHOCLES, *ἀγαθοκλῆς*, Siculus tirannus fuit, qui ex ſordido genere natus, patre ſcilicet figulo, cum libidini, latrociniq; operam dediſſet, gregariam militiam exercuit. in qua quòd manu ſtrenuus eſſet, & in concionibus perfacundus, breui ex centurione tribunus militum euaſit: & primo quidem bello contra hoſtes pugnans, magna ſuæ uirtutis præbuit experimenta, adeo ut in demortui regis locum fuerit ſuffectus. Nec multo poſt interfectis Siracuſanis nobilibus, cum Carthaginienſibus bellum geſſit. Deinde ſpe ampliandi regni in Italiam traiecit: ubi cum deceptus fuiſſet, ex indignatione morbum contraxit: ex quo etiam uita functus eſt. Hic cum figuli (ut modo diximus) eſſet filius, generis humilitatem non modo non diſſimulauit, uerum etiam eo ueluti firmiſſimo argumento uſus eſt ad inflammandos ſuos ad capeſſendam uirtutem. Vnde uaſis aureis frequenter figulina ſolebat admiſcere, ut oſtenderet ſordidiſſimæ etiam conditionis hominibus per uirtutem ad honores iter patere.

AGATHVSA, *ἀγαθοῦσα*, a Callimacho dicta eſt inſula unguento nobilis, quæ alio nomine Telos dicitur. Pli.lib.4.ca.12.

AGATHYRSVM, ſiue Agathyrſa, *ἀγάθυρσα* Stephano, urbs eſt Ciciliæ, quæ recenſetur a Pli.lib.3.cap.8.

AGATHYRSI *ἀγάθυρσοι*, populi Scythis uicini (ut inquit Hie.) qui multum habent auri, ſine auaritia, aut inuidia. Hos Plin. lib.4. ca.12. ſcribit habere capillos cæruleos. Poetæ pictos uocant, quoniam uerſicoloribus ueſtibus induuntur. Virg. lib. 4. Creteſque, Dryopeſq; fremunt, pictiq; Agathyrſi. Dicti Agathyrſi, ab Agathyrſo Herculis filio.

AGAVI, *ἀγαυοί*, populi ſunt Septentrionales: quos Home. circa Initium libri 13. Iliad. dixit gentem innocentiſſimam, ut quæ ſine ullis diuitijs equino uictitaret lacte.

AGE, *Horſu, hornia*, *ἄγε*, *φέρε δή*, aduerbium hortantis: & ſingularem numerum deſiderat: Agite pluralem. Dicimus & Agitedum, ſed in plurali ſemper. Liui. lib. 1. Agitedum, ite mecum. Interdum eſt corripientis. Terent. in Adelph. Age, ſcis quod loquar? Interdum pro dic. Teren. in Adel. Age, noui tuum animum. Vbi Donatus, Age, nunc uerbum eſt, ſignificans Dic: quia iam prope eſt, ut conſentiat perſuadenti. Interdum conſentientis. Teren. in Adel. Age age, traducatur Bacchis. Interdum excitandi: & plerunque poſt Nunc. apud poetas ponitur. Vir. Ge.4. Nunc age naturas, apibus quas Iuppiter ipſa Addidit, expediam. Et Agedum. Cic. pro Sylla.

AGEA, p.pr. *καταίστρωμα*, uia in naui, dicta quòd in ea maximè quæque res agi ſoleant. Ennius: Multa foro ponens, ageaq; longa repletur. Vſitatius Foro a uocamus.

AGELLVS, *Campicello, campetto*, diminutiuum, ſignificat paruum agrum, *χωρίδιον*. Terent. in Adelph. Agelli eſt hic ſub urbe paululum, quod locitas foris. Huic demus, qui fruatur. Hinc fit aliud diminutiuum Agellulus. Ambroſius: qui fidei exercet militiam, ab omni uſu negociationis abſtinere debet, agelluli ſui contentus fructibus.

AGEMA, atos, p.p. *Squadra*, *ἄγημα*, idem quod agmen. Arrianus ſcribit alam equitum fuiſſe, quæ dicebatur *ἄγημα*. quanquam, & de peditibus dici agema idem teſtatur Arrianus. Liu.5. decade: Delecta unde, & uiribus, & robore ætatis ex omni cetratorum numero duo erant agemata: hanc ipſi legionem uocabant.

AGENOR, pen.pro. *ἀγήνωρ*, nomen regis Phœnicum, & Beli filij. Hic genuit Taygetam, & Europam filias, filios uero Cilicem, Cadmum, & Phœnicem. Virg.1. Aeneid. Punica regna uides, Tyrios, & Agenoris urbem. Hoc etiam nomine dictus fuit filius Antenoris Troiani.

AGER, *Campo, poſſeſſione*, ab ago, is, quod in eo aliquid agatur, uel (ut Donatus inquit) quòd in eo multa ſunt agenda. Quinct. autem lib. 1. ſcribit Græcum eſſe. nam *ἀγρὸς* Latine res dici

poteſt

poteſt. Significat Ager quandoque circumiectum territorium alicuius urbis, ſeu prouinciæ, *χώρα*. Salu. in Catil. Reliquos Catilina per montes aſperos in agrum Piſtorienſem ducit. Vnde dicimus, Ager Campanus. & includit in ſe nemora, ſaltus, paſcua, lacus, flumina, & omnia, quæ in territorio illo ſunt, & in ea ſignificatione uix unquam reperitur pluraliter. Quandoq; ſignificat partē quandam ipſius territorij urbis, quæ priuatim ab aliquo poſſidetur, & eſſe uidetur rus, in quo & domus, & omnia, quæ in agro ſunt, generaliter continentur: id eſt, quæ pro capite ipſius partis eſſe poſſunt. Vnde Ter. in Eun. Ex meo propinquo rure hoc capio commodi. Et ſequitur: Neque agri, neq; urbis odium me unquam percipit. Ex his ionitur ſub agri nomine & domum, & omnia alia, quæ in agro continentur, comprehendi, idemq; eſſe Agrum, Rus, & Poſſeſſionem. Quandoque ſignificat locum in rure, quem colimus, ſiue arando, ſiue conſerendo, & ſingularem, pluralemq; numerū habet. Colu. lib. 1. Nam ubi ſedulo colitur ager, compendium affert. Liui. li. 4. Peſtilentem annum inopia frugum, neglecto cultu agrorum, ut plerunque fit, excepit. Ager colonus. Cic. de leg. agra. Cognoſcerent qui ager colonus eſſet. Videtur eam agri partem ſignificare, quæ propria ad arandum accommodata eſt.

AGERATON, *ἀγήρατον*, herba eſt ad duorum palmorum altitudinē excreſcens, ſimilis origano, florem ferens bullis aureis nō abſimilem: ita dicta quòd non facile marceſcat. Vide Pli. li. 27. c. 4.

AGERONA, deæ cuiuſdam nomen erat apud Romanos, ab agendo dicta, quòd induſtriæ præſidere putabatur. ſicut contra Murcea, ſocordiæ dea credebatur.

AGESILAVS, *ἀγησίλαος*, Lacedæmonius, Archidami filius, qui poſt mortem Agidis fratris ſui rex conſtitutus, Tiſſaphernem in Aſia, qui principatum tenebat inter Perſas, uicit, & Athenienſes, & Bœotios apud Coronæam urbem Peloponneſi. breui ſtatura corporis & altero pede claudus fuit, ſed rara uirtute præditus. uitam eius uide apud Plutarchum.

AGESINATES, Galliæ populi ſunt, Pictionibus uicini. Pli. li. 4. c. 19.

AGESIS, *Horſu, ſu ſu ti muoui*, aduerb. excitandi: compoſitum ex particula, ſis, pro ſi uis, quæ uerbis imperatiui modi apud ueteres addebatur. Lucr. li. 1. Nunc ageſis, quā docui nil poſſe creari De nihilo.

AGGER, ris, *Argine, χῶμα*, per duplex g, maſc. ge. ſignificat proprie lapidum, aut terræ coaceruationem, quæ fixis uallis aggeritur, caſtrorum alterius ue loci muniendi gratia. Quin, & muros, & munimenta aggerem dici uoluit Ser. in illud Virg. 10. Aen. intra portas, atque ipſis prœlia miſcēt Aggeribus murorum. Dicitur etiam Agger media uiæ eminentia, exaggeratis lapidibus ſtrata. Idem 1. Qualis ſæpe uiæ deprehenſus in aggere ſerpens. Agger item dicebatur, tumulus ex terra aliave materia congeſtus ad oppidi, uel arcis cuiuſpiam oppugnationem. Cic. Att. lib. 2. Oppidum cinximus uallo, & foſſa, aggere maximo.

AGGERO, as, pe. c. *Accumulare, περιστέλλω, χόω, σωρεύω*, ſignificat accumulo. Vnde Arbores aggerare, uel aggerare circa arbores terrā dicimur, cum poſt hiemem, æſtate iam inſtante, terram circunfodimus, ne calore nimio radices exareſcant. Colu. Omnes arbores fructiferæ circumfoſſæ aggerari debent. Et per metaphoram Aggerare pro augere, & aggrauare ponitur. Virg. 11. Aen. Onerat dictis, atque aggerat iras. Hinc Adaggero. Colu. li. 5. c. 10. terram circa arborem adaggerato. Exaggero uehementer aggero, & per tranſlationem ſignificat amplifico, *δεινολογεῖσθαι, δεινοποιεῖν*. Cic. de Orat. Si artem iſtam exaggeraſſes.

AGGERO, is, pe. cor. *Porre a canto*, ſi, ſtum, iuxta gero, *ἐπιφορέω*. Pli. lib. 17. c. 4. Nec fluminibus aggeſta ſemper laudabilis. Item ad aliquem gerere, *προσφέρειν*. Plau. in Rud. his aggerenda ēt eſt aqua.

AGGLOMERO, p. c. *Aggiugnere*, adiungo, *συναγείρω*, a Glomero, qđ a Glomer deducitur. Vir. 2. Aen. Et lateri agglomerant noſtro.

AGGLVTINO, p. c. *Congiungere*, ad aliquid glutino, copulo, *προσκολλάω*. Pla. in Aul. Ita mihi ad malū malæ res plane ſe agglutinăt.

AGGRAVO, premo, *ἐπιβαρύνω*. Liu. Bel. Pun. 2. li. 8. inopia aggrauari ſocios. Aggraueſco, grauis fio. Ter. in Hec. metuo, ne Philumenæ magis morbus aggraueſcat.

AGGREDIOR, *Aſſalire in buona & in mala parte, προσέρχομαι, παραγίνομαι, ἐπιχειρέω*, ad aliquem gradior. & hoc aliquando in bonā partem, idq; vel cum accuſatiuo ſolum. Cic. pro Cecio. quomodo aggrediatur iudicem, non habet. Virg. 4. Aen. Talibus aggreditur Venerē Saturnia dictis. Vel cum accuſatiuo, & præpoſitione Ad. Cic. de Nat. deo. aggrediar ad ea, quæ à te diſputata ſunt. Vel cum infinitiuo. Idem Offic. 2. de quibus dicere aggrediar. Aliquando in malam partē pro inuadere, quaſi gradatim & veluti ex inſidiis adire. Sal. Ex lateribus ceteros aggreditur. Sumitur etiam pro incipere. Cic. 1. Offic. Omnibus in rebus, prius quàm aggrediare, adhibenda eſt præparatio diligens. Aliquando pro tentare. Sal. in Iugurtha: naturam loci uincere aggreditur. Hæc autem uerba Aggredior, Adorior, Alloquor, & ſimilia, ad præpoſitione eis adiuncta, cum accuſatiuo ſolo elegantius ponuntur, quàm ſi ſimplicia eorū Accuſatiuo, Ad præpoſita iungantur: ut, Aggredior hominē, non, Gradior ad hominem.

AGGRETVS, pro aggreſſus, dixit Ennius, Aggretus fari Feſtus.

AGGRESSIO uerbale. Cic. in Orat. Cum animos prima aggreſſione occupauerit.

AGGREGO, as, pen. cor. *Congregare, ἀγκυνα θροίζω*, congrego, quaſi in unum locum gregem contraho. Cice. in Cati. ſi eodem ceteros naufragos aggregauerit. Tranſlate pro adiungere, apud Cæſa. 6. Bel. Gal. qui ſe ad eorum amicitiam aggregauerant.

AGILIS, peo. c. *Deſtro, leggiero, ἐλαφρὸς*, leuis, qui ſe facile agit, hoc eſt, qui expedito eſt corpore. Horatius agili remiſſum opponit.

AGINA, pen. pr. *Doue ſi regge il manico della ſtadiera*, eſt in quo inſeritur ſcapus trutinæ, id eſt, in quo trutina agitur, & uertitur, ab agendo dicta. unde

AGILITAS, dexteritas, corporis celeritas, *ἐλαφρία*. Colu. li. 5.

AGILITER, agilius, agillime, id eſt, cum agilitate. Col. li. 2. c. 2.

AGITATIO, uerbale: &

AGITATOR, qui eſt equorum, curruum ue rector. Cic. Att. li. 13.

AGITATIO, nis. Cic. pro Mur. motus & agitatio fluctuum.

AGITE, Agitedum aduerbia.

AGITO, tas, p. c. *Agitare, far ſpeſſo*, crebro facio, factito, *πράττω*. Salu. in Iugurtha: varie per omnem exercitum lætitia, mœror, luctus, atque gaudia agitabantur. Item ſtimulare, *ἐλαύνειν*. Plau. agitabo quadrupedem calcari. Item obſeruare. Virg. lib. 2. Geor. Ipſe dies agitat feſtos. Item perturbare, moleſtare. Cice. de Legibus. Furiæ agitant, inſectanturq; improbos. Item inſectari. Cice. lib. 3. Offic. Sunt ne igitur inſidiæ, tendere plagas, etiamſi excitaturus nō ſis, nec agitaturus. Item exercitare. Lact. niſi uirtus agitetur, proficimus parum. Agitare uitam, Idem quod agere, uel ducere. Salu. in procem. Bel. Catil. tum uita hominum agitabatur ſine cupiditate. Item cruciare: ut apud eūdem: Agitabat ut magis, magiſq; in dies ferox animus inopia rei familiaris, & conſcientia ſcelerum. Item ſæpe adminiſtrare. Idem, in pace uero beneficijs magis, quàm metu imperium agitabant. Item ſæpe conſiderare, cogitare, recogitare. Idem: Sed ea quæ mente agitari omnes iam antea audiſtis. Ter. in Phorm. Id agitans mecum ſedulo, inueni remedium huic rei. Agitare ſeruiter, eſt ſeſe ferociter gerere. Salu. in Catil. ferocius agitare, quàm ſolebat. Agitare lætitiam, eſt lætitiam præ ſe ferre, & re ipſa gaudium oſtendere. Ibidem: gaudium & lætitiam agitabat. Hinc Exagito.

AGLIDIA, orum, *αγλίδια*, dicuntur ſegmenta illa in capitibus allij, quæ alio nomine Aglithes dicuntur. Ruel. li. 1. ca. 2.

AGMEN, *Moltitudine, ſquadra, ordinanza*, ſignificat multitudinem. *πλῆθος*. Virg. 7. Aen. Vocat agmina ſæua ſororum. Interdum ordinatā multitudinem ut eſt exercitus incedentis. Idem 8. Aen. It clamor, & agmine facto. Cic. 2. Tuſ. Cum æſtu magno agmen ducebat. Interdum impetum, ut apud Virg. Et leni fluit agmine Tibris.

AGMINALIS, is, le, adiect. *ταγματικός*. Vnde Agminales equi, qui agmen exercitus ſequuntur ad conuehenda impedimenta. Bud.

AGNA, gnæ, menſuræ genus in agrorum dimenſione. Col. li. 5. ca. 16.

AGNASCOR, ris, ſci, *Naſcere*, ex Ad & Naſcor, *προσφύω*. Cice. 1. de Orat. conſtat agnaſcendo rumpi teſtamentum. Agnaſci præterea, *παραφύεσθαι*, dicuntur quæ in re aliqua naſcuntur ad eius perfectionem minime neceſſaria, ut ſextus in manu digitus.

AGNATIO, agnatorū cōſanguinitas. Cic. 2. de Leg. Ex quo uere uel agnatio nobis cū cæleſtib. uel ſtirps appellari poteſt. Et paulo poſt.

AGNATI, p. p. *Parenti, ἐγγυτέρω, πρὸς ἀνδρῶν συγγενεῖς*, dicuntur, qui per uirilis ſexus perſonas cognatione coniuncti ſunt, quaſi a patre cognati (inquit Caius iurecon.) ueluti frater eodem patre natus, filius fratris, nepos ue ex eo. Inter agnatos & cognatos, *συγγενεῖς*, hoc intereſt, quod in cognatis continentur agnati, us agnatis non utique cognati: ut puta frater patris. i. patruus, eſt agnatus, & cognatus: matris uero frater. i. auunculus, cognatus eſt, ſed nō agnatus. Gentilitas uero & agnationem, & cognationem complectitur. Agnatum etiam dicimus quicquid ultra debitum natū eſt, hoc eſt, quicquid inutiliter in re aliqua gignitur, ad eius perfectionem minime requiſitum. Vnde agnaſcentia & agnata membra appellantur, *παραφύσεις, ἢ παραφυάδες*. Plin. Membra animalibus agnata inutilia ſunt, ſicut ſextus hominis ſemper digitus.

AGNICIS, fluuius in Tigrim influens. Pli. li. 6. cap. 27.

AGNINVS, quod ex agno eſt, aut ad agnum pertinet. Plin. li. 29. c. 4.

AGNITIO, uerbale. Cicero de nat. Quæſtio ad agnitionem animi pulcherrima.

AGNO, *ἀγνὼ*, fons Arcadiæ eſſe traditur, cuius aqua cæremonijs quibuſdam commota, nebulæ in morem in aerem aſcendens, largiſſimos demittit imbres: ita dictus ab Agno, una ex Iouis nutricibus. Cœl. Rho. lect. antiq. lib. 13. ca. 17.

AGNOMEN, *ἐπωνυμία*, extrinſecus aliqua ratione, uel caſu quæſitū, ut, Africanus, Aſiaticus, Achaicus. Cice. de Inuen. 1. Nomen cum dicimus, cognomen quoque & agnomen intelligatur oportet.

AGNOSCO, *Cognoſcere, ἐπιγινώσκω*, ex Ad, & Noſco, euphoniæ cauſſa d, mutata in g, proprie eſt noſcere id, quod nobis olim, aut uiſum fuit, aut alia quauis ratione cognitum. Virg. 3. Aen. Agnoſcitq. ſuos, lætoſq; ad mœnia ducit. Atque hac potiſſimum ratione differt a uerbo cognoſco, quòd proprie dicitur de rebus antea nunquam cognitis. Idem 4. eclo. Incipe parue puer riſu cognoſcere matrem.

re matrem. Interdum idem eſt quod approbare. ἀποδέχεσθαι. Cic. pro Mil. cũ tota Italia facti illius gloriã libenter agnoſceret.

AGNVS, *Agno, agnello*, ἀμνός, fœtus eſt ouis, qui annum nõdum egreſſus ſit. Cic. de Sen. Villa abundet porco, hœdo, agno. Nomen habere putatur ἀπὸ τῆς ἁγνείας, hoc eſt, a puritate, ſiue caſtitate: unde & non nullis Hagnus, per aſpirationem ſcribendum uidetur. Eſt etiam Agnus, ἄγνος Dioſc. frutex arboreſcens, quem Latini a uinciendi uſu uiticem appellant. Dictus agnus, quaſi ἁγνός, id eſt caſtus, quòd mulieres in Teſmophorijs, hoc eſt, Cereris ſacris pudicitiæ conſeruandæ cauſſa hunc ſibi fruticem ſubſternerent. Alij agnum per ſyncopen dictum putant, quaſi ἄγονον, quòd calore, & ſiccitate ſua genituram diſſipare putetur. Vide de hoc non nulla in dictione Vitex.

AGNELLVS, diminutiuum. Plaut. in Aſin.

AGO, gis, gi, actum, *Fare, trattare, operare*, ἄγω, multa ſignificat. nam agere eſt operari, πράττειν. Cic. li. 8. epiſt. Hic quæ agantur, ea te literis multorũ cognoſcere arbitror. Quandoq; impellere. Lact. lib. 6. Tres affectus homines in omnia facinora præcipites agũt, ira, cupiditas, libido. Quandoq; audire. Teren. in Andr. Hoccine agis, an non? Plau. Vos agite ſpectatores. Quandoq; dicere. Idem in Ad. eſt ne hic ipſus, de quo agebam? quandoq; pronunciare, ἀποκρίνεσθαι. Cic. de Optimo genere dicendi: Diſerti, deformitate agendi, multi infantes putati ſunt. Quandoq; cogitare, Virgil. ecl. 9. Id quidem ago, & tacitus Lycida mecum ipſe uoluto. Quandoq; effingere: ut Ago ſtultum: id eſt fingo, me ſtultum. unde actores comœdiarum dicuntur, qui diuerſorum hominum geſtus agunt in ſcena. Cic. pro Q. Roſcio: Roſcius lenonem Ballionem agit. Quandoq; ire, uiuere, διάγειν, ut, Nudus ago. Pomp. Mela. nudi agunt, ante quàm puberes ſint. Agere bonum ciuem, eſt fungi boni ciuis officio. Cic. 4. lib. epiſt. mirificum agis ciuem. Sic agere conſulem, uel ſenatorem, eſt facere ea, quæ propria ſunt conſulis, uel ſenatoris. Quandoq; agere ſignificat extendere, porrigere: ut, Vera gloria radices agit. Agere teſtudinem, eſt admouere, teſte Seruio in illud Vir. 2. Aen. Obſeſſumq; acta teſtudine limen. Sic Agere uineas, & turres. Cæſ. Bel. Gal. 3. Quibus fortiter reſiſtentibus, uineas turresq; egit. Item agitare. Vir. 6. Aen. Prodigijsq; acti cæleſtibus iſſa piabunt. Agere cum aliquo dicimur, cũ quippiam ab eo impetrare, uel aliquid ei perſuadere conamur. Cic. Attic. li. 5. Is egit mecum accurate, ut tibi reſponderẽ. Bene, uel præclare agi nobiſcum, dicimus, cum res nobis feliciter ſuccedunt. Cic. de amicitia: cum illo quidem actum optime eſt, mecum autem incommodius. Agitur res noſtra, uel de re noſtra agitur, hoc eſt, ad nos pertinet, uel res noſtra in diſcrimẽ adducitur. Cic. pro Sext. Roſc. tua res permagna agitur. Idem de Amic. in quibus eorum de capite agatur, aut fama. Agere cum aliquo tabellis obſignatis, eſt eum cõuincere teſtimonio literarum ſuarum. teſtimonium eſt apud Cic. 5. Tuſ. Agere, & ferre, eſt diripere, & populari: locutio a Græcis tracta, qui in eadem ſignificatione dicunt, ἄγειν, καὶ φέρειν τὴν χώραν. Actum eſt, uel Res acta eſt, hoc eſt, perijt, uel deplorata eſt, πέπρακται. Ter. in Heaut. ſi iterum mihi ſit cena danda, actum ſiet. Actum agere, τὸ πραχθὲν πράττειν, id eſt nihil agere. Idem in Phor. Actum, aiunt, ne agas. Forma loquẽdi eſt a more iudiciorum tracta. Quod enim iure ſemel iudicatum fuerit, reſcindi, & iterum agi non poteſt. Aliud agere, uel, Alias res agere, eſt non eſſe intentũ ijs quæ agũtur. Cic. pro Sext. Roſc. animaduerti eum iocari, atq; alias res agere. Interdum pro uertere. Vir. Ipſe ter adducta circum caput egit habena. Pro urgere, perſequi. Idem, Paſtor agens telis. Pro regere. Vir. 1. Aen. Tros, Tyriusve mihi nullo diſcrimine agetur. Pro ante nos pellere. Idem 1. ecl. En ipſe capellas Protinus æger ago. Pro uehere, ducere. Varro: Pactolus aureas undas agens. Pro foras pellere, fugare: ut, Mẽbris agit atra uenena. Agere etiã ad lites pertinet: unde emerſerunt innumeræ pene loquendi formulæ: ut, Furti agere, hoc eſt, actionem furti intendere, Agere cauſſas, Agere ex ſyngrapha, Lege Agere, Agere ex ſponſo, de quo infra in dictione Sponſio. Agere reum, αἰτίαν ἐπιφέρειν, hoc eſt accuſare. Peragere reũ, αἱρεῖν τὴν δίκην, eſt agendo perficere, ut reus condemnetur. Agere gratias, uerbis oſtendere, nobis aliquid fuiſſe gratum. nam Gratias habere, χάριν εἰδέναι, pertinet ad animum, cum memorem accepti beneficij animum habeo. Referre uero gratiam, ἀποδοῦναι χάριν, eſt facto acceptum beneficium remetiri. Referre autem gratiam, tam in malum, quam in bonum dicitur, cum ſit, facto beneficium, aut iniuriam acceptam compenſare. Rectiusq; huic uerbo ſingularẽ accuſatiuũ Gratiã, iungimus, quàm pluralẽ Gratias. Et cõtra melius dicimus, teſte Valla, Habere gratias, quàm gratiã. nunquã aũt, uel rariſſime, Agere gratiam, ſed fere ſemper, Agere gratias. Liuius: Renunciate, inquit, gratias regi me agere, referre gratiã nũc nõ poſſe. Cic. Cui pro me ſenatus gratias agendas putauit, ego a me gratiã referendã nõ putẽ? Pro eodẽ & dicimus, Reſpõdere officijs. Plãcus Ciceroni: Immortales tibi ago gratias, agãq; dũ uiuã. nã relaturũ me affirmare nõ poſſum. cãtis n. tuis. officijs nõ uideor mihi reſpõdere poſſe. Agere cũ populo, ἐν τῷ δήμῳ χρηματίσαι, eſt populũ rogare, ut ſuis ſuffragijs quid iubeat, aut uetet. Cuniculos agere, eſt ſpecus ſubterraneos effodere, per quos occultus in locũ aliquẽ fiat aditus. Cic. 3. Offic. Agere uiam, eſt uiam ſibi aperire per loca inuia. Vir. 3. Aen. Alpheum fama eſt huc Elidis amnem Occultas egiſſe uias ſubter mare. Deniq; Agere, ἐνεργεῖν, pertinet ad omnes actus humanos. nã qui ſedet, qui ſtat, qui cogitat, qui iacet, qui moritur, aliquid agere dicitur, ita ut nullus, qui modo uiuat, eſſe unquã poſſit ſine actione. Hinc fit, ut & Agere dicamus pro uiuere: pro quo & dicimus, uitã agere. Ter. in And. pudice uitã parce ac duriter agebat. Itẽ annũ uigeſimũ, uel trigeſimũ agere, Aeuũ agere, Senectutẽ agere, & ſimilia. Annus, uel mẽſis uigeſimus agit, hoc eſt, currit, uel in curſu eſt. Ter. in Hec. Tum poſtquã ad te uenit, mẽſis iã hic agitur ſeptimus. Agere animã, eſt mori. Cœlius epi. li. 8. Hortẽſius animam agebat. Cõponitur Ago cum Ad, ut Adigo: cum Ab, ut Abigo: cum Am, ut Ambigo: Con, ut Cogo: Circum, ut Circumago, quod eſt circunduco: De, ut Dego: Ex, ut Exigo: Per, ut Perago: Pro, ut Prodigo: Re, ut Redigo: Sub, ut Subigo, a quo fit Proſubigo: Trãs, ut Tranſigo. Sunt & qui putent Caſtigo, Inſtigo, Mitigo, Læuigo, Litigo, & Nego compoſita eſſe uerbi Ago: ut ſit Caſtigo, caſte Ago: Mitigo, mitẽ ago: Læuigo, læuẽ ago, id eſt, planũ. Fuſtigo, fuſte ago: Litigo, lite ago. Sed cũ ſint primæ cõiugationis, habeãtq; quædã i, productã, non uidentur, ab ago cõpoſita. Ab Ago ſunt actor, ποιητής: Actio πρᾶξις: Actus, acta, actum, τὸ πραχθέν, & Actus, actus, πρᾶξις.

AGOGAE, ἀγωγαί, ἢ ἀγωγοί, foſſæ in metallis aurarijs, per quas aqua aurũ trahens ducitur, ulice frutice, qui illis inſterni ſolet, aurum retinente. Pli. li. 33. cap. 4. Hermolaus Iulices uocari tradit.

AGON, *Agone*, ἀγών, Græcis idẽ eſt, quod certamen. Accipitur & pro loco ipſius certaminis. Vnde locus Romæ iuxta Tiberim, qui Circus Flaminius dicitur, etiam Agon appellatur, quòd in eo curule certamẽ ſolebat exhiberi. Eſt & Agõ uictimarij uerbum pro Agone. Ouid. li. 1. Faſt. Qui calido strictos tincturus ſanguine cultros, Semper agat ne rogat, nec niſi iuſſus, agit.

AGONALIA, iũ, uel iorũ, ἀγώνια, feſta erãt apud Romanos. quotannis celebrari ſolita in honorem Iani (ut eſt apud Oui. 1. Faſt.) aut certe in honorẽ Agonij dei, ut Feſtus tradit, qui reb. agẽdis præeſſe putabat. Hoc die rex ſacrorũ arietẽ immolabat, ut tradit Var. l. 1. de lin. Lat. Nominis rõnes multæ afferunt. Nã Var. loco iã citato, ex ritu ſacrorũ ductũ exiſtimat, in quib. miniſter ſtrictũ ad arietẽ iugulãdũ tenẽs, cultrũ, idẽtidẽ rogare ſolet, Agon'. quã opinionẽ Oui. quoq; attigit his uerſib. Nominis eſſe põt ſuccinctus cauſſa miniſter, Hoſtia cælitib. quo feriente cadit. Qui calido ſtrictos tincturus ſanguine cultros, Sẽper agat ne rogat, nec, niſi iuſſus, agit. Feſtus, ut diximus, ad Agonium, rerũ agendarũ deum, dictionis huius etymon refert. alij ad Agonẽ mõtẽ, in quo die illo ſacra fieri ſolebant, qui poſtea Quirinalis dictus eſt, ex quo in eo conſederunt Sabini, in urbis portionem recepti. Alij a certamine curuli dictũ putãt, quòd hiſce ferijs antiquitus ſolet celebrari. nã Græci certamina, & ludos, ἀγῶνας appellant. in quam opinionẽ Oui. quoq; deſcendit, cum ſic ſcribit: Fas & fieri ſolitis ætate priorum Nomina de ludis græca tuliſſe diẽ: Et prius antiquus dicebat Agonia ſermo: Veraq; iudicio eſt ultima cauſſa meo.

AGONIA, ἀγώνια, feriæ erant Romæ menſe Ian. celebrari ſolitæ, poſtea Agonalia appellata Ouid. 1. Faſt. & prius Antiquus dicebat Agonia ſermo. Vide paulo ante in dictione Agonalia. Agonias quoque antiqui hoſtias appellabant, teſte Feſto, nomine ab agendo deducto.

AGONOTHETA, pe. co. ἀγωνοθέτης, ab ἀγὼν & τίθημι, munerarius, quaſi agonis præfectus, qui premiũ certantibus in quolibet ludorum genere proponit: qualis Achilles apud Homerum in funere Patrocli, & Aeneas apud Vir. 5. Aen. Spartianus in Adriano: Pro agonotheta reſedit.

AGORANOMVS, pen. cor. ἀγορανόμος, eiuſdem ſignificationis eſt, cuius & Aedilis. Dictus a foro rerum uenalium, cui regulam præſcribit Plaut. in Capt. hunc fecerunt ſibi agoranomum Aetoli.

AGRAS, arum, ἄγραι, oppidum eſt mediterraneum Arcadiæ, apud Pli. lib. 4. c. 6. Item Atticæ regiuncula, Dianæ ἀγροτέρας templo inſignis. Vide Cœl. Rhod. lib. 20. c. 7.

AGRAEI, ἀγραῖοι Steph. populi ſunt Arabiæ in ſinu Lzanitico, quorum oppidum eſt Agra, ἄγρα, Lzanitarum regia: cuius meminit & Pli. lib. 6. cap. 28.

AGRAGAS, qui & Acragas, ἀκράγας, Siciliæ mons eſt, & in eo oppidum eiuſdem nominis, quod hodie Agrigentum uocant. Virg. 3. Ae. Arduus inde Agragas oſtentat maxima longe Mœnia. Agragantinus, idem quod Agrigentinus. Lucre. li. 1. Quorum Agragantinus cum primis Empedocles eſt. Vide Acragas.

AGRARIVS, a, um, *Coſa appertinente à campi*, ἀγροικός, quod ad agros pertinet; ut lex Agraria, νόμος κληρουχικός, γῆς ἀναδασμός, quæ ferebatur de agris populo diuidendis. Liui. lib. 2. tum primum lex agraria promulgata eſt. Agrarius, rij, ſubſtantiuum, legis agrariæ ſuffragator, aut qui agros publice diuiſos poſſidet. Cicero. 7. Philip. Num rurſus improbos decuriabit? num ſolicitabit rurſus agrarios?

Agreste, *Villeſco*, ἄγριον, dicitur, quod ad agros pertinet, quodq́ue
in agris, non in hortis naſcitur. Vir. Cererem pubes agreſtis ado-
ret. Item Agreſtis dicitur, qui ſilueſtrem uitam agit, & feram: quē
& Græci ἄγριον, dicunt. Agreſtis ſubſtantiuum pro homine ruſti-
co. Virg. 9. Aen. Lydorumq́; manum, collectos armat agreſtes.
Cic. contra Rul. Ligures montani, duri, & agreſtes.

Agricola, p.c. *Lauoratore della terra*, γεωργὸς, ex ager & colo: cul-
tor agri. Virg. 1. Georg. O fortunatos nimium, bona ſi ſua norint,
Agricolas. Cic. 1. Tuſc. Arbores ſeret diligens agricola. Eſt autē
nomen generale: nam agricolarum alij aratores, alij uinitores, nō
nulli arboratores, multi etiam paſtores, quales erant fere apud an
tiquiſſimos. Nec ſolum ruſtici, & agreſtes dicuntur Agricolæ, ſed
multi etiam oppidani: quod genus uitæ olim in maximo pretio
fuit, atq; honore, præſertim apud Romanos. Cato. de re ruſt. c. 1.
Bonus agricola, bonusq́; colonus. ita laudabāt antiqui uirū bonū.

Agrigentum, ἀκράγας, urbs Siciliæ, quæ & Acragas, ſiue Agra-
gas dicitur, ex qua Empedocles philoſophus, & Phalaris Tiran-
norum ſæuiſſimus originem duxerūt. Vnde Agrigentinus, a, um,
ἀκραγαντῖνος, poſſeſſiuum p. pr. ut Tirannus Agrigentinus: & ſal
Agrigentinus, qui in igne fluit & in aqua uel liquore alio crepi-
tat, quaſi torreatur.

Agricolatio, onis, agricultura. Col. lib. 1. c 9.

Agricultor, idem quod Agricola. Liu 6. Bel. Pu.

Agricultura, æ, γεωργία, cultus agrorum. Ci. 1. Off. Nihil agri-
cultura melius, nihil uberius, nihil homine libero dignius.

Agripetae, p.c. qui petunt ex agrorum diuiſione portionē, quæ ui
ritim dabatur Ci. ad Att. agripetas eiectos a Buthrotijs.

Agrippae, *Quelli che naſcono con li piedi inanzi*, quaſi Aegrippæ, ab
ægro partu (ut docet Gel.) dicuntur quorum in naſcendo non ca-
put, ſed pedes primi exierunt, qui partus difficillimus, & ægerri-
mus habetur: ab ægritudine & pedibus appellati. Conixos autē
pueros eſſe in utero, Varro ſcribit, capite infimo nixos ſurſum pe
dibus elatis, non ut hominis natura eſt, ſed ut arboris. nam pedes
cruraq́; arboris appellant ramos: caput ſtirpem, atque radicem.
Quando inquit contra naturam forte cōuerſi in pedes, brachijsq́;
plerunq; diductis retineri ſolent, ægrius tunc mulieres enitun-
tur. Fuerunt autem multi ſic appellati, quorum unus fuit Mene-
nius Romanus, cognomento Lanatus, q de Sabinis triūphauit, &
populum qui a patribus ſeceſſerat, in gratiam reuocauit, narrato
apologo de membris aduerſus uentrem conſpirantibus. Hic tam
pauper deceſſit, ut collatis in ſingula capita ſextantibus publi-
co ſumptu elatus ſit. Alter Siluius Agrippa 12. Latinorum rex, cu
ius meminimus paulo ante. Item M. Agrippa, Auguſti gener, na
uali uictoria contra Sex. Pompeium inſignis. de quo Vir. li. 8. Par
te alia uentis, & dijs Agrippa ſecundis. Item Herodes Agrippa,
ſecundus Galileorum tetrarcha Herodis primi Iudæorum regis,
qui Chriſtum illuſum remiſit ad Pilatum. Fuit præterea alius hoc
nomine, Ariſtobuli filius, quem a Tiberio in uincula coniectum,
Caligula ſoluit, regemq́; Iudæorum conſtituit. Vide Ioſephum,
& ea, quæ infra annotauimus in dictione Herodes.

Agrippina, pen. pro. ἀγριππίνη, M. Agrippæ filia, & neptis Augu
ſti, & uxor Germanici, quem etiam in Syriam comitata eſt, ubi
cum ille miſto a Cn. Piſone ueneno interijſſet, cineres eius in Ita
liam reportauit, & Iuliæ familiæ monumento intulit: Piſonemq́;
iudicio perſecuta ad ſpontaneam necem adegit. poſtremo apud
Tiberium Cæſarem nullo ſuo merito in inuidiam adducta, inedia
ſibi mortem conſciuit. Iulia Agrippina Germanici, & ſuperioris
Agrippinæ filia fuit, quæ primum Cn. Domitio Ahenobarbo nu
pſit, cui Neronem peperit: mortuoq́; Domitio, nouo quodam exē
plo cum Claudio Cæſare patruo ſuo ſecundas nuptias contraxit:
quem, ut Neroni filio ſuo expeditam ad imperium uiam ſterne-
ret, uenenato boleto ſuſtulit. Tandem infinitis nobiliſſimorū ui-
rorum cædibus graſſata, immiſſis Neronis iuſſu percuſſoribus mul
tis uulneribus confoſſa eſt, illud identidem clamitans, Feri uen-
trem, qui monſtrum tam ferum tulit. Vtriuſq; uitam uide latius
apud Tacitum.

Agrippina, ſiue Agrippinenſis colonia, urbs eſt celeberrima ad
Rhenum fluuium, Vbiorum metropolis, nomen habēs ab Agrip
pina Neronis matre, quæ ut patriam (ibi.n. nata erat) ſplendidio-
rem redderet, ſocijsq́; etiam nationibus potentiam ſuam oſtenta
ret, ueteranorum coloniam eò deduci imperauit. Vide Tacitum
annal. lib. 12.

Agvntvm, ἄγουντον Ptolemæo, oppidum eſt Norici, quod & a Pli.
recenſetur lib. 3. cap. 24.

Agylla, ἄγυλλα, urbs Tuſciæ, alias Ceræ uocata, & Agyllina, a
nomine conditoris, quem Virg. li. 8. ex Lydia ueniſſe oſtendit, cū
ait: Haud procul hinc ſaxo colitur fundata uetuſto Vrbis Agylli-
næ ſedes, ubi Lydia quondam Gens bello præclara iugis inſedit
Hetruſcis. Vide Stephanum.

A ANTE H ET I

Ah ſiue alia aha, Ah, αἲ, αἲ, interiectio eſt multorū affectuū ſignifica
tiua. nam modo dolentis eſt, ſiue commiſerantis. Vir. 1. eclog.
Spem gregis, ah, ſilice in nuda connixa reliquit. Modo admiran-
tis: ut apud Plautum, Ah, quid ais? Aliquando dehortantis, in qua
ſignificatione crebro occurrit apud Hieremiam, & Ezechielem
profetas. Ah, indignantis, ſiue increpantis ſeipſum. Ter. And. Ah,
uix tandē ſenſi ſtolidus. Virg. eclo. Ah, Coridon Coridon, quæ te
dementia cepit. Ah, deſiderantis. Plaut. in Aſinar. Ah, quanto am-
plius ualerem, ſi hic maneres? Ah, factum alterius reprehenden-
tis. Ter. And. nam quid ego dicam de patre? Ah, tantam ne rem
tam negligenter agere? Ah, obiurgantis. Ibidem: Ah, quanto ſa-
tius eſt, te id operam dare, qui iſtum amorem ex animo amoueas
tuo? Ah, abnegantis. Ibidem: Ah, ne me obſecra. Ah, reclamantis
aut contradicentis. Ter. in Hecyra: Meum receptas filium ad te
Pamphilum. BACCHIS. AH. LACH. Sine dicam. Vbi Donat.
Ah, quod falſum eſt reclamauit meretrix ſtatim, & uoluit contra
dicere, ſi permiſiſſet ſenex. Ah, ah, ſuſpirantis. Plaut. in Milite: Ha
be bonum animum. PA. Ah, ah, Cum uenit in mentem, mores
mihi mutandi ut ſient. In notis antiquis. AH. Alius homo.

Ahala cognomē eius Seruilij qui Sp. Mælium nouis reb. ſtudentem,
nunc equitum ſacra manu accidit.

Ahenvm, *Caldaro*, χαλκεῖον, uas in quo aqua ad lauandum calefit.
Virg. 1. Geor. Et folijs undam tepidi deſpumat aheni.

Ahenvs, na, num, *Coſa fatta di bronzo*, χάλκεος, idem quod æreus.
Virg. Et luce coruſcus ahena. Aheneus, a, um, idem. Hor. 1. epiſt.
Hic murus aheneus eſto.

Ahv, ἰὲ, interiectio, index animi perturbati. Ter. Ahu, tace obſecro.

Aiax, αἴας, duorum fortiſſimorū Græcorū nomen fuit: quorū alter
a patre Telamone Telamonius cognominatus, proximam ab
Achille fortitudinis laudē obtinuit in Græcorū exercitu. Hic cū
Hectore ſingulari certamine congreſſus, gladio ab Hectore do-
natus, quem ipſe uiciſſim baltheo donauit, quæ dona (ut exitus de
clarauit) utriq; fuerūt exitialia. nā Hectoris corpus hoc ipſo bal-
theo circa Patrocli tumulum tractum eſt ab Achille: Aiax uero,
Achille interempto, cum de armis illius cum Vlyſſe iudicium in
ſtituiſſet, aduerſarijq́; eloquentia ſuperatus, inferior diſceſſiſſet,
rei indignitate in furorem uerſus, in muta pecora ſæuijt, Atridas
ſeſe & Vlyſſem credens interimere: uerū ubi ad mentis ſanitatē
redijt, ſeq́; deluſum cognouit, acri dolore cōpulſus, gladio, quē ab
Hectore dono acceperat, in loco deſerto ſe confodit: cruorq́; eius
in Hyacinthum florē eſt permutatus. Aiax item alter fuit, qui ab
Oilei patris ſui nomine Oileus dictus eſt. Hic Locrenſiū rex fuit,
uelox pedibus, & peritus haſtæ uibrandæ, multaq́; fortitudinis
exēpla in obſidione Troiana edidit. Capto autem Ilio, Caſſandrā
uirginē in Mineruæ tēplo (cuius illa ſacerdos erat) uiolauit. Quā
ob cauſſam indignata Minerua tempeſtatē Græcis redeuntibus
circa Caphareum promontorium immiſit, in qua cum alij pleriq;
tum ipſe etiam Aiax perijt. Vir. 1. Aen. Vnius ob noxam & furias
Aiacis Oilei.

Aidonevs, ἀϊδωνεύς, rex inferorum, quem nos Ditem, & Plutonē
appellamus. Fuit præterea eodem nomine rex Moloſſorum, cu-
ius filiam nomine Perſephonem Theſeus conatus fuit rapere nō
procul ab Acheronte fluuio. Vnde factus eſt locus fabulæ Theſeū
ad inferos deſcendiſſe, & Perſephonem Ditis uxorem rapere uo-
luiſſe. Vide Plutarchum in uita Theſei.

Aio, is, ait, aiunt, præteritum imperfectum habet integrum, perfe-
cti ſolum ſecundas perſonas. In imperatiuo Ai. In futuro optati-
ui Aias, aiat, aiamus, aiant. Participium habet unum Aiens. reli-
qua omnia tempora deſiderantur, & ſignificat idem quod dico,
φημί. Pla. in Aſi. Me unice unum ex omnibus amare aiebat. Ali-
quando accipitur pro affirmo: & habet antitheton Nego. Cic. de fi
nibus bonorum: Quaſi ego id curem, quid ille aiat, aut neget. Pri
ſcianus, Aiamus, dixit lib. 1. de conſtructione.

Aivs deus a Romanis dictus eſt ab eo q aiebat. nā olim Romæ au-
dita uox ē ſilētio noctis, clarior humana uoce q̄ iuberet magiſtra-
tib. nūciari, Gallos aduētare, & ut ꝓuiderēt ne Roma ab ijs cape-
ret. Ex eo dictus ē deus Aius. i. loquēs. Cic. li. 2. de Diui. Quid er-
go? Aius iſte loquēs, qū eū nemo norat, agebat, & loquebat: unde
& nomē adinuenit. Liuius hunc eadem ratione uocat Allocutum.

Aizoon, ἀείζωον, herba eſt, folio carnoſo, læui, oblōgo, & ſemper
uirenti: unde & ἀείζωον a Græcis, & a Latinis quibuſdam ſem-
peruiuum appellatur. Vide Pli. li. 25. ca. 13. duo eius conſtituit ge
nera. maius in fictilibus uaſculis ſeritur, quod aliqui Buphthal-
mon, id eſt bouis oculum a ſimilitudine uocant: alij Zoophthal-
mon, id eſt, animalis oculum: ambitu enim effigiem oculi imita-
tur. Alij quòd amatorijs conueniat, Erogenneton, γεννάω enim
gigno, ἔρως amor. Alij hypogeſon, quoniam fere in ſubgrundijs
naſcitur. Græci enim partes tecti prominentes, γεῖσα uocant. A
Latinis etiam Sedum maius, aut Digitellus appellatur. Aizoon
minus, quod & Sedum minus, a Latinis, a Græcis etiā τριθαλὲς,
appellatur, quòd ter quotannis floreat. Vulgo Vermicularis, a ſi-
militudine foliorū, quæ figura oblonga, & propemodum ouali,
uermiculorū ſpeciē referunt. Naſcitur in petris, & parietibus ueta
ſtis. Hiſce a Dioſcoride tertium additur Aizoi genus, foliola ha-
bens, pinguiora, ad portulacæ figuram nonnihil accedentia, ſed
hirſuta, breuioraq́; herbarij. Vermicularem minorem uocant.

A AN-

Ala, *Ala*, πτερὸν, qua aues uolant. A cuius ſimilitudine Ala etiam dicitur locus ille concauus ſubter brachium in homine, quia in eo pili quaſi pennæ naſcuntur. Pli.lib.11.ca.40. Elephas tantum ſub armis, duas (ſcilicet mammas) nec in pectore, ſed citra in alis occultat. Hinc hircinus ille odor concipitur. Horat. Epod. 12. Grauis hirſutis cubat hircus in alis. Pro eodem etiam Axillam dicimus: eoq; uocabulo antiqui ſolum utebantur. nam Alæ appellatio recentior eſt, fuga uaſtioris literæ ex Axilla efficta. Male itaque credidit Priſcianus Axillam ab ala factam eſſe per diminutionem: ut ſatis docet Cic. in Ora. his uerbis. Quinetiam uerba ſæpe contrahuntur, non uſus cauſſa, ſed aurium. Quomodo autẽ ueſter Axilla Ala factus eſt, niſi fuga literæ uaſtioris? Præterea Ala dicta eſt equitũ turma, ꝙ pedites tegant, alarum uice. nam in equitum ordinibus circum legiones dextra, ſiniſtraq;, tanquam alæ in auium corporibus, locantur. Cic. 1. Offi. Quo in bello te Põpeius alę alteri pręfecit. Inde dicti equites Alares, uel Alarij. Alę etiam nauium dicuntur: ut, Velorum pandimus alas.

Alabanda, ἀλάβανδα Stephano, Cariæ ciuitas eſt non procul a Mæandro fluuio, ſcorpionum copia affluens. Ex hac originẽ traxerunt tres clariſſimi oratores, Menocles, & Hierocles fratres, & Apollonius Molo. nomen accepit ab Alabando Euippi filio, ut Stephano placet. Apud Latinos frequentius legimus Alabandæ, arum. Iuuẽ. Sat. 3. Hic Andro, ille Samo, hic Trallibus, aut Alabandis. Plin. lib. 37. c. 7. in Orthoſia cauræ naſcentes, ſed qui perficiantur Alabandis.

Alabastrites, ἀλαβαστρίτης, lapis humani unguis candorem referens: unde & onyx appellatur: dictus Alabaſtrites quòd alabaſtra ex eo fieri ſoleant. Vide Alabaſtrum. Eſt etiam Alabaſtrites gemma quædam, candorem habens uarijs coloribus intinctum, quæ cremata cum foſſili ſale ac trita, grauitatem oris, & dentium extenuat. Plin. lib. vlt. cap. 10.

Allabastrvs, ἀλάβαστρος, fluuius in Aeolide. Pli. lib. 5. c. 30.

Allabastrvm, *Alabaſtro*, ἀλάβαστρος, καὶ ἀλάβαστρον, uaſis genus erat ex Alabaſtrite lapide torno excauatum, ad conſeruanda unguẽta maxime idoneum. Mart. Quod Coſmi redolent alabaſtra, fociq; deorum. Dicitur etiam in maſc. ge. Alabaſter, & ab Ariſtophane, ἀλάβαστρος. Cic. li. 2. Acad. Alabaſter plenus unguenti. Alabaſtrites autem ex quo uaſcula huiuſmodi fieri conſueuerũt, auctore Pli. li. 36. c. 8. lapidis genus eſt colore candido, quẽ Onychem a colore humani unguis nominabant. Alabaſtritæ autem nomen ab alabaſtris deductum eſt, quæ ex eo fieri ſolebant. Alabaſtrum uero dictum uidetur ab α priuatiua particula, & λαμβάνω. Erant enim uaſcula ſine anſis, quæ propter ſummam læuitatẽ uix comprehendi, tenerive poſſent. Eſt etiam alabaſtrum Aegypti oppidum. Pli. li. 5. cap. 9.

Allabvrion, ἀλαβύριον, Syriæ oppidum Stephano.

Alabvs, ἄλαβος, fluuius in Orientali parte Siciliæ. Ptol.

Alacer, alacris, & hoc alacre: uel hic & hæc alacris, & hoc alacre, p. c. *Vigoroſo de ſenſi, allegro*, ἀκραιφνὴς, ἄθυμος, qui uiget ſenſibus uniuerſis (ut inquit Aſconius) quod eſt indicium erecti animi, atq; ſublimis. nam econtrario Lacer dicitur, amputatis in corpore mẽbris, hoc eſt, auribus oculiſve. quæ ad animum ſæpe transferũtur, quod plerunque, afflicto animo, ſenſibus non utamur erectis. Sic alacer dicitur is, cui omnis ſenſus in loco ſuo quiſq; degit: Lacer uero qui ſic affectus eſt, ut uultu indicet adeſſe animum non ſincerum ſenſibus ſuis, qua re cognita illud quoq; intelligitur, aliud eſſe alacrem, aliud lætum. Sunt qui Alacrem feſtinantem, & properum dici putant, quaſi alis acrem. Hæc Aſcon. Ped. Donatus in illud Terentij, Quid tu es alacris? ſcribit alacrem pro ἄδακρυν, id eſt, non triſtem, litera l, pro d, poſita dici.

Alacre, pro alacriter. Pla. in Amph. ẽ loco compellemus alacre.

Alacritas, φαιδρότης, uigor, & animi erectio, necnon lætitia geſtiens: quæ ſecundum Donatum, proprie eſt mutatio quædã uultus geſtientis in ſpem aliquam. & media eſt inter lætitiam, atque triſtitiam. Interdum dicitur uoluntaria celeritas, ſeu promptitudo, ardorve, προθυμία, Liui. li. 3. ingenti alacritate clamor ſublatus. Cic. li. 1. Tuſc. quæſt. pro lætitia geſtiente, quæ in malis habẽda ſit, accepit. Vir, inquit, temperatus, ſine ægritudine, ſine alacritate, nulla libidine uexatus.

Alacriter. Pli. li. 20. c. 12. Secuta ætas alacriter defendit.

Alachroae, populi Africæ iuxta Aras Philænorum, qui etiam Lotophagi appellantur. Pli. li. 5. cap. 4.

Alalcomenae, ſiue Alalcomeniũ, ἀλαλκομεναὶ Straboni, ἀλαλκομένιον Stephano, oppidum Bœotiæ, ab Alalcomeneo conditore appellatum, qui & Mineruæ ſimulacrum ibidem conſecrauit, quam a ſuo nomine & ἀλαλκομενηίδα appellauit: cuius meminit & Home. 4. Iliad.

Alalia, ἀλαλία, urbs inſulæ Cyrni, Phocenſium colonia Her. li. 1.

Alana, urbs Aethiopiæ. Plin. li. 6. cap. 29.

Alania, regio eſt Scythiæ Europææ, quæ Mœotidas paludes pertingit, incolæ Alani: de quibus Plin. lib. 9. cap. 12.

Alanvs, pen. prod. Scythiæ fluuius, a quo Alani populi dicti ſunt iuxta Roxalanos: de quibus Pl. li. 4. ca. 12. Ammianus ſcribit Alanos dici, quos priſci Maſſagetas dixerunt. Hi carnibus ueſcuntur, & panem non manducant. Martia. lib. 7. Nec te Sarmatico tranſit Alanus equo. Iul. Capitol. Alanos in parte Daciæ collocat. Ptol. uero in ea Scythiæ parte, quæ eſt intra Imaum.

Alanorsi, populi Scythiæ ad Septentrionem. Ptol.

Alaris, alare, ab Ala: & Alarius adiectiuum, pro eodem: ut equites alarij, & cohortes alariæ. Liu. lib. 10. Cum cohortibus alaribus. Idem: Præerat alarijs equitibus. Cæſ. 2. Bel. Ciui. Cohortes triginta alariorum.

Alaternvs, ni, arbor, ſiue frutex, nullum ſemen, aut fructum ferens, cui folia ſunt media quadam ſimilitudine inter ilicem & oliuam. Pli. lib. 16. cap. 26. & Col. lib. 7. cap. 6.

Alatrinates, Hernicorum populi, Liu. lib. 9.

Alatvs, a, um, *Alato*, πτερωτὸς, quod habet alas. Mercurius alatus. Vir. 4. Ae. alatis tetigit magalia plãtis. Alati eq̃ ſolis, Ou. 3. Faſt.

Alavda, *Allodola*, κορυδαλὸς, auis quæ olim Galerita uocabatur, quæ ſpicem habet, hoc eſt plumam elatam in capite ad ſimilitudinem galeri, ſiue galeæ. Varro appellat Galeritum. Fuit etiam Alauda legionis nomen, quam Cæſar dictator in Gallia conſcripſit. Pli. li. 11. ca. 37. Galerita legioni dederat, alauda, Cic. ad Att. Antonius cum legione Alaudarum ad urbem pergit.

Alavna, ἀλαῦνα, oppidum eſt Britanniæ inſulæ, apud Ptol.

Alavnvs, ἀλαῦνος, duorum fluuiorum nomen in Britannia, quorũ alter eſt in Orientali eius inſulæ plaga, alter in meridionali. Ptol.

Alazon, ἀλαζὼν, fluuius ex Caucaſijs montibus in Cyrum deſluens, Albanoſq; ab Iberibus diuidens. Plin. lib. 6. cap. 10.

Alba, ἄλβα, nomen eſt duarum urbium, quarum una eſt in Latio, a qua Albani populi, ἀλβανοὶ, & Albanus mons, ſub quo Aſcanius ciuitatem hanc Albam condidit, quæ (ut Liui. ſcribit lib. 1.) a ſitu porrectæ in dorſo urbis, Alba longa uocata eſt. Vulgatior fama eſt ab omine porcæ albæ ibidem inuentæ, Albam eſſe dictã. Altera eſt ad lacum Fucinum, a qua Albenſes, ἀλβενοὶ dicuntur: quãuis etiam Albani quandoq; uocentur. Hoc addere placuit, eſſe & aliam Albã in Pannonia, olim Taurunum, & Belgradum appellatam: nunc Albam Græcam. Item aliam, quę Alba regalis dicitur, quòd Pannonum reges in ea inaugurari ſoleant, & inungi.

Alba spina, ἄκανθα λευκὴ, herba aculeata, folia habens chamæleontis albi ſimilia, quam officinæ Bedeguar appellant. Vide ſupra Acantha.

Albana, ἄλβανα Ptolemæo, urbs fœlicis Arabiæ.

Albania, p. p. ἀλβανία, regio in Oriente a colore populi uocata; eo ꝙ albo crine naſcantur. Hæc ab Oriente ſub mare Caſpium ſurgens, per oram Oceani ſeptentrionalis uſq; ad Mæotidas paludes per deſerta extenditur. In ea Albana ciuitas, & Albanus fluuius. Apud hanc habentur canes ferociſſimi, qui tauros, & leones occidunt. Hæc Nomadico generi proxima eſt inter Hiberiã, & mare Caſpium, ab ortu ſolis mari coniuncta, ab occaſu Hiberiæ finitima, a qua Alazone amne dirimitur. Boreale latus munitur Caucaſeis montibus, Auſtrale Armeniam contingit. Strabo ſex & uiginti linguas Albanorum fuiſſe tradit, & totidem aliquãdo reges. Fuere & ſub imperio Perſarũ, poſtea Macedonũ, deinde Romanorũ. ſed Traianus imperator his regẽ dedit. nunc ſub Magno Cane degere creduntur. Ab his Albani orti ſunt, quorũ pars hodie iuxta Dyrrhachiũ, & ĩ Epiro, q̃ hodie uulgo Albania dicit̃.

Albanvs, ἀλβανὸν ὄρος, nomen eſt montis, & lacus non procul ab urbe: unde uaticinium fuit, nunquam Romanos Veios capturos, ni primo ex Albano lacu emitteretur aqua. Item Albanus, nomẽ eſt duarum urbium, quarum una eſt in Macedonia mediterranea, altera in maiori Armenia, ubi diuus Bartholomæus fuit decoriatus. Hoc etiam nomine dictus eſt fluuius Albaniæ.

Albarivm, κονίαμα, dicitur, quod illinitur tectorio, cum paries poliendus non eſt, quod fit ex calce. Pli. lib. 35. cap. 16.

Albatvs, a, um, *Veſtito di bianco*, ab albus, ut, Albatus homo, id eſt, ueſtibus albis ornatus: cui contrarium eſt, Atratus. Antiqui autem feſtos dies albati fere agebant. Cic. in Vati. Cum ipſe epuli dominus albatus eſſet.

Albedo, *Biancheʒʒa*, λευκότης, candor Plau. in Trin.

Albegmina, partes extorum, quæ dijs immolabantur, a colore dicta. Feſtus.

Albeo, es, λευκαίνομαι, albus ſum. Virg. 12. Aen. Oſſibus albent.

Albesco, albus fio. Virg. lib. 1. Ge. Flammarum longos a tergo albeſcere tractus. Hinc exalbeſco.

Albesia, ſcuta, quibus Albenſes, qui ſunt Marſi generis, uſi ſunt. hæc & decumana uocabantur, quòd eſſent ampliſſima: ut decumani fluctus, qui cæteris longe maiores creduntur. Feſtus.

Albicalcvli, *Pietre picciole bianche*, λευκοὶ ψῆφοι, dicebãtur q̃bus Cretẽſes dies, quos in uita agerẽt, numerare ſolebãt. nã cãdidos lapillos ad hoc officiũ eligebãt: quẽadmodũ ecõtrario infelices, atq; infauſtos dies, nigris lapillis ſignabãt, & ex cãdidorũ numero uitæ tẽpus metiebant. Malos. n. dies in annorũ numeros non redigebant. Huc alludit Hora. in epi. Hũc Macrine diẽ ſigna meliore lapillo.

Albicerata ficvs, pediculo minimo, latiſſima. Pli. lib. 15. c. 28.

Albeco,as,pen.cor. *Biancheggiare*,albeſco aliquantulum albus ſum. ὑπόλευκος εἰμι.Pli.li.22.mutat colorem, & ex nigra albicare incipit.Horat. Nec prata canis albicant pruinis. Idem cenſendum eſt de uerbis ſimiliter terminatis,qualia ſunt Vellico, Fodico,Cādico, Nigrico,Nutrico,& pleraq; alia:quæ omnia diminutionem important actionis ſuorum primitiuorum.

Albidvs,a,um, *Alquanto bianco*, aliquantum album, ὑπόλευκος. Ouid.li. 3. Met. Spumaq; peſtiferos circumfluit albida rictus. Hinc Subalbidus,aliquātum albidus.Pl. Ramos habet candidos, folia ſubalbida.

Albii,ἄλβιοι,olim dicti fuerunt montes, quos nūc Alpes dicimus. Athenæus.Albij etiam dicti fuerunt liberi Galliæ populi,in quorum agro conditum eſt Lugdunum.Plin.libro.4.ca.18.

Albimillvm, Ptolemęo,Liguriæ urbs eſt,quā alio nomine Vintimilium,ſiue corrupta uoce Vintimiam uocant.

Albinga,oppidum Ligurum,colonia ad mare deducta:cuius incolæ Ligures Ingauni uocantur.Dicitur & Albingaunum.

Albingavnvm,ἀλβίγγαυνον, Ptol. & Albium Intemelium, ἄλβιον ἰντιμέλιον,Liguriæ oppida quædam. nam cum Ligures partim Ingauni ἴγγαυνοι,partim Intemelij dicerentur, eorum coloniæ ad mare deductæ, Altera Albium Intemelium,quaſi Alpium Intemelium,altera Albingaunum uocitatæ ſunt. Vtriuſq; oppidi meminit Plin.lib.3.cap.4.

Albion,ἀλβίων Steph.inſula eſt(hodie Britanniæ a doctis, a uulgo Anglia dicta)ab albis rupibus, quas mare abluit. Vide Anglia. Fuit etiam Albion nomen filij Neptuni, qui inuaſit Herculem.

Albis,ἄλβις fluuius eſt nobiliſſimus, quem Romani olim uoluerunt eſſe terminum ſui imperij.Oritur ex montibus, qui Morauiam a Boemia diuidunt.Suſcepto deinde Molta fluuio, Pragam Boemorum metropolim præterlabitur.Influit in mare uaſtiſſimo oſtio iuxta Hamburgam.Germani hodie Elbam uocant.De hoc Lucan.li. 2. Fundat ab extremo flauos Aquilone Sueuos Albis.

Albivm Intemelium,oppidum Liguſticum.Plin.lib.3.cap.5.

Albivs, proprium nomen uiri. Hor.1. Serm. Sat. 4. Stupet Albius ære.Albius Tibullus poeta elegiographus, Horatio & Ouidio familiaris. Horat.li.1. epiſt. Albi noſtrorum ſermonum candide iudex.Hic Meſſalam Coruinum in prouinciam ſequens, in Corcyra inſula morbo correptus,obijt. Crinitus de poetis Latinis.

Albo,as,*Imbiancare*,λευκόω,λευκαίνω,album facio:paſſiuum eſt Albor,aris,albus fio. Vnde & Dealbo eiuſdē ſignificationis. Curius Ciceroni.duos parietes de eadem fidelia dealbare.

Albogalervs,pileum capitis,quo flamines Diales utebantur. Fiebat enim ex hoſtia alba,Ioui cæſa.Feſtus.

Albonenses,Liburniæ populi. Pli.lib.3.ca.21.

Albor,oris,*Albore,biancheʒʒa*.maſ.ge.albedo,λευκότης, ab albeo, ſicut candor a candeo. Varro:Qui uident alborem eius,admirantur.Alborem etiam Apitius uocat, quod eſt album in ouo, quod Plinius Albuginem appellat,medici Albumen.

Albvcvm,ἀσφόδελος,herba ſcapum habens cubitalem,radicem ſimilem multis napis ſimul coaceruatis.Aſphodelos etiam,ſiue Haſtula regia uocata.

Albvelis,uuæ genus.Plin.lib.14.cap.2.

Albvgo,pen.pr.macula in oculo, τὸ λευκὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ, λεύκωμα,λεύκωσις.Pli.li.21. Qua alligata oculo,albugines tolli dicuntur.Idem Albuginem uocat album in ouo.

Albvla,pe.c.Albula,fluuius,ab albo colore aquæ, qui poſtea Tyberis a Tyberino Syluio Albanorum rege ibi extincto dictus eſt. Liuius:Pax ita conuenerat,ut Hetruſcis, Latiniſq; fluuius Albula, quem nunc Tyberim uocāt,finis eſſet.Albulæ præterea (interprete Gal.li.8.Methodi)dicuntur aquæ aluminoſæ, cutem lauantium mirum in modum adſtringentes, & uulneribus medentes: cuiuſmodi Stra.non paucas eſſe tradit in agro Tiburtino.Martial.li.4. Quod ſiccæ redolet palus lacunæ,Crudarum nebulæ quod Albularum.Pli.lib.31. cap. 2. Albulæ aquæ iuxta Romam uulneribus medentur,egelidæ hæ,ſed Cutiliæ in agro Sabino gelidiſſimæ.

Albvm,*Vna tauola ingeſſata*,ſubſtantiuum quod Græci uocant λεύκωμα,tabula gypſata,λευκαργικὸν,καὶ γραμματεῖον, in qua iudices notari,prætorumq; iura ſcribi ſolebant.Siquis uero album corrupiſſet,puniebatur, quia prætoris maieſtas contempta uidebatur Paul.ſi familia alicuius album corruperit,non ſimiliter hic educitur,ut in furto.Inde a(inquit Sen.li.3. de Benef.)ex turba electorum,quem cenſus in album & equeſtris hereditas miſit.Hoc & Pictatium dicitur:ut in Alexandro Cæſare Lampridius:uulgo Matrix appellata.Similiter ea tabula dicitur Album, in qua ſingulorum annorum acta literis mandabantur a pontifice maximo, prę ponebanturq; domi eius, ut poteſtas eſſet populo cognoſcendi. Hiq; nunc Annales maximi nominantur,ut actor eſt Cic. li.2.de Orat.Eſt & Album decurionum & citharœdorum. nam in geſtis titulus eſt,de Albo ſcribendo:ubi docet Vlpianus quo ordine decuriones in albo ſcriptos eſſe oporteat. Vide Pictatium. Ponitur etiam Album abſolute pro albore:Vir.in Buc. Sparſis etiam nunc pellibus albo.

Albvm,promontorium Africæ,V.M.paſſ. freto a Mellaria Hiſpaniæ uico diremptum.Pli.in procem.li.3.Eſt & alterū eiuſdē nominis promontorium,in Phœnice,non procul a Tyro.Pli.l.5.c.19.

Albvmen,p.p.*Chiaro de l'ouo*.quod eſt in ouo,album,λεύκωμα.

Albvna,deæ nomen, quæ in nemore quodam agri Tiburtini colebatur. A Græcis dicitur λευκοθέα,putanturq; fuiſſe Ino Athamātis uxor, quæ uiri furorem metuens, una cum Melicerta filio ſe in mare præcipitauit. Alij Sibyllam Tiburtinam fuiſſe exiſtimant, quæ ob admirabilem ſapientiam a uicinis populis dea credita eſt.

Albvnea,fons,& nemus iuxta Anienem, ſiue ab albore aquæ ſulfureæ,ſiue quòd Albuna Latine ſit,quæ Græce λευκοθέα,dicitur. Vir.li.6.Lucoſq; ſub alta conſulit Albunea.

Albvrnvm,*Raſa dell'arbore*,στέαρ δένδρου,adeps arboris Pli.li. 16. ca.38.Humor & cortici arborum eſt, qui ſanguis eorum intelligi debet.Eſt enim in toto corpore arborum, & reliquorum animaliū cutis,ſanguis,caro,nerui,uenæ,oſſa,medullæ.Pro cute cortex,humor ſanguis,proximi pleriſq; adipes. Hi uocantur a colore Alburnum.Hinc Exalburno,as,qđ eſt, alburnum detraho. Idem li. 16.ca.40.robur exalburnatum, cui nigricans color. Solent autem robora exalburnari,hoc eſt,alburno ſuo ſpoliari, eo quòd ea pars materiæ ſit inutilis.id non nulli eſſe exiſtimant,quod a Theophraſto, μελάνδρυον appellatur: quanquam ille hoc nomine potius quandam roboris ſpeciem uidetur deſignaſſe.

Albvrnvs, Lucaniæ mons, a candore uerticis dictus, & portus eiuſdem nominis. Virg.3.Georg.

Albvs,a,um,*Bianco*,λευκὸς,nomē coloris notiſſimi,quod a candido ita differt,ut album pallori coniunctum ſit,quale eſt plumbū: candidum uero ſplendori,qualis eſt in niue. Albo opponi Atrū, candido nigrum.Feſt.uult Album a Græco,ἄλφον, eſſe appellatū Alij ab eo,quod Sabini Alpum dicunt. unde credi poteſt Alpium nomen a candore niuium eſſe deriuatum. Ab Albo fit Exalbeſco id eſt,pallidus fio.Interdum per metaphoram Albus ponitur pro bono:ſicut e cōtrario niger pro malo.Perſ.ſint omnia protinus alba.Horatius:Hic niger eſt, hunc tu Romane caueto.

Albvs ſpinus, a uulgo Gallorum appellatur frutex, ſiue arbuſcula ſpinoſa,pruni magnitudine,acinis, cum pubeſcunt, uiridibus,cū maturuerunt,rubris. Vide Ruel.li.3.cap.12.

Alcaea,*Leone*,leo dicitur,ἀπὸ τῆς ἀλκῆς,hoc eſt,a fortitudine, ꝗ caudæ incitamento ad fortitudinem excitetur.Cœl.li.7. ca. 29.

Alcaicvm carmen,ἀλκαϊκὸν μέτρον, quod poſt duos dactylos trochaicam habet ſyzygiam:quale eſt illud apud Horatium, Heſperię mala luctuoſæ. Nomen accepit ab Alcęo inuentore.

Alcea,ἀλκέα,herba eſt ſilueſtrium maluarum generi aſſignata, folia habens uerbenacæ.Pli.li.27.c.4. Alcea folia habet ſimilia uerbenacæ,quæ & periſtereon cognominatur.

Alcedenes,ἀλκυόνες ſunt quædam aues,dictæ quaſi algedines,ꝗ frigidis temporibus in mari pariant.Plau.periſti,niſi illā tā tranquillam facis,quàm mare eſt,cum alcedo pullos educit ſuos. Dicta eſt a Gręcis,ἀλκυών,ης,uel ἀλκυὼν,όνος,παρὰ τὸ ἐν ἁλὶ κύειν, ab eo,ꝗ in mari fœtus excludat. Ambroſius li. Hexam.Halcyone eſt auis maritima,quæ in littoribus fœtus ſuos edere ſolet, ita ut in arenis oua deponat medio fere hiemis. Septem dies fœtus ſunt quibus decurſis educit pullos. Illico alios ſeptem adiungit dies, quibus enutriat partus ſuos donec incipiant adoleſcere. Hinc poetæ anſam fabulandi arripuerunt,Halcyonem filiam Aeoli fuiſſe, qui in gratiam filiæ,dum illa in littore oua parit,& fœtus educat, uentos incluſos ſeruat. Ferunt hanc auem paulo maiorem eſſe paſſere,pennis purpureis,candidis admiſtis, collo gracili, & procero,roſtro ſubuiridi,longo,& tenui,raro uiſam. Ariſ.li.8.de Animalibus.Halcyonum duplex genus eſſe ſcribit: alterum uocale, arundinibus inſidens,alterū mutū,ampliori corpore. Ab Halcyone fit Halcyonius,a,um,ut Halcyonij dies,ἀλκυονίτιδες,ἡμέραι fitq; a Græco ἅλς,quod mare ſignificat: unde ét per aſpirationē ſcribendū uidetur Halcyon, cū Alcedo Latinis ſine aſpiratione notetur,eo ꝗ ab algedine originē habere exiſtimet.Euſtathius tū cōtra ethymi rationē ἀλκύων,tenui ſpiritu notandū tradidit, adiecto etiam generali canone, quo negat uocabulum ullum eſſe aſpirandum,quòd initium ſumat ab αλ,ſubſequente κ.

Alcedonia,ἀλκυονίδες ἢ ἀλκυονίτιδες ἡμέραι,dies hiberni fere quatuordecim, quibus Alcedo oua parit in mari, & excludit, quo tempore ſumma uentorum eſt tranquillitas. Plaut. Alcedonia ſunt circa forum.Dicta ab alcedine.

Alces,is,ſeu Alces,æ,ſiue Alce,es,ἄλκη,Pauſaniæ,animal Galliç tranſalpinæ,figura,colore,& quantitate mulæ ſimilitudinē præcedens,ſed labium ſuperius adeo protenſum habet,ut niſi retrogradæ incedens herbas in terra carpere non poſſit.Eſt inuentu rarū, olfactu è longinquo uenatorem ſentiens,ſtatimq; in ſpecu,& latibula ſe condens,media inter camelum, & ceruum ſimilitudine. ſed mares ex his in ſupercilijs habent cornua. De his animalibus Cæſar li.6.& Iulius Capito.mentionem faciunt.Pli.lib.8.cap.15. Septentrio fert Alcem,ni proceritas aurium & ceruicis diſtinguat iumento ſimilē.Eſt & Alces Bithyniæ fluuius,Pli.li.5.ca.ult.

Alceste, es,ſiue Alceſtis, idis, ἄλκηστις,fuit Peliæ filia, Admeti

Pheteorum

Phereorum regis coniux, quæ maritum tanto amore dilexit, ut pro eo perire non recuſauerit. Iuue. Spectant ſubeuntem fata mariti Alceſten. Plura apud Euripidem in Alceſte.

ALCHIPPE, Marſorum oppidum eſt, lacu Fucino abſumptum, extructum a Marſya Lydorum duce. Pli. li. 3. cap. 12.

ALCIBIADES, p. c. ἀλκιβιάδης, nomen Athenienſis imperatoris ſummi, genere, & forma præcipuus, omnibus rebus aptus, diues præterea, affabilis, patiens, deniq; ſummis naturæ, ingeniiq; dotibus egregie ornatus: cæterum tanto rurſus uitiorum agmine deformatus, ut, ſi uitia uirtutibus penſes, merito addubites, laude, ne, an uituperio dignior uideatur. Hic cum eſſet procliuis ad luxum, & ad ceteras uoluptates, ab bonam diſciplinam traductus eſt a Socrate. Plutarchus.

ALCIBIADION, ἀλκιβιάδιον Dioſc. herba ſic dicta, quòd uti ea ad formam conciliãdam ſolitus ſit Alcibiades, magnis folijs, & aſperis, radice rufa, oblonga, naſcens præcipue in aridis, & arenoſis locis. Notiore nomine uocatur Anchuſa.

ALCIDES, pen. pro. ἀλκείδης, Hercules græca ſignificatione a uirtute appellatur: nam ἀλκὴ uirtus, robur, fortitudo dicitur. Vel uerius Alcides (ut Herodotus ait) nomen eſt patronymicum ab Alceo, auo paterno.

ALCMENA, pen. pro. ἀλκμήνη, nomen matris Herculis, Electrionis filia, Amphitryonis Thebani uxor, quæ Ioui Herculem peperit. Dicitur ἀπὸ τῆς ἀλκῆς, id eſt robore, quoniam hæc mulier multum præ ſe tulerit animi conſtantiæ, ad uiros proxime accedens. Aliquando poſt c, ponitur u, Alcumena, prout uerſus exigit. Vide Heſi. in Aſp.

ALCOMENAE, ἀλκομεναὶ, Ithacæ inſulæ ciuitas eſt, a qua Vlyſſes Alcomeneus, ἀλκομενεύς a poetis appellatur. Steph.

ALCYONE, pe. c. ἀλκυόνη, Aeoli regis uentorum filia fuiſſe creditur & uxor Ceycis. quæ deſiderio mariti, qui naufragio perierat, in mare ſe deiecit, uerſamq; poetæ fabulantur in auẽ ſui nominis. Vide Ouid. 11. Meta. Altera fuit Alcyone Eueni fluminis filia: uxor Idæi, ante Marpeſſa appe. lata: quã Apollo cũ rapuiſſet, nõ dubitauit maritus ſumpto arcu & ſagittis uxorem ui ab eo repetere. q̃d cum fruſtra conatus eſſet, parentes filiæ caſum lugentes, commutato nomine Alcyonen eam appellarunt, q̃ fatum ſuperiori Alcyone non diſſimile ſortita uideretur. Hæc Hom. 9. Iliad. Alij ſcribunt Alcyone, prima uocali aſpirata. uide Alcedo.

ALEA, æ, pen. cor. *Gioco di ſorte, come dadi, e carte*, πεττεία, κύβος idem q̃d teſſera, uel ipſe ludus teſſerarum. Hora. in epiſt. Quem damnoſa Venus, quem præceps alea nudat. Accipitur & pro quouis ludo, qui caſu potius, quàm arte gubernatur. Martia. in Diſtichis: Alea parua nuces, & non damnoſa uidetur: Sæpe tamen pueris abſtulit illa nates. Per tranſlationem ponitur pro quauis fortuna, ſiue periculo, ſiue etiam periculi dubitatione: diciturque, Aleam iacere, ῥίπτειν κύβον, qui ſe periculo, fortunæq; committit. Cic. de Diuin. Non perſpicitis aleam quandam ineſſe hoſtijs deligendis? Liuius: In dubiam imperij, ſeruitijq; aleam imus. Eſt & Alea, ἀλέα Ste. nomen oppidi in Arcadia, dictum ab Aleo conditore. Itẽ Mineruæ cognomen, quæ circa hãc urbem colebatur: ut eſt uidere apud Herod. li. 1. Verum in duabus hiſce poſtremis ſignificationibus primam corripit, quam alioqui producit. Papinius in Siluis: Aut Aleæ lucis uidit Tegæa ſacerdos.

ALEATOR, *Giocatore*, κυβευτὴς, qui ſæpe alea ludit. Ci. in Cati.

ALEATORIVM, *Luogo del gioco*, κυβευτήριον, apud Sidonium, pro ludo aleæ. ait enim: Atq; illic aleatoriũ faciat. Suetonius uocat aleatorium forum. Cicero autem, damna aleatoria, in Antonium.

ALEC, ſiue (ut apud Pli. legitur) Alex, genus liquaminis, quod ex piſcibus quibuſdam conficiebatur. Mart. li. 11. Cui portat gaudens ancilla paropſide rubra Alecem. Hora. 2. Serm. Sat. 4. in neutro genere collocauit: Ego, inquit, primus & Alec Inueni. Theodorus quoq; ex Ariſtotele Alecem uertit, pro piſciculo, quem ille μαινίδα. Cic. Mænam appellat. Sunt qui per aſpirationem ſcribant Halec ſiue Halex.

ALECTO, ἀληκτὼ, una ex furijs infernalibus. Latine inceſſans interpretatur, ab α priuatiua, & λήγω deſino: q̃a cupiditas nũquã ſatiaſ.

ALECTOROLOPHOS, ἀλεκτορόλοφος, herba eſt tuſſientibus utilis, folijs galli gallinacei criſtæ ſimilibus, caulem tenuem, ſemenque nigrũ in ſiliquis habens. Latinis, Chriſta dicitur, teſte Pl. li. 27. c. 5

ALECVLA, diminutiuum ab Alec, ſiue Alex, μαινίδιον, parua Alec, ſiue Mæna. Col. li. 8. cap. 17. & li. 9.

ALEIS CAMPI, ἀλήϊα πεδία, locus eſt Lyciæ, in quem cecidit Bellerophontes, cum a Pegaſo ab œſtro agitato excuteretur: ſic dictus, quod in eo cæcus errauit Bellerophontes, donec periret.

ALELE, Phazaniorum urbs in Africa. Plin. lib. 5. cap. 5.

ALEMANI, *Alemanni*, ἀλαμανοὶ, Steph. populi Septentrionales, qui & Germani dicuntur: Rheno fluuio a Gallis, alpibus ab Italis diſcreti: ita dicti patrio uocabulo, quaſi prorſus uiri. Cum. n. Germani illi Septentrionales, præſertim Tranſalbiani, mutare ſedes cogitarent, imitati priores Germanos, qui traiecto Rheno, quo ſe totos uiros fore oſtenderent, ſibi hoc nominis (quaſi gar ein mã) impoſuiſſent: & ipſi ſe, quòd fortiſſimi bellatores, & uiri omnes eſſe, & uellent, & deberent, Alemanos (quaſi als manner) appellauere. Hæc beatus Rhenanus in Tacitum.

ALEMANVS, fluuius apud Rhyſins originem a Rubro caſtro (Rotẽburg) trahens. hic ad Kelhem oppidum iungitur Danubio. Vulgo Altmola, uel altmyl appellatur. Vide Altamerũ in Tacitum.

ALEMVSII, Atticæ populi, apud quos eſt Cereris legiferæ, & Proſerpinæ templum Pauſanias in Attic.

ALEO, onis, κυβευτὴς, idem quod aleator. Neuius apud Feſtum: Peſſimorum peſſime, audax, ganeo, lurco, aleo.

ALERIA, Corſicæ colonia a Sylla dictatore deducta. Pli. li. 3. cap. 6.

ALES, huius alitis, *Vccello, Augello*, οἰωνὸς, ὄρνις, dicitur quælibet uolucris, ab alis gerendis: Et tam maſc. quàm fœm. ge. profertur. Virg: Nãque uolas fuluus Iouis ales in æthera. In genitiuo plurali Alitum, & alituum per Epentheſim ſecundum Priſcia. Virg. li. 11. Alituũ, pecudumq; genus ſopor altus habebat. Auis, ὄρνιον, eſt quæ parit oua, pẽnis prædita: Volucris autem ſignificatio latius patet. nam de omni eo dicitur, quod uolat, ſiue pennas habeat, ſiue non. unde ueſpertilio uolucris eſt, non tamen auis.

ALES, adiectiuum omnis generis, ponitur a poetis pro ueloci, ταχὺς, ὠκὺς. Silius, Alite uectus equo. Virg. 8. Aen. Ignis, & alitis auſtri. Ponitur & pro Alato, hoc eſt, alas habente. Cic. 1. de Inuen. alites, iuncti iugo.

ALESA, ciuitas eſt Siciliæ, Ptolemæo. Hinc Aleſinus, na, num. Cic. in Epiſt. fam. In Aleſina urbe.

ALESIVS, ἀλήσιος, oppidum Elidis, Stephano. Itẽ mõs Arcadię, nõ procul a Mantinea, ſic dictus ab errore Rheæ. Auctor Pauſanias.

ALESIVM, oppidum Peloponneſi, apud Strab. li. 8.

ALETIVM, ἀλήτιον, oppidum Salentinorum in Italia, auctore Pto. & Pli. li. 3. ca. 11. Hinc Aletini populi, apud Pli. li. 3. c. 11.

ALESCO, ſcis, *Creſcere*, antiquum uerbum ab alo, alis: idem quod creſco, αὐξάνω. Var. de re ruſt. li. 1. ca. 44. Quæ nata ſunt, in fundo aleſcunt, adulta concipiunt. idem c. 3. Inde Coaleſco, pro concreſco.

ALETRINATES, & Aletrini, Italiæ populi, in Campania. Pli. lib. 3. cap. 5. & 11.

ALETVDO, *Graſſezza, corpulenza*, apud Feſtum, uerbale ab alendo, corporis pinguedinem ſignificat. obſoletum eſt.

ALEVRON, ri, neu. ge. ἄλευρον, farina proprie tritici. alphiton uero hordei. hinc apud Ruel. li. 6. ca. 14. panis aleurites.

ALEX, alecis, fœm. gene. genus eſt liquaminis, quod Plin. muriæ uitiũ appellat, li. 31. c. 8. ſic ſcribẽs: Laudatur & Clazomene garo, Põpeijq; & Leptis: ſicut muria Antipolis ac Thuria: iam uero & Dalmatiã. Vitiũ huius eſt alex, imperfecta, nec colata fæx. Eſt & Alex, ſiue Alec piſcis nomen, interprete Theodoro, qui ab Ariſtotele Mænis, μαινὶς, appellatur. Vide ſupra in dictione Alec.

ALEXANDER, Ἀλέξανδρος, nomen proprium regis Macedonici. hic longe omnium præſtantiſſimus fuit, cui ex rebus actis Magni inditum eſt cognomen.

ALEXANDRIA, ἀλεξάνδρεια, urbs Aegypti, non longe a Nili oſtio: ab Alexãdro Macedone cõdita: urbs fertiliſſima: quã Dinocrates architectus metatus eſt mirabili ingenio, quindecim milliũ paſſuũ laxitate, ad effigiẽ Macedonicæ chlamydis orbe gyrato lacinioſam, anguloſo dextra læuaq; procurſu. Habuit olim ſcholas omnium diſciplinarũ liberaliũ: cõdita eſt ante Chriſtũ natũ anno uigeſimo ſupra trecenteſimũ, intra ſpatiũ ſeptendecim dierũ (ut teſtatur Iuſtin. li. 11.) cum ſex millibus murorum paſſibus.

ALEXANDRINVS, a, um, Cic. contra Rul. Rex Alexandrinus.

ALEXANDRIVM, ἀλεξάνδρειον, Iudææ oppidũ, Ioſepho, & Str. l. 6.

ALEXIA, Sequanorum urbs, quã Ptolemæus Riguacum uocat. Diodorus ait, hanc urbem ab Hercule conditam, ſemperq; liberã mãſiſſe, donec à Cęſare longa obſidione coacta, Romano acceſſit imperio. creditur eadem eſſe, quam Galli hodie Auſſois uocant.

ALGA, *Aliga*, φῦκος θαλάσσιον, herba quæ naſcitur in aquis marinis: dicta ab algore aquæ, ſiue q̃ pedes alliget, quia craſſa eſt, folijs ex parte ſupernatantibus. Virgi. li. 7. Lateriq; illiſa refunditur alga.

ALGENSES, Pelagiæ, purpuræ genus utiliſſimum, ab alga, qua nutritur. Pli. li. 9. ca. 37. Algoſus, a, um, alga abundans. Pli. li. 32. cap. 9.

ALGEO, es, alſi, uel alui, alſum. *Patir freddo*, a Græco ἀλγέω, patior frigus, frigidus ſum, ψύχομαι. opponitur huic uerbum æſtuo. Cic. Tuſc. 2. erudiunt iuuentutem uenando, currendo, eſuriendo, ſitiendo, algendo, æſtuando.

ALGIDENSIS, adiectiuum, ut raphanus Algidenſis, qui circa Algidum naſcebatur longus, & tranſlucidus. Pli. li. 19. ca. 4.

ALGIDVS, a, um, *Freddo*, adiect. frigidus. Catul.

ALGIDVS, p. c. mons ab urbe duodecim paſſuum millibus diſtans, ab aſſiduo frigore ſic dictus. Horat. Quæq; Auentinum tenet Algidumq;. Ab hoc quoq; ſilua Algida dicta eſt, monti ſubiacens, in cuius ingreſſu Regillus lacus eſt.

ALGIDVM, ἄλγιδος, Stephano Italiæ oppidum nõ procul a Tuſculo in alto mõte ſitum, ex aeris algore dictum, nũc Roca papæ exiſtimaſ, ſiluaq; proxima adhuc Algidi ſilua cognominaſ. Volater.

ALGIFICVS, quaſi algefaciens, ψυχροποιός. Gel. li. 19. ca. 4.

ALGOR, *Il freddo*, ab algeo, frigus, uehemẽtius. ψυχρότης, ψύχος Sal. in Catil. corpus patiens inediæ, uigiliæ, algoris.

Alevs,us,ui,idẽ.Plau.in Rud.Vel ſnda,uel peri algu,uel ẽt ęgrota

Alias, *Altra uolta,in altro luoco,* ἄλλοτε, aduerbium , Alio in loco, uel Aliter,uel alio tẽpore.Ter.in And. Quid aliàs malim , quam hodie has fieri nuptias?Cic.Sed de hoc alias . Ponitur & pro aliquando,& tunc ſere geminatur.Cic.3.de Orat. Alias ita loquor, ut neceſſum eſt;alias,ut neceſſe eſt.

Alias res agis, παρὰ τ' ἀπολείπεις, non curas quod dicitur.

Alibi, *Altroue,* ἀλλαχοῦ, alio loco.Virg.Geor.1.Ter.in Hecy.

Alica,pen.cor. χόνδρος, ex tritici generibus eſt, ut inquit Gale.li. 1.de facul.aliment.aut certe farris genus tritico ſimile , ſuccum tamen lentiorem habens,q̃ triticum , ſiue in aqua cocta cum mulſo,aut uino,ſiue cum oleo,ſaleq; frixa ſumatur.Pl.li. 18.c.7.Tunicæ frumento plures.Hordeũ maxime nudũ,& alica,ſed præcipue auena.Nomen aũt Alicæ ab alendo Feſtus deducit, q̃ uehementer nutriat.Eſt præterea Alica,cõfectio quædam ex frugum quarundam farina,alijs in locis aliter præparata: ita dicta,ut ex Aegineta colligi põt, q̃ primum ex frumento,ſiue farre,cui Alica nomen eſt,fuerit confecta.Poſtea tamen magis receptum fuit, ut ex zea conficeretur . Plures autem fuerunt apud ueteres alicæ conficiendæ rationes,quas omnes exequitur.Pli.li.18. ca.11. Pallad. quoq; li.6.docet quo pacto ex hordeo confici poſſit.

Alicastrvm,genus farris eſt,ea forma ab Alica deriuatum, qua Siliquaſtrum a Siliqua.Col.li.2.c.6.Semen trimeſtre quod dicitur Alicaſtrum,idq; pondere,& bonitate præcipuum eſt.

Alicvbi, *In qualche luoco,in alcun luogo,* ἔνταχοῦ , in aliquo loco , uſpiam.Cice.Atti.li.9.

Alicvnde, *Da qualche luogo,* ποθὲν, ex aliquo loco. Ter.in And.Venit meditatus alicunde.Vide Aliquo.

Alienatio,ab alieno.Cic.Q.fr.Alienatio conſulum.

Alienigena, ἀλλόφυλλος, cõmunis generis:uel(ſecundum Probum)omnis gen. ſumitur in eodem ſignificato cum Alienigenus. Gell.li.2.c.13.Neq; uino alienigena,ſed patrio uſuros.

Alienigenvs,a,num, *Foreſtiere,* a Genus,uel a Gigno,& ſignificat extremum,uel alieni generis, uel inter alienos genitum . Valer. li.1.Adijci duo eiuſdem generis alienigena exempla poſſunt.

Alieno,nas, *Alienare,uendere,* ἀλλοτριόω, ἐξίσταμαι, alienum facio, uel ex noſtro dominio in alienum transfero. Cic.de Leg.Agr.res noſtras in perpetuum alienari.Paulus iuree. Alienationis uerbo uſucapionem contineri putat. Vix eſt enim(inquit)ut non uideatur alienare,qui patitur uſucapi.Et alienat, qui non utendo amittit ſeruitutes.Alienare etiam,pro immutare, & ex amico inimicum,ſiue ex beneuolo maleuolum reddere.Cic. epiſt. li.1.adoleſcentulum alienare nolui.Et alienata mens pro ſtultitiæ ſigno poſuit Suet.in Aug.

Alienvs,a,um, *Alieno,* ἀλλότριος, ἀλλότριος, quod eſt alterius.ſiue quod ad alium pertinet.Cic.1.Offi. Difficilis cura rerum alienarum. Alienum quoq; aliquando dicimus qui nullo nobis neceſſitudinis uinculo eſt deuinctus . Idem epiſt. li. 1.Enitor,ut neque alienioribus opera, conſilio, labore deſim. Interdum idem quod auerſus,uel abhorrens. Cic.3. Verr. homo non alienus a literis . Nonnunquam idem quod alienatus,hoc eſt,ex amico inimicus factus.Idem li.1.epiſt.Si ille a me eſt alienior.

Alifer,alatus, πτεροτός. Ouid.4.Faſt.alifero tollitur axe Ceres.

Aliger,alatus, *Alato,* πτερωτὸς. Vnde Cupidinem alatum, & aligerum poetæ uocant. Virg.1.Aen.

Alimala, ἀλίμαλα, Stephano,locus eſt in Lycia.

Alimentarivs,ria,rium, *Coſa che s'appartiene à nutrire* , quod ad alimentum pertinet, σιτικὸς, ut,Lex alimentaria, qua filij parentes alere tenebantur.Cœlius in epiſt.ad Cice.

Alimentvm, *Nudrimento,* quo uita ſuſtentatur, τροφή. Scribunt iureconſulti:Alimentis legatis,cibaria,& ueſtitus , & habitatio debebitur:quia ſine his ali corpus non poteſt . Cicer. de Vniu. Nec deſiderabat mundus alimenta corporis.

Alimonia,pen.cor.idem quod alimentum,nutrimentum.

Alimonivm,nij,idem Var.li.3.ca.16.

Alinda, ἄλινδα, urbs Cariæ,in qua regnauit Ada,filia Hecatomni regis Cariæ,auxilio Alexandri Magni.Strabo li.14.

Alio,in alia loca. Cice.ad Atti.Arpinum ne eundũ ſit,an quo alio.

Alioqvin,& alioqui, *Altrimento.* habent pe. pro. accentus tamen eſt in antepe.ne uideantur duæ dictiones,ſignificantq; Aliter,ſeu alio modo, ἄλλως, εἰ δὲ μή. Ci. 3.de leg. Minima olim fuit iſtius rei cupiditas,alioquin multa extarent exempla maiorum.

Aliorsvm, *Verſo altroue,* ἄλλοσε, uerſus alium locum: ut Aliorſum ire,apud Plaut.Item in aliam partem , Teren. in Eun. Vereorne Phædria aliorſum,atq; ego feci,acceperit.Alioũerſum, idẽ Plau. Aul.aliouerſum dixeram, Non iſtud,quod tu inſimulas.

Alipes, πτερόπους, p.c.uelox,quaſi alas in pedibus habens Virg.12. Aen.Alipedumq; fugam curru tentauit equorum.Sil.Ital.li.7.

Aliphirasi, ἀλιφειραῖοι, Arcadiæ populi,Pli.li. 4. c.6.ab oppido Aliphira.Cice.ad Atti.li.6.epiſt.113.Tene,& Aliphira.

Alipilvs,li,alarum pilos in balneis uellens.Sene.li.8.epiſt.ad Lucilium.Cœlius li.6.cap.46.

Aliptes, ἀλείπτης, dicebatur magiſter athletarum,qui eos certatu- ros inungebat,eaq; curabat,quæ ad corporis robur attinebant. dictus ἀπὸ τοῦ ἀλείφειν, quod eſt inungere. Ci. in epi. ad Len. uellẽ non ſolum ſalutis meæ,ut medici,ſed ẽt,ut aliptę,uirtũ & coloris rõnem habere uoluiſſent. Dicuntur ꝑterea Aliptæ , chirurgi , qui & ipſi oleis,pinguibusq; malagmatibus foris adhibitis , uulneribus,morbisq; exteriorib.medent.Cœl.l.1.c.1.qui bene ualet,nullis obligare ſe legib.debet,ac neq; medico,neq; alipta egere.Vbi tñ nõnulli legũt,atroliptа.Eſt ẽt alipces,fõtis nomẽ apud Epheſũ

Aliqva, *Per qualche luogo,* πῆ, per aliquem locum.Cice.3. Ver.Cupere aliqua euolare.

Aliqvandiv,aduerbium temporis:aliquo tempore, non aũt longo admodum.Cice.8.Aca. Ariſtum Athenis audiuit aliquandiu.

Aliqvammvlti,pro aliquod.Cice.6.Ver.ueſtrum aliquammulti.

Aliqvando, *Alcuna uolta,tal'hora,* ποτὲ, ſecundum Priſcia.cum accentu in antepen. quamuis in carmine ratione poſitionis ſemper producũtur.aliud.n.eſt ſyllabæ quãtitas , aliud accẽtus.hẽt aũt tria tẽpora,præſens,præteritũ,& futurũ:& eſt idem quod nõnunquã . Iuterdum,pro tandem.Cic. Val,Aliquando nos reuiſas.

Aliqvantisper, *Alquanto,* ἐπί τι χρόνον , aduerbium , ad temporis breuitatẽ refertur,ut ait Valla : idemq; ſignificat, quod aliquandiu. Ter.in Heaut. concedas aliquo ab eorum ore aliquantiſper .

Aliqvantillvm,diminutiuum ab aliquantulum. Plaut. in Capt.

Aliqvantvlvm, *Pochetto,pocolino,* ὀλίγον , diminutiuum ab Aliquantũ,Paululum.Cic.li.2.de Inuen.aliquantulum ſuſpicionis.

Aliqvantvm, *Alquanto.* ἐπὶ ποσὸν, ὀλίγον , modo nomen eſt , ut apud Cic.pro Clu.Aliquantum agri in medio relictum.modo aduerbium,ſignificans,Nonnihil,Leuiter.Pli.li.3.c.3. Aliquantum uetus forma mutata eſt.Inde Aliquantulum diminutiuum.Teren. in And.Subtriſtis aliquantulum.

Aliqvantvs,adiectiuum,ex Alius & Quantus : idem pene quod mediocris.Saluſt.in Iugur.Timor aliquantus:ſed ſpes amplior.

Aliqvatenvs,p.c. *Fin'ad alcuna parte,* μέχρι τινός, ἐπὶ ποσὸν, ἔστιν ὅπως, ſignificat uſq; ad aliquam partẽ. Quinctil. hoc aliquatenus mutatum eſt.Pli.li.27.cap.12. Caulibus aliquatenus rubentibus .

Aliqvid, *Alcuna coſa,qualche coſa,* τὶ, ſubſtantiuum eſt , ut Aliquid utile.Cic.Att.Ego tibi aliquid de meis ſcriptis mittam.

Aliqvis,aliqua,aliquod, *Alcuno,qualchuno,* τὶς, quaſi Alius quis & habet tum pluralẽ , quãuis ſingulariter dicatur ,non.n.eſt aliquis, niſi de multis.Vnde & apud ueteres uario genere, numeroq; proferebatur. Ter.Aperite aliquis oſtium. Idem eſt dicẽdum de Quiſquam,Quiſpiam,& Vllus.Aliquis etiam, ut Græcis , τὶς, capitur pro homine non obſcuro,& nonnulli pretij.Ci.Att.fac,ut me uelis eſſe aliquem:quoniam qui fui,& qui eſſe potui,iam eſſe nõ poſſum,id eſt uelis eſſe me non prorſus abiectum.Iuue. Sat. 3.Aude aliquid breuibus Gyaris,& carcere dignum,Si uis eſſe aliquis.

Aliqvispiam,Quiſpiam, τὶς, Cic.pro Sex.Aliquapiã ui pelleret.

Aliqvo, ποῖ, ἔστιν ὅποι, ad aliquem locũ. Terent. Heaut. Aliquo profugiet militatum.

Aliqvorsvm, *Verſo qualche logo,* εἴς τινα τόπον, uerſus aliquẽ locũ

Aliqvot, *Alquanti,* τινὲς, ἔνιοι, numero tñ plurali teſte Donato , idẽ,qđ nec multi,nec pauci. Terent. in And. Aliquot me adiere. Ci.de Vni. Diſciplina Pythagorica aliquot ſęcula i Italia uiguit.

Aliqvotfariam, Var.de re ruſt.li.1.ca.2 . In eo agro aliquotfariam in ſingula iugera dena culea uini fiunt.

Aliqvoties,ſeu Aliquoties, *Alcune uolte,* ἐνίοτε, ἔστιν ὅτε ἀλλάκις aliquot uicib.Cic.4.Ver.Aliquoties literas de iſtius iniurijs miſerat.

Aliter, *Altrimente,* ἄλλως, aduerbium,fit ab alijs, huius alis , pro alius,ſicut declinabãt antiqui,& ſignificat,alio mõ. Virg. Dijs aliter uiſum Cic.7.Ver.Aliter decernere in eadẽ cauſſa non potuiſti.

Alivbi, *In altro luogo,* ἀλλαχοῦ, compoſitum ex Alius,& ubi,idem ſignificans,qđ alibi.Pli.Nec uſquam aliubi candidæ naſcuntur .

Alivnde, *D'altro luogo,* ἀλλαχόθεν ex alio loco.Plin.li.15.cap.19.

Alivs,alia,aliud, *Altro,* ἄλλος, genitiuo alius,p.p.quamuis in carmine ſit indifferens,idem qđ diuerſus.Olim faciebat genitiuum , & datiuum,ſicut cetera adiectiua primæ, & ſecundæ declinationis . Ci.de nat.deo.Quibus beſtijs erat is cibus, ut alij generis , beſtijs ueſcerẽtur.Alij generis,inquit,ꝑ alius. Accedit quandoq; ad uim comparationis.Quinctilianus : quanto alius fuit ille infeliciſſimi iuuenis affectus,quomodo autem differat ab alter,illic uideas.

Alivsmodi, *D'altra maniera,* alterius modi. Cæſar:uno excepto , quem aliuſmodi,atq; omnes,natura finxit.

Alivta, *Altrimente,* ueteres pro aliter ſcripſiſſe manifeſtum eſt,ex Græco ἄλλη uel ἄλλως traſferẽtes.Hinc eſt illud in legibus Numæ Pompilij:Si quis aliuta faxit,ipſius Iouis ſacer eſto. Feſtus.

Allabor, *Scorrere uicino,* iuxta fluo,ſiue appellor , προσρέω. Claud. Siculis allabitur oris.Ci.2.de Diu.humor allapſus extrinſecus.

Allaborare, *Affaticarſi grandemente* , alicui rei per laborẽ aliquid adijcere.Hor.1.Car.Simplici myrto nihil allabores.eſt ẽt aduitor

Allasvo,pen.pro.idẽ eſt quod Læuo,hoc eſt,Planum facio, λεαίνω, Col.lib.4.cap.25.ea plaga uno ueſtigio allæuatur.

Allalia, ἀλλαλία, Corſicæ inſulæ oppidum,Phocenſium opus,teſte Herodoto.Gentile eſt Allalięus, ἀλλαλιαῖος, Stephano.

Allambo,is,ere,lambo:per metaphorã leuiter attingo. Quinctil.

Scitis

Scitis exequiarum die quandiu filiũ tenuerit allãbentibus fluuiis.

Allante,es, ἀλλάντη Ste. duorum oppidorum nomen eſt, quorum alterum in Arcadia, in Macedonia alterum collocatur. Inde Allãtij, ἀλλαντῖοι, qui Allantenſes dicuntur a Plin. li.4. cap.10.

Allatro, as, are, Vide Latro.

Allaudo, as, are, poeticũ uerbũ pro laudo, αἰνέω. Plaut. in Merc.

Allatus, Portato, arrecato, προσενεχθείς, per duplex ll, apportatus, participium ab Afferor. Plau. Allata peregre epiſtola.

Allecto, ctas, Allettare per luſinghe, frequent. ab Allicio, eſt, per blãditias attraho, ἐπάγω. Colu. li.2. Ad aquam duci oportet, ſibiloq; allectari, quo libentius bibant.

Allector, ris, qui allicit. Col. l.8. c.10. Quaſi allectores captiuorũ.

Allectus, & allecti, qui ad augendum numerum ſenatorũ ex equeſtri ordine aſſumebantur: qui & conſcripti uocabãtur, προστεθειμένοι, προσκαταλεγμένοι. nam patres dicebantur, qui erãt patricij.

Allego, gis, pen. cor. Aggiugnere, adſcribo, deligendo addo. ἐπιλέγομαι. Vnde apud Iulium Capitolinum ſcribitur, Antoninũ multos ex amicis in ſenatum allegiſſe. Liu. lib. 10. quia de plebe allegebantur, ægre paſſi patres.

Allegatio, onis, cum aliquis legatur ad aliquem. Cic. 3. Ver. quibus allegationibus illam ſibi legationem expugnauit? Id eſt, amicorum interceſſionibus, & uelut legationibus.

Allego, as, pen. pro. Allegare, mandare ad alcun luogo, Aliquo mitto, uel ad aliquem locum mitto, παραπέμπω. Plaut. in Caſ. Ipſa me allegauit, qui iſtam accerſerem. Proprium autem, eumq; uenuſtiſſimum uerbum hoc locum obtinet, cum rei alicuius impetrandæ gratia ad aliquem mittimus eos, quos aut gratia aut auctoritate apud illum ualere exiſtimamus, quiq; ueluti legatorum officio fungentes, noſtram apud illum cauſſam agant. Cic. pro Sext. Roſcio: Homines nobiles allegatis, qui peterent, ne Syllam adirent. Vſurpatur etiam pro Citare, ſiue Adducere, ἐπάγειν, προσφέρειν, παρέχεσθαι. Pli. Tum multa allegauit, quæ ad rem propoſitã pertinere minime uidebãtur. Budeus: δικαιολογεῖσθαι, ſua iura allegare, & in iure diſceptare: quod Cauſſificari, Plaut. dixit. Ci. etiã, & Cauſſari, & Proferre: Quinct. & iureconſulti Allegare appellant.

Allegoria, ἀλληγορία, cum accẽtu io pen. figura eſt, quæ a Quinctiliano dicitur Inuerſio, cum aliud uerbis, aliud ſenſu oſtenditur. Naſcitur autem hæc figura ex continuata, perpetuaq; metaphora. Euiſmodi eſt illa apud Virg. 3. Ecl. Claudite iam riuos pueri: ſat prata biberũt. Id eſt, Deſinite iã plura canere, q a ſatis audiuimus.

Allelvia, duæ dictiones ſunt, quibus ſignificatur, Laudate dominum. Allelu. enim (ut Auguſt. ait.) imperatiui modi eſt, & ſignificat, Laudate, Ia uero Vniuerſalẽ, uel Vniuerſaliter, ſcilicet Deũ. Hieronymus: Ia apud Hebræos unũ eſt de decẽ Dei nominibus. Et in illo Pſalmo ubi legimus: Laudate dominum, quoniam bonus &c. in Hebræo eſt Allelu Ia. ſunt autẽ duæ partes Hebraicæ.

Allevamentvm, idem. Cic. pro Sylla. Et in aduerſis ſine ullo remedio, & alleuamento permanere.

Allevatio, uerbale, doloris mitigatio. Cice. Fam. 4. tot, tantiſque rebus urgemur, ut nullam alleuationem quiſpiam non ſtultiſſimus ſperare debeat.

Allevo, as, pen. cor. Leuare in alto, ἐπαίρω, in altum tollo, erigo, & quod humi iacet, ſurſum leuo. Quinctil. Vidi multos, quorum ſupercilia ad ſingulos uocis conatus alleuarentur. Accipitur item Alleuo, pro leuius reddo, κουφίζω. Ci. pro Sex. Roſcio. Hoc onus ſi uos aliqua ex parte alleuabitis, feram, ut potero. Transfertur etiã ad animum, pro eo quod eſt recreare, uel dolores mitigare, ἐπικουφίζειν. Cic. de Clar. Orat. quòd aliqua ex parte ſolicitudines alleuaret meas. Sic dicimus, Alleuare afflictum, hoc eſt, ſubleuare, & calamitate eximere. Quinct. Non petit, ut afflictum alleuetis.

Allias, ἀλλίας, nomen fluuij, qui a Cruſtuminijs montibus prærupto defluens alueo, Tiberino amni miſcetur, quadrageſimo ab urbe lapide, ubi magna ſtrage Romani a Gallis profligati ſunt. Hinc Allienſis dies dictus eſt, tanquam infauſtus.

Alliatvm, Agliata, ab allio admixto, pulmentarij, & intinctus genus eſt, σκοροδιζόμενον. Plaut. Sine alliato fungi fortunas meas.

Allicefacio, cis, Allettare, allecto, ἐπάγω, a quo Allicefio. Suet. in Vitel. nobiles uiros omnibus blanditijs tantum non ad ſocietatem imperij allicefactos, uario genere fraudis occidit.

Allicio, cis, pen. cor. allexi, allectum, Luſingare, tirare per luſinghe, ex Ad, & Lacio, ſignificat blãditijs attraho, ſiue potius Induco: δημαγωγῶ, ἐπάγομαι, δελεάζομαι, ἀναπείθομαι. Ci. pro Plancio: Allicere uoluntates alienas, retinere partas. Inuenitur & præteritum Allicui, ſicut ab Elicio, Elicui. Piſo. lib. 1. hiſto. multorum allicuit animos. Id tamen admodum rarum eſt.

Allido, dis, pen. pro. Percuotere inſieme, impingo, contra aliquid iacio, uel ad ſaxum, duriúve, aliud corpus cõminuo. ἐπερείδω, προσαράσσω, καταρρήσσω. Cæſ. 3. Bel. pars ad ſcopulos alliſa interficerẽt.

Alligo, pen. cor. Alligare, legare qualche coſa, proprie ad aliquid ligo, ἀναρτῶ, ἐξαρτῶ, περιάπτω; ut, Allegare uitem palis, uel ad palos. Col. li. 2. Arbuſtiuam uitem, antequam putes, alligare diligenter oportet. Inde Alligator, qui alligat. Col. li. 4. ca. 13. Et alligatura, ἐπίδεσις, περίαμμα. Idem de arboribus c. 8. Infra inſitionem, & alligaturam falce acuta leuiter uitem uulnerato. Et Alligatio, ipſe actus alligandi. Per tranſlationem Alligare, eſt obſtringere, obnoxium facere. Ter. in Eunu. Hic furti ſe alligat, ἐνέχεται κλοπῆς. Cic. pro Rabirio Poſt. Lex omnes mortales alligat. Accipitur & pro ſuo ſimplici. Idem de Diuin. Alligandi eſſent omnes. Alligari quoq; rei alicui quis dicitur, cui ita eſt addictus, ut diutius ab ea abeſſe non poſſit. ſic adoleſcentulos ſcortis alligatos dicimus, meretricijs amoribus irretitos.

Alligvrio, idem quod ſimplex Ligurio. λιχνεύω.

Allino, is, Vngere, ex Ad, & Lino, ἐπιχρίω. inungo, & linendo rei alicui induco. Plin. Sunt qui leporino coagulo dentem allinãt. Cic. in Ver. Nullæ ſordes uidebantur his ſententijs allini poſſe.

Allivm, Aglio, σκόροδον, herbæ genus ſatis notum, grauiſſimi odoris, quod tamen laſſitudini mederi creditur, & ſerpẽtes fugare. unde etiam meſſoribus ſolet eſſe in delicijs. Virgil. in Buc. feſſis meſſoribus æſtu Allia, ſerpellumq; herbas contendit olentes. Horatius eius odorem inſectatur feſtiuo carmine. Parẽtis (inquit) olim ſi qs ipſa manu Senile guttur fregerit, Edat cicutis alliũ nocẽtius.

Allobrogicvs, a, um, ἀλλοβρογικός, adiect. Cicero, & alij.

Allobroges, p. c. ἀλλόβρογες, καὶ ἀλλόβρυγες Steph. populi Galliæ iuxta Rhodanum, nunc Sabaudienſes, & Delphinates uictoria Fabij, & Catilinæ cõiuratione noti, ad tractum Lugdunẽſem ſiti. Ptolemæo. Hor. Epo. 16. Nouisq; rebus infidelis Allobrox.

Allocvtivs deus. l. Aius deus.

Alloqvor, Parlare, ἐπικοινωνίζειν. Alloquiũ, Alloquutio. uide Loquor. ad Her. Te nunc alloquor Africane.

Alloscorodon, ἀλλοσκόροδον, herba eſt Dioſcoridi, quæ notiore nomine Capparis appellatur.

Allotriges, ἀλλότριγες, populi in Hiſpania. Strabo li. 3.

Allvbesco, ſcis, Far uolentieri. ſiue Adlubeſco, lubẽs facio, obedio, faueo. Plaut. iam mihi adlubeſcit primulum.

Allvcinatio, Abbarbaglio, lucis alienatio, uel aberratio, ἀμβλυωπία, quod & ad oculos mentis transfertur, cũ minus recte quid intelligitur, obducto quadam caligine animo. Fit autem a Græco ἀλύειν, quod eſt, tardum, languidum, & ſtupidum eſſe. Sũt qui per aſpirationem ſcribant in principio, Aulum Gell. ſecuti, qui teſtatur ſua ætate ita ſcribi ſolere, quamuis ſua natura non habeat aſpirationem. Vide Hallucinor.

Allvcinor, p. c. Abbagliare, uacillare, παραβλέπω, ꝓprie oculorũ, cũ circa obiectũ falluntur, aliudq; pro alio cõſpicere nobis uidemur. Transfertur & ad animum: dicimurq; Allucinari, cũ a uero iudicio aberramus. Ci. 16. ad Att. Suſpicor hunc allucinari. Gel. li. 16. ca. 12. uerbum hoc iubet aſpirari. Vide Hallucinor.

Allvdo, p. p. Alludere, far feſta, προσπαίζω, ludendo alicui blãdior. proprie puerorum, cum ludentes nutrici, uel parentibus blandiuntur: aut ẽt canũ, cũ caudæ motu heris adulantur. Lact. li. 3. homini alludũt animalia. Eſt itẽ, Alludere, (ut ſcribit Valla li. 4.) cũ aliud dicimus, & ad aliud ſententiam latẽter referimus. Vir. 7. Aeo. Nec plura alludens. Alludere ad hiſtoriam, eſt ad rei fidem uerba componere: ut cum poetæ in fabuloſis narrationibus hiſtoriæ ueritatem uno, atq; altero uerbo nonnunquam attingunt.

Allvvies, & Alluuiõ, onis, & Alluuium, πρόσχωσις, immoderata aquarũ uiolẽtia, uel pluuialium, uel fluuialium, cum pars alicuius agri impẽtu fluminis aggeritur in alium agrum, quæ tunc cedit in poſſeſſionem eius, cuius eſt ager. Vnde Lucan. Illos terra fugit dominos, his rura colonis Accedũt donãte Pado. Circũluuio aũt, περίκλυσις, ẽſt, cum partem alicuius agri rapidus amnis in alueũ ſuum impulerit, & in modum inſulæ circũuoluerit: quæ ipſo iure uicinioris erit. Valla: Alluuies, ſordida aqua, quæ abluit, uel lutum cum aqua non multa. Liu. li. 1. In proxima alluuie pueros exponunt. Proluuies, proprie ſordis profuſio. Virg. li. 3. Fœdiſſima uentris Proluuies. Illuuies, ἀλουσία, eſt ẽt immunditia in homine, aut ueſte, aut re quauis alia inſita, ſeu inuecta. Teren. in Heaut. Pannis obſita, neglecta, immunda illuuie. Virg. li. 1. Dira illuuies, immiſſaq; barba. Eluuies, proprie dicitur, quod expurgatur, præſertim aquarum fluxu: quãuis & alterius humoris dici poſſit. Pl. Oppida crebris ad eluuiem cuniculis cauata. Lact. li. 7. Eluuiem poſuit pro aquarum inundatione: cum ait, Eluuie aquarum euertentur ciuitates. Eluuies per tranſlationem a Cicerone in oratione pro domo ſua ponitur pro exitio, & interitu. Tu, inquit, ad labem, atque eluuiẽ ciuitatis ſine ſumma ui peruenire potuiſti? Colluuies, συγκλύς, ſordes cœni, aut cuiuſuis rei coactæ. Colu. li. 1. ſerpentium pelles cœno, & fermentata colluuie uenenatas. Colluuio, idem eſt quod colluuies. Cic. de Sen. O præclarum illum diem, cum ex hac turba & colluuione diſcedam. Diluuium, κατακλυσμός, terrarum inundatio: qualem Noe ætate contigiſſe ex ſacris literis conſtat: aut (ut poetæ fabulantur) Deucalionis temporibus.

Allvo, luis, Bagnare, ſcorrere uicino, iuxta fluo, allabor, ἐπικλύζω, uerbum de aquis proprium. maria enim, & flumina alluere dicuntur loca, ad quæ feruntur, quæve præterfluit. Compoſitum ex Ad, & antiquo uerbo Luo, quod eſt eiuſdem ſignificationis cum uerbo Lauo: a quo fiũt & Abluo, Colluo, Diluo, Eluo, & ſimilia. Cic. 5. Ver. Non alluuntur a mari mœnia extrema.

ALMEDESSOS, oppidum in ora Thraciæ, non procul à Boſphoro. Pli.li.4.c.11. Ptolemæus uocat ἀλμυδησσὸν, Halmidaſſum.

ALMANE, p.p. ἀλμήνη, oppidũ eſt ad Põtũ Euxinũ: à quo ſiũt gentilia Almenius, ἀλμήνιος, & Almenites, ἀλμηνίτης. Stephanus.

ALMO, onis, riuulus ante portam Capenam, ubi ſacerdotes Cybeles deæ ſimulacrum, & cultros ſanguinolentos, & ſua uulnera ſolent abluere. Ouid.4.Faſt. Io Tiberim qua lubricus influit almo.

ALMON, ἄλμων, oppidũ Theſſaliæ, à nonnullis Elmon appellatur, teſte Pli.li.4.c.8. Eſt & Almõ apud Virg.7.Aen. paſtoris nomen.

ALMOPIA, ἀλμωπία, Macedoniæ pars, ab Almope gigante, Helles ex Neptuno filio, incolæ Almopes dicti ſunt, & Almopij. Steph.

ALMVS, a, um, *Almo, ſanto, nutritiuo*, ab alendo, ut docet Feſtus. idem quod alens. unde Alma Tellus quod fruges ſuggerat, quibus alimur. Col.li.3.c.22. alma tellus mortalibus diſtenta muſto demittit ubera. ideo & ζείδωρον, ἄρουραν, quidam Homero dictã putant, quaſi ζείδωρον, quòd aruorũ feracitati uitã debeamus. Pl.uerò li. 18.c.8. ζείδωρον ἄρουραν, dictã mauult, quòd zeam ſuppeditet: quod frugis genus olim ſummo habitum eſt in honore. Cereri quoq; hoc epitheton aſſignauit. Virg.li.1.Georg. Liber, & alma Ceres. Apud Plau. quoq; in Cur. Paraſitus Heram, hoc eſt Fortunam, Almam nominat. Inuoco (inquit) almam meam nutricem Heram. Accipitur & pro ſancto, ſiue pulchro: unde & Venerẽ Almam appellat Virg. in epig. de Venere & uino. Proli Venus alma creandæ Seruiat. Itẽ pro tranquillo, ſiue ſereno. Virg.5.Aen. ſi nona diem mortalibus almum Aurora extulerit.

ALNVS, κλήθρη, arbor eſt aquoſis locis gaudens, ex qua primum factæ ſunt lyntres dicta, quòd amne alatur. naſcitur enim iuxta fluuios, aquisq; obruta (ut inquit Vitruuius) non facile corrumpitur. unde & lignum eius ad naualem materiam in primis commendatur. Luca. Et fluctibus aptior alnus. Ideo pro naui quandoq; poni ſolet. Virg.1.Geor. Tunc alnos primum fluuij ſenſere cauatas. Scribit Ariſ. aloos in ſola Creta ſteriles nõ eſſe. Io alnos ſorores Phaetontis mutata sait. Virg.

ALO, alis, alui, alitum uel altum, *Nutrire*, nutrio, alimentis ſuſtento, τρέφω. Cic. de nat.de.l.1. Omnia, quæ aluntur, & creſcunt, continent in ſe uim caloris. Transfertur & ad res incorporeas, pro augere, & maius facere. Cic. in Cati. Qui ſpem Catilinæ mollibus ſententijs aluerunt. Virg. Hos ſucceſſus alit. id eſt, auget. Sic etiã dicimus, Honor alit artes: hoc eſt, Auget artes, & ad eas capeſſendas nos incitat. Duo ſunt huius uerbi participia præteriti temporis, Alitus, & Altus, quemadmodum & duo ſupina Alitum, & Altum. Diomedes tamen alitum, rectius dici putauit, quàm Altum, idq; ambiguitatis uitandæ gratia. Apud Cic. tamen contra, altum ſæpius legimus, quàm Alitum: ut in Bruto: ut in ea urbe, in qua & nata, & alta ſit eloquentia. Altor, oris, uerbale, qui Alit. Cice.2. de nat.deo. Omnium rerum parens, educator, & altor eſt mundus. Altrix, icis. Pli.li.10.ca.64.

ALIBILIS, le, quod facultatem habet alendi. Var. de re ruſt.li.2.c.11

ALOE, aloes, *Aloe*, ἀλόη, herba amariſſimi ſucci, quæ à quibuſdã Semperuiuum marinum appellatur. Iuuen. Plus aloes, quàm mellis habet. Reſiſtit uermibus & putredini, ut ſui utilis eſt. gignitur in India, & in Arabia, herba odoris grauiſſimi, folijs pinguibus, craſſis, in modicam latitudinem ſe fundentibus.

ALONI, populi Meſopotamiæ, Gordiæis uincti, per quos Zerbis fluuius in Tigrim cadit. Pli.li.6.ca.26.

ALONTIGICELI, Hiſpaniæ populi in cõuẽtu Hiſpalenſi. Pl.li.3.c.1.

ALONTIVM, Ptol. ἀλόντιον, Aluntium, Siciliæ oppidum non procul a Lilybæo promontorio. unde Alontini, ſiue Aluntini, incolæ. Pli.li.3.ca.8.

ALOPE, es, ἀλόπη, Theſſaliæ ciuitas eſt apud Pl. lib. 4.c.7. dicta ab Alope Cercionis, ſiue (ut alijs placet) Actoris filia. Enumerantur & aliæ quinq; eiuſdem nominis ciuitates. unde Steph.

ALOPECE, ἀλωπέκη, inſula Boſphori Cimmerij, & altera eiuſdem nominis, è regione Smyrnæ ſita, in mari Aegæo. Pli.lib. 4.cap.1. & lib.5.ca.31.

ALOPECIAE, piſcis marini genus, apud Pli.li.32.ca.11.

ALOPECIA, ἀλωπεκία, morbus in capite humano, & barba, ea uitio humorum, qui fit cum profluuio capillorum. dicta à uulpe, quam Græci uocant ἀλώπεκα, quòd ea crebro id genus morbi patiatur. Pl. Lingua herba eſt, cuius radix combuſta, & trita, alopecias emendet. Eſt & Alopecia Stra.li.11. inſula Mæotidis paludis, ante oſtia Tanaydis, Mygdonum domicilium.

ALOPECONNESVS, ἀλωπεκόννησος, oppidum, teſte Stephano, in Helleſpontiaca Cherſoneſo, ex oraculo nomen adeptum, quo iubebãtur Athenienſes ibi urbem concedere, ubi uulpinos catulos repeririſſent. Circa hanc urbem præſtantiſſima tubera naſci, auctor eſt Pli.li.19.cap.3. Eſt & eiuſdem nominis inſula, ante Thraciã Cherroneſum, non procul a Cœla, eiuſdem Cherroneſi portu, de qua Pli.li.4.ca.12.

ALOPECVRVS, ἀλωπέκουρος, fem.gen. herba, ſpicam habens mollẽ, & lanuginem denſam, non diſſimilis uulpium caudis: unde & nomen habet. Pli.li.2.0.ca.17.

ALOSAE, θρίσσαι, piſces ſunt ſic dicti à Gallis & Campanis: quos Hiſpani Sanalos: Hetruſci autem & Veneti, uetere ſeruato nomine, Clupeas appellant. Apud Ariſtotelem uero, Strabonem, Aelianum, Oppianum, & Athenæum Triſſas legere eſt, quam uocẽ Aloſam interpretatur Gaza. Auſonius in Moſella: Stridentesq; focis obſonia plebis aloſas.

ALOSTIGI, Hiſpaniæ populi in cõuentu Hiſpalenſi. Pli.li.3.cap.1.

ALPES, *Alpi*, ἄλπεις, τὰ ἀλπεινὰ ὄρη, a candore niuium dictæ ſunt, quia perpetuis fere niuibus albeſcunt. Sabini enim Alpum dixere, quod poſtea Latini Album: unde Alpium nomen Seruius, clauſas niuibus rupes, ſuppoſitaq; cœlo Saxa, uocat. Sunt autem montes altiſſimi, qui Galliam Tranſalpinam a Ciſalpina diuidebant, nunc uero promotis finibus termini ſunt Italiæ. In longitudine centũ millia paſſuum patẽt, a ſupero mari ad inferum, ut Celſ. tradit, Liuius uero tria millia ſtadiorum. Hinc Alpinus, na, num, ἀλπεινός, pen.pro. Plin. Gentes Alpinæ, & uẽti Alpini, qui ab Alpibus flant. Vnde & Ciſalpinus, na, num, & Tranſalpinus, compoſita.

ALPASA, oppidũ Celticæ regionis in Hiſpania ulteriori Pl.li. 3.c.1.

ALPHA, ἄλφα, nomen primæ græcorum literæ. Vnde pro principe accipit. Mart.li.2. Codrus alpha penulatorũ. Vbi uidetũ ſignificare Codrum fuiſſe primum penulatorum, id eſt primum tenuiſſe locũ.

ALPHEIAS, ἀλφειάς, dicitur Arethuſa apud Ouid.li.5. Met. Tum caput Eleis Alpheias extulit undis. Alludit ad fabulam, qua ferunt Arethuſam Alphei amatoris uim fugientem in fontem ſui nominis conuerſam.

ALPHEVS, per tres ſyllabas, & p.p. ἀλφειός, fluuius in Elide in Peloponneſi regione, quem Pauſanias li.5. tradit occultis meatibus ſubter mare labi, & in Arethuſam Siciliæ fontem deſinere. Qua in re ſecutus eſt poetarum fabulas, qui Arethuſam uenatricẽ fuiſſe tradunt, ab Alpheo adamatam: cui cum ille uim adhibere pararet, Dianæ miſeratione in fontem ſui nominis eſſe conuerſam, occultisq; meatibus, ne amatoris undis pollueretur, in Siciliã uſq; fuiſſe, tandemq; in ea parte Syracuſanæ urbis, quæ Ortygia dicitur, magna aquarum ui erupiſſe: Alpheumq; amatæ Nymphæ deſiderio eundem eſſe inſecutum. de quo Virg. 3. Aen. Alpheũ fama eſt &c. Verum hæc fabuloſa eſſe conſtat, cum Alphei aquæ nuſquam abſorbeantur, ut docet Stra.li. 5. eiusq; oſtium manifeſte uideatur inter Ichthyn promontorium, & Haliartum oppidum.

ALSA, fluuius eſt Venetiæ, Aquileiam præterfluens, Pli.lib. 3.ca.18.

ALSIA, uillæ nomen eſt, ditionis Mediolanenſis, in Varienſi præfectura. Vide Annotationes Alciati in Tacitum.

ALSINE, nes, ἀλσίνη, herba, quam Muris auriculam Itali, Galli Muronẽ uocant, quòd hortorum muris delectetur. Pli.li.27.cap.4.

ALSIOSI, *Freddi, agghiacciaticci*, κρυώεντες, qui à frigore læduntur. Pl. Abrotonum, & Adonium alſioſa eſſe memorantur. Varr. quod eſt alſioſum.

ALSIVM, ἄλσιον, Ptolemæo urbs eſt Tuſciæ littoralis, quam hodie Sanctam Seuerinam uocant. Pli.lib.3.cap.5.

ALSVS, a, um, frigidus. Cic. Att. nihil alſius amœnius.

ALTANVS, p.p. *Vento da terra*, genus uenti, ſiue flatus è terra conſurgentis. Pli.lib.2.cap.43. Videmus uentos, quos uocant Altanos, è terra conſurgere.

ALTARE, *Altare*, βωμός, ab altitudine dictũ. nam antiqui in ædificijs à terra eleuatis ſacra faciebant dijs ſuperis, in terra dijs terreſtribus, in effoſſa dijs infernalibus. Pli.li.15.ca.30. accendi altaria atq; que. Altare ſuperis tantum conſecratum erat, Ara tam ſuperis, quàm inferis.

ALTE, *Altamente, profondamente*, excelſe, ὑψοῦ, nõ profunde, βαθέως. Virg.6.Aen. alte ueſtiga oculis. Liu.1. ab Vrb. Ferrum haud alte in corpus deſcendit. Altius comparatiuus. Ci.2. de Diuin. Cum ſulcus altius eſſet impreſſus.

ALTER, altera, alterum, genitiuus alterius, pe.cor. *Altro, l'uno di due*, Græce, ἕτερος, & ὁ δεύτερος. Et de uno ex duobus dicitur: ut Annibal in tranſitu Alpium amiſit alterum oculum. Siue de una duarum partium. Cic. Duplices ſimilitudines eſſe debent, unæ rerum, alteræ uerborum. Virg.3.eclo. Aurea mala decem miſi, cras altera mittam. Alius uero, ἄλλος, de pluribus dicitur: ut, Alij uirtutem præponunt, alij uoluptatem, alij indolentiam. Interdum tamen Alius de duobus dicitur, & tunc idem fere ſignificat, quod diuerſus: Alia eſt facies mea, alia tua. Item alter ponitur pro Secundo è duobus, pluribusve: ut, Altero menſe repudiaui uxorem: & Hic eſt alter annus belli Punici, id eſt ſecundus, a belli Punici origine. Cic. de Sen. Is erat alter locus de uitijs ſenectutis. Aliquando pro Aduerſo, (auctore Feſto,) ut in Augurijs, Altera appellatur auis, quæ proſpera non eſt. Vnus, aut alter, idem ualet, quod unus, aut duo. Cic. pro Clu. Cum is unum iam, & alterum diem deſideraretur. Idem Att. ut factum Dolabellæ laudarem, adductus ſum tuis unis, & alteris literis. Quem tamen in locum Donatus annotauit, Alterum de tribus dici: quòd totidem eſſent Chryſidis amatores. Alter ego, elegans locutio, pro homine mihi cariſſimo. Cice. Att. lib.2. Me ipſum accuſo, deinde te, quaſi alterum me. olim per primam, & ſecundam nominum inflexionem declinabatur, ſicut. Niger, a, um. unde Ter. in Heaut. Hoc ipſum, (inquit) alteram dum narrat.

Alter,teris,ἀλτὴρ,p.p.& gen.maſc. ſignificat maſſam plumbeam, qua ad exercenda corpora in gymnaſiis utebantur. Mart.libr.14. Quid pereũt ſtulto fortes altere lacerti? Dictus Alter ab ἄλλομαι, quod eſt ſalio. nam maſſulis huiuſmodi plumbeis utraque manu ſe librabant,qui ſaltu ſe exercebant.

Alteras,antiqui dicebant pro alias.Feſtus.

Altercor,caris,*Contendere,contraſtare*, διαδικάζομαι, ſignificat mutuo iurgia iactare,& clamoſe inficiari, & aduerſam partem tue ri.Cæſ.Bel.Ci.3.Labienus loqui de pace, atque altercari cum Va tinio incipit.Dicitur & Alterco.Teren.in And.cum patruo tuo al tercaſti.Hinc Altercatio,contentio,διαδικασία, qualis erat inter actorem,& reum,quando non perpetua oratione, ſed interciſis iurgiis ſeſe mutuo impetebant.Liu.Altercatio inde, non ſermo fuit.Altercator,oris,qui altercatione utitur. Quinct.lib.6.cap.4.

Alternatim,*Auicenda,iſcambieuolmente*,per uices,ἀμοιβαίως.Quadrig.Ann.li.3.gaudium,atq; ægritudinem alternatim ſequi.Non.

Alterne,alternatim.Pli.lib.11.cap.37.

Alternus,adiect.ab alter:quod fit alternis uicibus. Cic.de Orato. Pedes aut Heroos, aut Choreos, aut alternos eſſe oportet. Virg. Eclog.7. Alternis contendere uerſibus ambo. Alternis diebus, ἡμέραν παρ᾽ ἡμέραν.

Alternis,*Hor l'uno,hor l'altro*,aduerb.uiciſſim.παραλλὰξ, ἐν μέρει. Virg.Ecl.3.Alternis dicetis amant alterna Camœnæ.

Alterno,as,are,*Alterare,iſcambiare*, uiciſſim alterum duorum ponere,ἀμοίβειν,ἐπαλλάττειν,παραλλάττειν,ἐπαμφοτερίζειν.Col. lib.5.c.5. Dabimus operam ut pari ordine uernaculas, & Aminias alternemus.Hinc Alternatio,per uicem ſucceſſio.

Altero,ras,p.c.*Alterare*,ἑτεροῦν,uario,& quaſi alterum facio. Oui. in Faſt.Ille ſuam faciem transformat,& alterat alter.

Alteratio,ἑτέρωσις, quam philoſophi definiunt eſſe progreſſionem ab una qualitate in alteram.

Alterplex,*Doppio*,ueteres pro duplici ponebant.Feſtus.

Altertam,*O l'una,ò l'altra*,pro alterutra ueteres poſuerunt. Feſt.

Alterutra.pen.cor.*O l'uno,ò l'altro di due*,alter ex duobus,ἑκάτερος,ὁποτεροσοῦν.Cic.in Ver.Video neceſſe eſt alterutrum.

Alterutrinque,*O dall'una,ò dall'altra parte delle due*,uidet ſignificare ab alterutra parte.Pli.li.10.ca.7.alterutrinque modus eſt.

Althaea,ἀλθαία,Suidæ alterum è maluarum generibus, ſilueſtre, ſcilicet cui grande folium,& radices candidæ. Vir.Hibiſcum, uulgus Seplaſiariorum Biſmaluam uocat. Dicitur ἀλθαία ab ἀλθαίνειν,id eſt mederi,quaſi Medicam dixeris.Eſt & Althæa Meleagri matris nomen,quæ ut fratrum cædem ulciſceretur a Meleagro filio perpetratam,fatalem illius ſtipitem igni impoſuit, filiumque una cum illo exuſſit.Vide Meleager.

Altilis, & in plurali Altilia, pen. corr. *Tutte le coſe,che ingraſſano, cattiua*,quicquid domi, uel in uillis, uel in uiuarijs ſaginatur, ſiue ſit auis,ſiue quadrupes,ſiue piſcis:ab alendo:ut Altilis gallina,quę alita eſt. Macrobius Altilem ſanguinem dixit,non qui alitur, ſed qui alit, τρόφιμος,quaſi alentem. Plaut.in Ciſt. Dotem altilem, opulentam dixit.

Altimetra,a geometris uocatur inſtrumentũ, quo metiuntur alta.

Altinum,ἄλτινον,pe.p. urbs olim in littore Venetiæ floreutiſſima fuit. Altinates populi dicti.Pli.lib.3.epiſt.

Altisonus,a,um,ὑψηχὴς,q ex alto ſonat:poeticum eſt. Ci.3. Tuſcul.Septum altiſono cardine templum.

Altitonans,p.c.*Altitonante*,ὑψιβρεμέτης,qui ex alto tonat. Ci. de Diuin.Nam pater altitonans ſtellanti oixus Olympo.

Altitudo,*Altitudine,altezza*,ὕψος,ſublimitas: ut, Altitudo turris. Dicitur etiam altitudo fluminis, uel maris, quæ eſt profunditas, βαθύτης.Pli.li.10.c.33.ſex pedum defoſſa altitudine.Cic.7.Ver. opus ea ſaxo in mirandam altitudinem depreſſo.

Altivolans,p.c.*Altiuolante*,qui altum uolat,ὑψιπέτης. Cic.2.de Diuin. ſeruat genus altiuolantum.Altiuolus,a,um,idem. Plin.lib. 10.cap.19.

Altor,oris,*Balio*,τροφεὺς,qui alit,ſiue educat.Cic.2.de Nat. Deo. Omnium rerum altor eſt mundus.

Altrix,icis,quæ alit,*Balia,Nutrice*,τροφὸς,ἡ.Cic. pro Flac. Eorum eadem terra parens,altrix,patria dicatur.

Altrinsecus,*Altronde*,ἑτέρωθεν,pe.c. aduerb.ab Alter,ſignificat ab Altera,uel ab utrauis parte.Lact.li.de Opificio, aures colligũt uenientes altrinſecus uoces.Itẽ,iuxta alteram partẽ.Plau. in Pſeu. Aſſiſte altrinſecus,atque onera hunc maledictis. Quandoq; in altiore parte.Apul.lib.3.tectum altrinſecus ædium patore perflabili nudatum,ad omnes orientales aſpectus peruium.

Altrovorsum,*Verſo altrone*,aduerbium antiquum ex alter, & Verſus,in,uel uerſus alteram partem,ἑτέρωσε.Plau.in Caſ. altrouerſum cum eam mecum rationem puto.

Altum,ti,mare.Cic.de Fin.Si plures ex alto emergere uelint.

Altus,ta,tum,*Alto,profondo*, nomen, ſublimis, aut editus, ὑψηλὸς. Interdum profundus,βαθὺς,ut cum puteum altum, aut mare altũ dicimus. Quinetiam ponitur pro ipſo cælo. Virg.4.Aenei. Maia genitum demiſit ab alto.Et pro ipſo mari profundiore,& a terris remoto.Idem 1.Aen.Vix è conſpectu Siculæ telluris in altum Vela dabant læti.Salu.Piſcatoria ſcapha in altum nauigat. Per tranſlationem quoq; ponitur pro excellenti.Virg.3.Aen.Te ſine nil al tum mens inchoat.Et pro magno.Idem 10.Aen.Sic altus Apollo. Transfertur & ad incorporea,pro recondito, ſeu profundo. Idem 1.Aen.Manet alta mente repoſtum Iudicium Paridis.

Alvearium,rii, quod & Alueare, & per Apocopen Aluear locus, uel copia alueorum,σμῆνος,κυψέλη.Varr.lib.3.de Re ruſt. Quæ maceriæ ad uillam clauduntur,propter aluearia. Col. lib.9.ca.11. Vetus alueare deſtituitur.

Alveolus,& Alueolum diminutiua,eiuſdem ſignificationis. Ci.de Fin.alueolum poſcere.Col.li.8.c.5. Oua in alueolum ligneum cõferat. Eſt etiam Alueolus,teſte Varrone, cauata cortex,ubi quid propter concauitatem reponitur.κυψέλη.

Alveus,p.c.proprie dicitur foſſa,per quam fluuius defluit.Virg.Aſſuetæ ripis uolucres, & fluminis alueo. Ad huius ſimilitudinem & uas quoddam amplum in balneis hoc nomine appellatur. Ci.pro Cœlio:alueuſne ille,an equus Troianus fuerit. Item tabula luſoria ad aleam,& latrunculorum ludum accommodata, Alueus dicitur,Græce ἄβαξ.Pli.Meſſalla diem natalis ſui egit: tranſtulit alueum cum teſſeris luſorium.Sed & receptaculum,in quo apes mel liſicant.Alueus dicitur,a mellis alimonia,ut Varro exiſtimat.Pli. libro 11.Alueos ex cornu ſpectatos eſſe,id eſt apum aluearia. In hac ſigoificatione etiam Aluus dicitur.Varr.de Re ruſt. Si ex aluo minus frequenter exeunt.Aliquando pro naui. Propert. Portabat ſanctos alueus ille uiros. Liu.lib.21. Alueos informes raptim faciebant,id eſt nauiculas.Declinatur & hoc Alueum. Feſtus; Nauſtibulum alueum eſt,ad nauis ſimilitudinem factum.

Alveatus,a,um,*Concauo*,adiect.in aluei modum cauatus. Cato ca. 43.Sulcos alueatos eſſe oportet.Alueolatus,a,um. Vitru. lib.3.alueolatus oculo uidebitur.

Alum,auctore Pli.lib.27.cap.6.herbæ ſpecies, σύμφυτον πετραῖον, quæ in petris præcipue naſcitur,ſimilis cunilæ bubulæ, folijs paruis,ramis tribus,aut quatuor a radice,cacuminibus thymi, ſurculoſum,odoratum.Ruellius Buglum uulgo credit uocari.

Alumen,pen.prod.*Alume*, ſalſugo terræ, ad cryſtalli colorem accedens,quam Græci,ἀπὸ τοῦ στύφειν,hoc eſt,ab adſtringendo, στυπτηρίαν,uocauerunt. Tria huius enumerantur genera,liquidum,rotũdum,& ſciſſile. Liquidum natura primum eſt: nam ex eo duæ reliquæ ſpecies concreſcunt. Verum hoc rariſſimum eſt, quemadmodum & ſciſſile.Inuenitur tamen in Aegypto,lacti perſimile. Alumen rotundum,gleboſum eſt,non tamen abſolute ſphæricũ,(habet enim plurimos angulos)ſed ad rotundam figuram nõnihil accedens.huius hodie maxima ad nos aduehitur copia. Tertium genus aluminis eſt,quod Græcis σχιστὸν,hoc eſt,ſciſſile uocant, eo q molle ſit,& friabile in minimas partes. Hoc quoque rariſſimum eſt.nam quod Seplaſiarij pro eo ſupponunt, quodque hodie Galli ſua lingua uocant Alum de plume, Amiantus lapis eſt. Vide Plin. lib.35.c.15.& ea,quæ annotauimus in dictione Amiantus. Dictũ putatur a Lumine,quod lumen coloribus tingendis præſtet.

Aluminatus,a,um,ut aqua aluminata, quæ tranſit per loca aluminis,apud Pli.lib.31.cap.6.Aluminoſus,idem.

Alumnari,*Nodrire*,τρέφειν alere,& enutrire. Apul.li.8.de Aſino.

Alumnus,*Alliewo*,τρόφιμος,qui ab aliquo alĩt,ſiue uictu, ſiue moribus,ſiue doctrina.Cic.Dolabellæ:Mihi glorioſum,te iuuenẽ cõſulẽ florere laudibus,quaſi alumnum diſciplinæ meæ. Nonius putauit tam actiue, quàm paſſiue accipi poſſe,ſed reprehendit a Valla.

Aluntium,uide Alontium.

Alvona,ἀλουῶνα, Ptolemæo,quæ & Albona,oppidum Liburniæ.inde Aluonenſes,ſiue Albonenſes,quorum meminit Pli.

Alutatio,quid ſit,docet his uerbis.Pli.lib.33.c.4. Aurum qui quærunt,ante omnia ſegullum tollunt: ita uocatur indicium. Alueus, ubi id eſt,arenæque lauantur:atque ex eo,quod reſedit, coniectura capitur,ut inueniatur aliquando in ſumma tellure. alutationem uocant, ſi & auro ea tellus ſubeſt. Vide in hunc locum Hermolaum Barbarum.

Aluta, pen. pro.pellis mollior, ad calceos, & cetera opera facienda,κάρβατα. Cæſ.Bel,Gal.3.Pelles pro uelis,alutæque confectę. Sumitur quandoque pro ſacco,ſeu marſupio.Iuuen. nigræ Lunam ſubtexit alutæ.

Alutas,populi Illyrici,in conuentu Scardonitano. Pli.li.3.cap.21.

Alutamen,& Alutamentum, a ueteribus dicebatur opus ex concinnatis pellibus factum.

Alutarius,*Cuoiaio*,coriarius,& coriorum concinnator. Plaut.alutarius cerdo.Proprie tamen alutarii tenuiorum pellium dicuntur, coriarij craſſiorum.

Alutrenses,Iſtriæ populi.Pli.lib.3.cap.19.

Alvus,*Ventre*,κοιλία,ab alluendo, proprie dicitur, quia ſordes effluunt,ſiue eluuntur.Pli.lib.20. Pepones emolliunt aluum. Quandoque pro uentre qui apparet.Col. lib.8. Niſi diſtentam in pabulis aluum.Item Aluus,ubi apes mellificant, qui & alueus. Varr.Si ex aluo minus frequentes exeunt. Interdum uas cauatum. Olim erat tam maſc.q fœm.hodie tantum fœminini generis.Vir.In lateris,inque feri curuam compagibus aluum. Accius in Anna. teſte Nonio,

Nonio, in maſc. genere poſuit: Alnus frigidiſſimus.

ALYACMON, fluuius Macedoniæ. Claudianus: Et fruſtra rapidum dã nant Alyacmona Beſſi. Legitur & Haliacmon pro eodem.

ALYATTA, ἀλυάττα, reguncula Bithyniæ ab Alyatte rege. Steph.

ALYBA, ἀλύβη, regio non longe a Myſia: ubi argenti fodinæ eſſe ab Homero traduntur.

ALYPON, ἄλυπον, Dioſc. eſt herba ſubrubra, latis feſtucis, folijs mi nutis, flore nigro, radice betæ non abſimili.

ALYSONII, ἀλυσώνιοι, populi Scythiæ Aſiaticæ. Herod. lib. 4.

ALYSSOS, Arcadiæ fons, cuius aqua canis rabidi morſui medetur.

ALYSSON, ἄλυσσον, Dioſc. frutex caule tantum, & folijs minoribus a rubia diſtans: ut tradit Plin. lib. 24. cap. 11. Nomen habet ab eo, quòd ſolo conſpectu rabiem curare credatur. Quidam eſſe putant quam hodie Rubiam minorem uocamus, alij malunt, quæ Cannabis agreſtis dicitur.

A ANTE M

AM, præpoſitio Græca, quæ, niſi apud ueterrimos, extra compoſitionem non reperitur, ſignificatq; circum. Cato ſeparauit, qui dixit, Am terminum. Verum quando componitur cum dictione incipiente ab a, e, i, u, interponitur b, euphoniæ cauſa: ut, Ambages, Ambio, Ambeſus, Ambigo, Amburbium, Ambaruialis, Ambuſtus. Si uero cum c, h, f, q, mutatur in o: ut, Anceſus, Anhelo, Anfractus, Anquiro: cum p: remanet integra: ut, Ampeto.

AMABILIS, le, *Amabile, degno d'eſſer amato*, ἐράσμιος, dignus amari. Cic. ad Attic. Filiolam tuam & amo, & amabilem eſſe certo ſcio. Contrarium eſt inamabile. Martialis: Inamabilis ſciurus. Hinc

AMABILITAS, *Amoreuolezza*, morũ comitas, formæ uenuſtas, ad amorem alliciens. Plau. in Sticho: Si amabilitas tibi noſtra placet.

AMABILITER, *Amoreuolmente*, Antonius Ci. li. 8. epi. ad Att. ſi humaniter, & amabiliter cogitare uis, facilem te profecto præbebis.

AMABO, *Di gratia*, πρὸς θεῶν, interiectio blandientis, comicis ualde familiaris. Plaut. Noli, amabo, uerberare lapidẽ. Quidam exponunt, gratum erit. Gell. li. 11. Amabo mi fili quieſcas. Sæpe etiam habet adiunctum accuſatiuum. Cic. ad Attic. Cura amabo te, Ciceronem noſtrum.

AMALACHIUM, a Scythis appellatur Oceani Septentrionalis portio, quam nos Mare congelatum dicimus. Pli. lib. 4. cap. 13.

AMALTHEA, p. p. ἀμάλθεια, nomẽ nutricis Iouis, quæ caprino lacte; ac melle infantem pauiſſe fert. Eſt & nomẽ ſibyllæ apud Tibullũ.

AMANDATIO, onis. Cic. pro Roſc. hæc uita ruſticana, relegatio, atque amandatio appellabitur.

AMANDATUS, a, um, Gel. li. 12. c. 1. amandati ad nutricem aliam filij.

AMANDO, as, *Mandare altroue*, aliò mando, aliquo mitto, ut a nobis amoueamus, ἀποσκεδάζομαι, ἀποπέμπω, ἀποδιαπομπεῖμαι. Cice. pro Roſc. Amandauerat hunc ſic, ut eſſet in agro.

AMANS, *Amante, innamorato*, participium, ἐρῶν ἢ ἐρῶσα, qui uel quæ amat. Ci. Nihil difficile amanti: amo autem, & ſemper amaui ſtudia, & mores tuos. Cum genitiuo conſtructum tranſit in nomẽ, ut Amans quietis, φιλήσυχος. Interdum ſubſtantiue accipitur amator, ἐραστής. Ouid. 1. de Arte: Palleat omnis amans.

AMANA, ἄμανα, ciuitas Mediæ, Ptolemæo.

AMANDUA, regio ad Indum fluuium, in quatuor diuiſa populos, Peucolaitas, Arſagalitas, Geretas, & Aſoos. Auctor Pli. lib. 6. ca. 20.

AMANI PORTAE, ἀμανίδες πύλαι, dicuntur anguſtiæ Amani montis, in quas ille deſinit a Tauro diſcedens. unde Strab. lib. 14.

AMANOIDES, ἀμανοειδής, Ciliciæ promontorium, Pomponio ita dictum, φ effigiem Amani circumnauigantibus exhibet. Herm.

AMANTER, *Amoreuolmente*, aduer. beneuole, uel cũ amore, φιλικῶς. Plin. in epiſt. Nos & amanter, & modeſte complectebatur.

AMANTES, populi in Africa, Troglodytis proximi, apud quos tum ſalis, tum carbunculorum, gemmarumq; copia eſt. Solinus.

AMANTINI, ἀμαντῖνοι, Ptolemæo, Amantes Plin. populi ſunt Pannoniæ inferioris, quæ hodie Vngaria dicitur.

AMANTIA, ἀμαντία, ciuitas Macedoniæ, Ptol.

AMANUENSES, *Serui che s'adoprano à ſcriuere*, ὑπογραφεῖς, ſunt ſerui, qui & A manu dicitur, quorũ opera, & manu in ſcribẽdo utimur.

AMANUS, ἄμανον, Ste. p. p. pars Tauri mons, qua Syria a Cilicia diuiditur. Stra. lib. 11. Cic. Att. Amanus a Syria Ciliciam diſiungit.

AMARACINUM, pen. cor. ἀμαράκινον, ſiue ſampſuchinum, σαμψύχινον, oleum, ſeu unguentum, quod fit ex amaraco, ad excalefaciendos, emolliendosq; neruos, ut Pl. ſcribit li. 21. Lucr. Poſtea q; ſuperbos ungit amaracino. Et iterum: Sicut amaracini blandum ſtactæq; liquorem. Huius unguenti nobiliſſimus odor locum fecit prouerbio: Nihil cum amaracino ſui: quod Aul. Gel. extremo lucubrationum ſuarum capite eleganter torquet in quoſdam ingenio pinguiore homines, qui elegantiores literas, quas non aſſequuntur, miro ſupercilio contemnunt.

AMARANTHUS, ἀμάρανθος, herba ſpicam uerius habens, quàm florem, eamq; purpuream, ab immortalitate nomen trahens. unde, Immortales amaranthi. nunquam enim marceſcit. Fitq; ab ἀ priuatiua particula, & μαραίνομαι, ſiccor, tabeſco. Plin. lib. 21. cap. 8. Amarantho uincimur.

AMARANTHI, ἀμάρανθοι, populi inter Colchos, apud quos Phaſis fluuius oritur: unde & Amarantus a quibuſdã appellatur. Steph.

AMARDI, populi Scythiæ, Hircanis proximi: quorum meminit Plin. lib. 6. cap. 13. Strab. lib. 11. Amardos uocant.

AMARE, *Amare*, φιλεῖν, maioris uis eſt, quàm diligere. Cic. Dolabellæ. Tantum ad amorem acceſſit, ut mihi nunc amare uidear, antea dilexiſſe. Idem ad filium: Vt ferres eum non a me diligi ſolum, uerumetiam amari. Quòd ſi Amo abſolute ponatur, capitur pro amore captus ſum. Plau. Amat filius. Hinc Adamo, Deamo, Redamo, p. c. Sic & peramo, ad finem amo. Cice. lib. 1. de Legibus: Vbi illa ſancta amicitia, ſi non amicus peramatur toto pectore?

AMAREſCEUS, *Diuenir amaro*, amarum fieri, πικραίνεσθαι, Palladius: Amygdalus, ſi rodatur, amareſcit.

AMARITIES, ei, *Amaritudine*, amaror: per tranſlationem accipitur pro ſolicitudine. Catu. Quæ dulcem curis miſcet amaritiem.

AMARITUDO, & Amaror, ſignificant inſuauitatem, & aſperitatem illam, quam Græci πικρίαν uocant: cum ſcilicet lingua adeo detergitur, ut etiam exaſperetur. huiuſmodi enim ſapores amaros uocari, docet Plato in Timæo, & poſt eum Galen. lib. 1. de Facult. ſimp. medicament. Virg. 2. Geor. Ora Triſtia tentantum ſenſu torquebit amaror. Pli. lib. 11. cap. 37. tantam habent amaritudinem, ut a canibus non attingantur.

AMARULENTUS, ualde amarus, πικρὸς, ut, Succus amarulentus. Per metaphoram ponitur pro inuido, aut maleuolo. Gellius.

AMARUS, a, um, *Amaro*, πικρὸς, contrarium eſt dulci. Virg. 1. Ecl. falſ ces carpetis amaras. Tranſlate pro aſpero. Virg. 11. Aenei. Hoſtis amare quid increpitas? Cic. Att. Amariorem me fecit ſenectus.

AMARUSIA, ἀμαρυσία, Dianæ cognomen (ut Pauſaniæ uidetur) ab Amaryntho Eubœæ uico, ubi ſumma cum ueneratione colebaẽ.

AMARYNTHUS, ἀμάρυνθος, uicus eſt Eubœæ inſulæ, iuxta Eretriã, in quo Diana colebatur, quæ inde Amaruſia dicta eſt. Strab. li. 10.

AMASENUS, p. p. fluuius Volſcorum. Eſt & alius in Sicilia eodem nomine, de quo Oui. li. 15. Met. Sicanias uoluens Amaſenus arenas.

AMASIAS, ἀμασίας, Strabonis fluuius Germaniæ inter Rhenũ, & Albim, iuxta Emdam Phriſiæ orientalis metropolim, in Oceanũ illabens, Germani der Ems uocant. Plin. & Melæ Amiſius dicitur.

AMASIA, ἀμάσεια, p. p. oppidum Cappadociæ, quod Iris fluuius præterfluit, Strabonis geographi patria, ut idem Stra. teſtatur lib. 12.

AMASIS, ἄμασις, pe. pro. nomen proprium regis Aegypti, cuius tumulus fuit una pyramidum, dicente Luca. lib. 9. Non mihi pyramidum tumulis euulſus Amaſis. Hic legem condidit, ut quiſq; quotannis apud præſidem rationem uitæ redderet, demonſtraretque unde uiueret, aut quo quæſtu ſuſtentaretur: qui hoc non faceret, morte afficeretur. hanc legem Solon ab Aegyptiis tranſtulit ad Athenienſes. Multa de hoc Plutarchus in ſympoſio ſeptem Sapientum, & Diogenes Laertius in uita Periandri.

AMASIUS, *Innamorato*, ἐρώμενος, uel Amaſia, ἐρωμένη, qui, uel quæ amat, uel amatur. Gel. lib. 19. cap. 9.

AMASSO, pro amauero, ſcripſit Laberius, & Plaut. in Mil.

AMASSI. Pli. lib. 6. cap. 7. populi circa Mæotin.

AMASTRIS, ἄμαστρις, metropolis Paphlagoniæ, quæ antea Cromna dicebatur: poſtea Amaſtris appellata ab Amaſtri, muliere Perſica, filia Oxyatræ, fratris Darij: aut (ut alijs placet) ab Amaſtri quadam Amazone. Eſt & urbs Bithyniæ, Ptolemæo.

AMATA, a põtifice appellabaẽ uirgo Veſtalis, cũ ad miniſteriũ Veſtæ capiebaẽ, φ prima, quæ hoc ritu capta fuit, hoc fuerit nomine. Capi autem iccirco dicebatur, φ ueluti bello capta, ab eo, in cuius poteſtate erat, manu a pontifice apprehenſa abducebatur. Gel.

AMATHAS, populi Indiæ. Plin. lib. 6. cap. 20.

AMATHA, orum, ἄμαθα, τὰ, regio Arabiæ. Vnde Amathæi, ἀμαθαῖοι, Stephano: quorum meminit & Pli. lib. 6. cap. 28.

AMATHE, es, ἀμάθη, Steph. oppidum eſt Phœnices, & alterum Siciliæ. Ab utroque deducitur gentile Amathæus, ἀμαθαῖος.

AMATHAI, Arabiæ populi. Pli. li. 6. ca. 28. Ioſeph. lib. 1. antiq. cap. 12.

AMATHUS, pen. cor. thuntis. ἀμαθοῦς, Cypri ciuitas Veneri ſacra, in qua & Adonis colebatur. Virg. lib. 10.

AMATHUS, amathi, ἄμαθος, fluuius Pylon urbem, Neſtoris patriam, præterlabens: unde Pylos ipſa Amathoeſſa uidetur appellata. Hic & Pamiſus uocatur. Strab. lib. 8. & Mamaus, & Arcadicus. Strab. lib. 8.

AMATHUSIA, ἀμαθουσία, inſula in mari Cilicio, ab Amathũte uetuſtiſſima urbe appellata. nunc Cyprus dicit. Pl. li. 3. c. 31. Inde Amathuſiacus, a, um, adiect. Ouid. Metam. 10. Amathuſiacas bidentes.

AMATIO, ἔρως amor uenereus. Plaut. in Pœn. Acerba amatio eſt. Idem in Merc.

AMATOR, *Amatore*, ἐραστὴς, & in bonam, & in malam partem accipitur. In bonam. Cic. de Vniuerſit. Qui ſapientiæ amatorem ſe profitetur. Idem ad Attic. Bibliothecam tuam caue cuiquam deſpondeas, quamuis acrem amatorem inueneris. In malam: ut Amator mulierum. Teren. in Eunu. Amatores audieram eſſe mulierũ eos maximos. Idem 3. Tuſc. Aliud eſt eſſe amatorem, aliud amantem. Sunt qui ita diſtinguant inter Amatorem, & Amantem, ut Amator dicatur, qui multis ſe amatoribus implicat, naturaque ad amãdum eſt procliuis: Amans, qui ex cauſa amat, etiamſi alioqui na-

tura

tura ſua in amorem non admodum ſit propenſus. Amator item fingere poteſt: in amante nihil eſt ſimulari.

AMATORCVLVS, ἐρωτύλος, dim. Pla. uix amatorculos inuenimus.

AMATORIE, ἐρωτικῶς, aduerbium, ad ſimilitudinem amantis. Ci. 2. Phil. amatorie ſcripta epiſtola.

AMATORIVM, φίλτρον, genus ueneni, amorem inducentis.

AMATORIVS, a, um, ἐρωτικός, quod ad amorem pertinet. Ci. 3. Tuſ. Anacreontis poeſis amatoria.

AMAZONES, ἀμαζόνες, p.c. fœminæ bellicoſiſſimæ Scythiam iuxta Tanaim primum, deinde ad Thermodoonta incolentes, quæ magnam Aſiæ partem occupauere. dictæ Amazones, eò quòd mammis carerent: ab ἀ ſine, & μαζὸς mamma. Mos enim fuit Amazonibus, interfectis maribus, quos genuiſſent, ſeruare fœminas, earumque infantium mammas dextras urere, ne impedimento eſſent ad pugnam conferendam, & ne ſagittarum iactus impediret. Vel Amazones ab ἀ & μάζης, id eſt pulte, ſeu pane, quaſi ſine pane, eo quòd non pane ueſcerentur, ſed carnibus. Sec. dictas putat a nympha Amazonide, filia Samornæ. Fuere & in Lybia Amazones, unde Silius Ital. lib. 2. Hasbiten Harbæ filiam Amazonica pelta inſignem facit. Alij ab Amazone puella, dianæ ſacerdote, regina Epheſi, amazones dictas uolunt.

AMAZONIA, ἀμαζονία, illarum regio dicitur.

AMAZONIVS, mons Cappadociæ, præter cuius radices labitur Thermodoon fluuius. Pli. lib. 6. cap. 3.

AMBACTVS, *Menato intorno, in uolta*, περιηγμένος, circumactus, circunductus. Ambacti præterea Gallorum lingua ſerui dicuntur. Cæſar lib. 6. plurimos circum ſe ambactos, clienteſque habet.

AMBAGES, pen. prod. *Giro di parole*, uerborum circuitus, περιαγωγή. Virg. lib. 2. Georg. Non hic te carmine ficto, Atque per ambages, & longa exorſa tenebo.

AMBAGIOSVS, ſa, ſum, περίπλοκος, quod abundat ambagibus. Gel.

AMBARVALIS hoſtia, ab ambiendis aruis dicta, uictimæ genus quotannis pro frugibus ſacrificari ſolitum. Virg. Terq; nouas circum felix eat hoſtia fruges. Feſtus tamen ab Ambo, uidetur deducere, dicens: Ambaruales hoſtiæ appellabantur, quæ pro aruis a duob. fratribus ſacrificabantur. Huic autem ſacrificio præfecti erant ſacerdotes numero 12. a Romanis primum inſtituti, quos Fratres Aruales uocabant, de quibus ſuo loco.

AMBARVM, odoramenti genus, ab Aetio, recentioribusque Græcis ἄμβαρ appellatum. teſte Ruel. li. 1. ca. 27. uulgo Ambra gryſea.

AMBARRI, a Cæſare inter Galliæ Lugdunenſis populos numerant.

AMBE, ἄμβη, ciuitas eſt Arabiæ felicis. Ptolemæo.

AMBEDO, ambedis, ambedit, ambedere, *Mangiare attorno in ogni parte*, ex Am, & Edo: id eſt, circumedere, περιτρώγειν. Plaut. Merc. Suæ uxoris dotem ambediſſe.

AMBEGNI, a ueteribus bos, & ueruex appellabantur, cum ad eorum utraq; latera agni in ſacrificiũ ducebant. Feſt. Var. li. 6. de lin. Lat.

AMBESVS, a, um, περιτρωγείς, circunquaque eſus. Virg. 3. Aen. Ambeſas abſumere menſas. Legitur, & Ambeſt, tertia perſona ab Ambedo, quemadmodum eſt ab Edo. Reliqua tẽpora & perſonæ regulariter per tertiam uerborum declinationem inflectuntur.

AMBIANI, ſiue AMBIANENSES, ἀμβιανοί, populi ſunt Galliæ Belgicæ, quos Pli. lib. 4. Bellouacis coniungit. Gall. Amiens.

AMBIDENTES, oues dictæ a ueteribus, quæ in utraque mandibula habeant dentes. hæ & bidentes dicuntur. Feſtus.

AMBIDEXTER, *Dritto e mancino*, ἀμφιδέξιος, ſiue ἀμφοτεροδέξιος dicitur, qui ita læua manu utitur, ut dextra.

AMBIGO, gis, p.c. *Circondare, girare, dubitare*, περιάγω, ex am, & ago, circumago, circundo. Auguſt. Quibus muris ambigere. Vnde Ambactus, & Ambages. Item. Ambigere, eſt dubitare, ἀμφιβάλλειν, ἀπορεῖν, διστάζειν. Cice. in Orat. Cum de uero ambigetur. Vnde ambiguum. Item diſcordem eſſe, litigare, ἀμφισβητεῖν. Teren. in Heaut. Simo, & Crito ambigunt de finibus arbitrum. Ambigitur, imperſonale. Cic. 3. Verr. Si de hereditate ambigitur.

AMBIGVE, *Dubioſamente*, ἀμφιβόλως, dubie. Cic. 4. Acad.

AMBIGVITAS, *Ambiguità, dubioſità*, ἀμφιβολία, dicitur, cũ de re aliqua ambigitur. Cic. de Inuen. 1. ambiguitate nominis uidentur errare. Ambiguitas nominis eſt, quod Aequiuocationem uocamus.

AMBIGVVM, *Ambiguo, dubio*, ἀμφίβολον, dubium, quod in ambas agi partes animo poteſt. Licet & de pluribus intelligi quãdoq; poſſit. Lib. 1. ad Heren. Ex ambiguo controuerſia naſcitur, cum ſcriptũ duas ſententias, aut plures ſignificat, hoc modo, Tullius meus heres Terentiæ uxori 40. pondo uaſorum argenteorum dato, quæ uolet: poſt mortem eius precioſa uaſa, & cælata magnifice petit mulier. Filius ſe, quæ ipſe uellet, triginta pondo ei debere dicit. Conſtitutio eſt legitima ex ambiguo. Habet etiam Ambiguus nonnunquam genitiuum, quemadmodum & dubius. Tacitus li. 2. ambiguus pudoris, ac metus reputabat.

AMBIO, bis, biui, uel bij, bitum, *Girare*, κυκλόω. περιβάλλω, ex Am, & Eo, is, permutatione e, in i, & b, interpoſita, ſignificat proprie undique cingo, circumeo, concludo. Virg. 6. Aeneid. Quæ rapidus flammis ambit torrentibus amnis. Per tranſlationem ponitur pro blandiri, interpellare, παραγγέλλειν, circũuenire, περιιέναι. Virg. lib. 4. quo nunc reginam ambire furentem Audeat affatu. Quoniam uero Romani, dum honores, & magiſtratus quærerent, circumire ſingulos ſolebant, prenſare dextras, rogareque ut ſe ſuffragijs adiuuarent: factum eſt, ut ambire capiatur pro honores quærere, συναρχεῖν, φιλοτιμεῖσθαι. Cice. 11. Philip petamus, ambiamus. Interdum ſignificat ſimpliciter deſiderare, χρηΐζειν. Hieronimus ad Damaſum. Nihil aliud ambiunt.

AMBITIO, *Aggirata, ambitione*, περίοδος. Sumitur & pro rerum magnarum, honorum, & imperiorum immoderata cupiditate. Cicero. φιλοτιμίαν Græci appellant.

AMBITIOSE aduerb. Cic. Att. Petiuis a me ut eius orationem ne ambitioſe corrigerem.

AMBITIOSVS, *Ambitioſo*, φιλότιμος, qui immoderate appetit honores. Cicero in Sal. Si forte fui in honoribus petendis nimis ambitioſus. Dicitur etiam ambitioſus, qui habitu, ſermone, uultu, denique modis omnibus miſericordiam captat. Quinct. li. 1. Non ſum ambitioſus in malis, nec lacrymarum cauſſas agere uolo. Oui. li. 3. de Ponto. Pro noſtris ut ſis ambitioſa malis.

AMBITVS, ta, tum, p.p. *Circondato*, κυκλούμενος, participium, circundatus. Ouid. 1. Met. ambitæ circundare littora terræ.

AMBITVS, p.c. *Giro*, περίβολος, nomen, proprie circuitus. Ci. de Vniuerſ. Cum ſe octo ambitus, confectis ſuis curſibus, ad idem caput retulerint. Ambitus ædium, dicebatur locus inter ædificia relictus pedum duorum; & dimidiati, ab ambiendo dictus, q domum ambiret, uel q per eum domus poſſet circunquaque ambiri. Cice. in Top. Q. Scæuola id eſſe ſolum ambitus ædium dixit, quantum cõmunis parietis tegendi cauſſa tectum proijceretur. Et quoniá qui honores petebant, ſi uirtuti, aut meritis diſſiderent, tribus circũire ſolerent, eaſq; aut largitionibus, aut pollicitis corrumpere, factũ eſt, ut Ambitus ponatur pro crimine honoris malis artibus affectati: quod ſeueriſſimis apud Romanos legibus coercebatur. Cice. 2. de Orat. Raro illud datur, ut poſſit liberalitatem, ac benignitatem ab ambitu, atque largitione ſeiungere. Capitur interdum pro captatione miſericordiæ, cum habitu, uultu, geſtu, & oratione præſentium commiſerationem aucupamur. Quinctil. Si iuuenis innocentiſſimus uti uellet ambitu triſtiſſimæ calamitatis. Eſt item Ambitus, prolixior uerborum circuitus, ex colis, hoc eſt, membris, & comatibus conſtans: Græci περίοδον uocant. Cice. de Clar. Orato. Comprehenſio, & ambitus ille uerborum, ſi ſic Periodon appellari placet.

AMBO, *Amendue, l'uno, e l'altro, ambo*, ex Græco, ἄμφω, uidetur deductum, & non dicitur niſi de duobus, quæ præceſſerint: ut, Plato, & Ariſtoteles, ambo philoſophi. Teren. in prol. And. Qui utramuis recte norit, ambas nouerit. Vel cum hæc dictio Duo: ut, Vidi duos homines, ambos mihi amicos. Vel cum de ijs loquimur, quæ tantummodo ſunt duo: ut, Perdidi ambos oculos.

AMBRACIA, ἀμβρακία, urbs in Epiro, Pyrrhi regia, ab Ambrace rege, Theſproti filio: a qua proximus ſinus Ambracius dictus eſt. Hinc Ambracienſis, & Ambraciotes, ſiue Ambraciota, ἀμβρακιώτης. Ex hac urbe originem traxit Theombrotus, Ambraciota dictus, qui, cum Platonis librum de æternitate animarum perlegiſſet, præcipitem ſe dedit in mare.

AMBRICES, p.c. tegulæ, quæ tranſuerſæ aſſeribus, & regulis interponuntur, ut inquit Feſtus. ubi per aſſeres canterios etiam intelligimus. Imbrices uero tegulæ, quibus incuruis domus tegitur.

AMBROSIA, *Ambroſia*, ἀμβροσία, Latine immortalis dicit, ab ἀ, priuatiua, & βροτὸς, mortalis: uel quia immortales eá nõ comedunt: uel quia qui comederent, efficerent immortales. Sed μ, interponit ad euphoniã. Fabulæ ferunt eſſe deorũ cibũ, nectarq; potionẽ. Ci. li. 1. Tuſ. Non Ambroſia deos, aut nectare lætari arbitror Dioſco. Ambroſiam ſcribit Romanis uocari Caprum ſiluaticum, alijs Botryon, alijs Alpium ruſticum. Plinius herbam eſſe ſcribit odore non iniucundo, uagi nominis, & circa uarias herbas fluctuantem.

AMBROSIVS, ſia, um, pro diuino, odorifero, fragranti. Virg. 1. Aene. Ambroſiæque comæ diuinum uertice odorem Spirauere.

AMBRYSVS, pe. p. ἄμβρυσος, nomen duarum urbium, quarum unam Strab. locat in Phocide, alteram in Bœotia. Eſt & hoc nomine fluuius Magneſiæ, iuxta quem Apollinem Admeti regis pecus pauiſſe, poetæ fabulantur. Alij ſcribunt Amphryſus. Vide infra.

AMBVBEIA, κιχόριον, herba eſt, quam alij Ambugiam, alij Intubum agreſtem, & notiori nomine Cichorium appellant.

AMBVBAIAE, ſunt (Porphyrione auctore) mulieres uagæ, ac uiles, quibus nomen ab ebrietate balbutientium uerborum uidetur eſſe inditum. Nonnulli Ambubaias tibicinas Syriaca lingua putant dici. Hora. Ambubaiarum collegia, &c.

AMBVLACRVM, p.p. *Loggia, cortile*, περίπατος, eſt locus ad ambulandum, ubi commode ambulari poteſt animi cauſſa. Feſtus: Ambulacra, ambulationes. Pli. ſuis extenta porticibus ambulacra miremur.

AMBVLATIO, *Spaſſeggiamento*, actus ambulandi. Cic. 5. de Fin. Conſtituimus, ut ambulationem pomeridianam conficeremus in Academia. Eſt & locus ad ambulandum, & idem quod ambulacrum. Vitru. li. 5. c. 9. Circa theatra ſunt porticus, & ambulationes.

AMBVLATIVNCVLA, Cic. ad Cœlium: Cum una mehercule ambulatiuncula

latinnacula noſtra omnes fructus prouinciæ non confero.

AMBVLATOR, *Vagabondo, περιπατητικός*, qui huc, & illuc ambulat. Col.l.3.c.8. Villicus (ut ait Cato) ambulator eſſe nō debet. Ambulatrix. Cato c.143. Ad cenam nequeo eat, neve ambulatrix ſiet.

AMBVLO, las, *Andare, caminare, paſſeggiare, περιπατέω*, eo, incedo, gradior. Pli.li.10.c.65. Mures Aegyptij bipedes ambulant. Transfertur etiam ad alia, ut cum dicimus, Ambulare maria. Cice.2.de Fin. Ambulant naues. Cato de re ruſt. Ambulant aues. Pli.li.10.c.18. Compoſita ſunt Anteambulo, ante alios ambulo: a quo Anteambulones, *προπέμποντες*, dicti ſunt ſtipatores, & ſatellites, qui honoris gratia comitando principem, ſolent præcedere. Suet. in Veſp. Dum eum identidem per contumeliam anteambulonem fratris appellat. Martial.lib.3. Tumidique anteambulo regis. Deambulo, uide alibi. Inambulo, ſpatior. Et proprie Inambulare eſt Peripateticorum, qui deambulantes diſputare conſueuerunt. Obambulo, aduerſus alios ambulo, & quaſi ambulanti me oppono, aſcendo. Perambulo, per aliquid, ſiue ad finem uſq; ambulo.

AMBVLATORIVS, a, um, qui ambulat, aut mouetur: ut Turris ambulatoria, quæ rotis, & machinis admouebatur muris, ad urbes oppugnandas, ut ſcribit Veget. Hircius de bello Alex. turres ambulatorias confecerant. Pli.li.21.c.14. Operculum ambulatorium.

AMBVLIATRI, Pli.li.4.cap.19. populi Galliæ Aquitanicæ.

AMBVRBIALE, uel AMBVRBIVM, ſacrificij genus erat, quo ciuitas luſtrabatur: ita dictum, quod uictima, ante quàm immolaretur, urbem ambibat: unde & ipſæ uictimæ Amburbiales dictæ ſunt, eadē forma, qua Hoſtiæ ambaruales, quæ circum arua ducebantur, antequam cæderentur, ut fruges felicius prouenirent.

AMBVSTIO, onis. Pli.li.24.c.4. Myrteū oleū medetur ambuſtionib.

AMBVSTVS, a, um, circumuſtus. Cic. pro domo ſua: Qui ambuſtas fortunarum mearum reliquias ſuas domos comportari iuberent.

AMBVRO, pen.pro. *Bruſciar d'ogni parte, περικαίω*, circumuro. Plau. in Epidico: Quaqua tangit, omne amburit.

AMECVM, & AMECAM, *Amico, & amica*, pro amico, & amica antiqui dicebant. Laberius, in lacu Auerno mulierem fuiſſe amecabundam, ſcripſit, hoc eſt Amantem.

AMELAS, Lyciæ oppidum. Pli.lib.5.cap.27.

AMELLA, herba quæ naſcit̃ iuxta Mellā Galliæ fluuiū, a quo nomen accepit. Amellus flos eius. Vide Seruium in illud Virg. 4. Georg. Eſt etiam flos in pratis, cui nomen Amello fecere agricolæ.

AMEN, *ἀμήν*, dictio Hebræa, quam nos Fideliter ſecundum Aquilæ interpretationem dicere poſſumus. Ductum aduerbium ex nomine fidei. Secundum uero ſeptuaginta interpretes idem eſt, ac ſi, fiat, diceremus. unde in fine librorum (in quinque ſiquidem Pſalterium apud Hebræos diuiſum eſt) Fiat, Fiat, tranſtulerunt, quod in Hebræo legitur, Amen, Amen, quo ea uere, quæ ſupra dicta ſunt, memorentur.

AMENS, *Furioſo, pazzo, ἄνους*, qui a mente ſua diſceſſit. Cice.2.de Fin. An me tam amentem putas, ut apud imperitos iſto modo loquar?

AMENTIA, *ἄνοια*. Ci.3. Tuſc. Animi affectionem lumine mentis carentem nominauerunt amentiam, eandemq; dementiam. Quidam Dementem ab Amente ita diſtinguunt, quòd Demens ſit, qui non cogitat quid agat, aut loquat̃: Amens, qui prorſus inſanit.

AMENTVM, *Ogni ſorte di legame, λῶρον, ἅμμα*, omne ligamen, quo media haſta religatur, ut iaci longius poſſit. Sil.lib.14.

AMENTATVS, a, um. Cic.2.de Ora. Amentatas haſtas.

AMENTARE apud Lucan. pro iacere, aut circundare, aut amento munire; Iaculum amentauit habena.

AMERIA, *ἀμέριον*, Stephano, ciuitas in Vmbria, ante Perſicum bellum annis nongentis ſeptuaginta quatuor condita: unde ſalix Amerina apud Pli.li.24.c.9. Et, Amerina retinacula pro uiminibus. Virg.1. Georg. Atque Amerina parant lentæ retinacula uiti. Vbi Seruius: Amerina retinacula, uirgas de quibus uites religantur: quæ abundant circa Ameriam oppidum Italiæ.

AMERIOLA, oppidum in Latio. Plin.lib.3.cap.5.

AMERIMNON, *ἀμέριμνον*, herba, quæ alio nomine Aizoon maius appellatur. auctor eſt Plin. lib. 25. cap. 13. Nomen habet ab eo quòd curam, & ſolicitudinem leuare putetur. *ἀμέριμνος*, enim ſolicitudinis expers.

AMERINA, ſpecies eſt ſalicis arboris, quæ & Sabina appellatur. Pli. lib.24.cap.9.

AMESTRATVS, *ἀμήστρατος*, Siciliæ oppidum: cuius incolæ dicuntur Ameſtratini, *ἀμηστρατῖνοι*. Auctor Stephanus.

AMES, amitis. maſc. gen. *Pertica da uccellare*. pertica aucupalis. Hora. in Epodo: Aut amite leui rara tendit retia.

AMETHYSTVS, *ἀμέθυστος*, gemma eſt diluto uiolæ colore, fulgore purpuræ, non prorſus igneo, ſed in uini colorem deſinente: ita dicta ab *α* priuatiua, & uerbo *μεθύσκω*, quod eſt inebrior: ſiue quòd ebrietati credatur reſiſtere: ſiue (ut Plinio placet) quòd uſque ad uini colorem accedens, prius quàm eum deguſtet, in uiolam deſinat. Pli.lib.37.cap.9. quinque enumerat amethyſti ſpecies, ex quibus palmam tribuit Indico. Amethyſtus quoque a nonnullis uocatur uuæ quædam ſpecies, uirium tam infirmarum, ut nullo modo inebriet: unde & Pli.lib.14.cap.2.

AMETHYSTINATVS, amethyſtino colore ornatus. Mart.lib.2. Amethyſtinatus media qui ſecat ſepta.

AMIA, piſcis eſt pelamidi ſimilis, cuius incrementum ſingulis diebus intelligitur. Pli.lib.9.cap.15.

AMIANTVS, *ἀμίαντος*, lapis eſt friabilis in modum lanæ, alumini ſciſſili adeo ſimilis ut pro eo a Seplaſiarijs ſupponatur. Vulgus Gallorum uocat Alumen plumbeum, falſo exiſtimans ſpeciem eſſe aluminis. Ex hoc lapide tenuiores conficiunt ellychnia propterea quòd ab igne non conſumatur. Texitur quoque in ueſtes, & mappas, quæ ſordidatæ igni purgantur. Diſcernitur ab alumine ſciſſili, quod hoc aquæ innatet: amiantus autem mergatur. Guſtu quoque dignoſcitur. Nā alumen ſciſſile ſubſtantiæ tenuitate linguam mordicat, & tandem exulcerat, amiantus uero acrimoniæ omnis, mordacitatiſq; expers eſt. Ad hęc, Amiantus in ignem coniectus, perpetuo durat: alumen autem liqueſcit, bullaſq; excitat.

AMICA, æ, *Amica, ἐρωμένη*, quam quis amat inhoneſte. Hora.epi.1. Vt nox longa, quibus mentitur amica. Ter. in And. Siue iſta uxor, ſiue amica eſt, grauida è Pamphilo eſt.

AMICABILIS, lis, le, *Conueniente à l'amico, φίλιος*. Plau. Mil. operam dare amicabilem. Hoc eſt, quam dare debet amicus.

AMICE, aduerb. *Amicheuolmente, φιλοφρόνως, προσφιλῶς*, cum amore & beneuolentia. Cice. in Lælio. Qui mihi tantum tribui dicis, quantum ego nec agnoſco, nec poſtulo: facis amice.

AMICINVM, pen.pr. *Pedicino de l'otre*, utris pediculus, ex quo uinum diffunditur, Feſtus.

AMICIO, cis, *Veſtire*, pen.cor. ui, ctum: unde Amictus, *ἀμπέχω, ἐνδύω, περιβάλλω*. Eſt autem Amicire, ueſtire. Hora. quicquid chartis amicitur ineptis. Suet. in Veſp. Tum ſalutabatur, & calciabat ipſe ſeſe, & amiciebat. compoſita ſunt, Examicio, & Circumamicio. Veteres Amicibor dicebant. Plau. Amicibor glorioſe.

AMICITER, aduerb. pro amice. Plaut. Perſ. Quia meo amico amiciter hanc commoditatis copiam dabunt, &c.

AMICITIA, *Amicitia, amiſtà, φιλία*, ab Amicus, eſt ſtudiorum omnium, uoluntatumque conſenſus. Cic. in Lælio: Eſt autem amicitia nihil aliud, niſi omnium diuinarum, humanarumque rerum cum beneuolentia, & charitate ſumma conſenſio. Cuius contrarium eſt Inimicitia. Ennius: Amicitiam, atque inimicitiam in fronte promptam gero. Sed in frequentiore uſu Inimicitiæ dicuntur plurali tantum numero.

AMICO, micas, care, *Fare amico, προσάγομαι, συνάγω*, concilio, propitium reddo. Stat.3. Theb.

AMICTVS, a, um, *ἀμφιεσμένος*, partic. ueſtitus. [illegible]. Philip. amictus toga purpurea.

AMICTVS, us, *Sopraueſta, ἐσθής, ἀναβολή, ἐπίβλημα, ἀμπεχόνη*, ueſtis quæ ſuperponitur alijs ueſtibus, quaſi pallium. Tibul. Fruſtra iam ueſtes, fruſtra mutantur amictus.

AMICVLA, *Amichetta*, dimin. ab Amica. Plin. Miſerat epiſtolas Romam ad amiculam quandam.

AMICVLVM, *ἀμφίεσμα*, genus ueſtimenti, auctore Feſto, a circumiectu dictum. Cice. 2. de Diuin. Viſus eſt in ſomnis amicæ eſſe amictus amiculo.

AMICVLVS, *Amichetto, φιλῖνος*, dimin. ab amicus. Hora. in epi. Diſce docendus adhuc, quæ cenſet amiculus. Hæc diminutiua plena blādiciarum, & amoribus accommodata ſunt.

AMICVS, ſubſtan. *Amico, φίλος, φιλότης*, beneuolus, qui honeſto amore aliquem complectitur, & indiſſolubili familiaritatis iure ei eſt coniunctus. Paulus Iureconſultus. Amicos appellare debemus, non leui notitia coniunctos, ſed quibus fuerint iura cum patre familias, honeſtis familiaritatis quæſita rationibus. Contrarium eſt Inimicus. Amica quando ad uirum refertur, in honeſta re eſt, quaſi concubina: tu uero non amicus es, ſed amator eius: quoniam amator eſt, qui ad tempus, & uenereè amat: & amor huiuſcemodi Amatio dicitur. Plau. inepta, atque odioſa eius amatio eſt. Donatus: Amicus animi eſt, Amator corporis: amator ad tempus, amicus in perpetuum. Cic.5. Verr. Alba, tuus non ſolum amicus, uerum etiam amator.

AMICVS, ca, cum, *φίλος*, beneuolus, amicitia coniunctus. Cicero Atti. Mihi nemo eſt nec amicior, nec iucundior Attico. Idem ad Q. Frat. prætores habemus amiciſſimos. Iunctum cum re inanimata, ſignificat utile, ut, Amicus pratis humor, Amica frugibus æſtas, Amicum plantis ſidus.

AMILCAR, ris, p. genitiui c. *ἀμίλκας*, Carthaginienſium dux, Annibalis pater, qui filium irreconciliabili illo erga Romanos odio primus imbuit.

AMINARVM, genus uitis: unde Aminæa uua, & Aminææ uites. Virg. Sunt & Aminææ uites firmiſſima uina. A regione aūt ita uocabantur: & Aminæi fuerūt, ubi nunc Falernū eſt, ut Macrobius teſtat̃. Qđ facit ut mirer Seruiū tantū Grāmaticū ſcripſiſſe Aminæū dictum quaſi ſine minio, hoc eſt, ſine rubore, quoniam natura album eſt. Alij Ammineū ſcribunt, geminato m, p.c. Vnde & uerſum Virgilij ſupra citatum ſic reſtituerunt: Sunt etiā Ammineæ uites, &c.

AMISIVS, fluuius Germaniæ, quem Amaſiam a Stra. uocari ſupra diximus. Hic in Friſia orientali iuxta Emdam ciuitatem in Oceanum

num influit. Germani der Ems uocant, quaſi Emiſium dicas.

AMISVM, ἄμισον, ſiue Amiſus, ἄμισος, Stephano oppidum inſigne in confinio Paphlagoniæ, & Cappadociæ, & diſtãs à Sinope 130. M. paſſ. Plin. lib. 6. cap. 2.

AMITA, p. c. *Zia*, πατραδέλφη, ἡ πρὸς πατρὸς θεία. Theophr. patris mei ſoror, quaſi a me tertia ſit, atque auia uideri poſſit. Maior amita dicebatur, aui, & auiæ amita: ſicut & maior auunculus aui, & auiæ auunculus. Liuius: ſe ad Aebutiam amitam contulit.

AMITERNVM, ἀμίτερνον, urbs Campaniæ, ex qua Criſpus Saluſtius natus perhibetur. Hodie aquila dicitur. Pli. lib. 3. cap. 5.

AMITERNVS, adiect. ut, Amiterna cohors apud Sil. Ital. lib. 8. Item Amiternus ager. Martial. libro 13. Nos Amiternus ager felicibus educat hortis.

AMETHOSCVTA, regio Arabiæ. Pli. lib. 6. cap. 28.

AMITINENSES, Italiæ populi in tractu Hetruriæ. Plin. lib. 3. cap. 5.

AMITTO, *Perdere*, ἀποπέμπω, dimitto, ſeu abire permitto. Teren. in Heaut. Prius pecuniam omnem, quàm abs te amittas filium. Item ſignificat perdere, ἀποβάλλω. Salua uera rerũ uocabula amiſimus, quia bona aliena largiri liberalitas, malarum rerum audacia fortitudo uocatur. Item ignoſcere. Ter. in Eun. Vnam hanc noxam amitte: ſi aliam admiſero unquam, occidito. Item admittere. Plau. in Aſin. Quur minitaris te tibi uitam eſſe amiſſurum?

AMMON, nis. Cic. de Diuin. Ammonis oraculum.

AMMONIA, ἀμμωνία, regio mediterranea Libyæ, in qua Iuppiter Ammon colebatur: ita dicta ab arenæ copia, quæ ἄμμος, Græcè dicit.

AMMONIACVM, ἀμμωνιακὸν, eſt gutta ſiue lacryma ferulæ in Libya naſcentis, quæ à Dioſcoride Agaſyllis, a Plinio Metopion appellatur. Nomen habet ab arenis, quas Græci ἄμμους appellant: propterea quòd ab arbore ſua diſtillans, in ſubiectas arenas decidat. Aut certe ab Ammone Ioue, qui in deſertis Libyæ in locis arenoſis templum habebat, circa quod hoc ferulæ genus præcipue naſcebatur. Plin. Ammoniaci lacrymam uocat, eo (opinor) conſilio, ne quis homonymia deceptus, Ammoniacum ſalem intelligeret, qui ab Ammoniaci gutta omnino eſt diuerſus. Dioſc. lib. 3. & Plin. lib. 12. cap. 23.

AMMONIACVS SAL, ἀμμωνιακὸν Dioſcoridi, terræ ſalſugo eſt in Libyæ arenis creſcente luna efferueſcens, alumini ſciſſili non diſſimilis, glebis oblongis, uenisque in longitudinem rectis. Inuenitur potiſſimum in tractu Cyrenaico, & iuxta Iouis Ammonis tẽplum, ubi ab accolis effoditur, terræ tumorem, ueluti certiſſimum indicium, ſequẽtibus. Ammoniaci igitur nomẽ ſortitus eſt, aut ab arenis, ſub quibus inuenitur, aut ab Ammonia regione Libyæ, in qua Iupiter Ammon colebatur, circa quam præſtantiſſimus eius perhibetur. Vide Pli. lib. 31. cap. 7. & Dioſc. lib. 5.

AMMOLITRVM, ἀμμόλιτρον, maſſa conſtans ex arena molis trita, tertia parte nitri: ex qua recocta fit uitrum purum & candidum. Plin. lib. 36. cap. 26.

AMMOCHRYSVS, ἀμμόχρυσος, gemmæ nomen. Pli. li. 37. c. 11. Arenarum ſimilitudo eſt in ammochryſo, uelut auro arenis mixto.

AMMODYTES, ἀμμοδύτης, ſerpens eſt uiperæ ſimilis, arenoſi coloris. unde & nomen accepiſſe uidetur. A nonnullis Cenchrias dicitur, quod caudam habeat duram inſtar milij. Aetius lib. 13. cap. 25.

AMMON, onis, ἄμμων. Suidæ, ſiue, ut alij malunt Hammon, Iupiter appellatus fuit, qui in deſertis Libyæ ſub arietis forma colebatur. Cuius appellationis ratio hæc fuiſſe traditur. Quum Liber pater per deſertum Libyæ exercitum duceret, uniuerſa iam Aſia deuicta, & ſiti admodum laboraret, imploraſſe a patre auxilium dicitur. Quo facto, apparuiſſe ei exemplo arietem: quem dum fugientem perſequitur peruenìſſe illo duce ad fontem amœniſſimũ. quapropter deſiderio potitum, exiſtimaſſe arietem illum fuiſſe Iouem, eique templum miræ magnitudinis in arena conſtruxiſſe, & deum uocaſſe Ammonem, hoc eſt, Iouem arenarium. Sunt qui dicant lingua Aegyptia Ammon Iouem dici: hinc corrupto nomine Ammonem uocitatum. Alij tradunt Ammonem dictum ab Ammone quodam paſtore, qui primus illic templum ædificauit. Huius meminere Suidas, & Ariſtophanes ἐν ὄρνισιν.

AMNICVS, a, um, ποτάμιος, fluuiale: ut, Stirps amnica apud Apul. Pli. lib. 3. cap. 25. Inſula amnicarum maxima.

AMNIS, *Fiume*, ποταμὸς, fluuius: ab Am, & circum, & No, fluo, quoniam flexuoſo meatu labitur: uel ab Ambio. omnia enim flumina circumeunt, ideoque cornuta pinguntur. Nec deſunt, qui à Græco ἀμνοῦ deduci malint, quod etiam Suidas fluuium interpretatur. Hinc etiam ἀμνισίδας νύμφας à Callimacho dici putant, pro amnicis. Sic enim habet ille in hymno Dianæ, Δὸς δέ μοι ἀμφιπόλους ἀμνισίδας εἴκοσι νύμφας. Hoc eſt, da mihi famulas Amniſidas uiginti nymphas. Verum hoc potius deductũ uidetur ἀπὸ τοῦ ἀμνισοῦ, quod propriũ nomen eſt fluuij in Creta, à Suida quoq; cõmemoratum: quod etiam Callimachi interpres annotauit his uerbis: ἀμνισὸς ποταμὸς κρήτης, ἀφ' οὗ ἀμνισίδας κρητικὰς. Virg. 1. Geor. Atque alius latum funda iam uerberat amnem. Ponitur & pro torrente. Virg. 4. Aene. Ruunt de montibus amnes.

AMNICOLA, læ, *Quello c'habita appreſſo'l fiume*, παραποτάμιος, amnis accola. Ouid. 10. Metam. Amnicolæque ſimul ſalices.

AMODO, *Da hora innanzi*, ἀπὸ τοῦ νῦν, poſthac. Apuleius: Nemo me amodo tam mane egredientem ſolum uidebit.

AMOEBAEVS, ἀμοιβαῖος, in pe. cum æ, & in antepe. cum œ, diph. genus Carminis, in quo qui canunt, utitur æquali numero uerſuum: & ita ſe habet ipſa reſponſio, ut aut maius, aut contrarium aliquid dicat, ut eſt apud Virg. Bucol. Ab Ioue principium Muſæ, Iouis omnia plena: Ille colit terras &c. Nomen deductũ, ἀπὸ τοῦ ἀμοιβαδὶς, quod inter cetera ſignificat alteros reſpondere.

AMOENITAS, iucunditas illa, quæ ex rebus amœnis percipitur. Cic. 2. de Leg. amœnitatem, & ſalubritatem hanc ſequor.

AMOENITER, aduerb. pro amœne. Gell. lib. 20. cap. 7.

AMOENVS, a, um, *Ameno*, καλὸς, iucũdus aſpectu, ab a, id eſt, ſine, & munus, quod ſit res grata, ſed ſine fructu. Vel (ut inquit Seruius) a Mœnio, munio, uel fructum capio. unde qui nihil præſtant, immunes uocantur. Feſtus ab Amo deriuat, cum ait: Amœna loca dicuntur, quæ ad ſe amanda alliciunt. Virg. 6. Aen. Et amœna uireta.

AMOLIOR, liris, *Rimouere*, ἀπωθέω, ἀποσκεδάζω, ἀποσκευάζομαι, ex A, & Molior, quod eſt à mole, ſignificat amoueo, & proprie de iis dicitur, quæ cum magna difficultate ſubmouentur. Pli. lib. 11. cap. 10. Amoliuntur omnia è medio. Ter. per tranſlationem in And. pro recedo poſuit: Hinc uos amolimini. Accipitur & pro refellere. Quinct. lib. 3. cap. 13. amolienda ſingula.

AMOMVM, pe. pr. ἄμωμον, frutex, ex ligno ſe conuoluens in racemi modum, flore paruo, ceu candidæ uiolæ, folijs uitis albæ ſimilibus. Eſt autem triplex, Armeniacum, Medicum, & Ponticum. Aetius ſcribit, Amomum uiribus eſſe acoro ſimile, ſed ſiccius, acorum, digeſtiuum uero magis, amomum.

AMOR, *Amore*, ἔρως, plus eſt, quàm beneuolentia: licet plerunq; pro eodem accipiantur. ex amore enim naſcitur beneuolentia, ſicut oſtendit Ci. Amor (ex quo amicitia nominata eſt) princeps eſt ad beneuolentiam coniungendam. Differt autem Amor à Caritate: quòd Amor ſit genus, Caritas ſpecies. ille ad omnes pertinet animantes, hæc ad homines tantum. Eſt autem amor (ut inquit Aug. libro de Amicitia) animæ rationalis affectus, per quem ipſa aliquid cum deſiderio quærit, & appetit ad fruendum. Amor ſingulari numero plerunque honeſtus eſt: ut Amor fraternus, Amor patris in filium. Cic. Incenſus ſum amore uirtutum tuarum. Poteſt tamen & in ueneream partem accipi, & tunc (ſecundum Auguſtinum) cupiditas, aut libido uocatur. Virg. Et genus æquoreum, pecudes pictæque uolucres In furias ignemq; ruunt: amor omnibus idẽ. Amor (inquit Plau.) melle, & felle fecũdiſſimus eſt, guſtu dulce dat, amarũ ad ſatietatẽ uſq; aggerit. Amor formæ (ait Seneca) rationis obliuio eſt, & inſaniæ proximus. Cic. pro Cœlio: Mulier amorum turpiſſimorum fœdera feriens. Non nunquam tamen etiam honeſtos amores dicimus. Idem lib. 4. Offic. Formam, Marce fili, & tanquam faciem honeſti uides: quæ ſi oculis cerneretur, admirabiles amores ſui excitaret. Amor item pro Cupidine (quẽ ueteres deum amoris eſſe putauerunt) accipi ſolet. Proper. Quicunque ille fuit, puerum qui pinxit Amorem.

AMOTIO, onis: Cic. de Fin. Augendæ uoluptatis finis eſt doloris omnis amotio.

AMOVEO, ues, p. cor. *Rimouere*, ἀπομακρύνω, remoueo. Plau. in Amph. per tranſlationem dixit, Amoui è foribus maximam moleſtiam, id eſt, abegi, ſiue abire compuli: quia prius dixerat, Abigam ego iam hunc uenientem ab ædibus. Quo item modo Terent. in Adelph. uſus eſt: Ego hunc amouebo. Cic. ad Attic. Et nebulonem illum ex iſtis locis amoue.

AMPE, ἄμπη, oppidum Arabiæ non procul à mari: cuius meminit Herod. lib. 6. Gentile eſt Ampæus, ἀμπαῖος Steph.

AMPELA, ciuitas eſt Cretæ inſulæ apud Plin. lib. 4. cap. 12.

AMPELOPRASON, ἀμπελόπρασον, herba folijs porri, ſed anguſtioribus, flore candido, radice bulboſa. naſcitur in uineis. unde & nomen accepit. Vide Plinium libro. 24. cap. 15. Vulgus Porrum uinearum uocat.

AMPELODESMOS, ἀμπελοδεσμὸς. Plin. lib. 37. cap. 13. herba eſt, qua uites religari ſolent apud Siculos.

AMPELOS, nomen ciuitatis Macedoniæ, apud Pli. lib. 4. cap. 10. Ptolemæus quoque Ampelon urbem in Creta collocat: Stephanus aliam in Cyrenaica regione. Eſt præterea Ampelos, ſiue Ampelus, promontorium Sami inſulæ è regione Drepani, Icariæ inſulæ. Strab. lib. 14.

AMPELOS LEVCE, ἄμπελος λευκὴ, herba eſt, quæ alijs nominibus Bryonia, Pſilothrum, & à Latinis Vitis alba dicitur: uitis quidem, non quod re uera ſit uitis, ſed quòd ad eius ſimilitudinem accedat.

AMPELOESSA, oppidum eſt in Decapolitana regione, quæ Syriæ proxima eſt. Plin. lib. 5. cap. 18.

AMPELOS agria, ἄμπελος ἀγρία, labruſca, id eſt, uitis agreſtis. Pli. lib. 23. cap. 1.

AMPELVSIA, ἀμπελουσία, nomen eſt promontorij in ea Africæ parte, qua Atlantem alluit Oceanus, a uitium copia impoſitum. Pli. libro 5. cap. 1.

AMPHAPALIA, locus Cretæ. Strabo.

AMPHIALA, oppidum eſt Atticæ. Strab. lib. 9.

Amphiaraus, pen. pro. ἀμφιάραος, Argiuus Oeclei, aut (ut alij ma lunt) Lyni, & Hypermneſtræ filius, uates, & augur fuit, futurorum peritiſſimus: qui cum præuideret fore, ut in bello Thebano interi ret, domi latitauit. tandem tamen ab uxore proditus, inuitus a Po lynice ad bellum eſt pertractus: ubi, cum fortiter pugnaret, una cum curru terræ hiatu abſumptus eſt. Vide Statium.

Amphibologia, ἀμφιβολογία, dubium dictum, ſermo dubiam ſen tentiam indicans, figura, quæ fit uitio compoſitionis, cum in ambi guo poſita eſt ſententia. fit modo fit per duos accuſatiuos a uerbo infinito rectos: ut, aio te Aeacida Romanos uincere poſſe. Modo per uerbum commune: ut cum dicimus, Cato inuſtè criminatur. incertum eſt enim, an ipſe ab alio criminetur, an ipſe alium. Mo do per particip. ut, Vidi ſtatuam auream haſtam tenentem. Modo per homonyma: ut ſi quis dicat Aciem, nec exprimat oculi, uel gladij, uel exercitus. Poteſt etiam fieri alijs modis.

Amphibrachys, pen. corr. ἀμφίβραχυς, pes ex prima, & ultima breuibus, media producta: dictus, quòd in utraque parte breuem habeat: ut Timere. ab ἀμφὶ, utrinque, & βραχὺς, breuis. huic opponitur Amphimacrus, qui breuem habet ſyllabam inter duas longas: ut Aequitas.

Amphictyones, ἀμφικτύονες, publicum Græciæ concilium, ut ſcribit Cic. de Inuen. lib. 2. unde decreta Amphictyonum citat De moſthenes in oratione pro Cteſiphonte. Conſtabat autem Am phictyonum conuentus ex ſeptem Græciæ ciuitatibus, ut docet Strabo lib. 9. Vnde autem Amphictyonum nomen deducatur, do cet Dionyſ. lib. 14. Amphictyonem Heleni filiũ cõmẽtũ eſſe Am phictyonicum concilium, cui ab ipſius nomine nomen indiderũt.

Amphimacrus, & **Amphimacer**, pen. cor. ἀμφίμακρος, pes ex tribus ſyllabis conſtans, prima & ultima longis, media correpta: ut, Palladi. Sic dictus, quòd utraque parte longam habeat ſyllabã. ἀμφὶ enim utrinque ſonat, & μακρὸς, longum. Eſt autem contra rius amphibracho.

Amphimalla, ἀμφίμαλλα, tunicæ gauſapinæ, ex utraque parte pi los habentes, quæ & Gauſapia dicebantur. Pli. lib. 8. cap. 48.

Amphion, pen. pro. ἀμφίων, Iouis, & Antiopes, uel, ſecundum ali quos, Mercurij filius, a quo accepta lyra adeo ſuauiter canebat, ut ſaxa ad ſtruendos muros Thebanos traxiſſe dicatur. Horat. Di ctus & Amphion, Thebanæ conditor urbis, Saxa mouere ſono te ſtudinis. Quod ideo fictum, quia eloquij ſuauitate homines rudes, & incultis moribus, ad obſequij ciuilis pellexit diſciplinã. Quod idẽ Hora. expoſuit. Nam cum dixiſſet, Sono teſtudinis, addidit, Et prece blanda. Ferunt hunc inueniſſe Muſicam. De Amphione lib. 1. Apollonius Rhodius in Argon. Hinc Amphionius, a, um.

Amphipolis, ἀμφίπολις, ciuitas in ea parte, quæ Thraciam Mace doniæ contingit: dicta quòd eam Strymon amnis circumfluat.

Amphippi, ἄμφιπποι, milites, qui duobus equis in bello utuntur, & ex feſſo in recentem tranſiliunt. Liu. lib. 2. Bel. Pun. Deſultores uo cat: & equi ipſi Deſultorij appellantur.

Amphisbaena, ſiue (ut alijs placet) Amphiſibæna, ἀμφίσβαινα, ſ ἀμφισίβαινα ſerpens eſt in Libyæ deſertis, duo habens capita: un de & circularis tractibus creditur incedere. Lucan. lib. 9. Et grauis in geminum ſurgens caput amphiſibæna.

Amphissa, ἄμφισσα, urbs Locrorum, qui ozolæ dicuntur: ita appel lata, teſte Stephano, quòd undique montibus cingatur. Luca. li. 3. Phocaicas Amphiſſa manus, ſcopuloſaq; Cyrrha. Hinc Amphiſ ſæi, ἀμφισσαῖοι, qui Delphicum templum diripuerunt, apud De moſthenem in oratione pro Cteſiphonte.

Amphitane, ἀμφιτανὴ, gemma, quæ alio nomine dicitur Chryſo colla. Inuenitur in ea Indiæ parte, in qua formicæ eruunt aurum, colore auri, figura quadrata. Pli. lib. 37. cap. 10.

Amphitapa, ἀμφίταπος Athenæo, ueſtis genus utrinque uillos ha bens. Varro: dormire ſub amphitapa bene molli. Lucilius: Pluma, atque amphitapæ, & ſiquid aliud deliciarum. Vtitur hoc uocabu lo Vlpia. in l. ueſtis. ff. de auro & arg. lega. Pro eodem etiam legi mus Amphimallon.

Amphitalamus, cubilis genus, quaſi duplex thalamus. Vitruu. lib. 6. cap. 9.

Amphitheatrica charta, ita dicta a loco confecturæ, cui quartus locus tribuitur a Plin. lib. 13. cap. 12.

Amphitheatralis, le, adie. ad amphitheatrum pertinẽs: ut, Ludi amphitheatrales, Amphitheatrale ſpectaculum. Pli. lib. 11. c. 24.

Amphitheatrum, *Amphiteatro*, ἀμφιθέατρον, ædificium, erat rotũ dum, ueluti ex duobus theatris (quæ hemicycli figura erant) com poſitum. Martia. li. 1. Omnis Cæſareo cedat labor amphitheatro.

Amphitetum, ἀμφίθετον, poculi genus eſt, quod utrauis ex parte ſtare poteſt. conſtat autem magnum fuiſſe poculum, quo uti ſo lent, cum ſtrenue potare uolebant: unde manſit prouerbium, Ex amphiteto bibiſti: cum aliquem ad ebrietatem uſque bibiſſe uo lumus indicare.

Amphitrite, tes, p. p. ἀμφιτρίτη, Oceani, & Doridos filia, quæ fingitur a poetis eſſe uxor Neptuni, & per metonymiam ponitur pro mari. Nomen deductum eſt ab ἀμφιτρίβειν, hoc eſt, a circum terendo, quòd mare terram undique terat, & lancinet. Ouid. Meta. 1. nec brachia longo Margine terrarum porrexerat Amphitrite.

Amphitryo, ἀμφιτρύων, princeps Thebanus Alcei filius, & Alc menæ Herculis matris coniux. a τρύζω gemo, uel τρύχω uexo. Plaut. tamen Amphitruo ſcribit, quia uetuſtiſſimi Romani pere grinas literas non admittebant. unde & Phruges dicebant, quos nos Phryges, & Sullã, quem nos Syllã. Hinc Amphitryoniades pa tronymicum, & per epentheſim Amphitryoniades, quo poetæ utuntur pro Hercule, Amphitryonis re uera filio: quamuis ob re rum geſtarum magnitudinem nonnulli originem eius ad Iouem A retulerint. Virg. 8. Aeneid. cum iam ſtabulis ſaturata moueret Amphitryoniades armenta.

Amphora, pen. cor. *Anfora*, ἀμφορεὺς, uaſis fictilis genus, duas ha bens anſas: unde & nomen accepit, quòd ſcilicet anſis utrinque ap prehenſis ferretur: ab ἀμφὶ, καὶ φέρω. Horat. in arte: Amphora cœ pit Inſtitui, currente rota cur urceus exit? Erat autem hoc uaſis ge nus uino aſſeruando in primis accommodatum. Idem 3. Car. Nec Læſtrigonia Bacchus in amphora Langueſcit mihi. Erat prænte rea Amphora, menſuræ genus capiens congios octo, hoc eſt. 48. ſextarios. Alio nomine Quadrantal dicebatur, a menſura eius fi gura, quæ omni ex parte pedem habebat quadratum. Ci. pro Fon teio. Titurium quaternos denarios in ſingulas uini amphoras por torij nomine exegiſſe. Idem in Verrem: non quæro, unde quadrin gentas amphoras mellis habueris. Hinc Amphoralis, le, quod eſt unius amphoræ capax. Plin. lib. 37. cap. 2. uas amphorale.

Amphrysus, p. p. ἄμφρυσος, καὶ ἄμβρυσος Stephano fluuius Theſ ſaliæ, iuxta quem armenta regis Admeti Apollo paniſſe traditur. Luca. li. 6. Irrigat Amphryſus famulãtis paſcua Phœbi. Hinc Am phryſius, a, um, ἀμφρύσιος. Virg. 6. Aene. Amphryſia uates. Item Amphryſiacus, a, um. Papinius: Aut Amphryſiaco paſtor de gra mine carpſi. Eſt & nomen duarum urbium. Vide Ambryſus.

Ample, *Ampiamente*, aduerb. copioſe, magnifice. Cice. 2. de Fin. hæc ſatis ample, ſatis honeſte dici putas. Ampliſſime, ut, ampliſſime gerere honores: hoc eſt, cum ſumma dignitate. Cic. 4. Verr. Am pliter, aduerbium, pro ample.

Amplector, ris, amplexus, *Abbracciare*, περιλαμβάνομαι, περιβάλ λω, circumnecto, circumplico. Plau. in Ciſt. Anus ei amplexa eſt genua. Numeratur a Priſciano inter communia. Lucilius paſſiue dixit: Ego non ſinam me amplectier. Ponitur & Amplecti pro a mare. Cic. epiſt. fam. 5. Amplector talem animum. Amplexor, fre quentatiuum. Lucilius: Amplexetur qui uelit.

Amplexus, us, ui, nomen, ipſe amplectendi actus. Cic. 2. de Diuin. Puerum dormientem circumplicatum ſerpentis amplexu.

Amplificatio, onis, augmentatio, αὔξησις. Cic. 1. Offic. Nec ue ro amplificatio rei familiaris, nemini nocens, uituperanda eſt. Apud rhetores Amplificatio (definiente Cicerone in Partit.) eſt grauior quædam affirmatio, quæ motu animorum conciliet in dicendo fidem.

Amplificator, uerbale, qui rem aliquam, aut perſonam amplio rem reddit. Idem 3. Tuſc. Pythagoras rerum amplificator fuit.

Amplifico, as, *Amplificare*, αὔξω, augeo, amplius reddo. Cice. 2. de Nat. Deo. Eamque facultatem amplificauit Academia. Idem pro domo ſua: A populo ſemper ſum defenſus, amplificatus, ornatus.

Amplio, plias, πλατύνω, augeo, ut, ampliare ætatis ſpatium, Am pliare uires. Pertinet & hæc uox ad iudicia. Ad Her. lib. 4. nã quid fuit iudices, quare in ſentẽtijs ferẽdis dubitaueritis? aut iſtũ homi nẽ nefariũ ampliaueritis? Liu. li. 4. ab urb. cond. ſcribit Poſthumiam uirginẽ Veſtalẽ ampliatã, deinde abſolutã, hoc eſt, per ampliatio nẽ in ſecũdã actionẽ, interpoſita dilatione, protractã, ut ſ. bis cauſ ſam dicere poſſet. Romani. n. iudicia hoc modo peragebant. nam aut ſtatim ſentẽtia dicebatur a iudicibus, ſi abſoluendus eſſet reus: aut, amplius, pronunciabatur, ſi cauſſa obſcurior eſſet: & tunc dua bus hiſce literis, N. L. iudices ſignificabant ſibi non liquere quid eſſet ſtatuendum, cauſſamque denuo eſſe dicendam. hinc Amplia tio naſcebatur, quæ appellata uidetur, quaſi amplius dicendi pro nunciatio: quia qui ampliabatur, interpoſita dilatione, rurſus ad agendam cauſſam redibat. De hac ampliatione intelligit Cic. ter tia in Verrem actione, cum ait, Etſi lex ampliandi faciat poteſta tem, tamen iſti ſibi turpe exiſtiment non primo iudicare. Differt autem ampliatio a comperendinatione, quòd Ampliatio certum numerum actionum non habebat: Comperendinatio iterabat actionem in tertium diem. Vide Pedianum.

Amplitudo, *Ampiezza*, ἀξίωμα, ut Cic. aut maieſtatis, aut aliqua rũ copiarũ magna abundantia. Idẽ ad Lentulũ: Tuæ ſapientiæ eſt, omnẽ amplitudinẽ, & dignitatem tuã in uirtute, atque in rebus ge ſtis tuis poſitam exiſtimare. Amplitudo corporis. Plin. in epiſt. meatus animæ, propter amplitudinem corporis, illi grauior erat.

Amplivagus, a, um, p. c. quod in amplũ uagatur. Auctor ad Heren.

Amplius, *Piu*, πλέον, aduerb. ſignificat plus. Et quandoq; iungitur ablatiuo. Cæſar Comm. 7. ut non amplius quatuor digitis ex terra eminerent. Quandoq; accuſatiuo. Virg. 1. Aen. Noctẽ nõ amplius unam Falle dolo. Quandoq; nominatiuo. Cæſar Com. 5. Amplius octingentæ. Ponitur etiam pro præterea, ἔτι, ſine caſu. Cice. de Aruſp. reſp. amplius ad eius laudem minuendam facere potuiſſet?

Amplus, a,um, *Ampio,ſpatioſo*, πλατὺ, πλάτεον, quod late patet. Virg.1.Aene. Vocemq; per ampla uolutant Atria. Eſt item Amplus, idem quod Græcis ἄξιος, hoc eſt, dignitate multa præditus. Cic.pro Sext.Roſcio.Is mihi uidetur ampliſſimus, qui ſua uirtute in altiorem locum peruenit.

Ampulla, *Ampolla*, gemino ll, λήκυθος, uaſis genus ex uitro, aut alia materia, ad ſeruandum oleum in balneis, item in menſa ad aquam, uel potionem, alioſque uſus accommodatum. Cice.libr.4. de Finib.Si ad illam uitam, quæ cum uirtute degatur, ampulla accedat.Erat autem hoc uaſis genus turgidum, ueluti uentre inflato, per tranſlationem Horatius: Proijcit ampullas, & ſeſquipedalia uerba: pro eo quod eſt, uerba turgentia, & ſufflata abijcit. Vtebantur etiam Romani ampulla ad hauriendas potiones. Suet.in Domit.Prandebat ad ſatietatem, ut non temere ſuper cenam præter Martianum malum, & modicam in ampulla potiunculam daret. Eſt etiam Ampulla, tumor inflatus, quem & Bullam uocamus. Græci modo πομφόλυγα, modo φύσημα appellant.

Ampullarius, rij, ſubſtantiuum, artifex ampullarum. Plaut. Rud. quiuis dicat ampullarius optimum eſſe opere faciundo corium. Ampullarius, a, um, adiect. ut Ampullariæ unctiones. Plaut.Stic. malacas ampullarias. Ampullaceus, a, um, quod ex ampulla eſt: ut, Fruſtum ampullaceum.

Ampullor, laris, *Inſuperbire, gōfiare*, ab Ampulla, ſuperbio, turgeo. Sue.in Dom.& Hor.1.epi.Tragica deſæuit, & ampullatur in arte.

Ampullacea pyra, quæ ab ampullæ forma nomen habent. Plin. lib.15.cap.15.

Amputatio, nis. Cic.de Senect.Sarmentorum amputatio.

Amputo, tas, p.c. *Potare*, ἀποκόπτω, περιαιροῦμαι, ἀναῤῥάσσω, circumputo, abſcindo, ſeu aufero. Cic.5.de Fin.Quæ ſit ars agricolarum, quæ circuncidat, amputet, erigat, extollat. Hinc Peramputo, perfecte incido. Col.lib.8. ſauciatum uenenatam ſaniem mittit, quæ uulnus ita inſanabile facit, ut totum peramputandum ſit.

Amsanctus, locus eſt in medio Italiæ apud Hirpinos, ſulfureas habens aquas, quæ quòd undique ſiluis anguſtijsq; clauſæ ſint, tam peſtilentem emittunt odorem, ut propius accedentes enecentur. Hinc factus eſt locus fabulæ, in Amſancti uallibus inferorum ſpiraculum eſſe. Cice.1.de Diuinat.mortifera quædam pars eſt, ut & Amſancti in Hirpinis, & in Aſia Plutonia, quæ uidimus. Virg.7. Aene. Eſt locus Italiæ in medio, ſub montibus altis, Nobilis, & fama multis memoratus in oris, Amſancti ualles.

Amula, p.c. περιῤῥαντήριον, genus uaſculi ad aquam geſtandã, quod religionis, & expiandorum malorum gratia geſtabatur: dictum quaſi amola, ab amoliendis periculis. Diminutiuum Amulula.

Amuletum, p.p. ἀλεξιφάρμακον, περίαμμα, omne genus remedij aduerſus cuncta mala medicamenta, præſertim ueneficia. Pli.Infantib.alligatur ſuccinum amuleti ratione, formam uaſculi habẽs.

Amulius, ἀμύλιος, Procæ filius, & Numitoris frater, qui regnũ fratri abſtulit, atque omnẽ eius ſtirpẽ uirilem necauit. Fratris quoq; filiæ, Rheæ Syluiæ, per ſpeciem honoris, cum Veſtalem eam legiſſet, perpetua uirginitate ſpem partus ademit. Liu.1.ab urb.

Amurca, *Fece dell'oglio*, ἀμόργη, ſordes olei, q̃ præcedunt.nam quę ſequuntur, feces uocantur. Virg.Georg.1. nigra perfundere amurca. Amurca contra culices, & limaces uim habet maximam. Hinc Examurcatus, ſordibus purgatus.

Amurcaria dolia, in quæ amurca infunditur. Cato de re ruſt.c.10.

Amussis, *Archipenzolo*, κανὼν, per duplex ſſ, fabrorum, & lapicidarum regula, qua ad dirigenda ligna, ſaxaque utuntur. Sed late pro omni ordine ponitur.unde Amuſſim aduerbium, & compoſitum, Adamuſſim, pro perfecte. Varro lib.2.de re ruſt. Numerus non eſt adamuſſim, ut cum dicimus, mille naues iſſe ad Troiam, centumuirale eſſe iudicium Romæ: & iudicium adamuſſim factum apud Gellium. Hinc Examuſſim, idem quod Adamuſſim. Plaut. in Amph.examuſſim eſt optima. Hinc Amuſſitata, adamuſſim facta. Plaut.in Mil.amuſſitata indoles. Nonius.

Amusium, uentis diſcernendis excogitatum organum, ut ait Cœl. Vitr.lib.1.cap.6.locus ita expolietur, ut amuſium deſideretur.

Amyclae, ἀμύκλαι, pluraliter nomen eſt urbis Laconiæ, Tyndari regia, in qua nati ſunt Caſtor, & Pollux. Alia eſt in Italia inter Terracinam, & Fundos in paludib. a Laconibus cõdita, iuxta Seruiũ: cuius ciues, cũ Pythagoricã ſectã ſequerentur, & abſtinerent cæde animalium, nec uicinæ paludis ſerpentes interimerent, ab illis deleti ſunt. Alij non a ſerpentibus, ſed hoſtium repentino aduentu hanc urbem deletam prodiderunt: nam cum aliquoties falſo nunciatus eſſet aduentus hoſtiũ, poſtea cautum eſt, ne quis amplius nunciaret. Inde ex improuiſo captæ ſunt Amyclæ. Hinc prouerbium, Loqui uolo, nam ſcio Amyclas tacendo periſſe.

Amyclaeus, a, um, ἀμυκλαῖος.

Amycus, ἄμυκος, Neptuni, & Melies nymphæ filius, Bebryciorum rex, qui aduenas in Bebrycium nemus ad cæſtuum certamen prouocabat, & inſidijs circumuentos ibidem interficiebat. Cum itaque Argonautæ in Bebrycium ueniſſent, Pollux ab eodem ad certamen prouocatus, cognitis inſidijs, ſocios conuocauit, & ab ijs adiutus Amycum interfecit. Virg.5. Aeneid. Qui ſe Bebrycia ueniens Amyci de gente ferebat.

Amydon, p.c. ἀμυδὼν, ciuitas Pœoniæ, quæ auxilia miſit Troianis. Iuue.Sat.3. Hic alta Sicyone, ast hic Amydone relicta.

Amygdala, læ, p.c. *Mandorla*, ἀμυγδάλη, nux Græca, quæ & Thaſia dicitur. Amygdalum, ἀμύγδαλον, etiam neutro genere dicitur pro fructu. Palladius: Græci aſſerunt naſci amygdala ſcripta.

Amygdalus, *Mandorlo*, ἀμυγδαλῆ, arbor amygdala ferens. Col.li. 3. Amygdalus ſi parum ferax erit. Hinc Amygdalinus, na, num, p. cor. Serenus: Fertur Amygdalinæ ſuccus nucis eſſe bibendus.

Amygdalites, ἀμυγδαλοειδὴς Dioſ. herba eſt genere tithymali, a ſimilitudine foliorum amygdali, quæ & Corymbites dicitur, & Platyphyllos a latitudine foliorum. Pli.lib.26.cap.8.

Amylon, ἄμυλον, placentæ genus, quod ex tritico fiebat, aut ſiligine ſæpius elota: ita dictum quòd ἄνευ τῆς μύλης, hoc eſt, ſine mola fieret. Macerabat̃.n.ſæpius quotidie triticũ, aut ſiligo, donec ita molleſceret, ut cremor exprimi poſſet, qui deinde in ſole ſiccabat̃. A uulgo Seplaſiariorũ unica litera immutata Amydon uocat̃. Rõnẽ cõficiendi amyli uide apud Pl.l.18.c.7.& apud Cat. de re ru.c.87.

Amystis, ἄμυστις, ſtrenuæ potationis genus erat apud Thracas, cũ potus ingurgitabat̃, ut uinũ in doliũ infundi, neq; ſpiritu reciprocato, neq; ore contracto. Vnde ἀμυστίζειν Græci dicũt, pro ingurgitare, & ſine reſpiratione affatim bibere. Hor.lib.1.Car. Baſſum Threicia uincat amyſtide. Alij Amyſtidẽ poculi ſpeciẽ interpretãtur, quo Thraces utebãtur, quoties ἀμυστὶ, καὶ ἀπνευστὶ, hoc eſt, citra labrorũ cõtractionẽ, & ſpiritus reciprocationẽ, potare uolebãt.

Amythaonia, ἀμυθαονία, Elidis pars eſt, teſte Stephano, ita dicta ab Amythaone Crethei filio.

A ANTE N

An, ἦ, μὴ, aduerbiũ, interrogandi.& pro nunquid ponitur. Cice. An uero Romulus ille aut paſtores, aut conuenas congregaſſe uidetur? Sed aliquando tranſit in uim εἰ, cum ſermo dubitatiuus eſt, & tunc fere ſubiunctiuo iungitur: ut, Neſcio, an pater uiuat.

Ana, ſiue (ut apud Melam legitur) Anas (ἄνας Ptolemæo) fluuij nomen eſt apud Hiſpanos, qui Bæticam, hoc eſt, Granatam, a Luſitania, quam hodie uocant Portugalliam, diuidit. Plin.lib.3.cap.1. & 22. Vulgo Guadiana.

Anabathra, ἀνάβαθρα, ſcalæ pulpita, gradus ſuperiores ſcanſiles. ab ἀναβαίνω, id eſt aſcendo. Iuu.Sat.7. conducto pendent anabathra tigillo.

Anacardium, ἀνακάρδιον, arbor Indis familiaris, fructu auiculæ corculo non diſſimili, unde nomen putant inditum, rubente intus cruore, quo ueluti ſanguine ſcatet. Ruell.lib.1.cap.37.

Anacharsis, ἀνάχαρσις, philoſophus ex Scytharum genere, ſapientiæ admirandæ, ut ſcribit Cice. lib.5.Tuſcul. qui, ſtudio cognoſcendi ritus, & mores Græcorum, in Græciam ſe contulit, eodem tempore, quo ſeptem Sapientes florebant. Huius imaginibus inſcriptum erat, Lingua, uentre, pudendis abſtinendum eſſe. Plin. tradit Anacharſim inueniſſe rotam figuli, cuius circuitu uaſa formantur. Sed ſi (ut inquit Seneca) apud Homerum longe antiquior inueniatur figuli rota, non uideo quo modo Anacharſis eſſe auctor huius rei potuit. Hic leges aranearum telis quàm ſimillimas eſſe dicebat, quòd muſcas quidem, & cetera eius generis infirmiora animalia irretirent, a fortioribus autem perrumperentur. De genere mortis eius tradit Laertius.

Anachites, ἀναχίτης, gemma omnium pretioſiſſima, quam Adamantem uocamus: dicta quòd uanos motus, animique lymphationes credatur abigere, & aduerſus uenena habere uim antidoti. Pli.lib.ult.cap.4.

Anaclinterium, *Letticciuolo, materazzo*, ἀνακλιντήριον, lectulus ubi quieſcimus interdiu: apud Lampridium in Heliogabalo, Accubita: à quibuſdam Stibadia dicuntur. Spart.in Cæſonio Commodo: lectum eminentibus quatuor anaclinterijs fecerat.

Anacreon, ἀνακρέων, poeta lyricus, a quo metra Anacreontica dicta. Ortus ex Teo Ioniæ ciuitate: Amauit puerum formoſiſſimũ, nomine Batyllum. Hor. Non aliter Samio dicunt arſiſſe Batyllo Anacreonta Teium. Perijt acino uuæ paſſæ ſtrangulatus, ut tradit Plin.lib.7.cap.7.

Anactorion, ἀνακτόριον. herba eſt, quæ notioribus nominibus, ξιφίον, Græcis, & Latinis Gladiolus appellatur. Dioſc.lib.4.

Anactoria, ἀνακτόρεια Stephano, oppidum Acarnaniæ, ad ſinũ Ambracium. Pli.lib.4.cap.1. Eſt item Ioniæ urbs in minore Aſia, poſtea Miletus appellata, ut teſtatur idem lib.5.cap.29.

Anadema, p.p. ἀνάδημα, corona, aut ſimile capitis ornamẽtũ, ἀναδέω, corono. Luc.li.4. Et bene parta patrũ fiũt anademata mitræ.

Anaea, ἄναια Stephan. urbs Cariæ contra Samũ. gentilia, Anæus, ἀναῖος, & Anaites, ἀναΐτης. hinc ortus Menelaus Anæus, Peripateticæ familiæ philoſophus, & hiſtoriarum ſcriptor egregius.

Anastia, ἀναστία, oppidum maioris Armeniæ. Pli.li.5.cap.24.

Anagallis, ἀναγαλλὶς, herba quam Morgelinam, uel Gallinæ morſum uulgo uocari, Ruellio credimus. duæ eius à Plinio traduntur ſpecies, floris colore diſtinctæ. mas florem habet phœniceum, fœmina cæruleum.

Anaglypha, pe.cor. *Coſe di rilieuo*, ἀνάγλυφα, dicuntur uaſa, aliave opera,

opera, ſculpturis aſpera, quæ ſcilicet ita exſculpta ſunt, ut in eis imagines emmineant: ita dicta ab ἀνὰ, ſurſum, & γλύφω, ſculpo: eo quòd ſculpturæ in ſuperiori parte emmineant. Anaglypta appellat Pli. lib. 33. cap. 11. Mart. lib. 1.

ANAGNIA, ἀναγνία Ptol. ciuitas Hernicorum in Latio, ubi Antonius ſorore Auguſti contempta, & Cleopatra in uxorem ducta, monetam feriri iuſſit. Virg. lib. 7. Quos diues Anagnia paſcit.

ANAGNOSTES, ἀναγνώστης, lector. nam ἀναγινώσκω, lego. Cic. Attic. lib. 1. anagnoſtes noſter Soſitheus.

ANAGYRIS, ἀνάγυρις, herba eſt grauiſſimi odoris, quæ ob id a ruſticis lignũ putridũ uocatur. Huius folia, uirgaſq; ſi quis decerpſerit, fœdiſſimo odore manus imbuit, quo non niſi frequenti lotione poteſt liberari. Hinc factus eſt locus prouerbio, ut qui ſibi offutura cõmoueat. ἀνάγυριν κινεῖν. hoc eſt, Anagyrin mouere dicaſ.

ANAITIS, idis, ἀναῖτις, Deæ cuiuſdam nomen, quæ in Sacaſena Armeniæ regione præcipue colebatur. Sunt qui tradant, hæc feſta in memoriam uictoriæ, quam Cyrus de Sacarum gente retulit, eſſe inſtituta. Strab. lib. 11.

ANALECTA, *Immonditie della tauola*, ἀνάλεκτα, purgamenta cenarũ, quæ manu colligi ſolent, & extra triclinium efferri. Martia. lib. 7. Colligere longa nec turpe putat dextra Analecta, ἀπὸ τοῦ ἀναλέγεσθαι, hoc eſt, a colligendo, propterea ꝙ manu colligerentur, nõ ſcopis euerterentur. Inuentis. n. lithoſtrotis, ceteriſq; id genus pretioſiorib. pauimentis, ceſſauit uſus ſcoparum. Mart. li. 14. In precio ſcopas teſtatur palma fuiſſe: Otia ſed ſcopis nunc analecta dabũt.

ANALECTES, æ, ἀναλέκτης, dicitur, teſte Cœlio Rhod. li. 13. ca. 31. qui multa lectione exercitatus, memoria eſt firmiſſima. ἀναλέγεσθαι enim memoria concipere, & firmiter tenere. Seneca: Suaſit illi Satellius Quadratus, ut grammaticos haberet analectas.

ANALECTIDES, ἀναλεκτίδες, dicũtur, quibus è xylino lino, uel quauis materia, puellæ tanquam puluillis conſtipant ſcapulas prominentes, ut uideri pleniores poſſint. Ouid. 3. de arte aman. Conueniunt tenues ſcapulis analectides altis. Cœl. lib. 7. cap. 51.

ANALOGIA, *Proprietà, proportione, conuenienza, ſimilitudine*, ἀναλογία, accentu in pen. proprietas, proportio, conuenientia, ſimilitudo. Cic. Quod analogiam Stoici, nos appellemus conuenientiam, ſi placet. Quinct. li. 1. Analogia præcipue, quam proxime ex Græco transferentes in Latinum, proportionem uocauerunt. Hæc eſt eius uis, ut id quod dubium eſt, ad aliquid ſimile, de quo non quæritur, referat, ut incerta certis probet: ut ſi quæratur, funis maſculini, an fœminini generis ſit, ex eius diminutiuo cognoſcitur, quia funiculus, generis maſculini eſt.

ANANTOPODON, ſchema, quo Græci frequentius utuntur, quàm Latini, cum oratio aliquo membro deſtituitur.

ANAPAESTVS, ἀνάπαιστος, pes ex duabus ſyllabis breuibus, & tertia longa. ex ἀνὰ re, & παίω ferio, quòd repercutiat dactylum ſono reciproco. A Græcis ἀντιδάκτυλος dicitur, quaſi dactylo contrarius. Cice. lib. 2. Tuſcul. Non adhibetur ulla ſine anapæſtis pedibus exhortatio.

ANAPHALIS, ἀναφαλὶς, herba eſt, quæ notiore nomine Gnaphalium, & à quibuſdam Centunculus appellatur.

ANAPHORA, p. c. ἀναφορά, ſeu Epanaphora, ἐπαναφορὰ, figura quã nos Relationem, ſeu repetitionẽ dicere poſſumus, quæ fit quoties in principio ſingulorũ membrorum, aut uerſuum eadem pars orationis repetitur, hoc modo: Verres calumniatores apponebat, Verres de cauſſa cognoſcebat, Verres pronunciabat. Vir. 1. Aen. Nate meæ uires, mea magna potẽtia ſolus, Nate, patris ſummi. Anaphoræ etiam ſcanſiones, ſeu aſcenſiones ſignorũ uocabantur, ab Oriẽte circumactu mundi quotidiano ſactæ, ex inclinatione cæli uaria, nunc maiores, nunc minores. Firmicus: Sed iſtis tandiu uitus, laborabit, quoad ſigni eius fuerit anaphora completa.

ANAPIS, p. p. ἄναπις, Siciliæ fluuius leniter decurrens, decem ſtadijs procul a Syracuſis in mare defluens. Ouid. 5. Metam.

ANARIACÆ Straboni, Anariaci Plinio, ἀναριάκαι Step. populi ſunt ad mare Caſpium ad ortum incolentes: quorum oppidum Anariace, ἀναριάκη, commemoratur à Stephano.

ANARRINON, ἀνάῤῥινον, quod & Antirrhinum, herba eſt anagallidi ſimilis, radice nulla, aut perexigua, ſemine uitulinas nares imitante: unde & nomen habet. Plin. lib. 25. cap. 10. & Ruellius lib. 3. cap. 131.

ANAS, atis, p. genitiui c. *Anitra*, νῆττα, auis notiſſima ex genere amphibiorum: ita dicta ab aſſiduitate natandi. Mart. li. 13. Tota tibi ponatſ anas, ſed pectore tantum, Et ceruice ſapit, cetera redde coquo. Eſt & Anas, ἄνας, fluuius ulterioris Hiſpaniæ Bæticam diuidens a Luſitania. De quo Pomp. Mela. li. 2. Antiqui præterea Anatem uocabant annuum morbum, quo. ſ. uetulæ laborabant. Feſt.

ANATINVS, na, num, p. p. Plau. in Rudente: Vtinam fortuna anatina nunc uterer: ut, cum exiſſem ex aqua, arerem tamen.

ANASA, ἄνασα, oppidum Carmaniæ, apud Pli. lib. 6. cap. 28.

ANATICVLA, νηττάριον. Cice. 5. de Fin. Serpere anguiculos, euolare merulas, nare anaticulas, cornibus uti uidemus boues.

ANATARIVS, ria, riũ, *Quello che è dell'anitra, come le piume*, qđ ex anate eſt, ut Anatariæ plumæ: ſiue quod ad anates pertinet, ut Anataris aquila, νηττοφόνος ἀετὸς, quæ anates uenatur. Pli. li. 10. cap. 3.

ANATHEMA, *Scommunica*, ἀνάθημα, idem quod deteſtatio, uel execratio. Item donarium, quod dijs ſuſpenditur in columna, uel pariete templi: ἀπὸ τοῦ ἀνατιθέναι, hoc eſt, a ſeponendo, uel ſuſpendendo: aut certe ab eo, quòd nefas eſſet ea loca mouere. Homines quoque ſacri, quorum capita deorum alicui dicata ſunt, anathemata appellantur. Vide Budæum in Commen. linguæ Græcæ. Inde Anathematizo, deteſtor.

ANATOCISMVS, *Vſura de l'uſura*, ἀνατοκισμὸς, eſt uſuræ anniuerſaria reuolutio, & quas uſuras uſurarum uocant. Cice. ad Attic. lib. 5. centeſimas me obſeruaturum cum anatociſmo.

ANAVROS, ἄναυρος, fluuius Theſſaliæ, ex Pelio monte fluens, quaſi abſque aura dictus. Lucan. libr. 6. Quique nec humentes nebulas, nec rore madentem Aera, nec tenues uentos aſpirat Anauros. De hoc fluuio, uel potius torrente. uide plura apud Apollonium Argonaut. lib. 6.

ANAVSIS, apud Flaccum in Argon. procus eſt Medeæ, Alanorum, & Heniochorum rex, poſtea a Styro riuali interfectus.

ANAXAGORAS, p. c. ἀναξαγόρας, Clazomenius philoſophus in phyſicis præcellens, non modo generis gloria, & diuitijs, uerum animi quoque magnitudine clariſſimus, quippe qui totum patrimonium ſuis ſponte reliquit. & cum ab eis negligentiæ inſimularetur, Quid ergo, inquit, non ne uos iſta curatis? Mox abſcedens, ad ſpeculandum rerum naturam ſe contulit, ſtudio doctrinarum flagrans, rei & priuatæ, & publicæ omnino negligens, adeo ut cuidã ipſum ita compellanti, Nulla ne tibi patriæ cura eſt? dixerit, Mihi uero patriæ cura, & quidẽ ſumma eſt, digitum in cælum intẽdens. Hic cum poſt diutinam peregrinationem in patriam rediſſet, poſſeſſioneſq; deſertas uidiſſet, Nõ eſſem, inquit, ego ſaluus, niſi iſtæ periſſent. Digna profecto uox philoſopho, qui pluris faceret culturam ingenij, quàm prædiorum. Vide plura apud Laertium.

ANAXARCHVS, ἀνάξαρχος, philoſophus Abderita ſectator Democriti. Hic habuit inimicum Nicocreontem Cypri tyrannũ, a quo comprehenſus, coniectuſq; in pilam ſaxeam, ibiq; ferreis malleis contuſus, adeo tolerãter pertulit aſperrimos illos cruciatus, ut uerbum illud memorabile conduplicauerit, Tunde tunde Anaxarchi follem, Anaxarchum enim non tundis. Ad ultimum, amputationem linguæ minitante tyranno, protinus dentibus abſciſſam linguam in os eius ira patulum dicitur expuiſſe. Vide Laertium.

ANAXIMANDER, ἀναξίμανδρος, Mileſius philoſophus Taletis auditor, primus terræ, mariſq; circuitus deſcripſit, & ſphæram inſuper conſtruxit, ut inquit Laertius. Hic dixit infinitum rerum omnium generationis, atque corruptionis cauſſam eſſe: & partes quidem uniuerſi corrumpi: totum autem eſſe immutabile. Præterea cylindri formæ eſſe terram aſſeruit, tantæ profunditatis, ut ad latitudinem profunditas tertia inueniatur.

ANAXIMENES, ἀναξιμένης, philoſophus fuit Mileſius, Euryſtrati filius, Anaximandri diſcipulus, ſucceſſorq;, qui eo die obijt, quo Sardis a Cyro captæ ſunt. Hic principium rerum aera opinatus eſt, quem genere infinitum, qualitatibus finitum aiebat, cuius condenſatione, ac rarefactione cuncta gigni putauit. Motum uero ab æterno eſſe dixit: terram ex aere conſtipato, primum omnium factam latam, magnam: ideirco non abſque ratione ſuper aerem cõtineri: Solem, Lunam, ceteraſq; ſtellas a terra ortum habere.

ANAXYRIS, ἀναξυρὶς, herba eſt notiſſima, quam & Oxalidem Græci, & Latini Rumicem appellant. ita dicta, quòd folia eius calceorum ſoleas imitentur, quæ & Anaxyrides quandoque a Græcis appellantur.

ANAZARBA, ἀνάζαρβα Stephano, oppidum eſt Ciliciæ, Dioſcoridis illuſtriſſimi medici patria.

ANCESA, *Vaſi intagliati*, dicta ſunt ab antiquis uaſa, quæ cælata uocamus, quòd circum cædendo talia fiant. Ipſum quoque Cælare uerbum ab eadem cauſſa dictum eſt, d cum l permutata. Feſtus.

ANCEPS, ancipitis, *Dubbio, dubbioſo*, ἀμφίστομος, quod utrinque acutum eſt. Anceps (inquit Feſtus) ſignificare uidetur, quod ex utraque parte caput habet, ut ſecuris, bipennis. ſed magis a capiendo, quòd ex utraque parte æque capiatur, appellatum eſt. Lucil. Vecte, atque ancipiti ferro effringam cardines. Accipitur pro dubio, ſiue ambiguo, ἀμφίβολος, ἐπαμφοτερίζων. Cic. pro Marcel. Incertus eſt exitus, & anceps fortuna.

ANCHIALE, ἀγχιάλη, ciuitas Ciliciæ, de qua Strabo, poſt Zephyriũ, inquit, Anchiale ſupra mare, Sardanapali opus. Ex hac urbe fuit Athenodorus, qui non à Sardanapalo, ſed ab Anchiale Iapeti filia conditam uult Cydmi matre, a quo nomen uicino flumini.

ANCHISES, ἀγχίσης, Capyos filius, ante bellum Troianum nemorum latebras, & ſolitudines coluiſſe fertur, gregibus, & armentis intentus: quibus cum uacaret, à Venere adamari cœpit, & cum ea concubuit, unde natus eſt Aeneas apud Simoenta Troiæ fluuium, ut ſcribit Seruius. Porro cum ſe Veneris concubitu uſum fuiſſe iactaſſet, à Ioue fulmine eſt afflatus. Propterea dicunt eum Troianorum conſilijs non interfuiſſe. Ardente Troia, cum nulla ſalutis ſpes appareret, ſenio confectum Aeneas humeris impoſitum, ſecumq; Drepanum uſque Siciliæ urbem uexit, ubi fatis conceſſit.

ceſſit. Virg. 1. Aen. Tu ne ille Aeneas, quem Dardanio Anchiſæ Alma uenus Phrygij genuit Simoentis ad undas?

ANCHORA, pen. cor. *Anchora*, ferreum inſtrumentum, quo naues retinentur, qđ & a Græcis ἄγκυρα uocatur: unde & Latini uocẽ hãc ꝑcul dubio mutarunt, κ tenue in ſuã aſpiratã, & υ in ο commutãtes. Ci. 7. Ver. Vela fieri, præcidi anchoras imperauit. Et quia nautæ tempeſtate iactati, quãdo feliciter nauigandi nulla ſpes ſupereſt, ad anchoram confugiunt, qua eiecta nauim eodem in loco retinẽt, donec felicius nauigandi ſe offerat occaſio. factum eſt ut Sacram anchoram prouerbialiter dicamus pro extremo perfugio.

ANCHORALIS, le, adiect. Plin. lib. 16. cap. 8. Vſus eius anchoralibus maxime nauium. Anchoralis tractus. Liu. 7. Bel. Maced.

ANCHORARIVS, *Anchordie*, qui curam anchoræ habet.

ANCHORARIVS, a, um, quod ad anchorã pertinet: ut, Funes anchorarij. Hirtius: Storias ex funibus anchorarijs tres fecerunt.

ANCHVSA, ἄγχουσα, herba eſt lactucæ folijs, radicem habens digitali craſſitudine, colore ſanguineo, æſtate manus inficiens, qua mulieres colorem purpureum malis inducunt.

ANCILE, per ſimplex l, pen. pro. ſcutum breue erat, auctore Feſto, ita ex utroq; latere reciſum, ut nullus angulus uideri poſſet, & ſummum, infimumq; eius latus medio pateret. Dictum, ab Am & Cæſum, quaſi Anciſum: uel ab ἀγκὼν qđ eſt cubitus: uel ab ἄκος remedium, quoniam peſtilentiæ remedium fuit. Fertur Numæ Pompilij tẽpeſtate de cælo decidiſſe, unaq; editã uocẽ, omniũ potentiſſimã fore ciuitatẽ, quandiu in ea manſiſſet. Itaq; facta ſunt eiuſdem generis plura, quibus id miſceretur, ne internoſci cæleſte poſſet. De hoc Oui. lib. 3. Faſtorum: Ecce leui ſcutũ uerſatũ leniter aura Decidit: a populo clamor ad aſtra uenit. Et paulo poſt: Idq; ancile uocat, quod ab omni parte reciſum eſt: Quẽq; notes oculis, angulus omnis abeſt. Liu. li. 1. Salios duodecim Marti Gradiuo legit, tunicæ pictæ inſigne dedit, & ſuper tunicam, æneum pectori tegmen: cæleſtiaq; arma, quæ ancilia appellantur, ferre, ac per urbem ire canentes carmina cum tripudijs, ſolenniq; ſaltatu iuſſit. Hora. li. 3. Carm. Hoc ancilium declinauit cum ait, Anciliorum nominis, & togæ. Iuuenalis uero adiectiuum poſuit, cum dixit Clypeis ancilibus.

ANCILLA, *Fante, ſerua*, δούλη, mulier ſerua. Nomen deductũ putauit Feſtus ab Anco Martio, qꝫ is in bello magnũ fœminarum numerum ceperit. Siue qꝫ antiqui Anculare dicebant miniſtrare. Ex quo dij quoq; ac deæ feruntur coli, quibus nomina ſunt Anculi, & Anculæ. Pli. lib. 2. cap. 63. Terra mortalium ſemper ancilla.

ANCILLARIS, ris, re. Cic. Tuſc. ancillari, ſordidoq; artificio.

ANCILLARIOLVS, ancillæ addictus, qui ancillam amat. Martia. lib. 12. Ancillariolum tua te uocat uxor.

ANCILLOR, laris, *Seruire*, δουλεύω, miniſtro, more ancillarum. in Saluſt. Non uni priuatim ancillatus ſum.

ANCILLVLA, θεραπαινίδιον, dimin. ab ancilla. Cic. 1. de Orat. Iuris ſcientiam eloquentiæ, tanquam ancillulam adiunxiſti.

ANCLABRA, uaſa quibus ſacerdotes utebantur. Anclabris (inquit Feſtus) eſt menſa miniſterijs apta diuinis uaſa quoq; in ea, quibus Sacerdotes utuntur, anclabra appellantur. Sunt qui legant Antlabra, ἀπὸ τοῦ ἀντλεῖν, hoc eſt, ab hauriendo.

ANCON, onis, ſiue Ancona, æ, pen. pro. ἀγκών, urbs eſt totius Piceni celeberrima, portum habens inſigni opere a Traiano Cæſare extructum. Nomen habet a ſitu, qui cubiti flexuram refert. Græci. n. & cubitum, & locum cubiti modo ſinuoſum, ἀγκῶνα, appellant. Pli. lib. 3. cap. 13. Ab iiſdem colonia Ancon, appoſita promontorio Cumero in ipſo flectentis ſe oræ cubito. Fuit item Ancon, apud Carthaginienſes obſcurum domicilium, in quod detrudebãtur, quibus iratior erat tyrannus.

ANCVS, ἄγκος, cognomento Martius, quartus fuit Romanorum rex Numæ Pompilij ex filia nepos, qui & Latinos bello domuit, & Ianiculum ponte ſublicio urbi coniunxit, Romanorumq; limites ad mare uſq; promouit, ubi & Oſtiam condidit. Reliqua uide apud Liu. lib. 1. ab Vrb. con. Dictum autem uolunt Ancum ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος, hoc eſt, a cubito, quem incuruum habebat, nec poterat exporrigere. Vide Seruium in illud Vir. 6. Aeneid. Quem iuxta ſequitur iactantior Ancus.

ANCVLI, & Anculæ, dij, deæq; ancillarum putabantur. Feſtus.

ANCYRA, ἄγκυρα, nomen duarum urbium, quarum altera eſt Phrygiæ, altera Galatiæ. Dicta Ancyra ab anchoris nauium captarum a Mithridate, quas Ptolemæus Aegypti rex ſuppetias Gallogræcis miſerat. Vide Steph. Et Plin. lib. 5. cap. ult.

ANDABATAE, *Combattenti a la cieca*, ἀνδαβάται. Cic. Trebatio: Quẽ autem ne andabatam quidem defraudare poteramus. Andabatæ fuerintne populi clauſis oculis ſoliti pugnare, an gladiatorum genus qui clauſis oculis tenderent in aduerſarium, an potius luſus genus, ut propemodum ex Seneca licet conijcere, nondum ſatis compertum eſt.

ANDANIA, ἀνδανία Stephano, oppidum Peloponneſi. Stra. li. 8.

ANDANIS, ἀνδανίς, fluuius eſt Carmaniæ regionis. Plin. li. 6. ca. 23.

ANDEGAVI, Galliæ Lugdunenſis populi, qui & Andes. Tacitus lib. 3. Erupere primi Andegaui ac Turonij. & Plin. lib. 4. cap. 18.

ANDES, um, populi inter Celtas, Carnutibus, & Turonibus finitimi ac ducatui Bituricenſi, oceanoq; proximi, quos Ligeris flumen alluit. Pli. Andegauos appellat, Cæſar Andes.

ANDES, uicus non procul a Mantua, Virgilij patria.

ANDINVS, adiect. ut Andinus uates: cantus Andinus. Sil. libr. 8. Mantua muſarum domus, atq; ad ſydera cantu Euecta Andino, ideſt Virgiliano.

ANDRIA, ἀνδρία, Phrygiæ oppidum, apud Plin. lib. 5. ca. ult. Ste. præterea Andriam in Elide collocat, & alteram in Macedonia.

ANDRIACA, ἀνδριακὴ Ptolemæo, oppidum eſt in Media: & alterũ in Lycia Ptolemæo: Rurſum aliud in Thracia, Straboni.

ANDRICVS, p. c. ἀνδρικός, Ciliciæ mons, ut inquit Strabo lib. 14. Quo etiam nomine dictum eſt flumen. quoddam eiuſdem regionis, non procul ab Amani portis, apud Pli. lib. 4.

ANDRODAMAS, ἀνδροδάμας, lapis eſt ex genere hæmatitarum, colore nigricante, pondere ac duritia inſignis, qui attritus coti ſuccum reddit ſanguineum. Vide Pli. lib. 36. cap. 20. Eſt præterea Androdamas, gemmæ nomen, quæ argenteum nitorem habet, ut adamas quadrata, & ſemper teſſellis ſimilis: cui Magi putant nomen impoſitum ab eo, quòd impetus hominum, & iracundias domet ἀπὸ τοῦ δαμάζειν τοὺς ἄνδρας hoc eſt a domandis uiris. De hac Pli. lib. 37. cap. 10.

ANDROGYNOS, pen. corr. ἀνδρόγυνος, qui utrunque habet ſexum, maris & fœminæ. Cic. 1. de Diuin.

ANDROMACHE, p. c. ἀνδρομάχη, Eetionis regis Thebarum, quæ in Cilicia ſunt, filia, & Hectoris Troiani uxor, & mater Aſtyanactis quæ a uirili pugna nomen ſortita eſt. Fuit enim uirili animo & quædam ueluti uirago. Hanc mortuo Hectore Pyrrhus in Græciam adduxit, & ex ea Moloſſum filium ſuſcepit: poſteaque Heleno uati Priami filio eam uxorem tradidit, regniq; portionem eidem aſſignauit.

ANDROMEDE, pen. cor. ἀνδρομέδη, Cephei, & Caſſiopes filia, quæ ob matris ſuperbiam, quæ ſe Nereidas forma antecellere gloriabatur, a Nymphis ſcopulo fuit alligata, & ceto deuoranda expoſita, ſed Perſei uirtute liberata, qui illac opportune iter faciens, & cetum interemit, & Andromedem uxorem duxit. Poſtremo Mineruæ beneficio inter aſtra collocata dicitur. Oritur in parte piſcium duodecima.

ANDRON, *L'androne*, ἀνδρών, a quibuſdã putatur eſſe locus in ędib. parietibus undiq; ſeptus, ſed fere ſine tecto. Pli. in epi. interiacens andrõ parietem cubiculi, hortiq; diſtinguit. Feſtus locum eſſe ait in ædibus longitudine anguſtiorem, in quo uiri plurimum uerſantur, ut γυναικεῖον in quo mulieres. Suidas quoq; Andronem interpretatur locum in ædibus, in quẽ uiri ſolent conuenire: Dicebatur etiam Andronitis: quòd in eo uiri ſine interpellationibus mulierum uerſarentur. Vitru. li. 6. cap. 9. Eſt etiam Andron, ut ſcribit Ptolemæus, oppidum inferioris regionis Nili.

ANDRONIVM, medicamẽtũ eſt uuæ, quæ in fine fauciũ naſci ſolet, curandæ utile. Eius confectionẽ uide apud Celſum lib. 6. cap. 14.

ANDROS, ſiue Andrus, ἄνδρος, inſula eſt una Cycladũ, Eubœæ adiacens: de qua Pli. li. 4. cap. 12. Eſt item Andrus, inſula Oceani Septentrionalis, inter Hyberniam, & Britanniam. Pli. li. 4. cap. 16.

ANDROSAEMON, ἀνδρόσαιμον, herba eſt ſimilis Hyperico, cauliculis tñ maiorib. ac magis rubentib. Florem habet lutei coloris, qui digitis attritus, ſuccum emittit ſanguini ſimilem: unde & nomen habet. αἷμα enim ſanguinem ſignificat. uide Pli. li. 26. ca. 5.

ANDROSACES, ἀνδρόσακες, herba eſt maritimis Syriæ locis copioſiſſime prouenien̄s, alba, carens folijs, folliculos in cirris habens. Pli. li. 27. cap. 4.

ANELLVS, *Anelletto*, μικρὸς δακτύλιος, diminut. ab anulo. Horat. in Ser. Cum tribus anellis, modo læua Priſcus inani. Ci. Cuius imaginem in poculis, & anellis habebant.

ANEMONE, pen. pro. ἀνεμώνη, herba florem habens eiuſdem nominis, ſtatim euaneſcentem, quem poetæ fabulantur ortum eſſe ex ſanguine Adonidis ab apro interempti. Nicander in Theria. & Theocritus in Bucol. Flos eſt purpureus, aſpectu ſatis amœnus, ſed nulla odoris gratia commendatus. Vnde ortum eſt prouerbium ῥόδον ἀνεμώνῃ συγκρίνεις, hoc eſt, Roſam cum Anemone confers. Dicta putatur Anemone, quòd niſi uento flante (quem ἄνεμον uocant Græci) non aperiatur.

ANEMO, fluuius eſt in octaua Italiæ regione, apud Plin. li. 3. ca. 15.

ANETHVM, ἄνηθον, genus herbæ boni odoris, etiam hodie in officinis nomen retinens, ructus mouens, tormina ſedans, & ſingultus cohibens. Pli. lib. 20. cap. 18.

ANFRACTVS, περίοδοι, obliqui uiarum flexus, in ſeſe recurrentes, ab Am, & frãgo, qđ eſt recta uia ſic interrupta. Cæſar: ſi nullus anfractus intercederet, M D. paſſ. aberat. Trãſfert̃ & ad alia, accipiturq; ꝓ quouis circuitu. Ci. de Par. Ora. Oratio circũſcripta lõgo anfractu. Legitur & Anfractum ne. ge. apud uetuſtiſſimos. Accius Euryſace, citante Nonio. alta patris terrarum anfracta reuiſam.

ANGARI, ἄγγαροι, teſte Suida, nuncij erant regij apud Perſas quod nomen poſtea latius uſurpari cepit pro quibuſuis, qui ſeruorũ, aut iumentorum onera baiularent. uide Cœl. Rhod. lib. 18. cap. 8.

ANGARIA,pen.pro.*Angaria,grauezza,ἀγγαρεία*,dictio Perſica , ut inquit Suidas,proprie ſeruitus coacta . Vnde ſi quis cogitur plus ſoluere publicanis,quàm liceat,angaria eſt.Inde *ἀγγαρεύω*, cogo . Apud Perſas erat *ἀγγαρήιον δρόμημα* , curſus perniciſſimus equitum,ut ſcribit Hero.in.8. Vnde nomen angarię,& perangariæ in libris iuris lectitatum, manauit : Eſt enim nomé Perſicum .

ANGARIS,mons eſt Idumææ,apud Pli.lib.5.cap.13.

ANGELVS,*ἄγγελος*,Latine nuncius,nam officij nomen eſt,non naturæ.Semper enim ſpiritus ſunt:ſed cum mittuntur, uocantur angeli.Angelicum metrum Diomedi,celeritate nuncijs aptum.

ANGELVS,li,dim.Ab angulo.Lucr.lib.2.

ANGERONA,*La Dea del piacere,ἀγγερώνα* , uoluptatis dea , quæ & Volupia dicebatur,cui ſacra a Romanis inſtituta ſunt , cum Angina ciuitas uexaretur:ab angore tollendo ſic dicta. Eius feſta Angeronalia ſunt uocitata . Huic Pontifices in ſacello Volupiæ ſacrum faciebant.

ANGINA,pen.pro.*La Schilentia,συνάγχη*, genus morbi acutiſſimi , quo fauces anguntur,adſtrangulantur : imperitum uulgus medicorum Squinátiam uocat,dicta angina,quòd angat guttur . Plau. Vellé me in anginam uerti,ut huic aniculæ fauces præoccuparé. Feſtus:Anginam uinarium habere dicũtur,qui uino ſuffocantur .

ANGIPORTVS,quarti ordinis:& Angiportum,*Via ſenza capo, Angiporto,στενωπὸς*,uia eſt exitum non habés:uel uicus anguſtus, & flexuoſum in modum anguis:quaſi anguſtus ad portã aditus,ab angendo,& portu.Vlpian. Angiportum a portu dictum eſt , portus uero concluſus,& munitus locus eſt,quéadmodũ & ſtatio,ab importãdis,exportandiſq; mercib. nomé habés.Ter.in Adel.Id quidé angiportum non eſt peruium.Cic.4.Verr. Vt omnibus in angiportis prædonis improbiſſimi ſtatuæ ponanť. Alij a Græco *ἄγχι*, qđ ſignificat prope,deductum uolunt,quia nõ longius extéditur.

ANGLIA,*Inghilterra,Ἀγγλία*, quæ Britannia ab eruditis dicitur , inſula inſignis in Oceano,quæ undiq; a circunfuſo mari complexa eſt,nuſquã iuncta continenti.quæ quondam ab albis rupibus, quas mare undiq; alluit , Albion dicebatur. Hác primũ Troes incoluerũt,qui Troia diſiecta fugerũt exciſam patriam, Palladiſq; oraculo claſſe in hanc inſulam migrauerunt , atq; gigantes tunc inſulam tenentes,multis uictos prælijs expugnauerunt. Hác poſtmodũ longo tẽporũ tractu,Saxones,qui ſunt illuſtres Alemaniæ populi,oppreſſere,agroſq; , & opes inter legatos Saxonũ regina Angela diuiſit.Atq; ut linguæ pariter, & gentis memoria in deuicta inſula ſempiterna foret,ab Angela,cuius ductu uicta eſt, Angliam tellurẽ illã uocauit. Quãquam pleriq; Angliam ueluti noſtri orbis oculum prædicent dictam.Sita eſt(ut inquit Plin.lib. 4. cap.16.)ex aduerſo Galliæ,Germaniæ,atq; etiam Hiſpaniæ , licet longiore interuallo. Agrippa longitudinem eius prodidit eſſe DCCC.M.paſſ.latitudinem uero.CCC.M.

ANGO,gis,*Affannare,ἄγχω*,anxi,ſine ſupino,idem eſt quod cruciare,uexare.Et modo ad animum,modo ad corpus,modo ad utrunque promiſcue pertinet.Ad animum,Cic.epi.fami.li. 6.Audio te animo angi.Ad corpus, Colu. lib. 8.robuſtus angit imbecillum. Ad utrunq; promiſcue.Gel.Cum angerentur Romani, & pleraque Italia ad regẽ deſciuiſſet. Plaut.ꝓ abſumo, poſuit in Aul.Tũ anxiſſe aquã,ſiquis petet. Deducitur ἀπὸ τοῦ ἄγχω,quod eſt ſuffoco,ſtrãgulo:a quo Synanche morbus faucium acutus, ut dictũ eſt in dictione Angina.Dicimus autem,angor animi,uel animo.

ANGOR,oris,*Affanno,doglia,ἀδημονία* , corporis uel animi cruciatus.Ci.4.Tuſ.Angor,eſt ægritudo premens. Idẽ.1.de Fi. animus, excelſus,oĩ liber cura,& angore.Hinc Anxietas & anxietudo .

ANGVICVLVS, *Serpentello*,diminutiuum ab anguis.Cic. de Fin.

ANGVIFER,p.c.ſignũ cæleſte,quod a Græcis dicitur *ὀφιοῦχος*. Col. Anguifer cum mane occidit,tẽpeſtatẽ ſignificat. Cic. de nat.deo. Atque hæc quidem a tergo:prope caput autem Anguitenens.

ANGVILLAE,*Anguilla,ἐγχέλεις*,piſcium ſolæ exanimes non fluitãt: quas non ouo,non coitu procreari ſcribit Ariſt.Dictæ anguillæ, quod ſpecie anguem repræſentent. Pli.li.9.ca.51. Anguillæ atterunt ſe ſcopulis,ea ſtrigmenta niuiſcunt , nec alia eſt earum procreatio.Plaut.in Pſeu.Anguilla eſt,elabitur.

ANGVINEVS,a,um,adiect.quod anguinum eſt , aut quod ex anguibus conſtat,*ὀφιώδης*:ut,Anguineæ comæ Meduſæ,apud Ouid.4. Triſtium:& anguineus capillus Eumenidum,apud Catullum.Itẽ quod ad anguis ſimilitudinem accedit:ut anguineus cucumer.Colum.li.2.cap.9.hoc eſt oblongus,& ad anguis ſimilitudinem contortus.Plinio dicitur Erraticus,lib.20.cap.2.

ANGVINVS,a,um,idem:ut,Anguina uernatio,pro pelle quam uerno tẽpore angues exuunt.Pli.l.30.c.3.Anguinũ ouũ.Pl.l.29.c.3.

ANGVIMANVS,ni,elephantorum epitheton eſt,quod proboſcis, eorum quæ manus uocatur,in omnem partem,anguium more , facile flectitur. Lucret. li. 5. Anguimanos belli docuerunt uulnera Pœni Sufferre.

ANGVINVS,a,um.Cic.de Diu.Ceruix.

ANGVIPEDES,a poetis dicti ſunt Gigantes , quaſi loripedes , quòd pedes tortuoſos habuiſſe finguntur,ſicut angues ſe tortuoſos faciunt Ouid.1.Meta. anguipedum captiuo brachia cælo.

ANGVIS,*Serpente aquatile,ὄφις*,tam fœm.quam maſ. gen. ſerpentis genus ſatis notum,& proprie illud (ſi Seruio credimus) quod in aquis degit . Frequentiſſime tamen etiam de terreſtribus dictum inuenitur. Virg.3.eclog.latet anguis in herba . Tacitus anguem in cubiculo uiſam narrare ſolitus eſt . Frequentius tamen maſ. gen.profertur.

ANGVLARIS,& hoc lare,*γωνιαῖος*,quod habet angulos. Cato de re ruſt.cap.15.

ANGVLATIM,*κατὰ γωνίας*,aduerbium ſignificans per angulos .

ANGVLOSVS,habens plures angulos,*γωνιώδης*.Pli.lib.37.cap.12.

ANGVLVS,pe.c.*Angolo,cantone,canto,γωνία*,a Geometris dicitur id, quod reſultat ex duabus lineis in idem punctum deſinentibus.In ædificijs item anguli dicuntur , ubi duo parietes coeunt . Item in agris,& regionibus,ubi duo latera conueniunt,atq; in acutum deſinunt,angulus appellatur . Cæſ. 5. Bell. Gall. Huius lateris alter angulus.Et quoniam anguli in ędificijs reliquis partibus fere ſunt obſcuriores,& ſecretiores,factum eſt,ut angulus accipiatur pro loco quouis ſecreto,& addito. Cic.in Catil. Nemo ullo in angulo totius Italiæ fuit.Angulatus,ta,tum.Cic.de nat. deo. eſſe corpuſcula quædam rotunda,alia angulata.

ANGVSTIA,æ,*Anguſtia,ſtrettezza, στενοχωρία*, locus arctus,& minime amplus,cuiuſmodi ſunt montiũ fauces.Cæſ.5.Bell.Gall.anguſtijs uiarum. Transfertur & ad alias res.ut,Anguſtia ærarij. Anguſtia ẽt corporis,& animi.Cæſar: Nemiñẽ,qui ei in tot rerũ anguſtijs ſubueniret,habebat.Anguſtitas,atis, uetus nomẽ,pro Anguſtia.Actius:ſed anguſtitatem incluſam,ac ſaxis ſqualidã.Nonius.

ANGVSTE,aduerb.Cæſ.3.Bell. Ciuil. Ad rem frumentariam expediendam,qua anguſte utebantur.

ANGVSTO,as,*στενοχωρέω*,quod eſt ſtringo.Luca.li.5.Qua maris anguſtat fauces ſaxoſa Caryſtos.Hinc Anguſtans, Anguſtatus,Anguſtandus,participia. Catul.Cuius iter cæſis anguſtans corporum aceruis.Cic.Somn.Scip.Omnis terra,anguſtata uerticibus, lateribus latior . Seneca de Tranq.uitæ:Anguſtanda patrimonia ſunt.

ANGVSTVS,a,um,*Stretto,στενός* , ab angulus, arctus q anguli ſuper coarctarentur:ut,Anguſta domus.Ci.1.de Fin.Anguſtiſſimę fauces,Cæſ.1.Bel.Ciui.Anguſtioribus folijs.Pli.li.13.cap.21.

ANHELATIO,onis,*δύσπνοια*,ſpirãdi difficultas.Pli.l.11.ca.21.

ANHELATOR, *Vn che non poſſa rihauer facilmente il fiato , ἀσθματικός*,q eſt ſuſpirioſus , quod uitiũ conſiſtit in ſpirandi difficultate . Pli.12. Anhelatoribus , & in tuſſi uetuſta cũ porro ex aceto daſ .

ANHELITVS,us,pe.c.*Fiato*,ipſe ſpiritus,uel reſpirandi actus.Plau.in Epid.Animo male eſt,accipiam anhelitum.

ANHELO,as,p.p.*Spirare, anſare,ἀσθμαίνω*,ex Am, & Halo, m,in n mutata,ſignificat ægre halo:cũ ex labore uehemẽti, crebris quaſi ſingultib. ſpiraſ,ac reſpiraſ.Col.li.1.c.3.ſudare, atq; anhelare boues.Vnde & pro ardenter cupio per trãſlationẽ poni cõſueuit. Ci. in Cat.Catilinã furentẽ audacia, ſcelus anhelantẽ,peſtem patriæ nefarie molientem,&c.Anhelatus,participium.Ouid.in epi.Medeæ ad Iaſonem:Iſſet anhelatos non præmeditatus ad ignes .

ANHELVS,a,um,*Anhelo,ἀσθμαίνων,ἀσθματώδης*,ægre anhelitum ducens.Virg.1.Geor. Noſq; ubi primus equis Oriens afflauit anhelis.Idem 2.Geor.Senibus medicantur anhelis.

ANICETVM,*ἀνίκητον*,a quibuſdam appellari ſemen , quod notiore nomine Aniſum uocamus,auctor eſt Pli.li.20.cap. 17. propterea quod appetentiam excitet,a Græcis,quæcunq; orexim adiuuant, *ἀνίκητα*,dicuntur,quaſi inuicta.Non aliam etiã ob cauſſam Dioſcorides eandem appellationem anetho tribuit,li.3.cap.60.

ANICIANA,pyri genus.Colu.lib.5.cap.10.& Catonem cap.7.

ANIENIS fluuius ad tertium ab urbe milliarium.Cic.de Cl.Or.

ANIGRVS,p.p.*ἄνιγρος*,fluuius Theſſaliæ , in quo centauri ab Hercule uulnerati abluerunt ſua uulnera . Vnde cum antea haberet aquas puriſſimas,Centaurorum ſanguine ſordidæ redditæ ſunt, & impuræ. Auctor eſt Ouid.Meta.lib.ult.

ANIMA,*Alma,anima,fiato,& aria,ψυχή*,corporum uiuentium, hoc eſt ſtirpium,& animaliũ tum rationaliũ , quàm ratione carentiũ pars nobilior , qua unumquodq; illorum uiuit, alitur,ſentit , aut ratiocinatur.Ea in ſtirpibus ſimplex eſt,quam Altricem appellãt, qua ſcilicet illæ alimentum attrahunt,retinent,& in uniuerſas ſui partes diſtribuunt,illiſq; aſſimilant : & quod in alimoniam uerti non poteſt,excernunt. Brutis uero animãtibus anima duplex eſt , quæ a nobiliori ſua actione , Sentiens appellatur,ſub ſe comprehendens Altricem, non ſecus,atque in tetragono trigonus comprehenditur.Longe autem nobiliſſima homini eſt anima, quæ a ratione,qua ſolus homo utitur,rationalis appellatur.Hæc res quidem una eſt,ex triplici autem actione tria ſortitur nomina; modo Altrix,ſiue Vegetatrix,modo Sentiens, modo Ratiocinatrix appellata.Accipitur item Anima,pro animo, pro uita,pro ſpiritu:de quibus uide teſtimonia in dictione Animus.

ANIMABILIS,le,adiect.qui animam,& ſpiritum habet.Ci.2.de natu.deo.hac animabili ſpirabiliq; natura,cui nomen eſt aer.

ANIMALIS,hoſtia,*Vittima , ψυχική*, quæ ob id mactabatur , ut eius aĩa deo offerretur. Duo inquit Macrob.erãt hoſtiarũ genera.unũ, in quo uoluntas dei per exta diſquiritur:alterũ in quo ſola anima

eo

deo ſacratur: quas Aruſpices animales hoſtias appellant.

ANIMADVERTO, *Conſiderare*, ζεἰλλομαι εἰς νοῦν, προσέχω τὸν νοῦν, *αἰσθάνομαι*, ideſt, animum aliquo uerto cogito, conſidero. Plau. Animaduerte hominem ſubalbidum. Ci. 1. de Diuina. animaduertit dormientem circumplicatum ſerpentis amplexu. Cum accuſatiuo, mediáte præpoſitione In, ſignificat punire, κολάζειν, oppugnare, uerberare, iam exercere. Cic. in Verr. Act. 3. ſtatueras animaduertere in eos. Interdum ſine præpoſitione. Idem in Verr. Act. 2. ea grauiter animaduertenda peccata, quæ difficillime præcauentur. Inuenitur etiam ablatiuo iunctum, cum præpoſitione A, uel Ab. Ter. in And. Ea primum ab illo eſt animaduertenda iniuria, ideſt, uindicanda.

ANIMADVERSIO, quòd modo conſiderationem ſignificat, Ci. 1. de Fi. intereſſe enim inter argumentum, concluſionemq; rationis, & inter mediorum animaduerſionem. Modo punitionem, quam κόλασιν Græci uocant. Idem 1. Offi. Omnis autem & animaduerſio & caſtigatio contumelia uacare debet.

ANIMADVERSOR, κολαστὴς, punitor. Ci. 1. Off. Si acres ac diligẽtes eſſe uolumus animaduerſores uitiorum, magna ſæpe intelligimus ex paruis.

ANIMADVERSVS, perſpectus, cognitus. Cæſar: Hac re animaduerſa Cæſar iubet ſigna conuerti.

ANIMADVERSVS, qui ſupplicio affectus eſt. Pau. Iurec. Corpora animaduerſorum quibuslibet petentibus, ad ſepulturam danda.

ANIMAL, *Animale*, ζῶον, ἔμψυχον, ſubſtantia animata ſenſibilis. Pli. lib. 10. cap. 63. Bipedum ſolus homo animal gignit. Cic. 1. de legibus. Animal prouidum & ſagax homo.

ANIMALIS, & hoc animale, *Vitale*, ψυχικὸς, quod eſt ex animali, ſiue quod hẽt in ſe animam. Animalis itẽ dicit ſpiritualis. Cice. li. 3. Tuſcu. Siue illi animi ſint animales. Contrarium eſt Exanimalis, qui non eſt animalis Plaut. in Bacchi illum exanimalem ſaxo.

ANIMANS, *Animante*, *animale*, ſubſtantiuum fœm. uel neu. gen. fere pro animali accipitur, quod Græci ζῶον, uocant. Ci. de nat. deo. Animantium aliæ corijs tectæ, aliæ uillis ueſtitæ. Inuenitur & genere maſculino: Horat. 2. Serm. haud petet ultro quenquam animantem. Cic. de Vniuer. A quo animante omnes reliquos contineri uellet animantes. Nonnunquam extẽditur, preſertim in neutro genere, ad omnia, quæ habent animam, ut ſunt arbores, frutices, herbæ, quibus animam ineſſe cõſtat, quã philoſophi recẽtiores Vegetatiuam appellant. nec animalia tamen, ſed animantia nuncupantur, ut docet Seneca lib. 8. epiſt. mor. Animans uero adiectiuũ, ἔμψυχος, idẽ eſt quod animã habens. Auctor ad Heren. li. 4. res omnes animantes, & inanimãtes ob oculos poterit ponere.

ANIMATIO, uerbale ab animando. Cic. de Vniuer.

ANIMATVS, *Animato*, *inanimato*, διακείμενος, ab animo fit, ſicut a tunica Tunicatus, animo, aut uolũtate aliqua affectus. Cice. D. Bruto: Ita animatus eſſe debes, ut nihil facias niſi iuſſus, ideſt, eam uoluntatem habere debes. Et animatus, participium ἔμψυχος, qui habet animam. Cic. Tuſc. 1. Animatum quod eſt in motu cietur interiore. Contrarium eſt Inanimatus, qui non habet animã. Cic. de Amic. Res inanimatæ, atq; mutæ. Animatus, us, uerbale nomen, idem quod animatio. Pli. lib. 11. cap. 3.

ANIMO, as, *Incorare*, *inanimare*, καταθαρσύνω, animum induco, ſiue animum incito, & ſic ab Animus deſcendit. Clau. li. 3. peſtiferas animare ad prœlia taxos. Aliquando eſt animam inducere, & uiuificare, ψυχόω, tuncq; ab anima, ſiue ab animo, cum pro anima capitur, deducitur, Colu. lib. 9. Diebus quibus animatur oua.

ANIMOSE. Cic. de Offic.

ANIMOSITAS, *Animoſità*, *coraggio*, θύμωσις, impetus animi, ſedem habens in corde, quam Speuſippus definit eſſe impetum uiolentum partis animæ irrationalis.

ANIMOSVS, *Animoſo*, *coraggioſo*, θυμώδης, θυμοειδὴς, ſiue qui eſt elati ſpiritus, quiq; ad iracundiam eſt proclamor. Ouid. Pyrrhus Achilleides animoſus imagine patris. Ci. in Catone. Ex quo fit, ut animoſior etiam ſenectus ſit, quam adoleſcẽtia. Virgilius: quos animoſi Euri aſſidue franguntq; feruntq;. Ea quoq; animę potentia, qua ad iram incitamur, Animoſa, θυμικὴ, appellatur. Inuenitur etiam Animoſus, pro nodoſo, per tranſlationem poſitũ. Vir. 3. Geor. Luxuriatq; toris animoſum pectus. Vbi Seruius Animoſum interpretatur nodoſum. Non male tamen Animoſum pectus intelligere poſſumus, quod animoſitatis indicium eſt.

ANIMVLA, *Animetta*, ψυχάριον, diminut. ab Anima. Seruius Sulp. ad Cic. li. 4. In unius muliercule animula ſi iactura facta ſit, tantopere commoueris?

ANIMVLVS, diminut. Plaut. in Caſ. Mi animule, mea uita.

ANIMVS, & Anima, *Lo ſpirito humano l'anima*, ψυχή, in hoc differũt, quod anima ſit uitæ, animus conſilij. nam anima in homine eſt, qua uiuimus, & ſentimus, & mouemur: ita ut contineat uim uegetãdi, mouendi, & ſentiendi: quæ omnia communia ſunt nobis cum ceteris animantibus. nam ipſa aluntur, creſcunt & gignunt, mouentur præterea, & ſentiunt. Animus, διάνοια, uero eſt, quo homines ſumus, quo ſapimus, & intelligimus: quæ uis non eſt educta de potentia materiæ, ſed a deo immortalis de nihilo creatur eodẽ tempore, quo & infunditur in corpus noſtrũ. Ci. lib. 1. Tuſc. ſic diſſerit: Animũ autem alij, animã etiam fere noſtri declarant nominari. nam & Agere animã, & Efflare animã dicimus, & animoſos, & bene animatos, & ex animi ſententia. Ipſe autem animus ab anima eſt dictus. Sciendũ tñ eſt, animũ pro anima plerũq; ſumi, ut apud eundẽ in Cat. Qui ſi in hoc erro, quod animos immortales credã, libenter erro. Contrariũ eſt Inanimis, qui anima caret. Similiter Exanimus, ſiue Exanimis. Semianimus, ἡμιθανὴς, qui ſemiuiuus eſt. Aliquãdo accipitur pro delectatione, ψυχαγωγία. Plau. in Epid. E. Quur eam emit? T. Animi cauſſa. Hinc Vnanimus, ὁμόψυχος, qui unius eſt animi. i. uoluntatis. Quandoq; pro ſpiritu, ſiue flatu, ac uento: unde anima uel animus nomẽ accepit. nã ἄνεμον Græci dicũt, quẽ nos uentũ. Ci. 1. Tuſc. Si anima animus eſt, fortaſſe diſſipabitur. Ter. in Adel. Animũ recipe. i. reſpira. Pro eodẽ etiam legit Anima: & (ut opinor) frequẽtius, quam Animus. Ci. de Vniu. Inter ignẽ & terrã, aquã deus, animãq; poſuit. Vir. 8. Aen. Quantũ ignes, animæq; ualẽt. Ponit etiam pro animoſitate, & animi alacritate. Ci. Att. l. 2. Noſtris animus acceſſit: timor hoſtib. iniectus eſt. Animos quoq; plurali numero, elegãter dicimus, pro quadã arrogantia. Ci. pro Flac. Remittant ſpiritus, cõprimãt animos. Idẽ pro Clu. Noratis animos eius & ſpiritus tribunicios. Legit etiam Animus pro memoria, ut annotauit Seruius in illud Vir. 9. ecl. Omnia fert ętas, animũ quoq;. Frequẽter etiam anima pro uita accipit. Sal. quid reliq habemus præter miſerã animã? Iuue. I nũc, & uẽtis animã cõmitte. Animã quoq; pro animo poſitã legimus, hoc eſt, pro mẽte. Macrob. Tũc. n. anima libera eſt, & nulla corporis cogitatione impedita. Sæpe pro halitu oris, ſiue ſpiritu. Plau. in Aſin. an fœtet anima uxoris tuæ? Vir. 3. Geor. Animas & olẽtia Medi Ora fouent illo. Ter. ad fores acceſſi, animã cõpreſſi, aurẽ admoui. Pro eodẽ Græci ψυχὴν, dicunt a uerbo ψυχάζω, refrigero. nã quæ plus æquo calẽt, anima, hoc eſt, ſpiritu, refrigeramus. Anima itẽ capit pro ira. Idẽ Animã cõprime. Hinc Animoſus, & Animatus, pro iracundo: de quibus ſupra. Varro poſuit Animam pro ſono. Et Phrygias audire animas. Vir. pro ipſo homine: Ite, ait, egregias animas, quæ ſanguine nobis Hanc patriam peperere ſuo.

ANIO, anienis, pe. pro. *Teuerone*, ἀνίων, nomen fluuij in agro Tyburtino, qui e ſublimi in uallem ſubiectam præceps fertur. Horat. & præceps Anio, & Tyburti lucus. Hinc Anienus, na, num, Proper. ſiue Aniena tuos tinxerit unda pedes. Anieni nomẽ indidit Anius rex Hetruſcorum, qui inſequens Cethegum filiæ raptorem, cũ eum aſſequi non poſſet, in fluuium inſilijt: ibiq; extinctus, ut Anio uocaretur, effecit.

ANISVM, ἄνισον, herba eſt, caulem, folia, & flores habens fœniculo ſimilia. Vnde etiam a quibuſdam Fœniculum Romanum appellatur. Semen fert in umbellis cibis condiendis in primis utile, herbæ ſuæ nomine Græcis, Latinis, Germanis, & Gallis cognitum. Plin. li. 20. cap. 17. Aniſum a Pythagora inter pauca laudatur, ſiue crudum, ſiue decoctum. fœtorem tollit manducatum: mox uino collutum uultum iuniorem præſtat.

ANIVS, Apollinis filius, rex in Delo, qui habuit Andrum filiũ. Vir. li. 3. Aen. rex Anius, rex idem hominum, Phœbiq; ſacerdos.

ANNITOR, eris, p. p. *Sforzarſi*, *fare sforzo*, φιλοτιμοῦμαι, & incumbo ad aliquid agendum. Saluſt. Piſo in Hiſpaniam quæſtor pro prætore miſſus eſt, annitente Craſſo. Cic. in Læl. natura ſemper ad aliud tanquam adminiculũ, annititur. Anniſus, & Annixus. Liu. 5. reficere interceſſores legis anniſi ſunt. Idem libr. 4. ſumma ope annixi ſunt. Anniſurus & Annixurus, idem dixit li. 1. & l. 2. Anniſurum, ut appareat exilio ſibi iratos.

ANNA, ἄννα, per duplex n, Beli filia, ſoror Didonis, quæ poſtquã mortuã ſororẽ uidit, & Carthaginẽ ab Iarba Getulorũ rege occupatã, relicta ſede patria, ad Battum regẽ, qui Melitæ inſulæ imperabat, curſum arripuit. a quo iure ueteris hoſpitij benigne ſuſcepta, duos & ultra annos ibi manſit. ſed cũ Pygmalionem fratrẽ iã cũ armis aduẽtare didiciſſet, Battus ueritus potẽtiã illius, Annã ut inde abiret hortatus eſt. mox igit mare ingreſſa, dũ Camerã nauigare cõtẽderet, ui tẽpeſtatis acta in Laurẽtẽ orã peruenit, ubi tum Aeneas, pacatis rebus, & ducta uxore Lauinia, imperabat. Hic cũ forte ſolo Achate comitatus, in litore nudis pedib. ambulabat, quam cũ errantẽ Annã aſpexiſſet, & uix ſibi perſuadere poſſet eam eſſe, tandẽ agnitã cõpellat. Timuit illa principio, ſororis caſum ante oculos ponẽs: poſtea uero ab illo benigne inuitata in regiã cũ eo profecta ẽ. cui mox Lauinia, amorẽ cõiugis ſuſpectũ habẽs, tendere inſidias cœpit. ſed Anna in ſomnis a Didone monita, ut infauſtã domũ relinqueret, ſtatim per feneſtrã exiliit. eũq; citato curſu ad Numiciũ amnẽ perueniſſet, in eũ, ſe præcipitẽ dedit. Tũ ad quæritãtes eã ita loq uiſa ẽ: Placidi ſũ Nympha Numici, amne perẽne latẽs, Anna perenna uocor. Quapropter læti conuiuia celebarũt, eã pro dea uenerãtes, quẽ ritũ poſtea lõgiſſimo tẽpore ſeruarũt.

ANNALES, *Annali*, ὑπομνήματα, ἐνιαύσιοι, dicuntur res geſtæ, quæ de anno in annum in hiſtorias rediguntur. Virg. 1. Aeneid. ſit uacet annales noſtrorum audire laborũ. Hiſtoria res geſtas narrat. & ab ætatis noſtræ memoria remotas. Cice. lib. 2. de Orat. Erat hiſtoria nil aliud niſi annalium confectio. Gellius ſic habet.

Recte annales hiſtorias appellaueris: ſed non contiue, quicquid hiſtoria fuerit, annales appellare poſſis. Sunt enim utræq; rerum geſtarum narratio. Earum proprie rerum ſit hiſtoria, quibus gerédis interfuit is qui narret: Annales uero, cum res geſtæ plurium annorum, ſeruato cuiuſq; anni ordine, memoriæ traduntur. Cum autem non per annos, ſed per dies ſingulos res geſtæ ſcribũtur, Diarium, ἐφημερίς, uocatur. Præterea hiſtoria non ſolum res geſtas longo ordine explicat, ſed, & conſilia quibus geſtæ ſunt, exponit: & conciones facit, & acies inſtruit, & ſitus locorum deſcribit. Annales ſingulorum annorum geſta breuiſſime notant. unde Annales Piſonis, & Salu. hiſtorias dicimus.

Annalis, & hoc Annale, *Annale, annuale*, ἐνιαύσιος, quod ad annos pertinet. unde Legem annalem dixerunt, quæ præſcribebat legitimam ad petendum magiſtratum ætatem. Cice. de Leg. Aeuitaté annali lege ſeruanto. Dicitur & tempus annale, quod eſt unius anni. Varro tempora duorum generum ſunt, unum annale, quod ſol circuitu ſuo finit: alterum menſtruum, quod luna circumiens comprehendit.

Annarius, a, um, idem quod annalis: ut, Lex annaria ab antiquis dicebatur, qua finiuntur anni magiſtratus capiendi. Feſt.

Annaſcor, *Naſcere appreſſo*, προσφύομαι, iuxta naſcor. Gellius. Dẽtes genuinos annaſci annis fere bis ſeptenis. Hinc Agnatus & agnatio, in quib. ſubtrahitur n, quę pro d, poneretur, & mutaſ in g.

Annibal, *Annibale*, ἀννίβας, Amilcaris filius, quem adhuc impuberem iureiurando ante aras pater aſtrinxiſſe fertur, ut, cum primũ per ætatem liceret, arma contra Romanos ſumeret. quapropter iam adultus in Hiſpaniam, inde per Galliam in Italiam traiecit, Alpibus, quo expeditius iter faceret, igni & aceto pateſactis. Ibi occurrentem Titum Sempronium conſulem apud Trebiam profugauit: Flaminium fudit ad Traſimenum lacum, poſtea tamẽ uires eius a Fabio Maximo multum ſunt imminutæ. ſed rurſus collectis uiribus, tertio Paulum Aemilium & Terentium Varroné conſules creatos apud Cãnas uicit: in quo prœlio ad quadraginta millia peditum, & duo millia, ſupra ſeptingentos equites, cæſa dicuntur. Cum urbem capere facillime poſſet, in Campaniam diuertit, & Capuæ uoluptate detentus, omnem animi uigorem remiſit. Poſtea apud Nolam non mediocre damnum a Marcello accepit. Deinde a Carthaginienſibus, qui a P. Scipione acerrimo bello premebantur, ex Italia reuocatus, ab eodem apud Zamam Aphricæ oppidum pugna uictus ad Antiochum profugit, cuius auxilio bellũ redintegrauit. Sed Antiocho quoq; debellato Romani Annibalem ſibi captiuum petierunt: quod Pœnus ſentiens, ad Pruſiam Bithyniæ regem confugit: a quo cum iterum depoſceretur, Pœnus Pruſiæ leuitatem ſuſpectam habẽs, hauſto ueneno, uoluntaria morte obiuit. Liuius, Plutarchus, Polybius.

Annibales, multi fuere, primus ſenior appellatus, Aſdrubalis filius, quem Oroſius li. 4. dicit ob rem male geſtam a Carthaginienſibus lapidibus obrutum: Liuius autem cruci adfixum tradit. Fuit item Annibal huius filius, qui miſſus eſt ab Amilcone duce in Lilybæum, quod a Romanis oppugnabatur, ad Siculos in officio continendos. Polybius. Fuit præterea Annibal alius Rhodius dux item Carthaginienſis in eodem bello, qui tandem a Romanis interceptus eſt. Fuit poſtremo Annibal Amilcaris filius, qui omnes hos fama uirtuteq; ſuperauit.

Anniculus, *D'un'anno*, ἔτειος, ἐνιαύσιος, quod eſt unius anni: ut, Anniculus puer. Annicula puella. Nec de animalibus tantum, ſed etiam de inanimatis: ut, Anniculæ uites. Plin. lib. 13. Vide Vallam eleg. li. 1. cap. 5.

Annifer, adiect. Pli. lib. 19. cap. 7.

Anniuerſarius, a, um, ἐτήσιος, qđ ſingulis annis ſtatuto tẽpore reuertitur. Cic. in Verr. 6. Mercurius ſacris anniuerſarijs colebaſ.

Annominatio eſt, inquit auctor eſt Heren. lib. 4. cum ad idẽ uerbum & nomen accedit commutatione uocũ, uel additione unius, literæ aut literarum: aut ſyllabæ, aut ſyllabarum: aut cum ad res diſſimiles ſimilia uerba accommodantur. Græce. παρονομασία.

Annona, æ, pen. pro. *La riccolta*, βίος, ab anno inclinari uidetur. Hoc enim nomine non ſolum fruges comprehenduntur, uerum etiam omnia quæ annus ſuppeditat ad alimoniam noſtram. Colum. li. 9. Vel laſtis annona permittit. Cic. li. 1. de Diui. Putarem annonam in macello cariorem fore. Iuuen. His opibus nunquam cara eſt annona ueneni.

Annonarius, a, um, *Coſa che appartiene alla uettouaglia*, σιτηρέσιος, quod ad annonam pertinet, ut Lex annonaria, σιτηρικὸς νόμος, quam Clodius tulit, Aſconius. Vegetius Annonarias expenſas uocat eas, frugum pabulique ſpecies, quas prouinciales militibus expendunt.

Annoſus, a, um, *Annoſo, carico d'anni*, πολυετής, multorum annorum: ut, Annoſa mater, Colu. lib. 6. cap. 18. Annoſum Falernum. Mart. lib. 6. Annoſa ornus Virg. 2. Aen. Annoſo degis in æuo. Pli. lib. 4. cap. 12.

Annotator, oris, qui aliquid annotat. Pli. in Paneg. ſpectator, annotatorq; conuiuis tuis imminet: ut uidelicet notes, quantũ quiſque aut edat, aut bibat.

Annotinus, *D'un'anno*, unius anni, ab Annus. Col. lib. 4. ca. 14.

Annoto, as, pe. c. *Annotare*, ἐπισημειοῦμαι, ἀποσημαίνω, noto, inſcribo, ſigno. Lactan. li. 5. auſus eſt libros ſuos nefarios, ad dei hoſtes annotare. Annotare etiã dicitur, qui memorię cauſſa aliquid refert in commentarium ſuum. Colu. lib. 12. c. 3. meminiſſet, atque annotaret, quid, & quando, & cui dediſſet.

Annonatinus, na, num, pe. p. σιτηρέσιος, qđ ad annonã pertinet: ut, Naues annonatinæ, quib. annona cõportatur. ut Cęſ. in Com.

Anularius, ij, opifex anulorum. Cic. in Acad. An ſibi erit quærendus anularius aliquis.

Anulus, li. Vide Anulus.

Annumaro, as. uide numero, as.

Annuncio, as, are, *Annontiare*, nunciare. Cic. Att. Eique ſalutem anunciabis.

Annuo, is, ere, *Aſſentire*, ἐπινεύω, nutu, id eſt, capitis ſigno aſſentior. Virgil. 9. Aenei. Annuit, & totum nutu tremefecit Olympũ. Annuere, pro affirmare. Plaut. Bacch. uenturum annuo.

Annus, *Anno*, ἐνιαυτὸς, ἔτος, tempus eſt 365 dierũ & horarũ circiter ſex, quo Sol Curſum ſuum cõficit. Nominis ratio uarie traditur. Quidam dictũ exiſtimãt ab Am, circũ, & No, ſluo. Ser. ab anulo deducit, quòd in ſe redeat, quaſi anulus: ad quã originẽ & Vir. alludere uideſ, cũ ait, Atq; in ſe ſua per ueſtigia labitur annus. nã menſibus in ſe currentibus uoluitur. Sol enim per duodecim Zodiaci ſigna excurrens annũ conficit. unde apud Aegyptios, ante inuentas literas, dracone picto ſuã mordẽte caudã indicabatur. Alij a Græco ἀνανεόω deriuãt, qđ eſt renouo, quia ſemper renouatur. Alij a Græco ἔνος, unde & τρίενον dicunt, quod nos Trimum. Triplex aũt olim fuit annus: Lunaris, triginta dies habẽs: Solaris, qui duodecim continet menſes, qui dicit ſolis anfractus, cum peractis 365 diebus & quadrante, ad eadem ſiderum loca redit: qui & annus uertẽs dicit. Itẽ Magnus annus, quẽ eſſe uoluerũt oĩbus planetis in eundẽ locũ recurrentibus. Et hoc fit ſecundum Ciceronis Hortenſium, poſt annos duodecies mille noningẽtos, quinquaginta quatuor ſolares. Anni uero quatuor ſunt tẽpora, diuiſa in ternos mẽſes. Ipſorũ quoq; tẽporũ faciũt talẽ diſcretionẽ, ut primo mẽſe, Ver nouũ dicatur, ſecũdo Adultũ, tertio præceps uel extremũ. unde eſt, Extremæ ſub caſum hiemis. Idẽ quoq; de æſtate, autumno, & hieme dicẽdum eſt. Annum primo Eudoxus, poſt Hipparchus, deinde Ptolemæus, ad ultimum Cæſar deprehẽdit. Annus Saturni, κρόνου ἐνιαυτὸς, A quibuſdam dicitur, qui eſt quadraginta annorum. Annus Arcadum trimeſtris fuit. Aegyptij Lunæ ſenio annum terminabant, apud quos etiam ſingula millia annorum quidam uixiſſe produntur.

Annuus, a, um, *Coſa d'un'anno*, ἐτήσιος, ἐνιαύσιος, quod unius anni ſpatio continetur, ſicut Diurnum quod diei. Cic. Caſſio libr. 15. hanc prouinciam, ſenatus, & populus annuam eſſe uolunt. Annuũ quoq; dicimus, quod fit ſingulis annis. Virg. 1. Geor. Atq; annua magnæ Sacra refer Cereri. Annua abſolute, dicũtur alimenta in ſingulos annos. Iuuen. Sunt quæ tortoribus annua præſtent. Suet. de Tib. Peculio, conceſſo a patre, præbitiſq; annuis fraudauit.

Anonis, pen. pro. quæ & Ononis, ἀνωνὶς, ἡ, herba eſt ex genere aculeatarum, quam recentiores herbarij Reſtam bouis appellant. Vide Dioſc. lib. 3.

Anquina, pe. p. funis nauis, quo ad malum antenna conſtringitur. De qua Cinna, Atq; anquina regit ſtabilẽ fortiſſima curſum.

Anquirere, *Informarſi, fare inquiſitione*, ἀναζητεῖν, antiquũ uerbum. Liu. 4. Bel. Pun. Seu legibus, ſeu moribus mallet, anquireret. ideſt ut uulgo loquimur, faceret inquiſitionem: quod Cic. tũ Quærere, tum inquirere in aliquem dicit.

Anormis, me, *Senza regola*, ſine norma, ἀνώμαλος, qui aliorũ normam non ſequitur. Horat. 2. Serm. Ruſticus, anormis.

Anſa, *Manico d'ogni uaſe*, λαβὴ, uaſis auris utrinq; prominens, quæ ſcilicet manibus teneri ſolet. Virg. in Sileno: Et grauis attrita pẽdebat cantharus anſa. Anſa quoq; manubriũ, uel quicquid omnino a toto corpore exit. Vnde ponitur quãdoq; pro fibula, ſeu fiſtula quæ calceis inſuitur, πορπὴ, Tibullus: Anſaq; compreſſos alliget arcta pedes. In catenis quoq; Anſæ uocãtur, anuli, ex quorum connexione tota conſtat catena. Per tranſlationem ponitur pro occaſione. Cice. de amicitia neceſſe erit cupere, ut ſæpiſſime peccet amicus, quo plures det ſibi anſas ad reprehendendum.

Anſatus, adiect. quod anſam habet: ut, Vas anſatum, Colu. libr. 9. cap. 15. Plau. Perſa: quis hic anſatus ambulat? Anſatum hominem eo loco dixit, qui incedit utroque brachio anſarum in modum ad latera applicato.

Anſer, *Oca, papero*, χὴν, auis eſt nota. Hæc nocturnas excubias celebrat: uigilias. n. ſuas clãgore teſtaſ. Anſeres olim publice in Capitolio alebanſ, q; cuſtodibus oĩb. ſopitis, Romanos ad defenſionẽ arcis excitauiſſent, & arcẽ ſuis ueluti excubijs a Gallorũ ui ſeruaſſent. Anſerũ autem alij domeſtici, alij agreſtes. Pli. li. 10. cap. 22.

Anſerculus, li, χηνάριον, paruus anſer. Col. lib. 8. cap. 14.

Anſerinus, a, um, χήνειος, quod eſt anſeris. Plin. anſerino adipe curantur.

Anſula, *Anella della catena*, βρόχος, dimi. ab Anſa, uſus eſt Auguſt. lib. 8.

lib.8. Confeſ. pro anulo quo ſiunt catenæ. quibus, inquit, quaſi anſulis quibuldam ſibimet annexis (unde catenam appellant) tenebat me obſtrictum dura ſeruitute. In calceamentis quoq; Anſulæ uocantur fibulæ, quibus ligantur. Vale. lib. 8. cap. 13. ille artifex in opere ſuo moneri ſe a ſutore decrepida & anſulis paſſus.

ANTACHATES, ἀντα‑χάτης, gemma, ex Achatæ generibus, myrrham redolens, & ob id mulieribus grata. Pli. lib. 37. cap. 10.

ANTAE, tarum, *Le bande delle porte*, παραστάδες, tantum pluraliter, oſtiorum latera dicuntur: a quibus Antepagmenta dicuntur ornamenta ualuarum, quæ antis affigûtur. Feſtus: Antes ſunt extremi ordines uinearum: unde nomen trahunt Antæ: quæ ſunt latera oſtiorum. Idem: Antes ſunt quadraturæ, unde & Antæ dictæ ſunt quadræ columnæ. Anta in ſingulari legitur apud Vitruuium: & Antarius, apud eundem lib. 10. cap. 3.

ANTAEVS, ἀνταῖος, gigantis Libyci nomen, Neptuni ex terra filij, magno ac procero corpore, quippe qui in quadraginta cubitos excreuerit. Hic cum Hercule congreſſus, quoties membra labore defecta eſſent, tactu terræ recreabantur. quare animaduerſa Hercules, alte ſublatum terræ contactu prohibuit, pectoriq; ſuo arctius aſtrictum enecauit. Scribit Plutarchus Sertorium Romanorum ducem, apud Tyngenam oppidum, in ſepulchro Antæi, cadauer inueniſſe. Euſeb. in Chronicis ſcribit, Antæum palæſtricæ artis fuiſſ. doctiſſimum, & quorumcunq; certaminum, & ob id ſe arbitrari fictum, quòd fuerit filius Terræ.

ANTANDROS, Ἄντανδρος, ἡ τὰ ἄνδρος, Phrygiæ urbs, ad Meridié poſita, quam habitauere Leleges, finitimi Cilicibus. Virg. 3. Aen.

ANTARCTICVS CIRCVLVS, ἀνταρκτικὸς κύκλος, qui Arctio ex diametro opponitur, terræq; obiectu a nobiſ cerni non poteſt. Huius circuli centrum Polus antarcticus appellatur, qui Arctico polo oppoſitus eſt, & alio nomine Auſtralis appellatur.

ANTE, *Pria, innanzi*, modo aduerbium, modo præpoſitio eſt. Aduerbium, quando nulli deſeruit caſui, & ſignificat antea πρότερον. Virg. eclog. 1. Ante leues ergo paſcentur in æthere cerui. Hoc enim accidit multis præpoſitionibus. Nec mirum: quando aduerbijs etiam quibuſdam liceat uim præpoſitionis aſſumere, ut pridie Kalendas, pridie Nonas. Itaq; Ante, Circum, Ante, Poſt, & reliquæ tunc præpoſitiones iure appellãtur, quando caſibus adiũctæ tranſitionem facere oſtenduntur, quod eſt proprium ipſarũ: quando uero ſine caſibus ponuntur, ſunt aduerbia. Sciendum, quod Ante, & Poſt, cum caſibus præponuntur, accuſatiuum exigunt, ut ante multum, Poſt multum: cum uero caſibus ſubijciũtur, ablatiuũ. Plaut. in Aſin. Vix anno poſt exegi. Niſi malis dicere, Poſt, ibi eſſe aduerbium. Ante præpoſitio (πρὸ) extra compoſitionem, quandoq; perſonam, quandoq; locum, quandoq; tempus denotat, ut Ante ora parentũ, Ante templum, Ante duos annos. Componitur cum dictione incipiente ab a, ut Anteambulo: a c, ut Antecapio: e, ut Anteeo: f, ut Antefero: g, ut Antegradior: l, ut Antelucanus: p, ut Antepono: ſ, ut Anteſto. Ab Ante ſunt deriuatiua, Antica, Anticum, Antes, Antenna, & huiuſmodi.

ANTEA, πρότερον, aduerb. eiuſdem ſignificationis cum Ante, componitur ex Ante, & ea, ut oſtendit Priſcia. quamuis tantum tempus denotet. Horat. Epod. 11. Pectij nihil me, ſicut antea, iuuat.

ANTE ALIOS, *Innanzi à gl'altri*, πρὸ τῶν ἄλλων, plus alijs. Vir. 3. Aen. O felix una ante alios Priameia uirgo.

ANTEACTVS, *Coſa fatta innanzi*, participium ex Ante, & actus, præteritum ſignificat: ut Anteacta uita. Cic. pro Marcello: fructum anteactæ uitæ hodierno die maximum cæpit.

ANTEAMBVLO, as, προπέμπω, præcedo, prægredior. Vnde Anteãbulones dicti ſunt, qui aliquem honoris gratia deducentes præeunt. Hi a Græcis προπέμποντες appellantur: qui uero ſequuntur, ἑπόμενοι.

ANTECANIS, a Cic. de Natu. Deo. dicitur ſydus illud quod a Græcis προκύων: inde nomen habens quòd ante maiorem Canem exoritur. Hic teſte Higino, in lacteo circulo eſt defixus, pedibus æquinoctialem circulum tangens. Spectat ad occaſum, utpote, qui inter Geminos & Cancrum ſit conſtitutus. Tres tãtum habet ſtellas. Ab Aliquibus Antecanis appellatur, ſed illorũ error ex Grecæ dictionis compoſitione facile deprehendit.

ANTECAPIO, is, *Preuenire, anticipare*, προλαμβάνω, anticipo. Sal. cõſul optimum factu ratus, noctem, quæ inſtabat, antecapere.

ANTECEDO, pen. pr. *Precedere, andare innanzi*, προηγοῦμαι, præcedo anteuado, & conſtruitur tam cum accuſatiuo, quàm cum datiuo. D. Brutus Ciceroni: Biduo me Antonius anteceſſit. Antecedens, participium. Plin. Antecedens annus. Cic. Antecedens dignitate.

ANTECELLO, *Auanzare*, ὑπερέχω, præcello. Cic. pro Cornelio: eloquentia ceteros antecellis.

ANTECELLENS, tis, particip. Cic. pro Mur. Catulum humanitate, ſapientia, integritate antecellentem.

ANTECESSIO, onis, Cic. 1. Offic. cauſſas rerum uidet earumq; progreſſus, & quaſi anteceſſiones non ignorat.

ANTECESSOR, oris, q antecedit. Suet. in Vitel. agminis anteceſſores.

ANTECESSVM, ſiue Anteceſſum, πρόδομα, quod prius datur, ut poſt aliquid decipiatur. Sene. lib. 4. de Benefic. Quid cui debeam ſcio. alijs poſt longam diem repono, alijs in anteceſſum eſt. Et alibi: bene credi tibi ſcio: itaq; in anteceſſum dabo.

ANTECENIVM, *Merenda*, τὸ μετ' ἄριστον, cibus ante cenam Apul. l. 2.

ANTECVRSOR, πρόδρομος, qui præcurrit: ab Ante, & Curſor. Cæſ. 1. Bell. ci. cum antecurſoribus Cæſaris prœlio commiſſo.

ANTEEO, is, *Andare innanzi*, πρόειμι, ὑπερέχω, tam datiuo quàm accuſatiuo iungitur: & ſignificat anteuado. Cic. 2. Offi. Barbarum diſtricto gladio iubebat anteire.

ANTEEXPECTATVM, ſiue Anteexpectatum, una dictione (ut Seruio placet in illud Virg. lib. 4. Ge. Ante expectatum poſitis ſtat in agmine caſtris) ponitur pro aduerbio temporis, & idem eſt, quod, ante quàm expectabatur.

ANTEFERO, pen. c. *Anteporre*, προτιμάω, antepono. Cic. Cæcinæ: Cũ uel iniquiſſimam pacem iuſtiſſimo bello anteferrem. Antelatus, participium Cic. de prouin. conſ. Cũ ipſe ceteris omnibus eſſet omni honore antelatus. Anteferendo. Horat. 2. epiſt. Te noſtris ducibus, te Graijs anteferendo.

ANTEFIXA, dicuntur quæ ex opere figulino ſub tectis affigûtur ſub ſtillicidio. Feſtus, & Liuius.

ANTEGENITVS, *Primogenito*, πρωτογενής, priore loco genitus. Hinc Antegenitalis, adiect. Pli. lib. 7. cap. 55.

ANTEGREDIOR, προκατάρχω, προηγέομαι, anteſto Cice. 1. Offic. quod decet, id tum apparet, cum antegreſſa eſt honeſtas.

ANTEHABEO, *Anteporre*, προτιμάω, præfero. ſicut cõtra Poſthabeo, poſtpono. Tacit. lib. 4.

ANTEHAC, *Per innanzi*, πρὸ τοῦ, non modo ſignificat Ante hoc tẽpus, ut Ter. in And. Quod antehac fecit, nihil ad me attinet: ſed etiã, Ante illud tempus. Saluſt. ſæpe antehac fidem prodiderat.

ANTELOQVIVM, προτολογία, primus in dicẽdo locus. Macrobius. Prætextato anteloquium detulerunt.

ANTELVCANVS, a, um, *Nanti giorno*, ἀμφιλύκιος, λυκαυγής, quod eſt ante lucem. Cic. Catoni: Ex antelucano tempore uſq; ad horam diei decimam. Sic & Antelucanæ cenæ. Antelucani flatus; ἀμφιλύκιοι ἄνεμοι, uenti ſunt diluculo flantes, uerno præſertim tempore, ſole autem inualeſcente cadentes.

ANTELVCIO, *Nanti giorno*, λυκαυγῶς, & Anteluculo aduer. ante lucem. Apul. li. 1. anteluculo furtim euadere.

ANTEMERIDIANVS, *Nanzi mezzo di*, προμεσημβρινός, ab Ante, & Meridies: quod fit ante meridiem. Cic. Att. lib. 3. Antemeridianis tuis literis reſcripſi.

ANTEMNAE, ἄντεμναι, cum m, ante n, urbs Sabinorum, quaſi ante amnem dicta, q eam amnis præterfluat: de qua Virgil. libro 7.

ANTENNA, *Antenna*, κεραία, lignum in naui, ubi uelum alligatur, a circumtenendo dicta. Virg. 3. Aene. Cornua uelatarum obuertimus antennarum.

ANTENOR, ἀντήνωρ, Troianus fuit, patriã prodidiſſe exiſtimatus: quia & legatos, qui ad repetendam Helenam uenerant, ſuſcepit hoſpitio, & Vlyſſem intra mœnia diſſimulato habitu cognitum non indicauit. Capta Troia, adiunctis ſibi Henetis, & Paphlagonibus, in intimum maris Adriatici ſinum ſeſe contulit, ibiq; urbem condidit non procul a mari, quam de nomine ſuo Antenoriũ appellauit. poſtea Patauium dictum eſt, & hodie Padua. De hoc Virg. 1. Aen. Antenor potuit medijs elapſus Achiuis, Illyricos penetrare ſinus. & paulo poſt. Hic tamen ille urbem Patau, ſedeſq; locauit Teucrorum. Et Liuius in principio primi libri.

ANTENOREVS, a, um, pen. corr. adiectiuum. Luca. Antenorei diſpergitur unda Timaui.

ANTEOCCVPATIO, nis. Cic. de Orat.

ANTEOCCVPO, as. Cic. in Orat. ut ante occupet, quod putat opponi.

ANTEPAGMENTA, *Vſciali*, προσπήγματα, ualuarum ornamenta, quòd ante ualuas affigantur. Cat. cap. 14.

ANTEPILANI, in Romana militia ſecundæ aciei milites erant ſcutati omnes, robuſtiorisq; ætatis, qui, quòd fere ex optimatibus eſſent, & armis maxime inſignes, etiam Principes ſunt appellati. Dicti autem ſunt Antepilani, quòd ante Pilanos, hoc eſt, ante Triarios, qui pilis pugnabant, prœlium capeſſerẽt. Ita enim apud Romanos, teſte Liuio, acies inſtruebatur, ut primo loco hoſtes aggrederentur manipuli haſtatorum ex flore iuuenum pubeſcentium collecti: qui ſi hoſtem propulſare nõ poſſent, ſenſim retro cedẽtes a principibus ſcutatis, quos Antepilanos uocari diximus, in interualla ordinũ recipiebantur: principeſq; in eorum locum ſuccedebãt. haſtati aũt poſt eos ſubſequebant. Si a principib. quoque non ſatis feliciter eſſet pugnatum, a prima acie ad Triarios paulatim referebantur, unoq; facto agmine iam nulla ſpe poſt ſe relicta, una oẽs in hoſtẽ procedebãt. Ex his itaq; Triarij, qui nouiſſimi prœlium inibant, Pilani dicti ſunt, quod pilis præcipue in bello uterentur. Erat aũt Pilũ teli genus lõgũ pedes quinq; & ſemis Romanis familiare: quemadmodũ Sariſſæ Macedonibus, & Geſa Gallis. Principes uero ſcutati, qui ante hos in acie conſiſtebant, Antepilani dicti ſunt. Hæc fere Liu. li. 8. ab urb. cond.

ANTEPONO, onis, *Anteporre*, προτίθημι, proprie eſt, appono uel ante aliquem pono. Plau. in Curc. Quid Antepones Veneri? Sæpe

accipitur pro præferre, *προτιμᾷν*. Cice. in Lęl. Vt amicitiam omnibus rebus anteponatis.

ANTEQVAM, priuſquã. Cic. Att. Antequam aliquo loco conſidero.

ANTERIVS, *Pro primero*, *ἔμπροσθεν*, antehac uel prius: fit enim ab Ante: ſicut a poſt, Poſterius: Sidon. ad Domitium: Qui enim potiſſimum anterius caulibus noſtris culina fumaret.

ANTERMINI, *πρόσοροι*, qui circum terminos prouinciæ habitant. Feſtus.

ANTEROS, teroris, *ἀντέρως*, Veneris eſt & Martis filius. Cic. lib. 3. de Nat. Deo.

ANTEROTES, *ἀντέρωτες*, gemmæ ex generibus amethyſti. Plin. lib. 37. cap. 9.

ANTES, *ἄντης*, mons eſt Achaiæ, non procul ab Argis. Plin. lib. 4. capitu. 5.

ANTES, *Capitello*, *παραστάτας*, nomen ab Ante deductum, quo ſignificantur eminentes lapides, ſiue ultimæ columnæ quadratæ, quibus ſuſtinetur fabrica. Hinc dicti uidentur Antiani magiſtratus in urbibus, qui ſemeſtrẽ magiſtratũ exercẽt, qui, uelut ãtes colũnæ, totius urbis onera ſibi incũbentia ſuſtinent. Antes ẽt dicuntur primi ordines uitium, ſic dicti, quòd anteſtent, & ſe primos offerant. Virgil. lib. 2. Ge. Iam canit extremos effectus uinitor antes.

ANTESIGNANVS, *Capitano di bandiera*, *πρόμαχος*, ſignocũ, hoc eſt, uexillorum defenſor. nam ſignum pro uexillo militari ponitur, Liui. lib. 4. Signa reſiſtentia deferuntur ab anteſignanis. Nunc. Signifer eſt, qui uexillum fert. Liui. ibidem: cum dictator equitatu immiſſo anteſignanos hoſtium turbaſſet.

ANTESTO, as, *Stare innanzi*, *προΐστασθαι*, cum datiuo conſtruitur, antecello. Cic. de Inuent. Omnibus corporũ uiribus anteſteterunt,

ANTESTOR, aris, teſte Budæo, uetus eſt iuriſconſultorum uerbum, ſignificans accipere in teſtem. Apud ueteres enim qui aduerſarium in ius pertrahere uolebat, prius aliquem de præſentibus anteſtabatur, hoc eſt, anteſtabatur, uel teſtem capiebat, eius attingens auriculam, & ſic interrogans: Licet ne anteſtari? Illo autem reſpondẽte, Licet: tum iniecta manu aduerſarium in iudicium rapiebat. Solos autem liberos anteſtari fas erat: ſerui autem teſtes eſſe non poterãt. Ad hoc alludit Hora. lib. 1. Serm. Saty. 9. cum ait: Quo tu turpiſſime? magna Exclamat uoce, & licet anteſtari? ego uero Oppono auriculam: rapit in ius. Hanc etiam iuris ſolennitatem elegãtiſſime depingit Plaut. in Perſa: in ius uoco. D. Non ne anteſtaris? SAT. Tuan' ego cauſſa carnifex Cuiquam mortali libero aures atteram? Quare autem anteſtantes teſtium aures apprehendamus, docet Pli. li. 11. ca. 45. Eſt (inquit) in aure ima memoriæ locus, quem tangentes atteſtamur.

ANTEVENIO, *Venire innanzi*, *προφθάνω*, præuenio. Salu. in Iug. per tramites occultos exercitum Metelli anteuenit. Plaut. in Truculento uinxit, pro Coram, uenio: Tempori huic hodie anteueni.

ANTEVERTO, *φθάνω*, procedo, præuenio, anticipo. Cice. in Lęl. Id cum tecum agere conaretur. Fannius anteuertit, id eſt, præuenit.

ANTEVOLO, as, pen. cor. *προϊπταμαι*. Virg. 9. Aen.

ANTEVORTA, dea eſt Romanorum, quòd futura proſpiceret.

ANTEVRBANVS, a, um, *προάστειος*, urbi propinquum. Vnde Anteurbana prædia dicuntur, urbi propinqua. Feſt.

ANTHALIVM, *ἀνθάλιον*, malum eſt rotundum, magnitudine meſpili, in locis Aegypti arenoſis naſcens non procul a Nilo: quod bellariorum uicem in ſecundis menſis apud Aegyptios obtinet. Pli. libr. 20. capit. 15. Theophraſtus Anthali malum uocant, ab Anthalo planta, in qua naſcitur, quam Plinius cyperi folia habere tradit.

ANTHANA, *ἀνθάνα*, Steph. urbs Laconica, ita dicta ab Ante Neptuni filia, ut ex Philoſtephani ſententia tradit Steph.

ANTHEDON, pen. pr. *ἀνθηδὼν*, meſpili arboris genus, pomum ferẽs minus ceteris, ſed odore præſtantius, & quod diutius ſeruetur. nõ fuit in Italia Catonis tempore. uide Plin. lib. 15. cap. 20.

ANTHEDON, *ἀνθηδὼν*, urbs Bœotiæ, habitata quõdam Thracibus. de qua Pomponius & Strabo lib. 9. Nomen habet (ut Steph. exiſtimat) ab Anthedone Neptuni pronepote. Aut certe *διὰ τὸ πασῶν ἀνθηροτάτην εἶναι*, hoc eſt, quod omnium floridiſſima ſit. Sita eſt in extremo littore Bœotiæ, è regione Eubœæ inſulæ.

ANTHEMIS, *ἀνθεμὶς*, inſula eſt Thraciæ adiacens, quæ & Imbraſis aliquando uocata fuit, & Parthenia, a Parthenio fluuio. Notiore nomine Samothrace appellatur. Stra. lib. 10.

ANTHEMIS, *ἀνθεμὶς*, herba fœniculi folio, quam non nulli Leucanthemida, alij Leucanthemum, non nulli Melanthemoo uocant. recentiores barbare Camomillam uocant. Ruel. li. 3. cap. 68. Pli lib. 22. cap. 21.

ANTHEMVSIA, *ἀνθεμουσία*, oppidum eſt Meſopotamię. Strabo. l. 16.

ANTHERICEVM, *Balſamo*, *ἀνθερίκειον*, balſami genus, capillacea coma. Antherices enim ariſtæ dicuntur.

ANTHERICVS, *ἀνθέρικος*, ſcapus eſt, ſiue caulis Aſphodeli herbæ, quam Haſtulam regiam quidam hodie appellant. Plini. libro 22. capitulo 22.

ANTHRAX, *ἄνθραξ*, gemmæ nomeo precioſiſſimæ, ab igniti carbonis ſimilitudine: unde & a Latinis Carbunculus dicitur. Hoc præterea nomine medici uocant ulceris genus (teſte Gal. li. 6. de compo. medic. ſecundum genera) celeriter cruſtam faciens, cũ uehementi totius circumſtantis particulæ inflammatione.

ANTHRACITES, *ἀνθρακίτης*, gemma, in qua ueluti ſcintillæ ignis diſcurrere uidentur Pli. lib. 37. cap. 7.

ANTHRACINVS, *Color negro*, *ἀνθράκινος*, color niger, a carbone, quòd carboni ſimilis ſit. Varro de uit. paſt.

ANTHRISCVM, *ἄνθρισκον*, herba ſcandici adeo ſimilis, ut eadem uideri poſſet, niſi tenuioribus & odoratioribus folijs ab ea diſtingueretur. Fatigato Venere corpori ſuccurrit. Vide Pli. li. 22. cap. 22.

ANTHROPOGRAPHVS, *ἀνθρωπογράφος*, dictus Dionyſius, quòd nihil aliud quàm homines pinxerit. Pli. li. 35. cap. 10.

ANTHVS, *ἄνθος*, auis, quæ equorum hinnitum imitatur. Plin. lib. 10. capitu. 42.

ANTHYLLA, *ἄνθυλλα*, Aegypti urbs. Herodotus lib. 2.

ANTHYPOPHORA, *ἀνθυποφορά*, figura eſt apud rhetores, quam Quinct. ſubiectionem uocat, cum tacitæ aduerſariorum obiectionibus occurrimus. Vide Rufinian. lib. 2.

ANTHYLLION, *ἀνθύλλιον*, herba lenti ſimillima, quæ in uino pota ueſicam uitijs liberat, & ſanguinem ſiſtit. Plin. lib. 26. cap. 8.

ANTHYLLIS, *ἀνθυλλὶς*, herba eſt chamæpityos ſimilitudine, flore purpureo, grauis odore, radice intubi. Pli. li. 26. cap. 8.

ANTIATES, *ἀντιάται*, populi Italiæ, qui Antium urbem Latij maritimam incolebant. Deleto a Romanis Antio, roſtra nauium eorum in foro affixa nomen dederunt loco, unde ad populum concio haberi ſolet. Liu. lib. 6.

ANTIBACCHIVS, *ἀντιβακχεῖος*, pes bacchio contrarius. Conſtat ex duabus longis & ultima breui: ut, Natura.

ANTIBACCHIAE, inſulæ in ſinu Aethiopico, Bacchijs oppoſitæ. Pli. lib. 6. cap. 29.

ANTICATONES, *ἀντικάτωνες*, duo libri, quos Cæſar contra Catonem ſcripſit. Suet. Reliquit & de Analogia duos libros, & Anticatones totidem. Iuuen. Saty. 6. duo Cæſaris Anticatones. Compoſitum ex Græco & Latino.

ANTICELLIVM, herba lenti ſimillima, quæ & Anthyllion dicitur. Pli. li. 22. cap. 29.

ANTICIPATIO, onis, uerbale, *πρόληψις*. Cic. de Nat. Deo. Quę eſt gens, quæ non habeat ſine doctrina anticipationem quandam deorum?

ANTICIPO, *Pigliar tempo*, *anticipare*, *προκαταλαμβάνω*, *προλαμβάνω*, ante capio. Virg. in Roſis: Aeſtiuum ſuadẽs anticipare diẽ. Cic. Att. Anticipas eius rei moleſtiam, quam triduo ſciturus ſis.

ANTICITES, pen. pro. *ἀντικείτης*, amnis Sarmaticæ Aſiaticæ. Strab. lib. 11.

ANTICRAGVS, *ἀντίκραγος*, mons Lyciæ. Strab. lib. 14.

ANTICYRA, pen. cor. *ἀντίκυρα*, inſula ad ſinum adiacens Maleacũ & Oetam montem, cuius meminit Strab. li. 9. ubi auctore Plinio, elleborum tutiſſime ſumitur. Ouid. li. 4. de Pont. purgantes pectora ſuccos: Quicquid & in tota naſcitur Anticyra. Vnde quoties inſanum hominẽ ſignificare uolumus, Anticyra egere diximus. Horat. tribus Anticyris caput inſanabile. Eſt & Anticyra ciuitas iuxta Cyrrham in Phocide regione, in Corinthium conuerſa ſinũ, ab Anticyreo quodam Capariſſus ab Homero dicta. Hãc alij Anticyrrham appellant, duplicato r, quod ſita ſit in promontorio in mare excurrente, è regione Cyrrhæ.

ANTICYRICON, *ἀντικυρικὸν*, ſeſamoidis herbæ ſpecies, ſimilis Erigeronti, quæ in Anticyra inſula creſcit.

ANTIDORA, *Rimunerationi*, *guiderdone*, *ἀντίδωρα*, remunerationes Vlp. tit. de peti. her. Si antidora acceperunt, dicendum eſt eatenus locupletiores factos, quatenus acceperunt.

ANTIDOTVM, pe. c. *Rimedio contr' al veleno*. *ἀντίδοτον*, remedium contra uenena, ex, *ἀντὶ καὶ δίδωμι*: id eſt, contra & do. Quinctil. lib. 7. datum ei uenenum dixit, ſed ſe antidotum daturum. Dicitur & Antidotus, gen. fem. Gel. lib. 14. Antidotus celebratiſſima, quæ Mithridatios uocatur.

ANTIGENIDES, *ἀντιγενίδης*, auctore Suida, Thebanus muſicus, tibicen, Philoxeni diſcipulus. Plin. lib. 16. cap. 36. Hic etiam, ut ait Cic. in Bruto, diſcipulo frigenti ad populum ait, Mihi cane & muſis. Vide Gell. cap. 17. lib. 15. & Valer. libro 3. cap. 7.

ANTIGERRIO, *Subito*, ueteres pro Valde, & pro Statim utebãtur, quaſi antequam res gereretur. Feſtus.

ANTILIBANVS, *ἀντιλίβανος*, mons Libano oppoſitus, non procul a Sidonio mari incipiens, & ad montes Arabiæ deſinens. Strabo libro 6.

ANTINOMIA, æ, *ἀντινομία*, cum duæ leges caſu colliduntur, & euẽtu. Quinctil. lib. 7. cap. 8. Proximum eſt de Legibus contrarijs dicere: quia conſtat, in antinomia duos eſſe, ſcripti & uoluntatis ſtatus.

ANTIOCHIA, *ἀντιόχεια*, Syriæ urbs ad Orõtẽ fluuiũ ſita, totius regionis caput, a Seleuco Nicanore condita, & a patris ſui nomine Antiochia appellata. Stra. li. 15. Steph. Bizantius duodecim alias enumerat eiuſdem nominis urbes, quarum unam collocat in Lydia, & ab Antiocho Epiphane ita nominatam exiſtimat: alterã in

Meſopotamia,

Meſopotamia, quæ & Mygdonia, & Aſibe appellat: in qua Apollophanes Stoicus, & Pharnucus Perſicæ hiſtoriæ ſcriptor, nati dicuntur. tertiã in Piſidia cõſtituit, cuius meminit & Stra. li. 12. quartam inter Cauam Syriam, & Arabiam, Semiramidis opus. quintã in Cilicia, ad Pyramidum fluuium. ſextam in Pieria, quæ & Arados a Syris appellatur. ſeptimã ad Callirrhoem lacum. octauã ad Taurum montem, in Comagena regione. nonam in Scythia. decimã in Caria, quæ & Pythopolis fuit appellata. undecimã in Margiana, ab Antiocho Sotere conditam. duodecimam eandem facit cum Tarſo Ciliciæ oppido. Hinc Antiochinus, a, um.

ANTIOCHVS, ἀντίοχος, nomen ſecundi regis Syriæ, Seleuci filij, huius nominis primi, qui Soter cognominatus eſt, & regnauit annos 20. Secũdus Antiochus huius filius dictus Achios: regnauit annis 20. ueneno ab uxore Laodicea extinctus. Tertius Antiochus Galericus. Antiochus quartus rex cognomento Magnus, regnauit annis 36. Dictus eſt etiã Hierax ꝙ accipitris more in rapiẽdis alienis uitam duceret. Hic Ptolemæum Philometorem prœlio ſuperauit. Quintus Antiochus Syriæ rex, dictus nobilis ſiue illuſtris, qui regnauit annis undecim. Hic Hieroſolymã deſtruxit, & multa mala intulit Iudęis. Sextus Antiochus Syriæ & Aſiæ rex, dictus eſt Eupator. Fuit & alius Antiochus Aſcalonita, philoſophus, Ciceronis Brutiq; præceptor.

ANTIOPA, ἀντιόπη, Nyctei filia fuit, & uxor Lyci Thebanorũ regis. Hãc cum Iupiter in Satyrum mutatus compreſſiſſet, Lycus repudiauit, uxoremq; Dircen ſuperinduxit, quæ Antiopam in carcerem coniecit. uerum inſtante partus tẽpore, illa ruptis uinculis in Cytheronem montem ſe recepit, ubi & Amphionem & Zethum peperit: qui a paſtoribus inuenti & educati, maternæ iniuriæ ultores extiterunt, Lyco cum Dirce uxore interfecta.

ANTIPATES, ἀντιπάτης, gemmæ nigræ ſpecies. Pli. lib. 37. cap. 10.

ANTIPHELLVS, ἀντίφελλος, oppidum Lyciæ apud Plin. li. 5. ca. 27.

ANTIPHRASIS, *Parlare inteſo al contrario*, ἀντίφρασις, pen. cor. ſermo per contrariũ intelligendus, ut Parcæ, quia nemini parcant.

ANTIPODES, ἀντίποδες, pen. corr. qui contra nos poſiti ſunt cõtrarijs ueſtigijs. Cic. 4. Aca. è contraria parte terræ qui aduerſis ueſtigijs ſtent contra noſtra ueſtigia, quos Antipodas uocatis. Declinatur, Antipus, Antipodis, uel Antipodos.

ANTIPYRGVS, ἀντίπυργος, urbs Libyæ Marmaricæ, quæ eadem eſſe creditur, quam uulgo Lucho uocant.

ANTIQVARIVS, ria, rium, φιλαρχαῖος, qui uerba ab uſu remota, & exoletos ſectatur auctores, ut ex his contrahat, quæ non intelligantur, utq; quædam ſolus ſcire uideatur. Iuuenal. Ignotoſq; mihi tenet antiquaria uerſus. Suetonius in Auguſto: antiquarios pari ſtudio ſpreuit.

ANTIQVATIO, onis. Gel. Facta eſt antiquatio legis. id eſt, reiectio per ſuffragia.

ANTIQVE, aduerb. ad morem antiquorum. Horat. 2. epiſt. Si quædam minus antique, ſi pleraq; dure Dicere credat eos.

ANTIQVITAS, pro ipſis antiquis. Pli. lib. 12. cap. 19. fabuloſa narrauit antiquitas. Item in alio ſignificatu accipitur apud Saluſtium, Seruio teſte: Tantum antiquitatis curæq; maioribus pro Italica gẽte fuit. Ideſt, præcipui amoris: ab eo quod eſt antiquum ꝓ caro.

ANTIQVITVS, olim, tempore antiquorum. Cæſ. li. 6. Bel. Gall. ſumma auctoritas antiquitus erat in Heduis.

ANTIQVO, as, ἐπαρχαιόω, καταργέω, irritum facio. unde legẽ antiquatam dicimus, quam populus ſuffragijs ſuis improbauit, neque perferri paſſus eſt. Abrogatã autẽ dicimus legem, quæ cũ accepta fuiſſet, poſtea contraria lege fuerit ſublata. Liu. antiquandas cenſeo iſtas rogationes. Cic. 3. de Leg. legẽ antiquaſtis ſine tabella.

ANTIQVVS, *Antico*, ἀρχαῖος, πρέσβυς, idem quod uetus. ab Ante & Aeuum, ut Varroni placet. Virg. 2. Georg. Antiquaſq; domos auium. Quoniam uero quæ antiquiora ſunt, fere meliora eſſe cõſueuerant, ut mores, uinum, & ſimilia: factum eſt, ut antiquum pro bono, dicamus. Ter. in Andr. antiquum obtines. Cic. pro Roſc. Ame. In qua muliere ueſtigia antiqui officij remanent. Sic & antiquius dicimus, pro meliore, cariore, προτιμότερον, πρεσβύτερον. Cic. Att. li. 10. Nihil mihi antiquius noſtra amicitia eſt. Ab Antiquus fit Antiquitas, ἀρχαϊσμός, pro uetuſtate. Cic. 1. de Fin. fabulis tam multis, tamq; uarijs ab ultima antiquitate repetitis, tria uix amicorum paria reperiuntur.

ANTIRRHINVM, ἀντίῤῥινον, herba eſt, eadem cum illa, quam ſupra Anarrhinon appellauimus. Pli. lib. 25. cap. 10.

ANTISCORODON, ἀντισκόροδον, herba eſt ex generibus allij, quæ & Vlpicum, & allium Cyprium appellatur. Plin. lib. 19. cap. 6.

ANTISSA, ἄντισσα Stepha. Lesbi inſulæ oppidum, ex quo Terpãder nobilis citharœdus originem duxit. Gentile Antiſſæus.

ANTISTES, tis, *Antiſte, preſidente*, προεστώς, ex ante & ſto, tam fœminini quàm maſculini generis a uerbo antiquo antiſto, pro anteſto id eſt, excello. & erant primarij templorum ſingulorum ſacerdotes, qui ſacris præerant, deq; futuris reſponſa dabant. Ouid. 4. de Pon. Non ſinit illa ſui uanas antiſtitis unquã Eſſe preces. Val. l. 1. Ne deæ uetuſtis ritibus perpetua deeſſet antiſtes. per tranſlationem dicitur qui in re aliqua excellit. unde Seruius Sulpitius, Quinctaſte l. 11. c. 1. Iuris antiſtes appellatus. Itẽ Plato ſapiẽtiæ antiſtes.

ANTISTITA, æ, προστάτις. Gel. li. 13. ca. 19. Sacerdotes fœminas Cic. Antiſtitas dicit, in Verr.

ANTISTITOR, ἐπιστάτης, præfectus, quaſi anteſtator. Colum. lib. 4. antiſtitores, qui obſeruent, quique præcipiant, ne acerbæ uuæ demetantur.

ANTISTO, as, are, antiquũ uerbũ pro anteſto, id eſt, antecello, προΐσταμαι, Cato cap. 156. Braſſica omnibus oleribus antiſtat. Lucret. li. 5. Herculis antiſtare autem ſi facta putabis.

ANTISTROPHE, ἀντιστροφή, lyricis poetis eſt ſaltationis genus, quo modo in dexteram, modo in ſiniſtram choros agerent, ac reuocarent.

ANTITHESIS, pe. c. ἀντίθεσις, color rhetoricus, cum contraria contrarijs opponuntur. Quinct. Contentionem uocat.

ANTITHETON, pen. c. *Contrapoſitione*, ἀντίθετον, figura eſt, qua contrarijs opponuntur contraria, ut apud Ouid. 1. Metam. Frigida pugnabant calidis, humentia ſiccis, Mollia cum duris. Cic. ad Brutũ: quæ Græci antitheta nominant, cum contrarijs opponuntur contraria, numerum oratorium neceſſitate ipſa efficiunt.

ANTIVM, ἄντιον, urbs Latij, Volſcorum caput, Romanorum colonia, in qua celeberrimum Fortunæ templum. Horat. 1. carm. O diua, gratũ quæ regis Antiũ. Hinc Antiates de quib. uide ſuo loco.

ANTLARE, ueteres dicebant pro haurire, a Græco ἀντλεῖν. Liui. Andronicus. Florem antlabant Liberi ex carcheſijs. Hinc Exantlare: de quo infra.

ANTLIA, æ, *Inſtromento con che ſi caua l'acqua*. machinula ad hauriẽdã aquam. nam, ἀντλεῖν, Latinis haurire eſt. Marti. lib. 9. Curua laboratas antlia tollit aquas. Et Feſtus: Antlare, haurire a Græco ἀντλέω.

ANTOICI, ἄντοικοι, populi trans æquinoctialem habitantes circulum, totq; graduum latitudine ab eodem Auſtrum uerſus diſtantes, quot nos uerſus Septentrionem. ita dicti, quòd zonam nobis, non contrariam, ut Antipodes, ſed diuerſam incolant.

ANTONINVS, cognomento Pius, Romanorum imperator, qui Aelio Adriano ſucceſſit. Hic cum filium non haberet, M. Antonium philoſophum adoptauit, eumq; moriens imperij ſucceſſorem reliquit. Fuit & Antoninus cognomine Caracallla, qui poſt Seuerum Romanum tenuit imperium. Alius præterea cognomento Heliogabalus, qui Opilio Macrino ſucceſſit.

ANTONOMASIA, ἀντονομασία, uocabulum, ut ait Diomedes, quod ſine nomine poſitum, loco eius fungitur: ut eſt, Arma, uirumq; cano: ubi intelligitur Aeneas. Fit autem tribus modis: Ab animo, ut Magnanimus Anchiſiades, id eſt Aeneas. A corpore, ut, ipſe arduus, id eſt, Polyphemus. Extrinſecus, ut, Infelix puer atq; impar congreſſus Achilli: hoc eſt, Troilus.

ANTRAE, arum, auctore Feſto, dicuntur conualles, uel arborum interualla.

ANTRONIA, Pomponio Melę ciuitas eſt Magneſię, regionis Theſſaliæ, quæ a Stephano, & Strabone Antron, ἄντρων, dicitur: ab antris nimirum utroque nomine deducto, quorum magnam circa hãc urbem copiam fecerant molarium lapidum fodinæ. Circa hanc urbem proceriſſimi gignebantur aſini: unde factum eſt, ut Antronius aſinus, prouerbio dicatur de homine corpulento & robuſto, in quo tamen ingenium & animi uigor deſideretur.

ANTRVM, *Antro, ſpelonca*, ἄντρον, σπήλαιον, Latine ſpecus uel cauerna. Virgil. 6. Aene. Exciſum Euboicæ latus ingens rupis in antrũ.

ANVSCAS, adis, ἀνουσκάς, a quibuſdam dicitur herba, quæ notiore nomine Conyza appellatur, & uulgo Cimicaria, ſeu Pulicaria. Legitur hæc uox in quibuſdam Dioſcoridis exemplaribus: quam tamen a peritioribus inter nomenclaturas nothas, falſoq; Dioſcoridi attributas uideo numerari.

ANVBIS, *Cane*, ἄνουβις, genitiuum facit Anubis, uel bidis, & lingua Aegyptiaca dicitur canis, ſub cuius forma colebatur Mercurius, ut inquit Seru. Virg. 8. Aen. Omnigenumq; deum monſtra, & latrator Anubis. Oui. in Ele. Per tua ſacra precor, per Anubidis ora uerendi. Diodorus ſcribit, Anubim filium fuiſſe Oſiridis, qui canem geſtabat, tanquam armorum inſignia. ex quo Aegyptij canẽ uenerantur, & Anubim deum canino capite effingunt.

ANVLARIS, re, δακτυλικὸν, quod anuli eſt: ut digitus anularis dicitur, qui proximus eſt articulari. quare autem ueteres in hoc potiſſimum digito anulos geſtauerint, uide Macrob. libr. 7. cap. 13. Satur.

ANVLARIVS, *Oreſice che fa anella*. δακτυλιοποιὸς, artifex qui anulos facit. Cic. 4. Acad.

ANVLATVS, δακτυλιωτὸς, anulis ornatus. Plaut. in Pœn. incedunt cum anulatis auribus.

ANVLVS, *Anello*, pro digitorum ornamẽto a circuitu uocatus eſt, ſiue a rotunditate, quaſi annus. Græci a digitis, δακτύλιον, appellauerũt. Ci. 5. Verr. noſtri imperatores ſcribas ſuos anulis aureis incõcione donarũt. Anuli aũt equeſtris ordinis notæ erant. Mos fuit ueterũ gerere anulũ in digito ſiniſtræ manus, qui eſt minimo proximus. Eius rei duplex redditur ratio à Macrobio: prior, quia in eo digito gemma anuli ab omni læſione eſſet tutiſſima: altera,

quia diſſectis humanis corporibus, repertum eſt, neruum quendã tenuiſſimum ab eo digito ad cor hominis peruenire. & ideo uſum eſt ueteribus, ut ille digitus anulo, tanquam corona, circũdaretur. Anulus item fluuius eſt Mauritaniæ, in quo elephantes luna noua apparente ſe abluunt. Plin. li. 8. cap. 1.

Anvs, us, *Vecchia*, γραῦς, ge. fœm. & prima cor. uetula dicitur, ab annorum multitudine ita uocata, cum antiqui conſonantem non geminarent. Vel ab ἀ, & νοῦς ſenſus, intellectus: quòd iam mente careat. Cic. 1. Tuſc. Quæ eſt anus tam delira, quæ timeat iſta?

Anilis, & hoc anile, γραϊκὸς quod ad anum pertinet. Virg. 4. Aen. Illa gradum ſtudio properabat anili. & Colu. lib. 1. Anilis ætas.

Anicvlaris, ris, pro anili. Vide Anilis, & Anicula diminut. γραΐδιον, pro uetula. Cicero pro Flacco. Aniculæ minime ſuſpicioſæ purgat ſe.

Anilitas, tis, ſenectus. Catul. tremulũ mouẽs Cana tps anilitas.

Aniliter, aduerb. Cic. 3. de Natu. deo. ſuperſtitioſe atq; aniliter.

Anvs, ni, πρωκτὸς, gen. maſc. & pri. pro. pars poſterior uerenda. Cicero Pæto. Anum appellas alieno nomine: cur non ſuo potius? Dicitur & Podex.

Anxie, aduer. ſolicite, curioſe, φροντιστικῶς. Anxie ferre, Salu. in Iug. Pli. li. 11. cap. 52. Ne in ſe quiſq; anxie quærat.

Anxietas, tis. Cic. in Tuſc.

Anxifer, pen. corr. *Che porta affanno*, ἀλγεινὸς angorem, anxietatemq; ferens. Cic. li. 2. Tuſcu. dolorum anxiferi torquẽt uertices.

Anxifer, a, um. Cic. de Diuin. anxiferas curas requiete relaxas.

Anxitvdo, ἀδημονία. Cic. de rep. ut citat Nonius.

Anxivs, a, um, *Anxio, ſollecito*, περιαλγὴς, ſolicitus, mœſtus, ab ἄγχω. proprie tamen quid ſit, Ci. 4. Tuſc. oſtendit his uerbis: differt anxietas ab angore: neq; enim omnes anxij, qui anguntur aliquãdo, neq; anxij ſemper anguntur.

Anxvr, tam maſc. quàm neutri gen. urbs Italiæ, quam nunc Tarracinam dicunt. Martial. Siue ſalutiferis candidus Anxur aquis. Dicitur autem Anxur (ut Seruius docet) quia illic colebatur Iupiter Imberbis, quem idcirco Anxurum, quaſi ἄνευ ξυρὸν, uocabãt, quaſi ἄνευ ξυροῦ, hoc eſt, ſine nouacula. Virgil. Aene. 7. Circæumq; iugum, quis Iupiter Anxuris aruis præſidet.

A ANTE O

Aonia, ἀονία, regio Bœotiæ, ab Aone rege Neptuni filio dicta, quem factione ex Appulia pulſum in Bœotiam tradunt ueniſſe, ac de ſuo nomine montanam regionem Bœotię uocitaſſe Aoniã, & incolas ipſos Aonas. Hinc Aonius, ἄονιος, adiect. Ouid. 2. Metam. Separat Aonios Actæis Phocis ab aruis. Itẽ Aonis, idis, ἀονὶς, patronymicũ fem. quo poetæ frequentiſſime utuntur pro ipſis Muſis. Iuuen. Saty. 7. Aptusq; bibendis Fontibus Aonidum.

Aornos, ἄορνος πέτρα, petra apud Indos præceps, & inuia, ita dicta ob admirandam altitudinem, quaſi ipſis auibus inacceſſa. Scribit Plutar. Alexandrum, cum intellexiſſet hanc petram teneri ab homine meticuloſo, dixiſſe, Nunc locus ille facillimus eſt captu. eſt & Aornos locus in Epiro, ita dictus a peſtifera auibus exhalatione, teſte Pli. in Proœ. li. 4. Hoc ẽt nomine dictus lacus inter Puteolos, & Baias, qui poſtea Auernus eſt appellatus. Vide infra.

Aorsi, ἄορσοι, populi Scythiæ intra Imaum, quos Ptolemæus collocat non procul ab Iaxarte fluuio, qui in mare Hyrcanũ defluit. Strabo li. 11. duplices facit Aorſos, quorum alteros maris Caſpij oram maxima ex parte tradit tenuiſſe, alteros iuxta Tanaim habitaſſe, quos ſuperiorum exules eſſe opinatur. Pli. uero li. 4. c. 12. Aorſos quoſdam in Europa collocat iuxta Hamaxobios.

Aorta, ἀορτὴ, arteria eſt omnium maxima, ex ſiniſtro cordis uentriculo exoriens, ſpiritum uitalem in totum animantis corpus deferens, natiuumq; calorem per diaſtolen & ſyſtolen temperans. Hæc ubi primum corde emerſit, imparibus ſectionibus bifariam diuiditur: quarum altera, quæ minor eſt, ſurſum fertur, omnibus, quæ ſunt ſupra cor, partibus uaſorum propagines præbitura. Altera, quæ maior eſt, fertur deorſum, partibus omnibus inferioribus arterias immittens. Ex Gal. de Diſſectione arteriarum, & li. 16. de Vſu partium.

Aoros, ἄωρος, Cretæ ciuitas, ab Aora Nympha ita appellata: alio nomine Eleuthera, ab Eleuthere, uno ex Curetibus. Stephanus.

Aoti, pen. pro. ἄωτοι, populi in finibus Thraciæ, Getis finitimi, A non procul ab Iſtro. Pli. lib. 4. cap. 11.

A ANTE P

Apasi, ἀπαῖοι, populi in Aethiopia ſub Aegypto. Ptole. libro 4. capitul. 8.

Apage, ἄπαγε, & Apagete, *Leua uia, leuate uia*, dictio comica, a Græco, ἀπάγω, quod eſt abduco, remoueo. Plaut. in Curc. Apage hãc caniculam. Vatin. ad Cic. Apagete cum noſtro Sext. Seruilio.

Apageſis, pen. cor. (quod & ipſum frequens eſt apud comicos) familiariter corripientis eſt, & ſignificat, Abi ſi uis. Plaut. in Pœn. Apageſis, negocij in muliere quantum una eſt.

Apamia, ſiue Apamea, ἀπάμεια, urbs celeberrima in Tetrapoli Syriæ, a Seleuco Nicanore condita, & a nomine uxoris eius ita appellata: ut teſtatur Strabo li. 15. Eſt & Apamia, Parthorum ciuitas, Heracleæ, & Rhagis finitima. de qua apud eundem lib. 15. Tertia eſt in ora maritima Bithyniæ, intér Rhyndaci & Aſcanij oſtia, Antiochi Epiphanis opus: cuius meminit Stephanus, & Ptolemæus lib. 5. cap. 1. Quartam collocat Plin. lib. 5. cap. 29. in ipſo Marſye fluminis oſtio, ubi ſcilicet Marſyas in Mæandrum influit, quam antea Celænas, deinde & Ciboton ait appellatam. Hanc Strabo ab Antiocho Sotere conditam ſcribit, & a nomine Apamiæ matris eius, quæ Artabazi filia fuit, & uxor Seleuci Nicanoris, Apamiam fuiſſe appellatam. Fuit hæc urbs olim clariſſima, totiusq; Aſiæ emporium poſt Epheſum celeberrimum.

Apamestæ, oppidum in ea Italiæ parte, quæ olim magna Græcia dicta eſt. incolæ Apameſtini. Plin. lib. 3. cap. 11.

Aparctias, ἀπαρκτίας, uentus ab arcto flans, hoc eſt, a Septentrione.

Aparine, ἀπαρίνη, lappæ genus, quod alio nomine Philãthropos appellatur, quod ueſtibus hominum adhærens eos amare uideat.

Apate, ἀπάτη, genus intybi apud Theoph. quam Theod. Fraudē conuertit, quòd guſtantes amaritudine decipiat.

Apavortene, ἀπαυορτηνὴ, regio Scythiæ, in qua eſt Hircania.

Apeliotes, ἀπηλιώτης, pen. pro. uentus ab oriente æquinoctiali flans, quem Latini ſubſolanum uocant.

Apella, *Circonciſo*, λειπόδερμος, ſine pelle, quo nomine uocati ſunt Iudæi circũciſi. Hor. l. 1. Serm. Sat. 5. Credat Iudæus apella.

Apelles, Apellis, ἀπελλῆς, nomẽ pictoris eximij, patria Coi, qui omnes prius genitos, futurosq; poſtea artificio ſuperauit, & picturæ plura ſolus prope contulit, quàm ceteri omnes. Fertur Alexandrum Macedonẽ a nullo pingi uoluiſſe, quàm ab Apelle. de hoc Pli. lib. 7. c. 37. & lib. 35. c. 10. & l. 37. c. 1. & Fam. l. 1. ep. 9. & 12. l. 5. & ad Att. ep. 21. l. 2. & in Bruto, & l. 3. de Orat. & l. 3. de off. & l. 2. de nat. de. & lib. qui inſcrib. orator.

Apelleus, a, um, adie. Stat. l. 5. Syl. Apelleo uultus ſignata colore.

Apenninigena, qui Apenninum inhabitat. Claud. Apenninigenis cultas paſtoribus aras.

Apenninvs, ἀπέννινος ὄρος, per duplex nn, uel Apœnninus cũ œ, diphth. (ut ſcribit Seruius) quaſi alpes Pœni, eas Annibal primus ſuperauit. Mons eſt, qui Italiã mediã diuidit, incipitq; a Genua, & ſupra Carnos incũbit. Eius deſcriptionem uide apud Lucanũ.

Aper, *Porco ſeluatico, cinghiale*, porcus ſiluester, a græco κάπρος, remota prima litera. Varro de Lin. Lat. li. 4. Apri ab eo, quòd in locis aſperis uerſentur: tuſi a græcis deductũ mauis, qui hos κάπρους uocant. Hinc Aprinus, & Aprugnus: de quibus infra.

Aperio, *Aprire*, ἀνοίγω ex Ad & Pario (ut inquit Priſc.) abiecta d, (quia d, ſequente p, nonnunquam abijcitur) ſignificat patefacio. Teren. Fores aperi. Habetq; a, correptam. Iuuen. Protulit, ut mos eſt, & aperta palluit agna. Quandoq; detego. Hinc Macrob. ait, Iuniores ſolitos eſſe maioribus caput aperire. Stat. Sic fatus aperto Enſe uocat ſocios. Per tranſlationem eſt exponere. Plaut. hoc ænigma aperi nobis. Item pro nudare. Cic. Verẽtur ſi quo caſu acciderit, ut, partes corporis quædam aperiantur. Item pro uulnerare. Iuuen. Fuſte aperire caput. Hinc Adaperio, ualde aperio. A quo Adapertile, ἀνοικτὸν, pen. c. quod aperiri põt. Oui. de Triſ. Aſpicis a dextra latus hoc adapertile tauri. Ex aperio, foris aperio.

Aperte, aduerb. *Apertamente*, φανερῶς, manifeſte. Cic. Bruto, Quæ uerba aperte indicãt, poſſe rationem haberi etiam abſentis. Hinc Apertus, & Apertiſſime. Idem pro Q. Roſcio. Planius, & apertius dicam. Idem Attico: Lætitiam apertiſſime tulimus omnes.

Apertio, onis, uerbale. Varro. 1. de Re ruſt. ca. 63. cum periculo introitur recenti apertione, ita ut quibuſdam intercluſa ſit anima.

Apertvra, ræ. Vitru. li. 5. ca. 5. Aperturæ inferiorum graduum.

Apes, uel Apis, *Ape*, μέλισσα, Col. li. 10. quanto grandior apis, atque rotundior, tanto peior. Ouid. lib. 13. Meta. Nõ apis inde tulit collectos ſedula flores. Compoſitum putatur ab ἀ ſine, & pes, quod ſine pedibus naſci uideatur, dicente Virgilio, Trunca pedum primo. ſed cum non ſeruet analogiam, ſicut cetera compoſita, Bipes, edis, Tripes, edis, Compes, edis: magis ſimplex iudicandum eſt. Creantur Apes ex boum fimo, ſicut crabrones ex equorum, fuci ex mulorum, ueſpæ ex aſinorum excrementis.

Apex, icis, κορυφή, ἀκροστιχὲς, proprie uirga in ſummo flaminis pileo, in cuius extremo modica lana eſt. quod primum conſtat ad Albam Aſcanium inſtituiſſe. Hodie pontificum infula hoc nomine appellari poteſt. Val. lib. 1. Sulpicio inter ſacrificandum a capite apex prolapſus, eidem ſacerdotium abſtulit. Pleruntq; tamen ſumitur pro ſumma uerticis parte, quòd longe ſit a pedibus, & pro cuiuſcunque rei ſummitate acuminata. Colu. lib. 5. Eiuſq; uelut apex pronus imminens uocatur. Cic. uero tranſtulit ad ſummam rei alicuius dignitatem: Apex, κολοφὼν, inquit, ſenectutis eſt auctoritas.

Apexabo, onis, *Boldone, ſanguinaccio*, inteſtinum ſanguine plenum, admiſſo pingui, ſic dictum quòd in ſummitate quiddam, quaſi in capite apicem, habet. Varr. li. 4. de Lin. Lat.

Aphaca, cæ, ſiue Aphace, es, ἀφάκη, herba eſt in aruis naſcẽs, paulo altior lente, folijs admodum tenuibus, terna aut quaterna ſemina nigra in ſiliquis ferens. Hæc Pli. li. 27. cap. 5. Ruell. Eandem eſſe putat cum ea, quam uulgus Viciam Agreſtem appellat.

Aphaeresis,

Aphaereſis, ἀφαίρεσις, figura quæ a principio dictionis literã uel ſyllabã aufert: ut, Pone metũ, pro Depone, Ex ἀπὸ, καὶ αἱρῶ μαι.

Apharevs, ἀφαρεὺς, per tres ſyllabas. p.c. patris Lyncei nomẽ eſt: a quo Ouid. Lynceum prolem Aphareiam uocat lib. 8. Meta.

Aphesas, antos, montis nomen eſt ſupra Nemæam. Statius.

Aphidantes, ἀφιδάντες, populi ex Moloſſis, ut inquit Steph. ab Aphidante rege.

Aphidnae, arum, ἄφιδνα. Steph. locus celebris in Attica. Seneca in Hippol. Paruas alius calces Aphidnas.

Aphracta, Barchio, barca, ἄφρακτα, ſunt aperta, intectaq́; nauigia. Cic. ad Tiro. Noſti aphracta Rhodiorum.

Aphractus maſc. gen. Cic. ad Atti. lib. 6.

Aphrodisias, ἀφροδισιὰς, inſula in mari Perſico, ubi Perſis a Carmania diſiungitur: dicta, quòd in ea Venus religioſiſſime coleretur. alio nomine κιλικὰς. Pli. lib. 9. cap. 35. Eſt præterea Ciliciæ oppidum, teſte Stephano. Eſt item inſula in Oceano Hiſpanico, non procul a Gadibus. Pli. lib. 4. cap. 22.

Aphrodisivm, ἀφροδίσιον, oppidum in Latio maritimum, quod poſtea mutato nomine Antium dictum eſt. De hoc Plin. lib. 3. cap. 5.

Aphrodisivm, ἀφροδίσιον, Cariæ promontorium, Pomponio, quod Aphrodiſias Pli. appellat. Eſt & Ptolem. urbs Africæ. Eſt & Hiſpaniæ Tarraconenſis promontorium, eodem auctore.

Aphronitrvm, *Schiuma di ſalnitro*, ἀφρόνιτρον, ſpuma nitri. Pli. li. 31. c. 10. & Mart. li. 14. Spuma uocor nitri, Græcus es aphronitrũ.

Aphron, Plinio, herba eſt ex generis papaueris, folijs paſſerum ſpeciem repræſentantibus, radicem habens in ſumma terræ cute. à Dioſcoride μήκων ἀφρώδης, hoc eſt, ſpumeum papauer appellatur. Pli. lib. 20. cap. 19.

Aphthae, ἄφθαι, exulcerationes in ſummo ore, infantibus peculiares, prouenientes uitio lactis, quo nutriuntur, calido humore corrupti. oriuntur & in ætate prouectioribus. Vide Cœl. Rhodi. lib. 9. cap. 20.

Aphya, ἀφύα, piſcis genus, candidum, molle, ac tenerum, quod admotum igni protinus decoquitur. Vnde prouerb. Aphya ad ignẽ: in ea quæ celeriter intereunt, aut conſumuntur. Piſcis huius meminit Ariſt. lib. 6. Anim. Theodor. Apuum uertit.

Aphytacoras, arbores iuxta Hypobarum Indiæ fluuium, electrum ferentes. Pli. lib. 37. cap. 2.

Aphyte, es, ἀφύτη, ſiue Aphytis (ἄφυτις) oppidum eſt Thraciæ, non procul a Pallene. Apollinis oraculo inſigne: ab Aphyo quodam indigena ita appellata. incolæ Aphytæi, ἀφυταῖοι. Steph.

Apianvs, na, num, *Vue moſcatelle*, μελισσοτρόφος, quod apes auide ſumunt. Vnde apianæ uuæ dictæ ſunt, quas, ut inquit Colum. muſcæ inſectantur: nunc uulgo a muſcis, Muſcatellæ dicuntur. Græci ſticam uocant, etiam a quodam ſapore quaſi caſtoreo. Pli. li. 14. c. 2. Apianæ apes dedere cognomen, præcipue earum auidæ. Col. li. 3. c. 2. Magnis dotibus tres apianæ commendantur, omnes feraces, iugoq́; & arboribus ſatis idoneæ: generoſior tamen una, quæ nudis folijs eſt. pingui ſolo feraciſſimæ, mediocri quoque fœcundæ, præcoqui fructus. ideoq́; frigidis locis aptiſſimæ, uini dulcis, ſed capiti, neruis, uenisq́; non apteæ, niſi mature lectæ.

Apiarivm, *Luogo doue ſtanno l'api*. μελισσών, locus ubi aluei apium tenentur, quod Mellarium ſiue Alueare nominatur. Col. l. 8. c. 14.

Apiarivs, μελιττουργὸς, qui curat, ſiue poſſidet apes. Pli. li. 31.

Apiastra, μελισσοφάγος, auis dicitur, quæ apes comedit. Alio nomine Merops dicitur: de quo ſuo loco.

Apiastrvm, μελισσόφυλλον, herba eſt, qua apes mirum in modum delectantur: unde & Melyſſophyllon, & per ſyncopen Meliphyllon appellatur. Vulgo Meliſſa. Vide Meliſſophyllon.

Apiatvs, a, um, ab apibus, ut a uermibus Vermiculatus, quòd apiũ impreſſam habet ſimilitudinẽ: ut Apiata mẽſa, apud Pl. l. 13. c. 15.

Apicae, oues, *Pecore che non hanno molta lana*, ψιλόκοπα πρόβατα, dictæ, quæ non amplo corpore ſunt, nec multam lanam habent circa corpus. Pli. lib. 8. cap. 48. quibus ouibus uenter nudus, Apicas uocabant, damnabantq́;.

Apicivs, ἀπίκιος, omnium nepotum princeps, cui parum uiſum eſt & principum congiaria, & Capitolij uectigal comeſſationibus deuoraſſe, niſi ſuæ etiam gulæ monumentum poſteris reliquiſſet, conſcriptis de gulæ irritamentis aliquot libris. Hunc uixiſſe ſuo ſæculo teſtatur Senec. in lib. de conſol. ad Albinam.

Apicvla, *Ape picciola*, μελιττίον, diminutiuum, parua apis. Pli. lib. 7. Quadrigam ex eadem materia, quam muſca integeret alis, fabricatam, & nauem, quam apicula pennis abſconderet. Dicitur & Apecula, ab Apes. Plaut. in Curc.

Apicvlvs, κεραία, diminut. paruus apex: quod & Apiculum dicitur. Feſt. Apiculum, filum eſt quo flamines uelatum apicẽ gerunt.

Apina, & Trica, duo oppida Apuliæ fuerunt, quæ Diomedes euertit, tanta ignominia, ut in prouerbij ludibrium tranſierint. quoties enim rem nullius precij oſtendere uolumus, Apinas & Tricas nominamus. Martial. libro 13. Sunt Apinæ, Tricæque, & ſi quid uilius iſtis.

Apis, bouis nomen apud Aegyptios, quẽ pro deo colebant: alio nomine Serapis. Corpore erat niger, candida fronte, in tergo albæ nota inſignis, duplicibus pilis in cauda, & lingua canthаro notatus, quem certos uitæ annos excedere non licebat. Hunc in lacum demerſum Aegyptij, indicto iuſtitio, ueſte ſciſſa, & laceratis crinibus defunctum plangebant, inuento uero alio mirifice lætabantur. Reſponſa autem dare non ut reliqua oracula ſolitus, ſed ſi manu oblatum pabulum ſumpſiſſet a conſulentibus, ſecundos euentus, atque omnia proſpere decernebat: ſi uero abnueret, omnia ſiniſtra portendebat. Ideo cum a Germanico Cęſare pabulum oblatum renuiſſet, funeſtum omen & indubiam necem, quę paulo poſt ſecuta eſt, prænunciauit. Hæc Marcellin. lib. 22.

Apiscor, eris, *Acquiſtare*, τυγχάνω, cuius præteritum uolunt eſſe Aptus ſum, idem eſt quod acquiro. Verbum eſt pene obſoletum, quod non niſi apud antiquiſſimos legitur. Lucre. lib. 1. Nec ratione animi, quam quiuis poſſit apiſci. Idem lib. 6. Quippe etenim nullo ceſſabant tempore apiſci. Hinc adipiſcor, & indipiſcor: de quibus ſuo loco.

Apivm, *Appio*, σέλινον, herba hortenſis. Ex hac fiebant apud antiquos coronæ uictoribus in Nemæorum ſacris certaminibus. Iuuen. Graiæque apium meruiſſe coronæ. Quidam ab apice deducunt: quia antiqui apicem capitis apio coronabant: unde illud: Quòd apex hoc ferre ſolebat Victoris, ueterum fieret dum more triumphus, Ipſe ſibi talem prior impoſuiſſe coronam Dicitur Alcides. Alij ab apibus deductum putant, quæ illo præcipue delectari putantur.

Apivm montanvm, ὀρεοσέλινον, herba cicutæ folijs, Apiũ agreſte dicta, in montib. locisq́; petroſis naſcens: unde & nomẽ habet.

Apivm palvstre, ἑλεοσέλινον, herba apio ſatiuo maior, dicta, quòd in paludibus, & aquoſis locis proueniat.

Apivm saxatile, πετροσέλινον, herba eſt ſemen proferens ammeos ſemini non diſſimile, ſed odoratius: quæ quoniam in Macedonia optima naſcatur, uulgo Petroſelinum Macedonicum uocari cœpit. naſcitur in petris: unde & nomen accepit.

Aplvstre, & in numero plurali Apluſtra, uel Apluſtria, nauis eſt ornamentũ in ſummitate mali. Ci. in Arato: Nauib. abſumptis fluitantia quærere apluſtra. Feſtus & per m ſcribi poſſe exiſtimauit. Apluſtria (inquit) nauium ornamenta, quæ quia erant amplius, quàm eſſent neceſſaria uſui, etiam Ampluſtria dicebant. Hæc ille. Nos contra putamus, non ab Amplius hoc nomen deduci, ſed ab ἀ priuatiua, & πλέω: quòd ad nauigationem non ſit neceſſarium.

Apocalypsis, ἀποκάλυψις, Latine reuelatio, & ἀπὸ, quæ re in compoſitione ſignificat, & καλύπτω, uelo.

Apocopa, ἀποκοπὴ, amputatio, ex ἀπὸ, ab, & κόπτω, amputo. figura, cum ultima litera, uel ſyllaba tollitur, ut peculi, pro peculij.

Apocopi, *Caſtrati*, *Eunuchi*, ἀπόκοποι, dicti a Iulio Materno caſtrati.

Apocrotvs, durus, rigidus, ἀπόκροτος. Firmicus lib. 7. Naſcentur ſerui, miſeri, apocroti, infelices.

Apoctnon, ἀπόκυνον, oſſiculum in ranæ ſiniſtro latere, quod ſi in aquam deiectum fuerit, ſtatim feruere ferunt. Pli. li. 35. cap. 5.

Apodyterivm, ἀποδυτήριον, locus in quo loturi ueſtes deponebant, & ſeruabant. nã ἀποδύειν exuere dicitur. Ci. ad Q. fratrem, & Plin. ad Apollinarem.

Apogaei, ἀπόγειοι, uenti ſunt a terra flantes. Pli. li. 2. ca. 43.

Apolactixo, zas, *Aſſaltare co calci*, ἀπολακτίζω, calcibus inuado. Per tranſlationem contemno. Plau. in Epi. apolactizo inimicos omnes.

Apolecti, *Eletti fuori di molt' altri*. ἀπόλεκτοι ſenatores erant dicti, παρὰ τοῦ ἀπολέγεσθαι, quòd ex multis ſoleant deligi. Liu. li. 6. Bel. Maced. Aetoli per apolectos (ita uocant ſanctius cõcilium, quod ex delectis conſtat uiris) id agitabant, quo modo res in Græcia nouarentur. Eſt & genus piſcis ex pelamidum genere. Pli. lib. 32. c. 11. Pelamis earum generis maxima. apolectus uocatur.

Apollinares ludi, ἀπολλώνια, qui in honorem Apollinis fiebant. unde Liuium. Cic. ad Att. Ludis Apollinaribus Diphilus in Pompeium inuectus eſt.

Apollinevs, a, um, adiect. φοίβειος, Apollinea ars, pro arte medica, Ouid. lib. 3. Triſt. Et ars Apollinea, pro arte uaticinandi. Idem in Ibin. Apollinea clarus in arte ſenex: Tireſiam intelligit.

Apollo, inis, *Apollo*, ἀπόλλων, deus, quem Græci etiam φοῖβον appellant. Cui, ut Macrob. inquit, uariæ fuerunt poteſtates. nam fuit auctor carminis, præſes uaticinij, ſagittãdi peritiam habuit, artem medicinæ percalluit, & citharam adinuenit. Idem dicitur Liber, quòd libere uagetur per aerem. Nomius, id eſt, paſtor, quod Admeti regis pauerit armenta. Porphyrius ait eundem eſſe Solẽ apud ſuperos. Liberum patrem in terris, Apollinem apud inferos. unde & tria inſignia circa eius ſimulacrum uidemus: Lyram, quæ nobis cæleſtis harmoniæ imaginem monſtrat: Grynæum, quod terrenum numen oſtendit: Sagittas, quibus infernus Deus indicatur, & noxius. unde & Apollo dictus uidetur, ἀπὸ τοῦ ἀπολλύειν, quod perdo ſignificat, quòd non paucos nimio æſtu crederetur extinguere, quare ſpicula ei aſſignauit uetuſtas: quæ tamen non dextera geſtat, ſed ſiniſtra, quòd ad iuuandum promptior ſit, quàm ad nocendum. unde non nulli παρὰ τὸ ἀπαλλάττειν νόσους, id eſt

ab

ab abigendis morbis, Apollinem dictum exiſtimant.

APOLLONIA, ἀπολλωνία, oppidum in ea parte Macedoniæ, quæ Adriatico mari adiacet, Corinthiorum colonia, optimis olim inſtituta legibus. his temporibus Valona nominatur. De hac Strabo. Condidere Apolloniam Corinthij Corcyræique, ab Acante fluuio ſtadijs decem, a mari ſexaginta. Eſt & Apollonia inter inſulas Thraciæ, cis Iſtrum amnem. Eſt & ciuitas in Creta, & alia in Syria. Vide Steph.

APOLLONIATAE, ἀπολλωνιᾶται, populi Apolloniæ. Val. Max. li. 1.

APOLOGIA, *Apologia, difeſa*, ἀπολογία, defenſio, ἀπολόγημα, unde Apologeticus liber, quo nos purgamus.

APOLOGVS, p.c. *Fauola*, ἀπόλογος, fabula in qua bruta animalia loqui introducuntur. Cic. de Orat. adſcribamus & narrationes apologorum. Vide Quinct. lib. 5. cap. 11.

APOMELI, itis, ἀπόμελι, potus confectus ex maceratis aqua fauis, medius inter mulſam & oximeli. Gal. lib. 7. Method.

APONVS, p.c. ἄπονος, fons calidis aquis, haud longe a Patauio. Luca. li. 6. Aponus terris ubi fumifer exit, Atque Antenorei diſpergitur unda Timaui. Aponus autem dicitur non tam, quòd morbis medeatur, quàm quòd ſine dolore remedium afferat.

APOPHORETA, p.p. *Mancia*, ἀποφόρητα, munera, quæ dari ſolebant Saturnalibus. Munuſcula quoque quæ a cena conuiuis dabantur domum auferenda, etiam Apophoreta dicebátur a græco ἀποφέρειν, quod auferre ſignificat. Suet. in Domit. Dabat Saturnalibus uiris apophoreta, per Kalendas Martias fœminis.

APOPHTHEGMA, tis, *Sentenza, ouero detto breue & acuto*, ἀπόφθεγμα, breuis & acuta ſententia. Vnde Plutar. Apophthegmata. Cice. 1. Offi. Multaq; multorum facete dicta, quę uocant ἀποφθέγματα.

APOPLEXIA, *Gocciola*, ἀποπληξία, ſiue Apoplexis eſt ſtupefactio neruorum totius corporis cum priuatione ſenſus & motus. dicta a græco ἀποπλήττω, quod eſt percutio, attonitum reddo. Celſ. libr. 6. cap. 26. Attonitos raro uidemus, quorum & corpus & mens ſtupet. Et interdum ictu fulminis, interdum morbo. ἀποπληξίαν hûc græci appellant. Idem cap. proxime ſeq. reſolutio neruorum interdum tota corpora, interdum partes infeſtat. ueteres illud apoplexiam, hoc paralyſin nominauerunt.

APOSTATA, pen. cor. *Sfrattato, mancatore, ribello*, ἀποστάτης, deſertor: ut qui a duce ſuo ad hoſtes transfugit, aut a Chriſtianis ad Ethnicos, uel Iudæos.

APOSTATO, as, p.c. *Ribellare*, ἀποστατέω, rebello. Cyprian. ad Corn. Eos, qui uelut apoſtatauerunt, ad hæreticos transfugæ facti.

APOSTEMA, atis, p.p. *Poſta, poſtema*, ἀπόστημα, tumor præter naturã, cum pus ex phlegmone reſolutum, in quendam quaſi ſinum colligitur: uel etiam nulla præcedente phlegmone, cum humor quidã acris ſtatim ab initio in parte aliqua colligitur, ſpatiumque ſibi moliens uel inter duas tunicas, uel ſub certis membranis, nimia diſtenſione eam excoriat. Tria horum ſunt genera. Nam ſi quiddam melli ſimile contineant, Melicerides, μελικηρίδες appellantur: ſi pingue quippiam in morem ſeui, Steatomata, στεατώματα: quòd ſi pultis ſimilitudinem referant, quod in iis continetur, Atheromata, ἀθερώματα, dicuntur. Dicitur autem Apoſtema a uerbo Græco, ἀφίσταμαι, quod eſt abſcedo: unde & Latini uerbum ex uerbo exprimentes, Abſceſſum appellarunt. Celſ. lib. 2. cap. 1. Abſceſſus corporis, quæ Apoſtemata Græci nominant. Pli. lib. 29. ca. 33. Suppurationem interpretatur.

APOSTOLVS, ἀπόστολος, Latine miſſus, ſiue nuncius ab ἀποστέλλω, mitto. Apoſtolorum autem quatuor ſunt genera: a Deo miſſi, non per hominem, ut Moſes a Deo, ſed per hominem, ut Ieſus: per hominem tantum, ſicut noſtris temporibus multi fauore uulgi in ſacerdotium ſubrogati ſunt: ex ſe autem, ſicut ipſi pſeudoprophetæ. Apoſtoli etiã dicebantur, literæ dimiſſoriæ: de quibus Alciatus de Rerum, & uerborũ ſignifica. Athenis quoque Apoſtoli, magiſtratus quidam erant, quorum officium erat recte atque ordine curare atque inſtruere claſſem.

APOSTROPHE: ἀποστροφή, dici poteſt conuerſio, figura cum ſermonem a iudice uel auditore ad abſentem aliquem conuertimus. Te nunc alloquor Africane, cuius mortui nomen ſplendori ac decori eſt ciuitati. ἀποστρέφω enim euerto.

APOSTROPHVS, ἀπόστροφος, colliſionis nota, in fine dictionis, denotans uocalem præcedentis dictionis eliſam: ut ἀφ᾽ οὗ, pro ἀπὸ οὗ.

APOTHECA, *Canoua, bottega*, ἀποθήκη, cella uinaria, ubi uinum & cõſeruatur & uenditur. Pli. tantum pecuniarum detinẽt uini apothecæ. Dicitur & Apotheca ſtatio, in qua res uenales exponuntur.

APPARATE, aduerb. cum apparatu. Cic. 1. Att. & edit, & bibit opipare, & apparate.

APPARATIO, apparatus. Cic. 2. Offi. Eſt multus in laudanda magnificentia, & apparatione popularium munerum.

APPARATVS, παρασκευή, apparatio, & proprie cum quadam magnificentia. Cic. 3. Phil. Quid prandiorum apparatus proferam?

APPAREO, es, *Apparere*, φαίνομαι, uideor. Vir. 1. Geo. Apparet liquido ſublimis in aere uiſus. Eſt etiam de improuiſo ſe oſtendere. Cice. Cum equites Antonij apparuiſſent. Item præſto eſſe ad obſequium, παρίστασθαι. Vir. li. 12. Hæ Iouis ad ſolium, ſæuiq; ad limina regis Apparent. Ter. in Eun. Ille bonus uir nuſquam apparet.

APPARITIO, ὑπηρεσία, Apparitorum officium erga magiſtratus. Cice. ad Thermum: In longa apparitione ſingularem Marcilij fidem cognoui.

APPARITORES, *Apparitori, donzelli, Birri*, λικτῶρες, δορυφόροι, οἱ παρεστῶτες: dicti quod appareant, & præſto ſint ad obſequium: qui & Statores dicuntur, ut ſunt, qui magiſtratibus circunſtant, parati ad obſequendum. Cic. in Verrem, & alibi.

APPARITVRA, παράστασις, ipſum miniſterium. Scribit Sueto. lib. de grammaticis, Orbilium apparituram feciſſe magiſtratibus: ſignificans fuiſſe apparitorem miniſtrumq; magiſtratuum.

APPARO, as, p.c. *Apparecchiare*, παρασκευάζω, ἐξαρτύω, paro, cum magnificentia quadã adorno. Cic. 3. Phil. Facilius apparabitis quę neceſſitas poſtulat. Idem pro lege Man. Põpeius extrema hieme bellum apparauit, ineunte uere ſuſcepit, media æſtate confecit.

APPELLATIO, πρόσρημα, προσφώνησις, compellatio, allocutio. Interdum nominatio. Cic. pro domo: Regum appellationes uenales erant. Apud Iuriſconſul. Appellatio ſignificat Prouocationem, cum, ob ſententiam iniquam, maioris iudicis auxilium imploramus. Vide Appello.

APPELLATOR, oris, qui appellauit, id eſt, ab aliquo iudice ad alium prouocauit. Cic. 6. Verr. Aegre factum quàm ut manus ab illo appellatore abſtinerentur.

APPELLITO, as, are, frequentatiuum. unde Feſtus: Appellitauiſſe, pro appellauiſſe.

APPELLO, as, *Nominare, appellare*, ὀνομάζω, προσαγορεύω, nomino. Cic. 3. Offic. Scipione, qui primus Africanus appellatus ſit. Item eſt comiter ſeu familiariter alloqui, uocare, ἐντυγχάνειν, καταλογεῖσθαι. Cic. pro Clu. Appellat hilari uultu hominem. Hinc appellare, teſte Vlp. de iniur. eſt blanda oratione alicuius pudicitiã attentare, πειρᾶν λόγοις προσφέρειν περὶ συνουσίας. Interdum accuſare. Liuius: Daſium de proditione appellabat. Item auxilij, uel teſtimonij gratia, quempiam implorare. Cic. pro Sext. Roſcio: Te nunc P. Scip. appello. Appellare debitorem, eſt rem nobis debitã a debitore exigere. Quinct. Appellabatur a creditoribus, ut ſolueret debitum. Interdum eſt poſt ſententiam, tanquam iniquã, ad ſuperiorem iudicem prouocare. ἐκκαλεῖσθαι, τὴν δίκην ἐφιέναι, ἐπικαλεῖσθαι. Vlpianus: qui appellat, maiorem iudicem debet appellare. Dicimusq; Appello principem, & ad principem.

APPELLO, lis, li, appulsũ, *Arriuare, giugnere*, προσορμίζω, applico, admoueo. Cic. 2. Ver. Cum Perſæ mille numero nauium claſſem Delum appuliſſent. Virg. 3. Aen. Hinc me digreſſum ueſtris deus appulit oris. Legitur & Appellare abſolute, & ſine caſu, pro accedere. Cice. 2. de Diuin. Viſus eſt in ſomnis paſtor ad me appellere. Hinc Appulſus, us, καταγωγή, προσβολή, pro acceſſu pecoris ad aquam. Iureconſultus: Totum corrumpat pecoris ad aquam appulſum. Appellere animum, eſt animum ad aliquid agendum intendere, προσέχειν, ὁρμᾶν. Teren. in prol. Andr. Poeta cũ primũ animum ad ſcribendum appulit. Interdum adduco, compello. Plaut. in Aſin. Argenti uiginti minæ me ad mortem appulerunt.

APPENDEO, es, *Appendere, attaccare*, προσαρτῶμαι, ad aliqd pẽdeo.

APPENDICVLA, Cic. pro Rab. appendicula cauſæ iudicatæ.

APPENDIX, genus ſpinæ, dictum, ꝙ baccas puniceas habeat de ſe pẽdentes, quæ & ipſæ appendices nominantur. Pli. li. 24. cap. 13.

APPENDIX, *Pendice*, ἀπόφυσις, προσθήκη, quod alij adiunctum eſt, quaſi ex alio pendeat. Cice. in Horten. Vidit, appendicem animi eſſe corpus.

APPENDO, is, di, ſum, *Soſpendere, attaccare*, προσαρτάω, ad aliquid pendo: ut, Appendi uuam ad tigna. Plin. Atque uuas iam maturas ad ſolem appendere. Eſt etiam, σταθμίζειν, ad ſtateram, lanceméque ponderare. Cic. in Ant. Vt iam appendatur pecunia, non numeretur. Item adiungere: unde Appendix: Appenſus, participium, ſuſpenſus. Cice. 5. Tuſc. fulgentem gladium è lacunari ſeta equina appenſum demitti iuſſit.

APPETO, is, pen. c. *Appetire, deſiderare*, ὀρέγομαι, ὀργῶ, ἐφίεμαι, ἐρῶ, unde cupio. & tam in bonum, quàm in malum, ſicut Expeto, capitur, contra quorundã ſententiã. Cic. Caſ. Tu puer me appetiſti. Idẽ lib. 4. Tul. Vt bona natura appetimus, ſic a malis natura declinamus. Quod autem Expeto etiam ad uoluptates, & quandoq; ad maximũ malũ pertineat, idẽ oſtendit li. 1. Offi. Expetuntur diuitiæ, cũ ad uſus uitæ neceſſarios, tum ad perfruẽdas uoluptates. Ad maximũ malum, in Piſo. A me quidẽ etiã pœnas expetiſtis, quib. coniuratorum manes mortuorum expiaretis. Conſtruitur frequẽter cũ ablatiuo cũ præpoſitione. Quin. li. 9. ne omnia teſtimonia expetat a litigatore. Aliqñ tamẽ, pro deſidero, ſolo accuſatiuo cõtentum eſt. Plau. in Caſinæ prologo: Intelleximus ſtudioſe expetere uos Plautinas fabulas. Appeto uero, præter eã, quam prædiximus, ſignificationẽ, ponit pro adeo: quia ſicut dicimus, Adeo prætorẽ, ita Appeto prætorẽ. Interdũ, appropinquare, ἐγγίζω, ἐνίσταμαι, unde, Appetit dies, Appetit nox. Interdũ ꝑ aggredi, βάλλειν, unde appetere uitam alicuius, pro, mortem alicui moliri. Cic. pro Sext. Roſc. Filij uita inſidijs appetita. Item Appetere oculos, pro inuadere. Liu. lib. 7. os, oculosq; hoſtis roſtro & unguib. appetit.

APPETENS,

Appetens, *Deſideroſo*, nomen ex participio, auidus. Sal. in Cat. alieni Appetens. Cic. de Ami. Nihil eſt appetentius ſimilium ſui.

Appetentia, *Appetito*, ὁρμὴ, ὄρεξις, cupiditas, motus animi ad aliquid. Cice. 4. Tuſc. ut ægritudo quaſi morbum aliquem doloris efficiat, libido effrænatam appetentiam. Plin. Cibi appetentiam faciunt lactucæ.

Appetitio, tionis, ὁρμὴ, impetus animi, quo ad aliquid agendum impellimur. Cic. 2. de Fin. Appetitio animi, quæ græce ὁρμὴ dicitur. Accipitur & pro appetentia cibi, quam græci ὄρεξιν uocant. Gell. li. 16. c. 3. poſt imperatam inediam tridui, omnis eius appetitio priſtina elanguit. Item pro conatu aliquid apprehẽdendi. Cic. de Diuin. cum dormienti ei Sol ad pedes uiſus eſſet, ter eum ſcribit fruſtra appetiuiſſe manibus: magosq; dixiſſe, ex triplici appetitione Solis 30. annos Cyrum regnaturum portendi.

Appetitus, us, ὁρμὴ, impetus animi, quo ad rem aliquam impellimur: cuius ſedem philoſophi conſtituerunt in iecore. Cic. 3. Offi. duplex eſt animorum natura, una pars in appetitu poſita eſt, quæ eſt ὁρμὴ græce, quæ hominem huc atque illuc rapit: altera in ratione, quæ docet, quid faciendum, fugiendumve ſit.

Appianus, ἀππιανὸς, Alexandrinus, nobilis hiſtoricus, qui Adriani imperatoris temporibus claruit, ſcripſit Romanæ hiſtoriæ lib. 22. quorum nouem tantum ad nos peruenere.

Appia uia, ὁδὸς ἀππία, ſaxo quadrato ſtrata, Roma per portã Capenam, Capuam, uel, ut alij uolunt, Brunduſium uſque ducens, ab Appio Claudio cæco ſtrata. Cic. pro Cælio: Appius Claudius cæcus pacem Pyrrhi diremit, aquam adduxit, uiam muniuit.

Appiana poma, ἀππιανὰ μῆλα, ab Appio ex Claudia gẽte cognominata. odor his maximus eſt, fere cotoneorum. Pli. li. 15. c. 14.

Appianum, ni, coloris uiridis genus, apud Pli. lib. 35. cap. 6.

Appingo, egi, actum, *Aggiungere*, προςτίθημι, ex ad & Pango, addo, uel adiungo. Cic. Atti. lib. 2. appinge aliquid nouis. Alterum eſt appingo, xi, ctum, *Dipingere appreſſo*, ex ad & Pingo, Horat. in art. poe. Delphinum ſiluis appingis.

Applaudo, *Applaudere*, ἐπικροτέω, allido. Apuleius lib. 9. Incuſſis in eam poſteriorum pedum calcibus, protinus applaudo terræ. Aliquando applaudere, eſt manuum, uel pedum plauſu fauorem oſtẽdere. Plau. Pſeud. Si uultis applaudere, Atque approbare hunc gregem & fabulam. Cic. pro Sext. quibus uiris, aut cui generis ciuium maxime applaudatur.

Applauſor, ris, qui applaudit. Plin. in Paneg. populus ille aliquando ſcenici imperatoris ſpectator & applauſor in Pantomimus quoque aduerſatur.

Applauſus, a, um, particip. Oui. 4. Metam. Ille canis uelox applauſo corpore palmis Deſilit in latices.

Applauſus, us, nomen. Cic. 2. de Diuin. magno applauſu loquitur, aſſentante populo.

Applicatio, actus ipſe applicandi. Cic. in Lælio: a natura uidetur orta amicitia, applicatione animi cum quodam ſenſu amandi.

Applicatus, & Applicitus, particip. Cæſ. 3. Bell. Ciu. Applicatis noſtris ad terram manibus. Pli. in epiſt. Applicitum eſt cubiculo hypocauſtum.

Applico, as, pen. cor. aui, atum, & applicui, applicitum, *Accoſtare, aggiungere*, κατάγω, προσορμίζω, ἐνορμίζω, appello, adiungo, annecto, ἐπέχω, προσαρμόζω, προσάπτω, παραβάλλω, & conſtruitur cum datiuo, uel accuſatiuo cum ad. Virg. 1. Aene. Quæ uis immanibus applicat oris. Cice. Appio Pul. Omnes uires ciuitatis ſe ad Pompeij ductum applicauerunt, id eſt, adiunxerunt.

Applodo, is, p. p. *Applaudere*, ἐπικροτέω, idem quod Applaudo. ueteres enim plodo dicebãt, quod nos plaudo. Applodere fulgetris, apud Pli. eſt fauere, teſtarique honorem illo motu.

Apploro, as, are, προσδακρύω, deponere apud aliquem ſuos fletus. Horat. lib. 3. Carm.

Appluda, pen. pr. *Pula*, κυρύβιον. Antiquis idem ſignificabat, quod furfur, ut docet Gell. lib. 11. cap. 7. Pli. lib. 18. ca. 10. docet Appludam uocari purgamenta milij, & panici, & ziʒaniæ, cum in frumento palea dicatur. Dicta Appluda ab applodendo, quòd propter tenuitatem, quia minutiſſima eſt, ſpiritu deiiciatur. Næuius: appluda eſt hodie, quam tu, leuior.

Appoſitio, nis. Cice. in Parad. Hæc ſine appoſitione exemplorum lentius diſputantur.

Appoſitus, a, um, *Poſto appreſſo, atto, accommodato*, προστεθειμένος, iuxta poſitum. Cic. de Inuen. Gladium prope appoſitum è uagina eduxit. Aliquando ſumitur pro conueniens, ἐπιτήδειος. Idem ibidem: ſi quid ad id appoſitum ſit, quod nos interpretemur.

Appoſite, aduerb. ἐπιτηδείως, apte. Officium eius facultatis uidetur, dicere appoſite ad perſuaſionem.

Appotus, *Quello c'ha beuuto molto*, οἰνόπληκτος, qui multum potauit. Plaut. in Curc. Amph. & Bud.

Apprehendo, *Apprehendere*, λαμβάνω, capio. Cic. de Nat. Deo. Vites clauiculis adminicula quaſi manibus apprehendunt. Virg. 2. Aene. quam prendimus arcem? per ſyncopen.

Apprime, pen. prod. *Sopra tutto, in prima*, εἰς τὰ πρῶτα, aduerb. in primis ualde. Teren. in Andr. id arbitror apprime in uita eſſe utile. Fit ab Apprimus, quo ueteres uſi ſunt pro longe primo, ut docet Gell. lib. 7. cap. 7. Citans illud ex Liuij Odyſſ. uir ſummus, apprimus, Patroclus.

Apprimo, is, ere, *Premere*, ex Ad, & Premo. Pli. lib. 24. cap. 9.

Approbatio. Cice. 2. Tuſcul. Effectus eloquentiæ, eſt audientium approbatio.

Approbator, batoris, δοκιμαστὴς, qui aliquid approbat. Cic. Att. Quãtis non fueris ſuaſor ꝓfectionis meæ, approbator certe fuiſti.

Approbo, bas, bare, *Laudare, approbare*, δοκιμάζω, idem qđ probo. Ci. 4. Aca. Nec tamen ego is ſum qui nihil unquã falſi approbem.

Approbus, p. c. *Molto buono*, πρόσδοκιμος, ualde probus. Gell. Et in uerſu eſt Cæcilij poetæ comici, Adoleſcens approbus.

Appromitto, is, *Promettere per un'altro*, pro altero promitto, ἐγγυῶμαι, unde Appromiſſor, ris, ἐγγυητὴς. Vlpianus Appromiſſorem uocat Fideiuſſorem. l. in omnibus. ff. de ſolutionibus.

Appropero, as, are, *Affrettare*, propero, accelero, ἐπείγω. Ter. in And. Poſtquam ante oſtium Me audiuit ſtare, approperat. Ci. Att. appropera, & uale. Approperatum opus, id eſt acceleratum. Liu. 4. ab urb. Cœptum opus adeo approperatum eſt, &c.

Appropinquo, as, are, *Accoſtarſi*, ἐγγίζω, propinquum fieri aut loco, aut tempore. Cæſ. 1. Bel. Gall. Heduos finibus Bellouacorum appropinquare cognouerant. Cic. ad Q. F. eius rei maturitas neq; dum uenit, & tamen iam appropinquat.

Appropinquatio, Cic. de Sen. Quarta reſtat cauſſa, quæ maxime angere noſtram ætatem uidetur, appropinquatio mortis.

Appulſus. l. Appello.

Apricari, *Stare al Sole*, εἱληθερεῖν, ἡλιάζεσθαι, eſt in aprico loco eſſe, hoc eſt, in loco Soli expoſito uerſari. Varro in miniſterijs: Multos in hieme in Sole apricari. Plin. lib. 36. de columbis. Apricantur aliæ ſcalpentes ſeſe. Cic. in Catone, Apricatione caleſcere: & ad Att. lib. 7.

Apricitas, atis, eſt hibernus ille tepor in locis apricis. Colum. lib. 8. cap. 15.

Apricus, a, um, p. p. *Eſpoſto al Sole*, προσήλιος, εὐήλιος, πρόσειλος, Soli expoſitus, quaſi ἄνευ φρίκης, hoc eſt, ſine frigore, φ aſpirata in π, ſuam tenuem conuerſa. Vir. 2. Geor. Mitis in apricis coquitur uindemia ſaxis. Aprica auis, quæ Sole gaudet. Idem 5. Aene. Apricis ſtatio gratiſſima mergis. Apricior, apricißimus, Col. li. 11. cap. 3. Non nulli hanc locis apricioribus deponunt. Idem lib. 9. cap. 14. Apriciſſimo die purgatis domicilijs.

Aprilis, *Aprile*, ἀπρίλιος, ἀπρίλις, θαργηλιών, quaſi aperilis, quòd terram aperiat. nam uerna temperie plantarum germina aperiuntur. Vel Aprilis, quaſi Aphrilis, ab ἀφρὸς ſpuma, quòd Venus, cui hic menſis ſacer eſt, ex ſpuma maris fingitur nata. Hora. 4. Carm. Qui dies menſem Veneris marinæ Findit Aprilem. Accipitur & adiectiue: ut Nonis aprilibus. Cice. ad Lent. Nonis aprilibus mihi eſt ſenatus aſſenſus.

Aprinus, κάπρειος: ut Aprina caro. ſic ſcribi debet ſecundum analogiam. antiqui tamen ſcribebant Aprugnus. Pli. li. 8. ca. 51.

Appronare in genua, *Inginocchiarſi*, ἀπογονατίζεσθαι, pro, ingeniculari, ut antiqui dicebant. Apul. lib. 1. in genua appronat, affectans portionem. Videtur compoſitum ex Ad & Pronus.

Apſis, dis, ἀψὶς, curuatura rotæ. Et eſt fornicis curuatura. Cæcil. in epiſt. Cubiculum in apſida curuaturũ. Et apſides circuli in ſtellis, apud eudes. Pli. lib. 2. cap. 15.

Aptera, ἄπτερα, neu. gen. urbs in Lycia, & altera in Creta, a Sirenibus dicta, quòd uictæ ibi cantu a Muſis, præ mœrore exutæ pennis in mare deſiluiſſent. Steph.

Apto, as, *Adattare*, προσάπτω, conuenienter aliquid rei alicui iũgo, ſeu accommodo. Conſtruitur cum datiuo uel accuſatiuo cum Ad. Cic in Phil. Cuius fortunæ ſtudia tantæ laudi & gratulationi tuæ ſe non aptarint? Idem 3. de Orat. Hoc uerbum eſt ad id aptatum, quod ante dixerat. Hinc Adapto, & coapto.

Aptus, ta, tum, *Atto, accommodato, acconcio*, ἐπιτήδειος, ἁρμόμενος, προσηρμοσμένος, quod ad aliquid accommodatum eſt. Perſius Sat. 1. Si forte quid aptius exit. Interdum neceſſarium. Cice. lib. 3. de Fin. Natura ſumus apti ad totius conſilia ciuitatis. Interdum elegans, ut apud eundem lib. 2. de Orat. Ita uerbis eſt aptus, & preſſus, ut neſcias utrum ſententiæ oratione, an uerba ſententijs illuſtrentur. Idem 1. Offic. pulchritudo corporis apta compoſitione membrorum mouet oculos. Interdum connexum. Virg. lib. 2. Ge. Ipſos è torquibus aptos, Iunge pares. Compoſitum, & contrariũ eſt Ineptus. Eſt etiam Aptus participium ab Apiſcor, idem ſignificans quod Adeptus. Varro: Ea omnibus oſtentat, quæ bello eſt aptus. Apte, aduerb. Cicero ſæpe.

Apua, æ, ἀφύη, piſciculus eſt minimus & uiliſſimus, quem Græci, ꝙ ex pluuia naſcatur, ἀφύην, uocant. Vide Pli. lib. 37. ca. 8. & ea quæ notauimus in dictione Aphya.

Apuani, Ligures ſunt, teſte Liu. lib. 10.

Apud, *Appo, appreſſo, preſſo*, παρὰ, πρὸς, præpoſitio, quæ nuſquam compoſita reperitur. appoſita uero caſibus, quandoque locum denotat: ut, apud Mantuam hæc ſcripſi. perſonam: ut, apud regem. loci & perſonæ coniunctionem: ut, cenaui apud Pompeium. Sed cũ

ad

ad perſonam refertur, plerunque familiaritatem ſignificat, nõ dominium: ut, Fui apud te, id eſt tecum, uel domi tuæ. Penes uero & poteſtatem, & perſonam, & dominium, ἐπὶ cum datiuo. Oui. lib. 1. Faſt. Me penes eſt unum uaſti cuſtodia mundi. Quanquam etiam ſine dominij ſignificatione aliquando inuenitur: ut latius docebimus ſuo loco. Apud aliquando accipitur pro In: ut apud Teren. in And. De Dauo modo apud forum audiui. Apud ſe dicitur eſſe, qui domi ſuæ eſt. Cic. lib. 1. de Orat. Scaurus, quem ruri apud ſe eſſe audio.

APVLIA, *Puglia*, ἰαπυγία, Italiæ regio, mari Adriatico contermina, inter Daunium, & Calabriam, quæ & Iapygia, ab Iapyge Dædali filio, qui eam regionem tenuit, dicta eſt. Corripit primam ſyllabam, & ſcribitur unico p: aſſumit tamen interdum alterum p, ut eandem producat. ſecundam autem ſyllabam ſemper producit. cõtra Apulus ſemper primam producit, & corripit mediam. Horat. lib. 3. Car. Nutricis extra limen Apuliæ. Iuuenalis. Vendit agros, ſed maiores Appulia uendit. ubi & prima producitur.

APVLVS, a, um, ſiue Appulus, adiect. Luc. lib. 5. Appulus Adriacas exit Garganus in undas.

APYRENON, ἀπύρηνον, genus mali Punici dulciſſimi, ita dictũ quaſi ἄνευ πυρήνων, hoc eſt, ſine nucleo: non quòd prorſus nucleis careat, ſed q eos habeat minus lignoſos. Hæc Pli. l. 13. c. 19. Marti. li. 13. Lecta ſuburbanis mittuntur apyrina ramis. Legitur & adiectiuum Apyrinus, a, um. Col. lib. de arb. ca. 3. primitiuis annis fructum uinoſum, poſtea dulcem, & apyrinum faciet.

A ANTE Q

AQVA, *Acqua*, ὕδωρ, componi uidetur ex a & qua: quaſi a qua uiuimus. unde aqua & igni interdici ſolebat damnatis. Aquam & ignem ſumebant nuptæ: & qui funus perſecuti fuerant, redeuntes ignem ſupergrediebantur aqua aſperſi. quod & purgationis genus uocabant ſuffitionem. Hoc elementum ceteris omnibus uidetur imperare. terras enim deuorant aquæ, flammas necant, ſcandunt in ſublime, & ipſum quoque ſibi uendicant cælum. Quid eſſe mirabilius poteſt, quàm ſtare in cælo aquas? at illæ non modo in tantam altitudinem, ſed ſecum quoque piſcium examina, & lapides rapiunt. eædem cadentes omnium terra naſcentiũ cauſſa fiunt. Præterea alibi calidæ ſunt, alibi frigidæ, alibi tepidæ, & pene omnibus morborum generibus auxiliantur. Sed de aquis, earumque præſtantia Plinius pleniſſime. Sunt qui aquã, quaſi æquam, hoc eſt, æqualem dictam uolunt, ablato e: quòd aqua, niſi uentis agitetur, nihil ſit æqualius.

AQVAE AVGVSTAE, ὕδατα αὔγυστα, urbs in Gallia Aquitanica, Ptolemæo: hanc uulgo Baionam uocant.

AQVAE CALIDAE, ὕδατα θερμά, urbs Britanniæ inſulæ. Ptol.

AQVAEDVCTVS, us, m, *Acquedotto*, ὑδραγωγία, ab aqua ducenda: eſt enim aquarum deductio: hoc eſt, cum alicunde aqua deriuatur, ut per cuniculos impoſitis canalibus alio inducatur, ſiue ad bibendum, ſiue ad irrigandum. unde Frontinum in libro de Aquæductibus. Erat autem apud ueteres duplex ratio ducendæ aquæ. nam aut per ſubterraneos cuniculos ducebatur, aut opere arcuato. Vlp. de ſerui. ruſt. præd. Seruitutes ruſticorum prædiorum ſunt hæ, iter, actus, uia, aquæductus.

AQVAE MORTVAE, hodie uocatur oppidum Narbonenſis prouinciæ, ad alterum ex Rhodani oſtijs ſitum. Ptolemæus Marianas foſſas appellat, a propinqua foſſa, quam Marius ex Rhodano duxit in uicinum lacum, oſtreis (ut ſcribit Strabo) abundantem. uide Pli. lib. 3. cap. 4. Melam. l. 2. Strab. lib. 4.

AQVAE SEXTIAE, ὕδατα σέξτια Ptolemæo, urbs Galliæ Narbonenſis, iuxta quam ſunt aquæ calidæ, quæ ægros curare ſolent: ita appellatæ a Sextio quodam Romanorum duce, qui perdomitis Salybus oppidum hoc extruxit. Strab. lib. 4.

AQVAE NIVALES, ὕδατα νιφόεντα, menſæ adhibebantur antiquitus, decoquebantur ut eſſent ſalubriores, poſtea colo niuario & ſacco attenuabantur.

AQVAGIVM, quaſi aquæ agium, ὑδραγωγία, aquæductus. ὕδρευσις, ὑδροχόη, ἀγωγός. Pom. l. hoc iure. de aq. quoti. Dum ne fundum domino, aut aquagium riualibus deterius faciant.

AQVA INTERCVS, *Idropiſia*, ὕδερος, ὕδρωψ, morbus eſt, quem Græci Hydropem appellant, cum inter cutem aqua colligitur, qua corpus turgeſcit. Nonius: Aqua intercus, hydrops morbus, quaſi aqua inter cutem. Cic. 3. Offi. Si quis medicamentum cupiat dederit ad aquam intercutem. A Celſo Aqua inter cutem appellatur. ita enim habet ille lib. 3. cap. 21. morbus eorum, quos aqua inter cutem male habet. Pli. uocat Aquam ſubter cutem fuſam.

AQVALICVLVS, *Alboo, albuolo da porci*, γαστήρ, dimin. ab aqualicus, uas in quo porci ſorbent. Per tranſlationem pro uentre ſumitur. in quam ſordes fluunt. Perſius Sat. 5. Cum tibi calue Pinguis aqualiculus propenſo ſeſquipede extet.

AQVALICVS, pe. c. aluus, quò ſordes defluunt. Item genus quoddam lati inteſtini, ex quo farcimina fieri ſolent. Apitius: Reple aqualicum, ſic ut laxamentum habeat, ne diſſiliat in coctura.

AQVALIS, *Vraa*, ὑδρία, g. ma. genus uaſis, quo aqua manib. datur: qđ & matellio dicit, teſte Var. Pla. in Cur. Date illi aqualem cũ aqua.

AQVARIOLA, *Condotto, chiauigia*, lotrinæ, in quas lotura proijcitur, nec in culina tantum, ſed in tricliniis, & cubiculis.

AQVARIOLI, *Roffianelli*, mulierum impudicarum aſſeclæ. Feſtus.

AQVARIOLVM, ſiue aquarium, locus, in quem ſordida aqua demittitur, qui & lauatrina dicitur a lauando, & per ſyncopen latrina.

AQVARIVS, rij, *Acquario*, ὑδροχόος, undecimum ſignum zodiaci eſt, proximum Capricorno, quod oritur 15. Kalen. Febr. Fabulantur poetæ hunc fuiſſe Ganymedem, quem Iupiter, eius pulchritudine captus, ab aquila in cælum raptum, miniſtrum ſuum feciſſe exiſtimatur.

AQVARIVS, ria, rium, ὑδατικός: quod ad aquam pertinet, ut, cos aquaria, res aquaria. Gellius: Re aquaria defectos. Pli. li. 34. cum in exacuendo oleares cotes, & aquariæ differant.

AQVARIVS ſulcus, qui aquam educit, ἄλοξ ὑδατικός. Col. lib. 2.

AQVATICVS, ca, cum, *Acquatico*, ἔνυδρος, qui in aqua degit. Pli. Terreſtres & aquatici piſces.

AQVATILIS, aquaticus, ὑδατικός. Cic. 1. de Nat. Deo. Beſtiarũ terrenæ ſunt aliæ, partim aquatiles, utraque ſede uiuentes.

AQVATIO, onis, uerbale, ὑδρεία, actus aquandi, id eſt, aquam ad caſtra afferendi. Cæſ. 4. Bell. Gall. Aquationis cauſſa proceſſiſſe eo die dixit.

AQVATOR, oris, ὑδροφόρος, qui aquandi miniſterium, præſertim in exercitu, facit. Cæſ. 1. Bell. Ciu. nunciatur, aquatores ab equitatu premi noſtro.

AQVATVS, ta, tum, ὑδαρής, aquoſus, ut, Lac aquatum. Pli. li. 28. cap. 9. Omne uerum aquatius æſtiuo.

AQVEVS, a, um, quod ex aqua eſt, ὑδρηλός, ut, color aqueus.

AQVIFOLIA, κραταίγων, ἢ κραταίγονος Theophraſto, ſpecies eſt ilicis, meſpilum folijs referens: unde & Meſpilus ſilueſtris, μέσπιλος ἀγρία, a non nullis appellatur. Plin. lib. 24. cap. 13. & lib. 27. cap. 8.

AQVILA, *Aquila*, ἀετός, regina auium, quam poetæ Iouis Alitem, eiuſdemque armigeram appellant, & fulmina ei ſubminiſtrare fabulantur. cui fabulæ occaſionem dedit aquilæ natura, quia ſola auium & fulminis ictu non læditur, & Solis fulgorem oculis inconniuentibus poteſt aſpicere. Sex autem aquilarum genera enumerãtur a Plinio: Melænaetos, quæ & Valeria: Pygargus, Morphnos, quam & Percnon Homerus, latini Plancum, & Anatariã uocant: Percnopterus, Oneſios, & Haliæetus. Aquila præterea, ſydus cæleſte eſt, cuius ala dextera circulum æquinoctialem attingit, ſiniſtra autem non longe a capite Ophiuchi uidetur figurata. Roſtrum eius a reliquo corpore diuidit circulus a Cancro ad Capricornum perueniens. Exoriente Leone, occidit: exoritur autem cum Capricorno. Habet in capite ſtellam unam, in utraque ala unam, & unam in cauda. Eſt etiam Aquila, piſcis nomen ex genere planorum, quem & Græci ἀετὸν appellant: teſte Pli. li. 9. c. 24. Ab Aquila fit Aquilinus, a, um, ἀέτειος, ut, Aquilinæ ungulæ. Pla. in Pſeu. Aquilinas ungulas dixit, pro manibus rapacibus, quales ſunt ungues aquilarum.

AQVILA, urbis nomen in Brutijs, ex ruinis Furconij, antiquiſſimi oppidi, a Longobardis ædificatæ. Volater.

AQVILEGIVM, κρουνός, aquæ collectio. Plaut. Si pluet aquilegio inuabo.

AQVILEIA, ἀκυληία, Carnorũ metropolis, iuxta quam defluit Timauus, a legendis aquis dicta. Martialis: Et tu Ledæo felix Aquileia Timauo. Plinius Aquileiam collocat in decima regione Italiæ. Fuit autem Romanorum colonia duodecies mille paſſibus a mari ſita. Ad eã flumine aduerſo onerarijs nauigatur nauibus per Natiſonem fluuium. Ex hac orti ſunt Chromatius, ad quem Hieronymus ſæpe ſcripſit, & Rufinus Græce latineq; eruditus, qui Ioſephum conuertit in Latinum.

AQVILEX, pen. cor. *Colui che raccoglie l'acque*, proprie qui ſignis quibuſdam fontes nouit inueſtigare, ὑδρολόγος. Varro: utilior te Tuſcus aquilex. Plinius: Subeſſe aquas credunt: & hoc habent ſignum aquileges.

AQVILIFERI, ſigniferi in Rom. militia, ἀετοφόροι, ab aquila, quã Romanis legionibus Marius in ſecundo conſulatu ſuo proprie dicauit: fuitque tanquam princeps totius legionis ſignum. Cæſar 3. Bel. Ciu. graui uulnere affectus aquilifer. Habuerunt & Romani alia ſigna, lupos, minotauros, equos, apros, dracones: unde Draconij. poſtea, repulſis ceteris, unam ſeruauerunt aquilam.

AQVILO, pen. cor. *Aquilone, borea*. uentus Septentrionalis, frigidus & ſiccus, ita dictus a uehementiſſimo uolatu inſtar aquilæ. Græce βορέας. Flat inter Septentrionem & Ortum ſolſtitialem, è regione Cauri. Pli. lib. 2. cap. 47.

AQVILONARIS, nare, adiectiuum, βόρειος. Cic. de Natu. Deo. regio aquilonaris.

AQVILONIVS, a, um, ubi aquilo. Pl. l. 27. c. 13. Omnes herbæ uehementiores uiribus ſunt in frigidis locis, ut in Aquilonijs.

AQVILVS, color fuſcus & ſubniger, ab aqua, ὑδατώδες χρῶμα. nã cum antiqui duos omnino naturales colores noſcerent, album. ſ. & nigrũ, tertium inter utrunque medium, ab aqua, cuius incertus eſt color, aquilum dixere. Plau. in Pœn. Statura haud magna, corpore

pore aquilo. Suet. in Auguſto: colorem inter aquilum candidumq́;.

AQVIMINARII, *Vaſi da portar acqua*, ὑδρεῖα, dicuntur omnia uaſa deferundis aquis deputata. Florentinus Iuriſconſultus lib. 34. Digeſt. aquiminarios argenteos in ſupellectili eſſe non dubitatur.

AQVINVM, ἀκύϊνον Ptolemæo, oppidum Latij, aut, ut alijs placet, Campaniæ, diui Thomæ patria, qui ab eo Aquinas dicitur. Ci. 2. Phil. Cum Romam proficiſcens ad Aquinum accederet.

AQVISGRANVM, Germaniæ nobiliſſima ciuitas, prius Vegerra dicta, Caroli Magni ſepulcro nobilitata.

AQVITANIA, *Guaſcogna*, ἀκυιτανία, regio, & tertia Galliæ pars ab obliquis aquis Ligeris. Hæc a Circeo Oceanum habet, qui Aquitanicus ſinus dicitur, ab occaſu Hiſpaniam, a Septentrione Lugdunenſem prouinciam, a meridie Narbonenſem. in ea Tholoſa, & Bordigala ciuitates.

AQVITANVS, a, um: unde Aquitani populi, ἀκυιτανοὶ.

AQVITES, pen. cor. ſacerdotis nomen apud Phaſidem. Val. Flac. l. 6. magniq́; ſacerdos Phaſidis Arctois Aquites errabat in agris.

AQVOR, ris, *Inacquare adacquare*, ὑδρεύω, ὑδροφορέω, uerbum caſtrenſe, aquam fero, ad uſum exercitus, uel alterius rei. Curtius; Cum miles aquatum profectus eſſet. Virg. Sub mœnibus urbis aquantur. Vide Adaquo.

AQVOSVS, a, um, ὑδατώδης, quod copiam aquæ habet. Col. li. 4. de ficis: Locis frigidis, & autumni temporibus aquoſis.

AQVVLA, diminut. ab aqua, ὑδάτιον. Cic. lib. de Orato. Eſt & aquila Ptolemæo oppidum Hetruriæ: unde Aquilenſes, quos Aquenſes uocat Pli. lib. 3. cap. 5.

A ANTE R

ARA, *Altare*, βωμὸς, quaſi anſa, ut Varroni placet, dicta eſt a tripodibus, quòd ſacrificantes anſas tenebant: uel potius, quia precantes manibus aras apprehenderent. Hinc Virg. 4. Aeneid. Talibus orantem dictis, araſque tenentem. Primo ergo Anſæ dictæ, deinde cõmutatione literarum, aræ. Sunt qui aras ab ardendo deriuent, quòd in his uictimæ adolerentur. Alij ab ἀράομαι, quod eſt oro, (unde & ἀρὰ oratio dicitur) quòd in ſacrificando oretur. Iurantes etiam olim aras tangebant. Vnde celebratur nobilis illa Periclis ſententia: Ad aras uſque me amicum eſſe oportet: qua ſignificatur, neminem amici cauſſa aut peierare, aut quippiam inhoneſtum facere oportere. Eſt etiam Ara ciuitas Arabiæ regia, necnon & inſula Arabiæ adiacens, ut ſcribit Ptolem. Habet autem hoc nomen priorem ſyllabam productam.

ARABARCHES, ἀραβάρχης, (ut oſtendit Alciatus libro primo Prætermiſſorum) dicebatur publicanus, qui præerat exigendo uectigali de pecoribus, quæ ex Arabia in Aegyptum adducebantur. Horũ autem officium Arabarchia, ἀραβαρχία, uocatur: Hinc Iuuenalis: auſus habere Neſcio quis titulos Aegyptius, aut Arabarches. Inuehitur enim in T. Alexandrum natione Aegyptium: quem arabarchem uocat, hoc eſt, Aegyptium publicanum.

ARABIA, ἀραβία, regio inter Iudæã & Aegyptum, ab Arabo Apollinis & Babyloniæ filio. Solinus Arabiam interpretatur, ſacram. Eſt autem triplex Arabia, ſecũdum Pli. li. 2. una felix, ἀρωματοφόρος, εὐδαίμων, λιβανοφόρος: altera Petræa, πετρώδης: tertia deſerta, ἔρημος: de quibus plura in dictione ſequenti. In Arabia eſt mons Sina, qui & Oreb, in quo Moſes legem accepit. In eadem & Phœnix auis naſcitur, & Sardonyx gemma. Ab Arabia fiunt Arabs, ἄραψ, gentile, item Arabus Arabius, & Arabicus, ἀραβικὸς, adiectiua. Virg. lib. 7. Hircaniſve, Arabiſve parant. Proper. Nec ſi qua Arabio lucet bombyce puella.

ARABIA PETRAEA, ἀραβία πετρώδης, ſic dicta a Petra uetuſtiſſimo oppido, pars illa Arabiæ, quæ eſt Aegypto Iudææque confinis, auct. Ptol. Strabone ac Plinio. alio nomine Nabathæa dicitur. Poſt petræam, ſequitur alia Arabiæ pars, Arabia deſerta Ptolemæo uocata, Straboni autem Scenitis, ἀπὸ τῶν σκηνῶν, quod gens uaga & ſine ædificijs in tentorijs habitet. Hæc a meridie montibus Arabiæ Felicis cincta eſt, a ſeptentrione Meſopotamiã habet, ab occidente Petræam. Arabia Felix Meridiem uerſus inter duos ſinus Arabicum, & Perſicum, ueluti peninſula excurrit, fluminib. ſcatens: quæ, ut Strabo ſcribit, bis quotannis, ut India, ſeritur ob fœcunditatem. Vide Pli. lib. 6. cap. 28.

ARABILIS, le, *Aratiuo*, quod arari poteſt. Pli. lib. 17. cap. 5.

ARACHTHVS, ἄραχθος, fluuius Epiri, non procul a Nicopoli in ſinũ Ambracium influens. Pli. li. 4. c. 1. & Ptolem. lib. 3. cap. 14.

ARACIAE FICVS, albæ pediculo minimo, latiſſimæ. Pli. li. 15. c. 18.

ARACYNTHVS, ἀράκυνθος, mons eſt Acarnaniæ, teſte Pli. li. 4. ca. 2. Eſt & alter in Attica mons eiuſdem nominis: de quo Virg. 2. eclo. Amphion Dircæus in actæo Aracyntho. Sunt tamen, qui putent ibi Virgilium perſonæ paſtoritiæ rationem habuiſſe: ideoque in Attica montem collocaſſe, qui reuera eſt in Acarnania: cuius generis pleraque etiam apud Theocritum animaduertimus. Stephanus præterea Aracynthum in Bœotia collocat: a quo Mineruam Aracynthiam dictam ſcribit.

ARADVCA, ἀράδουκα, urbs Luſitaniæ, quam hodie aratam ab Hiſpanis uocari uolunt. De hac Ptolem. lib. 2. cap. 5.

ARADVS, ἄραδος, inſula eſt, ſiue potius urbs in petra ſita, habens in ambitu ſeptem circiter ſtadia, diſtans a Phœnice, cui adiacet, uiginti ſtadijs. eſtque, ut tradit Strabo lib. 16. una ex Phœniciæ urbibus, quæ Tripolim efficiunt: reliquæ duæ ſunt Tyrus ac Sidon. Pli. li. 5. c. 30. in Phœnicæo, inquit, mari eſt ante Ioppen Paria, tota dicta Arados: inter quam & continentem 50. cubita alto mari (ut auctor eſt Mucianus) è fonte dulcis aqua tubo corijs facto uſque a uado trahitur. E regione huius inſulæ, ad meridiem, urbs eſt huic oppoſita, quæ olim Antarados, hodie Tortoſa uocatur.

ARAE FLAVIAE, urbs Germaniæ, non procul a Danubio fluuio, quã Germani ſua lingua Nordlinghen uocant.

ARAETHYREA, ἀραιθυρέα, regiuncula Achaiæ, poſtea Aſophis dicta, urbem habens eiuſdem nominis, quam Homerus in Catalogo ab amœnitate commendat. De hac Pli. li. 4. c. 5. & Strab. lib. 8.

ARAGVS, ἄραγος, fluuius Maſſagetarum agrum irrigans. Strab. l. 11.

ARAMEI, teſte Pli. li. 16. ca. 17. ab antiquis dicti ſunt Scythæ, alio nomine Sacæ a Perſis appellari.

ARANEA, æ, *Tela de ragni, ragnatello*, ἀράχνη, fœm. gene. tela ſeu rete araneorum. Ouid. 4. Metam. Non illud opus tenuiſſima uincant Stamina, nec ſummo quæ pendet aranea tigno. Reperitur quandoque aranea pro ipſo animali. Virg. 4. Georg. Laxos in foribus ſuſpendit aranea caſſes.

ARANEOLA, læ. Ci. de nat. ut in araneolis aliæ quæ rete texunt.

ARANEVS, nei, *Ragno, aragna*, ἀράχνης, animalculum ex genere inſectorum, quod Græci ἀράχνην appellant. huius multa ſunt genera: unum tamen præcipuum, nullique incognitum, quod miro quodam artificio telas orditur, quibus muſcæ irretiuntur: Pla. in Aſin. Iuſſin' columnis deijci opera araneorum? Sunt & ex araneorum genere Phalangia, Italiæ ignota (ut ſcribit Pli. li. 29. c. 4.) quorũ noxij morſus, corpus exiguum, uarium, & acuminatum. Hæc rurſus in multas ſecantur ſpecies: quas uide apud eundem loco iam citato. Sunt & alia araneorũ genera, quæ latius explicat idẽ Pli. lib. 11. c. 24. Eſt præterea araneus uitium peculiare uitibus & oliuis cũ ueluti telæ inuoluunt fructum, & abſumunt. De hoc Pl. li. 17. c. 24. Eſt etiam piſcis quidã hoc nomine, mari peculiaris, noxiã in dorſo ſpinam ferens: de quo Pli. li. 9. ca. 48. & li. 32. cap. 11.

ARANEVS MVS, μυγαλῆ, animal ex genere muſtellarum, morſu ueneneto. Pli. lib. 8. cap. 58. & Aelianus lib. 8. cap. 39.

ARANEOLVS, cum accentu in antep. ἀραχνίδιον, dimin. eſt ab araneus. Vir. in Culice: Atq; ut araneoli tenuem formauimus orſum.

ARANEOSVS, a, um, ἀραχνοειδὴς, aranearum faciem habens. Plin. lib. 24. cap. 12. folijs araneoſa.

ARARIS, pen. cor. & per apocopen Arar, *La Sonna*, ἄραρ, fluuius Galliæ Lugdunenſis, a monte Vogeſo per fines Heduorum & Sequanorum in Rhodanum fluens. Luca. li. 6. Rhodanumq́ue fluentem præcipitauit Arar. Alius eſt ab eo, qui per Heluetios lapſus, hodie Arola, uulgo Ar, dicitur.

ARARVS, rari, ἄραρος, fluuius Scythiæ Europææ, in Iſtrum influens. Herodotus lib. 4.

ARATIO, onis, *Aratione*, ἄροσις, ipſe arandi actus. Pli. li. 18. c. 20. Aratione per tranſuerſum iterata, occatio ſequitur. Non nunquam ſumitur pro ipſo aruo, ſeu agro culto. nam (ut recte inquit Valla) nomina, quæ poſitionẽ habẽt in io, latius ſignificare ſolẽt: nec actionẽ modo, ſed rẽ etiã & corpus ſignificant. Cic. 5. Ver. Cũ dederint Apronio quod popoſcerit, relinquent arationes? Inde aratiuncula diminutiuum. Plau. in Truc. uolo habere aratiunculam apud uos.

ARATOR, *Aratore*, ἀρότης, qui arat: & ſumitur tam pro boue, quàm pro homine bouem ducente. Plin. lib. 18. cap. 19. arator, niſi incuruus, præuaricatur.

ARATRO, tras, pe. pr. ſiue artro, litera una per ſyncopen ſublata, *Someſcitare*, ἀροτριάω, quaſi arando itero: quod eſt, ſegetes iam natas rurſus arando proſcindo, quod impinguandi cauſſa fit. Pli. lib. 18. ca. 20. At illæ meſſes duplicatæ docuerunt, quod nunc uocant artrare, id eſt, aratrare, ut credo tunc dictum. hoc fit uel incipiente calamo, cum iam is bina, ternave emiſerit folia.

ARATRVM, tri, pen. pro. *Aratro*, ἄροτρον, ab aro uerbo, ſicut à lauo lauacrum, inſtrumentum eſt quo aratur. Virg. 7. Aen. Et terram centum uertebat aratris.

ARAXVM, Plinio, ἄραξος Ptolemæo, promontorium in occidua parte Peloponneſi, non procul a Patris. Pli. li. 4. c. 5. & Ptol. li. 3. c. 16.

ARBA, ἄρβα, apud Pli. lib. 3. cap. 21. inſula eſt ante Illyricum. Ptolemæus uero lib. 2. cap. ult. urbem eſſe tradit Scardoniæ, quæ eſt inſula Illyrico adiacens.

ARBII, ἄρβιοι, καὶ ἀρβῖται Steph. populi Indis finitimi, non procul ab Arianis, & Gedroſijs: dicta ab Arbi uicino flumio. a Plin. lib. 6. cap. 23.

ARBILLA ARVINA, id eſt, pinguedo corporis. Feſtus:

ARBITER, tri, pen. cor. *Giudice arbitro*, διαιτητὴς, iudex non a lege datus, ſed ab ijs qui litigant electus, qui totius rei habet poteſtatem: dictus ab arbitrando, id eſt, exiſtimando: eius enim officium eſt iudicare, non prout iuris ſit, ſed prout ipſe æquum eſſe exiſtimet. Iudex uero ex officio dictus eſt. Ter. in Heau. ambigunt de finibus, Me cepere arbitrum. Legitur & fœmininum arbitra. Ambro. lib. 1. Off. Conſcientia pœnarum præmiorumq́; arbitra.

ARBI-

Arbitrarium, *Arbitrario*, τὸ ἐφ᾽ ἡμῖν, dicitur quod alicuius arbitrio eſt relictũ:ita dictũ ab arbitrorum more, qui totius cõtrouerſiæ ſuo arbitrio finiendæ poteſtatem habent. Martianus, fictor arbitrarius uariabat. Plau. in Amph. Hoc certum eſt, non arbitrariũ.

Arbitratus, us, *Parere*, θέλημα, arbitrium, uoluntas. Cice. in Læl. Cuius diſputationis ſententias in hoc lib. expoſui meo arbitratu.

Arbitrario, ſiue arbitrarie, *Secondo il ſuo parere*, aduerb. pro arbitrio pro uoluntate. Plau. Pœn. perij certo, haud arbitrario.

Arbitrium, trij, *Sentenza arbitraria*, δίαιτα, ſententia quæ ab arbitro ſtatuitur. Interdum poteſtas arbitro data. unde, arbitrium ſuſcepiſſe dicitur, qui partes iudicis ſuſcepit. Cice. in procœmio Offi. Iudicio, arbitrioque noſtro, quantum quoque modo uidebitur, hauriemus. Interdum idem eſt quod opinio ſiue uoluntas, γνώμη, τὸ αὐτεξούσιον: ut, Omnia pro meo arbitrio facio: id eſt, ut opinor faciendum.

Arbitror, traris, p.c. *Giudicare, penſare, eſtimare*, ἡγοῦμαι, exiſtimor. Cic. 6. Ver. Si hoc, quod abs te poſtulo, minus ad officiũ tuũ pertinere arbitrabere. Interdum accipitur pro ſpeculari, κατασκοπεῖν, & inquirere. Plau. in Aul. Hinc potero, quid agant, arbitrarier. Apud Iuriſconſ. Arbitrari, pro iudicare ponitur, & litem arbitrio finire: quod & διαιτᾶν a Græcis dicitur. Vlpianus de receptis arb. Si quis litigatorum defuerit, quia per eum factum eſt, quo minus arbitretur, pœna committetur.

Arbor, arboris, *Albero*, δένδρον, καὶ δένδρος, τὸ, notæ ſignificationis nomen: cuius appellatione continentur plantæ maiores, quæ ſimplici caudice, ramiſque brachiorum more porrectis aſſurgunt: cuiuſmodi ſunt olea, uitis, quercus, & ſimiles. Plin. in procœm. l. 12. Summumque munus homini datum, arbores, ſiluæque intelligebantur. Dicitur & arbos in nominatiuo: Virg. 4. Georg. Obuiaq; hoſpitijs teneat frondentib. arbos. Hinc Feſt. Arboſem pro arbore antiqui dicebant, & roboſem pro robore. Arborem fici, ſicut arborem ficum, dici poſſe, oſtendit Col. li. 6. cum ait, in ſcrobem fici arbuſculam depoſito. Cic. pro Flac. Homini Phrygi, qui arborem fici nunquam uidiſſet. Quod eſt contra Laurentium Vallam.

Arbor, piſcis eſt in Oceano Gaditano, tam uaſtis diſpanſus ramis, ut fretum nunquam ingreſſus credatur. Auctor Pli. li. 9. c. 4.

Arborarius, a, um, adiect. qui in arboribus nidificat. Plin. libro 30. cap. 16. qui arborarij pici roſtrum habeant. Arboraria falx, apud Catonem cap. 11.

Arborator, *Potatore d'alberi*, δενδροτόμος, qui arbores putat, qui & Frondator dicitur. Pli. lib. 18.

Arboreſcere, *Farſi albero*, δενδροῦσθαι, in arborem creſcere. Plin. lib. 19. Tradunt, in Arabia maluas ſeptimo menſe arboreſcere.

Arboretum, δενδρὼν, uide paulo poſt in dictione Arbuſta.

Arboreus, a, um, δένδρινος, quod eſt arboris. Vir. li. 1. Geor.

Arboſes, uide arbor.

Arbuſcula, *Arboſcelli*, δενδρίον, diminut. ab arbor. Varr. lib. 3. de Re ruſt. In eo arbuſculas eſſe oportet, quæ ferant glandem. Significat etiam machinulam, quæ Græce ἁμαξίπους dicitur: in qua uerſantur rotarum axes concluſi laminis ferreis: de qua Vitru. lib. 10. cap. 17. Arbuſcula præterea nomen eſt mulieris cuiuſdam mimæ. Horat. 1. Serm. Sat. ult.

Arbuſta, *Luoghi doue ſono molti alberi*, θάμνοι, δενδρῶνες, loca cõſita arboribus uitiferis, hoc eſt, ulmis, populis, uel ſimilibus, in quibus uites extendi ſolent: uel ipſæ etiam arbores uitibus maritatæ, & in ordinem digeſtæ. Col. li. 5. c. 5. Qui uineam uel arbuſtum cõſtituere uolet, ſeminaria prius facere debebit. Docet etiam Plinius quomodo arbuſtum ſit faciendum. Rurſus arbuſtum, locus eſt in quo arbores ſunt ad fructum conſitæ, ſicut Salictum, uel Salicetum, in quo ſunt ſalices. Hoc & Arboretum aliqui uocant. Gel. li. 17. cap. 2. Conualles, inquit, & arboreta magna erant.

Arbuſtiuus, a, um, adiect. ut, Arbuſtiuæ uites, ἀναδενδράδες, δενδρίτιδες, quæ arboribus applicantur, & in ſublime procedunt. Pallad. Locum, quem arbuſtiuis uitibus deſtinabis implere. Colu. de arborib. ca. 16. Arbuſtiuam uitem putare diligenter oportet.

Arbuſto, ſtas, *Piantar alberi per ſoſtegno delle uiti*, δενδροφυτέω, agrum arboribus conſero ad maritandas uites. Plin. lib. 17. cap. 23. Tranſpadana Italia orno, carpino arbuſtat agros.

Arbutum, *Corbezzolo*, κόμαρον, pomum rubrum ſiluarum, quod Plinius Vnedonem uocat, quòd aſperitate ſua plura edi non poſſint. Virg. li. 2. Ge. Dant arbuta ſiluæ. Duo eius traduntur genera. Comaron, & Menecylon. uide Pli. ca. 4. li. 15.

Arbutus, pen. cor. κόμαρος, arbor folio citro ſimilis, ſed raris frondibus, cuius fructus arbutum, & Vnedo uocatur. Hæc arbor in Arabia excreſcit in altitudinem 50. cubitorum. Virg. eclo. 7.

Arbuteus, a, um, *Coſa fatta di Corbezzolo*, ex arbuto factum. Vir. 1. Ge. Arbuteæ crates.

Arca, cæ, *Arca, caſſa*, κιβωτὸς, ſcrinium, capſa: ab arcendo dicta (ut inquit Varro lib. 4. de Ling. Lat.) quòd ab ea clauſa arceantur fures. Cic. in Parad. Animus hominis diues, non arca, appellari ſolet. Hinc arcula diminut. κιβώτιον, parua arca. Cic. 2. Offi. Præmittebat de ſtipatoribus ſuis, qui perſcrutarentur arculas muliebres. Eſt & arca urbs Celæſyriæ, antiquum adhuc nomen inter barbaros retinens: cuius meminit Ioſeph. lib. 5. Antiq.

Arcadia, ἀρκαδία, Peloponneſi regio intima, a mari undique remota: ab Arcade Iouis filio, ex Caliſto Lycaonis Arcadiæ regis filia, ſic appellata. Hæc, ut Euſtathius docet, aliquando dicta eſt Pelaſgia, a Pelaſgo rege magno, ſapiente uiro, qui uitæ cultioris auctor eis fuit, & uictum ex ſtirpibus herbarum, arborumque frondibus tranſtulit ad glandem, maximeque ad fagineam. Aliquando etiam Lycaonia, aliquando Giganis, & aliquando Parrhaſia dicta eſt, teſte Stephano. Arcas autem cum Pelaſgos in deditionẽ redegiſſet, eorum regionem Arcadiam nominauit. Scribit Pli. hãc uniuerſam, ueluti penſante equorum incurſus natura, in montes 76. attolli. Habet hæc regio aſinos proceriſſimos, qui ob corporis magnitudinem in prouerbium abierunt. Habet & lapidem ἄσβεστον, hoc eſt, inextinguibilem. Oppida eius præcipua ſunt Mantinea, Tegea, & Stymphalus: montes Pholoe, Cyllene, Lyceus, & Mænalus, & Nonacris: fluuij Ladon, & Erymanthus.

Arcadius, ἀρκάδιος, Theodoſij filius, Romanorũ imperator fuit cum Honorio fratre, quo tempore Gothi Romam ceperunt. Fuit præterea hoc nomine grammaticus Antiochenus, qui librum de orthographia, & alterum de ſyntaxi conſcripſit. Suidas.

Arcadicus, ca, cum, ἀρκαδικὸς, quod eſt ex Arcadia: ut, Arcadici mores, Arcadicum pecus. Et Arcadius, a, um: ut Arcadius deus, pro Pane, apud Propert. Arcadium ſydus, Vrſa, uel Arctos. Senec. in Oedipo.

Arcanum, *Secreto*, ἀπόῤῥητον, dicitur ſecretum, abſconſum, occultum: ab arca, in qua quæ clauſa ſunt, tuta manent. poteſt & ab arce dici, quæ tutiſſima pars urbis eſt. Virg. 1. Aene. Longius & uoluẽs fatorũ arcana mouebo. Arcane, & Arcano, aduerbia, ἀποῤῥήτως, Colu. lib. 2. cap. 2. quid arcanius iudicem, mox dicam. Cæſ. 1. Bell. Ciu. arcana cum paucis familiaribus colloquitur.

Arcanus, a, um, adiect. ut, Arcanus homo, qui, quæ audit, tacet, & continet optime. Plau. Dixiſti arcano. Arcanus ſenſus. Virg. 4. Aen. Arcanos etiam tibi credere ſenſus.

Arcas, cadis, ἀρκὰς, nomen Iouis filij ex Caliſto, a quo Arcades originem ducunt. Eſt & gentile ab Arcadia. Ouid. 5. Faſtor. Arcadis Euandri.

Arcella, uideri poteſt diminutiuũ ab arcera, de qua infra. Vnde arcellata uitis, quæ in formam arceræ eſt diſpoſita. Col. li. 3. cap. 2.

Arceo, es, cui, ſine ſupino uſitato (nam arcitum non dicimus: licet in compoſitis exercitum dicamus, & coercitum) *Tener diſcoſto*, ἀμύνω, ἀπείργω, propulſo, abigo, prohibeo ne accedas. Cice. in Catil. tu Iupiter hunc a mœnibus urbis arcebis. Aliquando pro ſtringo, ſiue coerceo. Virg. 2. Aeneid. Teneras arcebant uincula palmas. Arcere uim hoſtium, eſt uim ui propulſare. Liu. lib. 1. ab urbe: Ad arcendam uim aduenarum armati concurrunt. Arcere aquam pluuiam. Idem pro Muræna: Ille ſcit, ut hoſtium copiæ, tu ut aquæ pluuiæ arceantur. Ab arceo fiunt arx, arcis, arctus, a, um, & artus pro membris: de quibus ſuo loco.

Arcera, ἁμάξιον, ab arca deducitur: & ſignificat plauſtrũ tectum undique ex tabulis, quaſi arca quædam magna, ueſtimentis inſtrata, ut inquit Aſconius: quo uehiculi genere & ſenes & ægroti cubantes uectabantur. Gel. lib. 20. cap. 1.

Arceſilas, ſiue (ut apud Laertium legitur) Arceſilaus, ἀρκεσίλας, ἢ ἀρκεσίλαος, philoſophus fuit, ex Pitane Aeolica ciuitate ortus, qui relicto natali ſolo, Sardeis ſe primum, deinde & Athenas cõtulit: ubi initio Crantorem, deinde & Polemonem audiuit. poſt hæc eximius & ipſe philoſophus effectus, mediam primus Academiam inuexit. Fuiſſe autem traditur miro ingenij acumine, ſed nimia in diſputando pertinacia. Hic eſt ille, quem Cic. lib. 5. de Finib. ait euertiſſe omnem philoſophiam. induxit enim philoſophiæ quoddam genus ἀσύστατον: hoc eſt, quod ſubſiſtere non poteſt: aſſerens, nihil omnino ſciri poſſe.

Arceſſio. ſis, uel

Arceſſo, ſis, *Accuſare*, κρίνω, ἐλαύνω, ab arceo naſcitur, & ſignificat accuſo, ſiue ad accuſandũ eo. etenim accuſare alium, eſt a maleficijs eum arcere. & hoc modo conſtruitur cum genitiuo, & aliquãdo cum ablatiuo lib. 1. ad Heren. Arceſſitur Cæpio maieſtatis. Cice. lib. 2. Offi. innocentem iudicio capitis arceſſas.

Arceſſo, is, aduoco, ſiue ad uocandum eo, μεταπέμπω, ab Arcio, d in r mutata. Antiqui. n. (teſte Priſciano) d literam mutabãt in r, nos in c. Plau. in Amph. Blepharonẽ arceſſat, qui nobiſcum prandeat. Cic. pro Roſc. Am. Cum ab aratro arceſſebantur, qui conſules fierent. Interdum eſt adducere. Cic. Quando arceſſentur?

Archelaus, ἀρχέλαος, philoſophus Athenienſis, ſeu Mileſius, qui patrem habuit Apollodorum, & fuit auditor ſucceſſorque Anaxagoræ, a quo Socrates philoſophiam audiuit. Hic phyſicam philoſophiam ex Ionia Athenas inuexit: eſtq́ue Phyſicus appellatus, ꝙ in eo defecerit philoſophia naturalis, Socrate Ethicen introducente. Quanquam ne hic quidem Ethicæ rudis fuit, qui de legibus, de honeſto, & de æquo philoſophatus eſt.

Archetypus, pen. cor. *Modello*, ἀρχέτυπος, adiectiuum eſt, quodcũque ita primum fabricatum eſt, ut exemplar reliquum ſit. Marti. lib. 8. Archetypum Myos argentum ſe dicit habere. Eſt & Arche-

typum

typum ſubſtantiuum, quo ſignificatur primum exemplar, quod quis ſibi imitandum proponit. Plin. Iun. ad Antonium: ut pictores pulchram faciem in peius effingunt: ita ego ab hoc archetypo labor & decido. Dicuntur etiam Archetypa, ſigna, ſtatuæ, uaſa, & tabulæ, non ad aliorum ſimilitudinem efficta, ſed a nobili quopiam artifice primum confecta. Martial. libro. 8. Archetypis uetuli nil eſt odioſius aucti.

Archilochus, p. c. ἀρχίλοχος, nomen poetæ Lacedæmonij. Hic fuit inuentor carminis Iambici; quod ab eo Archilochium uocatur: quo Lycamben quendam, q filiam ſibi pactam alteri locauiſſet, ad ſuſpendium creditur adegiſſe. Hor. in Arte: Archilochū proprio rabies armauit Iambo. Alius fuit Archilocus Neſtoris filius, qui patrem in expeditione Troiana ſecutus, a Memnone interfectus eſt. Alius fuit Siculus, qui Ariciam urbem condidit.

Archimedas, ἀρχιμήδης, nomen proprium uiri Syracuſij, qui geometricæ, ac machinalis, ſideralisque ſcientiæ, peritiſſimus fuit teſtimonio Liuij, Plinij, & Plutarchi. Hic uelut deus terrenus mechanico artificio ſphæram uitream fecit, in qua mira arte diſſimiles motus, circulorum uiſebantur. De qua ſic ſcribit Claudia. uita poli, regnumq; deorum Ecce Syracoſis tranſtulit arte ſenex. Percurrit proprium mentitus ſignifer annum, Et ſimulata nouo Cynthia menſe redit. Marcellus in expugnatione Syracuſarum interdixit, ne Archimedes unus necaretur. cum Syracuſæ caperētur, & ipſe animo ab oculis in terra defixis formas geometricas deſcriberet, a milite ignaro quis eſſet, interfectus eſt.

Archipirata, æ, *Capitano de Corſari*, ἀρχιπειρατής, prædonum dux. Cic. 2. Offi. Ille, qui archipirata dicitur.

Architector, aris, *Fabricare*, ἀρχιτεκτονέω, conſtruo, fabrico. Vitru. lib. 9. ca. 4. naturalis poteſtas ita architectata eſt. Tranſlate potitur a Cic. 2. de Fin. An ita ſapientia callida eſt, ut optime poſſit architectari uoluptates? id eſt, formam & rationem ſtruendarum uoluptatum comminiſci & perſcribere.

Architactura, *Architettura*, ædificandi ſcientia. Græce ἀρχιτεκτονική dicit. Ci. li. 1. Offi. Quibus artibus aut prudentia maior in eſt, aut nō mediocris utilitas quæritur, ut medicina, ut architectura.

Architectus, *Architetto*, ἀρχιτέκτων, ex ἀρχὸς princeps, & τέκτων faber: principalis faber fabricandi artem habens. Architectus (ut inquit Plato lib. de regno) magno miniſterio non utitur, ſed utentibus præſidet. Fabri autem, qui aliquid manu faciunt in ædificijs, alij funguntur ingenio, alij opera ualent. Ci. Var. Si quis adhibere uolet non modo ut architectos, uerumetiam ut fabros ad ædificandam remp. Architecton, onis, architectus. Plau. Pœn. Me dolis iam ſuperat architectonem. Architectonicus, a, um, adiect. ἀρχιτεκτονικὸς, ad architectonem pertinens. Vitru. lib. 9. c. 4. Per rationes architectonicas, circiniq; deſcriptiones. Architectonice, ces, fœm. gen. ἀρχιτεκτονική, ars ipſa architectandi. Quintil. lib. 2. Aliæ quoque artes minores habent multiplicem materiam, uelut architectonice.

Archstriclinus, pen. pro. *Scalco*. ἀρχιτρίκλινος, qui præeſt triclinio, id eſt, qui curat, ut eduliorum uaria fercula ordine & tempore conuiuis exhibeantur.

Archon, tis, ἄρχων, ſummus principatus Athenis, ſicut ſuffes apud Carthaginienſes, Romæ dictator. Fuerunt enim, teſte Suida, archontes nouem, quorum ſex theſmothetæ, hoc eſt, legiſlatores dicebantur, unus rex, unus polemarchus, & præter hos unus, qui per excellentiam archon dicebatur. De hoc magiſtratu ſic ſcribit Budæus: Archontes qui fuerint, non plane conſtat. Suidas nouem fuiſſe auctor eſt. & inter eos numerat theſmothetas: recte, ut opinor, cum idem ſentire uideatur enarrator Demoſthenis: quippe qui archontas etiam theſmothetas appellet. Sed ex his unus erat princeps collegij & præfectus, qui & hegemon & prytanis uocabatur. prytanes autem erant numero quinquaginta, decimam partem conſilij & curiæ quinquagenariæ efficientes, in orbem πρυτανεύοντες, hoc eſt, magiſtratum eum gerentes, & in ſingulos mēſes uices mutantes. Verum is, qui inter archontas peculiarem appellationē retinuit, ſimili etiā ratione prytanis dictus eſt. quēadmodum autem Romæ prætor iudicibus præerat, atque ideo quæſtionis iudex dictus eſt, & quæſitor: ita hic archon Athenis iudicibus præſidebat. Ci. pe Fat. Moritur Epicurus, archōte Pytharato.

Archytas, pen. cor. ἀρχύτας, Heſtiæi, ſiue (ut alij malunt) Mneſarchi, philoſophus ſuit Pythagoricus, patria Tarentinus, qui Platonem aduerſus Dionyſij inſidias præſtitit incolumem. Hic in mathematicis maiorem humano captu progreſſum feciſſe traditur, adeo ut & cubum primus inuenerit, & columbam ligneam tam affabre effinxerit, librauerit, & inflauerit, ut unius uolatum imitaretur. Primus etiam platagen, hoc eſt, crepitaculum puerorum traditur inueniſſe, quo pueros nunquam interquieſcentes detineret, & a periculoſioribus ludis auocaret. Hinc factus eſt locus prouerbio, ut deſipientes, & puerilia tractantes, ad Archytæ platagen dicamus recidiſſe.

Arcsialis, ἀρκιαλὶς, oppidum eſt Hiſpaniæ, in tractu Bætico. Ptolem.

Arcinna, ἄρκιννα, oppidum eſt Daciæ. Ptolemæo.

Arcirma, *Carretta*. ἀρμάμαξα, genus modici pluſtri, quo homo geſtari ſolet. Feſtus.

Arcitenens, adiect. τοξοφόρος, Apollinis epitheton. ab arcu tenēdo, quòd ſemper cum arcu & pharetra pingeretur. Virg. 3. Aene. Quam pius Arcitenens oras & littora circum Errantem.

Arcio, arcis, arciui, arcitum, *Ferre*, *immettere*, pro indere, & adigere accepiſſe uidetur Cato de re ruſt. cap. 40. Surculum aridum, præacutum, inter librum & ſtirpem arcito. Et paulo poſt: Eoque arcito ſurculum.

Arcticus, a, um, adiect. ἀρκτικὸς, ut polus arcticus, hoc eſt, ſeptentrionalis: cui oppoſitus ē antarcticus polus, hoc eſt, meridionalis.

Arcte. Cic. de Diui. arcte, & grauiter.

Arcto, ctas, *Stringere*, στενόω, frequentatiuum eſt ab arctum inuſitato ſupino uerbi arceo, idem ſignificans, quod conſtringo. Col. lib. 12. c. 43. Non nulli adiecto defruto contenti ſunt tranſuerſas perticas arctare. Eſt item arctare, anguſtius facere. Pli. lib. 3. cap. 6.

Arctomys, ἀρκτόμυς, animal habens ſimilitudinem muris & urſi.

Arctonnæsus, p. p. ἀρκτόννησος, oppidum eſt Mileſiorum, ad Propontidem, alio nomine Cyzicum. Pli. li. 5. cap. ult.

Arcton, ἄρκτων, mons qui imminet Cyzico, ita dictus a Iouis nutricibus, quas illic in ἄρκτους, id eſt, in urſas migraſſe tradunt.

Arctophylax, pe. cor. ἀρκτοφύλαξ, ſidus iuxta maiorem Vrſam, alio nomine Bootes. Cic. in Phœnom. Arati: arctophylax, uulgo qui dicitur eſſe Bootes. Latine Vrſæ cuſtodem interpretari poſſumus. nam ueluti cuſtos quidam urſæ adhibitus, a tergo eam ſubſequitur. Simili etiam ratione Bootes appellatur, quòd in modum bubulci plauſtrum ſequatur: ruſtici enim ſeptentriones plauſtra uocant. Fabulantur autem poetæ, hanc eſſe Caliſtus ex Ioue filium, cui nomen Arcadi fuit.

Arctos, ἄρκτος apud Græcos urſum, uel urſam ſignificat. Quo fit, ut & pro duobus ſignis ſeptentrionalibus accipiatur, quæ & a Latinis urſæ appellantur. Sunt autem arcti duæ ſeptentrionali polo, uelut axe quodam, nixæ, arctico circulo clauſæ, & ita collocatæ, ut utraque reſupinata, alterius contegat caput: ſed caput eius quæ ſuperior eſt, ad caudam inferioris contendat. Alteram maiorem urſam ſiue Elicen: alteram minorem urſam, ſiue Græcorum lingua, Cynoſuram, id eſt, canis caudam nominant. Illam Graiæ populi notare ſoliti, hanc Sidonij obſeruant inter nauigandum. Ouid. Eſſe duas arctos, quarum Cynoſura uocatur Sydonijs, Elicen Graia carina notat. Elicen ſcribit Heſiodus Caliſto Lycaonis Arcadiæ regis filiam fuiſſe. Hanc ſtudio uenationis inductam, relicto, patre ſeſe in ſiluas contuliſſe, factamque unam ex comitibus Dianæ, a qua cum mirifice amaretur, quodam die ſolam in ſiluis inuentam, a Ioue compreſſam fuiſſe. Quod facinus cum aliquā diu celaſſet, tādē iuſſam cum ceteris uirginib. lauari, tumore uteri crimē detexiſſe. quāobrem indignatam deam, in Vrſæ effigiē eā cōmutaſſe, quæ Græcis ἄρκτος appellatur: in ea ſpecie non multo poſt filiū peperiſſe, quē Arcada nominauit: a quo poſtea dicta eſt Arcadia Peloponneſi regio. Ab arcto oriſ arcticus, & antarcticus.

Arctous, p. p. ἀρκτῶος, adiectiuum ab Arcto, Septētrionalis. Mart. li. 10. Solibus Arctois, ſideribusq; ducem. Arctous orbis. Luc. li. 1. Arctoa ſedes, & Arctous polus: Senec. in Herc. Oetæo.

Arcturus, ἀρκτοῦρος, ſtella in ſigno Bootæ poſt caudam maioris Vrſæ, cuius ortus & occaſus tempeſtates facit: dictus Arcturus, παρὰ τὸ ἄρκτου οὐρᾶς, hoc eſt, ab Vrſinæ caudæ ſimilitudine. Virg. 1. Geor. At ſi non fuerit tellus fœcunda ſub ipſum Arcturum.

Arctus, cta, ctum, *Stretto*, στενὸς, anguſtus, ſtrictus: ab arcendo, id eſt, conſtringendo. Cic. 3. Verr. arctioribus laqueis tenebitur. Inde Arcte aduerbium. Col. lib. 3.

Arcula, æ, *Caſſetta*, κιβώτιον, dimin. pro ſcriniolo. Cic. 2. Offic. perſcrutabantur arculas muliebres. In auſpicijs quoque arcula dicebatur, teſte Feſto, auis, quæ aliquid fieri uetabat: ab arcendo nomen habens, quod conſulentem a re aliqua aggredienda arceret, hoc eſt, prohiberet.

Arculata, circuli, qui farina in ſacrificijs fiebant. Feſtus.

Arcuatim, aduerbium, in modum arcus. Pli. lib. 29. c. 6.

Arcuatus, a, um, particip. curuatus in modum arcus, Liu. lib. 1. ab urb. Ad id ſacrarum flamines bigis curru arcuato uehi iuſſit. Dicitur & arcuatus, correptus morbo regio: de quo uide Arquatus.

Arculus, *Archetto*, diminutiuum ab arcus, τοξάριον: a quo fit aliud diminutiuum Arcellus. Arculus præterea, teſte Feſto, dictus eſt deus, qui tutelam gereret arcarum. Item arculus, ut idem Feſtus teſtatur, dicebatur circulus, qui capiti imponebatur ad ſuſtinenda commodius uaſa, quæ ad ſacra publica capite portabantur. Erat enim ritus apud Athenienſes, poſtea ad alias quoque nationes tranſlatus, ut uirgines nubiles Dianæ ſacra capite gererent in caniſtris, (unde Canephoræ, κανηφόροι dictæ ſunt) circulis quibuſdam ſuppoſitis, ut firmius inhærerent: hoc ipſo Dianæ fidem facientes, ſe uirginitatis pertæſas, cupere eſſe autorari.

Arcuo, as, are, *Piegar' in modo d'arco*, κάμπτειν, καμπυλιάζειν, κυρτοῦν, in modum arcus curuare. Plin. li. 26. cap. 6. Illam autem, quæ non arcuatur, Seps Græci uocant, alij Scolopendram.

Arcus, huius arcus, quartæ tantum declinationis, *Arco*, τόξον, u

frumentum

ſtrumentum eſt notum, é quo ſagittæ eiaculantur. Cic. de Sen. Appius animum intentum, tanquam arcum, habebat. Dictus eſt autem arcus ab arcendo, quòd eminus arceat hoſtem, non cominus propulſet, quemadmodum enſis aut haſta. Eſt præterea arcus, *καμάρα, κύρτωμα*, curuatura in ædificijs, quæ alio nomine Fornix appellatur, ita dictus ab arcendo, hoc eſt, continendo, uel cõſtringendo ædificio. Cice. Iam enim atriolum, & arcus duos abſoluerat. Arcus item, ſiue (ut Nonio placet) Arquus, *ἶρις*, accipitur pro arcu cæleſti, quem pluuio tempore uarijs coloribus expreſſum in nubibus conſpicimus. Horat. in Arte: Cum flumen Rhenum, aut pluuius deſcribitur arcus. In hac autem ſignificatione, etiam per ſecundam declinationem inflexum legitur. Cice. 2. de Nat. Deo. Cur arci ſpecies in deorum numerum non reponitur? Ennius gen. fœm. protulit. Formatur autem arcus cæleſtis hoc modo. Dum ſol in nubibus rareſcentibus ex aduerſo refulſerit, radioſque ſuos directa linea humori nubilo transfundens impreſſerit, fit repercuſſio ſplendoris eius in nubibus, ex quibus fulgor emicans arcus ſpeciem format. Sicut enim impreſſa cera anuli imaginem exprimit, ſic nubes ex aduerſo ex rotunditate ſolis figuram ſumentes, orbem èfficiunt, & arcus effigiem fingunt. Apparet autẽ hoc non ſemper, ſed cum rareſcunt nubila cæli. nam rurſus cum coeũt in ſe nubes atque denſantur, confeſtim arcus forma reſoluitur. In nubium enim denſitate, arcus imperfecto gyro complectitur. Denique ſine ſole & nubibus nunquam apparet arcus. Quadricolor autem eſt, quia ex omnibus elementis in ſe rapit ſpecies. De cælo enim trahit igneum colorem, de aquis purpureum, de aere album, de terris colligit nigrum. Nonius hoc diſcrimen ſtatuit inter arcum, & arquum, ut arcus dicatur fornix ſuſpenſus: arquus autem, non niſi qui in cælo apparet, quem Irim poetæ dixerunt. Vnde etiam arquatos dictos uult, quibus color & oculi uirent, quaſi in arqui ſimilitudinem. Verum eam differentiam non uſquequaque obſeruari, abunde magno illud eſt argumento, quod & arquatum dicimus pro camerato, & Arquites pro ſagittarijs.

ARDEA, *ἐρωδιός*, auis quædam, quaſi ardua, quoniam uolando alta petit. Virg. 1. Georg. Atque altam ſupra uolat ardea nubem. Huius diminutiuum eſt Ardeola. Ardearum tria genera ponuntur ab Ariſtotele: Leucon, ab albedine dictum: Aſterias a fulgore aſtrorum: & Pelos, ab aduerbio *πέλας*, quod prope ſignificat, quoniam hoc tertium non ita alte uolat. Eſt & Ardea, *ἀρδέα*, nomen urbis in Latio, Turni & Rutulorum regia, a Danae Perſei matre, uel, ut alij malunt, a Dauno Pilumni filio condita: & a feruore regionis ſic dicta, quæ decem & octo milliaria ab urbe eſt poſita. Martialis: Ardea ſolſtitio, Pæſtanaque rura petantur, Quique Cleonæo ſidere ſeruet ager. Seruius Ardeam dictam ait, quaſi arduam, id eſt, magnam & nobilem. Higinus uero ab augurio auis Ardeam dictam uult. Hanc urbem poſt Turni mortem igni conſumptam, & in auem ſui nominis commutatam eſſe fabulatur. Ouid. 4. Meta.

ARDEAS, tis, adiect. Cic. 3. de Nat. Deo. Cum in agro Ardeati rem diuinam facere ſolemus. Legitur & Ardeatino.

ARDEATES, pen. cor. *ἀρδεᾶται*, populi ſunt Ardeæ incolæ.

ARDELIO, *Inquieto, che uorrebbe far ogni coſa*, *πολυπράγμων*, homo inquietus, huc atque illuc ſemper uolitans, omnibus negocijs ſeſe immiſcẽs. Mart. ad Attalũ. Vis dicam quid ſis? magnus es ardelio.

ARDEO, ardes, arſi, arſum, *Ardere*, *καίομαι*, *πυρῶμαι*, ſignificat concremor, flagro, deflagro. Virg. 5. Aeneid. Liquidis in nubibus arſit arundo. Per tranſlationem ponitur pro ardenter amare, ſiue alicuius rei cupiditate, uel ſtudio teneri: & ſic modo cum accuſatiuo, modo cum ablatiuo conſtruitur. Virg. 2. eclog. Corydon ardebat Alexim. Horat. in epod. Samio dicunt arſiſſe Batillo Anacreonta Teium. Cice. Nimio uidendi te deſiderio ardebam. Et cum infinitiuo. Virg. Patriæque mori pro mœnibus ardent. Interdum pro feſtinare, *σπεύδειν*. Vnde ardens, pro feſtinante, ingenioſo, acutoq́ ponitur, quòd inſtar ignis omnia penetret: ſicut è cõtrario ſegnis dicitur tardus, quaſi ſine igne. Virg. 1. Aen. Inſtant ardentes Tyrij. Interdum pro fulgorem emittere, *αἴθω*. Idem 4. Aene. Tyrioque ardebat murice læna. Vnde & ardens, *αἴθων*, pro fulgido, ſeu flãmeo. Interdum furere, uel iraſci, ut apud eundem lib. 10. Iamque per agmen Ardens limitem agit ferro. Huc pertinent illa, ardere bello, auaritia, cupiditate, dolore, iracundia, inuidia. Hinc exardeo, *ἐκκαίομαι*, Inardeo, & Perardeo, in quibus præpoſitio augetiuæ ſignificationis. Ardens, *περικαής*, nomen ex participio: ut, ardentiſſimæ diei horæ. Plin. lib. 31. cap. 3. Ardentiſſimus color. Pli. lib. 21. cap. 4.

ARDENTER, aduerb. *περικαῶς*. Plin. libr. 12. cap. 19. Auſtros ardenter flare.

ARSVRVS, participium futurum. Ouid. 14. Metam.

ARDOR, ris, *Ardore*, *καῦμα*, uehemens calor, & incendiũ. Ci. 4. Aca. Fore tamen aliquando, ut omnis hic mundus ardore deflagret.

ARDESCO, ſcis, *Diuenir ardente*, *φλέγομαι*, *ἐκκαίομαι*, ardẽs fio. Vir. 1. Aene. Expleri mentem nequit, ardeſcitq́; tuendo. Inde Exardeſco, & Redardeſco. Ouid. de Remed. Flamma redardeſcit.

ARDVENNA, *la ſelua d'ardenna*, ſilua miræ magnitudinis, quæ olim a ripis Rheni & Treuirorũ finibus, ad Neruios uſq; pertingit, & in longitudinem, teſte Cæſare, millibus amplius quingentis patuit.

ARDVM, *Arido*, ueteres pro Aridum dicebant, inquit Nonius, citans illud Lucilij ex libro 27. Ardum, miſerrimum, atque infelix lignum ſabucum uocat.

ARDVVS, a, um, *Arduo, alto, difficile, malageuole*, altus, & aſcenſu difficilis, *ἀνάντης*, *αἰπεινός*. Ouid. 2. Metam. Ardua prima uia eſt. Per metaphoram accipitur pro difficili, laborioſo. Sal. in Catil. arduũ uidetur res geſtas ſcribere. Quod uerbum exponens Gell. lib. 4. ca. 15. inquit: Arduum, Saluſt. non pro difficili tantum, ſed pro eo quoq; ponit, quod Græci *δυσχερὲς*, aut *χαλεπὸν* appellant, quod eſt cum difficile, tum moleſtum quoque & incommodum.

ARDVITAS, tatis, *Altezza*, altitudo, ut, Montium arduitas. Varro 1. de Re ruſt. cap. 10.

AREA, *Via, piazza*, *ἅλως*: *καὶ ἅλων*, proprie dicitur locus purus in urbe ſine ædificio, quem Græci *πλατείας* dicunt. dicta area, quòd ardore ſolis ſit facta arida. Quidam ab ara dedocunt, quòd ſicut ara pura eſt, ita areæ in urbe, ſine uico, loca pura ſunt, id eſt, ſine ædificio. Valla: Campus eſt planities ampla & grandis, ideoque ſpacioſæ plateæ, areæve, campi nomen accipiunt. Vnde Romæ cãpus Martius: nam locus huiuſmodi uocatur area. Cice. in Parad. areas quaſdam magni æſtimant, quòd ei generi quaſi nocere nihil poteſt. Sueton. tamen in Cæſare poſuit aream pro loco puro, accommodato foro extruendo, cum inquit: Forum de manubijs inchoauit, cuius area ſuper ſeſtertium millies conſtitit. Item area dicitur ſolum terreum, ſeu planities glabra, id eſt locus purgatus, coæquatusque & cylindro conſolidatus, plateis amplitudine ſimilis, ubi frumenta areſcunt & teruntur. Virg. lib. 1. Georg. Area cum primum ingenti eſt æquanda cylindro. Item area, & per diminutionem areola, eſt terra probe ſubacta, atque ſata, ſeu ſerenda: quales ſunt in hortis quadrata quædam & bene ſubacta, & coæquata ſpatia, in quæ mox ſemina iaciantur. Colum. Areæ ſic informandæ ſunt, ut facile runcantium manus ad dimidiam partẽ latitudinis perueniant. Apud geometras area ſumitur pro ſpatio uacuo in aliqua figura, ut in triangulo, uel quadrangulo. Itẽ Area morbus eſt capitis cum profluuio capillorum. ita dictus, qđ areas quaſdam, hoc eſt, loca capillis nuda in capite efficiat. Celſus li. 6. cap. 4. Arearum genera duo: commune utrique quod emortua ſumma pellicula, pili primum extenuantur, deinde decidunt. Ea quæ *ἀλωπεκία* appellatur, ſub qualibet figura dilatatur: fit & in capillo, & in barba: Id uero, quòd a ſerpentis ſimilitudine *ὀφίασις* appellatur, incipit ab occipitio, & duorum digitorum latitudinem non excedit. Hæc ille. Area præterea a quibuſdam nominatur, ſpecies uel imago ſidereæ claritatis illuſtrata undiq́; quæ & *ἅλως* à Græcis dicitur: differens ab iride, quòd hæc aduerſo ſole appareat: area uero totum ſidus ambitu ſuo cingat. Vide Commen. de Mundo, qui Ariſt. adſcribitur.

AREFACIO, *Seccare*, *ξηραίνω*, *αὐαίνω*, *σκελετεύω*, aridum facio. Cato de re ruſt. cap. 69. amurcam arefacito. Plin. lib. 13. cap. 22. Quidam caulem incidunt per meſſes, arefactumq́; tollunt.

AREFIO, *ξηραίνομαι*, pro exiccor.

ARELATE, *ἀρελάτη*, ciuitas in mediterraneo Narbonenſis Galliæ, a Pli. dicta Colonia Sextanorum, quoniam ex ſexta legione coloni eò deducti ſunt. Eſt & Germaniæ in Norico, Ptolem. quæ uulgo Lintz appellatur.

AREMORICA, æ, Galliæ comatæ pars tertia, a Celtis Garumna flumio diuiſa: alio nomine Aquitania dicta, teſte Pli. li. 4. ca. 17.

ARENA, *ἀρήνη*, Peloponneſi ciuitas eſt iuxta Pylum, quæ flumine Mynicio abluitur. Hom. lib. 2. Il. & Strabo lib. 8.

ARENA, *Arena, ſabbione*, *ἄμμος*, tenuiſſimus puluis & aridus, ideoq́; ab ariditate deductum nomen quidam exiſtimant. Caret enim omni humore & ſucco, unde & plurimum aquæ ebibit: & ita ſine aſpiratione ſcribi debet. Nec quenquam mouere debet, quòd arena habeat primam breuem, areo uero productam, cum deriuatiua non ſemper primitiuorum naturam ſeruent. Alij per aſpirationem ſcribunt, uoluntque dici ab hærendo, quod ſibi inuicem propter tenuitatem cohæreat: uel quòd cum calce parietibus inhæreat, ſicut in fabricis uidemus. Eius uero tres ſunt ſpecies: ſcilicet foſſilis, fluuiatilis, & marina, inter quas craſſior, ſabulum, *ψάμμος* nuncupatur. Quandoque tamen arena ponitur pro loco in quo pugnabant gladiatores. Suetonius in Aug. Parthorum obſides per arenam mediam ad ſpectaculum induxit. hinc Arenarij dicti gladiatores, qui in arena depugnabant. Per tranſlationem arenam dicimus pro foro, quia illic ſic depugnant actores cauſſarum, ut in arena gladiatores digladiabantur. Seneca: Hoc ita habitũ eſt, ſcholam quaſi ludum eſſe, forum arenam. Hinc Plin. arenam ſuam appellat Centumuiros: quoniam in iudicio centũuirali certabat frequenter telis oratorijs. Hoc nomen licet raro pluralem numerum habeat, Virg. tamen dixit, quàm multæ zephyro turbantur arenę.

ARENACEVS, a, um, *ἀμμώδης*, quod ex arena eſt. Pli. lib. 17. cap. 7. & lib. 3. cap. 15.

ARENARIVS, ria, rium, *ἀμμώνιος*, quod ad arenam pertinet, ut Iupiter arenarius, quem Græci Ammonem dicunt. Arenarius, ſubſtantiuum, qui in arena depugnat Calliſtratus. Nec patrono præſtare

ſtare debet arenarius manumiſſus tales operas.

ARENATVS,ta,tum, *Coſa meſcolata con arena*, ψαδυρὸς, quod arena mi ſtum eſt: ut Calx arenatus. Cato de re ruſt. cap. 18. calce arenato ſtruito. Vſurpatur & Arenatum ſubſtantiue, pro eo quod ex arena factum eſt: ſicut Marmoratum, quod ex marmore. Vitruuius t ectoria fundata arenati & marmorati ſoliditate. Varro de re ruſt. arenatum primo corio facito. Plin. in Græcia lectorijs etiam arenatum quod ducturi ſunt. Arenatum alio nomine Intritam uocamus: Barbari etiam Mortarium: non nulli & Cæmentum, ſed per peram. Nam cæmenti appellatione lapides ſignificantur impoliti, uel potius lapidum fruſta, quæ arenato coniunguntur: ut latius docebimus ſuo loco.

ARENOSVS,ſa,ſum, ψαδυρὸς, ψαμμαθώδης, quod arena abundat. Virg. 4. Aen. Littus arenoſum Libyæ.

ARENVLA, diminutiuum ab Arena, ψαμμάτιον, arena tenuiſſima. Pli. li. 30. cap. 3.

AREO, res, rui, *Seccare*, αὐαίνω, aridus ſum. Plau. in Rud. Vtinã fortuna nunc anatina uterer, ut cum exiſſem ex aqua, arerem tamen. Quidam hoc uerbum ab ara deducunt, in qua quæ dijs immolabantur, torreri ſolebant. Alij uero per contrarium ſenſum, ἀπὸ τοῦ ἄρδειν, quod ſignificat irrigare, quod aridum minime ſit irrigatum. Hinc Adareo, Exareo, Inareo, Obareo, Perareo, & Subareo, de quibus ſuo loco.

AREOLA, diminut. ab area, ἁλώνιον, Colu. li. 6. areolas facito. Aliter accipitur a geometris, pro ſpatio ſcilicet in figuris uacuo inter lineas.

AREOPAGITAE, ἀρεοπαγῖται, pen. pro. illi dicebantur, qui in templo Martis iudicabant, quod iudicium exquiſitiſſimum habebatur. Nam cum Mars, qui Græce dicitur, ἄρης, homicidij crimine reus factus eſſet a Neptuno, iudicantibus duodecim dijs in eo pago ſex ſententijs abſolutus eſt, ut Stephanus Byzãtius docet: & multi alij Græci. De his uide copioſius apud Alexandrum ab Alexan. li. 3. ca. 5. & li. 4. cap. 11. & lib. 6. cap. 11. Apud Cœl. Rhod. Antiq. lect. li. 7. cap. 19. Budæum in Pandectis.

AREOPAGVS, pen. pro. ἄρειος πάγος Stephano, uicus erat Athenis a templo Martis ſic cognominatus, ubi primum iudicium capitis actum fuiſſe ſcribit Pli. li. 7. Nam cum Mars Halirrhothium, Neptuni filium, qui uim Alcippæ filiæ ſuæ intulerat, occidiſſet, a Neptuno homicidij reus factus eſt, cauſſaq; a duodecim dijs in Areopago cognita, ſex ſententijs eſt abſolutus. Meminit huius iudicij Hellanicus 1. Hiſtori. Libanius quoq; pereleganti declamatione Martis cauſſam tuetur.

AREOPOLITAE, ἀρεοπολῖται, pen. pro. qui habitant Areopolim. Areopolis autem ciuitas Arabiæ, quæ alio nomine dicitur Moab.

AREPENNIS, apud Gallos menſura eſt dimidij iugeri, qua illi agros ſuos metiuntur. Colu. libr. 5. capit. 1. ſemiiugerum Arepennem uocant.

ARESCO, ſcis, *Seccarſi*, ξηραίνομαι, μαραίνομαι, αὐαίνομαι, ἐξικμάζομαι, κατασκελλέομαι, aridus fio, Auctor ad Heren. lib. 2. Nihil lacryma citius areſcit. Adareſco, idem quod Areſco. Cato de re ruſt. Hinc ubi ea adaruerit, ueſtimenta condito. Inareſco, intus, ſiue penitus areſco. Colum. l. 1. cum tectorium inaruerit. Obareſco, circum uel omnino areſco. Perareſco, ualde areſco. Exareſco, ſiue Exareo, aridus ſum uel fio.

ARETALOGVS, *Garrulo*, ἀρεταλόγος, pe. cor. Porphyrione teſte, garrulus & loquax dicitur in oſtentationem uirtutis: unde nomen deducitur. ἀρετὴ, enim uirtus eſt, & λόγος, ſermo, Sueto. in Augu. Frequentius aretalogos & feſtus ſolennes celebrabat. Iuue. Saty. 15. Mendax Aretalogus. Aretalogus etiam dicitur, qui in fingẽdis mendacijs auditores mouet arte uerborum. Sed tunc contra Porphyrionem ab ἀρέσκω. placeo, fieret, ut ſit Aretalogus facetus, urbanus, quiq; ſermonis lepore oblectat auditores.

ARETHVSA, ἀρέθουσα, uirgo uenatrix, Dianæ comes, ab Alpheo amata, cuius uim cum effugere non poſſet, Dianæ miſeratione in fontem ſui nominis dicitur commutata: qui ne amatoris aquis pollueretur: per ſubterraneos cuniculos in Siciliam aufugit, & iuxta Syracuſas uberrimo aquarum gurgite emergit. Vnde & Syracuſæ Arethuſides dictæ ſunt, forma patronymicũ fœminini. Oui. lib. 4. Faſt. Vtque Syracuſas Arethuſidas abſtulit armis Claudius. Fuit & Arethuſius fons Smyrnæ: tertius in Chalcide: quartus in Ithaca: quintus in Eubœa: ſextus in Bœotia prope Thebas. Didymus octo eius nominis fontes commemorat: adeo ut epithetõ eſſe poteſt cuiuſcunq; fontis, ab irrigando. Eſt præterea Arethuſa, lacus Armeniæ maioris, pondere omnia ſuſtinens, & nitrũ nebulis exhalans: per quem Tigris fluuius tanto fertur impetu, ut aquæ non commiſceantur. Vnum ei piſcium genus eſt, & hoc trãſcurrentis fluuij alueo non miſcetur, ſicut nec e Tigri piſces in lacum tranſnatant. Auctor Pli. li. 6. cap. 27. Eſt & Arethuſa locus Syriæ munitus iuxta Emeſam ſexdecim millibus paſſuum: a qua Arethuſius, ut inquit Stra. Eſt item Arethuſa urbs una Eubœæ, altera Syriæ. Volater.

ARETIVM, Arezzo, ἀρέτιον, ciuitas Tuſciæ, a Græcis condita eo tẽpore quo populus Iſrael ſub iudicibus regebatur: a qua incolæ dicti ſunt Aretini. Vaſa quoq; fictilia, quæ in ea fiebant, Aretina appellabantur. Mart. li. 14.

ARFERIA, æ, aqua quæ inferis libabatur, ſeu uas uini, quod adhibebatur ſacris, & a Fero deducitur. Feſtus.

ARGANTHONIVS, ἀργανθώνιος, rex, fuit, ut teſtatur Herodo li. 1. in Arna ciuitate Bœotiæ. Fuit item Argãthonius Tartheſiorum rex in Hiſpania, quem Plin. ait uixiſſe 150 annos: Silius autem 300 ait. Ter denos decies emenſus belliger annos.

ARGEA, pen. pr. loca quædam Romæ appellantur, quod in ijs ſepulti eſſent quidam Argiuorum illuſtres uiri. Hæc Feſtus. Liuius Argeos uocat maſculino genere. Sic enim ſcribit li. 1. ab urbe: Multa alia ſacrificia, locaq; ſacris faciendis, quæ Argeos Pontifices uocant, dedicauit. A Varrone li. 4. de Lin. Lat. Argeorum ſacraria appellantur. Reliqua (inquit) urbis loca olim diſcreta, cum Argeorum ſacraria in ſeptem & uiginti partes urbis ſint diſpoſita.

ARGEMA, atis, penul. breui, ἄργεμα, morbus eſt oculorum, cum ſcilicet albidum quoddam ulcus oculi infeſtat circulum, quem Irim Græci dicunt: quod mali genus affine eſt illi, quod latinis albugo uocatur, Græcis etiam λεύκωμα. Plin. li. 29. cap. 6. Eadem uis eſt in gallinacei felle alligato ad argema & albugines. Apud eũdem (niſi forte uitiata ſit lectio) legitur & Argema, æ, per primam nominum declinationem: ut li. 20. cap. 5. Succo & oculorum albugines, & argemas inunxere. Item ca. 19. lib. eiuſdem: Folia trita cum oleo argemas iumentorum ſanant. Quibus tamen in locis non legunt Argemos. A Græcis certe ἄργεμα, ατος, & ἄργεμος, ε. indifferenter effertur.

ARGEMON, herba apud Plin. li. 24. c. 19. quæ Lappa canaria dicitur.

ARGEMONE, es, pen. pro. ἀργεμώνη, herba ſilueſtri papaueri omnino ſimilis: ita dicta ab effectu, quòd oculorum albugines, quæ argemata appellantur, ſanet. Vide Dioſco. li. 2. cap. 169. Pli. Argemoniam appellat, li. 25. cap. 9.

ARGENTARIVS, rij, ſubſtantiue, *Caſsiere, banchiere*, τραπεζίτας, qui argentũ exercet, hoc eſt apud quem pecuniam deponimus, quam tẽpore locove alio nobis reddat. Plaut. in Curc. Habent hunc morem pleriq; argentarij, ut alius alium poſcant, reddant nemini. Eundẽ & trapezitam & menſurarium appellamus. Idem ibidem, Ibi me interrogat, ecquem in Epidauro trapezitam Lyconem nouerim. Cic. pro Flacco: Ciuitas, in qua nummus nullus moueri poteſt, ſine quatuor menſarijs. Proprie autem argentarij dicuntur (ut docet Iureconſ. ff. de edẽdo) maiores menſarij, qui multorum pecunias acceptas cuſtodiunt, cum opus fuerit, reddituri, & quorum officium atq; miniſterium publicam habet cauſſam: hiq; rationes conficiunt. Auctor eſt Seneca, argentarios præeſſe publicis actionibus. Vide Bud. Annotationes in Pandectas.

ARGENTARIA, riæ, *Banco, ouero bottega doue ſi batte l'argento*, menſa, tabernave argentaria, uel etiam officina, in qua argentum cuditur, aut præparatur. Plaut. in Epid. Per myropolia, & lanienas, circumq; argentarias. Significat & argentaria, ſeu functionem argentarij. Vlp. tit. de eden. Sed & quod ſolui conſtituit argentarius, edere debet: nam & hoc ex argentaria uenit. Argentariam facere, uel exercere, ἀργυροπρατικὴν ἐργάζεσθαι, eodem titulo. Is etiam qui deſijt argentariam facere, ad editionem compellitur, ubi argentariam exercuit.

ARGENTARIVS, ria, rium, adiectiuum, *Coſa d'argento, ouero ch'appartiene a l'argento*, ἀργύρεος, quod eſt argenti, aut ad argentum pertinet: ut, Argentaria metalla, Pli. l. 33. c. 5. Ratio argẽtaria, id eſt, pecuniaria. Cato de re ruſt. c. 2. Auxiliũ argẽtariũ, Plaut. in Pſeud.

ARGENTATVS, ta, tum, *Coperto d'argento*, ἀργυρικὸς, argento tectus. Liui. 9.

ARGENTVM VIVVM, *Argento viuo*, ὑδράργυρος, genus eſt metalli liquidi, argentum colore, fluida uero conſiſtentia aquam referens: unde & nomen accepit. Ariſtoteles ἄργυρον χυτὸν, hoc eſt, fuſile ſeu liquidum argentum uocat. Huius duæ ſunt ſpecies, Natiuum, ſiue Foſſitium, & Factitium, quod ex minio excoquitur. Vtrumque Hydrargyros Dioſcoridi dicitur. Pli. hydrargyron ab argento uiuo diſtinguit, quod foſſile eſt & natiuum. Argentum uiuum, quod ex Minio purgatur, Hydrargyros appellans. Sic enim habet li. 33. ca. 3. Aes inaurari argento uiuo, aut certe hydrargyro legitimum erat. Vtraq; ſpecies peſtilentem exhalat odorem, atramque plane exitialem.

ARGENTEVS, a, um, *Fatto d'argento*, ἀργύρεος, quod eſt ex argento: ut Argenteus denarius, & Argenteæ ſphæræ, apud Pli. Argenteũ folium, argenti ſplendorem referens, apud eundem li. 16. cap. 18. Argentea amica, quæ argento uendita eſt. Plau. in Pſeu. audio amicam tuam eſſe factam argenteam.

ARGENTINA, uel Argentoratum, ἀργεντόρατον Ptol. urbs Galliæ, ad Rhenum fluuium: quam tamen Germani habitant, ſicut pleraque alia cis Rhenum oppida; uulgo Straſburg dicitur.

ARGENTVM, *Argento*, ἀργύριον, ἢ ἄργυρος, metallum eſt poſt aurum pretioſiſſimũ, quod gignitur (ſi chymiſtis credimus) ex argento uiuo & ſulphure albo. Eius ſpuma uulnera ſanat, neque ſinit ſuperfluas carnes excreſcere, & ſordeis cordis mundificat. Argentum factum dicitur, quod laboratum eſt, & in uaſa, aliamve ſupellectilem fabricatum.

fabricatum. Græci ἀργυρώματα, appellant. Pompo. ff. de auro, & argento legat. Argento facto, Q. Mucius ait, uaſa argentea contineri, ueluti trullas, paropſides, pelues, & his ſimilia. Huic opponitur Argentum infectum, hoc eſt, rude & nondum laboratum. Argentũ ſignatũ, ἀργύριον, dicitur pecunia argentea, ab eo, ꝙ ſignũ principis, uel magiſtratus habeat impreſſum. Sen. 1. de Benef. Libentius donabo argentũ factũ, quàm ſignatũ. Interdũ etiã Argentũ abſolute poſitũ legimus pro argento facto, ſiue ſupellectili argentea. Plau. in Pſeu. Tu eſto lectiſternator, tu argentum eluito. Cic. cum eſſent triclinia ſtrata, argentumq́; expoſitum in ædibus. Itẽ pro argẽto ſignato, hoc eſt, pecunia argẽtea. Terent. in Phor. Emunxi argento ſenes. Idem in Heaut. Argentum cudo. Argentũ primo ſignatũ eſt anno Vrbis 525. Q. Fabio conſule, quinq; annis ante bellum Punicum primum. nota argenti bigæ & quadrigę fuerunt. inde Bigati, & Quadrigati nummi appellati ſunt.

ARGENTOSVS, *Che tien d'argento*. ἀργυρομιγής, cui immiſtum eſt argentum: ut, Aurum argentoſum. Plin. li. 33. cap. 5.

ARGENTIFODINA, æ, pen. pr. *Minera d'argento*. ἀργύρειον, ἀργυρωρυχία, ubi foditur argentum. Pli. li. 33. cap. 6. Odor ex argentifodinis inimicus eſt omnibus animalibus.

ARGESTES, ἀργέστης, uẽtus flãs ab occaſu æſtiuo, qui a Latinis Corus, & Caurus dicitur. Pli. li. 2. c. 47. Ab occaſu æquinoctiali Fauonius, ab occaſu ſolſtitiali Corus. Zephyron & Agreſtem uocant.

ARGEVS, ea, eum, ἀργεῖος, denominatiuum deductum ab Argis Peloponneſi urbe, idem ſignificans quod Argiuus. Hora. li. 4. Carm. Tybur Argeo poſitum colono. Argei quoq;, teſte Varrone, dicebantur ſcirpeæ effigies, quæ per uirgines Veſtales iaciebantur ſingulis annis in Tyberim per pontem ſublicium.

ARGILETVM, locus erat Romæ, iuxta Palatium, ita dictus (ut quidam uolunt) ab Argo Argiuorum duce, qui ab Euandro hoſpitio exceptus, cum in affectati regni ſuſpicionem ueniſſet, ab Arcadibus, inſcio (ut uolunt) Euandro, eſt occiſus. cui poſtea Euander tumulum erexit, quem de nomine eius Argiletum appellauit. Huc alludit Vir. 8. Aen. Et letum docet hoſpitis Argi. Alij Argiletum dictum putant, quaſi Argiletum, ab argilla, hoc eſt, creta, cuius eo in loco magna erat copia. Vtranq; opinionem refert Varr. li. 4. de lingua Latina.

ARGILLA, *Creta, terra*, ἄργιλος, terra cretoſa, & candida, qua figuli utuntur ad uaſa facienda. Cic. in Piſon. homulus ex argilla & luto factus Epicureus? Hora. 2. epiſt. argilla quiduis imitabitur uda. Sũt qui unico l, ſcribant. quod etiam conuenire uidetur cum Græca origine: contra tamen uſus obtinuit.

ARGILLACEVS, a, um, *Coſa fatta di creta*, quod ex argilla eſt, aut quod tenax eſt in modum argillæ. Pli. li. 17. cap. 7.

ARGILLOSVS, a, um, *Abondante di creta*. ἀργιλώδης, abundans argilla: ut, Loca argilloſa. Pli. li. 21. cap. 4. Colles argilloſi, Colum.

ARGILLVS, pen. cor. ἄργιλος, Herod. lib. 7. hiſtor. teſte. urbs fuit Aemathiæ, non procul ab oſtijs Strymonis fluuij uerſus occidentẽ.

ARGINVSA, æ, ἀργινοῦσα, inſula exigua, Lesbo adiacens, inter Methymnam & Mitylenen, iuxta Argennum promontorium: unde & nomen habet. Pli. li. 5. cap. 31. Stephanus ἀργινούσας uocat. Strabo autem lib. 13. tres facit inſulas Arginuſas, modico interuallo diſcretas.

ARGIPHONTES, æ, ἀργειφόντης, cognomen eſt Mercurij, tractum ab argo centoculo, Ius cuſtode, quem Iouis iuſſu interfecit. Mythologici interpretantur Argum ſphæram eſſe ſtellatam, quòd illi inſit ſpecies quædam cæleſtium oculorum. Io autem terram eſſe uolunt, quam Aegyptij in hieroglyphicis literis bouis imagine exprimunt. Hanc Argus, hoc eſt, cælum ſtellatum, nocturno tempore deſuper uidetur obſeruare. Mercurium autem Solem interpretantur, qui Argum tunc dicitur occidere, cum luminis ſui magnitudine ſtellas omnes obſcurat, earumq́; conſpectum mortalibus eripit. Vide Macrob. Satur. li. 1. cap. 19.

ARGO, ἀργώ, ge. fœm. prima nauis fuiſſe creditur, qua Iaſon una cũ flore iuuentutis Græciæ in Colchida nauigauit, uelluſq; aureum, a Medea adiutus, in Græciam reportauit. Volunt autem hanc nauem Argo appellatam ab Argo architecto, de quo Flaccus: Ad carum Tritonia deuolat Argum, Moliri hunc puppim iubet & demittere ferro Robora. Diodorus a uelocitate dictam putant: nã ἀργὸν inter cetera ſignificat uelocem. Alij ab Argiuis, qui in ea uecti fuerunt, malunt appellatã. quod ſentire uidetur Ci. li. 1. Tuſ. quæſt. cum ait, Eſt nominata Argo, quia Argiui in ea delecti uiri uecti, petebant pellem inauratam arietis. Eſt & Argo ſignum cæleſte, quod & Nauis appellatur. oritur pridie idus Mart.

ARGOLICVS, ca, cum, ἀργολικὸς, Argiuus: ut Virg. 1. Aen.

ARGOLIS, is, ἀργολὶς, fœm. gen. Argiua. Ouid. 9. Met. Argolis Alcmene.

ARGOVS, a, um, ἀργῷος, Argolicus. Horat. in Epod. Non huc Argoo contendit remige pinus.

ARGONAVTAE, ἀργοναῦται, heroes illi, qui cũ Iaſone in Colchos profecti ſunt, numero amplius quinquaginta: ex quibus præcipui Caſtor & Pollux, Telamon, Orpheus, Hercules, & Hylas puer: ſic cognominati a naui, qua nauigauerunt. De his Orpheus lib. 1. & Apollo. in Catal. heroum, & Flaccus in Argonau.

ARGOS, eos, ἄργος, τὸ, & in plurali numero Argi, orum. clariſſima ciuitas Peloponneſi, non procul a Mycenis, quæ ad diſcrimen aliarum eiuſdem nominis urbium Argos Hippium dicebatur, ꝙ agrum haberet paſcẽdis equis in primis idoneum. Dicitur & Dipſion, ab aquæ penuria: quo fit ut plures eodẽ utantur puteo: quod genus eſt apud illos arctiſſimæ ſocietatis. Aliquando & Phoronicum dictum eſt, teſte Ste. a Phoroneo primo rege. Eſt autem hoc nomen in ſingulari numero neu. gen. quod apud Græcos declinatur, τὸ ἄργος, τοῦ ἄργεος: apud Latinos autem tantum in uſu habet nominatiuum, accuſatiuum, & uocatiuum. In plurali uero maſculinum eſt ſecundæ inflexionis. Horat. Aptum dicit equis Argos, diteſq́; Mycenas. Vir. 7. Aen. Ecce autem Inachijs ſeſe referebat ab Argis Clara Iouis coniux. Hinc Argiui Græci dicti ſunt, & Argolicus ſinus, & Argolici duces, & Argolica regio. Eſt item Argos oppidum Theſſaliæ, quod & Pelagicon dicunt, a Pelaſgis. Luca. Vbi nobile quondam Nunc ſuper Argos erat. Aliud in Acarnania, Amphilochicum cognominatum, quod Alcmæon eiuſq́; liberi condidere, ut inquit Strab. li. 7. Fuit & Argos Apuliæ oppidum, a Diomede conditum, & primum a nomine relictæ patriæ Argos Hippium appellatum: quod deinde Argyrippam, & poſtremo Arpos uocitarunt. Theſſaliam quoq; aliquando Argos Pelaſgicum appellatam fuiſſe, auctor eſt Pli. li. 4. cap. 7. Ipſam prętera Peloponneſum antiqui Argos, & Argos Achaicum appellauere: ut ſcribit Stra. li. 8.

ARGVMENTATIO, ἐπιχείρημα, eſt rei propoſitæ per argumẽta probatio. Auctor ad Herennium li. 2. Argumentationes, quas Græci ἐπιχειρήματα appellant. quam Cic. lib. 1. de Inuent. definit hoc modo. Argumentatio, eſt inuentum ex aliquo genere, rem aliquam, aut probabiliter oſtendens, aut neceſſario demonſtrans.

ARGVMENTOR, aris, ἐπιχειρέω, συλλογίζω, rationibus nitor ad aliquid probandum. Cic. de Fin. 1. Argumentandum, & accurate diſſerendum putant.

ARGVMENTOSVS, ſa, ſum, *Argomentoſo, ingenioſo*. ἐλεγχώδης, factũ magno argumento, hoc eſt, artificio. Quinct. li. 5. ca. 10. paulo numeroſius opus dicitur argumentoſum, id eſt, nimia argumentorum mole refertum.

ARGVMENTVM, ἐπιχείρημα, πίστις, Quinctiliano, eſt ratio probationem præſtans, qua colligitur aliud per aliud, & quæ, quod eſt dubium, per id, quod dubium non eſt, confirmat. Sumitur interdũ etiam pro materia, quæ aliquo in opere tractatur: quam Græci ὑπόθεσιν, uocant. Cic. Quoniam nullum ſcribendi argumentum mihi relictum eſt. Sic dicimus Argumẽtum comœdiæ, quod Græci Periocham uocant, id eſt, ſummam totius comœdiæ, paucis uerſibus expreſſam. Interdum pro coniectura. Idem in Catil. Certiſſima argumenta, atq; indicia ſceleris. Item pro indicio. Cic. lib. 2. Offic. Tabulæ nouę quid habent argumenti, niſi ut emas mea pecunia fundum? Argumentum præterea pro ingenioſo artificio ponitur. Idem 6. Verr.

ARGVO, guis gui, argutum, *Imputare, riprendere, accuſare*. ἐλέγχω, accuſo, reprehẽdo. & genitiuo ſæpius, quàm ablatiuo, iũgitur. Plaut. in Amph. qui me miſeram arguit ſtupri. Si uero id, quo quis arguitur, non exprimitur, accuſatiuum tantum habet. Lactan. li. 3. Tuis ergo te liberi arguunt. Proprie tamen Arguere eſt oſtendere. Vir. 4. Aen. Degeneres animos timor arguit. Aliquando in diſcrimen uocare. Feſt. Argutũ iri, id eſt, in diſcrimen uocari. Hinc Coarguo, & Redarguo, ἐλέγχω. Saluſt. in Catil. Lentulum diſſimulantẽ coarguunt ſermonibus, quos ille habere ſolitus erat. Sciẽdum eſt, quod licet arguo argutum ſupinum faciat, ex quo argutus, participium tamen futuri temporis eſt arguiturus. Saluſt. libro. 2. hiſto. Quos aduerſum multi ex Bithynia uolentes occurrere, falſum filium arguituri. nam, ut docet Priſci. quędam ſunt uerba in utum ſupinum formantia, quorum participia futuri terminant in iturus, & uerbalia in itio, ut Argutum arguiturus: Tutum, tuiturus: Sputum, ſpuiturus: Plutum, pluiturus, pluitio.

ARGVS, ἄργος, nomen proprium regis Argiuorum, filij Apis, a cuius nomine Argiui appellati ſunt. hoc regnante cœpit uti frugibus Græcia, & habere ſegetes in agricultura, delatis aliunde ſeminibus. & poſt obitum deus haberi cœpit, templo & ſacrificijs honoratus. Fuit præterea Argus filius Phryxi, qui aurato ariete in Colchidem tranſuectus eſt. Fuit & alius Argus, πανόπτης, a Græcis cognominatus, ꝙ totus oculis ſcateret, quem poetæ fabulantur a Iunone conſtitutũ fuiſſe cuſtodẽ Ius Inachi filiæ, quã Iupiter in iuuencæ formam commutauerat. Hunc poſtea Mercurius Iouis iuſſu interfecit: unde & ἀργειφόντης cognominatus eſt. Iuno aũt oculos eius auis ſuæ, hoc eſt, pauonis caudæ inſeruit. Hanc fabulã latiſſime deſcribit Ouid. li. 1. Met. Mythologici Argum interpretantur ſphærã eſſe ſtelliferã, innumeris oculis, hoc eſt, ſtellis refulgentem: Mercurium autem Solem eſſe uolunt, qui tunc Argum dicitur occidere, cum diurno ſuo lumine ſtellarum lucem obſcurat. Vide Macrob. 1. Saturn. capit. 19. Myſtice autem Argus eſt cælum ſtellatum, luce diſtinctum, quibus ineſſe quædam ſpecies cæleſtium uidetur oculorum. Argus quoq; uocatus fuit nauis il-

bus architectus, quæ ab illo Argo dicta eſt, qua Iaſon una cum Minyis in Colchidem uecti ſunt.

ARGVTE aduerb. Cic. pro Cœl. Si mihi acute, arguteq; reſponderit.

ARGVTATIO, *ſuχέρεια, ſuχόρομα, ἀντιλογία*, ſtrepitus. Catul. tremulíq; quaſſa lecti Argutatio.

ARGVTATOR, oris, uerbale, *σοφιστὴς, σοφιστὶς*. Gell. li. 17. ca. 5. argutatorem pro ſophiſta argutulo, uel argumentatore accipit.

ARGVTIA, æ, *Argutia, ſottigliezza, σόφισμα*, acute & malitioſe dictũ. Plau. in Moſtel. nihil eſt, quod illi non aſſequantur ſuis argutijs.

ARGVTIOLA, læ, diminutiuum. Gel. li. 2. cap. 7. Argutiola friuola atque inanis eſt.

ARGVTOR, taris, pen. pro. *Parlar argutamente*, depon. ab Argutus fit, & ſignificat procaciter loquor teſte Nonio, *ποριζόμαι, ἀντιλογῶ*. Næuius: alij cum tacerent, totum diem argutatur quaſi cicada. Eſt & Argutari, ſubſilire. Titinn. in Fullonia, ut citat idẽ Nonius. Terra hæc eſt noua, quaſi ubi tu ſolius argutari, pedibus creta dum compeſcis. Reperitur & Arguto, as. Propert. Illa mihi totis argutat noctibus ignes. id eſt, argute obijcit.

ARGVTVLVS, *κομψὸλος, ἐγχειρηματικὸς*, diminutiuum ad contemptum dematum, non blandiendi cauſſa, ut homunculus.

ARGVTVS, ta, tum, *Taſſato, ripreſo, accuſato*, participium paſſiuum, ab Arguo, idem ſignificans quod accuſatus, uel reprehenſus, *ἐλεγχθεὶς*. Plaut. in Pſeud. Argutus malorũ facinorum. Quandoq; uerò eſt nomen, idem ſignificans quod ſubtilis & acutus, *ὀξὺς, ἀγχίνους*. Pli. in epiſto. Vitaſſem iandudum, ne uiderer argutior. Interdum pro canoro reſonantiq;, *κατυρὸς*: ut, Arguta hirũdo, & Argutos homines, qui multum & celeriter loquuntur. Virg. eclog. 9. Argutos inter ſtrepere anſer olores. Interdũ pro exili, breui, & quaſi acuto. Idẽ li. 3. Ge. Argutúq; caput, breuis aluus obeſaq; terga.

ARGYRA, *ἄργυρα*, ciuitas Siciliæ, unde ſe Diodorus Siculus oriundum facit: a qua Argyrini. Eſt & Argyra, Taprobanæ inſulæ metropolis: cuius incolæ dicuntur Argyritæ, *ἀργυρᾶται* Ste.

ARGYRASPIDES, *Quelli che portano gli ſcudi d'argento, ἀργυράσπιδες*, qui argentea ſcuta ferunt, ut Alexandri Magni milites.

ARGYRIPPA, *ἀργυρίππα* Stephan. Apuliæ ciuitas eſt, a Diomede condita: quam primum a nomine relictæ patriæ Argos Hippium appellauit: poſtea corrupto uocabulo Argyrippa dicta eſt, & Arpi. Vir. lib. 11. alterum p, abiecit, metri cauſſa. Ille (inquit) urbem Argyripam, patriæ cognomine gentis, Victor Gargani condebat Iapygis aruis.

ARGYRODAMAS, *ἀργυροδάμας*, lapillus argenti nitorem habens. Pli. lib. 37. cap. 10.

ARIA, *ἀρία*, regio, inter Indos & Parthos, iuxta Gedroſios, & Drãgianos: quam recentiores geographi Turqueſtam uocant. Eſt etiam Aria, inſula in Ponto, uerſus Colchos, Marti ſacra, alias Chalceritis dicta. Plin. lib. 6. cap. 12.

ARIA, *ἀρία*, arbor, apud Theoph. hiemis initio fructificans, materia tã dura, ut neceſſe ſit, prius ꝙ terebretur, aqua eam macerari.

ARIADNA, *ἀριάδνη*, filia Minois regis Cretæ ex Paſiphae uxore, cuius induſtria Theſeus, ab Athenienſibus Cretam miſſus a Minotauro deuorãdus, labyrinthũ filo duce, quod Ariadna dederat, euaſit, occiſo prius Minotauro. Theſeus aũt eius amore, captus, cũ in patriã reuerteretur, eã abduxit: ſed prioris beneficij immemor, abductam in inſula Chio, ſeu Naxo deſeruit, quã Bacchus poſtea uxorem duxit, eiusq; coronam nouem ſtellis ornatam, quam a Venere acceperat, aſtris intulit, uocaturq; corona Gnoſia.

ARIANIS, *ἀριανὶς*, herba ignei coloris, cuius tactu Magi tradunt ligna oleo peruncta accendi. naſcitur apud Arianos Scythicam gentem. Pli. li. 24. cap. 18.

ARICIA, *ἀρικία*, urbs in Italia, quam ædificauit Hippolytus Theſei filius, & a nomine coniugis Ariciam appellauit. abeſt ab urbe ad decimum lapidem. Martialis: Mittit præcipuos nemoralis Aricia porros. Luca. Diſtat ab excelſa nemoralis Aricia Roma.

ARICINVM NEMVS, iuxta Aricíã urbẽ, in quo Aegeria Nympha erat, cũ qua loqui ſolitum ferunt Numam Romanorum regem.

ARICINVS LACVS, iuxta Ariciam urbem, quod Speculum Dianæ uocabatur: in quo nunc quoq; inſulæ proceris arboribus nobiles conſpiciuntur.

ARICOMISCI, populi in tractu Narbonenſis Galliæ, trans Rhodanum, inter uolcas numerati, quorum metropolis eſt Nemanſum. Plin. li. 3. cap. 4. & Pomponius lib. 2. Arecomicos uocant. Ptolemæus Arecomios. De his ſic ſcribit Stra. li. 4. Volcæ quos Arecomiſcos appellant, maximum incolunt ſpatium, quorum portus & nauium receptaculum Narbo dicitur.

ARIDA, *ἔχιον*, herba, quæ & Echium, & Alcibiadion dicitur. Dioſc. li. 4.

ARIDITAS, quæ & aritudo dicitur, *Aridità, ſiccità, ξηρασία, ξηρότης*, ſiccitas. Pli. li. 11. cap. 35. Sitit araneus, & omnem humorem abſorbens ariditatem ampliat. Varro de re ruſt. li. 1. cap. 12. beſtiolę aut exſilantur, aut aritudine cito pereunt. Aritudo, pro parſimonia apud Plaut. in Rud. ſeruas gloriam aritudinis.

ARIDVS, a, um, p. c. *Secco, arido, ξηρὸς, σκελετὸς, ἀποσκληρὸς*, ſiccũ, quod naturalem humorem amiſit: ut, Fons aridus. Catul. corpora ſicciora cornu, Aut ſiquid magis aridum eſt. Interdum pro puro & lucidó. Plaut. in Rud. Argento arido. Interdum pro horrifico, acuto, cum de ſono loquimur: quia ea, quæ arida ſunt, cum frangi cœperunt, horrificum ſonum edunt. Virg. lib. 1. Geor. Et aridus altis montibus audiri fragor. Diminut. Aridulus.

ARIES, tis, p. c. *Montone, κριὸς*, mas ouium, & dux gregis, qui integer eſt, & tenetur ad generandum ſobolem. ueruex uero, cui inuerſi uel adempti ſunt teſticuli. Ab ara dictus eſt aries, ꝙ aris imponi ad ſacrificia ſoleret. Virg. 3. ecl. Ipſe aries etiam nunc uellera ſiccat. A cuius ſimilitudine bellica machina aries appellaſ. Vegetius li. 4. cap. 14. Materiã ac tabularis teſtudo contexitur: quæ ne flammis exuri poſſit, corio ſiue cilicio ueſtitur. Intrinſecus recipit trabem, quæ ſi adunco præfigitur ferro, Falx uocatur, ab eo ꝙ incurtata eſt, ut ex muris lapides extrahat. ſi uero caput ipſius ferro tegitur, Aries appellatur, quòd inſtar arietini capitis fieri ſoleret: uel quòd habet duriſſimam frontem, qua ſubruat muros: uel ꝙ more arietum retrocedit, ut uehementius feriat. Cæſ. 7. bel. Gall. ab incendio lapis, & ab ariete materia defendit. Pli. li. 7. c. 56. Qui nunc Aries appellatur, in muralib. machinis, Epeõ ad Troiam ferunt inueniſſe. Eadem & Teſtudo dicitur, a ſimilitudine naturæ teſtudinis: quia ſicut illa modo reducit caput, mõ profert, ita hmõi machina interdũ reducit caput, interdum effert, ut uehemẽtius feriat. Eſt & Aries cæleſte ſignum, primum in Zodiaco. Aries ẽt marinus piſcis, ſiue marina belua eſt, candore tantum cornibus aſſimilatus. De hoc Plin. lib. 9. ca. 44. Graſſatur aries, ut latro: & nunc grandium nauium in ſalo ſtantium occultatus umbra, ſiquem nãdi uoluptas inuitet, expectat: nunc elato extra aquam capite, piſcantium cymbas ſpeculatur, occultusq; adnatans mergit.

ARIETARIVS, ria, rium, *κριώδης*, quod ad arietem pertinet, ſeu quod arietis habet ſimilitudinem. Vitru. arietaria machina.

ARIETINVS, na, num, p. p. quod eſt ex ariete, *ὁ τῦ κριῦ*. Plin. Arietinum iecur ad id utile eſt.

ARIETO, tas, pe. cor. *Percuotere, cozzare, κορύπτω*, percutio, deijcio, ab arietum ſimilitudine, cuius firmiſſimum caput, & ſolidiſſima cornua faciunt, ut magno impetu quicquid obieceris percutiant & deijciant. Plaut. in Truc. Quis proterue noſtras ædes arietat? Curtius: quem Dioxippus arietauit in terram.

ARII, *ἄριοι*, populi iuxta Galliam, Gedroſijs, & Drangianis finitimi. Herod. lib. 4. hiſtor.

ARIMANIVS, *ἀριμάνιος*, Plutonis cognomen apud Perſas.

ARIMASPI, *ἀριμασποὶ*, populi Scythiæ Europææ, uerſos Aquilonis exortũ, ut l. 7. Plin. refert, unicum in media fronte habẽtes oculũ.

ARIMINVM, *ἀρίμινον*, ciuitas Italiæ, a flumine propinquo eiuſdem nominis ſic dicta. Hęc quondam Vmbrorum colonia fuit, ſicut & Rauenna: uerũ utraq; accepit Romanos inquilinos. Habet autẽ hæc ciuitas portum non ignobilem, non procul a Rubicone amne, qui olim Italiã a Gallia diſcernebat. Aedificata eſt ante Chriſti exortũ ducẽteſimo, ſeptuageſimo, P. Sẽpronio, & Ap. Claudio coſ. eã Octauius ampliauit, & a Liburnis dirutã Diocletianus repoſuit, ſuſiſque Liburnis arcum triumphalem in ea extruxit.

ARIMPHAEI, *ἀριμφαῖοι*, populi Aſiæ ſeptẽtrionalis prope Ripheos montes. habent pro domibus nemora, pro alimentis baccas. De his ammianus ſic: Vbi montes Rhiphæi deficiunt, Arimphæi inhabitant, iuſti homines, & morum placiditate cogniti.

ARIMVS, rex Myſiæ, ſeu Mæoniæ. Auctor Varro, Xanthum citans, antiquum rerum ſcriptorem.

ARINCA, *ὄλυρα*, Gallicum uocabulum, quo, teſte Plinio, ſignificatur frumenti genus, quod Græci Olyram, Latini Siliginem uocant. uide Ruell. lib. 2. cap. 11.

ARIOLATIO, onis. Cic. de diu. Superſtitioſæ ariolationes.

ARIOLOR, aris, qui quæſtus cauſſa ariolantur: Cic. de diu.

ARIOLVS, li, Cic. de nat. ariolorũ & uatum furibũdæ prædictiones.

ARION, p. p. *ἀρίων*, citharœdus nobilis fuit, & poeta lyricus, ex Methymna Lesbi ciuitate ortus, qui primus Dithyrambos creditur inueniſſe. Hic cum ex Italia, ubi ingentem pecuniæ uim arte ſua meruerat, Corinthum traijceret, uideretq; a nautis, qui opibus ſuis inhiabant, ſibi inſidias ſtrui, non nihil ſpatij ab ijs ſibi concedi poſtulauit, quo, ueluti cygnus moriturus, ſuas ſibi exequias caneret. quod cum impetraſſet, ſtans celſa in puppi, carmen orthium dijs marinis cecinit: quo peracto, ſe in mare præcipitem dedit: ſtatimq; a delphino exceptus, a Tænarum Laconiæ promontorium eſt peruectus: unde ſeſe ad Periandrum Corinthiorum tyrannum contulit: qui emiſſis nauigijs cum militibus, nautas comprehendit: qui rem, uti geſta erat, confeſſi, grauiſſimo ſupplicio ſunt affecti. Refert hiſtoriam hanc, ſiue potius fabulam Herod. li. 1. & Plutarchus in Sympoſio ſeptem ſapientum.

ARISARON, *ἀρίσαρον*, herba exigua, radicem habens oliuæ magnitudine, maiore acrimonia, quam Aron. A Plinio Aris appellatur.

ARISTA, *Spiga, ἀθήρ, ἄσταχυς, ἀνθέριξ*, ab ariditate dicitur, quòd ſit omnino arida. Sunt. n. Ariſtæ, extremæ ſpicæ partes, quæ primæ areſcunt, quæ ueluti aculei quidam, ſiue ſpinæ, frumentum ab auiũ minorum morſu tuentur. Cic. in Catone: fundit frugẽ ſpicæ

ordine ſtructam, & contra auium minorum morſus munitur uallo ariſtarum. Apud poetas quandoq; accipitur pro ipſo frumento. Vir.1.Ge. Chaoniam pingui glandē mutauit ariſta. Non nunquam pro ipſa æſtate. Idem. 1.ecl. Poſt aliquot mea regna uidens mirabor ariſtas. hoc eſt, poſt aliquot æſtates, ſiue aliquot annos.

Aristaevs, *ἀρισταῖος*, filius Apollinis ex Cyrene filia Penei fluuij Arcadiæ, qui deinde in Arcadia regnauit, & primus apum, olei, & mellis uſum, lactisq; coagulum demonſtrauit, & alia quāplurima adinuenit: ut refert Iuſtin.li.14. Primus quoq; apum ex bubulis uiſceribus reparandarum rationem traditur inueniſſe. nam cū Eurydicæ, Orphei uxori, amore eius captus, uim inferre conaretur, illa per auia fugiens, morſu ſerpentis eſt occiſa: in cuius ultionem nymphæ omnes apes perdiderunt. quapropter matris auxilium implorauit, quæ illum ad Protea conſulendum perduxit: ē quo infortunij cauſſam edoctus, Eurydicen ſacrificijs placare iuſſus eſt: quod cum faceret, taurosq; quatuor, & totidem iuuencas immolaret, ingēs apum multitudo ē bobus erupit, atq; hoc pacto apes ſuas recuperauit, ut ſatis copioſe tradit Virg. fere in fine li.4. Geor. ibi, Paſtor Ariſtæus fugiens Peneia tempe.

Aristarchvs, *ἀρίσταρχος*, nomen grammatici, qui tantum ſibi in Homeri poemate permiſit, ut uerſus, quos uellet, uelut ſuppoſititios partus, ab Homeri familia ſubmoueret. unde etiam hodie Ariſtarchos uocamus alienorum ſcriptorum cenſores. Alius fuit Tegeates, poeta Tragicus, cuius meminit Hor. Fuit item alius mathematicus.

Aristides, *ἀριστείδης*, cognomento *δίκαιος*, id eſt, iuſtus, Athenis a Themiſtocle in adminiſtrandā rep. diſſenſit, cum eſſet diuerſis moribus, Catoni alter, Cæſari Themiſtocles cōparandus. Auctor Plutarchus. Hic tanta fuit rei familiaris tenuitate, ut, quoties imperator deſignaretur, neceſſe eſſet, aliquid ei pecuniæ in crepidas, & pallium decernere. In ſenatum quandoq; uocatus, ea excuſatione uſus eſt, quòd pallium lauiſſet, nec aliud haberet, quo indueretur. eo mortuo, in ædibus eius nihil præter ueru ferreum inuentum eſt. ciuitas tamē, beneficiorum eius non immemor, filias eius ex publico egregie dotauit. Fuit etiam hoc nomine Sophiſta quidam, ex Adrianis Myſiæ, ſiue Bithyniæ urbe ortus, qui cum Smyrnæ profiteretur, adueniente forte M. Antonio principi unus omnium non proceſſit obuiam, eoq; modo in cognitionem & amicitiam uenit imperatoris. Ariſtides item Thebanus pictor fuit, Apellis tempore. is omnium primus animum pinxit, & ſenſus expreſſit omnes, quos Græci uocant ἤθη, durior aliquantulum in coloribus. huius pictura illa præcipue laudatur; infans adrepens ad mammam matris ex uulnere morientis, ac manu prohibentis. Sentire mater & timere uidetur, ne ē mortuo lacte ſanguinem infans lambat. Quā tabulā Alexander tranſtulit Pellā. Pli.li.35.c.10.

Aristippvs, *ἀρίστιππος*, nomen philoſophi Cyrenaici. Hic dicere ſolebat, quòd lautior uictus nulli erat impedimento ad bene uiuendum. Socratis etiam auditor fuit, primusq; Socraticorum mercede philoſophatus eſt. Habuit ingenium ad omnia pro tempore, loco, & perſona ſimulanda omnino promptum, & ob hoc Dionyſio præter omnes erat carus. Et præſentibus uoluptatibus libenter fruebatur, ita & abſentes facile contemnebat. Hic cum ē patria in Græciam philoſophandi cauſſa proficiſceretur, iuſſit ſeruos aurū projicere, ut expeditiores ad iter capeſſendum eſſent. Voluptatē bonorum, dolorem malorum finem conſtituit: ceteras ſcientias excluſit, illud ſolum utile putans, ut quæras, ſi quid domi mali aut boni tibi contigit. Summum bonum poſuit in leui motu ad ſenſum emanante: id eſt, in uoluptate corporis ſenſus titillante. Qui ab eo fluxerunt & in dogmate permanſerunt, ab hominis patria Cyrenaici ſunt appellati. Tradunt Platonem dixiſſe, ſoli Ariſtippo & chlamydem & pannum ferre datum eſt. Horat. Omnis Ariſtippum decuit ſtatus, & color, & res. Fuit & alter Ariſtippus, huius nepos ex filia, Metrodidactus dictus, quaſi a matre doctus. hic in nauigio a tempeſtate deprehenſus timuit, & expalluit. & interrogatus a quodā, quare philoſophus timeret, cū ipſe contra nihil metueret; feſtiuiter reſpondit, Non eandem ſibi & illi cauſſam eſſe; quoniam is nō eſſet magnopere ſolicitus pro anima nequiſſimi nebulonis; ſeſe autem pro Ariſtippi anima timere.

Aristo, *ἀρίστων*, philoſophus, cognomento Scepticus, quod Latine quæſitor & conſiderator dicitur. Semper enim in quærendo conſiderādoq; fuit. Hic natione Cous, & Zenonis fuit auditor. Apud hunc omnia indifferentia erant, ut inter optime ualere, & grauiſſime ægrotare, nihil intereſſe diceret. quare, tanquam naturam ipſam excludens, ab omnibus fuit reiectus.

Aristocles, *ἀριστοκλῆς*, philoſophus Meſſanenſis Peripateticus. ſcripſit de philoſophia libros decem, uter eſſet ſtudio & doctrina prior, Homerusne, an Plato: in quibus philoſophorum omnium catalogum contexit, opinionesq; recenſet. Fuit item Ariſtocles Lampſacenus philoſophus. Item alius Megarenſis ſophiſta, ſub Traiano & Adriano ſcripſit de rhetorica epiſtolas, & declamationes ad imperatorem. Suidas.

Aristocratia, *ἀριστοκρατία*, optimatum principatus.

Ariston, ſtonis, pen.cor. *ἀρίστων*, ſculptor. Pli.li.34.cap. 8. Et iuriſconſultus doctiſſimus apud Gell.lib.11.cap.18.

Aristophanes, pe.cor. *ἀριστοφάνης*, poeta comicus ex Lindo Rhodi oppido, lege uero Athenienſis, patre Philippo: maledicus, & in carpendis hominum uitijs liberrimus: inuentor tetrametri & octometri uerſus: filios habuit Ararota, Philippum, Philetærum, Comicos omnes. edidit fabulas 54. Suidas. Socratis æmulus fuit, quem exagitat, & inſectatur in Nubibus. Ariſtophanes alter, Bizantinus Grammaticus, Apellis filius, dux etiam exercitus, diſcipulus Callimachi, Zenodoti, & Dionyſij. Suidas. Ariſtophanis grammatici. Quinct.li.1. meminit.

Aristoteles, pen. co. *ἀριστοτέλης*, nomen Stagiritæ philoſophi, Peripateticorum principis. Hic habuit patrem Nicomachum medicum, matrem uero Phæſtiadem. Fuit paruus, gibboſus, & diſformis, balbutiens, ſed diues, ut qui ſocius, & præceptor, & ſecretarius Alexandri eſſet. ſeptēdecim annos natus, Athenas profectus eſt, ubi uiginti annis Platonis ſe auditorem præbuit. deinde a Philippo in Macedoniam euocatus, decem annis Alexandrum inſtituit: cui quàm fuerit carus, uel illud unum abunde magno eſt argumento, quòd Stagitam patriam eius, quam diruerat, in gratiam eius inſtaurauerit. Alexandro deinde in Aſiam profecto, Athenas redijt, & in Lyceo 13. annis Philoſophiam profeſſus eſt. poſtea accuſatus, q de dijs nō recte ſentiret, cedēs inuidiæ, abijt in Chalcidē, ibiq; reliquū uitæ tranſegit. Exceſſit ætatis anno 63. ſub idē fere tempus, quo & Demoſthenes extremum uitæ diem clauſit.

Aristotelicvs, a, um. Cic. Att. Ariſtotelica pigmenta.

Aristoteleivs, a, um. Cic. de Orat. illa Ariſtotelia nis.

Arithmetica, *Arimetica*, *ἀριθμητική*, numeralis ſcientia, quæ tractat de numeris & ſupputandi ratione. hæc inter diſciplinas mathematicas prima eſſe dicitur, quoniam nulla alia indiget diſciplina: muſica autem, & geometria, & aſtronomia iſtius auxilio egēt. Plin.li.35. cap. 10. in pictura omnibus literis eruditus, præcipue arithmetice & geometrice. Dicta arithmetica, *ἀπὸ τοῦ ἀριθμεῖν*, id eſt, a numerando.

Arithmeticvs, a, um. Cic. Att. in arithmeticis ſatis exercitatus.

Aritvdo, *Aridità, ſiccità*, *ξηρότης*, pro ariditate. Var. Frigus calore, atq; humore aritudinem miſcet. Vide Ariditas.

Arivs, *ἄριος*, fluuius qui Ariam regionē irrigat, quæ eſt inter Parthos & Indos: a quo Arij populi. De hoc Plin.lib.6.cap.23.

Arma, *Arme, & armi*, *ὅπλα*, ab armis dicuntur, id eſt humeris a quibus dependent, ut inquit Feſt. ut ſcutum, gladius, tela, & ea quibus prœliamur. Seruius docet arma eſſe, quæ armos tegunt. Var. ab arcendo arma dicta exiſtimat, quòd his arceamus hoſtes: ut fuſtes, lapides, & huiuſmodi. Quidam a uerbo Græco deriuāt *ἁρμόζειν*, id eſt conuenire. Inutilia enim ſunt arma, niſi ita quadrent corpori, ut neq; ampliora ſint neq; anguſtiora, ut neq; corpus lædatur anguſtia, neq; amplitudine impediatur. Sed reuera nō ſolum hoc nomine bellica, ſed etiam omnium fere artium inſtrumenta intelliguntur. Vnde ruſticorum arma uocamus raſtra, ligones, & huiuſmodi. Virg.1. Geor. Dicendum, & quæ ſint duris agreſtibus arma. Arma coquinaria ſunt, lebes, patella, tripos, olla. Plau. quàm elegāter inſtructum coquinarijs armis. Arma ſtudioſorum, ſtilus, pugillares, libri. Plin. Cuius arma erant, nō uenabulum & lancea, ſed ſtilus & pugillares. Nautarum quoq; & piſtorum inſtrumenta arma dicuntur. Virg.li.5. Aen. Colligere arma iubet, ualidisq; incumbere remis. Et li.1. Cerealiaq; arma Expediunt. Quandoq; arma capiuntur pro bello, ſicut toga pro pace: ut, Cedant arma togæ. Fraudes quoq; & conſilia, arma dicuntur. Vir.2. Aen. Et quærere conſcius arma.

Armamenta, *Luogo di munitione*, *ἐργαλεῖα, σκεύη*, armorum cōgregatio. Vnde nauium inſtrumenta, uel munimenta, ſicut funes & uela. Cic. in orat. Omnia caute armamenta locans. Dicuntur tamen etiam de alijs rebus. Nam Plin. etiam uinitorum inſtrumenta armamenta uocat.

Armamentaria, *Luogo di ripor l'armi, arſenale*, *ὁπλοθῆκαι, σκευοθῆκαι*, repoſitoria armorū ſunt, & fere naualiū. Armamentū inſigne Athenis Philō fabricauit mille, teſte Pli. capax nauiū. Liu. de bello Mace. Conflagrauit armamentarium cum ingenti apparatu machinarum & tormentorum. Viſitur etiam hodie ampliſſimum armamentarium Venetijs, quod illi Arſenale uocant.

Armarivm, rij, *Armaro*, ab armis, locus, ubi cibaria, libri, & ſimilia reconduntur, *ἀβαξ*. Plau. in Cap. recluſit armarium. Diminutiuū eſt armariolum, *ἀβάκιον*, paruum armarium. Pla. in Truc.

Armatvra, *Armatura*, *ὁπλισμὸς, ὅπλα, πανοπλία, σκευή*, habitum armorum, uel ipſa arma ſignificat. Cic. Habet cohortes noſtra armatura 30. id eſt, ſimilibus, quibus nos armati armis. Veget. li.3. cap.14. Tertius ordo diſponitur de armaturis uelociſſimis, de ſagittarijs iuuenibus.

Armatvs, huius armatus, idem quod armatura. Liu.7. bel. Mace. eodem armatu Cares & Cilices mille & quingenti.

Armenia, *ἀρμενία*, regio Aſiæ inter Taurum & Caucaſum mōtes ſita, & a Cappadocia ad Caſpium uſq; mare protēſa: ab Armeno quodam Rhodio (ut ex Antipatri ſententia tradit Steph.) ita appellata. & (ut Pl.l.6. auctor eſt) duplex eſt, maior ſcilicet, & minor

Maior

Maior poſt Mediam ad occidentem occurrit. Ea (ut ait Ptol.) a ſeptentrione Colchidem habet Iberiam,& Albaniam: ab occaſu magnum Euphratis curſum, qui Cappadociam, minorem Armeniam,& Syriam Comagenem relinquit a dextris: ab oriente partem Hyrcani maris ac Mediam, qua montes Caſpij aſſurgũt: a meridie Meſopotamiam atq; Aſſyriã. Mõtes in Armenia ſunt Moſchici, qui ſupra partem Ponti ad Cappadociam ſe efferunt: Pariedrus, in quo fontes habent Euphrates & Araxes fluuij: Antitaurus, qui ab Euphrate ſciſſus & Mediam percurrens, poſtremo Abus appellatur: Gordiæus e quo Tigris oritur: Taurus, ac Niphates, qui Meſopotamiam atq; Aſſyriam ab Armenijs diſtermi nant: Caſpij, qui uergunt ad Medos:& Caucaſij, qui ſeptentrionalia, Iberiam uerſus, Albaniamq; concludunt. Flumina ſex, Cyrus, qui monte ortus Caucaſo, a ſiniſtris Iberiam Albaniamq; dimittẽs, Armeniam a dextris, in Hyrcanum defertur pelagus: Araxes, phaſis, Lycus, Tigris, Euphratesq;. In Armenia pretioſum inter reliqua aromata naſcitur amomum. Armeniam Hebræi Arab uocant. In ea ciuitas inſignis Artaxata.

ARMENIACA MALA, *Armelino, muniaga, μῆλα ἀρμενιακὰ*, poma ſunt medium quendam locum obtinentia inter Perſica & pruna. Sunt enim minora perſicis, ſed citius matureſcunt. Oſſibus ad prunum, carne ad Perſicum quàm proxime accedũt. Dioſcorides alio nomine Præcocia uocari teſtatur. Galenus uero li.2. de Aliment. facult.& li.7. Simplicium medica. armeniaca diſcernit a præcocibus: hæcq; illis multo præſtantiora eſſe teſtatur. Illud tamen fatetur, uetus armeniacorum nomen ſua etiam ætate in uſu eſſe deſiiſſe, & utranq; ſpeciem nullo diſcrimine præcocum nomine appellari cœpiſſe.

ARMENIVS, a, um, adiect. quod eſt ex Armenia. Hora. 1. Epod. Claudi uirtute Neronis Armenius cecidit. Virg. 5. Ecl. Armenias curru ſubiungere tigres. Pro eodem etiam dicimus Armeniacus, a, um: ut, Malum Armeniacum.

ARMENTARIVS, rij, *Cuſtode de l'Armento, ἀγελάρχης*, arméti cuſtos. Virg. lib. 3. Geor. Omnia ſecum armentarius Apher agit. Lucretius libro ſexto: Paſtor, & armentarius omnis.

ARMENTALIS, le, *ἀγελαῖος*, ex arméto. Vir. 11. Ae. Arméralis equę mãmis, & lacte ferino Nutribat, teneris immulgens ubera labris.

ARMENTOSVS, *ἀγελώδης*, armentis abundans, Gell. li. 11. cap. 1.

ARMENTINVS, na, num, ex armento, *ἀγελαῖος*. Plin. li. 28. cap. 17.

ARMENTITIVS, a, um, idem ſignificat. Varro. li. 2. de re ruſt. cap. 10. Armentitium pecus.

ARMENTVM, *Armento, ἀγέλη*, inquit Feſtus, id genus pecoris dicitur, quod eſt idoneum ad opus armorum: ut ſunt equi & boues. nã equis in bellum curritur, clypei uero boum corijs armantur. Varro autem boues, armenta uocari uoluit, quaſi aramenta, tertia litera ſublata, quod eorum præcipue opera in arandis agris utamur. Vñ de Col. li. 7. Iumenta & armenta nomen a re traxere, quod noſtrũ laborem, uel onera ſubuectando, uel arando, iuuarent. Proprie itaque armenta boues dicuntur & equi: quamuis etiam alia maiora animalia eo nomine dici poſſint, quamuis ſint ad arandum, ut ad geſtanda arma inutilia. Nam cerui, qui ad hoc non ſunt idonei, inter armenta computantur a Virgilio lib. 1. cum ait, Hos tota armenta ſequuntur. De hoc unde plura in dictione, Grex.

ARMIFER, a, um, adiect. *ὁπλοφόρος*, arma ferens. Sil. li. 6. Queis cedat toga, & armiferi gens ſacra Quirini. armifera dea, periphraſis Mineruæ, Ouid. ad Liuiam. Armiferum aurum, Sen. Medea.

ARMIGER, armigeri, pe. cor. *Seruitore di lancia, ὁπλοφόρος, ὁπλίτης*, qui lanceã, ſcutũ, galeamq; ferens, armatum equité in prælio ſequitur. apud antiquos Armigeri fuerunt ſummi uiri, ut Patroclus Achillis, Achates Aeneæ Pli. l. 35. Pinxit Apelles Clytũ equo ad bellum feſtinantem, & ei galeam poſcenti armigerũ porrigentẽ.

ARMILLAE, *Abbigliamenti militari*, ornamenta in circulorum modum quæ uiri militares ab imperatoribus donata in ſiniſtris brachijs gerere conſueuerunt. Dicuntur Armillæ ab armis, quòd antiqui humeros cum brachijs Armos uocabant. unde arma ab his dependentia ſunt uocata. Liui. lib. 1. Sabini aureas armillas magni ponderis brachio læuo habuerunt. unde Armillati curſores, quos poſtas dicimus: uidelicet quia id inſigne gerunt, quod poteſt armilla, aut ſpinter dici.

ARMILLATVS, qui armillas habet, *ψελλιοφόρος*. Proper. Atq; armillatos colla Moloſſa canes.

ARMILLE, neutri generis, inſtrumentum, & apparatus uerſutiarum, ab armis, pro dolis & fraudibus. Apuleius lib. 6. Ad armille redit.

ARMILLVM, uas uinarium in ſacris: quòd ab armo, id eſt, humero, deportaretur. Varro de uita populi Roma. lib. 1. Armillum, quod eſt urceoli genus uinarij.

ARMILVSTRVM, feſtum apud Romanos, quo res diuinas armati faciebant, & ſacrificantes canebant tubis. Item locus in quo huiuſmodi ludi fiebant. Varro hoc nomen ab ambitu luſtri dictum exiſtimat: quòd ibi circunferretur pompa, & equi currerent.

ARMIPOTENS, *Potente nell'armi, κρατερὸς, αἰχμητὴς*, armis ualens, unde & Pallas ſiue Bellona, armipotens dicitur. Virg. 2. Aenei. Penelei dextra diuæ armipotentis ad aram Procumbit.

ARMISONVS, ut Pallas armiſona. Virg. 3. Aen. numina ſancta precamur Palladis armiſonæ.

ARMO, as, *Armare, ὁπλίζω*, armis induo, ſeu munio. Vir. 8. Aen. Tũc quoq; fas nobis Teucros armare fuiſſet. Plancus ad Cice. cum in fraudem ſe deductum uideret, manus, quas iuſtitia in Lepidi perniciem armaſſet, ſibi afferre conatus eſt. Liui. lib. 2. de bello Pun. muri reficiebantur & propugnaculis armabantur. Hinc, Dearmo, armis exuo, *ἀφοπλίζω*. Idem li. 4. triumphans in urbem rediit, pręlatis ſpolijs, quibus dearmatum exercitum hoſtium ſub iugo miſit. Exarmo idem ſignificat. Suet. in Domitia. Exarmatas autem feras. quibus dentes, & ungues, earum arma, exempti erant, dixit Lampridius in Heliogabalo. quem locum, uir alioqui eruditus, perperam expoſuit Io. Baptiſta Egnatius. Lampridius de Heliogabalo. Obarmo, circumarmo. Horat. lib. 3. Carm. Amazonia ſecuri Dextras obarmet. Perarmo, perfecte uel pulchre armo. Curt. Hoc modo inſtructo exercitu, ac perarmato, Babylone copias mouit.

ARMORICAE ciuitates, a Cæſare appellantur ciuitates Galliæ ad Oceanum occidentalem ſitæ.

ARMORACEA, ceæ, *ἀρμοράκιον*, teſte Palladio, agreſtis rhaphanus eſt. Plin. Armoracium uocat, ſic ſcribens lib. 19. cap. 5. Etiamnum unum ſilueſtre, Gręce *ἄγριον* uocant, Pontici Armon, alij Leuce, noſtris Armoracion, fronde copioſius, quam corpore. Eſt & hoc nomine fluuius, qui de montibus Arabiæ deſcendens in ſtagnum Aſphaltiten erumpit, diuidens Moabitidem & Amonitidem. Ioſeph. lib. 4.

ARMVS, *Homero, ſpalle, ὦμος*, humerus. Vir. li. 3. Geor. dextro iactata recumbit in armo. Differt tamen Armus ab humero. nam humeri proprie eorum ſunt, qui recti in cælum ſpectant: unde hominis ſoli humeros eſſe dicimus. Vir. 4. Aen. Os humerosq; deo ſimilis. Armi uero ſunt brutorum: quãuis & de hominibus quandoq; dicantur. Horat. Sat. 4. Fœcundi leporis ſapiens ſectabitur armos.

ARNATES, apud Pli. lib. 3. cap. 14. populi ſunt in ſexta regione Italiæ, ab Arna Vmbrorum ciuitate ita dicti.

ARNE, es, *ἄρνη*, ciuitas iuxta ſinum Maliacum, primum a Bœotijs habitata, deinde a Theſſalis. Thucydides l. 1. Bel. Pelop. Sunt & alię eiuſdem nominis ciuitates, de quibus Stephanus.

ARNOBA, ut habet Plinius, Abnoba, ut Ptole. Arbona, ut Cornelius Tacitus, mons eſt ex aduerſo Raurici, Galliæ oppidi, ex quo Danubium oriri ferunt. Plin. lib. 4. cap. 12.

ARO, as, *Arare, ἀρόω*, proprie ſignificat terram iam proſciſſam ruſus uomere euerto. Plinius: In arando magnopere ſeruandum eſt Catonis oraculum. Quid eſt primum? agrum bene colere. Quid ſecundum? bene arare. Per translationé ponitur pro coire. Plaut. Fundum alienum Arat, incultum familiarem deſerit. id eſt, alienas mulieres ſubagitat, uxoré ſuam deſerit. Hinc, Dearo, Exaro, Peraro, Inaro, & Subaro. Pli. Sunt qui iã natas inarẽt ſegetes.

ARONA, pen. co. *ἄρωμα*, Lydiæ, ſiue Mæoniæ oppidum. Stra. lib. 14.

AROMATA, *ἀρώματα*, uulgo ſpecies dicuntur, uel alia etiam odoramenta. Colum. lib. 12. cap. 20.

AROMATITES, *ἀρωματίτης*, gemma, quæ in Arabia gignitur, dicta quòd myrrhæ odorem habeat. Plin. lib. 37. cap. 10. Aromatites & ipſa in Arabia traditur gigni: ſed & in Aegypto circa Piſas, ubique lapidoſa, & myrrhæ coloris, & odoris, ob hoc reginis frequentata. Eſt item Aromatites, uinum aromatibus conditum. Pli. lib. 14. c. 13. hoc uini genus quo pacto confici ſoleat, docet Dioſcor. lib. 5.

ARON, *ἄρον*, herba eſt è bulborum genere, teſte Pli. li. 19. ca. 15. ſcillę proximũ amplitudine, folijs lapathi, caule recto duorum cubitorũ, baculi craſſitudine, radice mollioris naturę, quę & cruda editur. Folia quoq; eius in aceto decocta manduntur. officinæ corrupto, ut ſolent, nomine Iarum appellant. quidam ex uulgo Pedẽ uituli, alij Serpentariam minorem uocant.

ARPINAS, atis, modo ſubſtantiuum, is, qui Arpini natus eſt. Modo adiectiuum, quæ ad id oppidum aliquo modo pertineant. Cic. pro lege agr. Meus paternus fundus Arpinas.

ARPINVM, pen. pr. *Ἀρπῖνον*, ciuitas inter Foram & Aquinum, porrecta in monte, ex qua orti M. Cicero, Plautus comicus, C. Marius, qui ſepties conſul fuit.

ARQVATVS, a, um, ſiue Arcuatus, *Coſa torta, c'ha figura d'arco*, adiectiuũ ab Arcus, dicĩ quicquid arcus figurã ullo modo imitaĩ. Ouid. 11. Met. dixit, Et arquato cœlũ curuamine ſignãs. Vnde opera illa quib. aqua duci ſolet. Arcuata dicuntur, quod multis arcub. æqualiter diſtantib. fulciantur. Dicuntur etiam Arquati, quos Græci *ἰκτερικοὺς* uocant, quod uirentibus oculis arqui cęleſtis colorem imitentur. Hic morbus a Varrone Morbus regius dicitur: unde Arcuatum pecus, quod morbo icterico, id eſt, regio, laborat. Col. lib. 7. humana urina remedio eſt etiam pecori arcuato.

ARQVITES, *Sagittari, arcieri, τοξόται*, dicebant antiqui arcu prœliantes, quos nunc ſagittarios uocant. Vide Arcus.

ARRECTARIVS, *Dritto*, adiectiuũ, a participio Arrectus: quod eſt arrectum: ut aſſer arrectarius in craticio pariete, qui arrectus eſt: ſicut Tranſuerſarius, qui in tranſuerſum ponitur. Vitr. lib. 2. ca. 8. ratinas

in ijs faciunt arrectariorum & tranſuerſariorum diſpoſitione.

Arrepo, is, p.c. Cic. in Verr. Arrepere ad amicitiam alicuius.

Arreptitivs, qui a dæmone rapitur, δαιμονιώδης. Veteres Arrepticium dicebant laruatum quaſi a laruis arreptum.

Arrha, rhæ, & Arrhabo, onis, pe. corr. *Arra, caparra. Diede per arra a lui d'eterna pace*, ἀῤῥαβών, utrunq; ſumit pro eo quod dari ſolet ad confirmationem contractus. Pli. l. 33. c. 1. Argumēto eſt conſuetudo uulgi, ad ſponſiones etiānum anulo exilientе, ab eo tempore quo nondum erat arrha uelocior. Ter. Ea relicta arrhaboni eſt.

Arriarvs, ἀῤῥιανὸς, philoſophus Nicomedieñſis, qui Romę Adriani temporibus floruit: a quo etiam ſummis honoribus eruditionis nomine eſt affectus. Scripſit Epicteti philoſophi uitam, & Alexandri Magni hiſtoriam, quæ opera etiam hodie in bibliotheca Vaticana aſſeruantur. Fuit & poeta quidam hoc nomine, cuius uerſibus Tiberium Cæſarem unice delectatum ferunt.

Arrideo, es, *Ridere di coſa che piaccia*, προσγελάω, ridendo applaudo, uel riſu lætitiā oſtēdo. Ci. de ſomnio Scipionis: Hic leniter arridens Scipio. Accipitur & pro placeo. Idem Attico: Inhibere illud tuum, quod ualde mihi arriſerat, uehementer diſplicet.

Arripio, is, *Tor per forza*, προσαρπάζω, ad me rapio attraho, apprehendendo. Cic. 2. de orat. Si quemcunq; patremfamilias arripuiſſetis ex aliquo circulo. Idem. 2. de Nat. Deo. Quęrit apud Xenophontem Socrates, unde animam arripuerimus.

Arrivs, ἄῤῥιος, philoſophus Alexandrinus fuit, tanto in honore apud Auguſtū habitus, ut aliqua ex parte Alexandrinorū ſalutē illi debere fateretur. Plutarchus in Antonio. Fuit hoc ēt nomine hæreſiarcha quidam, a quo Arriana ſecta originem cepit.

Arroganter, ἀλαζονικῶς, aduerb. ſuperbe. Cic. 2. de Orat. Si aſpere, ſi arroganter, ſi turpiter dictum aliquid uideatur. Item arrogare, εἰσποιοῦμαι, eſt in filium ac familiarem aſciſcere.

Arrogantia, ἀλαζονεία, cum ea nobis, quæ non debemus, attribuimus, aut appetimus. Cæſ. 3. bell. ciuil. Accidiſſe ijs, quod plerumque hominibus nimia pertinacia atq; arrogantia accidere ſolet.

Arrogatio, quæ eſt, cum is, qui aſciſcit aliquem in filium interrogatur an uelit illum iuſtum ſibi filium eſſe, & is, qui aſciſcitur, rogatur, an id fieri patiatur. unde Gel. li. 5. cap. 19.

Arrogo, as, pen. cor. *Attribuirſi troppo*, ἀπονέμω ἑαυτῷ, ἀλαζονεύομαι, aſſumo, uēdico, plus ſatis mihi tribuo: cui opponitur Derogo. Cic. pro Sext. Roſc. Non enim tantum mihi derogo, tametſi nihil arrogo, ut te copioſius putem, quàm me, poſſe dicere. Vnde Arrogans, ἀλαζών, qui ſibi temere atq; inſolenter tribuit, quæ in eo non ſunt. Cæſ. 3. bel. Ci. ne aut ingratus in ferenda gratia, aut arrogans in præripiendo populi beneficio uideretur. Ariſt. in Ethicis: Arrogans præclara, & ea, quæ nō inſunt, & maiora, q̄ inſint, ſibi fingit: diſſimulator uero aut ineſſe ſibi negat, aut imminuit.

Arrvgia, *Foſſa d'onde ſi caua l'oro*, χρυσωρυχεῖα, cuniculus ſubterraneus, ex quo effoditur aurum. uide Plin. li. 33. cap. 4.

Ars, *Arte*, τέχνη, multipliciter dicitur. nam quædam eſt ars, quæ in ſpeculatione tantum conſiſtit, ut aſtrologia, & hæc theorice, id eſt, ſpeculatiua dicitur, nullum exigens actum, ſed ipſo rei, cuius ſtudium habet, intellectu contenta. Quædam in agendo, quę actu perficitur, & practice, id eſt, actiua dicitur: ut ſaltatio. Quædam in effectu, quæ operis, quod oculis ſubijcitur, conſummationem, finē accipit: qualis eſt pictura: & ſic definitur: ars, eſt recta ratio rerum faciendarum. Dicta ars ἀπὸ τῆς ἀρετῆς, id eſt, a uirtute, quā Græci uniuſcuiuſque ſcientiam uocant. Eſt etiam ars, quæ conſtat ex pręceptorum collectione, ab Arcto, as, quòd arctis præceptis, id eſt, anguſtis & breuibus concludatur: ut eſt ars Seruij, ars Donati, ars Priſciani. Ars etiam aſtutia, ſiue ſit in uirtute ſiue in uitio dicitur, qua quis non facile falli, ſed magis alios fallere poteſt, quæ Græce quoq; dicitur τέχνη. Virg. 2. Aen. Dolis inſtructus & arte Pelaſga. Hinc Iners, Solers, Artifex.

Arsaces, pen. cor. ἀρσάκης, nomen proprium Parthorum regis, cuius memoriæ hunc honorem Parthi tribuerunt propter quęſitum, conſtitutumq; ab eo regnum, ut omnes deinde reges ſuos Arſaces appellauerint, quemadmodum Aegyptij reges ſuos uocauerunt Ptolemæos. qum & Parthi ipſi ab eo dicti Arſacidæ.

Arsenicvm, ci, ἀρσενικὸν, genus coloris lutei, quod a Plin. auripigmentum uocatur, eo quòd in picturis auri colorem referat. Duo eius ſunt genera, natiuum, & factitium. natiuū rurſus eſt duplex: alterum cruſtoſum & in ſquamas ſciſſile, aureo colore micans, nulliq; materiæ permiſtum. hoc a nonnullis uocatur foliatum. Huius generis magnam uim Caius princeps, auri auidiſſimus, excoqui iuſſit, & fecit plane aurum excellens, ſed tam exiguum, ut detrimentum ſentiret. Alterum genus glandis effigie, pallidius, & colore ſandaracham referens. hoc ignobilius eſt, nullumq; ex eo excoquitur aurum. ſæpe in eadem inuenitur gleba cum ſandaracha: a qua ſolo colore differt & coctione, cum alioqui eandem habeat. Ex hac ſpecie fit arſenicum factitium: quod quo pacto fiat, uide apud Dioſco. lib. 5.

Arsenogonon, ἀρσενόγονον, herba ferens ſemen teſtibus ſimile: dicta, quòd uino, in quo macerata eſt, epoto, mares generari credantur. Pli. lib. 26. cap. ulc.

Arsenaria, ἀρσεναρία Ptole. Mauritaniæ Cæſarienſis colonia, tribus paſſuum millib. a mari. Plin. li. 5. cap. 2. & a Ptol. lib. 4. cap. 2.

Arsenivm, ἀρσένιον Germaniæ oppidum. Ptol. li. 2. cap. 11.

Arsia, Hetruſcorum ſilua, Romanorum cum Veientibus & Hetruſcis pugna celebris.

Artabanvs, p.c. ἀρτάβανος, ultimus Arſacidarum fuit Parthorum rex, quem Artaxerxes miles Perſa interemit, ſuiq; regnum reſtituit, quod poſt Darium regem ab Alexandro uictum ſemper penes Parthos fuerat. Fuit & Alter Artabanus, Hyſtaſpis filius, & patruus Xerxis, quem expeditionem in Græciam parantem fruſtra conatus eſt ab inſtituto reuocare. in ipſa quoq; expeditione cum regis cōſilia identidem improbare uideretur, ueluti militiæ inutilis ad regni adminiſtrationem in Perſidem remiſſus eſt: ubi poſtea Xerxem obtruncauit. Herod. li. 7. & Iuſtin. lib. 3.

Artabri, orum, ἀρτάβροι, Hiſpaniæ populi in extremis finib. Luſitaniæ, ad Septentrionem & Occaſum, auro, argento, & ſtanno abundantes: dicti ab artabro uicino promontorio. Strabo lib. 3.

Artaca, ſiue Artace, ἀρτάκη, in Cyzicenorum inſula, mons eſt arboribus plenus, in fronte habens quandam paruam inſulam eodē nomine. Strabo li. 12. & 13. Eſt etiam Stephano Phrygiæ oppidū, Mileſiorum colonia: quod tamen Ptole. lib. 5. ca. 1. uillam appellat, Plinius portum.

Artacena, æ, ἀρτακηνή, regio Syriæ, Lyco & Capro fluuijs irrigata, in qua Darium ab Alexandro uictum, tradit Strabo in prin. libro. 16.

Artaxata, rum, ἀρτάξατα, clariſſima Armeniæ urbs, ad Araxem amnē ſita, quā Annibal Artaxiæ regi condidit, a quo & nomē accepit. alio nomine Artaxiaſata, ἀρταξιάσατα, Strab. li. 11.

Arteatae, ἀρτεᾶται, gens Perſica, dicta ad Artea Perſidis regione. Stephanus, & Herod. li. 1.

Artemis, ἄρτεμις, Diana, ſiue Luna, quaſi ἀεροτόμη, aerem ſecās, ut quidā uolūt, uel q̄ integros faciat partus, ut exponit Stra. li. 14.

Artemisia, ἀρτεμισία, Mauſoli Cariæ regis uxor, inſignis pudicitiæ, quæ uirum incredibiliter amaſſe creditur. nam & mortui cineres uino commiſtos ebibit: & memoriæ eius tam ſplendidum erexit ſepulcrum, ut magnifica omnia monumenta, Mauſolea deinceps inde fuerint appellata. Eſt & Artemiſia, herba inſignis, abſinthij modo fruticoſa, maiorib. folijs pinguioribusq;: cuius duo ſunt genera, alterum latioribus folijs, alterum minoribus. nomen accepiſſe putatur ab Artemiſia regina, cum antea Parthenis diceretur. alij ab Artemide putant, quoniam priuatim medicatur fœminarum malis. Vide Pli. lib. 25. cap. 7.

Artemisivm, ἀρτεμίσιον, ut Demoſthenes pro Cteſiphonte docet, promontorium Eubœæ. eſt item lucus prope Ariciam, Dianę ſacer, quaſi Dianium dictum. Latini Nemus, & agrum uicinum Nemorenſem dixerunt.

Artemisivs, ἀρτεμίσιος, apud Macedonas menſis Maius dicitur. Quo nomine etiam uocatur mons Arcadiæ. Plin. li. 4. cap. 6.

Artemon, *Artemone*, ἀρτέμων, quid ſit, inter eruditos non ſatis conuenit. Bayſius credit eſſe uelum maximum in naui: quòd etiam hodie Veneti mas unum nauis uelum ita uocant. Alciatus, eſſe uelū additiuum, quod ſeilicet maiori uelo additur & aſſuitur dirigendę nauis cauſſa. nam Græci ἀρτάω dicunt aſſuere, uel appendere, & ἄρτημα appendicem. Alij uolunt eſſe nauis antennam, ex qua uelū ſuſpenditur. Vitru. lib. 10. docet artemonem eſſe, quam noſtri, trochleam, Græci ἐπάγωνται uocant. Hac autem in nauibus funes ductarij trahuntur, & armamenta explicantur: ut merito addita mētū magis, q̄ pars nauis eſſe uideatur. Ait idē ſcriptor, machinas id genus tractorias ad onerandas naues eſſe accōmodatas, fieriq; his trochleis nauium ſubductiones. Fuit & Artemon medicus, quem Plin. li. 28. cap. 1. ex hominis cremati calua aquam propinaſſe ſcribit aduerſus morbum comitialem. Alius item pictor nobilis, cuius opera enumerat. Pli. li. 35. c. 11. Artemon præterea Syrus quidam fuit ex infima plebe, Antiochio regi adeo ſimilis, ut Laodice, necato Antiocho, regni ſucceſſionem per eum fuerit adepta. Plin. lib. 7. cap. 12.

Arteria, *Arteria, la canna della gola, ſtrozza*, ἀρτηρία; Latine uena uitalis, ſeu ſemita, in qua eſt uitalis ſpiritus. Pli. l. 11. c. 37. Inter hos latēt arteriæ, id eſt, ſpiritus ſemitę. Gell. l. 3. c. 10. & l. 17. c. 11. & l. 18. c. 10. Arteria ē, inquit, conceptaculū ſpiritus naturalis miſti confuſiq; cū ſanguine, in quo plus ſpiritus eſt, & minus ſanguinis, quæ motu, atq; pulſu habitū & modū febriū demonſtrat. Antiqui arterias uocant pulſus. Super arterias locantur uenæ, præterquā in dorſo, in quo magna arteria eſt poſita ſuper uenā. Læduntur arteriæ, ſi ante q̄ uox bene permulſa eſt, acri clamore compleantur. ergo interuallis longioribus uti conuenit. recreatur enim ſpiritu uox, & arteriæ reticendo acquieſcūt. Dicta Arteria ab eo q̄ aer, id eſt ſpiritus in ea ſeruetur, quaſi τὸ ἀέρα τηρεῖν. Aſpera arteria, τραχεῖα ἀρτηρία, eſt fiſtula exterior colli, ab ore protenſa ad pulmonem, per quam ſpiritus trahitur & emittitur.

Arthriticvs, ἀρθριτικὸς, ἢ ἀρθριτικός, qui laborat arthritide, hoc eſt morbo articulari. ἄρθρον enim Græce membrum. Cicero ad Pætum: Non arbitror cocum te arthriticum habere.

Articvlaris,

Articularis,& hoc re,quod ad articulos pertinet,ἀρθριτικὸς,ut, articularis morbus,ἀρθρῖτις,quòd per omnes artus uagetur. hoc morbo Ennius laboraſſe fertur.Serenus: Ennius ipſe pater, dum pocula ſiccat iniqua,Hoc uitio tales fertur meruiſſe dolores.Pro eodem etiam legitur Articularius,a,um.Pli.lib.21.cap.20.articularios morbos ſedat.Idem lib.20.cap.9.

Articularius,rij,ſubſtantiuum,ἀρθριτικὸς, qui articulari morbo laborat.Plau.Mer.Nec podagricus,nec articularius eſt.

Articulate,articulate pronunciare,eſt diſtinctè, & quibuſdã ueluti articulis.Cice.Att.puellæ ſalutem articulate dices.

Articulatim,ἀνάρθρως,per articulos.Plaut.in Epi. iſtic homo te articulatim concidit.

Articulatio,onis.Plin.lib.16.cap.25.

Articulosus,ſi,*Nodoſo*,ἀρθρώδης,plenus articulis.Pli.l.24.c.16. radice longa,ueluti ſignata,articuloſaq;.Quinct.li.4.cap.5.Euitanda conciſa nimium,& uelut articuloſa partitio.

Articulus,*Nodo,giuntura*,ἄρθρον, diminut. ab Artus, & ponitur pro iunctura ſiue nodo uel parte membri.Plin.Articulis membra diſtinxit. Sed & in uite dicuntur articuli nodi, ex quibus gemma erumpit.Cic.in Catone:exiſtit, tanquam ad articulos ſarmentorum,ea quæ gemma dicitur. Articuli etiam in montibus dicuntur. Plin. in calce operis: Aquarum copia,nemorum ſalubritate,montium articulis,ſoli fertilitate, pabuli ubertate. Vbi montium articulos uidetur accepiſſe pro colliculis, & cliuis molliter ſurgentibus.Interdum pro digito.Ouid.li.2.de Pōto: quid ſit Vtile,ſollicitis ſupputat articulis. Interdum pro momento,καιρὸς,& tempeſtiua rerum faciendarum hora,ἀκμή.Terent.in Adel. Vide ut in ipſo articulo.ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ,oppreſſit eam. Item articulus membrum eſt periodi, quod etiam a Græcis κῶλον appellatur:de quo auctor ad Heren.li.4.Articulus habetur, cum ſingula uerba interuallis diſtinguuntur cæſa oratione. Similiter articulus ἄρθρον,a grammaticis dicitur particula,quæ in declinandis nominibus diſcernendi generis cauſſa præponitur:cuiuſmodi ſunt apud Latinos Hic,hæc,hoc:apud Græcos ὁ,ἡ,τό.

Artifex,*Artefice*,δημιουργὸς, τεχνίτης, qui artem aliquam exercet:dictus quòd arte quippiam faciat. Cic. 4. Aca. qui diſtingues artificem ab inſcio?Feſtus:Artifices dicti,quòd ſcientiam ſuã per artus exercent:ſiue quòd apte opera inter ſe arctent:qua ex cauſſa etiam artes appellatæ ſunt.

Artificialis,*Artificiale*,τεχνικὸς,quod arte factum eſt.Hinc antitheton Inartificialis, ἄτεχνος,qui arte caret.Quinctil.li.5.ca.5.

Artificialiter,aduerbium,τεχνικῶς,artificioſe: cui opponitur Inartificialiter,ἀτέχνως.Quinct.lib.2.cap.18.

Artificiose,*Artificioſamente*,τεχνικῶς,aduerb.Cice.1.de Orat. qui illa artificioſe digeſta,generatim componerent.

Artificiosus,a,um,*Artificioſo*,ἔντεχνος, plenus artificio. Ci.2. de Fin.Epicurus de re obſcura,ut Phyſici,aut artificioſa, ut mathematici, loqui uult.& de Nat. Deo. Naturam Zeno dixit eſſe ignem artificioſum ad gignendum.Sic artificioſa eloquẽtia, apud eundem,de Inuent.

Artificium,*Artificio*,τέχνη,ars & ſcientia.Cæſ.7.Bel.Gal.uiciſſe Romanos artificio quodã,& ſcientia oppugnationis. Ci.pro Clu. medici nihil præter artificium præſtare debent. Artificium pro fraude,dolo.Cic.Attico. Quorum artificijs effectum eſt, ut reſp. in hunc ſtatum perueniret.

Artigis,Ἀρτιγὶς,Ptole.Hiſpaniæ ciuitas,in tractu Bætico, alio nomine Alhama.

Artitus,pen.pro.dicitur bonis artibus inſtructus. Feſt.

Artocreas,a,is,ἀρτόκρεας,neut.gen.ſicut ſimplex κρέας, ατος, cibi genus ex pane & carne minutim conciſa confectum.unde libell.Apicij.Perſi.Sat.6.Oleam artocreaſq; popello Largior, an prohibes?

Artocopus,*Piſtore,panattiere,fornaio*,ἀρτοκόπος,pen.cor.factor panis.quanquam & pro eo accipitur, cui panis diſtribuendi cura cõmiſſa eſt.Iuuen.Sat.5.Salua ſit artocopi reuerentia.

Artolaganus,ni,pen.cor.ἀρτολάγανος,panis genus delicatiſſimi,quod cũ puſillo uino,lacte,oleo,& pipere coquebatur.Ruell. lib.2.cap.14.Pli.li.18.ca.11.panes ab obſonijs appellati,ut oſtrearij,a delicijs,ut artolagani.Cic.Pæto,li.9.Epiſt.Dediſcendæ ſunt tibi ſportellæ,& artolagani tui.

Artopta,ἀρτόπτης,mulier,quæ coquit panem in furno: ab ὀπτάω, coquo.non.n.ante bellum Perſicum,teſte Pli.li.18.cap.11.Romani piſtores ſuos habuerunt.Plaut. in Aul. artoptam ex proximo utendam peto. Pollux dicit eſſe inſtrumentum in quo panes torrebantur.Alij accipiunt pro uaſe in quo farina ſubigitur.

Artopticius panis,qui ex fermento dariore conficitur, torreturq; in artopta.Pli.lib.18.cap.9.Ruell.lib.2.cap.14.

Artuo,tuas,διαρθρόω,ab Artus fit a quo Deartuo, quod eſt per artus diuido.Maternus.li.5.artuatis uiſcerum partibus.

Artus,artuum,artubus,pluralis tantum num. *Nodi*, ἄρθρα,μέλη, nodi in corpore animalis, ex duorum oſſium coeuntibus extremitatibus reſultantes:dicti ab arctandis,id eſt continendis, & colligandis oſſibus.Vir.lib.5. Et magni membrorum artus. Quidam diſtinguũt artus a membris.quòd artus oſſa cum neruis & uenis, mẽbra autẽ ꝓprie uocemus carnem artus tegentẽ.unde mẽbrana ſuperior mẽbri pars,hoc eſt pellis.ſed hæc ſæpe cõfundũtur. Apud Plautũ in Men. Artua dicũtur,a nominatiuo Artu: Vt ego huius membra,atq; oſſa, atque artua comminuam illo Scipione.

Artynia,ſtagnum minoris Aſiæ, Olympo Myſiæ monti propinquum.Pli.li.5.cap.32.

Aruales fratres, ſacerdotes, quos Romulus inſtituit,ſeq; inter illos duodecim fratres appellauit,quorum officium erat, Cereri,& Baccho pro frugum & uini ubertate hoſtias mactare,quæ ambaruales dicebantur,quòd ante quam mactarentur,ter circum arua ducebãtur. Vir.in Ge. Terq; nouas circũ felix eat hoſtia fruges.Ei ſacerdotio Acca Laurẽtia, Romuli nutrix, tribuit infulas albas,& ſpiceam coronã:quæ prima apud Romanos corona fuit.

Aruerni,Ἀρούερνοι Stepha. Galliæ populi ad Ligerim,qui multis hominũ millibus contra Cæſarem profecti ſunt.Strabo lib.4.

Aruina,pen.pr.*Graſſo,lardo*,λίπος,τὸ,durum pingue inter cutẽ, ut ait Seru.Vir.li.7.Pars lucida ſpicula tergent Aruina pingui.

Aruisium,Chij inſulæ promontorium. inde Aruiſia uina. Vir.in Daph.Vina nouum fundam calathis Aruiſia nectar.

Aruncus,*Barbetta della capra*,ἤρυγγος, uillus, a caprarum mento dependens.Pli.lib.8.cap.50.

Arundinetum,pen.pro.*Luogo,doue ſono molte canne*,καλαμών,locus arundinibus abundans: ſicut ſalictum & oliuetum,ubi magna copia ſalicum,& olearum.Pli.li.10.cap.32.

Arundo,*Canna*,κάλαμος,aquaticus frutex. Liui. 7. Bel.Pun. alia arundine texta,ſtramento intecta.Et quoniam ex arundinibus fiebant ſagittæ,quandoq; Arundo ponitur pro ſagitta. Virg. libr.6. Aen.Perq; illa uenit arundo.Hinc Arundineus,nea,neum,καλάμινος,ex arundine.

Aruns,uates Tuſcus diuinandi ſcientia inſignis.Luc.li.1.Aruns incoluit deſertæ mœnia Lunæ.Eſt item nomen uiri,qui Camillam occidit,de quo Virg.li.11.Aen. Fuit etiã Tarquinij Superbi filius natu maximus,qui Iunium Brutum in pugna interemit,& ab illo uiciſſim haſta traiectus eſt.Liu.li.1.

Arundinaceus,a,um,*Coſa che ha forma di canna*,καλαμοειδὴς ſimilis arundini:ut folium arundinaceum.Pli.li.18.cap. 7.Frumenti folium arundinaceum, fabæ rotundum, & magnæ leguminum partis.

Arundinosus,a,um,adiect.καλαμώδης, abundans arundinibus Catul. Quæq; Ancona,Cnidumq; arundinoſum Colis.

Arundifer,adiect.ferens arundines.Ouid.5.Faſt.Tybris arundiferum medio caput extulit alueo.

Arupenum,Iapodum oppidum in confinio Iſtriæ, & Illyrici.Stra. libr.4.& 7.

Aruum,ui,*Campo*,ἄρουρα,ab arando ager aratus. Varr.1.de re ruſt. cap.29.Aruũ quod aratum,nec ſatum eſt. Saluſt. Numidæ pabulo pecoris magis,quàm aruo,ſtudent. Pro eodem, Ager aruus dixit Plau.Truc.Non aruus hic,qui arari ſoleat,ſed paſcuus eſt ager.

Arx,ἀκρόπολις,ἄκρα,ab arceo,quia arcet, id eſt prohibet hoſtes accedere.Eſt enim locus urbis in monte ſitus,natura munitus.Inde loca omnia,unde facile poſſunt depelli hoſtes, Arces dicũtur. Vel(ut Solin.inquit)ab Arcadibus dicta eſt arx:qui munitiſſimos quoſq; colles ſub Euandro tenuerunt.Virg.2.Aen.Quo res ſumma loco Panthu?quam prendimus arcem? Cic. in Parado. Hoc opus tale non eſt,ut in arce poni poſſit.

A ANTE S

As,aſſis,ἀσσάριον,libra,a Græcis Mna,Mina a noſtris,interpoſitione i,literæ, quæ ex 96.drachm.cõficitur,ſiue 12.uncijs. Vncia,οὐγγία,uero ab uno dicit.Sextãs,ἑξτημόριον,unciæ duæ,quaſi ſexta pars aſſis. Quadrans τεταρτημόριον,unciæ tres,quarta pars aſſis qui & Triũciũ dicti. Triẽs,τριτημόριον,quatuor unciæ,tertia pars aſſis.Quincunx,unciæ quinq;.Semis,ἡμιλίτριον,unciæ ſex,dimidiũ aſſis,ſiue ſelibra:id eſt,media pars libræ,quaſi ſemias.Septũx, unciæ ſeptem.Bes,διμοιρία,unciæ octo,dempto triente ab aſſe, quaſi Des.Dodrans τριμοιρία, unciæ 9. ab aſſe dempto quadrante,quem & Nouuncium dicimus.Dextans,unciæ 10.dictus,quòd aſſi deſit ſextans,hoc eſt unciæ duæ.Deunx,unciæ.11. quaſi unica dẽpta ex aſſe uncia.Aeris aſſis minima pars Sextula dicitur, quod ſit ſexta pars unciæ.Semũcia,dimidia pars unciæ.Sicilicum. ſemũciæ dimidium,ita dictum,quòd ſemunciam ſecet.Sicilire enim antiqui dicebant, quòd nos Diuidere: unde etiam Siciliæ nomen manſit.Et ſciẽdum,quod uolentes aliquid diuidere in partes æquales,ut hereditatem,& quiduis ſimile,id Aſſem appellauerunt, & partes uncias.Vnde illud Plin.de Luna li.21. cap. 4. Haud dubiũ eſt lucere dodrantes ſemuncias horarum ab ſecunda abijcientem uſq; ad plenum orbem. Vnde etiam habemus: Ex aſſe heredem fecit,ἐξ ὅλου κλήρου,id eſt,totius hereditatis. Suet. in Cæſa. inſtituit heredes, Octauium ex dodrante, Pinarium & Pædum ex quadrante. Interdum As dicitur nummus æreus libralis, quòd eſſet unius libræ, ita dictus ab ære. Horat. Vilem redigatur ad aſſem. Valebat autem as (inquit Budæus) quaternos denariolos noſtros, paulo plures. Inde depondius, ex duabus

libris. Et ſeſtertius, duarum librarum & ſemiſſis. Interdum triens, quadrãs, quincuns, & ſimiles partes aſſis apud poetas accipiuntur pro calicibus, aut menſura poculorum. Propert. Cum fuerit multis exacta trientibus hora. Marti. Te conuiua leget mixto quincunce. Componitur as cum eo quod eſt, tres, & fit treſſis. Perſius: Hic Dama eſt, non treſſis agaſo. Ex octo, & as, fit octuſſis. Hora. Quanti empta? octuſſibus. Et ſic per omnes numeros ad 100. ut centuſſis. Perſ. & centum Græcos curto centuſſe licetur.

ASACHAE, populi in montibus Aethiopiæ uiuentes elephantorum uenatu. Plin. lib. 8.

ASACVS, fluuius Heracleã alluens, ſitam ad radices montis Oetæ, teſte Liu. lib. 5. de bel. Mac. Pli. lib. 4. cap. 10. Apilam uocat.

ASANDER, dri, ἄσανδρος, uiri proprium, apud Strab. lib. 7. qui Tauricam Cherrhoneſum a cõtinente ſeparauit, ducto per eius Iſthmum muro, a ſinu Carcinitico uſq; ad Mæotim paludem.

ASARVM, pen. cor. ἄσαρον, teſte Plin. lib. 12. cap. 13. herba folia habens ſimilia hederæ, rotundioribus tñ & mollioribus. flore purpureo, radice Gallici nardi, ſemẽ acinoſum, ſaporis calidi, & uinoſi. Hæc herba ẽt hodie (ut Ruellio credimus) Gallorum lingua Aſarũ appellatur, Baccara, & Cabara. Id certũ eſt uel Dioſc. teſtimonio, eandem herbã eſſe cum ea, quę alio nomine Baccar dicit.

ASAROTVM, pen. pro. ἀσάρωτον, pauimentum picturæ, arte elaboratum, a Græcis inuentum: ſic dictum, quòd uerri non debeat. deducitur ab ἀ priuatiua particula, & σαίρω, uerro, ſcop. ſolebant quippe purgamenta cenarum, quæ ἀσάρωτα uocantur, è pauimento euerri, dum ſubtegulanea pauimenta io uſu erant. poſtea aſarotis inuentis, ceſſauit uſus ſcoparum, manibusq; colligi purgamenta cœperunt, pauimenta uero ſpongiis mundari. Papin. libro Siluarum, Suberantque nouis aſarota figuris. uide Plin. libro 36. cap. 25.

ASBESTINVM, ἀσβεστινὸν genus lini, quod ignibus non abſumitur. Plin. lib. 16. cap. 1.

ASBESTVS, ἄσβεστος, nomen lapidis ferrei coloris, in montibus Arcadiæ naſcentis, qui ſic ardet, ut poſſit extingui. nam ἄσβεστος, inextinguibilis. Pli. lib. 37. cap. 10.

ASBOTVS, pen. pro. ἄσβωτος, urbs Theſſaliæ, Stephano.

ASCA, oppidum eſt Arabiæ apud Strabonem lib. ult.

ASCALABOTES, ἀσκαλαβώτης, animal uenenatum, ex genere ſtellionum, diuerſum ab eo, quod Itali ſua lingua Tarantulum uocant. Pli. lib. 20. cap. 4. παρὰ τὸ ἀσκαλῶς, τὸ ἡσύχως, καὶ τὸ ζῶ, καὶ πλεονασμῷ τοῦ σ.

ASCALINGIVM, Ptolemæo urbs Germaniæ hodie Hildesheym.

ASCALONIVM, ἀσκαλώνιον κρόμμυον, cæpe genus Pli. li. 19. cap. 6.

ASCANIA, æ, ἀσκανία, inſula una Sporadum, non procul ab Anaphe, & Aſtypalæa. Pli. li. 4. cap. 11. Eſt & Aſcania, Phrygiæ locus: de quo Plin. lib. 5. cap. ult. Item alius in ſuperiori Myſia, ſiue Bithynia, iuxta Aſcanium lacum. ad differentiam ſuperioris, quam Phrygiam appellat. Vide Strab. lib. 12. & 14.

ASCANIVS, ἀσκάνιος, Aeneæ filius, teſte Vir. ex Creuſa regis Priami filia, & fugæ laborumq; in quærendis ſedibus ſocius. Liuius libro primo dubitat, Creuſæ ne, an Lauiniæ filius fuerit. ſed poetæ omnes & ceteri hiſtorici cum Virgilio Creuſæ filium fuiſſe affirmant. Dictus eſt autem primum Aſcanius ab Aſcanio Troiæ fluuio, deinde Ilus ab Ilo Troianorum rege, poſtea Iulus a prima barbæ lanugine. Vnde Vir. 1. Aen. At puer Aſcanius, cui nunc cognomẽ Iulo Additur, Ilus erat, dũ res ſtetit Ilia regno, &c. Troia diruta, cum patre poſt multos errores in Italiam uenit, ubi, Turno occiſo, & patre etiam mortuo, cum apud Lauinium 30. annis regnaſſet, Albam longam condidit, annos 38. regnauit: & cum uideret filium Iulum Syluium regno non ſatis aptum, Syluium poſthumum fratrem, ſed ex diuerſa matre, pietate & iuſtitia præſtantem, regni heredem reliquit. Eſt præterea Aſcanius, Myſiæ ſuperioris, ſiue Bithyniæ lacus, fluuium emittens eiuſdem nominis, qui circa Eribœam in Propontidem illabitur. Virg. 3. Geor. Trãs Gargara, transq; ſonantem Aſcanium. Vide Strab. li. 12. & 14.

ASCARIDES, ἀσκαρίδες, uermes exigui ex genere lumbricorum. Gal. lib. ult. Meth.

ASCENDO, dis, *Aſcendere, ſalire, montare,* ἀναβαίνω, ex Ad & Scãdo, ſed abiicit d, ſignificat ſurſum, ſiue ad aliqd ſcando. Ter. in Adel. Nauẽ aſcendit. Aſcendere in concionem eſt, in eum locum, unde oratio ſolet haberi ad populum. Cice. Att. in concionem aſcẽdit.

ASCENSVS, ἀνάβασις, pro aſcendendi actu. Ci. pro Domo: Homines audaces ab eius templi aditu, atq; aſcenſu prohibuiſti.

ASCIA, æ, *Aſcia,* ἀξίνη, fabri lignarii inſtrumentum, quo fabricæ materiæ dolantur. Pli. lib. 16. cap. 40. Diminutiuum eſt Aſciola.

ASCIBVRGIVM, urbs inter Germanos. ſua lingua Emerich uocant.

ASCIO, as, *Aſciare, polire,* λαξεύω, aſcia cædo. Vitru. lib. 7. cap. 2. calx in lacu macerata aſcietur. Exaſciatum opus apud Plau. pro polito, perfecto.

ASCISCO, ſcis, ſciui, aſcitum: uel ẽt (ut quibuſdam placet) Aſcio, aſcis, *Attribuire,* ἐπάγομαι, προσάγομαι, εἰσάγομαι, προσκαλοῦμαι, aliunde ſumo, expeto, aſcribo. Accuſatiuum poſt datiuũ ſemper ferme poſtulat. Quinct. lib. 8. ad cuſtodiendum, ne quod ſimilitudinis gratia aſciuimus, ut obſcurũ ſit, aut ignotũ. Cic. pro Domo: Iſtã ſapientiã mihi non aſciſco. Ci. pro Arch. perficiam, ut Liciniũ, ſi ciuis nõ eſſet, putetis aſciſcendũ fuiſſe: id eſt, donandum ciuitate. Contrariũ eſt Deſciſco, ἀφίσταμαι, quod cum ablatiuo ſemper conſtruitur cum a, uel ab: & ultra ablatiuum aliquando habet accuſatiuum cum ad. ſignificat, ab imperio alterius ſubtrahere ut milites a duce, populi a domino, ad alterius imperium tranſire. Liui. li. 2. Præneſte a Latinis ad Romanos deſciuit. Lactan. lib. 4. Deſciuerunt a te, & abiecerunt legem tuam.

ASCITAE, Arabes dicti ab utribus, quos Græci ἀσκοὺς uocant: quia bubulos utres binos ſternentes, piraticam exercent. Pli. li. 6. c. 29.

ASCITES, ἀσκίτης, hydropis ſpecies, in qua plus ſeſe humoris promit, ſpiritus autem minus. Cui opponitur Tympanites, in quo plus ſpiritus, quàm aquæ. Celſus. lib. 3. cap. 21.

ASCLEPIAS, adis, ἀσκληπιὰς, herba, ramos oblongos, & hederæ folia habens: dicta ab Aſclepio inuentore. Dioſc. li. & Plin. lib. 26. cap. 5.

ASCLEPIADES, ἀσκληπιάδης, nomen hiſtorici Cyprii. floruit quo tempore Pygmalion regnabat in oriente. Alius fuit philoſophus cæcus, quem ferunt (ut Cic. lib. 5. Tuſc.) cum quidam quæreret, quid ei cæcitas attuliſſet, reſpondiſſe, ut puero uno eſſet comitatior. Fuit & alius aſclepiades Pruſienſis medicus, qui lapſus ſcalarum interiit. Fuit & alius Aſclepiades poeta: unde carmen Aſclepiadeum.

ASCONIVS, Pedianus, grammaticus & hiſtoricus, ſub Nerone clariſſimus, qui in Ciceronis orationes reliquit commentarios. uixit annos 85. Euſebius.

ASCOPERA, *Sacchetto, borſa di cuoio,* ἀσκοπήρα, ſacculus pelliceus ab ἀσκὸς & πήρα. Suet. in Nerone: Collo aſcopera deligata.

ASCRA, ἄσκρα, uicus Bœotiæ in aſpero & ſterili loco, in dextra parte Heliconis, Heſiodi patria. Inde Aſcræus, a, um, ἀσκραῖος, adiectiuum. Virg. 2. Geor. Aſcræumq; cano Romana per oppida carmen. Et Ouid. 6. Faſt.

ASCRIBO, pſi, ptum, *Sottoſcriuere, attribuire,* προσγράφω, προσάπτω, ex Ad & Scribo, ſignificat ſubſcribo, hoc eſt, ad ſcriptũ aliquod, nomen uel ſententiam meam ſubiungo. Ci. de Leg. 1. Aſcribito me fratris ſententiæ. Idem ad Att. ſalutem utriq; aſcribo. Significat & aſciſco. Cic. pro Archia: aſcribi ſe in eam ciuitatem uoluit. id eſt, ciuis fieri uoluit. Dicimus Aſcribere ciuitati, in ciuitatem, uel in ciuitate. Item aſcribere eſt Attribuere, adiungere, uel aſſignare. Cic. Dolabellæ. hominum opinio ſocium me aſcribit tuis laudibus. Cum datiuo. Cum præpoſitione uero in, uel, ad, idem Offic. li. 3. petiuit, ut ſe in amicitiam tertium aſcriberent, & ad Q. fratr. Hunc ad tuum numerum aſcribito. Et in malam partem, pro. imputare, προστίθεμαι, ἀνατίθεμαι. Ci neq; mihi negligentiam uelim aſcribas. Ab aſcribo aſcripti dicebantur, qui in colonias nomina dediſſent, ut ceteris colonis adderentur. Item aſcripti milites, qui ſupplendis legionibus aſcribebantur.

ASCRIPTICIVS, *Colui che è ordinato à qualche coſa,* παρέγγραπτος προσγεγραμμένος, ad aliquã rẽ aſcriptus. & dii aſcripticii, q diis maiorum gentiũ opponuntur, de quib. Bud. in Pan. itẽ ciues aſcripticii, q natis ciuibus adiuncti, ſe iam in alterius imperium dediderunt. Aſcriptius idem quod aſcripticius, apud Pla. in Men.

ASCRIPTOR, ris, προσγραφεὺς, qui rei alicui nomen ſuum aſcribit, alteriusve acta approbat. Ci. pro domo: Ille nouitius Ligur, uenalis aſcriptor, & ſubſcriptor tuus. Idem ad Quir. poſt red. Itaque is fuit non mõ ſalutis defenſor, uerũ etiã aſcriptor dignitatis meæ.

ASCRVIVM, ἀσκρούιον, urbs Liburniæ Ptol. Pli. lib. 3. cap. 22. Aſcriuium uocat.

ASCVLVM, ἄσκυλον, oppidum Piceni: unde Aſculanus.

ASCYRON, ἄσκυρον, herba hyperico ſimilis, comas habens, quę manibus tritæ, ſucco ſanguineo manant. Pli. lib. 26. cap. 4.

ASDRVBAL, ἀσδρούβας, gener Amilcaris patris Annibalis, q poſt eius mortẽ ſeptẽ annos imperiũ tenuit: deniũ a ſeruo barbaro, cuius dominum occiderat, interfectus eſt. Liu. li. 21. Aſdrubal alius fuit Annibalis frater, qui cum in Italiam traieciſſet cum magnis copiis, ut fratri ſuppetias ferret, iuxta Thraſimenũ lacum a Claudio Nerone, & Liuio Salinatore conſulibus uictus eſt, & occiſus. uide Liu. lib. 22. & Plutarchum in Annibale.

ASELLA, *Aſinella,* ὀνίσκη, diminut. ab aſina: ut aſellus, ὀνάριον, ab Aſinus. Oui. 3. de Arte: Vt rudit a ſcabra turpis aſella mola.

ASELLVS, *aſinello,* ὀνάριον, diminu. ab Aſinus. Mart. li. 6. aurib. lõgis, quæ ſic mouentur, ut ſolent aſellorum. Aſellus etiam eſt nomen piſcis, q ſit colore cinericio, ſicut aſinus. Pli. li. 9. cap. 17. Eſt & nomen duarum ſtellarum in ſigno Cancri. Pli. lib. 18. cap. 35.

ASIA, p. c. ἀσία, nomen tertiæ partis orbis, quo ad numerum: nam quo ad magnitudinẽ, dimidia reperit. Eſt aũt duplex Aſia, maior .ſ. & minor. Aſia minor in quatuor partes diuidit, io Phrygiã, Lydiã, Myſiã, & Cariã. Maior aũt Aſia diſtinguitur ab Europa Tanaide fluuio, ab Aphrica aũt Nilo. Dicta eſt autem Aſia ab Aſia nympha, Oceani & Thetyos filia, Iapeti coniuge, ex qua Prometheum ortum ferunt: ſiue, ut quidam uolunt, ab Aſio Manes Lydi filio. Ab Aſia fit Aſius, ſia, ſium, Aſiacus, Aſiaticus, Aſianus, &

Aſis,

Aſis,idis:de quibus infra.Eſt & Aſia,ἀσία λίμνη, nomen paludis in Myſia,prope Cayſtrum fluuium, a quo uicinos cāpos Aſia prata uocauit Vir.1.Geor. Io hac autem ſignificatione Aſia primam ſyllabam producit,aliter eandem corripit.

ASIANVS,a,um,ἀσιανὸς,unde Aſiani oratores dicti, qui redundanti orationis genere utebantur : qualis oratio eorum,qui in Aſia nati erant, aut inſtituti.

ASIACVS,a,um,ἀσιακὸς,poſſeſſiuum ab Aſia. Ouid 12. Meta. Ecquid,ubi Aſiacas caſuras aſpicis arces , Ingemis ?

ASIATICVS,a,um,ἀσιατικὸς,Aſianus.Ci.de Cl. Ora. Genera Aſiaticæ orationis duo ſunt.Sic aſiaticæ pecuniæ, idem pro lege Man.

ASIDA,æ,oppidum mediterraneum in Bætica.Pli.lib.3.cap.1.

ASILVS,οἶστρος,p.p.muſcæ genus,gregibus maxime infeſtum: unde etiam a Græcis œſtros appellatur.hoc Iuno pellicem Io mutatā in iuuencam adegit ad inſaniam.de hoc Virg.3.Geor.

Eſt lucos Silari circa,ilicibusq; uirentem
Plurimus Alburnum uolitans,cui nomen Aſilo
Romanum eſt,(œſtrum Graij uertere uocantes,)
Aſper,acerba ſonans,quo tota exterrita ſiluis
Diffugiunt arméta. Naſcitur è latiuſculis quibuſdam beſtiolis quæ in fluuijs ſupernatant.unde circa aquas magna aſilorū copia.

ASINARIVS,ὀνικὸς,adiect.quod ad aſinos pertinet:ut Aſinaria Plauti comœdia,quòd de aſinorum uenditione tractet.

ASINARIVS,rij,Aſinaio,ὀνηλάτης,qui aſinos paſcit,uel cuſtodit.Cato de re ruſt.cap.10.

ASINE,es,ἀσίνη,oppidum Peloponneſi in ſinu Meſſenio. Lucan.li. 8.Quas aſine cautes,& quas Chios aſperat undas. Hinc ſinus Aſinæus,Straboni lib.8.& Pomp.Mel.lib.2.Aſine item inſula una ex Sporadibus,in mari Adriatico.Pomp.l.2.

ASINVS,Aſino,ὄνος,animal notum.M.Varr.de re ruſt.lib.2. cap.8.ex equa & aſino fit mulus:ex equo & aſina hinnus . Aſini in Achaia optimi Arcadici,in Italia Reatini.Pli.lib.8.ca.43.

ASININVS,a,um,Aſinino,ὄνειος,adiect.quod eſt aſini:ut,Pullus aſininus,Var.2.de re ruſt.cap.8.Lac aſininum,Pli.lib.28.ca.10.

ASIO,onis,ὦτὸς,auis,ex genere nocturnarum , minor bubone plumas erectas habens aurium modo.Pli.lib.10.cap.24.

ASIS,dis,ἀσὶς,ἀσιάτις,ab Aſia.Oui.9.Metam. celeriq; carina Aegeas metiris aquas,& Aſide terra mœnia conſtituis.

ASOPIS,idis,ἀσωπὶς,regiuncula Peloponneſi,in tractu Achaiæ: dicta ab Aſopo fluuio,cui adiacet. Ab Homero Arethyræa dicitur, teſte Pli.lib.4.cap.5.Strab.lib.8.etiam Aſopiam appellat.

ASOPIADES,ἀσωπιάδης,patronymicum maſ.quod apud poetas accipitur pro Aeaco , Aſopi nepote, qui pater fuit Aeginæ matris Aeaci.Oui.lib.7.Met.Pauſaniæ & Hippodrumi , qui Romæ docuit ſub Alexandro Seuero.Scripſit Aſopiades,petis irrita dixit .

ASOPVS,ἄσωπος,fluuius Peloponneſi, qui è Chronio monte Mediam præterfluens Corinthi regionem , in ſinum labitur Corinthiacum.Eſt & alius eiuſdem nominis fluuius in Bœotia, qui Thebas,Plateas,& Tanagram præterfluit . Item alius in Aſia proprie dicta,qui una cū Capro fluuio Laodiceā urbem celeberrimam alluit,Lyco fluuiuiu impoſitam.Eſt & quartus in Paro inſula . Horū omnium meminit Strab.lib.8.Hinc Aſopis,idis,ἀσωπὶς,patronymicum fœmininum,quo poetæ utuntur pro Aegina Aſopi filia.

ASOTVS,Laſciuo,prodigo,ἄσωτος,p.p. laſciuus helluo.Cic.2.de Nat. Deo.Aſotos ex Ariſtippi,acerbos ex Zenonis ſchola exire.

ASPALATHVS,ἀσπάλαθος,ſpina candida , teſte Plin.lib.12.cap.24. magnitudine arboris modicæ,flore roſæ,cuius radix unguentis expetitur . putatur eſſe quod hodie Lignum Rhodium appellant. Ruel.lib.1.cap.38.

ASPHALTION,ἀσφάλτιον,ſpecies trifolij,apud Dioſ.lib.3.

ASPARAGVS,gi,pe.c.Sparagi,ἀσπάραγος , herba eſt fœniculi folio, baccisq;,cum maturuerint , rubris.Duo eius ſunt genera, alterum ſatiuū,alterum ſilueſtre,quod peculiare uocabulo Corrudam uocauerunt.Pli.li.19.ca.4. Silueſtres fecerat natura corrudas, ut quiſque demeteret paſſim.ecce altiles ſpectantur aſparagi.

ASPECTABILIS,le,dignum quod aſpiciatur. Cice.de uniuerſ. Deus animal aſpectabile,in quo omnia animalia continerentur , effecit.Interdum id, quod uideri poteſt . Idem ibidem : aſpectabile, itemq; tractabile omne neceſſe eſt eſſe,quod natum eſt.

ASPECTO, as, Guardar fiſſo,ἀφοράω, ſæpe, aut fixe aliquem intueor. Virg.1.Aen.Aduerſasq; aſpectat deſuper arces.

ASPECTVS,Aſpetto,ueduta,ὄψις,ἐπίβλεψις,uiſus,& intuitus. Virg.1. Aene.Teq; aſpectu ne ſubſtrahe noſtro.

ASPELLO,is,Rimouere,ἀπωθέω,abigo,arceo.Cice.3.Tuſcul.Longe a læto numine aſpellor Iouis.Plau.in Cap.Neque ſpes eſt,quę mihi hunc aſpellat.

ASPENDIVS,citharœdus,ἀσπένδιος κιθαρῳδὸς , prouerbio dici ſolet in eos , qui res nullius , quàm priuati ſui compendij rationem habent. tractum ab artifice quodam Aſpendio , qui tam leuiter ſiniſtra manu citharæ ſuæ chordas mouebat, ut ſonus ad ipſum tantum citharœdum,aut certe ad proxime aſtantes perueniret.Cic.in 3.Verr.Aſpendium citharistam , de quo eſt Græcis hominibus in prouerbio,quem omnia intus canere dicebant,ſuſtulit.In quo Ciceronis exemplo,Intus canere,prouerbialiter dictum eſt,pro,omnia priuato metiri emolumento.

ASPENDVS,ἄσπενδος, Steph. Pamphiliæ urbs , Argiuorum ædificium,teſte Pomponio lib.1.Hic Veneri ſuibus ſacrificabant:q' auctor eius generis Mopſo,ex Argis huc proficiſcenti,occurrit ſus.

ASPER,ra,rum,Aſpro,inſuaue,τραχὺς,quod in uiſu,uel guſtu, uel tactu, aliove ſenſu inſuaue eſt. uidetur deductum a Græco ἄσπρος. Lene, & aſperum contraria. Cice.2. de Finib. Senſus iudicat dulce amarum,lene aſperum. Læuis & aſper contraria:Cice.in Part. Orat. in locis & illa naturalia, læues an aſperi , ſalubres an peſtilentes.Aſpera ſignis pocula . Virg.5.Aene. Transfertur & ad alia quæ dura ſunt . Teren. Aſperum pater hoc eſt . Vnde & pro nocente quandoque capitur.Virg.3.Georg.Aſper,acerba ſonans.Et pro iniquo Idem 1. Aene. Quin aſpera Iuno. Cic.pro Cn.Planc. quos natura putes aſperos,atq; omnib.iniquos. Pro faſtidioſo , & ingrato.Vir.8. Aen.Rebusq; ueni nō aſper egenis.Aſpera & horrida oratio.Ci.in Orat.aſpera,triſti,horrida oratione,neque perfecta,neq; concluſa.Aſpri,pro aſperi, ſyncreſis uſitata poetis.Vir. 2.Aene.Improuiſum aſpris preſſit qui ſentibus anguem.

ASPERE,aduerb.dure,& inſolenter.Cic.de Amic.monere, & moneri,prouerbium eſt ueræ amicitiæ,& alterum libere facere, non aſpere,alterum patienter accipere.

ASPERITAS,atis,contraria lenitati.Cic.4.de Fin. Quam illorum triſtitiam atque aſperitatem fugiens Panætius,nec acerbitatem ſententiarum , nec differendi ſpinas probauit . Aſperitas animi , ſiue animæ,pro difficultate ſpirandi.Pli.li.22.c.24.Ergo & hæc animi aſperitas,ſeu potius animæ,dulciore ſucco mitigatur.

ASPERITER,pro eodem apud Næuium in pullis.Vbi tu nequaquam cubares aſperiter.Nonius.

ASPREDO,p.p.idem quod aſperitas.Celſus lib.5.cap.26.

ASPRITVDO,inis.Celſ.lib.6.cap.6.

ASPER NVMMVS ,qui recenter cuſus ſignatusq; eſt , quòd pluſculū habeat aſperitatis,q̄ qui iam manibus tritus eſt. Perſius : Quod aſper Vtile nummus habet.Suet.in Ner. Exegit nummum aſperū.

ASPERGO,gis,ſi,ſum,Spergere,ſpruzzare,ἐπιῤῥαίνω, ῥίπτω, βρέχω, ἐπιψεκάζω,ex ad & Spargo,quaſi ad aliquid ſpargo , uel aliquantulum madeſacio.Regit autem uel accuſatiuum ſolum . Plautus: Aſperſiſti aquam.Vel accuſatiuum cum datiuo. Virg.lib.3. Geor. Pecorique aſpergere uirus.Vel accuſatiuum cum ablatiuo. Plaut. in Epi.Guttula pectus mihi aſperſiſti . Vel accuſatiuum cum præpoſitione.Ex Ci.Fam.6. eodem fonte ſe hauſturum intelligit laudes ſuas,è quo ſit leniter aſperſus.

ASPERSIO,onis,ῥαντισμὸς.Ci.2. de Leg.aſperſione aquæ tollitur.

ASPERSVS,huius aſperſus,nomen.Pli.lib.15.cap.53. inſecta olei aſperſu necantur.

ASPERGO,inis,Spruzzo,ῥαντισμὸς,aſperſio.Virg. Aeneid.lib.3.Salſa ſpumant aſpergine cautes.

ASPERNABILIS,Degno d'eſſere ſprezzato , ἐξουδενιστέος , dignus ut ſpernatur.Gellius.

ASPERNATIO,καταφρόνησις,contemptus.Cic.4.Tuſc.

ASPERNOR,aris , Sprezzare, καταφρονέω, a Sperno : recuſo , auerſor, faſtidio.Teren. in Phor. Quā is aſpernat nūc tā illiberaliter.

ASPERO,as,pen.cor.Inaſprire,τραχύνω,aſperum facio. Colum.lib. 9.aſſeculi paulum formatis gradibus aſperantur,ne ſint lubrici. Virg. pro Coagulo poſuit. lib.3. Et glacialis hiems Aquilonibus aſperat undas.

ASPHALTITES,ἀσφαλτίτης , lacus Iudææ bitumen gignens unde & nomen habens.ἄσφαλτος enim bitumen . nullum corpus uiuū in eo ſubmergitur:unde & Mare mortuum dicitur. Pli. lib.5.cap. 15.& 16.& Iuſti.lib.36.

ASPHODELVS,li,ἀσφόδελος,herba alio nomine Anthericon . eius duæ ſunt ſpecies,ſexu diſcretæ.marem Albucum nominant,fœminam Haſtulam regiam;quòd,dum floret,regij ſceptri effigiem referat.Pli.lib.20.cap.17.& Ruell.lib.2.cap.99.

ASPICIO,is,ex Ad & Specio,antiquo uerbo(teſte Var.)e in i mutata : Vedere,guardare, ὁρᾶν, ἐμβλέπειν , intueri oculos in rem aliquam intendere . Terent. in Andr. inter mulieres unam aſpicio adoleſcentulam.

ASPIDISCI , ἀσπιδίσκοι,breuia ſcuta,& in ſcuti modum orbicularia ornamenta.Cœl.lib.13.cap.61.

ASPILATES,ἀσπιλάτης, gemma ignei coloris, quam Democritus tradit in Arabia gigni , & in nidum quarundam auium inueniri; eamq; ex cameli pilo ſpleneticis alligatam,malo illorum mederi.Eſt & altera eodem nomine,argentei coloris, lymphaticis utilis. utriuſque meminit Pli.lib.37.cap.10.

ASPIRATIO, tionis,uerbale,ἐπίπνοια,actus aſpirandi, id eſt inſpirandi,nempe dum aerem in corpus intromittimus.Cic.2.de Nat. Deo.Animātes aſpiratione aeris ſuſtinentur. Eſt itē,δασεῖα,ſpiritus aſper, quo literas quaſdam ocgetiore ſono efferimus. Cice.3. de Orat. Maiores nuſquam,niſi in uocali,aſpiratione utebantur.

ASPIRO,as,ſpirare,fauorire,ἐπιπνέω, afflo : ex Ad & Spiro, ſed d, abijcitur.Virg.Aſpirant auræ in noctē.Habet autem uel datiuum, uel accuſatiuum cum Ad. per metaphoram ponitur interdum pro

auxilium

auxilium præbere, ἐπιρράζειν, ἐπιπνεῖν. Virg. 2. Aeneid. Aſpirat primo fortuna labori. Tractum a nauigantibus, quibus ſpirantes auræ fauent. Interdum pro incumbere, & quaſi toto ſpiritu intentum eſſe, ἐφίεσθαι: ut Scipio aſpirat ad conſulatum. Interdum pro iuxta accedere, ἐφικέσθαι. Cic. Trebatio. Vltro etiam acceſſitum ab eo, ad quem ceteri aſpirare non poſſunt.

ASPIS, idis, *Aſpe, aſpide.* ἀσπὶς, ſerpens paruus, tardi uiſus, tam præſens habens uenenum, ut nullum ſit morſis remedium, niſi ut partes læſæ confeſtim amputentur. huic animali tantus eſt amoris affectus, ut uix unquam ſine compare uagetur. Hæc Plin. libro 8. ca. 28. Aſpis, ſi Lucano credimus, in ſola Africa naſcitur. ait enim lib. 9. Gelidum non tranſit in orbem Sponte ſua, Niloque tenus metitur arenas. Sed quis erit nobis lucri pudor? inde petuntur. Huc Libycæ mortes, & fecimus Aſpida merces. Sunt autem plures aſpidum ſpecies, de quibus uide Aelianum lib. 9. a cap. 20. uſq; ad ca. 29. Eſt & Aſpis, inſula in mari Lycio, de qua Pli. li. 5. ca. 31. Eſt item promontorium in littore Africæ, a forma clypei dictum urbem habens eiuſdem nominis, quæ à Latinis Clypea dicitur. Silius: In clypei ſpeciem curuatis turribus Aſpis. Strab. li. 6. Coſura inſula eſt ante Aſpidem ſita, quam Clypeam uocant.

ASPLENUM, ni, pen. pro. ἄσπληνον, herba dicta, quòd lienem imminuat. Plin. lib. 27. cap. 5. Hanc alij Scolopendrion, uel Scolopendriam uocant. Arabes, Ceterach: quod nomen uulgus pharmacopolarum adhoc retinet.

ASPORENUS, ἀσπορηνὸς, mons eſt prope Pergamum Aſiæ urbem, ab aſperitate & ſterilitate dictus. habet celebre Cybeles téplum, quòd ab eo etiam Aſporenum, & dea ipſa Aſporena dicitur.

ASPORTATIO, onis, aſportandi actus. Cic. 6. Ver.

ASPORTARE, *Portar da un luogo in un'altro,* ἀποφέρειν, hinc alio portare. Cice. in Parad. Multa de ſuis rebus ſecum aſportarent. Virg. 2. Aeneid. Nec comitem te hinc aſportare Creuſam. Contrarium Importare, εἰσφέρειν, aliunde huc portare. Cæſar: utuntur frumento importato.

ASPRETUM, ti, *Luogo aſpro,* τραχὼν, locus aſper, & abruptus. Liu. 9. ab urb. ſaxa temere iacentia, ut fit, in aſpretis.

ASSA VOX, (ut Nonius ſcribit) ore tãtum prolata, nullis tibiarum, aut aliorum organorum uocibus admiſſis. Cato de Liberis educandis: Melos unum in aſſa uoce.

ASSA, ὀπτά, ἐπιπλαία, in neut. gene. uel aſſæ carnes ea ratione dictæ, quia uox aſſa. aſſum enim apud ueteres ſolum ſignificat: uel quòd ſolo igni ſine aliquo liquore coctæ eſſent: uel quòd ſine condimento aliquo ſoleant edi. Sic uox aſſa, quæ nulla organorum ſymphonia adiuuatur.

ASSAMENTA, torum, *Tauola da ſegare,* tabulæ ſectiles, quæ & aſſes, ſiue potius aſſeres dicuntur, non abſimiles ſcandulis, quibus tecta regularum uice aliquando tegi ſolent. Pli. lib. 16. cap. 4.

ASSARAVUM, auctore Feſto, potionis genus erat ex uino & ſanguine temperatum, quod Latini priſci Sanguinem Aſſir uocabant.

ASSARIUS, a, um, ὀπτὸς, ἐπιπλάλιος, aſſus, ſiue aſſatus. Cato de re ruſt. c. 132. Daps Ioui aſſaria pecunia, urna uini Iunoni caſtæ.

ASSATURA, p. pr. *Arroſto,* ὄπτημα. carnes aſſæ. Flauius Vopiſcus ſcribit Aurelianum imp. conuiuium de aſſaturis maxime dediſſe.

ASSECLA, *Seguitatore,* ἀκόλουθος, ab aſſequendo nomen deductum. ſignificat eum, qui alicuius commodi ſpe alterum aſſectatur. Liu. lib. 5. ut patriciorum aſſeclæ habendi tribuni pleb. ſint. Cic. in Sal. omnium menſarum aſſecla, omnium cubiculorum pellex.

ASSECTATIO, onis, παρακολούθησις. Cic. pro Mur.

ASSECTATOR, oris, ἀκόλουθος, qui aſſidue comitatum præſtat. Cic. 7. Ver. ueteris quidam aſſectator ex numero amicorum.

ASSECTOR, aris, *Seguire, ſeguitare,* παρακολουθῶ, alterum honoris gratia aſſidue comitor. Cic. de Orat. Cum ædilitaté Craſſus peteret, eumq; maior natu & conſularis Sergius Galba aſſectaretur.

ASSENSIO, onis, eiuſdem ſignificationis. Cic. 4. Acad.

ASSENSOR, qui alicui aſſentit, σύμψηφος. Cic. Quotidie commemorabam, te in tanto exercitu mihi fuiſſe aſſenſorem, & me tibi.

ASSENSUS, us, uerbale, συγκατάθεσις, approbatio, conſenſus. Cic. 4. Acad. qui aſſenſum tollit, is omnem actionem tollit è uita.

ASSENTIO, tis, ſenſi, ſenſum, & Aſſentior, tiris, *Conſentire,* συνδοκῶ, συγκατατίθεμαι, συναινῶ, ἀρέσκομαι, conſentio, ſiue in eadem ſum ſententia. Cic. Lentulo. Aduertebatur, Pompei familiares Volcatio aſſentire. Idem 2. de Orato. tibi Senatus maximus eſt de rebus aſſenſus.

ASSENTATIO, onis, κολακεία. Cic. de Amic. Semper auget aſſentatio id, quod is, cuius ad uoluntatem dicitur, uult eſſe magnum.

ASSENTATIUNCULA, dimin. Cic. ad Lucceium: Vereor ne aſſentatiuncula quadam aucupari tuam gratiam uidear.

ASSENTATOR, oris, κόλαξ, qui aſſentatur. Cic. 1. Offic.

ASSENTATORIE, aduerb, κολακευτικῶς. Cic. ad Q. fratrem.

ASSENTOR, aris, *Adulare,* κολακεύω, conciliandæ alicuius utilitatis gratia, effuſius, & plerunque falſo, quempiam laudo. aſſentamur aut uoce, adulamur geſtu, blandimur tactu. Ponitur autẽ aliquãdo abſolute. Cic. Ne aſſentari uiderere. Aliquando cum datiuo. Idem in Bruto: Ne me tibi aſſentari putes. Aliquando cum accuſatiuo: Ter. in Eunu. Imperaui egomet mihi omnia aſſentari.

ASSEQUOR, eris, ἐπικαταλαμβάνω, ad eum, quẽ ſequor, peruenio. Cice. Attic. lib. 1. Si es Romæ, iam me aſſequi non potes: ſin es in uia, cum me fueris aſſecutus, coram agemus. Per tranſlationem accipitur pro æquare. Cic. 3. de Leg. Quem imitaris, nunquam aſſequere. Idem Lentulo: Nullam enim partem tuorum erga me meritorum uidear aſſequutus. Quandoque pro acquiro, ἐπιτυγχάνω. Idem poſt reditum ab exilio: Veſtros honores, quos eramus gradatim ſingulos aſſequuti.

ASSERES, *Tauola da ſegare,* σανίδες, tabulæ ſectiles, dicti ab aſſidendo, quòd admoueantur, hæreantque parietibus, trabibusque. Huius nominatiuus ſingularis eſt Aſſis, aſſeris, ſicut puluis, ſiue etiam Aſſer. Plin. Vernisque aſſeribus contabulare pauimenta oportet. Hinc Aſſo, as, de quo infra. Palladius aſſeres quernas dixit. Aſſerum ſtructuram, coaſſationem uocamus, ut à tabulis tabulationem. Interdum accipiuntur pro lignis, quibus utebantur lecticarij. Sueto. in Calig. lecticarij cum aſſeribus accurrerunt. Dicitur & Aſſis, is, pro eodem: unde & diminut. aſſiculus. Col. lib. 6. cap. 18. Aſſibus roboreis compingitur ſolum. Et paulo poſt: prohibentibus aduerſis aſſiculis.

ASSULA dimin. Aſſerculus autem, σανίδιον, diminut. eſt ab aſſer, ris Colum. lib. 12. cap. 50. aſſerculos inter ſe diſtantes.

ASSERO, ris, aſſeui, aſſitum, *Seminar appreſſo.* προσφυτεύω, iuxta ſemino, uel iuxta planto. Cato de re ruſt. Arbores multæ aſſerãt.

ASSERO, ris, aſſerui, aſſertum, *Affermare, approuare,* διαβεβαιοῦμαι, affirmo, approbo. Cic. Offic. 3. nullam bonam, ut ipſi aſſerunt, beneque ædificatam. Aſſerere item iuris uerbum eſt, idem ſignificans, quod uendicare, ſuumque eſſe dicere, προσποιεῖσθαι, ἀντιλαμβάνεσθαι. unde aſſerere in libertatem, eſt affirmare aliquem, qui ſeruus creditur, eſſe liberum. contra aſſerere in ſeruitutem, eſt aliquem, qui pro libero ſe geſſit, tanquam ſeruum ſuum uindicare. Liu. lib. 3. Clodio negotium dedit, ut uirginem in ſeruitutem aſſereret: hoc eſt, uindiciarum iudicio pro ſerua uindicaret. Frequens etiam locutio eſt apud ueteres, Aſſerere manu pro, in libertatem uindicare. Terent. in Ad. ego illam liberali cauſſa manu aſſero. Vbi Donatus: uerba, inquit, ſunt iuris. nam & aſſertores dicuntur uindices alienæ libertatis: & ipſa cauſſa Liberalis dicitur, quòd actionem in ſe continet libertatis. Item Plaut. in Cur. Si quiſquam hanc liberali cauſſa manu aſſereret. Legimus etiam aſſerere ſe, abſolute. pro uindicare ſe in libertatem. Ouid. lib. 3. Am. Scilicet aſſerui iam me, fugiq; catenas.

ASSERTIO, διαβεβαίωσις, affirmatio. Cice. 2. Acad. nihil oportere aſſertione approbare. Inuenitur nonnunquam pro ipſis uindicijs, ſiue liberali iudicio. Fab. libro. 3. cap. 8. Sit ne liber, qui in aſſertione eſt.

ASSERTOR, qui aliquem in ſeruitutem, ut etiam in libertatem uindicat. Prioris exemplum eſt apud Liuium lib. 3. Aſſertor nihil opus multitudine concitata ait. Vbi Aſſertorem intelligit Clodium, qui ab Ap. Claudio ſubmiſſus, uirginem in ſeruitutem petebat. Poſterioris exempla paſſim occurrunt. Marti. Qui Curios loquitur, aſſertoreſq; Camillos. Vocat Camillum aſſertoré, hoc eſt, publicæ libertatis uindicem, quòd populum R. à Gallorum ſeruitute in libertatem uindicauerit.

ASSERVIO, is, ire, *Seruire,* ὑπηρετέω, inſeruio. Cic. 4. Tuſc. Qui uolunt exclamare magis, toto corpore contentioni uocis aſſeruiunt.

ASSERVO, as, *Conſeruare, cuſtodire,* φυλάττω, ſeruo, cuſtodio. Cice. 3. Ver. imperat, hominem ut aſſeruarent.

ASSESSIO, onis. Cic. Matio: Quæ tua fuerit aſſeſſio, oratio.

ASSESSURA, ræ. Vlpian. de proxenetis: ſi quis conditionis, uel amicitiæ, uel aſſeſſuræ proxeneta fuerit.

ASSESSOR, *Aſſeſſore,* πάρεδρος, ab aſſideo: qui aſſidet alicui, ſimulq; conſulit. Cice. 1. de Diuin. Lacedæmonij regibus ſuis augurem aſſeſſorem dederunt.

ASSESTRIX, fœm. πάρεδρος, ἡ, quæ iuxta ſedet. Afranius. Dimitit aſſeſtricem: me ad ſeſe uocat.

ASSEVARATE, aduerb. Gel. lib. 7. cap. 6. Tragœdias poetarum nobilium ſcire, atque aſſeuerate actitaũt.

ASSEVERANTER, βεβαίως. Cic. Att. Statius ſcripſit, locutũ ſecũ eſſe Q. Cic. ualde aſſeueranter. Idem 4. Acad. Multo aſſeuerantius.

ASSEVERATIO, βεβαίωσις, affirmatio. Quinct. li. 4. ca. 2. Quum quorundam probatio ſola ſit in aſſeueratione, & perſeuerantia.

ASSEVERO, as, *Affermare, approuare,* διισχυρίζομαι, διαβεβαιοῦμαι, conſtanter & ſeuere affirmo. Cic. 2. Acad. Nemo ulla de re poteſt aſſeuerare, ſine certa aliqua eius rei nota. Aſſeueror, paſſiuum. Cice. 4. Ver. Vtrum aſſeueratur in hoc, aut tentatur?

ASSICCASCO, is, ſiccum fieri, ξηραίνεσθαι. Col. lib. 12. ca. 9.

ASSICCO, as, *Seccare,* ξηραίνω, diligenter ſiccare. Col. lib. 12. cap. 15. Tum rurſum in ſole aſſiccant.

ASSIDELAE, menſæ ad quas ſedentes flamines ſacra faciebãt. Feſt.

ASSIDEO, aſſides, pe. cor. *Seder, aſſidere,* παρεδρεύω, ex ad & ſedeo, idem quod iuxta ſedeo. Verbum eſt neutrum. Cic. pro Planc. Huic aſſident, pro hoc laborant. Habet etiam interdum accuſatiuum uirtute præpoſitionis, ex qua componitur. Saluſt. in Iug. Adherbalem

balem dextra aſſedit. Quanquam hoc aliqui uelint eſſe ab Aſſido. Saluſtius, teſte Priſciano, paſſiue protulit, Oppidum amiſſum aſſideri eodem modo, ſicut dicimus, obſideri, & circunſideri. Pro ſimilis ſum, dixit Horatius: Aſſidet inſano.

Assido, dis, idem pene quod aſſideo, ſed cum motu quodam: ut ſit quaſi, ad aſſidendum me demitto. caret proprio præterito & ſupino. capit autem præteritum à uerbo aſſideo propter ſignificationum affinitatem, & temporum ſimilitudinem: quæ uix alia ratione, quàm accentu, dignoſcas. unde in illo Saluſtiano: Adherbalem dextra aſſedit, Priſcianus uult eſſe præteritum ab aſſido: non proprium tamen, ſed mutatum à uerbo aſſideo. Penultimam habet longam, ut & ſuum ſimplex, & cetera compoſita. Virg. 7. Aen. Sedibus optatis geminæ ſuper arbore ſidunt. Ouid. lib. 1. Metam. Iuſſit & extendi campos, ſubſidere ualles.

Assiduus, ab aſſideo, *Aſſiduo, continuo, frequente*, προσεδρεύων, συνεχὴς, iugis, continuus. Liu. lib. 33. Aſſiduus in oculis hominum fuerat. Vnde Aſſiduitas, τὸ συνεχὲς, diligentia. Cice. 2. de Nat. Deo. Aſſiduitate quotidiana, & conſuetudine oculorum aſſueſcunt animi. Aſſidue, frequenter. Virg. 2. eclo. Inter denſas, umbroſa cacumina, fagos Aſſidue ueniebat. Cic. de Clar. Orat. Aſſiduiſſime mecum fuit. Aſſiduo, idem quod aſſidue. Plaut. Mil. Dum tale factas, quale aſſiduo edes. Aſſidui etiam dicebantur, qui locupletes erant. Cic. in Top. Lex Aelia iubet uindicem aſſiduum eſſe. Vide Gel. lib. 16. ca. 10. Et aſſiduus, qui aſſe ſuo, id eſt ſine ſtipendio militabat. & tunc ab aſſe, id eſt, ære deducitur.

Assignatio, idem quod attributio. Cic. Rutil. Cum Cæſar Syllanas uenditiones & aſſignationes ratas eſſe uelit.

Assigno, as, *Aſſegnare*, παρατίθημι, attribuo. Cic. pro domo. Inferiorem ædium partem aſſignauit generi ſuæ Clodiæ. Interdum idē quod tribuere. Auctor ad Heren. lib. 1. Si tardius, occupationibus aſſignare debebis.

Assilio, lis, p. c. aſſilui, & aſſiliui, aſſultum, ex ad & ſalio, *Aſſalire, aſſaltare*, ἐπιπηδάω, ſaltu ad rē aliquam me confero. Ci. 3. de Or. Nec aſſiliēdum eſt ſtatim ad illud genus. Accipitur pro oppugno, inuado. Oui. lib. 11. Meta. Cum ſæpe aſſiluit defenſæ mœnibus urbis. Etiam Aſſilire dicitur de animalibus maribus, cum fœminas ineunt. Col. lib. 7. Ea marem concitat aſſilientem.

Assimilis, le, ex ad, & ſimilis, *Simile*, ὅμοιος, prorſus ſimilis. Cic. de Nat. Deo. In pulmonibus ineſt raritas quædam, & aſſimilis ſpongijs mollitudo, ad hauriendum ſpiritum aptiſſima.

Assimiliter, aduerb. ὁμοίως, ſimiliter. Plaut. Bacch.

Assimilo, las, *Aſſomigliare*, ὁμοιόω, ſimilem facio, uel comparo. Cic. 4. Verr. Literæ, lituræq; omnes aſſimilatæ, & expreſſæ. Oui. 1. de Triſt. Grandia ſi paruis aſſimilare uelis.

Assimulatio, uerbale. Pli. lib. 11. cap. 43.

Assimulo, las, *Simulare, fingere*, ὑποκρίνω προσποιοῦμαι, fingo aliquid eſſe, quod re uera non eſt. Terent. in Andr. tuum eſt officium has bene ut aſſimules nuptias. Cic. 3. Offi. Vlyſſes furorem aſſimulauit. Aſſimulari paſſiue. Ter. Eun. is eſſem uere, qui aſſimulabar.

Assipondium, λίτρα, pondus unius aſſis. Var. de lin. Lat. quod unū pondo, aſſipondium dicebatur: quòd as erat, libræ pondus.

Assis, is, *Tauola, aſſe, aſſere*, σανὶς, tabula ſectilis. Plin. quernis aſſibus contabulare pauimenta oportet. Vide aſſeres.

Assisium, Vmbriæ urbs, diui Franciſci patria. Ptol. Aeſiſiū uocat.

Assisto, is, *Stare, eſſere preſente*, παρίσταμαι, παρίσταμαι, adſto præſentem me exhibeo. Teren. in Ad. propter hunc aſſiſte. Aliquando patrocinari, quod priſci adeſſe dicebant. ſic enim eleganter dicimus; Tibi adſum: tibi aſſiſto: pro, aduocatus ſum, cauſſam tuam defendo. Vide Siſto.

Assius, a, um, Ἄσσιος, adiectiuum ab Aſſo, Troadis urbe, deductum, unde Aſſius lapis, ſarcophagi genus, in quo conditæ cadauera intra dies 40. cum oſſibus, ſolis dentibus exceptis, conſumuntur. Pli. lib. 36. cap. 17.

Asso, as, *Intauolare*, σανιδόω, tabulis ſterno, uel operio: à quo Coaſſo, pro contabulo. Vitru. Cum aſſatum fuerit, ſuper altera coaſſatio ſtruatur. Aſſare etiam utimur pro, cibum ad ignem torrere. unde Inaſſare. Pli. lib. 30. c. 10. in ligneis ueribus inaſſatum.

Associo, as, are, *Accompagnare*, ſocium ſe adiungere. Stat. 1. Theb. Amythaone cretus aſſociat paſſus. Eſt etiam coniungere. Claudianus: Cornua ſummis aſſociant malis.

Assolet, p. p. *Suole*, εἴωθε, ſolet, in tertijs tantum perſonis. Cice. de Ami. Cū in hortos Bruti commentandi cauſſa (ut aſſolet) ueniſſemus. Nonnunquam etiam perſonaliter. Ter. in And. quæ aſſolent, quæq; oportet, Signa ad ſalutem eſſe, omnia huic eſſe uideo.

Assono, as, p. cor. *Rimbombare*, ἀντηχῶ, uel ſono reſpondeo. Ouid. 3. Metam. plangentibus aſſonat Echo.

Assuefacio, cis, *Aſſuefarſi, auezzarſi*, ἐθίζω, ex ad, & duobus uerbis, ſueo, & facio: eſt uſū docere. Cice. de Prou. conſ. Imperio populi R. parere aſſueſecit.

Assuefio. Cic. de Ora. Quorum ſermoni aſſuefacti qui erunt, non poterunt non latine loqui.

Assuesco, is, ex ad, & ſueſco, *Auezzarſi*, ἐθίζομαι, eſt uſu diſcere. Cice. 5. de Finib. ad fluctum aiunt declamare ſolitum Demoſthenem, ut fremitum aſſueſceret uoce uincere. Virg. 8. Aeneid. tua cernere facta aſſueſcat.

Assuetudo, *Vſanza, conſuetudine*, συνήθεια, conſuetudo. Ouid. 1. Triſtib. Aſſimilemque ſui longa aſſuetudine fecit.

Assuetus, *Aſſuefatto, auezzo*, συντρόφος, συνήθης, uſitatus, ab aſſueſco. Cic. pro Planc. Vicinitas non aſſueta mendacijs.

Assula, dim. ab Aſſis, *Tauoletta, aſticella*, σανίδαλμις, tabella. Plau. in Merc. ceſſo forib. facere his aſſulas. A quo fit Aſſulatim, minutatim, κατὰ σανίδαλμις. Plau. in Men. dedolabo aſſulatim uiſcera.

Assulose, aſſulatim. Plin. aſſuloſe frangitur.

Assulto, frequent. ab Aſſilio, *Aſſaltare*, ἐπιπηδάω. Pli. 8. cap. 40. & li. 9. ca. 42. Aſſultant illi protinus. Idem lib. 8. cap. 40.

Assultus, us, ui, uerbale ab Aſſilio, actus aſiliendi. Virg. 5. Aeneid. Nunc hos, nunc illos aditus, omnemque pererrat Arte locum, & uarijs aſſultibus irritus urget.

Assultim, aduerb. per ſaltus, uel more ſalientium. Pli. li. 11. c. 14. quorum corpus uarium, acuminatum, aſſultim ingredientium.

Assumptio, onis, acceptio. Cic. 3. de Fin. Artes aſſumendas putamus, quia ſit in his aliquid dignum aſſumptione.

Assumptiuus, quod aſſumit. Cic. lib. 1. de Inuent. Ac iuridicialis in duas diſtribuitur partes, abſolutam, & aſſumptiuam.

Assum, uide Adſum.

Assumo, mis, pen prod. *Prendere*, accipio, προσλαμβάνω. Cice. Neque id onus inuitus aſſumpſit. Modo attribuo, arrogo, περιποιοῦμαι, σφετερίζομαι. Idem 1. Offic. Si mihi aſſumo, uideor id meo iure quodammodo uendicare.

Assurgo, gis, rexi, *Leuarſi*. ὑπανίσταμαι, ἐξανίσταμαι, eſt honoris uel beneuolentiæ cauſſa ſurgo. Vir. 6. ecl. Viq; uiro Phœbi chorus aſſurrexerit omnis. Ponit figurate pro cedere. Vir. 2. Geo. Tmolus & aſſurgit quibus, & rex ipſe Phanæus. Accipitur itē pro excreſcere, & altū fieri. Vir. 3. Ge. Septemq; aſſurgit in ulnas. Sic & plātas dicimus aſſurgere, cum creſcunt. Colles quoq; aſſurgere dicūtur, qui non ardui ſunt, ſed accliues, paulatimque in altitudinem tendunt. Col. lib. 2. Collem molliter aſſurgentem probauerunt.

Assus, a, um, *Arroſto, arroſtito*. ὀπτὸς, torrefactum, quòd igni aſſudeſcit, (ut Varroni placet lib. 4. de lingua Latina) ſudando enim aſſum diſtillat ob calorem. Vel dicitur Aſſum (ut Nonius maulr) quaſi ſolum: ut Merum, ſolum dicimus, quia in obſoniis ſine pigmento ſaporis alieni aſſæ carnes inferebantur.

Assyria, Ἀσσυρία, regio maioris Aſiæ, quam Ptolemæus ab ortu Mediæ parte terminat, ab occaſu Meſopotamia, a Septentrione partem minoris Armeniæ, iuxta Niphaten montem, a meridie Suſiana. Pli. lib. 5. cap. 12. Aſſyriam docet Syriæ partem eſſe, quæ poſtea uocata eſt Adiabene. Strabo autem longe latiores Aſſyriæ fines aſſignat, eo nomine comprehendens Babyloniam, & maximam circumiacentium regionum partem. Eadem & Syria a Græcis uocata eſt, teſte Iuſtino lib. 1. & Herod. lib. 7. quanquam multo latiores Syriæ fines fuerunt, quàm aſſyriæ. Dicta eſt autem Aſſyria, teſte Auguſtino lib. 15. de Ciuit. ab Aſſur, filio Sem.

Assyrius, a, um, *Huomo, donna, coſa di Soria*.

Ast, *Ma*, αὐτὰρ, coniunctio pro at, a poetis uſurpata. Virg. 1. Aene. Aſt ego, quæ diuum incedo regina.

Asta, Ἄστα, ciuitas Bæticæ, inter ſacrum promontorium & Herculeas colūnas, de qua Pli. li. 3. c. 1. Eſt & Aſta, Inſubriæ urbs, nō lōge a Nouaria. De hac Claudianus: Nec plus Pollentia rebus Contulit Auſonijs, aut mœnia uindicis Aſtæ. & Pli. lib. 35. cap. 12.

Astaboreas, uel Aſtabores, teſte Plin. lib. 5. cap. 9. alter eſt ex alueis Nili, qui Meroen inſulam à ſiniſtra alluit. Strab. uero Aſtaboram fluuium eſſe docet diuerſum à Nilo, circa Meroen inſulam in Nilum influentem.

Astacas, Ἀστάκης, fluuius in Ponto, Aſiæ regione, cuius aquis irrigati campi oues paſcunt nigro lacte ac ſoboles alentes. Pli. li. 2. ca. 103.

Astaci, ἀστακοὶ, ex genere ſunt cancrorum. Pli. li. 9. c. 31.

Astacum, Plinio, ſiue Aſtacus, ἀστακὸς Stephano, & Straboni Bithyniæ oppidum, dictum ab Aſtaco quodam, Neptuni, & Olbiæ nymphæ filio. a quo uicinus ſinus Aſtacenus appellatus, teſtibus Plin. lib. 5. cap. ult. & Strab. lib. 12. Fuit & altera eiuſdem nominis urbs in Acarnania. Strab. lib. 10.

Astapus, Straboni fluuius eſt circa Meroen, in Nilum influens. qua in re a Plinio nonnihil uidetur diſſentire. Plin. enim Nilum ipſum ſupra Meroen Aſtapum aſſerit uocari, quòd ſæpe terra receptus, uelut è tenebris in lucem erumpat: (ſicut enim uocant Aegyptij aquas è tenebris emergentes) Nili autem nomen ante non aſſumere, quàm ſe concordibus aquis iunxerit. uide Strab. lib. 17. & Pli. lib. 5. cap. 9.

Astaphis, idis, *Vua paſſa*, ἀσταφὶς a nobis uua paſſa uocatur. Pli. lib. 23. c. 1. Vua paſſa, quam Aſtaphida uocant, ſtomachum, uentrem, interanea tentaret, niſi pro remedio in ipſis acinis nuclei eſſent.

Astaphis agria, ἀσταφὶς ἀγρία, herba cauliculis nigris rectis, folijs labruſcæ: fert folliculos uerius, quàm acinos, uirides, ſimiles ciceri. hæc a Romanis, teſte Dioſcor. Pedicularis herba dicebatur, quòd nucleos haberet Phthiriaſi curandæ utiles. Vocatur & Staphis agria, prima uocali a capite ſublata. nā quam ἀσταφίδα

Attic.

Attici, reliqui Græci σαφίδα appellant. hodie quoque ab officinis Staphis agria dicitur.

ASTARTE, ἀστάρτη, Syriorum numen erat, quam alio nomine Atergatim aut Derceto nominatam uolunt. Cic. 3. de Nat. Deo. uult fuiſſe Venerem, quæ Adonidi nupſit. hanc ſacræ literæ Aſtartem Sidoniorum deam uocant.

ASTER, & aſtrum, ἀστὴρ, καὶ ἄστρον, inter ſe differunt. aſtrum congregationem ſignificat ſtellarum, uel ſignum ex ſtellis coactũ, ut eſt Leo, Libra: aſter unam tantum ſtellam. apud Græcos etiam eadẽ obſeruatur differentia. Suidas: Ἀστὴρ ἄστρου διαφέρει. ὁ μὲν ἀστὴρ εἷς τις ἐστὶ, τὸ δὲ ἄστρον τὸ ἐκ πολλῶν συνεστηκός. Cic. in Verr. initium iſte non a Fauonio, neq; ab aliquo aſtro notabat. Idem de Vniuerſi. Has igitur ob cauſſas nota ſunt aſtra. Aſtrifer, ri, ἀστροφόρος, ferẽs aſtrum. Mart. lib. 8. Quem prius aſtrifero Cyllarus ore bibit.

ASTER SAMIVS, ἀστὴρ σάμιος, ſpecies terræ ad multos medicinæ uſus conducentis, quæ in Samo inſula effoditur: dicta a ſtellæ imagine, quæ illi imprimi ſigillo conſueuit. Gal. lib. 9. Simplic.

ASTER ATTICVS, ἀστὴρ ἀττικὸς, herba, quæ quòd præſens eſt inguinum remedium, a Romanis Bubonium dicitur, uulgo Inguinalis. Pli. lib. 26. cap. 5.

ASTERIA, Aſteriæ, uel Aſterie, es, ἀστερία, nomen Latonæ ſororis proprium. Eſt & Aſteria Deli, & Rhodi inſularum nomen. Pli. lib. 4. cap. 12. & li. 5. cap. 31. Significat & gemmam, incluſam quandam lucem pupillæ modo continentem. Pli. lib. 37. cap. 9.

ASTERIAS, ἀστερίας, auis ex genere ardeolarum, a fulgore aſtrorum. Pli. lib. 10. cap. 60.

ASTERICVM, ci, ἀστερικὸν, herba ocymi folio, quæ & Helxine dicitur, & Vrceolaris herba, quòd uitreis urceolis detergendis in primis ſit idonea. naſcitur in tegulis, parietinisq;: unde & Parietaria, & Muralis herba uulgo dicitur. Pli. lib. 22. cap. 17.

ASTERISCVS, ἀστερίσκος, dimin. ab Aſter, ſignum paruæ ſtellæ, quo utimur cum aliquid in ſcribendo omiſſum eſt, uel deprauatũ. Hieron. Editioni antiquæ Theodotionis miſcuit aſteriſcos & obelos.

ASTERION, ἀστέριον, ciuitas Theſſaliæ, dicta, quòd in alto ſita monte, uelut aſtrum quoddam procul aſpicientibus fulgere uideatur, ut tradit Stephanus, qui eam ſua ætate Pireſiam uocatam aſſerit. Eſt & altera urbs eius nominis in Syria. Eſt & fluuius Achaiæ, in Nemæa ſilua leniter fluens, & fructuum iuxta ripam abundantiſſimus, ut teſtis eſt Lactantius. Item mons Peloponneſi, ad ſinũ Argolicum, de quo Pli. li. 4. cap. 5. Eſt & herba quædam hoc nomine apud Pauſaniam, in agro Argiuo naſcens ad ripam fluuij eiuſdem nominis, cuius folia Iunoni ſacra accolæ in coronas nectunt. Aſterió itẽ, ἀστερίων, Cometæ filius, q Iaſoné Colchos nauigantem ſecutus eſt: ut habet Apollonius. Valer. li. 1. Argon. Aſterion, quem matre carentem Clenæus gemino fouit pater amne Cometes.

ASTERION, rij, ἀστέριον, ſpecies eſt aranei, cuius morſu genua labefactantur. Plin. lib. 29. cap. 4. Eſt & Aſterion herba, quæ & Spondylium dicitur, quòd ſemen habeat aſterij animalculi figura. Dioſc. lib. 3. in deſcriptione Spondylij.

ASTERIS, ἀστερὶς, inſula in medio Sami, & Ithacæ ſita. Strab. li. 1.

ASTERNO, is, ere, aſtraui, aſtratum, *Diſtendere*, προσκατακλίνω, iuxta ſterno. Oui. utitur eius paſſiuo 2. Met. Aſternuntur; ſepulcro.

ASTERVSIA, ἀστερουσία, mons Cretæ ad meridiem, mare aſpiciens: a quo & Aſteruſia Indiæ urbs nomen habet, quòd illic Cretenſes coloniam collocarint. incolæ Aſteruſiani uocantur & Aſteruſij, ἀστερουσιεῖς Steph.

ASTHMATICVS, ἀσθματικὸς, anhelus, & ſuſpirioſus dicitur: cũ ſpirare ſine ſono & difficultate quiſpiam nó poteſt. Id autem morbi genus Aſthma, ἆσθμα, uocatur, id eſt ſpirandi difficultas.

ASTIGI, ciuitas Bæticæ, a qua Aſtigitanus ager. Pli. lib. 3. cap. 1.

ASTICE, ἀστικὴ, regio eſt Thraciæ, ſupra Boſphorum, Ponto Euxino imminens. Pli. lib. 4. cap. 11.

ASTIPVLATOR, oris, qui aſſentitur. Cice. 4. Acad. Stoicorum aſtipulator Antiochus.

ASTIPVLATVS, us, atteſtatio, uel aſſenſus. Pli. lib. 7. cap. 47. Iouis deorum ſummi aſtipulatu.

ASTIPVLOR, p. c. *Conſentire*, προστίθεμαι, ἐπιψηφίζω, συγκαταινῶ, aſſentior. Liu. 6. Bel. Maced. aſtipulari irato conſuli tribuni pl.

ASTITVO, is, ui, ſtitutum, *Collocare*, παρίστημι, ex Ad, & Statuo, iuxta ſtatuo. ad Heren. lib. 1. Aegrotum in lecto cubantem faciemus, & reum ad lectum eius aſtituemus. Eſt item, ſuo in loco colloco. Plau. in Capt. Iuben' aſtitui aulas?

ASTO, as, aſtiti, aſtitum, *Eſſere preſente, ſtar fermo in piede*, παρίστημι, firmus, ſeu erectus ſto. Ponitur interdum abſolute. Plaut. in Captiuis aſto præ formidine. Idem in Ciſt. Adoleſcens aſta, atque audi. Interdum cum datiuo. Idem in Caſſ. contriui diem, dum aſto aduocatus cuidam cognato meo. Interdum cum præpoſitione In. Idem: Continuò in genua aſtanti. Et cum Ad. Ci. pro Arch. Cum in Sigeo ad Achillis tumulum aſtitiſſet. Aliquando ſimpliciter ſto. Vir. arrectis auribus aſtant.

ASTOMI, ἄστομοι, Indiæ populi ſine ore, anhelitu tantum uiuentes, & odore. ab α, priuatiua, & στόμα, os. Pli. lib. 7. cap. 2.

ASTRAEA, ἀστραία, Aſtræi & Auroræ, ſiue (ut alij malunt) Iouis & Themidos filia, Iuſtitiæ antiſtita, quam poetæ fabulantur aureo illo ſæculo é cælo in terram migraſſe, & tandem mortalium ſceleribus offenſam cælum repetiuiſſe. Ouid. 1. Metam. Vltima cæleſtum terras Aſtræa reliquit.

ASTRAEVS, ἀστραῖος, unus es Titanibus, qui contra deos arma ſumpſerunt. Hic cum Aurora fertur concubuiſſe, & ex ea uentos generaſſe: qui ab eo Aſtræi fratres dicti ſunt. Ouid. 14. Met. Aeraq;, & tumidum ſubitis concurſibus æquor Aſtræi turbant, & eunt in prœlia fratres.

ASTRAGALIZO, *Giocare a dadi*, ἀστραγαλίζω, Græcum uerbum: qđ talis ludo. unde Aſtragalizontes, opus nobiliſſimum Polycleti ex ære, quòd duos habebat pueros, talis ludentes. Pli. li. 34. cap. 8.

ASTRAGALVS, pen. cor. ἀστράγαλος, os pedis in animalibus quibuſdam ſupra calcaneum, quod a Latinis Talus dicitur. item ludi genus erat, in quo aſtragalis, id eſt talis utebantur. Aſtragali quoque dicuntur ſeptem ſpinæ uertebræ, quibus collum incumbit, quos σπονδύλους τοῦ τραχήλου Suidas appellat. Eſt item Aſtragalus, (ut ex Dioſc. colligit Ruellius) herba quam montanum uel ruſticum cicer appellamus. In ædificiorum quoque columnis Aſtragalus erat cælaturæ quoddam genus, ab herbæ fortaſſe huius ſimilitudine dictum: cuius meminit Vitruuius.

ASTRAPIAS, ἀστραπίας, gemma colore partim albo, partim cyaneo, fulminis radios in medio habens diſcurrentes: unde & nomen accepit. Pli. lib. ult. cap. 11.

ASTRICTE, aduerbium, arcte. Cic. 3. de Orat. Qui putat orationem non aſtricte, ſed remiſſius numeroſam eſſe oportere.

ASTRICTIO, σύψις, στρυφνότης, actus aſtringendi. Pli. Guſtus amari cum aſtrictione.

ASTRICTORIVS, a, um, quod aſtringit, στυπτικὸς. Pli. li. 24. ca. 13.

ASTRINGO, *Stringere, legare*, προσδέλλω, coniungo, contraho, coarcto. Col. lib. 3. libro ulmi uel uimine arborem aſtringito. Vir. li. 1. Georg. uenas aſtringit hiantes. Per tranſlationem pro obligare, ἐνέχειν: & ſic genitiuo iungitur ſicut Gellius notauit Sabinum ſcripſiſſe: Qui alienum tacens lucrifaciendi cauſſa ſuſtulit, furti aſtringitur. Quandoque pro promittere, quia promiſſa, uincula fidei dicuntur. Teren. in Eunu. Meam aſtringo fidem.

ASTRIOS, otis, gemma cryſtallo propinqua, quæ ſi aſtris opponitur, fulgorem eorum rapit, & regerit. Pli. lib. 37. cap. 9.

ASTROITES. ἀστροΐτης, gemma quæ oculis piſcium ſimilis eſſe perhibetur. Pli. lib. 37. cap. 9.

ASTROLABIVM, ἀστρολάβιον, inſtrumentum ex quo aſtrorum motus colliguntur.

ASTROLOGIA, ἀστρολογία, ſcientia tractans de cognitione & motu aſtrorum, quæ & Aſtronomia dicitur.

ASTROLOGVS, ſiue Aſtronomus, ἀστρολόγος, ἢ ἀστρονόμος, qui aſtrologiæ, ſiue aſtronomiæ gnarus eſt.

ASTRVO, is, *Fabricare appreſſo, fortifi care*, προσοικοδομέω, iuxta ædifico. Col. l. 5. cum ueteri aſtruitur recens ædificiũ. Per tranſlationem pro affirmare. Pli. li. 32. ca. 18. Periti rerum aſtruxerunt.

ASTV, generis neutri, ut cornu, pro ciuitate Athenienſi, quam ἄστυ uocabant: ſed a Latinis mutatur y, in u, & fit Aſtu, ut inquit Priſcianus. Terẽ. in Eun. An in aſtu uenit? Probus Aemilius in Alcibiade. Poſtquam in aſtu uenit, concione aduocata uerba ſic fecit. Apud Latinos uero Aſtu, ſiue Aſtus, idem eſt, qđ calliditas, πανουργία, quæ & Aſtutia dicit. Feſtus Pompeius: Aſtu apud poetas aſtutiam ſignificat: cuius origo a Græco ἄστυ, hoc eſt, ab oppido deducitur, in quo qui uerſati aſſidue ſunt, cauti & acuti eſſe uidentur. Interdum pro aſtute ponitur, πανοῦργος. Terent. in Eunuch. aſtu rem tractauit. Aſtutus adiect. uidetur finxiſſe Plau. Tru. aſtus fallacijs.

ASTVR, is, ἀστύριον, ortus ex Aſturia, Tarraconenſis Hiſpaniæ regione. Martialis Aſturem equum dixit, pro Aſturcio, ſiue Aſturicenſi. Venit ab armiferis gentibus Aſtur equus.

ASTVRIA, æ, ἀστυρία, regio Hiſpaniæ in tractu Tarraconenſi, equis tolutarijs nobilitata, qui ab ea Aſturcones uocati ſunt.

ASTVRA, ἄστυρα, flumen Latij, & inſula in fluuij oſtio. Pli. lib. 3. ca. 5. & lib. 32. Ab aliquibus Stura dicitur. Vnde Feſtus: Stura flumen in agro Laurenti eſt, quod quidam Aſturam uocant.

ASTVRES, ἄστυρες, unde Aſtur, & Aſturia.

ASTVRICA AVGVSTA, Hiſpaniæ Tarraconenſis urbs, Ptolem.

ASTVRCONES, equi, *Ginnetti*, ab Aſturia regione Hiſpaniæ ita appellati, quibus non uulgaris in curſu gradus, ſed mollis alterno crurum explicatu glomeratio eſt. Plin. lib. 8. cap. 42. Sil. libro. 3. Aut inconcuſſo glomerat ueſtigia dorſo, Aut molli pacata celer trahit eſſeda collo. Latini dicunt tolutarios equos, a pedibus tolutim glomerandis.

ASTVS, us, maſc. gen. πανουργία, aſtutia. Silius lib. 16. Seneca in Troade. Valer. 2. Argon.

ASTVTE, aduerbium, πανούργως, callide, uerſute. Cic. ad Q. Fr.

ASTVTIA, tiæ, πανουργία, calliditas, malitia. Cic. 5. de Fin.

ASTVTVS, ta, tum, *Aſtuto, malitioſo*, πανοῦργος, adiect. uerſutus, cautus. Seruius: Proprie aſtutos malitioſos uocamus. Cic. 3. Offic. aſtuti, fallacis, malitioſi, callidi. Plau. Caſ. Nec fallaciam aſtutiorem ullus fecit poeta.

Astyages, ἀστυάγης, Cyaxaris filius, Perſarum & Medorum rex, pater Mandanæ, quæ Cambyſi, mediocris dignitatis Perſæ, nupta, Cyrum peperit.

Astyanax, ἀστυάναξ, unicus filius Hectoris ex Andromache, natus poſt inchoatum bellum inter Troianos & Græcos, quem Vlyſſes, antequam naues è Sigeo ſoluerent, è turri deiecit, ne quid reliquiarum ſupereſſet, quod excidium Troiæ ulciſceretur. Virg. 2. Aene. Paruumq; manu Aſtyanacta trahebat. Latine Principem ciuitatis ſonat, quaſi ἄναξ τοῦ ἄστεος.

Astyanassa, ἀστυάνασσα, Helenæ, Menelai uxoris, ancilla laſciuiſſima, dominā prorſus ſe dignā nacta, quæ prima de uarijs concubitus modis librum conſcripſit: cuius exemplum poſtea imitatæ Philænis, & Elephantine, idem argumentum tractarunt. Suidas.

Astydamas, ἀστυδάμας, Athenienſis, & filius eiuſdem nominis, ambo tragici poetæ fuerunt, pater etiam ſummus philoſophus, & Socratis auditor. Suidas.

Astypalaea, ἀστυπάλαια, inſula in mari Carpathio, aut certe Icario, è regione Cnidi, oppidum habens eiuſdem nominis. Pli. lib. 4. cap. 12. Eſt item oppidum in Co inſula. Strab. lib. 14.

Asus, ſiue asos, ἄσος Steph. ſiue (ut apud Plinium legitur) Aſum oppidum eſt Cretæ inſulæ mediterraneum. Pli. lib. 4. cap. 12.

Asylum, ἄσυλον, templum, aliusve quiuis locus inuiolabilis, & cōſecrationis lege tutus, ad quem confugientes ſine ſummo piaculo auelli non poterant. Dictum Aſylum ab ἀ, priuatiuo, & uerbo, συλάω, rapio, prædor. Seruius tamen Aſylum dictum mauult, quaſi ἄσυρον, à uerbo σύρω, quod eſt traho: propterea quòd inde auelli quempiam nefas eſſet. Aſylum autem primum Athenis ſibi cōſtituerunt Herculis poſteri, ueriti iram eorum, qui ab illo fuerant uexati. Stat. 12. The. Fama eſt, defeſſos acie poſt buſta paterni Numinis Herculeos ſedē fundaſſe colonos. Hos deinde imitatus Romulus, & ipſe Romæ Aſylum conſtituit inter Capitolium & Palatium in ſacro luco, quod Querceturn dicitur. Vnde Pedianus: Totus Populus R. a principio tres fuerunt Tribus: Tatienſes una, a Tatio rege: Ramnes altera, a Romulo: Luceres tertia, a Lucumone, ſiue a luco, quem Lucum Aſylum uocauerat Romulus. De hoc Virg. lib. 8. Hinc lucum quem Romulus acer Aſylum Rettulit. Scribit Liu. lib. 38. templum Apollinis Delij fuiſſe Aſylum, atque ſacra templa a Græcis uocari Aſyla.

Asymbolus, ἀσύμβολος, qui ſymbolum non dedit. Ter. in Phorm.

A ANTE T

At, Ma, ἀλλά, particula principiis apta præſertim cum aut indignationem, aut dolorem exprimere uolumus, ut iræ æſtum, aut querelas ſignificantius oſtendere ualeamus. Virg. 2. Aene. At tibi pro ſcelere, exclamat, pro talibus auſis Dij (ſiqua eſt cælo pietas, quæ talia curet) Perſoluant grates dignas. Teren. At tibi dij dignum factis exitium duint. Quandoque ſuperiorum dictorum diſcretiuū eſt, ut apud eundem in And. At mihi ſcrupulus unus reſtat. Quandoque rerum differentiam denotat: ut, Scipio eſt bellator, at Cato orator. Quandoque ponitur pro ſaltem, γέ. Oui. Crudeles ſomni quid me tenuiſtis inertem? At ſemel æterna nocte premenda fui. Et apud Virg. 1. Aene. Si genus humanum, & mortalia temnitis arma, At ſperate deos memores fandi atq; nefandi. Quandoq; aduerſatiuum. Virg. 4. Aene. At regina graui iandudum ſaucia cura. nam cum Aeneas quieſceret, regina turbabatur, quod eſt contrarium. Componitur cum Enim, ut Atenim, ἀλλὰ γάρ, τί δ' ἀλλά. Eſt autem hæc particula anthypophoris in primis accommodata. Cic. 2. de Nat. Deo. Atenim minora dij negligunt. Cic. in Diuin. in Ver. Atenim iſtum ſoli Siculi perſequuntur.

Atabulus, ἀτάβυρις, uentus Apuliæ peculiaris: qui & Apulus appellat. Hor. 1. Ser. Sat. 5. Incipit ex illo mōtes Apulia notos Oſtentare mihi, quos torret Atabulus. Quem locum explicans Porphyrion, Atabulum dictum ait παρὰ τοῦ, τὴν ἄτην βάλλειν, hoc eſt, a noxa, detrimentoq; inferendo. Eſt n. frigidiſſimus, teſte Pl. l. 17. c. 24. & ſi flauerit circa brumam, omnia exurit, frigore areſaciens.

Atalanta, ἀταλάντη, Schenei, uel, ut alij malūt, Iaſij Argiuorum regis filia, uirago & forma, & uiribus corporis præſtans, quæ prima aprum Calydonium ſagitta uulnerauit. Hæc cum mira corporis uelocitate præſtaret, & a nuptijs omnino abhorreret, ſiluis tantum & uenatu ſeſe oblectabat, procisque ſuis curſus certamen propoſuit, in quo uictum mortis pœna, uictorem coniugij ſui præmiū ſequeretur. Multis itaque ſuperatis, tandem ab Hippomene Veneris conſilio uicta nupſit uictori: cumq; in æde Magnæ matris, nulla numinis habita reuerentia, cum illo concubuiſſet, in leænā conuerſa eſt, & Hippomenes in leonem. Ouid. lib. 10. Metam. Fuit & Atalanta, uxor Acaſti, regis Iolci, quæ Pelei amore capta, cum ab eo repulſam tuliſſet, amore in odium commutato, Peleū apud uirum detulit, quòd uim ſibi inferre conatus eſſet. Quamobrem Acaſtus uxoris delationi temere fidem habens Peleo bellum intulit: qui Tyndaridis in auxilium uocatis, Acaſtum prœlio ſuperauit, captaq; Iolco, Atalantam ſupplicio affecit. Ex Suida. Eſt & Atalanta, fons in portu Cyphantarum: dictus quòd ibi uenatrix fœmina ſiti & æſtu languida conſederit, & petra uenabulo eius percuſſa, laticem præbuerit, ſicut ſcribit Pauſanias.

Atalante, es, ἀταλάντη, exigua eſt inſula Eubœæ adiacens, è regione Opuntiorum: cuius meminit Thucydides lib. 2.

Atarna, æ, ἀτάρνη Ste. urbs fuit in ora Myſiæ, è regione Lesbi.

Atat, ἆ, ἆ, αἶ, αἶ, interiectio eſt paulatim percepti atque intellecti mali. Teren. in Eunuc. Atat, data hercule uerba mihi ſunt. Seruius in Arte. Atat, eſt aliquid de improuiſo deprehendentis. Quandoque eſt interiectio timoris. Terent. in Eunuc. Atat mi homo formidoloſus es?

Atavus, p. c. δ' ἰαπάππος, abaui, uel abauiæ pater. Teren. Phor. Memoriter Progeniem ueſtrā uſq; ab auo atq; atauo proferens. Cic. pro Cœlio: Non auum, proauum, atauum audieras cōſules fuiſſe?

Atax, ἄταξ, fluuius eſt Galliæ Narbonenſis, ortum habens ex Pyrenæo monte, qui infunditur in mare Tyrrhenum. Lucan. lib. 1.

Atellanius, a, um. Cice. de Diuinat. Atellanio uerſu iure irriſum uideatur.

Ater, a, um, Nero, oſcuro, μέλας, obſcurum, nigrum, ab atterendo dictum, quòd quæ atteruntur, liuorem contrahant. Cice. 5. Tuſcul. Alba & atra diſcernere non poterat Democritus luminibus amiſſis. Atra bilis, ſuccus eſt, frigidus & ſiccus, qui ex multa aduſtione atrum colorem cōntraxit: Græci μελαγχολίαν uocant. Cice. 3. Tuſc. Græci, quem nos furorem, μελαγχολίαν ipſi uocant. Quaſi uero atra bili ſolum mens, ac non ſæpe uel iracundia, uel timore, moueatur. Interdum capitur pro funeſto: unde Atra dies, aduerſi, & infelices uocabantur, quibus Romani inſignem aliquam cladem acceperant. Gell. lib. 5. cap. 17.

Aternus, fluuius eſt Italiæ, in ora Ferentanorum, per agrum Adrianum in mare Adriaticum illabens. Pli. lib. 3. cap. 12.

Ateste, ciuitas regionis Venetæ, ut tradit Pli. lib. 3. cap. 10.

Athamanes, ἀθαμᾶνες, populi ſunt Aetoliæ: de quibus Plin. lib. 4. cap. 2.

Athamas, ἀθάμας Suidæ, Aeoli fuit filius & Thebarum rex, qui Nephelen in uxorem duxit, & ex ea Hellen & Phryxum genuit. Sed cum Nephele furore Liberi patris concitata, in ſiluas abijſſet, Athamas liberis ſuis Ino Cadmi filiam ſuper induxit nouercam: quæ priuignos identidem apud patrem accuſans, eo illos cōpulit, ut conſcenſo aureo ariete (quem quidā ex Neptuno & Theophane genitum tradunt, & eius uellus a Phryxo mari conſecratum, poſtremo inter ſidera relatum) fuga ſibi conſulerent. Quapropter Iuno irata Furias in Athamantem immiſit, quæ in tantā rabiem eum duxerunt, ut cum Ino ad ſe euntem uideret, hanc leænam, & filios ſuos eiuſdem catulos arbitratus raptum Learchum ex filijs alterum ſaxo illiſerit. Vide Ino. Hinc Athamantis, id eſt, Helle eiuſdem filia. Athamantiades, id eſt, Phryxus, Melicertes, uel Learchus Athamantis filius. Athamas etiam eſt Theſſaliæ mons ut habet Pli. lib. 4. cap. 8. Eſt etiam fluuij nomen, qui decreſcente Luna ligna ſibi admota incendit. Ouid. 15. Metam.

Athara, ἀθάρα, medicamentum ex olyra, ſiue ſiligine infantibus utiliſſimum: quo tamen & adultos illinunt. Vide Pli. li. 22. cap. 25.

Athenae, arum, ἀθῆναι, ciuitas Græciæ totius celeberrima, diſciplinarum omnium altrix, in ea Achaiæ parte ſita, quæ quod magna ſui parte littoralis eſt, olim Acte, & deinde Attica nocata fuit, quaſi Actica. Hanc Cecrops primus condidit, unde & Cecropia dicta eſt: poſtea a Mopſo Mopſopia, & ab Ione Xuthi filio Ionia, & a Minerua Athenæ. Græci enim Mineruam ἀθηνᾶν dicunt. Cic. 1. de Orat. Vt omittā illas omnium doctrinarum inuentrices Athenas, in quibus ſumma dicendi uis & inuenta eſt, & perfecta. Tres autem (ut quidam aſtruunt) fuere Athenæ, ab unis Athenæi: ab alteris Athenienſes, ab alijs Athenopolitæ dicti ſunt.

Athenaeum, ἀθήναιον, locus erat Mineruæ dicatus ad quem poetæ, alijque ſcriptores Græci ſcripta ſua deferebant, quemadmodum poetæ Latini ad Apollinis templum. Accipitur item pro auditorio publico, ad quem conueniebant ſtudioſi, ut aut poetas recitantes, aut rhetores declamantes, aut philoſophos aliarumve diſciplinarum profeſſores andirent. Dictum ἀπὸ τῆς ἀθηνᾶς, hoc eſt, a Minerua ſtudiorum antiſtita. Iul. Cap. ubi adoleuit, in Athenæo controuerſijs declamauit. Lampr. Ad Athenæum audiēdorū & Græcorū & Latinorū rhetorū cauſſa proceſſit. Eſt & Athenæū promōtorium Campaniæ, non procul a Pompeijs, in extrema ſui parte Mineruæ ſacellum habens, ab Vlyſſe conditum. Strabo li. 5.

Athenaeus, ἀθηναῖος, Cilix Peripateticæ ſectæ philoſophus fuit tempore Auguſti. Fuit etiam Grammaticus Naucratites, qui ſub M. Antonio claruit, qui libros Dipnoſophiſtarum uaria eruditione refertos conſcripſit: quos Hermolaus Byſantius in Epitomen contraxit. uide Suidam.

Atheniensis, ſe. Cic. & alij.

Athenodorus, ἀθηνόδωρος, philoſophus fuit Auguſti familiaris, quem cum natura ad iram procliuiorem uideret, hoc illum præcepto inſtruxit. Cum ira, Cæſar, te ceperit, nihil prius neque dixeris, neq; feceris, quàm ipſa quatuor & 20. elementa literarum Græcarum tecum ipſe percurreris: ut ita concitatio illa, quæ momentoſa eſt, parui temporis interiectu langueſcat.

Athesinus, p. p. ἀθεσινός, fluuius effluens è lacu, qui in Apennino eſt, ſupra Garnos incumbente, & labitur in Iſtrum. Strab. lib. 4.

ATHESIS, pen.cor. ἄθεσις, fluuius qui ex Tridentinis alpibus Tridentinum alluit, & Veronam diuidit: deinde per latas Padi paludes gradiens, non longe a Brundulo portu in Adriaticum mare influit. Pli. lib. 3. cap. 16.

ATHLETA, p.p. ἀθλητὴς, pugil & luctator, ab ἀθλέω, certo. Pollux hoc nomine gymnicos omnes intelligit, id eſt, luctatores, curſores, pugiles, item diſco, & ſaltu certantes.

ATHLETICA, ἀθλητικὴ, ars certandi: unde apud iuriſconſultũ legĩt, ignominioſos non eſſe, qui athleticam uirtutis gratia exerceant.

ATHLETICVS, ca, cum, ἀθλητικὸς, quod athletarum eſt: ut Athletica certamina. Valere Athletice, optime. Plau. in Bacch.

ATHLOTETES, ἀθλοθέτης, certaminum iudex. Sueto. Athlothetæ in gymnicis ludis erant.

ATHOS, ἄθως Steph. mons inter Macedoniam & Thraciam tantæ altitudinis, ut uſque ad inſulam Lemnon umbram porrigere dicatur. dictus a Gigante eiuſdem nominis. Situs eſt hic mons in Cherroneſo, quæ Chalcidicæ regioni anguſto iſthmo annectitur: quẽ Xerxes bellum Græciæ inferens, perforauit, montemq́; ipſum a continente abſcidit. Ser. in illud Virg. 12. Aenei. Quantus Athos, aut quantus Eryx: Athon metri neceſſitate, non Athos legendum præcipit: exiſtimans poſteriorem ſyllabam corripi. in quo fallitur: cum apud Græcos ἄθως ſcribatur per ω magnum.

ATINA, p.p. ἄτινα, ciuitas iuxta Pontinas paludes i dicta a morbis, qui Græce ἄται dicuntur, quos paludis uicinitas creat.

ATINATES populi, quorum meminit Pli. lib. 3. cap. 5.

ATINIA, æ, genus ulmi, rariſſimam ferens ſameram. ita enim ulmi ſemen uocant. Col. lib. 5. cap. 15.

ATIZOES, ἀτιζώης, gemma argenteo nitore fulgens, magnitudine trium digitorum, ad lenticulæ figuram, odoris iucundi. Plin. lib. 37. cap. 10.

ATLANTICAE INSVLAE, ἀτλαντίδες νῆσοι, quas Beatas uocãt, ſeptẽ ſunt, paruo inter ſe diuiſæ mari, decẽ millib. ſtadiorũ, ab Atlãte diſtantes. Imbres illic rari medioceſq́;, uenti ſuaues ac roriferi. ſolum pingue: nec arari ullo modo, plantariue deſiderat, ſed ex ſe abſq; ullo humano ſtudio fructũ producit, dulcem, & uberem. Aer ſyncerus, ac temperatus, mediocri mutatione per tempora cõtentus. adeo ut apud Barbaros increbuerit fides, ibi Elyſios campos eſſe, & beatorum domicilia ab Homero decantata.

ATLANTICVM MARE, ἀτλαντικὴ θάλασσα, ea pars Oceani, quæ Mauritaniã ab occidente alluit: dictum ab Atlante monte, qui eã Oceani partem reſpicit. Cic. de Som. Scip. Omnis terra, parua quędam inſula eſt, circunfuſa illo mari, quod Atlanticum appellatis.

ATLANTIDES, ἀτλαντίδες, uergiliæ dictæ ſunt: Atlas enim ex Pleione Oceani filia, ut ait Higinus: ut alij, Deucalionis, habuit quindecim filias quæ uno uocabulo Atlantides dicuntur. Verum quinque ex his Hyades ſunt nominatæ, a fratre Hyãte a ſororibus plurimum dilecto: reliquæ Pleiades a matre dictæ. Virgiliæ dicũtur, quia cum Vere exoriuntur. Et ſunt ſeptem, quarum ſex clariſſimę apparent: ſeptima uero, quia Siſypho nupſit, non uidetur. Cicero ait Hyadas a pluendo dictas. Noſtri Suculas uocant a ſuibus, quoniam ſues luto gaudent. Indicant enim pluuias.

ATLAS, tis, ἄτλας, Mauritaniæ rex fuit, qui humeris cælum ſuſtinuiſſe dicitur, quòd primus curſum Solis & Lunæ, ſiderumque omniũ uerſationum rationes, uigore animi, ſolertiaque deprehenderit. Hic fuit Promethei frater, qui cum monitus eſſet oraculo, ut caueret a Iouis filio, nullum hoſpitio ſuſcipiebat. quod Perſeus Iouis ex Danae filius indigne ferens, oſtendit ei caput Gorgonis, quo conſpecto Atlas in montem conuerſus eſt tam excelſum, ut eius cacumen cerni nequeat. Hinc factus eſt locus fabulæ, ut Atlas rex Mauritaniæ cælum humeris ſuis fulcire dicatur. Fere è medio mõte nubes incipiunt: hieme & æſtate niuem habent. Columnam cæli indigenæ appellant. Ab eo populi incolentes Atlãtes dicuntur: qui ſoli ſunt anonymi, hoc eſt, ſine nominibus. nam in uniuerſum Atlantes nominantur: ſingulis nullum proprium nomen imponitur. Pli. Solin. Herod. Ex Atlante ingentia flumina oriuntur, inter quæ Nilus. Diod. li. 4. Ferunt Atlantem aſtrologiæ fuiſſe peritiſſimum, deq́; ſphæra primum inter homines diſputaſſe. qua ex re uiſus eſt cælum ſuis humeris ſuſtinere. Scribunt quidam duos eſſe montes in Mauritania Atlantes dictos, alterum columnis Herculis uiciniorem, alterum in interiore Lybia. remotior ab Atlante rege in eum conuerſo dictus eſt, quem cæli columnam nominant. Tres autẽ Atlantes fuiſſe memorantur. unus rex Italiæ, & pater Electræ uxoris Coryti. alter rex Arcadiæ, & pater Maiæ, ex qua natus eſt Mercurius. tertius Maurus, qui dictus eſt Maximus. hic primus nauim cõſtruxit nauigauitq́;. Eſt & Atlas fluuius ex Hemi monte naſcens, Aquilonem uerſus in Iſtrum defluens. Hero. lib. 4.

ATLANTICVS, a, um, ἀτλαντικὸς: ut, Atlanticum mare.

ATLANTEVS, a, um, p.p. Hor. 1. Carm. Atlanteusq́; finis Concutitur. Pleiades Atlãteæ, apud Oui. 3. Faſt. Atlantides, æ, & per epẽtheſim Atlãtiades. ἀτλαντίδης, ἢ ἀτλαντιάδης, patronymicum maſculinum: quo poetæ utuntur pro Mercurio Maiæ filio, & nepote Atlantis. Oui. 8. Met. Venit Atlantiades poſitis caduciferalis. Atlantis idis, ſiue Atlantias, adis, ἀτλαντὶς, ἢ ἀτλαντιὰς, patronymicum fœm. filias Atlantis. Vir. 8. Aen. Electra Atlantide cretus.

ATLANTIVS NODVS, primus ſpinę articulus uocatur à Pl. li. 28. c. 8.

ATNEPOS, otis, filius abnepotis, uel abneptis. Abneptis, filia abnepotis, uel abneptis. Inſtitut. lib. 3.

ATOCION, ἀτόκιον, medicina, quæ conceptum abigit. id eſt, ſpem partus intercipit. Pli. lib. 29. cap. 4.

ATOMVS, Atomo, indiuiſibile, ἄτομος, ge. fœm. corpuſculum minutiſſimum, quæ τομὴν, id eſt, ſectionem non recipit. ab α, & τέμνω, diuido. Vnde & Atomi dictæ ſunt, quas Lucr. minutiores dixit eſſe illis corpuſculis, quæ, infuſis per feneſtram radijs Solis uidemus, unde Epicurus ex atomis mundum ſtruit, & earundem diſſolutione diſſoluit. Dicitur eadem ratione Atomus, minimum, & inſecabile temporis momentum. Similiter in numeris unitas.

ATQVE, καὶ, coniunctio connexiua eſt: ut, Albaniq́; patres, atque altæ mœnia Romæ. Quandoque aduerbium, pro Quam, ἢ, καὶ: ut Perſius: Qui in impunitior exis, Atque hic? Sueto. in Cæſ. Velut grauius, atque ipſe ſenſiſſet. Cic. in Cato. Simulacrum Iouis contra, atque antea fuerat ad Orientem conuerſum. Quandoq; pro celeriter & ſtatim, καὶ δή. Vir. Atque illum in præceps prono rapit alueus amni. & apud Macr. durius in annalibus. Quandoq; pro feſtine, & intrepide geminatum inuenitur. Ennius: Atque atque aſcendit muros Troiana iuuentus. Atque adeo, particula eſt augmentatiua: qua utimur, cum ſignificantius grauiusq́; uerbum ſeuiori ſubiungimus. Cic. pro Sex. Roſcio: Hoc conſilio, atque adeo hac amentia impulſi.

ATQVI, ἀμέλει, ἀλλὰ μὴν, δὴ οὖν, ſed, ſedenim, atenim. Terent. in Adel. Atqui ex me hic non eſt natus. Cic. pro Mil. Atqui excelſo loco ſuperiorem ſe fore putabat Milo.

ATRACES, p.c. ἄτρακες, populi Aetoliæ, ab Atrace fluuio per agrũ eorum in mare Ionium illabente. Plin. lib. 4. cap. 2.

ATRACIS, idis, ἀτρακὶς, gentile femininum, ab Atracibus deductũ Aetoliæ populis, aut etiam ab Atrace Theſſaliæ ciuitate. Vnde Oui. Hippodamiam Pirithoi uxorem Atracidem uocauit.

ATRACIVS, a, um, ἀτράκιος, deductum ab Atracia Aetoliæ regione ſiue ab Atrace Theſſaliæ oppido. unde Atraciam artem Stat. lib. 1. Theb. appellauit Magiam, quæ apud Theſſalos plurimum uiguit.

ATRACTVLIS, ἀτρακτυλὶς, ſpina, ex qua mulier colus faciebant, unde & nomen habet. duæ ſunt ſpecies: unam Cartamum agreſtem, alteram Carduum benedictum uocant officinæ. Plin. li. 21. ca. 17. & Ruel. lib. 3. cap. 55.

ATRAMENTVM, Inchioſtro, μέλαν, τὸ, ab atro colore dicitur: cuius duo ſunt genera, ſcilicet, Scriptoriũ, μέλαν γραφικὸν, Herm. quod & Librarium dicitur, quod librarij in tranſcribendis libris eo uterentur: & Tectorium, à tectorijs, quo pictores utebantur. Cice. ad Quint. Frat. Calamo, & atramento temperato res agitur. Eſt & Sutoriũ atramentũ, χάλκανθον, quod inficiendis pellibus ſutores coriarij uſurpant, uulgo hoc à uitri ſimilitudine Vitriolum nominant: Pli. lib. 34. cap. 12. Atramentum pro ſanguine eſt ſepijs. Pli. libr. 9. cap. 29.

ATRAMITAE, populi Arabiæ felicis. Plin. lib. 6. cap. 28.

ATRANI, populi Hirpinorum in Italia, apud Pli. lib. 3. cap. 11.

ATRATVS, a, tum, Fatto nero, μελανείμων, adiect. ab Ater: ueſte lugubri indutus. Cic. in Vatin. quis unquam cenauit atratus?

ATRAX, ἄτραξ, fluuius Aetoliæ: a quo Atraces populi. Pli. lib. 4. Eſt item Atrax, Theſſaliæ oppidum: a quo Hippodamia Pirithoi uxor Atracis Ouidio dicta eſt.

ATREBATES, populi inter Belgas, quos hodie Arteſiẽſes uocamus.

ATREBATICAE VESTES, χιτῶνες ἀτρεβατικοί, erant coloris Xerampelini, hoc eſt, ſiccatis uitiũ frondibus ſimiles. quæ apud Atrebates optimæ fiebant. Suidas Atrabaticas uocat. alij Attrabapticas, à coloris ſcilicet nigredine. Cœl. Rhod. lib. 16. cap. 10.

ATRIA, oppidum fuit inſigne Tuſcorum, portum habens nobilem non procul a Padi oſtijs: a quo uicinum mare Atriaticum uocatum, & poſtea Adriaticum. Pli. lib. 3. cap. 16.

ATREVS, diſſyllabum, Ἀτρεὺς, Pelopis & Hippodamiæ filius pater Agamemnonis & Menelai. Fratrem habuit Thyeſtem, qui fratris uxori ſtuprum intulit. Atreus uero fratri filium epulandum appoſuit. ob quæ facinora, Sol, ne pollueretur, curſum retrorſum dicitur conuertiſſe.

ATREVS, a, um, ἀτρεῖος, adiectiuum eſt, trium ſyllabarum. Stat. 8. Theb. Imprecor, Atrei ſi quid tibi ſanguinis unquam.

ATRIDES, ἀτρείδης, pluraliter Atridæ, arum, Atrei filij, Agamemnon & Menelaus. Virg. 1. Aen. Atridas, Priamumq́;, & ſæuum ambobus Achillem. Ouid. 15. Meta. Non minor Atrides.

ATRICAPILLA, Capo nero, μελαγκόρυφος, auis ex ficedularum genere: ita dicta, quòd ſumma earum capita nigra ſint. Feſt.

ATRICI, Portieri, αὐλαῖοι, a Iureconſultis dicuntur, qui excubant ad atrium, qui & Ad limina uocantur, & Atrienſes.

ATRIENSIS, αὐλαῖος, is cui creditur cura atrii: eſt autem ſeruus præcipuus in familia. Cic. in Piſ. Col. lib. 12. cap. 3.

ATRIOLVM, αὐλίδιον, paruum atrium. Cice. ad Q. Fr. te in porticu ſcribere aiunt, ut atriolum fiat.

ATRIPLEX, ἀτράφαξις Dioſcoridi, herba eſt ſilueſtris & hortenſis,

ſis, frigidæ & humidæ ſubſtantiæ. Album mollit & ictericis prodeſt: ab atro colore, ut quidam aiunt, quòd homines liuidos & decolores ſaciat. Macer: Atriplicem tritam cum nitro, melle, & aceto, Dicunt appoſitam calidam ſedare podagram. Accuſatur hæc herba a Pythagora, quòd hydropicos homines faciat, & regium morbum inducat. Atreplexum ueteres dixere, teſte Feſto.

Atritas, atis, *Nerezza, negrezza*, μελανότης, nigredo. Plau. in Pœn. Ita replebo atritate, ut atrior multo ſiet, Quàm Aegyptij. Aliquãdo pro immanitate. Gell. Atrorem dicere maluit, lib. 2. cap. 26.

Atrium, trij, *Cortile, corte della caſa*, αὐλὴ, prima pars domus, quæ continet mediam aream in quam collecta ex omni tecto pluuia deſcendit, & in qua priſci (ut ait Cato) aperto oſtio epulabantur, ubi etiam pecunias & cetera pretioſiora ſeruabant: ſeruosque quibus tanquam honoratioribus earum cuſtodiam committebant, Atrienſes appellabant. Vitru. lib. 6. In urbe atria proxima ianuis eſſe debent. Gell. lib. 16. cap. 5. Animaduerti quoſdam opinari, ueſtibulum eſſe partem domus priorem, quam uulgus Atrium uocat. Dictum Atrium ab Atriatibus Hetruriæ populis, ut inquit Varro lib. 1. de Lingua Latina: quia id genus ædificij Atriæ primum in Hetruria ſit inſtitutum: uel quòd a terra oriatur, quaſi Aterrium: uel quòd atrum eſſet a fumo culinæ. in atrio enim tria erant habitacula, ueſtibulum, locus ſportularum, qui & ipſe Sportula dicebatur: ubi proponebantur eo die, quæ dono danda erant: & culina. quanquam ueſtibulum propriè locus ſit ante ædes. Vide ſuo loco.

Atropatia, ἀτροπατία Steph. altera eſt ex partibus Mediæ: ab Atroparo duce, qui eam a Macedonum ui tutatus eſt.

Atropos, p. c. ἄτροπος, una ex tribus Parcis, dicta quaſi immutabilis, quòd ad nullius preces conuertatur. uide Parcæ.

Atrocitas, is, *Atrocità, crudeltà*, ὠμότης, ἀγριότης, crudelitas. Ci. 6. Ver. multitudo, atrocitate rei commota, ſenatum clamore coegit.

Atrociter, aduerb. *Crudelmente*, ὠμῶς, crudeliter. Cic. pro Roſc. Am. omnibus horis aliquid atrociter fieri uidemus.

Atrox, *Atroce, crudele, aſpro*, ἀπηνὴς, aſper, crudelis, quòd, qui atro uultu ſunt, aſperitatem & ſæuitiam præ ſe ferunt. Ter. in Hec. Incredibili re, atque atroci percitus. Virg. 1. Georg. Ecce inimicus atrox magno ſtridore per auras Inſequitur Niſus. Feſtus a Græco nomen hoc deriuat: quòd illi ἄτροκα appellant, quæ cruda ſunt: ſiue ab eo, quòd atroces nihil de ſe timeant: τρεῖν enim ſignificat timere. unde & pro conſtanti quandoque ponitur. Hora. li. 2. Car. Ode 1. Atrocem animum Catonis.

Atrumolus, herba, ſatiuo apio multo maior. Græci magnitudinem ἱπποσέλινον uocant.

Attacum, ἄττακον, Hiſpaniæ oppidum. Ptol. lib. 2. cap. 6.

Atta, ἄττα, ciuitas Arabiæ felicis. Ptol. lib. 6. cap. 8.

Attae, teſte Feſto, dicti ſunt, qui per uitium crurum, aut pedũ, plantas a terra non ſubleuant, & attertuos magis terram q̃ ambulant, quod cognomen fuit Quinctio poetæ. Hora. libro. 2. epiſt. Recte, necne crocum, floresq; perambulet Attæ Fabula.

Attagen, p. c. ἀτταγᾶς Suidæ, ge. maſc. & Attagena, æ, auis Aſiatica inter nobiliſſimas, maxime uero, quæ in Ionia naſcitur; & inter eſculentiores aues præcipuo ſapore. Pli. l. 10. c. 48. Mart. Inter ſapores fertur alitum primus Ionicarum guſtus attagenarum.

Attalia, æ, ἀττάλεια Ste. oppidum eſt Aeolidis. Pli. li. 5. ca. 30. Itẽ alterum in Pamphylia. Ptol. li. 5. ca. 5. & Stra. lib. 14.

Attalus, ἄτταλος, nomen Pergami regis, pecunia ditiſſimi, & ſplẽdida ſupellectile: a quo omnia magnifica, Attalica dicta, ut inquit Pli. lib. 8. c. 48. Prop. Nec ſit in Attalico mors mea nixa toro. hic cum liberis careret, populum R. teſtamento ſuo heredem inſtituit. Fuit & Attalus nomen medici, de quo Pli. lib. 32. cap. 8.

Attamen, *Nondimeno*, ἀλλ᾽ ὅμως, coniunctio, ex Ad & tamen, ueruntamen. Cic. in epiſt. Attamen ne mirere, unde hoc acciderit. Aliquando etiam legitur diuiſa. Idem 3. de Orat. ſi nequaquam parem eius ingenio, at pro noſtro tamen ſtudio, meritam gratiam referre debemus.

Attagiae, arũ, *Capanne, caſuppole*, ἀττεγίαι, mapalia, & tuguria.

Attegrare, ueteres dixerunt pro integrare, ſiue augere. Feſt.

Atteius philologus, libertinus, Athenis natus, quem Capito Atteius iuriſconſultus, eius patronus, inter grammaticos rhetorẽ, inter rhetores grammaticum fuiſſe ait. eum iuuiſſe Saluſtium in componendo, auctor eſt Polio. coluit familiariſſime Saluſtium, eoq; mortuo, Polionem. Tranquillus.

Attelabus, ἀττέλαβος, paruæ locuſtæ ſpecies, ſine alis. Plin. lib. 29. cap. 4.

Attellanae, ἀττελλανὰ δράματα, Latinæ ſunt fabulæ, ab Attella Oſcorum ciuitate ſumptæ, in quibus ridiculæ perſonæ inducebantur, & argumentis dictisq; iocularibus reſpondebant ſatyricis fabulis Græcis. Propriè autem Attellanicum dicebatur exordium. Liu. 7. Iuuentus ipſa inter ſe ridicula intexta uerſibus factitare cœpit, quæ exordia poſtea appellata, cõſertaq; fabellis potiſſimũ Attellanis ſunt, qđ genus ludorũ ab oſcis acceptum tenuit iuuentus.

Attella, ἄττελλα, oppidum Campaniæ, inter Capuam, & Neapolim nunc Auerſam dicimus. Hinc Attellanus, a, um. Cic. Cluuio: De agro uectigali municipij Attellani. Et, Attellanius, a, um. Cic. 2. de Diu. Fatum Attellanio uerſu irriſum uidetur.

Attempero, as, *Accommodare*, προσαρμόζω, adapto. inde Attẽperate, tempeſtiue. Ter. in And. attemperate uenis hodie in ipſis nuptijs.

Attendo, is, *Attendere, auertire, conſiderare*, προσέχω, aduerto, conſidero, & quaſi animum intendo. Ponitur interdum abſolute. Cic. 2. de Inuen. Si diligenter attendimus, hæc apta eſſe inter ſe intelligemus. Non nunquam cum accuſatiuo. Ibidem: Hoc oportebit attendere. Suet. iunxit datiuo: Inter liberales diſciplinas attendit iuri, id eſt operam dedit. Cum præpoſitione Ad. Ter. in Ad. Nimiũ ad rem in ſenecta attenti ſumus. Animum attendere, pro intendere. Cic. 3. Offi. Cum animum atenderis, turpitudinem uideas adiũctam. Hinc Attentos dicimus auditores, qui ad ea, quæ dicuntur, intendunt animum. Cice. 3. de Nat. Deo. Præbebo me tibi attentum contra Stoicos auditorem. Attentum patremfamilias, conſideratum, prudentem. Cic. pro Quinctio paterfamilias & prudẽs, & attentus. Attentam uitam, pro diligente & curioſa. Ci. pro Roſ. Amer. Hæc attenta uita, & ruſticana.

Attente, aduer. *Attentamente*, φιλοπόνως, animo intento. Ci. ad Catonem. Scis, quam attente te audire ſoleam.

Attentio, *Attentione*, προσοχή, contentio animi ad diſcendum. Cice. 3. de Orat. quæ ſunt in cura, attentione animi, cogitatione.

Attento, as, *Tentare*, πειράω, frequentat. tento. Plin. in præſat. lib. 6. Qui attentauere. Cic. in Orat. Melius præterire, quàm attentatum deſerere.

Attenuate, aduerbium. Cice. de Clar. Orat. Oratorum bonorum duo genera, unum attenuate, preſſeque; alterum ſublate, ampleque dicentium.

Attenuatio, onis, ad Heren. lib. 4. attenuatio ſuſpicionis.

Attenuo, as, *Aſſottigliare*, ψιλόω, ſubtilem facio, minuo. Ouid. 4. Triſt. Curas attenuare meas.

Attero, attriui, attritum, *Fregare*, προστρίβω, eſt rem aliquam ad aliam terere. Plin. lib. 9. c. 5. Anguillæ atterunt ſe ſcopulis. Eſt & comminuere, frangere. Col. li. 5. ca. 6. Demiſſum palmitem inferior atteret. Virg. 4. Geor. Surgentes atteras herbas.

Atteſtor, aris, *Accettare per teſtimonio*, μαρτύρομαι, teſtem uoco. Cic. pro Milone Magne tamen atteſtaretur. Idem eſt Anteſtor. uide ſuo loco. Ponitur etiã pro teſtimonium affirmare. Pli. in Præfat. li. 4. Hoc atteſtabatur uel inimico iudici ſe approbari poſſe.

Attexo, is, ere, attexui, attextum, *Teſſere appreſſo, aggiungere*, προσυφαίνω, adiungo. Cic. de Vniu. ad immortalẽ partem attexitote mortalem. Cæſar: Pinnæ ex cratibus attexuntur.

Atthis, idis, ἀτθὶς, Cranai filia, a qua regio Attica, ut quidam putant, dicta, cũ prius Actica ab Actæone diceretur, ſiue ab Actæo rege, ut Fauorino & Lycophroni placet: ſiue ab ἀκτή, littus: q̃ ea regio, ut ait Strabo, magna ex parte littoralis. Præcipuæ regionis huius ciuitates fuerunt Athenæ, Eleuſis, Marathon. Atthidẽ præterea poetæ luſciniam appellant, ad fabulam reſpiciẽtes, qua Philomela, Pandionis Athenienſium regis filia, in hanc auem dicitur conuerſa. Martialis: Multiſona feruet ſacer Atthide lucus.

Attica, æ, ἀττική, regio Achaiæ. uide Atthis. nam eadem eſt.

Attice, ἀττικῶς. Cic. de opt. or. ge. Bene dicere eſt Attice dicere.

Atticiſmus, ἀττικισμὸς, Attici ſermonis elegantia. Cic. de Clar. Orat. Ille Latinus Atticiſmus ex interuallo reguſtandus.

Atticiſſo, as, ἀττικίζω, Attice loquor. Plau. Non Atticiſſat, ſed Siciliſſat. nam ut Attici inter Græcos omnes ornatiſſime loquebantur, ita Siculi omnium peſſime. unde Cic. Cæcilium irridet, q̃ linguam Græcam non Athenis, ſed in Sicilia didiciſſet.

Atticus, a, um. ἀττικός. Cic. de na. Scito ſermone, & Attico loqui.

Attigo, *Attingere, toccare*, ſine n, idem quod attingo. nam & Tango, & Tago dicimus. Plau. in Muſt. Abſcedite, telis ne attigant.

Attiguus, *Proſſimo*, προσεχὴς, proximus, ab attingendo. Apul. li. 4.

Attinere, προσήκειν, ἀνήκειν, pertinere. Terent. in Ad. Quod ad te attinet. Aliquando eſt in manibus tenere. Plaut. in Capt. Cultros attinet.

Attingo, is, attigi, attactũ, *Toccare leggiermente*, ἅπτομαι, ἐπιψαύω leuiter tango. Ter. in Ad. Tetigit ne tui aliquid: Si attigiſſes, ferres infortunium. Hinc Attactus, us, uerbale. Virg. 7. Aen. Ille inter ueſtes, & leuia pectora lapſus Voluitur, attactu nullo.

Attollo, is, eleuo, erigo, *Inalzare*, ἐπαίρω. Liu. Cum ſe quiſque attollere uellet. Aliquando p̃ Aufero. Pac. Cuſtodite iſtum, ne eum quis attollat. Aliquando pro affero. Plau. in Caſi. Quid ſi propius attollamus ſigna? Facit præteritum attuli.

Attonitus, *Stupefatto, attonito*, ἐμβρόντητος, ἐμβρόντητος, conſternatus fulmine, aut morbo ſubitave re ſtupefactus. Seruius: Attonitus dicitur, cui caſus uicini fulminis, & ſonitus tonitruum dant ſtuporem. Virg. 3. Aeneid. Talibus attonitus uiſis ac uoce deorum. Deductum a uerbo attono: quo uſus eſt Ouid. in epiſt. Phædræ ad Hippolytum: Numine contactas attonuere ſuo. Attonite, aduerb. Pli. lib. 30. cap. 1.

Attraho, his, *Allettare*, ἀντισπάω, ad me traho. Cic. Attic. Malum, quod uitare poteras, acceſſis, atque attrahis.

Attrectatus, us, uerbale. Cic. 2. Tuſc.

Attrecto, *Maneggiare, μεταχειρίζομαι, ψηλαφάω*, manibus tracto. Cice. de Aruſp. Reſp. Attrectare contaminatis manibus. Et Virg. 2. Aeneid.

Attramo, is, ere, ad uocem alicuius contremiſcere. Sca. 8. The.

Attribuo, is, *Aſſegnare, attribuire, ἀποδίδωμι, ἀνατίθεμαι*, aſſigno, aſcribo, tribuo. Liuius: Ceterorum curam tuendorum Quæſtori attribuit. Cæſ. lib. ult. ut cuique erat locus attributus, ad munitionem accedunt. Vnde attributæ pecuniæ, quas nunc aſſignationes dicimus. Varr. de Lingua Lat. Tributum dictum a tribubus, quòd pecunia, populo imperata, tributim a ſingulis exigebatur. Ab hoc ea quæ aſſignata erat, attributum dictum. & quibus attributa erat pecunia ut militi redderent, tribuni ærarij dicti. quod attributum erat, æs militare dictum.

Attributio, nis. Cic. Att. ait enim attributionem in idus.

Attritus, tior, tiſſimus. nomen ex partic. Cic. 6. Ver. ut eius mentum paulo ſit attritius. Attritæ opes, apud Liuium pro imminutæ.

Attritus, us, uerbale Pli. lib. 9. cap. 45. attritu petræ.

Attyla, *Ἀττύλας*, Hunnorum rex, ex Scytharum genere, qui, ſubacta Pannonia, Italiam ingreſſus, Aquileiam ſubuertit, domum reuerſus, dum nouis nuptijs operam dat, uino plenus, effuſo è naribus multo ſanguine interijt. hic tot cladibus rem Chriſtianam afflixit, ut flagellum dei fuerit appellatus.

Atys, *Ἄτυς*, apud poetas pueri formoſiſſimi nomen, quem Cybele ſacris ſuis præfecit ea lege, ut perpetuo caſtitatem conſeruaret. ſed cum poſtea Sangaritidem nympham cópreſſiſſet, ab irata dea in furorem actus: cumq; manus ſibi afferre conaretur, miſeratione Cybeles in pinum arborem mutatus eſt. Ouid. lib. 10. Metam. Atys alius fuit Crœſi, Lydiæ regis filius, qui cum antea ſemper mutus fuiſſet, in eo tandem prœlio, quod Lydiæ ſeruitutem attulit, cum Cyri militem uideret ſublato enſe patri ſuo cædem illaturum, linguæ uinculum abrupit, claraque uoce patris ſui interitú deprecatus eſt. Hero. li. 1. Atys alius fuit ex Hercule & Omphale prognatus, qui filio habuit Lydú, a quo Lydia dicta eſt: & Tyrrhenum, a quo Tyrrheni appellati ſunt, de quibus Strab. lib. 5.

Atypus, pi, *ἄτυπος*, qui non ſatis expedito plectro linguæ utitur, quaſi aerem non feriens. Gel. li. 4. ca. 2. Balbus autem & atypus uitioſi magis, quàm morboſi. & Iuriſconſulti de Aedilit. edict.

A ANTE V

Av, interiectio conturbatæ mentis. Terent. in And. Dictura ne quod rogo? M. Au. Au, interiectionem eſſe ſilentium iniungentis, docet Linacer ex Teren. Eunu. Au, ne comparandus hic quidem ad illum eſt. Quod tamen rectius Hau, per aſpirationem legitur.

Avantici, *Αὐαντικοὶ* Ptolem. populi Heluetijs finitimi. Ptolem. lib. 2. cap. 9.

Avare, *φιλοχρηματικῶς*, tenaciter. Cicero. 3. Offic. auare, iniuſte, libidinoſe.

Avariter, pro auide. Plau. Curc. ingurgitat merum auariter.

Avaritia, *φιλαργυρία*. Ci. 4. Tuſc. Auaritia eſt opinatio uehemens de pecunia, quaſi ualde expetenda ſit.

Avarities, tiei, idem Lucr. auarities, & honorum cæca cupido.

Avaricum, oppidum fuit Biturigum, flumine & paludibus cinctú.

Avarus, *Auaro, auido, ingordo, φιλάργυρος*, quaſi auidus æris, dictio, ut Gellio placet, ab auendo dicta. Et ſemper in reprehenſione eſt. Auidus uero ab auendo, etiam in laude ponitur. Salu. Laudis auidi, pecuniæ liberales erant. Hor. 1. epiſt. Semper auarus eget.

Auceps, cupis, *Vccellatore, ὀρνιθοθήρας*, qui uel quæ aues capit. Col. lib. 8. cap. 10. Plau. Aſin.

Auctarium, rij, *Accreſcimento, ἐπίμετρον, προσθήκη*, quod ſuper menſuram, uel pondus iuſtum, uel iuſtum pretium adijcitur. Plautus: Auctarium adijcito uel mille nummum plus, quàm poſcet.

Auctificus, pen. c. adiect. *Quello ch'accreſce, αὔξιμος, αὐξητικός*, quod auget. Luca. lib. 1. auctifici motus.

Auctio, onis, *Aumento, accreſcimento, uendita all'incanto, αὔξησις*, ab augeo, ſignificat augmentum, Vnde etiam ponitur pro uenditione, quæ fit per augmentum pretij, *πρᾶσις*, cum ſit publica rerum priuatarum uenditio, & res traditur plus offerenti. Iuue. Si contingit auctio fiat. Plau. in Stich. Auctionem facere decretum eſt mihi, *ἐπάρτιον προγράφειν*. Auctio uero haſtæ, eſt uenditio publica bonorum eorum, qui damnati, proſcriptive fuerunt. nam haſtæ ſubijciebant ea, quæ publice uenundabant.

Auctionarius, adiect. ut, Auctionaria atria, in quibus auctio fiebat. Cic. de Lege Ag. Vt in atrijs auctionarijs auctionentur.

Auctionor, pen. pro. *Vendere all'incanto, ἐπάρτιον προγράφω, λαφυροπωλῶ*, per auctionem uendo. Cic. pro Quinctio: hominem deterret, ne auctionetur.

Auctico, as, frequentatiuum ab aucto: ut, Auctitare pecunias fœnore. Tacitus.

Aucto, as, *Accreſcere, αὐξάνω*, frequent. ab augeo. Plau. in Amph. auctare perpetuo lucro. compoſitum eſt Adaucto. Accius. Quibus rem ſuam adauctauit pater.

Auctor, *Autore*, ab augeo fœmininum eſt auctrix. Cice. 2. Offic. Apud Homerum, optimum auctorem, nulla talis eſt de Vlyſſe ſuſpicio. Legitur & in fœminino genere. Ouid. lib. 4. Faſto. Optima tu proprij nominis auctor eris. Figuratè per obliquos, ſicut alia uerbalia in or deſinentia, neutris adiungitur. Virg. lib. 3. Italiam petijt ſatis auctoribus. Eſt autem, non qui opus aliquod facit, ſed qui princeps eſt, & primus iubet, ut aliquid fiat, aut inductor, perſuaſorve: ut ſi quis populum ad bella concitauit, uel qui concordiam perſuaſit, belli, uel concordiæ auctor fuit. Cice. libe. 3. Offic. huius deditionis ipſe Poſthumius ſuaſor & auctor fuit. Significat & promiſſorem. Liu. li. 2. Auctores ſumus tutam ibi maieſtatem Romani nominis fore. Item denunciatorem. Idem: Iiſdem auctoribus cognitum eſt Aequos bellum apparare. Similiter approbatorem. Idem lib. 3. legum latarum patres auctores.

Auctoritas, *αὐθεντία*, poteſtas rebus geſtis, aut uirtutis opinione comparata. Cic. & alij.

Auctorare, *Obligarſi alcuno con ſacramento, ὑπερωτεύεσθαι, οἰκειοῦσθαι*, eſt aliquem aut ſacramento, aut premio obligare: & habet o, productum. Suet. De legendo, uel auctorando milite. Aſinius Cic. lib. 10. Fam. Quia, cum bis gratis depugnaſſet, auctorari ſeſe nolebat. Hinc Auctoramentum, obligatio. Cic. lib. 1. Offic.

Auctoratus, *Obligato, mercenario, ὑποκείμενος*, auctoramento obligatus, mercede conductus. Huic opponitur Exauctoratus, auctoramento ſolutus. Hinc Exauctorati milites, ſoluti militari ſacramēto, & obligatione. Plio. lib. 14. uindemiatorem auctoratum dixit, hoc eſt, mercede conductum. Idem lib. 36. Populum R. auctoratum appellat, in ſpectaculis periclitantem, inſtar gladiatorum. A Liuio Auctoratus proditor dictus, quaſi obligatus. Manilius li. 5. Aſtronomicon, miniſtros perpetuo quaſi epitheto Auctoratos uocat, tanquam perpetuos mercenarios, obligatos dominis, a quibus mercede comparantur. Sic Seruius dixit ſolos parentes habere poteſtatem auctorandi.

Auctum, uocabatur ſpacium circi, quod ſuper definitum modum uictoriæ adiungebatur. Feſtus.

Auctus, us, uerbale, *Accreſcimento, αὔξησις*. Liu. 4. ab urb. Cuius rei præmium ſit in ciuitate, eam maximis ſemper auctibus creſcere.

Aucupatorius, a, um, *Coſa che appartiene a pigliar uccelli, ἰξευτικός*, quod ad aucupium pertinet. Vnde Aucupatorij calami uiſcati, quibus utimur ad capiendas aues. Pli. lib. 16. cap. 36.

Aucupatio, &

Aucupium, *Vccellagione, ὀρνιθοθηρία*, auium captio, Pla. in Aſi. Hic quæſtus aucupij ſimillimus eſt. Per tranſlationem accipitur pro illecebris. Cic. de Orat. delectationis aucupium.

Aucupor, pen. cor. depon. *Vccellare, ὀρνιθοθηρῶ, ἰξεύω*, aues capio. tranſlate artificio quodam quæro, *θηρῶμαι*: ut, Aucupari gratiam alicuius. Cic. ad Lucceium lib. 5. Aucupari ramuſculos imperitorú hominum. Cic. lib. 3. de Leg. Reperitur etiam Aucupo, as, uoce actiua. Plau. Moſt. numquis ſermonem noſtrum aucupet.

Audacia, *Audacia, ardire, θράσος*, ſecuritas qua quis malum neque futurum, neque præſens horreſcit. Et fere accipitur in malam partem pro omnia confidentia. Cic. Nec uires eis, nec audacia, nec tela defuere. Saluſtius: Audacia pro muro habetur.

Audaciter, & audacter per ſyncopen, *Audacemente, θρασέως*. Cic. pro Roſcio. multa audaciter feciſti. Idem de Clar. Orat. audacter ueniebat ad dicendum.

Audaculus, dimin. Gell. reprehenſor audaculus uerborum.

Audax, *Audace, ardito*, modo fidens dicitur, *τολμητής*. Virg. 5. Aene. Quique pedum curſu ualet, & qui uiribus audax. Modo temerarius. Plaut. Pergin' audax hoc facinus perſequi?

Audenter, aduerb. *Audacemente, θρασέως*, audacter. Tacit. lib. 4.

Audeo, des, auſus, ſum, *Ardire, eſſere audace, τολμάω*. Plau. Vix domo egredi audet. Iungitur aliquando cum accuſatiuo. Ouid. libro 6. Metam. nihil eſt, quod non effræno captus amore Auſit. Aliquando temere præſumere. Virg. 12. Aene. qui me Ferro auſi tentare. Hinc, Auſim, pro audeam. Virg. 1. Ge. Auſum ſubſtantiuum, idem li. 9. Aene. Audens participium. Virg. 10. Aene. Audentes fortuna iuuat. Audeos nomen ex participio. Quinct. lib. 9. Illa audentiora, & maiorum laterum. Virg. 6. Aeneid. Tu contra audentior ito. Audendum, Tibul. 1. Eleg. Audendum eſt: fortes adiuuat ipſa Venus. Auſus, a, um, participium. Liu. Exules, obærati, auſi capitalia. Ouid. 3. Triſt. Auſa, atque auſura multa nefanda manu. Auſum, auſi, nomen ſubſtantiuum. Virg. 6. Aene. Auſi omnes immane nephas, auſoq; potiti.

Audientia, æ. Cic. de ſen. facit ſibi audientiam diſerti ſenis oratio.

Audio, dis, audiui, auditum, *Vdire, ἀκούω*. Virg. Audiendi uocabulum etiam ad ea tranſtulit, quæ auribus & ſenſu carent. libro. 1. Georg. Fertur equis auriga, neque audit currus habenas. Interdum eſt audita petenti concedere. Virg. 9. Aeneid. Audiit, & genitor cæli de parte ſiniſtra Intonuit lęuum. Interdum credere. Ci. in Tuſc. Nec Homerum audio, qui Ganymedem a dijs raptum ait. Interdum præcipienti parere, *ὑπακούειν, ἀκούειν*: & hoc tam cum accuſatiuo, quàm cum datiuo. Cice. Curioni. Audies te. nam audire præcepta alicuius dicimur, cum eis paremus. Cum datiuo. Idem: Et audiens eſſet huic ordini, id eſt, obediens. Inuenitur & cum aduerbio bene, pro laudor. Teren. Benedictis ſi certaſſet, audiſſet bene. Hinc Exaudio, perfecte audio: Obaudio, non obedio; quaſi monentem non

non audio: Inaudio, Latenter aliquid arcanum audio. Cic. Pæto: Quæ te uideo inaudiſſe. Idem Panſæ: De quo ego ex te primum inaudieram. Inauditum tamen dicitur pro eo quod nunquam auditum eſt, ἀνήκουστος, ἄπυστος, ut, Res inaudita. Cic. pro Ligario: Rem nouam & ante hanc diem inauditam. Et Inauditum quãdoque dicitur, quod non audit, ἀνήκοος. Varro: Animalium quædam à natura gignuntur aut inodorata, aut inaudita.

AVDITIO, ipſe audiendi actus, ἀκρόασις. Cic. 5. de Fin. fabellarum auditione ducuntur. Dicitur & audientia pro eodem. Plau. Exurge præco, fac populo audientiam, id eſt, fac ut populus audiat. Cic. 1. Verr. quantam audientiam orationi meæ improbitas illius factura ſit. Hinc Auditiuncula, diminut. Gell. li. 13. cap. 18.

AVDITOR, ris, *Auditore*, ἀκροατὴς, qui audit, ut rhetorem declamantem, aut poetam carmina ſua recitantem. Cic. Att. li. 10. quos Saluius, bonos auditores nactus, in conuiuio legat.

AVDITORIVM, *Auditorio*, ἀκροατήριον, locus ubi auditur præceptor, aut orator. Quinct. li. 2. cap. 11. Sed cuius rei gratia plenum ſit auditorium. Per metonymiam accipitur pro ipſa auditorum turba. Pli. in epiſt. frequenti auditorio inter ſe coram multi iocabantur. Etiam pro foro & tribunali ponitur. Paulus in l. contra de re iud. Is qui ad maius auditorium uocatus eſt, ſi litem inchoatam deſeruerit, contumax non uidetur. Et pro ſchola rhetorum, grammaticorum, philoſophorum, in qua diſcipuli præceptorem audiunt. Quinct. li. 10. cap. 1. alia ratio eſt fori & auditorij.

AVDITVS, us, *Udito*, ἀκοὴ, ſenſum audiendi ſignificat. Cic. pro Marc. Vereor ut hoc quod dicam, non perinde intelligi auditu poſſit, atque ego ipſe cogitans ſentio.

AVE, χαῖρε, uerbum defectiuum: in ſecunda perſona ſingulari Auẽ, & plurali Auete: in infinitiuo Auere, teſte Diomede lib. 1.

AVEHO, is, *Condurre altroue*, ἀπάγω, abduco, alio ueho. Terent. in Adelph.

AVELLANA, næ, *Nocciuole*, λεπτοκάρυον, nux coryli arboris, alio nomine nux Pontica, quòd in Aſiam, Græciamque primo è Ponto uenerit. eadem & Præneſtina dicitur, quòd Præneſtini his abundent, ſiue (ut Macrobio placet) quòd Præneſtini ab Annibale obſidione cincti, his nucibus famem tolerauerint. Primum autem dictæ ſunt Abellinæ ab Abellino Campaniæ oppido, quod a Virgilio appellatur Abella, a Silio Auella. Pli. li. 15. cap. 21.

AVELLO, lis, auelli, & auulſi, auulſum, *Sbarbicare, ſtirpare à forza*, ἀποσπάω, a loco uello, abſtraho. Cic. Seneƈt. poma ex arboribus, ſi cruda ſunt, ui auelluntur. Virg. 2. Aen. Fatale aggreſſi ſacrato auellere templo Palladium. Hinc Auulſor, ἀποσπαστὴς, & Auulſio, ἀπόσπασμα. Plin. li. 17. cap. 10. Et lib. 9. cap. 45.

AVENA, æ, pen. pro. βρῶμος, herba nota ex frumẽtaceo genere, equorum præcipue pabulis naſcens, tritico folijs & culmo ſimilis, ſemen habens eiuſdem nominis, è ſummo pendens culmo. Nomen accepiſſe putatur ab eo, quòd ad fructum non ueniat. numeratur enim inter uitia ſegetis, ueluti quidam frumenti abortus uel cæli uitio, uel ſeminis, uel ſoli. Plin. lib. 15. cap. 17. Eſt & alterum auenæ genus, quæ Auena Græca a Plinio uocatur, & a Græcis αἰγίλωψ, quòd morbum curet eiuſdem nominis. Hæc in Hordeo naſci gaudet, ut loliũ in tritico, multiplicíq; radice, ſolum emaciãs, illi præripit alimentum. Ponitur interdum auena pro calamo, ſiue culmo ſegetis, ex quo paſtores ſibi fiſtulas conficere ſolẽt: quo fit, ut & pro ſtylo, ſiue charactere bucolico accipiatur. Vir. 1. eclog. Silueſtrem tenui Muſam meditaris auena. Hinc Auenaceus, a, um, quod ex auena confectum eſt. Plin. li. 30.

AVENARIA, cicadæ ſpecies. non nulli frumentariam uocant, quia ſimul cum frumentis areſcentibus apparet. Plin. li. 11. cap. 27.

AVENIO, onis, Αὐενίων Steph. oppidum Narbouẽſis Galliæ, ad Rhodanum, Pontificiæ ditionis. Pli.

AVENTINVS, ni, pen. pro. Αὐεντῖνος, unus è ſeptem urbis Romæ mõtibus, cuius radicem Tiberis præterlabitur, dictus ab auibus (ut ex ſententia Næuij refert Varro) quarum ob ſitus opportunitatẽ, amniſq; uicinitatem maxima ibi copia erat. Vel ab Auentino Albanorum rege, qui in eo extinctus eſt, & ſepultus. Vel ab aduentu hominum, qui ad Dianæ templum, quod eo in mõte a communi Latio conditum fuit, commeabant. Vel ab aduectu: quód Varroni magis probatur. erat enim hic mons a reliquis paludibus diſcretus. unde ratibus ad eum aduehebantur, quadrantem pro naulo perſoluentes. Fuit item Auentinus, cognomento Siluius Albanorum rex, Romuli Siluij filius, & pater Procæ, a quo non nulli Auentino monti (in quo ſepultus eſt) nomen factum exiſtimant. Eſt & adiectiuum Auentinus, a, um, ut, Arx auentina, apud Ouid. 6. Faſt. Et Auentinum iugum apud eundem li. 3.

AVEO, es, *Deſiderare, ſperare*, γλίχομαι, ſine præterito, & ſupino, concupiſco. Cic. Atti. li. 1. Valde aueo ſcire, quid agas. Auere etiam a nimia cupiditate pro gaudere ponitur. unde ſalutãtes Aue, χαῖρε, dicimus, id eſt, lætare. Auens, particip. Horat. 2. Serm.

AVERNALIS, le, adiect. ut, Aquę auernales. Hora. 5. Epod. Auernales nymphæ, Ouid. 5. Metam.

AVERNVS, ἄορνος, gen. maſc. in plurali Auerna, orum lacus Campaniæ, prope Baias, quem locum Plutoni dicatum, & inferorum limen eſſe rudis uetuſtas credidit. unde & pro inferorum ſede a poetis uſurpatus. Dictus auernus, quaſi ἄορνος, hoc eſt auibus carens, ſiue quòd aues ſuperuolantes graui eius odore enecẽtur, ſiue quòd ſulphureæ exhalationes aerem uſq; adeo extenuerent, ut aues ſuſtinere non poſſit. Luc. li. 6. Principio quod auerna uocant, non nomen id ab re Impoſitum eſt, quia ſunt auibus contraria cunctis. Strab. l. 6. Contiguus Baijs Lucrinus adeſt ſinus, intra quem Auernus eſt. Auernus, a, um, adiectiuum. Vir. 2. Georg.

AVERRVNCARE, *Rimouere, ſcacciare*, ἀποτρέπειν, ἀποπέμπεσθαι, auerto, depello. putatur a runcando deductum: quod eſt, herbas, uel frutices noxios, ex agro euellere. Liui. 8. Placuit ad auerruncandam deum iram uictimas cedi. Inde Auerruncaſſo, pro eodẽ. Cic. ad li. 9. Dij auerruncent. Lucil. li. 16. Dij monuerint meliora, atq; amentiam auerruncaſſint tuam.

AVERRVNCVS, ci, ἀποτρόπαιος, dei nomen erat apud Romanos, qui mala auerruncare, hoc eſt, depellere, atq; auertere putabantur. Cuiuſmodi apud Græcos habebantur Hercules & Apollo, quos iccirco ἀλεξικάκους, ἀποτροπαίους, καὶ ἀποπομπαίους, appellabãt. Pacuuius apud Varr. li. 6. de Lin. Lat. Deus, qui meis rebus præeſt Auerruncus.

AVERSA VENVS, κατάπυγοσύνη, dicitur præpoſterus coitus qui eſt exſecrandus. Iul. Ca. de Clodio Albino: Mulierarius fuit, auerſæ ueneris ſemper ignarus.

AVERSOR, aris, *Abominare, uolgere il uolto in altra parte*, ἀποστρέφομαι, ἀποπροσποιοῦμαι, deteſtor, abominor, ab aliqua re, quã odio habeo, uultum auerto. Ouid. in Faſt. Officioq; leuem non auerſatus honorem. Colu. nec rubos auerſatur capra. Auerſatio, uerbale. Quinct. li. 8. cap. 3. Auerſor pecuniæ publicæ, Cic. in Verr.

AVERSVS, a, um, *Quello che uolge le ſpalle uer noi*, ἀπεστραμμένος, qui faciem a uobis auertit, tergumq; oſtendit: cuius antithetõ eſt Aduerſus, ἐναντίος, qui faciem, anterioremq; corporis partem nobis obiectam habet. Cic. 3. de Orat. Aduerſus, & auerſus impudicus es. hoc eſt, ab anteriore parte, & a poſteriore. Sic hoſtes aduerſos aggredi dicimur, cum eos a fronte inuadimus: auerſos autem, cũ fugientes a tergo adorimur. Per metaphoram Auerſum uocamus iratum, iniquum, contrarium, & male cupientẽ. Ci. Att. li. 8. Deos auerſos eſſe a ſalute populi R. Virg. 4. Aen. Talia dicentem iandudum auerſa tuetur. Vbi Ser. Auerſa, inquit, hoc eſt, irata. nam ſi auerteretur, quomodo auerſa, niſi irata?

AVERTAE, tarum, ſunt lora (ut Bud. ſcribit in Annot. Poſt.) latiora, quæ per terga equi iugalis excurrunt, ſub alis eius ſuccincta. Accurſius Auertam, equorum pectorale uult eſſe, ita dictum ꝙ auerſum collocetur. Alciato placet, hoc uocabulo ornamentum capitis intelligi, quo habenæ figuntur: & id quoq; ab auertendo, quòd equi per eam uertantur, prout seſſori uiſum eſt.

AVERTO, tis, *Rimouere, uolgere altroue*, ἀποτρέπω, alio uerto, amoueo. Vir. 1. Aen. Nec poſſe Italia Teucrorum auertere regem? Huius antitheton eſt Aduerto. Vnde Aduertere oculos, uel mentem, dicimus, pro, ad rem aliquam aciem oculorum uel mentis intendere. Auertere autem eſt remouere, & aliorſum flectere. Ci. de Amic. Tu uelim animum parumper a me auertas, Lælium loqui ipſum putes. Eſt item Auerto nonnunquam, quod interuerto, hoc eſt, efficio, ne res ad eum perueniat, cuius eſt. Cic. 3. Ver. Is auerſa pecunia publica aufugit. Idem in frumentaria: Frumentum auerſum a rep. abreptum ab aratoribus.

AVFEIA AQVA, olim dicta, quæ poſtea Martia dici cœpit, omnium aquarum toto orbe, Plinio teſte, clariſſima, frigoris ſalubritatiſq; laude ceteris prælata: oritur in ultimis montibus Pelignorum, trãſit Marſos & Fucinum lacum: mox ſpecu merſa, in Tyburtino ſe aperit, nouem paſſuum millium fornicibus perducta. Primus eam in urbem ducere auſpicatus eſt Ancus Martius, unus è regibus: poſtea Q. Martius rex in prætura: a quib. Martia aqua nomẽ accepit, cum antea Aufeia diceretur. Hæc fere Pli. li. 31. ca. 3.

AVFERO, aufers, abſtuli, ablatum, *Togliere*, ἀφαιρέω, ἀφαιρῶ, ex Ab, & Fero, ſignificat tollere. Terent. in And. Vos iſtæc intro auferte. Ci. 3. de Fin. Commentarios quoſdam Ariſtotelicos ueni ut auferrem.

AVFIDENA, æ, pen. pro. Αὐφιδήνα, oppidum eſt in quarta regione Italiæ Ptol. li. 3. ca. 1. Hinc aufidenates populi. Pli. li. 3. cap. 12.

AVFIDVS, di, pen. cor. Αὔφιδος, Strab. fluuius in Hirpinorum montibus naſcens, & præter Canuſium in mare Adriaticum influens.

AVFVGIO, is, pen. cor. *Fuggire altroue*, ἀποφεύγω, alio fugio. Ter. in Hec. aufugerim potius, quàm redeam. Inuenitur aliquando accuſatiuo iunctum. Cic. 1. de Nat. Deo. Andromeda aufugiens conſpectum mœſta parentis. Sæpe etiam abſolute, & ſine caſu, Idem in epiſt. ad Vatinium: Dionyſius, cum multos libros ſurripuiſſet, aufugit. Interdum cum ablatiuo mediante præpoſitione A, Ab, uel Ex. Liui. ex eo loco, ubi pugnatum eſt, aufugerat.

AVGA, æ, uel Auge, es, uel Augea, æ, Αὐγή, ἡ Αὔγεια, mater fuit Telephi, quam Euripides dicit ab Aleo patre (cum ab Hercule corrupta deprehenderetur) in urna quadam cum Telepho filio impoſitam, & in mari demerſam eſſe: ſed Palladis prouidentia tantum ad Caici oſtia tranſmiſſam euaſiſſe, & Augen a Teuthrante

exceptam, eidem nupſiſſe, illumque Telephum pro filio educaſſe, & regni ſucceſſorem inſtituiſſe. Strabo lib. 13. Aliter Diodorus lib. 5. Auge (inquit) mater Telephi fuit ex Hercule, quæ à patre grauida deprehenſa, nauclero cuidã tradita eſt ſubmergenda. ſed antequã ad mare perueniret, urgẽte tẽpore partus, Telephum peperit, quẽ inter uirgulta abdidit, qui poſtea inuẽtus a paſtoribus Coritho regi datus eſt, & Telephi nomine appellatus, q̃ a paſtorib. inuẽtus eſſet pẽdens ab uberibus ceruæ. Auge uero à mercatoribus, qui illam a nauclero dono acceperant, in Cariam ad Teuthrantem regem delata eſt, ubi poſtea a Telepho filio fuit agnita.

AVGEO, es, xi, auctum, *Accreſcere, far maggiore, αὔξω, συναύξω*, amplifico, addo, acceſſionem facio, & tum ad res, tũ ad perſonas refert. Ad perſonas. Cic. Bruto: Auctus Antonij beneficio eſt. Ad res. Idẽ in Verr. locupletiſſimi cuiuſq; cenſus extenuarant, tenuiſſimi auxerant. Hinc Adaugeo & Exaugeo. Ter. in Hea. Hoc timet ne tua duritia antiqua illa etiã adaucta ſiet. Idem: Ibi concurrunt multæ opiniones, quæ mihi animum exaugeant. Ab Augeo fiunt Aucto, as: Auctus, a, um, *αὐξηθείς*, Auctus, us, Auctor, & Augeſco, ſcis.

AVGESCO, cis, *Accreſcere, aumentare, ingroſſare, αὐξάνομαι*, creſco, incrementum accipio. Sumitur enim paſſiue, & ſemper intranſitiue ponitur. Pli. lib. 11. Augeſcunt corpora dulcibus, atque pinguibus, ſucco terræ, & calore ſolis augeſcens.

AVGIA, ſiue Augea, pen. pro. *αὐγεία* Steph. nomen duarum urbium, unius in Locride, cuius in Catalogo nauium meminit Homerus, alterius in Laconia.

AVGIFICO, Ennius: Et tabes numeros augificabit ſuos.

AVGMEN, inis, *Accreſcimento, αὔξησις*, augmentum. Luc. lib. 3. Perfectum corpoos augmen. Augmine donare, pro augere. Idem li. 2.

AVGMENTO, as, *συναύξω*, augeo. Hinc cognomento.

AVGVR, auguris, *οἰωνοσκόπος, οἰωνοπόλος, ὁ τὰ οἰωνίς μαντευόμενος*, qui ex uolatu, paſtu, aut cantu auium futura diuinat: ita dictus, teſte Feſto, ab auium garritu, ſiue à geſtu earum, quem augures ſolent obſeruare. Cic. in Catil. Augurque cum eſſet, dicere auſus eſt, optimis auſpicijs ea geri, quæ pro reip. ſalute gererentur. Hinc Augurium, *οἰωνοσκοπία*, pro ipſa diuinatione, quaſi Augerium dictum, uel Augerrium: pro quo antiquiſſimi etiam Augurum dixerunt per tres ſyllabas, ut Accij teſtimonio confirmat Nonius. Erant autem tria diuinationis genera in auibus. nam aliæ uolatu, aliæ cantu futura prædicebant: & illæ quidem præpetes, hæ oſcines dicebantur. Erat & tertium genus ex illarum paſtu, cum pullis gallinaceis è cauea depromptus eſca porrigebatur. Si enim ita auide edebant, ut cibus ore excidens terram pauiret, hoc eſt, feriret, tum auſpicanti tripudium ſoliſtimum nunciabatur, & feliciter ceſſurum quicquid ille animo concepiſſet: contra, omnia infauſta portendebantur, ſi eſcam non caperent. Sumitur etiam latius Augurij nomen pro quauis diuinatione. Cic. 4. Phil. O mea fruſtra ueriſſima auguria rerum futurarum.

AVGVRACVLVM, raculi, *οἰωνοσκοπεῖον*, ueteres dicebant, quam nos arcem uocamus, quòd ibi aues publice auſpicarentur.

AVGVRALIS, le, *οἰωνοσκοπικός*, ad augurem pertinens, ut, Auguralis cena, quæ & Adicialis dicitur. Varr. 3. de re ruſt. c. 6. & Cic. ad Gallum. Augurales libri, Auguralia inſignia. Porta auguralis, Tacitus lib. 2. Nocte porta egreſſus augurali. Augurale, inſigne augurum. Senec. de Tranquil. uitæ. cap. 11. Vir auguralis. Cice. de Clar. Ora. Auguralis uirga, *οἰωνοσκοπικὴ ῥάβδος*, baculus erat breuis, qui & lituus appellatus eſt.

AVGVRATIO, onis, *οἰωνοσκοπία*, ipſe augurandi actus. Cic. 3. de Diui. Quæ iſta auguratio eſt ex paſſeribus?

AVGVRATO, aduer. per augurium: ut Auſpicato, per auſpicium. Liu. lib. 1. Accitus Numa, ſicut Romulus, augurato in urbe condenda.

AVGVRATVS, us, *οἰωνοσκοπική*, dignitas auguris. Cic. 1. de Diuinat. cum tentaret ſcientiam auguratus. Ibidem: Lituus iſte ueſter, quod eſt inſigne auguratus.

AVGVRIVS, a, um, *οἰωνοσκοπικός*, idem quod auguralis. Cicero Epiſt. lib. 2.

AVGVRO, as, auguror, *Augurare, indouinare, οἰωνίζομαι*. Virg. lib. 9. ſi quid ueri mens augurat opto. Hinc Inauguro, & Exauguro, contraria. nam inaugurare eſt per auguriũ conſecrare: exaugurare, quod inauguratum erat, profanum facere. Cicero de Antonio Cæſaris Flamine: cur non inaugurare? ſume diem: uide, qui te inauguret. Liu. 1. ab urbe: exaugurare fana, ſacellaq; ſtatuit.

AVGVROR, pen. cor. *μαντεύομαι, οἰωνοσκοπῶ*, ex auium cantu, geſtu, uel paſtu futura diuino. latius accipitur, pro quouis modo coniicio. Regit, uel accuſatiuum. Cic. 1. de Diu. 1. Calchas ex paſſerum numero belli Troiani annos auguratus eſt. Vel ablatiuum. Idem Attic. quantum coniectura auguramur. Item cum præpoſitione De. Idem in Brut. quid de illo augurer, lubet dicere. Et cum Ex. Idem Cecin. Non igitur ex alitis uolatu, nec ex cantu ſiniſtro oſcinis tibi auguror.

AVGVSTA CAESAREA, *αὐγοῦστα καισάρεια*, urbs ſupra Iberum. Diſtat a Numantia ad 80. ſtadia. uulgus Hiſpanorum Saragoſſam uocat.

AVGVSTA Emerita, ciuitas Luſitaniæ, a militibus emeritis conditoribus, & Auguſto nomen ſortita. nam, ut Diomedes refert, cum Auguſtus, Cantabris & Aſturibus deuictis, in Italiam rediret, reliquit milites emeritos, iiſq; ut in Luſitania Auguſtã Emeritam conderent, permiſit.

AVGVSTA Vindelicorum, Germaniæ urbs celeberrima, ad Lycum amnem ſita, quam Germani ſua lingua Augſpurg uocant. Auguſta Treuirorum, eſt metropolis Treuirorum ad Moſellam flumen ſita. Vulgo Triere a Germanis dicitur, a Gallis Treues.

AVGVSTALE, is, *Palazzo de magiſtrati, πρυτανεῖον*, domus principis, uel magiſtratus, a recentioribus appellata, quæ a ueteribus Prætorium. In caſtris quoque imperatoris tabernaculum, Auguſtale dictum legimus.

AVGVSTALES, teſte Vegetio libro 2. Rei militaris dicebantur, qui primos in bello ordines ducebant: quòd ab Auguſto ad id munus eſſent delecti.

AVGVSTE, aduerb. *σεβασμίως*, ſancte, pie, religioſe. Cic. 2. de Natu. Deo. quem noſtri maiores auguſte, ſancteq; Liberum cum Cerere & Libera conſecrauerunt. Dicere de religione auguſtius, Cic. de Clar. Orat.

AVGVSTORITVM, *αὐγουστόριτον* Ptolem. urbs Pictonum, Gallice Poictiers.

AVGVSTVS, a, um, *Auguſto, degno di riuerenza, σεβάσμιος, σεπτός, ἱερός*, dignus, quem religioſa quadam ueneratione, & quod ut ſanctis continuus. unde Auguſta templa, auguſta forma. Ouid. 1. Faſto. Auguſta uocantur Templa, ſacerdotum rite dicata manu. Cic. 5. Tuſcu. Ex hoc Platonis quaſi quodam ſancto, auguſtoq; fonte, noſtra manabit oratio. Sed & Octauius Cæſar primum, indeque reliqui ab illo Cæſares, Auguſti, *σεβαστοί*, cognominati. Item, quia menſe Sextili Octauius Cæſar primum conſulatum iniit, triumphos in urbem intulit; Aegyptus quoque hoc menſe in poteſtatem populi R. redacta, & finis ciuilibus bellis impoſitus; placuit ſenatui, ut qui ante Sextilis, deinde Auguſtus appellaretur, ut qui imperio feliciſſimus fuiſſet.

AVGVSTAE, coniuges dicebantur imperatorum: Diuæ autem, poſt mortem tantum. Auguſtarum nomina hæc ſunt, Liuia Auguſti, Agrippina Agrippę filia, uxor Germanici, Lepida Galbę, & alię.

AVIA, æ, *τήθη*, patris uel matris mater. Hinc Proauia, Abauia, Atauia, Tritauia, deriuari deberent, ut ab auo fit proauus, abauus, atauus, tritauus: ſed haud dictionum exempla libri non habent. auiam nominat. Cic. ad Att. & Perſius Sat. 5. in oratione autem de aruſp. reſp. mendoſe legitur, At auia manibus. quod in Aldinis, (ab Aldi filio emendatum ex hiſtoria, & repoſitũ) Abaui manib.

AVIARIVM, rij, *ὀρνιθών*, locus, in quo aues nutriuntur, uel quo ſe aues recipiunt. Ci. Q. Fratri. Nihil reſtabat, præter balnearia, & ambulationem, & auiarium. Col. lib. 8. cap. 1. appellamus apum cubilia apiaria, uel nantium uolucrum auiaria, uel pecudum ſiluestriũ uiuaria. Auiaria quoque a Virgilio lib. 2. Geor. dicuntur loca nemoroſa, quæ auibus abundant.

AVIARIVS, *Colui che tiene cura d'uccelli, ὀρνιθονόμος*, qui curam auium gerit. Col. lib. 9. Dicitur & Auicularius.

AVICVLA, dimi. *Vccellino, augellino, ὀρνιθάριον*, paruu auis. Gel. li. 2.

AVIDE, aduerb. Cice. de Sene. Græcas literas ſenex ſic auide arripui, quaſi diuturnam ſitim explere cupiens.

AVIDITAS, tatis, *πλεονεξία*, Cice. de Sene. Habeo ſenectuti magnam gratiam, quæ mihi ſermonis auiditatem auxit, potionis & cibi ſuſtulit.

AVIDVS, cupidus, *Auido, deſideroſo, πλεονέκτης*, ab auendo, id eſt, cupiendo. Ter. in Heau. patrem auidum, miſerum, atque aridum.

AVILLA, *Agnellino, pecorino*, quaſi ouilla, agnus recenter partus. Feſt.

AVIS, is. *Vccello, augello. ὄρνις*, uolucris omnis, quæ oua parit, & pennis decorata eſt: dicta (ut quibuſdam uidetur) ab auiis, id eſt, locis ſecretioribus, quibus aues delectantur. ad Herenn. libro 1. Auium dulcedo ducit ad auium. Volucres autem, *πτηνά*, dicuntur, quæcunque uolare poſſunt. unde apes, ueſpæ, muſcæ, papiliones, uolucres ſunt, non tamen aues. ueſpertilio quoque a quibuſdam inter aues non numeratur, quòd pennata non ſit, ſed pennarum loco alas habeat membranaceas, & quatuor pedes contra auium naturam. ut media quædam ſpecies inter auem, & murem eſſe uideatur.

AVITVS, a, um, p. p. *πατρῷος, προγονικός*, quod ab auo, aut auia ad nos peruenerit. Cic. in Verr. act. 1. res patria, atque auita.

AVIVS, a, um, *Senza uia, iſuiato, ἄβατος*, qđ diſtat a uia, aut quod eſt ſine uia. Vir. 2. Ge. Auia tum reſonant auibus uirgulta canoris. Sal. in Iug. nocturnis auiis itineribus repente Romanos aggreditur. Lucr. Auia Pieridum peragro loca, nullius ante Trita ſolo.

AVLA, *Regia, palazzo, corte di prencipe, αὐλή*, proprie eſt principũ domus, uentis perflabile, ut annotauit Athenęus. uerum quoniã principum ædes habere ſolent ampliſſima hypæthra, factum eſt, ut aula pro regia ponatur. Seneca: cum quidam illũ interrogaret, quomodo rariſſimam rem in aula conſecutus eſſet ſenectutem? Iniurias (inquit) accipiendo, & gratias ſæpe agendo. Antiqui Aulas dicebant, quas nos ollas, id eſt, uaſa figulina, quib. cibaria coquunt. Plau. in Amph. infringatur aula cineris in caput. Diminut. Aula(ſ) qua

la (a qua Plauti comœdia Aulularia uocata) hoc eſt, parua olla. A quo rurſus fit aliud diminutiuum Auxilla: ut ait Feſtus. Ab Aula fit Aulicus, a, um, denominatiuum: ut, Aulicus apparatus. Et Aulicus ſubſtantiue, qui aulæ ſectator eſt aſſiduus. Suet. in Ner.

Avlaevm, aulæi, uel Aulæa, orum, pluraliter, *Panno d'arazza, Razzi,* αὐλαῖα, uel a picturata, uerſicolori textura ſpectabilia, Græce περιπετάσματα & παραπετάσματα, quibus in ſplendido aliquo apparatu parietes obtenduntur. Dicta Aulæa, ab aula Attali Aſiæ regis, in qua primum inuenta. unde & Attalica aulæa uocantur. Propert. Nobilis aulæis porticus Attalicis. Beluata tapetia, ζωωτά, dixit Plaut. a textura beluarum, quæ in aulæis intexuntur. Singularis numerus legitur apud Cic. in Orat. pro Cœlio: Scabella concrepant, aulæum tollitur. Legitur & Aulæs fœm. ge. apud Curtium: Cum poſt Aulæam, qua lectos obduxerat, ſtaret.

Avlerci, apud Cæſarem, Galliæ Celticæ populi, ad Oceanum ſiti. Orontius credit eſſe, quos hodie uocamus Rhotomagenſes.

Avletes, pen. pr. *Trombetta,* αὐλητής, cognomen Ptolemæi, patris Cleopatræ, qui choraulam exercuit: unde & nomen nactus eſt. Hic ab Alexandrinis regno exactus, cum Romam confugiſſet, a Gabinio in regnum reductus. Strabo li. 17. & Dio.

Avleticvs, a, um, pen. cor. αὐλητικός, τοῖς αὐλοῖς. tibijs idoneus, ut Auleticus calamus. Pli. li. 16. cap. 36. Orchomenius eſt continuo foramine peruius, quem Auleticon uocant.

Avlicoqva, antiqui dicebant, quæ in aulis, hoc eſt, ollis coquuntur. Vnde Aulicoqua exta dicuntur, in ollis elixa. Feſtus.

Avlis, lidis, αὐλίς, regiuncula eſt ſaxoſa Bœotiæ, e regione Chalcidis oppidi Eubœæ, una cum oppido eiuſdem nominis, quod portum habet exiguum, quinquaginta non amplius nauium capacē. huc Græcorum claſſem conueniſſe ferunt, Troianis bellum illaturam: ibidemq; maris tempeſtate retentum Agamemnonem, filiam ſuam Iphigeniam Dianæ ſacrificaſſe. Straboni tamen li. 9. placet, non in hunc portum tam anguſtum Græcorum claſſem coactā, ſed in alterum maiorē, qui Tanagræorū uico proximior eſt.

Avloedvs, αὐλῳδός, qui tibijs canit. Græci αὐλῳδός uocant. Ci. pro Muræ. Aulœdos eſſe aiunt, qui citharœdi fieri non poſſent.

Avlocrene, nes, pen. pro. regiuncula minoris Aſiæ, in conuentu Apameno, ibi platanus oſtenditur, ex qua pependit Marſia uictus ab Apolline. Pli li. 16. cap. 14. & li. 5. ca. 29.

Avlon, αὐλών, mons Calabriæ, ferax uini. Mart. li. 13. Et Baccho fertilis Aulon. In eo eſt oppidum eiuſdem nominis. Eſt & nomen duarum urbium, quarum una in Macedonia, alia in Cilicia.

Avoco, as, pen. cor. *Chiamare altrove,* ἀποκαλέω, alio uoco: & per tranſlationem abduco ἀποτρέπω. Lact. li. 1. ad ſtudia pacis a rebus bellicis auocauit. Cic. pro Roſc. Amer. quos ætas a prœlijs auocabat.

Avolo, as, p. c. *Volare altrove,* ἀποπέτομαι, alio uolo, ſiue alio ſubito diſcedo. Cic. ad Att. Experiar, ut hinc auolem.

Avra, *Aura, vento piacevole,* αὔρα, uentus lenior, teſte Seneca in Natura. quæſt. Virg. li. 4. Aen. Dulcis compoſitis ſpirabat crinibus aura. Interdum ponitur pro ſplendore. Idem in 6. Diſcolor unde auri per ramos aura refulſit. Interdum pro fauore, quia cum flat aura æſtate, uidetur æſtuantibus fauere. Idem ibidem: Nimium gaudens popularibus auris. Horat. li. 2. Carm. tranſlate poſuit pro uenuſtate, & illecebris mulierum. Fit autem (ut quidam uolunt) Aura ab aere: quòd motus aer & ſplendorem facit & uentum: & procul dubio Græcum eſt. Suid. αὔρα, ἤγουν πνοή. Aura, inquit, id eſt ſpiritus.

Avramentvm, χρύσωμα, inſtrumentum effodiendo, aut purgando auro accommodatum. Pli. li. 33. ca. 3. Hiſpania ſtrigiles uocat auri paruulas maſſas, quod ſuper omnia ſolum in maſſa auramento capitur. Vbi legendum puto, aut ramento.

Avraria fodina, *Minera d'oro,* χρυσωρυχία, ubi foditur aurum: quæ & Aurifodina dicitur.

Avrarivs, a, um, adiect. ut Auraria metalla, Plin. li. 37. cap. 12. Aurarium negocium, Plaut. Bacchid.

Avrarii, *Orefici,* χρυσοχόοι, aurifices, qui aliquid ex auro cōficiūt, aut inaurant. Aurarij etiam fautores dicuntur, teſte Seruio, a nomine aura, quod non nunquam pro fauore accipitur.

Avrata, χρυσόφρυς, piſcis, qui ab auri colore nomen accepit: cuius amator Sergius Orata cognominatus eſt, ut refert Macrobius, quaſi Aurata: ſicut ploſtrum pro plauſtrum. Martial. li. 13.

Avratvs, a, um, *Dorato, indorato,* διάχρυσος, χρυσοβαφής, quod in ſuperficiem habet aurum. Cicero poſt red. in ſen. Lentuli beneficio reducti ſumus in patriam, equis inſignibus, & curru aurato reportari. Sueto. in Ner. piſcatus eſt reti aurato. Abuſiue tamen Auream domum, & Auream portam dicimus pro aurata. Milites auratq. Liu. li. 9. Tunicæ auratas militibus uerſicolores.

Avreae, παρώτια, fræni, qui circa aures equorum religantur. Feſtus.

Avrelia, æ, αὐρηλία, familia Romę in primis celebris a Sabinis (ut Feſto credimus) oriunda, cui locus publice deſignatus erat, in quo Soli ſacra faceret. Ex hac Aurelij, primum Auſelij dicti, ſicuti Papiſij, qui poſtea Paperij.

Avreolvs, a, um, diminut. ab adiect. Aureus. Aureolum collum, auri colorem referens, Varr. 3. de re ruſt. ca. 9. Aureolus libellus, Ci. 4. Acade. Malum aureolum, Catullo. Aureolus, ſubſtantiuum, diminut. ab aureo nummo. Martial. li. 5. & li. 10.

Avres, *Orecchio, orecchia,* ὦτα, ab hauriendis ſonis dictæ ſunt, detracta aſpiratione. Vir. 3. Aen. uocemq; his auribus hauſi. Alij a Græco αὐδή deduci malūt, quod uocem ſignificat, quæ ſolo aurium inſtrumento percipitur: aut certe a uerbo audio: ut aures dictæ ſint, quaſi audes. Intelliguntur autem hoc nomine tam cartilagines foris prominentes, quam ipſa foramina. Lucr. li. 6. Plenæq; ſonoribus aures. Aures item dicuntur in rebus inanimatis, quibus rem aliquam apprehendimus, quas alio nomine anſas uocamus. Vir. 1. Geor. Binæ aures, duplici aptantur dentalia dorſo. Hinc Inauris, ἐλλόβιον, & Auritus, ὠτώεις: de quibus infra.

Avrevs, ſubſtant. *Moneta d'oro,* χρυσεῖον, nummus ex auro. Pli. l. 35. cap. 10. tabulæ pretium accepit, aureos menſura, non numero.

Avrevs, a, um, *Coſa fatta d'oro,* χρυσοῦς, χρύσεος, ex auro. Cice. 4. Phil. Sedebat in ſella aurea. Item, quod auri colorem habet. Vir. 3. Eclo. Aurea mala decem miſi. Interdum idem quod pulchrum. Idem 10. Aen. Venus aurea contra Pauca refert. & Aureolus libellus, & 4. Acad.

Avricomvs, pe. corr. *Biondo,* χρυσόκομος, qui aureos crines habet. unde Phœbus uocatus Auricomus. Silius li. 3.

Avricvla, λοβός, ὠτίον, quamuis diminutiui formam habeat, non tamen paruam aurem ſignificat, ſed mollem illam particulam, quæ etiam infima, uel ima auris appellatur. Cic. Q. Fratri: Auriculam fortaſſe mordicus abſtuliſſet. Martialis tamen pro tota aure poſuiſſe uidetur, cum ait li. 5. Garris Neſtor in auriculam.

Avricvlarivs, a, um, ὠτικός, unde Auricularium ſpecillū, chirurgorum inſtrumentum, quod curandis auribus adhibetur. Pro eodem Auricularis, & hoc re: ut, Vermiculatio auricularis, cum putridæ aures uermibus ſcatent. Et auricularis, digitus paruus, quo aures mundantur.

Avrifervm, χρυσοφόρος, quod fert aurum: unde Aurifera flumina, Tagus in Hiſpania, Padus in Italia, Hebrus in Thracia, Pactolus in Aſia, Ganges in India. Aurifera arbor. Cic. 2. Tuſcu. Auriferum nemus. Plin. li. 15. cap. 1. Aurifera terra, Mart. li. 10.

Avrifex, ficis, *Orefice, oraſo,* χρυσοχόος, faber aurarius, auri laborādi artifex. Ci. 1. de Orat. quæ non aurificis ſtatera, ſed quadam populari trutina examinātur. Plin. aurificum arte alternis inter folia candicantibus margaritis. Hinc Aurificina, aurificis officina.

Avrifvr, *Rubator d'oro,* χρυσοκλέπτης, qui furatur aurum. Plautus, Hic aurifur eſt.

Avriga, pen. pr. & gen. com. ſecundum Priſcianum, *Carrattiere,* ἡνίοχος, qui currum regit. quæ uox ab aureis agendis dicta uidetur. Sūt autem Aureæ (ut ſupra ex Feſto docuimus) lora quædā, quæ circa equi iugalis aures religantur. Vir. 12. Aen. Circunſtant properi aurigæ. Hinc Aurigo, as, ἡνιοχῶ, currum regere. Suet. in Calig.

Avrigarivs, uidetur uſurpari a Suet. in Ner. pro eo qui curam habet inſtruendi aurigas in ſpectaculis. Mercede palmarum aurigarios fraudauit.

Avrigatio, onis, ἡνιοχεία, ἡνιόχησις, uerbale. Gell. li. 7. cap. 8.

Avrigo, ginis, pen. pro. ἴκτερος, morbus regius: a colore auri, quē bilis refert, per totū corpus diffuſa. Hinc Auriginoſus, ἰκτερικός, qui eo morbo laborat.

Avrigor, aris, *Guidare, reggere,* ἡνιοχέω, moderor, rego. Varr. Modio: Natura aurigatur.

Avrilegvs, χρυσολόγος, χρυσοκλέπτης, qui aurum legit; id eſt, furatur.

Avripigmentvm, ti, *Orpimento,* ἀρσενικόν, genus coloris quod in Syria inuenitur, auri ſplendore, ſed fragili lapidum ſpecularium ſimilitudine. Pli. li. 33. cap. 4. Duo autem ſunt auripigmenti genera, quæ uide in dictione Arſenicum.

Avriscalpivm, ὠτογλυφίς, inſtrumentum quo aures purgantur.

Avritvs, a, um, p. p. *Orecchiuto,* ὠτώεις, q magnas hēt aures. Virg. 3. Aene. Auritosq; ſequi lepores. Auritus item, qui bene audit. Hor. 1. lib. Carm. Doctus auritas fidibus canoris Ducere quercus. Auritus populus, apud Plau. in Aſin. aures intentas habens.

Avrora, æ, pen. pro. *Aurora,* ἠώς, prima diei lux, qua ſub Solis aduentum, aer illuſtratur. Item tempus ipſum, hoc eſt, prima pars diei, qua lux quædam dubia in Oriente cernitur, adueniente Sole Varr. 6. de Ling. Lat. Aurora dicitur ante Solis ortum, ab eo, quòd ab igne Solis auro aer aureſcit. Poetæ fingunt Auroram eſſe Tithoni coniugem: quæ quòd maritum habeat ſenem, relicto eius cubili, ortum Solis anteuertit.

Avrvm, ri, *Oro,* χρυσός, pretioſiſſimum omnium metallorum, ab aura, hoc eſt, a ſplendore ita appellatum: aut certe a Græco αὔρος, quod durum & potentem ſignificat. Plin. li. 33. ca. 1. Vtinam poſſet ē uita in totum abdicari aurum, ſacra fames, ut celeberrimi auctores pdidere, ad perniciē uitæ repertū. Aurū factū, χρυσὸν εἰργασμένον, dicitur, quod artificis manu aliquē in uſum eſt laboratū. Vlpian. l. Q. Mutius. ff. de auro & arg. leg. Cui aurum uel argentum factum legatum eſt, ſi fractum, uel colliſum fuerit, non conti-

netur. Seruius enim exiſtimat, aurum, uel argentum factum id uideri, quo commode uti poſſumus. Hinc opponitur aurũ infectum, hoc eſt, rude, & non laboratum. Vir. 10. Aen. Sunt auri pondera facti, infectique mihi. Aurum ſignatum eſt, pecunia ex auro cuſa. In eadem ſignificatione legimus aurũ, abſolute, & ſine ulla adiectione poſitum. Plaut. in Aul. Effodio aulam auri plenam. Ponitur item aurum pro ornamentis muliebribus, ex auro confectis. Teren. in Eun. aurum ſibi clam mulier demit, dat mihi ut auferam. Aurum coronarium, quod imperatori triumphaturo in coronam decernebatur. Triumphalis enim corona, quæ antiquitus ex lauro fiebat, poſtea ex auro fieri cœpit.

Arvnca, Latij ciuitas fuit, ab Auſone Vlyſſis & Calypſus filio cõdita: a qua Aurunci dicti fuerunt, uetuſtiſſimi Latij populi. Pli. li. 3. cap. 5. Virg. lib. 7. Aene. Auruncos ita ferre ſenes. & lib. 10. Auruncæq; manus.

Avicaripsdam, dixerunt ueteres pro uermiculo piloſo, qui ſolet in fronde naſci cum multis pedibus. Varr. li. 6. de Ling. Lat.

Avsci, populi Aquitaniæ in Gallia. Pli. li. 4. cap. 19.

Avscvlari, *Baſciare*, ueteres pro oſculari dicebant. Et ab oſculo, hoc eſt, paruo ore, deducitur, quod auſculum dicebant. Feſtus.

Avscvlto, as, *Aſcoltar, udire, ſtar attento, ἀκροάομαι*, cum accuſatiuo ſignificat diligenter attendo. Hinc illud Catonianum: Auditis, non auſcultatis, tanquam pharmacopolam. Aliquando obedio, *πείθομαι, προσέχω*, cum datiuo. Terent. in Andr. Pamphilum ne adiutem, an auſcultem ſeni. Item aſpicio, cerno. Afra priuigno, ut citat Nonius. Ludos hinc auſcultaui procul.

Avser, uel Avseris, fluuius Etruriæ, non procul a Luca. Strabo li. 5. Aeſarem uocat.

Avsim, auſis, auſit, *Habbia ardire, τολμοίην*, ponitur pro Audeã, audeas, audeat. Liu. in Procem. lib. 1. Nec ſi ſciam, dicere auſim. Vir. 1. Ge. Auſim uel tenui uitem committere ſulco.

Avsonivm mare, *αὐσόνιος πόντος, ἢ αὐσόνιον πέλαγος*, Ionij maris pars eſt, quæ ab orientali Siciliæ parte uſq; ad Salentinos extenditur, in tres diuiſa ſinus, ut ex Polybij ſententia tradit Pli. li. 3. cap. 5. & 10. Strabo li. 5. alio nomine Siculũ mare uocari teſtatur. Auſonium autem dictum putatur, ab Auſonibus populis, qui eo in tractu primum habitauere, auctore Pli. li. 3. cap. 10. quod tamen loco iam citato negat Strabo. Feſtus ab Auſone quodã Vlyſſis & Calypſus filio mari huic nomen factum exiſtimat.

Avsonia, *αὐσονία*, olim pars Italiæ dicebatur, in qua ſunt Beneuẽtum, & Cales: ita dicta, teſte Feſto, ab Auſone quodam Vlyſſis & Calypſus filio, qui & Auruncam traditur condidiſſe. incolæ

Avsones, *αὔσονες*, dicti & Auſonij: quanquam id nomen poſtea toti Italiæ fuerit communicatum.

Avspex, icis, *Pronoſticatore, οἰωνοσκόπος*, qui ex auium uolatu, cãtu, aut paſtu futura diuinat: quem & augurem appellari, ſupra oſtendimus. Cic. Att. li. 1. Latores, & auſpices legis curiatæ. Auſpices etiam dicebantur, *νυμφοστόλοι, παράνυμφοι*, qui nuptijs contrahẽdis præerant, a parte ſponſi adhibiti, quemadmodum pronubæ a parte ſponſæ. ita dicti ab auſpicando, quòd de nuptiarum ſucceſſu auſpicia ſumerent. Vnde apud Suetonium legimus, Sporum puerum Neroni nupſiſſe, dote inter auſpices conſignata. Auſpicẽ præterea uocamus, cuius ductu, & auctoritate rei aliquid gerimus. Hora. li. 1. Car. Nil deſperandum eſt Teucro duce, & auſpice Teucro.

Avspicalis, le, *Augurale, οἰωνιστικὸς*, quod ad auſpicium pertinet; ut Auſpicalis piſciculus, qui aliquid ſignificat futurum. Plin. lib. 32. capit. 1.

Avspicato, aduerb. idem quod augurato, bono auſpicio, auib. addicentib. Ci. 2. de Diui. Romulus urbem auſpicato cõdidit. Sumitur non nũquam pro feliciter. Ter. in And. Haud auſpicato me huc appuli. Hinc Inauſpicato, infeliciter, nullo auſpicio præuio.

Avspicivm, cij, *Auſpicio, οἰωνισμὸς, οἰωνοσκοπία*, augurium, diuinatio ſumpta ex geſtu uel cantu auium: cuius inuentionem Tireſiæ Thebano aſſignat Pli. li. 7. cap. 56. Dictum Auſpicium, quaſi auiſpecium, ab auibus ſpectandis: quemadmodum augurium, quaſi auigarrium, ab auium ſcilicet garritu, quem auſpicantes obſeruabant. Cic. de Diuin. Nihil publice ſine auſpicijs neq; domi, neque militiæ gerebatur. Sumitur etiam latius, ut ad alia diuinandi genera extendatur. Cic. 3. de Diu. Fulmen optimum auſpicium habetur, ſi ſiniſtrum fuerit. Ponitur & pro ductu, fortuna. Vir. 6. Aen. En huius, nate, auſpicijs illa inclyta Roma Imperium terris, animos æquabit Olympo. Non nunquã pro imperio, & poteſtate. Idẽ. 4. Aen. Cõmunem hũc ergo populũ, paribusq; regamus Auſpicijs.

Avspicor, aris, *Augurare, cominciare, οἰωνοσκοπῶ*, auſpicia ſumo, de cælo ſeruo, ex auium cantu geſtuq; futura diuino. Cice. 1. de Nat. Deo. Gracchus cum pomerium tranſiret, auſpicari eſt oblitus. Et quia ueteres nihil, niſi auſpicato, gerebant, fit, ut auſpicari dicamus pro incipere. Sueton. in Aug. Militiam auſpicantibus præfecturas alarum dedit. Col. libr. 2. Ab idibus auſpicari officia.

Avspico, as, antiqui dixerunt pro auſpicor. Plaut. in Perſa: Ego auſpicaui in hũc diem. Idẽ in Rud. Nõ hodie iſti auſpicaui rei. Non.

Avster, *Vento, Oſtro, νότος*, uentus meridionalis: ab hauriẽdis aquis dictus, licet non aſpiretur in principio. nam nebuloſus atq; humectus eſt: unde etiam Græce eadem ratione *νότος* appellatur, quoniam *νοτὶς* Latine humor dicitur. Virgil. 4. Geo. Frigidus ut quondam ſiluis immurmurat Auſter.

Avstere. Cic. pro Mur. Agit mecum auſtere & Stoice. Cato.

Avsteritas, atis, contraria *στρυφνότης*. Quinct. li. 2. c. 2.

Avstervs, a, um, pen. pro. *Acerbo, aſpro, αὐστηρὸς*, immitis, ſubacerbus, qualis eſt ſapor fructuum, qui nondum plenam maturitatem ſunt cõſecuti. Differt autem ab acerbo (ut docet Plato in Timæo, & Gal. li. 3. de Facul. ſimpl.) tãquam minus a maiore. utraq; enim guſtata aſtringunt & contrahunt linguam: minus tamen eam exaſperant, quæ auſtera ſunt. Hinc Auſterum uinum dicimus. Per trãſlationem accipitur pro duro, aſpero. Horat. in Serm. Molliter auſterum ſtudio fallente laborem. Proper. li. 3. Eclog. Qui uolet auſteros arte ferire uiros.

Avstralis, Cic. de Som. Scip. Auſtralis ille habitabilis.

Avstrinvs, *νότιος*, Pli. li. 16. cap. 26. ſi fiat auſtrinum cælum, atque nubilum.

Avstrania, inſula in Oceano Septentrionali, alias Gleſſaria dicta. Pli. li. 4. cap. 13.

Avstria, regio Germaniæ ad Danubium, olim Pannonia ſuperior dicta, metropolim habens Viennam, frequentibus Turcarum oppugnationibus nobilitatam.

Avstro, as, *Bagnare, νοτίζω*, humecto. Plaut. Auſtrati ad ignẽ ſedẽt.

Avt, *Ouero, ouer amente, ἤ*, coniunctio ſeparatiua. Virg. 1. Aene. Aut onera accipiunt uenientum, aut agmine facto Ignauum fucos pecus a præſepibus arcent. Aliquando dubitatiua: ut, Aut librum uolo, aut pretium. Si ſemel ſubijciatur, diminutiua eſt: ut apud Vir. 1. Aen. Aut age diuerſas. Quod enim grauiſſimum erat, Iuno primum optabat, ut ſcilicet ſubmerſas puppes obrueret: aut, ſi id grauius uideretur, ut ſaltem in partes diuerſas eas deijceret. Aliquando coniunctiua: ut apud Vir. 9. Aen. Me primam abſumite ferro: Aut tu magne pater diuum miſerere.

Avtem, *Ma, δέ*, pro, ſed, ſiue uerum, coniunctio tantum ſubſtantiua. Cic. de Orat. Poeta numeris aſtrictior paulo, uerborum autem licentia liberior.

Avtepsa, *αὐθέψης*, ollæ æneæ fuit genus, ita dictum, quaſi per ſe ipſum coquens, quòd tam artificioſe factum eſſet, ut minimo ſuppoſito igne facile bulliret. Meminit huiuſmodi ollæ Cic. pro Sex. Roſc. Amer.

Avtographa, epiſtola apud Suetonium in Auguſto, ipſius manu ſcripta ſignificatur.

Avtololes, pen. cor. *αὐτόλολες*, populi Africæ ad Atlantem montem. Pli. li. 5. cap. 1. & 2. Sil. li. 3. Necnon Autololes, leuibus gens ignea plantis, Cui ſonipes curſu, cui ceſſerit incitus amnis.

Avtvmnalis, adiect. *ὀπωρινὸν*, ut, tempus autumnale. Var. li. 1. ca. 3.

Avtvmnitas, autumni tempeſtiuitas: ſicut oliuitas, quando olea legitur. Cato de re ruſt. cap. 5.

Avtvmnvs, *Autunno, ὀπώρα, φθινόπωρον*, una ex quatuor anni partibus, inter æſtatem & hiemem media, qua uindemia fit, & arborum fructus colliguntur. Vnde etiam ab augendo quidam autumnum dictum putant, quòd eo tempore coactis fructibus agricolarum opes maxime augeantur. Vir. 1. Georg. Quid tempeſtates autumni, & ſidera dicam?

Avtvmo, as, pen. c. *Iſtimare, affermare, ὑπολαμβάνω*, exiſtimo, cenſeo. Cic. in Top. Bene quam meritam eſſe autumas, dicis male mereri. Plaut. Niſi hoc ita factum eſt, ut factum eſſe autumo. Vide Gel. li. 15. cap. 3.

Avvncvlvs, *Zio da lato di madre, θεῖος πρὸς μητρὸς, μητράδελφος*, non eſt diminutiuum, quia non ſeruat ſignificationem integri, ſed eſt matris meæ frater: ſic dictus, quòd æque tertius a me, ut auus eſt, ſed non eiuſdem ætatis: ideoq; uocabuli facta diminutio eſt, perinde ac minor auus. Vel dicitur auunculus, quòd aui locũ teneat, & proximitate tueatur ſororis filios: quemadmodum frater patris, a parte patruus, *πατράδελφος, θεῖος πρὸς πατρὸς*, appellatur, quòd ſit quaſi alter pater. Cic. 3. de Fin. Quæ mihi controuerſia fuit cum auunculo tuo, diuino, ac ſingulari uiro. Auunculus maior, *θεῖος ὁ μέγας*, Theophilo. eſt aui maternæ frater. Perſ. Maior auunculus exit.

Avvs, *Auolo, πάππος*, patris, uel matris pater, ab æuo nominatus, quod patre antiquior ſit: uel a Græco *αὖος*, quod ſiccum eſt & aridum: aut a uerbo *αὔω*, quod inter cetera ſignificat clamo, ſtrepo. eſt. n. ætas illa clamoſa, & impendio loquacior. Hinc Proauus, *πρόπαππος*, aui paterni pater: quòd ſit prope auum. Abauus, *ἐπίπαππος*, proaui paterni, uel materni pater, quòd ſit iam procul ab auo. Atauus, qui eſt abaui, uel abauiæ pater. Tritauus, quaſi Tetratauus, quòd quartus ſit ab auo. Poſt tritauum maiores, *πρόγονοι, προγεγεννημένοι*, dicuntur.

Avxilior, aris, *Aiutare, aitare, βοηθῶ*, adiuuo. datiuo conſtruitur. Teren. in Adelph. Si omnes cuperent, nihil tibi poſſent auxiliari.

Avxiliaris, & Auxiliarius, *Aiutatore d'altrì, βοηθητικὸς, ἐπικουρικὸς, συμμαχικός*, ſuppetias ferẽs. Pli. l. 32. c. 1. Vinũ & acetũ ex his factum, auxiliarem contra eandem uim habere. Aſinius Cic. Mili

tem

tem non modo legionarium, ſed ne auxiliarium quidem ullũ quo quam miſi. Auxiliaria cohors, apud Cic. prouinc. conſ.

AVXILIVM, lij, *Aiuto, ſoccorſo*, ſubſidium, adiumentum, quam & opẽ Latine dicimus. Accipitur & pro ipſis militibus, qui auxilio mitte bantur, plurali tamen num. Cic. pro Deiotaro: Imperatoribus no ſtris auxilia mitteret. Dictum putatur Auxilium ab augendo, quòd uires eius augeat, cui accedit.

AVXILLAM, ollam paruulam dicebant, ut inquit Feſtus.

AVXIMVM, αὔξιμον, pen. pro. Piceni urbs a qua Auximates populi. Pli. li. 3. cap. 13. uulgo Oſimum.

A ANTE X.

AXAMANTA, carmina quæ a Salijs in uniuerſos homines componebantur. Feſtus.

AXANTOS, inſula in Oceano ſeptentrionali poſt Hiberniam. Plin. lib. 4. cap. 10.

AXARE, *Nominare*, antiqui pro nominare poſuerunt. Feſtus.

AXENVM, mare, ἄξενος πόντος, olim dicebatur quod hodie Ponticum & Euxinum dicitur: ſic a truci accolarum barbarie appellatum: ἄξενος, enim inhoſpitalis eſt. Nam, ut Strabo. li. 7. tradit, ſolebant Scythæ, maris huius accolæ, hoſpites immolare, eorumq; carnibus ueſci. Ouidius de Ponto: Frigida me cohibent Euxini littora Ponti: dictus ab Antiquis Axenus ille fuit.

AXIACAE, ἀξιάκαι, populi Sarmatiæ Europeæ, inter Tyram & Boryſthenẽ amnes, Peucinis & Carpianis ꝓximi. Ita dicti ab Axiace fluuio, ex Peucinis iugis naſcente, qui Carpatho monti adhærent. Hos populos iuſtiſſimos fuiſſe tradit Mela. lib. 2. ut qui furti omnes ignari nec ſua cuſtodirent, nec aliena contingerent. Meminit horum & Pli. li. 4. cap. 12. & Ptol. li. 3. cap. 5.

AXISI, mulieres dicebantur, ſiue dij una agentes. Feſt.

AXILLA, *Aſcella, ſuaſcella*, μασχάλη, locus concauus ſubter brachiũ, ubi naſcũtur pili. Quidã putauerunt diminutiuum eſſe Ala. Cice. tamen in Oratore auctor eſt, Alam potius ex Axilla contrahi ſublata aſperitate literæ x: ut ex Maxilla Malam, & ex Paxillo Palum.

AXIM, pro egerim. Pacuuius Periboea: quæ egi, ago, uel axim, uerrunt bene. Nonius.

AXIOMA, pen. pro. *Sentenza, parlar perfetto*, ἀξίωμα, Axiomata in plu. numero dialecticis dicuntur diſciplinarum principia, & propoſitiones quædam indemonſtrabiles, quæ in communi ſenſu uerſantur, neq; ulla egent probatione, ſed per ſe ipſas fidem faciunt: cuiuſmodi eſt illud: Quæ ſunt æqualia eidem, inter ſe quoq; æqualia eſſe neceſſe eſt. Accipitur itẽ Axioma pro oratione perfecta, ueri aut falſi ſignificatiua, quam Cicero Pronũciatum, Varro profatum & proloquium appellat: non nulli ex recentioribus Propoſitionem nominat: cuiuſmodi ſunt. Annibal Pœnus fuit: Scipio Carthaginem deleuit. Gell. li. 6. cap. 8. quicquid ita dicitur plena atq; perfecta uerborum ſententia, ut id neceſſe ſit aut uerum, aut falſum eſſe, id a Dialecticis ἀξίωμα appellatũ eſt. Præterea Axioma, quod alij adiunctum, alij connexum, συνημμένον ἀξίωμα, nõ nulli ex recentioribus Propoſitionem Hypotheticam appellauere. Cuius generis ſunt hæc, Si Plato ambulat, Plato mouetur: Si dies eſt, ſol eſt ſuper terram.

AXIS, *Aſſe, cardine, polo*, ἄξων, proprie ſignificat lignum illud teres, circa quod rota currus uertitur: ita dictum ab agendo, quòd rota circa illud agatur, hoc eſt, moueatur. Vir. 3. Geor. Poſt ualido nitens ſub pondere faginus axis. Nonnunquam tamen figurate pro toto curru ponitur: ut apud Iuuenalem, Dignus Aricinos qui mendicaret ad axes. In cælo item, Axem uocant mundi diametron, hoc eſt, lineam quandam imaginariam, quæ ab uno mundi cardine in alterum tendit. Alio modo pro ipſis polis accipitur, qui & Cardines dicuntur, quòd circa eos rotari orbis uideatur. Vnus Auſtralis ſiue Antarcticus, ἀνταρκτικὸς, appellatur Arctico oppoſitus, qui terræ obiectu a nobis cerni non poteſt: alter Septentrionalis, ſiue Arcticus, ſiue Arctous, aut Boreus, ἀρκτικὸς, βόρειος, qui nunquam occidens, ſemper conſpicitur. Vir. 1. Geo. Hic uertex nobis ſemper ſublimis, at illum Sub pedibus Styx atra uidet, manesq; profundi. Cic. 1. Tuſcu. quam nos incolimus, ſub axe poſita ad ſtellas ſeptem. Item Axis dicitur totum cælum. Virg. 4. Aene. Vbi maximus Atlas Axem humero torquet, id eſt cælum ſuſtinet. Item Axes, tabulæ ſectiles ſunt, inquit Feſtus, quæ & a Græcis Axones appellantur: cuiuſmodi erant Athenis, quæ leges Solonis habebant inſculptas. Gell. li. 2. cap. 12. In legibus Solonis illis antiquiſſimis, quæ Athenis axibus ligneis inciſæ ſunt. Axis quoq; fera eſt in India, hinnuli pelle, pluribus candidioribusq; maculis ſacra Libero patri Pli. li. 8. cap. 21.

AXITIOSI, *Fattioſi*, a ueteribus dicti factioſi, cũ plures una quid agerent, facerentq;. Auctor Feſtus.

AXVNGIA, *Sugna*, σέαρ ὕειον Dioſcor. ἀξύγγιον Aeginetæ, interior porci pinguedo inueterata: ab axe plauſtrorum ungendo dicta, ut facilius circa eum rota uertatur. Hæc quanto uetuſtior, tanto utilior eſt, & multas uires habere creditur, quoniam id animal herba tum radicibus ueſcitur. Plin. lib. 28. cap. 9.

A ANTE Z.

AZA, æ, ἄζα, oppidum Armeniæ minoris. Pli. li. 6. cap. 9.

AZAN, anis, ἀζάν, mons Arcadiæ, Cybelæ deorũ matri ſacer, a quo nõ nulli uicinã regionẽ Azaniã uocatã uolunt: quã tamen Steph. ab Arcadia quadam muliere nominatam mauult, cui Azano nomen erat. Statius Venit & Idæis ululatibus æmulus Azan.

AZANI, norum, ἀζανοὶ Stephano, oppidum in ea parte Phrygiæ, quæ Epictetica cognominatur. Strabo lib. 12.

AZANIA, æ, ἀζανία Stephano, regio eſt Arcadiæ, ita dicta, a monte Azan, ſiue (ut Stephano placet) ab Arcadia quadam muliere quæ Azano dicebatur. incolæ

AZANES, ἀζᾶνες, dicti. Arcades enim, eodem Stephano teſte, olim in tres præcipuos diuiſi erant populos, Parrhaſios, Azanes, & hiſce recentiores Trapezũtios. In hac regione fons fuit, cuius aquã guſtantibus tantum deinceps aquarum oboriebatur faſtidium, ut ne odorem quidem earum ferre poſſent. non me latet, pleroſq; in ea fuiſſe ſententia, Azanij fontis aquas, uini, nõ aquæ faſtidiũ generare. ſed Eudoxũ ſequi malo. cuius uerba ex ſexto de terræ circuitu libro refert Steph. hunc in modũ: Ἔστι κρήνη τῆς Ἀζανίας, ἣ τοὺς γευσαμένους τοῦ ὕδατος, ποιεῖ μηδὲ τὴν ὀσμὴν τοῦ ὕδατος ἀνέχεσθαι. Huic fonti contrariam uim obtinet, qui in agro Clitorio eſt, cuius aquas qui guſtauerit, abſtemius redditur, ut tradit Pli. li. 31. cap. 2. & Ouid. 15. Meta.

AZYMVS, ma, mum, ἄζυμος, ſine fermento: unde azymi panes.

DE LITERA B

B LITERA muta eſt. Græci βῆτα nominant. Conuertitur quandoque in u, euphoniæ uel differentiæ cauſſa, idq; in duobus tantũ uerbis teſte Cicerone Aufero pro abfero, Aufugio pro abfugio. Tranſit etiam in f, ut Sufficio: in c, ut Occurro: in g, ut Suggero: in m, ut Summitto: in p, ut Nubo, pſi.

B ANTE A

BABAE, βαβαί, aduerbium Græcũ: pro quo nos Papæ utimur. Plaut. Pſeud. Babæ, nunc demum mihi animus in tuto eſt loco.

BABBA, Plinio, βάβαι Steph. Africæ oppidum, ut Atlantem montẽ. Huc ab Auguſto colonia trãslata eſt, & a nomine auunculi Iulia campeſtris appellata. Pli. li. 5. cap. 1.

BABYLON, pen. cor. βαβυλὼν, urbs nobiliſſima, ad Euphraten fluuiũ ſita, olim Chaldææ totius caput, a qua magna Meſopotamiæ, Aſſyriæq; pars Babylonia appellata eſt: ut ſcribit Pli. l. 6. c. 26. Hanc Strab. li. 16. a Semiramide conditam tradidit. Hebræorum uero literæ originem eius ad Nembroth gigantem referunt: & a linguarum confuſione ita nominatam uolunt. Hæc poſtea a Nino uel Semiramide inſtaurata, mœnibus ac hortis penſilibus, temploq; ac arce maxime fuit admirabilis: campi planitie undiq; conſpicua, natura loci lætiſſima, caſtrorum facie, mœnibus paribus per quadrum diſpoſita. Murorum eius uis incredibilis relatu, firmitas & magnitudo: utpote qui in latitudinem cubitos 50 habuerint, in altitudinem ducentos. Ambitus eius quadringentorum octoginta ſtadiorum fuiſſe traditur: Euphrate fluuio mediã eam interfluẽte. Murus coctili latere atq; interfuſo bitumine compactus. Quem tam latum fuiſſe, quidam ſcribunt, ut quadrigæ ſibi inuicem occurrentes, facile pertranſire poſſent. Vnde & inter ſeptem ſpectacula orbis numeratur. Foſſa extrinſecus late patens, uice amnis circumfluit. A fronte murorum centum portæ æreæ. Eſt & Babylon Aegypti caſtellum, ut ait Strabo li. 17. natura munitum, a Babylonijs quibuſdam conditum. A Ptolemæo Babulis, βαβυλὶς, appellatur. Non procul diſtat a Delta Nili inſula.

BABYLONIA, æ, βαβυλωνία, regio eſt maioris Aſiæ a Septentrione Meſopotamiæ partem ſpectans, ab Ortu Suſianam, a Meridie ſinus Perſici partẽ, & ab occaſu Arabiam deſertam: ita dicta a Babylone, quæ olim Aſſyriorum regia fuit.

BABYLONICVS, a, um, *Veli teſſuti di varij colori*, βαβυλωνικὸς, poſſeſſiuum a Babylone: unde Babylonicæ ueſtes, & Babylonica ſtragula, quæ diuerſos colores habebant intextos. Pli. li. 8. ca. 48. Eadem & Babylonica ſubſtantiue dicuntur. Pli. loco iam citato: Metellus Scipio Babylonica triclinaria ſeſtertium octingentis millibus ueniſſe, in criminibus Capitonis poſuit.

BABYLONIVS, βαβυλώνιος, gentile nomen a Babylone. Cic. 2. de Diuin. Lucr. li. 6.

BACCAE, geminato cc, & ſine aſpiratione, τὰ ἀκρόδρυα, continent intra ſui nominis ambitum fructus diuerſorum generum, lauri, oliuæ, corni, myrti, & aliorum huiuſmodi. Differunt ab Acinis, quòd Acini denſius naſcantur, ut in uuis: Baccæ diſperſius, & rarius. Vide Pli. li. 15. cap. 14. Cic. 1. Tuſcu. arbores ſeret diligens agricola, quarum aſpiciet baccam ipſe nunquam. Idem. 1. de Diui. Vt agricola cum florem oleæ uidet, baccam quoq; ſe uiſurum putat. Eſt & Bacca, μαργαρίτης, gemma candida, & Baccæ more rotunda, quam & unionem dicimus. Virgil. in Culice: Nec Indi Conchea bacca maris pretio eſt.

BACCATVS, a, um, διάλιθος, gemmatus unionibus, ſeu margaritis ornatus. Virg. 1. Aen. Colloq; monile Baccatum.

BACCIFER, ferens baccas. Pli. li. 16. ca. 10. Ex omnibus ſola baccifera. Seneca in Oedip. Hedera baccifera.

BACCALIA, lauri ſpecies, a baccarum fertilitate dicta. Pli. li. 15. c. 30.

BACCHA, Bacchæ, βάκχη, μαινὰς, Bacchi ſacrificula, quæ & Mænas, & Thyas, & Baſſaris appellatur. Mulieres quoq; tertio quoq; anno ad Cithæronem montem cateruatim cum thyrſis conuenientes, ut ibi Bacchi Orgia magno cum ululatu celebrarent, Bacchæ dicebantur. Oui. 9. Met. Vtq; tuo motæ, proles Semeleia, thyrſo Iſmariæ celebrant repetita triennia Bacchæ. Cic. Fabio. li. 7. Bacchis ubi eſt apud me locus?

BACCHANAL, uel Bacchanale, Διονύσιον, βακχεῖον, locus in quo Bacchi feſta celebrantur. Plau. in Aul. ad Bacchas ueni in Bacchanal.

BACCHANALIA, quæ & Dionyſia, Διονύσια, Bacchi feſta, in quibus uiri per noctem feminis, & teneræ ætati turpiter miſcebantur per dolum. unde illud apud Iuue. Sat. 2. Qui Curios ſimulant, & Bacchanalia uiuunt. Hæc a multis Græciæ urbibus triennio quoque celebrabantur.

BACCHARIS, is, βάκχαρις Dioſcoridi, herba eſt radice odorata, folio aſpero, magnitudine inter uiolam & uerbaſcum, anguloſo caule, quæ coronis admiſceri ſolet. Ruſtici in Gallia Diuæ Mariæ chirothecas appellant, ut tradit Ruellius lib. 3. cap. 37.

BACCHATIO, onis, βάκχευσις. Ci. 3. Ver. Sileatur de nocturnis eius bacchationibus. Compoſitum eſt Debacchor.

BACCHARI, Impazire, furiare, βακχεύειν, proprie eſt Baccharum, quę magnis clamoribus Liberi patris Orgia celebrabant: quanquam & latius ſumitur pro furere, inſanire. Virg. 4. Aen. Sæuit inops animi, totamq; incenſa per urbem Bacchatur: Hinc Bacchatus participium. Vir. 10. Aen. Medias Italum bacchata per urbes. Legitur & Bacchatus, in paſſiua ſignificatione, pro eo quod eſt, a bacchantibus frequentatus. Vir. 2. Georg. Virginibus bacchata Lacænis Taygeta. Item Bacchans, antis, aliud participium. Cic. 4. in Catil. Verſatur mihi ante oculos Cethegi furor in ueſtra cæde bacchantis.

BACCHATIM, βακχικῶς, aduerb. more bacchantium. Apul.

BACCHEIS, idos, βακχηὶς, denominatiuum fœmininum a Baccho. Stat. 2. Sil. Qualis ſi ſubeas Ephyres Baccheidos altum Culmen.

BACCHEVS, a, um, per tres ſyllabas, quarum pen. producitur, βακχεῖος, poſſeſſiuum a Baccho deductũ. Col. li. 10. Bacchea uoce frementem. Virgil. ei diphthongũ diuidẽs, per quatuor ſyllabas extulit. li. 2. Georg. Quid memorandum æque Baccheia dona tulerũt.

BACCHIADAE, βακχιάδαι, dicti, qui è Corintho exules in Siciliã deuenerunt, & urbem inter Pachinũ & Pelorũ ædificantes Siculi facti ſunt. Hi a Bacchia Dionyſij filia originem duxerunt. Stra. li. 8. de Corintho loquens, Bacchiadæ, inquit, ferme annis 200. urbem dominatione tenuerant. Ouid. 5. Met. Et qua Bacchiadæ bimari gens orta Corintho Inter inæquales poſuerunt mœnia portus.

BACCHICVS, a, um, βακχικὸς, poſſeſſiuum a nomine Bacchus. Oui. 1. Triſt. Deme meis hederas Bacchica ſerta comis.

BACCHIVS, βακχεῖος, genus pedis ex tribus ſyllabis conſtans, quarum prima breuis, reliquæ duæ longæ, ut Honeſtas. hoc pedis genere utebantur in carminibus ſacrorum Bacchi. contrarius eſt Antibacchius, ex duabus longis & ultima breui: ut Fortuna.

BACCHVS, Bacco, Dio del uino, βάκχος, Iouis ex Semele filius, putatur eſſe deus uini, & pro ipſo uino poni conſueuit. Hic multi nominis fuit. nam primum Dionyſius, deinde Liber pater dictus eſt, & poſtremo Bacchus a Bacchis, mulieribus, quas in Indiam expeditionem parans, multas ſecum habuiſſe fertur. Idem & Oſiris dicitur, & Bromius, & Lenæus. a Græcis etiam διμήτωρ, ꝙ bis natus fuiſſe, & duas quaſi matres habuiſſe fingatur. Ferunt enim Semelen ex Ioue iam grauidã, cum ab amatore Deo (qui ſe illi daturũ, quicquid petijſſet, per Stygiã paludẽ iurauerat (Iunonis dolo hoc ſibi munus rogaſſet, ut talis ſecum, qualis cum Iunone ſolebat, nocte una concumberet, fulmine fuiſſe exuſtã, puerumq; utero exemptum, Iouis femori fuiſſe inſertum: quem ille poſtea maturo partus tempore, more grauidæ mulieris eſt enixus. Hic orbem ferre terrarum peragrauit: multas nationes domuit: Indos debellauit, & primus omnium triumphauit uectus Indico elephanto, ut ſcribit Diod. Primus emere ac uendere inſtituit, & diadema regium ac triumphum inuenit. Dictus Bacchus, ut Diodoro placet, a Bacchis mulieribus, quæ illum βακχεύουσαι, hoc eſt, inſaniẽtes, & immodeſte ſe gerentes in Indiam ſunt ſecutę: ſiue (ut Euſtathio placet) ἀπὸ τοῦ βακχεῖν, hoc eſt, a uociferando & ululando, adiecta litera κ, quo uaſtior ille Mænadum ſonus in ipſo Dei nomine redderetur.

BACCVLA, diminut. parua bacca. Pli. li. 25. ferunt bacculas paruas.

BACELI, βάκηλοι, ab Auguſto dicti ſunt ſtulti, teſte Sueton. a Bacelo quodam eunucho (ut Alciatus credit) qui corpore quidem procero fuit, ſed adeo ſtolidus, ut ceſſerit in prouerbium.

BACRIONEM, genus uaſis longioris manubrij, quod alij trullam appellant. Feſtus. uide Trulla.

BACTRA, orum, βάκτρα, Scythiæ prouincia, ultra Aſſyriam, a flumine Bactro cognominata. Vir. li. 2. Ge. Non Bactra, neque Indi Laudibus Italiæ certent. populi Bactri, Bactrij, & Bactriani uocati ſunt, quorum rex fuit Zoroaſtes, magicæ artis inuentor. Bactrianum regnum olim mille urbibus fuiſſe inclytum ferunt. Bactra item, ſiue Bactrum (ut apud Pli. legitur lib. 6. c. 16.) oppidum eſt eiuſdem regionis, Bactrianorum regum regia.

BACVLVS, li, maſc. ge. Baſtone, βάκτρον, βακτηρία, ſtis, ſcipio: & Baculũ neu. gen. Oui. l. 15. Meta. Baculũq; tenens agreſte ſiniſtra. Hinc dimin. Bacilum neu. gen. Cic. l. 2. de Fin. Bacillum inflexum & incuruatum. Bacillus, maſcu. gen. in uſu non eſt: a quo tamen uidetur manaſſe. Imbecillus, a, um, & Imbecillis, imbecille.

BADIZARE, Andare, βαδίζειν, eſt ire. Plaut. in Aſi.

BAETERAE, βαιτίραι, urbs Galliæ Narbonenſis. Ptol. li. 2. ca. 10.

BAETICA, βαιτικὴ, Hiſpaniæ regio Auſtralis, a Luſitania Ana fluuio diſcreta; ita dicta a Bæti amne, qui eam mediam perfluit. Pli. li. 3. c. 1. & 2. Hodie bona huius regionis pars Granata dicitur, a grani tinctorij copia, quod Græci coccum appellant.

BAETIS, is, βαῖτις, fluuius ulterioris Hiſpaniæ, qui ex Tarraconenſis agri finibus labens, Auſtralemq; Hiſpaniæ regionem, quæ ab eo Bætica appellatur, mediam percurrens, tandem non procul a Gadibus in Oceanum Occidentalem illabitur. Huius fluuij aquis lanas optime tingi, Martialis ait.

BAETICVS, a, um, adiect. βαιτικὸς, ut, Bæticus color obſcurus, qui & pullus dicitur, & Hiſpanus, & Natiuus. nam in Bætica Hiſpaniæ regione uellera natura pulla ſunt.

BAETICVS, a, um, aliud adiect. pullatus. Mart. li. 1.

BAETICOLA, læ, pen. pro. accola Bætis fluuij. Sil. li. 1.

BAETVLO, βαιτύλων, Hiſpaniæ fluuius eſt in Tarraconẽſi tractu, circa montẽ Iouis, non procul a Barcinone in mare influens. Hiſpani hodie ſua lingua Beſonem uocant. Mela. li. 2. Eſt item Bætulon oppidi nomẽ in eodem tractu. Pli. li. 3. ca. 3. & Ptol. li. 2. ca. 6.

BAGOAS, βαγώας, teſte Curtio, eunuchus fuit, Alexandro Magno turpiter adamatus.

BAGRADA, βαγράδας, p. c. fluuius Africæ, qui iuxta Vticam labitur, apud quẽ a toto Attilij Reguli exercitu ſerpens centum & uiginti pedes lõgus occiſus eſt. Pli. li. 8. ca. 14. Gel. li. 6. cap. 3. & Strab. li. ult. Luca. li. 4. Qua ſe Bagrada lentus agit ſiccæ ſulcator arenæ. Silius Ital. li. 6. Lentus arenoſo ſpumabat Bagrada campo.

BAHAL, βαάλ. numero ſing. inquit Hieronymus, Tyriorum Deus.

BAIAE, arum, βαΐαι, ciuitas Campaniæ, ſitus amœnitate, & aquarum ſalubritate celeberrima: dicta, a Baio Vlyſſis ſocio illic ſepulto. Silius. Docet ille, tepentes Vnde ferant nomen Baiæ, comitemq; dediſſe Dulichiæ puppis ſtagno ſua nomina monſtrat. Hinc fit Baianus, a, um: ut Sinus Baianus, hinc Miſeno monte, illinc Puteolis clauſus. Baiana littora, & Oræ Baianæ, apud Statium.

BAIVLO, as, Portare, βαστάζω, porto. Plaut. in Aſin. Ego baiulabo: tu te me ito inanis. Quinct. l. 6. cap. 1. Ego te baiulare non poſſum.

BAIVLVS, p. c. Facchino, baiulo, φορτοβάκτης, φόρταξ, qui onera corpore ſuo, uictus quęrẽdi gratia, portat. Cice. in Parad. Vtrũ potius quærendum, quid baiuli, an quid homines doctiſſimi ſenſerint?

BAIVS COLOR, Baio, φοινίκεον χρῶμα, idem eſt cũ ſpadiceo, ſiue badio in equis laudatus: παρὰ τοῦ βαΐον, quo nomine Græci appellãt palmæ ramulum cum fructu auulſum, qui huius eſt coloris.

BALAENA, æ, uaſtiſſima maris belua, ex genere cetorum, quam Pli. tradit in Oceano Indico ad quaternum iugerum magnitudinem excreſcere. Græcis φάλαινα dicitur, παρὰ τὸ εἰς φῶς ἀλλάσσειν; Latinis Balæna β aſpirata i φ mediã ſuã cõuerſa. Pli. l. 9. c. 3. 4. & 6

BALANITIS, idis, βαλανῖτις, genus caſtaneæ rotundius, & maxime purgabile: a rotũda glãdis effigie ita appellatum. Pli. li. 15. ca. 23.

BALANITES, huius balanitæ, βαλανίτης, gemma ſubuiridis, Corinthio ſimilis æri, ſecante mediam flammea uena. Pli. li. 37. cap. 10.

BALANVS, ni, pen. corr. gen. fem. βάλανος, generale nomen, omnia continens, quæ apud nos glandis uocabulo comprehenduntur, præcipue tamen dactylos, oliuas, & alia nucleos intus habentia.

BALANVS myrepſice, βάλανος μυρεψική, Dioſcoridi, fructus eſt arbuſculæ, myricę ſimilis, magnitudine nucis auellanæ, ex cuius cortice odoriferus liquor exprimitur, quem uocant oleum balaninũ. Sunt qui credant eſſe glandem eam, quam uulgo nucem muſcatã uocant: quibus tamen non arbitror adhibendam fidem, cum deſcriptio ei non conueniat. conſtat. n. glandẽ myrepſicã lignoſo intus eſſe oſſe, ꝙ nux odorata non habet. libentius itaq; Ruellio crediderim, nucem odoratam, quam nos Muſcatã uocamus, ueterib. fuiſſe incognitã. Glandẽ aũt myrepſicam Pli. uno noie uocat Myrobalanum, quaſi dicas glandẽ unguẽtariã. ita. n. ſcribit l. 12. c. 21. Myrobalanũ naſcitur unguẽto, & ipſo noie apparet. quò itẽ indicatur, glandẽ eſſe arboris, heliotropio ſimili folio. Fructus, magnitudine auellanæ nucis. Hactenus ille. Myrobalanũ Celſ. li. 4. c. 9. uidetur accepiſſe pro unguento ipſo, quod ex glandis myrepſicæ cõmiſto liquore conficitur. Ad hanc etiã ſignificationem alluſiſſe uidetur Mart. li. 14. Quod nec Virgilius nec carmine dixit Homerus, Hoc ex unguento conſtat, & ex Balano. Nam ſi de glande ipſa intelligas, non uideo, quomodo dicat Myrobalanum conſtare ex balano & unguẽto. A balanus fit Balanatus, balanino oleo perfuſus. Perſicus Satyr. 4. Tu cum maxillis balanatum gauſape pectas. Balaninus, a, um. aliud adiect. ex balano factum: ut,

Balaninus

44

Balaninum oleum. Pli.li.23. Balaninum oleum repurgat naros.

BALARE, *βληχᾶσθαι*, proprium uocis ouis, ut hędi. Quinctil.li.1.c.5. Iam ne balare quidem, aut hinnire diceremus, niſi iudicio uetuſtatis niterentur. Oui.4. Faſt. Tactaq; fumanti ſulfure balet ouis. Hinc frequent. Balito, as. Plaut. in Bacch.

BALATVS, us, nomen, *βληχὴ, βλήχημα*. Plin. Guſtatum a pecore, ca priſq; balatum concitat.

BALATRONES, (inquit Feſtus) & Blateas, antiqui appellabãt, bullas luti ex itineribus, aut quod de calceamentorum ſoleis raditur. Balatrones pro nullius pretij hominibus uidetur accepiſſe. Varro de re ruſt.li.2.cap.5. cum monit: Videbo iam uos balatrones. Dicti putantur a balam & uaniloquentia, ut annotauit Porphyrion in illud Horat.1.Serm.Saty.1. Mendici, mimæ, balatrones.

BALAVSTIVM, *Fior di melagrana*, *βαλαύστιον*, flos mali punici, utilis non modo medicinis, ſed etiam tingendis ueſtibus. Proprie eſt ſilueſtris punicæ flos: nam ſatiuæ Cytinus dicitur. Hinc Balauſtinus, a, um, p.cor. ut Balauſtinus color, a floris huius ſimilitudine.

BALBVCINARE, *ψελλίζω, ψελλίζεσθαι*, eſt lingua balba loqui.

BALBVS, *Balbo*, *ψελλὸς*, qui uitio linguæ non bene poteſt exprimere uerba. Cice.1. de Orat. Cum ita balbus eſſet, ut eius ipſius artis, cui ſtuderet, primam literam non poſſet dicere.

BALBVTIO, tis, *Balbettare*, *ψελλίζω, ψελλίζομαι*, imperfecte loquor, quadam linguæ hæſitatione trepido. Cic.5. Tuſc.

BALEARES, *βαλεαρίδες*, duæ inſulæ ante Hiſpaniam, 30000 paſſuũ interuallo a ſe inuicem diſtantes. quarum maior, quæ Orientem ſpectat, 100000 paſſuum longitudinem habet, circuitum autem paſſuum, 480000 alterius in 60000 tantum paſſuum millia longitudo extenditur, circuitus autem in paſſuum 150000. Dictæ Baleares, ut quidam uolunt, a Baleo quodam Herculis comite ibi relicto: aut ἀπὸ τοῦ *βάλλειν*, i. a iaculãdo: quod fundę iaculatione Baleares peritiſſimi habiti ſunt. tradit. n. Lycophron, & poſt eum Florus li.3.cap.8. eam hiſce in inſulis obſeruatam conſuetudinem, ut eſurientibus filijs a matribus ientaculum in ſublimi trabe proponeretur: quod illi contingere non poterant, niſi prius funda deieciſſent. In hiſce inſulis tantus olim cuniculorum prouentus fuit, teſte Pli.l.8.c.55. ut in eos præſidiũ militare ab Auguſto petere ſint coacti. Hodie ab Hiſpanis, quorũ imperio parẽt, Maiorica, & Minorica appellant. Baleares ẽt dicunt incolæ harũ inſularum. Inde

BALEARICVS, ca, cum: ut, Balearica funda. Ouid. 2. Met. Balearica plumbum Funda iacit. Balearica uina, Pli.li.1. cap.7.

BALEARIS, & are. Vir.li.1. Ge. Balearis uerbera fundæ.

BALINEVM, *Bagno*, *βαλανεῖον*, & Balineæ, arum, idẽ quod Balneũ & Balneæ, arum. Cic. Attic.li.2. Balineum calefieri iubebo. Dictũ Balineum, ἀπὸ τῶν *βαλάνων*, id eſt, a glandibus, quæ in balneis ſuccendi ſolent. ſcribit enim Suidas glandes hominibus apud antiquiſſimos, cortices uero earum igni, alimenta præbuiſſe.

BALINENSES, populi in Latio, alias Trebulani. Pli.li.3.ca.5.

BALISSVM, Apuliæ oppidum maritimum. Pli.li.3.cap.11.

BALLARIA, æ, herba, quæ a Dioſcoride *λυχνὶς στεφανωματικὴ*, id eſt, Lychnis coronaria, & a Gallorum uulgo Candelaria dicitur. Ruel.li.3.cap.57.

BALLISTA, *Baleſtra*, a *βάλλω*, iacio: machina eſt, qua ſaxa torquentur, uel ſagittæ. De ſaxa iaciente (quæ & maior balliſta appellari poteſt.) Val. Max. li.1. ſerpentem balliſtarum tormentis undiq; petitam, ſilicum crebris & ponderoſis uerberibus procubuiſſe. De ſagittas iaciente (quæ & minor) Lucanus lib.2. Tortaq; per tenebras ualidis baliſta lacertis Multifidas iaculata faces. Hanc Græci *βαλλίστραν* dicunt, quam & Phœnicas inueniſſe Pli. tradit li.7.ca.56. alijs Saturnum a Ioue pulſum & in Græciam profugum balliſtarum uſum docuiſſe ſcribentibus.

BALLISTARIVM, locus ubi ſita eſt balliſta. Plau. balliſta emittam è balliſtario. Vbi balliſtam accipere uidetur pro telo.

BALLOTA, *βαλλωτὴ*, herba eſt marrubio ſimilis, Officinæ Marrubiaſtrum uocant, aut Marrubium nigrum Dioſc.li.3. Pli.li.27.c.8. Ruell.lib.3.cap.58.

BALNEA, orum. M. Varro. Balnea erant bina ædificia coniuncta: alterum ubi uiri, alterum ubi mulieres publice lauabantur.

BALNEAE, arum. Cic. pro Sex. Roſc. Occidit ad balneas Palatinas.

BALNEARIA, orum, ea pars ædium, in qua balneæ ſunt. Ci. ad Q. Fr. li.3. nihil ei reſtabat, præter balnearia. Ibidem: in balnearijs aſſa in alterum apodyterij angulum promoui.

BALNEARIVS, a, um, ſiue Balnearis, re, *Coſa appartinente à bagni*, quod ad balneum pertinet: ut, Seruus balnearius, Balnearia inſtrumenta, ut ſtrigiles, ampulla olearia, lintea. Pro quibus etiam Balnearia abſolute dixit Apul.li.3.

BALNEATOR, *βαλανεὺς*, qui curam habet balnearum. Ci. pro Cœl. Familiaris facta erat balneatori. Plaut. Truc. Omnes amatores balneatores fient. Balneatrix, *βαλανὶς*, quæ balneum curat.

BALNEATORIVS, a, um, quod ad balneum pertinet. Mart. Iureconſ. Inſtrumento balneatorio legato balneatores continentur.

BALNEOLVM, diminutiuum. Iuue. Saty.7.

BALNEVM, *Bagno*, *βαλανεῖον*. Cic. Terentiæ uxori: Labrum ſi in balneo non eſt, fac ut ſit. Illud aũt fere obſeruatur a ſcriptoribus, ut balneæ, uel balnea in plurali num. de publicis tantum dicantur, balneũ in ſingulari, locus in domo noſtra, ubi priuatim lauamur. Ratio huius diuerſitatis uidetur, quòd in publicis balneis plura ad lauãdum fuerint loca. Habebãt enim mulieres Lauationes ſuas à uiris ſeparatas. erant præterea in balneis tria, ueluti cœnacula, (ni ſi regiones malis appellare) quorum ſummum plenum erat aeris calidi, qualia hodie ſunt Germanorum hypocauſta. Hæc balneorũ pars Laconicum uocabatur. in medio cœnaculo erant aquæ calidæ, in imo frigidæ. Ex his facile oſtendi poteſt quid ſit diſcriminis inter Balneas, & Thermas. Balnea enim tantum dicuntur, in quibus lauamur. unde ſumma illa balneorum pars, quam Laconicum uocari diximus, & cryptæ quædã ſiccæ in littore Baiano calidi aeris plenæ, balneorum appellatione non ueniunt, quæ tñ thermæ apte dici poſſunt. thermæ enim dicuntur quæcunq; loca calida, ſiue illa ſicca ſint, ſiue calidis lotionibus accommodata. frigidum itaq; balneum ſub thermarum appellationem non uenit. nã *θέρμη* calorem ſignificat. Valla in Raudenſem huiuſmodi ponit differentiam, ut thermæ dicantur, quæ natura calidæ ſunt: balnea ẽt, quæ calefiunt igni. quod non omnino uerum eſſe conſtat multis tum Martialis, tum aliorum teſtimonijs, qui Neronis & Tib. balnea thermas uocant, quæ certe igni calefiebant. Vnde autem dicatur balneum, uide in dictione balineum.

BALSAMVM, *Balſamo*, *βάλσαμον*, neu. gen. arbuſcula uni terrarum Iudææ quondam conceſſa, uiti ſimilior, quàm myrto. Virg.2. Geor. Quid tibi odorato referam ſudantia ligno Balſama? Seritur malleolis, ut uitis, & colles implet uinearum modo. Intra tertium annum eſt fructifera. Præfertur omnibus odoribus. ſuccum emittit eximię ſuauitatis, quem Opobalſamum dicunt. nam ὀπὸς Græcis ſuccus eſt. Summa Opobalſami probatio eſt, ut lac coagulet, & in ueſte maculas non faciat. Pli.li.12.cap.25.

BALSAMINVS, a, um, adiect. pen. cor. ut, Balſaminum oleum Pli.lib.23. cap.13. Balſaminum longe pretioſiſſimum omnium contra ſerpentes efficax.

BALTEVS, & Balteum in ſingulari, in plurali neutrum, *Cinta da ſpada*, *ζωστὴρ*, militare cingulum. Virg.12. Aen. Humero cum apparuit alto Balteus. Liu.li.9. Auratæ uaginæ, aurata baltea illis erant.

BALVX, ucis, minutior auri particula ab Hiſpanis dicit. Pli.l.33.c.4.

BAMBACINA, *Bambagia*, *βαμβάκιον*, *βάμβαξ*, καὶ *βαμβακὶς*, Suidæ lanæ genus candidiſſimũ, in exiguo naſcẽs frutice, quem non nulli Goſſipion, plures Xylon appellant, teſte Pli.li.18.ca.1. Fert hic frutex fructum barbaræ nuci non diſſimilem, quæ dehiſcens uelut inculcatũ lanæ glomum detegit, ex qua deinde ueſtes fiunt, quas nõ nullis Bãbacinæ appellant, a peritioribus Xylinæ, uel Goſſipinæ. uulgus cotonum uocat, a ſimilitudine fortaſſe illius lanuginis, quæ foris in malo cotoneo gignitur. Ruell. libr.2. capit.150.

BANCHVS, *βάγχος* piſcis marinis genus, quem & Myxona uocari auctor eſt Pli.li.32.cap.7. Eſt & Banchus inter mugiles minimus, quem Ariſtoteles Chelonem uocat.

BANVRRI, Gætuli, incolæ Tingitanæ prouinciæ. Pli. lib.5.ca.2.

BAPTAE, *βάπται*, Athenis erant ſacerdotes Cotyttus, impudicitiæ deæ, cui nocturna ſacra peragebant, ſaltationibus, & omni uoluptatũ generi indulgentes. Dicti Baptæ, ἀπὸ τοῦ *βάπτειν*, quod qui ſacris illi initiabantur, aqua calida tingerentur. Iuue. Sat.2. Cecropiam ſoliti Bapę laſſare Cotyttos. In hos Eupolis Comœdiã cõſcripſit, quam ab illorũ nomine Baptas appellauit, in qua mollitiem eorũ & libidinẽ depinxit. quam ob cauſſam ab illis in mare præcipitatus eſt. uide Suidam, & Politianum Miſcella. ca.10.

BAPTES, *βάπτης*, gẽma mollis, præſtãtiſſimi odoris. Pli.li. 37.c.10.

BAPTISMVS, & Baptiſmum, *Batteſimo*, *βαπτισμὸς*, & baptiſma, atis, *βάπτισμα*, Latine immerſio dicitur, a *βάπτω*, immergo. Greg. *βάπτισμα* dicitur, Latine tinctio: quia ibi homo ſpiritu gratiæ in melius immutatur. primum enim fœdi eramus deformitate peccatorum, in ipſa tinctione reddimur pulchri dealbatione uirtutum.

BAPTISTERIVM, *Lauatoio*, *βαπτιστήριον*, eſt ueluti lacus quidam ex ligno, aut lapide ædificatus, in quo lauandi gratia mergi ſolent. hoc in cellis, i. in locis ſecretioribus ſolet conſtitui: quarum aliæ Caldariæ ſunt, in quibus calida lauamur: aliæ Frigidariæ, in quibus lauamur frigida: aliæ Tepidariæ, in quibus tepida aqua abluimur. Pli. ad Apollinarem: Cella frigidaria, in qua bapiſterium amplum, atque opacum.

BARACVM, *βάρακον*, oppidũ Africę in tractu Cyrenaico. Pl.l.5.c.5.

BARACVRA, *βαράκουρα*, emporium Indię extra Gangem, hodie Bangella, ciuitas fœcundiſſima, & regnum latiſſimum.

BARATHRVM, *Abiſſo*, *profondità*, *βάραθρον*, locus Athenis immenſæ profunditatis, in imo mollis & cœnoſus, in quẽ noxios, & dãnatos deturbabãt. hinc factũ eſt, ut loca oĩa profunda, unde quis emergere nõ poſſit, ab illius ſimilitudine Barathra dicant. Hoc ẽt nomine appellant terræ cauitates, quæ fluuios hauriunt, alijs in locis rurſus emerſuros. Transfertur quoq; ad alia. Mar. Barathrum femineũ, pro locis muliebribus dixit. Idem ſtomachi imum hiatum Barathrum appellauit, cum ait: Extremo ructus ſi uenit a barathro. Horat. in Sermon. uſurpat pro ingluuie & uoragine.

BARATHRO, goloſus, qui in barathrũ gulę inſumit totũ patrimoniũ.

Barba, *Barba*, πώγων, utroq; numero, non ſolum hominum, ſed & brutorũ quadrupedũ eſt. Plau. Bacc. Cano capite, atq; alba barba. Vir. 2. Aen. Squallentẽ barbam, & concretos ſanguine crines. Silius numero plurali etiã de homine dici poſſe oſtendit. li. 18. In dociles nunc propexis in pectora barbis Verrere humum. Hinc Imberbis, & hoc imberbe, & Imberbus, a, um, ſine barba.

Barbula, læ, dimin. Cice. pro Cœl. Aliquis mihi ab inferis excitandus ex barbatis illis, non hac barbula, qua iſta delectatur.

Barbare, aduerb. ut, Barbare loqui. Ci. 2. Tuſc.

Barbarium, βαρβάριον, apud Strab. li. 3. promõtorium Luſitaniæ.

Barbari, *Barbari*, βάρβαροι, factitio nomine, inquit Stra. li. 14. dicti ſunt ab initio, qui difficulter, aſpere, atq; duriter loquebantur a βάρβαρ, abſona uoce, in quam peregrini homines, Athenas aduẽtantes, cum primum Græce loqui conarentur, identidem incidebant. omnes igitur qui craſſe loquuntur, barbari dicuntur: quales olim habiti ſunt omnes gentes, præter Græcos. unde Plautus Næuium, Poetam Latinum, Barbarum dixit. Nunc etiam ab hoc nomine exempti ſunt Latini, quòd hi mitiorem linguam habeant ac magis cultam. Quinetiam inter hos, ſi quis non recte proferat, barbare loqui dicitur. In ſumma, Barbari dicuntur illitterati, malis moribus, feri, crudeles. Cic. pro Fonteio, Immanis, ac barbara conſuetudo hominum immolandorum.

Barbaria, βαρβαρία, p. c. Barbarorum regio, & gens fera. Ci. 3. in Catil. Quale bellum nulla unquam barbaria cum ſua gẽte geſſit.

Barbaricum, neu. gen. clamor exercitus dicitur: quòd eo uociferandi genere barbari utantur. Feſtus.

Barbaricus, a, um, pe. c. βάρβαρος, Barbarus, ferus, & malis moribus. Apul. Feris ac barbaricis moribus. Vir. Barbaricum aurum dixit, pro multo. Ae. 2. Barbarico poſtes auro, ſpolijsq; ſuperbi Procubuere. Barbarica pauimenta, quæ & Subtegulanea dicebantur, ex teſtis tuſis, rudere, & calce conſtantia: de quibus Plin. lib. 36. capitu. 25.

Barbaries, βαρβαρότης, feritas quædam, Cic. pro Cor. Balbo: Inueteratam quandam barbariem ex Gaditanorum moribus diſcipli naq; delerit. Accipitur etiam pro ipſis barbarijs. Idem 1. de Nat. Deo. Aegyptij, & Syri, & fere cuncta barbaries. Item pro uitioſo, & inquinato ſermone. Idem de Clar. Orat. Quos nulla barbaries domeſtica infuſcauerat, recte loquebantur.

Barbariſmus, βαρβαρισμὸς, eſt contra Romani ſermonis legem aut ſcripta, aut pronũciata uitioſe dictio. fitq; duob. modis, ſcripto & pronũciatione, & hoc quadrifariam, adiectione, detractione, mutatione, tranſpoſitione literæ, ſyllabæ, tẽporis. Adiectione literæ, ut Relliquias Danaum, pro reliquias: ſyllabæ, ut Mauors pro Mars: tẽporis, ut, Italiã fato profugus. ubi prima ſyllaba cum corripi debeat, producit. Detractione literæ, ut Argyripa, pro Argyrippa, apud Vir. 11. Aen. ſyllabæ, ut Salmentũ, pro Salſamentũ: tẽporis ut, Feruere Leucaten, auroq; effulgere fluctus. Mutatione literæ fit barbariſmus, ut Olli pro illi: ſyllabæ, ut Pernicies, pro pernicies: tempore, ut Vnius ob noxam. Tranſpoſitione literæ, ut Tymbræ, pro Tymber: temporis, ut dominus, pen. prod.

Barbarus, a, um, immanis. Cic. pro Muræ. Gentes immanitate barbaræ.

Barbatulus, dimin. Cic. in Parad. Barbatulos mullos exceptare de piſcinis. Idem ad Atti. li. 1. Concurſabant barbatuli iuuenes.

Barbatus, *Barbuto*, ὁ πώγων, qui barbam habet. Cic. de Nat. Deo. Dicere licebit, Iouem ſemper barbatum.

Barreſula, Hiſpaniæ Bæticæ oppidum, in conuentu Gaditano: & fluuius, qui urbi nomen fecit. Pli. cap. 1. li. 3.

Barbiger, a, um, adiect. πωγωνοφόρος, qui barbã gerit: ut, Barbigeræ pecudes. Lucr. li. 5. ingueſcere ſæpe cicuta Barbigeras pecudes.

Barbitium, pro barba poſuit Apul.

Barbitos, *Cetera*, βάρβιτος, p. c. ge. maſc. inſtrumentum muſicum, quod pulſatur plectro uel calamo. Hora. li. 1. car. Dic Latinũ Barbite carmen. Feminino genere uſus eſt Oui. in epiſt. Sapphus ad Phaonem: Nec facit ad lacrymas barbitos ulla meas. Dicimus etiã Barbiton in neutro gene. Auſonius in Philomuſum: Hoc genere & chordas, & plectra, & barbita conde.

Barcha, cognomen nobiliſſimæ apud Carthaginienſes familiæ, ex qua fuerunt Annibal & pater eius Amilcar. inde Barchina factio dicta, quæ Barcharum potentiæ fauebat. Liui. libro 21.

Barcino, pen. c. Βαρκίνων Ptol. urbs apud Hiſpanos, totius tractus Tarraconenſis celeberrima, uulgo Barcelona dicitur. Auſonius ad Paul. Tarraco, & oſtrifero ſuperaddita Barcino ponto.

Bardocucullus, genus ueſtis omni tempore commodæ. Martia. Gallia Santonico ueſtit te bardocucullo. Sunt qui dicant Bardocucullum eſſe tegmen capitis uilloſum, tranſlatum a populis Galliæ, qui dicuntur Bardi.

Bardus, *Stolto*, βλάξ, ſtultus, tardi ingenij. Cic. de Fato: Stupidũ eſſe Socratẽ dixit & Bardum, ꝙ iugula concaua non haberet. Bardi apud Gallos uates erant, aut philoſophi, qui uirorum fortium laudes decantabant. Lucan. Plurima ſecuri fudiſtis carmina Bardi.

Baris, βαρὶς, apud Aegyptios dicebatur cymba, qua cadauera uectabant ad ſepulturam. Proper. li. 3. Baridos & contis roſtra Liburna ſequi. Eſt item Pamphyliæ oppidum, in præfectura Piſidica. Ptolemæus li. 5. cap. 5.

Barium, Βάριον Ptol. Apuliæ oppidũ, teſte Pli. li. 3. c. 11. uulgo Bari uocatur. Hor. Sat. 5. Bari mœnia piſcoſi. Vbi bari dixit, pro Barij.

Barones, *Baroni*, uiros molles uidetur appellaſſe Cic. ad Attic. l. 5. Apud Patronem, & reliquos Barones te in maxima gratia poſui. De Epicureis loquitur, quos philoſophorũ nomine nõ dignatur.

Baroptenus, Pli. li. 37. ca. 10. gemma nigri coloris.

Barritus, us, p. p. uox elephantis. Item Romanorum clamor militum, cum utræq; acies ſe iunxerint. Vegetius.

Barrus, ri, *Elefante*, ἐλέφας, elephas. Horat. in Epod. mulier nigris digniſſima barris.

Baſabocates, Galliæ populi. Pli. li. 4. cap. 19.

Baſaltes, æ, βασάλτης, genus eſt marmoris ferrei coloris, & duritiæ, ab Aegyptijs in uicina Aethiopia inuentum. Pli. li. 36. cap. 7.

Baſanites, tis, lapis ex quo fiunt cotes. Pli. li. 36. cap. 20. ἀπὸ τοῦ βασανίζειν, quod eſt explorare, uel examinare.

Baſcauda, uas Britannicum, poſt in Romanorum uſum receptum. Iuue. Saty. 12. Adde & Baſcaudas, & mille eſcaria. Mart. li. 14. Barbara de pictis uenit baſcauda Britannis.

Baſilea, æ, pe. p. Βασιλεία, Rauracorũ urbs, ad Rhenũ fluuiũ, eadẽ, aut certe proxima ei, quam Auguſta Rauracorũ appellat. Ptol.

Baſilei, orum, βασιλεῖς Straboni, populi Sarmatiæ Europææ, ad utranque Iſtri ripam incolentes.

Baſilica, cæ, *Luogo publico doue ſi fanno le faccende d'importanza*. βασιλικὴ, principio dicta fuit domus ampla & ſpatioſa, cauſſarum cognitioni deſtinata: dicta ab eo, quòd principes eo ad ius dicendum conuenirent, aut quòd Græci τοῦ βασιλέως appellatione etiã iudicem intelligerent, aſtipulãte etiam Heſiodo, qui δωροφάγους appellat βασιλῆας, hoc eſt, donuoros iudices, interprete Budæo. Plin. in Epiſt. Deſcenderam in baſilicam Iuliam, auditurus, quibus proxima comperendinatione reſpondere debeam. Erat autẽ Baſilica templo perſimilis, ambulationibus ampliſſimis inſtructa, ad quam multi tota ex urbe, alij cauſſas agendi, alij conſulendi, alij aliud agendi gratia confluebant. Cic. ad Att. li. 2. baſilicam habeo non uillam, frequentia Formianorum. Poſtea etiam baſilicæ ædificatæ in uſum negociorum, eæq; in locis foro proximis. Vide Vitruuium lib. 5.

Baſilice, aduerb. *Splendidamente*, βασιλικῶς, regie, magnifice, & ſplendide. Plaut. in Pœn. Baſilice ornatus incedit.

Baſilicus, a, um, βασιλικός, regalis. Plaut. in Cap. Baſilicas editiones, atq; imperioſas habet. Et in Pſeu. Baſilicus ſtatus, baſilicus uictus, regalis & excellens: & Baſilica facinora, regia, Baſilica nux βασιλικὸν κάρυον, iuglandis genus optimum, quod & Perſicum dicitur. dictum Baſilicon, a præſtantia, quòd inter nuces principatum obtinere uideatur: uel a regibus, qui eas primi è Perſide in Græciam tranſtulerunt: ut non obſcure innuit Plin. lib. 15. capitu. 22.

Baſilicus ſinus, βασιλικὸς κόλπος, qui Ioniam alluit. Plinius lib. 5. cap. 29.

Baſiliſcus, *Baſiliſco*, βασιλίσκος, genus ſerpentis, quod (teſte Pli. lib. 8. cap. 21.) in ſolitudinibus Africæ habitat, candida in capite macula. Acutiſſimum habet caput, rubeos oculos, colorem ad nigredinem uergentem. reliquos ſerpentes ſibilo fugat. Lucan. li. 9. in uacua regnat Baſiliſcus arena.

Baſilius magnus, βασίλειος ὁ μέγας, Cæſarienſis fuit, qui una cũ Gregorio Nazianzeno, & Ioanne Chryſoſtomo, ſub Valẽte, indefeſſus Chriſtianæ religionis cõtra Arrianos extitit ꝓpugnator.

Baſiatio, nis, Catul. Da mihi mille baſiationes.

Baſio, as, Mart. li. 6. & bis, terq;, quaterq; baſiaui.

Baſis, *Baſi*, *ſoſtegno*, βάσις, a noſtris dici poteſt ſuſtentamentum. ſunt enim baſes, quidam ueluti pedes columnarum, ſeu fabricarum, quæ a fundamento conſurgunt, & ſuperpoſitæ fabricæ ſuſtinent pondus. Cic. 5. Tuſc. ad columnæ baſim acceſſimus. Eſt & Baſis, figura in narrationibus, cum omnia pedetentim proferuntur, ut apud Ter. in Eun. Matri mercator dono dedit: mater ubi accepit.

Baſium, *Bacio*, φίλημα, oſculum, ſuauium. Donatus oſculum, baſium & ſuauium ſic diſtinguit, ut oſcula ſint officiorum, baſia pudicorum affectuum, ſuauia libidinum uel amorum. quæ differentia nõ obſeruatur: ut latius infra oſtendemus in dictione oſculum. Hic ſatis fuerit oſtendere, baſia ſæpe impudicorum affectuum eſſe. Catullus ad Leſbiam: Da mi baſia mille.

Baſſaris, is, uel idis, βασσαρίς, Baſſarei, id eſt, Bacchi ſacrificula. Perſius Saty. 1. Et ſectum uitulo caput ablatura ſuperbo Baſſaris. Eſt etiam ueſtis genus ad talos uſq; demiſſæ, qua in Bacchi ſacrificijs utebantur ſacerdotes. Dictus autem Bacchus Baſſareus a Baſſara Lydiæ oppido, ubi præcipue colebatur: uel ἀπὸ τοῦ βάζειν, clamo, quòd eius ſacra maximis clamoribus a Bacchis celebrarentur. Horat. li. 1. Car. Non ego te candide Baſſareu Inuitum quatiam.

Baſtuli, Bæticæ Hiſpaniæ populi prope Turdulos. Vide Strabonem li. 3. Ptol. li. 2. cap. 5. & Pli. li. 3. cap. 1.

Bat, uox, qua utimur, cum quempiam iubemus tacere. Plaut. Pœn.

Bata,

Bata,orum,*βάτα*,*τὰ*,uicus, & portus in Sarmatia Aſiatica, ſupra Boſphorum Cimmerium.Ptol.lib.5.cap.9.& Strab.lib.11.

Batavvs,a,um,pen.indifferente.Luca.lib.1.Vangiones,Batauique truces.Corn.Tacit.de ſitu Germaniæ. Omnium harum gentium uirtute præcipui Batauí, non multum a ripa inſulam Rheni colunt.Fuerunt Batauí olim ſtupiditatis notati:quo fit, ut Auris Batauia,dicatur de nullius iudicij homine.

Bathyllvs,li,*βάθυλλος*,poeta tragicus inſignis.Fuit item Samius adoleſcens,Anacreontis Poetæ Amaſius.Hora.in Epod.

Batiae,*βάτιαι*,ciuitas eſt mediterranea Epiri.Strab.lib.7.

Batiola,*βάτιον*,uaſis genus, quo uinum è cado hauſtū ad mēſam ferebatur.Plau.in Col.ut citat Nonius: Batiolā auream habebat.

Batiea,p.p.*βατίεια*,Ste.locus editus in agro Troiano. Stra.lib.13.

Batillvm,*Badile*,ferreum inſtrumentum, ſimilitudine palæ, quo pruna colligitur:primum Batulum dictum,quaſi patulum:deinde, diminutiua forma,Batillum.Pli.lib.33.cap.8. Batillis ferreis candentibus ramento argenti impoſito.Apicius de petaſone:Et armillam illius candenti Batillo uris,& melle contegis. Batillum ruſticum inſtrumentum,quo ad ſulcos,ilices, foſſaque in agris faciundas utuntur. Varr.3.de re ruſt.ca.6. paſtorem cum batillo circuire oportet,ac ſtercus tollere.Eſt item meſſorium inſtrumentū, quo Picentes utebantur.Idem 1.de re ruſt.cap.50. In Piceno ligneum habent incuruum batillum,in quo extremo ſit ſerrula ferrea. hæc cum comprehendit faſcem ſpicarum,deſecat.

Batis,*κρίθμον*,herba eſt fruticoſa,pingui folio in modum Portulacæ,ſed craſſiore, latiuſculo,& guſtu ſalſo,floribus candidis, & ſemine libanotidis,quam Dioſcorides *κρίθμον*, ſiue *κρίθαμον* appellat.Eius duo ſunt genera, quorum alterum in locis petroſis & maritimis naſcens,ad nos defertur ſale & aceto conditum. hoc officinæ Cretam marinam appellant.alterum in hortis naſcitur, qđ Plin.a quibuſdam Aſparagum Gallicum uocari tradit. Col.Olus chordum appellauit,quaſi ſerotinum, quemadmodum & Fœnum cordum dixit Varro,quod autumnali demum tempore colligitur. uulgus Bacilias uocat, quaſi baticulas.Vide Dioſco.lib.2. & Ruellium lib.2.cap.61.

Batos,*βάτος*,frutex ſpinoſus,lenta habens flagella per terrā ſparſa: Latini Rubum appellant.Dioſc.li.4.c.40.Ruel.li.3.cap.93.

Batrachites,*βατραχίτης*, lapis ranæ uiridi ſimilis colore, & effigie.Pli.lib.37.cap.10.

Batrachvs,chi,p.c.*βάτραχος*,piſcis mari peculiaris, apud Pli.lib.32.ca.11. Fuit Præterea nobilis ſtatuarius ex regione Laconica, qui Octauiæ templa Romæ extruxit.Pli.lib.36.cap.5.

Battiades,dictus Callimachus poeta elegiographus, a Batto patre.Ouid.in Ibin:Nunc quo Battiades inimicum deuouet Ibin.

Battis,*βαττὶς*,puella formoſiſſima, quam Philetas poeta elegiographus adamauit,ſuisq; carminibus celebrauit.Oui.lib.1. Triſt.

Batvo,is,*Battere*,*ἀλοάω*,uerbero.Plau.in Caſ.batuatur tibi os, ſenex nequiſſime.Sue.de Cali.Mirmillonē è ludo rudibus ſecum batuentem,& ſponte proſtratum,confodit ferrea ſica.Cic.Pæto,trāſtulit ad rem obſcœnam,cum inquit Batuit impudenter.

Bavbari,deponens,*βαΰζω*,factitium uerbum a uoce canum cum latrant.Lucil.li.5.Et cum deſerti baubantur in ædibus omnes.

Bavli, uillæ nomen inter promontorium Miſenum Baiarumque lacum. Seruius ductum inde nomen ait, quòd olim Hercules iuxta Baias fecit caulam bobus, & eam ſepſit:qui locus primo Baulia dictus,mox Bauli.

Baxeae,*Pianelle*,*zoccoli*,proprie calcei philoſophorum.Apul.in lib. de Aſino aur.Qui pallio,baculo,baxeis,& hircino barbitio philoſophum fingeret.Plau.in Men.peniculus, qui extergentur baxeæ.

B ANTE E

Beate,*Beatamente*,aduerb. feliciter. Cice.1.de Fin. Omnis ſumma philoſophiæ ad beate uiuendum refertur.

Beatitas,& **Beatitvdo**,*Beatitudine*,*μακαριότης*, Ciceronis ſeculo uocabula fuerunt dura, quæ tamen ille putauit uſu fieri poſſe molliora.ſic.n.ſcribit lib.1.de Nat.Deo. At iſta ſiue beatitas, ſiue beatitudo dicenda ſit,(utrunq;.n.durum, ſed uſu molliendá uerba ſunt)uerum ea quæcunque eſt,cur aut in Solem illum,&c.

Beatvlvs.Perſius Sat.3.Beatulus alto Compoſitus lecto.

Beatvs,a,um,*Beato*,*μακάριος*,felix,fortunatus.Qui ſint dicēdi beati,Sen.lib.6.Epiſt.declarat his uerbis:Hoc nos docet beatum non eum eſſe,quem uulgus appellat,&c.Cic.lib.5.Tuſc.Hos exiſtimo beatos,qui ſint in bonis nullo adiuncto malo.Accipitur & pro diuite.Iuue.Sat.1.uetulæ ueſica beatæ.Hor.lib.2.Carm. Neſcias,an te generum beati Phyllidis flauæ decorent parentes.

Bebriacvm,ci,uicus inter Cremonam & Veronam,apud quem Vitellius Othonem ſuperauit. Tacitus annal.lib.18.Eo die,quo Bebriaci certabatur, auem inuſitata facie apud Regium Lepidi celebri luco conſediſſe in colle memorant. Hunc uicum hodie Labinam uocant.Hinc Bebriacenſis,ſe.Pli.lib.10.cap.49.Venere in Italiam Bebriacenſes bellis ciuilibus trans Padum,externæ & nouæ aues,turdorum ſpecie.

Bebryces,*βέβρυκες* Stephano, uel Bebrycij, populi a Thracibus oriundi,qui eam partem Aſiæ incoluerunt, poſtea Bithynia, aliquando Mygdonia dicta.Strabo lib.7.& 12. Hos Arrianus originem a Bebryce trahere, una filiarum Danai,ſcribit,quæ cum Hypermeſtra præter iuſſa patris uiro pepercit. quare fugiens parentem,una cum uiro in hæc loca peruenit, incolasque ritus docuit Aegyptios:pro quibus meritis regionem ab eius nomine Bebryciam ferunt appellatam.De his & Volater.

Bebrycia,*βεβρυκία*,regio minoris Aſiæ ad Propontidem, poſtea Mygdonia,& Bithynia appellata.

Bebrycivs,a,um,*βεβρύκιος*,poſſeſſiuum a Bebrycia.Virg.5.Aene.

Bebryx,ycis,*βέβρυξ*,rex fuit in montibus Pyrenæis,teſte Silio.Eſt item nomen gentile, eum ſignificans, qui ex Bebrycia ortus: de quo uide in dictione Bebryces. Huius autem nominis ſecundam ſyllabam producunt,modo corripiunt poetæ.Val. Flaccus 2. Argon.Bebrycis,& Scythici procul inclementia ſaxi. Silius libro.3. Poſſeſſus Baccho ſæua Bebrycis in aula.

Bechires,Plin.*βέχειρες* Steph.populi Themiſcyræ. Pli.lib.6.c.4.

Beelzebvb,*βεελζεβούλ*,idolum Accaronitarum Idolum muſcæ ſignificatur.Bel(inquit Hieron.)& Beel & Baal, Hebræis idolum, Zebub autem muſcam ſignat: unde Beelzebub, tanquam muſcæ dicatur idolum.Sed & pro dæmoniorum principe ponitur.

Belbina,*βέλβινα*,Stra.li.9.inſula è regione Anaphlyſtiorum.

Belgae,arum,*βέλγαι*,populi Galliæ comatæ, inter Sequanam, & Scaldē fluuios ſiti,in quindecim olim populos diuiſi.Pli.li.4.c.17.

Belgicvs,a,um:ut,eſſedum Belgicum,currus genus, apud Belgas primum inuentum.Virg.3.Georg.Belgica uel molli melius feret eſſeda collo.

Belgites,Pannoniæ populi apud Pli.lib.3.cap.25.

Belides,huius Belidæ.pe.lon.*βηλίδης*,patronymicum maſc.filius, ſeu aliquis de genere Beli.Vir.2. Aen. Belidæ nomen Palamedis.

Belis,huius Belidis, *βηλὶς*, patronymicum fœmininum, filia uel neptis Beli.unde Belides dictæ,quinquaginta filiæ Danai,Beli filij: quas cum Aegiſthus Danai frater totidem filijs ſuis peteret uxores,Danaus deſpondere noluit:didicerat enim ex oraculo,ſe a genero interfectum iri.ſed coactus a fratre promiſit. in nuptiarū autem nocte filias ſubornauit,ut clam ſe cultris armarent,& uiros uino luxuriaque ſopitos iugularent. Virgines patri obedientes capto tempore necarunt uiros,unaquæque ſuum,excepta ſola Hypermeſtra, quæ Linceo, ſeu Lino uiro ſuo pepercit, qui poſtea occiſo Danao regnum apud Argos inuaſit.

Belion,*βέλιον*.herba quæ a Dioſc.*πόλιον ὀρεινὸν*,hoc eſt, Polium montanum appellatur.

Belisarivs,*βελισάριος* Suidæ, pro Iuſtiniano principe belli dux, qui Perſas in Oriente, Gothos in Italia, Vuandalos in Africa prœlio ſuperauit,eorum rege Gliſmere in triumphum ducto. Hic tam ſtrenuus belli dux, & in hoſtibus perdomandis feliciſſimus, inuidiam uincere non potuit. nimia eius potentia eum apud Iuſtinianum in ſuſpicionem affectati imperij adduxit, qui utrunque ei eruit oculum.quare cum aliter ulciſci non poſſet, exiguum extra urbem tuguriolum extruxit,ubi per omnem uitam a prætereuntibus ſtipem emendicauit:illud identidem repetens: Da obolum Beliſario uiator. Vide Crinitum,& Volaterranum.

Bellaria,rium, pl.num.*τραγήματα*,*ἐπιδορπίσματα*,*πέμματα*,cibi ſaccharo aut melle conditi, aut alia id genus gulæ irritamenta, quæ & ſecundæ menſæ appellantur. Macr. in Sat. dicente Furio, ſecundæ menſæ illata bellaria. Vina quoque dulciora in comœdijs antiquioribus eſt inuenire,dictaque eſſe Liberi bellaria.Gell. lib.13.cap.11.

Bellator,oris, *Combattitore*,*guerriere*, *πολεμιστὴς*,bellicoſus. Ci. 4.Tuſc.An accuſatori maiores noſtri maiora præmia, q̃ bellatori eſſe uoluerunt? Dicitur & de brutis animalibus.unde Virg.lib.10. equum animoſum & ad prœlium incitatum bellatorem uocat.

Bellatrix,icis,*Guerriera*,*πολεμιστρία*,mulier bellicoſa. Virg.li.1. Aen.Aurea ſubnectens exertæ cingula mammæ Bellatrix.

Bellatvlvs,a, um, uocabulum blandientis, idem quod Bellulus. Plau.Curc.Cur ergo non imus cubitum bella bellatula?

Bellax,acis,adiect.*Armigero*,*πολεμικὸς*,*μαχικὸς*,bellicoſus.

Belle,aduerb.*Bellamente*,*καλῶς*,pulchre.Plaut. Truc. buccas belle purpuriſſatas habens.Dolab.Ciceroni: Terentia minus belle habuit.Cic.Terentiæ:belliſſime in noſtris prædijs eſſe poteris.

Bellerophontes,tæ,*βελλεροφόντης*, ſeu Bellerephon, tis, fuit Glauci regis Ephyræ filius,inclyto decore conſpicuus, & uirtutis maximæ. Hic cum a Sthenobœa uxore Prœti de coitu interpellatus eſſet,ueritus hoſpitalis Iouis iram, laſciuam fœminam repulit.unde exardens repulſa mulier,apud uirum innocentem hoſpitem accuſauit,qui hoſpitij iure motus illum domi interficere non ſuſtinuit,ſed datis codicillis ad Iobatem ſocerum in Lyciam miſit. lectis ergo codicillis Iobates in ultionem criminis ad Solymos domandos Bellerophontem miſit,ut ſub prætextu memorabilis pugnæ interiret. Verum cum & Solymos facile uiciſſet Bellerophontes, & alijs pleriſque periculis obiectus, ſemper uictor rediſſet, Chimæram etiam ſuperaſſet, nactus Neptuni beneficio Pegaſum equum,Iobates iuuenis uirtutem admiratus, alteram illi ex filiabus,cum regni parte uxorem dedit:ex qua Iſandrū, Hippolochu.n,

polochum,& Laodamiam ſuſcepit,ut lib.6.Iliad. refert Hom.qđ cum audiſſet Schenoboea, ſibi ipſi mortem conſciuit. Bellerophontes autem felici rerum ſucceſſu elatus,cum in cælum euolare cum Pegaſo conaret,immiſſo a Ioue œſtro, equo excuſſus, decidit(q́;) in eum campum,qui poſtea Aleius appellatus eſt. Pegaſus autem a Ioue inter ſidera relatus.Hic primũ Hipponous dictus,Bellerophontes poſtea à Bellero quodam Corinthio,quem occidit.

BELLICA,cæ,dicebatur columnella illa ante templum Bellonæ, ſuper quam iaciebant haſtam,cum bellum indicerent. Feſtus.

BELLICOSE,aduerb.*Ferocemente*,πολεμικῶς,fortiter,ferociter.

BELLICOSVS,a,um,*Feroce*,πολεμικὸς,ad bella gerenda,aptus. Sall. in Iugurt.Libyes, quàm Getuli, minus bellicôſi erant. Liu.9. Cepiſſe eos non Romam, ſed,quod multo bellicoſius fuerit,Romanam uirtutem.

BELLICVM,ci, ſubſtant. ſonus tubæ, quo ſignum dabatur militibus ineundæ pugnæ.unde Bellicum canere, proprie eſt milites tubæ cantu ad prœlium animare. Per metaphoram accipitur pro inſtigare ad diſſidium. Cice.6.Philipp.Atque ijdem bellicum me cecinisſe dicunt. Idem 3. de Orat. Thucydides de bellicis rebus canit quodammodo bellicum.

BELLICREPA, genus ueteris ſaltationis a Romulo inſtitutæ, in qua cum armis ſaltabant.

BELLICVS,a, um, adiect. πολεμικὸς, quod ad bellum pertinet: ut, Bellica diſciplina. Cice.2.de Nat. Deo. Bellica corona,quæ bellatoribus uictoribus dabatur, Plin. lib.16.cap.4. Ouid.3. Faſtor. Dea bellica Pallas.

BELLIFER,a,um,*Bellicoſo*,πολεμικὸς,bellicoſus. Claudianus in Rufinum.Quid belliferam communibus urunt Italiam maculis?

BELLIGER,a,um, idẽ Mart.li.15. Hermes belligera ſuperbus haſta.

BELLIGERO,as,*Guerreggiare*,πολεμῶ, bello, bellum gero. Cicero pro Fonteio.

BELLIPOTENS,breui, pen.*Poſſente in guerra*,ἐνόπλιος,ἄλφορον, qui bello pollet.Cic.3.de Diu. Aeacidæ bellipotentes ſunt.

BELLITANI,populi Edetaniæ,citerioris Hiſpaniæ.Pli.lib.3.ca.3.

BELLITVDO,inis,*Bellezza*,κάλλος,τὸ,ornatus,pulchritudo. Feſtus.

BELLO,as,*Combattere,guerreggiare*,πολεμῶ, bellum gero. Plin.lib. 5.cap.1.Romana arma Claudio principe in Mauritania bellauere.Cic.pro lege Man.longe a domo bellare. Eſt & bellor,is,deponens. Virg.11.Aeneid. pictis bellantur Amazones armis. Hinc debello & rebello.

BELLONA,æ,p.p.*Bellona*,ἐνυὼ,bellorum dea,Martis ſoror. Virg.9. Aene.Quam cum ſanguineo ſequitur Bellona flagello.Huic proprio ſanguine ſacerdotes ſacrificabant.uide Feſtum.

BELLONARII,ſacerdotes Bellonæ. Acron.

BELLOSVS,a,um,uetuſtum nomen, idem quod bellicoſus. Cœlius apud Nonium:bellum ſuſcitare contra belloſum genus.

BELLOVACI, Βελλόακοι, populi Galliæ, qui belli gloria Belgas omnes ſuperarunt. Bellouacum,pen.cor.oppidum Bellouacorum. Vulgo Beauuias.

BELLVA,æ,Cic.in Acad.ut fera,immaniſq; bellua.

BELLVLVS,a,um,diminut.a Bellus,idem quod pulchellus. Plaut. in Mil.bellula es. A quo aduerb.Bellule.Plau.bellule ſe habet.

BELLVM,*Guerra*,πόλεμος,diſcordia hoſtium, arma ſibi mutuo inferentium:item totum illud tempus,quo hoſtes in armis ſunt.Prœlium autem eſt conflictus ipſe,& hoſtium congreſſio, quæ & pugna dicitur, & certamen. hæc differentia non obſcure colligitur ex Liuio, cum ait, Populum R. nullo bello, multis uero prœlijs fuiſſe ſuperatũ.Itẽ ex loco Virg.11. Aene. Infantẽ fugiens media inter prœlia belli Extulit. Aliquãdo tamẽ bellum capitur ꝑ prœlio.Sal.in eo bello trecenti milites deſiderati. Dictum bellum(ut Priſcianus ſentit)per antiphraſim,quod minime bonum ſit. Alij à Duello deriuant,adiecto d, & digamma in b conuerſo, Feſtus à belluis,quòd belluarum ſit mutuo ſe laniatu conficere.

BELLVS,a,um,per duplex ll,*Bello*,κομψὸς,diminut.a Bonus. Varro: ita cum eis bellũ geras,ut bella omnia domũ auferas.i.bona omnia.Idem:in quo Græci belliores,q̃ Romani noſtri. Interdũ pro lepido,& eleganti.Martialis: Bella es,nouimus: & puella, uerum eſt.Hinc Bellior comparatiuum, de quo paulo antẽ citauimus ex Varr.teſtimonium,& belliſſimus ſuperlatiuum. Ter.in Adelph. proſpiciam mihi,atque unumquodque belliſſimum carpam.

BELLVTVS,ſiue belutus,beſtiæ ſimilis.Feſtus.

BELON,Βελὼν,nomẽ urbis,& fluuij in Hiſpania Bætica.Strab.lib.3.

BELVA,æ,ſiue(ut alij malunt)Bellua geminato ll,*Beſtia*. θὴρ,θηρίον, immanis fera,a bello,i.pulchro,κατ᾽ἀντίφρασιν (ut quidam exiſtimant)dicta:aut(ut alijs placet)a ſubſtantiuo bellum, quod beſtiarum ſit,bellum ſibi mutuo inferre. Ter.in Eun. Eo ne es ferox, quia habes imperium in beluas?Belua etiam per conuicium dicitur in hominem. Ter.in Phor.quid pertimui autem belua?

BELVATA TAPETIA,ζωωτὰ,dicta a Plauto in Pſeud.beluarum figuris picta,intextaq́;.

BELVOSVS,a,um,ſiue Belluoſus,θηριώδης,qđ abũdat belluis. Hor. 4.Car.Te beluoſus qui remotis obſtrepit Oceanus Britannis.

BELVS,Βῆλος,per ſimplex l,nomen proprium primi regis Aſſyriorum,& patris Nini,a ſole deductum, qui Aſſyriorum lingua Bel dicitur.Huic uita functo templum erexerunt Babylonij, diuiniſq; eum honoribus ſunt proſecuti.Fuit item Belus,cognomento Priſcus,Epaphi,uel(ut alij malunt)Neptuni,& Libyes filius, cui Iſis poſt Apidis mortẽ nupſit regnante Athenis Cecrope. Huius filij fuerunt Danaus,& Aegyptus,quem alij Aegiſthum uocant: a cuius etiam nomine quinquaginta Danai filiæ Belides appellatæ ſunt:Hoc etiam nomine dictus fluuius Syriæ, ubi primo repertum fuiſſe uitrum Pli.ſcribit li.5.ca.19.Ioſeph.li.1. belli Iudaici, Stadijs,ait,duobus a Ptolemaide Belum amnem diſtare.

BELVS,alius fuit Phœnices rex,& pater Didus, uir militaris ſcientiæ peritiſſimus, qui Cyprios Phœnicum littus infeſtantes piratica ſubegit,ut eſt apud Virg.lib.1.Aene.Genitor tum Belus opimam Vaſtabat Cyprum &c. Alio nomine dicebatur Metres, ut ait Seruius. Belus præterea Stephano,oppidum eſt Hiſpaniæ,non procul ab Herculis columnis, idem fortaſſis cum eo quod a Plinio Belon appellatur.

BELVS,gemma eſt uitrea ſpecie,magnitudine nucis iuglandis,in Arbelis naſcens,ut ex Democriti ſententia refert Pli.lib.37.ca.10.

BEMBINA,Βέμβινα,Steph.Nemeæ uicus,quem Hellanicus Bembinon,Βέμβινον, appellat:unde Nemæus leo a poetis Bembinates dicitur.Plau.in Mil. Bembinatidis Beluæ inſtar. hoc eſt, Nemæi leonis inſtar.

BEMBINADIA,regio Arcadiæ inter Clitorium & Cleonem oppida. Plin.lib.4.cap.7. Clitorium,Cleone, inter quæ duo oppida regio Nemæa,Bembinadia uocitata.

BENACVS,pen.prod.*Lago di Garda*, Βήνακος,lacus Ciſalpinæ Galliæ,non procul a Brixia Venetorum oppido, quem nunc aureas arenas euoluere,& ex eis nutrire piſces, quos indigenæ Carpiones uocant,nuſquam alibi repertos.Ex hoc Mincius fluuius exerit in Padum.De hoc lacu Virg. li.2. Georg. Fluctibus & fremitu aſſurgens Benace marino.

BENDIDIA,Βενδίδεια,ſacra fuiſſe apud Thraces narrat Stra.ex quibus Orphica originem ſumpſere.uide Cœl.Rhod.li.18.cap.23.

BENE,*Bene*,εὖ,aduerbium,a Bonus formatum.Teren.in And.O factum bene. Aliquando ponitur pro commode: ut, Bene habito. Cic.2.Offic.Domus bene,& ratione ædificata. Interdum feliciter,ſiue proſpere.Cic.3.de Diuin. Quæ autem deorum inconſtantia eſt,ut primis minentur extis,bene promittant ſecundis? Nonnunquam pro ualde.Idem 3.de Orat.Habetis ſermonem bene longum.Bene cogitare,εὖ φρονεῖν, uel male cogitare, κακὰ φρονεῖν, referuntur ad alterum,ſignificantque beneficium, aut perniciem. Plin.Hoc tuo ſtudio bene de te cogitantem liberaliorem reddes. Cic.de Sen.Carthaginem diu male cogitantem non prius timere deſinã,quàm exciſam cognouero. Bene de te mereor.εὐποιῶ σε, id eſt,bonum in te confero,aut bene tracto.Bene uertere, καλῶς φέρεσθαι,eſt in utilitatem uertere,ſicut male uertere,eſt in perniciem.Bene uolo tibi,εὐνοϊκῶς ἔχω,εὐνοῶ,amo.

BENEDICE,pen.cor.aduerb.εὐφήμως.Plau.in Aſin.illiciebas blande ad te & benedice.

BENEDICO,*Laudare.benedire*.εὐλογῶ,εὐφημῶ, bene loquor. cum datiuo.Cic.pro Sext.Cui bene dixit unquam bono?

BENEDICTA,εὔφημα,bona uerba,& beneuolentiæ plena:quibus opponuntur Maledicta. Terent. in Phorm. Benedicta ſi certaſſet, audiſſet bene. Bene dicta etiam diuiſis dictionibus, quæ prudenter,& appoſite dicta ſunt. Cice.de Nat.Deo.libro.1. Bene dicta, male interpretari.

BENEDICVS,p.c.*Ben dicente*,εὔφημος,χρηστολόγος, qui uerbis beneuolentiam præ ſe fert.A quo aduerbium benedice.

BENE FACIO,καλῶς πράττω.Teren.in Eunu.Bene facis: merito te amo.Vbi Donatus:Bene facis,non iudicantis, ſed gratias agentis eſt. Bene facio cum datiuo, eſt beneficium in aliquem confero, de aliquo bene mereor.Cic.2.de Inuent.Ab ijs quibus bene fecerimus,male tractari.

BENEFACTVM ſubſtant.*Ben fatto*,εὐεργέτημα,beneficium. Liu.5. Bel.Pun.benefacta Hieronis.Cic.1.Offic. Benefacta male collocata,malefacta arbitror.Bene facta item diuiſis dictionibus dicuntur,Idem 4. Tuſcu.Omnia bene facta in luce ſe collocari uolunt.

BENEFICENTIA,æ,*Beneficenza*,εὐεργεσία, benignitas, beneficiorum collatio. Cice.1.de Natu.Deo. Quid præſtantius bonitate, aut beneficentia?

BENEFICIARIVS, *Quelli che hanno riceuuto beneficio*, εὐπαθὴς, qui beneficium accepit. unde à ueteribus Beneficiarij dicti, quos imperator ſuo beneficio promouiſſet in militia. Cæſ. libro.1. Bel. Hiſp. Petreius certamen init cum barbaris equitibus petens beneficiarijs ſuis.

BENEFICIVM,*Beneficio*,εὐεργέτημα,meritum. Teren. in Eunu. ſolidum beneficium.

BENEFICVS,*Beneficio,chi fa beneficio*,εὐεργέτης,liberalis, qui beneficium præſtat.Cic.1.de Nat. Deo. ne homines quidem cenſetis, niſi imbecilli eſſent,futuros beneficos & benignos fuiſſe. Comparatiuum Beneficentior,ſuperlatiuum Beneficentiſſimus. Cic.ibidem:Iupiter optimus,id eſt,beneficentiſſimus. Legitur tamen &

Benefi-

Beneficiſſimus apud antiquos: ut apud M. Cat. De Ptolemæo, rege optimo & beneficiſſimo.

BENEMEREOR, *Ben meritare, ἀγαθοεργετῶ*, beneficium in aliquem confero. Cic. in Lælio: Ciues de patria bene merentes.

BENEMERITVS, a, um. Cic. benemeritus de rep. ciuis.

BENEVENTVM, *Βενεβεντὸς* Ptol. *Βενέβεντος* Suidæ, & Steph. Hirpinorum urbs, quæ, cum eò colonia deduceretur, boni ominis gratia ita uocari cœpit. nam antea Maleuentum uocabatur. Hæc urbs à Diomede condita fertur. Plin. lib. 3. cap. 11.

BENEVOLE, aduerb. p. c. *Benignamente, ἀγμενῶς*, benigne, amice, Cic. de Amic. hæc accipienda amice, cum beneuole fiunt.

BENEVOLENS, beneuolus. Plaut. in Capt. Ecquam beneuolentem uideris.

BENEVOLENTIA, æ, *Beniuolenza, εὐμένεια*, ſtudium, amor. Cice. 1. Offic. Beneuolentia beneficiis capitur maxime. ep. 8. l. 3. ad Q. Fr. optimi, & peritiſſimi uiri beneuolentia; & ep. 9. ad Lentulum: Terentij beneuolentiam.

BENEVOLENTIOR, oris, comparatiuum à Beneuolens. Cic. li. 1. epi. Beneuolentior tibi, quàm fueram, nihilo ſum factus.

BENEVOLVS, a, um, adiect. *Beneuolo, εὐμενὴς*, bene cupiens alicui. Cice. 2. Verr. beneuolo animo me, ut cauerem, præmonebat.

BENIGNE, aduerb. *Benignamente, ἐλευθερίως, εὐμενῶς*, liberaliter, amice, beneuole. Cic. 1. Offic. aut opera benigne fit indigentibus, aut pecunia. Idem pro Flacco: Iſta ciuitas neque ſeuere Flaccum oppugnauit, neque benigne defendit.

BENIGNITAS, tis, *Benignità, εὐεργεσία, ἐλευθεριότης*, liberalitas, munificentia. Ter. in Eun. Nuncubi meam benignitatem ſenſiſti in te claudier? Cic. 1. Offi. Ne maior benignitas ſit, quàm facultas.

BENIGNITER, benigne. Titinius in Geminis: patrocinari benigniter. Nonius.

BENIGNVS, *Benigno, εὐεργετικὸς, ἐλευθέριος, ἐπιεικὴς*, liberalis, munificus: à bene gignendo, ut quibuſdam uidetur. unde Benignam terram dicimus, fructus abunde reddentem. Pli. de Aegypto: Nulla eſt benignior tellus, nullus ager feracior. Cice. 2. de Natu. Deo. Ne homines quidem futuros benignos fuiſſe. Plau. Rud. Quando ergo tibi benignus fuit.

BENNA, æ, teſte Feſto, lingua Gallica genus uehiculi. Vnde combennones, in eadem benna ſedentes. Cato de re ruſt. cap. 13.

BEO, as, *Beatificare, beare, μακαρίζω*, beatũ facio, translate, conſolor. Plau. in Truc. Hoc me beat. Terẽ. in And. O factum bene, beaſti.

BERECYNTIA, *Βερεκυντία*, (inquit Seruius) mater deum, à monte Phrygiæ Berecynto: cuius ultima ſyllaba caret aſpiratione. quam addimus, quoties montem Deli Cynthũ dicimus. Hæc Seruius in illud Virg. lib. Aen. 9. Ipſa deum fertur genitrix Berecyntia.

BERECYNTVS, *Βερέκυντος* Steph. mons Phrygiæ, & nomen oppidi, in quo Cybele mater deum colebatur: unde Berecyntia dicta. Plin. libro 16.

BERECYNTIVS, a, um, adiec. *Βερεκύντιος*, ut, Cornu Berecyntium, apud Hora. 1. Car. quo excitantur ad furorem Cybeles Berecyntiæ ſacerdotes. Tibia Berecyntia, Idem 3. Carm.

BERENICE, es, pen. pro. *Βερενίκη*, Ptolemæi Lagi uxor, regina Aegypti, cuius nomine Ptolemæus Philadelphus, eius filius, inſignẽ urbem in ſinu Arabico condidit. Pli. lib. 6. cap. 29. Fuit & alia, Ptolemæi Philadelphi & Arſinoes filia, quæ Ptolemæo Euergetæ fratri nupſit: qui cum in Aſiam expeditionem ſuſcepiſſet, Berenice crinem ſe detonſuram uouit, ſi ſaluus reuerteretur: reuerſo, abſciſſam comam in templo Veneris conſecrauit: quæ cum poſtridie non apparuiſſet, ægre id ferenti regi, Conon Mathematicus, regis gratiam per adulationem captans, inter ſidera collocatam affirmauit, ſeptem ei figura uacuas ad caudam leonis oſtendens ſtellas, in quas Berenices crinem mutatum aſſerebat.

BERENICE, es, *Βερενίκη*, multarum urbium nomen. prima in Libya Cyrenaica eſt, in extimo maioris Syrtis cornu ſita. Pli. lib. 5. ca. 5. Secunda, ad ſinum Arabicum, à Ptolemæo Philadelpho condita, & à nomine matris ita appellata. Plin. lib. 6. cap. 29. Tertiam cognomento Panchryſon, & quartam Epiriden dictam, enumerat idem Pli. loco iam citato. Duæ præterea recenſentur à Stephano, una in Cilicia, altera Chius olim uocata.

BERGOMVM, oppidum Italiæ, trans Padum, etiam hodie nomen retinens. Bergomates incolæ.

BERŒA, ſiue BERRŒA, *Βέροια* Stepha. *Βέῤῥοια* Suidæ, urbs Macedoniæ ad Haliacmonem fluuium ſita, non procul à Pella. Pli. li. 4. cap. 10. Eſt etiam in Caua Syria oppidum. à quo dicti Berœenſes *Βεροιεῖς*. Plin. lib. 5. cap. 23.

BEROVI, collis Tauromini, tres habens fontes. Pli. lib. 2. cap. 103.

BEROSVS, Chaldæus, cui, ob admirandam prædicendi futura ſcientiam, Athenienſes in Gymnaſio poſuerunt ſtatuam lingua inaurata. Pli. lib. 7. cap. 37.

BERYLLVS, li, *βήρυλλος*, gemma ſubuiridis, perlucida, uix alibi, quàm in India reperta: cuius nouem enumerat ſpecies Pli. li. 37. ca. 5. Probatiſſimi ſunt, qui uiriditatem puri maris imitantur. Proper. lib. 3. Et ſolitum digito beryllon adederat ignis.

BERYTOS, pen. pro. *Βηρυτὸς*, urbs Phœnices, in ora Libano monti ſubiecta, Iuſtiniani temporibus legum ſtudiis celeberrima. uulgo Barutum uocant. hinc Berytia uua, hodie quoque nominata. Pli. lib. 15. cap. 17.

BES, beſſis, *δεκουγία*, maſ. gen. compoſitum à beſſe, octo ſignificans uncias. Feſtus. Bes appellatus, quòd bis triens ſit. Cic. ad Attic. Fœnus ex triente factum erat beſſibus. Pli. lib. 18. cap. 11. Legitur & nominatiuus Beſſis apud Feſtum, modo emendata ſit lectio: Beſſis (inquit) unciæ octo, triens quattuor. Bes etiam eſt, geometrarum menſura, continens octo partes iugeri in duodecim partes diuiſi. Colum. lib. 5. cap. 1.

BESA, ſimplici ſ, *Βῆσα*, fons Theſſaliæ inter Oſſam & Olympum, iuxta Cyceſium oppidum. Stra. lib. 8. Eſt & tribus nomen in agro Attico. Idem lib. 9.

BESSA, geminato ſſ, *Βῆσσα* Stephano, campus Locridis. denſis arbuſtis refertus: unde & nomen accepit. *βῆσσαι* enim ſaltus. Stra. lib. 9. Eſt & eiuſdem regionis oppidum apud Steph.

BESBICVS, *Βέσβικος* Stepha. inſula exigua Propontidis, xviii. M. paſſuum circuitu, è regione oſtii Rhyndaci fluuii. Pl. lib. 5. cap. ult.

BESIPPO, *Βεσιππὼ* Ptol. Hiſpaniæ Bæticæ portus, & oppidum non procul à Mellaria urbe patria Pópõnii Melæ, ut ipſe teſtatur li. 2.

BESSARA, *Βέσσαρα*, ciuitas eſt Aſſyriæ apud Ptol. lib. 6. cap. 1.

BESSI, *Βέσσοι*, populi Thracum. Ouid. lib. 6. Triſt. Viuere quàm miſerum eſt inter Beſſosq; , Getasq; . Pli. lib. 4. cap. 11.

BESSYGA, pen. cor. *Βησσυγα, τά*, emporium in India, ubi & amnis Beſſygas: unde Beſſygitæ populi, qui humana carne ueſcuntur. Ste.

BESTIA, *Beſtia, θηρίον*, crudelitatem uidetur exprimere: belua magnitudinem: fera opponitur cicuri. Vlp. Beſtias accipere debemus magis ex feritate, quàm ex animalis genere, quæ proprio morſu uel unguibus ſæuiunt, ut pardi, leones, tigrides: à uaſtando. Beſtiæ Ciceroni etiam piſces & uolucres appellantur 5. Tuſc. Beſtia quoque Romæ Calpurniorum cognomen.

BESTIARII, *θηριομαχοῦντες*, ad pugnandum cum beſtiis damnati. Cic. pro Sext. Vnus leo, ducenti beſtiarii. Idem in Vat. Milonem gladiatoribus & beſtiariis obſediſſe remp.

BESTIOLA, læ, dimin. *Beſtiola*, Pli. lib. 11. cap. 6.

BETA, æ, *σεῦτλον*, herba notiſſima, quæ quòd inſipida ſit, fatua peculiari epitheto appellatur. Mart. li. 13. Vt ſapiant fatuæ, fabrorum prãdia, betæ. Betæ à Diogene uocãtur homines molles & cinædi. unde betizare dixit Auguſtus, pro languere, & effœminari. Cœl. lib. 15. cap. 11.

BETHEL, urbs Samariæ, quàm Iebuſæi condiderunt. prius uocabatur Luza.

BETHLEHEM, *Βηθλεέμ*, nomen ciuitatis Dauid, quæ alio uocabulo dicitur Ephrata, Chriſti Seruatoris noſtri natalibus inſignis. nunc uiculus eſſe dicitur, qui ab Ioppe quadraginta millibus diſtat. In hac ciuitate ortus, atque extinctus eſt Dauid. ibi Rachel occubuit. & ſepulcrum Ieſſe patris Dauid oſtenditur. Eſt autem hic locus in tribu Iuda, ſexto ab Hieruſalem milliario, contra meridiem. quando autem Iacob ibi pecora ſua pauit, loco Bethlehem nomen impoſuit, quod domus panis interpretatur, propter eum panem, qui ibi de cælo deſcendit. A Steph. *Βέθλεμα* appellatur neutro gen. & plurali num.

BETHLEHEMITAE, pen. pro. dicti incolæ.

BETHSVRA, & BETHSVRAE, tantum plur. pen. pr. munitum Iudæorum præſidium: de quo multa lib. 2. Machabæorum.

BETIS, fluuius Hiſpaniæ ulterioris, uide Bætis.

BETO, is, *Andare*, uado, quaſi bene ito. Varro: Mulierem ꝙ parere ea non poterat, foras betere iuſſit. Plau. in Curc. Si illa ad me betet.

BETONICA, *κέστρον* Dioſcoridi, herba Gallis dicitur, quæ ab Italis Serratula, teſte Pli. lib. 25. ca. 8. Eſt & altera Betonicæ ſpecies, teſte Aegineta, herba unicaulis, ramulos habens pulegij, ſed tenuiores, & guſtu fatuos: quæ a ſuperiore ſpecie differt, non effectu.

BETVLLA, *σημύδα*, arbor uirgis aptiſſima, cortice candidiſſimo: quã Romani ex Gallia in Italiam tranſtulerunt, & ex ea faſces conficiebant, qui magiſtratibus ſolent præferri. Pli. lib. 25. cap. 8.

B ANTE I

BIAS, Biantis, *Βίας*, philoſophus Prienenſis, unus ex ſeptem ſapientibus. hic, capta patria, cum uniuerſi fugerent, rerum pretioſiſſimarum ſarcinulis onuſti, ipſeq; rogaretur, cur ex bonis ſuis ſolus nihil ſecum ferret; reſpondit, Omnia bona mea mecum porto, fortuita enim inter bona ſua non numerabat. Laertius.

BIBACITAS, atis, *φιλοποσία*, naturalis propenſio ad largius bibẽdũ.

BIBACVLVS, dimin. à bibax, *Beuitorello, φιλοπότης*, qui largius, & frequentius bibit. Item nomen poetæ, quem Hier. in Chronicis Cremonæ natum ſcribit, paulo minorem Cicerone.

BIBAX, & BIBOSVS, *Beuitore, πότης, ποτικὸς*, bibendi auidus, nimius potator. Gel. l. 3. c. 12. Bibendi auidum. Nigidius in Commẽtarijs Grammaticis bibacem & biboſum dicit. Laberius: Non annoſa, non biboſa, non procax. Biboſus tamen, ſi Gellio credimus, uocabulum eſt nouum, & à Laberio uocum innouatore confictũ. Nomina enim in oſus, potius fiunt à nominibus, quàm à uerbis.

BIBERIVS, Tib. Cæſ. agnomen per deriſum, ob nimiã uini auiditatẽ.

BIBESIA, æ, *φιλοποσία*, uocabulum à Plauto confictum pro nimia bibendi

bibendi auiditate. Feſtus.

BIBLIA, bibliorum, *βιβλία*, plur. num. libri: quo nomine libri ſacri per excellentiam appellantur.

BIBLINA, æ, *βιβλίνη*, Thraciæ regio, uino inſignis, quod Biblinum appellatur. alij a biblis uite appellatum malunt. uide Steph.

BIBLIO, is, uerbum factitium, a ſimilitudine ſoni, qui fit in uaſe. Næuius. Biblit amphora. Feſtus.

BIBLIOPOLA, pe. cor. *Libraio, uenditore di libri, βιβλιοπώλης*, qui libros uendit. ex, *βιβλίον*, liber, & *πωλῶ* uendo.

BIBLIOTHECA, p. p. *Libraria. βιβλιοθήκη*, tam librorum per ſe magnus numerus, quàm locus ubi libri ſunt, appellatur, ut lib. 32. Digeſtorum ſcribit Vlp. Cic. ad Sulp. Dionyſius ſeruus meus meam bibliothecam multorum nummorum tractauit. Latinis libraria dicitur. Gel. Forte in libraria ego, & L. Paullus conſederamus. Eſt & Bibliotheca, inſcriptio, qua Diodorus hiſtoriam ſuam nominauit. Pli. in procemio operis: Diodorus Bibliothecas, hiſtoriã ſuam inſcripſit. Bibliothecæ, ut ſcribit Vitruuius, ad orientem ſpectare debent. uſus enim librorum matutinum expoſtulat lumen.

BIBO, bibis, bibi, bibitum, *Bere. πίνω*, potum haurio, humorem attraho. Plaut. in Stich. Vide quot cyathos bos bibimus. Virg. lib. 11. etiam iis *νόσος*, quæ uim attrahendi humoris nullam habent: Haſta ſub exertam donec perlata papillam Hæſit, uirgineumq; alte bibit acta cruorem. Bibere etiam accipitur pro ſtudioſe audire. Horat. lib. Carm. 2. Pugnas, & exactos tyrannos Denſum humeris bibit aure uulgus. Hinc Adbibo, prælibo, *ἐμπίνω*, uel ualde bibo. Terent. in Heaut. Is mihi ubi adbibit plus paulo, ſua quæ narrat facinora? Combibo, ſimiliter bibo. Cic. 2. de Fin. Inficì debet iis artibus, quas ſi combiberit, dum tener eſt, ad maiora ueniet paratior. unde Combibones dicuntur compotores. Cicero, Paton: Quas controuerſias habeo cum tuis combibonibus Epicureis. Ebibo, extra bibo, *ἐκπίνω*. Plau. in Amph. Vt ego illic uini cirneã ebiberim meri. Per tranſlationem ebibere ponitur pro conſumere. Idem Non ego cum uino ſimul ebibi imperium tuum. Præbibo, ante bibo, *προπίνω*. Hieron. Nec uenena iam timeam. cũ antidotum præbibero. Imbibo, humorem attraho. Cice. in Verr. An unquam iſte bonam de ſe ſpem habuiſſe, niſi de nobis opinionem imbibiſſet? Perbibo, totum bibo, *διαπίνω*. Lact. lib. 2. Horum mentes ſuccum ſtultitiæ perbiberunt. Subbibo, parum bibo, *ὑποπίνω*, Suet. in Ner. Si paulum ſubbibiſſet. Et hæc omnia habent pen. cor. Paſſiuum poſuit Iuuen. Sed nulla aconita bibuntur.

BIBRACTA, Heduorum oppidum eſt apud Gallos, auctore Cæſare: hodie Sequanis, hoc eſt Burgundis annumeratur.

BIBVLVS, a, um, *πότης, ποτικός*, quod facile ſorbet. Virg. ad Meſſallam: Inuerſo bibulum reſtinguens lumen oliuo. Lumen enim bibit oleum, id eſt, ardendo conſumit. Vnde & Bibulorum cognomen dictum eſt, & Bibula papyrus, quæ ſorbet atramentum. Lucan. conficitur bibula Memphitis charta papyro. Hinc fit Merobibulus, de quo alibi. Hora. paſſiue dixit bibulum Falernum: Potores bibuli media de nocte Falerni.

BICEPS, itis, *Coſa che ha due capi, δικέφαλος*, qui habet duo capita. Pl. l. 10. c. 62. Serpentes adeo circumuolutæ, ut una exiſtimari biceps poſſit. Cic. 1. de Diuin. ſi puella nata biceps eſſet.

BICLINIVM, *Luogo doue ſtanno due letti. δικλίνιον*, locus ubi duo lecti ſunt. ex Latino & Græco. nam bis Latinum eſt, *κλίνη* Græcum, quod lectũ ſignificat. Plau. in Bacch. in biclinio cubitum eatis.

BICOLOR, adiect. *Di due colori. δίχροος*, duorum colorum. Ouid. 8. Met. Myrtea ſilua ſubeſt, bicoloribus obſita baccis.

BICORNIS, ne, *Di due corna, δίκερως*, quod habet duo cornua, ut, Bicorne ferramentum, Col. li. 10. c. 5. Bicornes furcæ, Virg. 1. Ge.

BICORPORIS, *Di due corpi*, duorum corporum. Cic. 2. Tuſc. Hæc bicorporem affixit manum. a nominatiuo Bicorpor.

BICVBITALIS, e, *Di due cubiti, δίπηχυς*, duorum cubitorum. Plin. lib. 20. cap. 23.

BIDENTAL, locus, aut ædificium fulmine tactum, dictum ab oue bidente, quę ad prodigij procurationem a ſacerdote immolata ibi ſepeliebatur. Horat. an triſte bidental Mouerit inceſtus. Nonius Bidental dici uult, quòd binæ pecudes mactarentur.

BIDENTES, quidam intelligunt oues, quæ per ætatem duos dentes altiores habent. nam Higinus dicit: quæ bidens hoſtia, oportet dẽtes habeat octo, ſed ex his duos ceteris altiores, per quos appareat ex minore ætate in maiorem tranſcendiſſe. Alij hoſtias Bimas, id eſt, duos annos habentes, hoc nomine intelligunt, quòd in commentarijs ad ius pontificum pertinentibus legatur, Bidennes primo dictas, d littera ex ſuperfluo interiecta (ſicut in Redeo) ad hiatum duarum uocalium cauendum. Ergo bidentes primo dictæ ſunt quaſi Biennes, poſtea autem uocabulo longo uſu loquendi corrupto, quæ prius Biennes dicebantur, poſtea bidentes ſunt dictæ. Vide Gell. li. 10. ca. 4. Virg. 7. Aen. lectas de more bidentes. Item bidens, *σμινύη*, inſtrumẽtum ruſticum foſſorium, quòd duos dentes habeat. Iuue. Viue bidentis amans.

BIDVVM, *Il ſpatio di due giorni, δύο ἡμέραι*, ſpatium duorum dierum. Terent. in Eunu. impetrare nequeo hoc abs te biduum. Biduo continenti, duobus diebus continentibus. Suet. in Cal. ultro citro commeauit biduo continenti.

BIENDIVM, citerioris Hiſpaniæ portus. Pli. lib. 4.

BIENNIS, *Di due anni, διετής*, duorum annorum, ut Triennis trium.

BIENNIVM, *Il ſpatio di due anni, διετία*, ſpatium duorum annorum.

BIFARIAM, *In due parti, διχῶς*, aduerb. duobus modis. Cice. 3. Tuſc. Bifariam quatuor perturbationes æqualiter diſtribuere. Sic multifariam, plurifariam, multorum, plurium generum: ſiue in multas, in plures partes.

BIFERVS, a, um, *δίφορος, δίκαρπος*, quod bis quotannis fructũ fert. Virg. 4. Ge. Biferiq; roſaria Pæſti. Biferæ ficus, Col. li. 5. ca. 10. Fabulantur poetæ Alcinoi Phæacum regis pomaria fuiſſe bifera.

BIFIDVS, a, um, pe. pr. *Feſſo in due parti, δίχηλος*, in duas partes fiſſum. Oui. 4. Met. Bifidoq; relinquit Rima pedes. Bifidatus, a, um, adiect. Bifidus, Pli. li. 13. ca. 4. Folia lateribus in ſe bifidatis.

BIFORIS, re, *Che ha due porte, δίθυρος*, qđ habet duas ianuas. Oui. 3. de Ponto: biſores intrabat Luna feneſtras. Virg. 9. Aene. biforem dat tibia cantum. Vbi Seruius: Biforem, biſonum, imparem.

BIFORMATVS, a, um, adiect. *Di due forme*, biformis. Cic. 2. Tuſc.

BIFORMIS, is, & hoc Biforme, *δίμορφος*, duas habẽs formas, Vir. 6.

BIFRONS, tis, *Di due fronti, διμέτωπος*; qui duas frontes habet Iani epitheton: quod præterea ſciuerit, & futura prouiderit: uel quia ſuperum, & inferum ianitor eſt. Virg. 12. Aen. Ianumq; bifrontem.

BIFVRCVS, *Biforcuto, διχόκερως*, geminas furcas habens, ut, Bifurcum ferramentum, Colum. lib. 3. cap. 18. Bifurci ramuſculi, lib. 5. cap. 11.

BIGAE, *Carretta di due caualli, συνωρὶς δίζυγος*, currus duobus equis uecti quaſi Biiugi, quod duorum equorum iugo agantur. Equi uero ipſi Biiugi, Biiugeſve dicuntur. Virg. 5. Aeneid. Et nox atra polum bigis ſubuecta tenebat. Apud ueteres tamen Bigam, & Trigam, & Quadrigam inuenimus. Sueto. in Tyb. Vix unius bigæ adiectione honorari paſſus eſt. Pap. in Theb. tenuauerat atra bigæ. Bigas primum iunxerunt Phrygij, quadrigas Erichthonius, teſte Pli. lib. 7. cap. 56.

BIGATI, nummi bigas impreſſas habentes. Plin. lib. 33. cap. 3. Tac. de Germ.

BIGEMMIS, me, quod habet duas gemmas. Col. lib. 6.

BIGENERA, *διγενῆ*, animalia ex diuerſo genere nata, ut Leopardus ex leæna & pardo. Varr. libro 2. de Re ruſt. muli bigenera, atque inſicij.

BIGERRA, *Βίγερρα* Ptol. urbs Hiſpaniæ ciuitas hodie Beiar.

BIGENAE, geminæ dicuntur, quia bis una die natæ ſunt. Feſtus.

BIIVGI, *Due caualli ad un giogo, δίζυγοι*, equi dicuntur, cum bini ad unum iugum nexi ſunt. Virg. 10. Aeneid. Biiugis infert ſe Lucagus albis.

BILANX, is, *ζυγός*, ſtatera, quæ duas habet lances: alio nomine Libra.

BILBILIS, is, *Βίλβιλις*, oppidum Celtiberorum in Hiſpania Tarraconenſi, ad Salonem fluuium, optima ferri temperatura nobile. ex hoc oppido Mart. poeta originem traxit: ut ipſe multis in locis teſtatur.

BILIBRIS, bre. *Di due libre. δίλιτρος*, duarum librarum. Mart. lib. 11. Nunc mulumve bilibrem.

BILINGVIS, *Bilingue, fallace, δίγλωττος*, qui duas habet linguas, hoc eſt, qui aliud dicit, aliud cogitat. Vnde etiã pro fallaci poſitũ. Vir. 1. Aen. Quippe domum timet ambiguam, Tyrioſq; bilingues.

BILIS, *Colera, χολή*, nomen eſt commune duobus præcipue humani corporis humoribus: quorum alter, qui calidus eſt & ſiccus, ab aureo colore Flaua bilis appellatur. Alter, qui frigidus & ſiccus, quoniam nigræ fauillæ colorem imitatur, Atra bilis dicitur. Verũ que genus rurſus in duas primarias ſpecies finditur, in naturalem, ſcilicet & non naturalem. Bilis flaua naturalis (quæ Bilis appellationem ſibi peculiariter uendicauit) rurſus duplex eſt: Quædam enim apta eſt nutritioni, quæ una cum ſanguine miſcetur in uenis, partim ut ille hoc ueluti uehiculo commodius penetret in uenas exiliores, partim ut alat partes naturæ ſuæ affines, hoc eſt calidas & ſiccas. Deinde munere ſuo functa, quod reliquum eſt una cum ſudoribus foras effluit per poros. Hæc tenuis humoris permiſtione mutatur in bilem pallidam, quæ & ipſa a naturali quàm minimum recedit. Altera excrementitia eſt, & inepta nutritioni, quæ à ſanguine expurgata, recipitur in ueſiculam bilis, quam *χοληδόχον* Græci appellant: & inde proprio meatu in inteſtina delabens, deiectionem ſtimulat, & tingit excrementa. Non naturalis iterum in quatuor diſtinguitur ſpecies, in Vitellinam, *λεκιθώδη*, quæ fit ex bile pallida, acrimonia caloris non naturalis uſta: in Porraceam, *πρασοειδῆ*: in æruginoſam, *ἰώδη*, & in eam quæ cæruleo colore glaſtum imitatur: unde *ἰσατώδης* a Græcis appellatur. Atra bilis & ipſa in Naturalem diuiditur, quam proprie *μέλανα χυμὸν*, id eſt, atrum ſuccum, ſiue ſuccum melancholicum medici appellant, & non Naturalem: & Naturalis rurſus in aptam nutritioni, quæ miſcetur ſanguini in uenis, alitq; partes frigidas & ſiccas, oſſa. ſ. & cartilagines. & in Excrementitiam, quæ nihil aliud eſt, quàm excrementum ſanguinis, quod a iecore lien ad ſe allicit, eiuſq; tenuiſſima parte alitur, reliquum per proprium meatum (quem & Stomachum uocant) in uentriculum regurgitans, ut

illum

illum aſtringat & roboret:ubi munere ſuo functa, una cum excrementis per inteſtina deijcitur. Accipitur item Bilis pro ira, quæ a Bile excitatur. Horat.2.Serm.Sat.2.

BILIOSVS,a,um, *Colleroſo*, χολώδης, in quo bilis abundat: ut, Sanguis bilioſus, Sputum bilioſum, apud Celſum.

BILIX, adiect.a licium, *Maglia a due licci*, ut, bilix lorica a Virg.dicta, quæ duo licia & fila in ſummitate haberet ad ornatum, li.2. Aen.

BILVSTRIS, ſtre, *Di due luſtri*, διλύστρος, ut, Bellum biluſtre, quod duo luſtra, hoc eſt decem annos durauit. Ouid.2. Amor.

BIMARIS, re, adiect.p.c. *Coſa poſta tra due mari*, quod inter duo maria ſitum eſt: ut, Bimaris Corinthus. Hora.1.Carm.

BIMATVS. Pli.li.11.c.21. Vita ueſparum bimatum non tranſit.

BIMEMBRIS, διμελής, duarum partium quaſi membrorum. Ouid. confiſum pedibus, formaque bimembri. Et Bimembres, ſubſtantiue. Centauri. Ouid.12. Metam. uaſto trepidi clamore Bimembres. Virg.8.Aene.

BIMENSIS, huius bimenſis, *Spatio di due meſi*, tempus duorum menſium. Liu.Dec.5.lib.3.anni & bimenſis tempus prorogaretur.

BIMESTRIS, ſtre, *Che ha due meſi*, δίμηνος, duos menſes habens. Hor. lib. Carm. & porco bimeſtri Cum famulis operum ſolutis.

BIMVLVS, p.c. *Di due anni*, διετής, qui duos annos ætatis habet.

BIMVS, δίετος, qui ætatem habet duorum annorum. Varr.2.de Re ruſt.cap.5. Vnum anniculum, alterum bimum. Cice.ad App.de hac ſententia bima decedat, id eſt, qua cenſuit ut per duos annos remanerem in prouincia.

BINI, æ, a, *Due a due*, δισσοί, diſtributiui numeri uox eſt, ſignificans, duo per ſingula. Cic.4.Verr. deſcribebat cenſores binos per ſingulas ciuitates, id eſt, duos in ſingulis ciuitatibus. Idem Atti. Pompeius diſtribuit binos ſingulis patribus familiarum: hoc eſt, unicuiq; duos. Sic Binos, ternos, quaternos, aut quinos dicimus milites incedere, hoc eſt, duos, tres, quatuor, aut quinque, in ſingulis lineis, aut ordinibus. Non nunquam etiam ſimpliciter accipitur pro duobus: & ſic frequentius ijs iungitur, quæ ſingulari numero deſtituuntur. Sic Binas literas dicimus, & Bina caſtra, non duas literas aut duo caſtra. Cic.6.Verr. Pompeius cum Vectio intra bina caſtra collocutus eſt. Idem 8.Ver. Vt dies 45. inter binos ludos tollerentur. nã Caſtra pro militum tentorijs: & Ludi pro magnificis & ſplendidis ſpectaculis, ſingularem numerum non agnoſcunt. Aliquando tamen etiam in hac ſignificatione ijs coniungitur, quæ utrunque habent numerum: ſed hoc frequentius apud poetas. Virg.1. Aene. Bina manu lato criſpans haſtilia ferro. Idem 8.Aen. Frænaque bina, meus quæ nunc habet aurea Pallas. Interdum etiam in oratione ſoluta. Pli.li.9.c.30. In noſtro mari loligines capiuntur cubitorum ſæpe binum. Cice.3.de Orat. Demoſthenes una contentione uerborum, binas contentiones uocis & remiſſiones continebat.

BINARIVS, δυϊκός, numerum duorum denotat.

BINOMINIS, *Di due nomi*, διώνυμος, qui geminum habet nomen, ut Iſter, & Danubius: Iulus, & Aſcanius. Ouid.14. Metam. Inde ſub Aſcanij ditione binominis Alba Resq; Latina fuit.

BIPALIVM, *Vanga*, inſtrumentum ruſticum, quo terra foditur. Varr. id prius bipalio uortito. Liu.3. foſſam fodiens bipalio innixus.

BIPALMIS, me, *Di due palmi*, duorum palmorum. Varr.3.de re ruſt. cap.7. tabulæ fixæ ſint bipalmes.

BIPARTITO. dupliciter. Cic.pro Flac. bipartito claſſis diſtributa.

BIPARVS, a, um, qui uel quæ bis peperit, δίτοκος.

BIPATENS, p.c. *Che s'apre da due parti*, δίθυρος, quod ex utraque parte aperitur. Virg.2. Aene. Portis alij bipatentibus adſunt.

BIPEDALIS, le, *Di due piedi*, quod habet longitudinem duorum pedum: Cæſar Bel.Gal.lib.4. bipedalibus trabibus immiſſis.

BIPEDANEVS, a, um, ſiue Bipedaneus, bipedalis. Col.lib.2.cap.2. Frumentis ſat erit, ſi æque bona ſuberit bipedana humus.

BIPENNIFER, a, um, πελεκυφόρος, ferens bipennem. Ouid.8. Meta.

BIPENNIS, ne, *Bipenne*, δίπτερος, quod duas habet pennas. Pli.li.11. ca.28. nullum, cui aculeus in aluo eſt, bipenne eſt. Bipenne item, teſte Nonio, quod utrinque eſt acutum. Virg.lib.11. Ferro ſonat acta bipenni Fraxinus. Eſt & Bipennis, πέλεκυς, ſubſtant. ſecuris. Virg.4. Ge. ualidam in uites molire bipennem.

BIPERTIO, is, & Bipertior, iris, *Diuidere in due parti*, διχάζω, in duas partes diuido. Col.lib.11.c.2. Ver bipertitur. Cic.in Cat. in proximis uillis ita bipertiti fuerunt. Hinc Bipertito, δίχα, διχῶς, bifariam, dupliciter. Cic.2.de Inuen. id fit bipertito. Cæſ.1. Bel. Gall. Romani ſigna bipertito intulerunt. Hoc eſt duobus locis.

BIPES, bipedis, adie. *Che ha due piedi*, δίπους, quod habet duos pedes. Iuue. bipedem ſibi quærat aſellum. Cice.pro Domo: omnium non modo bipedum, ſed etiam quadrupedum impuriſſimo.

BIRACELLVM, Tuſciæ oppidum eſt Ptolemæo, hodie Vicarellum.

BIREMIS, *Fuſta*, δίκροτος, nauis duobus remorum ordinibus acta: ab Erythræis primum inuenta. Pli.li.7.c.57. Virg.8. Aen. Geminosq; legit de claſſe biremes.

BIS, aduerb. *Due fiate*, δίς. Cic.de Amic. Bis una conſules.

BISALTAE, Βισάλται Steph. populi liberi Thraciæ ad Strymonem amnem, teſte Plin. lib.4. cap.11. Qui famem in bello lacte concreto, & ſanguine equino tolerant. Virg.3. Georg. Biſaltæ, quo more ſolent, acerque Gelonus.

BISALTIA, Βισαλτία Stephan. regio Thraciæ libera, ad Strymonem amnem, dicta a Biſalte Solis & Terræ filio, aut à Biſalte uicino fluuio.

BISELLIVM, lij, δίεδρον, ſubſellium duorum capax. Varr. 4. de Lingua Lati.

BISETA, porca dicitur, a cuius ceruice ſetæ bifariam diuiduntur. Feſt.

BISEXTVS, ſiue Biſſextus, *Biſeſto*, ἐμβόλιμος ἡμέρα, dies intercalaris, qui quarto quoque anno interſeritur, ut anni ratio cum curſu Solis conueniat. Inuenta eſt autem hæc intercalandi ratio a Cæſare dictatore, qui cum animaduertiſſet, Solem curſum ſuum conficere diebus 365.& horis circiter ſex, quarto quoque anno diem unum curauit adijciendum. Dictus eſt autem Biſſextus, quòd bis, id eſt, duobus diebus continuis numerarent Sext.Cal. Mart. duos uidelicet dies pro uno computantes. unde qui eſt natus biſexto Kalendas, nihil refert (ut inquit Celſus de uerb.ſigni.l. Cum Biſextus,) utrum priore, an poſteriore die natus ſit, cum illud biduũ pro uno tantum die habeatur. Erat autem huic intercalationi conſtitutus dies certus, qui eſt poſt 23. Februarij diem inter Terminalia iam peracta, & Regifugium. Februarius uero duabus de cauſſis huic rei aptiſſimus uiſus eſt, tum quòd pauciſſimos haberet dies, tum etiam, quòd inter menſes ultimum haberet locum. nam cum antea decem tantum eſſent menſes, quorum primus erat Martius, duo poſtea in fine ſunt adiecti, Ianuarius, & Februarius.

BISON, tis. Βίσων Pauſaniæ, animal ferum, & deforme prolixitate iubarum, & reliquo corpore, cerui figura, media fronte inter aures unum cornu habens. Martial.in Am. Illi ceſſit atrox bubalus, atque biſon.

BISTONES, Βίστονες, populi Thraciæ, a Biſtonide lacu, ſiue, ut Steph. placet, a Biſtone rege. Inde Biſtonis, Βιστονίς, patronymicum fœ. gen. quod ſæpe tamen accipitur adiectiue & poſſeſſiue. Ouid. in epiſt. Paridis ad Helenam: Tuta tamen bello Biſtonis ora fuit.

BISTONIA, æ, Βιστονία, regio Thraciæ, a lacu Biſtonide, ſiue a Biſtone, rege. Biſtonia præterea Steph. oppidum eiuſdem regionis.

BISTONIS, Βιστονίς, ſiue Biſtonius lacus, in Biſtonia Thraciæ regione in quo natantia omnia demerguntur: unde & nomen accepit, à βυθίζω, demergo. unde & Byſtonis per y ſcribendum uidetur. Steph. tamen & Suidas ſcribunt per i.

BISTONIVS, a, um, Βιστόνιος, poetæ accipiunt pro Thracio. Ouid. Brachia Biſtonia candidiora niue. Idem Biſtonia membra lauabis aqua.

BISVLCVS, *Chi ha l'ugne feſſe*, δίχηλος, qui ungulas habet, ſed ſciſſas. Ouid. 7. Metam. Puluereumque ſolum pede pulſauere biſulco. Accipitur pro omni, quod in duas cuſpides diuiſum eſt. unde Biſulcam caudam dixit Plin.lib.29.cap.10. Biſulcos arborum ſurculos, Colum.de Arb.cap.6.

BISVLTOR, Martis cognomen, a bis ulciſcendo. Auguſtus enim, cũ Brutum & Caſſium uiciſſet, & ſigna a Parthis recepiſſet, Marti tẽplum dedicauit, quem Biſultorem cognominauit, quòd primum C. Cæſaris, deinde Craſſorum necem ultus eſſet. Ouid.5. Faſt. Rite deo templumq; datum, nomenq; Biſultor.

BISVRGIS, Strab.l.7. Germaniæ fluuius, Mela Viſurgim uocat li. 3.

BITHIA, Pharaonis filia, quæ Moſen adoptauit.

BITHYNIA, Βιθυνία, regio minoris Aſiæ, aduerſa Thraciæ: quæ, ut Solinus ſcribit & Seru. primum Bebrycia, poſtea Mygdonia, deinde Bithynia dicta. Sunt qui ſcribant Thynos populos tranſiſſe ex Thracia, qui deinde Bithyni dicti, & regio Bithynia. Clau. Thyni Thraces erant, quæ nunc Bithynia fertur. Ex Bithynia fuerunt Xenocrates philoſophus, Dionyſius dialecticus, Hipparchus, Theodoſius, Cleophanes orator Aſclepiades medicus.

BITHYNIVM, Βιθύνιον Stephano, ciuitas in Bithynia.

BITHYNICVS, a, um, aliud adiect. Βιθυνικός: quod Romanorum quibuſdam in cognomen ceſſit, a deuicta Bithynia. Mart. Iam te rem factam Bithynice credis habere. De origine Bithynorum Str.l.12. Herod.lib.7. Dionyſ.de ſitu orbis.

BITHYNVS, a, um, Βιθυνός Stephan. Iuuen. Cappadoces faciant, equiteſque Bithyni. Vbi illud animaduertendum eſt, a Iuuenale corripi primam nominis huius ſyllabam, quæ a ceteris omnibus producitur.

BITVMEN, inis, *Bitume*, ἄσφαλτος, limus quidam tenax, ſulphurei odoris, in Iudææ lacu emergens, qui inde Aſphaltites dicitur. Inuenitur & durum in Syria, non procul à Sidone. Eſt & liquidum bitumen, in Zacyntho inſula, & circa Babylonem naſcens, & in agro Apolloniatarum. Gignitur & pingue, liquoris oleacij, in Sicilia. Apud Babylonios bitumen calcis uſum præbet. Vide Pli.lib.35.cap.15.

BITVMINEVS, a, um, Bituminea uites, Ouid.5. Meta.

BITVMINO, as, ἀσφαλτόω, bitumine linio. unde aqua bituminata, apud Pli.lib.31.cap.6. cui admiſtum eſt bitumen.

BITVRIGES, populi Galliæ Aquitanicæ, teſte Pli.lib.4.ca.19. Horũ metropolis Auaricum erat: hodie Bourges en Berry. Singularis nominatiuus eſt Biturix, quo uſus eſt Lucanus lib.1.

BIVIVM, *Di due uie*, δίοδος, quod duas uias habet. Virg.9. Aeneid.

Locum

Locum inſidijs conſpeximus ipſi, Qui patet in biuio portæ.

BIVMBRES, ἀμφίσκιοι, populi, quicumque inter Tropicos habitant, ad meridiem. quandoque enim incidentes habent umbras, cum à meridie ſol ad gnomonem accedit rectum, ac ſubiacens planum: quandoque autem in aduerſum, cum ſolum in aduerſum conſiſtit. Strab. lib. 2.

BIZAN, urbs Thraciæ. Steph. βίζων, πόλις Θρᾴκης, τὸ τῶν ἀστῶν βασίλειον. Pli. lib. 4. cap. 11. Bizian uocauit.

B ANTE L

BLAESVS, Balbo, βλαισὸς, τραυλὸς, qui linguam habet impeditam. quo uitij genere Demoſthenem laboraſſe accepimus: qui aliquandiu primam artis ſuæ literam enunciare non potuit. Iuuen. Blæſis, atque mero titubantibus. Martial. libro 10. Os blæſum tibi, debiliſque lingua.

BLANDA, æ, Italiæ oppidum in agro Brutio. Plin. lib. 3. cap. 5. Eſt & Blanda, ſiue Blande, oppidum Hiſpaniæ Tarraconenſis, in agro Barcinonenſi.

BLANDICVLVS, dimin. à Blandus: Blandicella uerba. Feſtus.

BLANDIDICVS, χρηστολόγος, qui blande loquitur. Plau. in Pœn.

BLANDILOQVANS, p. c. Laberius apud Macr. lib. 2. Sat.

BLANDILOQVENTIA, æ, χρηστολογία, ſuauis oratio. Cicero. 3. de Nat. Deor.

BLANDILOQVENTVLVS, Plaut. Trinum.

BLANDILOQVVS, p. p. Luſinghiero, χρηστολόγος, qui blanda uerba loquuntur, ut, Vox blandiloqua, Senec. in Agam.

BLANDIMENTVM, ti, χρηστολογία, θωπεία, blanditiæ, illecebræ. Cic. pro Cœlio: Multa blandimenta nobis natura ipſa genuit.

BLANDIOR, iris, Luſingare, σαίνω, ἀσπάζομαι, κολακεύω, adulor, Blanditias dico. Cic. de Amic. Qui aduerſario aſſentatur, & litigare ſe ſimulans blanditur. Refertur & ad ſenſus interiores. Cic. 1. Acad. Vide quàm ſuauiter uoluptas ſenſibus blandiatur. Blandior calamitatib. meis, dixit Quinctilianus, pro, mitigo calamitates. Hinc Eblandior, blanditijs extorqueo. Liu. 7. cap. 3. Bel. Pun. Neq; omnia emebat, aut eblandiebatur, ſed uim adhibebat. Vnde Eblandita ſuffragia, quæ precib. & blanditijs impetrantur, apud Ci. p Plā.

BLANDITIA, æ, & Blanditiæ, tiarum, Carezza, χρηστολογία, θωπεία, adulatio, illecebræ. Cicero pro Planc. Facilis illa occurſatio, & blanditia popularis. Idem 1. de Finib. Blanditijs præſentium uoluptatum deliniti.

BLANDITVS, us, ui, Il luſingare, χρηστολογία, θωπεία, blanditiæ. Lucr. lib. 2. Vt res per Veneris blanditum ſæcla propagent. Eſt & Blanditus, a, um, particip. à Blandior. Pli. li. 10. cap. 23.

BLANDVLVS, a, um, dimin. ab adiectiuo Blandus.

BLANDVS, adiect. Piaceuole, χρηστολόγος, ἀπατεών, qui blanditur in ſermone. Cic. ad Atti. Scis me minime eſſe blandum. Blande aduerb. Cic. Att. Vides ne quàm blande? Idem pro Clu. appellat hilari uultu hominem Balbus ut blandiſſime poteſt. Blanditer, blande. Plau. Pſeu. Cogito, ſtrenue, blanditerve alloquar.

BLANDVSIA, in agro Sabino regio, in qua Horatius habuit uillā, & in ea fontem: unde illud: O fons Blanduſiæ ſplendidior uitro.

BLATERO, as, & Blatio, is, Parlar goffamente, στωμύλλω, φλυαρέω, ueteres dicebant, pro inconditè & inaniter loqui: ut ſunt, qui extra propoſitum loquuntur, uel uerba immoderata emittunt. Plau. in Amph. nugas blatis. Idem in Aul. blaterauiſti uicinis omnibus, me meæ filiæ daturum dotem. Quidam à Græco deducunt, βλὰξ enim dicitur, qui ſe inaniter iactat. Horat. in Serm. Audit, cum magnos blateras clamore, furiſq;

BLATERO, onis, Cicalone, ciarlone, βλὰξ, immoderate loquens. Gell. lib. 1. cap. 15.

BLATTA, Tarma, σίλφη, uermis, qui alueària lædit, à βλάπτω, noceo. Colum. lib. 10. appellat Lucifugas blattas. Mart. tamen poſuit pro uerme libros & ueſtes rodente. Conſtrictos (inquit) niſi das mihi libellos, Admittam tineas, trucesque blattas. Horat. in Ser. ſtragula ueſtis, Blattarum ac tinearum epulæ. Blatta etiam ponitur pro purpura. Sidonius in Paneg. Pontus caſtorea, blattam Tyrus, æra Corinthus. Blattam recentiores ſcriptores uermiculum Bombycem intellexerunt, cuius textu ueſtes Sericæ conficerentur: unde Blattea ueſtis, & blatteum paludamentum apud Lamprid. Capitolinumque pro ſerico & precioſo: uel (ut Paulus Aeg.) pro purpura: quoniam Indicum conchylium uulgo Blatta dicitur. Sic Caſſiodo. in epiſtolis Blatteum pro purpureo cepit: Chamæleon (inquiens) modo praſina, modo cyanea, modo blattea uarietate ſe commutat. Eutropius ſcribit Neronem ſolitum piſcari reti aurato blatteis funibus annexo: cum ab Oroſio & Sue. dicatur purpureis. A quo colore Blatta etiam frumentum dicitur, quod rubidum ſit, ſementi accommodatius, in purpuram declinans.

BLATTARIA, herba, herbaſco ſimilis, folijs minus candidis, flore luteo. hæc abiecta blattas in ſe contrahit: unde nomen accepit. Pl. libro 25. cap. 9.

BLATTEVS, a, um, Roſſo, πορφύρεος, purpureus. Eutropius in Nero. Nero hamis aureis argenteis piſcabatur, quæ blatteis funibus extrahebantur. Sueto. uocat purpureos: Piſcatus eſt (inquit) reti aurato, purpura, coccoque funibus nexis. Oroſius: Nero, inquit, retibus aureis piſcabatur, quæ purpureis funibus extrahebantur. Caſſio. in epiſt. Chamæleon modo praſina, modo cyanea, modo blattea uarietate ſe commutat.

BLAX, Troppo delicato, ſtolto, βλὰξ, mollis, laſciuus, qui neſcit res diſcernere, & qui ſe inaniter iactat. Feſtus.

BLENNI, ſtulti. Pla. in Bacch. ſtolidi, fatui, bardi, blenni. Feſt.

BLEPHARO, βλεφαρώδης, qui hēt ſupercilia magna. Plau. in Amph.

BLITVM, βλίτον Dioſc. βλίτας Suidæ, olus eſt betæ foliis, teſte Hermolao, iners, nullius ſaporis. inde Bliteum dicitur, quod eſt nullius precij. unde apud Menandrum, teſte Plin. lib. 20. cap. 22. uxores per conuicium Blitæ uocantur à maritis. & apud Pla. in Tru. meretrix blitea.

B ANTE O

BOA, æ, ſerpentis genus, quod in miram magnitudinem excreſcit: dictum, quòd lactis bubuli ſucco primum alatur. Pl. li. 8. ca. 14. Eſt & Boa morbi genus, cum corpora papularum multitudine rubent, à fimo bubulo, cuius litu maxime tollitur, ita dictum. Pl. li. 28. c. 18. Idem lib. 26. cap. 11. Ebuli folia contrita boam ſanant.

BOALIA, βουθύσια, quæ & bubetiæ, ludi boum gratia inſtituti.

BOARIA, lappa, herba nota, cuius radix è uno pota, articulis prodeſt.

BOARIVM forum, βοῶν ἀγορὰ, Romæ locus, in quo boues uendebantur. Plin. lib. 28. cap. 2. & lib. 34. cap. 2.

BOCAS, inquit Feſtus, genus piſcis, à boando, id eſt clamando appellatum. hæc ille. βῶκες, (ut ex Speuſippo annotauit Hermolaus) ſunt mænæ candidiores, quas nos Girros, ſiue Girrulos uocamus.

BOCCHIANA, oppidi nomen Troglodytarum. Pli. li. 6. ca. 29.

BOCCORI, qui & Concordienſes, populi Luſitaniæ. Pli. l. 4. ca. 22.

BOCENAEI, Sardiniæ populi, teſte Pli. lib. 3. cap. 7.

BODERIA, Ptolemæo, æſtuarium maris Britannici, Tacito Bodotria dictum in uita Agricolæ.

BODINCOMAGVM, oppidum ad Padum, alio nomine Induſtria: dictum à Pado, qui Ligurum lingua Bodincus, quaſi fundo carens, uocabatur. Pli. lib. 3. cap. 16.

BODOTRIA, æſtuarium maris Britannici, apud Tacit. in uita Agric.

BOEMIA, regio Germaniæ, trium fere dierum longitudine, & totidē latitudine, Hercynia ſilua undique cincta. Albi flumo irrigata: ab oriente ſpectans Morauos, ab arcto Saxones, ab occidente Noricū, à meridie ſuperiorē Pannoniā, quæ Auſtria dicitur. incolæ Boemi dicuntur, lingua & moribus à Germanis omnibus diſtincti. uide Aeneam Siluium, qui Boemorum hiſtoriam conſcripſit.

BOEOTIA, Βοιωτία, regio in finibus Græciæ, Eubœæ inſulæ obiecta, ab Attica autem Cithærone monte diſcreta: dicta à boue, cuius ductu Cadmus peruenit ad eum locū, ubi poſtea Thebas Boeotias condidit. Ouid. 3. Metam. Alij alias afferunt nominis huius rationes: quas uide apud Stepha. Olim Aonia dicta eſt, & Ogygia, & Hyanthis, & Meſſapia, & Cadmeis Thucydidi. Hinc Bœoti, Βοιωτοὶ, dicti regionis incolæ: qui ſtupiditatis, & craſſi ingenij nomine male audierunt. Hinc illud Horatij lib. 2. epiſto. Bœotum in craſſo iurares aere natum.

BOETIVS, Hiſpaniæ fluuius, naſcens unde Tagus. Strab.

BOGVD, udis, pe. genitiui cor. rex Mauritaniæ Tingitanæ, quæ ab eo Bogudiana uocata eſt, teſte Pli. li. 5. cap. 2. Fuerunt plures eiuſdem nominis. poſtremus fuit, qui Actiaco bello Antonij partes ſecutus, ab Agrippa ſupplicio affectus eſt. A Str. Bogus appellatur li. 8.

BOIAS, arum, παῖδες, uincula tā lignea, quàm ferrea, teſte Feſto, ſeu torquis damnatorum, quòd quaſi iugum in boue ſit. Plau. in Aſi.

BOIANVM, hodie Bonianum, oppidi nomen inter Samnites Ptol.

BOII, Βόϊοι Straboni populi Galliæ Lugdunenſis, teſte Pli. lib. 4. ca. 18. qui putātur agri Borbonienſis tractum incoluiſſe. hi poſtea Alpes tranſgreſſi, iuxta Padum conſederunt, ubi Laudem Pompeiā urbem condiderunt, teſte eodem, li. 3. c. 17. Iidem à Romanis expulſi, in Germaniam ſe contulerunt, teſte Strab. lib. 7. ubi Hercyniæ ſiluæ partem incoluerunt: quæ regio ab eis primum Boiohemia, poſt, abiectis aliquot literis, Boemia uocata.

BOION, Βοῖον Stephano, Doridis oppidum in Græcia. Pli. li. 4. ca. 7.

BOLA, Βῶλα Stephano, oppidum agri Campani in Italia. unde Bolani, apud Pli. li. 3. ca. 5. Virg. 6. Aen. Bolamq; Coramq;.

BOLBVLAE, inſula in mari Aegæo, non procul à Teo. Pli. lib. 5. c. 31.

BOLBITINVM, à Pli. li. 5. ca. 19. numeratur inter oſtia Nili.

BOLENTIVM, Pannoniæ ſuperioris oppidum, Ptolem. hodie Rachelſpurg.

BOLENIA, gemma, quæ in limo inuenitur glebæ ſimilitudine. Plin. lib. 37. cap. 10.

BOLETVS, Βωλίτης, Aeginetæ genus fungi, inter omnes optimi. Pli. lib. 22. ca. 22. Iuuen. Vilibus ancipites fungi ponentur amicis, Boletus domino, ſed qualem Claudius edit.

BOLIS, idis, Dardo, βολὶς, à Græcis dicitur haſta miſſilis, παρὰ τὸ βάλλω, iacio: ex quo faces quædam igneæ bolides uocantur, quæ in ſuprema aeris regione gignuntur. Pli. li. 2. cap. 26. Duo genera earum: lampades uocant, plane faces: alteram bolidas, quale Mutinenſibus malis uiſum eſt. Bolis καταπειρατηρία, βολὶς, etiā eſt perpendiculum nauticum, quo nautæ maris altitudinem explorant. Eius meminit Lucas in Act. Apoſt.

BOLVS, pen.prod. *Boccone*, βῶλος, cuiuſque rei fructus: unde Bolum terræ, glebam dicimus, Bolum argenti, maſſam argenteam. Ter. in Heau. Crucior, bolum tantum mihi ereptum è faucibus. Quod dici ſolet, quoties cōmoditas, quæ iam propemodum tenebatur, inopinato præripitur: translatione (ut ait Donat.) ab animalibus ſumpta, quibus aufertur præda. Bolus autem pen. breui, iactum ſignificat, uel rete ipſum piſcatorium. Plau. in Rud. O Neptune, nimis lepide iecisti bolum. id eſt, pulcherrimum iactum feciſti.

BOLVS ARMENIA, βῶλος ἀρμενία, gleba eſt terræ, quæ inuenitur in ea Armeniæ parte, quæ Cappadociam attingit, colore ochræ, miram ad deſiccandum uim habens. hæc hodie apud nos admodum rara eſt inuētu. nam quam Seplaſiarij pro bolo Armenia uendunt, ex Hiſpania, aut ex Normannia aduehitur, pene ad rubricam accedens.

BOMBAX, pro aduerbio contemnentis uſurpauit. Pla. in Pſeu.

BOMBILO, as, pen. corr. βομβέω, bombum emitto, proprie apum. auctor carminis de Philomela; Bombilat ore legens munera mellis apis.

BOMBILATIO, βόμβος, ſonus apum.

BOMBVS, *Rimbombo*, βόμβος, ſonus tubarū raucus, nec ualde acutus: uox tracta ab ipſo ſonitu. Perſius: impleruntq; cornua bombis.

BOMBYCINA, orum, βομβύκινα, ueſtes tenuiſſimæ, ex bōbice. Mart.

BOMBYCINVS, a, um, pe. cor. βομβύκινος, ex bombyce, ut Panniculus bombycinus, apud Iuuena. Saty. 6. Delicias & panniculus bombycinus urit.

BOMBYLIS, uermis genus, ex quo Necydalus, & deinde bombyx procreatur. Plin. lib. 11. cap. 22.

BOMBYLIVS, βομβύλιος, apis genus obſtreperum, a bombo, id eſt ſonitu.

BOMBYX, *Bigatti che fanno la ſeta*, βόμβυξ, uermis ſimilis erucæ, qui apud Indiam, Aethiopiam, & Seres in aranearum morem tenuiſſima fila ducit ad ueſtem faciendam: primum Bombylis, dein Necydalus, demum bombyx dictus. De hoc Ariſto. & Plin.

BONA DEA, ἀγαθὴ θεὰ, quam ueteres Faunam, ſiue, Fatuam, ſiue Senta̅m dixere. hanc Varro ſcripſit tantæ pudicitiæ fuiſſe, ut nemo illam, dum uixit, præter uirum, mas uiderit, nec nomen eius audierit. quare, illi in operto mulieres ſacrificabant, & Bonam deam appellabant.

BONASVS, pen. pro. βόνασος, fera eſt, quæ, ut ſcribit Ariſtot. in monte Meſapo, qui Pæoniæ ac Mœſiæ limes eſt, inuenitur. de ea uide Plin. li. 8. cap. 15. Aelianum Solinum.

BONI CONSVLERE, *Pigliare in buona parte*, in bonā partē accipere.

BONITAS, *Bontà*, ἀγαθότης, capitur pro uirtute, honeſtate, iuſtitia. Cic. 2. Offi. Cum fidem, bonitatemq; laudant, dignum eſſe dicūt, qui cum in tenebris mices. Frequentius tamen bonitas pro benignitate, & quadam ſimplicitate ponitur. Plin. Bonitas, & ſimplicitas uxoris. Malitia econtrario pro uerſutia. unde malitioſum, callidum ad uerſutum dicimus. Cic. Virtutis contraria eſt uitioſitas, ſic enim malo, quām malitiam appellare. nam malitia certi cuiuſdā uitij nomen eſt, uitioſitas omnium. Eſt & alia Bonitas, non ex induſtria, ſed ex natura prouenie̅ns. Cic. 2. Off. Quæ & bonitate ingenij multi aſſequuntur, id eſt, præſtantia ingenij.

BONONIA, princeps, Etruriæ colonia, Felſina olim uocata. Plin. lib. 3. cap. 15.

BONONIENSIS, ſe. Ci. de Clar. orat. Ruſticellus Bononienſis.

BONVS, a, um, *Buono*, ἀγαθὸς, opponitur malo. Cic. 1. Off. Vir bonus innumerabilibus officijs & laudibus continetur. Bonum abſolute a philoſophis appellatur, quod ſui cauſſa expetitur. unde Ariſtoteles τὸ ἀγαθὸν, hoc eſt, bonum, appetitus ſenſitiui obiectum facit, idq; duplex eſt, uerum, & apparens. uoluptas enim corporis tanquam bonum expetitur, nō quòd reuera bonum ſit, ſed quod eiuſmodi appareat. ſummum autem bonum appellabant, quod eſſet rerum omnium expetendarum extremum: quod Stoici in uita naturæ conueniente, Epicurei in animi uoluptate, ſiue indolentia, Cyrenaici in uoluptate corporis, alij alijs in rebus collocabāt. Peripatetici triplicia conſtituunt bona, animi, corporis, & fortunæ. quo fit, ut opes, & facultates a noſtris etiam Bona, ὄντα, χρήματα, appellentur. Cic. pro Cec. Ad incertum reuocari bona, fortunas, poſſeſſionesq; omnium. Bonum item dicitur, quod exequitur officium ſuum, quodque actiones ſuas probe obit. Hinc ſi uirum bonum dicimus, intelligimus probum: ſi bonum militem, fortem: ſi bonum imperatorem, prudentem: ſi bonum grammaticum, litteratum: Sic è contrario, Malum generale eſt nomen, & turpia ſimul, & detrimentoſa complectens. Aliquando bonū ſumitur pro bonitate. ut dicimus, Ex æquo & bono iudicare. Aliquando pro non uili, quia (ut Donatus ait) boni ſunt uiles. Teren. in Phorm. Illam ciuem eſſe Atticam, bonam bonis prognatam. Hinc etiam Optimates dicimus, pro uiris dignitate & auctoritate præſtantibus. Aliquando pro utilitate, Bonum eſt pecuniæ parcere. Itē pro ocio & quiete: Seneca: Delicatus, & bono ſemper aſſuetus. Item pro miti, & fauente. Statius: Tu corda parumper. Huc aduerte libens, atque has bonus accipe uoces. Item pro pulchro: unde forma bona, apud Teren. in And. Item pro apto & idoneo. Virg. 2. Geor. & bona bello Cornus. Item pro docto. Hora. Quandoq; bonus dormitat Homerus.

BOO, as, *Mughiare, rimbombare*, μυκάομαι, mugio, clamo, a βοάω, a boum mugitibus. Plaut. in Amph. boat cælum fremitu uirum. Et Boo, bois, boere. Varro Parmenone, ut citat Nonius: ſtrepunt boum. Pacuuius Medea apud eundem, Clamore & ſonitu reſonantes boum. Bouare dicuntur boues, cum uocem emittunt, teſte Varr. lib. 6. de lingua Latina. ſed Boare magis eſt in uſu. Hinc Reboo, as.

BOOTES, tis, uel Bootes, tæ, βοώτης, a boue deductum nomen Latine Bubulcus, cæleſte ſidus, quod Arctophylax uocatur, & more bubulci plauſtrum ſequi uidetur. Fuit autem Bootes (ut refert Higinus) Iouis ex Caliſto filius, nepos Lycaonis regis Arcadiæ, qui una cum matre in cęlum eſt tranſlatus. Ci. 2. de Nat. Deo. ſequitur Arctophylax, uulgo qui dicitur eſſe Bootes, Quòd quaſi temone adiunctam præ ſe quatit Arcton. Ouidius: Arctophylax formam terga ſequentis habet. Iuuen. Frigida circumagunt pigri ſarraca Bootæ. Habet quatuor ſtellas in dextra manu, quæ non occidunt. Gell. li. 2. cap. 21.

BOREAS, ræ, *Borea*, βορέας, uentus frigidus & ſiccus, ſpirans inter Septentrionem, & exortum ſolſtitialem, teſte Plin. lib. 2. cap. 47. a quo Hyperborei montes nomen traxerunt. dictus Boreas ἀπὸ τῆς βοῆς, καὶ ῥέω: quoniam ut uiolenti flatus eſt, ita etiam ſonori. Virg. 1. Geor. Boreæ penetrabile frigus adurat. Fuit item hoc nomine Thrax quidam Strimonis filius, raptor Orithyiæ, Erichthonij Athenarum regis filiæ: unde poetis fabulandi occaſio, Orithyiam a Borea uento raptam, eiq; Zethen & Calain peperiſſe.

BOREAE, gemmæ ex Iaſpidum generibus. Plin. li. 37. cap. 8.

BOREVS, a, um, pen. pro. βόρειος, ſeptentrionalis. Oui. 4. Triſt. Vita procul patria peragenda ſub axe Boreo.

BORSYCITES, Pli. li. 37. cap. 11. gemma eſt, in nigro ramoſa.

BORYPTES, gemma nigra, ſanguineis & albis nodis. Plin. libr. 37. capitu. 10.

BORYSTHENES, pen. cor. βορυσθένης, fluuius Scythiæ ſecūdum Iſtrū omnium maximus, cuius aquæ ad potandum ſunt ſuauiſſimę, & magnos piſces alunt nulla habentes oſſa. Eſt item Boryſthenes oppidum, quod Boryſthene amne abluitur: unde & nomen accepit. alio nomine Olbia dicitur, teſte Strab. li. 7. & Ptol. li. 3. ca. 5. Mela Boryſthenidem appellat li. 2. Eſt & inſula eiuſdem nominis, ante fluuij huius oſtia ſita: cuius etiam meminit Pli. loco iam citato. Lacus quoq; eiuſdem regionis, qui & ipſe Boryſthenes appellatur, teſte Pli. li. 4. cap. 12. Boryſthenius, a, um, adiect. Oui. 4. de Pont. Cumq; Boryſthenio liquidiſſimus amne Dyaſpes.

BORYSTHENITAE, βορυσθενῖται. Steph. populi ad Boryſthenem amnem. Propertius: Gloria ad hibernos lata Boriſthenidas.

BOS, bouis, *Bue*, βοῦς, gen. communis datiuum & ablatiuum plur. bobus per ſincopam facit, & more ueterum Bubus. Cice. de Natu. Deo. Quid de bubus loquar? Hinc Bouinus, a, um: & dimin. Bouillus, bubulus, Bucerus, a, um, & Boarius, a, um. unde Forum boarium, ubi uendebantur boues. Dictus bos ἀπὸ τοῦ βόσκω, paſco, quòd homines paſcat laboribus ſuis.

BOSCHIS, idis, uolucris eſt, de qua Col. lib. 8. cap. 15.

BOSGOBDARIZA, locus in confinibus maioris Armeniæ. Strabo. lib. 12.

BOSMORVS, teſte Strabone li. 15. frumēti religioſi genus, tritico minus, apud Indos inter amnes prouenie̅ns, quod excuſſum protinus torretur: iuramentoq; adiguntur meſſores, non aſportaturos prius, quàm coxerint, ne ſemen in alias terras transferri poſſit.

BOSPHORVS, pen. co. βόσπορος Græcę, ſine aſpiratione: & ita ratio uera poſtulat, anguſtas maris fauces ſignificat, a meabili bouis trāſitu impoſito nomine: ut teſtatur Pli. li. 6. cap. 1. quaſi τῆς βοὸς πορεία. Sūt autem duo Boſphori, Thracius & Cimmerius, tanta utrque anguſtia, ut & auium cantus, & canum latratus ab ulteriore littore inuicem audiantur. Thracius Boſphorus iuxta Bizantium eſt, quingentorum non amplius paſſuum freto Aſiam dirimēs ab Europa, qua Darius pater Xerxis copias ponte tranſuexit. Flaccus lib. 4. Argon. fabulatur Io puellam in uaccam commutatā per haſce anguſtias in Aſiā tranſuiſſe: inde fretum illud Boſphori nomen traxiſſe. Alter in introitu eſt Mæotidis paludis, iuxta Tauricam Cherſoneſum, duorum millium paſſ. latitudine, per quem palus Mæotica in Pontum defluit. hinc Cimmerius Boſphorus dicitur a Cimmerijs populis, qui partē eius frigidiſſimam incolūt. Vnde qui terras frigoribus occupatas habitant, Cimmerij appellantur. Inter Boſphorum Thracium & Cimmerium, ut ex Polybij ſententia ſcribit Pli. li. 4. ca. 12. interiacent millia quingenta. Hinc Boſphoranus, & Boſphorius. Ci. pro l. Man. Boſphoranis finitimis ſuis bellum inferre ſimulaſſet. Oui. 2. Triſt. Egerit Ionio, Boſphorioq; mari. Eſt item Boſphorus Ste. duarum urbium nomen: quarum alteram ad ſinum Cimmerium, & fretum eiuſdem nominis collocat, quæ & Boſphoropolis dicitur. alteram in India conſtituit.

BOSTAR, *Stalla de buoi*, βούσταθμον, locus, ubi boues ſtare conſueuerunt.

BOSTAR,

BOSTRA, βόστρα, Phœnices ciuitas eſt, ad mare ſita. Stra. lib. 6.

BOSTRYCHVS, Zazzera, βόστρυχος, cæſaries in modum muliebris comæ ornata. Firmicus lib. 3.

BOTRYO, βοτρύον, uua, præſertim conditiua. Marti. lib. 11. Nec toto dignam ſe botryone putat.

BOTRYS, βότρυς Dioſcoridi, herbæ genus, quod alio nomine Ambroſia, & a quibuſdam Artemiſia uocatur: dictum, quòd circa imū caulem ſemen habeat in ramulis, uuarum modo dependens, odore uinoſo. βότρυν enim Græci racemum uocant. Pli. li. 26. ca. 4.

BOTRYITES, βοτρύτης, gemma, incipienti uuæ ſimilis. Pl. li. 37. c. 10.

BOTVLVS, ſiue Botellus, Salciccia, farciminis genus, ex carne ſuilla à bolis, id eſt fruſtulis carnis appellatus. Mart. lib. 5. Et pultem niueam premens botellus. Idem lib. 14. Qui uenit botulus medio tibi tempore brumæ.

BOVATIM, ad ſimilitudinem bouis. Nigidius Figulus apud Non.

BOVILIA, Stalle de buoi, βουστάσια, loca, in quibus boues morantur, ut Ouilia in quibus oues. Colum. lib. 1. duplicia bouilia ſunt, hiberna, æſtiua. Eadem Bubilia dicuntur. Plaut. Perſa: metuo, ne poſſim in bubile reijcere, ne uagentur. Cato cap. 5. Bubilia bona, beneque ædificata.

BOVILLAE, arum, Βοίλλαι Stephan. oppidum fuit in Latio, haud procul ab urbe Roma, uia quæ Ariciam ducebat, ut inquit Aſcon. Bouillæ, quaſi bouis hillæ, quòd eò uulnerata bos ſua trahens inteſtina deuenerit.

BOVILLVS, a, um, Di bue, bouinus, licet ſit diminutiuum. Pli. Bouillæ carnis iure facile curatur.

BOX, ocis, βὼξ, genus piſcis marini, à boando. Pli. lib. 32. c. ult.

B ANTE R

BRABEVTAE, βραβευταὶ, à Græcis dicuntur iudices ſpectaculorum, qui uictoribus in certamine exhibent præmium. Suet. de Ner.

BRACHAE, περισκελῆ, ἀναξυρίδες, à quibuſdam accipiuntur ueſtes fluxæ, inconſæq; ac uarij coloris, quibus utebantur frigidioris plagæ gentes, ut inquit Diodo. lib. 6. & à quibus Brachata Gallia uocata eſt Narbonenſis prouincia, quòd ueſtes ferret inconſas, & uarij coloris. Brachis uſos fuiſſe Scythas docet Ouid. ſcribens: Pellibus & laxis arcent mala frigora brachis. Vide Gel. lib. 10. cap. 21. Mela, Brachati ſunt, inquit, totum corpus Sarmatæ. Suet. in Cæſ. in curia Galli brachas depoſuerunt, latum clauum ſumpſerunt.

BRACHARII, Bracharum ueſtium confectores. Lampri.

BRACHATVS, brachis indutus. Cic. pro Font. ſagatos, brachatoſque.

BRACHATAM Galliam, conſtat dictam Galliam Narbonenſem, Romanorum prouinciã, à brachis genere ueſtis, quo eius regionis homines utebãtur. Hæc alpibus ab Italia diſcernitur, & Varo amne.

BRACHILA, Manile, καρπὶς, Theod. Brachialia, περιβραχιόνια, brachiorum ornamenta, ut uentralia uentris, frontalia frontis, tibialia tibiarum. Pl. li. 18. tertias, quartanasq; febres aiunt leniri, menſtruo in lana arietis nigri, & argenteo brachiali incluſo.

BRACHIATVS, ta, tũ, quod eſt ad brachiorum modum factum. Colu. lib. 6. Alij capitatas uineas, alij brachiatas magis probant.

BRACHIVM, Braccio, βραχίων, ονος, aliquando totum membrum cum manu. Virg. lib. 5. cunctis attollit brachia palmis. Aliquando ab humero cubitum. à cubito uero uſque ad uertebram manus, Lacertus nuncupantur. Ouid. lib. 1. Metam. Brachiaque, & nodus media plus parte lacertos. Transfertur ad maris, & montium ſinuoſos flexus. Ouid. 1. Metam. Nec brachia longo Margine terrarum porrexerat Amphitrite. Brachiolum, li, diminutiuum. Catul. Mitte brachiolum teres.

BRACHMANES, uel Brachmanæ, Βραχμᾶνες Stephano, Indiæ ſapientes, diligentiſſimi ſiderum obſeruatores. Bardeſanes Babylonius gymnoſophiſtarum duo tradit genera, qui ex generis ſucceſſione uelut hereditariam ſapientiæ poſſeſſionem amplectebantur, Brachmanes dicti: qui uero electione ad philoſophiæ profeſſionem aſſumebantur, Samanei. Ad hos profectus eſt Apollonius Thyaneus, ut Iarcham in ſolio aureo ſedentem de ſiderum motu audiret differentem ut teſtatur Hieronymus in præfatione Bibliorum.

BRACTEA, & Lamina, ſic differunt, quòd Lamina craſſior eſt, ex qua armatura conficitur: Bractea tenuis, & ſua ſponte plicabilis, quæ crepitat. Virg. lib. 6. leni crepitabat bractea uento. Bracteis inaurari ſimulacra ſolebant, ſed unguibus plerunque auferebantur. Marti. aſtuti deraſa eſt ungue miniſtri Bractea. Et ſeruus qui Bracteam deraſerat, apud Suetonium damnatus. Dicta Bractea ἀπὸ τοῦ βράχειν, à reſonando.

BRACTEATOR, qui bracteas facit. Firmi. Quicunq; habuerit horoſcopum in 17. parte Scorpij, erit aurifex, inaurator, bracteator.

BRACTEOLA, dimin. foliolum auri, alteriuſve metalli. Iuue.

BRACARA Auguſta, uide Bracari.

BRANA, Turdulorum oppidum in Hiſpania. Pli. li. 3. ca. 1.

BRANCHIDAE, Apollinis Didymei ſacerdotes, apud Poſideum oppidum, & promontorium Ioniæ. Vide Strab. lib. 14.

BRANCHIAE, arum, βράγχια, in piſcibus, ſecundum ceruicẽ, folliũ more hiantes partes, quibus anhelitum reddere ac per uices recipere exiſtimantur, balænis, & delphinis exceptis. Pli. li. 9. c. 18.

BRANCHVS, βράγχος, raucedo, & aſperæ arteriæ paſſio, cum humor ad guttur deſcendit. Contingit interdum citra humoris defluxum, nimia uociferatione, uel frigidi aeris inſpiratione, ut experientia docet.

BRASSICA, p. c. Cauoli, κράμβη, herba uulgo caulis nomine nota: dicta quaſi Præſeca, teſte Varrone, quia ex eius ſcapo, quem maximum habet, folia minutatim præſecantur. Cat. de re ruſt. ca. 156. & 157. Braſſicarum tria facit genera: unum extenſis folijs, caule magno: alterum criſpo folio, quam Apianam uocant & Selinada: tertium minutis caulibus. Huic herbæ tantum traditur eſſe cum uite diſſidij, ut uitis, ſi prope ſata ſit braſſica, in diuerſam refugiat partem. Cice. de Natu. Deo. uites a caulibus, braſſicisq;, ſi prope ſata ſint, ut à peſtiferis, & nocentibus refugere dicuntur.

BRENNVS, Βρέννος, dux Gallorum, qui Brenonam Venetiæ urbem ædificauit: quæ poſtea, literarum mutatione, Verona dicta. Hic cum trecentis armatorum millibus in Italiam irrumpens, primũ Romanos apud Alliam fluuium profligauit: deinde ad urbem pergens, eam cepit, totamq; exuſſit præter Capitolium, in quo nobilior iuuentus confugerat: ſed cum & illud aggrederetur, Romani cum illo conuenerunt, ut, acceptis aliquot auri talentis, obſidionem relinqueret. Cum aurum penderetur, ipſe dux gladium ſuum uagina educens, & hunc penſari imperauit: ſed, cum hoc Romani, ut rem iniuſtam, recuſarent, atque ita inuicem contenderent, Camillus exul, qui abſens dictator creatus erat, collectis ijs qui Roma profugerant, Gallos, ex improuiſo adortus, fudit, fugauitque: eoſque continuo perſequens ex Italia expulit. Poſtremo Brennus Apollinis Delphici templum prædæ cauſſa ingreſſus, ira numinis ſe interfecit.

BRETANA, urbs Italiæ ſub Venetia Ptolemæo, Brintum hodie.

BRETOLARVM, Ptol. Luſitaniæ oppidum, hodie Britium.

BREVE, βραχὺ, opponitur longo. Cic. pro Archia. Quid eſt, quod in hoc uitæ curriculo tã breui tantis nos laboribus exerceamus? Horat. 4. Carm. Cynaræ breues Annos fata dederunt.

BREVI, aduerb. breuiter, uel breui tempore. Cice. Curioni: Breui ſic habeto, in eum ſtatum temporum tuum reditum incidere. Poteſt eſſe & ablatiuus, ut ſubintelligatur Tempore. Cice. in Verr. Breui poſtea mortuus eſt. Gell. lib. 13. cap. 17. Fuit Aeſchylus non breui antiquior Euripide.

BREVILOQVENS, tis. Cic. ad Atti. lib. 7.

BREVILOQVENTIA, βραχυλογία. Cic. de rep. ex Gel. lib. 12. cap. 2. Breuiloquentiam in dicendo colat.

BREVIO, as, are, βραχύνω. Quinct. lib. 1. cap. 9.

BREVIS item, & Breue, maſc. & neu. generis à quibuſdam dicuntur in eo ſignificato, ſed forte minus Latine, quo uulgus uſurpat Breue apoſtolicum, ἐπιτομὴ. Lamprid. Milites ſuos ſic ubique ſciuit, ut in cubiculo haberet breues, & numerum, & tempora militantium. Flauius Vopiſc. in Aurel. Breue nominum conſcripſit.

BREVISSIME. Cic. 7. Verr. Tantum breuiſſime dico.

BREVITAS. Cic. Offic. lib. 1.

BREVITER, aduerb. Cic. de Amic. multa ab eo prudenter diſputata, multa breuiter & commode dicta, memoriæ mandabam.

BREVIA, um, βραχέα Thucydidi, uadoſa loca in mari, nauibus inſidioſa. Virg. Aene. 1. In breuia & Syrtes urget.

BREVIARIVM, Sommario, ἐπιτομὴ, compendium, ſummarium. Suet. in Aug. Fecit breuiarium totius imperij, quantum militum ſub ſignis ubique eſſet, quantum pecuniæ in ærario. Pli. lib. 18.

BRIAREVS, Βριάρεως, gigas, Cæli & Terræ filius, quem poetæ finxerunt centum habuiſſe brachia, & quinquaginta uentres. Hunc fingit Homerus, cum Pallas, Iuno, Neptunus, alijque ex dijs nonnulli aduerſus Iouem coniuraſſent, perſuaſum à Tethide in cælum aſcendiſſe, ut Ioui ſuppetias ferret, deoſque coniuratos illius aduentu territos à cœptis deſtitiſſe, & cum Ioue in gratiam rediſſe. Hæc Homer. 1. Il. ubi etiam hoc addit, à ſuperis Briareum dictum fuiſſe ab hominibus Aegæonem. Alij Briareum inter eos numerant gigantes, qui aduerſus Iouem conſpirarunt. unde à Virg. li. 6. cum alijs monſtris in ueſtibulo inferorum collocatur. Dictus Briareus à βριαρὸν, forte, robuſtum.

BRILETTVS, Atticæ mons, in quo bina leporibus ſunt iocinora, ceruis renes quaterni. uide Plin. lib. 11. cap. 37. Suſpicor eſſe, quem idem lib. 4. cap. 7. Brileſſum uocat: unde Brilettus ſcribendum uidetur Atticorum more, qui dictiones, quæ per duplex σσ, ſcribi ſolent, geminato ττ, efferunt.

BRISA, æ, uinaceorum maſſa, ex qua uini uel aquæ affuſione fit uinum ſecundarium. Col. lib. 12. cap. 39.

BRISEIS, pen. pro. Βρισηὶς, Lyrneſſia puella, a patre Briſea ita appellata, cum uero nomine Hippodamia uocaretur. Hæc, capta Lyrneſſo urbe, Achilli uictori in ſortem ceſſit, & poſtea ab Agamemnone erepta, implacabilis inter eos diſſidij cauſſa fuit, neque unquã adduci potuit Achilles, ut arma ſumeret, donec Patrocli mors nunciata, eum ad uindictam impulit. Extat huius Briſeidos ad Achillem epiſtola, apud Ouid. in epiſt.

BRITANNIA, Βρεττανικὴ, Straboni per duplex nn, inſula in Oceano ſeptentrionali, omnium, quæ Europæ adiacent, maxima: unde

& nomen

& orbem alterum quidam ex poetis appellauere, à Britone rege Britannia dicta: cum prius Albion diceretur, ab albis montibus, qui ad eam nauigantibus primũ apparent. Hodie in duas diuiſa eſt partes, quarum alteram, quæ in ſeptentrionem uergit, Scoti incolunt, Caledoniæ ſiluę nomine cognitam: alteram, quæ cultior eſt, & Belgis uicinior, Angli tenent Saxoniæ populi, prioribus incolis, qui Britones dicebantur, inde expulſis. Hæc ab ortu, Germanico, ab occaſu, Hybernico, à ſeptentrione, Caledonio oceano abluitur: ad meridiem uero anguſto freto à Belgis dirimitur. Porrigitur in longum octingentis millibus paſſuum. In ea Gagates lapis inuenitur, qui ardet in aqua, & oleo reſtinguitur. Vrbem habet Londinium, nunc Londram, copia negociatorum celebrem. Inter ſeptentrionem & occidentem (ut celebres Geographi tradunt) duæ ſitæ ſunt inſulæ, Britannia, & Hibernia paulo minor Britannia. ultra quas ſunt quadraginta inſulæ Orcades appellatæ, modicis ſpatiis inter ſe diſtinctæ. Apud Britannos longiſſimus dies. 17. horarum deprehenditur, & æſtate lucidæ ſunt noctes, auctore Plin.

BRITANNICA, Plin. lib. 25. cap. 3. herba foliis oblongis & nigris, radice item nigra, neruis, & dentibus ſalutaris, & contra anginas, & ſerpentum morſus efficax remedium habens. Huius flores Vibones uocãtur, quibus ante tonitrua deguſtatis, milites aduerſus fulminum ictus prorſus ſecuri reddebantur. Scribit Pli. loco iam citato promotis à Germanico trans Rhenum caſtris, in maritimo tractu fontem fuiſſe inuentum aquæ dulcis, qua pota intra biennium dentes deciderent: ei malo Britãnicam herbam auxilio fuiſſe, à Friſiis Romano militi commonſtratam.

BRITANNICVS, a, um, Βρεταννικὸς, poſſeſſiuum eſt à Britannia deductum. Iuue. Sat. 7. Quantum delphinis balæna Britannica maior. Cic. 3. de Natura deorum æſtus maritimi, uel Hiſpanienſes, uel Britannici.

BRITANNICVS, nomen filii Claudij Cæſaris ex Meſſallina, quẽ primo Germanicũ, mox Britannicũ appellauit: qui quũuis adhuc infans à patre in caſtris ſæpe circumlatus fuiſſet, & militibus cõmẽdatus, Neronis tamen opera ueneno ſublatus eſt. Tacitus lib. 13.

BRITANNVS, ni, Βρεταννὸς, gentile, à Britannia inſula. Virg. Ecl. 1.

BRITONES, populi minoris Britanniæ, quæ eſt Galliæ Celticæ regio, ad mare oceanum. Iuuena. Quam nec terribiles Cimbri, nec Britones unquam.

BRIXIA, urbs Tranſpadanæ regionis, opus Cenomanorũ, qui poſt Inſubres in Italiam uenerunt, Liuio, & Polybio teſtibus. Eſt itẽ Brixia fluuius Elymaidis: quæ eſt regio Perſidi finitima.

BRIXILLVM, oppidum Etruriæ apud Mutinam. Pli. lib. 3. c. 15.

BROCHON, arbor nigra, magnitudine oleæ, folio roboris, fructu caprifici. aliqui Malachrã, alii Maldacon appellant. Pli. lib. 12. ca. 9.

BROMIVS, Βρόμιος, Bacchi cognomen, ἀπὸ τοῦ βρέμειν, à fremendo, uel ἀπὸ τῆς βροντῆς, à tonitru, quòd natus ſit cum tonitru, genitrice fulmine perempta.

BRONCI, (ut Nonius ſcribit) dicuntur qui producto ore, & dẽtibus prominentibus ſunt. Pli. lib. 11. cap. 37. Labra, à quibus bronci Labeones dicti. Luc. in Saty. Broncus nouit Lanius dente enninulo. Hic eſt Rhinoceros. Varro de rè ruſt. l. 1. non Broncos, ſed Brochos canes uocat. Hinc Brochitas dentium. Plin. lib. 11. cap. 37.

BRONTES, unus ex miniſtris Vulcani, qui Ioui cudunt fulmina, παρὰ τῆς βροντῆς, à tonitru dictus. Tres autem præcipue à Virg. numerantur Vulcani miniſtri, Brontes, Steropes, Pyracmon, quem Ouid. 4. Faſt. Acmonidem appellat. Hos Heſiodus in Theogonia Cæli, & Terræ filios facit. quanquam alii ex Neptuno, & Amphitrite natos malint. Virg. 8. Aene. Brontesque, Steropesque, & nudus membra Pyracmon.

BRONTEVM, pen. pro. βροντεῖον, machina erat ſub ſcena, æneum habens uas, in quod decidentes calculi, tonitru ſonum imitabantur: quod genus Claudiana tonitrua Feſtus uocant, à Claudio Pulchro inuentore.

BRONTEA, æ, βροντία, gemmæ nomẽ, quæ cum tonitruis cadere creditur, teſtudinis capiti ſimilis. Plin. lib. 37. cap. 10.

BRVCHVS, βροῦχος, genus uermis è locuſtarum genere, herbas & arborum frondes erodens: unde nomen accepit, παρὰ τῦ, βρύχειν, τὸ ἐσθίειν.

BRVMA, χειμερινὴ τροπή, dicitur dies ſolſtitij hiemalis, qui eſt ad 18. Calen. Ianua. quo die fit in Capricorno hyemale ſolſtitiũ. Cice. 2. de Diuinat. Muſculorũ iecuſcula bruma dicuntur augeri. Ponitur quandoq; pro hieme, aut pro frigidiſſima illa hiemis parte, qua dies breuiſſimi ſunt. Virg. 2. Ge. Frigida ſub terra tumidum, quẽ bruma tegebat. Dicta bruma, quaſi βραχύμερον, breuis dies.

BRVMALIA, Βρουμάλια, à Romanis dicebantur Bacchi ſacra, quę & liberalia dicebantur, quæ bis quotannis celebrabantur, ſemel 11. Cal. Mart. iterum 17. Cal. Sept. Plin. Priora & poſteriora uinalia appellat. Brumalia autem à Brumo dicebantur. unde quo nomine Romani Bacchum appellabant. uide Cæl. Rhod. lib. 18. cap. 25. apud Cice. 2. de Diuin.

BRVMALIS, le, Sol accedens ad brumale ſignum. Cic. de orat.

BRVNDVLVM, portus, quem Atheſis amnis facit Pli. li. 3. c. 16.

BRVNDVSIVM, Βρεντήσιον Stephano, urbs Calabriæ, ad mare Adriaticum ſita, uia Appia euſque perducta, & portu inſigni nobilis, ex quo Romanis tritiſſimus olim fuit in Græciam tranſitus: ita dicta à ceruini capitis ſimilitudine, quod Brũduſium Meſſapij ſua lingua appellabant. Græci Βρεντήσιον appellãt, à Brento quodam (ſi Stephano credimus) Herculis filio. Et ex hac urbe Pacuuius poeta ortum traxit.

BRVSCVM, tuber aceris arboris intortius criſpum. Pli. lib. & ca. 19.

BRVTA, arbor ſoli orienti cognita, cupreſſo fuſæ ſimilis, albicantibus ramis, odore cedri. uide Pli. li. 12. c. 17. Sunt qui eam hodie in Europa paſſim naſci exiſtiment, eandemq; eſſe cum ſecundo ſabinæ genere. uide Ruel. lib. 1. cap. 59.

BRVTIA PIX, ſecundus liquor, qui ex tæda excoquitur, & aceto coagulatur, dolijs, alijsq; uaſis illinendis utilis. uide Plin. libr. 16. cap. 11. Dicta Brutia, quòd optima in agro Brutio excoquebatur: unde & nomen accepit.

BRVTIANI, à Romanis dicebantur, qui officia ſeruilia magiſtratibus præſtabant: nomine tracto à Brutijs, qui quòd primi Annibali adhæſiſſent, & cum eo perſeueraſſent, donec ex Italia diſcederet, hac ignominia à Romanis notati ſunt, ut uiliſſima quæque munia per illos obirent.

BRVTIANAE PARMAE, ſcuta, quibus Brutij utebantur.

BRVTII, Abruzzeſi, Βρέττιοι, Italiæ populi in eo tractu, qui hodie Calabria dicitur, poſt Laum fluuium incipientes, & in fretum Siculum in modum peninſulæ procurrentes: dicti quaſi bruti & obſceni. fuerunt. n. Brutij, ſerui & paſtores Lucanorum, qui inde aufugientes furtim in regione conſederunt, ubi Conſentia eſt. Hæc regio, teſte Stra. lib. 6. Oenotria quondam dicta fuit.

BRVTIVM, promontorium Italiæ extimum: ubi Sicilia olim agro Brutio adhæſit. Pli. lib. 3. Ptol. Scylleum appellat.

BRVTVS, a, um, adiect. Graue, tardo, inſenſato, ad al Sutor, ſtupidus, grauis, tardus, hebes. Horat. li. Car. Brutam tellurem dixit pro graui & tarda. Inde bruta animalia pro tardis, & irrationabilibus. Pli. li. 11. c. 37. Bruta exiſtimantur animalia, quibus cor durum riget. unde Iunij Bruti cognomen, qui ſe ſtolidum ſimulauit.

BRYA, bryæ, pumilus quidam frutex in Achaia appellatur, quẽ Dioſcorides μυρίκην, Romani Tamaricem appellant. Pli. li. 13. c. 21.

BRYGES, populi Thraciæ, poſtea Phryges dicti, unde Phryges Aſiæ populi originem traxerunt: Strabo libro. 7. Brygas in Macedonia collocat. Stephanus.

BRYON, uilloſum quiddam in querci præcipue, in cedro, & in populo naſcens, quod Latini Muſcum arborum appellarunt. Dioſc. lib. 1. ca. 20. Eſt & herba quædam, quam Plinius Lupum ſalictarium, officinæ Lupum appellant. Ruell. lib. 2. cap. 141.

BRYON MARINVM, βρύον θαλάσσιον, herba marina, lactucæ folijs, rugoſa, & ueluti contracta ſine caule, exeuntibus è radice folijs. naſcitur in ſcopulis maxime. Pli. li. 27. cap.

BRYONIA, herba ſarmenta, capreolos, & folia habens ſatiuæ uiti non diſſimilia, omnia tamen hirſutiora. alio nomine Vitis alba, à nonnullis Pſilothrum, quòd acinos ferat rubentes. Pli. lib. 23. c. 1. & Dioſc. lib. 4. cap. 163.

BRYSEA, urbs Laconiæ, à qua Bacchus Bryſeus cognominatus eſt, quòd ibi coleretur. Quidam tamen Bacchum Bryſeum dici putant ab antiquo uerbo βρύω, ſcaturio: quoniam ex aluearibus mella, uel ex uuis muſta exprimere primus docuit.

B ANTE V

BVA, βρῦ, Ariſtoph. puerorum infantium potio eſt. Varro, cum cibum ac potionem Pappas, & Buas uocent. Lucil. lib. 8. Cum uinulentas diceret, uim buas deſignauit.

BVBALINVS, a, um: ut, Thorax bubalinus, Bubalina ſtragula à Iureconſulto dicta, quæ equis inſterni ſolebant: ex pellibus enim bubalinis fiebant antiquitus ſtragula ad equos. Bayfius.

BVBALVS, p. c. Bufalo, βούβαλος, animal ſimile boui, colore nigro fortiſſimis cruribus, & breuibus, cornua habet longa inflexa, nigra. Plinij ætate bubali Romæ erant ſolo nomine noti. unde non mirum uideri debet, ſi ceruí, aut uituli figura eſſe dixerit. Primi autem bubali creduntur ex Africa eſſe aduecti: nunc in Italia ſumma copia eſt. Itali unica litera immutata Bufalum uocant.

BVBASTIS, Βούβαστις, Herodoto; ſiue Bubaſtus (Βούβαστος Stephano) Aegypti urbs, in qua quotannis conuentus celebrabatur in honorem Dianæ: quæ & ipſa Bubaſtis appellata. Ouid. 9. Meta. Cum qua latrator Anubis, Sanctaq; Bubaſtis. Pli. lib. 5. cap. 9.

BVBASVS, Cariæ regio, mulieres Bubaſides. Ouid. lib. 4. Meta.

BVBILE, p. p. Stalla da buoi, boude, Βουστάσιον, βουσταθμον, boum ſtabulũ, quod & Bouile dicitur. Col. li. 1. Lata bubilia eſſe oportet pedes decem. Plau. Perſa: Metuo ut poſſim in bubile reijcere, ne uagenẽ.

BVBINO, as, p. p. menſtruo mulierum ſanguine inquino: unde Imbubino. Lucil. apud Non. Hæc te imbubinat: at hic contra te imbulbitat. nam Imbulbitare eſt pueri ſtercore fœdare.

BVBO, nis, βύας, gene. maſc. & fœm. ſecundum Priſcianum. auis feralis, debilis ad uolandum, in cauernis cõmorans, à bouis mugitu, quẽ imitari uidetur, ita appellata. Virg. lib. 4. Solaq; culminibus ferali carmine bubo. Bubones, βουβῶνες, tumores quidam ſunt

præter naturam, in quacunque corporis parte prouenientes, ſed maxime circa inguina.

Bubona, boum dea habita eſt ut Pomona pomorum.

Bubonium, βουβώνιον, herba eſt, quæ alio nomine Aſter Atticus dicitur; à capitulis quibuſdam, quæ in cacumine habet, ſtellæ in modum radiata. Latinis Inguinalis appellatur. Pli. lib. 27. cap. 5.

Bubſequa, pe. cor. bubulcus, qui boues ſequitur. Sidon ad Eutropium. Si relinquare inter bubſequas ruſticanos.

Bubulcitor, aris, βουκολῶ, bubulci officium facio. Plaut. in Moſt.

Bubulcus, Bifolco, qui bobus arat. Cic. 1. de Nat. deo.

Bubulcus, a, um, Bouino, βόειος, Bouinus. Pli. Stomachum exulceratum lactis aſinini ac bubuli potus reficit. Colu. lib. 7.

Bucardia, βουκαρδία, lapillus bubulo cordi ſimilis. Pl. li. 37. ca. 10.

Bucca, æ, Bocca, κόρρη, γνάθος, oris concauitas intra malas à mento ad oculos, quæ ſpiritu à pulmone reuocato & oppreſſis labiis retento inflatur. Horat. lib. 1. Ser. Quid cauſſæ eſt, merito quin illis Iuppiter ambas Iratus buccas inflet? Plau. in Trucul. pro maxillis exterioribus poſuit: Quæ iſtas buccas tam belle purpuriſſatas habes? Et ſonus ille qui ex inflatione buccarum erumpitur, ficto nomine Scloppus dicitur. Perſius: Nec ſcloppo tumidas intendis rumpere buccas. Cic. ad Att. Si rem nullam habebis, quod in buccam uenerit ſcribito. Item Bucca tuba dicitur. Iuue. Saty. 6. Et Phrygia uellitur bucca tiara. Hinc Buccina.

Buccea, æ, Boccone, ἄρτος, ψωμός, βλωμός, à bucca fit pro offa, & ſignificat fruſtulum alicuius rei eſui aptæ, quantum ſcilicet bucca commode capit. Augu. ad Tiberium: duas bucceas manducaui priuſquam ungi inciperem. Mar. lib. 17. buccas dixit pro Bucceas uel Buccellas.

Buccella, ψωμίον, diminutiuum a Buccea.

Buccellatum, ψωμισμένον, panis caſtrenſis genus de quo Spart. ſcripſit, Peſcennium Imperatorem iuſſiſſe milites buccellato in locis pacatis accepto eſſe contentos. Ammianus uero buccellatum accipere uidetur pro pane nautico, quem uulgus Bis coctum appellat. Dictum ex eo, quòd in buccellas, & quaſi teſſellata fruſta confectum ſit.

Buccina, næ, pen. cor. Corno, trombe, σάλπιγξ, βυκανιστήριον, proprie eſt cornu recuruum, quòd tubæ modo inflatur: ita dictum à Bucca cum tubam ſignificat. Ouid. Caua buccina ſumitur illi. Eſt quoque Buccina paſtoralis, qua oues & porci appellantur. Colu. lib. 7. ad ſonum buccinæ, pecus ſepta repetere conſueſcat. Buccinas à tubis nonnulli ſic diſtinguunt, quod illæ ex recuruis animalium cornibus, tubæ ex ære, argentoue confici ſoleant, ad animos militum & equorum inflammandos. Apuleius certe lib. 3. Florid. Buccinam manifeſte à tuba ſecernit, cum ait: Siquidem uox hominis & tuba rudiore toruior, & tibiæ queſtu delectabilior, & fiſtulæ ſuſurro iucũdior, & buccinæ ſignificatu lõginquior. Sæpe tamen Buccinam pro tuba poſitam inuenimus. Ci. pro Mur. illum buccinarum cantus exuſcitat. Buccina etiam nomen oppidi in Sicilia, cuius meminit Dionyſius.

Buccinator, σαλπιγκτής, βυκανιστής, qui buccina canit, ad incitandos ad prœlium militum animos. Cæſ. 2. bell. ciu. buccinatore in caſtris, & paucis ad ſpeciem caſtrorum in tabernaculis relictis, de tertia uigilia ſilentio exercitum in oppidum reducit. Per tranſlationem pro laudatore ponimus. Cice. Tironi: Polliceris te buccinatorem fore exiſtimationis meæ.

Buccino, Sonare di cornetto, σαλπίζω, buccina cano, Varro. 2. de re ruſt. cum buccinatum eſt, aperiunt, ut exire poſſint.

Buccinum, ni, σάλπιγξ, βυκανιστήριον, buccina, cornu recuruum. buccinum item conchæ genus, purpura minus, quod circa ſcopulos legitur. Plin. li. 9. ca. 36. uno in loco, utranque ſignificationem expreſſit: Buccinum eſt, inquit, minor concha, ad ſimilitudinem eius buccini, quo ſonus editur.

Buccones, Sciocchi, qui tumidioribus ſunt buccis. pro ineptis & ſtultis uſurpauit Pla. in Bacch. Stulti, ſtolidi, buccones.

Buccula, Bocchina, dimin. à Bucca, id eſt puſilla bucca. Apul. lib. 6. de Aſino: Iuppiter perpreſſa Cupidinis buccula. Quandoque pro parte caſſidis, per quam mittitur ſpiritus dicta, quòd buccam tegat: unde & buccarum tegmen à Cæſare appellatur aut, certe pro ſummo galeæ cono, in quo deſiguntur criſtæ, quòd buccæ paruæ habeat ſimilitudinem. Iuue. fracta de caſſide buccula pendens.

Bucculentus, qui magnam habet buccam. Plau. in Merc.

Bucea, per ſimplex c, folliculus grani fabæ interior, qui albus eſt.

Bucentaurus, βουκένταυρος, compoſita dictio à βοῦ, quod magnũ quiddam ſignificat, & Centaurus: id eſt, magna nauis Centauro inſignita.

Bucentes, Taffano, tabanus, à pungendis bobus. κεντεῖν enim pungere ſignificat. Latini Aſilum uocant, Græci alio nomine οἶστρον.

Buceria, ceriæ, bubuli generis grex. Lucret. li. 2. Buceriæq; greges.

Bucerus, a, um, bubuli generis epitheton, bubula habens cornua: ἀπὸ τοῦ βοὸς, καὶ τῶν κεράτων. Oui. in Me. Armẽtaq; bucera pauit.

Bucaras, βουκέρας, herba eſt Theophraſto, quæ notiore nomine Fœnograecum appellatur. Plin. lib. 24. cap. ult.

Bucolica, orum, βουκολικά, paſtorale carmen, dictum, ἀπὸ τῶν βουκόλων, hoc eſt à bubulcis.

Bucolicon, βουκολικόν, genus eſt Panacis. Pli. li. 25. ca. 4.

Bucranium, βουκράνιον, herba. Vide Ruel. lib. 3. cap. 131.

Bucula, Vacchetta, δαμάλιον, diminuit. à boue, uaccam iuuenem & adhuc teneram ſignificans. Virg. lib. 1. Geor. Aut bucula cælum Suſpiciens. Item buculus paruus bos. Col. lib. 6. cap. 2.

Buda, Vngariæ Metropolis, non ita procul à Danubii ripa.

Budea, pe. long. βούδεια, Stephano Magneſiæ ciuitas, à Budæo quodam conditore: à qua etiam Minerua, quæ in ea ciuitate colebatur, Budæa dicta. Homer. βούδειον appellat. Eſt & Budæa Phrygiæ oppidum Stephano.

Bufo, Botta, roſpo, φρύνος, rana terreſtris uenenata. Vir. 1. Geo. Inuentuſq; cauis bufo.

Buglossum, ſiue Bugloſſos, Borrana, βούγλωσσον, herba eſt officinis & herbariis Boraginis nomine nota, diuerſa ab ea, quam uulgus hodie bugloſſam uocat. nam ea Cirſion eſt, ſiue Bugloſſum, maius. Dictum autem Bugloſſum à linguæ bubulæ ſimilitudine. Pli. lib. 25. cap. 8.

Bulbito, as, βολβιτίζω, puerili ſtercore fœdo. Vide Bubino.

Bulbosus, ut radix bulboſa, in qua bulbi conſpiciuntur. Pli. lib. 21. cap. 17.

Bulbus, Cipolla maligia, βολβός, caulem & folia habens lilio ſimilia: cæpeq; genus eſt non abſimile Aſcaloniæ, quod Venerem impendio excitat. Col. lib. 10. Iam Megaris ueniant genitalia ſemina bulbi. Generaliter uero apud idoneos auctores bulbi ſunt radices rotundæ, membranis ſuis tunicatæ, ſiue pluribus capitulis coagmententur, uno folliculo omnes ambiente, ſiue quadantenus diſtinctæ ſeparentur. Pallad. lilia ſeremus ſumma diligentia, ne minores bulbos ſaucienus, qui à matre ſubtracti, æqueq; in alios digeſti ordines, noua lilieta formabunt. Idem: Violarum plantæ, & croci bulbi ſerendi ſunt. Varro & Apicius ita ſcribunt: Aqua decoquunt bulbos, qui Veneria uſum quærunt. Ex bulborum genere Cato maxime celebrauit Megaricos, ita dictos, quod è Megaride Attici agri regiuncula nutrebantur. Alij Scillam nobiliſſimam faciunt, medicamentis, & aceto exacuendo natam. Vide Pli. lib. 19. cap. 5.

Bulgas, arũ, Bolgie, biſaccie, auctore Feſto, ſaculi erant ex corio, aut alia materia confecti, quib. circunſerebant peregrinantes pecuniã aut alia uitæ neceſſaria. Lucil. Stat. lib. 6. Bulgam, & quicquid habet nummorum, ſecum habet ipſe. Cum bulga cœnat, dormit, lauat; omnis in una Spes hominis bulga.

Bulgaria, à recentioribus appellatur, Europæ regio ſupra Thraciã inter Danubium & Pontum Euxinum.

Bulis, βοῦλις, Phocidis oppidum inter Parnaſſum & Heliconem ſitum: à Bulone conditore. Hinc Bulij & Bulienſes. Cic. in Piſ.

Bulla, βοῦλλα, inſigne erat triumphantium, quam in triũpho præ ſe gerebant, incluſis intra eam remedijs quæ crederent aduerſus inuidiam ualentiſſima. Hinc deductus mos, ut prætexta, quæ magiſtratuum erat, etiam in uſu puerorum nobiliũ uſurparetur ad omẽ & uota concilianda uirtutis, ei ſimilis, qui primus in annis munera iſta ceſſerũt. Erat hæc bulla rotũda (ut Macrob. ſcribit) in cordis figuram formata, quam ante pectus annectebãt in collo, ut bullam inſpicientes, ita demum ſe homines eſſe cogitarẽt, ſi corde præſtarent. Romani depoſita adoleſcentia eam exuebant. Dicta eſt autẽ Bulla, teſte Macrob. παρὰ τῆς βουλῆς, id eſt, à conſilio: quod eſſet eius illius ætatis impetus, conſilio præcipue eſſet regendus. Primus autem Tarquinij priſci filius, quòd ſe in bello uiriliter geſſiſſet, bulla aurea donatus, & toga prætexta, deinde omnibus pueris facta communis quorum parẽtes curulem magiſtratum geſſiſſent. Libertinorum uero filij, lorum in collo pro bullę decore geſtabãt. Aſco. Bulla ſuſpendi in collo infantibus ingenuis ſolet aurea, libertinis ſcortea. A cuius rei ſpecie, Plutarcho auctore in Problem. dicta bulla, πομφόλυξ, tumor quidam excreſcens tam in aqua cum bullit, quàm in urina cum ſpumam facit, & repẽte euaneſcit. Ex quo etiam prouerbialiter apud Varr. dicitur, Homo bulla, quòd ſcilicet ſimilis bullæ uita hominis ſit fluxa, & momento caduca. Plau. in Aſin. accepit bullam pro capite clauorum. Iuſſiſti dari bullas has foribus noſtris? Nam clauorum capita more bullæ quaſi turgentia formata ſunt. Sic Cic. tradit Verrem bullas aureas ex ualuis templi abſtuliſſe. Bullæ etiam dicuntur ornamenta, quibus cingula decorantur.

Bullatus, a, um, bulla inſignitus. Accipitur pro tumido Perſ. Non equidem hoc ſtudeo bullatis, ut mihi nugis Pagina turgeſcat.

Bullio, is, iui, itum, Bollire, ἀναβράζω, ἀναβλύζω, ſignificat feruere, dictum à bullis, quas in aqua feruida uidemus. Cell. li. 5. c. 19. ſpumæ argenti ſelibra, cocta donec bullire deſierit. Hinc ebullire, efferueſcere, & inter bulliendum effundi. Accipitur pro iactare, uel oſtentare. Cic. 3. de Fin. Dixerit Epicurus, ſemper beatum eſſe ſapientem: quod quidem ſolet ebullire nonnunquam.

Bullis, idis, βουλλίς, oppidum in ea parte Macedoniæ, quæ mari Adriatico adiacet. Ptolem. libr. 3. cap. 13. Plin. Bullidenſem coloniam uocat, libr. 4. cap. 10. & populos ipſos Bulliones libr. 3. cap. 23.

Bullo.

Bvllo,as,ἀναβλύζω,Bullio. Cato de re ruſt. ubi bullabit uinum, ignem ſubducito. Pli. Magna ſigna ſunt urinæ bullantis. Sic Ebullo, erumpo. Perſius. O ſi Ebullet patrui præclarum funus.

Bvllvla, parua bulla. Celſ. lib. 2. de urina ſi bullulas eiciet.

Bslvba, Libyæ Cirenaicæ oppidum, apud Pli. lib. & cap. 5.

Bvmastos, βούμαστος, fem. gen. uuæ genus craſſioris, mammæ cuiuſdam modo intumeſcentis: a βου & μαστὸς mamma: quaſi magnam mammam dixeris. Pli. lib. 14. cap. 1.

Bvmelia, βουμελία, fraxini ſpecies in Macedonia. Pli. lib. 16. c. 13.

Bvnias, adis, napi ſpecies, diuerſa à Bunio. Pli. lib. 2. cap. 4. duas napi ſpecies facit, quarum altera Bunion, altera Bunias uocatur. Bunion autem anguloſis foliorum caulibus eſſe tradit, eiuſq; decoctum purgationibus feminarum, & ueſicæ, & urinæ utile eſſe: idq; Dioſcorides à Romanis Scopam regiam uocari aſſerit. Buniada autem idem Plinius rhaphano, & rapo ſimilem facit, Vtriuſq; autem generis appellatio à tumente radicis figura tracta uidetur.

Bvprestis, ut ſcribit Pli. lib. 30. cap. 4. animal e a genere cantharidum: ſcarabeo longipedi ſimile, uenenatum, rarú in Italia. Apud Iureconſ. Titulo ad legem Corneliam ſcribitur: Si cui temere pigmentarij dederit pityocampas, aut bupreſtes, quæ ambo uenenata ſunt, teneri pœna legis Corneliæ de ſicarijs & ueneficis. Eſt & Bupreſtis herbæ genus, quam in laudibus ciborum habuere. Vide Ruel. lib. 2. cap. 127.

Bvra, sive bvris, ἐχέτλη, pars aratri poſterior, quæ manu bubulci tenetur: ita dicta, quaſi βοὸς οὐρὰ, quód ad ſimilitudinem bubulæ caudæ ſit incuruata. Varro lib. 1. de re ruſt. Et ſæpe fracta bura relinquunt uomeres in arvo. Virg. lib. 1. Geor. Continuo in ſiluis magna ui flexa domatur In burim. Fuit item Bura, Βοῦρα, Achaiæ proprie dictæ urbs, ad ſinum Corinthium ſita, olim florentiſſima, núc una cum Elice uicina urbe maris impetu hauſta: de qua Ouid. lib. 15. Met. Si quæras Elicen, & Buran, Achaidas urbes, Inuenies ſub aquis. de qua etiam Pli. lib. 2. cap. 92.

Bvrdo, ἡμίονος, dicitur qui ex equo & aſina natus eſt. Vtitur hac uoce Vlpianus Iureconſ. de Leg. 3. l. item legato.

Bvrgvndia, Borgogna, Galliæ prouincia Celticæ, ducatus titulo inſignis, cum antea ſub regibus fuerit, à qua Burgundi, & Burgúdiones. Eam olim Sequani ac Hedui tenuerút. Burgundiones Pli. lib. 4. cap. 14. inter genera Germanorum ponit.

Bvrranicvm, genus uaſis. ex Feſto.

Bvrrhansina, genus potionis, lac ſapa miſtum. Feſtus.

Bvselinvm, βουσέλινον, herba eſt fatuo apio ſimilis, folijq; caulis breuitate, & ruſa radice ab eo differens. Pli. lib. 20. cap. 12.

Bvsscon, βούσυκον, ficus erat præcipuæ magnitudinis, ſed fatuo ſapore, quæ alio nomine Mariſca dicitur. ex Feſto.

Bvsiris, pen. pro. Βούσιρις, Neptuni & Libyes filiæ Epaphi filius, crudeliſſimus Aegyptiorum tyrannus fuit, quo tempore Danaus Argiuis imperauit. Hic cum hoſpites omnes Ioui immolaret, ab Hercule in Aegyptum delato, cum eaſdem illi inſidias pararet, una cum Amphidamante filio, & præcone Chalbe, & miniſtris atq; interfectus eſt. Huius dictionis media ſyllaba producitur. Vir. 3. Geor. Quis aut Euryſthea durum, Aut illaudati neſcit Buſiridis aras? Statius tamen lib. 12. Theba. (ſi modo emendata ſit lectio) corripuit, Sic enim ibi legitur. Non trucibus monſtris Buſirim, infandumq; dediſti Cercyona. Eſt & Buſiris nomen urbis in Aegypto, ad Nilum fluuium, a Buſiride condita: in qua fuit templú magnum Iſidis. Hinc Buſiritica præfectura, apud Strabo. lib. 17.

Bvstvaris, gladiatores, qui ante ſepulchra in honorem defuncti digladiabantur. Cic. in Piſ.

Bvstvm, Tomba, ſepolchro, τύμβος, proprie dicitur locus, in quo mortui cadauer combuſtum eſt, & ſepultum: diciturq; Buſtum, quaſi bene uſtum. Hæc Feſtus. Seruius uero in 12. Aen. Pyra, inquit, eſt lignorum congeries: Rogus, cum ardere cœperit, dicitur: buſtum uero iam exuſtum uocatur. Quem ordinem ſeruat poeta, dicens: Conſtituere pyras. Item: Subiectiſq; ignibus atris, Ter circum accenſos cincti fulgentibus armis Decurrere rogos. Item poſtea, Semiuſtaq; ſeruant Buſta. Liu. quoque lib. 5. ſcribit locum fuiſſe Aequimelium, nomine Buſta Gallica, quoniam illic aceruatos cumulos ſuorum defunctorum ex peſtilentia iuſſerant Galli. Cic. uero lib. 3. de Legib. Buſtum appellauit tumbam, aut monumentum. Pœna (inquit) fuit Solonis lege conſtituta, ſi quis buſtum aut uiolaſſet, aut deieciſſet.

Bvteo, ex accipitrum genere auis eſt, quam Græci à numero teſtiú τριόρχην uocant. ὄρχις enim teſticulus dicitur. Hanc aui Phœmonoe Apollinis filia in augurijs principatum dedit. Buteonum item nobilis Romæ familia fuit, ita dicta à buteone aue, quæ proſpero auſpicio in Fabij ducis naue cóſedit: referente Pli. li. 10. cap. 8.

Bvtes, Βούτης, filius fuit Amyci, Bebryciorum regis: qui, ob ſæuitiá patris ab Argonautis cæſi, regno pulſus, paruo nauigio Drepanú in Siciliam confugit: ubi à Lycaſte, nobili meretrice, hoſpitio ſuſceptus eſt: à qua cum ob formæ, morumq; & ætatis elegantiá diligeretur, eius concubitu uſus, Erycem filiú ex ea ſuſcepit: & quoniam Lycaſte ob eximiam pulchritudinem Venus uocabatur, datus eſt locus fabulæ, Buten ex Venere filium Erycem ſuſcepiſſe. Contra Virg. lib. 5. Aen. Buten à Darete iuxta tumulum Hectoris occiſum tradit.

Bvthrotvm, ſiue Bvthrontos, pen. pro. Romanorum colonia (teſte Pli. lib. 4. cap. 1.) in finibus Epiri, ad ſinum Ambraciú. Ouid. li. 13. Meta. Epiros ab his, regnataq; uati Buthrotos Phrygio. Cic. ad Tironem. Quinctus autem pater & filius Buthroti. Seruius explicans illud Virg. 3. Aen. Portuq; ſubimus Chaonio. & celſam Buthroti aſcendimus arcem: Arcem, inquit, Buthroti, id eſt, Buthrotium. Ea quo loco, ſi emendata eſſet lectio, uideretur Buthroti, genitiuum eſſe conciſum per Synæreſin à nominatiuo Buthrotium: quem tamen nuſquam arbitror reperiri. Quo fit, ut apud Seruii. Buthrotum legendum putem: & ita in uetuſtiſſimis quibuſdam exemplaribus ſcriptum inuenimus.

Bvthysiam, βουθυσίαν, magnum ſacrificium appellauere. Sueto. in Ner. Inter Buthyſiæ apparatum barbam primam poſuit. Deducitur à βου augmentatiua particula, & θυσία, quod hoſtiam, uel ſacrificium ſignificat. Plaut. Buthytas appellat ſacerdotes.

Bvtomvm, βούτομον, frutex eſt in paludibus naſcens, folia ferens iridis proxima, ex una radice non ſingulos ſcapos, ſed plures ueluti uirgas mittens, ad utilium nexus utiles. Frondibus aút boues maxime oblectantur: unde & nomen accepit. Vulgus hodie Iuncum cabaciná appellat: quod ex folijs eius ſportulæ texantur, quibus ficus & uuæ paſſæ ad nos afferuntur. Vide Ruel. lib. 2. cap. 127.

Bvtvbata, ueteres uſurpauerunt pro eo, quod nugatorium eſt & nullius ualoris. Feſtus ea Næuio.

Bvtyrvm, Butiro, βούτυρον, portio lactis pinguior, quæ frequéti agitatione, à ſero ſeparatur: dictum Butyrú, quaſi βοὸς τυρὸς, hoc eſt, bubulus caſeus. Fit enim, teſte Pli. li. 28. cap. 9. ex lacte bubulo ut plurimum. Habet autem penultimam ſyllabam indifferétem, quá uis apud ueteres poetas non temere inuenias. Macer & Serenus corripuerunt: Sidonius uero, alijq; nonnulli produxerunt.

Bvxarvm, Luogo doue ſono molti boſſi, locus buxis conſitus, πυξεών.

Bvxevs, a, um, Di boſſo, πύξινος, quod ex buxo eſt, uel quod buxi colorem imitatur. Mart. dentes piceiq;, buxeiq;.

Bvxifer, πυξοφόρος, ferens buxum: ut, Buxifer Cytorus, Catullo.

Bvxosvs, a, um, buxo ſimile, πυξοειδὴς, lignum buxoſum. Pli. lib. 12. cap. 25.

Bvxvs, Boſſo, πύξος, arbor exigua, ſemper uirens. producit ex ſe uiſcum, & ſemen, ſeu granum, omnibus animalibus inuiſum. Lignú habet adeo durum, ut cariem non ſentiat, tam ponderoſum, ut in aqua ſubſidat. Hoc Buxum appellatur. nam in pleriſque nominibus arbores ſunt femin. generis, fructus uero & ligna neutri. Virg. Volubile buxum. Quandoque tamen Buxus dicitur pro ligno. Virg. lib. 9. Buxoſq; uocat Berecyntia mater. Ex buxo fiunt tibiæ multiforatiles, & pectines ad capillos explicandos, & pyxides ad uſus plurimos.

B A N T E Y

Bybassvs, Cariæ oppidum Stephano, à Bybaſſo paſtore, qui Aeſculapium maris tempeſtate in Cariam delatum ſeruauit.

Byblis, idis, filia Mileti, ex Cyanee nympha. Ouid. 9. Met.

Byblis, βύβλις, parua maris mediterranei inſula eſt cum oppido, alio nomine Melos dicta. Ariſtoteles Zephyriam, Callimachus Mimallida, Heraclides, Siphnú & Acyton uocant. Pli. li. 4. ca. 12.

Byblvs, eſt Phœnices urbs, Beryto uicina, in qua Adonidis olim inſigne fuit templum.

Bycvs, Sarmatiæ Europæ fluuius, Pto. Pomponius Buges.

Byrsa, Cuoio, βύρσα, corium, ac tergus Græcis dicitur. Hinc arx in media Carthaginienſium urbe Byrſa appellata. Dido enim cum fratrem fugiens in Africam perueniſſet, emit ab Iarba rege tantum ſoli, quantum taurino tergore poſſet circundare. diſſecto deinde tergore in minutiſſimas laminas, tantum loci eo circundedit, quantum arci extruendæ ſat eſſet. Ad hanc fabulam alludit Virg. cum ait, Mercatiq; ſolum facti de nomine Byrſam, Taurino quantum poſſet circundare tergo.

Byssvs, Biſſo, βύσσος, tenuiſſimi lini genus, proximam ab aſbeſto dignitatem obtinens, ex quo ſubtiliſſimæ fiunt ueſtes, quæ mulieribus olim præcipue in delicijs erant. Plin. circa Elim Achaiæ naſci credidit. Pollux uero ex India & Aegypto gigni prodidit. Philoſtratus auctor eſt, byſſum ex quadam arbore naſci, quæ altitudine populos æquat, folijs autem ſalicibus equiparatur. Hinc Byſſinus, a, um, βύσσινος, ut Byſſinæ ueſtes, quæ lutei coloris erant, & fulgore aurum imitabantur: quanquam poſtea inuenta eſt ratio byſſum quouis colore inficiendi.

Byzantivm, Conſtantinopoli, Βυζάντιον, urbs Thraciæ, ad ipſum ſita Boſphorum, primum à Pauſania Spartanorum rege condita, poſtea à Conſtantino in maius aucta, & ſacri Imperij ſede eo translata, ab illius nomine Conſtantinopolis dicta. Byzantius, a, um, adiectiuum, ut Littora Byzantia. Ouid. 1. Triſt. Byzantij exules. Cice. pro domo ſua. Eſt item Byzanium, Libyphœnicum regio in Africa: quam ſic deſcribit Plin. lib. 5. cap. 4. Libyphœnices appellantur, qui Byzantium incolunt.

DE LITTERA C

C Litera muta eſt, quæ ante n, ſequente uocali in eadem ſyllaba ponitur, ſed profertur ſub uoce g, ob cognationem literarum, ut Cnidius, Cneus. Tranſit etiam per compoſitiones, & derinatiões in g, ut quadringẽti, pro quadrincẽti. Ita ſ, ut Parco parſi in x, Duco duxi, Noceo, noxa.

Caballvs, equus, *Cauallo*, ἵππος. Lucil. li. 8. Succuſſator tetri, tardiq; caballi. Hinc Caballinus, a, um, ut caballina caro. Plin. lib. 28. cap. 20.

Caballinvs fons, ἱπποκρήνη, eſt in monte Helicone Bœotiæ, quem Pegaſus, in eo loco ſaxum feriens, aperuit. Vide Helicon.

Cacabvs, uas æneum, in quo pulmentarium coquimus Plin. lib. 23. cap. 6. Paulus iureconſ. Inter ahenum, quod ſupra focum pendet, & cacabũ non multum intereſt. nã hoc pulmentariũ coquitur, in illo aqua ad potandũ caleſcit. Antiqui .n. calidam & frigidã cenis adhibebant. Apicius Capita porrorum elixabis in cacabo nouo.

Cacalia, κακαλία, herba eſt, quæ & Leontidæ uocatur, in montibus fere naſcens, folia ferens candida, & magna. Pli. li. 25. c. 11. & Dioſ. l. 4. c. 108. Officinis Caria agreſte uocatur. Ruel. l. 3. ca. 128.

Cacatvrio, *Deſiderare di cacare*, χεζητιῶ, cacare deſidero. Mart. libr. 11.

Cachinnor, aris deponens, & Cachinno, as, neu. *Ridere immoderatamente*, καγχάζω, immoderate rideo. Cic. 5. Verr. Ridere conuiuæ, cachinnari ipſe Apronius. Dicitur & de alio quouis ſono uehementer. Accius: Sæua ſonando crepitu clangentes cachinnant.

Cachinnatio, *Riſo diſſoluto*, καγχασμός, diſſolutior riſus. Cic. 4. Tuſc.

Cachinnvs, ſolutus riſus, καγχασμὸς, a ſono riſus fictum uocabulũ. Hinc Seneca præcipit, ut riſus ſit ſine cachinno. Apud antiquos non de riſu tantum dicitur, ſed & de quouis alio ſono uehementiore. Catul. Procedunt leuiterq; ſonant clangore cachinni.

Cachia, Plinio lib. 25. cap. 8. herba alio nomine Buphthalmus. Vide ſupra.

Caco, as, aluum exonero. Mart. Baſſe bibis uitro, carius ergo cacas. Cacatus, a, um, excrementis fœdatus. Catul. Annales Voluſi cacata charta.

Cactos, κάκτος, herba teſte Plin. lib. 21. c. 16. in ſola Sicilia naſcẽs. Athenæus eam eſſe credit, quæ Latinis Carduus uocatur.

Cacvbalvm, herba acinos ferens nigros, quæ à Latinis quòd ſtrumis medeatur, ab effectu Strumum appellatur. Vide Pli. l. 27. ca. 8

Cacvla, militis ſeruus, fuſtibus, clauiſq; ligneis armatus ad tutelã dominorũ: ἀπὸ τῶν κάλων, à lignis Plau. Video caculã militarẽ.

Cacvmen, pen. pr. *Cima, ſommità*, κορυφή, ſummitas cuiuſque rei: ut Cacumina montium, Cacumina Arborum. Cæſar. 7. bel. Gal. Ramorum delibratis atque præacutis cacuminibus, perpetuæ foſſæ quinos pedes altæ ducebantur. Virg. 8. Aen. Dehinc ſumma cacumina linquunt. Cacuminare, acutum reddere. Ouid. 3. Meta. ſummaſq; cacuminat aures. Hinc cacuminatus, a, um. Plin. lib. 19. cap. 52. faſtigio cacuminata.

Cacvs, κάκος, filius Vulcani, qui Latium undiq; latrocinijs, & incendijs infeſtabat: demum Herculis quoque ex Hiſpania, occiſo Geryone, redeuntis, & apud Euandrum hoſpitãtis boues noctu cauda traxit in antrum ſuũ: quas cum mane diminutas cerneret Hercules, nec quorſum erraſſent, ſcire poſſet, forte fortuna ad hoc antrum peruenit: ſed cum ueſtigia omnia foras uerſa uideret, cum reliquis abijt. abeuntibus autem ceteris, occluſæ boues, aliarũ deſiderio mugierunt. Hercules, audito, mugitu, Caci fraudem cognouit, raptaq; claua iratus recurrit. ſed Cacus ſpelunca fretus, in eadem ſe abſcondit, clauſis foribus ingenti ſaxo. quod Hercules uidens, ad montis cacumen tendit, & ad extremum deiecto ſilice, qui antri ori ſummo incumbebat, intrepide deſiliens, Cacũ ſtrangulauit, bouesq; ſuas recepit. Vir. li. 8. Sunt qui affirment hũc Cacum Euandri fuiſſe ſeruum, qui in eo loco Italiæ omnia latrocinio & incendio uaſtauerit, & ob id Vulcani filium appellatum. Ouidius fabulatur illũ tricipitem fuiſſe, cũ inquit: Mænalio iacuit fuſus tria tempora ramo, Cacus. Veritas tamen ſecundum philologus & hiſtoricos hoc habet, hunc fuiſſe Euandri nequiſſimum ſeruum, ac furem. Igneum autem dictus eſt uomere, quòd agros igne populabatur. Huic ſoror ſua eiuſdem nominis prodidit. Vnde ẽs ſacrum meruit, in quo ei per uirgines Veſtæ ſacrificabatur. Hæc Serui. enarrans eum Virg. locum li. Aen. 8. Hic ſpelunca fuit uaſto ſummota receſſu, Semihominis Caci.

Cadaver, pe. pr. *Corpo morto*, τὸ νεκρὸν, ἢ ὁ νεκρὸς, corpus mortuũ, à cadendo, quòd poſt mortem ceciderit. Cæſ. 7. bel. Gal. Quid animi fore exiſtimatis, ſi pene in ipſis cadaueribus prœlio decertare cogentur? Transfertur & ad alia, ut etiam de oppidis ſolo æquatis quandoq; dicatur. Sulp. Ciceroni: Tot oppidorum cadauera proiecta iacent. Seruius à carendo deducit. Cadauerosus, a, um, quod cadaueris ſimilitudinem habet. Teren. in Hec.

Cadiscvs, uaſculu quo ſuffragia colliguntur, Græce καδίσκος, diminut. à cadus eſt etiam Cadiſcus mons Cretæ. Pl. lib. 4. ca. 12.

Cadivvs, pen. pr. quod per ſe cecidit. Vnde Cadiua poma dicuntur, quæ non manu collecta, ſed ſua ſponte in terram cecidere, & Cadiua folia, quæ per ſe ex arboribus cadunt. Plin.

Cadmitis, gemma, quam cæruleæ interdum bullæ cingunt.

Cadmea, καδμεία, auctore Plutarcho in uita Pelopidæ, arx fuit Thebana: licet nonnunquã pro ipſa ſumatur urbe. Hinc Cadmeus a, um, idẽ eſt quod Thebanus: & Cadmea uictoria, καδμεία νίκη, hoc eſt Thebanorum uictoria, quod prouerbiũ uim habet, quoties ſignificare uolumus, tamen magno conſtitiſſe uictoriã, ut non ita multum interſit inter uictoris ſortẽ, & uicti. Stephanus auctor eſt, ipſam etiam Carthaginem, olim Cadmeam fuiſſe appellatam.

Cadmeis, idis, pen. pr. καδμηΐς, regio eſt Achaiæ, è regione Eubœæ ſita, quæ poſtea dicta eſt Bœotia. Thucyd. belli Pelop. lib. 1.

Cadmia, καδμεία, corpus eſt metallicum, cuius duo ſunt genera alterum, quod in minis, & montibus reperitur earum regionum, in quibus æris ſunt metalla: idq; Cadmiam lapidoſam uocat Gale. li. 9. Simpli. Nam reuera nihil aliud eſt, quàm pyrites æroſus, ex quo excoquitur æs. Atque hoc quidem cadmiæ genus etiam Plinio cognitum fuit, qui eius ſic meminit lib. 33. c. 1. Fit & æs è lapide æroſo, quem uocant Cadmiam. Item ca. 10. eiuſdem libri. Naſque ipſe lapis, ex quo fit æs, Cadmia uocatur. Alterum eſt genus cadmiæ, quod in ærariis officinis inuenitur, idq; rurſus duplex. Nam quod ex fuligine, ſiue fauilla, quæ ex fornace perpetuo egeritur, ſenſim colligitur, altioribus ædium partibus, in quibus æs excoquitur, adhæreſcit, Botrytis appellatur, quòd uuæ quandam imaginem repræſentet. Alterum in fornacibus ipſis inuenitur ſupra diphryges cruſtæ ſimilitudine, unde & Placitin appellauere. Vide Gal. lib. 9. Simpl. & Agricolam de re Metallica.

Cadmvs, κάδμος, Agenoris Phœnicum regis filius, qui à patre miſſus ad quærendam Europam ſororem, iuſſusq; ſine ea non reuerti, deſperato reditu, Thebas in Bœotia condidit. Ab huius nomine ipſæ etiam Thebæ Cadmeæ dicuntur, à Cadmo conditore. Properti. Cum tibi Cadmeæ dicũtur Põtice Thebæ. Poſtea aũt à Zetho, & Amphione regno pulſus, ad Illyrios ſeſe cõtulit, ubi deorum miſeratione, & ipſe, & uxor in ſerpẽtes mutati ſunt. Filias habuit Semelẽ, Agauẽ, Ino, & Autonoen. Ferunt Cadmum decem & ſex litteras è Phœnicia in Græciam detuliſſe, α β γ δ ε κ ι λ μ ν ο π ρ σ τ υ. His Palameden Troiano bello quatuor adieciſſe ξ θ φ χ. Et totidẽ poſt eũ Simonidẽ Melicum, ζ η ψ ω. Aiũt quoque Cadmũ hiſtoriã inueniſſe, & primum proſaicam orationem inſtituiſſe. Paulo iunior fuit Orpheo. Hæc Suidas. Apuleius uero hoc aſcripſit Pherecydi. Fertur itẽ inueniſſe auri metalla, atque conflaturã. Hinc fit Cadmeius, a, um, per quatuor ſyllabas, καδμήϊος, ut Aemon Cadmeius. Stat. Theba. 8. Leuius Cadmeius Aemon tela rotat. Item Cadmeus, a, um, per tres ſyllabas, & pen. pro. κάδμειος, Stat. 8. Theb. Pudeat Cadmea iuuentus. Item Cadmeis, idis, καδμηΐς, fem. gen. patronymicum à Cadmo. Oui. 4. Met. Aequore diſtringunt ſummis Cadmeides alis. Eſt & Cadmus mons qui Laodiceæ imminet, ex quo Lycus fluuius fluit. Strab. lib. 12. & Plin. lib. 5. ca. 26.

Cado, is, *Cadere, caſcare*, πίπτω, cecidi, caſum, proprie ſignificat corruere, uel labi Cic. in Orat. Si ſemel cõſtiterit, nunquã cadet. ponitur cum datiuo. Plaut. in Men. tum dentes mihi cadebãt primulũ. Cum Ab. Plin. lib. 16. cap. 18. Impingi putes aliquas, aut rurſus ab alto cadere. Cic. per aduerbium dixit: alte enim cadere non põt. Cum De. Cic. de Fato. Si Daphitæ fatum fuit de equo cadere. Cũ Ex. Pli. lib. 17. ca. 20. ſponte cadunt ex arbore. Tranſlate dixit Terent. in Ad. hominĩ illico lachrymæ cadũt. Vir. ecl. 1. Maioresq; cadũt altis de mõtibus umbræ: Idẽ: Cadit & Ripheus iuſtiſſimus unus, pro moritur. Itẽ Cadere cõmode, opportune, pro euenire, contingere. Cadere in ſuſpicionẽ, in cogitationẽ, in deliberationẽ, in offenſionẽ, pro uenire. Cadere cauſſa, uel à cauſſa: pro amittere litẽ. Cadere formula, pro rem ipſam per formulas non recte explicare. Cadere animum, cadere oculos, uultus, uerba, pro frangi, debilitari, opprimi. Et Cice. in Orat. uerba melius in ſyllabas longiores cadunt, pro deſinunt. Idem ad Att. cadendum in unius poteſtatem. Hinc res nobis feliciter cadere dicũtur. Cice. ad Att. Nihil mihi felicius cadere potuit. accido, decido, excido, incido, intercido, occido, concido, procido, recido, & ſuccido ſuis locis.

Cadvceatores, κήρυκες, dicuntur legati pacẽ petentes: à caduceo quem manu geſtabant. Cato: Caduceatori nemo homo nocet. Liui. 6. bell. Pun. Aſdrubal caduceatorem miſit.

Cadvcevm, κηρύκειον, Mercurij uirga fuiſſe fertur, qua ille ad diſſidia & diſcordias tollendas utebatur, à cadendo dicta, quòd contẽtiones & bella cadere faciat. nã quemadmodũ per Feciales bella indicebantur, ita per Caduceatores finiebãtur. Caduceũ Aegyptij in ſpeciem duorũ draconũ maris & feminæ figurauerunt, qui parte media ſui uoluminis, nodo, quem Herculeũ uocant, ſibi alligantur, primiſq; partibus reflexi, in modum circuli oſcula iungunt.

Cadvcifer, nomen quo Mercurius uocitatus eſt. Cum enim Mercurius lyram in Cyllene monte Arcadiæ ſeptichordem ad Atlantidum numerum inſtituiſſet, quod Maia mater eius ex illarum numero

mero eſſet, ac non multo poſt deprehenſus fuiſſet ab Apolline boues ſuas abigere, quò facilius ueniam ab eo impetraret, Apollini traditur conceſſiſſe, ut lyram a ſe primo inuentam prædicaret. Quamobrem Apollinem ferunt uirgam quandam Mercurio dediſſe, quam cum manu tenens in Arcadiam proficiſceretur, inuentos ab eo fuiſſe dracones, duos ſimul ligatos & inter ſe mutuo pugnantes: quo uiſo, uirgam interpoſuiſſe, & dicto citius prœlium diremiſſe. Qua re conſpecta, huiuſmodi uirgam pacis gratia creditum eſt eſſe conſtitutam. Vnde factum eſt, ut legati pacis Caduceatores dicerentur, poſteriq; eius rei exemplo Mercurio uirgam deinceps duorum draconum ſimilitudine ubiq; affinxerint. Huius uirgæ poteſtatem deſcribit Vir. Aenei. 4.

Tum uirgam capit, hac animas ille euocat Orco, &c.

Cadvciter, aduerbium antiquum, teſte Nonio, præcipitanter. Varro: Frigidos nimbos aqua iſta caduciter ruentes.

Cadvcvs, a, um, *Caduco, mortale, fragile*, πτώσιμος, nō ſolū momētaneum ſignificat, quod facile cadit, ſed & id quod cadere facit. Vnde caducus morbus, quòd correptum faciat cadere. Firmicus li. 7. Si luna in horoſcopo fuerit inuenta, ſtultos, lentos, fatuos, & caducos efficiet. Quandoq; caducus mortuus dicitur. Virg. li. 6. Hinc multum fleti ad ſuperos, belloq; caduci Dardanidæ. Caduca hęreditas dicitur, cum heredes ceciderit, hoc eſt, quæ legitimum hęredem non habet: & Caducarij, qui huiuſmodi hereditatem accipiunt. Caducum, quod ſub aliqua conditione legatum eſt. Iuuen. Legatum omne capis, nec non & dulce Caducum. Caduca auſpicia ueteres dicebant, cum aliquid in templo excidit, ueluti de manu uirgæ. Caducæ literæ quæ obſcuriores ſunt, & uſum prope fugiunt. Pli. li. 13. cap. 12.

Cadvrcvm, tentorium, ſiue culcitra, qua merces teguntur, a Cadurcis Galliæ populis, ut inquit Plinius, apud quos lini præſtātia palmam obtinet in culcitris. Iuuenalis: Inſtitor hibernæ tegetis, niueiq; cadurci. Sunt qui putent eſſe uela illa penſilia, quæ lecto obtenduntur: aut etiam tegmē quoddā quadratū, quale eſt illud ſub quo & ſacroſanctam hoſtiam geſtari, & principes in ſolennioribus pompis uehi uidemus. Iuuenalis: Violato pœna cadurco.

Cadvs, *Barile, botte*, κάδος, uas uinariū, quo uinum cōditur, ut uult Acron: cuius prima corripitur. Mart. in Vaticanis condita muſta cadis. Continet congios decem, uel (ut alij uolunt) duodecim.

Caecatvs, a, um, *Accecato*, cæcus factus. Cice. de Clar. Orato. Rabula, & celeritate cæcata oratio. Cæcatus uitijs, Idem 4. Tuſcul.

Caecias, καικίας, uentus qui ita flare dicitur ab Ariſtotele, non ut nubes propellat, ſed ut ad ſe uocet. Pli. li. 2. cap. 47.

Caecilia, genus ſerpentis cæci, unde nomen accepiſſe uidetur: Colu. lib. 7.

Caecitas, atis, *Eſſer cieco*, τυφλότης, tam ad corpus, quàm ad animum refertur. Cice. de Aruſp. reſp. An tibi luminis obeſſe cæcitas plus, quàm libidinis?

Caecigenvs, i, *Nato cieco*, τυφλογενὴς, qui cæcus natus eſt. Lucr. libro 2.

Caeco, as, *Accecare*, τυφλῶ, cæcum facio. Cic. 8. Phil. ſpes rapiendi cæcat animos eorum. Hinc Excæco, ualde cæco. Plinius: ſi oculos attingat, excæcet.

Caecvbvm, καίκουβον Straboni, uinum generoſiſſimum, ſic dictum a Cæcubis Campaniæ populis, apud quos naſcitur. Pli. li. 4. Mart. li. 13. Cæcuba fundanis generoſa coquuntur Amyclis.

Caecvlvs, dimin. a cæcus. Eſt & nomen proprium filij Vulcani: cuius mater cū iuxta ignē ſederet, forte fortuna ſcintilla quędam in eiuſdem gremium euolauit, ex qua mulier concepit, peperitq; filium, quem poſtea ob oculorum paruitatem, Cæculum uocauit, a quo Cæcilios ortos putant, quorum familia Romæ nobiliſſima fuit. Hic collecta multitudine poſtquā diu latrocinatus eſſet, Pręneſtinam ciuitatem in montibus cōdidit, & cum ad ludos uicinos populos inuitaſſet, cœpit eos admonere, ut ſecum habitarent, & pro gloria iactare ſe filium Vulcani. quod cum illi non crederent: inuocato Vulcano ut ſe filium comprobaret, omnis illius multitudinis chorus eſt flamma circūdatus. quo facto commoti omnes ſimul habitauerunt, & Vulcani filium eſſe crediderunt. Hæc Seruius in illud Virg. libr. Aen. 7. Nec Præneſtinæ fundator defuit urbis, &c.

Caecvlto, as, ἀμβλυώττω, cæco ſimilis ſum. Feſtus: Cæcultare, eſt cæcos imitari. Pla. Numnam mihi oculi cæcultant?

Caecvm uallum, in quo præacuti pali affixi herbis uel frondib. occuluntur. Item cæcum inteſtinum, quod inter ileon, & colon ſitū, paruo oblongoq; uentri ſimile eſt: cæcum appellatum ab eo, ꝙ ingreſſum exitui aduerſum non acceperit, ſed hos tam uicinos habeat, ut plerunq; in unum coire, & exitu carere uideatur.

Caecvs, *Cieco*, τυφλὸς, oculorum uſu carens, quaſi oculis captus. Quandoq; idem eſt quod inſidioſus, tacitus, qui uideri nō poteſt. Colu. li. 1. Ex quib. ſæpe contrahuntur cæci morbi, quorum cauſſas ne medici quidem perſpicere queunt. Ci. contra Rullum: Cur hoc eſt tam obſcurum, atq; cæcū? Idē de Orat. Res cæcæ, & ab aſpectus iudicio remotæ. Sic Virg. ēt uada cæca, & cæcos, ſcopulos uocat, qui ita ſub aquis occulantur, ut oculos fallant. Transfertur etiam ad animū. ut cum aliquem cæcum eſſe auaritia, furore, amore, aut odio dicimus. Ci. pro Sext. Roſ. ipſos cæcos reddit cupiditas, atq; auaritia. Sic dicimus Cæcā noctē, in qua non uidemus. Veſtigia quoq; cæca dicuntur, quæ in obſcura aut incognita uia uerſant. Vir. 6. Ae. Cæca regēs filo ueſtigia. Itē locus cæcus dicitur, in quo nō uidemus. Cæcæ foſſæ, cæci aditus, qui ſunt obſcepti. Hinc Cæcitas oculorū, tam animi, quàm corporis orbitas.

Caecvtio, *Veder poco, eſſer bornio*, ἀμβλυώττω, parum uideo, & cęcutiens, quaſi ſemicæcus. Var. Vtrum oculi mihi cæcutiunt?

Caedes, dis, *Vcciſione*, φόνος, mors ferro, aut alia ui illata, præſertim ab eo, qui occidere, aut ferire uolebat. Cic. in Bruto: Nam cum in ſilua Scantia facta cædes eſſet. Ouid. 8. Meta. modo uulnera fratrū Ante oculos mihi ſunt, & tantæ cædis imago. Inde dicimus aliquem commiſiſſe cædem.

Caeditiae tabernae, dictæ ſunt a Cæditio quodam, qui eas in uia Appia ædificauit.

Caedo, is, cecidi, cæſum, uerbum actiuū, pe. pr. *Percuotere*, πλήττω, τύπτω, μαστιγῶ, percutio, ferio, uerbero. Terent. And. Verberibus te cæſum in piſtrinum, Daue, dedam. Interdum, idem quod amputo uel abſcindo. Cice. 3. de Diuin. Arbores ſimul cum Luna ſeneſcentes tēpeſtiue cædi. Et paulo poſt: Qui robur illud cecidit, dolauit, inſcripſit. Itē occido. Virg. 2. Ae. Cæduntē uigiles. Ponitur quādoq; pro immolare, ut apud eundē: Cædunt binas de more bidentes. Itē pro frangere. Cic. 3. Ver. Cædere ianuam ſaxis, inſtare ferro. Cædi teſtib. apud eundē ad Q. fratrem, eſt teſtium multitudine urgeri, premi, conuinci. Huius compoſita ſunt, Abſcido, Concido, Circuncido, περιαιρέομαι, Decido, Excido, Incido, Intercido, Occido, Præcido, Recido, & Succido: quorū pen. producitur. At cedo ſine diphthongo, χωρέω, ceſſi præteritum, & ſupinum ceſſum facit, multaq; ſignificat. Nam quandoque Cedere ſignificat abire, & locū uictori dare, εἴκειν, Ci. Cui quidē exercitus noſtri, imperatoreſq; ceſſerunt. Quandoq; diſcedere, euitare atq; ſubtrahere. Pla. Cedamus imbri. Hinc Cedere iræ, ὑπελθεῖν τῷ θυμῷ, dicimus dare locū iræ, & quaſi ab ira diſcedere. Cedere bonis, diſcedere a bonis, & quicquid noſtrū erat tradere creditori, ἐκστῆναι τῶν ὄντων. Cedere iuri, diſcedere a iure, ius quod habemus alteri tradere: quod & de iure cedere, dicimus. Cedere itē, eſt in ius alicuius uenire: ut, Cædūt mihi ea bona: id eſt, in ius meū ueniūt. Et cū accuſatiuo mediante in. Hieronymus ſuper Matt. Ita fiebat, ut oblatio liberorū ſub occaſione tēpli & Dei in ſacerdotū lucra cederet. Rurſus cedere ponit pro dare. cedite manus ueſtras, meaſq; accipite. Pro concedere, obſequi, nō repugnare, παραχωρεῖν. Vir. 2. Aen. Cedo equidē, nec nate tibi comes ire recuſo. Pro ſuccedere, ſeu in ſortem contingere. Idem Ceſſerit Auſonio ſi fors uictoria Turno. Pro incidere. Plaut. Aul. In hoſtem abſolutus cedas. Inuenitur & cedo imperatiuum, dic, φέρε δὴ, εἰπὲ: nec habet aliam perſonam niſi tantum Cedite pluraliter, habetq; primam correptā. Teren. in And. Cedo, cuium puerum appoſuiſti hic ante ianuam. Cic. in Cato. qui ueſtram remp. tantam amiſiſtis? id eſt dic. Ter. in Phorm. poſuit pro da. Quin tu mihi argentū cedo. Phor. Imo uxori tu cedo. Cedere diem. χωρεῖν, τὴν ἡμέραν, inquit Vlpianus, ſignificat incipere deberi pecuniam: ſicut uenire diē, ſignificat eum diem ueniſſe, quo pecunia peti poſſit. Cedere è uita, eſt mori. Ci. de Cla. Ora. Hortenſius è uita ceſſit. Hinc abſcedo, Accedo, Concedo, Decedo, Diſcedo, Excedo, Incedo, Intercedo, Præcedo, Procedo, Recedo, Retrocedo, Secedo, & Succedo.

Caedva sylva, *Selua da tagliare*, κειρομένη ὕλη, a cædēdo dicta, quæ .ſ. religioſa non eſt, ſed quoties opus eſt, ad ignis, uel ædificiorū uſum cæditur. Pli. li. 13. cap. 4. Cæduæ palmarum ſiluæ. Contra incidua ſilua dicitur, quæ non cæditur. Eiuſmodi erant luci religioſi, quos uiolare nefas erat, qualem deſcribit Lucanus Pharſaliæ ſuæ li. 3. Lucus erat longo nunquam uiolatus ab æuo.

Caelamen, inis, *Intaglio*, γλυφή, cælatura. Oui. 13. Meta. Neque enim clypei cælamina nouit.

Caelator, oris, γλυπτής, Quinc. l. 2. c. 4. Cęlator cælum deſiderat, & pictor penicilla. Argenti cælatores. Pli. li. 34. cap. 8.

Caelatvra, *Intaglio*, γλυφή, ars cælandi, aut ipſa ſcalptura & inciſio. Pli. li. 35. cap. 12.

Caelebs, *Huomo, over donna non maritati*, ἄγαμος, ἤϊθεος, generis cōis, uir ſine uxore, aut mulier ſine marito uiuens. dictus cælebs (ut inquit Hieronymus) ꝙ cælo dignā uitā agat, qui coitu careat. Auguſt. Cælebs qui non habet uxorem, uel quæ non habet maritum, qualia ſunt numina in cælo, quæ abſq; coniuge ſunt, ſi agapetas non attendamus. hi accipiunt cælibes nō tā pro uxore carētibus, quàm pro caſtis, & omni Venere abſtinētib. Sed proprie dicit cælebs, qui uxorē nō habet, ēt ſi cōcubinas habeat. nā cęlebs & maritus cōtraria ſunt. Martial. li. 12. Corrūpis ſine talione cælebs. Hoc eſt, corrūpis alienas uxores, cū ipſe uiuas in cælibatu, nec habeas uxorem, quam illi uiciſſim poſſint corrumpere. Ci. de legib. Cælibes eſſe prohibeto. Inde dicimus torum cælibem, & uitam cælibem, actam in cælibatu. Ouid. Quæ ſi non fuerat, cælebs te uita deceret.

Caelestis, ſte, *Celeſte*, οὐράνιος, diuus, diuinus, è cælo exiſtens. Vir.

1.Aen.tantæ ne animis cæleſtibus iræ? Liui.4.ab urb. Siccitate eo anno plurimum laboratum eſt: nec cæleſtes modo defuerũt aquę, ſed terra quoq; ingenito humore egens. Cæleſtes etiam ſubſtantiue dicimus pro cælitibus, & dijs ſuperis. Cic.6.Philip. Quid eſt, quod de uoluntate cæleſtium dubitare poſſimus?

CAELESTINI, populi Vmbriæ ſunt, qui a Plinio li.3.cap.14.in ſexta Italiæ regione collocantur.

CAELIA, potus genus ex frugibus confectũ: cuius meminit Plin. li. 22.capitu.25.

CAELIBARIS HASTA, dicebatur qua caput nubentis comebatur, quæ in corpore gladiatoris occiſi ſtetiſſet, ut ſicut illa coniuncta fuerat cum corpore gladiatoris, ſic cum uiro noua nupta eſſet copulata. Feſt.

CAELIBATVS, us, *ἀγαμία*, pro uita, quæ agitur ſine uxore. Sueto. Verum amiſſa uxore Lepida, duobusque ex ea liberis, manſit in cælibatu.

CAELICOLA, *Habitatore del cielo, οὐρανίων*, qui uel quæ cælum habitat. Vir.2.Aen. Me ſi cælicolæ uoluiſſent ducere uitam.

CAELIFER, *οὐρανοφόρος*, Atlantis epitheton eſt, quem poetæ ob inſignem aſtrologiæ peritiam finxerunt ſuſtinere cælum, Virg.6.Aen.

CAELITES, cælitum, pe.cor. *Dei celeſti, οὐρανίοι*, dij cæleſtes, qui cælũ inhabitant. Cęlum autem appellabant ueteres, illam mundi partem, quam nos æthera, ſiue æthereum mundum uocamus: hoc eſt omne illud, quod eſt ſupra elementum ignis, unde Solem & Lunam, & ceteros planetas inter deos cæleſtes numerabant. Cic.2. de Diuin. Ego deum genus eſſe ſemper dixi, & dicam, cælitum. Legitur & apud Oui.5.de Ponto, ſingulare Cælite: Quale tamen potui de cælite, Brute, recenti Veſtra procul poſitus carmen in ora dedi. Vbi uocat Auguſtum cęlitem.

CAELITVS, pen.cor. *Dal cielo, οὐρανόθεν*, aduerbium ſignificat è cælo, ſicut diuinitus, a Deo. Hierony. Tandem cælitus inſpiratus.

CAELIVS, mons urbis Romæ ex ſeptem: a Cælio Vibeno, nobiliſſimo duce Tuſco, dictus, quòd Romulo aduerſus Latinum regem cum auxiliaribus uenerit: a quo Cælimontia, aut Cælimontana porta. Hunc montem Tul. Hoſtil. urbi addit, ibiq; ipſe habitauit, quo frequentius habitaretur, ut inquit Liuius. Fuit & Cælius nomen patris Saturni.

CAELIVM, oppidum Calabriæ, non procul a Brũduſio. Pli.l.3.c.11.

CAELIVS, orator acerrimo ingenio fuit, diſcipulus Ciceronis, de quo extat illud Quinctiliani elogium, Longiore illum uita, & meliore mente dignum fuiſſe. hic poſtea ab Atratino quodam accuſatus, quòd cum Catilina conſpiraſſet in perniciem reip. quodq; aurum a Clodia Clodij ſorore extorſiſſet, eiq; uenenum propinaſſet, defenſus eſt a Cicerone elegantiſſima illa oratione, quæ hodie quoq; habetur in manibus.

CAELO, as, *Scolpire, intagliare, γλύφω*, ſculpo, aliqui tamen ſcribunt ſine diphthongo. Cic.1.de Diu. Hanc ſpeciem Praxiteles cælauit argento. Virg. Cælataq; in auro fortia facta uirum. A quo Cælata uaſa dicuntur, quæ ueteres Ancæſa uocabant, quòd circumcidendo fiant: & Cælum, *γλυπτήριον*, ipſum inſtrumentum, quo quippiam cælatur.

CAELVM, *Scalpello, γλυπτήριον, γλυφίον*, inſtrumentum quo utuntur argentarij, dum uaſa ſculpunt, aut quo ſcalptores, aut ſtatuarij utuntur in ligneis, aut lapideis ſimulachris ſcalpendis. Vnde eſt illud: Cælo fabricata Myronis. Cælum item, *Cielo, οὐρανός*, uno nomine dicitur tota illa mundi pars, quæ eſt ſupra elemẽtum ignis, quã philoſophi Aethera appellant ita dictũ a celando, hoc eſt, occultando: ꝙ inferiora omnia celet, & tegat: ſiue a ſtellarum imagine, quæ in eo quodãmodo cælata apparent. Ambro.lib. Hexa. Cælum, ꝙ impreſſa ſtellarum lumina habeat, quaſi Cælatum appellatur: ſicut argentũ, quod ſignis eminentibus refulget, cælatũ dicimus. Varro Cælum, quaſi *κοῖλον*, hoc eſt cauũ, dictum putat: & ſic per œ, diphthongum ſcribendum uideretur. Cic. pro Pompeio: Pompeiũ omnes, ſicut aliquẽ non ex hac urbe miſſum, ſed de cælo lapſum intuẽtur. In cælo eſſe metaphoricω̃s dicitur, pro eo quod eſt, numeris omnib. felicẽ eſſe, & ſummis laudib. celebrari, *ὑπερευδαιμονεῖν*. Itẽ in cęlũ ferre, uel tollere, eſt ſummis honorib. afficere. Cic. Att.li.3 Salaminij nos in cælum decretis ſuis ſuſtulerunt. De cælo detrahere, eſt de ſummo honoris gradu deturbare. Cic.6.Phil. Collegã de cælo detraxiſti. Philoſophi decẽ cælos eſſe dixerunt, quorum ſeptẽ a planetis appellauere: octauũ, ſidereũ, ſeu ſtellatũ: nonũ uero, cũ neſcirent cuius conditionis eſſet, uocauerunt cælũ aqueũ cryſtallinumve, non a frigiditate, ſed tranſparentia, ꝙ per illud ſidera appareãt, & pelluceãt. Decimũ locũ ſibi uẽdicat cælũ illud, quod ultimũ philoſophi putãtes, Primũ mobile uocauerũt. Vndecimũ Cælũ beatorũ ſedes ab Ethnicis philoſophis ignoratũ. quod iccirco Theologi Empyreum uocauerunt, non ꝙ colore, ſed ſplendore, & claritate ceteris antecellat. Sũt igitur undecim cæli. ſ. cælũ empyreũ, primũ mobile, cælũ cryſtallinũ, cælũ ſtellatũ, cælum Saturni, cælũ Iouis, cælũ Martis, cælũ Solis, cælum Veneris, cælũ Mercurij, & cęlũ Lunæ. Hæc fuſius tractantur in li. de cælo ab Ariſtotele. Ci.4.Tuſ. Cælũ hoc, in quo nubes, imbres, uentiq; coguntur, quod & humidum, & caliginoſum eſt propter exhalationes terræ. De cęlo ici, eſt fulmine afflari. Ci. li.2.de Diu. Summanus de cælo ictus. De cælo ſeruare, eſt, cæli ſtatu obſeruato, auſpicia nunciare. Auſpicia enim non niſi ſereno cælo, rata erant: contra fulmine, aut pluuia turbabantur. Ci. in Vatin. Quod eo die ſcires de cælo eſſe ſeruatum. Pli.li.11.c.37. Cælũ capitis, craniũ uidetur appellaſſe, eo ꝙ caput totum eo tegatur, ut inferiora hæc cælo. Hoc (inquit) eſt uiſcerum excelſiſſimũ, proximumq; cælo capitis, ſine carne, ſine cruore, ſiue ſordibus. Interdum Cælum ſumitur pro aere. Virg. Vbi Seru. Cæli: id eſt aeris. Lucret. In hoc cælo, qui dicitur Aer. Pli. li.2. Et hoc cælum appellauere maiores, quod alio nomine Aera. Hinc grandines ſunt, & pruinæ, imbres, procellæ, turbines uentorum.

CAEMENTARII, *Muratori*, cæmentorum, hoc eſt, ædificiorum, quæ ex lapidibus ſunt, ſtructores, quos fabros murarios appellant.

CAEMENTITIVS, a, um, ex cæmento, ut parietes cæmentitij. Vitru. li.2.ca.8. parietibus cæmentitijs altitudines extructæ.

CAEMENTVM, *χάλιξ*, a cædo, ut quidam putant. Sunt enim cæmenta, omnis rudior materia, qua ædificia conſurgunt, quales ſunt rudes lapides nulla arte ad ædificium accommodati, aut politi, ſed quales inueniuntur temere congeſti. Fodinas quoq; ruſtici Campaniæ Cæmentarias appellant. Liu. cæmenta non calce durata erant, ſed interlita luto. Aliquando ponitur pro ipſo opere: id eſt ædificio, quod ſtructo lapide erigitur. Pli. Pallidus lapis in cæmento raro utilis.

CAENE, *καινή*, Ptolemæo, ſinus Laconici oppidum, nõ procul a Tęnaro promontorio. Hinc Cænites portus, apud Pli.l.4. & Cæneus Iupiter. Ouid. Cæne item parua quædam inſula in mari Siculo, in Africam uerſa. Pli.li.3.cap.8.

CAEPE, gen.neu. & indeclinabile, *Cepola, κρόμμυον*, a capitis magnitudine dicitur. Pli.li. 19. ca. 6. Ergo omnibus annis ſeparatim ſemen cæpe cauſſa ſeritur, ſeparatim cæpe ſeminis. Dicitur & Cæpa, cæpæ. Oui.4.Faſt. Cædenda eſt hortis eruta cæpa meis. Inuenitur et ſecundũ Priſcia. Cæpitius, a, um, & Cæpicium ſubſtantiuum, pro ex genere cæparũ. Cæparum plura ſunt genera, nobiliſſima Aſcalonia, ab Aſcalone oppido Iudææ. Nam, ut refert Ser. li. 16. Aſcaloneſiũ regio præcipue fert cæpas. Col. Põpeiã, uel Aſcaloniã cæpã eligito. Cæpa oculos mordet: unde a Græcis nomẽ impoſitum *κρόμμυον*, quaſi pupillã oculi comprimi cogeret, ſicut ſcribit Ariſt. in Problem. ideo Lacrymoſa dicitur a Columella.

CAEPVLA, diminut. à cæpa. Pallad. Hoc menſe cæpulas ſeris.

CAERE, *καιρὴ* Stephano, neutro genere, & indeclinabile, urbis inſignis nomen in Etruria, quæ olim regionis totius caput fuit. Hanc quondam Agyllam nominatam, & a pelaſgis e Theſſalia profectis conditam ferunt. Deinde uero Lydis, quos poſtea Tyrrhenos nominauerunt, aduerſus Agyllinos bellum gerentibus, cum quidam murum ſubiens, urbis eius nomen percontatus fuiſſet, eiq; a Theſſalo quodam de muro *χαῖρε* reſponſum eſſet, eo ueluti omine a Tuſcis accepto, captam poſtea urbem, mutato priori nomine, Cære uocare. Verum tam ſplendidæ, tamq; glorioſæ ciuitatis, Strabo li.5. aſſerit, uix ulla ſua ætate extitiſſe ueſtigia: & ſolo uicinorum balneorum nomine, quæ Cæretana dicebantur, fuiſſe celebratam. Feſtus: Cæremoniarum cauſſam aliqui ab oppido Cære dictam exiſtimant. Declinatur & Cæres, itis, pe. obliquorum cor. Virg. Eſt ingens gelidũ lucus prope Cæritis amnem. Legitur & ablatiuus Cærete, pen.pro. tanquam a nominatiuo Cæres, etis. Virg.10.Aen. Qui Cęretæ domo, qui ſunt Minionis in aruis. Quãquam non deſunt, qui Cærete ibi adiectiuum eſſe contendant. Ab hoc oppido Cærites tabulæ appellatæ ſunt, in quas Cenſores referri iubebant, quos notæ cauſſa ſuffragijs priuabant. nam urbe a Gallis capta, cum Cæretani eos, qui una cum ſacris, æternoq; Veſtæ igne ad ſe profugerant, comiter hoſpitio ſuſcepiſſent, Romani deinde reſtituta in ſtatum meliorem urbe, ſatis malignam illis gratiam retulerunt. nam ciuitate quidem eos donauerũt, ſuffragij autem ius eis non conceſſerunt. hinc factum eſt, ut cum aliquem ignominia & contumelia dignum uolumus ſignificare, Cærite cera cum dignum eſſe dicamus.

CAERIMONIAE, pen.co. *Cerimonie, θρησκεία, τελετὴ*, uel ab oppido Cære, uel a carendo dictæ ſunt. nam urbe a Gallis capta, cum Veſtales uirgines ſimulacra deorum ex hoſtibus erepta traducerent, in oppidum Cære potiſſimum conuenere, ubi benigne fuerunt hoſpitio ſuſceptæ, donec a Gallis ciuitas per Camillum liberata fuit. In cuius beneficij memoriam Romani preſtiterũt, ut omnis diuinus cultus Cæremoniæ, a Cære diceretur. Liu.li.5. ſcribit, L. Albinum de plebe uirum, uirgines ſacerdotes, ſacraq; plauſtro Cære inuexiſſe, unde Cæremonijs ſit enatum nomen. Macro.l.2. ca.3. innuit Cæremonias a carendo dictas. Seruius. Sulpicius (inquit) Religionem eſſe dictam tradidit, quæ propter ſanctitatem aliquam remota & ſepoſita a nobis ſit: quaſi a relinquendo dicta, ut a carendo Cæremonia. In quo exemplo illud notandum eſt, dici etiam Cæremonia in ſingulari. Cæſ.7. bel. Gal. Quod more eorum grauiſſima cærimonia continetur.

CAERETVM, Vmbriæ oppidum inter Spoletum ac Nerſiam, a quo

Cæretani

Cæretani appellantur, totum orbem uano quodam ac turpi ſuperſtitionis genere ludificantes.

CAERVLEVS, a, um, κυάνεος, quod cæli puri, & nubibus uacui colorem imitatur: quaſi cæluleus. unde & mare, quòd à cælo colorem ſuum accipit, proprie Cæruleum dicimus. Vir. 12. Aen. Quæ cæruleo ſunt numina ponto. Sic etiam Cic. li. 1. de Natu. Deo. Neptuni oculos dixit eſſe cæruleos, ad maris colorem reſpiciens.

CAERVLEVM, arenæ genus eſt, quæ in auri atq; argenti metallis naſcitur ad pictorum uſus. Pli. li. 34. ca. 12. & 13.

CAERVLVS, a, um, pe. cor. θαλασσικὸς, Cæruleus. Catul. Cærula uerrentes abiegnis æquora palmis. & apud Vir. li. 10. Aen. Freta cærula. Cærulum ſubſt. ſeu potius in plu. num. Cærula, pro mari accipitur apud poetas. Vir. 3. Aen. & Cærula uerrunt.

CAESA, quæ & inciſa uocantur, ſunt particulæ orationis, quæ Græci κόμματα uocant: differuntq; à mēbris, quæ Græci dicunt κῶλα. membrum enim eſt pars periodi ex pluribus uerbis abſolute aliquid ſignificans, hoc modo: Et ſi uereor iudices, ne turpe ſit pro fortiſſimo uiro dicere incipientem timere. Cęſum autem pars orationis eſt, ex duobus, aut pluribus uerbis, nondum quicquam abſolute ſignificans, hoc modo: Etſi uereor iudices, ne turpe ſit. Cæſa oratio dicitur, cum non efficiuntur membra ex cōnexione uerborum, ſed ſingula uerba aliquid ſignificantia proferuntur, hoc modo: Quis eſt ille Gellius? armiger Catilinæ, ſtipator tui corporis, concitator tabernariorum, latrator fori. Veteres etiam cæſa uocabant, quæ poſtea geſa dicta ſunt: quę erant tela Gallis peculiaria, ſicuti Romanis pila, & Macedonibus ſariſſæ Varro. Qui gladijs cincti ſine ſcutis, cum binis cæſis eſſent.

CAESAR, καῖσαρ, cognomen Iuliorum eſt. ille enim, qui primus Cæſaris nomen adeptus eſt, ab eo dictus fertur, quòd cæſo matris utero fuerit natus: uel ab elephanto in pugna occiſo, qui lingua Maurorum Cæſar appellatur: uel quòd oculis cæſijs, hoc eſt, glaucis fuerit: uel à cæſarie, cū qua natus proditur. Iulius autem Cæſar, qui primus dictaturā perpetuā inuaſit, omnem Galliā, quæ à ſaltu Pyrenæo, alpibusq; & monte Gebēna, fluminibusq; Rhodano & Rheno cōtinetur, nouem annis in prouinciæ formā redegit. Germanos, qui trans Rhenum incolunt, primus Romanorum ponte fabricato aggreſſus, maximis affecit cladibus. aggreſſus eſt & Britannos, ignotos antea, ſuperatisq; pecunias & obſides imperauit. deinde cum obtinere non potuiſſet, ut ſui abſentis in conſulatib. comitijs ratio haberetur, arma in patriam conuertit: Pompeioq; Italia pulſo, in Hiſpaniam tranſgreſſus, ualidiſſimas Pompeij copias, quæ ſub tribus legatis, M. Petreio, L. Afranio, & M. Varrone erant, ſuperauit. Pompeium in cāpis Pharſalicis prælio ſuperauit. Ptolemæū in Aegypto ſubegit. In Africa deuicit Scipionē, & Iubam, in Hiſpania liberos Pompeij. Triumphauit quinquies, primum de Gallia, poſtea de Alexādria, deinde de Pōto, de Africa, & de Hiſpania. Liberaliſſimus fuit omnium, & maxime poſt hos triumphos: de quibus Sueto.

CAESAREA, pen. pro. καισαρεία Stephano, urbs Palæſtinæ in littore maris magni, q̄ turris Stratonis uocabaẗ: ſed poſtea ab Herode in honorem Cæſaris nobilius ædificata, Cæſarea eſt appellata. Altera Cæſarea Philippi, à Philippo Herodis filio in honorem Cæſaris ad radices montis Lybani ædificata. Tertia Cappadociæ, ſic à Tiberio nominata, cū ante Maza diceretur. Euſe. Quarta Mauritaniæ, nobili portu inſignis, ante Iol uocitata. Strabo li. 17.

CAESARAVGVSTA, καισαραυγούστα, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis: quam Strabo auguſtam Cęſareā nominat: antea Numantia dicta, teſte Pomponio. Vulgus Hiſpanorum Saragoſſam uocat.

CAESAREVS, a, um, ut, domus Cæſarea, Oui. 1. Triſt. Eleg. 1. Vultus Cæſarei, idē 2. Pō. el. 8. Et Cæſarianus, a, um. Cic. ad Att. lib. 16.

CAESARIES, riei, coma, κόμη, à crebra cæſione: ideoq; proprie uirorum eſt. Plau. in Mil. Cæſaries promiſſa, id eſt longa. Liui. li. 28. Vnde cæſariati, comati. Plau. in Mil.

CAESARIENSES, Ioniæ populi, in Epheſiorū conuentu. Pl. li. 5. c. 29.

CAESARIVM, Aegypti emporium eſt, & ſeceſſus quidā. Stra. lib. 17.

CAESAROBRICENSES, Luſitanicæ Hiſpaniæ populi. lib. 4. cap. 22.

CAESENNA, urbs Flaminiæ prouinciæ: quòd exiguo amne cæſa, id eſt, diuiſa ſit: uel quòd ager eius duobus fluminibus, Sapi, & Rubicone diuiſus.

CAESENNATES, dicti ſunt, Cæſennā habitātes, & Cæſennatia uina.

CAESIM, A pezzi, à minuto, ſignificat cædendo, ſiue per inciſionē gladijs: ut punctim pungendo. Liui. lib. 22. Hiſpano punctum magis, quam cæſim aſſueto petere hoſtem. Col. lib. 5. Maior pars operis ductim potius, quam cæſim facienda: id eſt, cum maturitate potius quàm uno impetu.

CAESITIVM, tij, linteolum erat purum & candidum: dictum q̄ oras circunciſas haberet. Plau. in Epid. Linteolum cæſitium. Ex Non.

CAESSO, onis, Tagliatura, inciſio. Colum. li. 4. cap. 33.

CAESIVS COLOR, γλαυκὸν χρῶμα, oculorum proprius eſt, quem & Felineum à felium oculis nonnulli appellauerunt. Eſt autem hic color ſubuiridis, igneo quodam ſplendore intermicans: qualem in leonis oculis potiſſimum conſpicimus. Cic. 1. de Natu. Deo. Cæſios oculos Mineruæ, cæruleos Neptuni.

CAESONES, qui cæſo matris utero nati ſunt. Pli. li. 7. cap. 9.

CAESPES, Ceſpite, ceſpuglio, βῶλος, gen. maſc. à cædo, & ſignificat terram cum herba auulſam. Virg. 1. Ecl. Pauperis, & tuguri congeſtū cæſpite culmen. Ex cæſpite agger caſtrenſis fit. Luca. li. 1. Et ſubitus rapti munimine cæſpitis agger Præbet ſecuros inter tentoria ſomnos. Docet Veget. li. 3. Qua altitudine, ac latitudine cæſpes circuncidi debeat.

CAESPITICIVS, a, um, ex cæſpitibus. unde tribunal cæſpiticium ſuggeſtum ex cæſpitibus factū. Flauius Vopiſcus: Concurſus ad cęſpiticiū tribunal. Aræ cęſpiticiæ, ex cæſpite congeſtæ. Iulius Capit.

CAESPITO, as, Scapucciare, pen. co. παραθέειν βαδίζω, pede aliquid percutio, quo quaſi ruere cogar: ut ſit cæſpitare, quaſi ad cæſpitem offendere. Vnde cæſpitatores equi, qui ſæpe in cæſpitem uel lapidem impingunt.

CAESTRVM, inſtrumentum, quo ebur cauatur. Pli. li. 35. cap. 11.

CAESVLLAE, à uetuſtiſſimis dicti ſunt, qui cæſis ſunt oculis. Feſtus.

CAESVRA, ræ, Taglio, ſtaccomi, proprie inciſura. Pli. li. 17. tēpeſtiuam habet cæſuram. Cæſura item in carmine dicitur, cum in medio uerſu uox pronunciantis quaſi inciditur, pedis alicuius principio finē dictionis terminante. Hæc quadrifariam diuiditur, alia Penthemimeris dicitur, ſiue ſemiquinaria: alia Hepthemimeris, ſiue ſemiſeptenaria: tertia Trochaica: quarta Bucolica. Penthemimeris eſt, cum poſt duos primos pedes ſuperans ſyllaba inuenitur, quæ dictionē terminet: ut, Arma, uirumq; cano: & Italiam fato: habet enim ex quinq; dimidium. Hepthemimeris eſt, cum poſt tres pedes ſimiliter ſyllaba dictionem terminans inuenitur: ut, Arma, uirumq; cano Troiæ. Continet enim ſeptenarij medietatē. Trochaica eſt, cū poſt duos pedes trochæus partē orationis perficit: ut, Nil noſtri miſerere. Bucolica, cū poſt quatuor pedes ſyllaba ſuperat in partē orationis deſinēs, & inuenit trochæus partē orationis terminans: ut, Omnia uincit amor, & nos cedamus amori.

CAESVRATIM, Breuemente, συντόμως, breuiter, per cæſurę commata. utitur hac uoce Sidonius in epiſtola ad Claudianum.

CAESTVS, us, πυγμὴ, genus clauæ pilas plumbeas loris bubulis appenſas habens, quo Daretem, & Entellum pugnaſſe legimus, à cædendo dictum. Vir. li. 5. Seu crudo fidit pugnam committere cæſtu. Ceſtus uero ceſti, ſine diphthongo ſumitur pro cingulo. & zona illa uirginea, quam maritus prima nocte diſſoluebat, & eſt fem. gen. quamuis & maſc. reperiatur: à uarijs punctis ſic dicta. κεντεῖν enim pungere eſt, & picturare. unde cingulum illud Veneris, quo ipſa Martem, & Iuno Iouem conciliabāt, à poetis ceſtus, κεστὸς, dicitur. Mart. Vt Martis reuocetur amor, ſummiq; tonantis, A te Iuno petit ceſton, & ipſa Venus. Sed & lorum, aut opus interpunctum, acuve pictum, commune ornamētum feminarum, ceſton Gręci uocāt. Proinde Celſus Africanus, contra quem ſcripſit Orige. 24. libros edidit, quos à rerum uarietate κεστοὺς appellauit. Hinc inceſtus: & ceſtillus diminutiuum. De Veneris ceſto uide multa apud Home. li. 14. & eius interpretem Euſtathium.

CAESVS, a, um. Cic. pro Cluen. hoſtia cæſa.

CAETERA, cęterum, abſq; recto maſculino in ſingulari numero uſitato, ex Græco, καὶ ἕτερος, id eſt, & alius. Teren. in Hecy. Quàm fortunatus ceteris ſum rebus. Ci. 4. Acad. Cętera ſeries deinde ſequetur. Idem 6. Vert. Argentum illi ceterum purum appoſuerat. Cętera doctus, figurata locutio, deriuata à Græcis, qui κατὰ præpoſitionem frequenter ſubaudiunt. Ci. 1. de Nat. Deo. Non ſolum poeta ſuauis, uerum etiam cętera doctus, ſapiensq; traditur. Nominatiuo ſingulari cęterus in maſc. gen. uſus eſt. Cato de re ruſt. c. 22. ubi ſic habet: Cęterus ornatus domi emptus eſt.

CAETERO, aduerb. Pli. lib. 10. ca. 58. Palumbes femina incubat poſt meridiana in matutinum, cętero mas, hoc eſt, quod reliquum eſt temporis. Cęteroquio pro alioquio. Ci. de Orat. Quem, niſi quod ſolum, cęteroquin recte quidem uocant Atticum.

CAETERVM, Ma quanto al reſto, μέντοι, coniunctio, ſiue aduerbium, pro ſed. Plau. Pœn. cęterum ualete. Cętera etiam, quandoq; aduerbialiter, τ' ἄλλα, capitur pro deinceps. Virg. 9. Aen. Cętera parce puer bello. Curt. Cętera opimam prædam fore.

CAETOBRIX, Luſitaniæ urbs, alio nomine Cezimbria. Pto. l. 2. c. 5.

CAIANVS, a, um. Stat. li. 4. Sil. Emptum plus minus aſſe Caiano.

CAICVS, fluuius Myſiæ, in Theutrania naſcens, & per campū ſui nominis in Elaiticum ſinum defluens. Vir. 4. Geor. Myſosq; Caicus.

CAIETA, nomen mulieris Troianæ, quam alij Aeneæ, alij Aſcanij, alij Creuſæ nutricem faciunt. hanc Aeneas ab inferis reuerſus fato ceſſiſſe inueniens, eam non longe à Baiano ſinu ſepeliit: ibiq; & urbem condidit, quam una cum adiacenti portu Caietam dixit. Vir. l. 7. Tu quoq; littoribus noſtris Aeneia nutrix Aeternam moriens famam Caieta dediſti. Strabo autem lib. 5. Caietam à ſinus curuitate appellatam exiſtimat, Laconum idiomate, qui curua omnia ita ſolent nominare.

CAIVS, γάϊος, prænomen à parētum gaudio ſumptum. Et eſt dictio diſſyllaba, niſi per diæreſim ex i, conſonante facias uocalem, ut apud Martia. Peruigil in pluma Caius ecce iacet. Profertur per G, & notatur per C, quæ inuerſa Ↄ, mulierem Caiam declarat, Quinctiliano auctore lib. 1. cap. 13. Ci. pro Mur. Putarunt

omnes mulieres, quæ coemptionem facerent, Caias uocari. apud priſcos autem pro domino ponebatur, ſicut & Caia, γαία, pro domina. Vide Plutarchum.

CALA, *Baſtone*, teſte Seruio, a maioribus dicebantur fuſtes, quos portabant ſerui ſequentes dominos ad prœlium, unde etiam calones dicebantur. nam conſuetudo erat militis Romani, ut ipſe ſibi arma portaret, & uallum: uallum autem dicebant Calas. Lucil. Scinde calam ut caleas: id eſt, ſcinde lignum, & focum accende, ut caleſias.

CALABRA, curia, Romæ erat proxima caſæ Romuli, a calando id eſt, uocando dicta, quòd ibi ante faſtorum cognitionem pontifex conuocata plebe pronunciabat, quot dies inter calendas & nonas intercederent. Hinc curia ipſa, teſte Macr. l. 1. c. 15. Calabra dicta eſt, quòd in ipſam populus calaretur.

CALABRIA. pen. cor. *Calauria*, καλαβρία, extrema Italiæ regio eſt, peninſulā formam referens, cuius Iſthmus eſt unius diei uia, quæ a Tarento Brunduſium ducit alijs nominibus Meſſapia, & Salentina, & Peucetia dicta eſt, teſte Strab. li. 6. & Pli. li. 3. ca. 11. Oppida eius præcipua ſunt Brunduſium, & Hydrus totius Italiæ extremū. Hor. 1. Car. Ode 31. Non æſtuoſę grata Calabriæ Armenta. Inde Calaber, ri. Calabriam incolēs. Et Calaber, a, um. Oui. li. 3. de Ar. Ennius emeruit Calabris in montibus hortos. Dicitur ἀπὸ τοῦ καλὸς, καὶ βρίθω, φ fit regio i primis fertilis. Hinc Calabri populi, &

CALABRICVS, a, um, ut Calabrica olea. Colu. li. 12. cap. 49.

CALAIS, Boreæ ex Orithya coniuge filius alatus, qui una cum Zethe fratre ſimiliter alato cum Argonautis Colchos profectus eſt. Qua in expeditione, cum a Phineo rege humaniter eſſent accepti, Harpyias, quæ regnum illius infeſtabant, perſequi conſtituerunt: quas & alarum auxilio, & ſagittandi peritia in Plotas uſq; inſulas fugaſſent, ab Iride admoniti ſunt, ne Iouis canes ulterius perſequerentur. Inde itaq; retrorſum conuerſi, duabus illis inſulis, in quibus Harpyias reliquerunt, a conuerſione ſua Strophadas appellarunt, cum antea Plotæ dicerentur. Poſtremo ab Herculē occiſi dicuntur, & in uentos commutati, qui Caniculę exortū dies fere octo præcedunt unde πρόδρομοι. id eſt præcurrentes appellantur. Eſt etiam Calais gemma ſapphiro ſimilis, candidior tamen, & littoroſo mari ſimilis. Hanc pleriq; eandem eſſe exiſtimant cum Augite.

CALAMARIVM, *Pennaiuolo*, καλαμοθήκη, repoſitorium calamorū:

CALAMETHA, pen. pro. apud Colu. li. 4. cap. 27. ponuntur pro fragmētis ueterum calamorum, id eſt pedamentorum, quæ ex calamis, id eſt ex arundine fiebant.

CALAMINTHA, æ, καλαμίνθη, herba eſt montibus familiaris, folia habens ocymi incana, ſurculos aridos, caules anguloſos, & florē purpureum. Hoc autem calaminthæ genus officinæ ſeruata propemodum antiqua appellatione Calamentum uocāt. Sunt & aliæ duæ Calaminthæ ſpecies: quarum altera pulegio eſt ſimilis, & figura & odore: licet aliquanto maior ſit: unde & pulegium ſylueſtre a uulgo appellatur. Altera mentaſtro ſimilis, folijs oblongioribus, caule, & ramulis maioribus, quàm ſuperior. Vide Dio. l. 3. cap. 34. & Ruel. l. 3. ca. 30.

CALAMISTRATVS puer, καλαμιδωτός, pro criſpulo, cirratoq; qui anulatos capillos habet. Cic. poſt Red. Varro refert calamiſtrū parari ob ornatū, φ calefactū in cinere capillos ornet. Qui autē calamiſtrum adminiſtrat, a cinere Cinerarius, & Ciniflo uocatur.

CALAMISTRVM, *Ferro da increſpare i capegli*, acus maior, qua calefacta criſpātur capilli. Ci. poſt Red. frōs calamiſtri notata ueſtigijs:

CALAMITAE, *Ranocchi piccoli*, καλαμῖται, ranæ minimæ ſunt, & uiridiſſimæ, quæ a quibuſdam Driopetæ uocantur. Pli. li. 32. cap. 7.

CALAMITAS, tis, *Calamità, miſeria*, ζάλη, grando, quòd comminuat calamos, ideſt culmos, & ſegetes. Pla. Caſ. Quicquid erat, calamos, ideſt culmos & ſegetes. Pla. Caſ. Quicquid erat, calamitas profecto attigerat nunquam. Ter. in Eun. Ipſa egreditur noſtri fundi calamitas. Sed tranſlatio in hoc exemplo eſt. Ibi enim calamitas pro infortunio, accipitur, ſiue ærumna.

CALAMITES, gemma, a calamo nomen habens. Pli. li. 37. cap. 10.

CALAMITOSE, miſerere. Cic. 3. Off.

CALAMITOSVM. ἄθλιον, miſerum. Cic. & Alij.

CALAMOCHNVS, ſalſa quædam lanugo in locis paluſtribus calamis tenuioribus adnaſcens. Vide Plin. lib. 32. cap. 10.

CALAMVS, pe. c. *Canna ſottile, penna da ſcriuere*, κάλαμος, arundo magis minuta, habēs internodia longa, & recta. ex qua ſagittæ apud diuerſas gentes fiebant. Vir. 3. Ecl. Quum Daphnidis arcum Fregiſti, & calamos. Pli li. 16. Calamis populi oriētis bella conficiūt. Eſt & Calamus, quo ſcribi ſolet. Primi enim calami ex arundine conficiebantur. Mart. in diſt. Dat. chartis calamos habiles Memphitica tellus. Eſt & Calamus genus concauum, & fiſtulis, quas Syringas uocant, conficiendis accommodatum. Ad quod uidetur alludere Vir. 6. Eclo. Nec calamis ſolum æquiparas, ſed uoce magiſtrum. Huius primum inuentorem fuiſſe Pana uolunt poetæ. Idem 2. Eclo. Pan primus calamos cera coniungere plures inſtituit. Calamus itē eſt uirga, cui hamus filo longo alligatur ad capiendos piſces: ſimiliter uirga ad capiendas aues uiſco illita. Mart. Galbula decipitur calamis, & retibus ales. Aliquando accipitur pro ſtipula, & pro quacunq; re tereti, ac fiſtuloſa ad ſimilitudinem arundinis. Vnde arborum quoq; ac uitiū calamos dicimus: id eſt tereteis particulas, & uirgas ad ſerēdū in terra aptas. Pli. Qui ſi lōgius eſſe rātur pomorum calami, rapis infixos optime cuſtodire ſuccū arbitrantur. Eſt etiam Calamus menſura ſex cubitorum, & palmi.

CALAMVS ODORATVS, κάλαμος μυρεψικός Dioſc. arundini ſimilis eſt aſpectu, multis geniculatus nodis. caſiæ ſapore, tactu mollis, & cum frangitur, ſciſſilis, intus araneoſus, locum in quo naſcitur, ſuauiſſimo replens odore. Pli. li. 12. cap. 20.

CALANTICA, tegmen muliebre, quod capiti innectitur. Ci. in Clod. Tu ne, cum calanticam capiti accommodares.

CALASSIS, auctore Feſto, ueſtis genus fuit apud ueteres, quod Græci καλλάσιριν uocant. Sunt qui dicant, tunicæ muliebris nodum eſſe, quo circa ceruicem connectitur.

CALATHE, quam alij Calathuſam uocant, nomen urbis ad Herculis columnas ſitæ. Steph. Pli. uero li. 4. ca. 12. Calathuſam inſulam eſſe aſſerit in mari Aegæo, non procul a Cherroneſo.

CALATHIANA VIOLA, flos eſt præter uiolarū naturā autūno prouenjens lutei coloris, folijs minutis, ſine odore. Pli. lib. 21. cap. 6.

CALATHVS, p. c. *Ceſto, paniere*, κάλαθος, τάλαρος, ab aliquibus Qualus, & Quaſillus: ab aliquibus Fiſcella, uas uimineum, ſecundum Porphyrionem, in quo mulieres penſa, uel tramam reuolūt: aut in quo flores, uel fructus, aut aliquid id genus ferunt. Vir. in Alexi: tibi lilia plenis Ecce ferunt Nymphæ calathis. Accipitur interdum pro calice ad ſacrificium apto. Vir. in Daphnide: Vina nouū fundam calathis aruiſia nectar. Seruius ait eſſe uas æneum, in quo lac, uel recens caſeus diſtrahitur. Calathiſcus, dimin. καλαθίσκος, paruus calathus. Catul. Vellera uirgati cuſtodibant calathiſci.

CALATORES, *Schiaui*, καλήτορες, dicebantur ſerui ἀπὸ τοῦ καλεῖν, quod eſt uocare, quòd ſemper uocari poſſent ob neceſſitatē ſeruitutis.

CALAVREA, ſiue, Calauria, καλαυρεία Steph. inſula eſt in ſinu Argolico contra Trœzenem, nulla alia re, quàm morte Demoſthenis nobilior. In hac etenim inſula templum erat Neptuni, quo Demoſthenes, audito Archiæ ſatellitis Antipatri aduentu, confugit, & ne uiuus in Antipatri poteſtatem perueniret, hauſto ueneno ex calamo, uitam finiuit.

CALBEI, auctore Feſto, dicebantur apud ueteres armillæ, quibus triūphantes utebantur, & milites ob uirtutem donabantur.

CALCANEVS, & Calcaneū, *Calcagno*, pars poſterior pedis imi. Virg. in Moreto: Continuis rimis calcanea ſciſſa rigebant.

CALCAR, aris, pē. p. *Sprone*, πλῆκτρον, κέντρον, ferreum ſtimulus ad urgendos equos: ſic dictus, quòd ad calcem alligetur. Ci. 3. de Ora. dicebat Iſocrates, ſe calcaribus in Ephoro egere, contra in Theopompo frænis uti ſolere. Currenti calcar addere, prouerbialis metaphora, pro eum, qui ſua ſponte ad rem aliquam ſatis incitatus eſt, uehementius adhuc inflammare.

CALCARIA FORNAX, *Fornace da calcina*, in qua calx coquitur. Pli. li. 17. ca. 9. Eſt autem adiectiuum Calcarius, a, um, Calcarius uero ſubſtantiue, qui præeſt fornaci Calcariæ. Cato de re ruſt.

CALCATA, ædificia, dicuntur calce contecta, quam artem Loricationem, & Tectoriā appellāt, & præcipue ſi læue, politumve fuerit.

CALCATORIVM, apud Palladium li. 1. ca. 18. uidetur eſſe ſemita quædam editior in cella uinaria, inter duos lacus.

CALCEAMEN, & Calceamentum pro ipſo calceo, *Scarpe*, ὑπόδημα. Pli. li. 19. Hinc calceamina, & paſtorum ueſtis. Ci. 5. Tuſ.

CALCEATVS, us, idem quod calceamen. Pli. longo itinere ſine calceatu atteruntur pedes. Idem li. 11. cap. 45.

CALCEOLARIVS, *Calzolaio*, qui calceos conficit. Plau. in Aul.

CALCEOLVS, dimin. a calceus, ὑποδημάτιον, Ci. 1. de Nat. De.

CALCEARIVM, ij, ὑποδήματα, ὑποδεσία, in ſingulari nu. pluralis uim habet. nam cum alicui calcearium, legatum dicimus, non calceum unum, ſignificamus, ſed tantum calceorum, quantum illi corpori honeſte tegendo, pedibuſq; armandis fuerit ſatis. Vlp. de alt. leg. Diarijs, uel cibarijs relictis, neq; habitationem, neq; ueſtiarium, neq; calcearium deberi palam eſt.

CALCEVS, a calce, *Scarpa*, ὑπόδημα, καλίκιον, pedis indumētum, quod fit ex pellibus animalium. Cic. li. 1. de Inu.

CALCENDIX, Feſt. conchæ genus eſt.

CALCHAS, antis, κάλχας, proprium nomen Græci auguris, Theſtoris filij, (à quo Theſtorides a poetis appellatur) qui cum Græcis ad expeditionem Troiæ profectus eſt: & quoniam diuinandi arte plurimum præſtabat, eius conſilio multa geſta ſunt. Nam in Aulide oſtendit, quo placata Diana, uenti ſedari poſſent: & apud Troiā in caſtris docuit, quæ ratio Apollinis, ut peſtilentia ceſſaret, foret: & ex paſſere, quæ cum nouem pullis a Dracone uorabatur, indicauit decennalem obſidionem Troiæ futuram. Diruta autē Troia reuerſus cū Amphilocho, Amphiarai filio, terreſtri itinere Colophonem, cum in luco Apollinis Clarij extra urbem apud fanū in Mopſum præſtantiſſimum augurem incidiſſet, artis peritia ab illo ſuperatus, dolore contabuit, quòd propoſita ſibi a Mopſo capraſico

priſico(ut refert Heſiodus)aut(ut Pherecydes mauult)ſue grauida, coniicere non potuiſſet, quot in illa ficus eſſent, quoťve hæc utero ſuculas gereret: quod tamen Mopſus ſine ullo errore diuinauit. uide Home. li. 1. Iliad. & Vir. 2. Aen.

Calcifraga, *σαξίφραγον*, herba eſt in maritimis petris fere naſcẽs, à calculis frãgẽdis ita dicta. Pli. li. 27. c. 9. & Ruel. li. 2. cap. 129.

Calceo, & calceo, as, *Calzare, ὑποδέω*, calceos induo. Ex modo accuſatiuum habet eius rei, quam quis calceatur, modo ablatiuũ, Accuſatiuo iunxit. Pli. lib. 36. cap. 5. Ablatiuo idem lib. 7. cap. 20. Calciari item equi dicuntur, cum pedes eorum aduerſus ſaxorum iniuriam ferramentis muniuntur. Teſtimonium uide apud Sueto: in Veſp. Hinc Excalcio. Sue. in Vit. Pro maximo munere a Meſſallina petijt, ut pedes præberet ſibi excalciandos.

Calcitro, as, p. c. *Trarre de' calci, λακτίζω*, pede percutio. Pli. lib. 30. cap. 6. Mulas non calcitrare cum uinum biberint. Hinc Calcitrones equi, qui calcibus infeſtant. Gel. lib. 4. cap. 2.

Calcitratus, us, *λακτισμὸς*, actus ipſe calcitrandi. Pli. li. 8. c. 44.

Calcitrosus, *λακτιστὴς*, qui ſæpe calcibus ferit. Col. lib. 2.

Calco, as, *Premere co'l piè, calcare, πατέω*, pede comprimo. Vir. 12. Aene. Miſtaque cruor calcatur arena.

Calculator, *λογιστὴς*, à calculis, id eſt lapidibus minutis, quos antiqui in manu tenentes, numeros componebant. Martia. lib. 10. Nec calculator, nec notarius uelox.

Calculosus, a, um, calculis plenus. Colu. Loca aprica, calculoſa, glareoſa amat. Et apud Pli. lib. 35. c. 14. Calculoſum ſolum.

Calculus, *Saſſo picciolo, ψῆφος, λιθίδιον*, lapis breuis terræ admiſtus: ſic dictus, quòd moleſtiam calcantibus exhibeat: uel quòd calcem, hoc eſt pedem offendat. Virg. 2. Ge. Dumoſis calculus aruis. Cic. 3. de Orat. Demoſthenes coniectis in os calculis ſumma uoce aduerſus multos uno ſpiritu pronunciabat. Eſt item Calculus, lapillus in renibus, aut ueſica generatus, meatum urinæ prohibẽs aſperrimumque gignens cruciatum: quod morbi genus Græci *λιθίασιν* appellant. Pli. lib. 11. cap. 37. Sed hominum quibuſdam diro cruciatu ſubinde naſcentes calculi. Qui autem eo morbo laborant, calculoſi dicuntur. Pli. lib. 20. cap. 21. Hic & calculoſis, & inflationi, & torminibus illinitur. Celſ. lib. 7. cap. 16. de curatione calculoſorum. Item Calculus, *ψῆφος*, dicitur, quem Latronem, ſeu Latrunculum antiqui appellauerunt, uulgus Scacum uocat. Mart. Hic mihi biſſeno numeratur teſſera puncto, Calculus hic gemino diſcolor hoſte perit. Quoniam autem calculis ſubducere rationes ſolemus, Calculus pro ipſis rationibus ponitur. Hinc reuocare, ſiue reducere ad calculum, eſt aliquid exactius ſupputare. Cice. de Amic. Hoc eſt quidem nimis exigue, & exiliter ad calculum reuocare amicitiam, ut par ſit ratio acceptorum, & datorum. Calculis item olim ſuffragia colligebant, candidis abſolutionem, nigris cõdemnationem ſignificantibus. Vnde factum eſt, ut Calculum pro ſuffragio, ſententia, & iudicio ponamus.

Caldarium, *Caldaia, λέβης, ἰπνολέβης*, ahenum quo aqua calida hauritur: uel in quo aqua igni admouetur. In balneis item Caldarium erat, locus, in quo calida lauabantur.

Caldarius, a, um, *Stuffa*, ut, caldaria cella, in qua calida lauabantur. Pli. lib. 5. epiſt. Caldarium æs, ex quo caldaria, id eſt ahena fiebant. Pli. lib. 34. cap. 8.

Caldor, oris, *Calore*, calor. Var. lib. 1. de re ruſt. cap. 55.

Caledonia ſilua, in ea parte Britanniæ fuiſſe putatur, quæ hodie Scotia dicitur, ſæuiſſimis olim urſis nobilitata. Marti. Nuda Calodonio ſic uiſcera præbuit urſo.

Calefacio, & Calfacio, *Scaldare, θερμαίνω*, calidum reddo. Cice. 2. de Nat. Deo. ad calefaciendum corpus igni adhibito. Transfertur & ad animum. Cic. ad Q. Fra. lib. 3. Gabinium ad populum calefecerat Memmius, id eſt uexarat, exagitarat. Calefactus partic. Ouid. in Ibin: Nondum calfacti uelitis haſta ſolum. Calfactus, ctus, nomen. Pli. lib. 29. cap. 3.

Calefio, *θερμαίνομαι*, calidus fio, ſub uoce neutrali paſſiuam habet ſignificationem. Cic. ad Atti. lib. 2. Balneum calefieri iubebo.

Calegia, Ptolemæo Germaniæ ciuitas putatur inter Saxones, quã uulgo Vuitenbergam uocant.

Calena, apud Ptolemæum ciuitas in Anglia eſſe creditur, quæ hodie Oxonia appellatur.

Calendas, *καλάνδαι* Plutarch. primus dies menſis, à *καλέω* uoco. Tunc enim pontifex calato. i. uocato populo, quot dies à calendis ad nonas ſupereſſent, pronunciabat. confluere autem nonarum die in urbem populus ſolebat, ut addiſcerent, quid eo menſe in diuinis, humaniſque rebus facto opus eſſet.

Calendaris, re, quod ad calendas pertinet: ut, Iuno calendaris dicta, quòd calendarum dies ei ſacer eſſet. Macrob. lib. 1. cap. 14.

Calendarius, a, um, idem eſt: ut, Calendarius liber, *Calendario, ἀπογραφή, ἐφημερίς*. Calendaria dicebantur tabulæ, ab obſeruatione ſingulorum menſium: ut diaria, à ſingulorum dierum ratione obſeruata. Accipitur etiam Calendarium apud iuriſconſultos pro negociatione nominum faciendorum.

Calenum, teſte Plinio, Campaniæ oppidum, non procul à Capua, in cuius agro generoſum uinum naſcitur. unde Caleni populi. Pli. lib. 3. cap. 5. Hoc etiam oppidum Cales, ium, in num. plu. appellatum inuenitur. Virg. 7. Aene. Item Hora. lib. 4. Carm.

Calenus, a, um, poſſeſſiuum à Calibus, ſiue Caleno. Hor. li. 1. Car. Ode 20. prœlo domitam Caleno Tu bibes uuam.

Caleo, les, lui, *Scaldarſi, θέρομαι*, ferueo, calidus ſum. Virg. 1. Aene. Ture calent aræ. Calere dicitur res, per tranſlationem dum adhuc recens eſt. Plau. Pœn. Nihil eſt, niſi dum calet, hoc agitur. Tracta eſt metaphora à ferrarijs fabris, qui ferrum candens ſimulac igni exemerunt, ſtatim cudunt: ne mora interpoſita durum fiat, & intractabile. Cice. 3. Verr. Poſteaquam ſatis calere res Rubrio uiſa eſt. Id eſt, ubi uidit eos inflammatos multa compotatione.

Calepium, *καλέπιον*, oppidum in Cenomanis, ad xiiij. lapidem à Bergomo Brixiam uerſus.

Cales, ium, Campaniæ oppidum. uide Calenum.

Calesco, ſcis, *θερμαίνομαι*, calidus fio. Plin. lib. 20. cap. 21. Succus caleſcit in ſole modice. Ouid. 6. Faſt. Eſt deus in nobis, agitante caleſcimus illo.

Calfacio, cis, Cic. in epiſt. ad Tir. calface hominem.

Calfacto, as, are. Hor. 2. epiſt. Lignis calfactat ahenum. Hinc excalfacio: à quo Excalfactorius, a, um. Idem: Excalfactorias hẽt uires. Concalfacio, calidum reddo. Cic. Cum brachiũ concalfecerit.

Caliculus, li, *Calicetto, κυλίκιον*, dimin. à calice, uas potorium. Cato de re ruſt. cap. 108.

Calidus, a, um, *Caldo*, modo feruentem ſignificat. Virg. 9. Aen. Vomens calidum de pectore flumen. Modo ferocem, inconſultum: Pacuu. ne nimis calide loquaris, & turbam concites. Modo uelocem. Varro: Ecce calidis pedibus quidam irrumpit in curiam. Dicitur & Caldus per ſyncopam. Martial. Frigida non deerit calda petenti.

Caliendrum, ornatus eſt muliebris capitis, ut interpretatur Acrõ in illud Hor. 1. Ser. Altum Saganæ caliendrum Excidere.

Caliga, *Calza, καλίγα*, tegumentum tibiarum. Cic. 2. Phil. Cum caligis & lacerna cucurriſti. A caliga fit Caligatus, ut, miles caligatus. Iuue. Veniam caligatus in agros. Dicebantur autem milites caligati, poſtremarum claſſium milites. nam primæ & ſecundæ claſſis milites ocreas æneas geſtabant. Liu. lib. 1.

Caligarius, a, um, ut Caligarius clauus. Plin. lib. 10. cap. 18. Piſces clauorum caligariorum effigie. Idem lib. 34. cap. 14.

Caligaris, & hoc caligare. Pli. li. 2x. ca. 22. Caligaris clauus.

Caligatio, onis. Pl. lib. 20. c. 6. Aquilæ mixto felle cum melle Attico inunguntur nubeculæ, & caligationes, ſuffuſioneſq; oculorum.

Caliginosus, a, um, *γνοφώδης, ζοφώδης*, pro obſcuro. Ci. 1. Tuſc.

Caligo, p. p. *Nebbia folta, ζόφος*, tenebræ, opacitas, aeris ſpiſſitudo. Virg. 4. Aen. Quis globus, ò ciues, caligine uoluitur atra?

Caligo, as, *ἀμβλυώττω*, cæcutio. Pli. li. 20. c. 22. Inungunt caligantes oculos cum melle. Caligans participium. Vir. 4. Geo.

Caligula, dictus Caius Imperator à caliga militari, qua frequenter in exercitu utebatur ad conciliandos ſibi militum animos. Auſo. Caius cognomen caligæ cui caſtra dederunt. In exercitu enim natus erat.

Calim, ueteres pro clam uſurparunt. Feſtus.

Calix, *Calice, κύλιξ*, genus poculi, quo bibimus, ita dictum quòd eo calidam bibebant. nam & calidam, & frigidam commiuis ueteres adhibebant. Plaut. in Capt. Aulas, caliceſque omnes confregit. Quandoque pro maiori uaſe. Cice. 1. Tuſc. Huic calix mulſi impingendus eſt, ut plorare deſinat. Quandoque pro uaſe in quo legumina, & olera coquuntur. Ouid. lib. 4. Faſt. Stant calices, minor inde fabas, puls alter habebat. Varro: Calix, à caldo, quòd in ea calida puls apponebatur.

Calla, herbæ genus eſt aro ſimilis, in arationibus naſcens, uſuſque eoſdem habens, quos aron. Eſt & altera callæ ſpecies, quam Anchuſam nonnulli, alij Rhinocliſiam appellant. Pli. li. 27. c. 9.

Callaei, gallinaceorum barbæ, quòd colorem purpureum, quem *κάλλαιον* Græci dicunt, imitantur. Cœl. Rhod. li. 21. ca. 16.

Callais, idis, *καλλαῒς*, gemma ex uiridi palleſcens, oculi figura exuberans. Vide Pli. lib. 37. cap. 8.

Callaici, *καλλαϊκοὶ*, à Ptol. lib. 2. ca. 6. appellantur Hiſpaniæ Tarraconenſis populi, à Plinio Galleci appellantur.

Callarias, piſcis mari peculiaris, ex aſellorum genere. Plin. lib. 32. cap. ult.

Calleo, les, lui, *Fare il callo, τυλόω*, calloſus ſum. Plau. in Pſeu. Plagis coſtæ callent. Transfertur & ad animum. Sulpi. Cic. In illis rebus exercitatus animus callere iam debet. Interdum Callere, eſt perfecte ſcire, quòd ut pes, uel manus ex longo labore callum acquirit, ita meos longa experientia colligit habitum quendam rerum, in quibus uerſatur. Perſius: Dicenda, tacendaque calles. Hora. in Arte: Legitimumque ſonum digitis callemus, & aure. Hinc Occalleo: à quo Occalleſco. Plaut. in Aſin. Qui latera conteram tua, quæ occalluere plagis. Occalluit animus, apud eundem per tranſlationem, pro obduruit. Callens, nomen. Pli. li. 21. c. 35. Sunt uaticinandi callentes.

Callicia, herba, qua Pythagoras aquam conglaciari tradidit. Pli. lib. 24. cap. 17.

CALLIDE, *Aſtutamente*, πανούργως, aſtute. Cic. 3. de Orat. Callide, argute'q; dicere. Idem 2. de Fin. omnia callide referenté ad utilitaté.

CALLIDITAS, atis, *Aſtutia*, πανουργία, aſtutia. Ci. 1. Off. Scientia, quæ eſt remota ab iuſtitia, calliditas potius, q̃ ſapientia, appellanda.

CALLIDVS, *Scaltrito*, differt à uerſuto, quòd callidus ſit ille (ut ſcribit Cice.) cuius animus uſu, ut manus opera, concalluit: uerſutus, cuius mens celeriter uerſetur. Cice. 4. Acad. ut agitator callidus equos ſuſtinebo.

CALLIBLARA, καλλιβλάρα, olea ſatiua. Vide Ruell. lib. 1. ca. 104.

CALLIGONON, καλλίγονον, herba quam nonnulli Sanguinariam dicunt: à multitudine ſeminis, & denſitate fruticis dicta. Plin. lib. 27. cap. 32.

CALLIMACHVS, p. c. καλλίμαχος, nomen poetæ Cyrenenſis, qui apud Græcos princeps inter elegiacos habetur. Fuit & alius hiſtoricus Aegyptius, filius Batti, & Meſatmæ, diſcipulus Hermocratis Iaſei grammatici. Vixit apud Ptolemæum Philadelphum uſque ad Euergeten, bibliothecæ regiæ præfectus. Omne poematis genus attigit. In aduerſarium poema acerbiſſimũ ſcripſit, qué ficto nomine Ibin appellat: unde Ouid. poeta, nomen, & argumétum mutuatus eſt. Edidit elegias quoque, & epigrammata, & hymnos, aliaq; complura. Ex Suida. Callimachus alius ſculptor fuit, qui primus lapidem perforauit. Pauſanias.

CALLIMVS, κάλλιμος, lapis eſt ex genere aetitarum. Pli. l. 36. c. 2.

CALLION, κάλλιον, herba, quam alijs nominibus Solanum ſomniferum, Halicacabum, & Veſicariam appellant. Pli. li. 21. ca. 31.

CALLIONYMVS, genus piſcis, cuius fel cicatrices ſanat. Plin. libr. 32. cap. 7.

CALLIOPE, una Muſarum, quæ etiam Calliopea, dicitur. Eſt item Calliope, oppidum Parthorum, Steph.

CALLIOPOLIS, urbs Thraciæ in extremo Helleſponti. Strab. libr. 13. Eſt item Peloponneſi ciuitas, in tractu occidentali, non procul ab Araxo promontorio. Mela lib. 2. Calliopolis præterea inſula eſt maris Aegæi, una cycladum notiore nomine Naxus. Pli. lib. 4. cap. 12.

CALLIROE, καλλιρρόη, fons apud Athenas. Papinius li. 12. Theb. Et quos Calliroe nouies erràtibus undis Implicat. Martianus de hoc fonte, Fontes multi Atticæ, inter quos Calliroe prædicatur.

CALLIS, is, *Calle, ſtrada*, τρίβος, uia callo perdurata. Virg. lib. 8.

CALLESCERE, ἀποτυλοῦσθαι, ueteres dixerunt pro calleſcere, ſiue occalleſcere. Cato: Aures nobis calleſcunt ad iniurias. Nonius.

CALLISTHENES, philoſophus Olynthius, Alexandro magno familiaris, euſdemque ſub Ariſtotele condiſcipulus, quem ille poſtea in Aſiam accerſiuit, ut res ſuas memoriæ proderet. huic nocuit immodica libertas. nam cum Alexander ex Perſico bello arrogantior factus regio more adorari uellet, Callisthené, ob adorationis Perſicæ interpellatũ moré, truncatis membris, abſciſſisq; aurib. ac naſo labijsq; deformatum, cum cane in cauea clauſum circũferri, iuſſit, diuq; tortum tandem necauit. Curtius de Geſtis Alexandri.

CALISTO, us, καλλιστώ, Lycaonis Arcadiæ regis filia, quæ à Ioue cõpreſſa, grauidaq; effecta, cũ ſimul cũ Pallade lauaret, tumore uteri prodita, & ab ea repulſa, Arcadé filiũ in ſiluis peperit, a quo poſtea Arcadia dicta eſt. Hæc poſtea à Iunone in urſam cõmutata, & Iouis miſeratione in cælo collocata, maiorem efficit urſam, quæ & Arctos à Græcis dicitur. Proper. lib. 2. Caliſto Arcadios errauerat urſa per agros: Hæc nocturna ſuo ſidere uela regit.

CALLISTRVTHIAE, ficorum omnium frigidiſſimæ. Pli. li. 15. c. 18.

CALLITRICHON, herba, alio nomine Polytrichon, quòd multos, & pulchros crines nutriat. nam in uino cocta cum ſemine apij, adiecto oleo copioſe, & fluere capillum prohibet, & criſpum, déſumq; facit: Dioſcorides Adiantum appellat, quo nomine & Plinius utitur li. 22. c. 21. Legitur & nominatiuus Callitrix. Idem li. 26. c. 14. humidis ulceribus prodeſt callitria decocta in aqua.

CALLITRIX, icis, καλλίτριξ, animal eſt ex genere ſimiarum, a pili pulchritudine ita dictum. Pli. lib. 8. cap. 54.

CALLVS, in maſc. gene. & Callum, li; (utroque enim modo dicitur) *Callo*, τύλος, τύλη, eſt cutis labore uiæ pedibus, aut alio opere in manibus, parteve alia corporis denſior facta, cuiuſmodi eſt in ſuis roſtro, ceruice bouis, animalium plantis, & durities illa, quæ in manibus ex labore naſcitur. Plau. in Perſa: plus calleo q̃ aprugnum callum callet. Eſt autem Callum aprugnum caro apri callo ſior, & ob id ſaporis iucundioris. Et in Capt. Quanta ſumini abſumedo quanta callo calamitas? Vnde Callum obducere dolori, dicimus, pro longa aſſuetudine ita nos comparare, ut doloris moleſtiam non ſentiamus. Cice. 9. Fam. Conſuetudo diuturna callum iam obduxit ſtomacho meo.

CALLOSVS, *Pieno di calli*, τυλώδης, durus, callis plenus. Col. lib. 3. cap. 1. Fructus acini calloſi, & anguſti.

CALO, as, *Chiamare*, καλέω, καλῶ, uoco. Hinc comitia calata, quæ p collegio Pontificum haberi ſolent. Dicta Calata comitia, quòd claſſes per ordinem calarentur. i. uocarentur.

CALONES, calcei ex ligno: quo etiam nomine ſerui militum caſtra ſequentes dicuntur, qui clauas ligneas, & fuſtes gerebant, uel qui militibus ligna ſubminiſtrabant. Horat. Hunc perminxerunt calones, atq; caballi. Liu. li. 23. iuſſit calones, nullum ferre. Quidã Calones a calando deriuant, quòd ad miniſterium aduocarentur: alij à Calendis, q̃d Calendarum die cibaria caperent pro toto menſe.

CALOPHANTA, deriſor. Plau. in Cur.

CALOR, & CALIDITAS, *Caldo*, θέρμη, ἀλέα, à calendo. Plau. in Mil. Nam mihi nimius calor Comburebat gutturem.

CALPE, κάλπη, Hiſpaniæ mons, circuitu non magnus, altitudine ingens oppoſitus Abylæ monti Aphricæ, altera ex columnis Herculis, in cuius radicibus urbs eſt nomine Calpe, ut inquit Strabo, Quo etiam nomine dicta eſt inſula in occaſu poſt Gades, anguſto diſcreta freto.

CALPAR, dolium, & uini genus, quod ſacrificij cauſſa è dolio emittebatur, prius quam deguſtaretur. Varr. lib. 1. de Vita pop. Ro. antequam nomen dolij prolatum eſſet, cum id genus uaſorum Calpar diceretur, id uinum Calpar appellatum. Feſtus docet eſſe genus uaſis fictilis.

CALTHA, κάλθη, uiola eſt lutei coloris. Virg. in Buc. Mollia luteola pingit uaccinia caltha. Vide Pli. lib. 21. cap. 6.

CALTHVLA, læ, ueſtis, a caltha uiola coloris lutei. Plau.

CALVA, æ, κρανίον, os capitis, ubi capilli eſſe conſueuere. Mart.

CALVARIA, τὸ βρέγμα, totum caput carne nudum: & tam de brutis, q̃ de hominibus dicitur. Caper Caluam uocat. Palladius: Equæ caluaria intra hortum ponenda eſt. Vide Celſ. lib. 8. cap. 1.

CALVATA VINEA, φαλάκρα, in qua uites quidem ſunt, uerum paucæ, ut in caluitio capilli. Pli. li. 17. c. 22. Cato de re ruſt. c. 33.

CALVEO, es, *Eſſere caluo*, φαλακρόω, caluus ſum. Plin. lib. 11. cap. 37. Hinc Recalueo, in caluitiem reuertor.

CALVESIO, ſis, *Diuenir caluo*, caluus fio. Varro de re ruſt. lib. 1. c. 37. Ego ſeruo, ne decreſcente luna tondens caluefiam.

CALVESCERE, eſt caluum fieri. Plin. lib. 11. Proprium huic calueſcere omnibus annis. Dicitur & de ægris. Colum. libr. 5. Caſtaneta calueſcunt.

CALVITIVM, defluuium capillorum à capite. Sueto. in Cæſ. Caluitij deformitatem iniquiſſime ferebat. Cic. 3. Tuſc. quaſi caluitio mœror leuaretur.

CALVMNIA, *Calunnia*, διαβολή, uexatio alicuius in litibus per fraudem: aut rei alicuius malitioſa interpretatio. Nonius malitioſam, & mendacem infamationem interpretatur. Cic. & alij.

CALVMNIATOR, συκοφάντης, qui falſum crimen obijcit. Vnde in lege xij. tab. Calumniator idem patiatur, quod reus, ſi conuictus fuerit. Cic. pro Clu. Eſt huic Ennius egens quidam calumniator.

CALVMNIOR, aris, *Calunniare*, διαβάλλω, συκοφαντέω, ſignificat per fraudem alios uexo, uel falſa crimina intendo. Cice. ad Varr. Nam quòd antea calumniatus ſum, indicabo malitiam meam.

CALVO, as, caluum facio, a quo Decaluo, & Recaluo. primum ſignificat Valde caluo: ſecundum, ab anteriore capitis parte caluo.

CALVO, is, *Ingannare*, decipio. paſſiuum eſt Caluor. tractum à caluis militibus, qui omnibus ſolent eſſe fruſtratui. Salu. in 3. hiſt. contra ille calui ratus. Hoc eſt, decipi. Inuenitur etiam Caluor deponés. Plau. in Caſ. ſopor manus caluitur, id eſt decipit.

CALVVS, *Caluo*, φαλακρός, dicitur à cuius capite capilli defluxerunt, ſiue qui ſine capillis natus eſt. Vnde Pli. li. 11. docet eſſe gentes naturaliter caluas. Suet. in Cæſ. mœchum caluum adducimus.

CALX, *Calcagno*, πτέρνα, γουρός, pro calcaneo, extrema pedis parte ponitur, qui & pes unus appellatur, a calcando dictus. Virg. 5. Aene. Calcemq; terit iam calce Diores. Vnde & pro fine metaphorice ponitur: ut, A uertice ad Calcem. Cic. Quoniam ſumus ab ipſa calce eius interpellatione reuocati. Aliquando pro ictu calcis, & percuſſione pedum, λακτισμός, plagaq;. Teren. in Phor. Nam quæ inſcitia eſt, Aduorſum ſtimulos calces. Et tam pro calcaneo, quam percuſſione, modo maſc. modo fœ. gen. uſurpari ſolet. Virg. Cornipedemq; cito ferrato calce fatigat.

CALX, *Calcina*, ἄσβεστος, ἡ, fœm. gen. lapis uſtus, ex quo arenæ admiſtione fit intrita: ita dictus a calcando. nam ita lapides ſimul aſtringit, ut calcari uideantur. Palladius: Calx, quæ erit ex ſpiſſo, & duro ſaxo, ſtructurisq; conuenit. Pli. lib. 36. cap. 23.

CALYDON, pen. c. καλυδών Steph. Aetolorum ciuitas, regia Oenei patris Meleagri: à qua regio uicina Calydonia, καλυδωνία, dicitur. Diſtat à mari ſeptem millium quingentorum paſſuum ſpatio, per quam Euenus fluit. Luc. Et Meleagream maculatus ſanguine Neſſi Euenos Calydona ſecat. Hinc Calydonius, a, um, & Calydonis, dis. Ouid. 8. Metam. Plangunt ſe matres Calydonides. Ab hac etiam urbe uicina ſilua Calydonia dicta eſt.

CALYPSO, nympha Oceani, & Tethyos filia: uel (ut aliquibus placet) Atlantis. Regnauit in Ogygia inſula, quam poſtea à nomine ipſius Calypſus inſulam nominarunt, ubi Vlyſſem naufragum humaniter excepit, & in ſeptimũ uſq; annũ apud ſe retinuit, coniugiũ illi ſuũ, & immortalitatem offerens: quæ tamen ille patriæ, & Penelopes ſuæ amori omnia poſthabuit. Vide Hom. Ody. li. 5. Cice. in Off. Quã multa paſſus Vlyſſes in illo errore diuturno, cũ mulieri (ſi Circe, Calypſo mulieres appellandæ ſunt) inſeruiret.

CALYX, ſignificat folliculum, quo primum flos, & deinde ſemen herbarum, uel fructus arborum cooperitur. Pli. li. 15. cap. 22.

CAMARINA,

CAMARINA, καμαρίνα, Steph. teſte Seruio, palus eſt Siciliæ iuxta oppidum eiuſdem nominis, cuius aquæ cum fœtore ſuo peſtem generarent, conſuluerunt Apollinem, expediret ne ipſis Camarinã exiccari: quibus ab Apolline reſponſum, Camarinam nõ eſſe mouendam. neglecto tamen oraculo ſiccauerunt paludem: per quam mox ingreſſis hoſtibus contempti oraculi pœnas dederunt. Hinc manauit prouerbium, Camarinam mouere, pro, ſibi malum acceſſere. Alij dicunt Camarinam fruticem eſſe, cuius ramos ſiquis cõmoueat quatiatq;, tetrum quendam edere odorem.

CAMBIO, is, pſi, *Cambiare*, commuto. Apud antiquos Cambire accipit pro pugnare, iter inchoare, flectere: à quo câpſo, as, iter flecto.

CAMBYSAS, καμβύσης, mediocris dignitatis Perſa fuit, cui Aſtyages, Perſarum, & Medorum rex, Mandanen filiam ſuam collocauit, ex qua natus eſt Cyrus, qui poſtea uicto auo regnum inuaſit. Cambyſes item alius fuit, Perſarum, & Medorum rex, Cyri filius & ſuperioris Cambyſæ nepos: qui patrijs regnis Aegyptum adiecit: ſed offenſus illorum ſuperſtitionibus, Apidis, cæterorumque deorum ædes dirui iuſſit. Ad Ammonis quoque templum expugnandum exercitum miſit: qui in Libya deſerta arenis obrutus, uniuerſus interijt. Herod. lib. 1. & 2. Eſt etiam hoc nomine fluuius Hyrcaniæ, ortum habens in montibus Caucaſijs, Septentrionem uerſus per Iberos, & Albanos defluens. Pli. li. 6. ca. 13.

CAMELLA, genus uaſis apud Ouid. lib. 4. Faſt.

CAMELOPARDALIS, καμηλοπάρδαλις, animal eſt cameli proceritate, colore pantheræ, maculis ueluti florentibus uariegatum.

CAMELVS, ſimplici l, κάμηλος, animal quadrupes, quod crura prolixa, collum oblongum habet. Sitim per triduum tolerat, ſed cum inuenit aquam, tantum bibit, ut & præteritæ, & futuræ ſiti ſatisfaciat. Bactri camelos mittunt & Arabes, ut ſcribit Diod. ſed in hoc differunt, quòd Arabici in dorſo bina habent tubercula, (hos Dromedarios uocant) Bactriani ſingula. De camelis multa Plin. li. 8. cap. 18. Cice. 2. de Natu. Deo. Cameli adiuuantur proceritate collorum. Hora. 2. epiſt. Diuerſum confuſa genus panthera camelo. Hinc Camelinus, a, um. ut, Camelinum lac. Pli. li. 28. ca. 9. Dulciſſimum camelinum, efficaciſſimum ex aſinis. Eſt & Camelus funis nauticus, quo anchoræ religantur.

CAMERA, *Volto*, καμάρα, arcus ædificium ſuſtinens, tectumque deuexum, & incuruatum: quod & fornix, & teſtudo à Latinis appellatur. Seruius deductum exiſtimat ab adiectiuo Camurus, quod curuum ſignificat, & inflexum. Cic. ad Q. Fr. Cameras quaſdam non probaui, mutariq; iuſſi. Sal. in Catil. muniunt undiq; parietes, atq; inſuper camera lapides fornicibus iuncta, ſed inculta tenebris.

CAMARARIVS, a, um. Plin. lib. 19. cap. 5. Camerarium, genus cucurbitæ uocat, quod in pergulas arrepit in hortis, non quod humi ſerpit.

CAMERO, as, are, *Edificare in uolto*, καμαρόω, cameram, id eſt, fornicem, & teſtudinem facio, à quo Concamero. Plin. libr. 14. Dinocrates Arſinoes templum concamerare inchoauerat. Inde Concamerata loca, quæ fornicibus conſtãt. Camerata uehicula, qualia ſunt penſilia, quibus matronæ geſtantur: cuiuſmodi etiam hodie ſunt corio contecta.

CAMERINVM, Vmbriæ urbs, à curuitate ſitus ita appellata. Hinc Camertes pop. Plin. lib. 3. cap. 14. & Strab. lib. 5. Cice. pro Balbo: Neque Fulginatium, neque Camertium fœdere eſſe exceptum. Rectus ſingularis eſt Camers. Silius lib. 8. Et armis, Vel caſtris laudandæ Camers. Cice. pro Syl. In agro Camerti. Hinc Camertinus, a, um. Cic. pro Balbo.

CAMERIVM, Latij oppidum iuxta Collatiam apud Pli. li. 3. ca. 5.

CAMILLVS, κάμιλλος, proprie puer ingenuus, qui flamini Diali ad ſacrificia miniſtrabat. Antiqui enim Camillos Camillas uocabant miniſtros, & miniſtras impuberes in ſacris.

CAMILLVS, qui & alter Romulus dictus eſt, Romanorum ſuæ ætatis clariſſimus fuit, qui Veios toto decennio obſeſſos per cuniculos cepit. nec multo poſt, cum crimini illi daretur, quòd albis equis triumphaſſet, & prædam inique diuiſiſſet, die dicta ab Apuleio trib. pl. damnatus Ardeam conceſſit. mox cum Galli Senones urbem diripuiſſent, ipſumque Capitolium arctiſſima premerent obſidione, abſens dictator factus, collectis ex fuga Romanorum reliquijs, Gallos pendendo auro intentos, incautos oppreſſit. Poſt hæc pop. Romanum Veios migrare uolentem, elegãtiſſima illa, quæ apud Liuium legitur, concione retinuit. Tertium deinde dictator creatus, Satricum, ſociam pop. Romani urbem, ab impetu Latinorum tutatus eſt. Quartum dictator ad ſedandam populi ſeditionem factus, ualetudinem excuſauit: aliumq; ſibi ſurrogandũ curauit. Quintum dictator Gallos iterum Romam petentes, & ad flumen Anienem caſtrametatos, ſuperauit. Poſtremo Romæ octogenarius peſtilentia interijt. Vide Plutarchum, & Liuium.

CAMINO, as, are, facere in modum fornacis. Pli. li. 16. c. 6. Acervi luto caminantur. Idem lib. 17. ca. 15. caminata foſſura.

CAMINVS, ni, *Fornace, camino*. Latine fornax dicitur. Virg. li. 3. Rupeis flammã expirare caminus. Eſt etiam locus, in quo ignis ſtruitur. Cic ad Att. Luculento camino utendum cenſeo. Suet. in Vitel. flagrante triclinio ex conceptu camini.

CAMMARVS, piſcis ex cancrorum genere. Pli. li. 32. cap. 8. Mart. li. 2. Concolor in noſtra cammare lance rubes.

CAMOENAE, Muſæ, Iouis, & Memoriæ filiæ, à cantus amœnitate ita dictæ. Varro auctor eſt ab antiquis Carmœnas, & Caſmœnas dictas fuiſſe, quæ poſtea abiecto r, uel ſ, Camœnæ appellatæ ſunt. Aliter Feſtus: Camœnæ (inquit) à carminibus ſunt dictæ, uel quòd canunt antiquorum laudes, uel quòd ſint caſtæ mentis præſides. Virg. 3. Eclog. Alternis dicetis, amant alterna Camœnæ. Dicimus etiam Camœna numero ſingulari. Perſ. Saty. 6. Tibi nunc hortante Camœna excutienda damus præcordia. Sene. in Med. Ille uocali genitus Camœna.

CAMPANA, κώδων, inſtrumentum notum populo ad concionem, aut ſacrum conuocando idoneum, à quo campanula. Hiero. ad Euſto. Quouſque campanula in clauſtro pulſabitur.

CAMPANIA, regio Italiæ fertiliſſima, in qua ſummum eſt Liberi patris (ut ueruſte à Plinio dictum eſt) & Cereris certamen: ſic dicta ꝙ campeſtris ſit. Iuuenalis: Prouida Pompeio dederat Campania febres. à qua Campani, qui in ea habitant. urbes præcipuas olim habuit Capuam, Neapolim, Cumas, Puteolos, Nolam.

CAMPANVS, a, um. Virg. 10. Aen. hinc nomen Campanæ ducitur urbi. Littus Campanum, Stat. 3. Syl. Morbus Campanus. Hor. 1. Ser.

CAMPE, plur. num. tantum & neu. gen. uermis genus hortenſis, herbas, & arborum frondes infeſtans, à κάμπτειν, flectere: quòd flexo obliquis tractibus corpore progrediatur. Colum. libro 10. Hirſutaque campe.

CAMPESTRIA, loca plana, *Campagne*, à campo deductum nomẽ. Cãpeſtria item dicuntur genitalium ſuccinctoria, quòd ludentes in campo ueſtibus omnibus exuebantur, ſolis campeſtribus tecti uirilia. Hora. Penula ſolſtitio, campeſtre niualibus auris.

CAMPESTRIS, tre, ut campeſtres operarii, qui in campo Martio ſeruilem operam candidato impertiebantur.

CAMPVS, *Campo*, πεδίον, eſt grande, atque amplum ſpatium terræ planæ, ut Plateæ, areæque. Oppius. 3. Bel. Ciu. Cum eſſet inter bina caſtra campus, circiter millium paſſuum ſex. Virg. 7. Aeneid. Aequore campi Exercebat equos. Dictus Campus à capiendo, ꝙ animalium, ſeu rerum aliarum multitudinem facile capiat. ſolet tamen accipi pro qualibet re, in qua quis ſtudium habeat. Cice. 4. Acad. cum ſit campus, in quo poſſit exultare oratio. Latiſſimum dicendi campum alio loco dixit.

CAMVRA, ræ, pen. pro. uaſis genus, quod opertum in nuptiis ferebant, in quo erant nubentis utenſilia. Feſtus.

CAMVRVS, a, um, *Torto, piegato*, inflexus, curuus. Virg. 3. Geo. Camuris hirtæ ſub cornibus aures.

CAMVS, mi, *Laccio, fune*, κημὸς, φιμὸς, genus uinculi. Plaut. in Caſſ. poſuit pro fune, quo damnati alligantur furcæ. Item equorum retinaculum, frænum, & muliebre ornamentum. Eſt & genus tibiæ, pabuli, & lilii, & quædam herba. Item mechanicum inſtrumentum igniferum.

CANACE, Aeoli filia, quæ cum fratre Macareo corpore miſto, puerum peperit: qui Aeolo proditus, eius iuſſu canibus eſt obiectus. filiæ autem pater enſem per ſatellitem miſit, ut illo pro meritis uteretur, eoq; ſibi necem illa traditur conſciuiſſe. Extat epiſtola Canaces ad Macareum fratrem inter Ouidianas.

CANALICOLAE, homines pauperes: quòd circa canales fori conſiſterent. Feſt.

CANALICVLA, dimin. *Canaletto*, parua canalis. Gel. li. 7. ca. 11.

CANALICVLATVS, a, um, in canalis modum factum. Pli. li. 19.

CANALICVLVS, dimin. à Canalis in maſc. gen. Col. 9.

CANALIS, lis, pen. pro. & tam maſc. quàm fœm. gene. σωλὴν, à canna ſit, una litera detracta. lignum eſt ad cannæ ſimilitudinem cauatum, quo aqua deducitur. Feſtus: Canales, per quos aqua confluit in uiis lapide ſtratis. Virg. 3. Georg. Illignis potare canalibus undam. Dicitur & hoc Canale. Stat. lib. 1. Syl. Flumina demerſo trahit intemerata canali.

CANALITIVM aurum, dicitur in puteis effoſſum, quod uenarum canalibus per ſaxa uagatur huc, atque illuc, & per latera puteorum. Pli. lib. 33. ca. 4. Quod puteis foditur, canalitium uocant.

CANAN, dicta eſt Arabia à Cam, qui in ea conſedit: à qua Cananæi. Hæc fuit prima gens quæ Deum ignorauit, quia princeps eius, & conditor cultum à patre non accepit, maledictus ab eo.

CANANAEA, Syriæ regio à Canaam filio Cam, qui eam regionem, quæ nunc Iudæa nuncupatur, inhabitans, à ſe Cananæam nuncupauit.

CANARIA, herba eſt, quam uernacula noſtra lingua etiam Herbam canis uocamus, quòd canes ægroti ea præſentem uomitum eliciant. Pli. lib. 25. cap. 8. Ruellius humilem eſſe herbulam oſtendit, foliis tritici multo minoribus, calamulo tenui, geniculis pyxidatim cohærentibus articulate, internodiis tibiarum modo in ſe inferctis, quæ tracta ſuis ex uaginulis exeruntur: euanidam ſpicæ loco paniculam habens, denique folio, & culmo triticum, cacumine arundinem imitans.

CANARIA, inſula Atlantici Oceani, ad læuam Mauritaniæ. Canaria dicta à multitudine canum, ut ex Iubæ ſententia tradit Plin. lib. 6.

lib.6.cap.32. Hodie omnes illæ inſulæ, quas ueteres Fortunatas dixere, uno nomine Canariæ appellantur, ſaccharo, quod Canarium uocaui, inſignes.

Canarii, Africæ populi circa Atlantem dicti, quòd canum uictus ipſis promiſcuus ſit. Vide Pli.lib.5.cap.1.

Canarivs, a, um, *Cagneſco*, quod ad canem pertinet, ut, augurium canarium. Plin. libro 18. cap. 3. Augurio canario agendo dies conſtituantur.

Canatim, *Cagneſcamente, in cagneſco, κυνωδῶς*, ad ſimilitudinem canis, ut Bouatim, ad ſimilitudinem bouis. Nigidius Figulus in Comm.gramm. ut citat Nonius: Canatim, Suatim, Bouatim, ab animalibus ſumuntur.

Cancanos, *κάγκανος*, herba eſt Galeno, quæ Dioſcoridi & Plin. Cacalia dicitur, & Leontice. Vide Ruel.lib.3.cap.128.

Cancellarii, *Scriuani, cancellieri, ἀντιγραμματεῖς*, degenerante iam tum paulatim lingua Latina, dicti ſunt ſcribæ principum, quorum opera illi in conficiendis, examinandisue diplomatibus utebantur. Vtitur hac uoce Flauius Vopiſcus.

Cancellatim, ad ſimilitudinem cancelli. Pli.lib.11.ca.37.

Cancelli, lorum, *κιγκλίδες, δρύφακτοι*, ligna, aut ferramenta, modicis interuallis in tranſuerſum inſtar retis inuicem annexa, quibus ſcenæ, & tribunalia, atque feneſtræ muniri ſolent, aditusque eorum præcludi. Cice. pro Sext. tantus eſt à fori cancellis plauſus excitatus. Cancellos alicui circundare, per tranſlationem dicitur pro, limites quoſdam anguſtos cuipiam præſcribere, extra quos non liceat euagari. Idem pro Quinctio: Si extra hos cancellos, quos mihi ipſe circundedi, declinauero. Sunt & Cancelli loca cancellatim, id eſt teſſellatim facta tranſuerſarijs lignis, accommoda ſeſſui. Ouid. Cancellis primos impoſuiſſe pedes. In ſacris literis Cancelli uocantur ſpecilla foraminibus plena, & tranſuerſim plagulis feneſtrata, quas uulgus zelotypias uocitat. Hos cancellos delitioſos. Cic.lib.1.de perfecto genere dicendi, appellat Tranſennas, ab oculorum uidelicet, & foraminum tranſitu: ait enim: Quaſi per tranſennam prætereuntes ſtrictim aſpicimus.

Cancellatvs, a, um, quod cancellorum figuram imitatur. Plin. libro.3. cap. 10. cancellatam cutem appellat, quibuſdam cancellis diſtinctam.

Cancello, as, *Cancellare*, deleo, apud iureconſ.

Cancer, cri, *Gambaro, καρκίνος*, piſcis genus eſt mollem teſtam habens pro tegumento: cuius multæ ſunt ſpecies, quas uide apud Pli. lib.9.cap.31. Eſt item Cancer unum ex duodecim Zodiaci ſignis, à quadam cancri piſcis ſimilitudine ita dictum, quòd Sol menſe Iunio ſignum hoc perambulans, paulatim incipit a nobis recedere, & curſu retrogrado ferri, in modum cancri. Refert Higinus, hunc fuiſſe cancrum, qui à Iunone in Herculem, cum hydra Lernæa pugnantem, immiſſus fuit: qui cum pedem eius momordiſſet, ab Hercule occiſus eſt, & à Iunone inter ſidera collocatus. Cic. in Arat. & claro collucens lumine cancer. In quo conſiſtens conuertit curriculum ſol. Cancer item *καρκῖνος, καρκίνωμα*, morbus eſt ab atra bile efferueſcente proficiſcens, cum alias corporis partes, tum mulierum mammas in primis infeſtans, quæ mẽſtruo nõ purgantur. Dictus Cancer, uel quod paulatim ſerpat cancri piſcis ſimilitudine, uel quòd uenas circa ſe habeat extenſas, inſtar brachiorum cancri, uel quod pertinaciter hæreat, ut ſolet cancer, ſiquid chelis apprehenderit. Cato de re ruſt. Eadem braſſica ulcera putrida, cancroſq; purgabit. Cancros Orci, dixit Apuleius, pro faucibus, & tenacibus ſtationibus, quaſi cancellos.

Candace, es, *κανδάκη* Suidæ, Aethiopum regina, tempore Auguſti, quæ tantum in ſuos meriti fuit, ut omnes deinceps Aethiopũ reginæ, eius nomine fuerint appellatæ. Str.li.17. Pli.li.6.ca.29.

Candavia, mons in ea parte Macedoniæ, quæ in mare Adriaticũ uergit. Pli. Candauias montes, multitudinis numero, appellat, li.3. cap.23. Cic. ad Atti. ex caſtris, ad imam Candauiam.

Candavlvs, *κάνδαυλος*, obſonij genus ex carne elixa, pane, & caſeo Phrygio, cum anetho, & pingui iure. Cœl. Rhod. l.29.c.14.

Candefacio, *Imbiancare, λευκαίνω*, candidum facio. Plau. in Moſ. Vna opera ebur atramento candefacere poſtules. Aliquando etiã Candefacere, *ἐμπυρίζειν*, eſt candentem, id eſt ignitum reddere. Pli.li.34.c.8. Vbi inter lapides candefacti funditur. Hinc Excãdefacio, candens, & ignitum facio: unde Ferrum Excandefactum. Per tranſlationem accipitur pro ira inflammare.

Candela, *Candela, λύχνος*, à candore luminis dicitur. Iuuen. Sat.9.

Candelabrvm, *λυχνεῖον, λυχνία*, in quo candelæ figuntur. Cic.6. Verr. lectos aratos, & candelabra ænea. Varr. Candelabra à candela, in his enim funiculi ardentes figebantur.

Candeo, es, ui, *Eſſere bianco, λευκός εἰμι*, candidus ſum. Ouid. 11. Metam. Candida de nigris, & de candentibus atra. Significat etiã ignitum eſſe. Cice. 1. Offic. Candente carbone ſibi adurebat capillum. A candeo Candeſco, ignitus fio, igneſco. Ouid. 2. Meta. Cuminque ſuos candeſcere ſenſit. Candeſcere etiam album fieri ſignificat. Tib. libro. 1. Liceatque caput candeſcere canis. Hinc Excandeo, & Incandeo: à quibus Excandeſco, proprie uehementer incendor, inflammorque. Cato de re ruſt. cum bitumen, & ſulphur additum eſt, excandeſcet. i. incendetur. Transferuntur etiam ad iram, *θυμοῦσθαι*, quòd ea eſt, uelut ignis animum incẽdens, & uultum hominis quodam candore perfundens. Cœlius Cice. Id poſtquam reſciit, excanduit, & me cauſſam inimicitiarum quærere clamitauit, id eſt, uehementer incenſus eſt. Hinc Excandeſcentia, quæ eſt (ut Cic. 4. Tuſc. inquit) ira naſcens, & ſine modo exiſtens. Incandeſco, candens, & ignitus fio. Ouid. Metam. lib.7. incandeſcit eundo. Eſt & Recandeo: a quo Recandeſco, rurſus candeſco: & accipitur pro caleſio. Ouid. lib.1. Metam. Solibus æthereis, altoq; recanduit æſtu.

Candico, as, *ὑπολευκαίνομαι*, candorem habeo. Pli. libr.8. candicans macula. Hinc Candicantia, æ, pro albedine, *λευκασμός*. Pli.li.37.

Candidatorivs, a, um. Cic. ad Att. li.1. Nos in omni munere candidatorio fungendo ſummam adhibebimus diligentiam.

Candidatvs, qui luce quadam nitente perfuſus eſt. unde Lact. immortalitate nos ueluti candidatos eſſe, eleganter dixit. Candidati etiam dicebantur, qui ad alicuius magiſtratus petitionem aſpirabant a toga candida, quam induebant, ſiue ad denotandum integritatem, quòd ſolus hic color purus, & minime inquinatus eſt: ſiue ut perſpici ab omnibus poſſet, eos pecuniam non habere, qua ciues corrumperent. Ire autem candidati per comitia ſolebant, ſuadendo, rogando, ſubmittendo ſe omnibus, & nudato etiam corpore, cicatrices oſtendendo. Cic. pro Mur. Nec candidatis iſta benignitas adimenda eſt. Inde aliarum quoque rerum petitores, Candidati dicuntur, ſicut à Quinct. Candidatus eloquentiæ, à Plin. in Paneg. Candidatus gloriæ, & immortalitatis.

Candide, pure, ſincere. Cœlius Ciceroni: Cauendum tibi erit, ne parum ſimpliciter, & candide poſuiſſe inimicitias uidearis.

Candido, as, *Imbiancare, λευκαίνω*, candidum facio. Pomp. ueſtem lixiuio candidans. Plin. Cuius radice utuntur ad candidandos capillos.

Candidvlvs, a, um. Cic.5. Tuſc. Candiduli dentes, uenuſti oculi.

Candidvs, da, dum, *Candido, bianco*, quod lucentem quandam habet albedinem: unde niuem candidam, & cygnum candidum magis proprie dixeris, quàm album. Seruius in 3. Geor. Aliud eſt candidum eſſe, id eſt, quadam nitenti luce perfuſum: aliud album, quod pallori conſtat eſſe uicinum. Sumitur etiam pro ignito: unde ferrum candidum uocamus, cum accenſum eſt. Et quia inter colores candidus puriſſimus eſt, accipitur Candidum pro puro, & minime fucato. Hor. 1. epiſt. Albi noſtrorum ſermonum candide iudex. Interdum Candidus ponitur pro felici, tractum à Thracibus, qui diẽ fortunatum, albo; aduerſum, nigro lapillo deſignarunt. Catul. Fulſere uere candidi tibi ſoles. Hora. lib.2. Serm. Huccine ſolem. Tam nigrum eſſe mihi?

Candifico, as, *λευκόω*, candidum facio. Næuius. Poliens ſeſe, & ſuccis herbarum candificans cutem.

Candor, oris, *Biancheʒʒa, λευκότης*, albedo ſplendori coniuncta. Cice. 2. de Natu. Deo. Solis candor illuſtrior eſt, quàm ullius ignis.

Candosoccvs, in uitibus quis dicatur, docet Col. l.5. ca.4.

Canentas, capitis ornamenta ueteres dixere. Feſt.

Caneo, es, ui, *Venir canuto, πολιῶ*, de capillis dicitur in ſenibus, cum albeſcunt: per tranſlationem de alijs etiam rebus, quæ capillorum canitiem imitantur. Canent herbæ, matutino rore aſperſæ. Vir.3. Georg. dum gramina canent. Idem 2. Georg. Et glauca canentia fronde ſalicta.

Canesco, is, canus fio, & proprie de ſenibus dicitur, cum capilli eorum in albedinem uergunt. Pro ſeneſcere, Ci. 1. de Leg. Caneſcet ſeclis innumerabilibus de quercu.

Canephora, uirgo dicitur quæ more Attico ſacra in ciſtulis repoſita capite ſuſtinebat. Cic. in 6. Verr. Habe Canephoras.

Cani, orum, capilli albi in capitibus ſenum. Cice. de Senec. Non cani, non rugæ, repente auctoritatem afferre poſſunt.

Cania, æ, urticæ ſilueſtris genus. Pli. lib.21. ca.15.

Canicae, *Semola, cruſca*, furfures ab antiquis dicebantur, teſte Feſto, eo quòd canes ijs paſcerentur. Vnde Canicaceum panem furfureum dicimus. Pacuuius. Qui apud te, quaſi ſeruus, eſt canicaceum panem.

Caniceps, genus animalis faciẽ caninã habens. Plin. libr.7. cap.2.

Canicvla, *κυνίδιον*, dimin. à cane, cum eſt fœm. gen. Cice. 3. de Nat. Deo. prudentis eſt, intelligere ſe habere ſenſum, & rationem, hæc eadem & caniculam non habere. Accipitur & pro ſigno cæleſti, *σείριος*. Col. li.10. Peracto ſolſtitio, uſque ad ortum Caniculæ, qui fere dies triginta ſunt. Dicebatur præterea, hoc nomine tali latus, quod unitatem oſtendebat, in quod conuerſo talo, deponebatur ab eo, qui iactauerat, numerus unus, aut quantum inter ſe pacti fuerant, ſine aliquo lucro: accirco damnoſa canicula uocabatur. Perſius; Damnoſa canicula quantum raderet. Canicula item genus piſcis marini, Pli. lib. 32. cap. 11.

Caniculares dies appellamus, eo quòd ſidus hoc ijs diebus in medio cæli centro ſit, coniunctumq; cum Sole duplicet calorem. Dicta canis, quod corpora nimio calore mordere uideatur.

Caninvs, a, um, ex cane. Plin. Sanguine canino nihil contra to-

xica

xica præſtantius eſt. Caninum prandium, abſtemium, in quo nihil uini potatur, quoniam canis uinum non bibis. Gell. libro. 13. cap. 29. Canina cena, idem. Plaut. in Caſin. caninam cenam ſpero meliorem fore.

Canis, *Cane, κύων*, gen. com. animal latrabile: piſcis marinus, & ludi talaris ſignum, quod unum duntaxat punctum continebat. ideo damnoſus canis appellatur. Propert. Semper damnoſi ſubſiluere canes. Canis animal à canendo dicitur, quòd nocte in cuſtodia, & in uenando ſignum uoce det. Terent. in Phorm. Introijt in ædes ater alienus canis. Colum. libro. 7. cap. 12. Plin. libro. 10. cap. 63. & Xenophon de Venatione. Sunt autem duo canes in cælo, maior ſcilicet, & minor: ſed Canem dicendo, maiorem intelligimus. minor enim canis Canicula dicitur. Hæc etiam Antecanis, & Syrius dicitur. Cice. Antecanem, Procyon Graio, qui nomine fertur. Oritur xvij. Calend. Auguſt. Occidit, ſed non tota poſt dies quadraginta.

Canistrum, & Caniſter, *Caneſtro, ceſto, paniere, κάνεον*, fiſcella, ciſta uiminea: à Græco *κάναστρον*, *α*, in *i*, mutato. Virg. Cereremq; caniſtris Expediunt. Palla. Salignis caniſtros fieri debere uirgultis: quia genus hoc oleum dicitur adiuuare. Hinc Caniſtellum, & Caniſtellus.

Canities, & canitudo, *Biancheʒʒa, canuteʒa, πολιότης*, capillorum albedo. Pl. li. 11. c. 37. Canities homini tantum, & equis. Plau. Stultus eſt aduerſus ætatem, & capitis canitudinem.

Canna, *Canna, κάννα, δόναξ*, arundo minor ſit, & maior calamo. Ouid. Et pigram uelabat canna paludem. Hinc fit Canneus, a, um, quod ex cannis conficitur. Vnde Colum. lib. 12. cap. 50. Canneas tegetes uocat, ſtorias ex cannis confectas, quæ ad excipiendam oliuam arboribus ſubſterni ſolebat. Strab. ſcribit in Africa ad cubitos quinos longas, craſſitudine uero digiti minoris cannas naſci.

Cannabis, pen. cor. *Canepa, κάνναβις*, herba eſt, ex qua fiunt chordæ. Perſius: tibi torta cannabe fulto Cena ſit in tranſtro? Dicitur & Cannabum. Pallad. libro 3. cap. 5. Hoc tempore cannabum ſeris. Hinc Cannabaceus, a, um, & Cannabinus, a, um, ex cannabe. Colum. libro 7.

Cannae, arum, uicus in Apulia, Romanorum clade clarus. Pugna Cannenſis. Proper. li. 3. Cannenſis calamitas, Ci. de Cla. Orat.

Cannetum, *Canneto, καννών*, ubi cannarum copia eſt. Pallad.

Cannitiae cameræ, dicuntur in agreſtibus ædificijs ex cannis conſtructæ, *καλαμίναι καμάραι*, ut eſt apud Pallad. lib. 1. tit. 13.

Cano, is, cecini, cantum, *Cantare, ᾄδω*, ſed eius compoſita faciunt præteritum in ui, diuiſis ſyllabis: ſignificatque proprie canere, uoce modulari. Plin. lib. 10. cap. 29. Merula canit æſtate, hieme balbutit. Cice. 4. Acad. Cum cornix cecinerit. Hinc canere poetæ dicuntur: quoniam uerſus rhythmica ratione compoſitos cantando pronunciare conſueuerunt. Virg. 1. Aeneid. Arma uirumque cano. Canere etiam is dicitur, qui fides, organave pulſat, aut qui tibias inflat. Cice. 1. Tuſc. Epaminundas fidibus præclare cecinisſe dicitur. Idem 2. de Orat. Quemadmodum tibicen ſine tibijs canere, ſic Orator ſine multitudine audiente eloquens eſſe non poteſt. Canere receptui, ſignificat poſt conflictum milites à pugna reuocare, quod fit cantu tubarum, & clangore. Liu. libro 26. Flaccus receptui cani iuſſit. Contra Canere bellicum, eſt milites tubæ clangore ad bellum accendere. Cic. in Orat. Alter incitatior fertur, & de bellicis rebus canit etiam quodammodo bellicum. Sed quia ueteres laudare, & uaticinari uerſibus ſolebant, factum eſt, ut Canere pro laudare capiatur. Virg. 7. Aeneid. Regemque canebant. Et pro uaticinari. Idem 6. Aeneid. Ipſa canas oro. Et pro prædicare, & cum quodam, ut exaudiri poſſit, canere proferre. Mart. Quicquid fama canit, donat arena tibi. Canere eandem cantilenam dicitur is, qui moleſtus eſt, ſæpius eadem inculcans. Teren. in Phorm. Cantilenam eandem canis. Intus canere, dici ſolebat is, qui priuati commodi ſtudioſus, quicquid agit, id omne ad domeſticam fert utilitatem. Cice. in Rull. hoc carmen hic tribunus pl. non nobis, ſed ſibi intus canit. Hinc Accino, quod eſt ad aliquid, uel iuxta cano. Concino, ſimul cano. Intercino, inter agendum cano. Occino, ſiue Occano, conuicium facio. Percino, canendo perſeuero. Procino, canendo profero. Præcino, prædico, prædiuino, & antecano. Recino, rurſus cano. Horat. li. 1. Carminum. Quē Deum, cuius recinit iocoſa Nomen imago. Interdum ſignificat in contrarium cano. Inde Recantare, quod ſemel à nobis male aut dictum, aut ſcriptum eſt, reuocare, & corrigere, *παλινῳδεῖν*. Idem lib. 1. Carm. dum mihi Fias recantatis amica Opprobriis. Eſt & Succino, ſummiſſa uoce cano.

Canon, *κανών*, tributum erat frumentarium, quod Aegyptus, Africa, & Sicilia ſtatum populo R. quotannis pendebant. Aſconius Pedianus tria facit tributorum genera, Canonem, ut in portorijs, & uectigalibus: Oblationem, ut in uini diſtractione: & Indictionem, quæ & Collatio, & Collecta dicitur à Cic. lib. 2. de Orat.

Canopus, *κάνωπος* Suid. pen. prod. ciuitas Aegypti diſtans ab Alexandria cxx. ſtad. ex qua ortum ferunt Claudianum poetam: dicta, quaſi Canobus, a Canobo Amyclæo Menelai nauis gubernatore, ibi ſepulto. nam deuicta Troia, in Aegyptum ui uentorum delatus cum Helena, gubernatorem ictu ſerpentis, quem Hæmorrhoida uocant, amiſit, in eiusque memoriam urbem condidit. Iuuen. Saty. 15. Barbara famoſo non cedit turba Canopo. Eſt ibi Nili oſtium, quod Canopicum, uocant. Strab. lib. ult. Plin. libro 5. cap. 10. Pomp. lib. 1. Ammianus lib. 22. Hinc Canopitæ, qui Canopum habitant.

Canor, oris, *Canto, concento, μέλος*, cantus. Ouid. lib. 5. Metam. Nec tamen ille canor mulcendas natus ad aureis. Virg. 4. Ge. Marcius ille æris rauci canor increpat.

Canorus, a, um, *Sonoro, canoro, λιγυρὸς, φωνήεις, μεγαλόφωνος*, uocalis, ſonorus. Cice. de Sene. Canorum illud in uoce ſplendeſcit. Virg. 6. Aen. Threicia fretus cithara, fidibusq; canoris.

Canorosus, a, um, idem. Gel. claros, canoro. osq; ſonitus.

Canta, pro cantata ueteres uſi ſunt. Feſtus.

Cantabri, *κάνταβροι*, pen. cor. Hiſpaniæ Tarraconenſis populi efferi, & nullam uitam ſine armis eſſe exiſtimantes. Sil. Ital. Cantaber ante omnes hiemisque, æſtusque, famisque. Inuictus. regio Cantabria dicitur. Cantabrius, a, um. ut, Cantabris gens. Cantabricus, a, um. ut, Cantabricum bellum, & Cantabrica herba: de qua Pli. lib. 25. cap. 8.

Cantamen, inis, *γοητεία*, pro incantatione accipitur. Prop.

Cantes, pluralis numeri tantum, & fœm. ge. fiſtulæ ſunt organorū.

Cantharias, gemmæ ſpecies, ſcarabæorum effigie. Pli. li. 37. c. 11.

Cantharis, dis, uermis terrenus uiridis, auri colore ſuperlucens: cuius ſuccus in uenas ingreſſus, ut uenenum interimit. Ouid. Cantharidum ſuccos dante parente bibas. Cic. ad Pætum, lib. 9. Caius cantharidas ſumpſiſſe dicitur.

Cantharis, idis, *κανθαρὶς*, à quibuſdam appellatur herba, quæ *καπνὸς* Dioſcoridi, Latinis Fumaria, & Officinis Fumus terræ dicitur.

Cantharus, *κάνθαρος*, poculum, quod Baccho tribuitur: à cantharo, nauigij genere. Plin. lib. 33. cap. 11. Marius poſt uictoriam Cimbricam cantharis potaſſe Liberi patris exemplo traditur. Virg. Eclog. 6. attrita pendebat cantharus anſa. Vlpian. ſcribit cantharos eſſe, per quos aquæ ſaliunt. Et Cantharus piſcis nomen apud Plin. lib. 32. cap. 11. Colum. lib. 8. Eſt item Græcis, quem Latini Scarabæorum uocant, ex genere inſectorum. De hoc Plin. lib. 11. cap. 28. & Ariſtophanes in Canthraro. Eſt item Cantharus, cæleſte ſignum in Aquario, ex tribus conſtans ſtellis.

Cantherinus, a, um, Plau. in Men. Hæc mulier cantherino ritu aſtans ſomniat. Solent enim equi ſtantes ſomniare, auctore Plin. lib. 10. cap. ult. Cantharinum hordeum, Colum. lib. 2. cap. 9. Cantherinum lapathum Latini Rumicem appellant. Plin. lib. 20. ca. 21. Item Cantherij tigna dicuntur, Vitruu. lib. 5. Item Cantherius, ut auctor eſt Varro, mons eſt in Sabinis.

Cantheriolus, pro paruo pedamento. Col. lib. 11. ca. 3.

Cantherium, *κανθήλιον*, uehiculi genus, de quo Sen. epi. 87.

Cantherius, genus iugi in uinea: de quo Col. lib. 4. cap. 12. Cantheriatus, a, um. Idem lib. 5.

Cantherius, *Cauallo caſtrato, κανθήλιος*, equus, cui teſtes amputati ſunt, ut fiat manſuetior. Cantherij item dicuntur, qui ſubijci ſolent à fabris materiarijs, dum moles arborum ſecant. uulgus Caballos uocat.

Canthus, thi, *κανθὸς*, ferrum, quo rotæ extremitates uinciuntur. Perſius: Vertentem ſeſe fruſtra ſectabere canthum.

Canticum, elegans, cantus. Cic. Pæto: noſti canticum.

Cantilena, *Cantone, μελῳδία, ᾆσμα*, carmen, canticum. Cice. 1. de Orat. Neque ex ſcholis cantilenam requirunt. Accipitur & pro uerborum iactatione. Brutus ad Cic. li. 11. Crede mihi, totā iſtam cantilenam ex hoc pende re, ut quàm plurimum lucri faciant.

Cantio, nis, cantus. Plau. in Sticho, Suauem cantionem.

Cantito, as, frequent. à Canto. Ter. And. ut habeas qui cum cantites. Cic. de Cla. Orat. Carmina in epulis cantitata à conuiuis.

Cantiuncula, diminut. *ᾀσμάτιον*. Cice. 5. de Finib. Vidit Homerus probari fabulam non poſſe, ſi cantiunculis tantus uir irretitus teneretur.

Canto, as, *Cantare, ᾄδω*, frequentatiuum à cano. Plin. lib. 11. c. 26. Mares cantant in utroque genere. Item Cantare, pro incantare. Virg. in Pharmaceutria: Frigidus in pratis cantando rumpitur anguis. Vbi Seruius, Cantando, dum incantatur. Nam gerundiuus modus ab omni uerbo ſimiliter procreatur. unde modo Cantando à Paſſiuo, ait, cum ſupra ab actiuo dixerit, Cantando tu illum. Cantare item pro celebrare, tollere laudibus. Cice. ad Attic. iam pridem iſtum canto Cæſarem. Cantator, qui conſueuit canere. Martia. lib. 13. Cantator cygnus funeris ipſe ſui. Cantatrix, *ψάλτρια*. Claudianus: Imploret citharas, cantatricesque choreas. Cātatus particip. totam cantata per urbem. Hinc Accanto, Excanto, Incanto, & Recanto.

Cantator, & Cantatrix, *Cantore*, qui, uel quæ cantus exercet. Pla. in Trin. Cantatrices, ciſtellatrices. Cice. 1. de Orat. cantor formularum, auceps ſyllabarum.

Cantus, us, à Cano, *Canto, Canʒone, μέλος*, eſt inflexio uocis, & pro

cantione

cantione cuiuſcunque rei dicitur. Virg. 8. Aeneid. Tum Salij ad cantus incenſa altaria circum Populeis adſunt euincti tempora ramis. Cice. de Orato. 2. Qui cantus moderata pronunciatione dulcior inueniri poteſt? Cantus etiam pro incantatione accipitur. Tib. Nempe hæc eadem dixit amores Cantibus, aut herbis ſoluere poſſe meos.

Canvs, a, um, *Canuto bianco*, πολιὸς, cui canent, ſiue albent capilli præ ſenectute. Plaut. Transfertur & ad alia, ut Cani montes, albi ex niue. Cana fides. Virg. 1. Aeneid. Cana fides, & Veſta. Vbi Nonius, Canam fidem, ueterem, & antiquam interpretatur. Cana ueritas. Varro in Eudæ. ecce de improuiſo ad nos accedit cana ueritas. Cani, orum, ſubſtantiue, capilli albi in capitibus ſenum. Cice. de Senect. Non cani, non rugæ repente auctoritatem afferre poſſunt.

Canvsivm, κανύσιον, Apuliæ oppidum, ad Aufidum fluuium, laudatiſſimæ lanæ ferax, quæ Canuſina dicitur. Vnde Canuſinatus dicitur, indutus Canuſina ueſte. Martia. lib. 9.

Capacitas, atis, *Capacità*, locus, qui capere, & continere poteſt. Cice. 1. Tuſc. Verum capacitatem aliquam in animo putamus eſſe.

Capanevs, per tres ſyllabas, καπανεὺς, pen. corr. Argiuus fuit, qui una cum Polynice ad bellum Thebanum profectus, cum ſcalas muris admouere uellet, à Thebanis lapidibus eſt obrutus. Hinc factus eſt locus fabulæ, Capaneum, cum deorum contemptor eſſet, à Ioue fulmine eſſe percuſſum. Vegetius lib. 4. de re militari. Qui ſcalis (inquit) in obſidione urbium utuntur, frequenter periculum ſuſtinent, exemplo Capanei, à quo primum ſcalarum oppugnatio perhibetur inuenta: qui tanta mole lapidum fuit obrutus à Thebanis, ut fulminibus dicatur extinctus. Vnde Oui. lib. 4. Triſ. Cum cecidit Capaneus ſubito temerarius ictu. Capaneus, a, um, pen. pro. adiectiuum tetraſyllabum, & pen. pro. ut Capanea pinus apud Stat. 8. Theb. Capaneaque pinus. Iam procul Aonijs, uolet agnoſcenda catenis. Capaneus, a, um, aliud adiectiuum. Stat. 12. Theb. ante altas Capaneia coniunx.

Capax, acis, δεκτικὸς, δεκτὸς, omnis generis quod capit, ſeu continet, aut continere poteſt. Pli. li. 10. ca. 33. Hirundines utero capaci. Idem lib. 12. ca. 1. Capax quindecim conuiuarum triclinium. Cic. in Orat. aures meæ ſunt auidæ, & capaces, & ſemper aliquid immenſum, infinitumque deſiderant.

Capadvncvla, dimin. Cic. 3. de Nat. Deo. capeduneulis, quas Numa nobis reliquit.

Capsno, inis, ἀχωρία, uas amplum, & capax, à capiendo. Cice. in Part. capedines, ad fictiles urnulas.

Capena, pen. pro. oppidum uicinum Romæ. Hinc Capenas, atis, gentile. Capena porta Romæ, à Capena urbe, quam Italus rex ædificauit, ut inquit Solinus. Hæc etiam porta Appia dicta eſt, per quam Capuam itur, ut Frontinus lib. de aquæduc. hodie portam Diui Sebaſtiani uocant. Dicta eſt & triumphalis, quod triumphantes per eam potiſſimum in urbem inuehi ſoleant.

Caper, pri, *Caprone*, τράγος, mas caſtratus in genere caprino. Mart. Dum iugulas hircum, factus es ipſe caper. Nam Virg. improprie Caprum pro hirco poſuit, cum dixit: Vir gregis ipſe caper. Dicitur Caper, ſiue Capra à carpendis uirgultis. rodit enim omne uirgultum, & in primis uites, propter quod Baccho immolari caper ſolebat. A Capra fit Capella. Eſt & Caper nomen proprium Grammatici.

Capero, as, *Creſpare la fronte*, frontem rugis contraho, & aſperitatem uultus oſtendo: quod à criſpis caprorum frontibus, uel à cornuum caprinorum ſimilitudine tractum eſt. unde & caperatum rugoſum dicitur, Plautus. Quid illud eſt, quòd illi caperat frons ſeueritudine?

Capesso, is, iui, itum, ſecundum Priſcia. uerbum actiuum, *Capiſco, piglio*, ad capiendum eo. Saluſt. libro 2. hiſto. Diuerſa, uti ſolet, rebus perditis capeſſiunt. Cice. ad Attic. ad rempublicam capeſſendam uenio. Virg. poſuit pro Exequendum ſuſcipio: Mihi iuſſa capeſſere fas eſt. Plaut. in Aſin. pro immitto, recipio. Quò magis te in altum capeſſis, tam æſtus te in portum refert. Idem in Amphit. me domum capeſſam.

Capharevs, a, um, tetraſyllabum: ut, Saxa Capharea. Propert. li. 3. Saxa triumphales fregere Capharea puppes.

Capharnavm, ſeu potius Capernaum, totius Galilææ metropolis fuit, multis Chriſti ſeruatoris miraculis nobilitata.

Capidvlvm, genus ueſtimenti, quo caput tegebatur. Feſtus.

Capillamentvm, *Crini*, περιχώματα, ipſi capilli. Plin. lib. 21. Herba croci eſt folio anguſto, pene in capillamenti modum. Transfertur quoque ad herbas, & arbores. Col. li. 5. capillamenta feminum.

Capillare, huius capillaris, neut. gen. reticulum muliebre, quo capillos inuoluunt. Marti. lib. 3. mœchæ pauperis capillare. Capillati, & Capillata arbor appellabatur, in qua tonſum capillum adoleſcentes ſuſpendebant, quando deponebant comam, deo eam ſacrantes. Erat & in urbe Roma, teſte Feſto, arbor antiquiſſima, quę capillata appellabatur, quòd uirginum Veſtalium capillos ad eam deferre mos erat. Pli. lib. 16. cap. 44.

Capillatvs, a, um, qui crines longiores habet, περικομήτης, Cic. de lege Agr. Non minus bene nummatus, quàm bene capillatus.

Capillo, as, are, *Mettere capegli*, τριχόω, eſt capillos facere. Pli. libr. 37. cap. 11. Polythrix in uiridi capillatur.

Capillitivm, κόμη, capillamentum. Sic enim à capillo capillitiũ dicitur, ut à famulo famulitium. Capillitium flauum, Apul.

Capillvs, *Capello*, κόμη, quaſi capitis pilus. Cic. in Piſon. Erant illi compti capilli. Quamuis & pro omni pilo ſumatur. θρὶξ. Plini. lib. 7. cap. 3. Oſſibus humanorum capitum bibere, cutibusque cum capillo pro mantilibus ante pectora uti. Mart. Quot ſunt, mentula quos habet capillos? Gellius. Capillum pro hœdino pilo poſuit, cum ait. Nam ſi ouium lacte hœdi, aut caprarum agni alerentur, conſtat ferme in his lanam duriorem, in illis capillum gigni teneriorem.

Capillvs Veneris, ἀδίαντον. herba ſic dicta, quòd delapſos poſt alopeciam capillos recreat. Plin. Adiantum, Polytricon, & Callitricon appellat.

Capio, is, *Pigliare*, λαμβάνω, cepi, captum ſignificat accipio. Virg. lib. 4. Georg. Cape ſaxa manu, cape robora paſtor. Sed differunt quia Capere eſt cum affectu: Accipere cum quis non ſic accipit, ut habeat. Ideo ut Vlpian. ſcribit, non uidetur quis capere, quod eſt reſtituturus. Et capere eſt ſponte, uel non ſponte, Accipere tantũ ſponte. Vnde dicimus, Cepi labores, Cepi moleſtiam, Cepi uel ſuſcepi inimicitias: Accepi calamitatem, cladem, contumeliam, iniuriam. Valer. Max. ut non coactus enſem accipere, ſed ſua ſponte ſumere uideretur. Habet interdum reciprocum uerbum: ut idem ſit, Cepi uoluptatem: &, Cepit me uoluptas, Cepiſti dolorem. Cepit te dolor, ἐδήχθης ἄλγει. Quandoque ſignificat facere. Terent. in Andr. Non ſi capiundos mihi ſciam inimicos homines omnes. Quandoque delectare, τέρπειν, ineſcare, irretire, ex tranſlatione ferarum, uenatuſque. Horat. 2. Serm. Te coniunx aliena capit. Quandoque propitiari. Lucr. libro 2. Nec bene pro meritis capitur, nec tangitur ira. Quandoque decipere, πλανάω. Virg. 2. Aen. Captique dolis, lacrymiſque coacti. Quandoque eligere, αἱρέω. Terent. in Hecy. eum illum gnatum cepimus. Quandoque perpetior apud eundem in Heaut. Dum abs te abſum, omnes mihi labores, quos cepi, fuere leues. Quandoque tenere, ut in Eunuc. Dij boni, quid turbæ? ædes noſtras uix capient. Quandoque inuadere, occupare, χειρόω. Cice. Nauem quandam piratarum præda onuſtam cepere. Varro. Quid hic uenator non capit? Hinc inuicti, Capti dicuntur, quòd non ſui iuris ſint, ſed in poteſtatem aliorum redacti, αἰχμάλωτοι. Quoniam autem qui ita capti ſunt, nõ ſunt amplius ſui iuris, ſed libertate priuati, ideo Captos quandoque pro priuatis, ſiue impeditis accipimus. Mente capti, amentes, hoc eſt, qui mentis compotes non ſunt. Capti oculis, qui officio oculorum priuati ſunt. Aliquando capere, eſt amore accendere: unde Capti, Amantes dicuntur, Luci. Ne aſpectu, & forma captare aliena. In ſumma hoc uerbum ſua habet ſignificata pro diuerſitate rerum, cũ quibus iungitur: ut, Capere manu, eſt comprehendere: Capere oculis, uidere: Capere auribus, audire: Capere mente, intelligere: Capere conſilio, eligere: Capere aſtu, uel dolis, decipere: Capere cantu, aut uoluptate, delectare. Virg. 4. Georg. Carmine quo captæ dum fuſis mollia penſa Deuoluunt. Capere conſilium, eſt deliberare. συμβουλὴν λαμβάνειν. Cice. Cum autem conſilium hoc princeps cepiſſet. Capere rationem, eſt modum inuenire. μέθοδον εὑρεῖν. Plaut. Rationem cepi, ut & amanti obſequerer, & patrem non offenderem. Hinc Accipio, à quo Præcipio, Concipio, Decipio, Excipio, Incipio, Intercipio, Percipio, Præcipio, Recipio, Suſcipio, & Vſucapio, quæ antep. cor. habent.

Capis, dis, poculi genus à capiendo. Liui. libro 10. ſi conſpiciatur cum capide, & lituo, capite uelato uictimam cædat. diminutiuum eſt Capidula.

Capisterivm, genus uaſis ruſtici, quod tamen (ut Georgius Merula inquit) ſcaphiſterium, σκαφὶς, melius dicitur. Colum. libro 2. cap. 9.

Capistro, as, *Incapeſtrare*, κημόω, capiſtrum impono. Pli. li. 18. cap. 19. fiſcellis capiſtrari boues oportet. Col. li. 11. cap. 2.

Capistrvm, *Capeſtro, legame, fune*, κημὸς, capitis amiculum, quod equis & huiuſmodi animalibus adhiberi ſolet, ne fugiant. Mart. Paret purpureis aper capiſtris. Colum. lib. 5. Vitibus attribuit, cũ ad ſummum palum recta uitis extenta eſt capiſtro, conſtringitur. Et Capiſtrum dicitur, quòd circa os brutorum inuoluitur, ne cibos decerpant.

Capita deorvm, dicebantur faſciculi facti de uerbenis. Feſt.

Capitale, & per apocopen Capital, αἴτιον κακόν, dicitur facinus, quod capitis pœna luitur. Plau. in Men. Tametſi capital fecerit, facile aſſerrabis. Nonius docet Capital eſſe capitis periculum: Varro uero faſciolam, qua capillos nectimus.

Capitalis, le, adiect. *Capitale, mortale*, quod capitis ſuppliciũ meretur, ut capitale crimen. Cic. 7. Verr. inſimulatio repentina, capitalis, atque inuidioſi criminis. Capitalis homo, non ſolum pro ſceleſto, qui eſt dignus puniri capite. ſed etiam, qui promptus eſt ad cædem. Cice. in Antonium: Capitalem, & peſtiferum M. Antonij reditũ à Brunduſio expectabamus. Capitalis oratio ἀνδροφόνος λόγος.

Cic.

Cice.lib.1.Offic. Capitalis oratio eſt ad æquationem bonorum pertinens. Capitalis ira ab Horatio dicitur pro mortifera. Capitale odium, ἄχαρτον μῖσος, Capitalis morbus, quòd caput, & uitam hominis petant. Capitalis locus dicebatur, ubi ſi quid uiolatú erat, capite uiolatoris expiabatur. Capitale pactum, capitale uitium: id eſt, propter quod debeat quis ad pœnam capitis peti.

CAPITALITER, Plin.epiſt.5.

CAPITATVS, a, um, quod in caput latius creſcit, κεφαλωτὸς. unde Capitatum porrum. Colu.lib.11. Cultus autem porri capitati aſſidua ſarritio, & ſtercoratio eſt. Item capitata uitea ab eodem dicitur, ſicut & Brachiata, lib.5.cap.5.

CAPITATIO, onis, tributum, quod in capita ita diſtributum erat, ut Iugatio in iuga boum. l. immunitates. & l. ſeq. C. de Agri. & cenſ.lib.11. Capitatio item pro Annona, in tit. C. de Annonis, & capitatione.

CAPITE CENSI, dicebantur eiuſmodi, qui in plebe Romana per quam pauco, aut nullo ære cenſebantur, τὸ ὕστατον τιμῶντες: à cenſione capitum, quòd ſolis capitibus cenſerentur. Horum opera Romani in bello non utebantur: quòd opes ciuium obſidum loco ducerent, metuerentque ne infimæ ſortis homines, qui nihil, quod amittere poſſent, in urbe reliquiſſent, aut ſegniter pugnarent, aut facile ſpe lucri ad hoſtes deficerent.

CAPITELLVM, Capitello, κεφαλὶς, κεφαλίδιον, diminutiuum eſt à Capitulum, quod ſignificat paruum caput, id eſt, craſſiorem ſummitatem cuiuſcunq; rei. Pli. Inde ramulis aſſurgunt ſua capitella gerẽtes. Item Capitellum dicitur Epiſtylium: id eſt caput columnarũ.

CAPITIS DIMINVTIO, καταστάσεως ἐναλλαγὴ, eſt prioris ſtatus permutatio: cuius tria ſunt genera (ut ſcribit Pau.) maxima, minima, media. tria enim ſunt quæ habemus, libertatem, ciuitatem, familiam. igitur cum hæc omnia amittimus, maximam eſſe capitis diminutionem, ut eſt deportatio: cum uero amittimus ciuitatem, & libertatem retinemus, mediam eſſe capitis diminutionẽ, ut eſt in colonias Latinas tranſportatio: cum libertas, & ciuitas retinetur, & familia tantum mutatur, minimam eſſe capitis diminutionem conſtat, uelut eſt adoptatio. Cice. pro domo. Qui me ſubmiſit olim impendentibus periculis maximis cum diminutione capitis coegit.

CAPITIVM, interprete Nonio, capitis tegumentum eſt. κάλυμμα τῆς κεφαλῆς. contra Varro non obſcure innuit muliebre tegumẽtum fuiſſe, quo illæ pectus uinciebant: & à capiendo, id eſt, comprehendendo, non à capite, eſſe deductum. Capitium (inquit li.4. de Ling.Lat.) quod pectus capit, id eſt comprehendit. Idem li.4. de Vita Populi R. ut citat Nonius. Neque id ab orbita matronaſa milias inſtitutum, quòd ex pectore, ac lacertis eſſent apertis, nec capitia habebant. Vlpia. P. Veſtis. ff. de au. & argen. leg. Muliebria ſunt ueluti ſtolæ, pallia, capitia, zonæ.

CAPITOLIVM, Campidoglio, καπιτώλιον, καπιτώλιον, templum erat Iouis in cliuo Tarpeio, dictum à capite hominis ibi reperto, dum foderent fundamenta. ante enim Tarpeia arx dicebatur, à uirgine Veſtali Tarpeia, quæ ibi à Sabinis necata, atque ſepulta fuit.

CAPITONES, Teſtarecci, di ſuo capo, oſtinati, αὐτόγνωμοι, qui nunquam de ſua ſententia mutantur: ut apud Plaut. in Perſa. Dicitur & Capito, qui magnum habet caput. Cice. 1. de Nat. Deo. Flaccos, frontones, capitones. Eſt item capito piſcis apud Catonem de re ruſt.cap.158.

CAPITVLATIM per capita. Pli.lib.2.cap.12.

CAPITVLATVM, dicitur, quòd in ſummo craſſum quiddam habet in morem capitelli. Plin. Folia bouis linguæ ſimilia in cacumine capitulata.

CAPITVLVM, κεφάλιον, paruum caput. Plaut. Curc. operto capitulo caldum bibunt. Eſt & uox blandientis. Ter. O lepidum capitulum. Aliquando dicitur initium ſententiæ, quod per metaphoram etiam caput uocatur. Cice.1.de Legib. Nec uero ferent, ſi audierint te primum capitulum optimum prodidiſſe. Item Capitulum dicitur caput columnarum. Pli.lib.36. Eſt præterea Capitulum urbs Italiæ prope Bouillas, & Calatias.

CAPNITIS, καπνῖτις, herba eadem cum fumo terræ. Eſt item Capnitis Cadmiæ ſpecies tenuiſſima, quæ è fornacibus flammæ, atque flatu egeſta, cameris, lateribusque fornacum adhæret. Plin. libro 34.cap.10.

CAPPADOCIA, Pontica regio, ut ſcribit Solinus, quæ læuo latere utraſque Armenias, Comagenemque tangens, dextro multis Aſiæ populis circunfuſa, ad Tauri iuga, & ſolis ortus attollitur. Euphrates eam ab Armenia maiore diuidit. Appia. minoris Armeniæ partem, Ptolemæus uero minorem Armeniam eſſe ſcribit. Dicta Cappadocia à Cappadoce amne. ante Leucoſyria uocata. unde Cappadoces Leucoſyri. & Cappadox, Cappadocus, Cappadocius. Perſius, Mart. Apul.

CAPPARIS, pen.cor. Capperi, κάππαρις, frutex eſt firmioris ligni, ſenticoſus, & humilis, baccis oleæ, ſed minoribus, quibus fatiſcentibus emicat flos roſeus, candidus, odoratusque: qui poſtquã decidit, glans exuberat oblonga, ſeminis acinoſi plena. Naſcitur præcipue in parietinis, & ſplenеticis prodeſt: ſeritur quoque in locis ſiccis, area circum effoſſa, pariеteque ex lapidibus circundato, ne latius euagata, ſteriles reddat agros. Flos, & baccæ in ciborum condimentis laudantur, eo quòd & expetentiam excitent, & lienem laxent, & pituitam per aluum exigant. Col. Capparis, & triſtes inulæ, ferulæque minaces. Dicitur & cappar. Palathymum, origanum, & cappar.

CAPRA, Capra, αἴξ, quaſi carpa, quòd uirgulta carpat: uel quòd capiet aſpera: uel à crurum crepitu. unde & Crepas eas antiqui uocabant. de re ruſt.lib.2.ca.3. Eſt etiam Capra ſignum cæleſte, quæ (ut poetis placet) Amaltheæ capra fuit, cuius lacte educatus eſt Iupiter. quare poſtea rerum potitus inter aſtra eam collocauit. Colum.lib.11.cap.2. Decimo Calen. Ianuar. Capra occidit. Capella, æ, diminut. à capra. Colum.lib.7.cap.6. Anniculæ, uel bimæ capellæ ſubmitti hœdum non oportet. Virg.3.Eclo. Tityre paſcentes à flumine reijce capellas.

CAPRARIVS, Capraio, αἰπόλος, αἰγονόμος, cuſtos caprarum. Varro. 2.de re ruſt.cap.3. Col.lib.3.cap.10.

CAPREA, animal ſilueſtre, non ſolum uidens, ſeu perſpiciens acerrime, ſed & alijs uiſum præbens. aſſerunt enim medici hanc animali intra uiſcera humorem quendam ineſſe, qui caliginem depellat oculorum, & obtuſiores quoſque uiſus exacuat. Martia. in diſtichis: Pendentem ſumma capream de rupe uidebis. Caprearum genera uide apud Plin. Eſt & Caprea uitis, dicta (ut inquit Varr.) quòd pariat capreolum.

CAPREAE, καπρέαι, ἢ καπρεῖαι Steph. inſula ultra Surrentum Campaniæ urbem, circiter octo millia paſſuum, teſte Pli.lib.3.cap.6.

CAPREOLVS, li, Capriolo, δορκάδιον, diminutiuum à caprea. Virg.2. Eclo. Præterea duo, nec tuta mihi ualle reperti Capreoli. Sunt & Capreoli, clauiculi intorti in uitibus, & ueluti quidam cincinni in tenerioribus pampinis apparentes. quibus uitis, ueluti manibus quibuſdam, adminicula complectitur. Præterea Capreolus, inſtrumentum ruſticum eſt bicorne. Col.lib.11.cap.3.

CAPRICORNVS, αἰγόκερως, cæleſte ſignum, quod Pana fuiſſe exiſtimant, qui in Aegypto repentino aduentu Typhonis gigantis perterritus, poſteriorem partem in effigiem piſcis, priorem uero in formam hirci commutauit: cuius ingenium admiratum Iouem, ferunt hanc figuram in cælum tranſtuliſſe. Alij uolunt Capricornum Iouis fuiſſe collactaneum. Amaltheæ enim, cui Iupiter nutriendus datus erat, cum ipſa lac non haberet, aluit eum lacte capræ, quæ duos habebat hœdos, quos Iupiter una cum matre in cælum tranſtulit. Stellam habet in naſo unam, in pectore duas, in pede duas, inter ſcapulas ſeptem, in uentre ſex, in cauda duas. Cic.2. de Nat.deo. Tum gelidum ualido de pectore frigus anhelans Corpore ſemiſero magno Capricornus in orbe.

CAPRIFICARI, ficuum proprium, cum culices ex caprifici fructu (quas groſſos appellant) ad ipſas aduolantes, lacteum humorem in eis contentum abſumunt, eaſque ad maturitatem perducunt. Pli.lib.16.cap.27.

CAPRIFICATIO, onis, ἐρινασμὸς, συκασμὸς, quid ſit, docet his uerbis Pli.lib.15.cap.19. Caprificus culices parit: hi fraudati alimento in matre, putri eius tabe, ad cognatam uolant, morſuque ficorum crebro, hoc eſt, auidiore paſtu, aperientes ora earum, atque ita penetrantes, intus ſolem primo ſecum inducunt, cerealesq; auras immittunt foribus apertis. mox lacteum humorem, hoc eſt infantiam pomi abſumunt: quod fit & ſponte. ideoque ficetis caprificus permittitur ad rationem uenti, ut flatus euolantes in ficus ferat. Inde repertum, ut illatæ quoque aliunde, & inter ſe colligatæ, inijcerentur fico: quod in macro ſolo & Aquilonio non deſideratur: quoniam ſponte areſcunt loci ſitu, rimiſque eadem, quæ culicum opera, cauſſa perficit, nec non ubi multus puluis, quod euenit maxime frequenti uia appoſita. namque & pulueri uis ſiccandi, ſuccumque lactis abſorbẽdi: quæ ratio puluere, & caprificatione hoc quoque præſtat, ne decidant, abſumpto humore tenero, & cũ quadam fragilitate ponderoſo. Ex quibus Pli. uerbis conſtat, caprificationem nihil aliud eſſe quàm rationem quandam perficiendi, ut culices è groſſis enati, ad ficus aduolent, humoreq; earum lacteo conſumpto, ad maturitatem eas perducant.

CAPRIFICVS, fici, pen.prod. Ficaia ſeluatica, ἐρινεὸς, ficus eſt ex ſiluеſtrium genere nunquam matureſcens, ſed quod ipſa non habet, alijs tribuens. gignit enim culices, qui ad ficus alias aduolantes, ipſis maturitatem conferunt. Plin.lib.15.cap.19. Dictam autem uolût Caprificum à carpendo, quòd parietes, & maceries, atq; adeo ſaxa ipſa ſibi obſtantia diſcerpat. Marti. Marmora Meſſallæ findit caprificus.

CAPRIFICIALIS dies, Vulcano ſacer fuit, quo Attici æſtiui mellis uindemias auſpicabantur. Pli.lib.11.ca.15.

CAPRIGENVS, a, um, Caprigno, αἰγογενής, ex caprarũ genere. Plau. in Epid. Caprigenum hominum genus non placet mihi.

CAPRILE, αἰγών, locus ubi capræ ſeruantur, ut Ouile ubi boues. Pli. lib.28.cap.10. in caprilibus optime conualeſcunt.

CAPRILLVS, a, um, Caprigno, αἴγειος, idem quod caprinus.

CAPRIMVLGI, aues ſunt merulæ aſpectu: interdiu non uidentur nec,

nec ipſi uident: intra paſtorum ſtabula, caprarumque uberibus propter ſuccum lactis aduolant, qua iniuria emoriuntur ubera. Pli.lib.10.cap.40.

CAPRIMVLGVS, *Quello che molge capre*, αἰγοβόσκος, αἰγονόμος, dicitur, qui capras mulget. Catull. Suffenus unus caprimulgus, aut foſſor.

CAPRINVS, a, um, ut, Caprinus grex, Liu. lib. 22. Caprina pellis, Cic. 1. de Nat. Deo.

CAPRONAE, arum, προκόμιον, iubæ, ſeu comæ in fronte denexæ, quaſi à capite pronæ. Lucil. libro. 7. Saty. (ut citat Nonius) Aptari caput, atque comas ſiuitare capronas. alio nomine dicuntur Antiæ. Ex Feſto, & Nonio.

CAPROTINAM Iunonem ueteres dixerunt, quòd illi Nonis Caprotinis ſub Caprifico ſacra fierent ab ancillis ſimul, & liberis. Nam poſt urbem captam, cum ſedatus eſſet Gallicus tumultus, exhauſta rep. finitimi opportunitatem inuadendi Romani Imperij aucupati, præfecerunt ſibi Poſtumium Liuium Fidenatium Dictatorem, qui feciale ad ſenatum miſſo poſtulauit, ut ſi uellent reliquias ſuæ urbis non deleri, matresfamilias & uirgines omnes ſibi dederentur. Cumque patres eſſent in ancipiti deliberatione, ancilla nomine Phylotis, uel (ut alij malunt) Tutela, aſſumptis cæteris omnibus ancillis, matrumfamilias uirginumque habitu ſumpto, nomine dominarum ad hoſtes tranſijt, proſequentibus ceteris ad rei fidem. Quæ cum à Liuio in caſtris diſtributæ eſſent, hoſtes plurĩmo uino prouocauerunt, diem feſtum apud ſe eſſe ſimulantes: quibus ſomno obrutis, ex caprifico dato ſigno hoſtes trucidati ſunt. Memor itaque populus R. accepti ab ancillis beneficij, omnes iuſſit manumitti, dotemque eis ex publico aſſignauit: diemq; ipſum Nonas Caprotinas appellauit, ab illa caprifico ex qua ſignum acceperat: ſacrificiumq; annuũ Iunoni Caprotinæ ſub caprifico inſtituit: cui etiam lac ex caprino ad rei memoriã adhibetur.

CAPRVNCVLVM, uas fictile, ſic dictum quòd capax ſit. Feſtus.

CAPSA, *Caſſa*, ciſta, & repoſitorium, à capio, quòd res in ſe reconditas capiat. Cic. in Diuin. in Verr. ad meas capſas admiſero.

CAPSACES, pen. cor. λήκυθος, uas olearium. Cyprianus lib. 2. epiſt.

CAPSARIVS, *Caſſiere*, qui mercedis gratia ſeruanda in balneis ueſtimenta ſuſcipit, cuſtos capſarum. Suet. in Ner.

CAPSIS, *Piglia ſe uoi*, antiqui dicebant pro, Cape ſi uis, Capſit, prehenderit, teſte Feſto. Obſoletum uerbum à capio. Cic. in Orat.

CAPSVLA, à quo Capſella. Pli. li. 30. c. 11. Sellionem incluſum capſulis. Catull. Hæc una è multis capſula me ſequitur.

CAPTIO, actus capiendi, deceptio. Cic. de Clar. Ora. Quanta eſſet in uerbis captio. Plau. Epi. nulla in ea re captio eſt.

CAPTIOSE. Cic. 4. Acad. nec captioſe interroganti reſpondebo. Cic. Atti. Videtur omnes captiunculas pertimeſcere.

CAPTIOSVS, a, um, *Pieno d'inganni*, ἀγορευτικὸς, decipit. Cic. pro Q. Roſc. Quo nihil captioſius, neque indignius dici poteſt.

CAPTIVITAS, ipſa detentio, αἰχμαλωσία. Tacitus.

CAPTIVVS, *Cattiuo, prigione*, αἰχμαλωτὸς, in bello captus. Cic. 8. Philip. captiui frugi, & diligentes. Virg. 9. Aeneid. Corpora, captiuoſque dabit.

CAPTATIO, uenatio, θήρα. Plin. in Prop. lib. 14. captatio in quæſtu fertiliſſimo. Aliquando eſt conari decipere. Terent. in Hecyn. Iniuria eſt, qua uia captent te, eadem ipſos capi? Martial. libr. 9. Dum me captares, mittebas munera nobis: Poſtquam cepiſti, das mihi Rufe nihil.

CAPTATOR, uenator, θηρευτὴς. Cic. Captator ille popularis auræ.

CAPTO, θηρεύω, frequent. à Capio: blanditijs aliquid uenor. Cic. in Piſo. Inania ſunt iſta, captare plauſus, uehi per urbem.

CAPTVRA, ræ, ἄγρα, λῆψις, actus capiendi. Pli. li. 19. c. 1. Ad piſcium capturam. Interdum præda, quæ capitur. Idem li. 10. cap. 10. capita earum morſu corripiens, donec capturam extorqueat. Et pro quæſtu. Sueto. in Calig. ex capturis proſtitutarum.

CAPTVS, us, *Capacità*, κατάληψις, comprehenſio, intelligendi facultas. Cic. li. 5. Tuſc. Græci prudentes, ut eſt captus hominum, quaſi diceret, ut hominum natura fert. Apul. dixit, ſupra captum cogitationis: pro, ſupra quàm quiſquam cogitatione capere, & complecti poſſit. Accipitur item captus pro ſorte, & conditione. Teren. in Adel. Præterea (ut captus eſt ſeruorum) non malus: hoc eſt, ut ſe habet ſeruorum conditio, ſicut exponit Donatus.

CAPVA, (Κάπυα Stephan.) totius olim Campaniæ urbs præſtantiſſima, quam Vulturnus amnis interfluit: à camporum latitudine in quibus ſita eſt, ita dicta, ut inquit Cic. Liu. à Capy, Samnitium duce, dictam exiſtimat. Alij à falcone, ſub cuius augurio condita eſt, qui priſca Tuſcorum lingua Capys dicebatur. Virg. à Capy Aeneæ commilitone, qui eam condidit. Strabo, quòd eſſet xij. urbium caput: hoc eſt, ipſa duodecima reliquis undecim præeſſet, dictam exiſtimat. Quidam à capacitate, quòd omnem uitæ functum capiat. Euſtathius etiam ab urbe, cui nomen Campus eſſet, uel à camporum planitie, & abundantia, ut Diodorus, qui M. Genucio, & Agrippa Curtio Chilone cos. exædificatam eam tradit. Sueto. certe in Cæſare dictatore, urbis huius originem, & nomenclaturam ad Capyn conditorem refert: in cuius ſepulcro æneam tabulam inuentam tradit, quæ Cæſari necem denunciabat.

CAPVLA, uas uinarium, quòd facile capi poſſet. Var. Capis & minores capulæ à capiendo nominatur, quòd anſatæ ſint: uel à Græco, quòd Calpim & Calpium, digitatos, anſatosq; crateras, Erythris ſingi ſolitos Philemon, & Pamphilus ſcripſere. unde & uerbum Capulare manaunt.

CAPVLARIS, re, adiect. ut, Capularis ſenex, τυμβογέρων, id eſt, morti contiguus, & mox capulo offerendus. Reum item capularem dicebant, quòd capulo dignus eſſet. Stamen capulare, pro uita breui, etiam capulo uicina. Plau. in Aſin.

CAPVLATOR, qui capulis oleum deplet. Col. li. 12. c. 50.

CAPVLO, as, are, dolia olearia capulis deplere. Cato de re ruſt. ca. 67.

CAPVLVS, & CAPVLVM, à capiendo, *Cataletto, manico di ſpada, ouer pugnale*, id quo mortui efferuntur. Et Capulus item manubrium gladij, q̃ manu capiatur. Virg. 2. Aenei. Capulo tenus abdidit enſem.

CAPVS, pi, Capo, onis, *Capone*, gallus cui teſtes ſunt auulſi. Varr. 3. de re ruſt. Et gallo gallinaceo caſtrato ſit capus.

CAPVT, *Capo, teſta*, κεφαλὴ, dicitur totum illud quod collo ſuſtentatur: inde dictum quòd ab eo initium capiunt nerui, per quos totũ in corpus diſtribuuntur ſenſus & motus. in ſummo enim à natura collocatum eſt, quòd in eo regimen totius animantis reſideret. Alij ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, quod eſt caput, uel ἀπὸ τοῦ κάρας, eiuſdẽ ſignificationis. Teren. in Adelph. Colaphis tuber eſt totum caput. Partes capitis diſtinguuntur: nam eminentior pars Vertex appellatur. Tum corona capitis diuiditur in Frontẽ anteriorem, & Occiput poſteriorem partem: media uero ſunt Tempora, quibus aures inhærent. Aliquando Caput, ἀρχὴ, dicitur origo, & principium. Cic. pro Flac. Caput eſt omnium Græcorum concitandorum Heraclides. Aliquando pro uita ponitur: ut, Capitis res eſt: id eſt, de uita periculum eſt. Plaut. in Trin. cui ſi capitis res ſiet, nummum nunquam credam plumbeum. Aliquando pro ſumma prima in pecunia, à qua fœnus, aut alius quæſtus ſit, uelut rei principalis quam & ſortem, ἀρχαῖον, dicunt. Capita item uitta parua in libris, quæ capitula apud uulgares dicuntur. Gell. Quòd in capite ſuperiore à Critolao ſcriptum eſſe diximus. Caput facere, dicitur de ſuppurationibus, cum apoſtemata franguntur. Pli. de Furunculis: Remedio ſunt folia trita cum polenta, ſi non caput fecerint.

CARA, radix eſt herbæ eiuſdem nominis, quæ lacti admiſta Hircium ſcribit Cæſaris exercitum diu inopiam leuaſſe.

CARACALLA, læ, indumenti genus ad talos uſque demiſſum, ab Antonino Imperatore populo datum, unde & Caracallæ agnomen inuenit.

CARBAS, πλὴ, à Vitruuio appellatur uentus ab occaſu brumali flãs, quem uſitatiore nomine Africum uocamus. Itali Garbinũ uocãt.

CARBASEVS, a, um, ex carbaſo. Cice. 7. Verr. Tabernacula carbaſeis intenta uelis collocabat. Carbaſei uenti, Tibul. li. 3.

CARBASINEVS, a, um, idem. Varro de Vita populi R. li. 4.

CARBASINVS, a, um, ut Carbaſina uela, apud Pli. li. 19. ca. 2. Q. Curtius: Carbaſinis ueſtibus Indi, & Arabes corpora uelant.

CARBASVS, κάρβασος, in ſingulari frequentius fœm. gen. interdum etiam maſc. in plurali uero neutri. Propertius: Exhibuit uino carbaſus alba focos. Apud Valer. Max. in maſc. gene. inuenitur. ita n. ait lib. 1. Cum carbaſum, quem optimum habebat, foculo impoſuiſſet, ſubito ignis emicuit. Eſt autem Carbaſus genus lini miræ tenuitatis in Hiſpania primum repertum, ut ſcribit Pli. li. 19. ca. 1. Ex carbaſo fiebant uela nauium, quæ & ipſa Carbaſa, ἀρμενα, dicuntur. Virg. 3. Aeneid. Et auræ uela uocant, tumidoque inflatur carbaſus Auſtro. Nonius docet Carbaſum eſſe pallium, quo fœminæ amiciuntur opulentiæ cauſſa, ut ſerico, aut tenui lino. Virg. 8. Aene. glauco uelabat amictu Carbaſus.

CARBATINAE, calceamenti ruſtici genus, ex recentiore corio bubulo: unde Carbatinæ crepidæ, apud Catull. Ariſt. lib. 2. de animal. ſcribit camelos calciari carbatinis, ne ſcilicet in exercitu longiore itinere fatiſcant.

CARBO, onis, *Carbone*, ἄνθραξ, proprie dicitur, cum extincta fuerit pruna. Perſ. Illa prius creta, mox hæc carbone notaſti. Aliquando dicitur Carbo, cum eſt igneus. Plin. libr. 18. cum Carbo uehementer perlucet.

CARBONARIVS, *Carbonaio*, ἀνθρακεὺς, qui carbones conficit. Plaut. in Caſi. Carbonarius, a, um. ut, Fornax carbonaria. Carbonarium negocium exercere, Pli. de Viris illuſt.

CARBVLO, Pli. li. 3. ca. 3. oppidum Bæticæ prope Cordubam.

CARBVNCVLVS, diminut. ἀνθράκιον, paruus carbo. Plaut. in Moſt. Amburetur miſero ei corculum, ut carbunculus. Ad Heren. lib. 4. Ipſe à uicinis cum teſta ambulans carbunculos corrogaret. Eſt item Carbunculus tumor præter naturam, ſiue ulceris genus celeriter cruſtam faciens, cum uehementi partis inflammatione: ita dictus à carbonis igniti ſimilitudine. Eſt item Carbunculus, gemma igniti carbonis ſimilitudinem referens, ipſaque etiam noctibus lucens. Plin. lib. 37. cap. 7. Principatum habent carbunculi, à ſimilitudine ignium appellati. Sumitur quandoque Carbunculus, pro terra, ubi teſſellæ lapideæ, & nigræ reperiuntur. Palladius: In Ianuario menſe carbunculus, niſi ſtercoretur, macras uineas reddit.

Hinc

Hinc Carbunculoſus ager dicitur, in quo id genus carbunculi abũdat. Colu. lib. 3. cap. 11. Nam carbunculoſum agrum, niſi ſtercore iuues, macras uineas efficere dixerunt. Carbunculus preterea, σφακελισμὸς, in uitibus, & arboribus dicitur, cum earum flores adurũtur, & ad carbonis ſiccitatem nigredinemq́; rediguntur. Plin. lib. 17. cap. 24. Hinc deducuntur Carbunculo, as, neu. abſolutum, & Carbunculor, aris, deponens, carbonis ſimilitudine aduro, ſeu inflammo. Pli. lib. 12. c. 7. cæli intemperie carbunculantur, fiuntq́; ſemina caſſa, & inania. Idem lib. 18. cap. 28.

CARCASVM, oppidũ Galliæ Narbonenſis, hodie Carcaſſona. Pli.

CARCER, ceris, *Carcere, prigione*, δεσμωτήριον, φυλακὴ, locus, in quo ſeruantur noxij: uel undecunque quis exire prohibetur, quaſi Coarcer: à coercendo, ut docet Varro: quòd uincti in eo cuſtoditi prohibeantur exire. Cic. 7. Verr. Cur carcer ædificatus? Vnde & in circo, unde emittebantur equi, Carceres, βαλβῖδες, ἀφετήρια, ſunt appellati, quòd coercentur equi ne inde exeant, antequam magiſtratus ſignum miſerit. Terminum autem ad campi finem, ubi curſum ſiſtunt, Metam dicimus. Hinc Metaphoricos Carceres pro principio, Metam pro fine ponimus. Et licet quidam dicant in ſingulari tantum ſignificare cuſtodiam publicam, in plurali currentium equorum repagula, uel funes, qui equis ad metam currere uolentibus opponuntur: Cicero tamen utrunque indifferenter poſuit. Nam in Catone ſic inquit: Nec uero uelim quaſi decurſo ſpatio, ad carceres à calce reuocari. Et lib. 4. ad Heren. Quaſi ſi quis ad Olympiacum curſum uenerit, & ſteterit ut emittatur, impudenteſq; illos dicat eſſe, qui currere cœperint, ipſe intra carcerem ſtet.

CARCERARIVS, a, um, quod ad carcerem pertinet. Plaut. in Capti.

CARCHEDON, pen. pr. καρχηδὼν, à Græcis appellata eſt urbs Africæ totius olim potentiſſima, infeſtiſſimaq́; Romani imperij æmula. Vnde Carthaginienſes ipſi ab iiſdem Carchedonij, appellantur. Hinc etiam Plau. Comœdiam ſuam Pœnulum, Carchedoniũ nominauit. Dicta Carchedon à Carchedone conditore, de quo Appianus. Vulgatior fama eſt, conditam fuiſſe à Didone. Euſtrathius in Dionyſium.

CARCHESIVM, καρχήσιον, poculi genus. Virg. 5. Aen. Hic duo rite mero libans carcheſia Baccho. Eſt autem id uaſis genus procerũ, ac circa mediam partem compreſſum, anſatum, mediocriter, anſis à ſummo ad infimum pertingentibus. Eſt præterea Carcheſium in nauibus ſuprema pars mali, à qua ueli latera, quæ Cornua uocantur; utrinq; diffunduntur: à cuius figura Aſclepiades, referente Macrobio, uaſcula eiuſdem nominis dicta arbitratur.

CARCINATHRON, genus herbæ, cuius ſuccus naribus infuſus ſupprimit ſanguinem. Geniculatam Latini uocant. Pl. lib. 27. cap. 12.

CARCINIAS, καρκινίας, gemma marini cancri colore. Plin. lib. 37. cap. 11.

CARCINODES, neu. ge. morbus cancri naturam imitans. Pl. li. 20. ca. 17. Narium carcinodes conſumit illitum ex aqua.

CARCINOMA, atis, pe. pr. cancer morbus. Pli. li. 20. cap. 9. Cato de re ruſt. ſi quid in mammis ulceris natum, & carcinoma, braſſicam tritam apponito, ſanum faciet. Vide Cancer.

CARCINVS, pe. cor. καρκῖνος, cancer animal, & ſignum cœleſte. Vide Cancer Lucan. 9. Carcinus ardens, Humidus Aegoceros.

CARDAMOMVM, καρδάμωμον, frutex eſt amomo ſimilis, odoratus, oblongo ſemine & anguloſo. Pli. lib. 12. cap. 13.

CARDIACVS, ci, pro illo, qui cardiaco morbo tentatur. Cic. 1. de Diuin. Iuuen. Cardiaco nunquam cyathum, miſſurus amico.

CARDINATVS, a, um. Vitruu. libr. 10. cap. 21. coniuncta capitibus tranſuerſario cardinato tigno.

CARDO, inis, *Ganghero*, γίγγλυμος, στρόφιγξ, στροφεὺς, ferramentum, circa quod fores uertuntur. Virg. 6. Aene. foribus cardo ſtridebat ahenis. Hinc apud Romanos fuit dea Cardea, ſiue Cardinea, quæ cardinibus præerat, quaſi Cardina. Cardines etiam dicuntur duæ cœli partes immobiles ſibi mutuo oppoſitæ, quarum altera eſt ad ſeptentrionem, altera ad auſtrum, Græci πόλους uocant: unde etiã ſtella boreali polo proxima, quæ eſt in cauda minoris Vrſæ, Polaris ſtella uocatur, non quòd ſit polus ipſe: ſed quòd ſua circumuolutione circulum minimum efficiat, cuius polus eſt centrum. Linea autem illa recta, quam aſtronomi ab uno cardine ad alterum imaginantur: proprie Axis appellatur. Sæpe tamen Coſmographi Cardinum nomine quatuor præcipuas cæli regiones intelligunt, Ortum, Occaſum, Septentrionem, & Meridiem. Cardo etiã in agrorum limitatione appellatur limes, qui per agrum currit à Meridie ad Septentrionem: ſicut Decumanus uocatur limes ille, qui ſecat agrum ab Exortu ad Occaſum, ut inquit Pli. & Colu. Ponitur Interdum cardo pro opportunitate, ἀκμὴ, καιρός. Virg. 1. Aene. Haud tanto ceſſabit cardine rerum. Quod Seruius inde tractum exiſtimat, quòd in prouerbio dicitur, Res in cardine eſt. Et circa id uerti cardinem dicimus, in quo ſumma rei eſt.

CARDVELIS, *Calderugio*, ἀκανθὶς, auis parua, capite rubro, alis luteis albo nigroq́; diſtinctis: dicta quòd carduorum ſemine paſcatur. Pli. lib. 10. cap. 42.

CARDVS, *Cardo*, σκόλυμος, herba uulgo nota, à qua Carduelis auis appellata. Virg. 1. Georg. Segniſq́; horreret in aruis Carduus.

CARE, aduerbium à Carus, magno pretio, & pluris, quàm pro rei ualore ut Care æſtimare, Care uenire. Cic. ad Bru. Valde care æſtimas tot annos, quot iſta ætas recipit. Varro: Quæ pingues, uæneunt care.

CARECTVM, cti, σχοινεὼν, locus caricibus plenus. Vir. 3. Ecl. Tu poſt carecta latebas. Colu. li. 6. cap. 12. Melius nemoribus herbidis, & frutetis, & carectis, quàm lapidoſis locis durantur ungulæ.

CAREO, es, carui, & caſſus ſum, & caritum, & caſtum, ſecundum Priſcianum, *Mancare, eſſere ſenza, ò priuato*, eſt rem deſideratam non habere: & proprie de eo dicitur, teſte Cicerone, quod aliquando habuimus, & quo nunc indigemus. Ita enim ait Tuſc. 1. Triſte eſt nomen ipſum carendi, quia ſubijcitur hæc ui, Habuit quis, nõ habet, deſiderat, requirit, indiget: Et mox: Carere igitur hoc ſignificat, egere eo quod habere uelis. ineſt enim uelle in carendo, niſi cum tanquam in febri dicitur, alia quadam notione uerbi. Dicitur enim alio modo etiam carere, cum aliquid non habeas, & non habere te ſentias: etiamſi id facile patiare. Hactenus Cicero. Ex quo patet Carere non modo de iis rebus dici, quæ ad noſtrum uſum, naturamq́; accommodatæ ſint, ſed etiam de alijs: ut, Carere febri, Carere dolore, Carere moleſtia, & his ſimilia. Conſtruitur autẽ hoc uerbum aliquando cum genitiuo. Ter. in Heaut. Nam dũ abs te abſum, omnes mihi labores fuere, quos cepi, leues, preterquam tui, carendum quòd erat. Aliquando cũ accuſatiuo. Plaut. in Curc. id, quod amo, careo. Sæpius uero cum ablatiuo: ut, Carere domo, patria. Ci. pro Mil Caruit foro poſtea Pompeius, id eſt, in forum non uenit. Idem Fam. lib. 6. mihi nunciauit te plane febri carere. Quod autem Plau. in Curc. dixit: Caruit ne febris te heri, uel nudius tertius? hypallage quædam eſt, & præpoſtera omnino locutio. Aliquando ponitur pro abeſſe. Cicer Attic. libr. 9. Roma caremus.

CARES, κᾶρες, numero plurali, populi Cariæ, qui ſub Minoe Leleges dicebantur, & inſulas habitabant. Poſtea Aſiæ minoris partẽ meridionalem occupauerunt, quæ Rhodũ ſpectat, ab eaque Cares appellati ſunt. Ea enim regio Caria dicebatur, à Cara eius oræ rege. Deſpectiſſimam olim fuiſſe hanc nationem clariſſime oſtendit Cicer. in Ora. pro L. Flacco: hoc ueſtra uoce uulgatum eſt, ſi quid cum periculo experiri uelis, in Caria id potiſſimum eſſe faciundum.

CAREVM, ſiue Carium Plin. κάρος Dioſcoridi, herbæ genus eſt, gentis ſuæ cognomento ita appellatum, ſemen habens eiuſdem nominis. Athæneus Paſtinacam maiorem interpretatur, uulgata paſtinaca multo præſtantiorem. Officinę Carui appellant. Vide Ruel. lib. 3. cap. 43.

CAREX, fem. gene. ϑρύαξ, herba & acuta, & duriſſima, ſimilis ſpartho, uliginoſis & paluſtribus locis plurima naſcens. Vir. 4. Georg. Et carice paſtus acuta. Col. lib. 11. cap. 2.

CARIA, καρία, regio minoris Aſiæ inter Lyciam, & Ioniam. Strabo Cariam à Borea Mæandro flumine clauſit, ab occidente Icario, & Myrtoo pelago, à meridie Rhodienſi, ab ortu Lycijs. Dicta Caria à Cara rege, qui primus auguria auiũ dicitur inueniſſe.

CARICA, æ, genus fici, à loco dictum. Pli. lib. 13. cap. 5. Syria peculiares habet arbores in ficorum genere, caricas.

CARICVS, a, um, ex Caria, ut Carica charta. Sta. 4. Syl.

CARIES, riei, *Tarlo*, ἄρμος, putrilago ex uetuſtate, Lucil. lib. 4. Ne auriculam obſidat caries. Proprie autem Caries in lignis dicitur, cũ à uermiculo eroduntur. Col. lib. 12. Materia ſic cæſa iudicatur carie anno infeſtari.

CARIOSVS, a, um, carie plenum, Ouid. 2. Amor. Carioſa ſenectus.

CARILLAE, arum, Piceni oppidum fuit, à Romanis 2. Bello Punico deletum. Silius lib. 8. Et exhauſtæ mox Pœno Marte Carillæ.

CARINA, næ, pe. pr. τρόπις, στεῖρα, pars nauis eſt, quam aluum, aut uẽtrem uocant, hoc eſt ipſa nauis concauitas. Eſt & infima trabs, cui inædificatur nauis, quæque illi eſt pro fundamento. Ouid. 14. Meta. Medijſque carina Subdita nauigijs. Poetæ Carinam pro tota accipiunt naui. Cic. de Orat. in nauigio, latera, carinæ, prora, puppis.

CARINAE, arum, nomen uici Romani ad pedem cliui Capitolini, in quo fuit domus Pompeij. Varro Carinas dici putat ab eo, quòd hinc oritur caput ſacræ uiæ, κάρα Latine caput. Ci. in Para. Mãlius habuit ædiculas in carinis.

CARINARE, eſt in modum carinæ formare. Pl. lib. 9. Saliũt pectines & extra uolitant. ſeq; & ipſi carinant, id eſt, ceu carinam quandã ex teſta efficiunt.

CARINATVS, a, um, *Concauo*, concauus, & in carinæ modum incuruatus. Plin. lib. 11. cap. 37. Pectus homini latum, reliquis carinatum.

CARITAS, *Cariſtia, inopia*, à Careo, exuberans rei alicuius pretiũ, ex penuria prouenieus. Cic. 5. Alter annus in uilitate, alter in ſumma caritate fuit. Liu. lib. 11. Caritas erat annonæ. Differunt autẽ Caritas & Inopia, quòd Caritas ſit rerum penuria, quæ adhuc extãt: Inopia earum, quæ non extant. Cic. pro domo: Qua ex re primũ caritas nata eſt, deinde inopia.

Carmania, regio Indis contermina, quã duplicẽ eſſe Ptolemæus tradit, cultam alteram, alteram deſertam. Pompo. li. 3. Carmani ſine ueſte, & fruge, ſine pecore, ac ſedibus piſcium cute ſe uelant, carne ueſcuntur, præter capita toto corpore hirſuti.

Carmelus, pen. pro. κάρμηλος, duorum montiũ nomen, teſte Hieronymo, quorum alter eſt in Galilæa, alter Phœnices, iuxta Ptolemaidem mari imminens. Poſterioris meminit & Pli. lib. 5. c. 19.

Carmen, *Verſo*, ἔπος, quaſi caninem à canẽdo, dici poteſt, quicquid eſt metrice ſcriptum. Vnde Virg. 3. Aenei. uerſum unum Carmen dixit, Et rem carmine ſigno: Aeneas hæc de Danais uictoribus arma. Et duos ſimiliter, in Daphnide: Tumulo ſuperaddite carmen: Daphnis ego in ſiluis, &c. Tota inſuper Aeneis, heroicum carmẽ dicitur: item Eclogæ uniuerſæ, carmen bucolicum. Quandoque Carmen dicitur incantatio, ἐπῳδή, ut, Carmina de cælo poſſunt deducere lunam. Dicebantur etiam Carmina apud ueteres formulæ quædam conceptis uerbis ad ſolennitatem aliquam compoſitæ, unde Iuriſconſulti illi uetuſtiſſimi dicuntur habuiſſe carmina quædam excogitata, à quibus non licebat recedere. Cic. pro Mur. Erant & Salijs ſua carmina, quæ Saliaria uocabant, Marti peculiariter dedicata. Habebant & Feciales ſuum quoddam carmen ad res repetendas, & bellum indicendum deſtinatum. Habebant & Patres patrati ſua carmina, quibus ad ferienda fœdera utebantur: quorum formulam depingit Liu. lib. 1. Erat aliud carminis genus in urbium obſidionibus ſolenne, quo Dij tutelares, ne cum illis quoque bellum ſuſceptum uideretur, ſolent euocari. Hoc Macrobius exponit. Erat & aliud carminis genus, quo hoſtium exercitus ſolent deuoueri, cuius formam idem Macro. tradit Sat. l. 3. c. 9.

Carmenta, & Carmentis. Euandri mater: ita cognominata à Carminibus, quibus dabat reſponſa, (erat enim fatidica mulier) cum proprie Nicoſtrata uocaretur. Hinc Carmentalis porta, quæ poſtea Scelerata dicta eſt, quòd per eam ſex & trecenti Fabij cum clientum quinque millibus egreſſi, aduerſus Etruſcos ad amnem Cremeram omnes interfecti ſint. Ouid. 2. Faſt. Carmentis portæ dextro eſt uia proxima Iano, Ire per hanc noli quiſquis es, omen habet.

Carminatio, Pli. lib. 11. Hanc ab his gigni, ſubigiq; unguiũ carminatione, & Carminatores, qui lanas pectunt.

Carmino, as, are, *Pettinare, carminare*, eſt pectere, & lanas ab immunditijs repurgare. Pli. lib. 19. cap. 1. Iuſtum eſt, quinas denas carminari. Idem lib. 9. cap. 38. lana mergitur carminata, donec omnem elibat ſaniem.

Carna, κάρνα, ſiue Cardinea, dea quæ uitalibus humanis ſeu cardinibus præeſſe exiſtimabatur. Ouid. libr. 6. Faſto. Prima dies tibi Carna datur: dea cardinis hæc eſt. Hæc ſtriges nocturnas, puerorũ ut dicebant, cunas infeſtantes, à limine ſummouebat.

Carnarium, *Carnaio*, proprie locus, ubi caro ſalſa ſuſpenditur, ſeu reponitur. Pli. Quippe è macello, aut carnario uiuendum eſt. Plaut. in Capti. deturbauit totum cum carne carnarium. Quandoque & dicitur locus, ubi carnes tãtummodo uendũtur, κρεοπώλιον. Plaut. Cenam è carnario emit, iam factus ſatur. Varro Tabernam carnariam uocat. Interdum Carnarium accipitur pro ipſa carne, Plaut. Qui mihi carnarium parauit. Carnarium item inſtrumentum dicitur, cum pluribus uncis, quibus ſuccidiæ, hoc eſt, carnes ſalitæ appenduntur.

Carnarius, *Beccaio*, κρεοπώλης, qui carne delectatur. Mart. libr. 11. Carnarius ſum, pinguiarius non ſum, id eſt, carnoſa muliere delector, non pingui.

Carnarius, a, um, ut Carnaria taberna, ubi carnes uenduntur.

Carneades, καρνεάδης, Cyrenæus nouæ Academiæ princeps fuit qui aduerſus Zenonem Stoicę ſectę principem ſcripturus, cerebrũ helleboro candido purgauit, ne quid ex corruptis ſtomachi humoribus ad cerebrum redundaret, & conſtantiam, uigoremq; mentis labefactaret. Hic tanta eloquentia præditus fuiſſe perhibetur, ut cum Romam cum Diogene Stoico, & Critolao Peripatetico legatus ueniſſet, M. Catoni reddiderit legationem ſuſpectam, qui identidem ſenatum monuit, ut ab illorum eloquentia cauerent; qua quicquid uellent, etiam ab inuitis poſſent extorquere. Gel. lib. 16. Quint. libr. 12. cap. 1. Fuit & alter Carneades, Philoſophus Athenienſis, Anaxagoræ diſcipulus: cuius meminit Suidas, Cic. de Orat. Diuina quadam celeritate ingenij, dicendique copia Carneades.

Carni, κάρνοι, populi Iſtris finitimi, ab ea parte, qua Alpes Iuliæ Aquileiæ incumbunt, à Pli. collocantur in decima regione Italię.

Carnifex, *Boia, manigoldo*, qui carnes ex hominibus facit. Cice. 7. Ver. carnifex Prætoris, mors, terrorq; ſociorum. Hinc Excarnifico, as, pro excrucio. Ter. in Heaut.

Carnificina, æ, pen. pro. *Luogo della giuſtitia*, κολαστήριον, locus publicus, in quo iuſſu magiſtratus homines ſontes à carnificibus occiduntur. Sueto. de Tyberio: Carnificinæ eius oſtenditur locus Capreis, unde damnatos præcipitari coram ſe in mare iubebat. Carnificina item dicitur ipſa excarnificatio & cruciatus. Plau. in Capt. Vel carnificinam hanc facile poſſum perpeti. Cice. pro Sextio: Non ea eſt medicina ſed carnificina, atque crudelitas. Cato Carnificinas dixit plu. num. pro tormentis, eos dolores atque carnificinas per dedecus atque ignominiam te facere auſum eſſe? Plaut. in Ciſt. ſingulari uſus eſt. Credo ego amorem primum apud homines carnificinam commentum. Cice. 1. Tuſc. per tranſlationem uſus eſt: cum omnis perturbatio miſeria eſt, tum carnificina eſt ægritudo, quia inſtar carnificis cruciat, laniat præcordia, lacerat animum.

Carnificium, actus carnificis. Carnificium cribrum, legitur apud Plaut. in Moſt. O carnificium cribrum.

Carnifico, as, corpus humanum in fruſta diſſeco, more carnificis. Liu. li. 24. Quod ubi tribuni militum Graccho nunciauerunt, neminem ſtantem iam uulnerari hoſtem, carnificari iacentes.

Carniuorus, *Deuoratore de carni*, σαρκοφάγος, carnes uorans. unde dicamus aquilam carniuorã, quòd carnibus ueſcatur. Pli. lib. 10.

Carnoſus, a, um, *Carnoſo, graſſo, pieno di carne*, πολύσαρκος, carne, ſeu muſculis abundãs: ut Carnoſum palatũ. Pli. lib. 11. cap. 37.

Carnuntum, oppidum in confinio Germaniæ & Pannoniæ, inter Danubium & Hercynniũ ſaltum. Pli. lib. ult. unde Carnunti.

Caro, nis, *Carne*, κρέας σάρξ, proprie mortuorum animalium eſt, quòd careat anima, inquit Dona. Cic. in Piſ. Multa carne ſubrancida. Et non ſolum de animalibus, ſed etiam de piſcibus, pomisq; caro dicitur. Pli. lib. 9. cap. 17. De mullis piſcibus, & aliorum piſcium carne. Idem lib. 16. cap. 38. Atque in toto corpore arborum cutis, ſanguis, caro, nerui.

Carpaſium, Cypri inſulæ oppidum, apud Pli. lib. 5. cap. 31. Stephanus Carpaſiam uocat. Carbaſiam etiam nonnulli appellarunt inſulam inter Cretam & Rhodum ſitam, quæ notiore nomine Carpathus appellatur.

Carpathus, κάρπαθος, pen. cor. inſula contra Aegyptum, media inter Rhodum & Cretam, ducẽtorũ ſtadiorũ circuitum habens, qua uicinum mare ad Aegyptum uergens, Carpathium dictum.

Carpentarius, *Legnaiuolo*, faber qui carpenta facit. Hieron. Carpentarius artifex fecit ſcamnum. Carpentarius equus, qui carpentum ducit.

Carpentum, *Cocchio, carretta*: ὄχημα, uehiculi genus, ita dictũ, quaſi carmentum, à Carmenta Euandri matre. Ouid. lib. 1. Faſt. Nam prius Auſonias matres carpenta uehebant.

Carpineus, a, um, ex carpino. Pli. lib. 16. cap. 43.

Carpinus, ζυγία, pen. cor. arbor nota de acerum genere. Colum. lib. 6. carpinus, & ornus. Palladius: Carpinus ultima arbor.

Carpio, onis, *Carpione*, à Benaci lacus accolis appellatur piſcis unus hunc lacui peculiaris, quem aureis arenulis uictitare tradunt. Caue autem accipias pro piſce, quem Carpam uulgo dicimus. nam longe diuerſus eſt.

Carpo, pis, carpſi, tum, *Torre, carpire, pigliar con uiolenza*, δρέπομαι, decerpo. Virg. Eclo. 9. carpent tua poma nepotes. Itẽ eligere. Terent. in Adelph. Vnumquodque, quod erit belliſſimũ, carpam. Itẽ reprehendere. Mart. Carpere uel noli noſtra, uel ede tua. Itẽ lædere: ut, Carpit. n. uires paulatim, uritq; uidendo Femina. Carpere uiam, eſt ambulare. Carpere uitales auras, eſt haurire ſpiritũ. Carpere lanã, eſt pectere, & attenuare. Virg. lib. 1. Georg. Nec nocturna quidẽ carpentes penſa puellæ. Carpere linum, eſt euellere. Carpere cibũ, eſt paſci. Carptor, oris, qui reprehẽdit. Gel. lib. 19. ca. 7.

Carpobalſamum, καρποβάλσαμον, balſami fructus. Plin. lib. 12. cap. 25.

Carptim, hinc atque illinc carpendo. Sal. in Cati. Statui res geſtas populi Rom. carptim, ut quæque memoria digna uidebuntur, perſcribere.

Carptus, huius carptus, & Carptura, ræ, decerpendi actus, & nonnunquam id quod decerpitur. Pli. lib. 25. cap. 10. Flos cuiuſque generis trium digitorum carptu, dyſenterias emendat. Varr. 3. de re ruſt. ca. 16. Necnon etiam aliud diſcrimen ſequantur in carptura.

Carrha, ræ, κάῤῥα, ciuitas Arabiæ ad rubrum mare, à qua Carrhæi dicti populi. Plin. lib. 6. c. 28. Carrhæis latiſſimos & fertiliſſimos agros Sed Carrhæ, arum, κάῤῥαι Stephano, ciuitas Meſopotamię trans Edeſſam, Craſſi & Romani exercitus cruore nobilis.

Carruca, pe. cor. *Carrucola*, δίτροχον, genus uehiculi duas habens rotas. Mart. lib. 5. Nec feriatus ibat ante carrucam Pli. lib. 33. cap. 11. carrucas ex argento cælare inuenimus. Hinc Carrucarius, qui carrucam regit. Vlp. in l. item quæritur. in prin. ff. loca. Si ciſiarius, id eſt carrucarius, dum ceteros tranſire contendit riſum euertit.

Carrucarius, a, um, quod ad carrucam pertinet. Pomponius: pleraſque mulas carrucarias tales eſſe, ut tranſiungi non poſſint.

Carrus, & Carrum, *Carro*, ἅρμα, currus quatuor rotarum, cuiuſmodi erant, quibus exercituum impedimenta uehebantur: à ſono, ut quidam putant, & rotarum ſtridore dictus. Hircius lib. 6. Pompeius eo die per uiarum anguſtias carra complura, multosq; laniſtas retraxit. Cæſ. Bel. Gal. lib. 1. alteri ad impedimenta, & carros ſuos ſe contulerunt.

Carſsoli, oppidum eſt in uia Valeria, non procul à Pelignis, à quo ipſi etiam incolæ Carſeoli dicuntur. Ouid. 4. Faſto. Frigida Carſeolis, nec oliuis apta ferendis Terra, ſed ad ſegetes ingenioſus ager. Carſeolanus, a, um. Ouid. 4. Faſt.

Carteia, καρτηία Ptolemæo, oppidum eſt Hiſpaniæ Bæticæ, in tractu Baſtulorum, ad radicem Calpes promontorij. Tartiſſos à Græcis dictum. Vnde Carteſius, a, um.

Carthea, καρθαία Stepha. urbs in Cea inſula. Hæc apud Pli. lib. 4. cap. 12. corrupte (ut ſuſpicor) Cartheia appellatur: certe apud Stephanum per αι diphthongum ſcribitur. Hinc fit Carthęius, a, um. Ouid. lib. 12. Meta. Tranit & antiquæ Carthæia mœnia Ceæ. Et Carthæus, adie. Idem 10. Meta. ſacer nymphis Carthæa tenentibus arua.

Carthaginienſis, dictio ſex ſyllabarum: nam auctore Priſciano inter n, & e, interponitur i. Ennius: Hoſtem qui feriet, mihi erit Carthaginienſis.

Carthago, καρχηδών, urbs Africæ totius celeberrima, poſt Troianum bellum (ut docet Euſebius) à Didone condita, & tertio bello Punico à Scipione Aemiliano penitus euerſa. Eſt & alia Carthago in Hiſpania, quam Aſdrubal condidit, quæ Noua perpetuo epitheto dicitur, ad differentiã Carthaginis Libycæ. Hæc etiam à ſparti copia, quod in eius agro copioſiſſime prouenit, Spartaria appellata eſt. Carthaginis autem nomẽ quidã à Cartha oppido, haud procul à Tyrò dici putant. Cic. uero lib. 3. de nat. deo. ſcribit dictam à Carthagine Herculis filia, cum Byrſa prius diceretur.

Carthegon, buxi granum eſt. Pli. lib. 16. cap. 30.

Cartilago, inis, χόνδρος, pars ſimilaris corporis ex ſpermate genita, quæ tamen neque os eſt, neque caro, ſed quoddam intermedium, qualis eſt tota auris, & extremæ partes oſſium motoriorũ. Pli. lib. 9. cap. 24.

Cartilagineus, a, um, quod ex cartilagine conſtat. Pli. l. 11. c. 37.

Cartilaginoſus, a, um. Pli. lib. 12. cap. 25.

Caruncula, Carnicina, κρέιον, à Caro dimin. carnicula uero à Carnis nominatiuo antiquo. Cic. 2. de Diuin. carunculæ uitulinæ.

Carus, a, um, Caro, προσφιλής, quod gratus, iucundus, ſuauis. Virg. 4. Eclo. Cara Deum ſoboles. Cic. poſt reditum ad Quirites: Mihi uero & propter indulgẽtiam meam, & propter excellens eorum ingenium, uita ſunt mea cariores. Et quia, quod omnibus gratum eſt, magno pretio ſolet uendi, hinc factum, ut carum etiam ſignificet, quod magno conſtat. Cic. 2. de Diu. Putarem annonam in macello cariorem fore.

Caryca, genus edulii ex ſanguine & uariis condimentis. Cœl. Rhod. lib. 27. cap. 23.

Caryſſe, media producta, tithymalli ſpecies. Pli. li. 26. c. 8.

Caryon, ij, neu. gene. quamuis Græcis generale, ſit ad omne nucis genus uocabulum, unde κάρυον ποντικὸν auellanam, & κάρυον βασιλικὸν iuglandem appellant. peculiariter tamen hoc ſibi nomẽ iuglandes uendicarunt. Pli. lib. 15. cap. 22. Caryon, à capitis grauedine, propter odoris grauitatem conuenit dictum. Hinc Carynus, a, um, ut, Carynum oleum. Idem li. 23. cap. 4. Enuce uero iuglande oleum, quod carynum appellauimus, alopecijs utile eſt.

Caryopos, pi, genus cinnami, quod in Syria gignitur. Plin. libr. 3. cap. 28.

Caryotae, ſiue Caryotides. καρυωτίδες, palmulæ genus, à capitis grauedine, quam gignit. Pli. lib. 13. ca. 4. Var. lib. 2. Non ſentis palmulas caryotas Syriam parere, inuectas in Italiam non poſſe.

Caryſtos, ſiue Caryſtus, κάρυστος, Eubœæ inſulæ oppidum, in littore ſitum, ad radicem Ochæ montis. Pli. lib. 4. ca. 12. & Pomponius lib. 2. Stra. lib. 10. & Pli. li. 36. ca. 6. Luca. lib. 5. Qua maris anguſtat fauces ſaxoſa Caryſtos. Hinc Caryſtius, a, um. Plin. Epiſt. 105. Item Caryſteus, a, um, pen. pro. Oui. 3. Faſt. Quaq; Caryſteis frangitur unda uadis.

Casa, æ, Caſa, καλύβη, domus ruſtica, quaſi caua, ut non nulli exiſtimant, quòd primi agricolæ in cauis montium, id eſt in antris ſolebant habitare. Alij à caſu, id eſt ruina deductum malunt: quòd ruſtica ædificia, cum ex leuiore materia conficiantur, magis ruinæ ſint obnoxia. Cic. in Tusc. Ptolemæo peragranti Aegyptum cibarius in caſa panis datus eſt. Virgil. 2. Ecl. Atque humiles habitare caſas. Diminutiuum eſt Caſula.

Casaria, mulier, quæ caſam cuſtodit. Feſt.

Cascus, a, um, Vecchio, γέρων, ſignificat uetus: cuius uerbi origo Sabina eſt. Ennius: Quam primum caſci populi genuere Latini. Refert Varr. Manilii nomine celebratam fuiſſe hanc ſententiam: Caſcũ duxiſſe caſcã, non mirabile eſt, id eſt uetulam nupſiſſe ſeni.

Caseus, Formagio, Caſcio, τυρός, à cocundo, uel (ut inquit Varro) à lacte coacto dicitur. nam fit ex lacte coagulato, hœdino in primis, uitulino ue coagulo. Virg. in Buco. Pinguis & ingratæ premeretur caſeus urbi. Cic. de Sen. Villa abundat agno, gallina, lacte, caſeo, melle. Caſeorum uaria genera. uide apud Pl. li. 11. cap. 42.

Caseale, lis, ne. ge. locus aluo exonerandæ deſtinatus, quam Sellã familiarem uocat Varro. Col. lib. 2. cap. 15. quædam quotidie, ut culina, & caſeale debent emundari.

Casearius, a, um, à caſeo formatum: ut Taberna caſearia. Vlp. l. ſicuti. §. Ariſt. ff. ſi ſeruit. uend. Ariſto.

Casia, quamuis apud Græcos κασσία, gemino σσ, ſcribatur, frutex eſt Theophraſto ſalicis Amerinæ magnitudine, multis ſurculoſisq; brachiatus ramis, craſſiore quàm cinnamomum, ſarmento, ſoloq; cortice commendatus. Virg. 2. Geor. Nec caſiæ liquidi corrumpitur uſus oliui. Dioſco. li. 1. tria facit præcipua caſiæ genera: unum ex nigro purpuraſcens, & roſæ odorem referens, Zyger appellatum: alterum longius & anguſtius, & fiſtulis plenum, aromatum & uini miſtum odorem repræſentans: quod Arabum lingua Lada, ab Alexandrinis autem mercatoribus Daphnitis dicitur. Tertium genus, ſuperioribus paulo uilius, quod Rubum moſylicum uocitarunt. Hyginus auctor eſt, à Latinis Caſiam appellari, cocci Cnidij fruticem, quem Græci Cneorum uocant & Thymelæam: cuius folia & in coronamenta ueniunt. Vnde eſt illud apud Vir. 2. Ecl. Tum caſia, atq; alijs intexens ſuauibus herbis. quanquã ibi caſiam herbam quandam, non fruticem uidetur deſignare.

Casia fistularis, κασσία συριγγώδης, à recentioribus medicis appellatur, quam ex doctioribus non nulli Siliquam Aegyptiam malunt nominare. Eſt autem ſiliqua oblonga & teres, concretum intus atramentum continens, non una coaleſcens ſerie, ſed ex interuallis lignoſis tenuibusq; membranis ſeptũ, oſſaq; quædam habens immerſa, non diſſimilia ijs, quæ noſtra profert ſiliqua.

Casignete, κασιγνήτη, herbæ genus eſt, apud Plin. lib. 24. cap. 17. ita dictum quòd cum ſui generis herbis tantum naſcatur.

Casilini, Italiæ populi, in agro Campano, quorum oppidum Daſilinum appellabatur. Pl. lib. 3. ca. 5.

Casinum, pe. pr. Campaniæ oppidum in Italia. Pli. li. 3. cap. 5.

Casius, mons, κάσιον ὄρος, trans Peluſium eſt, extremũ Nili oſtiũ, in ea Arabiæ Petrææ parte, quæ ab hoc monte Caſiotis Ptolemæo appellatur: in quo & Iouis Caſij templum erat, & magni Pompeij tumulus ab Adriano inſtauratus, ut in Adriano teſtatur Capitolinus. Hinc caſius, a, um. Luca. lib. 10. Lucifer à Caſia proſpexit rupe. Eſt & in Syria Antiochena Caſius mons ſupra Seleuciam, cognomine Pieriam. Pli. lib. 5. cap. 22. Ptolemæus præterea lib. 5. c. 18. Caſium quendam montem collocat in Meſopotamia.

Casmar, ſenex dicitur Oſcorum lingua Feſtus.

Casito, as, Paul. Iuriſconſ. de ſeruit. urb. præd. l. ſeruitutes. Si antea ex tegula caſitauerit ſtillicidium.

Caspiae portæ, κάσπιαι πύλαι, anguſtiæ ſunt circa mare Caſpium quod alio nomine Hyrcanum dicitur, ad octo millia paſſuum, teſte Solino, in longitudinem extenſæ, latitudine tam exigua, ut uix plauſtro ſint perulæ. Non ſatis tamen conuenit inter auctores ad quam maris partem coniunganutur. Quidam Amazones, portis Caſpijs egreſſas, ad Alexandrum ueniſſe in Hircaniam prodidere: ſed illæ Caucaſiæ fuerunt. per quas tranſitus eſt ex Hyberia in Scythiã. Neronis quoq; principis cõminatio ad Caſpias portas (ut inquit Pli.) ad eũ tranſitũ reſpiciebat. Verum mons Taurus tribus in locis interruptus, quaſi portis quibuſdam pertranſitur in Armeniam, in Ciliciam, & in Mediã. Sed illæ tantũ Caſpię portę appellantur, quæ apud Medos exiſtunt, ſicut ex Ptolemæo, Pli. & Strabone licet intelligere. Per has trãſitus eſt ex Babylone, & Perſide ad mare Caſpium. Vnde & Caſpiæ dictæ ſunt. Iuga uero Caſpia procul hinc abſunt, & ad Armenios, ulterioresq; populos ptinẽt.

Caspium mare, κασπία θάλασσα, immenſæ magnitudinis lacus inter Caſpios & Hyrcanos montes, à quibus nomen accepit.

Cassandra, κασσάνδρα, Priami & Hecubæ filia, quæ cum ob formæ elegantiam ab Apolline amaretur, idem corporis promiſit, ſi uates ab illo fieret, quod Apollo ſe facturum iuramento firmauit. ſed cũ illa promiſſis nõ ſtaret, iratus deus fecit, ut eiuſdem uaticinijs nulla fides adhiberetur, cũ ex Helenæ raptu futura incõmoda prædiceret. poſtea deſponſata fuit Chorœbo, ut ait Maro: (Homerus uero Orthryon eũ nominat) qui in auxilium Troianis ueniens in poſtrema nocte perijt. Hanc Aiax Oilei in Mineruę templo uitiauit, ut ſuperius auditum eſt. Tandẽ, deuaſtata Troia, Agamemnoni in ſortem contigit: cui omnia fata, quæ à coniuge ſeruarentur, nihil ei creditum eſt. ueniens igitur cum Agamemnone domum, cum eodem in cõuiuio iuſſu Clytemneſtræ occiſa eſt. Virg. 3. Aen. Tales caſus Caſſandra canenti, canebat.

Cassis, caſſis maſc. gen. Rete, δίκτυον, rete, præſertim uenatorum: quòd caſſum, id eſt, rarum ſit: unde & à raritate Rete dictũ. Virgi. 4. Georg. In foribus laxos ſuſpendit aranea caſſes.

Cassis, huius caſſidis, fem. gen. Elmo, elmetto, κόρυς, galea, quod uacua ſit ad caput recipiendũ. Cæſ. 7. Bell. Gall. Muliones cũ caſſidibus.

Cassiculus, δίκτυον, dimin. à, Caſſis, pro reti. Hieron. Nequaquam aranearum mihi opponas caſſiculos. Dicitur & Caſſiculum neu. gene. Feſtus. Caſſiculum, reticulum, à caſſibus per diminutionem dictum.

Cassida, æ, idem quod galea, κόρυς. Proper. Aurea cui poſtquam nudauit caſſida frontem. Virg. 11. Aene. aurea uati Caſſida. Vbi Seruius. Caſſida, accuſatiuus Grecus pro nominatiuo Latino Caſſis.

Cassinum, teſte Varr. lib. 6. de Ling. Lat. oppidum Sannitium fuit, qui à Sabinis ortum traxerant: dictum à uetuſto nomine Caſcus, quod Sabinorum lingua antiquum ſignificabat: unde & forum uetus, Caſſinum appellatum.

Cassiope, κασσιέπη, ſiue Caſſiopea, Cephei regis Aethiopum uxor, & Andromedes mater: quæ, quod gloriaretur Nereidibus ſeſe corporis pulchritudine præſtare, illarum indignationem incurrit.

nymphæ enim iactantia eius irritatæ, incredibilis magnitudinis cetum immiſerunt, filiamq́; eius unicam, nomine Andromeden, ſaxo alligarunt, cetoq́; deuorandam propoſuerunt: quæ tamē Perſei uirtute liberata, eidem nupſit. Caſſiope uero tandem generi meritis in cœlum tranſlata traditur. Eſt item Caſſiope, oppidum Epiri mediterraneum, à quo Caſſiopæi populi dicti ſunt. Plin. in Prohœ.l.4. Stephanus Caſſiopam, appellat. Item oppidi nomen in Corcyra inſula, apud eundem libro.4.cap.12. quod Ptolemæo Caſſiopolis dicitur.

CASSITA, pe.pr. *Lodola*. κορυδαλὸς, auis, quam alii Alaudam, alii Galeritam dicunt. Pli.li.10.ca.37. Gell.lib.2.cap.29.

CASSVS, a, um, *Caſſo, uacuo, uoto*, ὀρφὸς, quod eſt mane & uacuum, fragile, atq; omni re carens: ut, Caſſa nux à Plauto, & Horatio dicta. Luca. Caſſa fraude parat. Plau. in Aol. Virginem habeo grandem, dote caſſam, atq; illocabilem. Ver. lumine caſſum: & Aethere caſſos, dixit pro uita priuatos & uacuos. Vnde & Caſſis, & per diminutionem Caſſiculus.

CASTALIVS, κασταλία, in Phocide ad radices Parnaſi montis, fons non procul à Delphis: unde & Apollini, & Muſis ſacer creditur: ita dictus à uirgine Caſtalia, quæ Apollinem fugitans præcipitata, & in fontē uerſa eſt: unde Muſæ ipſæ Caſtalides appellantur.

CASTA, mola ſacrificii genus, quod ueſtales uirgines faciebant.

CASTANEA, *Caſtagna*. κάστανα, à Caſtano Magneſiæ urbe dicta: tam fructū, quàm ipſam arborē ſignificat. Virg.2.Eclo. Caſtaneæ molles. Pl.lib.17.ca.20. Caſtanea pedamentis omnibus præfertur.

CASTANETVM, locus caſtaneis conſitus. Col.li.4.cap.33.

CASTANINVM, oleum ex caſtaneis factum.

CASTELLANVS, a, um: ut, Caſtellanus triumphus, de caſtello capto actus. Cic. de Clar. orat. Malim mihi L. Craſſi unam pro Curio dictionem, quàm caſtellanos triumphos duos.

CASTELLANI, *Caſtellani*, κωμῖται, qui caſtellum habitant: Liu.li.34. Decem millia popularium cum caſtellanis agreſtibus in armis habuit. Saluſt. in Iugurtha: Iter caſtellanorum anguſtum.

CASTELLATIM, quaſi turmatim per caſtella. Liu.li.7. Vt hoſtes, circa collem caſtellatim diſſipatos, aggrederentur.

CASTELLVM, li, *Caſtello*, dimi. à caſtro, paruus uicus muris circundatus. ἐπιτείχισμα, φρούριον, Cic. pro Cec. Ebutius in caſtellum uenit. Cæſar: oppidis caſtelliſq; deſertis. Dicebantur etiam caſtella quædā in aquæductibus receptacula, ex quibus ad omnes uiarū anfractus aqua per uncias & digitos diuidebatur. Frontinus: Qui autem huiuſmodi caſtellis præerant, caſtellarii dicti ſunt.

CASTERIA, locus ubi, cum nauigatio conquieſcit, remi & gubernacula reponuntur. Plau. Repoſui remum ſola ego in caſteria.

CASTIFICVS, a, um, Sene. in Hippo. Expelle facinus mēte caſtifica.

CASTIGATIO, onis, κόλασις, reprehenſio. Cic.1. Offi. caſtigatio omnis contumelia uacare debet.

CASTIGATOR, oris, qui reprehendit. Plau. in Trin. Ibo ad meum caſtigatorem. Horat. in Arte. Cenſor, caſtigatorq́; minorum.

CASTIGO, as, pe.pr. proprie uerbis reprehendo: quaſi caſtum, id eſt, honeſtum ago. παιδεύω, σωφρονίζω. Virg.5.Aen. Hic grauis Entellum dictis caſtigat Aceſtes. Quandoq; caſtigare eſt uindicare, punire, κολάζειν. Idem lib.6. Caſtigatq; dolos. Hinc caſtigatus dicitur correctus, emendatus. Ci.1. Tuſ. non ſedatus corporis, ſed caſtigatus animi dolor.

CASTITAS, *Caſtitade, pudicitia*, σωφροσύνη, ἁγνότης, & pudicitia, paria putantur, cum ſit pudicitia ab iniuria turpium libidinum libera: caſtitas & ab his continens eſt, & remota, præterea & religioſa munditia, & puritas. Cic.2. de leg. ſentiant mulieres in natura feminarum omnem caſtitatem pati.

CASTIMONIA, caſtitudo, ἁγνότης, caſtitas. Liu.li.39. Decem dierū caſtimonia opus eſſe. Accius: antiquam caſtitudinem. Dicebant etiam ueteres pro eodem Caſtus, huius Caſtus, per quartam declinationem. Varro: Et religiones & caſtus id poſſunt.

CASTOR, *Caſtore*. κάστωρ, animal ex genere amphibio, quod Latine fiber Ponticus appellatur: ex cuius teſticulis medicamentum conficitur, quòd Caſtorium, καστόριον medici appellant. Hic comprehenſa hominis parte, non ante, quam fracta concrepuerint oſſa morſum reſoluit. Habet caudam piſcium, cetera ſpecies lutræ, pilus mollior pluma. Pli.lib.32.cap.3.

CASTOR, & Pollux, κάστωρ, καὶ πολυδεύκης, fratres gemini fuerūt, Iouis ex Leda filii, qui & Tyndaridæ paſſim à poetis appellantur, quemadmodum Helena ſoror ipſorum, Tyndaris. Hi, ubi primū adoleuerunt, mare piratis liberauerunt, & ob id dii maris habiti ſunt, quos in tempeſtate nautæ ſolent implorare. Poſt hæc Colchos cum Argonautis profecti ſunt: qua in expeditione Pollux Amycum Bebryciorum regem, inſidias ſibi ſtruentem, interfecit. Deinde domum reuerſi, Helenam ſororem à Theſeo raptam, receperunt, Aphidna urbe, Theſeo abſente, expugnata. Tandem cum Caſtor diem ſuum obiſſet, ferunt Pollucem (qui eodem cum Helena ouo natus, immortalis erat) fratres deſiderio à Ioue petijſſe, ut immortalitatem ſuam cum fratre poſſet partiri: qua re impetrata alternis eos & mortem oppetiiſſe & reuixiſſe. cui fabulæ occaſionem dedit Geminorum natura, quorum altero oriēte, alter occidit, & econuerſo. Hinc Aecaſtor aduerbium iurandi, quaſi per ædem Caſtoris, quo ſolæ mulieres utebantur, quemadmodum uiri ſoli per Herculem iurabant. Aedepol uero erat iuſiurandum tam uiris, quàm mulieribus commune.

CASTOREVS, a, um, ut Caſtoreus odor. Pli.lib.15.ca.24. Caſtorea, orum, auctore Pli.lib.32.ca.3. Vocātur teſtes Caſtoris. Caſtoreū itē appellatur, pharmaci genus, ex Caſtoris auulſis teſticulis (ut creditur) compoſitum. Idem lib.26.ca.12.

CASTRA, plurali num. *Campo, alloggiamento, ſteccato*, στρατόπεδον, appellantur loca in quibus milites tentoria fixērunt, uel ipſa tentoria, in quibus milites diuerſantur. Cic. ad Attic. cum Cæſar ad oppidum caſtra haberet. Vnde & de nauibus Virg. dixit, Nos caſtra mouemus, quoniā in illis milites eſſent. Cæſar 5. Belli. Galli. imperat, ut caſtra naualia adoriātur. Dicta à caſtri ſimilitudine, quod foſſa, ualloq́; quaſi muro circundari ſolent.

CASTRAMETOR, pen.pro. *Accampare, attendare*, Liuius ſæpe.

CASTRATA, ſiliginis genus eſt apud Pli.lib.18.cap.9.

CASTRATIO, uirilium amputatio. Col.lib.26.cap.26.

CASTRATVRA, ræ, idem. Pli.lib.18.cap.9.

CASTRENSIS, & hoc caſtrēſe, στρατικὸς, quod ad caſtra pertinet. Vnde Caſtrenſes uigiliæ, quæ in caſtris diſponuntur. Caſtrenſe peculium, eſt quod à parentibus uel cognatis in militia agenti donatū eſt: uel quod ipſe filius famulias in militia acquiſiuit, quod, niſi militaret, non acquiſiturus fuiſſet. Et Caſtrenſia bona dicuntur, quæ licet in militia filiofamilias non acquirantur, ita tamen fiunt ipſius, ac ſi acquiſita in militia fuiſſent, ut ſunt ea, quæ ex officijs acquiruntur.

CASTRO, as, are, *Caſtrare*, uirilia amputare. ἐκτέμνειν, εὐνουχίζειν. Iuue. Nullus ephebum Deformem ſæua caſtrauit in arce tyrannus. Licet & de quacunque truncatione, ſiue priuatione quandoque dicatur. Pacuuius: Vt eſſet aliquis qui linguam eius caſtraret. Caſtrare aluearia, eſt alueos fauis ſpoliare. Caſtratam remp. Cicer. 2. de Ora. Col.lib.9.c.15.

CASTRVM, ἔρυμα, numero ſingulari locus eſt muris munitus, dictus à caſa, quòd ſit coniunctio quædam caſarum Cic. ad Caton. lib.15. Epiſt. oppidum ſex caſtellis, caſtriſq; maximis ſepſi.

CASTRVM NOVVM, Italiæ oppidum eſt, non procul ab oſtijs Tiberis, apud Pompon.lib.2. & Pli.lib.3.cap.5.

CASTVLA, læ, palliolum, quo puellæ nudæ infra papillas præcingebantur. Varro. Caſtulam mulier ſumpſerat pro ſucculà.

CASTVLONENSES, populi Hiſpaniæ in conuentu Carthaginenſi, apud Pli.lib.3.cap.3. Quorum oppidum Caſtulon in Bætica eſt regione, ad Anam fluuium. Vulgo Caſlona.

CASTVS, a, um, *Caſto, immaculato*, ἁγνὸς, σώφρων, purus, cōtinens, & à libidinis labe immunis. Plau. in Pœn. Eo ſumus gnatæ genere, ut deceat nos eſſe à culpa caſtas. Virg.2.Ge. Caſta pudicitiam ſeruat domus. Item pro pio & religioſo. Virg.6. Aen. Quique ſacerdotes caſti, dum uita maneret.

CASVS, us, *Caſo, fortuna, ruina*, πτῶσις, ruina, à cadendo. Curtius: Inopinato rhedæ caſu oppreſſus. Interdum idē quod fortuna, uel inopinatus euentus. Ci. de Amic. Si in euiſmodi amicitias ignari caſu aliquo inciderint. Modo calamitas Virgil.2. Aene. Sed ſi tantus amor caſus cognoſcere noſtros. Item Caſus dicuntur uocabulorū formæ, quibus in aliam, atque aliam cadunt effigiem.

CATACLYSMVS, κατακλυσμὸς, diluuium & inundatio. Var. 3. de re ruſt. Thebæ ante cataclyſmum Ogygi conditæ dicuntur.

CATADROMVS, *Corſo*, Suet. in Ner. eques Romanus elephanto ſuperſedens, per catadromum decurrit, id eſt per ſtadiū, in quo equites decurrere ſolebant. Eſt etiam, teſte Vitruuio, machinæ genus hoc nomine, qua architecti utuntur ad ſubleuāda uel demittenda onera: quæ apud Iuriſconſultos, catadromus γέρανος, uocatur. quaſi dicas Decurſorium gruis, à figura fortaſſis, quod collum haberet extenſum more gruis: quales machinas etiam hodie uidemus in maritimis emporijs, ad exoneranda nauigia accommodatas, quas etiam hodie Grues uocamus. Fuit & alius catadromi uſus, cuius meminit Iulius Pollux lib.4.ca.19. cum ex ſublimi theatri parte per machinam quis delapſus aliquem rapit, & ſecum ſurſum aſportat, ut cum Aurora Memnonem rapiebat, aut Iupiter Ganymedē, aut Diana Endymionem. De hoc machinæ genere uidentur intelligenda eſſe uerba Pauli Iuriſcōſulti lege pen. de Actione empti.

CATALECTICVM metrum, dicitur, cui una tantum deeſt ſyllaba, ut apud Horat. Mea renidet in domo lacunar. eſt enim ſenarium Iābicum perfectum, una ſyllaba minus. Acatalecticum, quod legitimo fine clauditur, cuiq; ad perfectionem nihil deeſt. ut, Nec fonte labra prolui caballino. eſt enim Iambicum ſenariū perfectum.

CATALOGVS, p.c. *Catalogo, tauola*, κατάλογος, ſermo uel ſcriptura, quæ numerum, uel ordinem recenſet, Plaut. in Mil.

CATAMIDIARE, *Beffare, dileggiare*, Spartianus de conſtitutionibus Adriani loquēs: Decoctores bonorum ſuorum, catamidiari in amphitheatro iuſſit, id eſt, deridendos omnibus per theatrum præberi: à Græco καταμωκᾶν, deridere.

CATAMITVS, pen.pro. πόρνος, puer, quo quis ad præpoſteram Venerē abutitur, quaſi κατὰ μισθὸν, id eſt; pro pretio. te catamitū nec

inopinato

inopinato cum oſtendiſſes, præter ſpem mulier aſpiceret. Auſon. Aut Iouis elyſij tu catamitus eris. Et Cic. 2. Philip.

Cataphracta, καταφράκτη, lorica, ſiue thorax militaris. Vnde Vegetius ſcribit exercitum Romanum pedeſtrem cataphractis & galeis fuiſſe munitum. Et Liu. lib. 37. Pedites loricatos, cataphractos uocat.

Cataphractarii, qui Cataphractis muniti ſunt. Lampridius de Alexandro: Cataphractarios decem millia in bello interemimus.

Cataphractvs, *Armato d'ogni parte*, κατάφρακτος, undique munitus, à καταφράττω, munio. Vnde Cataphractæ naues, quas nos cōſtratas, aut tectas dicimus. Seru. in 11. Aen. Cataphracti equites, qui & ferro muniti ſunt, & equos ſimiliter munitos habent. Salu. ſequebantur equites cataphracti.

Catapvlta, καταπέλτης, machina bellica, qua tela, aut ſaxa excuti ſolent. Pla. in Curc. Ita te neruo torquebo, ut catapultæ ſolent. Cæſar. 2. Bel. ci. Centones iniecerunt, ne ſaxa ex catapultis lateritium diſcuterent. Catapultarium pilum, iaculum, quod catapulta emittitur. Plau. Curc. Ex te hodie faciam pilum catapultarium.

Cataracta, ſiue Cataractes, ſiue etiam geminato r, Catarrhacta, uel Catarrhactes, καταράκτης, ἢ καταρράκτης, locus eſt abruptus, & præceps in flumine, unde aqua ruit potius, quàm fluit. Pli. lib. 5. cap. 9. de Nilo flumine: Vectus aquis properantibus ad locū Aethiopum, qui Catadupi uocantur, nouiſſimo catarac̃te inter occurſantes ſcopulos, non fluere immenſo fragore creditur, ſed ruere. Dictæ autem ſunt Cataractæ à καταράττω ſiue καταρράσσω, cū impetu decido. Dicuntur item Cataractæ, portæ quædam ex funibus aut catenis pendentes, quæ attolli, & demitti poſſunt; cuiuſmodi in urbium portis uidemus, ad hoſtium irruptionē propulſandam accōmodatas: item in fluminibus quibuſdam emittendæ uel retinendæ aquæ idoneas. Liuius: Pendulas & recidentes portas cataractas. Idem: Porta cataracta deiecta clauſa erat. Eſt item Catarrhactes, Pamphyliæ fluuius poſt Olbiam ita dictus, quòd magno cū impetu defluat. Stra. li. 12. & Mela lib. 1. Sunt præterea Cataractæ, aues quędā fulicis ſimiles, ſed dentatæ, oculoſq; habentes coloris ignei, cetero corpore cādido, quæ nuſquā terrarum apparent, niſi in inſula Apuliæ adiacenti. Vide Pli. li. 10. ca. 44.

Catarrhvs, *Catarro, ſceſa, diſceſa*, κατάῤῥοος, ῥοῦς, Latine fluxio, ſiue deſtillatio. Differt à Coryza, & Brancho. κόρυζα enim dicitur, cum pituita nares tantum obſidet, Grauedo Latine dicta: Catarrhus uero, cum fauces, palatumq;: at βράγχος cum & guttur, & arteria corrumpitur, ob id & Artericum quandoque id uitium appellant. Omnia hæc tamē Hippocrates Coryzas uocat, noſtri Deſtillationes, quia græce καταστάγμοὶ nominantur in commune: Dictus Catarrhus à καταῤῥέω, defluo.

Catasta, τὰ βάθρα Luciano, locus erat, ubi uenales ſerui exponebantur, à καθίστάω, expono. Tib. lib. 2. Eleg. 3. regnum ipſe tenet, quem ſæpe coegit Barbara gypſatos ferre catasta pedes. Eſt & Catastæ, machina lignea, longæ & magnæ compedis forma, qua ſerui uinctū tenebantur. Pl. lib. 35. cap. 18.

Catar, *Zoppo*, à ueteribus dictus, teſte Feſto, qui hodie claudus.

Catellvs, & Catella, *Cagnolino, cagnoletto*, σκυλάκιον, dimin. à Catulus, paruus canis, uel canicula. Plau. in Stic. Tantillū loci, ubi catellus cubet. Cic. de Diui. Erat mortuus catellus eo nomine.

Catena, *Catena*, σειρὰ, uinculum eſt ferreum, quo uel ſeruos, uel captiuos, uel animalia irretimus, ne effugiāt: ita dicta, quòd ſe capiēdo teneat, quia in ea anulus anulum capit. Cic. 7. Verr. Iſte hominibus innocentibus iniici catenas imperat. Transfumitur & ad incorporea. Seneca ad Luci. Vna eſt catena, quæ nos alligatos tenet, amor uitæ. Cic. pro Sext. Hanc terram immanemq; belluam, conſtrictam legum ſacrarum catenis.

Catenarivs, a, um. Sen. li. 3. de ira. Iraſceris catenario cani. Canis catenarius, qui ad fores domus alligatur cauſſa cuſtodiæ.

Catenatvs, a, um, *Catenato*, πεδήτης, Catenati labores, per tranſlationē, id eſt, ſeſe uiciſſim ſequentes. Mart. lib. 1. Catenatio pro coniunctione & arctatione ſtricta trabium uel aliarum rerum inter ſe. Vitruu. lib. 2. cap. 9.

Catenvla, *Catenella*, à catena. Catella, uel Catellum, aliud diminutiuum, Liu. lib. 39. Quinctius ſuos equites catellis & fibulis donauit. Plaut. Cur. cum catello ut accubes ferreo. Horat. 1. Epiſto: Nota refert meretricis acumina, ſæpe catellam.

Caterva, σῖφος, proprie Gallorum legio, ut phalanx Macedonum auctore Veget. lib. 2. cap. 2. in caterua erant ſena militum millia. Horat. 1. Epiſt. equitum turmæ, peditumq; cateruæ. Plerunque tamen pro quauis multitudine ſumitur. Cic. 1. Tuſc. Cateruæ cōtradicentium. Vir. 2. Aen. magna comitante caterua.

Catervarii, *Vniti in frotta*, cateruatim conglobati. Suet. in Aug.

Catervatim, *In frotta*, ἰλαδὸν, per uarias cateruas. Liu. li. 23. cum alij cateruatim currerent. Col. lib. 3. cap. 19. uites ſeparatæ, & diſtinctæ, an confuſæ & miſtæ cateruatim.

Cathedra, dræ, *Sedia*, καθέδρα, ſella ſublimior recitatorum, aut declamatorum. Iuue. Cuius apud molles minima eſt iactura cathedras. Hora. 1. Serm. Saty. 10. Diſcipulorum inter iubeo plorare cathedras. Cathedrarios philoſophos uocat Seneca, quibus ſatis eſt de uirtute in cathedris garrire.

Cathedralicivs, a, um, ut cathedralicius ſeruus, qui in cathedra herum defert. Mart. cū cathedralicios portet tibi rheda miniſtros.

Catholicvs, *Catolico, uniuerſale*, uniuerſalis, quaſi circa omnia uerſetur. inde etiam catholicon medicamentum, quod omnibus humoribus ſimul uacuandis utile eſt. Item præcepta uniuerſalia, uel perpetua, catholica uocant, ait Quinct. lib. 2. cap. 13.

Catillo, as, re, *Leccare i piatti*, λιχνεύω, catinos lingere. Pla. in Caſ.

Catillatio, λιχνεία, graue opprobrium obijciebatur hominibus generoſis, ſi qui prouincias amicas populi Ro. expoliaſſent, quòd eorum bona liguriſſe uiderentur. Feſtus.

Catillones, *Lecca i piatti*, λίχνοι, qui catillos lingunt, guloſi. Catillones etiā dicebantur lupi Tiberini, inter duos pontes capti, quòd ſtercora circa ripas catillarent, id eſt deuorarent. Macr. lib. 3. Sat.

Catillvs, *Macigno, ſorano*, pars ſuperior molæ, ſicut Meta pars inferior. Pau. 10 l. cū de lanionis. §. idē conſultus. ff. de fundo inſtructo.

Catinvs, *Catino, conca*, τρύβλιον, quod & Catinum dicitur, pen. pro. uas immenſum eſcarium, quo pultem aut iurulenti quid ponebāt: à capiendo appellatum. Perſ. Satyr. 3. Poſitum eſt algente catino Durum olus. Catinus item dicebatur uas, in quo metalla purgabātur. Pli. lib. 33. Cap. 44. Quæ è catino iactatur ſpurcitia, in omni metallo uocatur ſcoria. A catinus fit catillus: à Catinum catillū, uel catinulum. Colu. lib. 12. cap. 57. Hanc miſturam cum in catillo compoſueris. Vide Bayſ. de Vaſc.

Catizi, teſte Plin. lib. 4. cap. 11. Pygmæi dicti ſunt, qui circa Geraniam Thraciæ urbē incoluerunt, à gruibus, ut creditur, fugati.

Catonvm familia ex Tuſculano municipio ortum traxit: ex qua primus Romam ſeſe contulit M. Porcius Cato, & poſtea cēſorius appellatus, perſuaſione atque amicitia Valerij Flacci adductus. Hic tribunus militum in Cilicia fuit: prætor Sardiniam ſubegit, ubi ab Ennio fuit Græcis litteris inſtitutus, cum iam natu grādior eſſet. conſul deinde cū eodem Flacco creatus, citeriorem Hiſpaniam ſortitus eſt, ubi rebus feliciter geſtis, urbium omniū muros, quæ intra Bœtim erant, uno die ſolo æquari iuſſit. Polybius. Hūc Plinius ſummis laudibus extollit, abſolutum eum imperatorem, ſenatorem, & oratorem appellans. Scripſit librum de re ruſt. item alium de Originibus urbium Latij, & orationes quaſdam. Huius duo fuerunt filij, quorum alter ſub Paulo Aemilio magna cum laude in Macedonia militauit: alter, qui ex nomine matris Salonimus fuit cognominatus, patre adhuc ſuperſtite, iam prætor deſignatus, extinctus eſt, egregijs de iure ciuili uoluminibus relictis. Gell. lib. 13. cap. 14. Fuere & alii Catones: quorum ille celeberrimus, qui ſe ipſe Vticæ interfecit, de quo uide Plut.

Catvlaria, porta Romæ dicta eſt, quia non longe, ab ea ad placādum Caniculæ ſidus, frugibus inimicum, ruſæ canes immolabantur, ut fruges flaueſcentes ad maturitatem perducerentur. Feſtus.

Catvlinvs, a, um, *Di cagnolino*, σκυλάκινος, ex catulo: unde Plautus Catulinam carnem eſitaſſe Romanos oſtendit. Pli. lib. 29. cap. 4. In cœnis deum etiamnum ponitur catulina.

Catvlire, σκυζᾶν, eſt coitum maris appetere: & proprie de canibus, quamuis & ad alia transferatur. Varro: tum dicuntur catulire, id eſt, naturæ inſtinctu in uenerem rapi. Plautus: meam uxorē uidi catulientem.

Catvlitio, σκυζηθμὸς, proprie de canibus, cū ſtatis anni temporibus ad Venerem incitantur. Pli. lib. 15. cap. 25. ad terram tranſtulit. Catulitionē (inquit) uocant, geſtiente natura femina accipere.

Catvllvs, poeta Veronenſis, natus Syllæ, Marijq; temporibus, in poematis cum laſciuus, tum mordax, quippe qui Cæſari, maximo tunc uiro, minime pepercit, iambis eum criminatus: reconciliatus nihilominus, ac eodem die ab eo cenę adhibitus eſt. Tranquillus. Scripſit de paſſere ſuæ Lesbiæ: & alia multa. mortuus eſt Romæ. Oui. lib. 2. de Tri. Sic ſua laſciua cātata eſt ſæpe Catullo Femina.

Catvlvs, p. c. *Cagnolo, picciol cane*, σκύμνος, minor canis: ab antiquo nomine catus, quod ſagacem ſignificat. Varro: Catulus à ſagaci ſenſu & acuto. Cic. 2. de nat. deo. Omnia in perfectis & maturis meliora, ut in equo, quàm in equulo: in cane, quàm in catulo. Ponitur large pro fœtu omnium animalium, præterquàm auium, ſiue immanium, ſiue miriū: unde de colubro. Virg. Catulos tectis atq; oua relinquens. Et de leonibus Plin. Abiicit unū ex catulis. Idē: Simię geſtant catulos. Idē muriū quoq; catuli oſtenſū faciunt. Idē delphinū catulos nominat. Lacertarū quoq; & ceterorū ſerpentiū ſoboles catuli dicuntur. Hinc Catellus. Interdū pro quodā uinculi genere, quod & canis dicitur. Plau. catulo ut accubes ferreo.

Catvlorvm, familia, Romæ nobiliſſima fuit: ex qua Q. Lutatius Catulus, qui Pœnos apud Aegades inſulas nauali prœlio ſuperauit. Fuit & alter Catulus C. Marij in quarto conſulatu collega, & in Cimbris profligandis adiutor, à quo poſtea rerum potito mori iuſſus, hauſtis uiuis carbonibus ſe præfocauit.

Catvs, a, um, *Accorto, ſagace*, ueteribus idem erat quod callidus: unde & Catuli dicti, teſte Varrone: Horat. in Sermo. Poſt hæc ille catus.

Cavaedivm, dij, *Corte, chioſtro*, ut Pli. Iunior in Epiſt. dictione mutilata: ſiue Cauum ædiū, ut Varro duabus integris dictionibus, lo-

cus eſt ſub dio uacuus, cinctus undique porticibus, ad communem omnium uſum. Huius ·ria ſunt genera Tuſcanicum, Corinthium, Tetraſtylon diſpluuiatum, & teſtudinatum. Pli. Epiſt. 41. A tergo cauædium, porticum, aream, &c.

Cavcasvs, καύκασος, pe. cor. mons Indiæ editiſſimus ad ſeptentrionem, uerſus Scythas, Indiam a Scythia dirimens, aſper & inhoſpitalis. Virg. 4. Aen. Sed duris genuit te cautibus horrens Caucaſus. Hic fertur tantæ altitudinis eſſe, ut ab eo aſtra maiora uiſantur, & eorum ortus occaſuſq; diligenter perſpiciantur: quo fit, ut Scythæ, eius montis accolę, rei aſtronomicę peritiſſimi ſint habiti. A Caucaſo fit Caucaſius, a, um. καυκάσιος. Virg. 6. Eclog. Caucaſiaſq; refert uolucres.

Cavcon, καύκων, herba, quæ etiam Ephedra, & Anabaſis appellatur. Pli. lib. 26. cap. 7. Vulgus Prelam appellat: qua mulierculę utuntur ad purganda uaſa culinaria.

Cavda, *Coda*, οὐρά, quam ueteres etiam Codam dicebant. Ci. 3. de Orat. Oculos natura nobis, ut equo & leoni ſetas, caudam, aures, ad motus animorum declarandos dedit. Virg. 3. Georg. Extremæque agmina caudæ ſoluuntur. Vnde Caudati, & Codati, dicuntur, qui caudas habent. Interdum ponitur Cauda pro uirili membro. Horat. in Serm. caudamq; ſalacem Demeteret ferro.

Cavdeceae, ciſtellæ appellatæ ſunt ex iunco, ad ſimilitudinem caudæ equinæ factæ. Feſtus.

Cavdex, uel Codex, *Corteccia, ſcorza*, κορμὸς, dicitur in fruticib. & arboribus id, quod à radice ſupra terram ſimplex aſſurgit: ſiue in quod fruticis uel arboris à radice defertur alimentum: differtque in hoc à caule, ut caulis ad herbas, caudex uero ad frutices, & arbores pertineat. Virg. 2. Ge. Quin & caudicibus ſectis (mirabile dictu) Truditur è ſicco radix oleagina ligno. Eſt præterea Caudex plurium tabularum contextus, unde tabulæ Codices dicitur, quaſi caudices: & naues quibus commeatus ſubuehuntur, Caudicariæ appellantur. Sic etiam Appius Claudius Caudex cognominatus eſt, quoniam primus Romanis perſuaſit nauem conſcēdere. Seneca de Breuitate Claudius is Caudex fuit ob hoc ipſum appellatus, quia plurium tabularũ contextus, caudex apud antiquos uocatur. Ponitur & pro duro ſedili, ſeu pro ſede meretricia, quæ plerúque ex truncis fieri ſolent. Iuu. Horrida quale facit reſidens in codice pellex. Hominem præterea ſtultum, metaphorice, Caudicem appellamus. Terent. in Heaut. Quæ ſunt dicta in ſtultum, caudex, ſtipes, aſinus, plumbeus. Apud ueteres Caudex & codex pro eodem leguntur, ſicut Plauſtrum & Ploſtrum. Et certe utriuſque eadē debet eſſe ſignificatio, quamuis hodie Codicē frequentius pro libro, Caudicem pro trunco accipiamus.

Cavdevs, a, um, ex caudice. Plaut. in Rud.

Cavdicalis, *Coſa atta à fendere legna*, ad caudices ſcindendos idoneus. Plau. in Pſeu. Te cum ſecuri caudicali præficio prouincię.

Cavdicarivs, a, um: ut, Caudicariæ naues, quę commeatus per Tyberim ſubuehunt, quòd ex lignis craſſioribus cauatis fierent. Fitque à caudice, dum pro trunco ſeu tabula ponitur: quæ & Codicariæ dicuntur.

Cavdis, uel Caudium, oppidum Samnitium: unde Caudinæ furcæ, & Caudinę fauces, nobilitatę inſigni ignominia, quã Romani exercitus, ſub Sp. Poſthumio à Samnitibus acceperunt. Luca. li. 2. Vltra caudinas ſperauit uulnera furcas. Caudinæ fauces, apud Sil. l. 8.

Cavea, *Caua ſotterra, gabbia*, ἄντρον, à cauo fit, ſignificatq; ſpecũ, uel antrum ſubterraneum: ſed quoniam in huiuſmodi locis eſſe conſueuerunt ferarũ cubilia, caueas, pro ipſis ferarũ receptaculis uſurpamus. Apul. Beſtiam immanem caueæ. Suetonius: Beſtiarũ more quadrupedes cauea coercuit. Et ab harum ſimilitudine pro ſeptis ex ligno, ſiue ex ebore, aliave materia factis, in quibus auiculas tenemus, οἰκημάτια, οἰκίδια. Plaut. in Curc. Quia enim caueæ ſi forent concluſi, itidem ut pulli Gallinacei. Item Cauea, eſt area in medio theatri, in qua equitum ſubſellia conſtituta eſſe cōſueuerunt, quòd uelis tecta caueæ ſimilitudinem haberent. Plaut. in Amp. Vt conquiſitores ſinguli in ſubſellia eant per totā caueā ſpectatoribus. Quandoque ponitur pro populi conſeſſu. Virgi. 5. Aen. Hic totum caueæ conſeſſum ingentis.

Caveo, es cautum, *Schiffare, prouedere cautamente*, εὐλαβοῦμαι, cautionē adhibeo, prouideo, proſpicio, ne aliquid præter ſpē accidat. Interdũ abſolute ponitur. Plau. Caue nemo id intelligat. Interdũ cũ datiuo. Cic. Fam. lib. 7. Tu qui ceteris cauere didiciſti, in Britānia ab eſſedarijs ne decipiaris, caueto. quo in loco Cauere uerbum eſt propriũ Iuriſconſultis & patronis. Illi enim dicebantur Cauere ſuis clientibus, cũ proſpiciebant, ne quid illis damni inferretur. Cic. in Proœ. Topic. ad Treb. cum tu mihi, meiſq; multa ſæpe cauiſſes. Teren. in Eunu. Iſtuc eſt ſapere: ut hoſce inſtruxit, ipſe ſibi cauit loco. Cũ datiuo & accuſatiuo: Cato de re ruſt. c. 5. Scabiē pecori & iumētis caueto. id eſt, uideto ne ſcabie inficiātur. Cũ datiuo & ablatiuo mediāte Ab. Plau. in Pſeu. Cauendũ eſt mihi abs te irato. Cũ accuſatiuo. Cic. Atti. Bibulus Pompeiũ fecerat certiorē, ut caueret inſidias Sũt aliæ quoq; in hoc genere loquēdi formæ: ut Caue facias, ꝓ Caue ne facias, Caue faxis, pro Caue ne feceris. Caue reſpōderis, ꝓ Caue ne reſpōdeas. Quæ oia ſine Vt, aut Ne, Latine dixeris, aut etiam cum illis. Terent. in Andr. Tum id cauit, ne unquam infamiæ ea res ſibi eſſet. Cum Vt, Plaut. in Bacch. Quid iſti caueam? ut &c. Quin & in iure uſus eſt uerbi, cum ſcilicet (ut tradit Alciatus) Significat ſecurum facere. Is autem ſecurus eſt, cui uel pignore, uel fideiuſſione conſultum eſt. Ad hanc ſignificationem huiuſmodi locutionum genera referuntur: ut, Cauere capite, pro Capitis periculo ſe obligare, & alium ſibi eodem uinculo obſtringere. Cauere teſtamento. Cic. de Fin. lib. 2. Idq; teſtamento cauebitis. Idem in Bruto: tibi ego, Brute, non ſoluam, niſi prius à te cauero, amplius eo nomine neminem, cuius petitio ſit, petiturum: id eſt, niſi à te ſpondente ſatis accepero. Sic, Cauere obſidibus de pecunia, eſt dare obſides, quoad pecunia diſſoluatur. Cauere ſibi obſidibus ab aliquo, pro acceptis obſidibus ſe ſecurum facere. Et, cauere alicui obſidibus, pro obſides dare. Inuenitur & Cauo is, in eadem ſignificatione. Horat. in Serm. Vade, uale, caue, ne titubes, mandataq; frangas. Vbi, ne, ſyllabæ breuitas ſatis arguit tertiæ coniugationis imperatiuum eſſe, non ſecundæ, qui neceſſario produceretur. Hinc componitur Præcaueo, quod eſt diligenter caueo. Ter. Hoc tempus præcauere mihi me monet.

Caverna, næ, *Spelonca, caverna*, ſpecus, uel antrum ſubterraneum. Virg. 2. Aen. gemitumq; dedere cauernæ.

Cavernosvs, a, um, ἀντρώδης, pro loco cauernis pleno.

Cavernvla, læ, diminutiuum. Pli. lib. 17. cap. 11.

Caviares, hoſtiæ, quæ & Cauiæ erant partes hoſtiæ caudatenus, quæ in ſacrificio pro collegio Pontificum quotannis ponebantur. Feſtus.

Cavilla, læ, & cauillus, li, σκῶμμα, irriſio iocoſa. Plaut. in Truc.

Cavillatio, ſubdola (ut Caius iuriſconſultus definit) ratio, quam conſcii nobis mendacij, uincendi tamen cauſſa proferimus. Vnde Boetius ſuper Topic. ſcribit, cauillationem partem quandam Logices eſſe. Sic Seneca & Cic. Cauillationes dixerunt, quæ Græce σοφίσματα nuncupantur. Vlpian. l. natum ff. de uerb. & rer. ſignif. Cauillationis natura, quam Græci σωρείτην appellauerunt, hęc eſt, ut ab euidenter ueris, per breuiſſimas mutationes diſputatio perducatur. Eſt item Cauillatio argutа irriſio. Cic. 2. de Orat. facetiarum genera duo, alterum æqualiter in omni ſermone fuſum, alterum peracutum & breue, ſuperior Cauillatio, altera dicacitas nominata eſt. Sueton. in Veſpa. dicacitatem in deformibus lucris affectabat, ut inuidiam aliqua cauillatione dilueret.

Cavillator, φιλοκέρτομος, Cic. ad Attic. lib. 1. Conſul cauillator, &c. Plau. Cauillator facetus.

Cavillor, aris, *Scherzare, beffare*, σκώπτω, κερτομῶ, deponens, à Caluo, is, teſte Nonio, ſignificat iocari, ſiue etiam irridere. Cic. 2. de Ora. In Gorgia Socrates cauillatur. Idem 4. de na. deo. Atq; et in eo cauillatus eſt, æſtate graue eſſe aureum amiculum, hieme frigidum. Eſt & Cauillari in diſceptationibus fallacia & dolo uti.

Cavla, læ, *Stalla*, ἔπαυλις, Latine ſtabulum, in quo oues reconduntur. Feſtus à Cauo Caulam deriuat: quòd antiqui ante uſum tectorum, oues in antra ducebant. Sed uerius ἀπὸ τῶν καυλῶν, nam etiam nunc ſiunt ex uiminibus ſepta. Virg. 9. Aen. lupus inſidiatus ouili, Cum fremit ad caulas. A ueteribus Caula pro quocunque receptaculo accipiebatur. Luc. lib. 6. Diſpergunt animas per caulas corporis omnes. Cice. pro Sext. caulas, & paſtorum ſtabula præclara cepiſſet.

Cavlias, liæ, καυλίας, ſuccus ex caule laſerpitii. Pli. 19. cap. 3.

Cavlicvlvs, καυλίον, diminutiuum à Caulis. Pli.

Cavlinvm uinum, iuxta Capuam proueniens, ab agro ita nominatum Pli. lib. 14. cap. 6.

Cavlis, huius Caulis, maſc. gen. *Il gambo dell'herbe*, καυλὸς, in herbis dicitur ipſum robur, ſiue ſtipes: id eſt, ea herbæ pars, unde ſe producunt folia aut ramuſculi. Cic. de nat. deo. Vites à caulibus, braſſiciſq; refugere dicuntur. Plin. libr. 18. cap. 7. Fabe caulem emittunt nullis diſtinctum internodiis. Similiter in arboribus & in uite Caulis dicitur, ad quem alimentum defertur, quiq; ſupra terrā exurgit. Radix autem plantę eſt, unde alimentum attrahitur à terra. Ramus, ꝙ à caudice exit. Surculus, qui è ramis oritur. Varro: Ex ſarmēto caules qui nati ſunt, de his plurimũ ualent. Virg. li. 12. Puberibus caulē foliis. Ponitur & pro quibuſcunq; oleribus. Iuuen. Saty. 8. Caules miſeris, atq; ignis emendus. Caulis nō in uolucrũ pēnis dicitur calamus extra cutē emmēs, è quo plumea illa lanugo erũpit. Pl. li. 11. c. 39. Pennarũ, caules omniũ auiũ præciſi non creſcunt, uulſi aũt renaſcuntur. In animaliũ quoq; caudis Caulis dicitur illud, unde pili naſcuntur. Idem li. 11. Boum caudis longiſſimus caulis, atq; in ima parte hirtus. Quandoq; (ſicut docet Seruius) ſumitur pro uirili membro, quandoque pro ferro, & pro quolibet haſtili. A Caulis ſunt Vnicaulis, & Multicaulis. Idem lib. 12. quædam in his multicaulia ſunt, ut carduus.

Cavlodes, καυλώδης, braſſicæ ſpecies. Pl. lib. 20. cap. 9.

Cavlon, onis, καυλὼν, oppidum eſt in prima Italiæ fronte apud Locros. Pli. li. 3. ca. 10. Virg. 3. Aen. Cauloniſq; arces & nauſragum Scylaceum. Quanquam ibi poeta non tam de oppido, quàm de promontorio loqui uidetur. Hanc urbem Stra. lib. 6. Pomponius lib. 2. & Steph. de urbibus Cauloniam appellant.

Cauniae, *καυνίαι*, ſiue Cauneæ, fici genus minutum, quod è Cauno maritima Cariæ urbe aduehebatur. Cic. de diui. quidam in portu caricas Cauno aduectas uendens, Cauneas clamitabat.

Cavo, as, *Cauare, notare, κοιλόω, κοιλαίνω*, euacuo, cauum facio: Liu. 8. Bell. Puni. Naues cauabant ex ſingulis arboribus. Ouid. 1. de arte: Saxa cauantur aqua. Virg. 3. Georg. Cauatq; Tellurem, & ſolido grauiter ſonat ungula cornu. Cauator, oris, ut, Cauator arborum picus Martius. Plin. lib. 10. cap. 18.

Caupo, nis, ge. m. *Hoſte, hoſtiere, κάπηλος, οἰνοπώλης*, eſculentorum poculentorumq; uenditor. Vlp. in. l. i. §. caupones autem. ff. nau. caup. ſtab. Caupones autem & ſtabularios æque nos accipiemus, qui cauponam uel ſtabulum exercent, inſtitores ue eorum. Mart. lib. 1. Non potes, ut cuperes, uendere caupo merum. Cic. 1. de diuin. alterum ad cauponem diuertiſſe, ad hoſpitem alterum.

Cauponula, diminut. Ci. 2. Phil. delituit in quadam cauponula.

Caupona, pe. p. *Hoſteria, taberna, καπηλὶς*, uocatur tam mulier, quæ uinum & eſculenta uendit, quàm ipſa taberna uinaria. Cic. in Piſ. Nonne tibi nox erat pro die? caupona pro oppido?

Cauponius, a, um, *Coſa che appartenga a l'hoſte, καπηλικὸς*, quod ad cauponem pertinet, ut ars cauponia. Inſtit. lib. 1. Iuſtitq; cauponas, & ludicras artes, & lenocinia exercere. Martianus de fund. inſtru. & inſtru. lega. l. pictoris. & inſtrumento cauponio inſtitorum.

Cauponor, cauponaris, pe. pr. *Vendere à l'hoſteria, καπηλεύω*, Cauponariam exerceo, uel re aliqua lucri cauſſa ad quæſtum abutor. Ennius apud Cice. de offic. libr. 1. Nec cauponantes bellum, ſed belligerantes.

Caurus, *ἀργέστης*, uentus ab occaſu ſolſtitiali flans, qui & Corus dicitur. Virg. 3. Geor. Spirantes frigora Cauri.

Causia, *καυσία*, regium capitis tegmen apud Macedones. Valerius Max. li. 5. Quemadmodum Antigonus caput Pyrrhi texit cauſia. Alibi etiam tenuiores cauſia uſos legimus. Plaut. Perſa.

Caussa, *Cauſa, cagione, αἰτία*, proprie dicitur id, ex quo, uel propter quod, uel per quod, uel à quo aliquid fit. Cic. de Fato: Cauſſa eſt, quæ id efficit, cuius eſt cauſſa: ut uulnus, mortis: cruditas, morbi: ignis, ardoris. Et paulo poſt. Nulla igitur earum eſt cauſſa, nulla earum rerum ſua ui efficit id, cuius dicitur cauſſa. Differt autem Cauſſa à Ratione: quod cauſſa eſt impulſus ipſe ad aliquid agẽdum: ratio uero ordo gerendorum ex cauſſa uenientium. Eſt & illud frequens bonis auctoribus. Quid cauſſæ eſt? *πῶς δή*. id eſt negàre ne quiſquam poteſt, uel cauſſam aliquam afferre? &, Cauſſam haud dicam: id eſt, per me licet, non recuſabo. Quatuor autem cauſſarum genera ſcripſit Ariſt. Materialem, ex qua aliquid fit: Formalem, per quam aliquid tale fit: Efficientem, à qua aliquid fit: Finalem, cuius gratia aliquid fit. Hinc rerum omnium opificẽ Deum, cauſſam cauſſarum eſſe affirmat. Per tranſlationem tamen cauſſa dicitur omnis actio, quam in ſenatu uel in foro habemus, *δίκη*. Vnde tria eſſe cauſſarum genera ſcribit Cic. Demonſtratiuum, *τὸ ἐπιδεικτικὸν εἶδος*. Deliberatiuum, *τὸ συμβουλευτικὸν* & Iudiciale, *τὸ δικανικὸν*. Ex his tamen magis proprie cauſſa dicitur, quæ iudicialis eſt: unde & cauſſam pro lite ac controuerſia ponimus: ut, Cicero diligenter egit cauſſam Milonis. Ci. 2. de Ora. atque in ciuium cauſſis, diſceptationibusq; diuerſantur. Hinc Cauſidici, *ῥήτορες*, dicuntur patroni, qui in cauſſis iudicijsq; uerſantur. Interdum Cauſſa dicitur occaſio, *ἀφορμή*. Ter. in Eun. Iam diu aliquam cauſſam quærebat, quamobrem aliquid inſigne faceret. Interdum dicitur excuſatio, *ἀπολογία*: ut Honeſta eſt cauſſa mei diſceſſus. Interdum ratio, *λόγος*. Oui. 1. Faſt. Tempora cum cauſſis Latium digeſta per annum. Interdum origo, *ἀρχή*. unde & quidã cauſſam à caſu dictam exiſtimant, quòd initia & origines rerum, quæ cauſſæ ſunt, caſu eueniant. Non nulli à chaos detracta aſpiratione, quòd confuſa illa materia prima omnium cauſſa fuerit. Alii à Græco *καῦσις*, quod ardorem, ſeu incendium ſignificat, quòd cauſſa ſit, quæ nos accendit ad aliquid agendum. Alii à cauendo, quòd ea ſit, quæ cauet ut aliquid agatur, aut non agatur. Cauſſa item pro partibus accipitur. Luca. l. 1. Victrix cauſſa deis placuit, ſed uicta Catoni. Dimin. à cauſſa eſt Cauſula. Cice. in Orat. Sed quia priuatas ille pleraſq;, & eas ipſas aliis, & paruarum rerum cauſulas ſcripſit, uidetur eſſe ieiunior.

Caussarii milites, *ἀπόμαχοι, οἱ ἐξ αἰτίας τινὸς ἀπολυόμενοι*, dicuntur à Liu. li. 7. qui propter honeſtam cauſſam, puta ualetudinem, à militia ſoluuntur, quaſi ualetudinarij, ut ſiue ſontici, aut qui omnino cauſſam & miſſionem habebant ex morbo, ſenectute ue. Sic Cauſſaria miſſio dicitur, per quam milites ſoluuntur à ſacramẽto militari. Vlp. Cauſſaria, inquit, miſſio eſt, quæ propter ualetudinẽ à laboribus militiæ ſoluit. Cauſſarie, aduerb. Martian. in. l. milites agrũ. §. is ẽt. ff. de re mil. Ideo & ad eũ, qui cauſſariæ miſſus eſt, poteſt dici pertinere, cum huic quoq; præmiũ præſtetur.

Caussatio, *Eſcuſatione, πρόφασις*, prætextus, excuſatio, uel color: quandoque ponitur pro uitio interiore, & ægritudine. Pallad. lib. 1. Si ſaluo capite in pulmonib. ac thorace, aut hilla eſt, aut rara cauſſatio.

Caussativus, a, um, *Quello che da cagione di far qualche coſa, αἴτιος*, quod eſt cauſſa ut aliquid fiat, ut, Nimia repletio eſt cauſſatiua infirmitatis, quamuis etiam aliquando Cauſſatiuum uocẽtur, quod antecedentem cauſſam ſignificat: ſicut & Cauſſale, *αἰτιολογικὸν*, ut Coniunctiones Cauſſales, ſeu Cauſſatiuæ.

Causidicus, pe. co. *Auocato, δικανολόγος*, dicitur patronus, qui in cauſſis iudicijsq; uerſatur. Ci. 1. de Ora. Non enim cauſſidicum neſcio quem, neque proclamatorem, aut rabulam conquirimus.

Causificor, excuſationẽ affero. *αἰτιολογοῦμαι, σκήπτομαι*. Plaut. in Aul. Non cauſſificor, quin ego illam habeam potiſſimum.

Caussor, aris, deponens, *Eſcuſarſi, προφασίζομαι*, rei geſtæ cauſsã affero, excuſationem adduco. Sueto. in Ner. Cauſatus nondum eſſe fatalem horam. Gell. Negocium ſibi eſſe cauſſatur. Virgi. Eclo. 9. Cauſſando noſtros in longum ducis amores.

Causticum, quod urit. Pli. lib. 2. cap. 9.

Causton, *καυστόν*, Vſtile. Pli. Quartum cauſtum ad ellychnia.

Caussula, læ, parua cauſſa. Ci. de opt. Ora. Lyſias paruarũ rerum cauſſulas ſcripſit.

Caute, *Cautamente, περιεσκεμμένως*, prudenter. Plaut. in Curc. Caute incedas. Cic. pro Clu. à me omnia caute, pedetentimq; dicẽtur.

Cautela, læ, *Cautela*, pro cautiõe. Paulus in. l. ſi defunctus. §. qui ad communi. ff. de procur. Qui ad communi diuidundo iudicium datus eſt, ad agendum idem, & defendendum uidebitur datus, dupli ci cautela interponenda.

Cauterium, rii, *καυτήριον*, inſtrumentũ, quo notæ imprimũtur, & morbi alioqui inſanabiles inuri ſolẽt. Pli. lib. 22. cap. 22. Præterea Cauterium in pictorum inſtrumentis continetur. Martianus Titulo de fundo inſtructo.

Cautes, huius cautis, *Saſſi aſperi, & grandi, ῥαχία*, fem. ge. ſexũ aſperum & abruptũ. Virg. 6. Aene. Quam ſi dura ſilex, aut ſtet Marpeſia cautes. Cæſ. 3. Bel. Gall. nihil ſaxa & cautes timerent.

Cautim, idem. Ter. in Heau. Cautim & paulatim dabis.

Cautio, onis, *Cautione, ſicurtà*, prouidentia quædã, qua auertimus & uitamus ne quid mali nobis accidat. Ci. 4. Tuſc. ut bona natura appetimus, ſic à malis natura declinamus: quæ declinatio cum ratione fiet, cautio appellatur. Cautio eſt, locutio frequens eſt apud Comicos, pro cautione ẽ opus, ſiue cauendũ eſt. Ter. in And. Puerum autem ne reſciſcat mihi eſſe ab illa, cautio eſt. Cautiones ẽt à Iuriſconſultis uocantur fideiuſſiones, *ἐγγυήσεις*, aut aliæ etiã ſtipulationes quibus nouis cauemus, id eſt, ſecuros nos reddimus. Vlp. l. ita autem. §. Iulianus. ff. de adminiſtratione tutelæ.

Cautionalis, le, adiect. ut, Cautionales ſtipulationes Prætoriæ, apud Vlpia. de Præt. ſtip. lib. 46 ff. orum. Prætoriarum ſtipulationũ tres uidentur eſſe ſpecies, Iudiciales, Cautionales, Communes.

Cautor, *Quello che difende gli altri*, qui cauet & prouidet alijs, quales erant Iuriſconſulti & patroni, qui conſultoribus, aut clientibus ſuis cauere ſolent. Pla. in Epi. Cautor ipſe captus eſt. Ci. pro Sext. parum ſe fœdus uiolaturum arbitratus, niſi ipſum cautorem alieni periculi ſuis proprijs periculis terruiſſet. &c.

Cautus, *Cauto, prudente, ſicuro, ſcaltrito, accorto*, prudẽs, & qui ſibi ſcit cauere. Ter. in Phor. Vt cautus eſt, ubi nihil opus eſt. Nonnunquã pro re cui cauetur. Ci. pro Cec. Quo res mulieri eſſet cautior.

Cavus, a, um, *Voto, cauato, concauo, κοῖλος*, concauum, uacuum. Vir. 3 Aen. Dat ſignum ſpecula Miſenus ab alta Aere cauo.

Cavus, *Luogo cauato, buco, κοίλωμα*, ſiue Cauum, locus cauatus, ſeu concauus Varr. Facere cauos oportet laxiores, ubi pullos parere poſſint. Col. ſcribit Cauum eſſe locum, qui inter ædium parietes relinquebatur. Hor. 1. Epiſt. Macra cauum repetes arctum, quem macra ſubiſti. Pl. lib. 10. c. 18. Pullos in cauis educant.

Cavaticus, a, um: ut Cauaticæ cochleæ. Pl. lib. 30. cap. 6.

Cayster, *κάϋστρος* Steph. fluuius Lydiæ, Sardibus proximus, cygnis abundans. Dicitur *ἀπὸ τοῦ καίεσθαι*, amburi, quoniam propinquus ſit Catace caumenæ: quæ pars eſt Epheſiæ prætorridæ & deuſtæ, fertilis nulla, præter uitem, arbore, ſed uino præſtantiſſimo, quod Vitru. & Pli. Catececaumeniten ex hac origine denominãt. Hinc Caystranus campus, Stra. li. 13. Virg. 1. Ge. Dulcibus in ſtagnis rimantur prata Cayſtri.

Caystri campi, *καΰστρια πεδία*, Steph. campi ſunt fœcundiſſimi ſub Sardibus, Lydorũ urbe. ita dicti à Cayſtro uicino fluuio. Vir. Cayſtri prata uocat, l. 1. Ge. Vide Str. li. 13

C ANTE E

Cea, ſiue Ceos, (utroque enim modo appellari auctor eſt Pli. lib. 4. cap. 12.) inſula eſt ſub Eubœa, bombycinarum ueſtium textrinis olim nobilitata. In hac enim inſula Pamphila Latoi filia prima adorta eſt bombycum telas retorquere, eaſq; rurſus texere, ut teſtatur idem Pli. lib. 11. cap. 22. Hinc Ceæ ueſtes dictæ ſunt, quæ in hac inſula ex bombyce tenuiſſimæ texebantur in uſum feminarum. Propert. Et tenues Cea ueſte mouere ſinus. Ptole. hanc inſulam Ciam appellat, ut hodie quoq; uulgus nautarum. Vrbes olim habuit tres Carthæam, Iulidem, & Careſſum.

Ceas, etis, *κέβης*, Theſianus philoſophus, cuius hodie extant dialogi, quibus duplicem humanę uitæ ſpeciem in tabula quadam ob oculos ponit. Vide Suidam, & Laertium.

Cebrenia, *Κεβρηνία*, regiuncula eſt Troadis cum oppido eiuſdem nominis, non procul à Scepſi. Pli. lib. 5. ca. 30. Sunt & Cebrenij in

Thracia, dicente Stra.lib.13. Eſt fluuius quidam Ariſtus in Thracia, prope quem Cebrenij Thraces habitant. Dicta eſt autem Cebrenia uel ab amne Cebrine (ut ex ſententia Herodiani refert Steph.) uel, ut alij malunt, à Cebrione Priami Notho: quanquã Straboni magis placet, Cebrionem potius à Cebrenia, uel (ut apud eum legitur) Cebrinia urbe nomen accepiſſe. Cebrenis, huius Cebrenidis, κεβρηνὶς fœm. patronym. Ouid.11.Met. Aſpicit Heſperien patria Cebrenida ripa.

Cecrops, primus Athenienſium rex, qui annis 50. regnauit. Hinc

Cecropivs, a, um, κεκρόπειος, Vir.li.4.Ge. Cecropias innatus apes amor urget habendi. Et Cecropia, oppidum à Cecrope conditore nunc eſt arx Athenis. Pli.li.7.ca.56.

Cecropidae, Athenienſes dicti, à Cecrope rege. Ouid.7. Metam.

Cedo. Cic. in V. cedo mihi ipſius Verris teſtimonium recita.

Cedratvs, a, um, cedrino oleo perunctus. Pli.lib.13.c.13.

Cedrvs, κέδρος, arbor eſt perpetuo uirens, iunipero non abſimilis, radicibus raris, per ſumma terræ diſperſis, folio, duro, acuto, mucrone capillato, & ſpinoſo, ligno contorto, nodoſo, medulla rubẽte odorata, baccis myrti flauis, odoratis & eſculentis, nouo fructu per autumnum cum anniculo pendenti. Laudatiſſima in Creta naſcitur, item in Africa & Syriæ mõtibus. Cedro æterna materies, cariem non ſentiens: unde claſſibus & domorum tectis ædificandis in primis eſt idonea. Pli.l.13.c.5. Cice. Cedrum incendamus: demus ſcutellam dulciculæ potionis, in Tuſc. Vitru.li.1. auctor eſt ex cedro oleum naſci, quo libri, aliæue res perunctæ, à tineis & carie non læduntur. ad quod pertinere uidetur illud Perſij Saty.1. Et cedro digna locutus. Item illud Oui.1.Triſt. Nec titulus minio nec cedro charta notetur.

Celaenae, arum, κελαιναὶ, collis eſt Aſiæ ꝑprie dictæ, in quo urbs fuit eiuſdem nominis, ex qua Antiochus Soter incolas tranſtulit in eam, quam à nomine matris Apamiam appellauit. Stra.lib.12. Plin. uero libr.5.cap.29. Celænas eaſdem facit cum Apamia. Celænas item alias collocat Pli.lib.5.cap.32. in ea parte Aſiæ, quæ Phrygiæ ſuperiecta eſt, iuxta Andriam, Ancyram & Coloſſas.

Celatim, Aſcoſamente celatamente, clam. Siſenna apud Gell.lib.12. cap.15. Quam maxime celatim poterat, in inſidijs duo diſponit.

Celebratio, nis. Cice. Attic. De celebratione ludorum tibi aſſentior.

Celebresco, celebris fio, ἀοιδιμῶ. Accius: Et qualiſcũque fama celebreſcat ma. Ex Nonio.

Celebris, & hoc celebre, uel Celeber, bris, bre, Famoſo, celebre, διάσημος, περιβόητος, ἀοιδιμώμενος, pe.c. diſtinguitur a frequenti, quòd frequens dicatur creber, ſiue de loco, ſiue de re animata: ut frequens miles, frequens ſenatus. i. creber, copioſus, multus: frequentes domus. i. crebræ, multæ. Aliquando dicitur quod ab alijs frequentatur: ut Frequens templum, in quod multi conueniũt. Celebris uero idem eſt quod clarus, & qui in omnium ore uerſatur, Ci. de diui. Nunquam illud oraculum tam celebre, aut tam clarũ fuit. Sæpe accipitur pro frequenti. ad Heren.lib.2. Locus quæritur, celebris ne ſit, an deſertus, id eſt, qui celebratur.

Celebritas, frequentia, hominum cetus. Ci. Att. Odi celebritatẽ, fugio homines. Interdum idem eſt quod famæ claritas. Idem pro Archia: Hac tanta famæ celebritate cũ eſſet abſentibus notus.

Celebro, as, Celebrare. φοιτάω, frequento. Cic.3. de Ora. Q. Mucij ianua maxima quotidie ciuium frequentia celebratur. Eſt itẽ prædicare, & illuſtrare. Cic. pro Rhab. Hæc mira laus eſt, quæ nõ poetarum carminibus, non annaliũ monimentis celebratur, ſed prudentium iudicio expenditur. Hinc Celebrare laudibus: & Virtutũ celebritas. Itẽ Celebriorẽ, & Celeberrimũ, pro illuſtriore, & illuſtriſſimo. Celebrare ludos, eſt cũ celebritate quadã ludos facere. Cic.6.Philip. Ludi Apollinares celebrati. Celebrare diẽ feſtum, ἑορτάζειν, eſt feriari. Idem in Catil. Celebratote illos dies cum coniugibus & liberis ueſtris.

Celebrantes, nomen ex participio. Cic.2.Philip.

Celer, celeris, Preſto, ueloce, ταχὺς, uelox. Ci. ad Octauium. O miſeram, & in breui tam celerem reip. commutationẽ. Hor.li.1.epi. Oderunt hilarem triſtes, triſtemq; iocoſi, Sedatum celeres. Hinc Celerrimus, pro quo uetuſtiſſimi dicebant Celeriſſimus Manil. in Iliade apud Priſc. Celeriſſimus aduolat Hector.

Celeritas, atis, Preſtezza, uelocità, ταχύτης, uelocitas. Cic.7.Verr.

Celeritvdo, idem. Var.3. de re ruſt. Lucius Aelius putabat dictũ leporem à celeritudine, quod leuipes eſſet.

Celeripes, pedis, Veloce, ὠκύπους, qui leuis eſt pedib. Cice. ad Attic.lib.9.

Celeriter, celerius, celerrime, Velocemente, ueloci ter, Cæſ.5. Bel. Gal. Imperata celeriter fecerũt. Ci.2. de Fin. Celerrimeq; multa ſimul agitantem. Celeranter, celeriter. Accius apud Nonium.

Celero, celeras, Affrettare, ταχύνω, celeriter aliquid facio. Vir.9. Aen. Tum celerare fugam, patriaq; excedere ſuadet.

Celetes, κέλητες, pen. pro. equi, qui ad curſum ſoli adhibentur, ſine bigis, uel quadrigis. Latine Deſultorij: quòd ex his facile deſiliatur. Pli.lib.34.cap.5. Videtur Celetas poſuiſſe pro ſtatuis equeſtribus.

Celetizontes, à Græcis dicuntur equum celerem regentes. Plin. lib.35.cap.8. Celetizontes pueri.

Celevsma, Grido unito di piu perſone, clamor nautarum & aliorum, cum, uno aliquid iubente, omnes uniformiter reſpondent. Mart. lib.3. Lentos figis ad celeuſma remos.

Celia, potus ex frugibus confectus, qui Hiſpanis præcipue in uſu erat, ſicut ceruiſia Gallis. Pli.lib.22.ca.ult. Eſt item Celia Apuliæ oppidum, in tractu Peucetiorum. Stra.lib.4.& Ptol.lib.3. cap.2.

Cella, Cella, dicta eſt, ꝙ in ea celentur, quæ eſſe uolumus occulta. Ci. Att.li.14. Cui quidem ego totam uillam, cellamq; tradidi. Capit autem Cella ſignificationẽ, pro ratione adiectiuorũ, quæ illi iunguntur: ut Cella uinaria, οἰνὼν: Cella olearia, ἐλαιὼν: Cella farinaria, Cella pomaria, Cella lignaria, Cella libraria, Cella caſearia. Deniq; omnis locus, in quo quid reponitur, Cella dicitur. Ci. de Sene. Semper boni aſſiduiq; domini referta eſt Cella uinaria, olearia, mellaria, & pomaria. Ter. Adelph. Nã me in cellã aliquã cum illa cõcludam. Virg. item 4.Georg. fauorum cauernas, cellas uocauit, cum ait: Diſtendunt nectare cellas. Item loca in quibus lauamur, aut ungimur in balneis, cellæ dicuntur. unde caldariam cellam, frigidariam, & tepidariam dicimus. Cella item pars templi erat ſacratior, in quam ingredi cuiuis fas non erat, ἄδυτον. unde apud Gell. legitur, Scipionem in Capitolium ſæpe ueniſſe, iuſſiſſeq; cellam Iouis aperiri, ibiq; ſolum demoratum fuiſſe. Liu.lib.3. In cella Iouis Optimi Max. habitaret exul.

Cellaria, Cantina, canoua del uino, locus ubi conditur uinũ. Plaut. in Mil. eiiciat cellaria. Et Cellaria, ταμία, quæ præeſt cellæ. Idem in Mil.

Cellarivm, rii, Ripoſtiglio, ταμιεῖον, uidetur ea figura dici, qua Granarium, Penarium, ut pro cella ac repoſitorio accipiatur. Hanc & Cellam promptuariam, ſeu Promptuarium appellant, in quo conduntur, & ex quo promuntur ad uictum neceſſaria. Pli.lib.36.ca.15. Idem & Penarium, & Penaria, ſeu penuaria cella à penu nuncupatur. Cice. in Verr. M. Cato ſapiens cellam penuariam reipu. noſtræ, nutricem plebis Romanæ, Siciliam nominauit. Diminutiuum eſt Cellariolum.

Cellarivs, Prepoſto alla moſa, ταμίας, qui in cella præpoſitus eſt penui promendo uel condendo. Colu. Vt cibus & potus ſine fraude à cellariis præbeatur. Plau. in Cap. Prome quoduis, te facio cellarium. Hunc etiam Promũ condum appellabãt, Plaut. in Pſeud. Promus & condus ſum, procurator peni. Auſo. Promuſq;, quàm condus, magis.

Cellaris, re, adiect. ut columbi cellares. Col.lib.8.c.8.

Cello, is, Antiquiſſimis in uſu fuit pro percutio.

Celo, as, Aſcondere, ἀποκρύπτομαι, ἀποκρύπτω, abſcondo, clam habeo. Conſtruitur modo cum uno duntaxat accuſatiuo. Cice.1. de natu. deo. Nec tu me celas. Modo cum duobus. Plaut. in Bacch. Iſthæc flagitia me celauiſti. Interdum loco unius accuſatiui habet datiuum Ter. in Phor. Si hoc celetur patri. Modo cum ablatiuo mediante præpoſitione. Cic. Treb. Baſſus noſter de hoc me libro celauit. At cum paſſiue ponitur, res ſiue perſona, quã quis aliquem celauit, ponitur in nominatiuo. Ter. in Eunu. Diu celari non põt. Celatus partic. Cic. ꝓ Cluen. Nõ eſt de illo ueneno celata mater.

Celox, Fregata, κέλης, κελήτιον, nauigij exigui genus, quod uno remorum ordine agebatur: à celeritate nomen habens. Plau. in Aſi. Quò hanc celocem conferam.

Celsitas, tatis, Altezza, ἐξοχὴ, altitudo. Cicer. in Offi. Celſitas animi.

Cornelivs Celſus, uariæ eruditionis nomine à Quinctiliano cõmendatus: qui & rhetoricam multo quàm antea, diligentius explicauit, & de re militari diligentiſſime ſcripſit: nullumq; pene diſciplinæ genus intactum reliquit: ex quibus ad noſtra tempora nihil peruenit præter octo elegantiſſimos de re medica libros, qui omnium manibus teruntur.

Celsvs, celſa, ſum, Alto, eccellente, ὑψηλὸς, altus, excellens. Plin.lib.13.ca.24. Firmiores, celſioreſq; infantes fore. Cic.2. de natu. deo. Quæ primum eos humo excitatos, celſos, & erectos conſtituit. Feſtus deducit hoc nomen à Græco κέλητας, quòd qui equo uehuntur, ſublimes ſint.

Celtae, κέλται, populi Galliæ Comatæ, inter Garũnã & Sequanã fluuios, ita dicti à Celto Polyphemi filio, ſi Appiano credimus. Põpo. Mela lib.3. Populorũ Comatæ Galliæ tria ſumma ſunt: terminanturq; fluuijs ingentibus. nã à Pyrenæo ad Garumnã Aquitania, ab eo ad Sequanã Celtæ, inde ad Rhenũ pertinent Belgæ. A Celtis & Celtiberi Hiſpaniæ populi originem traxiſſe creduntur: qui cum ueniſſent ad Iberum Hiſpaniæ fluuium, ibiq; conſediſſent, aſſumpto ad nomen ſuum fluuij nomine iuxta quem conſederant, Celtiberi, κελτίβηρες, dicti ſunt, & regio eorum Celtiberia. Luca.lib.3. Profugiq; à gente uetuſta Gallorum Celtæ miſcentes nomen Iberi. Inde Celtibericus, a, um.

Celtiaca, oppidum Hiſpaniæ Bæticæ, in conuentu Hiſpalenſi. Pli.lib.3.cap.1.

Celtica, κελτικὴ, tertia pars Galliæ Comatæ, inter Sequanam & Garumnam fluuios ſita. Pli.lib.4.cap.17.

Cemvs,

Cemvs, κεμὸς, herba eſt apud Pli.lib.27.ca.8. Cuius deſcriptionem ſe iccirco prætermittere ait, quòd ſolis in amatorijs uſum habeat. Dioſcor.lib.4.eandem eſſe oſtendit cum leontopodio. Cemus autem uidetur appellata ex floris, ſiue calycis figura: quoniam pyxidicula Athenis ita nominabatur, per quem ſuffragia in ſubiectum uaſculum, quod Cadiſcum uocabant, demitti conſueuerant. Vide Ruell.lib.3.cap.130.

Cenchris, huius cenchridis, κεγχρὶς, auis ex accipitrum genere, quem Ariſt. lib.6.de animal. ſolam ex adunco genere quaterno, & eo plura oua parere dicit. Plin. lib.29. cap.6. Dicta Cenchris, quaſi miliaria. Latini à tinnitu uocis Tinnunculum appellant. Eſt item Cenchris ſerpens maculis plenus. Thebano marmori ſimilis. Lucan.lib.9. Et ſemper recto lapſurus limite Cenchris, Pluribus ille notis. Pli.lib.20.cap.22. Serpyllum aduerſus ſerpentes efficax, maxime cenchrin, & ſcolopendras.

Cenchritis, κεγχρίτης, gemmæ ſpecies. Pli.li.37.ca.11.

Cenchron, adamantis genus, quòd ſit milij magnitudine: κέγχρος enim milium dicitur. Pli.lib.37.cap.4.

Cenomani, κενομανοὶ, populi Galliæ Ciſalpinę, teſte Plin.libro 3. cap.19. quorum caput Brixia fuit. Sunt etiam Galliæ Celticæ populi, Andegauis finitimi: quorum etiam meminit Pli.lib.4.ca.18. regio ipſa Cenomania.

Cenotaphivm, *Sepolcro, auello, depoſito, uacuo*, κενοτάφιον, uacuum ſepulcrum. κενὸς enim uacuus, & τάφος ſepulcrum, à θάπτειν ſepelire. eſt enim ut capſa, quæ ponitur in templo in exequijs mortuorum. Virg.3. Aenei. deſcribit Cenotaphium ſic. Solennes tum forte dapes, & triſtia dona Libabat cineri Andromache, maneſque uocabat Hectoreum ad tumulum: uiridi quem ceſpite inanem, Et geminas, cauſſam lacrymis, ſacrauerat aras. Quo loco Seruius tumulum inanem cenotaphium eſſe dicit. Cenotaphiorum autem uſum adinuenit ſuperſtitioſa ueterum opinio, qui credebãt defunctorum animas, ſi honore ſepulcri carerent, ſtygiam paludem tranare non poſſe. unde à ſacerdotibus inuentum eſt exequiarum genus, quod terræ iniectionem uocabant, ut etiam ijs, qui naufragio perijſſent, aut quorum corpora haberi non poſſent, iuſta perſoluerentur. tumulum itaque ex ceſpitibus, aut alia materia congerebant, ubi abſente defuncti cadauere, tanquam præſente, ſolenni quodam ritu exequiæ peragebantur. Huiuſmodi autem ſepulcrum, in quod nullæ illatæ erant reliquiæ, Cenotaphiũ, hoc eſt, inane ſepulcrum uocabatur. Sueto. Honorarium tumulum appellat in Claud.

Censeo, ſes, ſui, ſum, pen.cor. *Eſtimare, penſare, giudicare*, ἀξιόω, τιμάω, ſignificat exiſtimo, puto, arbitror. Teren.Eunu. Cenſent poſſe me obfirmare, &c. Liu.li.6.Bel.Pun. Cenſent eò uenturum obuiam Pennum. conſtituere, deliberare, ſententiam dicere, ἀποφαίνεσθαι γνώμην. Nam ſenator cenſet, cum ſententiam dicit de eo, quod ſibi uidetur. aſſentitur, cum alienam approbat. Cic.in Catil. Quid ſenatus cenſuerit, exponam. Idem pro Flacc. Cuius patrem armis pellendum à ſuis mœnibus cenſuiſſent. Item Cenſere, ſiue cenſere, ſignificat, Varr. Ne uobis cenſeam, ſi ad me referretis. Eſt item Cenſeri, τιμᾶσθαι, æſtimatis facultatibus in cenſum redigi. Boe.in Topi. Quoniam faciendi liberi tres ſunt partes: una quidẽ, ut cenſu liber fiat. Cenſebantur enim antiquitus ſoli ciues Romani. Cenſeri autem dicebantur, cum bonorum ſuorum cenſum hoc eſt, ualorem apud Cenſores profitebantur: quorum etiam nomen à cenſu deductum eſt. Ci. pro Flac. uoluiſti magnum agri modum. cenſeri non poteſt. Legitur & Cenſus ſum, uel fui, in actiua ſignificatione, tanquam à deponente Cenſeor. Idem ibidem: Cenſus es mancipia Amyntę. Hinc Accenſeo, Percenſeo, perfecte cenſeo, numero. Colum. Ruſticationis partes ſi uelimus percenſere, uix numero comprehendemus.

Censio, onis, *Caſtigatione, correttione*, τίμησις, caſtigatio: unde Cẽſionem facere dicebantur Cenſores, cum multam cuipiam irrogabant. Plau.in Rud. ne cenſionem ſemper faciãs.

Censio hastaria, uocabatur cum militi mulctæ nomine ob delictum multare indicebatur, ut haſtas daret.

Censitor, oris, uerbale ab antiquo uerbo Cenſeo, is, quartæ decli. idem quod cenſeor. Vlp. in l.forma.§. illam æquitatem. ff. de cenſib. illam æquitatem debet admittere cenſitor, ut officio eius congruat.

Censor, oris, *Cenſore, corregitore*, τιμητὴς, qui cenſuram gerit. Cẽſores magiſtri morum erant, à cenſendo .i. arbitrando dicti, quòd illis ſummum arbitrium erat aliorum morum. Vel à Cenſu, quòd quinto quoque anno populo R. cenſum agerent. Varr. Cenſor ad cuius cenſionem, id eſt, arbitrium cenſeretur populus. Cice.3.de Legi. Cenſores, populi æuitates, ſoboles, familias, pecuniaſque cẽſento: urbis tẽpla, uias, aquas, ærarium, uectigalia tuẽtor. Feſt. Cenſores dicti, quòd quiſque tanti ſua æſtimaret, quantum illi cenſuiſſent: quod non abſurdum uidetur: quia & rerum & morum cenſores erant. Vnde Plut.in Aemil. Cenſura ſenatores è ſenatu remouere poteſt, equitibus equos adimere, ex plebeijs ærarios facere, notare infamia, cenſum agere, luſtrum condere. Erant autem duo Cenſores, qui quinto quoque anno creabantur. Vide Liu.libro 4. ubi docet Cenſores ab agendo populi cenſu nomen fuiſſe ſortitos.

Censoriae Vestes, dicebantur, quibus Cenſores merito uti poſſent.

Censorivs, τιμητικὸς, ad hominem relatum, cum ſignificat, qui aliquando cenſura fuerit functus. Cice.2. de Orato. Conſularem ſe eſſe hominem & cenſorium. Et paulo poſt: Id committere, uide quàm ſit homini turpe Cenſorio. Frequenter tamen iungitur rebus, ut Cenſorium dictum, quod eſt cenſoris, ſeu quod ad cenſorem pertinet, & Cenſoria uirgula. Quinctil.lib.1.cap.2. Cenſorium non eſt. Cice. pro Clu. Hominum delictum fortunæ iudicio committere, minime cenſorium eſt.

Censvalis, le. Vlp.l. forma. ff. de cenſib. Forma cenſuali cauetur, ut agri ſic in cenſum referantur. Vincula cenſualia. Idem ea.l.§. ſi quis inquit. Si quis inquilinum non fuerit profeſſus, uinculis cenſualibus tenetur.

Censvi agri, dicebantur, qui emi & uenire iure ciuili poterant. Feſt.

Censvra, æ, *Cenſura, riprenſione*, ἐπιτίμησις, τιμητικὴ ἀρχὴ, Cenſoris dignitas. Liu. lib.4. Alios magiſtratus annuos eſſe, quinquennalem cenſuram grauem eſſe. Accipitur interdum pro decreto, & lege. Pli.in Paneg. Nam uita principis, cenſura eſt, eaq́; perpetua.

Censvs, us, *Cenſo, intrata, rendita*, dicebatur æſtimatio rerum & bonorum facta, ſecundum quam tributa pendebantur. Vnde, cenſum agere, eſt recenſere hominum facultates. Liu.1. Cenſum inſtituit, rem ſaluberrimam tanto futuro imperio. Cenſus item annuus redditus, & quicquid fortunarum quis habet. Iuuen. Protinus ad cenſum: de moribus ultima fiet Quæſtio. Ci.2.de Leg. A quo iterum funerum ſumptus præfinitur ex cenſibus. Vnde qui centum millia æris in profeſſionem detuliſſent, Cenſi dicebantur.

Censvs, τιμηθεὶς, ſignificat eum de cuius bonis factus eſt cenſus. Cic.pro Arch. Eum, qui ſit cenſus, ita ſe geſſiſſe iam tum pro ciue.

Centavrea, æ, ſiue Centaurion, rij, κενταύριον Dioſcor. herba eſt, quæ à Chirone Centauro nomen accepit, qui ea curatus dicitur, cum Herculis hoſpitis ſui arma pertractanti, ſagitta decidiſſet in pedem. Virg.4. Georg. Centaureum appellauit, pen. prod. Cecropiumq́ue thymum, & graueolentia Centaurea. Vide Plin. lib.25.cap.6.

Centavri, *Centauri*, κένταυροι, Theſſaliæ populi, ſecus Pelion montem habitantes. qui primi equos domare, & ex ijs pugnare cœperunt: quo factum eſt, ut à uicinis populis primum conſpecti, membra partim humana, partim equina habuiſſe crederentur. Eſt etiam Centaurus nauis nomen apud Virg.5.Aeneid. Centauro inuehitur magna.

Centenvs, a, um. Plin. lib.33.cap.10. Non erat apud antiquos numerus ultra centum millia. itaque & hodie multiplicantur hæc, ut decies centena millia dicantur. Virg.10. Aeneid. Centenaq́ue arbore fluctum Verberat. Hoc eſt, centum ingentibus remis. Cic. in Part. centena ſeſtertia.

Centenarivs, & ſimilia in arius, denotant non multiplicationem ſui, ſed numerum aliarum rerum, quæ non nominantur: ut Lapis centenarius, non quòd centuplus ſit, ſed centum librarum. Centenarius numerus gregum. Varr.3.de Re ruſt.cap.5.

Centenariae cenae, dicebantur, in quibus lege Licinia non plus centuſſibus, hoc eſt, centum aſſibus impendebatur. Feſt.

Centesimvs, a, um, poſtremus, uel unus ex centenario. Plau.in Milite: Haud centeſimam partem dixi. Interdum multiplicandi uim habet, & pro centuplo accipitur: ut cum dicimus, Centeſimum fructum ager attulit: hoc eſt, centies tantum, quantum ſementis acceperat. Centeſima fruges, idem Pli.lib.5.cap.4.

Centesimae calendae, Iuriſconſ. uocant centeſimum menſem. unde Centeſimis Calendis aliquid dare, hoc eſt, intra annos octo, & menſes quatuor: ut annotauit Alciatus in parerg.

Centesimare exercitum, pro, centeſimum militem ſupplicio afficere. Solent enim Imperatores, cum grauius quippiam milites deliquiſſent, eam moderationem adhibere, ut neque uniuerſum exercitum delerent, neque facilitate ueniæ alios ad ſimilia inuitarent. Conuocatis itaque uniuerſis, centeſimum, aut, ſi uideretur, decimum quemque ſorte proditum ſecuri percutiebant.

Centesima, æ, ἑκατοστὴ, genus uſuræ, quæ centeſimo menſe explet ſortem, utpote cum centum librarum ſors ſingulis menſibus librã unam uſuræ parit. Vide Budæum de Aſſe. Cic.Att.li.1. à Cæcilio propinqui minore centeſimis nummum mouere non poſſunt.

Centiceps, itis, *Di cento capi*, qui centum habet capita. Horat. 2. Carmin.

Centies. Cic.in Piſ. H-S. centies, & octogies Romæ reliquiſti.

Centifolia, roſæ genus, in Campania potiſſimum proueniens: à foliorum multitudine ita appellatum. Pli.li.21.ca.4.

Centigranvm, genus tritici: quòd ferat centum grana. Plin. libro.18.cap.10.

Centimanvs, *Di cento mani*, ἑκατόγχειρ, qui cẽtum habet manus: qualem fuiſſe Briareum gigantem. Virg.6.Aene. refert.

Centipeda, ὀνίσκος, uermis eſt piloſus, multis pedibus arcuatim

tim repens, ab aliquibus Multipeda, ab alijs Millepoda dictus. Pli.lib.29.cap.6.

Centipellio,onis.Pli.lib.28.cap.9.de certis: ſalutariter dantur in uino uentres,qui centipelliones uocantur.

Centipes,ἑκατόμπους, piſcis, alio nomine Scolopendra, à terreſtris ſcolopendræ ſimilitudine. Pli.lib.9.cap.43.

Cento,nis,κέντρων,ἐπίβλημα,σύῤῥαμμα,uelum laneum,lanis aut tomento conſertum,qualibus olim in bello uti ſolent, ad machinas obtegendas,ne tormentorum miſſilibus perfringerentur. Cæſar:Centonesq; iniecerunt,ne aut tela tormentis miſſa tabulationem perfringerent, aut ſaxa ex catapultis laterttum diſcuterent. Siſen.lib.3.Hiſto.Aceto madefactis centonibus integuntur. Quidam Centonem capiunt pro ſtraguli genere,quod cubantibus inſterni ſolet.Cato de re ruſt.cap.10.& 11.Culcitras octo,instragula octo,centones pueris ſex.Similiter & Macr. Dum ſcrophā ſub centonibus iacere ſcribit,ruſticum ſtragulum eſſe declarat. Fieri autem centones conſtat ex pannis diuerſorum colorum, uel lanis in unum condenſatis,atque conſutis. Vnde ad earum ſimilitudinē, Centonem uocant carminis genus ex diuerſis carminum fragmētis,hinc atque illinc accerſitis,contextum,quaſique conſutum. Extant adhuc Homerocentones, Ὁμηρόκεντρα, & Virgiliocentones,à Proba Falconia conſuti.

Centralis adiect.Pli.lib.2.Terra centralis interueniat.

Centrosvs,a,um.Centroſa ſcobs,id eſt,limatura admodū dura,ueluti centrum quod in marmore,uel iunipero inuenitur. Plin. lib.37.cap.7.Gemmæ factitiæ centroſa ſcobe deprehenduntur.

Centrvm,tri,Il centro,κέντρον,punctum ſphæræ, aut orbis mediū. Apuleius in Coſmographia:Cardinem,inquit,mundi(ſic enim dixerim centrum)habet tellus.Cice.1.Tuſcul.Perſuadent enim Mathematici terram in medio mundo ſitam ad uniuerſi cœli complexum,quaſi puncti inſtar,obtinere,quod Centrum illi uocant. Centra in marmore,ſunt quidam ueluti duriores nodi, ad claui ſimilitudinem,inimica ferris:qui in interna etiam lignorum parte inueniunt. Pli.lib.16.cap. 39. Inueniuntur & in quibuſdam arboribus, ſicut in marmore,centra.i.durities clauo ſimilis,inimica ferris. Eſt item centron cryſtalli quoddam uitium,durum & fragile,quod & Salem appellant.Pli.lib.37.cap.2.

Centvm,ἑκατὸν,nomen numerale & indeclinabile. Cic.pro Mil. Hi centum dies penes accuſatorem cum fuiſſent. Accipitur aliquādo Centum indefinite pro pluribus.Sic, Centum greges apud Horat.2. Carm. Ode.16. & Centum iuuenes apud eundem,1. Epod. Centum puer artium.4.Carm.Hinc Centenus,a,um:ut,Centena millia.Sic Ducentenus,Trecentenus,Quadringentenus,Quingētenus,Sexcentenus,Septingentenus,Octingentenus, Nongentenus,Centuplus,Ducentuplus,Trecentuplus,& reliqua. Centeſimus,& deinceps.Centies quoque aduerb.Cento uolte, ἑκατοντάκις,Ducenties,Trecenties,Quadringenties, Quingenties; Sexcenties, Septingenties, Octingenties, Nongenties,Centenarius, Ducentenarius.

Centvmcapita,herba eſt ex aculeatarum genere. Pli.li.22.ca.28.

Centvmpondivm, pro immani pondere, etiam ſi centum pondo excedat. Plaut. in Aſin.Ad pedes quando alligatus es,æquum centumpondium. Cato.cap.13. Centumpondium incertum unum,& pondera certa.

Centvmviri,Cent'huomini; qui res iudicabant. Nam cum eſſent Romæ triginta quinque tribus,quæ & Curiæ ſunt dictæ, terni ex ſingulis tribubus ſunt electi ad iudicandum, & Centumuiri appellati,qui licet quinque ſupra centum fuerint,tamen quo facilius nominarentur,Centumuiri dicti ſunt.Feſtus.Cic.pro Cecin.Scæuolam dixiſti cauſſam apud Centumuiros non tenuiſſe.

Centvmviralis, le, quod ad centumuiros pertinet: ut Iudicium centumuirale.Cic.1.de Orat.

Centvncvlvs,ἐπιβλημάτιον,diminut.à Cento, pro uili ac ſordido ſtragulo.Sen.lib.11.epiſt.Diurnum accipit, in centunculo dormit. Accipitur & pro uiliori operimenti genere quod clitellis ſubſterni ſolet.Liui.7.Mulis ſtrata detrahi iubet, binis tantum centunculis relictis.Centunculus item,teſte Dioſcoride, à Romanis uocatur herba,quam Græci Gnaphalion, & Chamæzelum uocāt. Ratio nominis tracta uidetur à molli foliorum lanugine, qua ad inſerciendos centones tomēti inopia ſuppleri poſſet. Vide Dioſc. li.3.c.122.Pli.autem l.24.c.15.auctor eſt, Centunculum Italis appellatum fuiſſe teſtium clematidis genus,roſtratis folijs, ad ſimilitudinem capitis penularum iacens in aruis.

Centvplex,icis,A cento doppi,ἑκατονταπλάσιον.Plau. in Perſa. Centuplex murus rebus ſeruandis paruus eſt.

Centvplicato,Raddoppiato cento uolte,aduerb. Plio.lib.6.cap.23. Quæ apud nos centuplicato ueneunt.

Centvplvs,a,um,idem quod centuplex.

Centvria,riæ,Compagnia de cent'huomini,ἑκατοντὰς,τάξεις ἑκατοστύς,in re militari centum continet homines, qui ſub uno Centurione ſunt,quorum centenarius iuſtus eſt numerus. Cic.2.de Diui. Primum uide,ne in eum dixerint; qui rogator centuriæ fuiſſet. Centuriæ in agris,dicebantur ducenta iugera. Centuria à centum iugerib.uocabantur,ſed mox duplicata nomē retinuit,inquit Col. li.6.Sicut tribus dictæ,primum à partibus populi tripartito diuiſi, quæ tamen nunc multiplicatæ,priſtinum nomen poſſident.

Centvriatvs,us,dignitas & officium centurionis. Ci.pro l.Man.

Centvriatim,κατὰ τάξεις,per centurias,ut tributim,per tribus. Cic.pro Flac. Tributim,& centuriatim deſcriptis ordinibus.

Centvrio,Centurione,capitano di cento ſoldati, ἑκατόνταρχος, ταξίαρχος,dicitur,qui centum peditibus præeſt.Cic.pro Mar. Nihil ſibi ex iſta laude Centurio,nihil cohors,nihil turma decerpit. Cēturio autem primæ cohortis dicebatur Primipilus, teſte Pli. Veteres cum uiderent commiſſo prœlio,acies facile turbari,ut hoc incommodum euitarent, cohortes in centurias diuiſere, & ſingulis centurijs ſingulos centuriones præfecerunt. Prima centuria primipilum uocabatur,quòd circa ſigna grauis armatura cōſtituta erat. Centurio ipſe primipili Centurio dicebatur, & Primipilus. Hic non modo aliquæ præerat,ſed quatuor centurias,hoc eſt, quadringentos milites in prima acie gubernabat, & tanquam Princeps totius legionis merita conſequebatur.

Centvrio,cēturias,Ordinare ſoldati à cento à cento,κατατάττω, καταγράφω,κατατάσσω,in centurias ordino.Cic.ad Quir.poſt reditum.Ego cum homines in tribunali Aurelio palam conſcribi,centuriarique uidiſſem.Ager centuriatus,qui in ducenta iugera definitus erat: Romulus enim centenis ciuibus ducenta iugera diſtribuit.Et milites centuriati,qui in ipſas centurias ordinabantur, τεταγμένοι.Liu. lib.29.Scipio poſtquam in Siciliam traiecit,uoluntarios milites ordinauit, centuriauitque. Centuriata comitia, ut Aſconius ſcribit,dicūtur,cum ab omni ſexu, & ætate fertur ſuffragium,quòd per centenas turmas diuiſus erat populus R. Hinc Succenturio,à quo Succenturiati dicuntur milites,non primæ, ſed ſecundæ centuriæ,ubi ad inſidiandum maxime collocabantur. Vnde Succenturiatus dicitur,quaſi in inſidijs poſitus. Terent.in Phor. Ego in inſidijs ero hic ſuccenturiatus. Proprie autem Succenturiare ſignificat,explendæ centuriæ gratia militum numerum ſupplere,uel in locum occiſorum,uel exautoratorum militum alios ſubſtituere.Gel.eleganter ad cibos tranſtulit,cum in locum ciborum qui auferuntur,alij ſtatim ſubſtituuntur.

Centvrionvs,ab antiquis dicebatur,teſte Feſto,qui poſtea Centurio appellatus eſt.

Centvripe,es, ſiue Centuripæ,arum,κεντουρίπαι,Ptolemæo,oppidum eſt Siciliæ ſub Aetna monte.Hinc Centuripini populi.Pli. lib.3.cap.8.

Centvssis,pecuniæ genus fuit apud Romanos, centum aſſes ualens.Perſius:Et centum Græcos curto centuſſe liceatur.

Cepaea,Pli.herba eſt ſimilis portulacæ,nigriore radice.

Cephalea,κεφαλαία,diuturnus,& inueteratus capitis dolor. Plin. lib.20.cap.13.& Celſus.

Cephallene,Cefalonia,κεφαλλήνη,Cephalenia, κεφαλληνία, inſula Ionij maris,à Cephalo Amphitryonis ſocio:uel à Cephalo Deionei filio dicta.Strabo lib.10. Hinc populi Cephalenes.

Cephalvs,κέφαλος,piſcis dictus à capitis magnitudine. Hinc Cephaleus,cephalea,um. Lucil.lib.1.Sat.Thynnia uenientibus prius Dabo,cephaleamq; carnem.Gell.lib.10.ca.20.

Cephenes,Calauroni,recentes fucorum fœtus.Pli.li.11.ca. 16. Cephenes item fuerunt Aſiæ populi,qui poſtea à Perſe Iouis & Andromedes filio Perſæ appellati ſunt.Herodot.lib.7.

Cephevs,κηφεύς,teſte Ouidio, Aethiopum rex, Andromedæ pater,quam Perſeus uxorem duxit.Hic poſtea cum uxore, & Andromede filia,& genero Perſeo,in cœlū trāſlatus dicitur. Oritur Cepheus in 15.parte Capricorni.Hoc ſidere nati,erunt ſeueri, ſicut Catones. Cepheius,a,um.Ouid.4. Meta. Cephea conſpicit arua.

Cephisvs,pen.pro.κηφισσός,fluuius,per Bœotiam fluens. Cephiſi aquas fatidicas dicit.Lucan.lib.3.ob Themidis oraculum olim, à quo Deucalioni,& Pyrrhæ,ratio oſtenſa eſt, qua genus humanum poſſet reparari.Cephiſides undæ,& Cephiſia ora, apud Ouidium.Plin.lib.4.cap.7.

Cephvs, animal eſt apud Aethiopes, pedes poſteriores humanis pedibus, & priores hominis manibus ſimiles habens Plin. lib.8.cap.19.

Cepsonides, gemmæ cryſtallini nitoris. Pli.lib.37.cap.10.

Cepites,ſiue Cepocapites,gemma candida eſt.Pli.li.37.c.10.

Cera,Cera,κηρός.ſatis notæ ſignificationis eſt, nempe illud,quod, melle ex fauis expreſſo,remanet.Pli.li.21.ca.14. Cera fit expreſſis fauis, ſed ante purificatis aqua, & triduo in tenebris ſiccatis, quarto die liquatis igni in nouo fictili. Cera etiam ueteres, ante inuentum papyri uſum pugillares ſuos obducere ſolebant: unde etiam pro epiſtolis & pugillaribus poſitum inuenitur. Iuuen. Non ne libet medio ceras implere capaces Quadriuio? Hinc illæ loquendi formulæ, In prima cera, In ſecunda cera, Ima cera, & extrema cera. Romani enim ſua teſtamenta in tabulis ceratis perſcribebant. Suet.in Cæſ.Q. Pedium ex quadrante hæredem inſtituit,reliquos in ima cera,hoc eſt in ultima parte teſtamenti. Inter ceras optima creditur Punica candidiſſima.

Cervla,læ,diminutiuum.Cic.ad Atti.lib.16.

Cera-

CERACHATES, gemma ex achatæ generibus. Pli. lib. 37. ca. 10.

CERAMICVS, κεραμεικός, Cariæ ſinus eſt non longe ab Halicarnaſſo, nobiliſſima urbe. Pompon. lib. 1. & Pli. lib. 5. c. 29. Ceramici itẽ duo fuerunt Athenis, de quibus Suidas ſcribit, his uerbis: Athenis Ceramici, loci duo erant, unus in ciuitate, alter extra ciuitatem: in quo q. in bello occidiſſent, publico ſumptu ſepeliebant, funebriq; oratione ornabantur. qui uero in urbe erat, locus erat, & certa, cõſtitutaq; ſedes meretricib. Fuit præterea Ceramicus, Atticæ regionis locus prælatus, eodẽ Suida auctore, in quo lampadum certamina peragebantur: unde prouerbium, Lampadem tibi curſu trado.

CERAMITES, gemma eſt teſtæ colorem habens, unde & nomen accepit: nam κεράμιον teſtam ſonat. Pli. li. 37. ca. 10.

CERARIVM, apud Cice. 5. Verr. uidetur accipi pro eo quod ceræ nomine penditur.

CERASTES, æ, genus ſerpentis, quod teſte Pli. li. 8. c. 23. quadrigemina cornua præfert ſimillima arietum, unde & nomen habet.

CERASTIS, dicta Cyprus, quòd procurrentibus promontorijs, uelut infeſtis cornibus aſſurgat. Steph.

CERASVS, ſi, p. c. *Ciregio, arbore*, κέρασος, arbor nota, à Ceraſunte Põti ciuitate ſic dicta, quam cum Lucullus deleuiſſet, inde illam Romam tranſtulit, & à ciuitate Ceraſum appellauit. Sane arbor Ceraſus dicitur, fructus uero Ceraſum. Ouid. de nuce: Audiat hæc ceraſus, ſtipes inanis erit. Pli. lib. 15 ca. 25. Ceraſorum Aproniana maxime rubent. Et paulo poſt inter ceraſa principatum obtinent Duracina. Dicitur & Ceraſum pro arbore. Col. Ceraſa, & amygdalæ, quæ primæ florent, poſſunt inſeri commode.

CERASVS, untis, κερασοῦς, urbs Ponti, à Lucullo expugnata: unde ceraſa primum in Italiam tranſlata ſunt.

CERATHVS, fluuius Cretæ, Gnoſſium urbem præterlabens: à quo & Gnoſſus ipſa aliquando Cerathus uocata, teſte Strab. lib. 10. Hinc Cerathæus, a, um. Virg. in Ciri.

CERATVM, ſiue cerotum, κήρωτον, malagmatis genus, quod uulneribus ſolet ſuper imponi. Dictum uidetur à cera, quæ fere omnibus ceratis adhiberi ſolet. Pli. lib. 23. cap. 22.

CERAVNIA, ſiue Ceraunia, κεραύνια, montes ſunt Epiri, in mare uſque extenſi: ἀπὸ τῶν κεραυνῶν, à fulminibus, quibus ſæpe impetũtur. Ouid. 2. de Pont. Eleg. 6. Cum poteram recto tranſire Ceraunia uelo. Pro iiſdem etiam Acroceraunia, uel Acroceraunios mõtes dicimus. Hora. li. 1. Carm. Ode. 3. infames ſcopulos Acroceraunia. Pli. in Procem. lib. 4. Tertius Europæ ſinus Acrocerauniis incipit montibus. Sunt & Ceraunij montes in Aſia, in Caſpium pelagus obuerſi. Pomp. lib. 1. Quin & Taurus mons in uniuerſum Ceraunius appellatus, teſte Pli. lib. 5. cap. 27.

CERBERVS, pen. corr. *Cerbero*, κέρβερος, à Poetis fingitur eſſe canis triceps, inferorum cuſtos: quem ab Hercule catena ab inferis tractum eſſe iiſdem fabulantur. Mythologici terram interpretantur, dictumque uolunt Cerberum, quaſi κρεοβόρον, hoc eſt, carnem uorantem, quod terræ proprium eſt, quæ ſibi credita corpora omnia conſumit. Alij ſerpentem fuiſſe uolunt in Tænaro Laconiæ promontorio, cuius ueneno mortales extinguebantur. Et quoniam in Tænaro ad inferos dicitur eſſe aditus, Ditis canem dixerunt, quẽ cum Hercules trucidaſſet, nata eſt fabula, Canem tricipitem interemiſſe: quanquam hoc alij ad uirtutem eius, & animi magnitudinem malint referre, qua omnes cupiditates, & cuncta uitia terrena contempſit ac domuit. Cerberus etiam dictus eſt canis Alexandri Epirotæ, leonibus congrediens.

CERCIVS, qui & Circius dicitur, uentus eſt uiolentiſſimus Galliæ Narbonenſi peculiaris. Gell. li. 2. c. 22. & Pli. li. 2. cap. 47.

CERCOPITHECVS, pe. pr. *Gatto mammone*, κερκοπίθηκος, ex κέρκος cauda, & πίθηκος ſimia, quaſi ſimia caudata, quam Maimonẽ uulgo dicimus. Pli. lib. 8. Cercopitheci nigris capitibus, pilo aſinino. Mart. lib. 13. Si mihi cauda foret, cercopithecus eram.

CERCYRA, κέρκυρα, inſula eſt maris Ionij, quæ à Latinis litera una immutata Corcyra dicitur, uulgo Corfu.

CERDONES, *Artefici uili che ſolamente attendono al guadagno*, κέρδωνες, artifices ſordidi, & qui artes illiberales, quæſtus gratia exercent, quales ſunt ſutores ueterum calceorum, qui à Suetonio Veteramentarij appellantur. Martial. libro. 3. Vt uelles corio ludere cerdo tuo. Cic. 1. de Nat. Deo. Carmen Pythagorei ferunt cuiuſdã fuiſſe cerdonis. Dicti autem ſunt Cerdones, à Græco κέρδος, qđ lucrum ſignificat: unde & Lucriones à Latinis appellantur.

CEREALIS, le, *Ciò che s'appartiene à Cerere*. quod ad Cererem pertinet: unde Cereales ædiles, qui rei frumentariæ apud Romanos præerant. Cereales ludi, in honorem Cereris facti. Liu. lib. 30. Cena Cerealis, Plau. Men. Cereales cenas dat, ita menſas extruit &c. Cereale papauer. Virg. 1. Geo. Nec non & lini ſegetem, & cereale papauer. Vbi Ser. Cereale papauer, uel quòd eſt eſui, ſicut frumentum: uel quo Ceres uſa eſt ad obliuionem doloris.

CEREALIA, orum, *Sacrificio di Cerere*, δημήτρια, τὰ, ſacra Cereris à Triptolemo inſtituta: quæ tanta religione celebrabantur, ut feriæ pollutæ crederentur, ſiquis eo tempore cum uxore concubuiſſet. Præterea in ſacrificijs Cereris uinũ non adhibebatur. Vnde Plau. in Aul. iocandi anſam ſumpſit, Megadorum Cereri nuptias eſſe facturum, quòd nihil uini ad nuptias eſſet allatum.

CEREBELLVM, Pli. lib. 29. ca. 5. Morſis à cane rabido, ne rabioſi fiãt, cerebello gallinaceo occurritur. Medici cerebelli nomine intelligunt poſteriorem cerebri partem.

CEREBRVM, *Ceruello*, ἐγκέφαλος, inquit Plin. eſt uiſcerum excellẽtiſſimum, proximumque cælo capitis, ſine carne, ſine cruore, ſine ſordibus. Hic habet ſenſus arcem, hic culmen altiſſimum, hic mẽtis eſt regimen. Cic. 1. Tuſcu. Alijs pars quædam cerebri uiſa eſt animi principatum tenere, Alijs nec cor ipſum placet, nec cerebri quandam partem eſſe animum: ſed alij in corde, alij in cerebro dixerunt animi eſſe ſedem & locum.

CEREBROSVS, αἰθώδης, παράλογος, qui, uiti cerebro, præceps fertur in iram. Hora. li. 1. Ser. cerebroſus proſilit unus. Dicitur & de brutis. Col. lib. 2. cerebroſos boues.

CERES, *Cerere*, δημήτηρ, dea frugum putabatur, à creando dicta, Saturni & Opis filia, quæ peculiari epitheto Alma dicitur, quia nos alit: uel (ut Cic. lib. 2. de Nat. Deo. ſcribit) dicta eſt, tanquam geres, à gerendis frugibus, caſu prima litera immutata. Hæc quandoque Luna dicitur, ſicut Liber pro Sole ponitur. Virg. libro 1. Georg. Vos ò clariſſima mundi Lumina, labentem cælo quæ ducitis annum, Liber & alma Ceres. Ponitur interdum Ceres pro ipſo pane, ſicut Liber pro uino. Teren. Eunuc. Sine Cerere & Baccho friget Venus.

CEREVS, a, um, *Di cera*, κήρινος, ex cera. Cic. 3. de Nat. Deo. ſi omnis cera commutabilis eſſet, nihil eſſet cereum quod commutari non poſſet. Sumitur quandoque pro molli, facili, & flexibili. Hor. Cereus in uitium flecti. Item pro flauo. Virg. 2. Ecl. Addam cerea pruna. à ceræ uidelicet colore. Inde ficedulæ pingues ab Accio Ceteræ uocantur, tranſlucente nimirum per cutem flaua pinguedine. Quandoq; pro uncto. Marti. Cerea ſi pendet lũbis & trita lacerta.

CEREVS, *Cereo, torchio*, κηρὸς, eſt funale, uel candela ex cera cõfecta. Mart. Hic tibi nocturnos præſtabit cereus ignes. Cic. Offi. Omnibus uicis ſtatuæ factæ ſunt, ad eas thus, & cerei.

CERIA, æ, potionis genus ex frugibus confectum. Pli. li. 22. c. 25.

CERINTHE, es, uel Cerintha, æ, κηρίνθη, genus herbæ, mellis cũ cera miſti ſaporem habens. Virg. 4. Ge. Cerinthæ ignobile gramen. Dicitur & Cerinthus, κήρινθος, & à Dioſcor. Ceranthe, ab Ariſt. Erithace. Vulgo eam uocare ſolent Carbinam, in Hetruria præſertim & Liguria: quia flatu Africi naſci creditur, quem, ut inquit Vitruuius, Carbam nautæ, uel Carbinum cognominant.

CERINVS, a, um, *Simile alla cera*, ceræ ſimile: ut, Cerinus color. Plin. laudatiora cerina, atque purpurea. Cerini ſmaragdi, apud eundem lib. 37. ca. 5. Plau. in Epi. Plumatile, aut cerinum, ſubintellige ueſtimentum.

CERION, ulceris genus, arboribus ſimile. Plin. libro 20. cap. 2. Sanat ulcera concreta in modum faui, quem Cerion appellant. Idem lib. 23. cap. 7.

CERITES, p. p. κηρίτης, gemma eſt cerei coloris. Pli. li. 37. ca. 10.

CERITVS, p. p. quaſi cereritus. nam in Cereris ſacris furore corripiebantur. Hora. in Ser. Ceritus fuit, aut commotæ crimine mentis, id eſt inſanus & furioſus. Plau. in Amph. Tu certe laruatus es, aut ceritus. Idem: Iube hanc pro cerita circumferri.

CERRETANI, qui & Mariani dicti, Italiæ populi, iuxta Caſinum & Bouillas: ita dicti à Cerreto oppido, cuius meminit Plin. lib. 3. cap. 5.

CERNO, is, creui, cretum, *Vedere*, βλέπω, uideo. Virg. 3. Aeneid. Cernimus aſtantes nequicquam lumine toruo Aetnæos fratres. Transfertur & ad ſenſus interiores, ut idem ſit quod animaduertere, ſiue conſiderare. Cic. lib. 3. epiſt. Cerno iam animo, quando omnia uberiora futura ſint. Quandoq; iudicare, ſtatuere, deliberare, τάσσειν. Cic. de Leg. Quodcunque Senatus creuerit, populusve iuſſerit, tot ſunto. Lucil. Poſtquam præſidium caſtris educere creuit. Quandoque diuidere, ſecernere, cribrare: quòd & Incernere dicitur: unde & Incernicula cribros uocamus. Plin. lib. 18. cap. 11. Rurſus quæ tranſit, arctiore cernitur. Vnde & Crines dicti ſunt, quòd ſint diſcreti. Quandoque dimicare. Plaut. Pro patria Amphitryo dum cernit. Quandoq; adire, unde cernere hereditatem filij parentum dicti. Cic. ad Dolabellam: A te peto, ut me hanc quaſi falſam hæreditatem alienæ gloriæ ſinas cernere. Cretio, onis, ſolemnitates, quæ adhibentur in adeundis hæredibus, Cic. ad Atti. lib. 11. Galeonis hæreditatem creui. puto enim cretionem fuiſſe ſimplicẽ. Varro 5. de Lingua Latina. Facito uideant te hæredem: itaq; in cretione adhibere iubent teſtes. Theodoſius impe. lib. 6. Cod. tit. de iure deli. Cretionum ſcrupuloſam ſolennitatem hac lege penitus amputare decreuimus.

CERNVVS, a, um, *Chino, inchinato*, ἐπικεκυφὼς, proprie inclinatus, quaſi qui terram cernat. Vir. lib. 10. Eructoque incumbit cernuus armo. Vbi Ser. Cernuus equus dicitur, qui cadit in faciem, quaſi in eam partem, qua cernimus.

CEROFERARIVM, inſtrumentum, quo cereus fixus continetur, unde illud in Decr. diſtinct. 23. Acolythus accipiat ceroferarium cum cereo.

CERO, as, *Incerare*, κηρόω, cera obduco. Colum. lib. 12. cap. 50. Sexta

oliuitate

oliuitate dolia cerari oportere,antiqui dixerunt. Hinc tabulæ ceratæ dicebantur,cera ſuperinductæ.

CEROMA,κήρωμα,oleum quo ſeſe athletæ peringere ſolent,adhibito quodam terræ genere.Cœl.lib.4.cap.26.uocat πάτος.

CEROSVS,a,um,*Che ha della cera meſchia,ceroſo*, quod ceram admixtam habet:unde Mel ceroſum,nondum ſatis expurgatum. Plin.

CEROMATICVS,a,um,ceromate perunctum. Iuue.Sat.3.

CERETANI,populi citerioris Hiſpaniæ,in montibus Pyrenæis. Pli. lib.3.cap.3.

CEROSTROTVM,pen.pro.*Tarſia,intarſiamento*, à κέρας, cornu, & ςρωτὸς ſtratus:picturæ genus, cum ex cornibus ramenta tinguntur uarijs coloribus,deinde uermiculatim ligno inſeruntur, Pli.li. 11.Nunc tincta,nunc ſublita,nunc quæ ceroſtrata, à picturæ genere,dicuntur.Proprie tamen dicuntur Ceroſtrota, cornibus ſtrata: ut lithoſtrota,lapidibus ſtrata.

CERRSVS,a,um:ut,Cerrea glans.Pli.lib.16.cap.6.

CERRINVS,a,um:ut Cerrinus calix.Pli.lib.30.cap.10.

CERRVS,αἰγίλωψ,arboris glandiferæ ſpecies eſt,cuius glande ſuilla caro firmior redditur.Pli.lib.16.cap.6.

CERTAMEN,*Battaglia,abbattimento,contraſto*, ἀγὼν, ἆθλον, conflictus,qui fit inter duos aut plures.Ouid.10.Metam.Ea lex certaminis eſto. Interdum res ipſa,de qua certatur, ſcilicet uter columbam ſagitta feriat, uter prior decurrat ad metas. Virg.2.Georg. Velocis iaculi certamina ponit in ulmo. Græca certamina celebratiſſima hæc fuerunt, Olympia, Pythia, Iſthmia,& Nemæa. Certamen ſignificat etiam priuatam contentionem.Sal. Diu magnum inter mortales certamen fuit,ui ne corporis, an uirtute animi res militaris magis procederet.Certamen,prœlium. Cic.4.de Fini.Magnum,& difficile certamen.Plau.A certamine belli tam neceſſarij me remouiſſem.

CERTATIM,*A garra*,cum certamine,& æmulatione.Vir.li.8.Túc lecti iuuenes certatim araeq; ſacerdos Viſcera toſta ferunt taurorũ.

CERTATIO,onis,*Conteſa*,φιλονεικία,actus contentioq; certantium. Ci.2.de Leg.Quòd ſine curriculo, & ſine certatione corporũ fiat.

CERTATVS,us,ui,nomen,certamen. Stat.li.3. Sil. Ridetq; benigna Parthenope gentile ſacrum,nudoſq; uirorum Certatus.

CERTE,*Certo*,ὑπὸ δία,aduerbium affirmantis.Cice.de Fin.3.Satis ne hoc concluſum uidetur?certe. Interdum idem quod certo,clare,& manifeſte.Cic.Q.Fr.Certe enim ſcio,te feciſſe cum cauſſa.

CERTO.Ter.Eun.Hoc certo ſcio,Rhamnuſium ſe eſſe aiebat.

CERTIFIO, as, certus fio. Pacuu. apud Noni. Vocant cocos, unde certiſſent.

CERTO, as, *Contendere,combattere*,ἀγωνίζομαι, aliquando rei bellicæ conuenit,pro pugna, ſeu prœlio. Tacit. lib. 21. Miſſus in eos eques cum expeditis cohortibus ambigue certauit. Aliquando eſt omni re contendo:& tam in bonam partem, quàm in malam accipitur.Cum datiuo.Virg.Eclo.5. Montibus in noſtris ſolus tibi certet Amyntas.Cum ablatiuo.Ter. Bene dictis ſi certaſſet, audiſſet bene.Cum ablatiuo & præpoſitione De. Liu.Aricini atque Ardeates de ambiguo agro cum ſæpe bello certaſſent. Cum præpoſitione Cum.Sal. Iaculari, curſu cum æqualibus certare.Cum præpoſitione Inter.Cic.Reliquum eſt,ut officijs certemus inter nos. Et cum aduerbijs mecum, tecum, ſecum.Plin. Iun.Nam mihi ſatis eſt certare mecum.

CERTVS,a,um,*Certo,chiaro*,ἀκριβὴς,δῆλος,clarus,& indubitatus,à Cerno pro uideo: quia ea, quæ cernimus,clara & indubitata ſunt. Plau.Mer.Quid illud ſit negocij,lubet ſcire me ex hoc,ut ſim certus meri. Interdum Certus,qui non errauit.Mart. O quàm certa fuit librario dextera ferro? Hinc certos fere plurali numero dicimus pro,Quoſdam,quaſi à ceteris diſcretos. Cice. Ia cum certis alijs ad Cæſarem miſſus,paulo ante diſceſſerat. Sal.Apud latera certos locauit. Et certum dicimus deliberatum.Vir.in Gallo:Certum eſt,in ſiluis inter ſpelæa ferarum Malle pati. Hinc certior,& certius comparatiua,pro exploratiore,& peritiore. Sen. in Hippol.loquens de Cupidine:Figit ſagitta certior miſſa puer. Facere certiorem,δηλοῦν,παραγγέλλειν,eſt indicare.Cic.6.Ver.Certiorem te faciunt,Africanum Carthagine deleta,&c.Pla. in Caſi.Fac me certiorem,quid meus uir me uelit. Teren.in Phor. Quantum potes,me certiorem face.

CERVARIVS,a,um,à ceruo deductum: unde Lupus ceruarius, dicta eſt fera lupi effigiem habens, & pantheræ maculas, nomine, ut opinor,à ceruina pernicitate impoſito.Pli.li.8.c.22. Sunt in eo genere qui Ceruarij uocantur,qualem è Gallia in Pōpeij magni arena ſpectatum diximus.Ceruarium uenenum.Pli.li.27.cap.11.

CERVINVS,a,um,*Di ceruo*,ἐλάφειος, quod ad Ceruum pertinet:ut, Ceruinum cornu.Var.3.de re ruſt.Ceruinus color, qualis eſt pellis cerui,uel caſtaneæ.Pallad.lib.4.ca.13.

CERVICALE,& Ceruical,*Guanciale*,id,quo dormientis caput, & ceruix innituntur.Iuu.Conducit comites,ſellam,ceruical,amicas.

CERVICVLA. Cice.5. Verr. Tamen ne putamus patronum tuum in hoc crimine ceruiculam iactaturum?

CERVISIA,*Ceruogia*,potus ex aqua & frugibus confectus,& præcipue ex hordeo madefacto,& rurſus clibanis ſiccato, addito lupi ſalictarij flore: quo potus genere etiam hodie pleraque Galliæ, & Germaniæ loca, Britanniaque uniuerſa, uini inopiam ſupplent. Pli.lib.22.cap.25.

CERVIX,*Coppa*,ἄυχην,poſterior colli pars,quæ ab occipitio incipit,& tendit ad ſpinam. Antiqui(ut Quinct.ait)Ceruices pluraliter dicebant,primuſq; Hortenſius Ceruicem dixit. Cic.in Vat.in flato collo tumidis ceruicibus intuliſti.Cato:Si caput,aut ceruices dolent,ea lotio caldo lauito.

CERVSSA,pen.pr.*Biacca*,ψιμμύθιον, plumbo in acuto aceto ſoluto comparatur. Vitruu.docet,quomodo fiat,dicens, Rhodij in dolijs ſarmenta collocantes,aceto ſuffuſo ſupra ſarmenta collocant plūbeas maſſas,deinde ea operculis obturant,ne ſpiramentum obturata emittant:poſt certum tempus aperientes, inueniunt è maſſis plumbeis ceruſſam.Eadem ratione lamellas æreas collocantes efficiunt æruginem.Ceruſſa uero cum in fornace coquitur, mutato colore,ad ignis incendium efficitur Sandaracha. Vide Gale. li.9. Simpl.& Pli.lib.34.cap.ule.

CERVSSATVS,a,um,*Imbiancato*,ut Ceruſſatæ mulieres,quæ candoris comparandi gratia ceruſſa utuntur. Martia. libro. 2. Ceruſſata timet Sabella ſolem. Ceruſſata cutis, Ceruſſatæ buccæ, Martial. lib.7.Cic.in Piſ.

CESANA,oppidum Piceni non procul à Cliterna.Pli.lib.3 ca.15.

CESSATIO,onis,uerbale,*Indugio*,μέλλησις, χαλαστύς, Cice.3.de Nat.Deo.Epicurus nihil ceſſatione melius exiſtimat.

CESSATOR,oris,*Indugiatore,ocioſo*,μελλητὴς,χαλαῖος, ocioſus, qui ceſſat & nihil agit. Cic.Pæto li.9.non quo ceſſator eſſe ſolerem.

CESSATVS,a,um,partic.ſine uerbi origine,ut Regnatus, & ſimilia: nã regnor,aut ceſſor non dicimus.Hinc ceſſata arua, id eſt neglecta,& non culta.Oui.4.Largaq; prouenit ceſſatis meſſis in aruis.

CESSIM ire,*Ritirarſi,tornare in dietro*,ἀναχωρεῖν, ſignificat regredi, recedere. Iuſtin.lib.2.Ire ceſſim,inhibere remos. Et apud legum conſultos tit.ad legem Aquiliam,Interim ſuperius plauſtrum ceſſim ire cœpit. Fit autem à Cedo.

CESSIO,onis, eſt iuris noſtri in alium transfuſio. Cice.in Topic. Abalienatio, eſt eius rei, quæ mancipi eſt, aut traditio nexu, aut in iure ceſſio.

CESSO,as,*Ceſſare,aſtenere*,παύομαι,abſtineo,ab opere ocio. Virg. 7.Eclog. Et ſi quid ceſſare potes,requieſce ſub umbra: id eſt (inquit Serui.)ſi potes breue ocium tibi perſuadere. Dicimus autem ceſſare in re aliqua,& Ceſſare a re. Cice.Neque unquam in ſuo ſtudio atque opere ceſſauit. Liu. Nec ex quo caſtris caſtra collocata ſunt,ceſſatum à leuibus prœlijs eſt. Item Ceſſare, ὀκνεῖν, ῥᾳθυμεῖσθαι,tardare,remorari,diutius immorari in re aliqua facienda, & eam negligentius agere. Virg.6.Aen.Ceſſas in uota,preceſq;? id eſt,tardus es in uota facienda. Ter.in Eunuc.Paululum ſi ceſſaſſem,Pythia,Domi non offendiſſem.Cice.de Natu.Deo. Cur tam multos deos nihil agere,& ceſſare patitur & apud Ter. in Eunu.& Ad. ut dictum eſt.Cum uero pro deſinere, uel finem facere ponitur,habet alium ſecum infinitiuum. Ci.ad Q.Fr. Si te inimici uexare cœperint,ne ceſſaris me certiorem facere,ut accurram. Ter. And.Ceſſas alloqui.Et in Phor. Abſenti tibi contumelias nunquã ceſſauit hodie dicere. Conceſſo. Plau.in Pœn.Poſtquam aurora eſt,nunquam conceſſauimus lauari, aut fricari.

CESTICILLVS,auctore Feſto,circulus eſt, quem mulieres imponũt capiti,quo commodius onera ferant.

CESTRSVS,duabus tantum ſyllabis,κεστρεὺς,piſcis genus, qui & Cephalus,& Mugil uocatur. Vide Cœl.Rhod.li.27.c.4.

CETARIAS,arum,loca iuxta mare ſtagnante lacu, in quibus thynni & alij huiuſmodi piſces capiuntur,& ſaliuntur.Pli.li.37.c.5.

CETARII,κητοπῶλαι,qui cetos, marinos piſces maiores, capiunt, aut uendunt.Col.li.9.Salſamentorum omnium purgamenta, quæ cetariorum officinis euertuntur.Cic.in Offi.Cetarij,lanii, coqui.

CETRA,træ,ſcutum breue loreum,quo utuntur Afri,& Hiſpani.Vir. 7.Aen.Læuas cetra tegit.Liu.li.21. Hiſpani cetris ſuperpoſitis incubantes,flumen tranſnatauere.Hinc Cetrati dicti, milites cetris muniti,quos peltaſtas uocant.Hirtius Bel.Ciu.li.1.Erant cetratæ ulterioris Hiſpaniæ cohortes circiter octoginta. Liu.li.35. Nocte cetratos inter bina caſtra in inſidijs abdiderat.

CETVS,ti,κῆτος,nomen maioribus omnibus marinis piſcibus commune,ijs præſertim,qui animal pariunt,nō ouum:cuiuſmodi ſunt balænæ,orcæ,priſtes,thynni,& ſimiles. Vnde Cetarij appellantur,teſte Nonio,qui maiores in mari piſces capiunt. Plin.lib.32. cap.1.Cetos ſexcentorum pedum longitudinis, & trecentorum ſexaginta latitudinis in flumen Arabiæ intraſſe,tradit Iuba.Dicimus & Cete plurali tantũ numero,nulla caſuum inflexione.Virg. 5.Aen.Immania cete.Cic.de Nat. De. properãs ſubiũgere cetis.

CEV, *Come*, οἷον, ὡσανεὶ, tanquam, uel quaſi: magiſque eſt poetarum, quam oratorum,ſed quo multi, & præſertim Plin. utuntur. Virg.2.Aeneid. Aduerſi rupto ceu quodam turbine uenti Confligunt.Plin.lib.8. cap. 36. Incremento terga, ceu quodam instrumento flagellantur.

CEVERE,eſt clunes mouere,ut in re uenerea, & proprie de maribus dicitur,criſſare uero de mulieribus.Perſius: An Romule ceues?

63

Cheronea, æ, χαιρώνεια, uicus Bœotiæ, Plutar. patria. Pli.li.3.ca.7.

Cherophyllon, herba paſtinacæ erraticæ, ſiue dauci ſolio, radicula candicante, ſubamara. Veteres Gingidion appellarunt. nã chærephylli nomen recentius eſt, à comæ luxuria, & aſpectus iucunditate impoſitum. Hodie à uulgo herbariorum Chærefolium appellatur, Græca, & Latina uoce in unam coaleſcentibus.

Chalcedon, χαλκηδών, urbs Bithyniæ, iuxta Boſphorum Thracium, ex oppoſito Byzantij. Hanc Megarenſes condidere, Græci iccirco appellati, quòd non potius oppoſitum litus elegiſſent, in quo poſtea conditum eſt Byzantium, tanto feliciore modis omnibus ſede.

Chalcis, idis, ſerpentis genus è genere lacertarum, quaſdam ærei coloris lineas in tergo habens. unde & nomen habet. Pli.lib.32. c.4. Eſt & Chalcis Homero, auis nocturna, ex genere accipitrum, bellum internecium cum aquila gerens. Pli.l.10.c.8. cymindin uocat. Eſt & Chalcis, piſcis. Pli.lib.32.cap.11.

Chalcis, dis, *Negroponte*, χαλκὶς, Eubœæ urbs præcipua, ab Aulide, Bœotiæ portu, exiguo Euripo diuiſa, uetus Athenienſium colonia: ita dicta (ſi Stephano credimus) à Chalcide filia Aſopi: aut certe, quòd ærariæ fabricæ ibi primum fuerint repertæ. Eſt & alia Chalcis, agri Corinthij oppidum. Tertia Aetoliæ, Acheloo fluuio irrigata. Quarta Syriæ, à Monico Arabe condita. Sunt & aliæ eiuſdem nominis urbes, quæ enumerantur à Stephano. A Chalcis Chalcidicus, a, um. Virg.6. Aeneid. Chalcidicaque leuis tandem ſuper adſtitit arce.

Chaldaei à Cicerone nominantur, non ut natio ſignificetur, ſed ut omnes ex ſideribus futura prædicentes, ſiue Chaldæi ſint, ſiue ex alio quouis populo, id ob eã cauſſam, quòd aſtrologiam, aſtrologicamque diuinationem Chaldæi primi docuerint, & exempla ſunt in lib. de Fato, in Tuſc.1. li.2. de Diuinat. & apud Valerium, in χαλδαΐζειν, pro, in arte diuinandi operam ponere.

Chalybes, populi in ponto iuxta Thermodoontem fluuium, qui & Alizones Homero dicti ſunt, & poſtea Chaldæi, teſte Strabo. li.12. Hi ferrum nudi effodiunt, dicente Virg. At Chalybes nudi ferrum. Ponitur tamen quandoque Chalybs, pro ipſa ferri materia. Virg.8. Aeneid. Vulnificusq; chalybs uaſta fornace liqueſcit. Eſt & Chalybs fluuius in Hiſpania, in quo ferrum optime temperatur. iuxta quem & Chalybas populos collocat Iuſtin. lib. ult.

Chamaecerasi, ex ceraſorũ genere humillimæ. Pli.li.15.c.25.

Chamaelaea, χαμαιέλαια, herba quæ ſimilitudinem foliorũ oleæ habet. Pli.lib.25.c.7. Multum infra hunc ſuccum eſt, qui fit ex herba Chamælæa. Idem lib.24.ca.15.

Chamaeleon, onis, χαμαιλέων, herba ex genere aculeatarum: ita dicta à uarietate foliorũ. Mutat enim cũ terra colorem, hic niger, illic uiridis, alibi cyaneus, alibi croceus. Pli.li.22.c.18.

Chamaeleon, tis, *Cameleonte*, χαμαιλέων, quaſi paruus leo, animal eſt diuerſa uarietate conſperſum, ut pardus, & ad colores quos uidet, conuerſione facillima uariatur. Naſcitur in India, figura & magnitudine lacertæ, niſi quod crura habet recta & excelſiora. Latera uentri iunguntur, ut piſcibus, & ſpina ſimili modo. Eminet roſtrum ſimile ſuillo, cauda prælonga in tenuitatem deſinens, & implicans ſe uiperinis orbibus: ungues adunci, motus tardior, ut teſtudini, aſperum corpus, ut crocodilo habet oculos corpori concolores, nunquam eos operit. Solus animalium, nec cibo, nec potu alitur, nec alio, quàm aeris alimento: latet hieme, ut lacerta. Vide plura apud Pli.lib.28.cap.8.

Chamaemelon, *Camamilla*, χαμαίμηλον, herba eſt uulgo nota, ab odore mali ſic dicta, quæ alio nomine Anthemis appellatur. Medici recentiores Chamomillam barbare uocant.

Chamaepeuce, χαμαιπεύκη, herba eſt folia habens laricis folijs ſimilia, lumborum & ſpinæ doloribus propria. Pli.li.24.c.15.

Chamaerops, opis, herba myrteis circa caulem geminis folijs, capitulis Græculæ roſæ. Pli.li.26.ca.8. Ruellius eandem eſſe exiſtimat, quam à Mithridate inuentore Mithridation appellant.

Chamaesicas, herba eſt lentis folia habens. Pli.li.24.ca.15.

Chaonia, pars montana Epiri: licet quandoque ſumatur pro tota Epiro. Hinc Chaones, populi, à Troiani Heleni fratre Chaone. Vir.3. Aen. Chaoniamq; omnem Troiano à Chaone dixit. Iidem poſtea & Moloſſi dicti à Moloſſo Pyrrhi filio. Str.lib.7.

Chaonides, χαονίδες, canum genus ex chais, id eſt ex lupis ceruarijs conceptum, ut uidetur ſentire Hermol. in Pl. Veriſimilius tamen, à Chaonia regione dictos, uti Moloſſos à Moloſſia. Chaonidum canum originem refert Pollux ad æneum canem à Vulcano fabricatum.

Chaos, *Confuſione*, *Chaos*, χάος, Heſiodus in Theog. omnium rerum initium uocat, quòd ante omnes deos, deaſque natum ſit: de quo & Orpheus initio Argonau. Alij appellant materiam cæli & terræ confuſam atque informem, quæ primum ex nihilo facta eſt, de qua poſtmodum omnia ſigillatim per ſpecies uarias, formaſque proprias prodierunt. Eſt autem nomen Græcum. Apud Latinos tantum in uſu eſt Chaos, & ablatiuus Chao: quamuis Priſcianus per ſecundam declinationem declinauerit Chaus, Chai. Virg.l.4. Geor. Aq; Chao denſos diuum narrabat amores. Dictũ Chaos à χάω fundo, ꝙ fuerit fuſio, id eſt confuſio elementorum omnium.

Characias. Pli.li.26.c.8. Tithymali genus, ramos habens digitali craſſitudine. Alia quoq; Characias eſt (uulgo Charancia,) quæ in hortis feneſtriſq; per cancellos topiario opere digeritur. Sed de hac ueteres nihil. Hermol. Corol.

Character, *Carattere*, *ſegno*, *figura*, *forma*, χαρακτήρ, Latine dicitur ſignum, inſigne, forma. Col.lib.11.cap.2. Nec minus maiora quadrupedia charactere ſignari debent.

Charistia, χαριστήρια, neu. gene. & num. plu. feſta uocabantur, quibus cognati conueniebant. Ouid.lib.2. Faſt. Proxima cognati dixere Chariſtia cari. Val.lib.2. Conuiuium ſolenne maiores inſtituerunt, idq; Chariſtia appellauere, cui præter cognatos & affines nemo interponebatur.

Charites, *Le gratie*, χάριτες, Gratiæ tres finguntur: Aglaia, Thalia, & Euphroſine, Iouis, & Eurynomes, (ut in Theogonia tradit Heſiodus) aut Veneris & Liberi filiæ: quas ueteres nudas pinxerunt, quòd gratias inter amicos minime deceat eſſe fucatas. Tres autem ea ratione dicuntur, quòd una beneficium det, altera accipiat, tertia reddat. Pinguntur iuuenes ne beneficij memoria ſeneſcat: ridentes, quòd hilariter dandum ſit. & cum duæ nos aſpiciãt, una pingitur aduerſa: quo ſignificari uolunt, quòd pro accepto beneficio duplex à nobis gratia debeat reuerti.

Charon, tis, à poetis dicitur, qui animas mortuorum per tria inferni flumina, Acherontem, Stygem, & Cocytum, ad aliam ripam tranſuehit. Virg.lib.6. Aene.

Charondas, cognomento Thurius, patria Catanæus, Athenienſibus leges quaſdam tulit, quibus cum capitis pœnam ſtatuiſſet in eos, qui gladijs armati concioni intereſſent, imprudenter, ut rure ueniebat, gladio accinctus in concionem prodijt: monitus deinde ab eo, qui proxime aſſidebat, cum culpam diſſimulare poſſet, gladio quo accinctus erat incumbens uiolatæ legis à ſe pœnas exegit. Val.lib.6.cap.5.

Charta, *Carta*, χάρτην, cum ch aſpirato, papyrus, in qua ſcribimus: proprieq; ea, quam ueteres ex papyri arboris cortice, & glutino præparabant: cuius ſpecies, uariaque nomina, & præparandi rationem uide apud Pli.lib.13.c.11.12. & 13. Quanquam etiam latius chartæ nomen poſtea cœpit extendi, ut etiam de iis dicatur, quæ ex membranis, linteis, aut alia quacunque materia conficiuntur. Sueto. in Nerone, Plumbeam chartam ſupino pectore ſuſtinuit. Pl.l.13.c.11. Chartã Alexandri Magni uictoria repertam, auctor eſt M. Varro, condita in Aegypto Alexandria; ante nõ fuiſſe chartarum uſum, palmarum folijs primo ſcriptitatum. deinde quarundam arborum in libris, poſtea publica monumenta plumbeis uoluminibus, mox & priuata linteis confici cœpta, aut ceris.

Chartarius, a, um, Pli.li.18.c.10. Hoc officinæ chartariæ utũtur. Charta uirgo, quæ nondum tranſcripta eſt, dicitur à Mart. parere .n. dicuntur chartæ, cum ex iis exempla ſumuntur. Itẽ Charta urbs Tyri dicta eſt, ex qua & Dido orta fertur, & ab eius nomine à ſeſe conditam urbem Carthaginem appellaſſe.

Charybdis, χάρυβδις, & Scylla, duo monſtra ſunt in freto Siculo, de quibus Virg.5. Aeneid. Dextrum Scylla latus, læuum implacata Charybdis Obſidet. Eſt autem Charybdis locus, ſicuti ſcribit Saluſtius iuxta Taurominitanum littus: extatque fabula Charybdim mulierem fuiſſe rapaciſſimam, quæ cum Herculis uaccas rapuiſſet, à Ioue fulminata eſt, & in hoc monſtrum conuerſa. Eſt igitur Charybdis mare periculoſum nautis, quod contrarijs fluctuum curſibus colliſionem facit, & rapta quæque abſorbet & reijcit. Ouid. Et uomit epotas ſæua Charybdis aquas. Seneca ad Luciliũ: Scyllam ſaxum eſſe, & quidem terribile nauigãtibus, optime ſcio: Charybdis an reſpondeat fabulis, perſcribi mihi deſidero. Fac nos certiores, utrum uno tantum uento agatur in uertices, an omnis tempeſtas mare illud contorqueat: & an uerum ſit, quicquid illo freti turbine arreptum eſt, per multa millia trahi. Thucyd.libr.4 ſcribit eſſe fretum inter Regium mare, & Meſſanam, à quo breui ſpatio Sicilia à continente diſtet, & Charybdim appellatum.

Chaus, lupi ſpecies, pardorum maculas habentis, quem alio nomine lupum ceruarium uocant. Pli.lib.8.cap.19.

Chelae, arum, *Branche di gambari, e di grancelle*, ſcorpiorum & cæterorum brachia, dicta à forficulis denticulatis, quos Græci χηλὰς uocant. Vir.1. Ge. Qua locus Erigonen inter, chelaſq; ſequentes.

Chelidonia, ſiue Chelidonium, herba, ab hirũdinibus, quæ Græce χελιδόνες dicuntur. Eo enim auium genere adueniente, naſcitur, & diſcedente extinguitur. Pli.lib.8.c.27. & li.25.c.8. Chelidonia item uocatur Fauonius uentus, à die ſexto ante Feb. idus, uſq; ad vij. Cal. Martij. quòd iis diebus hirundines primum conſpici incipiant. Pli.li.2.c.47. Eſt etiam Chelidonia, gemmæ nomen. Pl.l. 37.c.10. Itẽ genus aſpidis, ut Galenus auctor eſt. Chelidonia præterea inter ficorum genera recenſetur. Pl.li.15.ca.18. & Col.l.10.

Chelys, χέλυς, proprie teſtudo animal: quamuis etiam pro inſtrumento muſico accipiatur.

Cheramides, genus lapilli precioſi. Stra.li.ult. Pli.lib.37.ca.10.

Chernites, χερνίτης, lapidis genus eſt ebori ſimillimus, in quo defunctorum

functorum cadauera condebantur.Pli.li.36.ca.17.

Cherronesus, ἀπὸ τοῦ χέρσου, καὶ νήσου, terra eſt in inſulæ modum mari cincta, uno tantum, eoque anguſto ſpacio continenti adiuncta.

Chersina, æ, genus eſt teſtudinis terreſtris. Pli.li.9.ca.10.

Chimaera mons Lyciæ ignиuomus, in cuius cacumine leones habitât: in medio autem, ubi paſcuis abundat, capræ: in radicibus autem ſerpentes. Hinc factus locus fabulæ, Chimæram monſtrum eſſe, quod flammas euomat, caput & pectus leonis habens, uentrem autem capræ, & caudam draconis. Lucr. Prima leo, poſtrema draco, media ipſa chimæra. Et quoniam Bellerophontes montê hûc habitabilê reddidit, Chimærã fingitur occidiſſe. Hæc fere Ser. in illud Vir.6.Aen. Flammisq; armata Chimæra. Pli.li.2.c.106.

Chios, χῖος, inſula in ægeo noningentorum circiter ſtadiorum ambitu, Ioniæ adiacens. Montem habet Pellenæum, & marmor Chium: item templum Apollinis, qui inde Chius appellatur, & promontorium Aruiſium, à quo Aruiſia uina. Habet autem hoc nomen, cum primitiuum eſt, pen.cor. Luca.lib.8. Quas Aſine cautes, & quas Chios aſperat undas. Hinc Chius, a, um. Tib.lib.3. Chio ſolute uincla cado.

Chiragra, *Cotta di mano*, pen.cor. morbus articularis manum infeſtans. Marti. Sed nil patrono porrigit hæc chiragra eſt.

Chiridota, tunica prolixa manus operiens. unde Scipio Gallo obiecit, quòd cum chiridota tunica accubuerit. Dicta chiridota, ἀπὸ τῶν χειρῶν, à manibus quas tegebat.

Chirographum, *Scritto di mano*. quod noſtra manu ſcripſimus. Aſco. ſcribit Chirographa dici, in quibus tantum quæ geſta ſunt, ſcribi ſolent. Cic.3.de Nat. Deo. Labienus chirographum ſex primorum imitatus eſt.

Chiromantia, diuinatio ex linearũ quæ ĩ manib. ſunt inſpectiõe.

Chiron, onis, Centaurus, Saturni & Philyræ filius, dimidia ſui parte equus, reliqua homo. Fabulantur enim poetæ, Saturnum, cum Phylliram Oceani filiam adamaret, eiusq; frueretur concubitu, Opis uxoris interuentu turbatum, ſubito ſe in equum conuertiſſe. Philyram autem ex eo grauidam effectam, fœtum peperiſſe, cuius anterior pars hominem, poſterior equum referret, eumque Chironem nominaſſe, qui ubi primum adoleuit in ſiluas ſeſe contulit, ibique herbarum uires edoctus, in præſtantiſſimum medicũ euaſit: à quo etiam Centaurion herba nomen accepit, & Chironium ulcus, quod maxime fit in pedibus & cruribus, duas habens oras calentes, tumentesq; dolore modico, ſic dictum, quòd Chironis opem exigat. Hic poſtea à Peleo & Thetide accitus, propter probitatem, peritiam, & iuſtitiam, quibus ceteris multum antecellebat, Achillis pædagogus conſtitutus eſt, quem & citharæ artem & herbarum uſum docuit. Ab eodem & medicinam Aeſculapius, & Aſtrologiam Hercules dicuntur accepiſſe. Poſtremo cũ Herculem hoſpitio ſuſcepiſſet, armaq; eius pertractaret, euenit, ut ſagitta quædam hydræ Lernææ ueneno imbuta, illi in pedes decideret. quod malum cum nulla ope ſanari poſſet, mori tamen nõ potuit, quòd utroque parente immortali natus eſſet. tandem cum à ſuperis impetraſſet, ut immortalitatem ſibi morte liceret cõmutare, in cælum tranſlatus eſt: ubi & Sagittarij ſignum efficit.

Chironia uitis, herba ſmilacis folijs, clauiculis ſuis arbores uitis modo conſcendens. Pli.li.23.cap.1.

Chironomus, qui inter ſaltandum manibus geſticulatur: quamuis etiam ad reliqui corporis geſtus transferatur. Iuuen. Sat.6. Chironomon Ledam molli ſaltante Batillo.

Chirurgia, χειρουργία, licet nomen generale ſit ad omnem artẽ, quæ actionem habet manuum cum cognitione coniunctam: proprie tamen dicitur de ea parte medicinæ, quæ ſectione, uel uſtione, aut alia quauis ratione, quæ manu adminiſtretur, morbos curat. Cic.ad Attic. Diæta curari incipio, chirurgiæ tædet. Eadem & Chirurgice appellatur. Celſ.in Procem.lib.1. In tres partes medicina diducta eſt, ut una uictu, altera medicamẽtis, tertia manu mederetur. primam diæteticen, ſecundam pharmaceuticen, tertiam chirurgicen Græci nominauerunt.

Chirurgus, χειρουργός, medicus uulnerarius, à manuũ operatione dictus. Marti.li.2. Chirurgus fuerat, nunc eſt ut ueſpillo Diaulus.

Chlamydatus, chlamyde indutus. Cice. pro Rab. Poſt. L. Sylla imperator chlamydatus. Plaut. in Pſeud. Quis hic homo chlamydatus eſt?

Chlamydula, dimin. χλαμύδιον, Plau. Sume chlamydulam.

Chlamys, ydis, *Sopraueſta militare*, χλαμὺς, proprie ueſtis militaris, pallio breuior multo, ac ſtrictior. Vir.8. Aene. Ipſe agmine Pallas In medio chlamyde & pictis conſpectus in armis. Plau. Puer cape chlamydem, & da pallium. Idem ad ornatum militis ait opus eſſe chlamyde, machæra, & petaſo. Similiter Iul. Pollux inter apparatus militares numerat chlamyda. Iureconſulti uero inter ueſtimenta puerilia numerant chlamydes. A Numa Rom. rege chlamydem repertam, Suidas auctor eſt.

Chloris, florum dea, à Romanis Flora dicta, quæ cum Zephyro nupſiſſet, à marito muneris loco impetrauit, ut florum omnium haberet poteſtatem. Ouid.4.Faſt. Chloris eram, quæ Flora uocor. Fuit & Chloris Amphionis & Niobes filia, Apollinis & Dianæ telis interfecta. unde Fabulam in Ouid.6.Metam.

Chlorites, χλωρίτης, gẽma herbacei coloris, quæ in Scyllæ auis uentre inueniri creditur. Pli.li.ult.cap.10.

Chaospites, gemma uiridis, auri fulgore intermicante. Plin. lib.37.cap.10.

Choaspis, Medorum fluuius, ad fines Perſidis in Tigrim defluens. Tib.li.4. Nec qua uel Nilus, uel regia lympha Choaſpis profluit.

Choerilus, poeta Samius. Scripſit Athenienſium uictoriam contra Xerxem: geſta Lyſandri Lacedæmoniorum ducis. Hora. auctor eſt, etiam Alexandri Magni geſta ſcripſiſſe, & pro ſingulis uerſibus ſingulis Philippeis donatum. Sunt qui tradant, Alexandrum cum Chœrilo pepigiſſe, ut pro ſingulis bonis uerſibus ſingulos acciperet Philippeos, pro ſingulis malis ſingulos colaphos: opere autem perfecto, uix ſeptem fuiſſe inuentos, qui poſſent probari. Fuit & alter Chœrilus, poeta Tragicus. Suid.

Cholera, choleræ, *Colera*, χολέρα, morbi genus præcipitis, in quo & uomitus, & deiectio ſimul fiunt. Corn. Celſ.lib.4.cap.11.

Choma, atis, agger, ſiue tumulus. Budæ. in Pand. Chomata ſunt aggeres terra aggeſta facti. Vlp. de extraor. crim. Lege Sacculari.

Choragium, gij, χορήγιον, ædificium amplum poſt ſcenam. unde promebantur omnia ad ludos neceſſaria. Vitru.lib.5. Feſtus Choragium interpretatur, ipſum ſcenicum inſtrumentum, quo ſcena inſtruitur, & apparatur: cuius præfectus dicitur Choragus. Plau. in Trin. ornamenta à chorago ſumpſit. Transfertur item Choragium ad quemlibet alterius rei apparatum. Ad Her.li.4. Ait aliquod fragile falſæ choragium gloriæ compareretur. Apul.lib.5.de Aſino: Iam feralium nuptiarum miſerrimæ uirgini choragium ſtruitur. Dictum Choragium à χορηγῶ, ſubminiſtro.

Choragus, gi, ſuppeditator inſtrumenti ludicri, & expenſarum. Suet. in Aug. conduxit menſa choragum.

Choraula, ars tibicinum. unde Strabo culpat Ptolemæum Aegypti regem, quòd præter alia flagitia etiam choraulam exercuerit.

Choraules, uel etiam Choraula, à choro & tibijs dicti, qui modulantur ad choros, uel qui in choro fiſtulas inflant, χορὸς, tripudiũ, αὐλὸς, fiſtula, ſeu tibia: unde Choraulæ dicti, quòd tibijs ad choreas canunt. Marti.lib.11. Non ſit cum citharœdus aut choraules. Pli.lib.37.cap.1.

Chorda, dæ, *Le corde de gli inſtrumenti muſicali*, funiculus in inſtrumento muſico, qui Latine fides dicitur. Cice.3.de Orato. uoces, ut chordæ ſunt, intentæ, quæ ad quenque tactum reſpondeant.

Chordus, a, um, ὀψίγονος, quod ſerotina fœtura natum eſt. Varr. lib.2.de re ruſt.cap.1. Dicuntur agni chordi, qui poſt tempus naſcuntur: uocant χόριον, inde Chordi dicti. Pli.li.8.ca.47. de ouibus loquens: Gerũt partum diebus 150. poſtea cõcepti inualidi: Chordos uocabant antiqui poſt id tempus natos. Dicitur & de hominibus: unde plerique ſerius nati Chordorum cognomen traxerunt. Trãsfertur & ad inanimata: unde Chordum fœnum dicitur, quod autumno ſecatur. Colum.libr.7.cap.3. Aluntur autumnali fœno, quod Chordum uocatur. Sic & Chorda frumenta dicuntur, quæ ſero matureſcunt.

Chorea, reæ, *Ballo*, à χορεύω, ſalto, pro ipſa ſaltatione uſurpatur. Virg.6.Aen. Pars pedibus plaudunt choreas, & carmina dicunt.

Choriambus, pes ex prima & ultima productis, duabus medijs breuibus: ut, filiolis. Dictus Choriambus, quòd ex choreo, id eſt trochæo, & iambo conſtet.

Choreus, ſiue Choreus, pes, qui alio nomine dicitur Trochæus cõſtans ex duabus ſyllabis, prima longa, & ſecunda breui: ut, Muſa.

Chorobates, regula longa circa pedes xx, quæ habet trãſuerſaria aquarum liberationibus dicata, ut eſt uidere apud Vitru.lib.8.c.6.

Chorocitharistae, *Quelli che cantano & ſuonano in coro*, qui in choro citharizant. Suet. in Domi.

Chorographia, χωρογραφία, regionis alicuius particularis deſcriptio. Geographia uero eſt, totius terrarum orbis deſcriptio.

Chorus, ri, *Coro, moltitudine di quelli che cantano, ouero ſaltano*, χορὸς, proprie multitudo eſt canentium, aut ſaltantium. Nam multorum uocibus, & concentu cõſtat, ut Seneca & Macro. tradunt. Et apud priſcos ex ſeruis ſymphoniacis comparabatur. Vnde apud Iurec.lib.3.de lega. Si chorus legetur, perinde eſt, ac quaſi ſinguli homines legati ſint. Et à χαρὰ (ſecundum Plau.lib.2. De leg.) quæ eſt lætitia, deducitur. Feſtus à corona deriuat: habetq; primã corr. Virg.6. Aeneid. Illa chorum ſimulans, euantes orgia circum Ducebat Phrygias. Vbi Seruius Chorum, hoc eſt, multitudinem in ſacra collectam. Idem 1.Georg. Omnis quam chorus & ſocij comitantur ouantes. Vbi rurſus Serui. Chorus proprie eſt coæuorũ cantus, atque ſaltatio. Tranſumitur & ad res incorporeas, ſumiturq; pro conſentienti rerum aliquarum multitudine. Ci.3.Offi. Poteſt igitur quicquam utile eſſe, quod ſit huic talium uirtutum choro contrarium? Hierony. ad Dardanum ſcribit Chorum eſſe muſicum inſtrumentum ex ſimplici pelle, cum duabus cicutis æreis, quod per primam inſpiratur, & per ſecũdam ſonus emittitur.

Chria, χρεία, eſt commemoratio alicuius dicti, uel facti, uel utriuſque ſimul celebrum habens demonſtrationem: ut Iſocrates dicebat,

bat, Virtutum radices amaras, fructus uero dulces. Eſt autem una ex quatuor exercitationibus, quas Fabius Grammatico tractandas præcipit. Chriæ uſum, & genera latius exequitur Cœl. Rhod. lib.16.cap.27. Dicta Chria, quòd maxime ſit utilis. χρεία enim uſum ſignificat.

Chromata, accipiuntur pro ornamentis & luminibus artium. Vnde Chromaticum melos ab antiquis dicebatur una ex tribus Muſicæ partibus, quæ ob nimiam mollitiem infamiæ nota nõ caruit.

Chronica, orum, *Cronica, τὰ χρονικὰ*, generis neutri annales, ſiue hiſtoriæ, temporum memoriam conſeruantes, quibus ſcilicet res geſtæ, ſeruato temporum ordine, digeruntur. Inuenitur & Chronicus, a, um. Gell. lib.17.ca.21. Excerpebamus ex libris qui Chronici appellantur. Pli. lib.35.

Chronisso, as, ſubſiſto, & ex itinere identidem quieſco. Lucr. l.2. Et ſatiati agni ludunt, blandeq; chroniſſant.

Chrysa, æ, ſiue Chryſe, es, oppidum Troadis. Pli. li.5.c.30. Stra. li. 13. & Hom. Il.1. Oui.3. Metam. Chryſenq;, & Cillan Apollinis urbes. Stephanus item Chryſen quandam collocat circa Lemnum. Eſt item Chryſe inſula, de qua paulo poſt.

Chrysalis, dis, χρυσαλὶς, erucæ genus ex rore naſcens. Plin. lib. 11.cap.32.

Chrysendeton, uaſis genus aureis cruſtis illigatum. Mart. li.6.

Chryses, æ, χρύσης, Apollinis ſacerdos, pater Aſtinomes, quæ à nomine eius Chryſeis cognominata fuit: quam cum Græci, expugnatis Thebis Cilicijs, urbe Eetionis, abduxiſſent, & Agamemnoni in prædæ diuiſione tradidiſſent, Chryſes, Apollinis inſignibus exornatus, ad Græcorum caſtra acceſſit, filiamque ſibi petijt reſtitui. quod cum impetrare non potuiſſet, Apollinis auxilium implorauit, qui tam grauem Græcis peſtilentiam immiſit, ut Agamemnon patri puellam reſtituere fuerit coactus. Cuius locũ cũ Achilli Bryſeidem eripuiſſet, indigne id ferens Achilles, in poſterum à prœlio omni abſtinuit, donec, morte Patrocli nunciata, intermiſſa arma recepit. Homer. 1. Iliad. Eſt & Chryſes amnis Siciliæ. Cice. in Verr.

Chrysippea, æ, herba à Chryſippo inuẽtore dicta. Pl. li.26.cap.9.

Chrysippus, χρύσιππος, Apollonij filius, patria Solenſis, ſiue, ut alij malunt, Tarſenſis, Stoicæ ſectæ philoſophus, auditor Zenonis & Cleanthis: poſt quos etiam ſcholæ præfuit. Ingenij acumine plurimum ualuit, ut qui in multis etiam à præceptoribus diſſenſerit. In dialectica clariſſimus fuit. Scripſit librorum uolumina ſupra quinque & ſeptuaginta. De exitu eius uaria traduntur. Quidam uolunt à diſcipulis ad ſacrificium uocatum, cum uinum dulce affatim hauſiſſet, anhelitus difficultate laborare cepiſſe, atque ita quinto demum die fato conceſſiſſe, annos iam natum circiter tres & ſeptuaginta. Alij ferunt, nimio riſu expiraſſe. nam cum ficus rure allatos aſinum comedentem uideret, ancillæ iuſſiſſe aiunt, ut & uinum aſino bibendum daret: eiusq; dicti urbanitate tantopere ſibi placuiſſe, ut nimio riſu fuerit ſuffocatus. Mortuo Athenienſes ſtatuam poſuerunt in Ceramico.

Chrysites, Plin. lib.33.cap.6. Fit in ijſdem metallis & quæ uocatur ſpuma argenti. genera eius tria: optima, quam Chryſitin uocant. Eſt item herbæ genus, alio nomine Chryſocome.

Chrysocolla, *Boraſo*, χρυσοκόλλα, humor qui in metallis per uenas defluit, craſſeſcente humore, rigoribus hybernis uſque in duritiam pumicis. Laudatiſſima eſt in ærarijs metallis: proxima in argentarijs: tertia in aurarijs: deterrima in plumbariis. Vide Plin. lib.33.cap.5.

Chrysogonum, χρυσόγονον, herba folio querno, flore coronarij uerbaſci, radice rapi, uehementer intus rubente, foris nigra. Dioſ. lib.4.ca.46. Nomen autem accepit ab aurei ſeminis colore.

Chrysolitus, lapis pretioſus, aureo nitore tranſlucens. Ouid. 2. Metamor. Per iuga chryſolithi, poſitæque ex ordine gemmæ. Plin. lib.37.cap.9.

Chrysomela, χρυσόμηλα, mala ſunt ex genere cydoniorum. Vir. Aurea mala appellat. Plin. lib.15.cap.11.

C ANTE I

Cibaria, orum, *Nodrimento cibo*, alimenta. Cic. ad Atti. li.6. Reſpondi, me non inſtituiſſe ijs dare cibaria.

Cibarius, a, um, quod ad cibum pertinet. Macr. lib.3 Sat. Lepud. legem tulit cibariam. Cibarius panis, qui fit ex farina ſecundaria, ex qua flos ante excuſſus eſt. Celſus lib.2.cap.17. Firmius eſt triticum, quàm milium: id ipſum, quàm hordeum, infirmiſſimum cibarius panis. Cic. lib.1. Tuſc. cibarius in capſa panis datus. Cibarium uinum, pro ignobili. Var. Potus meus uinum cibarium. Sic Cibarius homo, ab eodem dicitur pro ſordido, & plebeio. Cibarium oleum. Col. lib.12.cap.50.

Cibatus, huius cibatus, *Cibo, reficiamento*, σιτίον, βίος, cibus. Plin. Truncos gratiſſimo in cibatu habent. Plaut. in Mil. tibi mumi uiã, Qua cibatus ad te & legiones tuas tuto poſſit peruenire.

Cibilla, æ, teſte Varr. li.4. de Ling. Lat. menſa erat eſcaria, à cibis dicta. Feſtus item Cillibam interpretatur menſæ rotundæ genus, apud quem Cillibam corrupte legi putauerim, pro Cibilla.

Cibo, as, *Nodrire, cibare*, alo, nutrio. Col. lib.9.

Ciborium, κιβώριον, Dioſcorides interpretatur uentriculos quoſdam in faba Aegyptia, (quam & Colocaſiam uocat Pli.) ueſparum fauis ſimiles, in quibus fabæ ſunt bullarum modo emergentes. Idem & Cibotium appellari teſtatur, quaſi ſcriniolum: propterea quod ſeratur faba hæc indito in madentem glebam ſemine, ſicque in aquam proiecto. Plin. libro 20. cap.15. & Strab. lib.17. uſus eſt hac uoce, Hora. lib.2. Carm. Ode.7. Obliuioſo læuia Maſſico Ciboria exple.

Cibus, *Cibo*, σιτίον, omne quo ueſcimur. Donatus cibum diſtinguit à uictu, ꝙ cibus et delicatis præbeatur: uictus in paruis, aridisq; alimonijs conſtitutus ſit. Teren. in And. Lana ac tela uictum quæritans. Idem in Eu. Viden otium & cibus quid faciat alienus?

Cibyra, æ, κίβυρα Ptol. oppidum Aſiæ proprie dictæ, non procul à Meandro fluuio. Cic.6. Verr. Inde Cibyrates, uel Cibyrata. Cice. ibidem: fratres illi Cibyratæ inambulabant. Item Cibyraticus, a, um. Ibidem: Cibyratici illi canes.

Cicada, dæ, *Cicala*, τέττιξ, Inſecti genus canorum, unde & Cicadã quidam dictam uolunt, quaſi cito cadentem, id eſt euaneſcentem. Virg.3. Georg. Et cantu querulæ rumpent arbuſta cicadæ. Plin. lib.11.cap.26. auctor eſt, cicadam ex omnibus quæ uiuũt, ſine ore eſſe, pro eo aculeatum quiddam in pectore habere linguæ ſimile, quo rorem lambit, & pectus ipſum fiſtuloſum, quo uocẽ emittit.

Cicatricare, teſte Feſto, pro eo quod eſt cicatricem ducere.

Cicatricosus, *Pieno di ſegni di ferite*, οὐλώδης, cicatricibus plenus. Col. de arb. cap.11. Quinct. lib.4.cap.1.

Cicatrix, cis, *Il ſegno della ferita*, οὐλὴ, proprie eſt ſignum uulneris obducti, quaſi circa cutem, uel quaſi obcæcatrix. Teren. in Eunu. neque cicatrices ſuas Oſtentat. Cice.7. Phil. Luculentam plagam accepit ut docet cicatrix.

Ciccum, dicebant antiqui membranam tenuem, quæ eſt in malo punico, uelut cellularum diſcrimen. Feſtus.

Cicer, ris, *Cece*, ἐρέβινθος, genus leguminis. Plin. lib.18.cap.12. Ciceris natura eſt, gigni cum ſalſilagine. Vide ibidem plura ciceris genera. Hora.2. Ser. Sat.6.

Cicera, æ, leguminis genus, à Col. inter pabula annumeratũ, à cicerculo ſolo differens colore. eſt. n. obſoletior & nigro propior.

Cicercula, æ, *Cicerchia*, λάθυρον, leguminis genus ciceri non diſſimile, ſed minutius, inæquales angulos habens. Pli. lib.18.cap.12. Col. lib.2.cap.10.

Cicerculum, neutro genere genus ſinopidis. Pli. li.35.ca.6.

Cicero, κικέρων, cuius uitã Tyro Tullius, eius libertus, tribus uoluminibus ſcripſit, teſte Pediano: præceptores ſe habuiſſe fatetur, in philoſophia quidem Philonem Academicum tunc Romæ cõmorãtem: In iure ciuili, Scæuolam: in Dialectica, Diodorum Stoicum: in dicendo Apollonium Molonem. S. Roſcium Amerinum parricidij reum, natus annos xxiij. ut tradit Nepos, ut alij, xxvij. defendit. Metuens deinde Syllam, quem in ea cauſſa offenderat, in Græciam abijt, Aſiamque ſimulata ualetudinis cauſſa adijt: ubi ſe, ut ipſe ait, recoquendum præceptoribus dicendi dedit, Xenoclemque Adramittenum, Dionyſium Magneſium, & Menippum Carem audiuit, Rhodi uero Apollonium Molonem magiſtrum dicendi habuit: feruntque Poſidonium tunc Athenis eum Græce declamantem audiuiſſe, ac protinus exclamaſſe, quòd ſolam Græcis dicendi relictam gloriam uideret ad Latinos per eum transferri. Cuius uitam omnem uide apud Plutarchum.

Cichorium, pen. pro. *Cicoria, radicchio*, κιχώριον Dioſcoridi, herba eſt, quam alio nomine Intubum erraticum uocant. Pli. li.20.ca.8. Cichorium refrigerat in cibo ſumptum. Idem li.19.c.8. Eſt & erraticum intubum, quod in Aegypto Cichorium uocant. Horatius dictionis huius pen. ſyllabam produxit, corripuit autem antepenultimam, perinde ac ſi apud Græcos κιχόρειον ſcriberetur: Me, inquit, paſcunt oliuæ, Me cichoria, leuesq; maluæ.

Cici, κίκι, ἢ κρότων, frutex paruæ fici magnitudine, folia habẽs platano ſimilia. Ab huius ſeminis ſimilitudine Romani ipſum etiam fruticem Ricinum appellant. Dioſc. lib.4.cap.145. & Pl. li.15.c.7. Vulgus herbariorum hodie Cataputiam maiorem uocat. Hinc Cicinus, a, um, ut, Oleum cicinum, quod & Ricininum appellari, paulo ante docuimus. Plin. lib.23.cap.4.

Cicindela, p.p. *Lucciola*, πυγολαμπίς, Ariſt. genus muſcarũ, quod noctu lucet ignium modo. Quidam Noctilucam, alij Nitedulam uocant. Ab hac lychnus penſilis, quem uulgo Lampadem uocant, Cicindela appellatur, quæ nocte tota ſeruatur accenſa.

Ciconia, *Cicogna*, πελαργός, auis quæ ſerpentibus pullos nutrit, teſte Pli. li.10.ca.13. Iuue. Sat.14. Serpente ciconia pullos Nutrit, & inuenta per deuia rura lacerta. Quo etiam nomine ab Hiſpanis uocatur lignum roſtratum, quo è puteis hauriri aqua ſolet: quod & Telonem agricolæ uocant. Item Ciconia menſuræ genus eſt, ſiue inſtrumenti, quo ruſtici uti ſolent in ſulcis & foſſis ducendis, ne qua pars alijs aut profundior eſſet aut latior. Col. lib.4.

Cicur, cicuris, p.c. *Animal di ſeluatico fatto domeſtico*, τιθασὸν, qđ ex fera factũ eſt manſuetum. quod. n. a fero diſcretum eſt, id cicur dicitur. Ci.5. Tuſc. immanes alias, quaſdam autem cicures. Cicur ingenium dicitur mite, ac manſuetum. Varr. de Ling. Lat. lib.6.

Cicuta.

CICVTA, pen. pro. *κωνίον*, herba uenenoſa, teſte Plin. lib. 25. cap. 13. caule uiridi & geniculato, altior ſæpe binis cubitis, in cacuminibusque ramoſa, folijs coriandri tenuioribus, graui odoratu. Cicutæ famam Athenienſes auxerunt ſucco eius capitali iudicio damnatis necem inferentes. Iuuen. Saty. 7. Hunc inopem uidiſtis Athenæ, Nil præter gelidas auſæ conferre cicutas. Eſt item Cicuta (ut Ser. docet) in cannis, calamiſve, quod interceptum eſt inter duos nodos. Virg. 2. Eclo. ſeptem compacta cicutis Fiſtula.

CIEO, es, Cio, is, ambo ciui, citum faciunt: ſed à Cieo, es, fit Citum pen. cor. à Cio uero producitur. Ouid. lib. 1. Metam. Nec fruitur ſomno uigilantibus excita curis. Idem lib. 5. Triſt. Accitus toties in genus omne ioci. *Mouere, turbare*. Et Cico quidem ſignificat turbare, commouere, *ἐξορμάω, κινέω*. Virg. 4. Aeneid. Tonitru cælum omne ciebo. Cicero: cuius orbis ſemper eodem modo ciebatur. Cio uero, uoco proprie. Proprie autem dixi, quoniam Cire aliquando mouere eſt: ſicut & Ciere uocare, adeo ut alterum pro altero quandoque ſumi poſſe uideatur. Virg. 6. Aeneid. Miſenum Aeoliden, quo nó præſtantior alter Aere ciere uiros. Col. l. 7. c. 5. Cio, is, poſuit pro commoueo. ea res inquit, cit aluum Liu. libr. 5. Principes utrinque pugnam ciebant. A Cieo, pro, moueo, fit Ciſus, id eſt uelox. & Percitus, in furorem, iracundiamve motus.

CILICIA, *κιλικία*, regio eſt in minori Aſia, Syriæ proxima, tota ferè campeſtris, Tauro monti ſubiecta: à Cilice nomen ſortita. ab Oriente Amano clauditur, à Septentrione Tauri iugis, ab Occidente Pamphylia. Huius metropolis eſt Tarſos, quam interſecat Cydnus amnis.

CILICIVM, cij, *Cilicio, ueſtimento teſſuto di peli di diuerſi animali, κιλίκιον, διφθέρα*, à Cilicibus populis dictum eſt, apud quos (ut inquit Varr. 2. de re ruſt. c. 11.) Cilicia primum confecta ſunt. Cic. 3. Ver. Cum iſte ciuitatibus frumentum, coria, cilicia, ſaccos imperaret. Fiunt autem ex uillis hircorum, atque caprarum: adhibenturq; (ut Veget. inquit) ad excipiendum impetum ſagittarum.

CILIVM, *Ciglio*, teſte Pli. lib. 9. cap. 37. antiqui uocauerunt extremú ſuperioris genæ ambitum: unde & ſupercilia. Alij cilicia intelligunt folliculos ipſos, quibus oculus integitur. nam quas Græci uocant *βλεφαρίδας*, Theodorus cilia uertit. Lactantius quoque de Opific. oculos ciliorum tegminibus occultatos ſcribit. Cilium (inquit Feſtus) folliculus, quo oculos tegitur: unde & ſupercilium. Idem alibi. Supercilium dicitur quod ſuper cilium ſit, id eſt integumentum oculi ſuperius.

CILIX, cis, *κίλιξ*, nomen proprium Phœnices filii: à quo dicta Cilicia. Cilix etiam gentile eſt, ſignificans eum, qui à Cilicia ortus eſt. Luc. lib. 3. Itque Cilix iuſta, iam non pirata, carina. Crocus Cilix, pro Cilicio. Lucret. libro. 2. Et cum ſcena croco Cilici perfuſa recens eſt.

CILLEO, antiqui uſurparunt pro moueo: unde furcillæ dictæ. Seru. in lib. 2. Georg.

CILONES, quorum capita oblonga, & compreſſa ſunt: uel quibus frons eminentior. Cice. in Sal. Quicquid impudicorum, cilonum, fuit in urbe.

CIMMERII, populi à Scythis oriundi, dexteram Ponti partem habitantes non procul à Boſphoro, qui à nomine ipſorum Cimmerius appellatus fuis: ubi & oppidum fuit nomine Cimmerion. Hi aerem craſſum habuiſſe feruntur, & denſis exhalationibus nebuloſum: quod & ipſum Homerus teſtatur Od. lib. 11.

Hinc Cimmeriæ tenebræ prouerbio celebrantur, pro denſiſſima caligine. Lactan. lib. 4. ò mētem Cimmeriis, ut aiunt umbris atriotem. Ephorus ſcribit Cimmerios in Italia quoque fuiſſe iuxta lacum Auernum, eoſque in ſubterraneis habitaſſe domicilijs: quorum morem patriú eſſe, ut nemo ſolem aſpiciat: noctu uero egrediantur. Eorundem meminit & Feſtus. Cimmerij (inquit) dicuntur homines, qui frigoribus habitatas terras incolunt, quales fuerunt inter Baias & Cumas. Cimmericus Boſphorus, inde nominatur, cuius longitudo eſt ducentorum & uiginti ſtadiorum. Cice. in Acad. 8. Cimmerijs, quibus aſpectum ſolis ſiue deus aliquis, ſiue natura ademerat.

CIMEX, *Cimice, κόρις*, uermiculus odore fœdus, ex ligno naſcens, chartiſque & paleis. Marti. lib. 11. nec tutus cimice lectus.

CIMOLIVS, a, um: ut Cimolia creta. Pl. li. 6. c. 17. Dioſ. li. 5. ca. 94.

CIMOLVS, inſula in mari Cretico, unde optima creta aduehitur. Ouid. 7. Meta. Hinc humilem Myconen, Cretoſaq; rura Cimoli.

CIMON, Athenienſis, Miltiadis filius, mira erga ciues munificentia. Vide Plutar. qui eum cum Lucullo comparat.

CINAEDIAE, lapilli, qui inueniuntur in cerebro cinædi piſcis. Pli. lib. 37. cap. 10.

CINAEDICVS, a, um, à Cinædus. Plau. in Sticho.

CINAEDVS, *κίναιδος*, qui muliebria patitur. *παρὰ τὸ κινεῖν τὰ αἰδοῖα*. Catull. epigr. 22. Cinædus mollior cuniculi capillo. Alij Cinædos, quaſi pudore uacuos appellant. *κενὸς* enim uacuus, *αἰδὼς* pudor. Plau. in Aul. In fuſtibus ſum mollior magis quàm ullus cinædus. Cinædus etiam piſcis, de quo Plin. lib. 32.

CINARAE, *Carcioſi, σκόλυμοι*, cardui ſunt maiores, quos uulgus Articocalos uocat, inter præcipuas menſarum delicias habiti. Colu. lib. 10. Hiſpida ponatur cinara, quæ dulcis Iaccho Potanti ueniat, nec Phœbo grata canenti. Nominis originem referunt ad Cinara puellam in herbam ſui nominis mutatam. Alij à cinere deductum putant, quod cinere in primis hæc herba gaudeat ſtercorari.

CINCIA, locus Romæ ubi Cinciorum monumentum fuit. Feſtus.

CINCINNATI dicti, qui capillos intortos geſtant. Cic. poſt reditum in Senat. Plaut. Capt. Hoc cognomen fuit L. Quinctio, qui ab aratro ad dictaturam uocatus, Aequos uictos ſub iugum egit.

CINCINNI, *Capelli creſpi*, crines intorti, qui etiam Calamiſtrati dicũtur. Iuuen. Altior hic quare cincinnus? Mart. Anulos uocat: Vnus de toto peccauerat orbe comarum Anulus. Varro: ſoliculus uteus intortus, ut cincinnus. Solent autem cincinni oleo perungi. Cic. in Piſ. Erans illi madentes cincinnorum fimbriæ.

CINCTICVLVS, *Cintola, διαζωμάτιον*, dimin. à Cinctus, amiculi genus, quòd fere ſub umbilico præcingitur, & ad dimidium crus porrigitur. Plau. in Bacch. Cincticulo præcinctus.

CINCTVS, us, *Cinto, cinto, διάζωμα*, à Cingo, ſicut cingulum. Varro de Lingua Latina. Cinctus, & Cingulum à Cingendo. alterum uiris, alterum mulieribus attributum. Quamuis & pro ueſtim ſumatur. Virg. 7. Aeneid. Ipſe Quirinali trabea, cinctuq; Gabino Inſignis. Porphyrio docet Cinctum tunicæ genus eſſe infra pectus aptatæ, à quo Cinctutos Cethegos Horatius nominauit. Cinctum Gabinum eſſe dicunt, togam ſic in tergum reiectam, ut una eius lacinia reuocata hominem cingat.

CINCTVTVS, a, um, *Cinto*, cinctu indutus: quod ueſtis genus antiquiſſimis Romanis in uſu fuit. Vnde Horat. in Arte, cum antiquiſſimos illos denotare uellet, Cinctutos Cethegos dixit.

CINEFACTVM, *Ridotto in cenere, τεφρωθέν*, in cinerem diſſolutum à Cinefacio, in cinerem reduco. Figuratio eſt (inquit Nonius) ut Tepefactum, & Labefactum. Lucil. lib. 3. Horrifico cinefactum te probe buſto.

CINGO, is, xi, ctum, *Cingere, ζώννυμι*, notæ ſignificationis eſt: & cũ accuſatiuo, ablatiuum habet. Ouid. 5. Faſt. cinxitque decentibus armis. Cice. 3. de Nat. Deo. Diligentius urbem religione, quàm ipſis mœnibus, cingitis. Per tranſlationem pro circundare. Liu. libro. 1. muro lapideo urbem cingere parat. Aliquando accuſatiuo ſolo contentum eſt. Plin. Cum eum ſaltum uenatores cinxiſſent. Cictum Cingo, quaſi circum ago. Cinctus, participium. Cice. pro Flacc. prouincia mari cincta. Incinctus, idem quod cinctus. Liu. li. 20. Incinctum Gabino cinctu. Præcingo, idem quod cingo. Plau. in Bacch. Cincticulo præcinctus, in ſella apud magiſtrum aſſideres. Interdum eſt præparare, unde Præcinctos ſtrenuos, & expeditos dicimus. Procingo, cingo, apparo: à quo Procinctus, apparatus bellicus. Vnde dicimus, aliquid nos feciſſe in procinctu, cum ad expeditionem, aut ad iter eſſemus parati & accincti. Ouid. Hæc in procinctu carmina facta puta. Et procincta claſſis uocabatur, cum exercitus cinctus erat confeſtim pugnaturus. Recingo, quod cinctum erat, diſcingo. Ouid. lib. 1. Metam. Velanteque caput, tunicaſque recingunt. Succingo, ſubtus cingo, & ad cingulum alligo. Cic. 12. Phil. Galbam eodem pugione ſuccinctum. Et Succingere, eſt cinctu ueſtes ita colligere, ut breuiores uideantur, fiatque hoc modo ad agendum promptior.

CINGVLA, æ, *Cigna, ζῶμα*, qua cinguntur iumenta. Ouid. de Rem.

CINGVLVM, *Cintola, cintura, ζώνη*, proprie mulierum. Varr. 4. de Lingua Latina. Cinctus & cingulum à cingendo, alterum uiris, alterum mulieribus attributum. Feſtus. Cingulo noua nupta præcingebatur, quod uir in lecto ſoluebat. Cice. in Somn. Scip. Cernis autem terram eandem, quaſi quibuſdam redimitam & circundatam cingulis.

CINIFLONES, qui calamiſtris in cinere calefactis capillos criſpabant. Horat. Ciniflones paraſiti.

CINIS, eris, ab antiquo nominatiuo Ciner, hodie maſcu. gene. olim etiam fœm. *Cenere, τέφρα*, puluis in quem materia uſta reſoluitur. Virg. 6. Aene. poſtquam collapſi cineres, & flamma quieuit. Cic. in Verr. cur hunc dolorem cineri eius atque oſſibus inuſſiſti? ſæ. gen. Caluus apud Nonium. Cum iam fulua cinis fueris.

CINERACEVS, a, um, cineris colorem referens. Pli. lib. 33.

CINEREVS, a, um, è cinere: uel quod cinereum refert colorem.

CINERARIVS, cinerarij, pro ciniflone. Catullus: tuum cinerarius tondet os.

CINERICIVS, a, um, ut Panis cinericius, coctus ſub cinere.

CINNA, ciuitas Theſſaliæ, à Cinno gigante, & Cœi fratre dicta. Eſt etiam Cinna ciuitas Hiſpaniæ in regno Caſtellæ: à qua Cinnenſes populi, quos commemorat Plin. lib. & cap. 3. Fuit item Cinna Marianis & Syllanis temporibus, Romanorum omnium crudeliſſimus, quatuor Conſularibus functus, qui ob nimiam crudelitatem, lapidibus ab exercitu occiſus eſt.

CINNABARI, *κιννάβαρι*, Pli. l. 33. c. 7. ſaniem putauit eſſe draconis eliſi elephantorũ morientiũ pondere permiſto animalis utriuſq; ſanguine. quod falſum uidetur. Dioſcorides à minio diuerſum eſſe oſtendit, ꝙ cynnabari ex Lybia, minium ex Hiſpania afferretur: quid tamen reuera eſſet, non indicauit. Quod autem hodie Cinnabrium uocant, ex ſulphure & argento uiuo ſimul uſtis conficitur.

CINNAMOMVM,

Cinnamomum, *κιννάμωμον*, frutex in Aethiopia Troglodytis cōtermina, humilis, & ſurculoſus, duorum cubitorum altitudine. Cinnamomum etiam hodie in officinis nomen retinet, uulgus à quadam canalium figura Canellam appellat. Pli. li. 12. cap. 19.

Cinnamum, *κίνναμον*, frutex, ſiue arbuſcula naſcens apud Gebanitas, in finibus Troglodytarum, præſtantiſſimum exudans odoramentum, quod & ipſum Cinnamum dicitur. Pl. lib. 12. cap. 19.

Cinnaris, herba, ceruis remedium aduerſus uenenata pabula. Pli. lib. 8. cap. 27.

Cinnus, plurimarum rerum, preſertim liquidarum, commiſtio. Ci. de Ora. Cinnus utriuſque particeps.

Cinxia, Iuno dicebatur quòd nuptiis præeſſet. Inito enim cōiugio ſoluebatur cingulum, quo noua nupta erat cincta. Feſtus.

Cippus, *στήλη*, columna, quæ cum inſcriptione ad conſeruandū rei alicuius memoriam ſoleat erigi. Hor. 1. Ser. Sat. 8. Mille pedes in fronte, trecentos cippus in agrum. Cippus item inſtrumentum erat ligneum, quo ſeruorum, & captiuorum pedes colligabantur.

Circa, *Intorno*, *περὶ*, præpoſitio accuſatiuo ſeruiens caſui, idem ſignificans, quod iuxta. Cic. de Lagr. Cum Rullus urbes circa Capuā occuparit. Ponitur & pro circiter, ut tempus denotet. Pli. lib. 9. ca. 18. Nec amplius, quàm circa eum menſem uſuntur.

Circe, *κίρκη*, Solis & Perſes nymphæ filia, Aeetæ Colchorum regis ſoror, ueneficiorum peritiſſima: quæ Sarmatarum rege, cui nupſerat, ueneno ſublato, regnoq; per ſcelus parto, cum crudelius imperaret, ab incolis pulſa, in Italiam profugit, & in Circæo monte, qui efficaciſſimis herbis abundabat, ſedem ſibi delegit: ubi cum Glaucum marinum deum adamaret, Scyllam puellam, quam ille deperibat, infectis fontibus, in monſtrum marinum commutauit. Vlyſſem item ui tempeſtatis ad ſe delatum hoſpitio ſuſcepit, cui & Telegonum filium peperit. Poſtremo & Picum Latinorum regem, quòd uxorem ſuam nomine canentem ſibi præferret, in auem ſui nominis commutauit.

Circaeenses, populi. Liu. lib. 6 Cic. lib. 3. de Nat. deo. Circen coloni noſtri Circæenſes colunt. Circæi uero quondam inſula fuit, immenſo mari circundata (ſi Homero creditur) ubi Latium antiquum terminabatur. Stra. lib. 5. Poſt Antium Circæum eſt, ſtadiorum ducentorum & nonaginta. Vir. lib. 7. Aen. Hom. 10. Od.

Circenses ludi, *ἱπποδρομίαι*, uel Circenſes, ſine adiectione, certaminis curulis genus erat in honorem Conſiliorum dei inſtitutum: ita dictum, quòd in circo perageretur, non autem ab enſibus, (ut Seruius nugatur) in circuitu diſpoſitis. Liu. lib. 1. Tum primum circo, qui nunc maximus dicitur, deſignatus eſt locus, diuiſa loca patribus, equitibusq; urbis, ut ſpectacula ſibi quiſq; facerent. Vir. 8. Aen. magnis Circenſibus actis. Circenſium ludorum ſeptem erant curricula ſolennia, Gell. li. 3. cap. 10. ex Varrone.

Circense tomentum, dicitur quod fit ex ſummitatibus arundinum mollibus, lanæ ſimilibus. Mart. lib. 14.

Circino, as, pe. co. *Ritondare*, *circuire*, rotundum facio, uel circino circulum facio. Pli. li. 16. cap. 38. circinantur in pulpam. Significat etiam circumire: ut, Circinare auras apud Ouid. 2. Met.

Circinus, ni, pe. co. *Seſto*, *compaſſo*, *διαβήτης*, inſtrumentum, quo circuli uertendo deſignantur. Pli. lib. 2. cap. 15.

Circiter, *Intorno*, *circa*, *περὶ*, à Circa fit, idemq; ſignificat: & refertur modo ad tempus. Plaut. in Moſtel. Redito huc circiter meridiem. Cæſ. 1. Bel. Gall. Ita dies circiter. 15. iter fecerunt. Modo ad numerum. Sal. in Catil. ex omni copia circiter pars quarta erat militaribus armis inſtructa. Modo ad locum. Plaut. in Ciſtel. Loca hæc circiter excedit mihi. Circiter aduerbium. Caſſius Hemina: Lapidem fuiſſe quadratum circiter in media arce iunctum.

Circites, circuli ex ære facti, teſte Feſto. Eſt & genus oleæ. Colu. lib. 5. cap. 7.

Circius, uentus nulli uiolentia inferior, ſic dictus, quòd omnia turbet, ac circumuertat. Gellius: Galli uentum ex ſua terra flantem, quem ſæuiſſimum patiuntur, Circium appellāt, à turbine, opinor, eius ac uertigine. Lucanus: Solus ſua littora turbat Circius. Cato Cercium, non Circium appellat. Eſt item Circius Tauri montis pars apud Plin. lib. 5. cap. 27.

Circus, auis ex accipitrum genere, altero pede clauda, proſperrimi augurii in nuptialibus negotiis, & re pecuaria. Pl. li. 10. cap. 8.

Circulatim. per circulos. Sueto. in Cæſ. externarum gentium multitudo circulatim ſuo quæque more lamentata eſt.

Circulator, *ἀγύρτης*, *ἀπατεών*, qui hominum cœtu circundatus, fabulis eos aut præſtigiis oblectat. Ci. li. 5. Epi. Circulator auctionū notiſſimus. Apul. li. 1. de Aſino: Circulatorem aſpexi equeſtrē ſpatham præacutā mucrone infeſto deuoraſſe. Paul. Iurecōſ. ff. de Extraord. crim. In circulatores qui ſerpentes circunferunt, & proponūt, ſi cui ob eorū metū damnū datū eſt, pro modo admiſſi actio dabitur. Dictus Circulator à circulo, ideſt hominū corona.

Circulatorius, ria, a, um. Quinct. præcipit nobis parandam uim orandi, non circulatoriam uoluptatem ſpectandam, id eſt garrulam illam circulatorum feſtiuitatem non eſſe aucupandam. Idem lib. 2. cap. 4. Extemporalis garrulitas, circulatoriæ iactationis eſt.

Circulatrix, icis, quæ in foro, hominumq; circulis uerſatur, ſpectatores aut ſaltando, aut canendo, aut laſciuioribus fabulis remorans. Mart. lib. 10. Linguam circulatricem dixit pro petulanti.

Circulor, aris, *Circondare*, *περιβάλλω*, pro circundare. Col. li. 12. Is debebit ante circulari foſſula. Cic. de Claris oratoribus poſuit pro in circulum caput circūferre. Videt oſcitantem iudicem, colloquentem cum altero, nonnunquam etiam circulantem.

Circulus, diminutiuum à Circus, *Cerchio*, *κύκλος*, figura eſt anularis. Cice. 2. de Nat. deo. Cumq; duæ formæ præſtantes ſint, ex ſolidis globus, ex planis autem circulus, aut orbis. A mathematicis definitur eſſe figura plana, una tantum linea cōtenta, in cuius medio punctus eſt, à quo omnes lineæ ad circunferentiam ductæ, ſunt æquales. Hæc omnium planarum figurarum eſt perfectiſſima. unde Circularem ſcientiam dicimus, pro abſoluta omnium ſcientiarum cognitione, quam Græci *ἐγκυκλοπαιδίαν* uocant. Circulus per tranſlationem pro cœtu hominum in orbem collectorum ſumitur. Liui. lib. 44. In omnibus circulis ſunt qui exercitus in Macedoniam ducant.

Circum, *Intorno*, *περὶ*, præpoſitio, & componi ſolet, & ſeparari. Separata locum tantum ſignificat, ſicut & compoſita: ut, Circum theatrum. Quandoque loco aduerbii ponitur. Virg. 4. Aen. Anna uides toto properari littore circum? Componitur cum dictionibus ab à incipientibus, ut circumago. c, ut circuncido: d, ut circunduco: e, ut circumeo: f, ut circunfluo: i, ut circumiacio: à quo circumiectus: l, ut circūlinio: m, ut circūmunio: n, ut circumnaſcor: p, ut circumpono: q, ut circumquaque: ſ, ut circūſcribo: t, ut circūtuliu, ut circumuenio. uerū iuncta uocalibus integra ſcribi, ſed non proferri debet. ut circumago, circūeo ſcribantur, ſed proferantur circuago, circueo. Vnde Priſcianus ait, Circumeo, & Circūago, & ſimilia nō paterentur eliſionem in pronunciatione, ſi tranſiret in ſequentem ſyllabam m. Si uero iungatur cum c d f q t, mutatur m in n ut, circuncido, circundo, circunfero, circumquaque, circuntuli. cum aliis remanet m integra: ut circumſcribo, circumuolo.

Circumaggero, as, Plin. libr. 19. capitu. 5. fimo circumaggeratas radices.

Circumago, gis, *Menare intorno*, *περιάγω*, circunduco. Liu. 1. Prius quàm equites circumagerētur. Interdum inſequor, fugo. Curtius. Nec uulneratum, & fere ſemineçem circumagere deſtiterunt. Inde Circumactus conuerſio, ſiue motus in gyrum. Pl. in ponte duabus capellis obuiis eduerſo, circumactū anguſtiæ non caperent.

Circumambulo, as, in circuitu ambulare, *περιέρχομαι*. Paul. in l. poſſideri. in prin. ff. de acquiren. poſſeſſ. Fundi glebas circū ambulet.

Circumaspicio, cis, *περισκέπτομαι*. Plin. lib. 8. cap. 33.

Circumcidaneus, a, um, ut uinum circumcidaneum, quod poſtremo exprimitur, uinaceis, ubi fluere deſierint, circunquaque accisis. Cato cap. 23.

Circumcido, dis, *περικόπτω*, circum, uel per circulum incidere & amputare. Col. lib. 3. corticem circuncidito. Circumcidere uinum, pro uini uſu interdicere Celſ. lib. 4. cap. 20. & lib. 6. cap. 9. Cice. 5. de Finib. Quæ ſit ars agricularum, quæ circuncidat, amputet. Cic. 1. de Fin. ſapiens amputata, circunciſaq; inanitate, naturæ finibus contentus.

Circuncingo, gis, *Circondare*, *περιζώννυμι*, circumdo. Sil. lib. 10. Cenſeta quæ telis circuncingentibus ultro Aſſilis in ferrum.

Circuncirca, *D'intorno*, ab omni parte: ut, Circuncirca proſpicere. Plaut. in Aul. Occœpit ſcalpurrire ungulis Circuncirca.

Circuncisio, onis, *περικοπὴ*. Lact. lib. 4. cap. 17.

Circuncisitius, a, um, Var. de re ruſt. lib. 1. cap. 54. cum deſiit ſub prælo fluere, circuncidunt extrema, & rurſus premunt, expreſſum, circumciſicium appellant.

Circuncisura, ræ, inciſio in orbem facta. Pli. lib. 16. cap. 40.

Circuncludo, dis, cluſi, cluſum, *Serrar intorno*, *περικλείω*, undique claudo. Cic. in Catil. 5. Num inficiari potes, te meis præſidiis, mea diligentia circūcluſum, cōmouere te contra remp. non potuiſſe?

Circuncolo, lis. *Habitare intorno*, *περιοικέω*, circum habito, Liu. lib. 31. omnes, qui circuncolunt Bœbem paludem.

Circunculcare, circuncirca conculcare. Col. lib. 5. cap. 6.

Circuncurro, is, *Correre intorno*, *περιτρέχω*, Quinctil. lib. 2. cap. 21. Artē circūcurrentē uocauerunt, quòd in omni materia doceret.

Circuncurso, as, re, frequentatiuū à circuncurro. Teren. Heaut.

Circundo, *Circondare*, *περιβάλλω*, *περιλαμβάνω*, Circumeo, *περιέρχομαι*, inter ſe differunt: quoniam dicimus, Hercules circumiit terram, non Circundedit: & Anulus circundat digitum, non circumit. Circuitus nomen utrunque complectitur. Cice. Catoni. Vallo & foſſa circundedi. Plau. in Aſin. Circundato me brachijs. Cæſ. 3. bel. Ciu. Octauius quinis caſtris oppidum circundedit. Hora. 2. Ser. Sat. 2. circundata palla plurima. Armis circundatus, id eſt armatus, Virg. 9. Aene.

Circundolo, as, are, *Polire intorno*, eſt circunquaque dolare, ſeu polire Plin. lib. 16. cap. 32. Sed maxime mirum, Aiteandri Platanus etiam circundolatis lateribus reſtibilis ſponte facta.

Circunduco, cis, pe. pro. *Menare intorno*, *περιάγω*, in orbem duco. Cic. 2. Philip. ut uexillum uideres, & aratrū circunduceres. Circūducere apud Iureconſultos metaphoricōs pro abolere, delere,

& abrogare accipitur. Paul.l.acta.ff.de re iu.Vlp.l.& poſt edictũ ff.de iudi.Circunducere aliquem per dolos,eſt decipere. Pla. Pſe. Per dolos eam circunducam.Circunducere argento, idem Plaut. Te uelle amantem argento circunducere. Idem Bacch. Quadringentis Philippeis me circunduxerunt.

Circvndvctio,deceptio.Plau.in Cap.Nec argenti circũductio.

Circvmeo,is,it,*Andare intorno,circondare*,περιειμι,ambio,Liui.1. Romulus circumibat,docebatq;,patrum id ſuperbia factum. Prædia circumire, Cice.pro Cec.Circuitus,Circunductus.Seneca in Med.Orbem circuitis cornibus alligat.i.circunductis, & totũ globum cingentibus. Circuitus,us,ui.περίοδος.Ci.2.de Nat.deo. Circuitus ſolis,Celſus lib.3.ca.5.quartanarum certus circuitus eſt.

Circvitio:uel Circuitio,Liu.3.Circuitio,ac cura Aedilium plebis erat. Teren.And.aperte ipſam rem locutus, nihil circuitione uſus es.Ci.2.de Diui.circuitione quadam deos tollens.

Circvmeqvito,as,are,*Caualcare intorno*, περιϊππεύω, equo circumeo.Liu.10.duas turmas ſociorũ circumequitare mœnia iubet.

Circvnfero,p.c.*Portare intorno*,περιφέρω,circumporto,circunduco.Sal.Fuere,qui dicerent, Catilinã ſanguine uinum permiſtum pateris circumtuliſſe.Per tranſlationem ponitur pro luſtrare, ſeu purgare.Virg.li.6.Idem ter ſocios pura circuntulit unda.

Circvnfirmare,*Fermare intorno,fortificare*,περιφράττειν, circũſepire.Col.li.4.c.17.Vitis quaſi quadrato circũfirmãda eſt agmine.

Circvnflecto,ctis,*Piegare intorno*,περικάμπτω,in girũ flecto.Vir. 5.Aen.Conſtituit ſignum nautis pater,unde reuerti Scirent, & lõgos ubi circunflectere curſus.Circũflexus,participium, undiq; flexus.Inde accentus circunflexus ex acuto graui factus.

Circvnflexvs,us,ui,nomen,περισπασμός.Pli.lib.8.cap.11.

Circvnflo,as,are,*Soffiare intorno*,περιπνέω,undique afflare.Ci.5. Ver.hic ordo quaſi editus in altum,ut ab omnibus uentis inuidiæ circunflari poſſe uideatur.Circũflantibus Auſtris,Stat.li.11.The.

Circvnflvo,*Scorrere intorno*,abundo.Cic.in Læl.circunfluere omnibus bonis.Proprie tamen eſt circum aliquod fluere, decurrere. Plin.Id oppidum circunfluit amnis.

Circvnflvvs,a,um,περίῤῥοος,quod circunfluit.Ouid.15.Met.Scinditur in geminas partes circunfluus amnis.Item inſula circunflua, quã aqua circunfluit.Oui.15.Met.circunflua Tybridis alo Inſula.

Circonforaneae Hoſtiæ,non tam quæ circum fora, quàm quæ circum agros & urbes in ambaruali ſacrificio circunferuntur.

Circvnforanei,qui circa fora crebro uerſari ſolent, qui fucis & nugis captant quæſtum.Cic.pro Clu. Clodium pharmacopolam circunforaneum, aggreditur.Aes circunforaneum, quod à fœneratoribus in foro tractatur.Cic.Att.li.2.Tuſculanum & Pompeianum me ære,non Corinthio, ſed hoc circunforaneo obruerunt. Hoc eſt, ære alieno,quòd è foro fœnori ſumpſi.

Circvnfodio,fodis,*Cauare intorno*,in gyrum fodio Pl.l.17.c.18.

Circvnfossvra,ræ,Pli.Ibidem.

Circvnforo,as,περιτρήσω,Pl.lib.17.cap.27.Stipite circunforato.

Circvnfrico,as,*Fregare intorno*,περιτρίβω,Cato.cap.26.

Circvnfvlgeo,ges,*Splendere intorno*,περιφαίνομαι, Pl.li.2.c.37.

Circvnfvndo,dis,Ci.2.de Nat.deo.terra circunfuſa hac animabili natura,cui nomen eſt aer.

Circvngelatvs,*Gelato intorno*,participium.Plin.lib.13.cap.22.

Circvngemo,mis,Hor.Ep.16.circungemit urſus ouile.

Circvngestare,*Portare intorno*,περιφέρειν,Cic.ad Qu.fr.lib.1.

Circvniaceo,cui,*Giacere intorno*,περιτίθεμαι, in circuitu iaceo. Liu.Quę circumiacent Europæ,in ueſtra ſunt poteſtate.

Circvniicio,cis,ieci,iectum,*Gettare intorno*,περιβάλλειν.Liu.li. 33.circunijcere haſtas in uenientem ex tranſuerſo hoſtem conati ſunt.Circumijcere uallum,apud eundem, pro circumædificare. Et Circunijcere ambitu extrema cæli.Ci. de Vniuer. Extremitatem cæli rotundo ambitu circunijecit idest circumamplexus eſt. Vnde Circuniectus,a,um.ut, Circuniecta urbi loca.Liuius.

Circvnlambo,bis,*Leccare intorno*,περιλείχω,Pli.lib.11.cap.37.

Circvnligo,as,*Ligare intorno*,περιδέω, Liui.lib.21. Stuppa circumligabant. Cic.3.de Diuina.poteſt eſſe falſum,ut circumligatus fuerit angui.

Circvnlinio,linis,circum ungere, uel aliquid leuiter alicui rei circuminducere.Pl.lib.8.Nec pictura, in qua nihil circunlinitum eſt, eminet.

Circvnlino,in præterito,circunliui, uel circunleui, circuncirca leuiter induco.Pl.Circunlini aluearia fimo bibulo,utiliſſimũ. Vnde Circunlitio,onis.In picturis itẽ Circunlitiones dicebantur, ſupremæ operis expolitiones.Pl.li.35.cap.11.dicebat Praxiteles interrogatus,quæ maxime opera probaret ſua in marmorib. Quib. Nicias cũ manum admouiſſet,tantum circunlitioni eius tribuebat.

Circvnlvo,luis,lui,*Scorrere intorno*,περιῤῥέω,circũfluo. Liu.l.25

Circvnlvvio,onis.Cic.2.de Orat.alluuionum,circunluuionũ.

Circvmmitto,*Mandare intorno*,περιπέμπω, Liu.4.

Circvmmvlcere,περικαταψᾶν,molli attractu circũcirca abblãdiri.Pli.li.28.ca.3.Hexagon in dolium ſerpentium coniectus,experimenti cauſſa,circummulcentibus linguis miraculum præbuit.

Circvmmvnio,*Fortificare intorno*,περιφράττω, circumſepio. Colu. li.3.circummunito macerie aut foſſa.Pla.Cap. uinclis cuſtodijsq; circummuniti ſumus. Circummunitio.Cęſar:Id ne fieri poſſet,obſidione,oppidiq; circummunitione fiebat.

Circvmnascor,*Naſcere intorno*,περιφύομαι,Pli.lib.2.cap.103.

Circvmobrvere,περικαταχοῦν,Pli.lib.19.ca.5.

Circvmpadanvs,a,um,qui habitat in circuitu Padi.Liu. lib. 21. Pli.lib.14.c.20.Ligurię circumpadaniſq; muſtis utilitas.

Circvmpango,περιφυτεύω,Pli.lib.17.cap.13.

Circvmpavio,uis,circumpauire.Pli.lib.12.cap.14.

Circvmpedes,ii,qui & A pedibus dicitur.Cic.3.Ver. Seruos artifices pupilli,circũpedes aut homines litteratos,ſuos eſſe dicebat.

Circvmplector,eris, *Abbracciare intorno*,Cic.de Vniu.

Circvmplexvs,us,nomen,περιπλοκή,Pli.lib.10.cap.63.

Circvmplico,as,p.c.περιπλέκω,circumnecto.Ci.1.de Diu.

Circvmpono,nis, *Mettere intorno*,περιτίθημι,Horat.2.Ser.Sat. 4.

Circvmpotatio,onis,ἐγκυκλοποσία,à circũpoto.Cic.2.de leg.

Circvnrado,dis,*Radere intorno*,περιξέω,Pli.lib.17.cap.26.

Circvnretio,tis,περιπλέκω,impedio,& implico. Lucret. lib.5. Circunretit enim uis,atque iniuria quenque.Cic.7.Ver. implicatũ ſeueritate iudicũ,circumretitum frequentia populi Romani.

Circvnrodo,dis,p.p.*Rodere intorno*,Pli.lib.32. cap. 2. Accipitur pro meditari,& quodammodo ruminare.Cic.ad Att.lib.4.dudum circumrodo, quod deuorandum eſt. Item pro detraho, obtrecto. Horat.1.epiſt.Dente Theonino cum circunroditur.

Circvnscalpo,περικνίζω. Pli.lib.20.cap.5.

Circvnscarifico,as,περιαμύττω.Pli.lib.22.cap.23.

Circvnscindo,dis,περικαταῤῥήγνυμι,Liu.2.

Circvnscribo,bis,*Circunſcriuere*,περιγράφω,comprehendo, intra finem quendam complector,definio.Cic.6.Philip.Virgula ſtatem circunſcripſit.In Parad.Exiliũ terribile eſt illis, quibus circũſcriptus eſt habitandi locus.Per trãſlationem accipitur pro circumuenio & decipio.παρακρούομαι.Idem 2.Acad.captioſis & fallacibus interrogatiunculis circunſcripti & decepti quidam.

Circvnscripte,aduerb.Cic.2.de Nat.deo.

Circvnscriptio,onis.Cic.1.Tuſc.terræ ſitum,formã,circunſcriptionem.Verborum quadam circunſcriptione cõprehendere ſententiam.Cic.de Clar.Ora.Circunſcriptio,παράκρουσις, pro deceptione.Cic.pro Cluen. Cum ab his omnes inſidiæ,circunſcriptio neſq; adoleſcentium naſcerentur.

Cicvnscriptor,qui fraude priuat aliquem bonis.Cic.in Cat.

Circvnseco,cas,*Tagliare intorno*,περικόπτω,circuncido, Colum. lib.7.cap.5.

Circvnsedeo,des,& Circunſideo,des, circunſedi, circunſeſſum, *Aſſediare d'ogni intorno*,περικάθημαι,πολιορκῶ,ſignificat,circũdare,obſidere.Cic.ad Att.lib.9.Populi Romani exercitus Cn.Pompeium circunſidet.Circumſedent item,qu is aſſident utrinq; alicui Cic.4.in Catil.Nec tamen ego ſum ille ferreus, qui non mouear bonorum omnium lachrymis,a quibus me circunſeſſum uideris.

Circvnsepio,pis,περικλείω,περιφράττω.Ci.ad Aug. cohortibus armatis circunſeptus Senatus.Liu.1.armatis corpus circunſepſit.

Circvnsero,ris,περιφυτεύω.Pli.lib.21.cap.12.

Circvnsessio.Cic.3.Ver.

Circvnsido,dis.circunſedeo,niſi quod motum quendam habeat coniunctum:ut circunſidere dicantur, qui ſe iam ad ſedendum cõponunt, uel qui ipſo actu oppidum uel arcem caſtris uel exercitu circundant.Liu.9.Pliſtiam circunſidunt.

Circvnsignare,Col.li.de Arbor.cap.26.

Circvnsisto,is,*Stare intorno,circondare*,περιΐσταμαι,circundo, circunſto Liu.lib.1. Centuriones Metium circunſiſtunt. Cæſar; Si quis grauiori uulnere accepto deciderat,circunſiſtebant.Vir. furẽtem Armati circunſiſtunt.

Circvnsono,as,are,*Sonare d'ogn'intorno*,περιηχῶ, undique ſono. Cic.in Off.conducere arbitror,talibus aures tuas uocibus circunſonare.

circvnspectatrix,cis,uerbale.Plau.in Aul.

Circvnspecte,Quinct.lib.9.cap.2.

Circvnspectio,nis,Cic.4.Acad.

Circvnspecto,as.Cic.de Nat.beſtiæ in paſtu circunſpectant.

Circvnspectvs,ctus.Ci.12.Phil.facilis eſt circunſpectus.

Circvnspicientia,æ.Gell.lib.14.cap.2.

Circvnspergo, gis, *Spergere d'ogn'intorno*, περιῤῥαίνω Col. libr. 11.cap.2.

Circvnspicio,cis,*Guardare d'ogn'intorno*, περισκοπῶ, ex Circũ & Specio,uerbo antiquo,quod aſpicio ſignificat. Eſtq; Circũſpicio,huc atq; illuc oculos uerto, & circũfero: omnia oculis colluſtro.Iuſti.l.1.Primo latebras circunſpicit.Cic.pro Roſcio: Circũſpicit,æſtuat.Teren.in And.Circunſpicio,nuſquam. Significat & animaduertere,& diligenter uidere ſiue conſiderare.Cic.4.Acad. cum omnia fecerit, diligentiſſimeq; circunſpexerit. Circunſpicere ſe, pro Gloriari, & ſeipſum admirari,ſibi placere. Cicero: Vſq; eo ne te diligis,& magnifice circunſpicis? Circũſpectus,ſignificat eum,qui in omnem partem circunſpectat, id eſt qui prudens eſt.Col.illa ſolennia ſunt omnibus circunſpectis,ut ergaſtu-

li mancipia cognoſcant.Hinc Circumſpecto,as.Ci.2.de Nat.deo. quanto ſe opere cuſtodiant beſtiæ,ut in paſtu circumſpectent,ut in cubilibus delitеſcant.Circumſpectus paſſiue,qui circumſpicitur:ut, Verba non circumſpecta.i.non perpenſa , & conſiderata. Ouid.5. Faſto. Verba mouent iras non circumſpecta deorum. Vires non circumſpectæ . Ouid.5.Met. Non circumſpectis exactum uiribus enſem Fregit.

CIRCVNSTANTIA,æ,actus circunſtandi.Gel.lib.3. cap. 7. Circunſtantiæ in unaquaq; controuerſia quæri ſolent.Quinct.li.5.ca.10.

CIRCVNSTATIO,onis.Gel.lib.7.cap.4.

CIRCVNSTIPO,as,comitum agmine cingo.Claud.2.Paneg.

CIRCVNSTO,tas,ſtiti,*Stare intorno,circondare,περιίσταμαι*,Circundare.Cic.in Catil.Fortiſſimi ciues,qui circunſtant ſenatum .

CIRCVNSTREPO,pis,*περιψοφῶ*,in circuitu ſtrepitum facio. Tacit.

CIRCVNSTRVO,uis,*Edificare intorno,περιοικοδομέω*.Pli.li.11. cap.6.

CIRCVNSVDO,as,Pli.lib.14.cap.1.

CIRCVNSVO,ſuis,*περιῤῥάπτω*. Plin.lib.34.cap.16.

CIRCVNTEGO,gis,*Coprire intorno,περικαλύπτω*.Pla.Mil.

CIRCVNTEXO,is,*Teſſere intorno*.Vir.1.Aen.Et circũtextum croceo uelamen acantho. Circuntextum, ti, amictus genus,quod purpuram circum habeat. Feſtus.

CIRCVNTONDEO,des,*περικείρω*,Suet.in Aug.cap.45. in puerilem habitum circuntonſam matronam.

CIRCVNTONO,as.Horat.2.Ser.Sat. 3. Hunc circuntonuit gaudens Bellona cruentis .

CIRCVNTREMO,mis,Luc.lib.1.circuntremere æthera ſignis.

CIRCVMVADO,p.p.*Aſſalire d'ogni intorno,περιπολέω*.Liu.li.32.Repente anceps terror barbaros circumuaſit .

CIRCVMVAGVS,gi,ut,Oceanus circumuagus.Hor.Epo.16.

CIRCVMVALLARE,uallo munio.Cæſ.7.Bel.Gall. Oppidum biduo circumuallauit.Cic.Atti.li.9.circumuallatum eſſe Pompeium .

CIRCVMVECTIO,onis,Cic.Att.li.2.

CIRCVMVECTO,as.Virg.3.Georg.

CIRCVMVEHO,his,here,*Menare intorno,περιελαύνω*,circumporto, Liu.3.Dictator equo circumuectus.Circumuehi claſſe.Liu.8.

CIRCVMVECTVS,us,Cice.de Nat.deo.

CIRCVMVENIO,*Circondare,circonuenire,κυκλόω*,circundo.Liu.l.1. Vt hoſtibus,circumueniri ſe a tergo ratis , terror ac fuga iniicere tur.Saluſt.hominem familiarem:& omnibus neceſſitudinibus circumuentum.Aliquãdo decipere,tractum a uenatoribus, qui feras laqueis,retibus,& canibus circumuenire ſolent.Cic.lib.2. Offic. Suum quiſq; teneat,neq; tenuiores propter humilitatem circumueniantur.Aliquando opprimere.Saluſt. in Catil.ſe falſis criminibus circumuentum.

CIRCVMVERTERE,*περιστρέφω*. Plau.Perſa: in curſu rotula circumuertitur.Circumuertere aliquem argento.Pla.Pſeu.Qui me argento circumuertant.Id eſt,dolis auferant a me argentum .

CIRCVMVERSARI,Lucr.li.6.Quærentesq; uiam,circumuerſantur.

CIRCVMVESTIO,*Veſtire d'intorno,περιτίθημι*.Cic.3.de Ora.

CIRCVMVINCIO,cis,Plau.Rud.uos uirgis circumuinciam.

CIRCVMVISO,ſis,frequent,a circumuideo,Plau.

CIRCVMVOLO,las,*περιπέτομαι* . Horat. 2. Serm.Sat.1.Mors atris circumuolat alis.Circumuolatus partic.paſſiuum.Pli.li.10.ca. 35.

CIRCVMVOLITO,iterum atq; iterum circũuolo.Vir.li.1.Geo. Aut arguta lacus circumuolitauit hirundo.Col. per tranſlationem pro Crebro uiſo,uſus eſt:Mercenarij ſalutatoris mendaciſſimum aucupium,circumuolitantis limina potentiorum.

CIRCVMVOLVO,*Volgere intorno,περιειλῶ*. Vir. Interea magnũ ſol circumuoluitur annum .

CIRCVO,is,Cic.pro Cec.Cecina cum circuiret fundum.

CIRCVS,ci,maſ.ge.*Cerchio,circolo,κύκλος*,omnis in gyrum ambitus a circumeundo,ſecundum Seruium.Mathematici difiniunt eum , figuram planam,una tantum linea contentam,in cuius medio pũctus ſit è quo omnes lineæ ad circumferẽtiam ductæ inter ſe ſint æquales.Et differt Circus a Globo, quòd circus eſt planities rotunda,ut circuitus:Globus ſoliditas undiq; rotunda,ut eſt ſphæra, & ſtaminum glomera.Circus etiam dicitur locus muris ſeptus, in quo curulia certamina peragebantur, Vir. li. 5.Mediaq; in ualle theatri Circus erat . Cic. 3.Philip.Neſcis heri quartum in Circo diem ludorum Romanorum fuiſſe?Vnde Circẽſes ludi, quòd in Circo herent.Fuerunt tres Circi Romæ, Circus maximus inter palatium & Auentinum:Circus Flaminius,qui & Apollinaris: & Circus Neron.in Vaticano.Candens Circus,*γαλαξίας*, id eſt,orbis lacteus.Cicero in Arato: Vidiſti magnum candentem ſerpere Circum,Lacteus hic nimio fulgens candore notatur . In ſomnio Scip.erat is ſplendidiſſimo candore inter flammas Circus elucẽs, quem uos orbem lacteum nuncupatis.

CIRIS eſt auis, alio nomine Alauda . hanc poetæ fabulantur fuiſſe Scyllã Niſi regis filiã : quæ cũ patrem fatali crine ſpoliatũ Minoi prodidiſſet,mutata eſt in auẽ Cirim.Ouidius deducit a *κείρω*, tõdeo,alludens ad fabulã,qua Scylla purpureum Niſi patris crinem fertur totondiſſe.ſic enim ait li.7.Met. Plumis in auem mutata uocatur Ciris,& à tonſo eſt hoc nomen adepta capillo.

CIRNEA,æ,uas uinarium.nam *κιρνῶ* miſceo.Plau. in Amph.

CIRRI,capilli capitis attonſi,à *κείρω*,attõdeo. Cato de liberis educandis.cirros ad Apollinem ponere ſolent. Inde Perſius Cirratos,uocat pueros,qui comam nutriunt , quam Veneri conſecrent detonſam.Oſtreorum etiam capillamenta dicuntur. Cirri Marti. lib.7.Et oſtreorum rapere liuidos cirros.

CIS,*κὶς*,uermiculus in tritico præcipue & ordeo naſcens, ſeminaq; illa cuſpide ſua exiguis foraminibus penetrans.

CIS,& Citra,*Di quà,ἐντὸς ἐπὶ τάδε , ἐπὶ δὲ χωραμὲν*,differunt,quòd cis magis proprijs nominibus fluminum uel montiũ præponi ſolet:reliquis magis Citra:ut Cis Rhenũ , Cis Padum,Cis Alpes, *ἐπὶ τάδε τῶν Ἄλπεων*.Citra forũ, citra templũ, hoc eſt,ab hac parte tẽpli,aut fori.Harũ duarum præpoſitionũ ſignificationi opponit ultra,quod ſignificat Trans,uel ab alia parte:ut,ultra Apẽninum,ultra Padum.Hæ aũt particulæ,citra,intra,ultra, ut docet Gellius,apud ueteres ſingulis ſyllabis appellabantur.Cis & Vls. Dicebaturq; cis Tyberim,& uls Tyberim:mox dici cœptũ eſt,citra Tyberim,& ultra Tyberim:& intra Calendas, citra Calẽdas. Cis ẽt per compoſitionẽ nominibus montium,uel fluuiorũ coniungitur.ut,Ciſalpinus,Ciſpadanus.Et quãuis habeat uim localẽ, per tranſlationẽ tamen,& in tempore, & in alijs rebus uti poſſumus:ut , Cis definitũ tẽpus uenisti:ſicut,Vltra tẽpus à nobis datũ uenisti.Cis naturæ leges:hoc eſt,minus , quàm patiantur naturæ leges.Citra ẽt quandoque pro ſine,*χωρὶς*,ponitur.Colu.In agricultura uoluntas facultasq; citra ſcientiã ſæpe magnam dominis afferunt iacturam.Suet.in Cæſ.citra ſenatus , populiq; auctoritatem.Quinct.lib.1. Neq; citra Muſicen Grammatice poteſt eſſe perfecta.Quandoq; ponitur pro Ante:ut , Citra Calendas, id eſt ante Calendas.Suet.in Aug. Citra ſpectaculorum dies. Fit autem citra à cis,à citra Citer, Citerior, Citimus.

CISALPINA Gallia,*Lombardia*,Cis alpes,fluuio Rubicone finitur. Cice.pro lege Man.Gallia Ciſalpina præſidijs confirmata.

CISAPENNINA Italia,à Catone in Orig. dicitur , cis Apenninum montem:ut Tranſapennina,quæ trans Appenninum eſt.

CISIVM,*δίτροχον*,genus uehiculi,duas habens rotas : à quo Ciſiarij,qui ciſium regunt.Cice.Ciſio celeriter ad urbem uectus.Ciſiarius,ciſij auriga.Iurecon.lib.20. Digeſ. Si ciſiarius, dum ceteros tranſire contendit,ciſium euertit,& ſeruum quaſſauit uel occidit, puto ex locato eſſe in eum actionem.

CISPELLO,as,are,apud uetuſtiſſimos inuenitur pro, citeriorẽ partem pellere. Plaut.in Amph.Inde optime ciſpellam uirum.

CISPIVS,mons in urbe Roma , Exquilina in regione , de nomine Ciſpij dictus,ut inquit Feſt.Var.lib.1.de ling. Latina.

CISSA,Ptol.fluuius eſt Ponti,in ea parte,qua Cappadociæ cohæret.

CISSITES,*κισσίτης*,gemma ad ſimilitudinem folij hederæ candicans.Pli.lib.37.ca 10.& 11.

CISSVS,*κισσὸς*,hederæ genus,quæ ſola ſine adminiculo ſubſiſtit neque arboris,aut muri,alteriusve pedamenti eget ſuſtentaculo.

CISTA,*Ceſta,paniera,caneſtra*,genus uaſis uiminei apud Colu.li.12. cap.52.Ouid.2.Met.teсta de uimine ciſta.Fit etiam Ciſta ex aſſeribus,in qua conduntur & pecuniæ,& alia uſui noſtro neceſſaria. Cic.5.Verr.Quaternos H-S. in ciſtam transferam ex fiſco.

CISTELLA.Teren.Eun.Ciſtellam domo effer cum monumentis.

CISTELLATRIX,cis.Plau.Tri.Cantrices,ciſtellatrices. Videtur ſignificare ancillam quæ caniſtrum fert hederæ.

CISTELLVLA.Pla.Rud.Vbinam ea ſuit ciſtellula ? Ad Heren.lib.1. Ciſtella pro uaſe eſt,quo ſuffragia populi in legibus ferendis colligebantur,cum ait:Saturninus legem ferre cœpit,collegæ intercedere:ille nihilominus ciſtellam detulit.

CISTERNA,*Ciſterna,δεξαμενὴ*,locus in quo colligitur aqua pluuia per euripos & canaliculos ſub ſtillicidio poſitos,ad imbres ſuſcipiendos.Vlp.l.1.ff.de fonte.Ciſterna aquam uiuam non habet, Et quidem ciſternæ imbribus cõcipiunt,ſed per glaream immiſſam in ſpongias purificatis.

CISTERNINVS,a,um.Colu.l.13.c.43.Aqua fontana uel ciſternina.

CISTVLA,Mart.lib.1.Parcæ ciſtula non capax oliuæ.

CISTHVS,*κίσθος*,quem & Cittaron uocant,ſiue Ciſſaron,eſt frutex, maior thymo,& folijs ocymi.Plin.lib.24.cap.10. Vulgus Roſaginem,ſiue Roſam caninam appellat.

CISTIFER,a,um,qui fert ciſtam.Mart.Nupſiſti Gellia ciſtifero.

CISTOPHORVS,nummi ſpecies,ſic dicti à Canephoris Palladis Atticæ uirginibus miniſtris,quarũ imaginẽ habebat impreſſam.Ci. Atti.lib.11.Ego in ciſtophoro in Aſia habeo ad ſeſtertiã bis & uicies.Idẽ pro Domo ſua:Vt ſi in Aſia ciſtophorum flagitaret.

CITATVS,a,um,part.*Citato, chiamato,ueloce,προεκκαλημένος*, Citatus nomen,acceleratus,citus,uelox.Apul.Citato, non teſtudineo greſſu. Liu.l.28.Citato gradu in hoſtem ducebant. Idẽ:Citato uadere equo.Liui.lib.27.Nero citatiore,quàm inde uenerat,agmine,die ſexta ad hoſtem peruenit.Ibidem lib.22.Quàm citatiſſimo poterant agmine ſeſe abripuerunt.

CITATIM,aduerbium,*ταχὺ*,celeriter. Hircius de Bel Afr.

CITERIA,effigies quædam arguta & loquax ridiculi gratia, quæ in põpa uehi Romæ ſolebat.Cato in M.Cæliũ: Quid ego cũ illo de

certem, quem credo in pōpa uecticatum iri ludis pro citera? Feſt.

CITERIOR, & Citimus, *Vltimo*, à Citra, uel à Citer uocabulo obſoleto. Cic. ad Attic. lib. 12. Hirtius ad me ſcripſit, Sextum fugiſſe in Hiſpaniam citeriorem. Aetas citerior. Valer. lib. 8.

CITHARA, æ, *Cetera*, κιθάρα, inſtrumentum muſicum, alio nomine Lyra, quam Hieron. ſcribit effici 10 modum Δ litteræ, cum chordis uigintiquatuor. Pli. li. 7. c. 56. Citharam Amphion, ut alij, Orpheus, ut alij, Linus inuenit. Citharā Virg. pro ipſa muſica & harmonia accepit. 12. Aen. Augurium, citharamq; dabat, celeresq; ſagittas. Quinct. lib. 2. c. 8. Vt cithara, ita oratio perfecta nō eſt, niſi ab imo ad ſummum omnibus intenta neruis conſentiat.

CITHARISTA, ſiue Cithariſtes, κιθαριστής, promontorium Galliæ Narbonenſis: teſtibus Ptol. l. 2. c. 10. & Antonino. Eſt etiam Cithariſta, qui citharam tantum pulſat, non etiam accinit. Cic. 3. Verr. etiam Aſpendium cithariſtam ſuſtulit.

CITHARISTRIA. *Quella che canta in ſu la cetera*, κιθαρίστρια, quæ cithara canit. Ter. Phor. nactus eſt puellulam Cithariſtriā. Ibidem eandem uocat fidicinam: Ille, qui illam amabat fidicinam.

CITHAROEDICVS, a, um, κιθαρῳδικός, ut Citharœdica ars. Pli. lib. 9. cap. 8. & Citharœdicus habitus, Suet. in Nerua.

CITHAROEDVS, *Che canta ſu la cetera, citariſta*, κιθαρῳδός, qui cithara canit: & proprium (ut Moſcopulus annotauit) qui & citharā pulſat, & ore accinit. Cic. 5. Tuſc.

CITHAERON, κιθαιρών, mons Beotiæ, teſte Strabone, cuius radicem Aſopus amnis alluit. Seruius falſo credidit alterum eſſe ex iugis Parnaſi. Eſt enim citheræron mons à Parnaſo plus quàm triginta paſſuum millibus diſſitus. Hic mons libero patri ſacer erat. unde etiam ibi eius Orgia celebrabant. Ouid. 3. Met. feſtis facienda ad ſacra Cithæron.

CITIMVS, pen. cor. *Vltimo*, ſuperlatiuum à Cis uel Citra, uel potius ab antiquo nomine Citer, idem eſt, quod proximus nobis. Vnde Citima uocantur, quæ in cælo infima ſunt, & nobis proxima. Cic. in Somnio: ultima cælo, citima terris luce lucebat aliena.

CITO, aduer. *Subito, toſto, preſto*, ὀξέως, ταχέως. Cic. Varr. lib. 4. Quid potiſſimum ſcribam? cito me ad te eſſe uenturum. Citius, comparatiuum. Virg. Aene. 1. dicto citius tumida æquora placat. Citiſſime. Pli. lib. 16. cap. 40.

CITO, as, *Citare, chiamare*, προσκαλέομαι, προσφέρω, frequēt. à Cieo, uoco: & modo eſt iudiciale uerbum, pro In ius uocare, & diem alicui dicere: modo extra forum, pro, fidem auctoritatemq; alicuius obteſtari. Cic. Ver. 4. Citat reum, nō reſpondet: Idem de Nat. deo. lib. 1. cum tanquam ſenatum philoſophorum citares.

CITREA, malus, *Cedro*, arbor toto anno pomifera. Folia habet lauri, fructum aureo colore, & odore gratiſſimo, quem Virgil. 2. Geor. miris laudibus celebrauit, ibi, Media fert triſtes ſuccos, tardumq; ſaporem Felicis mali. Oris graueolentiam emendat, & ueſtes à tineis illæſas conſeruat. Varia citrij mali genera uide apud Ruellium lib. 1. cap. 69.

CITRVS, arbor eſt duorum generum: quarum altera lauri folio perpetuo uirens, eadem eſt cum malo medica, quæ citrium malum gignit, oris graueolentiam emendans, & ueſtes a tineis conſeruās: altera ſylueſtri cupreſſo ſimilis eſt & caudice, & folio, & odoratu, in Mauritania præcipue naſcens: unde in Italiam ad pretioſiſſimarum menſarum materiam aduehebatur, quæ & Cedrine appellatur à Pli. lib. 13. cap. 15. Hæc arbor ab Homero Trogete, à quibuſdam etiam Thyia appellatur. Citrum, neutri generis, citri arboris lignum. Varro 3. de re ruſt. cap. 2. Nuocubi hic uides citrum aut aurum? Mart. lib. 10. Et citrum uetus, Indicoſq; dētes. Hinc Citreus, a, um, ex citro. Cic. 6. Ver. Tu pulcherrimam menſam citream, à Q. Lutatio Diodoro abſtuliſti.

CITRINVS color, à citri ſimilitudine. Pli. lib. 19. cap. 5.

CITTIVM, oppidum Cypri: unde Citticus Zeno. Laertius li. 7.

CITVS, *Veloce*, ὀξύς, celer, uelox. Liu. li. 26. Eques citus ab Roma uenit. Hinc Citior, citiſſimus. Pla. Nullam ego rē citiorē apud hoīes eſſe, q̄ famā reor. Eſt & Citus participiū à Cieo, pro citatus, agitatus. Virg. libr. 8. Citæ Metium in diuerſa quadrigæ Diſtulerant.

CIVICVS, a, um, *Cittadineſco*, ciuilis: ut, Ciuica corona, quā ciuis ciui, a quo ſeruatus fuiſſet in prœlio, teſtē uitæ dare ſolebat. Ci. pro Plāc. ut coronā dent ciuicā, & ſe ab aliquo ſeruatos eſſe fateātur.

CIVILIS, & hoc ciuile, *Ciuile*, πολιτικός, quod eſt ciuium, ſeu quod ad ciues pertinet. Ciuilis homo, qui eſt peritus eorum quę ad adminiſtrandam remp. pertinent. Cic. 7. Phil. Cui pax, preſertim ciuilis, in primis ſunt optabilis. Hor. 1. Epiſ. Nunc agilis fio, & merſor ciuilibus undis. Studia ciuilia. Cic. pro Font. Inimicior Fimbriæ Scaurus, ex ciuilibus ſtudijs, atq; obtrectatione domeſtica, quàm huic Galli. Ciuilior, & Ciuilius comparatiua. Ouid. 4. Triſt. El. 4. ipſe pater patriæ: quid enim ciuilius illo?

CIVILITAS, *Ciuiltà*, τὸ πολιτικόν, facilitas, modeſtia, magis ciui, quàm imperatori conueniens: quam Auguſto tribuit Suet. c. 51. Iulius Capitolinus laudat Antoninum Pium, quòd Imperatorium faſtigium ad ſummam ciuilitatem deduxerit.

CIVILITER, *Ciuilmente*, πολιτικῶς. Cic. 1. Offi. cum ciuiliter contendimus. Iuuen. Saty. 5. Poſcimus ut cenes ciuiliter: Id eſt ut tibi ſit panis idem, qui alijs conuiuis.

CIVIS, huius ciuis, *Cittadino*, πολίτης, ἀστός, urbis colonus, a coeundo (ut Ciceroni probatur) quòd uinculo quodam ſocietatis ciues in unum coeant cœtum, & ſub iiſdem legibus uiuant. Ci. in Cati. Serui mehercule mei ſi me iſto pacto metuerent, ut te metuūt omnes ciues tui; domum meam relinquendam putarem. Ciuis & Peregrinus opponuntur. Ci. 6. Verr. neq; liberum, neq; ſeruum, neq; ciuem, neq; peregrinum. Idem: Colebatur a ciuibus, ab omnibus aduenis uiſebatur.

CIVITAS, *Città*, πόλις, collecta ciuium multitudo, ad eodem iure uiuendum. Ci. de Somn. Scip. Nihil eſt illi principi Deo acceptius, quàm conſilia, cœtuſq; hominum iure ſociati, quæ ciuitates appellantur. Idem pro Sextio. Tum conuenticula hominum quæ poſtea ciuitates nominatæ ſunt. Ciuitas, & urbs in hoc differūt, quòd incolæ dicuntur ciuitas: urbs uero complectitur ædificia. Cice. 4. Acad. non dubitauiſſet, quin & Roma urbs eſſet, & eam ciuitas incoleret. Idem pro P. Sylla: In qua ciuitate res tantas geſſerim, memini: & in qua urbe, intelligo. Aliquando ciuitas dicitur ius ciuium: unde, Ciuitate donare.

C ANTE L

CLADES, dis, *Calamità, uccisione*, ὄλεθρος, cædes multorū, calamitas, ſiue detrimentum, παρὰ τὸ κλάω, amputo, frango, aut certe, ἀπὸ τοῦ κλαίειν, a flendo ſiue lugendo: quanquam non deſunt, qui à cadendo cladem dictam exiſtimant, aut a calamis comminuendis, quaſi calamidem. Pli. li. 16. ca. 32. maieſtas populi Romani reſurrexit, quæ ante uaſtata cladibus fuerat. Cic. de Cla. Orat. Curſum ingenij tui Brute premit hæc importuna clades ciuitatis. Virg. 12. Aen. Et ſubita turbaret clade Latinos.

CLAM, *Celatamente, di naſcoſo*, λάθρα, κρύφα, præpoſitio ablatiuo caſui ſeruiens, idem ſignificans, quod latenter. Plau. Amph. amare occœpit Alcumenam clam uiro. Iungitur aliquando & Accuſatiuo. In Sal. Timens ne facinora eius clam uos eſſent. Quandoque loco aduerbij. Virg. 1. Aen. Clam ferro incautum ſuperat.

CLAMATOR, ris. Cic. de Or. Clamatores odioſi, & moleſti.

CLAMATORIVS, a, um, ut, Clamatoria auis, quæ à Labeone prohibitoria dicitur Pli. lib. 10. cap. 14.

CLAMITO, as, re, frequentatiuum. Cic. 2. Tuſc.

CLAMO, as, are, *Chiamare, gridare*, βοᾶν, κλάζειν, eſt uociferari. Cic. ad Attic. lib. 5. clamare omnes qui aderant, nihil impudentius. Teren. Ad. Clamant omnes, indigniſſime factum. Quandoq; uocare. Virg. 4. Aen. Per medios ruit, ac morientem nomine clamat. Clamare, conqueri. Ter. Ad. Mihi quidem non placent: Et clamo ſæpe. Liu. 3. Clamant, fraude fieri, quòd foris teneantur exercitus. Cic. pro Clu. Cum & de ſuo, & de uxoris interitu clamaret.

CLAMOR, *Grido*, κραυγή, βοή, uox intenſa, & maiore cum impetu prolata. Cic. 6. Ver. ex clamore fama tota urbe percrebuit, expugnari deos patrios. Vir. 5. Aen. Reſonat clamoribus æther.

CLAMOSVS, a, um, κραυγαστικός, ad Heren.

CLANCVLVM, diminutiuum à clam, *Di naſcoſo*, λαθραίως, Ter. in Eun. Ad te patris penum omne congerebam clanculum. Accuſatiuo iunxit Teren. in Adel. Alij clanculum Patres quæ faciunt.

CLANCVLARIVS, a, um, κρυπτός, κρύφιος, occultus, latēs. Mart. li. 10.

CLANDESTINO, *Secretamente, occultamente*, κρύβδα, κρύβδην, occulte, latenter. Plaut. in Mil. hoc negocij clandeſtino ut agerem.

CLANDESTINVS, a, um, pe. pr. *Occulto, ſecreto*, κρυφαῖος, occultus, ſecretus. Cic. in Orat. cur clandeſtinis conſilijs nos oppugnant?

CLANGO, is, xi, uel gui, *Trombettare*, κλάγγω, tuba cano, uel increpo. Val. Flac. Lucifiicum clangente tuba. Aquilis item clangorem tribuit auctor Philomelæ apud Ouidium: Dum clangunt aquilæ.

CLANGOR, *Il ſuono delle trombe*, κλαγγή, ſonus tubarum eſt. Vir. 2. Aen. Exoritur clamorq; uirum, clangorq; tubarum. Licet etiam dicatur de ſono anſerum, & aliarum rerum clare ſtrepentium. Ci. 2. Tuſc. Iouis ſatelles (intelligit aquilam) clangorem fundit uaſtum. Co[illegible] anſeribus lib. 8. cap. 13. anſer ſolertiorem cuſtodiam præbet, quam canis. nam clangore prodit inſidiantem.

CLANIVS, Κλάνιος Steph. fluuius Campaniæ iuxta Acerras urbem. Virg. 2. Geor. Vacuis Clanius non æquus Acerris. Pli. lib. 3. cap. 5. Glanicum uocat, eundemq; eſſe teſtatur cum Lyri, Minturnas interſecante. Stephanus Glanim appellat. Plinio tamen Glanis Thuſciæ fluuius eſt iuxta Aretium: de quo infra ſuo loco.

CLAREO, res, rui, *Eſſere chiaro, illuſtre, noto*, διαπρέπω, φαίνομαι, clarus ſum, uel manifeſtus. Ennius apud Cice. 3. Offic. Ergo magisq; uiri nunc gloria claret. Idem de Sen. Cuius aduentu inſula hodie claret Cypros. Claret lumen. Ennius Telamone, ut citat Nonius: Hoc lumen candidum claret mihi. Clarere, ideſt apparere. Cice. in Arato: primordia clarent. Claret, pro clarum eſt. Lucret. lib. 6. Quod in primo quoque carmine claret. Claret mihi, ideſt patet. Clau. in Pane. Ventura poteſtas Clarius Aſcanio, ſubita cum luce comarum Innocuus flagraret apex.

CLARESCO, ſcis, clarus uel clarior fio. Quinct. lib. 6. cap. 4. Neq; tantum hoc ipſis monitoribus clareſcit. Vir. 2. Aen. Clareſcunt ſonitus, armorumq; ingruit horror. Hinc fit Inclareo, ualde clareo: à quo inclareſco, ualde clarus fio.

CLAREſCO, as, *Far chiaro*, λαμπρύνω, illuſtro. Pli. lib. 20. cap. 13.

CLARIGATIO, belli denunciatio, exactio nummaria. Liu. lib. 8.

CLARIGO, as, pe. cor. res clare repeto, bellum indico, σημαίνω τὸν πόλεμον, à uocis claritate dictum, quaſi clare ago, ſicut litigo, litem ago: læuigo, læue ago. Plin. lib. 22. Hac ſemper & legati cum ad hoſtes, clarigatúq; mitterenť, uſi, ideſt res raptas clare repetitú

CLARISONVS, a, um, ὀξύφωνος, Catul. Clariſonas imo fudiſſe è pectore uoces. Cic. in Arato: à clariſonis auris Aquilonis ad Auſtrú.

CLARITAS, *Chiarezza, ſplendore*, ςιλπνότης, luciditas. Pli. lib. 2. cap. 8. Claritatis tantæ eſt ueſper. Aliquando ſplẽdor, δόξα, ut, Claritaté, amplitudinemq; aptior uita eorú qui ſe ad remp. & ad res magnas gerendas cõmodauerunt. Idẽ ad Sulp. Quæ, quãquam ex multis pro tua claritate audiam, tamẽ libentiſſime ex tuis litteris cognoſcá. Interdum facilitas, perſpicuitas, ut, Claritas, orationis.

CLARITVDO, dinis, claritas, Feſto, ac Nonio teſtibus. Sal. Cum tam multæ, uariæq; ſint artes animi, quibus ſumma claritudo paratur. Claritudo uocis, εὐφωνία. Gell. lib. 7. cap. 5.

CLARIVM, oraculum, κλάριον μαντεῖον, in Ionia ſuis iuxta Clarum oppidum: à quo Clarius Apollo dictus. Pli. li. 2. cap. 103.

CLARO, as, *Far chiaro*, δοξάζω, clarú facio. Auſonius: Pollet Ariſtides, ueteres qui clarat Athenas. Cic. 1. de Diui. ex antiquo poeta: Iuppiter excelſa clarabat ſceptra colũna. Hor. Illú nõ labor Iſthmius Clarabit pugilem. Lucr. lib. 4. Multaq; nobis Clarandú eſt, plane ſi res exponere auemus.

CLAROS, κλάρος, Ioniæ ciuitas, Apollinis oraculo nobilis, iuxta Colophoné. Hanc Manto Tireſiæ filia condidit. Nearchus uero auctor eſt, inde urbi huic nomen factú, ꝙ Apollini per ſortem Claros obtigit. nã ſortẽ, κλῆρον Græci nominant. Hinc Apollo Clarius dictus eſt, qui illic & fanum habuit, in quo reſponſa, epota aqua, edebãtur. Eſt & Clarus inſula in mari Myrtoo, & ipſa Apollini ſacra: de qua nonnulli intelligunt illud Ouid. 1. Metam. Mihi Delphica tellus, & Claros, & Tenedos, Patareaq; regia ſeruit.

CLARVS, a, um, *Chiaro, lucente*, αἴθριος, λαμπρός, quod eſt lucidum, nõ obſcurú: ut, Clara dies. Ci. in Som. Scip. Oſtendebat Carthaginẽ de excelſo, & pleno ſtellarú, illuſtri, & claro quodã loco. Vir. 1. Geo. Et claro ſiluas cernes Aquilone moueri. Figurate pro inſigni atque excellenti accipitur. Ci. 1. de Fin. Claris, & fortibus uiris cõmemorabilis. Item quoniã quæ clara ſunt, ab omnibus cernuntur, clarum pro aperto, & manifeſto ſumitur. Cic. 7. Ver. Res erat clara, neq; ſolú argumentis, ſed ẽt certis teſtibus iſtius audacia tenebatur. Interdú pro audibili. Cice. pro Sylla: Vt omnes exaudiant, clariſſima uoce dicam. Clare, ὀξύ. Teren. in Andr. unde eſt? dic clare. Cice. ad Att. lib. 2. Aperteq; loquantur, & clare gemunt. Cælius Cic. lib. 8. Eo clarius id periculum apparet.

CLASSIARII, ἐπιβάται, claſſis milites. Hirc. lib. 3. Bel. ciuil. aqua prohibere claſſiarios inſtituit. Suet. in Galba: Cum claſſiarios ad priſtinum ſtatum redire cogeret. Apuleius uſurpauit pro tubicine: Et laudum eius claſſiarius, atque aſſiduus præco.

CLASSICVLA, æ. Cic. Att. Caſſius cum claſſicula ſua uenerat.

CLASSICVS, a, um, ναυτικός, quod eſt claſſis. Proper. lib. 2. Et canerem Siculæ claſſica bella fugæ. Et Claſſici, primæ tantú claſſis homines. Etiá Claſſici dicebantur præcones, qui tuba uel cornu iuſſu magiſtratuú ex arce, uel circú muros populũ ad comitiú uocabant, dicti à Calando, ſiue à clangore. unde claſſica pro ipſis tubis. Virg. lib. 7. Claſſica nanq; ſonant. Vbi Seruius: Claſſicú dicimus, & ipſam tubã, & ſonũ. Claſſicú aũt eſt flexilis tuba. Liu. lib. 5. Vocatis claſſico ad conciliú militibus. Claſſicú dicimus, & ſonum. Claſſicum itẽ ineundæ pugnæ ſignú appellatur, quod tuba dari ſolet: unde Claſſicum canere, ſignũ dare, quo milites pugnã ineant. Contra, Canere receptui, ἀνακαλεῖν, eſt à pugna reuocare. Accipitur etiam latius Claſſici uocabulum pro quouis tubæ ſono, qui prodeunte Imperatore, aut eius iuſſu in caſtris fieri ſolent. Cæſ. 3. Bel. Ciui. Pompeius cum Scipione honorẽ partitur, claſſicúq; apud eum cani, & alterum illi iubet prætoriú tendi. Virg. 2. Geo. Nec dum etiam audierant inflari claſſica.

CLASSIS, nauium multitudo: quamuis abuſiue pro una tantum naui ponatur. Virg. lib. 6. Lyciæ ductorẽ claſſis Orontem. Significat. & ciuium partes pro cenſus ratione diſtributas. Nam Liu. de Ser. Tul. rebus geſtis ſcribit, urbẽ in quinq; claſſes diuiſam, cenſumq; ab eo inſtitutú, rẽ ſaluberrimã tanto futuram imperio, quo pacis belliq; munia, nõ uiritim, ut antea, ſed pro habitu pecuniarum fierent. tú claſſes centuriasq; ad hunc ordinem ex cenſu deſcripſit. Qui centú millia æris, aut maiorẽ cenſum haberent, inter primarios numerabantur, & ſub primæ claſſis titulo. Ex his octoginta fecit centurias, quadraginta ſenum, quadraginta iuuenú: ſeniores ad urbis cuſtodiã: iuniores, ut foris bellum gererent. Arma his, galea, clypeus, ocreæ, lorica, omnia ex ære hæc, ut tegumenta corporis eſſent. Præterea tela in hoſtẽ, haſtæ, & gladius. Additæ ſunt fabrorú duæ centuriæ, quæ ſine armis ſtipendia facerent: datú munus, ut machinas in bello ferrent. Hinc Claſſici, huius primæ tantum claſſis homines dicebantur, qui (ut docet Gel. lib. 7. cap. 13.) centum & uiginti quinque millia æris, ampliusve, cenſi erant. Hinc etiam Claſſici teſtes, hoc eſt, aſſidui, & locupletes qui (ut inquit Feſtus) ſignandis teſtamentis adhibeantur, hoc eſt, primæ claſſis homines, quaſi primæ auctoritatis, & idonei ueritatis ſcenſores. Et metaphoricũs claſſicos auctores uocat Gell. lib. 19. cap. 8. Quaſi primæ notæ ſcriptores, Latinæq; elegantiæ teſtes idoneos cuiuſmodi ſunt, Cic. Cæſar. Saluſt. Virg. Ouid. Horat. T. Liu. Ex iis uero, qui intra centum, ad ſeptuagintaquinque millia erãt, cenſi, uiginti ſeniorum, & totidem iuniorum centurias conſcripſit, quibus pro ſcuto clypeus & reliqua omnia arma, præter loricam, ſunt imperata. Tertia claſſis à ſeptuagintaquinque ad quinquaginta millia. Arma, ut in ſuperiore, præter ocreas. In quarta claſſe à quinquaginta ad uigintiquinque millia, centuriæ uiginti ſeniorú, uiginti iuniorum. Arma mutata, nihil præter haſtam, & uerutum datum. Quinta claſſis centurias triginta habuit, fundas, lapideſq; miſſiles gerentes, & homines quintæ claſſis, pro tenuibus & minimæ auctoritatis dicunť, οἱ τὸ θητικὸν τελοῦντες. In his erãt accenſi cornicines, tibicines in tres centurias digeſti, qui non ultra undecim millia cenſebantur. Creata eſt præterea una centuria quæ fuit immunis militia. Infra claſſem aũt eſſe dicebantur ſecundæ claſſis cæterarumq; omniú claſſium, qui minore ſumma æris, quàm claſſici illi, cenſebantur. Significat & Claſſis, equitum ordines. Virg. 3. Aen. Scio me Danais è claſſibus unum. Vnde & claſſis procincta, παρατεταγμένη τάξις, dicitur exercitus inſtructus. Apud antiquos Claſſes clypeatę dicebantur, quos núc exercitus uocamus. Claſſes quoque in ſcholis ſunt ordines diſcipulorum. Quinct. li. 1. ca. 2. auctor eſt, à præceptoribus ſuis pueros olim in claſſes diſtributos, ordinemq; diſcendi ſecundum uires ingenii datum.

CLATHRO, as *Mettere la ſtanga*, clathris claudere. Col. lib. 9. Satis eſt feris tranſuerſis ita clathrare, ne ſpatiorum laxitas pecudi præbeat fugam. Hinc Feneſtra clathrata apud Plau. in Mil.

CLATHRVS, & **CLATHRVM**, utroque modo, *Stanga*, claudo. Sunt Clathra, ligna quibus tranſuerſis aliquid munimus, ſepimusve, ut feneſtræ, quæ uulgo ferratæ dicuntur. Horat. Obiectos caueæ ualuit ſi frangere clathros. Col. poſuit pro lignis cancellatim cõpactis, quibus glebæ contunduntur: Hirpicem Varro appellat.

CLAVA, *Mazza*, fuſtis teres ad claui ſimilitudinem capitatus. κλάδος, κορύνη. Cice. de Sen. Sibi habeant alij haſtas, ſibi clauam.

CLAVATOR, inquit Feſtus, ſeruus, qui claua armatus dominum comitabatur. Plaut. Merc. comes, clauator, armiger. Idem Rud.

CLAVDIA, familia, ab Appio Clauſo Sabino cognomen accepit, qui poſt exactos reges cum quinque millibus clientum Romam uenit, partemq; urbis habitandam accepit. Ex hac familia fuit Appius Claudius Cæcus, qui uiam Appiam ſtrauit, & aquam Appiã in urbem duxit; Pyrrhumq; intra urbem non eſſe recipiendum, ſua ſententia obtinuit. Patricia gens fuit, & plebeia: patricia Pulchrorum, plebeia Marcellorum.

CLAVDIANVS, poeta Aegyptius, ut ipſe de ſe teſtatur. Floruit ſub Theodoſio, & Honorio Auguſtis. Scripſit de Raptu Proſerpinæ libr. 3. & alia.

CLAVDICATIO, χωλότης. Cic. 1. de Nat. deo.

CLAVDICO, as, are. *Zoppicare, andar zoppo*, χωλαίνω, altero tãtum pede incedo, uel alterum pedem infirmum, & inſtabilem, aut curtú habeo ac uacillo. Cic. lib. 2. de Orat. grauiter claudicanti ex uulnere ob remp. accepto. Tranſlate dicitur de eo, quod ſuis partibus rectum non eſt. Cice. 1. de Fin. Qui uerentur, ne ſi amicitiam propter noſtram uoluptatem expetendam putemus, tota amicitia quaſi claudicare uideatur. Liu. li. 22. Si altera parte claudicet reſp.

CLAVDITAS, χωλεία, claudicandi uitium. Pli. Clauditatem affert.

CLAVDIVS, κλαύδιος, nomen Romani Imperatoris, & Caligulæ patrui. Hic Britanniam inſulam in deditionem accepit, & Orcadas Romano adiecit Imperio. Poſtremo ab Agrippina uxore uenenato boleto ſublatus eſt. Fuit & alius Claudius Romanorum item Imperator, qui Gothos Illyricum uaſtantes incredibili clade ſuperauit.

CLAVDO, is, ſi, ſum, *Chiudere, ſerrare*, κλείω, obſero, includo, Virg. li. 3. Geor. Aut intus clauſos nunc ad præſepia ſeruant. Interdum pro circundare. ita enim interpretatur Nonius illud Virgilij Ecl. 6. Dictææ Nymphæ nemorum iam claudite ſaltus. Interdum pro obſiſtere, arcere, ut apud eundem lib. 10. Ecce maris magna claudit nos obijce pontus.

CLAVDVS, *Zoppo*, χωλός, quaſi pedibus clauſus, ideſt impeditus. Plau. in Aul. Quaſi claudus ſutor domi ſedet totos dies.

CLAVICVLA, læ, κλειδίον, dimin. à claui, uel à claua uirga. Dicitur quoq; Clauicula, capreolus, ſiue pampinus in uite. Cice. de Sen.

CLAVIGER, κορυνηφόρος, qui clauam fert. Ouid. 7. Meta.

CLAVIS, *Chiaue*, κλεὶς, eſt qua oſtia, arculæ, & id genus multa, & clauduntur, & aperiuntur à clam, quòd quæ celare uolumus, hac claudere ſoleamus. Cic. pro domo tu heluoni ſpurciſſimo, omnes horreorú claues lege tua tradidiſti. Hẽt & clauim in accuſatiuo. Plau. in Moſt. Clauim harúce ędiú iube afferri. Vnde Conclauia, loca quæ ſub una eademq; claue clauſa ſunt: & Cõclauatus locus, una claue clauſus. Clauẽ Theodorus Samius primo monſtrauit.

CLAVOLA, læ, ſurculus arboris uel fruticis, plantationi aptus: quam & Taleam uocant Latini. Varro li. 1. de re ruſt. c. 40.

Clauſtrum, *Chioſtro, clauſtro*, κλεῖθρον, clauſura, ſiue quo aliquid clauditur. Vir. 7. Aen. Portarum ingẽtia clauſtra. Ci. pro Flac. Omnes inſulas, urbes maritimas clauſtris imperii noſtri contineri. In plurali tam maſculini, quàm neutri generis eſt.

Clauſula, dicitur id quod aliquid claudit, hoc eſt, finit. Pl. li. 11. ca. 45. Vngues, qui clauſulæ neruorum ſummæ exiſtimãtur. Item pro exitu. Cic. pro Cœlio: cum clauſula non inuenitur, fugit aliquis è manibus. Nonnunquam accipitur pro ſententia, quæ epiſtolam uel carmen claudit. Ci. Fami. 2. utar ea clauſula, qua ſoleo.

Clauſum, ſubſtantiuum, *Serrato*, κλεῖθρον, pro tecto, ſiue loco concluſo. Col. lib. 9. ca. 8. infundendi grati apibus liquores, quibus intra clauſum alantur. Virg. 4. Geo. in clauſo linquunt.

Clauus, *Chiodo*, ἧλος, dictus eſt, quòd claudat, figat, atque contineat à claudẽdo. nam ideo clauum figimus, ut claudat ſeu contineat aliquid. Cæſar. 3. Bel. Gall. Tranſtra confixa clauis ferreis, craſſitudine. Liu. ait Dictatorem creatum figendi tantum claui cauſſa, ad peſtilentiam ſedandam. Clauus item, πηδάλιον, nauis eſt gubernaculum, ſiue temo, quòd eam dirigat, rectamq́; teneat. Cic. in Catil. Ille autem clauum tenens, quietus ſedet in puppi. Item Clauus genus tuberculi, rotunda ſpecie, coloris albi: fit in plantis digitisq́; pedum maxime: ſic appellatum, quia ita pungit, ut quaſi clauus ferreus infixus uideatur. Alii Clauum intelligunt, quem Celſus Forunculum appellat, ſola duritie à phymate differentem. Aegineta definit, eſſe tumorem cum abſceſſu, à craſſis humoribus genitum, qui in carnoſis præcipue locis conſiſtit. Pli. Epiſt. 51. Erat illi natus inſanabilis clauus. Fiunt & calloſa quædam in candido oculi tubercula, quæ claui nominantur oculorum. Arbores quoq; clauum huiuſmodi patiuntur, qui & Fungus, & Patella dicitur, ut inquit Pli. li. 17. cap. 24. Idem ſcribit clauos innaſci natibus, & purgari ſucco pyxacanthi. Sunt & Claui caligares, a caligis militaribus, quibus ſuffigebantur. Idem lib. 9. ca. 8. In quibus piſces omnibus annis Vergiliarum exortu exiſtunt, ſquamis conſpicui crebris atque præacutis, clauorum caligarium effigie. Præterea Clauus eſt ueſtimenti genus, ueluti quibuſdam clauis aureis diſtinctũ, quòd & à palmarum ſimilitudine Palmatum uocabatur, & à uerrucis clauo ſimilibus Verrucata ueſtis, ꝙ ſi latior ipſa ueſtis erat, Laticlauus dicebatur. Hor. lib. 1. Ser. Et latũ demiſit pectore clauum. Vnde Laticlauos appellari ſenatores legimus. Sue. de Ner. A laticlauo, cuius uxorem attrectauerat, cęſus. Ab Ouidio Clauus ſimpliciter dicitur pro ſenatoria dignitate. Curia reſtabat, claui menſura coacta eſt. Sue. de Aug. Clauo nec lato, nec anguſto. Hinc etiam Clauata dicuntur ueſtimenta clauis intexta, uel calceamenta clauis confixa. Et clauati ſocci, quòd ſoleas habeant clauis intertextas. Clauata uero ueſtimenta, quæ ex auro, aut ex cocco, aut aliis coloribus clauos & uerrucas habent. Lamp. in Ale. Pura mantilia, cocco clauata. Præclauium, pars ueſtis, quæ anteclauium texitur. Afran. apud Non. Tertium diem præclauium unum texere.

Clazomenae, p.c. κλαζομεναί, urbs Ioniæ Aſiaticæ, quam condidit Paralus. Hæc prius Gryna nominabatur, unde & Apollo Grynæs dictus eſt apud Virg. quòd ibi eſſet eius oraculum.

Cleanthes, κλεάνθης, nomen philoſophi, qui Zenonis Citienſis ſcholam ſucceſſor excepit. Hic Phanii Aſij filius, egregius pugil, cum Athenas ueniſſet, Zenoni adhærens generoſe philoſophatus eſt, & in eiuſdem permanſit dogmatibus. Hic cum ualde pauper eſſet, mercenariam uitam agebat. Noctu quidem in hortis aquam hauriebat: per diem uero in ſtudijs exercitabatur. unde Phreantes appellatus eſt, quaſi puteos hauriens. Tradunt illũ quæ à Zenone audierat, oſſibus boum & teſtis fictilibus perſcribere ſolitum, cum pecunia non ſuppeteret ad chartas emendas. Huius inſignis diligentia & acerrima cenſura abijt in prouerbium. nam cũ aliquid ſumma cura, induſtriaq; elaboratum uolumus ſignificare, dicimus illud ad Cleanthis lucernam eſſe euigilatum.

Clema, κλῆμα, herba eſt tithymali generibus aſſignata, Cypariſſiæ non abſimilis, quæ Dioſcoridi Pityuſa, Officinis Eſula dicitur. Vide Dioſc. lib. 3. ca. 148. & Ruel. lib. 3. ca. 146. Clema item Plin.

Clemens, tis, *Clemente, pio*, πρᾶος, ἐπιεικής, lenis, mitis, manſuetus. Cic. 2. de Fin. Et ſi ſatis clemens ſum in diſputando, tamen interdũ ſoleo ſubiraſci. Differt à Placido: quòd Clemens ſit circa recte agentes, Placidus circa delinquentes: & clementis, eſt nullos lædere, placidi arridere omnibus: clemens animo, placidus uultu. Ter. in Ad. Clemens, placidus, nulli lædere os. arridere omnibus.

Clementer, πρᾴως, moderate. Ci. 6 Ver. Leuiter hominẽ clementerq́; accepit. Clementer, & moderate ius dicere, Cæſ. 3. Bel. Ciu.

Clementia, πραότης. Cic. de inu. Clementia eſt, per quam animi temere in odium alicuius inuectionis concitati, comitate retinentur. Ter. Ad. Facilitate nihil homini melius, neq; clementia.

Cleombrotus, Pauſaniæ filius, Lacedæmoniorum dux. qui timẽs ne uideretur cum Epaminonda hoſte ſentire, temere cum eo pugnauit. nam & ipſe uulneratus occubuit, & exercitus deletus eſt. Fuit & alter Academicæ ſectæ Philoſophus qui lecto Platonis libro de animæ immortalitate, ſeipſum ex ſublimi ſaxo præcipitauit, ut citius ad beatorum cœtum perueniret.

Cleonae, mediocre oppidum, diſtans ab Argis ſtadiis centum uiginti, à Corintho nonaginta, non procul à Nemæa ſilua. Ouid. 6. Meta. Humileſq; Cleonæ. Vnde Cleonæus, a, um. Luca. Cleonæi proiecit terga leonis.

Cleopatra, Aegypti regina, Auletæ filia, ſoror & uxor Ptolemæi ultimi, mulier impudiciſſima, à Cæſare primum adamata: cui filiũ Cæſarionem peperit: deinde ab Antonio uitæ uxoris loco habita poſtea, uicto apud Actium Antonio, admotis corporis aſpidibus ſeſe interuenit.

Clepo, is, pſi, ptum, *Robbare, furare*, furor, furto ſurripio: tractum à κλέπτω. unde Cleptum, furto ſubtractum. L. xii. Si quis clepſit, ne populo ſcelus eſto, neve cui cleptum erit. Plaut. Pape, clepe, harpaga. Cic. de Rep. ut Spartæ rapere, ubi & pueri clepere diſcunt.

Clepsydra, p.c. κλεψύδρα, uas uitreum graciliter fiſtulatum quod æqualibus dimenſionibus ſignatas horas oſtendebat. Ad cuius ẽt fundum erat foramen quod aquam guttatim emitteret, & ita horæ per aquæ diminutionem, quot eſſent, uideri poterant. Dicta eſt Clepſydra ab aquæ furto, quod aquam aut celet, aut furetur. Cic. 3. de Ora. ad clepſydrã latrare. Mart. lib. 6. Septem clepſydras magna tibi uoce petenti Arbiter inuitus, Cæciliane, dedit. Conſimilia ſunt hoc tempore clepſydris uaſcula illa apud nos uſitatiſſima, quæ in medio inſtar duorum turbinum coarctantur: ex quibus puluiſculus per foramen minutum ſenſim delabitur ex parte ſuperiore in inferiorẽ, atq; ita legitimũ tempus horæ metitur. Apud ueteres oratoribus acturis cauſſas forenſes præſcribebatur tempus dicendi datis clepſydris, quibus exhauſtis, amplius dicere uetabantur. Pli. in Epiſt. Dixerã horis pene quinq;: nã tribus clepſydris, quas ſpatioſiſſime acceperã, ſunt additæ quatuor. Eſt item Clepſydra aſtronomicum organum, ſidera dimetiens, Martianus: Clepſydris lunæ magnitudo cognoſcitur. Eſt item nomen fontis, in arce Meſſeniorum. Fuit & Athenis in arce fons, ita dictus, quòd ſtare incipientibus Eteſijs abundet, iiſdemq́; deſinentibus exareſcat. ut de Cœ. Rho. li. 18. c. 39.

Clerus, ri, uermiculus, teſte Ariſt. in alueorum pauimentis naſcens, quo excreſcẽte, uelut aranea obducitur alueus, & faui carie pereunt. Pli. lib. 11 c. 16. clerum interpretatur apium abortum, cum inde fœtum apes non eduxerint, morbo impeditæ.

Clibanus, ni, κλίβανος, inſtrumentum placentis potius, & id genus cibi, quàm pani coquendo, dicatum, quod antiquitus ex teſta, ſeu opere figulino fieri ſolebat, poſtea etiam ex ferro, uel ære. Col. li. 3. Pli. lib. 19. Differt autem Clibanus à furno, quod hic maior ſit, & immobilis: clibanus autem minor, ut quocunque uiſum fuerit, poſſit transferri.

Clibanus, ni, mons, in extremis Italiæ finibus, non procul à Lacinio promontorio. Pli. l. 3. c. 10. Eſt itẽ oppidũ Iſauriæ. Pli. l. 5. c. 27.

Clibanarius, qui bene ferro & armis munitus certamẽ init. Nazarius in Panegyrico ad Cõſtant. Operimento ferri, equi, atq; homines obſepti clibanarijs i exercitu nomẽ eſt. Dicti Clibanarij, quoniam more teſtudinis arcuatis armis (quæ clibani forma eſt) utebantur. Ammianus Marcellinus Clibanarios eoſdem eſſe tradit, cum iis, qui Græco nomine appellantur Cataphracti.

Clidium, κλειδίον, thynni iugulus eſt Pli. lib. 9. cap. 15.

Cliens, πελάτης, θεράπων, q. ſub tutela & patrocinio alterius eſt: & eſt correlatiuum patroni. nã Patronus defenſor cauſſæ eſt dictus, quaſi pater: Cliens autẽ defenſione indigẽs, id eſt, litigator, qui patronũ colit, & ſequitur: ut ab eo defendatur. moris enim fuit apud antiquos, ut prouinciales & ſocij populi Romani in clientelam ſeſe darẽt proceribus Ro. quos patronos ſibi adoptabant, non modo publice, ſed etiã priuatim: iiq; ut clientes eorũ dicerentur: inter ſe uero hoſpites. Ferebat autẽ id huiuſmodi neceſſitudo, ut clientes perpetuo patronorũ ſuorum patrocinio caput ac fortunas ſuas tuerentur: uiciſſimq́; ipſi patronos ſuos omni obſeruãtia, atque obſequio colerent, & uenerarentur. Cic. in Diuin. in Verrem: Clariſſimi uiri noſtrę ciuitatis hoc ſibi pulcherrimumq; ducebãt, ab hoſpitibus, clientibusve ſuis, iniurias propulſare.

Clienta, tæ. Plaut. in Mil. Clientam meam. Idem in Rud. Clientas repperi.

Clientela, πελατεία, clientum multitudo. Cic. ad Atti. l. 14. Scis ꝙ diligã Siculos, & illã clientelã honeſtã iudicẽ. Itẽ Clientela dicitur clientũ officiũ erga patronos. unde Committere ſe in clientelã alicuius, eſt ſeſe alterius clientẽ profiteri, & eius patrocinio dedere. Terẽ. in Eun. Thais patri ſe commendauit in clientelam.

Clima, atis, *Clima*, Græca dictio, quæ ſpatium ſignificat duobus reſpondens parallelis, quo diei longitudo ad dimidiatam horam uariatur. Vitru. lib. 1. cap. 1.

Climactericus, a, um, Latine dici poteſt Scalaris, ἀπὸ τῶν κλιμακτήρων, à ſcalarum gradibus. Vnde numerus climactericus dicitur, ad quẽ per gradus, & ueluti ſcalas quaſdã paulatim aſcendimus: qualis ẽ numerus, qui ex nouẽ nouenarijs reſultat: nã unitas ter ſumpta cõficit ternariũ: ternarius in ſe ductus, nouenariũ: nouenarius autẽ nouies ſumptus conficit 81. qui eſt numerus Climactericus. Hunc aũt numerum in humanæ uitæ annis maxime formidabilẽ eſſe, à ueteribus proditũ eſt, quippe qui raro ſine uitæ, aut fortunarum periculo ſoleat tranſmitti. Hoc enim anno ætatis

tis Plato philoſophus. Diogenes Cynicus, Dionyſius Heracleotes Eratoſtenes geometra diẽ ſuũ obierũt. Alij annum ætatis 63. in primis periculoſum iudicarunt, qui conſtat ex ſepties tribus ter multiplicatis, quem etiam Climactera uocabant. Vnde Auguſtus Caium nepotem lætum natalem diẽ ſuum celebrare iubet, quòd annum illum, omnibus ſenibus periculoſiſſimum, euaſerat.

CLIMENOS, herba fabæ caulem ferens quadratum, folia plantaginis. Pl.l.25.c.7. Vulgus partim Cypriã, partim Saponalẽ appellat.

CLINAMEN, inis, neu.gen. *Inchinatione*, inclinatio. Lucr. Id facit exiguum clinamen principiorum.

CLIGNO, ueteres pro cingo uſurparunt: à Græco κλίνειν. Feſ.

CLINO, as, *Chinare*. inclino: & licet non ſit in uſu, eius tamen cõpoſita uſurpantur, Acclino, Declino, Inclino, & Reclino, pe.pro. Vir. lib.12. Defigunt telluri haſtas, & ſcuta reclinant.

CLINOPODION, herba ſerpyllo ſimilis, ſurculoſa, palmi altitudine. Plin. lib.24.cap.15. Putatur eſſe, quam officinæ Pulegium montanum appellant.

CLITELLAE, arum, *Baſti*, αἰώρα, ἐπισάγματα, ἀστράβαι, σαλμάρια, dicuntur, quibus ſarcinæ colligatæ mulis, & id genus ueterinis, portantur, qui uulgo Baſti uocantur. Hora. in Saty. Hinc muli clitellas tempore ponunt. Cic. ad Att. lib.5. Clitellę boui ſunt impoſitæ: hoc eſt, homini nequaquam idoneo, delegata eſt prouincia. Hoc etiam nomine ſignificatur locus Romæ, teſte Feſto, propter ſimilitudinem clitellarum, & in uia Flaminia loca quædã deuexa ſubinde, & accliuia. Item quoddã torméti genus, teſte eodẽ.

CLITELLARIVS, qui clitellis utitur. Vnde Clitellarij muli dicuntur qui neque ephippiati ſunt, neque deſultorij: nec bigas, aut quadrigas, aut currus ducunt, ſed clitellati ferunt onera. Pla. in Muſt. Muliones mulos clitellarios habẽt, ego habeo homines clitellarios.

CLITERNIA, Pomp. lib. 2. Italiæ oppidum eſt, in tractu Apuliæ, ad Garganum montem. Vulgo Celano. Ptol. Cliternum.

CLITORIVS, fons Arcadiæ, qui perpetuum uini odiũ inducit. Oui. l.15. Meta. Clitorio quicunque ſitim de fonte leuauit, Vina fugit.

CLITVS, κλεῖτος, Mantij fuit filius, qui ab Aurora raptus nunquam poſtea apparet. Fuit præterea Clitus (κλεῖτος) inter præcipuos Alexandri Macedonis familiares, idemq; clariſſimus, tum quòd filius eſſet nutricis ipſius, tum quòd ab illo in dubio uitæ diſcrimine fuiſſet ſeruatus. Hunc tamen ipſum in cõuiuio quodam liberius in Perſicos mores inuectum, rex iam temulentus ſpiculo traiecit, cuius facti cum poſtridie tanta cepit penitentia, diſcuſſa iã ebrietate, ut totum triduum cibo abſtinuerit, decreueritq; omnino inedia ſibi necem conſciſcere. tandem, ægre admiſſa amicorum conſolatione, qui Clitum iure occiſum aſſerebant, ſumptuoſiſſimo eũ funere ſepeliuit. uide Arrianum, Q. Curtium, & Plutarchum in uita Alexandri.

CLIVIA, auſpicia, quæ aliquid (inquit Feſtus) fieri prohibebant. nam & omnia difficilia & ardua nominabantur Cliuia: unde & Cliui.

CLIVINA, auis, in augurijs dicebatur, quæ alio nomine uocabatur Prohibitoria: & à cliuijs auſpiciis dicta, quæ teſte Feſto, dicebãtur aduerſa, quibuſq; aliquid fieri prohibebatur. Pli. lib.9. cap.15.

CLIVVS, ui, *Collina*, γεώλοφον, eſt locus molliter arduus, & pro colle ponitur. Virg.9. Eclo. Qua ſe ſubducere colles Incipiunt, molliq; iugũ demittere cliuo. Cliuus capitolinus. Cic. ad Att. lib.2. Quem ego in cliuo Capitolino, te ſignifero ac principe, collocaram.

CLIVVLVS, li, diminutiuum à Cliuus. Col. lib.6. cap.36.

CLIVOSVS, a, um, adiect. λοφώδης, frequentes habens cliuos. ut Cliuoſa loca. Col. de Arboribus c.4. Curandum eſt, ut locis aridis & cliuoſis altius uites deponantur. Virg.2. Ge. Cliuoſi glarea ruris.

CLOACAE, p.p. ἀφεδρῶνες, loca caua. ſiue ea publica ſint, ſiue priuata, quo ſordes confluunt. unde arcem facere ex cloaca. dixit Cice. in Ora. pro Plancio, pro, rem humilem & nullius fere momenti ſupra modum extollere. Fiſtulæ quoque foſſæ, & uiæ illæ ſubterraneæ parietibus in modum aquæ ductus munitæ, per quas aquæ pluuiæ extra urbem, uel in fluuium dilabentes, urbis ſordes ſecũ rapiunt, Cloacæ dicuntur. Dicta eſt Cloaca, ut putatur, à colluendo, quaſi colluaca. Feſtus à cloacando, hoc eſt, inquinãdo deriuat, cum tamen potius: contra Cloacare uerbum à cloaca deductum uideatur. Cic. pro Cecin. Qui de foſſis, de cloacis interdicit. Plau. uero in Curc. ſtomachum immundæ uetulæ & aluum, Cloacam nominauit.

CLOACALE flumen Cato dixit, pro cloacarum omniũ colluuie. Feſt.

CLOACARE, *Imbrattare*, inquinare: unde Cloacam dictã putat Feſt.

CLODII forũ, Italiæ oppidum in octaua regione. Pli. l.3. c.13.

CLODIORVM familiam, à Clodio Aeneæ ſocio dictam putauit Feſtus. Verius tamen eſt, Clodios (qui & Claudij dicuntur) à Sabinis ortum traxiſſe, nominiſq; originem cepiſſe ab Appio illo Clauſo qui primus ex ea familia cum quinque clientum millibus ſe Romam contulit.

CLODIVS, prænomine Publius, adoleſcẽs fuit nobilis ex antiquiſſima Claudiorũ familia, ſed ciuis factioſus & notiſſimæ libidinis: ut qui & tres ſorores per inceſtum polluerit, & in ſacris Bonæ deę muliebri ueſte deprehenſus ſit. Hic grauiſſimas cũ Cicerone inimicitias exercuit: cui, ut maius negocium faceſſere poſſet, tribunatum plebis petiit: quem cum per leges obtinere non poſſet, ꝙ patricius eſſet, Fonteio cuidam ex plebe ſe adoptandum dedit: atque ita tribunatum nactus, non quieuit, donec Ciceronem per uim ciuitate expelleret.

CLOELIA, nobilis uirgo Romana, quæ cum alijs uirginibus Porſenæ Hetruſcorũ regi obſes data, deceptis cuſtodibus una cum reliquis uirginibus incolumis ad ſuos per Tiberim tenauit. quare Romani nouam in femina uirtutẽ nouo honoris genere ornandã rati, ſtatuam ei equeſtrem in ſumma ſacra uia poſuerunt. Liu.2.

CLOISTRVM, *Chioſtro, clauſtro*, clauſtrum. Cato de re ruſt. ca.53.

CLOTHO, una Parcarum, quæ humanæ uitæ ſtamina diſpenſant. Heſiodus in Theog. Themidos filias facit, & Iouis, Clotho, Lacheſin, & Atropon.

CLVDO, is, *Chiudere, ſerrare*, κλείω, claudo. Ci.2. de Nat. Deo. Ipſum mare ſic terram appetens littoribus cludit. Mat. lib.11. Sed mors uocis iter properauit cludere blande. In ueteribus quoq; numiſmatibus legimus, Ianum cluſit.

CLVEO, es, ere, *Eſſere ſtimato, nominato*, perhiberi, putari, nominari. Plau. in Trin. Ita ſis, ut nomen cluet. Idem in Epid. Senati qui columen cluent, id eſt habentur, & putantur columen ſenatus. Idem in Pœn. Si quod agit, cluet uictoria, id eſt uictoriæ tribuatur. Dicimus etiam Cluo, is, per tertiam inflexionẽ, quod ſæpe pro ſplendeo accipitur. Prudent. Qui patria uirtute cluis. Cic. Interdum pro pugnare. Pli. li.15. ca.29.

CLVMAE, ἄλυσα, ἄχυρα, ſunt folliculi hordei. Feſtus.

CLVNACVLVM, culter ſanguinarius, ꝙ ad clunes dependeat. Feſtus.

CLVNICVLAE, dimin. eſt Clunis. Gellius.

CLVNIS, nis, ſæpius in plurali Clunes, clunium, πυγαὶ, nates: tam maſcu. quam fem. gen. Iuu. Tremulo deſcẽdunt clune puellæ. Pla. clunes infractos gero: Hor. Quòd pulchræ clunes, breue ꝙ caput. Hinc ſimias Clunes appellatas uolunt, quod clunes tritas gerant.

CLVPEA, quæ & Clypea dicitur, ciuitas Africæ proprie dictæ, in promontorio Mercurij ſita, ita dicta a clypei figura: unde & Aſpis dicitur, teſte Solino: quod etiam annotauit Hermol. in Pli. & Vadianus in Melan. Sil. lib.3. In clypei ſpeciem curuatis turribus Aſpis. Luca. li.4. Et Clupeam tenuit ſtationis littora notæ. Ptolemæus uero duas urbes propinquas collocat in Hermæo promontorio, quarum unã Clypeam, alteram Aſpidem appellat. Clupea etiam exiguus piſciculus eſt apud Plin. lib.9. cap.15.

CLVSINOS, dictus Ianus, quod pace templi eius portæ clauderentur Virg.1. Aen.

CLVSINVM far, adorei, ſiue farris genus candidius, dictum à Cluſio Etruriæ urbe. Colu. li.2. cap.6.

CLVSIVM, oppidum Thuſcium mediterraneum, ubi Porſena Hetruſcorum rex ſepultus creditur. Plin. li.36. cap.13.

CLYMENE, κλυμένη, p.c. Oceani & Tethyos filia, Iapeti uxor, teſte Heſiodo in Theogonia, de qua Virg. li. Geor.4. Inter quas Clymene curam narrabat inanem. Fuit & altera Clymene, quæ cum forma ualeret, Soli placuit, qui concubitu eius potitus, ex ea Phaetõtem, & ſorores genuit. Oui. li.1. Met.

CLYPEVS, & clypeum, *Scudo*, ἀσπὶς, ſcutum maius, & tantum peditum, ſicuti Scutum equitum, Seruio auctore. Liu. li.6. Clypeis ante Romani uſi ſunt: deinde poſtquam ſtipẽdiarij facti ſunt, ſcuta pro Clypeis fecere. dicti Clypei, ἀπὸ τοῦ καλύπτειν, quòd celent totũ corpus, uel a clepere, quod eſt furari ab ictibus. Plin. lib.35. ca.3. ἀπὸ τοῦ γλύφειν, hoc eſt, ſculpendo cœlandoq; deduxit, ut dicatur clypeus, quaſi γλυπτὸς, id eſt ſculptus, g in c mutata.

CLYPEATVS, clypeo munitus. Plaut. in Curc. Sic apud Virg.7. Aen. Clypeata agmina.

CLYPEVM quoq; (ut Feſt. ſcribit) antiqui ob rotunditatem etiam corium bouis appellarunt.

CLITAEMNESTRA, uxor Agamemnonis, quæ ob amorem Aegiſthi adulteri uirum occidit. Vnde etiam ab Oreſte filio in patris ultionem fuit occiſa, Euripides in Oreſte, & Hom. in Od.

CLYSTER, eris, pen.pr. *Criſtero, ouero ſeruitiale*, ἀπὸ τοῦ κλύζειν, abluere. nam clyſtere aluum ægrotantium lauare, ſeu purgare ſolemus. Pli. cucurbita infuſa clyſterib. inteſtinorũ omniũ uitijs medetur. Macer tñ huius nominis pen. corripit: Appoſitis digitis, aut intus clyſtere fuſis. Oricularius clyſter. Celſ. li.7. c.27. Idem humor roſa mixtus in ipſum uulnus oriculario clyſtere agendus eſt.

C ANTE N & O

CNEORON, frutex coronarius. Hyginus Caſiã interpretat. Vide Pli. li.21. ca.9. Dioſc. item thymelæam herbam Cneorum appellat.

CNEVS per c ſcribitur, ſed profertur per g, prænomen Romanis peculiare: a neruo (ut uolunt) tractum. Feſtus a γίγνεσθαι deducit.

CNIDOS, κνίδος, eſt urbs, in extremo cornu peninſulæ Cariæ adhęrentis, in qua Venus colebat: unde Cnidia dicta eſt. Põt etiã ſcribi Gnidos per g. Eſt & herbæ nomen, de qua Pli. li.21. cap.16.

COA ueſtis, βομβύκινον ἱμάτιον, ſiue ſubſtantiue Coa, in plurali nũ. ſubtiliſſimum erat ueſtis genus ex bombyce, adeo tenue, ut corpus pelluceret, Dictum à Co inſula, in qua & bombycem naſci ſolere, ſicut in Cea inſula, auctor eſt Plin. lib.11. cap.23. Oui. de arte amandi: Siue erit in Tyrijs, Tyrios laudabis amictus: Siue erit

in Cois, Coa decere puta. Eadem & ceæ ueſtes dicuntur, à Cea inſula. Pli. lib. 11. cap. 22.

Coaccedo, dis, *Accoſtarſi inſieme*, ſimul accedo. Plau. Curc.

Coacervatio, onis, Cic. in Parti.

Coacervo, uas, *Ammaſſare, raunare*, ἀθροίζω, συμφορέω, congrego, addo. Liu. 5. Armorum tumulos coaceruare. Cæſa. 2. bel. Gal. Coaceruatis cadaueribus. Cic. 2. pro lege Agr. Pecuniæ coguntur, & coaceruantur.

Coacesco, *Inacetire, diuenir acido*, συνοξύζω, ex con & Aceſco, ſignificat ſimul ſeu totum acidum fieri. Cice. de Sen. Vt non omne uinum, ſic non omnis ætas naturæ uetuſtate coaceſcit.

Coactilia, inuolucra, ueſtibus inuoluendis, circunferendisq; idonea. Vlp. l. Argumento de Auro, & argen. leg.

Coactio, nis. Cice. de aruſp. Nocturnis uigilijs, & coactione hominum iuſtitium illud conceptum, ac meditatum eſt.

Coactor, ris, Cic. pro Rab. Poſt. Vt noſtri coactores facere ſolēt.

Coactus, ctus. Ci. Att. quoniam efflagitas, coactu tuo ſcribam.

Coaddo, *Aggiungere inſieme*, προςδίδωμι, ſimul addo. Cato. ca. 40.

Coaduno, *Adunare*, ἑνόω, συναίρω, in unum cogo. Plin. de uiris illuſtr. Coadunatis paſtoribus, ciuitatem condiderunt.

Coaedificor, ui, Coædificatus locus, cui opponitur uaſtus. Cice. in Partit. Celebres, an deſerti, coædificati, an uaſti.

Coaequalis, le, æqualis, ἴσος, ὁμαλός. Col. lib. 8. cap. 14.

Coaequo, as, are, *Agguagliare*, ὁμαλίζω, æquare. Saluſt. Coæquare gratiã omnium difficile eſt. Colu. lib. 3. cap. 12. Cætera coæquant.

Coaevus, *D'una iſteſſa età*, ὁμῆλιξ, eiuſdem æui. Cic. in Vat.

Coagmenta, *Congiuntioni*, συναφαὶ, συςάσεις, coniunctiones arctæ, & compares: à cogendo, id eſt ſtringendo. Pla. Moſt. coagmenta in foribus.

Coagmentatio. Cic. 1. de Nat. Deo.

Coagmento, as, *Congiungere*, συνίςημι, συναρμόζω, coniũgo & cõpares coniunctiones cogo, ac ſtringo. Cic. in Catil. Viuendi finis eſt optimus, cum integra mente, certiſq; ſenſibus, opus ipſa ſuum eadem quæ coagmentauit, natura diſſoluit. Et tranſlate, apud eundem de Orat. Verba uerbis quaſi coagmentare negligat, id eſt ne nimium diligens ſit in uerbis coniungendis. Pli. paſſiuum protulit pluribus coagmentarut nucleis.

Coagulo, as, cogo, πήσσω. Gel. Semen in utero mulieris primis ſeptem diebus coagulatur. Plin. lib. 12. cap. 25. Summa probatio eſt, ut lac coagulet. Coagulatio. Pli. lib. 18. cap. 10.

Coagulum, *Caglierino, coagolo*, πυτία, à cogendo, id eſt denſando, ſiue ſtringendo, dicitur illud quo ad denſandum lac utimur. Ouid. 13. Met. Lac mihi ſemper adeſt niueum; pars inde bibenda Seruaſ, partẽ liquefacta coagula durant. Per metaphoram, quicquid ac coniungit, Coagulum dicitur. Gel. Vinculũ illud coagulũ animi.

Coaleo, les, συνίςημι, συμφύομαι, increſco. Pl. li. 15. cap. 1. Vt niſi pinguiſſimo ſolo coalere non poſſit. Gel. lib. 12. ca. 1. Cuius in corpore concretus homo & coalitus ſit. Tacit. Vetuſtate imperii coalita audacia.

Coalesco, is, ui, *Creſcere, aumentare*, συνίςημι, συμφύομαι, concreſco. Colu. de Arboribus. Sic interpoſito triennio coaleſcet ficus oliuæ. Sal. Incredibile memoratu eſt, quàm facile coaluerint. Eius ſimplex protulit. Var. lib. 1. de re ruſt. ſeri, aut aleſcere, aut meti.

Coangusto, as, *Stringere*, ςενοχωρέω. Cic. 3. de Leg.

Coangustor, aris, paſſiuum. Celſ. lib. 7. cap. 27.

Coarcto, *Stringere, comprimere*, ἀντιπεριςαίνω, comprimo, intro cohibeo. Cic. 1. de Orat. quæ coarctauit, & peranguſte referſit in oratione ſua dilatet nobis, atque explicet. Hinc coarctatio, & compreſſio. Liu. lib. 27. Coarctatio plurium in anguſto.

Coarguo, is, *Riprendere, manifeſtare*, ἐλέγχω, reprehẽdo, redarguo, indico. Ci. de Inu. aliis cõſtitutionibus factũ coarguetur. Liu. 2. ut litteræ legatis darentur, quæ deprehenſæ rem coarguere poſſent. Pli. li. 11. ca. 16. quam ſententiam futurorum euentus coarguit.

Coasso, as, *Intauolare*, quod & Coaxo dicitur, pro contabulo: unde Coaſſatio contabulatio ab aſſibus: quamuis reuera aſſeres tabulæ non ſint, teſte Vitru. ſed craſſior & anguſta in modũ patuæ trabis materia. Pl. li. 36. ca. 15. Neceſſarium binat coaſſatione ſubſterni.

Coaxare, proprium uocis ranarum, κοάζειν. Auctor Carminis de Philomela: Garrula limoſis rana coaxat aquis.

Cobio, piſcis quidam ex genere Chromborum. Pli. li. 32. cap. ult.

Cobion, ſeptima tithymali ſpecies eſt apud Pli. lib. 26. cap. 8.

Coccetus, *Di grana*, quod cocci colorem habet. Lampridius.

Coccinati, coccineis ueſtibus ſunt induti. Mar. lib. 5.

Coccineus, a, um, ut, Coccinei acini. Pl. l. 21. c. 31. Coccineũ autẽ colorem non eundem eſſe cum purpureo, oſtendit Vlp. l. Sicui lana. de leg. 3. Purpuræ appellatione omnis generis purpuram contineri puto: ſed coccum non continebitur.

Coccinum, ſubſtant. pen. co. ueſtis coccinea, κόκκινος χιτών. Mart. Coccina famoſæ donas & ianthina mœchæ.

Coccinus, a, um, p. c. κόκκινος, cocco tinctum, ſiue cocci colorem referens. Hic Color exuberantiam Quandam ac ſplendorem ruboris oſtendit. Coccina ueſtis, cocco infecta.

Coccum, ci, uel etiam Coccus, *Grana, cocco*, κόκκος, granum ex arbuſcula ilici ſimili, quod ad purpurã tingendã adhibetur. Pli. l. 21. c. 8. Animaduerto tres eẽ colores principales, unũ in cocco, qui in roſis micat: gratius nihil traditur aſpectu. Frutex eſt fullonius, cui adhærent grana, quib. fit color lanarũ præcipuus: cuius copia ſumma in ea parte Hiſpaniæ, quæ Tudertana appellatur. Stra. lib. 10.

Coccyx, ycis, κόκκυξ, auis eſt ex genere accipitrum, quamuis aduncis unguib. careat, uerno tẽpore procedens, & ſub Caniculæ exortum ſeſe occultans. Latini Cuculum appellant. Vide Plin. lib. 10. cap. 9. Eſt & Coccys, piſcis nomen apud Græcos, quem Latinorũ nonnulli Cuculum uertunt.

Cochlea, κόχλος, ὁ κοχλίας, ex genere eſt limacum, & proprie is, qui teſtamentũ hẽt. nã limax, quãuis aliquando generis nomen ſit, proprie tamen de iis dicitur, qui teſta carent. Cochleæ autem nomen iis propriũ eſt, quę domiciliũ ſuũ circunferunt (ſiue eę terreſtres ſint, ſiue aquatiles) bina prætendentes cornua, quibus iter explorant, ꝙ oculis ſint deſtitutæ. Pla. in Pœn. Viciſti cochleã tarditudine. Pli. lib. 18. cap. 17. Limaces naſcuntur in uicia, & aliquãdo è terra cochleæ minutæ erodentes eã. Cochlea ẽt in torculari uocatur lignum erectũ ſtrias habens paulatim aſcendentes, quod dum uertitur, attollit trabem preli, aut demittit. Eſt præterea Cochlea hauſtorium organum, quod uulgo Pompam uocant: cuius machinæ conficiendæ rationẽ Vitru. lib. 10. cap. 11. deſcribit, ſic inquiens: Eſt autem ẽt cochleæ ratio, quæ magnã uim haurit aquæ, ſed non tam alte tollit, quàm rota. Cochlea etiam eſt genus oſtii. Varr. 2. de re ruſt. Oſtium habere humile, & anguſtum, & potiſſimum eius generis, quod Cochleam appellant. Cochleæ etiã lapides ſunt ex flumine, rotundi ad cochlearum ſimilitudinem, quæ & Cochleacæ dicũtur. Similiter Cochlea, ſiue Cochlis, idis, turris dicitur, ſiue ſcalæ rotundæ, ad cochlearum ſimilitudinem, quibus in editiorem partem ædium per circuitum conſcendimus: quemadmodum & torcularia inſtar cochlearum facta, Cochleæ nominantur. Cice. de Diu. Vt ſi quis medicus ægroto imperet, ut ſumat terrigenam, tardigrãdam, domiportã, ſanguine caſſam, potius quàm hominum more cochleam diceret.

Cochleare, δοίδυξ, & Cochlear, inſtrumentum quo cochleæ & alia huiuſmodi ueſcendo ſumuntur. Mart. in Diſt.

Cochlearium, rij menſura minima rerum liquidarum, quę duodecies ſumpta explet cyathum. Pli. lib. 21. cap. 27. Hydropicis datur in aqua, cochlearii menſura. Eſt & Cochlearium, cochlearum uiuarium, in quo cochleæ propagationis ergo aſſeruantur. Var. 3. de re ruſt. cap. 14.

Coclites, pe. cor. *Loſchi, c'hanno un'occhio ſolo*, luſcos dixerunt antiqui, id eſt, qui unum tantũ haberent oculum, quaſi Oclites. Plaut. in Curc. Vnocule ſalue. ex coclitum proſapia te eſſe arbitror.

Coctilis, & hoc le, *Coſa cotta*, ἑφθός, res cocta, & non cruda ut fictile, quod factum à figulo. Plin. lib. 7. Coctilibus laterculis.

Coctibilis, le, *Facile da cuocere*, εὔεφθος, quod facile coquitur: ut Coctibilis caro. Pli. lib. 16. cap. 6.

Coctitia taberna, apud Iul. capit. in Pertinace, à quibuſdam exponitur, in qua ligna uendebantur cocta, ne fumũ emitterent. Solere autẽ ligna coqui, auctor eſt Vlp. l. Ligni appel. de uerb. ſig.

Coctito, ἑψέω, frequent. quo Plau. ſæpe utitur.

Coctiuus, a, um, pe. prod. *Che facilmente ſi cuoce*, εὔεφθος, quod facile coquitur, uel maturatur: ut, Coctiuum legumẽ, Coctiuæ caſtaneæ, id eſt, nigræ, quæ magis in uſu ſunt. Pli. lib. 15. cap. 23.

Coctura, æ, ἕψησις, Coctio, aut id quod coquitur. Colu. lib. 12. ca. 18. Si quinta pars picis Brutię in uniuerſam cocturam adiiciatur. Coctura dicitur ẽt cæli tẽperies, à perfecta fructuũ coctione. Pli. lib. 14. cap. 4. Ea cæli temperies fuiſſe, quam Cocturam uocant.

Coctus, a, um, *Cotto*, ἑφθός, à coquendo, quod crudũ non eſt, ſed aſſum, elixum, aut frixum. Mart. lib. 3. Eſſe negas coctũ leporem.

Coculum, uas æneum coctionibus aptum χαλκίον. Plau. Aeneis coculis excocta eſt mihi omnis materia. Alii Cocula accipiunt pro lignis minutis quibus facile decoquuntur obſonia. Feſt.

Coculus, pen. cor. dimin. paruus Cocus, μαγειρίσκος.

Cocus, ſiue coquus, à coquo, is, *Cuoco, cucinaiere*, μάγειρος, qui cibos coquit. Mart. Nanque coquus domini debet habere gulam. Cic. in Piſ. In ea cœna cocus meus, præter ius feruẽs, nihil potuit imitari.

Cocytia, κωκύτια, ſacra erant: quæ fiebant in honorẽ Proſerpinæ, quam Pluto rapuit: à Cocyto inferorum fluuio nominata. Auctor Porphyrius in illud Hor. in Epod. Inultus ut tu riſeris Cocytia.

Cocytus, κωκυτός, p. p. Latine dicit luctus: Inferorũ fluuius à Styge profluens. κωκύειν enim gemere. Virg. 6. Aen. Cocyti ſtagna alta uides, Stygiamq; paludem. Cic. in Tuſc. Cocyti fremitus.

Codam, *Coda*, ueteres dicebant, pro caudam. Nonius.

Codex, qui & Caudex, *Tronco*, κορμός, truncus, uel ſtipes arboris, cui cortex detrahitur. Col. l. 4. c. 8. Nec tam celeriter radiculæ inueterato iam codice enaſcuntur. Codex robuſtus, pro ſupplicij genere apud Plau. in Pœn. detrudã ad molas, inde ad puteum, atq; robuſtum codicem. Locus dicitur Feſto Pompeio, quo præcipitabatur malefactorum genus. Codex etiam dicitur liber. Cice. 3. Verr. L. Piſo multos codices impleuit earum rerum, in quibus &c. Codex itẽ in negociatorum rationibus, dicitur præcipuus liber, data

continens

continens & accepta. Cice. pro Q. Roſc. Non habere ſe hoc nomen in codice accepti & expenſi relatum confitetur, ſed in aduerſarijs patere contendit. Litura codicis, Cic. 5. Verr. Legere codicem, Cice. in Vatin. Referre in Codicem, Cice. pro Sylla. Scribere codicem, Cic. pro Roſc. Com.

CODIAMINON, Plin. lib. 21. cap. 11. herba bis quotannis florens, ue re & autumno. Ruell. lib. 11. cap. 100. bulbi genus exiſtimat, cuius flos Codion appellatur.

CODICARIAE naues erant naues grauiores & firmiores, è codicibus, id eſt, craſſioribus truncis confectæ. Varro: Antiqui plures tabulas coniunctas codices dicebant: à quo naues codicarias in Tyberi appellamus. Sal. Naues codicariæ aderant.

CODICILLI, ſunt literæ, id eſt epiſtolæ. Cic. ad Q. Fr. lib. 2. Epiſtolam hanc eflagitarunt codicilli tui. Idem Leptæ lib. 6. Quæſiui è Balbo per codicillos, quid eſſet in lege. Codicillaris, re, ut, Poteſtas codicillaris Lampridio, eſt poteſtas conficiendi codicillos, quæ beneficio principis & diplomate regio obtinetur

CODRVS, nomen proprium regis Athenienſis, qui pro patriæ ſalute certiſſimæ ſe morti obiectauit. reſponſum enim acceperant Peloponnenſes, ita demum ſe ſuperaturos, ſi hoſtium regem non occidiſſent. feſellit ergo eos habitu pauperis, eosque in ſuam necem per iurgia prouocando, à nullo cognitus, fecit fidem oraculo. unde Virg. 5. Ecolog. Si quos aut Phyllidis ignes, aut Alconis habes laudes, aut iurgia Codri.

COELA, æ, κοίλη, Atticæ regiuncula eſt, Miltiadæ, & Thucydidis ſepulchris nobilitata: cuius meminit Marcellinus i uita Thucydidis

COELESYRIA, ſiue Syria cœle, κοιλησυρία, ea Syriæ pars eſt, teſte Stra. li. 16. quæ ultra Seleucidem in Aegyptum & Arabiam recedit, proprieque ea, quæ Libano & Antilibano includitur: ita dicta à cauitate, quam Græci κοιλότητα nominant. Mela lib. 1.

COELIACVS morbus, κοιλιακὴ νόσος, qui inferius ſtomachi orificiũ infeſtant. hunc morbum Celſ. lib. 4. cap. 12. deſcribit his uerbis: In ipſius uentriculi porta conſiſtit, is qui & longus eſſe conſueuit, κοιλιακὸς à Græcis nominatur. ſub hoc uenter indureſcit, dolorque eius eſt. aluus nihil reddit, ac ne ſpiritum quidem tranſmittit: extremæ partes frigeſcunt, difficulter ſpiritus redditur. Qui hoc morbo laborant, etiam cœliaci appellantur. Plin. lib. 23. cap. 1. Decoctum eorum ueteres dyſentericos & cœliacos iuuat. Medicinæ etiam, quibus huic malo occurritur, cœliacæ dicuntur. Varro: Quin ex floribus nucis Græcæ & cornu cœliacus fieri, atque urina pota refici. Pli. lib. 20. cap. 18.

COEMETERIVM, Cimiterio, à κοιμάω ſopio, idem eſt, quod dormitorium. unde locum ſepulturæ deſtinatum uocãt Cœmeterium, quia ibi mortui dormire dicuntur, quaſi mortuorum dormitorium.

COEMO, mis, Comperare, emo. Ter. Coemiſſe, hinc quæ illuc ueheres, multa. Cic. 5. Verr. Ipſos ſibi frumentum coemiſſe.

COEMPTIO, quo iuriſconſulti ferè utuntur, pro imaginario uenditionis genere, quo uxor ueniebat in ius mancipiumque mariti, aut filius adoptiuus in ius mancipiumque adoptantis. Cice. 1. de Orat. Neque illud eſt mirandum, qui, quibus uerbis coemptio fiat, neſciat, eundem cum mulieris, quæ coemptionem fecerit, cauſſam poſſe defendere.

COENA, næ, Cena, δεῖπνος, apud antiquos dicebat (auctore Feſto) qđ nunc eſt prandium. ueſperna autem dicebatur quam nunc cœnam dicimus: à κοινὸς, quod eſt communis, quia multi in commune cœnare conſueuerunt. Cic. 5. Tuſc. Negauit ſe iure illo nigro, quod cœnę caput erat, delectatum. Quæ ſit cœna recta, uide in dictione recta. Marti. lib. 6. Et triſti domicœnio labora. Plaut. Incœnem, dixit, ſine cœna, ſiue incœnatum.

COENICVLARIA, æ, quæſtus qui fit ex cœnaculorum ablocatione. unde cœnicularium facere dicebantur, qui domus totas conductas per ſingula cœnacula inquilinis locabant, ut inde quæſtum facerent, Vlpia. l. ſi uero. §. ſed & ſi quis. ff. de his qui deie. uel effu.

COENICVLARIVS homo, qui cœnaculum conduxit. Idem l. ſolutum §. plane. ff. de pign. rat. actio.

COENACVLVM, Cenacolo, à cœnando nomen aſſumpſit, locus ad cœnandum idoneus. Varro: Sicut Penarium, ubi penus: ubi cubabant, Cubiculum: ita ubi cœnabant, Cœnaculum. ſed poſtquam in ſuperiori parte cœnitare cœperunt, ſuperior domus uniuerſa Cœnaculum dicta eſt, ut ſcribit Feſtus. Hæc autem incolebant tenuiores & inquilini, ut Iuuen. Saty. 10. docuit: Lateranorum obſidet ædes Tota cohors, rarus uenit in cœnacula miles, id eſt, ad inquilinos & pauperes, qui in conducto habitant. Cic. de Leg. Agr. Romam in montibus poſitam, & cœnaculis ſublatam, atque ſuſpenſam, &c. Solet tamen cœnatio, & cœnaculum, & dieta accipi pro loco, in quo æſtate cœnatur.

COENATICVS, a, um, quod ad cœnam pertinet. Var. Cœna cœnatica, & ſpes cœnatica, id eſt ſpes cœnandi. Plaut. Capi. Eſt illæc mihi ſpes cœnatica.

COENATIO, δειπνητήριον, locus ad cœnãdum aptus, in imo domus, & hortis potentiorum. unde Iuuen. Algentem rapiet cœnatio ſolem. Suet. in Ner. Præcipua cœnationum rotunda.

COENATIVNCVLA, dimin. Pli. in Epiſt. Fons oritur in monte, per ſaxa decurrit, excipitur cœnatiuncula manu facta.

COENATORIA, orum, pro ueſte cœnatoria, cum qua diſcumbere in conuiuijs ſolebant. Marti. lib. 10. Cœnatoria mittat aduocato.

COENATVRIO, Deſiderar di cenare, δειπνητιάω, cupio cœnare. Mart. Vacerra cœnaturit, non cacaturit.

COENATVS, Quello che ha cenato, qui cœnauit, ut Pranſus, Potus, Lotus, qui prandit, potauit, lauit. Cice. pro Deiot. Quid igitur cauſſæ excogitari poteſt, cur te lautum uoluerit occidere? Cœnatum eſt: Liu. 2. Cum cœnatum forte apud Vitellios eſſet.

COENIPETA, pen. cor. δειπνολόχος, qui ambit alienas cœnas.

COENITO, as, frequent. Cic. in epiſt. Ego ſi foris cœnitarem.

COENO, as, aui, & cœnatus ſum, Cenare, δειπνέω, cœnam ſumo. Cic. ad Q. Fr. Eo die cœnaui apud Craſſipedem.

COENOBIVM, Conuento de frati, dove ſi vive à commune, κοινόβιον, locus ubi communis uita ducitur. κοινὸς, communis, βίος uita.

COENOSVS, a, um, βορβορώδης, plenus cœno. Colum. lib. 7. cap. 10. Cœnolo lacu.

COENVLA, diminutiuum, δειπνίδιον. Cic. 5. Tuſc. Heſterna cœnula non intellexiſtis me pecunia non egere?

COENVM, Fango, βόρβορος, lutum. Cic. 4. Tuſc. Male olere omne cœnum. Per metaphoram: ponitur pro nullius dignitatis homine. Cicc. pro Sext. Habeo quem opponam labi illi atque cœno.

COEO, cois, coiui, coitum, ex con, & eo: & eſt tam actiuum, quàm neutrum: Congiongerſi, eſſere inſieme, ſignificatque conuenio, coniungo, contraho, colligo, συνέρχομαι, συνάγω. Teren. Eunu. Heri aliquot adoleſcentuli coimus in Piræo. Virg. lib. 11. Coeant in fœdera dextræ. Lact. de ira: Denique ſi atomorum & coitio & conglobatio efficeret omnia. Cice. cum accuſatiuo uſus eſt pro inire. 2. Philip. Vtinam Cn. Pompei cum C. Cæſare ſocietatem aut nunquam coiſſes, aut nunquã diremiſſes. Gell. protulit paſſiuum: Coibatur ſocietas inſeparabilis. Sic ab Vlpiano, Societas coita, pro contracta & collecta accipitur. Coire etiam aliquando concumbere dicitur, ὀχεύειν. Lact. lib. 3. Cynicis in propatulo coire cum cõiugibus mos fuit. Hinc coitus, pro concubitu, ὀχεία. Gell. lib. 19. ca. 2. Hippocrates coitum Venerium ita exiſtimabat Eſt item congregari, & ferri ad facinoris aliquid perpetrandum. Cic. pro Clu. Qui eorum coit, coierit, conuenit, conuenerit. Inde Coitio, pro eiuſmodi conuentu. Cic. pro Planc. Dubitatis, an coitio facta ſit?

COEPI, Cominciai, ἐνεστησάμην, ἠρξάμην, uerbum defectiuum, à Cœpio pro incipio, quod apud antiquos in uſu erat. Cato. Cœpiam ſeditioſa uerba loqui. nunc tantum præterito utimur cum deriuatis, cœperam, cœpiſſem, cœpero, cœpiſſe, cœptum ire. Terent. Adel. Prius olfeciſſem, quàm ille quicquam cœperit. Sal. in Cat. Cœpere ſe quiſque magis extollere. Virg. 3. Georg. Cœpit crudeſcere morbus.

COEPTO, as, incipio. Ter. in Eun. Quid cœptas Thraſo?

COEPTVM, ti, pro principio. Ouid. 1. Metamor. Dij cœptis Aſpirate meis.

COERCEO, es, Riſtringere, coſtringere, καθείργω, ex con, & Arceo: ſignificat reſtringere. Cice. in Lęl. Quem ſerpentem multiplici lapſu, coercet ars agricolarum. Item continere. Lact. lib. 3. Illud ſatis eſt ad coercendum furioſi hominis errorem. Item ſimul ſtringere, circundare. Ouid. lib. 1. Metam. Vitta coercebat poſitos ſine lege capillos. Lucan. lib. 4. Camposque coercet Cinga rapax, id eſt, circundat. Idem compellere. lib. 3. ad Heren. Alterum ſequi, alterum uitare coercemur. Alij ita ſignificationem huius uerbi diſtinguunt, ut aliquando uim in ſe contineat, & reprehenſionem, atq; animaduerſionem, & pro repellere, ſiue punire ponatur: aliquando ſimpliciter ſine ui, pro continere, comprehendere: proprie tamen de ijs, quæ aut diffluunt, aut præter modum erumpunt.

COERCITIO, Caſtigo, καθείργξις, à coerceo, idem eſt quod cohibitio, uel caſtigatio. Liu. lib. 4. Damnum, aliamve coercitionem. Fit autem à ſupino coercitum: unde coercitus. Ouid. in epiſtol. Heroid. Clauſa domo teneor, grauibusque coercita uinclis.

COERTIO, & fortaſſe ſæpius quam coercitio, quod dici poteſt aut per ſyncopem factum eſſe à uerbali coercitio, abiecta media ſyllaba, aut, quod ueriſimilius uidetur, ab antiquo uerbo arcio: quod etiam apud Feſtum legitur, quod ratione analogiæ facere debet ſupinum artum: ſicut farcio, fartum, ſarcio, ſartum. Inde compoſitum Coertio mutatione primæ uocalis in ſecundam, ſicut a farcio refercio, & ſupinum Coertum, ſicut à refercio refertum. itaq; inueniemus regulare uerbale Coercio: quanquam arcio, & coertio nunc non ſunt in uſu. poterimus itaque utrouis modo ſcribere coercitio, ſiue coertio.

COETVS, Conuento, congregatione, συνοδία, σύστημα, conuentus, congregatio, à coeundo in unum. Cic. de Senec. O præclarum diem, cum ad illud diuinum animorum concilium, cœtumq; proficiſcar.

COEXERCITATVS, Quinct. lib. 2. cap. 17.

COGITO, as, Penſare, ἀπολογίζω, διανοοῦμαι, frequen. à Cogo, quòd mẽs plura in unum cogit, unde, quæ ſibi uidentur optima, elicere poſſit. nam cogo & cogito, ſic ſe habent, ut ago & agito, facio & factito. Cogitare itaque eſt ſenſus interiores ad originem ſuam reuocare, ſiue mente agitare. Cice. 2. de Legib. Illo loco libentiſſime ſoleo

me ſolco uti, ſiue quid mecum ipſe cogito, ſiue ſcribo, aut lego. Vnde cogitatio, uelut coagitatio, id eſt longa conſilij explicandi agitatio. Hinc cogitato, cogitate, & cogitatim aduerbia, pro conſulto, accurate. Cic. pro Archia: Quæ uero accurate, cogitateq́; ſcripſiſſet, ea ſic uidi probari, ut ad ueterum ſcriptorum laudem peruenirent. Cogitabilis, le, Senec. Epiſt. 59. Cogitabile eſt, quod eſt generale. Cogitatum, ti, ſubſtantiuum. Cic. 1. de Leg. Agr. Verú cogitata ſapientium, an optata furioſorum uidentur? À Cogito fit Excogito, ἐκφροντίζω, κατανοέω, perfecte cogito: licet pro inuenio ſumatur: quod icirco fit, quòd cũ quis perfecte cogitat, aliquid inuenit. Cic. 1. Tuſc. Illa uis, quæ inueſtigat occulta, quæ inuentio atque excogitatio dicitur. Præcogito, προνοοῦμαι, prius cogito. Quinct. lib. 12. Licet præcogitare plura.

Cognati, *Parenti*, συγγενεῖς, ab eo dicti putantur, quaſi una communiterve nati. Cic. poſt Reditum. Pro reditu Pompilij nulli cognati & affines deprecati ſunt. Plin. per tranſlationem poſuit pro ſimili. Eadem (inquit) cauſſa eſt, ut pleræque alitum oculos hominum potiſſimum appetant, quòd effigiem ſuam in ijs cernentes, uelut ad cognata ſua deſideria tendant, id eſt, ſuæ naturæ quodam modo ſimilia. Cognatorum autem ſignificatio latius extenditur, quàm Agnatorum. In cognatis enim agnati continentur, non autem contra cognati in agnatis. Conſobrini cognati quidem dicuntur, cum agnati tamen non ſint. illi enim ſoli, qui paterna linea nobis coniunguntur, agnati uocantur: cognati etiam illi, qui materno genere nobis ſunt coniuncti.

Cognatio, onis, *Parentela*, συγγένεια, modo naturæ eſt, & ſanguinis. Cice. 4. Verr. Vt quiſque te cognatione, affinitate, neceſſitudine aliqua attingebat. Modo aliarum rerum etiam Cognatio dicitur, id eſt, coniunctio, & ſimilitudo. Cice. pro Arch. Omnes artes, quæ ad humanitatem pertinent, cognatione quadam inter ſe continentur.

Cognitio, iudicatio, γνῶσις. Cice. 1. Acad. Cæleſtia uel procul eſſe à naturæ cognitione cenſeret. Idem 2. de Nat. Deo. Celſos & erectos conſtituit, ut deorum cognitionem, cælum intuentes, capere poſſent.

Cognitor, oris, *Conoſcitore*, qui cognoſcit. Ci. de Aruſp. reſp. Cum in me cognitorem ſumma conijciebatur. Eſt & cognitor forenſe uerbum. Cic. pro Sext. Roſc. Quid intereſt inter eum qui per ſe litigat, & qui cognitorem dat? Quamuis proprie Cognitor is dicatur, qui litem alterius coram eo, cui datus eſt, tractat: Procurator autem abſentis nomine actor eſt. Aſcon.

Cognitus, ti, *Conoſciuto*, γνωστὸς, notus. Cic. 1. Offic. Incognita pro cognitis ne habeamus, uitandum. Cognitior, magis notus. Oui. 4. Triſt. Sed magis, hæc, quo ſunt cognitiora, grauant. Cognitiſſimus. Catul. Tibi hæc fuiſſe, & eſſe cognitiſſima. Ait Phaſelus.

Cognobilis, *Che ſi conoſce*, ἀγνωστος, qui cognoſcitur. Gell.

Cognomen, *Cognome*, quod ab euentu imponitur alicui Ci. 7. Ver. Cui Gemino cognomen eſt, Liu. 1. Manſit Siluius poſtea omnib. cognomen, qui Albæ regnarunt. Dicitur & Cognomentum. Cic. pro Mili. Caſinius cognomento Schola. Vnde Cognomines, eiuſdem nominis, ſic à Plauto duæ ſorores Bacchides nominatæ, uocantur cognomines. declinaturque hic & hæc Cognominis, huius cognominis. nam apud Plau. legitur: Illa mei cognominis fuit. Idẽ Bacch. Germanæ duæ meretrices cognomines. Pli. li. 6. ca. 2. Quo loco Henetos adiicit Nepos Cornelius, à quibus in Italia ortos cognomines eorum Venetos credi poſtulat.

Cognomino, as, cognomen impono. Pli. li. 21. ca. 3.

Cognoſco, is, *Conoſcere, intendere*, γιγνώσκω, Virg. 4. Eclog. Incipe parue puer riſu cognoſcere matrem. Varr. Vereor, ne me quoque, dum reuertero, præter canem agnoſcat nemo. Donatus: Cognoſcere, eſt diligenter, attenteq́; conſiderare. Ter. in Hecy. Poſtquã ipſe ſeſe, & illam, & hanc quæ domi erat, cognouit ſatis, Cognoſcere ex literis, nuncijs, idem eſt, quod certiorem fieri. Cic. Attic. lib. 2. De me Imperatore, ſcribis te ex Philotimi literis cognouiſſe. Interdum intelligere. Cic. in Horten. Vnde facilius, quam ex annalium monumentis, aut bellicæ res, aut omnis reip. diſciplina cognoſcitur? Aliquando ad forum pertinet: ut cognoſcere de hæreditate, eſt iudiciũ de hæreditate exercere. Cognoſcere de actis alicuius, eſt de actis eius inquirere. Cognoſcere cauſſas, eſt in cauſſis iudicis officio fungi. Cic. 2. li. Offi. Cum quibus cauſſas cognouit.

Cogo, is, coegi, coactum, *Conſtringere, sforzare*, συνάγω, ex con, & ago in unum colligo. Cic. 1. Tuſc. Cælum hoc, in quo nubes, uentique coguntur. Teren. in Hea. Talenta ad quindecim coegi. Quãdoque urgere. Idem li. 3. Offi. Num te emere coegit? Quandoque mulgere. ſic enim interpretatur Nonius illud Virg. 3. Eclo. Cogite oues pueri. Quandoque coagulare. Idem lib. 4. Ge. Frigore mella Cogit hiems. Quandoq; imprimere. Idem: Quadrifidam quercum cuneis tum forte coactis Scindebant. Quandoq; in ordinem ponere. ut, omnes arbores in ſulcum cogendæ ſunt.

Cohærarius, rij. Cic. 3. de Leg. Si quid erit, quod extra magiſtratus cohærario uſus ſit, qui cohæret, populus creato.

Cohæreo, res, *Accoſtarſi*, adhæreo. Cice. 1. Acad. Neque materiam ipſam cohærere potuiſſe, ſi nulla ui contineretur. Cohærere dicitur res aliqua, dando negocio conuenit. Teren. in And. Ipſus triſtis, de improuiſo nuptiæ: non cohærent. Cohæreſco, ſcis. Cice. de Nat. Deo. Interiecto inani, cohæreſcunt tamen inter ſe. Cohærentia, æ. Cice. de Nat. Deo. Circuitus ſiderum ad mundi cohærentiam pertinent.

Cohæres, coheredis, *Herede inſieme*, συγκληρονόμος, ſimul heres inſtitutus. Cice. Attic. lib. 3. Dolabellam uideo cum coheredibus eſſe in mente.

Cohibeo, es, *Conſtringere, reprimere*, ἀνέχω, καταστέλλω, ex Con, & Habeo, quaſi mecum habeo, & retineo apud me, conſtringo. Plin. & impetum furentis blanda oratione cohibuit. Plau. in Mil. Cohibete intra limen etiam uos parumper, id eſt, continete.

Cohibitio, cohibendi actus. Cic. 5. Verr.

Cohoneſto, as, are, *Far' honore, honorare*, ἐπικοσμῶ, honeſtare, decorare. Oratio, antequam iret in exilium. Quem ſæpe ueſtra laude cohoneſtatis, eundem in dubijs uitæ periculis ueſtra uirtute conſeruetis.

Cohorreo, es, horrore afficior. Cicero. in Somn. Scip. Equidem cohorrui.

Cohors, *Compagnia di fanti à piedi*, σπεῖρα, τάγμα, à cohortando dicta eſt, quod Tribunus eam, ut ſequatur, hortari ſoleat, ſeu quod ipſa ſe mutuo frequenter ad pugnam hortetur. Cæſ. 3. Bell. Gall. eductis quatuor cohortibus, quæ integræ ab labore erant. Eſt autem proprie Cohors peditum, ut turma equitum. Cic. pro Marcello: Huius gloriæ, Cæſar, ſocium habes neminẽ: nihil tibi cohors, nihil turma decerpit. Cohors etiam pro congregatione quorumcunque hominum ponitur. Sueto. in Galba: receptus in cohortem amicorum, magnæ dignationis eſt habitus. Horat. 1. Epiſt. Quid ſtudioſa cohors operum ſtruit? Item pro comitatu, & familia magiſtratus, qui ibat in prouinciam: unde cohors prætoria, quæ conſuli aut prætori in prouincia præſto ſemper erat, quaſique latus eius cingebat. Cice. in Verr. Quæ cohors, & qui comitatus fuerit, meminiſtis. Horat. Laudat Brutum, laudatque cohortem. Erant autem duæ Prætoriæ cohortes una euocatorum, altera uoluntariorum, qui proconſules in expeditionem comitabantur, ut uſu rerum peritiores domum redirent. Eſt & cohors, ἔπαυλις, locus cinctus parietibus, quo gallinas, anates, & id genus reliqua habere in uilla ſolemus. Ouid. Abſtulerat multas illa cohortis aues. Vnde etiam militares cohortes dictæ uidentur. Varr. 4. de Ling. Lat. Cohors, quòd ut in uilla ex pluribus tectis cõiungitur, ac quiddam fit unũ, ſic ex manipulis pluribus copulatur cohors. In uilla uero cohors dicitur, quòd circa eum locum pecus cohercceretur. Poſſunt etiam dici Cohortes ab horto, nam cum ueteres Hortos, uicos dicerent, quòd qui arma ferre poſſent, ibi naſcerentur, inde cohortem dixerunt, manum hominum ex eodem uico ad pugnam exeuntium, quod illi eſſent ex eodem horto, id eſt, uico geniti. nam & Galli, ut eſt apud Cæſarem, hoc modo pugnabant. Quiſque enim pagus per ſe pugnam capiebat. Dicitur & Cors pro auium ſepto. Varro: In urbana quoq; domo, cortem facere poterimus, in qua paſcere ciconias, grues, pauones, dabit. Mar. Raucæ cortis aues. Cortalis, le, ut Gallina cortalis, in corte nutrita. Col. in Præf. totius operis.

Cohortatio, onis. Cic. ad Brut.

Cohortor, *Eſſortare*, παρεγγυῶ, hortor. Cic. ad Ter. lib. 14. Eum per literas cohortatus ſum.

Cohum, lorum, quo temo buris cum iugo colligatur: à cauo dictum, inquit Varro, ſiue (ut Feſtus) à cohibẽdo. Cohum etiam poetæ cælum dixerunt, à chao, ex quo putabant cælum formatum. Feſt.

Coinquino, as, p. c. *Imbrattare*, κοινῶ, inquino. Hor. Merdiſq; coinquinet albis. Cic. de Nat. Deo. Matres coinquinare regias.

Coix, cis, genus ſtirpis, folio ad textum utili. Strab.

Colaphus, & Colaphum, *Guanciata, moſtaccione, pungone*, κόλαφος, eſt alapa. Ter. in Ad. Colaphis tuber eſt totum caput.

Colchicum, κολχικὸν, bulbus eſt agreſtis, exitu autumni croceum edens florẽ. maxima eius copia in Colchide naſcit: unde & nomẽ accepit. Officinæ Hermodactylon appellant. Dioſc. lib. 4. cap. 72.

Colchis, idis, κολχὶς, regio Aſiæ iuxta Pontum, regnum Aeetæ regis, & Medeæ patria, Corace monte à Septentrione, ab Ortu Iberia, à Meridie Phaſide, ab Occidente Euxino ponto clauſa. Hoc ferunt Iaſonem cum Argonautis nauigaſſe, Medeæq́; artibus adiutum, aureum uellus retuliſſe. Incolæ dicuntur Colchi, κόλχοι. Hinc Colchicus, a, um. Hora. 2. Carm. Ille & uenena Colchica, Et quicquid uſquam concipitur nefas, Tractauit. Item Colchiacus, a, um. Prop. Colchis Colchiacis urat ahena focis.

Colis, huius colis, unico l, καυλὸς, κλῆμα, eſt tener in uite, uel in herba ramuſculus, quem in uite etiam Pampinum uocant. Varro. de re ruſt. li. 1. ca. 31. Inde fit Coliculus. Col. lib. 11. cap. 3.

Coleus teſtis, ſiue teſticulus per diminutionem, πόσθιον, à colo, is, quòd colat mulieris pubem: unde illud in Priap. Simus ſub Ioue coleis apertis. Cice. Pæto, lib. 9. Teſtes, uerbum honeſtiſſimum in iudicio, alio loco non nimis: at honeſti coles Lanuuini, Cliternini non honeſti. Dicitur etiam Culeus apud Poetas quinta uocali pro quarta ſuppoſita ratione Carminis. Martial. Cum depilatos Chreſte culeos portas.

Colephium,

COLIPHIVM, *Focaccia, ſchiacciata ſotto la cenere cotta*, κωλήφιον, panis genus, quo athletæ utebantur: ἀπὸ τῶ κώλου, καὶ ἶφι, à robore mẽbrorum. Plaut. Coliphia mihi oe incocta dētis. Iuue. Sat. 2. Comedunt coliphia paucæ. Mart. li. 7. Cum coliphia ſexdecim comedit.

COLLABASCO, ſcis, ruinam minitor. Plau. Stich.

COLLABEFACTO, as, are, labefactare. Ouid. 1. Faſt. Et factum motu collabefactat opus.

COLLABEFIO, fis, collabefieri. Cæſ. 2. Bell. Ciu. adeo grauiter incitatæ conflixerunt, ut altera perfracto roſtro tota collabefieret.

COLLABOR, beris, *Cadere*, πίπτω, labi, uel ſimul cum alio labi. Plau. Truc. Collapſus eſt in corruptelam ſuam. Oui. 6. Metam. Fugiens collabitur. Collapſus dicitur is, cui præ dolore concidit animus. Virg. 8. Aen. Famuli collapſum in tecta ferebant.

COLLABELLO, *Giungere labbra à labbra*, labra adiungo. Laberius apud Nonium. Collabella oſculum, id eſt, iunctis labris oſculare.

COLLACRYMATIO. Cic. 2. de Orat. Voce, uultu, collacrymatione.

COLLACRYMO, & COLLACRYMOR, *Lagrimare, piangere*, προσδακρύειν, dicitur. Cice. in Somn. Scip. Complexus me ſenex collacrymauit.

COLLARE, collaris, *Collare*, περιτραχήλιον, uinculi genus, quo canũ colla aſtringuntur, ex corio firmo cum clauis capitatis. Varr. 2. de re ruſt. Ne uulnerentur à beſtiis, imponuntur his collaria.

COLLARIA, iiæ, fem. ge. pro ferro rotundo, quo coſtringuntur colla malefactorum. Plau. in Capt. Collus collaria caret.

COLLACTANEVS, *Fratello di latte*, ὁμογάλακτος, eiuſdem mammis nutritus. Iuuen. Saty. 6. Notæ collactea Mauræ. Martia. Amica & collactea.

COLLATIA, ciuitas in prima regione Italiæ. Serui. enarrans illud Virg. 6. Aen. Collatinas imponent montibus arces.

COLLATINA porta Romæ, à Collatia oppido dicta prope Romam ad quod per eam portam fiebat iter. Feſtus.

COLLATINA dea, quæ collibus præſidebat.

COLLATINVS, a, um. Vir. 6. Collatinas imponent montibus arces.

COLLATIO, dicitur, quod in unum confertur, *Comparatione, ſimilitudine*, ἔρανος, εἰσφορά. Bud. Collationem antiqui uocabant, quæ Indictio alias Latine dicitur. Pli. in Paneg. Te collationes remiſiſſe, donatiuum reddidiſſe. Liu. 4. Patres conferre ipſi primi: & quia nondum argentum ſignatum erat, æs graue plauſtris quidam ad ærarium conuehentes, ſpecioſam etiam collocationem faciebant. Eſt item Collatio, comparatio. Plau. in Mil. Vbi facta erit collatio noſtrarum malitiarum. Collatio (inquit Cice. 2. de Inuen.) eſt oratio rem cum re conferens.

COLLATICIVS, a, um, εἰσενηνεγμένος, quod collatum eſt. Apul. lib. 4. Collaticia ſtipe de menſa. Collaticia inſtrumenta, Seneca in conſolatione ad Martiam, uocat ea, quæ à pluribus commodantur. Quinct. Declam. 6. Collaticiam uocat ſepulturam, quæ à pluribus confertur.

COLLATIVVS, a, um, Collatiuum uentrem uocat Plautus, magnum & turgidum, quò edulia multa conferantur.

COLLATO, as, are, *Ampliare, dilatare*, πλατύνω, διατείνω, ampliare. Cic. in Orat. Alia eſt collata & diffuſa oratio.

COLLATOR, oris, à Confero. Plau. Curc. Symbolorum collatores.

COLLATVS, us, m. Hirc. de Bel. Hiſpania. lib. 6. In collatu pari erant conditione.

COLLAVDATIO, onis. Cic. 1. de Inuent. Scriptoris collaudatione.

COLLAVDO, das, *Lodare*, ἐπαινέω, laudo, approbo. Cic. Lentulo.

COLLECTA, æ, *Raccolta*, σύμβολον, quæ à pluribus colligitur: Symbolum alias dicitur. Ci. 3. de Orat. collectam à conuiua exigis.

COLLECTANEVS, a, um, συλλογιζόμενος, mixtum, & ex diuerſo uſu conflatum: ut Aes collectaneum. Pli. lib. 24. cap. 9.

COLLECTIO, onis, συλλογή. Cic. pro Pomp. Vt eorum collectio diſperſa celeritaté perſequendi retardaret. Collectiones etiá dicuntur tumores præter naturam ex humoribus collecti. Pli. li. 20. c. 8.

COLLECTICIVS, a, um. Cic. Mario: Collecticio exercitu.

COLLECTIVVS, a, um, quod colligit. Quinct. lib. 7. ca. 2.

COLLEGAE, rum, *Compagni in efficio*, συνάρχοντες, in dignitate & honore ſocij: dicti, teſte Varr. quòd ſimul lecti ſint. unde cõſules & prætores collegæ erant, teſte Gel. li. 13. c. 24. quòd iiſdem comitijs creabantur. Cic. 4. Verr. Qui ſe Verris collegam eſſe dicebat.

COLLEGIVM, συνέδριον, συνάρχοντες, collegarum ſocietas. Tres numero collegium facere exiſtimauit Horat. Priſcus. Cic. 6. Verr. Tum ex ampliſſimo collegio decemuirali. Collegium item congregatio, & ſocietas quorumcunque hominum. Plin. in epiſt. Tu domine diſpice, an inſtituendum putes collegium fabrorum.

COLLEVO, as, *Mitigar far lieue*, συνεπικουφίζω, mitigo. Pli. li. 13. ca. 1. Prodeſt renibus, & interaneis ueſicæ: colleuat etiam ea.

COLLIBERTI, συνεξελεύθεροι, ab eodem domino, cuius ſerui fuerunt, libertate donati. Plau. in Pœn. Collibertus meus eris.

COLLIBET, in tertiis tantum perſonis, idem quod Libet. Sal. in Cic. Ita à pueritia uixiſti, ut nihil flagitioſum putares, quod alteri collibuiſſet. Hor. 1. Ser. Si Collibuiſſet, ab ouo Vſque ad mala. Cice. ad Caſſium li. 15. Simul ac mihi collibitum ſit de te cogitare.

COLLICIAE, interprete Feſto, tegulæ ſunt, per quas aqua, in uas defluere poteſt. Solent & in agris humidioribus colliciæ conſtitui per quas aqua in foſſas eliceretur. Pli. li. 18. c. 19. In uſu eſt, & collicias interponere, ſi ita locus poſcat, ampliore ſulco, quæ in foſſas aquam deducant. Col. Colliquias uocat, lib. 2. cap. 8.

COLLICVLVS, *Collina picciola*, λόφος, paruus collis. Apul. li. 1. Flo.

COLLIDO, is, p. p. *Percuotere inſieme*, συμβάλλω, συγκρούω, ſimul percutio, Cic. 3. de Nat. Deo. Humor ita mollis, ut facile premi collidiq; poſſit. Lact. de Ira: Si ictu uehementiore collidantur, ignis excutitur. Colliſus huius colliſus, Pli. lib. 9. cap. 35.

COLLIGATIO, σύνδεσμος. Cic. 1. de Orat.

COLLIGATVM, ſubſtantiuum: ut, omne colligatum ſolui poteſt, Cicero de Vniu.

COLLIGO, is, p. pr. *Cogliere, ridurre ad uno*, συγκομίζομαι, συλλέγω, in unum redigo. Virg. 5. Aene. Colligere arma iubet, ualidiſq; incumbere remis. Quandoque aufero. Lucil. Ruis huc, & colligis omnia furtim. Quandoque lego, decerpo. Virg. in Roſis: Collige uirgo roſas. Cum uero dicimus: Colligo me, colligis te, tunc pro reficere, & quaſi dilapſum ſpiritũ recipere ponitur. Cic. 2. de Ora. Craſſus colligendi ſui cauſſa ſe in Tuſculanum contulit. Idem 4. Tuſc. Quid eſt ſe ipſum colligere, niſi diſſipatas animi partes rurſus in ſuum locum cogere? Quòd ſi alium caſum addamus, ut, Collegit ſe in arma, idem eſt, quod parauit, muniuitque. Collegit ſe in iram, excitauit. Virg. 12. Aeneid. Subſtitit Aeneas, & ſe collegit in arma.

COLLIGERE rationem, λογίζεσθαι, dicitur recte computare, ita ut quæ colligenda ſunt, colligantur, quæ detrahenda, detrahantur.

COLLIGO, as, ſimul ligo. Teren. in Eunu. Colligauit eum miſeris modis. Cice. pro Rab. perduel. I lictor, colliga manus. Colligare ſe cum aliis, tranſlate. Cic. ad Pæt. lib. 9. Ita ſe cum multis colligauit. Cice. in Orat. Annorum 700. memoriam uno libro colligauit, id eſt complexus eſt.

COLLIMARE, *Trarre à mira*, στοχάζεσθαι, διστοχεῖν, oculorum proprium eſt, cum eos in angulum retorquentes, oblique aliquid aſpicimus, penituſque in rem aliquam deſignimus: quemadmodum ſagittarij ſolent, cum aliquid ſibi ad ictum deſignant. Plau. Collimauit oculis ad umbram meam. Ci. li. 2. de Diui. uidetur poſuiſſe pro, ſignum oculis deſtinatum ferire. Quis eſt (inquit) qui totum diem iaculans, non aliquando collimet? Et lib. 3. de Fin.

COLLINA porta, Romæ in colle Quirinali ſita: unde & nomen accepit. Ouid. Templa frequentari Collinæ proxima portæ. Eadem nunc Salaria uocatur: quod nomen quoque uiæ eſt, in quam exit. Cornel. Tacitus: Tertius agmen per Salariam Collinæ portæ appropinquabat. per eam ſalem Sabini deferebant, ideo Salaria uocitata.

COLLINVS, a, um, pen. pro. ut, Collina uinea, quæ in colle plantata eſt. Col. lib. 12. cap. 21. Collina aqua, Idem lib. 1. cap. 5.

COLLIQVEFIO, συντήκω, Cic. pro Clu. Colliquefacti in potione.

COLLIQVESCO, ſcis, *Diuenir liquido*, συντήκομαι, liqueſco.

COLLIS, *Colle, collina, monticello*, βουνὸς, λόφος, minor mons, à colendo dictus. Varr. Poſtea quàm ſuperiora loca colere cœperunt, à colendo colles appellauerunt. Cic. 5. Verr. Quos ego antea colles nitidiſſimos, uiridiſſimosq; uidiſſem.

COLLOCATIO, uerb. θέσις, τάξις. Cice. 3. de Orato. Continuatio uerborum duas res, collocationem primũ, deinde formã deſiderat.

COLLOCO, as, are, *Collocare, riponere*, τίθημι, pono. Cice. 7. Verr. Vbi iſte caſtra luxuriæ collocarat. Idem 1. Offic. Melius apud bonos, quàm apud fortunatos, beneficium collocari puto.

COLLOCVPLETO, as, are, *Arricchire*, πλουτίζω, locupleto. Ter. Heau. Collocupletaſti te Antiphila. Ad Heren. lib. 2. Exornatio eſt, qua utimur rei honeſtandæ & collocupletandæ cauſſa.

COLLOCVTIO, uerbale. Cic. 1 Tuſc.

COLLOQVIVM, *Ragionamento*. Cic. 2. Phil. amicorum colloquia.

COLLOQVOR, eris, colloqui, *Ragionare*, συνομιλεῖν, ſimul loqui. Cice. 1. de Orato. Hoc uno præſtamus feris, quòd colloquimur inter nos.

COLLVCEO, ces, cere, *Lucere, riſplendere*, λάμπω, φαίνω, luceo. Virg. 5. Aene. Infelicis Eliſæ Collucent flammis. Cice. 2. de Nat. Deo. Sol immenſo mundo longe lateq; collucet.

COLLVCO, as, pen. pro. *Tagliare i rami di ſelua ombroſa*, κλαδεύειν, κλαδονομεῖν, apud Catonem ſignificat. profanæ ſiluæ ramos decido, officientes lumini. Colum. lib. 2. ca. 21. Neque arborem ferijs collucare permittitur.

COLLVCTATIO. Col. lib. 6. cap. 2.

COLLVCTOR, aris, συμπαλαίω, ſimul luctor. Pli. li. 27. c. 2.

COLLVDO, dis, dere, *Scherzare, burlare*, συμπαίζειν, ſimul ludere. Ci. 4. Ver. Niſi tecum colluſiſſet. Virg. 1. Ge. Aut ſumma nantes in aqua colludere palmas. Hinc Colluſor, oris, qui una cum altero ludit. Cic. 2. Phil. Lenticulam, de alea cõdẽnatũ, colluſorẽ ſuum reſtituit. Colludere apud iureconſultos dicuntur inter ſe litigantes, cũ actor & reus litem inter ſe ſimulant, alterq; ſe patitur ſuperari, ut tertio cuipiam præiudicium afferatur: uel cum alter ex procuratoribus cauſſam domini prodit, &, cum uincere poſſet, patitur tamen ſeſe condemnari. Vlp. l. Et eleganter. ff. de Dolo malo.

COLLVM,

COLLVM, *Collo*, *τράχηλος*, pars corporis caput ſuſtentans. Cice. 5. Verr. Hæc ciuitas mulieri præbeat in collum, hæc in crines. Legitur & Collus apud Plaut. in Capt. Collus in collaria caret. Collum obtrictum, uerbum iuris: nam in ius collo constricto rei trahebantur. Plaut. in Curc. Collum obſtringe: abduce iſtum in malam crucem.

COLLVO, is, *Lauare*, *νίζω*, lauo: ut, Colluere dentes, & Colluere guttur apud Perſium. Item colluere amphoram, apud Catonem de re ruſt. ca. 88. Amphoram defricato, colluitoq;. Pli. li. 20. c. 6.

COLLVSIO, onis, colludendi actus. Cice. 5. Verr. Tuorum comitum colluſio cum decumanis locus tuis.

COLLVSOR, oris, qui cum altero ludit. Cic. 2. Phil.

COLLVSORIA, aduerb. Vlp. l. ſi ſeruus plurium. ff. de lega. 1.

COLLVSTRO, as, are, *Guardare intorno*, *περισκοπῶ*, circunſpicio. Vir. 3. Aen. Omnia colluſtrans, hanc primum in littore claſſem Conſpexi uenientem. Cic. 5. Tuſcul. Cum omnia colluſtrarem oculis, animaduerti columellam. Idem in Orat. In picturis alios horrida, & opaca, contra alios nitida, colluſtrata delectant.

COLLVTVLO, pen. c. *Sporcare*, *πηλόω*, fœdo, dedecoro. Plau. in Trin.

COLLVVIARIA, orum, *ὀχετοὶ*, dicta ſunt in ductibus aquarum, per quæ colluuies, & immunditiæ eiectantur. Vitru. lib. 8.

COLLVVIARIS, porcus dicitur, in colluuie nutritus, cibo permiſto. Feſtus.

COLLVVIES, ei, *συγχλὺς*, ſordes, immunditiæ, ex concurſu alicuius rei. Pli. li. 24. c. 19. Per tranſlationem apud Cic. ad Attic. li. 9. Cum hoc in ea, quæ perſpicitur futura, colluuie regnare.

COLLVVIO, onis. Cicero. pro Sext. Ex omnium ſcelerum colluuione natus.

COLLYBVS, bi, pen. corr. *Il cambio, perdita de gl' aggi*, id detrimentum pecuniæ, quod in ratiocinijs emptio auri, uulgo cambium dicitur, cum pecunia ad exteras nationes exportanda eſt, & apud nummularios alijs ſpeciebus commutanda. Vt ſi argentea moneta aurea mutetur, aut genera quædam pecuniæ repudiata in una prouincia, alio quo genere permutanda ſint, rato, reciprocoque, & promulgato in ea prouincia: id, quod ex ſumma apud nummulariorum deciditur, & ueluti deperit, collybus uerbo Græco appellatur. Cice. 5. Verr. Ex omni pecunia deductiones fieri ſolebant: proſpectatione, & collybo, pro neſcio quo cerario. hæc futurorum improbiſſimorum ſunt uocabula. nam collybus eſſe qui poteſt, cum utantur omnes uno genere nummorum? Collybum appellat pecuniæ permutationem, & nummorum quaſi interrimentum. Cice. ad Attic. uide ne qua lacuna ſit in auro. in collybo eſt detrimenti ſatis.

COLLYRA, p. c. *κολλύρα*, panis triangulus, & modicus. Plau. in Perſa; Collyræ facite ut madeant. Cœl. lib. 2. cap. 30.

COLLYRIVM, *κολλύριον*, medicamentum oculorum. Horat. 1. Serm. Saty. 5. Hic oculis ego nigra meis collyria lyppus Illinere. Celſ. libr. 5. Nec ignoro multis placuiſſe linamentum modum collyrij compoſitum. Nõ tamen ſolis oculis collyrium adhibetur, ſed alio quoque ſubijcitur in cura equorum & boum. Col. li. 6. c. 6. Hoc ét nomine uocatur quoddam terræ Samiæ genus, quòd præcipuus eius uſus ſit in collyrijs. Vide Dioſc. li. 5.

COLO, as, p. p. *Colare*, *ἠθέω*, Manilius: Et colare uagos inductis retib. amnes. Eſt autem Colare, pauxillatim liquorem aliquem, ſtillatimq; emittere, uel rem aliquam per colum purgare. Apul. li. Flor. de gymnoſophiſtis: Non illi norunt aruum colere, uel aurum colare, uel equum domare. Vnde & Cola, per quæ liquor emittitur. Virg. in Geor. Colaq; prælorum fumoſis diripe tectis.

COLO, is, lui, tum, *Adorare, amare con honore, lauorare, habitare*, *σέβομαι*, *λατρεύω*, *θεραπεύω*, adoro, ueneror. Virg. lib. 9. Sancti cuſtos Soractis Apollo, Quem colimus. Colimus item pares amore, & officio, ut minores humanitate & beneficijs: hoc eſt, proſequimur amore, officio, & ſimilibus. plau. in Ciſt. Quia me colitis, & magni facitis. Terent. Adelph. Et nos coluit maxime. Item Colere, exercere. Liu. lib. 1. Rem militarem colant. Idem habitare. Virg. 2. Eclog. Pallas, quas condidit, arces Ipſa colat. unde & Cælicolas dicimus, quòd cælum colant. Item diligere. Ter. Heaut. forma impulſi noſtra, nos amatores colunt. Item ducere. Virg. lib. 3. Geo. Hãc olim ueteres uitam coluere Sabini. Item arare. Col. lib. 1. Vbi ſedulo colitur ager. Item ornare. Plaut. Quin tu te colis antequam exeas domum. Cic. Elegans & faceta, & culta oratio. Cultum, ti, ſubſtantiuum: ut, Pinguia culta, Claud. in laude Serenæ. Cultor, oris, uerbale. Liu. 4. Famem cultoribus agrorum timentes. Cic. 2. de Nat. Deo. Quid iam de hominum genere dicam, qui quaſi cultores terræ conſtituti, &c. Cultrix, fœmininum. Ci. 5. de Fin. Eorũ alendorum quandam cultricem eſſe, quæ ſit ſcientiã. Cultio, onis, cultus. Cic. 5. Verr. Quid eſt Sicilia, ſi ei agri cultionem ſuſtuleris?

COLOCASIA, *κολοκασία*, faba Aegyptia, latiſſima habens folia. Pallad. Hoc menſæ colocaſiæ bulbos ponemus: Amant humidum locum, pinguem, irriguum. Colocaſium neutro gen. dixit Virg. in Pollione: Miſtaq; ridenti colocaſia fundit acantho.

COLOCYNTHIS, colocynthidis, ſilueſtris cucurbitæ genus, atim minus. Pli. lib. 20. c. 3. Vulgo Coloquinthidam uocat.

COLON, p. p. *κῶλον*, eſt craſſius inteſtinum, tabulatum, ex quo excrementa eum accipiunt colorem, quo egeruntur, plurimas cellulas, atque cauernas habens, ad renem ſiniſtrum religatum. Gell. li. 17. ca. 11. aluum uocat. Celſ. lib. 1. ca. 8. Laxius inteſtinum, uertit. Eſt autem Colon, quintum in ordine inteſtinorum, medium inter Cæcum, & Rectum locum obtinens. Serenus dictionis huius priorem ſyllabam contra artem corripuit, cum ait: Cũ colon inuiſum morbi genus intima carpit, Mande galeritam uolucrem. Colon etiam eſt membrorum in oratione. Cic. de Clar. ora. In membra quædã, quæ *κῶλα* Græci uocant, diſpertiebat orationem libentius.

COLICVS, ca, cum, ut colicus dolor, qui in colo generatur: & colici, qui hoc morbo laborant. Pli. li. 20 c. 4. Celſ. li. 1. ca. 14.

COLONIA AGRIPPINENSIS, Vbiorum ciuitas, cis Rhenũ fluuiũ, dicta ab Agrippina Neronis matre, quæ ut ſocijs quoque nationibus potentiam ſuam oſtentaret, in hoc oppidum, ubi genita erat, coloniam ex ueteranis deduci imperauit. Tacit. lib. 12.

COLONIA, *Colonia*, *ἀποικία*, genus ad habitandam aliquam terram miſſa, ab incolendo, id eſt, inhabitando terram dicta. Cæſ. 8. Bell. Gall. In togatam Galliam mittit ad colonias ciuium Romanorũ tuendas. Cice. de lege Agr. Maiores noſtri colonias ſic idoneis in locis contra ſuſpicionem periculi collocarunt, ut non oppida Italiæ, ſed propugnacula imperij eſſe uiderentur. Coloniarum aliæ Latinæ, aliæ ciuium Romanorum dictæ. Bononia Latina colonia eſt, Mutina & Parma Rom. ciuium. Erat & aliud genus coloniarum, quales olim Pompeius Strabo trans Padum traduxerat. non enim nouis colonis eas conſtituit, ſed ueteribus incolis manentibus ius dedit Latij. Erant præterea coloniæ, quibus ius Italiæ dabatur. Coloniarum autem huiuſmodi ratio erat. Cum in urbe Roma multos ex ueteribus nouisq: incolis paupertate premi, intellectum erat, adeo ut cenſui ſoluendo non ſufficerent; triumuiri à ſenatu creabantur, qui, locis primum conſideratis, in quibus reip. expediret propugnaculum conſtitui, noua edicta proponebant, danda eſſe nomina ab illis, qui nouam coloniam deduci uellent: ſicq; urbs pauperibus exonerabatur, & rei familiaris pondere grauati, ad nouas, quibus indigerent, diuitias gratis datas cum familia accedebant. accipiebant enim duo, quatuor, ſex, aut ſeptem agri iugera, & quandoque plura. Colonia etiam dicitur agricolationis locus, & aratoris officium, à colenda terra. Pau. Seruus qui coloniæ aſcriptus eſt, ad periculum coloni pertinebit. Plau. in Pſeud. Dei nomen ad molariam coloniam.

COLONICVS, a, um, *γεωργικὸς*, quod eſt coloni, ſeu quod ad colonum pertinet. Varr. Atque etiam leges colonicas tollis. Colonicum pecus, dicitur hirſutum, cum molle dicatur tectum. Pli. lib. 8. cap. 47. Cohortes colonicæ. Cæſar. Cohortes duas, quæ Colonicę appellabantur, tuendi oppidi cauſa apud ſe retinent. Decuriones colonici, Sueto. in Auguſt.

COLONVS, ni, *Contadino, habitatore*, *ἄποικος*, à colendo, ſiue ab agrorum cultura, duo ſignificat. nam aliquando coloni dicuntur, qui à metropoli (ſic enim ciuitas dicebatur, quæ coloniam emittebat) in alium locum habitandi cauſſa deducebantur: iiq; non proprijs, ſed metropolitarum uiuebant legibus. Cic. 3. de Nat. Deo. Circeu coloni noſtri Circeenſes colunt. Virg. 1. Aeneid. Vrbs antiqua fuit, Tyrij tenuere coloni. Aſcribere colonos nouos, Ci. 2. Phil. Aſſignare agros colonis, 1. de lege Agr. Deducere colonos, 2. de leg. Agr. Quandoque Coloni, agrorum cultores dicuntur. Cic. pro Cecin. Qui colonus habuit conductum de Ceſennia fundum. Vir. 1. Aene. Vt quamuis auido parerent arua colono.

COLONA, æ, coloni uxor. Ouid. de Nuce.

COLONOS, ager fuit, non procul ab Athenis, in quem Oedipus Thebis exulans dicitur commigraſſe: unde Sophocles tragœdiã de Oedipi calamitatibus conſcriptam, Oedipum Coloneum appellauit. Erat hic locus Neptuno ſacer, ubi etiam equeſtris eius ſtatua fuit, item Theſei, Pirithoi, Adraſti, & Oedipodis. Hæc Pauſanias in Atticis. Pollux uero lib. 7. auctor eſt, duo huius nominis loca in Attica fuiſſe, alterum *ἱππεῖον* appellatum, in quem confugit Oedipus: alterum in foro iuxta Euryſacium, *ἀγοραῖον* cognominatum.

COLONVS, a, um, *γεωργικὸν*, culturæ idoneum. Cic. 5. Phil. Vti conſules cognoſcerent, qui ager colonus eſſet.

COLOPHON, pen. cor. *κολοφὼν*, urbs Ioniæ, nobilis oraculo Apollinis. Colophonij in equeſtribus certaminibus tantum excelluere, ut uictoriam ſibi certam pollicerentur, quibus Colophonius acceſſiſſet equitatus. hinc factus locus prouerbio, Colophonem addidit, cum ſumma operi manus imponebatur. Ex Colophone originem duxerunt. Mimernus tibicen, & poeta elegiacus, Xenophanes phyſicus, Polymaſtus muſicus: quibus non nulli adijciunt Homerum. Virg. in Ciri: quæ Colophoniaco Scyllæ dicuntur Homero.

COLOPHONIA, æ, herba, notiore nomine Scammonia i dicta à Colophone Ioniæ urbe, unde laudatiſſima aduehebantur. Dioſco. lib. 4. cap. 152.

COLOR, oris, *Colore*. *χρῶμα*, obiectum uiſus, corpora omnia nobis conſpicua reddens. Cic. 2. de Legib. Color albus præcipue decorus

corus deo eſt. Duo ſunt principales colores, albus, & niger: alij non dicuntur colores, niſi per participationem. Colores item appellantur pigmenta, quibus pictores rerum imagines delineant: cuiuſmodi ſunt purpuriſſum, cœruleum, auripigmentum, ceruſſa. Pli.lib.36.cap.6. Sunt colores auſteri, aut floridi. floridi ſunt, quos dominus pingenti præſtat, minium, Armenium, cinnabaris. Colores etiam apud rhetores dicuntur ornamenta orationis, quæ à Græcis χρώματα dicuntur, & τρόποι. Cice. ad Attic.lib.5. Hunc omnibus à me pictum artis coloribus, ſubito deformatum, non ſine magno dolore uidi. Accipitur item Color pro uelamento, quo ueritas obſcuratur, aut culpa excuſatur. Iuue. Saty.6. Dic aliquem, ſodes, dic Quinctiliane colorem.

Coloro, ras, pen.pro. *Colorare, dar colore*, colorem induco, χρωματοποιῶ, ἐπιχρωματίζω. Cice.1.de Nat. Deo. Formare, fucare, colorare, animare non poſſent. Colorare, pro inducere prætextum. Val.lib.8.cap.1. Libidinoſam liberalitatem debiti nomine colorando. Coloratæ uuæ. Colum.lib.11.cap.2. Cum coloratas & perlucidas uuas animaduertiſſent. Colorata oratio, coloribus oratorijs ornata. Cice.de Clar.Orato. Vrbanitate quadam quaſi colorata oratio. Coloratus pro fucato, Seneca epiſt.16. Colorator. Pli. lib.16.cap.12. Item Celſ.lib.1.

Colosseus, ad coloſſi formam. Plin.lib.33.cap.7. Nero princeps iuſſerat ſe coloſſeum pingi, cxx. pedum, in linteo.

Colossicus. Pli.lib.34.c.8. Signum coloſſicum nudum.

Colossinus color, à Coloſſe Troadis urbe, ubi lana tingebatur, inter candorem, & purpuram. Thyleſius de coloribus.

Colossus, *Statua grande*, κολοσσός, ſtatua immodicæ proceritatis, qualis Rhodi facta fuit à Charete Lyſippi diſcipulo ex ære, altitudine lxx. cubitorum. unde inter ſeptem orbis miracula numeratur.

Colostrum, & Coloſtra, æ, *Fior di latte*. Palladius: Coloſtram uocant paſtores illud exiguum lactis, in quo eſt ſpiſſior natura. Martial.lib.13.

Colostratio, morbus quo lactentes tentantur, ſi biduo à partu maternum lac guſtauerint denſato in caſei ſpeciem lacte. Plin. lib.11.cap.41.

Coluber, pe.cor. *Serpe, ſerpente, biſcia*, ὄφις, ſerpens qui umbras nemorum incolit: Anguis & Hydrus, qui in aqua: Serpens, qui in terra ſerpit: Draco, templi: ſed ſæpe confunduntur. Pli.lib.32.c.5. Coluber eſt in aqua uiuens. Ouid.15.Metam. Niueiſq; frequens Sinueſſa colubris. Colubram fœm.gen.dici probat Nonius ex Lucilio lib.20.Sat. Vt Marſus colubras Diſrumpit cantu.

Colum, pen.prod. *Colatoio*, ἠθμὸς, uas ex uiminibus contextum, ad uinum colandum aptum. Virg.2.Georg. Colaq; prælorum fumoſis diripe tectis. Colum niuarium, uas ex lapide ſpongioſo factum ad colandas niues. Colum etiam genus morbi. Pli.li.26.ca.1.

Columbar, genus uinculi. Plau.in Rud. In columbari collus erit.

Columbaris, re, *Di colombo*, περιστερικὸς, columbinus: ut columbare ſtercus. Col.lib.9. Partes hæ columbari carent ſtercore.

Columbarium, rij, *Colombaia*, περιστερεών, περιστεροτροφεῖον, locus ubi habitant columbæ. Pallad. Columbarium poteſt accipere ſublimis una turricula. Proprie tamen Columbarium, loculamentū in periſterotrophio, ſingulis columbarum paribus præparatum. Varr.li.3.c.7. Singulis paribus columbaria ſunt rotunda. Columbaria ſingula eſſe oportet, ut os habeant quo introire & exire poſſint. Col.li.8.c.8. Paxillis adactis tabulæ ſuperponantur, quibus nidificent aues, uel fictilia columbaria recipiant.

Columbarius, rij, *Chi ha cura di colombi*, περιστεροτρόφος, qui columbas curat. Varr.3.de re ruſt.cap.7.

Columbatim, περιστερηδὸν, ad ſimilitudinem columbæ. unde Columbatim oſcula iungere, frequens apud Catullum.

Columbinus, a, um. *Di colombo*, περιστερώδης, quod eſt columborum. Pli. Columbinus fimus in aqua decoctus. Columbinum ouū, Hor.2.Ser.Sat.4. Pulli columbini, Cic.in epiſt.

Columbus, & Colomba, *Colombo, colomba*, περιστερά, auis nota. Vir. 2.Aeneid. Præcipites atra ceu tēmpeſtate columbæ. Var.lib.3.c.7. Duo facit columbarum generatunū agreſte, quod habetur in turribus ac culminibus uillæ, à quo appellatæ colūbæ, quæ propter timorem naturalem ſumma loca in tectis captant: alterum columbarum genus clementius, quod cibo domeſtico intra limina paſcitur. Columbæ agreſtes à colore Liuiæ dicuntur, quaſi liuidæ: domeſticæ uero, Cellares. Ex columbo agreſti, & columba domeſtica, uel econtrario, naſcitur genus tertium columbarum: à noſtris Miſcellæ dicuntur, ob duorum generum commiſtionem. Columbos eſſe in tutela Veneris ideo fictum putant, quia fœtui ſemper indulgent. Diſtinguuntur autem columbæ à palumbis, quòd hi feri, & maiores ſint, & in arboribus aut ſepibus nidificent: columbæ minores, & manſuetiores, ut quæ cibo domeſtico intra limina paſcantur. Pli.lib.10.ca.34.& 35. Cic.de Fin.

Columella, *Colonnella*, diminut. à columna. Cic.1.de Leg. Columellam tribus digitis altam. Eſt & cognomen L. Moderati, qui de agricultura tam uerſu, quàm proſa elegantiſſime ſcripſit. Appellatur præterea columella à medicis quædam ueluti pellicula, in fine palati dependens, ut in biante homine conſpicitur: quæ ſi inflammetur, & teretem nacta fuerit figuram, columella. ſi uero rotundam, uua appellatur.

Columellares dentes, caninis proximi. Varr.li.2.de re ruſt.ca.7. Quarto anno incipiunt naſci, quos uocant columellares.

Columen, στῦλος, ἔρεισμα, à columus, id eſt, culmus, ſignificat culmen, uel columnam. Varr.3.de re ruſt.cap.7. In turribus, ac culminibus uillæ. Tranſlate dixit Terent.in Phorm. Bone cuſtos ſalue, columen uero noſtræ familiæ. Vbi Donat. Columen familię, ſuſtentatio, decus: unde columnæ dictæ, Plaut. in Caſi. Egreditur ſenati columen, præſidium populi. Cic.in Anton. Columen amicorum Antonij Cotyla.

Columis, me, & Incolumis, me, *Sano, ſaluo*, σῶος, ſanus, integer. Lib.1.ad Her. Nauis in portum incolumis delata.

Columna regia, ciuitas in agro Brutio. Pompo.lib.

Columna, *Colonna*, dicta, quòd culmina ſuſtineat. Cice.in Antonium: Euerſio illius execratæ columnæ. Inter Columnas & Pilas hanc differentiam eſſe uolunt, quòd columnæ uno ſcapo conſtāt, id eſt, lapide oblongo perpetuo: Pilæ autem ſtructura conſtant, aut lapidea, aut cæmenticia, aut latericia: non raro tamen etiam ſtructiles columnas apud ueteres legimus. Columnarum tria ſunt genera: teretes, quadrangulæ, ſtriatæ. Antiqui, teſte Quinctiliano, Columam dicebant, detracta n, littera. unde columella dicitur, pro Columnella. Cæſar 2.Bell.Ciu. Columellæ pedum in altitudinem quinque.

Columnatus, columna ſuſtentatus. Varr.3.de re ruſt.c.4.

Columnas Herculis, *Colonne d'Hercole*, duæ eſſe perhibentur in occidente: quia ex Oceano mare noſtrum intrantibus duo montes occurrunt, quorum alterum in Africa Abylam uocant, alterum in Europa Calpen. Aliqui hos montes procul ſpectantibus geminas columnas uideri dicunt. Alij dicunt columnas Herculis in Gaditana inſula fuiſſe ex ære octo cubitorum, ad quas proficiſci ſolebant qui nauigationem abſoluiſſent, tanquam Herculi ſacra facientes.

Columnatio, στύλωσις, columnarum extructio. Apul.lib.3. Flor.

Columus, à ueteribus dicebatur, qui nunc culmus.

Colurnus, a, um, ex materia coryli, teſte Seru.in illud Virgil. In uerubus torrebimus exta colurnis. Feſtus tamen à corno arbore deduci ait.

Coluri, duo ſunt circuli in ſphæra, ſeſe mutuo ad angulos rectos ſphærales diſpeſcentes circa polos mundi, Zodiacumq; ita interſecantes, ut unus eorum per principia Arietis & Libræ feratur, alter per principia Cancri & Capricorni: ita dicti ab imperfecta ſui conuerſione, quippe Græci κόλουρον imperfectum uocant. nūquā enim integri apparent. nam pars in Antarcticum uergens, noſtris ſe non ingerit obtutibus. Boe.de Arith.li.2. Et Macr. in Somnium Scip. Colura quoq; animalia ſunt caudam non habentia, uel mutilam caudam habentia, quæ in ſacrificijs non offerebantur.

Colus, li, maſc.ge. tormenti genus, quod fit ex corio. Feſt.

Colus, li, *Rocca da filare, conocchia*, ἠλακάτη, ἀτρακτυλὶς, fœm.ge. tam quartæ, quàm ſecundæ declinationis, inſtrumentum quod penſa continet, à quo fuſo fila ducuntur, habetq; pen.cor. Ouid.lib.4. Metam. Et colus, & fuſus digitis cecidere remiſſis. Cic.2.de Orat. Quando ad me uenis cum tua colu, & lana?

Colutea, κολουτέα Theophraſto, arbor ſilueſtris apud Theophraſtum 3.de Plantis, fructum ferens in ſiliqua, magnitudine lentis. Vide Ruel.li.1.c.70. Coluteum autem neu.ge. Plau.in Perſa uidetur appellaſſe quoddam mali genus.

Colycas, arum, ſpecus in quibus aphronitum inuenitur. Plin. lib.31.cap.10.

Colymbades, κολυμβάδες, uocabantur oliuæ quædam conditiciæ, ἀπὸ τοῦ κολυμβᾷν, innatare: quòd ob ſuam leuitatem ſalſilagini innatabant. Pli.lib.23.cap.3. Colymbades ſordida ulcera purgant. Vide Ruell.lib.1.cap.104.

Coma, æ, *Chioma, zazzera*, κόμη, capillus, interprete Feſto, aliqua cū cura compoſitus: ἀπὸ τοῦ κοσμεῖν, ab ornando: unde & comere Latini deduxerunt. Cice.3. Tuſcu. Scindens dolore intonſam comā. Ouid.2.Metam. Permulcetq; comas. Coma metaphoricos etiam de fruticibus dicitur. Virg.4. Georg. Ille comam mollis iam tum tondebat acanthi.

Comans, tis. particip. ſine uerbo: qui longiorem habet comam. Virg.2. Aeneid. Comantem Androgei galeam. Equorum colla comantia, idem 12. Aeneid.

Comagena, pen.pro. κομμαγηνή, pars Syriæ, ſupra Ciliciam, excurrens uſque in Meſopotamiam, à qua Euphrate fluuio dirimitur. Hinc Comagenum medicamentum dictum eſt, quod fiebat ex adipe anſerino, in uaſe æreo cum cinamomo multa niue obruto, addita etiam herba quæ Comagena appellabatur. Plin.lib.10. cap.22.& lib.29.cap.4.

Comagenus, a, um, Iuue.Sat.6. Vel Comagenus aruſpex.

Comana, orum, ciuitas in cōuallibus Antitauri montis, inſigni Bellonæ fano celebris. Inde Comani dicuntur ſacri ſerui Bellonæ: quorum Strabo ſua ætate ſupra ſex millia fuiſſe tradit: qui om-

nes ſacerdotis imperio parebant. Fuere & Comana Pontica, eidem deæ conſecrata. Strab. lib. 12.

COMATVS, a, um, particip. ſine uerbo, qui longiorem habet comam. Marti. lib. 1. Caluus cum fueris, eris comatus. Silua comata, Catul. epigram. 4.

COMATA Gallia, uno nomine appellata omnis Gallia Tranſalpina, à ſtudio nutriendæ comæ. Pli. lib. 4. c. 17. Galliam Comatam in tres partes diuidit, amnibus diſtinctas. inter Scaldem & Sequanam Belgas ponit: inter Sequanam, & Garumnam, Galliam Celticam collocat, quam etiam Lugdunenſem Galliam appellat. inde ad Pyrenæi montis excurſum Aquitaniam uocat.

COMBE, es, κόμβη, Aſopi filia, quæ prima æneam armaturam traditur inueniſſe: unde & Chalcis eſt cognominata: à qua etiam Chalcidi urbi nomen factum putatur. de hac non nulli intelligunt illud Ouid. 7. Meta. Effugit natorum uulnera Combe.

COMBENNONES, in eadem benna, i. uehiculo, ſedentes. Feſt.

COMBIBO, bis, *Beuere in compagnia*. συμπίνω, ſimul bibo. Ouid. epiſt. 11. Et cogor lacrymas combibere ipſa meas. Cõbibere artes, per tranſlationem. Cic. 3. de Finib. Inſici debet ijs artibus, quas ſi, dum eſt tener, combiberit, ad maiora ueniet paratior.

COMBIBO, combibonis, maſc. gen. compotor. Cic. Pæto li. 9.

COMBRETVM, herba eſt baccari ſimilis, ſed procerior. Pli. li. 21. c. 6.

COMBVRO, is, pen. pro. ex con, & uro, b interpoſita, *Abbruſciare, conſumare*, ἐμπρήθω, πυρπολέω, ſimul cum alijs uro: uel, ut ſuum ſimplex, uro. Cic. pro Cluen. Antequam luceret, combuſtus. Tranſlate, Plau. Mil. Mihi nimis calor Comburebat gutturem.

COME, τραγοπώγων, herba quam Barbam hircinam uocant: à comæ ſimilitudine. Pli. li. 21. ca. 15. & li. 27. c. 13.

COMEDIM, pro Comedam ſcripſerunt Veteres: quod & Nonius obſeruauit. Plau. in Bacch. Quod in luſtris comedim. Ci. ad Pætum: Cura, ut ualeas: ne ego te iacente bona tua comedim.

COMEDO, is, pen. cor. & Comedo, comes, comeſt, in infinitiuo Comedere, uel Comeſſe, *Mangiare*, φάγω, ἔδω, idem ſignificat quod Edo. Martialis. Scæuola tu comedis apud omnes, nullus apud te. Cic. Pollicetur prolaturum ſe, quæ comeſt. Supinum, comeſum, & comeſtum. Sal. Comeſa patrimonia, Comeſa patinis. Tranſlate, pro conſumere.

COMEDO, onis, & Comedus, di, pen. cor. qui bona ſua conſumit, ut ait Feſtus. Varro apud Nonium. Quòd comedonibus uenit uſu.

COMES, itis, com. g. *Compagno*, ἀκόλουθος, συνοδοιπόρος, qui uel quæ ſequendo aliquem ſe maiorem comitatur. Cic. de Amic. Neque ſe comitem illius furoris, ſed ducem præbuit. Luca. lib. 6. Scire ſenatus auet, miles te Magne ſequatur, An comes. Aliquando tamen comitum appellatio paribus conuenit. Plau. Epid. Argentum numera; ne comites morer. ad Heren. Qui cum ante lucem ſurrexiſſet, comitem ſuum inclamauit. Differt autem comes à ſocio, & ſodali, quòd comes dicatur, qui quouis modo alterius ſequitur ductum: ſocius plerunque in negocijs ſerijsq́; rebus, & fortunæ arbitrio ſubiectis: ſodalis in leuioribus, ac ſæpe uoluptuoſis, utpote qui eiuſdem erant collegij, unaq́; epulabantur. unde Cice. Norbanum quæſtorẽ ſuum appellat ſodalem. Idem de Sen. Epulabar cũ ſodalibus. Comes uero pro dignitate, gen. com. eſt. Ab Ammiano largitionũ comes dictus eſt, qui præerat largitionibus imperatorijs.

COMESSABVNDVS, a, um. Liu. 9. agmine comeſſabundus inceſſit.

COMESSATIONES, δόρποι, κῶμοι, conuiuia nocturna poſt cœnam, & alia intempeſtiua: ſicut Merenda cibus, qui ante cœnam ſumitur, & Ientaculum ante prandium. Comeſſari uerbum à Como deducunt, compotationum nocturnarum deo. Sueto. in Vitel. Epulas diſpertiebat in ientacula, prandia, cœnas, comeſſationes.

COMESSANS, tis, ἐπίκωμος, κωμαστὴς, κωμάζων, Comeſſator. Curt. lib. 9. Si quid uictis ſaltem aduerſus comeſſantes animi fuiſſet. Modo comeſſantium aliquid agere, Liu. 3.

COMESSATORES, qui comeſſationibus indulgent. Cic. pro Cœlio.

COMESSO, comeſſas. Ter. Phœdriam intromittamus comeſſatum.

COMETES, uel Cometa, *Cometa*, κομήτης, gene. maſc. ſtella crinita. Luca. li. 1. Terris minitantem regna cometen. Cic. 2. de Nat. Deo. Tum ſtellis, quas Græci cometas, noſtri cincinnatas uocant: quæ nuper bello Octauiano magnarum fuerunt calamitatum prænunciæ. Virg. 1. Geor. Nec diri toties arſere cometæ.

COMINVS, aduerbium, *Dapreſſo*. ἐγγὺς, ἐκ χειρὸς, non eſt idẽ, quod prope, ſed (ut ita dicam,) à prope: ſicut eminus, à longe: ut, cominus te inceſſebant lapidibus, id eſt, è propinquo loco. Cice. 2. de Diuin. Nunc cominus agamus. Significat etiam ſtatim. Virg. lib. 1. Geor. Iacto qui ſemine cominus arua Inſequitur.

COMINIA, genus oliuæ, apud Pli. lib. 15. cap. 3.

COMIS, *Benigno, piaceuole, humano*, εὐπροσήγορος, humanus, benignus, facilis. Cice. 2. de Finib. Quaſi quis illum neget comem, & humanum fuiſſe. Idem pro Balbo: Comes, benigni, faciles homines dicuntur.

COMITAS, morum ſuauitas, φιλοφροσύνη, Cice. de Amic. Amicitia debet eſſe ad omnem comitatem facilitatemq́; procliuior.

COMITATVS, particip. Comitor, *Accompagnato*, παρεπόμενος, καὶ παραπεμφθείς, actiue & paſſiue accipitur. Actiue. Plin. Quicunque eum comitati fuerant. Paſſiue. Cic. 2. In Catil. Illud moleſte fero, quòd ex urbe parum comitatus exierit. Virg. 1. Aeneid. Ipſe uno graditur comitatus Achate.

COMITATVS, comitatior. Cic. 5. Tuſc. puero ut uno eſt comitatior.

COMITATVS, us, *La compagnia*, οἱ παρεπόμενοι, comites, aliquẽ officij uel honoris gratia ſubſequentes. Cic. ad Lepidum: ſi modo tectis ſatis eſt ad comitatum noſtrum recipiendum. Sal. in Catil. Prætoribus imperat, ut Allobrogum comitatus deprehendant.

COMITER, ſuauiter, manſuete, φιλοφρόνως, Comiter ac benigne appellare aliquem. Liu. 1. Ouid. 2. Faſt. Comiter excipitur.

COMITIALIS, le, ἀρχαιρεσιακός, quod ad comitiũ pertinet: ut Dies comitialis, qui comitijs gerendis aptus, quo cum populo agi licebat, ut inquit Macrob. & quo populus R. conuenire ſolebat ad ſuffragium ferendum. Cic. ad Q. Fr. Conſecuti ſunt dies comitiales, per quos ſenatus haberi non poterat.

COMITIALIS morbus, ἐπιληψία, qui cum totius corporis conuulſione principales cerebri operationes tollit, toto cerebro, uel duobus eius uentriculis affectis. Gignitur ex craſſis humoribus, ſpiritus meatum in cerebri uentriculis obſtruentibus, neruorum principio ſeipſum concutiente, ut quod noxium eſt, excutiat. Dictus Comitialis, quòd comitia uitiare diceretur. interrumpebantur enim comitia, quoties aliquis ex hoc morbo concidiſſet. Cato: Quod comitia prohibere ſolet, nec id quidẽ mihi uitium fuit. Serenus: Eſt ſubiti ſpecies morbi, cui nomen ab illo, Quod fieri nobis ſuffragia iuſta recuſat. Hic morbus alio nomine dicitur ſacer, & morbus maior, propter grauitatem, quoniam homo ſubito concidit, & ſpumæ ore mouentur. Docet etiam Ariſto. hunc morbum à priſcis Herculeum fuiſſe nominatum, quia Hercules eo laboraſſe fertur: idque ex atra bile pleriſque contingere tradit. Plato & Apul. diuinum nuncuparunt: quod animi partem rationalem, quæ longe ſanctiſſima eſſe uidetur, obſideat. Comitialis homo, qui hunc morbum patitur. Plin. Fel teſtudinum naribus illitum comitiales erigit, attollitque. Plaut. tamen Comitiales homines in Penulo appellat litigioſos, qui in Comitio propter lites quaſi habitare uidentur.

COMITIALITER aduerbium, ἐπιληπτικῶς. Pli. li. 20. ca. 21. Folia heliotropij contractionibus medentur, etiam ſi id comitialiter accidat: id eſt, etiam ſi contractiones fiant ex morbo comitiali.

COMITIARIVS: ut, Comitiaria ſtatio, quæ in modum comitiorum celebrabatur. Liu. li. 23. Comitiaria duorum exercituum ſtatione.

COMITIA, orum, plur. num. *Congregatione, conſiglio, ragunanza*, ἀρχαιρεσίαι, καὶ τὰ ἀρχαιρέσια, conuentus populi, qui fiebat, quando magiſtratus creabantur, à ſimul itando ſic appellata. Ex comitijs autem alia erant conſularia, alia quæſtoria, alia tribunitia, alia ædilitia: quibus ſcilicet conſules, prætores, quæſtores, tribuni, ædiles creabantur. illæ enim coitiones populi ad creandos magiſtratus & ad leges ferendas dicebantur Comitia: quorum alia Calata erant, alia Centuriata, alia Curiata. Calata comitia uocabantur, quæ pro collegio pontificum haberi ſolebant, aut regis ſacrorum, aut flaminum inaugurandorum cauſſa. Curiata (ſimile eſt apud Græcos, κατὰ φυλάς) qui ex curijs erant, & ex cenſu & ætate per lictorem curiarum procalari, id eſt, conuocari ſolebant. Centuriata, cum centuriatim, id eſt, per ſingulas centurias calculus unus pro ſuffragio ferebatur. Et hæc per corniciné ex regionibus & locis diuulgabantur. Dion. lib. 7. hiſt. ſcribit in comitijs curiatis omnem poteſtatem creandi magiſtratus fuiſſe penes populum, in centuriatis penes diuites.

COMITIATVS, us, populi in Comitio congregatio. Cice. 3. de Legi. Lex de capite ciuis rogari, niſi maximo comitiatu, uetat.

COMITIATI tribuni militares, qui dicantur, docet his uerbis Aſcon. Pædianus in 2. contra Verr. Tribunorum militarium duo genera: primum eorum, qui Rufuli dicuntur: hi in exercitu creari ſolent. alij ſunt Comitiati, qui Romæ comitijs deſignantur.

COMITIVM, tij, locus Romæ iuxta forum & curiam, dictus à coeundo, teſte Varrone, quòd populus tum litium, tum curiatorum comitiorum cauſſa eò ſolebat coire. Cic. 4. Verr. hoc ferendum cuiquam putas? huius ſignis & tabulis forum, Comitium ornari?

COMITOR, *Accompagnare*, συμπαραμαρτέω, comitem me exhibeo: & proprie eſt minorum erga maiores. Pli. quicunque eum comitati fuerant. Comito, as, actiue. Ouid. li. 2. de Pont. Quem pia nobiſcum proles comitauit euntem. Comitatus tam eum ſignificat, qui alterum honoris, aut officij cauſſa deducit, quàm eum, qui deducitur. Cic. de Inuen. In itinere quendam eſt comitatus. Idem in Cati. Moleſte fero, quòd parum exierit ab urbe comitatus.

COMMA, matis, κόμμα incisio, à κόπτω, incido, minutiſſimæ diſtinctionis genus eſt, quod Inciſum à Latinis dicitur, à Cicerone etiã Cæſum, quòd incidat cola & periodos. conſtat enim periodus omnis ex commatibus & colis, tanquam partibus. ex his cola dicuntur partes maiores periodi, cum ſcilicet oratio pene eſt perfecta, ita tamen ut animus audientis nondum conquieſcat. commata uero dicuntur minimæ periodi particulæ, in quas cola rurſus, uelut in partes, diſſecantur. Commata etiam dicuntur aquarum conſiſtoria, primum in Aegypto ad hoc ſtructa, ut pro arbitratu accolarũ

Nilus

Nilus admittatur in campos aruales, ſiue intra alueum contineatur. Vlp. de extraordinar. crimin. lege, Saccularij.

COMMACVLO, las, *Macchiare, μιαίνω*, maculo. Commaculare ſe ambitu, metaphoricῶs. Cice. pro Cœlio: Nunquam, ſi ſe iſto ambitu commaculaſſet, ambitus alterum accuſaret. Commaculare manus ſanguine alieuius. Virg. de Medea. Ecl. 8.

COMMADEO, des, *Eſſere humido*, madeo. Cato cap. 156. Coquito uſque dum commadebit.

COMMANDVCARE, *Mangiare, maſticare, μασᾶσθαι*, dentibus molere, quod Cicero mandere dicit. Pli. lib. 29. cap. 8. Cum priores ob religionem eam minime commanducarunt. Valer. Dentibus abſciſſam, & commanducatam linguam in eum expuit. unde Commanducatus cibus dicitur a Pli. lib. 20. cap. 3. multa iteratione molitus, ac prope liquefactus, quem manſum. Quinct. uocat. Commanducatur deponens, apud Lucil. lib. 4. legitur pro comedit, uel deuorat: Aſſequitur (inquit) nec opinantem, in caput inſilit, ipſum commanducatur.

COMMANDVCATVS, tus. Plin. lib. 24. cap. 4. Vlcera commanducatu ſanari.

COMMANIPVLO, pulonis, miles eiuſdem manipuli, apud Spart.

COMMEATVS, us, *Licenza, ſaluocondotto, ἄδεια*, facultas abeundi, ad Heren. Ille, qui ad diem commeatus non uenit, quòd eum aquæ interclusiſſent. Liu. lib. 23. Magna pars ſine commeatibus dilabebatur. Aliquando accipitur pro cibarijs ad alimoniam. Ci. pro leg. Manil. Iam commeam & priuato, & publico prohibemur. Cæſ. 1. Bell. Ciu. Reliquas merces commeatusq; ad obſidionem urbis reſeruant. Aliquando pro tranſitu multitudinis. Apul. lib. 6.

COMMEDITOR, aris, *Penſare, imaginare, μελετῶ*, meditor. ad Heré. lib. 3. Locos egregie commeditari oportebit. Lucr. l. 6. Et fragiles ſonitus chartarum commeditatur, id eſt, facit.

COMMEMINI, idem quod memini. Cic. 1. Tuſc.

COMMEMORABILIS, le, dignus qui commemoretur. Ci. de nat. deo.

COMMEMORATIO, *Ricordanza, ὑπόμνησις*. Ter. in And.

COMMEMORO, *Ridurre in memoria*, in memoriam reduco. Cicero in Catone. Quid quoque die dixerim, audiuerim, egerim, commemoro ueſperi.

COMMENDABILIS, le: dignum, quod laudetur. Col. l. 5. c. 6.

COMMENDATIO, onis, *Raccommandatione*, Cic. ad Lent. li. 1. Noſtra commendatione gratiſſimus in prouincia fuit. Idem: Magna eſt hominum opinio de te, magna commendatio liberalitatis.

COMMENDATICIVS, a, um, *συστατικὸς*, in quo commendatur. Cic. Antonio: ſtatuerā nullas ad te literas mittere, niſi cómendaticias.

COMMENDATRIX, quæ commendat. Cic. de Leg. uitiorum emendatricem legem eſſe oportet, commendatricemq; uirtutum.

COMMENDO, as, *Laudare, raccommandare, ἐπαινῶ*, ex Con, & mando, idem quod laudo. quandoque accuſatiuum tantum habet. Cic. Poſt reditum. Cum eum, præter ſimulatam triſtitiam, nulla res commendaret. Quandoque poſt accuſatiuum iungitur datiuus, & ſignificat quaſi charum quid committo. Cice. Q. Fr. Quàm multos mecum egiſſe putas, ut ſe Statio commendarem? Teren. Eun. Ego me tuæ commendo & committo fidei.

COMMENDATVS, a, um, participium, commiſſus, fidei alicuius concreditus. Cice. pro Roſc. Amer. Cui ſama mortui, fortunæ uiui commendatæ ſunt. Planc. Cice. Meam dignitatem commendatam habeas.

COMMENDATVS, nomen ex particip. Cic. pro Bal. Quis eſt noſtrû, cui non illa ciuitas ſit huius ſtudio, cura, diligentia, commendatior? Idem ad Bru. Cum tibi commendatiſſimi ſint.

COMMENTACVLVM, li, (inquit Feſt.) uirga qua in ſacris utebantur ad ſacrificia euntes, ut à ſe obuios homines amouerent.

COMMENTARI, frequent. à Comminiſcor, *Trattare, diſputare, commentare, eſporre, διαλαμβάνειν*, cogitare, agitare, tractare. Cice. ad Attic. libro. 4. Mecum in his locis commentor, ut iſta improbem. Idem in Læl. Cum in hortos D. Bruti commentandi cauſſa ueniſſemus, id eſt, tractandi uel diſputandi. Interdum ſignificat comminiſci, confingere ſallaciam. Plaut. in Caſin. Vt cito commentatus eſt. Interdum ſcribendo aliquid componere. Pli. lib. 17. cap. 25. Id eo ipſo anno, cum commentaremur hæc, notatum eſt. Commentatus, particip. modo paſſiue. Cice. ad Tironem lib. 16. Iſq; diu cómentata oratione uide ut probare poſſit te non peccaſſe. Modo actiue. Cic. Atti. li. 5. Cum in uilla Metelli commentatus eſſet.

COMMENTARIENSIS, qui commentarios cuſtodiarum, id eſt, eorû qui in cuſtodia detinentur, conficit. Budæus.

COMMENTARIOLVM, *ὑπομνημάτιον*, Cic. 4. de Fin.

COMMENTARIVM, Commentarius, & Commentarij, orum, plur. num. *ἀπομνημονεύματα, ὑπομνήματα*, libri, in quibus non lateres, ſed quàm breuiſſime poterant, explicantur, ſimpliciterq; deſcribuntur. Cic. in Bruto, Non eſt oratio, ſed quaſi capita rerum, & orationis commentarium. Sic Cæſaris commentarij dicuntur, quos Plutar. *ἐφημερίδας*, appellat: in quibus ad exequendam hiſtoriam alijs uidetur materiam ſubiecíſſe. Vnde Sen. lib. 3. Decla. Nec hoc commentario contentus erat, in quo nudæ res ponuntur. Gellius: Probi grammatici commentarius ſatis curioſe factus. Et iterum: Non nulli, qui commentaria in Virg. compoſuerunt. Præterea Commentarius quandoque dicitur qui commentarium compoſuit. Seruius ſuper primo Georg. Superfluam mouent quæſtionem commentarij.

COMMENTATIO, *σκέψις*, meditatio, atque contemplatio. Cice. 1. Tuſc. Tota philoſophorum uita, commentatio mortis eſt.

COMMENTICIVS, a, um. *Finto, πλασματώδης*, fictum, & ad tempus commentum. Cic. 1. de Orat. Illa commenticia Platonis erunas.

COMMENTOR, oris, *Inuentore*, qui aliquid excogitat: ut, Vuæ commentor dicitur Bacchus ab Oui. li. 3. Faſt. i. i. inuentor.

COMMENTOR, aris, inuestigo. Cic. de Clar. Orat.

COMMENTVM, *Commento, fittione, σκέψις*, fictio, uel aliquid ingenio ſe excogitatum. Terent. in And. ipſis commentum placet. Cice. de Clar. Orat. Vt ſua commenta, & ſcripta meminiſſet. quod facit ſupinum commentum.

COMMEO, as, ex Con, & Meo, *φοιτῶ*, aliquo ſe conferre, ultro citroque ire. Plaut. in Rud. Eum ad carnificem eſt æquius, quàm ad Venerem, commeare. Inde Commeatus dari dicitur, id eſt, témpus quo ire & redire commode poſſis. Lactan. lib. 3. Philoſophus ad meretricem commeabat. Teren. in Hecy. Senes raro in urbem commeat.

COMMERCOR, aris, *Comperare, ἀγοράζω*, multas res ſimul mercari. Plau. Capt. Pater captiuos commercatus alios.

COMMERCIVM, *ἐμπορία*, libera commeandi contrahendiq; facultas. Plin. in Panegy. Diuerſas gentes ita commercio miſcuit, ut, quod genitum eſſet uſquam, id apud omnes gentes natum eſſe uideretur. Accipitur & pro conſuetudine. Cic. de Sen. Nec habet ullum cum uirtute commercium.

COMMEREO, res, uel Commereor, reris, *ἁμαρτάνω*, grauiter pecco. Teren. in And. Quid commerui, aut peccaui pater? Vbi Donat. Commerui, maioris culpæ eſt: peccaui, multo minoris, uel leuioris. Idem in Phorm. ſi te ſenſerit timidum, arbitrabitur commeruiſſe culpam. i. (inquit Donatus) commiſiſſe. Idem in Hecy. Quæ nunquam erga me commerita eſt, quod nollem: & ſæpe, quod uellem, meritam ſcio. Vbi Donatus, Aduerte, (inquit) proprietatem Commerendi, & Merendi. mereri bona dicimus, commereri mala. Cice. de Ora. Interrogabatur reus, quam quaſi æſtimationem commeruiſſe ſe maxime diceret. Interdum in bonā partē accipiē. Plaut. in Moſt. Quid grauatis? quaſi gratiam non commeream.

COMMETIOR, tiris, *Miſurare, μετρέω*, metiri. Cic. 1. de Inuen. oportet commetiri cum tempore negocium.

COMMENSVS, us, ui, Vitruu. lib. 3. cap. 1. Reliqua quoque membra ſuos habent commenſus proportionis.

COMMETO, as, pen. corr. uetuſtiſſimi dixerunt pro aliquo me confero. Næuius: Cum ad lupam noſtram tam multi crebro commetant lupi.

COMMIGRO, as, *Andar ad habitar altroue, μετοικέω*, migro, habitationem alio transfero. Ter. in Andr. Mulier quædam commigrauit huic uiciniæ. Cic. ad Q. Fr. li. 2. In tuam commigrabis.

COMMILES, itis. Cæſ. Bel. Ciu. Commilites nonnulli.

COMMILITONES, *Compagni alla guerra, συστρατιῶται*, qui ſimul militant. Sueto. in Cæſ. Milites ſuos blandiore nomine commilitones appellabat. Cic. pro Deiot. Meus in Græcia commilito fuit.

COMMILITIVM, *συμμαχία*, ipſa belli ſocietas. Iuſtin. lib. 5. Cogitatione uetuſti per tot bella commilitij. Tacitus libro. 1. Chauci in commilitium adſciti ſunt. Apud Apuleium Commilitia legitur fœm. gene.

COMMINATIO, *ἀπειλὴ*, Cic. 3. de Orat.

COMMINISCOR, *Fingere, imaginarſi, συμπλάττω, πορίζομαι*, fingo, uel excogito: ab antiquo uerbo Meniſcor: unde & Reminiſcor. Teren. in Hecy. Aliquid tuliſſe comminiſcentur mali. Cice. 4. de Finib. Occurrentia neſcio quæ comminiſcebatur. Cice. 2. de Nat. Deo. Deos nihil agentes commentus eſt Epicurus. Cómentus paſſiue. Oui. 6. Meta. Dat gemitus fictos, commentaq; funera narrat.

COMMINISTRO, as, are, *Miniſtrare, ὑπηρετῶ*, miniſtrare. Pl. l. 28. c. 8.

COMMINOR, aris, ari, *Minacciare, ἀπειλέω*, minor. Sue. in Cæſ.

COMMINVO, nuis, *Minuire, συντρίβω, διαῤῥήγνυμι*, Cice. in Piſ. Illi ſtatuam iſtius deturbant, affligunt, comminuunt, diſſipant.

COMMISCEO, ſces, ſcere, *Meſchiare, meſcolare, συμμίγνυμι*, permiſcere. Plaut. Perſa. Commiſce mulſum. Cice. 2. de Natu. Deo. In mare, & in femina commiſcendorum corporum miræ libidines. Commiſtus, particip. Virg. 2. Georg. Magnus alit magno commiſtus corpore fœtus.

COMMISERATIO, Cic. 1. de Orat.

COMMISERESCO, ſcis, ſcere, *Hauer miſericordia, οἰκτίζω*, miſereſcere. Ter. Hecy. Ipſam Bacchidem, credo, ibi eius miſereſceret.

COMMISEREOR, raris, rari, *οἰκτείρω*, miſericordiam mouere. Cic. 1. Verr. Commiſerari, conqueri.

COMMISSVM, *ἁμάρτημα*, delictum, peccatum. Cic. pro Sylla.

COMMISSVRAE, *Commiſſure, giunture, ἐναρμογαί, ἀλληλουχίαι*, iuncturæ, quales ſunt tabularum & aliarum rerum. Cic. de Vniuer. Vt inter ſe ex commiſſura, iungerentur.

COMMITIGO, as, *Mitigare, καταμαλάσσω*. Teren. in Eun. Commi-

uigari

tigari capit. Vbi Donat. Commitigari, tundendo deprimi.

COMMITTO,tis,*Commettere,imponere,ἐγχειρίζω, πιστεύω*, alicuius fidei trado. Terent.in Eunuch. Ouem lupo commiſiſti. Quandoq; eſt iniungere aliquid faciendum,& quaſi commendare. Cice.pro domo:Cn. Pompeio plurima bella extra ordinem ſunt commiſſa.Quandoque peccare.Cic.1.Verr. Quæ tu ſine Verre commiſiſti.Virg.1.Aeneid. Quid meus Aeneas in te committere tantum, Quid Troes potuere?Inde commiſſa,peccata. Quandoque coniungere.Virg.3.Aeneid.Delphinum caudas utero commiſſa luporum. Quandoque perpetrare. Saluſt. in Catil.Sempronia, quæ multa ſæpe uirilis audaciæ commiſerat. Quandoq; incipere. Vir. lib.5.Et tuba commiſſos medio canit aggere ludos. Saluſ.Quibus dictis mox prœlium commiſere. Quandoque occaſionem præbere.Cice. Attic.lib.1.Non committam poſthac, ut me accuſare de epiſtolarum negligentia poſſis. Idem lib.2. Offic. Sordidum eſt ad famam, committere ut accuſator nominetur. Quandoque in contentionemq; deducere. Sueto. in Cal. Nec ceſſant inter ſe omnes committere. Committere prœlium,prœliari.Cic.lib.4.Epiſt. Fam. Quo die prœlium Panſa commiſit. Proprie tamen, ratione præpoſitionis Con, ſignificat ſimul iungere. Gellius: Niſi tenue diſcrimen obiiceret,maria,quæ nunc diuidit, committeret. Vide Vallam lib.2.c.38.& li.3.c.61.Commiſſus.Cic.pro Fonteio:commiſſus fidei,permiſſus poteſtati.Committendus. Cic.Atti.lib.10. Fortunæ ſunt committenda omnia.

COMMISSIO,binorum uel pugilum, uel muſicorum,uel poetarum, uel rhetorum exhibitio,ad artis aut uirium oſtentationem.Sueto. in Aug.Pli.Epiſt.144.

COMMISSORIVS,a,um:uide Vlpian.in l.ſi fundus.ff.de leg. cõmiſſ.

COMMODITAS,*Commodità,ἐπιτηδειότης*, Cice.4.de Fin.non ſunt in eo genere tantæ commoditates corporis,tamq; multæ. Ouid. Epiſt.15.Cogimur ipſius commoditate frui.

COMMODO,as,*Commodare,impreſtare,συμφιλέω*,commoditati alicuius inſeruio.Cice.ad filium: Cui ego, quibuſcunque rebus potero, libentiſſime commodabo.Cice. Cæſari: Quicquid ei commodaueris, erit mihi gratum. Contra Incommodo, moleſtus ſum, noceo.Teren.in And. Magis adeo, ut mihi incommodet, quàm ut obſequatur gnato. Commodare item, eſt utendum dare, alicuius rei uſum ad tempus concedere. Cice. Mutuandis facultatibus,ac commodandis nulla re egemus. Nec rei tantum mobilis commodatio dicitur,ut Vlpianus exiſtimauit,ſed etiam ſoli.Lib. 4.ad Herenn.Ait cuidam ædes maximas ad nuptias commodaſſe. Et licet(ut multi aſſerunt) commodentur, quæ non redduntur in eodem numero,& ſpecie,ut ueſtis, equus, liber: mutuentur quæ non redduntur eodem numero, ſed ſpecie, ut uinum,frumentum, numi: Cicero,tamen in Verr. Act.6. uſus eſt etiam de iis, quæ non eadem redduntur, ſed ſimilia.Publice commodaſti tritici modios ſexaginta.

COMMODVLE,aduerb.Plaut.in Sticho.Satis commodule.

COMMODVM,*κατὰ τοῦτο*,aduerb. id temporis. eo momento. Apul. Commodum lumen euaſerant. Gell. lib. 2. Taurus, ſectatoribus commodum dimiſſis, ſedebat pro cubiculi foribus.Commodum, ſequente Cum, ſignificat tantum.Cic. Attic. Commodum diſceſſeras heri, cum Trebatius uenit. Item pro opportune.Plau.Merc. Commodum obuiam uenis patri.

COMMODVM,di,pe.cor.*Commodo,commodità,λυσιτελές, διάχρησμα*, emolumentum,opportunitas.l.2.ad Heren. Cauſſa eſt, qua induxit cum commodorum ſpe. Et infra. Accuſator in ſpe commodi cupiditatem oſtendet aduerſarij. Ter.in Hecy. Multa ex quo fuerint commoda,eius incommoda æquum eſt ferre.

COMMODVS,a,um,*Commodo,utile, πρόσφορος, ἐπιτήδειος, δεξιός*, utile,aptum, tempeſtiuum, opportunum. Terent. Andr. Commodiorem hominem non uidi. Plin. in Epiſt. Viuere filium, atque etiam commodiorem eſſe ſimulabat. id eſt, paululum iam à morbo eſſe confirmatum. Celſus. Maxime commodum eſt,modice exercere.

COMMODVS, M. Antonini philoſophi filius fuit, patris diſſimillimus,cui etiam in imperio ſucceſſit.uide Herodianum li.1.

COMMOEREO,*Contriſtarſi,κατατελγῶ*,totus triſtor.Plau.in Epi.

COMMOLIOR,iris,iri,*μηχανῶμαι*,molior. Cic.3.de Na.Deo.Nec, quem dolum ad eum,aut machinam commoliar,ſcio.

COMMOLO,lis,lere,*συναλήθω*,mola contero.Col.li.12.c.50.

COMMONEFACIO,cis,*Ammonire,ὑπομιμνήσκω*,commoneo. Salu. in Cic.Vt nos commonefacias, quàm conuerſa ſit reſpub. Commonefio.Cice.7.Verr.Nemo eſt,quin tui ſceleris, ex illa oratione commonefiat.

COMMONEO,es,pen.cor.*Ammonire,ὑπομιμνήσκω*,admoneo, & cõſtruitur cum genitiuo. Ter.in And.Aliorum exempla commonẽt. ad Her.li.4.Non illæ te nuptiales tibiæ eius matrimonij commonebant.Commonitus, partic. Liu.lib.34.Commonitoſq;, in quo ſtatu rerum accepiſſet eos,& in quo relinqueret,dimiſit.

COMMONITIO,*ὑπόμνησις*,Quinct.lib.4.c.2.

COMMONSTRO,as,are,*Moſtrare,δείκνυμι*,monſtro.Cic.2.de Orat.

COMMORATIO,interdum pro habitatione.Cic.ad Lepetam.libro.6. amœnitas illa commorationis eſt, non diuerſorij. Interdum pro tarditate.Cic.Q.Frat.li.3. Multos dies epiſtolam in manibus habui,propter commorationem tabellariorum.Commoratio, figura rhetorica.ad Heren.lib.4. Commoratio eſt, cum in loco firmiſſimo,quo tota cauſſa continetur,manetur diutius.

COMMORDERE,*Mordere,δάκνειν*,mordere.Pli.li.24.c.11.

COMMORIENTES,nomen fabulæ Plautinæ. Ter.in Prol. Ad.

COMMORIOR,reris,*συναποθνήσκω*,ſimul morior.Pli.li.27.c.2.

COMMOROR,aris,*Tardare,indugiare*,Moror.Cic. ad App.li.3. Triduum Epheſi commoratus ſum.Commorari aliquem, eſt detinere.Plau.Merc.Properantem me commorare.

COMMORTALIS,le,ut,Commortalis natura.Col.li.3.c.20.

COMMOTIO,perturbatio:ut,Commotio animi.Cic.3.Tuſc.

COMMOTIVNCVLA,diminutiuum,Cic.ad Atti.li.12.

COMMOVEO,es,pen.cor.*Perturbare,commouere,διαταράττω*, perturbo. Terent. And. Commoui hominem. Interdum,quod uolo,perſuadeo.Cic.li.1. Epiſt. Viſi ſumus ſenatum commouere. Interdum lædere. Col.li.2. Ne in radicem uomis impactus colla commoueat.Interdum recedere.Cic. Tironi:Te iſtinc ne temere commoueas.Commotus,particip.Commotæ columnæ,apud Cic.3.Ver. Tripodes commoti,Sen.in Medea.Nonnunquam perturbatus.Teren.in Phor.Quidnam ille commotus uenit?Commotior,Comparatiuus.Cic.de Clar.Orat.Aſper,maledicus,genere toto paulo feruidior,atque commotior.

COMMVLCEO,ces,*Placare,καταψάω*,mollire. Gell.li.7.cap.3.Qui pro reis dicunt,iudices debent ſententijs commulcere.

COMMVNICATIO,onis,Cic.pro Balbo.Communicatio ciuitatis.

COMMVNICO,as,*Communicare,conferire,κοινόω, κοινόω*, participare,impartiri.Cic.de Amic. Secundas res ſplendidiores facit amicitia,& aduerſas, patiens, communicanſque, leuiores. Cum accuſatiuo & ablatiuo habente Cum.Cice.pro Balbo: Qui uelint cum periculis noſtris ſua communicare.Idem Fam. 16. Cum mecum inimicitias communicaſti: id eſt, quando oſtendiſti te eſſe inimicum inimicorum meorum.Idem ad Attic. Nihil mihi ſcito nunc tam deeſſe, quàm hominem,qui cum omnia communicem, id eſt,cum quo omnia loquar.Cum accuſatiuo, & Inter. Cicero: Hæc breui inter nos communicabimus. Interdum habet De. Cice. Fam. 15. Vt quibus de rebus uellemus, inter nos communicaremus. Idem Lentulo Fam.1. Pompeius mecum de te communicare ſolet.

COMMVNIO,is,nire, *Fortificare intorno,ἀντιτειχίζειν*, circum munire.Plaut.Rud.Oppidum communibo. Cæſar: Caſtella communit,Communitus particip. Cice.3.Verr.Situs urbis communitus. Idem pro Cecinna.Quid refert habere fundum,ſi parum ſit communitum ius?

COMMVNES DIES,*κοιναὶ ἡμέραι*,apud ueteres erãt, qui alio nomine uocabantur intercisi: quòd dijs, hominibuſque eſſent communes. erant enim medij inter feſtos, & profeſtos:& quibuſdam horis fas erat ius dicere,quibuſdam non.nam cum hoſtia cædebatur, fari nefas erat:cæſa autem & porrecta,fari licebat: rurſus cum adolebatur hoſtia,non licebat.

COMMVNIS,ne,*Commune,κοινός*,quod multorum eſt: ab iiſdem muniis. ſiue muneribus:unde & Immunis deducitur.Interdum ponitur ſine caſu.Cic.Offic.1.Magnum eſt,eiſdem uti ſacris, ſepulcra habere communia.Interdum cum datiuo. Plau.in Rud. Mare quidem commune certum eſt omnibus eſſe. Cum datiuo, & ablatiuo,præeunte Cum.Ci.Fam.13. Cum Patrone Epicureo mihi omnia communia ſunt.Sine datiuo. Cice. de Sen. Quod illud eſt crimen ſenectutis,cum illud uideatis cum adoleſcentia eſſe commune?Cum genitiuo.Teren.in Adel. Commune omnium uitium,quod nimirum ad rem attenti ſunt ſenes.Cice.in Ver. Communis omnium inimicus.Cum inter.Ter.in Adel. Vetus hoc eſt, Communia eſſe amicorum inter ſe omnia.

COMMVNE,nis,*Commune,κοινόν*, pro cõmuni rep. inquit Aſconius. Cic.3.Verr.Quo modo ille commune Myliadum uexarit.

COMMVNITAS,*κοινότης*.Cice.6.Philip.Quæ uobis poteſt cum hoc gladiatore legationis eſſe communitas? Conſociatio hominum atque communitas.1.Offic.Communitas homini cum Deo.1.de Nat.Deo.

COMMVNITER,*Communemente,κοινῶς*.Cic.de Sen.

COMMVNIO,onis,communitas.Cic.1.de Leg.communio iuris.

COMMVRMVRO,ras,murmuro.Pli.li.10.c.53. Congregatæ inter ſe commurmurant.Silius lib.15.Clauſo commurmurat ore.

COMMVRMVROR,raris,deponens.Cic.in Piſ.

COMMVTABILIS,le,*μεταβλητός*,quod facile mutatur. Ci.de Ami.

COMMVTATIO, tionis, Cæſar 5.Bel.Gall. Crebras commutationes æſtuum.

COMMVTATVS,us,ui,uerbale,*μεταβολή*,Lucre.li.1.

COMMVTO,as,*Mutare,commutare,ἀλλάττομαι*,muto,permuto.Cic. 5.Verr.Vt ne uendendis decumis tempus, aut locum commutarent.Commutare uerba,in ſermone diſcrepare.Ter.in And. Nunquam hodie tecum commutaturum patrem unum eſſe uerbum. Idem in Andr.Tria non commutabitis uerba inter eos.

COMO,

Como,is,pſi,ptum,*κομῶ*,comam compono. Ter.Heaut.Dum comuntur,annus eſt. Ouid.2. Am. Comere ſed ſolas digna Cypaſſi deas. Tibul.li.1.Nec nitidum parca compſerit arte caput.

Comptus,a,um. Vir.10.Aen.Comptos de more capillos.

Comoedia,*Comedia, κωμῳδία*,fabulæ genus,ciuilis priuatæque uitæ imaginem ueluti in ſpeculo repræſentans. In comœdia non niſi humiles aut ſaltem priuatæ perſonæ, in tragœdia principes, heroes.atque adeo dij ipſi introducuntur. quòd ſi in comœdia deorum,aut principum perſonas contingat admiſceri, eæ non propriè comœdiæ,ſed tragicomœdiæ appellantur. Dicta eſt comœdia *ἀπὸ τῶν κώμων*,à uicis,ut quidam uolunt:quòd,Athenienſibus nondum in urbem coactis,& adhuc per uicos diſperſis, prima poematis huius rudimenta à iuuentute inuenta credantur: ſiue,ut alij malunt, à Como,laſciuiæ & comeſſationis deo: cui iuuentus indulgens,rudia & inculta carmina profundebat:quibus,quos uidebatur, nominatim perſtringebat. uerum cum eo genere licentiæ poetæ nimis petulanter abuterentur, atque optimi cuiuſque nomen inuaderent, lege cautum eſt,ne hoc poematis genere cuiquam in poſterum uti liceret. Vertere ergo ſtylum(ut inquit Horatius)formidine fuſtis, & in ueteris comœdiæ locum noua ſucceſſit, in qua ficta argumenta tractare cœperunt, & humanæ uitæ ſimilitudinem ueluti penicillo quodam exprimere. Cice.1.Offic. Duplex omnino eſt iocandi genus.alterum elegans,urbanum,ingenioſum,facetum:quo genere Plautus noſter, & Atticorum antiqua comœdia referta eſt. Idem de Clar.Orat.Eius improbitatem ueteres Atticorum comœdiæ notauerunt.

Comoedice,*Manſuetamente,ſuauemente, κωμῳδικῶς, κατὰ κωμῳδίας* manſuete,ſuauiter.Pla.Aſtitiſtis & dulce,& comœdice.Feſt.

Comoedus,di,*Chi recita le comedie, κωμῳδός*, qui repræſentat comœdias,ſiue comœdiarũ actor. Facere Comœdum in pronũtiando,Quin.l.1.c.12.Fieri comœdum ex peſſimo hiſtrione, Cic.pro Roſc.Com.Comicus,qui comœdias componit,ut Teren. Plaut. & ſimiles.Pli.li.13.c.1.Menandri poetæ comici ætate.

Comicus,a,um,ut,Comicus uerſus.Pl.l.14.c.14.Artificium comicum,Cic.pro Roſ.Com.Res comica,Hora.in Arte.

Comosus,a,um,*Zazzeruto*,Pli.li.16.c.6.& li.29.c.16.

Compactum,*σύνθηκα*,quod inter aliquos conuenit.Pla.Cap.Rem de compacto geris,i.ex pacto,& à Liu.l.5.

Compago,ginis,& Compages,compagis, pen. pro. *Congiuntione, ἁλληλουχία*,coniunctio & compoſitio.Ouid.1.Metam.Atque ita diſparibus calamis compagine ceræ. Cice. de Sen. Dum ſumus in his incluſi compagibus corporis. Pacuuius: Saluete gemini mei compages ſanguinis. Virg. 1. Aeneid. Compagibus arctis claudentur belli portæ.

Compar,par,*Pari,uguale,ἴσος*,Liuius: Comparem cladem ad Aegates inſulas prœlio nauali acceptam,qua fracti Sicilia ceſſere. Inuenitur & Compar ſubſtantiuum pro ſocio,ſeu coniuge. Plau.in Caſſ.Meus ſocer,compar,commaritus.i.ſocius,uel æqualis. Plin. lib.18.c.23.Coniuga ferme uagantur, nec niſi cum compare uita eſt. Rhetores compar id eſſe dicunt,quod duabus aut pluribus ſententijs breuibus,& inter ſe paribus exigitur.

Comparabilis,le,*παραβλητός*.Cice.1.de Inu.Comparabile eſt, quod in rebus diuerſis ſimilem aliquam rationem continet.

Comparatiuus,a,um,quod per comparationem adhibetur. Cic. de Inuent. oportebit illam ipſam comparatiuam iudicationem exponere. Hinc etiam Grammatici comparatiuum gradum appellarunt, cuius proprium eſt ſuperare poſitiuum in ea qualitate quam obtinet, licet quandoque pro poſitiuo ponatur. Eſt autem Comparatio,ut docet Priſcianus,ad unum uel ad plures,tamẽ ſui generis.Comparatiua & ſuperlatiua, quæ à præpoſitionibus ueniunt,præter ſuam conſtructionem ablatiui & genitiui,aliquando accuſatiuo iunguntur.Epiſt.ad Octauium:Propius urbem. Saluſt.Proxime Hiſpaniam Mauri ſunt.

Comparate,alterius comparatione. Cice.in Topic. Cum quæritur quale quid ſit, aut ſimpliciter quæritur, aut comparate: ſimpliciter, expetenda ne ſit gloria: comparate, præponenda ne ſit diuitijs gloria.

Comparatio,*Comparatione, παρασκευή*,apparatus:ut, Comparatio noui belli,Cic.pro lege Man.Item acquiſitio, ut, Comparatio uoluptatis.2.de Fin.Item conſtitutio.Liuius: His ſine ſorte,ſine comparatione prouincia data eſt. Eſt etiam id, quod analogia Græce dicitur,Cic.de Vniuerſ.Item rei unius cum alia ea aliqua ſimilitudine collatio.Cic.1.Offi.Primum de honeſto,tum de utili,poſt de comparatione eorum diſſerendum.

Comparso,res,*Comparere, φαίνομαι*,Appareo.Cic.7.Verr. Quærite non ueſtigia, quibus exitus illorum ex illo loco compareant. Liuius: Nec auctor,nec cauſa terroris comparuit.Comparere pro Extare Liuius: Quorum exigua pars comparet.

Comparo,comparas,pen.cor. *Comparare, aſſimigliare*, multiplicis uſus eſt. Significat enim aliquando comparationem facere: & tunc habet uel datiuum. Cic.de Amic. Hi nec comparantur Catoni. Vel ablatiuum cum præpoſitione Cum.Idem de Sen.Quæ ſunt uoluptates corporis cum auctoritatis præmijs comparandæ? Vel accuſatiuum cum Inter.Idem Offic.3. Hæc etiam inter ſe cõparare,& in his dubitare turpiſſimum eſt.Vel cũ Ad.Ter. in Eun. Ne comparandus hic quidem ad illam eſt. Vel accuſatiuum ſolũ. Cic.in Bruto: Vt comparent contraria.Sæpe pro conſtituto.Cice. de Nat.de.Ego me ita comparaui. Et, Natura ita comparatum eſt, i.conſtitutum. Ter.in Phor. Quàm inique comparatum eſt, ij qui minus habent. Vt ſemper aliquid addant diuitioribus. Item paro. Cic.Ver.2.Conuiuium comparabat.Sic comparare exercitum: & per tranſlationem,Comparare riſum,dolum inſidias, malum alicui. Item coniungo.Pla.in Aſi.compara labella labellis.Item cõpono.Siſen.l.4.hiſt.Qui hoc malum publicum clandeſtinis conſilijs comparauerint.Et cõparare,emere,Cato de re ruſt. Prædium cum comparare cogitabis,ſic in animo habeto.Liu.l.2. Ad frumẽtum comparandum miſſi Cumas.Accipitur & pro acquirere.Cic. Offi.2.Prima adoleſcentis commendatio ad gloriam,ſi qua ex bellicis rebus comparari poteſt. Idem de Orat. Mihi hoc ſubſidium iam ab adoleſcentia comparaui.

Compasco,is,*Paſcere con gl'altri, συννέμομαι*,ſimul paſco. Var. Colonus in agro ſurculario ne capras compaſcat.Plin.libr.9.cap. 54. Nuper excogitatum,compaſcere in Lucrino.Compaſcor, paſſiuum. Varr.1.de re Ruſt.ca.1.Meſſe facta,ſpicilegium uenire oportet,aut ſi ſunt ſpicæ raræ.& operæ caræ,compaſci.

Compascuus,ager,apud Ci.in Top. relictus ad paſcendũ communiter uicinis.Val.lib.6.cap.7. Ius compaſcuum, pro compaſcẽdi.

Compedes,ſem.gen.*Ceppi, πέδαι, ποδοκάκη*, à Compes, qui nõ eſt in uſu,uinculi genus,quo captorum pedes conſtringuntur. Ter. Phorm.Molendum in piſtrino,habendæ compedes.Cic.Atti. lib. 8.Age iam has compedes,faſces (inquã) hos laureatos,referre ea Italia,quàm moleſtum eſt.Compeda,dę,antique.Varr.Parm.Rete nexile,ac uiſcum fuge,lineam compedam. Legitur & ablatiuus compede.Hora.Niuali compede uinctus.Iuuen. Sat. 4. Squallidus in magna faſtidit compede foſſor. Genera compedum ſunt Numellæ,Boiæ,Pedicæ,Neruus.

Compedio,dis,ui,tum,pedes ligo.Var. pedes corrigijs compedio.

Compeditus,*πεδήτης*,compedibus ligatus.Pla.in Capt.

Compellatio,Cic.ad Cornifici.

Compello,is,compuli,cõpulſum,*συνελαύνειν, συνωθεῖν*, propriè ſignificat(inquit Seruius)diuerſa, uel diuerſorum generum animalia eodem cogere. Virg.li.6. Compulerantq; greges Corydon & Thyrſis in unum.De hominibus.Cic. de Inuen. Diſperſos homines in agris,ratione quadam compulit in unum locum. Liui.3.Cõpulſis in oppida Aequis.Accipitur & pro cogo,adigo.Pli.li.36.c. 5.Creditur aliquibus ad laqueum eos compuliſſe. Tranſlate.Plau. in Aſin.Noſtros amores diſpulſos compulit.Cic.Acad.4. Cur orationem in tantas anguſtias compellimus?

Compello,as,*Fauellare, κοινολογοῦμαι*,alloquor. Virg.libr.2. Vltro flens ipſe uidebar Compellare uirum.Cic.poſt red.in ſen. Neque ſolum id dixit,ſed quos ei commodũ fuit compellauit. Aliquando accuſo,Suet.in Cæſ. quòd compellari ad ſe maiorem poteſtate paſſus eſſet.Ci.ad Att.l.2.Nigidium minari in concione,ſe iudicẽ qui non adfuerit, compellaturum.

Compellucео,ces,cere,*διαφαίνομαι*,unde compellucidus. Plau. Perſa: Nihil eſt è nigro compellucidum.

Compendiario,aduerbium,*συντόμως*,Sene.Epiſt.120. Ad maximas diuitias te compendiario uoco.

Compendiarius,a,um,*Breue,ſuccinto, σύντομος*, breuis, & ueluti ad certam metam per compendiũ ducens. Cic.l.2.Offic.Præclare Socrates hanc uiã ad gloriã quaſi compendiariam dicebat eſſe, ſi quis ita ageret,ut qualis haberi uellet,talis eſſet.

Compendifacio,cis,*συντέμνω*,orationis compendio utor. Plau. in Moſt.Orationis operam compendifacito. Nonnunquam lucrifacio.Plau.in Perſa:hodie compendifeci duos panes in dies.

Compendiosus,a, um, *Molto utile, λυσιτελής*, ualde utilis. Col. libr.1.

Compendium,*σύντομος*,eſt id quod parſimonia quadam ſeruamus: ſicut è contrario Diſpendium quod uel incuria, uel immoderatione profundimus,aut perdimus. Pli. Bubulas carnes magno ligonum compendio percoquunt. Compendium etiam lucrum. Tibul. Nec uagus ignotis repetens compendia terris, Preſſerat externa nauita merce ratem. Item libr.4. ad Her. Duæ res poſſunt homines ad turpe compendium commouere, inopia, atque auaritia.Compendium pro uia compendiaria & breui. Plin. libr. 5.cap.5.Compendium uię quatriduі deprehenſum eſt.Item Compendium,quæuis breuitas dicitur. Plaut. in Mil. Verba confer ad compendium.

Compensatio,*ἀμοιβή*,auctore Modeſtino.l.i.ff.de compenſ.debiti & crediti inter ſe contributio.Cic.5.Tuſc. hac uſurum compẽſatione ſapientem,ut uoluptatem fugiat.ad Her.lib.4.Fortitudo eſt contemptio periculi, cum ratione utilitatis & compenſatione commodorum.

Compenso,as,*Compenſare,remunerare, ἀντισηκόομαι, ἀνταλλάττομαι*,ex æquo retribuo, quaſi pari pondere rependo. Cicero. pro Mur. Neque ulla re alia, quæ à nobis conſequuntur, niſi opera

ſua compenſari putant poſſe. Ouid. Epiſt. 3. Tot tamen amiſſis te cõpenſauimus unũ. Val. Tarditatẽ ſupplicij grauitate cõpenſat.

COMPERENDINATIO, cum reus in tertium diem reijciebatur. Gel. lib. 14. cap. 2. Accipitur tamen pro longa iudiciali dilatione. Cic. Verr. 3. Vt his ludorum diebus interpoſitis, nemo iſtum comperendinatum iudicaret.

COMPERENDINATVS, us, ui, Cic. 3. Verr. Adimo comperendinatũ. Vbi Aſconius: comperendinatum, pro cõperendinatione poſuit.

COMPERENDINI dies, κύριαι ἡμέραι, quibus uadimonium iuberi licet. Macrob. Val. lib. 2. cap. 33.

COMPERENDINO, as, pen. cor. *Prolongare di dì in dì*, ἀναβάλλομαι, ὑπερημερίζω, de die in diem differo. Cic. 1. Verr. Tua ratio eſt, ut ſecundum binos ludos mihi reſpondere incipias: mea, ut ante primos ludos comperendinem. Vnde comperendinatio, quæ eſt (ſicut docet Aſconius) ab utriſque litigatoribus inuicem ſibi denunciatio in perendinum diem. Comperendinari autem reus dicebatur, cum iudices adhuc incerti, quid deberent pronunciare, cauſſam in aliud tempus differebant. Comperendinare enim in diem perendinum differre.

COMPERIO, *Trouare*, & comperior deponens differunt, auctore Diomede, quòd Comperiri eſt ex opinione colligere. Saluſt. in Iug. Comperior, Bocchum Punica fide, Romanos, & Numidam ſpe pacis detinuiſſe. Comperire uero ab alio cognoſcere. Ter. Andr. Quærebam: comperiebam nihil ad Pamphilum attinere. Ea tamen differentia non ſeruatur.

COMPERTO, abſolute, cum compertum eſſet. Taci. lib. 3. Neque dũ comperto, quos illa uis perculiſſet. Iabolenus in l. Pantomimus. §. pro hærede. ff. de acqui. hære. comperto matrem ſuam inteſtatam deceſſiſſe.

COMPARTVM eſt mihi, pro comperi. Compertuſ, deprehenſus. Suet. in Tib. Vt uxorem, in ſtupro generi compertam, dimitteret. Compertus ſtupri. Liu. libr. 22. Duæ Veſtales eo anno ſtupri compertæ.

COMPERNAS, dicuntur homines genibus plus iuſto coniunctis, ut Feſto placet, uel qui longos habent pedes, ut Nonio. Lucil. lib. 17. Sat. Compernem, aut uaram fuiſſe Amphytrionis coniugem Alcmenam.

COMPESCO, is, *Raffrenare, contenerſi*, συστέλλω, cohibeo, contineo quaſi ab eodem (ut Feſto placet) paſcuo contineo. Pli. lib. 20. ca. 7. Libidinum imagines in ſomno compeſci. Pli. in Epiſt. ad incendia compeſcenda. Iuue. Digito compeſce labellum.

COMPETENTER, mediocriter. Vlpia. Sol. matrimo. l. ſi cum dotem.

COMPETENTIA, ἀναλογία, pro conuenientia. Gel. lib. 2.

COMPETITORES, συμμετιόντες, qui in honoribus petendis concurrunt. Cic. ad Attic. lib. 1.

COMPETITRIX, icis, Cice. pro Mur. habuimus ſcenam competitricem. Aliquando competere, teſte Nonio, eſt parem eſſe, uel conuenire. Vnde in æſtimatione rerum dicimus, hæc illi competit. Sene. Nihil ei magis competebat. Col. lib. 2. Si non competet, ut in ullam fœnum portetur, certe in metas exirui conueniet.

COMPETO, is, *Competere*, συμμετιέναι, ſimul peto. Plin. de Viris ill. Vnam ſpecioſam duobus competentibus, pater puellæ conditionem tulit. Item, pro conſtanter ualere, ut ait Nonius: Sallu. lib. 1. hiſt. Si neque animo, neque lingua competeret.

COMPILATIO, furtum. Cice. Cœlio lib. 2. Tu me hoc tibi mandaſſe exiſtimas, ut mihi Chreſti compilationem mitteres? Compilatus, qui furtum paſſus.

COMPILO, as, pe. pr. *Pigliar d'ogni parte*, συνδιάζομαι, περισυλάω, undique ſurripio. Dictum à πιλῶ, complano, non à pilis uellendis, cuius prima corripitur. Vnde compilare, & Expilare hereditatem, id eſt, fraudare, diripere. Cice. 1. de Natu. deo. Omnia, quę poſſunt, fana compilant. Horat. Ne me Compilaſſe putes Criſpini ſcrinia lippi.

COMPINGO, gis, pegi, pactum, *Cacciare, congiungere*, à Con, & Pango, Contrudo, compello. Plau. in Amph. Quid faciam ſi tres uiri me in carcerem compegerint? Cice. 1. de Ora. Tanquam in aliquod piſtrinum detrudi, & compingi uidebam. Interdum compono. Virg. 2. Ecl. Septem compacta cicutis Fiſtula. Cice. 3. de Fin. Quid tam compactum & coagmentatum inueniri poteſt?

COMPACTIO, coniunctio: ut, Cõpactio mẽbrorũ. Cice. 5. de Fin.

COMPACTILIS, le, compactum Plaut. lib. 11. cap. 18. Optimæ apes breues, uariæ, in rotunditatem compactiles. Vitru. lib. 4. cap. 7. appellat trabes compactiles, ſubſcudibus compactas. Et lib. 10. c. 17. Compactiles poſtes.

COMPITA, ἄμφοδα, loca, quæ petũtur, i. adeuntur, per diuerſas uias: cuiuſmodi ſunt triuia & quadriuia, in quæ plures coeunt uiæ. Oui. In ternas compita ſecta uias. Virg. 2. Ge. Pagos, & compita circum. Antiquis in uſu erat & Compitus, maſcu. gene. ut annotauit Non. Var. de Scenicis originibus li. 3. Vbi Compitus erat aliquis Cice. contra Rul. In compitis auctionari.

COMPITALIA, orum, ἀμφόδια, feſta, quæ in compitis peragebantur, à Ser. Tullio diis Laribus inſtituta, Pli. li. 37. c. ulti. Cato de re ruſt. ca. 5. Rem diuinã, niſi Compitalibus, in compito ne faciat.

COMPITALIS, le, Suet. in Aug. Compitales lares.

COMPITALICIVS, a, um: ut, Dies compitalicius, quo compitalia celebrabantur. Compitaliciæ ambulationes. Ci. ad Attic. li. 7. IIII. Non. Ioan. Compitalicius dies eſt. Et lib. 2. Hoc ambulationibus compitalicijs reſeruemus. Compitalicia, orum, ſubſtantiue. Ci. in Piſon. Cum in Kal. Ian. compitaliciorum dies incidiſſent. Vide Gell. lib. 10. cap. 24.

COMPLACEO, *Piacere ſommamente*, ualde placeo. Ter. in Andr. Tibi complacita eſt. Præteritum Complacui, uel Complacitus ſum: ut in ſuperiore exemplo: & Pla. in Rud. Hoc deo complacitum eſt.

COMPLACO, as, *Placare*, ἐξαρέσκομαι, ἱλάσκομαι, placo. Gell. libe. 7. cap. 3.

COMPLANO, as, *Spianare*, χθαμαλόω, ὁμαλόω, planum reddo. Cato cap. 151. Id bene manibus, aut pedibus complanato. Cic. pro Domo. Melij regnum appetentis domus eſt complanata, id eſt, ſolo æquata.

COMPLAVDO, dis, dere, plauſu certatim comprobare. Ci. de Amic.

COMPLECTOR, complexus ſum, *Abbracciare, comprendere*, περιπλέκομαι, amplector, comprehendo. Ter. in And. Mediam mulierem complectitur. Complector te amore, id eſt, amo te. quod & ſine ablatiuo dicitur. Cic. Curioni: De ipſo T. Annio tantum tibi polliceor, te maioris animi erga te, ſi complecti hominem uolueris, habiturum eſſe neminem. Complector cogitatione, cogito: Complector animo. Cicero in Catone: Cum complector animo, quatuor reperio cauſſas, cur ſenectus miſera eſſe uideatur. Complectur, etiam paſſiue legitur. Scæuola in l. ſi ſic ſtipulatus ſim. ff. de uerb. obli. Ipſius uis & hæredis uel ſæpius facta complectitur. Complexus, particip. paſſiuum. Cicer. pro Roſc. Am. Quo uno maleficio ſcelera omnia complexa eſſe uideantur, id eſt, comprehenſa.

COMPLEO, ex Con, & Pleo, *Empire pienamente, compire, finire*, συναναπλήθω, συμπληρόω, penitus impleo: Gell. Ventus nauẽ undis cõpleuerat. Sine ablatiuo. Cic. Somn. Scip. Quis eſt, qui cõplet aures meas, tantus & tam dulcis ſonus? Per tranſlationem pro finire. Idem in Catone: Leontinus Gorgias centum & ſeptem compleuit annos. Interdum pro ſupplere, perficere. Sal. in Catil. Cohortes pro numero militum complet.

COMPLEMENTVM, πλήρωμα, completio. Ci. in Ora. Inculcata reperias inania quædam uerba, quaſi complementa numerorum.

COMPLETVS, a, um, *Fornito*, τέλειος, abſolutus. Cicer. in Ora. Aures perfecto, completoq; uerborum ambitu gaudent.

COMPLEXVS, us, *Abbracciamento*, συμπλοκή, nomen. Ci. pro Font. Num etiam de matris hunc complexu aueller, atque abſtrahet? complexus, comprehenſio. Ci. 5. de Fin. Totius complexu gentis humanæ.

COMPLEXIO, σύμπλεξις, συμπλοκή, complexus. Cic. in Orat. Nec aceruatim multa frequentans, una complexione deuinciet. Complexiones, copulationes, & adhæſiones. Cic. 1. de Fin.

COMPLICO, *Piegare inſieme*, συμπλέκω, ſimul plico. Pla. in Rud. Dũ tibi hanc rudentem complico. Complicare epiſtolam, pro claudere Cice. ad Attic. Cum complicarem hanc epiſtolam. Significat etiam contrahere: ut cum dicimus, complicare uela. Eius contrarium eſt Euoluo, quod ſcilicet implicatum & inuolutum erat, expedio. Ci. 3. Offi. Si quis uoluerit animi ſui complicatam notionem euoluere.

COMPLODO, is, συγκρούω, cõcutio, collido: ut, Complodere manus, Complodere pedes, eſt manuum, uel pedum colliſione ſtrepitum edere. Quinct. lib. 11. Complodere manus, ſcenicum eſt.

COMPLORATIO, lamentatio. Liu. lib. 26.

COMPLORATVS, tus, tui, ut, Comploratu iuſto proſequi mortuos, Liu. lib. 25.

COMPLORO, ras, *Piangere inſieme*, defleo. Liu. 5. Complorati omnes pariter uiui mortuiq;. Cicer. pro domo, Inimicos, nondum morte complorata, arbitria petentes funeris.

COMPLVRES, Complura, & Compluria, *Molti*, συχνά, συχνοί, ſine numero ſingulari, idem quod multi. Gellius poſitiui eſſe gradus, non comparatiui, li. 5. c. 21. docet. Cæſar 8. bel. Gal. Quod ubi accidit, complures hoſtium, magno noſtrorum impetu pulſi, uulnerantur. Cic. 4. Verr. Scyphorum paria complura. Ter. Phor. Noua hic compluria. Vbi Donatus: Secundum regulam locutus eſt Terentius. nam hoc complure, & hæc compluria dicitur. Sic ueteres, quod noſtri, dempta ſyllaba, complura dicunt. Sic Cato. Originum 1. Fana hoc loco compluria. Cicer. in Orat. Confirmandi genera compluria. Credo, quia ueteres hoc plure, non hoc plus, dicebant.

COMPLVRIES, *Più e più uolte*, πλεονάκις, aduerb. ſæpe. Cato: Contumelias mihi dixiſti compluries. Pla. Perſ. Senſi compluries.

COMPLVSCVLI, orum, dimin. Ter. Hec. Dies Compluſculos.

COMPLVVIVM, uuij, à pluuia dicitur, locus in ædibus, quo de diuerſis tectis aqua pluuialis defluit. Col. lib. 4. cap. 24.

COMPLVVIVS, a, um, ut, Cõpluuius lacus, qui ex pluuia aqua colligitur. Varr. 1. de re ruſt. c. 13. Interius compluuium habeat lacum.

COMPLVVIATVS, ad compluuij modum factum. Pli. lib. 17. cap. 18.

Compluuiata

Complauiata copioſior tino eſt, dicta à cauis ædium compluuijs. Varr. 1. de re ruſt. cap. 8. Iugationis ſpecies duæ, una directa, altera compluuiata.

Compono, is, *Componere, mettere inſieme, συντίθημι*, ſimul pono cõiugo. Virg. 8. Aen. Componens manibusq; manus, atque oribus ora. Item diſponere, conſtituere. Cice. pro Deiot. Locus erat quidam, in quo erant ea compoſita, quibus te rea munerare conſtituerat. Idem. 3. de Ora. Collocationis eſt componere, & ſtatuere uerba. Pro ædificare. Virg. 3. Aen. Quàm tutæ poſſis urbem componere terra. Item comparare. Sal. in Iug. Vbi Merelli dicta cum factis componit. Virg. 1. Ecl. Sic paruis componere magna ſolebam. Quandoque ornare: nam compoſitio apta ornatum affert. Idem 4. Georg. Dulcis compoſitis ſpirauit crinibus aura. Quandoq; colligere. Cic. in Diu. in Verr. Si ab iſto libro, quem tibi, neſcio quis, ex alienis orationibus compoſitum, dedit. Quandoque reficere, recreare. Virg. 4. Geor. Via deſeſſa ſenem paſſus componere membra. Quandoq; finire, claudere. Vir. 1. Aen. Ante diem clauſo componet ueſper olympo. Quandoq; ſedare. Vir. Ecl. 3. Non noſtrum inter uos tantas componere lites.

Composito aliquid agere, *ἐκ συνθήκης*, pro, ut, inter nos conuenit. Plinius. Nihil non compoſito fecimus: pactum ſeruauimus. Quãdoque ſimulare. Sal. non ſunt compoſita mea uerba. Vnde Compoſito aliquid agere, hoc eſt, ſimulate, & data opera. Terent. in Phor. Compoſito factum, quo modo hanc amans habere poſſit ſine dote. Compoſitus, Compoſitior, Compoſitiſſimus, nomen ex partic. Cic. 8. Ver. Perficiam, ut nemo unquam poſt hominum memoriam paratior, uigilantior, compoſitior ad iudicium ueniſſe uideatur. Idem ad Attic. lib. 6. Solent tuæ litterulæ compoſitiſſimæ & clariſſimæ eſſe.

Comporto, as, *Portare in un luogo, συμφορέω*, in unum locũ porto. Cic. in Piſ. Cum arma in templo Caſtoris comportarentur. Comportare frumentum ex agris in loca tuta, Cic. Atti. lib. 5.

Compos, *Colui che ha ottenuto qualche coſa, ἐγκρατής, ἐπήβολος, ἐπιτυχής*, qui aſſecutus eſt aliquid. Val. lib. 1. Imperatores compotes uictoriarum. Compos animi, *νοῦν ἔχων, ἔμφρων*, qui animum ſuũ habet in poteſtate. Ter. in Adel. Vix ſum compos animi: ita ardeo iracundia. Huic opponitur Impos, ut, Impos animi, pro inſano, amente, qui animo ſanus non eſt. Plau. in Capt. Eripite iſti gladium, quæ ſui eſt impos animi. Sic Compos Voti, & Impos uoti. Cic. Nam ut uictores dicimus uoti compotes, qui quicquid uolunt faciunt, ſic uictos è contrario uoti impotes, qui non poſſunt facere quod uolunt. Legimus etiam Compos miſeriarum, in malam partem. Plau. in Epid. Manum mihi accipe ærumnarum, & miſeriarum compotem. Sunt autem Compos & Impos gen. commu. ab antiqua & inuſitata uoce Pos, potis: unde & poſſum, & poſſideo. pos autem idem eſt, quod potes, cuius genitiuo potis nunc loco nominatiui utimur. Virg. 3. Aen. Nec potis Ionios fluctus æquare ſequendo. Teren. in Phor. Si tibi placere potis eſt. Hoc eſt, ſi poteſt. Quod autem Perſius dicit, Qui pote? uis dicam? Pote pro potis accipitur metri cauſſa. Iungitur quandoque Compos cum ablatiuo. Sal. Neq; animo, aut lingua ſatis compos.

Composite, apte. Cicer. de Orat. Compoſite, ornate, copioſe eloqui.

Compositio, nis, *Compoſitione, σύνθεσις*, compoſitio, ſtructura. Ci. 1. Off. apta compoſiti[illegible] 1. Off. Ordo eſt comp[illegible]rum aptis atq; accommodatis locis. Nonnunquam conuentio, tranſactio. Idem. 1. Phil. Pacis, concordiæ, compoſitionis auctor eſſe non deſtiti. Dicitur & compoſitio unguentorum. Plin. libr. 20. cap. 24. Iuris compoſitio, Cicer. 2. de leg.

Compostus, per ſyncopen. Virg. 1. Aen. Placida compoſtus pace quieſcit.

Compositor, oris, Ci. in Orat. Non inuentor, aut compoſitor hęc complexus eſt. Ouid. 1. Triſt. Plus ſibi permiſit compoſitore ſuo.

Compositvra, æ, uel Compoſtura. Cato de re ruſt. cap. 15. Gell. libr. 5. cap. 20. Solœciſmus eſt impar compoſitura partium orationis.

Compoto, as, pe. pro. *Bevere con gl'altri, συμπίνω*, ſimul poto, Compotatio, conuiuium. Cice. de Sene. conuiuium Græci, compotationem uocant.

Compotor, oris, *συμπότης*, Cic. 2. Phil.

Compotrix, cis, *συμπότρια*, fem. Teren. And. compotrix eius eſt.

Compraedes, *συνέγγυοι*, eiuſdem rei ſponſores. Feſtus.

Comprandor, oris, qui ſimul prandet. Cic. 2. Phil.

Comprecatio, genus precationis, quæ ſolenni quodam ritu fiebat apud Romanos. Gell. libr. 13. cap. 21. Liu. lib. 39. Nulli unquam concioni, Quirites, tam neceſſaria hæc ſolennis deorum comprecatio fuit.

Comprecor, is, *Pregare, δέομαι*, idem quod ſimplex. Teren. in Adelph. Deos comprecare, ut uxorem acceſſas. Comprecari celeſtium fidem, dixit Catullus, pro Deorum auxilium implorare.

Comprehendo, is, hendi, henſum, *Pigliare, comprendere, intendere, καταλαμβάνω, συλλαμβάνω*, manu capio. Cicer. de Nat. deo. 1. Quid opus manibus, ſi nihil comprehendatur? Sic comprehendere hoſtem, & comprehendere aliquem in fuga, apud Cæſarem, & Cõprehendere arma, apud eundem, pro capere. Tranſlate, ponitur pro percipere, uel intelligere. Cic. Famil. lib. 6. Quæ à ſapientiſſimis uiris tradita, memoria & ſcientia comprehendiſti, iis hoc tẽpore utare. Comprehendere animo, mente, ratione, ſenſibus, intelligentia, &c. Aliquando pro concludere, cõplecti. Cic. de Ora. Ac ne plura, quæ ſunt pene innumerabilia, conſecter, comprehẽdam breui. Aliqu[illegible]do pro complecti. Cic. Famil. 13. uehementer mihi gratum fe[illegible], ſi hunc adoleſcentem humanitate tua comprehenderis.

Comprehensio, *κατάληψις*, Cic. 3. de Fin. Cogitationes, cõprehenſionesq; rerum pro ipſo comprehendendi actu. Cic. 2. Philip. comprehenſio ſontium mea, animaduerſio ſenatus fuit.

Comprehensvm, ſubſtant. *κατάληπτον*, Cic. 4. Acad. Nihil haberet comprehenſi, percepti, cogniti, conſtituti. Comprehenſibilis, le. Cic. 1. Acad.

Compresse, *συντόμως*, arcte. Ci. de Fin. Latius loquuntur rhetores, dialectici compreſſius.

Compressio, nis, Cic. de Cla. compreſſione rerum breues.

Compressivncvla, læ, Plaut. Dulces amantum compreſſiũculæ.

Compressvs, ſus, coitus. Plau. compreſſu grauidam relinquit.

Comprimis, in primis. Ci. pro Quinct. Vir comprimis honeſtus.

Comprimo, is, *Strengere, premere, συμπιέζω*, premo. Pla. Pſeu. Cõprimere dentes uideor poſſe. Item cohibeo. Teren. in Heau. Iſtas poſthac comprimito manus. Comprimere audaciam alicuius. Ci. ad Catonem. Comprimere aluum, id eſt ſiſtere, Celſus lib. 6. cap. 18. Comprimere, ſupprimere. Cic. Attic. libr. 3. Scripſi equidẽ: ſed ita compreſſeram, ut nũquam emanaturum putarem. Comprimere uirginem, pro uitiare. Liu. 1.

Comprobatio, onis, *δοκιμή*. Cic. 5. de Fin.

Comprobator, oris, Cic. 1. de Inuen. Inuentionis cõprobatores.

Comprobo, bas, *Affermare, approuare*. Cæſ. 5. Bell. Gal. Cõprobat hominis conſilium fortuna. Cic. pro leg. Man.

Compromissvm, poteſtas decidendi controuerſiam, data arbitro à litigatoribus promittentibus, ſe eius iudicio mulctam perſoluturos. Cic. ad Cornif. lib. 12. proba[illegible]t mihi, ſeſe quo minus id facerent, compromiſſo, & iureiurando impediri. Compromiſſum facere. Cic. pro Roſc. Com. Quæro abs te, quod ita de hac pecunia, compromiſſum feceris. Ex compromiſſo ad arbitrium ire, Proculus in l. ſocietatem. ff. pro ſocio. Compromiſſar[illegible] iudex. Calliſtratus in l. cum lege Iulian[illegible] de recep. arb.

Compromitto, Compr[illegible], est p[illegible] te utriuſque litigator[illegible] boni [illegible] mitto. Ci. ad Q. Fr. li. 2. [illegible] nis arbitratu, ut qui cont[illegible]

Compsani, Hirpinorum po[illegible]

Comptvs, us, pro ornatu [illegible] in Eun. Ter. Magis amand[illegible] cõptibus, aut induſtria, eſt pulc[illegible] comptus.

Compvgno, pugnas, Com[illegible] pugno, & per metaphoram uerbis c[illegible]

Compvlso, as, *συνεγείρω*, [illegible]

Compvnctio, Pl. l. 21. c. [illegible]

Compvnctvs, [illegible] li. 2. [illegible] compunctum notis Thre[illegible]

Compvngo, xi, ctum, *Pungere*, idem quod pu[illegible]gere [illegible] lib. 3 [illegible] Cauendum, ne aculeis urticæ compungantur. Senſim cõm[illegible]re dicuntur, quæ ſenſus offendunt, ut ſplendor oculos, guſtu a[illegible]ritudo. Luc. lib. 2.

Compvtatio, Pli. l. 17. c. 2. Ope[illegible] iſta computatio eſt.

Compvto, as, p. c. *Potare, bruſcare, eſtimare, computare, numerare, κλαδεύω, ἀποτέμνω*, idem quod putare, ſiue ramos ſuperuacuos abſcindere. Frequentius ad mentem refertur, pro exiſtimo, iudico. Pli. lib. 9. c. 15. computet aliquis, quantum Curius in triumphũ tulerit. Lact. lib. 3. Eam hominum ſapientiam pro ſumma ſtultitia computat. Item connumero, ſiue ratione ſubduco. Ci. in Lælio dixit, Ad calculum reuocare. Pli. in Epiſto. Si computes annos, exiguum tempus. Interdum Imputo. Plau. in Merc. Computat uxor, id eſt imputat.

Compvtresco, ſcis, putreſco. Pli. l. 13. c. 13. Eos non computruiſſe. Col. l. 5. c. 10. Mutuo contactu computreſcent.

Comvm *Κῶμον* Ptolemæo, ciuitas Galliæ ciſalpinæ iuxta Larium lacum, Colonia à L. Scipione deducta, deinde à Pompeio inſtaurata, poſtremo à Cæſare aucta, quo tempore pro Como Nouumcomũ cœpit appellari, & incolæ Nouocomenſes. Pli. li. 3. ca. 17.

Comvs, deus apud ueteres commeſſationum, nocturnarumq; ſaltationum præſes: Philoſtratus Imagine tertia. Hinc Comeſſari.

Conamen, conaminis, *Forza, ῥώμη*, conatus, niſus. Oui. 8. Metam.

Conamentvm, ti, *Sforzo*, Pli. li. 19. ca. 2. conuolutum ligneis conamentis, id eſt, fulcimentis ligneis.

Conaros, ab Alexandrinis appellatur frutex quidam aculeatus, qui à Dioſcoride Paliurus uocatur. Vide Ruel. li. 1. c. 107.

Conatvs,us,ui,*Sforzo*,*πεῖρα*,niſus. Cic.2.de Nat.deo. Dedit natura belluis appetitũ, ut conatum haberent ad naturales paſtus capeſſendos. Idẽ de Clar.orat. Conatũ iracundiæ ſuæ more ſedauit.

Concaco,as,*κατέχω*,Seneca: omnia concacauit.

Concaedes,plu.num.ſepimenta ex arboribus. Tacit.li.1. Romanus frontem ad tergum ualle, latera concædibus munitus. Cœl. Rhodig.lib.5.

Concaleo,les,*Scaldarſi*,caleo. Plau. Amph. Concaluit locus.

Concalefacio, uel Concalfacio, cis, calidum reddo. Cicer.2. de Orat.

Concalefactorivs,a,um. Plin.libr.25. cap.10. Vis ei concalefactoris.

Concalefactvs,a,um, Cice.1.Tuſc.

Concalesio,ſis. Varr 3.de re ruſt.cap.9. ut æquabiliter oua concalefiant.

Concalesco,ſcis. Cic.5.Tuſ. Ardore animi concaleſcunt.

Concalleo,les,*Far il callo*,calleo,callis obducor. Cicer.3. de Nat. deo. Callidos appello,quorum, ut manus opere, ſic animus uſu concalluit.

Concamerare,*Fabricare in uolto*,*καμαρῦν*, eſt ad fornicis formã & arcuato opere ædificare. Pli.lib.11.cap.24. Architectura, Concameratio,ædificium,arcuato opere fiunt. Idem lib.5. Concamerationes etiam dicuntur pergularum hortenſium tecta, ad arcuati operis ſimilitudinem facta.

Concastigo,gas,*Caſtigare*,*σωφρονίζω*,*παιδεύω*,caſtigo. Pla.Tri.

Concavo,uas,uare,*κοιλοῦν*,Cauare. Concauare brachia in duos arcus.i.ſinuare,ut formam imitentur duorum arcuum. Ouid.2. Met. In geminos,ubi brachia concauat arcus Scorpius.

Concavvs,*Concauo*,*κοῖλος*,ſinuoſus. Cic.de Fato. Stupidum eſſe Socratem dixit,quòd iugula concaua non haberet.

Concedo,dis,*Dar licenza*,*παραχωρέω*,permitto. Ci.Diu.in Verr. Concede quod facile eſt. Item recedere. Ter. in Hecy. Tempus eſt aliò concedere. Aliquando credere. Ter. Phor. Nunquam ne hodie concedes.

Concelebro,bras,celebro,frequento. Concelebrare diẽ feſtũ eſt feriari. Concelebrare conuiuium,cum quadam celebritate exhibere. Cic.de pet.Conſ. conuiuia amicis tuis concelebrentur.

Concelo,as,are,*Celare*,*ἀποκρύπτομαι*,*ἀποκρύπτω*,celo. Gell.lib. 11. cap. 9.

Concentio,onis, Cic.pro Sextio:clariſſima concentione in ore imouri nominis imminens concionata eſt.

Concenturio,as,dictũ a Plau.in Pſeud.pro colligere. Nonius.

Co[illegible]ntvs,us,*Concento*,*ſinfonia*,[illegible]*νία*,harmonia ex diuer[illegible]ans uocibus.[illegible] concentus in agris.

[illegible]aculu[illegible]*δοχεῖ*,*ἐκδοχεῖον*, quod [illegible]um ſanguinis. Plin. lib. 1[illegible]

Concep[illegible]ula,quæ uti præſcribimr, concipit[illegible]. Vbi uerbis conceptis, aliquid ſcie[illegible] uerba.

Conceptivae [illegible]*ταί*, quæ quotannis à magiſtratibus[illegible],uel incertos concipi conſue[illegible] quatuor publicarum feriarum[illegible] diebus quotannis obſeruabantur[illegible],quæ quotannis quidem fiebant, ſed modo hoc[illegible], quibus erant Latinentinæ. Imperatiuæ uero,quæ quotannis fieri non conſue[illegible],ſed ob ualetudinem Principis, ut inſignem uictoriã, aut [illegible]m imminens periculum à magiſtratu imperabantur. Nundinæ [illegible] erant ruſticorum cauſſa,ut ad emenda neceſſaria nono die in urbem conuenirent. Vide Macr.lib.1.Sat.1.

Conceptio,onis,*Concettione*,*generatione*,*σύλληψις*,conceptus, Pl.li.25.ca.22. Chryſippus conceptionibus eam putat conferre multum. Contra naturam conceptio, Cicer.2.de Diuin. Formularum conceptio, Paul.in Lactio negociorum. ff.de neg.geſt.

Conceptvs,a,um,*συνειλημμένος*,apprehenſus,deſtinatus, ac contractus. Ci.de Aruſp.Reſp. Ex uirginis furtiuo ſtupro conceptus. Concepta iſtis peſtis, Col.lib.7.cap.5. Conceptus,us,ui, pro ipſo fœtu. Pl.lib.20.cap.22. Non edendum grauidis niſi mortuo conceptu. Conceptus, conceptio. Cic.1.de Diuin. ex hominum pecudumve conceptu, & ſatu.

Concerno,is, Cerno. Q.Cic.de Petit.conſ.

Concerpo,is,*Squarciare*,*διασπάω*, Diſcerpo. Liu.lib.8. Librum rationis eius,cum Lucium inſpectante ſenatu, ſuis ipſum manibus concerpſiſſe.

Concertatio,onis,uerbale. Pli.lib.20.cap.8.

Concertatsvvs,a,um, Quinct.lib.7.cap.3.

Concerto,tas,*Contendere*,*διαφιλονεικῶ*,ſimul certo,contendo.

Concertatorivs,a, um, Cicer.de Cla.ora. Concertatorium genus dicendi.

Concessatio,ceſſatio,quies: Col.lib.11.cap.1.

Concessio,nis,*συγχώρησις*, Cic.ad Att.lib.3.

Concesso,as, Ceſſo. Plau. Pœn. Nunquam conceſſauimus.

Concessvm,ſi. Cic.pro Cœlio: Abhorret à maiorum conceſſis.

Concessvs,us. Cic.pro Cœlio: Conceſſu omnium.

Concha,æ,omne genus piſcis firmiorem habens teſtam. Ouid. Oſtrea quæ in conchis tuta fuere ſuis. unde Pli.lib.9. ca.33. & 35. Vaſis quoque genus quoddam concauũ Concham uocamus. Pli. Lauatur in conchis,ſiccaturq;. Item genus uaſis uinarii, in quod è dolio hauritur uinũ. Iuue. Cũ bibitur concha. Aliquãdo pro tuba. Ouid.lib.1.Metam. Cõchaq; ſonãti Inſpirare iubet. Cõchæ Cytheriacæ dicebantur,quæ margaritas producebãt, & ob id Cytheriacę,q.a Veneri gratę. Mart. Lautior ò cõchis Galle Cytheriacis.

Conchis,huius conchis,*κόγχος*, fabæ genus, ſiue edulium ex fabis. Iuuena.Sat.3. Mart.lib.13.

Conchyle,lis,pen.prod.uel Conchylium,lii, *Cocchilia*, *κογχύλη*, *κογχύλιον*,genus conchæ,idem cum murice, cuius ſanie pretioſiſſimæ lanæ tingebantur,auſterũ in glauco colorẽ,& iraſcentis maris ſimilem referentes. Eſt aũt diuerſum à purpura, teſte Pli.lib.9.ca. 35. Ponitur quandoque pro ipſo colore. Pli.lib.9.cap.36. Concharum ad purpuras & conchylia eadem eſt materia. Alio nomine Oſtrum dicitur,quod ex marinarum concharum teſtis eximatur. Cõchylium itaque Muricem,& oſtrum,in eadem ſignificatione accipimus. Virg.4.Aenei. Tyrioq; ardebat murice læna. Idem 2.Georgi. Vt gemmis bibat,& Sarrano dormiat oſtro. Iuuena.Saty.3. Horum ego non fugiam conchylia?id eſt,ueſtes murice infectas. Cõchylium nonnunquam generale nomen ad omnes conchas. Pli. lib.9. cap.36. Lingua purpuræ longitudine digitali, qua paſcitur perforando reliqua conchylia.

Conchyliatvs,a,um,*κογχυλιωτός*,ut, Conchyliata ueſtis, murice tincta. Pli.lib.9.cap.39. In conchyliata ueſte cetera eadẽ ſine buccino. Cic.2.Phil. Conchyliatis Cn.Pompeii peristromatis.

Conchyta,tæ,qui conchylia quærit in mari. Plaut.in Rud. Salue te fures maritumi,conchytæ. Dicuntur & Conchyliarij.

Concido,is,pen.pro.cõcidi,conciſum, *Tagliare minutamente*,*συγκόπτω*,*κατακόπτω*,ſimul uel minutatim cædo. Pli. Caro eius conciſa. Item frangere Plin. Nucleus dentibus conciſus,ſuper uulnus imponitur. Ab hinc conciſa oratio,ueluti membratim cæſa eſt.

Concise,*συντόμως*,aduerb. Quinct. minute ac conciſe.

Concisvra,ræ, Seneca epiſto.101.

Concido,is,pen.cor.concidi concaſum,*Cadere*,*rouinare*,*καταπίπτω*,corruo. Cice.3. Tuſcu. ſi cui ſimul animus cum re concidit.

Concieo,es,ere,uel Concio is,ire,*Conuocare*,*commouere*,*concitare*. Nam modo ſignificant cõuocare. Liu.lib.25. Galli,quos ſpes prædæ conciuerat. Modo commouere. Tere.Hecy. Verbum inter eas iram hanc conciuerit. Concitus,partic.à Concio. Lucan.lib.5. Inde ruunt toto concita pericula mundo.

Concitor,oris,*κινητής*,uerbale.ut, Belli cõcitores, Tacit.lib.4.

Conciliabvlvm,*Luogo doue ſi fa concilio*,*σύλλογος*,locus in quem concilium conuenit. Liu. Nundinas & conciliabula odire ſolent.

Conciliatio,conciliandi actus. Ci.4.Acad. Honeſtum ducitur à conciliatione naturæ. Pro conuentione. Plau. Extat conciliatio.

Conciliatricvla,læ,diminut. Cice.pro Sext.

Conciliator,oris, Conciliator ſuillæ carnis lanius, Varro lib. 2.cap.5.

Conciliatvra,ræ,pro conciliatione. Sen.epiſt.89.

Conciliatvs,us, Lucr.lib.2. Nec quicquam commutari ſine con[illegible]

Conciliatrix,mulier,quæ uiros [illegible]s, & uxores uiris conciliat,inquit Feſtus. Cice.1.de Leg. Oratio conciliatrix humanæ ſocietatis.

Concilio,as,*Pacificare*,*προσάγομαι*,beneuolum facio. Liu.lib.1. Aeneas animos Aboriginum ſibi conciliaret. Reconciliare uero quis dicitur,cum poſt inimicitias rurſus aliquem in gratiam reducit. Item contrahere. Ter.in Heau.exco, ut pacem conciliem. Sic dicimus,concilio mihi odium,inimicitias,quaſi comparo, acquiro. Sic & Reconcilio. Quin. Hinc conciliatus participium. Femina conciliata uiro. Catullus. Ter. Prodi male cõciliate,id eſt,magno pretio empte,ut interpretatur Donatus.

Concilivm,concilij,à conciendo,cõuocando,*συνέδριον*,ſenatus, uel cœtus conſiliariorum. Virg.10.Aeneid. Conciliumq; uocat diuum pater. Concilium etiam pro coagmentatione ponitur. Lucr. lib.1. Corpora concilio quæ conſtant principiorum. Eſt etiam Concilium flos iaſiones herbæ. Pli.lib.22.cap.25.

Concinnaticivs,a,um,eleganter inſtructus. Apul.li.2.

Concinne,*Ornatamente*,ornate. Cice.2.de Ora. concinne diſtributa,ſed non pertte. Idem pro Quinctio: rogabat blande, & concinne.

Concinnitas,tis,*Ornato*,*eleganza*,*κομψότης*, elegantia. Cice. de Clar.orat.

Concinnitvdo, conuenientia,*ὁμολογία*,*ἁρμονία*, Cice.lib.2.de Inuen.

Concinno,as,*Adornare*,*acconciare*,*συντίθημι*, *συναρμόζω*, apte compono. Plaut. Auceps quando concinnauit aream. Concinnare ueſtem, Concinnare uiam, Concinnare lutum,apud eundem Plautũ. Concinnare uinum, Pli.lib.14.cap.20. Cõcinnare pelles,

pro

pro perpolire, apud eundem. Concinnatores cauſſarum. Vlpia. l. nec quicquam. ff. de offi. procon.

Concinnvs, a, um, *Conciato, adorno*, ἐμμελὴς, κομψὸς, compoſitus, ornatus. ex Con, & Cinnus. Plau. in Perſa: ſat concinna facie.

Concino, is, nui, centum. *Cantare in compagnia*. συμφωνέω, ſimul cano. Cic. 4. Tuſcu. Hæc cum flebilibus modis concinuntur. Per tranſlationem pro cõuenio. Idem. 1. de Natu. deo. Stoici cum peripateticis re concinere uidentur, uerbis diſcrepare. Accipitur & pro prædicere. Idem pro Sextio: Hæc tum à me, tanquam fata, concinebantur.

Concio, is, conciui, *Conuocare, commouere*, conuoco, ut, Concire multitudinem, Liuius. Item commouere, ut, Concire iram. Teren. in Hecy.

Concio, onis, ἐκκλησία, à Concio, is, tria ſignificat: ſuggeſtum, unde uerba fiunt. Liu. lib. 1. ſummiſſis faſcibus in concionem aſcendit. Item multitudinem populi conuocatam. Tertio orationem ipſam, quæ ad populum habetur. Cice. Dolabellæ. Legi concionem tuam.

Concionabvndvs, concionatorem agens. Liu. 5.

Concionalis clamor Cice. ad Q. Fr. lib. 2.

Concionarivs, ria, rium, Concionatorius. Cice. ad Q. Fra. lib. 2. concionario illo populo à ſe alienato.

Concionator, δημηγόρος, Cice. in Catil.

Concionatorivs, a, um, δημηγορικὸς, quod ad concionem pertinet. Gell.

Concionor, p. p. *Far oratione*, δημηγορέω, orationem habeo. Aſinius. Cic. lib. 12. fam. Cum Lepidus concionaretur.

Concipilo, as, apud Neuium pro corripio, & inuoluo: ut annotauit Feſtus. Qua uoce uſus eſt & Plau. in Truc.

Concipio, is, p. c. ſimul capio, apprehendo. *Pigliare, apprendere, ingrauidare*, συλλαμβάνω. unde Concipere mulieres dicuntur, ἐγκυμονεῖν, κύειν, cum genitale ſemen apprehenditur ad fœtum faciendum. Lact. li. 3. Quid, quòd uxor poteſt eſſe communis, filius non poteſt: quoniam concipi non niſi ex uno neceſſe eſt. Inde Cõceptus, & Conceptio. Transfertur ad animum. Quinctil. Nec tantum concipere animo ſcelus potui. Hinc conceptus mentis, dicuntur, quæ comprehendimus & imaginamur. Interdum eſt deliberare. Virg. 12. Aene. Aut tu bella cie, conceptumq́; excute fœdus. Interdũ congregare. Col. l. 1. Torrens imbribus conceptus.

Concipere verba, frequens eſt apud ueteres, pro, certam, quandam uerborum formulam alicui dictare, quam ille totidem uerbis referat. unde Concipere uerba iuramenti, eſt præſcribere, & dictare iuraturo, quibus uerbis uelimus fieri iuramentũ. Liu. li. 7. & ſuper lectum ſtans, ferro intento, niſi in, quæ ipſe concepiſſet, uerba iuraret. Conceptis itaque uerbis iurare, eſt iuramentũ præſtare certa quadam uerborum formula ab eo, qui iuramentum defert, præſcripta. Adhunc etiam modũ ueteres dixerunt Cõcipere uadimonium, hoc eſt, dictare formolã uadimonij. Cic. ad Q. Fratrem: Negat quenquam fuiſſe, qui uadimonium concipere poſſet.

Concitatio, cõmotio: ut, cõcitatio multitudinis, Cic. pro Clu.

Concitator, oris, Cæſ. 8. Bel. Gal. concitator multitudinis.

Concitatrix, fem. ut, Concitatrix uis, apud Pli. lib. 26. cap. 10.

Concito, as, pe. cor. *Concitare, commouere*, παρορμῶ, παροξύνω, frequent. à Concieo, commoueo, extimulo. Cice. 4. Acad. Quò ſpectat, niſi ut opifices concitentur? Sic Concitare diſcordiam, apud eundem. Et concitare equum contra aliquem, Liuius 2. Hinc Cõcitatus, partic. Cice. 2. de Fin. Admirabili quodam ad philoſophiã ſtudio concitatus. Cice. de Clar. ora. Concitatus nomen: ut, Concitatior curſus, id eſt, celerior, Liu. lib. 34. Concitatiſſimi equi, Idem lib. 35.

Conciuncvla, læ. diminu. Cice. ad Attic. lib. 2.

Conclamo, as, are, *Gridare inſieme*, ſimul clamare. Cice. 6. Phil. A me conſeruatam rempub. conclamaſtis. Conclamare pro clamare. Cæſ. 1. Bell. Gall. Conclamauit, quid ad ſe uenirent? Conclamare uaſa, militaris locutio, pro denunciare inter milites, ut uaſa colligant: quod fiebat cum exercitus moturus erat caſtra. Cæſ. lib. 1. Bel. ciui.

Conclamatio, onis, uerbale, clamor multorum. Sene.

Conclamito, tas, frequent. Plau. Mercu.

Conclamatvm est, *Egli è finito*, tranſactum & finitum eſt. ab iis tractum, qui morientibus aſſiſtunt. ſolent enim illi cadauerũ faciem identidem frigida abluere, nomenq́; eorum clara uoce inclamare, ne forte ſyncope correptos pro mortuis funerarent. nã qui animi deliquiũ patiuntur, mortuis ſimillimi ſunt: unde & non nullos pro mortuis elatos, & à rogo relatos accepimus. cum itaque, effuſa ſubinde frigida, nomineq́; ſępius inclamato, nihil proficeretur, poſt ultimam conclamationem comburebantur. Hinc Corpora conclamata, quibus extremũ hoc conclamationis præſtitum eſt officium. Luca. Corpora nondum conclamata iacent.

Conclavatae res, inquit, Feſtus, quæ ſunt ſub eadem claue.

Conclave, uis, neu. ge. *Luogo appartato*, μυχὸς, locus ſecretior in interioribus tectis, unam habens clauem communem domeſticis, intra quem multa loca clauſa ſunt adhærentia triclinia. Cice. 2. de Orat. Hoc interim ſpatio conclaue, ubi epulabatur Scopas, concidit. Quinctil. eandem referens hiſtoriam, Triclinium appellat. Conclauium, idem Plau. in Aul. Conclauium mihi peruium facitis.

Concludo, is, *Cõchiudere*, συγκλείω, καθείργω, ſimul claudo. Ci. de Vniu. Animum in corpore concluſit deus. Item orationem terminare. Ci. 6. Ver. Vt aliquando orationem concludam, ac definiã.

Concluse, aduerb. Cic. in Orat. apte, & concluſe aliquid dicere.

Conclusio dicitur, quam Græci ἐπίλογον, noſtri modo Perorationem, modo Cumulum uocant. nam Cumulus proprie aceruus eſt, & in concluſione omnia, quaſi in unum aceruum, colligũtur. Vocis moderatio & uerborum concluſio, Cic. 3. de Orat.

Conclusiuncvla, diminut. apud Cic. 4. Acad.

Concolor, loris, omn. ge. *D'un medeſimo colore*, ὁμόχροος, eiuſdem coloris. Pli. l. 28. c. 9. Virg. 8. Aen. Fœtu concolor albo.

Concoqvo, quis, pen. cor. *Cuocere, bollire*, ἕψω, Coquo. Varr. de re ruſt. l. 2. ca. 10. Ad focum ligna afferre & cibum concoquere. etiam frequentiſſime accipitur pro mutare cibum in qualitate corpori noſtro conuenientem Mar. lib. 1. Bene concoquit Charinus, & tamen pallet. Interdum pro æquo animo ferre. Liu. l. 4. Quem ſenatorem concoquere ciuitas uix poſſet. Tracta tranſlatio à cõcoctione, quæ fit in ſtomacho Concoquere odium. Cic. ad Q. Fr. libr. 4. Huius iſta odia non ſorbeo ſolum, ſed etiam concoquo.

Concoctio, πέψις, una ex naturalis animę facultatibus, qua cibus mutatur in qualitatem parti nutriendæ conuenientẽ. Concoctionis autem partes ſunt tres, quarum prima in uentriculo, ſecunda in iecore, & uenis conficitur, tertia in ipſis partibus nutriendis.

Concordia, æ, Venetiæ oppidum, non procul ab Altino. Plin. lib. 3. c. 18. Eſt item Concordia cognomento Iulia, Hiſpaniæ Bæticæ oppidum. Pli. li. 3. ca. 1. Concordia item dea apud Romanos. Liu. lib. 9. Cic. pro domo. Cella concordiæ. Cic. 2. Phil.

Concordare, *Concordare, eſſere d'accordo*, concordem eſſe. Oui. 10. Meta. Et ſenſit uarios, quãuis diuerſa ſonarẽt, concordare modos.

Concordia, *Concordia, accordo*, ὁμόνοια, unanimitas, & conſenſus, diſcordiæ contrarius. Sal. Concordia paruæ res creſcunt, diſcordia maximæ dilabuntur. Dicitur Concordia à corde congruente. Diſcors concordia, dicitur rerum, quæ cum inter ſe diuerſæ ſint, tamẽ commixtę unum quoddam corpus conficiunt, dum una alterius uires tẽperat & coercet. Ouid. Met. Diſcors concordia fœtibus apta eſt. Diſcordem concordiam uocat. Lucan. lib. 1. Simulatam amicitiam: ut cum illum amplecti & colere uidemur, quem tamen tacito odio conſequimur.

Concorditas, atis, *Concordia*, ὁμόνοια, pro concordia apud Pacu.

Concorporo, *Incorporare*, in unum corpus redigo. Pl. l. 22. c. 14.

Concors, *Concorde, d'accordo*, ὁμόνους. Cic. 1. Tuſc. Alijs cor ipſum animus uidetur: ex quo Excordes, Vecordes, Concordesq́; dicuntur. Parcæ concordes, Virg. 4. Eclo. Concordes ſtabili fatorum numine Parcæ. Hinc concordiſſime, Cic. pro Rab.

Concratitivs, a, um, quod ex conſertis cratibus fit. Inde Paries concratitius, qui inſertis cratibus conſtruitur. Papinian. in. l. ſi fratres.

Concredo, is, *Credere, commettere alla fede*, ἐμπιστεύω, fidei alicuius trado. Ci. pro Quinctio: cui tu rem tuam commendare, & concredere ſolebas. Ventis aliquid concredere, Catullus. Cic. pro. Roſ. Am. Cui fama mortui, fortunæ uiui commendatæ ſunt, atque concreditæ.

Concredvo, duis, dixere ueteres. Pla. in Aul. ſi hoc concreduo.

Concremo, as, pen. cor. *Abbruſciare*, φρύγω, cremo. Pli. libr. 12. ca. 18. Periti rerum aſſeuerant, non ferre tantũ Arabiã annuo fœtu, quantum Nero princeps nouiſſimo pompæ ſuæ die concremauit. Concremare igni, Liu. 6. Vrbs concremetur, Seneca Theb.

Concrepo, as, pen. cor. *Far ſtrepito, riſonare*, διαλακέω, perſono. Et plus eſt, quàm ſono. Ter. Oſtiũ concrepuit. Concrepare digitis, Ci. 3. Offi. Concrepare gladijs ad ſcuta, Liui. lib. 28. Concrepare actiue poſitum. Oui. 1. Faſt. Temeſæaq́; concrepat æra.

Concresco, concreui, concretũ, *Creſcere inſieme*, συμφύομαι, ſimul creſcere. Non raro tamen accipitur pro coagulari. Virg. 3. Geor. Concreſcunt ſubitæ currenti in flumine cruſtæ. Sic dicimus Lac, uel aerem concreſcere, pro condenſari. Concretus, partic. Cice. 1. Tuſc. Craſſus hic, & concretus aer. Aer concretus in nubẽ cogitur Idem 2. de Natu. deo. Cælum craſſum atque concretum, & Aer purus & tenuis, uelut oppoſita ponit. Cic. 1. de Nat. deo.

Concretio, onis. Cic. 1. de Nat. deo.

Concretvm, ti, coniunctum. Cice. 1. de Nat. deo. Quæ nil concreti habeat.

Concretvs, us, ui, Pli. lib. 12. cap. 16. in concretu albicantis ſucci.

Concriminor, naris, *Incolpare*, criminor. Plaut. Mil.

Concrucior, aris, *Eſſere cruciato*, ἀλγέω, doleo. Luc. l. 3.

Concvbinatvs, us, ui. Suet. in Nero. cap. 28.

Concvbinvs, & Concubina quòd ſimul cubent. Quinct. li. 1. cap. 3. Cic. 1. de Orat.

Concvbitvs, us, συνουσία, μῖξις, coitus. Pli. lib. 10. cap. 63.

Concvbivm, noctis primus ſomnus: quòd eo tempore fere

omnes cubent:hoc eſt, illa pars noctis,quæ eſt inter Primam fa cem,& noctem intempeſtam. unde nox.Nox concubia. Siſen.lib. 4.Hiſtoriarum: Nolegati concubia nocte oppido digreſſi.Cicer.1.de Diuin. Concubia nocte uiſum eſſe in ſomnis.

CONCVBO,as,p.co.ſiue,quod uſitatius eſt,Concumbo,is, *Dormire in compagnia,συγκαθεύδω*,ſimul dormio,ſimul quieſco: & per tranſ lationē coeo,ὀχεύω.Oui.3.de Arte:cum ueſtris concubuiſſe uiris.

CONCVLCATIO,onis,Pl.l.8. Obturbata conculcatione prius aqua.

CONCVLCO,*Conculcare,premere,καταπατέω,ἐνάλλομαι*, idē quod calco, calcibus premo.Cic.ad.Att.lib.8.Conculcari miſeram Ita liam uidebis.Proterere & Conculcare aliquem.Cic.pro Flac.

CONCVMBO,bis.Ci.de Inuen.Si peperit, cum uiro concubuit.

CONCVPIO,pis.*Deſiderare,ἐπιθυμέω*,cupio.Cice.pro Quinctio:Si- cut tu ſemper ſomnie concupiſti.Concupiſco,ſcis,eiuſdem ſigni- ficationis.Idem. 1.Acad.Nihil deſiderabile concupiſcant.Concu- piſcor,paſſiuum.Plin.li.11.cap.[illegible] ſe facturas, quod concupiſci poſſit.Cic.4.Tuſ.ut adepta iam aliquid concupitum.

CONCVRO,as,*Hauer cura*,idem quod Curo.Plau.Bacch.

CONCVRRO,ris,*Concorrere,ὁμοδραμεῖν,συνθέω*,ſimul curro. Cic.4. Ver.tantus in curia clamor factus,ut omnes concurrerēt . Concur rere dicuntur milites,cum irruunt in hoſtem . Virg.1. Aene. Au- detq; uiris concurrere uirgo. Trāſfertur ad inanimata.Ter.Heau. Concurrunt multæ opiniones,quæ mihi animum exaugeant.Con currere,confluere.Celſ.l.1.c.15.Si in ſtomachum quædam bilio- ſa concurrunt.Cōcurritur,impersonale:ut, Concurritur undiq; ad commune incendium reſtinguendum, Cic.10.Philip. Concurri- tur, pro committitur prœlium,Horat.1.Ser.Sat.1.

CONCVRSATIO,onis.Cic.pro leg.Agr.

CONCVRSATOR,oris.Liu.lib.32.

CONCVRSIO,onis.Cic.1.de Fin.

CONCVRSO,as,Cic.pro Sext.Roſ.Armati noctes dieſq; concurſa- bant.Hinc,illuc caſu,& temere concurſare , Idem 2. de Nat. deor. Lucr.lib.2.

CONCVRSVS,us,*συνδρομή*,Cic.ad Brut.Concurſus ad me factus.

CONCVSSVRA,pro Concuſſione utitur Tertullianus.

CONCVSSVS,us,ui,commotio.Pli.lib.35.cap.16.

CONCVTIO,tis,*Commouere,crollare, διασείω* , commoueo.Cicer.in Ant.leges Cæſaris,ut remp.concuteret, euertit .

CONDALIVM,*δακτύλιος*,anuli genus, teſte Feſto.Pla. in Tri. Di- ctum Condalium,*ἀπὸ τῶν κονδύλων*, à digitorum articulis , qui anulis exornantur.

CONDATE,Ptolemæo li.2.ca.8.Rhedonum urbs eſt in Gallia.

CONDECENTIA,*δίχρημοσύνη*,Cic.3.de Orat.

CONDECENTER,*πρεπόντως*.Gell.lib.6.cap.18.

CONDECET,pe.co.*Conuenire,ſtar bene,πρέπει*, à Decet compoſi- tum,idē.Plau.Pſeud.Sed uide an ornatus hic me ſatis condecet.

CONDECORE,aduerb.Gell.lib.14.cap.4.

CONDECORO,p.c.*Ornare,κοσμέω,τιμάω* , orno , honeſto . Ter. in Prol.Hecy.Vobis datur poteſtas condecorandi ludos ſcenicos.

CONDEMNO,as,ex Cō,& Damno,*Condannare,καταγινώσκω, κα- ταδικάζω*, propriè iudicis eſt,cum mulctam reo,uel pœnam per ſen tentiam irrogat. Et conſtruitur cum ablatiuo,uel genitiuo, Cic.3. de Orat. Capitis hominem innocentiſſimum condemnarunt. Idē pro Flacco : Scæuola alijs multis criminibus condemnatus. Exten ditur etiam ad accuſatorem,ut idem ſit quod reum peragere,uel ef ficere,ut quis damnetur.Cic.2.Verri.Illum condemnem neceſſe eſt. Item extra forum : ut, Condemnare aliquem negligentiæ, im pudentiæ,hoc eſt negligentiæ, impudentiæ uitio eum affinem iu- dicare.Cic.2.De Orat. Ceteros non dubitabo primum inertiæ condemnare , poſt etiam impudentiæ.

CONDENSEO,ſes,ſet. Lucr.li.1.Quia ſe condenſeat aer.

CONDENSO,as,are,*Inſpeſſire,συμπηγνύω*,ſpiſſare.Col.libr.7.

CONDENSVS,a,um. Pli. lib.10.cap. 37. Condenſa arbore. Conden- ſa acies,Condenſa turma,Liu.lib.26. & Hirtius lib. 5. Condenſæ columbæ.Virg.2.Aen.Condenſa arboribus uallis,Liu.lib.25.

CONDEPSO,is,ere,*Meſcolare*,commiſcere,à Græco δέψω . Nonius Cato.cap.76.Conſpergito,condepſitoq;.

CONDICO,is,p.p.*Determinare,διομολογοῦμαι*,conſtituo.Inſti.lib. 3. Inducias condixerant. Item pacificor,ineo. Liu.li.2. Hoc anno in duciæ cum Latinis condictæ ſunt . Dicimus etiam Condicere ce- nam pro prædicere, ſeu promittere. Sueto. in Tib. Sext. Claudio cenam ea lege condixit,ne quid ex conſuetudine immutaret. Cō dicere rem aliquam,Iureconſultis uſitatiſſimum eſt,pro repetere. Iul.ſi alienum.ff.de mortis cauſſa don.Plau.Hic ſcit poſſe ſibi con dici,ſi conualuerit,donator.Condicere rerum,aut litium , antiqui dixerunt,pro denunciare res,aut lites.Liu.li.1.Quarum rerum,li- tium, cauſſarum condixit Paterpatratus,ideſt,quas res,lites , cauſ ſas paterpatratus denunciaunt.

CONDICTIO,(ut docet Feſtus)in diem certum eius rei, de qua agi- tur, denunciatio eſt.Condicere priſca lingua, eſt dicendo denun- ciare. Actio in perſonam Condictio appellatur. Vlp. in l. actionū genera.ff.de act.& obl.Actionum genera duo ſunt.

CONDICTICIVS,a,um : ut Actio condicticia , qua aliquid condici- mus,& repetimus in iure ciuili Condictio uocatur.Vlp.in.l.ſi duo §.idem Iulianus.ff.de iureiur.

CONDICTVM,in commune dictum.i.promiſſio.Feſtus .

CONDIGNVM,pro digno uſurpatur.Plau.in Amph.condignum do- num,qualis eſt,qui donum dedit.Condigne.Pla.Caſi.

CONDIMENTA,*ἀρτύματα, ἡδύσματα*, gulæ irritamenta , quæ ad condienda obſonia ſiunt.li.3. Offic. Condimenti fortaſſe nonni- hil,utilitatis certe nihil habebit.Facetiæ ſermonum condimenta . 3.de Orat.

CONDIMENTARIVS,qui condimenta conficit,aut uendit.Eſt & con dimentarius,a,um,quod ad condimenta pertinet.Pli.li.9.c.8.

CONDIO,is,condiui,uel condij,tum,p.p.*Far ſaporito,ἀρτύω*, ſapi dum facio,cum epularum ſapor ſale,aut pinguedine,ſeu aromati- bus commendatur.Iuue. Et quadringentis nummis condire gulo- ſum Fictile.Transla.Condire triſtitiam hilaritate.Cicer.ad Attic. Hilaritatem illam, qua hanc triſtitiam temporum condiebamus .

CONDICTIO,onis,ſecunda ſyllaba prod. actus condiendi.Cice.1.de Na.deo.Compoſitiones unguentorum:pro ciborum conditiones.

CONDITOR,oris.Ci.poſt reditum:Hi ſunt conditores conuiuij.

CONDITVS,us,p.p.idem quod conditura.Col.lib.2.c.21.

CONDITVS,p.p.nomen ex partic.ut,Condita oratio, per metapho- ram,ſalibus quibuſdam aſperſa.Cic.2. de Ora.Nec enim unquam fuit oratio,lepore & feſtiuitate conditior .

CONDISCO,is,ere,*συμμανθάνω*,idem quod diſco.Cic.pro Plan.

CONDISCIPVLVS,li,*Compagno ad imparar, συμμαθητής* , qui cum alio diſcit.Cice. 5. Tuſc.Cum Ariſtoxeno æquali & condiſcipulo ſuo.Condiſcipulatus,us,Iuſtin.lib.12.Condiſcipula,læ,apud Mar tial.lib.10.

CONDITANEVS,modo à condendo,ſiue reponendo, modo à condiē do ſit:& ſignificat quod condi,uel condiri poteſt. Vnde apud Var- ro.Conditaneam oleam in agro craſſo.

CONDITIO,*Conditione,κατάστασις*,à Condo,is,ſit : & pro fortuna, ſiue ſorte,aut qualitate fortunarum,temporum,& rerum poni ſo- let.Cic.O miſeram conditionem adminiſtrandi Conſulatus.Con ditiones pacis,hoc eſt,pacta,leges,Ci.in Epiſt. Feruntur conditio nes pacis ab illo, ut Pompeius eat in Hiſpaniam.Homo bonæ cō ditionis,qui in bona fortuna eſt. Aliquando electionem ſignificat ſic apud Teren.in And.Chryſis accepit conditionem,id eſt,pactio ni,promiſſioniq; amatorum conſenſit.Heaut.Harum duarum con ditionum nunc utram malis,uide.Conditionalis,le. Martianus in l.cum heres.ff.de acquir.hered.

CONDITICIVS,a,um,*Coſa condita*,quod conditum eſt,& ſeruatum. Col.li.9.Duobus menſibus acceptant conditicia cibaria.

CONDITIVVM,ui,ſubſtantiuum,pro ſepulcro.Sen.epiſt.61.

CONDITIVVS ,a,um,*Ciò che è atto à condirſi*,quod apte condi, & ſer- uari poteſt.Varro lib.1.de re ruſt.Conditiua mala, ſtruthea, co- tonia,ſcantiana ſuperpoſita paleæ , ſeruari rectè putant.Col.lib. 8. Conditiuis cibis ſuſtinendæ ſunt , ne immaturis herbis cite- tur aluus.

CONDITOR,pen.cor.*Fattore,δημιουργός,κτίστης*,à Condo , qui ali- quid facit,ut,Conditor legum.Pla.in Epid.Conditor diſciplinæ militaris.Pli.10 epiſt.Conditor uero p.p.à Condio,is, qui fercu- la condit.Ci.poſt reditum: Conditor inſtructorq; conuiuij.

CONDITORIVM,à condendo,*ἀποθήκη*,locus in quo aliquid repo- nitur. Vnde & pro ſepulchro ponit.Petronius Arbiter: In condi torium etiam proſecuta eſt defunctum,& Pli.epiſt.96.Sueto.ac- cipit pro ipſa capſa,in qua mortui reconduntur,cum ait, Alexan dri magni conditorium aureum fuiſſe.Conditorium muraliū tor mentorum apud Ammianum pro repoſitorio machinarum .

CONDITVRA,æ,condimentum.Pli.epiſt.96. Inuentæ mille condi- turæ,quibus auiditas excitaretur.

CONDO,dis,didi, *Aſcondere,riporre,ἀποτίθημι,ἀποκρύπτομαι*, τα- μιεύω,repono,recondo.Virg.2.Aen.nota cōduntur in aluo . Pli. Vt ſub una ficu turmæ condantur equitum. Quandoque cōſtituo ædifico,quaſi ſimul dixit Troiani Romam condiderunt. Et, Cic. multos libros condidit:id eſt,cōpoſuit.Virg.2. Eclo. Pallas quas condidit arces Ipſa colat.Quandoque potior:ſic enim interpreta tur Non.Illud Virg.li.7.Optato conduntur Tybridis alueo.

CONDOCEFACIO,*Inſtruire,ammaeſtrare,συνεθίζω,ἐθίζω*,iſtruo, aſſuēfacio.Ci.5. Tuſc. Nemo eſt qui animum condocefaciat . ut ea,quæ bona,malave audiantur,poſſit contemnere .

CONDOCEFIO,is.Cic.de Nat.Belluæ domitæ,& condocefactæ .

CONDOCEO,ces,idem.Hirtius li.5.Equo frænato.ut condocuerat .

CONDOLEO,les,doleo,Ci.3.de Ora.latus ei dicenti condoluiſſe .

CONDOLESCO,is.Cic. 1. Acad.

CONDONO,as,*Donare*,Dono.Ci. ad Philip. Vt eius filios,qui in tua poteſtate ſunt,mihi condones.Condonare peccatum,ignoſcere. Sal. Haud facile alterius libidini malefacta condonabam. Condo natio.Cic.2.Verr.bonorum addictio,& condonatio.

CONDORMIO,mis, *Dormire inſieme, συγκαθεύδω* , ſimul dormio . Pla.Moſtel.condormiuimus.Condormiſco,is,ere. Plautus Rud. Da mihi aliquid loci,ubi condormiſcam.

CONDRILLON,ſiue Condrilla, Plinio, *χονδρίλλη*.Dioſcor.herba

caule & flore agreſti intubo ſimilis. Eſt & alterum cõdrillæ genus, folium habens uelut circumroſum, oblongum per terram ſtratũ, caulem liquore lactis madentem Dioſco. lib. 2. cap. 125.

Condris, ſiue Chondris, herba nonnullis Pſeudodictamus. Pli. lib. 25. cap. 8.

Condvcibile, utile. Plau. in Bacch. facinus conducibile.

Condvco, is, pen. pro. *Congregare, condurre, συνάγω*, ſimul duco, cõgero. Cic. 2. de Inuent. Crotoniatæ uirgines in unum locum cõduxerunt. Interdum conuerto. Lucil. Et uirtute tua, & claris conducere chartis. Interdum pretio uendum accipio. Cic. pro Cœlio. Domum conduxit in Palatio. Conducere etiam dicitur, qui pretium accipit pro re aliqua facienda: quod & Redimere dicitur. Cice. de Diuin. 2. Qui columnam illam conduxerat faciendam. Conducit, in tertia perſona, uel cõducere in infinito, ſignificat utile eſſe. Col. lib. 1. Id minime conducit agricolæ. Pla. in Capti. Quod in rem recte conducat tuam, id petam. Cic. Len. Reip. rationibus conducere. A Conduco, fit part. Conductus, a, um. Plau. Epid. fidicinã, nummo conducta quæ ſit. Cice. pro Sext. Erat contentio non cum uictore exercitu, ſed cum operis conductis.

Condvctio, onis, *μίσθωσις*. Cic. pro Cecin. habuit conductum de Ceſennia fundum, cum idem ex eadem conductione fuerit in fundo. Conductio, pro collectione. Cic. 1. de Inuen.

Condvctitivs, a, um, *Che è ſolito à condurſi, μισθωτός*, quod conduci ſolet, ſiue ex eorum numero eſt, quę conducuntur. Plau. in Epid. fidicinam aliquam conducticiam. Conductitia domus, tamen dicitur, quæ conducta eſt. Sic conductitia opera, mercenaria; quæ conducta eſt. Varro: mercenarijs & conductitijs operis liberorum.

Condvctor, oris, *μισθωτής*, qui pretio opus aliquod faciendum ſuſcipit. Cic. ad Q. Fra. libr. 3. Mihi reſpondit, ſeipſum eius operis HS. XVI. conductorem fuiſſe.

Condvctvm, ſubſt. ut, Habere aliquid conducti. Ci. pro Clu.

Condvplicatio, onis, *διπλασιασμός*. Plau. Pœn. Quid hoc eſt cõduplicationis? Eſt & Conduplicatio, figura rhetorum. Ad Heren. lib. 4. Conduplicatio eſt unius uerbi uel plurium iteratio.

Condvplico, as, are, *Raddoppiare, διπλόω*, duplico. Terẽ. in Phor. Idem hoc tibi conduplicauit. Diuitias conduplicare, Lucre. lib. 3. Cic. 1. de Diuin. Tenebræ conduplicantur.

Condvrdon, herba eſt ſolſtitialis, flore rubeo. Pli. lib. 26. c. 5.

Condvs, qui condendis, cibis præpoſitus: ut Promus, qui cibum promit.

Condyloma, atis, pen. pro. *κονδύλωμα*, tuberculum inſanabile (ut Iulius Pollux inquit) quod naſcitur circa coronam ani, ſiue podicis, ſanguinem iugiter profundens. Cel. lib. 6. c. 18.

Condylvs, pen. co. *Nodo delle dita, κόνδυλος*, nodus articulorũ in digitis eminẽs, ſtricta in pugnum palma. nam quatuor digiti, ut ſcribit Ariſtoteles, ternos habent condylos, pollex uero duos. Mar. li. 1. Complicatis in condylos digitis uulnerabat.

Confabvlor, aris, are, *συνομιλῶ*, colloquor. Plau. Moſtel.

Confarreatio, genus erat ſacrificij inter uirum & uxorẽ in ſignũ firmiſſimæ coniunctionis: ſicut Diffarreatio ſimile erat ſacrificiũ, quo coniuges per confarreationem coniuncti, diſſoluebantur. Boe. in Top. Cic. Pli. lib. 18. c. 3. In ſacris nihil religioſius confarreationis uinculo erat: Tacit. lib. 4. patricios, confarreatis parentibus genitos, tres ſimul nominari.

Confatalis, le, eodem fato obſtrictum. Cic. de Fato.

Confercio, is, *Impire, ἐμφορέω*, ex con, & farcio, ſignificat cõpleo. Plin. lib. 12. cap. 15. Myrrham in folles confercîunt. Confertus, partic. condenſatus. Cicer. in Catil. Vino languidi, conferti cibo.

Confertvs, a, um, a quo confertior. Liui. 9. confertiores ſteterant.

Confertim, denſe. Liui. non ſemel.

Confero, confers, *Portare in un luogo, paragonare, συμφέρω*, in unũ fero, congero. Cic. lib. 3. Offi. Omnes curas meas conferebã. Pro confero, id eſt coniungo, unde conferre pedem, eſt pedem pedi cõferere, & loco non cedere. Conferre manum, eſt pugnare. Vir. 9. Aen. Et conferre manũ, & procedere longius audet. Conferre gradum eſt, & æquis paſſibus incedere. Idem 3. Geor. Iunge pares, & coge gradum conferre iuuencos. Conferre ſigna eſt, duorũ exercituum ſigna in eundem locum ferre. Liu. lib. 1. Aliquoties Latinus exercitus comminus cum Romanis ſigna contulerat. Conferre etiã cum accuſatiuo idem quod Eo. Cic. in Epiſt. Dolabella Laodiceã ſe contulit. Quandoque pro in comparationem deduco. Et dicimus, Confero te illi, & cum illo. Ouid. Confer Amyclæis medicatum uellus ahenis Murice cum Tyrio. Quandoque pro diſpono. Pla. in Cur. Ita tuum conferto amorem ſemper, ſi ſapis, Ne id, quod ames, populus ſi ſciat, tibi ſit probro. Pro transfero. Idem in Amph. Ne poſterius in me culpam conferas. Pro communico. Terent. in Heaut. Conferunt conſilia adoleſcentes. Pro coniungo epiſto. ad Oct. Vt nouiſſima conferam primis. Conferre uerba in pauca pro reducere. Plau. Verba in pauca conferam. Pro transfero. Ter. in Eun. Metuet, quem ipſa nunc capis fructum, ne quando iratus in alio conferas. Pro utilitatem affero. Colu. lib. 1. ad æſtiuos temperandos calores, plurimum conferunt ſalientes riui. Conferre beneficium in aliquem, eſt aliquem beneficio afficere. Exẽpla paſſim occurrunt apud Cice.

Conferva, quid ſit, declarat Pli. lib. 27. cap. 9. his uerbis: Peculiaris eſt Alpinis fluminibus conſerua appellata à conferruminando, ſpongia aquarum dulcium uerius, quàm muſcus aut herba, uilloſæ denſitatis.

Conferveo, es, ſimul feruео, *Bollire*, & per tranſlationem pro quodammodo incaleſco. Hora. 1. Serm. Sat. 2. Mea cum conferbuit ira. Accipitur item, pro coeo, conſolidor. Celſus lib. 8 cap. 10. Siquando oſſa non conferbuerint. Conferueſco, cis. Col. lib. 12. Nec poſtea tangitur, donec conferueſcat.

Confessio, Liu. 1. Ea erat confeſſio, caput rerum Romam eſſe.

Confestim, *incontanente, ſubito, παραχρῆμα, παραυτίκα*. ſtatim, e ueſtigio. Cæſa. 5. bell. Gall. Cæſar confeſtim legiones ſubſequi iuſſit.

Confibvla, læ, à Cato. ca. 12. de re ruſt. numeratur inter inſtrumẽta torculari neceſſaria. uerba Catonis ſunt hæc: Confibulas ligneas, quei arbores comprimat, ſi dehiſcent, & cuneos ſex.

Conficio, confeci, confectum, compoſitum ex Con, & Facio, *Finire, eſpedire, fornire, περαίνω, διαπράττομαι*, facio, perficio, exequor. Cice. fam. 5. de Dionyſio, ſi me amas, confice. Huc pertinent uariæ loquendi formæ. Conficere officiũ legationis, Cæſ. Bel. Ci. 3. Conficere nuptias, Teren. in And. Conficere negociũ, Plau. in Ciſt. Conficere pacẽ, Cic. pro Flac. Cõficere iter, ad Atti. Sic Cõficere annos, uitæ curſum, curriculum. Cic. 1. de nat. deo. Sol curſus annuos conficit. Cõficere annales, pro cõponere. Cõficere pecuniam, pro curare. Cic. pro Syl. Duæ rationes conficiendæ pecuniæ, aut uerſura, aut tributo. Cõficere exercitũ, Cice. pro leg. Mani. Conficere bibliothecam, Cic. Att. 1. Conficere bellum, Cice. fam. 5. Admittit quoq; ſe in hoc genere præpoſitionẽ. Cic. ad Att. 12. Cum Appella confice de columnis. Cõficere cibum, eſt mandere, & dentibus molere. Cic. de natu. deo. Conficere argentum, pro decoquere, ſeu male abſumere, Ter. in Phor. Sic patrimoniũ conficere. Cic. pro Flac. Conficere hominem, interficere. Cice. in Piſ. Plagis confectum ante oculos tuos cecidiſſe. Transfertur ad moleſtiarum, dolorumq; magnitudinem, & idem fere eſt, quod excruciare. Cic. Att. 12. Me conficit ſolicitudo. Cice. Off. 3. Si Phalarim, crudelem tyrannum & immanem, uir bonus, ne ipſe frigore conficiatur, ueſtitu ſpoliare poſſit. Interdum abſolute. Idem: Conficior ueniſſe tempus, &c.

Confectio. Cic. pro Flac. Nec tributi confectio ulla recitatur. Belli confectio, Ci. 14. Phil. Annaliũ cõfectio, Idem 2. de Orat. Eſcarũ confectio à lingua adiuuari uidetur, apud eundẽ. 3. de nat. deo.

Confector, oris, Cice 2. de natu. deo. Hic noſter ignis confector eſt, & conſumptor omnium.

Confectvra, ræ. Pli. lib. 33. c. 12. Proximum amphitheatricæ datum fuerat à confecturæ loco. Col. lib. 9. c. 14. Confectura mellis.

Confictio, nis. Cic. pro Roſ. Am. Criminis confictionẽ ſuſcepit.

Confidenter, conſtanter. Plau. Quæ non deliquit, decet audacẽ eſſe confidenter. Quandoque temerarie. Accius: Qui in puellæ domum tam confidenter irrupit. Confidentiloquius, comparatiuum à Confidentiloquus. Plau. in Trin. Nihil eſt mendaciloquius, neque confidentiloquius. Confiſus, participium. Virg. 5. Aen. O nimium cælo & pelago confiſe ſereno. Copia & facultate cauſſæ confiſus, Cic. pro Roſcio. Com.

Confido, is, pen. pro. *Confidare, ſperare, πέποιθα, θαῤῥῶ*, nihil addubito, pro certo duco. iungiturq; uerbis tam præſentis, quàm præteriti, & futuri temporis. Cic. Att. Cõfido rẽ, ut uolumus eſſe. Idẽ 6. Ver. Ego mei officij rationem cõfido omnibus probaſſe. Idẽ. 4. Tuſ. Quem te & opto eſſe, & cõfido futurũ. Confidere arcæ alicuius. Ci. Att. lib. 1. Arcæ noſtræ confidito, id eſt confide futurum, ut pretium tibi ex area noſtra perſoluatur. Sibi confidere, eſt ſeipſo niti, & aliunde non pendere. Cice. 3. de Leg. Vir excellens & fortis confidere ſibi debet, & ſuæ uitæ, & actæ, & conſequenti. Hinc Confidens, entis, quod fere in malã partẽ accipitur, pro audaci, impudenti. Ter. in Phor. Homo confidens, qui illũ dij omnes perdant. Hinc confidentia, audacia cum improbitate coniuncta. Ter. And. O ingentem confidentiã. Aliquando pro cõſtanti, & graui. Idem ibidem: Confidens, catus. Vbi Donatus: Confidentẽ pro cõſtanti non in mala ſignificatione poſuit. Sæpius tamen in deteriorem partẽ accipitur. Cice. Tuſcu. 3. Qui fortis eſt, idem eſt fidens: quoniã confidens mala conſuetudine loquendi in uitio ponitur.

Configo, xi, xum, *Conficcare, διελαύνω*, fere idem quod figo: ut Cõfigere tabulam aculeis, Colu. lib. 7. cap. Configere ſagittis. Cic. 4. Aca. Configere tabulas inter ſeſe, Cato cap. 21. Configere curas omnes in ſalute reip. per metaphorã dixit. Cic. 7. Phil. pro omnes cogitationes ad ſalutem reip. dirigere. Confixus. Cic. 12. Phil. Meminerant, eius ſententia confixum Antonium. Configere cornicum oculos prouerbialiter dicitur, teſte Eraſmo in Adagijs, pro, ueterum ſcientiam nouo inuento obſcurare: aut (ut interpretatur Budæ.) callidos homines & uerſutos aſtutia & calliditate ſuperare. Cice. pro Mur. Inuentus eſt ſcriba quidam, Cn. Flauius, qui cornicum oculos confixit.

Configvro, as, are, συσχηματίζω, Colu. lib. 1. cap. 20.

Confingo, gis, *Fare, fingere*, πλάττω, fingo. Plin. lib. 10. cap. 33. Hi rundines eadem materia nidos confingunt. Pro communiſci i ut, confingere dolum inter ſeſe. Plau. Cap. Cice. 5. Verr. Concedes, non hoc crimen nos in te confingere. Confictus: ut, confictæ lacrymæ, Ter. in Andr.

Confine, Per tranſlationem, idē fere quod ſimile. Quinct. li. 6. c. 4.

Confinis, *Confinante*, ὅμορος, eoſdem habens fines: unde Cōfines agri, quorum fines coniuncti ſunt. Liu. 4. Excurſiones in confinē agrum factæ. Confinis meus etiam dicitur, qui agrum, aut uillam habet meæ contiguam, uel uicinam. Mart. lib. 5.

Confinivm, nii, *Confine*, μεθόριον, finis agri, ubi cum altero cōiun gitur. Cic. 2. Offi. Conuenit in dando munificum eſſe, in omnibusq; re contrahenda, uicinitatibus & confiniis æquū, & facilem. Tranſlate pro quauis uicinitate. Lact. Ex quorum confinio naſus exoriens. Confinia, nium. plur. nu. Sen. lib. 1. de Ira: In confinibus hoſtis arcendus eſt.

Confio, is, *Eſſere fatto*, συμπαραγίγνομαι, idē quod fio. Virg. 4. Aenei.

Confirmatio, onis, orationis rhetoricæ pars, argumenta continens, quibus cauſſæ noſtræ fidem quærimus. Cice. 1. de Inu.

Confirmitas, tis. Plau. Mil. Confidentiam, confirmitatem.

Confirmo, as, are, *Affermare*, κρατυνω, στηρίζω, firmum facere. Ci. pro lege Man. Mithridates ſuam manum iam confirmarat. Aliquando aſſeuerare. Cice. de Amic. Nemo unquam erit, & (ut con firmare poſſum) nemo certe fuit. Vnde Confirmator. pro Clu. Confirmator pecuniæ deſiderabatur.

Confiscare, eſt in fiſci ius redigere. Aſc. Quia maior ſumma eſt pecuniæ publicæ, quàm priuatæ, factum eſt, ut Fiſcus pro publica pecunia, & inde Confiſcare dicatur. Sueton. in Aug. Confiſcatam ſemper pecuniam, repoſitamq; habuerat. Hereditates confiſcare, Suet. in Domitiano: Confiſcare item non ſolum de bonis, ſed ēt de hominibus dicitur. Sueto. in Calig. Cum duos equites R. locupletes corripi, confiſcariq; iuſſiſſet. Vide Fiſcus.

Confisio, onis. Cic. 4. Tuſcu. Fidentia, id eſt, firma animi cōfiſio.

Confiteor, eris, ſus, *Confeſſare*, ὁμολογῶ, fateor. Lactan. libr. 5. Qui ſe cultores Dei confiterentur. Ter. Heaut. Ego ne confitear meum nō eſſe filiū, qui ſit meus? Hinc confeſſus, a, um, modo actiue: ut, Reus cōfeſſus. Ouid. 2. de Ponto: Nō eſt cōfeſſi cauſſa tuenda rei. Aliquando paſſiue: ut, Cōfeſſa res, clara, Cice. 5. Verr. Ex cōfeſſo. Quinct. lib. 3. ca. 11. In confeſſo eſt; Sen. de Benefi. libr. 3. ca. 11. In cōfeſſum uenire. Pli. Epiſt. 302. Res in confeſſum uenit.

Conflages, pen. prod. loca, in quæ diuerſi conflant uenti. à Conflo. Feſt.

Conflagrare, *Ardere, abbruſciare*, συμφλέγεσθαι, ardere, aut flammis conſumi. Cic. in Catil. Inuidiæ incendio conflagrare. Plin. de uiris ill. Fulmine ictus cum regia conflagrauit. Conflagrare inuidia, eleganter, pro inuidioſum eſſe. Liu. lib. 40. Si innocens ſum, ne inuidia, conflagrem.

Conflare, ſimul flare, *Soffiare, gonfiare*, συμπνεῖν, cum. ſ. diuerſi uenti ſimul ſpirant. Item flando congerere. Stat. 9. Theb. Conflataq; uentis tempeſtas. Interdum eſt ſufflare. Pli. lib. 35. ca. 11. Philiſcus officinā pinxit pictoris, ignem conflante puero. Interdum liquefacere, & ſignare. unde conflare argenteam ſupellectilē, eſt liquefacere, & in maſſam redigere: & conflata pecunia, ſignata. Interdū ex cōpoſito, & cōſenſu multorū adorno. Cic. Ver. 3. Vnde hoc totū ductū & conflatū mendaciū eſt. Interdū contrahere, & ut plurimū de malis dicitur. Dicimus. n. Tu ſibi hodie conflaſti inuidiā, inimicitias, odiū. Sal. Magnā illi inuidiā conflauerāt. Item: Mihi conflaui æs alienū. Cui reſpōdet, Diſſoluo æs alienū, quod eſt, æs alienū reſtituo. Cic. 11. Phil. Patri perſuaſi, ut æs alienum filij diſſolueret. Interdum congregare. Lact. lib. 2. Conflauit ex his omnibus populū. Interdum creare. Idem li. 7. Quicquid eſt in hoc opere mundi, cōflauit, ac perfecit nihilo. Vir. li. 1. Georg. Rigidum falces conflantur in enſem, id eſt fabricantur.

Conflatilis, pe pro., χωνευτός, quod conflando factum eſt.

Conflatvra, ræ, χώνευσις, conflandi ratio. Pli. lib. 7. c. 56.

Conflictatio, Gell. lib. 6. cap. 3. Totius exercitus cōflictatione.

Conflictio, onis, contentio, colliſio. Cic. 1. de Inu. Cōſtitutio eſt prima confſictio cauſſarum ex depulſione intentionis profecta. Idem de parti. Rerum inter ſe pugnantium conflictio. Quinct. lib. 3. cap. 6. Sonus eſt duorum inter ſe corporum conflictio.

Conflicto, as, are. & Conflictor, aris, deponens, *Combattere, far giornata*, διαμάχομαι, pugno, percutio, affligo. Terē. Phor. Nec cum huiuſmodi unquam uſus uenit ut conflictares malo. Tacit. lib. 5. Plura per ſcelera remp. conflictauiſſet. Ad Her. lib. 2. Homines magnis, & multis incommodis conflictantur. Cōflictatus, agitatus, uexatus. Plin. lib. 23. cap. 1. Agrippa conflictatus graui morbo pedum. Conflictatæ ſæuiſſima hyeme uolucres, lib. 18. ca. 25.

Conflictvs, us, ui, σύγκρουσις, colliſio. Cic. 2. de Diui. Si nubium conflictu ardor expreſſus ſe miſerit.

Confligo, igis, *Far fatto d'arme*, συμβάλλω, ἀγωνίζομαι, dimico, acie decerno. Cæſ. 7. bel. Gal. Fore uti pars cum ciuitatis parte confligat.

Conflvctvari, impersonale. Sen. Medea. Metu confluctuatur.

Conflvere, ſimul fluere, *Concorrere inſieme*. Plin. libr. 13. cap. 22. Tranſlate pro conuenire. Cice. 2. Tuſcu. Si ad hæc ſtudia plures confluxerint.

Confluens, *Congiongimento di due fiumi*, σύῤῥοια, alueus, in quem duo flumina conueniunt. Liu. 1. Ad confluentes collocat caſtra.

Confluges, p. p. loca, in quæ riui diuerſi defluunt. Nonius.

Confluxus, & Confluuium, σύῤῥους, quo multi riui ſimul fluunt.

Confodio, is, *Cauare*, ὀρύσσω, idem quod fodio. Plin. lib. 17. ca. 20. Confodi iubent menſe Aprili. Interdum idem quod trāſfigo, διελαύνω. unde Confoſſus participium, hoc eſt, transfixus. Virg. 9. Aen. Tum ſuper exanimem ſeſe proiecit amicum Confoſſus &c.

Confoedvsti, apud ueteres dicebantur fœdere coniuncti. Feſtus.

Conforta svs, quæ cum omni foetu adhibebatur ad ſacrificium. Feſtus.

Confore, *Hauer ad eſſere*, ἔσεσθαι, futurum eſſe: à uerbo defectiuo Fore. Terent. And. Qui mihi exorandus eſt: & ſpero confore.

Conforire, ueteres uſurparunt pro fœdare. Pomp. Cōforiſti me.

Conformatio. Cic. 1. Tuſc. Quæ conformatio, quæ magnitudo, qui locus. Eſt etiam color rhetoricus, de quo Priſcian. in exercitamentis rhetorices. Conformatus, Mundus à natura conformatus, Cic. lib. 3. de Nat. deo.

Conformis, conforme, *Conforme, ſimile, aguale*, σύμμορφον, eiuſdē formæ. Per tranſlationem pro conuenienti, & congruo. Vnde

Conformo, as, proprie ſignificat in formam redigere. Cic. 1. de Fini. Genuit & conformauit nos natura ad maiora. Col. lib. 9. oua in ſpeciem uolucrum conformantur. ꝓ aſſimulare ponitur. Ci. Len. ipſe me conformo ab eius uoluntatem. Idem pro Archia poeta Animum & mentem meam ipſa cogitatione hominum excellentium conformabam.

Confornico, as, are, *Fare in volto*, in fornicem formare. Vitruu. lib. 4. cap. 5.

Confoveo, ues, ere, ſimul fouere. Cato cap. 5. oleas ſtercore confoueto.

Confragosvs, præruptus, aſper, durus, Liu. 8. Confragoſa loca.

Confragvs, confragi, à Confringo. Lucan. lib. 6. Et confraga denſis Arboribus dumenta tegunt. Id eſt, aſpera & inacceſſa.

Confremo, is, *Fremere*, συνηχέω, συμβρέμω, ſimul fremo. Conſuſum confremuit, Silius lib. 16. Omnes confremuere, Oui. 1. Meta.

Confrico, as, are, *Fregare inſieme*, συντρίβω, ſimul fricare. Interdū Frico. Plau. Aſin. Ni genua confricantur.

Confringo, is, *Rompere, ſpezzare*, διαῤῥήγνυμι, frāgo Plau. Capt. Aulas, caliceſq; omnes confregit. Confringere conſilia. Cicer. 3. Verr. Confringat iſte conſilia ſenatoria. Confringere nauem, pro naufragium facere, Teren. And. Cōfractus, participium: ut, Confracta nauis eſt illis, id eſt naufragium fecerunt. Pla. Rud.

Confvgio, is, ere, *Fuggire*, καταφεύγω, fugere. Cice. 4. Verr. Quo confugies? In agros confugere, Ci. Att. li. 3. Confugere in arcem. 2. Tuſc. Confugere ad aliquem auxilii gratia, Virg. 1. Aen. Cic. 1. Tuſcul. Cum in aram confugiſſet, Confugium, gii. Ouid. 4. Triſt. Commune confugium ægris animantibus, Stat. 12. Theb.

Confvlcio, is, ire, ἐρείδω, στηρίζω, fulcio. Lucre. lib. 2.

Confvlgeo, es, ere, *Riſplendere*, διαλάμπω, ſplēdeo. Plaut. Amph. Totæ ædes conſulgebant tuæ, quaſi eſſent aureæ.

Confvndo, dis, *Confondere*, συγχέω, perturbo & omnia in unum miſceo. Plau. Multa iura confundit coquus. Venerem cōfundere cum multo uino, id eſt libidinem cum ebrietate confundere, Oui. 2. Triſt. Confuſus, perturbatus. Liu. 6. Confuſam ex recenti morſu animi cum pater uidiſſet, Migrat & in nomen: unde confuſio, pauor, apud Pli. li. 7. Confuſurus, a, um, Ouid. 6. Meta. Sed faſq; nefaſq; Confuſura ruit.

Confvse, aduerb. Cic. 1. de Inuen.

Confvsim, aliud aduerb. Plin. lib. 18. cap. 16.

Confvsio, onis, σύγχυσις, perturbatio. Confuſio omnium rerum, Cicer. 2. de Fin. perturbatio uitæ, & magna confuſio. Idem. 1. de Natur. deor.

Confvtatio, contrariorum locorum diſſolutio.

Confvto, as, pen. prod. *Confutare, conuincere, riprouare*, ἀνασκευάζω, refello, redarguo: ab antiquo uerbo, Futo, ſi Feſto credimus, quo antiquos uſos ait pro arguo. Cicer. 2. de Diuin. Cotta ſic diſputat, ut Stoicorum argumenta confutet. Interdum conuincere: ſic enim exponit Nonius illud Terent. in Phorm. Confutauit uerbis iratum patrem. Pro commonere, & pro committere, apud ueteres. Nonius.

Congelatio, Plin. lib. 31. cap. 5.

Congelo, as, pe. co. *Agghiacciare*, κρυσταλλοῦμαι, conglacio. Tranſlate, accipitur pro in ocio degere: quod Erigere dixit Ter. Cice. Cælio li. 2. Epiſt. congelaſſe amicum noſtrum lætabar ocio. Congelor paſſiuum. Colu. lib. 1. Oleum ſi congelatur, flaceſcit.

Congeminatio, uerbale. Plaut. Pœn. Quæ hæc congeminatio?

Congemino, as, are, *Raddoppiare*, duplico. Plaut. Amphitr. omnes congeminauimus. Pro multiplicare. Virg. lib. 12. Aenei. ictus congeminant.

Congemo,is,ere,*Gemere inſieme*,ſimul gemo,Cic.pro Mure.congemuit ſenatus frequens,Lucr.Quid mortem congemis?Vir.2.Aen.

Congener,pen.cor.congeneris,ut Degener : *ὁμογενὴς*,eiuſdẽ uel conſimilis generis.Pli.li.15.cap.24.

Congemino,as,are,*Accompagnare*,adiũgere.Accius apud Nonniũ.

Congenuclare,*Inginocchiarſi*,*γονυκλιτεῖσθαι*,genibus flecti.Cœlius: Ipſe regis ferit pectus aduerſum congenulat.

Congerminasco.Quadrigarius apud Nonium. Facite exemplo eorum,ut nos cum illis congerminaſcere ſciatur.

Congermino,as,are,*συμφύεσθαι*,coaleſcere,cõſociari.Varr.rerũ hum.lib.3.Vnam temp.coniuncti,& congerminati tenuere.

Congerro,onis,*συνέμπορος*,cum quo familiariter & facete confabulamur.Plau.in Truc.Nequã ueniunt ad ſcorta congerrones.

Congeries,ei,coadunatio,cumulus.Pli.li.10.c.43.Pulueris congeries,Luc.lib.8.Siluæ congeries,Ouid.9.Metam.

Congero,is,pen.cor.*Congregare,adunare*,*συμφορέω*,congrego.Tibul.Diuitias alius fuluo ſibi congerat auro.Congeſtus,partic.Ci.2.de Diui.Grana tritici in os pueri Midæ congeſta.

Congestitius,a,um,*συγχωστικός*,quod congeſtum eſt.Col.lib.2.c.10.Non deterius congeſtitia humo prouentiunt. Locus congeſtitius,non ſolidus,ad iacienda fundamenta,Vitru.li.3.c.3.

Congestus,us,ui,Colum.lib.9.Congeſtu culmorum & frondium ſuper tegemus.Congeſtus arenæ, Lucr.lib.6. Copiarum congeſtus,Tac.lib.18.

Congiarium,rij, *Dono imperiale*, munus imperatorium (ut ſcribit Sen.lib.4.de Benef.)quo donabatur populus, ſicut donatiuo milites.Sic Pli.in Paneg.laudat Traianum, quòd congiarium populo dediſſet,quo locupletæ ſunt tribus.Tiberius enim congiarium populo trecentos nummos uiritim dedit: Caligula populo bis dedit, tricenis ſeſtertijs. Nero quadragenos nummos populo diuiſit. Eſt & congiarium menſuræ genus,apud Paul.Iureconſ.Quinct.lib.6. Et Cœlius ep.1.l.8.Fa.

Congius,gij,*χοεὺς*,*χοῦς*,menſuræ liquidæ genus, capiens ſex ſextarios.Pli.li.14.c.10.Libram & quadrantem in congios duos muſti macerant.Fidelia congialis,quæ congium capit. Plau.Aul. Congiarius cadus,qui congium continet.Pli.

Conglaciare,*Agghiacciare*, *κρυσταλλοῦσθαι*,eſt in glaciem conuerti. Cice. 2. de Nat. Deo. Neque conglaciaret frigoribus. Cœlius Cice. libro 8. Curioni tribunatus conglaciat, id eſt, prorſus nihil agit Curio.

Conglobatim.aduerb.per globos,*ἀθρόως*,*σφαιρηδὸν*.

Conglobatio, onis. Sen. Nat. quæſt. 1. Multa conglobatione ignium indigens.Conglobatus,partic.Pli.li.9.ca.46.

Conglobo,as,pen.cor.*Adunare,ammaſſare*,*εἰλέω*,coaduno. Liu.8. cum ſe in unum conglobaſſent.

Conglomero,as,are,*Inuolgere*,à glomus,eris, inuoluere. Ennius Thyeſte. Omnia in me conglomeras mala. Paſſiue,Lucr.lib.3. Si poſſit conglomerari.

Conglutinatio,nis.Cic.in Ora.conglutinatio uerborum.

Conglutino,as,*συγκολλῶ*,coniungo,Cic.de Sen. Hominem eadem,quæ conglutinauit,natura diſſoluit.

Congratulatio,Cice.ad Brutũ. Omniũ ordinũ congratulatio.

Congratulor,aris,*Rallegrarſi*,*συνήδομαι*,*συγχαίρω*,ob felicitatem alicuius,uel honorem lætitiam uerbis,uel ſcriptis teſtari. Ci. pro Sex.Mihi homines præcipue congratulabantur.

Congredior,*Ridurſi in compagnia,andare inſieme à contendere*,*συνδιατρίβω*,*συνέρχομαι*,ſimul gradior,coeo,Varro in unam domũ congreſſi ſimul diſcubuere. Item ad pugnandum, uel diſputandũ ire,Gell.ter cum hoſte congreſſus. Virg.12. Aeneid. Vix hoſtem alterne,ſi congrediamur,habemus.Cic.2.de Nat. Deo.Cum Academico,& eodem rhetore congredi conatus ſum.

Congressus,us,ui, Cic.de Amic. Vt congreſſus hominum fugiat. Congreſſus pro prœlio.Sal.Multi in eo congreſſu perierunt.Congreſſio.Cic.2.Phil.Eum à tua congreſſione prohiberet.

Congraecor,aris,depon.& Congræco,as,neutrum,*Tauernare,ò ſbuacchiare*, *κωμάζω*, compotationibus indulgere. Plaut.Bacch. Quodque in luſtris comedam,& congræcem pater. Tractum eſt ex more Græcorum, qui compotationibus ac delicijs plus æquo indulgebant.

Congregabilis,le,quod facile congregari poteſt.Ci.2.Offi.

Congregatio,uerbale.Cic.4.de Fin.

Congrego,as, are, à grege deriuatum, *Adunare*, *συναθροίζω*, contraho, cogo. Cice. 14. Philip. Ciues unum ſe in locum ad curiam congregabant. Congregatus, particip. Cice. pro domo : Multitudo congregata.

Congrex, *Aggiunto al gregge*, *συναγελαστικὸς*, gregi copulatus. Apul. lib.7.Me congregem rector egregius permiſit. Sic Segrex, à grege ſegregatus, ob excellentiam. Sen. in Hippol. Segreges ſparſi per agros.

Congruenter,conuenienter. Cic.de Orat.

Congruentia,tiæ, ſimilitudo. Sueton. in Othone : Congruentia morum.

Congruo, is, grui, *Confarſi,conuenire*, *συμπίπτω*, conuenio, conſentio. à gruibus, teſte Feſto: quæ non ſe ſegregant,ſiue cum uolant, ſiue cum paſcunt.Cice.4. Verr. Duos dies congruere uolunt cum ſolis lunæque ratione. Congruens,tis.Plin. in Paneg. Congruens tenor uitæ.

Congrus,ſiue Cõger,*γόγγρος*,piſcis eſt oblongus & lubricus, magnæ anguillæ non diſſimilis,etiam hodie nomen retinens.Teren. Et congrum iſtum maximum in aqua ſinito ludere paulìſper.

Coniectarium,efficax,perfectum.Cic.de Fin.Non.

Coniectio,nis,uerb.Cic.pro Cecin.coniectione telorum.

Coniecto,as, *Far congiettura*,*τεκμαίρομαι*,exiſtimo. Terent. in Eunuch.Neque ſcio quid coniectem. Liu. 5. Euentu rem coniectantibus uiſum.

Coniector,*Spianatore de ſogni*,interpres ſomniorum: à coniectura.Cic.2.de Diuin.

Coniectura, *Congiettura*, *στοχασμὸς*, ut ait Speuſipp. eſt rei latentis iudicium,quod quis per rationes, & ſigna, & tempora, & huiuſmodi conijcit. Cice. Cornifi. Quantum copiarum haberes, coniectura conſequi poteram.Quinct. lib.3.Coniectura dicta eſt à coniectu,id eſt directione quadam rationis ad ueritatẽ. Coniecturo,ras,rare,idem quod conijcere.Seneca li.9.de Nat. Quæſt.

Coniecturalis,le,*Coſa che ſi giudica per congiettura*, *στοχαστικὸν*, quod per coniecturam colligitur. unde coniecturalem ſtatum uocant rhetores, cum coniecturis quæritur, an aliquid factum ſit.ad Heren.lib.1.

Coniectus, us, *Il gettare*, *βολὴ*,iactus, coniectio. Plin.li.26.ca.4 Aethiope herba amnes ac ſtagna ſiccari coniectu. Sic coniectus radiorum,apud eundem: &,coniectus oculorum,Cic.pro Planc.

Conifera arbor,quæ conos fert,Oui.Coniferæ cypariſſi.

Conijcio,is,*Gettare,congietturare*,*ῥίπτω*,*βάλλω*, iacio, iaculor,ſimul iacio.Liu.2.In hoſtem tela conijciunt. Terẽ.Heaut.Hæc ubi aperuit oſtium, continuo hic ſe coniecit intro, id eſt cum impetu introiuit.Conijcere ſe in pedes,uel in fugam,id eſt fugere.Terẽt. Phorm.Hinc me conijcerem protinus in pedes.Conijcere in uincula:Saluſt. complures Q. Metellus in uincula coniecerat. Conijcere ueſtem in collum: Plaut.in Epid.Palliolum tuum in collum conijce. Conijcere aliquem in lætitiam, eſt lætitia afficere. Terẽ. in Heaut.Obſecro ne me in lætitiam fruſtra conijcias.Per trãſlationem ſignificat interpretari,colligere,Ter.in Phor. Tu conijcito cetera.Et Plau.in Curc.Hinc conijcio ſomnium. Ci.2.de Diui. Num igitur aut aruſpex,aut augur,aut uates quis melius coniecerit,ex morbo euaſurum ægrotum,quàm medicus?

Coniectus, particip. Cice.de Amicit. Omnium oculos in te eſſe coniectos.

Conila,æ,ſiue Conile,es,olus,à Dioſcoride Myrrhis dictum.

Conisco,as,*Aſſaltar con le corna*,eſt cornu petere.Lucr.li.2.

Conisticae, aues, à nonnullis Pulueratrices dictæ. Cœl.libro 7.cap.6.

Coniugalis, le, *Matrimoniale*,*γαμήλιος*,quod ad coniugium pertinet.Dij coniugales dicuntur,qui coniugijs præſunt : Iuno, Venus,Hymen.Seneca in Medea.Dij coniugales, tuq; genialis tori Lucina cuſtos.Legitur & coniugialis,in eadẽ ſignificatione. Oui. 5.Meta.Fœdus coniugiale,11.Meta.Iura coniugialia,6.Met.

Coniugatio,*συζυγία*, Cice. in Catil. Capitum coniugatio, & religatio. Boni amoris coniugator, de Hymenæo dixit Catul. in Epith.

Coniugo,as,p.c.*Congiungere*,*συζεύγνυμι*,coniugo. Cice.1.Offic. Ea iucundiſſima amicitia,quam ſimilitudo morum coniugauit.

Coniugus,p.c.*σύζυγος*,quod coniugatum eſt.Pli.li.8.ca.23.

Coniugulus,a,um:ut, Coniugula myrtus, apud Cato. cap.133. Pli.lib.15.cap.19.Cato tria genera myrti prodidit candidam,nigram,coniugulam.

Coniugium,*συζυγία*,matrimonium.Virg.1.Aene.Coniugio iungam ſtabili.Coniugium pro coniu.Virg.3.Geor.Sine ullis Coniugijs uento grauidæ.

Coniungo, is, xi,ctum, *Congiungere*, *συνάπτω*, ſimul iungo : ut, Coniungere boues ſerijs, apud Cato. de re ruſt.cap. 138.Virg.2. Eclog.Pan primus calamos cera coniungere plures Inſtituit. Cõiunctus,participium:ut,Homines beneuolentia coniuncti. Cic.in Ver.Vitam uitijs,flagitijsque coniunctam. Coniunctus,nomen. Cice.de Amic. Inter ſe coniunctiſſimos, Curium, & Coruncanium.Coniunctio, uerbale, *σύζευξις*,Plin.lib.15.cap. 29. Coniunctioni & huic arbori Venus præeſt. Coniunctio, pro mutua amicitia. Cice.ad Brutum:Coniunctio tua cum collega,concordiaque ueſtra. Societas coniunctionis humanæ, Cic.5.de Finib. Coniuncte aduerb. Cic.2.de Orat.Si coniuncte ſit elatum. Plin. epiſt.94.Quem & ipſe amo,ſed coniunctius tu.Coniunctiſſime & amantiſſime cum aliquo uiuere.Cic.de Amic.Coniunctim. Cæſ. 6.Bel.Gal.Huius pecuniæ coniunctim ratio habetur.

Coniunx,*Moglie,ouero marito*,ſecundum Priſc.à Coniungo,is,ſiue cõiux,ſecundum Phocam,à coniugo,as,uxor,ſeu maritus. Oui. 3.Meta.Hoc certe factum coniux mea neſciet. Debita coniux,id eſt promiſſa. Ouid.epiſt.7. Quondam ſibi debita coniux. Deiectam coniuge eſſe,maritum amiſiſſe.Virg.3.Aen.

Coniv-

CONIVRATIO. Teren. In Hecy. Quæ hæc coniuratio?

CONIVRATI, orum, οἱ συνώμοται, qui inter ſe coniurarunt. Cic. in Catil. Quanta manus eſt coniuratorum, tantam me inimicorum multitudinem ſuſcepiſſe uideo. Interdum cum genitiuo. ut, Coniuratus Getarum, qui cum Getis conſpirauit. Claud. 1. in Ruf.

CONIVRO, as, pen. pro. *Congiurare, συνίστημι, συνόμνυμι*, ſimul iurare, cum ſcilicet multi in alicuius perniciem iurant. Sal. Coniurauere pauci, in quibus Catilina fuerat. Liu. lib. 1. Trecenti coniurauimus principes iuuentutis Romanæ. Horat. de arte poe. poſuit pro conſentire. Alterius ſic Altera poſcit opem res, & coniurat amice. Eſt etiam Coniurare ſimpliciter iurare Gell. Verbis conceptis coniuraſti ſciens.

CONLATRO, as, are, *Abbaiare*. καθυλακτέω, latratu infeſto obloquor. Seneca de uita beata. Ea iis, qui philoſophiam conlatrant.

CONNATO, pe. p. *Nuotare inſieme, συννήχομαι*, ſimul nato. Connatat nobiſcum, dixit Plau. per tranſlationem, pro, riualis eſt.

CONNECTO, ctis, *Annodare inſieme, συμπλέκω*, ſimul necto. Quinct. libr. 5. cap. ult. Quæ Græci inexplicabili ſerie connectunt. Falces, ſcalaſque connectere. Tacit. libro. 19. Connexus particip. Cic. 2. de Nat. Deo.

CONNEXIO, onis, connectendi actus, concluſio. Quinct. li. 5. c. 14.

CONNEXVM, xi, pro concluſione. Cic. 4. Acad.

CONNEXVS, us, ui, συμπλοκή. Lucr. libr. 3.

CONNITOR, eris, *Sforzarſi, partorire, συντείνομαι*, ſimul uel uehementer niti. Cic. 5. de Fin. Connituntur ut ſeſe erigant. Conniti, pro parere. Virg. Eclo. 1. Silice in nuda connixa.

CONNIVENTIA, æ, diſſimulatio. Aſconius.

CONNIVEO, iui, uel xi, ctum, παρδαμύττω, καταμύω, oculos genis intego, oculos claudo. Plin. lib. 11. Grauiores alitum inferiore gena conniuent. Transfertur ad alia: unde Gell. lib. 15. dixit Conniuere caua uentris, pro claudi, & contrahi. Conniuere item, eſt clauſis oculis aliquid diſſimulare. Cice. 4. Philip. Quibuſdam in rebus etiam conniueo. Sueton. in Cæſ. Conniuebat in ceteris, id eſt reliqua uitia oculis ueluti clauſis prætenbat. Perſi. Saty. 6. Væ, niſi conniues.

CONNVBIVM, *Legge de' matrimonio, συγγαμία*, ius legitimi matrimonij à Nubo, cuius prima producitur, cum in connubio quandoque corripiatur. Virg. 1. Aen. Connubio iungam ſtabili. Cic. 1. Offi. Sequuntur connubia, & affinitates. Connubialis, le, ut, Carmen connubiale, Claud. 7. Paneg. Vincla connubialia, Stat. 5. Theb.

CONNVDO, as, are, *Nudare, γυμνόω*, nudo. Pli. li. 28. c. 7.

CONON, κόνων, Athenienſium dux fuit, qui prœlio uictus à Lyſandro Lacedæmoniorum duce, ſponte abiit in exilium ad Artaxerſem Perſarum regem, cuius auxilio patriam, in libertatem reſtituit. Plutar. Fuit & alius Conon Samius aſtrologus, de quo Prop. lib. 4. El. 1. Hic ſeptem libros de aſtrologia edidit.

CONOPEVM, *Padiglione da letto*, tentorium, & papilio ille lineus, uel laneus, ſeu bombycinus, qui toro circundatur ad arcendum culices: quo maxime utuntur Alexandrini, quòd ex Nilo culices eó fluant, quos κώνωπας dicunt. inde κωνωπεῖον. poetæ tamen Latini abijciunt uocalem ſubiunctiuam, & penultimam corripiunt. Proper. Fœdaq; Tarpeio conopea tendere ſaxo. Et Hora. lib. Epod. Et inter ſigna turpe militaria Sol aſpici conopeum. Poſterius carmé eſt Iambicum dimetrum, cuius ultima ſedes poſcit Iambum.

CONOR, aris. *Sforzarſi, πειρῶμαι*, dare operam, ut aliquid fiat. Ter. in And. Debeo conari manibus, pedibus.

CONQVADRARE, in quadratam figuram redigere. Col. lib. 8. cap. 3.

CONQVASSATIO. Cic. 4. Tuſc.

CONQVASSO, *Conquaſſare, συσσείειν*, concutere eſt. Cato c. 58. Si uero calix erit, conquaſſato. Corpus conquaſſatum, Lucr. lib. 3. Conquaſſari terræ motibus. Cic. 1. de Diuinat. Conquaſſare nationes, pro uaſtare. Cic. pro Sext. Etiam exteras nationes illius anni furore conquaſſatas uidebamus.

CONQVEROR, reris, *Lamentarſi, μέμφομαι*, Cic. Metello, li. 5. epiſt.

CONQVESTIO. Cic. ad Q. Fr. lib. 1.

CONQVESTVS, us, ui, μέμψις, μεμψιμοιρία, querela. Liu.

CONQVIESCO, *Acquetarſi. ἡσυχάζω, ἡσυχίαν ἄγω*, quieſco. Cice. 5. de Finib. Conquieſcere ne infantes quidem poſſunt. Conquieſcere in re aliqua, eleganter, pro re aliqua delectari. Cic. Curioni: Aetas noſtra iam ingraueſcens in amore, atque in adoleſcentia tua conquieſcat.

CONQVINISCO, is, *Chinare il capo*, caput inclino. Plaut. Conquiniſcam ad ciſtulam.

CONQVIRO, is, *Cercare con diligenza. ζητέω*, eſt diligenter quærere. Cic. 5. Verr. Cum undique homines conquiſiſſet.

CONQVISITE, aduerb. pro docte, & diligenter. Gel. li. 3. c. 10.

CONQVISITIO militum, eſt militum delectus cum conſul, aut dux quos ei uiſum fuerit, ad militiam conſcribit etiam inuitos: quod in maioribus tantum reſpublicæ periculis fieri conſueuit. alioqui enim contenti erant iis, qui ultro nomina dabant. Cice. de Prou. conſ. exercitus ille noſter, duriſſima conquiſitione coactus, omnis interijt. Homines autem illi, per quos milites conquirebantur, conquiſitores dicti. Cic. Atti.

CONQVISITVS, nomen est, conquiſitiſſimæ epulæ. Cic. 5. Tuſc.

CONREI, ſimul rei. dictio frequens apud iuriſconſ.

CONREGIONE, ueteres pro, é regione dixerunt. Feſt.

CONSALVTATIO, Cic. ad Atti. lib. 2. Conſalutatio forenſis.

CONSALVTARE, *Salutare inſieme, προσαγορεύειν*, eſt ultro, citroque ſalutationem dare. Cic. lib. 2. de Orat.

CONSANGVINEI, rum, *Parenti, συγγενεῖς, ὁμαίμονες, ἀγχιστεῖς*, qui ſanguine inter ſe connexi ſunt. Cice. ad Attic. libr. 2. Coniuncti, noſtri conſanguinei. Conſanguineorum appellatione continentur etiam fratres ex eodem patre nati. lib. 3. Inſtit. tit. de legit. agn. ſucceſſ. § 1. Arma conſanguinea, Claud. in bel. Gild. Turba conſanguinea, Ouid. epiſt. 14. Sopor conſanguineus lethi, Virg. 6. Aeneid.

CONSANGVINITAS, *Parentado*, ipſa ſanguinis coniunctio. Liu. 7. Propinquus conſanguinitate alicui, Virg. 2. Aene.

CONSANESCO, is, ſanus fio. Cic. Sulp. lib. 4.

CONSANO, as, *Sanare*, ſano. Col. li. 4. c. 24. Plagæ conſanentur.

CONSARCINO, *Cucire inſieme, συρράπτειν*, ſimul ſarcire ſignificat. & nullo delectu coniungere. Gell. lib. 13. cap. 23. uerbum conſarcinatum. Fit à Sarcino, quod apud ueteres iuriſconſultos frequentiſſime legitur pro ſarcire.

CONSARRIO, is, ire, σκαλεύω, idem quod ſarrio. Col. li. 11. ca. 3.

CONSAVCIO, as, actiuum, *Ferire, κατατραυματίζω*, à quo Conſaucior, paſſiuum. Ad Heren. lib. 4. Vulnere corpus conſaucian.

CONSCELERO, *Sporcare di ſceleraggine, μιαίνειν*, eſt ſcelere conſpurcare. Liu. lib. 40. Conſcelerare aures paternas. Conſcelerare oculos dicuntur, qui nefandum aliquod facinus aſpiciunt. Ouid. li. 7. Metam. Cur non & ſpecto pereuntem, oculoſque uidendo Conſcelero? Hinc Conſceleratus, a, um, ut Conſcelerata mens. Cic. in Catil. Conſceleratus uultus, ibidem. Filij conſceleratiſſimi, Cic. pro Roſc. Amer.

CONSCENDO, is, *Entrare in mare per nauigare, aſcendere, ἐπιβαίνω*, nauim ingredior, nauigandi cauſſa. Virg. 1. Aeneid. Bis denis Phrygium conſcendi nauibus æquor. Aliquando abſolute. Cice. Att. lib. 9. Idibus Martijs Pompeium conſcendiſſe. Scopulum conſcendere, Virg. 1. Aeneid. Currum, Liu. lib. 38. Equum, Liu. lib. 35. In equum, Ouid. 6. Metam.

CONSCENSIO. Cic. 1. de Diu. Conſcenſionem in naues cum fuga.

CONSCIENTIA, *Conſcienza, συνείδησις*, ſui ſciétia, notitia eius rei, quæ animo noſtro ineſt. In bonam partem accepit. Ci. 5. Phil. In ipſa conſcientia recte factorum magnus laborum fructus eſt. In deteriorem, 3. in Catil. Inuect. Conſcientia conuictus conticuit.

CONSCINDO, dis, dere, *Lacerare, ſpezzare, ſquarzare, διαρρήγνυμι*, in multas partes ſcindere. Terent. Eunuc. ipſam capillo conſcidit. Curæ conſcindunt hominem ſolicitum. Lucre. lib. 5. Conſcindere ſibilis, per tranſlationem, pro exibilare. Cice. ad Atti. lib. 2. Conſcindere aliquem. pro accuſare. Cic. ad Att. li. 8. Is me ab optimatibus ait conſcindi.

CONSCIO, σύνοιδα, Hora. in Epiſtol. Hic murus aheneus eſto, Nil conſcire ſibi, id eſt nullius rei ſibi conſcium eſſe.

CONSCISCO, is, conſciui, itum, *Conſentire, συμψηφίζεσθαι*, communi conſilio ſtatuo, decerno, Liu. lib. 1. Cenſuit, conſenſit, conſciuit, ut bellum cum priſcis Latinis fieret. Valla lib. 5. ca. 89. ſcribit hoc uerbum ad mortem fere pertinere: ut, Conſciſcere ſibi mortem. Cic. de clar. orat. Themiſtocles ſibi mortem conſciuit. Tranſlate ponitur pro contrahere, Col. li. 8. Diligens paſtor ſtabulum quotidie conuerrit, nec patitur ſtercus humorem conſciſcere.

CONSCISSVRA, ræ, ipſa ruptio. Pli. lib. 34. cap. 8.

CONSCIVS, *Conſapeuole, συνειδώς*, qui rem ſcit. Cic. Rutilio: Cum mihi conſcius eſſem, quanti te facerem. Nonius de uerb. differen. Scius (inquit) ſecum, conſcius cum altero. quam tamen differentiam fatetur non obſeruari. nam poſtquam Scius in uſu eſſe deſijt, Conſcius utriuſq; locum occupauit. Saluſt. Populares cóſcios ſceleris ſui. Cic. 3. Offic. Sibi autem nullius eſſent conſcij culpæ.

CONSCRIBILLO, pro cóſcribo, ueteres dixerunt. Var. apud Noniú.

CONSCRIBO, *Scriuere, συγγράφω*, ſimul ſcribo, aut ſimpliciter ſcribo, Cic. ad Attic. lib. 12. De Antonio quoque Balbus ad me cum Oppio conſcripſit. Idem: Legem Conſules conſcripſerunt. Conſcribere milites, eſt cogere, & in certum numerum ac ſcriptum redigere. Conſcripti, qui in ſenatu ſcriptis annotati erant, qui per inopiam ſenatorum ex equeſtri ordine in ſenatorum numerum recipiebantur. Liu. lib. 2. Traditum inde fertur, ut in ſenatum uocarentur, qui patres, quiq; conſcripti eſſent. conſcriptos uidelicet in nouum ſenatum appellabant lectos.

CONSCRIPTIO, onis, συγγραφή, compoſitio. Cic. pro Cluen.

CONSECO, as, are, *Tagliare, τέμνω, διατέμνω*, ſeco. Ouid. 3. Triſt. Inde Tomos dictus locus hic, quia fertur in illo Membra ſoror fratris conſecuiſſe ſui. Conſecare in tenues membranas, Plin. lib. 30. cap. 4.

CONSECRANEVM, *Che è conſacrato, ἀφιερωμένον*, conſecraneum, uocabulum in caſtris repertum, ut conterraneum, commilitaneum, ſuffarraneum, Iulius Capit. in concione Maximini Cæſ. Commilitones (inquit) factati, imo uero conſecranei. Alio loco,

Nullam ciuitatem æque militaneam, dixit. Tertullianus Conſecraneos uocat, qui quaſi uni ſectæ mancipati ſunt.

Conſecratio, onis, *Conſecratione*, καθιέρωσις, dedicatio. Cic. pro domo: Conſecrationes fiebant à pontificibus, aut a tribunis pl.

Conſecro, as, καθιερῶ. Cic. 2. Tuſc. Quaſi addicti, & conſecrati.

Conſectarium, rij, ἀκόλουθον, eſt argumentum breuiter aſtrictum, in quo concluſio neceſſario ſequitur antecedens. Cice. 4. de Fin. Nunc uenio ad illa tua breuia, quæ Conſectaria eſſe dicebas. Bonum omne laudabile: laudabile autem omne honeſtum: omne igitur bonum honeſtum. Conſectarius, adiect. Cic. 4. de Fin. Illud uero minime conſectarium, ſed in primis hebes.

Conſectatio. Cic. in Orat. In huius conteminitatis conſectatione.

Conſectatrix. Cic. 3. Offic. Libidines conſectatrices uoluptatis.

Conſectio, συντομή. Cic. 2. de nat. deo. Arborum conſectione.

Conſecutio, nis. Cic. in partit. Conſecutio uerborum.

Conſector, aris, *Seguitare auidamente*, ἀκολουθέω, συμμετέχω, διώκω, auide inſequor, uel frequenter ſequor. Cæſ. 6. Bell. Gall. Equites conſectantur, atque occidunt. Cic. ad Atti. lib. 2. Fuſium clamoribus, & ſibilis conſectantur. Per metaphoram, pro aucupari. Cice. in Piſon. Leuitatis eſt, inanem aucupari rumorem, & omnes umbras etiam falſæ gloriæ conſectari. Cice. 1. Offic. Alexander beneuolentiam Macedonum largitione conſectabatur. Conſectari paſſiue. Laberius apud Non. Vxorem tuam, à populo lapidibus conſectari uideo.

Conſemineus, a, um, dicitur de re, in qua uaria ſemina commiſta ſunt. Vt Conſemineæ uineæ, in quibus diuerſa uitium ſemina aceruatim confuſa ſunt. Colum. lib. 3. ca. 21. Sic Silua conſemina, ex uarijs arborum generibus confuſe conſita. Idem lib. 12. c. 46. Conſeminalis. Colum. lib. 12. cap. 45. Conſeminalium uinearum non eſt firmum uinum.

Conſeneſco. Cic. de Sen. Conſenuerunt uires, atq; defecerint.

Conſenſio, *Conſentimento*, ὁμόνοια, συμφωνία, ut Speuſippus ait, cogitationũ concordia. Cic. ad Caſſ. Totius Italiæ mira cõſenſio.

Conſenſus, us, nomeo, ὁμόνοια, concordia. Ci. 3. de nat. deo.

Conſentaneus, a, um, *Conſonante*, σύμφωνος, ὁμολογούμενος, conueniens. Cic. 5. de Fin. Actiones uirtuti conſentaneas.

Conſentia, ciuitas in agro Brutio. Plin. lib. 3. cap. 5. Conſentini incolæ.

Conſentia sacra, quæ ex conſenſu multorum ſunt ſtatuta. Feſt.

Conſentio, is, *Conſentire*, ὁμολογέω, ὁμοφρονέω, συμφωνέω, idem ſentio. Cice. 3. de Finib. Ratio noſtra conſentit, oratio pugnat. Conſentiens. Cic. 2. de Diuinat. Animorum conſentientium multitudine completum eſſe mundum. Conſenſus, particip. ὁμολογούμενος, confeſſus. Gell. lib. 15. ca. 26. Syllogiſmus eſt oratio, in qua conſenſis quibuſdam, & confeſſis, aliud quid neceſſario cõficitur.

Conſepio, pis, ire, *Circondare di ſiepe*, περιφράττω, ſepire. Ci. de Sen. Conſeptum agrum, & diligenter conſitum. Conſeptum pet, quod undique clauſum eſt. Col. li. 1. ca. 4. Difficiliora conſepta. Conſeptum fori, dixit, Quinct. lib. 8. pro ipſis cancellis.

Conſequentia, æ, *Conſeguenza*, ἀκολουθία, conſecutio. Cice. 1. de Diuinat. Qui euentorum conſequentia notauerunt. Eſt & Conſequentia neceſſitas concluſionis ex præcedentibus. Cice. ad Treb. in Top.

Conſequiæ, ſequelæ, à conſequendo, ut ab exequendo exequiæ. Apul. lib. 10.

Conſequor, pen. cor. *Seguitare di fatto*, ἀκολουθέω, ſtatim ſequor. Virg. lib. 5. Aeneid. Quem deinde Cloanthus conſequitur. Item obtineo, adipiſcor. Cice. in Verr. Act. 1. Quod ego meo labore, & uigilijs conſecutus ſum. Item exprimere. Idem Cæſari Iuniori: Extrema quanta & qualia ſint, uerbis conſequi non poſſum. Conſequens, tis, participium. Cice. de Sen. Memoriam illius uiri excipient omnes anni conſequentes. Conſequens, nomen, argumenti concluſio. Ci. 4. de Fin. Cum conſequens aliquod falſum ſit, illud, cuius id conſequens ſit, non poſſe eſſe uerum.

Conſequenter, ἀκολούθως, Vlp. l. ſed & ſi quid. §. ulti. ff. de uſufr. & quemadmodum quis uta. & fru.

Conſero, pen. cor. ſerui, tum, *Meſcolare, meſchiare*, συμπλέκω, coniungo, connecto. Virg. 3. Aeneid. Loricam conſertam hamis, auroque trilicẽ. Conſerere manus, eſt manus coniungere, & dextras mutuo apprehendere. Vnde manum conſerere dicebantur litigantes, cum in agrum, aut aliam rem, de qua controuerſia erat, profecti, rem litigioſam, aut aliquam eius particulam manu apprehendebant, iusque ſuum in re præſenti uindicabant. poſtea tamen, propagatis Italiæ finibus, prætoribusque alijs negocijs diſtentis, placuit, ut litigantes ſine prætore in agrum proficiſcerentur, glebamque inde in ius ad prætorem deferrent; & in ea tanquam in toto agro uindicarent, aduerſariumque ex iure manu conſertum (id enim formulæ nomen erat) ad prætorem uocarent. Pugnantes ita manum conſerere dicuntur, cum cominus rem gerunt, & quaſi manum manui admouent. Cic. ad Attic. iſtum uetere nuntiant, non ut manum conſerat, ſed ut fugam intercludat. Pro eodem etiam dicimus, pugnam conſerere. Virg. 2. Aene. Multaque per cæcã congreſſi prœlia noctem Conſerimus. Conſertus, connexus, contextus. Fab. li. 5. c. 10. ordo rerum tribus momentis conſertus eſt.

Conſero, pen. cor. ſeui, ſitum, *Piantare, ſeminare, ineſtare*, συμφύω, locum aliquem ſeminibus, ſeu plantis oppleo. agri enim conſiti dicuntur, ſemina uel plantæ ſeri. Virg. 1. Eclog. En queis conſeuimus agros. Inde Conſitio. Cice. in Cato. Nec conſitiones modo delectant, ſed etiam inſitiones. Conſitus, pen. cor. ut, Cæca mentis caligine conſitus, Catul.

Conſerte, aduerb. Cice. de Fato: omnia conſerte, cõtexteq; fiunt.

Conſertor, oris, Pli. lib. 33. cap. 8.

Conſeſſus, συνέδριον, non eſt conſeſſio, ſed homines in uno loco ſedentes, ſicut conuentus, non eſt conuentio, ſed homines qui in unum locum conueniunt. Cic. de Sen. Quibus cum à cuncto conſeſſu plauſus eſſet multiplex datus.

Conſerratus, a, um, *Che ha i denti à guiſa di ſega*, πριονωτός, ſerræ in modum denticulatum. Pli. lib. 11. cap. 37.

Conſerua, uæ. Teren. in Eunuc. conſeruam domi uidebit.

Conſeruitium, tij. Plau. Capt. Perdis conſeruitium commune.

Conſeruatio, Cice. 1. Offic. Attentos animos ad decori conſeruationem.

Conſeruator, oris, σωτήρ, Cicero. pro Sext. & conſeruatores ciuitatis.

Conſeruatrix, cis, Cice. 4. de Finib. natura uult eſſe conſeruatrix ſui.

Conſeruo, as, are, *Conſeruare*, φυλάττω, tueor, cuſtodio, obſeruo. Cice. ad Atti. lib. 6 ordinem conſeruabo tuum. Idem Atti. libr. 5. Vt nos eam neceſſitudinem, quæ eſt nobis cum publicanis, obtinere & conſeruare patiamur. Idem Metello: Beneuolentiam certo iudicio ſuſceperam, quoad uoles, conſeruabo. Interdum idem quod incolumem ſeruare, & à certiſſimo periculo eripere. Cic. in Cat. Non minus iucundi ſunt dies illi quibus conſeruamur, quàm quibus naſcimur. Conſeruatus, particip. Cic. Lent. lib. 1. Illud noſtrum conſilium iure laudandum eſt, quòd meos ciues, & à me conſeruatos, ſeruis armatis obijci noluerim.

Conſeruus, ui, *Conſeruo*, σύνδουλος, qui cum alio eidem domino ſeruit. Cic. ad Caſſium: conſeruo ſeruimus.

Conſideo, es, ante pen. cor. *Sedere inſieme*, συνεδρεύω, ſimul ſedeo. Cice. in Brut. In pratulo conſedimus. Aliquando ſignificat manere. Cic. de Fin. Cuius in mente conſedit iuſtitia. Aliquando rei humilitatem habet, & quaſi denegatam altius euolandi facultatem. Cic. Conſedit utriuſque nomen in quæſtura. Pro conquieſcere: ut conſidere in ocio. Pro ſedari. Liu. ira conſedit. Pro commorari, uel conſiſtere. Cice. Philipp. 13. Martiam legionem Albæ conſediſſe ſciebat.

Conſeſſor, oris, σύνεδρος, una cum alio ſedens. Cice. ad Attic. libr. 2. Præclarum ſpectaculum mihi propono, modo te conſeſſore ſpectare liceat.

Conſiderate, aduerb. Ci. pro Quinct. Prætores, ut conſiderate fieret, comparauerunt. Ibidem: Quid feci non conſideratiſſime?

Conſideratio, nis, σκέψις. Cice. 4. Acad. Conſideratio, contemplatioque naturæ, animorum, ingeniorumque naturale quoddam quaſi pabulum.

Conſidero, as, are, *Conſiderare*, σκέπτομαι, diſpicio, iudico, cogito: à ſiderum contemplatione, ut Feſto placet, dictum Cice. Terentiæ: Reliquum eſt, quod ipſæ optime conſiderabitis. Ter. Heaut. cum mecum in animo uitam tuam conſidero. Conſideratus, particip. Cic. de Aruſp. Reſp. Nihil feci non diu conſideratum, ac multo ante meditatum. Conſideratus homo, qui agenda conſiderat. Cic. pro Ceci. Illud conſiderati hominis eſſe putauit.

Conſido, dis, conſedi, conſeſſum, *Affermarſi in maggio*, συγκαθίζω, ſimul aſſido: differtque à Conſideo, quòd illud quietem, Conſido motum afferat. Cic. ad Attic. lib. 5. Antequam conſedero. Accipitur interdum pro, ſedes aliquo in loco figere. Virg. 12. Aene. Vultis & his mecum pariter conſidere regnis? Interdum deſidere, uel dehiſcere. Liu. lib. 33. In Veliterno agro terra ingentibus cauernis conſedit. Conſiditur, imperſonale. Cice. 3. de Orat. In ſiluam uenitur, & ibi conſiditur.

Conſignatio, ſigilli impreſſio. Conſignationes item dicuntur, quas uocamus documenta, uel chirographa. Quinct. l. 12. c. 8. Promittit litigator teſtem populum, paratiſſimas conſignationes.

Conſigno, *Sugellare*, σημειόομαι, σφραγίζω, eſt, ſigno notare, uel ſignum rei alicui clauſæ imprimere. Conſignare epiſtolas, eſt, cum illis complicatis anulum noſtrum imprimimus. Plau. in Curc. Eamus intro, ut tabulas conſignemus. Conſignare pecuniam inter aliquos, eſt deponere. Suet. in Claud. Dote inter auſpices conſignata. Laudatio alicuius conſignata, Cic. pro Flac.

Conſileo, es, ere, *Tacere*, pro conticere poſuit Ennius, teſte Feſto.

Conſileſco, is. Gell. li. 12. c. 1. Omnis ſtrepitus conſileſcit.

Conſiliarius, *Conſigliero*, βουλευτής, σύμβουλος, qui ab aliquo in conſilium adhibetur. Cic. 3. de Leg. & Plau. in Epid.

Conſiliator dicitur, qui alicui eſt conſilium. Pli. in epiſt.

Conſiligo, inis, δίκτυον Dioſco. herba eſt, quæ uocatur ab herbarijs Pata leonis. Pli. li. 25. ca. 8. & Ruel. li. 2. c. 134.

Conſilinum, Apuliæ oppidum Mela lib. 2.

CONSILIO, as, *Conſegliare, deliberare, βουλεύομαι*, delibero, conſulto. Tac.lib.18. Et rediere Bononiam omnes ſimul conſiliaturi.

CONSILIO, is, lui, uel liui, conſultum, ſimul ſalio: unde conſulto, as.

CONSILIOSVS, à Catone dictum, teſte Gell.lib.4. ca.9. pro ſapiẽte.

CONSILIVM, *Conſiglio, βουλή, βούλευμα*, definitur à Cic.lib.1. de Inuen. aliquid faciendi, non faciendive ratio excogitata. Cic. Terentiæ: Veſtrum iam conſilium eſt, non ſolum meum, quid ſit uobis faciendum. Quandoque ſumitur pro iudicibus conſtitutis. Cicero pro Roſc. Qui e[illegible] ſenatu in hoc conſilium delecti eſtis propter ſan[illegible]itatem. Et [illegible]ra: Dij prohibeant iudices, ut hoc, quod ma-[illegible] conſilium publicum uocari uoluerunt, præſidium ſectorum exiſtimetur.

CONSIMILIS, le, *Simile, ὅμοιος*, idem quod ſimilis. Plau. Amph. Ain tu alterum te reperiſſe conſimilem Soſiam domi? Ter. Eun. Conſimilem luſerat ludum. Cice.2. Philip. Cum rem geſſiſſet conſimilem rebus ijs, quas ipſe geſſeram.

CONSISTO, is, conſtiti, *Fermarſi, ἵσταμαι*, proprie eſt iter inceptũ mora interrumpere. Teren. Illico hic conſiſte. Vbi Donatus: Cõſiſtere eſt audacter, & conſtanter ſtare. Sic Conſiſtere in anchoris, uel ad anchoram, apud Cæſar. Sed transfertur: ut, Conſiſtere in ſententia. Cic. ad Q. Fra.2. Tantus clamor à noſtris, ut neque mente, neque lingua, neque ore conſiſteret. Cato de re ruſt.c.125. Et ſi aluus non conſiſtet, id eſt non deſinat fluere. Varr. Vt ſi pluerit, aqua non conſiſtat. Dicimus item, ſalutem noſtram, aut ſpem in hoc aut illo conſiſtere, id eſt ab illo pendere. Cic. pro Marcell. Salus reip. in mortalis unius anima conſiſtit. Conſiſtimus quoque, cum, recuperatis uiribus, firmiores incipimus eſſe, ut ſine ulla corporis imbecillitate poſſimus ingredi. Cic. Fam.7. Tanta me διάῤῥοια arripuit, ut hodie primum uidear conſiſtere. Virg. pro erigor poſuit. Conſtitit in digitos.

CONSITOR, oris. Ouid.4. Metam. Et cum Lenæo genialis conſitor uuæ.

CONSITVRA, ræ. Cic. de rep. ex Nonio. Ex agri conſitura.

CONSOBRINA, æ, *ἀνεψιά*, materteræ meæ filia, Cic. pro Quinct.

CONSOBRINI, *Cugini, ἀνεψιοί*, ex duabus ſororibus ſunt editi, quaſi Conſororini. Patrueles autem, qui ex duobus fratribus. Sed fere uulgus omnes iſtos communi appellatione Conſobrinos uocat, quemadmodum & eos qui ex fratribus, patruelibus, aut conſobrinis propagantur, uel amitinis. Cice. ad Cœlum lib.2. Curius conſobrinus tuus.

CONSOCER, ri, Conſoceri dicuntur, quorum alter filium alterius filiæ maritum dedit. Suet. in Claudio.

CONSOCIATIO, uerbale, *κοινωνία, συναγελασμός*. Cic.1. Offi.

CONSOCIO, as, are, *Accompagnare, κοινωνέω, συναγελάζω*, ſocietatem ineo, communico. Plaut. Rud. Vel conſociare mihi quidem tecum licet. Liu.lib.8. Sed quòd cum Gallis arma quondam conſociaſſent. Conſociatus. Cice. in Parad. Accuſatorum atque indicum conſociatos greges.

CONSOLABILIS, le. Cic. Sulp. eſt omnino uix conſolabilis dolor.

CONSOLIDATIO, onis, uerbale, cuius propriam ſignificationem dignoſces ex §. Item finitur. Inſtitu. de uſufru.

CONSOLIDO, as, are, *Saldare, συμπηρόω*, redintegrare, & in unum congerere, quod prius ruptum aut diuiſum fuerat. Vſusfructus conſolidatus, id eſt confirmatus. Vlp. l. idem Neratius. ff. de uſufru. accreſc.

CONSOLATIO, onis, *Conſolatione, παραμυθία*, leuatio doloris. Cic. pro Mil.

CONSOLATOR, ris, *παράκλητος*. Cic. in Tuſc.

CONSOLATORIVS, a, um, Ci. Att. Literas accepi conſolatorias.

CONSOLOR, pen.pro. *Conſolare, παραμυθέομαι, παρηγορέω*, ſolatium præſto, mœrorem leuo, ſiue id re fiat, ſiue uerbis. Ci.epi.51. Virtuti tuæ magis gratulari debeo, quàm conſolari dolorem. Ci. Sulpi. Dices, quid ma iſta res conſolatur. Paſſiue. Aſinius, Cum ob ea quæ ſperaueram dolebam, conſolabor ob ea, quæ timui. Reperitur & conſolo actiuum apud Var. in Oedipo Thyeſtæ: Oedipus Athenas exul uenire dicebatur, qui conſolaret.

CONSONANTIA, tiæ, uocum concordantia, Græce *συμφωνία*.

CONSONO, pen.cor. *Conſonare, συμφωνέω*, ſimul ſono. Varro de Apibus: Conſonat uehementer, perinde ut milites faciunt, cũ caſtra mouent. Virg.5. Aeneid. Tum plauſu, fremituque uirum, ſtudijsq; fauentum Conſonat omne nemus. Conſonare ſibi, pro conſtare. Sene. epiſt.31. Vt perfecta uirtus, ſit æqualitas ac tenor uitæ, per omnia conſonans ſibi. Conſonans, nomen adiectiuum ex participio. Cic. in Parti. Atque etiam eſt hæc diſtinctio in uerbis: altera natura, tractatione altera. Natura, ut ſint alia conſonantiora, grauiora, &c. Conſonantes literæ à grammaticis dicũtur, *σύμφωνα*, quòd cum uocalibus, non per ſe ſonent.

CONSONVS, a, um, Silius lib.17. Vox conſona linguæ. Cic. ad Attic. lib.4. Credo Platonem uix putaſſe ſatis conſonum fore, ſi &c.

CONSOPIO, pis, pire, *Indurre in ſonno, κατακοιμάω*, in ſomnium inducere. Cic.1. Tuſc. A luna conſopitus putatur.

CONSORS, tis, *Di una iſteſſa ſorte, & conditione, κοινωνός, ὁμότιμος*, eiuſdem ſortis, id eſt conditionis. Sappho ad Phaonem: Alcæus conſors patriæque, lyræque Laudis habet. Cice.5. Verr. Cum ex agris tres fratres conſortes profugiſſent, quòd ijs plus frumenti imperabatur. Conſors, particeps: ut, conſors conſilij publici. Plin. epiſt.167. Generis conſortes, conſanguinei & propinqui. Ouid. epiſt.3. Socius & conſors laboris. Cic. de Cla. Orat. Thalami cõſors. Ouid.10. Meta. Thalami conſorte carebat. Conſortem Propertius poſuit pro ſimili, cum inquit: Tu qui conſortem properas euadere caſum.

CONSORTIVM, tij, *Compagnia, κοινωνία, ἑταιρία*, ſocietas. Papin. l. ſi inter fratres. §. idem Papi. ff. pro ſocio. Dicitur & conſortio, nis. Cic.3. Offi. Diſſoluatur neceſſe eſt omnis humana conſortio.

CONSPECTVS, pro aſpectu, *ὄψις, περιωπή*. Virg.1. Aeneid. Vix è conſpectu Siculæ telluris in altum Vela dabant læti. Dicitur & de mente. Cic. pro Bal. Vt Conſpiciatis eum mentibus, quẽ oculis non poteſtis. Conſpicere pro attendere. Cice. pro Mur. Debes M. Cato conſpicere, quibus uitijs affectum eſſe neceſſe ſit eũ, cui uere illud obijci poſſit. Conſpicere ſibi, quæ ſint in rẽ ſuam. Plau. Trin. Conſpicior, eris, paſſiuum. Cic. in Cati. Carere me aſpectu ciuium, quàm infeſtis oculis omnium conſpici mallem. Conſpectus, nomen ex participio. Liu. libro.22. Turba, quàm dignitate, conſpectior.

CONSPERGO, gis, *Spargere, καταπάσσω*, aſpergo. Plau. Curc. Vbi uino has conſperſi fores. Cice.3. de Orato. Vt conſperſa ſit quaſi uerborum, ſententiarumque floribus. Conſperſum ſtellis caput. Cic.1. de Nat. Deo.

CONSPICIENDVS, a, um, *Illuſtre, degno d'eſſer guardato, περίβλεπτος*, dignus qui conſpiciatur, illuſtris, inſignis. Ad Heren. li.1. In geſtu nec uenuſtas conſpicienda, nec turpitudo ſit. Tibul. lib.1. El.2. Inſideat celeri conſpiciendus equo.

CONSPICIO, is, pen.cor. *Guardare, mirare, ἀθροῶ*, uideo, cerno. Plau. in Amph. Qui ipſus equidem nunc primum iſtanc tecum conſpicio ſimul.

CONSPICILLVM *Occhiale, διόπτρα*, dicitur, unde clanculum conſpicere poſſit. Plaut. In conſpicilio aſſeruabam. Item quæ uulgo ocularia dicuntur. Idem neceſſe eſt conſpicilio uti. Sunt qui utrobiq; legant Conſpicillum.

CONSPICOR, aris, *Vedere, ἰδέω, ὁράω*, à præpoſitione con, & antiquo uerbo Specio, idem quod conſpicere. Ter. in Eunuc. Cur ego te in his conſpicor regionibus? Cæſ.2. Bel. ciui. Hunc conſpicatæ naues, ſublatis anchoris ſequi ceperunt.

CONSPICVVS, a, um, *Sagace, accorto*, à conſpicio, ut Perſpicuus à Perſpicio. Modo ſignificat ſagacem, acutum, *ἔμφρων*. Quinct. Cõſpicuus, ſagax, callidus. Modo clarum. Vnde Mart. Conſpicuum amphitheatrum appellat, lib.1. Hic ubi conſpicui uenerabilis amphitheatri Erigitur moles. Conſpicuus homo, qui in ſe omnium oculos conuertit. Liu.1. Romanis conſpicuum eum diuitiæque faciebant.

CONSPIRATIO, *ὁμόνοια*, pro concordia, & conſenſu. Cice. libro.2. Offic. magnas utilitates adipiſcimur conſpiratione hominum, atque conſenſu. Et pro domo ſua: hanc noſtram conſpirationem in rep. bene gerenda certi homines fictis ſermonibus diremerunt. Accipitur item in deteriorem partem pro coniurare, & (ut Cicero loquitur) coire. Cice. pro Deiot. Conſpiratio certorum hominum contra dignitatem tuam. Conſpiratus, us, quo Gell. utitur, lib.1. cap.11. Conſpirare quoque ponitur pro conuoluere, dictum à ſpiris, quæ ſunt circuli, qui in ſeipſos recurrunt: unde conſpirare ſerpentes dicimus, cum ſe in orbem conuoluunt. Pli. de uiris ill. Anguis ſe in Volumnij tabernaculo conſpirauit. Conſpirati, orum, *οἱ συστάντες*, qui coniurarunt. Sue. in Cæſ. Aſſidentem conſpirati ſpecie officij circunſteterunt. Conſpiratæ res, uelut conflatæ in unum corpus. Sen. epiſt.85.

CONSPIRO, ras, p.p. *Spirare inſieme, congiurare, συμπνέω, συμφωνέω*, ſimul ſpiro, conflo. Colum. lib.4. Celeſtes admittat imbres, ac ſuis omnibus partibus ad educandam prolem nouam conſpiret. Sumitur pro conſentio. Cic. contra Rullum: Conſentite uobiſcum, conſpirate cum bonis. Col. lib.12.

CONSPISSO, as, are, condenſo. Pli. li.35. ca.6. Col. li.2. c.18.

CONSPONSORES, qui de eadem re conſpondent. Cic. Atti. libro 5. Inueſtiges ex conſponſorum tabulis. Idem epiſt. Fam.98. Conſponſor es pro Pompeio.

CONSPVO, is, ere, *καταπτύω*, ſputo aliquem fœdo, paſſiuum Conſpuor. Plau. Ab omnibus deriſus atque conſputus.

CONSPVRCO, as, are, *Sporcare, μιαίνω*, commaculare. Col. li.8. ca.3. Sapore tetro conſpurcare omnia, Lucr. lib.6.

CONSPVTO, as, are, frequen. Plau. Curc. Conſputatur, uituperatur. Cic. ad Q. Fr. lib.2. Clodiani noſtros conſputare cœperunt.

CONSTABILIO, is, ire, *Fermare, καθίστημι*, firmum facio. Plaut. Capt. Rem meam conſtabiliui. Terent. Ad. Tuam rem conſtabiliſſes.

CONSTANTER, *σταθερῶς, βεβαίως*, Cic. de Amic. Multa eius uel prouiſa prudenter, uel acta conſtanter ferebantur.

CONSTANTIA, *ἀπάθεια*, Cic. ad Atti. O conſtantiam promiſſi, & fidem miram.

CONSTAN-

CONSTANTINOPOLIS, urbs à Conſtantino aucta, in finibus Thraciæ, unde Byzantium.

CONSTERNATIO, συςολὴ, ἔκπληξις, concitatio quædam ſubita, ex aliquo metu deduci uidetur, à Sterno, quod ſignificat deiicere. illa enim, qui ictu aliquo humi ſternuntur, maxime perturbantur.

CONSTERNIVM, locus prope thermas, ubi ueſtes deponebantur.

CONSTERNO, as, aui, atum, *Sbigottire, perdere animo*, συςέλλω, ἐκπλήττω, perturbo, & proprie de animo dicitur teſte Vall. li. 5. Sal. Qua uictoria elati hoſtes noſtri territi, atque animis conſternati diſceſſere. Idem: Equi exterriti, aut ſaucij conſternantur.

CONSTERNO, is, ſtraui, *Diſtendere*, καταςορέω, καταβάλλω, ſterno, uel ſternendo operio. Virg. 3. Aene. Alte conſternunt terram concuſſo ſtipite frondes. Sic Conſternere aream ſilicibus & lapide, quod Galli dicunt Papauer. Colum. lib. 1. Area optima eſt ſilice conſtrata. Conſtratus, a, um, à Conſternor, eris, ςρωτὸς, καταςρωτὸς, tectus. Cic. pro Sext. Forum corporibus ciuium Romanorum conſtratum. Inde naues conſtratæ dicuntur, quæ ab aliquibus uocantur tectæ, quæ ſcilicet ſua habebant cataſtromata, in quibus propugnatores conſiſtebant. Cic. 5. Verr. Erat ſola illa nauis conſtrata. Quæ autem carebant cataſtromatibus, Naues apertæ dicebantur. Hircius de bello Alex. Quatuor ad eas conſtratæ naues, & complures apertæ contenderunt.

CONSTIPO, as, *Condenſare, ſpeſſire*, ἐμπιέζω, condenſo, & in unum cogo. Cic. de Leg. Agr. 2. Sed ne conſtipari quidem tantum hominum numerum poſſe in agrum Campanum intelligetis. Cæſ. 5. bel. Gal. Vt ſe ſub ipſo uallo conſtipauerant.

CONSTITVO, *Deliberare, conſtituire*, βουλεύομαι, ſtatuo, propono, decerno. Terent. Phorm. Mihi dotem conſtituerunt dare. Virg. 1. Aeneid. Qui teneant (nam inculta uidet) hominesne, feræne, Quærere conſtituit. Item locum, ſiue tempus determino. Terent. Eunuc. Dati anuli, locus, tempus conſtitutum eſt. Ad conſtitutum uenire: ſubaudi, diem, uel tempus. Cice. pro Cæcin. Homines inermes, qui ad conſtitutum experiendi iuris gratia ueniſſent. Cice. Mar. Si quid conſtitutum cum podagra habes, in aliam differas diem. Quandoque conuenire, & pactum facere. Teren. Hecy. Conſtitui cum quodam hoſpite, me eſſe illum conuenturum. Cicer. 1. Officio. Si conſtitueris te cuipiam aduocatum in rem præſentem eſſe uenturum. Conſtituere pecuniam, eſt aſſignare. Aliquando gubernare, moderari, regere. Cice. Inſcitia, ſenum conſtituenda, & regenda eſt prudentia. Interdum decernere. Nonnunquam parare. Cic. Erat ignarus quantum ſibi, ac liberis ſuis iam tum mali conſtituerent.

CONSTITVTIO, onis, *Conſtitutione, ordinare, ſtatuto*, διάταξις, ſtatutum, decretum: à uerbo Conſtituo, quod inter cetera ſignificat decerno, ſancio, præſcribo. Interdum idem quod inſtitutio: ut, Religionum conſtitutio, apud Cic. 3. de Leg. Idem Brut. libro. 3. Illud neceſſe me ad te ſcribere, quid ſentirem tota de conſtitutione huius belli. Eſt item Conſtitutio, rhetoribus prima cauſſarum conflictio, quæ alio nomine ſtatus appellatur. ad Herenn. libr. 1. Hæc exoratio in coniecturali conſtitutione cauſſæ ferme ſemper neceſſaria eſt. Cice. 1. de Inuent. Conſtitutiones apud rhetores ſunt quatuor, coniecturalis, definitiua, generalis, tranſlatiua: qui ſtatus etiam dicuntur.

CONSTITVTVS, a, um, *Ordinato, determinato*, διατεταγμένος, decretus, propoſitus. Conſtituta in menſem Ian. auctio, Cice. de leg. Agr. Corpus bene conſtitutum, bono præditum habitu.

CONSTITVTVS, us, multitudo eſt hominum ſimul conſtituentium. Feſt.

CONSTO, as, conſtiti, ſtitum, & ſtatum. *Conſtare, perſeuerare, eſſer manifeſto*, Lucan. lib. 7. Conſtatura fides ſuperum. Marti. Conſtatura fuit Megalenſis purpura centum. Eſt autem Conſtare, conſtanter permanere, perſeuerare, ratum habere. Cic. Epiſt. 3. Qua in ſententia ſi conſtare uoluiſſent. Conſtare ſibi, eſt, in eadem opinione conſtanter permanere. Idem 1. Tuſcul. Si tibi quidem conſtare uis. Conſtare mente, uel animo, eſt animi uel mentis compotem eſſe. Magnó uel paruo aliquid conſtare dicimus, magno uel exiguo pretio comparatum. Cice. 6. Ver. ſi H-S. VIM. tibi conſtarent ea, quæ tu facile poſſes uēdere H-S. CC. millibus? Idem Attico: Id propter dimidio minoris conſtabit. Cic. 1. de nat. deo. Homo, qui ex animo conſtat & corpore. Interdum ſimul ſtare. Siſen. lib. 4. hiſt. Multitudinem procul hoſtium conſtare uiderunt. Interdum ſuppetere. Iuuen. Saty. 6. Quis feret uxorem, cui conſtent omnia? id eſt cui nihil deſit. In tertia perſona ſumitur pro manifeſtum eſt. Cice. in Epiſt. moleſte Pompeium id ferre conſtabat. Pro conuenit, ut, Hoc mihi tecum conſtat. Li. 1. ad Heren. quæ dicta ſunt. arbitror mihi conſtare cum ceteris ſcriptoribus. Rationem conſtare, eſt, legitimam rationem aut oſtendi, aut apparere oſtendi poſſe. Vlpian. Plane ſi defendendi gratia aliquid fecerit, rationē ei cōſtare oportet. A Cōſto, fit Conſtans, pro eo, qui firmus eſt, & tenax propoſiti, ἀσταθής. Cic. ad Lent. Magis ueratorū hominum ſtudium, quàm conſtantis ſenatus conſiliū uidetur.

CONSTREPO, is, ere, *Far ſtrepito*, κτυπεῖν, idem quod Strepere. Gel. lib. 4. cap. 1.

CONSTRINGO, is, ere, *Stringere*, συςέλλω, ſignificat arctare: ut, Conſtringere ſarcinam, Plau. in Tri. Cic. 1. de Orat. Quæ rem diſſolutam ratione quadam conſtringeret. Conſtringendum ſe tradere libidinibus. Cic. 1. de Fin. Victi ſpecie uoluptatis, tradunt ſe libidinibus conſtringendos. apud Quinct. lib. 2. cap. 4. Aptis uerbis conſtricta oratio. Cic. de Clar. Orat.

CONSTRVCTIO, nis, uerb. Cic. in Acad.

CONSTRVERE, *Conſtruire, ordinare, fabricare*, συντάττειν, κατασκευάζειν, ſimul ſtruere, fabricare. Cic. in Cato. Vt ædificium idē deſtruit facillime qui cōſtruxit, ſic hominem eadem optime, quæ conglutinauit, natura diſſoluit. Cic. 2. Phil. Tanti acerui nummorum apud iſtum conſtruuntur, ut iam appendantur, non numerentur pecuniæ. Conſtructus particip. Cice. 2. de Nat. Deo. Dentibus in ore conſtructis manditur, atque extenuatur & molitur cibus. Conſtructior domus. Cic. 1. de Inuent. Domus ea, quæ ratione regitur, omnibus conſtructior eſt rebus & apparatior, quàm ea, quę temere & nullo conſilio adminiſtratur.

CONSTVPRO, as, are, μοιχεύω, ſtupro. Liu. lib. 29. Q. Cice. de petit. conſ. Prope in parentum gremijs prætextatos liberos conſtuprarit. & ad Attic. lib. 1. Afflicta reſp. eſt conſtuprato iudicio.

CONSVADEO, es, ere, *Perſuadere*, πείθω, idem quod Suadeo. Plaut. Mere.

CONSVASOR, oris. Ci. pro Quinct. Hæc agebat conſuaſore Næuio.

CONSVDO, as, re, *Sudare*, ἱδρόω, ſudo. Plau. Pſeu. beatus ſi conſudaueris. Col. lib. 12. ca. 7. Dum conſudant, reponuntur. Cato cap. 96. Sinite biduum conſudent. Conſudeſco, is, ere, idem. Col. li. 12. ca. 48. Sicq; triginta dies pati conſudeſcere.

CONSVESCO, cis, eui, & conſuetus ſum, *Auezzarſi, eſſere conſueto*, ἐθίζομαι, ſoleo. Virg. 2. Geor. Adeo in teneris conſueſcere multum eſt. Colum. libr. 9. Nec magis humo, quàm ſtagno conſueuerunt. Cic. 2. de Orat. Poteſt facere id, quod requiris, & conſueuit. Interdum eſt familiaritate alicuius utor. Vnde & Conſuetudo pro uſu & familiaritate. Cic. pro Sext. Roſ. Erat mihi cum eo non modo hoſpitium, uerum etiam conſuetudo. Dicitur item Conſueſco, de re uenerea. Cic. 6. Verr. Mulieres, quibus iſte conſueuerat.

CONSVEFACIO, is, *Aſſuefare*, uſu doceo. Teren. in Adel. Nihil prætermitto, conſuefacio. Ibidem: conſuefeci filium.

CONSVETIONEM, Plau. pro conſuetudine dixit, teſte Feſto. Conſuetus. Ter. And. ut conſuetum facile amorem cerneres. Ouid. 12. Melam. Et ueſtes, & Conſuetiſſima quæq; uerba.

CONSVETVDO, dinis, *Conſuetudine, uſo, conuerſatione, prattica*, συνήθεια. Plau. in Mil. Hoc adeo fieri credo conſuetudine. Cato ad Cice. Contra conſuetudinem meam hæc ad te pluribus ſcripſi. Et pro familiaritate. Terent. in And. neque me conſuetudo, neque amor, neque pudor. Cice. ad Curionem. Carus fructu iucundiſſimæ conſuetudinis.

CONSVL, is, ὕπατος, πρόβουλος, Plutar. ſummum erat apud Romanos dignitatis faſtigium, poſt exactos reges à Iunio Bruto primum introductum. Dicti conſules à Conſulendo, ſiue quòd reipublicæ conſulerent, ſiue quòd à cunctis conſulebantur. De eorum officio uide Feneſtellam de Rom. Magiſt. Cic. in Piſ. Animo conſulem eſſe oportet, conſilio, fide, uigilantia, toto denique munere conſulatus.

CONSVLARIS, qui Conſulatum geſſit. Cic. Lentulo: filium conſularem amiſit. Conſularis ætas, in qua conſulē eſſe licebat, quæ erat annorum trium & quadraginta. Cice. 4. Phil. Alexander, tertio & trigeſimo anno mortem obijt: quæ eſt ętas noſtris legibus decem annis minor, quàm conſularis. Conſulariter, Liuius. 4.

CONSVLATVS, us, dignitas, ſiue tempus, quo conſul in officio eſt. Ci pro Mur. Vt ei iam exploratus conſulatus uideretur.

CONSVLO, is, ſului, ſultum, cum accuſ. *Dimandare conſiglio*, ἐπερωτάω μαι, conſilium peto. Quinct. Ego aures conſulens meas. Inuenimur etiam apud uetuſtiſſimos in hac ſignificatione habere duos accuſatiuos: Conſulam hanc rem amicos, quid faciundum cenſent. Conſulo autem cum genitiuo Aequi uel Boni, ſignificat in meliorem partem interpretari. Plin. lib. 33. Quærebat argentum auaritia, boni conſuluit interim inueniſſe minium. Cum datiuo neutrum eſt, & ſignificat conſilium do: Medicus conſuluit mihi. Interdum proſpicio, & præſidium fero. ut, Conſule honori tuo, Conſule rebus tuis, Conſule ſaluti tuæ, id eſt prouide. Interdum etiam de rebus animatis. Cic. Treb. Conſuli quidem te à Cæſare ſcribis, ſed ego tibi ab illo conſuli mallem: hoc eſt, mallem ut Cæſar prouideret tibi, quàm te interrogaret. Aliquando poſt datiuū iungimus accuſatiuum, Conſulo tibi commodum tuum. Quandoque cum In, pro contra. Terent. Peſſime in te, atque illum conſulit. Interdum eſt deliberare, ſed in plurali tantum, & abſolute: ut, Conſulent ſenatores. Cæſ. 7. Bel. Gall. Bis magno cum detrimento repulſi Galli, quid agant, conſulunt. Et grauiter de ſe conſulere, eſt aliquod pernicioſum ſibi cōſilium capere. Liu. Vt quiequam de ſe grauius cōſulerent, conſcientia impulerat. Conſulor, eris, paſſiuum. Cic. 3. Verr. Qui de iure ciuili conſuli ſolent. Senatus nihil conſulitur, Cic. Octauio.

CONSVLTATIO, uerbale, Terent. Nulla tibi Pamphile hic iam cōſultatio

ſultatio eſt. Cic. 3. Offic. De eius conſultatione quærimus.

CONSVLTE, aduerb. *Prudentemente*, prudenter. Plau. Rud.

CONSVLTO, as, *Conſultare, deliberare, βουλεύομαι*, delibero. Cice. 2. Offic. In quib. deliberare homines, & cõſultare de officio ſolent.

CONSVLTO, aduerbium deliberate. Plau. Pœn. Conſulto hoc factũ eſt. Cice. 1. de Leg. Vt ea, quæ gignuntur, conſulto nobis, non fortuito nata uideantur.

CONSVLTOR, oris, *Conſultore, conſigliero*, qui alium conſulit, id eſt, qui conſilium ab alijs inquirit. Cic. pro Mur. Vigilas tu de nocte, ut conſultoribus tuis reſpondeas. Quandoque pro eo, qui alij conſulit. Sal. in Iug. Ab eo petijt, ut fautor, conſultorq; ſibi adſit.

CONSVLTORIA Hoſtia, erat qua diuina uoluntas per exta diſquirebatur. De hac Vir. Mactat lectas de more bidentes. Vide Macr.

CONSVLTRIX. fem. Cic. 2. de Nat. deo. Natura conſultrix.

CONSVLTVS, *ἐσχεπτικός*, quando participium eſt, ſignificat eum, à quo conſilium petitur: ut, Medicus conſultus dixit te febri laborare. Cic. pro Milo. Nihil de eius morte populus conſultus. Quandoque nomen, & ponitur pro prudenti & ſapienti. Ouid. lib. 1. de arte: Sit tibi credibilis ſermo, conſultaque uerba. Hora. Eris tu, qui modo miles, mercator tu conſultus modo, ruſticus. Liu. 10. Callidus, ſolerteſque iuris, atque eloquentiæ conſultos. Hinc dicimus conſultus iuris, & iuris conſultior, & conſultiſſimus. Idem lib. 5. Conſultiſſimus iuris, ut illa quiſquam ætate eſſe poterat. Et conſultum, in neutro gen. idem quod ſtatutum, ſiue decretum. Hinc ſenatuſconſultum, pro eo quod ſenatus decreuit. Hora. in Epiſt. Qui conſulta patrum, qui leges iuraque ſeruat. Dicimus etiam, Opus eſt conſulto, id eſt opus eſt conſulere: ut illud Sal. Priuſquam incipias, conſulto, poſtquam conſulueris, mature facto opus eſt.

CONSVMMO, as, *Finire, condurre à fine, ἀποτελέω*, perficio. Cice. 6. Phil. Bella, à conſulibus geſta & conſummata. Idem 1. Offic. Latiſſime uidentur patere ea, quæ de officijs tradita à philoſophis, & conſummata. Plin. epiſt. 256. Quoquo modo conſummare opera, ut inchoata ſunt. Sacrum conſummare, peragere ſacrum, Sen. Hippol. Conſummatus, a, um, perfectus. Martial. Conſummatique Catonis. Colum. Conſummatæ ſapientiæ. Conſummatio, perfectio, Colum. lib. 2.

CONSVMPTIO, nis. Cic. de Vniu. Conſumptione & ſenio.

CONSVMPTOR, oris. Cic. 2. de nat. deo. Ignis conſumptor omnium.

CONSVMO, is, pen. pro. *Conſumare, diſtruggere, ἀναλίσκω*, in nihilum redigo. Cice. 2. de Leg. Cum ea uetuſtas conſumpſerit. Sall. Rem familiarem conſumpſi. Conſumor, abſumor: ut Conſumor ſiti, Cæſar 8. Bell. Gall. Conſumi incendio, Liu. libro. 24. Conſumi ſenio & mœrore, Liu. lib. 40. Conſumptus, abſumptus: ut, Conſumptus peſte, Plin. lib. 11. cap. 28. Morte conſumptus, Tib. lib. 1. Conſumpta oratio, & Saluſt. in Iug. Conſumpta & exhauſta actio, Cic. de Orat.

CONSVO, is ſimul ſuo, *Cuſire inſieme, coniungere, συῤῥάπτω*, compono. Plau. in Amph. Conſutis dolis.

CONSVRGO, is, ere, *Leuarſi inſieme, συνεγείρομαι*, ſimul ſurgere. Saluſt. Conſurrexere omnes. Cic. ad Q. F. li. 3. Conſurrexit ſenatus. Conſurgitur, imperſonale. Cic. 6. Ver. Honorifice conſurgitur.

CONSVRRECTIO, onis. Cic. de aruſp. reſp.

CONSVS, conſiliorum deus putabatur: qui templum ſub tecto circo habebat, ut oſtenderetur tectum eſſe debere conſilium. Conſualia, ludi, qui fiebant in honorem conſi Liu. lib. 1. Ludos ex induſtria parat Neptuno equeſtri ſolennes, Conſualia uocant. Plin. de uiris illuſtr. Quibus negatis, ludos conſitalia ſimulauit Varr. 4. de Lingua Latina. Conſualia dicta à Conſo, quòd tum feriæ publicæ ei Deo, & in circo ad aram eius ab ſacerdotibus fiunt ludi illi, quibus uirgines Sabinæ raptæ.

CONSVTVRA, æ. Suet. in Vitel. c. 2. Sectionibus & conſuturis.

CONTABEO, es, uel Contabeſco, is, *Ammarcirſi, μαραίνομαι, συντήκομαι*. in tabem conuertor. Cic. 3. Tuſc. Luctu confecta contabuit. Plau. Merc. Cor meum guttatim contabeſcit.

CONTABVLATIO. Cæſ. 2. bell. Ciuil. Turris altitudo perducta ad contabulationem.

CONTABVLO, *Intauolare, σανιδόω*, eſt tabulis aliquid tegere. Suet. in Cal. Xerxes Helleſpontum contabulauerat. Pli. lib. 36. c. 25. Quernis axibus contabulare. Contabulare murum turribus, Cæſ. 7. bel. Gal. Contabulare turres, Idem 5. bel. Gal.

CONTACTVS, ctus. Col. li. 13. c. 3. Contactu eius langueſcunt.

CONTAGIVM, & Contagio, & Contages, pen. pr. *Male atti accatticcio*, morbus qui ex contactu contrahitur: ex con, & tago, is, quod eſt tango. Virg. Dira per incautum ſerpant contagia uulgus. Lucr. li. 4. Quæ contage ſua palloribus omnia pingunt. Contagioſus, a, um: ut, Contagioſus morbus, quo qui laborat, ſolo contactu alios inficit.

CONTAMINO, as. pen. cor. *Contaminare, macchiare, μιαίνω*, ex Con, & Tamino, & eſt fœdo, maculo. Ter. in prol. And. Contaminari non decere fabulas. & Liu. li. 4. Contaminari ſanguinem ſuum patres rebantur. Hinc contaminatus, a, um. Ibidem: An eſſe maior contumelia poteſt, quàm partem ciuitatis, uelut contaminatam, indignam connubio haberi?

CONTECHNOR, aris, *Machinare, μηχανάομαι*, fallaciam compono, Plaut. Pſeud.

CONTEGO, pen. cor. *Coprire, περιβάλλω, καλύπτω*, cooperio. Cicero pro Sext. Meſſoria ſe corbe contexit. Contectus, participium. Caſa contecta ſtramine.

CONTEMERO, as, are, *Macchiare, ſporcare, καταμιαίνω*, contaminare, fœdare, polluere. Martial. libro. 1. Auſus tam notas contemerare manus.

CONTEMNO, is, pſi, ptum, ſperno, uilipendo, *Sprezzare, diſprezzare, ὑπεροπτικῶς ἔχω, ὀλιγωρέω*. Plau. in Aſin. Imperium meum contempſiſti. Et eſt minus, quàm deſpicio. Cice. de Sen. Contemni ſe putant, deſpici, illudi. Componitur ex Con & Temno.

CONTEMPTIM. Plau. in Pœn. Ne nos tam contemptim conteras.

CONTEMPTIO, Fortunæ contemptio, Cic. in Parad.

CONTEMPTOR, aris, frequent. à contemno. Plau. Mirari noli, neq; me contemptarier. Contemptus, particip. ſpretus. Cice. pro Sext. Nullo præmio propoſito, præter hoc, quod iam contritum & contemptum putatur, iudicium bonorum. Contemptus, nomen. Plaut. Pœn. Contemptiores mage erunt, atque auidi minus. Tenuiſſimus uictus, atque contemptiſſimæ eſcæ, Cic. 2. de Fin. Contemnendus. de Cla. Orat.

CONTEMPTOR, ris. deum contemptor Mezentius. Vir. 8. Aen.

CONTEMPTRIX, Pli. lib. 19. cap. 8.

CONTEMPLATIO, *Contemplatione, ἀναγωγή, θεωρία, σκέψις*, conſideratio rerum occultiorum, Cice. 4. de Fin. Idem 1. Acad. Animorum naturale quoddam quaſi pabulum, conſideratio, contemplatioque naturæ.

CONTEMPLATIVVS, a, um, *θεωρητικός*, contemplationi deditum. Sen. epiſt. 95. Philoſophia contemplatiua ſimul eſt & actiua.

CONTEMPLATOR, oris: ut, Contemplator cæli. Cic. 1. Tuſc.

CONTEMPLATVS, us, ui. Ouid. 5. Triſt. A contemplatu ſummoueoque mali.

CONTEMPLOR, aris, *Conſiderare coſe occulte, κατοπτεύω, ἀποσκοπέω*, diligenter intueor, & res abditas conſidero: à templo, id eſt à loco qui ab omni parte aſpici poteſt, uel ex quo omnis pars poteſt uideri, quem augures Templum nominabant. Cic pro Deiot. Animo contemplare, quod oculis non potes. Lact. lib. 6. Si ſolem contemplari uelint. Inuenitur & contemplo. Plaut. in Aſin. Meum caput contempla. Ennius: Contempla, & templum Cereris ad læuam aſpice.

CONTENDO, *Andare, contendere, domandare affaticoſamente, ἐλαύνομαι*, proficiſcor, iter inſtituo, quaſi contra tendo. Cæſ. lib. 5. Eodẽ itinere, quo hoſtes ierant, ad eos contendit. Item certare. Virgil. lib. 4. Quis talia demens Abnuat, aut tecum malit contendere bello. Item cum conatu, ac nixu aliquid agere. Cice. 1. Tuſc. Onera contentis corporibus facilius feruntur, remiſſis opprimunt. Item feſtinare. Virg. 1. Aeneid. Quæ littora proxima, curſu Contendit petere. Item aſtringere, intorquere: ut lib. 4. Georg. Contende tenacia uincla. Item comparare: à quo contentio, Lib. 2. ad Herenn. Si noſtram cauſſam laudando extollemus, & aduerſariorum per contentionem deprimemus. Item extorquere. Cice. de Amic. Extremum præceptum in beneficijs operaq; danda, ne quid contra æquitatem contendas. Item iacere, dirigere. Virg. 5. Aeneid. Qui tamen aerias telum contendit in auras. Item intendere. Hinc contendere arcum uel citharam, cum chordas intendimus. Et contendere neruos ingenij, corporis, ſiue induſtriæ, pro uires omnes in re aliqua explicare. Cic. 2. Verr. Magnum onus, ſed dignum, in quo omnes neruos ætatis induſtriæq; meæ contenderem.

CONTENEBRASCO, *Farſi ſera, σκοτέομαι*, uerbũ neutrum, pro aduesperaſcere. Varr. de Re ruſt. Paſcunt, quoad contenebrauit.

CONTENTE, contentius, contentiſſime. Cice. 5. Tuſcu. Socratem ferunt, cum uſque ad ueſperam contentius ambularet. Idem 2. Tuſcul. Genu Antonium uidi, cum contente ipſe pro ſe diceret, terram tangere.

CONTENTIO, *διάτασις*, pro impetu. Cic. pro Sext. Antiochus magna contentione ſuperatus. Et 3. de Orat. Permulta magna animi contentione dicta.

CONTENTIOSE, aduer. ut, Contentioſe agere, pertinaciter.

CONTENTIOSVS, a, um, Plin. epiſt. 19. Oratio pugnax & cõtẽtioſa.

CONTENTVS, a, um, *Contenuto, contento*, cum eſt particip. à contineor ſignificat illud, quod ab alio continetur. cum uero ſignificat eum, qui ſatiatus eſt, neque quicquam præterea deſiderat: nomen eſt. Terent. in Eunu. Neque tu uno contenta eras. Contentus pro extenſus. Cic. Tuſcul. Tormenta telorum contenta, atque adducta uehementius.

CONTERMINVS, ni, *Vicino, confinante, ὅμορος*, finitimus, quaſi eundem terminum inhabitans. Colum. lib. 1. cap. 3. Plin. lib. 12. cap. 8. Contermina Indis gens Ariana. Stabula ripæ contermina, Ouid. 8. Metam.

CONTERO, is, ere, *Ridurre in poluere, conſumare, συντρίβω*, in puluerem redigere. Varr. de Re ruſt. cap. 7. Scillæ modicum conterunt cum aqua. Conterere radicem in puluerem, Plin. lib. 26. cap. 11. Diem conterere, id eſt conſumere, Plaut. Caſ. Conterere æta-

tem

tem in litibus, Cice.1. de Leg. Contritus. Plin.lib.10.cap.13. Datur dyſentericis in uino contrita. Cice.2.de Finib. Vetuſtate contritum prouerbium.

CONTRITOR, oris, uerbale. Plau. Perſa: Contritor compedum.

CONTERRANEVS, *Di una medeſima terra*, ὁμοχώριος, ex eadem terra eſt: unde Catullum conterraneum ſuum Pli. in Præfa. prima uocat, qui non Veronæ, ſed in Benaci inſula natus erat. Verbum in caſtris natum, ut pleraque eodem fine deſinentia.

CONTERREO, es, ere, ἐκπλήττω, Liui.1. Nouum pugnæ conterruit genus. Conterret latratu canis aduenientem, Col. li.7.c.12. Conterrere uultu loquacitatem alicuius, Cic.1.de Orat.

CONTESTANIA, regio citerioris Hiſpaniæ, Pli.lib.& cap.3.

CONTESTATVS, ut, Conteſtata uirtus. Cic. pro Flac. Cũ ab hac perenni, conteſtataq; uirtute maiorum non degenerauit Flaccus.

CONTESTOR, aris, *Chiamare in aiuto*, ἐκκαλέω, obteſtor, imploro. Ci. 6. Verr. Deos hominesq; conteſtans. Conteſtari litem, inquit Feſtus, dicuntur aduerſarij, quòd ordinario iudicio utraque pars dicere ſolet, teſtes eſtote. Cice. ad Atti.lib.16. Litem conteſtabuntur. Cum, iudicio parato. Vnde conteſtatio.

CONTEXO, is, ere, *Teſſere inſieme, congiungere*, συνυφαίνω, ſimul texere. Cic. de Nat. Deo. Villis ouium confectis atque contextis, homines ueſtiuntur. Contexere, coniungere. Pli. epiſt. 101. Viuez porriguntur, unamque faciem longe lateq; contexunt. Contexere amores, Catu. Contexere interrupta, Cic.1.de Leg. Contexere carmen, pro Cœlio. Contexere crimen, pro Deiotaro. Contextus, Argento & auro contextus, Tibul.lib.1.

CONTEXTE, Cic. de fato. Conſerte, contexteq; fiunt.

CONTEXTIM, Pli.li.10.c.53. Nidificantes, pene contextim.

CONTEXTVS, us, συμπλοκή, Ci. de Fin. Pennarum contextu.

CONTICEO, es, pe.c. *Tacere inſieme*, κατασιγάω, ſimul taceo. Virg.2. Aen. Conticuere omnes. Cic. in Catil. Repente conticuit.

CONTICESCO, is, cum alijs tacitus fio, κατασιγάω, Pli.li.11.c.10.

CONTICINIVM noctis, ἀωρὶ νύξ, νυκτὸς ἀρχή. Poll. primum tempus, quo omnia quieſcendi gratia conticeſcunt. Plau. in Aſin. Redito huc conticinio. Macrobius tamen & Cenſorinus Conticinium uocant, eam partem noctis, quæ media eſt inter gallicinũ, & diluculum: & inde dictum uolunt, quòd Galli tum conticeſcát.

CONTIGNATIO, σανίδωμα, ſolarium domus, ſiue ſtratum ſit gypſo, lateribusve, ſiue non ſtratum. Pli. Seſquipedalis paries non plus, quàm unam contignationem, tolerat.

CONTIGNO, as, σανιδόω, quaſi tigna coniungo, uide Tignus.

CONTINENS, participium, *Che contiene, continente, terra ferma*, τὸ περιέχον, ea poteſt ſignificare, quæ continent. Continens etiam ille dicitur, qui ſe ab omni turpitudine continet. Teren. Eunu. Hoc nemo fuit, nec magis continens. Continens uero fœm.gen. ſumitur pro terra, quæ non eſt inſula, quam uulgo terram firmam appellant, qualis eſt Italia. Continens neut. gen. à rhetoribus accipitur pro firmamento orationis. Cice. in Topic. Quibus hoc, quo de re agitur, continetur, hæc Continentia uocentur, quaſi firmamenta defenſionis: quibus ſublatis defenſio nulla ſit. Pro continuo, ſeu propinquo. Vnde Vlpianus ſcribit, Continentes prouincias accipi debere, quæ Italiæ coniunctæ ſunt.

CONTINENTER, *Continentemente, del continouo*, ἐγκρατῶς, parce & pudice. Plau. Illum pater arcte & continenter habet. Quandoque coniuncte. Idem: Trium dierum ſitim continenter tulit. Cæſar: Belgæ cum Germanis bellum continenter gerunt.

CONTINENTIA, *Continenza, temperanza*, ἐγκράτεια. Cic.2.Offi. Valetudo ſuſtentatur continentia in omni uictu, omni cultu.

CONTINEO, es, pen.cor. nui, tum, *Tenere, contenere*, λαμβάνομαι, idẽ quod tenere. Plau. Rud. Animo male ſit: contine quæſo caput. Idẽ Caſina. Contine pectus, face uentulum amabo pallio. Aliquando pro moderari, coercere: unde continens, pro abſtinente & integro. Lactant. lib.3. Sobrium, caſtum, continentem uidebis. Item continuare: unde & continens, dicitur continuatum. Liu. Continens imperium uſque ad nos habebitis. Sueton. in Cal. Per hunc pontem ultro citroque commeauit, biduo continenti, id eſt continuo. Curtius: Omnia uelut continenti incendio ardere uiſa. Ci.2. Tuſc. Nihil te interpellabo: continentem orationem audire malo. Item lib.2. Offi. Pro ſimul tenere. Nulla res tam uehementer remp. continet, quàm fides.

CONTINGO, gis, tigi, tactum, *Toccare, accadere*, καθάπτομαι, tango. Colum. lib.1. feneſtris à terra ſic editis, ne manu contingi poſſint. Virg.2. Aeneid. Funemque manu contingere gaudent. Pro accidere, duntaxat in tertijs perſonis. Cice.5. Tuſcul. Quod philoſophis quoque contingit. Imperſonale cum infinitiuo, ut, Contigit mihi eſſe felici, uel felicem. Quandoque abſolute, ut apud Teren. Hanc mihi expetiui, contigit. Contingens particip. Cic.2.de Diuin. Docet ratio mathematicorum, quanta humilitate luna feratur, terram pene contingens. Contingens, nomen: unde à dialecticis contingentia dicuntur, quæ in utranque partem accidere poſſunt. Hinc Contactus, partic. ut, Contactus religione dies. Liu. Si diem contactum religione timeant Romani.

CONTINVO, as, *Continuare, perſeuerare*, διατελέω, perſeuero, perago. Apul. Scaphas aſcendere, mari iter continuare. Sic Continuare ſermonem. Et Continuare perpotationem, Plin. libr.14. cap.22. Vnde Continuatio. Cic.1.de Nat. Deo. Eſt mirabilis quædam continuatio rerum, Continuitas, atis, continuatio, Plin. libr. 8. cap.30.

CONTINVO, aduerbium, *Di ſubito, incontanente*, παραυτίκα, ſtatim, confeſtim. Teren. in Eunuc. Continuo accurrit ad me. Cice. pro Roſc. Amer. Non continuo, ſi me in gregem ſicariorum contuli, ſum ſicarius: Hoc eſt, Si me in gregem ſicariorum contulerim, nõ ideo ſequitur, me eſſe ſicarium: Interrogatiue apud eundem 2. de Orat. Si illæ ſeditiones ſaluti huic ciuitati fuiſſent, num cõtinuo, ſi quis populi motus factus eſſet, id Norbano in nefario crimine eſſet ponendum? pro, Num ideo.

CONTINVVS, a, um, *Continuo, ſenza internallo*, διηνεκής, ſine interuallo. Plau. in Mil. triduum continuum. Plin. in Epiſt. Litus ornant nunc continua, nunc intermiſſa tecta uillarum.

CONTINVSA, inſula Hiſpaniæ adiacens, in freto Gaditano, alijs nominibus Gadita, & Tarteſſus appellata. Pli.li.4.c.22.

CONTOR, oris, *Scandagliare*, ἐξετάζω, à conto nautarum pertica, qua maris profunditatem explorant, idem ſignificans quod inquiro, & tanquam conto exploro. Cic. ad Atti.lib.12. Cum ex eo de me contaretur, eum ſibi ita dixiſſe narrabat.

CONTORQVEO, es, ere, *Lanciare, trarre*, λυγίζω, περιάγω, συστρέφω, in ambitum & gyrum torquere. Pli.lib.11.cap.37. Erecta autem, rugarumque ambitu contorta. Cic.2.de Natu. Deo. Non eſt ætheris ea natura, ut ui ſua ſtellas complexa contorqueat. Ibidem li.3. Quas ſententias colligit? quæ uerba contorquet? Contortulus, dimin. à contortus. Cic.2. Tuſc. Stoici contortulis quibuſdam ac minutis concluſiunculis, effici uolunt, non eſſe malum dolorem.

CONTORTE. Cic.1.de Inu. nequid perturbate, nequid contorte dicatur. Contorquendus. Cice.2.de Orat. Iudex tum ad ſe ueritatem, tum ad remiſſionem animi contorquendus.

CONTORTIO, onis. Cic. de Fato.

CONTORTVPLICARE, contorte inuoluere, quaſi contorte plicare. Plau. in Perſ. Ita ſunt Perſarum mores, longa nomina, Contortuplicata habemus. Hoc eſt, adeo dura, ut uix efferri poſſint.

CONTORTVM, *Torto*, & Contortæ res, perpeplexæ, & ſibi ipſis minime cohærentes. Cic.lib.1.de Orat. Contortas res & difficiles.

CONTRA, *Contro*, ἀντί, κατά cum genitiuo, aduerſum, locumque uel perſonam deſignat. Virg. Contra Neptunum, & Venerem, contraque Mineruam. Inuenitur etiam pro è regione, ſiue ex eo oppoſito, & hoc tam cum caſu, quàm ſine caſu. Virg.1. Aene. Italiam contra. Iuue. Stat contra, ſtariq; iubet. Pro uiciſſim. Teren. in Ad. curum ille ut item contra me habeat, facio ſedulo.

CONTRACTIO, nis, Cic.3.de Orat. contractione breuius fieret.

CONTRACTIVNCVLA, læ. Cice. 3. Tuſcul. contractiunculæ quædam animi.

CONTRADICO, *Contradire*, ἀντιλέγω. Cic.1. Tuſcu. Vt cum is dixiſſet, quid ſibi uideretur, tum ego contradicerem. Contradictum, cti. Quinct. in Proœ.lib.4. Diſſoluere contradicta. Contradictio. Quinct.lib.2.cap.18.

CONTRAHO, is, contraxi, contractum, *Riſtringere, ragunare*, συστέλλω, συλλέγω, colligo in unum congrego. Virg.3. Aeneid. Contrahimusque uiros. Pompeius Lentulo & Marcel. epiſt. ad Atti.libr.8. Quodcunque militum contrahere poteritis, contrahatis. Contrahere auxilia, apud Liu. Contrahere pecuniam, Plin. Epiſtol.311. Contrahere amicitiam, Cic. de Amic. Compono, conflo: ut, Aes alienum contraxi, Cice. Q. fratri, lib.1. Conſtare inter omnes uideo, nullum æs alienum nouum contrahi ciuitatibus. Quandoq; committo. Cic. ad Q. Fra. Ea moleſtiſſime homines ferre debent, quæ ipſorum culpa contracta ſunt. Quandoque tranſigo. Idem lib.1. Offic. Nulla uitæ pars neque ſi tecum agas quid, neque ſi cũ altero contrahas, uacare officio poteſt, id eſt ſi negotij aliquid cũ alio geras. Quandoque conſtringo: unde contractio. Idem 1. Tuſ. omnis animi contractio ex metu mortis. Quandoque conquiro. Lib.1. ad Heren. A noſtra perſona beneuolentiam contrahemus. Contrahere frontem, eſt fronti rugas inducere. Plaut. in Prol. in Amph. Qui contraxiſtis frontem, quia tragœdiam dixi hanc? Cõtractus, particip. ut, Contractus exercitus, Liu. lib.27. Contracta breuitas. Cic.3.de Orat. Contractæ res, Idem 1. Offic. Paupertas contracta, Horatius. Contractus, nomen. Cice. in Parad. opuſculum lucubratum contractioribus noctibus. Col. li.5.c.5. neq; contractiora, quàm quattuor. Contracta & aſtricta eloquentia putanda eſt dialectica, Cic de Cla. Ora.

CONTRALICEOR, eris, *Mettere all'incanto contra alcuno*, ex aduerſo liceor. Cæſ. bel. Gal. quo illo licente contra liceri audeat nemo.

CONTRARIAE, aduerbium, ἐναντίως. Cic.1.de Orat.

CONTRARIVM, eſt, quod poſitum in genere diuerſo, ab eodem, cui contrarium eſſe dicitur, plurimum diſtat.

CONTRARIVS, *Contrario*, ἐναντίος, repugnans. Cic. de Vniu. qui contraria regione, aut pone quos, aut ante labantur: & in 1. de Inuen.

CONTRASTO, as, ἀνθίσταμαι, reſiſto. Nænius: Contraſtat mihi.

CONTRAVENIO, is, *Contraporſi*, ἀπαντάω, ex aduerſo occurro. Cæſ.7. Bel.

Bell.Gall.Hoc animo, ut ſi qua ex parte contraueniretur, depugnarent.Ci.li.1.Tuſc.ne in mentem mihi aliquid contraueniret.

CONTRECTABILITER. Lucr. libro. 4. Contrectabiliter caulas intrare palati.

CONTRECTATIO,onis.Cic.1.de Nat.deo.

CONTRECTO,as,are,*Maneggiare, καθάπτομαι*, frequenter tango. Colum.libr.12. cap. 4. Ne contrectentur pocula. Oculis contrectare. Tacit. libro. 3. Nudare corpus, & contrectandum uulgi oculis permittere.

CONTREMISCO, is, ere, Cicero. 1. de Orat. tota mente, atque omnibus artubus contremiſcam. Sen. epiſtol.66. Non contremiſcamus iniurias.

CONTREMO,is, ere, *Tremare, τρέμω*, Tremo. Cicero. 3. de Orat. Cælum tonitru contremit. Idem pro Sext. Cuius nunquam fides contremuit.

CONTRIBVO, is, ere, *Dare inſieme, συμφορέω*, ſimul tribuere & conferre. Cice.14. Philip. pecuniam dare, contribuere, ſoluere. Ouid.7. Metam.

CONTRIBVTA Iulia, Bæturiæ oppidum, in tractu Celtico. Plin. lib.3.cap.1.

CONTRIBVTIO,uerbale.Pap.in l.1.ff.ad leg.Rhod.de iactu.

CONTRISTO,as,are, triſtitia afficio.Cælius, Cic.lib.8. Contriſtauit hæc ſententia Balbum.

CONTROVERSIA,*Litigio,conteſa,ἀμφισβήτημα*,lis,contentio. Ci. Aelio: Nullam arbitramur de ea hæreditate controuerſiam eum habiturum. Sine controuerſia, ſine dubio.Idem lib. 3. Offic.Panætius ſine controuerſia de officijs accuratiſſime diſputauit.

CONTROVERSIOSVS,*Litigioſo,ἀμφισβητήσιμος*,litigioſus, Liu. 32

CONTROVERSOR,aris,*Contendere,litigare, ἀμφισβητῶ*, ex contra & uerſor,ſignificat contendo. Cic.in Protagora: à uobis ò Protagora & Socrates poſtulo,ut inter uos non controuerſemini.

CONTROVERSVS,a,um,*Litigioſo, dubio, ἀμφισβητήσιμος*; litigioſum, quod eſt in controuerſia. Cice.de Diuin. Sumunt pro certo, quod dubium, controuerſumque eſt. Gellius: Argumenta perſpicua,& minime controuerſa. Cic. de Leg.Res controuerſa,& plena diſſenſionis.

CONTRVCIDO,as,p.p.*Tagliare a pezzi,ἀποκτείνω*,trucido. Cic.pro Sext. Debilitato corpore,& contrucidato.

CONTRVDO,is,p.p.*Spingere per forza,συνωθῶ*, ſimul trudo. Cice.7. Verr.Eodem ceteros piratas contrudi imperatat. Contrudi in nares,Cic.in Sal.Contrudi in dolia,Varr.1.de re ruſt.

CONTRVNCARE,*Troncare,κολοβῶ*,mutilum reddo. Plau.in Sticho. Dum quod edant addas,meum ne contruncet cibum.

CONTVBERNALES,*συσσιτία,σύσσιτοι,σύσκηνοι*, qui iiſdem contubernijs utuntur. Cice.ad Papyrium,lib.9.Habuiſſes non hoſpitem,ſed contubernalem.Col.lib.11

CONTVBERNIVM,*Alloggiamento,ὁμωροφία*,uerbum caſtrenſe.Vegetius lib.1.de Re.Milit.Decurio,qui caput erat contubernij. Cæſar.3. bell. Ciuil. Depoſitis in contubernio armis.Pro conuictu, Cic.7.Verr.Contubernium muliebris militiæ.

CONTVEOR,eris,pen.prod.*Guardar fiſſo,ἀμβλέπω, ἐφορῶ*, fixo obtutu aſpicio. Cicero.4.de Natu Deor. Si me roges, cur te diu obtuear oculis.

CONTVITVS,us.Cic.pro Sext.

CONTVMACIA, *αὐθάδεια*, Cicero pro Roſc. Eſt tuæ contumaciæ utræque uniuerſa uox. Aliquando in bonum. Cice. 1. Tuſc, Adhibuit liberam contumaciam, à magnitudine animi inductam, non à ſuperbia.

CONTVMACITER,*αὐθαδῶς*,inobedienter.Liu.2.negligenter,contumaciter omnia agere. Contumaciter repudiare morem patrium.Cic.2.de Diuin.

CONTVMAX,pen.cor.*Contumace, diſubidiente,αὐθάδης,ἀπειθής*,pertinax, propoſiti tenax.Et proprie inferiorum eſt in ſuperiores.Cice. Atti.neſarium cognoui hominem, præterea in me contumacem.Ad Heren.l.In ſuperiores contumax, in æquos & pares faſtidioſus.Dictum uolunt Contumacem a contemnendo,ſiue,ut alijs placet,à tumore,id eſt ſuperbia.Contumax(inquit Donatus)dicitur con.emptor potiorum.Marti.lib.2. Me ne dixeris eſſe contumacem. Quandoque in bonam partem. Tacitus: Contumax etiam aduerſus tormenta ſeruorum fides.

CONTVMELIA,*Ingiuria,uillania di parole,ὕβρις*, conuicium, uel iniuria. tractum (ut Vlpianus & Seneca aiunt) à contemptu. Terent.in Eunuc.Hanccine ego ut contumeliam in me accipiam?Cice.5.Verr.Solitus erat ab aratoribus non modo per iniuriam, ſed etiam per contumeliam tantum exprimere frumenti, quantum Apronius imperaſſet.

CONTVMELIOSE,Cic.1.de Orat.

CONTVMELIOSVS,*ὑβριστὴς*,qui contumeliam infert. Ci. Phil.3.

CONTVMVLO,as,*Sepelire,θάπτω*,tumulo tegere. Martia. lib.8. Humo patria contumulati.Ouid.3.

CONTVNDO,is.contudi,pen.præteriti cor.contuſum,*Peſtare,συντρίβω*,ſimul tundo,comminuo.Hora.lib.1.Epiſt.Duram qui contudit hydram.Inde Contuſum,contractum.Col.li.7.

CONTVOR, eris, *Guardare, ἐμβλέπω*, aſpicio. Plaut. Aſin. Ipſum contuor.

CONTVOLI, oculi, ſunt in anguſtum coacti, continentibus palpebris: à contuendo, id eſt, ſimul aſpiciendo dicti. Feſtus.

CONTVRBATIO,Enn.apud Cic.4.Tuſc.

CONTVRBO,*Turbare,conturbare,συγχέω, συγχυνω*, eſt confundere res aliquas,& inter ſe commiſcere. Vnde Catullus eleganter dixit, Conturbare baſia,pro, Baſiorum numerum confundere. Transfertur ad animum,& ſignificat turbationem afferre. Cic.pro Clu. Vnum me maxime conturbat. Conturbare abſolute,uel Conturbare rationes,frequens eſt apud ueteres pro decoquere. Vlpian.l. quicunque.Digeſt.de Inſtito.Act. Cic. pro Plancio:utrum me cõturbare oportet,an ceteris,cum cuiuſque dies uenerit, hoc nomẽ, quod urget,nunc cum petitur, diſſoluere. Sic etiam accipiendum eſt illud,apud Martia.9.Epigr.lib.4.Conturbabit Atlas.

CONTVS,ti,*Haſta longa,picca,lancia,κόντος*, Suidæ. haſta longior, duriorque ad percutiendum apta. Virg.9. Aeneid. Duris detrudere contis. Vnde Contatos milites Vegetius appellat. Accipitur & pro pertica ferrum in capite habente, qua nautæ utuntur ad loca nauibus opportuna exploranda. Virg. 6. Aeneid. Ipſe ratem conto ſubigit.

CONVADOR,pen.cor.aris,idem quod Vadari,id eſt,uadimonio obſtringere.Plau.in Curc.Qui me conuadatus es.

CONVALEO,es,uel Conualeſco.*Guarire,riſanarſi,ῥώννυμαι*, eſt ualetudinem,& robur recipere. Cic.ad Cornifi.li.12. Hirtius tardius cõualeſcit. Mart.lib.10.Hæredem ſcripſit me Numa,conualuit.

CONVALLIS,*Valle,συνάγκεια*, planities ex omni parte comprehẽſa montibus,collibusq;. Liu.1. Romani Sabiniq; in media conualle duorum montium redintegrant prœlium.

CONVASO,as,p.p.*Far fardello per rubbare,συσκευάζομαι*, ſignificat furto omnia colligo. Ter.in Phorm. Aliquid conuaſaſſem. Nonius: Conuaſare,dicitur furtim omnia colligere.

CONVECTO,as,frequent. Virg.9.Aen.Conuectare iuuat prædas.

CONVECTOR,oris,qui in eadem nauigat naui.Cic.Att. li.11.

CONVEHO,is,ere,*Portare inſieme,συγκομίζομαι*,comportare.Plin. lib.12.Tus Sabæum camelis conuehitur.Cic.pro Mil. lyntribus in eam inſulam,materiam,calcem,cæmenta arma conuexit.

CONVELLO,is,*Suellere,καταρρήγνυμι*,uello,uel auello.Pli.ep.139. Ac domus conuulſa ſedibus ſuis ruitura ſupra uidetur. Id eſt,emota.Conuellere,pro auferre,deſtruere.Cic.pro Balbo.Cur ea,quæ mutare non poſſumus,conuellere malumus,quàm tueri?Conuellere pro Confutare.Cice.1.de Diuina.Hæc ſi tenemus, quæ mihi quidem non uidentur poſſe conuelli.Conuulſi nerui, & Conuulſi tendones,id eſt contracti,& uelut complicati. Pli.li.10.c.7.Conuulſa,& luxata leniunt.

CONVELO,as,are,*Velare,συγκαλύπτω,καλύπτω*,uelo.Pl.li.17.c.12.

CONVENAE,pen.cor.*Foreſtieri,che inſieme ſi ragunano in un luogo,σύγκλυδες*,qui ex diuerſis populis gentibusq; in una mœnia conuenerunt,ſimulq; coaleſcunt.Cic.1.de Orat.An uero tibi Romulus ille,paſtores & conuenas conſilio & ſapientia congregauit?

CONVENIENS,entis,*ἁρμόζων*,congruens,conſentaneus. Cice.2. de Finib.Nihil ſcriptum ab eo conueniens congruensque decretis eius reperies.

CONVENIENTER,apte,conſentanee.Cic.1.Offi. Conuenienter naturæ uiuere.Horat.Viuere naturæ ſi conuenienter oportet.

CONVENIENTIA,æ,*Conuenienza,Conuenenolezza, ὁμολογία,συμφωνία*, congruentia,conſenſus.Cice.2. de Natu. Deor. Hanc tantam,tam uarijs curſibus in omni æternitate conuenientiam temporum. Apud Antiquos pro conuentu. Plaut. Milit. Facerent conuenientias.

CONVENIRE,*Venire inſieme,conuenire,concordare,συνιέναι*, ſimul uenire,congregari,coire. Sal. Poſtquam unum in locum omnes cõuenere.Hinc conuentus.Quandoq; concordare,*ὁμολογεῖν*.Ouid. Non bene conueniunt, nec in una ſede morantur Maieſtas & amor.Conuenire item pro in iudicium uocare, ſiue actionem aduerſus aliquem inſtituere.Statuere,Apuleius: Cõuenimus,ad portum quàm primum ire.Alloqui,Terent.And. Conueni quendam mei ordinis hominem. Cice.2. Verr.Quin ſi ipſe Verrem conuenit.Quandoque aptum,& decens eſſe.Cic.in Hortenſ. Quid ueteris,ne non conueniat noſtris ætatibus iſta oratio. Conuenire. Cic.lib.4.de Finib.Hoc mihi cum tuo fratre conuenit, id eſt ſine controuerſia eſt. Nonnunquam ſine nominatiuo. Iuuen. Sæuis inter ſe conuenit urſis. Idem Terent. in Ad. hæc fratri mecum non conueniunt,neque placent, id eſt diſſentimus, & diſſimiles ſumus. Plautus in Capt. Ita conuenit inter me,atque hunc. Et iterum: Dicito patri,quo pacto mihi conuenit de huius filio. Conuenire in manu,uel in manum uenire,uxores dicebantur,cum per coemptionem in familiam & mancipium uiri & omnium bonorum conſortium ueniebant. Vide Boetium in Top.Cic.

CONVENTA,conditio dicebatur,cum primo ſermo de nuptijs, & earum conditione habebatur. Feſtus.

CONVENTICVLVM,*Adunanza, maſſa*, plerunque in malam partem, pro conuentu improborum. Nonnunquam in meliorem. Cicero

pro

pro Sext.Conuenticula hominum, quæ ciuitates nominantur.

Conventio, *Conuentione, congregatione, patto, accordo*, τὸ συμφωνεῖν, ὁμολογία, συνθήκη, nomẽ generale ad omnia pertinens, (ut ſcribit Vlpian.l.1.de pactis.) de quibus negocij contrahendi, tranſigendiq; cauſſa conſentiunt, qui interſe agunt.

Conventum, neutri gen. *Patto, accordo*, συνθήκη, conuentione ſignificat. Cic.2.de Orat. in foro tabulæ, teſtimonia, pacta, conuenta, cognoſcenda. Vlpian.l.iuris gentium.§.quinimo. ff. de pactis. Silius lib.1. Ter. Conuentaq; patrum Sidonij fregere duces.

Conventus, us, *Conuento, ridotto*, συνουσία, dicitur, cum homines ſimul uenerint, uel ad iudicium: unde Plin.lib.3. Scribit in Bætica, fuiſſe iuridicos conuentus quatuor, Gaditanum, Cordubenſem, Aſtygitanum, Hiſpalenſem: uel quacunque de cauſſa.

Converbero, as, *Battere*, μαστιγόω, Verbero. Pli.li.13.ca.22.

Converritor, apud Apuleium in Apologia pro Magia, Conuerritorem pridianæ reliquiæ: ac ſi ſupinum eſſe conuerritum.

Converro, ris, rere, ſimul uerro. Plaut. Sticho: capiam ſcopas, atque hoc conuerram. Ibidem: Reuerram hoc, quod conuerri. Colu.lib.7.cap.6. Diligens paſtor quotidie ſtabulum conuerrit.

Conversatio, pro conuerſione. Sene.epiſt.75. Sciatq; illa, quibus lædi uidetur, ad conuerſationem uniuerſi pertinere.

Converse, nitide. Cato.ca.143. Villam conuerſe, mũdeq; habeat.

Conversio, onis, ut, Conuerſio ueſicæ, id eſt inuerſio. Plin. lib.8. cap.42. Vuluarum conuerſio, apud eundem lib.20.cap.22. Cic.3. de Orat. Neque ſemper utendum eſt perpetuitate, & quaſi conuerſione uerborum.

Converso, as, are, *Volgere ſpeſſo*, περιάγω, frequent. à Cõuerto. Cice.de Vniu. ſe ipſe conuerſans, cum materiã mutabilẽ arripuiſſet.

Conversor, conſuetudine utor. Hinc conuerſatio. Plin.lib.10.ca.23. Frequentior conuerſatio ſuſpecta. Tutior cõuerſatio, Quinct. lib.1.cap.2.

Converto, *Volgere*, στρέφω, uerto. Ter.in Ad. Tranſacta re conuertam me domum. Plin.de uiris illuſtr. Veientes ad dolos conuerſi. Cic.de Orat. quocunque te animo & cogitatione cõuerteris. Liu. lib.22. In admirationem omnes conuerterunt. Cic. Appio, lib.4. Gratulabor tibi prius, deinde ad me conuertar. Conuertere, pro ex una lingua in aliam uertere. Cic. de opt. genere Ora. Conuerti duorum eloquentiſſimorum nobiliſſimas orationes. Ibidem: Quod eſt eorum in orationibus è Græco conuerſis faſtidium? Cõuerſus participium. Ci. in Som. Scip. Huius anni nondum uigeſimam partem eſſe conuerſam.

Convertor, teris, deponens, *Volgere*, στρέφω, pro Conuerto. Plaut. Amphy. In fugam ſe nemo conuertitur.

Convestio, is, ire, *Veſtire, ornare*, ἱματίζω, κοσμέω, περιβάλλω, ueſtire, & exornare: ut, Conueſtiuntur herbis prata. Cic.1. Tuſc. Idẽ ad Qu.frat. lib.3. omnia conueſtiuit hedera. Idem pro domo, eius domum euerſam duobus lucis conueſtitam uidetis.

Convexo, as, uexo. Gell.li.10.c.6. Quæ me male conuexauit.

Convexum, *Piegato in arco, inuolto*, ex omni parte declinatum, qualis natura cæli, quod ex omni parte ad terram uerſus declinatum eſt. Virg.4.Aen. Tædet cæli conuexa tueri. Hinc Conuexitas, ipſa porrectio aduerſus nos. Pli.lib.18.cap.25. Mundi conuexitatis, terrarumq; globi differentia. Idem lib.31.cap.3.

Conviciator, λοίδορος, qui cõuiciũ dicit, uel facit. Cic. pro Mur.

Convicior, aris, *Dir uillania*, contumeliam dico. Quinct.lib.3.

Convicium, *Ingiuria di parole*, λοιδορία, contumelia, inquit Labeo, quaſi conuocium, mutata litera: cum enim in unum complures uoces conferunt, conuicium dicitur. Feſtus tamen à uicis, in quibus primo habitatum eſt, deriuat. Ci. pro Cœlio: contumeliam, ſi petulãtius iactatur, Conuiciũ; ſin facetius, Vrbanitas nominaſ.

Convictor, *Che uiue inſieme*, συμβιώτης, quotidianus conuiua, & qui nobiſcum uiuit familiariter. Horatius: Nunc quia ſum tibi Mœcenas cõuictor. Suet.in Tib. Nihilo lenior i cõuictores Græculos. Ouid.4.de Pon. Ille ego conuictor, dẽſoq; domeſticus uſu. Cic. Tironi. Vtor quotidianis conuictoribus, hominibus doctis.

Convictus, us, ui, *Conuerſatione, commercio*, συμβίωσις, commercium: quòd qui una uerſantur, ſæpe etiam una epulentur. Colu.li.11.cap.1. Conuictum domeſticum uitet. Conuictus humanus, & ſocietas. Cic.3.Offic. Luceius Ciceroni, lib.5. Vt ad conuictum noſtrum redeas.

Convinco, is, *Conuincere*, κρατέω, Vinco: ut, Conuincere aduerſarium teſtibus. Cic.7.Verr. Idem de Ami. Leuitatis pleroſque conuincunt. Idem 1.in Cati. Conſcientia conuictus reticuit.

Conviso, is, Cice. in Arato: & loca conuiſit cauda tenus inferna piſcis.

Convivae, inuitati ad conuiuium. Terent. Heaut. conuiuas moror.

Convivale, *Coſa che appartiene à conuiuio*, συμποσιακὸν, quod ad conuiuium pertinet. Liu. Multaq; conuiualia ex auro, & argento uaſa. Conuiualia oblectamenta. Liu. lib.39. Fabulæ conuiuales, Tacit.lib.5.

Convivari, *Mangiare inſieme*, ſimul cibum ſumere. Terent. Heaut.

Convivator, δαιτυμὼν, qui parat conuiuium. Liu 5.li.35.

Convivium, *Conuito*, συμπόσιον, σύνδειπνος, à uiuo fit, de quo Ci. de Sene. Bene maiores noſtri accubationem epularẽ amicorum, quia uitæ coniunctionem haberet, conuiuium nominarunt.

Convivo, is, ere, *Mangiare in compagnia*, συνεστιάομαι, ſimul commeſſarj. Plaut. in Amph. Miſiſti ad nauim Soſiam, ut hodie tecum conuiueret.

Convocatio, onis. Cic. poſt reditum in Sen.

Convoco, eas, eare, *Conuocare*, συγκαλεῖν, ſimul uocare Cic.3.Offic. Piſcatores ad ſe conuocauit.

Convolo, as, are, *Volare inſieme*, συμπέτομαι, ſimul uolare. per trãſlationẽ concurrere. Cice.3.Tuſ. Multi ſunt qui ſtatim conuolent.

Convolvo, is, ere, *Volgere inſieme*, συμπλέκω, ſimul uoluo. Cie.1.

Convolvolus, pen.cor. ἴξ, uermiculus minor eruca, erodens pubeſcentes uuas: à conuoluendo, quia ſe inuoluit in pampino, à Plauto Iuuolmulus, à Col. Inuoluula, à Suida κῶλος appellatur. Plin. li. 17.c.29. Ne cõuoluolus fiat in uinea. Conuoluulus, itẽ herba per fruteta naſcens, florem ferens nullo odore, dictus, quòd ſe ſe rei cui adhæret, inuoluat. Pli.li.21.c.4. Vulgus campanellam uocat.

Convoti, *Obligati à medeſimi uoti*, ijſdem uotis obligati Feſt.

Conus, ni, *Pigna*, κῶνος nux pinea, & cognatarum arborum fructus, pineæ nucis ſimilitudinem referens. Colu. lib.7. Remedio ſunt cupreſſini quindecim coni. Hinc Coniferæ arbores dictæ quæ conos ferunt, id eſt nuces pineis ſimiles. Virg.3.Aen. Coniferæ cypariſſi. A nucis huius ſimilitudine Geometræ conũ nominarunt, figuram ex lato in acutum deſinentem, quæ turbini contraria eſt. Serenus: Donec in anguſtum conſcendat littera conum. In galea item conus appellatur, ſummus apex in acuminatam deſinens figuram, cui criſtæ inſeri conſueuerunt. Virg.3.Aen. Et conum inſignis galeæ, criſtaſq; comantes.

Convulnero, as, *Ferire*, multis uulneribus afficere. Plin.lib.11. cap.37.

Convulsio, nis, *Spaſmo*, σπασμὸς. Pli.lib.20.cap.15. Vtile eſt conuulſionibus, & inflammationibus.

Conyza, herba, quæ alio nomine Cunilago, uulgo à necandis pulicibus, & cimicibus, Pulicaria, & Cimicaria, Pli.lib.21.cap.9. Ruel.lib.3.cap.63.

Cooperio, is, ire, *Coprire*, καλύπτω, tego. Cooperire lapidibus aliquẽ, lapidare. Cic.3.Verr. Lapidibus coopertus eſſet in foro. Coopertus ſceleribus, Cice.3.Verr. Coopertus miſerijs, Sal.in Iug. extorrem patria, domo inopem, coopertum miſerijs.

Cooperculum, li, *Coperchio*, quo quid cooperitur. Pli.li.14.ca.21.

Cooptatio, onis, Cice.3.de leg. Sublata cooptatione cenſoria.

Coopto, as, are, *Eleggere*, ἀπολέγομαι, eſt eligere inter pares, aut ſe re pares. Cice.de lege agr. is à collegio cooptaretur.

Coorior, iris, iri, p.p. uel cooreris, pen.cor. *Naſcere*, ἀνίσημι, ſimul oririer, Coorta tempeſtas, Cæſar.1.Bell.Ciui. Cic.3.Verr.

Coos, ſiue Cos, ſiue Coa, inſula in mari Icario, Rhodo proxima. Eſt item urbs eiuſdem nominis, inſulæ huius caput. Eadem & Meropis dicta eſt, à Merope quodam terrigena, ſi Stephano credimus. quanquam hoc nomen & Strabo agnoſcit, qui in principio lib.15. Indiam deſcribens, Macedonas ait in India quinque millia & nouem urbes tenuiſſe, quarum nulla minor fuerit Co Meropide. Ex hac inſula orti ſunt uiri illuſtres non pauci, & in primis Hippocrates medicorum clariſſimus, Apelles pictor eximius, Simus medicus, Philætas poeta, ac orator, Nicias coorum tyrannus, Ariſton Peripateticus. Hinc Cous, a, um, pen.pr. in Co oppido ſiue inſula natus. Oui. Si Venerem Cous nunquam pinxiſſet Apelles. In primitiuo prima corripitur. Pap. in Syluis. Hunc ipſe Coo plaudente Philetas. Solent in hac inſula fieri ueſtes tenuiſſimæ ex bombyce ad feminarum ornamentum, quæ Coa uocabantur. Ouid.de Arte: ſiue erit in Cois, Coa decere puta.

Copes, ſiue Copis, *Copioſi*, ueteres, teſte Nonio, pro Copioſus poſuerunt. Plau. Pſe. ut glorioſum faciam, & copi pectore. Hinc Copona, uel Caupona, taberna uinaria, ob copiam rerum, quæ ibĩ ueneunt, & ipſa etiam Cauponis uxor.

Cophinus, pen.cor. *Coffino, corba*, κόφινος, Latine corbis, uas eſt ruſticum è uimine contextum. Iuuen. Cum dedit ille locũ cophino.

Copia, *Copia, abondanza*, εὐπορία, ab antiquo Copes, ſiue Copis, quod copioſum ſignificabat. Pacui. Peribœa, ut citat Nonius: O proſpere copem diem, Inde Copia, abundãtia. Cic. in Parad. diuitiarum eſt fructus in copia: copiam autem declarat ſacietas rerum. Copia pro Commeatu, ſeu annona. Tacit.lib.15. Parthos inopes copiarum. Copia, pro facultate aliquid faciendi. Virg.1. Aen. Poſtquam introgreſſi, & coram data copia fandi.

Copiolae, Brut. Cic. Epiſt.11. recurri ad copiolas meas.

Copiae, copiarum. exercitus multitudo, *Gente d'arme*, δυνάμεις, ut Copiæ Pompeij. Ci.1.Tuſc. Copias maximas duxit ad Troiam. Aliquando etiam ſing. num. Cic. ad Att. lib.8. Vt Brunduſium ducerem hanc copiam. Contra etiam inuenimus Copias in plurali pro abundantia, ſiue facultatibus. Cice.de Amic. copijs, facultatibus, opibus.

Copior, aris, *Adunare genti*, Caſtrenſe uerbum pro copia inſtrui, & augeri. Gell.lib.12.cap.2. Romani multis armis, & magno commeatu, prædaq; ingenti copiantur. Quod uerbum ex eadẽ figura

eſt,qua Lignantur,Pabulantur,& Aquantur.

COPIOSE,Cice.de Sen. Quàm copioſe ab eo agricultura laudatur.

COPIOSVS,a,um,εὔπορος.Cice.3.Ver.Erat in primis copioſus.

COPO,onis,*Hoſte,hoſtiere*,apud ueteres nonnunquam inuenitur pro Caupo,& Copona,pro Caupona.Feſtus.

COPTA,Panis duriſſimi genus, quod è Rhodo aduehebatur: quantum conijcere licet ex Mart.li.14. Clara Rhodos coptam, quam tibi miſit, edat.

COPTVS,Plin.lib.37.cap.3. oppidum Thebaidis, commune Ægyptiorum & Arabum emporium.Iuu.Sat.15.calidæ referemus mœnia Copti.

COPVLA,læ,*Legame,laccivolo,congiontione*,ἅμμα,σύνδεσμος,uinculum,quo aliquid copulatur.Oui.copula detrahitur canibus, id eſt uinculum colli.Plau.in Epid.poſuit Copulas pro loris ad colligádum accommodatis, cum ait, Quæritant me, in manibus geſtát copulas.Hinc grammatici coniunctiones Et, Que, cum ſimilibus, copulas uocauere, quòd earum nexu uerba uerbis, & orationes orationibus coniúgantur.Dicitur & Copula cuiuſlibet rei duplex numerus: unde Copula matrimonij.

COPVLATE,Gel.lib.10.cap.14.Die quinti, pro aduerbio: copulate dictum.

COPVLATIO,onis,σύνδεσις,σύμπηξις,connexio, coniunctio. Cic. 5.de Fin.

COPVLO,as,are,*Congiongere*,συνδέω,συνδιάζω,colligare,uincire, coniungere.Cic. in Partit. Conſtructio uerborum tum coniunctionibus copuletur,tum diſſolutionibus relaxetur,Copulor,aris, deponens,idem ſignificat. Plaut,in Epid. Caue ſis cum filia mea Hanc copulari.Copulatus,partic.Cic.4.Tuſc.Cogitatione quidé inter ſe differunt, re uero copulata ſunt. Copulatus, nomen.Cic. 1.Offic. Nihil amabilius, nec copulatius, quàm morum ſimilitudo bonorum.

COPVLATIVVS,a,um,*Congiontiuo*,συνακτικός,quod copulat.

COQVINA,*Cocina*,μαγειρεῖον,ὀπτανεῖον, pe.pro. locus in qro dapes coquuntur.Nonius:Culinam ueteres coquinam dixerunt.

COQVINARE,*Eſſercitare l'arte del cuoco,cucinare*,μαγειρεύειν,eſt coquinariam artem exercere.Plaut.Aulul.

COQVINARIA,æ,*Cucinaria*,μαγειρική,ars coquendi, quæ ad uictú ſpectant.

COQVINARIVS,a,um,*Cið che à cucina s'appartiene*,μαγειρικός,q ad coquinam pertinet: unde Vaſa coquinaria dicta à Plin. lib. 33. cap.18.

COQVITO,as,pe,c.*Cucinare ſpeſſo*,frequẽtatiuum eſt à Coquo: quo Plautum uſum eſſe pro coctitare,auctor eſt Feſtus.

COQVO,is,xi,ctum,*Cocere,cucinare*,ἕψω,ὀπτάω, eſt cibú eſui aptú reddo. Inde carnes coctæ dicũtur carnes elixæ,ſiue aſſæ, ſiue alio modo ad edendum paratæ.Coquere cenam,prandium, cibũ Pla. Aſin.& Rud.Plin.lib.3.cap.1.Huius proprietas, ut uentiletur in coquendo,donec deſinat olere. Coquere bellum, & conſilia per tranſlationé,id eſt parare,& moliri cláculum.Liu.8.ab urb. occulte Romanum coquebant bellum. Coquit me cura, Ci.de Sen. Fructus etiam coqui dicuntur,cum Solis calore ad maturitaté perducuntur. Vir.2.Geor.Mitis in apricis coquitur uindemia ſaxis.

COCTIO,nis,πέψις,ipſe coquendi actus: unde Coctionem facere, pro concoquere, & conficere cibum in uentriculo. Pli.li.20.ca.9.

COR,dis,*Cuore,coraggio*,καρδία,præcipuum inter uiſcera,& uitæ ſedes,& arteriarũ, ac coloris natiui,quo animal regitur, quaſi fons quidam & domicilium.Vide Gal.li.16.de uſu partium, & li.7.de Anat.adminiſt. Cic 3.de Diuin.Nullum animal,quod ſanguinem habet,ſine corde eſſe poteſt.Et quoniam ex ueteribus nõnulli mẽtis ſedem in corde collocauerunt,(quod tamé ſecus ſe habet) factum eſt,ut Cor,pro animo ſiue mente poſitum inueniamus. Cice.4.Tuſcu.Alijs cor ipſum animus uidetur: ex quo excordes,uecordes & concordes dicti. Hinc etiam dicimus Cordi eſt, id eſt, placet animo meo.Ci.de Amic.Is mihi eo magis cordi eſt.

CORACINVS,p.p.κορακῖνος, coruinus. Eſt item Coracinus, piſcis Nilo familiaris.Plin.lib.32.cap.5.Mart.lib.13.

CORALIVM,*Corallo*, frutex ſub aqua naſcens,colore uiridi, baccas ferẽs candidas(teſte Theophraſto in tractatu de gemmis) qui ex aqua exemptus,confeſtim lapideſcit,ruboremq; contrahit. naſcitur in mari rubro,ſed laudatius in Oceano Septentrionali iuxta Orchadas inſulas:item in mari Siculo circa Heliam & Drepanũ, Oui.lib.4.Met.Nunc quoque coralijs eadem natura remanſit.Idẽ 15.Meta. Sic & Coralium quo primum contigit auras. Claudianus geminauit l,litteram, ut ſyllabam breuem extenderet: Vellitq; corallia Clotho.

CORAM,*In preſenza*,ut Corã ſenatu orationem habui. Differt à Palam,quod Coram magis ad perſonas certas, Palam ad omnes refertur: Coram indiget adiectione, Palam non indiget. Et ab ante, quòd ante oculos,longe intelligi poteſt.Coram proximitaté ſignificat. Terent.in Eunu. quæ mihi ante oculos coram amatorem abduxti tuum.

CORAMBE,es,herba nota,quam braſſicam uocamus.

CORAX, acis, rhetoris antiquiſſimi nomen, qui primus in Sicilia, poſt Hieronis mortem artem dicendi conſcripſit. Ci. in Bruto. Eſt item Corax, Sarmatiæ Aſiaticæ mons.Ptol.li.5. cap. 9. Plin. Coraxicum appellat lib.5.cap.27.Eſt item Aetoliæ mons. Ptol. lib.3.cap.15.

CORBIS,is,*Corbe,corba*,uas ex uiminibus.Cic.pro Sext. Meſſoria ſe corbe contexit. Dicta, quòd ſpicas aliudve quid eo corruebant. olim enim ſpicas demeſſas in corbes conijciebant. Varr. de Re ruſt.lib.1.cap.5.

CORBITAE,pen.pr.naues onerariæ:dictæ quòd in earum malo ſummo corbes ſolerent ſuſpendi.Cic.ad Att.lib.16.

CORBITO,as,are,in corbitam immittere. Plau. in Caſ. Corbitant, Vbi comeſſe poſſunt.Tranſlate,pro,uentrem impleant quaſi nauigium onerent.

CORBVLA,unde Cato de Re ruſt.cap.11.ſcribit uillicũ habere oportere corbulas.Amerinas quatuor.

CORCVLVM,*Cuore picciolo*,dimin à Cor.Plau.Meum corculũ, meus molliculus caſeus.Fuit etiam hoc P.Naſicæ cognomen.Ci.1.Tuſc.Naſica ille prudens,Corculum appellatus. Corculum enim,teſte Feſto, dicebant antiqui ſolertem, & acutum.Plin. lib. 7. cap. 31.Catos,Corcũlos apud Rom. cognominatos ait, qui ſapientia præſtiterunt.

CORCYRA,pen.pr.κόρκυρα,inſula in Ionio mari, Vlyſſis naufragio,& Alcinoi hortis clara: olim Phæacia à Phæace dicta. Luca.lib.5.Hinc late patet omne fretum, ſeu uela ferantur In portus Corcyra tuos, ſeu læua petatur Illyris.Pli.li.4. cap. 12. Inſula ex aduerſo Theſprotiæ Corcyra, à Buthroto,XII.M.paſſ.Homero dicta Scheria & Phæacia.Hæc Pli.Eſt & altera inſula, cognomento Melæna, quem Pompo. lib.2. inter Electridas numerat. Plin.lib.3.cap.ult. Hinc Corcyreus, a,um.Cic.Att.

CORDATE,*Coraggioſamente*,ἐχεφρόνως,νουνεχῶς,πεφροντισμένως,ſapienter,prudenter.Plau.Pœn. Docte,& cordate, & cate.

CORDATVS homo, *Huomo prudente, coraggioſo*, ἔμφρων, νουνεχής, prudens.Cic.1.Tuſc.Egregie cordatus homo.

CORDAX,menſura metrica,alio nomine appellatur trochæus. Cic. 3.de Orat.Trochæus, cordax ab Ariſtotele appellatur.

CORDOLIVM,*Cordoglio*,dolor cordis.Plau.mihi cordolium eſt.

CORDVBA,æ,pen.corr.κόρδυβα,oppidum Hiſpaniæ Bæticæ,utriuſque Senecæ,& Lucani patriam teſtatur Mart. li.1. ad Licianum. Hinc Cordubenſis conuentus dictus.Pli.lib.3.c.1.

CORDVS,a,um,*Tardo,che naſce dopo il tempo debito*,ὄψιγονος,quod ſerotina fœtura natum eſt: ut Cordum fœnum,autũnale, quod ſcilicet autumno ſecatur. Colu.lib.7.cap.3.Aluntur autumnali fœno,quod Cordũ uocatur.Sic corda frumenta dicta ſunt, quæ ſero matureſcunt. Et cordi agni,ſerotini,qui poſt tempus debitum naſcuntur.Plin.lib.8. cap.47.Gerunt partus diebus CL.(Cordos uocabant antiqui)poſt id tempus natos.Dicitur & de hominibus, ultra tempus legitimum in utero geſtatis. Vnde apud Suet. Cordi Cremetij nomen legitur. Quinetiam Quinct. lib.1. præcipit ſcrutandas eſſe à ſubtili præceptore origines nominum, unde Agrippa,& Opiter,& Cordus,& Poſthumus dicãtur. Varr. de Re ruſt. lib.2 cap. 1.per aſpirationem ſcribit Chordum, ἀπὸ τοῦ χορίου, deriuat, quod ſignificat inuolucrum, quo fœtus in utero matris inuoluitur. Latini Secundas uocant.

CORFINIVM,oppidum in Pelignis,quod belli ciuilis tempore Domitius,cum pro Pompeio occupaſſet, obſidione coactus Cæſari dedidit.Hanc Marſi poſtea Italicam appellauere. Stra.lib.5. Pli. lib.3.cap.12.

CORGO,aduerb.Apud ueteres,pro certe,quaſi ex corde ago.Feſtus.

CORIACESIA,herba,qua Magi tradidere aquam conglaciari. Plin. lib.24.cap.17.

CORIAGO,infeſta(ut Colu.inquit lib.6.) peſtis bubulo pecori,cum ſcilicet pellis ita tergo adhæret,ut apprehenſa manibus deduci à coſtis non poſſit. Vide Colu.lib.6.cap.12.

CORIANDRVM,κόριον Dioſcori.herbæ genus etiam hodie nomen retinens.Plin.lib.20.cap.20.

CORIARIVS,*Cuoiaio*, βυρσοδέψης, qui curia concinnat, preſertim craſſiora.Plin.lib.17.cap.9.In coriariorum officinis pilo madefacto. Coriarius præterea eſt frutex, ſiue herba ſylueſtris,folijs myrti cauliculis breuibus,uenena,& tineas pellens.Pli.lib. 24. ca.11.

CORIGIA,æ,Cic.de Diui.Abruptio corigiæ.

CORINNA,doctiſſimarum aliquot poetridum nomen: quarum prima Thebana,ſeu Tanagræa,quæ lyricorum principem Pindarũ quinquies uiciſſe fertur: Secunda Theſbia, ueterum monumentis celebrata.

CORINNVS, Ilienſis poeta, qui primus Iliada conſcripſiſſe creditur, & Homero maioris operis argumentum ſuppeditaſſe.Suidas.

CORINTHIARIVS,amator Corinthiorum uaſorum.Suet.

CORINTHIA VASA,κορίνθια σκεύη,ex ære Corinthio, quæ tanto olim in pretio habita ſunt, ut ſæpe argenti, nonnunquam & auri æſtimationem excederent. Aeris autem Corinthij non naturalis erat,ſed artificio quæſita nobilitas, auro, argento æri permiſto. Hæc autem metallorum commiſtio caſu primum eſt adinuenta, confuſis ex Corinthi incendio metallis.Plin.lib.34.cap.2.

CORINTHVI,

Corinthus, *κόρινθος*, urbs Achaiæ, fere in medio Iſthmi Peloponeſiaci ſita: ab ortu Saronicum, ab occaſu Criſſæum ſinum habens, qui & Corinthiacus dicitur: duobus inclyta portubus, quorum Lechæum Ionio, Schænus Aegæo imminet mari: Vnde & Bimarem Corinthum poetæ peculiari epitheto appellarunt. Oui. 4. Faſt. Fertur autem Corinthus primo à Siſypho latrone Aeoli filio condita fuiſſe, & Corcyra nominata, auctore Strabone: poſtea Ephyre, deinde euerſa, & inſtaurata à Corintho Marathonis, ſeu Pelopis (ut Suidæ placet) ſiue, ut alij malunt, Oreſtis ſeu Iouis filio, Corinthus appellata. Habuit autem hæc urbs montē præruptum, iiſdem mœnibus concluſum, in quo arx fuit nomine Acrocorinthus, & Pirene fons Muſis ſacer. Hanc urbem Cicero pro lege Manilia, Græciæ totius lumē appellat. Eo enim potentiæ propter ſitus opportunitatem excreuit, ut uix Romanæ urbi concederet: tantumq; in faſtum euaſit, ut populi Romani legatos iniurioſius appellare, & (ſi Straboni credimus) etiam ſordibus perfundere non dubitaret. Quare commoti patres, cum etiā antea creſcentē in dies urbis potentiam ſuſpectam haberent, bellum illi inferendum cēſuerunt. Miſſus itaque in Græciam L. Mummius, Corinthum obſedit, tandemq; captā incendit, ſoloq; æquauit. Apollodorus auctor eſt, fuiſſe & alias hoc nomine ciuitates: quarum una in Theſſalia, altera in Epiro, tertia in Elide. A Corinthus fiunt Corinthius, & Corinthiacus, & Corinthienſis.

Coriolana pyra, quæ dicantur, uide Plin. lib. & cap. 15.

Coriolanus, Martij ciuis Romani nobiliſſimi, cognomen fuit, ab eo in memoriam Coriolorum urbis à ſe expugnatæ uſurpatū. Hic plebis odio in exilium actus, Volſcis populi Romani hoſtibus ſe coniunxit, patriæq; infeſtiſſimū bellum intulit: neque à quoquam aut precibus aut minis flecti potuit, niſi à Veturia matre & Volumnia uxore. Liui. lib. 2. & Plu. in eius uita.

Corioli, *κοριολλα* Steph. Latij oppidum, à Cn. Martio expugnatum. unde & ipſe Coriolanus dictus. Coriolani incolæ. Plu. lib. 3. cap. 4.

Corion, herba oleraceo frutice. In officinis Hyperici nomen retinet. Vulgus perforatam, & D. Ioannis herbam appellat. Pli. lib. 26. cap. 8.

Coris, *κόρις* Dioſco. frutex folio erucæ, ſed minore, & pinguiore. quidam Hypericum appellant. Plin. lib. 26. ca. 8. Eſt & aliud hypericon, quod alij Corin appellant, folio tamaricis, ſed pinguioribus folijs, & rubentibus.

Corium, *Cuoio, pelle, βύρσα, σκῦτος, δέρμα*, animalium eſt preſertim eorum quæ craſſiorem pellem habent, ac duriorem: quamuis quandoque de quacunque pelle dicatur, etiam rerum inanimatarum. Cæſa. 2. Bell. ciuil. Super lateres coria inducuntur, ne canalibus aqua immiſſa lateres diluere poſſet. Cice. 1. de Nat. deo. aliæ corijs tectæ ſunt, aliæ uillis ueſtitæ, aliæ ſpinis hirſutæ. Apud Pli. Corium terræ eſt, non tā cutis eius, facieſq; ſumma, quàm tectoriū, & ſtatumē quoddam craſſius, cui & aliud quoque ſubeſſe poteſt corium. nā in parietibus ſtruendis, ordines ipſi laterum Coria à Vitruuio dicuntur, id eſt quæ uulgo turba opificum appellat Curſus. Dicitur & Corius maſc. gen. Plau. in Pœn. In tergo meo tres facile corios contriuiſti bubulos.

Cornelia, Sempronij Gracchi uxor, & Tiberii & Caii Gracchorū mater, & maioris Africani filia: quæ à Valerio laudatur, quòd matronæ Campanæ, ornamenta ſua pulcherrima oſtentanti, non aurum, non gemmas, non denique ueſtes oppoſuerit, ſed liberos, qui maxima ſunt matronarum ornamenta. Fuit doctiſſima, & Latinæ puritatis diligentiſſima obſeruatrix: quæ etiam epiſtolas terſiſſime ſcriptas reliquit: quarum meminit & Ci. in Bruto. Quinctilianus item Corneliæ eloquentiam commendat his uerbis: Magni intereſt quos quiſque audiat quotidie, quibuſcum loquatur à puero, quemadmodum patres, pædagogi, matres loquātur. Eloquentiæ Gracchorum mater Cornelia pro illo tempore plurimum contulit.

Corneliorum, familia Romæ fuit in primis illuſtris: ex qua non minimi nominis fuit Cornelius ille Coſſus, qui cum tribunus eſſet militum in exercitu, Volumnium Lartem, Veientum regem occidit, ſecundaq; opima ſpolia Ioui Feretrio retulit, Coſſus cognominatus à corporis rugoſitate. Coſſos enim eos, qui rugoſi ſunt, & aſpera facie, à ſimilitudine uermium, qui in ligno nutriuntur, Feſtus dicit uocari.

Corneolus, a, um. Cice. de Nat. Aures duros, & quaſi corneolos habent introitus.

Corneus, a, um, *κεράτινος*, quod ex corno eſt. Plau. Duram ac corneam uirgam. Cornea pyxis. Plin. li. 21. cap. 20. Venabula cornea. Ouid. epiſt. 4. Virgulta cornea. Vir. 3. Aen. Poteſt etiam eſſe à cornu deductum nomen: unde hybernæ Corneæ dictæ, quoniā negante tum flores terra, laminis è cornu tinctis fieri ſolebāt. Vnde Corneum roſtrum, Cic. 2. de Natu. deo. Corneus color, qui cornu ſimilitudinem, refert. Pli.

Cornicen, pen. cor. *κερατῳδὸς*, qui cornu canit. Iuuen. Quadraginta dedit Gracchus ſeſtertia dotem Cornicini. His olim etiam in prælijs utebantur. Liu. 2. Cornicines, tubicineſq; canere iubet.

Cornicor, aris, pen. prod. deponens, *Gr. secchiare, κρώζω*, more cornicum garrio. Perſius Sat. 5. Neſcio quid tecum graue cornicaris inepte.

Cornicularius, nomen ordinis in militia, ut commentarienſis, & Accenſus. Docet Aſcon. Cornicularium à corniculo ſic inclinari, ut à cornu Cornicinem. nam qui corniculo militabat, is & cornicularius dicebatur. Maternus uidetur oſtendere Cornicularium officium fuiſſe ſuper ſententijs damnatorum, lib. 2.

Corniculum, dimin. à cornu, *κεράτιον*. Plin. lib. 11. cap. 28. Alijs cornicula ante oculos prætenduntur. Idem lib. 9. cap. 32. de cochleis: Corniculis prætentant iter. Hoc etiam nomine uocatum oppidū iuxta Tarquinios, *κόρνικλος* Stepha. Et Corniculum, ornamenti genus, quo donabātur milites ab imperatoribus pro re bene geſta. Liu. lib. 10.

Corniger, *Cornuto, κερατοφόρος*, gerēs cornua: ut, Cerui corr nigeri. Oui. 7. Meta. Caput cornigerum. Ouid. Epiſt. 5. Fluuius corniger. Virg. 8. Aen. Taurus corniger. Cic. 2. de Nat. deo. Bacchus et corniger dictus, quia ſimulacro Liberi patris cornua adijciebantur, quod uini inuentor fuerit. homines enim nimio uini potu truces redduntur.

Cornipes, pen. cor. *κερατόπους*, animal corneos habens calceos, ſicut equus & capra, & huiuſmodi unguium aut pedum animalia. Oui. lib. 2. Faſt. Cornipedi Fauno cæſa de more capella.

Cornix, *Cornice, cornacchia, κορώνη*, auis uiuaciſſima, minor coruo, quæ cæterarū auium dux eſſe dicitur. Annoſa cornix, Hora. 3. Carmi. Improba cornix, Virgi. 1. Geor. Idem 9. eclo. Ante ſiniſtra caua monuiſſet ab ilice cornix. Cornices etiam accipi ſolent pro ijs, qui ſe ſapiētiores ac duces aliorum uideri uolunt: unde Cornicum oculos configere, prouerbio dicimus, pro ueterum ſcientiam nouo inuento obſcurare. Cic. pro Mur. Inuentus eſt ſcriba quidam Cn. Flauius, qui cornicum oculos confixerit, & à prudentibus iuris ſapientiam ipſorum compilarit. Diminutiuum cornicula. Hora. in Epiſt. Ne, ſi repetitum uenerit olim Grex auium pēnas, moueat cornicula riſum Furtiuis nudata coloribus. Eſt etiam Cornix annulus ferreus, quo oſtium pulſatur, à figura, aut potius à garrulitate ſic dictus.

Cornu, & hic Cornus, *Corno, κέρας*, ſecūdum Priſcia. à curuore (ut ſcribit Varro) nominatur. Pli. lib. 8. cap. 11. Dentes mobiles confirmat ceruini cornus cinis. Hinc Vnicornis, Bicornis, Tricornis, Quadricornis. Per tranſlationem Cornua, fluminum dicuntur flexus, & curuitates alueorū, quòd multis in locis ad cornuum ſimilitudinem flectantur. Cicero. Attic. libro. 9. Ab utroque portus cornu moles iacimus. Item cornua antennarum ſignificant utranque partem antennæ. Virg. 3. Aen. Cornua uelatarū obuertimus antennarū. Similiter in prælio Cornua dicuntur aciei partes ab utroque latere prominentes. In exercitu enim eſt dextrum & ſiniſtrum cornu, & quod inter utrunq; eſt dicitur Media acies. Ter. in Eun. Tu Simalio in ſiniſtrum cornu, tu Syriſce in dextrū. Item Cornu, genus tubæ obtortæ, à quo Cornicines dicti.

Cornucopiae, *κέρας ἀμαλθείας*, cornu fuiſſe exiſtimatur, quod Hercules cū Acheloo in ſpeciē tauri mutato cōgreſſus ei detraxit: hoc Naiades acceptū, & omniū fructuū primitijs refertū, copiæ cōſecrarunt. apud Oui. Achelous: Rigidū fera dextera cornu Dū tenet, infregit, truncaq; à frōte reuellit: Naiades hoc pomis & odoro flore repletum Sacrarunt, diueſq; meo bona Copia cornu eſt.

Cornupeta, p. c. *κορυπτίλος*, animal quod cornibus petit, id eſt ferit.

Cornus, *Corniolo, κρανεία*, fem. gen. tam quartæ, quàm ſecundæ declinationis, ſecundum Priſci. arbor ramos habens duritie & rigiditate cornibus ſimiles, fructum circa ſolſtitia ferens, primo candidum, poſtea ſanguineum. Virg. 2. Georg. Et bona bello Cornus, id eſt apta haſtilibus. Li. 9. uolat Itala cornus, id eſt telum ex corno factum. Cornum gen. neut. fructus. Idem 3. Aen. Baccas, lapidoſaq; corna.

Cornutus, a, um, *Cornuto, κερατώδης, κεράτινος*, quod habet cornua. Var. 2. de Ruſt. cap. 7. Aetas cognoſcitur equorum, & etiam cornutorum. Poteſt etiam dici Cornutum, quod procedit ex cornu. Mart. Occubuit tandem cornuto ardore petitus. Cornutæ quadrupedes, à Veteribus dicebantur elephanti. nam quos in his dentes multi dicunt, cornua ſunt.

Corolla, *Coronetta, στεφάνιον*, dimin. parua corona. Prop. Me iuuat externis poſitum languere corollis.

Corollarium, *ἐπιφορὰ, προσκατάβλημα, ἐπίδοσις, ἐπίμετρον*, auctore Varr. lib. 1. ſignificat id, quod additum eſt ſupra menſuram, præter quàm quod debitum eſt, tanquam auctarium quoddam. à corollis nomen deductum, quòd hæ, cum placuerant actores, in ſcena dari ſolitæ ſint: unde & Corollaria dicuntur ipſæ coronæ. Sueto. in Auguſt. Itaq; corollaria & præmia alienis quoque muneribus ac ludis crebra, & grādia de ſuo offerebat. Pli. lib. 21. Paulatim & Romæ ſubrepſit appellatio Corollis, inter initia propter gracilitatem nominatis, mox & Corollarijs poſtquam è lamina ærea tenui inaurata aut inargētata dabātur. Cic. in frumētaria: Nolo hic colligere, qui nummulis corrogatis de nepotū bonis

æ de ſcenicorum corollarijs decimarum emerunt. Hæc autem cū pretij parui forent, factum eſt, ut Corollarium, pro re leuiori accipiatur. Plin. lib. 9. cap. 35. At illa corollarium id eſſe, ſumpturamq; ea in cena taxationem confirmans.

CORON, κόρον Dioſc. herba eſt eadem cum ſylueſtri ruta.

CORONA, *Corona, diadema, cerchio d'huomini*, olim Scrophium, ἀπὸ τοῦ ςρέφειν, uertere. poſtea per diminutionem Scrophiolum eſt appellatum: deinde etiam Serta in plurali numero à ſerendo. Et cum uideatur corona à choro dici, caret tamē aſpiratione. Cic. 6. Ver. Vnxiſſe unguentis, compleſſe coronis & floribus. Fuerunt autem apud Romanos diuerſorum generum Coronæ, in magno pretio habitæ: ſcilicet, Triumphalis, quæ Imperatoribus poſt uictoriam ad urbem redeuntibus ad triumphum mittebatur. Hæc antiquitus ex lauro fiebat: poſtea etiam ex puriſſimo auro fieri cœpta: quod etiam inde aurū coronariū uocatur. Cic. de lege Agra. Obſidionalis, quam liberati ab obſidione dabant ei, qui ipſos liberauerat, ex gramine decerpto inde, ubi obſeſſos ille ſeruaſſet. nam (ut ait Pli.) ſummum apud antiquos ſignū uictoriæ erat, uictos porrigere herbam è terra. Ciuica, quam ciuis ciui, à quo ſeruatus eſt in prœlio, teſtem uitæ, ſalutiſq; perceptæ dat: & hæc erat primo iligna, poſtea magis placuit ex quercu, quòd ante inuentas fruges arboris eius glandibus homines uictitarint. Muralis erat, qua donabatur ab Imperatore, qui primus murum ſubiſſet, inq; oppidū hoſtium per uim aſcendiſſet. Hæc corona, ad incitandos ad oppugnationem militum animos, ex auro fiebat. Vallaris, quę & Caſtrenſis dicitur, ſimiliter aurea, habens inſigne ualli. Hac donabatur qui primus hoſtiū caſtra pugna introiſſet. Naualis quoque aurea, quibuſdam quaſi roſtris nauium inſignita, qua donari conſueuerat, qui primus maritimo prælio, in nauem hoſtium ui tranſiliſſet. Oualis myrtea erat qua utebantur Imperatores, qui ouantes introibant ciuitatem. Ouantes autem Imperatores poſt uictoriam urbē introibant, quoties bellum non rite indictum erat, neque cum iuſto hoſte geſtum, ut pote ſubactis ſeruis, aut piratis, aut humili alio quouis hoſte: aut etiam quoties facta repente deditione, uictoria citra puluerē (quod dici ſolet) obtigerat. His itaque mittebatur corona ex myrto, quæ eſt arbor Veneri ſacra, quòd huiuſmodi uictorias Venereas magis iudicarent, quàm Martias. Corona etiam dicitur ornamentum muliebre. Horat. lib. 1. Carm. Et ſcindit hærentem coronam, crinibus. Item ponitur pro conuētu hominum circunſtāte. Cice. pro Mil. Non corona ueſter conſeſſus cinctus eſt, ut ſolebat. Item pro circulo circa lunam, ἅλως. Item pro ſigno cæleſti ſupra humerum Arctophilacis. Vir. lib. 1. Geor. Gnoſiaq; ardentis decedat ſtella Coronæ. Ferunt Ariadnam coronam dono accepiſſe à Theſeo, unde nupſiſſe Libero patri: & poſt eius mortem coronam à Libero in cælo fuiſſe collocatam. Alij dicunt hanc coronam dediſſe Bacchum Ariadnæ, cum ad Minoem in Cretam ueniſſet. Alij dicunt coronā fuiſſe Baccho datam à Venere, cum Ariadnen uxorem duceret. Hæc Cancro, & Leone exoriente occidit: exoritur cum Scorpione Nonis Octobris, habet ſtellas nouem in orbem diſpoſitas.

CORONAMENTUM, ti, coronarum materia, id eſt, flores, aut frōdes, coloris, aut odoris gratia coronarum confectioni congruentes. Plin. lib. 21. ca. 1. In hortis ſeri & coronamenta iuſſit Cato. Idem lib. eodem, cap. 9.

CORONARIUS, rij, qui coronas nectit. femininum Coronaria, mulier coronas conficiens. Pli. li. 35. cap. 2. Glyceræ coronariæ, dilectæ illi.

CORONARIUM opus, in modum coronæ factum. Pli. lib. 15. cap. 30, coronarij operis.

CORONE, es, p. p. ſiue Corona, æ, κορώνη, Peloponneſi oppidum eſt, ad ſinum Meſſeniacum, etiam hodie nomen ſeruans.

CORONAEUS, a, um, ut, Sinus Coronæus, qui & Meſſeniacus, ab Acrita promontorio, ad Tænarum uſque extenſus. Pli. lib. 4. cap. 5. & Strab. lib. 8.

CORONEA, κορώνεια, urbs eſt Bœotiæ, non procul ab Helicone, in colle ſita: dicta (ut Stephano placet,) à Corono Therſandri filio. Eſt & altera eiuſdem nominis urbs in Phthiotide, nō procul à Pagaſis. Stra. lib. 9. Pli. lib. 4. cap. 7. Stephanus & alias eiuſdem nominis urbes commemorat.

CORONEOLA, genus roſę, autumni tempore proueniens. Plin. lib. 21. cap. 4.

CORONIS, coronidis, p. p. fem. gen. *Sommità, cima, altezza*, κορωνὶς, ſummitas, ſeu apex alicuius rei. Significat & extremam nauis partem, id eſt incuruum quiddā ſupra puppim, in roſtri modum eminens. Denique Coronidem per tranſlationē accipimus pro quocunque fine, & ultima manu, rei alicui impoſita, ſiue etiam pro eo quod rei abſolutæ ornatus magis, quàm neceſſitatis ergo accedit. Mart. lib. 10. Sed nimius uideor, ſeraq; coronide longus Eſſe liber. Poſtremo grammatici, quoties perſona actoris eodem metri genere finit, quo cœperat, Coronidem uocant, eamq; notant ueluti roſtri figuram exprimentibus lineis.

CORONO, as, *Incoronare*, ςεφανόω. Vir. 5. Aen. & uina coronant. Coronatus. Cic. 2. de leg. Epulas inibant propinqui coronati.

CORONULA, diminutiuum, *corona piccola*, ςεφάνιον, parua corona.

CORONOPUS, κορωνόπους, oblonga herba, fiſſis folijs, per terram repens. Plin. lib. 25. cap. 19. & li. 21. cap. 16. Vulgo Dens canis appellatur. Ruellius.

COROPHIUM, piſcis de genere cancrorum. Plin. lib. 32. ca. 11.

CORPILLI, populi Thraciæ, Hebrum accolentes. Plin. lib. 4. ca. 11.

CORPORALIS, *Corporale, corporeo*, σωματικὸν, quod eſt, uel habet corpus, Sen. epiſt. 59. Dicimus quædam corporalia eſſe, quædam incorporalia. Aliquando pro eo quod eſt corporis: unde Corporalia bona, apud Gel. lib. 18. cap. 1. & Corporalia uitia apud Sen. epiſt. 54. Corporalis poſſeſſio pignoris, quam habemus de pignore corporeo. Papin. l. Debitor. ff. de pign. act.

CORPORATIO, *Corporatura*, σωμάτωσις, habitus corporis. Colu. li. 7. Cuſtodiendum, ne in corporatione uiribus impar cum uiolentiore iungatur.

CORPORATURA, *Quantità del corpo*, habitus & ſtatus ipſius corporis. Vege. lib. 1. Scribit corporaturam boni tyronis implere ſex pedum longitudinem. Col. lib. 7. Modica corporatura, pecoris operarij debet eſſe. Vitruu. lib. 6. Roſcidus aer efficit ampliores corporaturas.

CORPORATUS, a, um, σωματικὸς, corporeus, ſiue corpus habens. Cic. de uniuerſ. Cernitur, & tangitur, & eſt undique corporatus.

CORPOREUS, a, um, *Corporeo*, σωματικὸς, è ſubſtantia corporis. Ci. 2. de Nat. deo.

CORPORO, as, *Incorporare, unire in un corpo, uccidere*, σωματοποιῶ, cogo, coagmento, & in unum corpus redigo. Plin. lib. 7. cap. 15. Tempore ipſo animatur, corporaturq;. Apud antiquos Corporare pro interficere, quaſi corpus ſine anima relinquere. Ennius apud Nonium. Corpus contemplatur, unde corporet uulnere. Accius: Corporare abs te ergo es auſus.

CORPULENTUS, *Graſſo*, μεγαλόσωμος, homo obeſi corporis. Plau. in Epid. Corpulentior uidere, quàm agilior. Sic corpulentum pecus apud Col. l. 6. c. 3. Hinc Corpulentia, carnoſitas. Pl. l. 11. c. 53.

CORPUS, poris, *Corpo*, σῶμα, generaliter dicitur ſubſtātia omnis uiſu tactuue perceptibilis. Cice. 2. de Orat. Corpus intelligi ſine loco non poteſt. Aliquando Corpus accipitur pro maſſa totius animalis, ex partibus ſimilaribus & organicis compacta, quæ una cum anima totum conſtituit animal. Cic. pro Marcello: Vita corpore & ſpiritu continetur. Aliquando pro ſola carne. Cice. Gallo. Vires & corpus amiſi. Martia. utranq; ſignificationem uno uerſu complexus eſt. Viuebant laceri membris ſtillantibus artus, Inq; omni nuſquā corpore corpus erat. Corpus, pro uolumine. Cice. ad Lucceium, li. 5. A principio coniurationis uſque ad reditum noſtrum, uidetur mihi modicum quoddam corpus confici poſſe. Corpus pro parte populi, Liu. 1. Sui corporis creari regem uolebant. Corpus ciuitatis. Liu. 26. Corpus nullum ciuitatis, nec ſenatum, nec plebis conſilium, nec magiſtratus eſſe. Collegiorū corpus. Caius in l. 1. §. in collegia. ff. quod cuiuſque uniuerſ. Corpuſculū, paruū corpus: unde tomos, Corpuſcula uocat. Ci. 1. Acad. & 1. Tuſc. Iuuc. Sat. 10. Mors ſola fatetur Quantula ſint hominum corpuſcula.

CORRADO, is, p. p. συνάγω, ſimul rado, & in unum contraho. Teren. in Ad. Minas decem corradet alicunde.

CORREPO, is, *Rampare, rampegare*, ἕρπω, ex Repo. Lucil. lib. 8. Exiguam uector pauidus correpſit in alnum.

CORRIDEO, es, ere, συγγελάω, ſimul rideo. Lucret. libro. 4. Omnia corrident.

CORRIGIA, giæ, *Correggia, cinta, cintolo*, ζώνη, cingulum, quo cingimur. Cic. 2. de Diuin. Abruptio corrigiæ. Quidam hoc nomen à corrigendo deducunt, uoluntq; lori quoddam genus fuiſſe, quo ſerui corrigiebantur.

CORRIGO, is, p. c. rexi, rectum, *Correggere, emendare*, διορθόω, ex con, & rego. Cic. ad Q. frat. li. 1. Curſu corrigam tarditatem.

CORRECTIO, onis, *Correttione*, διόρθωσις, emendatio. Cic. 4. de Fin. Hæc eſt correctio philoſophiæ ueteris, & emendatio. Correctio etiam figura eſt apud rhetores, quæ tollit id quod dictum eſt, & magis idoneū reponit. Exemplū eius eſt in rhet. ad Her. Poſtquam iſti uicerunt, atque adeo uicti ſunt. quo modo enim uictoriā appellem, quæ uictoribus plus calamitatis, quàm boni dederit?

CORRECTOR, Cic. pro Balbo, Horat. epiſt. 1.

CORREPO, is, Cic. Attic. Occulte in aliquā onerariā corrependum.

CORREPTOR, oris, Sene. 2. de ira: Non hoſtis, ſed correptor peccantium.

CORRIPIO, is, pen. cor. *Riprendere, ammonire*, ἐπιτιμάω, ἐπιλαμβάνομαι, reprehendo, arguo, obiurgo. Pl. in epi. Repeto me correptum ab eo, cur ambularem. Corripimus uero magis uerbis, quā uerberibus. Proprie autē eſt aliquid celeriter rapere, Virg. 1. Aen. Arcumq; manu, celereſq; ſagittas Corripuit. Corripitur ſomno, Corripitur febribus, id eſt inuaditur, & alia huiuſmodi. Corripere item, contrahere: unde correptas ſyllabas dicimus.

CORRIVARE, per riuos aquam eundem in locum ducere. Pli. lib. 6. cap. 14. Anguſtias impedit corriuatus ſalis è cautibus liquor. Hoc eſt, multis ueluti riuis eundem in locum fluens. Idem lib. 3. cap. 7.

Albula

Albula ex finibus Arretinorum profluit, tenuis primo, nec niſi in piſcinis corriuatus.

CORRIVALES, *Riuali*, ἀντεραςαὶ, qui duo, aut plures eandem amicam habent, quòd eundem riuum accedere uideantur. Quinct. 34. Declam.

CORRIVATIO, onis, σύῤῥους, aquæ eundem aliquem in locum deductio, ſiue confluxus. Plin. lib. 31. cap. 3.

CORROBORO, as, pen. cor. *Confermare, fortificare*, κρατταίνω, κρατύνω, ἰσχυρίζω, robuſtum & firmum reddo. Cic. 5. de Finib. ad quorum uſum iã corroborati, natura ipſa præeunte, deducimur. Translate. Cicer. in Catil. Qui ſpe Coniurationem naſcentem non credendo corroborauerunt. Idem Caſſio, li. 12. Manabat illud malum, & corroborabatur quotidie.

CORRODO, is, ere, *Rodere, conſumare rodendo*, κατατρώγω, rodendo conſumo, uel idem quod ſimplex rodo. Cic. 2. de Diuin. Si mures corroſerint aliquid, monſtrum putamus. Var. 3. de Re ruſt. ca. 17. Inſulas Lydiorum corroſas. Oſſa corroſa, Iuue. Sat. 15.

CORROGO, as, ἐρανίζω, idem eſt, quod rogando corradere, ſiue multis precibus contrahere. Liu. lib. 33. Vela eum antennis ex nauibus corrogari iuſſit, ut umbra cenantibus in littore fieret. Ci. pro Quinctio: Ipſe ſuos neceſſarios ab atrijs Licinijs corrogat. Corrogata ad neceſſarios uſus pecunia, Cæſ. 3. bel. ciui.

CORRVDA, pe. pr. ἀσπάραγος ἄγριος, ſilueſtris aſparagus. Cato: In arundineto corrudam ſerito. Colu. lib. 10. Prodit & aſparagi corruda ſimillima filo. Pli. lib. 20. cap. 10. Syluestrem aſparagum aliqui Corrudam uocant.

CORRVGO, as, are, pen. pr. *Creſpare*, ῥυτιδόω, in rugas contrahere: ut, Corrugare frontem, apud Plaut. Eſt præ indignatione frontẽ in rugas contrahere. Horat. 1. epiſt. 5. Ne ſordida mapa Corruget nares.

CORRVGI, aquæ ex montium iugis ductæ ad lauandum aurum, dictæ à corriuatione, auctor Plin. lib. 33. cap. 4.

CORRVMPO, is, *Corrompere, guaſtare*, διαφθείρω, contamino, uitio. Pli. lib. 3. cap. 22. Quæ nec aqua, nec igni poſſet corrumpi. Teren. in Ad. Piſces ex ſententia nactus ſum: hi mihi ne corrumpantur, cautio eſt. Transfertur ad animum. Cice. 1. Offi. Corrupti mores ſunt, deprauatiq́; admiratione diuitiarum. Animus largitione corruptus, apud eundem ad Atti. lib. 8. Aliquando eſt mutare; & illicere muneribus, Cic. pro Planc. Doce, quo diuiſore tribus corrupta ſit. Et paulo ante. Quam quiſque tribum turpi largitione corrumperet. Hinc corruptus, a, um; quod modo participium eſt: ut, Iudicium corruptum. i. pecunia à iure, & æquitate abductũ: apud Cic. pro Cluen. Modo nomen ex participio: unde Corruptior, & Corruptiſſimus. Plin. libro. 15. cap. 17. Demptis forcipe corruptioribus acinis. Idem libr. 13. cap. 3. Corruptiſſimo in genere.

CORRVO, is, pe. co. *Cadere, rouinare*, συμπίπτω, concido, ſimul ruo. Cic. ad Q. Fra. lib. 2. Ille pene timore, ego riſu corrui. Corruere, pro labi, & errare. Cic. de Sen. Nec in extremo actu corruiſſe uideantur.

CORRVPTE, aduerb. Ci. 1. de Finib.

CORRVPTELA, corruptio. Ter. in Ad. corruptela noſtrum liberum.

CORRVPTOR, φθορεύς, qui corrumpit. Ci. in Cati. Iuue. Sat. 3.

CORRVPTRIX, fœmininum, Ci. ad Q. fra. lib. 1. corruptrice prouincia.

CORSICA, pe. cor. κύρνος, Ptolemæo, inſula eſt maris Liguſtici, longa paſſuum. 150. m. lata autem quinquaginta, ſexaginta circiter ſtadijs diſtans à Sardinia. Tota maligne colitur, quòd aſpera ſit, & multis in locis inacceſſibilis. Corſicam autem appellatam uolunt, à quadam bubulci ancilla, cui Corſe nomen erat, ut refert Stephan. Incolæ Corſi appellantur. Vide Str. lib. 5. & Pli. l. 4. c. 6.

CORSOIDES, lapis caniciei hominis ſimilis. Pli. l. 37. c. 10.

CORTEX, *Scorza, corteccia*, φλοιὸς, κέλυφος, tam maſ. quàm fœm. gen. eſt ueluti corium cuiuſq; rei: ut in arboribus liber, & in ceteris rebus cruſta quædam ad tegendum data. nam corium propriæ animalium eſt. Ouid. l. 1. Met. Sentit adhuc trepidare nouo ſub cortice pectus. Virg. 7. Aen. Raptus de ſubere cortex. Diminutiuum. Corticula. Col. l. 12. c. 47.

CORTICATVS, a, um, quod corticem habet. Col. li. 12. c. 23.

CORTICOSVS, a, um, *Pieno di ſcorze*, corticibus plenum. Plin. lib. 12. cap. 14.

CORTINA, pen. pro multa ſignificat. Nam Cortinæ ſunt uaſa, in quibus pigmenta, coloresq́; coquuntur, quibus lanæ intinguntur, & uela pinguntur immerſa. Plin. lib. 35. cap. 6. Fit etiam apud infectores ex flore in nigro, qui adhæreſcit æreis cortinis. Ser. in illud Virg. 6. Aen. Neque te Phœbi cortina fefellit. Cortinam interpretatur tripodem Apollinis, unde oracula reddebãtur: uel quòd Apollinis tripus corio Pythonis ſerpentis tectus eſſet, uel quòd certa illic reſponſa funderentur: quaſi Certina: uel quòd illic cortinatis teneretur. Illuc enim raptæ Phœbades uaticinabantur. Hæ alio nomine Delphicæ dicebantur, quòd in eum potiſſimum uſum fierent, ut Apollini Delphico dicarentur. Pli. lib. 34. cap. 3. Ex ære factitauere & cortinas tripodũ, nomine Delphicas, quoniam donis maxime Apollinis Delphici dicabantur. Cato cortinam plumbeam accipit pro uaſe, quo oleum fluit, cum in torcula ri à factoribus premitur. Item Cortinæ, περιπετάσματα, dicuntur aulæa, & uela ad locum aliquem contegendum. Vnde Hierony. in Exod. Decem cortinas facito de byſſo retorta. Hæc etiam Velaria à uelis dicta. nam uelum, plagæ, & ſtragula inter ſe germana ſunt. Item locus uelatus in theatro, ex quo egrediuntur hiſtriones & mimi, Cortina dicitur. Virg. Magni cortina theatri.

CORTINALE, à cortina, ſumitur pro loco in quo ſunt cortinæ. i. uaſa quibus ſapa decoquitur. Col. l. 1. c. 6.

CORTYNA, ſiue GORTYNA, γόρτυς, Steph. γόρτυνα Strab. inſignis urbs Cretæ fuit, quam præterlabitur Lethæus amnis. Pli. lib. 4. ca. 12. & Pompo. Mela lib. 2. Circa hanc urbem calami naſcebantur ſagittis conficiendis in primis idonei. Vnde Cortynia tela, dixit Silius lib. 1. Item: Eois quamuis certet Cortyna ſagittis. Cortyna ueſtis, pro uenatoria, apud Clau. lib. 2. de Rap. Proſer.

CORVNCANVS, primus Romæ Pontifex max. de plebe, quẽ Ci. pro domo, pontificij iuris peritiſſimum fuiſſe teſtatur.

CORVS, pen. pro. ἀργέστης, uentus flans ab Occaſu ſolſtitiali, Aquiloni oppoſitus: teſte Pli. lib. 2. cap. 47. Iuuen. Atque habites Coro ſemper tollendus & auſtro. Quandoq; mutantes, o, in au, Caurum dicimus. Vir. 3. Geor. Semper hyẽs, ſemper ſpirantes frigora Cauri. Eſt item Corus, κόρος, menſuræ genus, quadraginta quinque modios continens, tum prior huius dictionis ſyllaba corripitur.

CORVSCO, *Riſplendere à guiſa di baleno*, ἀστράπτω, σελαγέω, reſplendeo, ſplendeo: & propriè cæli eſt, cum in eo ignis oſtenditur ſine tonitru. Ci. 3. de Ora. Flamma inter nubes coruſcat. Virg. 4. Ge. Elucent aliæ, & fulgore coruſcant. Interdum pro uibrare, habetq́; accuſatiuum. Virg. 10. Aen. Haſtamq́; coruſcat. Interdũ abſolute pro uibrari. Iuue. Saty. 3. Longa coruſcat Sarraco ueniente abies.

CORVSCVS, a, um, ſplendens, Virgi. 2. Aen. Stat ferri acies mucrone coruſco. Ignis coruſcus, Hor. 1. Car. Auro coruſcus, Virgi. 9. Aen. Radij coruſci, Oui. 1. Met. Syluæ coruſcæ, i. criſpæ. Virg. 11. Aen.

CORVVS, *Coruo*, κόραξ, nota auis omnium nigerrima. Cic. 1. de Nat. deo. Miluo eſt quoddam quaſi naturale bellum cum coruis. Græcis κόραξ dicitur: quo uerbo aliquãdo & Latini utũtur. Cic. Quare Coracem iſtũ ueſtrũ patiamur nos, quòd Pullos excludat ſuos.

CORYBANTES, κορύβαντες, Cybeles ſacerdotes, qui ſacro correpti, furore cymbala pulſabant, capitaq́; ſaltando iactantes, alios in ſimilem rabiem agebant. Hinc (inquit Strab. libr. 10.) qui capita ſaltando iactant, & numinis aſpiratione, furijsq́; agitantur, Corybantas dicimus. Hi primum ijdem Phrygiæ montem tenuiſſe dicuntur: poſtea in Cretam nauigaſſe, montemq́; quendam incoluiſſe, quem à nomine relictæ ſedis, etiam Idam appellarunt: ubi & Iouem infantem aluerunt, tympana iugiter pulſantes, ne Saturnus (qui cum Titano fratre conuenerat, ut ſobolem omnem maſculam interficeret) puerum uagiẽtem audiret. Sunt qui Curetas & Corybantas, & Caberos & Ideos dactylos eoſdem eſſe putent. Dictos uolũt à κορύπτειν, id eſt, caput ſaltando iactare: uel (ut Hermo. in Caſt. ſentit) à pupillis oculorũ, & genis, quas Græci κόρας uocant, quippe cum Iouis cuſtodes eſſent, non modo excubare, ſed etiam apertis oculis dormire cogerentur. Diodorus Corybantum ſcribit Iaſonis & Cybeles filium fuiſſe, ac ſimul cum Dardano ſacra matris deum in Phrygiã detuliſſe, eosq́;, qui in ſacrificijs eius deę incũbere uoluerũt, de ſuo nomine Corybãtas appellaſſe.

CORYCÆI, *Curioſi, ſpie*, κωρυκαῖοι, dicuntur exploratores, Cic. ad Attic. Omnes Corycæi ſubauſcultare uidentur. nam tota Coryci montis Aſiatici, ſeu (ut quidam dicunt) promontorij in Creta præuertis ui gatio latronibus plena fuit, qui diſperſi per portus ad mercatores furtim accedebãt, & ſubauſcultabant quid noui ferrẽt, & quo nauigarẽt, ut poſtea diſcedentes adorirentur, ac diriperent. ex quo factum, ut omnes curioſi ſecreti auſcultantes, Corycæi dicerentur, & in prouerbium ceſſiſſent. Hinc Corycæus auſcultauit. quod de eo dici ſolet, cuius conſilia ſecreta patefacta ſunt.

CORYCIVM, *Bolgia, biſaccia da caualcare*, κωρύκιον, θυλάκιον, dimin. à κώρυκος, quod ſignificat peram, qua equites utuntur ad circumferendum uiaticum, uel aliud quidlibet. Suidas.

CORYCVS, pen. co. κώρυκος, nomen urbis, & montis excelſi in Cilicia, optimum crocum ferentis: à quo Corycius, a, um, ut Crocum corycium. Mart. li. 11. Vltima Corycio quæ cadit aura croco. Specus Corycius non longe abeſt ab urbe Coryco: à quo Corycides nymphæ dictæ, Oui. li. 1. Met.

CORYDALVS, pen. corr. *Lodola*, κορύδαλος, auis habens in uertice capitis pennas aliquot erectas, quæ cõni galeæ ſpeciem præbent. Vnde & nomen accepit. nam κορὺς galea. Latini Galeritam appellant, & Gallico uocabulo Alaudam.

CORYLVS, p. c. κάρυα Theophraſto, arbor ferens auellanas. Virg. lib. 2. Geor. Plantis eduræ coryli naſcuntur. Hinc Colurnus, a, um: ut, Colurna opera, ex corylo arbore facta.

CORYLETVM, locus frequentibus corylis conſitus. Ouid. 2. Faſto.

CORYMBI, *Coccole d'ellera*, κόρυμβοι, uuæ hederarum, quibus coronabatur Bacchus. Tibul. Sed uarij flores, & frõs redimita corymbis. Pli. lib 16. cap. 34. Racemis in orbẽ circumactis, qui uocãtur Corymbi. Eſt etiam Corymbus fructus chryſocomæ, ſiue chryſitidis herbæ, & aliarũ, quæ uuas ferunt hederaceis ſimiles. Pli. li. 2. ca. 8.

Corymbia, æ, ferulæ caulis decoctus, muriaq́; & melle conditus. Plin. lib. 9.

Corymbion, herba, quam Dioſc. λυχνίδα στεφανωτικὴν, appellat.

Corymbifer, qui fert corymbos, Ouid.

Corymbites, κορυμβίτης, tithymali ſpecies. Pli. li. 26. c. 8.

Corynetа, κορυνήτης, Suidæ latro famoſiſſimus, Vulcani filius qui iuxta Epidaurū hoſpites claua, quæ coryna dicebatur, peremit: unde & hoc nominis ſibi ſumpſit. hunc Theſeus interfecit.

Coryphaeus, eſt cuiuſcumque ordinis caput, & præcipuus, παρὰ τὴν κορυφὴν, id eſt à uertice capitis. Cice. 1. de Nat. deo. Zenonē Philo noſter Coryphæum appellare Epicureorum ſolebat.

Coryti, p. p. *Carcaſſo, turcaſſo*, γωρυτοὶ, thecæ arcuum, ſiue ſagittarum. Sta. lib. 9. Theb. Cæleſtibus implet Coryton telis. Virg. lib. 10. Corytiq; leues humeris, & letifer arcus

Corythus, κόρυθος, pen. cor. oppidum Tuſciæ, à Corytho rege appellatum, Virg. lib. 9. extremas Corythi penetrauit ad urbes.

Coryza, æ, corruptæ naturæ defluxio, nares obturans, & uocem obtundens: quam Latini grauedinem appellant. Celſus lib. 6. ca. 6. Grauedo nares claudit, uocem obtundit, tuſſim ſiccam mouet: ſub eadem ſalſa eſt ſaliua: ſonant aures: uenæ mouētur in capite.

Cos, cotis, fem. ge. *Cote*, ἀκόνη, lapis quo cultri acuuntur. Liui. 1. nouacula cotem diſciſſurum. Hinc Cotes, olearias & aquaticas dicimus, quòd illas ad ferrum acuēdum oleo, has aqua madefacimus, Cic. in Tuſc. tanquam è ſcrupuloſis cotibus enauigauit oratio.

Cos, κῶς, inſulæ, & ciuitatis nomen: ut docuimus in dictione Coos.

Cosmeta, *Cameriere*, κοσμητὴς, p. p. ſeruus in familia, cui dominæ, dominiue exornandi cura incumbit. Iuue. Sat. 6. Ponunt Coſmetæ, tunicas, tarde ueniſſe liburnus Dicitur.

Cosmicus, *Mondano*, mundanus. Mar. lib. 7. Coſmicus eſſe tibi Semproni Tucca uideris: Coſmica Semproni tam mala quàm bona ſunt.

Cosmitto, *Commettere, imporre*, pro committo, m, literam in ſ uertentes ueteres dixere, teſte Feſto.

Cosmographia, mundi deſcriptio. Differt à Geographia, tanquā totum à parte. geographi enim ſolius terræ ſitum deſcribunt. coſmographi mundi totius tam elementarij, quam ætherij cognitionem inquirunt.

Cossa, κόσσα Stephano, oppidum eſt in Vmbria Italiæ regione. Pli. lib. 3. cap. 5. Hodie Orbitellum uocant.

Cosses, à Pli. uocantur uermiculi in ligno naſcentes. lib. 30. ca. 13.

Cossi. σκώληκες ἐκ τῶν δένδρων, uermes in ligno editi, qui apud Phryges & in Ponto pro delicatiſſimis cibis ſumuntur. Pli. li. 17. & lib. 11. cap. 33. A ſimilitudine horum uermium homines rugoſi corporis, ab antiquis Coſſi dicti ſunt. unde & Coſſutiorum familia apud Romanos.

Costae, arum, *Coſte*, πλευραὶ, ſunt oſſa illa ſpinæ cohærentia, inteſtinaq; ſuo complexu coercentia. Fricat arbore coſtas.

Costus, fem. g. ſiue Coſtum, neu. κόστος Dioſc. κοστάριον Stra. frutex in Arabia, India, Syria naſcēs, radicem ferens eximij odoris. Pli. lib. & cap. 12.

Cosyra, pen. pr. inſulæ nomen in mari Lybico, cuius incolæ Coſyrei dicuntur. Oui. 3. Faſt. Fertilis eſt Meliте, ſterilis uicina Coſyræ.

Cotaria, æ, *Luogo onde ſi cauano le coti*, locus unde eruūtur cotes. Alphænus. l. Cæſar. ff. de pub. Cæſ. cū inſulæ Cretæ cotarias locaret.

Cothon, onis, κώθων, inſulæ exiguæ nomen, quæ Byrſæ Carthaginienſium arci ſubiacebat. Strabo lib. 17. Seruius uero in illud Virgi. 1. Aen. Hic portus alij effodiunt, portus manu factos Cothonas uocari aſſerit. Eſt & Cothon, genus poculi fictilis, militū uſui accommodatiſſimum. Suidas & Athæneus lib. 11.

Cothurnatus, a, um, Mart. Grande cothurnati pone Maronis opus.

Cothurnus, *Borzachino, coturno*, κόθορνος, calciamenti genus, ſubere ſubleuatum, quo tragœdiarum actores in ſcena utebantur, ut proceriores uiderentur. Erat autem calciamentum tam dextro, quàm ſiniſtro pedi conueniens, & de ſuris ſolet religari. Vnde illud apud Virgi. 1. Aene. Purpureoq; alte ſuras uincire cothurno. Iuuen. breuiorq; uidetur Virgine Pygmæa nullis adiuta cothurnis. Aliquando pro ſublimiori dicendi genere. Virg. eclo. 7. Sola Sophocleo tua carmina digna cothurno.

Cotinus, pen. cor. oleaſtri genus, quo Olympionicæ coronabantur. Ariſtoteles Philoſtephanon appellat. Eſt & frutex in Apēnino, ad liniamēta modo cōchylij colore inſignis. Pli. li. 16. c. 18.

Coticula, læ, *Paragone, tocca*, βάσανος, diminutiuum à cote. Pli. li. 33. cap. 9. Accipitur item pro lapide, quo fit auri, uel argenti experimentum, qui alio modo Index, uel Lapis Lydius uocatur. Pli. lib. 33. cap. 8.

Cotidie, *Ogni giorno*, ὁσημέραι, καθ᾽ ἡμέραν, quamuis à quota & die componatur, per c, & non per q, ſcribendum eſſe quidam (ut Victorin. de orthographia) exiſtimant: quia tanta eſt affinitas inter c & q, ut q in c mutari facile patiatur, ut ſequor ſecutus, loquor locutus.

Cotonea, æ, σύμφυτον πετραῖον, à Venetis dicta herba, quā Galli halū appellāt, ſimilis cunilæ bubulæ, tota odorata. Pli. l. 26. c. 7.

Cotoneum, nei, *Pomo cotogno*, mali genus, primum à Cydone Cretæ urbe aduectū: unde & Cydonion a Græcis appellatur. nā Cotoneorū nomen à Catone profectum putatur. Pli. lib. 15. cap. 11.

Cottabus, ibi, ænea phiala, quam peracto conuiuio, menſæ imponere ſolebant uino plenam, deinde in minora pocula ab alto uiſcentes, ſonum edere, qui ſi illiſu maior ederetur, ab amaſijs amari ſe augurabantur. Plau. in Trin. Cottabum uidetur appellaſſe, ſonum flagrorum, qui inter uerberandum redditur. Caue ſis, (inquit) ne cottabi bubuli crebri in te crepent.

Cottana. κόττανα, ficus exiguæ, uerū ſuauiſſimæ. Pli. lib. 14. cap. 5.

Cottiae alpes, pars alpium, Lepontijs proxima, duodecim olim ciuitatibus inſignis, nomine accepto à Cottio rege, Auguſti Cæſaris amico, qui eum tractum ſtructis mollibus tranſitu commodiorem reddidit.

Coturnix, *Starna, coturnice*, ὄρτυξ, auis aduena, terreſtris magis, quàm ſublimis: noſtri Qualeam dicunt. unde Pli. lib. 10. cap. 23.

Cotyledum, herbæ genus, quæ, teſte Ruellio, umbilicus Veneris à Romanis dicitur: quod nomen etiam hodie ſeruant Officinæ.

Cotytto, us, κοτυττώ, dea impudentiæ habita eſt, cui Athenis a Baptis nocturna ſacra fiebant, quæ uocabantur Cotyttia. Hāc Probus ſaltatricem fuiſſe exiſtimat: unde etiam ſacerdotes eius laſciuis ſaltationibus mores eius referebant. Iuue. Saty. 2. Cecropiam ſoliti Baptæ laſſare Cotytto. uide Politiani Miſc. cap. 10.

Covinus, *Carretta*, uehiculi falcati genus fuit, quo Britāni, & Galli in prœlijs utebantur. Mela. Inde Couinarius dicitur auriga, qui couinum regit, aut qui ex couino pugnat. Tacit. in uita Agric. Media campi couinarius, & eques ſtrepitu ac diſcurſu complebat.

Cous, κῷος, denominatiuum eſt à Co inſula, Hippocratis patria. Vnde Coum uinum, Coi populi, Cic. 6. Verr.

Coxa, & **coxendix**, *Coſcia*, ἰσχίον, pro eodem accipiuntur. Sunt enim Coxendices, ſiue Coxæ, oſſa duo, ſacro oſſi utrinque aſtricta, caua q; quædam habentia acetabula, quibus oſſium femoris capitula inſeruntur. Pli. lib. 25. Coxendicibus & articulis omnibus cum axungia utiliſſima. Cato incantamentum docet ad ſanandas coxendices luxas, hoc eſt, loco ſuo motas. Suet. de Auguſto: Coxendice, & femore, & crure ſiniſtro, non perinde ualebat. Pli. in epiſt. Coxam fregit, quæ parum apte collocata, reluctante ætate, male coijt.

C ANTE R

Crabrones, *Calabroni*, ἀνθρῆναι, inſecta uolucria, ueſpis ſimilia Pli. lib. 11. cap. 22. & lib. 20. cap. 13. & lib. 29. c. 4. Spicula crabronum, Ouid. 11. Meta. Aſper crabro, Virg. 4. Geor. Irritare crabrones, Plaut. Amph.

Crambe, es, fem. ge. κράμβη, braſſicæ ſpecies eſt apud Pli. lib. 20. c. 9. amari ſaporis, tenuioribus folijs, & ſimplicibus, non ingrato guſtu, ſed quæ recocta faſtidium pariat & nauſeam. unde prouerbium, Crambe recocta mors eſt. Græcis tamen Crambe generale nomen eſt, ad ea omnia extenſum, quæ Latinis braſſicæ appellatione continentur. Crambe dicta, quaſi κορέμβη, παρὰ τὸ τὰς κόρας ἀμβλυώσσειν, id eſt, quod oculorum pupillas obtundat, hebetetq;. Vnde & κορέμβη ab Atticis appellatur. quanquam ſunt, qui uocis huius etymon ad aliam eius herbæ naturam maluerint referre, ut Crambe dicta ſit, quaſi κραιπάλῃ ἀμείβω, ſeu potius ἀντιβῶ, id eſt quaſi crapulæ occurrat, ſeu reſiſtat. Nam uino aduerſatur, ut inimica uitibus: unde ſumpta in cibis ebrietatem arcet, & crapulam iam contractam diſcutit.

Cranium. calua capitis, & poculi genus, caluę figuram referens.

Crantor, κράντωρ, Solenſis, Academicus philoſophus fuit, Platonis auditor, & condiſcipulus Xenocratis, & Palæmonis, qui nouis opinionibus Academiam Platonicam repleuerunt. hic ſcripſit librum de Conſolatione, quem Cice. æmulatus eſt. Horat. lib. 1.

Crapula, *Crapula*, κραιπάλη, lucta capitis, & omnis noxa à uinoſitate proficiſcens. Cic. 2. Phil. Edormi crapulam, & exhala. Plin. lib. 23. cap. 1. Nouitium reſinatum nulli conducit, capitis dolorē & uertigines facit: ab hoc dicta Crapula eſt. Vbi hoc uidetur innuere, Crapulā dici ἀπὸ τοῦ, τὸ κάρηνον πάλλεσθαι, id eſt, ab eo quod caput uertigine concutiat. Ariſt. in Problemat. in eo diſtinguit Crapulā ab ebrietate, quòd ebrietas una cum mente adimit & ſenſum doloris: crapula uero conſtante mente caput affligit.

Crapulor, aris, deponēs, κωμάζειν, è cibo, & uino ſe ingurgitare.

Cras, *Domani*, αὔριον, die proximo futuro. Hora. Quid ſit futurum cras, fuge quærere. Martia. Cras te uicturum, cras dicis Poſthume ſemper: Neſcio cras illud Poſthume quando uenit. Nonnunquam ponitur indefinite pro quouis tempore futuro. Plaut. in Aul. Quæ cras ueniet, perendie feratur foras.

Crassamentum, πάχος, craſſities. Gell. Surculi duo erant teretes, oblonguli, pari craſſamento, eiuſdem longitudinis. Sic Colum. Craſſamentum uini fæculenti dixit, & lib. 12. cap. 25. Craſſamen, pro ſedimento.

Crassator, ris, Cic. de Fato. Viator bene ueſtitus cauſſa craſſatori fuiſſe diceretur, cur ab eo ſpoliaretur.

Crasse, aduerb. *Groſſamente*, παχυλῶς, Col. lib. 11. cap. 43. uaſa iubebat intrinſecus, & extrinſecus craſſe picari.

CRASSESCERE, *Diuentar graſſo, ingraſſare*, παχύνεσθαι, eſt craſſum fieri, uel pingue. Pli. lib. 1. Qui neque in nebulam denſetur, nec craſſeſcat.

CRASSITVDO, nis, *Groſſezza*, σύστασις, παχύτης. Cæſ. 2. Bel. ci. Craſſitudo parietum quinq; pedum. Cic. de Diui. Craſſitudiné aeris.

CRASSIVENIVM, aceris arboris genus, à uenarum craſſitudine. Pli. lib. 16. cap. 15.

CRASSVS, *Graſſo*, παχυλὸς, ſpiſſus, denſus, pinguis. Ter. in Hec. Magnus, rubicundus, criſpus, craſſus. Cic. 1. Tuſc. Craſſus, & concretus aer. Plau. in Pſeu. Scias eũ poſſe gerere craſſas cõpedes. Craſſa Minerua dicitur aliquid fieri, quod indoctius ſit, non exquiſita arte. Horat. 2. Sermo. Ruſticus, anormis, ſapiẽs, craſſaq; Minerua.

CRASSVS, prænomine Marcus, Romanorum omnium ditiſſimus, qui negabat quempiam habendum eſſe diuitem, niſi qui exercitum annuo reditu poſſet alere. Hic cum Pompeio & Cæſare triũuir factus, cupiditate auri, ut fertur, in Parthos expeditionem ſuſcepit: à quibus ipſe cum filio adoleſcente & uniuerſo exercitu deletus eſt.

CRASTINO, aduerb. *Domani*, αὔριον, idem quod cras. Gel.

CRASTINO, as, *Allungare di dì in dì*, αὐριάζειν, ſignificat de die in diẽ traho, & differo. Hinc procraſtino, & Recraſtino.

CRASTINVS, na, num, à Cras fit: ut, dies craſtinus, proxime adueniens. Vir. 1. Geor. Nunquam te craſtina fallet Hora.

CRATER, eris, p. p. *Coppa*, κρατὴρ, uaſis genus capacius, quo in libationibus, & ſolennioribus epulis uti ſolent. Vir. 9. Aen. Sed magnum metuens ſe poſt cratera tegebat. Ab huius uaſis ſimilitudine, Crater in monte Aetnæ appellatus eſt, foramẽ illud, per quod ignis euomitur. Et crater in fontibus dicitur receptaculum, quod & Labrum dicitur, in quod fiſtulis aqua decurrit. Item ſignũ cæleſte, quod oritur 16. kal. Martij, ueſpere. Item ſinus in littore Cãpano à Miſeno Athæneum uſque extenſus, duobusq; pene coeuntibus promontorijs incuruatus. Stra. lib. 8.

CRATERA, æ, p. p. crater. Horat. in Serm. Crateræ limus adhæſit.

CRATERRA, ab antiquis dicta eſt, teſte Nonio, quam nos Situlã uocamus. Cic. 2. de Nat. deo. In medioq; ſinu fulgẽs craterra relucet.

CRATERITES, gemma præduræ naturæ, inter chryſolithi & electri colorem. Pli. lib. 37. cap. 10.

CRATES, *Graticcio*, ταρρὸς, rara quædam lignorum, uel uiminum uel ferramentorum connexio. Cæſ. 7. Bel. Gal. foſſam cratibus contegunt.

CRATICIVS, a, um, *Coſa fatta di graticcio*, ex cratibus, ut Craticij parietes, qui cratibus inſertis fiebant. Vitru. lib. 2. Craticij parietes uelim ne inuenti quidem eſſent.

CRATES, κράτης, nomen philoſophi Thebani: qui, ut philoſophiæ uacare poſſet, proiecto in mare non paruo auri pondere, Abite (inquit) peſſum malæ cupiditates: Ego uos mergam, ne ipſe mergar à uobis. Suidas autem tradit, Cratetem omnem pecuniam in ſubſtantiam redegiſſe, & apud trapezitam depoſuiſſe ea lege, ut, ſi filij philoſophi eſſent, eam egenæ plebi diuideret: ſin idiotæ, eis, quod acceperat, bona fide reſtitueret. ita enim iudicabat uir ſapientiſſimus, homini philoſopho, ſapientiæ ſectatori, nihil deeſſe ad beate uiuendum.

CRATICVLA, *Gratella, graticola*, à cratis dimi. In qua cibi torrentur. Mart. lib. 14. Parua tibi curua craticula ſudet ofella.

CRATINVS, poeta comicus, qui primus in Dyoniſijs Athenis, ſatyricam fabulã induxit. Hora. Eupolis, atque Cratinus, Ariſtophaneſq; poetæ. Hic ſupra modũ gulæ ac omni uoluptatũ generi deditus, fuit præcipue ebrietati: ad quod alludit Horat. in epiſt. Priſco ſi credis Mecœnas docte Cratino, Nulla placere diu, nec uiuere carmina poſſunt, Quæ ſcribuntur aquæ potoribus.

CRATIO, is, ire, *Arpegare*, ταρρόω, idem quod occo, Pli. lib. 18. ca. 28. Vtiliſſimum ſimul & herbæ arare, deinde cratire.

CRATIPPVS, Mitylenæus philoſophus, Ciceronis filij præceptor.

CRATIS, Africæ fluuius. Pli. lib. 37. c. 2.

CREBER, bra, brum, *Speſſo*, συχνὸς, frequẽs, quaſi creſcẽs num. Virg. 3. Georg. Non tam creber, agens hiemem, ruit æquore turbo.

CREBRO, frequenter. Cic. Att. lib. 2. Litteras omnibus de rebus crebro mittas.

CREBRESCO, is, brui, *Eſſere fatto celebre, diuolgare*, διαθρυλλοῦμαι, celeber fio, & diuulgor. A quo Percrebeſco. Pl. epiſt. 147. Tũ crebreſcere fragor. Optatæ auræ crebreſcũt, Vir. 3. Aen. Sermonem crebreſcere, Idem 12. Aen.

CREBRISVRVS, uallum crebris ſuris, id eſt, palis munitũ. Feſtus.

CREBRITAS, tis, frequentia. Cic. de Clar. Orat. Crebritas litterarũ.

CREDIBILE, *Credibile*, πιστὸν, quòd facile credi poſſit. Cice. 4. Ver.

CREDIBILITER, Cic. pro Deiot.

CREDITOR, oris, *Creditore*, χρήστης, δανειστὴς, cui debetur. Caius de uerb. ſign. Creditorum appellatione, non hi tantum accipiuntur, qui pecuniã crediderunt, ſed omnes, quibus ex qualibet cauſa debetur. Hor. 2. Serm. Integer eſt mentis Damaſippi creditor?

CREDITVM, *Credito*, quod debetur: ut publicum creditum. Quinctil. lib. 5. c. 10. Sene. de Benefic. lib. 2. Accipiam, tanquam creditum, non beneficium.

CREDO, is, credidi, creditum, *Credere, commettere alla fede d'alcuno, dare in preſtito, penſare*, πιστεύειν, dictis, uel factis fidem habeo. Et ponitur uel abſolute. Cic. in Bruto: Audiui equidem iſta de maioribus natu, ſed nunquam ſum adductus, ut crederẽ. Vel cum accuſatiuo. Cic. Att. 7. Omnia facilius credere poſſum, quàm quod ſcribitis. Vel cum accuſatiuo, & datiuo. Idem Fam. 13. Hoc mihi uelim credas. Vel cum datiuo ſolo. Idem Fam. 5. Non ſatis credidi homini pudenti. Virgil. 2. eclog. Nimium ne crede colori. Vel cum præpoſitione De. Cic. Fam. 3. Bis ad te ſcripſi te leuiter accuſans, quòd de me cito credidiſſes. Aliquãdo fidei committere. Plaut. in Aul. Mihi id aurum credidit. Lact. li. 4. Iudæis ſolis arcanum Dei creditum fuerat. Interdum mandare. Colu. lib. 2. Ea, quæ terræ credidimus. Quandoque mutuum dare. Mart. Dimidium donare Lino, quam credere totum Qui mauult, mauult perdere dimidium. Cũ accuſatiuo, mediante In, ſignificat immittere, inijcere. Virg. li. 2. Georg. Inq; nouos ſoles audent ſe gramina tuto Credere. Interdum pro puto. Cic. Fam. 9. Tu omnia, credo, uidiſti. Idem Fam. 13. Quod ad te de decem legatis ſcripſi, parum intellexiſti, credo.

CREDVAS pro credas dicebant ueteres. Plau. Nec tu creduas. Creditur, impersonale. Cice. pro Sext. Roſc. Non temere creditur.

CREDVLITAS, tis, ταχυπείθεια, credendi facilitas. Cic. in Epiſto. Famil.

CREDVLVS, a, um, *Facile al credere*, εὐπειθὴς, qui facile credit. Cic. de Amic. In fabulis ſtultiſſima perſona eſt credulorum ſenum.

CREMES, es, κρέμαι, urbs Ponti, à qua gentile Cremenſis.

CREMENTVM, *Accreſcimento*, αὔξησις, à creſco, id eſt, augmentum.

CREMERA, fluuius Tuſciæ, apud quem Fabij à Veientibus occiſi. Liu. lib. 2. Oui. 2. Faſt. Vt celeri paſſu Cremeram tenuere capacẽ.

CREMIVM, *Carne fritta in la padella*, caro frixa i frixorio. Vtitur hac uoce Pſalmorum interpres. Oſſa mea ſicut cremium aruerunt.

CREMMYON, κρεμμυὼν, Stephano oppidum non procul à Corintho. Oui. lib. 7. Quodq; ſuam ſecurus arat Cremyona colonus. Vbi alterum m, uerſus gratia, eſt eliſum.

CREMO, as, *Abbruſciare*, comburo. Pli. lib. 17. c. 1. Neronis incendia, quibus cremauit urbem. Hinc concremo. Liu. Domos concremarunt.

CREMONA, urbs Galliæ Ciſalpinæ, non procul à Mantua. Stra libr. 5.

CREMOR, oris, *Amido*, apud Catonem accipitur pro lacte expreſſo ex grano aqua macerato. Celſus: Cremor ptiſanæ ſumendus eſt.

CRENAE, *Tagli, tagliature*, γλυφίδες, ſunt inciſuræ, à quibus Crenata herbarum folia uocãtur: id eſt ſecta per ambitũ. In ſagitta quoque partis extremæ ſectio, in quam neruus inſeritur, Crena dicitur. Sed & in ipſo arcu ſumma cornua crenas ſuas habent, in quibus collocatur, ſedetq; neruus. Crenæ item dicuntur aſperitates quædam œſophagi, in rubi modum denticulatæ. Plin. libr. 11. cap. 37.

CREATIO, onis, creandi actus. ut, Creatio magiſtratuum. Cice. 3. de leg.

CREATRIX, icis, ut, Rerum creatrix natura, Lucr. l. 2.

CREO, *Creare*, κτίζειν, δημιουργεῖν, producere, gignere. Cice. 5. de Fin. Omnium rerũ, quas & creat natura, & tuetur. Creare fraudẽ alicui, cædes, lites. Magiſtratus creari. Cæſ. 7. Bel. Gal. Cum magiſtratus antiquitus creari conſueſſent. Creator, effector, conditor. Cice. pro Balbo. Creator huius urbis Romulus. Idem 2. de Diui. Nobis hæc portenta deum dedit ipſe creator.

CREON, ontis, κρέων, nomen Corinthiorum regis, qui Creuſam filiam Iaſoni deſpõſauit, de quo Seneca in Medea. Alter fuit Thebanus, Oedipi regis Thebanorum ſocer, & pater Iocaſtæ.

CREPAX, acis, à crepando, ut ab edendo Edax. Vnde Crepacem ſcalam, quodã in Carmine dixit Mecœnas, referente Sen. epiſt. 115.

CREPAE, à principio capræ ſunt appellatæ, quòd cruribus crepẽt. Feſt.

CREPERVS, a, um, pen. c. *Dubbio*, dubius: unde Creperum bellum, anceps, & dubium. Lucre. lib. 5. Sunt creperi certamina belli. Hinc crepuſculum dicitur, tempus medium inter diem & noctem.

CREPI, luperci dicti ſunt, à crepitu pellicularum, quem faciũt uerberantes. Mos enim erat Romanis, nudos diſcurrere in Lupercalibus, & obuias quaſque feminas pellibus ferire. Feſtus.

CREPICVLVM, li, ornamentum capitis, crepitum faciens. Feſt.

CREPIDA, æ, pen. cor. *Pianelle*, κρηπὶς, Tuſcum calceamentum, teſte Seruio, quod corrigijs ligabatur. Apud Latinos poetas corripit primam, quamuis apud Græcos ſcribatur per uocalem longam η. Perſius: Non hic, qui in crepidis Graiorum ludere geſtit. Cic. pro Rab. Poſthu. Scipionis non ſolum chlamyde, ſed etiam cum crepidis in Capitolio ſtatuam uideris. Hor. in Ser. Sapiens crepidas ſibi nunquam, Aut ſoleas fecit. Græca uox eſt, Gellio, & Perſio auctoribus.

CREPIDATVS, a, um, *Che ha le pianelle*, crepidis indutus. Cicero. in Piſon.

CREPIDO, dinis, *Riuiera bagnata dall'acqua, la bocca del pozzo*, κρηπὶς, per. pr. ſignificat oram terræ, quam aqua alluit: ex hoc appellata, quòd ibi aqua alluens crepitat cum currit, aut undas appellit. Col. lib. 9. Maris atrocitas obiectu crepidinis frangitur. Per

tranſlationem uero & putei extremam oram, quæ ad ipſum puteū reſpicit, quæ uulgo dicitur Os putei, & editioris cuiuſque loci extremitatem ſolemus Crepidinem appellare, ut apud Hieron. In crepidine uiæ. Seneca: Quis crederet iacentem ſuper crepidinem Marium, aut fuiſſe, aut futurum Conſulem? Pro abrupti ſaxi altitudine. Virgi. lib. 10. Forte ratis celſi coniuncta crepidine ſaxi Expoſitis ſtabat ſcalis.

Crepidula, læ, *κρηπίδιον*, Gell. lib. 13. cap. 12.

Crepitacillum, diminutiuum à Crepitaculo. Lucr. lib. 5.

Crepitaculum, *Cembalo, σεῖστρον, κρόταλον*, ſiſtrum, æreum inſtrumentum, quod manibus percuſſum reddit ſonum, in Iſidis ſacris ſolenne, teſte Val. lib. 4. cap. 29. Col. lib. 9. cap. 12. Quinct. lib. 9. cap. 4.

Crepito, as, *Far ſtrepito, ψοφῶ*, crepitum edo. Plin. lib. 12. cap. 27. Myrtata crepitant in igne.

Crepitus, tus, *Strepito, ψόφος, κορκορυγὴ*, ſonitus qui ex concuſſione & impulſu reſultat: unde pedentis ſonum Crepitum uentris dicimus. Plaut. in Curc. Ex unoquoque eorum eliciam crepitum polentarium. Et Crepitus plagarum dixit Cice. in Ver. 7. Crepitus dentium, Cic. 4. Tuſcu. Crepitus armorum, Pli. lib. 2. cap. 57. Crepitus forium, Plau. in Curc. Crepitus frænorum, Var. lib. 2. cap. 7. Crepitus gladiorum, Hirtius lib. 6. Crepitus imbrium, Pli. li. 12. cap. 1. Crepitus pedum, Cice. in Top.

Crepo, as, pui, pitum, *Far ſtrepito, ſuonare, λακεῖν*, ſignificat ſonare. Ouid. Et crepat ad medios laurus adusta focos. Per tranſlationem pro queri, accuſare Horat. lib. 1. Carm. Quis poſt uina, grauem pauperiem crepat? Hinc Concrepo: id eſt perſono: unde Cōcrepare digitis, eſt digitis ſonum edere. Cic. Offic. 3. Si uir bonus digitis concrepuerit.

Crepundia, orum, *Ornamenti da bambini*, dicuntur prima munuſcula quæ dantur pueris: ut ſunt faſciolæ, lunuli, bullæ, coralia: à crepando, id eſt, tinniendo dicta, quoniam infantes crepitaculis maxime gaudent. Plaut. in Rud. Sunt crepundia. Enſiculus aureolus, ſecuricula anceps, ſicula argenteola. Pli. lib. 11. Semeſtris locutus eſt Crœſi filius in crepundijs. Cice. de Clar. orato. Totum aliquem non næuo aliquo, aut crepundijs, ſed corpore omni uelle cognoſcere.

Crepusculum, *Quando ſi fa ſera, ouero giorno, δείλη*, lux dubia, ante ſolis ortum, & ante occaſum: à crepero, id eſt, dubio: quia tunc multis dubium eſt, dies ſit iam, an nox. Hinc Crepuſci apud Sabinos nominati, qui eo tempore erant nati.

Cresco, is, creui, cretum, *Creſcere, aumentare, αὐξάνω, προσάγομαι, φύομαι*, augeor. Iuuena. Creſcit amor nummi, quantum ipſa pecunia creſcit.

Creta, tæ, & Crete, tes, *Creta, Candia, κρήτη*, inſula in medio ponto, centum urbium fama clara, quę (ut ſcribit Strabo) à Septentrione Aegæo alluitur ſimul & Cretico pelago, ab Auſtro Libyco: ad Occidentem Aegilam, & Cytheram ſpectat: ad Orientē Carpathon. Habet in longitudine ducenta ſeptuaginta millia paſſuū, in latitudine quinquaginta millia. Circuitus eius quingenta octoginta nouem millia paſſuum cōplectitur. Hodie Candiā uocant. Inſignes in ea urbes ſunt Gortyna, Cydon, Gnoſſus Minois regia, & Strabonis coſmographi patria. Nullū in Creta animal noxium eſt, optimiq; uini fertiliſſima eſt, de qua Virg. 3. Aen. Creta Iouis magni medio iacet inſula ponto, Mons Idæus ubi, & gentis cunabula noſtræ, Centum urbes habitant magnas, uberrima regna. Primū dicta eſt Cureta, ab habitantibus Curetibus, & per ſyncopam Creta. Alij dicunt Cretam dictā à Crete quodā Iouis filio, Curetum rege. Alij à Crete nympha Heſperidis filia. Atrianus non à Crete nominatiuo, ſed à Cres, Cretis genitiuum faciēte, nominatam dicit: ſic.n. uocatū ait eum, qui Iouem abſcōdit in monte Lycæo. A quo & eius inſulæ populi Cretes uocātur, & mulieres Creſſæ, ſimiliter Creſſeus, & Creſſius, *κρήσιος*. Sunt autem hæc nomina quæ ex maſculino femininū ad ſimilē formā mittūt: ſcilicet Cres Creſſa, Libys Libyſſa, Phœnix Phœniſſa, Thrax Threiſſa. Tibullus: Phœbo gratiſſima doua Cres tulit. A Crete uero fiunt Creticus, Cretenſis, & Cretæus. Eſt & Creta oppidum Scythiæ.

Creta, æ, terra tenax, *Creta, κιμωλία γῆ*, uel à Creta inſula, in qua optima prouenit: uel à creſcendo, quoniam proprietas eius eſt, ut macerando creſcat. Cimoliæ cretæ duo genera, candidum unum, alterum ad purpuriſſum inclinans, utrunque ueſtibus aptum. Laudatur & Theſſalica. Item quæ argentaria appellatur, nitorem argenteum reddens. Creta Aſiatica. Cic. pro Fla. Hæc laudatio obſignata erat creta illa Aſiatica, quæ eſt fere omnibus nota nobis. Tenax creta, Virg. 2. Georg.

Cretaceus, a, um, adiectiuum: ut, Cretacea ſiligo, quæ creuit in loco cretoſo. Pli. lib. 18. cap. 9.

Cretatus, ta, tum, *Cretato, incretato*, creta inſperſum: unde cretati pedes, creta dealbati, quales ſolent eſſe ſeruorum pedes, qui trans mare uænales aduehebantur.

Creticus, a, um, *Di Candia*, à Creta inſula: ut, Creticum mare, Horat. 1. Carm.

Creticus, ſubſtantiuum, *κρητικὸς*, genus pedis eſt, qui conſtat prima & tertia longis, & media breui: ut Sanitas. Alio nomine Amphimacrus. obtinet locum principem in oratione ſoluta.

Cretio, onis, iuriſconſultorū uerbū eſt: quod pro aditione hæreditatis accipitur. Cice. ad Atti. Ex eo cognoui cretionē. Cretio (inquit) Alciatus lib. 3. Diſpun. cap. 7. eſt certus dierum numerus, in quo inſtitutus hæres aut adit hæreditatem, aut finito tempore excluditur. Cretio dicta à decernendo, quòd eo tempore hæres debeat decernere.

Cretosus, a, um, creta plenum: ut Ager cretoſus.

Cretula, dimin. Cice. 6. Verr.

Creusa, *κρέουσα*, Creontis Corinthiorū regis filia fuit, quā Iaſon, repudiata Medea, uxorē accepit: quāobrē Medea indignata, carminibus ſuis ignem inextinguibilē, ſcriniolo incluſum per filios ſuos Creuſæ muneris loco miſit: filios uero præmonuit, ut ſtatim oblato munere diſcederent. Creuſa igitur uidendi cupida, nihilq; mali ſuſpicans, ſcriniolum aperuit, & continuo euolauit ignis, Creuſamq; & totam Creontis regiam exuſſit. Ouid. lib. 1. de Arte, Cui non defleta eſt Ephyræa nata Creuſæ.

Cribro, as, *Crinellare, σήθω*, purgo, cribramus enim triticum, & huiuſmodi, ut à puluere, & rebus immundis ſecernatur: Plin. lib. 25. cap. 5. Cribrarius, ria, rium, quod ad cribra pertinet. Plin. lib. 18. Item cribraria, quæ ſimili modo in tertio remanſit cribro.

Cribrum, *Cribro, uaglio, κόσκινον, ἠθμὸς*, inſtrumentorum ex pellibus ſuillis, ut plurimum, crebris pertuſum foraminibus, ad frumēta purganda. Ouid. 12. Metam. Rari ſub pondere cribri. Cribro aquam haurire, uel gerere, Prouerbium in eos qui operam perdunt. Plau. Pſeu. Non pluris refert, quàm ſi imbrem in cribrum geras. Sunt & Cribra, quæ è ſetis equorum, farinæ à furfuribus ſeparandæ gratia, facta ſunt, quæ Farinaria, Seracea, & Subcernicula dicuntur. Sunt & Excuſſoria è lino, & Pollinaria à polline, quæ à nonnullis ab incernendo, Incernicula dicta ſunt.

Crimen, *Delitto, mancamento, colpa, αἰτία*, proprie dicitur delictū. Eodem ego te condēnabo crimine. Itē appellatur id, quod per contentionē alicui obijcitur. Cic. in Phil. Hereditatē mihi negaſti obueniſſe. utinā hoc tuum uerum crimen eſſet. Et ſic dicitur à Cerno, ſicut à Diſcerno Diſcrimen. Virgi. 7. Aene. Sere crimina belli. i. contentiones, ex quibus bellū oriatur. Aliquando ponitur pro falſa ſuſpicione. Idem. 9. Aene. Formidine crimen acerbat.

Criminalis, *ἐγκληματικὸν*, qđ eſt criminis: ut criminalis cauſſa.

Criminatio, ipſa contentioſa contumelia. Cice. pro lege agr. Illa criminatione, qua in me abſentem uſus eſt.

Criminor, *Incolpare, accuſare, ἐπιτιμῶμαι, διαβάλλω*, accuſo, cōtumelioſe reprehendo. Cice. ad Attic. Me comperiſſe omnia criminabatur. Et dicimus. Criminor te furti illi, uel apud illū. Ter. Hoc metui, ne me criminaretur tibi. Cice. 3. Offic. C. Marius. Q. Metellum apud populum Ro. criminatus eſt, bellum illum ducere. Criminat, pro Criminatur, apud Enni. lib. 3. Sat. Falſo criminat apud te.

Criminose, aduerbium. Cice. pro Roſ. Amer.

Criminosus, a, um, *Ingiurioſo, che ha difetto in ſe*, qui crimē infert. Cice. pro Clu. Tribunus ple. criminoſus, popularis homo, ac turbulentus. Criminoſum, quod in ſe crimen habet. Col. lib. 1. Criminoſum ſenatori fuit, ſupra quinquaginta iugera poſſediſſe.

Crinalis, le, adiect. quod pertinet ad crines: ut, Vitta crinalis. Ouid. 9. Metam. Crinalem capiti uittam nataeq; ſibiq; Detrahit. Crinale, ſubſt. neut. gene. Ouid. 5. Meta. Ornabant aurata monilia collum, Et madidos myrrha curuum crinale capillos.

Crines, *Crini, capelli, τρίχες*, capilli, *ἀπὸ τοῦ κρίνειν*, id eſt à diſcernēdo dicti. Vir. 4. Aen. Et crines flauos. Crinis etiā piſcis dicitur. Pli. li. 9. c. 30. de Polypo piſce: Afflatu terribili canes agebat, nunc extremis crinibus flagellatos. Crinis etiam uidetur eſſe genus uinculi ex crine equinæ caudæ confecto. Pli. li. 17. cap. 25.

Criniger, ra, rum, qui multos habet crines. Luca. lib.

Crinire, *Mettere i capelli, τριχοφυεῖν*, eſt crines emittere: quod uerbum legitur apud Sta. 4. Theb. Frondenti crinitur caſſis oliua.

Crinisus, *κρίνισος*, Siciliæ fluuius, Segeſtæ urbi uicinus: de quo Seruius huiuſmodi refert fabulam. Cum Laomedon Neptuno & Apollini mercedem pro ædificatione murorum Illi recuſaret, Neptunus iratus Troiæ cetum immiſit, ut eam uaſtaret. Conſultus Apollo ſiniſtra dedit reſponſa, puellas ſcilicet, beluæ eſſe obijciēdas. Hippotes igitur nobilis Troianus timens, ne & Hegeſta filia ſua ceto, ut Heſiona exponeretur, naui eam impoſuit, ut potius ſe non uidente mergeretur fluctibus, quàm coram deuoraretur. Sed illa caſu in Siciliam delata, Criniſo placuit, qui in canem, ſeu urſum mutatus, eam oppreſſit, ſuſcepitq; ex eo concubitu Aceſtem, Siciliæ regem. Virg. lib. 5. Aene. Troia Criniſo conceptum flumine mater, Quem genuit, &c.

Crinitus, a, um, *Che ha capelli, κομήτης*, quod crines habet. Virg. Aene. Crinitus Iopas. Crinita Stella. Cice. 2. de Natu. Deo. Tum ſtellis ijs, quas Græci cometas, noſtri Crinitas uocant. Idem 6. Ver. Gorgonis os pulcherrimum, crinitum anguib. Galea crinita triplici iuba, Virg. 1. Aene. Male crinita mulier, Ouid. 3. de Arte.

Crinon,

CRINON, Pli.lib.21.ca.5. Lilium rubens appellat, quod alio nomine Cynorrhodon. Græci tamen ſere omnes τὸ κρίνον appellatione omnia lilij generis intelligunt. Theophraſtus quatuor ponit liliorum genera, ex quibus quod Vere erumpit mox poſt uiolam albam, peculiari nomine κρίνον appellat.

CRISPATVS, a, um. ut, Buxus criſpata cacumine. Cla. 5. de rapru Pro.

CRISPISVLCANS, adiectiuum: ut Criſpiſulcans fulmen. Cicero in Topic. Cum in Aiacis nauim criſpiſulcans igneum fulmen iniectum eſt.

CRISPO, as, are, *Increſpare*, criſpum reddere. Plin. lib. 28. cap. 8. Fimi cinere criſpari capillum. Criſpari terra herbis, dicitur per tranſlationem. Colum. lib. 10. Nunc apio uiridi criſpetur florida tellus. Criſpans, tis, particip. Virg. 1. Aeneid. Bina manu lato criſpans haſtilia ferro.

CRISPVS, a, um, *Creſpo, torto, intorto*, ut Criſpus capillis, id eſt, intortus. Plau. in Truc. Compoſitos criſpos cincinnos tuos unguentatos. Criſpum folium, Plin. lib. 12. cap. 15. Folium oliuæ, uerum criſpius, & aculeatum. Criſpiſſimum folium, apud Colum. lib. 11. cap. 3. Criſpa abies, Cic 3. Tuſc. Criſpioris elegantiæ materies, Plin. lib. 13. cap. 9.

CRISPVS Saluſtius, Latinæ hiſtoriæ princeps, teſte Martiale, cuius hoc de illo extat elogium. Criſpus Romana primus in hiſtoria. Thucydidi ex Græcis opponitur a Quinctiliano elegantia dicendi, Attica breuitate, ſententiarum crebritate. Taxatur autem à Pollione, ut nimis antiquarius, & ex Cat. originibus uerba mutuatus.

CRISPVLVS, diminut. à Criſpus. Martial. libro. 5. Criſpulus iſte quis eſt?

CRISSA, æ, κρίσσα, oppidum maritimum Phocidis, à Criſſo Phoci filio conditum: unde Criſſæus ſinus, qui & Corinthiacus appellatur.

CRISSARE, πυγίζειν, & Ceuere, non niſi poſito pudore exponi poſſunt. Eſt enim primum mulierum apte ſe mouantium, dum in re Venerea ſunt. Iuuen. Frictum criſſantis adorat. Alterum maſculorum, dum pædicantur. Martial. Sed pædicatus, ſed pulchre Næuole ceues. Ceuere etiam adulantium geſtus ſignificat. Perſius: An Romule ceues?

CRISTA, *Pendacchio*, λόφος, conus ille in uertice galli, & aliarum quarundam auium. Plin. lib. 10. cap. 29. Vpupa criſta uiſenda plicatili. Ad huius ſimilitudinem etiam Criſtam uocamus, conum galeæ. Virg. Aeneid. Tum galeam Meſſapi habilem, criſtiſque decoram Induit. Criſta etiam herbæ ſpecies, cuius meminit Plin. libr. 27. cap. 5. Ruellius eandem eſſe credit cum ea, quæ Gallice Veruena dicitur.

CRISTATVS, a, um, qui, criſtas habet: ut, Criſtatæ aues: eſtque periphraſis gallorum gallinaceorum. Mart. li. 14. Criſtatæque ſonant undique lucis aues. Criſtata galea, Liuius.

CRISTVLA, læ, dimin. Col. li. 8. c. 2. Rectis, rutiliſq; criſtulis.

CRITICVS, a, um, *Giudiciale, che fa giudicio*, pen. corr. κριτικός, idem quod iudicialis, uel iudicem agens: ἀπὸ τοῦ κρίνειν, à iudicando: unde & poematum cenſores, & iudices alienorum operum, olim Critici dicti. Hora. 2. epiſt. Ennius & ſapiens, & fortis, & alter Homerus. Vt Critici dicunt. Critici dies uocant, qui à medicis iudicarij dicuntur, in quibus de morbis ratione ferri iudicium poteſt.

CRITOLAVS, Peripateticæ ſectę philoſophus, qui cum Carneade, & Diogene Stoico Romam miſſus legatus. Cice. lib. 2. de Orat. De Critolai libra, idem Cic. Tuſc. quæſt. lib. 9. Quæro, quam uim habeat libra illa Critolai, qui cum in alteram lancem animi bona imponat, in alteram corporis & externa, tantum propendere illam boni lancem putet, ut terram & maris deprimat.

CROCALLIS. gemmis ceraſum repræſentans, teſte Pli. li. 37. c. 10.

CROCATVS, a, um. Pli. li. 16. c. 34. Semen nigrum, alij crocatum.

CROCEVS, a, um, κρόκινος, κρόκεος, ut, Veſtis crocea. Virg. 1. Aene. Et circumtextum croceo uelamen acantho.

CROCIAS, κροκίας, gemmæ ſpecies, à croci ſimilitudine. Plin. lib. 37. cap. 11.

CROCINVM unguentum, quod exprimebatur ex aromatibus, & croco in oleo macerato: ut docet Dioſcor. libr. 1. Propert. libr. 3. Et crocino nares murrheus ungat onyx. Plin. lib. 13. cap. item 13. & lib. 21. cap. 19.

CROCINVS, na, num, *Che è di color di zafferanno*, κροκοειδὴς, quod eſt lutei coloris. Pli. li. 21. c. 19. Semen his optimum crocinum.

CROCIS herba, cuius contactu phalangia emoriuntur. Pl. l. 27. c. 17.

CROCITO, tas, frequentatiuum. Plau. Voce crocitabat ſua.

CROCODILINVS, na, num, quod ad crocodilum pertinet: ut, Crocodilinæ ambiguitates. Quinct. lib. 5. cap. 10.

CROCODILON, ſiue crocodilorum oppidũ, κροκοδείλων πόλις, oppidum Phœnices ad Carmelum montem. Strabo li. 16. & Pli. l. 5. c. 19. Eſt & alterum oppidum in Arſinoitica præfectura, ad Nilũ fluuium: ita dictum, quòd in eo crocodili pro dijs colerentur. Hãc urbem poſtea Arſinoen appellarunt. Stra. lib. 17.

CROCODILVS, *Coccodrillo*, pen. pr. animal quadrupes, ex genere amphibiorum, tam in terra quàm in aqua uiuens, figura lacertæ non admodum diſſimile, incredibili magnitudine, armatum unguibus, ſoli Aegypto & ijs regionibus, quæ Nilo alluuntur, cognitum, cute ita dura, ut in ſolo uentre, penetrari poſſit. Conſpecto homine emittit lacrymas, mox appropinquantem deuorat. Vnde factus locus prouerbio, Crocodili lacrymæ, quod de ijs dici ſolet, qui ſub ſpecie pietatis alios fallunt. Cice. 2. de Nat. deo. Crocodili beſtiæ ſunt aquatiles quæ in terra tamen gignuntur. Eſt & mons Ciliciæ. Plin. lib. 5. cap. 17.

CROCODILEA, κροκοδειλέα, fimus crocodili terreſtris, quo mulieres faciem illinebant ad coloris commendationem. Crocodilorum enim duo commemorantur genera: quorum alterum aquaticum eſt, Nilo tantum familiare, & lacubus Nilo uicinis: alterum terreſtre, odoratis tantum ueſcens herbis, quem Scincum Dioſc. appellat. Huius excrementa in primis odorata ſunt, mulierumque fucis expetita. Horat. in Epod. colorque Stercore fucatus crocodili. Pli. lib. 28. cap. 8.

CROCODILIVM, herbæ ſpecies, chamæleontis figura, radice longa, guſtu naſturtij, ſemine rotundo. Pli. li. 27. c. 8.

CROCOTA, ueſtis muliebris crocei coloris. Cic. de Aruſp. reſp. Clodius à crocota, à mitra, à muliebribus ſoleis, eſt factus repente popularis. Crocotula, dimin. Plaut. in Epid. Crocotularius, crocotarum ueſtium inſector, Idem in Aui.

CROCOTILVM, ueteres ualde exile dicebant. Plaut. Extortis talis cum crocotilis cruſculis. Feſt.

CROCVS, *Zafferanno*, κρόκος, uel Crocum, flos qui Safranum uulgo dicitur, à Croco puero (ut poetæ fabulantur) dictus, qui cum Smilacem puellam tenerrime deperiret, amoris impatiẽtia uerſus eſt in florem ſui nominis. Ouid. 4. Met. Et Crocon in paruos uerſum cum Smilace flores. Salu. Paſtus nemore, in quo crocum gignitur. Præſtantiſſimum naſcitur circa Corycum Ciliciæ montem.

CROESVS, Κροῖσος, rex Lydorum, Alyattæ filius, omnium, quos hominum memoria celebrat, ditiſſimus. Hic cum ſe omnium mortalium feliciſſimum crederet, monitus eſt à Solone, Neminem ante cineres beatum dicendum, quòd, quoad uiuimus periculum ſit, ne inſtabilis huius mundi felicitas, dolore aliquo contaminetur. quam Solonis ſententiam ueriſſimam eſſe, Crœſi calamitas poſtea declarauit. uictus enim à Cyro, pyræque impoſitus, tandem ſalubre Solonis conſilium agnouit, eiuſque nomen ſæpius inclamauit. Vnde admiratus Cyrus, quiſnam eſſet deorum, hominumve, quem ille in extremo periculo ſolum inuocaret, remque totam edoctus, humanæ uiciſſitudinis memor, Crœſum ab incendio liberauit, ſummoque ſemper apud ſe in honore habuit. Plut. in uita Solonis, & Herod. lib. 1.

CROTALIA, κροτάλια, à Pli. lib. 9. ca. 35. dicuntur margaritæ, ita in ornamentis collocatæ, ut ex colliſione ſonum generent.

CROTALVM, *Campanella, naccara*, crepitaculum ex ligno, ære, aliave materia: unde & Aegyptiorum ſacerdotum ſiſtra, quibus in Iſidis ſacris utebantur. A nonnullis Crotala appellãtur, ἀπὸ τοῦ κρούειν, à percutiendo. Quidam putant fuiſſe annulum æreum, qui ferreo baculo quateretur. Alij circulum æneum, multas habentem annexas lamellas, ſiue orbiculos mobiles, qui colliſi ſonum edebant. Virg. in Copa: Criſpum ſub crotalo docta mouere latus.

CROTO, urbs maritima in ea parte Italiæ, quæ olim magna Græcia dicta eſt, tãta ſalubritate aeris, ut inde ortum ſit prouerbium, Crotone ſalubrius. A Diomede condita creditur. Incolæ Crotoniatæ dicti, eo nomine celeberrimi, quòd maximam in exercendis corporibus curam ponerent. Vnde Milo ille Crotoniates, qui integrum uno die bouem fertur abſumpſiſſe.

CROTON, onis, κρότων, frutex ad magnitudinem paruæ ficus aſſurgens, folio platani, ſed leuiore, ac nigriore, ramis ac caudice arundinum modo concauis, ſemine uuarum aſpero: quod purgatum effigiem ricini animalis repræſentat: unde & nomen accepit.

CRVCIABILIS, le, Apul. de Aſi. aur. lib. 10.

CRVCIABILITAS, atis. Plau. Ciſt.

CRVCIABILITER, Hircius. 5. bel. Afric. cruciabiliter interfecti.

CRVCIAMENTVM, Cic. Phil. 6. cruciamenta morborum.

CRVCIARIVS, a, riũ, cruce dignus, apud Apul. de Aſino aureo li. 10.

CRVCIATVS, tus, λύπη, tormentum, afflictio. Cic. ad Attic.

CRVCIFIGO, is, ἀνασταυρόω, σταυρόω, in crucem tollo. Suet. in Dom.

CRVCIO, as, torqueo, affligo, ἀνιάω. Ter. in Eun.

CRVDARIA, argenti uena, quæ in ſumma fodina reperitur. Plin. lib. 34. cap. 6.

CRVDELIS, *Crudele, aſpro*, ὠμὸς, immitis, & aſper. Cice. pro Deiot. Crudelis Caſtor, qui nepos auum in diſcrimen capitis induxerit. Quidã à Cruore dictũ uolunt, quẽ crudeles effundunt: Ego malim à Cruditate deriuare. nam quemadmodum in pomis, quæ mitia non ſunt, cruda dicuntur, ita & homines immites Crudeles dicuntur. Virg. 6. Aene. Vidi & crudeles dantem Salmonea pœnas.

CRVDELITAS, tatis, Cice. pro Roſc. Ame. populus R. qui quondam in hoſtes leniſſimus exiſtimabatur, hoc tempore domeſtica crudelitate laborat.

CRVDELITER, aduerb. ὠμῶς, atrociter, inclementer. Cic. 1. Offi.

Crudescere, *Incrudire, incrudelire*, ὠμῶδας, eſt crudum, uel crudius fieri, à Crudeo, es, Virg. 3. Ge. Cœpit crudeſcere morbus.

Cruditas, tatis, ἀπεψία, uentriculi uitium, cibũ ægre cõcoquẽtis.

Crudus, *Crudo, non cotto*, ὠμὸς, quod coctum non eſt: unde carnes crudæ dicuntur, quæ neque elixæ ſunt, neque aſſæ. Fructus item crudos appellamus, qui iuſtam coctionem, id eſt maturitatem nõ ſunt aſſecuti. Cic. de Senec. Poma, quæ cruda ſunt, ui auelluntur. Item crudi cibi, qui nondum concocti ſunt in uentriculo. Iuuen. Et crudum pauonem in balnea portas. Crudum item hominem dicimus, cuius uentriculus probo coctionis officio non fungitur. Cic. 2. de Finib. Aſoti, qui in menſam uomant, crudique poſtridie ſe rurſus ingurgitent. Cic. de Sen. Caret uinolentia, cruditate, inſomnijs. Col. li. 7. Cruditatis ſigna ſunt, crebri ructus, uentris ſonitus, faſtidia cibi. Crudum uulnus, recens, & adhuc cruentum. Plin. epiſt. 111. crudum adhuc uulnus medentium manus reformidat.

Cruento, as, *Inſanguinare*, αἱματόω, cruore inficio. Cic. de Aruſp. reſp. Secures ſuas cruentari ſcelere noluit. Cruentati oculi, Plin. lib. 28. cap. 7.

Cruentus, a, um, *Sanguinoſo*, αἱματηρὸς, αἱμακτὸς, quod cũ cruore eſt: ut Cruenta uictoria. Sal. in Catil. Cruentam, atque luctuoſam uictoriam hoſtibus relinquatis. Aliquando pro crudeli: ut, Cruenta nox, & Cruenta oratio. Cice. in Ant. Antonius cruentus ſanguine ciuium Romanorum.

Crumena, pen. cor. *Borſa*, βαλαντιον, loculus, à κρεμάω, ſuſpendo: quòd plerunque ſuſpenſa geſtetur. Horat. 1. epiſt. Non deficiente crumena.

Cruor, oris, *Sangue*, αἷμα, ἰχὼρ, ſanguis, qui ex aliquo uulnere ſpargitur. Virg. 8. Aene. Tepidusque cruor fumabat ad aras. Idem libr. 4. uſurpauit in num. plur. ſiccabat ueſte cruores, quod Seruius tanquam noue dictum annotauit: cum neque Sanguines dicamus, neque Cruores. Cic. pro Sext. Roſc. Cruorem inimici quàm recentiſſimum.

Crupellarii, qui ſint, docet Tacit. lib. 3. his uerbis: adduntur è ſeruitijs gladiaturæ deſtinati, quibus more Getico continuum ferri tegmen (Crupellarios uocant) inferendis ictibus inhabiles, accipiendis impenetrabiles.

Crucicrepidae, arum. Plautus in Trin. quibus crura crepuerunt ferro.

Crus, cruris, *Gamba*, σκέλος, à currendo, quod crurum miniſterio in curſu utamur: ſiue (ut alijs placet) à κρούω, quòd inter ingrediendum huc atque illuc feriant. Sunt autem Crura à genibus uſque ad imum pedem. Celſus: Crus ex duobus oſſibus conſtat ex tibia & ſura.

Crusculum, σκελίδιον, Mart. Pectus cicadæ, cruſculũq; formicæ.

Crusma, atis, *Cembalo*, κροῦσμα, ſiſtrum, & uelut cymbalum quoddam, tintinnabulis refertum, quo geſtientes mulieres oblectabantur: ἀπὸ τοῦ κρούειν, à pulſando, quòd ſonum emitteret, dum pulſaretur. Martial. libro. 6. Edere laſciuos ad Bætica cruſmata geſtus. Bætica autem cruſmata uocat, quòd ijs mulieres Hiſpanæ uti ſolerent.

Crusta, æ, *Croſta*, πλὰξ ὄςρακον, excrementum, quod uel ob putredinem, uel concretionem ſuper alicuius rei ſuperficie naſcitur. Virg. libr. 4. Georg. Concreſcunt ſubitæ currenti in flumine cruſtæ. Item Cruſta, qua quid integitur, ut Cruſta locuſtæ. Plin. libro 19. cap. 30. In parietibus item, atque in pauimentis Cruſtæ dicuntur, tenuia marmoris, uitri, alteriusve materiæ ſegmenta, quib. illa integebantur. Plin. libro. 36. cap. 6. In uaſis item aureis argenteisve Cruſtæ dicebantur, quæ ex diuerſi generis materia illis alligabantur. Cic. 5. Verr. Vaſis cruſtæ, aut emblemata detrahebantur. Cruſtas item medici appellant, duros quoſdam ueluti cortices, quibus uulnera ulcerave obducuntur.

Crusto, *Incroſtare*, κονιῶ, cruſtam inducere, & materia aliqua dura integere. Plin. lib. 15. cap. 17. Mala generoſiſſima eadem ratione cruſtant gypſo uel cera. Vnde Cruſtati parietes, cruſta marmoris intecti. Secabantur enim marmora in laminas, & parieti apponebantur. Pli. lib. 36. cap. 6. Item uaſa argentea, quæ auro illigabantur, etiam Cruſtata dicebantur. Et Cruſtata animalia, cruſtis intecta. Pli. lib. 11. cap. 37.

Crustarius, κονιάτης, qui incruſtat. Pli. lib. 33. ca. 11.

Crustosus, a, um, quod cruſtam habet. Pli. lib. 12. ca. 9.

Crustula, æ, πλακίδιον, diminutiuum à Cruſta. Apul.

Crustulata, æ, placentæ genus, quod & Croſtulum. Spartianus.

Crustulum. Horat. libro. 1. epiſtol. Pueris dant cruſtula blandi Doctores, elementa uelint ut diſcere prima. Genus dulciarij putat Porphyrio.

Crustulum, à cruſta pultis, eo quòd ut corium exuritur, Cruſta dicta.

Crustum, ψώμιον, fruſtum eorum, quæ comeduntur. Vir. 7. Aene. Patulis ne parcere quadris Fatalis cruſti.

Crustumerium, κρουςουμερία Stephano, oppidum in Latio, Albanorum colonia. Pli. li. 3. cap. 5. Virg. li. 7. Aene.

Crustumina pira, *Pere ghiacciole*, ex parte rubentia, Glaciola nunc dicta: à Cruſtumino agro appellata. Pli. li. 15. & l. 22. c. 7. Col. li. 5. cap. 10. & li. 12. c. 10. Virg. 2. Georg.

Crustumium, oppidum Tuſciæ, a quo & Cruſtumina tribus, & Cruſtumina pira.

Crustumium, apud Luca. lib. 2. fluuius eſt, ex Apennino ortum trahens, Ariminumq; præterlabens. Pli. li. 3. ca. 15.

Crux, *Croce, forca*, σταυρὸς, furca, ſiue patibulum, in quo damnati figuntur: à κρύειν, ferire. Cic. 7. Ver. In crucem eſſe ſublatum. Crux etiam quicquid nos cruciat. Ter. in Eunu. Illis crucibus, quæ noſtram adoleſcentiam habent deſpicatam. Hanc ueteres Gabalum uocauere. Varr. Innocentes in gabalum ſuffigimus.

Crypta, κρύπτη, cauerna, uel teſtudo ſubterranea, uel in monte excauata: à κρύπτω, occulto. Iuue. Mediũ cryptã penetrare Suburræ.

Cryptoporticus, nomen compoſitum ex Græco Latinoq;, & ſignificat ſubterraneam porticum, Pli. in epiſt.

Crystallus, fœm. ge. *Criſtallo*, κρύςαλλος, & Cryſtallum neutri, gemma candida, & pellucida, παρὰ τὸ ςέλλεσθαι ὑπὸ τοῦ κρύους, ab eo quòd gelu contrahatur. Plin. lib. 37. cap. 2. Cryſtallum non alibi reperitur, quàm ubi maxime hybernæ niues rigent: glaciemq; eſſe certum eſt: unde & Græci nomen dedere. Hęc ille. Inde Cryſtallinus, a, um.

C ANTE V

Cuba, Sablnis uocatur, quam militares Lecticam: unde uidetur deriuatum eſſe Cubiculum. Feſtus.

Cubicularis, re, θαλαμικὸν, quod ad cubiculum pertinet: ut cubicularis lectus, apud Cice. 5. Tuſcul. Cubicularis pro cubiculario, Suet. in Nerone.

Cubicularius, *Camariere*, qui in cubiculo miniſtrat, Cic. 5. Verr.

Cubiculum, *Camera*, locus uno uel pluribus cubilib. inſtratus, nocturnæq; quieti deſtinatus. Cic. 5. Verr. In cubiculũ introductus.

Cubile, pen. p. *Letto*, κοίτη, εὐνὴ, lectus, quòd in eo cubetur. Cic. 5. Tuſc. Terra cubile erat Anacharſi. Cubilia item dicuntur loca, in quibus feræ cubant. Cic. 2. de Nat. Deo. Delitescunt cubilibus beſtiæ. Dicitur & de ſtructura. Pli. lib. 35. Ea, inquit, maxima moles fuit, nec ſedit in cubili. Vtitur hac uoce & Vitr. lib. 2. in eadem ſignificatione. Cubile ſaluatorium, dicitur in quo ſimulacra deorũ imponi ſolent: quod & Lararium alio nomine dicitur. Pli. lib. 35. cap. 11. Omnia iam & uirorum ſaluatorijs cubilibus incluſa.

Cubitale, lis, uel Cubital, cubiti ornamentum, Hor. in Ser.

Cubitalis, πηχυαῖος, ut, herba cubitalis apud Plin. Cauea cubitalis apud Liu. id eſt, uno cubitu alta.

Cubito, as, frequent. *Dormire nel letto*, κοιτάω. Cice. pro Cœl. Propter nocturnos metus puſio cum maiore ſorore cubitauit.

Cubitus, ti, & Cubitum, *Gomito, braccio da miſurare*, πῆχυς, ἀγκὼν, curuatura brachij, ubi lacerto iungitur. Plaut. Stic. Cubitis depulſa de uia. Inniti cubito, Virg. 4. Aeneid. Oſſa ingentia cubiti, Oui. 12. Metam. Cice. de Legi. Columellam tribus cubitis non altiorem. A medicis tamen Cubitus uocatur os illud brachij, cui innitimur, quod ab ima manu ad brachij curuaturam extenditur. Accipitur & pro menſura cubitũ. Pli. lib. 7. cap. 16. Conſtat autem cubitum ex ſex palmis, id eſt, digitis uigintiquatuor: ut auctor eſt Vitru. lib. 3. Eſt præterea cubitus regius, qui maior eſt communi cubito tribus digitis, ut refert Herod. lib. 1. Eſt & Cubitus geometricus, qui tantum ualet, quantum ſex noſtra cubita, ut Origenes, Auguſtinusq; tradiderunt.

Cubo, as, bui, bitum, *Giacere, ripoſarſi*, quamuis Cubatio, non Cubitio. eſt autem Cubare, iacere, ut, cubare in lecto, Plau. Cubare in faciem, eſt cubare ſupinum, apud Iuuen. Et abſolute apud Cice. 5. Verr. Cum iſte etiam cubaret. Sic ire cubitum, & Surgere cubitu. Cat. Dicitur & de ægrotis. Horat. Cubat hic in ualle Quirini, id eſt ægrotat. Cice. 4. Tuſcul. Narrabat eum grauiter & copioſe, nihil eſſe bonum, niſi quòd honeſtum, cubantem diſputaſſe. Colu. lib. 7. Cubitorem bouem appellat, qui ſæpe decumbit ex pertinaci contumacia.

Cubus, κύβος, eſt figura ex omni latere quadrata: quales ſunt teſſeræ, quibus in alueolo luditur. In numeris etiam Cubus dicitur, cũ omne latus eiuſdem numeri æqualiter in ſe ſoluitur: ut fit, quando ter terna dicuntur, atque idem ipſe numerus triplicatur.

Cucubo, as, pen. cor. ὀλύζω, proprium eſt uocis noctuæ. Vt in carmine de Philomela, Noctua lucifuga cucubat in tenebris.

Cuculio, eſt (ut Capitolinus docet) genus pilei uiatorum. Cato de re ruſt. c. 2. uidetur oſtendere ueſtis ruſticæ genus fuiſſe, qua operæ aduerſus tempeſtatum iniuriam tegebantur.

Cuculus, κόκκυξ, Hora. in Ser. Magna compellans uoce cuculum. Mart. tamen penultimam corripuit: Quamuis per plures cuculus cantaueris annos. Eſt autem Cuculus auis notiſſima, quæ in aliarũ auium nidis oua parit. Plau. certe in Aſin. Cuculum uocat adulterum, q. ſ. ex alienis uxorib. liberos gignat, quos mariti pro ſuis educent. Plau. in Aſin. At etiam cubat cuculus.

Cucullatus, a, um, qui cucullo indutus eſt. apud Col. lib. 1.

Cucullus, *Veſte che ha il capuzzino, ſcarcatico*, genus ueſtis eſt, Iuue. Saty. 6. Sumere nocturnos meretrix Auguſta cucullos. Colu. Quæ prohibentur pellibus manicatis, centonibus confectis, uel ſagis, aut cucullis. Iuuen. Contentusque illic Veneto, duroque cucullo.

Cucullus

Cucullus etiam pro tegmento papyraceo, quo pigmentarij utuntur, ſumitur. Martial. lib. 3.

CVCVMA, æ, pen. corr. *Bronzini, cuocome*, uas æneum calefaciendæ aquæ idoneum. Petronius Arbiter in Sat. Frangitur ceruix cucumæ, ignemque ualeſcentem reſtinguit. Cucuma item tuguriolum exiguum, in quo pauperiores habitabant. Mart. lib. 10. Cucumam fecit Otacilius. Budæus ſcribit Cucumam eſſe genus baculi ferrati. Iuriſcon. ad legem Iul. de ſicarijs.

CVCVMELLA, dimin. Alphonſus. l. ſi quando. ff. ſi ſerui. uendi.

CVCVMER, ſiue Cucumis, pen. pro. cucumeris, ſiue cucumis in genitiuo, *Cocomero*, *σικυος, ἢ σίκυος*, herba eſt ſarmentis prælongis humi repentibus, & in ramos uitis modo ſe diffundentibus, folio rotundo, cucurbita aliquanto minore, flore luteo, fructu oblongo. Varr. lib. 4. de Ling. Lat. auctor eſt, Cucumeres à curuitate dictos, quaſi curuimeres. Vnde & Tortum cucumerem uocat. Virg. lib. 4. Georg. Tortuſque per herbam Creſceret in uentrem cucumis. Vide Pli. 19. cap. 5.

CVCVMERARIVM, *σικυών*, locus cucumeribus conſitus. Cyprianus pro tugurio cuſtodiarum poſuit.

CVCVMIS anguinus, ſiue ſylueſtris, herba ſolo fructu à ſatiuo cucumere diſtans, quem multo minorem habet, glandibuſque longiuſculis ſimilem. officinæ cucumerem aſininum appellant. Plin. lib. 20. cap. 2.

CVCVMIS, genus piſcis, ex genere concharum. Pli. li. 32. c. 11.

CVCVRBITA, æ, *Zucca*, *κολοκυνθη*, herba hortenſis eſt notiſſima, etiam hodie in Officinis nomen retinens, fructus magnitudine omnes tum herbarum, tum arborum fœtus exuperans. Pli. li. 19. cap. 5. duo eius facit genera, Plebeium, quod humi repit: & Camerarium, facili, ſi eſt ibi, lique ramorum curuitate tecta, pergulas, & teſtudines operiens.

CVCVRBITINA, *Pere zucole*, *κολοκυνθίνα*, pyra dicimus, & Cucurbitinas ficus, ob cucurbitæ ſimilitudinem. Cato de re ruſt. cap. 7.

CVCVRBITARIVM, rij, *κολοκυνθών*, locus in quo ſeruntur cucurbitæ.

CVCVRBITVLA, æ, quæ uulgo Ventoſa dicitur. Prima enim huiuſmodi uaſcula ex cucurbitis fiebant. Celſus lib. 2. cap. 11. Vſus cucurbitulæ præcipuus eſt, ubi non in toto corpore, ſed in parte aliqua uitium eſt. Iuuen. Saty. 14. Iampridem caput hoc uentoſa cucurbita quærat.

CVCVRIO, ris, p. p. *κοκκύζω*, gallorum proprium eſt, Auctor carminis de Philomela, Cucurire ſolet Gallus, gallina gracillat.

CVDO, is, cudi, *Battere, ſtampare, improntare, coniare*, non cuſi, ut quibuſdam uidentur, ſupinum facit cuſum, ut, excudo, excudi, excuſum. nam excuſſum, eſt ab excutio. Virg. 1. Aeneid. Silicis ſcintillam excudit Achates. Vbi Seruius: excudit, id eſt, feriendo elicit. nam cudere, eſt ferire: unde & Incus dicitur, quòd illic aliquid cudamus, id eſt feriamus. Cudi pecunia dicitur, cum illi ſignum principis, uel reip. imprimitur Ter. in Heaut. Argentum cudo quod tibi dem. Paſſiuum protulit in in Eunu. In me iſthæc cudetur faba. quod eſt, in me hoc malum recidet. Metaphora ducta ab area, in qua fabæ triturantur. Ibi enim quamuis faba præcipue cudatur, tamen omnes ictus in aream recidunt.

CVDO, onis, maſcul. gene. capitis tegumentum, ex corio confectum, quo uice galeæ uti ſolent. Silius libr. 16. Cudone comantes diſiecit crines.

CVIAS, cuiatis, *Di qual patria, di qual natione, di qual ſetta*, *ποδαπὸς*, ſignificat unde, & non tantum patriam, gentem, nationemque innuit, ut apud Cice. 5. Tuſc. Socrates quidem cum rogaretur, cuiatem ſe eſſe diceret, Mundanum inquit: ſed etiam partes & ſectá: ut, Cuiates philoſophi uos eſtis? Stoici ne, an Epicurei? Sic noſtras & ueſtras. Cice. Cœl. Non ſolum etiam iſta ueſtra oratoria, ſed hæc etiam leuia noſtratia. Dicitur & Cuiati, communi gen. unde apud Plaut. frequenter legitur Cuiatis es? id eſt, cuius patriæ, & gentis? Accius Telepho: ut citat Noni. Qui neque cuiatis eſſet, unquam potuimus, ſcire.

CVIVS, cuia, cuiú, *Di chi*, adiectiuum eſt, per tria genera declinabile, ut, Meus, mea, meum: Refertur autem ad perſonam poſſeſſoris. Virg. eclog. 3. Dic mihi Damœta, cuium pecus? an Melibœi? Pro eodem interrogamus per Cuius, genitiuum à Quis, quæ, quod, uel quid: ad quem reſpondetur etiam in eodem caſu præterquam in poſſeſſiuis tam pronominibus, quàm nominibus. Vt cum quærimus, Cuius eſt hæc ueſtis? reſpondemus, mea, uel herilis. Cuia res eſt. Cice. 3. Verr. Vt optima conditione ſit is, cuia res ſit, cuium periculum. Cuia intereſt. Cice. pro Mur. Cædes crimini datur ei, cuia interfuit.

CVIVSMODI, *Di qual maniera*, uox indeclinabilis, compoſita ex duobus genitiuis Cuius, & Modi. Ponitur relatiue, infinite, interrogatiue, admiratiue. Plaut. in Men. Cuiuſmodi homines erunt? E. Ego, & Menæchmus. Et alter apud Cic. 2. de Inuent. Legem, cuiuſmodi ſit, in præſentia conſeruari à iudicibus. Pro eodem dicimus, Cuiuſmodicunque. Cic. pro Cluent. Cuiuſmodicunque mater ſit. Sal. diuiſim enunciauit: Neque ſolum ciues, ſed cuiuſcunque modi genus hominum.

CVLCITRA, pen. corr. *Letto, materazzo*, *στρῶμα*, non ſtragulum eſt, quo dormientes integimur, ſed id, quod plumis, tométo, floccis, aliave materia fultum dormituris ſubſternitur. nomen autem habet à calcando, quòd calcibus, id eſt, pedibus infarciatur. Ci. 4. Tuſc. Collocemus in culcitra plumea, pſaltriam adducamus. Culcitula, dimin. Plaut. Moſt.

CVLCITVLA, faſciculus quidam ligneus in ſacris dicebatur. Feſt.

CVLEOLA, ſunt cortices nucum uiridium. Feſtus.

CVLEVS, *Sacco*, *κυλεὸς*, uel etiam Culeum, neut. gene. uel Culleum, ſaccus ex lino, uel canabe, uel corio factus, ab occulendo, id eſt, claudendo. Eo utimur ad portanda frumenta. Plin. lib. 7. cap. 20. Vehicula cum culeis, donec exinanirentur, ſuſtinere ſolitus. Eſt etiam Culeus pœna parricidarum. Nam parricidæ ſanguineis uirgis uerberati, in culeo cum cane, ſimia, gallo, & ſerpéte incluſi mari inijciebantur. Cic. Q. Fr. inſuere aliquem in culeum. Iuu. Cuius ſupplicio non debuit una parari ſimia, nec ſerpens unus, nec culeus unus. Eſt & nomen menſuræ uiginti amphorarum capacis: ut eſt apud Pli. lib. 14. cap. 4. & Colum. lib. 3. cap. 3. Hinc Seſquiculeare dolium, apud Colum.

CVLEX, *Zenzara*, uermiculus paruus, alatus. Plin. lib. 11. cap. 2. Plaut. in Curcul.

CVLIGNA, potorium uas, teſte Feſto. Cato cap. 132. Ioui dapali culignam uini, quantum uis polluceto. Idem: Culignam in fœno græco ponito.

CVLINA, pen. prod. *Cucina*, *μαγειρεῖον*, (ut Varro de uita popu. R. ſcribit) dicta, quòd ibi colebant ignem locupletiorem domus. Plaut. in Caſ. Senex in culina clamat. Iuue. continens pro contento poſuit, ſcilicet pro cibis coctis, cum inquit: Sequitur ſua quemque culina. Cic. in epiſt. ingentium culinarum.

CVLVLLVS, calix fictilis, quo in ſacris utebantur pontifices, & Veſtales uirgines, teſtibus Porphyrione & Acrone. Accipitur & pro uaſculo. Hora. in Arte: Reges dicuntur multis urgere culullis.

CVLMEN, *Colmo, tetto, ſommità d'alcuna coſa*, *στέγος, τὸ*, uertex, uel faſtigium domus, uel alterius rei. Ab antiquis culmina dicta ſunt tecta, quia ædificia è culmo, id eſt, paleis è meſſibus collectis, cótegebant. Virg 1. Eclog. Pauperis & tuguri congeſtum ceſpite culmen. Culmen, ſummitas alicuius rei. Pli. lib. 9. cap. 35. Culmen omnium rerum pretij margaritæ tenent. Culmen pro culmo, ſiue ſtipula, Ouid. 4. Faſt.

CVLMVS, *Gamba del frumento*, *κάλαμος, καλάμη, ἀθήρ, ἄχυρον*, frumenti calamus è radice uſque ad ſpicam: dictus, quòd colatur: unde olim & Columus dicebatur. Virg. 1. Georg. Culmumque leuem, ſtipulaſque uolantes. Vbi Seruius: Culmus dicitur ipſe calamus: ſtipulæ uero, folia quæ ambiunt culmum.

CVLPA, *Colpa*, *αἰτία*, ut ſcribit Donatus, eſt eius, qui inſciens aliquem læſit. Cic. 1. Offic. Ne maior pœna, quàm culpa ſit.

CVLPATIO, uerbale. Gell. lib. 10. cap. 22.

CVLPITO, as, are, frequent. Plau. in Ciſt.

CVLPO, as, Plaut. Bacchi. Illum laudabunt boni, hunc ipſi culpabunt mali.

CVLTELLATVS, a, um, formam cultelli habens. Pli. li. 32. c. 5.

CVLTER, *Coltello*, *μάχαιρα*, dicitur omne inſtrumentum, quo aliquid ſcinditur. Plau. Epid. Acutum cultrum habeo. Vnde culter Tonſorius, dicitur nouacula, qua tonſores barbas radunt. Cice. 2. Offic. Cultros tonſorios metuens, ſibi candente carbone adurebat capillum. Item Culter uenatorius, uenabulum uel potius ferramentum uenabuli. Culter etiam dicitur uomer aratri, quo terra priuſquam proſcindatur, ſecatur, futuriſque ſulcis ueſtigia præſcribuntur. Pli. li. 18. c. 18. Veteres etiam in nominatiuo Cultrum dixerunt. Prop. Cum fallenda meo pollice cultra forent.

CVLTIO, onis, Cic. de Sen. Qui ſe agri cultione oblectabant.

CVLTOR, oris. Cic. Offic. ueritatis cultores, fraudis inimici.

CVLTRARIVS, miniſter qui uictimã cultro immolat, Suet. in Calig.

CVLTRATVS, a, um: ut, Cultratus mucro, qui ſcindit, ut culter. Plin. lib. 13. cap. 4.

CVLTVRA, ræ, idem quod cultus: ut, Coltura agri, Cic. 5. Verr.

CVLTVS, us, *Il culto, il colto*, à Colo: unde etiam totidem pene habet ſignificata, quot ſuum primitiuum. Interdum enim Cultus, eſt terræ præparatio. Cice. 2. de Leg. Nullius agricolæ cultu ſtirpes tam diuturnæ ſeminantur. Alias ornatus: ut, Cultus corporis, Cultus animi. Cic. 1. Offi. ſtudeat parare ea, quæ ſuppeditent & ad cultú, & ad uictum. Item Cultus deorú, id eſt, ueneratio. Ci. 1. Tuſ. Hæc nos primum ad illorum cultum, deinde ad ius hominú erudiuit.

CVLTVS, cultior, cultiſſimus, quanto eſt cultior, tanto lætior auis conſpicitur. Idem lib. 1. cap. 1. Is demum cultiſſimum rus habebit. Animus cultus, Cic. 2. Tuſc.

CVM, *Con, cenciosſia*, *σὺν, μετὰ* cum genitiuo, præpoſitio copulatiua, quæ ablatiuo ſolet coniungi: ut, Cum Socrate profectus ſum. Aliquando pro contra, *πρὸς*: ut, Cum hoſte pugno. In compoſitione uero poſtpoſita inuenitur: ut: Mecum, Tecum, Secum, Quicum, Quibuſcum. Aliquando aduerbium eſt, pro quando. Virg. 3. eclo. Cum faciam uitula pro frugibus, ipſe uenito. Iungitur modo indicatiuo, ut, Cum dico: modo ſubiunctiuo, ut Cum dicerem. Interdum accipitur pro dum. Cice. Cum me in Africam contuliſſem.

Interdum

Interdum pro Quamuis, & exigit poſt ſe Tamen, iungiturq́; ſubiunctiuo. Cice. pro Deiot. Cum in omnibus cauſſis grauioribus initio dicendi commoueri ſoleam, tamen in hac multa ita me perturbant. Aliquando pro quoniam, ut cauſſam denotet: & ſimiliter ſubiunctiuo iungitur: ut, Cum inueniam Latinos proprio ſermone hæc parum attigiſſe, conatus ſum pro uiribus. Iungitur quandoque Cum, & Tum, quæ licet idem fere ſignificent, diuerſo tamen modo ordinantur. nam in cum eſt quiddam minus, in tum quiddam maius: & hoc duobus modis fit: ut aut generale præcedat, & ſequatur ſpeciale: aut ambo ſint ſpecialia. Primo modo ſic, Quinct. Quod cum omnibus confitendum eſt, tum nobis præcipue, qui rationem dicendi à bono uiro non ſeparamus, id eſt omnibus multum, mihi autem maxime. Altero modo. Idem: Quod opus Marcelle Victori tibi dicamus, quem cum amiciſſimum nobis, cum eximio litterarum amore flagrantem, digniſſimum hoc mutuæ in nos caritatis pignore iudicamus, id eſt, multum propter amorem tuum in nos, plus tamen propter amorem litterarum. Aliquando etiam Cum & Tum coniunctiuo iunguntur. Cicero. Curioni lib. 2. epiſt. Qui cum ſuis uirtutibus, tum uero te filio ſuperaſſet omnium fortunas. Quando autem fit ſub duob. uerbis, fieri debet ſub eodem modo & tempore. Cice. Attic. lib. 1. cum meus me mœror conficit, tum uero hæc addita cura uix uitam mihi reliquã facit. Quãquam etiam interdum diuerſorum modorum & temporum uerbis iuncta inueniuntur. Idem eidem lib. 3. Quod cum ſemper antea intelligerem, tum uero proxime indicaui. Idẽ in princ. lib. 1 de Nat. deo. Cum multæ res in philoſophia nequaquam ſatis adhuc ſint explicatæ, tum difficilis Brute quæſtio eſt de natura deorum. Ponitur quandoque Tum ſine Cum, geminatum uel triplicatum in rebus paribus. Quinct. Ti. Liuium, tum in narrando miræ iucunditatis, tum in concionibus eloquentem: ita dicuntur omnia, tum rebus, tum perſonis accommodata. Ponitur nonnunquam Tum pro aliquando, ſic fere geminatum. Cice. Tum hoc, tum illud argue, id eſt, modo hoc, modo illud. Quandoque pro tunc. Virg. 8. Aeneid. Tum primum noſtri Cacum uidere trementem. Quandoque eſt aduerbium ordinis pro deinde. Idem 6. Aeneid. Tum Stygio regi nocturnas inchoat aras. Quandoque pro præterea Teren. in Prol. Eunu. Tum ſi quis eſt, qui dictum in ſe inclementius Exiſtimet eſſe.

CVMALTER, una particula, antiqui pro cum altero uſurpabant breuitatis gratia: ut annotauit Feſtus.

CVM DICTO, *Subito detto*, ἅμα λόγῳ, σὺν τῷ λόγῳ, ſtatim poſt uerba, & uix dum finito ſermone. Apul.

CVM IMPERIO eſſe, cui nominatim mãdabatur à populo imperium.

CVM MAXIME, *Grandiſſimamente*, uehementiſſime, Cic. pro Cluen.

CVM PARTIM, uide Partim.

CVM POTESTATE eſſe, dicebatur qui à populo alicui præficiebatur negocio. Cic. lib. 2. de Inuen. Priuatus, an cum poteſtate.

CVMPRIMIS, in primis. Cic. 3. Verr. Homo domi ſuæ cumprimis locuples. Cumprime, olim dicebatur pro Cum primis. Q. Quadrigarius, cuius operam apud Gallos cumprime fortem reip. ſcitis.

CVM STOMACHO aliquid facere, cum indignatione.

CVMAE, arum, ciuitas Lucaniæ ad mare: iuxta Puteolos. Seruius in illud Virg. lib. 3. Aeneid. Cumæam accesseris urbem. Euboea (inquit) inſula eſt, ex cuius ciuitate Chalcide coloni profecti ſunt ad nouas ſedes quærendas, & haud longe à Baijs inuenerunt uacuum littus: ubi uiſa muliere grauida (quod illi fœcunditatis augurium interpretabantur) ciuitatem condiderunt, quam Cumas appellarunt, ſiue ἀπὸ τῆς κυούσης à pregnante, ſiue ab undis, quas Græci κύματα appellant. Inde Cumani & Cumæi.

CVMATILIS color, à fluctuum ſimilitudine appellatus, qui & Cæruleus alio nomine dicitur, κύματα, fluctus. Plaut. Cumatilem togam, aut plumatilem. Hunc colorem periphraſticῶs deſignat Ouid. lib. 3. Suæ artis, cum ait, Hic undas imitatur, habet quoque nomen ab undis.

CVMERA, pe. c. *Bagnola*, uas ingens uimineum, uel etiam fictile, quo frumenta conduntur, ut inquit Acron. Feſtus uero auctor eſt, Cumeras ex ſparto, palmarumve folijs confici ſolere. Horatius. Ser. Cur tua plus cumeris laudes granaria noſtris?

CVMERVM, antiquis uaſis genus erat, quod opertum in nuptijs ferebatur, in quo erat nubentis ſupellex. Feſtus.

CVMINVM, ſiue Cyminum, pen. pro. κύμινον, herba notiſſima, folio fœniculo non diſſimilis, in uino epotum pallorem fertur generare: unde Horat: lib. 1. epiſt. Biberent exangue cuminum. Perſ. Sat. 5. Pallentia grana cumini. Eſt item Cuminum agreſte, ſatiuo multo efficacius. Dioſc.

CVMVLATVS, a, um, Cicero. de Orat. omni rerum genere cumulata oratio?

CVMVLATE, abundanter. Cic. 2. de Diui. bene, cumulateq́; perfecta.

CVMVLATIM, aceruatim, σωρηδὸν, Varr. de re ruſt. l. 3. c. 15.

CVMVLO, as, are, *Accumulare, ammaſſare*, σωρεύειν, ἀθροίζειν, coaceruare, & quaſi ad cumulũ addere. Virg. 11. Aen. Cumulatq́; altaria donis. Tractũ à menſuris, quibus nonnihil ſolet addi. Cic. ad Att. li. 14. Non poſſum non confiteri, cumulari me maximo gaudio.

CVMVLVS, pen. cor. *Cumulo, mucchio, maſſa*, σωρὸς, maiorum rerum ueluti aceruus quidam. Liui. lib. 10. Conſulis corpus obrutum ſuper ſtratis Gallorum cumulis. Virg. Cumulum pro magna aquæ mole poſuit. 1. Aeneid. Inſequitur cumulo præruptus aquæ mons. Cumulus item eſt, qui additur menſuræ plenæ, inquit Feſtus, & accipitur pro quauis acceſſione. Cice. pro Sext. Roſcio: Vt ad illam opimam prædam damnatio Roſcij, uelut cumulus accedat.

CVNAE, arum, & Cunabula, orum, *Cuna, culla*, κοιτίδες, lectuli, in quibus infantes ſolent iacere. Cice. 1. Tuſc. Si puer paruus occidit in cunis, ne querendum quidem. Dicuntur & Incunabula: nam In, præpoſitio hoc loco nihil ſignificat. Sunt qui Cunabula, & Incunabula à cunis diſtinguant, & ea proprie dici exiſtiment, quæ ad cunas inſtruendas, & ornandas pertinẽt: Cunas uero exiguum aliud fulcrum, ex ligno aliave materia, in quo infantis lectulus ſternitur. Plaut. in Amph. Nec cum puerum quiſpiam colligare quiuit in cunabulis. Et in Tru. Faſcijs opus eſt, puluinis, cunis, incunabulis. Per tranſlationem idem in Pſeudolo: Sapit uſque à cunabulis. i. uſque ab ea ætate, quæ in cunabulis agitur. Liu. libro. 4. Ab incunabulis imbutum odio tribunorum. Virg. lib. 3. Cunabula pro initijs poſuit: Mons Idæus ubi, & gentis cunabula noſtræ. In Sal. Quandoque Incunabula uocamus nutritionem puerilem: unde locum incunabulorum uocamus eum, in quo ab ipſa ſtatim infantia educati ſumus. Sueton. in Veſpa. Locum incunabulorum aſſidue frequentauit.

CVNCTATIO, onis, Cicero Attic. Audio hanc cunctationem non probari.

CVNCTABVNDVS. Liu. 6. Cunctabundos egreſſos caſtris eſſe.

CVNCTANTER, aduerb. βραδέως, cum mora. Liu. 2.

CVNCTATOR, μελλητὴς, dilator, pro craſtinator. Cœlius Cice. Noſti, Seruius quam cunctator. Hoc cognomen ab æmulis Fabio Maximo inditum: qui cunctabunda quadam prudentia uires Annibalis fregit. Vnde illud Ennij. Vnus homo nobis cunctando reſtituit rem.

CVNCTI, *Tutti*, σύμπαντες, ſignificat quidem omnes, ſed qui ſunt coniuncti: Omnes uero, etiam ſi diſiuncti. Virg. 1. Geor. Cuncta tibi Cererem pubes agreſtis adoret. Cic. in epiſt. Cunctus populus, cuncta gratia.

CVNCTOR, aris, atus, *Indugiare, differire di dì in dì*, μέλλω, ὀκνῶ, uerbum deponẽns, moror, procraſtinor, de die in diem differo. Virg. 4. Aeneid. Reginam thalamo cunctantem ad limina primi Pœnorum expectant. Cæſ. 1. Bel. Ciu. Si cunctetur, atque agat lenius. Cunctans, cunctantior, cunctantiſſimus. Liu. lib. 30. Vt dubites, utrum ingenio cunctatior fuerit.

CVNEARE, *Punteggiare*, σφηνοῦν, eſt cuneis adactis firmare. Pli. lib. 16. ca. 40. Si quid cuneandum ſit in ligno, clauisq́; figendum. Cuneari item eſt in cunei formam coarctari. unde Pli. lib. 3. ſcribit Hiſpaniam anguſtijs quibuſdam cuneari.

CVNEATIM, per cuneos. Ammian. Imperator cuneatim ſtipatus. Cæſ. 7. Bel. Gal. Hoſtes in foro cuneatim conſtiterunt.

CVNEATVS, a, um, *Puntellato*, σφηνοειδὴς, in formam cunei factum. unde à Liuio forma ſcuti Cuneatior appellatur, cuius ſummum latius, imum ſtrictius erat. Item Cuneatus ager, apud Col. lib. 5. c. 2. Si ſtatura cum eſt longus pedes centum, latus ex altera parte pedes uiginti, ex altera pedes non amplius decem. Ouid. 13. Meta. Prominet in pontum cuneatus acumine longo Collis.

CVNEOLVS, li, diminut. à Cuneus, id eſt clauus ligneus, quo duo uel plura ligna connectuntur. Cice. de Vniuerſ. Crebris quaſi cuneolis iniectis.

CVNEVS, *Conio, zeppo*, inſtrumentum ferreum, aut ligneum, quo finduntur ligna, prima pars acutior, ſequens latior, & amplior. Virg. 1. Georg. Cuneis ſcindebant fiſſile lignum. eſt & Ciceronis uox in Tuſc. Per tranſlationem ſumitur pro peditum multitudine, in cunei formam redacta, teſte Vegetio li. 2. Hinc & Cunei dicti loca in theatro, in quibus uulgus ſpectatorum ſtabat inter ſedentium ſubſellia. hinc: Cuneis an habent ſpectacula totis. Virg. lib. 2. Ge. Vitr. lib. 7. Cunei ſpectaculorum in theatro ita diuidantur, ut anguli trigonorum, qui currunt circa curuaturam circinationis, dirigant aſcenſus. Inde theatrum à Virg. Cuneatum dicitur. Excuneati, ab Apul. dicti, quib. ſedendi locus non fuit in cuneis conſertis.

CVNEVS, promontorium Luſitaniæ, nomen habens à figura cunei, quo ligna finduntur, cuius extrema pars acuminata eſt, paulatim in latitudinem procedens. Pomp. l. 3. Luſitania trãs Anam, in tria promontoria diſpergitur. Anæ proximum, qui à lata ſede procurrens, paulatim ſe ac ſua latera faſtigiat, Cuneus ager dicitur: ſequens, Sacrum uocant: Magnum, quod ulterius eſt. Hæc ille. Ptolemæus non leui errore hoc promontorium Sacrum eſſe exiſtimauit, ut docet Vadianus in locum Pomponij iam citatum.

CVNICVLVS, *Coniglio*, δασύπους, animal lepori ſimile, quod ſub terra effoſſa latere ſolitum eſt. Mart. Gaudet in effoſſis habitare cuniculus antris. Varro 3. de re ruſt. cap. 12. Cuniculi dicti, quòd ſub terra cuniculos ipſi facere ſoleant, ubi lateant. Eſt & foramen ſub terra occultum, ad ſuffodiendas urbes inuentum. Pli. Tentata per cuniculum fuga. Vnde Cuniculis oppugnare, dolo & fraude aliquid

quid contra aliquem moliri. Et agere cuniculos, quod uulgus minare dicit. Cæſ.8.Bell.Gal. Tectos cuniculos agunt ad caput fontis. Cuniculus inſuper pro canali accipitur. Pli.li.9.c.38.

CVNICVLATIM, cuniculi modo. Plin.libro.9.cap.33. Cuniculatim, pectinatim.

CVNICVLARIAE, inſulæ in mari Liguſtico. Pli.lib.3.c.6.

CVNICVLARIVS, rij, qui ſub terris cuniculos fodit. Veget. libro 2. cap. 11.

CVNICVLOSVS, a, um, plenus cuniculis. Catullus.

CVNILA, κόνυζα Dioſcoridi, herba, quam uulgus à necandis pulicibus, Pulicariam appellat: Latini Cunilaginem. unde Plin. lib. 20. cap. 16.

CVNILAGO, inis, tertium genus cunilæ, quam Græci Maſculam appellant, odore fœdo, radice lignoſa, folio aſpero. Plin. libro 20. cap. 16.

CVMINA, dea quæ cunis infantium præſidere putabatur.

CVNIRE, ſtercus facere. à cunis infantium, ſæpe ſtercore fœdatis. Feſtus.

CVNNILINGI, dicebantur homines ſordidiſſimi, à cunnis lingẽdis.

CVNNVS, pars mulieris pudenda. uox Martiali familiaris.

CANTERMIS, midis, herba, alio nomine Cunilago. Pli.lib.19.ca.8.

CVPA, ſiue, Cuppa, *Botta*, uas uinarium amplum, in quo uinum in apotheca conditum ſeruabatur. Vlpianus de Legat.3. Cuius. Cupis etiam utebantur ad naues, quæ reficiendæ erant, ſuſtinendas. Lucanus: Nanque ratem uacuæ ſuſtentant undique cupæ.

CVPEDIA, orum, *Cibi delicati*, à Romanis appellabantur lautiores cibi, ſiue à Cupedine Romano equite, cuius ædes ſolo æquatæ areã foro cupedinario extruendo præbuerunt: ſiue quòd delicatiores eiuſmodi cibi rebus Cupidinis alimenta præbeant. Plaut.in Stic. Nihil moror cupedia. Cupedia, cupediæ. Cice.4.Tuſc. Liguritio, temulentia, cupedia. Vbi Cupediam uidetur poſuiſſe pro uitioſo cupediorum appetitu. Cupedula, æ, dimin. Gel.li.6.ca.13. Non cupedulas ciborum, ſed argutias quæſtionum. Eſt etiam Cupes, qui lautiores cibos frequentat. Plau.in Tri. Mendax, cupes, auarus.

CVPEDINARII, *Vivandieri*, qui eſculenta & poculenta cocta uendunt. Ter.in Eun. Cupedinarij, Cetarij, lanij, coqui.

CVPEDINARIVM forum, & Cupedinis forum, in quo delicatiores epulæ coctæ uendebantur, quòd ibi fuerit domus Cupedinis Romani equitis. Var.lib.1.

CVPEDO, dinis, ἐπιθυμία, idem quod cupido. Lucr.lib.6. Et finem ſtatuit cupedinis atque timoris.

CVPIDE, Cice. pro Roſc. Cupide & libenter mentiar. Cupidiſſimus. Cic.ad Atti.lib.4. Cupidiſſimus mei. Cupidiſſimus pacis, Aſinius ad Cic.lib.10.epiſt.

CVPIDINEVS, a, um, ἐρωτικὸς, Oui.1.de rem.am. ſagittę cupidineę.

CVPIDITAS, atis, *Cupidità, cupidigia*, ἐπιθυμία, auiditas, appetitus. ut Cupiditas cibi, Celſ.lib.8.& Cic.4.Aca. Cic.in Par. Nunquam expletur cupiditatis ſitis. Temeraria dominatrix animi cupiditas, Cic.1.de Inuen.

CVPIDO, dinis, maſc. gene. *Cupido, Amore, Dio*, ἔρως, amoris Deus, quem Heſiodus natum uult ex Chao & Terra: Simonides & Cicero ex Marte & Venere: Arceſilaus ex Nocte & Aethere: Alcæus, ex Lite & Zephyro: Sappho ex Venere & Cælo: Sene. ex Venere & Vulcano. Duplex autem eſt, Ouidio dicente, Alma faue dixi geminorum mater Amorũ. Honeſtus uidelicet & turpis: illumque ex Venere & Ioue patre natum uolunt: hunc autem Erebi & Noctis filium eſſe, quod & ipſum refert. Cic.lib.3.de Nat. Deo. Fingitur à poetis armatus flammis, & telis aureo uidelicet & plumbeo, (ut patet ex Ouid.lib.1.Meta. De Daphne & Apolline,) item cæcus, nudus, alatus, arcitenens, uolatilis. Eius quoque formæ deſcriptio extat multis uerbis apud Apul. de Aſino aureo. Vir.de Vino & amore: Bellum ſæpe petit ferus exitiale Cupido. Cupido uero fem.gen πατοσίζια, ἐπιθυμία. pro cupiditate accipitur: quamuis cupiditas lenior ſit, quàm cupido. Lucil. libro 19. Cupiditas ex homine, cupido ex ſtulto nunquam tollitur, quòd cupiditas pars ſit temperatior deſluens à cupidine. Eſt autem animi affectio, à libidine, & cupiditate proficiſcens: qualis eſt auaritia, qua opes cupiuntur: qualis iracundia, qua ultionem appetimus, & ſimilia. Virg.6. Aeneid. Quæ lucis miſeris tam dira cupido? Plau.Pœn. Cupido uerſatur in corde. Mortis cupido, Ouid.in Ibin. Inuenitur etiam nonnunquam in maſc.gen. Horat.2.Carm. Nec leues ſomnos timor, aut cupido Sordidus aufert.

CVPIDVS, *Auido, ingordo, bramoſo*, ἐπιθυμῶν, auidus, qui rei alicuius deſiderio tenetur. Ter.in Hec. Eius uidendi cupidus.

CVPIENTER, Plautus in Pſeud. Cum quid cupienter dari Petimus nobis.

CVPIO, is, cupiui, cupitum, *Deſiderare*, ἐπιθυμῶ, opto, deſidero. Ci. de Orat. Neque uero nobis cupientibus atque optantibus fructus ocij datus eſt. Cupere alicui, pro bene uelle. Cice. Q.Fr.li.1. Ego Fundanio non cupio? non amicus ſum? Cupire in quarta coniugatione apud antiquos legitur. Lucr.lib.1. Perfringere ut arcta naturæ primus portarum clauſtra cupiret. Cupiens, nomen, idem quod cupidus. Plau.in Mil. Huius cupiens corporis eſt. Cupientiſſimus, Sal. Marius cupientiſſima plebe conſul factus. Cupitus pen.prod. particip. Ouid.3. Faſto. Mars uidet hanc, uiſamque cupit, potiturque cupita.

CVPITOR, oris. Tacit.li.12. Matrimonij cupitor.

CVPRA, Piceni ciuitas eſt, non procul ab Aſculo. Pli.li.3.c.13.

CVPRESSVS, ſi, *Cipreſſo*, κυπάρισσος, arbor procera, caudice oblongo & recto, folio pini, ſed carnoſiore, molliorеque. Duo eius ſunt genera: Femina, quæ ſterilis eſt, ad metæ formam in faſtigio cõuoluta: & Mas, latius ſpargens ramos, conoſque proferens pineæ nuci non abſimiles. Mira huius eſt inter arbores fœcunditas, quippe quæ trifera eſt, fructuſque habet & Ianuario, & Maio, & Septembri maturos. Numeratur inter arbores funeſtas, eo quòd & tarde creſcat, & ſucciſa non repulluler. ideo funebri ſigno ante defunctorum ædes eam poſuere maiores. Legitur & Cupreſſus, us. Ouid.3.Tri. Funeris ara mihi ferali cincta cupreſſu.

CVPRESSINVS, a, um, p.c. *Di cipreſſo*, κυπαρίσσινος, ex cupreſſo. Plin. lib.23.cap.4. Cupreſſinum oleum.

CVPRESSEVS, a, um, κυπαρίσσινος, ex cupreſſu confectum. Liu.7.

CVPRESSETVM, ti, p.p. *Luogo che ha molti cipreſſi*, κυπαρισσών, locus cupreſſis conſitus. Cic.1.de Leg. In cupreſſetis Gnoſiorum.

CVPRESSIFER, a, um, ferens cupreſſos. Ouid.epiſt.9.

CVPRVM, κύπριος χαλκὸς, genus quoddam æris, quod à Plinio Aes Cyprium uocatur. unde apud Palladium Cuprini claui dicuntur. Cupreus, a, um, ut, Cupreum uas. Pli.li.23.c.3.

CVR, *Perche*, interrogandi aduerb. Ter.in And. Cur me excrucio? cur me macero? Aliquando relatiue accipitur. Cice. pro Roſc.Com. Non fuit cauſſa, cur tantum laborem caperes.

CVRA, *Cura, penſiero, trauaglio*, φροντὶς, ſolicitudo, quòd cor edat, & excruciet. Teren.Phor. Cura & ſumptu abſumitur. Virg.1.Aene. Quando hæc te cura remordet. Quandoque pro ſtudio: ut, Salus tua eſt mihi curæ, id eſt ad ſalutem tuam ſtudium adhibeo. Pro opere, quod adhibita cura fit. Martia. Teq; piger curæ præmia ferre tuæ, id eſt præmia operis abs te facti. Pro amore. Virg.4.Aen. At regina graui iandudum ſaucia cura. Pro munere, quo curator fungitur. Vlpi.l. hæres abſens.§. ſiquis tutelam.ff.de iudic.

CVRANTIA. Cic.ad Q.Fr. Quod me admones de non curantia.

CVRATIO, *Cura*, θεραπεία, ut docet Donatus, medicorum eſt, Cura mentis, Curatura diligentiæ. Cic.ad Tiron. Curationes eius non probo. Pro iniunctione muneris. Cice.in Orat.pro Rab. Poſthu. Rabirius curationem & quaſi diſpenſationem regiam ſuſcepit. Curatio, onis, pro cura. Cic.1.de Nat.Deo. Ab omni curatione & adminiſtratione rerum uacent.

CVRATOR, *Curatore, tutore*, ἐπίτροπος κύριος, κηδεμών, generali nomine dicitur præpoſitus alicui negocio: ut, Reficiendis muris curator Demoſthenes fuit. Cic.de opt.gen.or. Curatores urbis & annonæ ædiles. Idem 2.de Leg. Inſtit.de curatoribus. §.1. Maſculi quidem puberes, & feminæ uiripotentes, uſq; ad uiceſimumquintum annum completum curatores accipiunt. Feſtus ſcribit Curatorem eſſe, qui pupillis loco tutoris datur, quaſi qui pupillarium bonorum curam gerat. Sic curator, qui rei frumentariæ & agris diuidundis præpoſitus eſt. Sueto. in Calig. Curatorem munerum ac uenationum occidit. Sal. De rep.ueſtra, cuius huc curator miſſus es, paucis accipe.

CVRATORIA, æ, curatoris pupillorum munus. Heren.lib.1.ff.de excuſat.tutel. Librum excuſationem tutelæ, & curatoriæ. Ibidem l. 2. Excuſantur à tutela, & curatoria.

CVRATVS, cum cura factus. Bene curata cute nitidus, Horat.1.epiſt. Plin.lib.18.cap.6. Filiam ualidam, bene curatam, ac ueſtitam. Curate, pro accurate. Tacit.lib.2. Eius negocij initium, finem curatius ediſſeram.

CVRCVLIO, curculionis, maſc.gene. *Tignuola*, τρώξ, animal paruum frumentũ corrodens: quaſi gurgulio, quòd nihil in eo pene aliud quàm guttur uideatur. Virg.1.Georg. Populatq; ingentem farris aceruum Curculio. Eſt etiam Curculio, γαργαρεών, fiſtula colli exterior, per quam ſpiritus attrahitur atque emittitur. Dicitur etiam ſpiritalis fiſtula, quæ ſemper patet, ut ſpiritus liberum habeat exitum, qui ad pulmonem corq; defertur. Tracheam arteriam medici appellant: Plin. Arteriam aſperam: cuius operculum eſt Epiglottis. Scribitur autem Curculio, per c, non Gurgulio per g, ut conſtat ex argumento Plautinæ Comœdiæ, quam Curculionem inſcripſit: in qua primæ uerſuum literæ Curculionis nomen exprimunt.

CVRES, plu.nu. Sabinorum oppidum, cui imperabat T.Tatius.

CVRETES, κουρῆτες, populi Cretæ inſulæ, qui & Corybantes, & Dactyli Idæi appellati ſunt: ex Ida Phrygiæ monte (ut quidam uolunt) oriũdi: à cuius etiam nomine, Cretæ montem, quem primũ inſedere, Idam appellarunt. Dicti κουρῆτες, teſte Stra. lib. 10. ἀπὸ τῆς κουρᾶς, à tonſura. anteriorem enim capitis partem detonſam geſtabant, ne hoſtes eos cæſarie apprehenderent. Alij Curetas dictos putant, ἀπὸ τῆς κουροτροφίας, quòd Iouem aluiſſe dicantur. Auctor eſt idẽ Strabo, loco iam citato, Curetas in Græciam quoque traieciſſe, tãdemq; conſediſſe trans Acheloum fluuium: ibiq; cum intonſa ſeruarent capita, Acarnanas uocari cœpiſſe.

CVRIA, *Corte*. βουλευτήριον, ἀγχοῦσα, à cura dicta. Curia, inquit Feſt. locus eſt, ubi publicas curas gerebant: item ſedes ac templum publici conſilij. Cic. de Sen. Non curia uires meas deſiderat. Eſt autem Curia duplex, ſacrorum ſcilicet & ſenatus. In curiis enim uel ſacerdotes res diuinas, uel magiſtratus humanas curabant. Et non ſolum pro loco, ſed etiam pro hominibus ſumitur, βουλή. Lucan. Victo iure minax iactaret curia Gracchis. Curiæ etiam nominantur, populi partes, quales fuerunt eæ, in quas Romulus populum diſtribuit, numero triginta: quas, quoniam tunc reip. curam per earum partium ſententiam expediebat, Curias appellauit. Curia in qua habebatur ſenatus, templum erat. Curia Calabra, à calando, id eſt à uocando, dicta eſt, quòd calata, id eſt uocata in Capitolium plebe, iuxta hanc curiam pontifices pronunciare ſolent, quot dies à calendis ad nonas ſupereſſent. Curia Hoſtilia, quam primum ædificauit Hoſtilius rex Romanorum.

CVRIALES, qui ſunt eiuſdem curiæ, ut tribules, eiuſdem tribus. Curiales flamines, curiarum ſacerdotes. Curiales menſæ, in quibus immolabatur Iunoni, quæ Curis eſt appellata. Plau. in Aul. Neque quiſquam curialium Venit, diuidere argentum oportuit. Cice. 2. Offic. Cimonem Athenis etiam in ſuos curiales Laciadas hoſpitalem fuiſſe.

CVRIATVS, a, um, ut Curiata lex, à curiatis comitijs dicta. Cice. ad Attic. Qui ſe affuiſſe dicerent, cum lex curiata ferretur. Et Curiata, comitia, conuentus qui curiatim cogebantur. Gell. lib. 15. c. 27. Curiata comitia erant, quæ curiatim per lictorem calabantur, id eſt conuocabantur.

CVRIO, nis, ſacerdos curiæ. in curijs enim ſacerdotes ita res diuinas curabant, ut ſenatus res humanas in curia Hoſtilia curare ſolebat: ut ſcribit Varro. Curio maximus dicebatur, cuius auctoritate curia, omneſq; Curiones regebantur. Curiones quoque dicti præcones. Iul. Capitolinus: Ille per curionem dici iuſſit. Plau. uero in Aul. Agnum curionem appellat macilentum, tanquam ob curam maceratum, confectumque. Item cognomen Scriboniæ gentis plebeiæ: Cic. in Bruto, & Pli. li. 7. c. 41.

CVRIONIA ſacra, quæ à Curionibus in curijs fiebant. Feſt.

CVRIONIVM, æs, quod dabatur Curioni ob ſacerdotium curionatus. Feſtus.

CVRIOSE, ἐπιμελῶς, Cic. ad Attic. lib. 9. Cum de eo curioſe quæſiſſet Dionyſius.

CVRIOSITAS, nimia diligentia. Cic. ad Atti. li. 2.

CVRIOSVS, *Curioſo*. περίεργος, πολυπράγμων, à multa cura dicitur, ſiue in bonum, ſiue in malum. in malum, quoties plus diligentiæ, quàm oporteat, adhibetur. in bonum, cum cura ſupra modum utimur ad res bene gerendas. Eſt igitur curioſus, qui multum, ſiue diligenter aliquid curat. Cice. Appio Pulch. Homo, non modo prudens, uerumetiam curioſus. In bonam quoque partem, Colu. lib. 3. Vſus eſt aduerbio: Curioſe, inquit, fodito.

CVRIS, *Haſta*, lingua Sabinorum haſta dicitur: unde Romulus Quirinus, qui eam ferebat, eſt dictus. Et Iuno Curitis, quæ & ipſa haſtam ferre putabatur. Macr. lib. 1. Satur. c. 9. & Ser. in 1. Aene.

CVRIVM, rij, κούριον, urbs Cypri inſulæ, à Curio Cinyræ filio. Eſt item eiuſdem nominis oppidum in Aetolia. Stephanus.

CVRIVS, nomen Romani ciuis, ſummæ frugalitatis, & fortitudinis. Hic cum rapas in foco torreret, & Samnitum legati magnum auri pondus publice miſſum attuliſſent, inuitarentq;, ut eo uti uellet; reſpondit, Curium malle imperare locupletibus, quàm locupletem fieri; & qui acie uinci non potuit, eum pecunia corrumpi non poſſe. Hunc omnium primum de Sabinis triumphaſſe, auctor eſt Liui. Idem Pyrrhum Epirotarum regem, acie uictum, Italia expulit.

CVRO, as, are, *Hauer cura, por cura, affaticarſi*, σπουδάζειν, operam dare, in re aliqua elaborare, rei alicui ſtudere, diligentiam curamq; adhibere. in qua ſignificatione ponitur interdum abſolute. Teren. in And. Obſerues filium Quid agat. SOS. Curabo. Et hoc aliquando cum Vt. Cic. Fam. 16. Cura igitur nil aliud, niſi ut ualeas. Aliquando cum Ne. Idem fam. 2. Cures, ne quid mihi ad hoc negocij aut oneris accedat, aut temporis. Interdum cum accuſatiuo. Cice. Attic. 8. Tu faſciculum uelim cures ad eum perferendum. Et fam. 7. Mandatum tuum curabo diligenter. Sic Curare pecuniam, pecuniam ad diſſoluendũ conficere. Idem: L. Cincio H-S. DCCC. pro ſignis Megaricis curaui. Et Curare ſe, uel curare corpus, pro reficere. Cic. fam. 16. Cura igitur te. & confirma. Virg. Corpora curamus. Pro mederi, curationem adhibere. Cic. de Senec. Adoleſcentes grauius ægrotant, & triſtius curantur. In paſſiua ſignificatione ſic uſus eſt. Cic. Tuſc. 3. An cum corpora curari poſſint, animorum nulla medicina ſit? Et cum ablatiuo, addita præpoſitione Ab. Idem pro Clu. Mulier, exclamat ſe ab eo nullo modo curari uelle, quo curante omnes ſuos perdidiſſet.

CVRRICVLO, *Correndo, preſtamente*, δρομαίως, curſim, ſtatim. Plau. in Epiſtol. Curriculo occœpi ſequi. Terent. in Heaut. Curriculo percurrere.

CVRRICVLVM, breuiſſimum uehiculi genus, quò ueteres ad curſum in ludis Circenſibus utebantur. Plaut. in Mercu. Quin pedes nos in curriculum conijcitis? Eſt etiam curriculum curſus. Cic. 2. de Leg. Quod ſine curriculo & ſine certatione corporum fiat. Curriculum uitæ. Cic. pro Rab. Exiguum nobis uitæ curriculum natura circumſcripſit, immenſum gloriæ. Item Curriculum ſignificat tempus. Virg. lib. 8. Inde ubi prima quies medio iam noctis abactæ Curriculo expulerat ſomnum, id eſt, medio tempore. Curriculum item locum ſiue interuallum, ubi curritur à carceribus ad calcem. Horat. 1. Carm. Sunt quos curriculo puluerem olympicum Collegiſſe iuuat.

CVRRO, ris, cucurri, curſum, *Correre*, τρέχω. Cic. Attic. 10. Curio cucurrit Puteolos, ut ibi concionaretur. Sic. Currere curſum, Currere ſpatium, dicimus. Interdum accipitur pro fluere. Virg. 3. Geor. Concreſcunt ſubitæ currenti in flumine cruſtæ. Pli. lib. 11. ca. 51. Dolijs etiam inanibus currit. Sic & Cicero, currere orationem, dixit 2. de Finib. Currens. Vnde currentem incitare, dicimus, pro incitatum iam, & in rem aliquam incumbentem, inſtantius hortari, uel impellere. Cice. Attic. Quod me hortaris, ut eos dies conſumam in philoſophia explicanda, currentem tu quidem. Curritur impersonaliter. Terent. in prolo. Heaut. Si qua laborioſa eſt, ad me curritur.

CVRRVCA, ὑπολαΐς, ὑπολαΐς, parua auis, quæ alienos pullos pro ſuis educat. Iuuen. Sat. 6. Tu tibi nunc curruca places.

CVRRVS, us, uehiculi genus, *Carretta*. Virg. 12. Aen. Quadriiugo uehitur curru. Hoc nomine bigæ etiam & quadrigæ continentur. Pro triumpho. Cice. ad Cato. lib. 5. Quem ego currum, aut quam lauream cum tua laudatione conferrem?

CVRSIM, δρομαίως, currendo. Ci. 18. Phil. in Aſiam irrupit curſim.

CVRSO, *Correre ſpeſſo*, ἀνατρέχω, multum curro. Cic. 1. de Diu.

CVRSITO, frequen. à curſo. Teren. in Hecy. Curſitando totum hunc contriui diem.

CVRSOR, *Curſore*, δρομεύς, qui currit. Cic. 2. Tuſcu. in ſtadio curſores exclamant. Curſor item tabellarius, à celeritate eundi. Mart.

CVRSORIVS, a, um, quod ad curſum pertinet: ut nauis curſoria. Sido.

CVRSVRA, furæ, curſus. Varr. Equi alij ſunt idonei ad rem militarẽ, alij ad ucturam, alij ad admiſſuram, alij ad curſuram.

CVRSVS, us, & Curſio, *Corſo*, δρόμος, tam de nauigante, & equitante, quàm pedibus iter faciente. Pli. li. 12. ca. 19. Recto curſu per ſinus impellunt. Cic. ad Caſſ. Omnis hominum curſus eſt ad uos.

CVRTIVS fons, inſigni aquæductu memorabilis. Pli. li. 36. c. 15.

CVRTO, as, diminuo. Hor. 1. Ser. Sat. 3.

CVRTVS, a, um, *Corto, breue*, breuis, paruus, mutilus. Hora. Nunc mihi curto Ire licet mulo. Sic Curtum calicem dixit Mart. pro fracto: & Perſius Curtam ſupellectilem, pro exigua: & Cicero Curtam ſententiam, id eſt, decurtatam. Celſus quoque lib. 7. ca. 9. Curta uocat, partium corporis deformitates, particulæ alicuius defectu prouenientes.

CVRVAMEN, *Piegatura*, ἐπικαμπή, κλίμα, curuatio, ſiue curuitas. Ouid. li. 1. Metam. Sectus in obliquum eſt lato curuamine limes. Gel. Sub alio atque alio cœli curuamine.

CVRVATIO, uerbale, ἐπικαμπή, Pli. li. 27. c. 23. Col. li. 4. ca. 12.

CVRVATVRA, æ, Pli. li. 17. c. 19. Ne curuatura fugiat. Oui. 2. Met. Aurea ſummæ Curuatura rotæ. Accuruo, iuxta Curuo, Col. li. 4.

CVRVESCO, κυρτοῦμαι, curuus fio. Incurueſco: Cic. 3. Tuſc.

CVRVIPES, ἀγκυλόπους, qui curuos habet pedes.

CVRVLIS, & hoc Curule, ut Aedilis curulis, & apud Hor. Ebur curule. nam ſenatores, qui curulem magiſtratum gerebant, honoris gratia in curiam uehi ſoliti erant curru, in quo ſella erat eburnea, ſupra quam conſiderent. Curulis etiam in fem. gen. accipitur pro ipſa ſella. Lucan. lib. 3. Vacuæq; loco ceſſere curules.

CVRVO, as, *Piegare, torcere*, καμπυλίζω, κάμπτω, κυρτόω, flecto, uel curuum efficio. Virg. 2. Georg. Ituræos taxi curuantur in arcus. Lact. lib. 2. Curuant cæleſte animal ad ueneranda terrena. Curuatus, participium. Stat. 5. Syl. Et ſimulant feſſos curuata cacumina ſomnos.

CVRVVS, ua, uũ, *Torto, piegato*, ἐπικαμπής, καμπύλος, inflexus, tortus. Virg. 1. Geo. Et curuæ rigidum falces conflantur in enſem.

CVSPIS, pidis, fem. gene. *Punta*, ἐπιδορατίς, αἰχμή, acuta pars gladij, haſtæ, claui, & huiuſmodi. Marti. Aetola cuſpide fixit aprum. Cuſpis longa pro ueru. Mart. li. 14. Spumeus in longa cuſpide fumet aper. Cuſpides, pro tubulis fictilibus. Varr. 1. de Re ruſt. c. 8.

CVSPIDO, as, *Far la punta à qualche coſa*, ἐπιδορατίζω, cuſpidem rei alicui induco. Pli. lib. 11. Alij præfixa his pila cuſpidant. Cuſpidatus, qui Cuſpidem habet. Pli. li. 18. c. 19. Stimulus cuſpidatus.

CVSPIDATIM, *Acutamente*, acute, & ad ſimilitudinem cuſpidis. Pli. li. 17. ca. 14. cuſpidatim deciſus deſcendat in rimam calamus.

CVSTODELA, à ueteribus cuſtodia dicebatur. Feſtus.

CVSTODIA, ſtodiæ, *Guardia*, φυλακή, ipſe cuſtodiendi actus. Horat. lib. 1. epiſt. Vt piger annus Pupillis, quos dura premit cuſtodia matrum. Celſus li. 2. c. 2. Qui iſta nunquam ſine cuſtodia ſui tuta habuit. Sæpe etiam inuenitur pro ipſo loco, in quo quis cuſtoditur. Cic. in Catil. Tu te ipſe in cuſtodiam dediſti. Col. li. 1. Explorent an ipſæ ſedes cuſtodiæ ſatis tutæ munitæque ſint. Quandoque pro eo, qui cuſtodit. Tibul. Sed pretium ſi grande feras, cuſtodia uicta eſt.

eſt. Pro eo, qui cuſtoditur. Sueto. in Domit. Pleraſq; cuſtodias au diebat. Et Digeſt. de reorum cuſtodia ſcribitur. Ne quis receptam cuſtodiam ſine cauſſa dimittat. Et alibi: Et ſi cuſtodia ſe interfecerit, militis culpæ aſcribitur.

CVSTODIO, is, iui, itum, *Cuſtodire, guardare*, φυλάττω, τηρέω, ſeruo, obſeruo. Cic. Dolabellæ: Fac ut diligentiſſime te ipſum mi Dola bella cuſtodias. Cuſtodio, pro obſeruo, Q. Cic. de petit. conſ. Fac ut ſe abs te cuſtodiri atque obſeruari ſciant. Cic. 1. in Catil. Oculi & aures omnium te ſpeculantur & cuſtodiunt.

CVSTODITE, aduerb. Pli. epiſt. 111. Parce, cuſtoditeq; ludebat?

CVSTOS, odis, *Cuſtode, guardiano*, φύλαξ, qui rem aliquam tuetur & curat. Teren. in Eunu. Num tu hic relictus es cuſtos? Interdum ſignificat prohibitorem: ut apud Virg. de Priapo: Et cuſtos furum atque auium. Ibi enim Cuſtos furum non dicitur, qui eos cuſtodit, ſed qui eos arcet. Virg. 8. Aeneid. At domus Herculei cuſtos Pinaria ſacri. Cice. lib. 2. Offic. Malus cuſtos eſt diuturnitatis, metus. Cuſtos etiam dictus in iudicio, cui curæ erat accuſatorem obſeruare, ne à reo corrumperetur. Cice. in Diuin. in Verr. Cuſtodé, inquit, Tullio me apponite. Quid? mihi quàm multis cuſtodibus opus erit, ſi te ſemel ad capſas meas admiſero? Cuſtodes etiam in uitibus dicuntur nouelli palmites, duarum, uel trium, non amplius gemmarum. Pli. lib. 17. cap. 12.

CVTICVLA, δερμάτιον, Iuue. Sat. 11.

CVTILIA, agri Reatini lacus, in quo ſiluoſa inſula innatat, quæ nunquam die & nocte eodem permanet loco. Plin. libro 2. cap. 95. & lib. 3. cap. 12.

CVTIS, pellis, ſiue corium, *Cotenna, pelle, cuoio*, χρώς, δέρμα, Iuuen. Saty. 6. Et ſe cutis arida laxet. Cice. in Epiſt. ſiquid intra cutem ſubeſt uulneris.

C ANTE Y

CYMBA, gemma quæ fracta fabæ ſimilitudinem præfert. Plin. libro 37. cap. 11.

CYAMOS, κύαμος, herba Aegypto peculiaris, latiſſimis folijs, quæ & Colocaſia dicitur, & Faba Alexandrina, Pli. li. 21. c. 15.

CYAMVS, κύαμος, faba genus leguminis.

CYANE, es, nympha Sicula, quæ in fontem ſui nominis conuerſa fertur. Ouid. lib. 5. Metam. Corripit hoc nomen tam penultimam, quàm primam ſyllabam. Ouid. lib. 5. Metam. Inter Sicelides Cyane pulcherrima Nymphas. Et Paulo poſt: Venit & ad Cyanen. Nimis fœde itaque lapſi ſunt, qui mediam indifferentem eſſe affirmant, freti corrupta Ouidij auctoritate lib. 9. Metam. ubi ſic legunt: Cognita Cyane præſtanti corpore nympha. Ibi enim germana lectio non habet Cyane, ſed Cyanee per quatuor ſyllabas. Neque ibi poeta de Cyane Syciliæ nympha loquitur, Sed de Cyanee Mæandri fluminis filia, quæ à Mileto compreſſa Caunum & Byblida genuit.

CYANE, es, κυανή, oppidum Lyciæ. Pli. lib. 5. cap. 27. Eſt item fontis nomen in agro Syracuſano. hic Anapo mixtus in mare illabitur. Ouid. 3. de Ponto: Quaque ſuis Cyanen miſcet Anapus aquis.

CYANEAE, ſiue Cyaniæ, inſulæ, ſeu magis ſcopuli ſub Thracio Boſphoro, modico ſpatio inter ſe diſtantes. Vnde factus eſt locus poetarum fabulis, qui Cyaneas inter ſe concurrere tradiderunt, quòd ex aduerſo intrantibus geminæ cernebantur, naue uero paululum in alterum latus deflexa, una tantum uidebatur. Val. Flac. l. 4. Arg.

CYANEE, per quatuor ſyllabas, Mæandri Phrygij fluminis filia fuiſſe fertur, quæ à Mileto compreſſa Caunum & Byblida genuit. Ouid. li. 9. Metam. Producit autem hæc dictio primam ſyllabam & ultimam, duas autem medias corripit, ut conficiat Choriambū. Cyane uero pro Siciliæ Nympha tres tantum habet ſyllabas, quarum ultima longa eſt, duæ priores corripiuntur, ut fit Anapæſtus.

CYANEVS, adiect. Cæruleus, quòd ſcilicet cyani gemmæ colorem refert. Varro: Cyanea penula amictus graſſatur. Cyanos etiam flos eſt cærulei coloris in ſegetibus naſcens. Pli. li. 21. c. 11.

CYANOS, fluuius Colchidis, qui in Phaſim influit. Pli. li. 6. c. 4.

CYANOS, *Turchina*, κύανος, auctore Pli. li. 37. c. 9. Gemma eſt ex iaſpidum genere, colore cæruleo. unde quibuſdam eadem eſſe creditur, quæ hodie ab Italis Turchina uocatur. Alij hoc nomine Lazuli lapidem malunt ſignificari. Quorum opinio iccirco mihi ueriſimilior uidetur, quòd Pli. loco iam citato prodiderit, cyanum ſæpe aureo puluiſculo intermicare: quod in lazuli lapide frequenter uſu uenit, ut qui fere in auri fodinis inueniatur: in ea uero gemma, quam uulgus Turchinam uocat, (nos Eranum eſſe credimus) id nunquam compertum eſt.

CYATHISSO, hiſſas, *Dar da bere*, κυαθίζω, potum ſubminiſtro. Plaut. Tibi ſæpiſſime Cyathiſſo, apud nos quando potas?

CYATHVS, *Bicchiere*, κύαθος, calicis genus, à χύειν, fundere, mutatione literæ aſpiratæ in tenuem. Succeſſit autem in ſympoſij locum in conuiuijs, ut docet Varro. Iuuen. Saty. 5. Cardiaco nunquam cyathum miſſurus amico. Inde tranſlatus eſt ad menſuram, quorum duodecim ſextarium complent. Ad cyathum ſtare, uel à Cyathis eſſe κυαθίζειν, dicebatur qui potus menſuram cyathis metiebatur. Apuleius Pocillatorem dixit, alij Pincernam. Plin. libro 21. ſcribit. Cyathum per ſe pendere drachmas decem. Cya-

thus etiam fluuij nomen in Aetolia, apud Polybium, ut notat Cœl. Rhod. lib. 15.

CYBELE, es, pen. cor. κυβέλη, nam, ut docet Seruius, anapæſtus eſt in hac dictione Cybele, fuit uxor Saturni, ita dicta à Cybelo Phrygiæ monte ſeu oppido, ubi eius ſacra primo ſunt inſtituta. Scribit Feſtus. Cybelen à nonnullis ideo appellatam, quia ageret homines in furoré, quippe Græci κυβιστᾶν, in caput ſaltare dicūt: qua uoce etiam utitur Homer. 16. Iliad. Sacerdotum autem Cybeles proprium erat caput rotare. Suidas ſcribit Rheam quoque uocari, & montanam eſſe deam: ideo uehi leonum iugo. Hæc primū Ops, & Terra dicta fuit, quòd ſit dea telluris, quæ & Veſta dicitur, propter quod curru uehi à poetis fingitur, quia terra pendet in aere: & rotis ſuſtineri, quia rotatur ſemper & uoluitur mundus. Mater deum, quia omnia gignit. Et mater alma, ab alendo. Et mater Phrygia, à monte Phrygiæ, quem plurali numero Dindyma uocant. In eo ſacra ſibi per Corybantes inſtituit: à monte Phrygiæ, qui βερέκυνθος appellatus. Et Pales, quòd ſit pabulorū dea. Rhea, ἀπὸ τοῦ ῥέω, fluo, quod terra affluens ſit omnium rerū. Idæa & Phrygia, & Peſſinuntia à Peſſinunte Phrygiæ emporio. Claud. Turrigenamque petit Cybelen. Martia. Et Cybeles picto ſtat Corybante tholus Ex Apuleij ſententia eadem erat dea Cybele, Bellona, & Iſis. Quandoq; tamen metri gratia ſcribitur per duplex ll, & fit Cybelle, ut ſit Bacchius pes, ex prima breui, & duabus longis. Propertius: Vertice turrigero iuxta dea magna Cybelle. Lucan. lib. 1. Et lotam paruo reuocant Almone Cybellen. Hanc Cice. de aruſp. reſp. appellat matrem magnam, matrem Ideam de leg.

CYBIRA, oppidum Lycaoniæ, non procul à Mæandro fluuio. Cicero. 6. Verr.

CYBIRATES, uel Cybirata, nomen gentile. Cic. Ibidem.

CYBIRATICVS, a, um. Ibidem.

CYBIVM, bij, κύβιον, piſcis genus, ita ſciſſum, ut medium æque pateat in omnes partes ad ſimilitudinem teſſerarum. Mart. li. 5.

CYCLADES, inſulæ maris Aegæi, teſte Strab. lib. 10. circa Delum in orbem ſitæ: unde & nomen acceperunt. Ouid. 1. Triſt. Cycladas Aegeas obſtupuiſſe reor. Alij dicunt uocari Cyclades, non quia in rotunditatem ſitæ ſint, ſed quòd longo ordine eas circuire neceſſe ſit propter promontoria. Vnde & Virg. 3. Aene. Sparſaſq; per æquor (dixit) Cyclades. Sunt autem numero quinquaginta tres.

CYCLAMINVS, fem. gene. κυκλάμινος, uel Cyclaminum, herba eſt, quam noſtræ ætatis ruſtici Panem porcinum uocant, quod eius pabulum porcis in primis iucundum eſſe, ſubulci experiantur. Plin. lib. 21. cap. 9.

CYCLAS, dis, ueſtis feminea rotunda. Iuuen. Hæ ſunt, quæ tenui ſudant ex cyclade. Prop. Et cyclade longa Verrit humum.

CYCLOPAS, pen. pro. κύκλωπας, gigantes, ſeu populi antiquiſſimi in Sicilia, iuxta Aetnam, uno oculo in fronte: qui omnium primi æris fabricam inueniſſe traduntur, hinc factus locus fabulæ, ut Vulcani miniſtri credantur, & Ioui fulmina fabricare. Virg. li. 8. Aeneid. Ferrum exercebant uaſto Cyclopes in antro. Dicti putantur ab eo, quòd oculum unum orbicularem in fronte haberent. κύκλος enim circulus, ὤψ lumen. Cic. in Verr. Cyclops Aetnam ſolam, & eam partem Siciliæ tenuiſſe dicitur.

CYDIPPE, κυδίππη, puella quædam pomo decepta ab Acontio, ut ſuperius traditū. Ouid. Littera Cydippen pomo perlata fefellit.

CYDNA, æ, κύδνα, olim dicta Macedoniæ ciuitas, quæ poſtea corrupto nomine Pydna appellata eſt. Stephanus.

CYDNVS, κύδνος, Ciliciæ fluuius, non ſpatiu aquarum, ſed liquore memorabilis: quippe leni tractu è fontibus labens, puro ſolo excipitur, nec torrentes incurrunt. lib. 11. Iuſtinus. Tibullus. libro. 1. At te Cydne canam, tacitis qui leniter undis Cæruleus placidis per uada ſerpis aquis. Solinus ſcribit amnem à candore, Syrorum lingua nomen ſortitum. Vitr. li. 8. c. 3. Cydni aquas podagra laborantibus apprime ſalubres eſſe, cruribus in eis merſis. Pli. li. 13.

CYDON, κυδωνία, inſigne Cretæ oppidum: à quo Cydonius, a, um, Ouid. 2. Metam. Cydonio fundebat ſpicula cornu. Virg. eclo. 10. Ire libet, Partho torquere Cydonia cornu Spicula. Malum Cydonium, quod Cato primus omnium Cotoneum appellauit. Pli. lib. 15. cap. 11. His proxima amplitudine mala, quæ uocamus Cotonea, & Græci Cydonia, ex Creta inſula aduecta. Seren. Aut quæ poma Cydon Cretæis miſit ab oris. Inde Cydoniten appellat Palladius cibum ex Cydonijs decoctis, & melle confectum. Cotoneatum uulgo dicitur. Cydones item dicuntur urbis huius incolæ, ſagittandi peritia inſignes.

CYGNEVS, a, um, media producta, κύκνειος, ut, Vox cygnea, quæ eſt cygni: Cygnea cantio, Prouerbium conueniens in eos qui ſupremo uitæ tempore facunde diſſerunt. Cic. 3. de Orat. Illa tanquam cygnea fuit diuini hominis uox & oratio.

CYGNVS, uel potius Cycnus, *Cigno*, κύκνος, Latine olor, auis candida, anſere maior, argutam uocem habens, præſertim imminente iam morte. Cice. 1. Tuſcu. Cygni non ſine cauſſa Apollini dicati ſunt, ſcilicet quòd ab eo diuinationem habere uideantur, qua prouidentes quid in morte boni ſit, cum cantu & uoluptate moriantur.

tur. Martial. libro.13. Dulcia defecta modulatur carmina lingua Cantator Cygnus funeris ipſe ſui. Rauci cygni. Virg.11.Aeneid. Dant ſonitum rauci per ſtagnã loquacia cygni. Fuit autem Cygnus (ut poetæ fabulantur) Ligurum dux, Phaethontis amator, qui poſt illius interitum diutino fletu in hanc alitem mutatus eſſe fertur.

Cylbiani montes, maioris Phrygiæ colles. Pli.li.5.c.29.

Cylindraceus, a, um, factum ad ſimilitudinem Cylindri, id eſt, teres & oblongum. Plin. ſcribit ſiliquas piſi, quod genus leguminis eſt, cylindraceas eſſe. Anaximander item dixit terram eſſe formæ cylindraceæ.

Cylindrites, κυλινδρίτης, lapis eſt oblongus & teres, ex genere pyritarum, colorem æris referens: ita dictus, quòd cylindri figuram habeat.

Cylindrus, *Pietra longa, e tonda*, κύλινδρος, columnula lapidea rotatilis, qua rei ruſticæ ſcriptores aream æquari iubent. Virgil.1. Geor. Area tum primum ingenti eſt æquanda cylindro. ἀπὸ τοῦ κυλίνδειν, à uoluendo. Neque uero ſolum de hoc ruſtico inſtrumento Cylindrus dicitur, uerum etiam de eo omni, quod figuram habet abſolute teretem ita, ut facile uolui poſſit. Cice. de Fato. Et cylindrum uolui, & uerſari turbinem putat. In gemmarum quoq; generibus cylindri dicuntur teretes, & columellæ formam imitantes, quos mulieres ex auribus ſolent ſuſpendere. Iuuen. Sat.2. Donant arcana cylindros. Plin.lib.37.cap.5. de beryllis loquens: Ideo cylindros quidam ex his facere malunt, quàm gemmas, quoniam eſt ſumma commendatio in longitudine. Ex quibus uerbis colligitur cylindros oblongos eſſe, gemmas uero quadratas, angulosas, aut rotundas. Solinus ſimiliter ſcribit, Indicos reges gemmas in longiſſimos cylindros fingere conſueuiſſe.

Cyllene, mons Arcadiæ, in quo Maia à Ioue compreſſa, Mercurium peperit. Virg.li.8. Aene. Hinc Cyllenis, idos, patronym.

Cyllenius, pen.pro. Mercurius dicitur, quòd in Cyllene Arcadiæ monte fuerit genitus: quam opinionem ipſe etiam Virg. ſequitur lib.8. Aeneid. Luca.lib.1. Motuq; celer Cyllenius hæret. Cice. in Arat. Cedit clara fides Cyllenia.

Cyllo, ois, uidetur uitium ſignificare. In Sal. Quicquid impudicorum, cyllonum, parricidarum, fuit in urbe.

Cyma, *Cima*, κῦμα, tenerior delicatiorq́ue cum aliarum herbarum, tum præcipue braſſicæ cauliculis, qui in prima germinatione in ſumma ſtirpe prouenit. Plin.lib.19.cap.8.& lib.20.cap.9. Celſus: Mali eſt ſucci braſſica, magis etiam cyma eius. Col. Maior pars eius braſſica in Cymam proſilit. Pro eodem etiam dicimus Cyma, atis. Col.li.10. Frigoribus caules, & Veri cymata mitti.

Cymba, *Barca*, πορθμεῖον, κύμβη, genus nauis piſcatoriæ. Cicero.3. Offic. Cymbarum ante hortulos multitudo. Eſt item Cymba, portitorum nauicula, qua amnes aut lacus traijciuntur: unde etiã poetæ Charonti Cymbam aſſignarunt. Virg.6. Aeneid. Gemuit ſub pondere cymba.

Cymbaliſtae, κυμβαλισταί, qui pulſant cymbala. Apul. de Deo Socratis: Strepitu cymbaliſtarũ, & tympaniſtarũ, & choraularũ.

Cymbalum, *Cembalo*, κύμβαλον, inſtrumentum muſicum, in ſacris matris deum. Cic. in Piſ. Neq; collegæ tui cymbala, ac crotala fugi. Vnde Cymbaliſſare, cymbala quatere. Caſſius Hemina libr.4. Mulier cantabat tibijs Phrygijs, & altera cymbaliſſabat.

Cymbula, æ, dimin. Pli. in epiſt. Cymbulæ onerarijs adhæreſcunt.

Cyminum, p.p. *Comino*, herbæ genus, cum ſemine eiuſdem nominis, quod nos y, in u uertentes, Cuminum dicimus.

Cyminus, Hetruriæ lacus, ad ſex millia paſſuum ab urbe Viterbio, Cymino monti ſuppoſitus: ut Appianus oſtendit. De huius lacus origine talia refert Seruius: Aliquando Herculem ad hos populos ueniſſe: & quum à ſingulis prouocaretur, ad uirium oſtentationem, uectem ferreum, quo exercebatur, humi defixiſſe, quem cum nemo illorum poſſet euellere. Herculem tandem eum ſuſtuliſſe: tantamq́ue repente aquæ uim erupiſſe, ut Cyminum effecerit lacum. Hæc Seruius illud Virg. explicans Aeneid.7. Et Cymini cum monte lacum.

Cymothoe, pen.cor. nympha marina, Nerei & Doridis filia dicta, quòd per fluctus diſcurrat. Virg.1. Aen. Cymothoe, ſimul & Triton adnixus. Eſt item Cymothoe, fons notiſſimus Achaiæ proprie dictæ, inter Patras & Pheras urbes. Pli.li.4.cap.5.

Cyna, æ, arbor eſt in Arabia, folio palmæ ſimili, ex quo Arabes ueſtes ſibi conficiunt. Pli.lib.12.ca.11.

Cynici. philoſophi quidam fuerunt, ſectatores Antiſthenis, Crates, Diogenes, qui primi omnium hoc philoſophiæ genus introduxere: ita dicti ſiue à Cynoſarge gymnaſio, in quo Antiſthenes profitebatur: ſiue à canina mordacitate, qua in hominum uitas nullo diſcrimine inuehebantur: aut (ut alij uolunt) ab eo, quòd canũ more in propatulo coire non dubitarent: Laertius. Ex hac ſecta fuit Diogenes ille Cynicus. Philoſophiam cynici naturalem & rationalem tollebant, ſoliq́ue morali incumbebantur. Repudiabant liberales artes, maxime geometriam & muſicam. Placebat eis, finem eſſe, ſecundum uirtutem uiuere. Nobilitatem & diuitias abijciebant. Cic.lib.1. Offi.

Cyniphius, ut grex hircorum. Martial. Cyniphio poterit planta latere ſino.

Cynocephalea, pen.pro. κυνοκεφαλαία, herba, quæ ab Aegyptijs Oſirites appellatur, diuina prorſus, & ad omnia uenena efficax. Pli.lib.30.cap.2.

Cynocephali, pen.cor. homines, uel feræ in Aethiopia, canina habentes capita, cetera homini ſimiles. Auguſt.li.16. de ciui. Dei: Quid dicam de Cynocephalis, quorum canina capita, atque ipſe latratus magis beſtias, quàm homines confitentur? Pli.li.7. Gens, quam Cynocephalos uocamus, lacte uiuunt. Gell.lib.1.ca.5.

Cynocephalion, κυνοκεφάλιον, Dioſcoridi herba eſt quam Græci notiore nomine ψύλλιον, nos Pulicarem appellamus.

Cynorrhodon, rubentis lilij flos, teſte Plin.lib.21.cap.5. dictus, quòd à cane rabido morſis medeatur. Eadem & Roſa ſilueſtris appellatur. Pli.lib.25.cap.2.

Cynosura, æ, pen.pro. κυνόσουρα, ſydus ſeptentrionale, ex ſeptem conſtans ſtellis, quod & Vrſam minorem appellamus. Alio nomine etiam Phœnice appellatur, teſte Higino, eo quòd à Phœnicibus inter nauigandum potiſſimum ſoleat obſeruari, quemadmodum & Elice, hoc eſt, Vrſa maior, à Græcis nautis. Oui. de Triſt. Eſſe duas Arctos, quarum Cynoſura petatur Sidonijs, Elicen Graia carina notet.

Cynthia, Diana à Cyntho monte in Delo inſula, in quo nata cum Phœbo eſt: unde & Apollo Cynthius appellatur.

Cynthus, κύνθος, Deli mons uſque adeo editus, ut totam inſulam dicatur obumbrare. In hoc monte Apollo & Diana nati traduntur quorum alter Cynthius, altera Cynthia ab eo appellati ſunt. Virg.2. Aeneid. Qualis in Eurotæ ripis, aut per iuga Cynthi Exercet Diana choros.

Cyparissus, nomen pueri, Telephi filij, quem Apollo amauit, poſtea in ſui nominis arborem conuerſi dicitur & per ſynæreſim Cypreſſus: deinde, conuerſione y in u, Cupreſſus. Dicta Cypariſſus, ut Didymo placet, ἀπὸ τοῦ κύειν παρίσως, æqualiter pariendo: quòd æqualiter & ramos perdat, & fructus. Fructus eius à figura Coni appellantur. Vnde ipſa arbor perpetuo epitheto Conifera appellatã. Virg. Aeriæ quercus, aut coniferæ cypariſſi. Vide cupreſſus.

Cyperos, κύπειρος, iunci genus anguloſum. Plin. lib.21. cap.18. Legitur & in neutro genere Cyperum apud Varro lib. 3. de Re ruſt. cap.16.

Cypirus, ξιφίον, herba, folia habens ad iridis ſimilitudinem, tenero nata, quæ à Latinis Gladiolus dicitur. Eſt & per ſe Indica herba quæ Cyperis uocatur, gingiberis effigie. Pli.lib.21.ca.18.

Cyprinus, κυπρῖνος, piſcis ex genere chombrorum. Plin. libro 32.cap.11.

Cyprium, æris, quod uulgari uſu nominatur Cuprum. unde Cuprini clari. Pli. Teritur cyprio ære in cypro mortario. Cyprium abſolute, pro ære cyprio, ex Cypro inſula aduecto. Pli.li.36.ca.26.

Cyprius, a, um: unde tres paruæ inſulæ huic propinquæ Cypriæ nominantur, & Venus Cypria, aut quòd in Cypro genita fuerit, ſiue quòd ei primum in Cypro templum ſit conſtitutum. Cyprus etiam dicitur arbuſcula, quæ à Latinis Liguſtrum uocatur, ſemine atro non abſimili ſambucino acino. Pli.li.12.c.24.

Cyprus, κύπρος, inſula in Pamphylio mari, in ſinu maximo, qui & Iſſicus dicitur, inter Ciliciam & Syriam, diues, & miræ fertilitatis. unde & macaria, id eſt, beata, olim uocata: maxime etiam luxui dedita, unde & Veneri ſacra. Horat.li.1. Carm. Sic te diua potens Cypri. Ea quondam nouem erat regnorum ſedes. Vrbes illius præclaræ, Cythera, à quibus Venus dicta eſt Cytherea, Paphos, Palæpaphos, & Salamina. Hæc inter maiores noſtri maris inſulas locum ſibi uendicat: à Septentrione Ciliciæ oppoſita, à meridie Aegyptum ſpectat, ab Oriente Syriam, ab Occidente Pamphyliam. Ambitus inſulæ trium millium, quadringentorum ac uiginti ſtadiorum, teſte Strab.lib.14.

Cypseli, κύψελλοι, aues ex hirundinum genere. Pli.li.10.c.39.

Cypselus, Corynthiorum tyrannus, pater Periandri. Herod.lib.5. & Plutar.

Cyrene, es, & Cyrenæ, arum, inſigne Libyæ oppidum, inter Mareotidem, & Zeutiganam prouinciam ſitum, à Batto Theræo cõditum, & à Cyrene, Penei amnis filia, quam Apollo adamatam in eam Libyæ partem tranſtulit, ita nominatum. Ab hac urbe totus ille Libyæ tractus, inter Africam proprie dictam, & Libyam Marmaricam, ſiue Mareotidem intermedius, uno nomine Cyrenaica regio dicit. Adiectiua Cyrenæus, Cyrenaicus, Cyrenẽſis.

Cyrenaici Philosophi, ab Ariſtippo Cyrenæo, primo ſectæ eius auctore, nomen traxerunt, qui ſummum bonum corporis uoluptate metiebantur. Cic. Tuſc.li.3. & Laertius in uita Ariſtippi.

Cyrnaeus, a, um. Virg. eclo.9.

Cyrnea, æ uaſis uinarij genus, teſte Non. Plaut. Amphi. Impleui cyrneam.

Cyrus, nomen duorum fluuiorum, quorum unus Armeniæ & Iberiæ fines interluit, & per Albaniam labitur: alter iuxta Paſagardas per cauam Perſidem: à quo Cyro maiori, qui iuxta hunc amnem expoſitus fuit, nomen inditum. Strab.li.15.

Cyrus,

CYRVS, κῦρος, Cambyſis filius ex Mandane Aſtiagis regis filia, & Perſarum Medorumq; rex, qui primus, deuicto Aſtyage, ultimo Medorum rege imperium tranſtulit in Perſas, & ſubacta Aſia, totum Orientem in poteſtaté redegit. poſtremo, cũ bellum Scythis intuliſſet, eoſq; clade magna affeciſſet, Tomyris eo tempore Scytharum regina, compoſitis inſidijs ducenta millia Perſarum cum ipſo rege trucidauit, ita ut neque nuncius tantæ cladis ſuperfuerit. Caput Cyri amputatum, in utrem humano ſanguine plenum con iectũ, cũ hac exprobratiõe: Satia te ſanguine, quẽ ſitiſti. Res eius geſtas unde latius apud Xenoph. in Pædia, Herodi. & Iuſtin. lib. 1.

CYTA, es, ſiue Cyta, æ, κύτα Stepha. oppidum Colchidis, Medeæ patria, teſte Stephano, herbis ueneficis famoſa. Hinc Cytæus, a, um, unde Virgo Cytæa appellatur Medea à Val. Flac. lib. 6. Item Cytæis, idis, Prop. lib. 2. Non hic herba ualet, non hic nocturna Cytæis.

CYTHERA, orum, inſula, quinque Millia à Maleæ promontorio diſtans: in quam ferunt Venerem primum uectam concha marina.

CYTHEREA, κυθέρεια, dicta eſt. Virg. lib. 10. Eſt Paphos, Idaliumq; mihi, ſunt alta Cythera. Idem: Parce metu Cytherea. Degenerat tamen hoc deriuatiuum à natura ſui primitiui. Corripit enim ſecundam ſyllabam, quæ in primitiuo producitur.

CYTORVS, mons Paphlagoniæ, in quo buxus plurima naſcebatur: unde & buxifer à Catullo dicitur. Virg. 2. Ge. Vndantem buxo ſpectare Cytorum. Ab hoc, quæ buxea ſunt, Cytoriaca dicuntur. Ouid. 4. Meta. Sæpe cytoriaco deducit pectine crines. Fuit & Cytorus, Sinopenſium emporium, à Cytoro Phryxi filio conditum. Stra. lib. 12.

CYZICVS, κύζικος, ſiue Cyzicum, inſula in Propontide, duobus põtibus iuncta continenti, habens urbem eiuſdem nominis: cui nomen indidit Cyzicus rex, quem Iaſon per imprudentiam interemit. Oui. lib. 1. Faſt. Hinc Propontiacis hærentem Cyzicon oris, Cyzicon Aemoniæ nobile gentis opus. Incolæ Cyziceni.

DE LITTERA D

DAAE, Daarum, δάαι Stepha. populi ſunt Scythiæ, ex genere Nomadum, ut auctor eſt Seruius in illud Virg. 8. Aen. Indomitiq; Daæ.

DACIA, per c, δακία, regio Scythiæ Europææ, quam quidam Thraciæ partem, quidam conterminam dicunt. Hæc (ut Ptole. ſcribit lib. 3. ca. 8.) ad Septentrionem Carpano monte à Sarmatia diuiditur, ad Occaſum autẽ Tibiſco fluuio ab Iazygibus Metanaſtis: ad Meridiem & ad Ortum uſque ad Danubium extenditur. Huius regionis populi Daci (δάκοι) dicuntur, olim etiam Daui teſte Strab. li. 7. Getis proximi ad Ortũ. Vnde & in Comœdijs ſerui introduci ſolẽt, Daui, & Getæ nominati. Hodie tota hæc regio Valachiæ nomine cognita eſt.

DACTILICVS, a, um. Cic. in Orat. ille dactylicus numerus.

DACTYLIS, dactylidis, δακτυλὶς, uitis genus, dictum à gracilitate digitali. Plin. lib. 14. cap. 3. Has etiam Dactylos uocat Colu. lib. 3. cap. 2.

DACTYLVS, pes metricus, cum ſyllabam longam duæ breues ſubſequuntur, Herous Ciceroni dictus, lib. 3. de Orat. quòd eo ſcribantur facta heroum & principum. Item Dactyli, fructus palmæ. Apicius: Et croci drachmæ ſingulæ dactylorum oſſibus torridis quinque. Dactylus præterea graminis genus, de quo Pli. lib. 24. ca. 19. Dactylus item piſcis è genere concharum. Plin. lib. 9. cap. 6. Dactylus Iudæus, gemma. Pli. 37. cap. 10.

DACVS, a, um, δακικὸς Dacia. Spartianus: Ad bellum Dacum.

DAEDALA, δαίδαλα, τὰ, neu ge. urbs Lyciæ, appellata à monte uicino, ſeu à Dædalo ibi ſepulto.

DAEDALVS, pe. c. δαίδαλος, Athenienſis faber egregius, Icari pater, qui ſerram, aſciam, perpendiculũ, terebrã, glutinũ, lithocollã inuenit, malumq; & antennã naui impoſuit. Hic accuſatus quod Perdicẽ, ſororis filium, interemiſſet, iudicij metu in Cretã fugit, ubi Labyrinthũ fabricauit, cui Minotaurus includeretur, opus portentoſiſſimũ humani ingenij. Dictus Dædalus (ut quidam exiſtimant) ἀπὸ τοῦ δαιδάλλειν, uariare, ſeu ornare. Alij hoc uerbum à Dædalo deriuatũ putãt, ob multiplex, uariumq; ingeniũ hominis, propter quod Græci δαίδαλον, uarium dicunt, & ingenioſum. Lucretius quoq; terram ob rerum artificiorumq; uarietatẽ, Dædalã nominat. Ennius ſimili modo Mineruam. Virgi. Circen. Plautus Logodædalos uocauit, qui dolum celant ſermonis ornatu.

DAEMON, Demonio, δαίμων, Deus, ſiue ſapiens, ἀπὸ τοῦ δαήω. Augu. libr. 9. de Ci. Dei: Dæmones dicuntur, quoniam Græcum uocabulum eſt, ob ſcientiam nominati. Noſtræ religionis homines appellant ſpiritus in cælo à deo creatos, qui de cælo deiecti, partim in terræ infimo, partim in hoc aere damnati ſunt. Dæmon etiam animus humanus in corpore ſitus uocatur.

DAEMONION. Cic. de Diu. quod Dæmonion appellat.

DAEMONICVS, a, um, Lact. l. 4. Dæmonicis fraudibus irretiti.

DAEMONIVM, δαιμόνιον, idem quod dæmon, numen, deus.

DALMATA, æ, δαλμάτης, qui ex Dalmatia eſt. Cice. Vatinio. lib. 5. epiſt. Dalmatis dij male faciant.

DALMATIA, δαλματία, regio Illyrici contermina Liburniæ.

DALMATICATVS, Dalmatarũ ueſtibus indutus. Lamp. in Cõmodo.

DALMATICVS, a, um. Cic. Vatinio lib. 5. epiſt.

DAMA, πρὸξ, genus capræ ſiluestris, tam maſc. quàm fem. gen. Ver. in Pharmaceutria: Cum canibus timidi uenient ad pocula damæ. Mar. Imbelles damæ quid niſi præda ſumus? Diminutiuũ damula.

DAMASCVS, urbs nobiliſſima, caput Syriæ: unde Damaſcena prima, auctore Plin. lib. 15. dicta: & regio ipſa Damaſcene, quæ totam illam Syriæ partem complectitur, quæ adiacet Libano monti.

DAMASSONIVM, δαμασώνιον, herba eſt, plantaginis folia habens, anguſtiora tamen & in terram reflexa. A Dioſcoride Aliſma appellatur. Nonnulli putant eam eſſe, quam uulgus Plantaginẽ aquaticam uocat: alij illam, quæ ab officinis Fiſtula paſtoralis, dicitur.

DAMIVM, teſte Feſto, ſacrificij genus erat.

DAMNAS, Condennato, ἁλοὺς, ὄφλων, pro damnatus apud Iureconſultos. Vtebantur autem hoc uerbo cum teſtator ſuo teſtamento dãnabat heredem ad præſtandum alicui aliquod legatum. Quinctil. lib. 7. Heres meus uxori meæ damnas eſtu dare argenti.

DAMNATIO, onis, κατάγνωσις, damnandi actus, reorum acerbiſſimæ damnationes, Cic. in Piſ.

DAMNATORIVS, a, um. Cic. 5. Verr. Verres in Xenonem iudicium dabat illud ſuum damnatorium. Damnatoria tabella, Suet. in Auguſto.

DAMNIFICO, Danneggiare far danno, ζημιόω, damnum infero. Damnificus, qui infert damnum. Plaut. in Ciſt. nequam beſtiam, & dãnificam. Damnigerulus, idem in Truc.

DAMNO, as, Condennare, καταγινώσκω, condemno, quandoque ablatiuo, quandoque genitiuo iungitur. lib. 4. ad Here. Maiores noſtri ſi quam unius peccati mulierem damnabant, ſimplici iudicio maleficiorum multorum conuictam putabant. Ci. in Tuſcu. Animos quaſi capite damnatos morte mulctant. Quando uero non apponitur pretium, uel peccatum, pœna ue peccati, accuſatiuo tantũ iungitur, & ſignificat culpo. Cic. 4. Tuſc. Rerum naturam potius, quàm errororem, damnare uoluimus. Interdum accipitur pro exheredare: unde à duobus filijs alterum heredem inſtitutum, alterum damnatum legimus. Interdum pro obligare, & neceſſitate obſtringere. Ter. in Phor. Tuus eſt dãnatus gnatus, non tu. Hinc Damnatus: ut Damnatus capitis, uel capite. Interdum idẽ quod obligatus, uel aſtrictus. Vnde heredes dicebantur Damnati ad præſtandum legatum, id eſt aſtricti & obligati. pro quo ueteres etiã dicebant damnas. Item, Damnatus uoti, uel uoto, dicitur is, qui iam eius, cuius gratia uotum fecerat, factus eſt compos. Et damnare aliquem uoto dicebantur dij, cum alicui tribuebant id, cuius gratia uotum ſuſceperat: contra Macrobij ſententiam: qui arbitratur eum dici damnatum uotis, qui iam uota perſoluit. Hoc autem uerum non eſſe, apertiſſime conuincitur uno Liuij teſtimonio lib. 7. Dictator (inquit) inter ipſam dimicationem ædem Iunonis Monetæ uouit: cuius damnatus uoti, cum uictor Romam reuertiſſet, Dictatura ſe abdicauit. Et paulo poſt: Anno poſtquam uota erat, ædes Monetæ dedicatur. Audiſne Dictatorem protinus parta uictoria fuiſſe damnatum uoti, cum tamen uotum adhuc nõ perſoluiſſet? quod ſubſequenti demum anno fuit perſulutum?

DAMNOSE, aduerb. ut, Damnoſe bibere. Hora. 2. Ser. Sat. 8.

DAMNOSVS, a, um, Dannoſo, ζημιώδης, βλαβερὸς, damnum, uel detrimentum habet coniunctum. Colu. li. 2. per partes nonnunquam damnoſum eſt, in ſumma tamen compendioſum. Aliquando ſumitur actiue, pro eo quod damnum infert. Plau. in Bacch. Quid tibi commerci cum dijs damnoſiſſimis? Aliquando paſſiue, idem in Epid. Damnoſo ſene, pro eo qui damnum ſubeat. Damnoſus, profuſus. Suet. in Nero. Nõ in alia re dãnoſior, quã in ædificando.

DAMNVM, Danno, βλάβη, à demẽdo, cum diminutione res deterior fit. Cic. Damni nihil facis.

DAMON, δάμων, nomen philoſophi Pythagorici, qui cum Pythia arctiſſimo amicitiæ uinculo conſtrictus fuit. De quo ita Cic. lib. 3. Offic. Damon & Pythias Pythagorei, hoc animo inter ſe fuerũt, ut cum eorum alteri Dionyſius diem necis deſtinauiſſet, & is qui morti addictus eſſet, paucos ſibi dies commendandorum ſuorum cauſſa poſtulauiſſet, uas factus eſt alter ſiſtendi eius. ut, ſi ille non reuertiſſet, moriendum eſſet ipſi; qui cum ad diem ſe recepiſſet, admiratus eorum fidem Tyrannus, petiuit, ut ſe ad amicitiam tertium aſcriberent.

DAMOPHILA, δαμοφίλα, Lesbia Poetria fuit, Sapphus coætanea, cuius meminit Philoſtratus in uita Apollonij.

DANAE, per tres ſyllabas, δανάη, nomen Acriſij filiæ, quæ à Ioue in aurei imbris effigiem conuerſo compreſſa, Perſeum peperit, qui auum ſuum occidit. Oui. lib. 2. de Triſt. Qui Danaen Danaesq; nurus, matremq; Lyæi.

DANAVS, Aegypti frater, Arginorum rex, qui Sthenelo rege expulſo, Argos tenuit, ibiq; quinquaginta annos regnauit, genuit quinquaginta filias, quæ una nocte uiros ſuos, Aegypti filios, interfecerunt, præter unã Hypermneſtram, quæ Linũ maritũ ſeruauit. unde

uit.unde apud inferos ſupplicij loco illis præſcriptum eſt, dolium pertuſum aqua implere, è quo tantundem effluat, quantum infunditur. Inde originẽ traxit prouerbium Dolium Danaidum: quod in auaros competit, quorum auaritiæ nihil eſt ſatis: aut in prodigos, quorum profuſioni ne ipſe quidem Pactolus ſatisfaciat: aut in homines futiles, qui arcana fidei ſuæ credita non queunt continere.

DANISTA, *Vſuraio, creditore*, δανειστὴς, fœnerator, creditor. Plau. Morigerus eſt mihi daniſta, qui de me argentum non petit.

DANTISCVM, nobile Poloniæ emporium eſt, ad mare ſitum, ubi Viſtula amnis in Oceanum influit. Germani ſua lingua uocant Dantzſuich.

DANVBIVS, ἴστρος, maximus Europæ fluuius, qui ortus in iugis Arnobæ montis Germaniæ, ex aduerſo Raurici Galliæ oppidi, multis ultra Alpes millibus, ac per innumeras lapſus gentes Danubij nomine, immenſo aquarum auctu, ubi primum Illyricum alluit, Iſter appellatus, ſexaginta amnibus receptis, medio ferme numero eorum nauigabili, in pontum uaſtis ſex fluminibus euoluitur. Hæc Pli. lib. 4. cap. 12. Ammianus quoque lib. 22. Amnis (inquit) Danubius oriens prope Rauracos montes, limitibus Rheticis per latiorem orbem protenſus, ac ſexaginta nauigabiles pene recipiens fluuios, ſeptem oſtijs per hoc Scythicum latus erumpit in mare. Hunc ſecundum poſt Nilum facit Auſonius, & Ouid. lib. 4. de ponto, ubi de Scythiæ fluminibus.

DANVNT, quandoque à ueteribus dicebatur pro dant: & Duis pro dederis. Plaut. Cui ſeruitutem Dij danunt lenoniam. Nonius.

DAPALIS cœna, *Cena ſuntuoſa*, λαμπρὸς, δαψιλὴς, quæ diuerſis & amplis dapibus conſtat. Pli. lib. 10. cap. 10.

DAPATICE, aduerbium, λαμπρῶς, id eſt, laute, Feſtus.

DAPATICVS, a, um, *Ampio, magnifico*, amplum, magnificum. Feſt.

DAPHNE, δάφνη, Penei fluuij filia, quæ cum uim Apollinis non poſſet effugere, implorato paterno nomine, conuerſa eſt in Laurum. Ouid. lib. 1. Metam. 6. Eſt item Daphne, ingens lucus, & opacus. Strab. lib. 15.

DAPHNIA, gemma comitialibus morbis utilis exiſtimata. Pli. li. 37. cap. 10.

DAPHNIS, teſte Seruio, Mercurij filius, in Sicilia natus, iuuenis formoſiſſimus, qui primus Bucolicũ carmen inueniſſe dicitur. Suidas.

DAPHNON, *Luogo oue ſono molti Lauri*, lauretum, locus multis cõſitus lauris. Mart. lib. 10. Diſpoſuit daphnona ſuo Torquatus in agro.

DAPINO, as, pen. pro. ſignificat dapes parare. Plau. in Cap.

DAPS, dapis, *Vmanda*, inquit Feſtus, apud antiquos dicebatur res diuina, à Græco δαπὸς. Liui. 1. Adhibitis ad miniſterium dapemq; Potitijs ac Pinarijs. Quomodo uero dapes conſtruantur, uide Cato. de re ruſt. ca. 132. Ceterum dapes non ſolum deorum, uel noſtræ in ſacrificijs deorum, ſed etiam magnifici & opipari apparatus ſunt. Mart. Dapibuſq; inſtructa ſuperbis. Virgil. 4. Aen. Diripiuntq; dapes. Præterea & cibos uitabiles & infandos, Dapes nocari, Nonius ex duobus Virgilij locis affirmat, quorum alter eſt Aene. 3. de Cyclope: Nam ſimul expletus dapibus, uinoq; ſepultus: Alter in Buco. Quas illi Philomela dapes, quæ dona pararit.

DAPSILE, δαψιλῶς, aduerb. abundanter. Suet. in Veſp.

DAPSILIS, le, pe. cor. *Abondante, liberale*, δαψιλὴς, abundans, liberalis, largus. Plau. Moſt. Dapſiles ſumptus facit. Col. l. 4. At ſpionia dapſilis, muſto & amplitudine magis uuarum, quàm numero fertilis. Plau. in Aul. Dotes dapſiles nihil moror, id eſt, affluentes, & largas.

DARADVS, Ptolemæo fluuius Africæ. Plinius Darat uocat, libro 5. cap. 1.

DARDANARII, *Rivendaiuoli*, προπῶλαι, qui omnia præemunt, ut carius uendant: dicti à Dardano quodam mago, a quo etiam Dardaniæ artes magicæ. unde Columella: Dardaniæ ueniunt artes.

DARDANIVM, genus ornamenti, quod lacertis adhibebatur. Pli. li. 33. cap. 3.

DARDANVS, Electræ, Iouiſq; filij nomen, qui cum Iaſium fratrem intereműſſet, inde fugiens in Samothraciam primum, deinde in Aſiam uenit, locaq; tenuit Helleſponto proxima, urbemq; ibi Dardanum condidit, regionemq; totam Dardaniam appellauit, quã poſtea Tros Ericthonij filius Troiã appellauit. Virg. 3. Aene. Dardanus Iliacæ primus pater urbis, & auctor.

DARES, etis, δάρης, hiſtoricus Phrygius, qui primus bellum Troianum, cui ipſe interfuerat, Græce conſcripſit, quod poſtea à Cornelio Nepote in Latinam linguam uerſum.

DARIVS, nomen regis Perſarum, qui triginta ſex annos regnauit: cui Xerxes filius ſucceſſit in regnum. Darius etiam ultimus Perſarum rex, quem Alexander exiguis copijs facile profligauit.

DASYPVS, huius daſypodis, *Coniglio*, δασύπους, animal, quod nos leporem, aut (ut alijs placet) cuniculum uocamus. Plin. lib. 10. cap. 63. Daſypodes omni menſe pariunt, & ſuperfœtant, ſicut lepores. ex quo loco ſatis conſtat, Plin. daſypodem à lepore diſtinxiſſe, contra Budæum, qui putat Plin. ea in re deceptum, eo præcipue argumento niſus, quòd Ariſtoteles pleriſque in locis daſypodem à lepore non uideatur diſtinguere. Si tamen diligentius ſcriptorem illum excuſſiſſet, inueniſſet locum manifeſtiſſimum, ubi ille duo hæc indubie ſecernit. Locus is eſt lib. 1. de Hiſtoria animali. ubi ſic habet. Animantium aliæ mites, ut boues: aliæ peruicaces brutæ omnino, ut ſues ſilueſtres: aliæ timidæ, ut cerui, lepores, cuniculi.

DATARIVS, a, um, gratuitum. Plau. Nulla eſt mihi ſalus dataria.

DATATIM, in uicem dando. Plau. Tum illi, qui pila ludunt ſerui ſeruarum datatim in uia. Pomp. Adelphis: ut citat Nonius. In lecto datatim luſi tecum, id eſt, coeundo. Nam Datatim ludere, eſt mutuo coitu uti.

DATO, as, frequent. Plau. in Moſt. Fenore argentum datas.

DATOR, ris, Virg. 1. Aen. Adſit lætitiæ Bacchus dator.

DATVM, ti. Cice. de Amic. Vt par ſit ratio acceptorum & datorum.

DATVS, us. Plau. in Trin. Aurum meo datu tibi ferre.

DAVLIA, Vel Daulis. δαυλὶς Ptolemæo, oppidum Phocidis, olim ſub ditione Terei regis Thracum. unde Philomela ab Ouid. Daulias dicitur, quòd in Daulide urbe in auem ſui nominis fuerit conuerſa.

DAVCVS, herba ſimilitudine fœniculi, candidioribus tamen folijs, & minoribus, hirſutiſq; caule pedali recto, Plin. libro 25. cap. 9.

DAVNVS, filius Pilumni, & Danaes, auus Turni, qui in Apulia regnauit, à quo etiam regio illa Daunia dicta eſt. Alter fuit Daunus prioris filius, qui ex Venilia ſorore Amata, Turnum ſuſcepit. Virg. lib. 12. Dauni miſerere ſenectæ. Eſt quoque fluuij nomen in Apulia, unde Hora. lib. 3. Car. Ode. 33. Pauper quæ Daunus.

DAVNI, Italiæ populi, à Dauno duce, Diomedis ſocero. Plin. lib. 3. cap. 11.

DAVTIA, quæ & Lautia, munuſcula, legatis data hoſpitij gratia. Feſtus.

D ANTE E

DE, *De, di, da*, παρὰ, præpoſitio eſt, quę ſeparata ſignificat à uel ab, uel ex: ut, Audiui de patre meo. Item propter. Ter. in Eun. Quantum me amas de fidicina hac? Itẽ deorſum, ſicut Sus ſurſum: unde Suſq; deq; fero, ueteres dicebant: id eſt, ſurſum, an deorſum res feratur, parui facio. Compoſita uero aliquando detractionem notat, ut Decortico, Delibro. In aliquibus deorſum, ut Deſcendo, Defluo. Interdum non, ut Delumbe, non habens lumbos. Interdum actiua eſt, ſiue intenſiua, ut Deamo, Deprauo. Interdum diminutiua, ut Decreſco, Deferueſco. Interdum priuatiua, ſiue negatiua, ut Deſperatus, Demens, Dedecet. Interdum deficientem uim ſui ſimplicis indicat, ut Diſco Dediſco: Tego, Detego: Doceo, Dedoceo. Significat quandoque omnino: ut Demando. Quãdoque aperte, ſeu palam: ut Demonſtro.

DEA, deæ, Virg. 1. Aenei. Nec uox hominem ſonat, ò dea certe. Auxiliaris dea, Ouid. 9. Meta. Vltrices deæ, Sen. in Octauia. Cic. pro Rab. Dijs, deabuſq; immortalibus pacem, ac ueniam peto.

DEACINATVS, adiectiuum: ut Deacinata dolia, à quibus abſterſi ſunt acini. Cato de re ruſt. cap. 26.

DEALBO, *Biancheggiare*, λευκαίνω, album reddo. ut Dealbare parietem. Curius ad Cic. epiſt. lib. 7.

DEAMBVLO, *Paſſeggio*, περιπατέω, de loco ad locum ambulo. Tere. in Adelph. Deambulare huc libitum eſt. Deambulatio, Ter. Heaut.

DEAMO, *Amar di cuore*, ualde amo. Ter. in Heau. Deamo te Syre.

DEARMATVS EXERCITVS, *Eſſercito diſarmato*, exarmatus, & ſpoliatus. Liu. 4. Conſul triumphans in urbem redit, prælatis ſpolijs, quibus dearmatum exercitum hoſtium ſub iugum miſerat.

DEARTVO, as, *Smembrare*, ἀρταμῶ, quaſi per artus incido. Pla. in Capt. Deartuatus ſum miſer ſceleſti huius technis.

DEBACCHARI, *Furiare per ebriezza*, παροινεῖν, proprie eſt præebrietate ualde furere: quãquam etiam debacchari dicimus eum, qui præ furore mentis ſuæ non ſatis compos, nihil conſiderate agit. Ter. in Adel. Si ſatis debacchatus iam es leno.

DEBELLARE, *Vincere in guerra*, καταπολεμεῖν, bello uincere, & proprie debellamus homines: expugnamus caſtra, urbes, naues, & huiuſmodi. Pli. li. 6. Darium Alexander debellauit. Liu. lib. 8. Debellatum eſt cum Græcis, id eſt, finitum bellum. Virg. 6. Aene. Parcere ſubiectis, & debellare ſuperbos. Debellato, uice aduerbij. Liu. lib. 3. Scipionem, uelut iam debellato, auertit fama redintegrandi belli.

DEBELLATOR, uerbale: ut, Cruenti gurgitis debellator, Stat. lib. 9. Thebaid.

DEBEO, es, debui, debitum, *Douere, eſſere debitore, tenuto obligato*, ὀφείλω, pertinet ad omnia, quibus deuincti ſumus. Cic. Planco: Perfice, ut ne minus reſpub. tibi, quàm tu reip. debeas. Sæpiſſime uero pro oportet. Cic. ad Attic. Debebunt Pompeium hortari, ut ſit amicus.

DEBILIS, le, ἀδύνατος, ex de, & habilis, quaſi parum habilis. Cic. in Catil. Infirmos, ac debiles fore putabam. Imbecillis ac debilis ſenex, pro Sext.

DEBILITAS, atis, ἀσθένεια, infirmitas. Cic. 1. de Fin. Ob eamq; debilitatem animi multi parentes reliquerunt.

DEBILITATIO. Ci. i Piſo. Quid debilitatio atque abiectio animi tui?

DEBILI-

Debilito, as, are, ἐξαδυνίζω, debilem reddo. Cic. in Vatin. Quæ leges ſæpe tribunicios furores debilitarunt & repreſſerunt. Debilitari paſſiue. Cic. 2. de Fin. Turpe eſſe uiro debilitari, dolere, frangi.

Debitio. Cic. pro Planco: Diſſimilis eſt pecuniæ debitio & gratiæ.

Debitor, χρέωςης, ὀφειλέτης, teſte Modeſtino, dicitur is à quo inuito exigi pecunia poteſt. Cic. Att. lib. 3. Titinnius debitoribus ſuis renunciauit, ut eodem fœnore uterentur.

Debitum, ſubſtantiuum, *Debito*, χρέος, ὀφείλημα, æs alienum, quod debetur. Debitus, a, um, partic. quod debetur. Idem in Phil. O fortunata mors, quæ naturæ debita, pro patria eſt potiſſimum reddita. Frequẽter apud Ciceronem accipitur pro Meritus, ſiue Iuſtus. in epiſt. ad Attic. Huic habiti à me honores nulli, niſi debiti. Idẽ 9. Phil. Iuſtum ac debitum honorem alicui decernere.

Deblatero, as, are, *Parlare ſtoltamente*, σομφυλλεῖν, eſt ſtulte loqui, inquit Feſt. nam βλάκας ſtultos uocant Græci. Nonius uero deblaterare, obloqui, & confingere interpretatur. Plau. Aul. Deblateraſti iam uicinis omnibus. Gell. lib. 9. cap. 15. Deblateras uerſuum multis millibus.

Decachinnari, *Beffare*, ἀποκαγχάζειν, deridere. Tertullianus.

Decacumino, as, *Tagliare la cima*, ἀκρωτηριάζω, βλαστολογέω, cacumen præcido. Col. lib. 6. Adhuc tenera decacuminetur.

Decacuminatio. Plin. lib. 17. Similem & decacuminatio rationem habet.

Decanto, as, *Diuulgare, celebrare*, ἐπιφημίζω, laudo, celebro, diuulgo. Interdum, iterum atque iterum repeto. Cic. Att. li. 5. Hæc decantata erat fabula. Idem 3. de Orat. Qui alicui peruulgata præcepta decantet. Idem 3. de Fin. Quæ quidem res efficit, ne neceſſe ſit iiſdem de rebus ſemper quaſi dictata, decantare.

Decapulo, as, pen. pr. *Votare, euacuare*, depleo, euacuo: à capulis deductum, quæ ſunt uaſa anſata, quibus oleum depleri ſolet. Pli. lib. 15. cap. 6. Sæpius die decapulandum.

Decaulesco, ſcis, ἀποκαυλοῦμαι, caules amitto, Pli. libro. 19. ca. 7.

Deceates, populi Liguriæ. Pli. lib. 3. cap. 5.

Decedo, is, *Partire*, ἀποχωρέω, abeo, diſcedo. Cœl. Ciceroni: Quod tibi decedenti pollicitus ſum. Proprie uero a mandato cuſtodiæ loco recedo: ut Conſules de prouincia dicuntur decedere. Cic. ad Att. Non putet nos ſenatus ante oportere decedere, quàm nobis ſucceſſum ſit. Decedere de ſumma, eſt de ſumma aliquid detrahi. Ter. Adel. De ſumma nihil decedet. Item decedere, eſt, detrahi, ſiue minui. Lact. lib. 2. Id ſolidum exiſtimandum, cui nihil decedere: id perfectum, cui nihil poſſit accedere. Decedere uia, eſt per errorem ſiue honoris gratia digredi. Suet. in Cæſar. Cum, luminibus extinctis, deceſſiſſet uia. Decedere de ſuo iure, eſt non ſummo iure agere, ſed aliquid ſui iuris condonare. Cic. 2. Offi. Eſt liberale, paululum nonnunquam de ſuo iure decedere. Rurſus ponitur pro mori. Cic. ad Att. lib. 1. Pater nobis deceſſit. Decedere de ſtatione uitæ, figurate, apud eundem in Catone: Vetat Pythagoras ſine iuſſu imperatoris de præſidio, & ſtatione uitæ decedere.

Decem, indeclinabile, à δέκα. Ter. in Heaut. Decem dierum, uix mihi eſt familia.

December, ποσειδεών, nomen menſis, quòd decimum locum teneret, antequã additi eſſent Ianuarius, & Februarius. Legitur & Decembris, adiect. Hor. 2. Serm. Age libertate Decembri Vtere.

Decemiuges, currus quem decem equi iũcti trahũt. Suet. in Nero.

Decempeda, δεκάπους, pertica, qua menſuratur terra, à numero pedum dicta. Cic. 17. Phil.

Decempedator. Idem 13. Phil. Agri publici decempedator.

Decemprimi, dicuntur à Cicerone, qui δέκα πρῶτοι Græce, pro Roſcio Am. Decretũ fit ut Decẽprimi proficiſcẽtur ad L. Syllã.

Decemscalmus, actuariolum, quod decem ſcalmis agebatur, Cic. Att. lib. 16.

Decemviri, ſummus magiſtratus Romæ fuit, in conſulum locum ſuffectus. Liu. 3. Anno trecenteſimo altero, quàm condita Roma erat, iterum mutatur forma ciuitatis ab cõſulibus ad decemuiros.

Decemviralis, le, ut, decemuirales leges, quæ ſunt lege XII. tabularum, quibus perferendis decemuiri cõſulari poteſtate creati ſunt. Liu. lib. 3. Prius quàm urbem egrederentur, leges decemuirales, in æs inciſas publice propoſuerunt. Decemuirale collegium, Cice. 6. Verr.

Decemviratus, tus, dignitas & officiũ Decemuirorũ. Cic. de leg. Agr. Vt ii decemuiratum habeant, quos plebs deſignauerit.

Decennale, δεκαετὲς, decem annorum: ut, Bellum decennale.

Decennis, ne, *Di dieci anni*, δεκαετὴς, decem annorum: à quo Decennium: Decennis femina. Pli. l. 8. c. 5. & c. 44.

Decenter, καθηκόντως, pulchre, apte, conuenienter. Cic. pro Cecin. Decentiſſime deſcripta à maioribus iura finium, poſſeſſionũ, aquarum. Hinc, Decus, Decor, Decorus, Decorum, & Decoro.

Decentia, εὐκοσμία, conuenientia, pulchritudo. Cice. 2. de Natu. deo. Venuſtatem atque ordinem, &c. ut ita dicam, decentiam oculi iudicant.

Decermina, teſte Feſto, quæ purgandi cauſſa decerpuntur: cuiuſdi ſunt frondes ſacræ, quibus in luſtrationibus uti ſolent.

Decerno, is, creui, cretum, *Determinare*, ψηφίζομαι, conſtituo, ſiue de magnis rebus certam ſententiam profero: ut, ſenatus decretũ. Cic. lib. 1. Offi. Expectanda magis decernendi ratio, quàm decertandi fortitudo. Ter. in Andr. Quicquid peperiſſet, decreuerunt tollere: id eſt, deliberarunt. Interdum eſt, ex poteſtate conſtituere: unde decreta ſyderum. Scribit Firmic. ſydera decernere felicitates infelicitateſq; mortalibus. Per tranſlationem pro dimicare. Virg. 11. Aen. Ipſumq; iubet decernere ferro.

Decerpo, is, pſi, tum, *Carpire, tor uia*, ἀπολέγω, ἀποδρέπομαι, ex de, & carpo, detraho, ſiue à re aliqua carpo: ut, decerpere uuas. Pli. in epiſt. Decerpere fœtus arborum, Plin. lib. 4. 12. Decerpere folia, Col. lib. 5. cap. 10. Hora. 1. Ser. Sat. 2. Ex re decerpẽre fructus. Cic. 5. Tuſc. Humanus animus decerptus ex mente diuina.

Decertatio, Cic. 11. Phil.

Decertatorius, a, um, ut, Pugna decertatoria, Quinct. libro 6. cap. 4.

Decerto, as, frequent. *Combattere, guerreggiare*, διαμάχομαι. Ci. pro Planc. Erat non iure non legibus decertandum. Decertatur impersonale. Cic. 1. Offic. Cum de imperio decertatur. Decertatus, particip. Stat. lib. 1. Theb. Alternaque regna prophanis Decertata odiis. Labores decertati, certando peracti, Claud. 1. Paneg.

Decessio, nis, *Partita*, Cic. Q. Fra. Spem maturæ deceſſionis.

Decessor, ris, qui iam magiſtratu defunctus decedit de prouincia, & ſucceſſori ſuo eam tradit. Vlpian. in l. obſeruare. ff. de offic. proconſ.

Decessus, us, *Partita*, Cæſar 3. bell. Gal.

Decet, *Conuenirſi*, πρέπει, conuenit, aptum eſt, conſentaneum eſt. Et modo perſonale eſt, in tertiis tamen duntaxat perſonis declinatum. Oui. de Rem. Lude, decent animos mollia regna tuos. Modo impersonale, habetq; fere accuſatiuum. Cic. 5. Tuſc. Oratorẽ iraſci non decet, ſimulare non dedecet. Nonnunquam datiuum. Teren. Ad. Facite ita ut nobis decet.

Decies, aduerb. δεκάκις, Plaut. Stic. Decies in die mutat locum.

Decido, p. p. *Tagliare*, ἀποκόπτω, abſcindo, amputo. Plaut. in Merc. Decide mihi collum, ſi falſum ad te loquar. Per tranſlationem deliberare. Hora. Et poſt deciſa negotia campo. Eleganter ponitur pro litem conſenſu mutuo dirimere: tranſigere, iuriſconſulti uocant. Cice. 4. Verri. Res ad iſtum defertur, & iſtius more deciditur.

Decido, is, p. c. *Cadere in giù*, καταπίπτω, deorſum cado. Ci. 2. Offi. Ficta omnia celeriter tanquam floſculi decidunt. Decidere equo, uel ex equo. Cæſ. Bel. Gal. & Plin. li. 28. cap. 8. Sic per metaphoram, Decidere ſpe, uel à ſpe, ſpem amittere. Ter. in Heaut. Quanta ſpe decidi? Deciduus, a, um. Plin. lib. 11. cap. 37. Ceruis tantum Cornua ſolida, & omnibus annis decidua. Deciduum, pro occaſu. Sen. epiſ. 30. Baſſus noſter uidebatur mihi fortiter ſecre deciduum ſui.

Decimae, arũ, ſiue Decumæ, *Decime*, δεκάτη, decima pars quarumcunque rerum, quæ ſoluitur principibus & ſacerdotibus. Plau. Vt decimas ſolueret Herculi. Legitur & Decuma in ſingulari nu. Cic. 5. Verr. Affirmante ſe plus decuma non daturum. Idem de Nat. deo. Neque Herculi quiſquam decumam uouit unquam.

Decimanus, ſiue **Decumanus**, δέκατος, idem fere quod decimus. quia tamen ita uſu uenire ſolet in rerum natura, ut decima quæque ſint maxima, factũ eſt ut decumanus accipiatur pro Magno. unde decumana porta caſtrorum, quæ in his maxima eſt, eratq; in poſtica caſtrorum parte, ut ex Cæſare lib. 3. Bel. Gal. intelligitur. Decumana oua, quæ ceteris maiora ſunt: & Decumani fluctus, qui reliquos magnitudine ſuperant. Nam & ouum decimum maius naſcitur, & fluctus decimus fieri maximus dicitur, ut ſcribit Feſtus. Ouid. 11. Met. Vaſtius inſurgens decimæ ruit impetus undæ. Decumanus accipenſer, apud Cic. 2. de Fin. ex Lucilio. Decumanus ager, ex quo decimæ recipiuntur. Cic. 5. Verr. Et Decumanus limes, in limitatione agrorum, à magnitudine & longitudine dictus putatur, qui agrum ab exortu æquinoctiali ad occaſum æquinoctialem ſecat. nam alter e tranſuerſo occurrens, cardo appellatur, à Septentrione in Meridiem ductus. Plin. lib. 18. Decumani etiam (ut Aſconius Pedianus docet) uocantur publicanorum principes, à quibus decumæ, ſiue decimæ exigebantur. Cic. 4. Verr.

Decimo, as, are, *Decimare, torre la decima*, ἀποδεκατεῖν, δεκατεύειν, eſt decimam partem detrahere. unde decimari legiones dicuntur, quando decimus quiſque ſupplicio afficitur ab imperatore. Liui. lib. 2. Sorte decimus quiſque ad ſupplicium lecti.

Decimum, aduerb. Liu. 6. ad urb. Nos reficietis decimum tribunos.

Decimus, ultimus ex denario, uel unus ex decem. Plaut. in Amphi.

Decimodia, uaſis genus decem capiens modios. Colum. libro 12. cap. 18.

Decipio, is, pen. cor. *Ingannare*, ἐξαπατάω, defraudo, deludo, à capio. Ouid. epiſt. 11. Vltimus eſt aliqua decipere arte labor. Cic. 1. Offi. quæ coactus quis metu, aut deceptus dolo promiſerit?

Decipula, æ, παγὶς, inſtrumentum aliquod decipiendis, uel auibus, uel muribus idoneum, Pro quo & Decipulum neut. gen. dixit Apul. lib. 8.

DECIRCINO, as, contrarium ſuo ſimplici Circino, quod eſt, rotundum facio. Manil. li. 3. Quem teretis natura ſoli decircinat orbem.

DECIREMIS, fem. gen. nauigij genus, habens decem remorum ordines. Plin. lib. 7 cap. 56.

DECISIO, onis, determinatio, uel diremptio litium mutuo conſenſu. Cic. pro Cecin. Quid noſtra deciſio de æquitate.

DECIVS, Decij tres, pater, filius, & nepos dicti, qui pro patria ſe deuouerunt, pater bello Gallico, filius bello Hetruſco, nepos eo, quod Pyrrhus geſſit pro Tarentinis. Cic. 1. Tuſc. Si mors timeretur, non cum Latinis decertans pater Decius, cum Hetruſcis etiã filius, cum Pyrrho nepos, ſe hoſtium telis obieciſſent.

DECLAMATIO, onis, μελέτη, domeſtica exercitatio, qua oratores ſerijs cauſis ſolent præludere, parandæ eloquentiæ cauſſa. Pueris quoque in ludis ficta quædam themata ſolent præſcribi, quibus ad eloquentiam ſibi uiam ſternerent. Ci. pro Mur. Non placet mihi declamatio potius, quàm perſalutatio. Idem pro Planc. peruulgata declamatio.

DECLAMATOR, oris, qui domeſticis, ſcholaſticisve meditationibus ſe exercet, ut poſtea ſerijs in cauſis ſit paratior. Cic. in Orat. Non declamatorem aliquem de ludo, ſed perfectiſſimum oratorem quærimus.

DECLAMATORIE, aduerb. μελετητικῶς, more declamantiũ. Hierõ.

DECLAMATORIVS, a, um, ut, Genus dicendi declamatorium, declamationibus magis, quàm ſerijs orationibus accommodatum. Cic. Q. frat. libr. 3. puer magis illo declamatorio genere delectari uidetur.

DECLAMITO, as, are, frequent. Cic. filius ad Tironem: declamitare Græce apud Caſſium inſtitui.

DECLAMO, as, are, *Eſſercitarſi dicendo*, μελετᾶν, eſt ficto themate ſe exercere. Ouid. 2. de Arte: ſed neque declament medio ſermone diſerti Contra aliquem uehementiſſime declamare. Cice. 6. Ver. Ille inſanus, qui pro iſto contra me uehementiſſime declamaſſet.

DECLARATIO, Cic. ad Planc. lib. 10. Rurſus declaratio animi tui.

DECLARO, *Dechiarare, moſtrare apertamente*, ἐμφανίζειν, δηλοῦν, eſt aperte monſtrare. plus enim eſt quàm ſignificare. Ci. Luceio: hoc ſæpius dicendum, tibiq́; non ſignificandum ſolum, ſed etiam declarandum arbitror. Declarare conſulem, ueteres dixerunt pro renuntiare, cum ſcilicet is, qui conſulatu decedebat, collectis pronuntiabat, quis futurus eſſet conſul. Cic. pro Mur. Vt eiuſdem hominis uoce & declaratus conſul eſſet, & defenſus.

DECLINATIO, Curt. lib. 7. Macedo lanceam omiſit, quam Dioxippus cum exigua corporis declinatione uitaſſet.

DECLINO, as, pen. pro. *Declinare abbaſſare*, ἀποκλίνειν, ἐκκλίνειν, ὑπεξίσταμαι, ſignificat deorſum aliquid flectere. ſed quoniam ſæpius caput, aut etiam totum corpus declinando, periculum deuitatur, cõſuetudo inualuit, ut pro uitare poneretur: ut in gladiatoribus uidemus: qui ut petitiones aduerſariorũ facilius declinare poſſint, modo ſe huc, modo illuc flectũt. Ponitur uel abſolute. Ci. pro Sex. Magna rerum permutatione impẽdente, declinaſſe me paululum. Vel cum accuſatiuo. Ci. Offic. 1. Declinet ea, quæ ei nocitura uideantur. Vel cum ablatiuo & præpoſitione. Idem Tuſcu. 4. Quomodo, quæ bona natura appetimus, ſic à malis natura declinamus. Aliquando cum præpoſitione A. Cic. Atti. Non arbitratur eum à Capua declinaturum. Vel cum De. Idem de Fini. 5. Paululum ad dextram de uia declinaui. Tranſlate. Idem Amic. Declinandum eſt de uia, modo ne ſumma turpitudo ſequatur, id eſt, de ſummo iure decedendum eſt, & aliquid amicitiæ condonandum. Pla. in Aul. Declinaui paululum me extra uiam. Pro deduco. Liui. 1. Si quo inde agmẽ declinare uoluiſſem. Pro eximo. Teren. in Heci. Neque declinatã quicquam ab aliarum ingenio ullã reperias.

DECLIVIS, ue, *Inchinato, piegato, chino*, deorſum inclinatus. Cęſ. 2. bel. Gal. Collis à ſummo æqualiter decliuis. Plin. in epiſt. Mulier, ætate decliuis, uidua, mater. Decliuitas, atis, inclinatio. Cæſ. 7. bel. Gal. Exiguum loci ad decliuitatis faſtigium magnum habet momentum.

DECOCTOR, oris, qui patrimonio abſumpto ad inopiam redactus eſt. Cice. in Catil. exercitum collectum ex ruſticis mendiculis, & decoctoribus.

DECOCTVM, cti, ſubſt. ius, in quo aliquid coctum eſt. Plin. lib. 24. ca. 9. Ad dentium dolorem, auriumq́, decoctum eorum ſalutare.

DECOCTVS, us. Pli. lib. 37. cap. 11. gemmæ mellis decoctu niteſcũt.

DECOCTVRA, ræ. Pli. lib. 23. cap. 1. Decoctura cœliacos iuuat.

DECOLLO, as, are, *Por giu del collo, tagliar il collo*, de collo deponere, ut interpretatur Non. citans illud Cæcilij. In tuo collo eſt: decolles caue. Significat etiam caput alicui auferre. Feneſtella l. 2. Cæſar à piratis captus, poſtea ceperit eos, & decollauerit. Per metaphoram pro deſtituere, ſiue decipere. Plaut. in Capt. Illic mihi una ſpes cœnatica: Si ea decollabit, redibo huc ad ſenem ad cœnam aſperam, id eſt ſi fefellerit ea ſpes, quaſi collũ fregerit. Quin etiam, quod Varro lib. 1. de Re ruſt. cap. 2. Decollare dixit, Columella eandem rem tractans, deeſſe ſcripſit lib. 1. cap. 3.

DECOLORATIO, Ci. 1. de Diu. Decoloratio ex contagione.

DECOLOR, pen. co. *Senza colore, ſcolorito*, ἀχρωμος, δύσχροος, quod colore uitiato eſt, uel male coloratũ. Tibul. quæ feret à celeri decolor Indus aqua. Nõnunquam pro turpi & inhoneſto accipitur. Oui. in epiſt. Deianiræ ad Herculẽ: Fama Pelaſgiadas ſubito peruenit ad urbes Decolor, & factis inficianda tuis. Aetas decolor. Virg. 8. Aen. Deterior donec paulatim ac decolor ætas, Et belli rabies, & amor ſucceſſit habendi. Vbi Seruius: Decolor ætas, uitioſa: in omni enim uitioſo corpore ineſt peſſimus color.

DECOLORO, as, pen. pr. *Diſcolorare*, τὸ χρῶμα διαφθείρω, ἀμαυρόω, colore priſtino priuo, ſiue colorem uitio. Lib. 2. ad Her. Si tumore aut liuore decoloratum eſt corpus mortui, ſignificat eum ueneno necatum. Colu. lib. 12. cap. 16 uuas in ahenum feruens demitti, & exiguum pati, dum decolorentur.

DECOQVO, is, pe. co. *Conſumare, ſcemare, cuocendo*, ἀφέψω, paulatim diminuere & coquendo abſumere. Plin. lib. 31. ca. 3. Neronis principis inuentum eſt decoquere aquam. Ita Decoquere muſtum, uel aliud, ad tertias, & quartas, Columellæ, & Pli. ſæpe. Vnde decocta aqua, & Decoctum, ἀφέψημα. Plin. lib. 22. Decoquere pro cõuertere accipere uidetur. Omnem, ait, ſuccum alienum in uenenũ decoquit. Interdum eſt, ſubſtantiam conſumere, & creditores ſolutione defraudare, quod ſæpe euenit ijs, qui gulæ omnia dedũt, aut qui ſcorta ſectantur: tranſlatione ſumpta ab ijs rebus, quæ ad ignem diutius commoratæ ad nihilum redigi ſolent. Et fere intranſitiue ponitur. Cic. 2. Phil. Tenes ne memoria, prætextatũ te decoxiſſe? Interdum etiam tranſitiue dicimus Decoquere patrimonium. Ita uſus eſt Spartianus, cum ſcribit Adrianum ſenatoribus, qui non uitio ſuo decoxerant patrimonium, pro modo ſenatoriæ profeſſionis expleuiſſe. Colum. lib. 12. Res ipſa iam domino decoxit, id eſt detrimentum dedit. Tale quid in ſe habet Defrigo: ut, Hic defrixit: id eſt bona conſumpſit.

DECOR, oris, pen. pro. *Bellezza, beltà, ornamento*, κάλλος, maſcu. gen. pulchritudo quædam ex decentia rerum, perſonarumq́; in locis, temporibus ſiue in agendo, ſiue in loquendo. Virg. lib. 5. Diuini ſigna decoris, Ardenteſq́; notate oculos. Cic. 1. Aca. Spoliatur uirtutem ſuo decore. Hinc Decorum ri, quod non tam ipſum honeſtum ſignificat, quàm quod hominibus, & communi opinioni honeſtum uidetur, & pulchrum, & probabile. Cic. 1. Offi. Quæ autẽ pars ſubiecta eſt eius generi, eam ſic definiunt, ut id decorum uelint eſſe, quod ita naturæ conſentaneum ſit, ut in eo moderatio & temperantia appareat cum ſpecie quadam liberali. Ibidem: Hoc loco continetur id, quod dici Latine Decorũ poteſt. Græce enim πρέπον dicitur. Decore, aduerb. pulchre, decenter. Cice. 1. Offic. Verentur, ne, ſi quo caſu euenerit, ut corporis partes quædam aperiantur, aſpiciantur non decore. Decor uero, decoris, pen. cor. eſt adiectiuum à decus, pro Decorus, a, um, Sal. Equis & armis decoribus multis.

DECORE, πρεπόντως, decenter. Cic. 1. Offi. Omnis adhibenda erit cura, meditatio, diligentia, ut ea ſi non decore, at quàm minime indecore facere poſſimus.

DECORO, as, pe. cor. *Adornare*, ἐπιπρέπω, τιμάω, orno, honeſto. Hora. At bene nummatũ decorat Suadela, Venusq́;. Cic. 1. Tuſc. Ex Ennij Epitaphio: Nemo me lacrymis decoret, nec funera fletu Faxit. Cic. de Clar. Orat. Hæc oĩa uitæ decorabat grauitas & integritas.

DECORTICO, as, *Scorticare, ſcuciare*, ἀπολέπω, περιλέπω, corticem detraho. Plin. lib. 6. cap. 39 Decorticatio. Plin. lib. 17. cap. 24.

DECORVS, a, um, *Bello, adorno*, εὔχαρις, πρεπώδης, pulcher, decens, honeſtus. Plin. lib. 12. ca. 5. Sepes munita uallo arboris decora ſpecie ſubter nitenti. Cic. 2. de Nat. deo. auri uenas penitus abditas inuenimus, & ad uſum aptas, & ad ornatum decoras. Vir. 1. Aen. Decoram Cæſariem nato genitrix.

DECOTES, dictæ togæ attritæ, quaſi cotibus detritæ. Feſtus.

DECREPITI, ἐσχατογήροντες, περιάλιασε, extremæ ætatis ſenes: à crepando dicti (ut quidam uolunt) id eſt clamando, & conquerendo: aut à decreſcendo, quòd incuruati, & contracti, minores fieri uideantur: aut certe ab adiectiuo creperus, quod anceps & dubiũ ſignificat: quòd uita eorũ id ætatis in dubio ſit conſtituta. Terent. in Eun. Cum meo decrepito hoc eunucho. Cic. pro Cæl. Triſtis, ac decrepitus ſenex.

DECRESCO, *Sminuire, ſcemare*, μειοῦσθαι, Cice. de Diui. Oſtreis, & cõchylijs omnibus cõtingit, ut cũ Luna creſcãt, pariterq́; decreſcãt.

DECRETORIVS, a, um, *Giudiciario*, κρίσιμος, ponitur pro iudiciario, in quo ſcilicet iudiciũ ferri põt: ut Dies decretorius, qui & Criticus & Criſimus. Decretoriũ ſidus uel tẽpus dicit id, ex quo de prouentu aliquarum rerum futuro ſumitur indiciũ. Pli. li. 18. Res ſumma uitium agitur, decretorio illis ſidere illo, quod Caniculam appellamus. Idem: Aquilæ exoritur ueſperi decretorio die, florentibus oleis. Aliquãdo dẽ, quod eſt decretũ, firmatũ. Quinct. Quidã pugnã illã decretoriã imperiis, ac ſæpe pullatæ turbæ relinquũt.

DECRETVM, ti, *Conſtitutione, deliberatione*, δόγμα, ψήφισμα, ſtatutũ, ſnia. Ci. 4. Aca. Sapiẽtia neque de ſeipſa dubitare debet, neque de ſuis decretis. Vnde decreta pontificũ, cõſtitutiones. Decreta ſenatus, à cõſultis ſic diſtinguũtur ab aliquibus, ut decretũ dicant particulam quandam eſſe ſenatuſconſulti, ut cum prouincia alicui decernitur: tanquam decreta ſint ſpecialia, conſulta generalia.

DECRETVS, a, um, particip. à decernor, conſtitutus. Ci. de Pro. Conſ. Prouinciam deſponſam, non decretam, habere uidetur.

DECVBO, as, *Giacere*, iaceo, quaſi deorſum cubo. Apul.

DECVLCO, as, *Calcare* πατέω, Calco. Plin. lib. 17. cap. 10.

DECVLTO, as, ex de, & occulto, abiecto o & altero e, ualde occulto. Feſtus.

DECVMA, & DECVMANVS, uide Decimæ, arum, & Decimanus.

DECVMBO, is, *Giacere*, κατάκειμαι, decubo, iaceo, recubo. Cice. 3. Verr. Cum Apronius in triclinio decubuiſſet. Hiero. Quintum iá diem decumbens lectulo. Col. lib. 7. cap. 9. Si quem mater decumbens oppreſſerit. Significat etiam ad menſam ſedere. Plaut. in Mercat. Ad cœnam uocat, uenio, decumbo. Ter. in Phor. Prior bibas, prior decumbas. Aliquando mori. Cice. 2. Tuſc. Si ſatisfactum ijs ſit, ſe uelle decumbere.

DECVPA, æ, quid ſit, à uiris etiam doctis dubitatur, legitur tamen apud Ciceroné in Piſ. Panis & uinú à propola atque decupa. Quo loco legendú putat Budæus De cupa, duabus dictionibus: ut ſit ſenſus, Piſoné non uiuere frugaliter, ſed uinum à propolis emere, atque id è cupa, id eſt non diffuſum aut aſſeruatum, ſed ut è cupa aſſertur, id eſt pene muſteum: non enim futuris annis prouidebat.

DECVPLVS, a, um, quod rei alicuius quantitatem decies in ſe continet. Liui. lib. 39. Vti decuplo tanto pluris, quàm quanti eſſent, æſtimarentur.

DECVRES, antiqui pro decurionibus uſurparunt. Feſtus.

DECVRIA, æ, δεκάς, manipulus decé militú, uel aliorú hominú: cui qui præeſt, Decurio nominatur. Colu. Claſſes etiá non maiores, quá denú hominum, faciundę, quas Decurias appellauerunt antiqui. Decuria ſenatoria. Ci. 4. Verr. Hic alteram decuriam ſenatoriam iudex obtinebit? Decuria iudicum. Cic. 5. Phil.

DECVRIARE, eſt milites conſcriptos in decurias diſtinguere. Ci. pro domo: Cú decuriatos ac deſcriptos haberes exercitus perditorú.

DECVRIATIO. Ci. pro Plan. Decuriatio tribuum, deſcriptio populi.

DECVRIATVS, us, ui, διάταξις, ipſa decuriatio. Liui. li. 21. Vbi ad decuriatum & centuriatum conueniſſent, ſua uoluntate ipſi inter ſe ſe decuriati equites, centuriati pedites coniurabant.

DECVRIO, onis, *Decurione*, λοχάρχης, δεκάρχος, δεκατάρχος, dictus eſt, auctore Vlpia. quòd initio cum deducerentur coloniæ cóſilij publici gratia, decima pars deductorum conſcribi ſolita ſit. unde Cic. in orationibus citat Decreta decurionum. Erant tamen alij urbani, alij municipales decuriones. Vrbanus decurio turmæ præerat, quæ duobus & triginta equitibus conſtabat. Varro autem tradit in ſingulis turmis equitum decuriones eſſe ternos. itaque cum turma in tres decurias diuidatur, ſingularum decuriarum præfecti, Decuriones dicti ſunt, quòd denis equitibus præſint. Eſt autem decurionis militaris officium, conto ſcienter uti, turmales ſub ſua cura poſitos erudire ad omnia, quæ equeſtris pugna depoſcit. Neque uero belli ſolum, ſed domi quoque hac uoce utimur, pro eo q præeſt cubicularijs. Suet. in Dom. Saturius decurio cubicularioru. Decurio quoque palatij dictus eſt ab Ammiano, qui præpoſitus erat palatio, qui eſt ordo dignitatis. In municipijs decurio idem creditur, qui eſt ſenator Romæ. Cic. pro Sext. Recita quæſo Sexti, quid decreuerint Capuæ decuriones. Plinius Iunior in epiſto. Eſſe autem tibi centum millia nummum, ſatis indicat, quòd apud nos decurio es. igitur ut te non decurione ſolum, uerum etiam equite Romano perfruamur, offero tibi ad implendas equitis Romani facultates trecenta millia nummum.

DECVRRO, is, decurri, & interdú decucurri, decurſum, *Correre in giù*, κατατρέχω, deorſum curro. Vir. 2. Ae. Laocoon ardés ſumma decurrit ab arce. Item Decurrere, currendo accelerare, & feſtinare. Liu. Cum citatos decurrere hoſtes uidiſſet. Interdum confugere. Cic. pro Quinct. Ad hæc extrema & inimiciſſima iura tam cupide decurrebas. Decurritur, impersonaliter, pro confugitur. Cæſar. 1. Bel. Ciuil. Decurritur ad illud extremum atque ultimum S.C. Decurrere etiam milites dicuntur, cum propoſito certamine exercent ſeſe. Virg. 11. Ter circum accenſos cincti fulgentibus armis Decurrere rogos. Interdum ad finem uſque currere. Cice. de Sen. Nec uero uelim; quaſi decurſo uitæ ſpatio, à carcere ad calces reuocari. Idem pro Quinct. Prope acta iam ætate decurſaq;

DECVRSIO, Ci. 5. de Fin. Tiberina decurſio feſto illo die regem Perſen captum adduceret eodem flumine inuectum.

DECVRSVS, us, decurſio. Liu. 1. Ne ſubito ex collibus decurſu Albanorum metu ludeterentur ab oppido. Decurſus pro ſimulacro præliorum. Gell. 7. Vt in decurſibus ludicris fieri uidemus.

DECVRTATVS, partic. à Decurto, *Accorciato*, *troncato*, κολοβὸς, κεκολοβωμένος, mutilatus. Cice. Mutila ſentit quædam & quaſi decurtata.

DECVS, oris, pen. cor. & gen. neu. *Honore*, *laude*, *dignità*, τιμὴ, ἀξιοπρεπής, honor, laus, ornamentum. Virg. lib. 5. Oblitus decorisq; ſui, ſociumq; ſalutis. Vnde Decora militiæ, coronæ, armillæ, & haſtæ puræ, quibus milites donabantur. Contrarium dedecus, pro ignauia ſiue infami turpitudinis genere. Hinc Decoro, as, pen. cor. honeſto. Horat. Ac bene nummatum decorat ſuadela, Venusq;

DECVSSATIM, per decuſſes. Colu. lib. ult.

DECVSSIS, ut ex ipſa ſtatim compoſitione apparet, decem aſſes ualebat. Vitruuius pro numero denario, quem δεκάδα uocát Græci, non ſemel uſurpauit. Ita enim ſcribit lib. 1. cap. 3. Platoni placuit denarium numerum ea re eſſe perfectum, quòd ex ſingularibus rebus, quæ Monades apud Græcos dicuntur, perficitur decuſſis.

DECVSSO, as, are, eſt ad decuſſis figuram redigere, hoc eſt, res aliquas eo ordine collocare, ut inter ſe litteræ Græcæ χ, aut Latinæ X, ſpeciem præbeant. ea enim figura apud Latinos uocatur Decuſſis: quia, ut nos hodie, ita ueteres quoq; hac figura numerum denarium ſignificabant. Quòd ſi litterá X, per medium ſeces, relinquetur V, quæ figura denarij dimidium, hoc eſt, quinarium numerum commonſtrat. Vnde etiam Latini eam figuram Quincuncem uocauerunt: & eas arbores quæ ita erant collocatæ, ut huius figuræ V, ſpeciem referrent, dicebantur in Quincuncem digeſtæ. Sed de hoc plura ſuo loco. Decuſſis uero, ut diximus conſtabat ex duobus quincuncibus ita collineatis, ut X, litteræ imaginem exprimerent. Inde Decuſſare, eſt aliquid ad eius figuræ imaginem redigere. Cic. de Vniuerſ. Hanc coniunctionem duplicem in longitudinem diffidit, mediæq; accommodans mediam, quaſi decuſſauit. Colum. lib. 4. duas regulas eius latitudinis, quo palmator ſulcum facturus eſt, in ſpeciem Græcæ litteræ χ, decuſſabimus.

DECVSSVS, us, ui, decutiendi actus Plin. lib. 11. cap. 37.

DECVTIO, is, pe. co. ſſi, ſſum, ex De, & Quatio, *Crollare*, *gettare à terra*, ἀποσείομαι, quatiendo deijcio, demeto, decido. Liu. lib. 1. Summa capita papauerum dicitur baculo decuſſiſſe.

DEDECET, pen. cor. *Diſconvienſi*, ἀπρεπές ἐστι, indecorum eſt, non decet. Modo perſonale eſt. Ci. 1. Off. Si quid dedecet in illis, uitemus & ipſi. Ouid. 6. Meta. Admouiq; preces, quarum me dedecet uſus.

DEDECORO, coras, corare. Ter. Hec. Et me, & te dedecoras.

DEDECORVS, a, um, p. c. Tacit. lib. 3. Sext. Pompeius M. Lepidum, ut ſocordem, inopem, & maioribus ſuis dedecorum.

DEDECVS, *Infamia*, *diſhonore*, αἰσχύνη, ἀκοσμία, ignominia ex re turpiter geſta, probrum, turpitudo. Ci. 2. Tuſc. Dolorem exiſtimo maximum malorum omnium. M. Etiá ne maius, quàm dedecus?

DEDICATIO. Cic. pro domo: ſuperſtitioſa dedicatio.

DEDICO, as, pen. cor. *Conſacrare*, ἐνθειάζω, ἀφιερόω, conſecro, religioſum facio. Liui. 1. Multa loca ſacris faciendis dedicauit. Apud antiquos etiam legitur pro exponere. Cæcil. lib. 1. Annal. ut citat Nonius: Legati, quo miſſi ſunt, ueniunt, dedicant mandata.

DEDIGNOR, aris, *Sprezzare*, *ſdegnare*, ἀπαξιόω, indignum reputo, contemno. Virg. 4. Aen. Quos ego ſum toties iam dedignata maritos. Ouid. 1. de Ponto: Is me nec comitem, nec dedignatus amicum eſt. Dedignatio, uerbale. Pli. in Paneg. contumacia, & dedignatione parendi.

DEDISCO, is, dici, *Deſimparare*, μεταμανθάνω, ἀπομανθάνω, quod didici, obliuiſcor. Cic. 3. de Orat. iuuentus noſtra dediſceret pene diſcendo.

DEDITIO, dedendi actus. Cic. pro lege Manil.

DEDITICIVS, a, um, à deditus, ἔκδοτος, qui ſe in alterius imperium dedidit. Cic. ad Brut. Id S.C. plerique interpretantur ad tuos dediticios pertinere.

DEDO, is, didi, ditum, *Darſi in tutto*, ἐκδίδωμι, in perpetuum do, uel totum ſubdo. ſiue in manus, poteſtatemve, & arbitrium do; Vnde Dedere ſe hoſtibus dicitur, qui ſe in hoſtium poteſtatem tradit. Et traditio ipſa Deditio dicitur, Et qui ita ſe dedunt, Dedititij uocantur. Liuius li. 1. Sic ad ſupplicium Numitori Remus deditur. Cæſ. lib. 1. Heluetij legatos deditione miſerunt. Forma deditionis deſcribitur apud Liuium in ditione Collatiæ. Ita enim rex interrogauit. Eſtis ne uos legati oratoresq; miſſi à populo Collatino, ut uos populumq; Collatinum dederetis? Sumus. Eſt ne populus Collatinus in ſua poteſtate? Eſt. Deditis ne uos populumq; Collatinum, urbem, agros, terminos, aquam, delubra, utenſilia, diuina, humanaq; omnia, in meam, populiq; Romani ditionem? Dedimus. Et ego recipio. Aliquando dedere, eſt ſimpliciter dare. Ter. An. Verberibus te cæſum in piſtrinum Daue dedam. Dedere ſe angoribus, aut uoluptatibus. Ci. 2. Off. Dedere ſe libidinibus, idem 1. Tuſc. Dedere ſe languori & deſidiæ, Idem 1. Off. Dedere aures ſuas poetis, idem pro Archia. Deditus, partic. addictus: ut, Deditus amori animus. Ter. in Hecy. Deditus amatorijs leuitatibus, Cic. 1. De Finib. Deditus uoluptatibus. Deditus litteris a pueritia, ad Léntulú li. 1. Dedita opera, data opera, pro Roſcio Amer.

DEDOCEO, *Inſegnare il falſo*, μεταδιδάσκω, eſt ſecus, atque quis doctus eſt, docere. Quinct. lib. 2. Dedocendi onus plus quàm docendi eſt. Propter quod Timotheum, clarum in arte tibiarum, ferunt duplices ab ijs, quos alius inſtituiſſet: ſolitum exigere mercedes, quam ſi rudes traderentur. Cic. 1. de Fin.

DEDOLEO, les, *Non dolerſi*, ἀπαλγέω, non doleo, uel dolore me priuo. Ouid. lib. 3. Faſt. potui dedoluiſſe ſemel.

DEDOLO, as, *Polire*, ἀποξέω, dolabro uel eiuſmodi ferramento, quæ ſcabra atque impolita ſunt, læuigo. Colu. lib. 5. Partes eorum putres dedolandæ. A uerbo dolo; unde mediam habet breuem

Martia.li.11.Fractaq; fabrili dedolat oſſa manu.nã ſyllaba prior in uerbo Dolo corripitur.

DEDVCO,cis,pen.pro.xi,ctum, *Scorgere,tirare,condurre al baſſo*. Proprie ex ſuperiori loco in inferiorem ducere : & tunc modo habet ablatiuum ſine præpoſitione. Virg. in Pharm. Carmina uel cælo poſſunt deducere Lunam. Modo cum præpoſitione A,De,Ex.Cęſar Bell.3.Deducere de roſtris conantem concionari. Cato de Re ruſt.cap.157.De capite; & de oculis omnia deducet,& ſanum faciet. Aliquando de loco ad locum, ſiue de re ad rem ducere. Cic. Att.7.De ijs oppidis præſidia deduceret. Sic Deducere ex præſidijs,& alijs locis cohortes,Cæſar.3.de Bel.Gal. Deducere ex hortulis in Academiam.Cic.2.de Natu.deo. Hircius de Bel. Alex.li.4.Deducere ex regno, pro auferre regnum, poſuit. Deducere de fundo,Cice.pro Cecin. Deducere de uia,idem de fato. Atque hęc quidem magis,proprie dici uidentur,quàm quæ ſequuntur, quæ tranſlata potius ſunt. Cic.Fam.1.Quod inſtituis referre de religione,ab eo deduci non poteſt:id eſt,abduci,reuocari. Q.Cic.de Pet.conſ.Vt de illa animi prauitate deducas. Lact.lib.4. Nomen religionis à uinculo pietatis deductum. Rem aliquam deducere in cõtrouerſiam, in iudicium,in ius,in fraudem,in diſcrimen, in periculum. Item cum Ad.Cic.pro Flacco: Qui ad hoc iudicium deducti non ſunt. Interdum ſubtrahere. Ter.in Eun.Si qua eſt habitior paulo, pugilem eſſe aiunt, deducunt cibum. Vbi proprie (inquit Donatus) deducunt, pro ſubtrahunt, uel ſubducunt. Ci. Aca.lib.1.Vt dies pleroſque deduceret, id eſt proferret. Pompo.uocem deducas oportet,ut mulieris uideantur uerba. Pro tenuiorem facias. Vnde Horat. Tenui deducta poemata filio. Metaphora ſumpta à lana, quæ purgata in fila trahitur. Deducere riuos,cum ex maioribus fluminibus aquam per riuulos in prata deriuamus. Virgi.1.Georg. Riuos deducere nulla Religio uetuit. Item, de ſumma aliquid demere. Cic.Off.li.1. Conſuetudo exercitatioq; capienda,ut boni ratiocinatores officiorum eſſe poſſimus: & addẽdo, deducendoq; uidere, quæ reliqui ſumma fiat. Deducere etiam dicitur,qui aliquẽ officij gratia uel honoris comitatur. Liu.Frequentes eum domum deduxerunt. Deducimus ſponſam marito, uel ad maritũ,uel amicam ad amantem. Cic.Verr.4. Ad quem iſte deduxerat Tertiam, Iſidori mimi filiam. Tibull. Vt iuueni primum uirgo eſt deducta marito.

DEDVCTIO,onis, *Sottratione,condotto*, actus deducendi.unde aquarum deductiones dicimus,cũ ex fonte aut flumine per riuos aqua deducitur. Cic.pro lege Agra. quæ erit in iſtos agros deductio? Idem de diuin.1. Albanæ aquæ facta deductio. Pro detractione minoris ſummæ à maiori. Cice. in Ver. Certis nominibus deductiones fieri ſolebant.

DEDVCTOR,oris. Q.Cic. ad M.Fratrem. Huius rei tres ſunt partes, una ſalutatorum,altera deductorum,tertia aſſectatorum.

DEERRO, *Errare,uagare*, *ἀφαμαρτάνω*, *ἀποπλανῶμαι*, eſt de uia ſiue ratione declinare. Virg.7.Eclog. Vir gregis ipſe caper deerrauerat. Ad Heren.libro.1.Si non deerrabimus ab eo, quod cœpimus exponere.

DEFAMO,as, *Vituperare,infamare*, *βλασφημέω*, fama priuo,ſicut Diffamo. Gell.uocabula eorum defamata atque deformia.

DEFAECO, *Purgare,leuar la fece*, *ἀποτρυγάω*, *διαβλύζω*, à fæce purgo. Plin. lib. 18. Vina defæcari, etiam diffundi, Higinus ſuadet. Hinc Vinum defæcatum,à fæce repurgatum. Colu.lib. uls. Plaut. in Aul. Nunc defæcato demum animo egredior domo, id eſt ab angore purgato.

DEFATIGATIO. Cic.de Sen. Corpora exercitationum defatigatione ingraueſcunt.animi autem ſe exercendo leuantur.

DEFATIGO,as, *Affaticarſi,ſtancarſi*, *καταπονῶ*, *καματῶ*, laſſum reddo. Cic.pro Marcel. Noli in conſeruandis bonis uiris defatigari. Defatigare aliquem aſſiduo labore,Cæſ.7.bell.Gal. Ci.3.de leg. Ille non modo cenſores, ſed etiam iudices omnes poteſt defatigare. Defatigatus, labore confectus. Teren. In And. Deceptus ſum, non defatigatus.

DEFECTIO, *Debolezza,rebellione*, *κάματος*, *λειποθυμία*, à deficio: debilitas,laſſitudo. Suet.in Calig. Ita patiens laborum erat, ut tamen nonnunquam, ſubita defectione, ingredi, ſtare uix poſſet. Defectio, etiam eſt rebellio militum ab imperatore, uel ciuitatis à domino. Liui. libr. 1. Ad defectionem uoluntatorios traxere. Cic.4.Tuſc. Intemperantia eſt à tota mente, ac recta ratione defectio. Idem in Catone: Defectiones Solis & Lunæ: id eſt obſcurationes.

DEFECTIVVS,a,um. *Manco*, *ἐλλειπτικός*, mancum, & imperfectum. unde Defectiua uerba apud grammaticos.

DEFECTOR,oris, *ἀποστάτης*, qui de uno exercitu ad aliũ tranſit. Sue. In Ner. Reuocatus ad pœnitentiam defectoribus.

DEFECTVS,a,um,partic. Deficior,habet ſignificationem actiuam in uoce paſſiua. Mart. Dulcis defecta modulatur carmina lingua. Hinc defectior, & defectiſſimus. Colu. in præfat. Defectiſſimum uiribus. Sic defectus robore animi, pro deſtitutus. Quinct. libr.5. Aqua,ciboq; defecti.

DEFECTVS,us,nomen, *Diſagio*, *ἔλλειμμα*. penuria. Liui.li.4. Defectus aquarũ circa torridos fontes. Defectus Solis aut Lunæ, *ἔκλειψις*, eſt eorum corporum obſcuratio: non quòd reuera lumine deſtituantur, ſed quòd ita nobis appareat, corpore aliquo opaco eorum conſpectum nobis auferente, terra uidelicet inter Solem & Lunam interueniente, aut Luna inter Solem & terram : quorum hoc Solis, illud Lunæ ecclipſim generat. Virg.2.Geor. Defectus Solis uarios, Lunæq; labores. Gell.lib.2.De Lunæ motibus, Soliſq; defectibus. Defectus animi, ſiue defectus animæ, (ut Celſo moris eſt loqui) animi deliquiũ uocatur. Defecti uero ſunt, quos Græci *παρετοὺς*, quaſi elangueſcentes, ſiue extabeſcentes dicunt. Plinius: Prodeſt prægnantibus, & defectis.

DEFENDO,is,di,ſum, *Defendere*, *ἀμύνω*, *ἀμύνω*, tueor, auerto prohibeo. Duobus autem modis ab aliquo defendi dicimur: à patrono noſtro, uel defenſore: ut cum dicimus Sext. Roſc. fuiſſe defenſum à Ci. Altero modo dicimur defendi ab aduerſario, id eſt ab iniuria, uel contra iniuriam aduerſarij. Cic.1.Offi. Qui non defendit, nec obſiſtit iniuriæ, tam eſt in uitio, quàm qui, &c. Differt tamen defendere à propugnare: quia defenſio eſt,quocunque modo fiat, propugnatio non niſi per contentionem. Dicimus autem, Defendo frigus tibi:&,Defendo te à frigore. Virg.Ecl.7. Solſtitium pecori defendite. Et paulo ante: Dum teneras defendo à frigore myrtos. Interdum pro arceo. Gell. Q. Claudius defendebat hoſtes à pinnis facillime.

DEFENSIO,onis. Cic.4.Aca. Vt ea pars defenſionis relinquatur. Idẽ pro Clu. Innocentiæ defenſio reſpirat.

DEFENSO,as,are,frequent. Saluſt. Alios ab hoſtibus defenſabant.

DEFENSOR. Cic.3.Ver. Defenſorem in mea perſona, non accuſatorem laudari uolo. Paterni iuris defenſor, & quaſi patrimonij propugnator ſui, 1. de Orat. Cuſtos defenſorq; iuris & libertatis, pro Rab.

DEFENSITO, tas. Cice. libr. 1. Offi. cauſſas defenſitare. Idem de Cla. Orat.

DEFERO, pen.cor. detuli, delatum, *Conferire,portare*, *φέρω*, *προσφέρω*, affero. Plau. in Amph. Nauis huc nos dormientes detulit? Regit ſemper accuſatiuum caſum, & hoc aliquando cum datiuo. Plau.in Trin. Quibus me oportet has deferre epiſtolas. Aliquando cum pręppoſitione Ad. Idem in Aſin. Egon' ut non domo uxori meæ Surripiam in delicijs palam quam habet, atque ad te deferã? Aliquando cum In. Plin.lib.12.ca.19. Deferunt in portum Gebanitarum. Sic Deferri in errorem, deferri in præceps. Pro nunciare. Cic.Fam.15. Quæ ad me delata eſſent, ſcribenda ad uos putaui. Idem Fam.5.Scito à me tribunos mil. & contubernales dantaxat meos delatos eſſe. Solebant autem prouincijs præfecti decedentes, cum rationes ſuas deponerent, etiam eorum nomina, qui ſe cum illis præclare geſſiſſent, deferre, quo & ipſi aliquãdo pro meritis ſuis aliquid beneficiorum à ſenatu conſequerentur. Cic.in Verr. Serui cuiuſdam nomen defertur: is accuſatur : ficti teſtes in eum dantur. Vbi ſciendum, deferre nomen alicuius, non eſſe proprie accuſare, ſed ante accuſationem apud iudicem uel magiſtratũ aliquẽ de aliquo crimine denunciare. Deferre quoque cauſſam dicitur cliens ad patronum,cum eum conſulit. Ci.in Verr. Ad me hanc querimoniam Sicilia detulit. Pertinet etiam ad dignitatẽ. Liu.lib.1. Omnes Numæ Pompilio regnum deferendum decernunt. Cic.Trebatio: Vniuerſum ſtudium & beneuolentiam ad te defero, id eſt tibi attribuo. Hinc Delatus, a, um, ut nauis in portum delata, deuectas delatus lectica, deportatus.

DELATOR, occultus accuſator. Martia. Et delator habet, quod dabat exilium.

DELATIO,onis, *ἔνδειξις*. Cice.pro Clu. Qui ſibi delationem nominis oſtentarat. Cœl.Cic.lib.8.inter poſtulationem, & nominis delationem uxor à Dolabella diſceſſit.

DEFERVEO, *Ceſſare di bollire*, *ἀποζέω*, feruere deſino. Gell. Olla deferbuerat. Tranſlate,miteſco. Cic.pro Cœlio. Aetas deferbuerit.

DEFERVEFACIO, *Far bollire forte*, *διαθερμαίνω*, ualde feruere facio Pli. lib.23.cap.7. Radix caprifici, deferuefacti in uino, dentium dolores ſedat.

DEFERVESCO, *ἀποζέω*, feruorem amittere: & per tranſlationem ardorem animi, inuita ratione excitatum, deponere. Cic. 4. Tuſc. Si quam habent ulciſcendi uim, differant in tempus, dum deferueſcat ira. Per tranſlationem. Colu. proprie pro refrigerari poſuit,lib.2. de fœno loquens: Prudentes agricolæ non ante componunt, quàm per paucos dies temere congeſtum in ſe concoqui, & deferueſcere patiantur.

DEFESSVS,a,um, Cic.pro Arch. Aures conuitio defeſſæ cõquieſcũt.

DEFETISCOR, *Stancarſi,ſtraccarſi*, *κάμνω*, *κοπιῶ*, deponens, ab antiquo uerbo Fatiſcor per mutationem a, litteræ in e, ſignificat labore deficio. Teren. in Phor. Neque defetiſcar unquã experirier, Donec,quod pollicitus ſum,effecero. De huius uerbi præterito inter grammaticos non conuenit. Priſcianus enim uult eius præteritum eſſe Defeſſus ſum,ſicuti à fatiſcor feſſus ſum. Diomedes Feſſus,& Defeſſus nomina eſſe uult,non participia,cuius ſententia uidetur uериſimilior.neque enim feſſus, aut defeſſus tempus ullum importat more participiorum.neque actionem aut paſſionem,ſed idem

idem omnino ſignificat quod laſſus, quod certe nomen eſſe nemo dubitat. Differunt autem hæc duo à participio fatigatus, ſicut calidus, & calefactus: quorum hoc & tempus & paſſionem ſignificat, illud ſolam qualitatem. Sic Fatigatus dicitur ille, quem res aliqua fatigauit: Feſſus autem & Defeſſus ſimpliciter, qui labore deficit. Verba autem hæc Fatiſcor, & Defetiſcor in uſu non ſunt, ſed eorum loco utimur uerbo neutro Fatiſco. Colu. lib. 2. Omni ſolo, quod prædictorum leguminum ſegetibus fatiſcit.

DEFICIO, deficis, *Mancare, ἐπιλείπω, ἐκλείπω*, ex De. & Facio ſignificat deeſſe, uel non ſufficere: & iungitur fere datiuo. Ci. in Verr. 3. Vereret ne oratio deeſſet, ne uireſq; deficerent. Ex more ſuo hic fecit Ci. ut per Deſum, Deficio, expoſuerit. Deficere abſolute poſitum pro deeſſe. Hircius: Neque tanti ſum animi, ut ſine ſpe caſtra oppugnanda cenſeam: neque tanti timoris, ut ipſe deficiã. Deficere animo. Idem: Martius Rufus cohortatus ſuos ne animo deficiant, id eſt terreantur. Cum accuſatiuo, pro deſtituere poſitum. Cic. 4. Verr. Iam me uires deficere cœperunt. Lactan. lib. 7. Non enim uerendum, ne te in tam bona cauſſa deficiat oratio. Cęſar. lib. 5. Ipſos res frumentaria deficere cœpit. Non recte autem dicas per nominatiuum rei animatæ, Vxor me deficit: ſed à me deficit. Idem deficere cum accuſatiuo ſignificat non ſuggerere. Virg. 1. Geor. Cum iam glandes atque arbuta ſacræ Deficerent ſiluæ. Interdum abſolute pro finire, deſinere: ut, Hic præ mœrore defecit. Martianus: Tum demum id agere conſilium erat, cum uita defecit. Conſtruitur quandoque cum ablatiuo, pro carere. Col. lib. 3. uide ne uitis priſtino alimento deficiat. Capitur & pro rebellare, deſciſcere. Sal. in Iug. Quod oppidum primum omniũ ab rege defecerat. Cic. in Lælio. Difficile eſt amicitiam manere, ſi à uirtute defeceris. Liui. lib. 2. Eodem anno duæ coloniæ, Pomeria & Cora ad Aruncos deficiunt. Inde Defectores, qui tranſeũt de uno exercitu ad alium.

DEFIGO, is, pen. pr. defixi, *Impiantare, ficcare, καταπηγνύω*, deorſum figo, immitto. Virg. lib. 2. Geor. Altius & penitus terræ defigitur arbos. Defigere ſicam in corpore, apud Ci. Defigere gladium iugulo, apud Liuium. Ex hac uerbi ſignificatione, elegantes ſimul ac uariæ tranſlationes exiſtunt: ut cum aliquem dicimus, Pauore defixum eſſe, aut ſtupore, mœſtitiave. Cice. Aca. 4. Aduerſantur primum, quòd parum defigunt animos. Idem pro domo: Sententiam dixi eam, quam populi ſermo in animis ueſtris iam ante defixerat. Ci. Phil. 11. In cuius poſſeſſiones atque fortunas non impudentiſſimos oculos ſpe & mente defigeres? Plin. lib. 8. cap. 26. Oculorum aciem traditur defigere in terrã. Ci. in Ver. Act. 5. Vt non modo in auribus ueſtris, ſed in oculis omnium ſua furta atque flagitia defixurus ſim, hoc eſt, Vt non modo auditui & intellectui perſpicua ſint, ſed etiam ſub oculis poni uideantur.

DEFINIO, is, *Diffinire, ὁρίζω, -ομαι*, decerno, & quaſi finiendo certos rei, de qua agitur, terminos præſcribo. Cic. de Som. Scip. Sic habeto: omnibus, qui patriam conſeruauerint, adiuuerint, auxerint, certum eſſe in cælo, ac definitum locum, ubi beati æuo ſempiterno fruantur. Idem de Amic. Altera ſententia eſt, quæ definit amicitiam paribus officijs ac uoluntatibus. Sic Definire imperiũ, prædia, hortos: pro demenſa inter ſe diuidere. Definitum eſt, pro decreui, conſtitui. Plaut. in Ciſt. Non remittam, definitum eſt. Definire præterea eſt uocabuli alicuius uim deſcribere. Cic. lib. 1. de Inuen. Cum nominis controuerſia eſt, quia uis uocabuli definiẽda uerbis eſt, conſtitutio definitiua nominatur.

DEFINITE, expreſſe, manifeſte. Cic. pro Balb. Lex Gellia & Cornelia definite poteſtatem Pompeio ciuitatem donandi dederat.

DEFINITIO, onis, quæ & Finitio dicitur, *Diffinitione, ὅρος, ὁρισμὸς*, eſt oratio explicans quid ſit id, de quo diſputatur, ut Homo eſt animal rationale & mortale. Quinct. Finitio, eſt rei propoſitæ propria & dilucida, & breuiter comprehenſa uerbis enuntiatio. Cic. 1. Off. Omnis, quæ à ratione ſuſcipitur aliqua re inſtitutio, debet à definitione proficiſci: ut intelligat quid ſit id, de quo diſputatur.

DEFINITIVVS, a, um, *ὁριστικὸς*, ut Definitiua conſtitutio. Cice. 1. de Inu. Cum nominis controuerſia eſt, quia uis uocabuli definienda eſt, Conſtitutio definitiua nominatur.

DEFINITVS, a, um, aſſignatus. Ci. de Som. Certus in cœlo, ac definitus locus.

DEFIOCVLVS, *Senza un'occhio, ἑτερόφθαλμος*, captus uno oculo. Martia. lib. 12. Hinc defioculus, & inde lippus.

DEFIT, *Manca, λείπει*, deeſt, cum datiuo. Virg. eclo. 2. Lac mihi non æſtate nouum, nec frigore defit. Vbi Priſcia. Deficio loco paſſiui defio facit. Cic. in Tuſc. Mihi fortuna magis nũc defit, quã genus.

DEFLACCARE, *Fiaccare*, uetus & prorſus obſoletum uerbum eſt, quo antiquiſſimi uſi ſunt pro atterere. Nonius. niſi forte Defloccare quis malit legere, & à flocco eius originem trahere: ut, defloccare, proprie ſit, floccos conſumere: quod fit, cum ueſtes nimio uſu atteruntur. Huic coniecturæ illud fidem poteſt aſtruere, quòd apud Plau. in Epid. uocantur Defloccati ſenes, qui decrepiti ſunt, & ita attriti, ut ueſtis, quæ floccos ſuo nimio uſu amiſit.

DEFLAGRATIO, onis, *ἐμπρησις*, combuſtio. Cice. 3. de Fin. negant ſe recuſare, quo minus ipſis mortuis, terrarum omnium deflagratio conſequatur.

DEFLAGRO, as, *Ardere, abbruſciare fortemente, καταφλέγομαι, ἀμπίθομαι*, comburor, igne conſumor: & ſemper ablatiuum poſtulat. Cic. 4. Acad. Fore aliquando, ut omnis hic mundus ardore deflagret. Per tranſlationem, langueſcere. Liui. lib. 40. Spes animũ ſubibat, deflagrare iras ueſtras poſſe.

DEFLECTO, is, *Torcere, piegare, κατακάμπτω, ἀποκλίνω*, torqueo curuo. Colu. lib. 3. ramum oliuæ deflecte. Cic. lib. 3. Off. pro declino per tranſlationem poſuit: In quo uerbo lapſa conſuetudo de uia deflexit.

DEFLEO, es, ere, *Piangere, καταδακρύω*, deploro. Aſinius Cice. lib. 10. Illud initium ciuilis belli defleui.

DEFLEXVS, us, nomen, curuatio. Col. Ne deflexu frangatur.

DEFLO, as, are, *πνέω, πνεῖν*, idem quod flare. Pli. lib. 28. cap. 2.

DEFLOCCATI ſenes, *γέροντες παρακμάσαντες*, qui florem uirium depoſuere, quaſi attriti. metaphora tracta à ueſtibus, quæ multo uſu floccos ſuos amittunt. Plaut. in Epid. Defloccati ſenes quæritant me.

DEFLORESCERE, *Sfiorire, ἀπανθεῖν, ἀπανθίζεσθαι*, flores amittere. Plin. lib. 17. Defloreſcentem uitem, & oleam percutit imber. Ad Her. poſuit, pro uigorem amitto. Formæ, (inquit) dignitas morbo defloreſcit. Apud Colu. lib. 2. cap. 12. Accipi uidetur pro flores acquirere, & eoſdem amittere.

DEFLORO, *Sporcare, macchiare, ſfiorare, μιαίνω*, idem quod contaminare, uitiare, quaſi floribus & ornatu ſpoliare. Liu. lib. 37. Gloriã eius uictoriæ defloratam ad Thermopylas eſſe.

DEFLVO, deorſum fluere, *Scorrere à l'ingiù, καταῤῥέειν*, proprie de fluminibus. Plin. lib. 6. cap. 7. Defluit in Rhenum Moganus. Per trãſlationem decurrere, delabi. Cic. in Lælio: Ad leues amicitias defluxit oratio. Sal. in Iug. Vbi per ſocordiam uires, tempus, ingenium defluxere: id eſt, quaſi cecidere, & periere. Lactan. lib. 3. pro in nihilũ redigere poſuit: Corpus relictum ab anima defluit. Quandoque Defluere eſt ſecundo amne fluere. Virg. lib. 3. Geor. Miſſusq; ſecundo defluit amni. Defluere etiam dicitur, quod ętate morbove ſoluitur. Vnde defluere capillus dicitur, & capillus, qui defluit, defluus.

DEFLVVIVM, capillorum fluxus. Plin. lib. 21. cap. 39. Defluuia comarum facere dicitur. Idem lib. 22. cap. 13.

DEFLVXVS, us, *κατάῤῥους*, idem quod defluuium.

DEFODIO, is, pe. cor. *Sepelire, κατορύττω*, ſepelio, obruo. Liu. Defoſſi annis quindecim ſupra quingentos. loquitur de libris Numæ. Colu. lib. 8. pro fodiendo plantare, cum dixit, Scrobem defodiamus in limine ſtabuli. Item eſt, deorſum ſodere. Idem lib. 2. Solum in altitudinem triuni pedum defodiatur. Defoſſus, us. ui. Pli. lib. 19. cap. 8.

DEFORMO, as, *Far brutto, difformare, ἀσχημονέω, ἀμαυρόω*, quaſi de forma deijcio, ab integra forma ad corruptam traduco. Ad Heren. lib. 1. Qui ſunt qui Italiam deformauerunt? Cice. de Aruſp. reſp. In qua Pompeium ornat, an potius deformat? Item eſt figurare, & delineare, & noua forma inſignire. Vitru. lib. 6. Tragicæ ſcenæ deformantur columnis, ſignis, & regalibus rebus. Idem: Architectus graphidis peritus, ut deformare poſſit lineis imitationẽ, quam uelit, ædificiorũ. Hinc deformatio, onis. Liui 9. Vt ſuæ quiſque conditionis oblitus, ab illa deformatione tantæ maieſtatis auerteret oculos.

DEFORMICATVM lignum, dixerunt antiqui, quod à fomitibus, quibus confoueri ſolet, erat ſucciſum. Feſtus.

DEFORE, compoſitum à Fore, idem ſignificans quod defuturum eſſe. Cicero de Leg. agrar. Arbitrantur non defore, qui illam reſtituerent.

DEFORMIS, & hoc Deforme, *Difforme, rozzo, brutto, αἰσχρὸς*, turpis, fœdus. Cicero pro Cœlio: Id nunquam tam acerbe ferret M. Cœlius, ut eum pœniteat non deformem eſſe natum. Cicero Marcel. libr. 4. Nec eam diligere minus debes, quòd deformior eſt.

DEFORMITAS, atis, *Bruttezza, ἀμορφία, αἰσχότης*, turpitudo. Cice. 1. de Leg. Deformitas animi, & corporis prauitas. Idẽ in Off. Turpitudine, ſi in deformitate corporis aliquid habeat offenſionis, quanta illa fœditas turpificari animi debet uideri?

DEFORMITER, aduerbium, *αἰσχρῶς*. Quinct. lib. 8. cap. 3.

DEFRAVDO, as, *Ingannare, παρακρούομαι*, uel per ſyncopen defraudare, eſt per fraudem circumuenire aliquem. Plaut. in Aſin. D. Me defraudato. Defraudem te ego? Defraudare genium, eſt, naturæ, quod appetit, negare. Teren in Phor. Quod ille unciatim uix de demenſo ſuo, Suum defraudans genium, comparſit miſer. Contra, Indulgere genio, eſt uoluptati operam dare. Quę loquendi formulæ inde tractæ ſunt, quòd antiqui Genium uocabant naturæ Deum, hoſpitalitatis præſidem. Vnde homo genialis, dicitur liberalis, & hoſpitalis, & ſplendido apparatui aſſuetus.

DEFRAENATVS, a, um, *Sfrenato, ἀχάλινος*, effrænatus, quaſi ſine fræno. Ouid. 1. Meta. Et defrænato uoluuntur in æquora curſu.

Defrico,as,pen.cor. *Fregare*, καταψάω, idē quod fricare. ad Heren. Vt in balneas uenit, cœpit, poſtquam perfuſus eſt, defricari.

Defrigeſcere, καταψύχεσθαι, ſrigeſcere. Col.lib.12.c.20.

Defringo,is, *Rompere frangere*, ἀποῤῥήγνυμι, frango. Col.li.6. Plerunque fit, ut aut crure aut cornibus boum ramuli uitium defringantur. Virg.2.Georg. Summas defringe ex arbore plantas. Cice. pro Cec. Qui prætereuntes ramum defringerent arboris.

Defrugo,as,pe.p. *Tor via tutti i frutti*, καρπίζομαι, ἐκκαρπίζομαι, omnem fructum exhaurio. & agricola agrum defrugare dicitur, cum nimia fœtura exinanit agros, uel per inſcitiam, aut negligētiam perdit laceſsitve fruges: ut cum uel feſtinata ſementis eſt, uel ſerotina. Plin.lib.18. Oraculum illud magnopere cuſtodiendum, Segetem ne defruges. Col. Conſtat ſegetem nimia defrugatione exinaniri.

Defrutare, *Far vin cotto*, ἕψω, muſtum decoquere, ut inde defrutum fiat. Col. libr. 2. Defrutum quoque facere & defrutare uinum licet.

Defrutarius,a,um,ut, Vaſa defrutaria apud Col. lib.12. cap. 19. Quæ ad defrutum idonea ſunt. Sic cella defrutaria, apud eundem lib.1.cap.6.

Defrutum, *Vin cotto*. ἕψημα, παρέψημα Hippocrati, à deferuendo (ut inquit Pallad.) uinum decoctum, Plinio auctore, uſque ad mediam partem. Sapa uero à ſapiditate, muſtum ad tertiam partem decoctum. At Col. aliter, Muſtum, inquit, quam dulciſſimum decoquitur ad tertias, & decoctum Defrutum uocatur. Sic Nonius: Sapa, quod nunc Mellacium dicimus, muſtum ad mediam partem decoctum: Defrutum, ſi ex duabus partibus ad tertiam redigatur deſerueſaciendo.

Defugere, *Recuſare*, recuſare, in totum fugere. Ci. pro Sylla: atté de, quam ego defugiam auctoritatem conſulatus mei.

Defunctorie, πρὸς ἀφοσίωσιν, languide, & remiſſe. Vlpia. li.55. ad Senatuſconſult. Tertul. Quæ defunctorie petijt.

Defundo, *Verſare*, καταχέω, effundo, & interdum fundo. Cato de Re ruſt. Aquā defundito. Col. Cum refrixerit, in uaſa defundas.

Degener, *Traligno, baſtardo*, δυσγενὴς, qui maiorum ſuorum uirtuti non reſpondet. Virg.2. Aen. Degeneremq; Neoptolemum narrare memento. Quandoque pro ignobili & uili. Virg.4. Aen. Degeneres animos timor arguit. Eſt adiectiuum generis omnis, tertiæ declinationis. facit in ablatiuo Degenere, uel Degeneri. Luc. lib.4. Si me degeneri ſtrauiſſent fata ſub hoſte.

Degenero,ras, *Degenerare, tralignare*, ἐξίστασθαι, μεταπίπτειν, ἐκπίπτειν, à genere decidere. Ci. de Prou. Cōſ. Cuius utinā filij nō degenaraſſent à grauitate paterna. Vir. lib.2. Ge. Pomaq; degenerant ſuccos oblita priores. id eſt, deterioris ſunt ſaporis. Prop. Dij mihi ſunt teſtes non degeneraſſe propinquis. Dicimus autem degenerare tam à malo, quàm à bono. Liui. lib.9. Ne degeneraueris à familia imperioſiſſima, & ſuperbiſſima.

Degero,is,ere, *Portare*, gero. Plaut. in Men. Mea ornamenta ad meretrices degerit, id eſt defert. Quidam legunt Apud meretrices, & Degerit pro abſumit exponunt. Idem: illud tute degeris amicæ.

Deglabrare, *Pelare*, ἀποψιλῶ, depilare, & glabrum facere.

Deglubo,is,ere, deglubi, deglubitū, *Sgranare, ſcorticare*, ἀποδέρω, ξυρεῖν, corticem eximere, ſiliquam aut folliculū excutere, & granum ſua nudare tunica. Varr.1. de Re ruſt. ca.48. Quod eo folliculo deglubitur granum. Item excoriare. Vnde prouerbiali ſententia dici ſolet Boni paſtoris eſt tondere pecus, non deglubere.

Deglutinare, *Diſſoluere, diſcollare*, ἀποκολλᾶν, eſt diſſoluere, quod glutinatum erat. Plin. lib.25. cap.13. Palpebras deglutinat.

Dego,is, *Condurre, menare*, ἄγω, ex de, & ago, abiecto à, præteritū facit Degi, ſine ſupino, idem eſt, quod ago, duco, perago. Et fere habet poſt ſe accuſatiuum tempus denotantem: ut Degere uitā, ætatem, annum. Ci. de Sen. Degere omne tempus ætatis ſine moleſtia. Ter. Hunc diem cupio perpetuum in lætitia degere. Interdum abſolute, ſine aliquo accuſatiuo, pro uiuere. Lact. lib.5. Eum noluit ſub aliena ditione, atque imperio degere. Legitur & paſſiuum Degitur in tertijs tantum perſonis. Cic.1. de Nat. deo. Quæ uita deorum, ſit, quæq; ab ijs degatur ætas. Degere pro detrahere. Plau. in Aul. Iſtum ſoror laborem degam, & diminuam. Idem in Epid. Degitur corium de tergo meo.

Degravo,as,re, *Aggrauare, premere*, βρίθειν, καταβαρύνειν, deprimere. Liui.4. Etiam peritos nandi laſſitudo, & uulnera degrauant. Labore operis degrauari, Colu. lib.6. cap.2.

Degrumari, ἀπευθύνειν κατὰ στάθμην, ad grummæ menſuram dirigere. Eſt autem Gruma, teſte Nonio, menſura quædam, qua flexæ uiæ ad lineam diriguntur. Lucilius: Viamq; degrumari uis.

Degulo,as,pen.co. *Inghiottire*, καταλαιμάω, καταλιχνεύω, abligurio, quaſi gulæ trado. Plaut. Degulato patrimonio paup factus.

Degusto, *Guſtare, aſſagiare*, γεύομαι, ἀπογεύομαι, idem quod guſtare, ſeu delibare. Plin. lib.18. cap.2. Ne deguſtabant quidem nouas fruges, aut uina. Deguſtare pabulum, Varr.2. de Re ruſt. cap. 5. Per tranſlationem accipitur pro leuiter aliquid attingere. Cic. 5. Tuſc. Viſne igitur, quoniam hæc te uita delectat, ipſe eandem deguſtare? Huc etiam referendum illud Lucre. lib.1. Ignes deguſtant tigna celeri flamma, id eſt leuiter attingunt. Deguſtare conuiuam, dixit Cic. lib.4. ad Atticum, pro, ſententiam eius expiſcari.

Dehaurio,is,ire, haurio. Cat. cap.66. Amurcam dehaurito.

Dehinc, *Dipoi, per lo innanzi*, ἐντεῦθεν, ἀπὸ τούτου, id eſt poſt hac. Teren. in And. Dehinc ut quieſcant porro moneo. Item ſignificat deinde, ut ſit aduerbium ordinis. Sal. arduum uidetur res geſtas ſcribere: primum quòd facta dictis exæquanda ſunt: dehinc, quia plerique delicta, quæ reprehenderis, maleuolentia putant eſſe dicta.

Dehiſcere, *Aprire forte, ſpalancare*, χαίνειν, aperiri. Plin. lib.8. Acus unus piſcium dehiſcente propter multitudinem utero, parit.

Dehoneſtamentum, *Gueſtamento*, αἰσχύνη. quod honeſtatem alicui rei adimit. Vnde uultus dehoneſtamentum dicitur cicatrix, uultum hominis dedecorans. Gel. lib.2. Quo dehoneſtamēto corporis maxime lætabantur. Pro contumelia uſus eſt Tacit. lib.12. Auribus deciſis uiuere iubet, oſtentui elementiæ ſuæ, & in nos dehoneſtamento.

Dehoneſto,as, *Dishonorare*, ἀτιμάζω, contrarium uerbi honeſto.

Dehoneſtus,a,um, ualde honeſtum. Gell. lib.19. cap.10.

Dehortor,aris, *Sconfortare*, μεταπείθω, diſſuadeo. Cic. in Piſ. reip. tempus aut me ipſum, aut alium aut inuitabit, aut dehortabitur.

Deianira, Δηιάνειρα, filia fuit Oceani Aetoliæ regis, Acheloo deſponſata eſt primo, deinde Herculi. itaque nuptiarum gratia ortum eſt inter eos certamē: ſed, Acheloo uicto, Herculi ceſſit. porro cum Hercules tranſiturus eſſet Euenū Aetoliæ fluuiū, qui tum tēporis maxime excreuerat, Neſſus Centaurus ſeipſum ultro obtulit ad trāſuehendā Deianirā: quā cum Neſſo cōmiſiſſet, ipſe prius intrepide tranauit fluuiū. Neſſus aūt adhuc in altera ripa ſtās, nouam nuptam uitiare uoluit: quod uidens Hercules ſagittis Hydræ ſanguine infectis Centaurum transfixit: qui ſe moriturū ſentiens, ut hoſtem ulciſceretur, Deianiræ ueſtē ſuā proprio ſanguine perfuſam dono dedit, aſſerens ei uim amatoriā ineſſe, & ſi hac maritus indueretur, ipſum ab aliarum mulierum amore iri auocatum. Mulier itaque nimis credula munus accepit, & cum audiſſet maritum ſuū in Eubœa amore Ioles Euryti filiæ detineri, Neſſi ueſtem uiro perferendam Lychæ famulo tradidit. Hercules igitur nihil mali ſuſpicans, cum ſacrificaturus eam induiſſet, tantis cruciatibus affectus eſt, ut in furorem uerſus, Lycham è Cæneo monte in Euboicum mare deiecerit. ipſe autem, arcu & ſagittis Phyloctetę commiſſis, ſe in ardentem pyram, in Oeta monte cōſtructam, coniecit. quod Deianira audiens, dolore percita, Herculis claua ſe interfecit. Ouid.9. Metam.

Deidamia, Δηιδάμεια, filia fuit Licomedis, regis Scyri inſulæ, quā Achilles, cum inter regis huius filias ſub muliebri habitu lateret, grauidam fecit, & ex ea Pyrrum genuit. Stat. in Achill.

Deiectio,nis, Ci. pro Cœc. Quis illā uim, deiectionemq; fecerit?

Deiectus,us, diectio, καταβολὴ. Liu.9. deiectu arborum.

Deiero,p.c. *Giurare ſantamente*, ἐπόμνυμι, διόμνυμι, ſancte iuro, iureiurando affirmo. Gell. lib.1. Cum amicus eum rogaret, ut pro re cauſſaq; eius falſum deieraret. Ter. in Eun. Illum, liquet mihi deierare, his menſibus ſex prorſum non uidiſſe.

Deiicio,is,pe.c. *Gettare abbaſſo*, καταβάλλω, deorſum iacio. Virg. 8. Aen. Toto genitor quæ plurima cælo Deiicit in terras. Liu. lib. 1. Pro iaciendo defigo poſuit. Alter elatam ſecurim in caput deiecit. Per tranſlationem pro auerto. Ci. in Phil. nec uero uſquam, nec à rep. oculos deijciebam. Item pro deturbare. Item 2. Verr. Pollicitus eſt quantum uellent pecuniæ, ſi me ædilitate deieceſſent. Idem pro Mur. Q. Tubero prætura deiectus eſt. Deijcere de gradu, id eſt dignitate. Cice. Attic. lib. 16. Ex quo mihi uidetur στρατηλάτης ille deiectus de gradu. Deijcere de gradu, pro, de conſtantia deducere. Cice.1. Offic. Fortis & conſtantis eſt, non perturbari in rebus aſperis, nec tumultuantem de gradu deijci, ut dicitur. Sic deijcere de poſſeſſione, de ſententia, de dignitate.

Dein, *Dopo, poſcia*, ἐντεῦθεν, per apocopē dictum à deinde, ut exin, ab exinde, proin à proinde, ſubin pro ſubinde. ſignificat autem idem quod deinde, & eſt poetis familiarius, quàm oratoribus. Teren. in And. Accepit conditionem, dein quæſtum occepit.

Deinde, ἔπειτα, ordinem, ſiue tempus importat. & eſt idē quod poſtea. Componitur ex de, & inde. Cic. ad Q. fr. lib.3. Quas ad te deinde litteras mittemus. In carmine fere ſemper contractionem patitur, fitq; dictio diſſyllaba. Virgil. 3. eclo. Incipe Damœta, tu deinde ſequere Menalca.

Deinceps, *Ordinatamente, dipoi*, ἐφεξῆς, per ordinem, per uices, ſiue, quod uulgo dicere ſolemus, unus poſt alium. Liu. lib. 1. Duo deinceps reges, alius alia uia, ille bello, hic pace, ciuitatem auxerunt. Cic. Thermo: Tres fratres, quod uideo deinceps tribunos pl. per triennium fore, te nolo habere iratos. Col. 6. Quod quomodo faciendum ſit, non pigebit deinceps præcipere. Interdum pro poſthac, ſiue in poſterum. Cice. Att. lib. 7. Velim deinceps meliora ſint. Interdum pro præterea. Liu.1. Aduocato concilio, originem nepotum, ut geniti, ut educati, ut cogniti eſſent, cædem deinceps tyranni, ſeq; eius auctorem oſtendit.

Deinsu-

DEINSVPER, pen.cor. *Di ſopra*, ἄνωθεν, deſuper. Sal.lib.1.Hiſt.ut citatur à Nonio: Ad medium deinſuper aſtantium manibus in murum attollitur.

DEINTEGRO, *Di nuouo*, ἐξυπαρχῆς, denuo. Ter.in And. Quas faciet deintegro comœdias. De integro incidere in morbum, Cice. ad Cornif.lib.12. Gratulari alicui deintegro, Idem Attic.

DEIOPEIA, p.c. una ex nymphis Iunonis, quam illa apud Virgil.1. Aene. Aeolo uxorem pollicetur. Deiopeiam Connubio iungam ſtabili, propriamq; dicabo.

DEIOTARVS, Galatiæ rex fuit populo Romano amiciſſimus. qui tempore belli Pharſalici Pompeij partes ſecutus eſt, eoq; profligato ad Cæſaris uictoris clementiam confugit, à quo regis quidem nomen retinuit, parte tamen regni mulctatus eſt.

DEIPHOBE, es, Δηιφόβη, nomen proprium ſibyllæ Cumanæ, Glauci filiæ, quæ Aeneam ad inferos duxit. Virg.6. Aene.

DEIVGO, gas, pen.cor. diſiungo, ἀποζυγόω: Pacuuius Chryſæ, ut citat Nonius: Per noſtram egregiam unanimitatem, quam memoris deiugat.

DEIVNGO, is, *Diſgiungere*, ἀφορίζω, diſiungo. Cic. de Vniuerſ.

DEIVRIVM, ὁρκισμὸς, ſanctum iuſiurandum. Gell.li.7.c.8.

DEIVRO, as, are, ἐπομόω, διόμνυμι, deiero, id eſt ſancte iuro. Plau. in Caſ. Per deos omnes, & deas deiurauit. Idem in Rud.

DEIVVO, as, antiqui dicebant pro non iuuare. Plau. in Trin. Deſerere illum, & deiuuare in rebus aduerſis pudet.

DELABOR, eris, delapſus ſum, *Scorrere abbaſſo, cadere abbaſſo*, καταπίπτω, κατολισθαίνω, ſignificat deorſum labi, decidere. Virg.10 Sileno: Serta procul capiti tantum delapſa iacebant. Liui. Cælo repente delapſus. Et cum præpoſitione. Cice. Offic.1. De manibus audaciſſimorum ciuium delapſa arma ceciderunt. Tranſlate, Cic. de Orato. Inſperanti mihi cecidit, ut in iſtum ſermonem delaberer. Idem in Lælio: Iam a ſapientum familiaritatibus, ad uulgares amicitias oratio noſtra delabitur. Et de Orat.lib.2. In hoc uitium ſcurrile delabitur. Fami.lib.6. Quotidie mihi delabi ad æquitatem uidetur, id eſt paulatim ad æquitatem propius accedere. Offic.lib.2. Habenda eſt ratio rei familiaris: quam quidem delabi ſinere, flagitioſum eſt. Id eſt, ad nihilum redigi.

DELACERO, as, *Stracciare*, διασπῶμαι, διαῤῥήγνυμι, in partes lacero, conſcindo. Plautus Capt. Qui me tuis ſceleſtis fallacijs delaceraſti.

DELACRYMATIO. Plin.lib.37.cap.11. Vis eius delacrymationibus mordendo proficit.

DELACRYMARE, *Lagrimare*, ἀποδακρύειν, eſt lacrymas, uel aquam more lacrymantis demittere. Colum.lib.5. de uite: Vt interdum delacrymet.

DELAEVO, as, λειαίνω, læuo. Colu. de Arb.cap.6. Plagam acutiſſimo ferro delæuato.

DELAMBO, is, ere, lambo. Stat.2. Theb. delambit uellera lingua.

DELAMENTOR, aris, καταδακρύω, defleo. Ouid.11. Meta.

DELANIO, as, p.c. διασπάω, diſcindo, & quaſi lanam traho, unde Lanius, qui pecus diſcindit. Feſtus.

DELAPIDATA, *Salicata, laſtricata*, λιθόστρωτα, lapide ſtrata, cuiuſmodi eſt uia Appia, quam à porta Capena Brunduſium uſque quadratis ſaxis ſtrauit Appius ille Cæcus. Ex Feſto.

DELASSO, as, *Stancare*, καταιατόω, laſſo. Hor.1. Serm. Sat.1.

DELATORES, *Accuſatori occulti*, occulti accuſatores.

DELEBILE, *Che ſi puo cancellare*, ἐξαλειπτὸν, qđ deleri poteſt. Marti. lib.7. Caſibus hic nullis, nullis delebilis annis Viuet.

DELECTAMENTVM, ti, *Diletto*, τερπωλὴ, τερπνότης, oblectatio. Cicero de Senec. Poſſem perſequi per multa delectamenta rerum ruſticarum.

DELECTATIO, *Dilettatione*, τέρψις, iucunditas, quam ex re aliqua percipimus: quam ſic definit Cic.lib.4. Tuſc. Delectatio, eſt uoluptas ſuauitate auditus, animum deliniens: & qualis hæc eſt auriũ, tales ſunt oculorum, & tactuum, & odorationum, & ſaporum.

DELECTO, *Dilettar, dar piacere*, τέρπω, & Oblecto, compoſita ſunt à Lacto, frequentatiuum ab antiquo uerbo Lacio. Cice. Ruſo: Me ſuperiores litteræ tuæ admodum delectauerunt. Cic. Pæto: Tu te iſtic Atheniano iure delectato, ego me hic Hirtiano. A Delecto fit Delectatio, Delectamen, & Delectamentum. Proprie eſt attrahere, deducere. Ennius: Et me Apollo ipſe delectat ac ducit Delphicus. Quadrigarius: Fabius de nocte cœpit hoſtium caſtra oppugnare, & hoſtem delectare. Et quoniam quæ grata ac iucunda ſunt, nos attrahere ſolent, factum eſt ut Delectare ſit, iucunditate afficere. Delector, eſt, delectatione, uel iucunditate afficior. Col. lib.1. Matrona amœnitate aliqua delectanda erit, quo patientius moretur cum uiro. Sic oblector, & huiuſmodi, quæ ſignificationem paſſiuam innatam habent. Lact.lib.2. Auro, & gemmis, & ebore delectantur. Cic. Cœlio: In communibus miſerijs hac tamen oblectabar ſpecula.

DELECTVS, us, *Elettione*, ἐκλογὴ, electio. inde delectus militum, cũ imperator, quos ei uiſum fuerit ad militiam conſcribit, etiam inuitos: quod in maioribus tantum reip. periculis fieri conſueuit: alioqui contenti erant ijs, qui ultro nomina dabant. Cic. ad Att. Nullus uſquam delectus. Idem de Prouin.conſ. Exercitus ille noſter, ſuperbiſſimo delectu, & duriſſima conquiſitione coactus, omnis interijt. Hinc dicimus, in uſu uerborum & ſententiarum adhibendum eſſe delectum: id eſt, iudicium. Cic. de Cla. Orat. Verborum delectum originem eſſe eloquentiæ.

DELEGATIO debiti, niſi conſentiente & ſtipulanti promittente debitore, iure perfici non poteſt. Cice. Attic. Delegatio in mancipe, annua die.

DELEGO, as, *Diputare, aſſignare*, ἐπιτρέπω, cum quempiam meo loco, officio, negotiove exequendo præficio. Colum. libro.4. Quis non imprudentiſſimum quenque huic negocio delegat? Cic. Poſt delegatam mihi hanc prouinciam: id eſt, poſt onus mihi impoſitum. Interdum legatos mittere. Liu. Decernunt, ut duodecim delegarentur ad regem. Veteres pro diſcedere & diſpertire poſuerunt. Plaut. in Amph. Si cui fautores delegatos uiderit. Et Delegata, dixerunt dijs conſecrata, quæ nunc dedicata dicimus. Delegare etiam frequens eſt apud iuriſconſultos pro aſſignare, id eſt alium pro ſe debitorem dare, quo recepto à creditore, prior debitor liberatur. Iuſtini. C. de Nouationib. & delegat.

DELENIFICVS, blandiloquus. Plau. in Mil. Delenifica uerba.

DELENIO, is, ire, *Addolcire*, πραΰνω, à Lenio, demulceo, uel manſuetum reddo. Colum.lib.10. Iracundia notæ melioris apium facile delenitur.

DELEO, les, deleui, deletum, *Cancellare*, ἐξαλείφω, περιγράφω, ex de, & leo (ut inquit Priſc.) proprie eſt ſcripturam, picturam, uel aliquid ſimile induco, ſiue extero. Cic. pro Clu. Digito legata deleuit. Per metaphoram pro euertere. Cæſ.2. Bel. Ciu. Spe prædæ in urbem irrumperent, urbemque delerent. Tollere, remouere. Cic. pro lege Man. Delenda eſt uobis illa macula, Mithridatico bello ſuſcepta. Hinc Deletus, a, um.

DELETILIS, le, quod delet. Varr. Sumam ſpongiam deletilem. Interdũ paſſiue, pro eo, qđ deleri ſoletur, charta, ſeu tabula deletitia.

DELIACVS, a, um, δηλιακὸς, ex Delo. Pli.lib.34. Antiquiſſima æris gloria Deliaci fuit. Cic. pro Roſc. Domus Chryſogoni referta uaſis Corinthijs & Deliacis.

DELIBERABVNDVS, a, um, deliberans. Liu.2. Conſules uelut deliberabundi capita conferunt, diu colloquuntur. Idem libro.1. Rex uelut deliberabundus, in hortum ædium tranſit.

DELIBERATIO, Cic.1. Offic. Triplex conſilij capiendi deliberatio.

DELIBERATIVVM, συμβουλευτικὸν, genus eſt, quod in cõſultatione poſitum, habet in ſe ſuaſionem & diſſuaſionem. Cic.1. de Inu.

DELIBERATVM, ſubſtantiuum. Cæſ.1. Bell. Ciuil. Illi deliberata reſpondent.

DELIBERATOR, oris. Ci. ꝑ Sext. Illi deliberatori merces duplicata.

DELIBERO, as, *Deliberare* διαγινώσκω, à libella, qua quid ponderatur: & ſignificat conſultare, decernere, perpendere. Cice. Poſtquã reuerſus ab exilio, noctem ſibi ad deliberandum poſtulauit. Idẽ in Verr. Deliberatum eſt, id eſt fixum, & decretum eſt. Aliquando dubitare. Cic.lib.3. Offic. Deliberant, utrum id ſequantur, qđ honeſtum eſſe uideant. Deliberatur, imperſonale. Cæſ.7. Bell. Gal. Deliberatur de Auarico in communi conſilio. Deliberatus, partic. Hor.2. Car. Combiberet uenenum Deliberata morte. Deliberatus, nomen ex partic. Ci. Me.li.5. Neque illi quicquam deliberatius fuit, quàm me, quacunque ratione poſſet euertere.

DELIBO, as, pen.pro. *Menomare guſtando, aſſaggiare*, ἀπολείβω, decerpo, quaſi libando minuo. Cic. pro Sext. Non ſum tam inſolens in dicendo, ut omni ex genere orationem aucuper, & omnes undiq; floſculos carpam, atque delibem. Non nunquam pro leuiter attingere, & quaſi ſummis labris deguſtare. Idem Fam.10. Putabam, poſſe me nec de laude ieiuni hominis delibare quicquam. Interdum uiolo. Gel.li.1. Compenſatur leue damnum delibatæ honeſtatis. Compoſitum à uerbo, Libo, Græce, λείβω: quod idem ſignificat, quòd rigo, uel humecto: unde cum ſumma tantum labra rigamus, & leuiter deguſtamus, proprie libare dicimur.

DELIBRO, as, pen.c. *Scorzare, leuare la ſcorza*, ἀποφλοιίζω, decortico librum, id eſt corticem arbori detraho. Col.li.3. Corticem circumcidito, & materiam delibrato. Eſt etiam Delibro, à libra deductum, & à libro, as, cuius pen. producitur. Vide Libro.

DELIBVTVS, *Onto*, ἀλληλιμμένος, unctus, quaſi oleo aut alio liquore imbutus. Cice. de Cla. Orat. Multis medicamentis delibutus. Transfertur ad animum. Terent. in Phorm. Si te delibutum gaudio reddo. Sal. Vxor ſacrilega, ac periurijs delibuta. Participium eſt ſine uerbo.

DELICATE. Col. Cultam, ueſtitamq; familiam utiliter magis habeat, quàm delicate. Cic. de Offi. Delicate, ac molliter uiuere.

DELICATVS, a, um, *Delicato, pulito*, τρυφερὸς, ἁβρὸς, ἀθρυπτος, à Delicium fit, & idem eſt, ut qui in delicijs uiuere aſſuetus eſt. Cice.6. Verr. Tam delicati eſſe non poſſumus. Per metaphorã mollis ac tener dicitur ut Molles, & delicatæ uoluptates 1. de Nat. deo.

DELICIAS facere, θρύπτεσθαι, κατατρυφᾶν, laſciuire, ac luſitare: qđ aliter dicitur deliciari. Plau. Eia delicias facis mi Menæchme.

DELICIA, æ, auctore Feſto, tigni genus, quod è culmine ad tegulas angulares infimas uerſus faſtigiatum collocatur. unde & tectum

ipſum

ipſum deliciatum,& tegulæ deliciares appellantur. Cato de Re ruſt.cap.14.

DELICIVM,cij,in ſingulari,& Deliciæ,arum,in plurali, *Delitie, deli catezze*, τὰ παιδικά,oblectamentum, quæ nobis uoluptati ſunt: à delicio,quod ex de,& lacio,componitur. Marti.lib.13. Delicium paruo donabis Dorradæ nato. Cic.6.Verr. Incipiam ab ea ciuitate,quæ tibi una in amore atque in delicijs fuit. Sueto. Titus amor, ac deliciæ generis humani. Legitur & Delicia, femi.gene. Plaut. Mea uoluptas,mea delicia.

DELICO,as,pen.cor.*Moſtrare*, δηλῶ, explico interpretor Titinnius lib.5.ut citat Nonius: Quid iſte uult ſermo? mater delica. Veteres etiam delicare,pro dedicare,quandoque dicebant.

DELICVS porcus, qui dicatur, exponit Varr.2. de Re ruſt.cap.15. His uerbis: Cum porci depulſi ſunt à mamma, à quibuſdam Delici appellantur.

DELICTVM,*Deletto,peccato*, πλημμέλημα,peccatum,à delinquo, is, quòd qui peccat,delinquat officium ſuum. Cice.pro Cæc. Iniuriarum delictum eſſe.

DELIGO,gis,*Eleggere*, ἀπολέγομαι,ex de, & lego. Deligere & Eligere inter ſe differunt,ut Deligere ſit,quod magis idoneum ad rem agendam eſt, cernere. Eligere uero, uel ad noſtrum emolumentum, uel ad illius qui eligitur,dignitatem. Cæſ. 3. Bel. Gal. Duces deliguntur. Cic.1.Offic. Opinionem afferunt populo,eorum ſe fore ſimiles, quos ſibi ipſi delegerunt ad imitandum. Deligere pro colligere. Tenui prima deligere angue roſam, Oui.epi.4. delectus,particip.Cic.pro Roſc.Am. Ad eamne rem eſtis delecti,ut eos condemnaretis.

DELIGO,as,are,*Legare*, δέω, δεσμεύω,ligo,uincio. Varr.1.de Re ruſt. cap.47. Integenda binis tabellis, dextra ac ſiniſtra deligatis. Deligare ad palum,Cice.7. Verr. Deligatis omnibus membris,Idem 6.Verr.

DELIMO,pen. prod. *Limare*, ἀποῤῥινέω, à uerbo limo, idem quod lima abrado. Plin. libr.34. cap.11. Alij delimatam æris ſcobem aceto ſpargunt.

DELINEO,as,*Deſignare*, διαγράφω, καταγράφω, ex De, & Linea, deſigno & ruditer depingo. Plin.de Apelle: Arrepto carbone extincto è foculo, imaginem in pariete delineauit.

DELINGERE,*Leccare*. Plau.in Curc. Delinges ſalem. Vide Lingo.

DELINIMENTVM,oblectamentum, θέλγητρον. Liu.4. Aptiſſimū tēpus erat,delinimentum animis,Nolani agri diuiſionem obijci.

DELINIO, is, ire, *Vngere,placare,mitigare*, ſi partium compoſitionem ſpectes, idem erit quod perungo, frequentius tamen accipitur pro placo, & illecebris quibuſdam allicio. Plaut. Stic. Vt eum aduenientem meis dictis deliniam. Cicero.pro Mil. Vt non modo uirtute flecteret, ſed etiam tribus ſuis patrimonijs deliniret. Delinitus,particip. Cic.in epiſt. Virtuti nuntium remiſiſti,delinitus illecebris uoluptatis.

DELINITIO. Cice.2.Offi. Delinitio multitudinis ad breue ſit tēpus.

DELINITOR,Ci.de Cla.ora. Iudicis delinitor eſſe debet orator.

DELINO,is,pe.cor.*Cancellare*, καταχρίω, deleui,& deliui, delitum, pen.cor.fœdare. Ci.Caluo: Litteræ delitæ mihi à te redditæ ſunt. Priſc.lib.9.

DELINQVO,is,deliqui, delictum,*Fallire,peccare*, πλημμελέω, proprie non prætereunda prætermitto. Plaut. in Amph. Ex me quæris quid deliquerit? Quoniam uero prætermittere ea,quæ præteriri non debent,peccare eſt,Delinquere pro peccare ponitur. Ci. de Nat.deo. Ferretne ciuitas ulla latorem iſtiuſmodi legis,ut condemnaretur filius, ſi pater deliquiſſet? Delinquor, paſſiuum. Cicero.1.Offic. Siquid delinquitur, magis in alijs cernimus, quàm in nobiſmetipſis.

DELIQVEO,es,ere,delicui,*Riſſolverſi,divenir liquido*, τήκομαι, συντήκομαι,in totum reſolui, & diſſolui. Oui.4. Meta. Protinus imbutum cœleſti nectare corpus Delicuit. Col.lib.12.cap.4.

DELIQVIVM,defectum,*Diffetto,mancamento*, ἔκλειψις. Plautus in Capt. Nullam cauſſam dico,quin mihi & parentum, & libertatis, apud te deliquium ſit. Deliquium ſolis, cum Luna inter Solem terramque interpoſita, lumen eius noſtro eripit conſpectu. Plin. libro.2. ca.12. Deliquium animi, cum animus linquitur, & quis animo deficit.

DELIQVVM,deliqui, *Meno,manco*, ἔλαττον, idem quod minus, interprete Feſto. Plaut.in Caſ. Tibi nil domi deliquum eſt.

DELIQVESCO,is. Col.li.12.ca.41. Vt omnia poma deliqueſcant cū muſto. Per tranſlationem. Cic. Tuſc. Nec ſitienter quid expetens, ardeat deſiderio,nec alacritate futili deliqueat.

DELIRATIO,onis,*Pazzia ſenile*, παραφροσύνη, παραφρόνησις, ſenilis ſtultitia, alienatio mentis, ab ætate uel morbo proueniens: quæ ſignificatio ſumpta eſt ab ineptis aratoribus, à lira, id eſt ſulco aberrantibus. Plin. libro.18. cap.20. Cice. de Seneç. Iſta ſenilis ſtultitia (quæ deliratio appellari ſolet) ſenum leuium eſt, non omnium.

DELIRIVM,*Pazzia*, παραφροσύνη,eſt alienatio mentis, ex intemperie cerebri uitiante actiones principis facultatis: qualem & in ſenibus uidemus,& in ijs qui morbis ardentiſſimis infeſtantur.

DELIRO,as,pen.pro.*Partirſi dal dritto*, παραφρονέω, παραληρέω, παραλογιῶ,à recto decedo. Tranſlatio ab aratore. nam lira eſt recta foſſa,quæ in agris ducitur,ut in eam aqua pluuia & terræ uligo defluat: & quia rectus eſt ſulcus.delirare dicuntur, qui extra ſulcum. id eſt à recta uia declinant. Cic.1. Tuſc. Adeo ne me delirare cenſes,ut iſta eſſe credam? Hora.lib.1. Epiſt.ad Lollium: Quicquid delirant reges,plectuntur Achiui. Compoſitum ex de,& liro, quaſi deorſum liro. lirare uero,eſt agros in ſulcos dirigere. Alij delirare à Græco λῆρεῖν,quod ineptire eſt,trahunt.

DELIRAMENTVM,deliratio. Plaut.in Amph. Hæc quidem deliramenta loquitur. Idem Men. audin' tu ut deliramenta loquitur?

DELIRITAS,pro deliratione. Laberius: Quoniam mens quæ deliritas uos ſuppilatores facit. Nonius.

DELIRVS,pen.pro.*Pazzo,quello che ſi parte dalla ragione*, παραπλὴξ, παράφρων,qui inſanit,& qui à ratione diſcedit. ratio enim eſt uia recta,per quam omnes ducuntur. Cic.de Orat. Tum Annibal reſpondiſſe fertur, multos ſe deliros ſenes uidiſſe, ſed, qui magis deliraret, quàm Phormio, uidiſſe neminem. Idem 2. de Diuinat. An tu cenſes ullam anum tam deliram futuram fuiſſe, ut ſomnijs crederet?

DELITEO,tes,ex de,&lateo,*Occultarſi,naſconderſi*, ἀλλοχῶ, φωλεύω, occultari,latere. Vir.2.Aene. Per noctē obſcurus in ulua Delitui.

DELITESCO,euſdem ſignificati. Varr.3.de Re ruſt.cap.12. Lepores deliteſcunt in uirgultis. Transfertur ad alia. Cice. pro Cæcin. Caue in iſta tam frigida,tam ieiuna calumnia deliteſcas. Delitens, particip. Plin.lib.35.cap.2. Non placent ſpatia montis in cubiculo delitentia.

DELIVS,δήλιος,qui ex Delo inſula: unde Apollo Delius. ferunt eam Latonam, ex Ioue grauidam, metu Pythonis ſerpentis, qui eam toto terrarum orbe Iunonis iuſſu perſequebatur, in Delum inſulam fugiſſe, ibique Dianam & Apollinem eodem partu edidiſſe. etiam apud Cic.

DELMINIVM,δελμίνιον,Dalmatiæ oppidum. Ptol.li.2.c.ult.

DELOS,δῆλος,inſula maris Aegæi,Cycladum omnium clariſſima, in qua Latona Apollinem & Dianam dicitur eſſe enixa. Cice.3. Verr. Proditum eſt litteris, Latonam ex longo errore & fuga grauidam, temporibus exactis fugiſſe Delum, atque ibi Apollinem Dianamque peperiſſe. Ariſtoteles Delum appellatam exiſtimat ἀπὸ τοῦ δηλοῦν,quòd, cum antea mari operta eſſet, repente ſeſe oſtenderit. Alijs nominibus & Ortygia appellata eſt Aſteria,Cynthia, Lagia,Chlamydia, Cynethus, & Pyrpile, ab igne ibi reperto. Pli.lib.4.c.12.

DELPHI,δελφοὶ,tam pro oppido,quàm pro oppidanis,plurali tantum numero. ciuitas in Bœotia iuxta Parnaſſum, dicta à Delpho Neptuni filio. Delphis Apollinis erat oraculum toti terrarum orbi celeberrimum. unde Apollo Delphicus dictus eſt. Horat.2.lib. Carm. Vel Baccho Thebas,uel Apolline Delphos. Macr.in Sat. Apollinem Delphicum appellatum exiſtimatur à priſca Græcorum uoce δέλφος,quæ ſolem ſignificat,quod interdiu, ſtellis omnibus obſcuratis,ſolus luceat: qua ratione etiam Sol à Latinis appellatus eſt.

DELPHICVS,ca,um,unde Delphica laurus.

DELPHIN,ſiue delphis,*Delfino*, δελφὶν, δελφὶς,& delphinus, genus piſcis,uel potius maris bellua. parit catulos decimo menſe, interdum & binos nutrit uberibus,ſicut balæna,& decem annis ad ſummam magnitudinem peruenit. unde Pli.li.9.c.8. Eſt etiam ſyderis nomen. Varr.2.de Re ruſt.c.5. Maxime idoneum tempus ad concipiendum à delphini exortu,uſque ad dies quadraginta.

DELPHINIVM, δελφίνιον, herba florem habens purpureum uiolæ non diſſimilem,ſeſquipedales ex una radice ſurculos emittens: folia autem diuiſa & prælonga,quæ delphinorum effigiem repræſentant: Vnde tractum eſt nomen. Alterum præterea eſt delphinij genus,quod Romani Buccinum uocant, ſuperiori non diſſimile, ſed ramis longe gracilioribus. Vtriuſq; meminit Dioſcorides.

DELTA,inſula in Nilo Aegypti fluuio,non procul ab Alexandria, ita dicta,quod litteræ Græcæ Δ imaginem referat. Hirtius li.4. Bell. Ciu. Locus eſt illarum fere regionum nobiliſſimus,non longe ab Alexandria,qui nominatur Delta,quod nomen à ſimilitudine litteræ cepit. Eſt item Delta nomen urbis non procul à Syria. Steph.

DELVBRVM,*Delubro,tempio,chieſa*, τέμενος, τὸ, locus in quo Dei ſimulacrum dedicatum eſt. ita dictum,quòd in eo dij ponuntur Varro,& Macro.Sat.li.3.cap.4. Virg.2. Aeneid. At gemini lapſu delubra ad ſumma dracones Effugiunt. Alij accipiunt pro loco ante aras,ubi aqua currit: à deluendo. religio enim ſacrificij apud antiquos exigebat,ut ante ſacrum ſacrificulus manus ablueret. Alij delubrum Dei ſimulacrum accipiunt, à delibrato ligno dictum. Cic.pro Arch. Delubra muſarum colere.

DELVCTOR,aris, παλαίω,luctor. Plau.Perſa.

DELVDO,is,*Beffare*,irrideo. Plaut.in Aſin. Furcifer etiā me delectu[illegible]

DELVMBO,as,*Indebolire*, ἐξαδυνίζω,debilito,quaſi lumbos frango. Pli.li.28.c.4. Hoc ſæpe,delumbata quadrupede,approbatur. Cic. in Orat. Nec minutos numeros concidat,delumbetq; omnes.

DELVMBIS,be,quod lumbis caret,& ideo debile,[illegible] mbis

bis enim uires corporis ſitæ ſunt. Plin. lib. 10. cap. 33. Perdix prægrauem, aut delumbem ſeſe ſimulans. Delumbis, mollis & effœminatus. Perſius Sat. 1. Summa delumbe ſaliua.

Delvo, delui, delui, utum, *Lauare*, ἀπολούομαι, depurgo, diligenter lauo. Cato. Laſerpitium aceto deluito. Item eſt madefaciendo aliquid delere. Varr. Obortæ inter legendum lacrymæ litteras deluebant.

Delvto, pen. corr. as, are, *Smaltare, lutare*, καταπηλόω, eſt luto aliquid obducere. Cato de Re ruſt. ca. 128. Habitationem delutare cum uolueris.

Demadeo, es, pen. corr. *Eſſere humido*, βρέχομαι, madeo. Ouid. 5. Triſt. Et te flente ſuos demaduiſſe ſinus.

Demades, Δημάδης, Athenienſis orator, Demoſthenis æmulus, eique aduerſas in rep. partes fouens. nihil enim aliud Demoſthenes quàm patriæ libertatem ſpectabat: ille ex Macedonum gratia potentiam quærebat & opes. Plutar. in uita Demoſthenis.

Demagis, *Molto piu*, ualde magis, ex de, & magis. Lucil. lib. 16. Rex ſolos demagis iſtos ex nimbo Auſtellos. Item Demagis antiqui pro minus dicebant, ait Feſtus.

Demando, andas, *Commettere*, ἐπιτρέπω, committo. Liu. 8. Curam eorum nominatim legatis, tribuniſq; demandabant.

Demano, as, μετοχετεύομαι, mano. Catu. Lingua ſed torpet: tenuis ſub artus Flamma demanat, ſonitu ſuopte.

Demaratvs, Lacedæmoniorum dux, qui cum Athenienſes, apud quos exulabat, ingens aduerſus Lacedæmonios bellum parare animaduertiſſet, plus ſe patriæ, quamuis ingratæ, debere ratus, quàm priuatæ amicitiæ, omnium, quæ agebantur, ciues ſuos fecit certiores. Vixit tempore Philippi regis Macedonum. Alius fuit (ut ſcribit Liu. lib. 1.) Corinthius negociator diues, qui ob ſeditiones domo profugus, tyrannidem Cypſeli fugiens, in Hetruriam commigrauit: & à Tarquinienſibus, Hetruriæ populis, exceptus, Tarquinium Priſcum, regem populi Romani ex illuſtri Hetruſca uxore genuit.

Demeacvlvm, καταπορεία, deſcenſio ad loca ſubterranea. Apul. lib. 6. Proſerpinæ nuptiarum demeacula.

Demeare, καταπορεύεσθαι, eſt deorſum penetrare, deſcendere. Apul.

Demens, *Pazzo, ſtolto, fuor di mente*, παράφρων, παραπαίων, Ci. in Offi. In tranquillo tempeſtatem aduerſam optare, dementis.

Demensvs, a, um, *Meſurato*, particip. à demetior, idem quod meſuratus, διαμετρητός, διαμεμετρημένος. Cice. de Orat. Vt uerba uerbis quaſi demenſa & paria reſpõdeant. Demenſum uero ſubſt. menſura erat frumenti, quam ſeruis admetiebantur ſingulis menſibus domini, ad totius menſis uictum. Terent. in Phorm. Quod ille unciatim uix de demenſo ſuo, Suum defraudans genium comparſit miſer. Serui. enim quaternos modios accipiebant frumenti in menſem, ait Donatus.

Dementer, inſane. Ci. 3. in Cat. Tanta res tam dementer credita.

Dementia, παράνοια. Ci. 3. Tuſc. Animi affectionem, lumine mentis, nominauerunt amentiam, eandemq; dementiam.

Dementio, tis, *Impazire, uſcir di mente*, παραφρονῶ, de mente exeo, deliro, inſanio. Lactant. libro. 4. Inſtinctu dæmonis percitus, dementit.

Demento, as, deſipio, inſanio, *Impazzire*, ἐξιστῶ, μωραίνω. Apul. in Magia, Confeſſa eſt ſeſe mea Magia in amorem deductam dementare. Dementare pro impellere ad inſaniam: ſed in ſacris tantum litteris.

Demereo, res, rui, ritum, quaſi lucror, *Guadagnare, meritare, obligarſi alcuno per meriti*, περιποιοῦμαι. Plaut. Pſeud. Quid mercedis Petaſus hodie domino demeret. Gell. Thais Corinthia ob elegantiam uenuſtatemque grandem pecuniam demerebat. Eſt etiam Demereo præcipue cũ accuſatiuo perſonæ iũctum, idẽ quod ſuo ſibi merito aliquem deuincire. Ouid. in epiſt. Heroid. Crimine te potui demeruiſſe meo. Suet. de Auguſt. Auunculum in Hiſpanias, aduerſus Cn. Pompeij liberos, ſubſecutus, magnopere demeruit.

Demereor, ἀντιλαμβάνω, de aliquo bene mereor, concilio. Quinct. Vt pleniori obſequio demererer amantiſſimos mei. Colum. libro. 1. Amœnitate aliqua demerenda erit, quo patientius moretur cum uiro.

Demergo, is, *Affondare*, καταδύω, aqua obruo. Oui. epiſt. 5. Obſcœnam ponto demergite puppim. Demerſus ære alieno. Liu. 2. Totam plebem ære alieno demerſam eſſe. Ci. pro Sylla: Patriam demerſam extuli. Demerſæ leges opibus, Idem 1. Offic.

Demetior, iris, *Miſurare con ragione*, διαμετρέω, diligenter, & quadam ratione metior. Cice. 3. de Orat. Laborat, ut uerba uerbis, quaſi demenſa, & paria reſpondeant. Cice. 2. de Natu. deo. Atque ita demetita ſigna ſunt, ut in tantis deſcriptionibus diuina ſolertia appareat.

Demeto, tis, meto. Catul. Sole ſub ardenti flauentia demetit arua.

Demetrivs, Antigoni Macedonum regis filius, & patris in regno ſucceſſor, qui, ob inſignem in expugnandis urbibus uirtutem, πολιορκητής, id eſt, urbium expugnator dictus. Hic poſt Alexandrũ præter alios Macedonas nomine ac uirtute clarus, tranſmiſſo Euphrate, Babyloniam occupauit: Athenas Caſſandri Ptolemæique imperio liberauit: Cyprum, uicto Ptolemæo nauali prœlio, recepit: poſtremo, cum bellum aduerſus Antiochum ſuſcepiſſet, acie uictus, uiuus in illius poteſtatẽ peruenit: & in Cherſoneſo liberæ cuſtodiæ permiſſus, morbo ex incontinentia correptus, perijt. Hunc Plutar. in Parallelis cum Antonio triumuiro in contentionem adducit. Fuit & alius Demetrius Phalereus, Theophraſti diſcipulus, qui ob eximias uirtutes Athenienſibus præfuit annos decem, trecentiſque ſexaginta ſtatuis æreis honoratus eſt. Cice. in Bruto. Demetrius Phalereus, eruditiſſimus quidem ille omnium horum, ſed non tam armis inſtitutus, quàm palæſtra. itaque delectabat magis Athenienſes, quàm inflammabat. Hic primus inflexit orationem, eam mollem teneramq; reddidit: & ſuauis, ſicuti fuit, uideri maluit, quàm grauis.

Demigro, *Andar di luogo in luogo*, μετοικίζω, eſt de uno loco in alium domicilium transferre. Cice. 1. Tuſcul. Vetat Deus iniuſſu hinc nos ſuo demigrare. Sic dicimus, Demigrare è uita, pro mori. Cice. pro Rabirio: fortiſſimorum ciuium mentes, quæ mihi uidentur ex hominum uita ad deorum religionem, & ſanctimoniam demigraſſe.

Deminvo, is, ere, *Sminuire, ſcemare*, ἐλαττόω, idem quod diminuere. Plau. in Truc. Iam de hoc obſonio deminui quinque nummos.

Demiror, pen. prod. *Marauigliarſi forte*, ὑπερθαυμάζω, ὑπεράγαμαι, ualde miror. Cice. ad Attic. libr. 14. Etſi addis Lamiam: quod demiror equidem. Aliquando eſt neſcire: quoniam (ut Donatus inquit) admirationem ignorantia facit. Teren. Quam cauſſam reperirent, demiror.

Demisse. Cicero. 5. Tuſcul. Non eſt auſus elate & ample loqui, cum humiliter demiſſeque ſentiret. Cæſ. 2. Bell. Ciuil. Hæc quàm poteſt demiſſime atque ſubiectiſſime exponit. Volare demiſſius, Ouid. 3. Triſt.

Demitigo, as, mitigo. Ci. ad Atti. li. 1. Quotidie demitigamur.

Demitto, *Mandar giu*, καθίημι, deorſum mitto. Virg. eclog. 4. Iam noua progenies cælo demittitur alto. Inde demiſſiciæ tunicæ, longæ & demiſſæ ad talos, & nulla zona ſuccinctæ. Plaut. in Pœn. Sane genus hoc mulieroſum eſt, tunicis demiſſitijs. Idem Demittere animum, eſt humiliare. Ita dicimus eſſe demiſſo animo, qui eſt deiectis ſpiritibus. Cice. in Epiſt. Timido animo, humili, demiſſo. Idem de Finib. Si uincunt, efferunt ſe: uicti debilitantur, animoſque demittunt. Cæſ. 1. Bell. Gal. Triſtes capite demiſſo terram intueri. Item demittere ſignificat defodere. Idem Geor. 2. Alteque iubebis in ſolido puteum demitti. Demittere mentes. Virg. lib. 12. Aeneid. Demittunt mentes, it ſciſſa ueſte Latinus. Id eſt, deſperant, interprete Seruio, ut contra ſperantes aliquid, Erigunt mentes. Demiſſio, uerbale. Cice. 3. Tuſcul. Veriſimile eſt, in quem cadit ægritudo, cadere in eundem infractionem quandam animi, & demiſſionem.

Demivrgvs, δημιουργός, ſummus erat magiſtratus in quibuſdam Græciæ ciuitatibus. Liu. lib. 32.

Demo, is, *Detrarre, ſcemare*, ex de, & emo abiecta e, detraho, ἀφαιροῦμαι. Teren. in Eunu. Aurum mulier ſibi clam demit. Demptus. Pli. lib. 15. cap. 17. Demptis forcipe corruptioribus acinis. Ouid. 1. Metam. Paulatimque metu dempto.

Demivm, δήμιον, gemma, à pinguedine dicta. δημὸν enim pingue. nec fuit in uſu antiquorum gemma ulla frequentior. Pli. l. 37. c. 7.

Democritvs, nomen philoſophi Abderitæ, qui, accepta à fratribus natu maioribus paternæ hæreditatis portione, cognoſcendarum rerum cupiditate accenſus, bonam orbis partem peragrauit. poſtea in patriam reuerſus, cum ſumma inopia, in hortulo iuxta ſuæ urbis muros, ſe ad ſolas rerum naturas contemplandas contulit. Hic quocunque, fortunæ caſu, & mutabilium rerum auditu, in riſum ſoluebatur, ut Heraclitus in fletum: unde Gelaſinus nominatus eſt. tandem teſte Cic. lib. 5. Tuſc. ſe occæcauit, ut naturæ ſecreta ſubtilius rimaretur. Agebat centeſimum & nonum annũ, cum mortuus eſt. Dixit omnia ex atomis fieri, ac plures eſſe mundos & corruptibiles. In omni philoſophiæ genere adeo profecit, ut Pentathlos dici poſſet. nanque naturalia, moralia, mathematica, liberales diſciplinas, artiumque omnium peritiam callebat. Conſtat patre locupletiſſimo natum fuiſſe, ut qui totis Xerxis copijs epulum dederit.

Demolior, *Disfare, ſtruggere*, κατασκάπτομαι, à mole: diruo, deijcio. Plau. in Amph. Haſce illico toto demoliar cardine. Cic. 3. Offic. Demoliri ea, quorum altitudo officeret auſpicijs.

Demolitio, ut, Demolitio ſtatuarum, Cic. 4. & 6. Verr.

Demonesvs, Δημόνησος, inſula circa Chalcedonem. Steph.

Demonstratio, rhetoribus, τὸ ἐπιδεικτικόν, cauſſæ genus, quod in laude, uel uituperio uerſatur. Cic. 1. de Inuent. Deliberatio & demonſtratio genera ſunt cauſſarum.

Demonstrator, oris. Col. lib. 3. cap. 10.

Demonstrativvs, a, um, ἐπιδεικτικός, ut, genus demonſtratiuum cauſſæ, in quo orator demonſtrat, quod ſit in alicuius perſonæ laudem, uel uituperium. Cicero 1. de Inuent. Ariſtoteles tribus in generibus rerum uerſari rhetoris officium putauit, demonſtra-

monſtratiuo, deliberatiuo, iudiciali.

DEMONSTRO, as, *Dimoſtrare*, *δείκνυμι*, indico, oſtendo, declaro. Plaut. in Aſin. Aedes demonſtraui noſtras. Terent. Heaut. Audiſtin' homo iſte modo quam ullam demonſtrauit? Cice. 4. Verr. Qui cum leges doceant, conſuetudinemque omnium annorum demonſtrent. Interdum eſt argumentis notiſſimis ad rei alicuius cognitionem perduco. unde Demonſtratio, argumentum firmiſſimum, per ſe rei dubiæ faciens fidem. Cice. 3. de Orat. [illegible] finit eſſe rationem, quæ ex rebus perceptis ad id, quod percipiebatur, adducit.

DEMOPHOON, ontis, uel Demophon per contractionem, Theſei ex Phædra filius, & rex Athenarum. Vide Phyllis.

DEMORIOR, *ἀποθνήσκω*, prorſus morior. Col. li. 5. Si caput demortuum eſt. Demoritur te, id eſt te deperit, ardet amore tui, Plaut. Mil. Demortuus. Cic. Atti. lib. 16. Noſtri familiares demortui.

DEMOROR, *Indugiare molto, aſpettare*, multum moror. Lactant. lib. 4. Cum Moſes 40. diebus demoraretur. Accipitur pro detineo. Cic. 3. de Orat. Ne diutius uos demorer. Pro expectare. Vir. 10. Aen. Mortalia demoror arma. Demoratus paſſiue. Gell. lib. 10. cap. 8. Demoratos uos uideo.

DEMOSTHENES, orator Græcorum omnium oratorum princeps: hic natus patre, qui Cultellarius cognominatus eſt, quòd domi haberet officinam & operarios cultellorum. relictus puer in hæreditate locupleti, tutorum fraude, & negligentia direptis bonis, uix habuit unde præceptoribus merced. m ſolueret. grauiſſimis concionibus Philippum inſectatus eſt, utpote publicæ libertatis inſidiatorem. poſt cuius mortem patria pulſus, tandem reuocatus eſt. ſed, iam mortuo Alexandro, & Antipatro rebus Græcis præpoſito, cum manifeſtam ſibi necem imminentem uideret, ueneno ſumpto uitam finiuit. Plutarchus.

DEMOVEO, es, ere, *Mouere di luogo*, *ἀποκινέω*, de loco mouere. Ci. 4. de Fin. Tantam uim eſſe honeſtatis, ut nullis nec ſupplicijs, nec præmijs demoueri poſſit ex eo, quod rectum eſſe decreuerit.

DEMVGIO, is, ire, *καταμυκάομαι*, mugitu implere. Ouid. 11. Meta. Sanguine littus, Vndaq; prima rubet, demugitæq; paludes.

DEMVLCEO, ces, *Toccare gentilmente*, *καταψηλαφάω*, leniter mulceo: ut cum catulos blande & molliter attrectamus. Ter. in Heau. Non poſſum pati, quin tibi caput demulceam. Liu. 9. Ne dorſum demulceatis, cum ex equis deſcenderitis.

DVM, *τὸ τέλος*, *τὸ τελευταῖον*, tandem, uel ad poſtremum. Terent. in Adelph. Ego nouus maritus anno demum quinto & ſexageſimo fiam? Pro omnino, preſertim quando iungitur cum Is, ea, id, uel cum Ita. In Sal. Ea demum magna uoluptas, æqualem uerbis uitam agere.

DEMVSSATA contumelia, *Ingiuria diſſimulata*, diſſimulata, Apul. li. 3. Muſſitare enim proprie eſt diſſimulandi cauſa tacere. Teren. in Adel. Accipienda & muſſitanda iniuria adoleſcentium eſt.

DEMVTILO, as, are, *Mozzare*, *κολοβόω*, mutilo. Col. de Arborib.

DEMVTO, as, are, *διαλλάττω*, *μεταβάλλω*, muto. Plau. Tri. Demutant mores ingenium tuum. Demutatio, onis. Pli. li. 28. ca. 8.

DENARIVS, ria, rium, decenarius, quod decem continet. Plin. libro 36. cap. 6. de ratione aquæ ducendæ. Fiſtulas denum pedum longitudinis eſſe legitimum eſt: & ſi quinariæ erunt, ſexagena pondo pendere: ſi denariæ, centena uicena. Cic. de Offic. emere denario, quod ſit mille denarium.

DENARIVS, denarij, apud Romanos nummus erat argenteus, quatuor ualens ſeſtertios, ita dictus quòd pro decem aſſibus in ſolutionem cedebat, quoad, perpetuis bellis exhauſto ærario, placuit denarium ſedecim aſſibus permutari: quod contigit, cum Annibal perpetuos ſedecim annos totam Italiam crudeliſſime uexabat. Pendebat autem argenti ſiliquas xuij. Siliquæ autem duodeuiginti conficiebant drachmam. tres itaque denarij pendebant drachmas quatuor: octo drachmæ conficiunt unciam: uncia, ſex conſtat denarijs. Hæc ex Priſciano. Bed. autem in lib. de Aſſe oſtēdit drachmam Atticam & Romanum denarium eiuſdem fuiſſe ponderis & precij. Quod & ipſum non obſcure indicat. Pli. li. 21. ca. ult. Drachma (inquit) Attica denarij argentei habet pondus: eademq; ſex obolos pondere efficit. Denarij dimidium Quinarium appellabant, quinarij autem dimidium Seſtertium, qui & Nummus uocabatur. Veteres etiam pro eodem denarium dixerunt io neut. gen. Plaut. in Rud. Centum denaria Philippea.

DENARRO, *Narrare per ordine*, *καταλέγω*, per ordinem narro. Gell. libro 2.

DENASCOR, eris, pro mori, *Morire*, *θνήσκω*, Caſſius Hem. Quæ nata ſunt, ea omnia denaſci aiunt. Ex Nonio.

DENASO, as, pen. pro. *Leuare il naſo*, *ἀπορρινόω*, naſum aufero. Plaut. in Capt. Os denaſabit tibi mordicus.

DENDRACHATES, gemma ex Achatæ generibus. Pli. li. 37. c. 10.

DENDRITIS, *δενδρῖτις*, gemma, de qua Pli. li. 37. c. 13.

DENEGO, as, p. c. *Denegare, negare*, *ἀπαρνέομαι*, recuſo, Ter. in And. Denegarat ſe commiſſurum mihi gnatam ſuam. Interdum non do. Cic. in Verr. Quæ iucunda uidentur eſſe, naturæ penegatem.

DENI, denæ, dena, prò decem. Pli. li. 19. c. 63. Viuunt Laconici annis denis. Cæſ. 5. Bel. Gal. Vxores habent deni inter ſe communes.

DENICALES feriæ, quibus hominis mortui cauſſa familia purgabatur. Col. li. 2. ca. 22. & Cic. de Leg.

DENIGRO, as, *Far nero*, nigrum facio. Pli. Capillum denigrat ſuffitu.

DENIQVE, *Finalmente*, *τέλος*, cum plura ſunt enumerata, ſubiungitur Denique. Cic. Cum ibi non multitudinem militum, non idoneos imperatores, non pecuniam ſibi præſto uiderent, non deniq; ullam rem, quæ pertineat ad bellum adminiſtrandum. Pro omnino. Ouid. Si qua metu dempto, caſta eſt, ea deniq; caſta eſt.

DENOMINATIVA, *παρώνυμα*, dicuntur quæcunque ab aliquo ſolo caſu, hoc eſt, ſolo fine ſunt differentia, & ſecundum illud nomen habent appellationem: cuiuſmodi ſunt adiectiua à ſubſtantiuis deducta: ut à ſtudio ſtudioſus, à robore robuſtus. Nomen enim denominatiuum, habet communicare cum nomine uniuoco in principio, ſed differre in fine. In denominatione autem tria requiruntur: ſcilicet denominans, denominatum, & denominatiuū. Denominans eſt forma accidentalis, quæ importatur per nomē abſtractum: & dicitur Denominans, quaſi de ſe aliud nominās, quia de ſe dat concreto ut prædicetur, & denominet ſubiectum. Denominatum autem eſt res ipſa, ſiue ſubiectum, cui accidens inhæret. Sed denominatiuum eſt accidens quod prædicatur denominatiue de ſuo ſubiecto, ut album uel nigrum.

DENOMINO, as, *Dar nome*, *ὀνομάζω*, nomen impono. Quinctil. lib. 1. cap. 10. Propria ſunt uerba, cum id ſignificant, in quod primo denominata ſunt.

DENORMARE, *Diſformare, diſuguagliare*, *ἀμορφοῦν*, eſt deturpare & inæqualē facere, ut interpretatur Acron illud Hora. 2. lib. Serm. O ſi angulus iſte Proximus accedat, qui nunc denormat agellū.

DENOTO, as, pen. cor. *Denotare*, *σημειοῦμαι*, noto. Liu. 4. Haud dubie Icilios denotante ſenatu. Cice. pro lege Man. Vno die tota Aſia ciues Romanos necandos denotauit.

DENS, dentis, ab edendo. ſicut Græci, *ὀδούς*, ab *ἔδω*, *Dente*, notæ ſignificationis. Cic. 3. de Natu. Deo. Primus dentis euulſionem inuenit. Sed & omne; quo aliquid teneri uel diſſecari poteſt, ſolet dens appellari. Virg. lib. 6. Tum dente tenaci Anchora fundabat naues. Dentes diuerſa ſortiuntur nomina. Qui primum apparent, apertis labijs, primores uocantur, lati & acuti, quibus cibus inciditur. Ipſi enim non cibo tantum & alimentis neceſſarij, uocis etiā ſermonisq; regimen tenent, concentu quodam excipiētes ictum linguæ. Qui uero ſequuntur, quaſi rotunda ſpecie acuti in modum ſerræ, Serrati dicuntur, ab antiquis Canini appellantur in quocūque animali. Plin. lib. 11. Lupi dexter caninus in magnis habetur operibus. Sequuntur Maxillares, qui duplices ſunt, cibumq; conficiunt, ob id Molares dicti. Iuue. Interq; molares Difficili creſcente cibo. Genuini, nouiſſimi naſcuntur homini, ut ait Pli. Animalium alijs ſunt dentes continui, ut homini & equo, alijs exerti, id eſt, extra os producti, ut apro & elephanto.

DENSATIO, onis. Pli. li. 31. c. 7. Prima denſatio Babylone.

DENSE, aduerb. Plin. lib. 16. cap. 37. Cæſæq; denſius innumero hærede profint, Ouid. de Pont. Nulla tamen ſubeunt mihi tempora denſius iſtis.

DENSEO, es, ere, *πυκνοῦσθαι*, coire, coagulari. Pli. li. 20. c. 14. Ipſa coire, denſereq; lac non patitur. Legitur & in actiua ſignificatione pro denſare. Virg. 7. Aen. Agmina denſentur campis. Hinc Condenſeō, & ipſum actiuum. Lucr. lib. 1. Quis ſe condenſeat aer.

DENSITAS, *πυκνότης*, Pli. li. 11. c. 3. Arcente ſpiritum denſitate.

DENSO, as, *Speſſire, condenſare*, *πυκνόω*, *συμπυκνόω*, cogo, ſpiſſo. Virg. 1. Geor. Et Iuppiter humidus Auſtris Denſat.

DENSVS, a, um, *Speſſo, denſo*, *πυκνὸς*, *δασύς*, firmum, compactum. Cice. de nat. loca ſilueſtribus ſepibus denſa. Pli. li. 10. c. 69.

DENTALE, *γύης*, lignum, cui uomer arandi cauſſa inducitur: ſed pro uomere poni ſolet. Virg. 2. Georg. Duplici aptantur dentalia dorſo. Dicitur & Dens, (ut Varr. ſcribit) quòd eo quaſi dente moleretur terra.

DENTATVS, *Dentato, dentoſo*, *ὀδοντώδης*, qui magnos habet dentes. qui & Dentoſus dicitur. Plau. Pſeud. Non ego te ad illum duco dentatum uirum. Item, quod dentes habet, ſiue magni, ſiue parui ſint. Marti. lib. 1. Sic dentata ſibi uidetur Aegle, Emptis oſſibus Indicoque cornu. Dentata carta. Cice. ad Q. Fr. lib. 2. Carta dentata res agetur. Dentatus Curij cognomen fuit, quòd cum dentibus natus. Pli. lib. 7.

DENTEX, icis, piſcis, in cuius cerebro inuenitur gemma, quæ Synodontites uocatur. Pli. li. 37. ca. 10. Aelianus li. 11. c. 40.

DENTICVLATVS, a, um, *Fatto à denti*, *ὀδοντωμένον*, quod ſerræ modo Dentatum eſt. Plin. Bina brachia denticulatis forcipibus. Denticulatæ falces, Colum. lib. 2. cap. 21. Denticulatum olus, Plin. lib. 26. cap. 15.

DENTICVLVS, li, *ὀδόντιον*, paruus dens: à quo Denticulo, uerbum, denticulos rei alicui induco: unde Serra denticulata, & herbæ denticulatæ, quæ foliorum ambitum quibuſdam quaſi denticulis habent inciſum.

DENTIFRANGIBVLVM, uox à Plauto conficta pro quauis re, qua dētes confringi poſſunt. Plau. in Bacc. Dētifrangibula hæc nicis manibus

nibus geſtiunt. Reperitur & in gen.maſc.apud eundem in Bacc.

Dentifricivm, *Nettadenti*, ὀδοντότριμμα, medicamentum quo dentes fricantur, ut fiant candidi. Pli.lib.28.cap.11.

Dentio, is, ire, *Fare i denti*, ὀδοντιάω, ὀδοντοφυῶ, dentes emitto. Pli.li.30.c.3. Cinis eorum pueros tarde dentientes adiuuat cum melle. Plaut.in Mil. Auribus peraudienda ſunt, ne dentes dentiant. Id eſt, ne inuicem atterantur & concutiantur fame.

Dentiscalpivm, *Scalzadenti*, ὀδοντογλυφὶς, inſtrumentum quo ſcalpuntur dentes. Mart.lib.7. Et dentiſcalpia ſeptem.

Dentitio, dentium emiſſio. Pli.li.28.ca.19.

Denvbo, is, *Maritarſi*, γαμέω, coniungi matrimonio. Tacit. libro.5. Druſi filia denupſit in domum Rubellij Blandij. Per tranſlationem etiam uites Nubere dicuntur, infirmioresq; plantæ, cum arboribus firmioribus aſſociantur. Colum. lib.10. Semina depoſitis cupiunt denubere plantis.

Denvdo, *Spogliare, nudare*, ἀπογυμνόω, nudum reddo. Cic.7.Verr. Ne denudet à pectore, ne cicatrices populus Romanus aſpiciat.

Denvnciatio, onis, prædictio, παραγγελία. Cic.2 de Diui. Quæ eſt iſta à Dijs profecta quaſi denunciatio calamitatum?

Denvnciatio, minæ. Cæſ.3.Bel.Ciu. Cum neque pollicitationibus, neque denunciatione periculi permouere poſſet.

Denvntio, as, *Dinontiare, far noto*, ἐπαγγέλλω, παραγγέλλω, futurum aliquid nuntio. Cic.de Sen. Quomodo Carthagini bellum inferatur, multo ante denuntio. Pro ſignificare. Cice. 1. Tuſcul. Si quid tale acciderit, ut à Deo denuntiatum uideatur ut exeamus è uita, læti pareamus. Denuntiare alicui teſtimonium, eſt aliquem ad iudicium uocare ferendi teſtimonium gratia. Ci.pro Sex.Roſ. Non putaſti me familiariſſimis tuis teſtimonia denuntiaturum.

Denvo, aduerb. *Di nuouo, un'altra fiata*, ἐξ ὑπαρχῆς, quaſi de nouo, de integro. Liu.lib.30. Hetruria rebellante denuo.

Deocco, as, are, *Sarchiare*, βωλοκοπεῖν, occo. Pli.li.18.c.15.

Deonero, as, are, *Scaricare*, ἀποφορτίζω, Onus adimo. Cic.1.Verr. Cû ex illius inuidia deonerare aliquid, & in te traijcere cœpit.

Deoro, ἐπιλέγω, pro peroro nonnulli uſurparunt. Feſtus.

Deorsvm, *In giu, di ſotto*, κάτω, Cic.1.de Natu.Deo. Cum pondere & grauitate directo deorſum feratur. Teren.in Eunu. Ego te Parmeno quietum reddam, ne ſurſum deorſum curſites. Nam Athenarum portus in imo, urbs in editiore loco ſita erat.

Deoscvlor, *Baſciare*, oſculor. Marti.lib.8. Hos deoſculatur.

Depaciscor, eris, ſiue Depeciſcor, *Far patto*, συντίθεμαι, Paciſcor. Cic.pro Sex.Roſc. Ipſe ſibi tria prædia depactus eſt. Idem 3. Verr. Nec ante dimiſſus, quàm ad conditiones eius depactus eſt.

Depalmare, eſt palma percutere, *Dar guanciate*, κολαφίζειν. Gel.

Depango, is, *Piantare, ficcare in terra*, καταπήγνυμι, planto, inſero, humi defigo. Col.li.4. Inde depactus. Pli.lib.16.c.16.

Deparcvs, a, um, φειδωλὸς, nimis parcus. Suet.in Ner.

Depasco, is, *Paſcere, conſumare paſcendo*, καταναίμομαι, paſcendo abſumo, Col.li.7.ca.15. Si hœdi roſcidas herbas depauerint. Cic.de Orat. Luxuries ſtylo depaſcenda. Depaſcor, uerbum deponens. Pli.lib.11.ca.19. Papilio ceras depaſcitur.

Depastio, onis. Pli.lib.17.cap.28. Depaſtio animalium.

Depactvs, a, um, paſſiue, Plin.libro.17.cap.24. Depaſtam arborem relinquunt. Actiue: ut, Apis depaſta florem thymi, Claud.2. de Rap.Pro.

Depavpero, as, are, *Far pouero*, πένητα ποιῶ, facere pauperem. Varro: prius quàm domum depauperaſſet ſumptu ſuo.

Depeciscor, depectus, συντίθεμαι, pro Depaciſcor.

Depecto, ctis, xui, uel xi, xum, *Pettinare diligentemente*, κτενίζω, diligenter pecto. Ouid. lib.3.Faſt. Depexos crinibus Indos Vicit. Interdum pectendo aufero. Virg.2.Geo. Velleraq; ut folijs depectant tenuia Seres. Depectere, uel depexum reddere, frequens apud comicos, pro demulcere uerberibus ſiue molle reddere.

Depecvlor, pen.pro. *Spogliare, robbare*, ex de, & peculor: Sunt qui dicant, depeculari proprie eſſe furari, quæ ad remp. ſiue principé, ſiue ad ſacra pertinent. Auctor certe ad Herennium docet aliud eſſe furtum, aliud peculatum. Cice.in Diui.in Verrem: Quibus in prouincijs multas domos, plurimas urbes, omnia fana depeculatus. Idem 6.Verr. Apollonium Drepanitanum omni argento ſpoliaſti, ac depeculatus es. Transfertur ad incorporea. Ibidem. Qui laudem, honoremq; familiæ ueſtræ depeculatus eſt.

Depello, is, depuli, depulſum, *Diſcacciare, rimouere*, ἀπελαύνω, ἀπάγομαι, abigo, auerto. Ci.3.de Leg. Quos ne depellere quidem à ſe ſine ferro potuit reſp. Idem in Catil. Non facile tantam molem mali à ceruicibus noſtris depuliſſem. Depellere agnos à lacte, eſt à lacte remouere. Virg.7. Eclog. Depulſos à lacte domi quæ clauderet agnos. Pro eodem, Depellere à matre. Varr.2.de Re ruſt. Cum depulſi ſunt à matribus agni, adhibenda diligentia, ne deſiderio ſeneſcant. Item depellere, abſolute. Virg.1.eclo. Quo ſæpe ſolemus Paſtores ouium teneros depellere fœtus. Depulſus. Cic.2.de Nat. deo. Cum depulſum & quaſi detruſum cibum accepit. Interdum pro ablactato. Virg.3. Eclo. Dulce ſatis humor, depulſis arbutus hœdis. Depulſo, as, are, frequent. Plaut. Stic. Cubitis depulſa de uia. Depultus, particip. antiquum, pro Depulſus: ut Pultare pro pulſare. ad Herenn. Si Præceps in Neptunias depultus erit lacunas.

Depvlsio, onis, actus ipſe depellendi. Cic.4. Acad. Omnium deinde inanium uiſorum una depulſio eſt. Depulſor. Cice.in Ant. Depulſor dominatus, quàm particeps, eſſe maluit.

Dependeo, des, *Pendere, dipendere*, ἀποκρέμαμαι, de re aliqua pendeo. Colum.lib.4. Si per unumquemque pampinum maior numerus uuarum dependeat. Aliquando eſt ſuſtentari, cum ſalus noſtra in manu alicuius eſt ſita. Cic. Omnis illorum ſalus à noſtra ſalute dependebat.

Dependo, dis, *Peſare, nouerare*, ἐκτίνω, Pondero. Et quoniam Romani eo tempore, quo ære graui utebantur, non numerabant pecuniam, ſed ponderabant ſtateris; factum, ut adhuc manſerint hæ loquendi formulæ, Pendere uectigal. Pendere tributum, id eſt ſoluere. Eodem modo, Dependere precium. Dependere pœnam. Cice. lib.1.epiſt. Dependendum tibi eſt, quod mihi pro illo ſpopondiſti. Idem Attic.lib.1. Mihi abiurare certius eſt, quàm dependere. Dependere caput felicibus armis, dixit Lucanus lib.8. Pro, uictoriæ adipiſcendæ cauſſa uitam profundere. Dependere pœnas, eſt ſoluere. Cic.in Catil. Latorem legis Semproniæ iuſſu populi pœnas reip.dependiſſe.

Deperdo, is, ἀποβάλλω, Caius ſcribit Deperditum dici, quod in natura rerum eſſe deſijt: Diminutiuum, quod uſu raptum eſt. Cic. 5.Tuſc. Qui timebit, nequid ex his deperdat, beatus eſſe non poterit. Cæſ.1.Bell.Gal. Populi Romani hanc eſſe conſuetudinem, ut ſocios non modo ſui nihil deperdere, ſed gratia, dignitate, honore auctiores uelit eſſe. Cic.pro Cæc. Cum de iure ciuitatis nihil potuerit deperdere.

Depereo, ris, ex de, & pereo, *Morire, perire*, παραπόλλυμαι, pereo. Deperierunt naues, Cæſ.5.Bel.Gal. Scheda nequa depereat, Cic. Atti.li.1. Decor lacrymis deperit, Ouid. Epiſt.12. Deperire pro mori, Cic.in Topi. Quandoque impatienter amare. Plaut.in Caſ. Hic Caſinam deperit.

Depesta, uaſa uinaria erant, quæ ſacris Sabinis in deorum menſa collocari ſolent. Varr.lib.4.de lingua Latina.

Depexo, as, frequen. Teren.in Heau. Adeo exornatum dabo, Adeo depexum, ut dum uiuet, meminerit ſemper mei.

Depecvlator, oris. Cic.2.Verr. Depeculatorem ærarij, uexatorem Aſiæ atque Pamphyliæ, prædonem iuris urbani.

Depiles, p.c. *Senza peli*, ἄτριχες, ψιλοὶ, qui ſunt ſine pilis. Varr.li.1. de Vita Pop.Roma. pueri glabri ac depiles.

Depilo, las, p.c. *Spelare, trar uia i peli*, ψιλόω, pilos detraho. Marti. Cum depilatos Chreſte coleos portes. Item rarefacio. Lucil. lib. 29. Omnes depilati ſumus rare facti, ut exponit Nonius.

Depingo, is, ere, *Depingere*, καταγράφω, eſt perfecte pingere, Cic. 3.de Orat. Pamphilum ſinamus in ioſulis tantam rem depingere. Manus, obſcœnas depinxit tabellas, Prop.libro.3. Depingere uerbis rem aliquam. Cic.2. de Finib. Illius tabulæ, quam Cleantes ſane commode uerbis depingere ſolebat. Depingere facta alicuius. Ter.in Phor. Eorum facta imprudens depinxit ſenex. Depingere cogitatione. Cic.4. Aca. quæ cogitatione depingimus.

Deplango, is, *Percuotere*, plango, uel uehementer plango. Ouid.4. Meta. Cadmeida palmis Deplanxere domum.

Deplano, as, pen.pro. *Spianare*, ἐξομαλόω. complano, planum facio. Lact.lib.4. Montes deplanabo.

Deplanto, as, *Suellere, piantare*, ἀποφυτεύω, quod plantatum erat, euello. Plin. Quæ cortice nituntur, uel leni aura ocyſſime deplantantur.

Depleo, ples, *Votare*, καταντλέω, exhaurio. Papinius: Da mihi, ſi ueteres digno depleuimus hauſtu, Da fontes mihi Phœbe nouos.

Deploro, ras, *Lamentarſi piangendo*, ἀποδύρομαι, plorando lamentor. Cic.in Cato. Non libet deplorare uitam. Et lib.2. Offic. Admonebat me res, ut hanc intermiſſionem eloquentiæ deploraré. Aliquando eſt plorãdi finem facere. unde deplorata cadauera quibus ultimus luctus perſolutus erat. Liu.4. Ante omnia deplorati erant equites. Remp. item dicimus deploratam, de qua nihil melioris ſpei ſupereſt. Aegroti deplorati, quibus nullo remedio poteſt ſuccurri. Plin.lib.28.ca.8. Prodeſt deploratis in phthiſi. Idem li.26.ca.6. Deplorata aurium uitia eo remedio ſanantur.

Deplvmis, me, *Senza piume, ſenza penne, ſpennacchiato*, ἄπτερος, Implumis, ſine pennis. Pli.lib.30.cap.24. Deplumes.

Deplvo, is, ere, καταβρέχω, deorſum pluo, Tibul.libro. 2. Hæ fore dixerunt belli mala ſigna cometen, Multus ut in terras deplueretque lapis.

Depolio, is, ire, *Polire, finire*, auctore Feſto, pro perficere, ἐξεργάζομαι, quia in omni opere politio ultimum ſibi uendicat locum. Inde depolitum, perfectum, pro ſimplici poſuit. Pli.li.36.ca.25. Si cote depolitum eſt, nigri pauimenti uſum obtinet.

Deponens, uerbum, ideo dicitur, quia deponit aliquid de quantitate communis uerbi, ſcilicet paſſiuam ſignificationem, & futurum participium in dus, quod eſt ſignificationis paſſiuæ. nam cum participia quatuor habeat uerbum commune, ut criminans, criminaturus, criminatus, & criminandus, deponens tantum habet tria, ut

minor,

minor, minans, minaturus, & minatus: non autem minandus.

DEPONERE, *Diſporre, por giu.* καταθεῖναι, eſt deorſum ponere, ut deponere ſarcinam. Plaut. in Curc. Caput deponit cum dormiſſet, ei ſubduco anulum. De rebus incorporeis: ut, Deponere dolorem, deponere moleſtias. Cic. Attic. Exiſtimaui honeſtiſſime moleſtias poſſe deponi, ſi me ad philoſophiam retuliſſem. Sic Deponere inuidiam, curas, ſimultatem, inimicitias. Item Deponere memoriam, uel ex memoria, uel memoria, pro obliuiſci. Deponere ædificationem, eſt abijcere animum ædificandi. Cic. Fam. 3. Si audierit te ædificationem depoſuiſſe. Deponere prouinciam, Cic. ad Atti. 2. Cum aliquis ſponte ſua ante legitimum tẽpus eam recuſat, non autem exacto prouinciali tempore, magiſtratu decedit. Pro priuare. Plaut. Vt me deponat uino, eam affectat uiam. Deponere etiam aliquid dicuntur certantes pignore, cum aliquid apud arbitrum deponunt, quod futurum ſit uictoris. Virg. in Buc. Pro fidei alicuius committere. Cic. 3. Offic. Si gladium quis apud te ſana mente depoſuerit. Depoſitus, ad cuſtodiendum traditus: ut, Depoſitam pecuniam recuperare, Cice. pro leg. agr. Depoſitum pro deſperato. Cice. 3. in Verr. Mihi uideor maxime ægram, & prope depoſitam reip. partem ſuſcepiſſe. Virg. 12. Aene. Vt depoſiti perſerret ſata parentis.

DEPONTANI, auctore Feſto, dicuntur ſenes ſexagenarij, qui de ponte deijciebantur, hoc eſt, ſuffragio quod per pontem ferebatur, priuabantur.

DEPOPVLATIO, onis, *Sacco, diſtruttione,* πόρθησις, uaſtatio, direptio. Cice. pro Fonteio: Prouincia à Thracum depopulatione defenſa. Idem de Aruſp. reſp. Qui exciſionem, inflammationem, euerſionem, depopulationem, uaſtitatem meis omnibus tectis atque agris intulerunt.

DEPOPVLATOR, oris, πορθητής, uaſtator, direptor. Cice. pro domo ſua: Depopulator fori, obſeſſor patriæ.

DEPOPVLOR, aris, ari, *Saccheggiare, guaſtare, predare,* καταπορθεῖν, διαπορθεῖν, eſt deſtruere, ſiue deprædari, uaſtare, & diripere. Pli. li. 18. ca. 20. Salaſſi cum ſubiectos Alpibus depopularentur agros. Cice. 5. Verr. Qui cum agros maximos, ac feraciſſimos per ſeipſum: hoc eſt, per Apronium, Verrem alterum, depopularetur. Legitur etiam Depopulo actiue apud Hircium li. 6. de Bello Hiſpanẽſi: Agros (inqt) ueſtrãq; ꝓuinciã ueſtro impulſu depopulauit.

DEPORTATIO, uide Deporto.

DEPORTO, deportas, deportare, *Portare qualche coſa di luogo in luogo, confinare.* ἀνακομίζω, κατακομίζω, reportare, de loco quempiam aliquid afferre. Cice. pro domo: Hoc ſimulacrum ad ornatum ædilitatis ſuæ deportauit. Idem pro Pompeio: Victorem exercitum deportauit. Deportare in inſulam, eſt quempiam inſulæ alicuius finibus circunſcribere. Vnde deportati, exules certæ alicuius inſulæ aut alterius loci limitibus circunſcripti, quos niſi aperto uitæ diſcrimine, egredi non liceat. Vlp. Hæc eſt differentia inter Deportatos & Relegatos. quòd in inſulam relegari ad tempus, & perpetuum quis poteſt: Deportatos autem eos accipere debemus, quibus princeps inſulas adnotauit, uel de quibus deportandis ſcripſit. Transfertur ad ea, quæ laudem, & uituperationem habent. Cic. Trebatio: Nihil ex iſta prouincia potes, quod iucundius ſit, deportare. Transfertur & ad uerba. Virg. 2. Aene. Adytis hæc triſtia dicta reportat.

DEPOSCO, is, ere, depopoſci, ἐξαιτεῖν, inſtanter petere, & quodam quaſi iure exigere. Cic. 6. Verr. Non quæ deleret Iouis Opt. Max. templũ, ſed quæ præclarius magnificentiusq; depoſceret. Cæſ. 8. Bel. Gal. Concitatorem belli Cutruatum ad ſupplicium depoſcit.

DEPOSITARIVS, qui depoſitum accipit. li. 6. Digeſt. ti. Depoſiti.

DEPOSITVM, ci, ſubſt. *Il depoſito, quello che ſi da in ſaluo.* παρακαταθήκη, quod alicui ſub fide traditur. Cic. 3. Offi. Si, qui apud te pecuniam depoſuerit, bellum patriæ inferat, reddes ne depoſitum? Nõ reddere depoſitum, maxima iniuſtitia eſt.

DEPOSTVLO, as, *Domandare con inſtanza,* uehementer poſtulo. Hirc. 6. bel. Hiſp. Ciuitates auxilia ſibi depoſtulabant.

DEPRAEDOR, populor, *Saccheggiare,*

DEPRAELIOR, ris, *Combattere,* Prælior. Hora. 1. Car.

DEPRAVATE, Cic. 1. de Fin. Deprauate iudicant.

DEPRAVATIO, onis. Cic. partit. Deprauatio uerbi.

DEPRAVO, pen. pro. *Falſare, corrompere,* λωβᾶν, διαστρέφω, prauum facio, corrumpo. Ter. in Phor. Nihil tam benedictum, quin male narrando poſſit deprauarier. Cice. 1. de Fin. Quæ corrigere uult, deprauare mihi uidetur.

DEPRECATIO, onis, ἐξαίτησις, poſtulatio ueniæ. Cice. 2. de Inuen. Deprecatio eſt, in qua ignoſcendi poſtulatio continetur.

DEPRECATOR, oris, *Interceſſore,* interceſſor, depulſor. Cic. lib. 1. epi. deprecatorem me pro illius periculo præbeo. Idem pro Flacco: Sperabam honoris potius L. Flacci me adiutorem futurum, quàm miſeriarum deprecatorem.

DEPRECOR, *Pregare grandemente,* δέομαι, εὔχομαι, ualde precor. Suet. in Cæſ. Cum deprecantibus amicis aliquandiu denegaſſet, Cice. in Lælio: Bloſius Cumanus, cum ad me deprecatum ueniſſet. Et lib. 1. ad Her. Deprecatio, cum & peccaſſe & conſulto feciſſe reus confitetur, & tamen poſtulat, ut ſui miſereatur. Quandoque precis negationem importat, ut in Dedecet, & ſignificat recuſare, & precibus contendere ne quid fiat. Aſinius Cic. Nec periculum eſt ullum, quod pro libertate aut refugiam, aut deprecer. Virg. 12. Aen. Equidem merui, nec deprecor, inquit. Ouid. lib. 1. de Ponto: Sæpe precor mortem, mortem quoq; deprecor idem. Liu. de Bell. Maced. utranq; ſignificationem complexus eſt: Ego ſiquid ſcelerate in fratrem admiſi, nullam deprecor pœnam: ſi innocens ſum, ne inuidia conflagrem, deprecor. Horum prius pro recuſo ſumitur, poſterius pro uehementer precor. Suet. in Auguſt. Cum Lectorius in deprecanda grauiore adulterij pœna, allegaret ſe eſſe profeſſorem. Ad Heren. lib. 4. Audes ſupplicium deprecari? Interdum depellere, uel à ſe remouere, ut deprecari inuidiã, ignominiam. Quinct. li. 3. ſcribit Deprecationem depulſionem eſſe. Item Cic. in Catil. li. 1. ut à me quandam prope iuſtam querimoniam deteſter atq; deprecer, percipite, quæ dicam. Et lib. 2. de rep. Claudij inuidiam Gracchi caritas deprecabatur, id eſt, propulſabat, & defendebat. Saluſt. in Iug. Imperium inimici, & cruciatus corporis deprecor. Quandoque eſt precibus eximere. Cic. de lege agra. Si quid deliquero, nullæ mihi ſunt imagines, quæ me à uobis deprecentur. Pro Sylla: Multorum hic uitam eſt à L. Sylla deprecatus.

DEPREHENDO, is, *Cogliere, trouare un mancamento,* φωράω, καταλαμβάνω, incautum quempiam capio: ut, Deprehenſus ſum in adulterio, in ſcelere. Cice. 5. Verr. Quod in altero uitium reprehendit, in eo ipſe deprehenditur. Deprehenſus ab hoſtibus, à tempeſtate. Virg. 4. Georg. Deprehenſis olim ſtatio tutiſſima nautis. Vnde & Deprehenſa, genus animaduerſionis in milites, qui certo in errore deprehenſi fuiſſent, caſtigatione maior, ignominia minor. Interdum eſt cognoſcere, Cic. pro Cælio: Cum ego facinora oculis prius, quàm opinione, manibus ante, quàm ſuſpicione deprehendi. Lact. lib. 1. de Ioue loquens: Nonne à ſua prima pueritia impius & pene parricida deprehenditur?

DEPREHENSIO, onis, comprehenſio. Cice. pro Clu. Subita ueneni deprehenſio.

DEPRIMO, is, depreſſi, *Abbaſſare, humiliare,* ταπεινόω, conculco, in inferiorem partem demitto. Varro: Ab eo depreſſus, à quo erigi, extolliq; ſperabam. Lact. lib. 6. Altera quæ ad inferos deprimat, id eſt deorſum mittat. Lib. 3. ad Her. Quàm maxime ſedata & depreſſa uoce principia dicemus, id eſt ſubmiſſa. Depreſſus nomen ex participio, humilis, ut Depreſſior locus. Col. lib. 1. ca. 12. Cum ex depreſſiore loco fuerint orſa fundamenta. Idem li. 2. ca. 9.

DEPROMO, profero. Cice. 2. Offic. Altera ex arca, altera ex uirtute depromitur.

DEPSO, is, ſubigendo manibus aliquid molle & tenerum reddo. Cato de Re ruſt. c. 76. Manibus bene depſito. Depſiticius, a, um, ſubigendo confectus. Cato c. 74. Panem depſiticium ſic facito.

DEPVBER, uel Depubis, qui ad pubertatis annos non potuit peruenire. Hinc Depuber porcus, quem lactentem occidimus. Feſtus.

DEPVDERE, *Gittare la uergogna, diuenir sfacciato,* ἀπαναισχυντεῖν, pudorem abijcere. Ouid. Depuduit, profugusq; pudor ſua ſigna reliqt.

DEPVDESCO, ſcis, quo uſus eſt Hieronymus ad Euſtochium.

DEPVDICO, as, p. p. *Tor l'honore,* διακορεύω, uiolo, pudicitiã aufero, uſus eſt Laberius in Mimis, teſte Gell. li. 16. c. 7. in principio.

DEPVGNO, as, are, *Contendere, combattere,* διαμάχομαι, decerto, dimico. Cic. de Sen. Depugnauit apud Thermopylas. Depugnatur imperſonale. ad Atti. lib. 16. Ante depugnabitur. Depugnatus, particip. Plau. Men. Metuo, ne ueniam, depugnato prœlio.

DEPVRGO, as, *Purgare,* ἐκκαθαίρω, purgo. Cato de Re ruſt. Terram depurgato ab herba. Depurgare crimina, pro excuſare, & luere. Liu. libro. 39. Filium mittere Romam ad depurganda crimina, ſtatuit.

DEPVRO, as, p. p. extergo. unde depuratum dicimus, mundatum.

DEPVTO, as, p. p. κατατέμνω, reſeco, ramis ſarmentiſve ſuperfluis arborem nitemve libero. Col. libr. 3. Vineam imbecillam in brumam amputato, quàm partem non deputaueris, circa Kal. Feb. deputato. Item exiſtimare, cenſere, quod uulgo dicitur Reputare, non, ut multi putant, delegare. Ter. in Hecy. Meam herus operam deputat parui pretij. Plaut. in Amph. Nec quicquam ſit, quin me omnes eſſe dignum deputent. Deputare ſecum ratione. Ter. in Ad. Fruſtra egomet mecum has rationes deputo. Cic. de Diuin. Vide ne quem tu eſſe hebetem deputes.

DEPVVIO, is, *Battere, percuotere,* τύπτω, μαστιγόω, ex De & Pauio: hoc eſt, cædo. Lucil. Palmisq; miſellam Depuuit me, id eſt, uerberauit.

DEQVEROR, *Lamentarſi, querelarſi,* μύρομαι, Queror. Val. Fla. lib. 5. Arg. Ante omnes ſecum dequeſta labores.

DERADO, is, ἀποξύω, radendo aufero. Plin. Quod deraſum eſt, teritur.

DERBICES, populi Aſiæ, auctore Pli. proximi Hyrcano mari, qui leuiſſimum quodq; delictum capite puniunt. Ser. lib. 2.

DERCETO, nomẽ fabuloſæ deæ, quæ apud Ioppen, auctore Plinio, iuxta Aſcalonem colitur. Filiam habuit Semiramidem, quam à columbis

columbis educatam ferunt. Ob id ſacras genti aues eas eſſe, oſtendit Tibull. Alba Palæſtino ſancta columba Syro.

DERELICTIO, onis, Cic. 3. Offic. communis utilitatis derelictio cõtra naturam eſt. Derelictus, ad Heren. lib. 4. Commodius eſt in derelicta, quàm in celebri regione locos comparare. Pro derelicto habere. Cic. ad Atti. Hæc oppida illum pro derelicto habere.

DERELICTVS, us, ui. Gell. lib. 14. cap. 12.

DERELINQVO, is, ere, *Abbandonare*, prorſus relinquere. Cice. pro Cæc. Derelinquo iam communem cauſſam.

DEREPENTE, *Di ſubito*, ἐξαίφνης. Cice. pro Ligar. Si, cum hoc domi faceremus, tu derepente irrupiſſes.

DERIDEO, des, p. p. *Beffare*, καταγελῶ, cum alterius contemptu rideo. Plau. in Aulul. Neque ædepol ego te derideo.

DERIPIO, pis, *Rapire, pigliare preſtamente*, καταρπάζω, abſtraho, auello. Virg. lib. 1. Georg. Colaque prælorum fumoſis deripe tectis, id eſt, properanter tectis effer. Plau. in Men. Quis eſt, qui capillo me huc de curru deripit? Diripere uero, ſignificat diuerſa rapere, ut in urbium expugnatione. Gellius Cum oppidum Cœpio conſul diripuiſſet. Domus direpta, Virg. 2. Aeneid. Membra direpta manibus neſandis, Ouid. 3. Metam. Opes direptæ, Claudianus. Direptio. Cice. 2. Offic. Expilatio, direptioque ſociorum. Direptor, 3. Verr.

DERISOR, καταγελαστής. Plin. lib. 11. cap. 52. Supercilia, quibus iuxta tempora inflexa, deriſores ſignificant. Deridiculum irriſio, Plaut. in Pſeud.

DERIDICVLVS, a, um, deriſione dignus, καταγέλως, καταγέλαστος. Varr. 1. de Re ruſt. Sequetur ut duos uillicos, & duas uillicas habere debeat, quod eſt deridiculum. Deridicula uanitas, apud Gel. lib. 10. cap. 11.

DERIVATIO, inflexio criminis ab eo, ad quem pertineat, ad eum, ad quem non pertinet. Cic. pro Mil. Dicam, non deriuandi criminis cauſſa, ſed ut factum eſt.

DERIVO, as, pen. pro. *Deriuare*, παροχετεύω, riui more aquam deduco, aliove deflecto. Colum. lib. 1. Humorem in cloacas, atque inde extra ſegetes deriuemus. Per tranſlationem pro deflecto. Teren. in Phor. ex crimine hoc Antiphonem eripiam, atq; omnem in me deriuem iram ſenis.

DERODO, is, deroſi, deroſum, *Rodere*, Rodo. Pli. li. 11. c. 37.

DEROGITO, as, are, rogito. Plau. in Aſi. Vnumquodq; derogita.

DEROGO, as, pen. corr. *Leuar uia qualche parte*, eſt alicui rei aliquid detraho. Vnde derogare legi, eſt aliquid de lege detrahere. Abrogare autem legem, eſt omnino tollere. Ad Her. Cum duæ leges inter ſe diſcrepant, uidẽdum eſt primum, num quæ abrogatio aut derogatio ſit. Cic. li. 2. de Inu. Indignum eſt de lege aliquid derogari, uel legem abrogari. Dicimus autem Derogo legi, uel de lege, & Abrogo legi uel legem. Ad Heren. Cum oſtenditur id factum eſſe, quod ea lex ſanciat, cui legi abrogatum, uel derogatum ſit. Item Derogare legem. Cic. pro Fonteio: Quorum uirtuti fidem in teſtimonio inimicitiarum ſuſpicio derogauit.

DERTONA, æ, pen. prod. Δέρτων Stephano, Inſubriæ oppidum ad Padum fluuium, quod à Ptolemæo Taurinis annumeratur. hodie Tortona.

DERVMPO, is, abrumpo. unde collis arduus, & deruptus, id eſt abruptus, ſiue præruptus, Tacit. libro. 2. Idem lib. 9. Per inuia, & rupes deruptas.

DERVNCINO, diſſipare, à runcinis, id eſt ſerris maioribus. quibus fabri lignarij maiora ligna ſecant. Plaut. in Mil. lapide deruncinauit militem.

DERVO, is, *Ruinare à baſſo*, decido. Apul. Prolapſus deruiſſem. Cice. ad Att. l. 16. pro aufero, de laudibus Dolabellæ deruam cumulum.

DESACRO, as, *Conſacrare*, ἀφιερόω, idem quod ſacrare: ut, deſacrare aliquid Triuiæ, apud Stat 9. Theb.

DESAEVIO, is, ualde ſæuio. Colum. libro. 6. cap. 2. Vnum diem noctemque deſæuiant. Item ſæuire deſino. Virg. 4. Aeneid. Dum pelago deſæuit hyems.

DESCENDO, is, *Deſcendere*, καταβαίνω, κατέρχομαι, ex loco ſuperiore in inferiorem me confero. Cic. 4. Tuſc. Vt in inferiorem ambulationem deſcendimus. Tranſlate, deſcendo in prælium, deſcendo in campum, deſcendo in forum, & huiuſmodi alia. Perſius Deſcendere in ſeſe po ſuit, pro, ſuam infirmitatem agnoſcere: Vt nemo in ſeſe tentat deſcendere nemo.

DESCENSIO, onis. Liu. lib. 22.

DESCENSVS, us, κατάβασις. Vir. 6. Aen. Facilis deſcenſus Auerni.

DESCISCO, is, ſciui, ſcitum, *Mancare di fede*, ἀφίσταμαι, rebello. Liu. 2. Præneſte à Latinis ad Romanos deſciuit.

DESCOBINATVS, *Ferito, tagliato*, ἀποξυρημένος, ſaucius, abraſus: Varr. in Meleag. Satius eſt, ſaluis crurib. in circo expectare, quàm his deſcobinatis in ſyluam, curare. Nonius.

DESCRIBO, is, ere, *Traſcriuere, deſcriuere, ricopiare, depingere*, ἀπογράφειν, proprie ſignificat de exemplari ſcribere. Cic. Corni. Dicam tuis, ut eum deſcribant. Pro diſponere. Idem in Lælio: Mei ſunt ordines, mea deſcriptio. Item pro depingere. Plau. in Aſin. Non potuit pictor rectius deſcribere eius formam. Pro ſimplici ſcribo. Virg. in Daphnide: In uiridi nuper quæ cortice fagi Carmina deſcripſi. Lactan. lib. 5. Quid eſt, cur illam uel in carminibus, uel in omni ſermone deſcribant. Deſcriptus, partic. Cic. 2. in Catil. Ratio totius belli deſcripta.

DESCRIPTIO, onis. Deſcriptio equitum, peditumq;, Ci. 4. Tuſc.

DESCRIPTVS, a, um. Cice. 3. de Finib. Natura nihil aptius, nihil deſcriptius.

DESECO, as, ἀποτέμνω, abſcindo, amputo. Cicero. Attic. Tu illud deſecabis.

DESECRO, as, *Diſſagrare*, quod ſacrum erat, profanum facio. unde ſacerdotes ſceleris alicuius damnati, antequam ſupremo ſupplicio afficiantur, conſueuerunt deſecrari: quod uulgus uocat degradari.

DESERO, is, eui, deſitum, *Inneſtare, piantare*, ſero, ſiue planto. Varr. li. 1. de Re ruſt. c. 23. In recentibus pomarijs, deſitus ſeminibus.

DESERO, is, p. c. rui, tum, *Abbandonare*, ἀπολείπω, derelinquo. Terẽ. in Heaut. Mulier telam deſerit continuo. Deſerere item ſigna milites dicuntur, Deſerere patriam, Deſerere imperatorem.

DESERTO, as, freq. à deſero. Accius: Cum me ſolum deſertaſſent.

DESERTORES dicuntur, proditores, qui eos, quos maxime defenſos oportebat, in diſcrimine relinquunt. Cæſ. 6. Bel. Gal. In deſertorum ac proditorum numero ducuntur.

DESERTVM, ti, *Dishonorato, ſolitario*, ἔρημος, locus ſolitarius, ac inhabitatus. Vir. 1. Aen. Ipſe ignotus, egens, Libyæ deſerta peragro.

DESERTVS, a, um, partici. ἐγκαταλελειμμένος, deſtitutus. Ci. pro Cluẽ. Locus à uoce tribuni deſertus. Idem in Part. Ora. Ager deſertus à plebe. Migrat etiam in nomen. Idem in Piſo. Vt nullius unquam reditus fuerit deſertior. In deſertiſſima ſolitudine. 6. Verr.

DESERVIO, *Seruire humilmente*, θεραπεύειν, ὑπουργεῖν, eſt humiliter ſeruire. Cice. Tironi: Valetudini, dum mihi deſeruis, ſeruiſti non ſatis.

DESES, deſidis, *Ocioſo*, νωθὴς, ocioſus. Liu. lib. 1. Deſidem Romanum regem inter ſacella & aras acturum eſſe regnum rati. Vnde Deſidioſus, qui totus deſidet, & nihil agit. Oui. de Rem. Quæritur, Aegiſthus quare ſit factus adulter: In promptu cauſſa eſt, deſidioſus erat. Inertiſſimum, & deſidioſiſſimum otium, Cic. 2. de leg. agr.

DESIDEO, des, deſedi, deſidere, *Stare ocioſo*, ocioſum ſedere. Terent. in Hecy. Fruſtra ubi totum deſedi diem. Cic. de Diuin. Cum ad infinitam altitudinem terra deſediſſet.

DESIDIOSE, aduerb. ῥαθύμως. Agere ætatem deſidioſe. Lucr. lib. 4.

DESIDO, dis, diſedi: nam præteritum à ſedeo mutuatur, teſte Valla li. 5. *Deſcendere, à ſedere, ſtare al baſſo*, ad ſedendum deſcendo. Sæpe pro dehiſco. Cic. 1. de Diuin. Tantos terræmotus in Liguribus factos eſſe, ut multa oppida corruerint, terræq; deſederint.

DESIDERABILIS, le, ἐπιθυμητὸς, expetendus. Cic. de Fin.

DESIDERATIO, uerbale, ἐπιθύμησις. Cic. de Sen.

DESIDERATIVA uerba terminantur in rio, ut eſurio, parturio, & deſiderium ſignificant. Cic. 2. Phil. Vtinam aliquando dolor populi Romani pariat, quod iandiu parturit. Parturio itaque ſignificat cupio parere: eſurio, cupio edere: ſcaturio autẽ pro primitiuo capitur ſcateo. non. n. deſideratiuum eſt ſignificatione, ſed uoce tantum.

DESIDERIVM, *Deſio*, ἐπιθυμία. Cur Deſiderio Bibulæ Sertorius ardet. Cice. 4. Tuſcul. Deſiderium eſt libido eius, qui nondum adſit, uidendi.

DESIDERO, as, ἐπιποθέω, à Sidus deducitur, ut placet Feſto: idem eſt quod cupere, optare. Cic. de Sen. Non caret is, qui non deſiderat. Idem Atti. li. 3. Sin erit bellum, partes meæ non deſiderabuntur, id eſt non requirentur. Deſiderari in acie milites dicuntur, qui in prælio ceciderunt: quòd in recenſione, quæ à prælio fieri ſolet, non compareant. Curtius: In eo prælio quinquaginta millia deſiderata ſunt. Deſiderare in aliquo integritatem, eſt huiuſmodi uirtutem in aliquo requirere. Cic. de Clar. Orat. In Catone perfectiſſimo Stoico, ſummam eloquentiam non deſiderem. Deſiderātus particip. Cic. poſt red. ad Quir. omnia deſiderata magis, quàm aſſidue perſpecta, delectant.

DESIDIA, æ, *Pigritia, poltroneria*, ῥαθυμία, ignauia, inertia. Cice. de leg. agr. Qui propter deſidiam in ocio uiuunt.

DESIGNATORES dicebantur, qui conſtituendæ funebri pompæ præerant, unicuique incedendi locum, ordinemq; præſcribentes. Cic. ad Atti. li. 4. Deſertus à ſuis, ut iam Decimum deſignatorem retinet. Vlpian. l. athletas. ff. de his qui not. infa. Deſignatores artem ludicram non facere, Celſ. probat. Bud. in Annot.

DESIGNO, *Diſegnare, dinotare*, ὑποτυποῦν, σημειοῦσθαι, quaſi per ſigna demonſtrare. Cice. 1. in Catil. Notat & deſignat oculis ad cædem unumquemque noſtrum. Aliquando deligo, ut, deſignare conſulem. Sal. Sperans, ſi deſignatus foret, facile ſe ex uoluntate Antonio uſurum. Interdum deſtinare. Colum. libro. 3. Ipſum agrum, quem ſeminario deſignaueris, planum & ſuccoſum. Aliquando rem aliquam inſignem patrare, & accipitur in utranque partem. Terent. in Ad. Modo quid deſignauit? Deſignatio. Cic. 1. de Orat. orationem de infinitæ rei quæſtione ſine deſignatione perſonarum & temporum.

DESILIO, is, ſecunda cor. *Diſcendere di ſalto*, καταπηδάω, deſilui, deſultum, ſaltu deſcendo. Plin. de uiris illuſt. Dum à templo Dianæ

næ deſiliit, talum intorſit. Deſilire ab equo. Vir. 11. Aene. Deſilire de nauibus, Cæſ. 2. Bel. Gal. Deſilire de rheda, Cic. pro Mil.

DESINO, is, pen. corr. ex de, & ſino, *Ceſſare, laſciar*, παύομαι, καταλήγω, finio, ceſſo. Ter. in Phor. Haud deſinam, donec perfecero. Idem in prol. And. Deſinant maledicere. Ci. Mario: Libenter me hercle artem deſinerem. Eſt autẽ deſinere artem, relinquere. Aliquando pro terminare. Plin. in Paneg. Incipimus inde, deſinimus ibi, à quo incipi, in quo deſini ſub alio principe non poſſet. Idem in Epiſt. Deſinit, ibi triclinium. Deſinitur, imperſonale, & deſiuũ eſt. Oui. 1. de Arte: Tunc bene deſinitur. Cic. 2. de Fin. Deſitum eſt contra eos diſputari. Deſitus, pen. cor. particip. Cic. ad Pætum lib. 9. Qui primus Papiſius eſt uocari deſitus.

DESIPIO, is, *Eſſere pazzo, fuor di mente*, παραφρονῶ, ἀφραίνω, deſipui, deſipiui, & deſipij, ex de, & ſapio, ſignificat inſipienter ago, ſiue deliro: & conſtruitur cum ablatiuo. Ci. Cœlio: In quo cum obiurgarer quòd nimio gaudio pene deſiperem. Plau. in Epid. genitiuo iunxit: Deſipiebam mentis, cum illa ſcripta mitterem.

DESISTO, is, *Ceſſare, laſciare*, ἀφίσταμαι, ceſſo. Vir. 1. Aen. Mene incepto deſiſtere uictam? Plau. in Men. Quid ille abs te iratus Deſtitit? Deſiſtere etiam, ſubſiſtere, uel in loco aliquo morari, ſignificat. Plau. in Moſt. Quid illic deſtitiſti, obſecro, tandiu? Deſiſtere, inquit Vlpianus eſt à negotio abſtinere, quod calumniandi animo inſtituerat.

DESITIATES, Δεισιτιᾶται, Liburniæ populi Pli. lib. 3. cap. 22.

DESOLO, as, pen. longa, *Diſtruggere*, ἐρημόω, ſolum & deſertum facio, à Solus, a, um. Virg. 11. Aen. ingentes & deſolauimus agros.

DESPECTIO, *Diſprezzo*, contemptus. Cic. in Hortenſ. Conſolabitur eam humanarum opinionum alta quædam deſpectio.

DESPECTO, as καταλεύσσω, ſæpe deorſum aſpicio. Virgil. 1. Aen. Nunc terras ordine longo Aut capere, aut captas iam deſpectare uidentur.

DESPECTVS, a, um, *Sprezzato*, παροραθείς, Contemptus. Ci. in Piſ. abiectus, contemptus, deſpectus ab omnibus.

DESPECTVS, us, *Il proſpetto d'un luogo inferiore, il diſpregio*, καθόραμα, ſignificat proſpectum ex ſuperiori loco in inferiorem. Cæſ. lib. 7. Bell. Gall. Erat ex oppido deſpectus in cãpum. Pro contemptu, παρόρασις, ad Her. ludibrio, & deſpectui paternis inimicis erũt.

DESPERANTER. Ci. Att. Deſperanter tecum locutus eſt.

DESPERATIO, *Diſperatione*, ἀπόγνωσις, ut inquit Ci. lib. 4. Tuſ. Deſperatio eſt ægritudo ſine ulla rerum expectatione meliorum.

DESPERATVS, Cic. in Cati. Exercitus eſt ſenibus deſperatis.

DESPERO, as, pen. pro. *Diſperare*, ἀπογινώσκω, ἀπελπίζω, ſperare deſino, omni ſpe deſtitutus ſum. Ci. 1. Off. Conſiderandum eſt, ne temere deſperet propter ignauiam. Idem in Piſ. Diffidens ac deſperans rebus tuis, in lamentis, luctuq; iacuiſti? Idem in Læl. Huius ſalus deſperandus eſt. Dicimus autem, Deſperare ſaluti, uel ſalutem, uel de ſalute. Deſperatus in morbo, de quo nulla ſalutis ſpes habetur.

DESPICATIO, uerbale, καταφρόνησις, contemptus. Ci. 1. de Fin.

DESPICATVS, us, ui, contemptus. Deſpicatui duci, eſt contemni. Ci. pro Flacco: Siquis diſpicatui ducitur.

DESPICIENTIA, *Diſpregio*, deſpectio. Ci. li. 1. Tuſ. Totam nim bene nitendi in omni rerum humanarum contemptione, ac deſpicientia ponamus. Ci. in Catone: Contemni ſe putant, deſpici, illudi.

DESPICIO, is, *Guardare à l'ingiù, diſprezzare*, καθοράω, deorſum aſpicio. Col. li. 1. Area ita conſtituenda eſt, ut deſpici poſſit. Tranſlate pro contemno. Cic. li. 2. Offic. Deſpiciunt autem eas, & contẽnunt, in quibus nihil uirtutis putant.

DESPICOR, aris, atus, contemno. Ter. in Eun. Quæ nos, noſtramq; adoleſcentiam habent deſpicatam. Dona. Deſpicatam, contemptam: à Deſpicor, Deſpicatus, pro contemnendo. Ci. pro Sex. Ceſſi tribuni pl. deſpicatiſſimi hominis furori.

DESPOLIO, as, are, eſt exuere, *Spogliare*, ἀποσυλάω. Cic. Att. li. 7. deſpoliatus eſt.

DESPONDEO, es, *Promettere, ſpoſare*, ex de, & ſpondeo. ſpondeo autem ueteres pro dico uſurpabant. unde reſpondeo factũ eſt, quod eſt poſteriore loco dico, poſtea uero ſpondere, uſurpari cœptum eſt, pro promittere, ἐγγυᾶν. unde qui puellam ſpondet, Sponſor: quæ ſpondetur, Sponſa: cui Spondetur, Sponſus: ſtipulatio qua rogatur pecuniæ dotis à ſponſo, Sponſio, hoc eſt, promiſſio appellatur: & dies qua puella promittitur, Sponſalis dies dicitur, & Sponſalia, mentio & promiſſio futurarum nuptiarum. Eſt autem deſpõdere, promittere: quod ad nuptias proprie pertinet, & ad eum præcipue, cuius intereſt locare mulierem uiro, ſiue uirum mulieri. Sulpitius in periocha Andriæ: Nam aliam pater ei deſponderat gnatam Chremetis. Deſpondebitur. Ter. And. Ne expectetis dum exeant huc, intus deſpondebitur. Deſponſus, participium, Thalamo alicuius deſponſa, Catul. Deſponſa & deſtinata laus. Cice. de Aruſp. reſpon. Deſpondere animum ille dicitur. Liui. li. 3. Nec ipſi ſolum deſponderant animos, ſed contemni cœpti erant à finitimis. Apud Col. abſolute legitur pro mori. Nam de turdis ſic ait: Difficulter in aliam regionem transferuntur, quia caueis clauſi, plurimi deſpondent. Deſpondere ſapientiam, idem lib. 12. Quàm probabilis ratio eſt, in ſocordiam compelli, quia deſponderis ſapientiam?

DESPONSO, as, μνηστεύω, uxorem promitto. Deſponſatus: Suet. in Cæſ. Coſſutia prætextato deſponſata fuerat.

DESPVMO, as, *Schiumare*, ἀπαφρίζω, ſpumam aufero. Virg. lib. 1. Geor. Et folijs undam tepidi deſpumat aheni. Tranſlate pro decoquere. Perſ. Stertimus, indomitum, quod deſpumare Falernum ſufficiat.

DESPVO, is, *Sputare in giu*, καταπτύω, deorſum ſpuo, cretionem demonſtro. Perſius: acres Deſpuat in mores. Deſpui, paſſiuum. Pli. li. 10. cap. 23. comitialem propter morbũ deſpui ſuetum. Deſpuitur imperſonale, Liui. 5. Vbi nunc deſpui religio eſt.

DESQVAMO, *Scagliare*, ἀπολεπίζω, ſquamis exuo. Plau. in Aul. Deſquama piſces. Deſquamare etiam de alijs rebus dicitur. Plin. lib. 17. cap. 24. Subarator imprudens luxauit radices, corpuſque deſquamauit. Idem lib. 23. cap. 7. Summo cortice deſquamato. Idem lib. 35. cap. 17.

DESTICO, as, pen. cor. apud auctorem Philomelæ legitur, pro ſonũ edere, qualẽ reddũt ſorices. Et grillus grillat: deſticat inde ſorex.

DESTICO, inſula exigua, Thraciæ adiacens. Pli. li. 4. cap. 12.

DESTINATIO, pro deliberatione. Pli. lib. 7. cap. 35. deſtinatio expirandi. Deſtinatus, pro definito. Quinct. li. 3. cap. 8. Certis deſtinatisq; perſonis.

DESTINO, as, pen. co. προορίζειν, τάττειν, deliberare, cõſtruere. Col. lib. 2. Solum quod excolere deſtinamus, pingue ſit. Cic. 1. Tuſc. Præſto fuit ad horam morti deſtinatam. Sueto. de Cæſ. de ampliãdo imperio maiora in dies deſtinabat. Pro alligare. Apul. lib. 4. de Aſin. Arreptum me loro quàm ualido, ad anſulam quandam deſtinaro. Quandoque mittere. Iuuen. Deſtinat hoc monſtrum cymbæ linìq; magiſter Põtifici ſummo. Aliquando emere. Plau. in Rud. Minis triginta ſibi puellam deſtinat. Deſtinare etiam aliquãdo inuenitur pro notare. Q. Curtius li. 9. Dioxippus coniectum oculorum, quibus, ut fur, deſtinabatur, ferre non potuit.

DESTITVO, is, *Abbandonare, laſciare in pericolo*, μεθίημι, καταλείπω, ex de, & ſtatuo, ſignificat derelinquo, in periculo deſero. Virg. 8. ecl. Et freta deſtituent nudos in littore piſces. Cice. 4. Phil. Quid, eundem in decemuiratu non deſtituiſti? Interdum eſt priuare, & conſtruitur cum ablatiuo. Col. lib. 9. Nimiam ſiccitatem deſtituere plantas naturali alimento. Interdum diſſoluere. Næuius: Nauẽ iubet deſtitui anchoris. Interdũ ſtatuere. Cæcilius: Deſtituit omnes ſeruos ad menſam ante ſe. Plaut. in Rud. Duo deſtituit ſigna ſenex. Deſtitutio. Cic. pro Quinctio.

DESTRINGO, gis, *Spiccare, ſtrepare*, καταστρέφω, decerpo, colligo. unde deſtringere oleam dicimus, pro, oliuas manibus colligere. Et oleas ſtrictiuas, ſiue deſtrictiuas, quæ opponũtur caducis. Col. lib. 12. Tum & olea deſtringenda eſt. Eſt item deſtringere ſudores, aliaſve ſordes cuti adhærentes abradere. Mart. lib. 14. Pergamus has miſit: curuo deſtringere ferro. Per metaphoram apud Cic. pro Rab. Nec amicum prudentem corruere patitur, nec illius animi aciem deſtringit ſplendor ſui nominis.

DESTRVCTILE, ἀφανιστόν, quod deſtrui poteſt. Lact. li. de Ira Dei.

DESTRVO, is, xi, ctum, *Deſtruggere*, ἀποσκευάζομαι, ἀφανίζω, quod ſtructum erat, corrumpo. Cic. de Sen. Vt nauem idem deſtruit facillime, qui conſtruxit. Quinct. lib. 5. cap. 7. Singulos ut exornare, ita deſtruere contingit.

DESVBITO, aduerb. idem quod ſubito. Plau. in Moſt.

DESVBVLO, as, à ſubula, eſt perfodere, ut interpretatur Nonius, citans illud Var. ex Seſquiulyſſe. Alteram Carneadem deſubulaſſe. Deſudaſcitur imperſonale. Plaut. Vbi damnis deſudaſcitur.

DESVDO, as, *Sudar grandemente*, καθιδρόω, ualde ſudo. Per tranſlationem ponitur pro laborare. Cic. de Senect.

DESVEFACIO, is, ere, feci, factum, *Diſuſare*, à conſuetudine abſtrahere. Cic. pro Clu. Multitudinem iam deſuefactam à concionibus ad ueteris conſuetudinis ſimilitudinem reuocauerat?

DESVEFIO, deſuefis, deſuefieri, *Laſciare l'uſanza*, à conſuetudine abducor. Varr. 2. de Re ruſt. ca. 9. Minutatim deſuefiunt.

DESVESCO, is, deſueui, deſuetum, *Diſuſare*, ἀηθέω, & Deſueo, es, eui, deſuetum, prius neutrum, ſecundum actiuum, unde Nonius. Deſueui illum, pro Deſueſeci illum, id eſt conſuetudinem illi abſtuli. Ter. Deſueui, ne quo ad cœnam iret extra conſilium meum. Vbi Deſueui, dixit pro, in deſuetudinem adduxi. Deſueo tamen hodie raro eſt in uſu: quemadmodum & ſimplex Sueo. Quandoque Deſueſcere, accipitur pro conſueſcere, ut de præpoſitio augeat. Plaut. in Aſin. Aues deſueſcunt.

DESVETVDO, *Diſuſanza*, ἀήθεια, à deſueſco. Liu. li. 1. Mitigandum ferocem populum armorum deſuetudine ratus.

DESVLTORES, dicuntur, quorum ars eſt binos trahere equos & alternatim ex uno in alterum mira celeritate tranſultare. Liu. lib. 23. Quibus, deſultorum in modum, binos trahentibus equos inter acerrimam pugnam in recentem equum ex feſſo armatis tranſultare mos erat. Varr. lib. 2. de Re ruſt. Equos eligit alter quadrigarius ac deſultor.

DESVLTORII uero ipſi equi ſine ephippijs, κέλητες, dicti, quòd ex

ex his facile deſiliant deſultores, qui duo ſingulis equitibus præſto erant. Suet. in Cæſ. Equos deſultorios agitauerunt nobiliſſimi iuuenes. Caſſiodorus uero in epiſt. diuerſum ab hoc genus fuiſſe docet in ludis Circenſibus: Equi (inquit) deſultorij ſunt, per quos Circenſium miniſteri miſſos denunciant exituros, ut luciferi quadam in aſtris ſimilitudine præcurſorias uelocitates imitari uideantur. Per tranſlationem deſultorius inſtabilis, dicitur. Cice. pro Mur. Qui neſcio quo pacto mihi uidetur prætorius candidatus in conſulatem, quaſi deſultorius in quadrigarum curriculum, incurrere. Apul. 1. de Aſin. Hæc ipſa uocis immutatio deſultoriæ ſcientiæ ſtylo reſpondet. Martian. de nuptijs philologiæ: Leuitate pernix deſultoria geſtiebat.

DESVM, dees, deeſt, *Mancare*, quod deficio. Sen. Felix eſt, cui nihil deeſt ad bene beateq; uiuendum. Deeſſe officio ſuo, eſt officio ſuo non ſatisfacere. Deeſſe occaſioni, eſt occaſionem ſeſe offerentem non arripere. Plin. lib. 11. cap. 25. Nullo momento medicari ceſſet, ne quando deſit occaſioni. Pro eodem fere uſurpamus, Sibi ipſi deeſſe. Ci. pro Roſc. Ame. Vide ne tibi deſis. Deeſſe amici periculo, eſt amico in periculo non opitulari. Non nunquam pro abeſſe accipitur.

DESVMO, is, *Pigliare, prendere*, λαμβάνω, Sumo. Liu. lib. 4.

DESVPER, ἄνωθεν, à ſuperiore loco. Cæſ. 1. Bel. Gal. Reperti ſunt noſtri milites, qui in phalangas inſilirent, & deſuper uulnerarent.

DETEGO, is, pen. cor. *Scoprire*, [illegible], quod tectum erat aperio, nudo. Plau. in Moſt. Texit, detexitq; me illico. Tranſlate. Liu. 10. Detegant nequicquam conditas inſidias.

DETER, ſiue Deterus, a, um, adiectiuum inuſitatum; uilis, paruus, quaſi detritus. A quo deterior, deterrimus. Teren. Heaut. Deteriores omnes ſumus licentia. Plaut. Moſt. Hominum omnium deterrime.

DETERGEO, deterges, deterſi, deterſum. & Detergo, is, *Forbire, nettare, purgare*, ἀποψάω, ἐκμάσσω, purgo, ſordibus libero. Colu. lib. 3. Quoties falcem acueris, ea pelle aciem detergito. Aliquando tranſlate: ut, Detergere fallaciam, pro auferre. Col. lib. 8. cap. 10. Detergere ſpurcitias, idem lib. 1. ca. 5. Detergere remos, remos confringere. Cæſar Bel. Ci. lib. 1. Remos ſi detergere po[illegible], contendebant. Detergere palmites, eſt ſuperuacuos palmites decerpere. Col. lib. 4. c. 24.

DETERGO, is. Cic. in Arat. Caligans detergit ſidera nubes.

DETERMINATIO, onis. Cic. 2. de Natur. deo.

DETERMINO. *Porre i termini, diffinire*, ὁρίζω, terminis, & ueluti limitibus quibuſdam deſigno. Liu. 1. Deos precatus, regiones ab Oriente ad Occaſum determinauit. Plaut. in Poen. Eius nunc regiones, limites, confinia Determinabo. Tranſlate pro Definio. Cice. de Orat. Id quod dicit, ſpiritu, non arte determinat.

DETERO, is, detriui, detritum, *Tritare, conſumare*, uſu conſumo, deterius reddo: unde toga detrita, longo iam uſu deterior reddita. Lænam æſtate deteris, prouerbio in eos dici conſueuit, qui rebus neceſſarijs alieno tempore abutuntur. Accipitur & pro triturare. Colu. lib. 1. cap. 6. Area optima eſt ſilice conſtrata, quo & celeriter frumenta deterantur. Nonnunquam deſtruo, corrumpo, imminuo. Pli. Nimia cura deterit magis, quam emendat. Deterere laudes alicuius, pro Laudes eius imminuere. Horat. lib. 1. Carminu: Laudes egregij Cæſaris culpa deterere ingeni.

DETERREO, es, deterrui, *Spauentare, sbigottire*, [illegible], ualde terreo, quaſi terrore quodam prohibeo. Cic. li. 1. Tuſc. Non deterret ſapientem mors. Deterritus, partici. deterritus pudore. Cic. ad Att. lib. 10. Deterritus ab officio.

DETESTABILIS, le, ἐναγής, abominabile. Cic. in Off. Nulla tam deteſtabilis peſtis eſt, quæ non homini ab homine naſcatur.

DETESTATIO, onis, μῦσος, abominatio, execratio. Cice. pro domo. Pro deteſtatione tot ſcelerum. Iuriſconſultis Deteſtatio eſt annunciatio, quæ fit abſenti adhibitis teſtibus. Apul. lib. 7. deteſtationem poſuit pro teſtium abſciſſione.

DETESTOR, aris, *Maledire*, [illegible], abominor, execror. Cice. in Var. Omnes te tanquam malum auſpicium deteſtantur. Paſſiue. Hora. l. 1. Car. Belláq; matribus deteſtata. Pro ſimplici teſtor. Pla. Men. Summum Iouem, deoſq; deteſtor.

DETEXO, is, *Teſſere*, ὑφαίνω, texo, perficio. Vir. ecl. Viminibus molliq; paras detexere iunco. Cic. in Arat.

DETINEO, es, *Intratenere, ritardare*, [illegible], teneo, ſiue remoror. Cic. Att. lib. 4. Conſilium tuum, etſi non in longinquum tempus differs, tamen ſuſpenſum detines. Ter. in Eun. Detineo te fortaſſe. Per tranſlationem. Teren. in Phor. Poſt me detinuit morbus. Sal. Me ambitio mala detinuerat. Seruare, & cuſtodire. Sal. Imperium facile ijs artibus retinetur, quibus initio partum eſt.

DETONDEO, es, detondi, *Toſare*, ἀποκείρω, penitus tondeo. Colu. lib. 8.

DETONO, as, ἀποβροντάω, tonare deſino. Quinct. lib. 12. ca. 9.

DETORNO, as, *Lauorare al torno*, ex materia quapiam torno aliquid efficio. Pli. l. 13. Ex quo ligno uelares detornant anulos.

DETORQVEO, es, ſi, tum, *Torcere, piegare*, [illegible], deflecto, euerto. Col. li. 4. Malleolum eſt neceſſe longiorem facere, ſi uolumus detortum pangere. Per tranſlationem pro abſtraho, aliorſum torqueo. Cic. 1. Offic. Voluptates maiores partes animi à uirtute detorquent. Pro deprauo, ſiue in alium ſenſum, quam dictum aut factum ſit, aliquid interpretor. Col. lib. 3. cap. 10. Praue detorta & inueterata opinio ruſticorum.

DETRACTO, as, *Dir male dell'abſente*, clanculum abſenti obloquor.

DETRACTOR, oris, qui abſentis famæ detrahit.

DETRACTIO, onis, ablatio. Cic. 3. Off. Non magis eſt contra naturam morbus, quàm detractio, aut appetitio alieni.

DETRAHO, is, xi, ctū, *Toruia*, ἀφαιρέω, trahẽdo aufero. Ter. in Heau. Occurrunt ſerui, ſoccos detrahunt. Interdum adimere ſiue derogare. Ci. 3. Off. Nunquam cõmittet, ut quod alteri detraxerit, ſibi aſſumat. Tranſlate, Detrahere famæ, honori, opinioni alicuius, pro, famam alicuius, honorem, exiſtimationem lædere. & tunc cũ datiuo. Ouid. de Triſt. Detrahat auctori multum fortuna licebit.

DETRECTO, as, frequent. *Refiutare, recuſare*, [illegible], defugio, detrecto, recuſo. Virg. 3. Georg. Nec mihi diſpliceat maculis inſignis & albo, Aut iuga detrectans. Detrectare militiam. Cæſar. lib. 7. pugnam. Liu. lib. 24.

DETRIMENTOSVS, a, um, quod affert detrimẽtum. Cæſ. 7. bel. Gal.

DETRIMENTVM, *Danno*, βλάβη, βλάμμα, damnũ dictum ſecundum Varronem à detritu, quòd ea, quæ trita ſunt, minoris pretij ſunt. Horat. 2. Epiſt. Detrimenta, fugas ſeruorum, incendia ridet.

DETRVDO, is, pen. pro. *Cacciare in giu*, κατωθέω, deorſum trudo ſiue trudendo deijcio. Liu. lib. 2. Iam impetu conabantur detrudere uirum. Per tranſlationem pro compello. Cic. lib. 1. Off. Si neceſſitas nos ad ea detruſerit, quæ noſtri ingenij non erunt.

DETRVLLARE, eſt de trulla in trullam transfundere: quo uerbo uſus eſt Apitius, quod ipſum & dimidere ſecundum Pli. uocatur.

DETRVNCO, as, *Troncare*, ἀποτέμνω, κολοβόω, truncando deijcio, amputo, quaſi à trunco abſcindo. Liu. li. 31. Detruncata corpora, brachijs abſciſſis. Diſtrunco autem, in diuerſas partes trunco. Plau. in Truc. Iam ego te hic agnum faciam, & medium diſtruncabo. Detruncatio ramorum. Pli. lib. 24. c. 9.

DETVMEO, es, ἀποιδαίνω, eſt tumorem amitto. Vnde Papinius li. 5. Theb. Cum uellet ſignificare, mare pacatius factum eſſe, dixit mare detumuiſſe. Detumuere (inquit) animi maris.

DETVRBO, as, *Gittare à baſſo con uiolenza*, [illegible], κατασείω, cum uiolentia deijcio. Virg. 5. Aene. Puppi deturbat ab alta. Colu. uero lib. 5. ad pampinationem tranſtulit: Vinitor (inquit) ſuperuacuos pãpinos deturbet. Ci. ad Cn. Pomp. ad animum tranſtulit: Scito, tuos ueteres hoſtes litteris tuis perculſos, atq; è ſpe deturbatos iacere. Deturbare de mẽte, dixit Cl. in Piſ. pro, mẽte ſpoliare: Sua quemq; fraus, ſuũ facinus, ſua audacia de ſanitate & mẽte deturbat.

DETVRGEO, es, deturſi, *Sgonfiare*, ἀποιδαίνω, turgere deſino, tumorem pono, decreſco. Pli. Deturgente Nilo, mures inueniuntur.

DETVRPO, *Diſformare, imbrattare*, λυμαίνω, αἰσχύνω, turpem ac deformem reddo. Suet. in Calig. Pulchrios & comatos occipitio raſo deturpabat. Cic. Simplici uſus eſt: Ipſius aram ſanguine turpari.

DEVASTO, as, are, καταπορθέω, depopulor, profligo. Liui. li. 2. Marſicinos, & Pelignos deuaſtat. Agmina ferro deuaſtata, Ouid. 13. Meta.

DEVCALION, filius Promethei, cui Epimetheus patruus Pyrrham filiam coniugio iunxit. Porro cum hic apud Theſſalos regnaret, ingens diluuium contigit, quapropter arrepta naui ſolus Deucalion cum Pyrrha ſeruatus, in Parnaſſum montẽ delatus eſt. ceſſantibus uero aquis Themiſtos oraculum adijt, conſultaturus de humani generis reſtitutione: q reſpõdit, ut oſſa magnæ matris poſt tergum iaceret. coniectis igitur poſt tergum lapidibus; quos Deucalion iecerat, in mares: quos Pyrrha, in feminas uertebantur. Iuue. Sat. 1. Paulatimq; anima caluerunt mollia ſaxa. Oui. lib. 1. Meta.

DEVCALIONEVS, a, um, ut Deucalionei imbres, qui pro maximis ponuntur à poetis. Lucan. lib. 1. Deucalioneos fudiſſet aquarius imbres.

DEVEHO, *Portare al baſſo*, καταφέρω, deorſum ueho, deferro. Plin. in Epi. Fruges deuehit i urbẽ. Ci. Att. Celeriter Veliã deuectus ſum.

DEVELLO, is, *Suellere*, ἀποτίλλω, ἀποσπάω, uello. Pli. l. 2?. c. 11.

DEVELO, as, *Scoprire, leuare il uelo*, ἀποκαλύπτω, uelum aufero, detego. Ouid. 6. Meta. Oraq; deuelat miſeræ pudibunda ſororis.

DEVELTON, Δέβελτος, Ptol. oppidum Thraciæ. Pli. lib. 4. c. 11.

DEVENEROR, aris, *Riuerire*, σεβάζομαι, idem quòd ueneror. Ouid. Epiſt. 2.

DEVENIO, is, pr. *Stendere di luoco alto*, κατέρχομαι, de loco editiore deſcendo. Vir. li. 4. Aen. Speluncam Dido, dux & Troianus eandem Deueniunt. Aliquando pro uenio. Cic. ad Att. Nolebam hoſtium familiarem ſermonem in alienas manus deuenire. Lib. 4. ad Her. Videtur eſſe arrogantia, illa relinquere, & ad ſua deuenire. Plaut. in Aſin. Quid ſi forte in inſidias deuenero?

DEVENVSTO, as, *Imbrattare*, λυμαίνομαι, deturpo, Gel. lib. 12.

DEVERBERO, as, *Percuotere grandemente*, ualde uerbero. Ter. in Phor. Quot me cenſes homines iam deuerberaſſe uſque ad necem.

DEVERRO, is, *Spazzare*, κατασαίρω, euerro, uerrendo purgo. Col. lib. 8. Scabula frequenter deuerrenda & purganda.

DEVERSVS, Veteres dicebant quaſi deorſum uerſus. Feſtus.

DEVESTIO, ueſte exuo, Apu. l. 3. Omnibus lacinijs ſe deueſtit.

DEVEXITAS, atis, decliuitas. Plin. in epiſt. Inde non loci deuexitate, ſed ipſa ſui copia, & quaſi pondere impellitur.

DEVEXO, as, κατατοκίλλω, ualde uexo. Lactá. li. 4. Animos deuexãt.

DEVEXVS, a, um, Chino, καταντης, decliuis, ſiue deflexus. Col. lib. 1.

DEVINCIO, is, Ligare, obligare, συναρτῶμαι, ἐξαρτῶ, καταδέω, ligo, conſtringo. Plau. in Capt. Iſtas maiores catenas, quibus ſunt deuincti, demito. Per tranſlationem. Teren. in Heau. Vbi ſemel animus ſe cupiditate deuinxit mala. Aliquando pro obligo. Ci. Lentulo, li. 1. epiſt. Hic tibi pręſtanti tua in eum liberalitate deuinctus eſt. Deuinctus, particip. deuinctus colla catenis, Silius lib. 11. Deuinctus, nomen ex participio. Hora. 1. Ser. Sat. 5. Animæ, quales neque candidiores Terra tulit, neque queis me ſit deuinctior alter.

DEVINCO, is, Vincere, καταπικάω, uinco, ſupero. Cice. de Sene. Qui Pœnos claſſe primus deuicerat. Deuictus animus. Ter. in And. Animus uirginis miſericordia deuictus.

DEVIRGINO, as, Sverginare, διακορέω, uitio uirginem. Nonius.

DEVITATIO, onis. Cic. Att. lib. 16. Facilior deuitatio legionum fore uidetur, quam piratarum.

DEVITO, as, pen. pro. Schifare, ἀποςέλλομαι, ἐκκλίνω, declino. Cic. 2. Verr. Vt procellam temporis deuitaret.

DEVIVS, a, um, Sviato, tolto dalla buona via, à recta uia remotum: unde Cic. Anagninos uocat deuios, quòd eſſent extra uiam militaré collocati. Et Horat. ſcortum deuium, quaſi à recta uia remotum. Propert. Lætor quòd ſine me, deuia rura colis. Cice. in Læli. Per tranſlationem: Quid poteſt eſſe tam deuium, quàm animus eius, qui ad alterius non modo ſenſum, ſed etiam uultum atque nutum conuertitur.

DEVNX, menſuræ, uel ponderis ſpecies, cui duodecima deeſt uncia, id eſt quæ undecim conſtat uncijs: dictus. n. deunx, quaſi una uncia dempta de aſſe. Mart. lib. 6. Miſceri ſibi protinus deunces, ſed crebros iubet. Erat etiam Deunx menſura, qua ueteres agros ſuos metiebantur. Col. lib. 5. ca. 1. Ex deunce aliquem heredem facere, eſt alicui totam hereditatem unica uncia detracta relinquere, Ci. pro Cec. Facit heredem ex deunce & ſemuncia Cecinnam, ex duabus ſextulis M. Fulcinium, Aebutio ſextulam aſpergit.

DEVOCO, as, p. c. Chiamare in dietro, μετακαλέω, uocando deduco. Liu. l. 4. Lætus à tumulo ſuos deuocat. Cic. lib. Tuſc. Socrates primus philoſophiam deuocauit è cælo.

DEVOLO, as, pen. cor. Volare d'alto, καθίπταμαι, ex loco ſuperiori in inferiorem uolo. Pla. in Amph. Angues iubati deorſum in impluuium. Tranſlate pro decurro. Liu. lib. 3. Præcipites pauore in forum deuolant. Idem lib. 2. pro deſilio: Deuolant de tribunali, ut lictoci auxilio eſſent. Aliquando diſcedere. Auctor ad Her. Falſi amici ſereno uitæ in tempore præſto ſunt: ſimulatq; homini fortuna inuiderit, deuolant omnes.

DEVOLVO, uis, κατακυλίω, ex loco ſuperiori uoluo. Col. li. 2. Aqua per ſaxa præceps deuoluitur. Liui. lib. 22. Saxa ingentia in agmen deuoluunt. Per tranſlationem, Deuoluta eſt res, id eſt, tranſlata. Idem lib. 5. Eo deuolui rem, ut aut patricij, aut patriciorum aſſeclæ habendi trib. plebis ſint.

DEVORO, as, pen. cor. Divorare, καταπίνω, uorando abſumo. Cato de re ruſt. Bos ſi ægrotare cœperit ouum gallinaceum crudum, & integrum deuoret. Refertur & ad alios ſenſus. Mart. Oculis deuorantibus draucos, id eſt, auide aſpicientibus. Plaut. Auſcultate, & mea dicta deuorate. Pro concoquere Ci. 6. Phil. Paucorum dierum moleſtiam deuorare.

DEVOTIO, execratio. Suet. in Calig. Piſoni non prius ſuccenſere in animum induxit, quàm ueneficijs & deuotionibus impugnari ſe comperit. Hæ deuotiones erant, quales diræ apud priſcos.

DEVOTO, as, frequent. ex deuoueo. Cic. Quæ uis, quæ Decium deuotauit, ac immiſit in armatas hoſtium copias?

DEVOTORIVS, a, um, adiect. ut Carmina deuotoria, apud Liui. & Macrobium, quibus homines, urbesq; deuouentur.

DEVOTVS, Deſtinato, devoto, προςαθεσμένος, κατωργισμένος, deſtinatus. Vir. 4. Aen. Peſti deuota futuræ. Accipitur & pro diro & execrando. Ouid. in epiſt. Medeæ: Viuite deuoto femina uirq; toro. Deuoti item dicuntur, qui mutuæ amicitiæ legibus ita ſe aſtrinxerunt, ut iiſdem caſibus obnoxij ſint. Cæſ. 3. Bel. Gal. Cum ſexcentis deuotis: quorum hæc eſt conditio, ut omnibus in uita commodis una cum ijs fruantur quorum ſe amicitiæ dediderunt.

DEVOVEO, es, pen. cor. Far voto, votare, καθοσιόω, ſolenniter uoueo. Vouere autem eſt, aliquid ſancte promittere. Cice. 3. Offic. Quid Agamẽnon? cum deuouiſſet Dianæ, quod in ſuo regno pulcherrimum natum eſſet illo anno, immolauit Iphigeniam. Interdum idẽ eſt, qđ præuio uoto morti ſeſe dedere. Virg. 12. Aen. Quorũ ſe deuouet aris. Liu. l. 9. Me deuouere pro populo R. uel in medios me mittere hoſtes paratus ſum. Item eſt diris imprecationibus malum alicui optare. Ouid. in Ibin. Illum ego deuoueo, quem mens intelligit, Ibin. Inter carmina magica duo erant apud maiores maximæ religionis: quorum altero dij tutelares urbium euocabantur ab hoſte uictore, ne deos captiuos ducere uiderentur: altero deuouebant, id eſt morti dedebant hoſtium exercitus, & ſingula interdum.

DEVRO, is, ere, Abbruſciare, καίω, ἐκπυρόω, idem quod urere. Liui. li. 39. Alter Conſul agros Ligurum deuſſit, depopulatusq; eſt. Deurere morſo dicitur ſerpens, uel afflatu, cum inflammat. Mons deuſtus, Tacit. lib. 4. Pars Circi deuſta, ibidem.

DEVS, Dio, à θεὸς, alij ἀπὸ τοῦ δέους, id eſt, à timore: quòd primos in orbem deos timorem credebant inuexiſſe. In qua etiam ſententia Papinius fuiſſe uidetur, cum ait: Primus in orbe deos fecit timor. Ci. de Ariſ. reſp. Quis eſt tã uecors, qui cum ſuſpexit in cęlũ, deos eſſe non ſentiat? Idem. 1. de Legib. Nulla gens eſt neque tam immanſueta, neque tam fera, quæ non etiam ſi ignoret qualem habere deum deceat, tamen habendum ſciat. Deus autem & ſi definiri nequeat, tamen ita deſcribi poteſt: Deus eſt mens uniuerſi: uel Deus eſt animus per immenſas mundi partes, omnemq; naturã commeans, atque diffuſus, ex quo omnia quæ naſcuntur animalia uitam capiunt.

DEXTANS, dextantis, decem unciæ, cum ſcilicet aſſi deeſt ſextans: ſicut Deunx, cum aſſi una deeſt uncia. Feſt. Col. lib. 5. cap. 1. Pars dimidia & tertia uigintiquatuor millia, hoc eſt dextans, in quo ſunt ſcrupula ccxl.

DEXTER, dextri, uel Dexteri, Deſtro, atto, δεξιός, Virg. 5. Aene. Quo tantum mihi dexter abis? Dextrum cornu, & ſiniſtrum in acie tenere. Liu. 3. Ouid. 2. Met. Signaq; ſex foribus dextris, totidemq; ſiniſtris. Dexterior, comparatiuus. Ouid. 2. Meta. Nec te dexterior tortum declinet ad anguem. Interdum aptus, conueniens: quòd dextera manus agilior ſit & promptior ſiniſtra. Stat. lib. 3. Syl. Signa frænatæ moderatus alæ Caſtore dextro. Antiqui Dextimum & Siniſtimum, dicebant. Varro περὶ λέξεων: Primo compito dextimam uiam munit Epicurus. Sal. in Iug. Scylla cum equitatu apud dextimos. Aliquando proſper, propitius. Quinctil. in proœ. lib. 4. Adſit Domitianus dexter ac uolens. Ouid. 1. Faſt. Dexter ades ducibus.

DEXTERA, uel Dextra manus, Man deſtra, δεξιὰ, Virg. 2. Aen. Si pergama dextra Defendi poſſent, etiam hac defenſa fuiſſent. Dare dextram, auxilium pręſtare. Virg. 6. Aen. Da dextram miſero. Antiqui per dextram iurabant, tanquam fidei ſedem & uirtutis miniſtram. Dextram (inquit Seruius) Numa Pompilius Fidei conſecrauit. Cic. 11. Phil. Dextræ, quæ fidei teſtes eſſe ſolebant, perfidia & ſcelere uiolatæ. Dextella, læ, diminutiuum. Cic. Att. lib. 4.

DEXTERE, Attentamente, ſolennemente, δεξιῶς, feliciter, apte, cum quadam dexteritate. Liui. 1. Liberaliter, dextereq; obeundo officia. Hor. 1. Ser. Sat. 9. Nemo dexterius fortuna eſt uſus.

DEXTERITAS, tis, Deſtrezza, δεξιότης, aptitudo. Liui. lib. 37. Multa in eo & dexteritas, & humanitas uiſa.

DEXTRATIO, Solinus: Tarpeium Iouẽ terna dextratione luſtrauit.

DEXTRORSVM, uerſus dextram partem. Cic. 1. de Diu.

DEXTROVERSVM, Idem. Plau. in Curc.

D ANTE I

DI, & Dis, præpoſitiones eiuſdem ſignificationis ſunt: quæ ambæ inſeparabiles ſunt, & in compoſitione ſolum reperiuntur.

DIA, Δία, inſula eſt maris Aegęi, una Cycladum, Naxos etiam dicta & Sicilia minor, & Dionyſias à uini fertilitate. Pli. li. 4. cap. 12. Ouid. in Triſt. Qua breuis æquoreis Dia feritur aquis. Eſt item Dia Theſſaliæ urbs ab Aeaco condita. Alia item Thraciæ, ad Athon montem. Tertia, Eubœæ. Quarta, inſula iuxta Scyllæum Peloponneſi promontorium, oppidum habens eiuſdem nominis. Quinta Luſitaniæ, ad Oceanum. Sexta, Italiæ iuxta Alpes. Septima, Scythiæ, circa phaſim. Octaua, Cariæ. Nona, Bithyniæ iuxta Pontum. Stephanus.

DIABATHRA, æ, διάβαθρα, genus ſoleariũ Græcarum, inquit Feſtus. Diabathrarius, qui ſoleas huiuſmodi conficiebat. Plaut. in Aul.

DIABOLVS, διάβολος, Latine Calumniator. διαβολὴ, calumnia.

DIACHETON, ſpina magnitudine arboris modicæ, flore roſæ cuius radix unguentis ęxpetitur: alio nomine Aſpalathus. Plin. lib. 24. cap. 13.

DIACODION, medicamentum ex capitibus papaueris. Plin. li. 20. cap. 18.

DIACONVS, Miniſtro, διάκονος, eſt miniſter, à διακονέω, miniſtro: quo cognomine, Mercurius appellatus fuit, quem communem eſſe uoluerunt deorum tum ſuperorum, tum inferorum miniſtrum.

DIADEMA, pen. prod. Diadema, διάδημα geſtamen capitis, regnum inſigne: ἀπὸ τοῦ διαδεῖν, hoc eſt à circumligando. Erat enim faſcia quędam, qua caput circunligabatur. Ci. 2. Phil. Diadema oſtẽdis, gemitus toto foro. Pli. lib. 11. cap. 16. Regibus apum in fronte macula, quodam diademate candicans.

DIADEMATVS, diademate ornatus. ut Diadematus Apollo. Plin. lib. 34. cap. 8.

DIAETA, cœnaculum, in quo æſtate cœnatur ad umbram, hieme ad ſolem. Plin. in Epiſt. Ex triclinio in diætam tranſitus. Dicta Diæta ἀπὸ τῶν διαιτῶν, à conuiuijs, quæ in ea peragebantur. quanquam Varro Latinã uocẽ exiſtimat, ita dictam, quòd in ea per diẽ ederetur.

èderetur. Sumitur item Diæta, pro uictus ratione, & præſcripta uiuendi formula. Cic. Attic. lib. 14. Diæta curari incipio.

DIAETARII, διαιτητικοὶ, uocantur miniſtri diætæ ſeruientes, quorum meminit Vlpianus de Fundo inſtructo.

DIAGLAVCION, genus collyrij, ex glaucio herba temperatum. Pli. lib. 27. cap. 10.

DIALECTICE, διαλεκτικῶς, aduerb. Cic. 1. Acad.

DIALECTICVS, a, um, quod pertinet ad Dialecticam: ut Dialecticæ captiones, Cice. 2. de Fin. Diſputationes dialecticæ, Quinct. lib. 5. cap. 14.

DIALECTICVS, tici, ſubſtant. qui tractat dialecticam. Cic. in Orat.

DIALECTICA, διαλεκτικὴ, ars diſſerendi, cuius finis eſt uerum à falſo diſcernere, ἀπὸ τοῦ διαλέγεσθαι, à diſputando. Cic. in Topic. Iudicandi uias diligenter perſecuti ſunt ea ſcientia, quam dialecticen appellant. Idem 4. Acad. Dialectica ueri & falſi quaſi diſceptatrix & iudex. Dialectica, orū, plu. nu. gen. neu. Ci. Att. li. 12. Hominem remotum à dialecticis, in arithmeticis ſatis exercitatum.

DIALIS, le, *Di Gioue*, quod Iouis eſt, quem Δία uocant Græci. unde Flamē Dialis, Iouis miniſterio aſſignatus à Numa, ut docet Liu. lib. 1. Dialem conſulem dixit Cice. pro conſule unius diei, ludens nimirum in uoce ambigua, non ſecus ac ſi à die dialis diceretur.

DIALOGVS, gi, *Dialogo*, διάλογος, diſputatio, duorum uel plurium interrogationem mutuamq; reſponſionem continens, ἀπὸ τοῦ διαλέγεσθαι, diſputare. Quinctil. definit eſſe ſermonem ex interrogatione reſponſioneq; compoſitum, de ea re, quæ uel philoſophiā, uel reipub. partes attingat, diſceptans. Cic. de Clar. Orat. Cum diſputatio eſt inter eos, ut eſt conſuetudo dialogorum.

DIALOGISMVS, διαλογισμὸς, à Rufiniano refertur inter ſchemata διανοίας, cum ſcilicet quis ſecum rem aliquam uolutans, tanquā cum altero colloquens, interrogat & reſpondet. Exemplum inſigne eſt illud in Eunucho Ter. Quid igitur faciam? non eam ne nunc quidem Cum acceſſor ultro? an potius ita me comparem, Non perpeti meretricum contumelias. Excluſit, reuocat. redeam? non ſi me obſecret.

DIAMETER, pe. co. διάμετρος, eſt recta linea, figuram qua longiſſime patet ex æquo ſecans. ueluti diameter orbis eſt, linea quæ ſic à ſummo ad imum tenditur circulum, ut per centrum eat, definitore Macrobio in Sōnio Scipionis lib. 1. Sic in quadrangulo Diameter uocatur, linea à ſuperiori lateris dextri angulo ad inferiorem lateris ſiniſtri perducta, hoc diſſentit Euclidis definitio. Latini Dimetientem uocant. nam Græcis διάμετρος παρὰ τὸ διαμετρεῖν. id eſt. à dimetiendo, dicitur. Col. lib. 6. Eſt area rotunda, cuius diametros habeat pedes ſeptuaginta.

DIANA, ἄρτεμις, Iouis filia ex Latona, eodem cum Apolline partu edita. Eadē & Luna dicitur, ſiue quod noctu una, hoc eſt, ſola, & ſine fratre luceat: ſiue quod lumē à Sole accipiat, quaſi luce lucēs aliena. Præterea & Noctiluca dicta eſt: ſub quo nomine etiā tēplum in Palatio dedicatū habuit. Hanc parturientes Iunonis Lucinæ nomine inuocabant: Iunonem quidem appellantes à iuuando: Lucinā uero, quod partum in lucem proferre putaretur. Virgi. 4. eclo. Caſta faue Lucina, tuus iam regnat Apollo. Alij Lucinam dictam putāt, quod oculis & luci præſit: alij à luco, quē Romę in Exquilijs habebat. Eadem & Proſerpina dicta eſt, & Dictynna. Apud inferos Hecate dicitur, uel quod centum annos errare faciat inſepultos. Dicta eſt & Pergæa (περγαία) à Perga Pamphyliæ oppido, in quo templum habuit inſigne. Plures tamē Dianas fuiſſe Ci. l. 3. de Natu. deo. ſcribit: ſed illa nominatiſſima eſt, quę eodē partu cū Apolline ex Ioue & Latona nata eſt. Hæc ob uirginitatis amorē, fertur hominū conſortia fugiſſe, & ut à ſe libidinis pruritum amoueret, uenando ſiluas incoluiſſe, paucarum uirginū comitatu contenta. Arcum ferebat & pharetram, ſuccincta ſemper incedens, & cothurno induta. Ob hanc cauſſam ſiluarū & nemorū dea putabatur. Dicta eſt Faſcelis, à faſce lignorū, ubi eius ſimulacrū abditū erat, quod occiſo Thoante Tauricæ regionis rege, ab Iphigenia Agamenonis filia in Italiam delatum eſt. Laudatiſſimum templum habuit apud Epheſios: aliud item in Taurica regione, ubi carne tantum humana litabatur. De hac Luc. lib. 1. Et Tauroſcythicæ non mitior ara Dianæ. Dianam autem dictam putant, quaſi Iouianam, ἀπὸ τοῦ Διὸς. fuit enim, (ut iam diximus) Iouis filia ex Latona.

DIAPENTE, διὰ πέντε, muſicæ menſuræ genus, tribus conſtans tonis, & hemitonio minore. Vide Macrobium i Somniū Scipionis.

DIAPHRAGMA, atis, διάφραγμα, quamuis ex ui uocabuli omne illud ſignificet, quod in re aliqua medium eſt, unde & cartilaginē illā, quæ nares dirimit, Græci διάφραγμα appellāt, peculiariter tamen medici hac uoce utuntur pro muſculo quodā rotundo, qui ſpiritalia uiſcera à naturalibus. hoc eſt, cor, & pulmones à iecore & liene, uelut paries quidam interiectus, interſepit & dirimit.

DIARIVM, rij, *il mangiar d'ogni giorno*, uictus quotidianus, i. quod in unius diei cibum datur. Mart. lib. 11. Pueriq; diaria poſcunt. Accipitur & pro libello, in quo acta quotidiana perſcribuntur. Iuuenalis Diurna, plurali tantum numero.

DIARIVS, a, um, ἐφήμερος: ut, Diaria febris, hoc ē, febris unius diei.

DIBAPHA, *Porpora tinta due fiate*, purpura Tyria bis tincta. Pli. lib. 9. cap. 39.

DICA, iudicium. Ter. in Phor. En unquam iniuriarum audiſti mihi ſcriptam dicam? Cic. 4. Ver. Scribitur Heraclio dica.

DICACITAS, φιλοκερτομία, ſermo cum riſu alios inceſſens, inquit Quinctil. lib. 6. cap. 4. Cic. in Orat. Sales in dicendo mirum quantum ualent: quorum duo genera ſunt, unum facetiarum, alterum dicacitatis.

DICATIO. Cic. pro Balb. Dicatione poteſt fieri ciuitatis mutatio.

DICACVLVS, & Dicacula, diminu. Plaut. in Aſin. Satis dicacula es.

DICAEARCHIA, urbs olim celeberrima in ora Lucaniæ, quæ nunc Puteoli. Sunt qui Dicarchiam uocent hāc urbem per quatuor ſyllabas. Vnde poſſeſſiuum Dicarchæus apud Sidonium Apollinarem legitur: Nanque Dicarcheæ tranſlatus puluis arenæ.

DICAEARCHVS, philoſophus Siculus, ex Meſſana ciuitate, Ariſtotelis auditor, philoſophus, orator, & geometra: ſcripſit de republica Spartiatarum. Suidas.

DICAX, *Dicace, maldicente*, φιλοσκώμμων, qui malignis ſalibus maledicit. Cic. in Orat. Demoſthenes nō tam dicax fuit quàm facetus.

DICHOREVS, pedis genus ex duobus cōſtās trocheis: ut Audiamus.

DICO, as, prima cor. *Dedicare, conſecrare*, ἀνατίθημι, ἀφιερόω, conſecro, dedico. Cic. 1. Tuſc. Dicati Apollini cygni. Pro addicere, & ſe totum alicui tradere. Cic. Cæl. li. 2. Balbum quanti faciam, quāq; me ei totum dicauerim, ex ipſo ſcies. Idem 3. de Orat. Qui tum adoleſcentes Craſſo ſe dicarant. Dicare ſe in aliquam ciuitatem, & Dicare ſe ciuitati, Cice. pro Balbo.

DICO, is, pen. pro. dixi, dictum, *Dire, parlare*, λέγω, loquor, eloquor. Cic. pro Quinctio: Quid hoc iniquius dici aut commemorari poteſt? Apud Oratores uero loqui eſt, qualiacunque uerba proferre: dicere uero eleganter & facunde. Quinct. lib. 10. Nam mihi ne dicere quidem uidetur, niſi qui diſponit, ornate, copioſe dicit. Ci. in Orat. Aliud uidetur oratio eſſe, aliud diſputatio: nec idem loqui eſſe, quod dicere: diſputandi ratio, & loquendi, dialecticorum: oratorum autem dicendi, & orandi. Dicere etiam uocare eſt. Virg. 1. Aene. Eſt locus, Heſperiam Graij cognomine dicunt. Quandoq; indicare. Virg. 3. eclog. Dic mihi Damœta, cuium pecus? an Melibœi? Quandoque denunciare: Teren. in And. Sed dico, ne temere facias. Quandoque promittere. Pompo. in Piſtoribus: Nummos certos dico quinquaginta millia. Sal. li. 2. Hiſt. Curio quibus potuit pecunias dictas coegit. Pro dicare. Virgi. 6. Aen. Iunoni infernæ dictus ſacer. Pro ſignificare. Ter. in Eun. At neſciebam id dicere illam. Pro cantare. Virg. 3. eclog. Alternis dicetis, amant alterna Camœnæ. Pro pronunciare. Hinc dicere ſententiam, cum tanquam conſiliarij, quid nobis uidetur, pronūciamus. Quincti. Apud iudices quidem ſecundum legem dicturos ſententiam de confeſſis præcipue ridiculum eſt. Dicere leges, nihil aliud eſt, quàm ferre leges. feruntur enim leges apud ſuos, dicuntur autem uictis. Liuius: Quandoque perinde ac uicto iam ſibi leges dicerentur. Dicere diem, eſt citare, uel in ius uocare, & diē præfigere, quo ad cauſſam dicendam præſto ſit. Liu. 3. Cum diem Appio Virginius dixiſſet. Interdum etiam extra iudicium. Dicere diem, eſt certum diem conſtituere. Teren. And. Hic nuptijs dictus eſt dies. Dicere cauſſam, dicitur reus, cum accuſationibus reſpondere cogitur. Liu. de Bell. Maced. Scipio iuſſus dicere cauſſam. Dicere dotem, eſt promittere in dotem. Ter. Heaut. Quid dotis dicam te dixiſſe filio? Dicere cenam. Plau. Stic. Ius dicere, eſt magiſtratuum. Cice. de Prouin. Conſ. Emiſti grandi pecunia, ut tibi de pecunijs creditis ius in liberos populos dicere liceret. Idem pro Flacc. Qui annum ante Romæ ius dixerat. Dicere magiſtrum equitum, pro, creare. Liu. 5. Is ſibi magiſtrum equitum Poſthumium Aebutium dicit. Dicere multam, antiqui tum dicebant, cum ad populum & in comitijs multa diſceptanda irrogabatur, quod ipſi, Certare multa, dicebant. Liu. lib. 25. Duo trib. pl. ducentum millium æris multam Poſthumio dixerunt. Dicere multationem, ſiue multam pecoris, Pli. lib. 18. cap. 3. Varro: Cum eiuſmodi multa pecoris armentiq; à magiſtratibus dicta erat, abigebantur oues bouesq;. Dicere repudium, Tacitus li. 3. Dicere ſacramentum, dicebātur milites, cum ad iuſiurandum adigebantur, remp. ſe non deſerturos. Liui. lib. 25. & lib. 24. Hodie conſules creetis, quibus ſacramenta liberi noſtri dicant. Hor. 2. Car. Ode 17. Non ego perfidum Dixi ſacramentum. Dicere de ſcripto. Cice. pro Planc. Recitetur oratio, quæ propter eius magnitudinem dicta de ſcripto eſt. Dicere ſententiam, quis dicitur, cum iudicium ſuum ea de re explicat. Cice. 6. Ver. Mos eſt Syracuſis, ut ſi qua de re ad ſenatum referatur, dicat ſententiam qui uelit. Cœlius Ciceroni: Conſulem deſignatum primum ſententiā dicentem. Dicere pro ſententia, idem quod dicere ſententiam. Liu. lib. 32. Nemo ueſtrum, pro ſententia quicquam dicere uult, aut audet. Dicere ex tempore. Pli. epiſ. 27. Dicit ſemper ex tēpore, ſed tanquā diu ſcripſerit. Quinct. lib. 6. cap. 3. Dicere teſtimonium, & teſtimonia, eſt teſtificari & probare. Ci. ad Q. Fr. lib. 3. Cum teſtimonium ſecundum fidem & religionem grauiſſime dixiſſem. Idem pro Sylla: Qui in illū teſtimonia grauia dixerunt. Dicere pro teſtimonio, quod nūc dici-

mus Deponere. Cice. 7. Ver. Dicet is pro teſtimonio de miſſione nautarum. Dicere ad uolũtatem alicuius, eſt aſſentari, adulari, Ci. de Amic. Diceret, pro, dicere poſſet. Terent. And. Diceret, Quid feci, quid commeruit pater? Dicaſſes, pro dicas: Dice, pro dic, apud comicos frequentius. Plaut. Curc. idem Rud.

Dictamnvm, ſiue Dictamus. δίκταμνος, Dioſc. herba in Creta pręcipue naſcens, acris, leuis, pulegio ſimilis. Produnt in Creta capras ſagittis percuſſas, huius herbæ paſtu eas excutere. Vir. 12. Ae.

Dictator, δικτάτωρ, apud Romanos erat, cui periculoſiſſimo reip. tempore ſumma poteſtas permittebatur, quã dictaturam uocabant. ita dictus ſiue à dictando iure, ſiue quòd à conſule diceretur, cuius dicto audientes omnes eſſent. creabatur enim una uoce, non per ſuffragia, nec durabat ultra ſex menſes. Et quia ſumma poteſtas erat dictatoris in populum, is quoq; Magiſter populi appellatus eſt, ut ſcribit Var. Ci. 3. de Fin. Rectius magiſter populi (is enim eſt dictator) quàm Sylla. Erat autẽ extraordinarius magiſtratus, habens ius animaduertendi in cuiuſcunque ciuis Romani caput, nec ab eo prouocandi ius erat: nec alio pacto creari ſolebat, quàm cum uis aliqua maior repente oborta ingentẽ urbi cladem minitari uideretur. Liu. lib. 9. Fabius L. Papirium Dictatorem dixit. Dictatrix, icis, quæ dicit agenda. Plau. Perſa: Tu hic eris dictatrix nobis.

Dictatorivs, a, um, quod dictatoris. Liu. 6. Dictatorium fulmen in ſe intentatum. Dictatorius gladius, Ci. pro Clu. li. 7.

Dictatvra, δικτάτωρος ἀρχή. Liu. Dictaturæ ſemper altius faſtigium fuit. Dictaturam gerere. Cic. 2. Off.

Dicte. Ptol. lib. 3. Mons Cretæ, a Dicte nympha, quæ in eo colebatur: unde Dictæus, Cretenſis. Virg. 4. Geor.

Dicteria, orum, Motti che pungono, σκώμματα. dicta ſalſa & acuta Mart. Dicteria dicis in omnes.

Dictio, Voce, λέξις, φράσις, λόγος, pars minima orationis ſignificatiua, ex qua inſtruitur oratio, & in quam reſoluitur. Aliquando ponitur pro enunciatione. Cic. 2. de Inuent. Aliud enim ſententiæ dictio, aliud accuſatio aut recuſatio conficere debet. Item pro facunda & oratoria oratione. Ci. lib. 1. Tuſc. Cum ante meridiem dictioni operam & dediſſemus. Idem de Clar. Orat. Malim mihi L. Craſſi unam pro Curio dictionem, quàm caſtellanos triumphos duos. Dictio pro oraculo. Liu. 8. Data dictio erat, caueret Acheruſiam aquam.

Dictito, as, à Dicto, ſecundum à Dico frequentatiuum, paſſim, & frequenter dico. Ci. 3. Verr. Vt hoc iam palam dictitent. Idem ad Lentulum: Quem poſt reditum dictitant fracto animo fuiſſe, Idem 3. Off. Dictitabat ſe hortulos aliquos emere uelle.

Dicto, as, Dettare, ὑπαγορεύω, ὑπομνηματίζω, frequent. à Dico: eſt autem Dictare, aliquid tractim pronuntiare, ut calamo excipi poſſit. unde dictata dicũtur ueluti themata atque præſcripta, quæ magiſter ludi pueris præbere conſueuit. Ci. ad Att. 13. Non modo Tironi dictare, ſed ne ipſe quidem auderem ſcribere. Hora. Vt puerum ſæuo credas dictata magiſtro. Nec in litteris tantum, ſed in alijs quoque artibus dictata dicuntur. Iuuen. Peragit dictata magiſtri. Omnia. Sue. in Cæſ. Vt diſciplinã ſingulorum ſuſciperent, ipſiq; dictata exercenobus darent. Vbi per Dictata gladiatoria præcepta ſignificãtur. Accipitur etiã Dictare, pro ſuggerere: ut Ratio dictat. Dictare, pro edicere, ſeu polliceri. Quinct. lib. 11. cap. Nonnunquam ad librarios ſuos ita reſpiciunt, ut ſportulã dictare uideãtur.

Dictvm, Detto, ῥῆμα, ἀπόφασις, & nomẽ eſſe poteſt, & participiũ, εἰρημένον. Terentius utrunque complexus eſt, cum dixit: Nullum eſt iam dictum, quod non dictum ſit prius, nam prius eſt nomen, ſecundum participium. Dictum nomen accipitur pro quouis ſermone. Ouid. 13. Meta. Neque abeſt facundis gratia dictis. Vernile dictum, ſcurrile, & procax, Tacit. lib. 18. Vernile dictum omnem inuidiam in eum uertit. Dicto audiens, obediens. Cice. 6. Verr. reſpondit, dicto audientem fuiſſe prætori. Dictis aliquem aggredi, Virg. 4. Aen. Talibus aggreditur Venerem Saturnia dictis. Et quamuis dicta generaliter de quouis ſermone dicantur, apud ueteres tamen pro facetijs, & iocis poni ſolent. Cice. lib. 2. ad Att. noſtri, cum eſſe eos facete, & breuiter, & accurate iocati, eã proprio nomine appellari Dicta uoluerunt. Terẽ. Eun. Tuum obſecro, te hoc dictum erat? Vbi Donatus. Dictum id, quod facetis hominibus adſcribitur.

Dictvrio, is, dicere cupio. Macr. Ne dicturientem retardem.

Dictynna, cognomen Dianæ. Callimachus ait, Dictynnam à retibus piſcatorijs, quæ δίκτυα dicunt, denominatam, intra quæ fugiens euaſerit uiolentiam Minois regis, eam libidinis cauſſa inſequentis.

Dictynnevm, Dictynnæ templum, in monte Cretæ. Strab. lib. 10.

Dido, us, quæ & Eliſa, filia Beli, Tyriorum regis, quæ primis nuptijs Sichæo Herculis ſacerdoti iũcta fuit. quẽ cum Pygmaliõ Eliſæ frater, theſauris eius inhians, ante arã obtruncaſſet, illa in ſomnis monita, cum iis, quibus Pygmalionem inuiſum eſſe ſciebat, effoſſis clam theſauris, nauim conſcendit, & in eam Africæ partẽ, quæ Zeugitana appellata eſt, delata; tantum ſibi ſoli emit, quantum Taurino corio poſſet circundare. quo in loco, cum coriũ in tenuiſſimas partes diſſecuiſſet, locumq; ſatis amplũ complexa eſſet, urbem condidit, quam Carthaginem appellauit, arcemq; in medio urbis, quam à corio bubulo Byrſam uocant. Deinde cum Iarbas Getuliæ rex nuptias eius ambiret, recuſantẽq; ui armisq; cogeret, ſibi ipſi manus intulit, præferens honeſta morte occumbere, quàm prioris lecti iura ſecundis nuptijs polluere. Virgil. lib. 1. & 4. Aene. Fabulatur Aeneam, capta Troia, profugum, in tempeſtate Carthaginem fuiſſe delatum, Eliſamq; amore eius captã, cum præter ſpem deſereretur, mortem ſibi conſciuiſſe. Quæ tamen res grauiſſimorum hiſtoricorum fide facile refellitur, qui Carthaginem tradunt ſeptuageſimo demum anno poſt Romam conditam ab Eliſa cõdi cœpiſſe. ab Aeneæ uero in Italiã aduentu uſque ad urbem conditam numerantur anni amplius quàm trecẽti. Hac de re extat elegans apud Auſonium epigramma, quo illa ſe ab impudicitiæ nota uindicat.

Dido, didis, dididi, ditum, Diſtribuere, diuidere, διανέμω, diſtribuere ſignificat, & digerere: dictumq; uidetur Dido, quaſi diuido, ablata media ſyllaba. Hor. 2. Ser. Sat. 2. Albus ſenis exemplo dum munia didit. Frequẽter accipitur pro diuulgo, ſiue diſperſo. Virg. 7. Aene. Diditur hic ſubito Troiana per agmina rumor. Idem 8. Aen. Tua terris didita fama. Eſt autem hoc uerbum Lucretio in primis familiare.

Diduco, is, pen. prod. Dipartire, guidare in diuerſe parti. διασπάω, διαλαμβάνω, in diuerſas partes, & diuerſa loca duco, diſtraho, dirimo. Cæſ. 6. Bel. Gal. Diducendi erant milites. Colu. lib. 6. de bobus domandis: Diductis malis educito linguam. Idem lib. 6. Validam uitem in ramos diducere cenſeo. Perſius. Virg. lib. 1. Ge. Collectum humorem bibula diducit arena. Cice. de Orat. Riuis eſt diducta oratio, non fontibus.

Didyme, es, p. c. Διδύμη, inſula in mari Siculo. Mela. lib. 2.

Didymaevs, Διδυμαῖος, Apollo dictus eſt, quod geminam ſpeciẽ ſui numinis præferat. Ex uno enim fonte lucis gemino ſidere ſpatia diei & noctis illuſtrat, interdiu per ſeipſum lumen præbens, noctu uero Lunam illuminãs. Vnde & Romani (ut inquit Macrob.) Solem Didymæi Apollinis appellatione uenerantur: Dictum eſt & Didymæum templum Apollini dicatum apud Miletum. Strabo lib. 4.

Diecvla, ἡμερίδιον, diminutiuum à diẽ, Terent. in And. Non ſatis habes, quod dieculam addo? Id eſt aliquam temporis dilationẽ. Cice. Attic. Quid mali C. Iulius fecerit, cum dieculam duxerit.

Dierecte, teſte Nonio, à die uocati ſunt crucifixi, quaſi ad diem porrecti. Feſtus ſcribit dierectũ per anaphraſim dici apud ueteres, uolentes ſignificare malum diem. unde dierecta, aduerbialiter dicimus. Pla. Quin tu dierecta cum ſitula & cum porculis. Dierecta, (inquit) quaſi in malam diem.

Dies, Il giorno, ἡμέρα, tam maſc. quàm fe. ge. eſt in numero ſingu. plurali uero tantum maſculinum. Illud tamẽ intereſt, quòd dies in fe. ge. denotat tempus indeterminatum: & ideo diminutiuum eſt Diecula, quod ſignificat breue tempus & moram. Dies uero cum tempus ſignificat uiginti quatuor horarum, uel etiã ſpatium illud ab oriente Sole ad Solem occidentem, gen. maſc. eſt. nam illud tempus eſt determinatum. Sic diem heſternum, & diem hodiernum, potius dicimus, quàm heſternam, uel hodiernam. Contra pro tempore incerto dicimus Longa dies, pro longo tempore, non autem Longus dies. Iuue. Lõga dies igitur quid contulit? id eſt, lõgum tẽpus. Virg. 11. Aen. Multa dies, uariuſq; labor mutabilis æui Retulit in melius. Iureconſulti item bimam, trimam, quadrimam die, uſurpant pro tempore biennij, triennij, quadriennij. ſed confunditur quandoque hæc differentia. Vir. 2. Aen. Iãq; dies infanda aderat. Ci. ad Q. F. Antiquior dies in tuis fuiſſet adſcripta literis, quã in Cæſaris. Pli. lib. 13. c. 24. Eadẽ die germinat. Dies autem ciuilis dici ſolet, à media ſcilicet nocte in ſequentẽ (ut Macrob. li. 1. c. 3. tradit) ita diuiditur. Primũ diei tẽpus dicitur Mediæ noctis inclinatio: deinde Gallicinium, ſiue Gallicantus, quũ galli cantẽt. inde conticinium, cum & Galli cõticeſcunt, & homines quieſcunt: deinde Diluculum, cum incipit dignoſci dies: inde Mane, πρωΐ, cum dies eſt clarus: inde Meridies, diei mediũ. inde iã ſupra uocatur occiduũ tẽpus, quod & Serũ diei uocatur, & Mox ſuprema tẽpeſtas, hoc eſt, diei nouiſſimũ tẽpus: ſicut eſt expreſſum in duodecim tabulis: Solis occaſus ſuprema tẽpeſtas eſto. deinde Veſpera, ſeu Veſper, à ſtella quam Græci Heſperum, Plautus Veſperuginẽ, Ennius Veſperũ, Martialis Phoſphorũ, Virgil. Heſperũ appellãt. inde crepuſculum ueſpertinũ, à Crepero, quod dubium ſignificat, tanquã lux dubia, quod incertum ſit, id tempus noctis an diei exiſtat. Ab hoc tempore Prima fax noctis, quòd tũ primũ faces, hoc eſt, lumina inſerri incipiant. deinde Nox concubia, à cubando: deinde Intempeſta, quę non habet idoneum tẽpus rebus agẽdis. In has partes diſtribuebant diem, qui conſtat ex uiginti quatuor horis, & lucem tenebraſq; continet: eumq; Diem ciuilem uocabant, quòd in alijs atque alijs ciuitatibus & regionibus alio atque alio modo obſeruaretur. Athenienſes enim Diem ciuilẽ auſpicabantur à Sole occidente ad ſolem iterũ occidentẽ: Babylonij ab ortu Solis ad Solem ſecũdo exorientẽ: Vmbri à meridie ad meridiem

eidiem ſubſequentem: Romani autem à media nocte, ad mediam noctem: quorum à nobis quoque conſuetudo obſeruatur: adeo, ut ſi quid ante mediam noctem geſtum ſit, id præcedenti diei aſcribant, quòd à media nocte, ſubſequenti diei annumeretur. Interdum Diem dicimus, ut ſolam lucem intelligamus: Tenebras uero ſub noctis nomine. Virg. 6. Aen. Noctes atque dies patet atri ianua Ditis. Eſt & Dies naturalis, ab ortu ad occaſum Solis. Dies totius anni ex inſtitutione Numæ, aut Feſti erant, aut profeſti, aut interciſi. de quibus uide Macrob. 1. Sat.

Diescit, *Si fa giorno*, ἐξημέρα γίνεται, dies fit, ſicut Noctescit, nox fit.

Diespiter, dieſpitris, Ζεύς, Ζηνὸς, diei pater, id eſt, Iupiter. Horat. li. 1. Car. Namque dieſpiter Igni coruſco nubila diuidens. Macro. Ipſi quoque Romani Dieſpitrem Iouem appellant.

Diffamo, p. p. *Diuulgare mala fama*, διαφημίζω, malam famam ſpargo. Tacitus: A Nerone probroſo carmine diffamatus, contumelias ultum ibat. Adulterium diffamatum, Ouid. 4. Met.

Diffarreatio, ſacrificij genus inter uirum & uxorem, quo coniugium diſſoluebant, per confarreationem contractum.

Differcio, à, Farcio, *Empiere, diſtendere*, ἀναπλεῶ, impleo. Horat. lib. 1. Sat. 5. Inde forum Appi Differtum nautis.

Differentia, διαφορά. Cic. 4. Acad.

Differitas, pro differentia, qua antiqui utebantur. Lucre. lib. 4. Nonius.

Differo, *Differire, prolongare*, ἀναβάλλομαι, ſpatium temporis extendo. Virg. li. 6. Diſtulit in ſeram commiſſa piacula mortem. Vnde dilatio temporis prorogatio. Pli. lib. 18. cap. 10. Nec ulla ſegetum minus dilationem patitur. Ci. 3. Phil. Quæ eſt igitur expectatio, aut quæ minima dilatio temporis? Dilator, oris, cunctator. Horat. in Arte. Dilator, ſpe longus, iners. Dilatus, partic. Ci. 4. Verr. Priuato illo iudicio tranſacto, aut dilato. Pœna dilata in tempus mortis. Ouid. 5. Triſt. Interdum eſt in diuerſa loca ferre. Plaut. in Rud. Nos cum ſcapha tempeſtas dextrouerſum differt ab illis. Interdum diffamare. Lucil. Gaudes, cum me de iſtis foris ſermonibus differs. Interdum ſcindere. Teren. in Ad. Differor doloribus. Interdum in ordinem ponere. Virg. lib. 4. Geor. Ille etiam ſeras in uerſum diſtulit ulmos. Interdum diſtare: Cic. Diuin. in Verr. At uide quid differat inter meam opinionem & tuam.

Diffibulo, *Diſſibiare*, ἀποπορπάω, aperire, diſcingere, fibulam reſoluere. Papin. Emicat, & torue chlamydem diffibulat aurá.

Difficile, Plin. libro 7. cap. 12. Semen dulium, & quod difficile euellatur.

Difficul, pro difficili apud Antiquos ex Varronis teſtimonio; Quod utrum ſit magnum, an paruum: facul, an difficul.

Difficulter, Cic. de Inuent. Quid difficulter fieri & quid facile fieri poſſit?

Difficilis, le, *Malagieuole*. δύσκολον, Teren. in Heaut. Nihil tam difficile, quin quærendo inueſtigari poſſit. Si de homine dicatur, idem erit quod moroſum. Ci. de Sen. Moderati, nec difficiles ſenes. Inde difficultas. Ci. pro Clu. Proſpicio quantum in agendo difficultatis, & quantum laboris ſit habitura. Eleganter pro inopia: ut difficultas rei nummariæ, Ci. 4. Verr. Oſtendit ſe in ſumma difficultate eſſe nummaria.

Diffidenter, Cic. pro Cluent.

Diffidentia, æ, Cic. 4. Tuſ. Metus eſt diffidentia expectati & impendentis mali. Idem 1. de Inuent. Quod genus fidentiæ contrarium eſt diffidentia. Ouid. 2. de Rem. Fit quoque longus amor, quem diffidentia nutrit.

Diffido, is, pe. pr. *Diffidarſi, non hauer ſperanza*, ἀπιστέω, ἀπελπίζω, in re aliqua non ſatis præſidij mihi poſitum eſſe iudico. Cic. 2. de Diuin. Dubitans plerunque, & mihi ipſe diffidens. Ibidem: Eudemus ita grauiter ægrotus fuit, ut omnes medici diffiderent. Dicimus autem diffido tibi, & diffido de te. Ser. Sul. Ciceroni: Plura de hac re ſcribere pudet, ne uidear prudétiæ tuæ diffidere. Ad Heren. De nobis non diffidimus. Diffiſus, particip. Cic. pro Mur. Fatebor me quoque in adoleſcentia, diffiſum ingenio meo, quæſiſſe adiumenta doctrinæ.

Diffindo, diffidi, pen. præteriti correpta, diffiſſum. *Fendere, tagliare in piu pezzi*, διασχίζω, in partes findo. Vir. 9 Aen. Et media aduerſi liquefacto tempora plumbo Diffidit. Diffindere diem, teſte Budæo, eſt Rem in craſtinum remittere. Tria enim, inquit idem, erát apud antiquos pronunciádi genera: aut enim dies diffindebatur, hoc eſt, res in poſterum dié reijciebatur: aut comperendinabatur, id eſt in tertiú dié differebatur: aut iudex non liquere pronunciabat. Vlpia. l. ij. ſi quis caution. Et ideo etiá lex XII. tabul. ſi iudex, uel alteruter ex litigatoribus morbo ſontico impediatur, iubet dié iudicij eſſe diffiſum. Ci. de Vniu. Hanc omnem coniunctionem duplicem in longitudinem diffidit. & Gel. lib. 14. c. 2.

Diffingo, is, ere. *Guaſtare, rompere*, διαθρύπτω, deſtruo quod fictum & formatum eſt. Horat. lib. 3. Car. Neque diffinget, infectúq; reddet. Vbi Acron: Diffinget, id eſt confundet, immutabit. Idé Car. Diffingas retuſum in Maſſagetas. Arabasq; ferrum. Vbi Acron: Diffingas, cócuſum reſurmes. ná ſicut fingere, formare dicitur: ſic & diffingere, eſt quaſſatum reformare. Idem 2. Ser. Nihil hinc diffingere poſſum, id eſt non poſſum negare, rem ſic non ſe habere.

Diffinio, diffinis, pen. pro. ex Dis, & Finio, *Diffinire, terminare*, ὁρίζω, diſpertiendo diſtinguo. Vnde Diffinitio, ὅρος, ὁρισμός, quæ & Definitio, & Finitio appellatur, conſtans ex genere & differétijs: ut, Homo eſt animal rationale, mortale. Quinct. Finitio, eſt rei propoſitæ propria & dilucida, & breuiter comprehéſa uerbis enúciatio. Dicta autem eſt diffinitio ſumpta tranſlatione ab his, qui fundos prædiaq; diuidunt alia ab alijs. nam ut illi agrum ab agro diffiniunt, atq; habitam de finibus controuerſiam diſtinguunt. ſic per diffinitionem res à rebus diſtinguuntur, & ueluti certis quibuſdam finibus circunſcribuntur.

Diffiteor, ex dis, & fateor, nego. Aſinius. Cic. Nunquam diffitebor, multa me & ſimulaſſe inuitum, & diſſimulaſſe cum dolore.

Difflo, as, *Gettare à terra ſoffiando*, eſt flatu proſterno. Plaut. in Mil. Cuius tu legiones difflaſti ſpiritu, quaſi uentus folia.

Diffluo, *Scorrere in piu parte*, διαρρέω, eſt in diuerſas partes fluo. Diffluere luxuria, eſt immodicæ luxuriæ indulgeo. Ter. in Heaut. Vt eius animum, qui nunc luxuria & laſciuia Diffluit, retundam.

Diffringo, is, *Frangere in piu parti*, διαρρήγνυμι, in uarias partes frango. Plau. Aſin. Crura hercle diffringentur.

Diffugio, is, pen. cor. *Fuggire in diverſe parti*, διαφεύγω, in diuerſas partes fugio. Virg. lib. 3. Geor. Quo tota exterrita ſiluis Diffugiút armenta. Cic. 5. Verr. Diffugerunt permulti. Item pro refugere, renuere. Varr. 2. de Re ruſt. Nec tamen diffugio quin dicam.

Diffugium, gij, Tacitus: Proximorum diffugia.

Diffundo, diffudi, diffuſum, *Verſare, ſpargere in piu parti*, διαχέω, uarie fundo, hinc inde ſpargo. Col. li. 2. Dens aratri, ſi qua parte penetrauit, non minute diffundit humum. Pro dilatare. Cic. lib. 1. de Orat. Diffuſa ramis, patulis platanus. Diffundere animú alicuius, eſt exhalarare aliquem. Ouid. 1. de Arte. Diffunderéq; animos omnibus iſta dies. Diffuſus, part. Cic. de Orat. Pollicitus, ſe ius ciuile quod nunc diffuſum, & diſſipatú eſt, in certa genera coarctaturú.

Diffuse, aduerb. Ci. 1. de Inuent. Enumeratio eſt, per quam res diſperſe & diffuſe dictæ, unum in locum coguntur.

Diffusio, onis, dilatatio: ut, Diffuſio animi. Sene. de uita beata.

Digamma Aeolicum, dicta eſt F. litera, quòd duplicis Γ. imaginem referre uideatur. Cic. ad Att. lib. 9. Fundum ſuum Formianum uocat Digamma; quòd nomen eius ab F littera initium ſumeret. Delicum (inquit) digamma uenderem.

Digeries, *Diſpoſitione*, διακόσμησις, διάταξις, digeſtio, diſpoſitio. Macrobius.

Digero, is, pe. c. digeſſi, digeſtum, *Ordinare, diſporre*, διατάττω, διαθεῖναι, διακοσμῶ, ordino, diſpono. Virg. 3. Aene. Digerit in numerum. Quandoque dilucido, interpretor. Idem lib. 2. Ita digerit omnia Calchas. Quandoque diuido, diſtinguo, Pli. lib. 18. Quandoque concoquo.

Digestio, Cic. ad Attic. libr. 4. Stomachus concaluit, ut digerat nulla cruda facilius. Quatuor autem in quoque corpore ſunt digeſtiones: prima in uentriculo, ſecunda ab hepate, tertia in uenis, quarta in ſingulis membris, dum, quod unicuique membro utile eſt, ipſi membro fit nutrimentum, inutile autem per poros & meatus excernitur. Macrob. lib. 7. c. 4.

Digitalis, *Di miſura d'un dito*, δακτυλιαῖος, quod habet menſuram digiti. Pli. lib. 22. Anchuſæ radix in uſu eſt digitali craſſitudine. Digitalia, ſubſtantiuum digitorum tegmenta dicuntur. Var. lib. 1. de re ruſt. Olea, quæ digitis nudis legitur, laudabilior, quàm illa, quæ cum digitalibus.

Digitatus, qui digitos habet, Plin. lib. 11. cap. 47. Auium quædam digitatæ.

Digitus, *Dito*, δάκτυλος, Plau. in Perſa: Si me uno digito attigeris, te ad terram affligam ſcelus.

Digitorum nomina ſunt hæc: Pollex, ἀντίχειρ, ὁ μέγας: Index λιχανὸς, δεικτικὸς: Infamis, ſiue famoſus, μέσος, φαλακρός: Medicus, παράμεσος, δακτυλιώτης, ἰατρός, id eſt, medicinalis, ſeu anularis, quod in eo anuli primum geſtari cóſueuerunt. Minimus, μικρὸς, qui & Auricularis, ὠτίτης. Indicem, qui pollici proximus eſt, alio nomine Salutarem ueteres uocauerunt. Mart. lib. de Nup. Phil. Quidam redimitus puer ad os compreſſo digito ſalutari, ſilentium commonebat. Medius digitus alia habet nomina. nam dictus eſt Verpus, à uerrendo podice. ob quam certam cauſſam Impudicus, & Infamis uocatus eſt & quando porrigebatur, ſignum deriſionis & contumeliæ erat. Mart. Oſtendas digitum, ſed impudicum. Iuue. Mediumq; oſtenderet unguem. Perſius: Frontem atque uda labella Infami digito, & luſtralibus ante ſaliuis Expiat.

Digitulus, δακτυλίσκος, Ter. in Eunu. Qui mihi nunc uno Digitulo fores aperis fortunatus. Digitum tollere, fauere, ſuffragari: Horat. Vulgus utroque ſuum laudabat pollice ludum.

Digitellus, ſiue Digitellum, ἀείζωον, herba eſt, quæ alio nomine Sedum, ſiue Sempeniuum maius appellatur. Plin. lib. 25. cap. 13.

Digitus, in aquæductibus certus quidam aquę modulus, quo ex caſtello in uicos, aut regiones, aut etiam in nobiliorum ædes aqua diuidebatur. Frontinus.

Digladior, *Far alle coltellate*, διαξιφίζομαι, διαμάχομαι, gla-

dijs certo. Cic. Per tranſlationem pro diſſentire, & contendere po ſuit. Quid (inquit) Antipater digladiatur cum Carneade tot uoluminibus?

DIGNATIO, onis, *Ampiezza, honore*, ἀξίωσις, amplitudo propter honores geſtos, aut magiſtratum, uel ob oris, morumq; maieſtatẽ. Cic. Attic. lib. 4. Nec quicquam, niſi de dignatione, laborat. Suet. in Veſp. Africã integerrime, nec ſine dignatione adminiſtrauit. Liu. 2. Appius, haud ita multo poſt i principũ dignationẽ peruenit.

DIGNE, honeſte, uti decet. Plaut. Cic. de Sen. Nunquam ſatis laudari digne poterit philoſophia.

DIGNITAS, ἀξία, amplitudo quædam, ob honores geſtos, uitæ integritatem, uel rerum geſtarum magnitudinem. Cice. Thermo: Vt omnibus in rebus ei te commodos, quoad fides, dignitasq; tua patitur. Interdum pro uirili pulchritudine. Idem lib. 1. Offic. Pulchritudinis duo ſunt genera, unũ muliebre, quam uenuſtatem appellamus: alterum uirile, quam dignitatem dicimus. Eſt etiam dignitas in ſermone, cum ſcilicet oratio eſt grauis. ad Heren.

DIGNO, as, *Giudicar degno, degnare*, ἀξιῶ, dignum iudico. Pacuuius: Quis deos infernos, quibus cæleſtes, dignet decorare honoribus? Huius paſſiuũ eſt Dignor, quod eſt dignus habeor. Virg. 3. Aen. Coniugio Anchiſa Veneris dignitate ſuperbo. Cic. Oecon. Homo ex eo numero hominum, qui apud nos hoc nomine dignantur, id eſt digni habentur. In frequentiore tamen uſu eſt Dignor deponens pro dignum iudico. Virgi. 1. Aene. Haud equidem tali me dignor honore. Sueto. in Auguſt. Vniuerſum genus operas publicu ſpectaculo præbentium etiam cura ſua dignatus eſt. Dignandus. Cic. 1. Acad. Quæ ſecundum naturam eſſent, ea quadam æſtimatione dignanda docebat.

DIGNOSCO, *Cognoſcere*, διαγινώσκω, diſcerno. Lact. lib. 6. Inuicẽq; ſe dignoſcunt. Sueton. in Othone. Galericulo capiti adaptato, ut nemo dignoſceret. Colu. li. 2. cap. 2. Dignoſcere terram ſaporo. Pli. lib. 1. cap. 17. Dignoſci uix poteſt à maſtiche uera.

DIGNVS, a, um, ἄξιος, cui aliquid merito debetur: ut, dignus laude, dignus caſtigatione. Plaut. in Rud. Neque digniorem cenſeo uidiſſe me quenquam, cui deos, atque homines cenſeam benefacere magis decere. Ter. in Heaut. Ego te mecum eſſe dici tantiſper nolo, Dum quod te dignum eſt facias.

DIGREDIOR, eris, *Partirſi*, ἀποχωρέομαι, diſcedo. Virg. 3. Aen.

DIGRESSIO, ἀπαλλαγή, pro diſceſſu. Cice. ad Q. Fr. li. 1. Tum congreſſio, tum digreſſio noſtra. Digreſſio à propoſito. Ci. de Orat.

DIGRESSVS, us, ui, digreſſio. Cic. 2. Tuſc. Tenuiſſimum lumen facit proximus acceſſus ad Solem, digreſſus autem longiſſimum. Idem ad Q. Fr. li. 1. Digreſſum noſtrum non tuliſſem.

DIGRESSVS, parti. Digreſſa dicitur, quæ diuortium cum marito fecit. Suet. in Cæſ. Digreſſam à marito poſt biduum ſtatim duxerat.

DIIAMBVS, διίαμβος, pes metricus ex duobus iambis conſtans.

DII MANES, ab antiqs crediti ſunt eſſe animæ hominũ, quæ è corpore emigrauerant: unde etiam uetuſta ſepulcrorum monumenta Dijs Manibus uidemus eſſe inſcripta. Alij manes eoſdem eſſe putant, quos in uita Genios appellamus: uoluntq; homini duos aſſignatos eſſe Genios, qui ne mortuorum quidem corpora deſerãt, ſed una cum ijs ſepulchra inhabitent. Apuleius de Dæmonio Socratis: Manes animæ dicuntur melioris meriti, quæ in corpore noſtro Genij, & à corpore ſeparatæ Lemures uocabãtur. Quòd ſi domos infeſtarent, Laruæ dicebantur: contra, ſi boni fuerunt, Lares familiares. Seruius arbitratur Manes perantiphraſim quaſi minime manos dictos. Sabinorum enim lingua Manum bonum dicebatur: unde & immanis. numerãtur etenim manes inter noxia numina: unde ſubinde inferijs erãt placãdi, ne nocerẽt. Vide Manes.

DIIOVIS, Iupiter appellatus eſt, Vide Dieſpiter.

DIIVDICATIO, Cic. 1. de Leg. Iſta quidem magna diiudicatio eſt.

DIIVDICO, *Giudicare diſtintamente*, διαδικάζω, diligenter aut diuiſim iudico. Cic. in Tuſc. Verum igitur inter has ſententias diiudicare malumus, an ad propoſitum redire? Teren. in Heaut. Ego dicam quod mihi uenit in mentem, tu diiudica. Ibidẽ: Pergin' iſtuc prius diiudicare, quàm ſcis, quid ueri ſiet? Pro decernere. Cic. 3. in Catil. Illæ diſſenſiones eiuſmodi fuerunt, ut non reconciliatione concordiæ, ſed internecione ciuium diiudicatæ ſint.

DIIVNGO, is, *Separare*, διαζεύγνυμι, ſeparo, diuido. Cic. Atti. lib. 7. Diiungere me ab illo uolo.

DILABIDVS, adiectiuum, quod facile diffluit. Pli. lib. 8. ca. 55. Veſtes leporino pilo propter breuitatem pili dilabidas.

DILABOR, pen. pro. *Partirſi aſcoſamente*, παραλιδαίνω, diffugio, ſeu clam diſcedo. Cic. 1. Tuſc. Cum de immortalitate animorum cœpi cogitare, aſſenſio illa omnis dilabitur. Proprie uero dilabi, eſt deorſum labi, corruere. Lact. lib. 3. Domus ab habitatore deſerta dilabitur. Cic. in Læl. Iam à ſapientium familiaritatibus ad uulgares amicitias oratio noſtra dilabitur, id eſt decurrit. Aliquando pro deficere. Lact. lib. 7. Dilabentis mundi ſenectutem, id eſt deficientis. Dilapſus partic. Ad Heren. li. 4. Hi ſimulac fortuna dilapſa eſt, deuolant omnes.

DILACERO, as, *Lacerare*, διασπάω, lacero. Lact. lib. 4. In quibus dilaceratus eſt. Metaphorice ſignificat perdere. Cic. pro Mil. Annum integrum ad dilacerandam remp. Dilacerantur opes, Oui. epiſt. 1. Dilacerandus, Catullus.

DILANIO, *Stracciare*, διασπαράσσω, in diuerſas partes lanio. Cice. pro Mil. Nocturnis canibus dilaniandum. Comas dilaniare, Ouid. 3. Am.

DILAPIDO, as, *Conſumare*, diſperdo. Cic. ad Auguſtum: Publicam dilapidabat pecuniam. Proprie tamen Dilapidare, eſt lapidibus purgare. Cato de re ruſt. cap. 46. Locum bipalio dilapidato, id eſt Rectius tamen, Delapidato.

DILAPSVS, rapidè fluens, Cice. 2. de Leg. Dilapſa aqua. 2. de Nat. deo.

DILARGIOR, iris, *Donare à diuerſi*, διαδίδωμι, late largior. Cice. de Lege Agr. Sylla omnia, quibus uoluit, eſt dilargitus.

DILATO, as, *Allargare*, Cic. pro Flac. Non dilatabo orationem meã.

DILAVDO, as, *Laudare*, ἐπαινέω, ualde laudo. Cic. Att. lib. 6. Audebo legere unquam eos libros, quos tu dilaudas, ſi tale quid fecero?

DILEMMA, atis, argumentum quod utrinque aduerſarium capit. Cicero complexionem uocat.

DILIGENTER, Ter. in Eun. Curato iſtam diligenter uirginem.

DILIGENTIA, Plau. in Rud. Curate hæc magna diligentia. Diligentia ad corpus, & ad animũ refert: cura, ad animũ: opera, ad corpus.

DILIGENS, *Diligente, aſſiduo*, ἐπιμελής, gnauus, ſolers, minime ſegnis: à diligendo, quod ea quæ diligimus, ſtudioſe obeamus. Cic. 6. in Verr. Diodorus, homo frugi, ac diligens, qui ſua ſeruata uellet. Idem de Amicitia: Scipio querebatur, quòd in omnibus rebus homines diligentiores eſſent, ut capras, & oues quot quiſque haberet dicere poſſet; amicos quot haberet, dicere non poſſet.

DILIGO, is, dilexi, dilectum; *Amare, diuidere*, φιλεῖν, amo, minoris tamen uis ſit. Cic. ad Brutum: Me aut amabis, aut, quo contentus ſum, diligens. Ouid. 2. de Ponto: Diligitur nemo, niſi cui fortuna ſecunda eſt. Quandoque diligere ſignificat diuidere. Plaut. in Curcul. Clypeatus elephantum machæra diligit. Titin. apud Nonium: Peram totam dilige.

DILOGIA, διλογία, figura cum ambiguũ dictum duas res ſignificat.

DILORICO, as, pen. pr. *Squarciare*, διασχίζω, diſcindo. Ci. 2. de Orat. Non dubitauit rei diloricare tunicam, & iudicibus cicatrices aduerſas oſtendere. Egeſippus li. 3. quemcunque reperiebant, diloricabant, id eſt loricam diſſoluebant, ut diſſibulare, eſt diſcingere, & fibulam ſoluere.

DILVCEO, es, ere, diluxi, διαλάμπω, perfecte lucere Gell. li. 2. Eo die qui poſt eam noctem diluxerit. Hor. in epiſt. Omnem crede diẽ tibi diluxiſſe ſupremum. Tranſlate pro patere. Liu. 3. Dilucentes magis patribus.

DILVCESCIT, ἡμέρα γίνεται, dies ſit. Cice. in Catil. Cum iam diluceſceret.

DILVCIDE, clare, pſpicue. Ter. in Phor. Dilucide expediui iudicib.

DILVCIDO, as, *Dichiarire*, ἐμφανίζω, σαφηνίζω, declaro, clarum facio. Ad Her. lib. 3. In docendo rei dilucidandæ cauſſa dolota appellamus.

DILVCIDVS, clarus, *Chiaro*, Cic. 3. de Fin. Dilucida oratio.

DILVCVLASCIT, ὄρθρος γίνεται, diluculaſcere incipit.

DILVCVLO, aduerbium, *Al far del giorno*, ἀνωρθρός, ſummo mane. Ci. ad Attic. lib. 16. Cum ueniſſem diluculo ad pontem Tiretam.

DILVCVLO, as, *Farſi giorno, aggiornare*, ὀρθρίζω, ſignificat diluculum fieri. Gel. Die craſtino, ubi primum diluculabit.

DILVCVLVM, li, *L'alba*, ante ſolis ortum, aurora, quaſi parua dies lux. Cic. pro Roſc. primo diluculo nuncius Ameriam uenit.

DILVDIA, orum, *Intermiſſione de giuochi*, ludorum intermiſsio. Horat. lib. 1. epiſt. Diſplicet iſte locus, clamo, & diludia poſco. Vbi Acron. Diludia ſunt tempora, quæ gladiatoribus conceduntur, ut intra quinq; dies pugnẽt. Porphyriõ: Diludia intermiſsio ludorũ.

DILVO, is, lui, lutum, *Lauare*, ex di, & antiquo uerbo luo, lauo: purgo. Cæſ. 2. Bel. Ciui. Ne canalibus aqua immiſſa lateres diluere poſſet. Item aquam, uel alium liquorem miſc... Virg. 4. Georg. Cui tu lacte fauos, & miti dilue Baccho. Perſius: Diluis helleborum, pro, medicamentis temperas. Tranſlate. Cic. 3. Tuſcu. Quæ cogitatio omnes moleſtias extenuat, & diluit. Diluere crimina, id eſt refellere: ut oratores, quãdo refellunt obiectiones aduerſarij. Ci. 7. Verr. Quo facilius crimẽ inimicorum diluere poſsim. Pro explicare. Pla. in Rud. Abſtine maledictis, & mihi, quod rogaui, dilue.

DILVTVM, uocatur id liquidum, in quo aliquid certo tempore fuit maceratum. Pli. lib. 27. ca. 7. Bibitur & madefacti abſinthij dilutũ. Diluti ratio eſt, ut quiſquis fuerit modus aquæ, tegatur per triduũ.

DILVTVS, a, um, *Miſto, temprato*, κεκραμένος, διυγρασμένος, temperatum: unde uinum aqua miſtum dicitur dilutum. Mart. Diluti bibis unciam Falerni. A quo Dilutius, & Dilutiſsimum. unde Celſus præcipit hieme meracius eſſe bibendum, æſtate dilutius. Dilutus color, ueluti aqua adhibita minus intenſus. Gell. Luteus color rufus eſt dilutior.

DILVVIVM, *Diluuio*, κατακλυσμός, terræ inundatio ab immodicis imbribus, uel maris fluuij ue incremẽto proficiſcens. Pli. in epiſt. Hic aſsiduæ tempeſtates, & crebra diluuia. Diluuium metaphorice pro euerſione Troiæ dixit Virgil. Diluuio ex illo diuerſa per æquo-

per æquora uecti. Dicitur & Diluuies, diluuiei, fem. gen. Lucr. li. 6. Pars etiam glebarũ ad diluuiem reuocatur Imbribus. Diluuio, uias, are, aquis obruere. Lucr. lib. 5.

Dimano, *Deriuare in diuerſe parti*, διαῤῥέω, diuerſe mano. Cice. pro Cœlio: Meus hic forenſis labor, uitæq; ratio dimanauit ad exiſtimationem hominum commendatione meorum.

Demensio, διαμέτρησις, Cic. 1. Tuſcu. De dimenſione quadrati.

Dimetiens, tis, fem. ge. διάμετρος, linea recta, figuram, qua longiſſime patet, ex æquo ſecans. Pli. lib. 2. ca. 23. Quantas dimetiens habeat ſeptimas.

Dimatior, tis, menſus ſum. διαμετρέω, metior. Cic. de Sene. Mori uidebamus in ſtudio dimetiendi pene cæli atque terræ C. Gallum. Idẽ in Orat. De ſyllabis prope dinumerandis & dimetiẽdis loquentum. Dimenſus, partici. Ci. 2. de Sen. Iſta ſunt oia dimenſus.

Dimetor, p. p. aris, atus, ſum metor. Cic. 2. de Nat. deo. Eorum curſus dimetati, temporum uarietates cognouimus.

Dimicatio, Cæſ. 7. Omnium ſuperiorum dimicationem fructum in eo die, docet conſiſtere. Cic. pro Sylla: Subeunda dimicatio.

Dimico, as, p. c. *Combattere*, ἀγωνίζομαι, pugno. Cæſar. 7. Bel. Gal. Ne contra ſuam uoluntatem dimicare cogeretur. Cic. de Nat. Cũ Poſthumus cum Octauio dimicaret.

Dimidius, a, um, *Partito per mezzo*, ἡμίτομος. quaſi per medium diuiſus. Cic. de Nat. Maior, quàm dimidia pars terræ. Gell. lib. 3. ca. 14. Dimidiatum eſt, non quod ipſum dimidiatum, ſed quæ ex dimidiato pars altera eſt. Mart. Dimidium donare Lino, quàm credere totum.

Dimidiatus, a, um, *Partito in due parti equali*, dicitur de rebus quæ continuæ ſunt, & non ſeparantur: quaſi diſmediatus, & in partes duas pares diuiſus. Ci. in Ver. Exemit ex anno unum dimidiatũq; menſem. Idem 5. Tuſc. Epigramma exeſis poſterioribus partibus uerſiculorum, dimidiatis fere. ut autem qui ex mille denarijs, qui ei debebantur, quingentos recepit, dimidium ſe recepiſſe dicet, non dimidiatum: ita ſi ſcyphus argenteus cum alio communis, in partes duas diuiſus ſit, dimidiatum dicemus, non dimidium ſcyphum. Gell. lib. 3. cap. 14.

Dimidiatim, aduerbium, *Per mezzo*, Plaut. in Mil. Dimidiatim dã appetunt, id eſt dum ſibi uolunt dari dimidiam partem.

Diminuo, uis, *Diminuire*, minuo. Cic. de Clar. Orat. Interitu talis auguris dignitatem noſtri collegij diminutam dolebam.

Diminutio capitis, apud iuriſconſultos eſt prioris ſtatus permutatio, cum ſ. aut libertatem, aut ciuitatem amittimus, aut per adoptionem, alterius nos poteſtati ſubmittimus. Eſt autem triplex capitis diminutio, maxima, media, & minima. uide lib. 1. de Capit. diminut. Cic. 1. Tuſcu. Solem, Lunamq; accretione, & diminutione luminis.

Dimitto, is, *Mandare in diuerſe parti, laſciare*, διαπέμπω, diuerſa in loca mitto. Virg. 1. Aene. Per littora certos dimittam. Aliquando abire, permittere, abeundi poteſtatem facere. Cice. lib. 1. Off. Cum Pompilio uideretur unam dimittere legionem. Sal. Ei polliċitus operam ſuam, domum dimitti. Aliquando permittere. Cic. lib. 1. de rep. Tum annui conſules, tum dimiſſi populo faſces. Aliquando derelinquo. Cic. lib. 12. epiſt. Non iccirco eorum uſum dimiſeram, quòd ijs ſuccenſerem. Dimiſſus, omiſſus. Ci. in 4. Acad. In iſta philoſophia, quæ nunc prope dimiſſa reuocatur. Hinc Dimiſſio. Cic. in Parad.

Dimoveo, ues, remoueo, & de propoſito deduco, ἀποτρέπω, Virg. lib. 1. Georg. Agricola incuruo terram dimouit aratro. Cice. pro Cecinna: Dimoueri, & depelli de loco neceſſe eſt eum, qui deijciatur. Idem in Parad. Voluptas, quo eſt maior, eo magis mentem ex ſua ſede, & ſtatu dimouet. Pla. Perſa: De hac ſententia non dimouebor.

Dindymene, & Dindyme, Cybele: quòd in Dindymo eius ſacra fierẽt. Mart. li. 8. Nõ per myſtica ſacra Dindymenes Iurat Gellia.

Dindymus, δίνδυμα τά, in ſingulari maſc. ge. in plurali neutri: iuga montis Idæ, matri deum dicata. Prop. Dindymus & ſacræ fabricata iuuenta Cybellæ. Virg. lib. 9. Aen. Ire per alta Dindyma.

Dinumeratio, onis, exornatio quædam uerborum. Cic. de Orat.

Dinumero, as, numero. Plau. Rud. Mille nũmos dinumeraui. Ter. Adel. Iube nunc iam denumeret illi uiginti minas.

Diobolares, meretrices dicuntur, quæ duobus obolis conducuntur, inquit Feſtus. Plaut. in Pœn.

Dioecetes, διοικητής, qui procurationem ſuſcepit. Cic. pro Rab.

Diodorus, pe. pro. Διόδωρος, cognomento Chronus, dialecticus, ex Iaſſo Aſiæ ciuitate qui Platonis tempore Euclidem audiuit. Dictus Chronus ab Apollonio Chrono eius præceptore, cuius ut famam obſcurauit, ita & cognomen uſurpauit. Dialecticus etiam appellatus, quòd (ut ait Laertius) primus inuolutum diſſerendi genus inuenerit. Stra. lib. 14. Et Laertius. Diodorus comicus poeta, cuius comœdias enumerat Athenæus. Diodorus Alexandrinus, filius Pollionis philoſophi, eius, qui compoſuit Dictionarium Atticum. Floruit Adriani temporibus. Suidas. Diodoros præterea duos è Lydia Tyberij tempore Strabo commemorat, ambos oratores. Præterea fuit & Diodorus Siculus nobiliſſimus hiſtoricus, qui uariam hiſtoriam libris quadraginta conſcripſit, quam Bibliothecam nominauit. floruit Auguſti temporibus.

Diogenes, nomen philoſophi Cynici celeberrimi, Antiſthenis diſcipuli, de quo ſcribitur, quod cum Antiſthenes nullum diſcipulorum reciperet, & perſeuerantem Diogenem remouere non poſſet, nouiſſime claua minatus eſt, niſi abiret. cui ille ſubieciſſe dicitur caput, atque dixiſſe. nullus tam durus baculus erit, qui me à tuo poſſet obſequio ſeparare. Habitauit in portarum ueſtibulis, & porticibus ciuitatum: cumq; ſe contorqueret in dolio, uolubilem ſe habere domum iocabatur, & ſe cum temporibus immutantem: frigore. n. os dolij uertebat in Meridiem, æſtate ad Septentrionem: & utcunque Sol ſe inclinauerat, Diogenis dolium uertebatur. Ferunt accedentem Alexandrum rogaſſe, ne ſibi apricanti à Sole obſtaret. Obijt ferme nonagenarius.

Diomedes, rex Aetoliæ, Tydei & Deiphyles filius, qui cum reliquis Græcis ad Troiam profectus adeo ſtrenue ſe geſſit, ut poſt Achillem & Aiacem Telamonium fortiſſimus haberetur. Hom. In Iliad. In Apulia Arpos condidit. Hora. lib. 1. Ser. Qui locus à forti Diomede conditus olim. Diomedes alter, rex Thraciæ, quidum equos ſuos humana carne aleret in Tyrida oppido, ab Hercule equis ipſis ad deuorãdũ obiectus eſt. Oui. in Ibin. & 9. Meta.

Dio Syracuſanus nobilis, qui adeo Platonẽ amauit, ut ſe eidem totum traderet. Hic patriam aſſeruit in libertatem, expulſo Dionyſio tyranno. Plutarchus, & alij. Dio Caſſius, patria Nicæus hiſtoricus, ſcripſit Romanam hiſtoriam libris LXXX. præterea res geſtas Traiani principis, uitam Arriani philoſophi. Suidas.

Dionysia, orum, feſta Athenis in honorem Dionyſij inſtituta.

Dionysius, Bacchus: & Dionyſia, Bacchanalia, Bacchi feſta. Fuit & hoc nomine philoſophus Heracleotes, Zenonis Stoici auditor. Fuerunt præterea hoc nomine duo Syracuſanorum tyranni, pater, & filius, uterque Platonis auditor. Dionyſius Halicarnaſſeus, Auguſti temporibus Romanam ſcripſit hiſtoriam, ut Suidas teſtatur: ſcripſit etiam de characteribus antiquorum oratorum: præterea de compoſitione orationis, & elocutione.

¶ **Dionysius** Areopagita, præſul Athenienſis, Pauli diſcipulus, ſolus Paulo concionante è philoſophis, qui aderant, credidit. Hic cum eſſet in Aegypto, quo ſe diſciplinæ cauſſa contulerat, uideretq; eclipſim nulla ratione, cum Chriſtus paſſus eſt, una cum Apollophane ſophiſta præceptore ſuo dixit: Aut Deus naturæ patitur, aut mundi machina diſſoluetur. Scripſit ad Timotheum Præſulem Epheſi, de diuinis Nominibus lib. XIX. de Hierarchia cæleſti, de cæleſtibus Ordinibus: præterea alia complura opuſcula. Suidas.

Dionysiopolis, Thraciæ urbs. Pli. lib. 4. cap. 11. & Mela lib. 2.

Diorygae, foſſæ manu factæ in Aegypto, ad Nili aquas in agros deriuandas. Mela, & Strabo.

Dioscuri, διόσκουροι, ἢ διόσκοροι, à Græcis dicuntur Caſtor & Pollux, quaſi Iouis filij. Antiquitas credidit hos ſalutares eſſe nauigantibus. ſi gemini appareant (apparent autem ignis ſpecie, antennæ aut malo inſidentes) contra triſtes, ſi ſinguli appareant. διόσκουροι, apud Græcos (inquit Cic. li. 3. de Nat. deo.) multis modis nominantur. Primi tres qui appellantur Anaces, Athenis ex rege Ioue antiquiſſimo & Proſerpina nati, Tritopatreus, Eubuleus, Dyonyſius: Secundi Ioue tertio nati ex Leda, Caſtor & Pollux: tertij dicuntur à nonullis Aleo & Melampus, Emolus, Atrei filij, qui Pelope natus fuit.

Diotae, *Vaſi da due manichi*, διῶται, ſunt uaſa, ſeu dolia fictilia, duas anſas habentia, ad ſeruanda uina accommodata. Hora. Deprome quadrimum Sabina. O Thaliarche, merum diota. Dictæ diotæ à binis auribus, ſiue anſis, quæ Græci ὦτα appellant.

Diphthongus, conglutinatio duarum uocalium in eadem ſyllaba uim ſuam ſeruantium: dicta quòd duarum in ea uocalium ſonus audiatur.

Diplomata, litteræ principum ſignis obſignatæ: quales ſunt, quas litteras patentes, aut bullas pontificias uocant. Cic. ad Balbum: Diploma non eſt datum. Suet. in Augu. In diplomatibus, libelliſq; ſignandis ſphinge uſus eſt.

Dipondiarius, a, um, Pli. lib. 34. cap. 2.

Dipondium, & Dipondius, ſiue dupondium, & Dupondius, à duobus ponderibus, nam (ut Varro docet) duos aſſes pendebat. Plin. lib. 33. cap. 3. Libralis, unde etiam nunc libella dicitur, & dupondius appendebatur aſſis.

Dipsas, adis, ſerpentis genus uiperæ ſimile: à διψῶ ſitio. morſu enim humorem omnem conſumens, ſitim maximam inducit. Vide Lucan. lib. 9.

Dipson, ontis, fluuius eſt Ciliciæ ex Tauro profluens. Lucan. li. 8.

Diradio, as, eſt ad radiorum figuram componere. Col. Validam uitem in ramos diducere cenſeo, atque diradiare.

Dirae, *Maleditioni*, ἀραί, execrationes, & imprecationes: quibus quiſquis deuotus erat, credebatur maximo affici infortunio. Cic. de Diui. M. Craſſo quid acciderit, uidemus, dirarum obnunciatione neglecta. Diræ, inferorum furiæ. Virg. lib. 12. Aen. Diræ, Quas & Tartaream Nox intẽpeſta Megæram Vno, eodẽq; tulit

partu. Dicuntur autem in cælo Diræ: Furiæ, in terris: Eumenides in inferis.

DIRCAEVS, Thebanus. nam pars Bœotia, in qua fons Dirce, Dircæa dicta eſt. Virg. Amphion Dircæus, Thebanus.

DIRCE, Lyci Thebarum regis uxor, quã ille duxerat repudiata Antiopa. ſed hæc uerita, ne Antiopam reuocaret, impetrauit a marito, ut poſſet illam in uinculis detinere. Antiopa uero tempore partus ſoluta, gemellos, quos ex Ioue cõceperat, peperit Amphioné, & Zethũ, qui Lycũ interfecerunt, Dircen caudæ indomiti equi alligarunt. quæ diu ita per terrã raptata, tandé deorum commiſeratione in ſui nominis fontem conuerſa eſt. Propert. lib. 3. Lucan. libr. 3. ab hoc fonte Thebani dicti Dircæi. Alia fuit Dirce Babylonia, quæ ſua forma tumens cum Palladi conuiciaretur, inter lauandum in piſcem conuerſa eſt. Ouid. li. 4. Met.

DIRCENNA, fons gelidiſſimus, i Hiſpania Tarraconẽſi. Mart. lib. 1.

DIRECTE, ſiue Directo, ἐπ' εὐθείας, Cic. in Para. Alterum ad finem directo ſpectat. Ibidem: Vt cum ſemel dictum ſit directe. & in ea in Piſonem. Et Pli. li. 7. ca. 8.

DIREPTIO, onis. Cic. epiſt. Vrbs relicta direptioni atq; incendijs.

DIREPTOR, Cic. in An. Direptor & uexator urbis.

DIRIBITORES, diſtributores. Cic. poſt reditum, ad ſenatum: Quando illa dignitate tot diribitores, cuſtodesq; uidiſtis?

DIRIBITORIVM, *Luogo doue ſi pagano gli eſſerciti*, locus in quo recenſebantur exercitus, & ſtipendia numerabantur: à diribendo, id eſt diſtribuendo, item locus, in quo miniſtri uerſabantur: & diribitores miniſtri. Apul. libro. 2. de Aſin. Diribitores ſplendide amicti, querceula ſcitule miniſtrata.

DIRIGEO, ges, gui, *Diuenir rigido*, πήγνυμαι, præ frigore, aut timore, aut alio caſu uiribus deſtituor. Virg. lib. 8. Aeneid. Diriguit uiſu in medio, calor oſſa reliquit. Idem 3. Aeneid. gelidus formidine ſanguis Diriguit.

DIRIGO, gis, *Drizzare*, εὐθύνω; ex di & rego, ſignificat obliquum emendo, & rectum facio. Cic. 3. de Orat. Nec ſunt hæc muſicorum acerrima norma dirigenda. Planc. Cic. Ad Mutinam iter dirigerem. Virg. 7. Aeneid. Direxere acies. Hinc Directus. Cato cap. 18. Arbores ad ſtipitem directos pedes ſedecim. Cic. de Nat. Deo. Simplex & directum. Idem pro Cæci. Fundi extremam partem oleæ directo ordine definiunt.

DIRIMO, is, remi, remptum, *Spartire*, διαλύομαι, ex dis, & Emo, s, in r, mutata, ſignificat ſeparare. Virg. 5. Aeneid. Et prœlia noce diremit. Sic dirimere litem, id eſt diſſoluere: dirimere tempus, differre, Cice. de Diuin. Quid habet aruſpex, cur pulmo inciſus etiã in bonis extis dirimat tempus, & proferat diem? Inde Diremptio, productio temporis uel magiſtratus in aliud tempus. Cice. pro Planc. Nihil iam eſt quod populo ſupplicetur, nihil quod diremptio expectetur. Aliquando pro deſtruere. Sal. Ea res conſilium diremit. Diremptus, us, ui, ſeparatio. Cic 1. Tuſc. Eſt interitus quaſi diſceſſus, ac diremptus earum partium, quæ ante interitum iunctione aliqua tenebantur. Dirimere, eſt numerare. Lucan. lib. 5. Et non admiſſæ dirimit ſuffragia plebis. Varr. li. 3. de re ruſt. Vis, dum ſuffragia dirimuntur, uillæ publicæ potius utamur contra, quàm priuati candidati tabella? Et ad Q. Fr. li. 3. Diremptis tabellis. Et pro Plancio.

DIRIPIO, pis, *Tor per forza*, ἄγω καὶ φέρω, in diuerſas partes rapio. Cic. Att. lib. 3.

DIRITAS, crudelitas. Cic. in Vatin.

DIRVS, a, um, *Crudele, empio*, ἐπάρατος, παλαμναῖος, crudelis, ſæuus, quaſi deorũ ira immiſſus. Virg. 3. Ge. Dira per incautum ſerpant contagia uulgus. Cic. de Diui. In dira & uitioſa excurrimus. Hinc Diræ, furiæ, quaſi deorum iræ. Aliquando pro magno. Idẽ: Iam tum relligio pauidos terrebat agreſtes Dira loci.

DIRVMPO, pis, *Rompere a forza*, διαῤῥήγνυμαι, uarie rumpo, ſeu uiolenter ſcindo. Plaut. in Curc. Nihil metuo, niſi medius dirumpar miſer. Refertur quandoque ad animum. Cic. ad Attic. libr. 7. Dirumpor dolore.

DIRVNCIO, teſte Feſto, id eſt depurgo. uerbum agriculturæ antiquũ, à runca deductum inſtrumento excidendis dumetis idoneo.

DIRVO, is, καταβάλλω, euerto. Cic. ad Q. Fr. Vrbes dirutas.

DIS, ditis, deus diuitiarum, qui à Luciano claudus fingitur in acceſſu, in recedendo alatus, quòd diuitiæ longiſſimo tempore partæ, niſi caute diſpenſes, ueslociſſime elabantur. Fingitur etiam cæcus, quòd nullo prorſus iudicio indigniſſimum quenque maxime opibus oneret, digniores prætereat. Dis etiam creditur eſſe inferorũ Deus, quòd diuitiæ ex intimis terræ uiſceribus effodiantur. Ponitur & pro diuite. Ter. in Adel. Dis quidem eſſes Demea. Hinc ditiſſimus. Cic. de Diui. Midam ditiſſimum fore creditum eſt.

DISCALCEO, as, *Diſcalzare*, ἐξυποδέω, eſt calceos exuere. Sueto. in Nerone: Prodijt in publicum ſine cinctu, & diſcalceatus.

DISCAPEDINO, as, *Aprire*, à capedine fit, aperio. Apuleius.

DISCAVEO, à Plauto in Men. uſurpatum eſt quod diligenter cauere.

DISCEDO, dis, *Partirſi*, ἀποχωρέω, Pli. Faceſſite hinc, atq; à nobis diſcedite. Interdum pro excipere: ut, Cum diceſſi à parentibus, nemo eſt mihi te carior: id eſt, parentibus exceptis. Cic. Lẽtulo: Cũ à uobis ſalutis, nemo eſt, cuius officijs me tam eſſe deuinctũ confitear. Interdum pro diuidi. Idem li. 3. Offi. Cum terra diceſſiſſet, magnis quibuſdam imbribus. Diſcedere in ſententiam, eſt alterius ſententiam probare. Mos enim fuit antiquorum, cum in tanto ſenatorum numero, longum foret ſingulorum ſententias audire, eos tantum, qui ceteris dignitate antecellebant, ſententiam rogare: deinde duabus tribusve iam dictis ſententijs, reliqui in illorum, quorum iudicio ſubſcribebant, ſedilia tranſibant.

DISCESSIO. Cice. 2. Offic. Eorum neque acceſſione melior uita ſit, neque diſceſſione peior. Interdum pro diuortio. Ter. in And. Incommoditas huc omnis redit, Si eueniat diſceſſio. In foro quoq; dicimus diſceſſionem fieri in ſententiam alicuius, cum ſenatores è ſua ſede ad eum tranſeunt, cuius ſententiam approbant. Cice. 6. Verr. Cum iam non ſolum diſceſſio facta eſſet, ſed etiam perſcriptum, atque in tabulas relatum.

DISCESSVS, us, ui, *La partita*, ἀποχώρησις, Cic. 5. de Fin. Diſceſſu à ſuis, atque ipſa relinquenda luce non moueatur. Diſceſſum è uita, pro morte poſuit. Idem lib. 1. de Diuin. O præclarum diſceſſum è uita. Diſceſſus terræ, pro terræ hiatu. Item diſceſſus cæli, pro ſubita cæli diruptione, qualem nobis uidemur uidere, cũ fulgura, aut coruſcationes apparent. Cic. 2. de Diuin. Nec cæli diſceſſus, nec lapideus, aut ſanguineus imber, nec faces uiſæ terrebunt?

DISCEPTATIO, pro arbitratu. Vlp. l. cum ij. §. ſi cu. ff. de tranſact. Hæc habent diſceptationem prætoris. Eſt etiam alius huius uerbi elegans uſus apud Cic. Fam. 10. ad Plancum. In uno prœlio omnis fortuna reip. diſceptat.

DISCEPTATOR, rei, ſententiæq; moderator, arbiter. Cic. in Partit. Aut auſcultator eſt (inquit) qui audit, aut diſceptator, id eſt rei, ſententiæque moderator. Cice. ad Sulpic. lib. 13. Vt omnibus in rebus, quæ in aliquam controuerſiam uocarentur, te arbitro, & diſceptatore uterentur.

DISCEPTATRIX. Cic. 4. Acad. Dialecticam eſſe dicitis ueri & falſi quaſi diſceptatricẽ & iudicẽ. Diſceptatio, διαγνωστικὰ, lis. Ci. 2. de Diui. Cũ quibus omnis fere nobis diſceptatio contentioq; eſt.

DISCEPTO, tas, *Diſputare, contendere*, διακρίνομαι, ἀμφισβητῶ, diſputo, contendo, Cic. Fam. 4. Poſtquam armis diſceptari cœptum eſt de iure publico. Aliquando moderor, iudico. Cic. pro Mil. Iſti eſt præpoſitus quæſtioni, qui hæc iuſte, ſapienterq; diſceptet.

DISCERNICVLVM, *Scriminale*, καλαμίς, Varr. li. 4. de Ling. Lat. Diſcerniculum eſt, quo diſcernitur capillus. Nonius: Diſcerniculum, acus quæ capillos mulierum ante frontem diuidit: à diſcernendo. Transfertur & ad quamuis differentiam. Gellius: Duas ſpecies ellebori, diſcerniculo coloris inſignes, candidi & nigri.

DISCERNO, is, diſcreui, diſcretum, *Diuidere, ſeparare*, διαλύω, διακρίνω, ſeparo, diuido. Cice. 3. Tuſc. Democritus alba & nigra diſcernere non potuit. Quandoque diſtincte cognoſco. Terent. in Adel. Nequeo ſatis diſcernere. Diſcernere litem. Virg. 12. Aene.

DISCERPO, pis, pſi, ptũ, *Sbranare, ſquartare*, διασπῶμαι, ex Dis, & Carpo, in partes diſtraho. Cic. in Top. Cum res quaſi in membra diſcerpitur. Diſcerptus, partic. Cic. 3. de Orat. Quæ complecti tota nequeunt, hæc facilius diuulſa & quaſi diſcerpta contrectant.

DISCEVS, à Pli. lib. 2. cap. 25. Accipi uidetur pro cometa.

DISCINCTVS, *Diſcinto*, ἄζωστος, participium à diſcingo. Liuius Diſtrictis gladijs diſcinctos deſtituit. Antiqui negligentes & deſides appellabant Diſcinctos & intemperantes, contra accinctos, ſolertes, ſtrenuos, quod à re ipſa deductum eſt. molles enim dimiſſis, diſcinctisque ueſtibus uti ſolent: ſtrenui uero atque induſtrij, quo ſint ad res exequendas promptiores, ſuccincti incedunt. Perſius Sat. 3. Non pudet ad morem diſcincti uiuere Nattæ? Nepos diſcinctus, id eſt omni luxuria diffluens, Hor. Epod. Ode. 1. Ouid. 1. Am. Ipſe ego ſegnis eram diſcinctaq; in ocia natus. Liu. li. 35. Diſcinctus & inermis eques. Seruius: Diſcincti inhabiles ſunt militiæ. omnes enim qui militant, cincti ſunt. unde diſcincti, inefficaces & ignaui: præcincti, ſtrenui uocantur.

DISCINDO, dis, diſcidi, pen. cor. à Dis, & ſcindo. *Fendere*, καταῤῥήγνυμι, διακόπτω. Diſcidi uero, pen. pro. fit à diſcido, quod eſt cõpoſitum à dis, & cædo. Ter. in Adelph. Vide ut diſcidit mihi labrum. Idem in Eunu. Veſtem omnem miſere diſcidit. Diſcindere amicitias. Cice. de Amic. Tales igitur amicitiæ diſſuendæ magis, quàm diſcindendæ. Diſciſſus, particip. Virg. 3. Geor. Diſciſſos nudis laniabant dentibus artus.

DISCINGO, is, xi, ctum, *Scingere*, διαζώννυμι, quod cinctum eſt diſſoluo. Cic. ad Q. Fr. Cæſar mihi in ſinu eſt, neque diſcingor. Mart. lib. 9. Peltatam Scythico diſcinxit Amazona nodo. Tranſlate pro contundere, uel retundere. Vnde Diſcingere dolos ratione, dixit Silius lib. 7.

DISCIPLINABILIS, le: Ad Herenn. lib. 3.

DISCIPLINA, μάθημα, μάθησις, accipitur & in malam parte. Plau. in Bacch. Eademne erat hæc diſciplina olim: Et in bonam. unde Cic. queritur ſe incidiſſe in perturbationem ueteris diſciplinæ. Sic apud Val. Max. caput eſt de militari diſciplina. 1. de obſeruatione bonorum morum inter milites. Pro inſtituto. Plau. in Aſin. Eadem nos diſciplina utimur. Pro ſecta philoſophorum, Cice. 5. Tuſc.

Tuſc. Omnes fere philoſophi omnium diſciplinarum hoc animo eſſe potuerunt. Doctus ex diſciplina Stoicorum, de Cla. ora. Diſciplina pro bene uiuendi exemplo, Plaut. in Moſtel.

Disciplinosvs, qui tam bonas, quàm malas artes facile diſcit. hinc in reprehenſione dictus diſciplinoſus gladiator à Catone.

Discipvlvs, *Diſcepolo, φοιτητὴς, μαθητὴς*, qui diſciplinam ab alio percipit. Cic. 2. Offic. Orator dulcis, ut Theophraſti diſcipulum poſſis agnoſcere. Plin. lib. 10. cap. 29. Audit diſcipula intentione magna.

Discludo, dis, *Separare, διακλείω*, ſeparo. Cic. 3. Tuſcul. Perturbationes ſemotas à mente, & diſcluſas. Significat & ſeparatum includere. Ci. 1. Tuſc. Iram & cupiditatem locis diſcluſit. Varr. 3. de Re ruſt. cap. 17. In piſcinis diſpares diſcluſos habent piſces.

Disco, didici, *μανθάνω*, Ci. 4. Aca. Ab eo Dialecticam didicerat.

Discobolvs, qui diſcum iaculatur. Quinct. lib. 2.

Discolor, *De diuerſi colori, ποικίλος*, diuerſorum colorum. Mart. lib. 14. Diſcolor hic gemino calculus hoſte perit. Pro diſſimili Hor. lib. 1. epiſt. Vt matrona meretrici diſpar erit, atq; Diſcolor. Cic. in Val. Diſcoloribus ſignis ſententiæ iuratorum hominum notarentur.

Disconvenio, Hor. 1. epiſt. Vitæ diſconuenit ordine toto.

Discoqvo, is, ere, *Cuocere, ἀποψέω*, ualde decoquo. Pli. lib. 25. cap. 25. Noſtri præcipiunt aretinum in aqua cum ſale decoquere.

Discordia, diſſidium quaſi cordium diſſenſio. Cic. 4. Tuſc. Diſcordia eſt ira acerbior, intimo odio & corde concepta. Veteres pro Diſcordia dixere Diſcorditas, & Diſcorditer. Diſcordabilis, le, quod diſcordat. Plau. in Cap. Dicito inter nos fuiſſe ingenio haud diſcordabili.

Discordialis, qui lites generat, & parit. Pli. l. 37. c. 10.

Discordiosvs, qui diſcordias ſeminat. Sal. in Iug. Vulgus Numidarum ſeditioſum, atque diſcordioſum erat.

Discordo, as, are, *ἀντιγνωμονέω, στασιάζω*, diſſidere, diſſentire. Ci. 1. de Finib. In animis incluſæ, inter ſe diſſident atq; diſcordant.

Discors, diſcordis, *Diſcorde*, ex Dis, & cor, qui corde, id eſt animo, diſſidet: Secum ipſa diſcors, apud Liu. 2. Ouid. 3. Am. Quid tibi diſcordes addere in arma uiros? Antiqui dicebant Diſcordis, huius diſcordis. Pompe. Blanda, fallax, ſuperba, diſcordis.

Discrepantia, tiæ, Cic. Offic.

Discrepito, as, frequen. Luc. l. 2. Poſitura diſcrepitant res.

Discrepo, pas, *Diſcordare, διαφωνέω*, nõ conuenio, quaſi diuerſimo decrepo. Cic. lib. 1. Offi. Vt in fidibus, aut in tibijs quamuis paulum diſcrepent, tamen id à ſciente animaduerti ſolet. Pro diſſidere, uel differre. Cic. Rufo: A meis rationibus tuæ diſcrepant. Liui. lib. 38. poſuit imperſonale. Inter ſcriptores rerum diſcrepat.

Discretio, à diſcerno, *Separatione, διάκρισις*, ſeparatio. Lact. lib. 7. Quæ diſcretio mors uocatur ad Heren. lib. 4. Diſcretio nominatur, quæ rerum conſequentium continet perſpicuam cum grauitate expoſitionem.

Discretvs, ta, tum, *Separato, διακεχωρισμένος*: ut diſcreta ſemina, apud Col. id eſt ſeparata. Plin. lib. 15. cap. 30. Diſcretæ ſuis nominibus ſiluæ.

Discrete, *Separatamente*, ſeparatim. Cic. lib. 1. de Inuen. Diſcrete & electe in genus quodque cauſſæ, quid cuique conueniat, ex copia hac digeremus. Pro eodem legimus Diſcretim. Var. de re ruſ. lib. 1. cap. 3.

Discrimen, *Differenza, ſeparatione, pericolo, διαφορὰ*; ſeparatio, differentia. Cic. Totum diſcrimen ſummi boni in ea rerum comparatione poſitum putat. Sal. Inter bonos & malos nullum eſt diſcrimen. Accipitur & pro interuallo. Cic. de Lege Agr. Duo maria pertenui diſcrimine ſeparata. Item pro diuiſione capillorum, quæ fit diſcerniculo. Diſcrimen, certamen. Virg. 5. Aen. Aequo diſcrimine Priſtrix Centauruſq; locum tendunt ſuperare priorem. Diſcrimen, periculum. Idem li. 1. Per tot diſcrimina rerum Tendimus in Latium.

Discriminale, *Scriminale*, acus quæ crines diuidit.

Discriminatim, differenter. Varr. lib. 1. de re ruſt.

Discrimino, nas, *Diuidere, dipartire, διορίζομαι, διαχωρίζω*, diuido. Lucr. lib. 2. Quædam ratio diſcriminat omnes. Cice. ad Attic. Etruriam diſcriminat Caſſia. Diſcriminatus, diſtinctus. Liu. lib. 25. Vigiliarum ſomniq; nec die nec nocte diſcriminata tẽpora.

Discrucior, aris, *Affligerſi, ἀνιῶμαι*, tam ad animũ. quàm ad corpus refertur. Cic. 12. Phil. Vt Trebonium, & Brutum diſcruciatos necaret. Plau. in Aul. Diſcrucior animi cum genitiuo. Idem in Caſ. cum ablatiuo: Diſcrucior amore.

Disculus, li diminutiuum à diſco. Cic. Att. Cenã paraui diſculo.

Discumbo, is, *Sedere à menſa, κατάκειμαι, ἀνάκειμαι*: eſt menſæ accumbo. Gellius: Apud Cenam Fauorini, cum diſcubitum fuerat. Cic. Attic. Diſcubuimus omnes. Vnde diſcubitorius lectus apud Plin. Super quo diſcumbebant antiqui centauri.

Discuneatus, quaſi immiſſo cuneo apertus ac patens, ut ligna adactis cuneis. Plin. lib. 9. cap. 30. Conchæ ſe contrahunt. ſed fruſtra, diſcuneatæ.

Discupio, *Deſiderar grandemente, ἐπιθυμῶ*, ualde cupio. Cælius Cice. lib. 8. fam. Te uidere, & omnia intima conferre diſcupio.

Discurro, ris, *Correre in diuerſe parti, διατρέχω*, in diuerſas partes curro. Liu. li. 1. Iuuentus Romana ad rapiẽdas uirgines diſcurrit.

Discursio. Lactan. de Opif. Totos dies in diſcurſione cõſumũt.

Discursvs, us, *Diſcorſo*, Caſ. 8. Bell. Gall. Magno clamore diſcurſuq; paſſim ſe fugæ mandant. Plin. lib. 26. cap. 3. Diſcurſus ſtellarum.

Discvs, *Piatto grande, δίσκος*, uas latum, (ut Iulius Pollux inquit) ad portandas carnes aptum, forte lanx. Cice. de Orat. Quorum auditores diſcum audire malunt, quàm philoſophum. Eſt & Diſcus, rotunda quædam moles ſaxea uel plumbea, ſiue ferrea, cuius iactu iuuenes inter ſe certabant, uictorq; euadebat, qui aut altius in ſublime, aut longius in tractu ultra deſignatum ſpatiũ proieciſſet. Mart. li. 14. Splendida cum uolitent Spartani pondera diſci. Diſci autem figura uidetur fuiſſe plana & rotunda.

Discutio, tis, pen. co. cuſſi, cuſſum, *Scuotere, dibattere, διασείω*, ex dis, & quatio, propriè in diuerſas partes quatio, & deijcio. Liu. Tribus arietibus aliquantum muri diſcuſſit. Oui. 2. Meta. Tempora diſcuſſit claro caua malleus ictu. Tranſlat. modo pro remoueo. Cice. 12. Phil. Diſcuſſa eſt illa caligo: uidemus omnia. Diſcutere, medicis eſt ulcus citra ſuppurationem diſijcere.

Discussoria medicamenta, & uis diſcuſſoria. Pli. lib. 30. ca. 10. Cinis inanium cochlearum diſcuſſoriam uim habet. Modo refello. Cic. 4. Aca. Vt occurrere poſſimus interrogationibus eorum, captioneſq; diſcutere.

Diserte, *Facondamente*, modo facunde. ut Ci. lib. 1. de Ora. ut prudentibus diſerte, ſtultis etiam uere dicere uidearis. Modo diſtincte, & expreſſe. Liu. lib. 21. In fœdere Luctatij diſerte adſcriptum, ita ratum fore, ſi populus cenſuiſſet.

Disertvs, a, um, *Bel parlatore, λόγιος*, à diſſero. qui prudenter diſputat: unde M. Antonius apud Cic. ait, à ſe diſertos uiſos eſſe multos, eloquentem uero neminem. Cic. ad Att. lib. 10. Celer tuus diſertus eſt magis, quàm ſapiens. Hor. Fœcundi calices quem nõ fecere diſertum.

Disiecto, as, Lucr. lib. 2. Diſiectare ſolet manum mare, tranſtra, carinas.

Disivnctio, ſeparatio, Cic. Moleſtiſſima diſiunctio noſtra.

Disiicio, cis, *Gettare in diuerſe parti, διαῤῥίπτω*, in diuerſas partes, iacio. Vir. 1. Aen. Diſiecitq; rates. Hinc Diſiectus, diſperſus. Hor. 1. Car. Tectaq; Penthei Diſiecta non leui ruina.

Disivngo, *Diſgiungere, ſeparare, διαζεύγνυμι, διΐστημι*, ſeparo. Cic. Lent. Ab orationibus diſiungo me, referoq; ad manſuetiores Muſas. Diſiunctus, partic. Cic. pro Roſc. Ame. Vita diſiuncta à cupiditate, & cum officio coniuncta. Diſiunctus, nomen ex partic. Cice. 4. Acad. Nihil ab ea cogitatione, quam habemus de grauitate ſapientis, errore, leuitate, temeritate diſiunctius.

Dispalescere, eſt palam omnibus innoteſcere. Plaut. in Bac.

Dispalo, as, p. p. *Andare errando, διαζεύγνυμι*, ſeparo, teſte Nonio, à præpoſitione dis, & uerbo palare: quod eſt uagari. Diſpalor. Siſenna l. 3. Hiſt. ut citat Nonius: Tanto paſſu diſpalantur. Et apud eundem: Diſpalati, ab ſignis digreſſi omnes, ac diſſipati. Gell. li. 1. Ne ſparſi diſpalatiq; proruerent.

Dispando, is, ere. *Spandere, διατείνειν*, extendere. Lucr. l. 1. Denique fluctifrago ſuſpenſæ in littore ueſtes Vuueſcunt, eædem diſpãſæ in ſole fereſcunt. Plau. in Mil. diſpeſſis per e, ſcribit, Eundum actutum extra portam diſpeſſis manibus.

Dispar, is, *Diſpari, ἀνώμαλος, ἀνόμοιος*, inæqualis, diſſimilis. Cic. de Amic. Diſpares enim mores, diſparia ſtudia ſequuntur. Virg. 2. eclo. Eſt mihi diſparibus ſeptem compacta cicutis Fiſtula.

Disparilis, le, diſpar. Cic. 1. de Diui.

Disparo, as, are, *Separare, διαζεύγνυμι*, ſeparare, & ſeiungere. Pla. Rud. Iupiter nos ꝑ gẽtes aliũ in alia diſparat. Hinc Diſparata uocant Dialectici, quæ negatiue opponuntur. Cic. 1. de Inuent. Diſparatum eſt id, quod ab aliqua re per appoſitionem negationis ſeparatur, hoc modo, ſapere, non ſapere.

Dispartior, iris. Ci. de leg. quod poſitum eſt in una cognitione, in infinita diſpartiuntur.

Dispello, lis, diſpuli, diſpulſum, *Scacciare in diuerſe parti, διελαύνω*, in uaria loca pello. Liu. l. 5. Cum equitem paſſim liberi frænis diſpuliſſent equi. Cic. lib. 5. Tuſc. Ab animo tanquam ab oculis caliginem diſpulit. Virg. 1. Aene. Acer quos æquore turbo Diſpulerat: id eſt, diſiecerat.

Dispendiosvs, ſa, ſum, damnoſus. Colu. libr. 2. Diſpendioſa eſt cunctatio.

Dispendivm, dij, *Spesa di danno*, ſumptus, negligentia, aut immoderatione factus. Pli. Magno lignorum diſpendio fit. Aliquando damnum. Ter. in Hecy. Vt gratiam ineat ſine ſuo diſpẽdio. Virg. 3. Aen. Hic tibi ne qua moræ fuerint diſpendia tanti. Diſpendiũ uia obliqua. Luca. li. 8. Aemoniæ deſerta petens diſpendia ſiluæ.

Dispendo, dis, *Tener occupato, διατείνω*, diſtineo. Colum. lib. 8. ca. 2. Quæ paſtoris unius diſpendant curam. Aliquando expendo, erogo: unde diſpendium, & diſpenſo, diſtribuo. Colum. lib. 4. Cæleſtes imbres alendis ſeminibus diſpenſet. Aliquando expando, & tunc

tunc non à pendo,ſed à pando componitur. Plautus: Diſpendite hominem diuorſum,atque diſtendite.

DISPENSATIO.Cic.ad Atti.15. Profectionem meam Erotis diſpenſatio impedit.

DISPERDO,dis,diſperdi,*Conſumare*,conſumo. Cic.pro Lege agr. A maioribus noſtris poſſeſſiones relictas diſperdit,& diſſipat.

DISPENSATOR,*Diſpenſatore*, οἰκονόμος, qui familiæ neceſſaria diſpenſat. Mart.li.6.Diſpenſatoris nobile cernis opus.

DISPENSO,as,διανέμω,frequent.Diſpendo.Cic.Atti.li.15.De domeſticis rebus Hector,φ,qui eas diſpenſauit,ubi terrarum ſit, neſcio.

DISPEREO,ris,*Perire à fatto*, ἀπόλλυμαι, διέρρω,ex dis, & pereo:uario modo pereo.Var.1.de re ruſt.Fructus ſolent diſperire. Diſpeream,iurantis uox.Plaut.in Amph.Diſpeream, ſi meus adhuc fui.

DISPERDITIO.Ci.3.Phil. Ad diſperditionē urbis uenire conatus.

DISPERGO,gis,diſperſi,ſum,*Spargere in diuerſe parti*, διασκεδάζω, in diuerſas partes ſpargo.Ci.4.Aca. Cur mortifera tam multa terra mariq; diſperſerit. Diſperſus. Cic.1.de Ora. Quæ ſunt incluſa nunc auribus,diſperſa,& diſſipata quondam fuerunt.

DISPERSE.Cic.6.Ver.Quæ diſperſe à me multis locis dicentur.

DISPERSIM.Varr.de re ruſt.lib.1. cap.1. Scripſerint diſperſim alius de alia re.

DISPERSVS, us, ui. Cice. Attic.libro.9. Diſperſu illorum actio de pace ſublata.

DISPERTIO,tis.& Diſpertior, tiris,*Partire*, διανέμομαι, deponēs, ex dis,& partior:in diuerſas partes diuido. Plaut. in Aul. Iniuria diſpertiuiſti. Sic Diſpertire exercitum per oppida, Liu.libro.29. Diſpertite tyrones inter legiones. Hirt.5.Bel.Afr. Cice.6.Verr. A quibus legum,morum,exempla hominibus, & ciuitatibus data,ac diſpertita dicuntur.

DISPESCO,ſcis, cui,*Separare*, διείργω, διαλαμβάνω,diſiungo,quaſi pecus à paſtione arceo. Plin. libro. 5. cap. 9. Africam ab Aethiopia diſpeſcens. Diſpeſcere(inquit Feſtus) proprie eſt pecus à paſtione deducere.

DISPASSVS,a,um,διαπεπασμένος,expanſus,à Diſpando. Plaut. in Mil.Diſpeſſis manibus.

DISPECTVS,us,ui,pro delectu.Sen.2.de Ira:pueri, neglecto diſpectu officiorum,ad luſus & ineptos æqualium iocos ſpectent.

DISPICIO,cis,*Diſcernere*, διακρίνω,diſcerno. Quinct.lib.2.Proprietates ingeniorum diſpicere prorſus neceſſarium. Item conſiderare,& tanquam in omnem partem lumina mentis intendere. Cic. lib.1.Tuſc. Acie mentis diſpicere cupiebant. Colum.in Præfat. operis:Cum magnitudinem totius rei diſpicio.

DISPLICENTIA,uſus eſt Sen. de Tranquil.uitæ. Hinc illud tædium diſplicentia ſui.Diſciplina,æ,apud Plaut.in Ciſt.

DISPLICEO,ces. Cic. Atti.libro.2. Diſpliceo mihi,nec ſcribo ſine ſummo dolore.

DISPLICO,as,*Spiegare*,pene idem,quod explico. Diſplicatæ uolucres,diſgregatæ,latius diſperſæ. Varr.de re ruſt.lib.3.Si quando diſplicatæ ſunt,cymbalis,& plauſibus reducunt in eundem locum.

DISPLODO,is,διαῤῥήγνυμι.cum crepitu rumpo. Hor.in Epod.Et,ue ſica ſonat quantum diſploſa,pepedi.Diſploſus,partic. Lucr.lib.6. Sæpe ita dat pariter ſonitum diſploſa repente,id eſt,dirupta.

DISPLVVIATVM à Vitruuio dicitur figura quædam cauædij, lib.6. cap.1. Diſpluuiata ſunt, in quibus deliquiæ arcam ſuſtinentes ſtillicidia reijciunt.

DISPOLIABVLVM.Plaut.in Bacch.Vſus eſt pro diſpoliatione.

DISPOLIO,ἀποδύω.Ter.in And.Ipſam diſpoliare non licet.

DISPONDEVS,διςπόνδειος,pes qui conſtat ex duobus ſpondeis.

DISPONO,nis,διατίθημι,ordino.Plin.ad Fuſcum epiſt.lib.9. Quæris ut in Tuſcis diem æſtate diſponam. Diſponere ſuo quidq; ordine,Col.li.12.c.2.Quinctus Cic. de Peti. conſ. Fac ut ijs hominib. deſcriptum ac depoſitum ſuum cuique munus ſit.Idem Attic.li.4. Tyrannio mihi libros diſpoſuit. Diſpoſitus,us,diſpoſitio. Tacit. lib.18.Diſpoſitu,prouiſuq; rerum ciuilium peritus.

DISPOSITE,diſtincte.Ci.6.Ver.Nō poſſum diſpoſite iſtū accuſare.

DISPOSITIO,nis,διάταξις,οἰκονομία,ordinatio.Col.li.12.c.2.Nihil pulchrius in omni ratione uitæ,diſpoſitione atq; ordine. Diſpoſitor,oris.Sen.li.5.Nat.quæſt.Diſpoſitor ille mundi deus.

DISPVDET,diſpuduit, uel diſpuditum eſt, *Vergognarſi grandemente*. impersonale pro ſimplici, cum quodam augmento: ut diſpudet ſic, quod multis modis pudet. Teren.in Eunu.Diſpudet, mihi ſic data eſſe uerba.

DISPVLVERO,as,*Ridurre in polvere*, κονιορτόω, in puluerem redigo. Næuius:Saxa,ſiluas,lapides,montes,diſijcis,diſpulueras. Non.

DISPVNCTIO,onis,*Il cancellare*, ἐξάλειψις, uerbale à Diſpungo,interdum eſt deletio, interdum ſupputatio,id eſt datorum & acceptorum collatio. Vlp.l.cum plures.ff.de bon.auctor.iud.poſſ.

DISPVNGO,gis,diſpunxi,diſpunctum,*Cancellare*, ἐξαλείφω, eſt delere. Accipitur pro numerare. λογίζεσθαι, quaſi puncto notare. Seneca de breuit. uitæ: Diſpunge, & recenſe uitæ tuæ dies. Inde Diſpungere rationes, pro, examinare calculum. Papinianus.ff. de uerb.ſignifi.

DISPVTO,tas,pen.cor.*Diſputare*, διαλέγομαι,ex Dis, & Puto, quod ualet purum facere:unde Diſputare (inquit Varro) ualde purum facere:& per tranſlationē,pro diſceptare,diſſerere. Plau.in Mo ſt. Eam rem uolutaui & diu diſputaui. Item Diſputare rationem cū aliquo, idem in Aul. dixit: Vbi diſputata eſt ratio cum argentario,&c tam plus ipſus debet argentario. Diſputare, rem aliquam agitare,ita ut uerum tandem cognoſcatur. Cic.de Amic. Catonē induxi ſenem diſputantem. Lact. lib.7. Immortales eſſe animas Pherecydes & Plato diſputauerunt.

DISPVTATIO,διάλεξις,λόγος, Cice. Lentulo:Scripſi Ariſtotelico more tres libros in diſputatione ac dialogo de oratore.

DISPVTATOR.Ci.1.Off.Diſputator ſubtilis,orator parū uehemēs.

DISPVTATRIX,à Quinctiliano Dialectica dicitur.Diſputabilis,le, Sen.ad Lucil.

DISQVIRO,ris,*Inuestigare,cercare diligentemente*, ἐξετάζω, per omnes partes quæro.Hor.2.Ser.Impranſi mecum diſquirite.

DISQVISITIO,ἐξέτασις, pene idem quod Diſceptatio. Sueto.in Cæſ.Q.Catulum de refectione Capitolij ad diſquiſitionem populi uocauit. Pertinet etiam ad forum. Liu. Sed non, quid ego fecerim,in diſquiſitionem ueniet.Cic.de Aruſp.reſp. Ad facinoris diſquiſitionem intereſt adeſſe quamplurimos.

DISRARO,as,caſtro,& diuerſis modis,quod denſum erat,rarum facio.Col.lib.5.Poteſt intercidi & diſrarari:quod opus ruſtici Caſtrationem uocant.

DISSECTVS,a,um,per anatomen exenteratum. Pli.& Celſus.

DISSECO,cas,pen.corr.diſſecui, diſſectum, *Tagliare in pezzi*, in uarias partes diuido, σχίζω. Plin.lib.11.cap. 37. Lacedæmonij pectus diſſecuere.

DISSEMINO, as, Cicero in Catil. Latius opinione diſſeminatum eſt malum.

DISSENSIO,διχοστασία.Cic.pro Sylla: Vt hoc diſſidio ac diſſenſione facta oppidum in ſua poteſtate poſſet, & Pompeianos habere.

DISSENTANEVM,*Non corriſpondente*, ἀσύμφωνον, ἐναντίος,diſſentiens. Cic.in Part. Aut conſentanea,aut diſſentanea.

DISSENTIO, is, uel Diſſentior, tiris, *Non accordarſi, non conſentire*, ἀσυμφωνῶ, διαφωνέω, diuerſum ab alijs ſentio. Cicero de Amic. Ab ijs, qui pecudum ritu ad uoluptatem omnia referunt, longe diſſentimus.

DISSEPIMENTVM, ti, quo res illa diſſepitur, & diuiditur: unde membranulam illam in nuce intermediam, diſſepimentum uocari, ait Feſt.

DISSEPIO,diſſepſi,diſſeptum,*Guaſtare*, quod ſeptum erat diruere, & diſijcere. Stat.10.Theb.Diſſeptoq; aggere ruſum Vritur.

DISSERENO,as,ſerenum fieri. Liu.li. 39. Cum undiq; diſſerenaſſet.

DISSERO,ris,p.c. diſſeui, diſſitum, *Seminare*, κατασπείρω, idē quod ſimplex ſero. Col.li.11.c.3.Panax,leni & ſubacta terra, rariſſime diſſeritur. Diſſero uero diſſerui,diſſertum,eſt diſputare. Cice.de Amic. Lælij perſona uiſa eſt idonea,quæ de amicitia ea ipſa diſſereret,quæ diſputata ab eo meminiſſet Scæuola. Ibidem: Audite quæ inter me & Scipionem de amicitia diſſerebantur.

DISSERTO,as,frequent. à diſſero. Gel. Cum de antiquitate quorundam uerborum diſſertaremus: id eſt diſſertationibus contenderemus. Tacit.lib.14.Vbi hæc,atque talia diſſertauere. Diſſertatio, Pli.lib.10.cap.68. Diſſertabundus. Gell. In corona aſtantium diſſertabundum inuenimus.

DISSIDEO,des,pen.cor.*Diſcordare*, στασιάζω, διαφέρομαι, diſcordo. Ci.in Læl.Cum is capitali odio à Q.Pompeio diſſideret. Transfertur ad inanimata, Pli.li.37. Adamas diſſidet magnete lapide.

DISSIDIVM,*Separatione,diſcordia*, στάσις, διάστασις, diſcordia, Ter. in And.Valeant,qui inter nos diſſidium quærunt. Oui.l.14.Met. Pro diſceſſu poſuit:Non bene diſſidium Phrygij latura mariti.

DISSIDENTIA,*Diſcordanza*, διάστασις,diſcordia. Pli.li.29.c.4.

DISSILIO,lis,p.c.*Saltare*, ἀναπηδάω,ex dis,& ſalio, ſignificat loco moueri. Apul.Veſtibulo oſſa diſſilierant.Proprie autem eſt in diuerſas partes ſalire.Pl.l.36.Silicem Tuſculanum diſſilire igni. Aliquando pro frangi. Virg.3.Georg.Æraq; diſſiliunt uulgo.

DISSIMILARES PARTES, à medicis appellantur partes corporis compoſitæ,quæ è ſimilaribus conſtitutæ, poſſunt reſolui.

DISSIMILIS,le,*Diſſimile*, ἀνόμοιος. Cic.2.de Diui.

DISSIMILITER.Ci.4. Tuſc. Ceteriq; diſſimiliter morbi naſcūtur.

DISSIMILITVDO.Cic.5.Verr.

DISSIMVLABILIS,unde indiſſimulabilis apud Gel.li.10.c.15.

DISSIMVLATIO. Cicero. 4. Acad. Libenter uti ſolitus eſt ea diſſimulatione.

DISSIMVLATOR.Cic.2.de Ora.Diſſimulatores ſtudiorum.

DISSIMVLO,las,aſtute celo,ne quid noſci poſſit,uel intelligi. Cic. pro Clu. Neque id obſcure ferebat,nec diſſimulare ullo modo poterat. Ouid.lib.5.Faſt.Iam ſatis eſt uirtus diſſimulata diu.

DISSIMVLANTER. Cicero de Orat. Id diſſimulanter facere, prudentia eſt.

DISSIMVLANTIA,tiæ,*Simulatione*, Diſſimulatio. Cic.2.de Orat. Socratem opinor in hac diſſimulantia longe omnibus præſtitiſſe.

DISSIMVLATIM, Quinctil. libro. 10. cap. 1. Præparat diſſimulatim inſidias.

Dissipabilis, le, quod ſeparari facile poteſt. Cic. 3. de Natu. deo. Aer natura cedens eſt maxime, & diſſipabilis.

Dissipatio, onis. Cicero. 1. de Natu. Deo. Interitus & diſſipatio corporum.

Dissipo, pas, pen cor. *Diſſipare, diſpergere*, διασπείρω, διασκεδάννυμι, diſpergo, diuulgo. Colum. libro. 2. Quatuor & uiginti uehes ſtercoris in iugerum diſponemus, diſſipabimuſque. Cic. pro Lege Man. Medeam prædicant in fuga fratris ſui membra in ijs locis, qua ſe parens perſequeretur, diſſipauiſſe. Diſſipare rumorem, Diſſipare ſermones, diuulgare. Cice. pro Flacc. Sermo eſt tota Aſia diſſipatus. Cice. Cæl. libro. 2. Multi occiſi, capti, reliqui diſſipati.

Dissitus, pen. corr. *Diſtante*, ἀφεστὼς, ἀποστατῶν, diſtans, remotus, quaſi procul ſitus. Apul. in Flor. Neque longule diſſita, neque proxima adſita.

Dissociabilis, le, quod ſociari, coniungique non poteſt. Tacit. in uita Agricolæ. Res olim diſſociabiles miſcuit, principatum, & libertatem.

Dissociatio, Plin. li. 22. c. 21. Tanta diſſociatio deprehenditur.

Dissocio, as, are, *Scompagnare*, διαζεύγνυμι, & à ſocietate diſiungere. Cic. de Amic. Morum diſſimilitudo diſſociat amicitias.

Dissolubilis, le, λυτὸς, quod facile diſſolui poteſt. Cicero 2. de Natu. Deo. Animal diſſolubile. Coagmentatio diſſolubilis, idem lib. 1.

Dissolvo, *Sciorre*, διαλύω, quod ligatum erat ſoluo. Plaut. Pœn. Vbi diſſolutus tu ſies, ego pendeam. Cic. de Sen. Opus ipſa ſuum eadem, quæ coagmentauit, natura diſſoluit. Diſſoluere amicitias, Cic. de Amic. Diſſoluere interrogationes, 4. Acad. Eſt etiã expedire. Ter. in Heaut. Diſſolui me otyus, operam ut ſibi darẽ. Diſſoluere aliquem, non diu ſuſpenſum tenere, paucis, quod uolumus, dicere. Plau. Merc. Diſſolue iam me: nimis enim diu pẽdeo. Item diuerſis perſonis ſoluere. Cic. lib. 2. Offi. Nunquam nec maius æs alienum fuit, nec facilius diſſolutum.

Dissolute, Cic. pro Cæcin. Ius ſuum diſſolute relinquere.

Dissolutio, διάλυσις, Cic. in Partit. Conſtructio uerborum tum coniunctionibus copuletur, tum diſſolutionibus relaxetur.

Dissolutus, a, um, *Sciolto*, διάλυτος, quod ligatum non eſt. Plin. lib. 28. cap. 7. Capillo, cinctuq; diſſoluto. Diſſoluti, qui moribus, legibusq; ſoluti, laxam uitæ ſequuntur. Cic. 6. Verr. Negligentes ac diſſoluti ſi cupiamus eſſe.

Dissonus, a, um, *Diſcordante*, διάφωνος, diſſimiliter ſonans. Liu. 4. Dictator circumagenti ſe ad diſſonos clamores hoſti undiq; obiecerat uictorem peditem, equitemq;. Vnde Diſſono, as, diſcordo. Col. li. 1. cap. 1. An uniuerſa, quæ maiores prodiderunt, huius temporis culturæ reſpondeant, an aliqua diſſonent.

Dissuasor, qui diſſuadet. Cice. ad Brut. Eteſiarum diebus Auſter me in Italiam, quaſi diſſuaſor mei conſilij, retulit. Sic Luc. libro. 4. gladium uocat Diſſuaſorem ſibi, quòd nos mortis metu à iuſto deterreat.

Dissuadeo, des, *Sconfortare*, μεταπείθω, Cic. de Offic. Cum de captiuis diſſuaſurus eſſet. Ouid. 1. Meta. Pudor eſt, qui ſuadeat illinc, Hinc diſſuadet amor. Diſſuaſio, Cic. pro Clu.

Dissuavior, aris, *Baſciare grandemente*, καταφιλέω, cum uoluptate quadam exoſculor. Cic. Tiron. Tuos oculos diſſuauiabor.

Dissulto, tas, *Saltare in diuerſe parti*, διαθρώσκω, frequent. à diſſilio, in diuerſas partes ſalio. Pli. li. 37. Ferrum utrinque diſſultat.

Dissuo, *Diſcuſcire*, ἀποῤῥάπτω, quod ſutum erat, diſſoluo. unde diſſuere amicitias per tranſlationem dixit Cic. 1. Offic.

Distabesco, is, tabeſco. Cato de re ruſt. cap. 24. Sinito cum muſto diſtabeſcant.

Distantia, διάστημα, differentia, interuallum. Cice. de Amic. Tanta eſt inter eos, quanta maxima poteſt eſſe, morum ſtudiorumque diſtantia.

Distaedet, ualde tædet. Terent. in Phorm. Me cum hoc diſtædet loqui.

Distare, *Eſſere differente*, διαφέρειν, differre. Cic. 2. Offic. Quibus rebus exculta hominum uita tantum diſtat à uictu, & cultu beſtiarum. Proprie ſignificat abeſſe. Hirt. 4. Bel. Alex. Cum hi tam paruo ſpatio diſtarent ab ipſis. Plin. Quinque millia paſſuum diſtat ab urbe.

Distendo, dis, *Diſtendere*, διατείνω, in diuerſas partes tendo. Col. lib. 5. Stabilior eſt uinea, quæ uelut anchoris quibuſdam diſtenditur. Virg. 4. Ge. Dulci diſtendunt nectare cellas.

Distentus, *Pieno, occupato*, διατεταμένος, repletus. Pli. Diſtentus ſolitaria cena. Nonnunquam occupatus. Cice. ad Attic. Breuitate epiſtolæ ſcire poteris eum ualde eſſe diſtentũ. Diſtentiſſimus, pro occupatiſſimo, apud eundem lib. 3. de Nat. deo. & ad Atti. lib. 13.

Distermino, ὁρίζω, ſeparo, uel diuerſas res termino. Luc. lib. 1. Et Gallica certus Limes ab Auſonijs diſterminat arua colonis.

Distero, tis, pen. corr. *Tritare ſottilmente*, κατατρίβω, multum ſiue crebro tero. Cato de Re ruſt. cap. 75. Caſei pondo duo bene diſtere in mortario.

Distichon, carmen duorum uerſuum, στίχος enim uerſus.

Distillarius, rij, concinnator, ſiue uẽditor diſtillationũ. Seneca.

Distillatio, quam Græci catarrhum, coryzam, branchum uocant. Pli. libro. 20. cap. 6 Phthiſicis diſtillationibus ex ipſo cibus poteſt.

Distincte, Cic. 2. Tuſc. Profitentur ſe neque diſtincte, neque diſtribute, neque eleganter ſcribere.

Distinctus, us, ui. Tacit. li. 5. Diſtinctu pennarum à ceteris auibus diuerſum.

Distillo, las, *Diſtillare*, καταῤῥέω, καταστάζω, paulatim fluo. Virg. 3. Georg.

Distinctio, Ci. 1. de Leg. Lex eſt diſtinctio iuſtorũ & iniuſtorũ.

Distineo, es, *Tenir impedito*, περισπῶ, diuerſis rebus impeditum teneo. Ci. Mario: Nos hic multitudine & celebritate iudiciorum, & nouis legibus diſtinemur. Lucr. li. 5. Et mare, quod late terrarum diſtinet oras, i. occupat. Item arcere. Virg. lib. 11. Dum diſtinet hoſtem Agger murorum.

Distinguo, guis, *Diſtinguere*, διορίζω, ἀποδιαστέλλω, diſcerno. Ci. in Parad. Cauſſa hæc, non natura diſtinguit. Diſtinctus. Cic. 2. de Natu. deo. Littora collucent, diſtincta tectis & urbibus.

Distito, as, frequent. à Diſto, διΐσταμαι. Colum. lib. 7. Diſtitent inter ſe aliquanto ſpatio.

Distorqueo, es, *Diſtorcere*, διαστρέφω, in diuerſum torqueo. Ter. Eunu. Ah, illud uide os ut ſibi carnifex diſtorſit.

Distortio, onis, διαστροφή, Cic 4. Tuſc. & 5. de Fin. Si peccetur diſtortione, & deprauatione, aut motu deformi.

Distractio, διασπασμὸς, ſeparatio. Cic. 3. Offi. Nulla nobis cum tyrannis ſocietas eſt, ſed potius ſumma diſtractio.

Distraho, *Tirare in diuerſe parti*, περισπάω, διέλκω, diuerſe traho, diuido. Teren. Phorm. Quòd ſi eo meæ fortunæ redeunt, Phanium, abs te ut diſtraham. Virg. lib. 6. Turbatis diſtractus equis. Refertur plerunque ad animum. Cic. 3. Offic. Diſtrahitur in deliberando animus. Pro uendo. Vlpia. de Tranſ. Si uni pluribusve fundus ad alimenta fuerit relictus, uelintque eum diſtrahere, neceſſe eſt prætorem de eius diſtractione & tranſactione arbitrari. Apul. libr. 1. Caſeus recens erat, & ſciti ſaporis, admodum commodus pretio diſtrahi. Pro compono, ſedo. Cic. pro Cæc. Omnia iudicia aut diſtrahendarum controuerſiarum, aut puniendorum maleficiorum cauſſa reperta ſunt.

Distribuo, is, διανέμομαι, diuido, quaſi diuerſis tribuo. Terent. in Adelph. Dedit in ſumptum dimidium minæ: id diſtribuetur ſane ex ſententia.

Distribute. Cice. 2. Tuſcul. Profitentur, ſe neque diſtincte, neque diſtribute, neque eleganter ſcribere. de Inuen. 2. Sin diſtributius tractare quis uolet.

Distributio, Cic. pro Clu. Diſtributionem inuidiæ & criminum.

Districte. Pli. lib. 9. epiſt. ad Sabinianum: Diſtricte minatus, nunquam me poſtea rogaturum.

Distringo, *Stringere ſtrettamente*, διαστέλλω, διασφίγγω, arcte ſtringo. Cice. libro. 3. Offic. Fraus diſtringit, non diſſoluit periurium. Quandoque radendo ſordes detergo. unde diſtringere ſeſe dicuntur, qui in balneis ſudores, & ſordes à corpore abradunt. Marti. lib. 14. Pergamus has miſit, curuo diſtringere ferro. Plin. lib. 34. cap. 8. de Lyſippo: Plurima ſigna fecit fœcundiſſimæ artis, inter quæ diſtringentem ſe. Diſtringere gladium, eſt nudare & uagina eximere. Cic. lib. 3. Offic. Gladium diſtrinxit, iurauitq; ſe illum ſtatim interfecturum. Quandoque colligere. Colum. lib. ult. Sereno cælo manibus diſtringi oliuam oportet. Quandoque impeditum teneo. Quinctil. Quibus componendis, biennium, tot alioqui negocijs diſtrictus, impendi.

Distrunco, as, *Troncare*, κολοβόω, mutilo, uel in partes diſſeco. Plau. Truc. Ego te hic medium diſtruncabo.

Distruo, is, διασκευάζω, ſeparatim ſtruo. Suet. in Calig. Diſtructis, ac inſtructis, pro loci dignitate, compluribus cellis.

Disturbatio. Cic. 3. Offi. In Corinthi diſturbatione peccatum.

Disturbo, *Diſturbare*, διαῤῥίπτω, ἀνασκευάζω, diſijcio, euerto. Cice. pro domo. Diſtrahi à complexu ſuorum. Idem pro Sex. Roſ. Qui fidem lædit, diſturbat humanæ uitæ ſocietatem.

Dissulcus, à ueteribus porcus dicebatur, diuiſas in ceruice ſetas habens. Feſt.

Ditesco, *Arricchire*, πλουτέω, diues fio: augmentatiuum ab inuſitato uerbo Diteo. Lucr. li. 4. Partu poſſunt diteſcere dulci.

Dithyrambus, διθύραμβος, uiri Thebani nomen, qui primus hymnos inueniſſe creditur, qui in honorem Bacchi ſolent decantari: à cuius nomine ipſi etiam hymni Dithyrambi creduntur appellari. Horat. lib. 4. Carm. Seu per audaces noua dithyrambos Verba deuoluit.

Ditio, ditionis, *Giuriſdittione, imperio, ſignoria*, ἐπικράτεια, imperium, dominium. Cice. 2. de Leg. Ditione atque numine deorum geruntur res. Hoc nomen quamuis à Dis, Ditis, deriuari uideatur, attamen contra naturam primitiui corripit primam.

Ditior, oris. Cic. de Amic. Ditior mihi uidetur eſſe uera amicitia.

Dito, as, *Arricchire*, πλουτίζω, à dis, ditis, diuitem facio. Liu. lib. 21. Caſtra militem ditauere.

Ditrochaevs, *διτρόχαιος*, per conſtans ex duobus trochæis.

Div. *Lungamente, di giorno*, *μεθ' ἡμέρας*, aduerbium pro die. Pla. Nec noctu, nec diu quietus. Interdum ſignificas longo tempore, *δηθά*. Cic. de Sen. Quid eſt in hominis uita diu. Hor. in epiſt. Quo ſemel eſt imbuta recens ſeruabit odorem Teſta diu. Habet autem diu frequenter poſt ſe particulam Cum. Plaut. in Merc. Haud ſane diu eſt, cum illi dentes exciderunt.

Divagor, p.c. *Andare uagabondo*, oberro, huc illuc uagor. Lact. li. 3. Animus in multa diſperſus, huc atque illuc diuagatur.

Divarico, as, pen. cor. *διατείνω*, extendo, diuido. unde & tibias diuaricatas dicimus, in diuerſas partes diſcretas. Ad ramos tranſtulit Cato: Arbores, hoc modo putentur, rami diuaricentur. Nonius: Diuaricari dictum eſt diſtendi, ab his, qui uitio naturæ ita ſunt pedibus diſcretis, ut eos in diuerſum habeant ſeparatos. Simplex eſt Varico: quo uſus eſt Quinct. Varicare (inquit) ſupra modum in ſtando deforme eſt.

Divello, diuellis, diuulſi, diuulſum, *ἀποσπάω*, *κατασπάω*, abſtraho. Sal. Diuelli liberos à complexu parentum. Membra diuulſa, Ouid. 3. Triſt. eleg. 9. Vnde diuulſa remis, 8. Met.

Divendo, *διαπιπράσκω*, uarie uendo. Cic. de lege agr. Vt Decemuiri, bona populi R. poſſint diuendere.

Diverbero, ras, *Percuotere*, *διαπλήσσω*, Virg. 5. Aeneid. Verbero. ſagitta Hirtacidæ iuuenis uolucres diuerberat auras.

Diverbia, *ἀντιρρήματα*, partes comœdiarum, ubi plures perſonæ uerſantur. Liuius: Inde ad manum cantari hiſtrionibus cœptum, diuerbiaque tantum ipſorum uoci relicta. Seruius aliter, Diuerbium, inquit, primus actus comœdiæ, Græce *πρότασις*.

Diverſito, as, *Pargarſe ſpeſſo*, *ἐπιτρέπομαι*, frequent. à diuerto. Gell. Nec ad uerborum uenuſtatem diuerſitandum.

Diverſor, ſaris, *Albergare*, *ἐπισταθμεύω*, *κατάγομαι*, hoſpitio alicuius utor, ad hoſpitium diuerto. Cic. 2. in Ver. Rubrium parum lautè diuerſare dicit. Idem 5. Tuſc. Cum Athenis apud eum diuerſaret. Idem 2. Verrem: Domus, in qua iſte diuerſabatur. Accipitur & pro commetſor. Val. lib. 1. Tabernam, in qua is diuerſabatur, petere conatus.

Diverſor, *Albergatore*, qui in caupona hoſpitatur. Ci. li. 2. de Inu. Caupo cum quibuſdam diuerſoribus, &c.

Diverſoriolvm. Cic. ad Cornif. Sinueſſanum diuerſoriolum.

Diverſorivm, *Albergo, alloggiamento*, *καταγώγιον*, à diuertendo, hoſpitium, caupona, locus, ad quem non habitandi, ſed ad tempus commorandi cauſſa diuertimus. Cice. in Catil. Commorandi natura diuerſorium nobis, non habitandi dedit.

Diverſorivs, a, um, ut taberna diuerſoria, id eſt caupona. Plaut. Truc.

Diverſvs, ſa, ſum, *Separato*, *κεχωρισμένος*, ſeparatus. Hirt. 2. Bell. Afr. Numidas diuerſos, diſſipatosq; in omnes partes fugere.

Diverſvs item aduerſarius. Suet. de Clar. Gramma. Interrogatus à Varrone diuerſæ partis aduocato. Interdum uel diſſimilis. Cic. 4. Aca. Qui à te totus diuerſus eſt.

Diverſitas, atis, *Diuerſità*, *διαφορά*, *ἐναντίωσις*, diſſimilitudo. Pli. in epiſt. Imitarer, quantum diuerſitas ingeniorum pateretur.

Diverſe, *In diuerſe parti*, *κεχωρισμένως*, in diuerſas partes. Teret. in And. Curæ meum animum diuerſe trahunt.

Diverſvm, pro diuerſe. Plau. Mil. Diſpendire hominem diuerſum.

Diverticvlvm, *Diuolgimento*, *ἐκτροπή*, eſt uia, per quam de itinere noſtro alio diuertimus. Ter. in Eunu. Vbi ad ipſum ueni diuerticulum, conſtiti. Seruius: Diuerticula ſunt ſemitæ tranſuerſæ, quæ ſunt à latere uiæ militaris. Diuerticula etiam domicilia in uia, ad quæ diuertendum ſit. Liu. 1. Cum gladij abditi ex omnibus locis diuerticuli protraherentur. Fraudis & inſidiarum diuerticulum. Cic. pro Roſc. Com.

Diverto, is, & Diuertor, eris, *Diuertire, torcere*, *ἐκτρέπομαι*, ab itinere deflecto. Cice. 6. Phil. Nunciant ſe, Pompeij conueniendi cauſſa, diuertiſſe Maſſiliam. Per tranſlationem pro digredi. Cic. lib. 12. epiſt. Redeamus ad illud unde diuertimus. Lact. libro. 9. Huc neceſſario diuertendum erat. Eſt item in diuerſorium, uel hoſpitium ſe recipere. Cic. Cum Alter ad cauponem diuertit, alter ad hoſpitem. Idem pro Mil. Clodium ſuſpicari debuit ad uillam ſuam diuerſurum. Idem 1. Offic. Quicunque Laciades in uillam ſuam diuertiſſet. Pro Deiot. Cum domum regis diuertiſſes. Diuertor, Cic. Attico, Itineris cauſſa ut diuertar, eſt deuium.

Dives, diuitis, *Ricco*, *πλούσιος*, *χρηματικός*. Cic. in Parad. Quem intelligimus diuitem, aut hoc uerbum in quo homine ponimus? opinor in eo, cui tanta poſſeſſio eſt, ut ad liberaliter uiuendum facile contentus ſit. Et modo conſtruitur cum genitiuo. Virg. 2. Georg. Diues opum uariarum. Modo cum ablatiuo. Cic. libro. 2. Offic. P. Craſſus, tum cognomine Diues, tum copijs. Eſt autem generis omnis: facit enim accuſatiuum diuitem, & hoc diues. Ouid. lib. 1. de Arte: Addidit externo marmore diues opus. Hinc Diuitior cōparatiuum. Cic. de Orat. Licentior & diuitior dithyrambus.

Divexo, *Affliggere in uarij modi*. *ἄγω καὶ φέρω*, *ἐλαύνω*, uarijs modis affligo. Cicero in Philip. Omnia diuexare, atque diripere cupiens.

Dividia, æ, tædium, & moleſtia: ſic enim exponit Non. Plaut. Bacch. Illæc res magnæ diuidiæ eſt mihi. Feſtus diuidiam, diſcordiam interpretatur.

Dividicvla, teſte Feſto, dicuntur caſtella, ex quibus à riuo communi aquam quiſque in ſuum fundum ducit.

Divido, dis, pen. corr. diuiſi, diuiſum, *Separare*, *διαιρέω*, ſeparare. Virg. in epigr. quodam: Diuiſum imperium cum Ioue Cæſar habet. Ponitur & pro prædicare Plaut. in Aul. Me non diuides. Diuidere ſententiam. *διαιρεῖν τὴν γνώμην*, forenſis eſt locutio, quā Aſconius Pædianus interpretatur his uerbis: Cū aliquis (inquit) in dicenda ſententia duas, pluresve partes complectitur, ſi non omnes probantur, poſtulatur ut diuidatur, i. ut de ſingulis rebus ſeorſum referatur, ut pars altera, ſi ita cui uidetur, approbetur, altera repudietur. Cice. lib. 1. epiſt. 2. Poſtulatum eſt, ut Bibuli ſententia diuideretur.

Dividvi, Idem in Caſ. Quod tibi ægre eſt, idem mihi eſt diuidiæ.

Divinatio, *μαντεία*, *μαντική*, prudentia futurorum. Cice. 1. & 2. de Diui. Verſari quandam inter homines diuinationem, uim ſcilicet cognoſcentem, & uidentem, & explanantem ſigna, quæ à dijs hominibus portendantur. Dicitur etiam Diuinatio, iudicium, ſiue cognitio, quæ circa cōſtitutionem accuſatoris, uel ſubſcriptoris conſiſtit: cum ſcilicet ex duobus, pluribusve accuſationem ambientibus, deligendus eſt qui maxime ſit idoneus. Ratio nominis hæc eſt, quia in alijs iudicijs iudex ea, quæ teſtibus, tabulis, uel argumentis probata ſunt, ſequi debet: cum autem accuſator eſt eligendus, ex leuibus quibuſdam & uilibus indicijs & conjecturis, iudicare debet, & pene diuinare, qui ad accuſandum maxime ſit idoneus. Aſconius.

Divinatvs, participium paſſiuum. Ouid. de nuce: Vt diuinatas auferat augur opes.

Dividvvs, a, um, *Separabile*, *διχότομος*, *διαιρετός*, quod ſeparabile aut ſeparatum eſt. Cice. de Vniuer. Ex ea materia, quæ indiuidua eſt, & ex ea quæ corporibus diuidua gignitur. Ter. in Adelph. Totum diuiduum face. Ouid. 1. Faſt. Inſula, diuidua quam premit amnis aqua, id eſt, quam ambit fluuius ab utraque parte.

Divinipotens, *θεοκρατής*, qui in diuinis poteſtatem hēt. Apul.

Divine, *θείως*, ad deorum ſimilitudinem, deorum more. Quinct. lib. 1. cap. 10. Quæ Tullius in Oratore diuine exequitur.

Divinitvs, *Da Dio, diuinamente*, *θεόθεν*, à deo, ſiue, ſiue à dijs. Vir. 4. Ge. Haud equidem credo, quia ſit diuinitus illis Ingenium. Interdum idem eſt, quod diuine, i. humanis uiribus excellentius. Cice. 2. de Ora. Ille locus inductus eſt à me diuinitus.

Divinitas, atis, *Diuinità*, *θεότης*, ſors, uel poteſtas diuina. Pli. l. 19. cap. 11. Opus ingens, occultumq; diuinitatis. Cic. de Orat. Ariſtoteles menti tribuit omnem diuinitatem.

Divino, nas, *Indouinare*, *μαντεύομαι*, futura præſagio. Dictū uidetur à diuinus, quia diuinum quiddam futura prædicere, aut occulta in lucem proferre. Ter. in Hecy. Plane hic diuinatio. Cice. Attic. Non equidem hoc diuinaui, ſed aliquid tale putam fore.

Divinvs, a, um, *Diuino*, *θεῖος*, quod ad deum pertinet. Plautus in Curc. Rei diuinæ operam dabo. Diuinæ rei operam dare, & Rē diuinam facere, eſt dijs ſacrificare. Cic. 6. Verr. Rem illum diuinam apud eos deos in ſuo ſacrario facere uidiſti. Diuina uerba, pro piacularibus quibuſdam uerbis, quibus prodigia ſolent procurari. Cato de re ruſt. Si de cælo uilla tacta ſit, de ea re uerba diuina uti fiant, procuret. Cic. 1. de Diui. Ariſtoteles eos, qui ualetudinis uitio furerent, & melancholici dicerentur, cenſebat habere aliquid in animis præſagiens atque diuinum. Diuinum interdum eximium, & humana forte maius. Virg. eclog. 3. Diuini opus Alcimedontis. Item qui diuinat, prædicit. Mart. Non ſum diuinus, ſed ſcio quid facias. Auis diuina imbrium, id eſt, diuinatrix & prænuncia, Horat. 3. Carm.

Diviſio, *Separatione*, *διαίρεσις*, partitio. Cic. 2. de Nat. Deo. Diuiſio trium regnorum, cæli, maris, & inferorum. Apud rhetores Diuiſio eſt, (ut ſcribit auctor ad Herennium) per quam aperimus quid conueniat, quid in cōtrouerſia ſit: uel per quam exponimus, quibus de rebus dicturi ſumus. Quinct. li. 7. Diuiſio rerum plurium in ſingulas: partitio, ſingularum rerum in partes diſcretus ordo. Cic. 3. de Nat. deo. Quadripartita, inquit, fuit diuiſio tua.

Diviſor, ris, *Partitore*, *διαιρέτης*, uocabantur, qui pecunias inter tribus uiritim candidatorum nomine diuidebat in creandis magiſtratibus. cōſueuerant enim petitores magiſtratuum apud Romanos, pecunia ſibi ſtudia conciliare ſuffragatorum, & per centurias tribusq; diuidere nummos. Cic. pro Planc. Doce, uel una tribus per quem ſequeſtrem, quod diuiſore corrupta ſit. Eſt & Diuiſor, qui præpoſtera Venere pueros corrumpit. Cice. Pæto: Num honeſtum eſt uerbum diuiſor, at ineſt obſcœnum. cui reſpondet intercapedo. Plau. in Aul. Me quidem non diuides.

Diviſvra, ræ, *Diuiſione*, *διατομή*, diuiſio. Plin. lib. 12. cap. 26. Ab hac ferula differt. folijs tantum & platani diuiſura. Idem lib. 24. cap. 3. Folio paruo & rotundo, ſiue diuiſuris. quas inciſuras multis alijs locis appellat.

Diviſvs, us, ui, *διαμερισμός*, diuiſio, id eſt partitio. Liu. l. 33. Vectigalia

galia publica prædæ, ac diuiſui quibuſdam magiſtratibus erant.

Divitiae, arum, *Ricchezze*, πλοῦτος, numero tantum multitudinis, opes amplæ fortunæ. Cicero diſcrimen uidetur facere inter diuitias & opes: Sunt ergo diuitiæ ad neceſſarium uſum, opes ad magnificentiam. expetuntur autem diuitiæ tum ad uſus uitæ neceſſarios, tum ad perfruendas uoluptates. 1. de Offic.

Divito, tas, pen. c. πλουτίζω, diuitem facio. Accius: Augures uerbis aures diuitant alienas, ſuas ut auro locupletent domos.

Divm, ſubſtantiuum, formatum à genitiuo Græco διός, à nominatiuo Ζεύς. unde Sub dio aliquid fieri, dicimus, id eſt, ſub Ioue, ſub cælo, non ſub tecto. Hor. lib. 3. Car. Nec te candide Baſſareu Sub diuum rapiam. Idem: Vitamq; ſub diuo, Et trepidis agat in rebus.

Divortivm, *Diuortio, partimento*, διαζύγιον, à diuertendo, ſiue (ut ueteres loquebantur) à diuortendo. idem eſt quod diuerticulum, id eſt, ſemita tranſuerſa, qua à uia regia deflectimus. Virg. 9. Aene. Obiiciunt equites ſeſe ad diuortia nota. Frequenter accipitur pro diſtractione matrimonij, quam Ter. Diſceſſionem uocat. nam diuerto apud iuriſconſult. ſæpe uſurpatur pro diſcedere à coniugio. Fiebat autem diuortium hiſce fere uerbis: Res tuas tibi habe, Res tuas tibi age. Cic. in Phil. Antonius cum mima fecit diuortium. Et paulo poſt: Ille uxorem ſuam ſuas ſibi res habere iuſſit. Diuortium etiam ſeparatio dicitur. Cic. ad Cœl. lib. 2. Mons diuiſus aquarũ diuortijs. Pro Clu. Nouis inter propinquos ſuſceptis inimicitijs ſæpe fieri diuortia atq; affinitatum diſſidia uidimus.

Divrno, as, diu uiuo, à die: ut Perennare ab anno. Nonius.

Divrnvs, a, um, *Di giorno*, ἡμερήσιος, à die, ſicut nocturnus à nocte. Cic. de Sen. An cenſet, me tantos labores, diurnos, nocturnosq; ſuſcepturum fuiſſe.

Divrnvm, ni, *Giornale*, ἐφημερίς, liber continens acta ſingulorum dierum. Iuuen. Longi relegit tranſacta diurni. Alias accipitur pro uictu atq; mercede unius diei. Seneca: Diurnum accipit.

Dive, *Diuino*, diuinus, tanquam ἀπὸ τοῦ διός, i. ab Ioue genus ducẽs. Virg. lib. 11. Quas ipſa decus ſibi dia Camilla Delegit.

Divtine, aduerbium, δηρόν, diu. Plaut. Rud.

Divtinvs, na, num, *Continouo*, διηνεκής, longus, ſeu continuus. Cice. li. 10. epiſt. Libertatis deſiderio, tædioq; diutinæ ſeruitutis. Sic Cæſar, Diutinus labor: & Liuius, Diutinum bellum.

Divtvle, *Vn pochetto di tempo*, ἐπ᾽ ὀλίγον, aliquandiu. Gell.

Divtivs, comparatiuum ab aduerbio diu. Cic. 7. Verr. Potero hoc ego onus tantum diutius tacitus ſuſtinere?

Divtissime, admodum diu. Cic. de Ami. Diutiſſime ſenex.

Divtvrnitas, tatis, πολυχρονία, ut diuturnitas belli. Cæſ. diuturnitas temporum, Cic. de Sen.

Divtvrnvs, na, num, χρόνιος, diutinus, à diu. Ci. de Sen. Græcas litteras ſic auide arripui, quaſi diuturnam ſitim explere cupiens.

Divvlgo, as, *Diuulgare*, in uulgus ſpargere. Cic. Balbo: Viſum eſt occultius agendum, neque ullo modo diuulgandum.

Divvlgatvs, nomen ex participio. Cic. Furnio lib. 10. Magiſtratus leuiſſimus, & diuulgatiſſimus.

Divvs, a, um, *Diuo, diuino*, θεῖος, diuinus, quia ueteres in ſingulari diũ dicebant, quem nos deum. unde nunc quoque in plurali dicimus dij, dijs: unde illud frequens Ciceroni, Si dijs placet. Seru. deos & diuos ita diſtinguit, ut dij dicantur æterni, diui autem qui ex hominibus fiunt. unde etiam hac appellatione quidam Romanorũ Imperatores poſt mortem decorati. Diuum, pro aere. Horat. Sub diuo moriens, Pli. li. 14. c. 21. Vina expoſita ſub diuo in cadis.

D ANTE O

Do, das, dare, dedi, datum, *Dare*, δίδωμι, uariam habet coniunctionem. Quandoque duos datiuos exigit, pro aſcribere, imputare: quamuis alter eorum non ſemper ponatur, ſed non nunquam ſubintelligatur. Cic. lib. 2. Offic. Nec Marco quidem Seio uitio datũ quòd in caritate annonæ aſſe modium dedit populo. Teren. Vnũ tantum expreſſit: Nunc quam rem uitio dent, quæſo animaduertite, ſubintelligitur poetæ. Plaut. in Amph. Nunc tibi hanc pateram, quæ dono mihi ob uirtutem data eſt. Alcumeoa tibi condono. Aliquando ultra datiuum ponitur accuſatiuus cum Ad. Cic. Corn. Litteras ad te nunquam habui, cui darem, quin dederim. Aliquando præter datiuum ponitur accuſatiuus cum In. Terent. in Phorm. Dic, quid uelis dari tibi in manum, ut herus his deſiſtat litibus. Nonnunquam loco datiui ponitur accuſatiuus cum Ad. Cic. 2. Phil. Ad ſepulturam corpus uitrici ſui negas à me datum. Interdum accuſatiuus cum In. Cice. Terentia: Io uiam qui te det hoc tempore, nihil eſt. Dare cuipiam pecuniam à trapezita, eſt pecuniam à trapezita ſumere, & alteri dare. Plaut. in Capt. Sequere me hac, uiaticum ut dem à trapezita tibi. Quandoque plures habet accuſatiuos, à diuerſis pendentes præpoſitionibus. Col. lib. 9. Aſcenſus deinde auibus ad tabulata per utranque cellam datur. Sæpius tamen poſt accuſatiuum datiuum regit. Plaut. in epiſt. Dederim uobis conſilium cautum, quod laudetis. Prouendo, ut in loco illo Cic. quem paulo ante ex 2. lib. Offic. citauimus. In caritate annonæ aſſe modium populo dederit. Item pro offerre. Terent. in Hecy. Vt res dant ſeſe, ita magni, atque humiles ſumus. Item dicere. Terent. in Heaut. Quamobrem has partes didicerim, paucis dabo. Item obtemperare. Idem in Ad. Date mihi, id eſt accommodate meæ uoluntati. Dare etiam mulieres dicuntur, cum copiam ſui faciunt. Martial. Caſta ſuit, non das, non tamen illa negas. Idem: Non ſolet accipere. quid ſolet ergo? dare. Item concitare, ut apud eundem in Eunu. Ludum iocumq; dices fuiſſe illum alterum, præut huius rabies quæ dabit. Dare manus, eſt ſe uictum fateri, τὰς χεῖρας προΐεσθαι. Dare pœnas, eſt ſuſtinere, δίκην ὑπέχειν. Lactantius lib. 8. Sed tamen docent nos ſanctæ litteræ, quemadmodum pœnas impij ſint daturi. Dare ueniam, interdum eſt ignoſcere, interdum concedere quod petitur. Ter. Da ueniam quæſo filio tuo. Cic. de Orat. Dabis hanc ueniam mi frater. Dare operam, eſt adiuuare, inſeruire. Terent. in Phorm. Nos operam dabamus Phædriæ. Dare poteſtatem, eſt rem alterius arbitrio permittere. Plin. Suarum omnium rerum poteſtatem auunculo dederat. Dare fidem, eſt aliquid ſancte promittere. Dare actionem uel iudicium, eſt actorem ad intendendam actionem admittere. Cic. 4. Verr. Dare linamentum in plagam, eſt feſtucas linteas in uulnus inſerere. Cœl. libr. 7. cap. 9. Dare in manum, de manu in manu tradere. Teren. in And. Hanc mihi in manum das. Dare ſe in diſciplinam, eſt ſe alicui inſtituendum permittere. Gell. lib. 5. cap. 10. Dare uerba alicui, eſt decipere. Plaut. in Aul. Datum eſt, id eſt fato conceſſum. Teren. in Eunuc. Eſt iſtuc datum profecto, ut grata mihi ſint, quæ facio omnia. Sic Virg. 7. Aeneid. Non dabitur regnis (eſto) prohibere Latinis. Datur cernere, id eſt poteſt cerni, uel licet cernere. Plin. epiſt. 10. Quantum mihi cernere datur, multa in Euphrate ſic eminent. Datus, participium: ut, Reddere data. Ouid. de Ar. Multa rogant tradenda ſibi, data reddere nolunt.

Doceo, doces, docui, doctum, *Inſegnare, ammaeſtrare*, διδάσκω, alicuius rei cognitionem alteri trado. Cum duobus accuſatiuis: ut, Doceo te litteras. aliquando cum uno tantum, licet alter poſſit intelligi. pretium autem, quòd à diſcipulo exoluitur doctori, ponitur in ablatiuo. excipiuntur hi quatuor genitiui, tanti, quanti, pluris, & minoris, cum ipſorum compoſitis. Cic. 2. Phil. Iam inuideo magiſtro tuo, qui te tãta mercede nihil ſapere docuit. Iuue. Chryſogonus quanti doceat. Aliquando cum ablatiuo. Cic. Pæto: Socratem fidibus docuit. Vbi nonnulli uolunt intelligi uerbum Canere, uel aliquod ſimile. Interdum oſtendere. Virg. 9. Aene. Docuit poſt exitus ingens. Interdum certiorem reddere. Sal. in Iug. Si legatos miſerat, qui ſenatũ de cæde fratris docerent. Cic. App. Pul. Ne litteras quidẽ ullas accepi, quæ me docerent quid ageres.

Dochimvs, mi, pedis genus in numeris oratorijs: de quo Cice. in Ora. Dochimus è quinq; conſtat ſyllabis, breui, duabus longis, breui, longa: ut eſt hoc, Amicos tenes, item hoc, reipublicæ.

Docilis, qui facile diſcit. Cice. Treb. lib. 7. epiſt. O medicum ſuauem, meq; docilem ad hanc diſciplinam.

Docilitas, εὐμάθεια, apprehendendæ doctrinæ facilitas. Cice. pro Sext.

Doctrina, *Dottrina*, διδασκαλία, eruditio. Cice. pro Arch. poeta: Ego multos homines ſine doctrina, per ſeipſos & moderatos, & graues extitiſſe fateor: etiam illud adiungo, ſæpius ad laudem atque uirtutem naturam ſine doctrina, quàm ſine natura ualuiſſe doctrinam.

Docte, ἐπισταμένως. Cic. 3. de Orat. Docte & delicate. Docte & perite facere, in Sal.

Doctor, διδάσκαλος, qui docet. Pli. in Paneg.

Doctvs, a, um, ὁ ἐν τοῖς λόγοις διδασκόμενος, *ammaeſtrato*. Ci. li. 2. Offic. Nec me dedidi, indignis docto homine uoluptatibus. Artes doctæ, Oui. 9. Meta. Dicta docta, Lucr. li. 2. Docti doli, Plaut. Mil. Faciet docta, Ouid. 2. Am. Dicitur autem Doctus, qui rationem rei tantum tenet: peritus, qui cum ratione experientiã. Ci. li. 3. Offi. Cum ſint docti à peritis, facile deſciſcunt à ſententia.

Docvmentvm, *Ammaeſtramento*, admonitio. Cic. 6. Philip. Ex quo nos documentum capere fortunã uoluit, quid eſſet uictis extimeſcendum.

Dodona, p. p. Δωδώνη, ciuitas in Chaonia, regione Epiri, iuxta quam propinquum erat nemus Ioui ſacrum, querneum totum, ubi Iouis Dodonæi templum fuiſſe narratur.

Dodonaevs, a, um, Δωδωναῖος, ut Dodonæus Iupiter, qui in Dodonæo nemore colebatur. Item Dodonæum æs, tintinabuli quoddam genus die noctuq; continuo crepitans. Auſonius: Nec Dodonæi ceſſat tinnitus aheni. Dictam uolunt Dodonam à nympha quadam marina eius nominis, aut, ut alijs placet, à Dodone quodam Iouis & Europæ filio. Vide Stephanum.

Dodra, potionis genus, ex nouem rebus. Auſonius.

Dodrans, τετράμοιρον, pondus, uel menſura conſtans ex nouem uncijs: ita dictum, quòd ad conficiendum aſſem deſit quadrãs. Mart. li. 8. Soluere dodrantem nuper tibi Quinte uolebat.

Dodrantalis, le: ut Dodrantalis ſtirps apud Col. lib. 11. ca. 3. hoc eſt, trium palmorum, ſeu digitorum duodecim, cui ad perficiendam pedis menſuram deſit quadrans.

Dogma, tis, i. noſtri modo decretum, modo ſcitum, modo placitũ appellant. ſunt enim dogmata uniuſcuiuſque ſectæ decreta, quæ

(ut

(ut inquit Cicero) prodere ſcelus eſt, non minus quàm patriam, ſi ne quibus nec ſectæ philoſophorum, nec religionum uires conſtare poſſunt. unde Laertius ait, ſectam eam non appellari, quæ dogmata non habet. Cice. 4. Tuſc. Quoniam id haberent Academici decretum (ſentitis enim iam hoc me dogma dicere) nihil poſſe percipi. Idem 4. Acad. Sapientiæ quid futurum eſt, quæ neque dubitare debet de ſuis decretis, quæ philoſophi dogmata uocant? Habét & ceteræ artes ſua dogmata: ut in re medica alia Hippocratis, alia Aſclepiadis dogmata fuerunt. à Pli. frequenter placita appellantur: ut, placita Magorum, placita Babyloniorum li. 2. Dicitur autem dogma ἀπὸ τοῦ δοκεῖν, opinari.

Dogmatistes, qui alijs dogmata præſcribit. Hieronymus.

Dolabra, bræ. pen. cor. *L'aſcia*, *ἀξίνη*, inſtrumentum fabrorum, quo ligna dolant. Colum. lib. 3. Quæ falce amputari non poſſunt, acuta dolabra abradito.

Dolabella, diminut. à dolabra. Colum. lib. 5. Circa crus dolabella dimouenda eſt terra. Hoc etiam cognomine uſa eſt Cornelia gens Romanorum.

Dolabelliana pyra, ab inſitore Dolabella ſic dicta. Plin. lib. & cap. 15.

Dolenter, Plan. Cic. li. 10. Quicquid tibi ſcribo, dolenter magis, quàm inimice facio. Oui. 4. Met. Nil illo fertur uolucrum moderator equorum Poſt Phaethonteos uidiſſe dolentius ignes.

Doleo, es, dolui, dolitum, *Dolere*, *ἀλγέω*, Terent. in Eunuc. Dolet dictum imprudenti adoleſcenti. Hoc uerbum, ſi ad corpus referatur, neutrum acquiſitiuum eſt: ut, Oculi dolent uiro tuo. Plaut. in Amph. Mihi etiam miſero nunc malæ dolent. Sin de rebus alienis, effectiuum eſt: ut, Doleo tuis rebus aduerſis. Aliquando etiam cum accuſatiuo: ut Doleo tuam miſeriam. Doleo tuam uicem, *σοῦ χάριν ἀλγοῦμαι*. Doleo Vicem Reip. *ὑπεραλγῶ τῶν κοινῶν*. Saluſt. Quaſi dolens eius caſum.

Dolia, orum, *Botte*, *πίθοι*, uaſa maiora, uino ſeruando idonea. Ter. in Heaut. Releui omnia dolia. Cic. de Clar. Ora. Num igitur qui hoc ſentiat, ſi is potare uelit, de dolio ſibi hauriendum putet?

Doliaris, & hoc doliare, quod ad dolij magnitudiné accedit, unde Plau. in Pſeu. Feſtiuiter appellat anum uentricoſam, doliarem.

Doliarium, rij, apud iureconſul. potius uidetur pro ipſis dolijs, uel cella, in qua dolia uinaria ſunt. Si (inquit) ex doliario pars uini uenierit.

Doliarius, qui dolia facit, & componit. Pli. lib. 3. cap. 6.

Doliche, inſula XVII. M. paſſuum à Naxo diſtans, tantundem ipſa in longitudinem patens, prius Icaros dicebatur: unde nonnulli nomé mari inditum putant potius, quàm ab Icaro Dædalio filio. Macris etiam & Ichthoeſſa aliquando uocata eſt. Pli. li. 4. c. 12.

Dolio, lis, liui, litum. Varro in Agathone. Cælatus in manu dextera ſcyphus, cælo dolitus, artem oſtentat Mentoris. Nonius.

Doliola, *Botticini*, *πιθίσκοι*, dimin. à dolijs. unde & locus in urbe ſic uocatus, quòd poſt Allienſem cladem Gallis urbem inuadentibus, doliola, in quibus ſacra pontifices condiderant, eo in loco fuerint defoſſa à flamine Quirinali, ut Liu. lib. 5. ſcribit. qua de cauſſa in eodem loco ne deſpuere quidem alicui licebat. Feſtus.

Dolo, as, *Polire*, *πελεκάω*, *ἀποξέω*, dolabra, ſiue aſcia læuigo. Prop. Properanti falce dolatus. Cic de Diui. Quis robur illud dolauit?

Dolones, *δόλωνες*, ita dicti à fallendo quod ingentes conti, ferro breuiſſime cum ſpeciem præferant ligni, intus ferrum acutum habeant. Virg. lib. 7. Sæuosq; gerunt in bella dolones. Vbi Seruius ait. Dolonem flagellum eſſe, intra cuius uirgam lateat pugio. Plutar. in Tiberio interpretatur ſicam latronum. In inſtrumento autē nauali Dolones dicuntur uela minora, quæ celeritatis cauſſa ſolent erigi. Liu. lib. 46. Dolonibus erectis altum petere contendit. Ibidem: Sublatis dolonibus effuſe effugere contendit.

Dolopes, populi Theſſaliæ, in extremis finibus Phthiotidis. Strab. lib. 9. Virg. libr. 2. Aeneid. Quis talia fando Myrmidonum, Dolopumve. Plin. lib. 4. cap. 2. Dolopas in Aetolia conſtituit. Dolopeius, a, um, Val. 2. arg.

Dolor, *ἄλγος*, *τό*, animi uel corporis cruciatus. Cic. 2. Tuſc. Dolor eſt motus aſper in corpore, à ſenſibus alienus. Ter. in And. Eius labore, atque eius dolore gnato ut medicarer tuo. Cic. Sulpic. li. 4. Eſt omnino uix conſolabilis dolor.

Dolose. Cic. 3. Offi. Quicquam agi doloſe aut malitioſe patet?

Dolosus, a, um. Fraudulentus, Cic. pro Rab. Doloſis conſilijs.

Dolus, doli, *Inganno*, *frande*, *δόλος*, Græca dictio, quæ apud Latinos accipitur pro fraude, quæ fit ad fallendum aliquem. Plaut. in Capt. Doli non doli ſunt, ni aſtu colas. Terent. in And. Siquid cō filij habet, ut conſumat nunc, cum nihil obſint doli. Cice. pro domo: Ne qua calumnia, ne qua fraus, ne quis dolus adhibeatur. Veteres tamen etiam in bonam partem accipiebant, pro ſolertia & calliditate, quæ aduerſus hoſtes adhibebatur. unde dolum malum dixerunt diſcriminis cauſſa: quòd & bonus quidam dolus diceretur. Terent. in Eunuc. Erat ſuſpicio, dolo malo hæc fieri omnia. Vlpia. de Dolo malo, l. 1. Dolum malum Seruius ita definit, machinationem quandam alterius decipiendi cauſſa, cum aliquid ſimulatur, & aliud agitur. Cice. 3. Offic. Cum ex Aquillio quæreretur, quid eſſet dolus malus, reſpondebat, cum aliud ſimulatum eſt, aliud actum.

Domabilis, le. Hor. 4. Car. Ode 14. Te cantaber non ante domabilis Miratur. Ouid. 9. Met. Nullaq; domabile flamma.

Domesticatim, per uarias domos. Suet. in Cæſ.

Domesticus, ca, cú, *Di caſa*, *οἰκονομικός*, quod ad domum pertinet, ut domeſticus uſus, & conſuetudo, apud Cic. Aliquando manſuetus, ac mitis. Plin. Mite animal, atque domeſticum. Domeſticus qui in eadem domo nobiſcum habitat.

Domicilium, *Habitatione di lungo tempo*, *οἰκητήριον*, habitatio longi temporis, unde mutare domicilium dicuntur, qui migrant, ut aliam urbem habitent, tanquam illius ciues futuri. Cic. 7. Ver. Diuinum domicilium nocturno latrocinio compilauit.

Domicenium, *οἰκοσιτία*, cena quæ fit domi. Mart. lib. 5.

Domina, næ, *δέσποινα*, herba domini uxor, quæ in familiam, aliamve rem imperium habet. Cic. in Parad. Cupiditas honoris, dura domina.

Dominium, nij, *Dominio*, imperium. Varr. 2. de re ruſt. ca. 6. In mercando, emptionibus, traditionibus, dominium mutant.

Dominatio, *δεσποτεία*, imperium. Cic. 5. Verr.

Dominator. Cic. 2. de Nat. Deo.

Dominatrix. Cicero 1. de Inuent. Temeraria dominatrix animi cupiditas.

Dominatus, principatus, *τυραννίς*. Cic. 4. de Fin.

Dominor, ris, *Signoreggiare*, ius & imperium in rem aliquam habeo: & frequentiſſime habet datiuum. Virg. 1. Aeneid. Victis dominabitur Argis. Modo accuſatiuum, cum In. Ouid. lib. 1. Meta. Quod dominari in cetera poſſet. Modo ablatiuum cum In. Sulpicius Cic. Caſus & natura in bonis dominatur. Dominor aliquando paſſiue. Cice. 1. Offic. O domus antiqua, quàm diſpari domino dominaris.

Dominus, *Padrone*, *δεσπότης*, qui domui præeſt, & in familiam imperium habet. Terent. in Eunuc. Apparet ſeruum hunc eſſe domini pauperis. Item dominus uocatur, qui in regnum uel ciuitatem imperium habet, & cui populi ſubſunt. Virg. 1. Aeneid. Romanos rerum dominos. Dominus, maritus. Idem lib. 4. Connubia noſtra reppulit, ac dominum Aeneam in regna recepit. Domina, blanditijs apta uox. Ouidius: Hæc tibi ſub domino eſt Pirrhe puella ſuo. Et iterum: Nam furor in dominam temeraria brachia mouit. Item ponitur pro conuiuij exhibitore. Cic. in Vat. Cum ipſe epuli dominus albatus eſſet. Ouid. Et domino ſoluere uota Ioui.

Dominicus, *κυριακός*: ut, dominicus dies, qui antea dies ſolis dicebatur, quòd Chriſti domini noſtri reſurrectione ſit inſignis. Dominicæ habitationes apud Col. li. 9. ca. 1. Et, Rationes dominicas pecuarias conficere, apud Varr. 2. de re ruſt. cap. 10.

Domiporta, cochlea, quòd domum ſuam perpetuo circumferat. Cic. 2. de Diui. Domiportam, ſanguine caſſam.

Domitor, oris, *δαμαστής*, qui domat. Ouid. 2. Triſt. Quid tibi de tetrico referam domitore Chimæræ? Domator. Tibul. Conuerſus terga domator.

Domitura, ræ, domandi actus, *δάμασις*. Pli. li. 8. c. 45.

Domitus, us, ui, idem. Cic. de Nat. deo. Domitu noſtro.

Domitrix, cis. Virg. 3. Georg. Domitrixq; Epidaurus equorum.

Domito, as, are, frequentatiuum à domo, as. Virg. 1. Georg. Domitare boues.

Domnus, per ſyncopen, apud uetuſtos poetas pro Dominus. Lucr. At cum membra domnus præſentit frigida ſeruus.

Domo, domas, domui, domitum, & domaui, domatum, *καταπονῶ*, *δαμάζω*, olim tertiæ coniugationis fuit, (ſi Priſciano credimus) ut & cetera omnia primæ coniugationis uerba, quæ præteritum faciunt per ui, diuiſas ſyllabas. Fit autem Domare, manſuefacere. Virg. 3. Georg. Talis Amyclei domitus Pollucis habenis Cyllarus. Hinc domitos populos. Cic. de Prouin. conſ. Atque hanc Macedoniam domitis iam gentibus finitimis, pacatam, & quietam. Equorum domitor. Virg. 7. Aene.

Domuitio, ex domo & itio, quaſi reuerſio ad domum. Cice. lib. 1. de Diuin. Rhodiorum claſſi domuitionem dari.

Domus, *Caſa*, *οἶκος*, *δόμος*. proprie ædificium ad habitandum factum, quod ex tecto & parietibus conſtat: improprie pro quocunque habitaculo. unde & templa, & auium nidi, domus dicuntur. Virg. Oſtia iamq; domus patuere ingentia centum. Idem 8. Aen. Antiquaſq; domos auium. Aliquando familia. Idem libe. 5. Sergeſtusq; domus tenet à quo Sergia nomen. Aliquando pro tota aliqua gente. Idem 1. Aeneid. Cum Domus Aſſaraci. Aliquádo pro patria. Idem 3. Aene. Da propriam Thymbræe domum, da mœnia feſſis. Facit genitiuum domus, & domi, datiuum domui, accuſatiuú domú, uocatiuú domus, ablatiuum domo. differunt tamen duo hi genitiui domi, & domus, φ domus, ut domus, ædificium ipſum ſignificet, quod ex tecto, & parietibus conſtat. apte itaque dicemus, Partem domus ſum demolitus: non, partem domi. Pro eodem etiam apud ueteres legitur domuis. Varro: Perrexit in interiorem partem domuis. ſed cum dicimus domi, *οἴκοι*, locum ſignificamus in quo quis habitat: ut, domi maneo. Terent. in Adelph.

Quid

Quid ais bone uir, eſt frater domi? Inuenitur tamen nonnunquam apud antiquos genitiuus domi, pro domus. Plaut. in Trin. Commeminit domi. In num. plur. facit nominatiuum domus, datiuum & ablatiuum domibus, accuſatiuum domos, uel domus, genitiuũ domorum, & nonnunquam domuum & domum. Plin. lib. 8. c. 57. Multi & hos incolas domum poſuere mures. Legitur nonnunquam in ablatiuo ſingulari domu. Plaut. in Mil. Ait ſeſe Athenas fugere cupere ex hac domu. Domi, & In domo, idem ſignificãt. Quinct. In domo furtum factum ab eo, qui domi non fuit. Dicimus etiam, Reuertor domum, & ad domum. Exeo domo, uel à domo, *οἴκοθεν*. Admittunt autem obliqui huius nominis aduerbialiter poſiti ſex tantum adiectiua mea, tua, ſua, noſtra, ueſtra, & aliena, ut, Erã domi meæ, Tu eras domi tuæ. Ci. pro domo: Quid tibi neceſſe fuit, ſacrificium, quod alienæ domi fieret, inuiſere?

DONA, orũ, *Preſenti, δῶρα.* Oui. 1. de Ar. Munera, crede mihi, placãt homineſq; deoſq;. Placatur donis Iuppiter ipſe datis. Differt donũ à præmio: ut præmiũ ſit qđ datur ex præcedẽti merito; donũ, quoduis munus quocũq; modo datũ. Donatus in illud Ter. in Eu. Quoduis donũ & præmiũ à me optato: id optatũ feres: diſtinguit donum à munere, ut donum deorum ſit, munus hominum: quæ tamen differentia nullo modo obſeruatur. Aliquando Donum dicitur de rebus pernicioſis. Virg. eclog. 6. Quas illi Philomela dapes, quæ dona pararit. Donum honorarium, id eſt, quod datur patrono: ab honore dictum, quòd huiuſmodi muneribus clientes patronos ſuos ſoleant honorare.

DONARIA, *Doni che s'offeriſcono à Dio, ἀναθήματα,* dona, quæ Deo offeruntur. Macrobius: Clypei, coronæ, & huiuſmodi donaria. Nonnunquam pro loco, in quo dona reponuntur. Virg. li. 3. Geo. Ductos alta ad donaria currus. Gell. lib. 2. cap. 10. Vbi reponi ſolerent ſigna uetera, & alia quædam religioſe donarijs conſecrata. Apul. Donarium deæ perquam opulentum.

DONATICAE coronæ, quibus uictores in ludis donabantur. Feſt.

DONATIVVM, munus quod à principe uel imperatore militibus donatur. Suet. in Domit. An duplum donatiuum militi donaret.

DONATIVVS, creditor, qui donationem facit. Paul. Iureconſult.

DONATVS particip. *δωρητὸς,* munere affectus. Virg. 5. Aen. Nemo ex hoc numero mihi non donatus abibit.

DONAX, calamus craſſiore ligno, & tenui foramine, quem totum fungoſa replet medulla, in aquaticis naſcens, ſagittis aptiſſimus. Pli. lib. 16. cap. 36.

DONEC, *Finche, mentre che, ἕως, ἔςτ' ἄν,* quoad, uel quouſque. Terent. in Ant. Nunquam deſtitit orare uſque adeo, donec perpulit. Iungitur autem tam indicatiuo, quàm ſubiunctiuo, & cuiuis etiam tẽpori. De præſenti exemplum eſt apud Plaut. in Ciſt. Non deſtiti Inſtare uſque adeo donec adiurat ſe anus. De præterito ſupra poſitum eſt exemplum ex Terentio. Exempla futuri nuſquam non occurrunt. Virg. 1. Aeneid. Donec regina ſacerdos Marte grauis geminam partu dabit Ilia prolem. Siccum omnibus ſubiunctiui temporibus iungitur. Col. Donec ea aqua, quam adieceris, decoquatur. Cato de Re ruſt. Donec pecunia ſatisfecerit, pecus & familia, pignori ſunto. Terent. in Phorm. Donec tibi, quod pollicitus ſum, effecero. Pro quàm diu. Ouid. de Pont. libro. 3. Donec eris felix, multos numerabis amicos. Veteres pro donec dixerunt donicum. Cato de Re ruſt. Vſque licebit uellas, donicum ſemen uideris ire.

DONATIO, *δόσις, δωρεὰ,* Cice. in Orat. Vt corona aurea donaretur, eaque donatio fieret in theatro. Dicimus autem, dono tibi munus, & dono te munere. Donare ciuitatem, eſt efficere ciuem, & iura ciuium dare. Cic. pro Arch. poeta: Qui ciuitate multos donauit.

DONO, nas, Cic. in Piſ. Mihi populus R. immortalitatem donauit.

DONYSA, *Δόνυσα,* inſula in mari Aegæo, una Sporadũ. Vir. 3. Aene.

DORCAS, adis, dama, ſeu caprea. Pli. li. 28. c. 8. Dorcadis pelle collo ſuſpenſa. Mart. lib. 13. donabis dorcada nato.

DORICVS, ut lingua Dorica, qua regionis eius populi utebantur. Dories ante Achiui, poſtea Dories dicti à Dorico quodam (ut Plato ait. 3. de leg.) qui eius regionis exules reſtituit: aut (ut Seruio placet) à Doro Neptuni filio, aut à Doride Oceani & Tethyos filia.

DORII, & Dorienſes, ſiue Dories, populi Achaiæ, à Doride regione Græciæ, iuxta Maleacum ſinum. Sunt & Dorij in Aſia, Carib. uicini, à ſuperioribus oriundi. Herod. lib. 1.

DORIS, Oceani & Tethyos filia, quæ Nereo fratri nupta immenſam uim marinarum nympharum peperit quæ Nereides dictæ. Nonnunquam pro mari. Virg. in Gallo: Doris amara ſuam non intermiſceat undam.

DORMIO, is, *κοιμάομαι, καθεύδω,* Plaut. in Trin. Dormibo Placide in tabernaculo. Ci. Att. Mane dormiji ad horas tres. Aliqñ cũ accuſatiuo, & Pli. in epiſt. Nihil eſt, quod in dextram aurẽ, fiducia mei, dormias: Dormire in utrãuis aurẽ, eſt animo ſecuro, uacuoq; eſſe. Ter. in Heau. Adẽptum tibi iam faxo omnem metum, In aurem utramuis otioſe ut dormias. Dormire in utrumuis oculum, idem. Plau. in Pſeud. De iſta re in oculum utrumuis conquieſco.

DORMISCO, is, dormio. Plaut. Curc. Cum dormiſcit, ei ſubduco anulum.

DORMITO, as, *Hauer ſonno, νυστάζω,* frequent. eſt: quamuis diminutionem ſignificati habeat. Hor. Quandoque bonus dormitat Home. 1. Plau. in Amph. Te dormitare aiebas. Cic. Varr. lib. 9. fam. Cenato mihi, & iam dormitanti.

DORMITATOR, qui ſolet dormire, & omnia negligentius agere. Plau. in Trin. Homo eſt aut dormitator, aut ſector Zonarius.

DORMITORIVS, a, um, ut, Cubiculum dormitorium, ubi dormitur. Plin. Iunior in epiſt.

DORMITORIVM, idem quod dormitorium cubiculum. Pli. l. 30. c. 6.

DORSVALIA, *Coperte di caualli, ἐπινώτια,* tegumenta, quibus equi aut boues tegunt. Iul. Cap.

DORSVM, ſi, *Dorſo, ſchiena,* tota poſterior corporis pars, à collo uſq; ad os ſacrum. & Dorſus maſc. gen. Plau. Mil. Dorſus totus prurit. Non ſolum autem dicitur de animatis, ſed etiam de inanimatis. Virg. 1. Aen. Dorſum immane mari ſummo. Idem 10. Aene. Dorſo dum pendet iniquo. Antiqui Doſſum dicebant, quod nunc Dorſum dicimus. unde Doſſuaria iumenta à Varr. Dicta l. 20. ca. 50. quæ doſſo uehunt.

DORTIVM, *Δόρτιον,* Ptol. c. 9. l. 3. Mœſiæ ſuperioris ciuitas.

DORVS, Neptuni filius, qui in Doride Græciæ regione regnauit. à quo ipſi etiam populi Dorij appellati putantur. Seruius in illud Virg. 2. Aene. Iuuat ire, & Dorica caſtra, Deſertoſq; uidere locos. Eſt etiam urbs quædam Phœnices, apud Ioſephum: cuius ciues Doritæ appellantur, teſte Stephano.

DOS, dotis, *προίξ,* proprie dicitur quod marito cum uxore datur. Teren. in And. Dos eſt Pamphile decem talenta. Duo autem dotium genera enumerantur à Iureconſul. Profectitia ſcilicet, & Aduentitia. Profectitia dos eſt, quæ à parentibus profecta eſt bonis eorum: aduentitia uero, quæ aliunde aduenerit, ut ſi quis patri certam pecuniam dederit, quam nubenti filiæ reddat. Sumitur pro omni, quod alicui datum eſt uel à natura, uel ab hominibus. unde Dotes animi dicuntur, prudentia, iuſtitia, fortitudo, & huiuſmodi: Dotes corporis, pulchritudo, robur, incolumitas, & his ſimilia. Ouid. 3. Triſt. Nam tibi cum facilis mores natura pudicos, Et raras dotes, ingeniumq; dedit.

DOTALIS, le, *Dotale,* quod ad dotem pertinet. Plaut. in Aſin. Dotalẽ ſeruum uxor tua adduxit. Idem in Mil. Haſce ædes dicas dotales tuas. Liu. li. 26. Hæc tibi à me dotalia dona accedent.

DOTO, as, dotem do. Suet. in Veſp. Vitelij hoſtis ſui filiam dotauit, & mſtruxit, unde dotatam mulierem dicimus, quæ dotem habet: indotatam, quæ dotis ad maritum nihil attulit. Plau. in Aſin. Hæ ſunt, atque aliæ multæ in magnis dotibus incommoditates, intolerabiles. Nam quæ indotata eſt, ea in poteſtate eſt uiri; dotatæ mulctant & dãno & malo uiros. Dotatum etiam latius intelligimus eum, qui bonis quibuſdã animi, corporis, aut fortunæ præditus eſt. Oui. 11. Met. Quę dotatiſſima forma Mille procis placuit.

D ANTE R

DRACHMA, *δραχμή,* genus ponderis ex decem & octo ſiliquis: i. tribus ſcrupulis conſtans. Eſt & genus numiſmatis, denarium ualẽs Romanum. Ter. in And. Vix drachmis obſonatus eſt decem: Ci. 1. de Diu. Ab ijs drachmas ipſi petunt.

DRACO, onis, *Drago, δράκων,* ſerpens annoſus, qui multa ætate in inſolitam magnitudinem excreuit: ita dictus ἀπὸ τοῦ δέρκειν, quod hoc animal acutiſſimi niſus eſſe credatur: unde etiam à poetis theſaurorum cuſtodijs fingitur præeſſe. Dracones etiam dicuntur à Pli. lib. 17. cap. 23. à tortuoſitatis ſimilitudine palmites emeriti, pluribuſq; annis indurati.

DRACO, antiquiſſimus Athenienſium legiſlator, cuius leges Solon, præter quàm quæ de cæde erant conſtitutæ, abrogandas curauit ob ſeueritatem. nam una omnibus pœna conſtituta erat, ut etiam qui deſidiæ damnati eſſent, aut qui olera ſurripuiſſent, capite plecterentur. Gell. ca. 18. li. 11.

DRACONTIVM, herba hortenſis folio hederæ, magno, & candidis notis inſigni, Dioſc. Offic. Serpentariam, & Colubrinam appellant. Eſt etiam hoc nomine genus uitis apud Col. li. 3. c. 2. quod uini generoſitate cum Amineis conferri poſſit.

DRACVNCVLVS, paruus draco. Eſt & herbæ genus, quod Pharmacopolæ Serpentariam appellant: Vide Dracontion. Eſt etiam piſcis ex concharum genere. Pli. li. 32. cap. 11.

DREPANVM, urbs Siciliæ trans Lilybæum promontorium, non procul ab Eryce monte. Virg. 3. Aen. Hinc Drepani me portus.

DROMAS, adis, cameli ſpecies, à uelocitate curſus. Liu. li. 37.

DROMONES, *δρομάδες,* genus piſcis Pli. li. 32. cap. ult.

DROPAX, acis, unguẽti genus, ad euellendos è corpore pilos. Mart. lib. 3. Pſilothro faciemq; lauas, & dropace caluam. Idem li. 10.

DRVENTIA, æ, fluuius prouinciæ Narbonenſis. Pli. li. 3. c. 4.

DRVSOMAGVS, Rhætorum oppidum. Ptol. li. 2. c. 12.

DRYADES, *Δρυάδες,* nymphæ ſiluarum præſides, à δρῦς, qđ quãuis proprie quercum ſignificet, accipitur tamen pro quauis arbore. Virg. 1. Geor. Ferte ſimul Faunique pedem, Dryadeſq; puellæ.

DRYIDAE, *Δρυίδαι,* Gallorum magi. nomen habere credũtur à di-

ctione

ctione δρύς, quæ olim quamuis arborem, hodie uero peculiariter quercum ſignificat, quòd maxime in lucis uerſabantur. Pli.li.16. cap.44. Cæſ.lib.6.Com. Druidæ rebus diuinis interſunt, ſacrificia publica ac priuata procurant, religiones interpretai ... ad hos magnus adoleſcentium numerus diſciplinæ cauſſa concurrit, magnoque ſunt apud eos in honoremnam fere de omnibus controuerſijs publicis priuatisq; conſtituunt. Hanc religionem (inquit Suetonius) ſub Auguſto interdictam, Claudius Imperator quintus penitus aboleuit. Pro iiſdem etiam dicimus Druides, Druidum. Cæſ.Bel.Gal.li.6. De his duobus generibus alterum eſt Druidũ, alterũ equitum. Et paulo poſt: Omnibus Druidibus præeſt unus.

D ANTE V

Dvas, pro des. Plaut. in Aul.

Dvbenvs, teſte Feſto, pro domino ueteres dixerunt.

Dvbie, *Dubbioſamente*, Cic.1.de Diuin. Poteſt accidere ut aliquod ſignum dubie datum, pro certo ſit acceptum.

Dvbio, as, apud antiquos legitur pro dubito. Plaut. Dubitat quid agat.

Dvbitabilis, le: Ouid.li.16.Met. Nec erit dubitabile uerum.

Dvbitanter, Cæcil. Imperator clamat, ut milites à ſiniſtro cornu remoueant, & Gallis non dubitanter immittant. Nonius.

Dvbitatim, Siſenna apud Nonium. Hoſtem non dubitatim cum ſcalis iter facere terrebat.

Dvbitatio, onis, ἀπορία, Cic.2.de Orat.

Dvbis, Galliæ fluuius, Veſuntionem Sequanorum oppidum medium ſecans, Dolamq; alluens. Cæſ.1.Bell.Gal.

Dvbito, as, *Dubitare*, ἀμφιβάλλω, ἀπορῶ. Cic.4.Aca. Dubitant, hæſitant, reuocant ſe interdum. Pro uereri, cunctari. Plaut. in Epid. Quid iſtuc dubitas dicere?

Dvbitans, Cic. pro domo: Identidem ſe ipſe reuocans & dubitans, hæſitans. Dubitatus. Ouid.2. Metam. Imitauit dubitati facta parentis. Dubitatus timor, apud eundem ad Liuiam. Dubitatur, impersonale. Cic.4. Verr.

Dvbium, ij. Ci. de Nat. homo ſine dubio uerſutus, & callidus.

Dvbiosvs, a, um, dubius. Hell.li.3.c.3. Dubioſæ non erant.

Dvbivs, qui duas uias habet, & utram eligat, neſcit. Virg.3.Aeneid. Nec dubijs ea ſigna dedit. Nonnunquam accipitur pro ancipiti periculo. unde in dubium uenire, pro in diſcrimen adduci. Teren. in Ad. Tua fama & gnatæ uita in dubium uenit. Sic ſalutem dubiam dixit in epiſt. ad Ligarium. quæ in periculo uerſatur. Cœna autem dubia dicitur, cum tanta apponitur ciborum copia, ut cogaris dubitare, quid potiſſimum ſumas. Teren. in Phorm. Cœna dubia apponitur.

Dvcatvs, us, ἡγεμονία, præfectura, quod uulgus capitaneatum appellat. Suet. in Nero. Ruſinum, quia ferebatur ducatus & imperia ludere mergendum mari demandauit. Scribit Lampridius Heliogabalum præpoſituras, & ducatus, & officia palatina uendidiſſe.

Dvcenarivs, *Capitano di ducento ſoldati*, διακοσιάρχης, qui ducentos milites ducebat in acie ſecunda. apud Sueto. legitur quartam iudicum decuriam ab Auguſto additam eſſe, quæ ducenariorũ diceretur. Ducenarij autem uidentur nominati, à cenſu ducentorũ ſeſtertiorum. Ducenarius, a, um, ut, ducenaria pondera, id eſt ducentarum librarum, apud Pli.lib.7.cap.20.

Dvco, is, duxi, ductum, *Condurre*, ἄγω. Sen. fata uolentem ducunt, nolentem trahunt. Quandoque ſignificat reſpicere, exiſtimare. Cic. Trebat. Ego ſi mei commodi rationem ducerem, te mecum eſſe maxime uellem. Virg.lib.10. Tanton' me crimine dignum Duxiſti? Quandoque allicere, delectari. Cice. in Verr. Act.2. Si quis honore aut gloria ducitur. Quandoque uoluere, cogitare. Virg.lib.6. Sic equidem ducebam animo, rebarq; futurum. Nudare, ducere. Idem lib.12. Auxilium ducto mucrone, petebat. Contrahere. Idem 9.Eclog. Aſtrum, quo ſegetes gauderent frugibus, & quo Duceret apricis in collibus uua colorem. Ducere ſomnos, eſt dormire. Vir.4.Aen. Nate dea, potes hoc ſub caſu ducere ſomnos? Ducere muros, ſtruere. Idẽ 1.Aen. Pars ducere muros, Moliriq; arcẽ. Quandoq; contraho. Mart. Qui ducis uultus, & nõ legis iſta libenter. In longum protrahere. Cic. ad Cæſ.l.1. Ne res duceretur. Demittere, deſcendere. Pla. in Aul. Ego me duco ab arbore. Gerere. Vir.l.9. Hi bellum aſſidue ducunt cum gente Latina. Ad ſupplicium ducere, Curtius. Dicit & de re obſcœna, pro, uirilia ſua turpiter contrectare. Plau. Si tenderis, ducite, ne diſrumpamini.

Dvctarivs, a, um, ἑλατὸς, ductilis. Inde ductarius funis, teſte Vitru.li.10.c.2. qui per orbiculos trochleæ traijcitur.

Dvctilis, le. *Che facilmente ſi guida doue ſi uole*. ἐλατὸς, εὐάγωγος, quod facile ducitur, attenuaturq;. unde Aes ductile, quod malleis attenuatur in laminas. Pli.lib.34.cap 8. Ductilis ſcena dicebatur, cum, tractis tabulatis, hac atque illac ſpecies picturæ interior uidebatur. Ductile flumen, Mart.lib.12.

Dvctim, paulatim, & cum mora. Plaut in Curc. Immergere in me liquores tuos ſino ductim. Colum.lib.5.cap.25. Maior pars operis in uineam ductim potius, quàm cæſim facienda eſt, id eſt potius ductu falcis, quàm ictu.

Dvctito, as, περιάγω, ſæpe circunduco. Ter. in Adel.

Dvcto, as, *Menar in queſta e'a quella parte*, ἄγω, hoc illuc duco. Sal. Exercitum, quem in Aſia ductauerat. Ductare etiam eſt rem uenerea exercere: unde Plau. ludẽs in uoce ambigua. Errabo potius, inquit, quàm quis me ductet. Ter. Phor. Vt phaleratis dictis ducas me, & meam ductes gratis. Huc reſpicit Quinct. cum ait, Ductare exercitum, non ſine rubore dici.

Dvctor, ris, *Conduttiere*, ἡγεμών, στρατηγός, qui præeſt exercitui. Virg.2.Aene. Fracti bello, fatisq; repulſi Ductores Danaum.

Dvctvs, us, nomen, *Condotta*, ἀγωγή, ductio. Liu.4. Ductu Fabij nihil dignum memoratu actum. Ductus aquarum, Cice. 2. Offi. & 2. de Leg.

Dvdvm, *Poco fa, pur hora*, πάλαι, de exiguo tempore dicitur, teſte Valla, dimidiæ ſcilicet horæ, uel horæ unius, duarum, uel trium, ita tamen ut tempus unius diei raro excedat: ut, dudum intraui, dudum te expecto: id eſt, hora eſt, aut duæ, uel tres, ex quo intraui, & ex quo te expecto. Quandoque etiam tranſcendit diem. Terentius in And. Oro Chreme, Vt beneficium, uerbis initum dudum, nunc re comprobes.

Dvella, duæ ſextulæ, hoc eſt, tertia pars unciæ.

Dvello, as, *Combattere*, μάχομαι, bello, unde Duellator, qui duellum peragit. Plaut. in Capt. Duellatores optimi. Duellicus, a, um, id eſt, bellicus. nam Duellum ueteres dixerunt, quod nos bellũ: Plaut. in Epid. Quem memorant apud reges armis, arte duellica, diuitias magnas ſibi adeptum.

Dvellonam, Bellonam antiqui appellabant. Varr.lib.4. de Lingua Latina.

Dvellvm, elli, *Guerra*, ab antiquis dicebatur, quod nos per duas ſyllabas bellum efferimus: cum à duabus partibus de uictoria contendentibus dimicatur; non tantum duorum, ut quidam exiſtimauerunt, ſed multorum, & ipſorum exercituum. alioqui non diceretur à Plauto, duellum inter Thebanos & Teleboas: & ab Horatio, Græcia barbariæ lento colliſa duello. Liu.li.36. Quod populo Romano, eo tempore duellum iuſſiſſet cum rege Antiocho eſſe. Cic.2. de leg. Aes atque ferrum duelli inſtrumenta.

Dvicensvs, (inquit Feſtus) cum altero, hoc eſt, cum filio cenſus.

Dvidens, hoſtia ab antiquis appellata eſt, quam nos bidentem dicimus. Feſtus.

Dvint, antiqui dixere, pro dederint, &

Dvis, pro dederis. Plaut. Libellum pro eo argento ne duis. Terent. in And. Tibi dij dignum factis exitium duint.

Dvlcacidvs, a, um, uox eſt Q. Sereno admodum familiaris, pro eo quod mixtum quendam ſaporem habet ex acido & dulci.

Dvlce, *Dolcemente*, γλυκερῶς, aduerb. Plaut. in Mil. Allicit & dulce & comœdice. Cic. de Clar. Orat. Hiſtoria ſcripta dulciſſime.

Dvlcedo, *Dolcezza*, γλυκύτης. Ouid.1. de Ponto: Neſcio qua natale ſolum dulcedine cunctos Ducit.

Dvlceo, ces, dulcui, *Addolcir*, γλυκαίνομαι, à quo dulceſco, is, dulcis fio. Cic. in Catone: Vua maturata dulceſcit.

Dvlciarivs, a, um, ut dulciarius panis, qui conficitur ex ſaccharo & nucibus pineis, uel amygdalis. Piſtor dulciarius, qui panes, & mellita concinnat edulia: de quo Martia.lib.14. Mille tibi dulces operum manus iſta figuras Extruit: huic uni parca laborat apis. Lamprid. de Heliogabalo: Dulciarios habuit, qui de dulcibus exhiberent, quæcunque coqui de diuerſis edulijs exhibuiſſent.

Dvlcicvlvs, a, um, dimin. à dulci: ut, dulciculus caſeus. Plaut. Dulcicula potio. Cic.3. Tuſc.

Dvlcifluvs, a, um, quod dulciter fluit. Dulciloquus, qui ſuauiter loquitur. Dulciſonus, ſuauiter ſonans.

Dvlcis, *Dolce, ſoaue*, γλυκερὸν, γλυκύ, ſuaue: quod quidam à delicio deducunt, quòd dulcia maxime alliciant. Cic.3. de Nat. Deo. Omne animal ſentit calida & frigida, dulcia & amara.

Dvlcitas, tis. Nævius. ò ſuauis linguæ ſonitus, ò dulcitas.

Dvlcitvdo, inis. Accius. Tanta huic inuaſit in corda dulcitudo. Cice.3. de Orat. Guſtatus dulcitudine præter ceteros ſenſus commouetur.

Dvlcor, ris. Plin. contractata dulcorem amittit.

Dvlco, as, *Addolcire*, γλυκαίνω, dulce efficio. Sidon. Apollinaris ad Agricolam: Vitæ tam dulcatæ ingenuitatem.

Dvlichivm, Δουλίχιον, inſula eſt in mari Ionio, nõ procul ab Ithaca. Virg.3.Aen. Dulichiumq;, Sameq;. Hinc Dulichius, a, um, Prop. Dulichias Pallas ſpatiatur ad aras.

Dvm, *Mentreche, finche*, aduerbium temporale, & modo pro quando, ὅταν ponitur. Pli.li.7.c.53. Nullis euidentibus cauſſis obiere, dum calceantur matutino, duo Cæſares. Modo pro donec, ἕως. Teren. in Eunu. Expectabo dum ueniat: id eſt donec ueniat. Modo pro poſtquam, ἐπεὶ. Mart. Audieris dum grande ſophos. Quando autem in compoſitione ponitur poſt nec, uel non, uel haud, ⲱ, ſemper aduerb. temporis eſt, ut Necdum, Nõdum, Hauddum, μή πω, οὔπω, pro non adhuc. Eſt etiam coniunctio, & ſignificat modo, uel dummodo. Sal. in Catil. Neq;, id quibus modis aſſequeretur, dum ſibi regnum pararet, quicquam penſi habebat. Interdum eſt adiectio. Teren. Adeſdum, paucis te uolo.

Dvmetvm, ti, *Spineto, ſpineta*, φραγμὸς, locus dumis, id eſt ſpinis obſitus.

obſitus.huiuſmodi loca,auctore Feſto, antiqui appellabant Dumecta,quaſi dumiceta.quæ poſtea, ſublatis per ſyncopen duabus litteris,dicta ſunt dumeta. Cic.5.Tuſc.Septum undique & ueſtitum uepribus & dumetis. Idem 4 Acad.Cũ ſit campus,in quo exultare poſſit oratio, cur eam in Stoicorum dumeta compellimus?

Dvmvs,gene.maſcu. *Spino,ſpina,* θάμνος, dicitur omnis ſpina. Oui. 12.Meta.Solidoq; reuellere dumo Annoſam pinum magno molimine tentat. A quo dumoſus,a,um,ueprıbus plenus. Virg.1.eclog. Dumoſa pendere procul de rupe uidebo.

Dvntaxat, *Solamente*,componitur ex Tum, & taxo, as, pro æſtimo: & ſignificat ſolum. Cic.pro Deiot. Quod ipſum etſi non iniquum eſt,in tuo duntaxat periculo. Interdum habet ante negationem & poſt,Sed etiam. Liu.lib.46.Nec animum nobis duntaxat fidelem præſtitit,ſed omnibus interſuit bellis.

Dvo, *Due,dui,* δύο, & δύω, Attice,& Ambo,ut docet Priſcianus genitiuos & accuſatiuos ſecundum ſecundam declinationem proferunt,duorum,amborum,duos,ambos. Datiuus autem & ablatiuus tertiam inflexionem ſequuntur. In genitiuo frequens eſt ſyncopa Duum, pro duorum. Inuenitur etiam accuſatiuus maſculinõrum quãdoque ſimilis nominatiuo,proferturq; in o, more Græco. Horatius Duo ſi diſcordia uexet inertes. Vir.11.Aen.Si duo præterea tales Idæa tuliſſet Terra uiros. A duo fiunt Duodecim. Cic.2. de leg. Diſcebamus pueri duodecim.

Dvodenvs. Cæſ.5.Bel.Gal. Vxores habent duodeni inter ſe communes. duodenarius,duodeuiginti, δυοῖν δέοντα εἴκοσι: & huiuſmodi. ducenties,ducentenus,duodecies. Liu.lib.38. Tiberis duodecies campum Martium inundauit. duodeuicies, duodeuigeſimus, ducenteſimus.

Dvonvm, Veteres pro bono dixerunt,ut duellum pro bello. Feſtus.

Dvplaris nvmervs, διπλοῦς, dicitur, in quo minor his numeraſ. Duplariæ ſiue duplares actiones,dicuntur à iuriſconſultis, quæ in duplum dabantur,ſicut quadruplariæ,quæ in quadruplum. Duplares milites,in ueteri militia dicebantur, qui torque aureo ob uirtutem donati,duplam annonam accipiebant amplius,quàm ceteri: quemadmodum Simplari,qui annonam ſimplam accipiebant, præter eam, quæ in ſingula militum capita diſtribuebatur. Ita dicti,quòd duplam & ſimplam annonam extra ordinem accipiebant. Vegetius lib.2. Torquati, inquit,duplares & torquati ſimplares erant, quibus torquis aureus ſolidus uirtutis præmium fuit, quem qui meruiſſet,præter laudem interdum duas conſequebatur annonas,Duplares duas, Simplares unam.

Dvplex,huius plicis, *Doppio,* διπλοῦς, διττὸς, cuius duæ ſunt partes. Virg.1.Aen. Duplicem gemmis,auroq; coronam. Nonnunquam etiam pro duobus accipitur: ut apud Cic.1.Tuſc. Differunt duas eſſe oias,duplicesq; curſus animorum è corpore deſcendentium. Quandoque latum. Virg.1.Geor. Duplici aptantur dentalia dorſo. Idem 3.Geor. At duplex agitur per lumbos ſpina. Vbi Seruius: Aut tenera duplex,aut lata. Duplices tantum numero plurali gene.maſc.tabellarum genus eſt, in quibus litteræ ſecretiores, & amatoriæ ſcribi ſolebant: quæ quidem aliquando etiam triplices erant Mar. Tunc triplices noſtros,nõ uilia dona putabis, cum ſe uenturam ſcribet amica tibi. Sic duplices,triplices, quadruplices, & quintuplices porticus dicuntur,in quibus ordines columnarum duplicati,triplicati,quadruplicati,& quintuplicati ſunt. Vitruuius li.5. In duplici palæſtrarum porticu collocanda cõplura membra.

Dvplicarii,uel(ut aliſs placet) Dupliciarij, *Soldati che hanno doppia paga*,milites erant, qui duplum accipiebant ſtipẽdium. Liu.2.

Dvpliciter, duobus modis. Cic. ad Pætum: Dupliciter delectatus ſum tuis litteris.

Dvplico,plicas, *Raddoppiare,* διπλόω, duplicem facio,gemino. Cice.de Nat.deo. Cum ſæpius duplicaret numerum dierum. Vnde & pro augere. Virg.in Buc. Et ſol creſcentes decedens duplicat umbras.

Dvplicato. Plin. lib.2.cap.17. Saturni & Iouis ſtellæ duplicato digrediuntur.

Dvplvm,dupli,ſubſt.ut cõdemnari dupli. Cato de Re ruſt.in Præf. Maiores noſtri ſic habuere, furem dupli condemnari, fœneratorem quadrupli.id eſt ut bis tantum redderet, quantum furatus eſt. Pœna dupli, Cic.lib.3.Offi.

Dvplvs, dupla,duplum, *Doppio,* διπλάσιος, bis tantum. Plaut.in Pœn. Duplum pro furto mihi opus eſt. Idem in Capt. Qui locant cædundos agnos,& duplam agninam dabunt, id eſt qui ſub nomine agninæ carnis ouillam quoque uendunt, & ita duplum.i.duplicatam & duorum generum agninam præbent, mentientes agninam eſſe.

Dvplionem, ζημίαν τοῦ διπλασίου, ueteres dixerunt multã dupli. Pl.li.18.c.3. Noxamve,duplionemve prætoris,arbitratu decerni.

Dvrabilis,le, Ouid. Quod caret alterna requie,durabile non eſt.

Dvracina persica, *Perſichi che non ſi ſpiccano da l'oſſo*,quorum corpus ligno adhæret auelliq; nequit. Pli.lib.15.cap.12. Perſicorum palma duracinis. Idem lib.15.cap.18.

Dvracinae vvae dicuntur,quæ duram & firmam corticem habẽt, à duritie, uel à duris acinis. Plin.lib.14.cap.1.

Dvramen,& duramentum, *Ramo della uite*,brachium uitis. Col.lib. 5.cap.21. Duramentum etiam pro firmitate. Sen. de Tranquil.uitæ: Dices tenera eſſe uirtutum principia, tempore duramentum & robur accedere.

Dvratevs,a,um, *Di legno*,ligneus. Lucre.lib. 1. Nec cum durateus Troianis Pergama partu Inflammaſſet equus nocturno Graiugenarum. Adiectiuum eſt Græcum. Illi enim δοῦρατα uocant, quæ nos ligna. Durius,a, um,durateus, id eſt ligneus. Inde Nox duria,apud Val.Flac.2.Arg.pro ea nocte, qua durius equus à Troianis exceptus,& in urbem admiſſus.

Dvre,& Duriter. σκληρῶς, aduerbia inter ſe differunt,ſecundũ Donatum,quòd Duriter ſit,ſine ſenſu laboris: Dure crudeliter: præterea Dure in alterum,duriter in nos aliquid facimus. Teren. in And. Primum hæc pudice uitam, parce, ac duriter agebat. Sed hæc differentia à ſcriptoribus nullo pacto obſeruatur. Terent. in Adel. Factum à uobis duriter. Verba ſunt Aeſchinis ad Mitionem patrem,quibus cum illo expoſtulat,quòd ipſe,& ſimulatus ille hoſpes Mileſius,omnis duriter conſuluiſſent, non de ſe ipſis, ſed de uirgine illa,& eius amatore.

Dvreo,es,durui, *Indurire,indurare,* σκληρύνομαι, durus ſum, à quo dureſco,durus fio. Cice.2.de Nat. deo. Aquilonibus dureſcit humor. Oui.2.Meta. Oraq; durebant, ſignumq; exangue ſedebat.

Dvria,ſiue Durias, Δουρίας Straboni,fluuius Edetenorum, in tractu Tarraconenſis Hiſpaniæ. Plin.lib.& cap.3.& Mela.li.2. Sal. Turiam uocat,de eo ſic ſcribens lib. 4. Hiſt. Inter læua mœnium dextrum flumen Turia,quod Valentiam paruo interuallo præterfluit. Quam ſcripturæ rationem in Claudiano quoque obſeruauimus:qui ſic habet: Floribus,& roſeis formoſus Turia ripis. Phocas, aliiq; nonnulli non obſcuri grammatici, nomen hoc neutro genere efferendum contendunt, ut & Mulucha, pro Africæ fluuio. Eſt & alter eiuſdem nominis fluuius in latere occidentali Hiſpaniæ, per Vettones, & Vaccæos in Oceanum influens, teſte Stra.lib.3.Ptol.lib.2.cap.6. Doriat appellat. Plin.item lib.3. c.16. Durias duos commemorat ex Apennino ortos. & in Padum influentes: item alium in finibus Germanis, Sueuos à Carnuntis dirimentem lib.4.cap.12.

Dvritas,atis, σκληρότης, duritia. Cic.in Orat.

Dvritia,riæ,& Durities,tiei, *Durezza,aſprezza.* σκληρότης, firmitas. Plin.lib.9.cap.36. Tanta duritia aculeo eſt. Accipitur & pro aſperitate, Cic.in Partit. Fortitudinem audacia imitatur, patientiam duritia immanis.

Dvrities, ei. Cice. in Catone. Quanta in altero comitas, in altero durities.

Dvricoria, *Che hanno il cuoio duro,* σκληρόδερμα, quæ ſunt duri corij.unde ficus duricoriæ, quæ habent durum corticem. Plin. lib. 15.cap.18.

Dvro,as, *Far duro,fermo durare,tolerare,* σκληρύνω, durum facio, firmo, ſolido. Col.lib.7. Annicula mula feris locis paſcitur, ut ungulas duret. Cæſ.5.Bel.Gal. Hoc ſe labore durãt adoleſcẽtes. Mart. lib.13. Sorba ſumus molles nimium durantia uentres. Liui.lib.21. Cæmenta non calce durata erant. Quinct.li.1. Per tranſlationem poſuit pro confirmare. Multa(inquit) linguæ uitia, niſi primis eximantur annis,inemendabili in poſterum prauitate durantur. Aliquando tolerare, καρτερεῖν. Virg.1.Aen. Durate, & uoſmet rebus ſeruate ſecundis. In qua ſignificatione quandoque iungitur accuſatiuo,maxime apud poetas. Horat.lib.1.Carm. Vix durare carinæ Poſſunt imperioſius æquor. Vbi Durare æquor, dixit poeta, pro, ferre. Item perſeuerare, permanere. Terent. Ad. Non hic durare quiſquam poteſt.

Dvrocottorvm, Galliæ Belgicæ urbs. Ptol.lib.2. cap.9.

Dvrvs,ra,rum. *Duro,* σκληρὸς, ἀντίτυπος, ſolidus, firmus. Virg.4. Aen. Sed duris te cautibus horrens Caucaſus. Per tranſlationem capitur modo pro patiente, ac tolerante laborum. Idem 2.Georg. Scipiadas duros bello. Et 6.Aen. Gẽs dura atque aſpera cultu. Modo pro ſæuo,crudeli, aſpero. Idem 3.Geor. Magnum cui uerſat in oſſibus ignem Durus amor. Idem 7.Ver. Quis tam fuit illo tempore durus,& ferreus. Accipitur item pro noxio. Vir.4.Geor. Aut durum tineæ genus. Durus ad ſtudia, qui ſtudiorum delectatione non capitur. Cic. pro Archia: C.Mario, qui durior ad hæc ſtudia uidebatur,iucundus fuit. Duriuſculus,diminut. Pli.in Præfat. Ille, permutatis prioribus ſyllabis,duriuſculum ſe fecit.

Dvvmvir,duumuiri,eadem forma,qua triumuir, quòd ſcilicet duo tantum in eo officio eſſent. De eorum officio tradit Alciatus, Duũuiros primos in albo deſcribi ſolere, & faſcibus uti. Præerant etiã carceribus, & uectigalibus in ſuo municipio locandis. Liui.1. Hac lege Duumuiri creati. Cice. in Orat. Duumuirorum iudicium, aut triumuirorum dico nunquam. Duumuiri nauales, apud Liu.9.

Dvvmviralis,le,quod ad duumuiratus munus pertinet,ut. Dignitas Duumuiralis. Quando uero de homine dicitur,cum ſignificat, qui aliquando Duumuiratum geſſit: ut conſularem uocamus, qui conſulatu perfunctus eſt, & triumphalem, qui triumphum peregit. Vlpia.l.1.ff.de albo ſcrib. Inter duumuirales antiquiſſimus.

Dvvmviratvs,us,dignitas duumuirorum Pli.lib.4.Epiſto.ad Sempronium.Paul. lege honores.ff.de decur. Is qui non ſit decurio, Duumuiratu,uel alijs honoribus ciuilibus fungi non poteſt.

Dvx,ducis,communis generis, *Duca,guida*, ἀγωγὸς, ἀγωγὸς, qui, uel quæ ducit.Virg.1.Aen.Portantur auari Pygmalionis opes pelago:dux femina facti.Ci.1 Ver.Relicti à duce,præfectoq; claſſis.

D ANTE Y

Dynastes,huius dynaſtæ,qui in ciuitate plurimum pollet: à Græco δύναςθαι,poſſe.Cic.ad Att.lib.2.

Dyrrhachivm, Δυῤῥάχιον, urbs eſt in ea parte Macedoniæ, quæ mari Adriatico incumbit,diſtans à Brundiſio CCXX.M.paſſ. traiectu.Dictum uolunt Dyrrhachium à nomine eius, qui urbi portũ adiecit:nam antea Epidamnus uocabatur,teſte Pli.lib.3.ca.23.

DE LITERA E

E T ex,ἐκ,ἐξ,præpoſitiones ſunt, quæ & ſeparantur,& componuntur.Separatæ,modo temporales ſunt:ut,Ex illo celebratus honos, hoc eſt,poſt illud tempus.Modo locales: ut, E cœlo. Modo ponuntur pro à, uel ab : ut Audiui è patre meo.Modo ſignificant pro,uel ad,(πρὸς, cum genitiuo)ut,Ex dignitate,Ex uſu,Ex utilitate:hoc eſt, pro dignitate,uel ad dignitatem. E repub.pro repub.Modo ſecundum,κατὰ,ut,Ex Platonis ſententia:id eſt,ſecundum Platonis ſententiam.Modo in Cicero: E renibus laborabat,id eſt morbum patiebatur in renibus. Compoſitæ quandoque priuationem indicant,ut Elinguis,Exanguis : quandoque uehementiam uel perfectionem,ut Eludo,Exoro. Quandoq; extra,ut Educo:Excludo.Componitur autem E,cum b, ut Ebibo: d,ut Educo: g, ut Egredior: i,ut Eiicio: l,ut Eludo: m,ut Emitto. n,ut Enitor:r,ut Erigo: o, ut Eueho.Ex uero componitur cum a, ut Exaudio: c,ut Excurro: e,ut Exeo:ſ,ut Efficio:o,ut Exoleo : p, ut Expello:q,ut Exquiro:s,ut Exſequor:t,ut Extendo:u,ut Exuro. Verum quando poſt ex ſequitur ſ,mutatur x,in ſ, ut Effundo. Cũ uero ſequitur x, abijcitur ſ, ut Execuor, & Exieco : in alijs integra manet.

E ANTE A. ET B.

Eatenvs,p.c.*Fin'à tanto*,καθ' ὅσον,ταύτῃ, ſignificat uſque eo, uel ad eum modum:cui reſpõdent quatenus,uſq; quo, quoad, ut qua, ne quid.Caius de Inſtitoria actione:Eatenus dabitur in eũ actio, quatenus ex ea re locupletior factus eſt.Ci.1.de Leg. Hoc enile, quod uocant:eatenus exercuerunt,quoad populo præſtare uoluerunt.Idem de Opt.gene.or.Verba perſequens eatenus, ut ea non abhorreant à more noſtro.Colu.li.12.c.9.Caules lactucæ ab imo depurgatos,eatenus,qua tenera folia uidebuntur.Suet.in Tib. hactenus interueniebat,ne quid perperam fieret.

Ebenvs,uel Ebenum,p.c.*Ebeno*,ἔβενος,καὶ ἔβενον, Suid. lignum intus nigrũ,foris buxi aſpectu,adeo ſolidum & ponderoſum, ut in aqua non ſuperfluitet.creditur tamẽ tenuis eſſe (ut Aetius tradit) ſubſtãtiæ,& abſtergẽtis uirtutis.unde oculorum caliginem diſcutere creditur.Hæc arbor naſcitur in India,& cæſa dureſcit in lapidem,uriturq; odore iucundo. Virg.li.2. Geor. Sola India nigrum Fert ebenum. Vbi Seruius: Atqui & in Aegypto naſcitur. ſed Indiam,omnem plagam Aethiopiæ accipimus.Plin.lib.12.cap.4.

Ebibo,is,pen.cor.ἐκπίνω,bibendo euacuo.Plaut.Amph.

Eblandior,diris,*Togliere per luſinghe*,eſt blanditijs aliquid extorquere.Liui.lib.27.Neque omnia emebat,aut eblandiebatur.unde eblandita ſuffragia,quæ precibus & blanditijs impetrantur, apud Cic.pro Planc.

Eboratvs,a,um,quod extrinſecus ex ebore eſt, quod & Eburatum dicitur.Plau.in Perſa: Lectos eburatos,auratos.

Ebvrnevs uero, & eburnus, ab ebur: quòd eſt ex ſolido ebore. Quinct. libro.6.Cum in triumpho Cæſaris eborea oppida eſſent tranſlata.

Ebriacvs,a,um,*Ebriaco*,μεθύων,μεθυστικὸς.antiquis, teſte Nonio in uſu erat pro Ebrio,uel Inebriato.Plaut.in Adul. Homo ebriacus ſomno ſanari ſolet.Ita enim legit Nonius. Alij tamẽ ibi Ebriatus legendum contendunt: ut ſit a uerbo Ebrio, cuius compoſitum eſt Inebrio.

Ebrietas, μέθη, quam Cato dicebat nihil aliud eſſe, quàm inſaniam uoluntariam. Plin.lib.3.cap.14. Ebrietatem arcet pecudum aſſus pulmo.

Ebriolvs,ab ebrius,Plaut.Curc.Triſtes atque ebrioli incedunt.

Ebrivlo,as,pen.cor. μεθύσκω, ebrium facio.Laberius : Ebriulati mentem hilarem accipiunt. Nonius.

Ebriositas,propenſio in ebrietatẽ.Cic.4. Tuſc.Inter ebrietatẽ & ebrioſitatem intereſt,aliudq; eſt eſſe amatorem, aliud amantem.

Ebriosvs,*Che ſpeſſo è ebriaco*,οἰνόφλυξ,qui ſæpe fit ebrius.Cic. de Fato. Hunc ſcribunt ipſius familiares & ebrioſum, & mulieroſum fuiſſe.

Ebrivs,a,um,*Ebrio,ebriaco*,μεθύων, μεθυσθεὶς, μέθυσος, qui nimio potu alienatus eſt mente. Plau.Amph.Homo hic ebrius eſt. Cic. Pæto lib.9.Habuiſti in tua poteſtate,ex quo uel ex ſobrio, uel certe ex ebrio ſcire poſſes. Vnde, Nõ ſobrius,pro ebrio ſumitur. Mar. Et non ſobria uerba ſubnotaſti. Inter Ebrius & Ebrioſus hoc intereſt,quòd Ebrius actum præſentem deſignat : Ebrioſus habitum & procliuitatem.

Ebron,ἐβρὼν,mõs Palæſtinorũ,haud longe à Gaza Syriæ ciuitate.

Ebvdes,inſulæ ſunt quinque numero,in oceano Britannico, anguſto freto diuiſæ.à Plinio Hæbudes dicũtur,à Stephano, αἰβοῦδαι.

Ebvllio,is,*Bollire*,ἐκκοχλάζω,ὑπερζέω, inter bulliendum effundor.Per metaphoram pro iactabunde aliquid oſtento. Cic. 3. de Fin. Dixerit Epicurus, ſemper beatum eſſe ſapientem: quod ſolet ebullire nonnunquam.

Ebvlvm,frutex eſt ſambuco folijs & baccis ſimillimus, in tantam tamen altitudinẽ nõ aſſurgens, neque areſcens. Virg. in Sileno: Sanguineis ebuli baccis. Col. Et rutilas ebuli creat unda baccas.

Ebvr,eboris,*Auorio*,ἐλέφας,dens elephanti,quaſi è barro : ſic enim elephantum uocabant ueteres,à barritu.Cic.4.Acad.Non eſt e ſaxo ſcalptus, aut ebore dolatus. Ebur pro uaſis, aut alijs rebus ex ebore dolatis.Horat. li.2.Carm.Ode 18.Non ebur neque aureũ Mea renidet in domo lacunar. Antiquis in uſu fuit nominatiuus Ebor: à quo remanſit genitiuus Eboris,& adiectiuum Eboreus.

Ebvrneolvs,dimin.Cic.3.de Orat.Cum eburneola fiſtula.

Ebvrnevs,a,um,*D'auorio*,ἐλεφάντινος,ex ebore. Plin. lib. 36. cap. 5.Iouem fecit eburneum in Metelli æde. Aut quod inſtar eboris album eſt: ut Eburnea facies.Ouid.3.Meta.Impubesq; genas, & eburnea colla.

Ebvrnvs,a,um,eburneus.Tibul.Plectro modulatus eburno.

Ebvrones,ἐβουρῶνες,populi Galliæ Belgicæ.hodie Leodienſes.

E ANTE C

Ecastor,aduerb.iurandi.Donatus: Ecaſtor,per Caſtorem & Pollucem. Plau.in Amph.Ecaſtor te experior quanti facias uxorem tuam. Ter.in And.Perecaſtor ſcitus puer natus eſt Pamphilo.Sũt qui per diphthongum malint ſcribere:ut Aecaſtor dictum ſit,quaſi per ædem Caſtoris. Hoc iuramẽto(ut ait Macrob.) uiri non utebantur,nec mulieres per Herculem: Aedepol autem iuramentum erat tam mulieribus,quàm uiris commune.

Ecbatana,num.plur.pen. cor.ἐκβάτανα, metropolis eſt maioris Mediæ,à Seleuco condita,teſte Plin.lib.6.cap.14. Str.lib.11. Media in duas partes diuiſa,quarum alteram maiorẽ uocãt,cuius metropolis fuit Ecbatana ciuitas,& Medici imperij caput, nunc etiã Parthi regia utuntur. Fuit & in ora Syriæ eiuſdem nominis oppidũ,in mõte ſitũ,poſtea Carmelum appellatum. Pli.lib.5. cap. 19.

Ecce,*Ecco*,ἰδοὺ,aduerbium demonſtrandi: quod apud Vir. aliquid repentinũ,inſperatumq; ſignificat:ut, Ecce autẽ gemini à Tenedo tranquilla per alta. Scribit Aſconius etiã hoc propriũ eſſe Ciceronis,ut in rebus improuiſis hac particula utatur: ut in oratione pro Clu.Ecce tibi eiuſmodi ſortitio,ut in primis Balbo eſſet iudicandum. Nonnunquã etiã in rebus lætis hac particula utimur. Ouid.3. Am.Ecce Corinna uenit. Habet autẽ modo nominatiuum,modo accuſatiuum.Cic.Att.lib.1.Ecce aliæ equitum.Idem 2.de Fin. Ecce miſerum hominem, ſi dolor ſummum malum eſt.

Eccere,iuſiurandum,ac ſi dicatur,per Cererem,ut Aecaſtor,Aedepol.Alij Eccere accipiunt pro ecce. Plaut.in Amph. Eccere, iam tu autem facis, ut tuis nulla apud te ſit fides.

Ecclesia,*Adunanza*.ἐκκλησία. Latine cœtus,concilium,concio. Inde à Chriſtianis Eccleſia dicitur: & Chriſtus caput Eccleſiæ.

Eccvm,eccam,eccos,eccas,aduerbia ſunt demonſtrandi.Eccum, ecce hic,ſubintellige uirum,de quo agebamus.Eccã,ecce hic,ſubintellige feminã,de qua agebamus.Ellum,ecce illum, ſcilicet uirũ, reſoluendo per aduerbia,non per nomina.Ex his itaque non obſcurum eſt,quid diſcriminis ſit inter Eccum & Ellum : quòd ſcilicet Eccum demonſtrat hominem,qui non procul abeſt à loco in quo ſumus : ut Eccum Parmenonem, id eſt.Ecce hic Parmenonem: contra, Ellum, eum qui longius abeſt.

Ecdicvs, Latine uindex.Erant autem Ecdici,teſte Budæo,in municipijs,qui Romæ tribuni plebis,qui,ſcilicet plebis cauſſam aduerſus iniuriam optimatum tuebantur. Cic.ad Thermum, lib.13. epiſt.Fam.Dixerat mihi Euthydemus, ſe curaturum ut ecdici Mileſij Romam mitterentur.

Echeneis,ἐχενηὶς,genus piſciculi,quem Latini Remoram appellant.Pli.li.9.Eſt paruus admodum piſcis aſſuetus petris, Echeneis appellatus,hoc carinis adhærente,naues tardius ire creduntur,inde nomine impoſito.Luca.lib.6.Non puppim retinens,Euro tendẽte rudentes,In medijs echeneis aquis. Qua te à Græcis ἐχένηις, à noſtris Remora à morãdo remigio nominatur uide Pl.l.32.c.1.

Echidna,ἔχιδνα,idem ſerpens eſſe creditur,qui à Latinis Vipera dicitur. A poetis accipitur pro quouis ſerpente, & præcipue pro hydra illa Lernæa, quæ ab Hercule interfecta eſt.Ouid. lib. 3. Faſto.Sanguine Centauri Lernæa ſanguis echidnæ Miſtus.

Echinometra,ἐχινομήτρα,echinorum genus.Pli.lib.9.c.31.

Echinvs,p.p.*La coperta ſpinoſa delle caſtagne*.ἐχῖνος, tegmen ſpinoſum, quo ſeruantur caſtaneæ.unde caſtaneæ echinatæ dicuntur. Plin. lib.15.cap.23. Caſtaneis armatum echinato cortice uallũ

eſt.Ab

eſt. Ab huius tegminis ſimilitudine dictus eſt echinus piſcis quidam, quem Plin.lib.9.cap.31. ſcribit eſſe ea cancrorum genere, cui ſpinæ pro pedibus ſunt, cui ingredi, eſt in orbem uolui. Capitur fere inter ſaxa, ubi ſe continet ne à fluctibus iactetur. Marti. lib.13. Iſte licet digitos teſtudine pungat acuta, Cortice depoſito mollis echinus erit. Eſt & Echinus apud Græcos terreſtre animal. cui eſt apud noſtros nomen Hericio ſiue Herinaceo, aut etiã Herici: Præterea echinus genus uaſis ænei, in quo calyces lauantur: quam alij Ampullam dicunt eſſe uitream. Horat.li.1.Serm. Sat.6. Pocula cum cyatho dum ſuſtinet, aſtat echinus.

ECHITES, ἐχίτης, gemma eſt colore uiridi ſubobſcuro. Plin. lib. 37.cap.11.

ECHITE, tes, ἐχίτη, herba eſt ſimilis ſcammonio: Pli.lib.24. cap.15.

ECHO, Echo, ἠχὼ, ſoni uel uocis repercuſſio à uerbo Græco ἠχῶ, quòd eſt reſono. Ouid.lib.3.Met. Planxerunt Dryades, plangentibus aſſonat Echo. Fit præcipue in conuallibus, & locis concameratis, ubi ſcinditur reſultans aer, & acceptæ uoces numeroſiore repercuſſu multiplicãtur: nomenq́; echo eiuſmodi uoci à Græcis datũ eſt, ut Pli. ſcribit, quoniã non eſt uagandi liberrimus cãpus, ſed obiectu reflectitur. Quæ cauſſa etiã multas uoces, multis ĩ locis reciprocas facit. ſicut ĩ urbe Cyzico turres ſepté acceptas uoces multiplicãt. Et Olimpiæ porticus fuit, quam Heptaphonon appellabant, quoniã ſepties eadẽ uox ibi reddebatur. In hanc ſententiam ait Lucr. Sex etiã ac ſeptem loca uidi reddere uoces, Vnã cum faceres. Eadem à Latinis dicitur imago. Val.Fl.lib.3.Arg. Rurſus Hylan, & rurſus Hylan per longa reclamat Auia, reſponſant ſyluæ, & uaga certat imago. Horatius: Quem Deum, cuius recinit iocoſa Nomen imago? Vbi Porphy. Imaginem interpretatur uocis reflexionem: itaque dictam uult, quaſi imitaginem. Scribit Oui. li. 3. Met. Echo nympham fuiſſe, quæ cum à Narciſſo, cuius amore deperibat, ſperneretur, longo mœrore contabuit, & corpore demum in ſaxum conuerſo nihil, niſi uocem, retinuit.

ECLIPSIS, figura qua in oratione aliquid reticemus, quod ad perfectionem eius ſit neceſſarium. Latine defectio, ἀπὸ τοῦ ἐκλείπειν, deficere. Teren. in And. Verbum unum caue de nuptijs, deeſt, dicas. Eclipſis Lunæ, defectus Lunæ: cum Sol per interpoſitionem terræ ita Lunæ opponitur, ut illam illuminare non queat. Eclipticus, a, um, ἐκλειπτικὸς, defectiuus. Plin.lib.2.cap.16.

ECLOGA, electio, explanatio: ab ἐκλέγω, eligo. Dicitur & ſermocinatio, ſeu colloquium. unde eclogæ Virgilij. & eclogarij apud Cic. ad Att.lib.16.

ECONTRARIO, All'incontro, contra. Cice. 3. de Finib. Econtrario moderati habitus.

ECQVANDO, Quando mai, an aliquando. Cic. de leg. Agr. Quæro à populari tribuno pl. ecquando niſi per triginta tribus creati ſint.

ECQVIS? E chi? ἦ τίς, nunquis: ex En pro ecce, & Quis: ubi En, ratione q, ſequentis, mutatur in e. Terent. in Eun. Ecquid nos amas de fidicina, id eſt non me amas ob fidicinam? Oui.lib.2. Faſt. Ecquid in officio totus eſt ſocialis?

ECTYPA, ἔκτυπα, opera è typis formata. Plin.lib.37.cap.10.

E ANTE D

EDACITAS, ἀδδηφαγία, pro uoracitate. Cic. ad Q. Frat. Edacitatem pueri pertimeſco. unde edax currus, qui multum unguinis abſumit. edaces triremes, quòd magnis conſtent impendijs. tempus edax rerum, quòd omnia ſpatij longitudine conſumat.

EDAX, Ingorde manicatore, ἀδδηφάγος, uorax. Cice. pro Flac. Edax hoſpes.

EDERA, æ, Cic. Q. fr. Topiarium omnia conueſtiuit edera, alij ab hærendo dictam uolunt. eſt enim arbos omnibus inimica ſatis, ſepulcra, ac muros rumpens, ſerpentium frigore gratiſſima. Pli.lib.16. cap.33. Virg. Edera formoſior alba. Nigra autem uel alba edera non ex folij, ſed ex lineo cognoſcitur.

EDENTATVS, Sdentate, dentibus priuatus. ut Edentare, edentulum facere. Plaut. in Rud. Improbiſſimo homini malas edentauerunt.

EDENTVLVS, Senza denti, νωδὸς, qui ſine dentibus eſt. Plaut. in Caſ.

EDESSA, ciuitas Meſopotamiæ, ſiue (ut Plin. mauult) Syriæ Cæles olim Rages dicta, teſte Hier. traditionibus Hebraicis. In hac Abagarus Torparchus regnauit: cuius extat ad Chriſtum epiſtola, & Chriſti ad eundem reſponſio: ut uidere eſt apud Euſebium hiſt. Eccleſiaſt. li.1. Hæc olim & Bambyce dicta. Strabo.

EDICO, cis, pen. pro. edixi, edictum, Comandare, παραγγέλλω, iubeo, decerno: & eſt proprie magiſtratuum.

EDICTA, διατάγματα, προγράμματα, διαγράμματα, quæ ſunt conſulum, prætorum, & ædilium litteræ, quibus aliquid imperatur. Cic. pro Quinctio: Quod prætor non fieri, ſed ex edicto ſuo fieri iubet. Eſt etiam Edictum priuati hominis. Terẽ. in Heau. Primum hoc te oro, ne quid credas me aduerſus edictum tuum Facere eſſe auſam. Item Edicere pro denũtiare, ſiue præmonere. Plau. in Trur. Edico prius, ne duplices habeatis Linguas. Teren. in Hecyr. Edicam ſeruis, ne quoquam efferri ſinant. Cice. 2. de Fin. Eſt tibi edicendum, quæ ſis obſeruaturus in iure dicendo. Vnde & Edicere diem ad conueniendum, edicere conuentum, edicere militibus prædam, apud Liuium. Ponitur etiam ſimpliciter pro dicere. Plaut. Truc. Sanus ſi uideat, edicam.

EDICTIO, onis, πρόςαγμα, edictũ, mandatũ, imperiũ. Plaut. Capt.

EDICTO, as, are, Dire, ἀποφάσκω, eloquor, enuntio: frequent. ab edico: quod interdum pro ſimplici accipi, ſupra oſtendimus. Plaut. Epi. Amorum ſummã edictaui tibi. Idẽ Amph. Edictas facta tua.

EDILIS, le, pen. pro. pluraliter Edilia: uel Edulis, & Edulia, per quintam uocalem, Coſe mangiatiue, ἐδώδιμα, βρώσιμα, dicuntur omnia, quæ ad eſum pertinent. Gell.lib.17.cap.11. Quòd ex ſalutis uſu foret, ut edilia defenderet ab arteria, depelleretq́; in ſtomachum. Horat.lib.2.Serm. Sat.4. Vinea ſubmittit capreas non ſemper edules.

EDISCO, is, Imparare à mente, παρατίθημι τῇ μνήμῃ, memoria complector. Cic.2. Tuſc. Ita dulces, ut non legantur modo, ſed etiam ediſcantur. Ediſcendus ad uerbum libellus, Cic.4. Aca.

EDISSERO, diſſeris, pen. cor. Dechiarare, διεξίημι, ἐκτίθημι, explano, declaro. Pacu. Ediſſere fabulam hanc. Vir.lib.2. Aen. Mihiq́; hæc ediſſere uera roganti. Plau. in Capt. Hæc mihi ediſſere. Ci. de Cla. Or. Quis docendo, ediſſerendoq́; ſubtilior?

EDISSERTO, as, frequentat. Plau. io Amph. Ordine omne, ut quicquid actum eſt, diſſertauit.

EDITIO, ἔκδοσις, ut editio librorum. Quinct. in Procem.lib.1.

EDITIO, traditio. Liu.4. Antias & Tubero Manlium, & Sulpicium coſ. in eum annum edunt. ceterum in tam diſcrepanti editione & Tubero & Macer libros linteos auctores profitentur.

EDITITIVS, iudex, quem altera pars elegerit. Ci. pro Planc.

EDITVS, a, um, Alto, ὑψηλὸς, altus, à uerbo edo. ut, edita loca dicuntur alta, & ſeſe edentia, id eſt oſtendentia. Liui.lib.28. Tumulo editiſſimo. Editi colles, Cæſ.3. Bel. Ciui. Horatius metaphorice pro forti uſurpauit lib.1. Serm. Sat.3. Viribus editior cedebat.

EDO, es, eſt, edi, eſum, uel eſtum, Mangiare, uel edo, edis, correpta prima ſyllaba ab ἔδω, ueſcor. Virg.4. Aen. Eſt mollis flamma medullas. Cic. ad Att.lib.13. Edit, & bibit ἀδεῶς. Infinitiuum facit duplicẽ, Eſſe, ab edo, es, edere uero, ab edo, edis. Cic.2. de Orat. Quẽ cum Catullus nuper audiſſet, fœnum alios aiebat eſſe oportere.

EDOR, ederis, eſtur, præteritum eſus ſum. Pli.lib.20.cap.9. In Aegypto propter eius amaritudinem non eſtur.

ESTVR, imperſonale. Plau. Moſt. Dies noctesq́; eſtur, bibitur. Edendus, partic. Cice. de Amic. Multos modios ſalis ſimul edendos eſſe, ut amicitiæ munus expletum ſit. Quandoque ſignificat conſumo. Horat. li.1. Epiſt. Quæ lædunt oculos, feſtinas demere, ſi, quod eſt animum, differs curandi tempus in annum.

EDO, edis, edit, pri. pro. edidi, editum, Mandar fuori, dar in luce, ἐκδίδωμι, eſt emittere. & quaſi extra dare. unde edere librum eſt, librum publice legendum emittere. Ci. Nõ ſe tenuit, quin contra doctorem ſuum librum ederet. Et quoniam, quæ generantur, ex utero in lucem prodeunt. Edi etiam pro naſci accipitur. Horat. li. 1. Carm. Mecœnas atauis edite regibus. Sæpe ſignificat exhibere: ut, Edere munus gladiatorium. Plaut. Edit quiſque quod poteſt. Edere exhibere. Suetonius Cæſar edidit munus gladiatoriũ. Edere animam, pro mori. Cic. pro Sext. Si tum P. Sextius animã, quam uix retinuit, edidiſſet. Sic Edere uitam: Edere frondem, ſiue fructum dicitur arbor apud Col. Edere herbas cãpi dicuntur. Edere leges, eſt conſcribere, & promulgare. Edere nomen, pro imponere. Liui.lib.1. L. Tarquinium Priſcum edidere nomen. Eſt etiã Edere nomen, proferre uel efferre nomen ſuum, ut deſcribatur. Quin etiam, Edere nomina, hodie dicere poſſumus quod procuratores, apud acta curiæ præſentare dicunt. Edere oraculum, eſt diuinare. Edere rationes, facere computum cum aliquo. Cic. Attic. lib. 7. Non rationes expectabam, quas tibi edidit. Edere ſcelus, committere. Edere teſtes, proferre.

EDITVS, partic. ut Editus Iouis ſatu apud Cic. Off. 1.

EDO, edonis, Mangione, idem quod edax, qui & manduco dicitur. Nonius: Edones, & phagones, ab edacitate: unum Latinum, & aliud Græcum. Varro: Edones Romam, ut turba intendat anno na. ſed propter phagones ficedulam pinguem, aut turdum non uideo.

EDOCEO, ces, Inſegnare con diligenza, διδάσκω, diligẽter doceo. Stat. 3. Theb. Non te cœleſtia fruſtra Edocuit, lauroq́; ſua dignatus Apollo eſt. Cic. in Tuſc. Edocuit tamen ratio.

EDOLO, as, pen. cor. Polire perfettamente, κατάξέω, perfecte dolo, polio. Nonius: Edolare fabrorum eſt uerbum, cum materiarum complanatur aſperitas. Tranſlate Varro: Vnum ego libellum non edolem? Ci. Att.lib.13. Quod iuſſeras, edolaui.

EDOMO, as, Domare, δαμάζω, domo. Cice. pro Sylla. Improbi ac perditi ciues, edomiti, atque uicti.

EDON, ἠδών, teſte Seruio mons Thraciæ, aut certe Macedoniæ, quæ Thraciæ proxima eſt, qui à Pli.lib.4.cap.11. appellatur Edonus. Vicini populi Edonij, uel Edoni, pen. longa. Horat. lib. 2. Carm. Non ego ſanius Bacchabor Edonis.

EDONIDES, ἠδωνίδες, mulieres bacchantes, quæ furore diuino agitatæ myſteria Bacchi celebrabant. Oui. Protinus in ſiluis matres Edonidas omnes. Quæ uidere nefas, torta radice ligauit.

EDONIVS, & Edonus, Thracius. Vir.12. Aen. Ac uelut Edoni Boreæ cũ ſpiritus alto Inſonat Aegæo. Sic Stat. dixit, Edonas hyemes,

pro frigore acerrimo, quale eſt in finibus Thraciæ.

Edor, ab antiquis appellatum far, quod poſtea Ador, teſte Feſto dictum ab edendo, quòd populus Romanus trecentis prope annis ex omni frumenti genere ſolo farre uſus fuerit. Pli. lib. 18. cap. 7.

Edormio, is, *Dormire à ſatietà*, dormire ad ſatietatem. Cice. 4. Acad. Cum edormiuerunt, illa uiſa, quàm leuia fuerint, intelligũt. Edormire uinum, ſiue crapulam, eſt dormiendo concoquere. Ci. 2. Phil.

Edormiſco, ſcis, edormio. Ter. in Ad. Edormiſcam hoc uilli.

Educatio, tam inſtitutionem, quàm nutritionem complectitur. Cice. 3. de Fin. Beſtiarum in fœtu & educatione laborem cum cernimus, naturæ ipſius uocem uidemur audire.

Educator, oris, τροφεύς, nutritor. Cic. 2. de Nat. deo. Omnium rerum parens, (ut ita dicam) atq; educator, & altor eſt mundus.

Educatrix, fem. gen. τροφὸς, ἡ. Cic. 1. de Legib.

Educo, cis, pen. pro. eduxi, eductum, *Menar fuori*, ἐξάγω, extra duco. Liui. li. 1. In aciem copias eduxit. Virg. pro extraho poſuit lib. 10. Eduxit corpore telũ. Aliquando erigere. Idem lib. 6. Aramq; ſepulcri Congerere arboribus, cæloq; educere certant. Aliquãdo nutrire. Terẽ. in Ad. Hunc maiorem adoptaui mihi, eduxi à paruulo meo. Educere, uerbũ eſt forenſe apud Ci. 5. Ver. Aditum eſt ad Metellum: eductus eſt Apronius: eduxit C. Gallus.

Educo, as, are, pen. cor. *Alleuare*, ἀγαγεῖν, ἀνάγειν, nutrire. Ter. Ad. Vna à pueris paruuli Sumus educati.

Edulco, as, are, *Addolcire*, γλυκαίνω, dulce facere. Cn. Matius, apud Non. Edulcare cõuenit uitã, Curasq; acerbas ſenſibus gubernare.

Edulium, *Companatico*, ἔδεσμα, ἐδωδή, quicquid ad prandium cœnamq; edendi gratia apponitur, præter panem.

Edure, dure. Oui. 3. de Arte. Nec tamẽ edure, quod petit ille, nega.

Eduro, as, are, *Indurare*, σκληρόω, σκληραγωγῶ, ad laborẽ aſſuefacio. Col. l. 11. c. 1. A pueritia ruſticis operibus edurandus futurus uillicus. Edurare, neutrum, pro Perdurare. Sene. de Breui. uitæ: Quina aut dena ſecula edurant.

Edurum, *Molle, non duro*, ἀπέσκληρον, οὐ durum, quaſi extra durum. Virg. lib. 2. Geor. Plantis eduræ coryli naſcuntur. Quanquam uetuſta quædam exemplaria habent, Plantis & duræ. utranque lectionem Seruius agnoſcit. Pli. lib. 14. cap. 3. In pergulis ſeruntur eſcariæ appellatæ eduræ. Interdum Edurum pro ualde duro. Virg. 4. Geor. Eduramq; pyrum. Seruius.

E ANTE F

Effari, *Parlare, proferire*, ἐκφαίνειν, ἀποφάσκειν, proprie eſt loqui. Cic pro domo. Neque uerbum ullum ſolenne potuit effari. Virg. 2. Aen. Sic ore effata recepit Ad ſeſe. Effari etiam Augures dicebãtur, cum ultimas augurij ſui preces proferebant. unde effata ſunt, ultimæ precationes augurum, quas poſt fines auſpiciorum extra urbem effabantur, ut Varr. & Seruius aiunt. Et ager poſt pomœria, ubi captabantur auguria, dicebatur effatus. Cic. 2. de Legib. Interpretatur fatidicorum & uatum effata incognita. Effari templum, Cic. ad Att. lib. 13.

Effatum, Cic. 4. Acad. Fundamentum dialecticæ eſt, quicquid enunciatur (id appellant ἀξίωμα, quod eſt quaſi effatum) aut uerum eſſe, aut falſum.

Effarcio, is, effarſi, effartũ, *Impir bene*, ἐκπληρόω, maxime impleo. Cæſ. lib. 7. Hæc interualla grandibus in fronte ſaxis effarciuntur.

Effaſcino, nas, *Ammaliare*, καταγοητεύω. Faſcino. Solinus: Quædam in Africa hominum familiæ ſunt, uoce atque lingua effaſcinantes. Eſt itaque effaſcinare, noxio uiſu, & fictis laudationibus exitium afferre. Plinius refert ex Cicerone mulieres, quæ duplices habent pupillas, oculis faſcinum circumferre.

Effafillo, as, exero, quòd exerto brachio, axilla oſtendat. Feſtus.

Efficienter, Cic. de Fato: Non ſic cauſſa intelligi debet, ut quod cuiq; antecedat, idem cauſſa ſit; ſed quòd cuique efficienter antecedat.

Effectus, us, nomen. Plin. in Paneg. Vim effectumq; cenſuræ tuũ.

Effector. Cic. de Diuin.

Effectrix. Cic. de Fin. Pecunia eſt effectrix multarum uoluptatũ.

Effero, effers, *Portar fuori, inalzare*, ἐκφέρω, extra fero. Ter. 1 Adel. Nunquid nam efferti? occidi. Efferre pedem, egredi. Virgil. lib. 2. Me ne efferre pedem genitor? Hinc Efferri cadauer dicitur, ἐκκομίζεσθαι, ἐκφέρεσθαι, dum ſepeliebatur, quaſi extra urbem ferri. ſiquidem apud ueteres ſolebant extra urbem ſepeliri, niſi qui geſſiſſent magiſtratus: honeſtiores tamen circa uias. Liuius. Depugnabunt pro re ipſi, ac mouentur, ac ſe ultro efferent. Interdum eſt prouehere, extollere. Virg. Extulit hæc Decios. Nonnunquã pro in altum eleuare. Virg. 5. Aen. Oſtendit dextram inſurgens Entellus, & alte Extulit. Interdum proferre, ut apud eundem: Ve belli ſignum Laurenti Turnus ab arce Extulit. Interdum eleuare, minuereq;, quaſi extra ferre, id eſt euacuare. Cic. lib. 1. de Orato. Illa, quæ aut conciliationis cauſſa leniter, aut permotionis uehementer aguntur, contrarijs commotionibus efferenda ſunt, ut odio, beneuolentia, miſericordia, inuidia tollantur. Aliquando pro manifeſtum facere. Teren. in Phor. Vides tuum peccatum elatum eſſe foras.

Elatus, particip. Liu. 7. Coram è conſpectu elatus.

Effero, as, pen. corr. *Incrudelire*, ἀγριόω, ἀποθηριόω, efferum, id eſt crudelem, inſtar feræ, facio. Cic. 1. de Nat. deo. Arbitror multas eſſe gentes immanitate efferatas.

Efferus, a, um, *Crudele ſtupendo*, ualde ferus. Virg. 8. Aen. Sæuitq; iuuentus Effera.

Efferueſco. Col. lib. 12. cap. 25. Vt in efferueſcendo uinum ſe bene purget. Tranſlate pro uehementer commoueri. Cice. pro Planc. Illæ undæ comitiorum, ut mare profundum, & immenſum, ſic efferueſcunt quodam quaſi æſtu. Nonnunquam pro erumpere. Cic. de prou. Conſ. Totum Pontum armatum efferueſcentem in Aſiã, atque erumpentem, ægre repulſum. Legitur & Efferueo in tertia declinatione. Vir. 4. Geor. Stridere apes utero, & ruptis efferuere coſtis.

Efficaciter. Pli. lib. 28. ca. 51. Capitis ulcera manantia, urina tauri efficaciter ſanat. Idem lib. 18. cap. 6. Efficaciſſime contingit.

Efficax, cacis, *Efficace*, ἐνεργής, δραστικός, quod ad agendum aliquid uim habet. Pli. li. 24. cap. 15. Efficacibus docent exemplis. Ibidem: Aduerſus ſerpentes ex aceto pota efficax. Cœlius ad Cice. Noſti Marcellum, quàm tardus, & parum efficax ſit.

Efficacia, ἐνέργεια, id eſt uis ad aliquid efficiendum. Plin. lib. 11. cap. 5. Efficaciæ, induſtriæq; neruos.

Efficacitas, idem Cic. 4. Tuſc. Neruis, & efficacitati ſimiles. Q. Cic. de peti. conſul. Qui tantum habet in libidine artis, & efficacitatis, ut &c.

Efficientia, æ; idem quod effectus. Cic. 2. de Nat. Deo.

Efficio, is, *Far con effetto*, διαπράττω, perficio, faciendo aſſequor, præſto. Ter. And. Quid eſt, quod tibi mea ars efficere hoc poſſit amplius? Pro eodem dicimus Effectum dare, uel reddere. Ter. in And. Hoc ego tibi effectum reddam.

Effigies, giei, *Effigie, ſembianza*, εἰκών, ἐκμαγεῖον, figmentum ad alterius ſimilitudinem, ueramve imaginem factum. Pli. li. 10. cap. 44. Vnde origo fabulæ, Diomedis ſocios in earum effigies mutatos. Effigies humanitatis & probitatis patris filius, apud Cicer. 5. de Fin. Dicitur etiam Effigia. Plau. in Rud. Veneris effigia hæc quidem eſt.

Effigio, as, *Figurare*, εἰκονίζω, ad effigiem formo. Auguſt. lib. 7. de Ciu. De materijs, licet à fabro effigiatis.

Effingo, is, *Figurare, ritrarre*, διατυπόω, ἀπεικάζω, effigiem rei alicuius ad uiuum exprimo. Cic. 1. Tuſc. Quæ tam immenſa magnitudo, quæ illa multa poſſit effingere? Quinct. Mihi uidetur M. Tullius, cum ſe totum ad imitationem Græcorum contuliſſet, effinxiſſe uim Demoſthenis, copiam Platonis, iucũditatẽ Iſocratis.

Effictus, Cic. pro Roſc. hæc conficta arbitror à poetis, ut effictos noſtros mores in alijs perſonis uideremus.

Effictio, ad Heren. li. 4. Effictio eſt, cum exprimitur & effingitur uerbis corporis cuiuſpiam forma, quoad ſatis ſit ad intelligendũ.

Efflagitatio, Cic. ad Brut. Neminem magis decet, quam te, rẽp. amare, uel rebus geſtis, uel ſtudio, atque efflagitatione omnium.

Efflagitatus, us, nomen, *Domanda con iſtanza*, pro uehementi poſtulatione, Cic. 7. Verr. Coactu, atque efflagitatu meo.

Efflagito, as, *Domandare con iſtanza*, ἐξαιτέω, uehementer flagito. Virg. 12. Aen. Notumq; efflagitat enſem.

Effleo, es, ere, *Conſumar piangendo*, flendo conſumo. unde efflere oculos dixit Quinct. 6. declam pro nimio fletu ſe excæcare.

Effligo, gis, p. p. efflixi, efflictum, *Affligere*, affligo. Plau. in Aſin. Quam tu propediem effliges ſcan.

Efflictim, uehementer. Plau. in Amph. Efflictim amare.

Efflo, as, *Cacciar con fiato*, ἐκφυσάω, flatu abigo, expiro. Varr. lib. 3. de Re ruſt. Beſtiolæ, ſi quæ prope naſcuntur, aut inferuntur, efflantur, aut ariditate cito pereunt. Inde efflare animam, pro mori. Suet. Prius quàm efflaret animam, pro mortuo deſeri iuſſit. Efflauit extremum halitum, id eſt mortuus eſt. Cic. 2. Tuſc.

Effloreſco, *Fiorire grandemente*, ἐξανθέω, ualde floreo, & per tranſlationem uigeo, excello. Ci. in Lælio: Effloreſcit amicitia.

Effluo, *Spargerſi fuori*, ἀπορρέω, ἐκρέω, extra fluo, effundor. Cato de Re ruſt. cap. 1. Vinum effluet, aqua manebit. Cice. 2. Tuſcu. Num tu ingemuiſſe Epaminundam putas, cum una cum ſanguine uitam effluere ſentiret? Tranſlate. Pro diuulgari. Teren in Eu. Vtrunque falſum eſt, effluet, id eſt non tacebitur. Effluere etiam dicitur, quod è memoria excidit. Cice. 2. de Fin. Bona præterita non effluere ſapienti, mala meminiſſe non oportet.

Effluentia, æ, *Spandimento*, ἐκροή, effluxus. Pli. lib. 26. cap. 10.

Effluuium, uij, ἀπόρροια, effluendi actus, Plin. lib. 7. cap. 51.

Effoco, as, are, *Soffocare*, πνίγω, ἄγχω, ſuffoco. Sene. de Breu. uitæ.

Effodio, dis, pen. pro. *Far foſſe, cauare*, κατορύττω, ἐξορύττω, fodiẽdo eruo. Plau. in Caſ. Ex ſterquilinio effoſſa tua illæc præda eſt.

Effœminate. Cice. Caue ne quid indecore effœminateq; faciat.

Effœmino, as, pe. c. *Effeminare*, ἀποθηλύνω, in muliebrem mollitiem conuerto. Sal. Corpus animumq; uirilem effœminat.

Effœminati, ἐκτεθηλυμμένοι, θηλυδρίαι, molles & laſciui dicuntur. Ci. 3. Phi. Intolerabile è ſeruire ipuro, impudico, effœminato.

Effœtus, a, um, *Quella coſa, c'ha già mandato fuori il ſuo parto*, quod iam fœtum edidit. Colum. lib. 7. cap. 12. Primus effœtæ

partus

partus amouendus eſt. Item pro fœtu qui emiſſus eſt. Idem lib. 8. cap. 5. Cum grex fuerit effœtus, hoc modo deponatur. Effœta quoque dicitur, quæ parere deſijt, quaſi frequenti partu laſſata. Plin. lib. 10. cap. 53. Eſt tanta gallinis fœcunditas, ut aliquæ ſexagena pariant oua, aliquæ quotidie, aliquæ in tãtum, ut effœtæ moriantur. Quo in loco effœtas dixit gallinas, fœtu deſtitutas, eneruatas. Effœtæ uires, quæ uigore priſtino amiſſo elanguerunt. Vir. 5. Aen. Frigent effœtæ in corpore uires. Similiter effœtam tellurē dicimus, ut idem lib. 1. Geor. Effœtos cinerem immundum iactare per agros. Vbi Seruius: Continua fertilitate laſſatos: ut etiã frequenti partu effœta dicitur mulier. Colu. in Præfat. 1. li. Quod exiſtiment ubertate nimia prioris æui fatigatum, & effœtum ſolum, nequire priſtina benignitate præbere mortalibus alimenta. Cice. in Cato. Libidinoſa & intēperans adoleſcentia effœtũ corpus tradit ſenectuti, id eſt debile & infirmũ. Effœte, aduerbiũ, Mart. li. 1.

EFFORO, as, p.c. *Forare*, τετραίνω, τετρέω, perforo. Colu. ca. 1. lib. 9.

EFFRENATVS, *Sfrenato*, qui frænum detractat, nec regi poteſt. tranſlate dicitur de re, quæ omnē egreditur modum. Cic. de Aruſp. reſp. Cuius ego de effrænato & præcipiti furore quid dicam? Idem 3. de Fin. Libido effrœnatam appetentiam efficit.

EFFRAENATE, diſſolute. Cic. 4. Tuſcu. An propter infinitum odium tyranni effrænatius in Aruntem inuaſerit. Idem de Sen. Cuius uoluptatis auidæ libidines temere & effrænate ad potiũdũ incitant.

EFFRAENATIO, onis. Ci. 5. Phil. Quæ effrenatio impotentis animi?

EFFRAENVS, a, um, uel effrænis, & hoc effræne, *Che non ha freno*, ἀχάλινος, carens freno. Liu. 4. Frænos ut detrahant equis, imperat.

EFFRICO, as, fricando excutio. Sene. epiſt. 96. Rubigo animorum effricanda.

EFFRINGO, gis, *Frangere*, διαῤῥήγνυμι, eſt ui quadam, & impetu frango. Teren. in Ad. Fores effregit, atque in alienas ædes irruit.

EFFRACTOR, qui fracto oſtio, aut ſera in ædes, uel arcam alienam irrumpit. Pau. in l. iij. de offic. præfe. uigil. Cognoſcit Præfectus uigilum de incendiarijs, effractoribus, furibus. & Vlp. l. j. de effract.

EFFRACTARIVS, rij, qui effringit. Sen. epiſt. 69.

EFFRACTVS, partic. Cice. pro Mur. Eamq; urbem ſibi Mithridates Aſiæ ianuam fore putaſſet, qua effracta, & reuulſa, tota pateret prouincia.

EFFVGIO, is, διαδιδράσκω, fugio, euado. Virg. 3. ecl. Nunquam hodie effugies. Interdum celeriter tranſeo. Vir. 3. Aen. Effugimus ſcopulos Ithacæ. Cic. pro Pomp. rex ipſe è manibus effugit.

EFFVGIVM, gij, *Il scampo*, ἀποφυγή, euaſio. Liu. li. 24. Si effugium patuiſſet, id eſt uia euadendi. Cic. de Nat. Quaſdam animantes habere effugia pennarum.

EFFVLCIO, is, fulcio. unde effultus, parti. Virg. 7. Aen. Atque harum effultus tergo, ſtratiſq; iacebat Velleribus.

EFFVLGEO, es, ἀποστίλβω, uehementer fulgeo. Virg. 8. Aen. Inſtructo Marte uideres Feruere Leucaten, auroq; effulgere fluctus.

EFFVNDO, is, *Spargere, spandere fuori*, ἐκχέω, extra ſpargo. Plau. in Aſin. Totamq; effudit fideliam. Per tranſlationem conſumere. Cic. lib. 2. Off. Multi patrimonia effuderunt, inconſulte largiendo. Sic effundere ærarium dixit, Ci. 3. Tuſc. pro euacuare. Nõnunquam pro erumpere, & magna cupiditate egredi. Cic. ad Brutum: Timore perculſa ciuitas, tota ad te ſe cum coniugibus & liberis effundebat. Quandoque emittere, Virg. 3. Geor. Ruuntq; effuſi carcere currus. Quandoque profligare. Saluſt. Effuſo, ac profligato peditatu.

EFFVSIO, Ci. 2. de Nat. deo. Aquæ etiam admixtum eſſe calorē, primum ipſe liquor, tum aquæ declarat effuſio. Interdum prodigalitas. Ci. pro Roſc. Ame. Quos ſumptus, quas effuſiones fieri putatis

EFFVSE. Cic. pro Sext. Rab. Large, effuſeq; donare alicui.

EFFVTIO, effutis, pe. p. *Parlare imprudentemente*, ἀναβλέω, ἐξαγορεύω, inepte, & inconſulte loquor. Tranſlatio ſumpta à uaſe futili, quod patulo ore, fundo acuto, nihil in ſe continet. Teren. in Phor. Ne uos forte imprudẽtes foris Effutiretis. Horat. in Art. Effutire leues indigna tragœdia uerſus. Varro. Euax uerbũ nihil ſignificat, ſed effutitũ naturaliter eſt. Nonius Effutire exponit pro dicere cũ mendacio, adducitq; Cic. 5. Tuſc. Vbi ſic ait: Nec hoc ſic agit, ut ex tempore quaſi effutire uideatur. Effutitus partic. Cic. 2. de Diuin. Quorum partim ficta aperte, partim effutita temere.

E ANTE G

EGELIDO, *Disghiacciare*, quod gelatum eſt diſſoluo. Sidonius.

EGELIDVS, a, um, *Tepido*, quod de ſummo gelu aliquid remiſit. Oui. Sed gelidum Borean, egelidumq; Notum. Col. lib. 10. Nunc uer egelidum, nunc eſt molliſſimus annus. Seruius ualde gelidum interpretatur, explicans locum illum. Virg. 8. Aen. Egelido ſecretum flumine.

EGENVS, pen. pro. *Bisognoso*, ἄπορος, cui deſunt uitæ neceſſaria. Liu. 9. Omnium egena corpora humi proſtrauerunt. Virg. 8. Aen. Rebusq; ueni non aſper egenis.

EGEO, es, egui, alicuius rei inopia laboro, *Hauer bisogno*, ἀπορῶ, ἀπορέομαι, & tam genitiuo, quàm datiuo iungitur. Cic. 2. de Fin. Conſumptus patrimonijs egeni. Idem 2. de Diui. Illud Romanis hominibus glorioſum, ut Græcis de philoſophia litteris non egeant. Hinc egens. Cic. de Amic. Egentes abundant, & imbecilli ualent. Egentior, us. Ci. Att. lib. 6. Nihil rege egentius. Egeſtas Vir. & Cic.

EGERO, is, egeſſi, egeſtũ. Col. lib. 2. Stercus ex columbarijs egeritur.

EGERMINO, as, *Germogliare*, βλαστάνω, germino. Col. lib. 5. ca. 5. Malleolus cum egerminauerit. ad unam materiam reuocato. Idem li. 4. cap. 17.

EGESTA, urbs in Sicilia, quam Aeneas condidit, & ab Aceſtis matre Egeſta eam nominauit. Erat autem Egeſta filia Hippotæ Troiani, quam pater ne marinæ beluæ traderetur, impoſitam nauiculæ dijs & uentis commiſit, quę tandem in Siciliam delata à Crimiſo amne compreſſa, Aceſtem edidit. hæc poſtea Segeſta dicta, & Segeſtani, incolæ. Pli. lib. 3. c. 8.

EGESTIO, nis. Pli. Epiſt. 159. Publicarum opum egeſtione.

EGESTVS, us. Sen. 3. de Natu. Corpora ad egeſtum uenter exhaurit.

EGREDIOR, eris, extra gradior, exeo, *Vscir fuori*, ἐκβαίνω, ἐξέρχομαι. Ter. in And. Vnde egreditur? Ibidem. Egreditur ab ea, de domo eius. Dicimusq; Egredior templo, & è tem plo.

EGREGIE, excellenter. uſurpatur pro ualde. Ter. in And. Horum ille nihil egregie præter cetera ſtudebat. placet.

EGREGIVS, a, um, *Egregio, scielto*, ἐξαίρετος, ἐπίλεκτος, quaſi ex toto grege electus, excellens. Ter. in And. Forma egregia, & ætate integra. Proprium comparatiuum non habet: quo tamen uſi ſunt ueteres. Lucr. lib. 4. Nam nihil egregius, quàm res ſecernere apertas A dubijs. Iuuen. Etiam Lucretium imitatus ab Egregie aduerbio formauit comparatiuum Egregius, pro magis egregie. Egregius, inquit cenat, meliuſq; miſerrimus.

EGRESSVS, Cic in Piſ. Frequentiã ſua ueſtrum egreſſum ornando.

EGVLA, ſulfur, lanis ſuffitu, mollitiem, candoremq; inducens. Plin. lib. 35. cap. 25.

EGVRGITO, as, exhaurio. Plau. in Epid. Atque egurgitem domo prorſus.

E ANTE H ET I

EHEM, *Oh, ah*, ἆ, interiectio ſubito aliquid deprehendentis. Teren. in Eun. Quis hic loquitur? ehem, tu ne eras hic mi Phædria? Idem in Ad. Ehem opportune, te ipſum quæritto.

EHEV, *Ah, ahi, dì*, interiectio dolentis. Virg. 2. Eclo. Eheu, quid uolui miſero mihi?

EHO, *O la*, ὦ, εἶα, interiectio ad ſe uocãtis. Interdum etiã excitatiua particula eſt, qua attentionem nobis paramus eius, cũ quo loquimur. Ter. Eho, dic mihi, ſi omnes coniectũ hunc in nuptias Inimici uellent, quod, niſi hoc, conſilium darent? Idem in Eun. Ehodũ, dic mihi, eſt ne, ut fertur, forma? Alias interiectio admirantis, ut apud eundem in And. Eho, an tute intellexiſti hoc aſſimularier.

EI, *si*, αὐτῷ, datiuus ab Is, ea, id, aliquando habet qualitatis uim. Teren. in And. Ei ne ego ut aduerſer? id eſt tali, tam bono. in metro plerunque monoſyllaba dictio eſt, ut Cui, & Huic: licet quandoque etiam duarum ſyllabarum reperiatur: ubi e, modo corripitur, modo producitur. Iuue. Ire uiam pergant, & eidem incumbere ſectæ. Lucr. lib. 6. Scilicet & fluuius qui uiſus maximus eĩ.

EIA, *Hor su, hor via*, εἶα, modo adhortantis eſt. Mart. li. 2. Eia age rumpe moras. Interdum corripientis. Ter. in Eun. Eia, haud ſic decet. Varios præterea uſus habet.

EIACVLOR, aris, deponens, & Eiaculo actiuũ, *Lanciare*, ἐκβάλλω, lõge iaculor. Ouid. 4. Meta. Foramine longas Eiaculatur aquas.

EIECTAMENTVM, ti, pro excremento. Tacit. de morib. Germanic.

EIECTIO, Cic. Att. lib. 2. Mortem & eiectionem timemus.

EIECTITIVS, a, um, ἐκβόλιμος. Pl. l. 11. Vulua eiectitia uocatur.

EIECTO, as, are, frequent. Plaut. Merc. Ne hic te opprimeret imprudentem, atque eiectaret. Fauilla eiectata. Oui. 2. Met.

EIICIO, is, expello. Cic. Terentiæ lib. 14. Eijcere nos, magnum fuit. Pro extendo. Virg. 10. Aen. Eiectoq; incumbit ceruius armo. Pro naufrago idem poſuit 4. Aen. Eiectum, littore egentem Excepi. Eijcere pro abortiri, ut intelligas accuſatiuum partum. Vlpia. l. ſi ſeruum. ff. ad legem Aquil. Si mulier pugno percuſſa eiecerit.

EIVLATIO, ὀλολυγμός, clarus, & ſonorus planctus Plau. Capt.

EIVLAT. Cic. de Aruſp. reſp. Eiulatus & gemitus Philoctetæ.

EIVLO, as, are, uoce in altum ſublata plorare. Cic. 2. Tuſc. Herculem uiderat in Oeta magnitudine dolorum eiulantem.

EIVRO, as, are, *Giurare*, ἐξομνύω, ἀπαυδάομαι, idem eſt quod præſtito ante iuramento, ſe re aliqua liberare. Vnde, Eiurare iudicem iniquum, eſt, interpoſito iuramento ſibi iudicem ſuſpectum eſſe nomine iniquitatis, eius iuriſdictionem declinare. Cic. 12. Phil. Sic me iniquum eiurabant, de me querebantur. Eiurare forum iniquũ eſt iuriſdictionem fori alicuius detractare, interpoſito prius iuramento, ſe in eo foro ius ſuum tueri non poſſe. Cic. 5. Verr. Negociatores putant eſſe turpe id forum ſibi, in quo negociantur, iniquum eiurare. Cice. in Epiſt. ad Pætum: Quod mihi bonam copiam eiures, nihil eſt, id eſt quod iures tibi non ſuppetere facultates ad faciendum impendiũ cenæ: quam Cicero per iocum ab eo petebat. Pro eodem legitur Eierare. Cice. 2. de Orat. Eiero, inquit, iniquus eſt.

EIVSMODI, *Di cotal maniera*, τοιοῦτος, & Eiuſcemodi, nomina ſunt

indeclinabilia, ex duobus genitiuis compoſita, idem ſignificantia quod Talis. Ter. in And. Qui cum ingenijs conflictatur eiuſmodi. Ci. pro Pomp. Genus belli eſt eiuſmodi.

E ANTE L

ELABOR, pe. pr. *Fuggire, ſdrucciolare*, *διεξάγω*, effugio ut anguilla manu comprehenſa lapſu fugit. Virg. 1. Aen. Antenor potuit medijs elapſus Achiuis Illyricos penetrare ſinus. Cum uellet ſignificare eum è manibus penè Græcorum ipſum cōprehendentiū euaſiſſe. Sic Plau. in Capt. Ea ſpes elapſa eſt. Planc. ad Ci. Elapſus ſum ijs.

ELAPSVS. Cic. in Som. Scip. Eorū animi, qui ſe corporis uoluptatibus dediderunt, corporibus elapſi circum terram ipſam uolutantur.

ELABORATIO, ad Heren. Hæc non uidentur fieri poſſe ſine elaboratione.

ELABORO, as, are, *Affaticarſi grandemente*, *ἐξεργάζομαι*, *ἐκπονέω*, eſt ſummo labore niti. Cice. Capi. Enitere, elabora, effice. Elaboratus amor, Horat. Epod. 14.

ELOCATA, genus ſalſamenti, uulgo Malandrea. Col. lib. 8. c. 17.

ELACATAEVM, *ἐλακάταιον*, mons Theſſaliæ. Stephanus.

ELACTESCO, ſcis, eſt album fieri ad modum lactis. Pli. lib. 20. ca. 11.

ELAEA, urbis nomen in Creta inſula. Plin. lib. 4. cap. 12. Eſt etiam inſula in Propontide, contra Rhyndaci amnis oſtium. Idem cap. ulti. lib. 5. Eſt item Elæa, Aeolidis oppidum, non procul à Caico fluuio. Pomp. lib. 1. & Pli. lib. 5. cap. 30.

ELANGVEO, gues, *ἐκκάμνω*, languore conficior. Plin. de Vir. Illuſt. Campaniæ delicijs elanguit. Liu. 23. Neque tamen elanguit cura hominum ea mora. Idem 5. Differendo elanguit res

ELANGVESCO, ſcis, ualde infirmus fio. Gel. lib. 2. Omnis uigor animi, corporiſq; elangueſcit. Liu. 1. Vt elangueſcendum aliena ignauia eſſet. Cornus elangueſcens, & iam caſura, Silius lib. 4.

ELAPE, genus ſerpentis. Plin. lib. 32. cap. 5.

ELAPIDO, lapidibus purgo. Pli. lib. 17. cap. 4. Elapidato luto.

ELARGIOR, giris, *Donare*, *διαδίδωμι*, *διανέμομαι*, largior. Liui. Elargiendo de alieno, popularem fieri quærentes.

ELASSESCO, is, ere, *καταπονοῦμαι*, *ἐκκάμνω*, laſſum fieri. Plin. lib. 16. cap. 15.

ELATE, es, Plin. lib. 12. cap. ult. Species abietis, quam alij Palmam, alij Spathen appellant. Dioſc. uero, Galenus, Aegineta, & Heſychius Elaten uocant tenerum palmæ germē. quorum ſententia uidetur uerisimilior.

ELATE, aduerb. Cic. in Orat. ut Demoſthenes certe poſſit ſummiſſe dicere, elate Lyſias fortaſſe non poſſit, id eſt grauiter, & ample.

ELATERIVM, *ἐλατήριον*, medicamēti genus ex ſilueſtri cucumere cōfectum, ad purgandum aluum accommodatum. Pli. lib. 20. cap. 1.

ELATIO, Ci. de Fin. Lætitia quaſi geſtiētis animi elatio uoluptaria.

ELATRO, as, quaſi quodam cum latratu eloquor. Horat. lib. 1. epiſt. ad Lollium.

ELATVS, *καταφρονούμενος*, *μετέωρος*, ſuperbus, arrogans: à uerbo effero. Cic. contra legem agra. Quibus illi rebus elati, & inflati. Elatus arrogantia, ſuperbia, inſolentia, Cæſar. 3. Bel. Ciui.

ELAVO, p. c. *Lauare*, *ἐκπλύνω*, eluo, lauo. Col. li. 12. cap. 50. Cum fuerit olea elota. Elauare ſe bonis, per tranſlationem pro ſpoliare. Plau. in Aſin.

ELDANA, *ἔλδανα*, oppidum Vaccæorum. Ptol. lib. 2. cap. 6.

ELEA, *ἐλέα*, Stra. lib. 6. Ciuitas eſt Lucaniæ, à Phocenſibus condita, Parmenidis, & Zenonis Pythagoricorum patria: qui ab ea Eleatæ dicuntur.

ELECTIO, nis, *Elettione, eletta*, *ἐκλογή*, *αἵρεσις*, ſelectio, & approbatio. Cic. in Orat. Iudicium, electioq; uerborum.

ELECTO, as, frequentatiuum ab elicio. Plaut. in Aſin. Electabo, quod illud ſit, id eſt, eliciam.

ELECTOR, oris, *Elettore*, qui eligit. auctor ad Heren.

ELECTRA, teſte Heſiodo, nympha Oceani & Thetios filia, uxor Atlātis: cuius filia quædā etiā Electra dicta, quæ Ioui Dardanum peperit: dicente Virg. lib. 8. Dardanus Iliacæ primus pater urbis & auctor, Electra, ut Graij perhibent Atlantide cretus. Et ſubdit: Electrā maximus Atlas Edidit, æthereos humero qui ſuſtinet orbes.

ELECTRIVS, a, um, ut Electria tellus, id eſt, Samos: ſortita nomen ab Electra Dardani matre, filia Atlantis. Val. Flac. Arg. 2.

ELECTRVM, *ἤλεκτρον*, gummi ſiue lacryma, ſuccusve creditus eſt ex arboribus pinei generis profluens. A Latinis ſuccinum dicitur. Multū laboratū apud ueteres ubinā electrū naſceretur: alijs dicētibus ad Padum fluuium eſſe populos arbores, ex quibus deflueret: alijs credentibus in inſulis quibuſdam maris Adriatici gigni, quas idcirco Electridas uocauerūt. hodie uero notiſſimū eſt, electrum prouenire in inſula maris Germanici non procul à litore Prutenico, quā Germani ſua lingua Sudaum appellāt. ex cuius inſulæ ſcopulis in mare delapſum, partim Oceani æſtu ad litus eijcitur, partim ruſticorum opera in ipſo mari colligitur. Neque tamē uerum eſt, ex arboribus defluere, ſed è ſaxis. Primo autē cum emanat, liquidū eſt, ſed maris aeriſq; frigiditate in eā, quā uidemus, duritiā cōcreſcit. Eſt itaque electrū, nihil aliud quā bituminis genus, maris regioniſq; frigore ex liquida conſiſtentia in duritiam commutatā. Ab huius ſimilitudine uerisimile eſt dictum, eſſe quoddā metalli genus, quod ex parte quadam auri & argenti commiſtione conficitur, dicente Plin. lib. 33. cap. 4. Aurum in quo quinta argenti portio eſt, electrum uocatur.

ELECTVS, us, Oui. 2. Epiſt. In necis electu parua futura mora eſt.

ELEEMOSYNA, *Limoſina*, *ἐλεημοσύνη*, quod inopi datur: ab *ἐλεέω*, miſeratio. Spartianus de Caracalla. Nō lentus in eleemoſynam.

ELEGANS, p. c. *Elegante, polito*, à uerbo Eligo, ut Cice. lib. 21. de optimo dic. gen. innuere uidetur, cum inquit: Nam ſi eleganteem ſe uideri uolet, eliget quibus utatur. Eſt igitur Elegans, idem quod cultus, ornatus, *φιλόκαλος*, *κομψός*. Ci. 2. de Fin. Mundos, elegantes, optimis cocis, piſtoribus. Ter. in Eunu. Cum ipſum me noris, quā elegans formarum ſpectator ſiem. Vbi Donatus: Elegans ſpectator eſt, qui ſit cunctantis & faſtidioſi iudicij, cui non quid placet facile. Cic. 6. Ver. Iſtos, qui ſe elegantes dici uolunt. Gel. lib. 11. ca. 2. Elegans homo non dicebatur cum laude, ſed id fere uerbum ad ætatem M. Catonis, uitij non laudis fuit. Cato l. de Moribus: Auaritiam omnia uitia habere putabant, ſumptuoſus, cupidus, elegans qui habebatur, is laudabatur.

ELEGANTER, *κομψῶς*, Idem 1. de Fin. Hoc ipſum elegantius poni, meliuſq; potuit. Idem ad Brutum: Tibi is exponet, qui & optime omnia nouit, & elegantiſſime expedire, & deferre ad te poteſt.

ELEGANTIA, *Eleganza, politezza, netezza*, *φιλοκαλία*, *κομψότης*, mūditia, lautitia, ornatus. Cic in Orat. Fucati medicamenta candoris & ruboris omnia repellentur: elegantia modo & munditia remanebit. 1. de Fin. Contemnit diſſerendi elegantiam. Idem 3. de Fin. Agricultura abhorret ab omni politiore elegantia. Elegantia in oratione uirtus eſt. huius duæ ſunt partes, Latinitas, & explanatio. Latinitas, quæ ſermonem purum ſeruat ab omni uitio: explanatio, quæ reddit apertam & dilucidam orationem.

ELEGIA, pen. pro. *Elegia, uerſo miſerabile*, *ἐλεγεία*, *ἐλεγεῖον*, ſiue Elegeia per quinque ſyllabas, Latine ſonat, carmen miſerabile, ab *ἐλεέω*, miſereor, quòd hoc potiſſimum genere carminis miſerabiles hominum ærumnæ, & amoris querimoniæ ſoleant decantari. quanquam poſtea rebus etiam lætis ſeruire didicerit, ut teſtatur Horat. de Arte: Verſibus (inquit) impariter iunctis querimonia primum, Poſt etiam incluſa eſt uoti ſententia compos. Ad huius uocis etymologiam alludit Ouid. in epicedio Tibulli his uerſibus: Flebilis indignos Elegeia ſolue capillos: Ah nimis ex uero nunc tibi nomen erit.

ELEGIA, elegiorum, pro carminibus elegis. Plaut. Merc. Meæ implentur carbonibus elegiorum fores.

ELEGIDION, *ἐλεγείδιον*, Per. Saty. 1. Si qua elegidia crudi Dictarūt.

ELEGVS, a, um, ut elegus uerſus, flebilis. Horat. lib. 1. Carm. Ode 33.

ELEGVS, gi, *ἔλεγος*, *ἐλεγεία*, idem quod elegia, ſiue carmen elegiacum. Oui. 2. Faſt. Nunc primum uelis elegi maioribus itis.

ELEI, p. p. *ἠλεῖοι*, populi in Peloponneſo, Elidem incolentes, clariſſimi propter ludos Olympiacos, quorum præfecturam Elei habuerunt. unde Elei equi. Lucan. lib. 1.

ELIADES, equæ dicuntur, quæ ex Olympico certamine palmam referunt. Seruius in illud Virg. 1. Geor. Eliadum palmas Epirus equarum.

ELELEIS, idis, mulieres bacchantes: *ἀπὸ τοῦ ἐλελίζειν*, à uociferando. Ouid. 14. Epiſt. Nunc feror, ut Bacchi furijs Eleleides actæ.

ELEMENTA, orum, *Elementi*, *στοιχεῖα*, ſunt principia omnium rerum, ex quibus reliqua omnia componuntur, & in quæ reſoluuntur, ignis aer, aqua, & terra. Ci. 2. de Nat. deo. Omne corpus aut aqua, aut ignis, aut aer, aut terra, aut quæ ex ijs componuntur. Horum ſimilitudine etiam notas litterarum elementa uocamus: quòd ex ijs primum ſyllabæ, deinde ex ſyllabis dictiones conſtituantur. ſicut enim illa coeuntia omne corpus efficiunt: ſic hæ cōiunctæ literalem uocē quaſi corpus aliquod componunt. Sic lex Moyſi, & omne uetus teſtamentum, elementum dicitur ab Apoſtolo: è quibus quaſi ex elementis & religionis exordijs Deum diſcimus.

ELEMENTARIVS, a, um, Sen. lib. 5. Ridicula res elementarius ſenex. Iul. Capitol. Puer litteris elementarijs imbutus.

ELENCHVS, chi, Latine argumentū, ab *ἐλέγχομαι*. argumētor. plerunq; tamē pro argumēto ſophiſtico. Sunt & Elenchi margaritæ. Pli. li. 9. c. 35. Iuue. Sat. 6. Auribus extēſis magnos cōmiſit elēchos.

ELEO, es, *ῥυπαίνω*, maculo. Lucil. li. 6. Si ueſtimenta eleuit luto.

ELEPHAS, elephātis, & elephātus, ti, animal, eſt omniū terreſtriū maximū, duos habet dētes, ex quibus fiūt opera eburnea. Vires tauri, aut elephantis. Idē 2. de Nat. deo. Manus data elephantis, quia propter magnitudinē corporis difficiles aditus habebāt ad paſtū. Poetæ nonnunquā Elephantū pro ebore poſuerunt. Virg. lib. 3. Geor. in foribus pugnā ex auro, ſolidoq; elephāto. Elephāti biennio utero graueſcunt, nec amplius quàm ſemel gignūt, nec plures quàm ſingulos, uiuunt annos trecentos. Hos primum uidit Italia. Pyrrhi regis bello in Lucanis: unde & boues Lucas nominauit: quoniam Itali maximam quadrupedem, quam haberent, uocarent Bouem.

ELEPHANTIA, ſiue Elephantiaſis, *ἐλεφαντίασις*, morbus eſt, quem uulgus medicorum Lepram uocat: ita tamen ut alium eſſe intelligamus à Lepra Græcorum, quæ ſcabiei ſpecies eſt cutem manifeſtis cruſtis obducens. Oritur Elephantiaſis à ſanguine

atræ

atræ bilis naturam habente, qui temporis proceſſu nominis in perfectam atram bilem conuertitur. Rationem huius referunt ad elephanti naturam, cuius cutis ulcerosis quibuſdam uallibus infeſtatur. Plin. lib. 26. auctor eſt, elephantiaſim in Italia ante Cn. Pompeij tempora non fuiſſe.

ELEPHANTIACVS, ἐλεφαντιῶν, ἐλεφαντιακός, qui morbo elephantiæ laborat.

ELEPHANTINI libri, apud priſcos fuerũt, in quibus S.C. ſcribebant.

ELEPHANTINVS, a, um, pen. cor. Elephantinum emplaſtrum deſcribit Celſus lib. 5. cap. 19. ſic dictum, quòd ſit percandidum, quaſi eburneum.

ELEPHANTIS, tidis, poeta, qui libellos ſcripſit, quibus uaria genera concubitus complexus eſt. Mart. lib. 12. Nec molles Elephantidis libelli. Eſt etiam Nili inſula infra ultimam eius fluuij cataractam. Plin. lib. 5. cap. 9. Strabo Elephantinam appellat.

ELEVO, as, pen. cor. *Leuare, alzare*, μετεωρίζω, ἐπαίρω, ſurſum leuo, in altum tollo, Plaut. Cape dum lapidem hunc, atque eleua. Item rem aliquam minuo, extenuo. Liu. lib. 3. Si uana noſtra auctoritas ad plebem eſt, uos eleuatis eam. Ci. in Tuſc. Nihil eſt, quod tam eleuet ægritudinem.

ELEVS, untis, ſiue potius Elæus, ἐλαιοῦς, Steph. oppidum in Thracia Cherroneſo. Pli. li. 4. c. 11. Incolæ Elæuntij, ſiue Eleuſij, ἐλαιούσιοι.

ELEVSA, ſiue potius Elæuſa, inſula Ciliciæ adiacens. Pli. lib. 5. ca. 31.

ELEVSIS, & Eleũ, ciuitas in Attica prouincia, in qua regnauit Eleuſius, qui cum Cererem filiam quærentem liberaliſſime hoſpitio ſuſcepiſſet, illa pro munere oſtendit ei omne genus agriculturæ, filium etiam eius Triptolemum, recens natum, per noctem igne fouit, per diem diuino lacte nutriuit: cumq; grandiuſculus factus eſſet, curru ſuo impoſitum per totum orbem miſit ad uſum frumentorum hominibus indicandum. ex quo Eleuſini Cereri ſolennia ſacra inſtituerunt. Strabo lib. 8.

ELEVSINVS, a, um, Virg. 1. Geor. Tardaq; Eleuſinæ matris uoluentia plauſtra.

ELICES, p. c. *Foſſi d'interno à i campi*, ἀγωγοὶ, ſulci aquarij, per quos aqua collecta ex agro educitur: ab eliciendo dicti. Colu. lib. 2. c. 8.

ELICIO, is, pen. cor. cui, citum, *Elicere*, ἐξάγω, educo. Oui. Credibile eſt lacrymas elicuiſſe deo. Ci. 1. de Orat. Verbum ex eo nunquam elicere potui de ratione dicendi.

ELICIVS, Iupiter in Auentino colebatur: ab eliciendis fulminibus. Ouid. 3. Faſto. Nunc quoque te celebrant, Eliciumq; uocant.

ELIDO, dis, pen. pr. eliſi, eliſum, *Fracaſſare*, ἐκθλίβω, effringo, excludo, occido. Cic. 3. Tuſc. ægritudines, ipſo trunco euerſo, omnes elidendæ ſunt. Plaut. in Rud. Iubeo oculos elidere. Virg. 8. Aen. Geminosq; premens eliſerit angues. Plin. lib. 11. cap. 37. Ceteris oſſibus leonis eſt tanta duritia, ut ignis elidatur, uelut è ſilice. Suet. in Cæſare: Præ turba eliſi, exanimatiq; ſunt.

ELIGO, gis, p. c. *Eleggere, far elettione*, ἐκλέγω, αἱρῦμαι, è quouis numero, ex omni copia. Cic. 4. Acad. Quam potiſſimum ſententiam & diſciplinam melius eliget? Idem 1. Verr. Quoties ille tibi poteſtatem optionemq; facturus ſit, ut eligas utrum uelis. Electus. Ci. 1. de Fin. Electis uerbis dictare res. Deligo uero ſignificat ex magis idoneis aliquem legere ad aliquid agendum.

ELIMINO, as, p. c. *Cacciare di caſa, mandar fuori*, ἐξωθέω, ἐκβάλλω, extra limen eiicio, excludo. Pompo. ad Nonium: Eliminabo extra ædes coniugem. Ennius Medea: Antiqui herilis fida cuſtos corporis quid ſic extra ædes eliminatur? Eliminare dicta, dixit Hora. lib. epiſt. pro counciare, quaſi extra limen efferre.

ELIMO, as, *Limare*, ἐκδιαρρινῶ, proprie eſt lima conficere. Ouid. 4. Met. Retiaq; & laqueos, quæ lumina fallere poſſent, Elimat. Inde Elimare opus, pro ornate, & abſolute conficere. Cic. ad Att. li. 16. Velim σκόλιον aliquod elimes ad me. Interdũ pro lima abradere. Pli. lib. 34. cap. 18. Elimatam ſcobem in fictili crudo coquunt in caminis.

ELINGVIS, gue, ἄγλωττος, ſine lingua. Item qui loqui nõ poteſt, etiã ſi linguam habeat. Cic. pro Flac. Conuicit, & elinguem reddidit.

ELINGVO, as, *Priuare della lingua*, ἀπογλωττίζω, linguam extraho. Plautus in Aulu. Si ego te non elinguandam dedero uſque à radicibus.

ELIQVAMEN, quod eliquatum eſt ex re aliqua, ut carnibus aut piſcibus uulgus Salmuriam uocat. Col. lib. 9. cap. 14.

ELIQVESCO, is, liquidum fieri. Varr. de Re ruſt. de olea loquens. Alia ad cibum eligitur, alia ut eliqueſcat.

ELIQVO, as, pen. cor. *Far liquido*, τήκω, ἐκτήκω, liquidum facio, ut cum aurum igni diſſoluimus. Eſt etiam liquide purgare. Sen. lib. 3. Nat. quæſt.

ELIS, ἦλις, oppidum in Occidentali tractu Peloponneſi, non procul ab Alpheo fluuio, iuxta quod certamen olympicum celebrari ſolet. Plin. lib. 5. Ptol. quoque lib. 3. c. 16. regionem omnem circũiacentẽ Elidem appellat. Hinc Eleus, a, um. Virg. lib. 3. Geor. Hic uel ad Elei metas & maxima campi Sudabit ſpatia. Item patrony. fem. Elias, adis, ut, equæ Eliades, quæ apud Elidem certamine curruli palmas merentur. Seruius in illud Vir. 1. Geor. Eliadum palmas Epirus equarum.

ELISA, ἔλισα, Beli Phœnicum regis filia, Dido cognominata, quòd complura ſupra animi muliebris fortitudinem geſſerit. nam & fratris inſidias fugiens Carthaginem condidit: cumq; a ſuis ciuibus cogeretur Iarbæ nubere, morte ſpuntanea ſe à ſecundis nuptijs liberauit. Seruius.

ELIXO, as, *Leſſare, cuocere a leſſo*, ἕψω, ἐψέω, aqua coquo.

ELIXVS, a, um, *Leſſo*, aqua coctum. Elixum (inquit Nonius) eſt quicquid aqua mollitur, uel decoquitur. nam lixam, aquã ueteres dixerunt: unde & Lixæ dicti, qui militibus aquã ad caſtra, uel ad tentoria ſolent ferre. Horat. 2. Serm. Sat. 2. At ſimul aſſis Miſcueris elixa. Varro p tranſlationẽ Calceos elixos ſcribit, quaſi madefactos.

ELLEBORINE, herba exiguis folijs, alio nomine Epipactis. Plin. lib. 7. cap. 2.

ELLEBORVM, herba inſignem purgandi uim habens, Latini Veratrum appellant. Eius duæ ſunt ſpecies, album, & nigrum. Elleborum album folia habet plantaginis, aut betæ ſiluestris ſed breuiora nigrioraq;, & canalium dorſo rubentia. Præſtantiſſimum naſcitur in Anticyra inſula, ubi & tutiſſime ſumebatur, cerebri purgandi gratia. Vnde factum eſt, ut quos cerebro minus ſano eſſe uelimus ſignificare, Anticyrã nauigare iubeamus. Elleborũ nigrũ, Romanis Veratrum nigrũ dicitur. Folia habet platani, ſed minora & ſpõdylio proxima, pluribus inciſuris, nigrioraq; & ſubaſpera.

ELLYCHNIVM, *Stopino*, ἐλλύχνιον, funiculus ille papyraceus, ſeu ſparteus, cannabinus ve, aut ſtupeus, in lychno, qui oleo affuſo lumen præbet. Plin. lib. 23. cap. 4. Et è medulla eius elegantium lucernarum ellychnia fiunt.

ELOCO, as, are, *Affittare*, ἀπομισθόω, ut elocare fundum, eſt certo pretio eius uſum alicui concedere. Cic. 5. Ver. Xenon fundum elocatum eſſe dicebat. Elocare boues, Colu. lib. 1. cap. 7. Elocare ſeſe curandum. Plin. lib. 26 cap. 1. Elocare funus, Pli. lib. 21. Elocare filiam, eſt eam uiro tradere.

ELOCVTIO, pars rhetoricæ, quæ à Ci. 1. de Inuent. definitur, idoneorum uerborum ac ſententiarum ad inuentionem accommodatio.

ELOGIVM, *Teſtimonio, teſtimonianza*, ἐλογεῖον, teſtificatio de aliquo honoris uel uituperationis cauſſa. Vituperationis, Quinct. Non eſt iudices, quod putetis ideo nullum adiectum ad exheredationẽ iuuenis elogium, quia de ſcelere conſtaret. Honoris, Cic. in Cato. In Calatinum illud elogium unicum complurimæ conſentiũt gentes, populi primarium fuiſſe uirum. Aliquando accipitur pro ſimplici teſtificatione ſententiæ. Cic. in Cato. Solonis quidem ſapicotis elogium eſt.

ELONGO, as, *Prolungare*, protraho. Pli. Quo tempore dies elongãtur.

ELOPS, piſcis apud antiquos nobiliſſimus, unus omnium ſquamis ad os uerſis contra aquam nando meat: à nonnullis Accipenſer dictus. Plin. lib. 9. cap. 17.

ELOQVENTIA, dictio ex omni parte perfecta. Cice. in Partit. Nihil aliud eſt eloquentia, quàm copioſe loquens ſapientia. Terent. in Eunu. Dixine ego in hoc eſſe uobis Atticam eloquentiam?

ELOQVIVM, modo ſermonem, modo facundiam, modo elogium ſignificat. Plau. Dulci ac blando eloquio amicam ſolatus. Apul. Platonis eloquio munitus. Oui. 2. de Põ. Eloqui niror ille domeſticus.

ELOQVOR, *Parlare, apertamente*, ἀποφαίνω, clare & aperte animi ſenſa explico. Quinct. Eloquor cum omnia, quæ mente conceperim, promo, atque ad audientes profero. Virg. Eloquar, an ſileam? Aliquando eloqui, eſt dicere: quod proprium eſt oratoris. Cic 1. de Orat. Oratoris eſt compoſite, ornate, copioſe eloqui. Hinc eloquentes, qui in dicendi ratione perfecti ſunt: unde Antonius apud Ciceronem dicit ſe diſertos uidiſſe plurimos, eloquentem neminem: quaſi dicat, ſe plurimos eximios oratores uidiſſe, perfectum autem, in quo nihil deſideraretur, neminem. Cic. 1. de Orat. Mirari deſinamus, quæ cauſſa ſit eloquentium paucitatis: cum ex ijs rebus uniuerſis eloquentia conſtet, quibus in ſingulis elaborare per magnum eſt. Idem in Ora. ad Brut. Is erit eloquens, qui poterit parua ſubmiſſe, modica temperate, magna grauiter dicere.

ELVCEO, ces, *Rilucere, eſſer lucido, manifeſto*, ἐκφαίνομαι, lucidum eſſe, & per trãſlationem manifeſtum. Virg. 4. Geor. Elucẽt aliæ, & fulgore coruſcant. Ci. 1. de Diuin. Vt illa tertia pars orationis & mentis eluceat. Elucet animi excellẽtia ĩ deſpiciendis opib. Ci. 1. Off.

ELVCESCERE, magis lucidũ fieri. Hieron. Quod ut clarius eluceſcat.

ELVCESCO, *Priuar di luce*, ζοφόω, luce priuo: quamuis Nonius interpretetur lucidare. Laberius apud Gel. lib. 10. cap. 17. Volo elucificare exitum ætatis meæ.

ELVCTOR, aris, *Vincere à la lotta*, luctando uinco, euado. Pli. li. 34. ca. 10. In ore fornacium, qua flammæ eluctantur, id eſt luctando exeunt. Liu. li. 24. Tenentibusq;, cum tot, ac tã ualide eluctãdæ muris eſſent, ſeſe eripuerunt. Vir. 2. Geor. Aqua eluctabitur omnis. Locorum difficultates eluctatus, Tacitus in uita Agricolæ. Niues eluctari, Idem li. 19. Luca. li. 2. Tyrrhenas uix eluctatus in undas.

ELVCVBRO, as, & Elucubror deponens, *Vegghiare per operar qualche coſa*, νυκτογραφέω, eſt lucubrationibus, id eſt uigilijs, conficio. Ci. Att. lib. 7. Epiſtolam eram elucubratus.

ELVCVM, pen. pro. ueteres languidum, uel aliucinatorem, aut nugarum amatorem. Varro de lingua Latina lib. 5.

Elvdo,is,pen.pro, *Beffare, ingannare*, διαπαίζω, manifeſte derideo, decipio. Cic. 4. Acad. Illum eluditis. Teren. in Eun. Eluder, ubi te inctum ſenſerit. Cic. in Catil. Quamdiu nos etiam furor iſte tuus eludet?

Elvgeo,es, *Laſciare il pianto*, lugere deſino. Liui. lib. 34. Quid aliud in luctu, quàm purpuram, atque aurum deponunt? quid aliud, cũ eluxerunt, ſumunt? Accipitur pro Lugeo. Cic. ad Papirium: Patriã eluxi iam grauius, quàm mater unicum filium.

Elvina, dicta Ceres ab Eluio oppido, ubi colebatur. Iuuena. Sat. 3.

Elvmavs, & Elumbis, qui euulſum habet lumbum, uel qui præ lumbi debilitate ſeſe erigere non poteſt. Accipitur pro molli.

Elvo,is,elui,elutum, *Lauare, purgare lauando*, ἐκπλύνω, lauando purgo. Eluo,is. Ci. pro Sextio. Macula, quam nemo iam poſſet eluere. Oui. 11. Meta. Corpusq́; ſimul, ſimul elue crimen. Elutus, ut Eluta, & ſiccata urinaria uaſa. apud Col. lib. 6. cap. 34. Hor. 2. Serm. Sat. 4. Irriguo nihil eſt elutius horto.

Elvscari, *Far loſco*, πηρῶν τὴν ὄψιν, eſt luſcum facere, id eſt alterũ oculi lumine ſpoliare. Apud iureconſultos ad legem Aquiliam ſcribitur, Aquilia eum teneri, qui eluſcauerit diſcipulum in diſciplina.

Elvtia, orum, teſte Pli. li. 34. ca. 16. Dicuntur metalla auraria in quibus aqua immiſſa elutis ſordibus metallum oſtendit.

Elvtrio,as, *Tramutare di uno in un'altro uaſe*, μεταγγίζω, de uaſe in uas transfero. Pli. l. 14. c. 17. Sufferuefactis decies mox elutriatis.

Elvvies,ei, uel eluuio, onis, *Voragine, ingiottimento*, βάραθρον, διαχώρημα, eſt uorago, uel terra aquarum impetu hauſtã. Curtius li. 6. Torrentesq́; atque eluuies iter morabantur. Cic. io Off. Eluuionis, & peſtilentiæ. Ponitur etiam pro quauis calamitate. Cic. pro domo: Tu ad illam labem, atque eluuiem ciuitatis ſine ſumma ui peruenire potuiſti?

Elvxatvs. *Diſlocato*, ἐξαρθρωτός. Loxatus. Plin. lib. 26. cap. 9. Fiſtulas eluxatas & tumores reuocari.

Elysivm, locus ubi piorum animæ habitant, ἀπὸ τῆς λύσεως, ſolutione. Virg. 5. Aen. Sed Amoena piorum Concilia, Elyſiumq́; colo. Sunt & Elyſij campi in Bœotia circa Thebas, ut inquit Lycophron: de quibus ſenſiſſe uidetur Virg. li. 1. Geo. Cum ait. Quamuis Elyſios miretur Græcia campos.

E ANTE M

Emacio,as,are, *Smagrare, dimagrare*, ἰσχναίνω, macrum, ſiue aridum reddo. Col. l. 2. c. 14. Saſerna putat alijs iuuari agros, alijs emaciari. Hinc Emaciatus, ut emaciatæ uites, apud Colum. lib. 2. cap. 10.

Emacitas, τὸ ὠνητικόν, inclinatio uoluntaria emendi. Col. libr. 5. Quoſdam emacitas in armentis exercet.

Emacror, pen. cor. macrum fieri. Pli. lib. 18. ca. 10. Terram emacrari exiſtimantes.

Emacvlo,as, *Leuar le macchie*, eſt maculas auferre. Pli. li. 21. cap. 19.

Emancipo,as, p. c. eſt eum, quem in poteſtate habeo, ſui iuris efficio, quaſi extra mancipium. i. extra dominium meum pono. unde pater dicitur emancipare filium, cum eum paterno iure liberat & ſui iuris efficit. quod quibus modis fieri ſoleat, uide Inſti. de Adopt. & emancip. Pli. epiſt. 67. Hunc pater emancipauit, ut heres matris exiſteret. Liberos proprie Emancipari, ſeruos manumitti dicimus.

Emancipati, (inquit Feſtus) duobus modis intelligũtur, aut ij, qui ex patris iure exierunt: aut ij, qui aliorum fiunt dominij: quorum utrunque fit emancipatione. Emancipare ſe alicui, ſiue (ut ueteres loquebantur) emancupare, eſt ſe totum alicui tradere, & ueluti in mancipium illius transferre. Plau. in Bacch. Nunc mulier tibi me emancupo: tuus ſum. Cic. in Catone. Ita ſenectus nimis honeſta eſt, ſi ius ſuum retinet, ſi nemini emancipata eſt.

Emancipatvs ad omne facinus. Apul. lib. 10. Aſſumpto nequiſſimo & ad omne facinus emancipato ſeruulo. Emancipare agrum, eſt è mancipio. i. poſſeſſione ſua emittere, & alteri poſſidendũ tradere, ita tamen ut inde ad eos ſingulis annis redeat prouentus. Pl. li. 7. epi. Agrum ex meis actori publico emancipaui. Vbi Pli. emãcipare non pro uendere poſuit, ſed pro alienare: cum. n. uellet uectigal publice donare in alimenta puerorum fundum ſuum imaginaria uenditione reip. donauit, & ſubinde uectigalem recepit.

Emano, uerbum militare. Proprie enim dicuntur emanare milites qui diutius ſine legitimo Imperatoris commeatu abſunt à caſtris. Modeſt. l. deſertorem. Digeſt. de re militari: Is qui in exploratione emanet hoſtibus inſiſtentibus, capite puniendus eſt.

Emano,as, ἀπορρέομαι, ἐκβρύω, extra mano, effluo, Col. lib. 5. Sale cum adipe defricatur, dum ſaniei uis emanet. Pli. lib. 20. c. 6. In angulo oculi humor emanans. Interdum actiue ponitur. Idem libr. 23. c. 3. Vtilis & ſaniem emanantibus, id eſt emittentibus. Emanare res aliqua dicitur, cum ſpargitur in uulgus. Liu. lib. 29. Periculũ erat, ne magis emanarent. Emanare in uel ad uulgus. Ci. pro Roſc. Am. Nequaquam oratio mea exire, atque in uulgus emanare poterit.

Emansor, ꝓprie (ut inquit Modeſtinus l. j. §. deſertorẽ. ff. de re milita.) dicitur miles, qui ultra tẽpus commeatus, ab imperatore impetrati, abeſt à caſtris. Deſertor autem, qui tempus longum uagatus reducitur. Erroneum, qui frequenter ſine cauſſa uagatur.

Emarcvm, teſte Col. 3. c. 2. eſt genus uuæ à Gallis ſic appellatæ.

Emargino,nas, pen. cor. *Scroſtare*, ſignificat cruſtas & puſullos, & margines ulcerum adimo. Pli. lib. 28. cap. 9.

Emascvlo,as, caſtro. Seruius ait, apud quoſdam populos ſacerdotes ſolitos ſe quibuſdam herbis emaſculare, ut Venerem arcerent.

Emath; nomen duarum Syriæ urbium: quarum maior, Antiochia: minor appellatur Epiphania, unde etiam hodie proficiſcentibus in Meſopotamiam prima manſio Emas dicitur, corrupto uocabulo, ſed priſtini nominis ueſtigia retinente.

Emathia, ἠμαθία, Stephano, & Suidæ Macedonia, ab Emathio rege. Pli. li. 4. c. 10. Macedonia centum quinquaginta populorũ, duobus inclyta regibus, quondam terrarum imperio, Emathia ante dicta. Poetæ Emathiam aliquando uſurpant pro Theſſalia, ſuo quodam iure uicinorũ locorũ appellationes cõfundentes. Virg. 1. Georg. Non fuit indignum ſuperis, bis ſanguine noſtro Emathiam, & latos Hæmi pingueſcere campos? Lucan. li. 1. Bella per Emathios plus quàm ciuilia campos, id eſt per campos Pharſalicos, qui in Theſſalia ſunt, teſte Pli. lib. 4. cap. 8.

Ematvresco,is,ere, maturum fieri. Pli. libr. 25. ca. 4. Nonnunquam ante candidum ruſeſcit, ſi non ematuruit. Ouid. Triſt. Ematureſcit Cæſaris ira.

Emax, gen. comm. ὠνητικός, qui uel quæ facile inclinatur ad emendum. Cic. in Parad. Non eſſe cupidum pecuniæ, non emacem, uectigal eſt.

Embamma,atis, *Guazzetto, ſapore*, ἔμβαμμα, cõdimentum, quod ad condienda obſonia fit. Col. lib. 12. cap. 55.

Emblemata, *Opra di muſaico, opra interſiata*, ἐμβλήματα. dicuntur opera elegantiora, ex teſſellis, ſegmentisq́; ita coagmentatis, ut rei alicuius imaginẽ, tanquã penicillo depictã, repræſentent: cuiuſmodi ſunt, quæ in parietibus camerisq́; Muſeata, ſiue Vermiculata, in pauimentis Teſſellata, in lignis Segmentata dicuntur. Dicta Emblemata ἀπὸ τοῦ ἐμβάλλειν, ab inſerendo: quòd ex teſſellis, ſiue ſegmentis inſititijs cõſtarent. Budæus in Annotationibus, Emblemata, inquit, uermiculatum opus ſignificant, ex teſſellis inſititijs apertũ. Inde illud Ciceronis in Bruto de Calidij oratione: Nullum niſi loco poſitũ, & tanquã in uermiculato emblemate (ut ait Lucilius) ſtructum uerbum uideres. Et in Oratore de collocatione uerborum loquens, ex Lucilio: Quàm lepide λέξεις compoſtæ ut teſſerulæ omnes Arte, pauimento, atq; emblemate uermiculato. Emblemata etiam in uaſis argenteis, aureisq; & Corinthijs ornamenta erant apud antiquos exemplaria, cum libitum erat: cuiuſmodi ætas iſta nõ nouit ut arbitror. Id autẽ ex Tullio intelligi facile poteſt in Verr. act. 5. in qua Verrem Siciliæ prætorem refert Haluntinos uaſa omnia, in unum aceruum conferre coegiſſe: quo facto Verrẽ ex oĩbus uaſculis emblemata, id eſt pretioſiſſimã partẽ, reuulſiſſe, ità ut Halũtini domũ pura, nudaq́; uaſa referrẽt. Quia uero emblema, inſertum quid, & inſitum ſignificat: ideo Quintil. lib. 2. poſuit emblema pro ornatu temporario & exemptili.

Embolivm,lij, *Argumento, introito della comedia*, ἐμβόλιον, à ueteribus dicebatur argumentum & ingreſſus ſcenicus, ἀπὸ τοῦ ἐμβάλλειν, id eſt ingredi. Huiuſmodi ſunt illud argumentũ de Paſiphae à tauro compreſſa, quod Domitiani tẽporibus in ſcena repræſentatum fuit, ut teſtatur Martialis his uerſibus: Iunctam Paſiphaen Dictæo credite tauro. Cic. ad Att. Embolium nouum cogito. Idẽ pro Sext. Qui omnia ſororis embolia nouit? Ergo ſaltatores & pſaltrias quos introduci ſolitos in ſcenam, Polybius Athenæusq; teſtantur & alia ridiculorum genera Embolia dici poſſunt.

Embryo,nis, uel Embryon, brij, ἔμβρυον, ἢ ἔμβρυον, fœtus ẽ in utero cõceptus, antequam lineamenta ſuæ ſpeciei accipiat: quod ſere ſolet accidere circa quadrageſimum ſecundum à conceptu diem.

Emedvllo,as, ἐκμυελίζω, medullam eximo. Pli. de limonio: Alarum graueolentiam emendat radicis emedullatæ uncia. Per tranſlationem pro declaro. Plau. Narra rem, atq; emedulla.

Emendate, Ci. de opt. gen. Ora. Pure & emendate loquentes.

Emendatio, Ci. 4. de Fin. Hæc eſt philoſophiæ ueteris emẽdatio.

Emendator, Cic. pro Bal. O præclarum interpretem iuris, correctorem, atque emendatorem noſtræ ciuitatis.

Emendatrix, Cic. 1. de Leg. Lex uitiorum emendatrix.

Emendico,cas, p. p. *Mendicare*, ἐπαιτίζω, ομαι, ἐπαιτέω. ſignificat more mendicantium aliquid peto. Sueto. in Cæſare: In Hiſpania à ſocijs pecunias accepit, emendicatas in auxilium æris alieni. Inde Emendicata ſuffragia dicunt, quæ abiectis & humilibus precibus extorquentur. l. ſinguli. C. de Accuſat. Singuli, uniuerſiq́; iudices cognoſcãt, in pluribus criminibus non oportere emẽdicatis ſuffragijs decretorum, aut relationibus à publicis perſonis deſtinandis credere. Honos emendicatus. l. j. C. ubi quis de curiali uel coh.

Emendo,as, corrigo, quaſi à menda purgo. Cic. Atti. li. 2. Me rogat, ut annales ſuos emendem. Hinc mores emendari dicuntur à Cic. de Amic.

Ementior, *Dir bugie*, mendacium aliquod effingo. Ci. in parti. Alij ementiti ſunt in eos, quos oderant. Accipitur non inelegante pro ſimulare. Cic. pro domo: Qui ne ementiendo quidem potueris

tueris auctorem adũbrare meliorem? Oui.5.Met. At Nileus, qui ſe genitum ſeptemplice Nilo ementitus erat. Sic dicimus Ementiri uocem, uel manum alicuius pro aſſimulare & effingere. Ementiri auctoritatem alicuius ordinis. Cic. pro domo ſua: Satis ne tibi uidetur à ſenatu iudicatum, me non ementitum eſſe auctoritatem eius ordinis. Ementiens, particip. Cic. 2. de Diuin. Videmus hæc ſigna nunquam fere ementientia. Ementitus, partic. Ci.3. Tuſ. Vt quantum ſit ementita opinio, appareat.

Emereo, res, emerui, emereor: & tam in bonam, quàm in malã partem accipitur. Plaut. Aul. Quid ego emerui mali, Quamobrem ita faceres? Prop. lib.4. Emerui generoſos meſtis honores.

Emereor, reris, emeritus, *Meritare*, ἀξιοῦμαι, μισθοφορῶ, mereor. Lactan. lib.4. Oportet ſpiritum iuſtitiæ operibus emereri, ut fiat æternus. unde Emeriti milites nominantur, qui militia perfuncti, ab eaque abſoluti uacationem iam habent. Luc. lib.1. Quæ ſedes erit emeritis? Emerita arma. Ouid.4. Triſt. Miles ut emeritis non eſt ſatis utilis armis. Emeritum ſtipendium, paſſiue, quod peractũ eſt, cum iam milites miſſionem, ut ueterani, impetrauerunt. Emeritos boues. Virgilius per tranſlationem appellat, pro defeſſis, & opere ac labore ſolutis. Emeriti ſenes uocãtur à Valerio lib.5. qui ſolent habere alios, qui pro ſe laborent. Emeritæ apes, Pli. lib.11 cap.11. Emeriti anni, iam effoeti. Mart. lib.7. Emeritæ ſunt annuæ operæ, pro abſolutæ, Cic. Att.

Emergo, is, *Sorgere*, ἀναδύομαι, emergere dicitur, qui ſubter aquã merſus, rurſus in lucem redit. Ci.2. de Nat. Deo. Ad uolantem ad eas aues, quæ ſe in mari mergerent: quæ cum emerſiſſent, piſcem que cepiſſent, uſque eo premere eorum capita mordicus &c. Trãſlate dicimus Emergere ea calamitate, aut morbo, pro expedire ſe à morbo aut calamitate. Liu.25. Emerſura uirtus ex omni ſæuitia fortunæ. Cice. pro Cluen. Multorum improbitate depreſſa ueritas emergit. Emergi, imperſonale. Ter. Ad. Tot res repẽte cir cumuallant, unde emergi non poteſt.

Emerita, orum, pro commodis militum ueteranorum. Modeſt. in l. de ſertorem. Digeſt. de re militari.

Emetior, tiris, emenſus ſum, *Miſurare*, διαμετρεῖν, idem quod metiri: Hinc Emetiri iter, per tranſlationem, pro cõficere iter: & Emetiri labores, quod alio modo dicimus Exantlare labores. Liu. lib. 25. Aliquantum emenſus eſt iter. Cice. de Clar. Orat. Ego autem uoluntatem tibi profecto emetiar, ſed rem ipſam nondum poſſe uideor. Emenſus, paſſiue. Liu. lib.21. Poſtquàm multo maiorẽ partem itineris emenſam cernant. Virg. 1. Georg. Emenſo cum iam decedet Olympo.

Emerita Auguſta Hiſpaniæ oppidum, ad Luſitaniam ſpectans. Pli. lib.9. cap.41

Emeto, tis, meto. Hora. in epiſt. Emetit Orcus Grandia cũ paruis.

Emico, as, διαλάμπω, effulgeo, reſplendeo. Plaut. Ea oculis quaſi radij emicant ſolis. Emicare, extra ſalire. Virgil. 6. Aen. Iuuenum manus emicat ardens Littus in Heſperium. Pli. lib.11. cap.37. Cecinnæ Volaterrano dracones emicuiſſe de extis traditur. Emicare in iugum, pro attollere ſeſe, & erigere. Colum. lib.4. cap.20. Emicare, pro excellere. Plin. lib.35. cap.11. Poſt eum emicuit longe ante omnes Euphranor Iſthmius. Præ omnibus emicat Niſus, Virgil.5. Aen.

Emigro, as, pe. cor. *Andar ad habitar altroue*, μετοικέω, idem quod migro. Cic.4. Verr. Ex illa domo ſic emigrabat, ut &c. Emigrare è uita, eſt mori. Cic.2. de Legib.

Eminatio, ἀπείλησις, Plaut. Capt. Quæ illæc eminatio eſt?

Eminentia, ἐξοχή, excellentia. Cic. de Nat.1.

Emineo, nes, p. c. nui. *Soprastare*, προκύπτω, excello: ab è & maneo. Plin. lib.26. cap.31. Eſculus, quantum corpore eminet, tantum radice deſcendit. Cæſ. Bel. Ciu. lib.2. Ita ut capita tignorum extrema parietum ſtructura tegerentur, ne quid emineret, ubi ignis hoſtium adhæreſceret. Interdum adiũctam habet præpoſitionem e, uel ex. Cic. Tuſcu.1. Globus terræ eminens è mari. Nonnunquam Extra. Pli. li.17. ca.21. Duo oculi extra terram emineant. Interdũ Per. Liu. Eminet ferrum per coſtas. Per tranſlationem pro conſpicuum eſſe. Cic.3. Verr. Toto ex ore crudelitas eminebat. Sic eminere aliquis dicitur, qui ceteris antecellit. Cic. in Orat. Demoſthenes unus eminet inter omnes in omni genere dicendi. Eminens. Cæſ. Bel. Ciu.2. Trabes eminentiores, quam extremi parietum. Cic. Tuſc.3. Eminens effigies uirtutis.

Eminor, naris, ἀπειλέω, idem quod minari. Plau. Capt.

Eminulus, *Non troppo alto*, ἀνατεινόμενος, parum eminens. Var. lib. 2. cap.5

Eminus, p. c. *Da longi*, πόῤῥωθεν, μακρόθεν, ſignificat à longinquo loco, & differt à longe: quod non recte dixeris, Eminus habito, ut Longe habito: ſed. Eminus iaculor. importat enim eminus tacitũ quendam motum de loco. Cæſ. li.1. Bel. Ciu. Vtrinq; eminus fundis, ſagittis, reliquiſq; telis pugnabatur.

Emissarium, *Condotto d'acqua*, locus, per quem aqua è lacu, aut ſtagno emittitur. Cic. ad Tiro. Nullo aprico horto, nullo emiſſario.

Emissarius, rij. *Spia*, προαγωγός, qui ante exercitũ emittitur, uel ad explorandum, uel ad prœlium laceſſendum, uel qui dominum circunſtat, & præſto eſt, ut emitti poſſit. Cic Mario: Perſuaſeras nonnullis inuidis meis, in me emiſſarium ſemper fore. Item furtorum conciliator (ut Aſconius docet) qui ſcilicet emittitur, ut exploret res furto opportunas. Cic.3. Verr. Turpio quidam, iſtius excurſor, & emiſſarius. Emiſſarius item uocatur equus, qui ad generandam ſobolem emittitur. Sed uidetur rationelle, ut dicatur Admiſſarius, quòd ad ſobolem procreandam, feminæ adiũgatur. vnde admiſſura, quando mares brutorum ad feminas admittuntur. Plin. lib.17. cap.23. Emiſſarium appellat palmitem, qui emiſſus ea deputatione infertur imis ſcamnis, ut per ſingulos annos ad ſuperiora ſcandat.

Emissitius, a, um, *spione*, qui ad explorandum emittitur. Et oculi emiſſitij, extra educti, & foras porrecti. Plau. in Aulu. Circunſpectatrix cum oculis emiſſitijs. Et Cic. de Leg.

Emissio, onis. Cic.2. Tuſc. Tormenta telorum eo grauiores emiſſiones habent, quo ſunt contenta, atq; adducta uehementius.

Emitto, tis, emiſi, emiſſum, *Mandar fuori*, ἀφίημι, foras mitto. Cice.3. Catil. Vt abs te non emiſſus ex urbe, ſed in urbem immiſſus uideatur. Emittere aquam e a piſcina, uel lacu. Ci. Att. li.4. Lacus Velinus a Curio emiſſus. Varij præterea ſunt uerbi huius uſus, qui ſubiectis patebunt exemplis. Plaut. in Merc. Emittit oculos. circũfert ſe. ad Her.4. Quòd ſi nunc hæc urbs inuictiſſima uocem emittat, non hoc pacto loquatur? Idem de Diuina. lib.2. Si nubium cõflictu ardor expreſſus ſe emiſerit, id eſſe fulmen. Sic emittere arcu ſagittas, aut tela. Pli. lib.9. cap. 8. de Delphinis: ut arcu emiſſi ad reſpirandum emicant. Idem lib.10. cap.33. de hirundinibus. Pullos adultiores circumagi docent, & foris ſaturitatem emittere, id eſt uentrem purgare. Admittit quoque & præpoſitiones. Cic. pro Plan. Emiſſus aliquis è carcere. Et li.2. ad Atti. Emittat ad me Publius, qui obſignent. Cæſ. Bel. Ciu.1. Emittunt noctu per uallum. Liu.24. Primos equites clamore ſublato in hoſtem emiſit. Emittere manu aliquem, pro libertate donare. Plaut. in Capt. Non erit tam auarus, quin te gratis emittat manu. Teren. Ad. Haud dubiũ eſt, quin emitti æquum ſiet, i. liberum fieri. Aliquando pro edere. Ci. Fam. li.7. Si quando aliquid dignum noſtro nomine emiſimus.

Emodulor, μελῳδέω, idem quod modulor. Oui. li.1. Amorum.

Emo, emis, emi, emptum, *Comperare*, ὠνοῦμαι, ἀγοράζω, aliquid mihi comparo. conſtruitur cum ablatiuo, uel genitiuo horum nominũ, tanti, quanti, pluris, minoris, & huiuſmodi. Cic. li.3. Offi. Emit tãti, quanti Pythius uoluit. Gell. Libros plurimos ære pauco emi. Emptus, partic. Hor.1. epiſto. Nocet empta dolore uoluptas.

Emolior, iris, iri, ἐκβάλλω, eijcio, expello. Celſ. li.4. ca.6. de pleuritide. Sicca tuſſis, quæ nihil emolitur. Col. li.8. ca.5.

Emollio, lis. *Far molle*, μαλάσσω, mollio, molle facio. Liu. 37. Humor arcus, fundas, & iaculorum amenta emollierat. Vnde emollire aluum eſt laxare. Pli. lib.20. cap.9. Aluum leuiter emollit lapſana. Cum ad hominem transfertur, ſignificat effœminatum reddo. Liu.27. Metuens, ne ſuum exercitum nimia urbis amœnitas emolliret. Idem 31. Emollitus amœnitate Aſiæ hoſtis.

Emollidus, a, um, ab Emollio, *Molle*, μαλθακός, μαλακός, mollis. Liu. 24. Labor & æſtus emollida & fluida corpora Gallorum reddit.

Emolumentum, ti, ὠφέλημα, utilitas. Cice. in Epiſto. Si id tibi eſſe emolumento ſciam.

Emorior, ἀποθνήσκω. Plaut. in Men. Tarenti emortuus eſt. Legitur & infinitiuus Emoriri. Ter. in Eun. Riſu omnes, qui aderant, emoriri.

Emortualis dies, quo quis mortuus eſt. Plau. in Pſeu.

Emoueo, es, *Mouere*, ἀπάγω, παραθέω, è loco mouere. Vir.2. Aen.

Empanda, Paganorum dea fuit, quæ patentibus pagis præeſſet. Feſtus.

Empedocles, philoſophus Agrigentinus, quem neſcias utrũ inter poetas, an inter philoſophos annumeres, quippe qui rerum naturam elegantiſſimo carmine explicuit.

Emphasis, ἔμφασις, figura, cum tacita uerbis ſubeſt ſignificantia. eius duo ſunt genera: unum quo plus ſignificatur, quàm dicitur: ut, Cantando tu illum? quaſi dicat, indoctus peritiſſimum: Alterum, quo etiam illud ſignificatur, quod non dicitur. Virg. lib.1. Georg. Cum iam glandes atque arbuta ſacræ Deficerent ſiluæ. i. non ſolũ aliæ ſiluæ, ſed etiam ſacræ.

Empirice, medicinæ pars, quæ ſola experientia curat. Plin. lib. 29. cap.1.

Empiricus, qui ſola experientia medetur. Cic. in Acad.

Emplastratio, onis, ἐμφύλλισις, in arboribus dicitur, cũ cortex eximitur inoculationis gratia, ut aptari queat cortex par ex altera arbore. Col. li.6. de Arboribus ca. 26. Eſt autem Emplaſtratio uerbale, à verbo Emplaſtro, cuius paſſiuum uſurpauit Col. lib.11. ca.2. Poſſunt, inquit, oleæ emplaſtrari li.5. ca.11

Emplastrum, ſtri, *Empiaſtro*, medicamentum ex uarijs rebus conſtans, à verbo ἐμπλάττω, ſubigo, & uerſando mollio. Pli. li. 21. ca. 4. Imponuntur emplaſtra uulneribus: malagmata ſuper integram cutem inijciuntur: paſtilli illinuntur. Celſ. lib.5. cap.17

Emporium, *Mercato*, ἐμπόριον, locus ubi res uænales exponuntur. Plaut. in Amph. Cice. Att. lib.5. Cum per emporium Puteolanorum

rum uer facerem. ἀπὸ τοῦ ἐμπορεύω, à negociando.

Empticivs, qui emptus eſt, ſiue emi ſolet. Varr. lib. 3. de re ruſt. Aprum glans empticia facit pinguem, gratuita exilem.

Emptito, tas, pen. corr. frequenter emo. Plin. lib. 33. cap. 1. Colu. lib. 8. cap. 10.

Emptio, Cic. Attic. lib. 12. Emptione ab haſta.

Empturio, is, cupio emere. Varr. in proœmio lib.

Empusa, genus laruæ, & terriculamenti, dicatum Hecatæ, uno pede incedens: unde & nomen. Euſtathius, Cœl. Rhod. libr. 6. cap. 38. lect. ant.

Empyrium, cælum, appellatur à theologis (nam philoſophi cæli nuſquam meminerunt) decimum cælum, primum mobile ambitu ſuo complectens, Dei & beatorum ſedes: ita dictum quaſi ignitum, quòd puritate ſua reliquis cælis, ut ignis cæteris elementis, antecellat.

Emunctio, onis. Quinct. lib. 11. cap. 3.

Emungo, gis, emunxi, emunctum, *Nettarſi il naſo, ſoffiarſi il naſo, moc chare*, ἀπομύττω, nares purgo: quod fit, cum mucus ex eis detrahitur. mucus uero eſt cerebri excrementum ex naribus profluẽs. Emungere lucernam, uel candelam, eſt extremam ellychnij partem, quæ iam exuſta lumini officit, digitis aut inſtrumento alio auferre. Per tranſlationem, Emungere pro, fraude auferre. Ter. in Phorm. Emunxi argento ſenes. Cubito ſe emungere, ſcomma eſt prouerbiale, quod in eos dici conſueuit, qui artem aliquam immundam exercent: illi enim cum manus ſemper habeant inquinatas, cubito digitorum loco utuntur. Emunctus particip. exhauſtus, & pecunia denudatus. Plaut. in Bacch. Miſerum me auro eſſe emunctum. Emunctæ naris homo dicitur is, qui acri eſt iudicio. Hor. 1. Serm. Sat. 4 ad Her. Quieſce tu, cuius pater cubito ſe emungere ſolebat.

Emunio, is, iui, itum, κατασκευάζω, munio: ut, Emunitus in modum arcis. Liu. 22. Tacit. in uita Agri. Manus, ſiluis, ac paludibus emuniendis, conterunt. Emunire uites ab iniuria pecoris, Colum. lib. 5. cap. 6.

Emusco, as, muſcum adimo. Col. li. 11. c. 2. Oleæ emuſcantur.

Emutio, tis, iui, titum, p. p. *Muttire*, γρύζω, minimam uocem emitto, uel ſtrepitum. Plau. in Merc. Etiam emutis?

E ANTE N

En, *Ecco*, ἰδού, ἠνί, ecce, & tam nominatiuo, quàm accuſatiuo iungitur: ut, En Priamus: En agros, & quam bello Troiane petiſti, Heſperiam metire iacens. Oratores per nominatiuum frequentius. Cic. pro Deiot. En crimen, en cauſſa.

Enarro, as, ἐξηγοῦμαι, διεξίεμαι, perfecte narro. Cic. pro Marcel. Nulla dicendi tanta uis aut copia, quæ, non dicam exornare, ſed enarrare res tuas geſtas poſſit. Teren. in Adelph. Omnem rem ſe ni enarrauimus ordine. Enarratio. Quinct. lib. 1. ca. 9. Enarrabilis, le, quod enarrari poteſt. Quinct. li. 6. cap. 4.

Enascor, eris, *Naſcere*, φύομαι, ἐκφύομαι, naſcor, ſiue ex alio naſcor. Varr. 1. de Re ruſt. cap. 41. Idem lib. 2. cap. 9. Cice. Attic. Ex multis curis eſt una enata.

Enato, as, are, ἐκνήχομαι, natando euado. Hirt. lib. 4. Ad oppidum enatauerunt.

Enavigo, as, are, nauigando euadere. Pli. li. 6. cap. 17. Cice. 4. Tuſc. Tanquam è ſcopuloſis cotibus enauigauit oratio.

Enavo, as, idem quod nauare: unde opera enauata. Tacit. lib. 19.

Enceladvs, ἐγκέλαδος, Gigantum maximus, Titanis & Terræ filius, quem Iuppiter fulmine ictum Aetnæ monti ſuppoſuit. Virg. lib. 3. Aen.

Encomivm, mij, laus alicuius. Solent autem encomia cani, uel dici uictoribus, & in ijs repeti ſolet, quicquid illi in uita laude dignum geſſere.

Endeploro, ras, p. p. antiqui dixeruut, teſte Feſto, pro imploro.

Endoprocinctv, ueteres dixeruut, teſte Feſto, pro in procinctu.

Endromis, idis, ἐνδρομίς, ueſtis genus hirſutum. Martial. lib. 4. Iuuen. Sat. 6.

Eneco, as, cui, ctum, ἀποκτείνω, ἀποκτείνω, perimo. Horat. libr. 1. Bos eſt enectus arando. Cic. 3. de Diu. Auis fame enecta. Pro moleſtum eſſe, apud comicos.

Energia, pen. pro. *Efficacia*. Latine efficacia Hieron.

Enervis, ue, Quinct. lib. 9. cap. 4. & Pli. 10 Paneg.

Enervo, uas, *Indebolire, ſneruare*, debilito, quaſi neruis & robore ſpolio. Cic. de Sene. Non plane me eneruauit ſenectus. Eneruatus, particip. ut, Eneruati, & exangues homines, Cice. pro Sext. Languidus & eneruatus philoſophus, primo de Orat. Eneruata & muliebris ſententia, 2. Tuſc.

Enervvs, a, um, debilis, quaſi ſine neruo. unde Enerua ſaltatio apud Apul. quaſi effœminata.

Enhydris, coluber in aqua uiuens, unde nomen accepit. Pli. li. 30. c. 3. Herodot. in Melpomene pro lutra accepiſſe uidetur.

Enim, γάρ, cauſſalis coniunctio eſt, ſecundum fere locum in oratione obtinens: ut, Cole pudicitiam: hæc enim hominem undique à ſcelere.

Enipevs, fluuius Theſſaliæ, iuxta quem Cæſar uicit Pompeium. Luc. li. 7. Sanguine Romano quàm turbidus ibit Enipeus. Eſt & alter fluuius in Elide, in Alpheum illabens. Strab. lib. 8.

Eniteo, es, *Riſplendere*, διαλάμπω, καλλωπίζομαι, ualde niteo.

Enitesco, cis, nitidior, & clarior fio. Ad Heren. lib. 1.

Enitor, eris, ſus, uel enixus, *Partorire, sforzarſi*, ἀντιτείνω, pario. Plaut. in Amph. Geminos Alcmena enititur. Interdum eſt conari, laborare. Sal. in Iug. Ab adoleſcentia ita ſe enixum, ut ab optimo quoque probaretur.

Enixe, *Studioſamente*, φιλοτίμως, ſtudioſe, & cum magno conatu. Plaut. in Trinum. Cice. pro Sext. Pro eodem legitur & Enixim. Idem: Enixim contra fortunas atque honores huius ordinis omnia feciſſe.

Enna, ciuitas Siciliæ edito in loco & undique præcipiti ſita, à Syracuſanis (Stephano teſte) condita, umbilicus Siciliæ dicta, quòd in medio inſulæ conſtituta ſit. Olim templum Cereris habuit uetuſtiſſimum. unde Ennæa Ceres. Strabo, & Cic. 7. in Ver. Vulgus hodie Annam appellat, ubi qui regis locum tenet, ob loci commoditatem, totius inſulæ ſolet conuentum habere.

Ennam, ἤ γάρ, antiqui dixerunt pro etiam ne, teſte Feſto.

Ennivs, Ἔννιος, poeta antiquiſſimus apud Romanos, Q. Valerio & C. Manilio Conſ. natus. Hic Tarentinus (ſi Euſebio credimus) fuit. At Pompo. Mela ſcribit, Rudias Apuliæ, ſeu Calabriæ oppidum, Ennio ciue eſſe nobile. Cui aſtipulatur Silius, cum ait, Miſerunt Calabri, Rudiæ genuere uetuſtæ. quin ipſe Cice. pro Archia, Rudium hominem uocat. Euſebius dicit Ennium à Catone quæſtore Romam tranſlatum. Scipionis etiam Africani familiaris erat, unde & in ſepulcro Scipionum putatur eſſe conſtitutus. Sequutus eſt M. Fuluium Nobiliorem ad bellum Aetolicum, cuius filium erudijt. ab hoc & Cato iam ſenex dicitur Græcas litteras didiciſſe. Sripſit plurima, inter quæ annales, Bellum Punicum ſecundum hexametris, quæ omnia penitus interciderunt, exceptis uerſibus aliquot, quos Macrobius oſtendit ab eo ſumpſiſſe Virgilium, & paucis immutatis in opus ſuum tranſtuliſſe. Sententiarum grauitate in primis excelluit, ſed cui uerborum cultus minime reſponderet. unde interrogatus aliquando Virg. quid ageret, aurum ſe ex Ennij ſtercore colligere reſpõdit. Perijt articulari morbo, quẽ ex immodico uini uſu contraxerat. Horat. Ennius ipſe pater nunquam, niſi potus, ad arma Proſiluit dicẽda.

Eno, as, are, natatione euado. Liu. li. 33. Naues multæ ita hauſtæ mari, ut nemo ad terram enauerit. Vir. 6 Aen. Gelidas enauit ad Arctos. Cic. de Fin. Qui enat è concha, pinoteres dicitur.

Enodis, de, pen. prod. ἀγόμματος, ſine nodo. Virg. 2. Georg. Enodes trunci. Per Metaphoram, quod ſine difficultate eſt. Plin. in Epiſt.

Enodate, *Chiaramente*, δήλως, clare, perſpicue. Cic. 3. de Fin. Hæc nobis explicanda ſunt: ſed ſi enodatius, uos ignoſcetis.

Enodatio, δήλωσις, explicatio, expoſitio. Cic. in Top.

Enodo, das, *Snodare*, ἐξομματίζω, nodis purgare. Colu. lib. 5. ca. 5. Vlmi ſummæ uirgæ falce debent enodari. Per metaphoram accipitur pro explicare. ad Heren. lib. 2. Contrariæ legis enodabimus uoluntatem. Hinc enodatus particip. Cice. 2. de Inuen. Perſpicue cõſcripſit, atque enodata diligenter expoſuit.

Enormis, me, *Enorme ſmiſurato* ἄμετρον, dicitur magnum, ſine mẽſura, nimium, quòd normam & menſuram excedat. Plin. 10 epiſt. Diiudicandum eſt, immodicum ſit, an grande: altum, an enorme. Pli. li. 17. c. 12. Eædem enormes ceraſis, lauris.

Enormiter. Plin. lib. 37. cap. 9.

Enotesco, is, *Farſi noto*, γνωρίζομαι, notus fio. Pli. in Epiſt.

Ens, τὸ ὄν, & Entia, τὰ ὄντα, *Ciò che è, quelle coſe che ſono*, à uerbo Sum deducta, uoces ſunt ſolis pene philoſophis uſurpatæ. Quinct. lib. 8. cap. 3. Multa ex Græco formata noua, ac plurima à Ser. Flauio, quorum dura quædam admodum uidentur, ut Ens, & Eſſentia.

Ensis, *Spada*, ξίφος, gladius, mucro, ſpatha. Virg.

Ensicvlvs, ξιφίδιον. Plaut. in Ruden. In eo enſiculo litterarum quid eſt.

Ensifer, ri. Ouid. 2. de art. Enſifer Orion aſpiciendus erit.

Entelechia, ἐντελέχεια, perfectio, uis ex ſe mouens. Ariſtoteles ipſam animam ita appellauit lib. 2. de Anima. Cic. 1. Tuſc. Continuatam & perennem motionem interpretatur.

Enthymema, atis, pen. pro. ſyllogiſmus rhetoricus, una propoſitione minor logico, unde nomen ſumpſerit, quòd aliquid in animo relinquat: ἀπὸ τοῦ ἐν τῷ θυμῷ λείπειν, ut ait Philoponus. fit autem, ut inquit Ariſtoteles, ex uerisimilibus.

Enubo, is, pen. prod. *Maritare fuori dell'ordine & grado ſuo*, eſt extra ſuum ordinem nubere. Liu. lib. 10. Virginiam, plebeio nuptam, quòd è patribus enupſiſſet, ſacris arcuerunt. Enuptio. Idem lib. 39. Vt, Hiſpalæ gentis enuptio eſſet.

Envcleate, exquiſite, clare. Cic. 4. Tuſc. Enucleate diſputant.

Envcleo, as, *Aprire*, aperio, & nucleum è calyce extraho. Per trãſlationem Enucleare ſignificat declarare, & explanare. Ci. in Par.

Envcleatvs particip. Cice. pro Planc. eblandita, non enucleata ſuffragia.

Envno

Enudo, as, are, per tranſlationem exponere. Cic. 1. de Leg. Rerum plurimarum obſcuras intelligentias enudauit.

Enumeratio, κατάλογος, argumenti genus frequens apud oratores, cum, plurimis rebus expoſitis, & ceteris infirmatis, una reliqua neceſſario confirmatur, hoc pacto: Neceſſe eſt aut inimicitiarum cauſſa ab hoc eſſe occiſum, aut metus, aut ſpei, aut alicuius amici gratia: aut, ſi horum nihil eſt, ab hoc non eſſe occiſum. Eſt etiam Enumeratio pars epilogi, cum argumenta aut omnia, aut præcipua per totam orationem ſparſa, in fine repetuntur. ad Herennium.

Enumero, as, are, Proper. li. 2. Ele. Enumerat miles uulnera.

Enunciatio, onis, ἀξίωμα, enunciatum, pronunciatum, oratio ueri aut falſi ſignificatiua. Cic. de Fato. Omnis enunciatio, aut uera, aut falſa eſt. Ibidem. Explicanda ratio enunciationum.

Enuncio, as, *Proferire, eſprimere*, ἀποφαίνω, ἀποφθέγγομαι, eloquor, effero, exprimo. Cic. 2. de Fin. Ad beate uiuendum breuiter enunciatæ ſententiæ. Ponitur & pro ſimplici nunciare, uel ſignificare. Cic. epiſt. ad Attic. lib. 1. Coſſinius mihi uiſus talis eſt, qualẽ eſſe eum tuæ litteræ enunciarant. Pro diuulgare, &, quod arcanũ erat, retegere, ut, Enunciare aduerſarijs amicorum conſilia. Cice. pro Roſc. Ame. Enunciare myſteria dicendi, idem 1. de Orat.

Enunciatus, Quinct. li. 2. c. 5. Sermo ſecundum naturã enunciatus.

Enunciatiuus, a, um, Senec. epiſt. 118. Motus animorum, enunciatiui corporum.

Enunciatrix, cis. Quinctil. libro. 2. cap. 15. Ars iudicatrix, & enunciatrix.

Enunciatum, ti, ἀξίωμα, oratio perfecta, ueri, aut falſi ſignificatiua, quæ & Effatum, & Pronunciatum dicitur. Cic. de Fato: Nec, ſi omne enunciatum aut uerum eſt, aut falſum, ſequitur illico, cauſſas eſſe immutabiles.

Enyo, Ἐνυώ, Bellona dea bellorum præſes: quanquam etiam figurate pro ipſo bello, ſiue prœlio accipitur. Mart. in 1. Nec te decipiat ratibus naualis Enyo. hoc eſt, prœlium nauale.

E ANTE O

Eo, is, iui uel ij, itũ, *Andare*, πορεύομαι, εἶμι, notæ ſignificationis eſt. Ire, redire, contraria. Martial. libr. 6. Et Capitolinas itq; redisque Interdum ſignificat uenire in Terẽ. in Ad. Quæſo ut una mecum ad matrem uirginis eas. Ire pedibus. Plaut. Stic. Pedibus ire non queo. Ire autem in ſententiam pedibus, eſt alterius ſententiæ nõ uerbo, ſed corpore accedere. Liu. lib. 7. Qui hoc ſentitis, in dexterã partem pedibus tranſire. deinde frequentes in dexteram pedibus tranſierunt. Hæc ratio inuenta eſt, quòd nonnunquam longũ eſſet audire ſingulos. Aliquando ne pedibus quidem, præ multitudine ad ſententiam ire poterant, ideoq; manu ſententiam ſignificabant: quod Quinctilianus intelligit, ubi ait: Manibus pedibusq; imus in ſententiã neceſſitatis. Huic contrariũ eſt, ire in alia omnia, hoc eſt, ab auctore ſententiæ alicuius diſſentire. Cice. epiſt. fami. lib. 1. epiſt. 2. De tribus legatis, frequẽtes ierunt in alia omnia. Nauibus inſtructis ire, Virg. 2. Aene. Cic. Att. lib. 10. Nauigio eſſe iturum trans mare, credere non poſſum. Ire rectis ſenſibus, Cic. 13. Phil. Si me rectis ſenſibus euntem dij immortales adiuuerint. Ire inficias negare. Ter. in Ad. Si inficias ibit, teſtis mecum eſt annulus quem amiſerat. Ire in aciem, pro militare. Quinct. li. 9. cap. 2. Ire in articulum dicitur ſeges, cum nodos, ueluti articulos quoſdam acquirit. Pli. lib. 18. cap. 17. It dies, pro præterit, & elabitur. Plau. Rud. It res, pro ſuccedit, Cice. Att. lib. 14. Itur impersonale, Teren. in And. Hoc uerbum, præter naturam aliorum uerborum quartæ coniugationis, facit futurum in Bo, ut, Eo, Ibo.

Eo, *Tanto*, τοσούτῳ, pro tãto, ut Eo magis, Quo magis. Sal. in Proœ. Belli Cat. Statui res geſtas populi Romani perſcribere, eo magis, quòd mihi à partibus reip. animus liber erat. Quandoque ponitur pro ideo. Teren. in Eunu. Eo ne es ferox, quia habes imperium in beluas. Aliquãdo Vſque illuc. Liu. lib. 2. Ipſa ueſtigia quærentem dominum eo deductura erant. Aliquando uſque ad id, ut apud eundem in proœmio operis: Quæ ab exiguis profecta initijs, eo creuit, ut iam magnitudine laboret ſua. Sic dicimus, eo magnitudinis, pro, ad eam magnitudinem: Eo ſapientiæ, ad eam ſapientiam.

Eous, oa, um, *Orientale*, Orientalis: habetque primam ſyllabam indifferentem. deriuatur enim ab ἠώς, quod eſt, Aurora: & ſcribitur quandoque per ɛ. Productionis exempla nuſquam non occurrunt. Reliquum eſt, ut aliquot exemplis doceamus poſſe breuiari. Virg. 1. Aenei. Confligunt Zephyruſque, Notuſque, & lætus Eois Eurus equis. Ouid. 2. Amor. Gallus & Heſperijs & Gallus notus Eois.

Eousque, ἐπὶ τοσοῦτον, in tantum. Val. lib. 1. Natam uitem eouſq; creuiſſe, donec cunctas dominationis ſuæ partes inumbraret.

E ANTE P

Epaminondas, Ἐπαμινώνδας, nobilis fuit Thebanus, Polymni filius, ſingulari modeſtia, prudentia, & grauitate præditus, rei militaris peritus, manu ſtrenuus, animo maximo: adeo autem amans ueritatis, ut ne ioco quidem mentiretur: ad hæc multiplici artium cognitione eximius. nam & fidibus nouit, & ad earum ſonum accinere: qua in re præceptorem habuit Dionyſium. tibiarum autem artem ab Olympiodoro hauſit, quemadmodum ſaltationem à Calliphrone. In Philoſophia uero Lyſiæ Pythagoræo operá dedit. Hic cũ apud Leuctra Lacedæmonios plaga peſtifera adeo affeciſſet, ut ex eo tempore Lacedæmoniorum opes corruerint, & principatum Græciæ amiſſum ultra reparare nequiuerint, dicere ſolebat, orbum ſe, non tamen ſine liberis mori, & ex ſe natam relinquere pugnam Leuctricam. Hic poſt clariſſima facinora edita, extremo tempore apud Mantineam cum acie inſtructa, & ducis optimi, & militis fortiſſimi officio fungitur, ſparo agreſti telo, percuſſus ictu mortifero, relatuſque in caſtra ſemianimis, requiſiuit à circunſtantibus, ſaluus ne eſſet clypeus: cum ſaluum eſſe flentes ſui reſpondiſſent, allatum, ueluti ſocium laborum gloriæque oſculatus eſt. Iterum quæſiuit, eſſent ne fuſi hoſtes: cũ id quoque, ut cupiebat, audiuiſſet, euelli iam denique ſpiculum iuſſit, atque ita multo ſanguine profuſo, in lætitia & in uictoria mortuus eſt. cuius morte Thebanorum uires hebetatæ ſunt, ut non tam illum amiſiſſe, quàm cum illo interijſſe omnes uiderentur. nã ante Epaminondam Thebani alieno imperio paruerunt, & poſt interitum eiuſdem in ſeruitutem priſtinam reuoluti ſunt: ut manifeſtum ſit, gloriam Thebanam cum illo natam, & cum illo extinctã fuiſſe. Vide Xenophontem lib. ult. Rer. Græcarum & Iuſtinum.

Ephebium, ἐφηβεῖον, dictum palæſtræ membrum, in quo ephebi exercentur: de quo Vitru. lib. 5. ſic inquit: In duplici porticu collocentur hæc membra, ephebium in medio: hoc autem eſt exedra ampliſſima, &c.

Ephebus, pen. pro. *Giouanetto di prima barba*, ἔφηβος, dicitur, qui iam ad annos pubertatis peruenit: ex ἐπὶ & ἥβη, pubertas. Iuuen. Armenius Zelotes cunctis narratur ephebis. Teren. in Andr. Poſtquam exceſſit ex ephebis. Cice. pro Flacco: Quem tu ephebum cognouiſti.

Ephemeris, pe. cor. *Giornale*, ἐφημερίς, in quo res geſtæ per ſingulos dies ſcribuntur. Latine acta diurna, & Diarium dicitur, ab ἐπὶ & ἡμέρα, dies. Propertius pro libro fœneratoris poſuit. Me miſerum, his aliquis rationem ſcribit auari, Et ponit duras inter ephemeridas. Cic. pro Quinct. Quinctius ad ephemeridem reuertitur, inuenitur dies profectionis. kalendarium à Seneca dicitur, à Cicerone Aduerſaria, orum.

Ephemeron, ἐφήμερον, duarum herbarum nomen Dioſcoridi, quarum alteri folia tribuit lilij, ſed tenuiora, caulem parem, florem candidum, amarum, ſemen molle, radicem unam digitali craſſitudine, odore non iniucundo. Dictum autem Ephemeron putatur, quòd florem habeat fugaciſſimum, qui unico die marceſcat. Alterum ephemeri genus ab eodem Colchicum appellatur, à quibuſdam etiam bulbus agreſtis, ſub autumni exitum florem fundens croceo ſimilem, folia habens pinguiora, quàm bulbus, caulem ſemipedalem, ſemen rufum, radicem ex nigra rufeſcentem, quæ deſquamata intus albicet, ſuccumque lacteum fundat. Vulgus Caninecam appellat, quòd guſtatum canes enecet.

Ephesus, urbs Ioniæ, celeberrimo Dianæ templo clara, ab amazonibus condita. hoc templum ducentis uiginti annis à tota Aſia factum fuit, in ſolo paluſtri, ne terræ motus ſentiret. in eo centũ uiginti ſeptem columnæ fuerunt, ſingulæ à ſingulis regibus factæ, ſexaginta pedum altitudine: inter quas trigintaſex cælatæ miro artificio.

Ephippia, orum, *Selle di caualli*, ἐφίππια, ἀπὸ τοῦ ἐπὶ, καὶ ἵππος, propriè tegmina, ſeu ſtragula, quibus equi ſternuntur, uel ſellæ equis ad inſidendum impoſitæ. Cice. de Finib. Ne hoc ephippiis, & anatophoris. Hora. in epiſto. Optat ephippia bos piger, optat arare caballus. Hinc equites ephippiati, qui ephippia habent in equis. Cæſ. lib. 4.

Ephorus, hiſtoricus Cumæus, Iſocratis auditor. Ephori item apud Lacedæmonios magiſtratus eiuſmodi, quales apud Romanos tribuni plebis, qui à Theopompo ſic appoſiti regibus ſunt, ut apud Romanos conſulibus tribuni. ut enim à conſulibus ad tribunos prouocare quiſque poterat, ſic Lacedæmonij à regibus ad ephoros. Olim pro miniſtris regum fuerunt, paulatim deinde eo peruenerunt, ut ſenſim à rege magiſtratum proprium conſtituerint, nomine Ephoriam. ita dicti ἀπὸ τοῦ ἐφορᾶν, intueri, quòd ad ciuitatis ſalutem oculos intentos haberent.

Ephyra, yræ, urbs Peloponneſi, in ipſo ſita Iſthmo, alio nomine Corinthus. Ephyræ nomen accepiſſe uolunt ab Ephyra nympha, Oceani & Tethyos filia. Virgi. 4. Georgi. Lucan. lib. 6. Hinc Ephyræus, ræa, ræum, Corinthius. Propertius: Non ita complebant Ephyrææ Laidos ædes. Luca. lib. 6. Inſedit caſtris, Ephyreaque mœnia ſeruat. Virg. 2. Geor. Ephyræius per quinque ſyllabas extulit. Illuſas auro ueſtes, Ephyræiaque æra. Fuit & alia eiuſdem nominis urbs in Epiro, alia rurſus in finibus Theſſaliæ: item aliæ apud Stepha.

Epicarmus, philoſophus Syracuſanus, Pythagoræ auditor, comœdiæ auctor. Hora. lib. 2. Epiſto. Plautus ad exemplar Siculi properare Epicharmi. Scripſit de natura rerum, & medicina. Cice. lib. 1. Tuſcu.

EPICEDIVM, ἐπικήδιον, carmen, quod in laudem defuncti, corpore nondum humano, cani ſolet: aliter Nænia dictum.

EPICROCVM, genus ueſtimenti, croceo colore infectum. Feſtus.

EPICTETVS, pen. pro. ἐπίκτητος, nomen philoſophi Stoici, qui ex Hierapoli Phrygiæ urbe originem ducens, Romæ epaphrodito cuidam Neroni familiari ſeruiuit, atque ad Marci uſque Antonini tempora peruenit. Domitiano autem imperante eius dominatu offenſus, Roma Hierapolim migrauit, ratus uerum eſſe, quod eſt apud Tragicum, patriam eſſe cuiuſque, ubi quis recte ageret. Tāta uero apud omnes homines eius uitæ admiratio extitit, ut Lucian. Syrus Epicteti lucernam fictilem tribus drachmarum millibus, ob eius auctoritatem, uenisſe tradat. Scripſit Enchiridion, opus utile.

EPICVRVS, eius ſectæ auctor, quæ ab eo Epicurea dicta. Summum bonum in uoluptate ponebat, non tamen in uoluptate corporis, ut Ariſtippus, ſed animi, id eſt, in abſentia omnium dolorū. Deorum prouidentiam è rebus humanis tollebat. Traditur fuiſſe continentiſſimæ uitæ: nomen tamen illud uoluptatis, in qua ſummum bonum ponebat, effecit, ut homines uoluptarij Epicurei dicantur.

EPICVS, a, um, ab ἔπος, carmen, & proprie Hexametrum: unde Epicus poeta, carminis heroici ſcriptor. Ci. de Opt. gen. or. Licet dicere Ennium ſummum epicum poetam. Epicum poema, Cic. ibidem. Vide Cœl. Rhod. lib. 17. cap. 20.

EPIDAMNVS, *Durazzo*, oppidum in ea parte Macedoniæ, quæ Adriatico mari incumbit. Dictum ab Epidamno rege barbarorum. ſed Romani eo coloniam deducentes (inquit Pli. lib. 4. cap. 27.) Dyrrhachium dicere maluerunt, propter inauſpicatum nomen Epidamni, tanquam à damno dicatur Epidamnum. Appianus ſic habet, Epidamnus rex urbem condidit, quæ ab ipſo nomē aſſumpſit. huius ex filia nepos Dyrrhachus portum urbi adiecit, quod Dyrrhachium appellatur.

EPIDAVRVS, ἐπίδαυρος, ſiue Epidaurum, ciuitas in Peloponneſo, Aeſculapij templo celeberrima. Plin. Hoc etiam nomine dicta urbs Dalmatiæ, ad Illyricum mare ſita: de qua Lucan. lib. 2. Illyris Ionias uergens Epidaurus in undas. Pauſaniæ & Straboni Lymira cognominata, quòd ſit portuoſa: diruta à Gothis, è cuius ruinis Raguſia iuxta ædificata.

EPIGRAMMA, tis, ἐπίγραμμα, inſcriptio, ἀπὸ τοῦ ἐπιγράφειν. Cice. pro Archia. Quòd epigramma in eum feciſſet, tantum modo alternis uerſibus longiuſculis. Idem ad Atti. lib. 1. Epi. 11. Epigrammatis tuis.

EPILOGVS, pe. cor. *Conchiuſione*, ἐπίλογος, poſtrema pars orationis, quam Latine concluſionem, ſiue Perorationem dicere poſſumus. Cice. 4. Tuſcu. Num etiā Rhetorum epilogum deſideramus? Rhetores tripartitum epilogum faciunt, conſtantem enumeratione, amplificatione, & commiſeratione.

EPIMENIDES, pen. cor. ἐπιμενίδης, poeta Epicus fuit, patria Cretenſis, teſte Apuleio lib. 2. Florido qui à patre Agiaſarcho in agrum ad cuſtodiendum pecus miſſus, in quodam antro obdormiuit annos LXXV. unde emanauit prouerbium, Epimenidis ſomnum dormire.

EPINICIA, orum, *Giuochi, & feſte per le uittorie*, Græci uocant celebritates pro parta uictoria: ab ἐπὶ, & νίκη: Suet. uero accipit pro carminibus in laudem uictoris compoſitis, cum in Nerone ſcribit: Sequenti die lætum inter lætos cantaturum epinicia.

EPINYCTIDES, puſtulæ minutæ. Iulius Pollux: Epinyctis, puſtula ſubliuida, modice tumeſcens, & plenas ſanguinis in tibijs & pedibus. Accipitur etiam pro oculorum morbo. Pli. lib. 20. cap. 6.

EPIPHANIA, ἐπιφάνεια, apparitio, ſeu manifeſtatio, ἀπὸ τοῦ ἐπιφαίνεσθαι, ab apparendo. Inde Epiphania, orum, à Chriſtianis dicuntur feſta quædam, quæ nos Apparitionem domini uocare poſſumus.

EPIPHORA, pen. cor. ἐπιφορὰ, morbus oculorum, quem uulgo lacrymam uocant, cum deſcenſus humoris cuiuſdam mordacis oculos angit: ἀπὸ τοῦ ἐπιφέρειν, ab inferendo. Pli. lib. 20. cap. 2. Caro peponum epiphoris oculorum imponitur. Dicitur & de alijs membris. Pli. lib. 20. cap. 13. Teſtium epiphoris peculiaris eſt. Cice. in epiſto. Balbus ad me ſcripſit tanta ſe epiphora oppreſſum, ut loqui non poſſit.

EPIRHEDIVM, uehiculi genus, non diſſimile bennæ: compoſitū nomen ex ἐπὶ & rheda. Iuue. Sat. 8. Triſtoq; trahunt epirhedia collo.

EPIROTICA mala, ἠπειρωτικὰ μῆλα, dicuntur, quæ in Epiro Græciæ regione naſcuntur: à noſtris dicuntur Orbiculata à figura orbis.

EPIROTICVS, a, um, ἠπειρωτικός. Cice. Atti. lib. 12. Niſi te Epiroticæ litteræ impedient. Epirotici boues, ex Epiro. Var. 2. de Re ruſt. cap. 5. Epirotici non ſolum meliores totius Græciæ, ſed etiam Italiæ.

EPIRVS, p. p. ἤπειρος, regio Græciæ, in qua olim Pyrrhus regnauit: hæc primū Moloſſia dicta eſt, & à Chaone Heleni fratre Chaonia, nūc uero Albania uocatur. Strab. lib. 8. Oui. li. 8. Miſit apros, quanto maiores herbida tauros Non habet Epirus. Terminatur Epirus à Septentrione Macedonia, ab Oriente Achaia, ab Occidente Ionio mari. Hinc Epirota, qui eſt ex Epiro. Liu. 5. lib. 42.

EPISCOPVS, *Veſcouo*, magiſtratus nomen apud ueteres: cuius officiū erat, panis & ceterarum rerum, quæ ad cibum pertinent, curam habere: ut colligi poteſt ex uerbis Arcadij. ff. de Mune. & Hono. Latine ſpeculator, ab ἐπισκοποῦμαι, ſpeculor, conſidero. unde ad antiſtites tranſlatum eſt: quod illorum præcipue munus ſit, gregis ſibi commiſſi uitam explorare.

EPISTOLA, læ, ἀπὸ τοῦ ἐπιστέλλειν, mittere, quia ad abſentes mittere. Cic. Q. fra. lib. 1. Eſt epiſtolæ proprium, ut is, ad quem ſcribitur de ijs rebus, quas ignorat, certior fiat.

EPISTYLIVM, *Capitello*, ἐπιστύλιον, capitellum quod ſuper columnā ponitur. Corpus enim columnæ Scapum uocant, fundamentum Baſim: illud uero, quod columnæ ſuperponitur, Epiſtylium appellant. Vide multa de Epiſtylijs apud Vitruuium.

EPITAPHIVM, phij, *Epitafio*, ἐπιτάφιον, inſcriptio, quam ſepulcris incidi uidemus in laudem defunctorum: quale eſt illud apud Virg. in Daphnide, Daphnis ego in ſiluis, hinc uſque ad ſidera notus, Formoſi pecoris cuſtos, formoſior ipſe. Dictū Epitaphium, quòd humato iam corpore, ἐπὶ τῷ τάφῳ, id eſt in ſepulcro ſoleat inſcribi.

EPITHETON, pe. cor. ἐπίθετον, à Quinctiliano dicitur appoſitum, ab alijs adiectiuū: παρὰ τὸ ἐπιτίθεσθαι τῷ ὑπαρκτικῷ, ab eo quod ſubſtantiuo apponatur. Epitheta tribus de cauſis nominibus addūtur, Diſcretionis: ut, Phrygiæ molimur montibus Idæ. Eſt enim & Ida Cretæ mons. Proprietatis: ut, Terribili implexum ſetaque, & dentibus atris. Ornatus: ut, Alma Venus. Differt autem Epitheton ab Antonomaſia, quod illud nunquam ſolum ponitur, ſed nomini proprio alicuius adijcitur: Antonomaſia autem per ſe proprij nominis uice ponitur.

EPITOGIVM, um, quod ſupra togam ferebatur. Quinct. lib. 1. c. 5.

EPITOMA, mes, & Epitoma, mæ, p. c. ἐπιτομή, breuiarium, abbreuiatio, uel compendium: à uerbo Græco ἐπιτέμνω, abbreuio. Cice. ad Att. lib. 13. Epitomen Bruti Cœlianorum mittas.

EPITRITVS, p. c. ἐπίτριτος, pes ex quatuor ſyllabis conſtans, quarū una ſemper ab alijs tribus diſcrepat. Eſt autem in quadruplici differentia. Primus conſtat ex iambo & ſpondeo, id eſt ex prima breui & tribus longis: ut Sacerdotes. Secundus ex trochæo & ſpondeo. i. ex ſecunda breui, alijs longis, ut conditores. Tertius ex ſpō deo & iambo. i. tertia breui, alijs longis: ut, Hereditas. Quartus ex ſpondeo & trochæo. i. e. quarta breui, ceteris longis: ut, Cœleſtinus. Epitritus etiam proportio dicitur, continens aliquem numerum, & eius partem tertiam: ut quatuor epitriti proportionem habet ad tria, Duodecim ad nouem, Quadraginta ad triginta.

EPITYRVM, genus edulij, Siciliæ frequentius quàm Italiæ, teſte Var. lib. 6. de lingua Latina Plau. in Mil. Si unum epityrum eſtam. Quidam exiſtimarunt cibi caſeati genus eſſe: quòd Græci τυρὸν caſeum appellant. quibus aperte refragatur Columellæ auctoritas, qui Epityrum in oliuis conditurę genus eſſe docet. Idem ſentit & Cato, qui de Re ruſt. cap. 119. eius confectionem perſcribit his uerbis: Epityrum album, nigrum, uariumque ſic facito: Ex oleis albis, nigris, uarijsque nucleos eijcito: ſic condito: Cōcidito ipſas: addito oleum, acetum, coriandrum, cyminum, fœniculum, rutā, mentam. In orculam condito: oleum ſupra ſiet: ita utitor: Sunt qui hoc conditurę genus Pityrum uocare malint: itaque tam apud Catonem, quàm Columellam legendum cenſeant: uocis originem repetentes à Pityri oliuę genere, conditurę huiuſmodi aptiſſimo. Verum hi parum diligentes Catonis uerba uidentur expendiſſe, qui non ex certo quopiam oliuæ genere, cui Pityris nomen fuerit, ſiue Pityrum fieri docuit, ſed ex quauis oliua, tā alba, quàm nigra, aut uaria. Columella quoq; ex pauſia uel orchite ante maturitatem decerpta conficiendum præcipit, nulla pityris facta mētione. Potius itaq; ijs accedendum putauerim, qui genus hoc conditurę ἀπὸ τοῦ πιτύρου, à furfure dictum exiſtimant.

EPODVS, epodi, pe. pro. ἐπῳδός, genus carminis, in quo ſingulis uerſibus ſingulæ clauſulæ ſubijciuntur, & ueluti accinuntur, idque fere alio genere carminis, & plerunq; breuiori: cuiuſmodi ſunt pleraque apud Hora. Iambico dimetro poſt heroicum, aut trimetrū Iambicum ſtatim ſuccedente. Quinct. li. 10. ca. 1. Iambus nō ſane à Romanis celebratus eſt, ut proprium opus à quibuſdam interpoſitus, cuius acerbitas in Catulo, Bibaculo, Horatio: quanquam illi epodos interuenire non reperiatur.

EPOTO, as, potando exhaurio. Cice. pro Clu. Epoto poculo mortuum.

EPOS, carmen eſt, ut ait Diomedes, pro carmine hexametron, diuinarum rerum & heroicarum, humanarumque cōprehenſio. Mart. Scribebamus epos, cœpiſti ſcribere, ceſſi. Hora. 1. Sermo. Sat. 10. Forte epos acer, Vt nemo, Varius ducit.

EPVLAE, arum, *Viuande*, σιτία, quaſi ædipulæ, cibi in quotidianum hominum uſum comparati. Cice. 3. Phil. Vino, & epulis retentus eſt: ſi epulæ potius, quàm popinæ nominandæ ſunt. Epulæ, etiam beſtiarum cibus. Virg. 5. Aene. Epulaſque draconi Quæ dabat. Epulum uero ſignificat ſolenniores cibos: & proprie publicum

conuiuium

conuiuium in propatulo ciuibus exhibitum, ſiue in dedicatione templi, ſiue in triumpho, ſiue in funere, ſiue ludorum cauſſa. Cice. pro Mur. Cum epulum Q. Maxi. Africani patrui ſui nomine populo R. daret. Sed confunduntur quandoque. nam epulum pro priuato conuiuio inuenitur, & Epulæ pro conuiuio publico. Cic. pro Plan. Sepulcrum L. Catilinæ hominum audaciſſimorum conuētu epulisq; celebratum eſt. Idem de Cla. Ora. Carmina in epulis cantata à ſingulis conuiuis de clarorum uirorum laudibus. Epulam quoque in ſingulari numero ueteres dixere, teſte Feſto.

Epularis, re, *θοινητικὸν*, quod ad epulas pertinet: ut, Epulare ſacrificium. Cice. 3. de Orat. Cum eſſent ipſi à Numa, ut etiam illud ludorum epulare ſacrificium facerent, inſtituti. Epulares etiam uocabantur, qui in ſacris epulabantur. Varr. Dum epulares nocte epularentur.

Epulatio, Col. li. 12. c. 3. Quæ ad epulationem pertinerent.

Epulari, *εὐωχεῖσθαι*, eſt conuiuari, Liu. libr. 25. Vulgo apertis ianuis in propatulo epulati ſunt. Cice. 2. de Finib. Cum in uoluptate ſint, qui epulentur. Idem de Sene. Epulabar cum ſodalibus. Epulatus. Cic. 2. Tuſcul. Epulatos cum matre adoleſcentes ſomno ſe dediſſe.

Epulones, *δαιτυμόνες*, de his Liu. lib. 33. Romæ (inquit) eo anno primum triumuiri epulones facti: hi epulas Ioui, cæteriſque dijs inſtituendi poteſtatem habebant. Cic. de Aruſp. Reſp. Voſq; Pōtifices, ad quos epulones Iouis opt. Maxi. ſi quid eſt prætermiſſum, aut commiſſum, afferunt. Auguſt. l. de Ci. aſſerit epulones perpetuos fuiſſe, qui ad auream Iouis menſam ſtatuæ appoſitam perpetui erant conuiuæ, ut mimorum potius & paraſitorum contubernia, quàm Dei ſacra celebrarentur. Dicūtur etiam Epulones qualeſcunq; epulis interſunt, quos etiam ueteres Epulones dixerunt per ſecundam inflexionem. Inde Coepulonus, iiſdem epulis ueſcens. Plau. Perſa: O mi Iupiter terreſtris & coepulonus.

E ANTE Q

Equa, æ, in datiuo & ablatiuo pluralibus Equabus, *ἵππος ἡ*, Oui. 2. Meta. Nobiliumq; greges cuſtos ſeruabat equarum.

Equaria ſubſt. equorum grex. Varr. in Proœ. 2. de Re ruſt.

Equas, *ἱππεὺς*, Virg. lib. 8. Præmiſſi equites ex urbe Latina. Sumitur quandoque pro ipſo equo. Idem 3. Georg. Impoſiti dorſo atque equitem docuere ſub armis Inſultare ſolo, & greſſus glomerare ſuperbos. Equites etiam dicebantur à Romanis qui equeſtrem dignitatem erant adepti aut ex equeſtri ordine prognati: quorum ordo, quamuis dignitate ſenatoria aliquanto erat inferior, proximam tamen obtinebat dignitatem. neque ſolum dignitate, uerumetiam cenſu diſtinguebantur equites à ſenatoribus. cēſus enim ſenatorius duplo maior erat. nam ante Auguſti tempora cenſus ſenatorius erat octingentorum millium, id eſt Coronatorum xx. m. cenſus autem equeſtris quadringentorum millium, id eſt Coronatorum x. m.

Equester, huius Equeſtris, & hic & hæc Equeſtria, & hoc Equeſtre, *ἱππικὸς*, quod pertinet ad equitem: ut, Equeſtres copiæ, Cic. 2. de Finib. Equeſtris diſciplina, Idem 6. Ver. Equeſtris ordo, Idē ad Brutum. Equeſtrem uero ordinem, *ἱππικὸν τάγμα*, medium fuiſſe conſtat inter patritios & plebem: hi olim ſub Romulo regibusq; Celeres dicebantur, teſte Pl. li. 33. c. 2. à Celere (ut quidam putant) Remi interfectore: deinde à flectendis equis, Flexumines uocitati: poſtea Troſſuli, à Troſſulo oppido Tuſciæ, quòd id ſine ullo peditum adiumento equites cepiſſent.

Equestria, orum, *ἱππικά*, quatuordecim ordines graduum in Orcheſtra, in quibus ſedebant equites. Sen. l. 7. de Ben. Equeſtria omnia equitum Romanorum ſunt. Sic Popularia dicebantur, ubi plebs ipſa in theatro ſedebat. Sueto. in Dom. Et quia pars maior intra popularia deciderat, quinquagenas teſſeras in ſingulos cuneos equeſtris ac ſenatorij ordinis pronunciauit.

Equestris, colonia, Galliæ Belgicæ oppidum. Pli. li. 4. c. 17.

Equidem, *In uero certamente*, *γε*, *καὶ δὴ τε*, affirmatiua coniunctio eſt, idem ſignificans, quod certe. Cic. de Amic. Equidem ex omnibus rebus, quas mihi aut fortuna, aut natura tribuit nihil habeo quod cum amicitia Scipionis poſſit comparari. Sunt qui exiſtiment compoſitum ab Ego & Quidem: ſed cum inueniatur coniunctum cum uerbis cuiuſuis perſonæ in utroque numero, conſtat, ubique non poſſe exponi per Ego. Perſius Saty. 5. Non equidem hoc dubites amborum fœdere certo Conſentire dies. Cum uerbo tertiæ perſonæ idem poſuit Sat. 1. Per me equidem ſint omnia proti nus alba. Satius itaque erit dicere, Equidem nihil aliud ſignificare, quam Quidem.

Equiferus, ri, equus ferus. Pli. li. 8. c. 15. & li. 28. cap. 6.

Equile, *Stalla di caualli*, *ἱππόστασις*, *ἱπποστασία*, ſtabulum equorū, unde Var. li. 2. ca. 7. Suadet, frænos in equili ſuſpendere.

Equimentum, merces quæ datur pro admiſſura equi. Varro.

Equinus, na, nū. Hor. de ar. Humano capiti ceruicem pictor equinam iungere ſi uelit. Ci. Tuſc. gladius ſeta equina appenſus.

Equio, is, de equis dicitur, cum coitum appetunt. Col. li. 7. Equientimulæ cruda braſſica datur. Pli. li. 37. cap. 63.

Equirria, ludi curules, a Romulo in honorem Martis inſtituti: hi in campo Martio celebrabantur 3. Kal. Mar. Oui. 2. Faſt.

Equiso, onis, *Cozzone da caualli*, qui equorum curam gerit, eoſque inſtituit. Varro: equus traditur magiſtro, ut equiſo docet tollutim incedere. Veteres autem (ut Noni. annotauit) non modo equorū magiſtrum, ſed aliarum rerum gubernatorem Equiſonem uocabant. Vt Equiſones nautici dicebantur, qui nauim exercebant.

Equitabilis, le, ut, Locus equitabilis, in quo equi facile inambulare poſſunt. Liu. Equitabilis, & uaſta planities.

Equitatus, us, modo equitum turmam ſignificat. Tacit. libr. 19. Nutantem exercitum equitatus incurſat. Modo actū ipſum equitandi. Pli. lib. 33. Feminæ equitatu atteri & aduri ſolent. Ci. Atti. Sed iam quid opus equitatu.

Equitium, tij, *Mandra da caualli*, *ἱπποφόρβιον*, equorum armentū. Vlp. l. plenum. §. equitij. ff. de uſufru. legato. Tacit. de Germa. Mos eſt ciuitatibus ultro equitum conferre principibus.

Equitatio, Plin. libro. 28. cap. 4. Equitatio ſtomacho & coxis utiliſſima.

Equitari, paſſiue. Pli. li. 8. c. 18. Etiam equitantur in prœlijs.

Equito, as, *Caualcare*, *ἱππεύω*, *ἱππάζομαι*, equo iter facio. Horat. 2. Ser. Sat. 3. Equitare in arundine longa. Macrob. Sat li. 6. cap. 9. auctor eſt, ueteres etiam equitare de ipſo equo dixiſſe, & equitem pro equo nonnunquam acceptum inueniri: Lucil. Nempe hunc currere equum nos, atque equitare uidemus. Quanquam alij diſtinctionem poſt dictionem Equum faciant: ut, Nos, ſit accuſatiuus, ad hunc modum, Nempe hunc currere equum, nos atque equitare uidemus: ut ſit ſenſus, Videmus equum currere, & nos equitare.

Equula, læ, *Cauallina*, parua equa. Varro: Nemo eſt tam negligēs, quin ſumma diligentia eligat aſinum, qui ſaltat equulam.

Equuleus, lei, *Poledro*, *ronzino*, *ἱππάριον*, pullus equinus. Cice. in Hort. Domitores equorum cibum ſæpe ſubtrahunt, ut fame debilitetur equuleorum nimia effrænata uis. Eſt & tormenti genus, quo ad exprimendam è noxijs, conſcijſve ueritatem Romani utebantur: dictum (ut quibuſdam placet) ab equi forma: tametſi alij ardentem laminam malunt interpretari. Cice. pro Deiotaro: Facti enim in equuleo quæſtio, iuris in iudicio. Idem 7. Phil. Ponite ante oculos uincula, uerbera, equuleum. Sed in hac ſignificatione alij malunt ſcribere Eculeus per e.

Equulus, *Cauallino*, diminut. ab equus. Cic. lib. 2. de Nat. Omnia in maturis meliora: ut in equo, quàm equulo: in cane, quàm catulo. Varr. 2. de Re ruſt. cap. 7. ſcribit equulum poſt annum & ſex menſes domari poſſe.

Equus, *ἵππος*, Cic. de Amic. Nemo eſt, qui non equo, quo conſueuit, libentius utatur, quàm intractato, & nouo. Equorum alij Gradarij, qui molli gradu, & ſine ſuccuſſura incedunt: contra Succuſſores ſeſſorem frequenter inquietant. Alij dicuntur Veredi, in curſu uelociſſimi, quibus maiores uſi ſunt in uenatione. Equus Troianus, prouerbiali ſchemate, de occultis latebris, cōſpirationibusq; ad perniciem alicuius tendentibus. Cic. pro Mur. Intus, intus inquàm, eſt equus Troianus, a quo nunquam me conſule dormientes opprimemini. Equis & quadrigis, id eſt omni conatu. Cice. ad Q. Fr. li. 2. Curſu corrigam tarditatem, cum equis, tum uero quadrigis poeticis. Viris equisq;. Cic. 1. Offi. Cum his uelis equisq; (ut dicitur) ſi honeſtatem tueri ſententia eſt, decertandum eſt.

E ANTE R

Eradico, as, pen. longa, *ἐκριζόω*, una cum radice euello. Tranſlate pro funditus perdo. Ter. in And. Dij te eradicent.

Erado, is, ere, *Radere leuar uia*, *ἀποξύω*, idem quod expungere. Colum. lib. 3. Surculos eradito tam alte, quàm cuneum miſiſti. unde eradere aliquem ex albo Senatorum eſt, eum ex Senatorum numero expungere. Tacit. lib. 4. Merulam, ſenatorio albo eraſit. Eraſus, particip. Plin. in Paneg. Datum eſt ijs, qui poſt edictum tuum in locum eraſorum ſubditi fuerant.

Erasistratus, medicus eximius, ex Ariſtotelis familia natus.

Eratosthenes, Cyrenæus, Ariſtonis Chij, & Callimachi poetæ diſcipulus. Plato minor ob doctrinam uocitatus. Suid.

Erciscere, *Diuidere*, *partire*, priſca lingua ſignificat diuidere. Apud Cice. 1. de Orat. Erciſceri in ſecunda coniug. legitur. Inde Iudicium familiæ erciſcundæ i. rei familiaris diuidendæ.

Erebus, *ἔρεβος*, fluuius inferorum. Virg. 6. Aeneid. Magnos Erebi tranauimus amnes. Quandoque pro obſcuriori inferni parte: ut, Imas Erebi deſcēdit ad umbras. Varro ex Erebo natam Noctem ait. Vnde & illud: Erebo creata fuſcis crinibus Nox te inuoco. Hæc Feſtus. Alij malunt Noctem Erebi uxorem fuiſſe, ex quibus eſt Cic. de Nat. Deo. Frequentiſſime autem Erebus pro ipſa inferorum ſede accipitur. unde Proſerpina ab Ouid. lib. 5. Meta. Regina Erebi uocatur.

Erechtheus, Athenienſium rex, cuius filiæ mortem pro patria contempſerunt. Cic. pro Sextio, & Demoſthenes.

E re nata, *αὐτόγνωμα*, *ἐκ τῆς παρούσης*, ex occaſione rei præſentis.

Eremigo, as, are, enauigare, emetiri. Pli. lib. 2. cap. 6.

Eremus, pen. pro. gen. fem. *Luogo ſolitario*, *ἔρημος*, ſolitudo.

E republica, ex utilitate reip. Suet. in Cæſ.

Erepo, is, ere, *Salir coſa alta, & difficile*, ἐξερπύζω, ex loco abdito in lucem repo. Plau. in Aul. Foras lumbrice, qui ſub terras erepſiſti modo. Interdum, ad loca alta, & prærupta euado. Suet. Tib. Territuſ, quòd is a tergo inſulæ erepſiſſet ad ſe.

Eretria, æ, oppidum Eubœæ inſulæ. Plin. lib. 35. cap. 6. & Home. 2. Iliad.

Erga, *Verſo*, πρὸς, licet eandem uim habere uideatur cum Contra, beneuolentiæ tamen plena eſt. Cic. ad Lentulum epiſt. 1. Ego omni officio, ac potius pietate erga te, ceteris ſatisfacio omnibus.

Ergastulum, li, ſeruus, qui ergaſtulo incluſus, uel ex uinculis, aut compedibus opus facit. Plin. Coli rura ergaſtulis peſſimum eſt. In epiſt. Cic. Quæcunque iurt, ergaſtula ſoluit.

Ergastularius, rii, qui præeſt ergaſtulis. Col. li. 1. ca. 8.

Ergo, aliquando particula inceptiua eſt, conueniens maxime indignationi, ut in carmine illo Auguſti Cæſaris, quo Virgilij poema uetat aboleri, Ergo ne ſupremis potuit uox improba uerbis Tam dirum mandare nephas? Aliquando hortatiua. Vir. 2. Aene. Ergo age care pater. Aliquando uim nominis habet, accipiturq; pro ablatiuo cauſſa, in qua ſignificatione poſteriorem producit: quā alias habet indifferentem. Virg. lib. 6. Illius ergo.

Erichthonius, Athenienſium rex, è ſemine Vulcani in terram proiecto editus. unde & nomen habet, ἀπὸ τῆς ἔριδος, καὶ χθονός, id eſt ex certamine, atque humo. Nam cum Vulcanus dijs arma feciſſet, eiq; Iupiter optionem dediſſet præmij, quod uellet, poſtulandi, iuraſſetq; per infernam paludem ſe nihil negaturum: tum ille Mineruæ nuptias poſtulauit: quas cum Iupiter iuramento aſtrictus, ei negare non poſſet, Mineruam tamen monuit repugnare, pudicitiamq; defendere. tum in illa colluctatione Vulcanū in terram profudiſſe aiunt ſemen, atq; inde editum eſſe puerum draconum pedibus, nomine Erichthonium: qui cum adoleuiſſet, ut pedum deformitatem tegeret, primus currus uſum adinuenit. Hanc fabulam refert Ser. in illud Virg. lib. 3. Geo. Primus Erichthonius currus, & quattuor auſus Iungere equos. Ab eo populus Athenienſis Erichthonius dictus eſt.

Eridanus, *Po*, ἠριδανός, Italiæ fluuius in Veſulo monte naſcens, & per agrum Gallicum in mare Adriaticum influens. Hodie notiore nomine Padus appellatur. Eridanum autem dictum uolunt ab Eridano Apollinis & Clymenes filio, qui à luce illius incendij, quo bonam terrarum partē exuſſit, Phaethon cognominatus eſt. Virgilius regem fluuiorum appellat. Eſt item Eridanus, cæleſte ſignum Arieti proximum. Cic. ex Arato.

Erigone, Icari filia, teſte Hygino, quæ ex dolore paternæ necis, quem ruſtici temulenti occiderāt, ſe ipſam ſuſpendit, Deorumq; miſeratione in cælum tranſlata, Virginis nomen obtinuit. Vir. 1. Geor. Qua locus Erigonen inter, Chelaſq; ſequentes Panditur.

Erigoneius, Ouid. lib. 5. Faſt. Nocte ſequente diem Canis Erigoneius exit. Id eſt, oritur Canis, ſydus cæleſte.

Erigo, is, erexi, erectum, *Drizzare, inalzare*, ἀνίστημι, ab è, & rego: ſignificat attollere. Cic. pro Roſc. Amer. Homo ſe erexit. Per trāſlationem pro conſolari. Idem pro lege Man. Afflictum erexit, perditum recreauit. Erectus. Ego uos erectos ad libertatem recuperandam adhortabor. Idem ad Brutum: Erectior ſenatus erat, noſtris cohortationibus excitatus.

Eriphyle, uel Eriphyla, uxor Amphiarai, quæ, accepto a Polynice aureo monili, maritum latentem, ne ad bellum Thebanum, ubi ſe moriturum ſciebat, proficiſci cogeretur, Polynici prodidit. Virg. lib. 6. Mœſtamque Eriphylen. Cice. 6. Verr. Eriphylam accepimus in fabulis ea fuiſſe cupiditate, ut, cum uidiſſet monile ex auro & gemmis, pulchritudine eius incenſa, ſalutem uiri proderet.

Eripio, pis, pen. cor. *Rapire, torre per forza*. ἐξαρπάζω, ἐξαιροῦμαι, ui tollo: &, ut ait Pomponius Iuriſconſultus, per raptum è manibus aufero. Ter. in Heaut. Crucior bolum tantum mihi ereptum de faucibus. Virg. 12. Aen. Accelera & fratrem, ſi quis modus, eripe morti. Cic. de Diu. Eripere aliquem à morte.

Erithales, herba ſemper uirens, alio nomine Sedum. Plin. libr. 25. cap. 13.

Ero, puella, è Seſto Thraciæ urbe, cuius mutuo amore correptus, Leander Abydenus adoleſcens, noctu eius cauſſa Helleſpontum ſolebat traiicere. uerum cum aliquando mari tempeſtatibus agitato ſe commiſiſſet, uiribus deſtitutus, ſubmerſus eſt. Cuius cadauer cum fluctuum impulſu Seſtum eſſet delatum, Ero doloris impatientia, ex editiſſima ſeſe ſpecula in mare præcipitauit. Ouid. & Muſæus.

Erodius, ἐρωδιός Homero, auis eſt, quæ in coitu ſanguinem exudat. Suidas Ciconiam putat eſſe, putatq; Erodion dictam quaſi Elodion, quòd in paludibus uerſetur. Auguſtinus fulicam eſſe credit, Theodorus Ardeolam.

Erodo, is, ere, *Rodere*, idem quod rodere. Plin. libr. 11. cap. 29. & lib. 12. cap. 6.

Erogo, as, *Spendere*, expendo. Cic. 7. Verr. Multas pecunias iſti erogatas in operum locationes falſas. Inuenitur & Exrogare, quod eſt (ut Feſtus inquit) ex lege uetere per nouam legem eximere.

Errabundus, πλανώμενος, ualde errans. Vir. 6. Ecl. Si qua forte ferant oculis ſeſe obuia noſtris Errabunda bouis ueſtigia.

Erraticus, qui errat. Cic. de Sen. Vitem ſerpentem multiplici lapſu, & erratico. Pli. li. 19. ca. 8. Eſt & erraticum intubum. Sic, Erratica braſſica, apud Col.

Erratio, Cice. de Vniuerſ. Deus motum cæli ab omni erratione liberauit.

Erratum, ti, peccatum, σφάλμα, πταῖσμα. Cic. Tironi. Tantum mihi dolorem cruciatumi attulerunt errata meæ ætatis, ut &c.

Erro, as, σφάλλομαι, eſt putare, uerum eſſe, quod falſum eſt: uel falſum eſſe, quod uerum eſt. Cice. 12. Phil. Cuiuſuis eſt hominis errare: nullius, niſi inſipientis, perſeuerare in errore. Idem 5. Verr. Errauit, an potius inſaniuit Apronius? Teren. Eun. Tota erras uia. Proprie autem Error, eſt deflexio à, uia cum ſcilicet uiæ ignari extra inſtitutum iter deflectimus. Et Errare eſt huc illuc, quo nos fortuna feret, diuagari. Virg. 1. Aen. Monſtrate mearum Vidiſtis ſiquam hic errantem forte ſororum. Sed quoniam pecudes errando, id eſt uagando paſcuntur, Errare ponitur pro paſcere. Virg. 3. Eclo. Mille meæ Siculis errant in montibus agnæ. Inter Errorem & Errationem hoc intereſſe Donatus exiſtimat, quòd Error animi ſit, Erratio pedum. Tere. in Adel. Minor eſt erratio: id eſt, minus eſt ſpatij per quod erretur.

Errones, *Vagabondi, vaghi, erranti*, πλανῆται, qui incertis ſedibus uagantur. Sappho apud Ouid. in Epiſt. Nec uos erronem tellus admittite noſtrum. Vlpi. Errones appellantur ſerui, qui non quidem fugiunt, ſed frequenter ſine cauſſa uagantur.

Error, ris, πλάνη, approbatio ueri pro falſo, & certi pro incerto, uel è conuerſo. Hora. in arte. Quo uirtus, quo ferat error.

Erubesco, ſcis, rubore ſuffundor. Ouid. 2. Ame. El. 8. Totis erubuiſſe genis. Cice. 1. de Leg. Erubeſcunt pudici etiam loqui de pudicitia.

Eruca, cæ, κάμπη, genus uermis, qui in olerum folia repit, abroditq; unde ab erodendo Eruca appellata. Colum. li. 12. Eſt etiam herba, Venerem excitans. Ouid. de Reme. Nec minus erucas iubeo uitare ſalaces.

Eructo, as, *Rutare, rutteggiare*, ἐξερεύγω, eſt frequentatiuum uerbi Erugo, is. Erugere enim (ut Feſtus docet) ſemel factum ſignificat, Eructare ſæpius. Eſt autem Eructare, ructando aliquid eijcere. Horum omnium primitiuum eſt uetus uerbum Rugo, is, ruxi, ructū. unde fit Ructus, us, quod crudi ſtomachi ſonitum ſignificat, quem edere ſolent, qui plus æquo onerant uentriculum. Item Ructo, ctas, ſonitum eiuſmodi edo. Iuuen. Si bene ructauit, ſi recte minxit amicus. Pro eodem nonnunquam inuenimus, Ructor deponens. Horat. Hic dum ſublimes uerſus ructatur. Ructito, Colum. lib. 7. Eructare autem proprie ſignificat, ructando aliquid emittere. Virg. 3. Aen. de Polyphemo:- Saniem eructans. Per tranſlationem accipitur pro quouis modo eijcere. Virg. 6. Aen. de Acheronte. Cocyto eructat Arenam.

Erudero, as, *Purgare, nettare*, ἐξαπερατόω, ruderibus expurgo. Sunt autem rudera purgamenta, puta cæmentum, lapides confracti, arena, calx. Var. 2. de Re ruſt. c. 2. Solum oportet eſſe eruderatum.

Erudio, is, *Ammaeſtrare*, κατηχέω, παιδεύω, ex rudi doctum facio. Cic. 1. Tuſc. Philoſophia ad modeſtiam, magnitudinemque animi nos erudiuit. Hinc Eruditio, doctrina. Cic. 1. Acad. Sine eruditione Græca intelligi non poſſunt. Eruditulus, li, dimin. Catul. in Mamurram & Cæſ. Vno in lectulo, eruditulī ambo. Eruditus, edoctus. Cice. Q. Fr. lib. 1. Diuturna ſeruitute ad nimiam aſſentationem eruditi. Pli. lib. 11. cap. 24. Tertium araneorum genus erudita operatione cōſpicuum. Diſciplina iuris ciuilis eruditiſſimus, Cic. 1. de Orat. Quinct. lib. 1. cap. 5. Hoc eruditius quæritur.

Erugatio. Plin. lib. 28. cap. 12.

Erugo, as, are, *Diſtendere, diſcreſpare*, ἀπορυτιδόω, eſt cutem extendere, & rugas tollere. Pli. li. 21. cap. 19. Erugant corpora.

Eruilia, æ, genus leguminis, folio, quàm faba, longiore. Col. li. 1.

Erumpo, is, *Vſcire fuori con empito*, ἐξορμῶ, cum impetu egredior. Cæſ. 1. Bell. Ciuil. Quo paratiores eſſent ad inſequendum, ſiue noctu, ſiue interdiu erumperent. Inuenitur interdum actiue poſitum cum accuſatiuo. Terent. in Eunuc. Iam ne erumpere hoc licet mihi gaudium?

Erunco, as, *Purgare l'herbe*, ἐκβοτανίζω, herbas noxias, & ſpinas, frutetaq; extirpo. antiqui enim, teſte Feſto, runcam dicebāt, quæ deinde runcina cœpit uocari, inſtrumentum ferratum, quo radices ſpinæq; in agris ſolent excindi. Hinc Runcare, & Eruncare.

Eruo, is, ἐξορύω, extraho. Pli. li. 11. c. 37. eruitur oculus. Lact. li. 2. Ipſe ſibi oculos eruat. Interdum eſt deſtruere. Virg. 2. Aene.- Troianas ut opes, & lamentabile regnum Eruerint Danai. Eſt etiam perſcrutando inuenire, & ueluti ex latebris in lucem proferre. Cicero pro Mur. Ex annalium uetuſtate eruenda eſt memoria nobilitatis tuæ.

Eruptio, cum milites ex urbe uel caſtris impetum in hoſtes faciunt. Cæſ. 1. Bel. Ciu. Ab eruptionibus caueant.

Eruum, genus leguminis, ſiliqua cylindracea, fructu lignoſo. Colu. Eruum lætatur loco macro, nec humido: quia plerunq; corrumpitur.

pitur. Virg. 1. Ecl. Eheu quã pingui macer eſt mihi taurus in eruo! Dictum Eruum ab eruendo. carpitur enim & manu euellitur.

Erycina, ἐρυκίνη, Veneris cognomentum eſt, ab Eryce Siciliæ mõte, in quo religioſiſſime colebatur.

Erymanthevs, a, um. Val. 1. Argo. Erymanthei ſudantem pondere monſtri Amphitryoniaden. Erymanthius, a, um: ut, Aper Erymanthius: Cice. 6. Verr. Aiebant in labores Herculis non minus hunc humaniſſimum Verrem, quàm illum aprum Erymanthium referri oportere. Erymanthis, idos, patronymicum fem. quod aliquando legitur pro ipſa Arcadia. Ouid. 2. Metam. Nexilibusque plagis ſiluas Erymanthidos ambit. Erymanthis urſa, dicta eſt Caliſto Lycaonis uxor, quæ uerſa eſt in urſam. Ouid. lib. 2. Metam. Cuſtos Erymãthidos urſæ, Arctophylax. Idem 2. Triſt. el. 3. Tingitur oceano cuſtos Erymanthidos urſæ.

Erymanthvs, mons Arcadiæ, in quo aprum agrorum uaſtatorem Hercules domuit. Virg. libr. 8. Aeneid. Firent æripedem ceruam licet, aut Erymanthi Placarit nemora. Eſt & fluuius in Alpheum defluens. Pli. lib. 4. ca. 6.

Erysipalas, atis, *Riſipila*, neut. gene. à Celſo dicitur eſſe ulceris genus. cum ſuper inflammationem rubor ulcus ambit, uſque cum dolore.

Erythace, ἐριθάκη, herba, quam alij ſandaracham, alij corinthum nominant. Hic eſt apum, dum operantur, cibus, ſaporis amari, ſed plenus humoris. Varr. 3. de Re ruſt. cap. 16. Erythacen uocant, qua fauos extremos inter ſe conglutinant.

Erythraevm mare, ἐρυθρὰ θάλασσα, pars Oceani, Arabiam à Meridie alluens, ad Occidentem Arabico ad Ortum Perſico ſinu terminata. Ratio nominis uarie traditur à ſcriptoribus. Proxime tamen ad ueritatem uidentur acceſſiſſe, qui ab Erythra rege Perſei & Andromedes filio dictum putant: cui etiam opinioni ſubſcribit Arrianus Geſtorum Alexandri li. 8. Reliquas opiniones lector poterit uidere apud Strab. lib. 16.

Erythros, frutex, alio nomine Rhus appellatus. Pli. li. 24. c. 11.

Eryx, mons in Sicilia, ab Eryce ibi ſepulto, & nomen ciuitatis in quo templum Veneri conſtruxit Eryx eius filius. Ouid. 2. de Arte. Colle ſub umbroſo, quam tenet altus Eryx.

E ANTE S

Esca, *Eſca, cibo*, ab edendo: cibus omnium animalium. Ouid. 2. Amo. el. 6. Nux erat eſca tibi. Accipitur pro eo, quod datur auibus piſcibusve decipiendi gratia. Cice. de Sene. Plato eſcam malorum uoluptatem appellat: quòd ea uidelicet homines capiantur, ut hamo piſces.

Escarivs, a, um, σιτηρός, quod ad eſcam pertinet. Plin. libr. 36. cap. 36. Ad eſcaria uaſa totum rubens uitrum, non tranſlucens. Eſcaria menſa, teſte Feſto, dicitur quadrata, in qua homines epulantur. Vincla eſcaria. Plaut. Men. Iſthæc nimis lenta uincla ſunt eſcaria.

Escvlentvs, a, um, τρώξιμος, quod eſui aptum eſt. Cice. 2. de Nat. Deo.

Escvlvs, arbor ex genere glandiferarum, eadem cum illa, quam Theophraſtus πλατύφυλλον, id eſt, latifoliam appellat. Dicta Eſculus, teſte Seruio, quòd primi mortales, nondum inuentis frugibus, glande eius pro eſca uterentur. Idem tamen auctor eſt principium huius uocis diphthongo ſcribi conſueuiſſe. cui conſuetudini hodie doctiores non obtemperant, plus originis rationi, q̃ Seruij auctoritati, tribuentes. De hac arbore uide Pli. li. 12. ca. 1. & lib. 16. cap. 4. & lib. 17. cap. 20.

Esito, as, κατατρώγω, frequent. à ſupino Eſum formatum. Gel. li. 4. c. 11. Pythagoram philoſophum non eſitauiſſe ex animalibus.

Essedarii, qui eſſeda regunt, aut qui ex eſſedis pugnant. Cicero Trebat.

Essedvm, di, pen. corr. uehiculum Gallorum, Britannorumque, apud Belgas primo repertum. Virg. 3. Georg. Belgica uel molli melius feret eſſeda collo. Legitur etiam Eſſeda genere feminino. Sene. epiſt. 57.

Esto, ἔστω, futuri temporis imperatiui. Interdum concedentis aduerbium eſt. Virg. 4. Aeneid. Eſto, ægram nulli quondam flexere mariti.

Estrix, eſtricis, gen. fem. ab Edo, es, eſt. Plaut. Caſ.

Esvriales feriæ, dicuntur à Plaut. in Capt. quibus ab edendo feriamur.

Esvries, ei, Eſuritio, onis, & Eſurigo, inis, *Fame*, πεῖνα, idem quod fames, edendi auiditas. Varro: Eſurigo findebat coſtas. Catul. 20. Epigr. Aureli pater Eſuritionum.

Esvrio, is, ire, pen. cor. Eſuriui, itum, *Hauer fame*, πεινάω, πεινῶ, fameo, cibum appeto. Eſt autem abſolutum: quanquam & cum accuſatiuo inueniatur Plaut. in Curc. Niſi pecuniam mature parſit, mature eſurit. Teren. in Heaut. Eſt ſpes, nos eſurituros ſatis.

Esvritor, uerbale, Martial. libro 3. Romam petebat eſuritor Thurius.

Esvrio, onis, qui eſurit. Plaut. Perſa: O Saturio, opportune aduenisti. S. Mendacium dicis. nam eſurio uenio, non ſaturio.

Esvs, us, ui, *Il mangiare*, actus edendi. Pli. li. 20. c. 7.

E ANTE T

Et, coniunctio copulatiua: ut, Cice. eloquens fuit, & philoſophus. Duplicatur interdum, ac copulatiua eſt in diuerſis rebus. Virg. 1. Aeneid. Multum ille & terris iactatus, & alto. Modo accipitur pro etiam. Idem 2. Aeneid. Quorum Iphitus æuo Iam grauior, Pelias & uulnere tardus Vlyſſi. Modo interrogatiua. Virg. 1. ecolog. Et quæ tanta fuit Romam tibi cauſa uidendi? Modo indignatiua. Idem 1. Aene. Et quiſquam numen Iunonis adoret Præterea? Ponitur interdum pro, hoc eſt. Plaut. Annos natus iam ſexaginta, & ſenex. Plerunq; ſententiarum initijs competit. Quinct. Et ſinitæ quidem ſunt partes duæ, quas hæc profeſſio pollicetur. Interdum ponitur pro aduerbio ordinandi, ut, Corpusq; lauant frigentis, & ungunt id eſt deinde ungunt.

Etenim, *Percioche*, καὶ γάρ, idem ualet quod, enim, quia: & fere primum in oratione locum uendicat. Cic. 4. Verr. Etenim quoniam numerum iniuriarum nobis non poſſum exponere, genera ipſa cognoſcite. Idem 2. de Diui. Etenim ex diuiſione hoc ſecundum eſt. Inuenitur & ſecundo loco, ut, Vos etenim iuuenes animos geritis muliebres: Cic. de Offic. ex uetere poeta. Accipitur aliquando pro quippe. Cic. pro Flac. Neque in ſolo Acmonenſium teſtimonio commouebor: etenim quibus ego iſtam laudationem iemni tam, id eſt quippe quibus, &c. Nonnunquam diuiſa compoſitione per duas dictiones effertur. Cic. de Clar. Orat. Et dicere enim bene nemo poteſt.

Eteocles, pen. corr. Ἐτεοκλῆς, Oedipi filius, ex nefando Iocaſtæ matris concubitu editus, cui cum fratre Polynice ita conuenerat, ut alternis annis regnarent. Exacto deinde primo anno, cum Eteocles, q. quòd maior natu eſſet, primo anno regnarat, renueret fratri regno cedere: Polynices adiutus à Tydeo & Adraſto ſocero, fratri bellum intulit, in quo ambo mutuis uulneribus ceciderunt.

Etesiae, ἐτησίαι, uenti, quos Strab. lib. 3. Subſolanos uocat, id eſt Euros. Hi quotannis in uigore æſtatis perflant x l. diebus poſt caniculæ exortum. Dicti Eteſiæ, id eſt annui. ἔτος enim annus, ἐτήσιος annuus: quod ex omnibus uentis ij maxime ſtati ſint, & ſingulis annis eodem tempore redeant. Plin. lib. 37. cap. 5. & Gell. lib. 2. cap. 18.

Ethica, ca, uel Ethica, æ, pars philoſophiæ ad mores pertinens. Cice. de Fato: Quia pertinet ad mores, quos ἤθη Græci uocant, nos eam partem philoſophiæ de moribus appellare ſolemus: ſed decet augentem linguam Latinam, nominare Moralem.

Ethologvs, qui geſtu ipſo corporis, & ſono uocis ita exprimit mores hominum, ut geſtibus loqui uideatur. Cic. 2. de Orat. Mimorũ eſt, & ethologorum, ſi nimia eſt imitatio, ſicut obſcœnitas.

Ethvsa, olim inſula in mari Myrtoo, deinde continens. Plin. lib. 6. cap. 80.

Etiam, *Anchora, etiandio*, Plaut. Tu'ne etiam id reſciſti? Aliquando ſignificat Adhuc. Teren. in Andr. Nihil ſuſpicans etiam mali. Aliquando præterea. Idem in And. Etiam puerum conuenis Chremis. Etiam, reſponſio affirmatiua. Plin. ad Tacit. Studes? inquam. Reſpondit, etiam. Aliquando & affirmandi uim habet nulla præeunte interrogatione. Cic. pro Roſc. Si non, quomodo tabulas cõficis? Si etiam, quamobrem hoc nomen triennio amplius in aduerſarijs relinquebas. Accipitur & pro Quin potius. Pli. in Paneg. Nullius ab eo auctoritas imminuta, aucta etiam. Etiam atque etiam, pro ualde. Cic. de Fin. 6. Iſte locus eſt Piſo tibi etiam atq; etiam confirmandus. Etiamdum, pro adhuc. Terẽ. Hoc ego mali non pridem inueni, neque Etiamdum ſit pater. Etiam ne. Plaut. in Aſin. Age ecrea. D. Etiam ne? L. Age quæſo hercle uſque ex penitis faucibus. Cic. Atti. 10. Etiam ne Balbus in Senatum uenire cogitet? Etiamnũ idem quod adhuc, uel ad hoc uſque tempus. Plaut. Truc. Mihi etiam num quid ſit negocij, falſus incertusq; ſum: Pro eodem legimus Etiamnunc. Idem in Amph. Etiamnunc nauſeo. Ponitur & pro ſtatim, illico, uel extemplo. Idem in Aul. Abſcede hinc etiamnunc. Etiamtum, pro uſque tunc uſque ad id tempus. Ter. Hecy. Narrat ut uirgo ab ſe integra etiamtum ſiet. Cice. de Orat. Omnes etiam tum retinebant illum Periclis ſuccum.

Etrvria, uide Hetruria.

Etsi, *Benche, tutto che, anchor che*, καίτοι, Cic. pro Milone: Etſi uereor Iudices. Interdum etiam cum ſubiunctiuo inuenitur. Cicero de Amic. Etſi illis plane orbatus eſſem. Nonnunquam interrogatiue profertur. Cic. Atti. Etſi quæ fuit illa temeritas? Interdum inuenitur iunctum cum Quamuis. Cic. ad Att. li. 16. Etſi, quamuis non fueris ſuaſor profectionis meæ, approbator certe fuiſti.

Etymologia, Cicero 1. Acad. Verborum Explicatio probatur, id eſt qua de cauſſa quæque eſſent ita nominata, quam Etymologiam appellant.

Etymon, mi, idem quod Etymologia. Varr. 1. de Re ruſt.

E ANTE V

Evacvare, *Votare*, κενοῦν, unde euacuare aluum. Pli. li. 20. c. 6.

Evado, dis, ſi, ſum, *Scampare, fuggire, diuentare*, διαδύομαι, ἐκφεύγω, effugio, exeo. Virg. Aene. 9. Noſtras ne euadere demens ſperaſti te poſſe manus? Cic. pro Cœlio: Si euaſiſſent ſubito ex balneis mulieris amici, Liciniumq; comprehẽdiſſent, id eſt ſi è balneis

neis erupiſſent. Cæſar: Reliquos equites conſectati, paucos, qui ex fuga euaſerant, reliquerunt: Sic Euadere è manibus hoſtium, apud Liuium, & Euadere ex iudicio aliquo apud Cic. Sal. in Iug. At ni Marius ſigna inferre, atque euadere oppido properauiſſet, profectò cuncti, fidem mutauiſſent. Cic. Tuſc. 1. Accedit, ut eo facilius animus euadat ex hoc aere. Idem de Sen. Mihi quidem nũquam perſuaderi potuit, tum animum eſſe inſipientem, cum ex inſipienti corpore euaſiſſet. Ponitur etiam pro, ad finem perduci, Terent. in And. Quàm timeo, quorſum euadas, id eſt ad quem finem perueniat oratio tua. Item pro fieri. Cic. in Verr. Tu eiuſmodi euaſiſti, in furis ac diuiſoris diſciplina educatus. Euadere in muros, uel in cacumen montis, eſt aſcendere. Virg. lib. 2. Euado ad ſummi faſtigia culminis. Euadere ardua, apud Liuium. Euade re ante oculos, pro apparere. Virg. 2. Aeneid. Vt tandem ante oculos euaſit, & ora parentis. Euadere ad coniecturam, conſequi coniectura. Plau. Nunquam hodie quiui ad coniecturam euadere. Euadere in malum. Terent. in Adelph. Nimia illæc licentia Profecto euadet in aliquod magnum malum.

EVAGATIO, uerbale. Pli. lib. 2. cap. 17.

EVAGOR, aris, *Vagare*, *περιβαίνω*, latius uagor, expatior. Liu. 22. Frontibus aduerſis concurrendum erat, quippe nullo circa ad euagandum relicto ſpatio. Per metaphoram eſt extra propoſitum dicere. Cic. in Offi. Nam qui appetitus longius euagantur.

EVALEO, es, p.c. *Ingagliardirſi*, ualidior fio, unde Eualeſco, robur & uires acquiro. Pli. li. 15. Quæ poſtquam eualuit.

EVAN, unum eſt ex Bacchi cognominibus. Oui. li. 4. Meta.

EVANTES, dictæ Bacchæ, quæ liberi patris Orgia celebrantes, Euantis nomen identidem acclamabant. Virg. 5. Aene.

EVANDER, Carmentis filius, qui cum patrem imprudens occidiſſet, relicta Arcadia, in Latium ſeſe contulit, atque pulſis Aboriginibus in Palatino monte conſedit, ubi oppidum Pallanteum fundauit, à nomine Pallantis (ut Virgilio placet) proaui ſui. Virg. 8. Aene. Arcades his oris, genus à Pallante profectum, Qui regem Euandrum comites, qui ſigna ſequuti Delegere locum, & poſuere in montibus urbem, Pallantis proaui de nomine Pallanteum. Legitur & nominatiuus Euandrus, Idem 8. Aene.

EVANESCO, es, & euaneſco, ſcis, ſecunda ſyllaba prod. *Suanire*, *ſpartire*, *ἀφανίζομαι*, è conſpectu abeo. Plin. lib. 9. cap. 51. Eodem tempore euaneſcunt. Cice. de Clar. Orat. Iſque & orationes reliquit, quæ iam euanuerunt. Idem ad Atti. li. 3. Extenuari, & euaneſcere ſpem noſtram uidi.

EVANIDVS, a, um, inanis, caducus. Colum. de Arb. cap. 17. Nam quæ in proceritatem extenduntur, euanidæ ſunt, parum fructus ferunt. Plin. lib. 37. cap. 5. Quædam ex iis ſeneſcunt, paulatim uiriditate euanida. Ouid. 5. Metam. Pectoraque in tenues abeunt euanida riuos.

EVANGELIA, orum, ſacrificia & ſupplicationes, pro iucundo nuncio decernit ſolita, uel etiam merces allati iucundi nuncij. Cice. Atti. lib. 2. O ſuaues duas epiſtolas, quibus euangelia deberi fateor. Idem ad eundem: Ita ne nunciat Brutus, illum ad bonos uiros euangelia?

EVANGELIVM, *Buona nuoua*, bonum nuncium: ab *εὖ* bonum, & *ἀγγέλλω* nuncio: unde non immerito à Chriſtianis Euangelium appellatum eſt, ſalutiferum illud nuncium, à Chriſto, ueraciſſimo patris nuncio, nobis allatum, quod omnibus ad dominum redeũtibus æternæ felicitatis hereditatem promiſit.

EVANNO, as, are, *Sventolare*, uanni motu euentilo. Varr. 1. de Re ruſt. Quod leuiſſimum eſt in eo, euannetur foras. Per tranſlationẽ pro amouere, ut annotauit Nonius, citans illud Pomponij ex Pannuceatis. Euannetur: &, mea ocyus opera ut fiat, fecero.

EVAPORATIO, *ἐξατμισμός*, uaporis expiratio. Sen. l. 2. Nat. quæſt.

EVASTO, as, are, *Dare il guaſto*, *ἀνδραποδίζω*, idem quod uaſtare. Liui. 10.

EVAX, *εὐαί*, interiectio exultantis. Plaut. in Men. Euax, iurgio uxorem tandem abegi.

EVBOEA, *Εὔβοια*, nomen inſulæ in mari Aegæo, tam anguſto euripo à Bœotia diuiſa, ut ponte illi coniungatur. Hodie uocant Nigropontum. Hinc Euboicum mare: quod duplex eſſe dicitur: alterum in Aegæo mari, alterum in Campano, ſeu Tuſco: quod in Aegæo, Eubœæ adiacet, à qua denominatum: quod in Tuſco, Cumarum, Baiarumq; alluit oram, ab Euboicis aduenis & Cumarum conditoribus nuncupatum.

EVBOICVS, a, um: ut, Carmen Euboicum, Ouid. 4. Faſt.

EVCLIDES, philoſophus Megarenſis, Socratis auditor, ſcripſit dialogos plurimos, quorum nomina recenſent Suidas, & Laertius. Fuit & alter, Platonicus philoſophus, & geometra inſignis tempore primi Ptolemæi, poſterior aliquanto iis, qui Platonis temporibus uixerunt, antiquior uero Eratoſthene, & Archimede. hic multa de geometria, & muſica conſcripſit, quæ extant.

EVDOXVS, peritiſſimus aſtrologus fuit & geometra, patria Gnidius, qui primus apud Græcos annum ad Lunæ curſum ordinauit. Luca. lib. 10. Nec meus Eudoxi concedet faſtibus annus. Scripſit leges, & de geometria atque aſtrologia libros edidit. Cice. lib. de Diuinat. 2. Eudoxus, Platonis auditor, in aſtrologia facile princeps.

EVECTIO, teſte Budæo, diploma, ſiue chartula, ſigno principis obſignata, qua poteſtas permittitur aliquid euehendi. unde C. de Curſu publ. cauetur, ut euectiones ab omnibus poſtulentur.

EVECTVS, tus, euectio, quæ fit uel nauibus, uel curribus. Plin. lib. 18. cap. 5. Cato ſpectari iubet, ut operariorum copia prope ſit, ut nauigiorum euectus.

EVEHO, is, *ἐξάγω*, extra ueho. Cice. de Clar. Orat. ut ſemel è Piræo eloquentia euecta eſt. Per tranſlationem extollo. Virgil. 6. Aeneid. Pauci, quos æquus amauit Iuppiter, aut ardens euexit ad æthera uirtus.

EVELATVM, *Sventolato*, ueteres dixere pro euentilato. Feſtus.

EVELLO, lis, euelli, & euulſi, euulſum, *Stirpare*, *ἀποτίλλω*, extraho, extirpo. Euellere ſibi capillum præ luctu. Cice. 3. Tuſcu. Idem ad Atti. 5. Exciſa eſt arbor, non euulſa. Sic, Euellere ſe è complexu, apud eundem. Tranſlate, Euellere opinionem ex animis hominum. Euulſio, Cice. de Nat. Deo. Euulſionem dentis Aeſculapius inuenit.

EVENIO, euenis, pen. corr. eueni, euentum, *Venire*, *accadere*, *auuenire*, uenire, accidere. Plau. Caſ. Sine modo rus eueniat. remittam ad te uirum. Nonnunquam etiam ſignificat euadere, id eſt, per quãcunque difficultatem ad aliquid peruenire, exitum habere. Plau. in Moſt. Hæc blanda dicta quo eueniant, madeo metu. Sæpius tamen ponitur pro contingere, accidere, *συμβαίνειν*, *ἀποβαίνειν*, & tam in malam, quàm in bonam partem accipi ſolet. Cic. Offi. 3. Quod in poematibus, & in picturis uſu euenit. Idem Fam. 1. Ex quo uereor, ne idem eueniat in meas litteras. Quandoque eſt obuenire, & ſorte alicui obtingere. Saluſt. in Iug. Metello, Numidia euenit. Euenit, impersonaliter pro ita cecidit. Ter. in And. Quid tu Athenas inſolens. C. Euenit.

EVENTILO, as, *Crivellare*, *ſventolare*, *λικμάω*, uentilatione purgo. Colum. lib. 2. Frumenta euentilata mundiora ſunt.

EVENTVM, ti, neut. gene. Lucr. lib. 1. Euentum dici poterit, quodcunque erit actum. Cic. in Partit. Cuiuſque facti, & euenti cauſa ponetur.

EVENTVS, *Accidente*, *caſo*, *σύμβαμα*, gene. maſc. & quarti ordinis, quod caſu aut fortuna nobis euenit, tam bonum, quàm malum. Cic. lib. 1. de Orat. Vt enim quis optime dicit, ita maxime timet euentus orationis pertimeſcit. Virg. lib. 6. Aeneid. Cæcosq; uolutat Euentus animo ſecum. Oui. Careat ſucceſſibus opto, Quiſquis ab euentu facta notanda putet.

EVENVS, pen. pr. *Εὔηνος*, fluuius Aetoliæ, in Callidromo monte naſcens, & iuxta Calydonem in mare Ionium influens: ita dictus ab Eueno Martis filio, qui ſe in hunc fluuium præcipitauit. Oui. lib. 9. Met.

EVENVS, *Εὔηνος*, philoſophus, qui ignem optimum ciborum condimentum eſſe dicere ſolebat, ut refert Plutarchus.

EVERBERO, uerbero. Oui. 14. Meta. Cineres pulſis euerberat alis.

EVERGETES, cognomen Ptolomæi, Aegyptiorum regis, qui Philadelpho ſucceſſit, à maximis eius in ciuitates meritis impoſitum. *Εὐεργέτης*, enim beneficus. Euergetæ item populi Scythiæ, quòd benefici fuerint in Argonautas, tempeſtate ad eorum littora delatos. Steph.

EVERGO, is, *Mandar fuori*, *προχέω*, emitto. Liu. Mentes ſpem faciebant, eo magis, quòd nullos euergerent riuos.

EVERRICVLVM, li, *Rete da peſcare*, *σαγήνη*, rete piſcatorium à Græcis dictum: & à uertenda aqua ſic appellatum. Var. 3. de re ruſt. c. 17. Cum neque euerriculo in litus educere poſſent piſces. Cice. 6. Verr. Expilatorem Siciliæ Verrem, Euerriculum appellat. Idem lib. 3. de Nat. deo. Doli mali actionem Euerriculum appellat omnium malitiarum: quòd ſcilicet ea euerrantur omnes fraudes è uita hominum ciuili.

EVERRO, is, ri, ſum, *Spazzare*, ſcopis expurgo. Col. lib. 8. Scabula frequenter euerrenda & purganda. Tranſl. pro expilare. Ci. 3. Verr. Quam domum, quam urbem, quod fanum denique non euerſum, atque extersum reliquiſti?

EVERSIONES, *ἀνατροπαί*, *ἀνάστασις*. Plin. lib. 22. cap. 17. Præcipitia, uehiculorum euerſiones. Cice. de Sen. Rerum publicarum euerſiones.

EVERSOR, oris. Ci. pro domo: Euerſor huius imperij. Virg. 11. Aen. Priami regnorum euerſor Achilles.

EVERTO, tis, ti, ſum, *Ruinare*, *καθαιρέω*, *ἀνατρέπω*, excindo, diruo. Ci. lib. 1. Offic. De euertendis diripiendisq; urbibus ualde illud conſiderandum eſt. Virg. 3. Aen. Priamiq; euertere gentem.

EVESTIGIO, aduerb. *Incontanente*, *ſubito*, *αὐτίκα*, confeſtim, ſtatim. Ser. Sulpicius Ci. li. 4. Fam. Eueſtigio eo ſum profectus prima luce.

EVGANEI, *Εὐγάνειοι*, populi fuerunt ad intimum maris Adriatici ſinum, Alpes uerſus, qui deinde à Troianis & Henetis, qui Antenore duce in eam Italiæ partem uenerunt, ſedibus ſuis pulſi, Alpes Graias tenuerunt. Liu. lib. 1. Dicti Euganei *ἀπὸ τῆς εὐγενείας*, à generis nobilitate, teſte Pli. lib. 3. cap. 20. Hinc Euganeus, a, um. Iuue. Euganea quantumuis mollior agna.

Eves,

EVGE, interiectio aſſentientis, & gratulantis. Plau. in Epid. Euge, corpulentior uidere atque agilior. Idem in Merc. Euge mi Demipho, ſalue.

EVGENIAE, pen. pr. uuæ quædam, à generoſitate ſic dictæ. nam εὐγενία nobilitas. Col. lib. 3. cap. 2.

EVGIVM, ὑμὴν, pellicula quædam in pudendo muliebri, quam primo coitu rumpi nonnulli ex antiquis putauerunt. Nonius: Eugiũ, pars media inter naturalia muliebria. Nævius: Sine eugio puellam inuenit. Laberius. An concupiſcis eugium ſcindere?

EVHYVS, Bacchi cognomine, à Ioue illi inditum eo in bello, quod gigantes cum dijs geſſerunt. fabulantur enim poetæ, Liberum patrem ſe in leonem conuertiſſe, unumq; è gigantibus occidiſſe. & ob rem tam ſtrenue geſtam, Euhyon. id eſt bonum filium à Ioue ſalutatum. Stat. lib. 2. Inde femininum Euhyas, quod Bacchi ſacerdotem ſignificat. Hor. 3. l. Car.

EVIDENTER, perſpicue. Liui. 6. Cum tam euidenter pœnituerit.

EVIDENS, Euidente, manifeſto, quod aperte uidetur. Ci. de Vniu.

EVIGILO, as, Deſtarſi, ſuegliarſi. ἐγείρομαι, expergiſcor. Pl. epiſt. 5. Euigilaueram: nuncius à Spurina. Stat. 5. Syl. Excidit, & medijs miſer euigilaui in undis. Nonnunquam elucubro, & per uigilias aliquid conficio. Ci. Att. lib. 9. At quàm expedita tua conſilia, quàm euigilata tuis cogitationibus.

EVINCIO, is, ire, corono. Virg. 8. Aen. Euincti tempora ramis.

EVINCO, ἐκνικάω, uinco, uincendo extorqueo. Liu. 5. Euincunt inſtando, ut litteræ ſibi ad Tarquinios darentur. Hor. 2. Ser. Saty. 3. Sic puerilius ijs ratio eſſe euincet amare. Inde Euictus, uictus, conuictus. Cic. 5. Verr. Tam multis teſtibus euictus, ora iudicum aſpicere auderet. Virg. 4. Aen. Tu lacrymis euicta meis.

EVIRATVS, Caſtrato, ἐξηυνουχισμένος, caſtratus. Tranſlate pro effœminato. Plau. Adoleſcens euiratus ac mollis.

EVIRO, as, caſtro, uirilitatem execo: tranſlate, effœminatum reddo, Varr. Marcip. Euirauit omnes Veneri uaga pueros. Nonius.

EVIRATIO, uirilium exectio: unde Euirationem pilorum, dixit Pli. lib. 29. cap. 1. pro depilatione.

EVISCERO, as, Sventrare, uiſceribus ſpolio. Virg. 11. Aen. Pedibusq; euiſcerat uncis.

EVITABILIS, le: ut non euitabile telum. Ouid. 6. Met.

EVITO, as, Schifare, διακλίνομαι, Vito. Cic. de Amic. Quas tum euitare, tum eleuare, tum ferre ſapientis eſt. Eſt & Euito, à uita, pro, uitam eripio. Cic. 3. Tuſc. è uetuſto poeta: Vidi Priamo uitam euitari. Euitatio malorum, Quinctil.

EVMENIDES, Furie infernali, furiæ infernales, κατ' ἀντίφρασιν, dictæ, quòd minime beneuolę ſint. εὐμενὴς enim beneuolus. Has tres ferunt fuiſſe, Acherontis & Noctis filias, uno partu editas. Et apud inferos uocantur Canes: unde Lucan. Iam uos ego nomine uero Eliciã, Stygiasq; canes in luce ſuperna deſtituam. Apud mortales Furiæ, ab effectu. Cic. 2. de legib. Agitant & inſectantur impios Furiæ non ardentibus tedis, ut eſt in fabulis, ſed angore conſcientiæ, & fraudis cruciatu. Apud ſuperos dicuntur Diræ. Virgil. lib. 12. Aen. At procul ut Diræ ſtridorem agnouit, & alas.

EVMOLPIDAS, Εὐμολπίδαι, ſacerdotes, ſeu magiſtratus Atheniẽ, in memoriam & honorem Eumolpi regis. Diodorus. Cicero.

EVMOLPVS, Athenienſis, quem Suidas Muſæi poetæ filium fuiſſe ſcribit, & Pythiorum uictorem, Alij Orphei uatis filium, qui poeta fuit Homero antiquior. Ab hoc Eumolpidas, ſacrorum quorundam præſides, dictos uolunt. Aeſchynes contra Cteſiphontem.

EVNVCHO, as, εὐνουχίζω, caſtro. Varr. in lege Mæuia apud Nonium: Qui ſe eunuchat, aut alibi liberos producit.

EVNVCHVS, Caſtrato, caſtratus: ab εὐνὴ, cubile, & ἔχω, cuſtodio: quia id hominum genus adhibebatur ſeruandis cubilibus regum. Cice. in Orat. Eunuchi è Syria Aegyptoq;. Iuu. Sat. 12. Qui ſe Eunuchum ipſe facit.

EVOCATI, qui repentina aliqua neceſſitate in bellum tumultuarie uocantur. Suet. in Galb. Delegit equeſtris ordinis iuuenes, qui Euocati appellarentur. Ci. ad Appium: Antonium præfectum euocatorum miſi ad te.

EVOCO, as, ἐκκαλέω, extra uoco. Ter. in Eun. Num quem euocari hinc uis foras? Cic. Att. 2. Sic te ijs litteris euocabã, ut nihil acrius fieri poſſet. Sic qui in prouincijs erant, ſæpe ad dicendam cauſſam Romam euocabantur. Cic. in Ver. 3. Pericles Romam euocatus eſt, quòd auctor inimiæ illius fuiſſe argueretur. Euocare item, eſt ad ſubitam tumultuariamq; militiam uocare. Cæſ. Bel. Ci. 1. Magnus numerus equitum, quos ex municipijs Domitius euocauerat. Euocare deos, ueteres dicebant pro precibus elicere numina illa, in quorum eſſe tutela urbs obſeſſa putabatur, ut ea relicta, in eorum, qui obſidebant, urbem tranſirent. uide Macrob. Sat. lib. 3. cap. 9. Hinc Euocator, & Euocatio: Cic. in Catone, Euocator ſeruorum: ad Heren. Euocationes hominum.

EVOE, interiectio bacchantium, quam in Liberi patris Orgijs identidem inculcabant Bacchæ. Oui. 6. Metam. Exululant, Euoeq; ſonãt.

EVOLATICVS, uca, ticum: ut, Euolatica homines. Plau. Mil.

EVOLITO, as, are, frequent. Extra uolo. Col. l. 8. c. 8.

EVOLO, as, are, Volar fuori, ἐξίπταμαι, extra uolo. Ci. 1. de Legi. Glandifera illa quercus: ex qua olim euolauit Nuncia fulua Iouis miranda uiſa figura. Tranſlate eſt eripere ſe. Cic. 3. Verr. Ille cuperet aliqua euolare, ſi poſſet. Euolare pœnam. Cice. de Prouin. conſ. Quam pœnam ſi tum euolarunt, at aliã multo grauiorẽ ſubierũt.

EVOLO, as, are, Rubbare, rapire, ἁρπάζω, furari, rapere, quaſi in uolam recipere. Plaut. Ciſt. Ciſtellam hic mihi Euolauit.

EVOLVO, is, ere, de loco uoluere. Lucr. lib. 3. Nudis euoluunt ſaxa lacertis. Euoluere librum, Cic. 1. Tuſc. Euoluere, meditari. Virg. 4. Georg. Gelidis hæc euoluiſſe ſub antris. Euolutus. Liu. 26. Interuentu hominum euolutam repente, atque ex oculis elapſam.

EVOLVTIO. Cice. 1. de Fin. Quid poetarum euolutio uoluptatis affert.

EVOMO, is, ere, ἐξεμέω, uomendo eijcio. Cic. 2. de Nat. deo.

EVPHRATES, is, fluuius Meſopotamiæ, quem Strabo ſcribit ex Niphate monte Armeniæ, magnum profundum, & celerem naſci: influere autem in mare rubrum, prius tamen Babyloniã per mediũ diuidere, & Tigri coniunctum Meſopotamiam facere. Sal. quoque aſſerit, tam Tigris, quàm Euphratis in Armenia fontes demonſtrari. Cum etiam aſtipulatur Pli. lib. 6. ca. 24. ubi Euphratem in Charanitide, Armeniæ maioris præfectura, naſci tradit. Dictus putatur Euphrates, ἀπὸ τοῦ εὐφραίνειν, à lætificando: quòd circumiacentem agrum reſtagnationibus adeo lætum fœcundumq; reddat, ut ſequente anno ſponte reſtibilis fiat ſeges. Plin. lib. 18. cap. 15. & 16.

EVPOLIS, priſcæ comœdiæ ſcriptor, in reprehendendis hominum uitijs liberrimus. ſcripſit Comœdias ſeptemdecim, ex quibus nouem uictoriam meruerunt. perijt in prœlio nauali, inter Lacedæmonios, & Athenienſes commiſſo. cuius mors quantum ciuitati luctum attulerit, illud unum documento eſſe poteſt, quod publico edicto cautum eſt, ne poetæ in poſterum militare liceret.

EVRIPIDES, inſignis poet. tragicus, natus eo die, quo numeroſus ille Xerxis exercitus ab Athenienſibus fuſus eſt. Floruit tempore Archelai Macedonũ regis, à quo etiam ſummo in honore eſt habitus. Scripſit fabulas lxxv. ex quibus quinque tantum uictoriam meruerunt. Caſtitate uitæ tanta fuit, ut uulgo μισογύνης, mulierũ oſor fuerit cognominatus. Perijt, noctu ab Archelai canibus, ut fertur, diſcerptus. Oſſa eius regis iuſſu Pellam ſunt tranſlata, repulſis Athenienſium precibus, qui ſæpe per legatos tentauerant, ut eius ſibi reliquias ſibi in patriam referre liceret. Cic.

EVRIPVS, fretum, id eſt mare anguſtum inter Aulidem Bœotiæ portum, & Eubœam inſulam, quod unius diei & noctis ſpatio ſepties recurrit eo impetu, ut nauigia, repugnantibus uentis, plena ſecũ rapiat. Mela. Sunt item euripi, canales, ſeu ductus aquarum aliunde deductarum in ſublime ſalientium qui ſi maiuſculi ſunt, Nili dicuntur. Cic. lib. 2. de Leg. Ductus aquarum, quos iſti Nilos, Euriposq; uocant, quis non irriſerit? Euripi quoque ſunt foſſæ in ludis circundatæ pro ſeptis, quorum loca temporaria prius cloſtra fuerunt Plinius.

EVRONOTOS, uentus inter Eurum & Notum flans. Pli. lib. 2. ca. 27.

EVROPA, tertia pars orbis, ab Aſia Tanaide fluuio, ab Africa Mediterraneo mari diſcreta: dicta ab Europa, Agenoris Phœnicum regis filia, quam Iuppiter (ut poetæ fabulantur) in bouem transformatus, raptam abduxit in Cretam. Habet quatuor ſinus magnos. primus eſt à Gaditano freto ad Laciniũ uſq; promontoriũ Italiæ in Locris. Secũdus à Lacinio ad ipſa Epiri Acroceraunia. Tertius inde ad Helleſpõtũ. Quartus ab Helleſpõto ad Mæotidis oſtia.

EVROTAS, fluuius Laconiæ, Spartam præterlabens, teſte Liuio. 34. Virg. in Sileno: Quæ Phœbo quondam meditante beatus Audijt Eurotas.

EVRVS, uentus ſpirans ab Ortu brumali: Latine Vulturnus. Pli. li. 2. c. 47. Oui. 1. Met. Eurus ad Aurorã, Nabathæaq; regna receſſit.

EVRYALE, pe. c. Εὐρυάλη, fuit regis Minois filia, quæ Neptuno Orionem peperit. Alia fuit Prœti Argiuorũ regis filia. Tertia ex Gorgonibus una, quæ tres fuerunt in extrema Africa, circa Atlantẽ montem: quæ omnes unum oculum habebant, quo inuicem utentes, quoſcunque aſpiciebant, conuertebant in ſaxa. Seruius enarrans illud Virg. li. Aen. 7. Gorgones, Harpyæq;.

EVRYDICE, uxor Orphei, cuius amore captus Ariſtæus, cum uim ei inferre pararet, illa per arua fugiens, incidit in colubrũ in herba deliteſcentem, cuius morſu interijt. Orpheus autem, accepta cithara, inferos adijt, ubi Plutonem Proſerpinamq; tam ſuaui carmine demulſit, ut ei uxorem ab inferis reducendã permitterent, ea tamen conditione, ne prius eam, quàm ad ſuperos rediſſet, intueretur. Quã legem cum ille amoris impatientia non ſeruaſſet, Eurydice denuo ad inferos eſt retracta. Virg. li. 4. Georg. Reſtitit, Eurydicẽq; ſuã i luce ſub ipſa, Immemor, heu, uictusq; animi, reſpexit.

EVRYSTHEVS, Εὐρυσθεὺς Suidę, Sthenelli Mycenarum regis filius, qui Iunonis inſtinctu imperabat Herculi, ut uaria monſtra ſuperaret, quo poſſet perire. unde durus Euryſtheus uocatur à Virg. lib. 3. Geor. quòd nullis Herculis laboribus potuerit mitigari.

EVTERPE, una ex muſis, quæ tibias inuenit, à concentus ſuauitate nomen trahens. eſt enim εὖ bene, & τέρπειν, delectare.

EVVLGO, gas, are, ἐξαγορεύω, in uulgus edo. Liu. l. 9. Ciuile ius, repoſitum in

poſitum in penetralibus Pontificum, euulgauit.

Evxinvs pontvs, mare illud quod incipiens à Boſphoro Thracio uergit in orientem & ſeptentrionem, prius Pontus Axenus dictus, id eſt inhoſpitalis, propter immanitatem eorum, qui eius maris littora incolebant. Illi enim hoſpites immolare ſolebant. Strabo li.7. Oui. de Pon. Frigida me cohibent Euxini littora ponti: Dictus ab antiquis Axenus ille fuit.

E ANTE X

Ex, præpoſitio, interdum.n. ſignificat locum: ut, Ex cælo, apud Catullum. Spectatũ ex cælo Mars pater ipſe ueni. Interdum tẽpus, ut idem ſit, quod poſt. Ci.1.Phil. Ex eo die, quo in ædẽ Telluris conuocati ſumus. Ex illo, i. poſt illud tempus. Virg.2.Aen. Ex illo fluere, & retro ſublapſa referri Spes Danaum. Nonnunquam perſonã: ut, Audiui hoc ex patre meo. Aliquando cauſſam. Sen. de Benefic. Si quis patriæ meæ pecuniã crediderit, non dicã me illius debitorem, nec ex hoc æs alienũ profitebor. i. non propterea profitebor æs alienum. Nonnunquã etiã accipitur pro Cum. Plau. in Merc. Reſinã ex melle Aegyptiã uorato. Ex æquo, idẽ eſt, quod æqualiter. Tacit.l.18. Diſcrimen ac periculum ex æquo partiemur. Liui. l.42. In animum inducerent, ut ex æquo fœdus fieret. Ex animo, hoc eſt, nõ ſimulate. Ter. in Eun. Vtinam iſtuc uerbum ex animo, & uere diceres. Ex animi ſentẽtia, pro uoto. Ex ante diẽ Nonarũ, hoc eſt, ante diẽ Nonarũ finitũ. Ci. Att.l.3. De Quincto fratre nũcij triſtes uenerant ex ante diẽ Nonarũ Iuniarũ uſque ad pridie Kal. Sept. Ex cõpoſito, ut cõuenerat, uel dedita opera, Liu.l.1. Tũ ex compoſito orta uis. Ex conſuetudine. Pl. epiſt.l.2. Hunc oro ex conſuetudine tua legas, & relegas. Ex continẽti, ſtatim. Iuſtinus l.8. Ex continenti, ne dato in pœnitentiã ſpatio res per quenquam enarretur &c. Ex dignitate, pro dignitate, ut dignitas poſtulat. Ci. Licinio epiſt.l.5. Vt ſpero, ſtatues ex noſtra dignitate. Ex facili, facile. Pli.li.22.c.15. Hippocrates ſorbitionis gratia laudauit, quoniam lubrica ex facili hauriretur. Ex fide, fideliter. Suet. in Galba: Nummulario, non ex fide uerſanti pecunias, manus amputauit. Ex induſtria, i. dedita opera. Liui.l.1. Ex induſtria factus ad imitationem ſtultitiæ. Ex inſperato, præter ſpem. Liu.lib.28. Ex inſperato repente miſiſtis nobis huc P. Scipionem. Ex integro, uel De integro, quod barbari dicunt De nouo. Pli. in epiſt. Sciebam datum à ſenatu ius ex integro agendi. Ex profeſſo, i. ſerio, non diſſimulate, & quaſi ex profeſſione. Quinct. l.12.c.1. Ex profeſſo philoſophiã oſtentãtibus parũ decori ſunt plerique orationis ornatus. Ex præſcripto, ſecundũ id, quod nobis præſcriptum eſt. Col.l.1.c.8. Neq; enim ſemper eundẽ, uelut ex præſcripto, habitũ gerũt. Ex quo, i. poſtquã. Liui.l.1. Duodequadrageſimo ferme anno, ex quo regnare cœperat. Ex tẽpore aliquid agere, abſque ulla præmeditatione. Pli. in epiſt. Dicit ſemper ex tempore, ſed tanquam diu ſcripſerit.

Exacerbo, as, ad iracundiam prouoco. Liu.8. Cum omnes affirmarent, infeſtius Papirium exarſurum, agitatum contentione ipſa, exacerbatumq;. Suet. in Galba. Eo nomine omnes exacerbauit.

Exacerbeſco, ſcis, *Inacerbire, farſi aſpro*, ualde acerbus fio. Apul. in Apolog. Quis eſt tam mitis quin exacerbeſcat?

Exaceſco, is, ere, *Inacitire*, ὀξύνομαι, acidum fieri. Colum. lib. 12.cap.17.

Exactio, onis, εἴσπραξις, acerba & imperioſa petitio, cuiuſmodi eſt uectigalium & tributorum collectio. Cice. 2. de Legib. Eaq; pecunia non minor eſſet facta ſuperiore exactione. Exactio operis dicitur, cum certum penſum in ſingulos dies exigitur. Col. lib.1.cap.8.

Exactor, oris, qui aliquid exigit. Cæſ. 3. Bel. Ci. Erat plena lictorum, & imperiorum prouincia, confecta præfectis, & exactoribus. Nonnunquàm expulſor, Liui. 9. ab Vrbe. Regum exactores Iunij, Valerijq;.

Exactvs, a, um, *Paſſato, traſcorſo*, παρεληλυθὼς, præteritus, elapſus. Virg.lib.3.Georg. At tribus exactis, ubi quarta acceſſerit æſtas. Exacti menſes, in grauidis dicuntur, qui partui ſunt uicini. Virg. 3.Geor. Exactis grauidæ cum menſibus errant. Nonnunquam expulſus: ut, Exactis regibus, apud Cice. de Ora. Exactus uero nomen, ualet abſolutus, & ad unguem factus. Pli. epiſt. 176. Quod ille obſequium Seruiano, exactiſſimo uiro, præſtitit. Mart.l.4. Nil exactius, eruditiusq;.

Exactvs, us, exactio. Quinct. Inuenit mercela exactum.

Exacvo, *Aguzzare*, ὀξύνω, Acuo, acutum facio, Cice. Attic. Velim cohortere, & exacuas Cloatium. Virg.3. Geo. Denteſq; Sabellicus exacuit ſus. Ad hominem tranſlatum, idem fere eſt, quod incitare. Claud. de Bello Getico: At iuuenẽ ſtimulis immanibus æmula uirtus Exacuit. Exacuere animũ, eſt acutiorem, & perſpicaciorẽ reddere. Pli. Naſturtium Venerem inhibet, animum exacuit. Exacutus. Pli. l.18.c.28. Latior, ſed exacutior in mucronem faſtigiata. Exacutio. Pl.l.17.c.14. Calami exacutio medullam ne nudet.

Exadversvm, ex oppoſito, e regione. Teren. in Phor. Exaduerſum ei loco Tonſtrina erat. Pro eodem etiam legimus Exaduerſo. Plau. in Merc. non ne exaduerſo uides?

Exaedifico, as, are, *Fabricare compiutamente*, ἐξοικοδομέω, ædificium abſoluere. Cæſ.1. Bel. Ci. Quod oppidum Labienus ſua pecunia exædificauerat, Cic.2. de Ora. Non grauare exædificare id opus, quod inſtituiſti. Aliquando, domo eijcio. Plaut. in Trin. Exædificauit me ex his ædibus. Exædificare inchoatam ignauiã, per tranſlationem, i. perficere, & ad ſummum perducere. Plaut. ibidem: Quid intereſt, dare te argentum amanti adoleſcentulo, animi impoti, Qui exædificaret ſuam inchoatam ignauiam. Hinc exædificatio, Cic. de Orato.

Exaeqvo, as, *Far eguale*, æqualem facio. Cæſ.1. Bel. Ci. Pompeius neminem dignitate ſecum exæquari uolebat. Exæquatus, ta, tum, Lucr. Exæquataq; ſunt crepera certamina belli.

Exaevio, *Laſciar la crudelta*, Deſæuio, ſæuire deſino. Liu. Stetit ibi, dum reliquum tempeſtatis exæuiret.

Exaggeratio, nis, *Accreſcimento, amplificatione*, coaceruatio: ponitur pro excellentia, tranſlatione ſumpta à terra, quæ in aggerem erecta, ſuſtollitur in faſtigium. Ci.l.2. Tuſc. Hoc tibi propone, amplitudinem, & quaſi quandam exaggerationem, quàm altiſſimam animi, qui maxime eminet in contemnendis doloribus, unam eſſe omnium rem pulcherrimã. Oratoris Exaggeratio dicitur, quando pluribus uerbis una eademq; res uehemẽter effertur. Apud Catonem luculenta illa exaggeratio eſt. Succidas humanas facis, decem funera facis, decem capita libera interficis, decem hominibus uitam eripis, indicta cauſſa, iniudicatis, indemnatis.

Exaggero, as, *Accreſcere, amplificare*, συσσωρεύω, in unum ueluti aggerem congero. Pli. lib.19.cap.8. Exaggerando aliam accumules. Eſt præterea amplificare, & uerbis extollere. Cice.5. Tuſc. Xenocratem aggerantem uirtutem, & extenuantem cetera. Exaggeratus uirtutibus animus, Cic. in Parad.

Exagito, tas, *Turbare*, ἀσχηματίζω, uexo. Pla. in Merc. Mala bilis cruciat me, atque exagitat. Nonnunquam, ad iram prouoco. Sal. in Cat. Tanta uis hominis magis leniendæ, quàm exagitanda uidebatur. Ponitur & pro excutere. Ci. pro Cluen. Exagitabantur omnes eius fraudes, atq; fallaciæ. Exagitator rhetorũ. Plat. Ci. Orat.

Exagoga, æ, qui exportat. Plaut. in Truc. & Rud.

Exalbeſco, is, ere, *Diuentar bianco*, palleſcere, & colorem priſtinum in album commutare, Exalbeſcere metu, Cic.3. de Or.

Exalbidvs, a, um, *Biancheggio*, Albidus, niſi, Ex, aliquid minuat de ſignificatione. Pli. lib.24.cap.19. Folia urticæ in medio exalbida.

Exalbvrno, as, are, eſt alburnum detrahere. Eſt autem Alburnum ea arborum pars, quæ proxima eſt cortici. Pli. lib.16. cap.40.

Exalto, as, *Eſſaltare, inalzare*, μετεωρίζω, in altum eleuo. Col. lib.3. cap.13.

Exalvminatvs, ta, tum, ad colorem aluminis accedens. Pli. lib.9. cap.35.

Examen, inis, *Schiera d'api*, ἑσμὸς, σμῆνος, noua apum ſoboles, quam parentes ex ſuis aluearibus ad nouas ſedes quærendas exire cogunt. Ci. de Sen. Res ruſticæ lętæ ſunt hortis, pomarijs, apum examinibus. Examina piſcium, Pli.li.31.c.1. Examina infantiũ, Pli. in Paneg. Examina ſeruorum, Cic. de Aruſp. reſp. Rurſus examen, ſtilus eſt in lance ſiue ſtatera, qui, quo pondus ſe uergit, exit.

Examino, ἐξετάζω, perpendo, ueluti trutina quadam expendo. Pli. in Epiſt. Examina ſingula uerba, & expende. Cic.2. de Orat. Quæ non aurificis ſtatera, ſed quadam populari trutina examinatur. Examinare dicuntur apes, id eſt uernare. Col. lib.11.cap.14.

Examvrcari, oleum, *Leuar la fece de l'oglio*, ἀπαμοργίζεσθαι, dicitur, quando ſublata amurca defæcatum fit. Apul.l.4.

Exangvis, gue, *Senza ſangue*, ἄναιμος, ſine ſanguine. Ci.7. Ver. Exãguium corpora mortuorum. Accipitur etiam pro pallido, quòd pallentes uideantur ſanguine carere. Oui.3. Triſt. Aſpicis exangui chartam pallere colore. Horat. epiſt.1. Cuminum dixit exangue, quòd ſemen illius epotum pallidos reddat bibentes.

Exanimalis, *Senza anima*, ἄψυχος, quod eſt ſine anima. Plau. in Bacch. Neque Bellona mihi unquam, neque Mars credat, ni illũ exanimalem faxo. Idem in Ruden. Poſuit pro eo, quod animam eripit: Ita (inquit) multæ in pectore ſunt curæ exanimales.

Exanimatio, ſubſequitur metum, & eſt comes pauoris. ut ait Cic. 4. Tuſc. Idem 1. Offic. Ne in exanimationes incidamus.

Exanimo, as, *Spauentare, sbigottire*, ἐκπλήσσω, ἐκπνέω, quando ab animo fit, ſignificat perterreo. Ter. in Andr. Oratio hæc me miſeram exanimauit metu. Quando uero ab anima eſt, animæ priuo, neco. Curtius: Multos exanimauit rigor inſolitus niuis. Cice. Att. Aduentus Philotimi exanimauit omnes.

Exanimvs, ma, mum, & Exanimis, me, & Exanimatus, ata, atũ, *Sbigottito, ſpauentato*, ἄψυχος, idem ſignificant: licet Seruius uoluerit hæc inter ſe differre. Nam ut Exanimus, ſiue Exanimis, modo idem eſt quod mortuus, ut apud Liu.li.8. Vt uno ictu exanimem equo præcipitaret. Virg.6. Aen. Exanimumq; auro corpus uendebat Achilles. Modo exterritus. Idem l.4. Audiit exanimis, trepidoq; exterrita curſu. Per medios ruit. Sic Exanimatus, non ſolum pro exterrito, ſiue perturbato, (ut apud Ter. in And. Ibi tum exanimatus Pamphilus Bene diſſimulatum amorem & celatum indicat) ſed etiam pro mortuo accipitur, ut apud Liu.li.22. Cui mors filij falſo nunciata erat, ad primum conſpectum redeuntis filij gaudio nimio exanimatam.

EXANIO, nias, ſaniem, uel alium inutilem liquorem exprimo. Colum. lib. ult. Vt omnem amaritudinem eius & pallorem exaniet.

EXANTLO, las, *Cauar fuori*, uerbum Græcum eſt, ſignificans exhaurio. Plaut. in Stich. Vinum populo pauxillulo ſæpe exantlauit. Inde accipitur pro perpeti, Cic. lib. 1. Tuſcul. Cum exantlauiſſet omnes labores. Lucil. l. 30. Quantas ærumnas, quantos labores exantlaris. Aliquando perficere. Pacu. in Peribœa, ut Nonius citat: Nó poteſt hic ſine tua opera exantlari clauus.

EXAPTVS, *Atto*, antiqui dixerunt pro Aptus. Lucr. lib. 4. Brachia nec porro ualidis exapta Lacertis Eſſe.

EXARDEO, es, *Ardere grandemente*, ἐκφλέγομαι, ualde inflammatum eſſe. Transfertur ad multas res. Exardere in iras, apud Mart. Velut excandeſcere. Cice. 5. Tuſc. Contra quorum diſciplinam ingenium eius exarſerat. Idem 4. Verr. Exarſit iracúdia. Idé pro Rab. Poſt. Ad innocentium periculum tempus illud exarſerat.

EXARDESCO, is, ere, Cice. 2. de Orat. Nulla materies tam facilis ad exardeſcendum. Transfertur ad animum, Cic. 3. Verr. Vt hæc audiuit, exarſit ad id, quod ipſe nunquam uiderat. Idem de Amic. Ex quo eorum exardeſcit amor.

EXARESCO, *Seccarſi*, μαραίνομαι, exareſco, niſi quòd Exareſio, paſſionem quandam uidetur importare. ut Exareſcere, dicatur quod ſponte ſua aridum fit: Exareſieri, quod ui aliqua externa redditur aridum. Sed hæ differentiæ à doctis uidentur magis, quam obſeruatæ. Pli. lib. 26. Articulus morború impoſitus, antequam exareſiat.

EXARENO, as, purgo, & ueluti arenas auſero. Pli. l. 33. c. 3.

EXARESCO, Col. lib. 4. Sole ſiccari, atque exareſcere. Cice. Pæto. Si qua fuit in me facultas orationis, niſi me ad has exercitationes retuliſſem, exaruiſſet.

EXARMO, as, ἀποπλίζω, armis ſpolio. Suet. in Dom. Mineruam ſomniauit excedere, negantem ultra ſe eum tueri poſſe, quòd exarmata eſſet a Ioue. Exarmare feras, dentes, ungues eis adimere. Lampri. in Heliog. Habuit leones exarmatos in delicijs. Exarmare accuſationé, Pl. l. 3. epiſt. metaphorice dixit, pro debilitare, & infirmare.

EXARO, p c. *Cauar fuori arando*, arando eruo, Ci. de Diu. 2. Eſt ne quiſquam ita deſipiens, qui credat exaratum eſſe, deum, dicam, an hominem? Loquitur de Tage, quem antiquitas fabulata eſt, in agro Tarquinienſi, aratro altius impacto, repente è ſulco emerſiſſe. Eſt etiam exaro, ex aratione percipio. Cic. 5. Verr. Ijs plus frumenti imperabatur, quàm quantum exararant. Tranſl. ſignificat ſcribo: qui enim ſtylo ſcribunt in codicillis, ij quaſi ſulcos more aratorú ducere uidentur. In eſt autem in hoc uerbo tacita quædam feſtinationis, & breuitatis ſignificatio, cú ſcilicet paucis & obiter aliquid ſcribimus. Cic. Cornif. Hæc, cum eſſem in ſenatu, exaraui.

EXASCIO, as, are, dedolare. Tranſlatio à fabris lignarijs ſumpta. qui ligna prius aſcia dolant, deinde poliunt. Plau. in Aſin. Iá hoc opus eſt exaſciatum: id eſt, dolatum, nondum tamen expolitum.

EXASPERO, as, *Inaſprire, incrudelire*, ὀξύνω, exacuo, ualde aſperum facio. Sil. Saxoq; exaſperat enſem. Tacit. Saxo exaſperatur ferrum. Exaſperare fauces, eſt aſperas reddere. Pli. li. 23. c. 4. Per metaphoram pro irritare, Col. li. 9. c. 15. Non conuenit æſtu medio exaſperatas apes laceſſiri. Liu. 28. Ad quorum primum aduentum exaſperati animo, mox leniti ſunt.

EXATIO, as, ſatio. Liu. lib. 38. Populum R. Ne morte quidem Scipionis exatiari.

EXATVRO, as, ſaturo. Oui. 5. Met. Sed quæ uiſceribus ueniebat belluа ponti Exaturanda meis. Tranſlate apud Cic. 7. Verr. Cum eius cruciatu atq; ſupplicio paſcere oculos, animúq; exaturare uellét.

EXAVCTORO, as, pen. pr. *Diſobligare*, ἀφίημι, ab auctoramento, id eſt obligatione militari, & iuramento libero.

EXAVCTORARI, ἀφειμένοι, milites dicuntur, qui miſſionem habuerunt. Liu. lib. 25. Volonum exercitus, qui uiuo Graccho ſumma fide ſtipendia fecerat, uelut exauctoratus morte ducis, ab ſignis diſceſſit. Lamprid. Scribit Alexandrum tumultuantes legiones exauctoraſſe, id eſt militaribus inſignibus priuaſſe.

EXAVDIO, dis, ἐξακούω, modo eſt, quod petimus impetrare. Virg. 4. Aenei. Nulli exaudita deorum Vota, precesq; meæ. Modo, perfecte audire. Liui. li. 1. Equitem clara increpans uoce, ut hoſtes exaudirent. Cic. in Cat. Quæ exaudio, diſſimulare non poſſum.

EXAVGEO, es, ualde augeo. Ter. Heaut. Concurrunt multæ opiniones, quæ mihi animum exaugeant.

EXAVGVRO, as, ex ſacro profanum facio. Contrarium eius eſt Inauguro, per augurium ſacrum facio. Liu. 1. Vt libera à ceteris religionibus area eſſet, exaugurare fana ſacellaq; ſtatuit.

EXAVSPICO, exauſpicas. Plau. Cap. Exauſpicaui ex Vinculis.

EXBALLISTO, balliſta proſterno. Plau. in Pſeu. Hunc exballiſtabo lapide.

EXCAECO, as, *Acciecare*, τυφλόω, luminibus orbo. Cic. 1. Aca.

EXCALCEO, ceas, calceos detraho. Suet. in Vitel. Pro maximo munere à Meſſalina petijt, ut ſibi pedes præberet excalceandos.

EXCALEFACIO, aut Excalfacio, *Riſcaldare*, Pli. l. 21. c. 20.

EXCALEFACTORIVS, θερμαντικός, Excalfactoria uis apud Plinium.

EXCALPO, pis, *Scalpire*, ſcalpro excauo. Cato c. 18.

EXCANDEFACIO, *Infocare*, candens & ignitum reddo. Excandefacere frumentum, uel annonam, eſt caritatem eius augere. Var. 3. de re ruſt. cap. 2. Collegiorum cenæ excandefaciebant annonam. Excandefacere annonam dixit pro eo, quod paulo poſt dixit, Incendere annonam.

EXCANDESCENTIA, æ, *Infiammatione per ira*, θύμωσις, ab Apul lib. de Dogmatibus Platonis, appellatur ea animæ pars, quæ irritabilis eſt, habens domicilium in corde, quam alio nomine iraſcentiam nominat. Cic. 4. Tuſc. Excandeſcentia fit ira modò naſcens, & modo deſiſtens: odium, ira inueterata: inimicitia, ira ulciſcendi tempus obſeruans.

EXCANDESCO, is, excandui, ab Excandeo, ſignificat incendor. Cato de re ru. c. 95. Si in tecto coquas, excandeſcet. Tranſlate accipitur pro iraſci, quòd ira, uelut igne quodam, animus ſoleat incendi. Cœlius Cic. li. 8. Epiſt. Id poſtquam reſciit, excanduit.

EXCANTO, as, *Incantare, ammaliare*, incanto. Pli. lib. 28. c. 2. Qui fruges excantaſſet. Aliquando pro Incantatione è loco aliquo euocare. Propert. li. 3. eleg. 3. Sciat excantare puellas. Hor. Epod. 5. Quæ ſidera, excantata uoce Theſſala, lunamq; cælo deripit.

EXCARNIFICO, *Stracciare, tagliare in pezzi*, dilanio, carnem diſſeco. Cic. 3. de Nat. Anaxarchum à Cyprio tyranno excarnificatum accepimus. Tranſlate pro excruciare ponitur. Terent. in Heaut. Huiuſmodi mihi res ſemper comminiſcere, ubi me excarnifices.

EXCAVO, as, *Cauare*, cauo. Cic. 6. Ver. Vas uinarium, trulla excauata, cum manubrio aureo.

EXCEDO, dis, *Partirſi*, ἀπέρχομαι, diſcedo. Cæſ. 4. Bel. Gal. Cum omnibus ſuis domo exceſſerant. Ibidem: Aurigæ è prœlio excedunt. Excedere è uita, eſt mori. Cice. de Clar. Orat. Ad eos, qui è uitá exceſſerunt, reuertamur. Excedere abſolute. Cice. poſt reditum in ſenatu. Cum is exceſſiſſet, qui cædi & flammæ reſtiterat.

EXCELLENTER, Cic. 1. Offi. Quæ fortiter, excellenterq; geſta.

EXCELLENTIA, præſtantia. Ci. 1. Offic. Nobis perſoná impoſuit natura magna cú excellentia, præſtantiaq; animantiú reliquorum.

EXCELSE, Cice. in Orat. Omnia excelſius, magnificentiuſq; dicet, & ſentiet.

EXCELSITAS, altitudo. Ci. 3. Offic. Excelſitas animi, & magnitudo.

EXCELSVS, quod altus. Cic. 2. Tuſc. Te natura excelſum quendam uidelicet, & altum, & humana deſpicientem genuit.

EXCELLO, is, uel Excello, les, lui, ſum, *Sopranauanzare*, ὑπερέχω, ſupero. Conſtituitur tam cum datiuo, quàm cum accuſatiuo. Cic. pro Pomp. Vt is, qui dignitate principibus excellit, facilitate infimis par eſſe uideatur. Lact. li. 7. Qui omnes licet eloquétia excelluerit.

EXCEPTIO, onis, παραγραφή, exemptio. Cic. de Amic. Sit inter eos omnium rerum ſine ulla exceptione communitas. Exceptio item dicitur, quæ à reo opponitur aduerſus petitionem actoris. Cic. 2. de Inu. Prætorijs exceptionibus multæ excluduntur actiones. Vlpia. l. 1. ff. de Excepti. Exceptio dicta eſt quaſi quædam excluſio, quæ interponitur actioni cuiuſlibet rei, ad excludendum id, quod in intentionem, condemnationemq; deductum eſt.

EXCEPTITIVS, a, um, qui excipitur. Pli. li. 18. c. 10. uocat ſiliginem exceptitiam, quæ ab alia ſiligine excipitur, quòd ſine ariſta creſcit.

EXCEPTO, as, ἐξαιρέω, ἐκλαμβάνω, excipio. Cic. in Parad. Barbatulos mullulos exceptantem de piſcina, & pertrectantem. Virg. lib. 3. Geor. Exceptantq; leues auras, id eſt frequenter ad ſe trahunt & capiunt. Cæſ. 7. Bel. Gal. Singulos exceptans, in murum extulit.

EXCERPO, pis, pſi, ptum, *Cauar fuori cernendo*, ἀπολέγω, ſecernendo extraho. Terét. i Phor. Tu id, quod boni eſt, excerpis: dicis, quod mali eſt. Eſt etiam eximere. Hora. 1. Serm. Sat. 4. Ego me illorum, dederim quibus eſſe poetas, Excerpam numero. Cice. in Offic. Ex malis oportet excerpere, ſi quid ineſt boni.

EXCERNO, nis, excreui, tum, *Purgare*, ἐκκρίνω, purgo. Col. lib. 2. In area fruméta ſic aggeréda, ut omni flatu poſſint excerni. Ita dicimus Excernere, pro, onus uentris deijcere. Celſ. l. 4. In inferiores partes ea, quæ excreturi ſumus, [illegible]. Hinc Excreméntum, purgaméntú & ſtercus. Pl. l. 10. c. 43. [illegible] cornú, quod excreméntis calceamenta fœdaſſet, à mancipe proximæ ſutrinæ fuiſſe exanimatum.

EXCRETVM, purgamentum, quod excerniculo à frumento ſeparatur. Col. lib. 8. cap. 4.

EXCESSVS, us, ui, ab excedo. Cic. 1. Tuſcu. neque exceſſu uitæ ſic deleri hominé. Ponitur aliquando etiam abſolute pro morte. Idem de Legi. Poſt exceſſum ſuum Romulus Proculo dixit, ſe eſſe deum.

EXCETRA, træ, dicta eſt hydra Lernæa, quòd uno exſo capite tria excreſcebant. Plaut. in Perſ. Nam cum leone, cum excetra, deluctari mauelim, Quàm cum amore. Oui. Pars quota Lernææ ſerpens eris unus Echidnæ? Scribit Diodorus, Herculem debellaſſe hydrá non ſolum ferro, ſed etiam flammis, adhibito Iolao, qui inciſam ceruicem ardente face eueſtigio inureret. Conſtat (ſecundum hiſtoricos) Hydram in Lerna argiuorum regione paludem extitiſſe, aquas euomentem, quæ uaſtabant uicinas ciuitates, in qua, uno meatu clauſo, multi erumpebant. quod Hercules uidens, loca ipſa exuſſit, & ſic aquæ meatus clauſit. nam hydra, ἀπὸ τοῦ ὕδατος, ab aqua nomen accepit. Plato aſſerit in Euthydemo, Hydram fuiſſe callidiſſimum ſophiſtam, cui propter ſapientiam, pro uno ſermonis capite amputato, multa repullulabant.

Exchalcio, exchalcias, uerbum non illepide à dictione Græca Chalcos formatum à quibuſdam: ſignificat autem ære ſpoliare, & auferre nummos. unde Porphyrio in Hor. lib. 1 Ser. Sat. 8. inquit Voranus Q. Catuli libertus omni loco, omni tempore furaciſſimus fuiſſe dicitur de quo etiam illud traditur, cum deprehenſus à nummulario eſſet, de cuius menſa nūmos ſubtractos in calceos ſibi infarcierat: quidam iocans, Belle, inquit, te nummularius ille exchalciauit, cum aſpiratione ſcilicet ſecundæ ſyllabæ: ſimul ut chalcon id eſt, ablatum ex calceamento obijceret. Vide etiam Cœl. Rhod. lib. 19. cap. 9.

Excidium, dij, *Rouina, ἀφάνισις, ὄλεθρος*, ab excido deduci manifeſtum eſt, pro euerſione. Liu. 27. Magnum ſe excidio eius urbis terrorem ceteris iniecturum.

Excido, dis, p.c. *Cadere, ἐκπίπτω*, ab Ex & cado, a, in i, mutata præteritum Excidi, ſupinum Excaſum facit: ſignificatq; ex loco, uel re aliqua cado. Virg. l. 2. Ge. Incautis paſtoribus excidit ignis. Per tranſlationem, Excidere animo, eſt obliuiſci. Idem 1. Aen. Nec dum etiam cauſſæ irarum, ſæuiq; dolores Exciderant animo. Interdum diſſentire. Lucil. l. 27. Ego ab Archilocho excido. Excidere nobis aliquod uerbum dicitur, cum imprudentes proferimus. Cic. pro Sylla: Verbum ecquod unquam ex huius ore excidit, unde quiſquam poſſet offendi? Cic. ad Brut. Ita multa peccata, ut uictoria excideret è manibus. Excidere uxore, eſt ambitæ uxoris ſpem amittere. Ter. And. Herus uxore excidit.

Excido, dis, excidi, pen. lon. exciſum, à Cædo, *Fendere, incidere*, excindo, uel eruo. Cic. lib. 2. Offic. Nec lapides ex terra exciderentur. Item penitus deſtruo. Idem in Catone. De Carthagine non ante deſinam, quàm exciſam cognouero. Exciſio tectorum, Cic. pro domo.

Excindo, dis, *Rouinare*, diruo. Cice. pro Planc. Vrbem declinaui, quæ ſe uel potius excindi, quàm è ſuo complexu ut eriperer, facile pateretur.

Excio, cis, exciui, excitum, pe. p. uel Excieo, es, exciui, excitum, p.c. *Chiamare, incitare, ἐκκαλέω*, euoco. Plau. in Epid. Quid eſt pater, quòd me exciuiſti ante ædes? Aliquando expergefacere. Liu. li. 1. Hercules ad primam ſomno excitus. Idem lib. 4. Dictatorem ex ſomno exciuit. Sic Excire cubilibus, Liu. 5. Excire animas ſepulcris, Virg. 4. Aen. Aliquando commouere, uel elicere. Plaut. in Ciſt. Et mihi exciuiſti lacrymas. Ita Excire tumultum; Excire aliquem ad cupiditatem diſcendi. Liu. 1.

Excipio, pis, pen. cor. *Eccettuare, ricevere, ἐκλαμβάνω*, eximo, ſiue ad me traho. Plaut. Rud. Sum ne ego ſceleſtus, qui illuc hodie excepi uidulum? Aliquando eximo numero. Cic. 1. Tuſcu. Si ſolum eos diceres miſeros, quibus moriendum eſſet, neminem eorum, qui uiuerent, exciperes. Aliquando idem eſt quod recipio. Virg. lib. 3. Heu quis te caſus deiectam coniuge tanto Excipit? Aliquando inquirere. Cic. lib. de Ora. quædam dari ex hac uita ad pertrahendos animos hominum, & ad excipiendas eorum uoluntates. Aliquando parare. Virgil. li. 9. Criſtaſq; rubentes Excipiam forti. Aliquando per dolum capere, intercipere. Cic. Att. lib. 8. Admoniti ſumus, ut caueremus, ne exciperemur à Cæſare. Cæſ. 6. Bell. Gall. Multos ex fuga diſperſos excipiunt. Virg. 1. Aen. Excipit incautum. Aliquando colligere, Mart. Ventris onus miſero (nec te pudet) excipis auro. Aliquando abſcondere. Plaut. in Aul. Neque furem excipies. Excipere brachijs, Col. li. 9. cap. 15. Excipere clamoribus, pro applaudere, Pli. epiſt. 28. Gremio alicuius excipi, Claudi. Paneg. 6. Excipere oſculo, Pli. in Paneg. Excipere pro audire. Pla. Amph. Quid memoret, hinc excipiam. Excipere rumoribus, Pli epiſt. 48. Subire & excipere tela, Cic. de prou. conſ. Excipere cicatrices aduerſo corpore, 7. Verr. Excipere gladio, Q. Curt. li. 9. Excipere item dicuntur, qui alio dictante aliquid deſcribunt. Suet. de Tito. Comperi, notis excipere uelociſſime ſolitum. Excipere ſe in genua, pro erigere, Sen. epiſt. 67.

Excipulus, li, *ἐκδοχεῖον*, inſtrumentum, quo aliquid excipitur, intercipitur, ut eſt ſeptum ex uiminibus alia ue materia cõtextum, ad capiendos piſces. Pli. li. 9. c. 22. Idem l. 25. c. 7. Videtur accipere pro genere uaſis. ſubditur excipulus uentriculo hœdino: humor lactis uidetur effluere.

Excipuus, a, um, quod excipitur: ut præcipuum, quod ante excipitur. Feſtus.

Exciso, ſas, *ἀποκοπτῶ*, lanio, uulnero. Nonius: Exciſatũ, laniatũ, uulneratum. Plaut. in Ciſt. Capillo ſciſſo, atque exciſatis auribus.

Excisorius, a, um, ab Excido, ut Exciſorius ſcalper, quo carioſa exciditur caro. Apud Celſ. lib. 8. cap. 3.

Excitate, aduerb. uehementer, lucide. Pli. lib. 37. cap. 7. mares excitatius fulgent: feminæ craſſius nitent.

Excitatus nomen ex particip. Pli. lib. 10. ca. 17. Optimum quam excitatiſſimi odoris, id eſt odoris uehementiſſimi. Excitatus humo. Cic. 2. de Nat. deo. Humo excitatos, celſos, & erectos conſtituit, ut deorum cognitionem, cælum intuentes, capere poſſent. Excitare aliquem de ſpectaculis, eſt aliquem ludos ſpectantem loco ſuo depellere: quod decoctoribus accidere ſolet, qui quòd equeſtrem cenſum habere deſiſſent, à 14. gradibus arcebantur. Quinct. lib. 3. ca. 6. Si excitatus fueris de ſpectaculis, & iniuriarum aget, depulſio actoris erit.

Excito, tas, p.c. frequent. ab Excieo, *Eccitare, ſtimolare*, aliquando eſt commouere: ut Excitare aliquem ad uirtutem, Cæſ. 7. Bell. Gal. Excitare ad arma ciuitatem, Cic. 1. de Diu. Ter. in Heaut. Vides quantum mali ex ea re excitet? Aliquando expergefacere. Liu. 25. Scipiones me ambo excitant ſæpe ſomno. Mortuos ab inferis excitare, Cic. in Orat. in Top. Excitare ædificium, pro erigere. Senec. epiſt. 53. Duo ædificia excitata, ambo Excelſa, ac magnifica. Excitari, paſſiue. Cice. 5. de Fin. Excitantur ſpe gloriæ. Miles trux excitatur claſſico, Hor. Epod. 2.

Exclamatio, ad Her. li. 3. Acutas uocis exclamationes uitare debemus: ictu. n. fit & uulnerantur arteriæ. Eſt & Exclamatio, ſchema rhetoricum. Her. lib. 4. Exclamatio eſt, quæ conficit ſignificationem doloris, aut indignationis alicuius per hominis, aut urbis, aut loci, aut rei cuiuſpiam compellationem, hoc modo: Te nunc alloquor Africane, cuius mortui quoque nomen decori eſt ciuitati.

Excludo, dis, pen. p. excluſi, ſum, *Eſcludere, ſerrar fuori, ἀποκλείω*, extra claudo, eijcio. Per tranſlationem pro liberare. Accius apud Nonium. Quę uirtute hic ſe ſeruitute excluſit? Item pro incubando pullum excludere. Col. lib. 9. Auium oportebit mores prænoſci, quia aliæ melius excludãt, aliæ editos pullos commodius educẽt. Interdum pro cælare, & in rudi materia alicuius rei figuram inducere. unde dicuntur & in arte argentaria excluſores. i. ex quadã cõfuſione maſſæ ad ſuam formam expreſſores. Excludi tempore, aut tẽporis ſpatijs, eſt impediri, ne quis quid poſſit agi ob temporis anguſtiam. Cic. in Verr. Anguſtijs temporis excluduntur omnes. Excludere, etiam, quod petitur, reijcere. Cice. de Aruſp. reſp. Quod Metellus excluſerat, acerrimeq; una uoce ac mente reſtiterat. Excluſus. Cic. 2. Phil. Excluſit tuis uocibus, ad prædes tuos milites miſit. Excluſiſſimus. Plaut. Men. Nũc ego ſum excluſiſſimus.

Excogito, as, cogitando inuenio. Cic. 6. Ver. Nouum ſupplicij genus excogitauit. Cic. Attic. lib. 9. Cogita, mi Attice, uel potius excogita. Excogitatus. Suet. 10 Calig. Templum, ſacerdotes, & excogitatiſſimas hoſtias inſtituit. i. exquiſitas. Excogitatio. Cice. 2. de Orat. Quæ ab oratore patiuntur, excogitationem non habent difficilem. Excogitator. Quinct. Decla. 10. Excogitator hic mortis alterius aduocat.

Excolo, lis, excolui, excultum, *Ornare, polire, ἐπικοσμῶ, ἐξεργάζομαι*, orno, polio. Ci. in Par. Nihil tã horridum, tam incultum, quod non ſplendeſcat oratione, & tanquã excolatur. Excultus. Ci. 2. de Legi. Ex Agreſti, imaniq; uita exculti ad humanitatẽ ſumus.

Exconsul, & exquæſtor in Cod. Iuſtiniani leguntur pro conſulari, & quæſtorio, qui. ſ. aliquando conſulatus, aut quæſturæ honore functus ſit.

Excoquo, is, ere, ualde coquo, *Cuocere molto*. Vir. 1. Ge. Siue illis omne per ignem Excoquitur uitium: atque exudat inutilis humor. Plau. Perſ. Vſque dum domi ero, dum excoxero lenoni malum. Id eſt, excogitauero, & ad tempus præparauero.

Excors, dis, *Pazzo, ſciocco, ἄκαρδος*, ſtultus, amens, quaſi ſine corde. Non defuerunt enim qui cor in homine mentis domicilium eſſe putauerint. Cic. de Nat. quæ anus tam excors, quę extimeſcat?

Excreo, *ἐκπτύω*, quadam ui expuo. Plaut. in Amph. Hac tegula tuum diminuam caput, ut cum dentibus linguam excrees. Excreabilis, le, quod excreari poteſt. Pli. l. 20. c. 14.

Excrementum, quod egeritur è cibo potuq;. Tacit. lib. 20. Precabatur principem, ut genas, & oculorum orbes dignaretur reſpergere oris excremento.

Excresco, is, *Creſcere in alto, ἐξαυξάνομαι*, in altum creſcere. Lucan. lib. 4. Colle tumet modico, leniq; excreuit in altum Pingue ſolum tumulo.

Excretum, *Eſpurgato, creſciuto, ἔκκριτον, ἀπόκριτον*, egeſtum, expurgatum, ab Excernor. Col. li. 8. Furfures à farina excreti. Vnde Excreta tritici, dicuntur uulgo grana, quæ ex incerniculo pro immundis ſeponuntur. Col. li. 8. Excreta tritici minuta commode dãtur gallinis. Excretus, a, um, abſque uerbi origine: nam, excreſcor, Latinum non eſt. habet autem actiuam ſignificationem, aut certe neutralem. idem enim pene eſt quod adultus. Virg. li. 1. Ge. Excretos prohibent a matribus hœdos.

Excruciabilis, le, dignus qui excrucietur. Plau. Ciſtel.

Excrucio. Ter. Heaut. Solicitudinem iſtam, quæ te excruciat, omittas. Excruciare animi. Ter. Phor. Me antipho excruciat animi.

Excubiae, arum, *Vigilie, vegghie, φρουρά*, uigiliæ: licet Vigiliæ tantum nocturnæ dicantur: Excubiæ, & diurnæ & nocturnæ. Pli. lib. 10. cap. 23. Excubias habent nocturnis temporibus. de gruibus loquens. Cice. pro Marcel. Non modo excubias & cuſtodias, ſed etiam laterum noſtrorum oppoſitus pollicemur.

Excubitus, us, ui, pro excubijs. Hirtius de Bel. Hiſpa.

Excubitor, *Suegliatore, προφύλακτος, φρουρὸς*, qui excubat. Cæſ. 7. Bel. Gal. Hæc noctu excubitoribus ac firmis præſidijs tenebantur.

Excubo, as, pe. c. excubui, bitum, *Vegghiare, far guardia, προκοιτέω, φρουρέω, φυλάττομαι*, uigilo, quaſi foris cubo, ut milites extra caſtra, uel extra tentorium ad Imperatoris cuſtodiam noctu armati conſidunt.

ſolidatur. Sal.in Iug. Caſtra munire, excubitum in porta cohortes ex legionibus mittere. Cic. de Diuin. Ab Anaximandro phyſico moniti Lacedæmonij ſunt, ut urbem & tecta linquerent, armatiq; in agro excubarent, quòd terræ motus inſtaret. Excubare animo, pro uigilare. Cic. 4. Tuſcu. Qui ſemper animo ſic excubat, ut ei nihil improuiſum accidere poſſit. Excubatio. Val. Maxi. lib. 4. de Amic. Pro ſalute amicorum perpetuam excubationem.

Excudo, is, pe. p. excudi, excuſum, *Percuotendo trar fuori*, ἐκχαλκεύω, ἐκτυπόω, cudendo eijcio. Virg. l. 1. Aen. At primum ſilicis ſcintillam excudit Achates. Accipitur etiam pro cudendo conficio. Vir. 6. Aen. Excudent alij ſpirantia mollius æra. Hinc excudere opus, pro componere. Cic. Att. li. 15. De Gloria excudam aliquid. Virg. 1. Ge. Vt uarias uſus meditando excuderet artes. Vbi Seru. Excuderet, id eſt ſtudioſe inueniret. Pro ui, uel precibus aliquid extorquere. Col. lib. 11. cap. 1. Excudit mihi cultus, hortorum proſa ut oratione conſcriberem. Id eſt, uehementi flagitatione impetrauit. Excudere etiam dicuntur gallinæ oua, quando ex illis pulli naſcuntur: quod & Excludere dicimus. Col. li. 9. Negatur anſer aliena excudere oua, niſi ſubiecta ſua quoque habuerit. Varr. de re ruſt. lib. 3. de gallinis loquens: Diebus fere 20. excudunt.

Exculco, as, are, *Calpeſtrare*, calcando exprimo. Plaut. in Ca. Pugnis exculcabo furfures. Et pro explodo, ſiue pedum plauſu eijcio. Inde Exculcatus, quod pro obſoleto uſurpauit Gell. lib. 11. cap. 7.

Exculpo, is, uel (ut alij legunt) Excalpo, *Sculpire, ſcalpellare*, διαγλύφω, perfecte ſcalpo, uel ſcalpendo conficio. Cice. Att. lib. 13. Neſcio quid è quercu exculpſeram. Quinct. lib. 2. ca. 19. Si Praxiteles ſignum aliquod ex molari lapide conatus eſſet exculpere. Exculpere alicui oculum, eſt oculum eruere. Ter. in Phorm. Vel oculum exculpe. Nonnunquam accipitur pro extorquere. Ter. in Eunuc. Poſſum ne hodie ex te exculpere uerum?

Excuratus, a, um, ab inuſitato uerbo Excuro, *Eſquiſito, ſcielto*, exquiſitus, quaſi cum cura paratus. Vnde uictus excuratus. Plaut. in Pſeud. Ita excurato uictu, ita magnis delicijs. Excuratus homo, Idem Caſ.

Excurio, as, curia eijcio. Varro: Apollonium excuriauit. Nonius.

Excurro, is, excurri, uel interdum etiam apud antiquos excucurri, *Scorrere, traſcorrere*, ἐκτρέχω, extra curro. Plaut. in Moſtel. Dabo ei talentum, qui primus excurrerit. Liui. 1. Cum plures igni, quàm ferro, armati excurriſſent. Translate Excurrere dicitur, quicquid ordinem aut modum i. menſuram, numerum ue egreditur. Vnde ſumma aliqua dicitur excurrere, quando ad maiorem ſummam accedit paruula quædam ſumma minoris, uel monetæ: ut ſi dicamus, Centum aureos & quindecim ſolidos, uel Decem talenta, & aliquot drachmas. Plau. l. Publia Mæuia. ff. Depoſit. uel contra: Debetis mihi decẽ, quos apud Titium depoſuiſtis. Item περισσεύω decem item ex ratione patris ueſtri decem, & quod excurrit. Summa autem qua nihil excurrit, Quadrans uocatur: & uerbum Quadrare cõtrarium eſt uerbo excurrere. Quo uerbo ſemel, atque iterum utitur. Cic. in 3. Verr. Sic etiam excurrere dicitur litus uel peninſula, cum aliqua ſui parte in mare protenditur. Liu. 26. Ab intimo ſinu peninſula excurrit. Excurrere etiam dicuntur milites, quando non iuſto prælio, ſed latrocinantium more, agrũ hoſtium populãtur. Liu. 1. In fines Romanos excurrerunt populabundi magis, quàm iuſti more belli. unde etiam eiuſmodi ſubitæ irruptiones Excurſiones dicuntur. Cic. pro Leg. Man. Cum una excurſio equitatus totius anni uectigal auferre poſſit. Excurſor, qui excurrit. Cic. 4. Verr. Turpin quendam, iſtius excurſor, & emiſſarius. Excurſus, particip. Ter. Ad. Prope iam excurſo ſpatio. Excurſus, us, ui, excurſio, uel digreſſio. Pli. epiſt. 105. Aratus minutiſſima etiam ſydera colligit: modũ tamen ſeruat. non enim excurſus hic eius, ſed opus ipſum eſt. Virg. 4. Ge. Excurſusq; breues tentant.

Excusabile, excuſatione dignum. Ouid. 1. de Pon. Eleg. 8.

Excuso, as, *Eſcuſare*, ἀπολογοῦμαι, obiectum crimen purgo, & à me repello. Cic. Bru. Collegæ mandaſti, ut te mihi per litteras excuſaret. Quandoque idem eſt quod afferre in excuſationem id quod peccandi cauſam præbuit. Quinctil. Si interpellatus tempeſtatibus ſeruus ueniſſes, excuſares mare. Liu. de Torquato: Oculorum ualetudinem excuſauit. Excuſatio. Cic. de Amic. Nulla excuſatio peccati, ſi amici cauſſa peccaueris. Excuſate, aduerb. Quinct. Fieri id uidetur excuſate, id eſt citra culpam, ait Budæ. Plin. epiſt. 598. Exoratus excuſatius facies.

Excusor, qui aliquid excudit. Quinct. pro uaſculario uidetur poſuiſſe, qui ex metallo aliquo uaſcula excudit. lib. 2. cap. 25. Excuſores uocare poſſumus, qui omne genus librorum ſuis typis excudunt.

Excusse, aduerb. Senec. de Benef. lib. 2. cap. 17. Si cum tyrone & indocto non tam rigide, nec tam excuſſe, ſed languidius occurremus.

Excussorius, a, um, quod ad excutiendum pertinet: ut, Excuſſorium cribrum, quod excutit, & tranſmittit farinã ignobiliorem, ex qua fit panis ſecundarius. Pli. lib. 18. c. 11. Cribrorum genera Galli ex ſetis equorum inuenere: Hiſpani è lino excuſſoria & pollinaria.

Excutio, tis, p. c. excuſſi, ſum, *Scuotere, ſcoſſare*, ἐκτείνω, ab Ex, & Quatio, proprie eſt quatiendo deijcere. Iungitur hoc uerbum fere accuſatiuo modo rei inanimatæ, modo perſonæ. De accuſatiuo rei inanimatæ hæc erunt exempla. Cic. de Nat. de. 2. Non intelligo cur non idem putet, ſi innumerabiles unius & uiginti formæ litterarum aliquo conijciantur, poſſe ex his in terram excuſſis, annales Ennij, ut deinceps legi poſſint, effici. Pli. lib. 16. cap. 40. Ad excutiendum ignem non ſemper lapidis occaſio eſt. Pro eodem Virg. 1. Aene. dixit Excutere ignem. Excutere oculos, apud Plau. pro eruere. Et Excutere clauum lapide, apud eũdem, pro expellere. Idẽ in Aul. Quia mihi miſero cerebrum excutiunt tua dicta. Idem dixit. Nauem malleo excuſſam: id eſt, percuſſam. Ter. in Heauton. Lacrymas excuſſit miſer, id eſt fecit ut ſubito exciderent. Cic. pro Syl. Noli aculeos orationis meæ, qui reconditi ſunt, excuſſos arbitrari, id eſt eiectos. Excutere metum pro deponere. Excutere iugum, pro nolle parere. Cum accuſatiuo perſonæ etiam non iniucundas habet tranſlationes. Pli. Excuſſo Circenſibus auriga; id eſt de curru deiecto. Virg. 7. Aene. Quinetiam patria excuſſos infeſta per undas Auſa ſequi. Vbi Excuſſos, dixit pro expulſos. Cice. de Aruſp. Non ignorat, mihi crede, non: niſi forte ignotum putas, quòd te iudices dimiſerunt excuſſum & exhauſtum, id eſt ſpoliatum pecunijs, quibus eos corrupiſti. Paul. Iurec. Non prius pupillus ad magiſtratus reuerti poteſt, quàm omnes tutores excuſſi fuerint, id eſt quàm actione tutelæ expertus ſit, an ab eis ſuum ius ſeruare poſſit. Aliquando ineſt in hoc uerbo diligens quædam inquiſitio. Quinct. li. 7 c. 2. Excuſſerunt illi patrem, & aurum in ſinu eius inuenerunt. Cic. pro Roſc. Nihil eſt Glaucia, quod metuas: non excutio te, i. non inquiro qua poſſem diligentia. Vlp. l. ſi mandauero. ff. mand. Si tibi mandauero, ut uires excuteres hereditatis, id eſt diligentius æſtimares, exactius expenderes. Ci. 2. Offi. Explica atque excute intelligentiam tuam. Idem 12. Phil. Iuuentutem omnem ex tota Italia excuſſimus. i. elegimus, ut docet Nonius. Excutere debitorem frequens eſt apud Iuriſconſultos, pro auctionem bonorum eius facere, & experiri, an ſit ſoluendo. unde iure nouiſſimo ſancitum eſt, ne fideiuſſori moleſti ſimus, niſi prius excuſſo debitore. Excuſſus, particip. ut, Excuſſus pectore noſtro, is dicitur, cuius obliti ſumus. Virgil. 5. Aen. Excuſſaq; pectore Iuno eſt.

Exdecimatus, electus, interprete Feſto: à uerbo Decimo.

Exdorsuo, as, ἀποσπονδυλίζω, dorſum confringo. Plaut. in Aul. Tu Machærio, congrum, murænam exdorſua, quantum potes.

Execo, cas, pen. cor. *Tagliar uia*, ἀποτέμνω, ab ex, & ſeco, ſignificat excido. Col. li. 3. Arborem quam inſerere uoles, diligenter execato ea parte, quæ maxime nitida, & ſine cicatrice eſt. Sic Execare linguam, excidere. Ci. pro Clu. Stratonem Iudices in crucem actũ execta ſcitote lingua. Execare teſtes, eſt uirilia amputare. unde Execti, quibus detracti ſunt coles. Ci. 2. de Nat. deo. Vetus hæc opinio Græciam oppleuit, exectum Cælum à filio Saturno. Exectio idem pro Clu. Cũ illa exectio fundi in armario animaduerteret.

Execratio, κατάρα, βδέλυγμα: aliquando ſumitur pro ſacramẽti genere, quo quis diras capiti ſuo imprecatur, ſi peierauerit. Sal. in Catil. Fuere, qui Catilinam dicerent, cum ad iuſiurandum populares ſceleris ſui adduceret, humani corporis ſanguinem uino permiſtum, in pateris circumtuliſſe: inde cum poſt execrationem omnes deguſtauiſſent, aperuiſſe conſilium ſuum. Execrabilis & Execrandus, idem ſignificant, quod deteſtandus. Cic. 2. Phil. Non te execrandum populo R. non deteſtabilem, nõ omnes tibi deos, omnes homines tibi inimicos eſſe & futuros ſciebas? Liu. 2. Odij execrabilis indicium eſt. Execratus. Hor. Epod. 16. Phocæorum Execrata ciuitas.

Execror, aris, deponens, *Maledire*, καταρῶμαι, deteſtor, & alicui dirum exitium imprecor. Virg. 3. Aen. Terram altricem ſæui execramur Vlyſſis.

Exedo, exedis, uel exes, *Mangiare*, κατεσθίω, κατεδίω, erodo, conſumo. Lucr. li. 3. Sed Tityus nobis hic eſt, in amore iacentem Quem uolucres lacerant, atque exeſt anxius angor. Exeſus. Cic. 5. Tuſc. Epigramma exeſis poſterioribus partibus uerſiculorum. Exeſor, oris, Lucr. lib. 4. Aeſtus ab undis Aequoris exeſor murorum litto ra circum. Aliquando pro peredere, & totum abſumere. Ter. in Phorm. Tu tibi hoc intriſti: tibi omne eſt exedendum.

Exedra, ἐξέδρα, apud ueteres locus erat in porticibus patens, & ſoli peruius. Vitruu. lib. 5. Conſtituantur in tribus porticibus exedræ ſpatioſæ, habentes ſedes, in quibus philoſophi, rhetoreſq;, & qui ſtudijs delectantur, ſedentes diſputare poſſint: Budæ. in Annot. in Pand. oſtendit Exedras hodie non inepte dici poſſe loca illa in monachorum periſtylijs, quæ illi barbare capitula uocant. Dicta eſt autem Exedra à ſedium frequentia, & ſedendi commoditate: quòd huiuſmodi loca, circumquaque ſuas habebant ſedes. Cice lib. 3. de Or. Cum in eam exedram ueniſſent, in qua Craſſus poſito lectulo requieuiſſet. Exedrium, ge. neu. Cice. Gallo, fam. l. 7.

Exemplum, *Eſſempio*, eſt uirtus, uel uitium, uel aliud quiduis, quod in alio nobis imitandum, uel uitandum proponitur. Ille autem, in quo ſunt huiuſmodi uirtutes, uel uitia, dicitur Exemplar. Cice. 7. Verr. Vetus eſt, quod dicam, & propter ſeueritatem exempli nemini fortaſſe ueſtrum inauditum. Idem pro Cæcin. Falcula. exemplar antiquæ religionis. Nonnunquam tamen confunditur.

Ouid. ad Liuiam, de Druſo: Occidit exemplum iuuenis uenerabile morum. Ter. in Adelp. Exemplum omnibus curarem ut eſſes: Cic. pro Mur. pro eodem dixit Exemplum & Exemplar. nam cū dixiſſet: Domeſticum te exemplum habere dixi ad imitandum: ſubdit, Ad imitandum uero tam mihi propoſitum eſt exemplar illud, quàm tibi. Feſtus ita diſtinguit Exemplar ab Exemplo, ut Exemplum ſit illud, quod nobis proponimus, ut ſequamur aut uitemus: Exemplar, ex quo ſimile faciamus. Plin. lib. 35. Sunt, qui Venerem illo pictam exemplari putant. Sed ſæpe cōfunduntur, ut Exemplum ſit, ex quo ſimile faciamus Quinctil. li. 10. ſic Muſici uocem dicentium, ruſtici probatam experimento culturam in exemplū intuentur. Ponitur aliquando Exemplum pro exſcriptione. Cice. Appio: Ex litteris, quarum ad me exemplum miſiſti. Ouid. de Triſt. Pluribus exemplis ſcripta fuiſſe reor. Rurſus dicitur illud, quod adhibetur rei aut probandæ, aut ornandæ cauſſa. unde pars probationis uocatur ab exemplis: & in elocutione Exemplum inter ornamenta numeratur, pro quo Exemplar dici nō poteſt. Quinctil. lib. 10. cap. 2. Iis quæ in exemplum aſſumimus, ſubeſt natura & uera uis. Similiter exemplum dicimus ſpecimen alicuius rei, quam uenalem habemus. Auctor ad Heren. lib. 1. Si quis purpuram uendens dicat, Sume à me, ſed huius exemplum aliunde rogabo, tibi quod oſtendam. Exempli cauſſa: & Exempli gratia. Ci. in Offic. Exempli cauſſa ponatur aliquid quod pateat latius: Pli. lib. 2. ca. 17. Multa promi poſſunt ſecreta naturæ: Exempli gratia, In Martis ſydere, &c. Exemplar, pro eo quod exſcribitur. Aſinius Cic. lib. 10. Ex litteris, quas Panſæ miſi, cognoſces omnia: nā tibi earum exemplar miſi. Exemplare, huius exemplaris pro Exēplar. Lucr. lib. 2.

EXEO, exis, *Vſcire*, ἐξέρχομαι, ἔξειμι, extra eo, egredior. Teren. in Adel. Fieri potis eſt, ut ne qua exeat. Ex conſtituitur tam cum accuſatiuo, quàm cum ablatiuo: ut Exeo domum, & Exeo domo. Per tranſlationem eſt liberari. Cic. Vt tandem ex tot ærumnis atque miſerijs exeamus. Item uitare. Virg. 5. Aen. Corpore tela modo, atque oculis uigilantibus exit. Item erumpere, ut apud eundē lib. 2. Non ſic aggeribus ruptis cum ſpumeus amnis Exit. Lactantius: Potuerunt libri aboleri, & tamen res in memoriam exire, id eſt fieri memorabiles. Pli. lib. 7. Exit hic animi tenor aliquando in rigorem quendam. Exire in tertium diem, Pli. iunior dixit pro differri. Exire de poteſtate, mentis impotem fieri. Cic. li. 4. Tuſc. Iratos proprie dicimus exiſſe de poteſtate, id eſt de conſilio, de ratione, de mente. Exire in altitudinem dicitur arbor. Pli. lib. 13. ca. 4. Religant comas, ut in altitudinem exeant. Virgil. 2. Ge. Exijt ad cælum ramis felicibus arbos. Exiji dies, pro præterijt, Liu. lib. 5. Exeunt libri, pro editi ſunt. Cic. ad Attic. lib. 13. Exire è uita, pro mori. Ci. 1. de Fin. Exire in eaſdem litteras, id eſt terminari. Quinctil. lib. 1. c. 5. Sors exit. Cic. Att. lib. 1. Cum de Conſularibus mea prima ſors exiſſet. Exire de patricijs, eſt, ex patricio plebeium fieri. Cic. pro domo. Exiens, exeuntis, partic. Cic. 1. de Diui. Quinto anno exeunte. Exitus, aliud partic. apud antiquos: unde apud Feſtum, Ad exitam ætatem, ad ultimam ætatem. Exitus, us, ui, euentus, finis, Cic. Sulp. li. 4. Perſpicis, qui curſus rerum, qui exitus futurus ſit. Idem Tuſc. 1. Initium nobis rerum omnium ortus noſter affert, exitum mors. Idem pro leg. Man. Huius orationis; difficilius eſt exitum, quàm principium inuenire. Felix exitus. Ci. Cœl. lib. 2. Hæc æſtas habuit hunc exitum ſatis felicem. Incertus exitus, & anceps fortuna belli, pro Marcello. Horat. 4. Carm. Fortuna luſtro proſpera tertio Belli ſecundos reddidit exitus.

EXEMPTILIS, le, quod eximi poteſt. Col. lib. 8. cap. 11.

EXEMPTIO, Col. lib. 3. cap. 18.

EXEMPTOR, oris, Pli. l. 36. c. 15. Exemptores affirmant, compleri ſponte illa montium ulcera. Exemptores uocat qui eximunt lapides ſub terra.

EXENTERO, ras, *Sueutrare*, ἐξεντερίζω, interiora auferre. tranſlate dixit Plau. in epiſt. Acutum cultrum habeo, qui ſeni exenterem marſupium. Exenteror, pro crucior. Plaut. Epid.

EXEQVIAE, arum, *Eſſequie, pompe funerali*, ἐνταφιάσματα, funebre officium, quod ſcilicet in funere exequuntur: dictæ, quòd homines pōpam poſt ſequuntur. Cice. 2. de Leg. Sepultura, ac iuſtis exequiarum caruerunt. Ter. in Phor. Exequias Chremeti. Exequias celebrare, apud Liui. 2. Coboneſtare exequias, Cice. pro Quinct. Ducere exequias, Plin. lib. 8. cap. 42. Proſequi exequias funeris, Cic. pro Clu.

EXEQVIALIS, ut carmen exequiale. Ouid. 14. Met.

EXEQVIOR, exequias facio. Varro: Semiarrati exequiantur.

EXEQVOR, p. c. *Eſſequire, fornire, mandare ad eſſecutione*, ἐπιτελέω, perficio. Plau. in Truc. Nullam rem oportet aggredi doloſe, niſi aſtute, accurateq́; exequare. Apul. In propatulo iuſſa domini exequebar. Accipitur nonnunquam pro perſequi: unde Exequor iniurias, ulciſcor. Pli. lib. 3. epiſt. Hoſpitum iniurias accuſationibus uarijs executos. Sic exequi uerbis, exprimere. Cic. Varroni: Habeo multo occultiora, quæ uix uerbis exequi poſſum. Exequens, Gell. lib. 10. cap. 12.

EXECVTIO, Tacit. lib. 3. Executionem eius negocij lubens ſuſcepit.

EXECVTOR, Suet. in Veſp. offenſarum minime memor, Executorve.

EXERCEO, ces, cui, citum, *Eſſercitare*, καταπονέω, ab ex & arceo, quaſi extra arceo, premo, fatigo. Terē. in Ad. ego te exercebo hodie, ut dignus es. Quandoque eſt in opus cogere. Virg. 3. Ge. Exercete uiri tauros. Quandoque tractare. Col. lib. 4. Qui urbanas & delicatas artes exercuerit. Quandoque habere. Sal. in Proœ. Iug. Diſcordias, ſimultates cum hoſtibus exercebat. Quandoque lucrari. Ter. in Heaut. Qui opere ruſtico Faciundo facile ſumptum exerceant ſuum. Quandoque pro terram colere. Virg. lib. 1. Geor. Exercetq́; frequens tellurem. Quādoque inſequi, Virg. lib. 4. Aen. Tum uos, ò Tyrij, ſtirpem & genus omne futurum Exercete odijs. A ſupino Exercitum fit Exercitor, qui alterum in re aliqua exercet. Plaut. in Trin. Hic quiſquis eſt, Curculio eſt Exercitor. Eſt etiam Exercitor, teſte Vlp. l. 1. ff. de exer. actio. ad quem reditus & obuentiones nauis perueniunt.

EXERCITIVM, γυμνασία, ἄσκησις, uſus exercendi. Gell. lib. 17. c. 2.

EXERCITO, tas, *Eſſercitare*, γυμνάζω, frequent. ab exerceo. Cice. pro Clu. Homo ingenioſus, & in dicendo exercitatus. Ter. Hec. Prior amor me ad hanc rem exercitatum reddidit. Liu. 5. Non promptus ingenio tantum, ſed uſu etiam exercitatus. Exercitatior, Exercitatiſſimus. Cic. 2. Offi. Paratiores, & tanquam exercitatiores ad bene de multis promerendum. Idem pro leg. Man. Carthaginienſes in maritimis rebus exercitatiſſimos. Exercitator, Plin. l. 35. ca. 11. Exercitatrix. Quinct. l. 2. c. 15. Exercitatio lib. 1. ad Her. Exercitatio eſt aſſiduus uſus, conſuetudoq́; dicendi. Cic. 2. de Nat. deo. Motu & exercitatione recaleſcunt corpora. Quin. lib. 1. c. 2. Memoria præcipue firmatur atque alitur exercitatione.

EXERCITVS, a, um, partic. ab Exerceo: ut Homo exercitus, multis negocijs & experientia doctus, Plin. in epiſt. Vidiſti ne unquam quenquam tam laborioſum, tam exercitum, quàm Varenum meum? Aliquando pro, in laboribus perferendis aſſueto. Virg. l. 3. Aen. Nate, Iliacis exercite fatis.

EXERCITVS, tus, στρατός, στρατιά, militum copiæ, ab exercendo, quia (ut inquit Var.) exercendo fit melior. Veget. lib. 2. Numerus militum exercitatur, unde & re ipſa atque opere Exercitus nomen accepit. Virg. 9. Aen. Iamq́; omnis campis exercitus ibat apertis.

EXERO, is, ui, tum, extraho. Statius: Fulgentemq́; exerit enſem.

EXERTI dentes, extra os producti. Pli. lib. 11. cap. 37.

EXERTO, tas, frequent. ab Exero, προφαίνω. Vir. 3. Aene. At Scyllam cæcis cohibet ſpelunca latebris Ora exertantem.

EXFODIO, quod foſſum erat, extraho. Plaut. Aul. Exfodio aulam auri plenam.

EXGRVMO, as, are, dicuntur cochleæ grumos eruentes, & ex grumis exilientes. grumus enim terræ collectio. Varr. 3. de Re ruſt. ca. 14. Ipſæ exgrumantes ad propalam uitam diu producunt.

EXGVRGITARE, extra gurgitem eijcere. Vnde per metaphorā, Plau. in Epid. dixit Exgurgitare pecuniam domo.

EXHEREDO, as, are, ἀποκληρόω, hereditate ſpoliare. Cice. pro Clu. Cum filium exheredaret. Mart. l. 3. Exheredauit te Philomuſe pater. Ad Heren. lib. 4. A neceſſarijs exheredatus. Quinct. l. 7. c. 2. Exheredationem meruiſti.

EXHERES, dis, comm. gen. priuatus hereditate. Cic. 1. de Ora. Quæſitum eſt, poſſet ne paternorum bonorum exheres eſſe filius, quem pater teſtamento neque heredem, neque exheredem ſcripſiſſet nominatim.

EXHERAEIMVS dies, exemptilis: dictus, quòd ex menſe eximi ſolebat, ut annus cum Solis ac Lunæ ratione congrueret. Cic. 4. Ver.

EXHALATIO, expiratio, ἀποφορά, ἀτμίς. Pli. lib. 31. cap. 3. Certior multo nebuloſa exhalatio eſt. Vnde exhalationes terræ ſunt tenues ſpiritus, qui per æſtum maximum terra diffuſa exhalantur. Cic. 1. Tuſc.

EXHALO, as, *Eſalare*, ἐξατμίζω, expiro, & ueluti per halitum aerem emitto. Lact. li. 7. Quos morbus interimit, ſpiritum diutius exhalant. Virgil. lib. 7. Sæuamq́; exhalat opaca Mephitin. Pli. lib. 17. c. 4. Quæ tenues exhalat nebulas. Cic. 5. Verr. Qui nondum conuiuij crapulam exhalaſſent. Exhalare animam, eſt mori. Oui. 11. Meta. Pro eodem, Exhalare uitam, Virg. 2. Aen.

EXHAVRIO, is, ire, ſi, ſtum, *Vacuare, trar fuora*, ἐξαντλέω, humorē euacuo. diciturq́; exhauriri tam ipſe humor, quàm id, quo humor continetur. æque enim dicitur uſitate Exhaurire uinum, & Exhaurire dolium. Cic. 2. Phil. Tantum uini exhauſeras, ut tibi neceſſe eſſet in populi R. conſpectu uomere poſtridie. Exhaurire poculū. Cic. pro Clu. Is, exhauſto illo poculo, eſt mortuus. Idē pro Sext. Craſſus eadem ſibi manu uitam exhauſit, qua mortem ſæpe obtulit hoſtibus. Ad Att. 2. Tantus fuit amor, ut exhauriri nulla poſſet iniuria, id eſt deleri. Ad Q. Fr. 1. Exhauſtus eſt ſermo hominum, id eſt, de ea re iam loqui eſt deſitum. Et ad Att. 1. Multa ſunt, quæ me angunt: quæ mihi uideor, aures nactus tuas, unius ambulationis ſermone exhaurire poſſe. i. deponere. Ad eundem 5. Reliquū eſt, ut, antequam proficiſcare, mandata noſtra exhaurias. i. exequaris. Virg. 4. Aen. Quæ bella exhauſta canebat? i. finita.

EXHAVSTVM, ſti, ſubſt. Vir. 2. Ge. Eſt etiam ille labor curandis uitibus alter, Cui nunquam exhauſti ſatis eſt. Exhauſti (inquit Ser.) exhauſtionis:

exhauſtionis: quod quia aſperum uiſum eſt, ſe ad figuram tranſtulet, & ait, Exhauſti: ut, Seruantiſſimus æqui, pro æquitatis.

Exhexernvs, ni, ἑξέξεvος, gemma ſpecioſa, & candida. Plin. lib. 37. cap. 10.

Exherbare, *Stirpare l'herbe*, ἐκβοτανίζειν, eſt herbas extirpare. Col. lib. 5.

Exhibeo, es, *Dare in publico*, profero, & in publicum deduco, & uidendi, tangendiq; hominis facultatem præbeo. Paulus: Exhibere eſt facere in publicum poteſtatem, ut ei, qui agit, experiundi ſit copia. Ci. 7. Verr. Is omnino ſeruus, in familia non erat, eum ſtatim exhiberi iubet. Exhibere reum, locutum eſt Iuriſconſultis familiaris, pro, ſiſtere, & (ut uocant) perſonaliter præſentare. Vtuntur etiam Iuriſconſulti hoc uerbo in alia ſignificatione, pro, uitæ neceſſaria ſuppeditare. Paul. in l. neſennius. ff. de neg. geſt. Exhibere negocium eſt moleſtia afficere. Cic. l. 3. Offi. Cum audiſſet adoleſcens negocium exhiberi patri. Sic Exhibere moleſtiam.

Exhibitio, Gell. Pecuniam datam chirographi exhibitionibus.

Exhilaro, as, ἀγάλλω, lætum & hilarem facio. Pli. lib. 16. c. 25 Neque ilex, picea, larix, ullo flore exhilarantur. Exhilaratus, partic. Cic. Pæto lib. 1.

Exhorreo, es, *Tremare di paura*, φρίττω, à quo Exhorreſco, pro expaueſco, præ timore horreo. Planc. Cic. Non poſſum non exhorreſcere, ſi quid intra cuteim ſubeſt uulneris. Nonnunquam actiue, cũ accuſatiuo. Virg. 7. Aen. Vultus neve exhorreſcat amicos.

Exhortor, aris, *Eſſortare*, προτρέπω, προτρέπομαι, uehemẽter hortor. Ouid. 13. Met. Trepidos ciues exhortor in hoſtem. Exhortatus. Virg. 12. Aen. Sic exhortata reliquit Incertam.

Exibilo, as, *Sibilare*, ἐκσυρίττω, cum ſono uocis, tumultuariaq; ſibilatione expello. Cic. in Parad. Hiſtrio, ſi uerſus pronunciatus eſt una ſyllaba breuior, aut longior, exibillatur atque exploditur.

Exigo, is, exegi, exactum, *Eſcludere, ſerrar fuori, riſcuotere*, ἐξωθέω, ἐξάγω, excludo, eijcio, expello, quaſi extra ago: Plau. in Aul. omnes exegit foras. Eſt præterea, rem aliquam iure mihi debitam peto. Cic. Caſſio: Longiores expectabo, uel potius exigã. Hinc Exigere pecuniam dicimur, quæ nobis debetur: & Exactores, qui pecunias publicas exigunt. Interdum eſt poſtulare. Lact. l. 4. Sapientia ſpectat ad filios, quæ exigit amorem. Interdum agere, ſeu traducere. Ter. in Hec. Exopto, ut reliquam exigat uitam. Interdum inquirere. Vir. 8. Aen. Quærere conſtituit, ſocijsq; exacta referre. Suet. in Cæſ. Britanniam petijſſe ſpe margaritarum, quarũ amplitudinem conferentem, interdum ſua manu exegiſſe pondus. Interdum facere. Virg. 6. Aen. Quos improba uentris Exegit cæcos rabies. Interdum definire, conſtituere. Idem li. 4. Decreuitq; mori, tempus ſecum ipſa, modumq; Exigit. Interdũ complere. Plaut. in Amph. Menſes iam tibi exactos eſſe uides. Aliquando extorquere. Ci. pro Font. Titurium quaternos denarios in ſingulas uini amphoras portorij nomine exegiſſe. Exigere pœnã, eſt ſumere pœnã. Oui. 4. Met. Exigit indicij memorem Cythereia pœnam.

Exigve, parce, & tenuiter. Ci. 3. de Or. Cum Exigue dixiſſes.

Exigvvs, a, um, *Picciolo*, ὀλίγος, paruus. Cic. pro Deiot. Copias exiguas uix tueri poteſt. Vir. 4. Ge. Pulueris exigui iactu compreſſa quieſcent. Exiguus animi. Claud. in Eutrop. Abundans Corporis, exiguusq; animi. Exiguum, ſubſt. Oui. 5. Triſt. Exiguum pleno de mare demit aquæ. Exiguum aliquando pro exigue. Plin. epiſt. 50. Fortaſſe in omni re, in hac certe perquam exiguum ſapio.

Exigvitas, atis, ὀλιγότης, ut Exiguitas copiarum receſſum, non dimicationem, mihi præſagiebat. Exiguitas lactis, Var. Exiguitas cibi, Col. Exiguitas temporis, Liu. Exiguitas corporis, Cæſ. Exigue ſcripta epiſtola, Cic. Att. l. 11.

Exilivm, lij, *Eſilio, bãdo*, φυγή, φυγαδεία, patriæ priuatio, & natalis ſoli mutatio, legibus, principis ve imperio indicta. Ci. 5. Tuſc. Exilium, ſi rerum naturam, non ignominiam nominis quærimus, quãtum demum à perpetua peregrinatione differt? Et in orat. pro Cæc. Triplex autem numeratur exilij genus, nam aut certorum locorum interdictio eſt: aut lata fuga, ut omnium præter certum locum, aut relegatio in inſulam. Erat autem Exilium pœna capitalis: & Exilio multatus, capite damnatus dicebatur. exulis enim caput de ciuitate exime dicitur. quoties uero ciuitas retinetur, relegatio proprie, non exilium dicitur.

Exilio, is, pe. c. *Saltar fuori*, ἐκπηδάω, ab Ex, & Salio, ſaltando egreditur, uel erumpo. Luca. l. 5. Sic fata, relictis Exiluit ſtratis. Accipitur pro uehementer gaudere. Cic. Tironi: Tuis literis perlectis, exilui gaudio. Ter. in Phor. Illico cognoui, ad te exilui, i. ueluti ſaliendo & geſtiendo cucurri.

Exilis, le, p. p. *Tenue, ſottile*, λεπτός, tenuis: ut, Exilis uox. Pli. li. 11. c. 51. Bubus tantum feminis uox grauior, omni in alio genere exilior, quàm maribus. Var. 3. de re ruſt. cap. 2. Aprum glans empticia facit pinguem. gratuita exilem. Cic. de Diu. Iecur nitidum, atque plenum, horridum, & exile.

Exilitas, atis, tenuitas: ut, Foliorum exilitas. Pli. l. 11. ca. 6.

Exiliter, tenuiter. Ci. 2. de Ora. Ieiune & exiliter diſputare.

Eximie, excellenter Pl. li. 22. c. 22. Picris tollit èximie uerrucas. Eximie ornatum templum, Liuius. Eximie diligere, Cic.

Eximivs, a, um, *Eccellente, eccettuato da gli altri*, ἐξαίρετος, excellens, egregius: ab eo quod in ſacrificijs optimum ex toto grege pecus eximebatur, ut dijs offerretur. Eximij porci dicebantur maiores, qui ad ſacrificium electi erãt ſignati macula, aut nota: ut Egregiæ oues, è grege electæ. Et quia id, quod à ceteris eligitur & eximitur, non uulgare eſſe ſolet, factum eſt, ut Eximium ponatur pro inſigni. Virg. 4. Georg. Quatuor eximios præſtanti corpore tauros. Sumitur & in malam partem. Cic. in Verr. Tam eximiam iniuriam, tam acerbam.

Eximo, is, *Cauar fuori, eccettuare*, ἐξαίρω, ὑπεξαιροῦμαι, ab Ex & Emo: excipio, aufero. Cato. c. 112. Vbi triduũ præterierit, eximito de dolio. Plaut. Nunquam omnes balneæ mihi hanc laſſitudinem eximent. Eximere reum, eſt quouis modo auferre. Pomponius Iuriſcõ. Eripere, eſt de manibus auferre per raptũ: eximere uero, quo modo auferre: ut puta ſi quis non raperet aliquẽ, ſed moram faceret, quo minus in iudiciũ ueniret, ut ſtatuti dies exiret, uel res tẽpore amitteretur; uidetur exemiſſe, quãuis corpus non exemerit. Eximere diẽ, eſt extrahere. Ci. ad Q. Fr. Clodius diẽ dicẽdo eximere cœpit. Sic Eximere horam. Ci. 5. Philip. Horã eximere nullã, in tali ciue liberãdo, ſine ſcelere non poſſumus. Aliquãdo cum datiuo: ut, Eximere noxæ, pro abſoluto habere, uel pœnam remittere. Liu. 8. Non noxæ eximitur Fabius. Eximere notæ, remittere infamiam. Gel. lib. 4. cap. 20. Notæ iam deſtinatæ exemptus eſt à Cenſoribus. Eximere honoribus, id eſt priuare. Pli. in epiſt. Quid miſerius, quàm exaptum, & exemptum honoribus ſenatorijs, laboribus & moleſtia non carere? Eximere numero, reijcere, & tanquam indignum ab aliorum numero excludere. Quinctil. li. 1. Eximere metu, eſt metu liberare. Plaut. in Rud. Exẽptus. Hor. 2. epiſt. 2. Quid te exempta iuuat ſpinis e pluribus una.

Exin, *Dapoi*, ἐντεῦθεν, ſiue Exinde, ſignificant deinde. Liu. l. 1. Exin, duabus admotis quadrigis, in curru earum diſtentum illigat Metium. Cic. de Diu. Exinde, Cic. de Diuin.

Exinanio, is, *Vacuare*, κενόω, ab Ex, & Inanio: euacuo, attenuo. Pli. libro. 10. cap. 60. Oua ſale exinaniri creduntur. Cicero. 7. Verr. Nox illa tota exinanienda naui conſumitur. Exinanitio. Pli. li. 13. cap. 22.

Exinsperato, παρ' ἐλπίδα, aduerb. præter ſpem. Liu. l. 1.

Existimatio, δόξα, bona fama. ut, Homo magnæ exiſtimationis, id eſt de quo omnes bene exiſtimant. Paulus Iurecon. Exiſtimatio eſt dignitatis illæſæ ſtatus, legibus ac moribus comprobatus. Accipitur etiam nonnunquam actiue pro opinione hominum, quã de nobis conceperunt. Cic. pro Cœlio: Eſt illa quidem noſtra exiſtimatio, ſed iudicium certe parentis.

Existimator. Cic. in Ora. Meminerimus, nos ita auctores, ut exiſtimatores uideamur loqui, non magiſtri.

Existimo, as, *Penſare*, ὑπολαμβάνω, οἴομαι, puto, & quaſi æſtimatione ſtatuo. Quinctil. Ex præteritis exiſtimari ſolent præſentia.

Existo, is, *Eſſere, apparere*, ἀνακύπτω, ἀναφαίνομαι, appareo, emineo, prodeo, exurgo. Valla. l. 5. Exiſtit, atque Extat, quorum uerborum unum atque idem præteritum eſt, ſimile quiddã ſignificant: quod eſt, eminet, & supereſt: ſed primum cum motu, alterum ſine motu: ut illud ſit, prodit, uel exurgit: hoc uero, ſuperſtat. Cic. 2. de Nat. de. Quicquid oritur, cauſſam habeat à natura neceſſe eſt: ut etiam ſi præter conſuetudinem extiterit, præter naturam tamen non poſſit exiſtere. Ci. de Diu. Summerſus equus uoraginibus nõ exſtitit. Et li. 2. Offic. Tantæ diſcordiæ ſecutæ ſunt, ut & tyranni exiſterent, & optimates exterminarentur. i. emergerent.

Exitiabilis, le, ὀλέθριος, exitialis. Ouid. lib. 6. Metam. exitiabile ferrum.

Exitialis, le, *Mortifero*, θανάσιμος, mortiferum, pernicioſum. Virg. lib. 6. Aeneid. Sed me fata mea, & ſcelus exitiale Lacænæ, His merſere malis.

Exitivm, tij, *Ruina*, ὄλεθρος, pernicies, clades: ab exeundo: ut Feſtus innuit. Antiqui enim (inquit) exitium pro exitu ponebant: nunc exitium, peſſimum exitum dicimus. Teren. in Phor. Quod ego nunc ſubito huic exitio remedium inueniam miſer? Cic. 1. in Catil. Qui de huius urbis, atque adeo orbis terrarum exitio cogitent. Exitioſus, a, um. Cic. de Aruſp. reſp.

Exitvs, us. Cic. Orat. Nunquam ad exitum perueniri poteſt.

Exivro, as, *Affirmare con giuramento*, ὄμνυμι, pro iuramento aſſero, & affirmo. Plaut. Amph. Quando exiuraſti, te mihi dixiſſe per iocum.

Exlex, ἄνομος, expers legis, ſine lege. Lucil. Sat. 2. Vagus exulet, erret Exlex. Varr. An ne exlex ſolus uiuis. Cic. pro Clu. Non quo eã legem Syllam putarent. Horat. in Arte: Et potuit, & exlex.

Exloqvor, ἀποφαίνω, pro Eloquor. Plau. in Mil. Exlocuta es.

Exobsecro, as, are, *Pregare grandemente*, λιτανεύω, ἀντιβολῶ, pro ualde obſecro uſurpauit Plaut. in Aſin. Supplicabo, exobſecrabo.

Exocvlassio, exoculaſſis, exoculaſſere, idẽ quod exoculare. Plaut. Rud. Si non ei caput exoculaſſitis.

Exocvlo, as, are, effodere oculum. Exoculatus, priuatus oculis. Apul. Cæcam & prorſus Exoculatam eſſe fortunam.

Exodivm, dij, ἐξόδιον, carmen erat ridiculum, quod in exitu chori

cantabatur à iuuentute in fine fabularum Attellanarum. Tractum eſt uocabulũ, ἀπὸ τοῦ ἐξόδου, ab exitu, quòd in fine fabulæ ab exeũte iuuenum choro iactabatur: unde etiam ueteres Exodium pro exitu, & fine uniuſcuiuſque rei acceperunt. Var. Cum in uinculis publicis eſſet, & iam bibiſſet κώνειον, in exodium uitæ. Iuue. Sat. 6. Vrbicus exodio riſum mouet Attellanæ Geſtibus Antonoes.

EXOLETVS, a, um, puber, iuſtæ ſtaturæ altitudinẽ iã adeptus. Plaut. Trin. Exoletam uirginem: Exoleti item, dicuntur ſcorta maſcula, quæ iã prouectioris ſunt ætatis, quàm ut amari ſint idonea. Ci. pro Mil. Clodius ſemper ſecum ſcorta, exoletos, lupas ducebat. Aliquando Exoleſcere, eſt inueteraſcere, io uſu eſſe deſinere. Ii Sal. Aetas tua iam ad ea patienda, quæ alteri collibuiſſet, exoleuerat. Agrenus: Adoleſcere augmenti, eſt, Inoleſcere coagmenti, Exoleſcere uaneſcentis. Pli. li. 37. Carchedonij neſcio an io totum exoleuerint. Col. lib. 2. Multa ſunt, quæ negligentia exoleſcant, & fiũt ſterilia. Vnde Exoletus, uetuſtus, & ab uſu remotus. Quinct. lib. 8. Exoletos ſcrutatur auctores. Liu. Exoleto iam uetuſtate odio.

EXSOLVO, is, Sciogliere, ἀπολύω, quod ligatum erat, ſoluo. Aliquãdo cum accuſatiuo ſolo. Plaut. in Amph. Ego iſtam exoluam? Aliquando & ablatiuum. Cic. lib. 3. epiſt. Si me occupationibus relaxaro: nam ut ijs me plane exoluam, non poſtulo. Ter. in Hec. Illas errore, & te ſimul ſuſpicione exoluas. Accipitur pro ſatisfacio. Cic. in Verr. Ille tantum decumanis, quãtum iſte imperauit, exoluit. Exoluere aliquem religione, eſt illum omni prorſus religione liberare. Liui. lib. 9. Exoluamus religione populum R.

EXOMIDES, ἐξωμίδες, ueſtes ſubſtrictæ, & breues, teſte Gell. lib. 7. Sine manicis, & citra humerum deſinentes.

EXONERO, as, are, Scaricare, ἀποφορτίζω, onere leuo. Ter. Hec. Ceſſo, quin hunc humerum exonerem pallio. Trãſlate accipitur pro, moleſtia quapiam aliquem libero ibidem: Nos exoneraſtis metu. Exonerare uentrem, Mart. lib. 10.

EXOPTO, as, are, Deſiderare grandemente, bramare, εὔχομαι, expeto, ualde deſidero. Cic. 1. Offic. Quæ maiori parti pulcherrima uidentur, ea maxime exoptant. Exoptatus. Virg. 2. Aen. Nec dulces natos, exoptatumq; parentem. Ci. Att. li. 5. Nihil exoptatius aduentu meo. Exoptatiſſima gratulatio, ad Att. lib. 4.

EXORABILIS, le, qui exorari poteſt, & à quo facile obtinemus quod petimus. Ci. ad Q. Fr. li. 1. Iracundiæ ſi exorabiles, ſumma leuitas.

EXORATOR, qui orando impetrat. Ter. in Prol. Hecy.

EXORATVS, partic. Cic. pro Clu.

EXORBEO, es, bui, bitum, uel exorptum, Sorbire, ἐκροφέω, ſorbendo exhaurio. Iuue. Sat. 6. Lacrimaſq; labellis Exorbet. Idem Sat. 10. per metaphoram in fœda ſignificatione uſus eſt: cũ ait: Quot longa uiros exorbeat uno Maura die. Exorbere eiuſdem ſanguinem, pro auide haurire, & copioſe effundere. Cic. 2. Phil.

EXORBO, as, Orbare, accecare, ἐξοφθαλμίζω, priuo orbe oculorum, cæcum reddo. Exorbare animam. Plaut. in Bacchi. pro occidere.

EXORBITO, tas, ab eo, quod rectum eſt, aberro, quaſi ex orbita recedo. Auguſt. lib. 9 de Ci. Quod exorbitet ab itinere ſapientiæ.

EXORCISMVS, mi, ἐξορκισμὸς, adiuratio: cum homini, dæmonive magico carmine, uel efficacibus ſacræ ſcripturæ uerbis neceſſitas imponitur proloquẽdi ea, de quibus rogantur. Quo genere adiurationis qui utuntur, Exorciſtæ græco uocabulo appellantur: ἀπὸ τοῦ ἐξορκίζειν, adiurare.

EXORDINE, ſine intermiſſione. Virg. lib. 4. Ge. Septem illum totos perhibent exordine menſes Fleuiſſe.

EXORDIOR, iris, exorſus, Cominciare, dar principio, ἄρχομαι, incipio, operis aliquid inchoo. Plaut. in Aſi. Conſilia exordiar. Eſt etiam hoc uerbum rhetoribus frequens, pro orationem auſpicari, uel procemio uti. Cic. de Orat. Qui non in exordienda oratione perturbantur, uidentur impudentes. Cic. 2. de Orat. Iubent exordiri ita, ut eum qui audiat, beneuolum nobis faciamus. Proprie autem exordiri textores dicuntur, cum telæ futuræ ſtamen inſtruunt. quo fit ut apud Ciceronem duo hæc, Exordiri, & Pertexere, in eadem oratione ſæpe coniuncta uideamus: ut in 3. Phil. Pertexere Antoni, quod exorſus es. Exorſus. Cic. pro Cœlio: Quid clamore exorſa uerbis paruam rem magnam facis.

EXORDIVM, dij, Eſſordio, principio, ἀρχὴ, initium, principium. Ci. 1. de Inuẽt. Huius exordium mali explicemus. Eſt etiam Exordiũ apud rhetores, prima pars orationis, qua auditoris attentio captatur, beneuolentia, & docilitas. ad Her. l. 1. Exordium eſt principium orationis, per quod animus auditoris uel iudicis conſtituitur, uel apparatur ad audiendum. Pro eodem etiam legitur Exorſum in neut. gen. Virg. 2. Ge. Non hic te carmine ficto, Atque per ambages, & longa exorſa tenebo. Item exorſus, us, maſc. gene. Cice. pro lege Man. Is eſt exorſus orationis meæ.

EXORIOR, exoriris, p. p. per quartam coniugationem: uel Exoreris, per tertiam, Naſcere, uſcir fuori, ἀνατέλλομαι, naſcor, emergo, exurgo. Virg. 11. Aenei. Exoritur clamorq; uirum, clangorq; tubarũ. Idem 4. Aen. Exoriare aliquis noſtris ex oſſibus ultor. Aliquando pro recreari. Cic. ad Attic. lib. 7. Nunc paulum exorior, & maxime quidem ijs litteris, quæ Roma afferuntur. Exoriri item dicitur, quod repente, & præter opinionem fit. Ci. contra Rullum. Repentinus Sylla nobis exoritur. Ter. in Hec. Hæc ſunt à meis uxore exorta omnia, id eſt prouenerunt. Sideræ quoque dies, & aurora exoriri dicuntur, cum in noſtro hæmiſphærio incipiunt apparere. Ci. de Diui. Poſt ſolſtitium Caniculæ exoritur. Catullus: Aurora exoriente uagi ſub lumina ſolis. Exortus participium. Cic. 2. de Nat. deo. ex poeta quodam: Fontea tum uero proles exorta repente eſt.

EXORNATIO διασκευὴ, κόσμησις, ornamentum, uel ipſe exornandi actus. rhetores duplicem conſtituunt exornationem, rerũ, & uerborum. ad Heren. lib. 1. Verborum exornatio eſt, quæ ſermonis inſignita cononetur perpolitione: ſententiarum exornatio, quæ non in uerbis, ſed in ipſis rebus quandam habet dignitatem.

EXORNATOR. Cic. 2. de Orat.

EXORNO, as, Apparecchiare, adornare, διασκευάζω, ἐπισκευάζω, diligenter orno, magnifice apparo. Cic. Fabio lib. 7. Epiſt. Signa emo, quæ exornent mihi in palæſtra locum. Ter. in Eunuc. Varia ueſte exornatus fuit.

EXORO, as, Impetrare pregando, orando impetro. Ter. in Phor. Nequeo te exorare, ut maneas triduum hoc. Cic. 8. Phil. Vt ſis popularis, exorare non poſſumus. Aliquando pro uehementer orare. Pla. in Mil. Exoro & quæſo, ut eius mihi ſit copia.

EXORS, tis, ἀπόκληρος, extra ſortem. Vir. 5. Aen. Te uoluit rex magnus olympi Talibus auſpicijs exortem ducere honorem. Liu. 23. Vnũ eẽ exortẽ Punicæ amicitiæ. Sic Exors culpæ, apud eũdẽ l. 2x.

EXORTVS, us, ui, ut Exortus ſolis. Ad Her. lib. 3.

EXORTIVVS, a, um, Orientale, ἀνατολικὸς, orientalis. Pli. lib. 18. cap. 34. A parte exortiua ſolſtitialem habebit exortum, id eſt orientẽ uerſus. Idem lib. 7. cap. 43. Exortiuam dixit menſuram, quæ ortus noſtri ſpatium complectitur.

EXOS, exoſſis, ἄνοστος, ſine oſſe. Lucr. l. 3. Exos & exanguis.

EXOSSO, as, Cauar l'oſſa, ἐξοστεΐζω, oſſa detraho. Ter. in Ad. Vbi ego uenero, exoſſabitur de piſce. Interdum oſſa commouere, uel confringere. Plaut. i Amph. Exoſſatũ eẽ oportet quẽ probe percuſſeris.

EXOSVS, a, um, actiue dicitur de eo, qui odio habet. Virgil. 5. Aen. Iupiter omnipotens, ſi nondum exoſus ad unum Troianos. Aliquando paſſiue, ut apud Gell. lib. 2. cap. 18. Epicteti duo uerſus ferũtur: ex quibus latẽter intelligas, nõ omnes modo dijs exoſos eẽ.

EXOTICVS, a, um, ἐξωτικὸς, peregrinus, aduenititius. Plaut. in Moſt. Non omnes poſſunt olere unguenta exotica. i. aliunde apportata. Idem in Men. Mare ſuperum omne, Græciamq; exoticam ſumus circumuecti.

EXPALLEO, es, & expalleſco, Diuenir pallido, ὠχριάω, pallidus fio. Pl. Epiſt. 5. Expalluit notabiliter, quamuis palleat ſemper. Ouid. 6. Met. Horruit infelix, totoq; expalluit ore.

EXPALLIO, pallium auferre. Pla. in Caſ. Expalliatus ſum miſer.

EXPALPO, as, ἀποψηλαφάω, quaſi palpationibus elicio. Plaut. in Aul. Nunc ſeruos argentum à patre expalbabit.

EXPANDITOR, Pl. in Paneg. Amnem expanditorem dixit, qui ſe extra alueum ſuum expandit, & effundit.

EXPANDO, dis, di, ſum, Spandere, ſpiegare, ἐξαπλόω, ἐκπετάννυμι, extẽdo, explico. Col. lib. 12. c. 13. Herbæ ſub umbrã expanduntur. Pro explicare. Lucr. lib 1. Et rerum naturam expandere dictis.

EXPANGO, is, conſtituo. Pli. lib. 2. cap 26. Auſus, ſtellas, ac ſidera ad normam expangere.

EXPAPILLO, as, uſque ad papillam denudo: unde brachium expapillatum, id eſt exertum, inquit Feſtus. Plau. Mil. Laeuo expapillato brachio.

EXPATIOR, aris, Paſſeggiare, uagare, latius egredior, quaſi ſpatium tranſeo. Ouid. 15. Met. Expatiemur equis.

EXPATRO, as, Fornire, patro perficio. Catul. in Cæſarem.

EXPAVEO, ues, p. c. expaui, p. p ſiue Expaueſco, is, περιφοβοῦμαι, terreri. Liu. 6. Cum expauiſſet minor Fabia.

EXPATO, as, pen. cor. in locum patentem me do, ut interpretatur Feſtus, uel in ſpatium me confero. Pacuuius: Expatant ſe omnes.

EXSPECTATIO, πόθοι, πόθημα, deſiderium. Ci. ad Attic. lib. 2. Quantam tũ mihi moues expectationem de ſermone Bibuli. Vincere expectationem omnium, eſt, opinionem & exiſtimationem ſuperare. Cic. 7. in Verrem. Expectatus. Cic. Tiro. l. 16. Charus omnibus, expectatusq; uenies. Idem Planco. l 10. Expectatiſſimæ litteræ. Expectatus etiã pro odioſo: ut, Expectati parentes, inquit Donatus, dicuntur, odio digni, quorum mors in dies ſingulos expectanda ſit. Ter. in Ad. Vbi te expectatum eieciſſet foras.

EXSPECTO, as, Aſpettare, attendere, περιμένω, ἀποδέχομαι, ab Ex & Specto. ſolemus enim expectantes, ſæpius exſpicere, an ueniat. Cice. de Amic. Amicorum cauſſa honeſta faciamus: ne expectemus quidem, dum rogemur. Ter. in Phorm. Senem quo ad expectatis ueſtrum? Pro deſiderare. Cic. 14. Phil. Eares, quàm auidiſſime ciuitas expectat. Pro ſperare. Virg. lib. 1. Ge. Sed illos Expectata ſeges uacuis eluſit ariſtis. Expectare, metuere. Ci. de Amic. De Gracchi tribunatu quid expectem, non libet augurari.

EXSPECTORO, ras, Mãdar fuori del petto, ἀποστηθίζω, extra pectus eijcio. Ci. li. 3. de Orat. Pauor mihi ſapientiam omnem expectorat.

EXPECVLATI ſerui à Plauto dicuntur, qui peculio ſunt exhauſti.

EXPE-

EXPEDIO, dis, pen. cor. *Spedire, finire, ſciogliere*, ἀπολύω, ἀπαλλάσσω. extrico, libero, & quaſi pedum ligamenta diſſoluo. Siſen. libr. 3. Hiſt. Inermes armat, impeditos expedit. Pro explico. Teré. And. Viden' tuis conſilijs Miſerum impeditum eſſe? D. At iam expediam. Pro extra fero, profero. Virg. 1. Aene. Cereremq; canistris Expediunt. Expedire uirgas, id eſt proferre. Cic. 7. Verr. Virgasq; expedire iubet. Pro extollo Idem 12. Aen. Expediuntq; manus. Item, utile eſſe, ſed tantum in tertia perſona ſingularis uel plur. nume. Ter. in Heaut. Expedit bonas eſſe uobis. Eſt etiam euentum habere: Plaut. in Amph. Nequiter pene expediuit.

EXPEDITE, facile. Cic. de Inu. Vt expeditius ratio tradatur, ea, quæ propoſuimus, breui nominabuntur. Col. li. 2. cap. 10.

EXPEDITIO, στρατεία, cum exeunt milites ad bellum. Curtius: Omnem expeditionem ac militarem apparatum adduxit. Et ſuſcipere expeditionem.

EXPEDITVS, a, um, *Spedito, pronto*, ἕτοιμος, promptus, paratus, accinctus. Cic. pro Mil. Fit ei obuiam Clodius, expeditus in equo. Expedita cena, breuis, & ſuccincta. Pli. in Epiſt. Expeditum iter, Ci. ad Att. lib. 16. Omnibus copijs te impliceet, ne ad me iter expeditum tibi ſit. Idem de Amic. Reditus in cælum optimo cuique expeditiſſimus eſt. Expeditior labor, facilior, Col. li. 2. c. 24. Expediti milites, leuioris armaturæ, & ſine impedimentis. Sal. Iug. Numidas equites expeditos educit. Expedita legio, Expeditus exercitus. Liu. 24. Cum legione expedita profectus. Cic. ad Cato. lib. 14. epiſt. Expedito exercitu ita noctu iter feci.

EXPELLO, lis, expuli, *Cacciar fuori, ſcacciare*, ἐξωθέω, ἐκβάλλω, eiicio. Horat. 2. epiſt. 2. Expulit helleboro morbum. Expulſio, onis, ἐκβολή. Cic. Parad. Expulſiones uicinorum, latrocinia in agris.

EXPENDO, dis, di, ſum, *Miſurare à peſo, peſare*, σταθμάομαι, pondero. Plaut. in Aſin. Quot pondo te cenſes eſſe nudum? Ego, qui te expendi, ſcio. Quandoque examino, conſidero. Cice. lib. 1. Offic. Expendere oportebit, quid quiſque habeat ſui. Quandoque luere, exoluere. Virg. 2. Aene. Scelus expendiſſe merentem Lacoonta ferunt. 11. Aeneid. Scelerum pœnas expendimus omnes. Aliquando erogo, conſumo. unde expenſa uocamus in rationibus, id eſt in uſum aliquem erogata. Expenſus, ponderatus: ut, Aurum expenſum, Cic. pro Flac.

EXPENSA, æ, & Expenſum, ſi, *Eſpeſa*, δαπάνη, ſumptus, i. quod in uſum aliquem erogatur. Plaut. in Truc. Vſuraria accipiat illico expenſa. Expenſum ferre, eſt ſcribere ſe pecuniam dediſſe, ut ait Aſconius. Cic. 3. Verr. Elapſurum te omni ſuſpicione arbitrabare, ſi quibus pecuniam credebas, ijs expenſum non ferres? Neque ſolum de pecunia, ſed etiam de alijs rebus dicitur. Cœlius Ci. Mentio facta eſt de legione ea, quam expenſam tulit Cæſari Pópeius.

EXPERRECTVS, Experrecta nobilitas, Cice. pro Sext. Roſc. Colum. lib. 9. ca. 7. Vt apes ſint experrectiores. Expergor, paſſiuum. Lucr. lib. 5. Expergitus, partic. Idem lib. 3.

EXPERGEFACIO, ἀνεγείρω, excito è ſomno. Cic. 6. Verr. Si forte expergefacere te poſſes. ad Her. l. 4. Italiam tumultus hic expergefecit metu ſubito. Plau. in Curc. Magnum flagitium, expergefacis.

EXPERGISCOR, paſſiuam ſignificationem habet, *Suegliare, deſtare*, ἀνεγείρω, pro excitari. Cicero: Expergiſcimini aliquando, atque exurgite. Ab Expergiſcor fit Experrectus, ſecundum Diomedem: Expergitus autem ab Expergor: & Expergefactus ab Expergefio. Feſtus ita diſtinguit, ut Experrectus ſit, qui per ſe euigilare cœpit: Expergitus, ab alio excitatus. Legitur & Expergiſco, neutrum abſolutum. Pomponius Agamemnone ſuppoſito: ut citat Nonius: Cum tam clare tonuerit, ut, ſi quis dormitaret, expergiſceret.

EXPERGO, gis, rexi, rectum, διυπνίζω, quaſi exporrigo, à ſomno excito. Accius in Antig. Vigiles expergite pectora tarda ſopore. exurgite. Hinc Experrectus, ut quibuſdam placet: quanquam rectius Diomedes, qui ab Expergiſcor deduci maluit: cuius etiam ſignificationem retinet. Experrectus enim dicitur, teſte Feſto, qui ſponte euigilauit. Cic. 1. de Diu. Experrectus hora ſecunda.

EXPERGO, gis, ſi, ſū, *Bagnare, ſpruzzare*, δεύω, διυγραίνω, à Spargo: eſt, madefacio. Virg. 3. Aen. Sanieq; experſa natarent Limina.

EXPERIENTIA, ἐμπειρία, cognitio per uſum reperta, & proprie ſingularium: Ars uero uniuerſalium, ut ait Ariſt. 1. Meta. Man. lib. 1. Per uarios uſus artem experientia fecit, Exemplo monſtrãte uiá. Planc. Cic. Fortuna me quæ ad hanc experientiam excitauit.

EXPERIMENTVM, ti, *Proua*, experientia. Quinct. li. 3. c. 8.

EXPERIOR, riris, expertus, *Prouare, far eſperienza*, ἀποπειρᾶσθαι, πειρῶμαι, probo, tento, periculum facio: à peritia deriuatum. Cic. Attic. lib. 7. Omnia experiar, &c. ut ſpero, aſſequar. Ab Experior fit Experiens, nomen ex participio. Hor. 1. epiſt. Et decus & pretium recte petit experiens uir. Item Expertus, quod fere actiue accipitur, Sene. in Thyeſte: Loquor expertus. Aliquando paſſiue. Pli. lib. 16. cap. 13. Experta prodimus, id eſt uſu cognita. Eſt etiam Experiri, actionem intendere in iudicio. Vlp. l. Prætor ait. ff. ui bon. rap. In eum in anno, quo primum experiendi poteſtas fuit, in duplum actionem dabo.

EXPERS, tis, *Senza parte, non partecipe*, ἄμοιρος, qui rei alicuius nullam habet partem. Cice. 2. de Orat. Antonium omnino omnis eruditionis expertem atque ignarum fuiſſe. Plaut. in Amph. Diues operis, & laboris expers. Cic. 6. Verr. Vacui, expertes, ſoluti, ac liberi ab omni ſumptuum moleſtia. Sic expers doloris, qui non ſentit dolorem: expers lucis, qui non habet lucem. Iungitur etiam ablat. Plaut. Perſa: Ea res me domo expertem facit. Id eſt, me abeſſe domo facit. Sal. in Cati. Patria, fama, atque fortunis expertes ſumus.

EXPES, ſine ſpe. Hor. in Arte: Fractis enatat expes Nauibus.

EXPETO, tis, ἐφίεμαι, auide cupio, Cice. 2. Offic. Expetuntur diuitiæ ad uſus uitæ neceſſarios. Expetere pœnas ab aliquo. Cic. pro lege Man. Dij immortales pœnas à populo R. ob aliquod delictum expetiuerint. Expetere preces à deo, pro, precari deum. Plaut. Ruden. Qui ſunt, qui à patrona preces mea expetentes ſunt? Supplicium expetere. Liu. 26. Tanta auiditas ſupplicij expetendi. Aliquando euenire. Plaut. in Amphit. In ſeruitute expetunt multa iniqua.

EXPETISCO, is, uehementer deſidero. Plaut. in Mil. Expetiſcit pulchritudinem.

EXPETESSO, is, ere, *Diſiderare, dimandare*, ἐπιθυμεῖν, peto, deſidero. Plaut. in Trin. Nec ſatis cogitatum, utram potius harum mihi artem expeteſſam. Idem in Aſi. Vltro amas, ultro expeteſſis.

EXPIABILIS, le, ἀκάθαρτος, purgabilis & facilis expiatu: ut, Expiabilis religio, apud Cic. 4. Tuſc. Bellum expiabile, 13. Phil.

EXPIATIO, ἁγνισμός, Cic. 1. de Leg. Scelerum nulla expiatio.

EXPILATIO, Cic. 2. Offic. Expilatio, direptioq; ſociorum.

EXPILATOR, oris, fur, prædator, direptor. Cic. ad Q. Fr. li. 1. Cum domus hoſpitem, non expilatorem recepiſſe uideatur.

EXPILO, las, pen. pro. *Rubbare*, περισυλάω, diripio: à Græco πιλῶ, id eſt complano, quòd qui è domo ſupellectilem detrahunt, æquare ac complanare omnia uideantur. Cic. in Part. Socios ſpolias, ærarium expilas. Ouid. lib. 3. Metam. Expilatque genis oculos. Expilatus. Cic. 3. de Orat. Sumenda ſunt nobis ab ijs ipſis, à quibus expilati ſumus.

EXPINGO, is, ἐκγράφω, pingo. Cic. 5. Tuſc. Ita expictus, ut, quæ ipſe non uiderit, nos ut uideremus effecerit. Pli. li. 33. ca. 7. Pericula expingimus, ne quis miretur & rogos pingi.

EXPIO, as, are, *Purgare, mondare, nettare*, καθαίρω, ἁγνίζω, purgare, & mundum ac purum facere. Liu. lib. 1. ut cædes manifeſta aliquo piaculo lueretur, imperatum patri, ut filium expiaret pecunia publica. Expiare ſcelera, punire. Cic. in Piſ. Tua ſcelera dij immortales in noſtros milites expiauerunt: i. propter te afflixerunt noſtros. Sal. de rep. conſt. ad Cæſarem: Neque barbaro ritu cæde cædem, & ſanguine ſanguinem expiandum. Expiatus. Cice. 1. Phil. Expiato foro, diſſipato concurſu impiorum.

EXSPIRATIO, ἐκπνοή, Cic. 2. de Nat. deo. Expirationib. alitur.

EXSPIRO, as, are, *Mandar fuori il fiato, morire*; ἐκπνέω, ſpiritum emitto, efflo. Lucil. lib. 3. Expirans animam pulmonibus æger agebat. Expirauit, i. mortuus eſt, Liu. 2. Translate, Plin. in Paneg. Expirante iam libertate. i. declinante libertate. Expirans. Lucr. libr. 2. Sanguinis expirans calidum de pectore flumen.

EXPISCOR, caris, *Peſcare, inueſtigare, guadagnare*, ἐξανιχνεύομαι, indago, diligenter inquiro: ductum à piſcatoribus, qui piſcium latebras diligenter perſcrutantur. Teren. in Phor. Perinde expiſcare, quaſi non noris. Quandoque lucrifacio, elicio. Plaut. Neſcio quid ab eo expiſcatur.

EXPISSO, as, συμπήγνυμαι, ſpiſſum facere. Plin. libro 20. cap. 7. & 25. cap. 13.

EXPLANATE, aperte, σαφῶς. Cic. in Ora. Explanatius, uberius.

EXPLANATIO. Cice. 1. de Diuinat. Somnis, oraculis, explanationes adhibitæ ſunt interpretum. Explanatio item figura eſt rhetorum. ad Heren. lib. 4.

EXPLANATOR, oris, qui interpretatur & exponit. Cice. 2. de Diu.

EXPLANO, as, pen. pro. *Spianare, dechiarare, manifeſtare*, καταλεαίνω, planum facio: ut, Explanatus in denos pedes cortex, Plin. lib. 16. c. 8. Declarare, Teré in Phor. Quem amicum tuú ait fuiſſe iſtum? explana mihi. Sal. in Catil. De cuius moribus hominis pauca explananda ſunt. Cic. 1. Acad. Argumentis utebantur ad concludendum id, quod explanari uolebant. Explanatus. Cic. 1. Acad. In lingua explanatam uocum impreſſionem ponebant.

EXPLANTO, as, *Spiantare*, ἀποῤῥιζόω, plantas euello. Colum. lib. 4. cap. 14.

EXPLENDESCO, is, re, *Riſplendere*, ἐκφαίνομαι, luceo. Sueto. in Tit. Veſp. In puero ſtatim corporis animiq; dotes explenduerunt.

EXPLEBILIS, le, quod expleri poteſt. Cic. 4. Tuſc.

EXPLEMENTVM, ti, ἐκπλήρωμα. Sen. epiſt. 111. Explementú uētris.

EXPLENVNT, pro explent, ſcripſerunt ueteres. Feſtus.

EXPLETIO, onis, ἐκπλήρωσις. Cic. 5. de Fin.

EXPLEO, ples, *Satiare, empire, compire*, ἐμπλήθω, ἀναπληρόω, impleo, exatio. Cice. de Orat. Neque infarciens uerba, quaſi rimas expleat. Virg. lib. 4. Georg. Improbus ingluuiem raniſque loquacibus explet. Sal. Neque prius iugulandi finis fuit, quàm Sylla omnes ſuos diuitijs expleuit. Interdum perficio: Virg. 6. Aeneid. Explebo

pl- ho numerum. Interdum exonero: nam ex, quandoque priuatiua eſt. Ennius: Nauibus explebant ſeſe. Explere animum curis, pro Exonerare. Terent. in Hecy. Exple animum, teq; hoc crimine expedi. Explere animum, ſatisfacere animo. Terent. in And. Dum tempus ad eam rem tulit, ſiui animum ut expleret ſuum. Expletus. Cice. 1. de Finib. Expletam, & perfectam formam honeſtatis. Plus eſt, quàm ſatis facere: ut ſæpe ſatisfiat multis licet non explentur.

Explicabilis, le: ut, Explicabilis menſura, Pli. li. 4. c. 13.

Explicate, clare, & aperte, δήλως, σαφῶς. Cic. 3. de Orat.

Explicatio, explicandi actus: ut, Rudentis explicatio, Cice. 1. de Diuin. Explicatio, declaratio. Cic. 3. de Finib. Multum ad ea, quæ quærimus, explicatio tua iſta profecerit. Explicatus, us, idem. Cic. de Nat. Deo. 3. Alterno crurum explicatu. Idem: Natura deorum difficiles admodum explicatus haberet.

Explicator, qui aliquid explicat. Cic. in Orat. Laudatus eſt ut rerum explicator, prudens, ſeuerus, grauis.

Explicatrix, Cic. 1. Acad.

Explicitius, comparatiuum ab Explicitus. Cæſ. 1. Bel. Ciu.

Explicitus, Cic. Att. li. 9. Eius rei a te iuſta defenſio eſt explicita. id eſt, explanata. Explicitus liber, pro abſoluto. Mart. lib. 14.

Explico, as, explicui, & explicaui, explicitum, & explicatum, *Diſuolgere, ſpiegare*, ἀναπτύσσω, extendo, euoluo. & proprie de iis rebus dicitur, quæ plicis inuolutæ ſunt: ut, Explicare ueſtes, Cic. Explicare uelum, Plaut. Explicare plagas, Marti. Dicitur & de aliis rebus. Virg. 2. Georg. Sed trudit gemmas, & frondes explicat omnes. Mart. de pauone. Miraris quoties geminantes explicat alas. Ouid. Atque explicat enſem. Explicare aciem, ordines, agmen, dicuntur imperatores, cum milites ſuos in patentem locum exponunt ad concertationem ineundam. Liu. 4. Planitiem ad explicandas utrinque acies ſatis amplam. Explicare litteras, ſiue epiſtolam, pro aperire, apud Cice. ad Q. Fr. Explicare & diffundere umbram, i. reddere. Marti. Claudia diffuſas ubi porticus explicat umbras. Explicare negocium aliquod, ſiue mandatum, pro expedire, exequi. Explicare ſe laqueis, & periculis, pro liberare. Explicare annonam, i. ampliare, & faciliorem reddere. Cæſ. libr. 2. Bell. Gall. Legiones explicandæ rei frumentariæ cauſſa relictas. i. ut per eas faciliorem haberent rem frumentariam. Transfertur ad res difficiles, & pro explanare ponitur. Cice. Attic. 13. Quòd me hortaris, ut eos dies conſumam in philoſophia explicanda. Ad eũdẽ lib. 10. Meas cogitationes explicaui tibi ſuperioribus litteris.

Explodo, dis, cum ſono eiicio. Cic. 2. de Diuin. Hoc genus diuinationis uita iam communis exploſit.

Explorate, certo. Cic. ad Q. Fr. Ad te explorate ſcribo.

Exploratus, nomen ex participio, ſignificat certum: ut, Explorata ſalus: Cic. ad Appi. Vt exploratam ſpem ſalutis oſtende, Exploratum eſt mihi, uel Exploratum habeo, i. certe ſcio. Cice. de Sen. Quis eſt tam ſtultus, cui ſit exploratum, ſe ad ueſperam uſque eſſe uicturum? Idem Attic. Quid exploratius, quàm illius animus in remp. Idem poſt reditum: Cum mihi eſſet exploratiſſimum, P. Lentulum conſulem futurum. Idem Att. Cæſarem hoc idem probaturum, exploratum habeo.

Explorato, ablatiuus participii abſolute poſitus. Tacit. libr. 18. Explorato, profectos Amicos, inſeſſionem egit, id eſt poſtquam exploratum eſt illi.

Exploro, ras, *Cridare, cercare con diligenza*, ἀνερευνάω, antiqui utebantur pro exclamo, ſiue eiulo. Varro. Gemit, explorat, turbã omnem concitat. Feſtus: Exploro antiqui pro exclamare uſi ſunt, ſed poſtea, proſpicere, & certum cognoſcere, cœpit ſignificare, & ſagaciter inquirere. Virg. 1. Aene. Vt primum lux alma data eſt, exire, locosq; Explorare nouos, quas uento acceſſerit oras, Quærere conſtituit. Interdum obſeruare. Idem 9. Aeneid. Trepidi Troes formidine portas explorant. Pro ſiccare. 1. Aene. Explorat robora fumus. Explorator, qui explorat. Pli. lib. 16. cap. 9.

Expolio, as, *Spogliare*, λαφυραγωγέω, ἐκδύω. Cic. pro Deiot. Filium ſuum expoliare maluit, quàm tibi pecuniam nõ ſubminiſtrare. Expoliare honorem & dignitatem Cæſaris. li. 8. c6. Bell. Gall.

Expolio, lis, lire, *Polire, adornare*, καταλεαίνω, διακοσμέω, exornare, abſoluere, extremam manum imponere. Plaut. in Mil. Meũ opus ita dabo expolitum, ut improbare non queas. Cic. de Inuẽt. li. 2. Nihil omni ex parte perfectum natura expoliuit. Expolitus. Dens expolitior, Cat. Libellus pumice expolitus, Idem.

Expolitio, Cic. ad Q. Fr. Vrbanã expolitionẽ urget Philotimus.

Expono, nis, ſuere, pen. pro. ab Ex, & Pono, *Metter fuori, dichiarare*, ἐκτίθημι, emittere, & quaſi extra ponere: ut, Exponere uaſa, Cice. Exponere in ſole frumentum, ut ſiceſcat, Colum. Exponere in terram copias, Liu. Exponere ex nauibus milites, Cæſ. Et Virg. 11. Socios de puppibus altis Pontibus exponunt. Plaut. in Truc. Iſtos urbanos amaſios Hoc ictu exponam. Aliquando abiicere, & ſorti ac fortunæ committere, unde infantes abiecti & commiſſi fortunæ Expoſiti dicuntur. Teren. in Heaut. Cum exponendam do illi, de digito anulum detraho, & eum dico, ut una cum puella exponeret. Liu. 1. In proxima alluuie, pueros exponunt. Cice. 3. Verr. Cum tibi expoſita eſſet omnis Pamphylia ad prædandum. Aliquando explicare, interpretari. ἐξηγεῖσθαι. Cice. 5. Phil. Exponam uobis conſilium profectionis, & reuerſionis meæ. Interdum pro expendo, καταβάλλω. Solinus. Cum magnam pecuniam expoſuiſſet.

Expopulor, aris, *Depredare*, διαδηϊόω, Populor. Hinc Expopulatio, Col. lib. 3. cap. 2.

Exporrigo, is, uel per ſincopen Exporgo, *Sporgere*, παρεκτείνω, extendo quaſi porro ago. Hirt. 5. Bel. Afri. Aciem propius inſtituit exporrigere munitiones. Exporrigere frontem, eſt lætari, ut contrahere frontem, eſt ringi. Teren. in Adel. Da te hodie mihi exporrige frontem.

Exportatio, Cice. 2. Offic. Earum rerum exportatio nulla eſſet. Exportatio, pro exilio: Sen. de Tranquil. uitæ.

Exporto, as, ἐκφορέω, extra porto. Ci. 6. Verr. Per iſtos, quæ uolebat, occulte exportanda curabat. Exportare ex oppido, Ci. 6. Ver.

Expoſco, is, ἐξαιτέω, enixe aliquid peto. Vir. 3. Aen. Precibusque iubent expoſcere pacem. Vir. 4. Aen. Iliacosq; iterum demens audire labores Expoſcit. pro expetit, cupiens rogat. Cice. pro Mil. Miſericordiam imploro, & expoſco.

Expoſitio, onis, ἐξήγησις, explicatio. ad Her. li. 1. Narratio defenſoris breuem & ſimplicem expoſitionem habere debet.

Expoſtulatio, ἔγκλησις, μέμψις, querela aduerſus illum, qui peccauerit. Cice. ad Q. Fr. libro. 2. expoſtulationes cum abſente Pompeio.

Expoſtulo, las, *Dimandare con iſtanza, lamentarſi*, ἐξαιτέω, uehemẽter peto. Cic. pro Q. Roſc. Vix mediusfidius tu Fanni hoc à Ballione expoſtulare auderes. Sæpius accipitur pro conqueror cum eo, qui fecit iniuriam. Terent. in Ad. Vltro iniuriam ſi quam fecere ipſi, expoſtulant. Habet autem fere poſt ſe ablatiuum perſonæ, mediante præpoſitione cum, aut has particulas, Mecum, Tecum, Secum, Nobiſcum, Vobiſcum. Cic. lib. 1. epiſt. Locus alienus uidetur tecum expoſtulandi. Non nunquam præter hunc ablatiuum perſonæ, habet & ablatiuum rei, de qua quis expoſtulat, mediante præpoſitione De. Cice. Metel. Leuis & à te exiſtimari debeo, qui nihil tecum de iis rebus expoſtulem. Loco cuius ablatiui non nunquam legitur accuſatiuus, dependens à præpoſitione Ob, uel Propter ſubaudita. Terent. in And. Adeamne, & cum eo iniuriam hanc expoſtulem? id eſt, propter hanc iniuriam.

Expotus, ueteres dixerunt pro Epotus. Plaut. in Trin.

Expreſſe, manifeſte. Pli. in epiſt.

Expreſſio, Celſus dixit, pro quo Barbari medici Colaturam uſurpant.

Expreſſus, a, um. Cice. pro Cœl. Habuit ille permulta maximarum non expreſſa ſigna, ſed adumbrata uirtutum. Idem Lentulo: Hæc profecto uides quanto expreſſiora, quantoque illuſtriora futura ſint.

Exprimo, mis, *Eſprimere*, ἐκθλίζω, ἐκπιέζω, premendo extraho: ut, Exprimere oleum, Exprimere liquorem. Plin. lib. 14. Expreſſo uino infunditur aliqua uinaceis. Aliquando declaro. Pli. in epiſt. Illud parum expreſſiſti. Aliquando, aſſimilare, effingere. Plin. in epiſt. Eſſe nobis curæ ſolet, ut facies noſtra ab optimo artifice exprimatur. Item, ui & neceſſitate impetrare, quòd & Extorquere dicimus. Cic. pro Quinct. Extorquendum eſt inuito: eripiendum atque exprimendum eſt. Exprimere formula, pro conficere. Ci. p Roſc. Com. Expreſſæ ſunt enim ex uniuſcuiuſque damno, incommodo, calamitate, iniuria publicæ à prætore formulæ.

Exprobro, bras, *Rimprouerare, gittare in occhio*, ὀνειδίζω, commemorans obiicio. Teren. in And. Iſthæc commemoratio, quaſi exprobratio eſt immemoris beneficii. Sumitur tamen pro qualemcunque culpam obiicere. Ouid. libr. 12. Metam. Trepidoq; fugam exprobrauit amico. Aliquando eſt obiicere culpã non uerbis ſed re, & aliquo facto. Cic. de Inuen. Num tibi caſus bellicos exprobrare, aut obiicere uideor.

Expromiſſor. Pomp. de uerb. oblig. Satis acceptio eſt ſtipulatio, quæ ita obligat promiſſorem, ut expromiſſores quoque ab eo petantur. Expromiſſores ſunt ii, qui pro eo promittunt, qui ipſe efficaciter obligatus non eſt: ut qui pro ſeruo promittit centum aureos domino, ſi eum manumiſerit: nec enim cum ſeruo contrahitur obligatio.

Expromitto, is, pro alio promitto. Vlp. de Iure dot. Debitor mulieris, iuſſu eius, pecuniam uiro ſuo expromiſit. Idem de Donat.

Expromo, mis, *Trar fuori, pronuntiare*, προφέρω, extra promere, efferre. Plaut. Mil. Neque heminas octo exprompſi in urceum. Varr. 2. de Re ruſt. cap. 2. Exprompſit nummos. Interdum eſt eloqui. Cic. 4. Acad. Expromam illa inuidioſa. Liu. 29. Expromerent, quid ſentirent. Expromitur, paſſiue. Cice. 2. in Catil. Quorum omnis induſtria uitæ, expromitur. Expromptus, in medium prolatus, inquit Donatus. Teren. in And. Opus eſt tua mihi ad hanc rem exprompta memoria.

Expugnabilis, le. Stat. 4. Theb. Et nullo tuis expugnabilis aſtro.

Expugnatio, onis, ἐκπολιόρκησις, Cic. pro lege Man.

Expugnator, πολιορκητής, ut, Expugnator pudicitiæ, Ci. 3. Verr.

EXPVGNO, as, κατεπολεμῶ, pugnando capere.

EXPVLSIM, antiqui dixerunt, pro, expellendo, ut à cædendo fit Cæſim. Varro apud Nonium: Videbis pueros pila expulſim ludere.

EXPVLSO, ſas, freq. ab expello, pulſando excutio. Expulſor. Cic. pro Quinct. Bonorum poſſeſſor, expulſor, ereptor. Expultrix. Cice. 5. Tuſc. O philoſophia uirtutis indagatrix, expultrix uitiorum.

EXPVMO, as, are, *Schiumare*, ἐξαφρίζομαι, in modũ ſpumæ emanare.

EXPVNGO, gis, *Cancellare*, ἐξαλείφω, quod ſcriptum eſt, deleo, Plau. in Ciſtel. Volo perſoluere: ut expungatur nomen, ne quid debeã. Vnde etiam milites expungi dicuntur à militia, cum nomina eorum ex albo eraduntur: Plaut. in Curc. Miles pulchre centuriatus eſt expuncto in manipulo. Expungi, dicuntur iudices, cum amouentur à iudicando, ueluti eraſi ex albo iudicum. Perſius Saty. 2. per tranſlationem poſuit pro expellere, & loco mouere. Pupillamve utinã, quẽ proximus heres Impello, expungam. Expungere rationes, eſt ultimam manum calculo imponere. Hermog. de Diuerſ. temp. præſcri. Tractum à more ſupputantium, qui ſemel atque iterum diſpuncto calculo, ubi minores omnes ſummas in unam contraxerint, reliqua omnia ſolent expungere.

EXPVO, ἐκπτύω, ſaliuam, aliudve quid ex ore eiicio.

EXPVRGO, as, ἐκκαθαίρω, perfecte purgo. expurgare ſe à criminis alicuius ſuſpicione, eſt ſe innocentem probare. Plau. in Mil.

EXPVTO, tas, pe. cor. *Tagliare, potare*, ab Ex, & Puto, ſignificat ramos ex arboribus, uel ſarmẽta ex uitibus reſecare. Col. li. 11. Palos expútatos acuere. Per tranſlationem pro excogitare. Plancus Cic. li. 10. Fam. Quæ mens eum, aut quorum conſilia, à tanta gloria auocarint, exputare non poſſum.

EXPVTRESCO, κατασήπομαι, apud Plaut. in Curc. pro penitus putreſco.

EXQVILIAE, arum, tantum plurale, mons Romæ, dictus ab excubijs regis Tulli Hoſtilij, qui hunc collem urbi adiecit, (ut auctor eſt Liu. lib. 1.) & in eum, ut frequentius habitaretur, domicilium ſuum tranſtulit. Ouid. lib. 1. Faſt. Adde quòd excubias, ubi rex Romanus agebat, Qui nunc Exquilias, nomina collis habet. Sunt qui ab Excolendo, Exquilias dictas uolunt, quòd ea pars urbis, cum antea neglecta iacuiſſet, à Tullo rege fuerit exculta. Exquilinus, na, um, ut Exquilina porta, Mons Exquilinus. Varr. Exquilinus mons ſepticeps.

EXQVIRO, is, *Cercare diligentemente*, βασανίζω, ἐξετάζω, diligẽter inquiro, eligo. Ci. 4. Aca. Neque ſtudium exquirendi defatigati relinquimus. Ter. in And. Ea me exquirere, iniqui patris eſt. Exquiſite, Cic. de Clar. Or. Exquiſitius, 1. Tuſc. Exquiſitim, Varro apud Nonium. Exquiſitus, a, um, Cic. 1. de Or. in Piſ. 1. Offic.

EXSCRIBO, is, ἀπογράφειν, deſcribo, exemplum ſumo. Cic. 3. Verr. Exſcribere tabulas, 4. Verr. Col. li. 12. c. 3.

EXSICCO, as, Q. Cic. Tironi, lib. 16. Fam. Furtim exſiccatæ.

EXSIGNARE, ἐκσημαίνειν, ſignare. Liu. 1. Ei ſacra omnia exſcripta exſignataq; attribuit.

EXSORDESCO, ἀποῤῥυπίζομαι, ſordidus fio, Gell. li. 9. c. 2.

EXTA, orum, *L'interiora*, ἱερὰ, uiſcera in corpore animantis, ex quibus aruſpices futura prænoſcebant. Exta (inquit Feſtus) dicta, quod ea dijs proſecentur, quæ maxime extant, eminentq;. Pli. li. 11. ca. 3. Exta hominis ab inferiore uiſcerum parte ſeparantur membranis. Virg. 2. Geo. Pinguiaq; in uerubus torrebimus exta colurnis. Cic. de Inuen. Puerorum extis deos manes mactare.

EXTABESCO, ſcis, ἐκτήκομαι, tabe conficior, & ueluti emarceſco. Cic. 2. Tuſc. Corpus macie extabuit. Idem 2. de Natu. Deo. Poſuit pro euaneſcere. Opiniones fictas, atque uanas diuturnitate extabuiſſe.

EXTEMPLO, *Subito, incontanente*, αὐτίκα, ſtatim. Var. li. 5. de Lin. Lati. Extemplo. i. continuo, quod omne templum debeat eſſe continuo ſeptum, nec plus quàm unum introitum habere. Liu. li. 3. Secundæ belli res extemplo urbanos motus excitauerunt.

EXTEMPORANEVM, ἀμελέτητον, αὐτοσχέδιον, pro ſubitario accipimus.

EXTEMPORE, *All'improuiſo*, ex improuiſo. Aliquando Extempore, pro temporis conditione. Cic. lib. 3. Offic. Ex tempore officium quæritur.

EXTEMPORALIS, le, *Coſa fatta all'improuiſo*, αὐτοσχέδιος, ſubitaneũ: ut, Extemporalis oratio, impræmeditata, Quinct. li. 4. c. 1. Extemporalis actio, idem li. 10. c. 7. Extemporalis rhetor, qui extempore dicit. Mart. li. 5. Extemporalis garrulitas. Quinct.

EXTEMPORALITAS, αὐτοσχεδιασμὸς, facultas ex tempore aliquid dicendi, faciendive. Suet. in Tito. Vel in orando, uel in fingendis poematibus promptus, facilisq; ad extemporalitatem uſque.

EXTENDO, dis, di, ſum, uel tum, *Eſtendere, porgere*, ἐκτείνω, ἀποτείνω, porrigo, explico. Colum. lib. 5. Ad ſummum palum recta uitis extenta. Liu. 7. Extendere omnes imperij uires conſules delectu habendo iuſſit. Virg. 6. Aeneid. Et dubitamus adhuc uirtutem extendere factis? Extenſus. Cic. 4. Acad. Cum extenſis digitis aduerſam manum oſtenderat. Extentus. Cice. 2. de Orat. Extento brachio paululum etiam de geſtu addidit.

EXTENTO, tas, are, freq. Plaut. in Bacch.

EXTENVATIO. Cicero 3. de Orat. Diſtincte conciſa breuitas, & extenuatio.

EXTENVO, as, *Aſſotigliare, eſtenuare*, λεπτύνω, ualde tenue facio, comminuo. Cice. 2. de Nat. Deo. Dentibus extenuatur & molitur cibus. Extenuare mala ferendo, eſt fortitudine leuiora reddere. Ouid. 3. Triſt. Extenua forti mala corde ferendo. Extenuare rem aliquam uerbis, eſt minorem facere, quàm reuera ſit. Cic. 2. de Offic. Neque uerbis auget munus ſuum, ſed extenuat. Ad Heren. lib. 2. Defenſor cauſſam fuiſſe negabit, aut eam uehementer extenuabit. Extenuatus. Cic. 2. de Nat. Deo. Aer fuſus & extenuatus ſublime fertur.

EXTEREBRO, ras, *Triuellare, pertuggiare*, ἐκτρυπάω, terebrando extraho. Ci. 1. de Diui. Ex eo auro, quod exterebratum eſſet, buculã curaſſe faciendã. Tranſlate, aliquid extorqueo. Plau. in Perſa: Nũquam exterebrabis, ut ſis peior, Quàm ego ſiem. Nonnunquã per ſeruari. Varro: Omnes perquirit, atque exterebrat artes.

EXTERGO, gis, ſi, ſum, *Nettare, forbire*, ἀπομόργνυμι, ἐκκαθαίρω, eſt tergendo purgare. Cato de Re ruſt. Extergeo, per ſecundam inflexionem. Plaut. in Rud. Quanto magis extergeo, rutilum fit. Cato de Re ruſt. cap. 16. Die tertio extergeto ſpongia. Inde Extersſus, expolitus. Pli. lib. 34. cap. 9. Aera exterſa rubiginem celerius trahunt, quàm neglecta.

EXTERMINATOR, euerſor. Cic. pro domo ſua.

EXTERMINO, nas, *Eſterminare, cacciar fuori*, ἀφορίζω, extra terminos eiicio. Cic. lib. 3. Offic. Hoc omne genus peſtiferum ex hominum communitate exterminandum. Exterminare urbe atq; agro. Cic. 1. de Nat. Deo. Exterminare morbum, abigere, depellere. Pli. lib. 31. ca. 10. Pro euertere. Cic. poſt redit. ad Quir.

EXTERNO, nas, ab Ex, & ſterno, mente exturbo, dementem facio. Catul. in Argon. Externatus. Catul. Externata malo. Equi externati, id eſt, perterriti, Ouid. in Ibin. Ouid. 11. Metam. Externata fugam fruſtra tentabat.

EXTERNVS, na, nũ, *Foreſtiere*, ἐξωτερικὸς, ab Extra, quicquid ab Exteriori parte eſt: cui opponitur Internus. Liu. lib. 1. Timor patres inceſſit, ne ciuitatem ſine imperio uis aliqua externa adoriretur. Cic. 2. Offi. Homines externos non egere, ornamento eſt reip.

EXTERO, ris, ἐκτρίβω, ἀποψάω, terendo excutio, ex tritura percipio. Colum. lib. 2. Cum amplior meſſis prouenerit, quicquid exteretur, capiſterio expurgandum. Varro lib. 1. de Re ruſt. Agitato perticis, quo ad ungulis è ſpica exteruntur grana. Exterere aciẽ ferri, pro acuere. Exterere litteram, expungere, & delere. Varr. 2. de re ruſt. cap. 1.

EXTERVS, ra, rum, ſiue Exter, ab Extra, *Foreſtiere, d'altro paeſe*, ἐξωτερικὸς, alibi natum, uel quod aliunde aduenit. Cice. in Catil. Exterus hoſtis, atque longinquus. Virg. lib. 4. Exteræ quærere regna. Exter honos. Statius.

EXTERIOR, ἐξώτερος, Cic. de Vniu. Cum alterum eſſet exteriorem amplexus orbem. Plau. Men. Exterior ſiẽ. Comes exterior. i. inferiore indigniorẽq; loco incedens. Hora. 2. Ser.

EXTERRANEVS, ante tempus natus, uel potius eiectus: dictus quòd eum mater exterrita eiecerit. Feſtus.

EXTERREO, res, rui, ritũ, *Spauentare*, καταφοβέω, terreo. Cic. 2. Offi. Præter modum pleriq; exterrentur. Exterreri metu. Liu. 4.

EXTERRITVS, pauefactus. Virg. Plauſumq; exterrita pennis Dat tecto ingentem.

EXTEXO, is, ἀνυφαίνω, retexo, deſtruo quod textum eſt. Plaut. in Bacch. per tranſlationem poſuit, pro auertere quempiam ab eo quod cogitauit: Extexam (inquit) ego eum, ſi Dij uolunt.

EXTILLO, a, *Stillare*, ἐκσταλάζειν, eſt guttatim effluere. Col. libr. 12. ca. 48. amurcam extillare. Extillare lacrymis, eſt totum in lacrymas diſſolui. Ter. in Phor.

EXTIMESCO, περιφοβοῦμαι, ualde timeo. Et modo abſolute accipitur. Ter. in Hecy. Extimui illico. Plau. in Ciſt. Extimuit tum illa. Modo actiue. Cic. in Catil. Quod adoleſcentes indocti contemnunt, id docti ſenes extimeſcent? Cæſ. 3. Bell. Gall. Quarum rerum omnium noſtris nauibus caſus erat extimeſcendus.

EXTIMVS, mi, *Più in fuori*, ἐξώτατος, ſuperlatiuum ab Exterior. Pli. li. 2. c. 78. Iiſdem imperia, quæ nũquam extimis gentibus fuerint. Extimum promontorium, idem li. 6. ca. 28.

EXTIMVLO, παροξύνω, incito. Col. lib. 6. cap. 27. Armentum, ſi prohibeas libidines, extimulatur furijs. Tigris fame extimulata, Ouid. 6. Metam. Extimulare dictis, Oui. 6. Faſt. Extimulator acerrimus, Tacit. lib. 3.

EXTINGVO, is, *Eſtinguere, ammorzare, ſpegnere*, παύομαι, ἀποσβέννυμι, ab Ex, & Tinguo proprie dicitur de ijs, quæ incenſa ſunt. Plaut. in Aſin. Neque illa ulli homini nutet, nictet, annuat, Poſt id, ſi lucerna extincta ſit, nequid, &c. Idem in Perſa: Da illi cantharum, extingue ignem, ſi cor uritur, Caput ne ardeſcat. Per trãſlationẽ uero accipitur pro opprimo, ſic tamen, ut minorẽ in ſe uim habeat, quàm opprimo. Cice. in Læl. Primum danda opera eſt, ne qua amicorum diſſidia fiant: ſin tale aliquid euenerit, ut extinctæ potius amicitiæ, quàm oppreſſæ uideantur. Aliquãdo pro occidere, deſtruere, διαφθείρειν. Lact. lib. 3. Cæleſtes animas una cum corporibus

poribus extinguunt. Ter. in Ad. Sen. animam primum extinguere ipſi, qui illud produxit ſcelus, id eſt auferrem. Virg. 4. Aen. Implerſ ſemq; ſoros flammis, natumq; patremq; Cum genere extinxē. Extingui, mori. Cic. de Seneċt. Extingui homini ſuo tépore optabile eſt. Aliquando eſt perfecte diſtinguere, ἀφορίζειν. Ci. in Horten. Quam ſi ſubtraxeris, qui extingues artificem ab inſcio?

EXTINCTVS, Cic. pro Balb. Cum Scipiones extincti occidiſſent.

EXTINCTOR, oris, Belli domeſtici extinctor, Cic. de Aruſp. reſpon. Extinctor incendij, in Piſo. Extinctor patriæ, pro Sylla.

EXTINCTIO, Cic. 1. Tuſc. Si ſupremus ille dies non extinctionem, ſed commutationem affert loci, quid optabilius?

EXTIRPO, *Stirpare, ſuellere*, ἐκριζόω, proprie eſt una cū ſtirpe euello. Col. lib. 2. cap. 2. Et extirpandis radicibus. Mart. li. 6. Extirpare pilos corporis. Per tranſlationem accipitur pro funditus extinguo. Cice. de Amic. Quamobrem ſi cadit in ſapientem animi dolor, (qui profecto cadit, niſi ex eius animo humanitatem extirpatam arbitremur) quæ cauſſa eſt, ut amicitiam funditus tollamus è uita? Extirpare perturbationes: Cic. 4. Tuſc. Extirpare & funditus tollere uita: Idem de Fato.

EXTIRPATIO, onis, eradicatio, Col. lib. 2. ca. 2.

EXTISPICES, haruſpices, qui extis inſpectis futura prædicunt. Cic. 2. de Diui. Extiſpicium, ipſa extorum inſpectio. Accius in Medea: Extiſpicium ex prodigijs congruens ars te arguit.

EXTO, tas, extiti, ſupinum Extitum, & nonnunquam Extatum, unde participium Extaturus, uel Extiturus, *Stare, ſouraſtare, eſſere eminente*, ἐξέχω, ἀναφαίνομαι, emineo, ſuperſum. Virg. 3. Georg. Summis uix cornibus extant. Extare etiam opus aliquod dicitur, quod non deperijt. Cice. ad Metellum: Illud S. C. Dum extabit, officium meum in te obſcurum eſſe non poterit. Extaturus, Pli. li. 17. cap. 22. Extantia, æ, Col. lib. 5. cap. 5. Capita ſine ulla extantia bubus obnoxia non ſunt.

EXTOLLO, lis, tuli, elatum, *Inalzare, attreſcere*, ἐξαίρω, in altum eleuo, educo, effero. Plaut. Amph. Angues extollunt capita. Tranſlate pro amplificare. Sal. Iug. Eorum uirtus tanta habetur, quantum ea uerbis potuere extollere præclara ingenia. Apud antiquos etiam pro differre. Cæcilius Plocio, ut citat Nonius: Hodie extollet nuptias.

EXTORQVEO, ques, torſi, tū, *Rapire, torre per forza, tormentare per ſapere il uero*, ἐξετάζω, βασανίζω, eſt tormentis, uel alia quauis ui aliquid exprimo. unde extorquere ueritatem, eſt adhibitis tormētis ueram confeſſionem exprimere. Donatus: Torquemus homines, extorquemus ueritatem. Cic. in Catone. Nec mihi hunc errorem, dum uiuo, extorqueri uolo.

EXTORRIS, ris, *Cacciato della patria, fuor'uſcito*, ἄπολις, ἐξόριστος, extra patriam eiectus. Cic. 4. Verr. Extorres profugerunt.

EXTRA, *Fuori*, ἔξω, ἐκτός, Cic. 2. de Fini. Et in corpore, & extra eſſe quædam bona. Idē de Vniuerſ. Partes ita collocatæ, ut nulla pars excederet extra. Extra, pro præter. Ter. Phor. Neq; cognatus, extra unam aniculā, quiſquā aderat. Extra iocum. Cic. Treb. Extra iocum, homo bellus es. Extra quam, pro niſi, in exceptionibus cō cipiendis ponebant. Ci. de Inu. Poſtulat is, qui cum agitur, à Prætore exceptionem, extra quam in reum capitis præiudicium fiat. Vbi, ſi particula deeſſe uidetur, Extra quam ſi: ut Vlp. in l. 1. §. Labeo ſcribit. ff. de flumin. Sed ita excipiendum ait, extra quam ſi quid ita factum ſit, uti de lege fieri licuit. Liu. 36. Campanos Atellanos, Calatinos, extra quàm qui eorum aut ipſi, aut parentes eorum apud hoſtes eſſent, liberos eſſe iuſſerunt.

EXTRANEVS, *Straniere, foreſtiere*, ἀλλότριος, alienus, quaſi exterraneus. unde Extraneus heres, apud Sue. in Claud. Bona extranea, i. externa, quæ & bona fortunæ dicuntur. ad Her. li. 4.

EXTRAORDINARIVS, ria, rium, præter ordinem. Brutus Cic. Tū & facilitatem laudabo tuā, cum exploratum habere cœpero, Cæſarem honoribus, quos acceperit, extraordinarijs fore contentum.

EXTRARIVS, a, um, *Foreſtiere*, ἀλλότριος, qui ex ea, in qua agimus, ciuitate oriundus non eſt, aut qui ex noſtra familia non eſt. Pomp. Minabatur, ſi extrario nupſiſſet. Canis extrarius, pro non domeſtico, Suet. in Veſpa. Extraria lux, Lucr. lib. 4. Extrarium, quicquid eſt extra rem, de qua agitur. ad Her. ſine ulla aſſumptione extraria defenſionis.

EXTREMITAS, tatis, extremum: ut, Extremitas circuli, Pli. li. 2. c. 17. Cæli extremitas, Cic. de Vniu. Ci. 2. de Fin. Infinitasq; regiones, quarum nulla ora, nulla extremitas.

EXTREMO, aduerb. Cic. Atti. lib. 12. Quòd ſcribis extremo.

EXTREMVS, *Vltimo, eſtremo*, ἔσχατος, ultimus, poſtremus. Vir. 10. Ecl. Extremum hunc Arethuſa mihi concede laborem. Cic. pro Clu. In extrema parte quæſtionis. Nonnunquam pro nequiſſimo, quaſi à conſortio humanitatis remoto. Vir. 4. Aen. Extremam (ut perhibēt) Cœo Enceladoq; ſororem Progenuit. Seneca: In hoc ſumma bonitas, in illo extrema malitia. i. maxima, & medici affirmant, deteriores ceteris eſſe, qui ultimi naſcuntur.

EXTRACTORIVS, Pli. lib. 24. cap. 11. extractoriam uim habet, id eſt uacuatoriam.

EXTRAHO, is, ere, xi, ctum, *Trar fuori*, ἐξέλκειν, extrahere, Cice. de Nat. Epicurus ex animis hominum radicitus extraxit religionē. Cic. pro Clu. Extrahitur domo Oppianicus à Manlio. Extrahere diem, eſt, diem conſumere. Cæſ. lib. 1. Bel. Ci. Catone dicendi mora dies extrahente. Extrahere aliquem, pro inducere. Liu. lib. 22. Vulgus extrahere ad conſulatum nitebantur. Extrahere ſe ex aliquo negocio, Teren. in Phorm. Cic. Q. Fr. li. 2. Per obtrectatores Lentuli res calumnia extracta eſt.

EXTRICABILE, à quo quis ſe facile poteſt extricare.

EXTRICO, cas, p. p. *Diſtricare*, ἐκλύω, à tricis, ſunt autem Tricæ capilli, uel aliæ quæuis res tenues, quæ gallinarum pedibus nonnūquam adhærent, earumq; greſſum impediunt. Eſt igitur Extricare, explicare. Plau. in Epid. Aliqua ope exoluam, extricabor aliqua. Vatinius. Cic. in epiſt. De Dionyſio tuo ad huc nihil extrico. Extricare locum aliquem, pro purgare. Col. lib. 4. Silueſtris ager, etſi frutetis aut arboribus obſeſſus eſt, facile extricatur.

EXTRINGO, gis, extrinxi, extrictum, *Strignere*, Cic. 4. Ac.

EXTRINSECVS, ab exteriori parte. Cice. 1. de Ora. Adhibita eſt ars extrinſecus. Varr. li. 1. de Re ruſt. ca. 41. Non denudes medullam, ne extrinſecus imbres noceant. Cic. 4. Acad. Irrumpunt extrinſecus in animos noſtros imagines nobis dormientibus.

EXTRO, as, antiqui dicebant pro exeo; ut nos, pro ingredi, intrare. Afranius: Simul limen intrabo, illi extrant illico.

EXTRORSVM, *εἰς τὰ ἔξω*, uerſus exteriorem partem.

EXTRVCTIO, onis, Cic. 14. Phil.

EXTRVDO, dis, *Cacciar fuori*, ἐξωθέω, extra trudo, per uim expello. Ter. in Hec. Pamphilum extrudit. Pro alienare. Hor. 2. Epiſt. Laudat uænales, qui uult extrudere, merces.

EXTRVO, is, *Edificare, fabricare*, κατασκευάζω, ædifico, conſtruo. Cæſ. 3. Bell. Gal. Omnem eam materiam, quæ erat cæſa, pro uallo extruebat. Extruere ædificium in alieno. Cic. pro Mil. Extruere menſas epulis, & poculis, 3. Tuſc. Extruere thermas de marmore, Mart. lib. 9. Extructus, Cic. in Piſ.

EXTVBERATIO, tuberculorum eruptio. Pli. lib. 31. cap. 9.

EXTVBERO, as, *Gonfiare, enfiare*, ἐξογκόω, intumeſco, excreſco, & quaſi in tuberis formam effigior. Pli. lib. 21. c. 13. Radice folioſa, ex qua media ueluti extuberat. Idem li. 37. Quæ aut extuberantes uidentur uiliores æqualibus. Nonnunquam actiue, pro tuberibus inæquale reddere. Sen. li. 6. Nat. quæſt. Valles extuberat.

EXTVMESCO, *Gonfiare*, in tumorem redigi. Pli. li. 37. c. 5.

EXTVMIDVS, da, dum, Varr. 2. de re ruſt. cap. 51. mediam paulo extumidam.

EXTVNDO, is, tudi, tuſum, ui, uel blanditijs aliquid extorquere. Sueto. Nec, ut appeteret, compelli, niſi à matre potuit. ea demum extudit magis conuicio, quàm precibus. Extundere, ſtudioſe facere. Virg. 8. Aeneid. Lapſa ancilia cælo extuderat. Idem 1. Georg. Vt uarios uſus meditando extunderet artes. Ita enim legit Nonius.

EXTVRBO, bas, *Scacciare, diſturbare*, παρωθέομαι, è loco deijcio, extra turbo, expello. Cic. pro Clu. Lectum illum genialem, ſibi ornari, & ſterni, expulſa atque exturbata filia, iubet. Plaut. in Curc. Ut iam exturbes ex animo ægritudinem. Col. lib. 8. cap. 17. Piſcis ſedibus ſuis non exturbatur. Exturbare calculos, eijcere, & expellere. Pli. li. 20. ca. 10. de aſparago loquens: Radix calculos exturbat. Exturbatus. Catull. Illa procul radicibus exturbata.

EXTVSSIO, is, ἐκβήττειν, tuſſiendo aliquid eijcere. Pli. li. 35. c. 15.

EXVBERO, as, *Abondare*, ἀφθονέω, abūdo, ab adiectiuo Vber, quod fœcundum ſignificat. Virg. 2. Georg. Pomiſq; exuberat arbor. Col. in præfat. lib. 1. Idem lib. cap. 4. poſuit actiue, Fauorum ceras exuberant, pro uberes reddunt.

EXVCCVS, a, um, ἄχυμον, ſine ſucco. Sene. in Epiſt. Scis illum infirmi ſemper & exucci corporis fuiſſe. Quinct. lib. 12. cap. 10. Aridi, & exucci.

EXVDO, das, *Mandar fuori con ſudore*, ἀφιδρόω, ἐξιδρόω, ueluti per ſudorem emitto. Pli. li. 24. c. 9. Vnum arbor ipſa exudat. Virg. lib. 1. Ge. Exudat inutilis humor, dixit neutraliter, pro ſudando effluit. Col. li. 12. c. 48. Oliua quicquid habuit amurcæ exudauit.

EXVERRAE, purgatio quædam domus, ex qua mortuus ad ſepulturam ferendus eſt, certo genere ſcoparum adhibito: ab extra uerrendo. Feſt.

EXVERTO, is, ere, ti, ſum, præuenire, præoccupare. Plau. Pœn.

EXVGO, is, xi, ctum, & Exugeo, ges, *Succhiare*, ἐκβυζάνω, ſugendo elicio. Plaut. in epiſt. Eorum exugebo ſanguinem. Idem in Rud. Exugebo quicquid humoris tibi eſt. Tertiæ declinationis. Idem in Pœn. Ego illi ſanguinem exugam. Colu. libr. 4. cap. 24. Ab uno latere exugitur.

EXVL, lis, *Bandito, eſule*, φυγάς, ἄπολις, ſi Nonio credimus, dicitur quaſi extra ſolū eiectus. Cic. pro Domo: Hinc tu exulē appellare auſus es, cū tātis ſceleribus eſſes & factis notatus? Et iterū: Quid. n. exul? Ipſum per ſe nomē calamitatis, non turpitudinis. Apud Iureconſ. Exules ij proprie ſunt, quibus aqua & igni interdictum eſt: cetera non exilia, ſed Relegationes ſunt. Vide Exilium.

EXVLCERATIO, ἕλκωσις. Pli. lib. 20. cap. 3.

EXVLCERATORIVS, a, um, exulcerandi uim habens. Pli. li. 23. cap. 7.

EXVLCERATRIX,

Exulceratrix, cis, Plin. libro. 27. cap. 12. Vis el ſtiptica, & exulceratrix.

Exulcero, as, *Impiagare, ἑλκόω*, ulcus induco. Pli. lib 20. cap. 6. Lepras exulcerat. Varr. li. 2. de Re ruſt. c. 9. de Canibus loquens: aures, & digitos muſcæ, ricini, & pulices ſolent exulcerare. Per tráſlationem pro exacerbare. Cice. 2. de Orat. Quæ ſanare nequeunt, exulcerant. Idem pro Deiot. Exulcerato animo.

Exulo, las, *Eſſere in eſilio, φεύγω*, patria priuatus ſum. & duobus modis dicitur, ſcilicet de loco, in quo exul eſt, & de quo eiectus eſt. Terent. in Eunuc. Domo exulo. Plau. in Moſt. Exulet à patria ſua. Exulans. Cic. 2. de Diuin. Cum Annibali apud eum exulanti depugnare placeret.

Exultanter, Pli. Epiſt. 62.

Exultantia, tiæ, idem quod exultatio. Gell. lib. 12. c. 5.

Exultim, exultando. Hor. 3. Carm. Ludit exultim.

Exulto, tas, tare, *Allegrarſi grandemente, gioire, ἀγάλλομαι, γαυριάω*, ab Ex, & Salio, a, in u, mutata, ſignificat ſupra modum exilire, atque efferri, & quaſi geſtibus ſaltibuſque lętitiam, aut etiam alium affectum animi oſtendere. Cic. li. de Rep. Eſt quiddam turbulentum in hominibus ſingulis, quod exultat uoluptate, aut moleſtia frangitur. Idem in Catone. Annibalem iuueniliter exultantem patientia ſua molliebat. Virg. lib. 5. Exultantiaq; haurit Corda pauor. Cic. lib. 4. de Rep. Quæ omni crudelitate ſic exultat, ut uix hominum acerbis uulneribus ſatietur. Quo in loco (ut Nonius interpretatur) accipitur pro ſæuire: quamuis alij malint ibi pro gaudere, & delectari accipi. Proprie uero eſt extra ſaltare. Virg. lib. 3. Exultantque uada, atque æſtu miſcentur arenæ. Pli. lib. 8. cap. 53. Quo libuerit, exultant.

Exululatus, particip. ſub uoce paſſiua actiue ſignificans. Ouid. 4. Triſt. Dum ſtupet Ideis exululata iugis.

Exululo, ualde ululo. Ouid. 1. Metamor. Noctiſque ſilentia ruris Exululat.

Exsum, extra ſum. ſic enim lictor in quibuſdam ſacris clamitare ſolebat: Hoſtis uictus, mulier uirgo exeſto. Hoc eſt, non introito.

Exundo, extra alueum effluo. Plin. libr. 2. cap. 103. Fons exundat. Colum. lib. 8. cap. 16. Riui, per quos exundat piſcina, præfigantur ænei cancelli. Transfertur ad alia. Tacitus in Dial. de Orat. Exundat, atque exuberat admirabilis illa eloquentia. Exundatio. Pli. lib. 19. cap. 15.

Exungo, is, ungo. Plaut. in Rud. An exungare ſiccis.

Exungulo, as, *ἐξονυχίζω*, ungues auferre, Plau. in Truc.

Exuo, is, exui, exutum, *Spogliare, ἀποδύω*, indumēta detraho. Lact. lib. 1. Exuuntur ueſtibus flagitante populo. Exuere ſe fortunis paternis, ſpoliare. Liu. lib. 1. Se agro paterno, auitoque exuiſſe. Sæpe pro ſoluo. Virg. 2. Aeneid. Suſtulit exutas uinclis ad ſidera palmas. Quandoque pro denudo. Idem 5. Aeneid. -Magna oſſa, lacertoſque Exuit. Tranſlate pro depono. Cic. pro Ligario: Nonne humanitatem omnem exuiſſes?

Exuperabilis, le, qui poteſt exuperari. Stat. 1. Theb. Nec exuperabile diris ingenium mortale queror. Virg. 3. Georg. -Non exuperabile ſaxum.

Exuperantia, præſtantia. Cic. Tuſc. Exuperantia uirtutis.

Exuperatio. Ad Her. lib. 4. Fit per exuperationem.

Exupero, as, ſupero, excello. Cic. 4. Tuſcu. Quis te exuperauit unquam impudentia?

Exurdo, das, *Aſſordare, ἐκκωφόω*, ſurdum reddo, paſſiuum poſuit Val. Max. lib. 1. Græcis actionibus aures curiæ exurdantur, id eſt obtunduntur. Plin. lib. 32. cap. 10. Panniculæ flos, ſi aures intrauerit, exurdat. Exurdare palatum, dixit Hor. pro ſtupefacere, Ser. lib. 2. Sat. 8.

Exurgo, gis, ſurgo. Cic. pro Cluen. Pauliſper exurgere. Per tranſlationem pro erigere ſe, & recreare ex diutino malo. Cice. pro Lege Agr. Ne quando recreata exurgere, atque erigere ſe poſſent, funditus ſuſtulerunt.

Exuro, is. pen. pr. exuſſi, exuſtum, *Abbruſciare, κατακαίω*, igne prorſus conſumo. Cic. in Piſ. Bœotij exuſti. Ex animo exuri. Idem 3. de Natu. Deo. Mihi ex animo exuri non poteſt, eſſe deos. Igni exuritur ſcelus, Virg. 6. Aeneid. -Exuſtus. Pli. lib. 2. cap. 68. Media terrarum, exuſta flammis, & cremata.

Exuscito, as, *ἀνεγείρω*, Suſcito. Cic. pro Mur. Te gallorum, illum buccinarum cantus exuſcitat. Exuſcitare ſe. Brutus ad Cice. Tu te exuſcita, ut eam ciuitatem, in qua maxima geſſiſti, liberam, atque honeſtam fore putes.

Exustio. Cic. in Som. Scip. Eluuiones exuſtioneſq; terrarum.

Exuviae, rum, *Spoglie, ἔναρα, λάφυρα*, ſpolia hoſti detracta: dictæ ab exuendo, ut Induuiæ, ab induendo. Virg. 2. Aeneid. Exuuias indutus Achilli. Et non ſolum hominum tegmina, aut ueſtes, dicuntur, ſed etiam ceterorum animalium. Virg. lib. 2. Geor. De ſerpente: Cum poſitis nouus exuuijs, nitiduſque iuuenta Voluitur. Pla. in Moſt. Mane caſtigabit eos exuuijs bubulis. Ci. pro Pomp. Locum exuuijs nauticis ornatum.

DE LITTERA F

F Littera à Priſciano inter mutas numeratur, ab alijs inter ſemiuocales, eo quòd à uocali incipiat, & in ſeipſam terminetur. Hæc alio nomine dicta eſt digamma Aeolicum, quòd duplex gamma imagine referat. Eundem ſonum habet, quem apud Græcos φ. unde etiam dictiones aliquot Græcæ, in Latinorum uſum receptæ, quæ apud illos per φ, ſcribuntur apud Latinos ſcribuntur per F: ut, Fama, Fanum, & ſimilia. Vetuſtiſſimi hac littera loco aſpirationis uti ſolebant. Dicebant enim Fordeum, Traſo, Veſu, pro Hordeum, Traho, Veho. Fuerunt præterea apud antiquiſſimos qui loco F, uterentur B, Bruges dicentes pro eo, quod poſteri Fruges dicere maluerunt. Hanc Claudius Cæſar inuerſam u cōſonantis uicem uoluit præſtare: quod etiam hodie in pleriſque uetuſtis monumentis conſpicitur: nunquam tamen efficere potuit ut omnium conſenſu reciperetur.

F ANTE A

Faba, æ, *Faua, κύαμος*, genus leguminis. Ter. in Eunu. Iſthæc in me cudetur faba. Faba Græca, λωτὸς dicitur, Pli. li. 16. c. 30. Faba porcina, *ὑοσκύαμος*, herba, quam uulgus uocabulo deprauato uocat Iuſquiamum. Vide Hyoſcyamus.

Fabula, læ, *Fauola, nouella, μῦθος*, rumor populi, & res paſſim diuulgata, etiam ſi uera ſit, a fando dicta. Iuuen. It noua, nec triſtis per cunctas fabula cœnas. Ter. Hec. Nos fabulæ ſumus, ſenex atque anus. Dicitur etiam fabula, narratio ad delectationem & utilitatem inuenta rerum nec uerarum, nec ueriſimilium: ut, quòd Daphne uerſa ſit in laurum, & Tantalus apud inferos fugientia captet flumina. Hor. in Serm. Sat. 1. Mutato nomine de te Fabula narratur. Cic. 3. de Nat. Deo. Quid uos illa delectat explicatio fabularum? Apologus autem differt à Fabula, ut ſpecies a genere. Dicuntur etiam Apologi fabulæ quæ ſub tectorio ridiculæ alicuius narrationis, & inter bruta animantia colloquij, recondit aliquid, quod ad uitam & mores pertineat: quales ſunt fabellæ illæ, quæ Aeſopi nomine circunferuntur. comœdiæ itaque & Tragœdiæ fabulæ ſunt, non apologi. Huiuſmodi autem fabulæ diuerſa ſortiuntur nomina pro habitu & qualitate perſonarum, quæ in eis introducuntur. Aliæ enim Togatæ dicebantur, quarum perſonæ togis & Romanorum cultu erant ornatæ. aliæ Palliatæ, cum perſonæ Græco more pallijs indutæ in ſcenam prodibant. erat enim Pallium Græcis peculiare, ut Romanis Toga. Togatarum genera ſunt quatuor. Prætextatæ dicuntur, in quibus reges Romani, uel duces inducuntur perſonarum dignitate & ſublimitate tragœdijs ſimiles. Prætextatæ autem dicuntur, quia fere regum uel magiſtratuum prætexta utentium in huiuſmodi fabulis perſonæ introducebantur. Secundum genus Tabernariæ dicuntur, humilitate perſonarum, & argumentorum ſimilitudine comœdijs pares: in quibus non magiſtratus, ſed humiles, & priuatæ perſonæ induci ſolent: quales fere ſunt mercatores, aut inſtitores, qui in tabernis merces ſuas uendere conſueuerunt. Erant præterea fabulæ Attelanæ, iocis & ſalibus quamproxime ad ſatyram accedentes: ab Attelis Campaniæ oppido, in qua plurimæ actitatæ ſunt, nomen ſortitæ. Planipediæ, à planis actorij pedibus dictæ, qui ob humilitatem argumenti & utilitatem perſonarum neque cothurnis utebantur, neque ſoccis.

Fabulae. Plau. in Stichu: Nucibus, fabulis, ficulis.

Fabulum, li, faba, apud Gell. lib. 4 cap. 11. Opinio uetus falſa conualuit, Pythagoram abſtinuiſſe fabulo, quem κύαμον Græci appellant. Cice. de Diuin. Pythagoricis interdictum putatur, ne fabaueſcerentur.

Fabacia, ciæ, *κυαμίτης*, genus cibi ex fabis. Pli. li. 18. c. 12.

Fabacinus, a, um, ex fabis: ut, Fabacinum acus. Cato de Re ruſt. cap. 54.

Fabalia, lium, *Stoppie di faua*, ſtipulæ fabarum, hoc eſt, culmi illi ex quibus ſiliquæ fabaceæ dependent. Pli. lib. 18. cap. 12.

Fabalis, & hoc le, ut, Stipula fabalis. Oui. 4. Faſt. Stipulamq; fabalem Sæpe tuli plena februa teſta manu. Ac paulo poſt declarat, quid ſit Stipula fabalis: ſic inquiens: Duræ culmen inane fabæ.

Fabaris, fluuius in Sabinis. Virg. lib. 7. Qui Tyberim, Fabarimq; bibunt. Alio nomine uocāt Farfarū, auctore Seruio. Plau. Diſſipabo te tanquam folia Farfari. Ouid. Et amœnæ Farfarus umbræ.

Fabarius, a, um, quod ad fabam pertinet: ut, Fabariæ Kalendæ. i. Kal. Iuniæ, quia hoc menſe adultæ fabæ diuinis rebus adhibebantur, teſte Macrobio in Satur. Pilum fabarium, apud Catonē c. 12.

Fabella, diminut. eſt à fabula. Cic. pro Cœlio.

Faber, ut faber ferrarius, qui aliquid ex ferro conficit: faber tignarius, qui tigna ad ædificia concinnat: faber aurarius, qui ex auro aliquid excudit: & ſic de ceteris. Plau. in Moſt. Nequior factus eſt Vſus ædium, atque haud fabri culpa.

Faber, ra, rum, fabrilis. Ouid. 8. Meta. Dædalus ingenio fabræ celeberrimus artis. Apul. lib. 2. Flor. Faberrimo ſignaculo.

Fabianus,

Fabianus,a,um,à Fabio.unde arcus Fabianus, qui conſtructus eſt iuxta regiam in uia ſacra.

Fabiorum familia,Romæ nobiliſſima,nomen ſortita ab eo tempore quo Romani pene omnes agriculturā exercebant: quòd prius qui hoc nomen adeptus eſt,in faba ſerenda excelleret:ut & Cicerónes,Piſones,Lentuli dicti à lente,cicere,& piſis bene ſerendis. Horum tanta Romæ potentia fuit, ut bellum aduerſus Veientes, ſoli cum ſuis clientibus & ſeruis in ſeſe ſuſceperint: cumq; ex leuibus aliquot prœlijs ſæpius uictoriam reportaſſent, tandem ad Alliam fluuium inſidijs circumuenti, ad unum omnes cæſi ſunt. Ouid.lib.2.Faſt.Vna dies Fabios ad bellum miſerat omnes: Ad bellum miſſos abſtulit una dies. Ex tanta clade unus tantum ſuperfuit; qui nondum armis per ætatem idoneus, in urbe relictus erat: ex cuius ſanguine per longam nepotum ſeriem natus Fabius ille Maximus, qui dictator aduerſus Annibalem creatus,cunctabunda quadam prudentia rem Romanam, aliorum imperatorum temeritate labefactatam, primus reſtituit. Fuit & alius Fabius,Allobrox cognominatus, à rege Allobrogum ad Iſaram flumen interempto.

Fabius pictor,antiquitatis bene peritus.Cic.in Bruto.

Fabrateria,oppidum Campaniæ.Iuuen.Sat.3.Sil.li.8.Cic.ad Pætum lib.9.fam.

Fabre,artificioſe.Plaut.in Pœn.Exornatus fabre ad fallacias. Vſitatius eſt compoſitum eius Affabre.

Fabrefacio,is,*Edificare,fabricare*,καλλιεργῶ,τεκταίνομαι,ædifico,artificioſe compono. Plaut.in Capt.Nec fallaciam aſtutiorem ullus fecit poeta,atque ut hæc eſt Fabrefacta a nobis. Plin.de Viris Ill.Claſſem magis ualidam,quam decoram,fabrefecit.

Fabrica,æ,*Bottega del legnaiuolo,fabrica*,ἐργαστήριον, τεκτονικὸν, proprie fabri lignarij officina: quamuis & de alijs officinis dicatur.nam & fabricam ferream dixit. Pli.lib.7.cap.56.Ponitur etiā pro arte,& fabricatione alicuius rei. Vnde & ædificium Fabricā dicimus,& machinationem.Plaut.in Pœn.Hoc conſilium capio, & hanc fabricam apparo,ut filias dicas tuas.

Fabricatio, Cice.2. de Natu.Deo. Si erit tota hominis fabricatio perſpecta. Transfertur ad animum. Curtius: Multa fabricatus ingenio.

Fabricator,oris.Cic.in Verr.ille fabricator tanti operis.

Fabrico,cat,& fabricor,aris, deponens, *Fabricare*, τεκταίνομαι, σκευοποιῶ,fabrili arte aliquid conficio.Ouid.lib.13.Metam.Craterem Aeneæ quem iam fabricauerat Alcon.Fabricatus. Ci.1.de Vniuerſ.Et globoſus eſt fabricatus. Fabricator,oris. Quinct.lib.2.cap.16.Deus ille princeps, parens rerum, fabricatorq; mundi. Fabricor deponens.Cic.de Orat.

Fabrilis,le,pen.pro.*Fabrile*,τεκτονικὸς,quod eſt fabri:ut, Opus fabrile. Horat.2.lib.epiſt.Liu.7.Bel.Pun. Fabrile erratum, Cice. ad Att.lib.6.Fabrile glutinum. Plin.lib.28.cap.11.Fabrilis manus,Mart.lib.11.

Fabulinus Deus,qui pueris primo fari incipientibus præeſſe putabatur:cui etiam Romani ſacrificabant,cum primum liberi eorum fari incipiebant.Nonius.

Fabularis, re, fabuloſus, μυθώδης,ut, Hiſtoria fabularis,in qua multa falſa,& minime uera ſcribuntur.Sueto.in Tib.Curauit hiſtoriæ fabularis notitiam.

Fabulator,oris,facetus collocutor.Suet.in Aug.

Fabulor, laris, *Ragionare, fauellare, fauoleggiare*, μυθολογέω, ὁμιλέω, à fando deriuatur: & ſignificat loqui. Plaut.in Capt. Quid fabulabor? Idem in Ciſt. Hæc noſtram rem fabulatur. Id eſt, de re noſtra loquitur. Fabulari, pro inepte garrire. Liu. libro.25. Quid de imperatore Paulo ſenatus decreuit potius, quàm quid Sergius Galba fabuletur, audi. Confabulor. Teren. Si quando ad eum acceſſerat confabulatum. Fabulo in actiua uoce, pro eodem. Plaut.in Mil.

Fabuloſiùs.Pli.li.33.cap.1.Vnde fabuloſe aduerbium, falſo, uel per fabulas. Pli.lib.30.c.11.Fabuloſiſſime,li.5.c.1.

Fabuloſitas,tis,hoc eſt,fabulantium uanitas.Pli.li.36.c.13.

Fabuloſus,ſa,ſum,*Fauoloſo*,μυθώδης,dicitur,quod commentitium eſt: uel quod fabulis & figmentis celebratur: uel, de quo multa finguntur. Horat. libro. 1. Carm. Vel quæ loca fabuloſus Lambit Hydaſpes.

Faceſſo,ſis,faceſſi, ſupinum in uſu non eſt. Legitur tamen partic. Faceſſitus, tanquam ſupinum eſſet Faceſſitum. Cic.in Ver. Cum audiſſet ſibi negocium faceſſitum,*Andare à fare*. Significat autem proprie ad faciendum eo:ut, Viſo,ad uidendum eo. Virg.Continuo matris præcepta faceſſit. Interdum eſt diſcedere. ἀπέρχεσθαι, ἀποχωρεῖν.Nec mirum: altera enim ſignificatio alteram gignit: nā qui ad faciendum quicquam it,diſcedit,ut id faciat. Ter.in Phor. Hæc hinc faceſſat. Donatus: Faceſſat, pro hinc ſe faciat, id eſt abeat. Cice.in Horten.Faceſſant igitur,qui docere nihil poſſunt, quo melius,ſapiétiusq; uiuamus. Negocium faceſſere,eſt cupiā moleſtum eſſe. Cic. App.Pulchro Cum eſſet nobis allatum de temeritate eorum,qui tibi negocium faceſſerent. Paſſiuum protulit idem pro Clu.Si cui forte hac lege negocium faceſſetur.

Facete, pro eleganter, urbane, χαριέντως. Cic.6. in Verrem: & pro Roſc. Ame.

Facetiae,arum,*Facetie,burle,piaceuolezze*, εὐτραπελίαι, ſunt quaſi deliciæ quædam ſermonis,& dicta urbana ſine ſcurrilitate:quanquam etiam in factis intelligi poſſunt.Plau.in Mil. Quemuis potis es facere,ut ſiyat facetijs. Catullus. Eſt enim Leporum Diſertus pater, & facetiarum. Cic.1.Offic. Sale uero & facetijs Cæſar Catuli patris frater uicit omnes. Idem 2.de Orat.Duo genera facetiarum: alterum æquabiliter in omni ſermone fuſum: alterum peracutum,& breue.

Facetosus,a,um,facetus.Cic.2.de Fin.In quendam hominum facetoſam urbanitatem incurratis,non dico.

Facetus,ti,*Faceto*, εὐτράπελος, χαρίεις,qui ſalibus & ſermonis urbanitate,citra ſcurrilitatem tamen,abundat.Cic.ad Q.Fr.Neque parum facetus ſcurra Sext. Næuius. Idem 2.de Legib.Facetiſſimus poeta ueteris comœdiæ Ariſtophanes. Quidam à faciendo deriuant.ut is ſit qui geſtibus aut uerbis ita alium imitatur,ut ſe illum faciat. Alij à fando deducunt. Veteres etiam Facetum dixerunt,quicquid uenuſtum eſſet,& elegans.

Facies,ei,*Faccia*,πρόσωπον,& Vultus(πρόσωπις) differunt: quòd Vultus uoluntatis indicium ſit,quod pro motu animi in facie oſtēditur:unde Seruius.Vultus eſt uoluntatis indicium,qui pro uoluntatis uarietate mutatur.Virg.4.Aeneid.Spé uultu ſimulat, premit altum corde dolorem. Inde etiam cæli & terræ. Vultum appellamus,quia mutari contingit. Facies uero,pars anterior capitis humani,conſtans ex fronte,oculis,naſo,malis,ore, & mento,Sal. in Catil.Prorſus in facie, uultuque uecordia inerat. Sumitur tamen Faciés pro totius corporis forma. Terent. in Eunuch. O faciem pulchram. Vt enim ab aſpectu Species,à fingendo Figura, ita à faciendo,uel à factura corporis,dicitur Facies. Plaut.in Pœn.Sed eorum uteris qua ſis facie,mihi expedi. Neque ſolum de hominibus dicitur,ſed etiam de rebus inanimatis: ut Egregia litterarum facies:ut Facies dicatur cuiuſque rei ſuperficies. Vt cum dicimus Faciem terræ, Faciem maris. Sal.lib.2. Hiſt.Sardinia in Aphrica mari facie ueſtigij humani. Accipitur tamen nonnunquam Vultus pro facie,præſertim apud poetas:qui pro eodem dicunt, Fœdato uultus & Fœdata facie. Cic.de Orat. Quæ nobis non poſſumus fingere,facies,uultus,ſonus. Quandoque etiam facies, pro ſpecie dicitur. Virg.6.Aeneid.Quæ ſcelerum facies.ò uirgo, effare. Antiqui declinabant, hæc Facies,huius Facies,Vel Facii, pro Faciei,ut teſtimonijs aliquot docet Gel.lib.9.cap.14. Vertere ſe in omnes facies. Virg.lib.12.Aen.

Facile,*Facilmente,ageuolmente*,ῥᾳδίως,ἀπόνως, aduerbium, nullo negocio. Cice.lib.1.epiſt. Ceteris inuitis facile reſiſtemus. Eſt etiam confirmantis aduerbium,ſignificans,haud dubie,certo,nullis aduerſantibus,iungitur eleganter cum nomine Princeps. Cic. 3.lib.epiſt. Tu qui eſſes ordinis tui facile princeps. Admittit & ſuperlatiuum,ut, Facile doctiſſimus. Facile primus. Item adiectiua diuerſitatem importantia:ut, Facile diſſimilis. Aliquando & uerba cum præpoſitione Præ compoſita: ut, Facile præſtat æqualibus. Nonnunquam pro libenter. Cic.4.Tuſc.Sed te aberrare propoſito,facile patiebar.id eſt,non inuitus.

Facilis,le, Teren.in Heaut. Hæc dum incipias,grauia ſunt,dumq; ignores:ubi cognoris,facilia. Idem apud Virg. 4. Georg.Bonam atque iuſtam rem oppido imperas, & factu facilem. Aliquando facilis, dicitur exorabilis, & ad ignoſcendum paratus: ut, faciles uenerare Napæas, Teren.in Heaut. Mihi ſi unquam filius erit,næ ille facili me utetur patre. Ex facili,pro facile. Col.li.6.ca.1.

Facilitas,atis,*Facilità,ageuolezza*,ῥᾳστώνη, Cic.4. Tuſc. In bonis rebus, quòd alij ad alia bona ſunt aptiores, Facilitas nominetur: in malis procliuitas,ut ſignificet lapſionem. Facilitas carminis, uel orationis, eſt perſpicuitas quædam & claritas, qua mentem ſcribentis facile aſſequimur. Accipitur etiam facilitas pro lenitate illa,qua facile patimur nos exorari. Terent.in Hecy. Vt facilitas mea illorum corrumpat animos.Id eſt,indulgentia.

Facinorosus,a,um,flagitioſus,Cic.in Catil.lib.1.de Leg.

Facinus, oris, uocabulum medium, quo tam in bonam, quàm in malam partem uti poſſumus.eſt enim facinus inſigne aliquod factum,ſiue bonum,ſiue malum. In bonam partem accipitur apud Sal.pro uirili & ſtrenuo facto.Præclari facinoris, aut bonæ artis famam quærunt.Sæpius in malam.Cic.lib.3. Offic. ab hoc nulla fraus,nullum facinus aberit.

Facio,cis,feci,factum. Interdum pro ſcribere,i.componere. Donatus in Terentium: facit, qui materiam componit, ut Menander. Pro æſtimare.Plaut.in Curc.Aeſculapij ita ſentio ſententiam,Vt me nihili faciat,nec me ſaluum uelit. Sic dicimus Magni facio, Parui facio,Tanti facio:quod eſt,magno precio æſtimo, nullius æſtimo,tanti æſtimo. Plaut. in Curc. Reſpicio uos nihili meam gratiam facere.Idem in Rud.Minacias ego iſtas flocci non facio uas.Cice.Cecinnæ:Pompeium faciebam plurimi:Iungitur & cū genitiuis Lucri,& Sumpti,ut Lucri facio, idem ſit quod facio lucrum:& Sumpti facere,idem quod facere ſumptum. Plaut.in Perſa.Feciſti lucri: Idem in Caſ. Transfertur ad innumeros propemodum

modum uſus.nam & facere uerba,dicimus.i.loqui:facere iter,ire. facere terrorem,terrere:facere aliquem certiorem,ſignificare alicui rem aliquam:facere urinam,meiere:facere ſordes, ſordeſcere: facere pediculos, emittere: facere copiam,poteſtatem præbere: Facere lucrum,lucrari. Facere etiam,pati eſt:ut,feci iacturam,dãnum,naufragium. Item facere pro ſacrificare. Virg.3.Eclo. Cum faciam uitula,pro frugibus,ipſe uenito. Cic.pro Mur. Nolite à ſacris patrijs Iunonis ſoſpitæ,cui omnes conſules facere neceſſe eſt, conſulem potiſſimum auellere.Plaut. Plenam faciam tibi fideliá, id eſt implebo. Item conuenire.Mart. Non facit ad ſæuos ceruix niſi prima leones. Item rem obſcœnam facere.Plaut.Mauult ancillæ facere,quàm libertæ.Pertinet & ad pecuniam,quæ fieri dicitur,cum cogitur,ſeu colligitur,Sal.Iug.Quę pecunia ad Hiſpaniẽ ſe bellum Metello facta erat. Faciam te ut plurimũ amem.i.plurimum amabo.Faciam ut tibi proſim.i.tibi prodero. Facto opus eſt,fieri opus eſt,quod etiam dicimus, Opus eſt factu. i. Factum iuit mihi contumelia. Cato pro ſe contra Caſſium: Euenit ita Quirites,ut in hac contumelia,quæ mihi propter huiuſmodi petulantiam factum itur,rei quoque publ.medius fidius miſerear. Plau. in Aul.Quem tu ſenecta ætate ludos facias. id eſt, derideas.Facere are,apud Lucr.lib.6.pro Areſacere:Facere ægre alicui,hoc eſt, facere alicui rem moleſtam. Terent.Eunuc.Voluit facere contra huic ægræ. Facere animum alicui eſt,incitare, & animum alicui augere.Liu.25.Miſſum à Metaponto præſidium, Romanis fecit animum.Liu.lib.1.Eam alitem ea regione cæli,& eius dei nunciam ueniſſe, circa ſummum culmen ominis auſpicium feciſſe. Facere copiam & poteſtatem alicui.Plaut. Capt. Gratiam habeo tibi,cum copiam iſtam mihi,& poteſtatem facis.Facere cum aliquo,eſt partes illius fouere, aut ſequi. Gell.lib.15.cap.22.Ex eis nationibus,quæ cum Sertorio faciebant. Cice.pro Quinct.Cum ueritas cum hoc faciat. Fac eſſe, & permittentis & concedentis eſt locutio:ac ſi dicas,eſto,uel pone ita eſſe.Cice.10 Verr.Fac ita eſſe:tamen hoc ferendum nullo modo eſt.Facere fidem, eſt facere ut quis credat.Facere gradum,eſt ambulare. Cice.2.de Orat. Quotieſcunque gradum facis,toties tibi tuarum uirtutum ueniat in mentem. Gradum ad aliquid facere, eſt per quoſdam ueluti gradus ab una re paulatim ad aliam tranſitum facere. Quinct.lib.3. cap.6.Ad ea,quæ ſunt potentiora, gradum ex his feciſſe contenti. Facere gradum,pro promouere, Liu.6. Iam eo gradum feciſſe plebeios.unde ſi porro annitantur,peruenire ad ſumma, & patribus æquari poſſent. Facere gratiam iuriſiurandi,ſoluere uinculo iuriſiurandi. Plaut.Rud.Iuriſiurandi uolo Gratiam facias. Facere gratiam,pro,onus,quod ſubire quis teneatur,ei remittere. Sueto. in Othon. Reddendi equi gratiam fecit eis, qui maiores annorũ quinque & triginta retinere eum nollent. Facere gratiam delicti,pro ignoſcere.Sal.in Iug.Boccho delicti gratiam facit.Facere gratum,pro gratificari.Teren.Eunuc.Omni te turba euolues, & illi gratum feceris.Facere iniuriam. Plaut. Merc. Filio ſuo innocenti fecit tantam iniuriam.Facere initium,incipere. Cic.ad Att. lib.9.Si qua ratione initium fecit,eadem cetera aget. Facere largitionem,ſeu largitiones,eſt largiri. Cice.3.Tuſc.Cum largitiones maximas feciſſet. Ne longum faciam, id eſt ut breuiter dicã, apud Horat. 1.Serm.Saty.3.Facere maximi. Terent.Phorm.Meritum te ſemper maximi feci Chreme. Catullus, Ludere hanc ſinit, ut lubet,nec pili facit uni.Pluris facere. Cic.Att.lib.8.Facio pluris omnium hominum neminem. Facere manum, pro colligere milites.Cic.in Verr. Illi nocte facta manu, armataque ueniunt. Facere miſſum,dimittere.Cic.3.Offic.Iurauit,ſe illum ſtatim interfecturum,niſi iuſiurandum dediſſet, ſe patrem miſſum eſſe facturum.Facere modum alicuius rei,eſt temperare, ſeu modũ non egredi. Cic.1.de Leg.Ipſis magnopere auctorem fuiſſe,ut aliquãdo controuerſiarum aliquem facerent modum. Facere modos, eſt inter actus fabularum intercinere. Cic.de Ora.Neque id actores prius uiderunt,quàm illi,qui fecerunt modos. Facere mutuum cum aliquo.Plaut.Curc.Ea me deperit:Ego autem cum illa nolo facere mutuum.Id eſt,nolo eam deperire ut me deperit. Naufragium facere.Cic.ad Tironem:Qui cupide profecti ſunt,multi naufragia fecerunt.Facere nomen,eſt nominare.Liu.8.Scelerato cãpo,credo ab inceſto id ei loco nomen factum. Facere nomen alicuius amplum,eſt conciliare famam. Liu 28. Vbi per aliquot annos maximis rebus gerendis ampliſſimum nomen apud exteras gentes populo Romano familiæque ueſtræ fecerant. Facere nomina,idem quod debitorem ſe conſtituere.Cic.3. Offic. Emit: nomina facit:negocium conficit.Cic.Gallo lib.7. Nomina ſe facturum,qua ego uellem die.Id eſt pecuniam crediturum, in eam diem ſoluendam, quam ego poſtulaſſem. Facere nomen cum uineis,i.facere ſupputationem reditus uinearum. Colum.lib.3.c.3. Quod quaſi nomen ſi,ut fœnerator cum debitore,ita ruſticus cum uineis ſuis fecerit. Facere ocium,id eſt dare.Virg.1. Eclog.O Melibœe,deus nobis hæc ocia fecit. Facere uita,pro parere. Varr.3. de Re ruſt.cap.9. Facere par.Plaut.Trin. Feceris par tuis ceteris factis.Facere periculum,eſt tentare,& experiri. Terent. in And. Qui ſcis ergo iſtuc, niſi periculum feceris? Facere poteſtatem, permittere,concedere. Cice.in Catil.Si quid de his rebus dicere uellet,feci poteſtatem.Facere poteſtatem,ſiue copiam ſui,eſt aditum ad ſe præbere,& permittere ut ſecum agatur. Facere omnibus ſui conueniendi poteſtatem. Cic.8.Philip.Facere progreſſum in ſtudijs. Cice.4. Tuſc.Facere prouentum maiorẽ eſt,uberiores fructus dare. Colum.lib.2.cap.15. Ea res maiorem facit prouentum.Facere quæſtum,lucrari. Quæſtum facit meretrix ſuo corpore.Liu.6.Bell.Pun.Quid me faciam,neſcio,Terent.in And.Quid ijs fiet,ſi huc Paulus uenerit? Cic.ad Atti.lib.6. Quid tu huic homini facias? Cice.pro Cecin.Quid de P.Clodio fiat, reſcribe,Cice.ad Atti.lib.2.Facere rem,eſt parare opes. Terent.in Adelph. Nunquam rem facies Facere rem diuinam,ſacrificare. Plaut.in Amph.Ego rem diuinam intus faciam.Facere reum,eſt,accuſare. Tacit.lib.1.Arminium, apud Varum, qui tum exercitui præſidebat,reum feci. Facere ſacrificium, & ſacra.Cice.de Clar.Orato. Qui cum ſacrificium publicum faceret. Liu.1.Qui ſacra publica populo R.faceret.Facere ſanguinem,pro effundere.Liu.35. Non dum bello ita commiſſo, ut ſtrictos gladios aut ſanguinem uſquã factum audiſſent. Facere ſtipendia ſub aliquo,militare.Plin.de uiris illuſt.Sub Oreſte in Sardinia ſtipendia fecit. Facere ſtipendiarios,eſt cogere ad ſoluendum tributum.Cæſ.1.Bel.Gal. Heduos, ſtipendiarios ſibi factos.Facere ſtomachum alicui eſt commouere aliquem,& bilem excitare. Cic.Lentulo lib.1.Epiſt. Non illi quidem ut mihi ſtomachum facerẽt.Facere ſumptum, quod alias facere expenſas,uel Expendere dicitur. Plaut. Capt.Quin ita faciã,ut te cupias facere ſumptum,etſi ego uetem. Facere uadimonium,pro promittere.Plaut.Epid.Illicet ut uadimonium mihi hic ultro facit.Facere uela.i.uelificare. Virg.5.Aeneid.Vela facit tamen,& plenis ſubit oſtia uelis. Facere ueſtigium, ambulare, & progredi Cic.pro Rab.Poſth. Hic uos aliud nihil orat, niſi ut rectis oculis hanc urbem ſibi intueri, atque in hoc foro ueſtigium facere liceat.Facere uitium,eſt corruere, uel uitiari, & aliqua parte labefactari:& proprie de ædificijs dicitur. Cic.in Top. Si ædes exeſæ corruerunt,uitiumve fecerunt. Facere uitium, pro uitiare. Vitruuius:Si uenti frigidi ſunt,ijdem faciunt uitia pauimentis.Facere uolupe animo ſuo. Plaut. Aſin. Hic ſenex ſi quid clam uxore ſuo animo fecit uolupe.Facere uota,eſt ſupplicare. Pli.lib.17.c.2. Pro arboribus uota facit.

Factio,factionis,*Fattione,congiura,ſetta,αἵρεσις*, ab initio (ut auctor eſt Feſtus)honeſtum uocabulum fuit: unde Factiones hiſtrionum,& quadrigariorum dicebãtur.nunc uero(inquit)nomine Factionis ſeditio,& arma dicuntur, Nam eſt diuiſio ciuium in diuerſa ſtudia,cum aliqui ſe principes & primarios in ciuitate efficere conantur,inter quos eſt æmulatio:utroque, quàm maximam corradere potuit, ciuium trahente multitudine, quos Clientes uocant. Nonius, Factio dicitur malorum conſenſus,& conſpiratio. Sal.de Bel.Iugurt.Inter bonos amicitia,inter malos factio. Hinc Factioſi,*στασιαστικοὶ*,qui procliues ſunt ad factionem. i. diſcordiã & ſeditionem.Sal.in Catil.Cn.Piſo,adoleſcens nobilis, ſummæ audaciæ,egens,factioſus. Factioſus,diues & potens.Idem in Aul. Venit hoc mihi in mentem te eſſe hominem diuitem, Factioſum.Quatuor apud antiquos fuerunt aurigantium factiones, Veneta,Praſina,Alba,Roſea, à coloribus cognominatæ. Caſſiodorus quatuor colores harum factionum, cum partibus anni quaternis aſſimilat.Praſinus,uirẽti ueri dicatus erat: Roſeus, flammeæ æſtati:Venetus,nubilæ hiemi. Albus pruinoſo autumno. Suet.ſcribit his addiſſe Domitianum duas,alteram Aurati, alteram Purpurei panni.Hæ certamine curuli & pernicitate curſus inter ſe decertabant, Factio interdum idem eſt quod confectio:unde factionẽ teſtamenti dicimus pro iure, ſeu poteſtate conficiendi teſtamenti. Cic.10 Top.Quas is inſtituiſſet:cui teſtamenti factio nulla eſſet, hoc eſt,qui conficiendi teſtamenti non habebat poteſtatem.

Factitius,a,um,*Fittitio,σκευαστὸς,παρέγγραπτος,τεχνικὸς*, quod arte aliqua effectum eſt, hoc eſt, quod naturale non eſt: ut, Vinum factitium,Color factitius,Sal factitius. Plin.lib.13.c.17.Ergo in utraque gente bina laudatur genera, terrenum & factitium, Factitia uerba dicuntur,quæ & fictitia appellantur, quæ ad ſoni alicuius ſimilitudinem efficta ſunt:ut,Crocire, Hinnire, Claſſis, Tintinnabulum & ſimilia.

Factito,as,ſæpe facio.Cic.li.2.Offi.Hæc apud maiores noſtros factitata.Hor.in arte. Nec ſatis apparet cur uerſus factitet.

Factor, oris, *Fattore*, qui uinum,uel oleum, uel quid ſimile facit. Cato de Re ruſt.cap.13.Seruus una cum factoribus ubi cubet.

Factum,cti,Virg.li.1. Aene. Fortia facta patrum.Factum mutare, pro ſententiam mutare. Teren.in And.Haud muto factum.

Factura,ræ,*Fattura,ποίησις*,compoſitio rei,quam facimus. Pli.li. 34.c.14. Alibi uena bonitatem hanc præſtat,alicubi factura.

Factus,us,*Fatto,ποίησις*,idem eſt quod cõfectio. Vnde factus olei dicitur,quantum una uice conficitur. Cato de Re ruſt.cap. 67. Factoribus det in ſingulos factus olei ſextarios,hoc eſt in ſingulas olei confectiones,uel quoties oleum conficitur. Varr. de Re ruſt. lib.1.cap.24. Hoſtium uocant,quod ex uno factu olei reficitur. Factum dicunt,quod uno tempore conficitur. Factus uillæ pro ſtructura,

ſtura,opere,& ex ædificatione.Idem lib.3.de Re ruſt.cap.1. Quo exornatior ulla eſſe poſſet fructu, quàm factu.

Facvla, *Facella, δᾳδίον, λαμπάδιον*, dimin.parua fax, teda ex arboribus pinei generis,ſæpius diſſecta, ut facilius ardeat, quanquam & ex cera & ex pice fieri poſſit.Prop.lib.2.Eleg.20.Quorum alij faculas, alij retinere ſagittas.

Facvlares, *δᾳδοῦχοι*, dicuntur qui faculas geſtant.

Facvltas,tis, *Facultà, arbitrio, poteſtà, ἐξουσία*, proprie facilitas agendi:ut, Terent.in And.Dij date facultatem obſecro, Huic pariundi. Præterea facultas, eſt uis quædam,quæ facit, ut id facilius fieri poſſit, quod de unaquaque arte præcipitur. eſt enim genus omnium artium, quo in omnium artium definitione uti poſſumus: ut cum dicimus, Dialectica,eſt facultas diſſerendi : rhetorica eſt facultas dicendi, & ſic de alijs. Facultates quoque in plurali tantum numero dicuntur opes , quoniam cum diues quis exiſtit , facile quod uult,agit. Cic.ad Atti. lib. 11. Si quas habuimus facultates, eas cum Pompeio , cum id uidebamur ſapientes facere , detulimus . Facultatem à Facilitate ſic diſtinguit Plin. epiſt. 115. Nimia aſſiduitate facilitas magis , quàm facultas , nec fiducia, ſed temeritas paratur.

Facvndvs,di, *Facondo, eloquente, εὔλογιμος, λογάδης*, diſertus : à fando, qui ea quæ mente conceperit , ad audientes facile atque ornate proferat . Ouid. de Art. Non formoſus erat , ſed erat facundus Vlyſſes.

Facvnde, diſerte. Liu. 28. Tanta inerat Scipioni, ad omnia naturalis ingenij dexteritas, ut hoſtem etiam infeſtiſſimum facunde alloquendo ſibi conciliaret.

Facvndia, *λογιότης*, facultas diſſerendi.Pli.lib.7.cap.30.

Facvndiosvs.Sempro.Aſel.referente Gellio lib.4.cap.9.

Faecatvm Vinum, *Il uino che ſi trahe della feccia, τρυγίας οἶνος*, è fæcibus expreſſum. Cato de Re ruſt. cap. 153. Vinum fæcatum ſic facito: Fiſcinas olearias Campanicas duas illi rei habeto : eas fæcis impleto , ſub prœlumque ſubdito, exprimitoque. Plin.lib. 2. cap.10. Tertium eſt fæcibus uini preſſum, quod Fæcatum Cato appellat .

Faeciniae Vuæ dictæ, quæ plus,quàm ceteræ,fæcis afferunt: Alio nomine à colore Rubellanæ , & à loco Nomentanæ . Colum. lib.3.cap.2.

Faecvlentvs,ta, tum, fæcis plenum: ut, Fæculenta aqua . Pli.lib. 31.cap. 3.

Faecvtinvs,pen.pro. *τρύγινος*, idem quod fæcatus . Gell. libr.13. cap. 19.

Faex,cis, *Feccia, τρύξ, ὑπόστασις*, per æ, diphth. (ut Apul.docet)ut differat in datiuo, à præterito uerbi facio, & eſt excrementum cuiuſque rei: cuius diminutiuum eſt Fæcula. Horat. 1.Carm. Ode 35. Diffugiunt cadis cum fæce ſiccatis amici. Fæces unguenti,eſt materia craſſior , ex qua expreſſum eſt unguentum. Fæcem ciuitatis , homines uiles , & abiectos aliquando uocamus : non quòd homines ſint ſordes, ſed quòd uitam agant ſordidam , & abiectā. Cice. pro Flacco : Opifices, & tabernarios, atque illam omnem fæcem ciuitatum, quid eſt negocij concitare? Sordes & fæx urbis, Cic. Atti.lib.1. Fæx Romuli,pro plebe Romuli,turbulenta,Ci. Attic.lib.2.epiſt.1.

Fagvs,gi, *Faggio, φηγός*, arbor glandifera,ita dicta , *ἀπὸ τοῦ φαγεῖν*, à comedēdo:quod ante inuentas fruges(ut fabulantur poetæ)homines eius arboris glandibus ſolerent uictitare . Inde Fagineus, Faginus, & Fageus, *φήγινος*, quæ eiuſdem ſunt ſignificationis ; quod ſcilicet ex fago arbore eſt . Ouid.3.Faſt. Bis ſua faginea tempora fronde tegit.Sic faginus axis apud Virg.3. Georg. Poſt ualido nitens ſub pondere faginus axis . Et pocula fagina apud eundem 3. Ecl.Glans fagea apud Pli.lib.16.cap.5.

Fagvtal,Romæ ſacellum Iouis,in quo erat fagus arbor , Ioui ſacra.Pli.lib.16.cap.10.

Falacrivm, *φαλάκριον*, Ptol.7.Promontorium Siciliæ.

Falae,turres ligneæ, ob altitudinem dictæ , quibus in oppidorum oppugnationibus,& in ſpectaculis utebantur. à Falando . Tuſci enim Falandum cælum uocabant.

Falarica,cæ, *φαλαρικὴ* , teli genus erat miſſile , oblongo haſtili, quo utebantur pugnantes ex falis, hoc eſt , turribus ligneis . quæ ad depellendos à mœnibus propugnatores extruebantur. Virg.9. Aene. Sed magnum ſtridens contorta falarica uenit . Liu.libro. 1. Bel.Pun.Falarica erat Saguntinis miſſile telum,haſtili oblongo, & cetera tereti,præterquam ad extremum, unde ferrum extabat. Vide Phalarica.quanquam etymi ratio poſtulat , ut Falarica potius per F, ſcribatur,quòd Græca dictio non ſit.

Falcarii,qui falcibus utuntur. Cice.1.contra Catil.Dico te prima nocte ueniſſe inter falcarios . quem locum Priſcianus exponens, inter falcarios,inquit,id eſt in eum locum,ubi ſunt falcarij.

Falcatvs ,a,um,quod formam falcis habet.Plin.lib. 10. cap.21.Sola uolucrum in cælum aſpicit crebro, in ſublime caudam falcatam erigens. Amygdalæ falcatæ,apud Plin.lib.17. cap. 10. Rurſus Falcatum , dicitur falcibus inſtructum : unde Falcati currus, quos Macr.Currus cum falcibus appellat,cū ait: inducebat etiam currus cum falcibus,& elephantos cum turribus . Stat.li.10.Theb. Falcato luſtrante mœnia curru.

Falcvla,læ, *δρεπανίον, δρεπανίς*, parua falx. Colum.lib.12.cap.18. Falculæ,& ungues ferrei quamplurimi parandi. Dicuntur etiam Falculæ, pardorum & pantherarum extremitates unguium in falcis formam incuruatæ:a quibus Falcones dictos putat Feſt . Plin. lib.8.cap.15.Mirum pardos,pantheraſq;,leones,& ſimilia, condito in corporis uaginas unguium mucrone , ne refringatur hebeteturque , ingredi , auerſiſque falculis currere , nec niſi appetendo,protendere .

Falcidia Lex , *φαλκίδιος νόμος*, quæ amputat legata , quando ut minimum quarta pars bonorum non ſupereſt heredibus.

Falcifer,falcem ferens.unde Saturnus Falcifer à poetis appellatur,quòd primus in Italia agriculturæ uſum credatur indicaſſe. Macr. lib.1.Satur. Mart.li.5.Falciferi defendere templa tonantis.

Falco,onis,auis ex accipitrum genere,dicta (ut Feſtus innuit) quòd ungues more falcis habeat introrſum flexos. Feliciſſimum omen ueteres putabant,ſi Falco à ſiniſtra uolaſſet,unde à Græcis *ἱέραξ*, quaſi ſacra auis uocatur. Campani Capyn olim uocabant , à qua nonnulli uolunt Capuæ nomen eſſe impoſitum : quòd ex uolatu falconis de ea ædificanda ſumptum fuerit augurium . Sunt autem Falcones omnes feminæ : mares uero , quos uulgus uocat Moſcardinos .

Falere,neutr.gen.Varr.de Re ruſt.cap.5.Subter columnarum ſtylobatem eſt lapis à falere,pedem & dodrantem altus.ipſum falere ad duos pedes altum à ſtagno. Verbū nobis hodie incognitum.

Falerii,orum,oppidum fuit Faliſcorum in Tuſcia. Ptol.lib.3.c.1.

Falernvs ager,teſte Pli.lib.14. cap.5. Campaniæ tractus eſt,qui à ponte Campano incipiebat læua petentibus urbanam coloniam Syllanam. Vitiferos habet colles , generoſiſſimo uino nobiles,quod à regionis nomine etiam Falernum eſt appellatum. huic inter generoſa Italiæ uina ſecunda nobilitas tribuebatur.prima enim laus dabatur Pucino. Pro uino frequentiſſime neu.gen.eſt. Tibullus tamen in maſc.gen.uſurpauit.Fumoſos ueteres , proferre Falernos.

Falisci,populi Hetruſci,quorum oppidum Faleris. Ouid.Adde ſenem Tatium Iunicolaſque Faliſcos: Faliſcus uenter, nomen Lucanicis,inuentus primo in Faliſcis . Papin.lib. 4. Siluarum: Non Lucanica,non graues Faliſci. Mart.libro.1.Et Lucanica uentre cum Faliſco.

Fallaciae,arum, *Inganni, σοφαὶ*, technæ, doli mali : uerba ad falſitudinem compoſita. Cice.2.de Diuin. Tota res inuenta fallacijs, aut ad quæſtum, aut ad ſuperſtitionem, aut ad errorem . Terent. And. Fallacia alia aliam trudit . Colum. lib.11.cap.2.Res habet aliquam fallaciam.

Fallaciter, *δολίως* . Cice.1.de Diuin. Fallaciter portenta interpretari.Idem 3.Offic.Ratio poſtulat,ne quid inſidioſe,ne quid ſimulate, ne quid fallaciter. Vindicare ſe alicui fallaciſſime, Cic. de Aruſp.reſp.

Falliam , pro fallacia dixere ueteres, ut annotauit Nonius , Nonij antiqui poetæ locum citans,ex Decumis.Hanc feci falliam.

Fallax,cis, *Fallace, ingannatore*, qui conſueuit fallere . Plin.lib.22. cap.23. In his naturam eſſe apparet , in illis coniecturam ſæpius fallacem . Mart.lib.1.Sic auidis fallax indulget piſcibus hamus. Cic.de Amic.Si ſpem afferunt,ut tanquam in herbis non fallacibus fructus appareat.

Falliosvs,a,um, *ἀπατηλός*, fallacijs plenum.Gellius.

Fallo,lis,fefelli,falſū, *Ingannare, gabbare, ἐξαπατάω, παρακρούω*, decipio:à fando,(ut inquit Varr.)cum contra,quàm diximus, facimus.nam,ſi quis te decipit,improprie fallere dicitur. Cice.pro Roſc.Ame.Perditiſſimi eſt hominis, ſimul & amicitiam diſſoluere,& fallere eum,qui læſus non eſſet,niſi crediſſet . Ponitur & pro lateo.Liu.Speculator Carthagınenſis, qui per biennium fefellerat,Romæ deprehenſus.Fallit me,id eſt ignoro. Cic.de Or. Neque hoc te Craſſe fallit. Ibidem: Quem noſtrum fefellit , Ita uos eſſe dicturos? Fallere ſpem . Cice. in Catil.Si uis improborum ſpem meam fefellerit . Falſus ſum , decipior . Plaut. Aul. Quanquam Haud falſa ſum nos odioſas haberi. Terent. And.Falſus es. Id eſt erras .

Falsarivs , *μεταγράφων*, qui ſcripta publica falſificat. Sueton. in Nero.

False , Plautus in Capt. Falſe faciam , ut uerus hodie reperiare Tyndarus .

Falsidicvs,ci,& Falſiloquus, *ψευδολόγος*, qui falſa loqui conſueuit: Plau.in Capt.Me meamq; rem,tuis falſidicis fallacijs dilacerauiſti.Idem:quarum rerum te falſiloquum eſſe nolo.

Falsificvs, *ψευδοποιός*, falſifico,qui facit fallacias.Plaut. Mil.

Falsimonivm , nij , *Frode , fallacia , ἐξαπάτη* , fraus , fallacia . Plaut. Bacch. Quos cum cenſeas tibi amicos , reperiuntur falſi falſimonijs.

Falsiparens,tis,id eſt cuius pater is eſſe creditur , qui minime eſt. Catullus ad Manlium,epig.63.Falſiparens de Hercule dicit, quē ex Ioue & Alcumena natum , plurimi credebant Amphitryonis eſſe filium,qui uerus erat Alcmenæ maritus.

Falsitas, ψεῦδος. Cice. pro Clu. Parum firmamenti, & parum uirium falſitas habet.

Falso, ſas, falſum facio. Modeſt. l. penul. ff. ad l. Corn. de fal.

Falso, non uere. Salu. in proœ. Iug. Falſo queritur de natura ſua genus humanum. Plaut. in Bacch. Neque tu me habebis falſo ſuſpectum.

Falsum habere, fallere. Salu. in Iug. Neque ea res me falſum habuit.

Falsus, a, um, ψευδής, quod fallit, quod uerum non eſt. Teren. in Eun. Quæ uera audiui, Taceo: Sin falſum, aut fictum, continuo palam eſt. Falſum teſtamentum, ſuppoſititium eſt, uel corruptú. Ter. in And. Falſus es, id eſt, deciperis, ut interpretatur Donatus. Cice. de Diui. Complexus falſæ beneuolentiæ in amore ſimulato.

Falx, cis, δρέπανον, ἅρπη, ferramentum aduncum, quo ſegetes & herbæ ſecantur: item illud, quo uites, & arbores putatur. Var. li. 1. de Re ruſt. c. 50. In Vmbria falce ſecundú terrá ſuccidunt ſtramentum. Vir. 3. Eclo. Vites incidere falce nouellas. Ci. 5. Tuſc. Immiſſi cum falcibus multi purgarunt, & aperuerunt locum. Falces in Campania Seculæ dicuntur, à ſecando. Falcium hæc enumerantur genera à Catone cap. 110. & 111. Fœnariæ, Stramentariæ, Arborariæ, Vineaticæ, Siluaticæ, Ruſcariæ. Falx etiam appellabatur bellica machina, quæ adunco præfigebatur ferro: dicta, quòd incuruata eſſet ad ſimilitudinem falcis, ut ex muris lapides extraherentur. Cæſ. 2. Bel. Gal. Falces præacutæ, inſertæ, affixæq; longurijs, non abſimili forma muralium falcium.

Fama, mæ, φήμη, à fando: quicquid de aliquo diuulgatur, ſiue in bonum, ſiue in malum. Virg. lib. 4. Neque enim ſpecie, famave mouetur, id eſt infamia, ut exponit Nonius. Idem 4. Aen. Fama, malum, quo non aliud uelocius ullum, Mobilitate uiget, uireſq; acquirit eundo. Fama etiam, de re inueterata. Mart. li. 1. Quicquid fama canit, donat arena tibi. Quinctil. Fama eſt, olim Iouem in imbrem aureum conuerſum, puellæ in gremium deſcendiſſe. Sic Fama Scipionum, laus, celebritas. Virg. 1. Aen. Sum pius Aeneas, fama ſuper æthera notus. Cic. de Fin. εὐδοξίαν, aptius eſt bonam famam appellare, quàm gloriam.

Famelicosus, βουλιμιώδης, frequenter famelicus. Feſtus.

Famelicus, *Affamato*, βουλιμιῶν, qui fame laborat. Terét. in Eunuc.

Famelia, diminutiuum à fama. Feſtus.

Fameo, es, *Hauer fame*, λιμώττω, & Fameſco, ſcis, fame laboro.

Fames, famis, *Fame*, λιμός, ὄρεξις, edendi cupiditas: à φάγω, edo. Cice. pro Aul. Clu. Beſtiæ, fame dominante, ad eum locum, ubi paſtæ ſint, reuertuntur. Accipitur interdum pro caritate ex annonæ penuria naſcente. Cic. Terentiæ: Verendum eſt, ne breui tempore fames in urbe ſit.

Famigerabilis, *Conoſciuto per fama*, clarus fama. Apuleius.

Famigerator, qui rei alicuius famam ſpargit. Plau. in Trin.

Famigeratio, διαθρύλησις, famæ diſſeminatio. Plau. Trin.

Familia, *Famiglia*, τῆς οἰκίας, appellatione comprehenduntur tã liberi, quàm ſerui utriuſque ſexus, unius, quem Patremfamiliam uocamus, iuri ſubiecti. Apud antiquiſſimos Famelia ſcribebatur per e, litteram, tantumq; de ſeruis dicebatur: ab Oſca dictione Famel, qua illi ſeruum appellabant, ut auctor eſt Feſtus. Poſtea, cõmutata e, in i, Familia appellata eſt. Quo uocabulo Varronis etiá ſeculo ſerui ſignificabantur, ut oſtendit lib. 1. cap. 16. Deinde tamen paulatim inualuit uſus, ut etiam liberi Familiæ nomine, & quicunque ſub unius patrisfamilias iure uiuerent, comprehenderentur. Plau. Trucul. Hæc una opera circumit per familias. Poſt ad eos quoque tranſlatum, qui ex eadem ſunt cognatione: ut Cæſarum familia, Scipionum familia. Suet. in Ner. Ex gẽre Domitia duæ familiæ claruerunt, Caluinorum, & Ahenobarborum. Familia pro ſecta. Cice. 2. de Diuin. Magnus locus, philoſophiæq; proprius, a Platone, Ariſtotele, Theophraſto, totaq; Peripateticorum familia tractatus uberrime: Vide latius nominis huius ſignificationem apud Paulum Iuriſconſ. l. Pronunciatio. ff. de uerb. ſign.

Familiaris, οἰκειακός, quando adiect. eſt, ſignificat quod ad familiam pertinet, unde Familiaria negocia, res familiaris. Ad Herennium in operis præfatione: Negocijs familiaribus impediti. Gel. li. 3. Memoriæ mandatum eſt, Platonem philoſophum tenui admodum pecunia familiari fuiſſe. Familiaris focus, Col. lib. 11. ca. 1. Sepulchra familiaria, quæ quis ſibi ac familiæ ſuæ conſtituit: Interdum neceſſarius, arctaq; familiaritate coniunctus. Ci. Att. Homo familiariſſimus mihi, & omnibus in rebus coniunctus. Idem de Amicitia: Videmus P. Aemilium C. Luſcinio familiarem fuiſſe. Arbor familiaris Italiæ, id eſt paſſim naſcens, apud Plin. lib. 23. cap. 5.

Familiaris Sella, ἀφεδρών, à ueteribus appellata fuit, ſella perforata, eijciendis alui excrementis accommodata. Varro. 1. de Re ruſt. cap. 13.

Familiaritas, tatis, *Familiarità, dimeſtichezza*, συνήθεια, conſuetudo inter familiares. Cic. de Amic. Cum accepiſſemus à patribus, maxime memorabilem C. Lelij, & P. Scipionis familiaritatem.

Familiariter, συνήθως, domeſtice. Cic. 6. Verr. Cum is L. Siſenna tam familiariter uteretur. Familiariter ferre mortem alicuius, id eſt moleſte. nam quæ ſunt nobis familiaria, ea animo noſtro chara, inquit Donatus. Ter. in And. Huius mortem tam fert familiariter.

Famosus, ſa, ſum, *Famoſo*, δύσφημος, frequentius in deteriorem partem accipitur pro infami. Sal. Largitionem famoſam, impudentemq;. Inde Famuſa mulier dicitur, quæ impudicitiæ nomine male audit. Cic. 2. de Orat. Ad famoſas uetuit mater accedere. Interdum in actiua ſignificatione. unde famoſi libelli apud Iuriſconſultos, qui alicuius famam lædunt. Interdum in bonam partem, preſertim apud Plin. Iuniorem, & eius ſeculi ſcriptores. nam Ciceronis ſeculo in malam partem ſemper. Pli. li. 6. epiſt. Cauſſam pulchram & famoſam. Tacit. lib. 21. Famoſæ urbis ſupremam diem tradituri ſumus.

Famulanter, ſuppliciter, in modum famuli. Nonius Famulanter, ſuppliciter. Accius Tereo. Semela natum affare, & famulanter pete.

Famularis, re, δουλικός, quod pertinet ad famulum ſiue famulam. Cic. 1. Tuſc. Qui ſe in medios immiſit hoſtes famulari ueſte, ne poſſet agnoſci ſi eſſet ornatu regio. Iura famularia dare, pro imperare populo regia poteſtate. Ouid. 15. Meta. Manus famularis, Senc. Herc. Oetæo. Turba famularis menſas inſtruit, Sta. 2. Achil. Famulare, neutrum pro aduerbio, ſeruiliter. Stat. 3. Syl. Nec famulare timens. Id eſt, more famuli.

Famulatio, famulorum, famularumq; multitudo. Apul. li. 2.

Famulatus, us, & Famulitium, δουλεία, pro ſeruitute. Cic. de Amic. Qui aliquandiu in famulatu fuerint. Idem 3. Offi. Miſer uirtutis famulatus ſeruientis uoluptati. Varr. Duro famulitio aſtrictus. Dicitur & Famulitium ſeruorum copia. Macr.

Famulor, aris, ὑπηρετέω, famuli officio fungor. Pli. lib. 2. cap. 63. Vt alimentis noſtris famuletur. Fortuna famulante aliquid agere, id eſt adiuuante fortuna. Cliu. de Bel. Get. Cice. de rep. Cum hi famulantur.

Famulus, li, *Seruo, famiglio*, ὑπηρέτης, originem habet ab Oſcis Italiæ populis, apud quos ſeruus Famul dicebatur. Cice. de Amic. Parare pecuniam, equos, famulos. Lucr. lib. 3. Proinde ac famul infimus eſſet.

Famulus, a, um, famularis. Oui. 2. de pont. Nec dedignata eſt abiectis Illyris armis Cæſareũ famulo uertice ferre pedẽ. Famula, læ, ancilla. Vir. 8. Aen. Famulaſq; ad lumina longo Exercet penſo.

Fanaticus, a, um, à fano quòd in templis ſacerdotes oraculũ editum, huiuſmodi furore corripiebantur. Virg. 6. Aen. & Lucan. lib. 5. Liu. lib. 38. Matri magnæ a Peſſimunte occurrere cum inſignibus ſuis, uaticinantes fanatico carmine, Deam Romanis uiã belli & uictoriam dare. Quinct. l. 11 Caput iactare, & comas excutientem rotare, fanaticum eſt. Iuuen. Sat. 2. Et crine ſenex fanaticus albo. Fanatico carmine uaticinari, Liu. 38. Cic. de Diuin. Philoſophi ſuperſtitioſi, & pene fanatici.

Fandus, a, um, θέμιτος, fatu dignum, quod iuſtum, æquum eſt. Cic. 1. de Diu. ex uetuſto poeta: Neque me Apollo fatis fandis inuitã ciet. Virg. 1. Aen. At ſperate deos memores fandi, atque nefandi.

Fanestris colonia, Vmbriæ oppidum. Plin. lib. 3. cap. 14. Fanum Fortunæ uocat.

Fannia Lex, ſumptuaria ad nimium conuiuiorum luxum compeſcendum à Fannio conſule lata. Hæc ludis R. item ludis plebeijs, Saturnalibus, & alijs quibuſdam diebus in ſingulos dies centenos æris inſumi conceſſit, decemq; alijs diebus in ſingulis menſibus tricenos, ceteris omnibus diebus denos. Macr. lib. 2. cap. 24. Gell. lib. 2. cap. 24.

Fanum, ni, *Tempio, chieſa*, σηκός, ναός, templum, à Faunis Latinorum dijs, qui in dormientibus reſponſa dare ſolebant, ut ait Martianus Capella: uel à Fauno, qui (auctore Probo grammatico) primus oraculi conditor fuit. Feſtus: Fanum à Fauno uel à fando, quod pontifex in dedicatione templi, certa uerba præfari ſoleat. Cice. 2. de leg. Athenis fecerunt contumeliæ fanum, & Impudentiæ.

Fanum Fortunæ, agri Gallici urbs, teſte Plin. lib. 3. cap. 14. In littore Adriatico, inter Piſaurum & Senogalliam, non longe a Metauro amne: dicta, quòd in ea pulcherrimum Fortunæ templum fuerit. Incolæ Fanenſes, & colonia ipſa Faneſtris à Pomponio appellatur.

Far, farris, *Farro*, olim generale nomen fuit ad omnia genera frumenti, ita dictum à ferendo, quod à terra proferatur: ſiue (ut Varroni placet) à faciendo, quod in piſtrino fieret, id eſt præpararetur, & confunderetur. Hinc Triticeum far, pro tritico ueteres dixerunt, & Hordeaceum far pro hordeo, & Far adoreum, pro certo frumenti genere, quod alio nomine ador Appellabatur. Colu. lib. 8. cap. 5. Farre hordeaceo cum aqua incocto, uel adoreo farre uino reſperſo. Et paulo poſt: Vua labruſca cum farre triticeo minuto cocta. Proprie autem Farris nomine certum quoddam frumenti genus intelligimus, quod primum ab edendo Edor, deinde litteræ primæ immutatione Ador appellatum, quod paulo ante etiam Far adoreum dici indicauimus. Pli. l. 18. c. 8. Vulgatiſſima frumenti genera, Far, quod adoreum ueteres appellauere,

pellauere, ſiligo, & triticum. Et rurſum: Ex omni genere duriſſimum far & contra hiemes firmiſſimum: primus antiquo Latio cibus. Et iterum lib. eodem, ca. 7. Populus R. farre tantum è frumento ccc. annis uſum, Verrius tradidit. Farris quatuor genera, Cluſinum, Verriculum duplex, & Trimeſtre, quod & Alicaſtrum uocatur. Colu. lib. 2. cap. 6.

FARCIMEN, farciminis, *Salſiccia, lucanica, ἀλλᾶς*, inteſtinum uarie ac minutim conciſa carne refertum. Varr. lib. 6. de lingua Latina.

FARCIO, is, farſi, fartum, *Ingraſſare, impire, συμπληρόω, σιτίζω*, ſagino, pinguefacio, ſaturo, quaſi farre impleo. Colu. lib. 8. ca. 7. Communis ex cura farcientium. Significat & quouis modo. Pli. in epiſt. Architectus affirmat parietes impoſita onera ſuſtinere non poſſe: quia ſint cemento medij farti, nec teſtaceo opere præcincti. Farcire alicui centones. Pla. Epid. Alium quæras, cui centones farcias, id eſt quem tu glorioſis mendacijs, & confarcinatis fabulamentis expleas. Fartus, ſeu Farctus. Cic. 7. Verr. Puluinus Melitenſi roſa farctus.

FARFARVS, ſiue Farfar, Syriæ fluuius, qui ex radicibus Libani montis emittitur, & per Antiochiam fluens, Syriaco miſcetur mari. Farfarus etiam fluuius, per Sabinos fluens, de quo Ouid. Et amœnæ Farfarus undæ. Alio nomine Fabaris. Vir. li. 7. Qui Tybrim Fabarimq; bibunt. Farfarum uocat Pla. in Pœn. arborem populum.

FARFENVM, uirgulei genus eſt, inquit Feſtus.

FARFVGIVM, gij, *χαμαιλεύκη*, herba Nymphææ non abſimilis, circa fluuios naſcens, populi folio. Alio nomine Farranum. Pli. lib. 24. ca. 15.

FARINA, næ, *Farina, ἄλευρον, ἄλφιτον*, frumentum mola comminutum, & in puluerem redactum: quod nomen à farre deductum tradit Pli. lib. 18. cap. 9. Scribitur tamen unico r, quamuis Far in obliquis r, geminet. corripit enim primam ſyllabam. Martialis: Paſcitur & dulci facilis gallina farina. Oui. de Med. faciei: Nā quæ pulueræ fuerint concuſſa farinæ.

FARINACEVS, a, um, *Di farina, ἀλφιτώδης*, quod factū eſt ex farina.

FARINARIVM, *Luogo da tener farina, ἀλευρών*, locus ubi ſeruat̃ farina.

FARINARIVS, a, um, quod ad farinam pertinet. Pli. lib. 18. Farinario cribro.

FARIS, *Parlare, φάσκειν*, uel fare, fatur, fatus. à Fero deductum eſt, quod inter alia ſignificat loqui. Quanquam Fari, teſte Varrone minus ſit, quàm loqui. pueri enim cum primum uocem edere incipiunt, quæ intelligi poteſt, Fari dicuntur. Pl. lib. 11. ca. 51. Qui celerius fari cœpere, tardius ingredi incipiunt. Loqui autem nemo dicitur, niſi qui ſeruato quodam uerborum ordine perfecte quæ ſentit efferre poteſt. unde pueri, qui nondum fari didicerunt, Infantes dicuntur. Hæc tamen Varronis differentia non obſeruatur. Vir. li. 6. Sic fatur lacrymans, claſſiq; immittit habenas. Legitur & in ſignificatione, paſſiua. Suet. Prætorum faſti dies ſunt, quibus ius fatur, id eſt dicitur: ut Nefaſti, quibus non dicitur. Huius uerbi prima perſona deberet eſſe For, ut inquit Priſci. quæ tamen non eſt in uſu. A fari fit Fandus, a, um, de quo ſuo loco. Fando, gerundium, Cic. pro Quinctio: Poſtulatio, mitto æqua, uerum ante hoc tempus ne fando quidem audita. Fans participium. Proper. lib. 3. El. 7. Subtrahit hæc fantem torta uertigine fluctus. Fatus particip. Vir. 2. Aen. Sic fatus deinde comantem Androgei galeam, clypeiq; inſigne decorum Induitur.

FARRAGO, farraginis, *Cōmiſſione de diuerſe coſe, χιλὸς, ἄγρωστις*, à farre quod ex multis ſatis ut hordeo, uicia, & leguminibus fit, pabuli cauſſa. Var. Far ferro cæſum, Farrago dictum, aut quod primum in Farracea ſegete ſeri cœptum ſit. Diuerſarum quoque rerum cōmiſtio Farrago dici poteſt. Iuue. Sat. 19. Quicquid agunt homines, uotum, timor, ira, uoluptas, Gaudia, diſcurſus, noſtri eſt farrago libelli. Perſius autem Sat. 5. Farraginem pro farre, uel frumento poſuit, cum inquit: In tenui farragine mendax.

FARREATIO, genus ſacrificij erat, quo ſacerdotum nuptiæ confirmabantur. nam (ut auctor eſt Boetius in Topica Ciceronis) tria erāt genera uxorum: unum cum uxor tantum in lecti partem ueniebat, quam matronam uocabant: Alterum cum in manum, mancipiūq; uiri conueniebat, omniumq; eius fortunarum fiebat particeps, & marito ſuo inteſtato, ut heres ſuccedebat, & maritus uiciſſim illi: cuiuſmodi uxores matresfamilias uocabantur. Tertium, cum adhibito libo farreo, certa ſacrificijs ſolennitate nuptiæ contrahebantur. Sed huiuſmodi ſolennitate in contrahendis nuptijs ſoli ſacerdotes utebantur.

FARREVS, a, um, quicquid ex farre confectum. Col. lib. 7. c. 11.

FARREVM, rei, *ὀλυρός*, genus libi ex farre factum. Pli. lib. 18. c. 3. Farreum quoque ueteres uocabant horreum, à farre: ut Granarium à grano.

FARTILIS, & hoc le, *Ingraſſato*, idem quod fartus. Plin. lib. 10. ca. 21.

FARTIM, pone idem quod aceruatim, cumulatim. Apul.

FARTORES, *Salciccia, che fanno ſalciccie, ἀλλαντοπῶλαι*, qui farcimina faciunt, ex inſecta carne, adipe, & huiuſmodi: aut certe qui aues macras ab aucupibus emptas, lucri gratia farciunt, id eſt ſaginant. Ter. in Eun. Lanij, coqui, fartores, aucupes. Cic. in Offi. cetarij, lanij, coqui, fartores. Hoc etiam uocabulo, auctore Feſto, appellati ſunt nomenclatores, quòd obuiorum nomina candidatis in aurem infarcirent.

FARTVM, ti, genus libi, à farciendo dictū: quod multis & uarijs rebus farciretur. Perſ. Saty. 2. Extis, & opimo uincere farto Contendit. Veteres enim (ut Cato de Re ruſt. ſcribit) ſtruē farris, tritici, hordei, fabæ, ſeminis rapacij, ture ac uino additis, ante meſſem parabant in porcæ præcidaneæ immolationem, Ianoq; & Ioui, ac Iunoni ſacrificabant: quæ diuerſarum rerum congeries Fartum appellabatur. Eſt item Fartum, quo quid farcitur, uel fartum eſt. Colu. lib. 3. Semper proderit, ſimulac folia agere cœperit ficus, rubricam, amurca diluere, & cum ſtercore humano ad radicem infundere: ea res efficit uberiorem fructum, & fartum fici ſpecioſius, & plenius. Fartum ueſtis, pro ipſo corpore poſuit Pla. in Moſt.

FARTVRA, ræ, dicitur actus, modusve farciendi altilia. Colu. lib. 9.

FAS, *Ciò che è giuſto lecito, & honeſto, θέμις, ὅσια*, nomen eſt defectiuū, tres tantum caſus habens, eosq; in ſingulari numero, nominatiuū uidelicet, accuſatiuum, & uocatiuum. Eſt autem Fas idē quod pium religioſum, & fati dignum & ad Deos refertur, ut Iuſtum ad homines. Virg. 1. Georg. Fas & iura ſinunt, id eſt diuina, & humana iura permittunt. Plaut. in Aſin. Neque pol te accuſo, neque id me facere fas exiſtimo. Cic. pro Mil. Clodium nihil delectat, quod aut per naturam fas ſit, aut per leges liceat.

FASCEATIM, Quinct. lib. 1. cap. 4. Adijciebant & aſſeuerationem, ut heic: & attractionem, ut faſceatim: qui mihi non approbantur.

FASCELIS, idis, dicta Diana, à faſce lignorum, in quo abſconditum eius ſimulacrum Oreſtes & Iphigenia ex Taurica regione Ariſtoeiam attulerunt.

FASCEOLA, æ. Ci. de Art. muliebres ſoleæ purpureæq; faſceolæ.

FASCIA, æ, *Faſcia, ἐπιδεσμὸς, ταινίδιον*, genus linteoli, quo pueri uel aliud quid ligari ſolet. Cic. 2. de Diuin. Deferr ad coniectorē quidam ſomniaſſe ſe ouū pendere ex faſcia lecti ſui cubicularis. Et proprie, pro tegumento crurum pedumq; Faſciæ poni conſueuerunt, ideoq; Crurales, Pedulesq; dicuntur. Vlpian. Faſciæ crurales, pedulesq; ueſtis loco ſunt, quia partem corporis ueſtiunt. Scribit Pli. li. 8. mures portendiſſe exitium Carboni imperatori, arroſis faſcijs quibus in calceatu utebatur. Col. li. 7. Recte genibus applicantur, ac faſcijs circundantur. Faſcia pectoralis, qua mulieres mammas tegunt, Mart. libr. 14. Item Faſciæ dicuntur ſectiones quædam orbis, quæ ab Aſtrologis zonæ, ſiue Plagæ appellantur. Martianus: Orbis terræ in quinque zonas, ſiue melius faſcias diſcernitur. Aliquando ponitur pro nube, in modum faſciæ cælum percurrente. Iuue. Saty. 24. Nil color hic cæli, nil faſcia nigra minatur.

FASCIO, as, are, *Faſciare, σπαργανόω*, eſt faſcia ligare. Spartianus de Antonino Pio: Sed cum eſſet longus & ſenex incuruatusq;, tilia eis tabulis in pectore poſitis faſciabatur, ut rectius incederet. Mart. lib. 12. Nec faſciato naufragus loquax trunco.

FASCICVLVS, li, *Faſcio piccolo, δέσμη*, paruus faſcis: ut Faſciculus litterarum. Cic. ad Qu. frat. lib. 2. Idem ad Tironem. Faſciculus alter ad me iam ſine tuis litteris perlatus eſt. Accipitur & pro olfactoriolo. Cic. libr. 3. Tuſc. Faſciculum ad nares admouebis.

FASCINATIO, Pli. lib. 28. cap. 2. Cur & faſcinationibus adoratione peculiari occurrimus? Idem li. 19. cap. 4. Fit autem à *βασκαίνω*, inuideo, indignor, iraſcor.

FASCINO, nas, *Ammaliare*, eſt malefico aſpectu, uel peſtifera laudatione alicui noceo. Virg. 3. Ecl. Neſcio quis teneros oculus mihi faſcinat agnos. Lingua mala faſcinare aliquid, Catul. ad Leſbiam. Faſcinans, tis. Pli. lib. 13. cap. 4.

FASCINVM, *Malia, incantamento, ſtregamēto, βασκανία, γοητεία*, quoddam incantationis genus, quo homines ita ligantur, ut liberi non ſint, nec mentis compotes, ſæpeq; ad extremā maciem deueniāt. Hor. pro uirili membro poſuit in Epod. Ode 8. Illiterati num minus nerui rigent, Minusve languet faſcinum? In eadē etiam ſignificatione legitur in Priapea. Pædicabere faſcino pedali. Quæ loca explicans Cœl. Rhod. Antiq. lect. lib. 4. cap. 7. Lectum eſt, inquit, apud Varronem, in Italiæ compitis Liberi patris ſacra ſolita celebrari tanta turpitudinis licentia, ut in eius honorē uirilia colerētur pudenda, palam exultante nequitia. nam liberi patris membrū per dies feſtos magna celebritate ploſtellis per agros prius, mox & in urbem uectabatur. Lauinij integer menſis Libero dicabatur: quibus diebus unuſquiſque ſpurciſſimis abutebatur uerbis, donec per forum id tranſueheretur membrū, cui, inſpectātibus omnibus, matresfamilias honeſtiſſimam coronam neceſſe erat imponere. Sic deus is propitiabatur, ad ſeminum prouentus: ſic ab agnis faſcinatio auerruncabatur. Vnde opinor turpi membro impoſitum nomen, ut Faſcinum ab effectu diceretur. Hæc Cœlius.

FASCIOLA, *Picchola faſcia, ἐπιδέσμιον*, parua faſcia. Hor. 2. lib. Serm. Sat. 3. Inſignia morbi, Faſciolas, cubital focalia.

FASCIS, huius faſcis, maſc. gen. *Faſcio, δέσμη*, lignorū aliarumve rerum colligatarum congeries. Cæſ. 8. Bell. Gal. Faſces ſtramentorum ac uirgultorum. Sic Faſces calamorum, apud Mar. lib. 14. Per tranſlationem quandoque ponitur pro onere, *ἄχθος*. nam faſces lignorum, ſeu aliarum rerum, graues ſunt portantibus. Vir. in Bucol.

Bacol Ego hoc te faſce leuabo. Erant præterea Faſces apud Romanos magiſtratuũ inſignia, quæ illis à Lictoribus præferebantur, conſulibus quidem duodeni, proconſulibus autem & prætoribus citrum ſeni, dictatoribus uigintiquatuor, quot ſcilicet utrique conſuli, quorum ipſe poteſtatem unus omnem obtineret. Ci. de Inuent. quæſitores cum faſcibus mihi preſto fuerunt. Fiebant autẽ ex betula arbore in eum uſum ex Gallia in Italiam tranſlata. Figura Faſcium erat huiuſmodi. Detractis ex Betula arbore uirgis, ita includebatur ſecuris, ut acies ferri in ſummitate eminere, reliqua pars circunducto loro tegeretur. Quod eo cõſilio a maioribus fuit excogitatum, (ut docet Plutarchus in Problematibus) ut oſtenderent magiſtratuum iram in ſumendo ſupplicio non debere eſſe præcipitem, eoſq; faſces habere, ſed tamen ligatos, quiq; ſine iuſta cauſſa non deberent diſſolui. Præterea ſi ſubito in aliquẽ magiſtratus excanduiſſet, ut ea mora, dum uirgæ aut ſecuris expediretur, furor ille aliqua in Parte ſubſideret. Duo autem uidebantur eſſe facinoroſorum genera: quorum alterum ſperatur poſſe emendari, alterum plane eſt deploratum. qui igitur corrigi poterant, uirgis caſtigabantur: malitia uero deplorata ſecuri amputabatur. Quoniam uero Faſces erant magiſtratum inſignia; factum eſt, ut pro ipſis etiam magiſtratibus ponantur. Virg. li. 2. Geor. Non illum populi faſces, nõ purpura regum Flexit. Hinc Summittere faſces, eſt auctoritatem unuſq; Imperij, reuerentiæ alicuius ſubmittere. Sic Publicola, teſte Liuio lib. 2. Cum populo R. acturus, eius maieſtati faſces ſubmiſit, id eſt lictores, cæteraq; magiſtratus inſignia à ſe recedere iuſſit, ut ueluti priuatus populi iudicium ſubiret. Ad hunc etiam modum intelligendum eſt illud Pli. lib. 7. cap. 30. Cn. Pompeius confecto Mithridatico bello, intraturus Poſſidonij ſapientiæ profeſſione clari domum, fores percuti de more à lictore uetuit, & faſces lictorios ianuæ ſubmiſit is, cui ſe oriens, occidenſq; ſubmiſerat, id eſt lictores ſuos ad ianuam ſubſiſtere iuſſit, ut ueluti priuatus familiariter cum Poſſidonio colloqueretur. Faſces autem ſubmittebat minor magiſtratus, cum occurreret maiori. quod uidetur ſignificare Cicero in Bruto.

FASELVS, pen. pr. ſiue Phaſelus, φάσηλος, Straboni & Appiano nauigij genus fuit miſtam habens formam ex oneraria, & longa triremi, quod tam uelis quàm remis agi poterat. Nonius Faſelum interpretatur nauigium Campanum. Sunt tamen qui in Pamphilia primum inuentum eſſe, & Phaſelide oppido nomen accepiſſe exiſtiment. Vir. 4. Geor. Et circum pictis uehitur ſua rura phaſelis. Sal. lib. 3. hiſt. Et forte in nauigando cohors una grandi phaſelo uecta, à cæteris deerrauit. Vide latius infra in dictione Phaſelus.

FASTI DIES, αἱ ἔνδικοι, δικάσιμοι ἡμέραι, dicti ſunt, quibus ſine piaculo prætoribus licebat tria uerba fari, ſcilicet do, dico, addico, & Nefaſti, quibus non licebat fari. Cice. in Ver. eximere dies de faſtis. Oui. lib. 1. Faſt. Ille nefaſtus erit, per quem tria uerba ſilentur: Faſtus erit, per quem lege licebit agi. Faſti etiã libri erãt, in quibus totius anni res populo R. ſcriptæ continebantur, & cauſſæ feſtiuitatum explicabantur, quales ſunt libri illi quos Ouid. ad imitationẽ Callimachi de cauſſis feſtorum conſcripſit: quorum argumentum ipſe explicat lib. 1. Faſt. his uerſibus. Sacra recognoſces annalibus eruta priſcis, Et quo ſit merito quæq; notata dies. Inuenies illic & feſta domeſtica uobis: Sæpe tibi pater eſt: ſæpe legendus auus. Pro eodem etiam legimus. Faſtus, huius Faſtus, per quartam decli. Luca. lib. 10. Nec meus Eudoxi uincetur faſtibus annus. Et ut auctor eſt Priſcianus, eadem forma dicitur Faſtus, uel Faſti, qua Senatus, uel Senati, Ornatus, uel Ornati, Apparatus, uel ti. Ante tempora Appij Cæci Romani faſtos non habebant, pauciq; ſciebant, poſſet lege agi, necne, donec Cn. Flauius Appij ſcriba, compilatis patroni ſcrinijs, faſtos populo publice legẽdos propoſuit: quod adeo gratum populo R. extitit, ut illum primum tribunum plebis, deinde etiam Aedilem cur. deſignarint. Faſtus uero pro ſuperbia, τῦφος, ſemper eſt quartæ: & eſt proprie indigna ſui ipſius per ſuperbiam exiſtimatio, cum contemptu aliorum. Pli. lib. 12. cap 37. Hæc maxime indicant faſtus. Idem lib. 9. cap. 35. Superbo ſimul ac procaci faſtu.

FASTOSVS, a, um, qui magno faſtu alterum contemnit. Marti. li. 10.

FASTIDIO, dis, pen. pr. diui, ditum, à faſtu fit, *Hauer in faſtidio, faſtidire*, nam proprie faſtidire eſt, cum faſtu quodam contemnere. ἀποστρέφομαι, cum accuſatiuo, ἀηδίζομαι, ὑπερηφανῶ. Vir. 2. Ecl. Inuenies alium, ſi te hic faſtidit Alexis. Dicitur etiam de ſtomacho, cũ cibum aliquem reſpuit: conſtruiturq; ſæpiſſime cum accuſatiuo, interdum etiam cum genitiuo. Horat. in Ser. Num eſuriens faſtidis omnia, præter Pauonem, Rhombumq;? Plau. in Aul. faſtidit mei. Lucil. lib. 7. Difficiles ſumus, faſtidimus bonorum.

FASTIDIOSE. Cic. 1. de Orat. Quàm diligenter, quàm ſæpe faſtidio ſe iudicamus? Idem 2. de Orat. Nolo dicere de tam ſuaui homine faſtidioſius.

FASTIDIOSVS, qui omnia faſtidit, δύσκολος, ὑπερήφανος. Cice. de Clar. Orat. Antonius, facilis in cauſſis recipiendis erat, faſtidioſior Craſſus.

FASTIDITVS, περιφρονηθείς, faſtidio habitus. Lucan. Pars magna Senatus Faſtidita iacet. Pl in Præf. Res ardua uetuſtis nouitatem dare, obſoletis nitorem, faſtiditis gratiam. Verba faſtidita repellere, Oui. 4. de Pont.

FASTIDIVM, dij, *Faſtidio, tedio, ſprezzamento*, καταφρόνησις, contemptus, atque etiam tædium. Cic. 12. Philip. Si eſſent arrogantes, nõ poſſem ferre faſtidium. Quinct. lib. 9. c. 3. Quotidiani ſermonis faſtidium leuat. Faſtidium meum, quo ego alios faſtidio: faſtidiũ mei, quo ab alijs faſtidior. Quinctilianus: Ceu mulier omnibus expoſita mortalibus, uanitatem faſtidio mei deſpectuq; captauit. Plin. lib. 7. cap. 6. Faſtidium in cibis, redundatio ſtomachi, indicia ſunt hominis inchoati.

FASTIGO, as, *Aguzzare, tirare in punta*, ὀξύνω, acumino, & quaſi in faſtigium erigo. Pli. lib. 18. ca. 7. Frumenta hieme in herba ſunt, uerno tempore faſtigiantur in ſtipulam, quæ ſunt hyberni temporis. Sic dicimus Faſtigiatum in metam: quod ſumma ſui parte acutius quàm ima, metæ habet ſimilitudinem: & Faſtigiatum in mucronem. quod ſumma ſui parte cuſpidata mucronem refert. Liu. 37. Ipſe collis eſt in modum metæ in acutum cacumen à fundo ſatis lato faſtigiatus. Pro eodem etiam legimus Faſtigo, as, Sili. lib. 5. Mediamq; per aluum Senſim faſtigans. Apud Cæſarem Collis leuiter faſtigatus.

FASTIGATIO. Pli. li. 17. c. 14. Vt faſtigatio læui deſcendat cuneo.

FASTIGIVM, gij, *Faſtigio, ſommità, acutezza*, κολοφών, altitudo & ſummitas operis, quæ à latitudine ſurgere incipiens, paulatim tollitur in acumen. Hinc illam formam in quacunque re, Faſtigium, κορυφὴν, dixere. Virg. lib. 1. Aen. Et Faſtigia ſuſpicit urbis. Quandoque eſt, quod uulgus Statum uocat. Vnde apud Liuiũ, Ciues eiuſdem faſtigij, id eſt eiuſdem ſtatus, ſortis, conditionis, aut dignitatis. Curtius: Humanum faſtigium exceditis: humanæ conditionis modum. Hinc Attollere faſtigium, id eſt augere nomen, exiſtimationemq;. Quandoque accipitur pro profunditate, ſiue altitudine. Vir. li. 2. Geor. Forſitan & ſcrobibus quæ ſint faſtigia, quæras. Per tranſlationem pro cuiuſlibet rei fine & extrema manu, quæ operi imponitur. Cic. lib. 3. Offi. Operi inchoato, prope tamen abſoluto, tanquam faſtigium imponimus. Tracta eſt metaphora à ratione ædificiorum, quibus acuminatum illud tectum, quod proprie Faſtigium uocatur, ultimo loco imponitur.

FATALIS, le, πεπρωμένον, quicquid nobis ex fato debetur. Cice. 3. de Diui. Si poſſunt prouideri, quia certa ſunt & fatalia: diuinatio nulla. Fatale remedium. Val. lib. 1. Fatalis remedij opem impetraturam ſe credidit. Accipitur nonnunquam Fatalis pro eo, quod fatum, id eſt mortem affert. inde Fatalem enſem dicimus, & Fatale cicutæ poculum.

FATALITER aduerb. Cic. 2. de Diu. Omnia quæ fiunt, quæq; futura ſunt ex omni æternitate definita dicis eſſe fataliter.

FATEOR, teris, faſſus, *Confeſſare*, ἀνομολογοῦμαι, σύμφημι, cõfiteor. Mart. lib. 5. Ingenium, ſtudiumq; tibi, moreſq;, genuſq;. Sũt equitis, fateor, cetera plebis habes. Seruius inquit, fateri eſſe coactorum, & culpabilium. Virg 4. Aen. Anna (fatebor enim) miſeri poſt fata Sichæi. Donatus item, Fateri, non teſtis eſt, ſed rei. Ter. in Eun. Non poteſt ſine malo fateri, uideo. Cic. 3. Tuſc. Vt uictum ſe quandoque eſſe fateatur.

FATICANVS, ni, pen. cor. qui fata canit, id eſt futura prædicit. Ouid. 9. Meta. Hæc ubi faticano uenturi præſcia dixit ore Themis.

FATICINVS, ni, idem. Ouid. 15. Meta.

FATIDICVS, ci, ἔνθεος, μάντις, λόγιος, qui nobis fata, id eſt decreta deorum exponit. unde Fatidici libri, qui continent fata populorum, quales erant Romæ Sibyllini libri, qui & ab hiſtoricis fatales appellantur. Fatidici uates, & Fatidica Manto nominantur, quoniam erat fatiloqua, id eſt futurorum uaticinatrix. Vir. 8. Aen. Vatis fatidicæ, cecinit quæ prima futuros Aeneadas magnos.

FATIFER, a, um, μόρσιμος, mortiferum, quaſi fatum, id eſt mortem afferens. Virg. 8. Aen. Fatiferum enſem.

FATILOQVVS, fatidicus. Liu. 3. Venerabilior diuinitate credita Carmentæ matris, quam fatiloquam miratæ hæ gentes fuerant.

FATIGO, gas, *Faticare*, καταπονῶ, κεκματόω, laſſo, ſiue ad laſſitudinem perduco: quaſi fatim ago. eſt autem Fatim, ualde. Virg. lib. 5. Veloces iaculo ceruos, curſuq; fatigat. Aliqñ percutio. Vir. 9. Aen. Verſaq; iuuẽcũ Terga fatigamus haſta. Aliquãdo perturbo, cõmoueo, ut Quæ mare nũc, terraſq; metu cælũq; fatigat. Aliquãdo exercito. Idẽ Socioſq; fatigat: Præcipites uigilate uiri. Aliqñ cohibeo. Ci. l. 3. Off. Qui non uerbis ſunt, ſed uinculis & carcere fatigandi.

FATIM, *Copioſamente*, ἀφθόνως, abunde, copioſe, à quo Affatim, eiuſdem ſignificationis: & Fatiſco, & Fatigo.

FATISCO, is, ere, χαίνω, eſt abundanter aperiri, quaſi fatim hiſcere. Virg. 1. Aen. Accipiunt inimicũ imbrem, rimiſq; fatiſcunt. Vbi Seruius: Fatiſcunt, abundanter aperiuntur: Fatim enim, abundanter ueteres dixerunt: unde & affatim: hiſcere autem aperiri. Fatiſcor à fateor deduci, notant Gell. li. 17. cap. 2. ex Q. Claudij Ann. lib. 2. Fatiſcere etiam accipitur pro deficere. Col. lib. 2. ca. 14. Omni ſolo, quod prædictorum leguminum ſegetibus fatiſcit, una præſens medicina eſt, ut ſtercore adiuues. Virg. 1. Geor. Ne puluere uicta fatiſcat.

Fatur,taris,multum loquor.eſt enim frequent.à uerbo Fari.Feſ.

Fatua,Deæ cuiuſdã nomen erat, cui à Romanis matronis in operto ſacra fiebant nocturno tempore: Viri autem tanta cura ab eius ſacris arcebantur, ut,uel in ædem eius inſpexiſſe, capitale haberetur,Rationem affert Macrob. li.1. Sat.cap.12.Fatuam, dum inter homines ageret,Fauni uxorem fuiſſe tanta pudicitia, ut perpetuo gynæcio,id eſt mulierum conclaui incluſa, nullum unquam uirũ, præter maritum aſpexerit.Varro eandem eſſe exiſtimat , quæ & Telluris,& Terræ nomine à Romanis colebatur. Fatuæ autẽ nomen à fando deductum uolũt quòd infantes partu editi, nõ prius uocem edunt, quàm terram attigerint.Eadem & Bona Dea uocata eſt: quòd omnium nobis ad uictum bonorum cauſſa eſt:& Fauna, quòd omni uſui animantium fauet : & Ops , quòd ipſius ope uita conſtat.

Fatuitas,atis,*Sciocchezza,* ἀνοία,ſtultitia,ſtoliditas.Cic.ad Att.li. 11.Ego huius miſerrima fatuitate conflictor. Idem 2.de Inuent. Inertiam,negligentiam,fatuitatem nominari oportere.

Fatum,ti,*Fato,* εἱμαρμένη,τὸ πεπρωμένον . à participio Fatus teſte Priſciano,deducitur,quòd Fatum nihil aliud ſit, quàm dictum & iuſſum diuinum.Cice.libr.1. de Diuin. Fieri igitur omnia à fato, ratio cogit fateri. Fatum autem id appello quod Græci εἱμαρμένην,id eſt ordinem, ſeriemq; cauſſarum,cum cauſſæ cauſſa nexa, rem ex ſe gignat.ea eſt ex omni æternitate fluens ueritas ſempiterna.Chryſippus, referente Gellio,definit Fatum eſſe, ſempiternam quandam,& indeclinabilẽ rerũ ſeriem. Seneca in Quæſt. nat.Quid intelligis fatum? Exiſtimo neceſſitas rerũ omniũ actionumq; quas nulla uis rumpat. Apud poetas Fatum quandoq; capitur pro natura, ut docet Gell.lib.13.ca.1. Exponens hunc locum Ciceronis ex prima Phil.Multa autem impendere uidentur præter naturam etiam,præterq; fatum.Virg.4.Aenei. Nam quia nec fato,merita nec morte peribat.Quandoque pro oraculo quod dij fantur.Vir.lib.5.Aen.Oblitus fatorum, Italaſne capeſſeret oras. Quandoque pro morte.Pli.in Paneg.In principe,qui electo ſucceſſore fato conceſſit.

Fatuus,*Senza ſapore,ſciocco, balordo,* ἀβέλτερος,idẽ quod inſipidus , & proprie de cibis dicitur, qui cum non ſapiunt , fatui dicuntur. Mart.in Diſtichis:Vt ſapiant fatuæ fabrorũ prandia betæ,O quã ſæpe petet uina piperq; coquus.Quoties autem ad homines transfertur, idem eſt quod inſipiens, uel inſulſus.Ter.in Eun. Fatuus eſt,inſulſus,tardus.Vbi Donatus: Fatuus,inepta loquens:à fando fatuus dicitur.Inde Fauni fatui,& Nymphæ fatuæ dictæ ſunt.Et iterum,Fatui ſunt,qui uerbis & dictis ſtulti ſunt. Inſulſi uero corde & animo.Fatuus à fando,inquit Varro,qui fatur,quod puer primo fatur,id eſt qui inepta loquitur.Cl.2.de Orato. Hoc præceptum eſt magis monitoris non fatui,quàm eruditi magiſtri.

Fatuor,aris,ὑθλέω,ληρολογῶ.idẽ quod ineptire. Seneca de Morte Claudij: Audi me,& deſine fatuari. Nonnunquam idẽ eſt quod diuino furore corripi.Iuſtinus lib.43.Fauno fuit uxor nomine Fatua,quæ aſſiduo diuino ſpiritu impleta uelut per furorẽ futura præmonebat,unde adhuc qui inſpirari ſolent,Fatuari dicuntur.

Fatuelus,qui & Faunus dictus eſt,Pici Latinorum regis filius fuit, cuius uxor Fatua, uel Fauna dicta fuit.Vide Seruium in illud Vir. 7.Aen.Hunc Fauno & nympha genitum Laurente.

Faventia, urbs Italiæ , hodie Faenza , incolæ Fauentini. Pli. lib. 3.cap.15.

Faveo,es,faui,fautum,*Fauoreggiare,* προςίθεμαι,συμπράττω, alicubi bene cupio. Ter.in Eun.Illi faueo uirgini. Fauere etiam tacere eſt.Ter.in And.Fauete, adeſte æquo animo. Fauere faucibus,antiqui dixerunt pro ſilere. Cic.2.de Diui.Qui ſilentio noctis fauẽt faucibus.Loquitur de gallis. Pro eodem, Fauere linguis. Oui.15. Met.Animis linguiſq; fauete.Virg.5.Aenei. Ore fauete omnes. Vbi Seruius,Fauet ore quis per taciturnitatem.Fauetur,impersonaliter.Cice.2.de Orat.Hominum ſtudijs, ceteris commodandi , fauetur.Ventis fauentibus nauigare,Ouid.15.Met.

Favii,antea Fouij,à familiæ auctore dicti,qui ex ea natus , cum qua Hercules in fouea concubuit. alij putant ita uocatum , quòd primus oſtenderit , quemadmodum urſi , & lupi foueis caperentur. utcunque ſit , conſtat à fouea dictos fuiſſe. unde Fouij non Fauij primum dicti.

Favilla,læ,*Fauilla,* αἰθάλη,proprie ſcintilla igne deſtituta , quanquam etiã indifferenter pro quouis cinere accipitur. Pli. lib.36.c. 25.Idem lib.18.ca.35.Contectus ignis à ſe fauillam diſcutit. Scintilla,σπινθήρ,uero proprie eſt, quæ è ſilice, cum is cæditur,exilire ſolet. Virg.lib.1.Aen.Silicis ſcintillam excudit Achates.

Favissae,θησαυροὶ,cellæ quædam in area Capitolina , ubi reponi ſolebant ſigna, & theſauri, & alia quædam religioſa donarijs conſecrata. Gell.lib.2.cap.10.Dictæ Fauiſſæ, quod in eis flata ſignataq; pecunia conderetur. unde & à priſcis Latinis Flauiſſas dictas fuiſſe comperitur, quas Græci Theſauros appellant.

Favitorem,antiqui dicebant pro fautore: quod & Nonius annotauit,citans locum Lucilij ex l.29.Fauitorem me ubi putes.

Fauni,agrorum & ſiluarum dij,qui poſt prolixum tempus moriuntur, quod è terra geniti ſint.Ouid.1.Met.Sunt Fauni, Satyriq;, & monticolæ Siluani. Ex quo loco apparet, alios eſſe Faunos , alios Satyros, & rurſus alios Siluanos.

Faunus,φαῦνος,filius Pici & pater Latini,antiquiſſimus Aboriginum rex,deus poſt mortem habitus, qui regnauit in Latio.is genuiſſe ferũ Faunos,Satyros,Panes,& Siluanos , ruſticorũ numina.

Favoniana,pyra rubra,à Fauonio inſitore dicta.Plin.lib.& ca.15.

Favonius,ζέφυρος,uentus ab occaſu æquinoctiali ſpirans , contra Subſolanum,teſte Pli.li.2.ca.47. à fouendo dictus , quòd cuncta foueat.eſt enim genitalis ſpiritus mundi.Cice.in Ac. Mare fauonio naſcente purpureum uidetur.

Favor,oris, à Faueo,eſt uoluntas, ſtudium,uel uox alicui bene cupientis.Oui.in Ibin: Sit quoque (quod rarum eſt) ſolito defecta fauore Fortunæ facies inuidioſa tuæ. Plin.lib.14 cap. 4. Maior fauore hominum fama.Cice.pro Roſc. Com.Quam expectationẽ, quod ſtudium,quem fauorem ſecum in ſcenam attulit Panurgus?

Favorabilis,gratioſus, ac fauoris plenus apud omnes.Quinct.lib. 11.cap.1.Aliter pro alio dicendum eſt, ut quiſque honeſtus, inuidioſus, fauorabilis erit. Dicitur etiam Fauorabilis actiue, pro eo, qui fauet.Liu.22. Auram fauorabilis populi ex dictatoria inuidia petit.

Favorabiliter, plauſibiliter. Quinct.lib.4. Pleriſque moris eſt , in aliquem plauſibilem locum quàm maxime poſſint fauorabiliter excurrere.

Favorinus,philoſophus,de quo frequens mentio apud Gel. oriundus Arelate , celebri Galliæ Narbonenſis oppido. Inde in Græciam profectus , ſub Dione Philoſophiæ operam dedit. Hic tria præcipue in ſe ſolebat admirari: quòd, Gallus cum eſſet, Græciſſaret: cumq; eunuchus eſſet, in adulterij tamen ſuſpicionem aliquibus ueniret : & cum imperatorem inimicum haberet , adhuc tamen uiueret. erat enim Adriano Cæſari infenſiſſimus. Hæc ex Philoſtrato.

Faustianum vinum, quod in medijs collibus Falerni agri gignebatur. Nam quod in ſummis iugis, Gauranum uocabant: quod in medijs collibus , Fauſtianum : quod in ima radice , Falernum , Pli. lib.14.cap.6.

Faustulus,paſtor, Remi & Romuli nutritor.Liu. lib.1.

Fauste,feliciter.Cic.pro Mur.Sum precatus, ut ea res fauſte , feliciter, proſpere eueniret.

Faustitas,tatis,pro felicitate εὐτυχία,apud Hora.4. Car. Ode 5.

Faustus,a,um,à fauore,εὐτυχὴς,proſperum ac felicem ſignificat, cui fortuna fauet. Terent.in And.O fauſtum & felicẽ hunc diem.

Fautor,qui alteri bene cupit.Cic.pro Plan. Multi fautores laudis tuæ.Fautrix: Ci.pro Plan.noſtra illa fautrix ſuorum regio.

Favus,apum cellulæ: à fouendo,quòd in his ſobolem foueant. Vir. 4.Geor.Prima fauis ponunt fundamina.Plaut.Meus fauulus.

Faux,cis,uel potius in plu.num.Fauces.nam ſingularis numerus raro eſt in uſu. λάρυγξ, ſuperior pars gulæ mento propinquo , ſed interior ubi os anguſtatur.Pli.li.11.Summum gulæ fauces uocantur, poſtremum ſtomachus. Ci.1. Tuſcu.Has imagines loqui uolunt: quod fieri nec ſine lingua,nec ſine palato,nec ſine faciũ,lateruMve & pulmonũ ui & figura poteſt. Fauces per tranſlationem dicuntur,ſtricti ingreſſus uallium,ſeu alterius loci: ut,Fauces Orci.Vir.6.Aen.Veſtibulum ante ipſum,primiſq; in faucibus Orci.

Fax,cis,*Face,* δαΐς,fuſtis inciſus,& cera,uel oleo inunctus, ac compoſitus ad lumen faciendum: fitq; præcipue ex arundinibus aridis,& picei generis arboribus:cuiuſmodi ſunt teda , & Larix. Varro de Vita populi R.lib.2.Cum à noua nupta ignis in face afferretur,de foco eius ſumptus, fax ex pinu ablata eſſet,ut eam puer ingenuus afferret.Per tranſlationem accipitur pro incitatore, & auctore alicuius facinoris.Pli.in epiſt. Theophanes,fax accuſationis,& origo.Ci.pro Domo:Nonne ſenatui prouidendum fuit , ne in hanc tãtam materiã ſeditionis iſta funeſta fax ſeditionis adhæreſceret? Addere faces alicui,eſt eum incitare,incẽdere,inflammare ad aliquid agendũ. Tacit li.17.Flagrantibus iã militũ animis ueluti faces addiderat Mæuius.Primã facẽ,noctis principium uocitabant, quòd tum primũ uti facere incipiamus:Gell.Cũ iã prima fax noctis,& dẽſiores eſſe tenebræ cœpiſſent,diſceſſimus.Facẽ in nuptijs præferre ſolebant,ſiue ad obſeruandã antiquã conſuetudinẽ,quòd nõ niſi noctu duci nouas nuptas à ſponſis mos erat:ſiue in honorem Cereris,quæ facem in quæranda Proſerpina geſtauerat: ſiue ut noua nupta ignem,& aquã,quæ duo ſunt in uita maxime neceſſaria,cum uiro cõmunicare uideretur.etenim aqua quoque aſpergi ſolebat, ut caſta puraq; ad ſponſum duceretur.

Faxo,is,pro faciam.Virg.li.12.Ego ſidera faxo Firma manu. Verbum eſt defectiuum,quod tantum habet futurum indicatiui , nec id omnino integrum , ad hunc modum Faxo, is, it , & in numero plurali Faxunt: & in futuro optatiui, & præſenti ſubiunctiui , Faxim,is, it,faximus, itis, faxint. Teren.in Heaut.Vtinam Dij faxint.Ennius apud Cic.de Sen.Nemo me lacrymis decoret, nec funera faxit.

F A N T E B

Febricito,tas,πυρέττω,febre laboro.Coſ.lib.7.

Febricula,læ,πυρέτιον,parua febris.Planc. Cice. lib.10. fam. Ex

labore in febriculam incidit aſſiduam,& ſatis moleſtam.

FEBRICVLOSVS, cum multa febri Gell. Morbus febriculoſus.

FEBRILIS, le, ad febrem pertinens. Apul. Ardore æſtuans febrili.

FEBRIO, is, iui, itum, πυρέττω, febrem patior. Celſ. lib.6. ca.11. Potiones, ſi febriat puer, aquæ.

FEBRIS, febris, *Febre*, πυρετὸς, à febricitate morbi, uel (ut Seruius docet) à feruore: eſt intemperies calida totius corporis. Cic. ad Tironem: Is mihi nunciauit te plane febri carere. Febres periodicæ, quæ ſtato temporis periodo accedunt & recedunt, ut quotidianæ, tertianæ, quartanæ. Pli. li.20. ca.3. Adalligata febribus, quas Græci Periodicas uocant. Sunt & alia febrium genera, quæ ex libro Galeni, de Febribus petenda relinquimus.

FEBRVA, orum, καθάρματα, dicebantur, quæ purgamenti cauſſa in quibuſcunque ſacrificijs adhibebantur. Pli. Priſcis temporibus opinio obtinuit, Februa eſſe omnia, quibus maleſactorum conſcientiæ purgarentur. Ouid. 2. Faſt. Februa Romani dixere piamina patres.

FEBRVARIVS menſis dictus, quòd tum, ideſt extremo anni mēſe, populus februaretur, i. purgaretur. per duodecim enim dies continuos Februarij celebrabantur Februa: hiſq́; diebus pro impetranda mortuorum manibus quiete, omnis populus piaculis, ſacrificijsq́; circa ſepulcra accenſis facibus cæreiſq́; intentus erat. Et Iuno Februata, ſiue Febrnalis, quòd ei hoc menſe ſacra fiebant.

FEBRVO, as, luſtro, purgo, *Purgare*, καθαίρω, ἁγνίζω, à feruco, hoc enim adolendo, & flammis feruentibus fieri ſolebat. uel à Sabinorum lingua, qui Febrium purgamentum dicunt. Varro de uita populi R. in eorum enim ſacris liba cum ſint facta, incerni ſolent farris ſemine, ac dicere, ſe ea februare, id eſt pura facere.

FEBRVVS, ᾅδης, dictus eſt Pluto, Inferorum Deus, quòd ei menſe Februario ſacrificaretur. Macrob. lib.1. Sat.

FECIALES, *Araldi*, ειρηνοδίκαι Plaut. dicti à faciendo, (ut auctor eſt Feſtus) quòd belli paciſq́; faciendæ penes eos ius erat. neq; enim licebat bellū alicui inferre, niſi hi & iuſta cauſſa ſuſceptum declaraſſent, & prius indixiſſent. Varro. itaque bella tarde, & nulla temeritate ſuſcipiebant: quòd bellum nullum, niſi pium, putabāt geri oportere. Et priuſquam indiceretur bellum ijs, à quibus iniurias factas ſciebant, Feciales legatos res repetitum mittebāt quatuor, quos Oratores uocabant. Ci.7. in Verr. Habemus hominem in Fecialium manibus educatum, unum præter ceteros in publicis religionibus fœderum ſanctum ac diligentem. Fecialis, & hoc ale. Ci.1. Offi. Belli æquitas ſanctiſſime feciali populi R. iure præſcripta eſt.

FEL, fellis, *Fele*, χολὴ, humor flauus in corpore, in infima hepatis parte, in ueſicula quadam contentus, quàm Ciſtulam fellis appellāt. Humor autem ipſe à medicis Flaua bilis appellatur. Cic. de Diuin. Gallinaceum fel. Aliquādo Fel, quòd ſit amariſſimus humor, pro animi amaritudine ponitur. Plaut. in Truc. In melle ſunt linguæ ſitæ ueſtræ, atque orationes, Corda in felle ſunt ſita. Fel terræ, genus herbæ (quæ & Centaurion, teſte Pli. lib.5. cap.6.) propter amaritudinem ſummam appellatur.

FELLEVS, a, um, Pli. lib.26. cap.12. Sudores felleos mouent.

FELIS, huius felis, maſc. gen. *Gatto*, αἴλουρος, animal quadrupes, quod nobiſcum in domibus tenemus ad murium uenatum. Pli. lib.10. c.73. Feles quo ſilentio, quàm leuibus ueſtigijs, quàm multo ſpeculantur muſculos exiliunt. Varr. li.3. Parietes tectorio leuigant, ne felis aliave beſtia introire ad nocendum poſſit. De animalis huius natura ſic ſcribit Aelia. lib.7. cap.40. Vt ex felibus mas eſt libidinoſiſſimus, ſic amātiſſima catulorum femina: quæ uenereum ideo eo maris conſuetudinem refugit, quòd is calidiſſimum, igniſq́; ſimile ſemen emittat, genitale ut feminæ adurat. cuiuſce rei mas nō ignarus, communes catulos interimit. hæc autem nouorum catulorum deſiderio permota, eius libidini morem gerit. Quòd autē ab omni tetro odore feles abhorreant, eo excrementa ſua, foſſa prius facta, in terra occultant. Hæc ille. Sunt & feles feræ, domeſticis aliquanto maiores, pelle nigris maculis uariegata, ex quibus domeſticum noſtrum animal uidetur propagatum.

FELICITAS, atis, εὐδαιμονία, proſperitas. Cice. pro Font. Præcipere ex eo genere homines, quorum induſtria, uirtus, felicitas cognita in re militari ſit, diligenter uobis retinendos exiſtimetis. Felicitas terræ, fœcunditas, fertilitas, apud Plin. in epiſt. Erat & dea apud Romanos hoc nomine, cui ad impetrandum proſperos rerum inſtitutarum ſucceſſus ſacra fiebant. Auguſt.4. Ciuit. Quid felicitas? dea eſt, ędem accepit, aram meruit, ſacra ei congrua inſtituta ſunt.

FELICITER, εὐδαιμόνως, εὐτυχῶς. proſpere, beate, fortunate. Cic. 3. de Fin. Neceſſario ſequitur, omnes ſapientes ſemper feliciter, abſolute, fortunate uiuere. Virg. 1. Georg. Hic ſegetes, illic ueniunt felicius uuæ.

FELICITO, as, εὐδαιμονίζω, felicem facio. Contrarium eſt Infelicito, infelicem reddo. Plaut. Pœn. Dij illum infelicitent omnes.

FELIX, icis, *Felice*, *fortunato*, εὐδαίμων, μακάριος, proſper, beatus, fortunatus. Virg. 3. Aen. Viuite felices, quibus eſt fortuna peracta Iam ſua. Interdum ſignificat, qui ſcilicet alios felices reddit. Idem 1. Aen. Sis felix, noſtrumq́; leues quæcunque laborem. Vbi Seruius: Felix, propitia. Felix enim dicitur, & qui habet felicitatē, & qui facit eſſe felicem. Vnde & deos felices, uel infelices dicimus, ex rebus, quas præſtant. Idem in Daphnide: Sis bonus ò felixq́; tuis. Aliquando idem quod utilis, ſiue commodus. Mart. Illa manus quōdam ſtudiorum fida meorum, Es felix domino, notaq́; Cæſaribus. Aliquando fœcundus, ferax, fertilis. Virg. 2. Georg. Exijt ad cælum ramis felicibus arbos. Mart. lib.13. Hos Amiternus ager felicibus educat hortis.

FELLICO, as, *Tettare*, *poppare*, θηλάζω, lac exugo. Solinus in Collect. Mater pullo præbet ubera fellicanda. Forte legendū Vellicanda.

FELLO, las, *Succiare*, *poppare*, βδάλλω, lac exugo. unde etiā ad obſcenam eorum libidinem transfertur, qui uirilia intra os recipiunt, & illa perinde ac papillas exugunt.

FELSINA, urbs Italiæ, poſtea Bononia appellata. Pli. cap.15. lib.3.

FEMEN, inis, μηρὸς, Femur. Proprie tamen Femina, teſte Valla li.4. ſunt interiores partes, Femora exteriores: femina poſteriores, femora anteriores. Pli. lib.11. ſic de apibus ſcribit: Prioribus pedibus femina onerant, propter id natura ſcabra. Et lib.28. Femina atteri equitatu, notum eſt. Femina enim interiora equitando atteruntur, non exteriora. Lucret. li.4. Ideo faſtigia poſſe Surarum ac feminum pedibus fundata plicari. Hinc Apuleius finxit uocabulum, Interfemineum, pro pudendis muliebribus, ueluti poſitis inter femina. Col. lib.7. Vtile ſub femina manum ſubijcere, ne ad huiuſmodi tactum poſtmodum paueſcant. Exiſtimat Seruius Femen in nominatiuo non reperiri: Priſcianus docet eſſe in raro uſu. Femina etiam inferiores partes ſignificant: nam à flexu dicta uidentur. ubi igitur iunctura cum flexu pedis eſt, Femina dicuntur. Plaut. in Aſin. Aſinos uetulos, quibus obtritæ ad femina erant ungulæ. Colu. lib.6. Femina ſecari & interdum inuri ſolent. Cice. de Nat. Redundans pedibus, feminibus, cruribus.

FEMORALIA, περιζώματα, p uerēdorum tegminibus. Suet. de Aug. hieme thorace laneo, & femoralibus, & tibialibus muniebatur.

FEMVR, oris, μηρὸς, quod & Femor dicitur, ſecundum Phocam à ferendo, quòd his præcipue partibus ſuſtineatur animal atque feratur. Vide Femen. Liu.24. Scipionis femur tragula confixum. Cice. de Cla. Orat. Frōs non percuſſa, non femur.

FENESTRA, ſtræ, θυρὶς, ἀπὸ τοῦ φαίνειν, lucere. Fit enim ad lucem reddendam. Oui. Qua lumen thalamis parua feneſtra dabat. Interdum ponitur pro aditu, & occaſione. Terent. in Heaut. Hui, quantam feneſtram ad nequitiam patefeceris. Cic. in Tuſc. Ex partes quaſi feneſtræ ſunt animi.

FENESTRATVS, ta, tum, apertum. Plaut. Nulla feneſtratior domus.

FENESTRO, as, feneſtras aperio Pli. lib.11. cap.37.

FENESTELLA, *Fineſtretta*, θυρίδιον, & Feneſtricula, dimin. à feneſtra. Col. lib.1. cap.1. Granaria modicis feneſtellis Aquilonibus inſpirentur. Eſt etiam Feneſtella nomen proprium hiſtorici, ſæpius à Plinio citati, qui nouiſſimo tempore Ti. Cæſaris claruit. Feneſtella item alius, cuius de magiſtratibus Romanorū liber extat.

FERABITES, pen. pro. dicitur agreſtis. Siſena apud Nonium: Partim ferabite, partim lauro ac pinu abundant.

FEROCITAS, tatis, ἀγριότης. Col. lib.3. cap.2.

FERAE, arum, θῆρες, à ferendo, quòd cum impetu, & ſine ratione ferantur: aut quòd naturali utantur libertate, & pro deſiderio ferantur. Proprie autem Feræ dicuntur, quæ ferocitatem habent: ut leones, pardi, lupi: quæ ubi manſuefactæ ſunt, cicures appellantur. Ouid. in epiſt. Ariad. Mitius inueni, quàm te genus omne ferarum. Interdum Feræ ſignificatio latius extenditur, ut omnia fere bruta terreſtria complectatur. Ci.1. Offi. Expertes rationis & orationis feræ.

FERALIA, orum, νεκύσια, feriæ Romanorum, dijs manibus ſacratæ, à ferendis ad tumulum epulis. Ouid. 2. Faſt. Hanc, quia iuſta ferunt, dixere Feralia lucem. Vltima placandis Manibus illa fuit. Cic. Att. lib.7.

FERALIS, le, *Mortale*, *crudele*, θανάσιμος, νεκρικὸς, ἐντάφιος, funeſtum, dirum, exitiale, à Feralibus ducibus, quibus epulæ in mortuorum ſepulcra inferebantur. Virg. 4. Aeneid. Ferali carmine bubo Viſa queri. Generaliter dicitur de omni re ad mortuos pertinente. unde Ferales uittæ, funeri accommodatæ. Feralia amicula, ueſtimenta, quibus cadauera defunctorum ueſtita ſepulcro conduntur. Feralia fœdera, Tedæ ferales, & Arma feralia, mortifera. Feralis cultus, pro funebri & lugubri. Feralis arbor. Plin. libr.16. cap.10. Picea, feralis arbor, & funebri indicio ad fores poſita. Ferales præcones, quos ante ambulones atratos Latine appellare poſſumus, ex quorum grege ſunt funerum indictores. Budæus.

FERAX, cis, ἔφορος, fertilis, fœcundus. Plau. in Epid. Nullum agrum opinor in agro Attico æque feracem. Cice. de Inuen. Agri ſunt feraces.

FERCVLVM, *Viuande*, παρατιθέμενον, παραφερόμενον, teſte Nonio eſt miſſus cibi, ita dictus, quòd ad menſam inferatur. Horat. 2. Ser. Sat.6. Multaq́; de magna ſupereſſent fercula cena. Aliquando pro geſtamine, quo pompa deferri ſolet. Suet. in Cæſare. Pon-

tico triumpho, inter pompæ ferculu trium uerborum prætulit titulum, VENI, VIDI, VICI, id eſt, inter pompæ triumphalis geſtamina, quo nomine continentur ſimulacra oppidorum, ſpolia hoſtium, coronæ, machinæ, & id genus alia. Acron docet, Fercula, eſſe pulpita, in quibus deorum ſimulacra reponebantur: quia in pompa Circenſi huiuſmodi ſimulacra deorum ferebant. Cic. lib. 1. Offi. Cauendum eſt, ne tarditatibus utamur in ingreſſu mollioribus ac ſimiles pomparum ferculis eſſe uideamur.

FERE, *Quaſi, παρὰ μικρὸς, σχεδὸν*, idem quod pene: ut, Fere hominẽ occidiſti: id eſt, parum abfuit, quin hominem occideris. Fere pro plerunque. Ter. Phor. Pauper, cui opera uita erat, ruri fere ſe continebát. Quinct. lib. 1. ca. 5. Fere minus ualent præcepta, quàm experimenta. Interdum ita conſtruitur, ut intelligatur quædam uniuerſitas. Quinct. Hæ fere ſunt emendate loquendi ſcribendiq; partes, id eſt fere omnes. Cic. de Amic. Memini in eum ſermonem incidere, qui tum fere erat in ore.

FERENTARII, orum, *ἀκροβολισταί*, leuis armaturæ milites: à ferendo auxilio: excurſu leues, armis grauibus non impediti, ſed enſe & telis tantum inſtructi. Hæc Nonius. Varro autem Ferentarios uocat milites, qui fundis, lapidibusq; pugnabant: quę tela feruntur, non tenentur. Sal. in Catil. Poſtquam eo uentum eſt, unde à ferentarijs prœlium committi poſſet. Hi & Velati uocabantur, ut inquit Feſtus: quòd ueſtiti inermes ſequerentur exercitum.

FERENTINVM, pen. pro. *φερεντία*, Ptolemæo oppidum eſt Tuſcorum, iuxta Feſulas, incolæ Ferentini. Plin. lib. 3. cap. 5. & Mela li. 2. Ferentinates autem Latij populi ſunt, apud eundem Plin. loco iam citato Ser. lib. 4.

FERBOLA, læ, uitis cuiuſdam genus eſt apud Col. lib. 3. cap. 2.

FERETRIVS, dictus Iuppiter, non à pace ferenda (ut quibuſdam uiſum) ſed à ferendis ſpolijs. nam Romulus, deuictis Ceninenſibus, hoſtium ſpolia ferculo ad id facto in Capitolium detulit, ibiq; ex quercu ſuſpenſa, Ioui conſecrauit, eodemq; in loco Ioui Feretrio templum condidit, auctorq; fuit poſteris, ut eo capta ex hoſtibus ſpolia deferrent. Bina poſtea inter tot annos, tot bella, opima parta ſunt ſpolia. Liui. lib. 1.

FERETRVM, tri, pe. cor. *Bara, cataletto*, lectus, uel aliud, quo mortuus efferri ſolet. alio nomine Capulus, à capiendo. Plin. lib. 7. cap. 52. Varro quoque auctor eſt, xx. uiris agros diuidentibus Capuæ, quẽdam, qui efferretur feretro, domum remeaſſe pedibus. Feretra item dicebantur, quibus fercula ſpoliave in pompis geſtabantur. Liui. 1. Spolia ducis ſuſpenſa, fabricato ad id apte feretro.

FERIAE, arum, *Ferie, giorni quieti, ἑορταὶ, πανηγύρεις*, dies ceſſationũ ab opere: dicti, uel à feriendis uictimis, uel ab epulis ferẽdis: in his enim epulæ fiebant ex pecorum, frugumq; prouentibus. Cic. 2. de Leg. Ferijs iurgia amouento. Feſtus: Ferias antiqui feſtu uocabát & aliæ erant ſine die feſto, ut nundinæ: aliæ cum feſto, ut Saturnalia: quibus adiungebantur epulationes ex prouentu fœtus pecorum, frugumq;. Feriarum apud antiquos multa erant genera, quæ pollui dicebantur, ſi in ijs aliquod opus fieret. Erant enim inter ferias, aliæ publicæ, aliæ familijs quibuſdam propriæ. Feriarum publicarum quatuor erant genera, ut docet Macr. lib. 1. Satu. ca. 16. Statiuæ, uniuerſo populo communes, quæ certis & cóſtitutis diebus fiebant, in quibus præcipue ſeruabantur Agonalia, Carmentalia, Lupercalia. Conceptiuæ, quæ quotannis à magiſtratibus uel ſacerdotibus concipiebantur in certos, ſiue in certos dies, ut ſunt Latinæ, Sementinæ, Paganalia, Compitalia. Cic. 1. de Nat. Deo. Cum ferijs Latinis ad eum ipſius rogatu acceſitusq; ueniſſem. Imperatiuæ, quas conſules, uel prætores pro arbitrio indicebant, extra ordinem, pro ſalute reip. aut principis, aut ob rem feliciter geſtam. Nundinæ, paganorum erant ac ruſticorum, quibus ad negocia & merces conueniebant. Erant præterea propriæ familiarum feriæ, quas quæque familia ex uſu domeſticæ celebritatis obſeruabat, ut Claudiæ feriæ, & Aemiliæ. Item ſingulorum, ut natalium dierum, quæ Natalitiæ dicuntur. & fulgurum, & funerum expiationes. A ferijs feſti dies dicti Feriati, id eſt in quibus feriæ celebrabantur. Vide Ferio, as.

FERINA, abſolute aliquando uſurpatum: & ſubintelligitur caro. Virg. 1. Aen.

FERINVS, a, um, quod ferarum. Cic. 1. de Inuent. Fuit quoddam tempus, cum homines ſibi uictu ferino uitam propagabant.

FERIO, is, ire, *Ferire, παίω, τύπτω*, ſine præterito uel ſupino percutio. Virg. 9. Ecl. Occurſare capro, cornu ferit ille, caueto. Ferire item eſt ſancire, firmare. unde Ferire fœdus dicimus. Virg. 10. Aen. Tarchon Iungit opes, Fœdusq; ferit. Cice. pro domo: Cautiones fiebant pecuniarum, fœdera feriebantur prouinciarum. Origo inde tracta eſt, quòd antiqui fœdus & pacem cum hoſtibus ineuntes porcam ſaxo ſilice feriebant: ut conſtat ex li. 1. Liuianæ hiſtoriæ. Ferire item pulſare eſt. Plau. in Amph. Feriam fores aperire. Ferire iugulum eſt, iugulare. Ferire munere, eſt multare munere, ſeu muneris emungere. Ter. Phor. Ferietur alio munere. Spectris feriuntur oculi, Cic. Caſſio, lib. 15. Epiſt. Ferire aures, pro excitare, Quinct. lib. 9. cap. 3.

FERIO, as, Ferior, aris, deponens, *Far ferie, far uacanza, σχολάζω, χολάζω*, uaco ab opere, uel ſtudio. Inde Feriatus, a, um, quietus, ocioſus, nihil agens, Trebonius. Cice. Ne putes feriatum illũ à ludijs futurum. Ci. 1. de Nat. de. Deum ſic feriatum uolumus ceſſatione torpere. Feriati dies, *ἑορταὶ*, in quibus feriæ aguntur. Plin. in epi. Sequens menſis complures dies feriatos habet. Plin. l. 18. c. 6. Malum patremfamilias, quiſquis interdiu faceret, quod noctu poſſet, niſi in tempeſtate cæli: Peiorem, qui profeſtis diebus ageret. quod feriatis deberet.

FERITAS, tatis, *Fierezza, crudeltà, ἀγριότης*, naturæ quædam aſperitas contraria manſuetudini. Cæſ. 8. Bel. Gal. Cultu & feritate non multum à Germanis differebant. Ci. pro Sex. Roſ. Eoſq; ex feritate illa ad iuſtitiam, manſuetudinemq; tranſtulerunt.

FERME, *σχεδὸν*, fere. Ter. in And. Iam ferme moriens me uocat. Id eſt, cum parum abeſſet, quin moreretur. Ponitur quandoque pro facile. Idem in An. Fidelem haud ferme mulieri inuenias uirum. Vbi Donatus: Ferme pro facile poſuit. Pla. Pœn. Facio quod manifeſte deprehenſi mœchi haud ferme ſolent.

FERMENTESCERE, *ζυμοῦσθαι*, eſt creſcere, & rareſcere addito fermento: & proprie de pane dicitur. Quamuis ad terram transferatur: quæ tunc fermenteſcere dicitur, cum denſitas illa glebarum rareſit, & reſoluitur. Pli. lib. 28. c. 8. Cum teratur inter digitos, fermenteſcens. Idem lib. 17. cap. 2. Tellus illo modo fermenteſcit.

FERMENTO, tas, *ζυμόω*, fermento miſceo, ſeu creſcere facio. Plin. cũ fieret panis hordeaceus ciceculæ farinæ admixtione, fermentabatur. Transfertur etiam hoc uerbum ad terræ culturam, quæ tũc fermentari dicitur, cum rareſit, & ſpiſſæ illæ glebæ reſoluuntur, & uigentur, & ueluti inflantur: ut farina illa ſubacta, & in maſſam redacta, intumeſcit addito fermento. Varro lib. 1. de Re ruſt. ca. 38. præſtare columbinum ſtercus, quòd calidiſſimum ſit, & fermentare poſſit terram. Col. lib. 2. ca. 15. Terram fermentat ſtercus columbinum. Idem lib. 4. cap. 1. Vocat terram fermento intumeſcentem, pro fermentatam.

FERMENTVM, ti, *Fermento, leuatoio, ζύμη, ζύμωμα*, farina quæ ſubigitur prius quàm addatur ſal, ad pultis modum decocta, & relicta donec aceſcat. dictum, quòd feruendo creſcat. Pli. lib. 18. ca. 7. Spuma ita concreta pro fermento utuntur. Iacere in fermento, per tranſlationem de femina dixit Plaut. in Mer. pro, inflata eſt, & irata. Idem in Caſ. Nunc in fermento tota eſt: ita turget mihi. Fermentum, tranſlatum ad terram, illud ſignificat, quod glebas reſoluit, tumidamq; terram ac ratam reddit. Col. lib. 4. cap. 1. Repaſtinata humus, uelut fermento quodam intumeſcit.

FERO, fers, tuli, latum, *φέρω*, porto. Virg. lib. 5. Vix illam famuli Phegeus, Sagariſq; ferebant. Aliquando tolero. Terẽt. in Heaut. Quẽ ferret, ſi parentem non ferret ſuum? Aliquando duco. Liu. lib. 1. Pergit ad proximam ſpeluncam: ſi forte eo ueſtigia ferrent. Virg. li. 6. Hic uia tartarei, quæ fert Acherontis ad undas. Sæpe etiam pro dicere, ut cum dicimus Sic ferunt homines: idq; tam actiue, quã paſſiue, & tã pſonaliter quã imperſonaliter. Liu. li. 1. Fauſtulo fuiſſe nomen ferunt. Ci. de Amic. Quod Tarquinium dixiſſe fertur. Vir. 1. Aen. Quã Iuno fertur terris magis omnibus unam Poſthabita coluiſſe Samo. Aliquando, exhibeo. Idẽ 3. Aen. Sacra Dionææ matri, diuiſq; ferebam. Aliquando cócupiſco. Luca. lib. 1. Fert animus cauſſas tantarum exponere rerum. Pro extollo. Sal. Conſulares omnes ſententiã eius laudant, uirtutem animi ad cælú ferunt. Pro gigno, produco. Virg. 11. Aen. Si duo præterea tales Idæa tuliſſet Terra uiros. Pro habeo. Idem Ferre ſui dederat monumentũ & pignus amoris. Aliquando affero. Idẽ: Legati reſpóſa ferũt. Aliquãdo confero. Idẽ: Quibus acer Eryx in prœlia ſuetus Ferre manũ. Aliquãdo diſturbo. Idẽ lib. 1. Aen. Quippe ferant rapidi ſecũ, uerrantq; per auras. Aliquando oſtẽto. Idẽ li. 11. Capenio ſiue ut ſe ferret in auro Venatrix. Aliquãdo cóſulo: ut, Pompeius tulit ad populũ. Sic Ferre ad ſenatũ, eſt ſenatũ aliqua de re conſulere. Aliqũãdo aufero. Virg. in Daphnide: Poſtquã te fata tulerũt. Aliquãdo refero, ſeu recipio. Ter. in Ad. Pro labore ab his fero odiũ. Aliquãdo aſſequor. Idẽ in Eunu. Quoduis à me præmiũ optato. id optatũ ferrs. Quòd ſi cũ hoc uerbo, Præ me, Præ te, uel Præ ſe, addatur, ſignificat dicto, uel facto, uel geſtu aliquid oſtẽdo, ut, Præ te fers irã. Ci. Qui accipit iniuriã meminit, & præ ſe fert, id eſt ſe mẽtẽ perſequẽdæ iniuriæ habere oſtendit. In eundẽ ſenſum accipi ſolẽt, Præ me duco, Præ me gero. Ferre auras, eſt aſſueſcere aeris uarietati, quæ obeſt. Vir. li. 2. Geor. Cũ ſemel hæſerũt aruis, aurasq; tulerũt. Ferre tribũ, ferre centuriã prærogatiuã dicitur is, qui tribum uel centuriam habuit ſibi ſuffragantẽ. Ci. pro Planc. Vna centuria prærogatiua tantum habet auctoritatis, ut nemo unquã prior eam tulerit, quin renunciatus ſit? Idem 4. Phil. An tu tu, unam tribum ſine Curione ferre potuiſſes? Ferre ſuffragium, eſt ſuffragari. Cic. Att. Vt uniuerſus populus ſuffragium de cæde P. Clodij ferat. Ferre ſententiam, eſt pronunciare. Cic. pro Clu. Vos autem iudices de hominum fortunis ſententiam fertis. Ferre fortunã, pro uti. Ferre expenſum, eſt id, quod alicui dederis, in orationes referre. Cui opponitur Referre acceptum, quod eſt, id, quod acceperis ab aliquo, in rationes referre inter accepta. Vide Adrianum Cardinalem, qui diligentiſſime hæc explicuit.

FEROCIO,

FEROCIO, cis, ciui, uel ferocij, ferocitum, ἀγριαίνω, ἀγριαίνομαι, ferox fio, uel ferociam exerceo. Gel. li. 1. Oui. Nullis aſſueta iuuentus, Mox intractati more ferocit equi. Et Gel. lib. 1.

FEROCIA, æ, θράσος. Ferocitas. Cic. lib. 6. de rep. Qui comprimit effrænatam illam ferociam. Idem de Aruſp. reſp. Impetum gladiatoris, ferociamq; compreſſi.

FEROCITAS, tatis, *Ferocita*, ſuperbia, ſæuitia, & (ut iquit Speuſippus) exceſſus audaciæ, haud metuens, quę metuenda ſunt. Ci. 1. de Off. Equos ferocitate exultantes domitoribus tradere ſolent. Idem de Sen. Infirmitas puerorum, ferocitas iuuenum.

FEROCITER, ſuperbe. Plau. Amph. Superbi nimis ferociter legatos noſtros increpant, Liu. 3. Caput Legati ferociter oſtétantes. Idem 23. Ferocius, Cic. ad Q. fr.

FEROCULUS, diminutiuum. Hirtius de Bel. Afr. Quid tu miles tam feroculus es?

FERONIA, æ, Φερωνία, nemorum Dea, à ferendis arboribus. Vir. 7. Aen. Et uiridi gaudens Feronia luco. Item urbs, ſub monte Soracte, in qua eiuſdem nominis dea erat.

FEROX, cis, τολμητίας, αὐθάδης, elatus, ſæuus, animoſus ad certandum cum altero, & uim alteri inferendam, atque nocendum. Horat. Latiū ferox. Sal. Ille animo feroci negat ſe fuſum toties Numidam pertimeſcere. Vir. 4. Aen. Stat ſonipes, & fræna ferox ſpumantia mandit. Plau. in Mil. Animo eram ferocior.

FERRAMENTUM, inſtrumentū, ex ferro. unde Ferramenta fabrilia dicimus. Ci. 2. de Nat. Quæ molitio, quæ ferraméta, qui uectes. Col. lib. 3. Cacumina fici acutiſſimo ferramento amputare prodeſt.

FERRARIA, æ, ſubſt. *Miniera di ferro*, σιδηρουργία, locus in quo ferrum foditur: ut Auraria, Argentaria, Aeraria, in quibus aurum, argētū, & æs effoditur. Cæſ. 7. Bell. Gall. Apud eos magnæ ſunt ferrariæ. Liu. 34. Vectigalia magna inſtituit ex ferrarijs, argentarijsq;. Eſt etiam nomen urbis celeberrimę in Italia circumpadana. Item promontorium in Hiſpania, non procul à Carthagine noua, ita nominatum, quòd fodinas habeat ferri feraciſſimas. Mela lib. 2.

FERRARIUS, a, um, σιδηρικός, quod ad ferrum pertinet, ut Faber ferrarius, Fodina ferraria, Officinæ ferrariæ, Metalla ferraria. Plin. lib. 34. cap. 24. Ferraria aqua, qua utuntur fabri ferrarij ad extinguendum candens ferrum. Pli. lib. 28. c. 16.

FERREUS, a, um, σιδήρεος, ex ferri materia. Pli. lib. 10. ca. 48. Ferreo uerberatur radio. Ferream Fabricam inuenere Cyclopes, Pl. li. 7. c. 56. Vir. 3. Aen. Confixū ferrea texit Telorum ſeges. Idem 12. l. Ferreus ingruit imber. Tranſlate pro duro, & inexorabili. Cic. ad Treb. Ferreus eſſem, ſi te non amarem. Idem Att. 13. O te ferreū, qui illius periculis non moueris.

FERRATUS, a, um, σιδηρόδετος, id cui ferrum inductum eſt, unde Ferrata ſpicula. Virg. li. 3. Geor. Ferratos ſuſtinet orbes.

FERRUGINEUS, a, um, *Di color di ruggine, ferrigno*, quod colorem habet ferri longa rubigine exeſi: qui eſt ex ruſo & nigro commiſtus, qualis eſt. Sunt qui uelint Ferrugineum colorem eum eſſe, quem alio nomine uocamus Cæruleū, adducti, opinor, auctoritate Plauti in Mil. qui eundem colorem Thalaſſicum uocat & ferrugineū. ſed certe Plau. non iccirco uocat colorē ferrugineū Thalaſſicum, quòd maris colorem referat, ſed quod nautæ eiuſmodi colore ſoleāt uti in mari. iubet enim ibi Paleſtrio, Pleuſidem, qui meretricē abducturus erat, ferruginea ueſte exornatum uenire, ut facilius perſuadeat militi ſe eſſe nauclerum. Non abſimilis error eſt eorū, qui ferrugineum arbitrantur eſſe colorē Hyacinthi: quòd Virg. 4. Geor. Hyacinthos uocat Ferrugineos. Conſtat enim uel Ouidij teſtimonio, florē Hyacinthum purpurei coloris eſſe, ut pote qui Hyacinthi pueri ſanguinem, ex quo enatus fertur, dicatur referre. certum eſt itaque Virg. Hyacinthum non dixiſſe ferrugineum, quòd ferrugineum colorem imitetur, ſed eadē ratione, qua 6. Aen. cymbam Charontis dicit eſſe ferrugineam, quòd ſcilicet funeſta putabatur & luctuoſa. ſolent enim lugentes ueſtibus ferruginei coloris uti. quòd is color fuſcus ſit, & ſuboſcurus. ſic & Virg. Hyacinthū florem uocat ferrugineum, id eſt lugubrem & funeſtum, alludens nimirum ad fabulā illā, qua fertur hunc florem ex ſanguine Hyacinthi pueri ab Apolline iactu diſci occiſi, primum fuiſſe enatū. Veriſimile autē eſt hunc colorem eum eſſe, quem ſupra diximus, qui ſcilicet ferruginis, à qua nomē habet, colorē imitatur: huncq; eundem eſſe, quem ueteres appellauerunt Bæticum, ſeu Hiſpanū. quod etiam non obſcure oſtendit Virg. lib. 9. Aen. cum uocat Ferruginem Iberam, id eſt Hiſpanicam. quo coloris genere etiam hodie nautæ Hiſpani, atque adeo omnes tenuiores utuntur. Conſtat autem, hunc colorem fuiſſe uiliſſimum uel eo argumēto, quòd Plaut. in loco iā citato ferrugineas ueſtes piſcatoribus tribuit. nā cum iuſſiſſet Pleuſidem aduenire exornatū cauſia & palliolo ferrugineo, ut probe nauclerū ementiretur, ſubdit. Atque apud hunc ſenē omnia hæc ſunt. nam is piſcatores habet. Huc accedit, quòd Pli. li. 29. c. 6. ſcribit lacertas uirides ferrugineis maculis eſſe diſtinctas. Lacertæ autem oculas eius eſſe coloris, quem iam indicauimus, nemo dubitat, qui uel ſemel lacertam uiderit. Non tamen inficias iuerim, pro ea quæ eſt apud Latinos in diſtinguendis coloribus, uel ipſo Plinio teſte, uocabulorum inopia, colores aliqua ex parte ad hunc accedentes etiam Ferruginis nomine fuiſſe appellatos. unde Claud. lib. 2. de Raptu Proſerpinę, uiolas etiam ferrugineas uocat. quare plurimum ab ijs diſſentio, qui hūc eundem faciunt cum colore cæruleo, quem alio nomine Venetū appellant. quorum errorem manaſſe arbitror ex loco Vegetij lib. 5. cap. 37. quòd ibi Vegetius nautis uideatur tribuere colorem cæruleum, ſiue Venetum, quibus, ut ſupra oſtendimus, Plau. aſſignat ueſtes ferrugineas. arbitrati ſunt itaque eundem eſſe colorem, quē Plau. Ferrugineum, & Vegetius Cæruleum, ſiue Venetum uocat. Sed hoc argumentum quàm falſis innitatur fundamentis, facile diiudicabit, qui citatum Vegetij locum non oſcitanter excuſſerit. neque enim ibi cæruleum colorem nautis omnibus attribuit, ſed ijs tantum, qui in bello nauali ſcaphis quibuſdam exploratoriis hoſtium conſilia inueſtigant: quibus etiam uelum nauis, atque ipſos adeo rudentes cæruleo colore tinctos eſſe iubet, ut aquæ marinæ ſimilitudine, hoſtium oculos facilius fallant.

FERRUGO, inis, *Ruggine del ferro*, ἰὸς σιδήρου, rubigo ferri proprie dicitur, ut ærugo æris. Pli. lib. 23. ca. 8. Illitaq; unde ferrugo incipientes lichenas ſanat. Tranſlate Ferrugo color ruſus dicitur nigrioris rubedinis, ſimilitudine coloris ferri, rubigine exeſi: unde Virg. lib. 9. Ferrugine clarus Ibera.

FERRUM, ri, σίδηρος. Cic. de Nat. Deo. Ex terræ cauernis ferrum elicimus. Ferrum aliquando pro gladio. Cice. 1. Tuſcu. In ſeruorum ferrum & manus incidiſſet. In ferrum, atque in uincula coniecti. Cic. 7. Verr.

FERRUMEN, inis, pen. pro. *Saldatura*, κόλλα, συναφή, quoddam quaſi gluten, iunctura, ſeu ligatura, qua metalla, ſiue etiam aliæ res conſolidari ſolent. Pli. lib. 36. ca. 23. Calcem uocat ferrumen cæmentorum, id eſt lapidum, quòd illa conſolidentur & glutinentur cæmento. Ferrumen auri, uocatur Chryſocolla.

FERRUMINATIO. Pau. l. in rem actio. §. item quęcunque. ff. de rei uē. Ferruminatio per eandem materiam facit confuſionem: plumbatura non idem.

FERRUMINO, as, *Saldare, congiungere*, συνάπτω, iungo, conſolido proprie de metallis dicitur, quamuis & ad alia transferatur. Pomponius iureconſultus: Si tuum ſcyphum alieno plumbo plumbaueris, argento ferruminaueris. Plin. pro glutinare poſuit lib. 36. Vitrum ſulfuri incoctum ferruminatur in lapides, id eſt glutinatur in formam lapidis.

FERTILIS, le, *Fertile, abondante, fruttuoſo*, εὔφορος, ferax. Col. lib. 4. Ex ijs partibus trunci ſumantur, quæ ſunt fertiles. Fertiles agros colere, Cic. 1. de Diuin. Virg. 2. Geor. Hic fertilis uuæ, Hic latices. Pli. lib. 14. in Proœ. Tanto priſcorum cura fertilior, aut induſtria felicior. Oui. 4. de Pon. Fertile pectus habes. Oui. 1. de arte: Fertilior ſeges eſt alienis ſemper in agris.

FERTILITAS, εὐφορία, εὐθηνία, Feracitas. Cic. 1. de Din. Quę ſit uel ſterilitas agrorum, uel fertilitas futura. Cæſar 2. Bel. Gall.

FERUEO, es, ferui, uel ferbui, *Bollire*, ζέω, proprie eſt, ex igne ſuppoſito calere. unde aqua proprie feruere dicitur, cum ui ignis commouetur & agitatur. Transfertur ad ea quæ quouis modo caleſiunt, ſiue aliquo æſtu agitātur. ſic Vinum feruere dicimus, quod ex muſto tranſit in uinum. Pli. lib. 14. ca. 9. Mare feruere dicitur, cū æſtu & fluctibus agitatur. Oui. 11. Meta. Pontus uertigine feruet. Feruere opus dicimus, dum ſtudio & diligentia elaboratur. Hominem quoque, ira, odio feruere dicimus, dū ira, aut odio incenſus eſt. Ci. pro Quin. Vſque eo feruet, ferturq; auaritia, ut &c. Hora. 1. epiſt. 1. Pectus auaritia, miſeraq; cupidine feruet. Oui. 2. Met. Animus tumida feruebat ab ira. Martia. Fora litibus omnia feruēt. Feruēs, quod bullit, aut calidum eſt. Pli. lib. 7. cap. 2. Feruentis aquæ contactum fugere. Migrat interdum in nomen. Horat. 1. Ser. Sat. 10. Quale fuit Caſſi rapido feruentius amni Ingenium. Col. lib. 12. cap. 50. Aqua feruentiſſima. Cic. 1. Offi. Fortis animus & magnus in homine non ſapiente feruentior plerunque eſt.

FERUESCO, is, ut, Terræ ferueſcunt ſole, Lucr. lib. 6.

FERUENTER, Cœlius Cice. De damnatione feruenter loqui eſt cœptum.

FERUO, uis, ui, *Bollire*, Ferueo. Virg. 3. Georg.

FERUEFACIO, cis, *Far bollire*, θερμαίνω, bullire facio. Cato de Re ruſtic. Oleum feruefacito. Feruefacio, pro calefacio. Plaut. Pſeud. Ipſæ ſe patinæ feruefaciunt illico. Feruefacta iacula, Cæſ. 5. Bel. Gal.

FERUIDUS, a, um, Feruens, & maxime calidus. Plin. lib. 13. cap. 4. Nulla eſt frugifera niſi in feruida terrarum parte. Cic. 2. de nat. Reliqua quarta pars mundi natura feruida eſt: id eſt ardens maxime. Ponitur & tranſlate pro uehementi, feroci. Liu. 27. Cum toto eo bello damnoſa præpropera, ac feruida ingenia imperatorum fuiſſent. Et Ci. de Clar. Ora. App. Claudij uolubilis, ſed paulo feruidior erat oratio.

FERULA, læ, *Bacchetta*, νάρθηξ, baculus, ſiue uirga, qua puerorum manus feriuntur, unde & nomen habet: quanquam ſint, qui à ferendo malint deducere, quòd propter leuitatem ſenes ferula pro Scipione ſolent uti. Iuu. Sat. 1. Et nos ergo manum ferulæ ſubduximus. Mart. li. 10. Ferulæq; triſtes ſceptra pædagogorum Ceſſent.

Col. Nec manibus mites ferulas. Idem: Ferulæq; minaces Plantantur. Ferula annumerata eſt inter externos frutices à Pl. lignum corticis loco habet. ligni autem loco fungoſam intus medullam, ut caulis fœniculi: quàuis in multo maiorem altitudinem & craſſitudinem excreſcat. Naſcitur in locis calidiſſimis; nulli fruticum leuitas maior. ob id geſtata, facilius baculorum uſum ſenectuti præbet. Col. lib. 3. In quo ſcrobe deſtinaueris nuces ſerere, ibi ſemen ferulæ iacito.

Ferulaceus, a, um, ναρθήκινος. Pl. lib. 18.

Feruor, oris, *Bollore*, ζέσις, calor uehemens; qualis eſt ſolis æſtiui. Pl. lib. 11. cap. 31. Indi fucantur æſtiuo feruore aurum. Hor. 1. Carm. Ode 16. Me quoque pectoris Tentauit in dulci iuuenta feruor. Cic. de nat. Mundi feruor ille purior.

Ferus, a, um, *Fiero, ſeluatico*. ἄγριος; agreſtis, & indomitus, cui opponitur Cicur: & per tranſlationem atrox, ſæuus, qui ferinum animum habet. Vir. 2. Aen. Ferus omnia Iuppiter Argos Tranſtulit. Ci. ad Att. lib. 12. O fera tempora, cum dubitet Curius conſulatum petere. Hinc Feritas, naturæ quædam aſperitas. Perferus, ualde ferus. Var. li. 2. de Re ruſt. Boues perferi multi in Dardania.

Fescennini uerſus, carminis genus obſcœnitate & opprobrio plenum: ita dictum, ex Feſcennia urbe primum allatum. Macro. lib. 2. Sat. Cum Feſcenninos in eum Auguſtus ſcripſiſſet. Feſtus.

Fescennia, Hetruriæ ciuitas. Pli. lib. 3. cap. 15.

Fescenninus, a, um. Virg. 7. Aen. Hi Feſcenninas acies.

Fessus, a, um, *Stanco, laſſo*, κεκμηκὼς, fatigatus, & tam ad animum quàm ad corpus refertur. Vir. 1. Aen. Cerealiaq; arma Expediunt feſſi rerum. Vbi Seru. Feſſi rerum, id eſt penuria fatigati. Idem 2. Eclo. Theſtylis & rapido feſſis meſſoribus æſtu. Pli. lib. 7. cap. 53. Puerum æſtu & itinere feſſum.

Festinanter, celeriter. Ci. 5. de Fin. Nimium feſtinanter dictum. Feſtinantius, Pli. lib. 17. cap. 11.

Festinatio, *Fretta*, σπουδή, properatio. Cic. pro Mil. Quid afferebat feſtinationem?

Festinato, aduerbium, ἐπισπερχῶς. Plin. lib. 18. cap. 10. Niſi feſtinato peragatur. Quinct. lib. 4. cap. 2. Nihil feſtinato feciſſe uidetur Milo.

Festino, as, *Affrettare*, σπεύδω, propero. Vir. 2. Aen. Feſtinate uiri. Interdum trepidare, & turbari. Sal. Feſtinantibus in ſumma inopia patribus. Teren. in Adel. Quid feſtinas Geta? animum recipe.

Festinor, aris, paſſiuum. Tacit. de moribus Germ. Nec uirgines feſtinantur. Id eſt, cito ad coniugium abripiuntur. Feſtinatus, participium. Pli. in Pane. Feſtinatis honoribus amplificat.

Festinus, celer. Ou. 11. Meta. Curſu feſtinus anhelo Aduolat.

Festiue. Cic. ad Q. fr. li. 2. A te actam fabellam uideo feſtiue.

Festiuitas, *Piaceuolezza*, ἀστειότης, lepor & urbanitas ſermonis. li. 1. ad Heren. Illud genus narrationis, debet habere feſtiuitatem.

Festiuus, a, um, *Piaceuole, faceto*, ἀστεῖος, εὐτράπελος, lepidus, urbanus, facetus: ut, dictum feſtiuum. Cic. lib. 1. Offi. Dulcem, & facetum, feſtiuiq; ſermonis. Ter. in Adel. O mi pater feſtiuiſſime.

Festra, oſtium minuſculum in ſacrario, ab feneſtra per detractionem mediæ ſyllabæ. Feſtus.

Festuca, æ, *Ramuſcello, feſtuca*, κάρφος, minima quæque res, & leuiſſima. Col. lib. 8. cap. 15. Per quos feſtucæ, ſurculiq; in auiarijs paſſim ſpargendi ſunt. Pli. lib. 9. cap. 19. Feminam coitum fugere, donec mas feſtucam aliquam imponat auerſæ. Feſtuca uirga prætoria, qua quis fiebat liber. Plaut. in Mil. Ingenua, an feſtuca facta? ſerua, an libera eſt? Perſius Sat. 5. Non feſtuca lictor quam iactet ineptus.

Festucarius, Gel. lib. 20. cap. 9. Conferens uim illam ciuilem, & feſtucariam, quæ uerbo diceretur, non quæ manu fieret, cum ui bellica.

Festus, ſta, ſtum, *Feſta, di feſtino, di feſto*, ἑορτάσιμος, ἑορταστὸς, ſolenniter lætum, & feriatum. unde Feſti dies, in quibus uel ſacrificia dijs offerebant, uel epulationes celebrabantur, uel ludi in honorē deorum agebantur, uel feriæ obſeruabantur. Virg. 1. Georg. Feſtis quædam exercere diebus Fas & iura ſinunt. Idem: Feſtosq; dies de nomine Phœbi. Cic. pro Clu. Quandoque Feſtus, ad feſtum diem pertinens: ut, Feſtæ frondes, quæ feſtis adhibentur.

Fesulae, arum, olim Hetruriæ inſignis urbs, hodie modicus uicus non procul à Florentia. conditam uolunt ab Atlante Mauritaniæ rege.

F ANTE I

Fiber, κάστωρ, animal in Ponto, ſic dictum à fibris, id eſt ab extremis oris amnium, quas colit, & ubi maxime ſolet uideri. effoſſis enim in ripa cuniculis, caudam intra aquas tenet reliquo corpore in ſicco habitat. Albertus Magnus dicit, habere pedes anſerinos poſteriores, quibus facilius natet, anteriores caninos. Vide Caſtor. Eſt & Fiber, genus ueſpæ quadrupes iocitatiſſimum, teſte Feſto. Plaut. Sic me ſubis quotidie, quaſi fiber ſalicem. Fibrinus, a, um. Plin. lib. 17. cap. 28.

Fibrae, arum, ἶνες, λοβοί, omnium extremitates rerum. unde & iecoris, & cordis, & cuiuſcunque uiſceris extremæ partes, Fibræ dicuntur. Vir. l. 6. Nec fibris requies datur ulla renatis. Et Celſus pulmonis fibras nominat, cum lib. 4. cap. 1. inquit: Pulmo in duas fibras ungulæ modo diuiditur. Quin, & minuta radicum in arboribus herbiſq; capillamenta, hoc nomine appellantur. unde Pli. lib. 17. cap. 10. de arborum ſationibus ait, ſolum eligi oportere quam maxime rimoſum, ne ſol exurat fibras. Virg. 1. Georg. Et amaris intuba fibris. Ci. de Diu. Perſius Sat. 1. Nec enim mihi cornea fibra eſt. i. non ſunt mihi ita dura præcordia, ut laudis amore nō capiar. Bud. Idem Sat. 5. Quod latet, arcana non enarrabile fibra.

Fibratus, a, um. ut, Fibrata radix capparū modo, Pli. lib. 25. cap. 5.

Fibula, læ, *Fibbia*, πόρπη, περόνη, proprie ornamentum cinguli ad ueſtem ſubligandam. Virg. 4. Aen. Aurea purpuream ſubnectit fibula ueſtem. Quandoque pro circulo æneo, quo adoleſcentulorū uirilia ſolent coerceri, conſeruandæ uocis gratia, quæ ex Veneris uſu debilior redditur ualde, & aſperior. Solet etiam huiuſmodi fibula comœdorum, hiſtrionumq; pudendis adhiberi, quod illi potiſſimum hominum generi ucceſſitas ſit neceſſaria. Mart. lib. 7. Menophili penem tam grandis fibula ueſtit, Vt ſit comœdis omnibus una ſatis. Aurea fibula donabantur antiquitus milites. Liu. 39. Quinctius ſuos equites catellis, ac fibulis donauit. Fibulæ item in ædificijs dicuntur ferramenta, quibus ligni coniunguntur. Cæſ. 4. Bell. Gall.

Fibulo, as, are, *Affibbiare*, ἐμπορπᾶν, fulcire, coniungere. Col. lib. 1. Omnes parietum iuncturæ teſtacei puluinis fibulantur. Infibulo, ſuper glādem penis fibulam, id eſt circulum æneum induco. quod fiebat duabus de cauſis, uel uocis ſeruandæ gratia, uel ualetudinis. Vide Gel. lib. 7. cap. 25.

Ficarea, æ, locus ficis arboribus conſitus. Pallad. lib. 4.

Ficarius, a, um, σύκινος. quod ex ficu eſt. Pl. l. 11. c. 35. Ficarios culices caprificus generat. Cato. cap. 48. Ficarias crates imponito.

Ficatum, iecur, ſuillum maxime, à ſue fico paſta.

Ficedula, *Beccafico*, συκαλίς, auis eſt, quæ ficuum eſu pingueſcit. Martial. lib. 13. Cum me ficus alat, cum paſcar dulcibus uuis, Cur potius nomen non dedit una mihi? Iuue. Saty. 14. Mergere ficedulas didicit nebulone parente. Vbi dictionis huius antepenultima corripitur, quæ in uerſu Martialis iam citato producitur. Pli. lib. 10. cap. 29. Alia ratio ficedulis. nam formam ſimul coloremq; mutant. Hoc nomen nō niſi autūno habent, poſtea Melancoryphi uocantur. Hæc auis à Romanis habita in delicijs. unde Gell. lib. 19. ca. 8. ſcribit, tantam fuiſſe ueterum in cenis inſtruendis luxuriam, ut negarent auem ullam, præter ficedulam totam, comeſſe oportere.

Ficetum, ti, *Ficareto*, συκών, locus ubi ficus conſitæ ſunt. Varro. In locis frigidis ficeta fieri non poſſint. Mart. iocum captans ex ambiguo Ficetum poſuit pro obſcœnis partibus ficoſis, id eſt moleſtis ulceribus, quæ ficos uocant, obſitis li. 12. Vt pueros emeret Labienus, uendidit hortum: Nil niſi ficetum nunc Labienus habet.

Ficitas, ficorum fructuum abundantia. unde ficitor. Næuius.

Ficitor, pe. cor. συκολόγος. ficorum amator, ſeu ficorum collector. Næuius apud Nonium. Ficitores omnes cupiunt ficitatem.

Ficte. Cic. Appio Pul. lib. 3. Cauerem, ne cui ſuſpicionem ficte reconciliatæ gratiæ darem. Ficte, & ſimulate loqui. Ci. Qu. frat. li. 1.

Fictilis, le, *Di terra*, πλαστὸν, à figulo factum: ut Fictilia dolia, Pli. lib. 35. cap. 16. Vrna fictilis, Cic. in Parad. Pocula fictilia, Tibul. lib. 1. eleg. 1. Fictilia uaſa, Cic. Att. lib. 6. Diffictiles, Proper. lib. 4. eleg. 1. Fictile, lis, ſubſt. Iuue. Sat. 11. Et quadringentis nūmis condire guloſum Fictile. Idem Sat. 3. Fictilibus cenare pudet. Auſonius. Fictilibus cenaſſe ferunt Agathoclea regem. Pli. lib. 35. Fictilia pluris conſtant, quàm murrhina.

Fictor, πλάστης, qui ex creta atque argilla opera facit. Cice. 2. de Nat. Deo. Deos ea facie nouimus, qua pictores, fictoresq; uoluerunt. Fictrix, icis. Cic. de Nat. Diuina prouidentia fictrix & moderatrix materiæ.

Fictus, participium, à Fingor, *Formato, finto, ſimulato*, πλαστὸς, πεπλασμένος, formatus. Cic. in Piſo. Ex argilla fictus homulus. Aliquando ex parti. fit nomē, & tunc ſignificat falſus, ſimulatus. Ter. in Eun. quæ uera audiui, taceo. ſin falſum, aut fictum, palam eſt. Cic. de Amic. In Amicitia nihil fictum, nihil ſimulatum.

Ficulneus, a, um, ſiue Ficulnus, ex ficu arbore. Pli. lib. 25. c. 28. Sunt & ficulnei caules. Horat. 1. Serm. Sat. 8. Olim truncus eram ficulnus inutile lignum. Eadem autem forma Ficulnus, & Ficulneus dicimus, qua Salignus, & Saligneus, Ilignus, & Iligneus. Cato: Fibulæ unde fiant aridæ, iligneæ, ulmeæ, nuceæ, ficulneæ. Ficulnea arbor, Colu. lib. 5. cap. 11. Ficulnea ligna, Pli. lib. 16.

Ficus, *Fico*, tria omnino ſignificat, fructum ſcilicet notiſſimum quē Græci σῦκον, uocant: deinde arborem ipſam, quæ hunc fructum profert, quem illi συκῆν appellant: tertio hulceris quoddam genus in locis piloſis naſcens, à ſimilitudine fici fructus ita appellatum. pro hac itaque ſignificationum uarietate diuerſa habet genera, & declinationes. nam cum pro fructu accipitur, tam ſecundæ declinationis eſt, quàm quartæ: & eſt generis feminini. Var. lib. 1. de Re ruſt. Fici ſemen naturale intus in ea fico, quā edimus. Et paulo poſt: Reſticulas per ficos: quas edimus, maturas pferūt. Pli. l. 15. c. 18. E reliquo genere pomorū ficus ampliſſima eſt. De quarta declina-

ta declinatione etiam frequentia occurrunt exempla. Mart. Ficus non habet unus ager. Diminutiuum eſt Ficulus, συκίον. Plaut. in Stich. Nucibus, fabulis, ficulis.

Ficvs, *Fico*, συκῆ, pro arbore generis fem. eſt, & ſecundæ uel quartæ declinationis. Plin. lib. 16. Fici, quarum radices longiſſimæ ſunt. Iuuen. Sterilis mala robora fici. Cic. de Ora. ſecundum quartam declinationem inflexit: Cum quæreretur, quòd diceret, uxorem ſuam ſuſpendiſſe ſe de ficu.

Ficvs pro morbo, *Mal del fico, porrofico*, σῦκον, maſc. gen. & ſecundæ declinat. Mart. lib. 1. Dicemus ficos Cæciliane tuos. Naſcitur hoc uitium fere in capite, tum in capillo, tum in barba, & locis obſcœnis, quæ pilis integuntur. Celſ. lib. 5. cap. 3. Eſt etiam ulcus, quod à fici ſimilitudine σύκωσις à Græcis nominatur. Caro excreſcit & id quidem generale eſt: ſub eo uero ſpecies ſunt, unum alterum ulcus durum & rotundum: alterum humidum, & inæquale.

Fideicommissarivs, habet paſſiuam ſignificationem, nam is dicitur, qui fideicommiſſionem accepit. Vlpian. l. Fideicommiſſa ff. de Lega. iij.

Fideicommissvm, ſpecies diſpoſitionis ultimæ uoluntatis, cum teſtator alicuius fidei aliquid committit, quod alteri ſit traditurus: quod idcirco Fideicommiſſum dictum eſt, quòd ex fide eius, cui committebatur, pendebat. Poſtea fideicommiſſa, ut omnis fraudi humanæ occaſio amputaretur, ab Auguſto ad neceſſitatem iuris ſunt retracta.

Fideicommissarivs, a, um, ut Libertas fideicommiſſa, ſi. fideicommiſſo relicta. Vlpia. l. Titius. ff. de actio. emp.

Fideivbeo, bes, pro alio promitto. Vlpi. l. ſi dubites. §. filiusfam. ff. de fideiuſſ. Filiusfamilias pro patre poterit fideiubere.

Fideivssio, ἐγγύη, ἐγγύησις, ſponſio pro alio facta. Iabo. l. Sed et ſi ff. de fideiuſſ. Seruus fideiuſſionis nomine obligari non poteſt.

Fideivssor, *Mallevadore*, ἐγγυητής, ἔγγυος, ſponſor, qui pro alio aliquid promittit. Donatus: Fideiuſſor eſt auctor credendi, alium aliquid daturum, facturumve, ſua fide, ſuoq; periculo promittens. Vlpian. in tractatu de fideiuſſor. Vbi illud obiter animaduertendum eſt, pro eodem dici, Fideiubeo, & diuiſis dictionibus, Fide mea eſſe iubeo. Paulus. l. ubi autem. ff. de uerb. obl. Si filiusfamilias ita ſtipulatus fuerit, quantam pecuniam Titio credidero, fide tua eſſe iubes.

Fidelia, æ, κεράμιον, genus uaſis Samij, teſte Nonio, ad uſus plurimos accommodati. Perſius: Diſce, nec inuideas, quòd multa fidelia putet In locuplete penu. De eadem fidelia duos dealbare parietes, eſt eadem opera duos uelle demereri. Curius Cice. lib. 7. fam. Tractum ab iis, qui parietibus albarium inducturi, colores habent in fictilibus præparatos.

Fidelis, le, à fide, *Fedele*, πιστὸς, qui ſeruat fidem. Cic. Sulpitio li. 4. Si quem tuorum fidelium uoles, ad me mittas. Idem Qu. fratri. Græcorum familiaritates parum fideles. Terent. in Hecy. Quam fideli animo, & benigno in illam fui. Transfertur ad inanimata. Pli. lib. 16. cap. 36. de harundinum comis. Glutino tenacior, rimisq; explendis fidelior pice.

Fidelitas, obſeruatio fidei. Cic. ad Q. Fr. lib. 1.

Fideliter, πιστῶς. Hor. 1. epiſt. Nec retinent patulæ commiſſa fideliter aures. Fidele, aliud aduerb. Plaut. Capt. Fac fidele ſis fideli.

Fidena, æ, Φιδήνη, Φιδῆναι Stephano, & Fidenæ, arum, Φιδῆναι Straboni, urbs Latinorum mediterranea. Virg. lib. 6. Vrbemque Fidenam. Iuue. Sat. 5. Viuat Fidenis, & agello cede paterno. Hinc Fidenates, Φιδηνᾶιοι, Φιδηνᾶται, Stephano dicti, Fidenarum incolæ. Pli. lib. 3. cap. 5.

Fidentia, tiæ, *Fidanza*, θάρσος, firma animi confiſio, & fortitudinis pars, per quam animus multum in ſe fiduciæ cum certa ſpe collocauit. Ponitur autem in laude, ut & Fidens, unde deducitur. Confidens autem & Confidentia plerunque in malam partem interpretamur. Cic. 3. Tuſc. Qui fortis eſt, idem eſt fidens: quoniá Confidens mala loquendi conſuetudine in uitio ponitur: ductum à cófidendo, quod laudis eſt: qui autem eſt fidens, is profecto non extimeſcit. Idem 4. Tuſc. Si fidentia, id eſt firma animi confiſio, ſcientia quædam eſt, & opinio grauis, non temere aſſentiens: metus quoque eſt diffidentia expectati & impendentis mali.

Fidentia, æ, oppidum Italiæ, incolæ Fidentini. Pli. li. 5. c. 15. Eſt & Hiſpaniæ Bæticæ urbs, alio nomine Iulia. idem li. 3. c. 1.

Fidenter, θαρσαλέως, intrepide, cum fiducia. Cic. 1. de Or. Fidenter confirmare. Fidentius alicui ſcribere, ad Atti. li. 6.

Fides, fidei, πίστις. Cic. 1. Offic. Fundamentum iuſtitiæ eſt, fides, id eſt, dictorum, conuentorumque conſtantia & ueritas, ex quo credamus, quia fiat, quod dictum eſt, appellatam fidem. Ter. Heaut. O Iuppiter, ubinam fides? Conſtans fidei. Tacit. lib. 19. Neque fidei conſtans, neque ſtrenuus in perfidia. Fidei plenus. Cic. de Sen. Fides tabularum, i. auctoritas. Ci. pro Arch. Bonæ fidei poſſeſſor, qui ignorauit rem, quam emit, alienam eſſe: aut putauit eum, qui uendidit, ius uendendi habere. Budæus. Bona fide, i. ſerio. Plaut. Aul. Dare fidem, ſancte promittere. Cice. 2. de Finib. Ob fidem, quam dederat hoſti, ex patria Carthaginem reuertiſſe. Accipere fidem, & dare. Virg. 8. Aeneid. Accipe, daq; fidem. Dare fidem publicam, eſt publico nomine ſecuritatem, uel impunitatem promittere. Cice. 3. Catil. Fidem ei publicam dedi: hortatus ſum, ut ea, quæ ſciret, ſine metu indicaret. Accipere fidem publicam, eſt, quod barbari dicunt, impetrare ſaluum conductum. Sic, interponere fidem publicam, ſaluum conductum dare. Salu. Iug. L. Caſſius Iugurtham, interpoſita fide publica, Romam duceret. Venire fide publica, Venire ſub ſaluo conductu. Salu. Ibidem. Affecta fides. Tacit. lib. 19. Et credebatur affectam eius fidem præiuuiſſe. Id eſt, fidem læſam: ſicuti Liu. dicit, Res affectas libr. 6. Afflictam fidem uocat lib. 17. Habere fidem alicui, eſt credere. Tere. And. Propemodum habeo iam tibi fidem. Implorare fidem alicuius, i. auxilium. Terent. Ad. Ille fidem nunc ueſtram implorat Demea. Ciere fidem, idem. Iuuen. Saty. 5. Nos hominum, diuumq; fidem clamore ciemus. Liuius: Saguntinis fidemq; noſtram implorantibus. Interponere fidem. Cic. de Clar. Orat. Luſitanis à Galba cótra interpoſitam fidem interfectis. Fidem liberare, eſt præſtare quod quis pollicitus eſt. Cic. pro Flac. Fuſiis ſatisfacit abſentibus, & fidem ſuam liberat. Mutare fidem, eſt pactum reſcindere, & uiolare promiſſum. Sal. in Iugur. Profecto cuncti, aut magna pars Crithenſium fidem mutauiſſent. Fallere fidem, eſt, quod quis ſua fide promiſit, non ſeruare. Cice. 1. Offic. Ad ſupplicium redire maluit, quàm fidem hoſti datam fallere. Præſtare fidem. Cic. Atti. li. 9. Meum officium, fidem, pietatem iis præſto. Ouid. 3. Faſt. Bacche fidem præſta. Item Bonæ fidei homo uocatur, cui res tuto creditur. Sueto. in Augu. Populo promiſſum congiarium repoſcenti, bonæ ſe fidei eſſe reſpondit. Cic. Lent. lib. 1. epiſt. Fidem pro promiſſione, & quaſi ſponſione poſuit: Pompeii fides, quam de me Cæſari dederat. Facio fidem, eſt rem per argumenta, tabulas, aut teſtes probare. Cice. 2. de Leg. agr. Fac fidem, te nihil niſi populi utilitatem quærere. Interdum fides pro fiducia, Terent. Andr. Triſtis ſeueritas ineſt in uultu, in uerbis fides. Eſt item Fides, uocabulum negociatoribus proprium, pro conſtantia illa promiſſorum, qua debitores ſuo loco & tempore præſtant, quod promiſerunt: Cic. pro Pompeio: Scimus Romæ, ſolutione impedita, fidem concidiſſe. Idem Atti. lib. 11. Huius pecuniæ permutatione fidem noſtram facile tuebere. Cæſ. 3. Bell. Gall. Cum fides tota Italia eſſet anguſtior, neque creditæ pecuniæ ſoluerentur.

Fides, fidium, λύρα, χέλυς, κιθάρα, lyra, ſiue cithara, aliudve inſtrumentum muſicum in chordis habens harmoniam. Cice. de leg. Neruos iuſſit in Timothei fidibus incidi. Idem de Orat. Omnes uoces, ut nerui in fidibus, ita ſonant, ut à motu animi ſunt pulſæ. Legitur & in ſingulari num. Fides, fidis. quod non temere alibi reperias, q́ apud poetas. Cice. in Arat. Cedit clara fides Cyllenia. Perſ. Sat. 6. Atque marem ſtrepitum fidis intendiſſe Lattnæ. Oui. in epi. Oenones: Me fide conſpicuus Troiæ munitor amauit.

Fidicen, κιθαρῳδὸς, qui cithara, lyrave canit. Cic. Pæto: Socratem fidibus docuit nobiliſſimus fidicen. Hora. 4. Carm. Romanæ fidicen lyræ.

Fidicinvs, a, um, quod ad fidicinem pertinet. Pla. in Rud.

Fidicvla, læ, *Cetherina, cetheretta*, λύριον, dimin. à fide, ſeu fidibus, cum lyra, ſiue cithara ſignificatur. Gell. lib. 1. Achæos Homerus pugnam indipiſci ait, non fidicularum tibiarumque concentu cóſpiratam. Cic. lib. 3. de Nat. Si platani fidiculas ferrent numeroſe ſonantes. Eſt & Fidicula inter aſtra conſtituta, quæ Fides à Columella, ab Higino Lyra nominatur. Plin. lib. 18. Fidicula occaſu ſuo autumnum inchoat. Præterea Fidiculæ, κώρυκες, numero tantum plurali, ſumitur pro inſtrumento torquendi, ex duobus, ut putatur, obliquatis lignis compacto, ab extorquenda ueritate ac fide, uel à nerueis funibus, quibus homines torquendi ligabantur. Suet. in Tib.

Fidivs, Iouis filius creditus eſt, quem ut fidei præſidem colebant. Plau. Per Deum Fidium credis iuraro mihi. Vnde Mediusfidius.

Fido, is, ſus, *Confidarſi, fidarſi*, θαῤῥέω, πέποιθα, fidem habeo, credo: & tam cum ablatiuo, quàm cum datiuo conſtruitur. Iuu. Fidimus eloquio Ciceronis. Vir. 9. Aene. Et fidere nocti. Pli. in epiſt. Solemus, qui ingenio parum fidimus, ſatietatis periculum fugere.

Fidvcia, æ, *Fiducia, fede, fidanza*, θάῤῥος, θάρσος. idem pene quod fidentia, certa quædam opinio & ſpes de ſe uel de alio concepta. ſumiturque tam in meliorem partem, quàm in deteriorem. Cice. 2. Verr. Habeo hominem præpotentem, cuius fiducia prouinciam ſpolio? Idem de Amic. In uita nulla ſtabilis beneuolentiæ poſſit eſſe Fiducia. Virg. 1. Aeneid. Tanta ne uos generis tenuit fiducia ueſtri? Idem 9. Aenei. Cernis quæ Rutulos habeat fiducia rerum. Accipitur etiam Fiducia apud ueteres pro fundo, uel alia quauis re, ea lege uendita, ut aliquando redeat ad uenditorem. Boethius in 4. Comment. Top. Fiduciam (inquit) accepiſſe dicitur, cuicunque res aliqua ea lege mancipatur, ut mancipanti aliquando remá cipet. Veluti ſi quis tempus dubium timens, amico potentiori fundum mancipet, redditurο, cum tempus illud dubium præterierit. Cice. pro Flacc. Pecuniam adoleſcentulo grandi fœnore, fiducia tamen accepta, occupaſti. hanc fiduciam tibi commiſſam tenes hodie, atque poſſides. Inde Fiduciariam mancipationem ueteres uocauerunt, quam hodie dicimus uenditionem cum regreſſu, ſiue

sub

ſub redimendi poteſtate contractam: & rem ipſam fiduciariam, quæ alteri ea lege traditur, ut poſtea reddatur ei, qui emanciparit. Liu. 32. Optimum ratus eam Nabidi Lacedæmoniorum tyranno, uelut fiduciariam, dare, ut uictori ſibi reſtitueret: ſi quid aduerſi accidiſſet, ut ipſe haberet. Fiduciarius heres uocatur ab Iaboleno in l. Seius. ad Trebell. quem alias uocamus Fidei commiſſarium, quòd hereditatem uelut fiduciariam uidetur accepiſſe, quã mox alteri ſit traditurus. Cæſ. Bell. Ciu. li. 2. operam Legati uocat fiduciariam, quia Legatus poteſtatem ſuam ab imperatore accipit quam redeunti ad exercitum imperatori debet cedere.

Fidvs, a, um, cui fidendum eſt. Cice. de Amic. Tarquinium, dixiſſe fertur, tum, cum exul eſſet, ſe intellexiſſe, quos fidos amicos habuiſſet, & quos infidos. Idem 2. de Fin. Iuſtitiæ fida cuſtodia.

Fide, πιςῶς, fideliter. Cic. Cœl. lib. 2. Nec me iſta terrent, quæ mihi à te ad timorem fidiſſime proponuntur.

Figlinvm, ni, κεράμιον, opus ipſum figuli. Pli. lib. 34. cap. 10.

Figlinvs, a, um, κεράμεος, ut, Figlina creta, qua figuli utuntur. Pli. lib. 10. cap. 21. & Var. 3. de Re ruſt. cap. 9.

Figmentvm, quod fictum eſt. Cice. 2. de Orat. Sine figmentis fucoque puerili.

Figo, is, xi, xum, *Ficcare*, πήγνυμι, ἀρείδω, immitto, planto, affigo. Virg. 4. Georg. Ipſe feraces Figat humi plantas. Cic. Attic. lib. 1. Scripſiſti ad me, quoddam caput legis Clodium in curiæ poſte fixiſſe. Figere per tranſlationem pro firmare. Cic. Atti. libr. 8. Scito labare meum conſilium, illud, quod iam ſatis fixum uidebatur. Interdum pro percutere, ferire. Iuuen. Sat. 1. Cum tener uxorem ducat ſpado, Mæuia Tuſcum Figat aprum. Figere arma dicebantur gladiatores iam emeriti, cum arma ſua templi parietem, aut columnam ſuſpendebant. Horat. 1. epiſt. Veianius, armis Herculis ad poſtem fixis, latet abditus agro. Figere ſpem ſuam in aliquo, eſt omnem ſpem ſuam in eo repoſitam habere. Figere beneficiũ clauo trabali, prouerbialis locutio eſt, pro, operam dare, ut perpetua beneficij extet memoria. Cice. 7. Verr. Vt hoc beneficium, quemadmodum dicitur, trabali clauo figeret.

Fiovlina, næ, ſeu, Figlina, officina figuli. Plin. lib. 7. ca. 56. Figlinas primus inuenit Chorœbus Athenienſis.

Fiovlaris, re, quod ad figulum pertinet. Plaut. Epi. Verſutiores, quàm rota figularis. Creta figularis, qua utuntur figuli, Colum. lib. 6. cap. 16.

Fiovlvs, κεραμεύς, qui ex creta, atque argilla opera facit. Plin. lib. 35. cap. 12.

Fiovra, æ, *Figura, aſpetto*, εἶδος, forma, ſpecies, à fingendo dicta: σχῆμα, τύπος. Cic. lib. 1. Offic. Principium corporis noſtri magnam natura ipſa uidetur habuiſſe rationem, quæ formam noſtram, reliquamque figuram, in qua eſſet ſpecies honeſta, eam poſuit in promptu. Idem 5. de Finib. Figura eſt forma & ſtatura corporis noſtri ad naturam apta. Terent. in Eunuc. Noua figura oris, color uerus, corpus ſolidum & ſucci plenum. Ouid. 2. Metam. Adimam tibi nanque figuram, Qua tibi, quaque places noſtro importuna marito. Figura (inquit Aſconius) eſt circa geſtum, ſitumq; membrorum, ſtatus, circa ornatum & habitum ueſtis. Figuræ etiam apud grammaticos & rhetores uocantur floſculi quidam orationis à conſueto loquendi uſu recedentes. Quinctil. lib. 9. cap. 1. Figura eſt conformatio quædam orationis, remota à communi, & primum ſe offerente ratione.

Figvratio, Plin. lib. 11. cap. 37. Vt in unoquoque poſcit figuratio. Pro imaginatione. Quinct. Declam. 6. Si quiſquam figuratione quadam in hac malorum conditione iudicem ponat. id eſt, imaginetur.

Fiovro, ras, *Figurare, formare*, σχηματίζω, formo, & figuram induco. Cice. de Vniu. Mundum deus ea forma figurauit, qua omnes reliquæ formæ concluduntur. Lact. lib. 6. Hominem figurauit ex limo terræ. Figuratus. Cic. 2. de Natu. deo. Quid de bubus loquar? quorum ipſa terga declarant non eſſe ſe ad onus accipiendum figurata. Oratio figurata, figurarum coloribus, ueluti floſculis, quibuſdam exornata.

Filia, liæ, θυγάτηρ, proles femina. Virg. 7. Aeneid. Sola domum, & tantas ſeruabat filia ſedes. Cice. pro Cluent. Deſpondit ei filiam ſuam.

Filictvm, cti, locus filice herba obſitus. Col. lib. 2. cap. 2.

Filiifamilias, liberi patriſfamilias poteſtati ſubditi. Cicero pro Cœl. Filiumfamilias, patre parco & tenaci Filiiſamiliarum. Tacit. lib. 1.

Filivs, lij, *Figliuolo*, τέκνον, υἱός, ἀπὸ τῆς φιλίας, ab amore: quod omnium conſtantiſſimus amor ſit parentum in filios. Cice. 2. de Fin. Effigie probitatis paternæ filius. Ex improbo patre probum filium naſci, Cic. pro Q. Roſc. Appellatione Filiorum (ut Iureconſulti ſentiunt) etiam filiæ continentur, ſed non econtrario. Fratris filius pro nepote. Terent. in Phorm. Phædriam, mei fratris uideo filium mihi ire obuiam. Cæſa. 5. Bel. Gal. Quòd ei & filius, & fratris filius ab Cæſare remiſſi eſſent. Dicitur & de brutis. Colu. lib. 6. cap. 37. Nepotibus, quàm filijs, utilior. Terræ filij, dicuntur obſcuro, ignotoque genere nati: ſiue quòd terra ſit omnium communis parens, ſiue quòd iuxta poetarum fabulas gigantum genus ignobiliſſimum è terra procreatum dicatur. Vnde apud Iuuenalem fraterculus gigantum pro homine ignobili legitur. Cic. Atti. li. 1. Huic terræ filio, neſcio cui, committere epiſtolam tantis de rebus non audebam. Fortunæ filius, cui omnia proſpero fortunæ euentu ſuccedunt, Hor. 2. Ser. Sat. 6.

Filiolvs, li, *Figliuolino*, τεκνίον, Iuuen. Sat. 4. Quod tibi filiolus, uel filia naſcitur ex me. Cic. Atti. li. 1. Filiolo me auctum ſcito.

Filiola, læ, θυγάτριον, Cic. 1. de Diui.

Filix, icis, *Felce*, πτέρις, herba eſt ſine caule, ſine flore, ſine ſemine: Duo eius ſunt genera, mas ſcilicet & femina. Filix mas, quæ proprie Græcis πτέρις appellatur, folia habet cubitali longitudine, ex uno pediculo exeuntia, inciſa, & alarum auium modo explicita, odore ſubgraui, radicem uero in terræ ſuperficie foris nigram, craſſam, oblongam, adnaſcentias appendiceſve multas habentẽ. Filix femina, quæ Græcis θηλυπτερις, dicitur, folia habet mari ſimilia, non tamen uno ſingularique pediculo herentia, ſed adnaſcentes ramulos multos, altioreſque habentia. Radix quatuor drachmarum pondere ſumpta latos lumbricos enecat: mulieribus tamen non danda, quòd in grauidis abortum, in cæteris ſterilitatem facere credatur. Latiſſime ſeſe per agros diffundit hæc herba, & ægerrime extirpatur. Virg. 2. Georg. Et filicem curuis inuiſam paſcit aratris.

Filvm, li, *Filo*, νῆμα, μίτος, quod ex lino lanave trahendo ducitur. Ouid. 4. Metam. E quibus una leui deducens pollice filum. Deducit aranea filum pede, Idem 1. Amor. Hor. 2. Carm. Ode 3. Dum res, & ætas, & ſororum Fila trium patiuntur atra. Id eſt, Parcarum. Aliquando ponitur pro linea fabrorum. Varro: Sumptoq; atramento ſutorio filum duxit. Aliquando pro lineamentis faciei, & uenuſtate formæ. Gell. lib. 14. cap. 4. Forma ac filo uirginali dixit imaginem iuſtitiæ fieri ſolitam. Idem lib. 1. c. 9. tradit, Pythagoram explorare ſolitũ diſcipulos ex totius corporis filo, atque habitu. Transfertur & ad phraſim orationis. Horat. 2. epiſt. 1. Tenui deducta poemata filo. Tracta eſt metaphora à textoribus, qui telam tenuiſſimo filo texentes probatiſſimam conficiunt. Cic. de Amic. aliud quoddam expetimus filum orationis tuæ.

Fimbria, κράσπεδον, θύσανος, ueſtium ora dicebatur, quæ inciſuras habebat ſerræ dentibus non abſimiles. Pli. lib. 7. cap. 51. Signa letalia, fimbriarum curam, & ſtragulæ ueſtis plicaturas. Nonius cuiuſlibet rei extremitatem hoc nomine ſignificari tradit. unde & cincinnorum fimbrias dixit Cic. in Piſonem: Erant (inquit) illi cõpti capilli, & madentes cincinnorum fimbriæ. Inde Fimbriatus, per ambitum inciſus. Sueton. in Cæſ. Vſum ferunt lato clauo ad manus fimbriato. Fimbriata urticæ folia ſcribit eſſe Plin. ex quo colligimus, qualis fuerit poſitura & flexura fimbriarum.

Fimetvm, ti, *Ceſſo, letamaio*, κοπρών, ſterquilinium, quo fimus congeritur. Plin. libro. 24. cap. 2. Fimeta ſub dio concauo loco, & qui humorem colligant, intecta ſtramento, ne in ſole areſcant, fieri iubet Virg.

Fimvs, mi, *Letame*, κόπρος, ἀποπάτημα, lætamen dicitur, & excrementa animalium, quibus agri ſtercorantur. Pli. li. 19. ca. 9. Varro principatum dat turdorum fimo ex auiarijs. Vir. 1. Geor. Ne ſaturare fimo pingui pudeat ſola. Legitur & fimum neut. gen. Pli. li. 29. c. 6. Columbarum fimum cum aceto ad epiphoras laudatur. Et paulo poſt. Turturis fimum albugines extenuat. Apuleius & feminino genere utitur, cum ait: Liquida fimo ſtrictum egeſta.

Finalis, le, τελικὸς, τελευταῖος, quod ad finem pertinet: ut Finalis cauſſa, cuius gratia opus aliquod fit.

Findo, dis, di, fiſſum, *Spezzare, fendere*, σχίζω, ſcindo, & diuido. Ou. 1. Triſt. Eleg. 7. Terra feret ſtellas, cælum findetur aratro. Findere freta claſſe, Prop. lib. 3. Rura finduntur uomere, Claud. 1. in Eutrop. Virg. 6. Aen. Hic locus eſt, partes ubi ſe uia findit in ambas. Fiſſus, participium: ut, Lignum fiſſum, Virg. 9. Aene. Paries fiſſus tenui rima. Ouid. 4. Metam. Fiſſus, us, ui, σχίδος, pro fiſſura. Cice. 3. de Nat. Deo. Quis inuenit fiſſum iecoris?

Fingo, is, xi, ctum, *Fingere, formare*, πλάττω, σχηματίζω, compono, formo. unde & figuli dicuntur: & uas fictile, quod formatur ex argilla, aut creta. Salu. in Catil. Quæ natura uentri prona, atque obedientia finxit. Lact. li. 1. Homines eorum ſimulacra finxerunt. Generale uocabulum eſt ad omnia, quæ ingenio manuque artificio ſe formantur, ut apud Cic. lib. 1. Offic. Apium examina, non fingendorum uaſorum cauſſa congregantur, ſed, cum congregabilia natura ſint, fingunt fauos. Virg. 8. Aeneid. Et corpora fingere lingua, id eſt lambendo formare. Aliquando ſimulare: quoniam ea, quæ ſimulamus, ita formamus, ut uera eſſe uideantur. Cicero de Finib. Talibus exemplis non fictæ ſolum fabulæ, ſed etiam hiſtoriæ refertæ.

Finio, is, iui, itum, *Compire, finire*, περαίνω, τελέω, perficio, abſoluo. Plin. de uiris illu. Cum inter Romanos & Albanos bellum fuiſſet exortum, placuit rem paucorum certamine finire. Animam finire, Ouid. 7. Metam. Dolores finire, Virg. 12. Aeneid. Gladio finire dolorem, Ouid. 1. de Pont. Aliquando eſt terminum ponere, metari. Sic dicimus finire alicui prouinciam certo tempore, pro, præſcribere

præſcribere alicui tempus adminiſtrandæ prouinciæ, quo elapſo de prouincia debeat decedere. Cic Attic.lib.8. Marcello conſuli, finienti prouincias Gallias Kal. Martijs, reſtitit. Sic etiam Finire regiones animo dicebantur augures, cum fines templi animo deſignabant. Liu.1. Signum, contra quod longiſſime conſpectū oculi ferebant, animo finiuit. Finire agros, eſt cuilibet agri ſui fines præſcribere. unde & Finitores, γεωμέτραι dicuntur terræ menſores, aut etiam alij arbitri, qui lite de agrorum finibus exorta ſuos cuique limites præſcribunt. Plaut in Pœn. Regiones, limites, confinia determinabo. ei rei factus finitor ſum ego. Cice. pro lege agr. Finitorem mittant: ratum ſit. Finitor rerum maximus, Stat.8. Theb. Finitorem item uocant Latini, circulum, partem cæli, conſpicua nobis à non conſpicua dirimentem. Accipitur etiam Finire pro definire. Quinct.lib.2. Rhetorice finitur uarie. Sic Finis, & Definitio pro eodem accipiuntur. Quinct.li.2.cap.16. Hic frequentiſſimus finis, Rhetoricen eſſe uim perſuadendi. Finire ab ſolute, pro uita decedere. Tacit. lib.5. Tiberius finiuit, octauo, & ſeptuageſimo ætatis anno. Finitus, partic. pro eo quod ceſſauit, & finē fecit. Pli.li.18.c.27. Dabitur & aliud finiti frigoris indicium.

Finis, is, *Fine, termine*, τέλος, gene. tam maſc. quàm fem. Virg.1. Aeneid. Quem das finem rex magne laborum? Idem li.3. Hæc finis Priami fatorum. Eſt autem, finis, terminus, ſiue extremitas in unaquaque re. Eſt Finis intentionis, i. intentio operarij. Hinc artifices finem uocant id, quò omnia referuntur, & cuius gratia cetera fiunt: ut, Finis medici, eſt curare: Finis oratoris, eſt apte ad perſuadendum dicere. Fines, finium ſæpius in plur.num. pro terminis, & limitibus. Terent. in Heaut. Simus & Crito ambigunt de finibus. Pli. Iunior in epiſt. Eſt in Nicomedenſium finibus ampliſſimus lacus. Cæſ. Bel. Gal. Quorum per fines ierant. Cice. pro Mur. Regere fines. Nonnunquam etiam in ſingulari num. inuenitur in hac ſignificatione. Liu.34. In Ligurum extremo fine in agmen inciduut Romanum. Idem 40. Ad extremam finem prouinciæ Galliæ. Tacit.li.16. Apud finem Ligurum id temporis erat.

Finite, aduerb. Cic.2. de Fin. Auarus erit, ſed finite.

Finitimus, ma, mum, *Vicino*, πρόσορος, uicinus, ſeu propinquus, fines noſtros attingens. Liu.lib.1. Iam res Romana adeo erat ualida, ut cuilibet finitimarum ciuitatum bello par eſſet. Mari finitimus eſt aer, Cice. de Natu. Deo. Falſa ueris finitima ſunt. Idem 4. Acad. Inferre bellum finitimis. Idem pro lege Man.

Finitio, onis, ὁρισμός, ὅρος, idem quod definitio. Quinctil. libro. 5.cap.13.

Fio, fis, factus, *Eſſere fatto, diuenire*, γίνομαι, ſignificationem paſſiuā habet, quamuis uocem habet uerbi neutri: unde etiam inter neutra paſſiua à grammaticis numeratur. ueteres Facior dicebāt uoce paſſiua, unde apud Catonem legitur. Græco ritu faciebantur Saturnalia. Hinc manſit præteritum Factus ſum. In præſenti optatiui & præterito imperfecto ſubiunctiui contra morem aliorū uerborum quartæ coniugationis aſſumit e litteram inter i, & r, ut Fierem dicimus pro Firem, & Fieri pro Firi: in reliquis temporibus à præſenti formatis ſequitur inflexionem uerborum quartæ coniugationis. Horat.1. epiſt.1. Nunc agilis fio. Idem 4. Carm. Ode 13. Fis anus, & tamen uis formoſa uideri. Terent. in Eunuc. Verum ne fiant Hi uiginti dies. Cic. pro domo: Quid te aui fieri, aut fingi dementius poteſt? Componitur Fio pene cum omnibus dictionibus, cum quibus componitur Facio, exceptis præpoſitionibus, cum quibus raro componitur: ut Calefacio, Calefio: Tepefacio, & Tepefio. Ponitur quandoque pro æſtimari. Cice. in Lælio: Ille finis teterrimus, ut, quanti quiſque ſe ipſe faciat, tanti fiat ab amicis. In tertia perſona quandoque pro euenit, contingit. Idem lib.1. Offic. Fit interdum, ut nonnulli, omiſſa imitatione maiorū, ſuum quoddam inſtitutum conſequantur. Fiet tibi acceptum, pro, referetur, Pli. in Epiſt.120. Fient in illum exempla, Terent. Eun. Fieri obuiam, Cice. Attic. lib.16. Fiat, particula eſt permittentis, ac concedentis, aut annuentis aliquid. Plaut. Pſeud. Meis date locum fallacijs. S. Fiat: geratur mos tibi. Fieri poteſt, pro poſſibile eſt. Cice. de Amic. Neque fieri poſſit, ut non ſtatim alienatio facienda ſit.

Firmamentum, *Fermezza*, ςερέωμα, κῦρος. Cic. de Ami. Conſtantiæ, quam in amicitia quærimus, firmamentum eſt fides. Gell.lib. 13.cap.21. Neruos uocat firmamenta membrorum: quòd in illis conſiſtat totius corporis robur. Rhetores etiam firmamentum appellant, quod à Quinctiliano uocatur Continens cauſſæ, à Græcis συνέχον, id eſt cardinem illum, circa quem totius cauſſæ deciſio uerſatur. Noſtri hodie Iuriſconſulti uocant Punctum deciſorium litis. ad Heren. lib.1. Nec ratio, quare fecerit, nec firmamentum quæritur.

Firmamen, nis, *Fermezza*, ςερέωμα, firmamentum. Ouid 10. Met.

Firmo, as, καθίςημι, κρατύνω, ſtabilio. Liu. Firmabat eum Africis præſidijs. Tac. lib.4. Aſylum ut firmaretur petentibus. Firmatus. Virg.4. Ecl. Vbi iam firmata uirum te fecerit ætas.

Firmator. Taci. lib.2. Druſus pacis firmator.

Firmum, Pomponio, φίρμον Ptolem. Piceni caſtellum. Plin. libr. 3.cap.13.

Firmus, mi, ἐῤῥωμένος, βέβαιος, conſtans: à ferendo, quòd conſtanter omnia ferat. Terent. in Hecy. Ex quo firmiorem poſthac inter nos amicitiam fore ſcires? Firmus cibus, ualidus, & ut Varro de Re ruſt. lib.2. cap.12. loquitur, alibilis Firma potio, multi nutrimenti. Celſus lib.2. cap.18. Firmior ex frumento potio eſt, quo firmius ſuit ipſum frumentum. Firma ualetudo, integra, ualida. Et qui robuſti eſt corporis, Firmus dicitur. Cic. Tironi: Ne te tam longæ nauigationi, niſi bene firmum, committas. Item firmus, innixus. Plancus Cice. lib.10. fam. Antonius ab equitatu firmus eſſe dicebatur. Firmum uinum, potens, & durabile. Vir.2. Geor.

Firme, ἐῤῥωμένως, βεβαίως. Plaut. Perſa. firme ut quiſque rem accurat ſuam, Sic ei procedit. Cic. Atti. lib.11.

Firmitas uini, quam uulgus durabilitatem uocat. Pli. lib.14. ca.2. Principatus datur Amminieis propter firmitatem. Alioqui Firmitas idem eſt, quod conſtantia. Cic. Dolabellæ. Firmitatem & conſtantiam eandem cognoſces, quam reliquiſti. Firmitas, ſoliditas. Cic.2. Phil. Gladiatoria totius corporis firmitas. Plaut. in Moſt. ſpecta poſtes, Quanta firmitate facti, & quanta craſſitudine.

Firmiter. Plau. Pſeu. Eum promiſiſſe, firmiter dixit mihi. Varr.3. de Re ruſt. cap.9. Cubilia Gallinarum affixa firmiter.

Firmitudo, firmitas. Cic. ad Atti. li.10. Magni æſtimo tibi firmitudinem animi noſtri probari. Vocis firmitudo, ad Heren. lib.3.

Fiscella, læ, *Caſtello*, τάλαρος, diminut. à Fiſcina, uas uimineum, aut ex iuncis, quo lac coagulatur, dum caſeus exprimitur, uel in quo caſei ſeruuntur. Tib. lib.2. Tunc fiſcella leui detexta eſt uimine iunci. Item Fiſcella dicitur, qua boum ora capiſtrantur. Plin. lib.18. cap.19. Fiſcellis capiſtrari boues oportet, ne germinum tenera decerpant. Cato de Re ruſt. cap.54. Boues fiſcellas habere oportet, ne herbas ſectentur cum arabunt.

Fiscellus, li, idem. Col. lib.11. cap.38.

Fiscina, næ, pen. cor. etſi diminut. eſſe uidetur à fiſcus, eiuſdem tamen eſt ſignificationis cum primitiuo. unde Fiſcus. Varr. de Re ruſt. lib.1. cap.22. ex uiminibus materiaq; ruſtica fiunt corbes, fiſcinæ,raſtelli. Fiebant etiam fiſcellæ ex ſparto: quod iunci genus eſt. Col. li.12. c.2. Si ſparti fœcunda regio eſt, fiſcinæ, ſportæue ex uimine fieri debent. Denique Fiſcinæ nomine comprehenditur omne uaſis genus, ex uimine, aut iunco, aut ſimili materia contextum. unde etiam Cic. in oratione pro Flacco poſuit pro calathis illis iunceis, in quibus ficus incluſæ in alias regiones deferuntur. Homini (inquit) Phrygi fiſcinam ficorum obieciſti.

Fiscus, ci, maſc. gen. *Fiſco*, Aſcon. Fiſci, fiſcinæ, fiſcellæ, ſpartea, ſunt utenſilia ad maioris ſummę pecunias capiendas. unde, quia maior ſumma eſt pecuniæ publicæ, quàm priuatæ, factum eſt, ut Fiſcus pro pecunia publica dicatur. Hæc Aſcon. Alij tamen malunt Fiſcum principis dici Aerarium uero publicum. Plin. ad Traia. At fortaſſe non eadem ſeueritate fiſcum, qua ærarium cohibes: immo tanto maiore, quanto plus tibi licere de tuo, quàm de publico, credis. Cic.2. Verr. Ei negocio fiſci Sicilienſes minabantur. Tacit. lib.1. Cum fiſci inter ſigna, interq; aquilas ueherentur. Inde Confiſcare dicimus, pro, in ærarium redigere. Sueto. in Augu. Fiſcus item pro qualo oleario, qui ceruici torcularis ſupponitur, ne fæces in lacum cum oleo defluant: uel etiam, in quo oliuæ ponuntur, cum prelo ſupponuntur, ut amurca, id eſt olei fæx, aliquantiſper exanietur, id eſt exudet, & per uimina perfluat. Col. li.12. c.47. nouo fiſco incluſa, prelo ſupponitur. Eodem lib. cap.49. Intrita oliua nouo fiſco includitur, & prelo ſubijcitur. Item cap.50.

Fissilis, le, σχιςὸν, quod findi poteſt. Col. li.9. cap.1. Fiſſilis ſtipes. Virg.1. Geor. Fiſſile lignum. Plaut. in Aul.

Fissio, Cicero.2. de Natu. Deo. Cum terræ ſubigerentur fiſſione glebarum.

Fissura, æ, rima, diuiſio, quæ fit findendo. Colum. libr.5. cap.10. Plin. lib.10. cap 63. Hinc Bifidus, & Trifidus, in duas, uel tres partes diuiſum. unde orbis à poetis dicitur Trifidus; quòd in tres partes ſectus ſit.

Fistuca, cæ, machina, qua pauitores utuntur, [illegible]que anſata, qua pali magna ui in terram adiguntur. Vitru.7. Si congeſticius locus fuerit, fiſtucationibus ſolidetur. Vtitur & hac uoce Pli. lib.36. Fiſtuca alia eſt magnæ molis, qua trabalis materies in terram pangitur, aut in alueum fluminis, quæ funibus tollitur, & pondere ſuo remiſſa illiditur. Cæſ.3. de Bel. Gal. Hæc cum machinationibus immiſſa in flumen defixerat, fiſtucisq; adegerat.

Fistucatum, fiſtuca exæquatum: unde & Fiſtucatio apud Vitruu. loco iam citato, pro exæquatione areæ. & Pli. li.17. ca.11.

Fistula, æ, *Fiſtola*, σύριγξ, proprie dicitur, per quam aqua educitur fuſa: à fundendo, ſiue ferendo: ut tubi a tumore, & canales à canna, quòd ad earum ſimilitudinem facti ſunt. ſunt qui putent deduci à φυσάω, inflo, uel inſpiro. Cic. pro Rab. Marius fiſtulas, quibus aqua ſuppeditabatur Iouis Opt. Maxi. templo, præcidi imperarat. Ita apud Var. lib.3. de Re ruſt. cap.5. Ab huius ſimilitudine dictum inſtrumentum muſicum, quo flatu canitur, cuius Pan dicitur inuentor fuiſſe. Pli. lib.7. cap.56. Virg.2. Eclog. Eſt mihi diſparibus ſeptem compacta cicutis Fiſtula. Fiſtulæ item à Medicis appellantur, hulcera manantia, anguſta, ſinuoſa, ex abſceſſibus fere

male

male curatis ortum trahentia. Pli.lib.20.cap.6. Eſt etiam Fiſtula in homine, per quam ſpiratur, ſeu cibus deiicitur. nam duas eſſe fiſtulas ſcribit Lact. de Opificio hominis, ſpiritalem, & cibalem: illa ſpiritum meare, hac cibum potumq; deſcendere. ſpiritalẽ Cor. Aſperam arteriam nominat. Pli. lib.9. ca.7. Balenæ, delphines fiſtulis ſpirant, quæ ad pulmonem pertinent.

FISTVLATOR, *Trombetta*, συριϰτὴς, tibicen. Gell. & Cic. de Orat.

FISTVLO, as, in modum ſpongiæ caueronlas habeo. Pli. li.18. c.11.

FISTVLOSVS, a, um, ϰαυλώδης, ſpongiæ modo, foraminibus pleoũ. unde Caſeus fiſtuloſus, Col. li.7. c.8. Fiſtuloſa terra, Pli. li.17. c.5. Fiſtuloſus cancer, morbus, Cato c.157.

FIXVLAM, à figendo, pro fibula Veteres uſurparunt. Feſt.

F ANTE L

FLABELLVM, li, *Suentolo, paramoſche*, ῥιπιδίον, diminut. à Flabro, inſtrumentum, quo fit uentilatio per æſtatem ad refrigerandum. Ouid. de Arte: Profice, & tenui uentos mouiſſe flabello. Flabellum ſeditionis, tranſlate, Cic. pro Flacc. Cuius lingua, quaſi flabello ſeditionis, illa eſt egentium concio uentilata. Flabellifer adiect. Plau. Trin.

FLABILIS, le. Cic.1. Tuſ. Nihil flabile. pro aerio.

FLABRA, orum, πνόαι, ῥιπαὶ, à Flo, as, flatus, uel flamina uentorum. Propert. Neque hic Boreæ flabra, neque arma timet. Vir.2. Geo. Non hiemes illam, non flabra, nec imbres Conuellunt.

FLACCESCO, *Diuenir fiacco*, χαλάω, langueo, à quo Flacceſco, χαλάζομαι, languidus fio. Col. lib.3. Paucis horis, dum flacceſcat, in ſole habeto. Cic. de Cla. Ora. Flacceſcebat oratio. Conflacceſco, uſus eſt Gel. lib.1. pro detumeſco: Fluctus, ſimul ac uentus ſe poſuit, ſternuntur, & conflacceſcunt.

FLACCIDVS, a, um, *Languido, fiacco*, χαλαρὸς, languidus. Pli. li.15. ca.39. ſolio maximo, flaccido, albicante. Vnde Flaccidi, ſiue Flacci dicuntur, quorum aures pendulæ ſunt. Col. li.8. Caper flaccidis auribus habetur optimus. Hinc cognomen Valeriæ familiæ Romanæ, quòd primus in ea gente aures haberet deorſum pendentes. Cic. de Nat. deo. Deos flaccos, frontones, capitones.

FLAGELLA, orum, *Tralci, capo di uiti*, ϰλαδοὶ, in uitibus dicuntur teneriores palmites, ex anniculis ſarmẽtis orti: prius Flabella (ut quibuſdam placet) à uentorum flatu & agitatione dicta. Virg.2. Ge. Neve flagella Summa pete. Frequentiſſime autem accipitur pro loro, ſiue alio quouis uerbere, quibus ſeruos nudatos cædere ſolebant. Marcel. l. in ſeruorum. ff. de Pœnis: Ex quibus cauſſis liber fuſtibus cæditur, ex ijs ſeruus flagellis cædi, & domino reddi iubetur. Cic. pro Rab. Porcia lex uirgas à ciuium R. corpore amouit: hic miſericors flagella retulit. Flagella etiam ſunt, quibus hodie aurigæ utuntur, quæ excuſſa clarum reddunt ſonum. Virg.5. Aene. Inſonuitq; flagello.

FLAGELLO, as, *Flagellare, battere, sferzare*, μαστίζω, flagello, cædo. Mart. lib.1. Lumina ſideribus certent, molleſq; flagellent Colla comæ. Item increpare atque perſonare. Flagellare annonam, eſt annonam duriorem facere, ut Hermol. ſcribit Pli. li.33. c.13. Præualens manceps annonam flagellet.

FLAGITATOR, qui aſſidue petit. Plau. in Most. accipitur & pro creditore petente pecuniam ſibi debitam. idem Caſſi. Ne quis formidet flagitatorem ſuum.

FLAGRANTER. Tacit. libro 1. Specie recuſantis flagrantiſſime cupiuerat.

FLAGRANTIA. Gell. lib.17. c.10. Flagrantia oculorum, pro impudentia, ardore quodam, Cic. pro Cœl.

FLAGITIOSE, inique, ſcelerate. Cic.2. Verr. Iudicia male & flagitioſe tueri. Impure, ac flagitioſe uiuere, idem 3. de Fin.

FLAGITIOSISSIME inſeruire aliorum amori, idem in Catil.

FLAGITIOSVS, a, um, *Maluagio*, ὑβριστὴς, ſceleratus. Cice. de Amic. Flagitioſa uita, 2. de Fin. Flagitioſæ libidines, 4. Verr.

FLAGITIVM, tij, *Scelleraggine, ribalderia*, ὕβρις, μοχθηρία, crimen grauius: à flagitando dictum, ſiue a flagris: quod uel flagitatione, id eſt expoſtulatione, uel flagris dignum ſit. Cice. in Catil. Stupra, adulteria, & omne tale flagitium illecebris excitari uoluptatis. Flagitium aliquando periculum, & damnum eſſe uult Nonius. Lucil. li.29. Rectius multo, & ſine flagitio. Plaut. in Epid. Flagitio cum maiore poſt reddes.

FLAGITO, as, *Dimandare con iſtanza*, προσαιτέω, Inſtanter peto, exigo, & quaſi iure quodam meo depoſco: habetque in ſe maiorem uim, quàm Poſtulo: & quandoque accuſatiuo tantum iungitur. Cic. pro Quinctio. Hoc cauſſa poſtulat, non tamen flagitat. Quandoque habet accuſatiuum cum ablatiuo mediante præpoſitione. Cæſ. Comm.1. Ab Heduis frumentum flagitat. Quandoque conſtruitur cum duobus accuſatiuis: ut apud Suet. in Vitel. Fœneratorum & publicanorum, qui unquam ſe aut Romæ debitum, aut in uia portorium flagitauiſſent, uix ulli pepercit. Flagitare, pro accuſare. Tacit. lib.17. Vt peculatorem flagitari iuſſit. Compoſitum eſt, Conflagito. Pli. lib.34.

FLAGRATORES, dicebantur, qui mercede flagris cædi ſe permittebant. Feſtus.

FLAGRIONES, dicti ſunt ſerui, quòd flagris ſubiecti ſint. Nonius.

FLAGRO, as, *Ardere*, φλέγομαι, ardeo: à flamma, uel à flatu, quo alitur incendium, quando flatu excitatur ignis. Virg.1. Aene. Flagrantiſque Dei uultus. Ouid.6. Faſt. Flagrabant ſancti ſceleratis ignibus ignes. Transfertur quandoque ad deſiderium amoris, odij, iræ, uirtutis, aut uitij. Lact. libro.1. Quid Apollo, nonne ob amorem, quo flagrabat, turpiſſime gregem pauit alienum? Et li.7. Qui auaritia, opum inexplicabili quadam ſiti flagrant. Liu. lib.2. Ciuitas inteſtino flagrabat odio. Flagrans pinus, Virg. li.9. Aene. Flagrans cupiditas, Cice.5. Tuſcul. Eximio litterarum amore flagrans, Quinct. in proœ. li.2.

FLAGRVM, gri, μάστιξ, quo cædi conſueuerunt ſerui. Iuu. Sat.5.

FLAMEN, nis, neut. gen. *Soffio, fiato*, πνεῦμα, flatus dicitur, à flo, flas. Virg.10. Aeneid. Ceu flamina prima. Maſculino autem genere Flamen ſacerdotem ſignificat. Sumebant Flamines cognomina ab eo deo, cui ſacra faciebat: ut Flamen Dialis ἀπὸ τοῦ Διὸς, à Ioue, quaſi Iouialis: Martialis, à Marte: Quirinalis, à Quirino, à Romulo. Ratio autem nominis tracta eſt à filo, quo caput cinctum habebant: ut docet Seruius ijs uerbis. Flamines in capite habebãt pileum, quod cum per æſtus ferre non poſſent, filo tantum capita religare cœperunt. nam nudis penitus capitibus incedere nefas erat: unde à filo, quo utebantur, Flamines dicti, quaſi filamines. Plin. lib.18. cap.11. Varro flaminem faba non ueſci tradit. Cice. 2. de Leg. Diuis alijs alij ſacerdotes, omnibus pontifices, ſingulis flamines ſunt.

FLAMINIA, flaminis domus. Gell. li.18. ca.15.

FLAMINIA Via, quæ per portam Flaminiam, ad Tiberim ſitam, Ariminum uſque ducit dicta à Flaminio conſule, qui eam ſtrauit. Ci. 12. Philip. Tres uiæ, à ſupero mari Flaminia, ab infero Aurelia, media Caſſia. Oui.1. de Pont. eleg.9. Flaminia Claudia iũcta uiæ.

FLAMINICA, Flaminis uxor. Gell. li.10. c.15. Hoc etiam nomine appellabantur uirgines Flaminicæ, Dialis præminiſtræ Feſtus.

FLAMINIVM, nij, Flaminis dignitas, ſiue ſacerdotium. Liu.26. Claudius, flamen Dialis, quod exta perperam dederat, Flaminio abiit. Gel. li.10. c.13. Vxorem ſi amiſit, flaminio decedit. Abire, & decedere flaminio, eo modo dictum, quo abire magiſtratu.

FLAMINIVS, lictor, qui flamini Diali ſacrorum cauſſa præſto erat. Feſt. Eſt etiam nomen familiæ Romanæ.

FLAMINIORVM nobilis fuit Romæ familia: ex qua T. Flaminius, qui ad Thraſimenum lacum ab Annibale cum uniuerſis pene copijs deletus eſt. Hic uiam Flaminiam ſtrauit à Roma Ariminum uſque.

FLAMINIVS Camillus, puer patrimus, & matrimus, Flamini Diali in ſacrificijs præminiſtrans. Antiqui enim miniſtros Camillos dicebant. Feſtus.

FLAMMA, mæ, *Fiamma*, φλὸξ, à φλέγω, ardeo. Virg.8. Ecl. Corripuit tremulis altaria flammis. Interdum pro periculo. Cic.2. Tuſc. quæ flamma eſt, per quam non concurrerint?

FLAMMEARIVS, rij, infector flammei coloris. Plau. in Aul.

FLAMMEOLVS, flammæ colore, dilutiore tamen. Col. lib.10.

FLAMMESCERE, φλογοῦσθαι, eſt accendi, & flamma corripi.

FLAMMEVM, mei, ϰρόϰεος πέπλος, Her. genus ueli lutei, ſeu crocei, quod a nouis nuptis geſtabatur, dictum quod eo aſſidue utebatur Flaminica, id eſt flaminis uxor, & quia Flamini non erat permiſſum cum uxore diuortium facere, inſtitutum eſt, ut etiam nouæ nuptæ hoc amiculi genere uterentur boni ominis cauſſa, in ſignũ indiſſolubilis coniugij. Lucanus de Martia iterum nubente Catoni: Lutea demiſſos uelarunt flammea uultus. Pli. li.21. ca.8. Luteũ uideo honorem antiquiſſimum in nuptialibus flammeis feminis conceſſum. Dimin. eſt Flammeolum. Iuuen. Sat.10.

FLAMMEVS, a, um, *Di fiamma, fiammeggiante*, φλόγεος, φλογώδης, ignitus, accenſus, flammæ calorem referens. Cic.1. de Diuin. ex Accio poeta: Orbem flammeum Radiatum ſolis. Colum. lib.6. uelut halitu flammeo fructus uratur. Cic.5. de Nat. Deo. Sunt ſtellæ naturæ flammeæ. Interdum Flammeum, quod flammæ colorem refert: id eſt unde Flammearij dicti, qui flammeum colorem tingebant, ut Violarij, qui uiolaceum.

FLAMMIFER, a, um, flammam afferens, inflammans. Cic.4. Acad. Peſtem abige à me Flammiferam hanc uim quæ me excruciat.

FLAMMIGER, a, um: ut, Sol flammiger, Val.5. Arg. Flammigerare, flammas emittere, Gell. lib.17. cap.10.

FLAMMIGENA, næ, φλογογενὴς, è flamma genitus.

FLAMMIVOMVS, a, um, πυρέϰβολος, quod flammas uomit.

FLAMMO, mas, φλογίζω, incendo, inflammo, & per metaphoram incito. Tacit. li.18. Exercitus flammaretur arrogantia uenientium à Vitellio militum. Idem li.20. Flammauere inſuper allatæ à Veſpaſiano litteræ. Hinc Flammatus, a, um, incenſus, incitatus. Virg. 1. Aen. Talia flammato ſecum dea corde uolutans. Flammatus Iupiter, id eſt flammam dextra manu tenens pro ſceptro: ita enim apud antiquos pingebatur. Cic.1. de Diu. ætherio flammatus Iupiter igni. Interdum pro exardere. unde flammantia lumina, e quibus quidam quaſi flammæ color emicat: quod iratis accidere ſolet. Virg.3. Ge. Flammantia lumina torquens.

FLAMMVLA, læ, φλογίον, diminut. eſt à flamma. Colum. lib.9. ca.14.

Papiliones

Papiliones circa flammulam uolitant. Cic. in Acad.

Flandria, driæ, regio eſt in finibus Belgarum, ad littora Oceani ſeptentrionalis poſita: in qua ſunt urbes inſignes Gandauum, & Brugæ.

Flatus, tus, *πνοὴ*, ſpiritus, uentus, flamen. Cic. in Arato: Aram, quã flatu permulcet ſpiritus Auſtri. Et paulo poſt. Validis erumpit flatibus ignes. Idem 1. Offic. Proſpero flatu iudiciorum utimur.

Flator, oris, tibicen ab inflatu, tibiarum Feſtus.

Flaveo, es, ui, *Biondeggiare, eſſer di color d'oro, ξανθίζομαι*, Flauus ſum, i. eius coloris, cuius eſt aurum. Col. lib. 2. Flauentibus ſatis, meſſis facienda. Virg. 3. Georg. Torquens flauentes Iſter arenas. Idem 10. Aeneid. Flauentem prima lanugine malas Dum ſequeris Clitum. Id eſt habentem malas flauentes.

Flavescere, eſt flauum fieri. Virg. 4. ecl. Flaueſcet campus ariſta. Pli. li. 9. c. 35. Herbulæ ante meſſem flaueſcunt.

Flavia Familia, à flauedine capillorum dicta, quæ tres continuos Romano populo imperatores dedit, Veſpaſianum, Titum, Domitianum.

Flavia Colonia, Paleſtinæ urbs, primum ab Herode condita, & in gratiam Ti. Cæſaris Cæſarea appellata: poſtea, deducta eò à Flauio Veſpaſiano colonia, Flauia appellata. Pli. li. 5. c. 13.

Flavinium, locus Italiæ in Sabinis ſub Soracte monte. Seruius in illud Virg. 7. Aene. Hi Soractis habent arces, Flauiniaq; arua.

Flavus, a, um, *Biondo, di color d'oro, ξανθὸς*, color ex uiridi, & rufo, & albo concretus: hoc eſt, fuluo clarior, qualis eſt color auri, & mellis, & ariſtarum cum iam maturuerunt. Flaua mella. Mart. lib. 1. Flauaq; de rubro promere mella cado. Flauus crinis. Vir. 4. Aene. Nondum illi flauum Proſerpina uertice crinem Abſtulerat. Flaui capilli. Ouid. li. 2. Faſt. Niueusq; color flauique capilli. Virg. li. 1. Ge. Flaua Ceres alto nequicquam ſpectat Olympo. Vbi Seruius. Flaua Ceres dicitur propter ariſtarum maturitatem. Sic Flauam aquam, Flauas frondes olearum dicimus.

Flebilis, flebile, *Degno d'eſſer pianto, πολύδακρυ, δακρυώδες*. qđ dignum eſt, ut defleatur, Cic pro Planco, ò flebiles uigiliæ. Hor. li. 1. Car. Multis ille quidem flebilis occidit, Nulli flebilior, quàm tibi, Virgili.

Flebiliter, aduerb. cum fletu. Cic. 2. Tuſc.

Flecto, ctis, flexi, flexum, *Piegare, torcere, καμπυλιάζω, κάμπτω*, torquere, & curuare. Pli. li. 11. c. 45. Elephantis poplites intus flectit, hominis modo. Flectere iter ad locum aliquem, eſt curſum eò dirigere, uel iter inſtituere. Liu. 8. ab Vrb. Ad Priuernum cos. flexit iter. Et per tranſlationem Flectere animum. Ter. in Hec. Iſthuc eſt ſapere, ubicunque opus ſit, animum flectere. Flectere aliquem precibus, eſt aliquem exorare. Ci. li. 4. Acad. Si te oratio Luculli flexit. Flectere uocem de Græco Gell. li. 4. ca. 3. Flexus, particip. Ouid. 4. Meta. Flexumq; genus ſubmiſit.

Flemina, dicuntur a Feſto, cum ex labore uiæ ſanguis effluit circa talum. Plau. in Epid. Præ laſſitudine inuaſerunt in genua flemina.

Fleo, fles, fleui, fletum, *Lagrimare, piagnere, δακρύω, κλαίω*. lacrymas emitto. Ouid. 2. de Rem. am. Vt flerent, oculos erudiere ſuos. Fletur, impersonale. Terent. in Andr. In ignem poſita eſt, fletur. Flens, partic. Ouid. 1. Triſt. Vxor amans flentem. Fleturus, Idem 4. Triſt. Fletus, aliud particip. quem multis lacrymis proſequimur, *δεδακρυμένος*. Virg. 6. Aeneid. Hic multum fleti ad ſuperos. Id eſt, quorum mortem magna lamentatio ſequitur.

Fletus ſubſtantiuum, *δάκρυον, κλαυθμὸς*. Cic. ad Ter. li. 14. Quod ego maximo cum fletu legi. Compoſitum eſt Defleo, flendo deploro, *καταδακρύω*. Cic. li. 1. Tuſc. Non liberi defleti, non fortunæ omnes à uictoribus poſſiderentur.

Flexanima oratio dicitur, quæ animum flectere poſſit. Cice. 2. de Orat.

Flexibula, Satyræ nomen apud Varronem, aliquoties a Nonio citatæ, quæ uox ex Latino Flectere, & Græco *βουλὴ* coaluiſſe uidetur: ut ſit Flexibula, quaſi conſilium flectens.

Flexilis, le, p. c. *Pieghevole, λυγώδης, λυγιστὸς*, quod facile flecti poteſt. Pli. li. 11. c. 37. Cornuflexile. Ouid. 5. Metam.

Flexibilis, *καμπύλος, λυγιστὸς*, quod facile in quamuis partem curuari poteſt. Ouid. 3. Am. Nobis flexibiles curuantur Apollinis arcus. Flexibilis ætas, pro molli, quæ facile flecti poteſt in quamcunque partem. Cic. ad Brutum. Videtur in eo eſſe indoles: ſed flexibilis ætas.

Flexio, uerbale, flectendi actus, ut uirilis laterum flexio, Cice. in Orat. Idem in Piſ. Quæ diuerticula, flexioneſq; quæſiſti? Hinc Circumflecto, circundo, circumplico, *περιστρέφω*. Virg. 3. Aeneid. longos & circunflectere curſus. Deflecto, Inflecto, Reflecto, Offlecto, ſuis locis.

Flexuose, aduerb. Pli. li. 18. c. 35. Si flexuoſe uolitet flamma.

Flexuosus, ſa, ſum, *Intorcichiato*, quod uarios, uel multos habet flexus: ut, Flexuoſa uitis, Cato de re ruſt. c. 33. Cice. de Nat. Auditus flexuoſum iter habet. Pli. lib. 11. cap. 37.

Flexiloquus, qui ambigua, & obſcura loquitur. Cic. 2. de Diuin.

Flexumines, equites Romani erant a flectendis equis dicti. Plin. lib. 33. c. 2. Equitum nomen ſæpe uariatum eſt. Celeres ſub regibus appellati ſunt, deinde Flexumines, poſtea Truſſuli.

Flexus, us, *Piega, λύγισμα, κάμψις, καμπὴ*, curuatio. Quinct. lib. 8. cap. 2. Propter flexus capillorum. Idem li. 9. c. 2. Qui curſu parum ualent, flexu eludunt. Flexus ætatis, cum ætas incipit inclinari. Ci. in Procem. de Ora. Si infinitus forenſium rerum labor ætatis flexu conſtitiſſet.

Flexura, *Piega, στροφὴ, καμπὴ, λύγισμα*. flexus. Col. li. 5. c. 5.

Flictus, ictus. Virg. 9. Aene. Dant ſonitum galeæ flictu. Quo in loco Seruius putat dictum eſſe Flictu pro afflictu per aphæreſin. Hinc affligo, *προσαράσσω*, Confligo, Infligo, & Profligo, quæ habent penultimam prod. Eſt autem Affligere, proprie proſternere. Cæſar: Neque, ſi quo afflictæ caſu fuerint, erigere ſeſe poſſunt. Per tranſlationem pro perturbare. Sen. Vt animum uarijs curis afflictum oratione lenirem. Hinc Afflicto, afflictas, *τρύχω*, frequentatiuum; de quo & alijs compoſitis locis ſuis.

Fligo, gis, xi, ctum, percutio. Liu. Andron. in Aegyſtho: Ipſe ſe in terram ſaucius fligit cadens. Nonius.

Flo, flas, flaui, flatum, *Spirare, ſoffiare, πνέω*. ſpiro. Cic. Attic. libro. 7. Flauit ab Epiro leniſſimus Auſter. Flare ſimul & ſorbere, prouerbiali metaphora dicitur oro eo quod eſt, duabus rebus diuerſiſſimis, naturaque disiunctis eodem tempore operam dare. Plaut. Moſt. Simul flare, ſorbereque haud factu facile eſt. Hinc Flatus, tus, Flator, oris. Flamen, inis. Flabellum, li, & adiect. Flabilis, le, quæ uide ſupra ſuis locis. Aliquando Flare, *χωνεύω*, ſignare eſt, quòd æs ſiue argentum flando, hoc eſt, flatu calefaciendo, ſignetur. Hinc flatum æs, & Flata pecunia dicitur. Eius compoſita ſunt, Afflo, quod eſt ad aliquid ſpiro. Cice. in Cato. Cum admiraretur Lyſander ſuauitatem odorum, qui afflarentur è floribus. Per tranſlationem: Lact. libro. 7. Vnde odor ille ſapientiæ tam iucundus afflauerit, nullo modo ſenſerit. Virg. lib. 1. Aeneid. Lætos oculis afflarat honores, id eſt afflando dederat. Difflo, flatu diſpergo, diſturbo. Plaut. in Milite: Cuius tu legiones difflauiſti ſpiritu. Lucil. lib. 26. Pars difflatur uento, pars autem obrigeſcit frigore. Deflo, deorſum uel ualdo flo, *καταχωνεύω*. Varro: Vas fictile, eo quod eſt leuiſſimum ad ſummum deflatum, ut traiiciant in alia uaſa. Inflo, *ἐμφυσάω, ἐμπνευματόω*, turgefacio, quales ſunt utres uento diſtenti. Inflare calamos, uel tibias eſt calamis, uel tibiis canere, quia huiuſmodi inſtrumenta ſonum non edunt, niſi flatu expreſſum. Virg. 6. Eclog. Tu calamos inflare leues, ego dicere uerſus. Per metaphoram Inflari accipitur pro ſuperbire & arrogantia turgeſcere. Ci. 3. Tuſc. Sic igitur inflatus, & tumens animus in uitio eſt: ſapientis autem animus ſemper uacat uitiu, nunquam turgeſcit. Inflatio, *ἐμπνευμάτωσις*. Perflo, *διαπνέω, διαφυσάω*, flando percurrere, flatu implere, uel commouere. Idem 1. Aeneid. Et terras turbine perflant. Reflo, contra ſpiro, *ἀντιφυσάω*. Cice. 1. Tuſc. Reflantibus uentis reiiciemur. Sufflo, *πνευματόω*. Nonius: Sufflatum dicitur tumidum, & quaſi uento quodam latius factum. Hinc Inſufflo, & Exſufflo, ſuis locis.

Floces uini, *Feccia di uino, στέμφυλα*, fæx uini ex uinaceis expreſſa. Gell. lib. 11. cap. 7. Floces priſca uoce ſignificare uini fæcem è uinaceis expreſſam ſicuti fæces ex oleis. Cæcil. Neque flocem neq; floces uolo mihi, uinum uolo. Gell. Apludam edit, & floces bibit. Vox eſt obſoleta.

Flocci facio, Cic. Atti. Totam Rempub. Flocci non facere.

Flocculus dimin. Pli. li. 16. cap. 7. Naſcuntur in robore pilulæ intus habentes flocculos molles, lucernarum luminibus aptos: nam & ſine oleo flagrabant.

Floccus, flocci, *Fiocco, κροκὺς*, lanarum particula diuiſa à uelleribus inutiliter euolans. Varro: Diligentiores tegeticulis ſubiectis oues tondere ſolent, ne qui flocci intereant. In ueſtibus item Flocci dicuntur lanæ particulæ eminentiores, quæ filum tegunt. Vnde Celſus ſigna mortiferi morbi eſſe ſcribit, ſiquis in febre & acuto morbo manibus in ueſte floccos legit, (quod Græci *κροκυδίζειν* appellant) fimbriaſve deducit. Pli. lib. 10. Hirundines nidum mollibus plumis flocciſq; conſternunt. Et quia floccus res eſt nullius precij, factum eſt ut dicamus Flocciſacio, & Floccipendo, pro contemno, *περὶ οὐδενὸς ποιοῦμαι*. Terent. in Eunuc. Inuidere omnes mihi, mordere clanculum: ego non floccipendere. Idem autem ſignificant Flocciſacere aliquem, & Non facere flocci, diuiſa compoſitione. Cic. ad Att. li. 4. Totam denique Remp. flocci non facere. Idem ad eundem lib. 13. aueo ſcire: nec tamen flocci facio.

Flora, ræ, *Flora*, dea quædam à Romanis in honore habita, quã floribus præeſſe uolebant. Hanc meretricem fuiſſe aiunt, quæ cũ magnas opes corporis quæſtu quæſiuiſſet, populum R. ſcripſit heredem, certamq; pecuniam reliquit, cuius e x annuo fœnore ſuus natalis dies celebraretur editione ludorum, quos appellant Floralia, ſiue ludos Florales. quod cum flagitioſum uideretur, deam finxerunt eſſe, quæ floribus præſit, eamque oportere placari, ut fruges cum arboribus aut uitibus bene proſpereque floreſcerent. Celebrabantur illi ludi omni cum laſciuia, conuenientes memoriæ meretricis: præter uerborum licentiam nudabãtur, flagitante populo, meretrices, quæ mimarum functæ officiu, in conſpectu multitudinis ad ſatietatem uſque impudicis motibus detinebantur.

Hæc

Hæc a Græcis χλωρὶς dicitur, Oui. 4. Faſt. Chloris eram, quæ Flora uocor. etiam apud Cic.

Floralia, orum, ἀνθεστήρια, dies Feſti, ludique in honorem Floræ inſtituti, quæ florum dea habita fuit. Quintil. lib. 1. cap. 9. Ouid. 4. Faſt. Floralia etiam dicuntur loca, in quibus ſunt flores. Varr. li. 1. de Re ruſt. cap. 23.

Floralicius, a, um, quod ad Floralia pertinet. Marti. lib. 8. Et floralicias laſſet arena feras.

Florentia, æ, urbs inſignis Hetruriæ, olim Fluentia, quòd ſita ſit ad fluentum Arni fluminis: & populi ipſi, Fluentini: quorum meminit Cato in Originibus.

Floreo, res, rui, Fiorire. ἀνθεῖν, eſt floridum eſſe, ſeu flores producere. Cice. 1. Tuſcu. Florere omnia, fontes ſcatere. Pli. lib. 19. cap. 6. Florent cum fraxino ſerpillum, abrotonum. Per tranſlationem, eſt uigere, ſiue excellere, ἀκμάζειν. Cic. in Læl. Magna Græcia, quæ nunc quidem deleta eſt, tum florebat inſtitutis & præceptis. Lactan. lib. 6. Iniuſti diuitijs, & honoribus florent. Cic. 11. Philip. Nihil ſemper floret: ætas ſuccedit ætati. Ouid. Nos quoque floruimus, ſed flos fuit ille caducus. Florentiſſima fortuna, Cic. ad Att. lib. 10. Idem 1. de Legib. Qua nihil à dijs immortalibus uberius, nihil florentius, nihil præſtabilius hominum uitæ datum eſt. Defloreo, Effloreo, Refloreo, ſuo loco.

Floreſco, is, ere, Fioreggiare. ἀνθίζεσθαι, eſt floridum fieri. Colum. lib. 5. Venti ad floreſcendum & ad bonitatem uini cōferunt. Var. li. 1. de Re ruſt. Pratum aqua defendi debet ante, quàm floreſcere incipiat. Per metaphoram pro augeri, αὐξάνεσθαι, ἀκμάζειν. Cic. pro Marcel. hæc tua iuſtitia, & lenitas animi floreſcet quotidie magis. Cic. pro Cœl. Nolite iudices hunc, nunc primum floreſcentem, firmata iam ſtirpe uirtutis, tanquam turbine aliquo, aut ſubita tempeſtate, peruertere.

Floreus, rea, reum, ἄνθινος, quod eſt ex floribus: ut, Florea corona. Plaut. in Men. Mart. Et cingam florea ſerta caput.

Florianus, imperator, qui Tacito ſucceſſit, dolens Probum, militiæ peritum, à magna exercitus parte eſſe electum, ſibi ipſi uenas incidit, effuſoq; ſanguine conſumptus eſt. Auctor Aurelius.

Floridulus, diminutiuum: ut, Ore floridulo nitens, Catullus in Epithalamio Iuliæ.

Floridus, a, um, Di fiori. ἀνθώδης, quod floribus abundat, ſiue quod ex floribus eſt. Tibul. lib. 1. eleg. 2. Cum poſti florida ſerta darem. Floridus homo. Cic. de Clar. Orat. At eſt floridior, ut ita dicam, quàm Hyperides. Floridus color. Pli. li. 35. ca. 6.

Floriſertum, ἀνθοφορία, dies erat feſtus apud Romanos, ita dictus, quòd eo die ſpicæ ad ſacrificium ferebantur. Feſtus.

Floriger, & Florifer, Che produce fiori. ἀνθοφόρος, ferens flores: ut, Saltus floriferi, apud Lucr. lib. 3.

Florilegus, a, um, Che raguna fiori. ἀνθολόγος, qui flores legit: ut, Apes florilegæ. Ouid. 15. Metam. Florilegæ naſcuntur apes.

Florulentus, Pieno di fiori. ἀνθεμόεις, floribus plenus.

Flos, ris, maſc. gene. Fiore. ἄνθος, a Græco nomine φλόξ, ut quidam putant, quia emicat, ſcintillatq; ut flamma. Pli. lib. 12. ca. 10. Flos arboribus ſuauitate inenarrabili. Oui. 9. Metam. Naiades hoc pomis, & odoro flore repletum, Sacrarunt. Virg. 4. Eclog. Ipſa tibi blandos fundent cunabula flores. Per trāslationem accipitur pro ornamento. Cic. 2. Philipp. Flos iuuentutis. Flos ætatis, ἀκμὴ τῆς ἡλικίας, integra ætas, qualis eſt iis, qui iam iuſtum incrementum ſunt adepti. Cic. 4. Phil. Gratia non uirtute, ſed ætatis flore collecta. Flos iuuentæ, apud Virg. 5. Aene. Et primo flore iuuentæ. Nōnunquam etiam pro uirginitate. Catul. in Epithalamio: cum caſtū amiſit, polluto corpore, florem. Flos uini, dicitur exigua quædam ſpuma, quæ uino in dolijs ſupernatare ſolet, cum in uitibus florent futuri racemi. Pli. lib. 14. cap. 21. Flos uini candidus probatur, rubeus triſte ſignū eſt. Aliquando Flos uini accipitur pro uini odore. Plau. in Curc. Flos ueteris uini naribus meis obiectus eſt.

Floſculus. Cic. 2. Offi. Ficta celeriter tanquā floſculi decidunt.

Flos æris, χαλκοῦ ἄνθος, eſt portio æris tenuiſſima, quæ ab ære expuitur, cum frigida affuſa extinguitur. ſolet autem inueniri in fundo uaſorum inſtar granorum milij, colore æris rubri. Vide Gal. lib. 9. de Facult. ſimpl. medic.

Flos salis, ἁλὸς ἄνθος, portio ſalis leuiſſima & candidiſſima, fauillæ ritu efflóreſcens. Hoc præterea nomine ab antiquis dicebatur res à ſuperiori diuerſiſſima. humidioreque naturæ & coloris crocei, & ſalis quaſi quædam rubigo, odore quoque ingrato, ceu gari. Inuenitur in Aegypto, Nilo fluuio & fontibus quibuſdam innatans. Naturam habet aſperam, excalfactoriam & ſtomacho inutilem. Vide Pli. lib. 31. c. 7. & Dioſc. li. 5. c. 83.

Fluctifragus, a, um, Che rompe l'onde, fluctus ipſos frangens. Lucretius: Fluctifrago ſuſpenſæ in littore ueſtes.

Fluctiuagus, πουτοπόρος, quod fluctibus uagatur: unde nauteæ fluctiuagi, & unda fluctiuaga appellatur à Papinio.

Fluctuatio, ut, Fluctuatio ſtomachi. Pli. lib. 20. cap. 8. Valladitis cocta fluctuationes ſtomachi ſiſtit. Fluctuatio animorum. Liu. 9. ab Vrb.

Fluctuo, tuas, Ondeggiare. κυμαίνειν, κλυδωνίζεσθαι. proprie fluctibus agitari. Plaut. in Rud. Atque ut nunc ualide fluctuat mare, nulla nobis ſpes eſt. Cic. 7. in Ver. Quadriremenque in ſalo fluctuātem reliquerat. Per metaphoram etiam tranſſumitur pro iactari, dubitare, & diuerſis cogitationum quaſi fluctibus, & ueluti marino quodam æſtu agitari. Virg. 8. Aeneid. Magno curarum fluctuat æſtu. Liui. 3. Bell. Mac. Epheſi regem eſt conſecutus, fluctuantem adhuc animo, incertumq; de Romano bello. Pro eodem etiam legitur Fluctuor deponens. Ibidem: Fluctuantes incerti animi. Curtius: Fluctuari animo rex, & modo ſuum, modo Parmenonis conſilium expendere. Hinc fit participium Fluctuatus. Pli. lib. 4. c. 12. Delos diu fluctuata, ut proditur, ſola motum terræ non ſenſit. Accipitur etiam nonnunquam Fluctuare pro fluitare & ſupernatare. Pli. li. 36. ca. 17. Lapidem è Scyro inſula integrum fluctuare tradunt, eundem comminutum mergi.

Fluctuatim, aduerbium, iactanter, ſoluce. Afran. Volo fluctuatim ire ad illum. Nonius.

Fluctuosus, Procelloſo, tempeſtoſo. κυματώδης, undoſus, procelloſus, inquietus: ut, Mare fluctuoſum. Gemmæ fluctuoſæ, quæ maculas habent fluctuum quandam ſimilitudinem referentes. Pli. lib. 37. cap. 5. Ii ſunt fluctuoſi, & rerum imagines complexi, ut uerbi gratia, papauerum, aut auium, pinarumq;, uel camelorum, & ſimilium. Loquitur de ſmaragdis.

Fluctus, ctus, ui, à fluo, Onda, κῦμα, moles aquæ ui uenti concitatæ, Vnda. Cic. 6. Verr. Qui fluctu totus operiretur. Fluctus, pro impetu. Cic. ad Attic. libr. 7. Fluctum totius barbariæ una ferre urbs non poterat. Fluctus fortunæ, Pli. li. 5. c. 57.

Fluentiſonus, a, um: ut, Littus fluentiſonum, apud Catul. in Arg.

Fluentum, ti, Fiumicello, torrente, ῥεῖθρον, paruum flumen, ſiue decurſus aquæ. Vir. 4. Aene. Xanthiq; fluenta Deſerit.

Fluidus, da, dum, pe. cor. ὑδατικός, modo diffluens. Pli. lib. 9. c. 30. Vnum hoc animal, fluida carne non habet callum. Nonnunquā pro Languidus. Liu. lib. 4. Bell. Maced. uocat corpora Gallorum emollida & fluida.

Fluito, tas, p. c. Scorrere di continuo. ἐπιῤῥέω, ſæpe, ſiue cōtinue fluo. Cic. pro Sext. Reipublicæ nauis, ereptis ſenatui gubernaculis, fluitans in alto tempeſtatibus ſeditionum. Lio. lib. 1. Cum fluitantem alueum, in quo expoſiti erant pueri, tenuis in ſicco aqua deſtituiſſet. Nonnunquam pro ſupernatare: ἐπινεῖν, ἐπιπλεῖσθαι. Plin. Omnes piſces, cum ſint extincti, fluitant. Pro nutare, quod Terentius uocat Labaſcere. Tacit. lib. 18. Vnde credunt Cæcinnæ fidem fluitaſſe. Hora. Ser. 2. Sat. 3. --cæca fluitantia ſorte.

Flumen, is, Fiume. ποταμός, fluuius, hoc eſt, aqua continue decurrens: & maior eſt quàm riuus: Torrens contra, qui æſtate ſiccatur. Virg. 4. Georg. At mater ſonitum thalamo ſub fluminis alti Senſit. Sed quando genitiuo iungitur, capitur pro fluxu. Plin. Ne flumini eius riui eſſet impedimento.

Flumentana porta Romæ, quam Tyberis urbem intrans, in ſiniſtra ripæ parte relinquit, ita dicta, quòd pars Tyberis per eam partem, ubi nunc hæc porta ſita eſt, fluxiſſe creditur. Feſtus. Cice. de Inuent.

Flumineus, a, um, ποτάμιος, ex flumine. Ouid. 4 Faſt. Ne ſua fluminea corpora mergat aqua. Idem 2. Met. Fluminex uolucres.

Fluo, fluis, fluxi, fluctum, Correre, ſcorrere, ῥέω, ῥύω, proprie decurro. Virg. 1. Georg. Atque auro plurima fluxit. Quoniam uero ea quæ fluunt, latius diffundi uidentur, Fluere quandoque capitur pro latius excreſcere. Idem Georg. 2. -Ramos compeſce fluentes. Rurſus, quia, quæ decurrunt, quodam modo minui uidentur, Fluere pro deficere ſumitur. Idem lib. 2. Aeneid. Ex illo fluere, ac retro ſublapſa referri Spes Danaum. Hinc fluxa dicimus, quæ inſtabilia, ac momentanea ſunt, & cito peritura. Item procedere, naſci. Lact. lib. 2. Ab hac gente proximi quique populi multitudine increſcente fluxerūt. Hinc Affluo, Confluo, defluo, de quibus ſupra, Circunfluo, περιῤῥέω, diffluo, καταῤῥέω, uarie fluo. Lact. libro. 7. Corpus, poſt ſeceſſum animæ, ſtatim diffluit in terrā, tabeſcitq;. Per tranſlationem luxurior, corrumpor, διαλύομαι, θρύπτομαι. Terent. in Heaut. Vt illius animum, qui nunc luxuria & laſcinia diffluit, retundam, & redigam. Influo, intro fluo, εἰσῤῥέω. Cæſar: A lacu Lemano, qui in flumen Rhodanum influit. Cice. in Læl. per tranſlationem dixit: Quibus blandiens C. Papyrius influebat in aures, id eſt ſenſim irrepebat. Interfluo, in medio fluo. μεταῤῥέω. Perfluo, διαῤῥέω, & transfluo, per medium fluo, non contineo. Terent. in Eunuch. Plenus rimarum ſum, hac atque illac perfluo. Profluo, antefluo, προῤῥέω. uel præterfluo. Plin. lib. 4. cap. 5. Præterfluente Alpheo amne. Præterfluo, fluendo prætereo, uel ante fluo, παραῤῥέω. Liu. lib. 1. Infima ualle præterfluit Tybris. Quintil. per tranſlationem lib. 11. Fruſtra docemur, ſi, quicquid audimus, præterfluat. Refluo, retro ſiue rurſus fluo, ἀναῤῥέω. Vnde Fluxus, & Refluxus, pro acceſſu, & receſſu aquæ in Oceani æſtuarijs. Superfluo, ſuperabundo, ἐπιῤῥέω. Colu. lib. 4. Per medullam tranſmittit, quicquid aquarum cæleſtium ſuperfluxit. Subterfluo, inferius fluo, ὑποῤῥέω.

Fluonia, niæ, Iuno, quam mulieres colebant, quòd ſanguinis fluorem in conceptu retinere putabant. Boca. in Genealogia Deo.

Flvetrvm, ſtri, *Bonaccia*, ſtatus & tranquillitas maris, cum fluctibus non agitatur. hanc Græci *μαλακίας* uocant. Auctor Feſtus.

Flvtae, arum, *Anguille*, *πλῶται*, anguillæ, ſiue murenæ dicebantur in freto Siculo, quòd ſole torrefactæ, cum ſe curuare, ac mergere non poſſint, aquis ſuperfluant. Macr. libr. 3. cap. 15. Colum. lib. 8. cap. 17.

Flvvialis, le, *Fluuiale, fiume*, *ποτάμιον*, ex fluuio eſt, ut Aqua fluuialis, & Fluuialis lupus, qui in fluuio uiuit. Colum. lib. 8. cap. 16. Virg. 4. Aeneid. Dic corpus properet fluuiali ſpargere lympha. Idem 2. Georg.

Flvvsatilis, le, pen. cor. *ποτάμιον*, fluuialis. Pli. li. 36. c. 23. Fluuiaticus, idem quod fluuiatilis. Colum. li. 8. c. 15. Cic. de Nat.

Flvviatvs, a, um, in flumine maceratus. Pli. li. 16. c. 39.

Flvvivs, *ποταμὸς*, quòd fluat ſemper. Virg. 3. Georg. Fluuioſque innare rapaces.

Flvxio, nis, *Fluſſo*, *ῥεῦμα*, actus fluendi. Cic. de Diuina. Pli. libr. 20. cap. 54.

Flvxvs, xa, xum, *Che ſcorre, che paſſa toſto*, *ἐκλυτὸς*, quod fluit. Plin. lib. 9. cap. 38. Cum fœtificauere, fluxos habent ſuccos. Per tranſlationem accipitur pro, inſtabile, momentaneum, & cito periturum. *ὀλιγοχρόνιον*. tracta eſt metaphora ab aqua fluuiali, quæ nunquam in eodem loco conſiſtit, ſed cito præterfluit. Virg. libr. 10. Aeneid. Nos ne tibi fluxas Phrygiæ res uertere fundo conamur? Sal. in Catil. Diuitiarum & formæ gloria, fluxa & fragilis habetur. Aliquando pro laxo, ac minime aſtricto. Vnde ueſtimenta fluxa. Luca. Illic & laxas ueſtes, & fluxa uirorum Velamenta uides. Sic Sueto. in Cæſ. cap. 45. Fluxiore cinctura cingeretur. Et Virg. 1. Aeneid. Veſtium ſinus fluentes dixit. Apul. lib. 2. accepit paſſiue, Fontanos, inquiens, latices, de corporibus humanis fluxos. Et fluxi, dicuntur remiſſi, ſoluti, libidinoſi, molles, effœminati. Sueto. in Tiberio: Druſus animi fluxioris, remiſſiorisque uitæ erat. Mart. Cinædo euiratior fluxo.

Flvxe, affluenter, abundanter. Var. lib. 1. de Re ruſt. c. 11.

F ANTE O

Focale, lis, pen. prod. *προσγναθίδιον*, faſcia quædam collum ambiens, fauces à frigore defendens, & pronunciationi conducens. Dictum Focale à Faucibus, au, in o mutata. quod etiam contingit in uerbis Suffoco, & Præfoco. Sen. li. 3. nat. Quæſt. Videbis quoſdam graciles, & palliolo, focaliq; circundatos. Quinct. li. 11. Focalia, & ligamina aurium, ſola excuſare poteſt ualetudo. Et Hora. 2. Serm. Sat. 3. Inſignia morbi Faſciolas, cubital, focalia.

Focanevs, palmes, qui ex fauce uitis, hoc eſt, ex biſurco medius erumpit. Col. lib. 4. cap. 24.

Focaria, æ, *Concubina*, à ueteribus dicebatur concubina, quam domi habebant ad curam rei domeſticæ. L. ij. C. de Donat. inter uirum & uxorem.

Focillationes, à fouendo dicuntur, hoc eſt, à calefaciendo. Feſt.

Focillo, las, *Riſcaldare, riſtorare*, *ἀναλαμβάνω*, ſignificat calefacere, recreare. Pli. epiſt. 16. lib. 3. Suet. in Aug. cap. 16. Antonij ſocietatem, ſemper dubiam, & incertam, uarijsq; reconciliationibus male focillatam abrupit. Pro eodem etiam quandoque legitur Focillor deponens: quod & Nonius annotauit, citans Varro. teſtimonium ex libris de uita populi R. non in commune ſpectant, ſed ſuum quiſque diuerſi commodum focillatur, id eſt fouet.

Focvla, lorum, *Nodrimenti*, *τροφαί*, dicuntur nutrimenta. Plaut. in Perſa: Nam iam intus uentris fumant focula. Ex Nonio.

Focvlvs, li, *Focarello*. dimin. à Focus, *ἐσχάριον*. Val. libr. 1. Cum carbaſum foculo impoſuiſſet. Cic. pro Domo.

Focvnates, Plinio populi ſunt in alpibus, li. 3. ca. 20.

Focvs, ci, *Focolaro*, *ἐσχάρα*, à fouendo id, in quo ignis ſeruatur. Ouid. li. 6. Faſt. At focus à flammis, & quòd fouet omnia, dictus. Ponitur & pro priuatis domibus, ſicut Ara pro templo. Plaut. in Amphit. Vrbem, agrum, aras, focos, ſeq; dederunt. Cic. de Sen.

Fodico, cas, re, p. c. *Stimulare, pugnere, cauare*, *νύττειν*, ſtimulare, pungere, peruellere, ſiue fodere. Hor. Emamus, Qui fodicet latus. Per tranſlationem accipitur pro augere, ſiue dolore afficere. Cic. 3. Tuſ. Non eſt enim in noſtra poteſtate, fodicantibus iis rebus, quas malas eſſe opinamur, diſſimulatio, uel obliuio. Fodicare animum. Plau. Bacch. Iſtæc lepida aculeata ſunt, Animum fodicant, bona diſſimulare facta, & famam ſauciant.

Fodina, næ, p. p. *Minera*, *μέταλλον*, locus ubi quid effoditur: ut, Auri fodina, ubi foditur aurum: Argenti fodina, ubi effoditur argentum. Pli. li. 33. c. 6. Odor ex argenti fodinis inimicus omnibus animalibus, ſed maxime canibus.

Fodio, dis, fodi, foſſum, *Cauare, foſſare*, *ὀρύττω*, pala, aliuve ferramento terram, aliudve quid eruo. Liu. 8. Bell. Pun. argentum incolæ fodiunt. Sic fodere Metallum: Pli. lib. 2. cap. 63. Fodere enſe iugulum, hoc eſt, percutere, ſeu ferire. Martı. lib. 1. Fodere ſtimulis, eſt pungere. Cic. 2. Phil. Fodere calcaribus. Virg. lib. 6. Seu ſpumantis equi foderet calcaribus armos. Dicitur etiam Fodire per quartam uerborum coniugationem. Colum. li. 11. c. 2. Runcari, & adhuc fodiri poſſent. Fouea, de quo infra. Affodio, unde ſuo loco. Cófodio, quod eſt cauo, ſiue in totum foro, *διορύττω*. Plaut. in Aul. confodere hortum. Interdum tranſuerbero, occido. Sal. in Catil. pugnando confoditur, *διελαύνεται*. Circunfodio, *περιορύττω*, terram circunquaque eruo. Colum. lib. 3. Arborem, ſæpius circunfodito. Defodio, *κατορύττω*. uide ſuo loco. Effodio, extra fodio, uel fodiendo eiicio, *ἐξορύττω*. Plaut. in Aul. Oculos effodiam tibi. Infodio, fodiendo ſepelio, *ἐνορύττω*. Virg. lib. 2. Georg. Ante ſupinatas Aquiloni oſtendere glebas, Quam lætum infodias uitis genus. id eſt obruas. Perfodio, perforo, *διορύττω*. Plaut. in Aſin. Vbi parietes perfoderit. Colum. lib. 11. Tu grauibus raſtris cunctantia perfode terga. Gell. lib. 2. Quadringenti omnes perfoſſi gladijs. Præfodio, ante fodio. Pl. l. 7. Refodio, rurſus fodio. *ἀνορύττω*. Pli. Suffodio, ſubtercauo, *ὑπορύττω*. Colum. lib. 2. Neque ſuem uelimus impaſci, quoniam roſtro ſuffodiat. Transfodio, ab uno latere ad aliud fodio, *διελαύνω*. *διορύττω*. Ouid. Gemino transfodit uulnere pectus. Et hæc omnia habent fo ſyllabam corr. in omnibus temporibus à præſenti manantibus. quæ à præterito ſiunt, eandem producunt.

Foecialis, Cicero Offic. Belli æquitas fœciali populi Ro. iure præſcripta.

Foecvnde, aduerbium. Plin. libro 16. cap. 36. Reciſa fœcundius reſurgit.

Foecvndo, das, *Far abondante*, *εὐθηνίζω*, fructiferú facio. Virg. li. 4. Geor. Et uiridem Aegyptum nigra fœcundat arena.

Foecvndvs, da, um, *Fecondo, fertile, abondante*, *εὔφορος*, ferax fertilis, fructuoſus. Cice. de Nat. Deo. nihil genuit natura fœcundius. Ouid. lib. 4. Faſt. Forda ferens bos eſt, fœcundaq; , dicta ferendo. Colum. lib. 8. cap. 14. Id neque æque fœcundum eſt, nec tam pretioſum. Plaut. in Ciſt. Amor & melle & felle eſt fœcundiſſimus. Interdum ſumitur pro abundanti & pleno. Horat. Fœcundi calices quem non fecere diſertum? Huius contrarium eſt Infœcundus, non ferax. *ἄφορος*. Virg. li. Geor. 2. Sponte ſua, quæ ſe tollunt in luminis auras, Infœcunda quidem. Infœcunditas, *ἀφορία*, *δυσετηρία*, pro ſterilitate: ſicut Fœcunditas, *πολυφορία*, *εὐετηρία*, *εὐθηνία*, pro abundantia. Colum. in Prohœmio operis: ciuitatis noſtræ principes audio culpantes, modo agrorum infœcunditatem, modo cæli noxiam frugibus intemperiem. Pli. lib. 20. cap. 6. Fœcunditatem etiam feminarum hoc cibo augeri. Ci. 1. de Nat. deo. Aquarum inductionibus terris fœcunditatem damus. Fœcunditas animi, Pli. in Præf. lib. 3.

Foedo, as, are, *Bruttare, imbrattare*, *μολύνειν*, *μιαίνειν*, polluere, inquinare. Virg. 2. Aene. Quæ cauſſa indigna ſerenos Fœdauit uultus? Per tranſlationem accipitur pro dehoneſtare. Cato apud Pli. lib. 29. cap. 1. Spurcius nos, quàm alios Opicos, appellatione fœdant. hoc eſt, dehoneſtant. Accipitur & pro frangere, corrumpere. Virg. 2. Aeneid. Impulerat ferro argolicas fœdare latebras. Liu. 3. ab Vrb. Fœdati agri, terror iniectus urbi eſt.

Foede, *Bruttamente, crudelmente*, *αἰσχρῶς*, turpiter, crudeliter. Liu. li. 3. ab Vrb. Noua fama de Virginia, adeo fœde ad libidinem petita, accenderat. Fœde diuexari, Cic. 1. Tuſ. Fœde interemptus, Liu. 5. Bel. Pun. Admiſſum fœde, dictumq; ſuperbe, Lucr. lib. 5. Fœdiſſime cauſſam agere, Cic. Atti. li. 9.

Foederati, *Confederati, uniti*, *ὑπόσπονδοι*, *σύμμαχοι*, dicuntur populi, qui fœdere icto cum alijs populis in ſocietatem coierunt. Nanque inter ciuitates prouinciarum, aliæ ciuium Romanorum, aliæ Latinorum, aliæ Fœderatorum, *συμμαχίδες πόλεις*, aliæ Stipendiariæ dicebantur. Suet. in Calig. Libera ac fœderata oppida ſine lictoribus adibat. Cice. 1. de Ora. Siquis apud nos ſeruiſſet ex populo fœderato. Idem 5. Verr. Fœderatæ ciuitates duæ.

Foedifragvs, pe. c. *Che rompe patti*, *παρασπονδήσας*, qui fœdera fregit. Cic. 1. Offi. Pœni fœdifragi, crudelis Annibal.

Foeditas, atis, *Bruttezza*, *αἶσχος*, turpitudo. Cice. 3. de Fin. Niſi eos per ſe fœditate ſua turpitudo ipſa deterreat. Liu. 1. ab Vrb. Auertere omnes à tanta fœditate ſpectaculi oculos.

Foedo, as, Cic. de Aruſ. Qui togarum domeſtici belli extinctorem nefario ſcelere fœdauit. Virg. in 2. & patrios fœdauiſti ſanguine uultus.

Foedvs, da, dum, *Deforme, brutto*, *αἰσχρὸς*, *δυσειδὴς*, quod eſt deforme. Cic. ad Attic. li. 15. Parum ne fœda perſona eſt ſenectutis? Ponitur quandoque pro execrando. Virg. libro 7. Auerſusq; refugit Fœda miniſteria. Quandoque pro crudeli. Terent. in Eunuc. O facinus fœdum. Donatus: Fœdum, crudele. ea enim, quæ crudelia ſunt & nefaria, ipſa crudelitate fœda & maculoſa dici poſſunt. Sic dicimus Fœdum exemplum crudelitatis, & turpitudinis plenum. Liu. 7. Bel. Pun. Aiebát, multo fœdioris exempli, eum ipſum creari, qui comitia haberet.

Foedvs, ris, *Tregua, patto, conuentione*, *σπονδὴ*, *συνθήκη*, *τὸ ὁρκωμόσιον*, à ferio, ut quibuſdam placet, cum œ diphthongo, ut e, longa ſit, quoniam Ferio è breue habeat. propriè enim fœdus pacem ſignificat, quæ feritur inter dimicátes. Quidam huius nominis etymologiam manaſſe putant à Fecialibus, hoc eſt ſacerdotibus per quos fiebant fœdera. Alij à fide, quia in fœdere interponatur fides. Alij à fœde cædendo, nam ad fœdera ſancienda utrinque Feciales adhibebantur, qui firmato fœdere porcam cædebant ſilice:

eiuſmodi

eiuſmodi exitium imprecantes capit illius, qui prior fœdus uiolaſſet: de qua re uide Liu.lib.1.ab Vrb.ubi ritum & formulam antiquiſſimi fœderis inter populi R. Regem, & Albanorum Dictatorem icti, latiſſime exequitur. tria autem (ut idem Liu. oſtendit libro 4.Bel. Mace.) erant fœderum genera, quibus populi & reges mutuas amicitias inibant: unum cum bello uictis dicebantur leges. ubi enim omnia ei, qui armis plus poſſet, dedita eſſent, quæ ex iis habere uictos, quibus mulctari eos uellet, uictoris arbitrium erat. Alterum, cum pares bello æquo fœdere in pacem atque amicitiam ueniebant, redditis per conuentionem iis rebus, quarum bello turbata erat poſſeſſio. Tertium, cum qui hoſtes nunquam fuiſſent, ad amicitiam ſociali fœdere iungendam coibant. Accipitur etiam Fœdus pro neceſſitudinis alicuius uinculo: unde Fœdera amicitiæ dicimus pro neceſſitudine illa, quæ eſt inter amicos. Ouid.3.Triſt.Eleg.6. Fœdera lecti, pro coniugali uinculo. Luca. lib.2. Da fœdera priſci Illibata tori. Fœdus coniugale, Ouid.11. Metam. Accipitur etiam pro lege, ut apud Virg.1. Aeneid.-Regemq; dedit, qui fœdere certo Et premere, & laxas ſciret dare iuſſus habenas. Facere fœdus cum aliquo. Cic. de Sen. Cum ſententia Senatus inclinaret ad fœdus faciendum cum Pyrrho. Ferire fœdera. Cic.pro Cœl. Ideo ne ego pacem Pyrrhi diremi, ut tu amorum turpiſſimorum quotidie fœdera ferires: Firmare fœdera, Virg.12. Aeneid.

FOEMINA, næ, *Femina*, γυνὴ, θηλεία, latioris ſignificationis eſt, quàm mulier, nam non ſolum de hominum genere, uerumetiam de brutis, & plantis dicitur. Plaut. in Perſa: Atticam ciuitatem maiorem fecit, atque auxit ciui femina: Pli.lib.9.cap.50. Femina piſcis coitus tempore marem ſequitur. Idem lib.22.cap.18. de chamæleonte herba. Ex nigris aliqui marem dixere, qui flos purpureus eſſet & feminam, cui uiolaceus. Hinc Femineus, a, um, & Femininus, a, um, θηλυκὸς. Virg.11. Aeneid. Femineo prædæ & ſpoliorum ardebat amore. Vbi Seru. Femineo, impatienti, irrationabili. Ibidem: Femineum cæli clamorem ad ſidera tollunt. Pli.lib.2.cap.101. Femineum lunæ, ac molle ſidus, Quinct.lib.1.cap.4. Aut quæ feminina poſitione mares, aut neutrali feminas ſignificant. Dimin. Femella: & Feminula, γυνάιον, γυναικάριον. A femina etiam fit Effemino, ἐκθηλύνω, de quo ſuo loco.

FOENARIVS, a, um, *Ciò che à fieno s'appartiene*, quod ad fœnum pertinet: ut, Falces fœnariæ, quibus fœnum ſecamus.

FOENEBRIS, bre, pen. indifferenti, δανειστικὸν, quòd ad fœnus pertinet: ut, Lex fœnebris, qua fœneratorem auaritia coercetur. Liu. 5.Bel.Maced. Fœnebris res, idem 7.ab Vrbe. Malum fœnebre, Tacit.lib.5.

FOENERATICIVS, a, um, δανειστικὸς, quod datum eſt fœnori, uel quod ad fœnus pertinet: ut, Fœneraticia pecunia, ex uſuris collecta.

FOENERATO, aduerb. *Con uſura*, id eſt, cum fœnore. Fœnerato reddere, σὺν ἐπικαρπίᾳ ἀμείβεσθαι. Plaut.in Men. Næ illam fœnerato abſtuliſti. hoc eſt, ſub graui uſura, uelut à fœneratore, quam multo cum fœnore reſtituas.

FOENERALIA, orum, tempus quo fœnus ceſſabat, reddebaturq; pecunia. Liu.5.Bel.Mac.

FOENERATIO, onis, δανειςμὸς, fœnerandi actus. Cic.pro Flac.

FOENERATOR, oris, *Vſurario*, δανειστὴς, qui dat ad fœnus. Cicero 1.Offic.

FOENERO, as, pen.cor. *Dare & preſtare ad uſura*, & Fœneror, aris, deponens, euſdem ſunt ſignificationis, δανείζω, hoc eſt, ad uſuram do: & modo datiuo iunguntur, modo accuſatiuo. Plin.libr.2.cap. 6. Fœnerator ſol lumen ſuum ceteris ſideribus. Cice. neque enim beneficium fœneramur id eſt fœnori damus. Martial. Hæc ſapit, hæc omnes fœnerat una deos. Fœneror, δανείζομαι, cum ablatiuo, ſignificat, ad uſuram accipio: ut eſt l. Digeſt.21. Beneficium fœneratum dicitur, quod cum fœnore redditur. Terent.in Phorm. Fœneratum iſtuc beneficium tibi pulchre dices. Et paulo poſt hoc ipſum exponens. Vbi Donatus, Fœneratum, hoc eſt, cum fœnore redditum, & multiplicatum. Interdum eſt cum fœnore reddere. Terent. Adelph. Metuiſti, ſi nunc de iure tuo conceſſiſſes paululum, ne non tibi iſtuc fœneraret.

FOENICVLVM, li, *Finocchio*, μάραθρον, herba nota, à fœnore ut quidam exiſtimant, quòd ſemen hoc terræ mandatum magno fœnore reddat fructum. Pli.lib.20.cap.23. Fœniculum nobilitauere ſerpentes, guſtatu ſenectam exuendo, oculorumq; aciem ſucco eius reficiendo. unde intellectum eſt hominum quoque caliginem præcipue eo leuari.

FOENICVLARIVS, ria, rium. Cic. ad Atti.lib.12. utrum ipſe in fœnicularium, an in campum Martium cogitet. Quem locum exponit Paulus Manutius in ſuo commentario, quod perperam expoſuerat uetus interpres.

FOENILE, lis, *Fenile*, χορτιὼν, locus eſt, in quo aſſeruatur fœnū. Vir. 3.Geor. Nec tota claudas fœnilia bruma.

FOENISECIA, æ, idem quod fœniſecium. Varr. de Re ruſt.li.1.c.49.

FOENISECIVM, ſecij, *La riccolta del fieno*, χορτοτομία, fœni ſectio. Colum. libr. 2. cap.18. Minora pecora poſt fœniſecia permittemus admitti.

FOENISEX, cis, *Segatore da fieno, fenaiuolo*, χορτοκόπος, qui fœnum ſecat. Pli.li.18.c.29. Pro eodem etiam dicimus Fœniſeca, cæ, p.c. Perſius Sat.6. Fœniſecæ craſſo uitiarunt unguine pultes.

FOENVMGRAECVM, τῆλις, genus herbæ eſt (ut inquit Pli.li.24.cap. ult.) quam alij Telin uocant, alij Carphos: aliqui Buceras, alij Aegoceras, quoniam ſiliquas habet corniculis ſimiles. Siliquam uocat Col.li.11.c.2.

FOENVM, fœni, *Fieno*, χόρτος, herba in pabulum reſecta: ita dicta à fœnore, quòd ſine cura fœnus præbeat, uel à fœtu, quòd herbæ eædē manentes quotannis nouas pariant. Horat.1.Serm.Sat.4. Fœnum habet in cornu, longe fuge. Cice.de Orat. Craſſum cum Catulus nuper audiuiſſet, fœnum alios aiebat eſſe oportere.

FOENVS, oris, *Vſura*, τόκος, (ut oſtendit Gel. ex lib.3. Varronis de Ling.Lat.) idem eſt quod uſura, ita dictum à fœtu. Nihil aliud eſt Fœnus, quàm fœtus, hoc eſt, partus pecuniæ. Quidam tamē à fundo, quòd cum o, non cum u, apud antiquos ſcribebatur, quòd prouentus proprie eſſet ex naturali terræ fructu: poſtea uero ad uſuram eſt tranſlatum, quaſi pecunia per ſe fructum producat, ſicut terra. Plau.in Aſin. Nam ſi mutuo non potero, certum eſt, ſumam fœnore. Cic.pro Cœl. parcat iuuentus pudicitiæ ſuæ; ne effundat patrimonium, ne fœnore trucidetur. Propert.li.1.eleg.7. Sæpe uenit magno fœnore tardus amor. Ouid.1.Faſt. Hordeaq; ingenti fœnore reddat ager.

FOENVSCVLVM, li, diminutiuum à fœnore. Plautus. Adderes fœnuſculum.

FOETEO, es, *Puzzare*, δυσωδέω, male oleo. Plau.in Aſi. an fœtet anima uxori tuæ? Mart.lib.5. Fœtere multo Myrtale ſolet uino.

FOETIDVS, a, um, *Fetido, puzzolente*, δυσώδης, male olens. Cicero in Piſ.

FOETIDITAS, δυσωδία, fœtor. Sen.epiſt.111.

FOETOR, oris, δυσωδία, malus odor. Cice.in Piſ. Colum. libr.12. cap.18.

FOETIFICO, cas, *Partorire*, γονοποιέω, pario. Pli.li.9.c.38.

FOETIFICVS, a, um. Pli.lib.9.cap.51.

FOETO, tas, *Partorire*, τίκτω, fœtum emitto. Col.l.8.

FOETVRA, ræ, *Tempo del partorire*, τόκος, pecoris prouentus: à fœtando dictus. Virg.ecl.7. Si fœtura gregem ſuppleuerit, aureus eſto. Var.lib.2.de Re ruſt.cap.1. accipit pro ipſa fœtatione, ſiue pro toto illo tempore ab admiſſione uſque ad partum. Trāsfertur & ad inanimata. Pli.in Præfat.totius op. Opus natum apud me, proxima fœtura, narrare conſtitui.

FOETVS, tus, *Il parto*, γονὴ, à fouendo, quoniam & dum in utero eſt, & poſt quàm eductus fœtus eſt, à matre fouetur, id eſt calefit. Eſt autem Fœtus generale nomen ad omnia pene, quæ naſcuntur. Sūt enim fœtus omnium quadrupedum, ſiue feræ ſint, ſiue cicures: præterea etiam auium & piſcium, atque adeo ipſorum etiam hominum. Pli. Legimus mulierem Aegyptiam binos fœtus quater enixam. Idem lib.8.ca.18. Totus tigridis fœtus, ab inſidiatore rapitur. Ci.3.de Fin. Beſtiarum in fœtu & educatione laborem cernimus. Neque animalium tantum fœtus dicuntur, uerum etiam inanimatorum. nam & arborum fœtus paſſim legimus, & fœnū terræ fœtum uocamus. Cic.2.de Orat. Edit fœtus meliores, & grandiores ager. Vir.li.2.Georg Arborei fœtus alibi, id eſt fructus, ut poma. Idem 2.Ge. Fœtu nemus omne graueſcit. Vbi Seruius: Fœtu, id eſt utilitate: nam omnis utilitas fœtus eſt. Fœtus animi, per tranſlationem. Ci.5. Tuſ. Ex quo triplex ille animi fœtus exiſtet.

FOETVS, ta, tum, *Pieno, grauido, pregno*, ἔγκυος, proprie de minore pecore dicitur: ut Ouis fœta, id eſt grauida, & in utero ferens. Virg. 1.Eclog. Non inſueta graues tentabunt pabula fœtas. Dicitur & partu liberata, hoc eſt, quæ peperit. Virg.9.Aene. Fecerat & uiridi fœtam Mauortis in antro. Enixam autem fuiſſe, lac, quod pueris præbebatur, oſtendit. Transfertur & ad alia: ut, Loca fœta furentibus Auſtris, apud Virg.1.Aene. i.plena. Cice.de Natu.Deo. Terra fœta frugibus. Compoſita ſunt, Confœtus, Feſtus: Confœtas ſus dicebatur, qui cum omni fœtu adhibebatur ad ſacrificiū. Defœtus, & Effœtus, de quibus alibi.

FOLIACEVS, a, um, φύλλινος, uel folijs ſimile. Pli.lib.19.cap.7. Foliacea, femina.

FOLIATVM, μαλαβάθρινον, unguenti genus, quod & Nardinum uocat. Plinius, à nardi folio, quo confectum eſt. Mart.lib.11. At mea me libram foliati poſcit Amica. Hoc Pli. ſcribit conſtare omphacio, balanino, iunco, nardo, amomo, myrrha, balſamo. Hoc unguenti genus Plaut.in Curc. Græca uoce uocat Petalion. πέταλον enim Græci uocant folium.

FOLIOSVS, a, um, φυλλώδης, folijs plenus. Pli.li.24.c.15.

FOLIVM, lij, *Foglia*, auctore Feſto, à Græco φύλλον, ſed ideo per ſimplex l, ſcribitur, quia antiqui non geminabant conſonantes. Eſt autem Folium, recte Valla, & arborum, & herbarum, & florum: cum frondes arborum tantum dicantur. Virg.2. Geo. Folia haud ullis labentia uentis. Folia etiam appellantur chartæ librorum, quas reuoluimus, à palmarū folijs, in quibus olim ſcribi ſolebat, quæ Græca uoce φιλύραι appellantur: quarum extremitas Margo dicitur. & pagina, σελὶς, utraq; pars folij. nam folium duas paginas habet.

las habet. Hinc Trifolium τρίφυλλον, Quinquefolium, πεντάφυλλον: Latifolium, πλατύφυλλον, quod habet lata folia: Millefolium, μυριόφυλλον herba, & huiuſmodi multa.

Follico, as, pe. cor. *Soffiare col naſo*, follium more reciproco, ſpiritu nares agito. Apul. lib. 9. Meta. Nares follicantes languidas. Eſt item follium laxitatem imitari. Vnde Hieronymus caligas monachorum follicantes dixit, quales hypocrita geſtare ait.

Folliculare, pars remi, quæ folliculo tecta eſt. a quo uita follicularis dicta eſt. Auctor Feſtus.

Folliculus, li, θυλάκιον, cum ſit diminutiuum à Follis, accipitur tamen pro omni eo, quod turgidum eſt & laxú in morem follis. Vnde frequentiſſime accipitur pro theca, ſeu ſiliqua leguminum, frumẽti, uel lini, uel cuiuſlibet alterius rei, quæ granum continet inuolutum. ἔλυτρον, Col. li. 2. cap. 8. Folliculum durabilem aduerſus lõgioris temporis humorem habet. Accipitur item Folliculus pro minori pilæ genere, quod ex aluta conficiebatur, ſoloq; implebatur uẽto: quod & Follem frequentius inuenimus appellari. Sueton. in Aug. Poſt bella ciuilia ad pilam, folliculumq; tranſijt. Quãdoque pro pelle, ſeu ſacculo: ut lib. 1. Rhet. ad Her. Malleolus iudicatus eſt matrem necaſſe: eo damnato, ſtatim folliculo lupino os obuolutum eſt. Cice. de Inuen. Os autem obuolutum eſt folliculo. Liu. 9. ab Vrbe: Eques in caſtra folliculis frumentum ueheret. Non inuenuſte aliquando transfertur ad corpus humanum, ſiue quòd ad follis ſimilitudinẽ ſemper attrahat, & emittat ſpiritum, ſiue quòd ad ſacci coriacei ſimilitudinem pelle ſit circundatum. ueteres enim ſaccos ex corio factos Folles appellabant. Lucil. lib. 26. ut citat Nonius: Folliculo nunc ſum indutus.

Follis, lis, maſc. gen. *Mantice*, φῦσα, inſtrumentum, quo attrahitur uentus atque emittitur ad ignem excitandum. Ver. li. 8. Alij uentoſis follibus auras Accipiunt, redduntq;. His utuntur ferrariæ, argentariæq; officinæ. Vtuntur & coqui ſed paruulis, ne opus ſit ignem inſufflare buccis, quod qui faciunt, Suffitores uocãtur. Primus Anacharſis philoſophus folles ignis exſuſcitatores inuenit, ut refert Strabo l. 7. Eſt item Follis, pilæ genus omnium maximũ, conſtans ex aluta uento inflata: quod etiam hodie Italis plurimo eſt in uſu. Mart. lib. 14. Folle decet pueros ludere, folle ſenes. Quoniã uero hoc pilæ genus pugno excutitur, Pugillatorius follis quãdoque uocatur. Plaut. in Rud. Ego te follem pugillatorium faciã. Quandoque accipitur pro marſupio, receptaculoq; nummorum, ex pelle aut corio confecto. Iuuen. Et tenſo folle reuerti. Nam ſicut folles pilæ uento intumeſcunt, ita crumenæ pecunia turgẽt. Vegetius auctor eſt, ex diſciplinæ militaris conſuetudine decem folles, hoc eſt, decem ſaccos, per ſingulas cohortes ſolere diſponi, in quibus militum pecunia condebatur. Cic. de Nat. Formæ, quas uos effici ſine follibus, & incudibus non putatis.

Fomentum, ti, ἐπίθεμα, κατάπλασμα, à fouendo, id eſt calefaciendo uel nutriendo. unde fomenta dicuntur, applicationes rerum calidarum, & humidarum ad partes corporis læſas, medendi gratia. Plin. Iunior: Cuius grauiſſimo ulceri magno aliquo fomento medendum fuit. Fomentum per tranſlationem. Ci. 2. Tuſ. Hæc ſunt ſolatia, hæc fomenta ſummorum dolorum.

Fomes, fomitis, *Eſca*, à fouendo, hoc eſt, nutriendo igne dicitur. Eſt enim aſſula ex arbore excuſſa dum cæditur. Ponitur & pro omni materia ſicca, quæ facile igni inflammatur, ὑπέκκαυμα, ζώπυρον. Virg. 1. Aene. Rapuitq; in fomite flammam. Per tranſlationem Fomes dicitur, quicquid excitat nos ad aliquid agendum. Gell. libr. 15. cap. 2. Fomitem eſſe quendam dicens, & incitabulum ingenij, uirtutiſq;.

Fons, fontis, *Fonte, fontana, ſcaturin*, πηγή, à fundendo, quòd fundat aquam, tantum maſculini generis. Cæſ. 8. Bell. Gall. Sub oppidi murum fons prorumpebat. Fons per tranſlationem accipitur pro origine. Cic. 3. Tuſc. Non rem ipſam cauſſam atque fontem eſſe mœroris. Idem ad Brutum: Nec in ſenatu ſceleratiſſimorum conſiliorum fontes aperire dubitaui. Fontem pro aqua fontana poſuit. Virg. 12. Aene. pro parte totum uſurpans. Alij fontemq; ignemq; ferebant.

Fons ſolis, ἡλίου πηγὴ, in deſertis Libyæ eſt, ultra Cyrenaicã regionem, iuxta Iouis Ammonis oraculum, cuius aqua mane & ueſperi tepida eſt, meridiano autem tempore gelidiſſima, ſub mediam uero noctem ferudiſſima. unde & Fontem Solis appellarunt, quòd à Sole regi uideatur, & pro ratione diuerſorum cardinum, quos ille perlabitur, calorem tepore, teporemq; frigore permutet. Apud Ammonios (inquit Herod. lib. 4.) aqua fontana eſt, quę ſub matutinum quidem tepet: ſub horam, qua forum frequentiſſimum eſt, frigeſcit: ſub meridiem multo frigidior eſt: eaq; hora hortos irrigant. Declinante iã die remittitur frigus, donec Sol occidit: tunc tepeſcit, magis ac magis caleſcens uſque ad mediam noctem, quo tempore feruens exæſtuat: prætererita nocte media, ad auroram uſque refrigeſcit. Cognominatur autẽ Fons Solis. Hæc ille. Meminit huius fontis & Oui. li. 15. Met. quamuis Ammonis, nõ Solis fontẽ appellet. Medio (inquit) tua, corniger. Ammõ Vnda die gelida eſt, ortuq; obituq; caleſcit. Silius quoq; li. 3. Ammonis oraculũ deſcribẽs, Stat (inquit) fano uicina noui & memorabile lympha, Quæ naſcente die, quæ deficiente tepeſcit: Quæq; riget, medium cum Sol accendit Olympum. Plin. lib. 2. cap. 103. duos huius naturæ fontes commemorat, quorum alterum à uicino oraculo Ammonis fontem appellat: alterum apud Troglodytas collocat, Aethiopiæ populos, eumq; Solis fontem nominat.

Fontanalia Varroni, Fontinalia Feſto, feriæ erant fontibus dicatæ, quibus & coronæ in fontes conijci, & putei coronari ſolent.

Fontalis, le, *Di fonte*, πηγαῖος, idem quod fontanus, quod ſcilicet ex fonte eſt. Plau. in Sticho: Vide, Vitam tibi lubet etiam nunc capere, Cape prouinciam. S. Quid illuc eſt prouinciæ? T. utrũ fontali, An libero imperium te inhibere mauis? Vbi interpres: Id eſt, utrum uelis imperium habere an præeſſe aquæ, an uino præbẽdo? Fontalem, aquam dixit è fonte ſcaturientem.

Fontanus, a, um, *Fontana, di fonte*, πηγαῖος, quod ex fonte eſt. Plin. Fontanæ aquæ cyathos duos.

Fonteia, uirgo Veſtalis, Fonteij ſoror, cuius meminit Ci. in Orat. pro Fonteio.

Fonticulus, li, *Fonticello*, πηγίον, diminutiuum paruus fons: à quo Fonticellus. Pli. Vbicunque moueris humum, fonticuli ſcatent.

Fontinalis, porta dicta eſt Romæ, alio nomine Capena, ob propinquitatem ſcaturientium fontium. Iuu. Sat. 2. Subſtitit ad ueteres arcus, madidamq; Capenam. Liu. Aediles alteram porticum ad portam Fontinalem perduxere.

Forago, p. p. filum eſt, auctore Feſto, quo textrices opus diurnum diſtinguunt: à forando dictum.

Foramen, is, pen. pr. à forando, *Forame, buco*, τρώγλη, ὀπή, quicquid perforatum eſt. Cic. 1. Tuſc. Foramina illa, quæ patent ad animũ à corpore, callidiſſimo artificio natura fabricata eſt. Foramen ad excrementa corporis, apud Plin. lib. 11. cap. 12.

Foraminosus, a, um, τρηματώδης, quod foraminibus abundat.

Foras, *Fuora, fuori*, ἔξω, & foris, ἔξωθεν, aduerbia loci ſunt, à foris, hoc eſt, ſpectaculis deriuata (ut Seruio uidetur) ſiue (qđ uerſimilius eſt) à foro: ꝙ domũ exeũtes fere ad interiorẽ partẽ urbis, in qua forũ eſt, ſoleamus accedere: in qua etiã ſententia eſt Feſtus. Differũt autẽ inter ſe hæc duo aduerbia, ut Foras motũ importet ad locũ. Plau. in Caſ. Foras tacitus exeo cũ ornatu quẽ uides. Cic. pro Cæ. Domus in qua nihil geratur, qđ foras proferẽdo ſit. Foris motũ in loco, & de loco ſignificat. Ter. in Eunuc. Quæ dũ foris ſunt, nihil uidetur mundius, Nec magis compoſitũ quicquã. Plaut. in Aſin. Ille opere foris faciundo laſſus, domũ noctu aduenit. Cic. in Par. Illa uero indigẽt, & nec eo dicũtur ſine arte; ꝙ ita ſunt, ſed ꝙ ea nõ parit Oratoris ars, ſed foris ad ſe delata, tamen arte tractat.

Foratus, tus, tui, *Forato, bugio*, τρῆμα, τρῆσις, idem fere quod foramen, uel potius ipſa perforatio. Lact. lib. de Opifi. Oculorum orbes concauis foraminibus concluſit: à quo foratu frontem nominatam Varro exiſtimauit.

Forbea, genus cibi à ueteribus dicebatur, quo calido ueſci ſolebant, Græci φορβὴν uocant. Feſtus.

Forcipes, pen. cor. *Tanaglie*, πυράγρα, quaſi Foruicapes dictæ ſunt, quòd ijs forma, id eſt calida capiantur. Virg. li. 8. Illi inter ſeſe magna ui brachia tollunt In numerum, uerſantq; tenaci forcipe maſſam. Et eſt tam maſculini, quàm fem. gen. ſecundum Priſc. Ouid. 12. Met. Terribilem ſtridore ſonum dedit, ut dare ferrum Igne rubens plerumque ſolet, quod forcipe curua Cum faber eduxit, lacubus demittit. Col. lib. 16. cap. 26. Ligneis regulis, ueluti forcipibus, apprehendere teſtium neruos. Pli. lib. 7. cap. 56. inuentorẽ forcipis fuiſſe tradit Cinyram Cyprium, Agrippæ filium.

Forda, dæ, *Vacca pregna*, βοῦς ἐγκύμων, ἢ ἔγκυος, bos prægnans, à ferendo. Oui. 4. Faſt. Forda ferens bos eſt, fœcundaq;, dicta ferendo. Col. li. 6. cap. 24. Poſt unum coitum forda non admittit taurũ.

Fore, ἔσεσθαι, habet ſignificationem participij futuri, una cum infinito eſſe. idem enim eſt Fore, quod futurũ eſſe. ideo iungitur cum nomine, uel interdum cũ participio, quod in nomen tranſmigrauit: ut, Spero te amicum fore: non, amaturum fore. Cice. Treba. Scribit ad me Cæſar, ſe tibi nondum familiarem eſſe ſatis propter occupationes ſuas, ſed cito fore. Cæſar: Nonnulli Cæſari nunciabant, non fore dicto audientes milites. Compoſita ſunt Abfore, Adfore, Confore, Defore, & Profore: quæ ſæpius ſola ponuntur, hoc eſt, ſine nomine aut participio à tergo. Abfore quid ſignificet, quemq; in Oratione uſum habeat, explicuimus ſupra. Adfore, idẽ eſt, quod abfuturum eſſe. Oui. 4. Met. Eſſe quoque in fatis reminiſcitur, adfore tempus. Adforem, adeſſem. Virg. 1. Aen. Atque utinam rex ipſe Noto cõpulſus eodem Adforet Aeneas. Confore, συντελέσεσθαι, cõuenturum eſſe. Terent. in And. Reſtat Chremes, qui mihi exorandus eſt: & ſpero confore, id eſt conuenturos eſſe. Defore, ἐλλείψειν, defuturum eſſe. Cic. contra Rul. arbitrantur non defore, qui illam reſtituerent. Profore, συνοίσειν, profuturum eſſe. Hor. in epiſt. fugiam quæ profore credam.

Forem, *Saria, ſarei*, εἴην, Fores, Foret, & in tertia perſona pluralis numeri forent, & in futuro infinitiui Fore, pro, futurum eſſe. Forem autem idem omnino ſignificat, quod eſſem. Sal. in Iug. uellem, ut hæc, quæ ſcribo, uana forent.

Forensia. *Veſti che s'uſano nelle piazze*, ἀγοραῖα, ueſtes, quibus in

foro utebantur. Suet. de Aug. Forenſia autem & calceos nunquam non intra cubiculum habuit. Alio nomine dicuntur Togæ forenſes, uel Veſtimenta forenſia. Col. lib. 12. cap. 45. Arculæ faginea, in quibus ueſtimenta forenſia conduntur.

FORENSIA, & hoc Forenſe, *Ciò che al for giudiciale s'apartiene*, δικανικός, adiectiuum eſt, à foro deriuatum, quo ſignificatur omne illud, quod ad forum iudiciale pertinet. unde Forenſes cauſſæ, quæ in foro iudiciali agitantur, apud Cice. 3. de Nat. deo. Forenſis homo, qui in foro uerſari, & cauſſas agere conſueuit. Forenſis Rhetorica, quæ foro, iudicijsq; eſt accommodata. Cic. 2. de Fin. Ac rhetorica philoſophorum, non noſtra illa forenſi.

FORES, *Porte*, θύραι, propriè (inquit Seruius) quæ foris aperiuntur. unde Plutarchus memorat, primum Valerio, Popiculæ fratri, cum de Sabinis triumphaſſet, domum publice poſitam, cuius fores extra aperirentur: cum antea cæterarum ædium intro impellerentur. Cic. pro Cœl. Fores effregit, reſtituentur. Valuæ autem dicuntur, quæ intus reuoluuntur. quanquam uſus hodie obtinuit, ut omnia oſtia Fores appellentur. Hoc nomen etiam ſingulariter hæc foris, huius Foris, declinatur. Ouid. 1. de Amor. Difficilem moto cardine pande forem. Cic. pro Corn. Aperuit forem ſcalarũ. Ter. Quidnam foris crepuit? Vbi Donatus: Foris, ſingularia numeri, nominatiui caſus, Plau. in Amph. increpuit foris. Hor. lib. 1. Ser. Sat. 2. Excluſus fore, cum Longarenus foret intus. Foriculæ, arum, de quo infra.

FORFICES, pen. cor. *Forbice*, ψαλίδες, quibus telam ſeu fila incidimus. Seruius. Forfices ſunt, quibus incidimus: Forcipes, quibus aliquid forium tenemus, quaſi Forticapes: nam Forum eſt calidum. Col. lib. 12. ca. 43. uitioſa uuæ grana forficibus amputant. Diminutiuum eſt.

FORFICVLAE, arum, ψαλίδια. Pli. lib. 25. cap. 5. de Helleboro: Inciſum forficulis cribrant. Ab huius inſtrumenti ſimilitudine, etiam Forficulæ dicuntur, extremitates brachiorum, & ueluti manus cancrorum, ſcorpionum, & quarundam locuſtarum. Pli. lib. 32. ca. 55. Hæ ab eodem Pli. lib. 9. ca. 31. Forcipes uocantur.

FORI, orum, καταστρώματα, ζυγά. numero plurali ſunt tabulata nauium, uel locus in naui apertior, qui iter nauem perambulantibus præbet: ita dicti (ut Seruio placet & Feſto) quod per eos ferãtur inceſſus. Cice. in Virg. 4. Aen. Faces in caſtra tuliſſem, impleſſemq; foros flammis. Item Fori dicuntur, Circenſia ſpectacula, id eſt loca erecta, ut ex iis ſpectetur. Liu. lib. 1. Diuiſa loca patribus, equitibusq;, ubi ſibi ſpectacula quiſque in Circo faceret, Fori appellari.

FORVLI, diminutiuum, de quo ſuo loco. Fori etiam in hortis ſunt anguſtiores quidam ſulci, & oblongi, iter præbentes circum porcas (ita enim uocant terram editiorem inter duos ſulcos) quemadmodum fori in nauibus facultatem præbent nautis ultrò citroq; diſcurrendi. Col. lib. 10. Anguſtoſq; fores aduerſo limite ducens. Legitur etiam Foris in ſingulari numero pro uia illa in nauibus. Ennius multa foro ponens, ageaq; longa repletur. Gell. lib. 17. c. 10. Scans in ſummæ puppis foro.

FORIA, orum, *Sterco liquido*, ſtercora liquidiora, quod facile ferantur foras. Inde Conforire, ſtercore liquido fœdare. Nonius.

FORICA, æ, pen. cor. *Condotto, chiauica*, ἀφεδρών, locus, quò alui ſtercora deiicimus. Iuuen. Sat. 3. conducunt foricas. Et proprie de publicis dicitur, Latrina de priuatis.

FORICVLAE, arum, *Porticelle*, θυρία, dimin. à foribus. Varr. lib. 1. de Re ruſt. Et ideo apothecas qui faciunt, ad Aquilonem ut feneſtras habeant, atque ut perflentur, curant: neque tamen ſine foriculis ne cum humorem amiſerint, pertinaci uento uieta fiant.

FORICVLVS, θυραῖος, deus putabatur, forium præſes: ſicut Cardinea dea, quæ Cardinibus præerat: & Limentinus Deus, qui liminibus.

FORINSECVS, penul. cor. *Di fuori*, ἔξωθεν, ab exteriori parte. Pli. lib. 13. ca. 22. Lignum corticis loco habent, hoc eſt forinſecus. Col. l. 8. c. 3. forinſecus ſcandulæ iniunguntur.

FORIO, ris, riui, *Cacar liquido*, ἀποπατάζω, uentrem deonero, excrementa liquida eiicio compoſitum eſt, Cõforio. Pomp. in Maccos Conforiſti me Diomedes. Ex Nonio.

FORIOLVS, li; cum accentu in antep. qui uentrem ſolutum habet, & foria facile emittit. Laberius: Foriolus eſſe uideris, in coleos cacas. Nonius.

FORIS. Ci. in Ver. non quæram foris.

FORMA, mæ, *Forma, bellezza, faccia, apparenza*, γνώμη, μορφὴ, τύπος, figura, ſiue facies uniuſcuiuſque rei. Cic. 1. de Nat. deo. Omnium animantiũ formam uincit hominum figura. Idem 2. de Diuin. In nubibus nunquam animaduertiſti leonis formam? Cic. 1. de Nat. deo. Rotũda forma ullam negat eſſe pulchriorem Plato. Quinct. lib. 5. cap. 10. Quicquid formę quadrati detraxeris, amplitudini quoque peribit. Idem li. 1. cap. 1. Neque enim mihi placet, ut literarum nomina, & contextum prius quàm formas paruoli diſcãt. Eſt autem hoc uocabulum medium, quod modo cum laude, modo cum uituperio dicitur pro ratione adiuncti. Ter. And. erat forma præter ceteras honeſta, & liberali, &c. Puer egregia forma, Cic. 4. Tuſc. Sic Infelicem, uitioſam, uel illaudatam formam dicimus, pro deformitate. Interdum tamẽ Forma abſolute ponitur pro pulchritudine. Virg. 9. Aen. Formæ ſibi conſcia coniux. Stata forma quid ſit, docet Gell. lib. 5. ca. 11. Inter pulcherrimam feminam & deformiſſimam media quædam forma eſt; qualis ab Ennio in Menalippa, perquam eleganti uocabulo, Stata dicitur: quam Fauorinus appellat Vxoriam. Ennius autem in iſta, quam dixi, tragœdia eas fere feminas ait incolumi pudicitia eſſe, quæ ſtata forma forent. Transfertur etiam ad incorporea pro effigie quadam; Cic. lib. 1. Offi. Formam quidem ipſam, Marce fili, & tanquam faciem honeſti uides. Forma item apud Col. dicitur inſtrumẽtum, in quo exprimitur caſeus lib. 7. ca. 8. Liquor (inquit) in fiſcellas, aut in calathos, uel formas transferendus eſt. Forma pro ſpecie frequenter accipitur apud Rhetores. Quinctil. lib. 7. cap. 5. Abdicationum formæ ſunt duæ. Forma pro regula. Virg. 6. Aen. Quam pœnam, aut quæ forma uiros, fortuna ue merſit. Vbi Seruius: Forma, regula. Singulis enim ſceleribus ſtatuta ſunt ſupplicia ex more Romano. Accipere formam, id eſt, modum. Virg. 1. Georg. Curui formam accipit ulmus aratri. Hinc Deformis, Informis, Vniformis, Multiformis, Semiformis. Col. lib. 9. Remedia creduntur eſſe aduerſus tonitrua, quibus uitiantur oua, pulliq; ſemiformes interimuntur, antequam toti partibus ſuis conſummentur.

FORMVLA, læ, diminutiuum, uide infra.

FORMALIS, le, *Formale*, Suet. in Domitiano epiſtolam formalem accipit pro ea, quæ certa forma, qua dictabatur, excipiebatur à ſcribis. Pli. lib. 34. cap. 9. Formalis temperatura æris teneriſſimi.

FORMATVRA, æ, μόρφωσις, conformatio, ſiue forma uniuſcuiuſque rei. Lucret lib. 4. Formaturaq; laborum, pro parte figurae.

FORMIAE, arum, φορμίαι, urbs Campaniæ, maritima, iuxta Caietã, Læſtrigonum quondam ſedes, à Laconibus (ut Strabo auctor eſt) condita: a quibus primũ Hormiæ dictæ ſunt, ſiue à frequentia, bonitateq; τῶν ὅρμων, id eſt ſtationum, ut Feſto placet: ſiue ἀπὸ τῆς ὁρμῆς, id eſt, ab impetu Læſtrigonum (ut Seruio placet) qui anthropophagi fuiſſe perhibentur. Quicquid id eſt, primò Hormiæ dictæ putantur, & deinde aſpiratione in F commutata, Formiæ. Veriſimile eſt, illud eſſe oppidum, quod quinto à Caieta lapide ſitum uulgo Molam uocant. Cic. ſæpe, & alij.

FORMICA, cæ, *Formica*, μύρμηξ, à ferendis micis dicitur. Mica uero propriè eſt puluiſculus ille, qui in arena quaſi argentum fulget: à quo & panis, & omnium rerum minimæ partes, Micæ dicuntur, quaſi minutim cadentes. Vel ſimpliciter à ferendo, quòd nullum animal frequentius pondera conuehat, neque, ſi menſuram corporis reſpicias, maiora. Cice. 3. de Nat. deo. Num exiſtimas formicam anteponendam huic pulcherrimæ urbi, quod in urbe ſenſus ſit nullus, in formica non modo ſenſus, ſed etiam mens, ratio, memoria? Formicula, μυρμήκιον.

FORMICAE Indicæ, animalia Aegyptij lupi magnitudine, & felium colore, ſed cornuta, aurum ex terræ cauernis eruentia, in regione ſeptentrionalium Indorum, qui Dardæ uocantur, erutumq; ſumma cura aſſeruantia. Accolæ æſtiuos feruores maxime obſeruant, illiq; per æſtu in cuniculis latitantibus, aurum ſurripiunt. Sæpe tamen odore admonitæ formicæ è cauernis prouolant, eosq; lacerant. Plin. lib. 11. cap. 31. & Mar. Sat. 1.

FORMICATIO, onis, *Mal della formica*, μυρμηκίασις, extuberatio quædam parua & calloſa, in ſumma cute latiſſimis radicibus inhærens, ſuperne anguſtior, quæ inter ſcalpendum mordentis formicæ ſenſum præbet: unde ex Græcis nonnulli hoc mali genus μυρμήκια, appellarunt. Plin. li. 8. c. 7.

FORMICANS PVLSVS, σφυγμὸς μυρμηκίζων, debilis, & frequens, omniumq; maxime letalis: ita dictus, quòd ueluti formicas per arteriam diſcurrentes tactui repræſentet. Pli. li. 7. c. 51.

FORMICINVS, a, um, p. p. *Simile à formica*, μυρμήκινος, Plau. in Men. Minuit formicinum gradum. hoc eſt, incedit more formicæ.

FORMICOSVS, a, um, *Pieno di formiche*, μυρμηκώδης, plenum formicis. Pli. lib. 10. c. 74. Formicoſam arborem ſorices cauant.

FORMIDABILIS, le, *Formidabile*, φρικτὸν, formidandum. Oui. 2. Met. Nullæ in fronte minæ, nec formidabile lumen.

FORMIDO, dinis, ſecunda ſyllaba producta, *Paura*, φόβος, δέος, timor, pauor. Cice. 4. Tuſc. Formidinem metum permanentem definiunt. Horat. Oderunt peccare mali formidine pœnæ.

FORMIDO, das, p. p. *Hauer gran paura, temer forte*, ὑποτέλλομαι, περιφοβοῦμαι, uehementer timeo. Plaut. in Capt. Nimisq; hercle illum male formidabunt. Idem in Ciſtel. Intus paueo, & formido foris. Formidans, particip. Plaut. Amph. Metuens pueris, mihi formidans. Formidatus, particip: Hora. 3. Carm. Ode 6. Hic claſſẽ formidatus, ille Miſſilibus melior ſagittis. Hinc Reformido, ualde formido. Colu. lib. 1. Si uexationem uiæ non reformidet.

FORMIDOLOSE, aduer. φοβερῶς, q formidinẽ inferret. Ci. p Sext.

FORMIDOLOSVS, a, um, *Che è temuto*, modo actiue ſumitur, pro eo qui timet, περίφοβος. Ter. Eun. Num formidoloſus es mi homo? C. Egon formidoloſus? Modo paſſiue pro eo qui formidatur, φοβερός. Sal; Regibus aliena uirtus formidoloſa eſt. Cice. 4. Tuſcul. In iis rebus, quæ formidoloſæ uidentur.

Formato r, qui format: ut, Formator animi. Colum. in Præfat. l. 1. Animi ſibi quiſque formatorem, præceptoremq; accerſat. Formatus, particip. Ouid. 3. Met. Vultuq; immotus eodem Hæret, ut è pario formatum marmore ſignum.

Formo, as, *Formare*, σχηματίζω, καθίστημι, τυπόω, μορφόω, formam rei alicui induco. Cic. 4. Acad. Parmenides ignem, qui moueat terram, quæ ab eo formetur. Vir. 9. Aen. Tempore quo primū Phrygia formabat in Ida Aeneas claſſem. Sueton. in Domi. Edicta alieno formabat ingenio. Id eſt, in iis componendis aliena opera utebatur. Hor. 3. Car. Mentes aſperioribus Formandæ ſtudiis. Formare iuuentutem, eſt à rudiore ingenio ad meliorem quandam formam traducere. Pli. in Panegyr.

Formosus, a, um, *Bello*, εὐειδής, εὔμορφος, pulcher, ſpecioſus. Cic. 1. de Nat. deo. Quotus quiſque formoſus eſt? Virg. 2. Eclog. Formoſum paſtor Corydon ardebat Alexin. Cice. 6. Verr. Mulierum nobilium & formoſarum gratia.

Formositas, tatis. Cic. 1. Offic.

Formula, læ, diminutiuum eſt à forma: quod aliquando pulchritudinem ſignificat, cum quadam tamen diminutione, ſine blandimento. Plaut. in Perſa: Tempori hanc uigilare oportet formulam atque ætatulam: Pro lege, & conſtitutione. Cic. lib. 3. Offi. Aquilius protulerat de dolo malo formulas. Etiam formulæ dicuntur, quæ nos inſtrumenta uocamus: ut, teſtamentorum formulæ, apud Cic. 1. de Or. Formula dicendi, pro ratione loquendi. Ci. de Opt. gen. or. ad quam eos dicendi formulam reuocent. Formulam intendere, eſt dicam impingere, uel dictare actionem. Sueton. in Vitel. Cum libertino cuidam, acerbius debitum repoſcenti, iniuriarum formulam, quaſi calce ab eo percuſſus, intendiſſet. Cadere formula, uel excidere formula, eſt aliquid de conceptis formulæ uerbis immutare. Erant enim iuris formulæ certis quibuſdam uerbis conceptæ; à quibus ſiquis uel minimum receſſiſſet, cadebat cauſſa, hoc eſt, amittebat cauſſam. Quinctil. lib. 3. Cum in omnibus fere cauſſis, in quibus cecidiſſe quis formula dicitur, hæ ſint quæſtiones. Sunt qui pro eodem accipiāt Cadere formula, & Cadere cauſſa: quibus non facile aſſentior: etiamſi unum ſequi ſolet ex altero. nam qui Formula cadebat, idem etiam cadebat cauſſa. quod & ipſum non obſcure oſtendit Quinct. lib. 7. cum ait: Eſt enim certa ſeruitus ad certa ſe uerba aſtringendi: idq; faciundum in lib. Cic. de Orat. uetat M. Antonius: cum, ſi uno uerbo ſit erratum, tota cauſſa cecidiſſe uideamur.

Formularius, rii, dicebatur cauſſidicus, qui ex formula iuris agere conſueuit. Quinct. in 12.

Fornacalia, orum, feriæ farris torrendi gratia inſtitutæ. Ouid. libro 2. Faſt. Curio legitimus nunc Fornacalia uerbis Maximus indicit.

Fornacarius, rii, *Fornaio*. cui accendendæ fornacis, coquendiq; panis cura incumbit. Vlpianus l. Si ſeruus. ff. ad legem Aquiliam.

Fornaceus, a, um, factum in modum fornacis. Pli. lib. 35. ca. 14. Parietes, quos appellant fornaceos.

Fornacula, diminut. à fornax. Iuuen. Sat. 10. Magna eſt fornacula.

Fornax, fornacis, *Fornace*, κάμινος, quæ rei alicuius coquendæ, aut calefaciendæ gratia igni ſuccēditur: cuiuſmodi ſunt quibus calx, aut lateres coquuntur. Cice. 2. de Natu. deo. apparent in ardentibus fornacibus uolitantes. Pli. l. 9. c. 8.

Fornicarius, rii, opifex, aut propola, qui tabernas à fiſco conducit ſub fornicibus, ut ibi merces ſuas uenales habeat. In Pandectis, l. cum quidam. de Vſuris. Fiſcus ex ſuis contractibus uſuras non dat, ſed ipſe accipit, ut ſolet à fornicariis. Bud. in Annotat.

Fornicatio, nis, *Edificio in volto, l'hauere a fare con concubine*, καμάρωσις, fornicis ſtructura. Sen. Societas noſtra lapidum fornicationi ſimilis eſt, quæ caſura, niſi inuicem obſtarent, hoc ipſo ſuſtinetur. Item, πορνεία, pro ſcortatione, præcipue apud ſacræ ſcripturæ interpretes: à uerbo Fornicari, quod eſt cum ſcortis rem habere, ſub fornicibus proſtare ſolitis.

Fornico, cas, pen. pr. *Fabricare in volto*, καμαρόω, fornices extruo, uel fornicis figuram rei alicui induco. Plin. lib. 11. c. 10. Idem lib. 16. ca. 42. Populus contra omnia inferiora panditur: palma è contrario fornicatur, hoc eſt, ſurſum incuruatur, cum fornicis contra deorſum ſoleāt inclinari: Inde Fornicatus participium, quod ad fornicis modum ædificatum eſt, quod & Concameratum opus, & Arcuatum uocamus. Cice. in Topic. parietem uel ſolidum, uel fornicatum.

Fornicor, aris, πορνεύω. cum meretricibus rem habeo: à fornicibus, in quibus meretrices proſtare conſueuerant.

Fornix, cis, pen. genitiui cor. & gen. maſc. *Volto, arco*, καμάρα, arcus in ædificiis, & quodcunque opus cōcameratum: à Furuo, atro: nam loca in arcum ædificata ſubobſcura ſunt. Cic. in Topic. Non debebit præſtare, quod fornix uitium fecerit. Vir. 6. Aeneid. Mœnia conſpicio, atque diuerſo fornice portas. Idem 10. Aene. Aut arcuis ripis, aut alti fornice ſaxi. Pli. lib. 35. cap. 4. Quoniam uero meretrices in huiuſmodi locis, id eſt ſub fornicibus habitare cōſueuerunt, ponitur Fornix pro lupanari, ſeu meretricia cella, χαμαιτυπεῖον. Seneca li. 1. Controuer. Redoles adhuc fuliginem fornicis. Et in Priapeia. Nigri fornicis oblitus fauilla. Erant etiam Fornices arcus, in memoriam rerum a triumphalibus uiris geſtarum extructi, quaſi monumenta uictoriarum. Cice. 2. de Orat. caput ad fornicem Fabii demitteret. Huiuſmodi fornices etiam hodie Romæ extant, quos arcus triumphales uulgo uocant: quorum antiquiſſimus eſt D. Veſpaſiani nomine erectus in triumpho Iudaico. Alii autem duo maxime inſignes, alter Septimio Seuero, alter Conſtantino erectus eſt.

Forabilis, le, quod forari poteſt. Ouid. 12. Met. nulloq; forabilis ictu. Hinc Perforo, τρυπῶ, τετραίνω, ἀνατιτραίνω, penul. corr. ab uno latere ad alterum foro. Idem lib. 5. ferramentum, quo priores interem perforabant. Liui. Vna perforata naui.

Foro, ras, *Forare, pertugiare*, τετραίνω, τρύω, penetro. Col. lib. 5. cap. 9. Amygdala ſi parum ferax erit, forata arbore lapidem adigito. Plaut. Moſt. Ita te forabunt patibulatum per uias. Col. lib. 8. c. 3. Foratis parietibus.

Fors, ò fors, à forte, fem. gen. *Fortuna, caſo*, caſus eſt extemporalis: Fortuna autem, ipſa dea: ut annotauit Nonius, citans locum Accii ex Andromeda: Multi, quibus natura praua magis, quàm fors, aut Fortuna abſuit. Cic. ad Att. l. 14. Fors in aliquibus rebus plus, quàm ratio, poteſt. Interdum tamen pro ipſa Fortuna ponitur. Cic. ad Att. 4. Sed de illa ambulatione Fors uiderit. Ter. in Hec. Fors fuat pol, id eſt, Donato expoſitore, fortuna faueat.

Forsan, *Forſe*, ἴσως, dubitandi aduerb. eſt. Virg. 1. Aene. Forſan & hæc olim meminiſſe iuuabit.

Forsitan, *Forſe*, ἴσως, eiuſdem ſignificationis cum Forſan, & fortaſſe. Cice. de Orat. Maior ars aliqua forſitan requirenda.

Fortassis, ſiue Fortaſſe, *Forſe*, ἴσως, dubitandi aduerbium. Ci. Cœl. l. 2. epiſt. Fortaſſis uaticinor. Ter. Eun.

Forte, aduerbium, *Perauentura*, fortuito, τυχὸν, hoc eſt, caſu, & uelut per ſortem. Virg. in Bucol. Forte ſub arguta conſederat ilice Daphnis. Cice. 2. de Ora. Ne forte hoc magnum ac memorabile uideatur.

Fortesco, ſcis, κρατύνομαι, fortis fio: Næuius: forteſcunt uires. Gell. l. 19. c. 7. refert inter antiqua & obſoleta.

Forticulus, li, dimin. à fortis. Cice. 2. Tuſc.

Fortifico, cas, ἰσχυρίζω, fortem facio. Plau. Fortifica animum.

Fortis, te, *Forte, gagliardo*, ἀνδρεῖος, tam de corpore, quàm de animo dicitur. Ci. 2. Tuſ. Fortes Fortuna adiuuat. Idem de Seneſt. Senectus animoſior eſt, quàm adoleſcentia, & fortior. Idē pro Sext. Roſ. Vir contra audaciam fortiſſimus. Idem de Or. Inflexio laterum fortis & uirilis. Plaut. in Aſin. Qui me uir eſt fortior ad ſufferendas plagas? Virg. 5. Aene. fortemq; Cloanthum. Quandoque celer. Virg. 11. Aen. femina forti Fidis equo? Quandoque formoſus. Plau. in Mil. Ecquid fortis uiſa eſt? Quandoque diues. Idem Trinummo: ſororem ſpopondiſſe ſuam in tam fortem familiam?

Fortitudo, dinis, *Fortezza*, ἰσχὺς, ἀνδρεία, eſt (ut inquit Cice. 2. de Inuent.) conſiderata periculorum ſuſceptio, & laborum perpeſſio: uel (ut idem Tuſc. 4. definit) ſcientia rerum perferendarum, uel affectio animi in perferendo, ſummæ legi parens, ſine timore. Macrob. Fortitudinis eſt, animum ſupra periculi metum agere, nihilq; niſi turpia, timere, tolerare fortiter uel aduerſa, uel proſpera. Fortitudo præſtat magnanimitatem, fiduciam, ſecuritatem, conſtantiam, tolerantiam, firmitatem. Cice. 13. Phil. Eſt fortium uirorum, uirtute præſtare tantum, ut poſſint fortunæ culpam non extimeſcere. ſed ab hoc ordine non fortitudo ſolum, uerum etiam ſapientia poſtulatur. Idem 1. Offi. domeſticæ fortitudines non inferiores militaribus.

Fortiter, *Fortemente*, ἀνδρείως, animoſe, infracto animo. Cice. de Sen. Quem ego meum caſum fortiter ferre uiſus ſum. Idē 4. Phil. Nec ſolum id animoſe, & fortiter, ſed conſiderate etiam, ſapienterq; fecerunt. Plaut. Merc. In amorem coniecit fortius. Plin. libr. 16. cap. 40. Fortiſſime ulmus ſeruat rigorem.

Fortuito, *A caſo per forte*, τυχόν, κατὰ τύχην, caſu, temere, forte fortuna. Cic. de Lege Agr. Paucas tribus non certa conditione iuris, ſed fortuito, fortiſq; beneficio ad uſurpandam libertatem uocare. Idem 5. de Fin.

Fortuitu. Cic. 6. Philip. Quod uerbum tibi non excidit (ut ſæpe ſit) fortuitu: ſed ſcriptum, meditatum, cogitatum attuliſti.

Fortuitus, ta, tū, pen. indiff. *Cio che accade per forte*, τυχηρός, quod caſu accidit. Ci. 1. Tuſ. Democritū, efficientem animum concurſu quodam fortuito, omittamus. Quinctil. libro 10. cap. 7. Nec tamen tuarii, nec fortuiti ſermonis contextum mirabor.

Fortuna, næ, *Fortuna*, τύχη, eſt accidentium rerum ſubitus, ac inopinatus euentus. Cæſ. 7. Bell. Gall. Miſeratur communem Galliæ fortunam. Cic. 2. de Diuin. Quid eſt enim aliud fors, quid fortuna, quid euentus, quid caſus, niſi cum ſic aliquid cecidit, ſic euenit, ut uel non cadere atque euenire, uel aliter cadere atque euenire potuerit? Eſt autem Fortunæ uocabulum medium: ſed, cum fortunam ſolam dicimus, intelligamus felicitatem. Fortuna dea credita eſt antiquis, quæ apud Præneſtinos & Antiates præcipue colebatur. Iuuen. Sat. 10. Nullum numen abeſt, ſi ſit prudentia: ſed te Nos facimus Fortuna deā, cæloq; locamus. Ter. Phor. O fortuna,

ò fors fortuna, quantis commoditatibus, Quàm ſubito, hero meo Antiphoni ope ueſtra hunc oneraſtis diem. Vbi Don. Aliud fortuna, aliud fors fortuna. Fortuna, dicta eſt incerta res: Fors fortuna, ἀτυχία, ἀποτμία, euentus fortunæ bonus. Nam Fors fortuna Dea habebatur, trans Tyberim ædem habens, cuius feſtum colebant, qui ſine arte aliqua uiuebant. Ci. de Amic. Non enim ſolum ipſa fortuna cæca eſt, ſed eos etiam plerunque efficit cæcos, quos complexa eſt. Accipitur etiam Fortuna in utroque numero pro diuitijs. Ci. in Diu. in Verr. Cur, de quibus in prouincia nõ optime es meritus, eos nũc plane fortunis omnibus conaris euertere? Idem de Amic. Sæpe enim quibuſdã aut animus abiectior eſt, aut ſpes amplificandæ fortunæ fractior. Hor. 1. epiſt. 5. Quò mihi fortuna, ſi non conceditur uti? Fortunæ, arum, pluraliter pro felicitate. Ter. in And. omnes omnia bona dicere, & laudare fortunas meas, qui gnatum haberem tali ingenio præditum. Et pro rerum ſtatu. Cic. pro Sylla: Hic uos orat Iudices paruus, ut ſe aliquãdo, ſi nõ integra fortuna, at afflicta, patri ſuo gratulari ſinatis.

FORTVNATAE inſulæ, μακάρων νῆσοι, à fructuum ubertate aeriſq; temperie dictæ ſunt: de quibus Stra. l. 3. ſic ſcribit: Fortunatæ inſulæ contra extremam Mauritaniam ad Occidentem ſunt. Sunt autem ſex numero, ut ex Iubæ ſententiæ tradit Pli. li. 6. c. 32. quarum prima Ombrion appellari ait, ſecundam Iunoniam, tertiam eodem nomine, quartam Caprariam, quintam Niuariam, perpetua niue nebuloſam, ſextam Canariam, plenam canibus ingentibus. Fortunatæ inſulæ (inquit Mela l. 3.) abundant ſua ſponte, genitis, & ſubinde alijs ſuper alijs innaſcẽtibus, nihil ſolicitos alũt, beatius, quàm illæ urbes exculæ: una ſingulari duorum ſontium ingenio maxime inſignis. alterum qui guſtauere, riſu ſoluuntur in mortem: ita affectis remedium eſt ex altero bibere. Solinus magna ex parte fabuloſa eſſe ſcribit, quæ de fortunatis inſulis traduntur: unamq; tantum eſſe, quæ nonnihil habeat fertilitatis, nimio tamen calore infeſta. hodie omnes uno nomine Cannariæ uocantur, à fertilitate cannarum, in quibus naſcitur ſaccharum.

FORTVNATE, aduerb. εὐτυχῶς, feliciter, proſpere. Cice. 3. de Finib. Neceſſario ſequitur, omnes ſapientes ſemper feliciter, abſolute, fortunate uiuere.

FORTVNATIM, *Auenturoſamẽte*, εὐδαιμόνως, aduerb. fortunate. Plau. Si dederit Iupiter, ut fortunatim omnia ſuccedant.

FORTVNATVS, ta, tum, *Felice, auenturoſo*, εὐδαίμων, εὐτυχής, felix. Ter. in Ad. fortunatus, qui iſthoc animo ſies. Virg. in Daphnide: Fortunate puer, tu nunc eris alter ab illo. Aliquãdo idem eſt quod propicius. Afranius: Deos ego omnes, ut fortunati ſint, precor. Cice. de Nat. Scopas, fortunatus homo, & nobilis.

FORTVNO, nas, *Felicitare, proſperare*, εὐδαιμονίζω, ſecundo. Cic. Curioni: Tibi patrimonium dij fortunẽt. Idem M. Marcello: cum honorem deos tibi fortunare uolo.

FORVLI, orum, oppidum Sabinorum, ſaxoſo in loco ſitum: unde Stra. libr. 5. Petram uocat ad rebellandum, quàm ad habitandum aptiorem. Virgil. lib. 7. Forulos, & flumen Himellæ.

FORVM, ri, *Foro, piazza, palazzo*, ἀγορά, proprie dicitur locus, quo res uenales afferuntur: à ferendo nomen habens. Vnde Forum ſuarium, Romæ dictum fuit, in quo ſues uendebantur: Boarium, in quo boues: Piſcarium, in quo piſces, ἰχθυοπωλεῖον: Olitorium, λαχανοπωλεῖον, in quo olera. Cupedinis forũ, in quo cupediæ, hoc eſt, lautiores cibi uẽdebantur. Quæ omnia, teſte Var. l. 4. de Ling. Lat. poſtea in unũ locum ſunt contracta, quem Macellum appellauerunt. Eſt præterea Forum, quod Græco uocabulo uocamus Emporiũ, hoc eſt oppidum, uel alius quiuis locus, quo undique mercatores conuenire ſolent ad emendum, aut uendendum. Sal. in Iug. Erat haud longe ab eo itinere, oppidum Vacca, forum rerum uenalium. Hinc pleriſque etiam oppidis nomen à foro manſiſſe uidemus: ut Forum Liuium, Forum Iulium, Forum Aurelium, Forum Sempronij, quod à Liuio, Iulio, Aurelio, uel Sempronio in his locis inſtitutæ ſunt nundinæ, ad quas totius prouinciæ mercatores merces ſuas afferebant. Cic. in Catil. ſcio præmiſſos, qui te ad Forum Aurelium præſtolarentur armati. Fora, uaſa quibus antiqui utebantur in torcularibus. Col. li. 12. c. 18. Tum lacus uinarij, & torcularij, & fora, omniaq; uaſa. Dicitur etiam Forum locus, in quo iudicia exercentur. δικαστήριον. Cic. ad Att. Quòd me in forum uocas, eò uocas, unde etiam bonis meis rebus fugiebam. Fora tria iudiciaria antiquitus Romæ fuiſſe manifeſtum eſt, Forum Latium, ſiue Romanum, antiquiſſimum: Forum Cæſaris Dictatoris, in quo loricatam ſibi fieri ſtatuam paſſus eſt: Forum Auguſti, quod cum æde Martis ultoris extruxit. Foro uti, eſt præſentẽ rerum ſtatum boni conſulere, &, utcunque ſeſe obtulerit fortuna, ita animum applicare. Ter. in Phor. Sciſti uti foro. Donatus uulgare prouerbium admonet eſſe: ductamq; metaphoram à mercatoribus, qui non ante locum commercij præſcribunt, quanti uendant, quæ aduehunt. ſed ſecundum annonam fori, quam deprehenderint, conſilium de non uendendis, aut uendendis mercibus ſumunt. Seneca: Vtamur foro, &, quod ſors feret, æquo feramus animo. Agere forum. Cice. Appio lib. 3. Qui te forum Tarſi agere, ſtatuere, iudicare dicerent. Forum à ſubſellijs & iudicijs diſtinguit Cice. de Or. ne ſemper forum, ſubſellia, roſtra, curiamq; mediteris. Id eſt, cauſſas ciuiles, publica iudicia, conciones, & ſententias in ſenatu dicendas.

FORVM Claudij, oppidum Alpinum, Centronum metropolis, apud Ptolemæum lib. 3. cap. 1. ſunt qui Tarenteſiam uocent.

FORVM Clodij, oppidum Etruriæ, cuius incolæ Foroclodij nominantur à Pli. lib. 3. ca. 5. Fuit præterea eiuſdem nominis oppidum in octaua regione Italiæ. idem. l. 3. c. 15.

FORVM Bibalorum, Hiſpaniæ Tarraconenſis oppidum, non procul à Vaccæis, de quo Ptol. li. 2. c. 6. Sunt qui Fomillam appellẽt.

FORVM Cornelij, oppidum in uia Aemilia, quod & Forum Syllæ appellatur, utroque nomine deducto à Cornelio Sylla dictatore, qui ibi primus forum inſtituit. Frocornelienſis agri meminit Pli. l. 3. c. 16. Hodie Imolam uocant, quaſi Aemiliam à nomine uiæ, in qua ſita eſt.

FORVM Iulij, ſiue Forum Iulium, oppidum eſt Narbonenſis prouinciæ, Octauianorum colonia, teſte Plin. lib. 3. cap. 4. hodie ſeruatis non obſcuris priſci nominis ueſtigijs Freiulium uulgo appellatur. Fuit & Carnorum, ſiue Iapidum oppidum eiuſdem nominis, teſte Ptolemæo l. 3. c. 1. à quo tota regio hodie corrupto nomine Freiulium appellatur.

FORVM Seguſianorum, Galliæ Lugdunenſis oppidum eſt, apud Ptolemæum l. 2. c. 9. idem cum eo (ut putatur) quod hodie Burgum Breſſiæ appellant.

FORVM Liuij, oppidum Aemiliæ, in octaua regione Italiæ, Cornelij Galli poetæ natalibus nobilitatum. Plin. libro 3. cap. 15.

FORVM Gigurrorum, à Ptolem. lib. 2. ca. 5. appellatur urbs quædam Hiſpaniæ, in tractu Tarraconenſi, quæ à non nullis eadem eſſe creditur, quam Hiſpani ſua lingua uocant, Medina de Rioſeco.

FOSSA, ſæ, *Foſſa*, τάφρος, βόθρος, locus eſt, unde effoſſa eſt terra. Cic. 5. Tuſcu. Tranſitum foſſæ ponticulo ligneo coniungere. Vlp. ſcribit, Foſſam eſſe receptaculum aquæ manufactum, ad caſtra, ſeu urbes, oppida ue munienda. Cic. ad Attic. lib. 4. Populi R. exercitus Cn. Pompeium foſſa & uallo ſeptum tenet.

FOSSAE Marianæ, apud Ptolem. lib. 2. c. 9. Galliæ Narbonenſis oppidum eſt, ad alterum ex Rhodani oſtijs ſitum: ita dictum à propinqua foſſa. quam Marius ex Rhodano duxit in uicinum lacum.

FOSSATVM, ti, idem quod foſſa. Pli. lib. 17. cap. 21. foſſatum purgari.

FOSSAE Papirianæ, Tuſcorum ciuitas, hodie Foſſonouum. Ptolem.

FOSSILIS, le, pe. cor. *Cio che ſi puo cauare*, ὀρυκτός, quod foditur. Plin. lib. 36. cap. 18. Theophraſtus auctor eſt, ebur foſſile candido, & nigro colore inueniri. Idem li. 33. cap. 6. Salem foſſilem adijciunt, id eſt qui foditur. Varr. 2. de Re ruſt. Melior foſſilis ſal, quàm marinus.

FOSSIO, *Cauamento*, ὄρυξις, ipſa fodiendi actio. Col. l. 5. Deinde malleolo inter ordines poſito, crebris foſſionibus paſtinatum reſoluere. Cic. de Sen. quid agri foſſiones, repaſtinationeſq; proferam?

FOSSITIVS, a, um, ὀρυκτός, idem quod foſſilis. Plin. lib. 36. cap. 13. Arenæ tris genera, foſſitia, fluuiatilis, aut marina.

FOSSOR, *Zappatore*, σκαπανεύς, σκαφεύς, ὀρυκτής, qui fodit. Robuſtus foſſor, Virgil. lib. 2. Georg. Rigidus foſſor, Martial. lib. 7.

FOSSVLA, *foſſor.* ὀρυγμάτιον, dimin. à foſſa, Cato de Re ruſt. c. 161. foſſulas facito, qua radices aſparagi demittas.

FOSSVRA, ræ, *Cauatura*, ὄρυγμα, διορυγή, foſſio. Col. l. 5. Planam foſſuram maxime probamus.

FOTVS, ta, tum, participium à foueo. πεπυριαμένον, Cice. 2. de Nat. pulli aluntur ab ijs, ut à matribus, à quibus excluſi, fotiq; ſunt.

FOTVS, huius fotus, ipſe fouendi actus, πυρίασις, πρόσθεσις. Pli. l. 23. c. 1. Decoctura eorum, cæliacos iuuat potione & fotu.

FOVEA, æ, lege Fodio, is.

FOVEAE, *Foſſe, cauerne*, βόθυνοι, à fodiendo, ſcrobes, ſiue ſpeluncæ. Plau. in Pœn. decipiemus fouea lenonem Lycum. Pli. l. 10. c. 38. anates in foueas delapſæ ſolæ euadunt.

FOVEO, ues, ui, tum, *Tener caldo, couare*, θάλπω, πυριάω, περιθάλπω, ἀναθάλπω, proprie eſt calidum tenere, aut calefacere. Plaut. in Cap. Iuben, an non iubes, epulas foueri foculis feruentibus? Plin. lib. 8. cap. 36. Fœtus rigentes apprimendo pectori fouent, non alio incubitu, quàm oua uolucres. Aliquando nutrire. Plaut. in Merc. Alios enecat, extinguit, alios ſub lacte fouet, & erigit. Virg. libro. 3. Geor. Progeniem, nidoſq; fouent. Cice. de Nat. Ex ouis pulli orti matres relinquunt, à quibus excluſi, fotiq; ſunt. Eſt etiam Fouere, καταντλεῖν, πυριᾶν, medicorum uocabulum, pro, partem læſam humidis calidiſve fomentis foris applicatis tepefacere, humectare, & dolorem lenire. Idem l. 12. Fouit ea uulnus lympha longæuus Iapis. Interdum conſtituo. Idem libr. 4. Geor. Sæpe etiam effoſſis (ſi uera eſt fama) latebris ſub terra fouere larem. Sic enim legit Nonius: quanquam in uulgatis exemplaribus quibuſdam legatur Fodere. Interdum tueri, ut apud eundem lib. 9. Caſtra fouere. Interdum amplecti. Idem 3. ecl. ipſe Neæram Dum fouet. Hinc Confoueo, Circumfoueo, Refoueo, fo, ſyllaba correpta, ſuis locis.

F ANTE R

FRAGEO, fraces, ere, *Guaſtarſi*, σήπεσθαι, συμφυρᾶσθαι, ἐξίστασθαι, à

que

quo Fraceſco, corrumpor, & quaſi uetuſtate putreſio. Col. l. 12. Oleum, ſi congelatur, fraceſcat. Var. l. 1. de re ruſt. c. 55. ut ibi me diocriter fraceſcat.

FRACIDVS, a, um, à fracco, *Che cominciá à guaſtarſi per la maturità, ὑπερσαπής*, iam putreſcens. Cato de Re ruſt. c. 64. ut fracida fiat oliua.

FRACES olei, *Polpa d'oliua, fece d'oglio*, dicuntur carnes & fæces oliuarum, quæ in oleo ſubſidunt. Plin. lib. 15. cap. 6. Oleum deterius in amurca & fracibus. Col. l. 6. c. 13. Quidam fraces uino, & adipe commiſcent.

FRÆNO, nas, *Frenare, χαλινόω*, equo frænũ iniicio. Cæſ. 8. Bel. Gall. Equites frænatis equis in ſtationibus diſponit. Liu. 1. bel. Pun. Inſtructus, frænatusq́; equus. Per tranſlationem accipitur pro cohibere, continere. Cic. 5. Ver. Cum eius animum ad perſequendum non negligentia tardaret, ſed conſcientia ſceleris auaritiæq́; ſuæ frænaret. Et pro Mil. Clodij furores nullis legibus frænare poteramus. Virg. 1. Aen. Luctantes uentos, uinclis, & carcere frænat. Hinc Defræno, & Effræno, ἀποχαλινόω, frænum detraho, ſiue abſque fræno rectoreve duco. Hinc Defrænatus, & Effrænatus, participia, ſiue nomina ex participijs: quæ de iis dicuntur, qui uelut fræno excuſſo regi non poſſunt. Ouid. 1. lib. Meta. Et defrænato uoluuntur in æquora curſu. Cic. 4. Tuſc. effrænatam appetentiam. Refræno, cohibeo, & quaſi fræno retineo. Lact. l. 6. Virtus eſt, irã cohibere, libidinem refrænare. Suffræno, arcto, conſtringo, unde ſuffrænatio, ſtructuræ genus, cum uelut fræno, lapide arctantur & colligantur. Pli. l. 36. c. 22.

FRÆNVM, ni, *Freno, morſo, χαλινὸς*, cum æ, diphthongo in plurali numero tam maſc. quàm neutris generis, inſtrumentum, quo equus coercetur: à frangendo, quod equorum ora frangat. Seneca: Hippolytus arctis continet frænis equos. Ouid. 1. de Arte. Tempora lenta pati fræna docentur equi. Tranſlate Cicero ad Att. uſus eſt. Alter frænis eget. Fræna Pelethronii inuenere, qui & ſtrata equorum primi monſtrauerunt, teſte Plin. lib. 7. cap. 56. Hinc Effrænus, a, um, & Effrænis, & hoc Effræne, ἀχάλινος, idem quod indomitus, quaſi ſine fræno. Virg. lib. 3. Ge. Gens effræna uirum Rhiphæo tunditur Euro. Vbi Seruius: Gens effræna, id eſt ſæua, rectorem recuſans. Infrænus, eiuſdem ſignificationis. Virg. 4. Aeneid. Hinc Numidæ infræni cingunt. Quo in loco Numidæ uocantur Infræni, quòd illorum equi nullis frænis coercentur. Frænũ mordere, τὸν χαλινὸν δάκνειν, obluctari. tranſlatio ab equis, qui cum frænum excutere non poſſint, perpetuo tamen mordent & arrodunt. D. Brutus ad Cic. Si frænum momorderis: peream, ſi te omnes conantem loqui ferre poterunt. Accipere frænum, per tranſlationem, eſt dedere ſe alicui. Virg. 12. Aen. Ni frænum accipere, & uicti parere fatentur.

FRAGA, orum, *Fraga, κόμαρος* Apuleio, mora in herbis humi repentibus nata. Virg. 3. ecl. & humi naſcentia fraga.

FRAGILIS, le, pen. cor. *Frale, ἀσθενὴς, εὔθλαστον*, quod facile frangi poteſt. Plin. lib. 12. cap. 8. Saccharum mel dentibus fragile. Idem lib. 12. cap. 7. grandius, fragiliusq́;. Per tranſlationem accipitur pro infirmo, ſeu caduco. Cice. de Amic. Res humanæ fragiles, caducæq́; ſunt.

FRAGILITAS, tatis, *Fragilità*, facilitas frangendi. Pli. lib. 34. cap. 14. Tenuiora ferramenta oleo reſtingui mos eſt, ne aqua in fragilitatem durentur. Tranſlate pro imbecillitate accipitur. Ci. 5. Tuſc. humani generis imbecillitatem, fragilitatemq́; extimeſcere.

FRAGESCO, cis, ab antiquo uerbo Frageo, es, χαλάω, χαλάζομαι, frangor, langueſco. Accius Aegiſto, ut citat Nonius: Neque fera hominum pectora fragescunt, donec uim perſenſerint imperij. Idem Euryſace: Nunquam erit tam immanis.

FRAGMEN, inis, κλάσμα, pars rei fractæ. Virg. 12. Aen. fulua reſplendent fragmina arena.

FRAGMENTVM, ti. Cic. de Nat. Fragmentum lapidis.

FRAGOR, oris, *Lo ſtrepito, che fa alcuna coſa che ſi frange, κτύπος*, ſonitus, qui ex aliqua re inter frangendum redditur. Virg. l. 1. Ge. Et horridus altis montibus audiri fragor. Seruius: Horridus fragor, ſonitus, qualis fieri ſolet ex aridis, cum franguntur, arboribus. Ad Her. Fragor ciuitatis auditus eſt.

FRAGOSE, aduerb. Pli. lib. 16. cap. 10. reſpuuntur, & fragoſius ſidunt.

FRAGOSVS, ſa, ſum, à frago, *Aſpero, duro, τραχὺς, χαλεπὸς*, aſper. unde Confragoſus. Col. li. 1. Locus lapidibus confragoſus. Fragoſa oratio, cui contraria eſt lenis. Quinctil. l. 9. c. 4.

FRAGRANTIA, εὐωδία.

FRAGRO, as, are, *Rendere odore, εὐωδιάζομαι*, redoleo, oleo, odorem emitto frangendo, quia res fractæ uehementius olent. Vir. 1. Aen. Redolentq́; thymo fragrantia mella. Mart. l. 1. Ne grauis heſterno fragres Feſcennia uino.

FRAMEA, eæ, p. c. Germanicum uocabulum, quo haſtam ſignificabant. Tacit. de Ger. Iuuen. Sat. 13. Et Martis frameam.

FRANGONES, Germaniæ populi, quos non nulli Francos orientales uocant, a ſeptentrione Chattis & Cheruſcis, à meridie Noricis finitimi: ad occaſum Rhenum fluuium, ad ortum Hercyniæ ſilvæ partem, qua Boemiam attingit, habentes. hi bonam Galliarum partem occuparunt, ubi hodie Lutetia Pariſiorum ſita eſt: & ab illis Francia dicta putatur.

FRANGO, gis, fregi, fractum, *Spezzare, rompere, ῥήγνυμι, κατακλάω, κατάγω*, rumpo. Ci. 7. Verr. frange ceruicem. Vbi illud obiter notandum eſt, Frangere ceruicem, tam de eo dici, qui alteri per uim ceruicem rumpit, quàm de eo, qui patitur. Sic dicimus etiam: Fregit nauim, ἐναυάγησεν: fregit brachium. συνετρίψατο τὸν βραχίονα, quaſi ipſe fregerit, & non potius paſſus ſit. Ter. in Andr. Is fregit nauem apud Andrũ. Ci. de Orat. 2. excuſauit Veſpa, quòd eum brachium fregiſſe diceret. Plin. in epiſtola. Fregit coxam. Transfertur & ad incorporea: ut, Frangere animum, pro deiicere. Plau. in Ciſtel. meum frangit amantem animum. Cice. 3. Offic. Quare audita, fractum animum Annibalis ſcribit. Frãgere audaciam hoſtis, Liu. 4. Bell. Pun. Frangere conſilia perditorum. Cic. ad Lentulum: Nec mihi aliter potuiſſe uideor hominum perditorũ de me conſilia frangere. Frangi, debilitari: ſuccumbere. Cice. de Finib. Turpe tuto, dolere, frangi, ſuccumbere. Frangi dolore, Cice. 2. Tuſcul. Frangi metu, idem 1. Offic. Frangi pudore, Idem 2. Tuſcul. Minis frangi, Stat. 9. Thebaid. Hinc Fractus, participium ſeu nomen ex participio. Cice. ad Attic. libro. 2. Deformatus corpore, fractus animo. Calamitate fractus, & afflictus, Cice. pro Sylla. Affringo, Confringo, Defringo, Diffringo, Effringo, Infringo, Offringo, Perfringo, Refringo, & Suffringo, uide ſuis locis.

FRACTIOR. Cicero de Amic. ſpes amplificandæ fortunæ fractior.

FRATER, tris, *Fratello, frate, ἀδελφὸς*, iiſdem parentibus genitus: quaſi fere alter, ut poſt Nigidium docet Gell. libro 13. cap. 10. uiſi malimus à Græco deducere. illi enim φράτορας coniunctos appellant, & φρατρίαν contubernium. Plin. epiſt. 164. Cum affectum tuum erga fratris filiam cogito. Frater germanus. Cic. 3. Verr. C. Fannius, frater germanus Q. Titinij. Fratres gemini, δίδυμοι, duo eodem partu editi: quos minus recte geminos fratres, conuerſo ordine, appelles, ut docet Quinctil. li. 9. cap. 4. Ci. pro Cluent. C. & L. Fabricij, fratres gemini. Fratres patrueles, ἀνεψιοί, τὰ τῶν ἀδελφῶν τέκνα, ſororesq́; patrueles, ἀνεψιαί, dicuntur, qui quæue duobus ex fratribus progenerantur, ut docet Iuſti. l. 3. Inſtit. Suet. in Cæſ.

FRATERCVLVS, li, *Fratellino, fraticello, ἀδελφίδιον*, paruus frater. Iuuen. Sat. 4. fraterculus eſſe gigantum. id eſt, homo, obſcurus, tanquam è terra ſubito fuerit enatus, quemadmodum de gigantibus poetæ fabulantur. Cic. 5. Verr. mihi, fraterculo tuo, credas.

FRATERNE, *Fraternamente, fratellevolmente, φιλαδέλφως*, amore fraterno. Cic. ad Qu. frat. lib. 2. facis fraterne, quòd me hortaris.

FRATERNITAS, atis, *Fraternità, ἀδελφότης*, fraterni amoris coniunctio. Quinctil. Declam. 16.

FRATERNVS, na, num, *Fraterno, ἀδελφικὸς*. Fraterna imitatio, Cic. Fraterna mors, Virgil. Fraternæ acies, apud Statium. Fraternum parricidium, Cic. pro Clu.

FRATRICIDA, dæ, ἀδελφοκτόνος, qui fratrem occidit. Cice. pro Domo. parricida, fratricidia, ſororicida.

FRATILLI, κροσσοί, uilli ſordidi in tapetis, quòd per terram ferantur. Auctor Feſtus.

FRATRO, as, are, de puerorum mammis dicitur, quòd uelut fratres pares oriantur, quod etiam in frumento ſpica facere uidetur. pro eodem ueteres dixerunt, Fraterculare. Feſtus: Sororiare mammæ dicuntur puellarum, cum primum tumeſcunt, ut Fraterculare puerorum. Pla. Tunc mammulæ primum ſororiabant. illud uolui dicere, fraterculabant.

FRATRIA, æ, *Moglie del fratello, νυός τις*, uxor fratris, ut Feſtus docet. contra Nonius Fratria dici uult fratrum inter ſe uxores.

FRAVDATIO, onis. Cic. 3. Offic. Inter bonos bene agier oportet, & ſine fraudatione. Idem in Catil. hinc fides, illinc fraudatio.

FRAVDATOR, oris, Ci. pro Flac. Fraudatorum & inficiatorum impudentiam. Fraudator, & interceptor prædæ, Liu. 4. ab Vrbe.

FRAVDO, das, *Fraudare, ingannare, πλεονεκτέω, ἀποστερέω, παραλογίζομαι*, id eſt decipio, & rem alicuius per fraudem interuerto. Habet autem ut plurimum poſt ſe accuſatiuum perſonæ cum ablatiuo rei. Virgil. 4. Aeneid. Quem regno Italiæ fraudo. Liuii 2. ab urbe. Fraudans ſe ipſe uictu ſuo. Aliquando ſolo accuſatiuo contentum eſt, omiſſa re, qua quis fraudatus dicitur. Cice. pro Roſc. Com. Aeque nefarium eſt, pupillum fraudare, & ſocium fallere. Interdum etiam inuenitur cum accuſatiuo rei. Cæſ. 3. Bel. ciui. Fraudare ſtipendium militum. Fraudare genium, eſt non ſatisfacere appetitui & uoluptati. nam genius apud ueteres habebatur naturæ & uoluptatis deus: unde geniales homines dicti, dapſiles, & ad excipiendos conuiuas liberales. Plau. in Aul. Egomet me fraudaui, animumq́; meum, geniumq́; meum. Cice. in Verr. Ne grano quidem uno poteſt arator fraudare decumanum. Contrarium eſt, Curare genium, id eſt, laute uiuere. Fraudare deſiderium alicuius, eſt, non facere quod cupit.

FRAVDVLENTER, δολίως, doloſe, Colum. lib. 1. cap. 8. Plin. libro 30. cap. 10.

FRAVDVLENTVS, a, um, *Pieno d'inganni, δολερὸς, ἀπατηλὸς*, doloſus

fallax. Cic. 2. Offic. improbos, maledicos, fraudulentos.

Fravs, fraudis, *Fraude, inganno*, καταστρατήγημα, ἀπάτη, deceptio, impoſtura. Cice. 1. Offic. Vi, aut fraude fit iniuria. fraus quaſi uulpeculæ, uis leonis uidetur. Plaut. in Mil. ut ne legi fraudem faciam talariæ. Quandoque pro periculo. Virg. lib. 5. Quis Deus in fraudem, quæ dura potentia noſtra Egit, Pro crimine. unde capitalem fraudem admittere, teſte Vlpiano de ædil. edict. eſt tale aliquid admittere, propter quod capite puniendus ſit, qui deliquit Liu. 3. Bel. Pun. Qui capitalem fraudem auſi. Inde fraudi eſſe, pro Crimini dari, culpæ aſcribi, aut uitio uerti. Cice. 5. Phil. Cenſeo, ut ijs, qui in exercitu Antonij ſunt, ne ſit ea res fraudi, ſi ante kal. Febr. ab eo diſceſſerint. Liu. libr. 1. ab Vrb. Quod ſine fraude mea, populiq; Quiritium fiat, facio. hoc eſt, quæ res ſine meo crimine fiat.

Fravsvs, antiquum participium actiuæ ſignificationis, quo ſignificatur is, qui fraudem commiſit, ut Feſtus, & Nonius annotarunt. Plau. in Aſi. Metuo, ne quam fraudem frauſus ſiet.

Fraxinevs, a, um, ex fraxino, ut, frondes fraxineæ, Colu. lib. 11. ca. 2. Fraxinus, a, um, p tres ſyllabas, ut, uirga fraxina, Oui. epiſt. 11.

Fraxinvs, ni, pen. cor. *Fraſſino*, μελία, genus arboris notiſſimæ, cuius umbra, teſte Pli. lib. 16. cap. 13. uſque adeo inuiſa eſt ſerpentibus, ut citius in ignem confugiant, quàm ad fraxini umbram.

Fraxo, as, uigilias circumeo, quòd eo labore homo frangat. Feſtus.

Fregellae, arum, φρέγελλα. Steph. olim ciuitas fuit clariſſima inter Formias & Sinueſſam ſita non procul à Liri amne, quem nũc Garilianum uocamus. cuius etiam hodie non obſcura extant ueſtigia. hæc cum à Romanis defeciſſet, diruta fuit. Strab. Sil. lib. 8. Obſeſſæ campo ſqualente Fregellæ. Fregellani populi, Pli. lib. 3. ca. 5. Fregellanus, adiect. ut Fregellana uitis, Col. lib. 3. cap. 2.

Fremitvs, tus, *Strepito, romore*. φλοῖσβος, βρόμος, ſonus fluctuum, & in populo indignante murmur, & ſtrepitus. Virg 2. Geor. Fremitu aſſurgens Benace marino. Cic. ad Att. Qui fremitus hominum?

Fremebvndvs, di, ualde fremens. Oui. 12. Meta. Curru fremebundus ab alto. Cice. de Nam. Tanta moles labitur Fremebunda.

Fremo, mis, mui, mitũ. *Fremere, far ſtrepito*, βρέμω, φρυάττω, ἐμβριμάομαι, ſonitum edo, qualis fit a fluctibus maris. ſæpe accipitur pro, murmure, & uoce indignationem oſtendo. Virg. 1. Aen. de uentis: Circum clauſtra fremunt. Cic. ad Att. Fremit ſibi ereptum conſulatum. Infremo, ἐμβρέμω, p. c. ualde fremo. Lact. l. 2. Si belli terror infremuit.

Frendeo, des, dui, in ſupino Freſſum auctore Feſto, *Frangere, fremere co denti*, θλάω, ſignificat frango. unde Faba freſſa, κύαμος θλαστὸς, dicitur, quæ mola leuiter fracta eſt. Col. l. 2. c. 11. Cicera bubus freſſa dantur in Hiſpania Bætica. Varr. 1. de Re ruſt. c. 4. dicuntur nefrendes ab eo, quòd nondum fabam frendere poſſint, i. frangere. Cice. Tuſc. Nemeæus leo frendens. Eſt etiam Frendere, præ iracundia ſimul concuſſis dẽtibus uocem emittere, βρύχειν. Plau. in Cap. Frendebat dentibus. Hinc Infrendeo, ualde frendeo. Vir. l. 3. Aen. Dentibus infrendens. Legitur & Frendo, frendis, tertiæ coniugationis. Plaut. in Truc. dentibus Frendit, icit femur. Frendens, partic. ut, frendens leo, ira dentes concutiens.

Frentani, populi Italiæ, non procul à Daunijs & Picentinis, diuerſi ab ijs, quos alibi Ferentinos, & ab ijs, quos Ferentinates diximus appellari. horum regionem Pli. li. 3. cap. 11. Frentanam uocat, à Frentone uicino fluuio.

Freqvens, tis, omn. gen. *Frequente, ſpeſſo*, συχνὸς, θαμινὸς, denſus, creber, à multis frequentatus. Valla li. 4. c. 96. Frequentem locum dicimus, quem frequentare multi ſolent: ut, Vrbs frequens, Oppidum frequens, Platea frequens, ubi multi homines aut habitant, aut diuerſantur. Quando autem de perſona, aut de re animata loquimur, duobus modis dicitur: uel de ſola ſic, Sic miles frequens ſpectator prœliorum, i. creber & aſſiduus: uel de turba ſic, Frequẽs populus, Frequens ſenatus, i. copioſus, & multus. & id quidem cũ nomine collectiuo in ſingulari, cum ceteris uero in plurali, ut, frequentes ciues, frequentes ſenatores: hoc eſt, multi. uerumtamen cum dico, ſis frequens, innuo actionem: cum, frequens locus, paſſionem: ille frequentat, iſte frequentatur. Hæc ille. Cice. ad Lentul. Cauſſam frequenti ſenatu obtinemus. Pli. in epiſt. frequenti auditorio inter ſe iocabantur. Cic. de ſen. Caret frequentibus poculis: id eſt, non uerſatur inter pocula.

Freqventamentvm, ti, genus modulationis Muſicæ. Gell. lib. 1. cap. 11.

Freqventarivs, ria, rium, ueteres dixerunt pro frequente.

Freqventatio, onis. Cic. de Part. Frequentatio argumentorum, & coaceruatio uniuerſa. Auctor ad Her. lib. 1. Frequentatio eſt, cum res, in tota cauſſa diſperſæ, coguntur in unum locum.

Freqventer, *Speſſo*, συχνῶς, πολλάκις, ſæpe, denſe. Ad Her. l. 4. Vt frequenter & aſſidue conſequamur artis rationem ſtudio, & exercitatione. Cice. in Orat. Tranſlatione fortaſſè crebrior. Et Frequentiſſime.

Freqventia, tiæ, *Frequẽza, concorſo, moltitudine*. πλῆθος, σύλλογος, quantacunque hominum multitudo. Cice. de Amic. ut aliquis nos Deus ex hac hominum frequentia tolleret.

Freqvento, tas, *Frequentare, continuare*, φοιτάω, ἐπιχωριάζω, frequenter adeo. Sal. in Catil. Iuuentutem, quæ domum Catilinæ frequentabat. Frequentari domus dicitur, quæ à multis aditur. Cic. 1. Offi. & Liu. 7. ab Vrb. Frequentare, pro frequenter repetere, apud Gel. lib. 13. cap. 23. Quæ a poetis uel oratoribus, ornandæ rei gratia, pluribus nominibus frequentantur. Nonnunquam idem eſt, quod frequens reddere. Cic. in Catil. 4. quos caſu hic dies ad ærarium frequentauit, id eſt frequentes reddidit. Idem in Offic. Vrbes ſine cœtu hominum non potuiſſent nec ædificari, nec frequentari. Hinc frequentatus, particip. Cic. de Clar. Ora. Alterum genus eſt non tam ſententijs frequentatum.

Fressa Faba, uide Frendeo.

Fretvm, ti, *Mare*, πορθμὸς, à feruendo dictum, ut Varro inquit, à ſimilitudine feruentis aquæ, quod in fretum ſæpe concurrat æſtus, atque ferueſcat. propriè enim ſignificat loca maris anguſtiora, quæ quòd aqua minus liberum habeat fluxum, uehementius ſolent cõcitari. unde anguſtiæ illæ, quibus Atlanticum mare irrumpit terras, Latini Fretum appellant. Sic anguſtum illud mare, quod Siciliam ab Italia dirimit, Fretum appellatur. Cice. 7. Verr. ne freto ante ſua tecta, & domos nauigarent. Ibidem: Te iubere in ea parte figere, quæ ad fretum ſpectaret. Loquitur de C. Verre, qui in Sicilia inſula iuſſit cruces figi in ea inſulæ parte, quæ fretum ſpectabat. Apud ueteres legitur & Fretus, genere maſculino. Ennius. Omnem peruolat cæli fretum. Lucr. lib. 6. Nam fretus ipſe anni permiſcet frigus ad æſtum Ci. in Verr. 7. Act. perangusto fretu diuiſa ſeruitutis ac libertatis iura. Sic enim Gellius legit. Hinc transfreto, tas, pen. co. fretum traijcio, transfretum nauigo. διαπορθμεύομαι. Pli. in Paneg. Remisq; transfretare obſtantia freta.

Fretvs, a, um, uide Fruor.

Friabilis, le, *Che facilmente ſi puo frangere*, ψαθαρόν, ψαθυρὸν, εὔθλαστον, εὔθρυπτον, εὔθρυπτον. quod facile friatur, & minutim teri poteſt. Pli. lib. 18. Optima eſt, quæ candidiſſima, & friabilis.

Fricatio, & Fricatus. ſic etiam duo manſerunt participia præteriti temporis Frictus, & Fricatus. Iuu. Si prurit frictus Angulus. Macer: Vrticæ folijs reuocatur uulua fricata. Sed hoc in ſimplici rarum, frequens in compoſitis Cic. lib. 12. epiſt. ad Att. Quæ res forſitan ſit refricatura uulnus meum. Pli. lib. 8. Pantheras per carnes affricatas aconito uenantur barbari.

Fricatvs, tus. Pli. lib. 23. c. 7. Emendat dentium uitia crebro fricatu. Affrico, ad aliquid frico, προσψήχω, προστρίβω. Col. lib. 8. Pecudes arbori affricant, parietibusve detergunt. Confrico, ſimul frico. συντρίβω. Plaut. in Aſin. Non feres, ni genua confricentur. Defrico, ἀποψήχω, fricando porgo. lib. 4. ad Her. Cœpit defricari. Infrico, intus frico. Col. lib. 7. Fuligo ex aheno ulceri infricata. Perfrico, κατατρίβω. Idem ibidem: Nares perfricato. Plin. in Prolo. Perfricui faciem, nec tamen profeci. Mos eſt eorum qui cum pudore aliquid agunt, ut faciem perfricent, natura ipſa ad id impellente, quaſi ad abigendum ſanguinem, qui ex præcordijs ad faciei ſuperficiem confluit. hinc ortum prouerbium, ut, quoties dicere uolumus, nos pudorem depoſuiſſe, dicamus: Perfricui faciem. Refrico, ἀναψήχω. fricando aperio: ut, Refricare uulnus, uel cicatricem. Cic. in Rul. Ne refricare iam obductam reip. cicatricem uideret. Per tranſlationem, Refricare dolorem, Refricare deſiderium, pro, renouare, ſiue reuocare, ἀνανεοῦσθαι. Cic. li. 2. epiſt Verebar, ne refricarem meis litteris deſiderium, ac dolorem tuum. Habent autem omnia hæc penult. cor.

Frico, cas, *Fregare*, ψήχω, ψώχω, notæ ſignificationis. Virgil. lib. 3. Georg. Fricat arbore coſtas. Præteritũ Fricui, ſupinum Frictum.

Frictio, nis, idem. Celſ. li. 1. In itinere frequens frictio. Fricatio, idem. Col. lib. 6. cap. 12. ſanguis fricatione aſſidua diſcutitur.

Frictvs, us, fricandi actus. Iuuenal. Frictum criſſantis adorat.

Frigedo, dinis, *Freddo*, ψῦχος, ψυχρότης. antiqui dicebant pro frigore. Varro: Aquiloniam ſeruat frigedinem. Ex Nonio.

Frigefacio, *Raffreddare*, ψύχω, à quo Frigeſio, notæ ſignificationis: & Frigefacto, as, frequentatiuum. Plaut. in Pœn. hoc frigefactas, cum rogas.

Frigeo, ges, frixi, teſte Priſciano, *Raffreddarſi*, ψυχρὸς εἶναι, καταψύχομαι, frigidus ſum. Virg. lib. 11. Corpusq; lauant frigentis, & ungunt. Fit autem Frigeo, ut quibuſdam placet, ἀπὸ τοῦ φρίσσω, horreo. unde φρίκη, horror, ſeu frigus dicitur. Siue (ut alij malunt) παρὰ τὸ ῥῖγος. Sic enim Græci frigus & rigorem uocant. Frigere etiam dicuntur, qui ſegnes ſunt. Ter. in Eunuc. Frigent, Id eſt, languidi ſunt, quales ij, quibus res parum ſuccedunt ex ſententia. Cice. 4. Verr. Cum omnia iudicia frigerent. Ter. in Eun. Sine Cerere & Baccho friget Venus. hoc eſt, languida eſt. Ci. ad Att. li. 1. Cum Romæ à iudicijs forum friseret. Hinc Refrigeo, amitto. Col. l. 7. Si bos in opere faciundo refrixit.

Frigero, ras, frigefacio, καταψύχω. Compoſita eius magis ſunt in uſu: ut, Refrigero, quod eſt, rem aliquam calidam frigidam facio. Perfrigero, διαψύχω, uehementer frigefacio. Plin. Omnium earum uis eadem perfrigerare eſt, aſtringere.

Frigesco, ſcis, *Diuenir freddo*, ἀποψύχομαι, frigidus fio. Cato de Re ruſt. cap. 65. Vbi erit tam craſſum, quàm uiſcum, ſinito frigeſcat.

geſcat. Cœlius ad Ci. Si Parthi nihil uos calefaciunt, nos hic frigore frigeſcimus. Vbi metaphorice accipitur pro ocioſum eſſe. Lact. lib. 7. Vt paulatim frigeſcentibus membris anima efflerur.

FRIGIDARIVM, rij, *Rifreſcatoio*, λουτρὸν ψυχρὸν, ahenum in balneis, quo frigida aqua continebatur, ſicut Caldarium, quo calida, & tepidarium, quo tepida. Frigidaria cella, locus erat in balneis, in quo frigida lauabantur. Pli. l. 5. epiſt.

FRIGIDVLVS, *Fredarello*, ὑπόψυχρος, dimin. à frigidus, ſubfrigidus. Catul. Argon. Frigidulos udo ſingultus ore cientem.

FRIGIDVS, frigida, frigidum, *Freddo, che ha freddo*, ψυχρὸς, quod habet frigus. Ouid. Frigidius glacie pectus amantis erat. Quandoq; dicitur ſegnis, languidus. Virg. 11. Aen. Largus opum, & lingua melior: ſed frigida bello Dextera. Sic frigidus homo, qui omnia remiſſe agit. Cice. 3. in Verr. Alij frigidiores. Ideo ioci dicuntur frigidi, qui parum habent uehementiæ ad excitandum riſum. Frigidus pernicioſus, inquit Seruius in hunc Virgilij locum: Frigidus, ò pueri fugite hinc, latet anguis in herba. Frigida per ſe poſitum, accipitur pro aqua, quæ calida non eſt, aut tepida. Plaut. in Moſt. Iampridem frigida nó laui magis libenter. Pli. in epiſt. Per ſolem plerunque frigida lauabatur. Vnde, Frigidam ſuffundere, prouerbio dicimus, pro, rem aliquam inflammare. Tractú eſt prouerbium à fabris ferrarijs, qui igni ſuo frigidam aſpergunt, quo uehementius ardeat. Frigide aduerb. ψυχρῶς. Quinctil. lib. 6. ca. 1.

FRIGILLA, læ, σπίζα, auis ſic dicta, quòd frigore cantet. Mart. l. 9. Nunc ſturnos inopes, frigillarumq; querelas Audit.

FRIGO, frigis, frixi, frictũ, *Friggere*, φρύγω, τηγανίζω, torreo. Feſtus: Frigere, & frictum à Græco. Inde Frictorium, & Frixorium. φρύγετρον, in quo quid frigitur. Plaut. in Bacch. frictum illum reddam. Idem in Pœn. triticum, & frictas nuces. Pli. lib. 18. cap. 7. Poſtera die frigunt. Celſus: magis alit aſſa, quàm frixa.

FRIGORIFICVS, a, um, ψυχροποιὸς, frigus inducens. Gel. l. 17. c. 8. Acetum maxime frigorificum.

FRIGVS, ris, pen. cor. *Freddo*, ψῦχος, ῥῖγος, pro horrore, qui eſt contrarius calori. Virgil. lib. 1. Georg. Frigusq;, caloremq;. Aliquádo pro metu: ab eo, quod præcedit, ad id quod ſequitur. Virg. 1. Aen. Extemplo Aeneæ ſoluuntur frigore membra. Seruius: Frigore, id eſt, timore. Reciproca tranſlatione, & Timor pro frigore, & Frigus pro timore ponitur, ut in Ter. Vxorem tuam pauitare aiunt, hoc eſt, non timere, ſed laborare frigoribus. Rurſus, Frigus dicitur ipſa aeris natura. Virg. lib. 2. Georg. At ſceleratum exquirere frigus Difficile eſt. Frigus, id etiam appellatur, cũ pro riſu, & gratia uel fauore ſperato, res in diuerſum exit. Cic. ad Q. fr. lib. 2. tantum fuit frigus, ut populi conuicio nos coactus ſit dimittere. Quinct. lib. 6. rigor, & deformitas afferunt frigus. Vbi abſurdam rei ſpeciem ſignificat, quam incommodus euentus conſequitur.

FRIGVTIO, tis, tiui, eſt minutim ſubſilire: à frigilla auicula deductum. Plaut. in Caſ. Quid frigutis?

FRIO, as, *Fregolare*, λεπτοκοπέω, tero. Pli. l. 13. c. 4. In Aethiopia friatur. Varro. 1. de Re ruſt. ca. 9. cum ſodiatur, facile frietur. Affrio, Infrio, ἐπιτρίβω, terendo digitis leuiter inſpergo, paululũ contero.

FRISII, populi ſunt ad Oceanum Septentrionalem ſiti, Batauis & Sicambris finitimi, etiam hodie nomen retinentes.

FRIT, dicitur illud in ſumma ſpica iam matura, quod eſt minus quã granum. Varro lib. 1. de Re ruſt. c. 48.

FRITILLVS, li, πύργος, tabula luſoria, inquit Porphyrius. ſolẽt enim teſſeræ conijci in fritillum, tanquam uaſculum, quo agitatæ deinde mittuntur in alueolum. Iuuen. Saty. 14. Paruosq; eadem mouet arma fritillo. Dictus Fritillus (ut quidam putant) à crepitu ipſo teſſerarum, uel quòd ſuper eo teſſeræ ferantur. Mart. l. 4. Incertus ſonat hinc & hinc fritillus.

FRIVOLVS, friuola, friuolum, p. c. *Di niun momento*, ψυχρολόγος, φλυαρὸς, à Frio, as, inane, nullius momenti, quaſi friabile. Plin. libr. 7. ca. 7. putet æſtimantem, quàm ſit friuola animalium ſuperbiſſimi origo. Friuolam originem pro infirma dixit, & ueluti friabili. Ad Her. Friuolus, & illiberalis eſt ſermo.

FRIVOLA, orum, auctore Feſto, ſunt uaſa fictilia quaſſa. In Pãdectis, in l. Solutum. de pignor. actio. Non enim credibile eſt, hoc conueniſſe, ut ad uniuerſam penſionem inſulæ friuola mea teneantur. Vbi Friuola pro ſuppellectili tenui, & uili accipiuntur. Iuue. Sat. 5. Et ne te teneam Romanorum omnia regum Friuola. Quibus uerbis paupertatem regum Romanorum ſignificauit. Idem in tertia: Iam friuola transfert. à Græcis γρυτάρια dicũtur. unde & grytopolæ, huiuſmodi ſuppellectilia ueditantes: quos Latine uocamus Friuolarios. Bud. in Annot.

FRIVSCVLVM, li, leuis offenſiuncula inter uirum & uxorem, quam ſequitur ſeceſſio. Vlp. l. cum hic. de donat. inter uirum & uxorem: Si diuortium non interceſſerit, ſed friuſculum interuenerit; donatio ualebit. Quo tamen in loco malim legere Friguſculum: ut friguſculum ſit, quando, ex coniugali amore diſſidio enato, uehemens ille ardor refrigeſcit.

FRIXORIVM, rij, *Padella*, φρύγετρον, ſartago, in qua quid frigitur: quæ & Frictorium appellatur, à ſupino Frictum. unde Frigo.

FRONDARIVS, a, um, *Di fronde*, φύλλινος, quod ex frondibus eſt: ut, Frondariæ fiſcinæ, Pli. l. 18. c. 31.

FRONDATIO, φυλλοτομία, frondium & ramorum reſectio. Colu. li. 5. cap. 6.

FRONDATOR, oris, *Potatore*, φυλλοτόμος, qui arborum ramos ſuperuacuos amputat: & qui manibus folia uitium, uellit, quo ardor ſolis uuam maturiorem reddat. uide Ser. Virg. ecl. 1. Hinc alta ſub rupe canet frondator ad auras.

FRONDEO, des, dui, *Eſſere fronzuto*, φυλλοφυῶ, frondes habeo. Vir. 3. ecl. Nunc frondent ſiluæ. Sic frondens uitis, Col. l. 3. c. 1.

FRONDESCO, ſcis, ſcere, φυλλάζω, eſt frondes emittere. Colu. lib. 5.

FRONDEVS, a, um, φύλλινος, ex frondibus. ut, Frondea corona, Pli. 16. cap. 4.

FRONDIFER, ra, rum, φυλλοφόρος, frondes ferens, Lucret. lib. 1. Frondiferasq; domos auium. Nemus frondiferum, idem li. 2.

FRONDO, das, *Sfrondare, sfogliare*, φυλλοφυέω, frõdes amputo, à quo Frondator, Frondatio: & Defrondo, frondes deijcio.

FRONDOSVS, ſa, ſum, πολύφυλλος, φυλλώδης, quod frondibus abũdat: ut, Frondoſus ramus, Liu. 10. ab Vrb. Et frondoſi mõtes, Var. 2. de Re ruſt. ca. 5. Virgil. 4. Georg. Corporaq; ipſa boum frondoſo deſere luco. Idem 3. Ge. Frondoſa reducitur æſtas.

FRONS, tis, *Fronte*, μέτωπον, à ferendo (ut quibuſdam placet) quòd indicia animi præ ſe ferat. A dextra & ſiniſtra temporibus, à ſuperiori capillorum radice, ab inferiori uero parte ſupercilijs terminata corrugatur in triſtitiam, & lætitiam dilatatur. Hinc factũ eſt, ut Frons accipiatur pro uultu, & pro animi noſtri affectu, quem ex fronte perſpicimus. Cice. ad Att. lib. 4. Pompeius, Scauro ſtudet: ſed utrũ fronte, an mente, dubitatur. Frontẽ explicare, uel exporrigere dicimur, cũ hilareſcimus: contrahere, cũ ringimur: hoc eſt, ubi quid moleſtũ eſt. Frons enim (inquit Pli. l. 11.) homini triſtitiæ, hilaritatis, clementiæ ſeueritatis index eſt. Teren. in Adel. Exporge frontem. hoc eſt, uide hilariter. Hor. lib. 3. Carm. Sollicitam explicuere frontem. Plaut. in Caſ. Porrecti ore mecum loquaris oportet. Sic etiam dicimus, Frontem exporrectam, uel explicatam, pro hilari uultu: contra obductam, corrugatam, contractam, caperatam, pro mœſto uultu. Plautus. Caperata frons ſeueritudine. Nubila frons, ſerena frons, explicita frons. Frontẽ perfricare, pro deponere pudorem. Plin. Perfricui frontem, & nihil profeci. Caluus apud Quinct. lib. 9. cap. 2. Perfrica frontem, & dic te digniorem, qui prætor fieres, quàm Catonem. Perſius: Exclamet Melicerta periſſe Frontem de rebus. Dicitur Frons etiam de rebus inanimatis pro principio cuiuſque rei. Virg. Fronte ſub aduerſa ſcopulis pendentibus antrum. Et licet frequentiſſime generis feminini proferatur, à Cæcilio tamen maſculino genere ponitur: Hi ſunt, inquit, inimici peſſimi, fronte hilaro, triſti corde. De quo Gel. lib. 15. cap. 9. Hinc Bifrons, διμέτωπος. Cice. Attico. Ex fronte (ut aiunt) meum erga te amorem perſpicere potuiſſes.

FRONS, dis, *Fronda, foglia*, φύλλον, πέταλον, generis fœminini, à Fero, quòd frondes arborum huc atque illuc à uento ferantur. Proprie autem Frondes arborum dicuntur, teſte Valla: folia uero tam arborum, quàm herbarum, & florum. Varro. 1. de Re ruſt. Quod Cato ait circa fundum ulmos & populos, unde frons ouibus, bubus ſit.

FRONTALIA, lis, *Frontale*, προμετωπίδιον, eſt ornamentum frontis, præcipue in equis, & elephantis. Liu. 7. Bel. Mac. Ingentes ipſi erant. addebant ſpeciem frontalia, & criſtæ, & tergo impoſitæ turres.

FRONTATVS, a, um, *Che ha la fronte*, quod frontem habet, uel quod in fronte rei alicuius eſt poſitum. unde Frontati lapides, à Vitruuio dicuntur, quos Græci διατόνους appellant, quia per latitudinem totam porrecti, utranque parietis frontem conficiant. Pli. lib. 35. cap. 12.

FRONTO, onis, *Che ha gran fronte*, μετωπίας, latam habens frontem. Cic. 1. de Nat. deo. ſilos, flaccos, frontones, capitones.

FRONTO, philoſophiæ ſimul, & dicẽdi præceptor M. Antonini principis, adeo ab illo dilectus, ut ille ſtatuam ei à ſenatu ſtatui peteret. Auctor Capitolinus. Frontonius alterius ſub Nerone meminere Tacitus, Iuuen. Mart. Clarum militiæ Fronto togæq; decus.

FRVCTIFER, ra, rum, καρποφόρος, quod fert fructum, fœcundum, & fertile. Pli. lib. 12. ca. 3. Dicentur inter fructiferas.

FRVCTIFICVS, a, um, fructuoſus, κάρπιμος, γόνιμος.

FRVCTVARIVS, ria, rium, quod fert fructum, ἐπικάρπιος. Colu. lib. 1. Pars fructuaria diuiditur in cellam oleariam, torculariam, & cellam uinariam. Palladius: nouellos, & fructuarios, ſerues. Varro. de Re ruſt. cap. 4. Parere tot oportet porcos, quot mammas habeat: ſi minus, fructuariam idoneam non eſſe. Cœlius Cic. epiſt. Agros, quos fructuarios habent ciuitates, uult immunes eſſe.

FRVCTVOSISSIMA ars medicina, hoc eſt, haud parum fructus atque utilitatis afferens. Pli. lib. 29. c. 1. Cic. 2. Offic. Eſt paulum de ſuo iure decedere, interdum eſt fructuoſum.

FRVCTVOSVS, a, um, *Fruttuoſo*, πολύκαρπος, fœcundus, utilis, quaſi fructus afferens. Cice. 2. Tuſc. Ager, quamuis fertilis, ſine cultura fructuoſus eſſe non poteſt. Idem 1. de Fin. uiuendi artem, tam operoſam, & perinde fructuoſam relinqueret?

FRVCTVS,ctus,*Frutto,καρπὸς*, & apud antiquos Fructi,& Fructus. Ter.in Adelph. Hoc fructi pro labore ab iis ſero. Var. Quæro, utrum fructus, an delectationis cauſſa uendatis. Dicuntur autem Fructus à fruendo, reſte Varrone, quia illis fruimur. Et proprie dicitur omne illud, quod in fundo naſcitur. Per tranſlationem accipitur pro utilitate: unde Fructum capere ex aliquo, hoc eſt, utilitatem, & commodum. Cic.de Amic. Amicos eos potiſſimum diligunt, ex quibus ſperant ſe maximum fructum eſſe capturos.

FRVGALIOR, temperatior. Ter.in Heaut. Vt frugalior ſim.

FRVGALISSIMVS, diligentiſſimus. Col. lib.1. Magiſtros pecoribus oportet præponere frugaliſſimos. Ci.4.Ver. homo frugaliſſimus. atque integerrimus, te, hominem plenum ſtupri, flagitij, ſceleris, domum ſuam inuitauit.

FRVGALITAS auctore Cic.3. Tuſc. ea uirtus dici poteſt, quam Græci *σωφροσύνην*, Latini tum temperantiam, tum moderationem appellare conſueuerunt. Seneca: Luxurioſo frugalitas pœna eſt. Ci. pro Deiot. frugalitatem, id eſt modeſtiam, & temperantiam, uirtutem eſſe maximam iudico. Idem 3. Tuſc. quàm Græci uocant, *σωφροσύνην*. ego uero ſoleo tum temperantiam, tum moderationem appellare, nonnunquã modeſtiam: ſed haud ſcio an recte frugalitas appellari poſſit. Et paulo poſt, Frugalitas (ut opinor) à fruge, qua nihil melius è terra oritur.

FRVGALITER, ſobrie, & modeſte. *σωφρόνως*. Plaut. in Epid. eam rem ſobrie, & frugaliter accurauit. Cice. pro Domo ſua: omnia ſigna frugaliter domum ſuam de portauit.

FRVGES, gis, *Tutti i frutti della terra, che conuertiamo in noſtro nodrimento, καρπὸς*, uel hæc Frux, gis, ſecundum Priſcian. dicitur generaliter omne illud, quod ex fructu terræ in alimoniã uertimus: neque ſolum quod ex frumentis & leguminibus, uerumetiam quod ex uino uel ex ſiluis cæduis, cretæ fodinis, lapicidinis capitur. Feſtus, Seruius, & Donatus, Frugis uocabulum, à frumine, eminente ſub mento gutturis, ſeu gurgulionis parte, qua cibus in aluum demittitur à ferendo cibo appellatum dicunt. Errant igitur, qui diſcernunt legumina à frugibus. Nam Cic. ait, Olei & frugum minutarum: cum de leguminibus diceret: ut oſtenderet, etiam legumina Fruges uocari. Liu.l.5. ab urb. Eam gentem traditur fama, dulcedine frugum, maxime uini noua tum uoluptate captam. Virg. 3. ecl. Cum faciam uitula pro frugibus, ipſe uenito. Recipere ſe ad frugem bonam, Ci. pro Cœl. Corrigere aliquem ad frugem, hoc eſt, ita emendare, ut frugi homo euadat. Plau. Tri. Quin eum reſtituis? quin ad frugem corrigis? Redire ad frugem bonam. Lãprid. in Heliog. Milites ſe parſuros dixerunt, ſi ad frugem bonam rediret. Nominatiuo ſingulari Frux, uſus eſt Auſon. in Monoſyllabis.

FRVGI, *Buono, utile, neceſſario, moderato, modeſto, χρηστὸς*, nomen à fruge denominatum, omnis generis & indeclinabile eſt idem ſignificans quod utilis, & neceſſarius. Quinctil. taxat eos, à quibus dicitur Frugalis & non Frugi, tanquam Frugalis ſit dictio parũ proba: cum tamen frugalior & frugaliſſimus à Terentio & Cic. religioſiſſimis linguæ Latinæ cuſtodibus, uſurpentur. Donatus in illud Eun. Frugi es, Frugi, inquit, id eſt utilis, & neceſſarius, à frugibus quæ quod his fruamur, dictæ ſunt. Vnde antiqui ſeruum laudare uolentes, Frugi dicebant, tanquã ſobrium, utilem, & neceſſarium. Plaut. in Amph. ſeruum frugi ſeſe inſimiere. Pro eodẽ apud ueteres legimus, Bonæ frugi ſeruus, pro frugis. Vlpia.l. Neratius ad l. Aquil. Si frugi bonæ ſeruus intra annum, mutatis moribus, occiſus ſit. Cic. Att. li.4. Permodeſtus ac bonæ frugi homo. Plaut. in Trin. Is probus eſt, quem nõ pœnitet, quàm probus ſit, & frugi bonæ. Apud Gell. tamen Frugis bonæ legitur. Huius uocis ſignificationem latius exprimit Cice. lib.3. Tuſc. Sed quia (inquit) nec qui propter metum præſidium relinquit, (quod eſt ignauiæ) nec qui propter auaritiam clam depoſitum non reddit, quod eſt iniuſtitiæ: nec qui propter temeritatẽ male rem geſſit (quod eſt ſtultitiæ) Frugi appellari ſolet: eas tres uirtutes, fortitudinem, iuſtitiam, & prudentiam, frugalitas complexa eſt. Ergo, frugi hominem, bonum, & uirtute præditum intelligimus. Accipitur etiam pro eo, qui in uictu, ueſtitu, ſimilibusq; temperans eſt. ut contra, luxurioſis, nequam. Hor. Parcius hic uiuit, frugi dicatur.

FRVGIFER, ra, rum, *Che produce frutti, καρποφόρος*, fructus ferens: ut Arbores frugiferæ, quæcunque fructum ferunt, quæ & Fructiferæ dicuntur. Ouid. 5. Metam. Frugiferas meſſes alimentaq; mitia reddat. Per tranſlationem pro eo, quod utilitatem affert. Cice. 3. Offic. Tota philoſophia frugifera, & fructuoſa.

FRVGIFERENS, rentis, pro frugifero. Lucr. l. 1. Quæ mare nauigerum, quæ terras frugiferentes Concelebras.

FRVGILEGVS, a, um, *σιτολόγος*, formicarum epitheton, à granorũ colligendorum cõſuetudine. Oui. 7. Met. Hic nos frugilegas aſpeximus agmine longo Grande onus exiguo formicas ore legentes.

FRVGIPERDA ſalix, Pli.li.16.c.26. Ocyſſime ſalix amittit ſemen: ob id dicta ab Homero frugiperda.

FRVISCOR, eris, *Godere, καρποῦμαι*, à fruor deducitur, eiuſdemq; ſignificationis eſt. Metellus ad Domitios: Summa gloria fruiſcor. Pla. in Rud. accuſatiuo iunxit. Hinc tu, niſi malum fruiſci nihil potes. Gell. lib.17. cap.2.

FRVMEN, inis, *λάρυγξ*, ſumma pars gulæ interior, per quam cibum lingua demittit in uentrẽ. Ser. in 1. Aen. Frumen eminens ſub mento, gutturis pars: Laryngem Græci uocãt: Latini, & Celſ. Fauces.

FRVMENTACEVS, a, um, *Di frumento, σιτικὸς*, quod ex frumento eſt. Hierony. panibus frumentaceis minor turba paſcitur.

FRVMENTARIVS, a, um, *Cio che a frumento ſi conuiene, σιτηρὸς*, quod ad frumentum pertinet. Cic. 5. Verr. Neminem ueſtrum præterit, iudices, omnem utilitatem prouinciæ Siciliæ conſiſtere in re frumentaria. Plin. lib.18. cap.6. Silueſtris pyrus, malusq; frumentarij ſoli notæ. Sic lib.17. cap.5. Frumentarius mercator, qui frumenta comparat, [illegible] unde lucrum faciat. Plaut. in Pſeud. Quæ amica ex frume[illegible] Cic. 3. Off. Frumentarius ille Rhodius.

FRVMENTATIO, *Raccolta di frumento, diſtributione di frumento, σιτολογία*, uerbum eſt caſtrenſe, quo ſignificatur egreſſio militum ad frumentum in caſtra congerendum. Cæſ. 7. Bell. Gal. Omnes noſtras frumentationes obſeruabat. Liu. 1. Bel. Gall. Parum tuta frumentatio erat. Frumentatio etiam dicebatur diſtributio frumenti. *σιτομετρία*. Suet. in Auguſto: Impetum ſe cepiſſe ſcribit, frumentationes publicas in perpetuum abolendi.

FRVMENTATOR, *σιτολόγος*, qui frumentatum proficiſcitur. Liu. 2. bel. Mac. Cum frumentatoribus eſt circumuentus.

FRVMENTOR, aris, *Raccogliere frumento, σιτολογέω*, frumentum colligo. Cice. ad Attic. lib.8. Vt frumentatum eat. Liu. 1. bell. Maced. Cum in propinquo agro frumentarentur Romani.

FRVMENTVM, ti, *Frumento, σῖτος*, à fruendo, id eſt ueſcendo. Horat. 1. Epi. 15. Maior utrum populum frumenti copia paſcat. Cic. Atti. Frumenti genera (ut ſcribit Plin. lib.18. cap.7.) hæc uulgatiſſima ſunt, far, quod Adoreum dixerunt, ſiligo, triticum, hordeum. Frumenta dici putat Seruil. quæcunque emittunt ariſtas. Varr. de Re ruſt. cap.48. In ſegetibus frumentum quod culmus extulit. In ficis item frumenta dicuntur grana illa exigua, quibus ſunt refertæ, Plin. libro 15. cap.19.

FRVISCOR, eris, *Fruire, godere*, pro fruor, Cato poſuit auctore Feſto, & Frunitum dixit prudentem, hoc eſt, eum, quo perfrui liceret: ſicut econtrario infrunitum, *κακόζηλον, ἀπειρόκαλον*, Hermolaus inſipientem, ac ſtolidum, qui nulli uſui eſſet. quamuis alij Fronitum per o, legendum putent. nam Græci *φρόνιμον* prudentem dicunt, *ἄφρονα* uero dementem. Lucil. lib.18. Aeque fruiſcor ego, ac tu. Cœlius lib.2. Domus ſuas quoſque ire iubet, & ſua omnia fruniſci. Nonius in Par. ſio quòd magnopere quæſierunt, id fruniſci non quærunt. Gellius citans hoc exemplum, Fruiſci legit.

FRVOR, frueris, fructum in ſupino, ſecundum Priſcianũ: ſicut ſtruo, ſtructum, *Godere, fruire, uſare*, Cice. in Hort. Et amœnitate ſumma fructus eſt. Nonnunquam & Fruitũ. Vlpi.l. Pomponius. ff. de uſuf. ea. rer. quæ uſu cõſ. Licet proprietarius mihi penſionem ſoluerit, tamen uſumfructum amittit: quia non meo nomine, ſed ſuo fruiturus eſt emptor. unde participium Fruiturus. Cice. li.5. Tuſc. Zeno dicere ſolebat, eum eſſe beatum, qui præſentibus uoluptatib. frueretur, confideretq; ſeſe fruiturum. Eſt autem frui, fructum capere. *ἀπολαύειν, καρποῦσθαι, τέρπεσθαι*. Teren. in Adelph. huic demus, qui fruatur. Id eſt, unde fructum capiat, & alatur. Don. Virg. 7. Aene. Fruiturq; deorum Colloquio. Vbi Ser. Fruitur, paſcitur: quod de rebus tantum bonis dicimus. Perfruor, omnino fruor.

FRVSINO, nonis, pen. c. ciuitas Campaniæ, & Fruſinates populi ad Falernum, quorum meminit Pli. lib.3. cap.5. Iuue. Sat. 3. Aut Fabrateriæ domus, aut Fruſinone paratur. Sil. l.12. Bellator Fruſino. Sed hic populum ſignificat. Ptolemæus Fruſinum inter Latij oppida enumerat lib.3. cap.1.

FRVSTATIM, *A pezzo, à pezzo, à brano, à brano, μεριστῶς, κατὰ μέρη*, per fruſta. Pli. l.20. c.19. Fruſtatim in patinis.

FRVSTILLATIM, *εἰς λεπτά, κατὰ μέρη*, per fruſtilla. Plaut. in Curc.

FRVSTRA, *In uano, τηλεμάχως, μάτην*, incaſſum, nequicquam. Cic. de Sen. Ita uixi, ut non fruſtra me natum exiſtimem. Fruſtra eſſe dicitur, quod ex ſententia non euenit. Saluſt. Cuius neq; conſiliũ ullum, neq; incœptum fruſtra erat. Idem: Ea res fruſtra erat. Plau. in Amph. Seruus, & hera fruſtra ſunt duo. hoc eſt, uterque fallitur. Fruſtra habere aliquem, pro decipere. Plaut. in Amph. Dominum fruſtra habet.

FRVSTRATIO, onis, euentus præter opinionem. Planc. ad Cice. lib.10.

FRVSTRO, as, *Ingannare, defraudare, ψεύδομαι, ἐξαπατάω*, decipio, fallo. Celſ. Non fruſtrabo uos milites. Inuenitur fruſtror, uerbum commune ſecundum Priſcianum. Plaut. in Amph. Neſcio quis hanc fruſtratur mulierem. Paſſiuo uſus eſt Pli. de Vir. illuſt. primum à Fabio Fruſtratus, deinde à Flacco repulſus. Sic etiã Fenneſtella: Fruſtratus, à ſpe deiectus, in caſtra ſe recepit. Fruſtrari item eſt fruſtra facere, *ἀνυστεῖν, ματαιοῦν*. Colum. lib. 1. cap. 1, imprudenter facta opera fruſtrantur expenſas. Idem in Præfat. li. 2. ne, imbribus, uentisq; imminentibus, opera inchoet, laboremq; fruſtretur.

FRVSTVM, ſti, *Pezzo, particella, τεμάχιος, ψώμισμα, κερμάτιον*, particula: à frangendo. Virg. 1. Aene. Pars in fruſta ſecant. Cicer. de Diuin. Neceſſe eſt cadere fruſtum ex pulli ore, cum paſcitur.

FRVSTVLVM,

FRVSTVLVM, li, τεμάχιον, dimin. apud Plautum, à Fruſtum: à quo Fruſtillum.

FRVSTVLENTVS, ta, tum, *Pieno di pezzi.* pleuus fruſtis. Plau. in Curc. Fruſtulenta eſt aqua.

FRVTETOSVS, θαμνώδης, locus, fruticibus abundans. Plin. libro 19. cap. 1.

FRVTETVM, ti, ſeu Fruticetum, θάμνον, θαμνώδης τόπος, λοχμώδης, locus fruticibus abundans. Pli. li. 18. Fruteta igni optime tolluntur. Colum. lib. 6. cap. 22. melius nemoribus herbidis, & frutetis, quàm lapidoſis locis, durantur ungulæ. Hor. 3. Carm. Ode 12. Latitantem fruticeto excipere aptum.

FRVTEX, ticis, θάμνος, teſte Valla lib. 4. dicitur, qui ad iuſtam magnitudinem arboris non aſſurgit, & ſtatura ſimilis eſt multis herbis, ſed non demoritur, neque areſcit, ut herba. Pli. li. 16. c. 36. Dictus Frutex, ut quibuſdam uidetur, à fruticando, hoc eſt, pullulãdo, quod ſucciſus ſemper ſuppullulet. quanquam ueriſimilius eſt Frutico uerbum à frutice deriuari. Aliquando ponitur pro ſtirpe. Sueto. de Veſp. Singulos repente ramos à frutice dedit.

FRVTICATIO, in arboribus dicitur, cum multos ramos fruticantes producunt. Plin. lib. 17. cap. 1. Eſt & Fruticor, aris, deponens. Cicero ad Attic. Exciſa eſt arbor, non euulſa: itaque quàm fruticetur, uides.

FRVTICESCERE, θαμνοῦσθαι, eſt frutices emittere. Plin. libro. 17. cap. 27.

FRVTICO, cas, pen. cor. *Germogliare,* θαμνίζω, frutices emitto. Plin. libro. 17.

FRVTICOSVS, a, um, θαμνώδης, quod longe lateq́; fruticat. Pli. libr. 12. cap. 6. Idem lib. 20. cap. 13. Rami fruticoſiores.

FRVTINAL, dictum eſt templum Veneris Frutetæ. Feſtus.

FRVX, nominatiuus antiquus, à quo obliqui Frugis, frugi, frugem, &c. Auſonii in Monoſyllabis.

F ANTE V

FVAT, *Sia*, dixerunt antiqui pro ſit, ab antiquo uerbo Fuo, pro Sum: unde adhuc remanſit præteritum Fui. Virg. 10. Aene. Tros Rutulusve fuat, nullo diſcrimine habebo. Plau. in Amphit. Ne quiſquam tam audax fuat homo, qui obuiam obſiſtat mihi.

FVCINVS, pen. cor. lacus in quarta regione Italiæ, prope Albenſes Marſorum populos. Virg. 7. Aen. Vitrea te fucinus unda.

FVCO, cas, *Colorare, imbellettare,* φυκόω, ψιμυθιόω, ἐγχρίζομαι, pingo, fucum rei alicui induco, unde Fucatæ mulieres dicuntur, quæ medicamentis quibuſdam colorantur, & uitia corporis inductis coloribus tegunt. Virg. lib. 2. Georg. Aſſyrio fucatur lana ueneno. Cic. 1. de Nat. Formare, fucare, colorare, animare non poſſent. Cice. de Clar. Orat. In qua naturalis ineſſet, non fucatus nitor. Per tranſlationem accipitur pro ficto & ſimulato. Cic. in Lælio: Secerni blãdus amicus a uero, & internoſci tam poteſt, quàm omnia fucata à ſinceris.

FVCOSVS, hoc eſt, non ſincerus, quaſi fuco tectus. Cice. pro Rabir. Poſt. Merces fallaces, & fucoſæ. Fucoſæ amicitiæ, ſpecie ſplendidæ. Cic. ad Att. li. 1. Illæ ambitioſæ, fucoſæq́; amicitiæ ſunt in quodam ſplendore forenſi, fructum domeſticum non habent.

FVCVS, ci, κηφὴν, genus eſt inſecti apis ſimilitudine, ſed maiori corpore, quod non mellificat, neque operam aliquam præbet in faciundo opere, niſi quòd ad fouendos fœtus concalefaciendo adiuuat & conſumit alimenta, quæ apes congeſſerunt. unde etiã nõ inuenuſte transfertur ad ignauiſſimos aliquot homines; qui cum nihil egregium per ſe præſtare poſſint, alienis tamen laboribus inſidiantur, falcemq́, in meſſem iniiciunt, cuius ipſi ſementem non fecerint. Fucorum naturam eleganter exprimit Pli. lib. 11. cap. 11. & 12. Fuci (inquit) ſunt ſine aculeo, imperfectæ apes, nouiſſimæq́;, à feſſis & iam emeritis inchoatæ, ſerotinus fœtus, & quaſi ſeruitia uerarum apum. Dictus Fucus, ut non nulli putant, quaſi fur, quòd furtim mella deuoret. quanquam ueriſimilius eſt Fucum dictum, quòd apibus fucum faciat, & prætextu calefaciendi aluei illorum mellificia abſumat. Sunt etiam qui a uerbo Græco φάγω deduci putent, quòd apum mellificia abſumat. Fucus marinus, herba eſt, quæ & Alga marina dicitur. Pli. lib. 26. cap. 10. Præcipue uero liberat eo malo φῦκος θαλάσσιον, id eſt fucus marinus lactucæ ſimilis: qui conchyliis ſubſternitur. Tria autem eius ſunt genera latũ, & alterum longius, quadantenus rubens. Tertium criſpis foliis, quo in Creta ueſtes tinguntur, omnia euiſdem uſus. Accipitur etiam Fucus pro medicamine, quo mulieres faciem tinguns, ut candorem, aut ruborem inducant, aut ut uitia corporis occultent. Plaut. in Capt. Vetulæ, edentulæ, quæ uitia corporis fuco occultant. Tibullus: Quid fuco ſplendente comas ornare, quid ungues Artificis docta ſubſecuiſſe manu? Per tranſlationem ſumitur pro fraude, aſtutia, ſiue inſidiis, in quibus ueritas occultaẽ, σχηματισμός. Vnde Facere fucum, idem eſt quod decipere. Q. Cic. de Petit. conſul. Iam illud teneto diligenter, ſi enim, qui tibi promiſerit, fucum, ut dicitur, facere uel ſenſeris; ut te id audiſſe, aut ſcire diſſimules. Terent. in Eunu. fucum factum mulieri. Sine fuco, idem eſt, quod ſimpliciter, & ſine fraude. Cic. lib. 1. de Orat. Sententiæ ueræ ſine pigmentis, fucoq́; puerili.

FVGA, gæ, *Fuga,* ἀπόδυσις, ἀναφυγή, ipſe fugiendi actus. Virg. 3. Aeneid. Longumque fugæ ne linque laborem. Aliquando celeritas. Virg. 11. Aeneid. Dimitte fugam. Quo in loco Seruius, fugã pro celeritate interpretatur. Idem fugam pro curſu poſuit, Volucremque fuga præuertitur Hebrum. Et Quinctil. Nauigationem dixit Fugam, & naues fugientes, quæ uelocẽ faciunt curſum. Aliquando Fuga dicitur impetus: auctor eſt Nonius, citans illud Virgil. Simul arua fuga, ſimul æquora uerrit. A Fuga, ſiue à fugiendo, fiunt Perfuga, Transfuga, Lucifuga, Noctifuga, Solifuga, Lucrifuga: quæ omnia exponuntur per participium Fugiens: ut, Perfugiens, Transfugiens, Lucemfugiens, & ſic de ceteris.

FVGALIA, feſta fuerunt Romæ, in memoriam exactorum regum liberatæque reipublicæ inſtituta. Cenſorinus de Die natali feſtum hoc Regifugum uocat, quod eo die Tarquinius ab exercitu ad Porſenam Etruſcorum regem fugiſſet. Celebrabantur autem Fugalia menſe Februario poſt exacta Terminalia. Auguſt. lib. 2. de Ciui.

FVGAX, acis, *Fugace,* φυγικὸς, qui facile fugit. Huiuſmodi enim uerbalia in ax, habitum important actus per uerbum ſignificati: ut edax, & Bibax. Cic. in Saluſtium. Ego fugax criſpe Saluſti? Sal. in Cic. pedes fugaces. Virg. 10. Aeneid. Si forte fugacem Conſpexit capream. Inuenitur aliquando pro fugiens. Virg. lib. 11. Conuerſisq; fugax aufertur habenis. Apud eundem lib. 10. etiam legitur pro ueloci. Palmumque fugacem. Quo in loco Seru. interpretatur Fugacem pro celeri & ueloci. Accipitur etiam pro eo, quod cito præterit. Sic Horat. lib. 2. Carm. uocat annos fugaces, quòd cito elabantur. Sic etiam Pli. lib. 15. ca. 12. mala Perſica uocat Fugacia, quòd decerpta faciliſſime corrumpantur.

FVGIO, gis, fugi, fugitum, *Fuggire,* φεύγω, cum curſu & celeritate diſcedo: cui opponitur Fugare, quod eſt in fugam aliquam conuertere, & fugientem inſequi. Et modo abſolute ponitur. Plaut. in Amph. Cum pugnabant illi maxime, ego fugiebam maxime. Virg. 3. Aeneid. Fugimus ſpumantibus undis. Modo tranſitiue cũ accuſatiuo, pro, fugiendo uitare. Virg. 1. Eclog. Nos patriam fugimus. Cice. pro Lege Agr. Nec quorum oculos offendebat eorum ipſorum conſpectum fugere auſus eſt. Aliquando pro neſcire: ſed hoc duntaxat in tertiis perſonis, διαφεύγει τὴν μνήμην. Cice. libr. 1. Tuſcul. Niſi quæ me forte fugiunt. Aliquando pro cedere. Pli. lib. 35. Fictitiæ ſcarificationis candicantiam fugiunt. Hinc ortum, ut uina, quæ annis cedunt, hoc eſt, ætatem ferre non poſſunt, fugere dicantur, & Vina fugientia, quæ diutius ſeruari non poſſunt. Fugientes etiam litteræ dicuntur exoleſcentes, quæ uetuſtati cedunt: quod fit etiam cum membranæ præpingues litteras nõ retinent. Bud. Fugiens laboris, Cæſar lib. 1. Bel. Ciu. Hinc Aufugio, aliò fugio, ἀποφεύγω, ἀποδιδράσκω, ex ab, & fugio, b, in u, mutata, ut ſeret uox auditu lenior. Confugio, ſimul fugio: Defugio, Diffugio, de quibus alibi. Effugio, extra fugio, diſcedo, deuito, διαφεύγω. Effugium, & Effugia, giæ, ſicut Lana, & Lanitium. Perfugio, quod eſt auxilii gratia ad aliquem fugio. καταφεύγω, Vnde Perfugium, καταφυγή. Perfuga, qui ad hoſtes tranſit & perfugit. Refugio, ἀναφεύγω, retro fugio. Gell. In ultimam regionẽ refugiſſet. Accipitur etiam Refugere pro confugere. unde Refugium. Per tranſlationem ponitur pro recuſare, & odio habere, ἀνανεύσασθαι. Colum. lib. 4. Multi refugiunt & reformidant talem poſitionem ruris. Profugio, longe fugio, ἀποφεύγω, à quo Profugus. Subterfugio, ſecreto fugio, uel euito. διαδύομαι, Cice. pro Cœlio: Qui uolunt pœnam aliquam ſubterfugere, ſolum uertũt. Suffugio, latenter fugio, ὑποστέλλομαι. Suet. uero pro retro fugio in Tiberio poſuit, dicens: Adulationes adeo auerſatus eſt, ut conſularem, ſatisfacientem ſibi, ac per genua orare conantem, ita ſuffugerit, ut caderet ſupinus. Transfugio, αὐτομολέω, tranſeundo fugio ab uno ad alium locum. Vnde Transfuga, qui ad hoſtes fugit. Liu. libro. 1. Sextus filius eius, transfugit ex compoſito Gabios. Saluſt. in Cic. Leuiſſime transfuga. Habent autem hæc omnia fu, ſyllabam in præſenti correptam.

FVGITIVARII, apud antiquos fugitiuorum ſeruorum reprehenſores erant: qui eam operam profitebantur, ut fugitiuos inueſtigatos reducerent. In Pandectis in l. ſi apud te. Non enim ambo pecuniã, ego, & fugitiuarius depoſuimus. Varr. hoc uerbo metaphoricõs quodam modo uſus eſt, cum inquit lib. 3. cap. 14. Ne fugitiuarius ſit parandus, id eſt ne, ſi locus fugæ pateat cochleis, cogaris poſtea, tanquam fugitiuos ſeruos, ſic cochleas fugitiuas perſequi. Budæus in Annotationibus.

FVGITIVVS, a, um, *Fuggitiuo,* δραπέτης, qui aufugit, unde Fugitiuus ſeruus dicitur, qui a domino ea mente recedit, ne ad eum redeat; quive eò ſe confert, unde eum dominus recuperare non poſſit, aut abducere. qui autem incendium, ruinam, hoſtem, aut præceptorem, cui in diſciplinam traditus erat, quia immoderate eo utebantur, aufugit, non fugitiuus dicendus eſt. Plaut. in Menæc. Qui fugitiuis ſeruis induunt compedes. Idem in Capt. Haud nos decent fugitiuos imitari. Fugitiuum argentum. Terent. in Heaut. Fugitiuus lapis. Cic. in Tuſc. Viuebat cum fugitiuis. Pli. lib. 36. cap. 15. Fugitiua gaudia, hoc eſt, fugacia, quæq́; cito euaneſcunt. Mart. lib. 7.

lib.7. Viue uelut rapto, fugitiuaq; gaudia carpe.

FVGITO, as, pe.cor. *Schiffare, fuggire in diuerſe parti*, δραπετεύω, φυγαδεύω, deuito, uel detrecto, uel etiam huc illuc fugio. Plaut. in Aſin. Herum noſmet fugitare cenſes? Ter. in Eun. Fugitando fugi, ne quis me cognoſceret. Hinc fit participium, Fugitans, ſtudioſe fugiens: quo uſus eſt Terent. in Phor. pro nomine uerbali. Herus meus (inquit ibi Geta) liberalis eſt, & fugitans litiū. Ci. pro Sext. Roſc. Qui quæſtionem fugitant. Fugitor uerbale, pro eo qui fugit. Plau. in Trin. Credo acrem fugitorem fore.

FVGO, as, *Fugare, mettere in fuga*, τρέπομαι, expello, & in fugā conuerto. Plaut. in Amph. Memorat, legionem hoſtium ut fugauerit. Pli. li. 11. c. 53. Vultures unguento fugantur. Cic. pro Cec. Qui armis pulſus, fugatusq; eſt.

FVLCIO, is, ſi, tum, *Soſtentare, fortificare*, ἐρείδω, στηρίζω, munio, ſuſtē to. Iuuen. Saty. 3. Nos urbem colimus tenui tibicine fultam. Mart. Fulcitur teſta fagina menſa mihi. Cice. poſt red. in ſen. Horum conſulum ruinas ueſtra uirtute fulcitis. Hinc Suffulcio, ὑποστηρίζω. Varro: Vt maioribus perticis ſuffultæ uites, auras non pertimeſcant.

FVLCIMENTVM, ti, *Soſtegno, ſoſtenimento*, ἔρεισμα, στήριγμα, quod aliquid fulcit & ſuſtinet. Plau. in Trin.

FVLCRVM, cri, *Lettiera*, ἐρμὶς, quo lectus ſuſtinetur, à fulciendo dictum. Virg. 6. Aeneid. Fulgent genialibus altis Aurea fulcra toris. Gel. lib. 10. cap. 15. Suet. in Claud. qui more ueteri ad fulcra lectorum ſedentes ueſcerentur.

FVLGEO, ges, ſi, ſum, *Riſplendere*, à φλὸξ deducitur, quod apud Græcos flammam ſignificat: unde & pro lucere, & ſplendorem emittere ſumitur. στίλβω, σελαγέω. Lucan. lib. 10. Fulget gemma toris. Cice. in Catil. Fulgent purpura. Accipitur & pro Fulgurare. Cic. 2. de Nat. Deo. Hinc augures noſtri, cum dicunt, Ioue fulgente, tonante: dicunt etiam, Cælo fulgente, tonante. Fulgere, pro ferire priſci dicebant, auctore Feſto Pompeio: unde Fulgur dictum eſt. Hinc Affulgeo, alluceo, προσστίλβω. Liu. Et nauium ſpeciem de cælo affulſiſſe. Confulgeo, ſimul totus fulgeo. Plaut. in Amph. Ardere nec ſui ædes, ita tum confulgebant. Effulgeo, ſplendorem emitto, ἀποστίλβω. Præfulgeo, uide loco ſuo. Refulgeo, ſplendorē reddo. Perſ. in Præfat. ſui poematis: Si doloſi ſpes refulſerit nummi.

FVLGETRA, træ, fem. gen. Pli. lib. 27. cap. 2.

FVLGETRVM, tri, *Lampo, baleno, folgore*, ἀστραπὴ, στεροπὴ. à fulgendo, idem quod fulgur. hoc eſt, illa uibratio luminis, quæ ante cernitur, quàm tonitruum audiatur, cum ſimul fieri certum ſit. Plin. lib. 2. cap. 43.

FVLGIDVS, a, um, p. c. *Chiaro, ſplendido*, στιλπνὸς, clarus, ſplendidus.

FVLGINATES, Italiæ populi, in Vmbria. Pli. lib. 3. c. 14.

FVLGO, is, ſum, tertiæ coniugationis, *Riſplendere*, στίλβω, fulgeo. Vir. lib. 6. Paribus quas fulgere cernis in armis. Effulgo etiam dicebāt pro Effulgeo. Idem lib. 9. Auroq; effulgere fluctus.

FVLGOR, oris, p. p. *Splendore*, σέλας, ſplendor. Virg. 5. Aene. Squammam incendebat fulgor. Accipitur etiam pro fulgure, Cice. 2. de Diuin. Tum & fulgores, & tonitrua exiſtere.

FVLGVR, uris, pen. cor. *Lampo, baleno*, ἀστραπὴ, idem quod fulgetrum. Differt autem a Fulmine, teſte Sen. lib. 2. Nat. quæſt. quod Fulmen dicatur, cum ignis emittitur. Fulgur autem, cum ignis tantū oſtenditur. unde domum fulmine accenſam dicimus, non fulgure. eſt enim fulgur nihil aliud, quàm ſplendor ipſius fulminis: fulmen autem, ipſum telum. utrunque tamen ignem eſſe conſtat. illud tamen intereſt, quòd fulgur tantum uirium non habet, ut ad terram poſſit deferri. Pli. li. 2. c. 49. Cic. de Diuin. Quid de fulgurum ui dubitare poſſumus?

FVLGVRATIO, Sen. 2. Nat. quæſt. Fulguratio oſtendit ignem, Fulminatio emittit.

FVLGVRATOR, fulgurum inſpector eſt, teſte Nonio. Ci. 2. de Diuin. aruſpices, & fulgiatores, & interpretes oſtentorum.

FVLGVRIO, is, pe. c. *Gettar folgore*, ἀστράπτω, fulgur iacio. Næuius apud Nonium: Sane ſuo ſonitu claro fulguriuit Iupiter.

FVLGVRITVS locus, *Folgorato, tocco dal folgore*, κεραυνωθεὶς, id eſt, fulmine ictus: qui ſtatim fieri religioſus putabatur, quòd eum Deus ſibi dicaſſe uideretur. Feſtus.

FVLGVRITAS, tatis, afflatio fulminis. Lucilius apud Nonium: Fulguritatem arborum. Antiquum eſt, & obſoletum.

FVLGVRO, as, p. c. *Folgorare, balenare*, ἀστράπτω, fulgur emitto. Pli. lib. 18. c. 35. Cum ex quatuor partibus cæli fulgurabit. Cic. de Diuin. Ioue fulgurante comitia populi habere nefas.

FVLGVRITA SVNT, pro fulgure percutiuntur, Plau. in Trin.

FVLGVRALIS, le, Cicer. 1. de Diuin. Fulgurales libri. hoc eſt, qui de fulgurum inſpectionibus tractant.

FVLICA, cæ, pen. cor. *Folica*, κέπφος nonnullis, alijs λάρος, auis eſt aquatica, magnitudinem columbæ non multum excedens a furuo, id eſt nigro, aut certe a fuliginis colore dicta. gaudet præcipue mari, ſtagniſq; amplioribus. In ſiccum ſe recipiens, clarioreq; uoce clangens, nautas imminentis tempeſtatis admonet, Virg. li. 1. Georg. In ſicco ludunt fulicæ, Pli. li. 18. c. 35. Fulicæ matutino clāgore tempeſtatis ſigna ſunt. Legitur & Fulex in eadem ſignificatione: ut Rauca fulex, apud Cic. 2. de Diuin.

FVLIGO, inis, pen. pro. *Fuliggine*, ἄσβολη, λιγνὺς, nigrum illud excrementum, quod ex fumo caminis aut furnis adhæret: à furuo, id eſt nigro colore nomen habens, Pli. li. 35. ca. 6. Adulteratur balnearum fuligine. Cic. 2. Phil. Hinc Fuliginoſus.

FVLLO, nis, *Purgatore*, γναφεὺς, qui purganda ueſtimenta accipit: ita dictus à fouendis aqua calida ueſtibus. Plau. in Aul.

FVLLONICA, cæ, ſubſtantiue acceptum modo ſignificat officinam fullonis, γναφεῖον, Vlpia. l. apud Trebatium. ff. de aqua plu. arcen. Apud Trebatium relatum eſt, cum in fundo aqua oriretur, cum qui fullonicas circa fontem inſtituiſſet, & ex his aquam in fundū uicini immittere cœpiſſet. Modo etiam ipſam fullonis artem. Plaut. Aſin. Si non didiciſti fullonicam, non mirandum eſt. Pli. li. 7. c. 56. Fullonicam artem Nicias Megarenſis inuenit. Legitur & Fullonica neutro genere, & plu. num. pro fullonum officinis, à nominatiuo ſingu. Fullicorum. Vlp. l. Si cuius. ff. de uſufr.

FVLLONIVS, a, um, quod ad fullonem attinet. Plau. in Pſeu.

FVLMEN, inis, *Fulmine*, κεραυνὸς, σκηπτὸς, ignis è nubibus erumpēs: de quo uide Fulgur. Liu. 5. ab urb. fulmine ictus. Aliquando pro ui, & impetu. Cice. ad Papir. Inſatiare tibi uideris, quòd immitere uerborum meorum fulmina? Idem 2. Tuſc. Fulmina fortunæ contemnamus. Fulmineus, a, um. Oui. 2. de Ponto, Et qui fulmineo ſæpe ſine igne tonat. Fulmineum os apri, fulminis modo obuia quæque proſternens. Ouid. 2. Faſt.

FVLMINATVS, a, um, Fulmine ictus, κεραυνωθεὶς, Pli. li. 2. c. 54.

FVLMINO, as, are, *Fulminare*, κεραυνοβολέω, κεραυνόω, eſt fulmen iacere. Sene. Minore igne ad fulgurandum, quàm ad fulminandum opus eſt. Pli. lib. 2. ca. 7.

FVLTVRA, ræ, *Soſtegno*, ἔρεισμα, στήριγμα, ſuſtentatio. Pli. li. 36. ca. 15.

FVLVVS, ui, πυῤῥὸς, color dicitur. qui ex rufo & uiridi uidetur eſſe miſtus in alijs plus uiridis, in alijs plus rufi habēs. nam & aquilam fuluam, dicunt poetæ, & fuluum aurum, & arenam fuluam, & leonem fuluū: quæ tamen res colore nonnihil differunt. quinetiam iaſpidem fuluam uocant, quam tamen conſtat eſſe uiridis coloris. Virg. 4. Stellatus iaſpide fulua Enſis erat. Vbi Seruius Iaſpide fulua, pro uiridi: ut, Fuluaq; caput nectentur oliua. Cice. de Leg. Nuncia fulua Iouis miranda uiſa figura.

FVMARIVM, rii, καπνεῖον, locus ubi uina fumo condiebantur. Mart. lib. 10. Improba Maſſiliæ quicquid fumaria cogunt. Vina fumo præcocem trahunt maturitatem, & celerius ueteraſcunt: ut docet Colum. lib. 1. cap. 6.

FVMEVS, a, um: ut Vinum fumeum, fumo conditum Martial. lib. 13.

FVMIFICO, as, *Fumicare, ſoffumicare*, θυμιάω, idem quod fumigo, uel ſuffio. Plaut. in Mil. Vt Arabico fumicem odore.

FVMIFICVS, ca, um, quod fumum emittit. Ouid. 7. Met. Fumificisq; locum mugitibus impleuere.

FVMIGATIO: θυμίαμα, pro ſuffitu.

FVMIGO, as, pen. cor. *Profumare, ſoffumicare*, θυμιάω, ſuffio, Var. 3. de Re ruſt. ca. 16. Mellarius inſpicere debet, fumigans leniter.

FVMO, mas, *Far fumo, fumare*, τύφομαι, fumum emitto. Virg. 1. eclo. Et iam ſumma procul uillarum culmina fumant. Ci. 7. Verr. Cum fumantes noſtras naues reliquiſſent. Fumare aper dicitur, uel urſus, cum è naribus denſum ſpiritum emittit inſtar fumi Mart. lib. 12. Fumantem nasum ne læſeris urſi. Hinc Infumo. pen. pro. quod eſt ad fumum ſicco.

FVMOSVS, a, um. quod fumum emittit. καπνώδης. Cato de Re ruſt. ca. 130. Neq; fumoſa erant, & bene ardebunt. Interdum etiam Fumoſum dicitur, quod fumo tinctum eſt. Virg. 2. Geor. Colaq; prelorum fumoſis deripe tectis. & Fumoſæ imagines, à Cicerone in Piſ. pro ſtemmatibus maiorum, quæ domi aſſeruabantur, iam ob uetuſtatem fumo denigrata. Ad hoc etiam alludit Iuuenalis, cum ait, Fumoſos equitum cum Dictatore magiſtros. Quanquam in quibuſdam exemplaribus corrupte legebatur Famoſos. Infumibulum per quod fumus erumpit. καπνοδόχιον.

FVMVS, mi, *Fumo*, καπνὸς, uapor niger ex igni exhalans: à colore furuo, hoc eſt, nigro dictus. Virg. 2. Aen. Miſtoq; undantem puluere fumum. Tranſlatio pro ſplendidis & magnificis pollicitationibus, quæ ſuo tamen carent effectu. Inde, Vendere fumos, dixit Martialis, pro ſimulatam apud principem gratiam pretio uendere. Huiuſmodi homines Fumi uenditores dicuntur: qualis inſignis deprehenſus fuit Alexandri Seueri tempore. Thurinus quidam, qui cum nihil apud principem aut gratia, aut auctoritate ualeret, ſimulata tamen principi amicitia, non modica clientes pecunia emungebat. Sed tādem deprehenſo fuco, ut crimini reſponderet ſupplicium, alligatus palo iuſſu principis uiridium lignorum fumo eſt enectus pronunciante præcone, Fumo perijt, qui fumos uendidit. Cic. in Piſ. Pauliſper ſtetimus in illo ganearum tuarum nidore, atque fumo.

FVMIDVS, a, um, *Affumicato*, καπνώδης, fumum referens. Plin. libr. 37. cap. 7.

FVMIFER, ra, rum. *Fumoſo*, καπνοφόρος. fumum afferens, fumoſus. Virgil. 9. Aen. Fumiferos infert Mezentius ignes. Fumifera nox pro caligine è fumi denſitate naſcente. Idem lib. 8. de Caco: Glomeratq;

racq; ſub atro Fumiferam noctem.

Fvnalia, lium, *Torchi*, *δᾷδες*, dicuntur faces ex contortis funibus cera aut pice circundatis. Cice. de Sen. Delectabatur cereo funali, & tibicine. Idem Val. Max. lib. 3. ca. 6. Funales uero equi ſunt, qui fune, hoc eſt, reſte iuncti, currum triumphalem præcedunt. *σειραφόροι*. Suet. in Tib. Currum Auguſti comitatus eſt ſiniſteriore funali equo.

Fvnambvlvs, *σχοινοβάτης*, qui graditur per funes. Teren. in Prol. Hecyr.

Fvnctio, nis, lege Fungor, ris.

Fvnda, dæ, *Fromba*, *σφενδόνη*, inſtrumētum è funiculo factum, quo funduntur, hoc eſt, iactantur lapides: Virg. lib. 1. Georg. Stuppea torquentem Balearis uerbera funda. Vocat autem poeta fundam balearem, quòd duæ illæ inſulæ Baleares peritos in primis mittebant funditores. Terent. in Eunu. Fundam tibi nimis uellem dari. Eſt etiam retis piſcatorij genus, quod in orbem ſpargitur, *ἀμφίβληστρον*, quod & Reticulum dici ſolet. Virg. 1. Georg. Funda iam uerberat amnem. Accipitur quandoque pro ſacculo in modum retis facto, in quo pecuniæ & alia geruntur. Macro. Demiſſa in fundam pauperem manu, paucos denarios protulit. Quod ſacculi genus etiam Reticulum uocatur. Horat. Reticulum panes uænales inter onuſto Forte uehas humero. Aliquando pro circulo ex auro, ſiue alio metallo, quo gemmæ ita nectuntur, ut aurum nō niſi margines amplectatur. Pli. Funda includuntur perſpicuæ.

Fvndamen, & Fundamentum, ti, *Fondamento*, *θεμέλιον*, *ὑπόθεσις*, *βάσις*. ſuper quod quid fundatur. Virg. 4. Georg. Et lentum de cortice glutē Prima fauis ponunt fundamina. Idem 1. Aene. Fundamenta locant alij. Iacere fundamenta reip. eſt, dare reip. principium. Cic. Cornif. epiſt. li. 12. fundamenta ieci.

Fvndi, orum, *φοῦνδοι*, oppidum eſt Campaniæ inter Taracinam & Caietam, quod intercidit: hodie ædificiorum ruinæ ac ueſtigia cernuntur: à quo Fundanus lacus, & Fundanus ager. Plin. libr. 3. cap. 5. Generoſa uina Fundana. Cic. Att. Fundis accepi tuas literas cœnans.

Fvndibvlarii, *σφενδονῖται*, idem qui funditores.

Fvndito, as, pen. corr. *Spargere ſpeſſo*, *σπερμολογέω*, crebro fundo. Plaut. in Amph. Dum cruciatu tuo iſtæc uerba funditas. Idem in Pœ. Tantula tanta uerba funditat. Funditare rem, pro conſumere, ac profundere. Plau. in Merc.

Fvnditores, *σφενδονῖται*, qui funda dimicant Sal. Cum funditorū & ſagittariorum delecta manu. Cæſ. 3. Bel. Gal. Funditores Baleares ſubſidio mittit. Sic Liu. 1. Bel. Pun.

Fvnditvs, pen. cor. *Dal fondo*, *ἐκ βάθρων*, *ἄρδην*, aduerbium à fundo, ut cælitus à cælo. Cic. 6. Verr. Qui monimenta Scipionis funditus ſuſtulit, ac deleuit. Hoc eſt, ab ipſis fundamentis. Cice. Torquato li. 6. Neceſſe eſt remp. aut, armis poſitis, recreari aliquando, aut funditus interire.

Fvndo, fundas, *Fondare, gettare il fondamento*, *καταβάλλομαι*, *θεμελιόω*, fundamentum iacio. Cice. pro Corn. Illud maxime noſtrum fundauit imperium. Virg. 8. Aeneid. Saxo colitur fundata uetuſto Vrbis Agyllinæ ſedes. Transfertur & ad incorporalia, pro firmo, ſiue ſtabilio. Quinct. Fundatam paternis auitisq; opibus domum exhauſit. Hinc Effundo, effundas, a fundo euerto, *ἀποθεμελιόω*. Cæcilius. Reſpublica, amiſſo & effundato pulcherrimo ſtatu, nō paruam fecerat iacturam. Suffundo, pro fundamento ſubiicio. Varro: Latericius lapidibus ſuffundatis.

Fvndo, dis, fudi, fuſum, *Liquefare, ſpargere, fondere*, *χέω*, *χωνεύω*, liquefacio. unde metalla dicuntur fuſa, cum liquefacta ſunt in calorem. Item fundere aliquem dicuntur artifices, cum effigiem alicuius arte fuſoria exprimunt. Plin. lib. 34. cap. 8. Theodorus ex ære fudit. Fuſile. Fuſor, & Fuſorius, ſuo loco. Quoniam uero quæ fuſa ac liquida ſunt, ſpargi ſolent, fundere pro ſpargere ponitur. Claudian. Et peſſima fudit Vina cadis. Lactan. li. 6. Fundendus ad ultimum cruor. Aliquādo pro proſternere. *ἐδαφίζειν*, *καταβάλλειν*. Virg. 1. Aeneid. Corpora fundat humi. Aliquando pro diſſipare. Liu. lib. 1. Exercitum fudit, fuſum perſequitur. Aliquando pro abundanter præbere. Virg. 4. Eclog. Ipſa tibi blandos fundent cunabula flores. Aliquando pro large loqui. Idem lib. 3. Talia fundebat lacrymans. Aliquando pro demittere, ut apud eundem. Criniſq; à uertice flammam Fundit. Hinc Affundo, ad aliquid fundo, *ἐπιχέω*. Pli. Affuſo uino auſtero. Confundo, perturbo, opprimo, ſiue omnia in unum miſceo, coniungo. *συγχέω*. Liu. lib. 1. ab urb. Duo populi in unum confuſi ſunt. Virg. lib. 3. Ore Arethuſa tuo Siculis confunditur undis. Pli. Et ſi miſceantur, facile confundunt colorem. Circunfundo, circumcirca ſpargo. *περιχέω*. Apul. Eo liquore ſtabulum omne circunfundit. Virg. 2. Aeneid. Troiana iuuentus Circunfuſa ruit. Defundo, deorſum fundo. *καταχέω*. lib. 2. ad Heren. Cœpit, poſtquam defuſus eſt, defricari. Diffundo, & Effundo, de quibus ſupra. Infundo, in rem aliquam quippiā fundo. *ἐγχέω*. Col. l. 2. Merumq; faucibus, ſi æſtuauerint boues, infundet. Hinc Infundibulū, de quo ſuo loco. Quoq; Infundere, ē ſupra fundere. *ἐπιχεῖν*. Vir. 1. Ge. Certatim largos humeris infundere rores. Infuſum, idē eſt Pli. qđ clyſter. *τὸ ἐγκλυζόμενον*. Perfundo, ualde, ſiue per oēs partes fundo, ſpargo. Oui. Perfuditq; genas lacrymis. Profundo, *προχέω*. Refundo, *ἀντιδίδομαι*, *ἀντεμβάλλω*, rependo. Sen. Id erat non tam accipere beneficiū, quàm refundere. Interdum reſtituo, quod ſparſum erat. Idem: Quicquid deerit, ex meo refundam. Interdum reiicio, *ἀναφέρω*: ut, Omnem culpam in te refundam. Interdum idem eſt, quod euomo. Pli. Quod heſterna crapula ingurgitauerat, palam refudit, *ἀνέδωκε*. Suffundo, eſt ſupra fundo, aut fundendo iniicio. Colum. lib. 7. Vtrunque in os ſuffunditur. Interdum forinſecus ſpargo, *ὑποχέω*, cum Infundo potius de interiori parte dicatur. Virg. 1. Georg. At ſi uirgineū ſuffuderit ore ruborem, Ventus erit. Hinc Suffuſio, *ὑπόχυσις*, *ὑπόχυμα*, morbus eſt oculorum, quem uulgo Cataractam uocant, ortu trahens ex uitioſo humore inter duas tunicas collecto, uiſumq; deprauante. Cel. lib 7. cap. item 7. Suffuſionis plures ſpecies ſunt: quædam ſanabiles, quædam curationem non admittunt. Interdū confundo, ſiue rubore perfundo. Cic. pro inſpergo poſuit, ad Lentulum ſcribens: Noui animum cum mihi amiciſſimum, tum nulla in ceteros maleuolentia ſuffuſum. Superfundo, *ἐπιχέω*. Lactant. libr. 6. Extinguitur protinus, tanquam igni aquam ſuperfuderis. Transfundo, de uno uaſe in aliud fundo, ſpargo immittove. *διαχέω*. Cato de Re ruſt. Vbi dies xxx præterierint, transfundito. Cice. Dolab. Libentius omnes meas laudes ad te transfuderim, quàm aliquam partem exhauſerim ex tuis.

Fvndvm, di, *Fondo, profondo*, *πυθμήν*, ima pars cuiuſque rei, quæ aliquid liquoris in ſe continet, uel ad continendum facta eſt, ut doli, nauis, aluei, fluminis, lacus, maris. Vir. 2. Aeneid. Imo Nereus ciet æquora fundo. Largitio fundum non habet, Cic. 2. Offi. Sen. epiſt. 1. Sera in fundo parſimonia. Hinc Fundamentum, de quo ſupra, & Profundum, quod proprie imum ſignificat. unde profundum mare, quòd procul habet fundum.

Fvndvs, di, *Fondo, poſſeſſione, podere*, *χωρίον*, *ἀγρὸς*, eſt quæuis poſſeſſio ruſtica; ita dicta, quòd fundat quotannis multa, uel quòd ſit rei familiaris fundamentum. Plaut. in Capt. quaſi fundum uendam, meis me addicam legibus. Fundi appellatione, (ut docet Florentinus Iureconſultus) omne ædificium, & omnis ager continetur: ſed in uſu, urbana ædificia, Aedes: ruſtica, Villa dicuntur. Locus uero ſine ædificio in urbe, Areæ: rure autem, Ager appellatur. Ideóq; ager cum ædificio, Fundus dicitur. Accipitur etiam Fundus per translationem pro cuiuſuis negocij fundamento. Plautus in Trinummo: Conueniendus eſt, ut, quæ cum eius Filio egi, ei rei fundus pater ſit. Hoc eſt, auctor, & approbator. Sic, populum fundum fieri, teſte Feſto, eſt populum eius rei, quam alienat fieri auctorē. Cic. pro Balbo: Quid dici potuit imperitius, quàm fœderatos populos fieri fundos oportere? Et paulo poſt.

Fvneræ, arum, apud ueteres dicebantur mulieres, ad quas funus pertinet; ut ſunt mater, & ſoror defuncti. nam Præficæ ut Plāctus ſunt principes, ita doloris ſunt expertes. Virg. 9. Aene. Nec tua funera mater Produxi. Quem in locum Seruius, Funeræ, inquit, dictæ ſunt, quaſi Funereæ, ad quas pertinet funus.

Fvnebris, funebre, pen. cor. *Funebre, funeſto*, *ταφήιος*, quod ad funus pertinet: ut, Funebris pompa, Funebre carmen, *ἐπιτάφιον*, *ἐπικήδειον*. Quinct. quid ſibi uelit ille funebrium lōgus ordo pomparum. Funebres tibiæ, quibus in funere canebatur. Funebris oratio, Cic. 2. de Orat. Funebre ueſtimentum, Idem 2. de Leg. Funebria iuſta. Liu. 1. ab urb. Interdum accipitur pro exitiali ſeu pernicioſo, quodq; multa affert funera. Sic funebre bellum, *φθισήνωρ πόλεμος* Homero, legitur apud Horatium in Serm.

Fvnerarivs, a, um, *ταφήιος*, quod ad funerationem pertinet: ut, Funeraria actio. Vlpia. l. At ſi quis. ff. de reli. & ſump. fun. Qui mādatu alterius funerauit, non habet actionem funerariam.

Fvnerevs, a, um, *ταφήιος*, Funebris: ut Funerea fax. Virg. 4. Aene. & fronde coronat Funerea.

Fvnero, ras, pen. cor. *Sepelire, far il funerale*, *κηδεύω*, *καταθάπτω*, iuſta mortuo perſoluo, pompam funebrem duco. Pl. lib. 33. ca. 10. Qui funerari ſe iuſſit ſeſtertijs undecim millibus. Sueto. in Dom. Cadauer eius Phyllis nutrix in ſuburbano ſuo funerauit. Hora. 3. Car. 8. Funeratum dixit pro occiſo, ad quod ſequitur ponens pro eo quod præcedit.

Fvnesto, ſtas, *Funeſtare*, *μιαίνω*, cæde polluo, funere inquino. Cicero pro Font. eorum aras ac templa humanis hoſtijs funeſtant. Idem pro Rab. Funeſtari concionem carnificis contagione. Domus funeſtata, aliquo funere affecta. Plaut. Paternam domum funeſtaui.

Fvnestvs, ſta, ſtum, *Funeſto*, *ἀλάστωρ*, pernicioſus, exitialis. Cice. Attic. Maiores noſtri funeſtiorem eſſe uoluerunt diem Allienſis pugnæ, quàm urbis captæ. Idem in Catil. Hoc tibi pernicioſum eſſe confido, & funeſtum futurum. Item quod funeribus adhibetur: ut, Funeſta tibia, qua ad funera canebant. Funeſta arbor, dicitur à poetis Cupreſſus, cuius ramus poni ante domum funeream ſolitus ſit, ne pontifex per ignorantiam ingrediens pollueretur.

Fvneta, arcus ſunt in uitibus, cum breuiores palmites ſarmento iunguntur inter ſe funium modo. Pli. lib. 17. cap. 22.

Fvngor, eris, functus, *Fare, eſſercitare officio, uſare*, τελέω, ἀποτελεῖται, ſignificat officium aliquod exercere, munus obire & conſtruitur cum ablatiuo: ut Fungor Prætura Cic.5. de Finib. In ſenſibus hæc eſt ſua cuiuſq; uirtus, ut ne quis impediat, quo minus ſuo quiſque ſenſus munere fungatur. Aliquando cum accuſatiuo. Terent. in Adel. Neque boni, neque liberalis functus officium eſt uiri.

Fvnctio, onis, uerbale. Cic.2. Tuſc. Labor eſt functio quædam uel animi uel corporis, grauioris operis, uel muneris. Hinc Defungor: id eſt, expedio, finé facio, perago, ceſſo, & liberor ab aliquo officio, uel munere. Virg.6. Aen. O tandem magnis pelagi defuncte pericli s. id eſt, qui euaſiſti pericula. Liuius: Defuncta morbis corpora ſalubriora eſſe cœpere. id eſt, quæ euaſerunt morbos. Teren. in Adel. Vtinam hoc ſit modo defunctum. id eſt, utinam hoc malum ultimum ſit, in quo finem faciat peccandi Aeſchinus. Functos uita dicimus, mortuos. Perfungor, perfecte fungor, ad finem uſque exequor. ἐπιτελέω, ἐκτελέω. Cic. Lent. Cum & honoribus ampliſſimis, & laboribus maximis perfuncti eſſemus.

Fvngositas, atis, hoc eſt, raritas & leuitas, qualis in ſpongiis apparet. Plin. tota fungoſitas deraſa.

Fvngosvs, a, um, rarum & leue, ad ſimilitudinem fungi. μυκητώδης. Pli. fungoſa medulla.

Fvngvs, gi, *Fungo*, μύκης, à funere (ut quidam docent) deſcendit, quia neſcentibus periculoſiſſimus ſit, uel ipſo Plinio teſte, qui eos annumerat inter ea quæ temere manduntur. tanta eſt fungis cum uenenis cognatio, ut, ſi uel caligaris clauus, aut ferri rubigo, aut panni marcor adfuerit, aut ſi ſerpens primo pareſcentem adhalauerit, omnis ſtatim ſuccus decoquatur in uenenum. Fungi nomē generale eſt. Pli. li.22. ca.25. Fungorum lentior natura, & numeroſa genera: ſed origo non niſi ex pituita arborum. Tutiſſimi, qui rubēt callo, minus diluto rubore, quàm boleti, mox candidi. Fungorum diuerſa ſunt genera nam ſunt boleti, pratenſes albi, qui in pratis naſcuntur; Spongioli, à ſimilitudine ſpongiæ; Digitelli, à digitis: à porrigine Porriginoſi. Fungus arborum morbus, Pli. li.17. cap. 24. Fungus, pro homine ſtupido, & inſulſo. Plaut. in Bacc. Adeon' me fuiſſe fungum, ut qui illi crederem?

Fvnginvs, a um, *Fonghino, di fongo*, quod eſt ex fungo. Plau. in Tri. Hic quidem Fungino genere eſt, capite ſe totum tegit.

Fvnicvlvs, li, *Cordicella, funicella*, καλώδιον, σχοινίον, diminutiuum à fune. Cice.2. Inuent. Funiculo, qui à puppi religatus erat, ſcapham annexam trahebat. Ponitur quoque pro menſura quadam Perſica ſexaginta continente ſtadia, ut placet Herodoto: quanquam Pli. ex Eratoſthenis ſententia quadraginta tantum ſtadiorum eſſe tradit.

Fvnirepvs, pi, *Che camina ſu per le corde*, σχοινοβάτης, Apuleius: Funirepus periclitatur.

Fvnis, *Corda, fune*, κάλως, σχοῖνος, μήρινθος, teſtis, ex cannabe, aut alia materia contorta: hodie tantum maſculini generis eſt, olim etiam femi. Virg.5. Aene. Volucrum traiectam in fune columbā, Quo tendant ferrum, malo ſuſpendit ab alto. Lucr. apud Gell. li. 13. ca.10. Haud, ut opinor, enim mortalia ſecla ſuperne Aurea de cælo demiſit funis in arua. Col. li.6. c.62. Cannabiſq; funibus cornua iuuencorum ligato.

Fvnvs, neris, *Funerale, pompa funebre*, κηδεία, pompa, quæ fit in exequijs mortuorum à funalibus, quòd incenſi funes mortuis præferebantur: quoniam noctu efferebantur cadauera. uel potius à φῦνος, Ionice, pro φόνος, quod cædem, uel eladem ſignificat. Cic. de Ami. Quàm ciuitati charus fuerit, mœrore funeris indicatum eſt. Interdum pro cadauere, νεκρός. Terent. in Andr. Effertur funus. Interdum pro morte. Virg.4. Aene. Nec moritura tenet crudeli funere Dido. Quandoque ſepulchro. τάφος. Virg.4. Aen. Ergo inſtauramus Polydoro funus.

Fvo, fuis, fuit, futum, *Eſſere*, antiquiſſimi dixerunt pro ſum. Plaut. in Amph. Ne quis tam audax fuat homo, qui obuiam obſiſtat mihi: Hinc manſit præteritum Fui. Vide Fuat.

Fvr, *Ladro, robatore*, φώρ, κλέπτης, generis communis notæ ſignificationis eſt, à ferendo (ut quidam putant) hoc eſt, ab auferendo dictus. Vel (ut docet. Varr. li.14.) uerum dictum à furuo, nigro, quod furta clam fiant, & plerunque nocte. Aut certe, quod Gellio magis placet, à Græco nomine φώρ. ita enim antiqui illi uocabant, quem nunc κλέπτην dicunt. Plaut. in Aulu. Tametſi fur mihi eſt, moleſtus non ero furi. Idem in Rud. Fures mihi eſtis, hoc eſt, furamini res meas. Cic. pro Mil. Nocturnum furem quoquo modo, diurnum autem ſi ſe telo defenderit, interfici impune uoluerunt. Fur item à Varrone dicitur, qui fucus in apibus nominatur lib. 3. de re ruſt. cap.16. Interdum fur capitur pro ſeruo. Virg.3. Eclog. Quid domini facient, audent cum talia fures? Compoſita ſunt Bifur, & Trifur, τρίφωρ. Plau. non fur, ſed trifur. hoc eſt, ſummus fur. Aurifur, qui furatur aurum, χρυσοκλέπτης.

Fvrvncvlvs, de quo ſupra, &

Fvrcvlvs ſecundum Priſcianum.

Fvracitas, tatis, procliuitas ad furandum. Pli. li.50. ca.0.

Fvraciter, aduerb. Cic. in Vat. Cum omnium domos furaciſſime ſcrutarere.

Fvrax, cis, *Furace, dato al robare*, φιλόκλεπτος, qui procliuis eſt ad furandum. Cic. de Orat. Ridiculum eſt illud Neronianum in furace ſeruo: ſolum eſſe, cui domi nihil ſit obſignatum. Idem in Piſ. Nam Furaciſſimis manibus.

Fvrca, cæ, *Forcella, forcina*, ὑποστάτης, σήριγμα, à fero inſtrumentum, quo ſtramenta feruntur. Hora. in Epi. Naturam expellas furca licet, uſque recurret. Dicitur etiam Furca, omne id quo quid ſuſtentatur in modum furcæ factum. Pli. li.9. cap.8. Tunc piſcatores circundant retia, furciſq; ſubleuant. Vnde Bifurcus, Bifurcatus, & Bifurcatim.

Fvrcvla. Liu. 8. Bell. Maced. Ad inane ſuſpenſo furculis ab hoſtibus muro peruenerunt. Eſt & furca, ſupplicij genus, quo afficiebantur ſerui. Cice. de Diuinat. ſeruus per circum furcam ferens ductus eſt.

Fvrcifer, ὑποστάτης, Plutarcho dicebantur ſerui, qui ob leue delictum cogebantur à dominis ignominiæ magis, quàm ſupplicij cauſſa circa uicinos furcam in collo ferre ſubligatis ad eam manibus, & prædicare peccatum ſuum, ſimulque monere ceteros, ne quid ſimile admitterent. Vnde Plutar. in uita Coriolani: Furcifer huic nomen eſt, quod maxima pœna apud antiquos ſeruo peccanti erat, ut his plauſtri lignum, cui temo affigitur, ſpectante uicinia ferens circumageret: quod ubi factum erat, infidus à domeſticis, & uicinis exiſtimatus, Furcifer appellabatur. nam Latini lignum illud Furcam appellant. Cice. in Vatin. Id tu tibi furcifer ſumes? Hinc Trifurcifer, ſummus furcifer dicitur: ſicut Triuenefica, ſumma uenefica.

Fvrcilla, læ, *Forcina*, diminutiuum à diminutiuo Furcula, inſtrumentum, quo frumenta cillentur, hoc eſt, mouentur. (nam cillere mouere eſt) & quo fœnum, ſtramenta, & id genus reliqua iumentis miniſtrant. Hoc ruſtici in fœno colligendo utuntur. Var. li.1. de Ruſt. Herba debet, quoad pararefcat, furcillis uerſari.

Fvrenter, *Furioſamente*, μανικῶς, more furioſi. Cic. Att. lib.6. Pueri aiunt eum furenter iraſci.

Fvrfvr, furfuris, pen. genitiui cor. *Semola, crufca*, πίτυρον, purgamentum farinæ. Plau. in Capt. Qui alunt furfure ſues. Vnde Furfureus, a, um, ſiue Furfuraceus, quod ex furfure conſtat: ut, Panis furfuraceus, ſiue furfureus πιτυρίας, πιτυρίτης ἄρτος. Furfures item Latini appellant uitium capitis, quod & Græci πίτυρα, ſiue πιτυρίασιν uocant, cum ſcilicet quædam quaſi furfuraceæ ſquammulæ abſque ulceratione à cute reſoluuntur. præſertim in capillo, ſiue barba, nonnunquam etiam in ſupercilijs. Celſus & Serrenus porriginem nominant. Pli. li.20. ca.9.

Fvrfvrosvs, ſa, ſum, πιτυρώδης, quod furfures habet admiſtos, aut quandam furfurum ſimilitudinem refert. Pli. li.12. c.25.

Fvriae, arum. *Furie*, ἐριννύς, ἀλάστορες, Cornuto, εὐμενίδες. deæ furoris Noctis, Acherontiſq; filiæ, quæ tres eſſe putabantur, Alecto, Tiſiphone, & Megera. Virg.12. Aeneid. Dicuntur geminæ peſtes cognomine Diræ. Quem locum exponens Seruius, Diræ, inquit, in cælo, Furiæ in terris, Eumenides apud inferos. unde & tres eſſe dicuntur. Vocantur etiam canes, ut eſt apud Virg.6. Aeneid. Viſæq; canes ululare per umbram Aduentante dea. Hactenus Seruius. Furiæ ab Athenienſibus κατ' ἀντίφρασιν Eumenides dicebantur, quaſi placabiles & benignæ: apud quos & fanū habebant ſolennibus ſacrificijs celebratum, quemadmodum & Latium in Latio, qui Furinæ dicebantur. Numen autem earum præcipue circa ſcelerum ſpeculationem, ultionemque & in animorū male ſibi conſciorum exagitatione uerſari putabatur ut eſt uidere apud Euripidem in Oreſte. Cic.3. de Nat. Deo. Sin hæc dea eſt, cur non Eumenides? quæ ſi deæ ſunt, quarum & Athenis fanum eſt, & apud nos (ut ego interpretor) lucus Furinæ, Furiæ deæ ſunt, ſpeculatrices & uindices ſcelerum. Virg.4. Aeneid. Heu furijs incenſa feror. Cice. pro Roſcio: Furiarum nomine à poetis nihil aliud ſignificari ait, quàm animum ſibi male conſcium & ſcelerū quibuſdam quaſi ſtimulis aſſidue exagitatum. Trium autem Furiarum numerus triplicem animi denotat affectum, iram, cupiditatem, & libidinem, quibus mortales in omnia facinora præcipites rapiuntur. ira ultionem deſiderat, cupiditas opes, libido uoluptates.

Fvrialis, le, *Furiale*, Cic.2. Tuſc. Hæc me irretiuit ueſte furiali inſcium. Furialiter aduerb. Ouid.3. Faſt. Furialiter odit.

Fvriatvs, a, um, ἐκμεμηνώς. furore concitatus. Virg.2. Aene. Furiata mente Corebus. Vbi Seruius: Furiatus dicitur, qui ex cauſſa furit: Furioſus, à quo Furor nunquam recedit.

Fvribvndvs, *Furibondo, infuriato grandemente*, ἐξεστηκώς, παράπληκτος, μανιώδης, qui uehementer furit. Cic. pro Sext.

Fvrinalia, ſacra ſunt Furinæ deæ, cuius etiam feſta Furinales feriæ uocabantur, & ſacerdos qui hæc ſacra peragebat, Flamen Furinalis dictus eſt. Varro, & Feſtus.

Fvrinvs, a, um, quod ad furem pertinet. Plaut. Pſeud. Furinum eſt forum.

Fvrio, as, *Infuriare*, ἐκμαίνω, furore concito, in furorem ago. Hor. lib.1. Carm. Quæ ſolet matres furiare equorum.

Fvriose, aduerb. μανικῶς, dementer, inſane. Cice. ad Attic. Solet eum,

rum, cum aliquid furioſe fecit, pœnitere.

FVRIOSVS, a, um, *Furioſo, μανιώδης*, qui uehementi furore afficit. Differt autem Furioſus ab inſano mali magnitudine. Inſanus.n. is dicitur, cui mentis ſanitas non ſatis conſtat, ita tamen ut officium tueri poſſit, & communem uitæ cultum: furioſus autem, qui omnino mente alienatus eſt. Cice. in Catil. quo te iſta tua cupiditas effrænata & furioſa rapiebat? Seruius in illud Virg. 2. Aeneid. Furiata mente Corœbus, Furiatus (inquit) dicitur, qui ex cauſſa furit: furioſus, à quo furor nunquam recedit. quod tamen omnino uerum non eſt. ſunt enim furioſi, qui intermiſſionem habent, morbique, & ſanitatis interualla, Vlpian. l. Qui teſtamento. ff. Qui teſtamentum facere non poſſunt. Nec furioſus adhiberi teſtis poteſt, cum compos mentis non ſit: ſed ſi habet intermiſſionem, adhiberi poteſt. In hoc autem furioſus differt à mente capto, quòd furioſus rabie quadam animi agitur: is uero, qui mente captus eſt, in quiete agit nullaque furori oſtendit indicia. unde mente captus uidetur dici, qui eo morbo laborat, quem Græci uocant *μώρωσιν*, cum ſcilicet, *λογιστικόν*, hoc eſt, pars rationalis animæ uitiata eſt.

FVRNACEVS, a, um, quod in furno coctum eſt. Plinius: furnaceis panibus binas adiiciunt libras.

FVRNARIA, æ, *L'arte del fornaio, ἀρτοπωλική*, abſolute dicitur autem quis furnariam exercere, qui ex furno, panis coctura, quæſtum facit. Sueton. de Vitel. Antiochi cuiuſdam, furnariam exercentis, filia.

FVRNVS, ni, *Forno, ἰπνός, κλίβανος, πνιγεύς*, in quo panis coquitur: ita dictus à furuo, id eſt nigro colore, propter fuliginem, uel propter obſcuritatem, quam intus habet, ut inquit Porphyrio. Differtq; à clibano, quòd clibanus mobilis eſt, & quaſi paruus furnus, teſtaq; aliquãdo tegitur, ſed fere è metallo fit. interdum etiã ex lapide conſtat, non tam pani, quàm aliis dapibus coquendis feruiens. furnus uero ex cæmentis, ſeu lateribus & calce conſtat, magnusq; & immobilis eſt. Pli. cortices quoque decuſſi ligni clibanis, & furnis præbent uſum. Plaut. Caſ. Vna ædepol opera in furnum calidum condito. Os furni, Præfurnium dicitur.

FVRO, is, ere, *Furiare, eſſere furioſo, μαίνομαι*, furioſus ſum, furore exagitor. Cic. 2. de Diuin. Qui ualetudinis uitio furunt, & melancholici dicuntur. Idem de Claris Orat. Eos furere, & bacchari arbitrabatur. Aliquando, uehementer iraſci, & præ iræ magnitudine furioſo ſimilem fieri. Cic. Qu. Fratri: Clodius furebat, à Racilio ſe contumaciter, uexatum. Cœlius Cice. in epiſt. Furit Domitius tam grauiſſos homines ſuum dolorem. Dicimus quempiam furere audacia, aut ſcelere, aut libidine: hoc eſt, præ audacia, ſcelere, aut libidine præcipitem ferri, & a furioſo non admodum differre. Cice. in Catil. Furens audacia, ſcelus anhelans Catilina. Idem 4. Tuſc. Inflammatus, & furens libidinibus.

FVROR, aris, *Furare, rubbare, κλέπτω*, furtum facio. Cic. 6. Ver. In furando manibus ſuis, oculis illorum utebatur. Idem Verres ſolet hæc, quæ rapuit, & furatus eſt, dicere ſe emiſſe. Furari pro furtim aſſequi. Cic. pro Balbo. Non furatus eſſe ciuitatem dicitur.

FVROR, roris, *Furore, impeto, pazzia, μανία, τῆς διανοίας παραφορά*, grauior, diuturniorque mentis alienatio quo modo autem differat ab inſania, docet Cic. 3. Tuſc. his uerbis. Inſaniam eſſe cenſuerunt inconſtantiam ſanitate uacantem, quæ tamen poſſe tueri officium, & uitæ communem cultum. furorem autem rati ſunt mentis ad omnia cæcitatem. Virg. 2. Aeneid. Inſtamus tamen immemores, cæcique furore. Cice. de Aruſp. reſp. Quæ poteſt homini maior eſſe pœna furore, atque dementia? Aliquando accipitur pro mente ui quadam diuina concitata, qualis eſt furor poetarum. negabat Democritus quempiam poetarum magnum eſſe poſſe ſine furore. Cic 1. de Diuin. Ineſt animis præſagitio extrinſecus iniecta atq; incluſa diuinitus ea ſi exarſit acrius, furor appellatur, cũ à corpore animus abſtractus diuino inſtinctu concitatur. Dictus furor, quòd eo correptus huc atque illuc temere feratur.

FVRTIFICVS, a, um, *ἐπίκλοπος*, quod furtum facere ſolet. Plaut. in Perſa. Furtifica læua? Idem in Pſeu. Furtificas manus.

FVRTIM, aduerbium, *Naſcoſamente, celatamente, λαθραίως*, latenter. Virg. lib. 3. Aeneid. Furtim mandarat alendum. Cice. aduerſus legem Agr. ut occulte latet? ut recondita eſt? ut furtim tota decemuiris traditur? Furtim habere ſeruum alienum, eſt occultare: cui opponitur palam habere.

FVRTIVE, pro furtim. Plau. Pœn.

FVRTIVVS, a, um, pen. prod. *Furtiuo, rubato, κλεπτιμαῖον, κλεπτικός*, quod furto ablatum eſt, Plaut. in Curc. Qui ſcias mercari furtiuas, atque ingenuas uirgines. Quandoque Furtiuum dicitur clandeſtinum. Cic. in Piſ. Furtiuum iter per Italiam. Liu. 4. Bel. Pun. Furtiuæ excurſiones.

FVRTVM, ti, *Furto, κλοπή, κλέμμα*, ut Paul. Iureconſul. definit, eſt contrectatio rei fraudoloſa, lucri faciendi gratia, uel ipſius rei, uel etiam uſus eius, poſſeſſionisve, quod lege naturali prohibitum eſt admittere. Cice. pro Cluent. Stratio furtum fecit. Veteres tamen dicebant Furtum, quicquid Clam committeretur: unde Furta pro adulteriis, coituque clandeſtino frequenter legimus apud poetas. Virg. 4. Georg. Martisque dolos, & dulcia furta. Tibul. Celari uult ſua furta Venus. Item pro Inſidiis. Virg lib. 11. Furta paro belli conuexo in tramite ſyluæ. Sal. li. 1. hiſt. Metu gentis ad furta belli peridoneæ.

FVRVNCVLVS, *Ladroncello*. dimin. à fur. Cice. in Piſ. Olim furunculus, nunc etiam rapax. Accipitur quandoque pro muſtella ſiluestri, qua in cauernis cuniculi capiuntur. alio nomine dicitur uiuerra, Græce *ἰκτίς*. Eſt & Furunculus, *δοθιήν*, tuberculum acutum, cum inflammatione, ac dolore in carnoſis maxime partibus, ut ſcribit Galenus. Prouenit ex humoribus craſſis, differtque a phymate, quòd hoc maius eſt furunculo, rotundius atq; planius. Pli. li. 16. c. 12. Paſſim naſcuntur, qui Furunculi uocantur. Eſt præterea Furunculus in uitibus tuberculum in modum uerrucæ eminens: quod fit, dum ex cicatrice germen procedit. Col. li. 5. & c. 14. Dictus Furunculus quod quaſi furtim naſcatur.

FVRVVS, a, um, *Oſcuro, nero, bruno, μέλας, ἀμαυρός, σκοτεινός*, niger, ater, obſcurus. Ou. 5. Met. Ex Acheronte ſuo furuis peperiſſe ſub antris. Hoſtiæ furuæ dicebantur, quæ nigri erant coloris: quod hoſtiarum genus Diis inferis gratiſſimum putabatur.

FVSCATOR, oris, Luca. lib. 4. -Quicquid cæli fuſcator eoi Intuletat.

FVSCINA, næ, pen. cor. *Tridente, διάκαινος, τρίαινα*, telum tridens, ſiue triſulcum, aut biſulcum, quo piſcatores affigunt anguillas, & ea quæ in imo aquæ fundo natant. erat autem hoc inſigne. & ueluti ſceptrum Neptuni, ut in Priap. Neptuni fuſcina telum. Cic. 1. de Nat. Dant deo arcum, haſtam, clypeum, fuſcinam, fulmen. Hoc etiam retiarii in gladiatoriis ludis utebantur. Iuuen. Sat. 2. Tunicati fuſcina Gracchi. Mart. lib. 1. Fuſcina dente minax.

FVSCVS, ca, cum, *Foſco, φαιός*, color ſubniger, non plane niger, qualis eſt Indorum meridionalium, & Aethiopum color. Fuſcus pilus. Pli. lib 8. cap. 21. Fuſcum Falernum, Martialis. Fuſcus equus, Ouid. 2. Faſt. Fuſca uox eſt ea, quæ clara aut canora non eſt. Cic. 2. de Nat. Deo. Fuſca laterna. Marti. lib. 14.

FVSCO, as, *Far foſco, ὑπομελαίνω*, ſubnigrum facio. Ouid. 1. de Arte am. Fuſcantur corpora campo.

FVSE, *Abondeuolmente, πλατέως*, copioſe. Ci. 3. de Fin. Poteſt id quidem fuſe, & copioſe, & augeri, & ornari.

FVSILIS, le, p.c. *χυτός*, quod fundi poteſt unde Fuſilia uaſa, & Fuſilia ſigna, ex metallo aliquo fuſa. Ouid. 11. Meta. Fuſile per rictus aurum fluitare uideres. Col. li. 6. ca. 33. Fuſili ſale.

FVSIM, *χυδήν*, ſparſim. fuſe autem, ſignificat copioſe.

FVSIO, onis, *χύσις*. Cic. 1. de Nat. Ipſumq; mundum Deum dicit eſſe, & eius animi fuſionem eſſe uniuerſam.

FVSIVS, pro Furius antiqui dixerunt Feſtus.

FVSORES, *Coloro che fanno lauori di getto, χωνευταί*, à fundendo.

FVSORIVS, a, um, *χωνευτικός*, quod ad fuſionem pertinet, ſeu quod fundi poteſt: ut, opus fuſorium uas, in quo metalla liquefiunt: ars fuſoria, ars fundendi, conflandive metalla.

FVSTERNA, æ, pars abietis ſuperior, durior, & nodoſior: nam inferior, minuſque nodoſa Sapinus dicitur. Pli. li. 16. ca. 39.

FVSTIGO, as, are, fuſte uerbero, *ξυλοκοπῶ*.

FVSTIS, huius maſc. gen. *Baſtone, βάκτρον, ἀκτηρία*, baculus, ſtipes. Cic. pro Cæc. Si ſaxis, aut fuſtibus aliquem de fundo præcipitem egeris? Pli. lib. 14. cap. 13.

FVSTVARIVM, rii, *ξυλοκοπία*. pœna, quæ fuſte infligitur. Ci. 3. Phil. fuſtuarium meruerunt legiones, quæ conſulem reliquerunt.

FVSVRA, ræ, *χύσις*, fuſio, ſiue liquefactio. Pli. li. 33. c. 6.

FVSVS, a, um, *Sparſo, χυθείς*, conflatus, liquefactus. Aliquando, diſperſus. Cice. de Orat. Genus facetiarum æqualiter tota in oratione fuſum.

FVSVM, ſi, *Fuſo, ἄτρακτος*, inſtrumentum, quod mulieres uendo digitis uoluunt: à fundendo dictum, quòd, dum trahitur, uoluendo quaſi liquefieri uidetur. Ouid. 4. Metam. -Verſato ducentem ſtamina fuſo.

FVTATIM, profuſim. Plaut. in Truc.

FVTILE, *ψυχρῶς*, aduerb. pro futiliter. Ennius in Phœnice, ut citat Noni. ut, quod factum eſt futile, nos feramus fortiter.

FVTILIS, le, pen. cor. *χυδαῖος*, à fundendo (ut Feſto uidetur) aut certe, quod Vallæ placet, ab antiquo uerbo Futio: a quo & Effutire, proprie dicitur, quod liquorem ſibi commiſſum non ſatis fideliter continet, ſed protinus effundit, *χυδαῖος*. unde Futile uaſis genus dicebatur auctore Donato, quod latiſſimi oris, ex altera parte arctum, quod ſtatim poſitum effundebatur. Vtebantur in ſacrificiis deæ Veſtæ: quia aqua ad ſacra hauſta in terra non ponitur, quod ſi fiat, piaculum eſt. unde excogitatum uas eſt, quod ſtare non poſſet, ſed poſitum ſtatim effunderetur. A quo Futiles, *χυδαῖοι, φλυαροί*, dicti ſunt, qui continere tacenda non poſſunt, ſed ea effundunt. Terent. in Andr. Tam iners, tam nulli conſilii ſum: ſeruon' fortunas meas me commiſiſſe futili? Accipitur etiam futilis pro uano, leui, & inutili. Cice. 1. de Nat. Deo. Futiles commentitiæq; ſententiæ. Sic Plin. libr. 33. cap. 2. Cauſſam futilem uocat, quæ leuis eſt, & nullius momenti.

FVTILITAS, atis, leuitas, inutilitas. Cice. 2. de Nat. Hæc plena ſunt futilitatis.

FVTINVS,

Fvtinvs,era: deus, in cuius ſinu pudendo nubentes præſidebant, ut illarum pudicitiam prior deus delibaſſe uideretur.

Fvtio,futis, Μάδαρ ποιεῖν, ἐκχέω, effundo: à quo componitur Effutio, de quo paulo ante in dictione.

Fvtis, uas aquarium, quo aqua in triclinium infundebatur. Sipontinus.

Fvto,as, redarguo: à quo Confuto, & Refuto, ἐλέγχω. Cato futauit uſus eſt, pro ſæpius fuit.

Fvtvo, futuis, futui, fututum, ὀχεύω, βινέω, συνουσιάζω, obſcænum uerbum, quod à Futio deduci uidetur: cum nihil aliud ſit futuere, quam ſemen effundere. Valla.lib.5.

DE LITTERA G

GLittera muta eſt, quæ in uerborum præterito mutatur in c: ut, Legor lectus, Agor actus. Aliquando in ſ, ut, Spargo ſparſi. Mergo merſi. Aliquando in x, ut Rego rexi, Pingo pinxi. In Græcis quibuſdam dictionibus non g, pro k, Subſtituimus: nam quod illi, κύκνος nos cygnus, quod illi κώβιος nos gobius: uel gobio ſcribimus.

G ANTE A

Gabalvs, p.p. γάβαλος, apud ueteres crux, ſiue patibulum dicebatur. Var. Nos barbari, quod innocentes in gabalum ſuffigimus homines: uos non barbari, quòd noxios abſoluitis? Nonius.

Gabatae, arum, p.c. γαβάθαι, uaſa concaua, edulijs pulmentarijſque aptiſſima. Mart.lib.7. Tranſcurrunt gabatæ, uolantque lances, Et alibi, Sic implet gabatas, paropſideſque.

Gabii, orum, γάβιοι, Volſcorum urbs fuit lxx. millibus paſſuum ab urbe diſtans, a Galacto & Bio fratribus Siculis condita, ſicut ſcribit Solinus fraude Sexti Tarquinij ſuperbi filij in Romanorum ditionem redacta, ut tradit. Liu.lib.1.ab urb.

Gabini, γαβῖται, dicti ſunt homines Gabijs habitantes. Gabiorũ meminit & Virg.lib.6.Aene. Hi tibi Nomentum, & Gabios, urbemque Fidenam: Hi Collatinas imponent montibus arces.

Gabinensis, adiectiuum. Pli.li.2.c.49. In Gabinenſi agro.

Gabinvs, a, um: ut, Gabina Iuno, Virg.6. Aen. Vrbs Gabina, Oui. 2.Faſt. Robore freta Gabino, Claud.3.paneg.

Gabinvs cinctvs, toga erat, ut docet Seruius, ſic in tergum reiecta, ut una eius lacinia reuocata hominem cingeret: quo ueſtimenti genere utebatur conſul bella indicturus. Vir.7 Aene. Ipſe Quirinali trabea cinctuque Gabino Inſignis. Eodem etiam Decios indutos fuiſſe legimus, cum ſe pro repub. deuouerent.

Gades, dium, γάδειρα, τά, duæ inſulæ ſunt, teſte Pli. lib.4.cap.22. ultra finem Bæticæ prouinciæ, & in extremo noſtri orbis uerſus Occidentem, ubi Europa ab Africa dirimitur Harum maior Erytia dicta eſt a Tyrijs ab Erithræo mari oriundis, qui in hac inſula urbem condiderunt: Diſtat à calpe, teſte Strabone ſeptingentorũ quinquaginta ſtad. interuallo, parua quidem inſula, ſed uirorum dignitate excellens. In qua equeſtris ordinis Gaditanos, γαδειρῖς, γαδειρίτας, γαδειτανὸς, quingentos in uno cenſu numeratos aliquando fuiſſe compertum eſt. Inſula hæc ubi continenti eſt proxima interluitur freto DCC, non amplius, pedum. Huic adiacet altera inſula minor, & ipſa Gadis appellata, unius tantum ſtadij Euripo interlabente ab altera dirempta, in qua tanta eſt pabuli lætitia, ut pecudum ibi paſcentium lac ſerum non efficiat, neque ex eo caſeus fieri poſſit, niſi multa admiſta aqua. Quin illud etiam traditur, paſcentes in hac inſula pecudes, niſi ſubinde ſanguinem exhaurias, intra triginta dies pinguitudine ſuffocari. Quæ res poetis occaſionem uidetur miniſtraſſe eorum quæ de Geryonis armentis fabulati ſunt. Auctor eſt Strab.lib.3. Pli. tamen uult Geryones in maiori inſula habitaſſe. Cic. pro Corn. Gades Herculis itinerum, ac laborum terminus. Declinatur autem hoc nomen in utroque numero. Dicimus enim Gadis in numero ſingulari pro alterutra harum inſularum, uel in plurali numero Gades. Pli.lib. 4.c.22. Gadis longa eſt XII. M. lata. III. M. paſſuum.

Gaditanvs, a, um, pen. prod. γαδειρικὸς, ut mare Gaditanũ & Gaditanæ puellæ, quæ laſciuiæ nomine olim in pretio fuerunt. Gaditani oriundi ſunt a Tyrijs. unde Lucan. Tyrijſque a Gadibus hoſpes.

Galatia, γαλατία, regio minoris Aſiæ, ab oriente Cappadociam & Halyn fluuium, ab occidente Bithyniam & Aſiam à meridie Pamphyliam, a Septentrione Pontum Euxinum habens.

Galatae populi Luca.lib.7. Viuant Galatæque, Syrique. Hæc & Gallogræcia dicitur, populique ipſi Gallogræci. nam cum à rege Bithynio Galli ſimul & Græci in auxilium uocati ueniſſent, partem regni tenuerunt, & ab utriſque populis Gallogræci ſunt dicti.

Galba, bæ, uermiculus miræ exilitatis, qui naſcitur in eſculo: à quo qui primus Sulpiciorum cognomen Galbæ tulit, ab exilitate ita uocitatus eſt: quem alij è contrario, quod præpinguis fuerit, ita nominatum ſcribunt. talem enim Galli uocant Galbam. Alij quod oppidum Hiſpaniæ, fruſtra diu oppugnatum, illatis, demum galbano facibus, ſuccenderit. Non nulli, quòd in diuturna ualetudine galbeo, hoc eſt, remedijs lana inuolutis aſſidue uteretur.

Galbanatvs, nomen ſimile participio formauit Martialis, quod eſt Galbano indutum: accipiturque pro homine molli & effeminato: Licet (inquit) occupato galbanatus in lecto.

Galbanevs, a, um, adiect. a Galbanus. Virg.3.Georg. Galbaneoque agitare graues nidore chelydros. Idem 4.Georg.

Galbanvm, ni, pen.cor. ſuccus eſt ſiue lacryma ferulæ in Syria naſcentis, quam Metopium uocant, teſte Dioſco.lib.3. Græci χαλβάνην dicunt per ch, noſtri mutata aſpirata in ſuam mediam Galbanum uocant. Luc.lib.9. Hic ebulum ſtridet, peregrinaque Galbana ſudant. Pli.lib.12.ca.25. Dat & Galbanum Syria. Eſt etiam hoc nomine genus ueſtimenti delicatorum, à colore albo, ac ſublucido, quod nullos habet pilos. Iuue.Sat.2. Cærulea indutus ſcutulata & Galbana raſa.

Galbevm, ornamenti muliebris genus. Feſtus.

Galbinvs, a, um, pen.pro. mollis & laſciuus. Mart. Galbinos habet mores. Tunica quoque galbina a colore dicta eſt. Flauius Vopiſcus in Aurel. Inter hæc fuit tetricus chlamyde coccea, tunica galbina. Quanquam in hoc Vopiſci loco malim legere Tunica Gabina.

Galbvla, auicula, quæ uuis matureſcentibus, calamis & retibus capitur. Martial.libr.13. Galbula decipitur calamis & retibus ales, Turget adhuc uiridi cum rudis uua mero. Quidam eandem eſſe exiſtimant cum ea, quam Græci ἰκτερὸν appellant. Plin. tamen lib.33.cap.11. auctor eſt, quem Græci ἰκτερὸν uocant, à Latinis Galgulum appellari.

Galbvli, σφαιρίδια τῆς κυπαρίσσου, pilulæ cupreſſi arboris, in quibus ſemen reconditur. Varr.lib.1.de Re ruſt.

Gale, les, γαλῆ, à Græcis appellatur animal illud notum, quod Latini Muſtelam nominant: ut multis argumentis docet Sipontinus, recentiorum omnium Græcorum errorem redarguens, qui felem γαλῆν nominant. nam quæ de gale tradit Ariſtoteles, eadem omnia muſtelæ aſſignat Pli. neque ad felis naturam poſſunt accommodari.

Galea, leæ, Celata, elmo, κόρυς, inſtrumentum eſt ferreum ad capitis munitionem inuentum. Ci. in Verr. Galeas æneas. Pli.li.7.ca. 56. Galeam, gladium, haſtam Lacedæmonij inuenere.

Galeatvs, galea indutus: ut, Galeata Minerua, Ci.1.de Nat.Deo.

Galena, dicitur plumbi & argenti uena communis, quæ & μολύβδαινα uocatur. Pli.li.34.c.18. docet idem eodem lib.cap.16.

Galenvs, p.p. γαληνὸς, nomen medici excellentiſſimi, ex Pergamo Aſiæ urbe. Floruit temporibus Traiani adusque Antonini Pij tempora. Plurima reliquit de re medica uolumina.

Galeo, as, are, galeam induere. Hirt.5.Bel.Afr. Milites in campo iubet galeari, & ad pugnam parari.

Galeola, læ, κοτύλιον, cum accentu in antepenultima, uas ſinuoſum, a galeæ ſimilitudine dictum, auctore Nonio. Varr. de uita populi R. ubi erat uinum in menſa poſitum, aut galeola, aut ſinu?

Galeotae, γαλεῶται, erant uates quidam in Sicilia & Attica: a Galeote Apollinis filio, qui frater Telemeſſi eius fuiſſe traditur, qui Telmeſſum urbem in Caria condidit, oraculo ex Dodona accepto. Vnde Aelianus ſcribit Dionyſium tyrannum Galeotas ſolitum conſulere in Sicilia. Meminit horum Cic.lib.de Diuin.

Galeotes, tæ, γαλεώτης, ſpecies eſt ſtellionis, Plinij temporibus Italiæ incognitum. hic & Colotes & Aſcalabotes appellatur. Cice.de Diuinat. Plin.lib.29.cap.4.

Galerita, pen.pro. Lodola, κορυδαλὸς, auis quæ nunc Alauda dicitur. Varro galericum appellat, quia plumam elatam in capite habet galeri ſimilitudine. Pli.lib.10.c.49.

Galericvlvs, πιλίδιον, πιλίσκος. Suet. in Othone, cap.12. Galericulo capiti propter raritatem capillorum adaptato.

Galervs, ri, pen.pro. Capello, κυνῆ, πῖλος, pileus rotundus, a galeæ ſimilitudine dictus, ut inquit Varro. Iuue.Sat.6. Flauo crinem abſcondente galero.

Galesvs, ſi, fluuius iuxta Tarentum. Virg.lib.4.Geo. Qua niger humectat flauentia culta Galeſus. Hor.2.Car.Ode 6.

Galeos, γαλεός, piſcis eſt a Rhodijs olim maximo in pretio habitus, qui a noſtris etiam Muſtela dicitur. Pli.li.32.ca.2.

Galgvlvs, li, ἴκτερος, eſt, quæ ſi ſpectetur a quopiam morbo regio laborante, ſanatur æger, & auis emoritur. Pli.lib.30.ca.11.

Galla, fructus quercuum, κηκὶς. Pli.lib.20.cap.20. Ceruicis dolores cum galla & lini ſemine pari menſura ſedat. Virg.4. Georg. Proderit & tonſum gallæ admiſcere ſaporem. Gallam bibere ac rugas conducere uentri, ait Lucilius.

Gallia, γαλλία, Stephano, καὶ γαλατία Ptolemæo, Europæ pars: a candore populi dicta. Gala enim lac Latine dicitur. nã montes & rigor cæli ab ea parte Solis ardorem excludunt, ut eorum corpora non colorentur. Eſt autem triplex, Togata, Comata, & Braccata Gallia. Togata dicitur Ciſalpina, quæ ſcilicet inter alpes eſt, & rubiconem fluuium, antiquum Italiæ limitem: ita dicta, quòd populi illi, Romanorum more, toga uterentur. Braccata autem Gallia dicta eſt Gallia Narbonenſis, Romanorum prouincia: à braccis uilloſæ ueſtis genere appellata, quibus peculiariter

liariter eius prouinciæ homines utebantur. Comata cognominatur omnis tranſalpina Gallia, a comæ nutriendæ ſtudio. Hæc rurſus in tres partes diuiditur, Belgicam, Celticam, & Aquitanicã, quæ Aremorica ante dicta eſt. Nam à Scalde ad Sequanã Belgica: ab eo ad Garumnam, Celtica, eadẽq; Lugdunenſis: inde ad Pyrenæi montis excurſum. Cic. in Ant. Gallia comata, Aquitania.

GALLAECIA, regio eſt citerioris Hiſpaniæ. Pli. li. 4. cap. 20.

GALLICUS, ca, cum, quod eſt ex Gallia: ut Gallica terebra apud Colum. lib. de arboribus, c. 8. Alpes paſcens, præcipui candoris. Ager Gallicus, & Picenus, Cic. de Cl. Pli. lib. 16. cap. 15.

GALLICANUS, a, um, idem quod Gallicus. Cic. pro Quinctio.

GALLICAE, arum, genus calceamenti, quo utuntur Galli pluuioſo tempore. uulgus (inquit Baytius) uocat Galozas. Ci. 2. Phil. Nam quod quærebas, quomodo rediſſem: primum luce, non tenebris: deinde cum calceis & toga, nullis nec gallicis, nec lacerna. Quo tamen in loco omnia pene exemplaria habent, Caligis ſed corrupte, ut ſatis conſtat ex Gell. lib. 13. cap. 20.

GALLICINIUM, *Quella parte della notte quando cantano i galli*, ἀλεκτρυοφωνία, pars noctis, qua galli cantant, quæ eſt quarta caſtrenſis uigilia. Apul. lib. 2. de Aſino aureo: Noctis gallicinio uenit.

GALLINA, næ, *Gallina*, ὄρνις, ἀλεκτορὶς, auis nota. Teren. in Phorm. Anguis per impluuium decidit de tegulis: Gallina cecinit. Tria autem gallinarum genera enumerantur à Varrone de Re ruſt. li. 3. cap. 9. Villaticæ, Ruſticæ, ſiue agreſtes, & Africanæ. Villaticæ dicuntur uulgatiſſimæ illæ, quas in uillis & nonnunquam etiam in urbe alii uidemus. Ruſticæ, ſiue Agreſtes, medij cuiuſdam generis ſunt inter uillaticas & Africanicas: quæ Varronis tempore raræ erant in urbe: & in ornatibus publicis poni ſolent cum pſittacis, & merulis albis, alijsque rebus inuſitatis. Ideo autem dictæ ſunt agreſtes, quòd non in uillis, ſed fere in ſiluis oua facerent. Hæ primum allatæ ſunt è Gallinaria inſula maris Liguſtici: ubi hoc gallinarum genus, agreſte eſt, & ferum. paulatim deinde cicures factæ omnem Italiam impleuerunt, & ex Italia in Galliam & Germaniam tranſlatæ ſunt: à quibus ea de cauſſa Longobardicæ gallinæ uocantur. Tertium gallinarum genus eſt, quas quòd primum ex Africa in Italiam ſint tranſlatæ, Africanas uocauere. Hę (ut loco iam citato ait Varro) grandes ſunt, uariæ, gibberæ, & à Græcis Meleagrides appellantur. uulgus hodie uocat gallinas Indicas.

GALLINACEUS, a, um, *Di gallina*, ὀρνίθειος, quod ex gallinis eſt, ut Pullus gallinaceus, Varr. 3. de Re ruſt. cap. 9. Gallinaceum fel, Cic. 2. de Diu. Gallinacea oua, Varr. lib. 3. cap. 9.

GALLINACEUS, cei, ſubſt. *Gallo*, ἀλεκτρυών, ipſe gallus. Feſcennius Niger, ob unius gallinacei direptionem, decem commanipulares ſecuri percuti iuſſit. Pli. li. 37. ca. 10. & li. 8. ca. 7.

GALLINARIA, riæ, γαλλιναρία, inſula eſt in mari Tuſco ſecundum Italiam, contra montes Liguſticos, a gallinarum agreſtium copia, ut inquit Varro lib. 3. de Re ruſt. appellata. Eſt & ſilua Gallinaria, γαλλιναρία ὕλη, Cumis uicina, de qua Cic. in epiſt. ad Pætum. De hac Strabo ita ſcribit: Hoc in ſinu fructuoſis uirgultis frequens, & arboribus ſilua eſt, aquarum indiga.

GALLINARIUM, rij, *Pollaio*, ὀρνιθών, locus in quo aluntur gallinæ. Col. li. 9. Gallinaria conſtitui debent parte uillæ, quæ hybernum ſpectat orientem. Græci auctore Polluce νοσσεῖον, uulgus a pullis gallinaceis, Pullarium appellat.

GALLINARIUS, rij, & Gallinaria, riæ, *Gallinaio*, ὀρνιθοκόμος, qui & quæ gallinas curat. Pli. li. 10. ca. 55.

GALLULASCO, ſcis. Nouius poeta in Exodio, ut citat Nonius. Puerũ mulieri præſtare nemo ſcit, quanto melior ſit, cuius uox gallulaſcit, cuius ramus roboraſcit.

GALLO, as, βακχεύω, bacchor, gallos, Cybeles ſacerdotes, imitor. Varro Eudæmonibus, ut citat Nonius. Et deam gallantes uario retinebant ſtudio. Nonius.

GALLOGRAECI, iidem ſunt, qui Galatæ. eorum regio eſt Galatia, quam Gallorum aliquot populos inſediſſe, Pli. lib. 5. ca. 32. teſtatur, & Ptol. lib. 5. tabula Aſiæ prima. Str. quoque lib. 4. Teſtoſages è Narbonenſi, Tolistobogios, & Trocmos, è Celticis Galliæ profectos, Phrygiam, Cappadociæ & Paphlagoniæ uicinam, occupaſſe ſcribit. Meminit & Liu. lib. 38.

GALLOGRAECIA, γαλατία, regio Aſiæ minoris Cappadociæ, Bithyniæ, & Pamphyliæ finitima, quæ alio nomine Galatia dicitur: cuius incolæ Galatæ dicuntur, & Gallogræci.

GALLUS, a, um, ſicut Gallicus, & Gallicanus, quod originem habet ex Gallia. Sal. li. 4. Hiſt. Duæ Gallæ mulieres. Catul. de Berecyntiæ ad alta Gallæ Cybeles nemora ſimul.

GALLUS, li, γάλλος, Cybeles ſacerdos, à Gallo Phrygiæ fluuio, cuius aquam qui guſtaſſent, reddebantur inſani. Ouid. 4. Faſt. Amnis it inſana nomine Gallus aqua. Gallus gallinaceus ἀλεκτρυών, nota auis, nocturnus uigil, quem excitandis è ſomno in opera mortalibus, genuiſſe prouidentia diuina uidetur. Cic. 2. de Diuin. Democritus quidem optimis uerbis cauſſam explicat, cur ante lucẽ galli canant: depulſo enim de pectore, & in omne corpus diuiſo, & modificato cibo cantus edere, quiete ſatiatos. Et paulo ante: Quia galli uicti ſilere ſolent, canere uictores. Galli item Europæ populi ſunt: de quibus in dictione Gallia. Gallus item fortunam corporis ſignificat, ut inquit Quinct. id eſt, caſtratum: nam tales erant Galli ſacerdotes Cybeles. Fuit item hoc cognomen Cornelij præſtantiſſimi poetæ, cuius etiam hodie aliquot extant fragmenta. Hic primus Aegypti præfectus fuit, Auguſto Cæſari familiariſſimus: cuius tamen iuſſu, cum in proditionis ſuſpicionem ueniſſet, fuit interfectus.

GAMMARUS, ri, pen. cor. ἀστακὸς, aquaticum animal, ſimile cancro: uel (ut quidam putant) ipſe cancer, cui bina brachia denticulatis forcipibus ad caput porriguntur. Martia. lib. 2. Concolor in noſtro gammare lance rubes. Iuuen. Saty. 5. Sed tibi dimidio conſtrictus gammarus ouo Ponitur. Veneti adhuc hodie nomen retinent. Plin. lib. 9. cap. 13. Leonem appellat quod nomen Maſſilienſes etiam habent.

GANEA, æ, & ganeum, *Bordello*, χαμαιτυπεῖον, πορνεῖον, ἀσωτεῖον, lupanar meretricum, guloſorum diuerſorium, in terra, non, ut cœnacula ſuperius. Eſt enim locus abditus, & uelut ſubterraneus, uinolentiæ & libidini aptus. Cic. in Piſ. Paulisper ſtetimus in illo ganearum tuarum nidore. Terent. in Ad. Credo abductum in ganeum. Pli. tamen accepiſſe uidetur pro ipſa ingluuie, cibarijsque. ait enim de porco lib. 8. Neque alio ex animali numeroſior materia ganeæ.

GANEONES, *Bordellieri*, ἄσωτοι, dicti à ganeis, teſte Nonio, quẽadmodum Popinones a popinis, qui ganeas frequentant. Varro in Mod. Et hoc intereſt inter Epicurum, & ganeones noſtros, quibus modulus eſt uitæ culina. Cic. in Cati. Quis ganeo? quis adulter? Teren. in Heaut. Helluo, ganeo, damnoſus.

GANGES, gis, & Gangetis, γάγγης, Indiæ fluuius maximus, qui uniuerſam ſecat Indiam, ſecum aureas arenas trahens, alio nomine Phyſon a Græcis dictus, quem ſacrę litteræ inter eos annumerãt, qui de paradiſo profluunt. Fontes eius alij incertos eſſe tradunt, uicinaque omnia rigare, alij in Scythicis naſci, ipſamque Indiam ſecare dixerunt, fluereq; in eum triginta amnes. Minima Gangis latitudo per octo millia paſſuum, maxima per uiginti patet. altitudo, ubi uadoſiſſimus eſt, menſuram centum pedum implet. Dictus Ganges a Gange Aethiopum rege, ut ait Suidas. Ouid. lib. 4. Metam. Decolor extremo qua cingitur India Gange.

GANGETICUS, ca, cum, γαγγητικὸς, à Gange fluuio deductum. Colum. lib. 8. cap. 8. Gangeticas & Aegyptias aues.

GANGLION, γάγγλιον, tumor in capite, uel collo. Celſ. lib. 7.

GANGRAENA, næ, *Gangrena*, γάγγραινα, caro emortua ex hulcere, uel inflammatione: cui niſi opportuno remedio occurratur, ad uicina proſerpit: παρὰ τὸ γραίνω τὸ ἐσθίω, hoc eſt, à comedendo, ſeu depaſcendo. Lucil. libro. 5. Sat. Serpere uti gangræna malo. Varr. Si ob eam rem gangræna non ſit ad brachium uentura. Vide Celſ. lib. 5.

GANNIO, is, niui, uel gannij, itum, *Far uoce di uolpe*, κνυζάομαι, proprie uulpium eſt, teſte Donato: dicitur tamen & de canibus, cum elato ululatu, dolorem quendam, gaudiumve teſtari uidentur.

GANNITIO, & Gannitus, κνυζηθμὸς. Lucretius. Longe alio pacto gannitu uocis adulant. Inde ad homines tranſlatum. Perſius Saty. 5. Secretam gannit in aurem. Hinc Ogganio, in aurem ſecreto loquor. Apul. lib. 2. In aurem mulieris oggannit. Aliquando multum dico, inculco. Plaut. in Aſin. Cui nunquam unam rem me licet ſemel præcipere, fieri, quin centies eandem imperem, atque oggänniam.

GANYMEDES, γανυμήδης, Trois filius, formoſiſſimus puer, quem cum Iuppiter deperiret, iuſſit in cælum ab aquila portari, & ſibi à caliculis eſſe, repudiato miniſterio Hebes, quæ ante illius raptum miſcendo nectari præerat. Hanc fabulam tangit Virg. 1. Aeneid. cum inter cauſſas odij Iunonis in Troianos, recenſet rapti Ganymedis honores. Higinus in Aſtronom. Poet. tradit Ganymedem inter ſidera tranſlatum conficere ſignum illud, quod Aquarium uocamus.

GARAMANTES, γαράμαντες, populi interioris Lybiæ Pſyllis finitimi, à Garamante Apollinis filio cognominati, qui ibi Garamantam oppidum ex ſuo nomine condidit.

GARAMANTICUS adiectiuum: ut, Garamantica ſigna, apud Sil. li. 1.

GARGANUS, ni, p. c. γάργανος, mons in Apulia, cuius accolæ proprie Appuli dicuntur. hodie uulgo uocant Montem S. Angeli. Lucan. li. 4. Appulus Adriacas exit Garganus in undas.

GARGARIDIO, dias, τονθορύζω, φλυαρέω, antiquis idem erat quod garrio. Varro in epiſt. ad Fuſium, ut citat Nonius.

GARGARUS, gari, & in plurali num. Gargara, γάργαρα, cacumẽ eſt mõtis Idæ, teſte Macrobio, in ea parte, ubi ad Myſos declinat: tanta frugum ubertate affluens, ut quoties infinitum rei alicuius numerum uelimus denotare, à Gargarorum frugibus ſumamus ſimilitudinem. Vnde & Ouid. li. 1. de Arte amandi, cum uellet Romanarum puellarum numerum immenſum oſtendere, dixit tantam eſſe Romæ puellarum copiam, quantam in Gargaris ſegetum.

GARGARIZATIO, & Gargarizatus uerbalia. Pli. libro 21. cap. 19. & lib. 30. cap. 4.

GARGARIZO,

Gargarizo, as, are, γαργαρίζω, eſt liquorem ore hauſtum ſæpe ad gurgulionem, id eſt guttur reuocare. Plin. libro. 20. cap. 17. Celſ. lib. 4. cap. 2.

Garyophyllum, garyophylli, ſeu potius Caryophyllon, *Garofalo*, καρυόφυλλον, frutex eſt, teſte Ruellio, in Oriente naſcens, ſambuci forma, ſemine grano piperis grandiori, fragilioriq́; , ex atro rufeſcente, in claui modum capitato, exertis in aduerſum quatuor denticulis ſeſe ſtellatim decuſſantibus, prominulo apice, quadrati alueoli ſinu medio umbiculatim prodeunte.

Garrio, garri, garrium, uel garrii, *Ciarlare, ragionare nettamente, garrire*, στωμύλλω, φλυαρέω, ἀδολεσχέω, inepte loquor. Ci. l. 2. de Or. philoſophi garrire cœperunt. Proprie tamen Garrire eſt auium.

Garrulus, a, um, *Garrulo, ciarlone*, ἀδόλεσχος, inepte loquax. Terẽ. in Ad. Ne quid de fratre garrulæ illi dicerem. Sed hæc ſignificatio eſt metaphorica. proprie enim aues garrulæ dicuntur. Vir. 1. Ge. Garrula cum tignis nidum ſuſpendit hirundo. Garrulus cantus, Pli. li. 10. ca. 29. Garrula ſiſtra, Mart. lib. 14.

Garrulitas, tis, *Ciancerie*, ἀδολεσχία, actus ipſe garriendi. Mart. li. 5. Auctoris pereunt garrulitate ſui. Pli. li. 26. c. 2. Quinct. lib. 2. cap. 4. Ouid. 5. Metam.

• Garum, ri, γάρον, liquamen eſt ex inteſtinis piſcium ſale maceratis: ita dictum, quòd primum ex garo piſce confici ſolet. Pli. li. 31. ca. 8. Liquoris genus, quod garum uocauere, inteſtinis piſcium, ceteriſq; quæ abiicienda eſſent, ſale maceratis. Mart. lib. 13. Nobile nunc ſitio luxurioſa garum.

Garus, ri, γάρος, piſcis eſt ex genere locuſtarum, ex cuius inteſtinis primum garum confici cœpit. Pli. li. 31. c. 7. & li. 32. c. 1.

Garumna, næ, nobis Galliæ fluuius eſt, Celtas ab Aquitanis diuidens. Vide Melam.

Gaudeo, gaudes, gauiſus, *Allegrarſi, dilettarſi*, χαίρω, γηθέω, eſt ſecũ, & apud ſe lætari, neq; reſpicit alium: cõtra Gratulor, eſt alterius cauſſa lætari. Ci. Cœlio: Mihi gaudeo tibi gratulor. Ter. in Hea. Gaudere adeo occepit, quaſi qui cupiunt nuptias. Differunt autem gaudeo, & lætor nam gaudere dicimur, cum re aliqua exhilaratur animus, nullum tamen eius foris apparet indicium. contra lætari quis dicitur, cum ita mouetur animus, ut in uultu & geſtibus lætitiæ ſigna prodantur. Cic. 4. Tuſc. Vt confidere decet, timere nõ decet: ſic gaudere decet, lætari non decet. Quandoq; cũ ablatiuo conſtruitur, & tunc accipitur pro delectari. Virg. in Buc. Numero Deus impare gaudet. Cic. de Sen. Quam gaudebat bello Punico ſuo Næuius. Interdum etiam habet poſt ſe accuſatiuũ Gaudium nam quemadmodum dicimus uiuere uitam, ſomniare ſomnia: ſic, gaudere gaudium Cœlius Cic. In theatrum Curionis Hortenſius introiit, puto, ut ſuum gaudium gauderemus li. 2. Voti gaudeo. Gaudere in ſinu, prouerbialis locutio, quam & poetæ uſurpant, ſignificat, ſecum lætari. Cic. li. 3. Tuſc. in ſinu gaudeant, glorioſe loqui deſinant. Tibul. Qui ſapit, in tacito gaudeat ille ſinu. Propert. li. 2. In tacito cohibe gaudia clauſa ſinu. Congaudeo, ſimul gaudeo, συγχαίρω. Adgaudeo, ἐπιχαίρω, gratulor. Lact. li. 4 Ego, cui adgaudebat: hoc eſt, quaſi applaudebat.

Gaudiolum, χαρμάτιον, & compoſitum Gaudiloquus, qui cũ gaudio loquitur, ut apud Plau. Dictum Gaudium, quaſi Gaurium. Græci enim γαυρὸν lætum, glorioſum dicunt.

Gaudium, dij, *Allegrezza, gaudio*, χαρά, χάρμα, eſt affectio animi alicuius præſentis boni opinione concepta: & proprie cum exhilaratur animus aliqua re, neque tamen ita ad exteriora diffunditur ultra modum, ut facile appareat. Cice. 4. Tuſc. Cum ratione animus mouetur placide, atque conſtanter, tum illud gaudium dicitur: cum inaniter, & effuſe exultat, tum illa lætitia geſtiens, uel nimia dici poteſt.

Gavia, auis eſt aquatica in petris nidificans. Pli. li. 10. c. 32.

Gaulus, γαυλὸς, nauis genus. Feſt. Eſt item inſula Siciliæ adiacens ab ea parte, qua Africam ſpectat. Pli. li. 3 c. 8.

Gauranus, a, um, ut gaurani montes, apud Pli. li. 3. c. 5. Gauranum uinum, quod in ſummis agri Falerni iugis naſcebatur: nam quod in mediis, Fauſtianum, quod in imis Falernum dicebatur. Pli. lib. 14. cap. 6.

Gaurus, γαῦρος, mons Campaniæ, Maſſicis, & Surrentinis propinquus, in quo naſcitur uinum præcipuæ bonitatis. Cic. contra Rullum. Statius lib. 3. Silu. Bacchæi uineta madentia Gauri.

Gausape, p. c. γαύσαπον, ἀμφίμαλλον, ἀμφίταπον, nomen indeclinabile, ueſtis militaris, ſeu ſtraguli genus, quod olim ex ſtramento confici ſolet, quanquam poſtea etiam ex lana fieri cœpit maioribus uillis: quo etiam in urbe utebantur, hyberno potiſſimum tẽpore, aduerſus frigoris tempeſtatũq; iniurias. Pli. li. 8. c. 48. Apud antiquiſſimos inuenitur Gauſapes, is, Gauſapa, gauſapæ, & Gauſapum gauſapi. Oui. li. 2. de Arte amandi: Gauſapa ſi ſumpſit, gauſapa ſumpta proba. Perſ. Sat. quarta poſuit Gauſape pro barba hirſuta & prolixa.

Gausapina, penula, uilloſæ ueſtis genus, quo hyberno tempore, & frigido utebantur. hanc deſcribit Mart. in Diſtichis. Pro eodem dicitur & gauſapina. Idem: Menſe uel auguſto ſumere gauſapinas.

Gaza, zæ, *Maſſeritia, ricchezza*, γάζα, dictiu Perſica ſignificãs opes, ſupellectilem, & omne quod poſſidemus. Pomponius Mela, Gazam Perſæ ærarium uocant. Curtius li. 3. pecuniam regiam (gazã Perſæ uocant) cum pretioſiſſimis rerum efferri iubet. Virg. 5. Aen. Et gaza lætus agreſti. Cic. 2. Offi. Omni Macedonum gaza potitus eſt Paulus. Eſt etiam Gaza nomen ciuitatis in Perſide, ita dicta, quòd Cambyſes eo, uelut in muniτiſſimam totius regni arcem, omnes opes pecuniamq; congeſſerat.

Gazeticus, ca, um, quod eſt ex Gaza urbe Perſica, circa quam nobiliſſima uina naſcebantur, teſte Mela. Sidonius in Fauſtum: Vina mihi non ſunt Gazetica, Chia, Falerna.

G ANTE E

Gebenna, mons eſt in Gallia, Aruernos ab Heluijs diuidens ab ea parte, qua Cadurci & Ruteni Aruernos ſpectant. Cæſ. li. 7. Bell. Gal. Luc. li. 9. in plurali numero uſus eſt, pro oppido in Gebenna monte ſito: Pendentes rupe Gebennas.

Geenna, geennæ, γέεννα, quid ſignificet, explicat Hiero. hiſce uerbis: Erat (inquit) idolum Bahal iuxta Hieruſalem ad radicem mõtis Mora, in quibus Siloa fluit. Hæc uallis & parua campi planities irrigua erat, & nemoroſa, plenaq; delicijs, & lucus in ea idolo conſecratus. In tantam autem populus Iſrael uenerat dementiam, ut deſerto templo uicinia ibi hoſtias immolaret, rigorem religionis deliciæ uincerent, filioſq; ſuos incenderent dæmonibus, uel initiarent. Et appellabatur locus ipſe Geennon, id eſt, uallis filiorum Ennon. Duplicem autem eſſe gehennam nimii ignis & frigoris, in Iob pleniſſime legitur.

Gelabilis, gelabile, *Che ſi puo congelare*, πήγνυσθαι δυνάμενον, qđ gelu durari poteſt, à quo Ingelabilis. Gell. li. 17. c. 8.

Gelasco, is, ere, *Agghiacciarſi*, κρυσταλλοῦσθαι, Gel. l. 17. c. 8. Vina rariter congelaſcunt. Pli. li. 14. ca. 21. Vini natura non gelaſcit.

Gelasini, p. p. γελασῖνοι, dentes anteriores, quos ridendo oſtendimus, ἀπὸ τοῦ γελᾶν, hoc eſt, à ridendo. Gelaſini item lineæ ſunt, quæ in ridendis facie apparent. Mart. li. 7. Nec grata eſt facies, cui gelaſinus abeſt. Item mimi, qui geſticulatione faceta populum oblectant. unde Gelaſinus ille Plautinus.

Gelicidium, dii, κρυμὸς, κρύμενος, ipſum gelu. Col. li. 2. c. 8.

Gelidus, da, dum, p. c. *Gelido, freddo, gelato*, κρυερός. frigidus, Vir. li. 3. Aen. Gelidusq; coit formidine ſanguis. Gelidus æther Virg. 8. Aene. Gelidus amnis, gelida rupes, gelidum flumen, apud eundẽ. Gelidæ naturæ ſidus, Pl. lib. 2. c. 86. Gelida abſolute: ſubaudi aqua. Hora. 2. Carm. Sat. 7. Perfundit gelida. Gelide, aduerb. Horat. de Arte: Res omneis timide, gelideq; miniſtrat. Hinc Egelidus, qđ non eſt calidum, neq; frigidum, (nam e, quandoque priuationem denotat) quamuis Seruius pro ualde frigido expoſuerit. Suetonius de Auguſto: Perfundebatur egelida aqua, uel ſole multo tepefacta. Ouid. Sed gelidum Boream, egelidumq; Notum. Vbi gelido egelidum oppoſuit. Prægelidus, ualde gelidus, unde ſuo loco. Cic. in Catil. Si aquam gelidam biberint.

Gelatio uerbale, Pli. lib. 7. Hinc Congelo, pen. cor. Colum. lib. 2. Regelo, ſuo loco.

Gelatus caſeus. Idem libr. 7. cap. 8. Et neutro genere, Plin. libro 15. cap. 6.

Gelo, gelas, *Agghiacciare*, κρυσταλλοῦμαι, πήγνυμαι, interdum actiuum eſt, idem ſignificans quod frigore aſtringo. paſſiuum Gelor legitur apud Iuuenal. Sat. 6. Pauidoq; gelantur Pectore. Sic Gelatum lac. Col. lib. 10. ca. 38.

Gelu, *Gelo, ghiaccio*, κρυμὸς, κρυμνὸς, aquæ concretio ex frigore. Aliquãdo pro frigore, unde gelidum frigidum dicimus. Antiqui etiã Gelus, geli dixerunt, teſte Nonio, & ſimiliter Gelum geli. Lucr. lib. 6. Demittit qua ſæpe gelum.

Gemebundus, στονόεις, abunde gemens, Ouid. 14. Metam. Ille quidem totam gemebundus obambulat Aetnam.

Gemellar, aris, neut. ge. uaſis genus, cui fortaſſis ex eo inditum nomen, quòd geminas menſuras contineat. Col. li. 12. c. 50.

Gemellipara, p. cor. διδυμοτόκος, Latonæ epitheton, quæ Apollinem & Dianam uno partu edidit. Oui. 5. Faſt. Cur ua Gemellipara ſpicula ferre deæ.

Gemellus, a, um, *Gemello*, dimin. à Geminus. Virg. Ecl. 2. Modo ambque gemellos. Gemellæ uites, è Col. li. 3. ca. 2. dictæ ſunt, ab uuis ſemper geminis. Pli. lib. 14. ca. 2.

Geminatio, uerbale. Cic. 3. de Orat. Geminatio uerborum habet interdum uim, interdũ leporem. Congemino. Pla. in Amph. Omnes congeminauimus. Ingemino, repeto, duplico. Virg. lib. 1. Ge. Aut quater ingeminant.

Geminatus ſol, Cice. de Nat. Geminata ars, Plin. libro. 29. cap. 1. Geminata uictoria, Liu. 1. ab urb. Geminatus honor, idem libr. 9. Bel. Maced.

Gemino, nas, pen. corr. duplico. Terent. in Adelph. Geminabit, niſi caues.

Geminus, na, num, *Doppio*, δίδυμος, proprie idem eſt quod duo. Virg. li. 6. Sunt geminæ Somni portæ. Vnde gemini dicuntur duo uno partu editi. Virg. lib. 8. Aeneid. Geminos huic ubera circum Ludere pendentes pueros. Si autem tres fuerint, Trigemini dicuntur; ſi quatuor, Quatergemini. Colum. lib. 4. Albanas equitiæ familiæ

nalis trigeminorum matres. Quandoq; pro ſimili ponitur. Pacuuius: Par fortitudo, gemina confidentia. Cic. pro Roſcio: Par auaritia, ſimilis improbitas, eadem impudentia, gemina audacia. Idẽ pro Roſc. Com. Simillima, & maxime gemina, ſocietas hereditatis eſt. Eſt etiam cæleſte ſignum, quod Aſtrologi uocant Geminos, Caſtorem & Pollucem intelligentes, qui à matre Leda uno partu creduntur editi: de quibus Seneca: In magna tempeſtate apparent quaſi ſtellæ cælo inſidentes, adiuuariq; ſe tunc periclitantes exiſtimant Pollucis & Caſtoris nomine. A Columella dicitur Geminum aſtrum, quod x iiii. Kalendas Iunij ſol ingreditur. Geminus etiam Iani epithetum eſt, quòd gemina facie pingi ſoleat: cuius rationem hanc affert Macrobius, quòd Ianus omnium ſui ſeculi fuerit prudentiſſimus: neque ſolum ea uiderit, quæ ante ſe erant, hoc eſt, præterita, uerumetiam ea quæ poſt ſe erant, hoc eſt futura proſpexerit.

GEMMA, gemmæ, *L'occhio della uite, gemma*, ὀφθαλμὸς, oculus uitis, quem primo emittit. Vir. Turgẽt in palmite gemmæ. Ci. de Amicitia: Exiſtit tanquam ad articulos ſarmentorum ea, quæ gemma dicitur. Ab huius ſimilitudine, Gemma uocatur omnis lapis pretioſus, ſiue pellucidus ſit, ſiue non, λίθος τίμιος. Virg. 5. Aen. Et tereti ſubnectit fibula gemma.

GEMMO, mas, eſt gemmas in uitibus, ac arboribus emittere. Ci. 3. de Orat. gemmare uites, ruſtici dicunt. Sic Colu. lib. 4. cap. 24.

GEMMASCO, is, ere, *Pullulare, gemmare*, ὀφθαλμίζειν, eſt gemmas emittere. Pli. lib. 17. cap. 15. Vt gemmaſcere incipiente, ligetur calamus, Col. lib. 5. ca. 10. Nucem Græcam ſerito circa Kal. Ian. quę prima gemmaſcit. Accipitur item Gemmaſcere pro, gemmæ duritiem & formam acquirere. Plin. lib. 37. cap. 10.

GEMMANS, ut Gẽmantes alæ pauonis, lucentes in modum gemmarum. Mart. lib. 13. Gemmantes explicat alas. Herbæ gemmantes rore, coopertæ rore, tanquam lucidis gemmis, Lucr. lib. 2.

GEMMATVS, a, um, *Adornato di gemme*, gemmis inſtructus, & ornatus. Plin. lib. 37. cap. 2. Monilia gemmata, Oui. 10. Metam. Gemmati magna ſpecie annuli, Liu. 1. ab urbe.

GEMMEVS, a, um, *Di gemma*, quod ex gemma eſt. Ci. 6. in Verr. Mit tẽtrullam gemmeam rogatum. Radix gemmeæ rotunditatis, id eſt, rotunda in modum gemmæ, Pli. lib. 18. cap. 7.

GEMMIFER, a, um, ut Gemmiferi amnes. Plin. lib. 37. cap. 13. Gemmiferi amnes ſunt Aceſinus, & Ganges. Corona gemmifera, Val. Flac. Argon. 5. Mare gemmiferum, Prop. lib. 3. eleg. 4.

GEMMVLA diminut. à gemma, quo etiam flores ſignificantur, quibus, tanquam gemmis, uerno tempore cuncta pinguntur. Apul. li. 10. quòd uer in ipſo ortu gemmulis floridis cuncta depingeret.

GEMISCO, is, ere, gemo: ut Ferale gemiſcunt, Claud. 3. de rap.

GEMMOSVS, ſa, ſum, multis gemmis exornatum. Apul. lib. 5. gemmoſis monilibus onuſtas.

GEMO, is, ui, itum, *Gemere*, στένω, στενάζω, eſt prę animi anguſtia in ſonum prorumpo. unde Gemitus, στεναγμὸς, Mart. lib. 9. Qui ſeruitute gemis eſſe diu. Per metaphoram etiam de iumentis, & rebus inanimatis dicitur, cum turmo pondere preſſa ſonum edunt. Virg. 6. Aen. Gemuit ſub pondere cymba. Pli. in Epiſt. Cum ſtridunt funes, curuatur arbor, gubernacula gemunt. Legitur etiã Gemor paſſiuum, pro deploror. Cic. ad Att. li. 2. Hic ſtatus una uoce omnium gemitur. Quandoque pro flere, aut canere, de iis ſolum auibus, quæ flebilem cantum habent, ut turtur, & columba. Virg. 1. Ecl. Nec gemere aeria ceſſabit turtur ab ulmo.

GEMITVS, us, *Gemito, ſoſpiro*, στεναγμὸς, ſuſpirium. Ci. 6. in Verr. tantus eſt gemitus factus. Gemitus delphini eſt ſimilis humano. Pli. lib. 10. cap. 26. Legitur & Gemiti, in genitiuo Plaut. in Aul.

GEMONIAS ſcalæ, dicebantur, ad quas corpora damnatorum impacto unco trahebantur. Corn. Tacitus. Corpus Sabini in gemonias trahunt. Pli. lib. 8. cap. 40. & Suet. in Tib.

GEMVRSA, tuberculum ſub pedum digitis naſcens: ita dictum, quòd gemere faciat eum, qui id gerit, inquit Feſtus. Pli. lib. 26. cap. 1.

GENA, næ, *Guancia, gota*, βλέφαρον, ὑμμετόφυλλον, eſt membrana tam ſuperior, quàm inferior, quæ tegit oculum: Cic. in Piſ. Pilnſæ genæ, dentes putridi. Ter. Hodie non compreſſi genam genæ. Pl. Aquatilia non habent genas. Ex his Plinij locis luce clarius oſtẽditur Genas eſſe duo illa oculorum opercula, quibus coeuntibus, pupilla obtegitur, quas uulgus imperitum uocat Palpebras: cum Palpebræ, eodem Pli. teſte, ſint pili illi in ciliis, hoc eſt, in extremo ambitu genarum, quas etiam defluere tradit iis, qui plus ſatis Veneri indulgent. Genæ etiam dicuntur partes illæ ab oculis ad mentum, quæ barba ueſtiuntur: quæ & malæ dicuntur dictæ genæ, quod in his pili gignantur. Vir. 8. Aen. Tum mihi prima genas ueſtibat flore iuuentus. Vide Pli. lib. 11. cap. 37.

GENEALOGIA, giæ, *Genealogia*, ſermo de origine generationis. Cic. 3. de Nat. qui à genealogiis antiquis ſic nominantur.

GENER, ri, *Genero*, γαμβρὸς, filiæ meæ uir, quaſi generis propagator: adhibetur enim ad genus augendum. Cic. Att. Se ad generi pedes abiecit: Perſ. Sat. 2. Hunc optent generum rex, & regina.

GENERALIS, le, γενικὸς, καθολικὸς, uniuerſalis, ad omnes pertinens. Quinct. lib. 9. cap. 1. Ci. 1. de Inuent. Cum de genere negotii controuerſia eſt, conſtitutio generalis uocatur.

GENERALITER, γενικῶς, καθόλου, ſimul omnia ſub genere amplectendo. Ci. 1. de Inuent. Ipſum generaliter definire, difficile eſt. Pli. in Epiſt. Memini te quædam notaſſe generaliter.

GENERATIM, κατὰ γένη, per ſingula genera, ſeu per ſingulas ſpecies. Vir. li. 2. Geor. Quare agite ò proprios generatim diſcite cultus Agricolæ. Generatim diſtributi in ciuitates, Cæſ. 7. Bell. Gal. Aliquando generatim dicitur non per ſingula genera, ſed generaliter, confuſe, κεφαλαιωδῶς, Ci. lib. 2. de Orat. Infinitum mihi uidetur id dicere, in quo aliquid generatim quæreretur, hoc modo, Expetendane eſſet eloquentia, expetendine honores.

GENERABILIS, le, quod facile generatur. Pli. lib. 2. ca. 45. Hic eſt ille generabilis rerum naturæ ſpiritus. Hinc Congenero, συγγεννάω, pro adiungo, aſſocio. Ennius: Quem mihi congenerat affinitas. Degenero, de quo in dictione Degener. Ingenero, quod modo ſignificat genero, modo gignẽdo inſero. ἐγγεννάω, ἐγγεννάω. Lactan. li. 6. Deus cum hominem primum fingeret, mirabili prouidentia ingenerauit ei prius iſtas animi cõmotiones, ut poſſet capere uirtutẽ. Cic. li. 1. Offi. Natura homini ingenerat præcipuum quendã amorẽ in eos, qui procreati ſunt. Progenero, generationẽ propago. Col. Humidæ res, & ſiccæ, quas terra progenerat, facile uitiatur. Hinc Progenies, ꝓ genere, & familia. Regenero, ἀναγεννάω, rurſus genero. Lact. li. 4. Ex eorũ ſemine regenerari eũ iuſſit.

GENERASCO, is, re, *Naſcere*, γίγνομαι, naſcor. Lucr. lib. 3. Cur omnia membris Et ineunte æuo generaſcunt, ingenioq;.

GENERATIO, onis, γένεσις. Pli. lib. 10. cap. 52.

GENERATOR, oris, γεννήτης, genitor, procreator. Ci. de Vniu.

GENERO, generas, *Generare*, γεννάω, gigno, fœtum procreo: & proprie de maribus dicitur. Virg. 8. Aen. At Maiã (auditis ſi quicquã credimus) Atlas, Idem Atlas generat. Ci. in Partit. Quemadmodum quiſque generatus, quemadmodum educatus. Inuenitur tamen etiam de feminis. Pli. lib. 8. cap. 44. Quæ non primo initio generare cœperit. Et de herbis, Gel. lib. 5. cap. 6. Per tranſlationem pro inuenire. Quinct. li. 10. cap. 2.

GENEROSE, γενναίως: ut Perire generoſius, Hor. 1. car. ode 38.

GENEROSITAS, tatis, nobilitas. εὐγένεια. Colum. lib. 3. Quæ pretio parata diſponitur, certam generoſitatis fidem non habet. Interdũ idem, quod magnanimitas. Generoſitas tauris eſt in aſpectu, Pli. lib. 8. cap. 45.

GENEROSVS, ſa, ſum, *Generoſo, nobile*, γενναῖος, εὐγενὴς, nobile, & præclaro genere ortum. Pap. 5. Sylu. Titulis generoſus auitis. Suetonius in Tib. Condemnatam generoſiſſimam feminam Lepidã, in gratiam Quirini conſularis, prædiuitis, & orbi. Per tranſlationem accipitur pro magnanimo. Ci. lib. 3. Off. De imperio certantum cum rege generoſo, atque potenti. Transfertur & ad inanimata: ut cum dicimus arbores generoſas, & nitem generoſam, & ipſum etiam uinum generoſum. Horat. lib. 1. Epiſt. Ad mare, cum ueni, generoſum & lene requiro. Virg. lib. 1. Georg. Continuo pecoris generoſi pullus in aruis. Colu. lib. 3. Vlmus, quam Atiniam uocant ruſtici, generoſiſſima eſt.

GENESIS, pen. cor. huius geneſeos, *Generatione*, γένεσις. Latine generatio accipitur & pro ſidere natalitio, quod cõuerſione cæli oritur eo momento, quo quis naſcitur. Iuuen. Saty. 14. Nota mathematicis geneſis tua. Idem Sat. 6. Inſpecta geneſi collyria poſſit. Suet. in Veſpa. Monentibus amicis cauendum eſſe Metium, quòd uulgo crederetur geneſim habere imperatoriam, inſuper conſulem fecit. id eſt, quòd opinio eſſet, à mathematicis prædictum eſſe, fore ut imperaret.

GENETHLIACI, orũ, *Coloro che pronoſticano delle natiuitati*. γενεθλιακοὶ, qui ex die & hora natiuitatis, quos horoſcopos uocant, fortunam hominis, & ſucceſſum pronunciant. Gell li. 14. cap. 1.

GENEVA, oppidum eſt allobrogũ ad Lemanum lacum, proximum Heluetiis, quod etiam hodie nomen retinet. Cæſ. Bel. Gal. lib. 1. ex quo deprehendi poteſt error eorum, qui hoc oppidum Gebennam appellant: cum Gebenna, eodem Cæſare teſte, ſit mons ille, qui Auernos ab Heluiis diuidit. De quo inde ſuo loco. Glareanus in Annot. in eum Cæſaris locum ſic inquit: Quatuor hæc nomina Genua, Geneua, Genabum, & Gebenna, multum obſcuritatis lectori ingerunt, ac non attentum ſæpe feſellerunt: quæ ipſa longe diuerſa ſunt. Genua enim Ligurum caput in Italia ad mare eſt noſtrum: Geneua uero Allobrogum, ad oſtia Lemani lacus, ubi Rhodanus exit. Genabum Carnutum oppidum ad Ligerim amnem, hodie, ut quidam putant Aurelia: denique Gebenna mons eſt, qui Heluios ab Auernis ſeparat: ut li. 7. Cæſar.

GENIALIS, & hoc geniale, quod ad genium naturæ & uoluptatis Deum pertinet: ut Genialis dies, lætus, & uoluptarius. Iuue. Genialis agatur Iſta dies. Genialis torus, ſiue lectus, θάλαμος, γαμικὸς, qui in nuptiis ſternitur in honorem Genii. Virg. 6. Aen. Lucent genialibus altis Aurea fulcra toris. Cic. pro Cluent. Lectum illum genialem. Virg. 1. Geor. Inuitat genialis hiems. Genialis homo, hoc eſt, hoſpitalis & dapſilis.

GENIALITER, opipare & laute. Ouid. 11. Met. hoſpitis aduentu feſtum genialiter egit.

Genicvlatim, γονυδὸν, per genicula. Pli. lib. 11. cap. 11.

Genicvlatvs, ta, tum, πολυγόνατον, quod frequentibus geniculis conſtat, ut heliotropium, quæ ob id Genicularis herba uocatur. Cice. de Sen. Culmo erecta geniculato, uaginis iam quaſi pubeſcens includitur.

Genicvlvm, li, γόνυον, dimin. à genu. Genicula dicuntur ſtipulæ, uel, caulis herbacei internodia, & ueluti articuli ac nodi quidam. Plin. lib. 16. cap. 39. Arundini in geniculo.

Genista, geniſtæ, *Ginestra*, σπάρτιον, arbuſcula quædã humilis eſt, fronde minuta, flore luteo, apibusq; gratiſſimo, ſemine lenticulis haud abſimilis, quod Phaſeolorum modo ſiliquis innaſcitur. ita dicta, quòd in modum genu flexilis ſit ad nexus. Vide Ruell. lib. 1. cap. 84. & lib. 3. cap. 100. 42. Plin. lib. 21. cap. 9. Florem eſſe dixerim geniſtas. Mart. Non pyra, quæ lenta pendent religata geniſta. Virg. 2. Geor. Molle ſiler, lentæq; geniſtæ. Humiles geniſtæ, ibidem.

Genitalis, & hoc genitale, *Genitale, natio*, γενεθλιακὸς, idem eſt quod natalis. unde genitale ſolum, dicimus patriam in qua nati ſumus, quod & natale ſolum appellatur. Et Genitalem diem, quo ſcilicet in lucẽ editi ſumus. Genitalia ſemina, quibus aliquid procreatur & gignitur. Vir. l. 2. Geor. Vere tument terræ, & genitalia ſemina poſcunt. Col. lib. 7. ca. 9. Feminis uuluæ cicatricibus clauduntur, ne ſint genitales. id eſt, ne poſſint generare. Genitalia mẽbra, ſiue genitales partes, τὰ αἰδοῖα, dicuntur pudenda, tam in uiro, quam in femina. Col. li. 7. Genitalia ſubſtantiue, tam de membro uirili, quàm ceterorum animalium. Pli. lib. 10. cap. 63. Genitaliter, Lucr. li. 4. Vt ſemina poſſint Seminibus commiſceri genitaliter apta.

Genitor, toris, *Genitore, padre*, γονεὺς, γεννήτης, ὁ γεννήσας, pater dicitur, qui ſcilicet genuit. Cic. de Vniu. Quo nihil ab optimo & præſtantiſſimo genitore melius procreatum. Genitores omnium uitiorum Græci, Pli. lib. 15. ca. 4. Genitor dubius, id eſt, pater incertus, Oui. 5. Met. Occidit Aſtreus, Matre Palæſtina, dubio genitore creatus. Genitor deorum, id eſt, Iuppiter. Idem 2. Triſt. Iure igitur genitorq; deũ, rectorq; uocatur. Similiter genitrix, γεννήτειρα, ἡ γεννήσασα, mater dicitur, quæ ſcilicet genuit. Vir. 2. Aen.

Genitivvs, a, um, *Che ha forza di generare*, γεννητικὸς, quod uim habet generandi. unde genitiuus humor, & genitiuus caſus, γενικὴ. Interdum idem eſt quod, à natura ingenitus, & cum naſcente cõgenitus: ut Genitiuæ notæ, quæ ſunt maculæ à natura ingenitæ. Suet. de Auguſt. Corpore traditur maculoſo, diſperſis per pectus, atque aluum genitiuis notis. Interdum pro gentilicio. Oui. 3. de Pont. Adiectiq; probent, genitiua agnomina Cottæ.

Genitrix frugum Ceres, id eſt, inuentrix. Oui. 5. Metamorph.

Genitvra, ræ, *Generatione*, γένεσις, quãdoque generationem ſignificat. Pli. lib. 18. cap. 24. Inter diligentiſſimos conuenit, ut in aliũ quadrupedumq; genitura, eſſe quoſdam ad conceptum impetus terræ. Accipitur etiam pro ſemine humano, quod Græce Sperma uocamus. Pli. lib. 22. cap. 22. & contra profluuia geniture uiris. Gonituram horoſcopum uocauit. Suet. in Auguſto: Genitura ſua uix & cunctanter edita, exiliuit Diogentes. Tantam autem mox fiduciam fati Auguſtus habuit, ut thema ſuum uulgauerit, nummũq; argẽteum, nota ſideris Capricorni, quo natus eſt, percuſſerit. Iul. Firmicus lib. 3. Secundum hanc genituram, & ſecundum teſtimonia, quæ huic geniture perhibentur, etiam hominum uolunt fata diſponi.

Genitvs, *Generato, nato*, γεννηθεὶς. à gigno, gignis, idem quod natus. Plin. lib. 11. cap. 37. Septimo menſe genitis ſæpenumero foramina aurium, & narium defuere. Genitus ad perdenda uina, Genitus ad ſuperbiam: multaq; id genus alia paſſim occurrunt apud eundem Plin.

Genivs, nij, *Genio*, δαίμων, ueterum ſententia dicitur uniuſcuiuſque anima rationalis. Fuere etiam qui dicerent Genios deos, aquam, terram, ignem, & aerem, quæ rerum ſemina ſunt elementaq; appellata. Duodecim quoque ſigna, Lunamq; & Solem inter hos deos putabant: & à gerendo, quòd multa gerere poſſent, Gerulos, deinde Genios uocitarunt. Cenſorinus ſcribit Genios dictos, quia, ut gignamur, curent: ſiue quòd una gignantur nobiſcum, uel etiam quia nos genitos ſuſcipiant, ac tueantur, ἐφορευταὶ, ἢ ἐφορευταὶ δαίμονες. Certe à gignendo Genius appellatur. Teren. in And. Quod ego per hanc te dexteram oro, & genium tuum. Eundẽ eſſe Geniũ & Larem, multi ueteres memoriæ prodiderunt. Euclides Socraticus, duplicem omnibus nobis genium dicit appoſitum hoc eſt, duos lares. Hi etiam Penates dici ſolent. Ab aliquibus Genius dicitur hoſpitalitatis, uoluptatis, & naturæ Deus. Hinc Indulgere genio, eſt operam dare uoluptati, & quo quẽque natura trahat, ſubſequi. Perſ. Saty. 5. Indulge genio, carpamus dulcia. Defraudare geniũ, negare naturæ quod appetit. Ter. in Phor. Belligerare cũ genijs ſuis, idẽ quod defraudare geniũ. Plaut. in Truc. A nomine genius fit genialis, de quo ſupra. Interdum etiam Genius accipitur pro gratia, aut uenuſtate alicuius rei. Mart. Victurus genium debet habere liber.

Geno, is, ere, genui, genitum, *Generare*, antiquis in uſu erat pro gignere. Priſc. lib. 10. Gigno, genui: pro quo Geno uetuſtiſſimi protuliſſe inueniuntur. Var. in Andab. Hæc loca aliquid genunt. Idem 1. de Reruſt. cap. 40. Quædam ad genendum. Infinitiuum paſſiuum Lucret. protulit lib. 3. Corpus. durare, geniq;.

Gens, gentis, *Gente*, ἔθνος, à genus deducitur, u, littera detracta, idẽ fere quod natio: quanquam gentis appellatio generalior eſſe uidei, multasq; ſub ſe comprehendere nationes. Gens enim Italia Latinos habet, Hetruſcos, Campanos, Vmbros, Picentes, & huiuſmodi. Ci. 2. de Nat. Deo. Deũ nõ curare ſingulos homines, nec ciuitates, nec nationes, nec gentes. Et 1. Offi. Propior eſt euſdẽ gentis, nationis, linguæ coniunctio. Virg. 1. Aen. Gẽns inimica mihi Tyrrhenum nauigat æquor. Interdum pro familia, φῦλον. familiã ut gens Aelia, gens Valeria, pro Aeliorum & Valeriorum familia. Inde gentiles dicti, ex eadem gente, id eſt, familia oriundi. Sine gente, id eſt, ignobilis, Hor. 2. Serm. Sat. 5. Qui quamuis periurus, erit ſine gente, cruentus Sanguine fraterno. Gens per tranſlationem de apibus dicitur. Col. li. 9. cap. 9. Inteſtino bello totæ gẽtes conſumuntur. Et de piſcibus. Vir. 4. Geor. Circum gens humida ponti. Vbicumque terrarum & gentium. Ci. 7. in Verrem. Idem in Cati. ubi nam gentium ſumus? Nuſquam gentium, id eſt, nuſquam omnino. Ter. Adel. Fratrem nuſquam inuenio gentium.

Genticvs, pen. cor. gen. gentilitius: unde genticus mos, gentis conſuetudo. Corn. Tac. lib. 3.

Gentiles, *Della medeſima famiglia*, οἱ ἐκ τῶν αὐτῶν οἰκεῖοι, γεννῆται, qui ex eadem familia ſunt, & eiuſdem nominis ſunt: Vnde Cincius: Gentiles mihi ſunt, qui meo nomine appellantur. Ci. 1. Tuſcul. Meo regnante gentili. Hoc eſt, Seruio Tullio, qui euſdẽ nominis erat. Idem in Topicis: Gentiles ſunt, qui inter ſe eodẽ ſunt nomine ab ingenuis oriundi, quorum maiorum nemo ſeruitutem ſeruiuit, & qui capite diminuti non ſunt. Ad Heren. lib. 1. Si paterfamilias inteſtatus moritur, familia, pecuniaq; eius agnatorum, gentiliumq; eſto.

Gentilitas, familia hominum ingenuorum, qui ſunt eiuſdẽ nominis. ſeruorum autem, aut libertinorum nulla eſt gentilitas. Interdum Gentiles dicuntur, qui ſunt eiuſdem nominis, etiamſi familia non ſint oriundi. unde & ſerui dicebantur gentiles dominorum, quoniam dominorum nomine uocabantur. Pli. lib. 33. cap. 1. Singuli Marcipores, Luciporeſve dominorum gentiles omnem uictum in promiſcuo habebant. Item Gentile dicitur, quod eſt gentis alicuius peculiare, & proprium: ut Iuuenalis Gentilis tympana dixit, id eſt, gentis propria. Suetonius de Tiberio: Capillo pone occipitium ſubmiſſiore, ut ceruicẽ etiam obtegeret, quod gentile in eo uidebatur. Rurſus ſcriptores rerum ſacrarum Gentiles uocant idolorum cultores, qui aliterquã Chriſtiani de Deo ſentiunt, quos nonnulli uoce Græca malunt Ethnicos appellare. Qui loquendi ritus à Iudæis manauit, qui nationes omnes, prçter ſuam, Gentes, ſeu Gentiles, uocitabant.

Gentilitas, gentilitatis, *Moltitudine ò di gente, ò di famiglia, ò di natione, gentilità*, ἐκ τῶν αὐτῶν οἰκειότης, gentilium coniunctio, & neceſſitudo. Cic. lib. 1. de Orat. In ea cauſſa fuit oratoribus de toto ſtirpis & gentilitatis iure dicendum. Interdum accipitur pro ipſis gentilibus, hoc eſt, pro multitudine ipſa uel familiæ, uel nationis alicuius. Plin. de Viris Ill. Gentilitas eius Manlij cognomen eiurauit, ne quis poſtea Capitolinus uocaretur. Plin. in Panegyrico, Sparſas gentilitates colligere.

Gentilicivm ſacerdotium, quod ad ius familiæ pertinet, & nunc uulgo Ius patronatus dicitur. Gentilicium hoc illi, id eſt, hoc illi a gẽte ſua propriũ eſt. Pli. in Epiſt. Paſſenius ſcribit elegos gentiliciũ hoc illi: eſt enim municeps Propertij. Pli. l. 19. c. 1. In Serranorũ familia gentilicium eſt, feminas linea ueſte non uti. Interdum, nõ quod familiæ alicui, ſed populo aut nationi cuipiam eſt peculiare: ut Gentilicium nomen. Gell. l. 14. c. 1. Vulgus, quos gentilicio nomine Chaldæos dicere oportet, Mathematicos nominant.

Gentilicivs, a, um, ex gente, aut familia: ut, gentilicia nomina dicuntur, quæ originem gentis uel familiæ declarant, ut Porcius, Cornelius. Gentilicia ſacra, quæ genti, hoc eſt familiæ alicui ſunt peculiaria. Cic. de Aruſp.

Genv, *Ginocchio*, γόνυ, neut. gen. & indeclinabile in numero ſingulari, & in plurali Genua, ſunt commiſſuræ illæ, quibus crura & femora cõmittuntur. Dicta genua, quòd hæc, dũ infans eſt in utero matris genis oppoſita ſunt: ſiue à generãdo, quia in genibus eſt uitalitas. Pli. l. 11. c. 45. Hominis genibus religio quædã ineſt, obſeruatione gentiũ: hæc ſupplices attingunt, ad hæc manus tendũt, hæc ut aras adorant, fortaſſis quia ineſt ijs uitalitas. Nanque in ipſa genu utriuſq; cõmiſſura, dextra læuaq; à priori parte gemina quædã buccarũ inanitas ineſt qua perfoſſa, ceu iugulo, ſpiritus fugit. Hæc Pli. Vir. 5. Aen. Genua labant, uaſtos quatit æger anhelitus artus. Genua ſubmittere, pro flectere, Pli. l. 8 c. 1. Regẽ adorant, genua ſubmittũt. A Genu fit nomẽ adiectiuũ Geniculatus, a, um, de quo ſupra. Veteres declinauerunt, Genus, maſculino genere. Lucil. l. 4. Sat. apud Nonium. Legitur etiam Genus, neutr. ge. in eadẽ ſignificatione. Ci. in Arato. Atque inter flexũ genus, & caput alitis hæſit. Genualia, indumẽta genuũ. Ou. 10. Met. picto genualia limbo.

GENVA, γένυα, Ligurum caput in Italia ad mare noſtrum. Hinc incipit Apenninus mons, diſtatq́; à Sabatijs ſtadijs ducentis ſexaginta. Genua uero eſt extremum Allobrogum oppidum, proximum Heluetiorum finibus: de quo ſuo loco diximus. Inter Varum & Genuam habitát Ligures. Dicta Genua a genu, quia habet tanquam genu recuruum a latere maris. Vel à Genuo Saturni filio, qui fertur eam condidiſſe. Vel (ut quidam aiunt) à Genuino Phaethontis ſocio.

GENVINI, σωφρονιστῆρες, κραντῆρες, dentes poſteriores, qui in extremis gingiua in homine gignuntur nouiſſimi. Gignuntur enim, teſte Plin. lib. 11. cap. 37. circiter uigeſimum annum multis etiá circiter octogeſimum. Dicti Genuini, quòd à genis dependeant. Ci. 2. de Nat. Deo. Aduerſi diuidunt eſcas, intimi conficiunt, qui Genuini dicuntur. Quoniam autem hi dentes in poſtrema mandibulæ parte ueluti occultati ſunt neque ita facile patent aſpectui, ut primores, aut canini, factum eſt, ut Rodere dente genuino, & Frangere genuinum, accipiantur pro, clam alicui detrahere. Perſius Sat. 1. Genuinum fregit in illis.

GENVINVS, a, um, *Natio. domeſtico*, γνήσιος, natiuus ac peculiaris. Apul. Genuino ſermone nomen Auguſti Cæſaris inuocare tentauit. Gell. lib. 2. cap. 8.

GENVS, *Genere, generatione*, à Græco γένος, proprie principium eſt uniuſcuiuſque generationis, uel ab eo qui genuit, uel à loco in quo quis genitus eſt: ut, Oreſtes à Tantalo ducit genus: &, Plato genere Athenienſis eſt. Patria enim generationis uniuſcuiuſque principium eſt, quemadmodum & parentes. Plin. de Viris illuſt. Pyrrhus rex Epirotarum, materno genere ab Achille, paterno ad Herculem oriundus. Terent. in Ad. hæc te admittere indigna genere noſtro? Præterea etiam Genus uocamus multitudinem aliquorum, ad unum aliquid & ad ſe inuicem quodam modo ſe habentium, ut Romanorum genus dicimus, quod ad Romulú refertur, & cognationem in ſe habet, per quá à ceteris diſtinguitur. In hac etiam ſignificatione accipimus Genus, cum Genus humanum, uel Genus hominum dicimus: quádoquidem omnes homines ad unú principium referuntur, ad primum. ſ. parentem, aut certe ad omnium rerum conditorem Deum: & inter ſe habent quandam cognationem, qua à reliquis animantibus diſtinguuntur. Rurſus appellabatur Genus, cui ſupponitur ſpecies, & quod prædicatur de pluribus differentibus ſpecie. quæ ſignificatio tracta uidetur à prima ſignificatione. eſt enim genus hoc modo acceptum principiú omnium, quæ ſub ipſo ſunt, ſpecierum: ut puta, animal genus eſt, quod de homine, elephanto, equo, bubus, alijsq́; ſpecie differentibus prædicatur. homo uero eſt ſpecies, quoniá de Socrate, Platone, Ariſtotele, alijsq́; non ſpecie, ſed numero differentibus dicitur, quicquid eſt, per quod alicuius rei qualitas indicatur, εἶδος. unde genus mortis, genus uitæ, genus pœnæ, genus marmoris, genus coloris, & huiuſmodi. Ter. in Eun. Eſt genus hominum, qui eſſe primos ſe omnium rerum uolunt. Vir. 1. Aen. Quod genus hoc hominum? Nonnunquam ſumitur pro accidente partium orationis, ut cum dicimus, animal eſt generis neutri.

GEOGRAPHIA, γεωγραφία, dicitur terræ deſcriptio. γαῖα enim ſiue γῆ ſiue etiam γῆ terram, & γράφω ſcribo ſignificat. Ci. Attic. li. 2. De geographia dabo operam, ut tibi ſatisfaciam.

GEOMANTIA, pe. pro. γεωμαντία, diuinatio ex terra.

GEOMANTES, γεωμάντης, qui ex terra diuinat.

GEOMETRES, & Geometra, pen. cor. *Miſuratore della terra*, γεωμέτρης, terræ menſor. Cic. 4. Acad. Quomodo geometres ea cernere poteſt, quæ internoſci à falſis non poſſunt?

GEOMETRIA, æ, γεωμετρία, terræ menſuratio, uel ars ipſa terram dimetiendi: quanquam etiam latius ad aliarum rerum dimenſioné extenditur. Eſt autem Mathematicæ pars, ut aſtrologia, muſica, & arithmetica, circa formas præcipue ſeu figuras uerſans. Cic. 3. de Fin. ea uerba, quibus utimur pro Latinis, ut philoſophia, rhetorica, dialectica, geometria.

GEOMETRICA, rum, γεωμετρικὰ τὰ, ſunt ipſa de Geometria præcepta. Cic. 1. Tuſc. Quaſi Geometrica didiciſſet.

GEOMETRICE, es, γεωμετρική, ars terram aliudve quid dimetiendi: quæ & Geometria dicitur. Pli. lib. 35. cap. 10.

GEOMETRICVS, a, um, quod ad geometriam ſpectat. Cic. 1. Tuſcul.

GEORGICA, orum libri tractantes ea, quæ ad agrorum cultum pertinent.

GEORGICVS, a, um, γεωργικός, quod ad agriculturam ſpectat: ut, Carmen georgicum. Col. lib. 7. cap. 5.

GERMANE, *Da fratello*, in modum germani fratris. Cic. ad Qu. Frat. lib. 2. nihil diſſimulans, germane, fraterneq́; reſcribam.

GERMANIA, niæ, γερμανία, regio quæ à Gallis, Rhætis, ac Pannonijs, Rheno & Danubio fluminibus, à Sarmatis, Dacisq́; metu mutuo, ac montibus ſeparatur: cetera ambit Oceanus, latos ſinus, & inſularum immenſa ſpatia complectens. Rhenus, Rhæticarum alpium inacceſſo, & præcipiti uertice ortus modico flexu in occidentem uerſus, ſeptentrionali Oceano miſcetur. Danubius molli & clementer edito montis Arnobæ iugo effuſus, plures populos adit, tandemq́; in Ponticum mare ſex meatibus erumpit: ſeptimú os paludibus hauritur. Germani ipſi indigenæ exiſtimantur: quoniam non eſt uериſimile aliquos Aſia, aut Aphrica, aut Italia relicta Germaniam petiſſe, informem terris, aſperá cælo, aſpectuq́;, neque cuiquam, cuius patria non ſit, magnopere expetendam. Hi antea Teutones appellabantur à Teutono Deo eorum, quem terra ortum exiſtimabánt: ſiue à Teutono oppido cuius adhuc tenues ſuperſunt reliquiæ, etiam hodie nomé ſeruantes. Germaniæ uocabulum ut auctor eſt Strabo li. 7. à Romanis primum inuentum eſt, quoniam cum primum Rhenum, deuictis Gallis, tráſgreſſi fuiſſent, uidentes eos & feritate animorum, & proceritate corporum, & colore flauo, forma præterea, & moribus, & uiuendi ritu Gallis ſimillimos, Germanos eos, hoc eſt fratres Gallorum eſſe exiſtimauerunt. Sunt qui Germanos inde dictos putent, quòd peculiari eius regionis ritu, ſe mutuo ſua lingua Germanos, hoc eſt, fratres conſalutent. Eruditi tamen inter Germanos huius uocis etymologiam ex ſua lingua petunt. Illi enim Gar, ſiue Ger totum dicunt, & Man uirum, quaſi plane uirum. Quibus ut facilius accedam, facit Alemanni uocabulum, quod apud inferiores Germanos idem ſonat, quod Germanus apud ſuperiores. illi enim pro eo quod eſt totum, dicunt Al, quod in ſuperiori Germania Gar, uel Ger dici oſtendimus.

GERMANICVS, ſicut Hiſpanus Hiſpanicus, ab Italo Italicus. Vnde Germanici dicti ſunt Imperatores aliquot à deuictis Germanis. Rurſus ab hoc fit Germanicanus, quo eſt Sueto. in Veſpaſiano Exercitu Germanicano, qui Vitellium Imperatoré feciſſet. Quo in loco Germanicani dicuntur, non qui ex Germania erant oriundi, ſed qui in Germania militabant.

GERMANITAS, tatis, *Fratellanza*, ἀδελφότης, uinculum neceſſitudinis, quale ſolet eſſe inter fratres. Ci. pro Ligario: moueant te horum lacrymæ, moueat pietas, moueat germanitas. Liu. 7. bel. Mac. Ab ea germanitate fraternam ſibi cum ijs charitatem eſſe.

GERMANVS, a, um, *Fratello*, iiſdem parentibus natus: quod nomen à Germine deductum putat Feſt. Germen (inquit) eſt, qđ ex arború ſurculis naſcitur: unde & Germani quaſi eadem ſtirpe nati. Hinc Germani fratres αὐτοκασίγνητοι dicuntur, qui patre eodem, eademq́; matre editi ſunt, quemadmodum Vterini dicuntur, qui ex eodem utero prodierunt, qui ſcilicet matre eadem, diuerſis autem patribus ſunt procreati. Ter. in And. Si te in germani fratris dilexi loco. Aliquádo ſine fratre ponitur. Ter. in Ad. O mi Aeſchine, ò mi germane. Ibidem: Nunc tu mihi es germanus pariter corpore & animo. Ci. 2. de Fin. frater cognatione patruelis, amore germanus. Accipitur item pro uero, & ſyncero, quod Græci γνήσιον dicunt. ut, Germana iuſtitia, Cic. 3. Offic. Germanę iuſtitiæ ſolidam & expreſſam effigiem nullam tenemus: Germana patria. Cice. 2. de Legib. Hæc eſt mea, & huius fratris mei germana patria. Germanum nomen, Plaut. Capti. Germanæ gerræ, Plaut. idem Pœn. Germaniſſimus Stoicus, plane Stoicus. Ci. 4. Acad. Vir. li. 4. Aen. Inueni Germana uiam. Germana ſoror, Cic. 1. de Diu.

GERMEN, minis, *Germe*, βλαστός, quod ex arborum oculis naſcitur, ſurculus ſcilicet prægnans: à generando quòd ſit generationis principium. Vir. 2. Geor. Aliena ex arbore germen.

GERMINASCO, ſcis, *Germogliare*, βλαστάνω, germen emitto, à quo Congerminaſco, per tranſlationem coaleſco. Quadrigarius: Facite, extempla eorum ut cum illis congerminaſcere ſciatur.

GERMINATIO, βλάστησις, pullulatio. Plin. lib. 16. cap. 25. Col. lib. 4. cap. 24.

GERMINATVS, us, idem Plin. lib. 15. cap. 8. Oleam ſi capra depauerit primo germinatu, ſterileſcere auctor eſt M. Varro. Hinc Congermino, coaleſcere facio, conſocio, coniungo. Var. lib. 3. Rerum human. Vnam remp. coniuncti ac cógerminari tenuere. Egermino, ἐκβλαστάνω, germen foras emitto. Colum. lib. 5. Progermino, in germina excreſco, idem ibidem.

GERMINO, nas, *Germogliare*, βλαστάνω, germen emitto. Plin. lib. 13. cap. 4.

GERO, geris, geſſi, geſtum, *Portare, hauere, fare, &c.* κομίζω, φέρω. proprie ſignificat porto. Vir. 7. Aen. Bella manu, letúq́; gero. Interdum eſt habere, ἔχειν. Idem l. 8. Et nos aliquod nomenq́;, decusq́; Geſſimus. Interdum facere, πράττειν. Idé li. 9. Nec tecum talia geſſi. Interdum adminiſtro, ut gerere magiſtratus, apud Ci. Cum accuſatiuo reciproco ſignificat uiuere, aut hoc, aut illo modo ſe habere: ut, Moderate ſe gerere, χρῆσθαι ἑαυτῷ μετρίως. Cice. de Amic. Qui ita ſe gerunt, eorum probetur fides. Saluſt. in Iug. Formam alterius gerere, Plaut. in prol. Amph. Honores gerere. Plin. in epiſt. Ingenium callidum gerere, Plaut. in Aſin. Gerere inimicitias, Liu. 10. Bel. Maced. Iras gerere, Plaut. in Pœn. &c. Geſtor, geſtoris, qui gerit. Plaut. Pſeud. Hinc Aggero, Congero, Digero, locis ſuis. Egero, ἐκκομίζω, effero. Col. l. 2. Auiú ſtercus, quod ex columbarijs egeritur. Quandoque pro euomo, uel uentre exonero ponitur. ἀποδιδόναι, ἐκκρίνειν. Integro, uide alibi. Oggero, ἐπιχέω. intendo, ſeu adijcio: ut, Oggerere oculú alicui, eſt oculú alicui rei adijcere. Plau. in Truc. Vnus eorum aliquis oculum amicæ oggerit. Progero, foras gero. Col. lib. 1. Quicquid ouilibus ſtabulisq́; conuerſum progeſſerunt. Regero, ſcriptis mando, quod legendo, aut

audiendo didicerim, ἀκροάματα. Quinct.lib.3.cap.8. Sunt uelut res regeſtæ in hos commentarios, quos puer deduxerat ſchola. Vnde Regeſta dicuntur, quædam in tabulas, aut etiam in libros redacta. τὰ ἀπογεγραμμένα, τὰ ὑπομνήματα. Aliquando Regero, id eſt, quod refero, reijcio, ἀναδίδωμι. Pli.lib.2.cap.9. Quoniam hauſtum omnem lucis illo regerat, unde acceperit. Sic Regerere crapulam, dixit Apuleius, pro euomere. Inde Regeſtus particip. Vt, Terra regeſta, eodem relata, unde fuerat egeſta. Oui.11. Metam. Indiciumq; ſuæ uocis tellure regeſta Obruit. Inuenitur etiam Regeſtum ſubſtantiue pro terra ex ſulco egeſta. Col.li.4.cap.1. Suggero, ὑποτίθημι, ſubminiſtro, ſuppedito. Terent. in Ad. Cur tu ſumptum ſuggeris. Cic.2. de Orat. Singulis generibus argumentorum copiam ſuggerunt. Interdum, in memoriam redigo, ἀναμιμνήσκω. Cic.2. de Fin. Si memoria defecerit, tuum erit ut ſuggeras. Hinc Suggeſtus, βῆμα, locus editior, ex quo habetur cõcio. Sunt & alia compoſita, ut, Belliger, Armiger, Moriger, & multa huiuſmodi.

Gerrae, arum, *Ciancie*, γέῤῥαι, crates uimineæ à Græcis primum appellabantur: quæ uox poſtea uulgo pro nugamentis, rebuſq; friuolis uſurpata eſt, auctore Feſto Pompeio, hac quidem occaſione. Athenienſes enim cum Syracuſas obſiderent, & crebro gerras poſcerent, irridentes Siculi, Gerras clamitare cœperunt. Hinc in prouerbium ceſſit. Plaut. in Aſina. Videlicet Solon eſt, Leges ut conſcribat, quibus ſe populus teneat gerræ. Idem in Pœn. Tuæ blanditiæ mihi ſunt, quod dici ſolet, Gerræ germanæ. Auſonius ad Sym. Friuola gerris Siculis uaniora.

Gerulus, li, p.c. *Facchino, portatore*, ὁ κομίζων, qui fert aliquod onus baiulum autem dicimus, qui mercedis gratia onera ferre conſueuit. Sueto. in Calig. Ex gerulorum diurnis quæſtibus pars octaua exigebatur. Hinc Nugigerulus, nugarum apportator, Plaut. in Bacchid.

Gerundium, ſiue uerbum ſit, (ut quibuſdam uidetur) ſiue particip. ſiue (ut alij malunt) nomen participiale, caret numeris & perſonis, & ſub una uoce actiuam & paſſiuam ſignificationẽ gerit. Vnde à gerenda duplici ſignificatione, quidam gerundia dicta eſſe exiſtimant. Gerundia ante ſe nullũ habent caſum: poſt ſe, caſum habent uerbi actiui: nã in paſſiua ſignificatione nullũ habent poſt ſe caſum. Habet autẽ gerundium quatuor omnino caſus, nominatiuum, genitiuum, accuſatiuum, & ablatiuum. De nominatiuo exẽplum eſt apud Virg.11. Aen. Pacem Troiano à rege petendum. Genitiuus iungitur nominibus ſubſtantiuis in utraque ſignificatione. Vir.1. Ecl. Et quæ tanta fuit Romam tibi cauſſa uidendi? In paſſiua ſignificatione gerundium nullum habet poſt ſe caſum: ut non dicimus, Vrbs eſt in periculo capiendi ab hoſtibus. inueniuntur aliquãdo gerundia genitiui caſus paſſiue accepta, ſed abſq; caſu, ut apud Iuſtinum Trogi abbreuiatorem lib.17. Athenas erudiẽdi gratia miſſis. Datiui caſus gerundia nulla ſunt, niſi fortaſſis Soluendo, & Inficiãdo, quæ aliqui uolunt eſſe nomina adiectiua indeclinabilia, alij gerundia datiui caſus. Cic. in Orat. Cũ eſt inficiãdo reus, duo prima ſunt. Soluẽdo exigit datiuũ, licet nõ ſemper adponatur. Quinct. Pauperi ſoluendo non ſumus. Ci. Lentulo: Cũ ſoluendo ciuitates nõ eſſent. Interdũ etiã habet adiunctũ genitiuum. Quinct. Quibus artis ſuæ ſoluẽdo non ſit humanitas. Accuſatiuus gerundij iũgitur uerbis ſignificãtibus motũ ad locum, & hoc cũ præpoſitione Ad, aut etiam alijs uerbis cum præpoſitione Inter, & aliquando etiam cum præpoſitione Ante. Virg. in Buco. Inter eundum Occurſare capro (cornu ferit ille) caueto. Idem in Geor. Ante domandum Attollent animos. Ablatiuus tribus modis accipitur. Primo ſine regimine: ut, Legendo diſco: & Currendo cecidi. Et ponitur actiue & paſſiue. Actiue. Virg.3. Ecl. Cantando tu illum? Paſſiue. Idem: Frigidus in pratis cantando rumpitur anguis. Idem alitur uitium creſcitq; tegendo, id eſt, dum cantatur, & dum tegitur. Secundo cũ Præpoſitione de, ex, a, ab, cum, uel in Cic. ex quo ardeſcit ſiue amor, ſiue amicitia: utrunque enim dictũ ab amãdo. Idem: In defendendo maior labor eſt, quàm in accuſando. Quinct. Cum præcipere de apte loquendo cœperimus. Tertio cũ uerbis ſignificantibus motum de loco: ut, Venio ab arando, redeo à ſpectando. Licet magis uſurpemus ab aratione, & à ſpectaculo.

Gerundiva, nomina adiectiua, quæ fiunt à gerundijs: ut à legendi, legendo, legendum, fit legendus, legenda, legendum.

Gerusia, *Senato*, γερουσία, in Græcis urbibus uocabatur conuentus ſenũ, quẽ & nos ſenatũ & ſenaculũ, ab ætatis uocabulo dicimus. Pl.l.35. Sic extruxere domum regiam Attali Trallibus, itẽ Sardibus Crœſi, quã geruſiã fecere. Vitruuius: Crœſi domum Sardiani collegio geruſiã dedicarunt. Varro. Senaculũ uocatũ ubi ſenatus, aut ubi ſeniores conſiſterent, dictũ geruſia. Hoc nomine dicebatur ſummus Lacedæmoniorum ſenatus, in quem nemo niſi graui ætate uenerandus, probiſq; moribus ſpectatus, admittebatur.

Geryon, γηρυών, nomen regis Hiſpani, quem Hercules interfecit, eiuſq; boues abſtulit. Hunc tricorporem fuiſſe fabulantur, ob triplex regnum. Præfuit enim tribus inſulis, quæ adiacent Hiſpaniæ, Balearicæ maiori, & minori, & Ebuſæ. Fingitur etiam bicipitem habuiſſe canem, quia & terreſtri & nauali certamine plurimum potuit. Declinatur etiam Geryones, næ, & Geryonæus, ſecundum Priſcianum. Virg.8. Aen. Tergemini nece Geryonæ. Sic enim habent emendatiora exemplaria. Lucr.l.5. Quodve tripectora tergemini uis Geryonai. Quo in loco Geryonai antiquus eſt genitiuus primæ declinationis, per diuiſionem diphthongi factus: quales crebri occurrunt apud Lucretium.

Geryonaceus, cea, ceum, γηρυόνειος. Plau. in Aulu. quingentos coquos, cum ſenis manibus, genere Geryonaceo.

Gestamen, inis, φόρημα, quidquid geritur, ut ueſtes, arma, ſceptrũ. Virg.lib.3. Magni geſtamen Abantis. Id eſt, quod geri ſolebat à magno Abante. Plin.lib.37.cap.8. hoc geſtamen diuites in ceruice gratiſſimum norunt.

Gestatorium, rij, *Lettica*, φορεῖον, lectica, ſella, omne id, in quo geſtamur. Sue. de Clau. Solitus etiam in geſtatorio ludere.

Gestatio, onis, φορὰ, uectio, portatio. Celſ.lib.2. cap.14. Geſtatio longis, & iam inclinatis morbis aptiſſima eſt. Geſtatio item locus erat, in quo geſtabantur homines ualetudinis, uel uoluptatis gratia. Pl. in epi. Geſtatio in modum circi, quæ buxum multiformem circumit.

Gestatorius, a, um, φορατικὸν, Sella geſtatoria, in qua aliquis geritur. Suet. in Ner.

Gestatus, us, φορὰ, geſtatio. Plin.lib.15.cap.25. adeo teneris, ut geſtatum non tolerent. Id eſt, geſtari non poſſint.

Gesticularia, æ, *Che giuoca di mani, ouero di perſona*, ὀρχήστρια, χειρονόμος, ἡ, idem quod mima, uel geſticulatrix, quæ ſcilicet corporis geſticulatione populum oblectat. Gel.l.1.c.5.

Gesticulatio, onis, ὀρχησμὸς, μίμησις, geſticulandi actus.

Gesticulator, oris, μῖμος, ὀρχηστὴς, qui corporis geſtu populum oblectat. Colum. in Præfat.lib.1.

Gesticulor, laris, *Atteggiare, giocolare*, ὀρχέομαι, χειρονομέω, geſtum facio, unde Geſticulari carmina dixit Sue. in Nero. pro, ad numeros carminis ſaltare.

Gestio, ſtis, geſtiui, & geſtij, *Rallegrarſi, far feſta*, γαυριῶ, proprie eſt lætitiam animi, aut alium affectum geſtibus corporis exprimo. Cic.lib.2. de Fin. Quorum alter lætitia geſtit, alter dolore cruciatu. Interdum etiam Geſtire, eſt uehementer cupere, & geſtibus cupiditatem præ ſe ferre, ὁρμῶ, προθυμοῦμαι. Ter. in Phorm. Ipſum geſtio dari Mihi in conſpectum. Plaut. in Amph. Geſtiunt pugni: hoc eſt, cupiunt uerberare. Perſius Sat.1. In crepida Graiorum ludere geſtit. Geſtiens particip. Cic.5. Tuſc. Elatus inani lætitia, exultans, & temere geſtiens. Hinc prægeſtio, ualde geſtio, ut exponit Priſcianus. Horat.lib.2. Carm. Cic. pro Cœl. Prægeſtit animus uidere lautos iuuenes.

Gestio, onis, *Amminiſtratione*, διοίκησις, curatio, & adminiſtratio. Cic.1. de Inuent. In negocij geſtione conſideratur.

Gestito, tas, frequentatiuum à geſto, as. Plaut. in Ciſt. Mea hæc herilis geſtitauit. Idem in Amph. Volucrem uocem geſtito.

Gesto, ſtas, aſſidue, gero. Plaut. in Stic. me illa aluo menſes geſtauit decem. Cic. in Ant. Caput geſtari iuſſit in pilo. Terent. in Ad. Quem ego puerum tantillum in manibus geſtaui meis.

Gestatus, partic. Mart.lib.1. Geſtatus biiugis Regulus eſſet equis.

Gestosus, ſa, ſum, ὑποκριτικὸς, magna geſtuum concinnitate pollens. Gel.lib.1.cap.5. Geſtuoſas Hortenſij manus, & argutas.

Gestus, ſta, ſtum, πεπραγμένος, particip. à Gero. Ci. pro Mur. Geſtus eſt mos & uoluntati, & dignitati tuæ.

Gestus, ſtus, ὑπόκρισις, eſt actio quædam, & quaſi pronũciatio corporis. geſtio uero, eſt adminiſtratio & actio quamuis piarum in uſu ſit, inquit Valla lib.4. Ci.2. de Natu. Deo. In corporum etiam motione atque geſtu 4. Acad. Et hoc Zeno geſtu conficiebat.

Getae, γέται, populi in Scythia Europæa: Appianus Dacos appellat. Strabo uero lib.7. Getas à Dacis ita diſtinguit, ut Getæ ſint, qui ad Pontum in orientem uergunt: Daci, qui in oppoſitum uerſus Germaniam, & ad Iſtri fontes, quos olim Dauos uocatos nonnulli uolunt. ex quo apud Athenienſes Dauorum & Getarum ſeruilia nomina in uſu maxime fuerunt. Aelius Spart. ſcribit Getas dictos fuiſſe, qui poſtea Gothi appellati ſunt. De his Oui. de Ponto: Nulla Getis toto gens eſt truculentior orbe. Huius nominis nominatiuus ſingularis eſt Geta, uel Getes. Getarum deſerta, Vir.3. Geo. Pharetrati Getæ, Ouid. 4. Triſt. Eleg. 9. Geticus, a, um. γετικὸς, ut Humus Getica. Ouid. 3. de Ponto: Qui Getica longe non ita diſtat humo. Littus Geticum. Idem 3. Triſt. Eleg. 12. Nam procul à Getico littore uitis abeſt. Plectrum Geticum, Sta.2. Syl.

G ANTE I

Gibber, ra, rum, *Gobbo*, ὑβὸς, κυφὸς, κυρτὸς, gibbo deformatus: & proprie is, cui ſpina extrorſum flexa tumorem in dorſo creauit. nam quibus illa introrſum flectitur, tumorem efficiens in pectore, Regibberi dicuntur. Plin. lib.10. cap.26. gallinarum genus gibberum. Varr.2. de Re ruſt. cap.9. Gallinæ Africanæ ſunt uariæ, gibberæ.

Gibbosus, a, um, gibber, gibbo deformatus.

Gibbus, a, um, conuexus. Cel.lib.8.cap.1. caluaria ex interiore parte concaua, extrinſecus gibba, utrinque leuis.

GIBBVS,bi,*Gobbo*,ὕβος,κύρτωσις,κύφωσις, tumor dorſi, aut etiam pectoris, ex ſpinæ flexu enatus. Mart. Ridetur Atlas cum compare gibbo. Non nunquam accipitur pro quouis alio corporis tumore. Iuu. Sat. 6. Medijsq; in naribus ingens Gibbus.

GIGANTOMACHIA, æ, gigantum pugna: qualem poetæ in campis Phlegræis inter deos & gigantes geſtam fabulantur cum illi Iouem de cæli poſſeſſione deijcere conarentur.

GIGANTEVS, a, um, γιγάντειος. Oui. 5. Triſt. Cumque gigantei memorantur prælia belli. Furiæ giganteæ, Claudia. 4. Pane.

GIGAS, gigantis, *Gigante*, γίγας, dictio compoſita creditur à uerbo Græco γίνομαι, quod eſt naſcor, & à γαῖα, Dorice, γᾶ, quod terram ſignificat: quaſi ex terra genitus. credidit enim uetuſtas, gigantes homines fuiſſe excelſiſſimæ ſtaturæ, draconum pedibus, ab irata tellure procreatos in deorum perniciem, ut ſcilicet ſuperis bellum inferrent, Iouemq; de cæli poſſeſſione deijcerẽt. quo commento quid ſignificare uoluerint poetæ, explicat Macr. lib. 1. Sat. c. 20. his uerbis: Gigantes quid aliud fuiſſe credendum eſt, quàm hominum quandam impiam gentem, deos negantem, & ideo exiſtimatam Deos pellere de cæleſti ſede uoluiſſe? Cice. 2. de Nat. De. Nec uero, ut fabulæ ferunt, dij bellis, prælijsq; caruerunt: & cum Titanis, cum gigantibus propria bella geſſerunt. Hæc & dicuntur, & creduntur ſtultiſſime. Ouid. Affectaſſe ferunt regnum cæleſte Gigantes. Iuu. Sat. 4. Vnde fit, ut malim fraterculus eſſe Gigantum. Id eſt, obſcuro & ignoto genere natus, ut gigantes, qui nullo parente è terra prognati creduntur.

GIGERIA, orum, teſte Nonio, inteſtina ſunt gallinarum, & quæ cum his coquuntur. Lucil. lib. 8. Gigeris ſunt ſine ſlio.

GIGNO, gnis, genui, genitum, γεννάω, genero. Ci. 5. de Fin. Ad maiora quædam nos natura genuit, & conformauit.

GENITVS, Oui. 2. Met. Scilicet ut noſtro genitum te ſanguine credas. Hinc Ingigno, ἐγγεννάω, ingenero, gignendo inſero. Ci. 5. de Fin. maior aliqua uis, atque diuinior hanc uim ingenuit. Col. lib. 4. Naturali, & ingenita ſterilitate laborantibus. Antiqui pro eodem dixerunt Geno, de quo ſupra: unde adhuc manſerunt genui præteritum, & ſupinum Genitum. Lucr. lib. 3. Totum poſſe extra corpus durare, geniq;.

GILVVS, *Giggiolino*, color medius inter album, & rufum, qui à Græcis teſte Gel. l. 13. c. ult. appellatur κίῤῥος. hic à nonnullis uocatur melinus, quaſi mellinus, quòd mel eiuſmodi colorẽ habeat. Vir. 3. Glaucíq; color deterrimus albis, & giluo. Vbi Seruius: aliud eſt, candidum eſſe, id eſt, quadam nitenti luce perfuſum: aliud, album, quod pallori conſtat eſſe uicinum. giluus autem melinus eſt color. Alij autem legunt Albis & Giluo: ut non album, & Giluum, ſed albogiluum uituperet. quod ſi ſinguli colores uituperandi ſunt, quanto magis miſtus uterque, id eſt, albogiluus?

GINGIVA, æ, *Gengiua*, pars oris, cui dentes inhærent. Iuu. Saty. 10. Frangendus miſero gingiua pannis inermi.

GINGRIO, gris, grij, gritum, *Fare la uoce dell'hoca*, κλαγγάζειν, anſerum uocia proprium. unde genus quoddam tibiarum exiguarum, Gingrinæ dicuntur: & tibicen ipſe, gingritor. Auctor Feſtus.

GITH, μελάνθιον, genus ſeminis, quod uolgo Nigellam Romanam appellant. Colu. lib. 7. Pli. lib. 20. cap. 17. Gith ex Græcis alij melanthion, alij melaſpermon uocant. Ruellius credit eſſe ſemen illud, quod ruſtici in Gallia uocant Prouuretum, quaſi minutum piper, quòd tenuiores hoc ſemine cibos cõdire ſoleant uice piperis.

G ANTE L

GLABELLVS, Glabra etiam, ſiue Glabella, μεσόφρυον, uocatur inter ſitium, ſupercilia ſupra naſum diſterminans: quia ſine pilis eſſe conſueuit. Capella lib. 5. Nup. Philologiæ.

GLABER, ra, rum, *Pelato, ſenza peli*, ψιλὸς, λεῖος, φαλακρὸς, quod eſt læue & ſine pilis. Plaut. in Aul. Tu iſtum gallum, glabriorem reddes mihi, quàm uolſus ludius. quem locum explicans Nonius de Doctorum Indagine: Legitur (inquit) quòd ludis præſulis pueri eſſent glabri ac depiles propter ætatem, quos antiqui ludios appellabant. Varr. de re ruſt. ca. 2. Si quem glabrum facere uelis. Sic Glabræ ſues apud Col. in Præfat. lib. 5.

GLABREO, es, φαλακρῶμαι, glaber ſum, & depilis: quanquam etiam ad terram transfertur, quæ glabrere dicitur, ubi ſatis ſtirpibusq; nuda eſt. unde loca glabrentia, apud Colum. lib. 2. cap. 9.

GLABRESCO, is, μαδάω, ψιλοῦμαι. glaber, hoc eſt, ſine pilis, aut capillis fio: quod euenit nonnunquam morbo aliquo. Transfertur & ad alia: ut, Glabreſcere dicitur area, cum, herbis attritis, uel euulſis, complanatur. Col. lib. 2. c. 10. glabreſcit, & fit idonea ſeminibus area. id eſt, fit munda.

GLABRETA, rum, φαλάκραι, loca ſatis, ſtirpibusq; nuda: quæ & caluета à non nullis appellantur: in quibus ſcilicet propter noxium aliquem humorem nihil gignitur. Col. l. 2. c. 9.

GLABRO, as, are, *Pelare*, ψιλοῦν, μαδίζειν, pilos auferre. Colu. lib. 14. cap. 53.

GLABRIONES, *Coloro che non hanno peli ſu la perſona*, μαδῶντες, dicti ſunt qui corpus glabrum, & pilis nudum habent: unde Glabriones Acilij Romæ.

GLACIALIS, le, *Di ghiaccio*, κρυσταλλώδης, κρυμώδης, à glacie deducitur. & eſt quod in glaciem aſtringi ſolet. Iuu. Sat. 2. Vltra Sauromatas fugere hinc libet, & glacialem Oceanum. Fretum glaciale, Clau. 1. Paneg. Frigus glaciale, Ouid. 9. Met.

GLACIO, as, *Agghiacciare, ghiacciare*, συμπήγνυμι, uerbum eſt actiuum idem ſignificans, quod in Glaciem conuerto. Hor. Carm. lib. 3. Ode 10. Vt glaciet niues puro numine Iuppiter. Inde paſſiuum Glacior, in glaciem conuertor. κρυσταλλοῦμαι. Pli. lib. 24. cap. 13. Flore eius aquam glaciari Pythagoras tradit. Idem lib. 14. ca. 21. Glaciatæ moles prodigij modo. Caſeus glaciatus, id eſt coagulatus, & concretus, Colu. lib. 7. cap. 8.

GLACIES, ciei, *Ghiaccio*, κρύσταλλος, aqua concreta gelu, quaſi gelacies. Pli. lib. 8. cap. 38. Aure ad glaciem appoſita. Virg. 10. Ecl. Ah tibi ne teneras glacies ſecet aſpera plantas.

GLADIATOR, is, *Schermitori, coltellatori*, μονομάχοι, ſerui erant, quos laniſtæ armorum artem edocebant, ut poſtea populi delectandi cauſſa in arena depugnarent. Cic. 3. Phil. Quod gladiatores nobiles faciunt, ut honeſte decũbãt. Idem ad Caſſium. Cædem gladiator quærit. Gladiatores erãt Retiarij, Mirmillones, Thraces, Galli, Samnites, Crupellarij, Prouocatores, Secutores. De gladiatorũ origine ac cauſſa Iulius Capitolinus habet hoc pacto, Multi dicũt, apud ueteres hanc deuotionẽ contra hoſtes factam, ut ciuium ſanguine litato, ſpecie pugnarum fortunam ſatiarent. Alij hoc literis tradunt, ituros ad bellum Romanos debuiſſe pugnas uidere, & uulnera, & ferrum, & nudos inter ſe coeuntes, ne in bello armati hoſtes timerent, aut uulnera & ſanguinem perhorreſcerent. hinc mos tractus uidetur, ut Imperatores ad bellum proficiſcentes, munus darent gladiatorium.

GLADIATORIVS, ria, rium, *Ciò che à ſchermitori ſi appartiene*, μονομαχικὸς, quod ad gladiatores pertinet: ut, Spectacula gladiatoria, Ludus gladiatorius, Munus Gladiatorium. Ci. in Catil. Nemo eſt in ludo gladiatorio paulo ad facinus audacior, qui ſe non intimũ Catilinæ eſſe fateatur. Terent. in Phor. Hi gladiatorio animo ad me affectant uiam. Quo in loco Animum gladiatorium uocat Terentius, animum tam pertinacem, qui uel magno ſuo periculo rẽ aliquam perficere non dubitet, certus aut omnino ſuperare, aut labori ſuccumbere. gladiatoribus enim, ubi ſemel in arenam deſcenderint, ea neceſſitas imponitur, ut aduerſarium uictum occidant, aut idem ab illo expectent. Cic. 4. Tuſcu. An uero uir fortis, niſi ſtomachari cœperit, non poteſt fortis eſſe? Gladiatorium id quidem. Saluſtius, decreuere, ut gladiatoriæ familiæ inter municipia diſtribuerentur.

GLADIATVRA, ræ, *Scrimaglia*, μονομαχία, congreſſus gladiatorum Corn. Tacit. lib. 3. Adduntur è ſeruitijs gladiaturæ deſtinati.

GLADIOLVS, li, *Coltellino*, ξιφίδιον, paruus gladius. Quo etiam nomine à Romanis dicta eſt herba quædam, quàm & Græci ξίφιον appellant, propterea quòd folium habeat gladij figuram referens. Iridi perſimilis eſt, niſi quod folio minore ſit, & anguſtiore, & gladij modo mucronato, neruoſumq; in caulem exeunte, in quo purpurei flores, in ordinem digeſti. Plin. lib. 21. cap. 11.

GLADIVS, dij, *Spada, coltello, pugnale*, ξίφος, μάχαιρα, enſis: à clade dici uidetur, c in g, mutata (ut ſcribit Varro) quod ad cladem ſit inuentus. Cæſ. 7. Bel. Gal. Gladijs diſtrictis portas occupauerunt. Teren. in Adel. Suo ſibi hunc gladio iugulo. Suo gladio iugulari dicitur, qui ſuopte inuento, dolove capitur, metaphora ab ijs, qui in pugna ſuis ipſorum telis aliquoties confodiuntur. Gladio plumbeo iugulare, eſt leui argumento nulloq; negocio conuincere quempiam. Cic. ad Att. Cum illum plumbeo gladio iugulatum tamen iri diceret. Antiquiſſimi etiam Gladium dixerunt in neutro gene. ut probat Varro hac Lucilij auctoritate, Hærebat gladium mucrone in pectore totum. Eſt & Gladius, ξιφίας, genus piſcis marini, roſtro mucronato, quo naues perfodit, & demergit in Atlantico Oceano. Plin. lib. 32. cap. 2. & 11.

GLANDARIVS, a, um, denominatiuum à glande: ut, Glandaria ſilua, quæ ſeruatur, glandis ferendæ cauſſa. Cato de Re ruſt. cap. 1. Var. 1. de Re ruſt. cap. 7.

GLANDIFER, ra, rum, *Che produce ghiande*, βαλανοφόρος, quod glandes producit. Cic. 1. de Leg. gandifera illa quercus.

GLANDIVM, dij, ἀδένιον, pars apri glanduloſa, quæ eſt circa ceruicem: uel ipſa ceruix: in hac enim glandulæ poſitæ ſunt. Plaut. in Capt. Prætruncauit tribus tergoribus glandia. Pli. lib. 8. cap. 51. interdicta cœnis abdomina, glandia, teſticuli. Idem lib. 6. cap. 38.

GLANDVLA, læ, ἀδένιον, diminu à glans, ſignificat carnem glanduloſam in ſue: cuius ſapor ab antiquis commendabatur. Mar. Partitur apri glandulas palæſtritis.

GLANDVLAS, arum. Pli. lib. 11. cap. 37. in ſuibus glandulas appellari teſtatur, quæ in homine uocantur tonſillæ, hoc eſt, partes illas faucium, quæ utrinque iuxta gargareonem ſitæ, à Græcis παρίσθμια, appellantur. Quidam etiam Glandulas appellant, tumores ex pituita naſcentes, quos Græci χοιράδας, Latini ſtrumas appellant: quæ nihil aliud ſunt, quàm adenes indurati, præcipue in collo, alis uel inguinibus.

GLANDVLOSVS, a, um, ἀδενώδης, plenum glandibus. Colum. lib. 7. cap. 9.

Glanis, γλάνις, Hetruriæ fluuius, in Tiberim influens. Plin. lib. 3. cap. 5. Item piſcis genus. Idem lib. 32. cap. 10. Verrucas tollit glani iecur tritum.

Glans, dis, *Ghianda*, βάλανος, fructus quercus, roboris, eſculi, cerri, ilicis, fagi, ſuberis, & ſiqui ſint ſimiles. Ci. de Arat. Vir. 4. Ge. Nec de concuſſa tantum pluit ilice glandis. Sed quia ex his homines quondam uiuebant, glandis appellatione (ut Vlpianus ſentit) omnes fructus continentur. Glans etiam dicitur plumbum, quod eſt in modum glandis formatum, quod antiqui loro alligatum in hoſtem torquebāt, & ad ſe retrahebant. Sal. in Iug. Pars eminus glande aut lapidibus pugnare. Item Glans pars ſumma colis dicitur, quæ præputio tegitur, oculo ſimilis. Præputium enim pellis eſt, qua glans tegitur: Coles ipſe penis, à quo colei pendent.

Glarea, reæ, pen. cor. *Ghiara*, terra lapidoſa, qualis in fluuiorum ripis, uel maris littoribus eſſe ſolet. Cic. Qu. Fr. Eo loco puluis non glarea eſt inuecta. Cliuoſi glarea ruris.

Glareola, cum accētu in antepen. Plau. Glareolā manu effundēs.

Glareosvs, a, um, *Ghiaroſo*, quod abundat glarea. Liui. 1. Bel. Pun. Saxa glareoſa uoluens.

Glastvm, ſti, *Guado, herba*, ἰσάτις, herba ſimilis plantagini, qua Britanni ſe inficiūt, ut auctor eſt Cæſ. l. 5. Bel. Gal. quo horridiori ſint aſpectu in pugna efficit enim cæruleum colorem. Pli. li. 22. ca. 1. Simile Plantagini glaſtum in Gallia uocatur: quo Britannorum coniuges nuruſq; toto corpore oblitæ, quibuſdam in ſacris nudæ incedunt, Aethiopum colores imitantes. Glaſto infectores cæruleum colorem pannis inducunt.

Glavciolvs, dicitur equus, qui felineis oculis eſt.

Glavcito, tas, apud auctorem Philomelæ, uerbum eſt proprium catulis. Glaucitat (inquit) & catulus, at lepores uagiunt.

Glavcoma, ma, is, γλαύκωμα, uitium humoris eius, qui cryſtallinus appellatur, in colorem glaucum mutantis, oculum. Serenus: Si uero horrendum ducent glaucomata plumbum, Spiritus alterius prodeſt, qui grana cymini Pallentis mandens uſus exhalat in ipſos. Pli. l. 29. c. 6. Glaucomata dicunt magi, cerebro catuli ſeptem dierum emendari. Legitur & Glaucoma, æ, femi. gen. Pla. in Milite: Glaucomam ob oculos obijciemus.

Glavcvs, a, um, *Colore meſchio tra'l bianco e'l uerde*, γλαυκός, color dicitur, qui admiſtum habet uiridi alborem: qualis in noctuarū, quas Græci γλαῦκας appellant, oculis apparet. Gel. lib. 2. cap. 26. Sed ne uiridis quidem color pluribus, quàm à nobis, uocabulis dicitur: Neque non potuit Virg. colorem equi ſignificare uiridem; uolens cæruleum magis dicere equum quàm Glaucum: ſed maluit uerbo uti notiore Græco, quàm uſitato Latino. Sic etiam alibi uocat frondes ſalicis glaucas & oliuæ glaucas. Item in hominibus & equis Glauci oculi, pro uiridibus dicuntur, quales ſunt felis, leonis, & noctuæ. Pli. lib. 8. ca. 21. Oculis glaucis, colore ſanguineo. Hic color à Latinis uocatur cæſius, quaſi cælius, ut ex Nigidio probat Gel. nam à ueteribus illis linguæ Latinæ auctoribus Mineruа Cæſia uocatur, quæ ab Homero γλαυκῶπις dicta eſt. Præterea maris color etiam glaucus dicitur, quem & cæruleum paſſim appellatum inuenimus.

Glavcinvs, a, um, p. c. quod glaucum habet colorem: unde Glaucinæ ueſtes, quæ & Glaucina abſolute dicuntur. Mart. lib. 9. Pallis donauit glaucina Coſme tibi.

Gleba, bę, *Zolla*, βῶλος, fruſtum terræ, ita dictum, quod ſit quaſi globus. Ci. contra Rul. Non admittit cuiquam gleba de Syllanis agris. Vir. 1. Ge. Multum adeo, raſtris glebas qui frangit inertes.

Glebosvs, a, um, *Che abonda di zolle*, quod glebæ in morem eſt conuolutum, uel quod glebis abundat. Pli. lib. 35. cap. 15.

Glebvla, læ, βωλίον, Col. lib. 1.

Glessvm, ἤλεκτρον, idem quod ſuccinum, uel electrum quo gleſſaria inſula abundat. Pli. lib. 37. cap. 3. Certum eſt gigni in inſulis ſeptentrionalis Oceani, & à Germanis appellari gleſſum: itaque & à noſtris unam inſularum ob id Gleſſariam appellatam, Germanico Cæſare ibi claſſibus rem gerent: Auſtraniam à Barbaris dictam. Naſcitur autem defluente medulla pinei generis arboribus: ut gummi in ceraſis, reſina pineis.

Glevcinvm, γλεύκινον, olei factitij genus, muſtum & aromata admiſta habens. Rationem conficiendi uide apud Colu. lib. 12. cap. 51. Dictum Gleucinum à muſto, quod à Græcis γλεῦκος, appellatur lib. 15. cap. 7.

Gliraria, ἰλειῶν, ubi nutriuntur glires. Var. 3. de Re ruſt. ca. 15.

Glis, gliris, maſc. gen. *Ghiro*, ἐλειός, animal muri ſimile, maiori tamen corpore, nutritur in arboribus, & bonam anni partem ſomno conſumere dicitur. Vide Pli. li. 8. ca. 57. Mart. Somniculoſos ille porrigit glires. Idem lib. 13.

Glisco, cis, *Creſcere, aumentarſi*, αὐξάνω, ἐπιτείνομαι, creſco, augeor, inualeſco. Ci. in Hort. Iuuenilem libidinem copia uoluptatum gliſcit, ut ignis oleo. Liu. li. 6. ab urb. Gliſcente in dies ſeditione. Gell. l. 2. c. 7. Eadem ipſa, quæ creſcente luna gliſcunt, deficiente contra luna deficiunt. Gliſcere etiā terra dicitur, cum pingueſcit. ἀδύνω, ὑγραίνω. Colu. li. 2. ſtercorare terram conuenit: nam eo quaſi pabulo gliſcit. Item ardeo, uehementer cupio, προθυμοῦμαι. Papi. li. 3. Et eōſanguineo gliſcis regnare ſupbo Exule. Hinc Pergliſco. Col. li. 8. Quæ prima luna ſaginari cœpit, uigeſima pergliſcit. hoc eſt, creſcendi uel pingueſcendi finem accipit.

Globo, as, are, *Agomitolare*, σφαιρόω, aliquid ſolidum in rotunditatem componere. Pli. lib. 2. ca. 2. Formam eius in ſpeciem orbis abſoluti globatam eſſe. Ibidem c. 65. dependentes ubique guttæ paruis globantur orbibus. Globari in rotunditatem, idem libr. 18. cap. 13.

Globosvs, a, um, σφαιρικός, pro rotundo, ſpiſſatoq;. Ci. de uniuerſ. Et Globoſus eſt fabricatus, quod σφαιροειδὲς Græci uocant.

Globvlvs, diminutiuum, σφαιρίδιον, paruus globus. Pli. lib. 33. cap. 5. Accipitur pro genere edulij in globi modum conuoluti. Cato de Re ruſt. ca. 79. Globulos ſic facito.

Globvs, bi, *Globo, ſfera*, σφαῖρα, eſt corpus ſolidum, undequaque rotundum. Vir. 6. Aen. Lucentemq; globum lunæ. Ci. de Nat. Deo. Cumq; duæ formæ præſtātiſſimæ ſint, ex ſolidis globus (ſic enim ſphæram interpretari placet) ex planis circulus. Globum definiũt geometræ, eſſe corpus ſolidum, unica ſuperficie contentum, in medio habens centrum, à quo omnes lineæ ad ſuperficiē ductæ ſunt æquales. Ponitur quandoque pro multitudine hominum, in unum collecta, & quaſi conglobata. Sal. Alij globis eruptionem tentauerunt.

Glocino, as, pen. cor. *Ghiocciare*, proprium eſt uocis gallinarum, cum ouis incubituræ ſunt, quòd fit crebris ſingultibus, intercecta uoce acuta. Feſt.

Glocio, cis, idem quod glocido. Colum. lib. 8. cap. 5.

Glomeramen, inis. Luc. lib. 2. Diſſimiles igitur formæ glomeramen in unum conueniunt.

Glomero, ras, pen. pro. *Inuiluppare, auiluppare*, περιτυλίσσω, implico, & in globi ſpeciem formo, ſiue filum in globi figuram conuoluo. Ouid. 6. Metam. Lanam glomerabat in orbes. Per tranſlationem ſumitur pro congregare. Vir. 9. Aen. Et fœdam glomerant tempeſtatem imbribus atris collectæ ex alto nubes. Glomeratæ clades, Cic. 2. Tuſc. Virg. 4. Geor. Magnum miſtæ glomerantur in orbem. Hinc Agglomero, applico, adiungo. Virg. 2. Aen. Et lateri agglomerant noſtro.

Glomvs, glomi, & glomus, glomeris, *Gomitolo, gomiſcello*, τολύπη, filum, uel aliquid ſimile in globi figuram conuolutum. Pli. lib. 36. cap. 13.

Gloria, riæ, *Gloria*, κλέος, δόξα, eſt frequens dè aliquo fama cum laude Quinct. Conſentiens laus bonorum Gloria appellatur. Cic. lib. 1. Offi. Vix inuenitur, qui non quaſi mercedem rerum geſtarum deſideret gloriam. Inter Gloriam, & claritatem hoc intereſt, ut inquit Seneca li. 3. epiſt. quòd gloria multorum iudicijs conſtat, claritas bonorum.

Gloriabvndvs, καυχηματίας, qui abūde gloriatur. Gel. l. 5. c. 5.

Gloriandvs, à glorior, gloria & prædicatione dignus. Ci. 5. Tuſ. Beata uirgo, glorianda, prædicanda, & præſerenda eſt.

Gloriatio, καύχησις, glorioſa prædicatio. Ci. 3. de Fin. Virtus eſt digna gloriatione.

Gloriola, læ, δοξάριον, dimi. à gloria. Cicero Luceio: Vt noſmet ipſi uiui gloriola noſtra perfruamur.

Glorior, aris, *Gloriarſi*, μεγαλαυχέω, καυχάομαι, gloria & prædicatione ſe efferre, aut aliquid iactanter de ſe pronunciare, & conſtruitur modo cum præpoſitione. Cic. 3. de Fin. Quis aut de miſera uita poſſit gloriari, aut non de beata? Modo cum præpoſitione In. Cic. in Offic. Nobis quoque licet in hoc quodam modo gloriari. Modo ſine præpoſitione. Ci. 5. Verr. Vt tu in multis epiſtolis tuis ad amicos gloriaris. Cæſ. 8. Bel. Gal. Quòd inſolenter aduerſarij ſui gloriarentur. Nonnunquam à tergo accuſatiuum habere inuenitur. Cic. de Sen. Equidem poſſe nellem idem gloriari, quod Cyrus. Sal. in Cice. Quaſi uero togatus, & non armatus, ea, quæ gloriaris, confeceris.

Gloriose, cum gloria & laude. Cice. ad Cœlium: Satis glorioſe triumpharem. Accipitur & in malam partem. Ci. 2. de Fin. Quid attinet glorioſe loqui, niſi conſtanter loquere?

Gloriosvs, a, um, *Glorioſo*, ἔνδοξος, gloria plenus, hoc eſt, præclarus, excellens, & cui omnes plurimum laudis, & gloriæ tribuunt: ut, glorioſus homo, glorioſus triumphus. Pla. in Epid. Magnus miles Rhodius, raptor hoſtium glorioſus. Cic. 2. de Diuin. Magnificum etiam illud, Romaniſq; hominibus glorioſum. Idem 1. de Fin. Illuſtria & glorioſa facta. Contrarium eſt Inglorius, ἄδοξος, ἀκλεής, qui nulla laude, aut gloria dignus eſt, & ueluti ignobilis. Virg. lib. 4. Georg. Latamq; trahens inglorius aluum. Interdum tamen affectionem ſignificat, & in malum: ut glorioſus dicatur, qui ſe inaniter iactat, uel alterius inani laudatione effertur, & laudari quærit, καυχηματίας, κενόδοξος, ἀλαζών, unde Miles glorioſus inſcribitur Plauti comœdia. Idem in Trucul. Vos nequam, & glorioſæ, malæq;. Plin. in Epiſt. Miſerat epiſtolas ad amiculam quandam iactantes, & glorioſas.

Glos, *Cognata*, γάλως, mariti ſoror, atque itē fratris uxor. Nonius.

Glossa, ſæ, *Lingua*, γλῶσσα, per duplex ſſ, lingua dicitur. unde gloſſæ à quibuſdam pro interpretationibus ponuntur, quòd uice linguæ, hoc

gus, hoc eſt, uice doctoris, fungantur. Quinct. lib. 1. cap. 1. Protinus enim poteſt interpretationem linguæ ſecretioris (quas Græci gloſſas uocant) dum aliud agitur, ediſcere. Quem locum Quinctiliani ſic uulgo interpretantur, ut Gloſſæ dicantur interpretationes linguæ ſecretioris. Quod certe neque uerum eſt, neque Fabij menti conuenientur latius docebimus in dictione Gloſſema. Hinc illud ſuffecerit: dicere, gloſſas & gloſſemata eſſe uoces obſcuriores, & minus uſitatas, quæ interpretatione indigent.

Glossamata, γλωσσήματα, dicuntur uoces occultiores, abſtruſiores, & minus uſitatæ, quæ ſcilicet interpretatione egent: quales ſunt uoces aliquot in tragœdijs, heroicis uerſibus, & ſimili genere grauioris poematis. Quinct. li. 1. cap. 14. Circa gloſſemata etiã, id eſt uoces minus uſitatas, non ultima eius profeſſionis diligentia eſt. His uerbis Fabius innuit, gloſſemata uoces eſſe, quæ expoſitione indigent, non, ut uulgo accipitur, ipſas expoſitiones. Sic Varr. li. 6. de lingua Latina exponens uerſum Ennij, Cælitum Camilla expectata aduenis &c. Camillam, inquit, qui gloſſemata interpretata ſunt, dixerunt adminiſtram. hoc eſt, qui uoces priſcas, & minus uſitatas ſunt interpretati. Eiuſdem etiam ſignificationis eſt gloſſa quod facile deprehendet, qui locum Quinctiliani, quẽ ſupra in dictione gloſſa, ex libri primi cap. 1. citauimus, diligentius cum hoc loco quem iam ex cap. 14. eiuſdem libri adduximus uelit conferre. Ibi enim linguam ſecretiorem appellat, quas hic uoces minus uſitatas.

Glubo, is, *Scorticare, ſcorzare*, ξυρέω, pellem uel corticem detraho. Vnde & pecus glubi dicitur, cum pellis detrahitur: & arbores, cũ cortice denudantur. Cato de Re ruſt. c. 33. Salictum ſuo tẽpore cædito, glubito, arcteq; alligato. Catullus Glubit magnanimos Remi nepotes. Glubi pecus dicitur (ut Feſtus ait) cuius pellis detrahitur. Glubere ramos, diſtinguere, ualde ſtringere, inquit Nonius. Varro de re ruſt. Durities enim ea, non ſolum ſtringit baccam, ſed etiam ramos glubit, ac relinquit ad gelicidium retectos.

Gluma, mæ, ἄλυρον, folliculus grani frumentarij: à glubẽdo, quod eo folliculo deglobatur granum, hoc eſt decorticetur. Var. li. 1. de Re ruſt. cap. 48. de frumento loquens: Granum dictum eſt, quòd eſt intimum, ſolidum: Gluma, qui eſt folliculus eius: Ariſta, quæ ut acus tenuis, longa eminet è gluma. Proinde ut grani theca ſit, gluma, & apex ariſta.

Gluten, inis, & Glutinum, ni, *Colla, incollamento*, id uocant Latini, quod Græci κόλλαν. Plin. lib. 11. cap. 39. Idem lib. 26. cap. 8.

Glutio, tis, tiui, titũ, *Inghiottire*, καταπίνω, deuoro. Iuue. Sat. 4. Quales tunc epulas ipſum glutiſſe putamus Induperatorem.

Glutinosus, ſa, ſum, tenax, κολλώδης, κολλητικός. Plin. lib. 35. ca. 16. Col. in Præfat. lib. 1. Glutinoſa terra maxime exuberat.

Glutinamentum, ti, κόλλησις, compactio. Pli. lib. 13. ca. 12.

Glutinator, oris, *Incollatore*, κολλητής. Ci. Att. lib. 4. quibus Tyrannio utatur glutinatoribus.

Glutino, nas, pe. cor. *Congiugnere, incollare*, κολλάω, συνάπτω, coniungo, ferrumino. Pli. li. 35. ca. 15. Hinc Agglutino, Conglutino, συγκολλάω, συμφύω. Plin. lib. 23. folijs arida uulnus conglutinãt. Deglutino, & Reglutino, à glutine libero, ἀνακολλάω. Idem lib. 25. palpebras deglutinant.

Glutus, a, um, apud antiquos inuenitur pro bene ſubacto. Cato ca. 45. Locus bene glutus fiet. Pli. lib. 17. cap. 18.

G A N T E N

Gnare, ἐπιμόνως, perite, & quandoque aperte. Apuleius: Qui gnare id noſtris oculis contemplati ſumus.

Gnariter, pro gnare, antiqui dixerunt: à quo Prognariter, audacter, intrepide. γενναίως. Plau. Age, indica prognariter.

Gnarus, ri, & Narus, *Dotto, perito, ſperto* ἐπιστήμων, ſciens, peritus. Cice. in Orat. Pericles, gnarus, quibus orationis modis animi moueantur. Accipitur aliquando paſſiue, pro cognito. Tacit. li. 1. Trudebanturq; in paludem gnaram uincentibus, iniquam neſcijs. Pli. lib. 9. cap. 35. Veteres Narus dixerunt ſine g, etiamſi in compoſitum Ignarus, prius n, uertebant in g, Cic. in Orat. Noti erant, & Nari, & Nari: quibus cum In præponi oporteret, dulcius uiſum eſt, ignoti, ignaui, & ignati dicere quàm ut ueritas poſtulabat. Gnaritas, atis, ſcientia ἐπιστημοσύνη. Sal. Fiducia gnaritatis locorum, occulta fuga ſparſi. Contraria ſunt, Ignarus, & Ignaritas.

Gnatus, ti, *Figliuolo*, υἱός, filius: cui eadem ratione præponitur G, qua & Gnaro. Cice. pro Planc. Quanquam ad præcepta ætas non eſt gnati. Idem 1. de Diu. O gnata, &c. Dulces gnati, Lucr. lib. 4.

Gnavus, ui, & Nauus, celer, ſtrenuus, *Preſto, diligente*, δραστήριος, φίλεργος, à nauium celeritate, ut quibuſdã placet. Grammatici Prothesim figuram appellant, quando apponitur littera principio dictionis: ut Gnatus, pro Natus: Gnotus, pro Notus. Plaut. Moſt. Gnauos eſſe ad hanc rem mecum uos omnes uolo. Hor. 1. epiſt. 6. Gnauus mane forum, & ueſpertinus, pete tectum. Gnauiter, aduerbium, diligenter. Liu. 10. ab urb. Ibi aliquandiu nec ceſſatum ab armis, nec grauiter pugnatum.

Gnius, corporis inſigne & prænomen: à generando dictum, ut ex Græco γεννάδας apparet. Feſtus.

Gnidius, gnidia, gnidium, ut, Gnidia Venus. Cic. de Diu.

Gnidus, γνίδος, urbs inſignis in extremo cornu peninſulæ Cariæ adhærentis ſita, Veneris templo & ſimulacro à Praxitele ſculpto in primis nobilis. Horat. 1. Carm. Ode 30. O Venus regina Gnidi, Paphiq;. E Gnido uiri memorabiles fuerunt, Eudoxus mathematicus, Platonis ſodalis: Agatharchides Peripateticus, hiſtoriæ conditor, Theopompus Iulio Cæſari familiaris, Artemidorus eius filius: & his antiquior Cteſias, qui res Syriacas, Perſicasq; conſcripſit.

Gnomon, onis, *Il ſegno che dimoſtra l'hore*, γνώμων, eſt ſtylus in medio horologij ſolaris, umbra ſua horas indicans, quem Pli. umbilicum Solis uocat. Ita enim ait lib. 2. cap. 72.

Gnosis, idis, patronymicum femininum. Ouid. Epiſt. 21. & Gnoſſida Bacchus amauit.

Gnossos, κνωσός, urbs Cretæ, Minois regia, alio nomine Ceratus, ut ſcribit Strabo, à fluuio eius nominis.

Gnossius, a, um, quod eſt ex Gnoſſo urbe: ut Gnoſſius ciuis, Gnoſſia littora, Gnoſſia regna. Cice. de Leg. Ouid. in Epiſt. Parid. Non habuit tempus, quo Gnoſsia regna uideret, Aptius. Pro eodem etiam dicitur Gnoſſiacus, a, um, ut, Corona Gnoſſiaca apud Statium lib. 1. Syl.

Gnossus, a, um, Lucan. lib. 3. Creta uetus populis, Gnoſſaſq; agitare pharetras Docta.

G A N T E O

Gobius, gobij, *Go.* κωβιός, piſcis exiguus, qui & Gobio dicitur. Iuue. Saty. 11. Cum ſit tibi gobio tantum In loculis. Mart. lib. 13. Principium cœnæ gobius eſſe ſolet.

Gorgias, γοργίας, Leontinus rhetor, Empedoclis diſcipulus, & Iſocratis præceptor, ut ſcribit Quinct. lib. 3. cap. 1. cui tanta fuit artis fiducia, ut de omni re, quæcunque in diſceptationem quæſtionẽq; uocaretur, ſe copioſiſſime dicturum eſſe profiteretur. Meminit eius Cice. in Bruto, & libris de Oratore. Hic arte ſua tantum pecuniæ corraſit, ut auream ſtatuam primus omnium poneret in templo Apollinis Delphici.

Gorgonas, pe. co. γοργόνες, Phorci filiæ, Meduſa, Sthenyo, & Euryale. quæ Dorcadas inſulas, in Oceano Aethiopico ſitas habitaſſe dicuntur, contra Heſperidum hortos. Nomen habent à truculentia, quam Græci γοργότητα appellant. Scribit Diodorus feminas fuiſſe in Africa bellicoſas, aduerſus quas Perſeus bellum geſſerit, & earum reginam Meduſam debellauerit, ac interfecerit. Vide Meduſa, & Pegaſus. Cic. In Verr. Gorgonis os pulcherrimum, cinctum anguibus.

Gorgoneus, nea, um, γοργόνειος, nomen poſſeſſiuum. Oui. 4. Meta.

Gortynis, idis, γορτυνίς, patronymicum femininum. Luca. lib. 6. Dictæa procul ecce manu Gortynis arundo Tenditur in Scæuã.

Gortynius, ia, um, γορτύνιος, ut Gortynia ſpicula, apud Statium 5. Theba.

Gothia, regio Europæ, contermina Daniæ, & Noruegiæ. Ea qua Gothi immanes populi, qui olim Italiam armis ſubegerunt, Romamq; ipſam totius litteraturæ fomitem ſolo æquarunt, ſuamq; in totum orbem inuexerunt barbariem. Hæc dictio potius uidetur unico t, ſcribenda, cum à Latinis poetis prima ſyllaba fere ſemper corripiatur. Auſonius: Hinc poſſem uictos, inde referre Gothos. Et ſæpius apud Claudianum. Non multum tamen peccauerit, qui conſonantem geminabit: quod & in Græcis aliquot codicibus factitatum animaduertimus.

G A N T E R

Grabatus, ti, pen. pro. *Letticello*, κράββατος, Suidæ, lectus exiguus, in quo meridiari ſolent: dictus quaſi Carabatus, quòd in eo capite recumbamus: κάρα enim caput, βατός, peruium Græci dicunt. Alij κράββατον, παρὰ τὸ κρεμᾶν τὰς βάσεις, hoc eſt, à ſuſpendendis pedibus dictum malunt. Vnde & pro lectis pauperum & mendicantium Grabati accipi ſolent. Cic. lib. 2. de Diuin. diuerſa facit lectos, & grabatos, cum ait: Venit enim iam in contentionem, utrum ſit probabilius, Deoſne immortales, circũcurſare omnium mortalium, non modo lectos, uerumetiam grabatos, &, cum ſtertentes aliquos uiderint, obijcere ijs uiſa quædam tortuoſa, & obſcura. Apud Latinos primam corripit: ſed apud Græcos eandem producit, & duplici ββ ſcribitur. Virg. in Mor. Membra leuat ſenſim uili demiſſa grabato.

Gracilis, le, adiectiuum, pe. cor. *Sottile, magro, ſcarmo, tenue*, ἰσχνός, λεπτός, tenuis, macilentus. Terent. in Eun. Haud ſimilis uirgo eſt uirginum noſtrarum, quas matres ſtudent Demiſſis humeris eſſe, uincto pectore, ut graciles ſient. Turpilius, Noſti quàm ſit gracili corpore. Gracilis lapis, Gracile marmor. Gracili nucleo glãs, Graciles uindemiæ apud Plinium leguntur. Gracilis liber. Mart. lib. 8. Si quid forte petam timido, gracilíq; libello. Gracilis ponitur pro molli. ἁβρός. Horat. libr. 1. Carm. Quis multa gracilis te puer in roſa.

Gracilens, gracilentis, omn. gen. antiquis idem erat quod gracilis. Neuius in Proteſilao: Demam gracilentis colorem, dum ex hoc gracilens fit. Nonius.

Gracilentus, a, um, idem quod gracilis. Ennius lib. 7. Deducunt habiles gladios filo gracilento. Nonius.

Gracilitas, tatis, *Magrezza, tenuità*, ἰσχνότης, corporis habitus tenuior. Cic. 2. de Claris Orat. Non tam habitus corporis optimos, quàm gracilitates conſectentur.

Gracilitudo, dinis, Gracilitas. Accius in Amphit. ſtaturæ gracilitudo, & propemodum luctus facit, ne dubitem. Nonius.

Gracileſco, is, ere, *Smagrirſi*, ἰσχναίνομαι, gracilis & tenuis fio. Plin. lib. 17. cap. 22. Cum feſtinatione pariendi gracileſcat.

Gracus, ſiue quod uſitatius eſt, Graculus, κολοιός, nomen auis, cornici ſimilis, niſi quòd minor eſt: à uoce quam facit, uel à gerendo dicta, quòd iacta ſegetum ſemina gerat: uel quia ex oliuetis cubitū ſe recipiens, duas pedibus baccas, tertiam ore ferat. Seu etiā, quòd gregatim uolitet: ſiue à gracilitate corporis. Eſt hinc furandi natura, ex quo nonnulli monedulam eam appellauere, à furandis monetis. Exprimit ſermonem humanum, & cauea emiſſus reuertitur. Harum auium tria ſunt genera: Manſuculæ ſimiliores ſunt cornicibus, niſi quòd nigriores: minimæ, & inter eas mediæ, quibus roſtra, & pedes rubent. Pli. lib. 10. cap. 29. Quo in loco ex eo, quod Plin. Graculos monedulas dicit per appoſitionem nulla intercedente coniunctione, apparet monedulam eſſe ſpeciem graculi. Sumitur etiam Graculus pro piſcis genere, qui & Monedula dicitur à Plinio, Græce κολίας.

Gradarii, *Caualli che han buono andare*, ἱπποφορεῖς, equi, qui ſine ſuccuſſatione molliter incedunt. Lucil. li. 14. Ipſe equus non formoſus, gradarius optimus.

Gradatim, *Paſſo paſſo, à paſſo à paſſo*, κλιμακηδόν, aduerbium ſignificat per gradus. Pli. lib. 33. cap. 4. Foſſæ ſternuntur gradatim. Gradatim, pro ſenſim, paulatim, ordinate, & lente. βάδην. Cic. Dolabellæ: Ita pedetentim & gradatim tum acceſſus à te ad cauſſam facti, tum receſſus. Idem 1. Tuſc.

Gradatio, κλίμαξ, apud rhetores dicitur, cum ex prima ſententia oritur ſecunda, & ex ſecunda tertia, atque ita deinceps. Cic. 3. de Orat. Eſt gradatio quædam, & conuerſio, & uerborum concinna tranſgreſſio. Auctor ad Heren. l. 4. Gradatio eſt, in qua non ante ad conſequens uerbum deſcenditur, quàm ad ſuperius conſenſum eſt: hoc modo: Nam quæ reliqua ſpes libertatis manet, ſi illis & quodlibet, licet, & quod licet poſſunt, & quod poſſunt, audent, & quod audent, faciunt, & quod faciunt, uobis moleſtum non eſt?

Gradatus, a, um, κλιμακώδης, in modum graduum factum. Pli. lib. 13. cap. 4.

Gradior, eris, greſſus, *Andare, paſſeggiare*, βαίνω, ſignificat uado, incedo, ambulo, eo, progredior. Vir. 1. Aen. Ipſe uno graditur comitatus Achate. Cic. 2. de Nat. Deo. Iam uero alia animalia gradiendo, alia ſerpendo ad paſtum accedunt. Idem 1. Tuſc. Fidenti animo gradietur ad mortem. Hinc Aggredior, Antegredior, Congredior, Digredior, Egredior, de quibus alibi. Ingredior, εἰσέρχομαι, εἰσβαίνω, intro gradior. Proper. lib. 2. Tuus ingreditur noua tēpla ſacerdos. Aliquādo capitur pro ſimplici gradior, incedo. Vir. lib. 1. Georg. Continuo pecoris generoſi pullus in aruis Altius ingreditur. Interdum eſt prodire, & ſe oſtendere. Plau. Nihil te pudet ſceleſte in conſpectu ingredi? Interdum eſt quaſi incipere. ἐπιχειρεῖσθαι. Lactant. lib. 6. Durum iter ingreſſus eſt. Introgredior, εἰσβαίνω. Virg. li. 1. Aen. Poſtquam introgreſſi, & corā data copia fandi. Progredior, ultra procedo, προβαίνω, Cic. in Lælio: Id primum uideamus, ſi placet, quatenus amor in amicitia pgredi debeat. Hinc Progreſſus, & Progreſſio, pro proceſſu. Idem lib. 1. Tuſc. Qui errātiū ſtellarum motus, progreſſiones, inſtitioneſq; notauit. Aliquādo eſt ante ire. Plaut. Extremum intra carcerem ipſum progreditur Parthenopæum. Prætergredior, παραβαίνω, παραμείβω, ultra tranſeo. Ci. Appio Pul. Currens Lepta uenit, mihiq; nunciauit, te iā caſtra prætergreſſum eſſe. Regredior, ἐπανέρχομαι, retro gradior, reuertor. Lactant. li. 6. Cū uentum fuerit ad extremū, unde iā regredi nō licet. Supergredior, ſuperābulo, ſupero, ὑπερβαίνω, ὑπερβάλλω. Subtergredior, ὑποβαίνω. Trāſgredior, μεταβαίνω, ultra gradior, uide ſuo loco. Tranſgreſſio, μετάβασις, apud rhetores dicitur, cum ab ea ſententia, quam propoſuimus, conuertimus ſermonem ad aliquam perſonam, aut rem, aut fortunam, & tanquam præſentem appellamus.

Gradivus, pen. prod. ἄρης, Martis cognomen, à gradiendo (ut Feſtus ait) quia gradatim, & per ordines in bellum itur. Siue à uibratione haſtæ, quod Græci uocant κραδαίνειν. Sunt tamen qui à gramine dictum putēt, quia gramine ſit ortus. Vnde & graminea corona in re militari maximæ eſt honorationis. Hæc ille. Alij gradiuum non Latinum, nec Græcum, ſed Thracium uocabulum eſſe, & ſignificare bellicoſum, ac fortem dicunt. Vir. 3. Aen. Gradiuūq; patrem, Geticis qui præſidet aruis. Gradiuus, Mars dicitur, cum ſęuit, inquit Seruius, cum tranquillus, Quirinus. Denique in Vrbe duo eius templa ſunt: unum Quirini intra urbem, quaſi cuſtodis & tranquilli: alterum in Appia uia, extra urbem prope portam, quaſi bellatoris uel Gradiui. Hæc Seruius.

Gradivicola, læ, qui colit Martem. Silius lib. 4. Et Gradiuicolam celſo de colle Tuentem.

Gradus, huius gradus, maſc. gen. *Scaglione, grado*, κλίμαξ. à gradiendo, id eſt, eundo. Sunt autem gradus ex quibus ſcalæ conſtant, ex quibus ad ædificiorum altiora conſcenditur. Virg. 1. Aen. Aerea cui gradibus ſurgebant limina. Gradus etiam idem interdum eſt quod greſſus, βῆμα, hoc eſt, gradientium pedū uiciſſitudo, ut apud eundem, Gradibuſq; ſonare Cōpoſitis. Addere gradum, pro accellerare. Liui. 3. Dec. lib. 6. Alacreſq; milites alius alium ut adderet gradum, memor ad defendendum ire patriam, hortabantur. Gradum facere, βάσιν, κλίμακα ποιεῖν, dicimus, ut ſi in arborem, tectumve ſcandere uelim ex ſaxo, aut ſcamno, aliquave alia re, gradum facio. Valla li. 5. cap. 26. Gradum facere, non eſt tranſitū facere: ſed aliquam rem gradum & quaſi ſcalam ad alia facere. Oui. 4. Met. Notitiam, primoſq; gradus uicinia fecit. Gradum iacere ad aliquam rem aliqui, metaphorice, quod barbari, facere ingreſſum dicunt. Cicero cōtra Rullū. Hūc quaſi gradum quendam atque aditum ad cetera iactum intelligetis. Gradum inferre. Liui. Tandem gradum Romani acrius intulerunt, ceſſitq; Luſitanus. Gradu mouere, eſt retro agere, propellere retrorſum. Liu. Primā gradu mouerunt hoſtem, deinde pepulerunt. Deijci de gradu, eſt amittere conſtantiam & animi magnitudinem, ἀπὸ τοῦ φρονήματος καθαιρεῖσθαι. Cic. 1. Offi. Fortis animi eſt, non perturbari in rebus aſperis, nec tumultuantem de gradu deijci, ut dicitur. Sic etiā Gradu dimoueri, eſt ab exiſtimatione priſtina deijci, & deturbari. Ci. 2. Tuſc. non ſentiunt uiri fortes in acie uulnera: uel ſi ſentiunt, ſe mori malunt, quàm tantū modo de dignitatis gradu dimoueri. Venire gradibus. Ci. 1. de Nat. Deo. à beatis ad uirtutē, à uirtute ad rationem uideo te ueniſſe gradibus. Interdum etiam Gradus accipitur pro exiſtimatione, & loco honoris. Cice. 1. Phil. Eſt querela mihi neceſſaria pro hoc gradu, in quo me S.P.Q.R. collocauit. Gradus quoque cognationis dicti ſunt, ad ſimilitudinem ſcalarum locorumve decliuium, quos ita ingredimur, ut à proximo in proximum, id eſt, in illū, qui quaſi ex illo naſcitur, ueniamus. Quapropter graduum huiuſmodi alios ſuperioris ordinis eſſe Caius ſcribit, ut ſunt pater & mater, qui ſunt in primo gradu, in ſecūdo auus, & aua, in tertio proauus, & proauia: Alios inferioris, ut liberi: alios ex tranſuerſo ſiue latere, ut fratres & ſorores, liberiq; eorū. A Gradus fiunt Tardigradus, da, dum pe. cor. βραδύπους, qui tarde graditur. Vnde teſtudinem tardigradam dicimus. Spiſſigradus, pro frequenti graduum motu incedente. Plaut. Spiſſigradiſſimos, tardiores, quàm corbitę ſint in tranquillo mari.

Graecanicus, canica, canicum. Pli. lib. 34. cap. 9.

Graecari, pen. pr. ὑπερμαζᾶν, κωμάζειν, eſt conuiuijs, & libidinibus operam dare: quòd Græci liberius ſe haberent in conuiuijs. Nam quandoque uerba trahuntur à moribus nationum. Hor. 2. li. Serm. Sat. 2. Aſſuetum græcari.

Graecia, ἑλλάς, Europæ regio eſt, olim omni diſciplinarum genere excultiſſima, hodie non ſine ignominia nominis Chriſtiani Turcarum imperio ſubiecta. Hæc à Ptolemæo Achaia nominatur. Principiū ſumit ad meridiē ab Iſthmi Corinthiaci anguſtijs, indeq; ad Septentrionem in Theſſaliam uſque, & partem Aegæi maris extenditur. Ad occaſum Acheloo fluuio ab Epiro dirimitur: Ab ortu rurſus habet mare Aegæū, qua parte Suniū eo abluitur. Scinditur in multas regiones, quarum præcipuæ ſunt Attica, Bœotia, Phocis, & Locri. Dicta eſt Græcia, à Græco primo eius prouinciæ rege, teſte Pli. li. 4. c. 7. Ci. pro Flacco: Hæc cuncta Græcia, quæ fama, quæ gloria, quæ doctrina, quæ plurimis artibus, quę etiam imperio, & bellica laude floruit, paruum quendam locū Europæ tenet, ſemperq; tenuit: Italiæ maritimam oram bello ſuperatam cinxit urbibus. Idē 1. pro lege Agraria. In anguſtijs & faucibus Græciæ poſita erat Corinthus. Magna Græcia dicta eſt extrema Italiæ ora, à Locris Italiæ fronte initium ſumens, in tres recedens maris Auſonij ſinus patens in longitudinē LXXXII. paſſ. m. ut ex ſententia Varronis tradit Pli. lib. 3. ca. 10. Hanc Græci ſubactam maximis potentiſſimiſq; urbibus frequentarunt: in quibus numerantur Croton, Arpi, Thurium, Tarentum, aliæq; complures. Cic. 2. de Orat. Referta quōdam Italia Pythagoræorum fuit, tum cum erat in hac gente magna illa Græcia, &c. Idem 4. Tuſc. Cum floreret in Italia Græcia potentiſſimis & maximis urbibus, ea quæ magna eſt dicta, &c.

Graecostasis, pe. cor. γραικόστασις, quaſi Græcorum ſtatio, locus de quo Var. de lingua Latina, lib. 5. ſic habet: Ante curiā Hoſtiliam roſtra, cuius id uocabulum ex hoſtibus capta fixa ſunt roſtra, Dextra è Comitio locus ſubſtructus, ubi nationum ſubſiſterent legati, qui ad ſenatum eſſent miſſi: is Græcoſtaſis appellatus. Ci. ad Quinct. Frat. lib. 2. eius operæ à Græcoſtaſi, & gradibus clamorem ſatis magnum ſuſtulerunt.

Graecula mala, à patria ſic dicta Pli. lib. 15. cap. 14.

Graecus, ἕλλην, qui eſt ex Græcia. Cice. pro Flacco: Tria Græcorum genera, Athenienſes, quæ gens Ionum habetur, Aeoles alteri, Dores tertij. Idem Qu. Frat. lib. 1. Familiaritates Græcorum neque tam fideles ſunt: & inuident non noſtris ſolum, uerum etiam ſuis. Idem de Ariuſp. reſp. Artibus Græci, Galli robore, Hiſpani numero, Pœni calliditate ualent.

Graece, ἑλληνιστί. Cic. de Orat. Cum ea, quæ legerem Græce, latine redderem.

GRAECIENSIS,

Græcisſſans,ſe. Gell.li.19.c.10. Cubantem in ſympodio Græciſſſi. Sic apud Pli.Græcienſe melinum,li.35.ca.6.

Græcvlvs diminutiuum,ἑλληνίσκος, Iuuen.Sat.3. Græculus eſuriens in cælum,uſſeris ibit.Aſſentator Græculus, Cic.pro Milo. Idem 2.de Orat.

Græcvs,ca,cum,adiectiuum,ἑλληνικὸς,ut Litteræ Græcæ. Cic. de Claris Orat. Gallus, qui maxime omnium nobilium Græcis litteris ſtuduit.Exemplaria Græca,Hora.in Arte.Græco more bibere.Cic.3.in Verr.

Graivgenae,arum,pen.corr.Ἕλληνες, Græci dicti ſunt. Virg.3. Aene.Graiugenumq́; domos.Cic.de Nat.

Graivs,Ἕλλην,γραϊκός,idem quod Græcus.Virg.lib.4.Aen.

Graivs,ia,ium,ἑλληνικὸς,Græcus,a,um.Idem 3.Aene.Graias regnare per urbes.Cic.de Nat.

Grallae,rum,*Zanche*, fuſte ſurculas habentes ſunt quibus nituntur,qui ſuper iis ambulant.

Grallatorivs,tia,tium, ut Grallatorius gradus, id eſt magnus, quales ſolent eſſe grallatorum, cui opponitur Teſtudineus gradus,hoc eſt,lentus,quali incedunt teſtudines.Plau.in Amph.

Grallatores,qui grallis gradiuntur, ac paſſus ingentes faciunt, καλοβάθραι. Plau.in Pœn. At ſi ad prandium in ædem uos dixiſſem ducere, Vinceretis ceruum curſu,& grallatorem gradu.Grallatores(inquit Feſtus)appellabantur pantomimi, qui uti in ſaltatione imitarentur Aegipanas, adiectis perticis ſurculas habentibus,atque in his ſuperſtantes ob ſimilitudinem crurum eius generis gradiebantur utique,propter difficultatem conſiſtendi.

Gramen,inis,*Gramigna*,ἄγρωστις, herba uulgatiſſima: ſic dicta à gradiendo,hoc eſt,progrediendo,ſiue ſerpendo, quòd geniculatis internodijs mirifice ſerpat, crebroque nouas ſpargat radices. Hæc herba(ut auctor eſt Pli.lib.24.cap.19.) iumentis eſt gratiſſima,ſiue uiridis ſit,ſiue in fœno ſiccata. Virg.in Buc.Nulla neque amnem Libauit quadrupes,nec graminis attigit herbam. Gramen floreum.Mart.li.9.Sic in gramine floreo reclinis.

Graminae,ſiue **Gramae**,λῆμαι,γλάμαι,ſunt oculorum pituitæ. unde Gramoſus,a,um,ſiue Gramioſus,id eſt lippus. Cæcilius apud Nonium Gramoſis oculis ipſa,atratis dentibus.

Gramineus,a,um, *Gramignoſo,di gramigna*. quod ex gramine eſt factum:ut,Graminea corona.Gel.lib.5.cap.6. Obſidionalis corona eſt,quam ij,qui liberati ſunt obſidione,dant ei duci, qui liberabit: ea corona graminea eſt,obſeruarique ſolitum,ut fieret è gramine, quòd in eo loco generatum eſſet,intra quem clauſi erant, qui obſidebantur.Sic Pli.li.22.c.3.Et Liu.7.ab Vrb.Ceſpes gramineus,Ouid.2.Amo.Eleg.5.Campus gramineus,Ouid.3.Faſt.

Graminosvs,a,um,*Pieno di gramigna*,χορτώδης,plenus gramine. Col.in Præfat.lib.1.graminoſus,ſiccus,ſpurcus.Sic li.7.c.9.

Grammatica,cæ,uel Grammatice,ces,γραμματική, eſt rectæ loquelæ, rectæque ſcripturæ ſcientia,quæ uſu, ratione, auctoritateque conſtat.Latini in num.plur. Litteras uocant. Cic.3.de Finib.Quanquam ea uerba, quibus ex inſtituto ueterum utimur pro Latinis, ut ipſa philoſophia, ut rhetorica, dialectica, grammatica, geometria, muſica, quanquam Latine ea dici poterant, tamẽ quoniam uſu percepta ſunt,noſtra ducamus. Quinctil.lib.2.cap. 14. Grammatice, litteratura eſt, non litteratrix.Et ca.1.Et grammatice, quam in latinum transferentes litteraturam uocauerunt, fines ſuos.

Grammatica,orum,ſtudium litterarum, quod profitentur ij, qui grammatici uocantur.Cic.1.de Orat.

Grammatice,γραμματικῶς,ut, Grammatice loqui, eſt ubi cura ſermonis uitium non admittitur:Latine loqui,ubi elocutione eluceſcit oratio.Quinct.lib.1.cap.6.mihi non inuenuſte dici uidetur, aliud eſſe Latine,aliud Grammatice loqui.

Grammaticvs,ca,cum,γραμματικὸς,quod ad grammaticam pertinet,ut,Figuræ grammaticæ, grammaticus ſtylus, grammatica oratio,ars grammatica.Ad Heren.libr.4 Hæc qua ratione uitare poſſimus,in arte grammatica dilucide diſcemus. Grammaticus ſubſtantiuum. qui grammaticam docet: Latine dici poteſt litteratus.Suet.de Clar.Gram. Appellatio grammaticorum Græca conſuetudine inualuit:ſed initio litterati uocabantur. Corn.quoque Nepos in eo libello,quo diſtinguit litteratos ab eruditis, litteratos quidem uulgo appellari ait,eos,qui aliquid diligenter, & acute aliquid ſcribere poſſunt,aut dicere: ceterum proprie ſic appellandos poetarum interpretes,qui à Græcis grammatici nominãtur. Hactenus Suet.Cic.2. Tuſc. Vt ſi Grammaticum ſe profeſſus quiſpiam,barbare loquatur.Horat.in Arte:Grammatici certant, & adhuc ſub iudice lis eſt. Grammatici à ueteribus etiam critici dicti ſunt,quòd ſibi de omni genere ſcriptorum diiudicandi ſumebant poteſtatem.Eoſdem litteratores uocitatos, Meſſala Coruinus auctor eſt. Sunt tamen qui grammaticum à grammatiſta diſtinguunt,ut litteratum à litteratore, tanquam grammaticus abſolute,& perfecte doctus ſit,ſicut litteratus:grammatiſta,ſicut litterator,tenuiter eruditus:in malam enim partem accipitur. Quorum opinionem Orbilius etiam exemplis confirmat. Nam apud maiores(ait)cum familia alicuius uenalis produceretur, non temere quem litteratum in titulo,ſed litteratorem inſcribi ſolitum eſſe,quaſi non perfectum in litteris,ſed imbutum.

Granarivm,granarij,*Granaio*, σιτοφυλακεῖον, σιτοβολών, locus in horreis ſeruandis ſeminum granis paratus, uel in quo grana frugum reponuntur. Varr. 1. de Re ruſt.cap.57. triticum condi oportet in granaria ſublimia. Pro granarijs quidam habent ſub terris ſpeluncas,quas uocant Syros, alii puteos. Perſius Saty.5. Iam nunc granaria laxes.Hora.2.Serm.Sat.1. Cur tua plus laudes cumeris granaria noſtris?

Granatvm,ti,accipitur pro malo Punico.Pli.lib.20.c.41. Vomitus ſiſtit cum ſucco granati.

Granatvs,ta,tum, *Granato,che ha molti grani*, quod abundat granis.Col.li.12.c.41.mala dulcia granata,quæ Punica uocantur.

Grandaevitas,atis,πολυετία,Accius:Nec uos, nec ille impune irrideret meam grandæuitatem.

Grandaevvs,ua,uum,*Di molta età*,πολυετής,prouectioris ætatis, quaſi grandis æui,id eſt ſenex.Virg.1.Aen. Grandæuus Alethes.

Grandesco,cis,*Creſcere,diuenir grande*,αὐξάνω, φύομαι,μεγαλύνομαι,creſco,grandis fio.Cic.2.de Diuin. Lentiſcus triplici ſolita grandeſcere fœtu. Hinc Ingrandeſco, ualde grandis fio.Columella:quæ lens ut ingrandeſcat ante quàm ſeritur,fimo arido permiſceri debet.

Grandigro,grandigras,*Caminare à gran paſſo*, antiquum uerbum eſt, quo Plaut. in Truc.uſus, pro grandi gradu eo.Abire hinc ni propere grandigras.

Grandiloqvvs,p.c.*Che ragiona di coſe grandi*, μεγαλόφωνος.qui grandi & ſublimi dicendi genere utitur.Cic.in Or.Grandiloqui, ut ita dicam, fuerunt, cum ampla, & ſententiarum grauitate, & maieſtate uerborum.

Grandinosvs,ſa,ſum,*Tempeſtoſo,che abunda di tempeſta*, χαλαζώδης,quod abundat grandine. Col.l.3.c.1.

Grandio,dis,diui,dium,*Aggrandire*,ἐπιτείνω,αὔξω, grandem facio,Plau.in Aul.Iſtum tibi ego grandibo gradum.

Grandis,grande, *Grande*,πολυετής, proprie ætatis magnitudinẽ denotat.Cic.pro Cluent.Reliquit grandem, & nubilem filiam. Quòd ſi,natu, addatur,prouectiorem ætatem ſignificat. Cic.pro Roſc.Com.ordine ſenatores,grandes natu,natura ſanctos.Etiam ad inanimata refertur:ut,Grande æs alienum.Pli.li.7.c.38. Grandi Gnidiorum ære alieno permutare eam conati. Grande pódus argenti,Cic.pro Cecin.Grande gaudium,Plau.in Sticho.

Granditas,tis,*Grandezza*,πολυετία, proprie ætatis magnitudo. Siſenna lib.4.Hiſt.Neque ætatis granditatem,neque ordinis honeſtatem,aut dignitatem ſibi eſſe excuſationi. Accipitur etiam quauis alia ſublimitate.Cic.de Clar.Orat.Idq́; apparet ex genere,& granditate uerborum.

Grandivscvlvs,la,lum,*Grandetto,grandicello*,diminut.à grandis. Ter.in And.Grandiuſcula profecta eſt illinc.

Grando,dinis,*Tempeſta,grandine*,χάλαζα,pluuia in aere congelata:quòd granis ſimilis ſit.Cic.de Ora.Grando miſta imbri largifluo.Virg.1.Geor.-Crepitans ſalit horrida grando.

Granifer,ra,um,ferens granum:ut Agmen graniferum,dictę formicæ ab Ouid.7.Meta.Graniferumq́; agmen.

Granosvs,ſa,ſum,quod intus habet grana.Pli.li.21.c.31.

Granvm,grani,*Grano,granello*,κόκκος,proprie ſemen frugum dicitur,ut tritici,hordei,& huiuſmodi.Var.1.de Re ruſt.ca.48. Granum dictum,quod eſt intimum ſolidum.Et paulo poſt: Granum à gerendo: id enim ſeritur,uti ſpica gerat frumentum. Cic.1.de Diuin.Midæ illi Phrygio, cum puer eſſet, dormienti formicæ in os tritici grana congeſſerunt.Hinc Granarium, de quo ſupra. Granum etiam generaliter dicitur pro omni eo quod minutum eſt,& ſimilitudinem aliquam habet cum grano frumenti. Vnde & mali Punici acinos,grana,ipſumq́; malum granatum dicimus. Fructũ quoque arboris cuiuſdam ilici ſimilis, quem Dioſcorides κόκκον βαφικὸν appellat, à quibuſdam Granum dicitur. quod quia copioſiſſime naſcitur in Bætica prouincia,factum eſt, ut ea regio ab eo Granata dicatur.

Graphiarivm,rij,*Pennaiuolo*,γραφιοθήκη,theca, in qua ſtyli reponuntur, quibus & ſcribere ſimul & pingere ſolebant, antequam penicilli,& colores inuenirentur. Mart.li.14. Hæc tibi erunt armata ſuo graphiaria ferro.

Graphice,ces,γραφική.ars pingendi,quæ & pictura à Latinis dicitur.Pli.l.35.cap.10.Pueri ingenui ante omnia graphicẽ, hoc eſt, picturam, in buxo docebantur.

Graphice,*Galantamente,politamente*,eleganter, polite, Plaut. in Perſa:Graphice facetus fiam.Idem in Trin.Exornetur graphice.

Graphicvs homo, γραφικὸς, dicitur ad unguem factus, abſolutusq́;,& quaſi pictoris manu expolitus.Plaut. in Epid. Næ tu habes ſeruum graphicum,& quantiuis pretij, ſi ſeruat fidem.

Graphis,dis,*Diſegno,abbozzamento*, γραφὶς, eſt delineatio futuræ picturæ,quæ & ἰχνογραφία à Græcis dicitur. Frequens eſt huius dictionis uſus apud Vitr.li.1.ubi graphidem accipit pro primo illo linearum ductu, & umbrarum delineatione in inſtrumẽtis ſciothericis quam & Sciographiam identidem appellat. Dicta Graphis à

phis à ſtylo, quem Græci γραφῖον & γραφίδα quoque nominant. Pli.li.36. Graphidis ueſtigia extant in tabulis, ac membranis.

GRAPHIVM, phij, γραφεῖον. ſtylus ferreus, quo ueteres in cereis pugillaribus ſolebant ſcribere. Ouid.lib.1.Amo.ele.11. Quid digitis opus eſt graphium laſſare tenendo?

GRASSATOR, oris, *Malandrino, Ladrone, aſſaſſino da ſtrada*, λωποδύτης, proprie dicitur, qui urbis uicos obſidēs, obuios aut ueſtibus, aut pecunia ſpoliat, quales ſunt qui prima face in maioribus urbibus, miniſtris ueſtes detrahunt, aut cenas, quas dominis ferunt, ut eripiunt, metu uerberum aut mortis intentato. Iuuenalis: Interdum & ferro ſubitus graſſator agit rem. Calliſtratus, l. capitalium ff. de pœn. Graſſatores qui prædæ cauſſa id faciunt, proximi latronibus habentur. Suet. in Auguſto: Igitur graſſatores, diſpoſitis per oportuna loca ſtationibus, inhibuit. Cic. de Fato. Viator a graſſatore ſpoliaretur.

GRASSOR, aſſaris, *Aſſaſſinare*, ſi originem ſpectes, nihil aliud eſt, quàm cum impetu & uehementia incedere. creditur enim frequētatiuum eſſe à uerbo Gradior. frequentiſſime tamen accipitur pro, uias obſidere, obuioſque ueſtibus, aut pecunia, aut alia quauis re ſpoliare. Feſtus: Graſſari proprie dicuntur latrones uias obſidentes. Gradi ſiquidem ambulare eſt, unde tractum Graſſari, ab impetu gradiendi. Sed cum quis graſſatur, id eſt, cum impetu ſiue frequenti gradu uadit in aliquem, & bono & malo animo graſſari poteſt: ideo & in bonam & in malam partem accipi poteſt: ut apud Sal. in Iug. Imperator uitæ mortaliū animus ad gloriam uirtutis uia graſſatur. Liu. lib. 3. ab Vrb. Se iure graſſari, non ui. hoc, iure procedere. Næuius: Nunc Sæpe hac eadem graſſatus uia. Sæpius tamen in deteriorem partem accipitur pro, in aliquē adoriri. Plaut. in Rud. certum eſt mori, quàm hunc pati leonem in me graſſari. Cæſar: Graſſari in hoſtes uetat. Liu. lib. 2. Trecenti coniurauimus principes iuuentutis Romæ, ut in te hac uia graſſaremur. Graſſatur peſtis, hoc eſt, cum ingenti clade hominum inualeſcit. Oggraſſor, contra cum impetu gradior. Plau. in Pœn.

GRASSATIO, à Graſſor, λωποδυσία, actus ipſe graſſandi. Pli. lib. 3. ca. 22. Nero nocturnis graſſationibus conuerberatam faciem illinens ſibi cum thure ceraq́;.

GRASSATVRA, ræ, graſſatio. Suet. in Tib. Tuendæ paſſis à graſſatoris, & latrociniјs curam habuit.

GRATE, Cic. pro Planc. Me & grate, & pie facere.

GRATES, *Gratie*, χάριτες, numero tantum plurali, & in hac tantum terminatione pro gratia, quæ referri debet pro accepto beneficio. Virg. lib. 3. Aene. Grates perſoluere dignas, Non opis eſt noſtræ. Cic. in Som. Scip. Grates (inquit) tibi ago ſumme Sol.

GRATIA, tiæ, *Gratia*, χάρισμα, interdum idem eſt quod beneficium. inde dictum, quòd gratis nobis detur. Cic. lib. 1. epiſt. Cum præſertim conſiderem, nullam eſſe gratiam, quam uel non capere animus meus poſſet. Teren. in And. Ego Charine neutiquam officium eſſe liberi puto, Cum is nihil promereat, poſtulare id gratiæ apponi ſibi. hoc eſt, poſtulare, ut ſibi habeatur gratia. Frequenter item Gratia accipitur pro memoria accepti beneficij. Hinc dicimus agere gratias, pro, uerbis oſtendere, nobis aliquid fuiſſe gratum. Habere autem gratias, χάριν εἰδέναι, pertinet ad animum, cum memorem accepti beneficij mentem animumque habeo, & mutuam gratificandi uoluntatem. Referre uero gratiam, ἀνταποδοῦναι χάριν, eſt facto acceptum beneficium remetiri: ut ſi a me ſubleuatus aliquo beneficio, alio me uiciſſim ſubleues, gratiam mihi refers. Accipitur & in malam partem pro, iniuriam iniuria compenſare, & par pari reddere. Cice. in Sal. Non ſperaſti, mutuam me tibi gratiam relaturum. Referre igitur gratiam, tam in meliorem quàm in deteriorem partem ſumitur: cum ſit, acceptum beneficium, uel iniuriam re ipſa compenſare. Rectiusq́; huic uerbo accuſatiuum ſingularem Gratiam iungimus, quam pluralem Gratias. Ex cōtra uſitatius dicimus, teſte Valla, Habere gratias, quàm gratiam. Nunquam autem, uel rariſſime, Agere gratiam, ſed ſemper fere, Agere gratias. Liu. 5. Bel. Maced. Satiatus tandem complexu filij, Renunciate, inquit, gratias regi me agere: referre gratiam aliam nunc non poſſe, quam ut ſuadeam, non ante in aciem deſcendat, quàm in caſtra me rediјſſe audierit. Cic. pro Plan. Cui pro me ſenatus gratias agendas putauit, ego à me gratiam referendam non putem? Interdum efferuntur hæ locutiones per uerba paſſiua: ut, Habetur tibi gratia, & Refertur gratia. Terent. Eunuc. Et habetur, & refertur a me Thais tibi, ita ut merita es, gratia. Vbi Don. Qui habet apud ſe gratiam, nondum retulit: retulit, qui deſtitit habere. multum ergo hic dixit, Et habetur gratia, & refertur. Quem ſenſum tranſtulit Sal. in bellum Iug. Arma, pecuniam ſume, utere, & quoad uixeris, nunquam redditam tibi gratiam putaris: ſemper apud me integra erit. Cum illo magna eſt mihi gratia. Cice. ad Lentul. Hoc eſt, mutuo nos amamus pluri- mum. Cum bona, & cum mala gratia. Terent. in Phorm. Hæc potius cum bona componantur gratia, quàm cum mala? Eſt gratia, pro ago gratias. Plaut. in Men. Gratia eſt. Eſſe in gratia, pro gratioſum eſſe, & gratia aliquid ualere. Cic. ad Atti. lib. 2. Erit op- bulo iſte cum his dinaſtis in gratia. Facere gratiam, hoc eſt, ex iure ſtrictiori aliquid imminuere, uel remittere aliquid, quod ſibi debeatur. Vnde Facere gratiam iuriſiurādi, eſt iuſiurandum remittere. Plaut. in Rud. Iuriſiurandi uolo gratiam facias. Liu. libro. 3. Omnium tibi, quæ impie nefarieq́; per biennium alia ſuper alia es auſus, gratiam tibi facio. Accipitur interdum pro fauore. Salu. in Iug. Ita bonum publicum priuata gratia deuictum. Hinc Inire gratiam ab aliquo, eſt fauorem eius emereri. Terent. in Eunuch. Adibo, atque ab eo gratiam hanc, quam uideo uelle, inibo. Vbi Donat. Gratiam inire, eſt dare beneficium, ac per hoc, inire gratiam id eſt amicitiam. Recipimus in gratiam eum, qui uult nobis reconciliari, cum aliquando fuerit inimicus, Cic. pro Rab. Quem enim ex tantis inimicitiјs receptum in gratiam ſummo ſtudio defenderim, hunc afflictum uiolare non debeo. Redire in gratiam, eſt reconciliari. Cice. ad Attic. lib. 1. Cum Luceio in gratiam redi. Gratia pro cauſſa, ratione, ſiue occaſione: idq́; in ablatiuo duntaxat. Teren. in Andr. Hic nunc me credit aliquam ſibi fallaciam portare, & ea me hic reſtitiſſe gratia. Vbi Donat. Gratiam ueteres pro cauſſa ponebant. Sal. Rem omnem aperit, cuius gratia mittebantur. Poetæ tres Gratias finxerunt, Iouis, & Autonoes, ſiue potius Liberi patris & Veneris filias, quæ & χάριτες à Græcis appellantur: quarum unam Aglaiam nominarunt ab hilaritate, ſeu lætitia: quòd hilariter præſtandum ſit beneficium: ſecundam Thaliam, à uiriditate: quod beneficij memoria ſemper uirere debeat, & nunquam marceſcere: tertiam Euphroſynen, ab oblectatione, eo quòd non minus in dando beneficio, quàm in accipiendo nos delectari conueniat. Harum una auerſa pingitur: duæ ad nos conuerſæ: quo illud ſignificatur, duplicem pro accepto beneficio gratiam rependi oportere. Nudæ ſunt: beneficia enim ſine fuco eſſe oportet. Connexæ, quòd beneficium ſemper beneficium pariat: quodq́; perpetuum eſſe debeat beneuolentiæ fœdus. Hilares: tales enim eſſe debemus in dandis accipiendisq́; beneficiis. Iuuenes: beneficij enim accepti gratia ſeneſcere non debet, ſed perpetuo florere. Virgines ſunt, & in Acidalio Orchomeni fonte lauantur. uel quòd plura beneficia eſſe, nullamque retributionis ſpem habere, uel quòd nihil turpe rogare oporteat.

GRATIFICATIO, onis, χάρισμα, Cic. 1. de Nat. Deo. Vos autē quid mali datis, cum imbecillitatem, gratificationem, & beneuolentiam ponitis? Impudens gratificatio, Idem 3. de leg. Agr.

GRATIFICOR, aris, *Far coſa grata*, χαρίζομαι, χάριν φέρω. item gratam facio. Cic. Lentulo: Quòd Pompeio ſe gratificari putant. Differunt tamen Gratificari, & Gratum facere: quòd Gratificari in ſe contineat quiddam maius: eſt enim beneficium eſſe. unde Cice. lib. 1. de Nat. Deo. ait, Deum hominibus gratificari, non gratum facere: quaſi Gratificari ſit beneficia conferre, Gratum facere, obſequi, & inſeruire. Cic. Si hunc iuueris, gratiſſimum mihi feceris.

GRATIOSVS, oſa, oſum, χαρίεις, χαριτωπός, qui gratia apud omnes plurimum ualet. Cic. Lent. Vehementer confidit ſe his noſtris litteris apud te gratioſum fore: id eſt, ualde gratum. Cice. pro Mur. Nil tibi conſulatum petenti à me defuit, quod eſſet aut ab amico, aut à gratioſo, aut à conſule poſtulandum.

GRATIOSE, *Gratioſamente*, χαριέντως, cum gratia. Vlpia. l. tutor qui repertorium. §. comportet. ff. de admi. tut. Si neque ſordide, neque gratioſe, ſed non bonam conditionem elegerint?

GRATE, ἀγνωμόνως, grato animo. Cic. pro Plan. confiteare aliquando, quod faciam, me & grate & pie facere.

GRATIS, *Senza premio, ſenza pagamento*, δωρεάν, προῖκα. gratuito, ſine præmio aut pretio. Cice. in Verr. Gratis prætor factus eſt. Suero. de Clar. gram. Sunt qui tradant, tanta eum honeſtate præditum, ut temporibus Syllanis proſcriptorum liberos gratis, & ſine mercede ulla in diſciplinam receperit. Gratis, & Pretio, contraria. Cice. pro Roſc. Com. Queſtus eſt Saturius, communem factū eſſe gratis cum Roſcio. Aliquando ſignificat ſponte, ἑκουσίως. unde deducitur Ingratis, ἀκουσίως, inuite, non ultro: quia ultronea grata ſunt: ingrata, quæ ab inuitis & recuſantibus fiunt. Teren. in Eunuch. Opus faciam, ut defatiger uſque, ingratis ut dormiam. Cice. pro Quinctio: Exprimendum eſt inuite atque ingratis quod non debet.

GRATOR, aris, *Ringratiare, allegrarſi*, συνήδομαι, idem quod Gratulor, hoc eſt, ob felicitatem uel commoda alterius, lætitiam meam teſtor. Virg. 4. Aeneid. Inueni germana uiam, gratare ſorori. Dicitur quis & ſibi gratari, cum ob proſperum rei alicuius ſucceſſum, ſecum lætatur. Ouid. 8. Metam. Totoq́; libens mihi pectore grator. Gratari ſuperis, eſt dijs gratias agere, & ob felicem rei alicuius ſucceſſum ſacrificare, quod Græci dicunt, χαριστήρια θύειν. Ouid. 2. Faſt. Gratare, Iliacis, thuraq́; pone focis. Hinc Gratabundus, a, um, idem quod Gratulabundus. Tacit. lib. 17. Et proximi militum gratabundi reſpondent.

GRATVITO, ἀμισθί, gratis. Cic. 2. Offic. Cauſſas gratuito defendere.

GRATVITVS, ta, tum, pe. cor. *Gratuito*, ἄμισθος, quod datur gratis, id eſt ſine præmio, aut pretio. Cice. 1. de Leg. Quid liberalitas? gratuita ne eſt, an mercenaria?

GRATVLATIO, onis, *Allegrezza, congratulatione*: συγχάρμα, modo ſignificat teſtationem gaudij ob felicem alicuius ſucceſſum. Cice.

Atti.

Atti. Mihi facta ſtatim eſt gratulatio. Modo idem eſt quod gratiarum actio, quæ a ſenatu nomine alicuius Imperatoris, qui rem in bello feliciter geſſerat, ad omnium deorum templa ſolet decerni. Cice. in Catil. mihi uni conſeruatæ reip. gratulationem decreuiſtis.

GRATVLOR, aris, ari, *Rallegrarſi, congratularſi*, *συνήδομαι, συγχαίρειν*, eſt teſtari uerbis, ſe gaudere de fortuna & felicitate alterius, ſeu ſua, tanquam alterius. Triplicem fere habet conſtructionem. Interdum enim abſolute ponitur ſine aliquo caſu à tergo. Ouid. 3. de Art. Am. Ego nunc me denique natum Gratulor. Interdum ſolo datiuo contentum eſt. Trebonius Ciceroni lib. 12. Tibi, quod uere facere poſſum, libenter quoque gratulor. Nonnunquam etiã accuſatiuum habet cum datiuo. Cic. 2. Verr. Appellat hominem, & ei uoce maximam uictoriam gratulatur. Inuenitur etiam aliquando cum ſolo accuſatiuo, ita tamen, ut datiuus ſubaudiatur. Teren. in Eunuc. Aduentum gratulantur. Conuertitur aliquando accuſatiuus in ablatiuum cum præpoſitione. Cic. Lentulo: Quod mihi de noſtro ſtatu gratularis, minime miramur. Interdum etiã ſine præpoſitione. Cœlius Cice. Gratulor tibi affinitate uiri medius fidius optimi. Accipitur præterea Gratulari pro, ſuperis pro re bene geſta gratias agere, quemadmodum triumphantes ſolebãt, qui equis albis, curruq; aurato in Capitolium uecti, Ioui pro felici rerum ſucceſſu taurum immolabant. Ennius in Hecuba: Iupiter tibi ſumme, tandem male re geſta gratulor. Liuius: Triumphantes in Capitolium aſcendebant, Ioui Opt. Max. gratulaturi.

GRATVLABVNDVS, gratulans. Gel. li. 3. c. 15.

GRATVS, ta, *Grato*, *ἀγνώμων*, qui gratiam pro beneficio refert, uel ſaltem memor eſt accepti beneficij. Cic. 1. de Leg. Gratus eſt, qui in referenda gratia non commodum, ſed eum ipſum, cui refert gratiam, cernit. Idem: Tu quàm gratus erga me fueris, ipſe exiſtimare potes. Cic. Planco: Re ipſa atque animo gratiſſimus. Gratus interdum idem eſt, quod iucundus, *χαρίεις*. Liu. 2. ab Vrb. Gratæ in uulgus leges fuere. Terent. And. Et id gratum fuiſſe aduerſum te, habeo gratiam. Gratum facere, *χαρίζομαι*, obſequi, & inſeruire. Cic. lib. 13. Epiſt. Si huc iueris, gratiſſimum mihi feceris. Ingratus, *ἀγνώμων, ἀχάριστος*.

GRAVATE, aduerb. *Grauoſamente*, *ἀκουσίως, δυσχερῶς*, inuite, non libenter. Plaut. in Bacc. Quàm grauate pater dedit. Cic. pro Balbo: Benigne non grauate.

GRAVATIM, *ἀκουσίως*, idem quod grauate. Liu. ab Vrbe. Haud grauatim ſocia arma Rutulis ſumpſit.

GRAVCASVM, Caucaſum montem nominarunt Scythæ, quod illorum lingua ſignificat niue candidum. Pli. li. 6. c. 17.

GRAVEDINOSVS, a, ſum, *κορυζῶν, κορυζώδης*, non ſolum qui grauedine infeſtatur, ſed etiam qui ad eum morbum eſt procliuior. Ci. 4. Tuſc. Dicimus quoſdam grauedinoſos, quoſdam torminoſos, non quia iam ſint, ſed quia ſæpe ſunt. Pli. li. 18. c. 15. appellat eruũ grauedinoſum, quòd bobus in pabulo grauedinem facit.

GRAVEDO, inis, *κόρυζα*, capitis morbus, cum humor craſſior ex cerebro in nares decumbit, easq; claudit, uocem obtundens, & tuſſim ſiccam mouens, Celſ. lib. 4. cap. 2. Aliud à deſtillatione malum, quamuis non multum diſtans, grauedo eſt. Hæc nares claudit, uocem obtundit, tuſſim ſiccam mouet: ſub eadem ſalſa eſt ſaliua, ſonant aures, quæ mouentur in capite, turbida urina eſt. Hæc omnia *κορύζας* uocat Hippocrates: nunc uideo apud Græcos in grauedine hoc nomen ſeruari: deſtillationes *καταστάγμους* appellari. Plau. in Aſin. Quaſi grauedo profluat. Cic. Att. li. 6. Grauedini omni ratione ſubueni. Pli. li. 23. Grauedinem capiti faciunt.

GRAVEOLENS, graueolentis, *δυσώδης*, quod male olet. Virg. 4. Aen. Ad fauces graueolentis Auerni.

GRAVEOLENTIA, æ, *Puzza*, *δυσωδία*, grauis odor. Pli. li. 20. c. 9.

GRAVESCO, ſcis, *Aggrauarſi, farſi graue*, *βαρύνομαι, βαροῦμαι*, grauis fio, oneror. Virg. li. 2. Georg. Nec minus interea fœtu nemus omne graueſcit. Id eſt, oneratur. Pli. li. 11. ca. 41. Cameli lac habent, donec iterum graueſcant. Hoc eſt grauidæ fiant, & prægnantes. Valetudo graueſcit, id eſt, grauior fit. Tacit. li. 1. Graueſcere ualetudo Auguſti. Idem lib. 14. Malis publicis in dies graueſcentibus. Aggraueſco, & Ingraueſco, ſuo loco.

GRAVIDVS, da, dum, *Grauido di peſo, grauida*, *ἔμφορτος*, onuſtus, grauis. Plau. in Truc. Neu qui manus attulerit ſteriles intra nos, Grauidas foras exportet. Sed hoc tranſlatitium eſt. proprie enim mulier dicitur grauida. Cic. pro Cluen. Cum mulier eſſet grauida, & iam appropinquare partus uideretur. Aluus grauida, Ouid. 2. Am. eleg. 14.

GRAVIDITAS, tatis, *Grauidezza*, *κύησις*, prægnatio, conceptio. Cic. 2. de Nat. Ipſe ſol, mundum omnem ſua luce compleat, ab eoque luna illuminata grauiditates, & partus afferat.

GRAVIDO, grauidas, *ἐγκύμονα ποιῶ*, proprie eſt mulierem grauidã reddere, quamuis etiam ad alia transfertur. Cice. de Nat. Terra grauidata ſeminibus omnia parit. Cæcilius in Tycho: Hic te inhoneſte grauidauit probro. i. onerauit.

GRAVIS, & hoc Graue, *Graue, ponderoſo*, *βαρύ*, ſignificat ponderoſum, quod ſcilicet ſuapte natura deorſum fertur: cui opponitur leue, cuius natura eſt ſurſum ferri. Virg. 1. Georg. Vomis & inflexi primum graue robur aratri. Per tranſlationem dicitur morbus grauis, ſenectus grauis, id eſt moleſta, *δεινός, βαρύς, χαλεπός*, quoniam qui moleſtiam ex ſenectute, morbo, ceteriſque huiuſmodi ſentiunt, quaſi onere intolerabili premuntur, quod cupide uellent deponere. Cic. in Cato. Quòd nunquam ſenectutem tibi grauem eſſe ſenſerim. Grauis item accipitur pro conſtanti & ſeuero, quadamq́ue auctoritate & reuerentia pleno, quod Græci dicunt *σεμνόν*. quæ ſignificatio inde ducta eſt, quòd, quemadmodum grauia & maiora onera non facile loco mouentur, ita homines ſeueri & conſtantes nec minis, nec precibus ab æquitate auelluntur. Cice. de Orato. Vir auctoritate grauis. Idem in Hortenſio: Quid aut Herodoto dulcius, aut Thucydide grauius. Grauitas, *σεμνότης*, pro firmitate ac conſtantia animi, ac in uultu, moribus, uerbis, rebuſq́ue agendis quadam ſeueritate. Sed de hoc latius infra ſuo loco. Varijs alijs modis dicitur Graue, ſed ad hos reduci poſſunt. Nam ponitur pro pernicioſo, acerbo, nocente. Cic. libro. 3. Offic. Grauem aduerſarium imperij ſuſtuliſſent. Pro forti & robuſto, *ἰσχυρός*. Virg. lib. 5. Prima pares ineunt grauibus certamina remis. Pro grandæuo. Idem 5. Aeneid. Hic grauis Entellus dictis caſtigat Aceſten. Pro utili, ſolido, firmo, cõſtante, *σπουδαῖος, ἄξιος*. Cic. lib. 1. Offic. Vt iam ſint alia grauiora, atque meliora. Pro triſti. Virg. lib. 8. Grauior ne nuncius aures Vulneret. Aes graue à Romanis dicebatur, æs rude, & quod non erat ſignatum: iccirco, quod non numero, ſed pondere in ſolutionem cederet. Liu. lib. 4. ab Vrb. Aes graue plauſtris quidam ad ærarium conuehentes, ſpecioſam collationem faciebant. Pro eodem etiam æs rude dicitur à Pli. lib. 33. ca. 3. Seruius, inquit, rex primus ſignauit æs. antea rudi uſos Romæ, Remeus tradit. Pro neceſſario. Lucil. lib. 29. Habeasq; animo, mihi admodum cauſſam grauem fore, quæ me ab ullo commodo abducat tuo. Pro pleno. Virg. 1. Aeneid. Tum pietate grauem ac meritis ſi forte uirum quem Conſpexere, ſilent. Pro fœcundo, & frugifero. Idem: Quid labor aut benefacta iuuant? quid uomere terras Inuertiſſe graues? Pro multo: Varr. apud Nonium: Vbi graues paſcantur & alantur pauonum greges. Sall. lib. 3. Cœpit per omnem prouinciam graue pretium fructibus eſſe. Pro amaro. Varr. Quinquatribus, ut citat Nonius, Abſinthium ut bibam graue & caſtoreum. Nonnunquam etiam pro grauido. Virg. 1. Aeneid. Sacerdos Marte grauis.

GRAVISCAE, Ptolemæo, caſtellum eſt in Tuſcia, quod hodie Montem altum uocant: ita ductum ab aeris grauitate. Virg. 10. Aene. Intempeſtæq; Grauiſcæ.

GRAVITAS, atis, *Grauezza, peſo*, *βάρος, βαρύτης*, idem quod pondus, ſiue ponderoſitas. Cice. 2. de Nat. Deo. Tanta contentio grauitatis, & ponderum. Accipitur & pro conſtantia, quam Græci *σεμνότητα* uocant. Cice. Attic. lib. 10. Tu cum Sexto ſeruaſti grauitatem eandem, quam mihi præcipis. Grauitas morbi. i. magnitudo, apud Cic. 2. de Nat. Deo. Grauitas cæli, i. intemperies aeris, Idem Att. li. 11.

GRAVITER, *Grauemente, moleſtamente, ſeueramente*, *βαρέως, δυσχερῶς*, idem quod moleſte. Sal. in Cic. Grauiter & iniquo animo paterer maledicta tua M. Tulli. Accipitur item pro honorifice, & cum quadam auctoritate. Cic. de Orat. Thucydides res geſtas narrat, grauiter ſane, & probe. Interdum pro ualde, *σφόδρα*. Cæcilius Plocio, ut citat Nonius: Placere occepit grauiter, poſtquam eſt mortua. Cic. in Catil. Si me meis ciuibus ſuſpectum tam grauiter atque infenſum uiderem. Sic Grauiter ægrotare, id eſt periculoſe, apud eundem primo Offic.

GRAVO, as, *Grauare, caricare*, *φορτίζω, βαρύνω*, proprie idem quod onero, ſiue graue reddo. Cic. 2. de Diuinat. Iam uero ſemper uiridis, ſemperq; grauata Lentiſcus triplici ſolita grandeſcere fœtu. Liu. 5. Belli Pun. Grauatis omnibus uino ſomnoque. Caput grauatum, hoc eſt, grauedine laborans. Colum. lib. 6. cap. 9. Signa febricitantis manantes lacrymæ, grauatum caput, oculi compreſſi. Interdum Grauare accipitur pro, moleſtia afficere. Virg. 2. Aen. Nec me labor iſte grauabit. Nonnunquam etiam pro, grauius & moleſtius aliquid reddere. Oui. 5. Triſt. Eleg. 11. At tu fortunam, cuius uocor exul, abhorre. Nomine mendaci parce grauare meã. Hinc Aggrauo, grauius efficio, *ἐπιβαρύνω*. Colum. lib. 1. Ratio ruſtici aggrauatur exiguo profectu operis. Degrauo, deorſum grauo, *βρίθω, καταβαρύνω*. Idem lib. 1. degrauatum pondere ſuo præceps attrahetur. Virg. lib. 3. Aeneid. Degrauat Aetna caput. Ingrauo, & Prægrauo, ualde grauo. lib. 8. Bell. Maced. Cum prægrauaret multitudo, credere ſenſim cœpit. Et lib. 7. Onerata & prægrauata telis corpora.

GRAVOR, ris, *Aggrauarſi, hauer à male*, *βαρύνομαι, δυσφορῶ*, deponens, offendor, & grauiter fero. Plau. in Trin. Non grauabor, faciam ita ut uis. Cic. de Amic. Ego non grauarer, ſi mihi ipſe confiderem. Liu. 1. ab Vrbe: Minus tamen plebs grauabatur, ſe templa deum ædificare manibus ſuis. Grauari cum accuſ. Quinct. li. 1. ca. 2. Quæ ſi quis grauabitur, non rationi defuerit, ſed oneri. Luc. Romanos odere omnes, dominoſq; grauantur. hoc eſt, grauiter ferunt dominos. Grauatus, participium. Plaut. in Rud. Haud grauatam

uatam Patronam exequuntur. Id eſt, quæ facit, quod ab ea petitur non inuita. Et etiam Grauor uerbum paſſiuum à uerbo grauo, poſt ſe exigens ablatiuum: ut, Lentiſcus triplici fœtu grauida, apud Cic. 2. de Diuin.

GREGALIS, le, *Di uno iſteſſo gregge*, *ἀγελαῖος*, ex eodem grege. Varr. lib. 2. de Re ruſt. Equi boni futuri ſigna ſunt, ſi cum gregalibus in pabulo contendit in currendo. Dicitur quoq; de hominibus: idq; fere in deteriorem partem. Cice. pro Domo: Quod uos Catilinæ gregales dicere ſolebatis.

GREGARIVS, a, um, *Di gregge*, *ἀγελαῖος*, ex grege: ut, gregarius bos, qui adhuc in grege paſcitur, nondum iugo domitus: gregarius miles, non electus, ſed tumultuarie collectus. Cice. pro Planc. At id gregarij milites faciunt inuiti. Colum. in Præfat. lib. 6.

GREGATIM, *ἀγεληδὸν*, per diuerſos greges, Varro lib. 4. de Lingua Lat. Graculi gregatim uolitant. Pli. li. 8. ca. 5. Elephanti gregatim ſemper ingrediuntur. Transfertur & ad homines. Cic. 7. Verr. Ciues Romanos gregatim coniectos in latomias.

GREGO, gas, *Congregare, aggregare, raccogliere*, *ἀγείρω*, à Grex deductum, colligo, congrego. Compoſita magis in uſu ſunt: ut, Abgrego, a grege abduco. Aggrego, *προσαγελάζω*, adiungo. Lact. libr. 4. Homerus ſummum illum Iouem dæmonibus aggregauit. Congrego, *συναγελάζω*, coniungo, & quaſi in eundem gregem compello. Idem in eodem: Alium ſibi populũ fideliorem ex alienigenis congregaret. Segrego, ſeparo, diuido. Feſtus: Segregare eſt, ex pluribus gregibus partes ſeducere. Diſgrego, diſpergo.

GREMIVM, *Grembo, ſeno*, eſt inter complexum fœmorum, feminiumve: in quo complexu mulieres concipere ſolent. Differt autẽ à ſinu: quoniam ſinus eſt intra pectoris brachiorumq; complexũ: unde ſinus ueſtium: quales erant tunicæ Romanorum: & modo quorundam religioſorum ſupra cincturam laxitas illa ueſtis, quæ cingulum operit. Littora quoque curua, & quaſi brachijs mare amplectentia, ſinus uocamus. Et per tranſlationem gremium terræ appellamus cum ſemen ſuſcipit, conceptumq; retinet, quaſi uiuentem fœtum poſtea paritura. Quare cum lactantur infantes, ad ſinum admouentur: pueri uero iam facti à ſedentibus matribus, utique cum illis blandiuntur ad gremium accipi ſolent: ut Cic. in Bruto: Filius in gremio matris educatus. Virg. 1. Aeneid. de cupidine ſub imagine pueri Aſcanij. Gremio fouet inſcia Dido. Quin etiam matres nutricesve cum ſuper genua collocãt infantem, aut extremis ueſtibus repoſitum, & ad uterum uſque ſublatum geſtant, in gremio magis, quam in ſinu geſtare dicuntur. ut idem de eodem: Et fotum gremio Dea tollit in altos Idaliæ lucos.

GRESSVS, ſa, ſum, *βεβηκὼς*, partic. à Gradior. Virg. 6. Aeneid. Et pariter greſſi per opaca uiarum.

GRESSVS, ſus, *L'andare*, *βάσις*, inceſſus, ambulatio. Cic. 1. Offic. cauendum eſt, ne tarditatibus utamur in greſſu mollioribus. Virg. 3. Georg. Inſultare ſolo, & greſſus glomerare ſuperbos.

GREX, gregis, *Gregge, greggia*, *ἀγέλη*, *ποίμνη*, differt ab Armento, teſte Valla, lib. 2. cap. 24. quòd Grex minorum animalium ſit congregatio, ut ouium, porcorum, caprarum: Armentum maiorum, ut camelorum, boum, equorum. Virg. 3. Georg. Hæc ſatis armentis: ſuperat pars altera curæ, Lanigeros agitare greges, hirtasque capellas. Inuenitur tamen quandoque Grex de maioribus dici, ut de bobus, equabus, & ſimilibus: ſed tunc fere habet adiunctum nomen adiectiuum, aut genitiuum determinantem, aut potius detorquentem eius ſignificationem ad rem aliquam, pro qua, ſi ſolum poſitum eſſet, non ita apte acciperetur. Virg. eclo. 6. Aut aliquam in magno ſequitur grege. Vbi adiectiuum Magno efficit, ut Grex accipiatur pro armento. Sic Hora. cum uellet ſignificare boum armenta, dixit, Greges mugientium. Item Cic. 3. Phil. cædæ greges armentorum. Idem 3. Verr. Greges equarum abigendos curaſſe. Ex his itaque exemplis omnino dicendum uidetur, gregis appellationem generaliorem eſſe, quàm armenti. hoc enim de maioribus duntaxat animalibus dicitur, illud autem, quoties ſolum ponitur, fere de minoribus, cum adiũcto autem etiam de maioribus. Neque ſolum pro quadrupedum congregatione, uerum etiam pro auium, atque adeo ipſorum hominum multitudine accipitur. Hora. 1. epiſt. 3. Ne, ſi forte ſuas repetitum uenerit olim Grex auium plumas, moueat cornicula riſum Furtiuis nudata coloribus. Terent. in Eunuc. Vnum etiam hoc uos oro, ut me in gregem ueſtrum recipiatis. Sed hæ ſignificationes impropriæ ſunt, & tranſlatitiæ.

GRIPHVS, phi, *γρῖφος*, rete, ſagena, item ænigma, hoc eſt, ſermo ita implicitus, ut facile diſſolui non queat. Gel. li. 1. c. 2.

GROSSVLVS, exiguus ficus. Col. de Arb. cap. 21.

GROSSVS, groſſi, maſcul. uel fem. gene. *Fichi che non ſi maturano mai*, *ὄλυνθος*, ficus immaturus. Pli. li. 13. ca. 7. Groſſus non matureſcit. Celſ. li. 5. Groſſi in aqua cocti. Pli. li. 15. cap. 18. Deprehenſos in his hieme groſſos. Idem li. 23. ca. 7.

GRVES, *Grue*, *γέρανοι*, aues, minime ſolinagæ, quæ non ſe ſegregãt, ſiue cum uolant, ſiue cum paſcuntur: à ſono uocis ita dictæ. Excubias nocte diuidunt, capite ſubter alam condito dormiunt, alternis pedibus inſiſtentes. uolantes autem ordine quodam, y litterã faciunt: quod Palamedem primum deprehendiſſe ferunt. unde & Palamedis aues appellantur à Martiale. Virg. li. 1. Geor. Strymoniæ dant ſigna grues. Mira de gruibus apud Pli. li. 10. c. 23.

GRVMA, mæ, *γνώμων*, menſura quædam, qua flexæ uiæ ad lineam diriguntur, ut eſt agrimenſorum & ſimilium. unde apud Ennium li. 17. referente Nonio, legitur Grumam dirigere. Hinc deponens Degrumor, aris, pro dirigere ad exigentiam grumæ. Lucil. Viáq; Degrumaris. Dicuntur præterea Grumæ, teſte Nonio, quadriuia, in quibus quatuor directæ conueniunt uiæ.

GRVMVS, mi, *Mucchio, monticello*, *θρόμβος*, terræ collectio, minor tumulo, quem etiam cliuulum uocamus. Col. li. 2. c. 18. Grumos diſſipabimus. Grumus ſalis. Pli. li. 33. c. 4. Torretur cum ſalis grumo. Diminutiuum eſt grumulus. Pli. li. 19. c. 6.

GRVNDIRE, *γρυλλίζειν*, ueteres dicebant, quod nos grunnire dicimus. Claud. li. annalium 15. ut citat Nonius: Grundibat grauiter pecus ſuillum. Hinc Grũdules lares dictos accepimus, quos Romulus conſtituiſſe dicitur in honorem ſcrophæ, quæ triginta pepererat porcos. Caſſius Hemina: Sus parit porcos triginta, cuius rei fanum fecerunt laribus grundulibus.

GRVNNIO, is, niui, & grunij, nitum, *γρυλλίζω*, *ὕζω*, proprium eſt uocis porcorum. Iuuenal. Saty. 15. Et cum remigibus grunniſſe Elpenora porcis.

GRVNNITVS, tus, *γρυλλισμὸς*, *ὑγμὸς*. Cic. 5. Tuſ. Nec grunnitum audit, cum mactatur ſus.

GRVO, gruis, grui, *Far noce di grue*, *κλαγγάζω*, de gruibus dicitur, ut Grunnio de ſuibus. Hinc Congruo, pro conuenio. Ter. in Heaut. Cõcede hinc domum, ne nos inter nos congruere ſentiant. Hinc & Congruus, grua, gruum, & uerbum Ingruo, ſuis locis.

GRVS, is, Cic. de Nat. Grues in tergo præuolantium capita reponũt.

GRYLLVS, li, *Grillo*, *γρύλλος*, genus eſt locuſtæ, ſimile cicadæ, longiori tamen corpore, ubique gentium pernicies agris, retro ambulat, terram terebrat, & noctu ſtridet: unde & nomen accepit. Plin. lib. 29. cap. 6. Auribus prodeſt gryllus cum ſua terra effoſſus, & illitus. Magnam auctoritatem huic animali perhibet Nigidius, maiorem Magi, quoniam retro ambulet, terramq; terebret, ſtridat noctibus.

GRYNEVS, a, um, *γρύνειος*, cognomen Apollinis, inditum à Gryneo nemore iuxta Clazomenem Aſiæ ciuitatem, in quo Apollo colebatur. Virg. 6. Eclog. His tibi Grynei nemoris dicatur origo. Vbi Ser. Gryneum nemus eſt in finibus Aeolidis, Apollini conſecratum. Dictum eſt à Grinio uicino oppidulo. Str. li. 13.

GRYPHES, *Griffi, griffoni*, *γρῦπες*, qui & Gryphi, animalia pennata, & quadrupedia: omni ex parte leones: alis tantum & facie aquilis ſimilia, equis uehementer infeſta. Virg. Eclog. 8. Iungantur iam gryphes equis. Pli. li. 10. ca. 49. Pegaſos equino capite uolucres, & gryphas auritos aduncitate roſtri, fabuloſos reor: illos in Scythia, hos in Aethiopia. Singularis nominatiuus eſt Gryps, gryphis, uel Gryphus, gryphi. prioris iam dedimus aliquot exempla. poſterioris teſtimonium eſt apud Pli. lib. 7. ca. 2. Arimaſpi aſſidue bellum gerunt cum gryphis, ferarum uolucri genere.

GRYPHVS, *Colui che ha il naſo aquilino*, *γρυπὸς*, ſine aſpiratione, dicitur, qui naſum habet aduncum. fortaſſis à gryphorum ſimilitudine, quos Græci *γρῦπες* uocant. feruntur enim gryphes roſtrum habere incuruatum in morem aquilæ.

G ANTE V

GVBERNACVLVM, li, *Temone*, *πηδάλιον*, clauus nauis, quo illa gubernatur, & regitur. Cice. 2. de Inuent. Hic ille naufragus ad gubernacula acceſſit. Per tranſlationem accipitur pro adminiſtratione. Cice. pro Domo: Cum ſenatum à gubernaculis deieciſſes, populum è naui exturbaſſes. Reip. gubernacula tractare, apud eundem pro Sextio. Gubernacula mea, apud Pli. li. 11. c. 37. Legitur & Gubernaclum, per ſyncopen. Virg. 6. Aene. Namque gubernaclum multa ui forte reuulſum.

GVBERNATIO, onis, *Governo, adminiſtratione*, *κυβέρνησις*, proprie de nauis directione dicitur: quamuis per tranſlationem pro quauis adminiſtratione capiatur. Cic. 4. de Finib. Etſi in ipſa gubernatione nauis eſt euerſa. Idem 3. in Catil. Vix uidetur humani conſilij tantarum rerum gubernatio eſſe potuiſſe.

GVBERNATOR, oris, *Temoniero, governatore*, *κυβερνήτης*, rector nauis, qui clauum moderatur. Cic. de Sen. Gubernator clauum tenẽs ſedet in puppi. Idem 7. Phil. Summi gubernatores in magnis tempeſtatibus à uectoribus admoneri ſolent. Gubernator equorum. Quinct. li. 8. c. 6. Tranſlatio eſt, cum in rebus, animalibusve aliud pro alio ponitur: ut de agitatore, Gubernator magna contorſit equum ui. Cuſtos & Gubernator reip. idem 7. Verr.

GVBERNATRIX. Cic. de Orat. Eloquentia gubernatrix ciuitatum.

GVBERNO, as, *Reggere, governare, amminiſtrare*, *κυβερνάω*, proprie nauim rego. Cic. 1. Offi. Vt ſi nautæ certent, quis eorum potiſſimum gubernaret. Per tranſlationẽ pro moderor, adminiſtro, *διοικέω*. Cic. Curioni: Teq; hortor, ut omnia gubernes, ac moderere prudentia tua. Idem Atti. lib. 6. Sed hæc Deus aliquid gubernabit.

GVLA, læ, *Gola*, *οἰσοφάγος*, eſt fiſtula colli interior, conſtans ex carne & neruo, per quam cibus & potus in uentriculum defluit. Græci

Græci *οἰσοφάγον* appellat. Pli. lib. 11. cap. 37. Inuenitur nonnunquam Gula pro anteriore parte colli, quam iugulum uocamus. Sal. in Catil. Laqueo gulam fregere. Cic. 6. in Verr. Quem obtorta gula in uincula abripi iuſſit. Sed in hac ſignificatione uix inuenies in medicorum aut phyſicorum ſcriptis. Illi enim Gulam, ut iam diximus accipiunt pro fiſtula illa, qua cibus & potus in ſtomachum demittitur. unde etiam per translationem accipitur pro uoracitate. Iuue. Quanta eſt gula quæ ſibi totos Ponit apros.

GVLLIOCAE, nucum iuglandium ſumma & uiridantia putamina. Feſtus.

GVLOSE, Col. in Præf. li. 1. Contemptiſſimorum uitiorum officinas guloſius condiendi cibos. Degulo, las, ſuo loco.

GVLOSVS, a, um, *γαστρίμαργος*, qui eſt deditus gulæ uitio. Martial. libro 8.

GVMMATAE arbores dicuntur, quæ gummi producunt. Palladius: In cerasis hoc ſeruandum eſt. & in omnibus gummatis.

GVMMI, *Gomma*, *κόμμι*, indeclinabile & Gummis, gen. fem. eſt gutta uiſcoſa ex arboribus quibuſdam per corticem diffluens. Pli. lib. 13. c. 11. Gummi optimum eſſe ex Aegyptia ſpina conuenit. Cic. de Fin. Compellans gummas ex ordine noſtras. Col. li. 12. ca. 50. Noua dolia liquida gummi perluere.

GVMMINVS, na, num, *κόμμινος*, ex gummi confectum: ut Gumminum oleum, neruis in primis utile, teſte Pli. li. 15. c. 6.

GVMMITIO, *κόμμωσις*, illinitio quędam ex glutinoſo illo arborum ſucco, quæ dolijs fieri ſolebat. Pli. lib. 16. Multi, cum ſemel noua dolia uel ſenas craſſa gummi liuerunt, una in perpetuum gummitione contenti ſunt.

GVMMOSVS, a, um, quod multum gummi habet. Pli. li. 12. c. 9.

GVRDVS, di, *Balordo*. pro ſtolido, uox eſt Hiſpanica. Quinctil. lib. 1. cap. 5.

GVRGES, gitis, *Gorgo*, *Ibm*, *ἄμπωτις*, proprie locus eſt in flumine profundus, in quo aqua uertitur: quamuis generaliter de omni aquarum congerie dicatur, & de ipſo etiam mari. Martial. li. 1. Raptus fluminео uenit de gurgite piſcis. Pli. lib. 8. cap. 5. Ne creſcat gurgitis altitudo. Virg. 1. Aenei. Apparent rari nantes in gurgite uaſto. Ponitur etiam translate, pro homine inſatiabili: aut alia quauis re inexplebili. Cice. in Piſon. Ille gurges, atque helluo. Idem in Aruſp. Reſp. Quæ unquam Charybdis tantos exhaurire gurgites poſſet?

GVRGVLIO, onis, ſiue potius Curculio, *γαργαρεών*, à rei anatomicæ peritis uocatur caruncula quædam in fine palati ad fauces dependens inter tonſillas, quam alio nomine columellam appellamus. Varro lib. 2. de re ruſt. cap. 3. uidetur poſuiſſe pro colli parte anteriore, quam & Guttur appellat. Collo, inquit, breui, gurgulione longiore. Rurſus Gurgulio, uermis quidam, qui in horreis naſcens frumentum abſumit, *τρὼξ, κὶς*, ſic dictus, quòd totus ſit guttur. Virg. lib. 1. Geor. -Populatq; ingentem farris aceruum Gurgulio. Rectius ſcripſeris Curculio per ſecundam conſonantem. ſic enim ueteres ſcripſiſſe conſtat ex argumento Plautinæ comœdiæ eiuſdem nominis, in quo primæ uerſuum litteræ Curculionis nomen exprimunt.

GVRGVSTIVM, ſtij, *οἰκίδιον*, & dimi. Gurguſtiolum, genus habitationis anguſtum, à curculione uerme ſic dictum. Seruius docet gurguſtium eſſe obſcuram & latentem tabernam. Cice. in Piſ. E gurguſtiote prodire.

GVSTATORIVM, rij, crater, in quod aqua è fonte profluit. Pli. in epi. lib. 5. Guſtatorium, grauiorę; cœnatio margini imponitur.

GVSTATVS, us, idem ſignificans quod guſtus, *γεῦσις*, hoc eſt, ſenſus ille, quo rerum ſapores diſcernimus. Cice. 2. de Nat. Guſtatus, qui ſentire eorum, quibus ueſcimur, genera debet, habitat in ea parte oris, qua eſculentis & poculentis iter natura patefecit. Hinc Deguſto, *ἀπογεύομαι*, delibo, labris admoueo. Sal. in Catil. Cum poſt execrationem omnes deguſtaſſent. Prægusto, *προγεύομαι*, ante guſto.

GVSTO, as, *Guſtare*, *γεύομαι*, libo, labris primoribus attingo, Cic. ad Gallum: Fugi in Tuſculanum, cum quidam biduum ita ieiunus fuiſſem, ut ne aquam quidem guſtarem. Per translationem accipitur pro leuiter attingere. Cic. pro M. Cœlio. Multos uidi, qui primoribus labris guſtaſſent genus hoc uitæ.

GVSTVS, us, *Guſto*, *γεῦσις*, unus ex quinque ſenſibus exterioribus, quo ſaporum diuerſitatem diſcernimus. Plin. li. 10. cap. 71. Veræ laudis guſtum non habere, metaphorice. Cice. 3. Phil. libidinoſi, auari, facinoroſi, ueræ laudis guſtum non habent.

GVTTA, æ, *Goccia*, *ghocciola*, *σταγὼν*, *σταλαγμὸς*, minima pars aquæ, uel alterius materiæ liquidæ, quæ & ſtilla uocatur. Cice. de Nat. Guttæ imbrium quaſi cruentæ. Plaut. in Caſ. Dij me inſelicitent, ſi in os meum Vini guttam indidi. Plin. lib. 31. cap. 2. Diſtillantes guttæ in lapides dureſcunt. Diminutiuum Guttula. Plau. in Epid. Ah guttula pectus mihi ardens aſperſiſti.

GVTTATIM, *A goccia*, *à goccia*, *κατὰ σταγόνας*, per ſingulas guttas. Plaut. Cor meum guttatim contabeſcit.

GVTTATVS, ta, tum, *Pomellato*, quod colorem habet maculis quibuſdam in modum guttarum diſtinctum. Mart. lib. 5.

GVTTANS, tis, *σταλάζων*, formam participij habet, quaſi à gutto, tas, pro guttatim ſtillare. Pli. lib. an. cap. 8.

GVTTVR, uris, *Gola*, *canna della gola*, *βρόγχος*, pars colli anterior. Pl. lib. 11. cap. 37. Guttur homini tantum, & ſuibus intumeſcit. Accipitur item pro uia ea, qua ſpiritus a pulmone ad os tranſmittitur, quæ in homine aſpera arteria appellatur. Cice. 2. de Diuinat. Haud modicos tremulo fundens à gutture cantus. Virg. in Georg. Et ouantes gutture corui. Olim erat maſc. gene. unde Inferiorem gutture, dixit Plaut. in Aul. pro ano.

GVTTVRNIVM, turnij, *πρόχοον*, uas, ex quo aqua guttatim in manus datur, ab eo, quòd propter anguſtias guttatim fluat. Feſtus.

GVTTVROSI, *Gozzuti*, dicuntur, quorum guttur tanquam ſpongia quædam intumeſcit, quod uitij genus Græci *βρογχοκήλην*, appellant, cum ſcilicet inter cutem & aſperam arteriam, aut etiam in alia colli parte tumor naſcitur. cui uitio peculiariter obnoxij accolæ alpium, qui aquam bibunt ex niue reſolutam. Vlpian. de ædili. edicto: Si quis natura gutturoſus ſit.

GVTTVS, ti, *πρόχοον*, poculi genus anguſto collo, quo in ſacrificijs utebantur. Plin. libr. 6. Curius iurauit, ſe ex præda nihil attigiſſe, præter guttum fagineum, quo ſacrificaret. Erat etiam Guttus, uaſis genus, in quo oleum aſſeruabatur. Gellius: Guttum Samium ore tenus imprudens inanem, tanquam ineſſet oleum, affert. Vtebantur etiam gutto in balneis, ad conſeruanda unguenta. Dictus Guttus, teſte Varrone, à gutta, quòd propter colli anguſtiam humor inde guttatim efflueret. Diminutiuum eſt Guttulus. Plau. Vt guttulam hauriret ex guttulo.

G ANTE Y

GYGES, *γύγης*, nomen uiri proprium, qui cæli & terræ filius fingitur, gigas maximus, & centimanus, frater Briarei. ſunt tamen qui Briareum, Gygen, & Aegeona eiſdem putant. Oui. 4. Triſt. Centimanumq; Gygen, ſemibouemq; uirum. Alius fuit Gyges quidam Lydus, cui cum Candaules rex uxorem ſuam nudam oſtendiſſet, illa aduerſus maritum indignata, Gygen ad cædem eius impulit, ſeſeq; cum regno Lydiæ illi tradidit. Hiſtoriam hanc uide latius apud Herodotum lib. 1. De hoc Gyge ſic ſcribit Cic. lib. 3. de Offic. Hinc ille Gyges inducitur a Platone; qui, cum terra diſceſſiſſet magis quibuſdam imbribus, in illum hiatum deſcendit, æneumq; equum (ut ferunt fabulæ) animaduertit, cuius in lateribus fores eſſent: quibus apertis, hominis mortui corpus uidit magnitudine inuſitata, anulumq; aureum in digito: quem ut detraxit, atque ipſe induit, tum in concilium paſtorum ſe recepit. ibi cū palam eius anuli ad palmam conuerterat, a nullo uidebatur, ipſe autem omnia uidebat: idem rurſus uidebatur, cum in locum anulum inuerterat. itaque hac opportunitate anuli uſus, reginæ ſtuprum intulit, eaque adiutrice regem dominum interemit, ſuſtulit quos obſtare arbitrabatur, nec in his facinoribus cum quiſquam uidere potuit. Sic repente anuli beneficio rex exortus eſt Lydiæ. Hæc Cicero.

GYMNAS, adis, gen. fem. *Eſſercitio*, *γυμνὰς*, exercitium. Stat. 4. Syl. Therapnæa reſolutus gymnade Pollux. Idem 1. Achil.

GYMNASIARCHVS, uel Gymnaſiarcha, *γυμνασιάρχης*, præfes gymnaſij, id eſt, loci, in quo Athletæ nudi exercebatur. Cicero. 6. Verr. Demetrius Gymnaſiarchus. Accipitur & pro ludi litterarij præfecto.

GYMNASIVM, ſij, *Luogo da eſſercitarſi*, *γυμνάσιον*, locus eſt, in quo fit aliquid exercitij, *ἀπὸ τοῦ γυμνάζειν*, ab exercendo. unde apud ueteres loca illa, in quibus palæſtritæ nudi exercebantur, peculiari nomine gymnaſia uocata ſunt. Plaut. in Amph. Omnes plateas perreptaui, gymnaſia, myropolia. Verum poſtea Gymnaſium pro ludo literario, & omni loco, in quo fiat aliquod genus exercitationis, ſumi cœpit, cum philoſophi gymnaſia tenuerint, & in illis diſputauerint. Cic. de Ora. Clamabunt credo omnia gymnaſia, atque omnes philoſophorum ſcholæ, ſua hæc eſſe omnia propria. Pli. in epiſt. Gymnaſijs indulgent Græculi. Vnde apud Rhetores Progymnaſmata dicuntur, id eſt, exercitationes quædam in dicendo, antequam ad ueras actiones deſcendant.

GYMNASTICA, ſticæ, *γυμναστική*, ars ſeu doctrina, qua pueri exercentur, diſciplina exercitationis. unde Ariſt. præcipit lib. 8. Polit. Adoleſcentes gymnaſticæ & pædotribicæ uacare debere, ut ita fiant exercitatiores, firmioresq;. Plato li. 7. de L. Gymnaſticæ nomine exercitationes omnes bellicas contineri docet: eamq; diuidit in ſaltationem, & luctationem.

GYMNASTICVS, a, um, *γυμναστικὸς*, quod pertinet ad exercitium. Plaut. in Rud. pro exercitio gymnaſtico & palæſtrico.

GYMNICI LVDI, *Lotta*, *ἀγῶνες γυμνικοὶ*, dicti ſunt, in quibus ſe nudi atque uncti exercebant palæſtritæ: à Lycaone in Arcadia primum inuenti. Pli. li. 7. cap. 56. Gymnicos ludos etiam Romæ editos fuiſſe à Nerone, teſtatur Suetonius in uita eius.

GYMNICVS, a, um. Cic de In. Gymnicūm certamen.

GYMNOSOPHISTAE, *γυμνοσοφισταὶ*, philoſophi Indorum: ſic dicti, quòd nudi in ſilius agerent, uoluptatum omnium expertes; quibus mortalium uita corrumpitur. Pli. lib. 7. cap. 2. Philoſophos eorum, quos Gymnoſophiſtas uocant, ab exortu ad occaſum perſtare,

ſtare, conuertentes ſolem immobilibus oculis, feruentibus arenis toto die alternis pedibus inſiſtere. Ferunt Alexandrum magnum, cum in Indiæ expeditione ad gymnoſophiſtas penetraſſet, grauiſſime ab illis fuiſſe increpitum, quòd, mortalis cum eſſet, mortali tamen ſorte non contentus, totum Orientem latrocinijs infeſtaret. De his Cic. Tuſc. 5.

GYNAECEVM, cei, pe. pr. γυναικεῖον, locus ſecretior in ædibus, ubi ſolæ mulieres habitant. Græci enim mulieres γυναῖκας uocant. Plaut. in Moſt. Ad eam rem facere uolt nouum gynæceum. Cice. 2. Philipp. Syngrapha facta eſt in Gynæceo. Pro eodem etiam dicitur Gynæconitis, γυναικωνῖτις. Aemilius Paulus: Materfamilias in Græcia neque in conuiuium adhibetur, niſi propinquorum, nec ſedet, niſi in interiore parte ædium, quæ Gynæconitis appellatur.

GYPSATVS, a, um, *Ingeſſato, imbiancato*, γυψωτὸς, gypſo illitus. Tib. lib. 3. eleg. Barbara gypſatos ferre catasta pedes. Colum. uaſa noua, ſine pice, operculata, & gypſata. Ouid. 1. Amor. eleg. 8. Deſpice gypſati crimen inane pedis. Cic. in epiſt. ad Treb. Quibus Medea manibus gypſatiſſimis perſuaſit, ne ſibi uitio uerterent, quod abeſſet à patria. Pro, manibus medicamentis, ueneficijsq; infectis.

GYPSVM, pſi, *Geſſo*, γύψος, materia eſt calci ſimilis ex lapidibus exuſtis, ut plurimum confecta, qua tectoria parietibus inducuntur, & ſigna arte plaſtica conficiuntur. Pli. lib. 36. cap. 24. Cognata calci res gypſum eſt. Iuuen. Saty. 2. Quanquam plena omnia gypſo Chryſippi inuenias. Plura eius genera. nam è lapide coquitur, ut in Syria, & Thurijs: è terra foditur, ut in Cypro, & Perrhæbis: è ſumma tellure & Tymphaicum eſt.

GYRO, as, *Girare*, γυρόω, in gyrum uertor. Vnde Regyro, pen. prod. quod eſt in gyrum reflecti. Varr. Quàm non ſolum à lateribus per feneſtras, ſed etiam ſubtus à ſolo uentus regyrare poſſit.

GYRTON, onis, ſiue Gyrtona, næ, Γυρτώνη Ptolemæo, Γυρτὼν Stephano Perrhæbiæ oppidum, ut Stephano placet, ita dictũ à Gyrtone Phlegiæ fratre. Ptolemæus Gyrtonam in Stymphalia Macedoniæ regione, Pli. in Magneſia collocat.

GYRVS, ri, *Giro, circuito*, γυρὸς, circumuolutio in orbem ambitus, circuitus, circulus. Virg. 5. Aeneid. Septem ingens gyros, ſeptena uolumina traxit. Ducere ſeu compellere in gyrum, eſt anguſtijs quibuſdam limitibus coarctare: & non ſinere latius euagari. quæ tranſlatio tracta eſt ab equis, qui cum freno diſcunt parere, non in liberum ducuntur campum, ſed in ſpacium aliquod anguſtius, ubi ſæpius ſit flectendum, quod & ipſum gyrus appellatur. Cice. 3. de Orat. ex ingenti quodam oratorem, immenſoq; campo in exiguum ſane gyrum compellitis. Idem 1. Offic. Homines ſecundis rebus effrænatos, ſibiq; præfidentes, tanquam in gyrum rationis & doctrinæ duci oportet.

DE LITTERA H

H FINALIS in ſyllaba eſſe non poteſt, præterquam in Ah, & Vah, interiectionibus, quæ uel per apocopen dictæ ſunt, cum completæ ſint Aha, & Vaha, uel quia abſcondita uoce ſolent proferri interiectiones. Iungitur autem uocalibus omnibus, & quatuor conſonantibus, ſcilicet, c, ut Chremes: p, ut Philippus: r, ut Pyrrhus: t, ut Thraſo; & hoc ut ualentius ſonet dictio. Ante Ciceronis tempora, ut ipſe in Orat. teſtatur, ſolis uocalibus addebatur aſpiratio, non autem conſonantibus, quemadmodum hodie: quorũ etiam pronunciationem ipſe aliquandiu ſe fuiſſe ſequutum fatetur. Quin ego ipſe (inquit) cum ſcirem ita maiores locutos eſſe, ut nuſquam niſi in uocali, aſpiratione uterentur: loquebar ſic, ut Pulchros & Cethegos, Triumphos & Carthaginem dicerem: aliquando, idque ſero, conuicio aurium cum mihi extorta ueritas eſſet, uſum loquendi populo conceſſi, ſcientiam mihi reſeruaui. Gel. etiam lib. 2. cap. 3. auctor eſt, in pleriſque Latinis dictionibus præter etymologiæ rationem, addi aſpirationem, quod crederẽt ſonum firmiorem reddi & uegetiorem: idq; exemplo Atticorum, qui citra morem ceterarum Græciæ ciuitatum multas dictiones aſpirant. Aſpiratio autem (ut idem Gellius auctor eſt) non ſolet litteris interſeri, quemadmodum nos hodie facere conſueuimus, ſed more Græcorum ſupra litteras annotari: quod & ipſum ſe uidiſſe affirmat, in quodam uetuſtiſſimo codice, quem Virgilij autographon fuiſſe putat.

H ANTE A

HA, interiectio eſt corripientis, ſiue admonentis, ne quid fiat, neve quis in re cœpta progrediatur. Plau. in Moſt. Ha caue, ne illi obiectes nunc in ægritudine Te has emiſſe.

HA, HA, HE, interiectio ridentis eſt. Terent. in Eun. Ha, ha, he. THR. quid rides?

HABENA, næ, pe. pro. *Briglia, dolor*, ἀγωγεὺς, ἐνταγωγεὺς, retinaculum & lorum illud, quo equi reguntur, & cohibentur. Virg. libro 9. Aeneid. Ipſe ter adducta circum caput egit habena. Sumitur etiam Habena pro poteſtate, & facultate. Idem 12. Aeneid. Iraruinque omnes effundit habenas. Vbi Seruius: Habenas, poteſtatem, facultatem. Cice. 1. de Orat. ſenatum ſeruire populo, cui populus ipſe moderandi & regendi ſui poteſtatem, quaſi quaſdam habenas tradidiſſet. Rerum habenæ traduntur Aſdrubali, Silius libro 1.

HABENTIA, æ, *L'hauere*, οὐσία, ab antiquis uſurpatum eſt, pro diuitijs ab habeo, ſicut à ſapio, ſapientia. Claudius. 7. Annal. ut citat Nonius: Verebar enim, ne animos eorum inflaret habentia.

HABENVLA, læ, diminutiuum. Celſus li. 7. c. 20. Ab ora uulneris, demenda habenula paulo latior eſt, quo maior plaga ſit.

HABEO, bes, bui, bitum, *Hauere*, ἔχω, in poteſtate teneo, poſſideo. Virg. 2. Aeneid. Hoſtis habet muros. Per tranſlationem ponitur pro tenere, κρατεῖν. Sal. in Iug. Tale periculum reſp. haud occultum habuit. Pro facere. Idem in Catil. Comitijs habitis, conſules declarantur M. Tullius, & C. Antonius. Pro tolerare. Idem: Neq; cuiquam mortalium iniuriæ ſuæ paruæ uidentur: multi eas grauius æquo habuere. Pro detinere. Idem: Quæ res eo magno diuturnoque bello inter ſe habuit. Pro credere, exiſtimare, νομίζειν. Teren. in Andr. Semper eius dicta, atque habita eſt ſoror. hoc eſt, exiſtimata & reputata. Pro habitare. Sal. in Catil. Falſa exiſtimans ea, quæ de inferis memorantur, diuerſo itinere malos à bonis loca tetra, occulta, fœda, atque formidoloſa habere. Pro intelligere. Terent. in Heaut. Habet omnem rem. Habere fruſtra, decipere, & deludere. Plaut. in Amph. Is aduenientis ſeruum, ac dominum fruſtra habet. Nihil penſi habere, hoc eſt, nihil pendere, non curare, περὶ οὐδενὸς ποιεῖσθαι. Habere honorem, exhibere. Terent. in Eunuc. Hic tibi pro eo munere honos eſt habitus ab eo. Accipitur & pro tractare. Teren. in Hecy. Nunquam ſecus habui illam, ac ſi ex me nata eſſet. Bene habere, idem eſt quod bene ualere, & incolumem. ſicut Male habere, infirmum, & ægrotum eſſe. Bene habet, uel Male habet: uel etiam ſic, Res bene, uel male habet: hoc eſt feliciter, uel infeliciter cedit. Liu. lib. 7. ab Vrbe. Bene habet, iacta ſunt fundamenta. Belle habeo: bene ualeo, uel incolumis ſum. Cic. in epiſt. Tullia noſtra ualet, Terentia minus bene habuit. Idem Habet, per ſe poſitum ſignificat percuſſus eſt, ut Donatus inquit, & proprie de gladiatoribus dicitur, quod prius alij ſanguinem uideant, quàm illi ſentiant ſe percuſſos eſſe. Terent. in And. Certe captus eſt, habet. Sat habeo, ἀλις ἔχω, id eſt ſufficit. Cæſ. 3. Bel. Ciu. Noſtri uero qui ſatis habebant ſine detrimento diſcedere. Quandoque habere, eſt, ſeruare, detinere, ut eſt illud Sal. in Catil. in cuſtodijs haberentur. Quandoque præbere, exhibere, ut apud eundem in Ciceronem: Ita largitionibus corruptus eſt, ut ſeſe ac formas ſuas uænales habeat. Habere gratiam, uel gratias, in animo eſt, cum memorem accepti beneficij mentem animumq; habemus, & inuicem gratificandi uoluntatẽ. Cicero: Nec enim mihi gratiam modo habuiſti, uerumetiam cumulatiſſime retuliſti. Idem maximas tibi Panſa gratias & habemus, & agere debemus. Habere iter, eſt proficiſci. Habere uerba, λόγους ἔχειν, eſt loqui. Habere fidem uerbis, πιστεύειν, eſt credere. Terent. in And. Nam propemodum habeo tibi iam fidem. Habere rationem ſalutis, honoris, rei familiaris, eſt habere reſpectum, λόγον, ἢ φρόντιδα ποιεῖσθαι. Sed ſi cum ablatiuo conſtruatur mediante Cum, ut Habere rationem cum re aliqua, ἔχειν πρᾶγμα πρός τι. idem eſt, quod habere negocium & commercium. Cice. in Catil. Rem habet cum terra, quæ nunquam recuſat imperium. Et ad Atticum: Cum omnibus Muſis rationem habere cogito. Habere rem cum muliere, συνεῖναι, eſt coire. Habere rem cum aduerſario, ἀντιδικεῖν, eſt litigare. Habeo conuenire, habeo polliceri, habeo audire, pro conueniendum eſt mihi, pollicendum, audiẽdum. Cic. Lent. Tantum habeo polliceri. Idem in Catone. Neq; eos ſolum conuenire habeo: quos uidi, ſed etiam quos audiui, & legi. Idem in Orat. Audire habeo, quid hic ſentiat. Vide Vallam lib. 5. Suſq; deq; habere, uel Suſq; deq; ferre (utroque enim modo dicimus) eſt æquo animo ferre, & non magni pendere, & pene idem cum eo, quod Græci dicunt, ἀδιαφορεῖν. Plaut. in Amph. Ea quæ ſunt facta, infecta eſſe acclamitat. Quæ neque ſunt facta, neque ego in me admiſi, arguit? Atque id me ſuſq; deq; eſſe habituram putat. Huius uerbi compoſita ſunt, Adhibeo, Cohibeo, Exhibeo, Inhibeo, Præbeo, Prohibeo, Perhibeo, Poſthabeo, & Redhibeo, de quibus ſuis locis. Aegre habere, δυσχεραίνειν, idem quod ægre ferre. Liu. 7. ab urb. Ita ægre habuit, filium, id pro parente auſum. Sicuti pleraque mortalium habentur: hoc eſt, ut ſolet accidere rebus hominum, Sal. in Catil. Habere delectum, id eſt deligere. Cic. 3. de Fin. Cum enim uirtutis hoc proprium ſit, earum rerum, quæ ſecundum naturam ſint, habere delectum. Delectum militũ habere: eſt, cogere milites, & ex illis aptiores deligere. Cæſ. 1. Bel. Ciu. Tota Italia delectus habetur, arma imperantur, &c. Habere in delicijs, uehementer amare. Cice. 1. de Diuina. Simia, quam rex Moloſſorum in delicijs habebat, & ſortes ipſas, & cetera quæ erant ad ſortem parata, diſturbauit. Habere derelictui uineam, id eſt relinquere incultam. Gell. lib. 4. cap. 12. Si quis arborem ſuam uineamque habuerit derelictui. Habere pro derelicto oppidum aut regionem, eſt curam eius nullam gerere. Cice. ad Atti-

Ant. libr.8. Id ergo in eam partem accepi: hæc oppida, atque orã maritimam illum pro derelicto habere: nec ſum miratus, eum qui caput ipſum reliquiſſet, reliquum membris non parcere. Habere deſpicatum pro ſpernere, & contemptui habere. Terent. in Eunuc. An id flagitium eſt, ſi in domum meretriciã Deducar, & illis crucibus, quæ nos noſtramque adoleſcentiam Habent deſpicatam, & quæ nos ſemper omnibus cruciant modis, Nunc referam gratiã. Habere deſpicatui, pro deſpectui: Plaut. Men. Tu hunc poſt diẽ pedem intro nus feres, ne fruſtra ſis, Quando tu me bene merentem tibi habes deſpicatui. Habeo dictum, pro dixi. Plaut. Perſa: Satis iam habeo dictum. Habeo dicere, id eſt, habeo, quod dicam. Cic. 3. de Nat. Deo. Hæc fere dicere habui de Nat. Deo. Idem de Parti. Quod habes igitur de cauſſa dicere. Habere dignitatem alicui: hoc eſt, alicuius dignitatem plurimi facere, Plin. in Paneg. Ita ſe habet, Cice. de Sen. Quod quidem, ni, ita ſe haberet, ut animi immortales eſſent: haud optimi cuiuſque animus maxime ad immortalem gloriam niteretur. Habere penſi, Sal. in Catil. Prorſus neque dicere, neque facere quicquam penſi habebat. Periculũ habere, eſſe in periculo Colum. lib. 12. cap. 21. Potius habere, pro præferre. Cæſ. 1. Bell. Ciu. Semper ſe reip. commoda priuatis neceſſitudinibus habuiſſe potiora. Habeo in promptu, hoc eſt, prõpta eſt mihi de hac de re memoria. Cice. 4. Acad. Oportet igitur & ea quæ pro perſpicuitate reſponderi poſſunt, in promptu habere. Sic habeto, id eſt, ita tibi perſuadeto, uel pro comperto teneto. Cice. ad Tiro. Sic habeto, mi Tiro, neminem eſſe, qui me amet, quin idem te amet. Habere ſtatiua, id eſt, in ſtatiuis agere. Liu. 2. Bel. Maced. Ibi ſtatiuis rex per aliquot dies habitis, fluctuatus animo eſt. Habere ſuſpectum. Liu. 4. Bel. Pun. Quia & ipſum, ut ambiguæ fidei uirum ſuſpectum iampridem habebat. Habere ſibi res ſuas, iubebatur uxor, quæ a uiro repudiabatur, Cicero. 6. Philip. Illam ſuas ſibi res habere iuſſit. Habere ſibi res ſuas, iubebatur uxor, quæ a uiro repudiabatur, Cic. 6. Philip. Illam ſuas ſibi res habere iuſſit. Sic habendum eſt, hoc eſt, ita intelligendum. Cic. de Amic. Sic habendum eſt, nullam in amicitia peſtem eſſe maiorem, quàm adulationem, blanditias, aſſentationem.

Habessit, pro habeat, antique dictum. Cic. 2. de Legib. Separatim nemo habeſſit deos, neve nouos: ſed ne aduenas, niſi publice aſcitos, priuatim coluntо.

Habilis, le, *Habile, atto, acconcio, conueniente*, εὔαρμοςος, προσῆκον, quod eſt aptum & optime quadrat. Virg. 6. Aeneid. Nanque humeris de more habilem ſuſpenderat arcum Venatrix. Cice. 1. de Orat. Si mihi calceos Sycionios attuliſſes, non uterer, quamuis eſſent habiles, & apti ad pedem, quia non eſſent uiriles. Huius contrarium eſt, Inhabilis, ἀνάρμοςος. ineptus, indecens, quaſi parum habilis, hoc eſt, minus aptus.

Habilitas, εὐαρμοςία, conuenientia, aptitudo. Ci. de Leg. 1. Omitto opportunitates, habilitateſq; reliqui corporis.

Habitabilis, οἰκήσιμος, quod habitari poteſt. Cic. 1. Tuſc.

Habitatio, οἴκησις, οἰκητήριον, pro loco, quem habitamus. Cice. Mẽmio: Peto à te, ut ei de habitatione accommodes. Col. lib. 2. Villico iuxta ianuam fiat habitatio.

Habitator, οἰκήτωρ, pro incola. Lucan. lib. 1. Rarus & antiquis habitator in urbibus erat Heſperiæ. Cohabito, συνοικέω, Inhabito, ἐνοικέω. Cic. de Nat. Incolæ, atque habitatores.

Habitior, id eſt obeſior. Plau. in Epid. Corpulentior hercle, atque habitior id eſt pinguior. Ter. in Eun. Si qua habitior paulo.

Habitissimus, pinguiſſimus. Gell. li. 4.

Habito, as, pen. cor. *Habitare, dimorare*, οἰκέω, frequentatiuum eſt Habeo: unde etiam quandoque cum accuſatiuo conſtruitur, quemadmodum primitiuum. Virg. 2 eclo. Atque humiles habitare caſas. Terent. in Andr. In hac habitaſſe platea dictum eſt Chryſidẽ. Huius paſſiuum in tertia perſona protulit Virg. lib. 3. Effuge, cuncta malis habitentur mœnia Graiis. Inter habitare autem & Cõmorari hoc intereſt; quod hoc fit ad tempus, illud uero perpetuum: quanquam hæc differentia ſæpe confunditur. Habitare etiam antiqui acceperunt pro frequenter uel paſſim habere. Var. lib. 16. Rerum diuin. ut citat Nonius: Hoc modo antiquos ſecundis rebus comas habitaſſe. Tecum habita, prouerbij ſpeciem habet, pro eo quod eſt, domi tuæ habita, & tuo te pede metire. Perſius Saty. 4. Tecum habita, ut noris, quam ſit tibi curta ſupellex. Hoc eſt, domi tuæ uiuito, ut intelligas, quam tenuis ſit tua fortuna. Tractum uidetur ab aulicis, quibus, cum alienis opibus, ut ſuis, intumeſcant, domi nihil eſt miſerius.

Habitudo, dinis, *Habitudine, compleſſione*, ἕξις, ipſe corporis habitus, quem Barbari uocant complexionem. libr. 4. ad Herennium: Corporis bonam habitudinem tumor imitatur ſæpe.

Habitus, us, *Habito, qualità, forma*, σχῆμα, qualitas, & forma eſt corporis, & cuiuſcunque rei. Cice. de Inuent. Iuſtitia eſt habitus animi. Plaut. Qualis habitus oris. Virg. lib. 1. Georg. Cultuſq; habituſq; locorum. Accipitur etiam pro cultu corporis, ueſtiumque ornatu. Vnde habitus ſcenicus, habitus militaris, habitus religioſus dicitur. Plaut. Quis habitus iſte tam prolixus? Plin. Qui ad nos lugubri habitu uenerat. Habitus, ἕξις, eſt promptitudo frequentatis actibus collecta: & à philoſophis definitur, quod ſit alicuius rei ſiue in animo, ſiue in corpore natura concepta, ſed uſu corroborata & plena perfectio.

Habitus, ta, tum, *Hauuto*, participium à paſſiuo Habeor, quod uarias habet ſignificationes, quemadmodum & uerbum, à quo deſcendit. Pli. li. 16. c. 34. Vt mirum ſit, ullum honorem habitum ei. Interdum, affectus. Terent. in Heaut. Vt patrem tuum uidi eſſe habitum. Aliquando idem quod exiſtimatus. Cæſ. 7. Bell. Gall. Hic ſummo in Aruernis natus loco, & magnæ habitus auctoritatis. Interdum de pingui eſt. & bona totius corporis habitudine, εὐεκτῶν. Sed hac ſignificatione nomen potius eſt, quàm participium.

Hac, *Per di qua*, aduerb. motus per locum. Terent. in Eunuc. Ite hac uos omnes.

Hactenus, p. c. *Fin qui, ſino à qui*, ex hac aduerbio, & tenus compoſitum, μέχρι τοῦδε, μέχρι ἐνταῦθα, idem ſignificat quod hucuſq;. Cic. de Amic. Hactenus mihi uideor de amicitia, quod ſentirem, potiſſime dixiſſe.

Hadria, ἀδρίας Suidæ & Stephano) ſecundus Europæ ſinus, inter Lacinium Italiæ, & Acroceraunium Epiri promontorium irrumpens dextra Macedoniæ partem, Dalmatiam, Illyricum, & Iſtriã, ſiniſtra Apuliam, Frentanos, Picentes, & Venetos alluens. Luca. lib. 5. Sonat Ionio uagus Hadria ponto. Fuit item Hadria, oppidũ in finibus Piceni, Romanorum colonia, VII. M. paſſ. à mari diſtans, à qua uicinus ager, Ager Hadrianus dictus eſt.

H ANTE AE

Haedilia, *Le ſtalle de capretti*, ἐριφοςασίαι, ſunt hædorum ſtabula. qua ratione etiam dicuntur Caprilia, Ouilia, Porcilia, Equilia, & his ſimilia, quod in his ea animalia contineantur. Hora. 1. Carm. Ode 17. Nec uirides metuunt colubros, Nec Martiales ædilia lupos. Vbi Acron, Hædilia, ſepta hædorum, per continens, id quod continetur, συνεκδοχικῶς.

Haedillvs, &

Haedinvs, a, um, ἐρίφειος, nomen poſſeſſiuum, ut, Caro hædina, quæ eſt ex hædo.

Haedinae, pelliculæ. Cic. pro Mur. At ille homo eruditiſſimus, ac Stoicus ſtrauit pelliculis hædinis lectulos Punicanos.

Haedvlvs,

Haedicvlvs, ἐρίφιον. Plau. in Aſi. Dic igitur me tuum paſſerculum, Gallinam, coturnicem, agnellum, hædillum. Iuuen. Sat. 11. E Tiburtino ueniet pinguiſſimus agro Hædulus.

Haedvs, di, *Capretto*, ἔριφος, ſiue, ut alij ſcribunt Hœdus, eſt fœtus capræ. Qui per æ, diphthongum ſcribunt, uolunt dictum eſſe Hædum, ἀπὸ τῶν αἰδοίων, hoc eſt, à teſticulis. Alij uero qui per œ, ſcribunt, à lingua Sabina eius originem petunt. Illi enim Hœdũ dicebant, quod Romani dicebant fœdum. Cic. de Sen. Villa abundat porco, hœdo, & agno. Vir. 1. ecl. Sic canibus catulos ſimiles, ſic matribus hædos.

Haematites, pen. pro. αἱματίτης, lapis eſt duriſſimus, rubore adeo ſtricto, ut niger uideatur, coti tamen attritus rubedinem manifeſtam oſtendit, ſanguinis colori ſimillimam. Quatuor fere enumerantur hæmatitæ differentiæ, duritie tantum diſtinctæ, & colore magis minusve nigricante. Optimus tamen eſt, teſte Dioſcor. qui friabilis eſt, & in quædam quaſi fila poteſt ſecari. Nomen habet, ἀπὸ τοῦ αἵματος, hoc eſt à ſanguine, uel quod totus concreto ſanguini ſimilis ſit, uel quod coti madefactæ attritus, facultatem habeat ſiſtendi ſanguinis. Vide Gal. lib. 9. Sim. med. Dioſcor. Mater. med. li. 5. & Pli. lib. 37. cap. 16.

Haemvs, αἷμος (Suidæ) mons eſt Theſſaliã à Thracia diuidens, ſic dictus ab Hæmo & Boreæ & Orithyæ filio. In hoc monte Martis domicilium conſtituerunt Poetæ. In eius montis radicibus ſunt amœna illa loca, quæ Græcis Tempe dicuntur. Luca. Tunc liquitur Hæmus Thracius.

Haereditarivs, a, um, *Hereditario*, κληρονομικὸς, κατὰ κληρονομίαν κατιών, quod ad hæreditatem pertinet. Ci. 6. Verr. Simul cũ ceteris Chelidonius hæreditarijs ornamentis ponentur. Hinc Bona hæreditaria. & Succeſſio hæreditaria. Morbos etiam hæreditarios uocamus, qui parentum uitio nobis obtingunt.

Haereditas, itatis, *Heredità, ſucceſſione*, κληρονομία, ſucceſſio eſt in uniuerſum ius quod defunctus habebat tempore mortis. Et apud antiquos diuidebatur in duodecim uncias, quæ aſſis nomine continetur. Cic. 1. Offi. Optima autem hæreditas à patribus traditur liberis, omniq; patrimonio præſtantior, gloria uirtutis, rerumq; geſtarum.

Haeredivm, redij, χωρίον πατρικὸν, paruum prædium, quòd nobis ex hæreditate prouenit. Varr. lib. 1. de re ruſt. cap. 10. Plin. libr. 19. cap. 4.

Haereo, es, ſi, ſum, *Eſſere ſtrettamente congiunto & unito*. ἐνέχομαι, συμφύομαι. arcte rei inſideo, & cõiunctus ſum. Vir. 2. Aen. Hærẽt parietibus ſcalæ. Et quoniam qui in aliqua re dubitant, non mouentur: ideoq; hærere, ac ſuſpenſi eſſe uidentur: factum eſt, ut Hærere aliquando ponatur pro dubitare, & ancipitem eſſe ἀμφισβητεῖν, ἀπορεῖν. Ter. in Eun. Hæreo quid faciam. Cic. in Ant. Hærebat nebulo, quò ſe uerteret, non habebat. Quandoque ſimpliciter

eſſe ma

eſſe manere, uel inſidere. Terent. in Hecy. In te hæret omnis culpa. Virg. lib. 4. Multa uiri uirtus animo, multusq; recurſat Gentis honos: hærent infixi pectore uultus. Huius uerbi compoſita ſunt, Adhæreo, προσφύομαι, affixus, uel coniunctus ſum. Liu. lib. 2. cum in ſcuto tela hæſiſſent. Lactant. lib. 5. Quibus poſtea eiectis, omnes, qui ſanati fuerint adhærent religioni, cuius potentiam ſenſerant. Cohæreo, συμφύομαι, ſimul hæreo, coniungor, & conuenio. Lactant. libr. 2. Ea enim quæ eſt ſolis calore flagrantior, proxima eſt, & cohæret Orienti. Hinc Cohæreſco. Boetius in Top. Cice. ut adiunctis ſibi cohæreſcant. Inhæreo, à quo Inhæreſco: de quibus alibi.

Hæres, dis, generis communis, Herede, ſucceſſore, κληρονόμος, qui defuncto ſuccedit in ius uniuerſum quòd habebat: ab Hæreo, quia qui hæres eſt, hæret, hoc eſt, proximus eſt illi, cuius eſt hæres. Quidam tamen hoc nomen ab Herus deriuant, quòd dominus fiat bonorum, quæ ad eum perueniunt. Hæres enim apud ueteres, auctore Feſto, dominus dicebatur. Horat. 2. Serm. Sat. 3. Vt hæres Iam circum loculos uel claueis, lætus, ouansq; Curreret. Ouid. 6. Metam. Et auiti nominis hæres Tantalus Cic. pro Quinct. Hæredem teſtamento reliquit hunc P. Quinctium. Secundus hæres dicitur, qui hæredi inſtituto ſubſtituitur, ut inquit Boetius in Comm. in Top. Ciceronis, ea lege, ut ſi prior hæreditatem non adeat, deuoluatur ad ſecundum. Cic. 1. de Inuent. Qui patris pupilli hæredes ſecundi ſunt. Hæredes arboris, pro ſurculis, & ramis. Plin. lib. 16. cap. 37. Cæſæq; denſius in numero hærede proſint. Hinc Cohæres, qui ſimul hæres inſtitutus eſt, cum altero, συγκληρονόμος. Exhæres, qui extra hæreditatem eſt, id eſt, qui hæreditate priuatus eſt, ἀκληρονόμος.

Hæreſis, is, pen. cor. Hereſia, ſetta, αἵρεσις, Græca dictio eſt, quæ optio: uel electio, & ſecta ſignificatur: ab αἱροῦμαι, quòd ſignificat eligo, uolo, expeto. Vnde ſumitur pro opinione tenaci, & cõfirmata de aliquo dogmate, & ſententia, in qua perſiſtamus, electa. Cic. in Para. Cato autem perfectus, mea ſententia, & Stoicus, & ea ſentit, quæ non ſane probantur in uulgus, & in ea eſt hæreſi, quæ nullum ſequitur florem orationis, neque dilatat argumentum, ſed minutis interrogatiunculis, & quaſi punctis, quòd propoſuit efficit. Hinc componuntur Diæreſis, διαίρεσις, diuiſio: Aphæreſis, ἀφαίρεσις, ablatio: Synæreſis, συναίρεσις, coniunctio. Hæreſiarca, hæreticorum princeps. Hæreticus proprie dicitur, qui eſt alicuius opinionis, uel ſectæ. Vnde à Theologis hæretici dicuntur, qui ſectam aliquam diuerſam à recepta religione aut inſtituunt aut ſectantur.

Hæſitantia, tiæ, ἰσχνοφωνία, titubatio, balbuties & difficultas explicandi quod ſentias. Cic. in Phil. 3. Qui propter hæſitantiam linguæ, ſtuporemq; cordis, cognomen ex contumelia traxerit.

Hæſitatio, nis, Dubitatione, dubbio, ἀπορία, pro dubitatione, cunctatione & perplexitate. Cic. Appio Pulchro: Noli ignoſcere hæſitationi meæ. Accipitur & pro titubatione, linguæ hæſitantia, ἰσχνοφωνία. Idem 2. de Orat. Qui timor? quæ dubitatio? quanta hæſitatio, tractusq; uerborum?

Hæſito, hæſitas. pen. corr. Accoſtarſi, dubitare, frequent. ab Hæreo, διστάζω, identidem & multum hæreo, & progredi non poſſum. Teren. in Phorm. In eodem luto hæſitas. Vbi Hæſitare in eodem luto, prouerbialiter dictum eſt, pro eo, quòd eſt, ita implicitum eſſe alicui negocio, ut te commode explicare non poſſis, ſed ſemper in diſſimile aut deterius incidas. Tractum à uiatoribus, qui ſimul atque in lutum inciderunt, cum alterum pedem conantur educere, altero altius immerguntur. Aptiſſime autem competit in eos, qui uerſuram faciunt, Nam illi mutant quidem creditorem, ære tamen alieno ſe non liberant. Accipitur etiam Hæſitare pro dubitare, & ſeſe explicare non poſſe. Cic. 2. de Finib. bonorum & malorum. Aperiendum eſt igitur, quid ſit uoluptas: quam ſi explicauiſſet, non tam hæſitaret. Idem 2. de Orat. Carbo hæſitans in maiorum inſtitutis, cudis in Iure ciuili. Hæſitare lingua, eſt titubare. Idem de lingua hæſitans, & uoce abſonus. Hæſitantia uerba, apud eundem pro Domo ſua.

Hæſitator, ris, Dubitatore, dimoratore, μελλητής, cunctator, & dubitator. Pli. in epi. Sum ipſe in edendo hæſitator, tu tamen meam quoque cunctationem, tarditatemq; uiciſti.

Hagnus, ni, Agnello, ἀρνίς, fœtus ouis, ἀπὸ τῆς ἁγνότητος, hoc eſt, à puritate dictus, ut Feſto placet, eo quod ſit hoſtia pura & immolationi apta. Alibi tamen idem Feſtus, ſibi non ſatis conſtans, à Græco ἀμνὸς deducit, quod illis idem ſignificat quod nobis Agnus. Varro li. 4. de Ling. Lat. originem huius dictionis ex Latino ſermone repetit, agnum dictum aſſerens, quod ouillo pecori ſit agnatus. Quicquid, id eſt conſuetudo obtinuit, ut potius ſine aſpiratione ſcribatur. Quin ipſe etiam Feſtus, cum à puritate deductum uelit, in eorum tamen ordinem retulit, quæ ab a, littera initium ſumunt. Hinc fit diminutiuum Hagnellus, ſiue Agnellus, ἀρνίον. Plau. in Aſin. Dic igitur me tuum paſſerculum, gallinam, coturnicem, hagnellum, hædillum.

Halcyon, halcyonis, ἀλκυών, auis eſt maritima, hyberno tempore, in mari oua pariens, pulloſq; ſuos educans: quo tempore ſumma eſt in mari tranquillitas, quam Alcedonia Plautus appellauit. Fabulantur poetæ, Halcyonem Aeoli filiam, & Ceycis uxorem in hanc auem mutatam fuiſſe: Aeolumq; hoc filiæ ſuæ poſteritati tribuere, ut quandiu illa pullis procreandis uacet, tandiu ſumma in mari ſit Tranquillitas. Seru. Ceycem Luciferi filium fuiſſe tradit, & Halcyones maritum: à qua cum prohibitus, iſſet ad conſulendum Apollinem de ſtatu regni, naufragio periit. Cuius corpus cum ad uxorem delatum fuiſſet, illa ſe præcipitauit in pelagus. Poſtea miſeratione Tethyos, & Luciferi conuerſi ſunt ambo in aues marinas, quæ halcyones uocantur. Sane ſciendum eſt, quòd cum de muliere dicimus, hæc Halcyone facit, cum de auibus hic & hæc Halcyon, hi & hæ Halcyones. Iſtæ autem aues nidos faciunt in mari media hieme: quibus diebus tanta eſt tranquillitas, ut nihil penitus in mari poſſit moueri. Inde etiam dies ipſi, Halcyonia nominantur. Hæc Seruius. Dictæ autem ſunt Halcyones, παρὰ τὸ ἐν ἁλὶ κύειν, hoc eſt, ab eo quòd in mari oua pariant. Quò fit, ut prima uocalis, ſi originem ſpectemus, aſpiranda uideatur. Euſtathius tamen contra etymi rationem tenui ſpiritu notandam præcipit, adiecto etiam generali canone, quo negat uocabulum ullum eſſe aſpirandum, quod initium ſumat ab αλ, ſubſequente κ.

Halecula, Col. li. 8. cap. 17. Itaque præberi conuenit tabentes haleculas, & ſalibus exeſam chalcidem. Eſt item Halec, ſiue Halex, liquaminis genus, quod ex piſcium inteſtinis confici ſolet. Mart. li. 11. Cui portat gaudens ancilla paropſide rubra Halecem, ſed quam protinus illa uoret. Pli. lib. 31. c. 8. Halec imperfecta, nec dũ colata. Legitur & in neut. gen. Hor. 2. Serm. Sat. 4. Ego fæcem primus & Halec Inueni. Plau. in Aul. Qui mihi holera cruda ponũt, halec ponunt. Vbi tamen ratio carminis clamat legendum eſſe Halecem: alioqui uerſui deerit ſyllaba.

Halæſa, ἅλαισα, Siciliæ oppidum, inter Agathyrſum & Cephaledium ſitum, triginta paſſ. M. & diſtans ab utroque teſte Stra. lib. 6. Hinc deducitur adiectiuum.

Haliſini, urbis huius incolæ, quorum meminit. Pli. li. 3. c. 8.

Halito, as, pen. corr. Spirare, ſfiatare, ἐκπνέω, expiro, halitum identidem emitto. Ennius: Sublime iter quadrupedantes, flammam halitantes.

Halitus, halitus, pen. cor. Halito, ſpirito, uento, fiato, ἀτμός, ſpiritũ ſignificat: & eſt nomen uerbale ab Halo, ſicut ſpiritus à Spiro. Pli. lib. 9. ca. 7. In aquas quidem penetrare hunc uitalem halitum quis miretur? Efflare extremum halitum. Cice. 2. Tuſc. Halitus ſolis, i. uapor, & calor. Colum. Diſiectum deinde protinus fimum inarari & obrui conuenit, ne ſolis halitu uires amittat. Halitus terræ, ἀναθυμίασις, pro uapore, qui per terræ rimulas ſurſum aſcendit. Pli. li. 11. c. 12. Obuio terræ halitu infectus.

Allucinatio, onis, uerbale, idem ſignificans quod error quod ſtupor. Nonius ex aliquo ueterum: Vt aſſiduo oſcitantem uidit, atq; illius quidem delicatiſſimas mentis & corporis hallucinationes.

Allucinor, aris, Fallare, ingannarſi, παραφέρω, διασφάλλω. ſignificat aberrare, falli, uel etiam obſtupeſieri, ut Nonius docet. Proprie tamen ad oculos refertur, ut idem ſit, quod in conſpiciendo falli, & errare, dum alterum pro altero aſpicimus: ἀπὸ τοῦ ἄλλος, quod ſignificat alius uel ἀπὸ τοῦ ἀλύειν, quod eſt languere uel obſtupeſcere, ut auctor eſt Cloatius Verrius apud Gell. li. 15. ca. 12. Cic. ad Atti. 16. Ego tamen ſuſpicor hunc, ut ſolet, hallucinari. Aſpiratur (ut inquit Gell. li. 2. c. 3.) ut ſonus firmior ſit & uegetior.

Halo, las, Spirare, mandar fuori odore, ἀτμίζω, ἐκπνέω, ſpiro, uel odorem emitto. Virg. 4. Georg. Inuitent croceis halantes floribus horti. Huius compoſita ſunt Adhalo, Exhalo, de quibus ſupra. Vnde exhalatio ἀναθυμίασις, denſiorum ſpirituum euaporatio, quæ à Cic. Halitus terræ appellatur. Inhalo, ἐμφύσω, ἐμπνέω. Lactan. de Ira Dei: Si cera inhalaueris.

Halter, halteris, pen. genitiui pro. ἀπὸ τοῦ ἄλλεσθαι, hoc eſt, à ſaliendo, dictus eſt. Sunt enim Halteres, ἁλτῆρες, pilæ plumbeæ, maſſulæve, quibus utraq; manu ſe librabant, qui ſaltu certabant, ut certius aſſilirent. Mart. in Apoph. Quid pereunt ſtulto fortes haltere lacerti? Exercet melius uinea fallſa uiros.

Hama, æ, inſtrumentum ad incendium compeſcendum. Pli. in epiſt. Et alioqui nullus uſquam in publico ſipo, nulla hama.

Hamatus, a, um, Hamato, pieno di hami, ἀγκιστρωτός, hamo inſtructum & munitum ſignificat. Ci. 4. Acad. Hamatis, uncinatiſq; corpuſculis. Hamata munera, quæ ita dantur, ut alia ſubinde dona ad ſe alliciant. Pli. in Epi. Volo n. eum, qui ſit uere liberalis, tribuere patriæ, propinquis, affinibus, amicis: ſed amicis dico pauperibus, non ut iſti, qui iis potiſſimum donãt, qui donare maxime poſſunt. Hos ego uiſcatis, hamatiſque muneribus non ſua promere puto ſed aliena corripere. Sagittæ hamatæ. Oui. 3. Triſt. Eleg. 10. Pars cadit hamatis miſere confixa ſagittis. Vngues hamati. Ouid. 12. Meta. Hamatiſq; uiri laniauerat unguibus ora,

Hamo, as, Piegare, torcere à guiſa di hamo, ἀγκιστρόω, curuo: à quo Hamatus, curuatus. de quo ſupra. Hinc Adhamo, as, pen. pro. quod eſt obligo. Cic. li 2. Acad. Qui enim ſeruis honores adhamauerunt, uix admittuntur ad eos.

Hamulus, li, dimin. Hamulum Celſus uocat uncinum, quo chirurgi pterygion ex oculo eximunt. Celſus l. 5.

Hamus, mi, *Hamo, ἄγκιστρον*, catenam ſignificat. Cicero de Senectute, eſcam Malorum uoluptatem appellat, quod ea uide licet capiantur, ut Hamo piſces. Virg. l. 3. Aen. Loricam conſertam hamis, auroq; trilicem. hoc eſt, hamis aureis. Accipitur etiam Hamus, pro unco, ex quo piſcatores eſcam ſuſpendunt ad capiendos piſces. Ouid. de Arte aman. Caſus ubique ualet: ſemper tibi pendeat hamus: Quo minime credis gurgite, piſcis erit. Præterea ab hamus unci ſimilitudine Hamus accipitur pro inſtrumento ferreo, quo diuitum arcæ nummariæ obſepiuntur. Iuuen. Saty. 14. Diſpoſitis prædines hamis uigilare cohortem. Quo in loco hamus priorē corripit, quam poetæ omnes producunt: aut certe dicendū erit, s, literam in dictione Prædiues cum præcedente uocali abſumi: in qua ſententia eſt Mancinellus. Hamus etiam aliud inſtrumentum ferreum ſignificat, quo linum pectitur. Pl. l. 19. c. 1. Et ipſa tamen pectitur ferreis hamis, donec omnis membrana decorticetur. Hinc hamatalis. Plau. in Rud.

Haringa, apud Priſcos ſignificabat hoſtiam, quæ inde dicta erat, quòd eius adhærentia inſpicerentur. Auctor Feſtus. A Donato autem Haruga uocatur hoſtia ab hara, cui includitur.

Hariolatio, *μαντεία*. actus ipſe hariolandi. Cic. de Diu.

Hariolor, aris, ari, *Profetare, indouinare, μαντεύομαι*. diuino. Cice. de Diu. Nec eos, qui quæſtus cauſſa hariolantur, agnoſco. Idem Att. l. 8. *ἀποθεσπίζω* igitur noſter Attice, non hariolans ut illa, cui nemo credit, ſed coniectura perſpiciens.

Hariolus, li, cum accentu in antepe. *Profeta, indouino, μάντις*. futurorum diuinator. Dictus hariolus, quaſi fariolus à faris, uel à fando, ſicut Hanula, quaſi fanula: hoc eſt, parua fana: aſpiratione, ut plerumque fieri ſolet, pro f, littera poſita. Ter. in Phor. Interdixit hariolus. Plaut. in Ciſt. Hariola es. Cice. 1. de Diu. Sibyllinorum uerſuum decem interpretes deſertos ex ciuitate eſſe uoluerunt: ex quo genere ſæpe hariolorum etiam, & uatum furibundæ prædictiones.

Harmodius, & Ariſtogiton, ciues Athenienſes fuerunt, quibus cum remp. tyrannide liberaſſent, hoc honoris à ciuibus ſuis tributum eſt, ut nemo unquam ipſorum nomine uocaretur.

Harmonia, p. c. *Harmonia, concordanza, concento, ἁρμονία*, Latine cōpoſitio, concordia, conuenientia, concentus, *ἀπὸ τοῦ ἁρμόζειν*, quod eſt congruere. Muſici harmoniam uocant intentionem, concentumq; octuorum in integros modus ſine ulla offenſione conſonantium. Cic. Tuſc. 1. Harmoniam autem ex interuallis ſonorū noſſe poſſumus: quorum uaria compoſitio etiam harmonias efficit plures. Quinctil. li. 1. c. 10. Nec illa modo contenti diſſimilium concordia, quam uocant harmoniam: ſonum quoque his motibus dederunt. Hæc etiam alio nomine dicitur Symphonia. Eſt etiam Harmonia Mulieris proprium: quo nomine Gelonis filia, Themiſtij uxor, appellata eſt, ab *ἁρμόζω*, coapto. Eſt præterea Harmonia, Martis & Veneris filia, Cadmi uxor, cui Vulcanus pulchrum, ſed exitiale monile dedit, eo quod ex coniugis adulterio fuiſſet prognata. Reliqua uide ſupra in dictione Cadmus, & apud Ouid. l. 4. Met.

Harmonicus, a, um, *ἁρμονικός*, quod ad harmoniam attinet. Pli. l. 2. ca. 209. Harmonica ratio, quæ cogit rerum naturam ſibi ipſam congruere, addit huic menſuræ ſtadia ſeptem millia.

Harpago, p. p. in genitiuo Harpaginos, *Vncino con che ſi legano le naui inſieme nella guerra, ἁρπάγη, ἁρπάγων*, inſtrumentum eſt ferreū in fine aduncum, quo in naualibus prœlijs naues apprehenduntur, & tanquam in continenti coguntur dimicare: ita dictum à uerbo Græco *ἁρπάζω*, quod eſt rapio. Eſt & aliud inſtrumentum hoc nomine, quo ea quæ in puteum uel fluuium deciderint, extrahuntur. Cuius inuentor traditur fuiſſe Anacharſis philoſophus, teſte Pli. lib. 7. c. 56. Eſt etiam Harpago inſtrumentum ferreum, quod à non nullis Canis uocatur, quo uaſa uinaria conſtringuntur, ut cōmodius inducantur circi. Liu. l. 10. bel. Pu. uſus eſt accuſatiuo Græco Harpagonas. Aſſeres (inquit) ferreo unco præfixi (Harpagonas uocant milites) ex Punicis nauibus inijci in Romanas cœpti.

Harpago, as, p. p. *Rapire, ἁρπάζω*. ratio. Plau. in Aul.

Harpastum, *Palla del calzo, ἁρπαστόν*, genus eſt pilæ, grandioris quàm pila paganica, minoris tamen quàm follis: ita dictum ab *ἁρπάζω* uerbo Græco, quod eſt rapio, eo quòd plures proiectum harpaſtum conentur arripere, & extra ludi limites eijcere. Nam hoc pilæ genus non repercutitur, ſed cum multi ludentes in duas partes diuiſi ſunt, quiſque annititur pilā arripere, & ad ſuos, qui poſt ſe ſunt uiciniores limitibus, tranſmittere: eiuſq; partis uictoria eſt, quæ pilam extra limites eiecerit. Laborinſum ludi genus eſt, grandioribusq; tantum conueniens. Cum enim multi ſimul pilam arripere conantur, in terram ſe inuicem proſternunt, puluereq; & ſudore infecti flaueſcunt. Mart. l. 14. Seu lentum ceroma teris, tepidumq; trigona, Siue harpaſta manu puluerulenta rapis.

Harpax, gis, uel gos, *ἅρπαξ*, à Syris uocatum eſt electrū, eo quòd feſtucas & paleas ad ſe rapiat. Pli. lib. 37. c. 2.

Harpe, es, enſis in ſummitate falcatus, quo Mercurius uſus fertur in in occidendo Argu, & Perſeus in amputando Meduſæ capite. Oui. 5. Met. Vertit in hunc Harpen madefactam cæde Meduſæ.

Harpocrates, pen. c. *ἁρποκράτης*, ſimulacrum in ſacris Iſidis & Serapidis erat, quod digito labijs impreſſo, admouere uidebatur, ut ſilentium fieret. Hic dicebatur ſilentij Deus. Reuera autē Græcus philoſophus fuit Harpocrates, cuius eruditio ac præcepta in id maxime tendebant, ut ſilentium præciperet, & omnibus rebus anteponeret. Catullus in Gellium: Gellius audierat patruū obiurgare ſolere, Si quis delicias diceret, aut faceret: Hoc ne ipſi accideret, patrui perdeſpuit ipſam Vxorem, & patruum reddidit Harpocratem. Vbi reddere Harpocratem prouerbialiter dictum eſt, pro ſilentium imponere.

Harpyias, *Harpie, ἅρπυιαι*, monſtra fuerunt, qualia deſcribit Virg. l. 3. Aen. Triſtius haud illis monſtrum, nec ſæuior ulla Peſtis, & ira Deum Stygijs ſeſe extulit undis. Virginei uolucrum uultus, fœdiſſima uētris Ingluuies, uncæq; manus, & pallida ſemper Ora fame. Dictæ ab *ἁρπάζειν*, unde à Suida uocātur *ἁρπακτικοὶ δαίμονες*, hoc eſt, rapaces dęmones. Dicuntur autē fuiſſe Ponti & Terræ filiæ, ut ait Seruius: unde in inſulis habitant, partē terrarū, partē maris tenentes: dictæ *ἀπὸ τοῦ ἁρπάζειν*, i. à rapiēdo. Volatiles, uultu uirgineo, manibus uncis. Alij Neptuni filias faciūt, qui fere prodigiorum omnium pater eſt, nec immerito. Nam ſecundum Mileſium Thaletē, omnia ex humore procreātur: unde eſt, Oceanumq; patrē rerum. Hinc fit ut quotieſcunque deſunt parentes, recedatur in generalitatē. Sic & peregrinos, Neptuni filios dicimus, quorū ignoramus parentes. Alij autē dicunt Harpyias, filias Thaumantis & Electræ fuiſſe. Has Virgil. tres eſſe dicit, Aello, Ocypeten, Celæno, quarum poſtremam Homerus Podargen uocat, & ex ea Zephyrum uentum, Achillis equos, Balium uidelicet & Xanthum genuiſſe dicit. Heſiodus tantum duas nominat, Aello uidelicet & Ocypeten. De Harpyis quoque ſupra non nulla dicta ſunt in dictione Calais: non nulla etiam infra dicentur in dictionibus Phineus & Zethes. Virg. li. 3. Aen. Accipiunt Strophades, Graio ſunt nomine dictæ Inſulæ Ionio in magno, quas dira Celæno, Harpyiæq; colunt, aliæ, &c.

Haruspex, icis, *Indouino, profeta, ἱεροσκόπος*, qui harugis. i. hoſtijs inſpectis futura prædicit *μάντις*. Ter. in Phorm. Haruſpex uetuit ante brumam aliquid noui Negocij incipere. Hunc locum exponens Donatus, Haruſpex, inquit, ab Haruga deriuatur, quæ eſt hoſtia, ab Hara, in qua concluditur & ſeruatur. Melius itaque cum aſpiratione ſcribitur.

Haruspica, æ, *Indouinatrice*, diuinatrix. Plau. in Mil. Da qui faciat, qui condiat: da quòd dem Quinquatribus Percantatrici, collectrici hariolæ, atque haruſpicæ.

Haruspicina, æ, pen. pro. *L'arte d'indouinare, ἱεροσκοπική*, eſt ars diuinandi ex cæſis hoſtiarum extis. Cic. 3. de Diuina. Vt ordiar ab haruſpicina, quam ego reip. cauſſa communiſq; religionis colendam cenſeo. Vnde Haruſpicinam facere, eſt exercere huiuſmodi artem. Cic. ad Leptam: Quare bono animo ſint & mei, & tui familiares: neque enim erat ferendum, cum qui hodie haruſpicinā facerent, in ſenatu Romæ legerentur, &c.

Haruspicium, cij, *σπλαγχνοσκοπία*, idem quod haruſpicina, id eſt ars diuinandi ex inſpectione extorum. Catullus tamen pro ipſa arte uidetur poſuiſſe, cum ait. Naſcatur magus ex Gelli, matriſq; nefando Coniugio, & diſcat Perſicum aruſpicium.

Haruspicinus, a, um, pen. pro. Vnde Libri aruſpicini dicuntur, qui de aruſpicina, hoc eſt, haruſpicum arte præcepta tradunt. Ci. de Diuinat. Quod Hetruſcorum declarant, & aruſpicini, & fulgurales, & rituales libri: noſtri etiam augurales.

Hasta, ſtæ, *Haſta, lancia, λόγχη, δόρυ*, eſt inſtrumentum illud ex ligno terete cuſpide præferrata, quo milites in bello utuntur. Ci. de Fin. 2. Euelli iuſſit eam, qua tranſfixus erat, haſtam. Haſtam abijcere, eſt cauſſæ diffidere, & cōtentionem relinquere. Ci. pro Mur. Vides ne tu illum triſtem, demiſſum? iacet, diffidit, abiecit haſtas. Haſtæ ſubijcere bona alicuius, eſt ea publica auctione, eiq;, qui plurimū obtulerit, addicere. Solet enim haſta figi in omnibus auctionibus: unde factum eſt, ut Haſta nonnunquam pro ipſa auctione ponatur. Cic. Phil. 8. Itaque haſtam ſemper uidere cupiunt ij, qui noſtris bonis imminent. Sub haſta ſubire, eſt uendi. Plaut. in Moſt. Vel iſti, qui trium nummorum cauſſa ſubeunt ſub haſta. Ab haſta fit diminutiuum Haſtula, quod paruam haſtam ſignificat.

Hastarium, rii, *Vendita all'incanto, λαφυροπωλία*. uēditio auctionaria. unde Tertullianus in Apologet. In haſtario uectigales ſumus.

Hastati, *αἰχμηταί*, dicti ſunt, qui primi in acie cum haſtis conſtitui ſolebant. Haſtatus uero primus dicebatur, qui duas centurias. i. ducentos milites ducebat in acie ſecunda, quem nunc Ducenarium uocant, ut Vegetius denotat. Varro de Ling. Lat. lib. 4. Haſtati milites dicebantur, qui primi haſtis pugnabant. Vide in dictione Antepilanus. Cic. de Diuinat. Euelli primi haſtati ſignum non potuerit.

Hastile, lis, pen. pr. *Fatto à guiſa d'haſta*, dicitur quod ad haſtæ formam factum eſt, hoc eſt, lignum teres, oblongum, cuiuſmodi eſt

haſta. Cic.

haſta. Cic. pro Rab. Cum denique Q. Scæuola confectus ſenectute, præpeditus morbo, mancus, & membris omnibus captus ac debilis, haſtili innixus, &c. Virg. 5. Aenei. Præfixa haſtilis ferro.

Hav, interiectio eſt mentis conturbatæ. Ter. in Eun. Hau obſecro mea Pythias quod iſtuc nam monſtri fuit? Interdum etiam inuenitur geminata. Teren. Adelph. Hau hau mi homo, ſanus ne es?

Havd, *Non*, οὐ, aduerb. negandi, ſignificat non. Teren. in And. Haud mutuo ſactum. Cic. de Orato. Haud quaquam eloquens.

Havdqvaqvam, οὐμὴ, hoc eſt, nullo pacto, uel nullo modo. Liui. 30. bel. Pun. Aſdrubalem propediem affore cum manu haudquaquam contemnenda. Cic. pro Clu. Haud Hæres eſt Cluentius.

Havrio, ris, hauſi, hauſtum, *Tirar fuori, attingere*, ἀρύομαι, αὐτλέω ἀντλοῦμαι, ſignificat proprie extraho humorem, & educo ex profundo aliquo loco. Cic. 1. de Diu. Qui cum uidiſſet hauſtã aquã de iugi puteo, terræmotus, dixit inſtare. Idem de Clar. Or. Si is potare uelit, de dolio ſibi hauriendum putet. Idem de Diu. Aqua è puteo hauſta. Haurire auribus, eſt audire. Virg. li. 4. Vocemq; his auribus hauſi. Haurire oculis, eſt aſpicere: pro quo poetæ etiam interdũ dicũt Haurire, omiſſo ablatiuo Oculis. Vir. 10. Aen. Suſpiciẽs hauſit cælũ, mentemq; recepit. Accipitur etiam pro confodere, ſeu uulnerare. Vir. 10. Aen. Per tunicam ſqualletẽ auro latus haurit apertum. Item tenere. Virg. lib. 4. Ge. Et medium ſol igneus orbẽ Hauſerat. Idem defatigare. Idem. Exultantiaq; haurit Corda pauor pulſans. Item Exequi, implere, διαπλεῖν, ἐκτελεῖν. Lucil. li. 30. ut citat Nonius: Quando haurire animus Muſarum, & fortia geſtit. Item luere. Virg. 4. Aene. Spero equidem medijs, ſi quid pia numina poſſunt, Supplicia Hauſurũ ſcopulis. Quo in loco Virgilij obſeruato, Hauſurum dici abſque t, pro Hauſturum. Item conſumo, νέμομαι. Liu. li. 5. Tam longi temporis opus incẽdium hauſit. Haurire calamitatem, Haurire dolorem. Haurire gaudium: uide Bud. in annot. & in epiſt. Huius cõpoſitum eſt Exhaurio. ἐξαντλῶ. Legitur etiam nonnunquam præteritum Hauriui, & ſupinũ Hauritum. Varro ad Cic. Cum idem quoque haurierit. Apul. l. 2. de Aſino: Lagæna facilis hauritur.

Havsto, ſtas, frequent. ab Haurio: à quo fit compoſitum exhauſto. Feſtus; Exhauſtant, efferunt.

Havstvs, ſtus, *Sorbimento, notatione* ἄντλησις, ſorbitio, & eductio liquoris ex aliquo loco. Col. li. 1. Si deerit defluens unda, putealis quæratur in uicino aqua, quæ non ſit hauſtus profundi. i. quæ non è profundo puteo hauriatur, & extrahatur. Cic. pro Cæcin. Aquæ ductus, hauſtus. Iter auctus. Ouid. 6. Met. Hauſtus aquæ mihi nectar erit.

Havstvs, ſta, ſtum, *Conſumato, devorato*, ἀντλημένος, partic. accipitur pro abſumptus, deuoratus. Ci. de Fin. Omnia dixit hauſta eſſe ex fonte Naturæ. Liu. l. 1. Nec ferro tantum periere, ſed in paludes quidam coniecti, profundo limo cum ipſis equis hauſti ſunt. Idem 3. Bel. Mac. Multæ naues eiectæ, multæ ita hauſtæ mari, ut nemo in terram enauerit.

Havstrvm, ſtri, ἄντλιον, teſte Budæo, eſt machinæ genus rotã habens, qua calcata aquam è puteis, uel fluminibus haurimus: quod & Tympanũ uocatur. Lucr. l. 5. Vt fluuios uerſare rotas, atq; hauſtra uidemus. Nonius tamen mauult Hauſtra eſſe ipſos cadus, hoc eſt, ſitulas in huiuſmodi machinis, quibus aqua hauritur.

H ANTE E

Heavtontimorvmenos, ἑαυτὸν τιμωρούμενος, nomen eſt comœdiæ Terentianæ, quod nos Seipſum excrucia ntem interpretari poſſumus. τιμωροῦμαι enim idem eſt quod ſæuio, punio, crucio, & ἑαυτὸν, ſeipſum. Inducitur enim ſenex Menedemus ſeipſum excrucians, quòd filium Cliniam duritia ſua in militiam proficiſci compulerit.

Hebdomas, adis, *Settimana*, ἑβδομὰς, & Hebdomada, dæ, dicitur numerus ſeptenarius, ſicut Ogdoas numerus octonarius, & Enneas nouenarius, Decas, denarius. Cice. Tironi lib. 16. epiſt. Symphonij Lyſonis uelim uitaſſes, ne in quartam hebdomadam incideres. Vbi per quartam hebdomadam intelligit diem uigeſimum octauum, qui numerus conſtat ex quatuor ſeptenarijs. Septimi autem quique dies in febribus Criſimi ſunt, & periculoſi. Neque uero ſolum de diebus dicitur, ſed etiam de annis, & quibuſcunque rebus, quæ ſeptenario numero comprehenduntur. Gel. Tum ſibi addit, ſe quoque iam duodecimam annorum hebdomadam ingreſſum eſſe, & ad eum diem ſeptuagintaquinque librorum hebdomadas ſcripſiſſe.

Hebe, ἥβη, filia fuit Iunonis abſque patre, ut Latinorũ poetæ aſſerunt. Apollo. n. cum Iunoni nouercæ cõuiuium in patris ſui domo paraſſet, inter alia lactucas agreſtes ei appoſuit, quas cũ Iuno auide comediſſet, illico uſque tunc ſterilis, prægnans effecta eſt, peperitq; Heben, quam poſtea Iupiter ob formæ elegantiã ad officium pincernatus aſſumpſit, deamq; iuuentutis effecit. Tandem cum ipſe una cum ceteris Dijs apud Aethiopes comeſſaturus iuiſſet, cõtigit, quòd adminiſtrans eius Hebe pocula, perq; lubricum minus caute incedens, caderet, reuolutisq; ueſtibus obſcena ſuperis monſtraret: quamobrem ab officio eſt amota, eiusq; loco Ganymedes ſubrogatus. Poſtremo Herculi in Deos relato, uxor data. Auctor Seruius. Homeros autem ex Ioue eam conceptam eſſe tradit, neq; omnino ab officio remotam, ſed ceterorum Deorum pincernam fuiſſe, Ganymedem uero ſolius Iouis. Ouid. l. 9. Metam. Hoc illi dederat Iunonia muneris Hebe, &c. Hæc Dea iuuẽtutis putabatur. ἥβη enim (ut ait Suidas) florem ætatis & primam pubem ſignificat.

Hebenvs, ni, ge. fem. & hoc Hebenum, ni, p. c. *Hebeno*, ἔβενος, Dioſ. arbor eſt in India, atque Aethiopia naſcens, cuius lignum tam ſolidum eſt, & ponderoſum, ut in aqua ſubſidat: color eius foris eſt buxo non abſimilis, intus omnino niger. Sunt, qui ſine aſpiratione ſcribebant: quo pacto etiam ſcribitur apud Græcos. Vide ſupra Ebenus.

Hebeo, bes, *Eſſere ottoſo*, ἀμβλυώσσομαι, hebes ſum. Liu. l. 3. bel. Pun. Num ferrum hebet? An dexteræ torpent? Verba ſunt Annibalis ſuos increpantis. Virg. 5. Aene. Sed enim gelidus tardante ſenecta Sanguis hebet, frigentq; effœtæ in corpore uires.

Hebes, hebetis, *Groſſolano, pigro, ſenza ingegno*, ἀμβλὺς, obtuſus, piger, tardus, & acumine carens. Cic. lib. 2. Acad. Quid? Lunæ quæ lineamenta ſunt poſſne dicere, cuius & naſcentis, alias hebetiora alias acutiora uideantur cornua? Hic Cicero hebeti oppoſuit acutum. Oui. 3. de arte aman. Ponite iam gladios hebetes, pugnetur acutis. Vnde per tranſlationem Ingenium hebes dicitur, ſicut etiam obtuſum: & Homo hebes, hoc eſt, tardus. Cic. Philip. 10. Scilicet hæc Panſa aut non uidet, (hebeti enim ingenio eſt) aut negligit? Id eſt ingenio, non acuto, ſed tardo. Idem 2. de Diuinat. Vides ne Epicurum, quem hebetem & rudem dicere ſolent Stoici, quemadmodum &c.

Hebesco, ſcis, *Diuenir pin ottoſo, balordo*, ἀμβλυώσσομαι, hebetior fit. Cic. 1. Tuſc. Sic mentis acies ſeipſam intuens, nonnunquam hebeſcit, i. obtuſior, deſidioſior, & remiſſior fit. Saluſ. Poſtquam diuitiæ honori eſſe cœpere, & eas gloria, imperium, potentia ſequebatur, hebeſcere uirtus cœpit.

Hebeto, as, pe. c. *Oſcurare*, ἀμβλύνω, ἀμβλύττω, obtundo, obſcuro. Pli. in Paneg. Cic. Attic. Locus, ubi ſtomachus Hebetabat olim. Eodem ergo tempore nec animos modo, ſed & corpora ipſa langueſcere, gladios etiam incuria hebetari, retundiq; gaudebant.

Hebetatio, uerbale, ἄμβλυνσις, idem quod hebetudo. Pli. li. 8. c. 6. Medetur & lumborum dolori, oculorum hebetationi, mente captis, & melancholicis.

Hebetvdo, ἀμβλύτης, rei alicuius carentis acumine, uel mentis, ingenij, uiſus, ſimiliumq; obtuſitas.

Hebraei, ἑβραῖοι, dicti ſunt Iudæi, ab Heber, qui fuit abnepos Sem filij Noe: prius Hebræi cognominati, ac deinde una detracta litera Hebræi, ſicut docet Aug. l. 10. Ciui. Et quæ in eius familia remanſit lingua, quæ prius humano generi creditur fuiſſe communis, cum gentes linguarum diuerſitate ſunt diuiſæ, deinceps Hebræa eſt nuncupata.

Hebraicvs, a, um, ut Lingua Hebraica.

Hebrvs, ἕβρος, fluuius in Thracia naſcitur iuxta Adrianopolim, in monte Rhodope, labiturq; in Aegæum mare, è regione Samothraciæ Inſulæ. Celebratur propter aurum quod ex arena eius colligitur. Poetæ fabulantur in hunc Orphei caput, cum Cicones eum conſeciſſent, proiectum eſſe, unde & Oeagrius dicitur ab Oeagro Orphei patre. Virgil. lib. 4. Georgic.

Tum quoque marmorea caput à ceruice reuulſum.
Gurgite cum medio portans Oeagrius Hebrus.
Volueret, &c. Ouid. lib. 11. Metam.
Membra iacent diuerſa locis, caput Hebre lyramq;.
Excipis, & mirum, &c. Mart. l. 6. Hebrum (inquit) Odriſię niues complent, qui inter diuerſos Barbaros fluens, etiam Ciconas perluit. Hebrus hodie Mariza dicitur.

Hecate, p. c. ἑκάτη, Iouis & Latonæ filia, ſoror Apollinis, quæ & Diana dicitur. Huic triplex numen attribuitur: unde etiam à Virgilio Tergemina uocatur. Nam in cælo creditur eſſe Luna, in terris Diana & apud inferos Proſerpina. Dicta Hecate, teſte Seruio, quòd centum uictimis placetur, aut quòd centum annos errare faciat inſepultos. Veriſimilius tamen uidetur Hecates nomen factum eſſe à maſc. ἕκατος, quo nomine Græci uocant Apollinem: ſicut à Cynthio Cynthia, à Delio Delia, à Phœbo Phœbe. Dictus autem Sol eſt Hecatos, ab ἑκὰς longe, quòd eminus radios ſuos ad nos mittat, & quodãmodo iaculetur. Hæc & τρικέφαλος, quia (ut inquit Orpheus in argon.) tria habuit capita, dextrum equinum, ſiniſtrum caninum, medium ſuis agreſtis. Oui. 9. Met. Tuq; triceps Hecate. Alia fuit Hecate herbarum ueneficiorumq; periſſima, quæ in Taurica Cherroneſo regnauit, teſte Dyoniſio Meleſio. Filia fuit Perſæ, filij Solis, & fratris Aeetæ: à quo & Perſeis, ſiue Perſeia cognominatur. Ouid. 7. Metam. Ibat ad antiquas Hecates Perſeidos aras. Valerius Flaccus li. 6. Hanc reſidens altis Hecate Perſeia lucis Flebat. Cic. de Nat. Hecate quæ matre Aſteria eſt ſorore Latonæ.

Hecatombe, ἑκατόμβη, ſacrificij genus, in quo ritus hic ſeruabatur, ut centenæ ſui generis mactarentur uictimæ: ut centum ſues, centum hœdi. Iul. Capitolinus: Tantum ſane lætitiæ in Balbino,

qui plus timebat, ut hecatomben faceret, quod tale ſacrificiũ eſt: Centum aræ, uno loco conſtruuntur ex ceſpite: ad eas centũ ſues, uel centum oues mactantur. Iam ſi Imperatoris ſacrificium ſit centum leones, centum aquilæ & cetera huiuſmodi animalia feriuntur: quod quidem Græci quondam feciſſe dicuntur, cum peſtilentia laborarent. Dicta Hecatombe à numero uictimarum: uel à numero ſacrificantium, quia centum Peloponneſi urbes id faciebãt, Iuu. Sat. 12. Exiſtunt qui promittant hecatomben.

Hector, *ἕκτωρ*. Priami regis filius Troianorum omnium fortiſſimus, ab Achille interfectus: dictus (ut ſcribit Plato) ab ἔχω, defendo, quòd urbem contra olliũ impetũ tenuerit, patriamque ſeruarit: eo namque ſoſpite Troia nunquã potuit expugnari. Vxorẽ habuit Andromachen, ex qua Aſtyanactem ſuſcepit, quẽ Vlyſſes capta Troia è faſtigio turris præcipitauit. Solus Græcos, quẽadmodum Achilles ſolus Troianos, fugabat: ex quibus Proteſilaum & Patroclum, alioſq; permultos interfecit. Tandem ab Achille interemptus eſt: à quo etiam bigis alligatus, circum Patrocli ſepulcrum, Troiæq; muros tractus eſt. Tãdẽ eius corpus per duodecim dies in ſepulcrum ab Achille ſeruatũ Priamus auro redemit, idq; ueteri more honorificentiſſime cremauit. Vide Hom. l. 23. Iliad.

Hectoreus, a, um, pe. c. adiectiuum eſt poſſeſſiuum: ut Gens Hectorea quæ ab Hectore originem duxit: & Nomen Hectoreum. Oui. Herod. Epiſt. Nomine in Hectoreo pallida ſemper eram.

Hecuba, *ἑκάβη*, Priami Troianorum regis uxor fuit, filia Dymantis, teſte Homero, aut (ut Ver. Euripidem ſecutus ſentit) Ciſſei filia, capta Troia (ut Poetæ fabulantur) in canem uerſa. Quam fabulam inde ortam putat Seruius, quòd cum à Græcis captiua abduceretur, & filij ſui Polydori corpus in mare abiectum agnouiſſet, quoniam aliter iniuriam ulciſci non poſſet, Græcos manibus laceſſiuerit conuicijs.

Hedera, ræ, p. c. *Hedera, hellera, κισσὸς*, herba eſt perpetuo uirẽs, quę cum per ſe ſtare non poſſit, arboribus & muris adheret. Huius tria præcipua ſunt genera. Quædam enim à baccarum albedine, candida dicitur. Altera nigra, quòd baccas ferat ſubnigras, aut certe croceas: quæ & Dionyſia appellatur. Tertia Elix dicitur, fructum nullum gignens, ſed albas habens uiticulas, & folia parua, anguloſa, & reliquis generibus multo concinniora. Vir. 7. Eclo. Candidior cygnis, hedera formoſior alba. Vbi Seru. Alba hedera, quia ſunt & nigræ hederæ: ut, Aut hederæ pandunt ueſtigia nigræ. Dicta Hædera ab Herendo, quòd hereat ſemper, & ſequatur quicquid proximum eſt: quamuis per diphtongum non ſcribatur: corripit enim primam ſyllabam. Virg. in Pharmaceutria. Atque hãc ſine tempora circum Inter uictrices hederam tibi ſerpere lauros. Quidam ab Edo deducunt, quòd parietes edat, atque conſumat. Feſtus: Hedera dicta, quod hæreat, uel quòd edita petat, uel quia id, cui adhæſerit, edat: quæ in tutela Liberi patris putabatur eſſe, quia ut ille ſemper eſt iuuenis, ita hæc ſemper uiret.

Hederaceus, a, um, *De hedera, κισσινὸς*, quod ex hedera eſt: ut Corona hederacea, materia hederacea. Cato cap. 111. Col. l. 8. ca. 10.

Hei, *Omne*, *οἴ*, interiectio dolentis, ſiue ingemiſcentis, datiuo iungitur pronominis. Vt apud Vir. 2. Aen. Hei mihi, qualis erat. Aſpiratur natura, quòd is animi affectus aſpiratione melius declaretur.

Helena, næ ſiue Helene, nes, p. c. *ἑλένη*, filia fuit Iouis ex Leda, Caſtoris & Pollucis ſoror, uel ut alij, Tyndari regis Laconiæ, & Ledæ. Hæc ob formæ elegantiã, qua ceteris præſtabat, à multis amata eſt, & primum à Theſeo adhuc uirguncula rapta, ſed poſtea, abſente Theſeo, à Caſtore, & Polluce repetentibus citra iniuriã reſtituta: mox adulta Menelao Lacedæmonum regi nupſit. Paris autẽ Priami filius, nemini forma cedens, illius pulchritudine illectus, Spartã nauigauit, ibiq; Helenam ipſam, abſente Menelao, à quo prius benigne fuerat exceptus, rapuit. Alij tamen dicunt, cum poſtulata Heſiona negaretur, Paridem illam regionem bello uaſtaſſe, & expugnata Sparta Helenam captiuam abduxiſſe. Hac itaque iniuria uniuerſi Græcorum principes commoti, primum omnes in Aulide coniurarunt de repetenda Helena, & euertẽdo Ilio. Quo in bello occiſo Paride, Deiphobo eiuſdẽ fratri nupſit: cũq; Græci armis diffidentes ad proditionẽ conuerſi, diſceſſum ex cõpoſito ſimulaſſent, illa ex arte, accenſa face, ad occupãdam urbem Græcos reuocauit. capta urbe, Menelaum in cubiculum, ubi Deiphobus dormiebat, uocauit: quo interfecto, cum uiro in gratiam rediſſe. hoc igitur modo Menelao reſtituta, cum eodem nauem aſcendens, tempeſtatibus in Aegyptum delata eſt: inde rurſus nauigans cum marito incolumis in Lacedæmoniam peruenit. Virg. lib. 7. Ledeamq; Helenam Troianus uexit ad urbes.

Heliades, *ἡλιάδες*, fuerunt filiæ Solis & Clymenes, ſorores Phaetontis, quarum nomina ſunt Phaetuſa, Lampetuſa, & Lampetia. Hæ iuxta Padum mortem Phaetontis fulmine deiecti flentes, in arbores, quas alnos uocant, uerſæ ſunt, electrum lacrymantes. Vocantur autem Heliades à patre Sole, qui Græcis ἥλιος dicitur. Ouid. lib. 2. Metam. Nec minus Heliades lugent, &c. Eædem & Phaetontiades appellantur a fratre Phaetonte. Vir. eclog. 6. Tum Phaethontiades muſco circundat amaræ Corticis atque ſolo proceras erigit alnos.

Helicon, p. e. *ἑλικών*, mons Bœotiæ iuxta Thebas, atque (ut Stra. lib. 9. ſcribit) Phocidi uicinus, non procul à Parnaſſo, eiq; æmulus & altitudine & circuitu: qui & ipſe Apollini ſacer eſt & Muſis. Vnde Heliconides, *ἑλικωνίδες*, & per epentheſin Heliconiades Muſæ ſunt appellatæ. Dictus Helicon ab Helicone, qui ibi cum Cithærone fratre ſingulari certamine pugnaſſe fertur.

Heliocaminus, m, p. p. *ἡλιοκάμινος*, uaporarium quoddam ſolare in aprico loco ſitum, ad calorem ſolis excipiendum. Vlp. l. ſi arborem. ff. de Seruit. urb. præd. Si arbor, inquit, in heliocamino, uel ſolario ſolem adimat, dicendum erit, quia umbram fecit in loco, cui ſol fuit neceſſarius, contra ſeruitutem impoſitam fieri. Heliocaminus, inquit Budæus in prioribus Annot. in Pandect. ad uerbũ Solaris fornax dici poteſt. Eſt autem ſolare uaporarium, in aprico ſitum ad calorem ſolis excipiendum, quo antiqui utebantur. Pli. in epiſt. li. 2. de diæta quadam loquens: In hac heliocaminus quidam, alia xyſtum, alia mare, utraque ſolem, cubiculum autem ualuis, cryptoporticum feneſtra proſpicit.

Heliogabalus, *ἡλιογάβαλος*. Antonini Caracallæ filius, furtim ſuſceptus ex Soæmide Phœniſſæ, filia Meſæ, quæ ſoror erat Iuliæ uxoris Seueri. Meſæ enim filiæ duæ erant, Soæmis, & Mamæa: quarum utranque Antoninus creditur polluiſſe, atque ex illa quidem Baſſianum, qui poſtea dictus eſt Heliogabalus, ex hac uero Alexianum ſuſcepiſſe, qui deinde dictus eſt Alexander. unde Herod. lib. 5.

Helleborus, ſiue Helleborum *ἐλλέβορος*, Dioſc. herba eſt inſignẽ purgandi uim habens, quam Latini Veratrum appellant. Eius duo ſunt genera, Album, quod uomitione cauſſas morborum extrahit: & Nigrum, per aluum quicquid noxium eſt, deijciens: alio nomine Melampodium dictum à Melampode quodam (ſiue is medicus, ſiue paſtor fuerit) qui eo Prœti filias in furorem actas, traditur perſanaſſe. Præcipuus huius uſus eſt in educendis noxijs humoribus, principis animæ facultatis ſedem infeſtantibus: unde Melãcholicis & furioſis dari ſolet, & comitiali morbo laborantibus. Hinc factum eſt, ut quos cerebro minus ſano eſſe uelimus ſignificare, Helleboro opus eſſe dicamus, ut Helleborum edere iubeamus. Pli. l. 25. c. 13. Efficacius helleborum ad uomitiones & ad bilem nigram extrahendam. Plaut. in Pſeud. Helleborum hiſce hominibus opus eſt. Maſculino genere uſus eſt. Virg. 3. Ge. Helleboroſq; graues, nigrumq; bitumẽ. Col. l. 10. Sed negat helleboros, & noxia galbana ſucco. Præcipit Apuleius nominis huius primã uocalem eſſe aſpirandam, etymon ſpectans. Volunt enim Helleborum dictum, παρὰ τὸ τῇ βορᾷ ἑλεῖν. Apud Dioſcoridem tamen, ceteroſq; Græcos, tenui ſpiritu conſtanter ſcribitur.

Helleboroſus, *ἐλλεβοριῶν*, dicitur, qui plus hellebori ſumpſit, quam par fuit. Plau. in Rud. Helleboroſus ſum. T. At ego certus. Helleborum enim, ſi plus æquo ſumatur, non mediocre periculũ creat: ſin minus ſumatur, magnam ægritudinem leuare non poteſt. Vnde ſtomachatur Perſius in imperitos medicos qui cum modum miſtionis ignorarent, nõ dubitabant tamen, rem tam ancipitem & periculoſæ aleæ plenam, non ſine graui ſumentium diſcrimine aggredi. Diluis (inquit) helleborum.

Helleſpontus, fretũ anguſtum, inter Aegæum mare & Propontidem, ſeptem ſtadiorum ſpatio Aſiam ab Europa diuidens. dictum ab Helle Athamantis filia ibi ſubmerſa. Ci. de Finib.

Heluari, *Deuorare, conſumare, λαφύσσειν, ἀσωτεύεσθαι*, prodigere, per luxum conſumere, uorare. Cic. pro Domo ſua: Cur ille gurges, heluatus tecum ſimul reip. ſanguinem, ad cælum tamen extruxit uillam in Tuſculano uiſceribus ærarij? Idem pro Sext. Quid? tu meo periculo gurges, ac uorago patrimonij heluabere.

Heluatio, onis, *λαφυγμὸς*, prodigalitas, uoracitas. Cice. poſt red. in Sen.

Heluellæ, arum, *λαχανάρια*, ſunt Holera minuta (ut inquit Feſtus) quoniam Hellus, & Helluſa ueteres dicebant, pro Holus & Holera. Cic. ad Gallum lib. Fungos, heluellas.

Heluetij, *ἐλουήτιοι* Ptolemæo, fortiſſimi Gallorum populi, inter Rhenum, & Rhodanum fluuios, Iuram montem, & Alpes ſiti: in quatuor olim pagos diuiſi: quorum eo tempore, quo aduerſus Cæſarem bellum gerebant, caput erat Auenticum: ut eſt uidere apud Cæſ. bel. Gal. Com. 1. Ptolem. l. 2. c. 9. inter Heluetiorum ciuitates annumerat & Gannodurum, & Forum Tiberij. Hodie in tredecim diſtincti ſunt, ſiue ciuitates, ſiue pagos, quorum nomina ſunt Tigurum, Berna, Lucerna, Vria, Sueia, Syluania, Tugiũ, Glarena, Baſilea, Friburgum, Salodrum, Abbatiſcella, & Scaphuſia. Statum habent popularem, æqua iuuentes libertate. à quibuſdam appellantur Suiceri, à Sueia pago, qui primus omnium Auſtriæ Ducum iugum excuſſit.

Heluo, onis, *Mangone, diuoratore, ingordo, λαφύστης, ἄσωτος*, homo immoderatæ uoracitatis, prodigus, gulæ uentriq; deditus. Heluo, (inquit Feſtus) qui immoderate bona ſua conſumit: ab eluendo. Aſpiratur autem, ut auiditas magis exprobretur, ſic enim fit uox incitatior. Ter. in Heaut. At ego (ſi me metuis) mores caue in te eſſe iſtos ſentiam. CL. Quos? C. Si ſcire uis, ego dicã, Gerro, iners, heluo, iners, ganeo, damnoſus. Ci. per tranſlationem Heluonem

librorum dixit, pro nimis auido lectore librorum, qui legendo ſatiari nequit. Heluo patriæ, per tranſlationem, pro eo qui turpiſſimo ſcelerum genere patriam perdit & infamat, uel patriæ bona prodigit ac deuorat. Cic. pro Sext. Gurges, atque heluo, idem in Piſo. Heluo impurus. Idem 1. de lege Agra. Heluo immanis ſpurciſſimus, nequiſſimus, apud eundem pro Domo ſua, & poſt reditum in ſenatu.

Helvolus, a, um, pen. cor. quod accedit ad heluum colorem, ſed tamen dilutiorem, ut plus ex albo participet, quàm ex rufo. Vnde Heluolæ uuæ dicuntur, quæ eius ſunt coloris. Colu. lib. 3. c. 2. Sunt & helmolæ, quas non nulli Varias uocant, neque purpureæ, neque nigræ ab heluo (ni fallor) colore uocitatæ.

Helvus color, medius eſt inter rufum & album. Var. l. 2. de re ruſt. c. 5. de colo boum loquens: Corium, inquit, attactu non aſperum ac durum, colore potiſſimum nigro, deinde rubeo, tertiò heluo, quarto albo.

Hem, *Oh, ah*, εὖ, interiectio corripientis ſeipſum, uel indignantis, uel admirantis. Serui. Sulp. Cic. epiſt. li. 4. Hem nos homunculi indignamur, ſi quis noſtrum interijt, aut occiſus eſt, quorum, &c. Apul. Hem hominis audaciam. Quãdoque demonſtrantis eſt. Terent. in Andria: Hem puer hercle puer eſt.

Hemerodromi, ἡμεροδρόμοι, dicuntur curſores, qui die uno ingẽs ſpatium curſus emetiuntur. Liu. lib. 1. bel. Maced. Niſi ſpeculator (hemerodromos uocant Græci) ingẽs die uno curſu emetiẽs ſpatium, contemplatus regium agmen, è ſpecula quadam prægreſſus nocte media Athenas perueniſſet. Inter huiuſmodi hemerodromos clariſſimus fuit Philonides Alexandri Magni curſor.

Hemina, pen. cor. κοτύλη, genus eſt menſuræ, dimidium continens ſextarij: à Græco ἥμισυ, quod dimidium ſignificat. Gel. li. 3. c. 13.

Heminarius, a, um, κοτυλιαῖος, quod heminæ menſuram habet. Per tranſlationem accipitur pro exiguo. Quinctil. lib. 6. cap. 4. Fabius Maximus incuſans Auguſti congiariorum, quæ amicis dabantur, exiguitatem, heminaria eſſe dixit. id eſt, tenuia & exigua.

Hemisphaerium, *Mezza ſphera*, ἡμισφαίριον, dimidia ſphæra, hoc eſt, cæli dimidium. Varro lib. 3. de Re ruſt. c. 5. Intrinſecus ſub tholo ſtella Lucifer interdiu, & noctu Heſperus, ita circumeunt, ad infimum hemiſphærium ac mouentur, ut indicent, quot ſint horæ.

Hemus, ſeu potius hæmus, αἷμος, mons in Thracia, excelſitate conſpicuus, ex cuius uertice uulgata olim opinio fuit Ponticum ſimul & Adriaticum mare & Iſtrum amnem, & alpes conſpici poſſe: nã excelſitate ſua ſex milia paſ. continet. Dictus Hæmus, à nomine regis Hæmi: à cuius ſorore alter quoque mons Thraciæ Rhodope nominatur: in quos transfiguratos eſſe Rhodopen & Hæmũ fabulæ canunt. Ouid. li. 6. Met. Threiciam Rhodopen habet angulus unus, & Hæmum, Nunc gelidos montes, mortalia corpora quondam. Alij dictum uolunt Hæmum ab Hæmo Boreæ & Orithyiæ filio. Vide Hæmus. Eſt & Hæmus nomen Græculi hiſtrionis, cuius meminit Iuuen. Sat. 6. Dicas hæc mollius Hæmo Quanquam & Capophoro, facies tua computat annos.

Hendecasyllabus, *Verſo d'undeci ſillabe*, ἑνδεκασύλλαβος, uerſus undecim ſyllabarum, qui Phalæcius dicitur ab inuentore: qualis ille Catullianus, Paſſer deliciæ meæ puellæ.

Heneti, ἐνετοί. Paphlagoniæ populi fuerunt, qui Antenore duce cum in intimum maris Adriatici ſinum ueniſſent, permiſti Troianis, omnes uno nomine Veneti appellati ſunt. Liu. li. 1. ab urb. Caſibus deinde uarijs Antenorem cum multitudine Henetum, qui ſeditione è Paphlagonia pulſi, & ſedes, & ducem, rege Philemone ad Troiam amiſſo, quærebant, ueniſſe in intimum maris Adriatici ſinum: Euganeiſq; qui inter mare, alpeſq; incolebant, pulſis, Henetos, Troianoſq; eas tenuiſſe terras: & in quẽ primum egreſſi ſunt locum, Troia uocatur: pagoq; inde Troiano nomen eſt: gens uniuerſa Veneti appellati.

Hepar, atis, p. genitiui c. *Fegato*, ἧπαρ, primum eſt ſanguinis generandi inſtrumentorum, uenarumq; omnium principium, quod Latine Iecur appellatur. Eſt item Hepar, piſcis nomen ex genere locuſtarum, cuius meminit Pli. l. 32. c. 11.

Hepatarius, a, um. *Ciò che à fegato s'appertiene*, ἡπατικὸς, ad hepar pertinens: ut, Morbus hepatarius. Plau. in Curc.

Hepatici, *Fegatoſi*, ἡπατικοὶ, qui ex hepate laborant: & proprie hi, quibus imbecillum eſt iecur. Pli. l. 26. c. 6.

Hepteres, ἑπτήρης, nauis eſt ſeptem habens remorum ordines. Liu. 4. Dec. lib. 7.

Hera, ræ, priore c. *Padrona, donna, Necrona*, femininum ab Herus, idem eſt quod domina. Ouid. epiſt. 9. Aequaq; formoſæ penſa rependis heræ. Ennius apud Cic. l. 1. Offi. Vos ne uelit, an me regnare hera, quid ue ferat ſors, Virtute experiamur. Quo in loco non nulli male accipiunt Heram pro Iunone. Nam in ea ſignificatione (ut ſupra oſtendimus) priorem producit, cum hic corripiatur. Neque alioqui apte hic locus de Iunone intelligi poteſt, cui nihil cum bello eſt commercij, ſed de Fortuna potius, quæ in bello ſuo arbitrio uictoriam, cui ſibi uiſum eſt parti, creditur tribuere.

Heraclea, æ, pe. p. ἡράκλεια, multæ fuerunt hoc nomine urbes: inter quas maxime inſignis fuit ea, quæ Pontica cognominata fuit, ad Pontum Euxinum ſita iuxta Mariandynos: à qua Dionyſius philoſophus Zenonis diſcipulus Heracleotes à Cicerone in Tuſculanis appellatus eſt. Heraclea item Magnæ Græciæ ciuitas fuit, in finibus Italiæ, inter Sirin, Acrin amnes, non procul à Crotone, aliquando Siris appellata, teſte Pli. li. 3. c. 11. Fuit præterea aliud eiuſdem nominis oppidum, ultra Caſpios montes, non procul ab Oxo amne, qui Margianam Sogdianamq; irrigat, ab Alexandro Magno primum conditum: quod deinde euerſum Antiochus reſtituit, & Achaida appellauit: ut refert idem Pli. li. 6. c. 16. Eſt & Heraclea in Caria apud eundem l. 5. ca. 29. Item alia in Sicilia medio fere ſpacio ſita inter Lilybæum, & Pachynum promontoria: cuius meminit Pomp. lib. 2. in deſcriptione Siciliæ. Eſt & Heraclea Cretæ apud Pli. lib. 4. cap. 12. Item alia in Narbonenſi Gallia, ad oſtium Rhodani, apud eundem libr. 3. cap. 4. Fuerunt & aliquot alia eiuſdem nominis oppida, quæ commemorantur à Stepha.

Heracleotes, ſiue Heracleota, ἡρακλεώτης, gentile ab Heraclea urbe deductum: unde Dionyſius philoſophus Heracleotes dicitur à Ci. 2. Tuſc. Hinc Heracleoticus, a, um, ἡρακλεωτικὸς, denominatiuum: ut Heracleotici cancri, apud Pli. l. 9. c. 31. Heracleoticũ origanum, apud eundem lib. 25. c. 4. Heracleoticum oſtium Nili, qđ alio nomine Naucraticon appellatur, apud eundem l. 5. ca. 10. Heracleotica nux, quæ & Auellana: uide in dictione Iuglans.

Heraclides, pe. c. ἡρακλείδης, inſignis Philoſophus fuit ex Heraclea Ponti ciuitate. Platonis, & Ariſtotelis auditor fuit inſignis ingenio, ſed habitu adeo molli, ut pro Pontico Pompeius diceretur. Auctor Laertius. Reliquit ingenij ſui monumenta nõ pauca, quæ non extant. Huius meminit & Cic. 5. Tuſc. Fuit præterea hoc nomine Lycius quidam Sophiſta non ignobilis, qui cum aliquandiu Smyrnæ docuiſſet, ſub tempora Seueri ſe Romam contulit: coram quo ex tempore dicturus, perturbatus nobilitate auditorum, ſermone excidit. Solus ſophiſtarum ad hanc artem induſtria & labore, natura minime iuuante, contendit. Hæc ex Philoſtrato. Heraclides alius fuit è Mopſo, ciuitate Ciliciæ, grammaticus nobilis, ut ſcribit Stephanus. Alius præterea pictor nobilis Macedo, qui initio naues pinxit: captoq; Perſeo à Paulo Aemilio Athenas commigrauit, eodem tempore, quo & Metrodorus philoſophus & pictor. Pli. l. 35. c. 11. Fuerunt & alij multi Heraclidæ, ingenio & doctrina inſignes.

Heraclitus, p. p. ἡράκλειτος, nomen proprium Philoſophi Epheſij, qui, ut tradit Suidas, nullum inuenitur habuiſſe præceptorẽ: tantum natura, & diligentia ſola profecit. Quidã tamẽ audiſſe Xenocratẽ, & Hippaſum Pythagoricũ uolunt. Floruit tẽporibus ultimi Darij. Scripſit poetice multa: quæ ab Ariſtotele ſæpe pro teſtimonijs citantur. De hoc ſic ſcribit Ci. l. 5. Tuſ. quæſt. Eſt (inquit) apud Heraclitũ phyſicum de principe Epheſiorum Hermodoro. Vniuerſos ait Epheſios eſſe morte mulctandos, quod cum ciuitate expellerent Hermodorum, ita locuti ſunt. Nemo de nobis unus excellat: ſin quis extiterit, alio in loco, & apud alios ſit. Hæc ille. Hunc aiunt, cum hydropicus eſſet, ſpretis medicis, oblitũ bubulo fimo ſoli ſiccandum ſe præbuiſſe, dormientẽq; à canibus dilaceratũ eſſe. Suidas. Hic quotidie domo egrediebatur, flebat, ſicut Democritus ridebat, quòd alteri omnia quæ agimus, miſeriæ: alteri ineptiæ uiderentur. Horũ meminit Cic. l. 4. Acad. Cognominatus eſt σκοτεινὸς, quaſi tenebricoſus. De induſtria enim adeo obſcurabat ſtylum, ut eius uolumina philoſophi ſudantes uix intelligant. Huius dictionis penultima ſyllaba perperam corripitur, cũ ſcribatur per ει diphtongum. Lucr. l. 1. Heraclitus init, quorum dux agmina primus. Fuerunt alij quatuor Heracliti, primus poeta Lyricus: ſecundus Halicarnaſſeus, ſummæ elegantiæ: tertius Leſbius, qui Macedonum ſcripſit hiſtoriam: quartus uir ridiculus.

Herba, æ, *Herba*, βοτάνη, πόα, ab aliquibus ſcribitur per diphthongũ, quod credant ab hærẽdo deductũ, eo quòd terræ hæreat. Sed hæc Etymologia, ut nimis friuola, uidetur à Tortellio, neque cuiquam eruditorum placet. Significatio eius nota eſt. Cic. de Ora. Lepidus in herba recumbebat. Virg. 9. Eclog. Quis caneret nymphas? quis humum florentibus herbis Spargeret? aut uiridi fontes induceret umbra? Herbam porrigere, ſiue Dare herbam, tritũ eſt prouerbiũ, pro eo quod eſt, ſe uictum fateri, & aduerſarium ſuum uictorem agnoſcere. Tractum (ut indicat Feſtus) ab eo, quod olim paſtores curſu certantes, cum ſuperati eſſent, herbam ex eodem loco ſtatim decerptam, aduerſario porrigebant, uictoriæ agnitæ ſymbolũ. Nonius: Herbam ueteres palmam, uel uictoriam dici uoluerunt. Virgil. l. 3. Georg. Atque immemor herbæ Victor equus. Accius Meleagro. Gaudẽt, currunt, celebrant, herbam conferunt, donant, tenent pro ſe quiſque Hæc ille.

Herbaceus, a, um, *Di herba*, quod eſt ex herba: ut, Corona herbacea: aut quod in herbam excreſcit, & aſſurgit. Pli. lib. 12. cap. 13.

Herbarius, a, um, *Ciò ch'all'herbe s'appartiene*, quod ad herbas attinet. Inde Herbaria ars dicitur, qua herbarum uires dignoſcimus: pro qua etiam Herbariam ſubſtantiue dixit. Pli. lib. 7. cap. 56.

Herbarius, ſub. *Herbolaio, herbainolo*, βοτανολόγος, qui herbas, earumq; uires cognoſcit, & ex ijs medicamenta efficit. Pl. l. 20. c. 17.

Herbilis,

HERBILIS, & hoc herbile, quod herba paſtum eſt: ut Anſeres herbiles, quos Feſtus maiores eſſe aſſerit, quàm qui frugibus alti ſunt.

HERBESCO, is, ere, *Produrre herba, verdeggiare, convertirſi in herba*, βοτανίζω, eſt herbam producere, uel in herbã cõuerti. Ci. de Sen. Pro eodem etiam apud Plinium legitur Herbaſcere, li. 19. cap. 8.

HERBEVS, a, um, *Verde di color d'herba*, idem quod uiridis, uel herbæ colorem habens. Plaut. in Curc.

HERBVLA, æ, *Herbetta*, dim. nutiuum. Cic. 2. de Nat. deo.

HERBOSVS, a, um, *Herboſo*, βοτανώδης, uerbis abundans. Oui. 14. Metam. Soluitur herboſo religatus ab aggere funis.

HERBIDVS, a, um, βοτανώδης, idem quod herboſus, hoc eſt, plenus herbis. Herbidus color, eſt qui herbam refert, hoc eſt, uiridis. Plin. lib. 15. cap. 14. Herbidæ ſegetes, Colum. lib. 1. ca. 6. Liu. 5. ab Vrb. & 9.

HERBITA, ἄρβιτα Ptolem. Siciliæ urbs eſt: à qua Herbitenſes populi: quorum meminit Plin. lib. 3. cap. 8. hodie ſanctum Nicolaum uocant.

HERCEVS, p. p. ἑρκεῖος, dictus eſt Iupiter, quem etiam Penetralem uocabant, quod intra conſeptum domus cuiuſque colebatur. Græce enim ἕρκος ſeptum, clauſtrumq́; nominatur. Oui. in Ibin: Cui nil Hercei profuit ara Iouis.

HERCLE. Cic. Epiſt. Et Hercle ſine dubio erit ignominia.

HERCVLANVS, na, num, ἡρακλεῖος, nomen poſſeſſiuum ab Hercule deductum. Gell. lib. 1. ca. 1. Comprehenſa, inquit, menſura, Herculani pedis, ſecundum debitam membrorum omnium inter ſe competentiam modificatus eſt. Herculaneæ formicæ. Pli. lib. 30. ca. 4. Herculaneæ urticæ genus odorem fundens. Pli. lib. 21. cap. 15.

HERCVLES, ἡρακλῆς, Iouis & Alcmenæ filius, qui ob fortitudinem & gloriam creditus fuit inter Deos eſſe relatus. Cic. li. 3. de Nat. deo. ſex hoc nomine fuiſſe appellatos commemorat: quorum primus fuit, qui certauit cum Apolline de tripode. Alter, Nilo natus Aegyptius, quem aiunt Phrygias litteras conſcripſiſſe. Tertius, ex Ideis Dactylis, cui inferias afferunt. Quartus, Iouis filius, ex Aſteria Latonæ ſorore, qui Tyri colitur, filiamq́; habuit Carthaginẽ. Quintus, in India, qui & Belus dicitur. Sextus Thebanus, ex Alcmena & Ioue tertio genitus, cui aliorum geſta aſſignant. Herodotus ſcribit, Herculem unum eſſe ex duodecim dijs Aegyptiorum, Græcosq́; ab Aegyptijs hoc nomen mutuatos indidiſſe filio Amphytrionis. Varro. XLIIII. Hercules nominat. Veruntamen omnes, qui robore præſtiterunt, hoc nomine ab Hercule Alcmenę filio appellatos fuiſſe affirmat. Macro. l. 1. Satur. c. 20. aſſerit Herculẽ eſſe Solẽ. Et reuera, inquit, Herculẽ Solẽ eſſe, uel ex nomine claret. Ἡρακλῆς enim quid aliud eſt, niſi ἥρας, id eſt aeris κλέος? Quę porro alia aeris gloria, niſi Solis illuminatio eſt, cuius receſſa, profunditate ſpiritus occulitur tenebrarũ? Duodecim autem illi labores, quos Hercules creditur confeciſſe, nihil aliud ſignificant, quã XII. ſigna zodiaci, quæ Sol ſingulis annis conficit. Sed de hoc uide plura apud Macrob. Herculẽ autẽ Alcmenes filium maximè nobilitauit implacabile Iunonis odium, quæ quòd ex pellice natus eſſet, perdere illũ cupiens, nouis ſemper monſtris obiecit: quæ res expectationem eius maxime fefellit. Illa enim ſemper uictoriam referens, immortale ſibi decus peperit, adeo ut illa prius iubẽdo, quàm hic laborando defatigaretur. Quo factum eſt, ut licet multi fuerint Hercules, qui uarijs temporibus floruerunt, omnes heroica uirtute rerumq́; geſtarũ magnitudine inſignes, tamen huic uni reliquorum omnium labores tribuantur: quorum quando naſquã non mentio occurrit, uiſum eſt celeberrimos aliquot ſubijcere. Primo itaque cum adhuc in cunabulis iaceret, geminos angues à Iunone immiſſos eliſit. I I. Theſpij filias numero quinquaginta adhuc puer, ſed corporis robore præſtans, una nocte compreſſit, ſuſcepitq́; quinquaginta filios, quos Theſpiadas uocauerunt. I I I. Iam adultus Hydram colubris & capitibus pullulantem, face & ferro in Lerna palude oppreſſit. I I I I. Ceruã æripedem, aureaq́; habentem cornua in Mænalo monte curſu comprehendit, atque interfecit. V. In Nemea ſilua iuxta Cleonas inuſitatæ magnitudinis leonem iugulauit, & detractam pellem pro inſigni geſtauit. VI. Diomedem Thraciæ regem, qui equos ſuos hoſpitum carnibus & ſanguine paſcebat, deuicit, uictũq́; ipſius equis in pabulum dedit. VII In Erymantho Arcadiæ mõte terribilẽ aprũ, & omnia circa illũ locũ deuaſtantem, cepit, eumq́; uiuum ad Euryſtheũ attulit. VIII. Stymphalides aues ſagittis, ut quidam uolunt, interfecit: ut alij, ſonitu ahenei crepitaculi uſque ad inſulam Aretiada fugauit. IX. Taurum (cui Neptunus furorem immiſerat, eo quòd Minos Neptuno ſacrificaturus optaſſet uictimam maieſtate illius dignã: cui cũ pulcherrimus taurus ab eodẽ Deo fuiſſet oblatus, ipſum Minos ſeruare uoluiſſet) Inſulã Cretã fere totã deuaſtantem domuit, eumq́; uinctũ ad Euryſtheã attulit: qui poſtea eũ Atticæ regioni immiſit, cui plurimũ damni intulit. ſed à Theſeo interfectus fuit apud Marathonẽ, ut canit Oui. l. 7. Met. X. Acheloũ ſuperauit, ut ſupra dictũ eſt. XI. Buſiridem Aegypti regẽ hoſpites ſuos mactantẽ occidit. XII. Antæũ gigantẽ in Libya lucta uictum ſuffocauit. XIII. Calpen & Abylam montes antea coniunctos, diuiſit. XIIII. Aurea mala in Heſperidum hortis, interempto prius dracone peruigili, qui ea cuſtodiebat, ſuſtulit. XV. Cælum, iam feſſo & ſuccumbẽte ponderi Atlante, humeris ſuſtulit. XVI. Geryonem Hiſpaniæ regem tricorporem bello ſuperauit, eiusq́; armenta abduxit. XVII. Cacũ latronẽ, Vulcani filiũ, ſemihominẽ, & flammiuomũ oppreſſit. XVIII. Lacinũ latronẽ, extremã Italiæ orã infeſtantem, ſuſtulit, ibiq́; Iunoni templũ conſtituit, quod Iunonis Laciniæ appellauit. XIX. Albionem & Bergionem iter ipſius impedientes, haud longe ab oſtio Rhodani, a Ioue patre lapidum imbre adiutus, deuicit. XX. Pyrechmam Euboiæ regẽ, Bœotijs bellũ inferentem, profligauit, eumq́; pullis equinis alligatum in diuerſas partes diſcerpſit. XXI. Centauros domuit. XXII. Augiæ ſtabulũ repurgauit, uide ſupra. XXIII. Heſionẽ Laomedontis filiã monſtro marino expoſitã liberauit, occiſo prius ceto: ſed cum Laomedõ equos præſtantiſſimos in præmium illi pollicitos, denegaret, Hercules indignatus, Troiam euertit, & occiſo rege Heſionẽ Thelamoni, qui primus murum cõſcenderat, in prædæ partẽ cõceſſit. XXIIII. Diripuit inſulam Con, regemq́; Eurypylum cum uxore & liberis trucidauit. Vide ſupra in dictione Cos. XXV. Amazonas debellauit, earumq́; reginam Hippolyten cepit, cui baltheum abſtulit, Euryſtheoq́; regi tradidit, captam uero Amazonem Theſeo bellorum ſocio dedit. XXVI. Ad inferos deſcendit, & Cerberum iter prohibentem, triplici catena uinctum ad ſuperos traxit. Sunt qui dicant Herculem etiam adiuuaſſe Theſeum in rapienda Proſerpina: alij ſolum Theſeum eam eduxiſſe ad ſuperos, Ditemq́; uulneraſſe. XXVII. Alceſtim Admeti regis coniugem ab inferis ad uirum reduxit. XXVIII. Ab inferis reuerſus Lycum Thebarum regem, eo quod Megaræ coniugi uim uoluiſſet inferre, interemit. XXIX. Aquilam, quæ Promethei in Caucaſo religati perpetuo renaſcens iecur exedebat, ſagittis traiecit. XXX. Cygnum Martis filium equeſtri certamine uicit. XXXI. Occidit Theodamantem, quod ei cibum denegaſſet, illiusq́; filium Hylã ſibi chariſſimum, ſecum adduxit. XXXII. Cercopas uicit dũ Omphalæ Lydorũ reginæ ſeruiret. XXXIII. Pylũ diripuit, eiusq́; regẽ & Neleum, cum tota domo, præter Neſtorẽ trucidauit: inſuper Iunonẽ Neleo opem ferentem telo triſulco uulnerauit. XXXIIII. Eurytũ Oechaliæ regẽ occidit, ipſamq́; Oechaliã urbem deleuit, & Iolẽ Euryti filiam ſibi in uxorẽ denegatã, (quam tamen parens antea ei deſponderat) ui obtinuit, eamq́; ſecum in Euboeam abduxit. Quod cum Deianira coniunx reſciuiſſet, maritum ſuũ Ioles amore detineri, per Lycam ſeruum ueſtem illi miſit Neſſi Centauri ſanguine infectam, futurum rata ut ea ratione languentem uiri amorem excitaret, eumq́; ab alijs auulſum, ad ſe unam reuocaret, quemadmodum Centaurus ipſi perſuaſerat. Cum itaque Hercules ueſtem ſacrificaturus induiſſet, in tantam rabiem uerſus eſt, ut conſtructa pyra ſeipſam combuſſerit. Poſt mortẽ uero in Deorum numerum relatus eſt. Habentur & aliæ res ab eo geſtæ apud Diod. Siculum, quas ſiquis uolet, inde petat.

HERCVLE, & Hercle. Hercules, mehercules, & mehercule, νὴ τὸν ἡρακλέα, aduerbiã ſunt iurandi, ab Hercule deducta: quaſi dicas, per Herculem. Terent. in Eunu. Hercle hoc factum eſt. Cælius Cic. Et hercule confecta omnia fœde & inhoneſte ſunt. Idem de Clar. Ora. Et Hercules hæ quidem extant. Idem de Orat. Libentius dixerim Mehercule, quàm Mehercules.

HERCVLEVS, a, um, p. cor. quanquam Græce ἡράκλειος dicatur cum ει diphtongo in pen. Eſt autem proprie nomen poſſeſſiuum, ſignificans id quod ad Herculem pertinet: ut Claua Herculea. Labor Herculeus, Hora. lib. 1. Carm. Perrupit Acheronta Herculeus labor, hoc eſt, labor ipſius Herculis. Nonnunquam Herculeum laborem, prouerbiali hyperbole pro immenſo, & pene inſuperabili labore accipimus. Herculeus nodus, prouerbij item ſpeciem habet pro nodo indiſſolubili. Herculeus morbus dicitur, quem Comitialem aliò nomine uocamus, quod Hercules morbum hunc aliquando paſſus credatur.

HERCVLEE, *Fortemente, gagliardamente*, ἡρακλεΐως, pro fortiter dixit Cic. l. 8. de Amic. Nunc fert etiam Herculee.

HERCVLIS portus, ἡρακλέους λιμήν, oppidum eſt in ora Liguſtica, cum portu, apud Ptolem. lib. 3. c. 1. & apud Pli. l. 3. c. 5. Eſt & Herculis portus in littore Brutio, non procul à Metauro fluuio: cuius meminit Pli. l. 3. c. 5.

HERCYNIA, ſilua, ἑρκυνία Straboni, eſt omnium Germaniæ ſiluarum longe maxima: quam Cæſ. l. 6. Comm. deſcribit his uerbis: Huius Hercyniæ ſiluæ, quæ ſupra demonſtrata eſt, latitudo nouẽ dierũ iter expedito patet. Non enim aliter finiri poteſt: neq; menſuras itinerum nouerunt. Oritur ab Heluetiorum & Nemetum & Rauracorum finibus, rectaq́; fluminis Danubij regione pertinet ad fines Dacorum, & Anartium. Hinc ſe flectit ſiniſtrorſus diuerſis à flumine regionibus, multarumq; gentium fines propter magnitudinem attingit. Neque quiſquam eſt huius Germaniæ, qui ſe aut audiſſe, aut adiſſe ad initium eius ſiluæ dicat, cum dierum iter 40. proceſſerit, aut quo ex loco oriatur acceperit. Plura de Hercynia ſilua uide eodem loco apud Cæſ.

HERI, *Heri, hieri*, χθὲς, ἐχθὲς, id eſt, heſterno die. Cic. ad Att. Lepidus ad me heri ueſperi litteras miſit Antio. Dicitur etiam Here,

propter cognitionem litterarum i, & e, ut Veſpere, & Veſperi. Ter. in Eun. Inhoneſtum hominem quem mercatus eſt here? Ab Heri fit Heſternus, a, um, χθιζὸς, χθεσινὸς, ſicut à Cras Craſtinus: ut Dies heſternus, Nox heſterna. Oui. Epiſt. 18. Eſt mare (confiteor) nondum tractabile nanti: Nocte ſed heſterna lenior aura fuit. Accipitur nonnunquam pro pridianus. Ter. in Eun. Qui pacto e a iure heſterno panem atrum uorent.

Herifuga, gæ, *Che fugge il padrone*, fugiens herum: ut Famuli herifugæ. Catullus. Patria ò mea creatrix, patria ò mea genitrix, Ego quam miſer relinquens, dominos ut herifugæ Famuli ſolent, ad Idæ retuli nemora pedem.

Herilis, le, p.p. *Del padrone*. δεσποτικός, poſſeſſiuum eſt ab hero deductum: ut Herilis filius, Herilia imperia. Ter. in And. Herum ſefellit: in nuptias conieci herilem filium.

Hermae, ἑρμαῖ, ſtatuæ erant ſiue ſigna, & præcipue trunci, quorum capita permutari poterant: cuiuſmodi Athenis plurimi erât, Mercurij imaginem referentes: à quo & nomen acceperunt. Nã Mercurius Græcis dicitur ἑρμῆς. Cice. ad Attic. lib. 1. Hermæ illi tui Pentelici cum capitibus æneis, de quibus ad me ſcripſiſti, nunc admodum me delectant. Probus Aemilius in Alcibiadê Plutarchi: Id cum appareret, priuſquam claſſis exiret, accidit ut una nocte omnes Hermæ, qui in oppido erant, Athenis deijcerentur, præter unum, qui ante ianuã erat. Suidas dicit Hermas ſtatuas dictas, quòd plurimum Mercurij ſtatuæ delinearêtur. Vnde uidetur profectum eſſe uulgatum illud prouerbium: Non ex quouis ligno fit Mercurius. Solent autem Hermæ præcipue circum ſepulcra erigi, ad propagandum defunctorem memoriam. Solent præterea Romani Mercurij, ac Mineruæ ſtatuas coniungere in gymnaſijs, dicareq́; quas Hermathenas Cicero nominat lib. 1. ad Atti. Epiſt. 2. Quod ad me (inquit) de Hermathena ſcribis, per mihi gratum eſt ornamentum academiæ proprium meæ, quod & Hermes commune omnium, & Minerua ſingulare eſt inſigne eius gymnaſij.

Hermaphroditus, p.p. ἑρμαφρόδιτος, Mercurij & Veneris filius ut ex ipſa ſtatim uocis cõpoſitione apparet. Nã Mercurius, ἑρμῆς, Venus, ἀφροδίτη à Græcis dicitur. Hic cum uagabundus in Cariã ad limpidiſſimum fontem, quem Salmacis Nympha incolebat, perueniſſet, illa ſubito eius amore correpta (erat enim adoleſcens formoſiſſimus) cum neque blandiijs, neque precibus ad concubitum flecti poſſet, ſimulato receſſu poſt uepres latuit: Is autê Nympham abijſſe ratus: fontem nudus intrauit: quod uidens Salmacis, ſubito accurrit, & abiectis ueſtibus arctiſſime eum complexa eſt. Sed cum ne tunc quidem obſtinatum exorare poſſet, à dijs petit, ut ex duobus corporibus in unum redigerentur. Cuius precibus exauditis, ambo in unum corpus coaluerunt, in quo ſexus uterq; remanebat integer. Quod cum uidiſſet Hermaphroditus, à ſuperis petijſſe dicitur, ut ea fonti natura maneret, ut qui uir eum intraret, ἀνδρόγυνος, i. utrunque ſexum habens, exiret. Hinc omnes Androgyni uocantur Hermaphroditi.

Hermes Triſmegiſtus, ἑρμῆς ὁ τρισμέγιστος, philoſophus in Aegypto poſt Moſen claruit, eo tempore, quo Philoſophiæ ſtudia in Aegypto cœperunt effloreſcere: cum antea tantum circa aſtronomiam, & Mathematicas diſciplinas uerſarentur, quæ ad exercendum ingenium magis, quàm ad illuſtrandum animũ ualent. Scripſit lingua patria dialogum, in Latinum ſermonem poſtea conuerſum, ubi Aſclepius introducitur. Deum omnino unum opinatur omnium conditorem, errorémq; fatetur parentum ſuorũ, qui ſuperſtitiones idolorum inuenerunt. De hoc plura apud Suidam, & Auguſtinus de Ciuit. Dei. Hermes alter item philoſophus Aegyptius, auditor Syriani ſophiſtæ, condiſcipulus Procli ſub Adriano principe, uir non minore iuſtitia, quàm doctrina præditus. Moriens iurauit & immortalem ſe eſſe, & incorruptibilem animum habere. Hæc Suid. Cice. Attic. Hermas de quibus ad me ſcripſiſti uehementer expecto.

Hernia, *Hernia*, κήλη, morbus eſt ſcroti intumeſcentis: & proprie, cum erupto peritonæo, corpus in aliquod ſcrotum deciderit. Eius multæ ſunt ſpecies: Enterocela, ἐντεροκήλη, enim dicitur cum inteſtina dilabuntur in ſcrotum, hoc eſt in ſacculum illum qui ambis teſticulos, quẽ Græci uocant ὄσχεον. Epiplocela, ἐπιπλοκήλη, cum omentum: Epiploente rocele, ἐπιπλοεντεροκήλη, cum inteſtina ſimul cum omento eodem fuerint delapſa: Hydrocela, ὑδροκήλη, cum in alterum è teſtibus humor confluit. Has ſpecies noſtri uocant Hernias (ut inquit Celſus) à duritie pellis, quæ fit poſt inteſtinorũ deſceſſum. Hernium enim durum & aſperum dicitur. Tractum à Sabinorum lingua, qui Herniam ſaxum uocât. Mart. Deriſor Fabianus herniarum, Omnes quem modo colei timebât Dicentes tumidas in hydrocelas. Ramices uero uocant, cum integro peritonæo ſcrotum aliqua ex cauſſa intumeſcit, quorum etiã aliquot faciunt ſpecies. Procelam enim, πωροκήλην, uocant, cum ex abſceſſu aliquo circa ſcrotum materia ſubduruit: Sarcocelam, σαρκοκήλην, cum in ipſo ſcroto concreuit caro: Cirſocelam, κιρσοκήλην, cum tumeſcentes uenæ ſcrotum replent: Bubonocelam, cum illæſo peritonæo aliquod ſuperiorũ corporum nõ in ſcrotũ, ſed in inguen tantum deſcenderit. Hæc tamen differentia inter ramices & hernias, ne ab ipſis quidem medicis ſemper obſeruatur. De Bronchocela ante diximus. Neque enim illa inter ſpecies herniæ eſt connumeranda: utpote quæ non pudendas partes, ſed collum infeſtat. Eſt enim Bronchocele tumor magnus & rotũdus inter cutem & aſperam arteriam, cui modo caro hebes, modo humor aliquis includitur: interdum etiam minutis oſſibus pili immiſti. Sunt etiam qui Herniam interpretentur teſtium thecam, ut illo uerſu Mart. Ingens iratis apparuit hernia ſacris.

Heroicus, a, um, ἡρωικός, ut Heroica ætas in qua heroes floruerunt. Et Heroicus uerſus, quòd eo genere carminis heroum geſta deſcribantur. Cic. de Leg. l. 2. Ne plus quatuor heroicis uerſibus, quos lõgos appellat Ennius. Herois, idis, ἡρωίς, apud Martialem, uide in dictione Heroides.

Heroides, *Donne illuſtri*, ἡρωΐδες, ἡρωῖναι, à ueteribus dictæ ſunt fœminæ illuſtriores, quales ſunt heroum uxores & filiæ. Papin. lib. 3. Syl. Qua ueteres Latias, Graiaſq; heroidas æquas. Marti. Mutatas formas heroidas, inſuper iiſdem Addidit.

Heroina, æ, ἡρωίνη, dicta fuit ab antiquis quælibet femina illuſtris: ut ſunt heroum filiæ, & uxores. Prop. l. 1. Eleg. Illa ſit Inachijs & blandior heroinis.

Heros, *Barone & ſignore, heroe, huomo illuſtre*, ἥρως, in genitiuo herois, p.p. Dicti ſunt autem à ueteribus Heroes uiri nobiles, & illuſtres, qui mortales cum eſſent, rerum tamen à ſe geſtarum magnitudine, quamproxime ad Deos immortales acceſſerunt, eáq; apud uulgus opinionem emeruerunt, ut poſt mortem in Deorum numerum crederentur relati, quales fuerunt ſemidei illi, de quibus fabulatur antiquitas, quos altero parente Deo, altero mortali procreatos credebant: quanquam eſſe ueriſimilius hoc commentum à mulieribus excogitatum ad prætexendam adulteriorum turpitudinem. Lucian. in 3. Dialog. mor. definit Heroes hunc in modũ: ἥρως ἐστὶν μήτε ἄνθρωπος, μήτε θεὸς, καὶ συναμφότερον ἐστι. hoc eſt, Heros eſt, qui neque homo eſt, neque Deus, & ſimul utrũque eſt. Quod ad huius uocis originem attinet, uariæ ſunt opiniones. Sunt enim, qui Heroem dictum putent, ἀπὸ τοῦ ἔρω τῆς ἀρετῆς, hoc eſt, ab amore uirtutis, prima uocali tenui mutata in aſpiratam. Auguſt. lib. 10. de ciuitate Dei, putat Heroes dictos, ἀπὸ τῆς ἥρας, hoc eſt, à Iunone, primumq; neſcio quem eius filium Heroem appellatum. Hoc uidelicet myſticum ſignificante fabula, quòd aer Iunoni deputetur, ubi uolunt cum dæmonibus Heroas habitare. Quo nomine appellant alicuius meriti animas defunctorum. Idem lib. 7. auctor eſt inter lunæ gyrum & nimborum ac uentorum cacumina, aerias eſſe animas: ſed eas animo, nõ oculis uideri, & uocari Heroas, & Lares, & Genios. Martianus Capella in nuptijs Philologiæ, dicit Heroas ab Hera, quæ terra dicitur, nuncupatos. Horatius in arte poetica: Intererit multum, Dauus ne loquatur, an heros. Ci. ad Att. li. 1. Heros ille noſter Cato. & lib. 14. Illi non heroes, ſed Dij ſummi quidem in gloria ſempiterna ſunt. Vir. 6. Aen. Tum maximus heros Maternas agnoſcit aues.

Herous, a, um, *Heroico*, ἡρῷος, idem quod Heroicus: unde Heroi pedes dicuntur, quibus in carmine heroico utimur. Cice. 3. de Orat. Quare plurimum ad heroum nos dactyli, & anapæſti, & ſpondei pedem inuitant. Heroi carminis opus, Propert. lib 3. Eleg. 3.

Herus, ri, *Padrone, ſignore*, δεσπότης, dominus. Virg. 3. Aenei. Nec uictoris heri tetigit captiua cubile. Herus interdum herilem filium ſignificat, δεσπόσυνος. Cic. pro Corn. Idem heros. 12. Gaditanos. Ter. in And. Quæ ſi non aſtu prouidentur, me, aut, herum peſſundabunt. Verba ſunt Daui de Pamphilo herili ſuo.

Hesiodus, pen. cor. ἡσίοδος, poeta uetus, ex Aſcra uico Bœotiæ. unde & Aſcræus dictus eſt, Homeri (ut creditur) coætaneus. Hic primus de agricultura uerſibus ſcripſit, quem Vir. imitatus eſt. De morte eius ſcribit Plutarchus in cõuiuio ſeptem Sapientum apud Nemeum Locricum occiſum fuiſſe, à Locrenſibus quibuſdam adoleſcentibus, cum quorum ſorore clam rem habebat hoſpes quidam Mileſius, quo Heſiodus familiariſſime utebatur. Suſpicati itaque fratres puellæ Heſiodum ab initio rei totius conſcium fuiſſe, diſpoſitis inſidijs eum trucidarunt, & in mare abiecerunt. Corpus autem à delphinis protinus acceptum, ad Rhium Molycricum eſt aduectum. Cic. Off. Quæ acceperis, ſi modo poſſis, iubet Heſiod.

Hesperiae, ἑσπερίαι, duæ ſunt, una quæ Hiſpania dicitur, altera Italia, quæ ſic diſcernuntur: aut enim Heſperiam ſolam dicimus, & ſignificat Italiam. Virg. 1. Aene. Eſt locus, Heſperiam Graij cognomine dicunt. Aut addimus adiectiuum Extremam, uel Vltimam, & ſignificat Hiſpaniam, quæ in occidentis eſt fine. Horat. lib. 1. Carm. Qui nunc Heſperia uictor ab ultima. Et hæc ab Heſpero occidentali ſtella dicta eſt: Italia uero ab Heſpero Atlantis fratre, qui à germano pulſus, Italiam tenuit, & ei nomen uel ſuum, uel ſuæ priſtinæ regionis impoſuit. Macrob. tamen uoluit Heſperiam dictam eſſe Italiam, quòd occaſui ſubiecta ſit.

Hesperides, pe. cor. ἑσπερίδες, appellatæ ſunt Heſperi fratris Atlantis filiæ, Aegle. Arethuſa, & Heſperethuſa, quas Poetæ fabulantur habuiſſe hortos, nemore aurifero pretioſos, ubi erat

draco

draco cuſtos peruigil, mala aurea uigilanter obſeruans, quem interfecit Hercules, pomaq; aurea retulit ad uitricum Euryſtheum. Plin. & Solinus interpretantur finſiſe æſtuarium maris, meatu flexuoſo inſtar draconis, quod hortos Heſperidum amplectabatur, ubi præter oleaſtrum, aliud nihil ea narrato illo aurifero nemore extare prodiderunt. Varro per mala aurea, oues ſignificari dicit, quas Hercules ex Africa in Græciam exportauerit. Nam μῆλον apud Græcos ſignificat ouem & pomú. Hinc Melotæ, μηλωταὶ, dictæ ueſtes ex pellibus ouium confectæ. Aliter tradit Diod. li. 5. Bibliothecæ, quem uidere potes. Cice. de Natu. Parcæ, heſperides, omnia.

Hesperus, pen. cor. ἕσπερος, Atlantis frater, unde Heſperia. Scribit Diod. hunc Heſperum conſcendiſſe cacumen montis Atlantis, ad curſus aſtrorum obſeruandos, & nunquã deinde comparuiſſe: cui uulgus honores diuinos exhibuit, aſtrumq; lucidiſſimum eius nomine appellauit. Vir. Eclog. 7. Ite domum ſaturæ, uenit Heſperus, ite capellæ. Hæc etiam Serotina ſtella, & Veſper dicitur, & Veſperugo, & Lucifer, & Venus, de quibus ſuo loco. Huius meminit Ci. li. 2. de Nat. De. Infima eſt, inquit, quinque errantium, terręq; proxima ſtella Veneris, quæ φωσφόρος, Latine Lucifer dicitur, cum antegreditur Solem: cum ſubſequitur autem Heſperus.

Hesternus, a, um, *Da hieri*, χθιζὸς, quod heri fuit: ut, Dies heſternus: Nox heſterna. Cic. de Nat. uelut à te ipſo heſterno die dictum eſt. Ouid. in Epiſt. Herus ad Leandrum: Eſt mare (confiteor) non dum tractabile nanti: Nocte ſed heſterna lenior aura fuit. Interdum idem eſt, quod Pridianus. Teren. in Eun. Quo pacto ex iure heſterno panem atrum uorent.

Hetruria, τυῤῥηνία Stephano, regio eſt Italiæ ad primam uſque Tiberis ripam protenſa, Macra fluuio à Liguria diſcreta: cuius hodie præcipua metropolis eſt Florentia. Dicta eſt autem Hetruria, quaſi ἑτερουρία, ἀπὸ τοῦ ἑτέρου, καὶ ὄρου, eo quòd extendebatur ad alteram ripam Tiberis, qui eſt terminus inter Latium & Hetruriam. Cic. de Ar. Haruſpices ex Hetruria acciendos puto. in antiquis tamen monumentis Etruria, ſine aſpiratione ſcriptum eſt.

Hev, *Ohime*, *hai*, οἴμοι, interiectio eſt dolentis, & interdum exprobrantis. Iungitur nominatiuo, accuſatiuo, & uocatiuo: de quibus ubiq; occurrunt exempla. Inuenitur etiam apud Plaut. ſæpiuſcule cum datiuo, niſi exẽplaria ſint uitioſa. Ita enim legitur in Mil. Heu mihi, nequeo, quin fleam. Idem in Mercu. Heu miſeræ mihi. Ibidem: Heu miſero mihi: Si ille abierit, mea omnes dicant eſſe ignauia. Sunt tamen, qui his omnibus in locis legant Hei. Pro eo dem etiam dicimus Eheu: de quo ſuo loco diximus. Interdum etiã geminamus Heu. ſed tunc fere ponitur ſine caſu. Plaut. in Pſeud. Heu heu, quàm ego malis modis perdidi, quod tibi detuli. Cice. Tuſc. Heu me infelicem.

Hevs, *Oho*, *o*, ὦ, aduerbium uocantis. Vir. 1. Aen. At prior, heus, inquit, iuuenes monſtrate mearum, Vidiſtis ſiquam hic errantẽ forte ſororum. Aliquãdo duplicatur, Heus, heus. Nonnunquam interiectio dolentis eſt: ut, Heus, etiam mẽſas conſumimus, inquit Iulus. Aſpiraturq; magis uſu, quàm ratione originis, cũ & Feſtus à Græco αἶ trahere uideatur, quæ uox doloris eſt, unde & ęgritudinem deductam eſſe tradit. Cic. Epiſt. Heus tu quid agis.

Hexametrvm, pe. cor. *Di ſei miſure*, *di ſei piedi*, ἑξάμετρος, quod eſt ſex menſurarum ſiue pedum: unde uerſus hexametri dicuntur, qui ſex conſtant pedibus. Ci. de Orat. lib. 3. Solitus eſt uerſus hexametros, aliosq; uarijs modis atque numeris fundere ex tempore.

H ANTE I

Hiasco, is, ere, *Aprirſi*, χαίνειν, hiare, & aperiri. Cato de Re ruſt. c. 17. Vbi primum incipiunt hiaſcere, tum legi oportet. Hoc eſt, quando primum incipiunt corticem interapertum oſtendere. De nucibus loquitur.

Hiato, tas, frequent. *Aprirſi aſſai*, χασμάω. eſt à uerbo Hio, hias, ſignificans ſæpe, uel multum aperior. Plau. Si qua forte concio eſt, ubi cum hiatare nõdum ui mentẽ uenit, &c. Laberius paſſiuo uſus eſt: Hiatantur fores, inquit, pro eo, quod eſt, hiatant, id eſt patent.

Hiatvs, tus, *Hiato*, *apertura*, χάσμα, proprie eſt apertio oris. Cic. de Nat. Deo. Quædam animalia cibum oris hiatu, & dentibus ipſis capeſſunt. Per tranſlationem accipitur pro terræ chaſmate, aliarumq; rerum apertione. Ouid. in Epiſt. Briſ. Deuoret ante precor ſubito telluris hiatu.

Hic, iſte, & ille, *Queſto*, *coteſto*, *quello*, differunt in hunc modũ: ut Hic, cum ſuis deriuatis & compoſitis dicatur de perſona, aut re loquentis, aut certe de re, aut perſona illi proxima. Iſte magis ſpectet perſonam audientis, quàm nos uocamus ſecundã perſonã, hoc eſt, perſonam uel rem, ei cui loquimur proximã. Ille uero ad tertiam perſonã refertur, quæ remota eſt, tã à loquente, quam ab audiente. Cic. Curioni: Putares ne unquã accidere poſſe, ut mihi uerba deeſſent, neque ſolũ iſta ueſtra oratoria, ſed etiã hæc leuia noſtratia? Eadẽ quoque ratio eſt eorũ aduerbiorum, quæ Localia nominata, ab iiſdem pronominibus formantur: ut Hic denotet locum primum, in quo eſt is, qui loquitur, aut ſcribit: Iſthic ſecundum locum ubi eſt, cui loquimur, aut ſcribimus: Illic tertium & remotum quendam locum, in quo neque ego ſum qui loquor aut ſcribo, neque tu, ſed tertius quidam locus remotus ab utroque noſtrũ. Quare ſic apte loquemur: Hic noui habemus nihil: quod ſi quid iſtic nobis acciderit, ſcire cupio. Itẽ ſic: Regis Hiſpanorũ oratores, qui diebus ſuperioribus hac iter habuerunt, ad quod tempus illuc peruenerint, facio te certiorem. Cic. Valerio: Ibi malis eſſe, ubi aliquo numero ſis, quã iſtic, ubi ſolus ſapere uideare. Ille uero, ἐκεῖνος, cũ aduerbijs ab eo formatis (quẽadmodũ iam diximus) ſignificat rẽ ſeu locũ ab utroq; remotũ. Plau. Quis eſt, quẽ uidemus uenientẽ pannoſum ac ſqualidũ? Ille ne eſt noſter Syrus? Plin. Hæc omnia ad nos ex illa prouincia cõportantur, Illinc ſucci, illinc extremo orbe quæſitæ luxuriæ opes. Duobus autẽ modis conſtruuntur, demonſtratiue & relatiue. Ter. in Eun. Viden' tu illum Thais? Sene. Et qui hoc facit, ſane prudens appellandus eſt, Et nunc Hic, eandẽ ſignificationem habet, quàm Is: à quo in nominatiuo pluralis numeri & maſc. ac femi. generis, ſcriptura diſtinguitur. Hi enim & Hæ cum aſpiratione & una uocali, ab eo quod eſt Hic & Hæc deſcendunt. Ii uero, & Eæ, cũ duabus uocalibus ſine aſpiratione fiunt ab Is, ea, id. Sciendũ quoq; eſt, quod Hic, cũ pronomẽ eſt, indifferẽter producitur, aut corripitur. Vir. 4. Aen. Solus hic inflexit ſenſus animũq; labantẽ. Idem 2. Aen. Hęc finis Priami fatorũ, hic exitus illum Sorte tulit. Quando uero aduerb. eſt, producitur: ut, Poſthabita coluiſſe Samo, hic illius arma. Hic interdum accipitur pro talis, ut apud Virg. 9. Aeneid. Hunc ego te Euryale aſpicio. Hic aduerbium non inuenuſte accipitur pro tunc. Virg. lib. 1. Aeneid. Hic regina grauẽ gemmis, auroq; popoſcit, Impleuitq; mero pateram. Præterea quemadmodum Hic pronomen accipitur aliquando pro talis, ita Hic aduerbium pro in tali loco, Plau. Hic ne eſſe oportuit, qui frugi eſſent? hoc eſt, in tali loco, & tam ſordido. Accipitur quandoque Iſte pro Hic. Cice. Cum iſto tempore ſtent cum gladijs armati. Hic & is, alio modo uſurpari ſolent ab auctoribus. ut, Alexander paruis copijs fretus ſuperauit Darium cum infinito exercitu, & id, uel hoc in adoleſcentia.

Hicci, & Hiccine, οὗτοσὶ, illud eiuſdem ſignificationis cum hic, hoc ſemper interrogatiue ponitur, quaſi hic ne? Dicitur & Hicce, Hæcce, & Hocce, τουτὶ. Vnde apud Teren. Hice, plurali numero dicitur, pro eo, quod eſt: hi, cum ait, Hice arbitrantur, nunc hoc munere ſuam eſſe Thaidem. Cic. pro Mil. Hiccine uir.

Hieratica, ἱερατικὴ, chartæ quoddam genus ſubtilius, religioſis tantum uoluminibus dicatum, quos ab adulatione Cæſaris Auguſti nomen accepit. Plin. lib. 13. cap. 11.

Hierodvli, lorum, pe. pro. *Miniſtri de ſacrifici*. ἱερόδουλοι, ſacrorum miniſtri. Iulius Firmicus lib. 8. Matheſeos ſcribit futuros ædituos, aut hierodulos, qui habuerint horoſcopum in uigeſimaſexta parte Geminorum.

Hieroglipuycae litterae, ἱερόγλυφα γράμματα, dictæ ſunt apud Aegyptios notæ quorundam animalium, aut aliarum rerum ſacris monumentis, quæ illi Hieroglyphica uocabant, inciſæ: quibus uice litterarum utebantur, cum litteræ adhuc non eſſent inuentæ. Quod etiam apertiſſime teſtatur Cornel. Tacit. Primi (inquit) Aegyptij per figuras animalium ſenſus mentis effingebant.

Hieronymvs, ἱερώνυμος, proprium nomen eccleſiaſtici diſertiſſimique uiri, cuius opera in pretio habentur. Latine ſacrum nomen interpretari poſſumus, quaſi ἱερὸν ὄνομα, ò paruo in y commutato.

Hierosolymae, lymæ, & Hieroſolyma, lymorũ, & Hieroſolymæ, lymarum, numero plurali: urbs Iudææ, totius Orientis clariſſima, quæ & Hieruſalem nocabatur, ἱεροσόλυμα. Cic. pro Flacco: Cum aurum ex Italia Hieroſolymam exportari ſoleret. Suet. in Nerone: Spoponderunt ei regnum Hieroſulymorũ. Hieroſolyma (ut ſcribit Hegeſippus) quæ primo Solyma dicebatur, poſtea quàm rex Cananæus, cognomẽto Iuſtus, qui fuit conditor Solymorum, templum ei addidiſſet. nam Græci ἱερὸν, templũ uocant. Euſebius lib. 9. Euang. præp. Hieroſolyma appellari ait, quaſi hieron Solomonis, hoc eſt, ædem Solomonis, à templo quod Solomon Hieroſolymis magnificentiſſimum conſtruxit.

Hierosolymarivs, dictus eſt Cn. Pompeius ab Hieroſolymis expugnatis. Cic. lib. 2. ad Att.

Hila, ἦλον, inteſtinum tenue, ab hira, ſiue ab hilum (inquit Varro lib. 4. de lingua Latina) quod eſt minimum. unde quandoque hilæ, pro inteſtinis fartis, aut lucanicis, accipi ſolent. Plaut. atque hilas eſt fumatas, & ſumen. Ab Hila, ſiue ab Hira, ut Feſto placet, fit diminutiuum Hila. Horat. 2. Ser. Sat. 4. Perna magis, an magis hillis Flagitat immorſus refici. Quandoque pro eo inteſtino, quod in anum reſoluitur, quod medici uocant rectum. Laberius: Quo modo uideo adoleſcenti cædis hillas.

Hilare, & Hilariter aduerbia, *Allegramente giocondamente*, *lietamente*, ἱλαρῶς, læte, ſeu cum hilaritate. Cice. de Fin. lib. 5. Dicimus aliquem hilare uiuere: igitur ſi ſemel triſtior effectus eſt, hilara uita amiſſa eſt? Idem 3. de Orat. Quis unquam res, præter hunc, tragicas pene comice, triſtes remiſſe, ſeueras hilare, forenſes ſcenica prope uenuſtate tractauit?

Hilarasco, *Farſi allegro*, *allegrarſi*, ἱλαρύνομαι, hilaris fio. Varr.

In uotum amicorum domus ſumat, hilareſco.

HILARIA, orum, ἱλάρεια, tantum pluraliter, & gen. neut. ut Saturnalia, antiqui diem æquinoctij uerni colentes appellarunt, ut inquit Macrobius, nempe octauum Kalendas Aprilis, quo fit æquinoctium uernum: quo primum tempore ſol diem longiorem nocte protendit. De his meminit Flauius Vopiſcus in Aureliano.

HILARIS, hilare, pen. cor. *Allegro, giocondo, lieto*, ἱλαρὸς, φαιδρὸς, iucundus, lætusq;. Horat. 1. epiſt. 19. Oderunt hilarem triſtes, triſtemq; iocoſi. Pro eodem etiam dicimus Hilarus, ri. Ci. de Fin. 5.

HILARITAS, pro feſtiuitate & iucunditate, ἱλαρότης, Cic. Dolabellæ: Hilaritas illa noſtra, & ſuauitas, quæ te præter ceteros delectabat, erepta mihi omnis eſt. Idem 2. de Fin. Non hilaritate, nec laſciuia, nec riſu, aut ioco comite leuitatis, ſed ſæpe etiam triſtes firmitate & conſtantia ſunt beati.

HILARVLVS, li, diminut. Cic. ad Atti. lib. 16. Atticæ, quoniam hilarula eſt, meis uerbis ſuauium des.

HILARVS, ri, Teren. in Ad. Hilarum ac lubentem fac te in nati nuptijs. Cic. de Fin. lib. 5. Hilara uita.

HILARITVS, hilariter. Plaut. in Mil. honorato hilaritus me.

HILARO, ras, *Allegrare*, φαιδρύνω, ἱλαρύνω. lætitiam, iucunditatemq; do. Cic. lib. 2. de Fin. Omnem iucundum motum, quo ſenſus hilaretur, Græce ἡδονὴν, Latine uoluntatem uocant. Palladius: Quæ manſiones hyemi parantur, ita ſunt conſtitutæ, ut poſſit eas hyberni ſolis curſus hilarare.

HILVM, li, *Il negro della faua*, paruum illud nigrum, quod in ſummitate fabæ adhæret: unde & pro re exigua ſumitur, quæ parui, uel nullius pretij eſt. quod Græci dicunt γρῦ. Ci. li. 2. Tuſ. Cum illud quod Siſyphus uerſat ſaxum, ſudans nitendo, nec proficit hilum id eſt quicquã, tãtillum, minimumq;. Ab hoc nomine fit Nihilũ, quaſi ne hilum quidẽ, & per apocopen Nihil, & per ſyncopẽ Nil. Lucr. Ex nihilo nihil, in nihilum nil poſſe reuerti. Var. lib. viii. de Anal. Itaque ut eum, quem putamus eſſe non hili, dicimus Nihili, ſic, in quo putamus eſſe ne quicquam dicimus Nequam.

HIMARA, ἱμέρα, fluuius Siciliæ, qui in duas partes diuiditur, & in altera dulcem ſaporem, in altera ſalſum retinet. Eſt etiam urbis nomen eiuſdem inſulæ. Cice. in Ver. Sil. lib. 4. Qua mergitur Himera ponto. Vide Plin. lib. 3. cap. 8.

HINC Cic. de Fin. uia quę eſt hinc Indiam.

HINNIO, nis, niui, nitum, pen. pr. *Annitrire*, χρεμετίζω, proprium eſt uocis equorum. Quinct. lib. 1. cap. 5. Ne balare quidem, aut hinnire fortiter diceremus.

HINNITVS, tus, χρεμετισμὸς. Cic. 1. de Diu. Exaudiuit hinnitum, reſpexitq;, & equum alacrem aſpexit.

HINNVS, hinni, dicitur animal, quod ex equo & aſina naſcitur. Var. lib. 2. de Re ruſt. cap. 8. Muli & hinni bigeneri. ex equa enim & aſino fit mulus, contra ex equo & aſina hinnus.

HINNVLVS, li, pen. cor. νεβρὸς, ceruorum, caprearum, capreolorum, damarum, & ſimilium fœtura. Accipitur etiam pro paruo hinno, hoc eſt, pro fœtu ex equo & aſina nato. Plin. lib. 7. ca. 44. Equo & aſina genitos mares hinnulos antiqui uocabant.

HIO, hias, *Sbadigliare, ſpirare con la bocca aperta*, χαίνω. proprie ore aperto ſpiritum emitto. Cic. Orat. Poetæ, qui ut uerſus facerent, ſæpe hiabant, ut Næuius. Plin. lib. 8. cap. 25. Inuitat ad blandũ ſui pabuli gratia. Accipitur etiam hiare pro ſponte, uel aliqua ui externa aperiri, ſiue ſcindi: ut ligna hiant ariditate, & tellus æſtu. Salu. li. 4. hiauit humus multa, uaſta, & profunda. Hiare flores dicuntur, cum aperiuntur. Proper. lib. 4. Nec flos ullus hiet pratis. Hiare orationem, dixit Quinct. lib. 8. cap. 6. quæ male coniuncta concinnataq; eſt. Per tranſlationem, ſignificat mirari, dubitare, ſtupere. Virg. lib. 6. Incertus clamor fruſtratur hiantes.

HISCO, ſcis, inchoatiuum irregulare. nam ſecundum regulam debebat facere Hiaſco.

HIPPACE, ἱππάκη, caſeus ex lacte equino coagulatus. Pli. li. 28. c. 9.

HIPPACO, cas, pen. pro. ſignificat animam celeriter duco (inquit Feſtus) ab equi halitu, qui eſt ſupra modum acutus.

HIPPAGO, ginis, genus nauigii conuehendis equis aptum, quod à Iulio Polluce ἱππαγωγὸς dicitur: & à Liuio hippagoga lib. 4. Bel. Maced.

HIPPIAS, ἱππίας, philoſophus Eleus fuit, teſte Cic. lib. 3. de Orat. qui audiente pene tota Græcia glorïatus eſt, nihil eſſe ulla in arte rerum omnium, quod ipſe neſciret: nec ſolum has artes, quibus liberales doctrinæ atque ingenuæ continerentur, geometriã, muſicam, litterarum cognitionem, & poetarum, atque illas, quæ de naturis rerum, quæ de hominum moribus, quæ de Rebus pub. dicerentur: ſed & anulum quem haberet, pallium quo amictus, ſoccos, quibus indutus eſſet, ſe ſua manu confeciſſe.

HIPPOCOMI, ἱπποκόμοι, mangones, ab equis curandis, colorem fuco, robur inani ſagina (ut ait Quinct.) mentientes.

HIPPOCRATES, pen. cor. ἱπποκράτης, nomen medici excellentiſſimi, patria Coi: cui tanta fuit artis peritia, ut uulgo crederetur Aeſculapio prognatus. Eius libri tanquam diuino emanauerint ore, ubique celebrantur. Exceſſit è uita annos natus. ciiij. ſuſcepit filios Theſſalum & Draconem. Hæc ex Suid.

HIPPOCRENE, pen. pro. ἱπποκρήνη, fons in Bœotia non procul ab ab Helicone monte, quem poetæ fabulantur factum eſſe ungula Pegaſi equi alati: cui fabulæ occaſionem uidetur miniſtraſſe Cadmus, qui cum in Bœotia locum urbi condendæ quæreret, huc illuc obequitans, hunc fontem primus creditur inueniſſe. & quoniam Cadmus litterarum inuentor creditur, factum eſt, ut hic fons Muſis ſacer habeatur. Perſius ad uerbum reddens uocẽ Græcam Fontem caballinum appellat. nam ἵππος nobis equum ſonat, & κρήνη fontem.

HIPPODAME, es, pen. cor. ἱπποδάμη, & Hippodamia, æ, pen. pro. ἱπποδάμεια, filia Oenomai regis Elidis & Piſarum, qui cum ex oraculo ſe à genero interemptum iri didiciſſet, & illa à multis procis ob formæ præſtantiam expeteretur, curule certamen procis inſtituit cum ipſa, (habebat enim equos uelociſſimos, qui ex uentorum flatu creati erant) ea lege, ut, qui uinceret, filiam haberet, uictus ſubiret mortem. Tredecim igitur uictis & occiſis, Pelops Tantali filius, uiſa puella eius amore protinus exarſit: cuius nuptias ut aſſequeretur, Myrtilum, eius aurigam, pollicitis corrupit, ſic ut ille axes infirmos & fragiles ſubiunxerit, uel ut alij uolunt, obicem axi non obiecerit: & ſic fracto uel diſſoluto curru, Oenomaus excidit, moriensq; Myrtili caput deuouit: obteſtans Pelopem, ut uicem ſuam ulciſceretur: quod & factum eſt. Cum enim pactum ſibi perfidiæ præmium à Pelope poſceret ab eodem in mare deiectus eſt, atque hoc modo Pelops puella & regno potitus eſt. De hac Ouid. Venit ut in Phrygios Hippodamia ſinus. Vir. 3. Geor. Hippodameq; humeroq; Pelops inſignis eburno.

HIPPODROMVS, pen. cor. *Luogo doue correno i caualli*, ἱππόδρομος, equorum curriculum, hoc eſt, ampla planities, in qua de pernicitate certatur citra pugnę ſimulacrum. nam ſtadium, in quo equites imaginario prœlio concurrere ſolent, catadromen, κατάδρομος, dicebatur. Mart. li. 12. Puluereumq; fugax Hippodromon ungula pulſat. Plaut. in Ciſt. quo pacto eam ab Hippodromo uiderim herilem filiam noſtram ſuſtollere.

HIPPOLYTA, Amazonum regina, quam Hercules prælio uictam Theſeo dedit uxorem. Fuit etiam hoc nomine Acaſti Magneſiæ regis uxor, quæ Peleum, quòd libidini eius non paruiſſet, apud uirum accuſauit, tanquam ei uim inferre uoluiſſet.

HIPPOLYTVS, pen. cor. ἱππόλυτος, Theſei, & Hippolitæ Amazonis filius fuit: qui cum cœlibem ducens uitam ſeſe uenatu exerceret, & conſtanti animo ſperneret mulieres, à Phædra nouerca, abſente patre, amatus eſt: cuius turpi deſiderio cum obtemperare noluiſſet, illa apud uirum illum detulit, quòd ſibi uim inferre uoluiſſet. quamobrem cum uideret Hippolytus patrem, dolo nouercæ perſuaſum, de nece ſua cogitare, conſcenſo curru fugam arripuit. ſed dum phocæ, quæ tum forte in litus exierant, equorum & rotarum ſtrepitu perterritæ magno impetu ſe in mare præcipitarent, exterriti equi, fruſtra obluctante Hippolyto, currum per ſcopulos, & ſaxa traxerunt, iuuenemq; infelicem loris implicitũ in partes diſcerpſerunt. hunc poſtea Aeſculapius reuocauit ab inferis, & priſtinæ incolumitati reſtituit. Hippolytus uero, relicta terra Attica, in Italiam uenit, ne patris iram rurſus experiretur, & ſe Vrbium appellari iuſſit, quòd bis uir fuiſſet. Oppidum non procul à Roma ædificauit, quòd à nomine acceptæ coniugis, Ariciam appellauit. Sed hanc fabulam eſſe conſtat, ut inquit Plato in Cratylo.

HIPPOMANES, penul. corr. gen. neutr. ſecundum Priſcianum, ἱππομανὲς, ab equæ furore nomen habet, quaſi τῶν ἵππων μανία. quid autem ſignificet, non ſatis conuenit inter ſcriptores. Seruius ſcribit eſſe uirus, ex equarum inguinibus defluens quo tempore feruntur in amoris furorem, quod in humana uiſcera deſcendens, furorem facit. Virg. lib. 3. Georg. Hinc demum, hippomanes uero quod nomine dicunt Paſtores, lentum diſtillat ab inguine uirus. Sic C[illegible]um. libro 7. Curandum eſt, ut tam feminis, quàm admiſſarijs [illegible]ſiderantibus, coeundi ſiat poteſtas, quoniam id præcipue [illegible]rmentum, ſi prohibeas, libidinis extimulatur furijs. unde etiam ueneno inditum eſt nomen ἱππομανὲς, quòd equinæ cupidini ſimilem mortalibus amorem accendat. Pli. uero libr. 28. cap. 11. & libr. 8. cap. 42. aſſerit eſſe carunculam in fronte pulli equini, caricæ magnitudine, colore nigro: quam ſtatim edito partu mater è fronte dentibus conuellit. quòd ſi quis prius abſtulerit, pullum mater ad ubera non admittit. Virg. 4. Aen. Quæritur & naſcentis equi de fronte reuulſus, Et matri præreptus amor. Hac caruncula mulieres medicamenta componentes uettere homines feruntur in furorem.

HIPPONA, ἱππώνη, dea erat, quam ſtabularij maxime colebant, cuiuſq; effigies in ſtabulis locabatur. Apul. lib. 2. Metam. In ipſo meditullio Hipponæ deæ ſimulacrum reſidens ædiculæ, accurate corollis roſeis ornatum. Iuue. Sat. 8. Hipponam, & facies olida ad præſepia pictas.

HIPPONAX, ἱππώναξ, Iamborum poeta, tanta deformitate, & fœditate uultus, ut eius effigies à pictoribus quibuſdam publice propoſita fuerit deridenda. quamobrem indignatus Hipponax tam amare in illos eſt inuectus, ut aliquos ex ijs credatur compuliſſe

pulſiſſe ad ſuſpendium. Hic creditur inueniſſe Scazontem carminis Iambici genus, quod ab eius nomine Hipponacticum uocamus, ſiue Hipponacteum. Cic. in Ora. Hipponacteos effugere uix poſſumus: magna enim parte ex iambis noſtra conſtat oratio. Vide Pli. lib. 36. cap. 5. Hipponacteum præconium, pro inſami nota poſuit Cic. epiſt. lib. 7.

HIPPOPERAE, pen. pro. *Bolge, valigie, biſaccie*, ἱπποπήραι, dicuntur ſacculi, quibus equites neceſſaria itineri ſecum circunferunt. Sene. in epiſt. ad Lucil. M. Cato cenſorius canterio uehebatur, hipperis quidem impoſitis, ut ſecum utilia portaret. Hæ a Feſto uocantur Bulgæ, Galli Malas uocant.

HIRCOSVS, ſa, ſum, *Che ſente di becco*, τραγομάσχαλος, κινάβρώδης, qui hircum olet: hoc eſt, cuius alæ fœdum ſpirant odorem. Perſ. Sat. 3. Hic aliquis de gente hircoſa centurionum. Idem Sat. 5. Dixeris hæc inter hircoſos centuriones.

HIRQVITALLIRE, τραγίζειν, proprie de pueris dicitur, ſiue adoleſcentulis, qui iam pubeſcentes, uocem emittere incipiunt grauem & ſubraucam. quo tempore & pueros ipſos Hirquitallos appellant: ſiue quòd tum primum ſe Veneri initiantes, hircum incipiunt olere: ſiue quòd uocem edant grauiorem, hircinæque non diſsimilem.

HIRQVVS, per q, *Cantone dell'occhio*, κανθός, eſt angulus oculi. Vir. 3. Eclog. Tranſuerſa tuentibus hirquis. Tractum eſt ab oculis hircorum, qui ob libidinis ardorem, retortis in angulum oculis, capras oblique aſpiciunt. Vide Seruium in locum Virgil. iam citatum.

HIRCVS, ci, per c, *Becco, capro, caprone*, τράγος, dicitur caprarum admiſſarius, hoc eſt, caper, qui iam coire, & fœtere cœperit. Horat. Epod. 16. Ametq; ſalſa leuis hircus æquora. Plautus ad hominem tranſtulit immundum & libidinoſum. Plaut. in Aſin. Flagitium maximum feci miſer Propter operam illius improbi hirci edentuli. Mulgere hircos dicitur prouerbialiter, de re abſurda. Virg. 3. Eclog. Atque idem iungat uulpes, & mulgeat hircos. Hircus item dicitur alarum graueolentia, ad hirci animalis fœtorem accedens. Horat. Epod. 2. Grauis hirſutis cubat hircus in alis. Catullus etiam Caprum appellat. Valle ſub alarum trux habitare caper.

HIRCINVS, a, um, τραγικός, ab hirco formatum. Apul. Homo hircina libidine furens. Pli. li. 15. c. 17. In pellibus hircinis.

HIRNEA, æ, uaſis genus, quod Plau. in Amph. Circeam appellat. Cato de Re ruſt. c. 81. Inditio in hirneam fictilem.

HIRPIAE familiæ, in Faliſcorum agro fuerunt, quæ in ſacrificio annuo, quod fiebat in monte Soracte, ambulantes ſuper ambuſtam ſtruem lignorum non adurebantur. Pl. lib. 7. c. 2. Hi à Solino uocantur Hirpi.

HIRSVTVS, a, um, pe. pro. *Peloſo*, τριχώδης, λάσιος, piloſus, ſetoſus, horridus. Cic. de Nat. Animantes quædam hirſutæ ſpinis. Marti. lib. 10. Hirſutis ego cruribus geniſque, Os blæſum tibi, debiliſq; lingua eſt. Virg. 7. Eclog. Stant & iuniperi; & caſtaneæ hirſutæ. Quo in loco Virg. uocat caſtaneas hirſutas, quæ adhuc ſuis echinis includuntur. Plin. lib. 20. cap. 9. eius comparatiuum protulit: candidior ſatiua, & hirſutior. Ouid. 2. Triſt. Nihil eſt hirſutius illis. ubi pro inamœno accipitur.

HIRTVS, a, um, λάσιος, hirſutus. Virg. lib. 3. Georg. Hirtaſq; capellas. Pli. li. 31. c. 37. Hirtus ſetis maſculus marinus. Ouid. 10. Metam. Canities rigidis ſtetit hirta capillis. Col. li. 10. Talis humus ſepibus hirtis Claudatur. Hirta corpora, Pli. li. 7. c. 2. Hirtæ oues, Varr. de Re ruſt. li. 2. c. 2.

HIRVDO, pen. pro. huius hirudinis, *Sanguiſuga, ſanguettola*, βδέλλα, ſanguiſuga, ab hærendo carni dicta βδέλλα. Horat. de Arte Poet. Non miſſura cutem niſi plena cruoris hirudo. Hirudo ærarij, per tranſlationem, hoc eſt, exhauſtrix. Cic. ad Atti. li. 1. hirudo ærarij, miſera & ieiuna plebecula.

HIRVNDININVS, a, um, quod eſt hirundinis. ut, Hirundininus nidus apud Plaut. in Rud. Hirundininus ſanguis, Pli. li. 30. c. 14.

HIRVNDO, dinis, *La rondine*, χελιδών, auis notiſsima in tectis nidificans, ſub initium ueris ad nos tranſuolans. Vir. 4. Georg. Ante, Garrula quam tignis nidum ſuſpendat hirundo.

HISCO, cis, cere, *Aprirſi la bocca, aprirſi*, διαίρεσθαι τὸ στόμα. Demoſtheni, proprie eſt labra diducere, & loquendi gratia os aperire: unde etiam accipitur pro eo quod eſt, trepide, hæſitanter, & imperfecte pauca eloqui: quod Græci dicunt γρύζειν. Cic. 5. Philipp. Reſpondere ne ad hæc, aut omnino hiſcere audebis? Virg. 3. Aen. Raris turbatus uocibus hiſco. Dicitur tamen etiam de alijs quibuſuis rebus. Vnde terra etiam hiſcere, χαίνειν, dicitur, cum præ nimio æſtu aperitur, & rimas agit. Ouid. 6. Epiſt. Hiſcere nempe tibi terra roganda foret. Plaut. in Pſeu. Tace, ædes hiſcunt. hoc eſt, patefiunt, & aperiuntur. Inter Hiare & Hiſcere hoc intereſſe puto, quod Hiare, eſt patentem eſſe: Hiſcere uero, pateſcere, id eſt, patefieri. Quandoque Hiſcere accipitur pro hæſitare, & dubitare, χασμᾶσθαι. Næuius: Hiſcit: dubius eſt, quid agat. Dehiſco, & Fatiſco, ſuis locis.

HISPALIS, Bæticæ prouinciæ urbs clariſsima, Romanorum colonia. Pli. li. 3. c. 1. Hodie Siuilia dicitur.

HISPANIA, *Spagna*, ἰβηρία, regio Europæ, quæ à montibus Pyrenæis incipiens, per columnas Herculis circumiens, uſque in Borealem Oceanum protenditur. Decem millibus ſtadijs (ut Appianus ſcribit) eius latitudo commenſuratur. Longitudo prorſus eadem eſſe uidetur. Terra, frumenti, uini, olei, auri, gemmarum, metallorumque ferax. Ex qua etiam bellicoſiſsimi uiri, ac uelociſsimi equi procreantur. Refert Varro, in Hiſpanijs equas credi ex uento concipere, quòd equos habeat hæc regio curſu tam ueloces, ut merito ex uentis concepti ferantur. Cice. Atti. Ex duæ Hiſpaniæ. Diuiditur autem omnis Hiſpania, teſte Pli. lib. 3. ca. 1. 2. & 3. in Citeriorem, & Vlteriorem. Vlterior rurſus ſecatur in duas partes, in Bæticam, quæ hodie Granata dicitur, & Luſitaniã, quam uocant Portugalliam, quæ Ana fluuio à Bætica diſtinguitur. Vlterioris Hiſpaniæ cõuentus erant quatuor. Gaditanus, Cordubenſis, Aſtrigitanus, & Hiſpalenſis. Citerior autem Hiſpania, quæ & Tarraconenſis dicebatur, in ſeptem diuidebatur conuentus: quos uide apud Plinium. Hodie diuiditur in quinque regna: Caſtellam, quæ cum Legione permiſta, unũ efficit regnum, Gallæciam, Cathaloniam, Arragoniam, & Nauarram. Omnis autem Hiſpania ab Ibero fluuio primum dicta fuit Iberia: poſtea ab Heſpero Atlantis fratre, ſiue (ut alij malunt) ab Heſpero ſtella luciſsima quæ ueſpertino tempore in Occidente apparet, ſolem ſubſequens, uocata eſt Heſperia, ultimo uero ab Hiſpali urbe, ad fretum Atlanticum ſita, quem hodie Sibiliam uocant, dicta fuit Hiſpalia: unaq; deinde littera immutata, Hiſpania. Vnde

HISPANIENSES, & Hiſpanus fiunt: ſicut à Sicilia Siculus, & Siciliẽſis: à Corintho, Corinthus, & Corinthienſis. Sed qui in Hiſpania natus eſt, Hiſpanus, ἴβηρ, dicitur: Hiſpanienſis, ἰβηρικός, qui alibi ortus in Hiſpania uerſatur: hoc eſt, qui licet in Hiſpania ſit, non tamen in ea natus eſt. Vnde Hiſpaniẽſes uocamus negociatores, qui in Hiſpania negociantur. Sic Hiſpanienſem exercitum uocabant Romani, qui in Hiſpania militabat. Cice. de Nat. Aeſtus maritimi Hiſpanienſes, uel Britannici: Pli. lib. 13. Cæſar Hiſpanienſi triumpho Chium, & Falernum dedit: cum in Hiſpania bellum aduerſus Romanos, non Hiſpanos geſſerit.

HISPIDVS, da, dum, pen. corr. *Peloſo, aſpero*, λάσιος, δασύς, hirſutus, aſper, ſetoſus, horridus. Virg. Cui laterum tenus hiſpida nanti Frons hominem præfert. Pl. lib. 16. Continentur hiſpido calyce. Hiſpidus aſpectus, apud eundem. lib. 22. c. 6.

HISPIDOSVS, a, um, λάσιος, τριχώδης, idem quod hiſpidus. Catul. Non dico pueris, ſed hiſpidoſis.

HISTER, ὑποκριτής, Hetruſcorum lingua dicebatur Ludio. Auctor Liu. lib. 7. ab urbe. Vide Hiſtrio.

HISTORIA, ſtoriæ, *Hiſtoria*, ἱστορία, Latine narratio, & rerum geſtarum expoſitio. proprie tamen eſt earum rerum, quibus gerendis interfuit is, qui eas narrat. unde nomen habet, ἀπὸ τοῦ ἱστορεῖν, quod ſpectare, uel cognoſcere ſignificat. Plaut. in Menech. Quin nos hinc domum redimus: niſi ſi hiſtoriam ſcripturi ſumus. Cice. 4. Acad. Sane doctum hominem, ut indicat ipſius hiſtoria, ſcripta Græce. Accipitur etiam latius nomen hiſtoriæ, ut non ſolum de narratione rei geſtæ dicatur, uerum etiam de quauis interpretatione ſeu expoſitione. Vnde Plin. opus ſuum ad D. Veſpaſianum, de Naturali hiſtoria inſcripſit. Hiſtoriam Cicero alijs uocabulis uocat, memoriam publicam, memoriam rerum, commemorationem antiquitatis, monumenta rerum ueterum, monumenta temporum, locorum, hominum, rerum geſtarum, omnium ſecretorum memoriam.

HISTORIALIS, hiſtoriale, quod ad hiſtoriam ſpectat. Plin. libro 16. cap. 33.

HISTORICVS, *Hiſtorico*, ἱστοριογράφος, hiſtoriarum ſcriptor. Cic. pro Mur. Tua nobilitas hominibus litteratis, & hiſtoricis eſt notior, populo, & ſuffragatoribus obſcurior. Hiſtoricus, a, um, ἱστορικός, quod hiſtoriæ proprium eſt: ut Fides hiſtorica. Ouid. 3. Amor. Obligat hiſtorica nec ſua uerba fide. Hiſtoricum ſcribendi genus, Cic. de Clar. Orat.

HISTRICVS, ca, cum, pen. corr. ὑποκριτικός, quod ad hiſtrionem, hoc eſt, ad hiſtrionem pertinet. Plaut. in Pœn. Imperator hiſtricus. Hinc formauit diminutiuum Hiero. contra Ruf. hiſtricalæ, & ludicræ mentis hominem.

HISTRIO, onis, & Hiſtriones, *Hiſtrioni, che recitano le comedie*, ὑποκριταί, μῖμοι, artifices ludiones, qui perſonati in ſcenis fabulas agũt, ab Hiſtria regione, ex qua primum ueniſſe, indeq; nomen ſortitos eſſe, aſſerit Feſt. cui tamen refragantur Liuius, Valeriuſque, ſcribentes nomen hiſtrionis fuiſſe inditum, quia Hiſter Tuſco uerbo ludio uocabatur. Cic. 4. Tuſc. Aguntur iſta ab oratore quidem melius, quàm ab ullo hiſtrione. Idem de Orat. Roſcius, & Aeſopus, hiſtriones clari.

HISTRIONALIS, le, *Ciò che ad Hiſtrione ſi conuiene*, ὑποκριτικός, ad hiſtrionem pertinens: ut, Studium hiſtrionale. Cice. de Orat. Vt laſciuia uerborum hiſtrionales modos exprimant.

HISTRIONIA, niæ, uel Hiſtrionica, æ, ὑποκριτική, ars hiſtrionum. Plaut. in Amph. Iouem facere hiſtrioniam.

HISTRIONICVS,

Histrionicvs,ca,cũ,ὑποκριτικὸς,quod eſt hiſtrionis, ſeu quod ad hiſtrionem pertinet.

Hivlco,as, *Aprire,fendere*,χίζω,διαχίζω,χασμώδη ποιῶ, aperio, findo,hiulcum facio.Catul.Aeſtus hiulcat agros.

Hivlce,aduerb.Cic.de Orat. Ex quo ſic locutum eſſe eius patrem iudico,non uaſte,non hiulce,ſed preſſe,& æqualiter.

Hivlcvs,a,um, *Feſſo,aperto*, χασμώδης, fiſſus, fatiſcens. Virg.2. Georg.Hoc ubi hiulca ſiti findit Canis æſtifer arua. Per tranſlationem etiam orationem dicimus hiulcam, quæ male cohæret. Cice.de Orat. Nec aſper uerborum concurſus ſit, neve hiulcus. Diomedes Hiulcos uerſus appellat exiles, & quaſi in media parte hiantes.

H ANTE O

Hoc, *Queſto*, τοῦτο, pronomen demonſtratiuum neutri generis cuius maſculinum eſt Hic. Virg.4.Aenei. Hoc illud Germana fuit? Migrat interdum in aduerbium, idemque ſignificat quod Huc. Virg.8.Aene. Hoc tunc ignipotens cælo deſcendit ab alto. Sic enim legit Priſcianus.Cic.Epi.Hoc ſcribo parcius.

Hodie, *Hoggi,hoggidi*,σήμερον,καὶ τήμερον ἀττικῶς,hoc die. Cice. 3. Verr. Nonæ ſunt hodie Sextiles: hora nona conuenire cœpimus. Accipitur item pro nunc, ſiue hoc tempore, ſiue hac ætate. Terent. in Eunuc. O populares, ecquis me uiuit hodie fortunatior? Cice.pro Domo ſua:Hodieq; Volaterrani fruuntur nobiſcum ſimul hac ciuitate. Hinc

Hodiernvs,a,um:ut,hodiernus dies, ἡ τήμερον ἡμέρα, Cicero in Catil.

Holocavstvm,uictima,quæ,detractis extis,integra aræ imponebatur: παρὰ τὸ ὅλον καίεσθαι,quòd totum crematetur.

Holophanta, qui ob conſuenda mendacia uili conducitur mercede. Plaut. Curcul. Holophantam, an ſycophantam hunc dicam, neſcio.

Holoserica vestis, uel ſubſtantiue Holoſerica, orum, *Veſta tutta di ſeta*,ὁλοσηρικὴ, genus ueſtis, quæ tota ex ſerico conſtabat, nulla alia materia admiſta qua primus,teſte Lampridio uſus eſt Heliogabalus. Tacitus autem Imperator holoſericæ ueſtis uſum uiris omnibus interdixit. Quàm rarus autem fuerit apud ueteres holoſerici uſus, quantaq; eius caritas, docet Vopiſcus in Aureliano his uerbis: Veſtem holoſericam neque ipſe in ueſtiario ſuo habuit,neque alteri utendam permiſit.Et cum ab eo uxor ſua peteret,ut unico pallio blatteo ſerico uteretur, ille reſpondit, Abſit ut auro fila penſentur.libra enim auri tunc libra ſerici fuit. Hactenus ille. Sericæ autem ueſtes à Seribus Indiæ populis ſunt appellatæ, apud quos uermiculus exiguus,qui σὴρ appellatur,conficit molliorem illam lanam, quam Sericum appellamus: quod uermiculi genus,antea orbi noſtro ignotum, à monachis quibuſdam è Serinda, Indorum urbe, ad Iuſtinianum Imperatorem allatum,hodie per omnem Europam ſparſum eſt.De uermiculi huius natura,uide plura apud Bayſium.

Homeromastix,ὁμηρομάστιξ,cognomen Zoili cuiuſdam, qui co non ſolum nomine innotuit,quòd præſtantiſſimum poetarum omnium Homerum,libris aduerſus eum editis, auſus fuerit inſciciæ arguere:quos libros cum Ptolemæo Aegypti regi obtuliſſet,rex, tum quidem diſſimulata indignatione, quam ex hominis impudentia conceperat, poſt aliquot dies pecuniæ aliquid petenti, qua inopiam ſubleuaret,Mirum (inquit) te inopia premi, qui multo Homero es doctior, cum ille, qui ante annos mille fato functus eſt, etiam hodie tot hominum millia paſcat. Tandem parricidij accuſatus, iuſſu regis in crucem ſublatus eſt. Dictus Homeromaſtix quaſi Homeri flagellum: μάστιξ enim Græcis flagellum. Vnde & Comici uerberones Maſtigias identidem appellant. Extenditur & latius Homeromaſtigos appellatio, ut omnibus plane detractoribus accommodetur,qui inſatiabili reprehendendi libidine optima quæque lacerant. Plin.in Proœ.operis: Vt obiter caueã iſtos Homeromaſtigas. Sic Virgiliomaſtix, Virgilij reprehenſor;& Ciceromaſtix quo nomine Licinius eum librum inſcripſit, quem in Ciceronem edidit,teſte Gellio lib.17.cap.1.

Homervs,ri,pen.pro. Ὅμηρος,nomen poetæ Græci excellentiſſimi,qui fuit ante Romam conditam annis circiter centum ſexaginta, ut Cornelius Nepos in libris Chronicorum tradit. Hic fuit cæcus,& ob id Homeri nomen ſortitus eſt, cum prius Meleſigenes diceretur, quòd ad Meletem fluuium natus eſſet. Cumæi nanque & Iones captos oculis ὁμήρους appellant, quòd humeris,id eſt, itineris ducibus,egeant. Hinc Cæcutiens Mæonius nuncupatur, à Martiano lib.1.de Nup.Philologiæ. Petrarcha in Bucol.Cæcumq; ſenem, ſed multa uidentem. De patria eius nihil certi traditur:fecit enim nominis eius claritas,ut, quem uiuũ, rebusque omnibus egentem, nemo agnouerit,nunc multæ Græciæ urbes certatim ſibi uendicent,adeo ut quibus potiſſimum credere debeamus,non facile fuerit diſcernere. Quod etiam teſtatur Cice.pro Archia: Homerum (inquit) Colophonij ciuem dicunt eſſe ſuum, Chij ſuum uendicant, Salaminij repetunt: Smyrnæi uero ſuum eſſe confirmant:multi præterea pugnant inter ſe. Extat ea de re diſtichon Græcum apud Gell.li.3.c.11.

Ἑπτὰ πόλεις διερίζουσι περὶ ῥίζαν Ὁμήρου,
Σμύρνα,Ῥόδος,Κολοφὼν,Σαλαμὶν,Χίος,Ἄργος,Ἀθῆναι.

Reliquam eius uitam breuitatis cauſſa hic prætermittimus:quam qui latius noſſe cupit,Herodotum adeat,& Plutarchum.

Homicida,dæ,p.p. *Homicida,micidiale*,ἀνδροφόνος, qui hominem necat.Cic.2.Phil.Fateor eos plus quam ſicarios, plus quàm homicidas,plus quam parricidas eſſe. Interdum cum laude dicitur, pro uiro forti,qui multos in bello occiderit. unde Horatius Homicidam Hectorem dixit.

Homicidivm,dij *Homicidio*,ἀνδροφονία,μιαιφονία. hominis necatio. Quinctil. libr.5.cap.9. & Val. Max.lib. 1.cap.5. & Plin. lib.18.cap.3.

Homilia,ὁμιλία.Græcis colloquium, & cœtum ſignificat: unde etiam concionem,ſiue orationem,quæ in cœtu habetur, ſcriptores Eccleſiaſtici Homiliam uocant.

Homiliaticvs,deduxit Hieronymus ad Heraclium.

Homo,inis, *Huomo*,ἄνθρωπος, ab humo dictus, ut Varroni placet, Cicero de Legibus. Animal hoc prouidum,ſagax,multiplex,acutum,memor,plenum rationis,& cõſilij, quem uocamus hominẽ, præclara quadam conditione generatum eſſe a ſupremo deo. Idẽ 3.Offi. Homo rationis eſt particeps,per quam conſequentia cernit,principia & cauſſas rerum uidet. Idem 2.de Nat.Deo.Homo ortus eſt ad mundum contemplandũ & mirandum.Et paulo poſt: Deus homines humo excitatos, celſos & erectos conſtituit, ut Deorum cognitionem cælum intuentes capere poſſent. Ouid.4. Metam.Pronaque cum ſpectent animalia cetera terram, Os homini ſublime dedit,cælumq; tueri Iuſſit, & erectos ad ſydera tollere uultus. Homo autem utrunque ſexum complectitur, tam uirum,quam feminam. Plau.in Ciſt. Metus utrobique me agitat,illos hominis miſeræ miſereri.Sulpicius ad Cic. epiſt. Fam.quæ ſi hoc tempore non ſuum diem obijſſet, paucis poſt annis tamen erat ei moriendum,quoniam homo nata fuerat.

Homoeomeria,ὁμοιομέρεια,ſimilitudo partium. Lucr.li.1. Hinc & Anaxagoræ ſcrutemur homœomeriam. Seruius ſuper illud Virg.4.Aeneid.Exoriare aliquis noſtris ex oſſibus ultor. Secundum,inquit,Anaxagoram,qui dicit homœomeriam. id eſt, omnium membrorum ſimilitudinem eſſe in rebus creandis:id eſt,ex oſſibus,ex ſanguine,ex medullis, nam omnia pro parte ſui tranſeunt in procreationem. Homœomeria item appellatur, cum partes eandem rationem,atque idem nomen cum toto obtinent. ſic terram uel aquam ὁμοιομερῆ eſſe dicimus, quòd quamuis exiguã terræ aquæve partem,terram aut aquam appellemus.Sic etiam à Medicis in corpore animalis partes illæ minimæ ὁμοιομερεῖς appellantur,quas nos ſimilares nominamus:quales ſunt caro,os,cartilago,& eiuſmodi.

Homonymon,pen.cor.eiuſdem nominis.proprie enim Homonyma dicuntur res diuerſæ eodem appellatæ nomine: ut Taurus Aſiæ mons,& bos maſculus, eodem nomine, cum ſint res diuerſiſſimæ. Homonyma itaque dici poſſunt, quæ à grammaticis uocantur Aequiuoca.

Honestas,atis, *Honeſtà*,τὸ καλὸν,dignitas,decus,laus uirtute comparata. Cic.in Offi. In officio colendo ſita eſt honeſtas omnis, & in negligendo turpitudo. Idem pro Mur. Nolite eum ante partis honeſtatibus,atque omni dignitate priuare.

Honeste,aduerb. *Honeſtamente,honoreuolmente*,καλῶς, cum honore & dignitate. Terent.in Eunu.Honeſte quo modo hinc abeam, neſcio. Cic.de Amic.quamuis honeſte id facerent, uis tamen amicitiæ deſerere arguerentur.

Honestissimvs,ἐντιμότατος,honore pleniſſimus. Cic.Lent.is dies nobis honeſtiſſimus fuit in ſenatu.

Honesto,ſtas, *Fare honore,honorare*,ἐπικοσμῶ,τιμάω, decoro, honore afficio. Plau.Capt.Ne me ſecus honore honeſtes,quam ego te,cum ſeruiebas mihi. Cic.1.Offic.Nec domo dominus, ſed domino domus honeſtanda eſt. Saluſt.in Catil.Indignos homines honore honeſtatos uidebam.Cohoneſto,cum alijs honeſto, συνεπικοσμῶ. Cice.Brut. Quos cohoneſtatis, ſi reſp.municipum tuo ſtudio,& diligentia bene adminiſtrata erit. Dehoneſto, contrarium ſuo ſimplici.

Honestvm,ſti, *Ciò che è honeſto,uirtù,honeſtà*,τὸ καλὸν,uirtutẽ,probitatemque ſignificat, quo cauetur, ne quid indecore, libidinoſe, turpiter fiat,cogitetur ve. Quinct.li.2.c.4. Iuſtum, pium, religioſum,ceteraq; his ſimilia honeſto complectimur.

Honestvs, a, um, *Honoreuole,degno,honeſto*,σεμνὸς,ἔντιμος,σεβάσμιος, honore & dignitate plenus. Saluſt. in Iugurth. Quibus omnia honeſta,atque inhoneſta uendere mos erat. Item pulcher,καλὸς,ἀστεῖος. Terent.in Eunuc. Ita me dij ament,honeſtus eſt. Sic etiam Inhoneſtus, modo turpis, id eſt honoris expers. Cic.pro domo:Atilium hominem turpiſſimum,atque inhoneſtiſſimum iudicares. Modo deformis. Terent. Eunuc. Illumne, obſecro,inhoneſtum ſenem,& mulierem?

Honor,oris,& Honos, *Honore,ornamento*,τιμὴ, reuerentia, quam alicui exhibemus in uirtutis teſtimonium. Cice.pro Cœlio: Nemini unquam præſenti Puteolani maiores honores habuerunt.

Accipitur

Accipitur & pro magiſtratu. Idem de Cla. Orat. Honos eſt præmium uirtutis, iudicio ſtudioq; ciuium delatum ad aliquem. Aliquando pro pulchritudine. Virg. lib. 1. Et lætos oculis afflarat honores. Aliquando pro cultura obſeruantiaq;. Idem libr. 6. Semper honore meo, ſemper celebrabere donis. Inuenitur & pro ipſis ſacrificijs, uel odoribus, quos ueteres Dijs ſuis accendebant. Virg. 1. Aeneid. Aut ſupplex aris imponat honores? Aliquando pro præmio, ut apud eundem: Ipſis præcipue ductoribus addit honores. Mortis honos, id eſt ſepultura: ut, Cernit ibi mœſtos, & mortis honore carentes. Aliquando pro amore. Idem 11. Aene. Si quis amatæ Tangit honos animum. Honorem præfari dicimur, cum rem aliquam turpem dicturi, paucula uerba præmittimus, quibus turpitudinis ueniam à præſentibus precamur. Cice. Pæto: Si dicimus, ille patrem ſtrangulauit, honorem non præfamur: ſin de Aurelia aliquid, honos præfandus eſt. Pro eodem etiam dicimus, Habere honorem auribus. Curtius lib. 5. ad ultimum opus (honos auribus ſit habitus) ima corporis uelamenta proijciunt.

HONORABILIS, le, *Degno d'honore*, ἔντιμος, ἀξιότιμος, honore dignus. Liu. 4. ab urbe: uerendum magis, quàm honorabilẽ faciant.

HONORARIVM, rij, γεράσιον, donum erat, teſte Budæo, quod conſulibus olim in prouincias aduenientibus honoris loco dabatur. qualis hodie principibus ſuas primum urbes ingreſſis porrigi, ueluti bene ominandi gratia, ſolent. Honorarium ob id dictum, quòd honoris cauſſa dabatur, non tanquam debitum exigebatur. Cice. in Piſ. Qui modus tibi fuit frumenti æſtimandi, qui honorarij? ſi quidem poteſt ui, & metu extortum honorarium nominari. Eſt etiam Honorarium apud Iuriſconſultos munus, quod patronis dabatur à clientibus. olim enim patroni non exigebant officij ſui mercedem, clientes tamen, ne accepti beneficij immemores uiderentur, patronis ſuis munus aliquod offerebant, quod honorarium uocabant, eo quod magis ad honorandum patronum, quàm ad mercedis ſatisfactionem ſoleat offerri.

HONORARIVS, a, um, γεράσιος, quod ad honorem pertinet: ut Ius honorarium, id eſt Prætorium, ab honore Prætorum. Honorarius arbiter dicitur, quem honoris cauſſa utraque pars ſummum facit ſuæ cauſſæ & controuerſiæ iudicem. Cice. 5. Tuſc. Quorum controuerſiam ſolebat tanquam honorarius arbiter iudicare Carneades. Ludi honorarij, quos antiqui Liberalia dicebant, ut inquit Feſt. dicti honorarij, ab honore uidelicet eorum, qui munera ea populo edebant. Hinc

HONORARIVS TVMVLVS, κενοτάφιον, qui honoris cauſſa erigitur. Suet. in Claud. Cæſ.

HONORATE, *Honoratamente*, cum honore & dignitate. Cice. 11. Phil. Quàm honorate, quàm grauiter ſæpe in ſenatu prædicauerunt? Tacit. lib. 10. filium eius honorate cuſtodierunt.

HONORIFICE, honorate. Cic. 6. Verr. In curiam uenimus: honorifice ſane conſurgitur. Idem ad Cœlium: nunquam, niſi honorificentiſſime, Pompeium appellat.

HONORIFICO, as, *Honorare*, honore afficio. Lactant. lib. 7. Vt honorificent regem magnum.

HONORIFICVS, ca, cum, *Cio che fa honore*, τίμιος, quod honorẽ confert. Cic. Cœlio: Honorificus in me conſul fuit. Honorifica mentio alicuius, apud eundem ad Q. Fr.

HONORO, ras, pe. pro. *Honorare*, ἄγω ἐν τιμαῖς, honore afficio. Cic. 1. de Diuin. Amphiaraum ſic honorauit fama Græciæ, Deus ut haberetur. Honorare alias a Cicerone dicitur, Honorem habere alicui, Honeſtare, Honorem debitum alicui præſtare, Honore augere. Honore ampliſſimo ornare. Vnde Honoratus, qui in honore habetur, ἔντιμος. Cic. lib. 1. Offic. Dicendum eſt, qualem hominis honorati & principis domum placeat eſſe. Idem de Senec. Manent in claris, & honoratis uiris, Inhonoro, contrarium ſuo ſimplici.

HONORVS, ra, rum, τίμιος, decorus, honorificus. Tacit. libr. 3. quæ in Druſum, patrem Germanici, honora & magnifica Auguſtus feciſſet. Honora oratio, apud eundem libr. 3. Vnde inhonorus, ſine honore. Pli. lib. 5. cap. 30.

HOPLOMACHVS, is, qui ſcuto reliquiſq; armis inſtructus, in arenã deſcendit. nam ὅπλον apud Græcos modo ſcutum, modo omnia generaliter arma denotat, quæ pugnantibus uſui ſunt. Martia. lib. 8. Hoplomachus nunc es: fueras ophthalmicus ante.

HORA, ræ, *Hora*. ὥρα, apud ueteres accipitur pro cuiuſuis temporis parte: unde quattuor illæ anni partes, Ver, Aeſtas, Autumnus, & Hyems anni horæ dictæ ſunt. Hodie tamen magis accipimus pro æqualibus illis ſpatijs, in quæ dies diuiditur. Dictæ autem ſunt Horæ (ut Macrob. putat) à Sole. Aegyptij enim Solem uocabant Horum. Vnde etiam Horæ ab Ouid. Solis miniſtræ finguntur. Siue (ut alij malunt) ἀπὸ τοῦ ὅρου, quod terminum ſignificat, ſiue ab ὁρίζειν, quod eſt terminare, definire, uel diuidere. Sunt enim horæ, nihil aliud, quàm ſpatia quædam æqualia, in quæ dies diuiduntur. Alij malunt horas dictas, ἀπὸ τῆς οὔρας, quo uerbo urina ſignificatur. ferunt enim Hermetem Triſmegiſtum horas primũ obſeruaſſe ex urina ſacri cuiuſdam animalis, quod Serapi erat dicatum. nam cũ animaduerteret ab eo animali diei & noctis unius ſpacio, æqualibus interpoſitis interuallis, urinam duodecies emitti, placuit in totidem horas diem ciuilem diuidere: qui tamen poſtea duplicato numero in horas XXIIII. eſt diſtinctus. Terent. in Eunu. Dum hæc dicit, abijt hora. Cic. 6. Verr. Hora amplius iam in demoliendo ſigno permulti homines moliebantur. Hora etiã quandoque pro die accipitur. Cic. 3. in Verr. ut, cum horis noſtris nos eſſemus uſi, tu quadrageſimo poſt die reſponderes. Vbi Aſconius, Horas ſuas uocat uiginti dies, qui accuſatori dabantur ad accuſandum legitimi, totidemq; defenſori. Virg. 1. Georg. Nunquã te craſtina fallet Hora. Omnium horarum hominem, ueteres appellabant eum, qui ſerijs pariter ac iocis eſſet accommodatus, & qui cum aſſidue libeat conuiuere. atque ita appellatum Aſinium Pollionem, auctor eſt Fabius lib. 8. cap. 4. circa finem. Hora præterea Deæ cuiuſdam nomen erat apud Romanos, ita dicta ἀπὸ τῆς ὥρας, hoc eſt, à uenuſtate & pulchritudine, cui præeſſe putabatur. Hanc Romani putabant eſſe Herſiliam Romuli uxorem, quæ poſt Romuli apotheoſin in cælum tranſlata, pro Herſilia uocata eſt Hora. Ennius: Teq; Quirine pater ueneror, Horamq; Quirini. Apud Ouid. tamen in fine libr. 14. Metam legitur Ora, priore correpta. Priſcum (inquit) pariter cum corpore nomẽ Mutat, Oramq; uocat: quæ nunc Dea iuncta Quirino eſt.

HORAEVM, dicitur mel æſtiuum, ceteriq; omnes fructus, qui æſtate colliguntur, ἀπὸ τῆς ὥρας, hoc eſt, à pulchritudine, quòd fructus eo anni tempore collecti, pulchritudine & bonitate ceteris præſtent. Dicuntur & hoc nomine quædam ſalſamenta ex piſcibus confecta. Athenæus: Salſamentum horæum eſt, aut thynneum. in horæo macra pinguibus, in thynneo macris pinguia præferimus.

HORARIVM, rij, ſubſtantiuum, ὡρολογεῖον, eſt inſtrumentum quoduis, quo diei horas deprehendimus. Cenſorinus cap. de dieb. Naſica cenſor ex aqua fecit horarium.

HORARIVS, a, um, quod eſt unius horæ: unde Secretum horarium, dicitur ſecretum unius horæ: Suet. in Domit. Inter initia principatus quotidie ſecretum ſibi horarium ſumere ſolebat.

HORATIVS, ὁράτιος, poeta Venuſinus, Lyricorum & Satyrarũ ſcriptor, qui anno Imperij Auguſt. Cæſaris XXXIII. ætatis uero ſuæ LXIII. moriens, Auguſtum reliquit heredem, maxima pompa apud Mœcenatem in Exquilijs ſepultus. Ouid. Detinuit noſtras numeroſus Horatius aures.

HORCTVM, & Forctum, *Buono*, pro bono Veteres uſurparunt. Feſt.

HORDA, dæ, uacca prægnans, βοῦς ἐγκύμων, ἢ ἔγκυος, nam quæ ſterilis eſt, Taura appellatur. Varr. 2. de Re ruſt. cap. 5. Quæ ſterilis eſt uacca, Taura appellatur: quæ prægnans, Horda. Ouid. mutata aſpiratione in digamma Aeolicum pro eodem dixit Fordam, putatq; ne à ferendo deriuari. Forda ferens bos eſt fœcundaque dicta ferendo.

HORDEACEVS, cia, um, κρίθινος, ex materia hordei: ut, Panis hordeaceus. Pli. lib. 18. ca. 11.

HORDEARIVS, ria, rium, quod hordeo uiuit. Pli. lib. 18. ca. 7. Gladiatores cognomine hordearij uocabantur. Vnde æs hordearium ueteres dicebant, quod pro hordeo equiti dabatur. Feſt. Hordearia pruna. Plin. libr. 15. cap. 13. Hordearia appellata à comitatu frugis eius.

HORDEVM, dei, *Orzo*, κριθή, ab horrore, quoniam licet calamis altior frumento, quàm hordeo ſit: ariſta tamen mordacior eſt hordeo. Vel dicitur ab oriendi celeritate, quod ante omnia frumenta ſit aridum, aut certe ab antiquo adiectiuo Hordus, quod apud uetuſtiſſimos ſignificabat grauidum: pro quo poſteriores mutata aſpiratione in digamma Aeolicum dixerunt Fordus. Plin. lib. 18. cap. 7. Hordeum frugum omnium molliſſimum eſt: ſeri non ualet, niſi in ſoluta, & ſicca terra, ac niſi læta.

HORDICIA, orum, dicta ſunt ab antiquis ſacra, In quibus hoſtiæ hordæ, id eſt, prægnantes, immolabantur, κοιτοφόρος. Feſt.

HORIZON, huius horizontis, pen. pro. *Horizonte*, ὁρίζων, finitor uel terminator Latine dicitur, ἀπὸ τοῦ ὁρίζειν, quod eſt terminare. Eſt autem circulus, uel cæli terminus quodam circo deſignatus: qui ſuper terram uidetur, quem ſibi uniuſcuiuſque circumſcribit aſpectus. Centum & octoginta ſtadia non excedit acies contra uidentis. Vbicunque terrarum ſteteris, uideris tibi quandam cæli concluſionem uidere, quam Horizontem uocauerunt. Cic. 1. de Diuin. Cum illi orbes, qui cælum quaſi medium diuidunt, & aſpectum noſtrum definiunt, qui à Græcis ὁρίζοντες nominantur, à nobis finientes rectiſſime uocari poſſunt, uarietatẽ maximam habeant, aliiq; in alijs locis ſint: neceſſe eſt ortus, occaſuſq; ſiderum non fieri eodem tempore apud omnes.

HORNVS, na, num, *D'uno anno*. ἐπέτειος, à pronomine Hic, & Annus, idem eſt, quod huius anni, uel quod ad ætatem unius anni non exceſſit. Vnde Hornam frugem dicimus, quæ hoc anno prouenit. Acron uero Hornum, quod eſt unius anni dixit: ut res horna: id eſt, annua, uel noua. Propert. lib. 4. Illa dies agnis cædem denunciat hornis: id eſt, anniculis. At Porphyrio Hornum, huius anni expoſuit. Vnde ſuper illud Horatij in Epodo: Et horna dulci, uina

promens

promens dolio: Horna,inquit, uina dicuntur huius anni. Nonius uero, illius anni interpretatus eſt, & adducit. Lucil. libro.28 ita ſcribentem: Vtrum anno,aut horno te abſtuleris. Hornam meſſem, prouerbiali figura dixit Plaut. pro maximo emolumento. quaſi dicas, tantum lucri, quantum eo anno ſit prouenturum in agris. Vide Adagiorum librum.

Hornotinvs,a,um,*ὡρινὸς*,pen.cor.ſicut à diu Diutinus, huius, uel unius anni. Cic.5.Verr. Hæ litteræ hoc,quantum eſt ex Sicilia frumenti hornotini,exarauerunt. Cato de Re ruſt.c.17. Hornotinæ nuces uirides. Col.li.3. Plantas hornotinas.

Horologivm,gij,*Horologio,horiuolo,ὡρολογεῖον*, quaſi horarum ratio,inſtrumentum quo horæ deſignantur,quod olim Solarium dicebatur, quoniam in Sola tantum horarum ratio conſpiceretur. Apud antiquos enim erat concha hemicyclia, lineis debita proportione diſtincta,cui præ longus ex ære, aut ligno baculus Soli oppoſitus ſupereminebat,& eius umbra in lineas incidens horas oſtendebat. Quanquam & alia habuerunt Priſci horologia, quæ aquæ aut etiam arenulæ fluxu horas indicabant, quas ab aqua ſenſim defluente Clepſydras uocabant. Vide Pli.li.7.c.60. Cic. Tuſcul. Horologium mittam,& libros,ſi erit ſudum.

Horoscopvs,pi,pen. corr. à perſpectandis horis, ſignificat eam cæli partem, quæ hora qualibet ab inferiori hæmiſphærio ſurgit ab Oriente. Aſtrologi noſtri ſeculi Aſcendens appellant. Aug. libr.5. de Ciu. Si tam celeriter alter poſt alterum naſcitur, ut eadem pars horoſcopi maneat, paria cuncta quæro, quæ in nullis poſſunt geminis inueniri. Horoſcopus item id temporis momentum ſignificat, quo quiſque naſcitur, quaſi horæ inſpectionem,& notationem. Perſ. Saty.6. Geminos horoſcope Varo Producis genios. Eſt etiam Horoſcopus interdum adiectiuum:ut, Inſtrumenta horoſcopa,& Vaſa horoſcopa dicuntur,in quibus horæ dignoſcuntur. Pli.li.2.c.72.

Horrearivs,*ταμίας*,dicitur cuſtos uel exercitor horrei.

Horrendvs,a,um,*Horrendo,φρικτὸς*,timendus, abhominandus. Virg.3.Aen. Monſtrum horrendum,informe,ingens. Tibul. Ele.10.lib.1. Quis fuit horrendos primus qui protulit enſes? Cic. Tuſcul. Nihil habet mors, quod ſit horrendum.

Horreo,res,rui,*Hauer paura freddo,φρίττω*, horrorem habeo; proprie cum pili ſetæve in animante eriguntur. Verum quoniam hoc aliquando ex frigore fit, factum eſt,ut Horrere aliquando accipiatur pro frigere. Iuuen. Saty.1. Et horrenti tunicam non reddera ſeruo. Et quia frigus ſæpe à timore proficiſcitur, fit, ut Horreo accipiatur pro timeo. Virg.li.3.Georg. Nec uanos horret ſtrepitus. Liu.2.ab urb. Conſules nihil aliud, quàm ſuas uires, ſua arma,horrebant. Cic. Attic. Horrere mammas. Horrere item tremere ſignificat. Colum.lib.1.cap.4. frigoribus hyemis intolerabiliter horrent. Item aſperum eſſe: quoniam corpora quæ horrēt, aſpera redduntur. Virg.11.Aeneid. Tum late ferreus haſtis Horret ager. Similiter eſt ſtupere, mirari. Virg. lib.3. Horrendum, ac dictu uideo mirabile monſtrum. Conſtruitur hoc uerbum modo abſolute. Terent. in Eunuc. Totus horreo. Modo cum datiuo. Pli. in Paneg. fragilitatis humanæ uices horret. Modo cū ablatiuo mediante præpoſitione: ut apud Lactant. li.6. de mortis generibus horret animus recordari. Modo cum accuſatiuo. Virg. li.3. Geor. Aut impacatos à tergo horrebis Iberos. Abhorreo, Cohorreo, Exhorreo, Inhorreo,& Perhorreo, ſuis locis. Cice. Attic. Horrere minas alicuius.

Horresco,is,*φρικιῶμαι*, horridus fio: ut cum quis intrinſecus algorem ſeu tremorem in ſe citari & creſcere ſentit, pauore, ſtupore, aut febri inualeſcente. Cic. de Finib. Qui ſibi inſecto terrore mortis horreſcunt. Virg. libr.6. Horreſcit uiſu ſubito,cauſaſq; requirit. Plaut. in Aſin. Horreſcet ſaxo leæna, leges cum audiet. id eſt expaueſcet. Item contremiſcere. Virg. lib.3. Georg. Campiq; natantes Lenibus horreſcunt flabris. Aliquando habet poſt ſe accuſatiuum. Idem lib.3. Aeneid. Nec tu menſarum morſus horreſce futuros, id eſt expaueſce. Abhorreſco, Exhorreſco, Inhorreſco,& Perhorreſco, ſuis locis.

Horrevm,ei,*Granaio,σιτοδοχεῖον,σιτοφυλακεῖον*, ab horrore, quaſi horridum, propter aſperitatem ariſtarum. priſci enim fruges in ſuis ſpicis cum ariſtis in granarijs condebant. Varro ab hordeo tractum exiſtimat, quemadmodum à farre Farreum. Nam quemadmodum Farreum, dicitur locus, in quo reponitur far, ita Horreum locus hordeo aſſeruando accommodatus. Virg.1. Georg. Immenſæ ruperunt horrea meſſes. Non ſolum autem horreum accipitur pro loco deſtinato ad cuſtodiam frugum, ſed etiam rerum aliarum pretioſarum, ſepoſitarum ad quotidianum uſum: ut apud Apuleium in Metam. Iureconſulti Horrea frequenter uſurpant pro repoſitorijs mercium, & rerum pretioſarum. Cice. in Verr. Neque in ſegetibus, neque in areis, neque in horreis.

Horribilis,le,*φρικτὸς,φοβερὸς*, formidabilis. Ci. quod dictu horribile uidetur. Virg.4. Geor. Ignemq;, horribilemq; feram.

Horride,*Rozzamente,aſpramente*, aſpere,& inculte. Cice. in Orat. putant, qui horride, inculteq; dicat, eum ſolum Attice dicere.

Horriditas, atis, horror, *φρίκη*, Næuij. Omnia mihi horriditati erant maximæ.

Horridvlvs,la,lum, dimin. idem quod ſubhorridus, id eſt parum bene cultus. Perſius: Scis comitem horridulum trita donare lacerna. Cic. ad Atti. li.2. Illa tua horridula mihi, atque incompta uiſa ſunt. Sic in Orat. Horridulæ orationes.

Horridvs,da,dum,*Horrido,aſpro,peloſo,δασὺς, λάσιος*, hiſpidus, aſper. Virg.4. Aeneid. Glacie riget horrida barba. Interdum pro inculto,& ornato. Terent. in Phorm. Capillus paſſus, nudus pes, ipſa horrida. Per tranſlationem oratio dicitur horrida, quæ dura eſt, aſpera,& ieiuna. Et horridus, *φρικτὸς*, timendus. Virg.3. Aeneid. Horridus in iaculis. Horrido contrarium eſt Nitens, uel Nitidum. Cice.3. de Orat. Ita de horridis rebus nitida, de ieiunis plena eſt oratio tua.

Horrifer,ra,rum, horrorem incutiens. Cic. Ora. Horriferum portentum. Ouid. 1. Metamor. Septemque triones Horrifer inuaſit Boreas.

Horrifico,cas,*φρικόω*, horrorem incutio. Virg.4. Aeneid. Terribili monitu horrificant.

Horrificvs,ca,cum,*φρικοποιὸς*, quod horrorem facit, ut Horrificum bellum, apud Cic. pro Domo. Virg.3. Aene. At ſubitæ horrifico lapſu de montibus adſunt Harpiæ.

Horripilo,as,pen. cor. horridiore, aſperioreq; pilo fruticare. Apul. lib.3. Aures immodicis horripilant actibus.

Horrisonvs, na, num, *Che ha ſuono horrido, terribile, φρικτοῦχος*, quod horridum ſonum habet, ut, Horriſonus fremitus. Virg.9. Aen. Cic.2. Tuſc. Horriſonum fretum.

Horror,roris,*Tremore, horrore, freddo, battimento di cuore, φρίκη*, tremor, proprie cum totum corpus uel frigore, uel pauore intremiſcit,& ſuccuſſatur. Celſ. lib.3. cap.3. Frigus uoco, ubi extremæ partes membrorum inalgeſcunt: horrorem, ubi totum corpus intremiſcit. Cice. Dij immortales, qui me horror Perfudit: Virg.3. Aeneid. Mihi frigidus horror Membra quatit. Idem 4. Aeneid. Arrectæque horrore comæ. Refertur & ad toruitatem aſpectus. Apul. Quem cum aſpexiſſet, horrore hominis deterritus, ſtatim receſſit. Quandoque ad uenerationem pro metu illo, qui ex religione incutitur. Virg.1. Aene. Horrentiq; atrum nemus imminet umbra. Lucanus: Arboribus ſuus horror ineſt.

Horsvm,*δεῦρο*, uerſus hunc locum: Ter. Hec. horſum pergunt.

Hortatio,onis,*προτροπή*, hortandi actus. Cice.5. de Finib. mihi grata eſt hortatio tua.

Hortator, oris, *προτρεπτικὸς*, qui hortatur, & ſuadet, ut aliquid fiat. Cice. pro Sext. Roſc. iſto hortatore ad Syllam legati non adierunt.

Hortativvs,a,um, *προτρεπτικὸς*, adhortationi accommodatus. Quinct. Hæc ad hortatiuum genus maxime pertinent.

Hortatvs,us,*Eſſortatione, προτροπή*, adhortatio. Cic. pro Archia: hæc uox huius hortatu, præceptiſq; confirmata, nonnullis aliquādo ſaluti ſunt. Pli. lib.13. cap.1.

Hortamen,inis,& Hortamentum,ti, idem, *προτροπή*. Liu.10. ab urb. Decij euentus, ingens hortamen ad omnia pro repub. audenda. Idem lib. Pugnatum in conſpectu parentum, coniugumq;, ac liberorum: quæ magna etiam abſentibus hortamenta animi.

Hortensis, & hoc Hortenſe, *κηπαῖος*, quod in horto naſcitur. Pli. li.19. c.10. Morbos hortenſia quoque ſentiunt.

Hortansivs,a,um, *κηπαῖος*, hortenſis. Pli. li.19. c.8. Beta hortēſiorum leuiſſima eſt. Idem lib.22. cap.24.

Hortensivs, cui Quinto fuit prænomen, Romanus orator, qui in foro Romano cauſſarum rex ob eloquentiam dictus eſt: licet eius ſcripta infra famam fuerint. De quo Cice. in Bruto ſic Primum memoria tanta, quantam in uiro cognouiſſe me arbitror, ut quæ ſecum commentatus eſſet, ea ſine ſcripto uerbis eiſdem redderet, quibus cogitaſſet.

Hortor,aris,*Confortare, eſſortare, προτρέπομαι, παρακαλῶ*, eſt uerbis quempiam ad aliquid faciendum impellere, uel conſilium dare ad rem aliquam aggrediendam. Et differt à Moneo, quia monemus auctoritate & conſilio: hortamur rationibus & precibus, etiam plerunque blandiendo. Cic. de Pro. Hortari milites ad laudem. Terent. in Hecy. Te ſedulo & moneo, & hortor, ne cuiuſquam miſereat. Cic. ad Lentulum: Pompeium & hortari, & orare, ut magnam infamiam fugiat, non deſiſtimus. Hortari paſſiue. Tacit. libro.6. Sententiam expromere, qua hortaretur Claudius Octauiam deſpondere Domitio.

Hortvlvs, li, *Horticello, giardinetto, κηπίον*, diminut. eſt ab Hortus. Plin. libr.35. cap.5. Erat Protogenes in ſuburbano hortulo ſuo. Cice.1. de Nat. Deo. Democriti fontibus Epicurus hortulos ſuos irrigauit.

Hortvs, horti, *Horto, giardino, κῆπος*, eſt locus in agro, ſiue etiam in urbe, in quo arbores, & olea oriuntur. Horat.2. Serm. Saty.4. Irriguo nihil eſt elutius horto. Cice.13. Philipp. In hortos paternos immigrauit. Apud ueteres accipiebatur pro uilla, quòd in illis uiri ad bella orirentur. Pli. lib.19. cap.4. In xii. tabulis legum noſtrarum nuſquā nominatur Villa: ſemper in ſignificatione ea Hortus: in horti uero Heredium. Feſt. Hortum apud antiquos

tiquos omnis uilla dicebatur, quòd ibi, qui arma capere poſſent, orirentur. conſtat itaque, ſi etymologiæ rationem ſpectemus, ſcribendum eſſe Ortus ſine aſpiratione: fecit tamen receptus à doctioribus uſus, ut aſpiretur, ad differentiam fortaſſis participij Ortus, uel nominis quartæ inflexionis. utcunque tamen quis ſcribat, non multum peccauerit. Valla lib. 3. cap. 9. ponit differentiam inter Hortum in ſingulari numero, & Hortos, in plurali, ut Hortus dicatur, ubi olera naſcuntur. hoc eſt, herbæ ſatiuæ, quibus ueſcimur: Horti uero, qui arboribus conſiti ſunt, & uoluptatis cauſſa comparati. unde in ſuperiori dicendum putat Vnum hortum, Duos aut tres hortos: in poſteriore uero, per numeros diſtributiuos loqui præcipit, ut ſcilicet Vnos, binos, ternos, quaternos dicamus. hæc tamen differentia etſi frequentius uera eſt, non ſemper tamen obſeruatur. Teſtimonia uide apud Vallam loco iam citato. Horti penſiles, qui ſupra ædificia facti, uel ſupra columnas erecti pendent. Pli. lib. 36. ca. 14.

Horula, pen. cor. diminut. hora parua, ὡρίον.

Horus, Iſidis filius, quem cum illa amiſiſſet, uerita ne illi obueniret, quod Oſiri patri acciderat, multum fleuit: ſed eo inuento, mœrorem in lætitiam conuertit. Horus præterea ab Aegyptijs uocatur Sol, unde & Horas dictas putat Macrob.

Hospes, itis, gen. communis. Albergatore, foreſtiere. καταλύτης, ξένος, dicitur qui, quæve alterum hoſpitio ſuſcipit, uel ab eo excipitur. proprie autem dicuntur Hoſpites amici diuerſarum patriarum, qui ſe mutuo recipiunt, cum alter in alterius patria peregrinus eſt. Ouid. lib. 1. Metam. Non hoſpes ab hoſpite tutus. Cice. pro Deiotaro: Per dextram iſtam, quam hoſpes hoſpiti porrexiſti. Hoſpes item pro peregrino accipitur. Cic. Acad. 1. Nam nos in noſtra urbe peregrinantes, errantes, tanquam hoſpites, tui libri quaſi domum deduxerunt. Sunt qui putent hoc nomen eſſe omnis generis, quòd in numero plurali interdum legamus neutrum genus Hoſpita, ut apud Virg. 3. Aeneid. Quo tutior hoſpita luſtres Aequora. Sed uerìſimilius eſt, hoc eſſe ab adiectiuo Hoſpitus, a, um, cuius etiam femininum ſæpius inuenitur in ſingulari numero: ut Auis hoſpita, apud Statium 1. Achil. & Nauis hoſpita apud Ouid. 1. Faſt. & Terra hoſpita apud Virg. 3. Aene. Inhoſpitus, a, um, ſuo loco.

Hospita, tæ, ξενοδόχη, ξένη, quæ aliquem hoſpitio excipit, aut ab alio excipitur. Cic. 4. Verr. Eum multo magis figura & lineamenta hoſpitæ delectabant. Accipitur & pro peregrina. Terent. in And. Huiuſce propter conſuetudinem hoſpitæ.

Hospitalis, & hoc Hoſpitale, ξενικός, adiectiuum: quod eſt hoſpitis, ſiue quod ad hoſpitem pertinet. Liu. lib. 1. Cum in hoſpitale cubiculum deductus eſſet. Et libr. 2. Multos Romæ hoſpitum, ubiq; charitas tenuit. Accipitur item Hoſpitalis, pro liberali & facili ad ſuſcipiendum hoſpites hoſpitio, qui & Genialis dicitur ξένιος, φιλόξενος. Cic. 3. Verr. hoſpitaliſſimus; amiciſſimusque noſtrorum hominum exiſtimatus. Hoſpitalis Deus, ξένιος, dictus eſt Iuppiter, quòd in eius tutela hoſpites eſſe credebantur. Inhoſpitalis, ἄξενος, auarus, cuius domus hoſpitibus non patet. Item Locus inhoſpitalis, ad quem hoſpitibus non patet acceſſus.

Hospitalitas, atis, φιλοξενία, facilitas in excipiendis hoſpitibus. Cic. 2. Offic. Recte à Theophraſto laudata hoſpitalitas.

Hospitaliter, benigne, liberaliter. Liu. 1. ab urbe: Inuitati hoſpitaliter per domos. Idem lib. 6. uocari eos hoſpitaliter magis, quàm hoſtiliter iuſſere.

Hospitium, tij, Hoſpitale, alloggiamento, hoſpitio, albergo, ξενών, ξενεών, domus quæ gratis liberaliterq; uenienti hoſpiti patet. Liu. li. 2. benigne excepti, diuiſiq; in hoſpitia curatis uulneribus. Sciendum antiquis inſtitutum fuiſſe, ut hoſpitij neceſſitudo non modo inter priuatos, ſed etiam inter populos contraheretur: quod genus amicitiæ Græci προξενίαν. Latini hoſpitium publicum uocauerunt. nam quod hoſpitium inter priuatos contrahebatur, Græce ἰδιοξενία. Latine priuatum hoſpitium dicebatur: cuius erat nota, pignusq; teſſera hoſpitalis, ut ille apud Plaut. ait in Pœnulo: Deû hoſpitalem & teſſeram Mecum fero. Liu. libr. 7. Bell. Maced. publicum ciuitatis noſtræ hoſpitium eſt. Cic. Fuit mihi cum illo uetus hoſpitium. Idem 4. Verr. Dixit Lentulus, ſe de his Dionis incommodis pro hoſpitio, quod ſibi cum eo eſſet, iam ante cognoſſe. Hinc & ædes quæ publice parantur ad egenos recipiendos, Hoſpitia non inepte poſſunt appellari: quæ nonnulli uocabulo non ſatis Latino uocant Hoſpitalia.

Hospitor, ris, Alloggiare, eſſere alloggiato, albergare, eſſere albergato, amice in hoſpitium recipio. ξενοδοχέω, uel hoſpitio utor, καταγομαι. Seneca de uita beata: Veniant, hoſpitentur. Et per tranſlationem Hoſpitari, pro in alieno ſolo creſcere. Plin. libro. 17. cap. 20. de caſtanea loquens: Tranſlata neſcit hoſpitari, pauetq; nouitatem.

Hospitus, a, um, ξενικός, ab hoſpite deductum. Virg. 3. Aene. Quo tutior hoſpita luſtres Aequora. Sic auis hoſpita, id eſt, peregrina, apud Statium 1. Achil. Nauis hoſpita, apud Oui. 1. Faſt. Terra hoſpita, apud Virg. 3. Aene. Inhoſpitus, ſuo loco.

Hostia, æ, Hoſtia, uittima, ſuria, ἱερεῖον, ab hoſtibus dicta eſt. Proprie enim erat animal, quod immolabatur ab Imperatore ad bellum proficiſcente pro impetranda contra hoſtes uictoria: aut quæ iam profligatis hoſtibus mactari ſolet ab eo, qui potitus erat uictoria. Cice. de Inuent. Præbere Hoſtias ad ſacrificium: Ouid. 1. Faſto. Hoſtibus à domitis hoſtia nomen habet. Feſtus putat Hoſtiam proprie dictam fuiſſe ſacrificium, quod Laribus immolabatur: eo quòd hoſtes ab illis arceri putabât: unde & ipſi Lares Hoſtioli dicti ſunt. Alij Hoſtias ab antiquo uerbo Hoſtio dictas putant, quod apud antiquos inter alia ſignificabat ferio uel retundo, ut probat Nonius hac auctoritate Pacuuij in Teucro: Niſi coercuero proteruitatem, atque hoſtiero ferociam. Pro eodem etiã dicitur Victima, quæ cæditur uictis hoſtibus. Ouid. 1. Faſt. Victima, quæ cecidit dextra uictrice, uocatur. Gel. hoc putat diſcriminis eſſe inter hoſtiam & uictimam, quòd hoſtia à quouis ſacerdote mactari poſſet: uictima tantum ab eo, qui hoſtes uiciſſet.

Hosticus, ca, cum, pen. corr. Inimico, πολέμιος, ἐχθρός. Horat. libro. 1. Serm. Saty. 9. Hunc neque dira uenena, nec hoſticus auferet enſis.

Hostilis, le, pen. pro. Ciò che è d'inimico, πολεμικόν, quod eſt hoſtis. Virg. 11. Aeneid. Indutosque iubet truncos hoſtilibus armis, Ipſos ferre duces. Hoſtilis in temp. animus. Cice. ad Brut. Idem pro Cluent. Hoſtile odium & crudelitas. Facere hoſtilia, uel Pati hoſtilia, eſt facere, uel pati, quæ ab hoſtibus poſſent expectari. Tacit. lib. 15. pro Armenijs hoſtilia faceret. Hoſtilia referre. Liu. lib. 1. Bel. Pun. Legati retulerunt omnia hoſtilia.

Hostiliter, ad modum hoſtium, πολεμικῶς, Cice. 5. Phil. Quid Annibal fecit hoſtiliter, quod hic non fecerit.

Hostimentum, ti, ἀμοιβή, ἀντάμειψις, ἀντιπελάργησις, retributio: ab antiquo uerbo Hoſtire, quod inter cetera ſignificat æquare, uel compenſare. Plau. in Aſin. hoſtimentum eſt opera pro pecunia. Feſtus: Hoſtimentum eſt beneficij penſatio.

Hostio, tis, Ricompenſare, ἀμείβω. æquam compenſationem retribuo. Plaut. in Aſin. promitto, hoſtire contra, ut merueris, id eſt æqua reddere. Quandoque comprimo, coerceo. Pacuuius in Teucro, ut citat Nonius: Niſi hoſtiero ferociam. Quandoq; offendo. Idem Erotopægnion libro. 2. ut citat Nonius: Id mihi moleſtum eſt, quòd hoſtit uoluntatem tuam. Rehoſtio, uicem refero, ut inquit Feſtus. Vtrunque obſoletum.

Hostis, is, πολέμιος, communis gen. ab hoſtio, ſtis, quod ſignificat comprimere. Dicũtur autem Hoſtes, cũm quibus publice bellum habemus: Inimici, cum quibus priuata odia exercemus. Apud antiquos tamen hoſtis dicebatur peregrinus, quem nunc uocamus hoſpitem, ab hoſtiendo, hoc eſt, ab æquando: quòd ſuis legibus uiuens, nobis quodam modo æquari uideretur. Cic. 1. Offic. qui proprio nomine perduellis eſſet, hoſtis uocabatur, lenitate uerbi triſtitiam rei mitigante: hoſtis enim apud maiores noſtros is dicebatur, quem nunc peregrinum dicimus.

Hostorium, rij, lignum æquatorium, baculus quo modius & ceteræ menſuræ æquantur. Alio nomine Radius dicitur.

Hostus, teſte Varrone lib. 1. de Re ruſt. ca. 24. dicitur tantum olei, quantum ex uno factu conficitur. Factum autem uocat quod uno tempore conficiunt. Vide Catonem cap. 6.

H ANTE V

Huber, huberis, Abondante, fruttifero, graſſo, diuitioſo, εὔφορος, εὔπορος, ſecundum Apuleium, cum h, ab ὕω pluo. Alij magis ab humero, ſicut Tuber à Tumeo, m, in h, conuerſo. Loca enim arida infœcunda ſunt: contra quæ humecta ſunt, feracia. Non deſunt tamen hodie, qui ſine aſpiratione ſcribere malint. Eſt autem Huber, ſiue Vber idem quod fœcundus, & fertilis: & in hac ſignificatione eſt adiectiuum omnis generis: quamuis in plurali numero neutrum genus non inueniatur. Cato lib. 2. Orig. Ita res huber fuit. Ci. ad Quin. Fr. Multis locis aquam profluentem, & eam huberem uidi. Idem 2. de Na. Deo. Huberrimi, lætiſſimiq; fructus uitium. Idem de Clar. Orat. Nemo plenior, & huberior ad dicendum fuit. Neutro genere uſus eſt Seneca: Et omnia, inquiens, quod huberi cingitur ſolo. Huius contrarium eſt Inhuber. Gell. Inhuberes, macræq;. Huber uero ſubſtantiuum, οὖθαρ, idem fere eſt quod mamma. Virg. 3. Eclog. Binos alit hubere fœtus. Proprie hubera uidẽtur dici interiora mammarum: mãmæ uero, huberum eminẽtiæ. Virg. lib. 3. Geor. Preſſis manabunt hubera mammis. Inuenitur & Huber ſubſtantiuum, pro hubertate, ut, Huber agri, quo pacto & Græci οὖθαρ ἀρούρης, dicunt. Vir. 1. Aen. Terra antiqua, potens armis, atque hubere glebæ. Pallad. lib. 1. ca. 33. Pratis recentia ſtercora ſufficient ad huber herbarum.

Huberius, & Huberrime, Più abondantemente, ab adiectiuo Huber deducta, idem ſignificantia, quod copioſe, & copioſius. Cice. ad App. li. 3. tuæ litteræ planius loquebantur, & huberius, quam uulgi ſermo. Idem 2. de Diuin. locus philoſophiæ proprius, à Platone, Ariſtotele, Theophraſto, tractatus huberrime.

Hubero, ras, Far abondante, far diuitioſo, fecondare, καρπίζω, εὐφορεῖν, huber, & fœcundum facio. Pallad. libro. 4. Hoc uelut coitu ſteriles arbores huberantur. Huberare, εὐθηνεῖν, καρποφορεῖν, pro huberem eſſe, dixit Colum. libro. 5. cap. 9. olea non

continue

continuo biennio huberat. id eſt, fœcunda eſt.

Hvbertas, atis, εὐθηνία, abundantia, copia. Pli.li.7.ca.8. hubertas ſoli. Cic.2.de Nat.Deo. mammarum hubertate ſaturantur.

Hvbertim, *Abondantemente, copioſamente*, εὐθήνως, copioſe.

Hvbertvs, ta, tum, εὔπορος, abundans. Gell.li.17.c.14. genera dicẽdi iam antiquitus tradita ab Homero ſunt, tria in tribus, magnificum in Vlyſſe, & hubertum, ſubtile in Menelao, & cohibitum, mixtum moderatumq; in Neſtore.

Hvc, *Qua, ſ de ci*, aduerbium ad locum, Ter.in Eun. Cum illo hoſpite Abis huc. Huc, & illuc, incertum iter oſtendunt. Ci.Att. Ne currem huc & illuc deterrima uia. Hucuſque, uſque ad hunc locum. Pli.li.6.c.29. Hucuſque Neſtoris exercitum duxit.

Hvccine, interrogatiuum, ab Huc & Ne, interpoſita ſyllaba, ut Cic.7.Verr. Huccine tandem omnia reciderunt?

Hvi, *Hui, ah*, interiectio eſt admirantis, inquit Donat. Ter.in Heau. Hui, tam graueis hos quæſo? Cic.ad Attic. Hui, totieſne me litteras dediſſe Romam, cum ad te nullas darem? Hui, Hem, & cetera eiuſmodi, utimur aduerſus eos, quibus iraſcimur, interprete Donato. Ter.in Eun. Dico eam eſſe liberam. Thr. Hem. Ch. Ciuem Atticam. Thr. Hui. Idem in Andria, Hui. tam cito?

Hvic, *Coſtui, τούτῳ, ταύτῃ*, datiuus pronominis, Hic, hæc, hoc: qui in carmine fere unica ſyllaba effertur: ut apud Vir. Huic coniunx Sichæus erat. Quandoque etiam per duas, ſed rarius. Stat. libr.1. Theb. Lætus huic domino uideas dare iura nepotes.

Hvivsmodi, & Huiuſcemodi, *Di queſta guiſa, di queſta maniera*, τοιοῦτος, nomina adiectiua omnis generis indeclinabilia, compoſita ex genitiuis Huius, uel Huiuſce, & Modi à Modus, idem ſignificant, quod talis Teren.in Heaut. Huiuſmodi, obſecro, aliquid reperi. Ibidem: Huiuſmodi mihi res ſemper comminiſcere. Cice.3. de Leg. metuo caſum huiuſmodi.

Hvmane, *Benignamente, humanamente*, ἀνθρωπίνως, benigne, manſuete, leniter. Teren.in Adel. Vix humane patitur. Cic.Atti.lib.5. Quòd Puteolos proſequitur, humane: quòd queritur, iniuſte. Humane ferre morbum, Cic.2.Tuſc.

Hvmanitas, atis, *Humanità*, ἀνθρωπισμός, ἀνθρωπότης, Cice. pro Roſc.Amer. Magna eſt uis humanitatis, communio ſanguinis, natura ipſa. Et quoniam eruditio & bonarum artium diſciplinæ ſoli homini ſunt propriæ, factum eſt, ut humanitas accipiatur pro eruditione, & bonarum litterarum ſcientia, ut apertiſſime oſtendit Gell.lib.13.cap.16. adducens locum hunc. Varr.ex lib.1. Rerum humanarum: Praxiteles propter artificium egregium nemini eſt paulum humaniori ignotus. Cic.in Verr. Tu ſine ulla arte, ſine humanitate, ſine ingenio, ſine litteris ſolus iudicas? Idem de Orat. Homo non hebes, neque communium litterarum & politioris humanitatis expers. Præterea, quia homo inter omnia animalia maxime mitis eſt, idcirco humanus pro facili & miti ponitur, & humanitas pro facilitate, manſuetudine, beneuolentiaque, quam Græci φιλανθρωπίαν, uocant, quaſi amorem in homines. Cic.lib.1.Offic. Non modo id uirtutis non eſt, ſed eſt potius immanitatis, omnem humanitatem repellentis.

Hvmaniter, φιλανθρώπως, cum humanitate. Cic.ad Marium li.7. epi. Docebo, quid ſit humaniter uiuere. Idem ad Atti.li.1. Humaniter feremus. id eſt, æquo animo, & ut hominem decet.

Hvmanitvs, *Da huomo*, more humano. Pli.li.10.c.63. Cic.1. Phil. Si quid mihi humanitus accidiſſet. id eſt, ſi fortaſſe morerer.

Hvmanvs, na, num, *Humano, benigno*, ἀνθρώπινος, ἀνθρώπειος, denominatiuum eſt ab homine deductum, ſicut à fera Ferinus. Cice.4. Verr. Quod eſt aliud in illa prouincia genus humanum? Pli.l.11. cap.49. Sunt humano calculo remedia præcipua. id eſt, calculo, in homine generato. Cice.pro Roſc.Amer. Portentum atque monſtrum certiſſimum eſt, eſſe aliquem humana ſpecie & figura, qui tantum immanitate beſtias uicerit. Accipitur etiam pro eo, quod ab hominis natura non abhorret. Terent. in Ad. Perſuaſit nox, amor, uinum, adoleſcentia: Humanum eſt. Vbi Donatus: Hoc dicere ſolemus, ubi peccatum quidem non negamus, ſed tolerabile eſſe dicimus. Significat etiam Humanus, benignum, comem, eum modum, quem Græci φιλανθρωπίαν dicunt. Ter.in An. Hæc ego putabam eſſe omnia humani, manſuetiq; animi officia.

Hvmecto, as, *Bagnare, far humido*, διερμαίνω, βρέχω, humidum facio. Virg.li.4.Geor. Qua niger humectat flauentia culta Galeſus.

Hvmectvs, a, um, humidus: ut, Humectus locus. Varro 1.de Re ruſt.cap.24.

Hvmeo, mes, mui, νοτέω, Nicandro, ὑγρός εἰμι, madidus ſum. Oui. 10.Metam. lacrymiſq; cadentibus humet.

Hvmerosvs, a, um, quod latos humeros habet, εὔωμος, Humeroſus locus. Colum.lib.3.cap.10. locis, quos humeroſos ruſtici uocant. Humerale, lis, humerorum tegumentum, ut Tibiale, tegumentum tibiarum. Paulus, Si tibiale uel humerale miles alienauit, caſtigari uerberibus debet.

Hvmervs, ri, *Homero, ſpalla*, ὦμος, eſt pars illa corporis, à qua depẽdent brachia: quæ etiam alio nomine uocatur Armus auctore Feſto, quòd ab ea parte arma dependeant. Virg.li.2.Aeneid. Latos humeros, ſubiectaq; colla. Humeri etiam de bobus dicuntur. Ci. 2.de Nat.Deo. Dicuntur etiam humeri in auibus partes illæ, à quibus dependent alæ. Col.lib.8.c.2.de gallinaceis: Iubæ per colla, ceruiceſq; in humeros diffuſæ.

Hvmesco, ſcis, *Divenir humido*, ὑγραίνομαι, ὑγρὸς γίνομαι, humectus fio. Virg.li.3.Geor. Humeſcunt ſpumis, flatuq; ſequentum.

Hvmidvlvs ut Linum humidulum apud Ouid.3. de Arte amandi: Fallet & humiduli quæ fiet acumine lini.

Hvmidvs, a, um, ὑγρός, νοτερός, quod humorem habet. Virgil. 2. Aene. Et iam nox humida cælo Præcipitat. Cice.in Verr. Ignem ex lignis uiridibus, atque humidis fieri iuſſit.

Hvmifer, a, um, νοτιζόμενος, humorem afferens. Cic.1.de Diuin. Naribus humiferum duxere ex aere ſuccum.

Hvmigatvs, *Bagnato*, βεβρεγμένος, humore perfuſus. Apuleius li. 1.Flor. cæſpes libamine humigatus.

Hvmilis, le, *χθαμαλός, ταπεινός*, quod à terra non alte attollitur. Virg.2.Eclog. Atque humiles habitare caſas. Idem 4. Eclo. Non omnes arbuſta iuuant, humileſq; myricæ. Accipitur & pro contempto, abiecto, demiſſo, quod & Græci ταπεινὸν dicunt. Cice. 5.de Finib. Qui altiore animo ſunt, nihil abiectum, nihil humile cogitant. Idem de Amic. Nihil altum, nihil magnificum ſuſpicere poſſunt, qui ſuas omnes cogitationes abiecerint in rem tam humilem, tamq; contemptam. Item ad Attic.lib.7. Neque id faciam humili animo.

Hvmilitas, atis, *Baſſezza, humiltà*, ταπεινότης, χθαμαλότης, contrarium altitudini. Cic.5.Tuſc. Sidera inter ſe altitudine, humilitate diſtantia. Humilitas, ignobilitas, paupertas. Cic.lib.1.Offi. Quorum prima ætas propter humilitatem & obſcuritatem in hominum ignoratione uerſatur. Idem 13.Philip. Is autem humilitatem deſpicere audet cuiuſquam, qui ex Fadia ſuſtulerit liberos? Humilitas, ut opponitur ſuperbiæ, ταπεινοφροσύνη, definitur à Speuſippo, facilitas animæ, omnis expers iracundiæ. uerum in hac ſignificatione uſitatius modeſtiæ uocabulo utimur.

Hvmiliter, *Baſſamente*, ταπεινῶς, hoc eſt, demiſſe: contrarium habet Alte. Pli.in epiſt. Aut attolluntur altiſſime, aut humillime deprimuntur. Liu.4.Bel.Pun. Multitudo aut ſeruit humiliter, aut ſuperbe dominatur. Cic.Tuſc. Humiliter, & Demiſſe ſentire.

Hvmo, mas, *Sepelire, coprire di terra*, θάπτω, humo, contego, ſepelio. Cic.lib.1.Tuſc. Magorum eſt mos non humare corpora ſuorum, niſi à feris ſint ante laniata. Ibidem: Corporibus, humo tectis: ex quo dictum eſt Humari. Pli.li.7.ca.54. Sepultus intelligitur, quoquo modo conditus: humatus uero, humo contectus. Gel.libr.7. cap.8. In pueri ſepulcro humatus eſt.

Hvmatio, ταφή, Cic.1.Tuſc. Aliquid etiam de humatione & ſepultura dicendum exiſtimo. Exhumo, è terra extraho. Inhumo, terræ iniicio, ἐνταφιάζω. Pli.lib.17. Inhumare taleas. Ab Humatus fit Inhumatus, inſepultus.

Hvmor, oris, *Humore, liquore*, νοτὶς, ὑγρότης, aqua, liquor: ab Humus fit, quia aquæ terris incluſæ ſunt. Cic.de Diuinat. Humor allapſus extrinſecus poteſt ſudorem imitari. Idem 2. de Nat. Deo. de aſtris loquens: Et terrenis, maritimiſq; humoribus longo interuallo extenuatis aluntur. Virg.1.Georg. Hic ſterilem exiguus ne deſerat humor arenam. Humor pro potione uini aquoſa. Vir. 1.Geor. Aut dulcis muſti Vulcano decoquit humorem. Sic alibi Humida uina uocauit tenuia, quæq; plurimum aquoſæ ſubſtantiæ haberent admiſtum.

Hvmvs, mi, fem.gen. *Terra*, γαῖα, γῆ, terra. Virg.2.Geor. At quæ pinguis humus, dulcique uligine læta. Humi, genitiuus uice aduerbij ponitur, & hoc tam cum uerbis motus, quàm cum uerbis quietis. Plin.lib.1.cap.13. Humi uice pedum ſerpunt. Cice. de Sen. Humus ſubacta, atque pura. Colum.lib.9.cap.14. Inſiſtentes humi. Ouid.5.Metam. Sternit humi iuuenem. Virg.1. Aeneid. Corpora fundat humi.

Hvnni, οὖννοι, populi ſunt, qui quondam in Scythia Europæa ſuper Mœotim paludem incoluere: deinde mutatis ſedibus ingenti multitudine in Pannoniam irrupere. Hæc gens temporibus Valentiniani principis duce Atila totam pene Europam peruagata, Galliam, Italiamq; fœdiſſimis cladibus affecit: donec Leonis Pontificis precibus uicta, rurſus ſe recepit in Pannoniam. Quare credibile eſt, Hunnos eos eſſe, qui etiam hodie Pannoniam incolunt, paucis immutatis litteris Hungari uocati. De his Hieronymus ad Oceanum: ab ultima Mæotide, inter glacialem Tanaim, & Maſſagetarum immanes populos, erupiſſe Hunnorum examina.

H ANTE Y

Hyacinthia, orum, ſubſtantiuum (ut ait Hieronymus contra Iouin.) dicebantur quædam ſacra nocturna, à Lacedæmonijs repertæ in honorem Hyacinthi pueri, ab Apolline diſci iactu interfecti. Ouid. lib.10. Metam. Annua prælata redeunt Hyacinthia pompa.

Hyacinthvs, (ὑάκινθος Suidæ,) eſt genus uiolæ uernæ, colore purpureæ, quam à Romanis Vacinium appellari auctor eſt Dioſcorides. Galli teſte Ruellio, ſeruato Latini nominis ueſtigio uocant Vacietam, herbam autem Cæpam agreſtem. Hoc uiolæ ge-

nus

nus uenis quibuſdam nigris eſt diſtinctum, ita diſcurrentibus lineis, ut duarum Græcarum litterarum α, & ι. figuram referant: quæ res poetis duplicis fabulæ occaſionem præbuit. nam & Hyacinthum puerum dilectum ab Apolline, quem imprudens diſcijſſa interfecit in hunc florem mutatum tradūt, interiectionemq; dolentis αἰ, quæ ex duabus illis litteris conficitur, uel teſtimoniū doloris, quem Apollo ex eius morte conceperat, habere inſcriptam. Præterea etiam Aiacem in eundem florem, conuerſum aiunt, dum impatientia prælati ſibi Vlyſſis ſeipſum interemit: duasq; primas eius nominis litteras in hoc flore manſiſſe impreſſas. Ouid. utranque fabulam complexus eſt lib. 13. Metam. his uerſibus: Rubefactaque ſanguine tellus Purpureum uiridi genuit de cæſpite florem, Qui prius Oebalio fuerat de uulnere natus. Littera cōmunis medijs puerōq; uiroq; Inſcripta eſt folijs, hæc nominis, illa querelæ. Eſt etiam Hyacinthus gemmæ nomen, colorem habens amethyſto gemmæ non abſimilem, ſed tamen dilutiorem. Pli.li.37.c.9.

Hyacinthinus, a, um, p.c. ὑακίνθινος, habens colorem hyacinthi. Perſius. Sat. 1. Hic aliquis, cui circum humeros hyacinthina læua eſt. Flos hyacinthinus, Catullus in Epitalamio Iuliæ.

Hyades, ὑάδες, ſtellæ ſeptem in capite Tauri, quæ quoties naſcuntur, uel occidunt, pluuias creant, ἀπὸ τοῦ ὕειν, pluere. Cic. de Nat. Has Græci ſtellas hyadas uocitare conſueuerunt à pluendo. Oui. lib. 5. Faſt. Ora micant Tauri ſeptem radiantia flammis, Nauita quas Hyadas graius ab imbre uocat. Fabulantur poetæ Hyades Bacchi nutrices fuiſſe, quæ & Dodonides Nymphæ uocatæ ſunt, à Dodona ciuitate Epiri: quæ cum Iunonis iram uererentur, fugerentque Lycurgi regis ſæuitiam, à Ioue in cælum eſſe tranſlatas. Alij tradunt Atlantem ex Aethra uxore Hyantem filium ſuſcepiſſe, ſeptemque puellas, quorum hæc ſunt nomina: Ambroſia, Eudora, Paſithoe, Coronis, Plexauris, Pytho, & Tyche, quæ cū fratrem à Leone deuoratum implacabili luctu proſequerentur, dolorisq; magnitudine extabeſcerent, Iouis miſeratione in ſeptem ſtellas ſunt conuerſæ, & ut perpetuum maneret tantæ pietatis teſtimonium, à fratris nomine Hyades ſunt appellatæ. Hæ à Latinis uocantur Suculæ, ignorantia Græcæ linguæ, ut Tiro Ciceronis libertus putauit. nam cum ſcirent priſci illi linguæ Latinæ auctores ὗας, à græcis dici, quas nos uocamus ſues, putauerunt etiam ὑάδας, Latine poſſe uerti Suculas: tanquam Hyades, ἀπὸ τῶν ὑῶν, hoc eſt, à ſuibus, ac non potius ἀπὸ τοῦ ὕειν, hoc eſt, à pluendo dicerentur. Sed de hoc Tironis iudicio, uide Gell. lib. 13. cap. 9.

Hyæna, ὕαινα, animal ferum, & crudele, quod ſermonem humanum aſſimulat, paſtorumque nomina addiſcit, ut eos foras euocatos dilaniet. Pli. li. 8. c. 30. Hyænis utranque eſſe naturam, & alternis annis mares, alternis feminas fieri. Parere ſine mare uulgus credit: Ariſto. negat. Et paulo poſt: Multa præterea mira traduntur: ſed maxime, ſermonem humanum inter paſtorum ſtabula aſſimulare, nomenq; alicuius addiſcere, quem euocatum foras laceret. Hyænæ meminit Ouid. lib. 15. Metam. Ea quæ modo femina tergo Paſſa marem, nunc eſſe marem miramur hyænam.

Hyaliſus, ſi, Cic. Ora. Qui aut Hyaliſi, non potuerut, aut coæ Veneris pulchritudinem imitari.

Hyalus, pen. cor. ὕαλος, uitrum. Vnde color hyali, dicitur color uiridis, qualis eſt color uitri. Virg. lib. 4. Geor. Mileſia uellera nymphæ Carpebant hyali ſaturo fucata colore.

Hyberna, orum, numero plur. *Luoghi doue inuernano i ſoldati*, χειμάδια, dicuntur loca in quibus milites hyeme ſtationem habent: ſicut Aeſtiua, in quibus æſtiuo tempore commorantur. Cæſar: Legionibus in hyberna deductis. Cice. ad Catonem: Exercitum in hyberna dimiſi.

Hybernacula, hybernaculorum, caſtra hyberna. Liu. li. 5. Hybernacula ædificari cœpta. Taci. Cohortes hybernaculis locatæ.

Hybernia, ὑβερνία, inſula inter ſeptentrionem & occidentem Solem, dimidio minor quàm Britānia, cui propinqua eſt. Ab hyberno tempore (ut quidam putant) ſic appellata, propter hyemis magnitudinem. Hinc

Hybernicus, ca, cum, ut mare Hybernicum Claudianus hanc inſulam uocauit Hybernen. Ita enim ait in 7. Paneg. Scotorum cumulos fleuit glacialis Hyberne.

Hyberno, nas, *Inuernare*, διαχειμάζω, hyemo, hyemem ago, ſtationem hyberno tempore habeo. Liu. li. 7. Quia procul ab domo hybernaſſent. Cic. pro lege Mani. quemadmodum milites hybernent, quotidie ſermones ac litteræ proferuntur.

Hybernus, a, um, *Inuernale, d'inuerno*, χειμερινός, quod eſt hyemis: ut Hyberna glacies, quod nomen ab hyeme deduci aſpiratio iudicio eſt. Pli. li. 8. c. 47. Multi Hybernos agnos præferunt uernis. Soles hybles hyberni. Virg. 2. Geo. Quid tantum oceano properent ſe tingere ſoles Hyberni. Cic. de Sen. Hybernus ignis.

Hyblæus, a, um, ut apes Hyblææ, quæ in Hybla monte paſcuntur. Virg. 1. Ecl. Hyblæis apibus florem depaſta ſalicti.

Hybris, idos, uel Hybrida, æ, proprie dicitur ſus imparibus prognatus parentibus, hoc eſt, ex altero fero, & altero domeſticoq; quæ tamen appellatio etiam alijs animalibus conuenit, teſte Porphyrione, atque adeo ipſis hominibus, imparibus editis parentibus. Pli. li. 8. ca. 53. Appellatio uidetur tracta à Græco nomine, ὕβρις, quod inter cetera ſignificat adulterium. uidetur enim eſſe quædam quaſi adulterij ſpecies, cum aliquod animal cum alterius generis animali habet conſuetudinem. Suetonius in Auguſto Themaſinum quendam uocat Hybridam, quòd natus eſſet ex patre Parthico, & matre Romana.

Hybris, ὕβρις, auis ex accipitrum genere, quæ interdiu minus apparet, quia non clare uidet, ſed nocte uenatur more aquilæ. pugnat etiam cum aquila acriter.

Hydaspes, fluuius Indiæ qui per parthos & Medos fluens in Indiam extenditur, Indo flumini miſcetur. Alij non in Indum, ſed in mare labi tradunt, de quo Luca. li. 6. Qua rapidus Ganges, & qua Nyſæus Hydaſpes. Dictus ab Hydaſpe, antiquiſſimo Medorum rege.

Hydra, dræ, *Hidra*, ὕδρα. ſerpens in aquis uiuens, uide Hydrus.

Hydraulos, maſc. gene. ὕδραυλος, muſicum organum, aquæ decurſu ſonum reddens. Pli. lib. 9. ca. 8. Delphinus muſica arte mulcetur, præcipue hydrauli ſono. Hinc Hydraulicus, ca, cum. Idem lib. 7. cap. 37.

Hydria, *Vrna d'acqua*, ὑδρία, urna, ſeu uas aquarium. Cice. 4. Verr. Dicebant hydrias argenteas, multa mancipia pretioſa Verri data eſſe. Ibidem: Cum in hydriam ſortes conijcerentur.

Hydrocele, ὑδροκήλη, hernia aquoſa, cum ſcilicet, aqua in ſcroto colligitur. Mart. li. 12. Dicentem tumidas in hydrocelas.

Hydrochous, ὑδροχόος, ſignum cæleſte, quòd Latine Aquarium dicimus, παρὰ τὸ χεῖν τὸ ὕδωρ, ab aqua fundenda dictus.

Hydromantia, diuinatio quæ fit per aquam. Auguſti. li. 7. de Ciui. ſcribit, Numam Pompilium hydromantiam feciſſe, ut uideret ludificationes dæmonum, quod genus diuinationis Varro à Perſis dixit allatum.

Hydromeli, aquæ mulſæ genus, ex imbre puriſſimo, & melle temperatum, & iam uetuſtate uini ſaporem referens. nam quod recens eſt, & ad præſentem uſum confectum, Melicraton potius nominatur. Plin. libro. 31. cap. 6. Vide Marcellum in Dioſcor. lib. 5. cap. 9.

Hydropicus, qui hydrope laborat. Hora. 1. Epi. 3.

Hydrops, pis, gen. maſc. Latine dicitur Aqua intercus, quòd ſub cute aqua naſcatur, qua corpus turgeſcit. Horat. 2. libro. Carm. Creſcit indulgens ſibi dirus hydrops: Nec ſitim pellit, niſi cauſſa morbi Fugerit uenis. Huius tria ſunt genera: Tympanites, à tympano inſtrumento muſico, cum corpus ſpiritu magis, quam aqua diſtenditur, pulſatumque tympani ſonum reddit. Aſcites, ἀπὸ τοῦ ἀσκοῦ, hoc eſt, ab utre, cum alimenta in aquam conuertuntur, quæ inter inteſtina & tunicam, quam Peritonæon uocant, uelut in utrem colligitur. Tertium genus, pene incurabile, uocant Leucophlegmatian, uel Hypoſarca, cum ſolidæ corporis partes in aquam reſoluuntur, adeo ut corpus pallidum reddatur. Celſus lib. 3. cap. 21.

Hydrus, & Hydra, *Hidra*, ὕδρος, καὶ ὕδρα. genus anguium in aqua degentium. Sed hydrus mas, hydra femina. Pli. li. 29. c. 4. Pulcherrimum anguium genus eſt, quod in aqua uiuit: Hydri uocantur, nullis ſerpentium inferiores ueneno. Aelianus lib. 9. auctor eſt in Corcyra hydras procreari quæ grauem odorem exhalantes, inſectatores reprimunt. Hydram finxerunt poetæ eſſe multorum capitum in Lerna palude, quorum aliquot exciſis, totidem cōtinuo renaſcebantur, quæ tandem ab Hercule & ſagittis & igne interfecta eſt. Re uera Hydra ſophiſtria fuit acutiſſima, quæ ita quæſtiones ſolebat proponere, ut uno ſoluto dubio, multa ſubnaſcerētur.

Hyemalis, le, hybernus, *Inuernale*, χειμερινός, ut Hyemalis dies. Col. li. 11. c. 1. Hyemalis uis, Cic. 5. Tuſc. In ea tamen gente, primum hi, qui ſapientes habentur, nudi ætatem agunt, Caucaſi niues hyemalemq; uim perferunt ſine dolore. Hyemalis nauigatio, & minime portuoſa, apud Cic. 12. Epiſt. famil.

Hyemo, hyemas, hyemare, *Inuernare*, παραχειμάζω, hyemem perago ſtationem hybernam aliquo in loco habeo, quod & Hyberno dicitur. Cæſ. 1. Bel. Gal. legiones tres, quæ circū Aquileiā hyemabant, ex hybernis educit. Cic. pro Font. Cn. Pompeius hyemauit in Gallia. Hor. 1. Epi. 17. Medijs hyemet mercator in undis. Hyematio, onis, παραχειμασία, hyemis traductio. Varr. 3. de Re ruſt. c. 16. Vt ne plus tertia pars eximatur mellis, reliquum hyemationi relinquatur. Hyemare item in tertijs duntaxat perſonis, interdum uerbum eſt ex ijs, quæ grammatici Exceptæ actionis appellant, quorum actio ſoli Deo, uel Naturæ cōuenit: cuiuſmodi ſunt Pluit, Ningit, & ſimilia: quæ interdum ſola ponuntur ſine nominatiuo, qui facile in ijs intelligitur: interdum eundem habent expreſſum. Sic aliquando dicimus Hyemat abſolute, χειμάζει, id eſt, hiems riget, uel frigus vehemens eſt. Col. li. 11. ca. 1. hyemat cum frigore & gelicidijs. Interdum expreſſo nominatiuo, Deus, Natura, Ventus, Sydus, uel Dies hyemat. Pli. li. 18. c. 26. Delphini in ueſpertini occaſu continui dies hyemant. Col. lib. 11. cap. 2. Auſter, aut Africus hyemat.

Hyems,

Hyems, mis, *Verno, hornata, χειμών*, pars anni frigidiſſima, media inter autumnum, & uer. Virg. 1. Geor. Hyemes optate ſerenas agricolæ. ἀπὸ τοῦ ὕω, pluo, quòd id tempus anni pluuioſum ſit. Varro ab hiando deriuat, quòd anima, quæ à nobis efflatur, tum appareat. ſpiritus enim noſter hyeme quaſi in nebulam concretus cernitur. Interdum pro tempeſtate, procella, uentorum impetu.

Hylas, ὕλας, filius fuit Theodamantis, quem Hercules rapuit, ſecumq; cum reliquis Argonautis Colchos nauigans duxit. uerum cum inter remigandum Hercules remum ſuum fregiſſet, una cũ Hyla naui egreſſus eſt, ut alium in Myſiæ ſiluis quæreret. inualeſcente autem æſtu, cum ſiti premeretur, Hylam cum urna mittit ad Aſcanium fluuium, ut inde ſibi aquam afferret. uerum cum ripa altior eſſet, quàm ut ſtans haurire poſſet, procumbens in pectus Hylas, urnam è manibus amittit: quam cum ſubito recipere conaretur, pondere eius demerſus eſt. Quæ res poetis occaſionẽ præbuit fabulandi, Hylam à Nymphis fuiſſe raptum. Hercules autem cum Hylas nuſquam compareret, caſum eius tam ægre tulit, ut, relictis Argonautis, Myſiam totam oberrans, Hylam quæreret. Iuuen. Sat. 1. Et multum quæſitus Hylas, urnamq; ſecutus.

Hyllus, ὕλλος, Suidæ, filius fuit Herculis ex Melita Aegei fluminis filia: à quo Hyllinenſes populos, & Hyllicum portum denominatum tradunt. Hylus, ſimplici l, alius fuit filius Herculis ex Deianira, qui Iolen, patre mortuo, uxorem duxit, ut ait Ouid. libro. 9. Metam. Hic poſtea cum ceteris fratribus, qui ex Hercule ſuperſtites fuerunt, ab Euryſtheo pulſus, Athenas confugit, ibiq; Miſericordiæ, uel Clementiæ templum condidit, quod & accepti ab Athenienſibus beneficij teſtimonium, & miſeris in poſterum aſylum eſſet, & perfugium. Seneca in Hercu. Oethæo. Si uera pietas Hylæ quærenda eſt tibi, Iam perime matrem.

Hymen, enis, ὑμὴν, à ueteribus accipiebatur pro uirginitatis pellicula, quam primo coitu rumpi putauerunt: quanquam inter rei anatomicæ peritos ſatis conſtat, in uirginum diſſectionibus pelliculam eiuſmodi nullam inueniri. Accipitur item pro Deo nuptiarum præſide, qui & Hymenæus, & cõiunctis dictionibus Hymen Hymenæus dicitur. Catullus in Epithalamio: Hymen, ô Hymenæe Hymen Hymen ô Hymenæe.

Hymenaeus, pen. pro. ὑμέναιος, Deus nuptiarum putatus eſt, ἀπὸ τοῦ ὑμέναιος, hoc eſt, à membrana, quæ clauſtrum uirginitatis eſſe, & primo coitu rumpi putabatur. Hic Veneris & Liberi filius dictus eſt, uel (ut quidam aiũt) ex Vrania progenitus, qui primus certas nuptias inſtituerit. Alij putant Hymenæum uirum Atticũ fuiſſe, qui raptas à latronibus uirgines, parentibus intactas reſtituit: ideoq; in nuptijs eius nomen inuocari, tanquam defenſoris uirginitatis: ideoq; hanc uocẽ nuptialem factam apud Græcos quemadmodum Romani in nuptijs uirginalibus Thalaſij nomen inuocant. Alij dicunt Hymenæum fuiſſe quendam iuuenem, qui de nuptiarum ruina oppreſſus interijt. Vnde poſtea inſtitutum ut expiationis gratia nominaretur in nuptijs. Sunt etiam, qui putẽt hymnum ipſum in uirginalibus nuptijs cãtari ſolitum, uocari Hymenæum. Terent. in Adelph. hoc mihi in mora eſt, Tibicina, & Hymenæum qui cantent. Vbi Donatus, Sic accipe, inquit, Hymenæum in nuptijs, quemadmodum θρῆνον in funere, uel in ſacris hymnum. Accipitur etiam pro ipſis nuptijs. Virg. 1. Aene. Pergama cum peteret, inconceſſosq; Hymenæos.

Hymettius, a, um, ὑμήττιος Steph. ex Hymetto monte. Plin. libr. 36. cap. 3. L. Craſſus orator primus peregrini marmoris columnas habuit Hymettias. Vbi columnas Hymettias uocat ex Hymetto monte excisas.

Hymettus, ὑμηττὸς Steph. & Suidæ, per duplex tt, mons Atticæ clariſſimus, ſemper florens, cuius mel Pli. ſcribit eſſe pretioſiſſimum. Mart. lib. 14. Hoc tibi Theſei populatrix miſit Hymetti.

Hymnus, *Laude*, ὕμνος, Latine laus, canticum. Mart. lib. 12. Inuitus puerum fatetur hymnus.

Hypagum, pen. pro. nonnulli uoluerunt eſſe nauticum inſtrumentum, adducti, ut opinor, trunca Plinij lectione, quam ex lib. 7. ca. 56. adducunt ad hunc modum: Velum Icarus, malum & antennã Dædalus. Hypagum Salaminij, aut Pericles Athenienſis. Ex quo loco ſic citato ex ijs quæ præceſſerant de antennis & uelis, coniecturam fecerunt, Hypagum etiam eſſe inſtrumentum nauticum. Sed iſti profecto, ſi paulo ulterius progreſſi eſſent, uidiſſent proculdubio Hypagum, ſiue potius Hyppagum (ut nos legendũ docebimus) nauis genus eſſe, non inſtrumentum nauticum. Subdit enim Plin. Tectas longas Thaſij. Illud enim uult Plin. nauim illam, qua ad tranſuehendos equos utimur, à Salaminijs, aut certe à Pericle fuiſſe inuentam, quemadmodum nauim tectam à Thaſijs. Hoc autem nauigij genus ὑππηγὸς à græcis uocatur, quod nos η in a longum mutato Hyppagum uocamus. Polyb. libro 1. Ἐπὶ δὲ τούτοις ἐπέστησαν τὰς ἱππηγοὺς ῥύματα δόντες ἐξ αὐτῶν ταῖς τοῦ τρίτου στόλου ναυσὶ. hoc eſt, Poſt hæc diſpoſuerunt hyppagos, dantes ex ijs lora, & funes tractorios nauibus, quæ in tertia claſſe erant.

Hyperbasis, ὑπέρβασις, ſiue hyperbaton, pen. cor. ὑπέρβατον, Latine tranſgreſſio uerbi, interprete Quinctil. lib. 8. cap. 6. quam frequenter ratio comparationis & decoris poſcit. Fit enim frequentiſſime aſpera & dura diſſoluta & hians oratio, ſi ad neceſſitatem ordinis ſui uerba redigantur. Longius ergo uerbum proprie hyperbaton eſt. inſigne huius exemplum eſt illud apud Vir. 12. Aeneid.

Interea reges (ingenti mole Latinus
Quadriiugo uehitur curru, cui tempora circum
Aurati bis ſex radij fulgentia cingunt,
Solis aui ſpecimen. bigis it Turnus in albis,
Bina manu lato criſpans haſtilia ferro.
Hinc pater Aeneas, Romanæ ſtirpis origo,
Sidereo flagrans clypeo, & cæleſtibus armis,
Et iuxta Aſcanius, magnæ ſpes altera Romæ)
Procedunt caſtris.

Quo in exemplo poſt octauum demum uerſum nominatiuo redditur uerbum. Vide Macrob. Saturn. lib. & cap. 6. Dictum Hyperbaton, ἀπὸ τοῦ ὑπερβαίνειν, quod eſt, tranſcendere.

Hyperbole, les, pen. cor. ὑπερβολὴ, dici poteſt eminentia, uel (ut ais Cice.) Superlatio: à Quinctiliano Superiectio interpretatur, à quibuſdam uero Exceſſus: ab ὑπερβάλλω, quod eſt extendo, excedo, eſt enim Hyperbole figura, cum ſententia aliqua fidem excedit augẽdæ rei gratia: ut Niue candidior: & Fulminis ocyor alis. Item, Vix oſſibus hærent. Virg. 12. Aeneid. Qui candore niues anteirent, curſibus auras. Cic. in Top. In hoc genere oratoribus & philoſophis conceſſum eſt, ut muta etiam loquantur, ut mortui ab inferis excitentur, ut aliquid, quod fieri nullo modo poſſit, augendæ rei gratia dicatur, aut minuendæ: quæ hyperbole dicitur. Vide Quinct. lib. 8. cap. 6.

Hyperborei, montes & populi ſeptentrionales, ita dicti, quòd ſupra Boreæ flatum ſiti eſſe crederentur. Cic. de Nat. Apollinem ex Hyperboreis ferunt aduenisse. Feſtus docet Hyperboreos eſſe, ſupra Aquilonis flatum habitantes: quoniam humanæ uitæ modũ excedant, uiuendo ultra centeſimum annum. quaſi ὑπερβαίνοντες ὅρον humani ſeculi. Ferunt magnam his de cælo clementiam cõceſſam eſſe, auras ſpirare ſalubres, nihil noxij flatus habere, domos eſſe nemora, uictum arbores miniſtrare, diſcordiam neſcire, ægritudine non inquietari, ad innocentiam omnibus æquale uoſum eſſe, mortem accerſere, & uoluntario interitu obeundi tarditatem caſtigare. Sed hæc fabuloſa ſunt. Diodorus oppoſitam Celtis Oceani accolis eſſe inſulam ſcribit, haud multo Sicilia minorem, ualde fertilem, & biferam, hoc eſt, bis quotannis fructus ferentem: habitariq; ab ijs, qui Hyperborei appellantur, eo quòd uento Boreæ ſunt expoſiti. Hyperborei inquit Pomp. Mela, ſuper Aquilonem Riphæosq; montes ſub ipſo ſyderum cardine iacẽt. ubi ſol non quotidie ut nobis, ſed primum uerno æquinoctio exortus, autumnali demum occidit: & ideo ſex menſibus dies, & totidem alijs nox uſque continua eſt. Terra anguſta, aprica, per ſe fertilis: cultores iuſtiſſimi, & diutius quàm ulli mortalium, & beatius, uiuunt, &c. Hactenus Mela. Plura de his uide apud Plinium lib. 4. cap. 12.

Hypercatalecticum Metrum, ὑπερκαταληκτὸν, cui una ſyllaba, uel duæ ſuperant. Virg. 5. Aeneid. Alloquitur Venus, ô qui res hominumq́ue deorumq́ue. Et Horatius: Siluæ laborantes geluq́. Illud dactylicum hypercatalecticum eſt: hoc uero Iambicum Hypercatalecticum.

Hyperion, *Sole*, pen. pro. Hyperionis in geniti. pen. cor. ἀπὸ τοῦ ὑπὲρ, καὶ ἴω, quod eſt eo, à poetis accipitur pro Sole: quamuis aliqui Solis patrem eſſe uelint. Ouid. lib. 1. Faſto. Placat equo Perſis radijs Hyperiona cinctum. Diodorus ſcribit, Hyperiona Saturni fratrem fuiſſe, Cæli filium, qui Solis & Lunæ aliorumq; aſtrorum motus, horasq; primũ ſumma cura obſeruationeq; à ſe percepta, ceteris noſcenda tradidit: ideoq; horum parentem nominatum eſſe, ueluti ipſorum naturæ contemplatorem. Cice. in Prognoſ. Vs cum luna means Hyperionis officit orbi.

Hypermetre, & Hypermetrus, dicitur uerſus abundans una ſyllaba quæ plerunque à prima ſyllaba ſubſequentis uerſus incipiente à uocali, abſumitur. Virg. lib. 1. Geor. Aut dulcis muſti Vulcano decoquit humorem, Et folijs undam.

Hyphen, ὑφὲν, ſubunio interpretatur, ex ὑπὸ ſub & ἓν unum. quod fit, cum duæ dictiones proferuntur ſub uno accentu. Notatur autem linea ab ultima primæ dictionis littera ad primam ſequentis ſubducta. Virg. 1. Aen. Neque enim ignari ſumus antemalorum. Vbi Ser. Antemalorum, ὑφὲν eſt. Teren. Andr. Et hæc ſemperlenitas Verebar quorſum euaderet. Vbi Donatus: Semperlenitas, ὑφὲν.

Hypocaustum, ſti, ὑπόκαυστον, locus ad ſudandum, παρὰ τὸ ὑποκαίειν, hoc eſt, à ſuccendendo. ſolent enim hypocauſta ſub pauimento habere fornaces, quibus accenſis ipſa calefiebant. Latine dicitur Vaporarium, ab excitandis uaporibus. Papi. li. 1. Syl. Tenuem uoluunt hypocauſta uaporem. Pli. ad Gallum: Applicitum eſt cubiculo hypocauſtum perexiguum, quod anguſta feneſtra ſuppoſitum calorem, ut ratio exigit, aut effundit, aut retinet. Vitruuius appellat Hypocauſim, cum ſcribit facienda eſſe ahena ſupra hypo-

pra hypocauſim tria, caldarium, tepidarium, frigidarium.

Hypocrisis, *Simulatione, hipocriſia, ὑπόκρισις*, eſt ſimulatio alienæ perſonæ, cum ſcilicet quis ſe alium uideri cupit, quàm eſt: *ἀπὸ τοῦ ὑποκρίνειν*, quod inter cetera ſignificat ſimulare: unde etiam in comœdijs aut tragœdijs actio ipſa uocatur hypocriſis, eo quòd actores alias ſimulant perſonas. A Rhetoribus item Hypocriſis appellatur, quam Latini Pronunciationem ſeu Actionem uocãt, in geſtu motuq́; præcipue conſiſtentem: cui Demoſthenes primas, ſecundas, & tertias tribuit.

Hypocrita, *Simulatore, Hippocrita, ὑποκριτής*, ſimulator alienæ perſonæ: unde hiſtriones, & mimi planipedes, & ſi qui alij ſint fabularum actores, qui perſonam aliquam aſſumunt, proprie uocantur Hypocritæ. Transfertur & ad eas perſonas, quæ aliud in pectore gerunt, aliud in ore, cumq́; ſe probos, pioſq; uideri cupiant, longiſſime tamen abſunt ab ea perſona, quam ſimulant.

Hypodiastole, *ὑποδιαστολή*, quam nos Subdiſtinctionem uocare poſſumus, eſt dextera pars circuli, ad imam litteram in fine dictionis applicata, qua nota Græci male cohærentia diſcernunt.

Hypodidascalus, *Repetitore, ſecondo maeſtro, ὑποδιδάσκαλος*, dicitur is, quem uulgus in ludu litterario ſubmonitorem uocat, uel coadiutorem. ita dictus *παρὰ τὸ ὑφ' ἑτέρῳ διδάσκειν*, hoc eſt, ab eo quod ſub alio doceat. Cice. ad Papyrio, Sella tibi erit in ludo, tanquam hypodidaſcalo.

Hypomnema, atis, p.p. *ὑπόμνημα*, & Hypomnematum, ſumitur pro interpretatione & commentarijs. Cic. Tiro. Multum mihi eri piur operæ in exſcribendis hypomnematis.

Hypotheca, p.p. *Pegno, ὑποθήκη*, Latine pignus, teſte Martiano, qui dicit. Inter pignus & hypothecam tantum nominis ſonus differt: cui aſſentitur Valla. Cicero ad Thermum: Cures uelim, ut de hypothecis decedat.

Hypothesis, pen. cor. *Argomento, materia, ſoggietto, ὑπόθεσις*, ſuppoſitio, ſcopus, inſtitutum. unde accipitur pro argumento, præcipua libri totius capita paucis perſtringente. A Rhetoribus item Hypotheſis dicitur quæſtio finita, circa quam totius diſputationis cardo uerſatur. Quæ uero infinitæ ſunt, & generaliter proponuntur, Theſes potius appellantur. ſi itaque in deliberationem ueniat, Num omnino ducenda ſit uxor, Theſis erit: ſin hoc in contentionem adducatur, num Catoni Martia ducenda ſit, Hypotheſis cenſebitur. Cice. in Topi. Quod Græci Hypotheſin uocant, nos cauſſam ex definito quæſtionum genere. Idem Att. Hypotheſin hanc habent, clariſſimum uirum interfectum.

Hypsipyle, *ὑψιπύλη*, Lemni regina fuit, Thoantis filia, quæ cum reliquæ mulieres eius inſulæ omnes uiros ex communi ſententia occidiſſent, ſola patrem ſeruauit. ob quam pietatem è Lemno eiecta, capta fuit à piratis, & Lycurgo Thraciæ regi uendita: à quo liberaliter habita fuit, & nutriendo filio eius præpoſita. nã paulo ante fugam gemellos pepererat, quos conceperat ex Iaſone, quẽ in Cholchos nauigantem hoſpitio ſimul & lecto exceperat. Poſtea cum, Argiuis ad Thebanam expeditionem proficiſcentibus, Langiam fontẽ oſtẽſura, Archemorũ alumnũ humi depoſuiſſet, ea abſente adrepens ſerpens puerum interemit: quo nomine cum à Lycurgo ad ſupplicium quæreretur ab Adraſto, ceteriſque Argiuis ſeruata eſt. Vide Statium in Theb. & Oui. in Epiſt. Heroid.

Hyrcania, regio Aſiatica, magna ex parte plana, & præclariſſimis urbibus adornata, quarum celeberrimæ ſunt Talebroca, Samaria, Carta, & Tape: adeo autem fertalis & opulenta, ut uitis uini metretam ferat, & ficus ſexaginta modios ficorum; frumentum ex ſemine naſcatur, quod cadit ex culmo, in arboribus mellificetur, perfluat mel ex oleis. Dicta hyrcania, ab Hyrcana ſilua, quæ Scythiæ ſubiacet. Habet ab Oriẽte mare Caſpium; à Meridie Armeniam, à Septentrione Albaniam, ab Occaſu Iberiam.

Hyrcanus, a, um. Virg. 4. Aen. Hyrcanæq́; admorunt ubera tigres.

Hysopus, p.p. *ὕσσωπος*, femi. gen. & Hyſſopum neutri ex y, & gemino ſ, ſed in Apul. herba notiſſima pulmoni ualde utilis. Col. l. 6. c. 30. Venerẽ tuſſim ſanãt duæ libræ hyſſopi macerati ſextarijs aquæ tribus. Pli. l. 25. c. 11. Hyſſopum in oleo contritũ phthiriaſi reſiſtit, & prurigini in capite. Apud Macrum legitur Hyſopum unico ſ, duabus prioribus ſyllabis contra artem correptis. Eſt (inquit) hyſopus ſiccum, calidumq́;, & tertius illi eſt in utriſque gradus.

Hystrix, Hyſtricis, pen. cor. *ὕστριξ* Suidæ, animal eſt ſpinis contectum, ex herinaceorum genere. Plin. lib. 8. cap. 35. Hyſtrices generat India, & Africa, ſpina contectas ex herinaceorum genere.

DE LITTERA I

I Littera uocalis eſt, quę etiam conſonans fieri conſueuit, & modo pro ſimplici conſonante, modo pro duplici accipitur. Pro duplici conſonante accipitur, quando in eadem dictione ponitur in medio duarum uocalium ita, ut poſteriori cohæreat in eadem ſyllaba: ut Maius, Põpeius, Peius. Simplex autem conſonans eſſe intelligitur, quoties in principio ponitur dictionis ita, ut cum ſequente uocali cohæreat in eadem ſyllaba: aut quoties ſubſequitur immediate aliquam conſonantem: ut Ianus, Coniuro. Notandum tamen i, litteram pro conſonante aſpirari non poſſe, cũ nulla conſonans ante ſe aſpirationem accipere ualeat. Vnde Hieroſolyma ſex ſyllabarum eſt, Hiulcus trium.

I ANTE A

Iacchus, nomen Bacchi, ab *ἰαχῶ*, clamo, uocifero, nam qui Baccho ſacrificabant, ululantibus, & clamoribus omnia implere ſolebant. Virgil. Ecl. 7. Populus Alcidæ gratiſſima, uitis Iaccho. Ponitur quandoque pro uino. Virg. 6. Ecl. Inflatum heſterno uenas, ut ſemper, Iaccho.

Iaceo, ces, iacui, iacere, *Giacere, ſtar giu, κεῖμαι, ἐῤῥίμμαι*, cubare, decumbere, & proſtratum eſſe. Vir. in Buco. Silenum pueri ſumno uidere iacentem. Idem 7. Ecl. Strata iacent paſſim ſua quæque ſub arbore poma. Dicimusq́;, Iaceo in ſtrato, iaceo humi. Liu. lib. 2. de Bel. Pun. Humi iacentem inter cuſtodias, ſtationesq́; militum circumſpexerunt. Quandoque accipitur pro ſitum eſſe. Salu. In medio campus iacet, aquis undique ſcatens. Quandoque etiam accipitur pro mortuum eſſe, aut ſepultum, eo quòd mortuorum cadauera nihil aliud poſſunt, quàm iacere. Luca. lib. 8. Ille iacet, lætæ paci quem prætulit orbis. Aliquando deiectum eſſe, ac contemni. Cice. 2. de Fin. Maximas uirtutes iacere neceſſe eſt, uoluptate dominante. Iacens animus, id eſt non alacer, ſine ſpe deiectus. Cice. de Amic. eſt amici, uiri, & efficere, ut amici iacentem animum excitet. Compoſita ſunt, Adiaceo, iuxta iaceo, *πρόσκειμαι*. Interiaceo, in medio iaceo, *παράκειμαι*. Liui. Deſcendunt in planitiem, quæ inter Capuam Tiphatamq́; interiacet. Subiaceo, ſubtus iaceo, *ὑπόκειμαι*. Lactan. li. 3. Quoniam utriſque ſubiacet fortitudo. Obiaceo, de quo alibi. Habent autem hæc omnia pen. cor. in triſyllabis.

Iacio, cis, ieci, iacere, iactum, *Trarre, tirare, lanciare, ῥίπτω, βάλλω*, ſignificat emitto, ac ui impello. Cice. 6. Ver. In quem ſcyphum de manu iacere conatus eſt. Iacere fundamenta, eſt ponere uel collocare lapides, quibus ædificium ſuperſtruatur. Sueto. in Caio: In area Capitolina nouæ domus fundamenta iecit. Per tranſlationẽ autem accipitur, pro inchoare, & rei alicuius exordium ſtatuere. Cic. 1. Philip. In quo templo, quantum in me fuit, ieci fundamenta pacis. Gradum iacere, atque aditum ad cetera, idem quod eſt uelut uiã parare, qua ad reliqua progrediamur. Ci. 1. de lege Agra. Hunc quaſi gradum quendam atque aditum ad cetera iactum intelligatis. Iacere, pro enunciare, ſiue ſpargere in uulgus. Tacit. l. 5. Quædam de habitu, cultuq́;, & inſtitutis eius iecerat. Iacere apud aliquem quidpiam. Tacit. li. 4. Neque talo, neque apud paucos talia iaciebat. Iacere in aliquem aliquid metaphorice, pro eo quod eſt dictum aliquod in quempiam torquere. Liu. 4. Bel. Macedo. Rem defendam, non nos, in quos iecit magis hoc conſul uerbo tenus, quàm ut re inſimularet. Iacere contumeliam in aliquẽ, Cice. pro Syl. Hinc Abijcio, *ἀπορρίπτω*, Adijcio, Circumijcio: unde Circumiecta impedimenta dicimus. Deijcio, *καταβάλλω*. Difijcio, Eijcio, Inijcio, Interiacio, Obijcio, Proijcio, Reijcio, Subijcio, Traijcio, quæ omnia uide ſuis locis.

Iactanter, *Con ſuperbia, ambitioſamente, ἀλαζόνως*, inſolenter, & cum Iactantia, à participio Iactans. Tacit. li. 2. Periiſſe Germanicum, nulli iactantius mœrent, quàm qui maxime lætantur. Id eſt, maiori cum oſtentatione.

Iactantia, æ, *Superbia, iattanza, uanto, μεγαλαγορία, μεγαλαυχία, ἔνδειξις, καύχημα*, quæ & Iactatio dicitur. definitur à Cic. 4. Tuſcul. uoluptas geſtiens, & ſe efferens inſolentius. Quinct. lib. 9. cap. 2. Verius opinionem iactantiæ. Tacit. lib. 1. Iactantia gloriaq́; ad poſteros.

Iactantia, *μεγαλαυχία*, gloriatio, ſiue glorioſa de ſe ipſo prædicatio, de qua paulo ante. Eſt interdum Iactare idem quod iuuiter loqui. Virg. 2. Eclo. Vbi hæc incondita ſolus Montibus & ſiluis ſtudio iactabat inani. Aliquando frequenter emittere, ſiue eiaculari. Idem li. 2. Geor. Et, ſi non alium late iactaret odorem, Laurus erat. Et alibi: Ipſi lætitia uoces ad ſidera iactant, id eſt crebro emittunt. Aliquando frequenter ducere: ut apud eundem: Haud unquam manibus iactata fatiſcit, id eſt, ductata.

Iactatus, us, ui, agitatio, ſuccuſſione, iactatus maris, *σάλος*. Plin. li. 34. c. 18. mari nauigato, cuius iactatus hi, qui durauerint, tantum uetuſtatis adijcere ſentiuntur, quantum habuerint. Oui. 6. Metam. Excuſſit pennas, quarum iactatibus omnis Afflata eſt tellus.

Iactatio, nis, uerbale, *Crollo, iattanza, σάλος, σεισμός*, agitatio, ſuccuſſatio. Liu. 10. Bel. Pun. ſimul ſperans leuiorem in nauigatione quàm in uia iactationem uulneris fore. Ci. pro Mur. Quo tandem animo me eſſe oportet, prope iam ex magna iactatione terram uidentem. Idem 4. Tuſc. Iactatio eſt uoluptas geſtiens, & ſe efferẽs inſolentius. Inſolentiam, & Iactationem hominum ferre, Cic. ad Att. lib. 10. Iactatio uerborum, Idem ad Brutum.

Iactator, oris, *Vantatore, μεγάλαυχος, ἀλαζών*, glorioſus, inſolenter ſe uenditans. Quinct. li. 11. ca. 1. de Ci. Is quidem rerum à ſe geſtarum maior, quàm eloquentiæ, fuit in orationibus utique iactator. Claud. 3. Paneg. Immodicus propriꝗ iactator honoris.

IACTITO, tas, *θρυλλέω, νεανιεύομαι*, frequentatiuum à Iacto. Liui. 7. Iouentus, inter ſe ridicula intexta uerſibus iactitare cœpit.

IACTO, tas, *Lanciare, uantarſi, ἀναῤῥιπτέω*, frequenter, & multum iacio. Seneca: Dum lapillos iactaret in puteum. Virg. lib. 1. Georg. Deucalion uacuum lapides iactauit in orbem. Aliquando idem eſt quod ſæpe multumq; animo reuoluere *ἐπαναπολεῖν*. Idem 12. Aen. Atque illum tales iactantem pectore curas. Aliquando fatigare, uexare, concutere, *κοπτεῖν, ἐλαύνειν*. Idem 1. Aene. iactatos æquore toto, Troas reliquias Danaum, atque immitis Achilli. Vbi Serui. Iactamur in mari, fatigamur in terris. Per tranſlationé tamé etiam latius accipitur pro quouis modo uexare, ſiue exagitare. Ci. in Ver. Act. 2. Iactatur domi ſuæ uir primarius, & homo honeſtiſſimus. Aliquando pro ſeſe efferre, ſiue ambitioſius gloriari. *μεγαλαυχεῖν*. Cic. pro Roſc. Am. Hæc tu Eruci tot, & tanta ſi nactus eſſes in reo, quàm diu diceres, quo modo te iactares. Quinctil. lib. 4. cap. 13. Aduerſarius fiduciam partis ſuæ iactat.

IACTVS, us, ui, *Tiro, il trare, βολή*, actus ipſe iaciendi. Vir. 4. Geor. Iactu ſe dedit in æquor. Iactus pilarum, Oui. 2. Triſt. Iactus fulminum, Cic. 3. Cati. Iactus abſolute, *βόλος*, pro iactu retis. Valer. li. 4. cap. 1. A piſcatoribus in Mileſia regione uerriculum trahentibus, quidam iactum emerat. Iactus item accipitur pro mercium in mare proiectione, quæ in magnis tempeſtatibus fieri ſolet nauis exonerandæ gratia. Vnde extat Titulus lib. 14. Pandectarum, ad legem Rhodiam de Iactu: quo cauetur, ſi leuandæ nauis gratia iactus mercium factus ſit, omnium contributione eſſe ſarciendú, quod pro omnibus damni factum eſt. Iactus partici.

IACTVRA, iacturæ, *Danno, perdita, ἐκβολή*, proprie dicitur damnum illud, quod ex iactu conſequitur, hoc eſt, ex proiectione mercium in mare, quæ fieri ſolet in magnis tempeſtatibus ad exonerandá nauem. Saluſtius ad Cæſarem: Si quid aduerſi coortum eſt, de illis potiſſimum iactura ſit, quæ minimi pretij ſunt. Per metaphoram tamen accipitur pro quouis damno: ut apud Cice. 2. de Fin. Facere iacturam rei familiaris. Ouid. 9. Meta. Hunc tamen ablati domuit iactura decoris.

IACVLABILIS, le, *Che ſi può tirare*, quod Iaculari, hoc eſt, longe proijci poteſt: ut, Telum Iaculabile. Ouid. 7. Meta. Sed non formoſius iſto Viderunt oculi telum Iaculabile noſtri. Pondus Iaculabile, Stat. Theb. lib. 6.

IACVLATOR, ris, uerbale, *Tiratore, lanciatore, ἀκοντιστής*, qui iaculum emittit, Hora. 3. Car. Ode 4. Enceladus iaculator audax.

IACVLATRIX, cis, *ἀκοντίστρια*, mulier iaculationem exercens: ut, Diana iaculatrix. Oui. 5. Met. Iaculatricemq; Dianam.

IACVLOR, aris, p.c. *Tirare, lanciare, ἀκοντίζω*, deponens, Iaculú emitto, telum conijcio. Ouid. 2. Met. Qui fera terribili Iaculatur fulmina dextra. Aliquando ſimpliciter accipitur pro proijcio. Cice. Off. Iaculans totam Diem: Colu. lib. 2. Faba, quæ longius emittetur, pura eo perueniet, quo uentilator eam Iaculabitur. Legitur & Iaculo actiuum. Claud. Latis Iaculabat in aruis. Hinc fit Eiaculo, quo uſus eſt A. Gellius, Arionem (inquit) cum fidibus & indumentis, cum quibus ſe in ſalum eiaculauerat, extitiſſe.

IACVLVM, li, pe.c. *Dardo, ἀκόντιον*, proprie telum, ſiue haſtile, quod manus eiaculari poteſt. Virg. 9. Aen. Et Iaculum contorquens mittit in Auras. Cic. de finibus. ſi Annibal murum iacula traiecisset.

IACVLVS, li, *ταυρίας*, ſerpentis genus, arbores ſubiens, è quibus ui maxima ſe eiaculatur, penetratq; quodcunque animal obuium. Lucan. lib. 9. Et natrix uiolator aquæ, iaculiq; uolucres. Aelianus li. 9. cap. 49.

IALYSOS, *ἰάλυσος*, oppidum Rhodi inſulæ, cuius meminit Pli. libr. 5. cap. 31. Et Pomp. lib. 2. In Rhodo, inquit, tres quondam urbes erant, Lindos, Camiros, Ialyſos. Ialyſos autem hæc ipſa eſt, quæ Telchinas olim, aluit, maleficum genus hominum, & præſtigijs infame.

IAM, *Già, homai, hora, ἤδη*, aduerb. temporis, quod pene eſt idem quod nunc, illico. Terent. in Adel. Conueniam iam ipſum. idem in Eu. Aut iam reuertere, aut mox noctu te adigent horſum inſomnia. Interdum hortantis eſt, & ueluti moram increpantis. Teren. in Eun. Iam ne imus? Nonnunquam pro modo. Vir. li. 3. Georg. Iámq; hos curſu, iam præterit illos, hoc eſt, modo hos, modo illos. Interdum pro præterea, & quaſi nodus eſt quidam coniungens ſententias: ut apud eundem: Iam maris immenſi prolem, & genus omne natantum, Iam uarias pelagi uolucres. Hoc idem efficit coniunctum cum uero. Cic. Iam uero urbibus conſtitutis, &c.

IAM, Anteà. Cic. At. Iam Antea petiui abſte.

IAMBICVM, carmen, cuius multa genera latiſſime exequitur Mycillus. fit ex iambis ſpondæis dactylis anapæſtis tribrachis: raro tamen anapæſto locus eſt in ſecunda & quarta ſede.

IAMBLICHVS, Pythagoricus philoſophus, è Chalcide Syriæ, Porphyrij diſcipulus, qui tempore Cóſtantini magni floruit: ſub quo breui tempore tantum profecit, ut ſecundas poſt præceptoré Romæ obtineret, nec ab eo quidquam differre uideretur doctrina: niſi quòd ille melior facilitate candoreq; orationis, hic paulo durior habebatur, ac, ut de Xenocrate Plato dicebat, uenere dicendi carebat moribus adeo probatus, ut eius uitæ abſtinentia, modeſtiaq; ea tempeſtate nulli non cognita fuerit.

IAMBVS, *ἴαμβος*, pes metricus, conſtans ex priore breui, & poſteriore longa. Horat. in Arte: Syllaba longa breui ſubiecta uocatur Iambus. Dictus Iambus, ut quidam uolunt, ab inuentore. Feſtus *ἀπὸ τοῦ ἰαμβίζειν* deduci, quod eſt conuiciari, ſeu inuehi: cum tamen uériſimilius ſit *ἰαμβίζειν* uerbum, ab ambi pedis natura eſſe deductum.

IAMOLV, *Già molto tempo, gran tempo fa, πάλαι*, multo iam tempore. Cic. de Sen. Carthagini male iam diu cogitanti.

IAMDVDVM, *Già buona pezza di tempo, πάλαι, πάλαι ἤδη χρόνον*, ex Iam & Dudum componitur, & frequentius de paruo tempore dicitur: ut, Iamdudum te expecto. Cic. in Epiſ. Vides me ſudare iamdudum. Aliquando de longiori. Pli. lib. 19. Iamdudum ex eadem Hiſpania uenit in Italiam. Ponitur & pro continuo, & quamprimum. Virg. 2. Aen. Iamdudum ſumite pœnas.

IAMESAIS, *ἰαμησάη*, æſtuarium eſt maris Britannici, in quod illabitur fluuius ille, quem Tameſim Cæſar uocat. Pli. lib. 1. cap. 3.

IAMIAM, *Hor hora, παραυτίκα, ὅσον οὐκ ἤδη*, repente, ſine mora: ut, Iamiam aderit. Ponitur & cum præſenti, licet in futurum reſoluatur. Virg. 2. Aene. Iamiamq; manu tenet & premit haſta: quaſi mox tenebit, & nunc uidetur tenere. Plerunque per indignationem accipitur. Idem: Iamiam nec maxima Iuno Nec Saturnius hæc oculis pater aſpicit equis. Et per miſerationem: Saluſt. in Iugut. Iamiam, animo meo chariſſime frater, lætandum magis, quá dolendum puto caſum tuum. Et per hortationem. Quinct. Iamiá commiliro, quicunque caſus manet, etiamſi Imperator damnatus eſt, habes ſolatium.

IAM, Iamq;. Cic. de Fin. Iamiamq; poſſim emergere.

IAMOLIM, *Per lo paſſato, d'aſſai tempo, ἐκ παλαιοῦ*, multo iam tempore. Ci. Iamolim à principio illud ſtatueram. Sumitur pro aliquando. Virg. 2. Georg. Et iam olim ſeras poſuit cum uinea frondes. Olimiam, pro iampridem *ἐκ πολλοῦ ἤδη*. Quinct. Olimiam Imperator inter fulgentes uirtutes liuor locum quærit, id eſt à longo tempore.

IAMPRIDEM, *Già tempo, già molto, παλαιάγχω*, aliquanto iam tempore. Seneca: Iampridem te expectantes ibi ſederamus. Dicitur & de longiori tempore, ut idem ſit quod iamolim. Pli. Quod maiores noſtros iampridem feciſſe manifeſtum eſt. Accipitur item pro ſtatim, ſiue continuo. Lucan. lib. 1. Tollite iampridem, uictricia tollite ſigna. Cic. Academ. Iampridem inſtitui.

IAMTVM, *Allora, ἐξ ἐκείνου*, ſignificat ex eo tempore. Vir. 8. Aen. Iam tum relligio pauidos terrebat agreſtes.

IAMVERO. Cic. pro Pomp. Iam uero uirtus Cn. Pompeij.

IANA, prius dicta fuit, quæ poſtea præpoſita littera d, Diana appellata eſt, teſte Nigidio.

IANEVS, ab antiquis dicebatur, qui nunc ianitor, teſte Feſto.

IANICVLVM, oppidum fuit in Ianiculo monte trans Tiberim Ita dictum à Iano conditore: ut quidam putauerunt: uel quòd tanquá Ianua eſſet Romanis in Hetruriam proficiſcentibus. Virg. 8. Aen. Hanc Ianus pater, hanc Saturnus cóndidit urbem. Ianiculum huic, illi fuerat Saturnia nomen.

IANITOR, oris, p.c. *Portiere, θυρωρός*, cui Ianuæ cuſtodia eſt commiſſa. Cic. 5. Ver. Hunc ueſtri ianitores, hunc cubicularij diligunt. Ianitor carceris, apud eundem legitur 7. Ver. Ianitor inferorum, Cerberus. Virg. 6. Aen. Licet ingens ianitor antro Aeternum latrans exangues terreat umbras.

IANITRIX, cis, fem. gene. *Portonara, θυρωρός, ἡ*, mulier, cui ianuæ cuſtodia eſt commiſſa. Plau. in Curc. Anus hic recubare ſolet cuſtos ianitrix. Pli. li. 15. cap. 30. Laurus triumphis proprie dicatur, ianitrix Cæſarum, id eſt quæ ſolet plantari ante domos Cæſarú.

IANTHINVS, a, um, p.c. *ἰάνθινος*, idem eſt quod uiolaceus. nam Græci *ἴα* uiolas, & *ἄνθη* flores uocant. Ianthinú itaque dicitur, quod floris uiolæ colorem refert. Vnde ueſtis ianthina, & Ianthina, orumá, ſubſtantiue dicuntur ueſtes uiolacei coloris. Mart. Coccina famoſæ donas & ianthina mœchæ. Pli. lib. 21. cap. 6. Ex his uiolis, quæ ſponte apricis ac macris locis proueniunt, purpureæ, latiore folio, ſtatim ab radice carnoſa exeunt: ſolæq; Græco nomine à ceteris diſcernuntur, appellatæ *ἴα*: ab his ianthina ueſtis.

IANVA, æ, *Porta, θύρα*, primus ingreſſus ad interiora domus: à Iano dicta, quod huic Deo conſecratum erat omne principium. Et proprie domus eſt Ianua: Oſtium uero partium, ut cubiculorum: licet confundantur. nam & Ianua, à quo ianitor pro oſtio ponitur: & Oſtium, à quo oſtiarius, pro ianua. Cic. de Orat. Vt illud Naſicæ, qui cum ad poetam Ennium ueniſſet, eiq; ab oſtio quærenti Ennium. Et paulo poſt: Cum ad Naſicam ueniſſet Ennius, & eum à ianua quæreret, exclamat Naſica. Valla lib. 4. cap. 8. Porta murorum eſt, munitionumq; atque caſtrorum: Ianua parietis, atque domorum. Cic. 3. Ver. Seruius ſuis imperat Rubrius, ut ianuam clauderent, & ipſi ad fores aſſiſterent. Oui. 1. Amor. Clauſa tuo maius ianua fulmen habet.

IANVAL, libi genus, quod Iano tantummodo libabatur. Feſt.

IANVALIS, le, adiectiuum à Iano: ut, Ianalis uirga. Ouid. 1. Faſt. Virgaq; Ianalis de ſpina ſumitur alba. Ianalis porta, quæ & Belli

porta uo-

porta uocabatur Romæ, à Iano dicta: ubi & poſitum fuit eius ſignum. Hanc Numa inſtituit, ut eſſet clauſa ſemper, niſi cum bellum foret.

IANVARIVS, rij, *Gennaio, Ιανουάριος, γαμηλιών*, primus menſium, à Iano appellatus, quem Numa Pompilius primum anni eſſe uoluit, tanquam bicipitis Dei menſem, reſpicientem, & proſpicientem tranſacti anni finem, futuriq; principia.

IANVS, *ἰανός*, ab hiatu dictus eſt, detracta aſpiratione: quem quidam Solem putant: ideoq; geminum, quaſi utriuſque ianuæ cæleſtis potentem, qui exoriens aperiat, occidens claudat. Alij ianum mundum, id cælum intelligunt, quaſi Eanum ab eundo, ut inquit Cic. lib. 2. de Nat. Deo. eo quòd mundus ſemper eat, dum in orbem uoluitur, & ex ſe initium faciens in ſe refertur. Hinc & biſrons pingitur: duas enim facies habere dixerunt: alteram ſuo loco, alterā à tergo, eo quòd annus ex ſe initium faciens, fini occurrat: uel quòd præterita ſciuerit, & futura præuiderit: ſeu quòd ſuperorum & inferorum ianitor extiterit. Huius templum erat Romæ ad infimum Argiletum, à Numa Pompilio poſitum, quod tempore belli patebat, tempore pacis claudebatur: unde Patuleius, & Cluſius cognominabatur, ut auctor eſt Serui. Cōſtat autem templum hoc ter fuiſſe clauſum. Primum regnante Numa: iterum poſt bellum Punicum ſecundum: tertio poſt bella Actiaca, quæ confecit Auguſtus, quo tempore pax quidem fuit, quantum ad exteras pertinet gentes: ſed bella flagrauere ciuilia. Huius autem claudendi, uel aperiendi templi ratio uaria eſt. Alij dicunt, Romulo contra Sabinos pugnante, cum iam prope uinceretur, calidam aquam ex eodem loco erupiſſe, quæ fugauit exercitum Sabinorum. Hinc ergo tractum morem, ut pugnaturi aperirent templum, quod in eo loco fuerat conſtitutum, quaſi ad ſpem priſtini auxilij. Alij dicunt Tatium & Romulum facto fœdere hoc templum ædificaſſe. Vnde & Ianus ipſe duas facies habet, ut oſtendat duorum regum coitionem: uel quòd ad bellum ituri debeant de pace cogitare. Eſt alia melior ratio, quod ad prælium ituri, optent reuerſionē. hæc Seru. Hunc alij quadrifrontem fecerunt, ob quatuor orbis cardines, & Ianum quadrigeminum uocitarunt, & Iunonium quaſi Calendarum principem. Calendæ enim ſunt Iunoni dicatæ. Ianus etiam erat locus Romæ, ubi fœneratores conſiſtebant è regione Baſilicæ: quoniam in eo Iani ſimulacra collocata uiſebantur. Ouid. Qui puteal Ianumq; timet, celereſq; Calendas. Horat. in epiſto. Hæc Ianus ſummus ab imo prædicat. Suet. in Dom. Ianos, inquit, arcuſq; cum quadrigis, & inſignibus triumphorum per regiones urbis extruxit. Ianus antiquiſſimus Italiæ rex quem geminam faciem prætuliſſet ferunt: quod ad regis prudentiam ſolertiamq; referendum eſt: qui & præterita noſceret, atq; proſpiceret futura: unde etiam biſrons dicitur. Hic Saturnum à filio fugatum è Creta claſſeq; in Italiam aduectum, ſuſcepit hoſpitio: & quoniam ab eodem ruris agriculturam edoctus eſt, ſegni partem illi conceſſit, amboq; una regnarunt concordes, uicinaq; oppida communi opera condiderunt. Romani hunc omnibus ianuis præeſſe crediderunt, unde & claugerum ipſum uocarunt. Eum autem primum in Italia dijs templa feciſſe, rituſq; ſacrorum inſtituiſſe, ac adeo eum in ſacrificijs præfationem meruiſſe perpetuam, auctor eſt Macrobius. ca. 7. 8. 9. li. 1.

IAPETVS, pe. cor. *Ἰαπετός*, Cæli & Terræ filius (ut inquit Heſiodus) uir quidem potens apud Theſſalos, ſed proterui ingenij, magiſq; filiorum, quàm ſua uirtute clarus. Ferunt hunc Aſiam Nympham uxorem duxiſſe, & ex ea Heſperum, Atlantem, Epimetheum, & Prometheum ſuſcepiſſe. Valer. Flac. li. 1. Iapeti poſt bella trucis, Phlægræq; labores. Hunc quidam Promethei patrem fuiſſe aſſerunt. Oui. 1. Met. Quam ſatus Iapeto miſtam fluuialibus undis, Finxit in effigiem moderantum cuncta Deorum.

IAPYGIA, æ, *Ἰαπυγία*, regio eſt in finibus Italiæ, in Cherroneſi formam coacta, cuius Iſthmus à Tarento Bruduſium uſq; extenditur. Alio nomine Meſſapia dicitur. Auctor Strab. li. 6. Serui. in illud Vir. Ille urbem Argyripam patriæ cognomine gentis Victor Gargani cōdebat Iapygis aruis. Iapygia (inquit) pars eſt Apuliæ, in qua mons eſt Garganus, qui uſque ad mare Adriaticum extenditur. Quod ſi uerum eſt, longe maiores ſunt Iapygiæ fines, quàm quos modo ex ſententia Strabonis deſcripſimus. Nam Garganus mons moltis paſſuum millibus extra iam dictam peninſulam ſitus eſt. Dicta eſt autem Iapygia, ab Iapyge Dædali filio, ut tradit Solinus in Polyhiſtore.

IAPYX, ygis, *ἰάπυξ*, uentus eſt ab occaſu ſolſtitiali ſpirans, qui alio nomine Caurus dicitur, teſte Gel. lib. 2. Noct. Att. Dictus Iapyx à Græcis, quòd ab Iapygia ſpirare uideatur: quare & commodiſſimus eſt ex Italia in Græciam nauigantibus. Horat. li. 1. Carm. Ode 3. Ventorumq; regat pater, Obſtrictis alijs, præter Iapyga.

IARBAS, *Ἰάρβας*, Gætulorum rex, qui cum Didus ambiret nuptias, ab ea repulſus, naſcenti adhuc Carthagini bellum intulit: quod cum Pœni propulſare non poſſent, reginam ſuam eò adegerunt, ut nuptijs ſuis pacem redimeret. quod cum illa alia ratione effugere non poſſet, ſimulat ſe ante Sichæi (id defuncti mariti nomen erat) manes placare uelle. Eam itaque ad rem impetrato ſpatio, pyram ingentem extruxit, cui ſuperincumbens, ſuis ſibi manibus necem conſciuit.

IASON, *Ἰάσων*, filius fuit Aeſonis ex Polymela, ſeu, ut alij uolunt, Alcimede, quē pater moriens Peliæ fratri in tutelā cōmendauit, tradito eiuſ regno, ea tamē lege, ut illud adulto Iaſoni reſtitueret. Porro Alcimede ſuſpectum habens Peliam, Iaſonem Chironi alendū dedit. itaq; Iaſon adultus ad repetendum paternū regnū uenit: ſed Pelias cōmentus fraudem, Iaſonem Colchos ad auferēdum aureum uellus nauigare iuſſit. Quæ res licet primo fieri nō poſſe uideretur, tamen, præparata Argo naui, cum reliquis heroibus Colchos profectus eſt. Inter nauigandum autē primum ad Lēnum inſulam appulit, ubi ab Hypſipyle & hoſpitio & thalamo ſuſceptus eſt. Deinde ad Phineum regem, à quo muneris loco edoctus eſt, quo modo per Cyaneas petras inter ſe concurrentes ad Colchos uſque tuto nauigare poſſet. Quo cū perueniſſet, Medea, Colchorū regis filia, forma eius capta, à certiſſimo eū eripuit exitio: oſtenſa ratione, qua & æripedes tauros perdomare, & draconem peruigilem ſopire, poſſet. Eius itaque conſilia ſecutus Iaſon, aureum uellus ſuſtulit, & inde clam cū ſocijs & Medea fugā arripiens, ad Iſtri oſtiū peruenit aduerſoq; flumine ſubiens, cū eū tandem in locū perueniſſet, ubi Danubius Liburniæ montibus proximus eſt, nauim, qua uectus erat, ſuis ſociorūq; humeris ſuperatis montibus, in mare Adriaticū deportauit. tādemq; ſoſpes in patriam reuectus, duos ex Medea filios ſuſcepit. ſed eū poſtea Creuſæ, Corinthiorum regis filiæ, amore flagrās, eā uxorem duxiſſet, Medea ægre ferens diuortium, Creuſam cū regia exuſſit. Sunt qui tradāt, Medeæ poſtea reconciliatū Iaſonē, Aeeten ſocerū, à Perſa fratre pulſum, in regnū reſtituiſſe, multaq; alia præclara geſſiſſe, adeo ut diuinos in Aſia honores fuerit promeritus. Deſcribitur latius tota hæc fabula ab Apollonio Rhodio, & Val. Flac. Corripit autem hoc nomen pe. geuit. ſyllabam. Ouid. 7. Metamor. Multaq; perpeſſi claro ſub Iaſone, tandem, &c. Et alibi. Quem niſi crudelem, non tangat Iaſonis ætas? Hinc fit patronymicum Iaſonides ut, Iaſonidæ iuuenes, apud Statium lib. 10. Theb.

I ANTE B

IBERVS, p. p. *Ἴβηρ*, fluuius Hiſpaniæ, qui apud Cantabros oriens per xl. paſſuum Millia fluit, & in mare Balearicum exit. Dictus (ut Euſtathius ait) à rege eiuſdem nominis. Luca. lib. 4. Qui præſtat terris, aufert tibi nomen Iberus.

IBERIA, *Ἰβηρία*, primum appellata fuit Hiſpaniæ regio, utrioque Ibero fluuio proximo, quam poſtea Celtæ Gallorum populi, relictis ſedibus ſuis, habitauere. Vnde compoſito ex utraq; gente nomine Celtiberi appellati ſunt, & regio eorum Celtiberia. Poſtea tamen uniuerſa Hiſpania Iberia dicta eſt, & Hiſpani ipſi Iberi, ſiue Iberes, *Ἴβηρες*, Virg. 3. Geor. Aut impacatos à tergo horrebis Iberos. Luc. Occurrat Iberibus alter. Eſt & alia regio hoc nomine iuxta Pontum inter Colchida, & Armeniam, uenenorum ferax, quæ Caucaſijs montibus circundatur: cuius ſimiliter populi Iberi, & Iberes dicti ſunt, à quibus (ut Var. ſcribit) uenerunt, qui in Hiſpania habitauerunt: & ab illis Hiſpania, Iberia, & fluuius Hiſpaniæ, Iberus dictus eſt.

IBERICA herba, ſpartum dicebatur antiquis. Quinct. lib. 8. ca. 2. Qui in actione Ibericas herbas, ſe ſolo nequicquam intelligente, dicebat, niſi irridens hanc uanitatem Caſſius Seuerus, ſpartum eum dicere uelle indicaſſet.

IBERIS, idis, herba eadem cum Lepidio ſilueſtri. Pli. lib. 25. cap. 8.

IBERVS, ra, rum, Vir. l. 9. Pictus acu chlamydem, & ferrugine clarus Ibera. Dionyſius contra tradit Iberes populos à Pyrenæis montibus profectos, in Aſia ſedes poſuiſſe. unde ea pars Aſiæ Iberia nūcupatur. Iberiam regionem mulier captiua ſub Conſtantino, Helenæ filio, conuertit ad Chriſtianam fidem, in ea pudicam traducens uitam, & in oratione iugiter perſiſtens.

IBI, *Ibi, in quel luogo. ἐκεῖ*, aduerbium loci, ſignificans in eo loco: quo proprie utimur in demonſtrando: Ibidem uero relatiuum eſt, idē ſignificans, quod in eodem loco, *αὐτόθι*. Cic. pro Domo ſua: Ibi poſitus eſt, ubi templi aditus eſt. Idem in Epi. Nemo eſt, quin ibi uis, quàm ibi, ubi eſt, eſſe malit. Accipitur aliquando pro aduerbio temporis, idemq; ualet, quod tunc. Ter. in Eun. Ibi illa cum illo ſermonem occipit. Compoſita Inibi, & Alibi, ſeu Aliubi, & Ibidem, unde ſuis locis.

IBIDEM, p. p. *In quello iſteſſo luogo. αὐτόθι*, in eodem loco. Virg. l. 5. Aen. Ter fluctus ibidem Torquet agens circum. Cic. pro Quin. Quod ibi recte cuſtodire poterunt, id ibidem cuſtodiant.

IBICES, capræ ſilueſtres ſunt, pernicitatis mirandæ. Plin. lib. 8. cap. 53.

IBIS, ibis, *Ἶβις*, auis ſoli Aegypto peculiaris, quæ ſerpentibus ueſcitur. Hæc (ut Hierony. ſcribit) duplex eſt: altera nigra tota eſt. altera ciconiæ non abſimilis, diuerſa tamen à ciconia. De hac Cic. lib. 2. de Nat. Deo. Ibes maximam uim ſerpentium conficiunt, cum ſint aues excelſæ, rigidis cruribus, corneo proceroq; roſtro: auertunt peſtem ab Aegypto, cum uolucres angues ex uaſtitate Libyæ uento Africo inuectas interficiunt, atque conſumunt. Hæc ille. Traditur autem Ibis clyſteris uſum prima cōmonſtraſſe, quòd

conſuetudinem habeat ſe repurgare di, roſtri aduncitate eam per luens partem, qua ciborum onera redduntur. Plin.lib. 8. cap.27.

I A N T E C

Icarius, *ἰκάριος*, pater fuit Penelopes. Ouid. Epiſt.1. Me pater Icarius uiduo diſcedere lecto Cogit. Hinc fit, *ἰκαρὶς*, patronymicum femininum, quod poetæ accipiunt pro Penelope Icari filia. Oui. in Ibin: Et uelut Icaridis famulæ periere, procique. Item Icariotis, idis. Idem 3. de Ponto: Morte nihil opus eſt, nihil Icariotide tela.

Icarus, p.c. *ἴκαρος*, Oebali Laconum regis filius fuit, pater Erigones, qui cum acceptum à Libero patre uinum ruſticis diſtribuiſſet, illiq; ex nimio potu ebrii facti eſſent, arbitrantes ſibi toxicum eſſe datum, Icarum interfecerunt. quod ubi Erigone cognouit, doloris impatientia laqueo uitam finiuit: quæ deorum miſeratione in cælum tranſlata, ſignum efficit Virginis. Tibul. lib.4. ad Meſſallam: Cunctis Baccho iucundior hoſpes Icarus, ut puro teſtantur ſidera cælo. Item Proper.lib.2. Icare Cecropijs merito iugulare colonis.

Icarus, *ἴκαρος*, Dedali filius fuit, qui una cum patre è Creta fugiēs fretus alarum fiducia, cum ultra patris iuſſa altius euolaſſet, ſoliſq; ardore cera, qua pennæ continebantur, liquefacta eſſet, ita ut ab alis deflueret, decidit in mare, quod eſt inter Samum, & Myconen, quod ab eius nomine Icarium dictum eſt, ut fabulantur poetæ. Ouid.3. Triſt. Icarus Icariis nomina fecit aquis. Verius tamen eſt, Icarium mare nomen accepiſſe ab Icaria inſula, medio fere inter Samum & Myconen ſpatio ſita.

Ichneumon, *ἰχνεύμων*, animal eſt magnitudine felis, ſpecie muris: uulgo nunc murem Iodicum uocant. Naſcitur in Aegypto, & cum aſpide pugnat. Ichneumona Aegyptij adorant: quoniam oua crocodilorum conterat, & luto conuolutus, cum os aperiunt, ita in uentres eorum inſilire ſoleat, ut exeſis inteſtinis eos interimat. Plin.lib.8.cap.24. Cice.de Natu. Poſſum de Ichneumonum utilitate dicere.

Ico, cis, ici, ictum, *Percuotere, ferire, πλήττω, τύπτω*, ferio, percutio. Pli.lib.2.cap.55. Lauri fruticem non icit. Icere colaphum, *κολαφίζειν*, eſt impingere alicui colaphum. Plau. Colaphum icit. Icere fœdus, Cic.in Piſo. Tu fœdus, quod meo ſanguine in pactione prouinciarum iceras, frangere noluiſti. Legitur & paſſiuum Icor. Pli.lib.16.cap.30. fulmine laurus ſola non icitur. Liu.lib.1. In urba ictus Remus cecidit.

Icon, onis, *Imagine, effigie, εἰκών*, effigies, imago, & ſtatua ex membris ipſis à pictoribus, ſeu ſtatuarijs expreſſa. Pli.lib.24. Imagine ex membris ipſorum ſimilitudine expreſſa, quas Iconas uocant. Eſt & Icon, teſte Ci.ad Heren. figura, cum ſcilicet formæ ad formam cum quadam ſimilitudine fit collatio, aut laudis aut uituperationis cauſſa. Exemplum eſſe poteſt illud apud Vir.4.Aen. Omnia Mercurio ſimilis, uocemq; coloremq;, Et flauos crines, & membra decora iuuentæ.

Iconicus, a, um, *εἰκονικὸς*, quod eſt ita pictum, ſiue ſculptum ut uiuam rei alicuius effigiem, membrorumq; omnium ſimilitudinē referat. Suet.in Calig. Simulacrum ſtabat in templo aureum, iconicum. Plin.lib.35.cap.8. Adeo iam ars perfecta erat, ut in eo prælio iconicos duces pinxiſſe tradatur.

Ictus, us, *Colpo, percoſſa, τυπή, πῆξις, πληγή*, idem quod percuſſio: à uerbo Ico. Ci.3. Offic. Ictu fulminis deflagrauit. Legitur & Icti genitiuus, à nominatiuo ſecundæ declinationis. Claud. Quadrigarius apud Gel. Ne Gallus impetum icti haberet. Ictus, a, um, particip. *πεπληγμένος, τετυμμένος*, idem quod percuſſus. Ouid.1. Triſt. Non aliter ſtupui, quàm qui Iouis ignibus ictus Viuit.

I A N T E D

Id, *Ciò, queſto, τοῦτο*, neutrum genus pronominis Is: uarium in oratione uſum habens. Eleganter adiunctum habet genitiuum: ut, Id ætatis, Id temporis, id eſt ea ætate, eo tempore. Cice. in epi. Id ætatis iam ſumus, ut omnia fortiter ferre debeamus. Id quod res eſt, idem eſt, ac ſi diceremus, quod uerum eſt. Ter.in Ad. Verum cogito id, quod res eſt, *τὸ ὄν*. Idipſum, idem eſt, quod hoc. Cice. Lent. Multi rogabantur, atque idipſum conſulibus inuitis. Ab Id, fit Ideo, *ταύτῃ*, ob eam cauſſam: & idcirco, *ὑπὲρ οὗ, διὰ τοῦτο*, propter hoc: quæ uide ſuis locis.

Ida, dæ, *ἴδη*, mons altiſſimus, qui ad Troadem ſpectat, habetq; multos pedes. Latus eius Septentrionale, ex anguſtijs Abydi uſque ad Aeſapum, & Cyzicenum agrum, ad Propontidem pertinet: Occidentale ad Helleſpontum reſpicit: Auſtrale promontorium facit, quod Lectum appellatur. Orientalia Idæ ad Myſos declinant. Abundatq; mons aquis, & multa flumina ex eo deſcendunt: in cuius ſummitate locus fuit Gargarum appellatus, quæ & Gargara in plurali numero appellatur, tam pro monte ipſo, quàm pro oppido in dorſo montis. Ouid. lib. 4. Faſt. Dindymon & Cybelen & amœnam fontibus Idam. Ida etiam appellata fuit Dardani Scytharum regis filia.

Idæi dactili, *δάκτυλοι ἰδαῖοι*, ijdem qui Corybantes, quos Iouem aluiſſe ferunt, & ne uagitu puer proderetur, nouo luſus genere excogitato clypeolis æneis inter ſe concurſantes, æris tinnitu & numeroſi pedis compoſitione, qui Dactylus inde dictus eſt, Saturnum celauiſſe. Dicti Idæi, ab Ida Phrygiæ monte, quem primū incoluerunt. Sunt & gemmæ quædam in Creta ferrei coloris, humani pollicis imaginem referentes, quos Dactylos Idæos nominant. Vide Pli.li.37.c.10.

Idæus, a, um, *ἰδαῖος*, nomen ab Ida deductum. Proper. Cedite iā diuæ, quas paſtor uiderat olim Idæis tunicam ponere uerticibus. Eſt & Ida Cretæ mons, ita dictus à Corybantibus, ſiue Dactylis Idæis, qui cum in Cretam ueniſſent, montem, in quo conſederunt, patrij montis nomine appellarunt. Vir.12.Aen. Dictamnum genitrix Cretea carpit ab Ida. Cic.de Sen. Paſtor Idæus.

Idalium, *ἰδάλιον*, Cypri oppidum, quod ab euentu nomen accepit. nam cum oraculum Chalcenori datum eſſet, ut illic urbē conderet, ubi primum orientem ſolem conſpicaretur, unus è comitibus, qui forte aſtabat, ad eum conuerſus, *εἶδον ἅλιον*, inquit, id eſt, uidi ſolem. arreptoq; Chalcenor omine ciuitatem ſtatuit, & ab ea uoce Idalium nominauit. Auctor Stepha.

Idalius, a, um, *ἰδάλιος*, adiect. ab Idalio Cypri oppido: unde Venus Idalia, & Idalium nemus eſt appellatum. Virg.li.10. Eſt Amathus, eſt celſa mihi Paphos, atque Cythera, Idaliæq; domus, &c.

Idcirco, uel Iccirco, *Perciò, ὑπὲρ οὗ, διὰ τοῦτο*, coniunctio, idem quod ideo ſignificans. Cice.7. Ver. Reperietis idcirco hæc in uno homine conſtituta, ut ceteris formidines, &c.

Idea, æ, pen.pro. *ἰδέα, ἀπὸ τοῦ εἴδεος*, eſt prima rerum ſpecies, & inchoata intelligentia. Cic.in Orat. Has rerum formas appellat Ideas. Plato, eaſque gigni negat, atq; ſemper eſſe, ac ratione & intelligentia contineri: cetera naſci, occidere, fluere, labi, nec diutius eſſe uno, & eodem ſtatu. Ideas (inquit Auguſt.lib.70. Quæſtionum) Latine poſſumus uel formas, uel ſpecies dicere, ut uerbum è uerbo transferre uideamur. Ideas primus Plato appellaſſe perhibetur. Sunt autem Ideæ exemplaria æterna eorum, quæ naturaliter fiunt, immortales, Immortabiles, Inuiolabiles. Et, ut res apertior fiat, opus eſt, præter omnes homines, intelligere quēdam hominem, & præter omnes equos, equum: & præter animalia, animal ingenitum. Et quemadmodum ex uno ſigillo complures fiunt impreſſiones, ſic ex uno homine ſexcenta millia hominum. Et hæc eſt Platonis idea: à quo Ariſt. diſſentiens, nullas putat eſſe ideas. Euſeb.l.Præp. Ideam ſic definit: Idea eſt perpetua ſubſtantia, cauſſa, & principium, ut ſingularia talia ſint, qualis eſt ipſa: & quemadmodum ſenſibilium exemplaria ad hæc corpora præcedunt, ſic quæ omnia in ſeipſa continet pulcherrima atq; perfectiſſima, huius mundi exemplar eſt, ad quam à creatore Deo ab uniuerſa ſubſtantia mundus ſimillime formatus eſt.

Idem, *Quello iſteſſo, quel medeſimo, ὁ αὐτὸς, τὸ αὐτὸ*, componitur ex Is, & Demum. In maſc.gene. nominatiui ſingu. producit priorem, quam in neu.gen. corripit, tam in nominat. quàm accuſat. Virg.4. Aen. Idem ambas ferro dolor, atque eadem hora tuliſſet. Iuuen. Si feciſſet idem, caderet ſub iudice morum. Accuſatiuus maſcu.& fem.gen. mutat m, in n, ante d, euphoniæ cauſſa: ut Eundem, Eandem. Ceteri uero caſus ex integro & corrupto compoſiti inueniūtur, ut Eadē, Eiuſdem, Eidem, Eodem: ijdem, eadem, eiſdem, uel ijſdem, eoſdem. Itaque per duo ij, uel, per e, & i, regula exigit ſcribi tam nominatiuum pluralem maſculinum, quàm datiuū & ablatiuum plurales. Solent tamen poetæ per ſynæreſin duo ij, in unum contrahere. Vnde ijdem, & Ijſdem in carmine ſunt diſſyllaba. Ponitur interdum pro etiam. Cic. Et huic coniuncta beneficia, quam eandem, uel benignitatem, uel liberalitatem appellare licet, id eſt quam etiam. Quinct. M. Cato nullam adulteram non eandem eſſe maleficam dixit. Ab Idem fit Itidem quaſi Item idem, quod eſt ſimiliter eodem modo, uide ſuo loco.

Identidem, pe.c. *Souente, ſpeſſe fiate, θαμινὰ, αὖθις καὶ αὖθις*. componitur ex Idem geminato: ſed prius m, in n, mutatur, & t, interponitur euphoniæ cauſſa, ſignificatq; & frequēter, & (ut inquit Val. lib.2.) cum quodam interuallo. Liu.li.1. Vnam, longe ante alias inſignem ſpecie, à globo Thalaſſii cuiuſdam raptam ferunt, multiſq; ſciſcitantibus cuinam eam ferrent, identidem, ne quis uiolaret, Thalaſſio ferri clamitatum. Suet.in Cæſ. cum M. Cato identidem denunciaret, delaturum ſe nomen eius, id eſt frequenter. Ci. de Fini. Hoc enim identidem dicitis.

Ideo, *Perciò, ὑπὲρ οὗ, διὰ τοῦτο*, coniunctio rationalis ſignificans idcirco. Cice. in Verr. Ideo Claudius, retulit, ut iſte auferret. Idem 1. de Inuent. Hæc ideo diligentius inducitur præſcriptio, ut poſſit, &c.

Ideo, quòd. Cic.in Ver. Ideo quod &c.

Id eſt. Cic.contra Rul. Maxima multitudo, id eſt tota Italia.

Idicus, a, um, poſſeſſiuum ab Ida monte. Pli.lib.16. Idicarum cedrorum. Veteres tamen Idicas pro montanis omnibus ſumunt, ut inquit Nicander.

Idiotas, ſiue Idiota, pen. pr. *Ignorante, idiota, ἰδιώτης*, proprie, priuatus, nulloq; munere publico fungens. unde *ἰδιωτεύειν*, dicunt, Græci pro, priuatam uitam agere. apud Latinos tamen fere accipitur pro illiterato, & imperito. Lucil. Illiteratū me, atque idiotā diceres? Ci.7.Ver. Quæ nō modo iſtū, uerū etiam quēuis noſtrū,

quem

quos iſte idiotas appellat, delectare poſſent.

IDOLVM, li, pen. pro. *Idolo, ſimolacro, εἴδωλον*, ſimulacrum, imago. Ci. 1. de Finib. Imagines, quæ idola nominant. Nonnunquam accipitur pro ſpectro, ſiue phantaſmate. Plin. in epiſt. Mox apparebat idolon ſenex, macie & ſqualore confectus, promiſſa barba.

IDOMENEVS, per quatuor ſyllabas, *ἰδομενεύς*, Deucalionis filius, Cretenſium rex, qui contra Troianos ſtrenue dimicauit. Troia autem euerſa, cum in patriã renauigaret, ſubito oborta tempeſtate ſolenne uotum concepit, ſi ſe Neptunus incolumem in patriã reduceret, ſe illi immolaturum quod primum ſibi occurreret. contigit autem, ut filius eius ei primus occurreret: quem cum immolare uellet, à ſuis pulſus, fugit in Calabriam: ubi iuxta Salentinũ promontorium oppidum condidit. Hæc Seruius in illud Virg. 3. Aen. Et Salentinos obſedit milite campos Lyctius Idomeneus.

IDONEA, orum. Tacit. lib. 4. apud idonea prouinciarum: id eſt, idoneos locos.

IDONEE, aduer. Cic. 1. de Inuent. Exordium eſt oratio, auditoris animum idonee comparans ad reliquam dictionem.

IDONEVS, a, um, *Atto, conueniente, ἐπιτήδειος*, conueniens, aptus, & alicui rei natus. Terent. in And. Adeon' uidemur uobis eſſe idonei, in quibus ſic illudatis? Idoneus auctor, *ἀξιόπιστος*, ſufficiens. Ci. ad Att. Nõ mihi ſatis idonei ſunt auctores ij, q à te probãtur.

IDVLIS, ouis, quæ omnibus idibus Ioui immolabatur. Feſtus.

IDVARE, *Diuidere*, lingua Hetruſcorum diuidere eſt. inde Iduam dictam putat Gellius, quaſi uæ iduam, hoc eſt ualde diuiſam.

IDVMAEI, *ἰδουμαῖοι*, populi inter Iudæam & Arabiam ſiti, ad Caſſium Caſio monti proximi. Orti ſunt à Nabathæis, teſte Strab. li. 6. qui orta domi ſeditione, relictis ſedibus ſuis extrema Iudeæ occuparunt. Horum regio Idumæa dicitur, ab Idume oppido: cuius meminit Lucan. lib. 3. Gazaq;, & arbuſto palmarũ diues Idume.

IDVMAEVS, mæa, um, *ἰδουμαῖος*. Virg. 3. Geor. Primus Idumęas referam tibi Mantua palmas.

IDVS, duum, dibus, *εἰδοί*, pluralis tantũ numeri, & fem. gene. in Martio, Maio, Iunio, & Octobri dies eſt decimuſquintus, in reliquis decimus tertius. Dictæ Idus, ut quidam putant, ab antiquo uerbo Iduare, quod eſt diuidere, propterea quòd circa medium menſis exiſtentes, in duas partes propemodum æquales, menſem diuidere uideantur. Varro uocis huius etymon è lingua Sabinorum, aut Hetruſcorum ductum putat: qua de re uide ipſum lib. 4. de lingua Latina. Ab Idibus autem denominationem ſumunt ſeptem dies Nonas immediate ſubſequentes: non quòd ipſæ ſint Idus, ſed quòd eas antecedant. Vnde Octauo, ſeptimo, ſexto, quinto, quarto, tertio, & pridie Idus dicimus: hoc eſt, Octauo uel ſeptimo die ante Idus. Ab Idibus Idules dictæ ſunt oues, quæ ſingulis Idibus Ioui immolabantur. Cic. Epiſt. Hæc Idibus mane ſcripſi.

I ANTE E

IECVR, iecoris, & iecinoris, qui genitiuus (ut inquit Priſcia.) uidetur eſſe a nominatiuo Iecinus, qui non eſt in uſu. *Fegato*. Eſt autem Iecur, uiſcus incraſſato ſanguini ſimile, ſedes concupiſcentiæ, uenarum omnium principium, & primum ſanguinis generandi inſtrumentum, uentriculum locis quibuſdam, quaſi digitis circumquaque complectens A Græcis dicitur *ἧπαρ*. Mart. lib. 13. Aſpice quàm tumeat magno iecur anſere maius. Cice. de Nat. Cerebrum, cor, pulmones, iecur.

IECVSCVLVM, li, *Fegatello, ἡπάτιον*, diminutiuum, paruum iecur. Pl. lib. 11. cap. 37. Murium iecuſculis fibræ ad numerum lunæ in menſe congruere dicuntur.

IEIVNE, aduerbium: ut, Ieiune de re aliqua diſputare, agere, dicere. hoc eſt, exiliter, frigide, & languide admodum. Ci. in Orat. Nec ſatura ieiune, nec grandia minute dicere.

IEIVNITAS, atis, *Digiuno, aſtinenza dal cibo, νηστεία*, proprie eſt abſtinentia à cibo, quanquam per tranſlationem pro exilitate, & ariditate accipitur: cui contraria eſt Vbertas, & Copia. Cice. 2. Tuſc. Reperiebantur nonnulli, qui cum obruerentur copia ſententiarum, atque uerborum, ieiunitatem, & famem ſe malle, quàm ubertatem & copiam dicerent. Sic de Clar. Orat.

IEIVNIVM, nij, *Il digiuno, νηστεία, ἀσιτία*, abſtinentia à cibo, uel dies quibus à cibo abſtinemus. Liu. 6. Bel. Mace. Libros ſibyllinos cum adijſſent, renunciauerunt, ieiunium inſtituendum Cereri. Ieiunio laborare, apud Colu. lib. 3. cap. 21. Ouid. 8. Metam. Longa domant illos inopi ieiunia uictu. Idem 15. Meta. Carne feræ ſedant ieiunia.

IEIVNO, pen. pro. *νηστεύω*, à cibis abſtineo.

IEIVNVM inteſtinum, *νῆστις*, medium inter ecphyſin, & Ileon ſitum obtinet: inde nomen habens, quòd perpetuo inane reperiatur. nulla enim cunctatione expellit, quicquid acceperit, affluentis in ſe bilis acrimonia laceſſitum. hoc antiqui Hiram, & per diminutionem Hillam dixerunt (ut inquit Feſtus) & Hillum neutro genere.

IEIVNVS, a, um, *Digiuno, che non ha anchora mangiato, ἄσιτος, ἄγευστος*, qui cibum nondum guſtauit. Plu. in Pſeu. In cœnam qui ieiunus uenerit, aut ſitiens. Idem Capt. Neq; ieiunioſiorem neq; magis effractum fame uidi. Ieiunus animus, per tranſlationem, pro languido & imbecillo, apud Cic. 4. Phil. quoniam qui ieiuni ſunt, minimum habent uirium. Ieiuna auiditas, hoc eſt maxima, & qualis ieiunis eſſe ſolet. Pli. lib. 10. c. 3. Ea ieiunæ ſemper auiditatis, & querulæ murmurationis. Ieiuna oratio, cui opponitur copioſa & plena. Ieiuna glarea, apud Vir. pro ſicca & ſterili terra. Ieiuna ſaliua, apud Colu. quæ ab homine ieiuno expuitur.

IENTACVLVM, li, *Collatione, ἀκρατισμός*, cibus qui ante prandium ſumitur. Mart. in Diſt. Surgite, iam uendit pueri ientacula piſtor.

IENTO, ientas, *Far collatione, ἀκρατίζομαι*, aliquid ante prandium guſto, Varro in Mar. ut citat Nonius: quòd pulli ientent. Afranius: Ientare nulla inuitat.

IESVS, *ἰησοῦς*, Hebræorum lingua ſonat ſeruatorem.

I ANTE G

IGITVR, *Adunque, dunque, ἄρα, τοιγαροῦν*, collectiua uel rationalis coniunctio eſt, ex præcedentibus concluſionem inferens, adhibeturq; (ut inquit Valla) breuioribus concluſionibus. Cice. pro Lig. Habes igitur Tubero, quod accuſatori maxime optandum, confitentem reum. Ponitur interdum pro inde, ſiue poſtea. *εἶτα*. Ter. in Eun. Quid igitur faciam? Plaut. in Amph. Sin aliter ſient animati, neque dent, quæ petant: Seſe igitur ſumma ui, eorum oppidum expugnare.

IGNARVS, a, um, *Rozzo, ignorante, negligente, ἀγνώς*, compoſitum ab In, & Gnarus, idem ſignificãs quod neſcius. Ci. Ignarus ſum quid agatur. Teren. Eun. Imprudens harum rerum, ignaruſq; omniũ. Virg. 3. Aen. Aut quis te ignarum noſtris deus appulit oris? Vbi ignarum dixit pro imprudente. Idem 1. Aen. O ſocij, neque enim ignari ſumus ante malorum. Vbi Ignari poſuit pro immemores. Accipitur etiam interdum paſſiue, pro ignoto: uel ignorato: ut annotauit Gel. Noct. Att. lib. 9. cap. 12. Virg. 10. Aen. Ignarum Laurens habet ora Mimanta. Oui. Metam. li. 7. Proles ignara parenti. id eſt, parenti incognita.

IGNAVIA, æ, *Paura, pigritia, dapocagine, ῥᾳθυμία, ἀργία*, ab Ignauus fit: & eſt contraria fortitudini, cum quod ratio aggredi fortiter ſuadet, id nos formido aggredi diſſuadet, & ab audendo retinet. Salu. in Catil. Scitis milites, ſocordia, atque ignauia Lentuli quantam ſibi nobiſq; cladem attulerit. Cic. in Læl. Odit bonitas malitiam, temperantia libidinem, ignauiam fortitudo. Idem ignauiã puſilli & abiecti animi uitium eſſe oſtendit, ad Cœlium ſcribens, quòd nunquam bello ciuili interfuiſſet, illi tribuebatur ignauiæ. Quid autem ſit fortitudo, docet auctor ad Heren. lib. 4. Illa non eſt fortitudo (inquit) ſed temeritas: propterea quòd fortitudo cõtemptio eſt laboris, & periculi cum ratione utilitatis, & compenſatione commodorum. Temeritas eſt cum inconſiderata dolorũ perpeſſione gladiatoria periculorum ſuſceptio. Ignauo item opponitur ſtrenuus. Sal. in Cat. Compertum ego habeo, milites, uerba uirtutem non addere, neque ex ignauo ſtrenuum, nec fortem ex timido exercitum oratione Imperatoris fieri. Ex his colligi poteſt Gnauus eſſe, qui induſtrius eſt, & ſtrenuus, ſiue fortis, Cuius contrarium eſt.

IGNAVE, ſiue Ignauiter, aduerb. *Pigramente, lentamente, ῥᾳθύμως*, lente, & ſegniter. Cic. 2. Tuſc. Hoc in dolore maxime eſt prouidendum, ne quid abiecte, ne quid timide, ne quid ignaue faciamus. Hirtius ad Cice. Quæris, an ego, cum omnes caleant, ignauiter aliquid faciam.

IGNAVIT, teſte Nonio, antiqui dixerunt pro ignauum fecit. Afranius Aeneadis decimo, ut citatur à Nonio: Sæpe ignauit fortem in ſpe expectatio. Verbum eſt obſoletum.

IGNAVVS, qui non eſt induſtrius, id eſt qui negligit, aut formidat rem aliquam egregiam aggredi, aut in re bene cœpta perſeuerare. *ἀργός, ῥᾴθυμος, ἄνανδρος*. Vir. 4. Geor. Ignauum fucos pecus à præſepibus arcent. hoc eſt, inutile, & nullius artis. Cice. 1. Tuſcu. ignauus miles, ac timidus, ſimul ac uiderit hoſtem, abiecto ſcuto fugit. Liu. 5. ab Vrb. fuſos eſſe ab ignauiſſimo, & fugaciſſimo hoſte. Differt hoc tamen, quantum intelligo inter Gnauum & Induſtrium. quòd Gnauus proprie is eſt, qui ad ſubeunda pericula, ac labores tolerandos, ſapiens & fortis eſt: Induſtrius, qui ingenio cum multum ualeat, ut artifex bonus, aliquid ſtruere & negociari, non ociari ſtudet. Cic. pro Pomp. homines gnaui & induſtrij. Componitur ignauus ex In, & Gnauus, ſiue ex In, & Nauus, n, in g, mutata. Vide Gnauus.

IGNESCO, ſcis, ſcere, *Diuenir di fuoco, πυροῦμαι*, ab antiquo Igneo, gnes. idem eſt quod igniteum fieri, & in ignem conuerti. Pli. lib. 34. cap. 8. Prætenui pyropi bractea igneſcit. Cic. 2. de Nat. Deo. Ex quo euenturum noſtri putant id, ut ad extremum omnis mundus igneſceret. Per tranſlationem accipitur pro uehementer iraſci. Virg. 9. Aene. Rutulo muros, & caſtra tuenti Igneſcunt iræ. Col. lib. 10. Ante amor igneſcit menti, ſæuitq; medullis.

IGNIA, quædam uaſorum fictilium uitia, quæ coquendo contrahuntur. Feſtus.

IGNIARIVM, rij, *Focile, battifuoco, πυρεῖον, ἔναυσμα, ἐμπύρευμα*, eſt quo ignis elicitur, conſtatq; è ſilice, & ferro, quæ colliſa ignẽ emittunt: unde ſcintillæ decuſſæ, & in fomite linteoq; adulto exceptæ, flãmã excitãt. Olim & ex lignis fiebat, mutuo attritu ignẽ

 concipientibus.

concipientibus Pli.lib.16.cap.40.Calidæ morus, laurus, hedera & omnes, è quibus igniaria fiunt. Exploratorum hoc uſus in caſtris, paſtorumq́; reperit, quoniam ad excutiendum ignem non ſemper lapidis occaſio eſt. Teritur ergo lignum ligno, ignemq́; concipit attritu.

Igneus, a, um, *Di fuoco*, πύρινος, ἔμπυρος, quod eſt ex igne, ſiue quod ignis naturam habet. Cic.2.de Nat.Deo.omne, quod eſt calidum, & igneũ, cietur, & agitur motu ſuo. Igneus color, qui ignẽ imitatur, Pli.lib.8.cap.38. Igneus feruor, Idem lib.9.cap.60.

Igniculus, culi, πυρίδιον, proprie diminu. eſt ab Ignis. Iuue. Sat.3. Igniculum brumæ, ſi tempora poſcas. Per metaphoram accipitur pro ſtimulo quodam, quo incitamur ad capeſſendam uirtutem. Ci.3.Tuſc. paruulos nobis dedit igniculos, quos celeriter malis moribus, opinionibusq́; deprauati ſic reſtinguimus, ut nuſquam naturæ lumen appareat. Ingenij igniculi. Quinct. in Proœ.lib.6. Deſiderij igniculus, Cic. ad Trebonium li.15.epiſt. Vitalis igniculus, Idem ad Att.lib.15.

Ignitus, a, um, *Affocato, infocato*. πυρόεις, διάπυρος. nomen adiectiuum pro candente, ut, Ferrum ignitum. Accipitur itẽ pro eo quod quandam ignis ſimilitudinem refert, quodq́; calidæ, igneæq́; eſt naturæ. Sic Apuleius ignitam eſſe Martis ſtellam dixit. Ignitus uinum, hoc eſt, generoſius, Gel.li.17.cap.8.

Ignifer, ra, rum, *Che porta fuoco*. πυροφόρος, ferens ignem: ut Lampades igniferæ, Lucr.lib.2. Ouid.2.Metam. Non tamen ignifero quiſquam conſiſtere in axe Me ualet excepto.

Ignifluus, a, um: ut, Cauernæ igniſluæ, apud Clau.lib.8.Panegyr.

Ignipotens, tis, πυροδύναμις, dictus Vulcanus, quòd ignis poteſtatem habeat. Virgil.8.Aene. Pallentem morte futura Fecerat ignipotens.

Ignis, is, *Fuoco*, πῦρ, à gignendo, id eſt naſcendo dicitur, quòd in eo nihil naſcatur. Ci.Offi. Pati ac Ignẽ accipere. Vir.4.Geo. Aeſtuat ut clauſis rapidus fornacibus ignis. Per metaphorá accipitur pro amore. Virg.4. Aen. Vulnus alit uenis, & cæco carpitur igni. Interdum pro eo, uel ea, quam amamus: quòd amantes amore ueluti flagrent. Virg.3.Ecl. Meus ignis Amyntas.

Ignis ſacer, quis dicatur, explicat Celſ.lib.5.his uerbis: Sacer ignis malis ulceribus annumerari debet. Eius duæ ſpecies ſunt. Alterũ eſt, ſubrubicundum, aut miſtum rubore atque pallore, exaſperatumq́; per puſtulas continuas, quarum nulla altera maior eſt. in his ſemper fere pus, & ſæpe rubor cum calore eſt. Fit maxime in pectore, aut lateribus, aut eminentibus partibus, præcipueq́; in plantis. Alterum eſt in ſummæ cutis exulceratione, ſed ſine altitudine, latum, ſubliuidum. Serui.in illud Vir.3.Geor. Contractos artus ſacer ignis edebat. Sacer, inquit, ignis eſt, quem Græci ἱερὰν νόσον, appellant. Quod tamen manifeſte ſalſum eſt. nã ἱερὰ νόσος, ut inter medicos omnes conuenit, idẽ eſt morbus cum epilepſia, ſiue morbo comitiali, quem & Latini morbum ſacrum appellãt. Rectius itaque ſentit Manardus, ignem ſacrum à Latinis appellari, quod Eryſipelas dicunt Græci. Pli.lib.26.cap.11. Ignis ſacri aſſerit eſſe genera, inter quæ periculoſiſſimum eſt, quod Græce Zoſter uocatur, hominem medium ambiens, &, ſi cinxerit, enecans.

Ignipes, ignipedi, *Che ha piedi di foco*, πυρόπους, igneos pedes habẽs. quod epitheton Solis equis tribuit. Oui.2.Meta. Ignipedum uires expertus equorum. Mart.li.1. Ignipedes poſſet ſine Colchide uincere tauros. Sic enim legunt nonnulli. Quo tamen in loco legendum eſt, Aeripedes tauros. loquitur enim poeta de tauris illis Aeetæ Colchorũ regis, quos poetæ fabulantur habuiſſe pedes æneos. Quod & ipſum indicat Oui. in epiſt Medeæ ad Iaſonem his uerſibus: Aere pedes ſolidi, prætentaq́; naribus æra.

Ignispicium, *L'arte dello indouinare dal foco*, πυροσκοπία, πυρομαντία, ea forma dicebatur ab antiquis, qua Haruſpicium. Erat autem diuinationis genus, quod ab ignis inſpectione ſumebatur. Pli.lib.7.cap.56. Aruſpicium Delphus, igniſpicia Amphiaraus, auſpicia auium Tireſias Thebanus inuenit.

Ignitabulum, ignis receptaculum, πυρεῖον. Feſtus.

Ignivomus, pen.cor. *Che uomita fuoco*, πυρίκβολος, ignẽm uomens. Lactant. in Carm. de Reſurrectione Domini: Altius ignivomum Solem cæli orbita ducit.

Ignobilis, bile, *Ignobile, uile*, δυσγενὴς, ἄσημος, dicitur ignotus, incognitus, uilis, & abiectus: cuius contrarium eſt Nobilis. Virg.li.7. Solus ubi in ſiluis Italis ignobilis æuum Exigeret. Cic.1.Tuſc. Philoſophum non ignobilem. Virg.1. Ignobile uulgus.

Ignobilitas, tatis, *Ignobiltà, humiltà*, δυσγένεια, humilitas, obſcuritas, conditio, atque fortuna hominum infimorum. Cice. pro Roſc.Am. Quos nemo propter ignobilitatem nominat, ſexcenti ſunt. Idem 5.Tuſc. Num ignobilitas, aut humilitas, aut etiam popularis offenſio ſapientem beatum eſſe prohibebit? Ignobilitas generis, Cice. pro Mur. Viris fortibus ne ignobilitas generis obijceretur. Ouid.6.Meta. Res obſcura quidem eſt ignobilitate uirorum.

Ignominei, *Che non hanno laude, ſenza nome*, ἀνώνυμοι, δυσκλεεῖς, qui laude & gloria carent, inglorij, illaudati. à quo

Ignominia, æ, *Infamia, uituperio, uergogna, biaſimo*, ἀτιμία, δυσφημία, nominis nota, interprete Nonio, infamia, dedecus, contumelia, macula, probrum. Componitur ex in, & nomen, n, litera commutata in g. dicitur enim ignominia, quaſi boni nominis priuatio. Cic.lib.4.de repub. cum omnis ea iudicatio uerſetur tantummodo in nomine, animaduerſio illa Ignominia dicta eſt. Idem Thermo: ſi adoleſcens nobilis ignominia affectus eſſet.

Ignominio, as, *Far uergogna, far uituperio*, ἀτιμάζω, ignominia afficio, uerbum eſt parum uſitatum: legitur tamen participium Ignominiatus, pro ignominia affectus. Gell.l.9.c.ult. Quibus modis ignominiatus, tractatusq́; ſit à C.Cæſare Laberius poeta.

Ignominiose, aduerb. *Vergognoſamente, con infamia*, ἀτίμως, cum ignominia, & dedecore.

Ignominiosus, a, um, *Vituperato, ſuergognato*, ἄτιμος, notatus infamia. Quinctil.l.7.ca.2. Exul eras, & ignominioſus. Accipitur & pro eo, quod affert ignominiam. Liu.3.ab urb. Hos ignominioſa fuga domum ſe recipientes Romanus conſul conſequutus.

Ignorabilis, le, *Incognito*, ἄγνωστος, quod non cognoſcitur, uel quod facile ignorari poteſt. Plau.in Pſeud. Quis hic eſt, qui oculis obuiam ignorabilis obijcitur? Gel.l.9.c.12. Alterum illud ignorabilius, obſcuriusq́; eſt. Cic.2.de Inuen. Quod leuius, facilius, non ignorabile, non fortuitum.

Ignorantia, æ, & Ignoratio, onis, uide Ignoro, as.

Ignoro, as, pen.pr. *Non ſapere*, ἀγνοέω, neſcio. Cic. pro Mil. At uero tu ſolus ignoras? tu hoſpes in hac urbe uerſaris? cuæ peregrinantur aures? Ignoror paſſiue. Ouid.1.Triſt. Ele.4. Ignoraretur forſitan illa fides. Ab Ignoro, fit Ignoratio, & Ignorãtia, ἄγνοια: ſed ignoratio ad actum, & rem pertinet, quæ penitus neſcitur, nec ſciri poteſt, niſi prodatur. Ci.lib.3.Offic. Quotus quiſque reperitur, qui, impunitate, & ignoratione omnium propoſita, abſtinere poſſit iniuria? Idem de Amic. Qui aliquandiu, propter ignorationem ſtirpis & generis, in famulatu fuerint. Idem pro Aul. Clu. Quod erat odium, Dij immortales, quæ ſuperbia, quãta ignoratio ſui. Ignorantia uero, ingenij otium eſt, cum quis ignorat, quid facere debeat, aut dicere. Quinct.l.7.c.2. Ignorantia prætendi non poteſt. Cic. pro Flac. Vbi adoleſcentes nihil poſſent diſcere, niſi ignorantiam litterarum. Quid autem interſit inter Imprudentiam & Ignorantiam, docet Donatus his uerbis: Imprudens, a per ſe: Ignarus, per alios.

Ignosco, ſcis, ui, tum, *Perdonare, ſaper bene*, ἐπιγινώσκω, ualde noſco, & diſco. Auget enim hic In, præpoſitio uerbi ſignificationẽ. Var. Adeſte, & à me, quæ feram, ignoſcite. Verum hoc rarum eſt, & propemodum obſoletum. nam frequentius Ignoſcere, eſt ueniam dare, excuſatum habere, &, ut Cice. ad Att. ſceleris pœnam prætermittere, συγγνώμην ἔχειν, συγγινώσκειν. Vbi In præpoſitio priuatiua eſt, quaſi non agnoſco errorem. Plaut. in Aul. Te oratum aduenio, ut animo æquo ignoſcas mihi. Ter. in Ad. Ignotum eſt, tacitum eſt. Lactan.l.5. poſuit pro ingnoro, & non intelligo, ἀγνοέω. Tum (inquit) quid legerint, ignouerunt. Gell.l.1. Contra patriam (inquit Ci.) arma pro amico ſumenda non ſunt: hoc profecto nemo ignouit, id eſt, neſciuit. Ab Ignoſco fit participiũ Ignoturus. Cic. in Catone: Ignoturum alteri, quòd patrem, alteri, quòd tutorem ſecutus eſſet. Cato.l.5.Orig. Quod eorum nemo mihi ignoturus eſt. Quidam tamen contra regulam à præſenti tẽpore protulerunt futurum Ignoſciturum. Piſo Fru. libr.2. Annal. Quodcunque deliquiſſet, ignoſciturum affirmabat.

Ignoscens, ignoſcentior, nomen ex participio, *Colui che facilmente perdona, perdonatore*, συγγνωμονικὸς, qui facile condonat, & ignoſcit, Ter. in Heaut. Quanto tuus eſt animus natu grauior, Ignoſcentior, Vt meæ ſtultitiæ iuſtitia tua ſit aliquid præſidij.

Ignoscentia, æ, *Perdono*, συγγνώμη, condonatio peccati. Gellius lib.7.cap.3. Ignoſcentias utiles eſſe rebus humanis docet.

Ignoscibilis, le, συγγνωστός, uenia dignus. Gell.l.13.c.20.

Ignotus, a, um, nomen adiectiuum, non participium, ut quidam putauerunt, *Incognito, non conoſciuto*, ἄγνωστος, Incognitus, id eſt, qui ignorauit. Virg.li.3.Aen. Ignoti noua forma uiri. Locis ignotis errant, Oui.4.Met. Verba obſcuriora, & ignotiora, Quinctil.lib.7.c.4. Pars ignotiſſima turbæ, Claud.1.in Europ. Interdum actiue ponitur pro eo, qui ignorat, ἀγνώς. Cicero ad Lucceium: Sit alacra corporis ignotis nota faciebant.

I ANTE L

Ile, ilia, neut.gene. λαγών, inteſtinum eſt omnium arctiſſimum, immediate uentriculo adhærens, in homine: & oue Lactes dictæ, in ceteris animantibus Ile appellatum. Pli.lib.11.cap.37.

Ileos, εἰλεός, uel Ileus, morbus gracilioris inteſtini, quando ſcilicet, obſtructis tenuibus inteſtinis, exitus excrementis negatur. unde eos, qui hunc morbum patiuntur, ſtercus per os uidemus eijcere. Plin.lib.30.cap.7. Grauiſſimum uitium Ileos appellatur.

Ilerda, dæ, ἰλέρδα, oppidum citerioris Hiſpaniæ, in conuentu Tarraconneſi, non procul à Sycori fluuio. Ptolem.lib.2. cap.6.

Ilergates, Hiſpaniæ populi, in tractu Tarraconenſi, non procul ab Ibero amne, Pli.lib.3.cap.3.

Ilex, icis, gene. fem. πρῖνος, arbor eſt glandifera, magnitudine roboris, folio aculeato, læui cortice: cuius duo ſunt genera: quæ

unde

& apud Plin.lib.16.cap.6.Virg.li.6.Aen. Talis erat ſpecies au ri frondentis opaca Ilice. Procera ilex, Hora.Epod.15. Ramoſa ilex, Ouid.8.Metam. Arguta ilex, Virgil.Eclog.7.

ILIA,æ,ἰλία,quæ & Rhea, Numitoris Albanorum regis filia, quam Amulius, pulſo iam Numitore fratre,& interfecto eiuſdem filio Lauſo,uirginem ueſtalem fecit, ne qua ſupereſſet de prole Numitoris. Veruntamen Iliadum aquam pro Sacris quæreret, obdormiuit,& in ſomnijs illi uiſum eſt, ſe à Marte comprimi, & ſic geminos concepit: quos cum peperiſſet, Amulius,re cognita,paruulos exponi iuſſit,matremq; Iliam uiuam apud Tiberim fluuium infodi: unde poetæ eam Tiberi nupſiſſe fingunt, qui ob id quoq; uxorius amnis Hora.l.1.Carm.dicitur. Quid uero pueris acciderit,uide in dictione Amulius.Virg.l.1.Aen.

Donec regina ſacerdos.

Marte grauis geminam partu dabit Ilia prolem.

ILIA,ilium,I fianchi,λαγὼν,κενεών,partes ſunt imi uentris, inter coxas & pubem poſitæ,teſte Celſo li.4.ca.1. Perſius Sat.4. Ilia ſubter Cæcum uulnus habes.Pli.l.18.c.37.Ilia appellat arterias quaſdam,quæ inter ueſicam, & aluum ſitæ, tendunt ad pubem. Sunt qui hoc nomen etiam ſecundæ declinationis eſſe aſſerant, adducentes teſtimonium ex libro 4.Corn.Celſi, ubi ſic legunt: Deinde ſuper rectum inteſtinum progreſſa illis feminæ latera ſua inne ctit. Quo tamen in loco pleraque exemplaria Ilibus habent, non Ilijs. Et profecto cum nominatiuus ſingularis, Ile, paſſim legatur, nemini dubium eſſe debet,quin in numero plurali etiam ſit tertiæ declinationis.

ILIACVS,a,um,pen.cor.Ἰλιακός,poſſeſſiuum deductum ab Ilio, agri Troiani urbe. Virgil.1.Aen. Ter circum Iliacos raptauerat Hectora muros. Ilius,a,um,idem Virgil.9. Aeneid. Quam miſeram tenuit non Ilia tellus. Iliacus morbus à Plau.uocatur, qui infeſtat Ilia: ſed hoc ut pleraque alia apud Pla.crediderim eſſe fictitium, ut ambiguitate uocis riſum captaret.

ILIAS,adis,Ἰλιάς,Homeri opus clariſſimum,omnium, quotquot unquam extiterunt,poetarum ſcriptis citra controuerſiam prælatũ. Dicta Ilias ab eo,quòd bellum contineat apud Ilium inter Græcos & Troianos ob raptum Helenæ geſtum.Ouid.l.2.Triſt.Ilias ipſa quid eſt, niſi turpis adultera,de qua Inter amatorem pugna, uirumq; fuit? Quoniam uero hoc in opere nullum mali genus non recenſetur,factum eſt, ut Ilias malorum,Ἰλιὰς κακῶν,pro ingenti calamitate accipiatur.Ci.ad Att.li.8. Tanta impendet malorũ Ilias. Præterea,quia hoc opus in primis prolixum eſt,ut 24 li. cõtinens uolumina,factum eſt, ut, cum opus aliquod impẽdio prolixius indicare uolumus,dicamus id Iliade eſſe prolixius.

ILICET,per ſyncopam dictum, Di ſubito,quaſi ire licet. Donatus: Sic iudices de concilio dimittebantur, ſuprema dicta cum Præco pronunciaſſet,Ilicet: quod ſignificat,ire licet. Ter. in Phor. Hoc nihil eſt: ilicet. Vbi Donatus: Ilicet, rei finem ſignificat. Ilicet pro ſtatim,confeſtim.Virg.2.Aene.Ilicet ignis edax ſumma ad faſtigia tecti Voluitur. Ilicet aduerbium affirmantis. Plaut.in Epid. Ilicet,ut uadimonium mihi hic ultro facit.

ILICEVS,a,um,Di elce,πρίνινος,quod eſt materiatum ex ilice. Stat.l.6.Theb.Orniq;,iliceæq; trabes.

ILICETVM,ti,πρινών, locus ilicibus conſitus.Mart.l.12.Surgentem locus excipit ſuperba Vicini ſtrue cultus iliceti.

ILIGNEVS,ſiue Ilignus,na,num, Di elce,πρίνινος, idem quod iliceus. Ter.in Ad.Lectulos iligneis pedibus faciundos.Colu.lib.11.c.2. Ilignеam frondem bubus recte præbebimus. Sic Iligneа corona apud Pl.l.16.c.4. Iliguea glãs,Pl.l.16.c.5.& Horat.2.Serm.Sat.4.

ILIONEVS,Ἰλιονεύς,nomen proprium uiri Troiani,Phorbantis filij, qui qualis in bello fuerit, nuſquam legitur: eloquentia uero excelluiſſe, deletoq; Ilio cum Aenea fugiſſe,& apud eundem legati uice functum, auctor eſt Virg.1.Aeneid. Poſtquam introgreſſi,& coram data copia fandi, Maximus Ilioneus placido ſic pectore cœpit. Vbi Seru.Non mirum,inquit, ſi eloquens à Virgilio introducatur Ilioneus, cum pater eius Phorbas. Homero teſte, ſemper Mercurio,Deo eloquentiæ,fauente pugnauerit.

ILITHYIA, dea parturientibus propitia,quæ & Iuno Lucina appellatur. Oui.9.Metam. Propoſitam timidis parientibus Ilithyiam.

ILIVM,Ἴλιον, urbs fuit Phrygiæ minoris, ſiue Troadis, M.D.paſſ.à mari diſtans, à Dardano Iouis filio condita,ab Ilo uero rege ampliata & Ilium nominata,cum antea Troia à regione illa, in qua ſita fuit, diceretur: Regia fuit Priami: poſtea uero ob Helenam à Paride raptam decennali bello obſeſſa,ac demũ expugnata eſt. Cic.de Diuin. Achiui ita profecti ſunt ab Ilio,ut &c. Virg. lib.2. Ceciditq; ſuperbum Ilium,& omnis humo fumat Neptunia Troia. Dicta eſt etiam Ilios. Oui.l.14. Met. Poſtquam alta cremata eſt Ilios. Hor.Non ſemel Ilios Vexata. Ilium propriè ciuitas eſt: nã regio, Troia eſt: quamuis interdum pro ciuitate Troiam ponat Virg.ut l.3.Aen. Et campos,ubi Troia fuit.

ILLABOR,pe.pr.illaberis,illapſus,Caſcare,ſcorrere,ſdrucciolare, εἰσολισθαίνω, εἰσρέω,incido,influo. Cic.de Sene.uoluptas ad ſenſus affluit, & illabitur: Pli.lib.5.c.29.loquens de Mæandro fluuio: lenis illabitur mari. Virg.2.Aen.Senſit medios Illapſus in hoſtes.

ILLABORATVS,rata,ratum,ἀνεργαστος, quod ſine labore & diligentia confectum eſt. Quinct.de Cic.l.10.c.3.

ILLAC, Per quel luogo, aduerb. per locum. Ter. Eun. Plenus rimarum ſum: hac atque illac perfluo.

ILLACRYMABILIS, Che non ſi moue à pietà, ἄδακρυς, δυσάλγητος, qui tam durus eſt,ut ad lacrymas,aut ad miſericordiam cõmoueri non poſſit. Hoc epitheton Hor.tribuit Plutoni,lib.2. Carm.

ILLACRYMO,as,p.c. Piagnere, ἐπιδακρύω,idem ferè quod lacrymo. Cic.de Nat. Quid dicam de Socrate? cuius morti Illacrymari ſoleo Platonem legens. Liu.li.27.Illacrymaſſe dicitur. Illacrymare morti, uel errori alicuius, eſt propter errorem uel mortem eius lacrymas emittere. Idẽ.10.bel.Mac. Qui morti innocentis,qui meo infelici errori unus illacrymaſti. Dicitur & de rebus inſenſibilibus,pro exudare, ſeu humorem emittere. Virg.1.Ge. Illacrymat mœſtum templis ebur, æraq; ſudant.

ILLÆSVS, Non offeſo, ἀβλαβής, nomen adiectiuum compoſitum ex In,& negatiuo,& participio Læſus. Mart.li.1. Illæſum timidis unguibus hæſit auus. Cupreſſus illæſa bruma, Stat.6.Theb.

ILLÆTABILIS, Triſto,maninconoſo,ἄχαρις,iniucundus, triſtis, Virg. 3.Aeneid. Hinc Drepani me portus & illætabilis ora Accipit.

ILLAPSVS,huius illapſus,εἴσρευσις.Col.lib.2.c.2. Ne præcludatur humoris illapſu atque exitu.

ILLAQVEO,as, Allacciare, ἐμπαγιδεύω, laqueo, conſtringo. Cice. de Aruſp.reſp. Illaqueatus omnium legum periculis.

ILLATEBRO,as,pen.corr. Aſcondere dentro, ἐγκατακρύπτω, in latebris abſcondo. Gellius ex 5. Annal. Q. Claudij: Illatebrant ſeſe.

ILLAVDABILIS,le, Indegno di laude, ἀνεγκωμίαστος, qui non eſt dignus ut laudetur: ut, Carmen illaudabile. Stat.5.Syl.

ILLAVDATVS,illaudati, Non laudato,non degno di laude, ἀνεγκωμίαστος, ἀνάξιόλογος, idem quod Illaudabilis, teſte Gellio & innominabilis, qui neque mentione, aut memoria ulla dignus eſt, neque unquam nominandus: Sicut quondam à communi conſilio Aſiæ decretum fuit, uti nomen eius, qui templum Dianæ Epheſi incenderat, nemo ullo tempore nominaret. Eſt enim nomen hoc, idoneum ad exprimendum ſceleratiſſimi hominis deteſtationem. Virgil.lib.3.Ge. Quis aut Euryſthea durum, Aut illaudati neſcit Buſiridis aras? Eſt autem Illaudatus nomen, non participium: neque enim uerbum habet à quo deſcendat, neque ullum importat tempus. Nam dicitur Illaudatus, non qui laudatus non ſit: ſed qui laudari non meruit, ut eſt lib. 7. Aen. Diues inacceſſos ubi Solis filia lucos. pro inacceſſibiles, non ad quos nullus acceſſit, ſed ad quos nullus accedere debet. Sic fontem inexhauſtum dicimus non tam eum, qui nunquam exhauſtus ſit, quàm qui exhauriri non poteſt.

ILLE, Illa, Illud, illius in genitiuo, pe. indifferente, Quello,colui, ἐκεῖνος, pronomen eſt demonſtratiuũ, tertiã deſignans perſonã, tam à loquente, quã ab audiente remotam, de quo ſatis multa dicta ſunt in dictione Hic. Interdum emphaſim habet, uehementiamq; addit orationi, quod Græci exprimunt per ὁ articulum. Ter. And. Hic, ille eſt. Virg. in principio 1. Aen. Ille ego, qui quondam gracili modulatus auena Carmen. Cic. pro Flac. Huic illi legati.

ILLECEBRÆ,arum,pe.c. Carezze,θέλγητρα,ἐπαγωγαί, blandiciæ, & pellaciæ, ab illiciendo dictæ, quod animum ad ſe alliciant: quẽadmodum uoluptates, & diuitiæ, quæ nulli non adblandiuntur. Vtimur autem hoc nomine tam in bonam partem, quàm in malam. Cic. lib.6. de Rep. Suis te oportet illecebris ipſa uirtus trahat ad uerum decus. Idem pro Cœlio: Erant apud illum illecebræ libidinum multæ. Legitur etiam in ſingulari numero Illecebra. Idẽ pro Mil. Quis ignorat maximam illecebram eſſe peccandi impunitatis ſpem?

ILLECEBROSE. Plaut. in Bacc. Illecebroſius fieri nihil poteſt.

ILLEPIDE, ἀχαρίτως, iniucunde, & infacete. Plin Præf. operis: Nec Plancus illepide, cum diceretur Aſinius orationes in eum parare. Hor.2.Epiſt.1. Non quia craſſe Compoſitum, illepide ue putetur.

ILLEPIDVS,a,um, Senza piaceuolezza, ἄχαρις, ἀναφρόδιτος, in quo nihil leporis eſt, nec elegantiæ. Cic. 3. de Nat. de. Parentem habere auarum, illepidum, in liberos difficilem. Scorillam non illepidum, nec inuenuſtum, Catullus.

ILLEX, illegis, Senza legge, ἄνομος, qui ſine lege uiuit. Plau. Perſa: In iure illex, labes populi. Quo in loco Illex Valla idem ſignificare arbitratur, quod Exlex. Illex, icis, communis generis, interdũ ſubſtantiue accipitur pro illecebris, & incitamento, ἐπαγωγή: ut, Illex animi Venus. Interdum adiectiue ſumitur, ut idem ſit quod illiciendi uim habens: ut, oculi allices, apud Apul.

ILLI, cum circunflexo, Iui, in quel luogo, ἐκεῖ, pro ibi, uel illic. Terent. in Ad. Ego illi maximam partem feram. Vbi Donat. Errant, qui putãt, illi, eſſe pronomẽ, cũ ſit aduerbiũ loci: ut Virg.l. 1. Aen. Illi mea triſtia facta Degeneremq; Neoptolemũ narrare memẽto.

ILLIBATVS,ta,tum, Incorrotto,puro,non guaſto, ἄψαυστος, purus, intactus. Eſt autem nomen, non particip. cum Illibo non legatur. Liuius lib.3. Illibatum robur hominis. Col.l.12.c.1.

ILLIBERALIS,le, Non liberale,non corteſe, ἀνελεύθερος, parcus, nõ munificus. Cice. Memmio, lib.13. Non te in me illiberalem, ſed me

in ſe negligentem putabit. Interdum illiberale dicitur, quod contra fit, ac liberum hominem decet. Illiberale facinus: libero homine indignum. Ter. Ad. Eu illa familia Tam illiberale facinus eſſe ortum? Iocus illiberalis, Cic. 1. Offic.

Illiberalitas, tatis, ἀνελευθερία, parſimonia, auaritia, ſordes, cui opponitur liberalitas. Ci. 2. Offic. Habenda eſt ratio rei familiaris, ſed ita, ut illiberalitatis auaritiæq́; abſit ſuſpicio.

Illiberaliter, *Non da gentil'huomo*, ἀνελευθέρως, ἀγεννῶς, non liberaliter, iniuſte, aliter, ac hominem liberum decet. Illiberaliter apud ueteres dicebatur factum (inquit Donatus) ſi quis exceſſiſſet omne genus maleficij. Ter. in Ad. Factum à uobis duriter, Immiſericorditerque, atque etiam, ſi eſt pater Dicendum magis aperte, illiberaliter: Idem in Phor. Quam is aſpernatur nunc tam illiberaliter. Cice. Attic. Nihil ab eo neque indiligenter, neque Illiberaliter.

Illiberis, Ἰλλίβερις, oppidum in finibus Galliæ Narbonenſis, iuxta Pyrenæos montes, teſte Strab. l. 4. Plinius in deſcriptione Galliæ Narbonenſis Illiberim ſua ætate exiguum oppidulum fuiſſe indicat, &, ut ipſius uerbis utar, magnæ quondam urbis tenue ueſtigium. Ptolem. lib. 2. cap. 6. Illiberim altera collocat in Bætica Hiſpaniæ regione, quam non nulli eandem eſſe exiſtimant cum ea, quam hodie Granatam appellant.

Illicio, cis, *Adeſcare*, ἀνάγω, θέλγω, attraho, & quaſi ineſco, ex In, & antiquo uerbo Lacio. Ter. in And. Homines adoleſcentulos, imperitos rerum, in fraudem illicis?

Illicitus, a, um, *Illicito*, ἀθέμιτος, quod non licet. Cice. pro Clu. Multitudini illicitum eſt contradicere.

Illectus, attractus, inuitatus. Cic. lib. 4. Tuſc. Libido ad id, quod uidetur bonum, illecta & inflammata uidetur.

Illectus, tus, ui, ἐπαγωγὴ, blanditiæ, & illectamentum. Plau. Bac. Magis illectum tuum, quàm lectum metuo. Eſt item Illectus, cõpoſitum à participio Lectus, ἀνεπίλεκτος, idem ſignificans quod non lectum. Oui. l. 1. de Arte am. Si non accipiat ſcriptum, illectumq́; remittat.

Illicium, cij, ab illiciendo, pro incitaméto, *Incitamento, ſtimolo*, θέλγητρον, ἐπαγωγὴ. Varro lib. 3. Si tranſituræ ſunt apes ea, apiaſtro perfricandum, quod illicium hoc illis. Cic. ad Att.

Illico, *Di ſubito, incontanente*, αὐτόθι, aduerbium loci, idem ſignificans, quod ibidem, quaſi in eodem loco. Ennius: Et quia, quò irẽt, neſciebant, illico manſerunt: Ter. in Adelp. Otioſe nunc iam illico conſiſte. Donatus: Ilico, modo locum, modo tempus ſignificat. Plerunque ponitur pro ſtatim, ſiue continuo, παραυτίκα. Cice. pro Mur. Simulatq́; increpuit ſuſpicio tumultus, illico artes noſtræ conticeſcunt.

Illigo, as, are, *Legare, auiluppare*, ἐνδεσμεύομαι, Innecto, inteuo: ut cum emblemata poculis, uel aurum argento illigare dicimus. Per tranſlationem ſumitur pro Implicare, ſiue inuoluere, ἐμπλέκειν. Cic. de Orat. Orator Illigat ſententiam uerbis. Liu. libr. 2. Belli Mac. Poſtea quàm nos illigari nolle Romano bello uidit. Idem familiari amicitia plerique illigati Philippo erant.

Illido, dis, pe. p. *Rompere, frangere*, προσβάλλω, ἐπάγω, προσκρούω, duro alicui corpori affigo, atque ita confringo. Valer. Max. lib. 1. ui ſubitæ tempeſtatis tota cum claſſe uiemis Deę littoribus illiſus eſt. Hoc eſt, impegit ad uicina littora, & naues fregit. Cice. de Aruſp. reſp. Iam iſta ſerpens, compreſſa atque Illiſa, morietur. Virg. 5. Aen. Effractoq́; illiſit in oſſa cerebro. Dentes illidere labellis. Lucre. libro. 4. Illidere dentem alicui rei, pro imprimere. Hor. 2. Serm. Sat. 1. Et fragili quærens illidere dentem, Offendit Solido. Illidere manus, Cice. 3. Tuſc. Aequora illiſa ſcopulis, Virgil. 3. Ge.

Illimis, me, *Puro, ſenza fango*, ἄνιλος, καθαρὸς, purus, quaſi ſine limo. Oui. 3. Metam. Fons erat illimis, nitidis argenteus undis.

Illinc, *Di li, di quel luogo*, ἐκεῖθεν, aduerbium de loco. Ter. Ad. Illinc huc transfertur uirgo. Cic. 2. Phil. Omnem ſe amorem abieciſſe illinc, atque in hanc transfudiſſe. Hinc illinc, prouerbiale. Ter. Ad. Dum cognatus hinc Illinc ueniret.

Illinio, is, ire, *Vngere*, ἐπιχρίω, inungo. Col. lib. 6. ca. 14. tum ceruix aqua frigida defricanda, & ſpuma argentea illinienda eſt. Pli. l. 30. c. 11. Cornicis nidum illinire.

Illino, nis, pe. c. illeui, illitũ, tertiæ coniugationis, *Vgnere*, ἐπιχρίω, ἐμπλάσσω, inungo, liquidi quippiam rei alicui induco. Cice. de Orat. color uenuſtatis fuco Illitus. Horat. 1. Serm. Sat. 4. Et quodcunque ſemel chartis illeuerit. Inde fit Illitus, ta, tum, penul. corr. ἐπικεχρισμένος. Virgil. Illita tela dolis.

Illiquefacio, cis, *Liquefare in qualche coſa*, ἐντήκω, in re aliqua liquefacio. Cice. 4. Tuſc. quæ ſunt ad perfundendum animum tanquam illiquefactæ uoluptates.

Illiteratus, ta, tum, *Non letterato, ignorante*, ἀπαίδευτος, ἀγράμματος, litterarum expers. Cic. 2. de Ora. Quem cognouimus uirum bonum, & non illiteratum, ſed nihil ad Perſium. Pli. in epiſt. 147. Iſt libertus mihi non illiteratus.

Illitus, tus, tui, illinendi actus. Pli. l. 24. c. 6.

Illo, *ἐκεῖσε*, aduerbium ad locum. Terent. And. Cum illo aduenio.

Illocabilis, & hoc le, *Che non ſi può allogare*, δυσέκδοτος, quod locari non poteſt: ut, Virgo illocabilis, quæ ob deformitatem, aut inopiam uirum inuenire non poteſt. Plaut. in Aulul. Virginem habeo grandem, dote caſſam, atque illocabilem.

Illotus, a, um, pe. pr. *Che non è lauato, ſporco, immondo, bruto*, ἄλουτος, quod lotum non eſt, hoc eſt, quod ſordidum eſt, & immundum. Vnde dicimus, Illotis manibus, uel pedibus rem aliquam aggredi, hoc eſt, irreuerenter, confidenter, & imperite rem aliquam attentare: uelut ſi grammatiſta aliquis triuialibus illis diſciplinis uix ad ſummam cutem tinctus, enarrationem Virgiliani poematis audeat aggredi. Tractum eſt adagium à ſacrorum ceremonijs: in quibus omnia pura conuenit eſſe, & probe lota. Illoti echini, Hor. 2. Serm. Sat. 8.

Illuceo, es, ſecunda ſyllaba prod. *Lucere*, ἐμφαίνομαι, ἐπιλάμπω, in re aliqua luceo. Plaut. Capt. Tuo quæ capiti illuceat.

Illuc, *A quel luogo*, ἐκεῖσε, aduerbium ſignificatiuum motus ad locum, ut, Huc atque illuc intueri, apud Cic. de Orat.

Illuceſco, cis, lucidus fio: quo in tertijs perſonis utimur: ut Illuceſcit, dies fit. Liu. lib. 3. 2. bell. Pun. Vbi illuxit, recepere claſſem. Cic. de Nat. Cum Sol illuxiſſet.

Illudo, dis, pen. pro. *Beffare, berteggiare, dar la berta*, διαπαίζω, ἐντρυφάω, derideo, ludibrio habeo. Dicimus autem, Illudo tibi, & Illudo te, & Illudo in te, id eſt, inſulto. Cic. de Orat. Illudere in aliquem. Virgil. 2. Aene. Certantq́; illudere capto. Terent. in And. Adeon' uidemur uobis eſſe idonei, in quibus ſic illudatis? Idem in Phor. Satin' ſuperbe illuditis me? Vbi Donatus: Et datiuum, & accuſatiuum caſum regit Illudo. Virg. 9. Aen. Verbis uirtutem illude ſuperbis. Significat interdum per ludum noceo. Vir. 3. Ge. Neu uariæ illudant peſtes. Illuſus, participium Tacitus lib. 14. Sæpe aſperis facetijs illuſus. Veſtes illuſæ auro: id eſt, in quibus artifex, ludens, auro aliquas depinxerat, inquit Seru. in illud Vir. 2. Georgic. Illuſasq́; auro ueſtes.

Illuminate, ἐμφανῶς, clare, aperte. Cic. 3. de Orat. Qui explicate, abundanter, illuminate, & rebus, & uerbis dicunt.

Illumino, as, are, *Illuminare, alluminare*, λαμπρύνω, clarum & lucidum reddo. Cice. 2. de Nat. de. Vt Sol mundum omnem ſua luce compleat, ab eoq́; luna illuminata, grauiditates & partus afferat. Cic. 3. de Ora. Quæ ſententijs orationem, uerborumq́; conformationibus illuminent.

Illuminus, na, num, *Senza lume*, ἀφεγγὴς, ſine lumine. Apul. lib. 6. Et illuminarum Proſerpinæ nuptiarum. Et l. 3. Seruato noctis illumino tempore. i. obſcuro.

Illunis nox, *Notte ſenza lume de la luna*, σκοτομήνη νύξ, ἀσέληνος, dicta eſt à Pli. Epiſt. 106. pro obſcura: quaſi ſine luna. Apul. lib. 9. Meta. per primam & ſecundam declinationem inflexit. Illunæ, inquiens, caliginis: à nominatiuo Illunus, a, um.

Illuſio, onis, ἐμπαιγμὸς, irriſio. Cic. 3. de Orat. Illuſio à præceptis Cæſaris non abhorrens, &c.

Illuſtramentum, ti, Quinct. lib. 11. c. ult. Hæc ſunt uel illuſtramenta pronunciationis.

Illuſtratio, onis. Quinct. lib. 6. c. 2. ἐνάργεια, à Cice. illuſtratio dicitur.

Illuſtris, ſtre, *Illuſtre, chiaro, nobile*, αἴθριος, λαμπρὸς, φανερὸς, clarus, lucidus. Col. l. 1. Balnearia ſint illuſtria. Pli. l. 9. c. 16. Noctibus illuſtribus, æque quàm die cernunt. Plaut. Rud. Illuſtriores fecit, feneſtrasq́; indidit. Per tranſlationem accipitur pro nobili, celebri. ἐπιφανὴς, ἐνδόξος. Cic. de Amic. Genus hoc ſermonum poſitum in hominum ueterum auctoritate, & eorum illuſtrium, plus uidetur habere grauitatis. Idem in Ver. Tam illuſtre ac nobile domicilium. Illuſtre, notumq́; omnibus factum, apud eundẽ, 7. Ver. Facta illuſtria, & glorioſa, Idem 1. de Fin. Fama illuſtris, Virg. 7. Aen. Illuſtris, & lata uia, Cic. 5. Verr.

Illuſtro, as, *Illuſtrare*, λαμπρύνω, κατελάμπω. rem aliquam lucidam & ſplendidam facio, uel lucem & ſplendorem affero. Col. l. 1. ergaſtulum, plurimis, & ijs anguſtis, illuſtratum feneſtris. Per tranſlationem accipitur pro nobilitare, & celebrem reddere, διασημαίνειν. Cice. Lentulo l. 1. epiſt. Illuſtrabit tuam amplitudinem hominum iniuria. Nonnunquam pro declarare, aperire, δηλοῦν. Cice. in Cat. Omnia illuſtrata, & patefacta uidiſtis. Idem de Orat. Patefacere & illuſtrare obſcura. Illuſtrare philoſophiam Latinis litteris, idem l. 1. Acad. & 1. Tuſc.

Illuſus, ui, ui, illuſio, ipſe actus illudendi. Pli. l. 37. c. 8.

Illuuibilis, le, *Che non ſi può lauare*, δυσέκνιπτος, quod elui non poteſt. Plau. in Men. Odore illuibili.

Illuuies, uiei, *Sporchezza, bruttura*, ἀλουσία, ſqualor, immunditia, ſordes. Ter. in Heaut. Immunda illuuie.

Illyricus, ca, cum, Virg. 1. Aen. Illyricos penetrare ſinus.

Illyris, idis, Ἰλλυρίς, ſiue Illyrium, rij, uel Illyricum, ci, regio Europæ ſatis ampla, ſecundum dextrum maris Adriatici latus extenſa, à ceteris partibus Iſtria, Myſia ſuperiori, & Macedoniæ parte, quæ Adriatico mari incumbit, terminata. Dicta ab Illyrio Polyphemi, (ut Appianus ſcribit) ſiue, (ut Euſtathio placet) Cadmi filio. Hodie Sclauoniã uocãt. Ci. At. Põpeius Proficiſcit̃ p̃ Illyricũ.

Ilus,

Ilvs, li, *Ilo*, filius fuit Trois, regis Troianorum, & pater Laomedontis, quem matura ætate moriens, regni heredem reliquit. Ab huius nomine celeberrimum illud Myſiæ minoris, ſiue Troadis caput, Ilii nomen accepit: ſiue quòd ab illo primum fuerit conditum, cum Dardanus antea Dardaniam condidiſſet: ut placet Homero lib. 23. Iliad. ſiue quòd à Dardano primum conditum inſtaurarit Ilus, quod non obſcure innuit Virg. lib. 8. Dardanus Iliacæ primus pater urbis, & auctor. Strab. li. 13. primum omnium Ilum auſum fuiſſe in campis habitare, proindeq; in mediis campis fuiſſe ſepultum. cuius ſepulcri meminit & Hom. 11. Iliad.

I ANTE M

Imaginarii, *σημειοφόροι*, dicti ſunt qui ferebãt ſigna militaria, in quibus Imperatorum imagines erant.

Imaginarius, a, um, *φανταστικὸς, σκιαγραφικὸς*, quod uerum non eſt, ſed quod animo ita concipimus, ac ſi uerum eſſet. cuiuſmodi apprehenſionem dicimus Imaginationem. Suet. in Claud. Stipendia inſtituit, & imaginariæ militiæ genus, quod uocatur ſuper numerum, quo abſentes, & titulo tenus fungerentur. Imaginariis faſcibus cedere, Liuius 3. ab urbe. Emptio imaginaria, Vlpian. l. is qui ſuis. ff. de manumiſ.

Imaginatus, a, um, *ἀπεικασμένος*. ad alicuius imaginem factum. Lacta. li. 15. Terram digitis ſuis imaginatam metuant.

Imaginatio, *φαντασία*, *ὑποτύπωσις*, pro huiuſmodi conceptu: ut, Imaginationes libidinum, apud Plin. li. 20. c. 7.

Imagino, nas, *Rappreſentare, εἰκονίζω, ἀπεικάζω*, imagines repræſento. Gel. li. 15. Speculum in loco certo poſitum nihil imaginat.

Imaginor, aris, *Imaginarſi, φαντάζομαι, ὑποτυπόω, ἔμαι*, ſignificat rei alicuius, quæ facta ſit, uel fieri poſſit, uel etiam quæ fieri non poſſit, ſimilitudinem mente concipio. Pl. li. 20. c. 53. Ideo pro profluuio genitali datur, & Venerem crebro per ſomnia imaginantibus. Pli. in Epiſt. Imaginatus uenisſe Neronem.

Imaginosus, ſa, ſum, *εἰκονώδης*, in quo ſunt plures imagines. unde ſpeculum imaginoſum, à Catullo dicitur.

Imago, nis, *Imagine, figura, ſimolacro, ſembianza, εἰκὼν*, ſimulacrũ, ſpecies, exemplar, & alicuius rei repræſentatio. Cic. de Amic. Nemo unquam animo aut ſpe maiora ſuſcipiet, qui ſibi non illius memoriam atque imaginem proponendam putet. Virg. 2. Aeneid. Vmbra Creuſæ Viſa mihi ante oculos, & nota maior imago. Cice. in Orat. Demoſthenis imaginem ex ære uidi. Olim nobiliores maiorum ſuorum imagines ad uiuum expreſſas, in atriis ſuſpendere ſolebant, illarum multitudine nobilitatem metientes. quo factum eſt, ut imagines pro nobilitate accipiantur. Cice. de Leg. Agr. Si quid deliquero, nullæ ſunt imagines, quæ me à uobis deprecẽtur. Plin. in Epiſt. lib. 9. Quibus uideor pronum ad honores iter, & non ſubitas imagines relicturus. Subitas imagines appellat nobilitatem parum antiquam, ſed repente fortunæ beneficio quæſitam. Imago pro uagina, quòd ueluti ſit imago eius rei, quam claudit. Virg. lib. 8. Cuiquam ſeruans ſub imagine falſam. Rhetores imaginem, *εἰκόνα*, uocant quandam orationis figuram, cum res geſta non ſimpliciter indicatur, ſed ut geſta ſit, oſtenditur, ut eſt illud: Ipſe inflammatus ſcelere in forum uenit: ardebant oculi: toto ex ore crudelitas emicabat.

Imaguncula, *εἰκόνιον*, dimin. parua imago.

Imavs, pen. pro. *ἴμαος*, Caucaſi montis pars, Indiam à Scythia dirimens. Scythiamq; ipſam in duas ſecans partes, quarum altera Scythia intra Imaum, altera Scythia extra Imaum appellatur. Vide Pli. li. 6. c. 17. & Ptol. Aſiæ Tabul. 9.

Imbecillis, & hoc imbecille, & Imbecillus, a, um, *Debole, languido, ἀσθενής*. debilis, languidus, infirmus: quaſi bacillo deſtitutus: quæ ſignificatio tracta uidetur à tenerioribus plantis, quæ citra bacilli adminiculum uix poſſunt ſubſiſtere. Plin. in Paneg. Quis eſt tam imbecilli ingenio? Cic. de Amic. Vt ſi parentibus nati ſint humilibus, ſi propinquos habeant imbecilliores. Hora. 2. Serm. Imbecillus, iners. Cice. de Amic. Imbecilla humana natura eſt ad contemnendam potentiam.

Imbecillitas, atis, *Debolezza, ἀδυναμία, ἀσθένεια*, debilitas, infirmitas, & tam ad animum, quam ad corpus refertur. Cic. de Amic. Illud conſiderandum uideri ſolet, num propter imbecillitatem atque inopiam deſideranda ſit amicitia. Imbecillitas materiæ murorum, Cæſ. 2. Bell. Ciu. Imbecillitas conſilii, Cic. 1. Offic. Imbecillitas ætatis, Cic. ad Brutum.

Imbecilliter, *Debolmente, ἀδυνάτως*, debiliter, & remiſſe, ac languide. Cic. 4. Acad. Iis, quæ uidentur, imbecillius aſſentiuntur. Idẽ 5. Tuſcul. Qui imbécillius horrent dolorem.

Imbellia, liæ, *ἀνανδρία*, inertia, & belli imperitia. Macrob. libr. 3. Sat. Tunc Pœnus eludens ignauiam, imbecilliamq; militum.

Imbellis, & hoc imbelle, *Inetto alla guerra, timido, ἀπόλεμος, ἄμαχος, ἄνανδρος*, timidus, ignauus, quaſi bello parum aptus. Cice. 1. Offi. Nunquam periculi fuga committendum eſt, ut timidi, imbelleſq; uideamur. Oui. in epi. Tres ſumus imbelles. Imbellis, inermiſq; feminarũ turba, Liu. 8. Bel. Pun. & 8. bel. Mac. Imbelle telum, Vir. 2. Aen. ſine ictu, Imbelles damæ, pro timidæ. Mart. li. 13.

Imber, bris, *Pioggia, pioua, ὄμβρος*, gen. maſc. in ablatiuo Imbre uel Imbri. Virg. 4. Aene. Ventis pulſatur & imbri. Lucretius: Ex igni terraque animæ naſcuntur & imbre. Eſt autem imber (ut Apul. l. de Mundo inquit) agmen aquarum largius ex concretis effuſum nubibus. Nimbus uero repentina, & uehementior pluuia: quæ quãto eſt improuiſior, tanto eſt præcipitatior, & breuiore aſtringitur caſu. Virg. 1. Georg. Maximus agricolis pelagoq; parabitur imber. Per tranſlationem pro quouis humore aqueo accipitur. Virg. lib. 1. Aene. pro aqua marina accepit, cum ait: Accipiunt inimicũ imbrem. Imber pro lacrymarum effuſione. Ouid. 3. Amor. Eleg. 5. Spargebat tepido flebilis imbre ſinus. Lactis, lapidum, ſanguinis, & terræ imber. Cice. 1. de Diuinat. Ferreus imber, Virg. 12. Aeneid. Tempeſtas telorum, & ferreus ingruit imber. Videtur a Græco *ὄμβρος* deriuari, quod imbrem ſonat. ſine aſpiratione autem ſcribi debere ex compoſitis apparet, quæ ſunt September, October, Nouember, & December.

Imberbis, & hoc be, *Senza barba, sbarbato, ἀγένειος, ἀπώγων*, quod non eſt barbatum. Horat. de Arte. Vel quia turpe putant parere minoribus, & quod Imberbes didicere, ſenes perdenda fateri. Ci. 1. de Nat. Deo. Apollinem ſemper imberbem.

Imbibo, is, pen. corr. *Beuere, apprendere, ἐμπίνω*, idem fere quod bibo, uel humorem attraho, & in me recipio. Pli. lib. 10. ca. 14. Imbibitur ad ſerpentium ictus decoctum. Idem lib. 24. cap. 15. per infundibulum imbibitur in uetere tuſſi. Imbibere item per metaphoram apprehendere ſignificat. Cic. 2. Verr. An iſte unquam de ſe bonam ſpem habuiſſet, niſi de uobis malam opinionem animo imbibiſſet? Liu. 2. ab Vrbe: tantum certamen animis imbiberat.

Imbrex, icis, pen. corr. *Embrice, coppo, σωλὴν*, canalis eſt, uel tegula curua, & obtorta, per quam imber defluit. Plaut. in Mil. Meas cõfregiſti imbrices, & tegulas. Siſenna lib. 3. Hiſt. Diſſipatis imbricum fragminibus. Ex quibus locis conſtat, Imbrices genus eſſe tegularum incuruum ex opere figlino. quo etiam hodie in plerisq; locis utimur ad arcendum imbrem. unde Imbricata tecta appellamus, quæ ex imbricibus ſunt confecta. Vide infra.

Imbricatus, a, um, *Che ha figura d'embrice, σωληνοειδής*, imbricis modo incuruatus, imbricum figuram referens. Pli. lib. 11. ca. 5. imbricatis flexibilibus uertebris. Vitruuius libr. 2. Inſerta cæmenta, alia ſuper alia ſedentia, inter ſe imbricata firmiorem præſtant ſtructuram. Quo in loco uocat Imbricata cæmenta, imbricum in morem inter ſe compoſita.

Imbricatim, imbricis modo. Pli. lib. 9. c. 34.

Imbricus, ca, cum, *Piouoſo, ὀμβροφόρος*, imbres ferens. Plaut. in Merc. Hic Fauonius ſerenus eſt, hic Auſter Imbricus.

Imbrifer, ra, rum, *Che apporta pioggia, ὀμβροφόρος*, pluuias afferẽs, ut Auſter imbrifer, Cælum imbriferum. Col. li. 5. c. 5. Vbi uliginoſa regio eſt, aut cæli ſunt imbriferi. Virg. 1. Georg. Vel cum ruet imbriferum uer.

Imbulbitare, eſt puerili ſtercore inquinare. Imbubinare autẽ eſt menſtruo mulierum ſanguine polluere. Lucilius apud Nonium: Hæc te imbubinat: at hic contra te imbulbitat. Deductum à Græco *βόλβιτον*, quo ſtercus ſignificatur.

Imbuo, is, bui, butũ, *Tingere, empire, immergere, ἐμβρέχω, ἐμβάπτω*, liquore, uel odore aliquid inficio, &, ut ita dicam, imbibere facio. habetq; fere præter accuſatiuum, etiam ablatiuum eius rei, qua quid imbuitur. Colum. li. 10. Quibus liquoribus mundam lanam imbuere oportebit. Horat. libr. 1. epiſt. Quo ſemel eſt imbuta recens, ſeruabit odorem Teſta diu. Cice. Phil. 14 Imbui ſanguine gladii. Per tranſlationem ſumitur pro inſtruere, erudire: unde Imbutum litteris, Imbutum bonis moribus, dicimus. Imbutum uitiis, inquinatum. Saluſtius, Auaritia quaſi malis uenenis imbuta, corpus, animumque uirilem effeminat. Cic. lib. 1. Offi. Parentum præceptis imbuti. Gellius: Farinam fermento imbutam. id eſt, conditam. Aliquando prætermittitur ablatiuus. Cato de Re ruſt. Dolia olearia noua ſic imbuito. Virg. 1. Eclog. Illius aram Sæpe tener noſtris ab ouilibus imbuet agnus. i. inficiet ſuo ſanguine.

Imitabilis, le, quod quis poteſt imitari. Cic. in Ora. orationis ſubtilitas imitabilis uidetur eſſe exiſtimanti: ſed nihil eſt experienti minus.

Imitamen, inis, neut. gen. *Imitatione, μίμησις*, imitatio. Oui. 4. Faſt. Priſciq; imitamina facti.

Imitamentum, ti, *Imitatione, μίμησις*, idem quod imitatio. Gellius lib. 7. cap. 5. oppleuit omnia, non ſimulacris, nec imitamentis, ſed luctu atque lamentis ueris. Tacit. lib. 13. Peractis triſtitiæ imitamentis.

Imitatio, onis, *μίμησις*, Cic. 14. Phil. birturem imitatione dignã.

Imitator, toris, *μιμητής*. Cice. de Legib. Permulti imitatores principum exiſtunt. Martial. libro. 1. Si quis erit recti cuſtos, imitator honeſti.

Imitatrix, cis. Cic. 1. de Leg. Imitatrix boni uoluptas.

Imitor, aris, *Imitare, μιμοῦμαι*, aliorum exẽpla ſequor: ſed ad mores tantum, dicta, factaq; pertinet: Sequor & ad corpus, & ad mores ſpectat. Plin. in Epiſt. illos habui in manibus, ut non æmularer, imitarer, & ſequerer. Cic. de Clar. Orat. Quem Cotta cũ uerbis, tum ſono ipſo ſubruſtico imitabatur. Imitari chirographum alterius,

alterius, eſt, adulterare. Cic. de Nat. Deo. Chirographum ſex primorum imitatus eſt. Imitari pro ſimulare. Taci. lib. 1. Quanquam mœſtitiam imitarentur. Imitatus, particip. paſſiue ſumptum, Cic. de Vniu. Imitata & efficta ſimulacra.

IMMADEO, es, ere, *Eſſere humido*, ὑγραίνεσθαι, madidum eſſe. Plin. lib. 17. cap. 5. Cum à ſiccitate continua immaduerit imbre. Ouid. 3. Triſt. Credibile eſt lacrymis immaduiſſe genas. Terra immaduit, Idem 6. Metam.

IMMANE, Immaniter. Saluſt. Immane quantum animi exarſere.

IMMANIS, & hoc immane, pen. prod. *Crudele, fero*, ἄγριος, ἀπηνής, ſignificat crudele, ac minime bonum, nocens, ac ferum. Virgil. 4. Georg. Immanem ante pedes hydrum. Idem 1. Aeneid. Pygmalion ſcelere ante alios immanior omnes. Cic. ad Q. Frat. libro. 1. Quod ſi te ſors Afris, aut Hiſpanis, aut Gallis præfeciſſet, immanibus, ac barbaris nationibus. Immania ſaxa, à Virgilio dicuntur pro aſperis & horrendis. 1. Aeneid. Tenet ille immania ſaxa. Immane aliquando ponitur pro ingenti, immenſo, ὑπερμεγέθης, ὑπερφυής, Virg. lib. 6. Aeneid. Poſuitque immania templa. Aliquando pro fœdo: ſic enim interpretatur Nonius illud Accij in Andro. Immane te habet templum obuallatum oſſibus.

IMMANITAS, tis, ἀπήνεια, ἀγριότης, ſæuitia. Cic. li. 1. Offi. Quo deteſtabilior illorum immanitas, qui lacerauerunt omni ſcelere patriam. Immanitas pretij, id eſt magnitudo, Pli. li. 35. c. 11.

IMMANSVETVS, a, um. ἀτιθάσσος, ἀνήμερος, ἄγριος, aſper, indomitus. Cice. 1. de Leg. nulla gens eſt neque tam immanſueta, neque tam fera, quæ non deum habendum ſciat. Ouid. Epi. 17.

IMMARCESCO, is, διασήπομαι, σήπομαι, μαραίνομαι, corrumpor, putreſio. Horat. 2. Sermo. Saty. 7. Immarceſcunt epulæ ſine ſine petitæ.

IMMATVRITAS, atis, ἀωρία. Cic. pro Quinctio: Quid hæc immaturitas tanta ſignificat?

IMMATVRVS, a, um, *Non maturo, acerbo*, ἄωρος, non maturus, proprie de fructibus, & frugibus dicitur, cum ante tempus colliguntur. Pli. lib. 18. cap. 13. Apparet, aut aliud eſſe, aut colligi immaturum. Transfertur & ad alia, ut, Conſilium immaturum, id eſt, præcipitatum. Liu. 2. Bel. Pun. Se, conſilia ante tempus immatura nõ præcepturum. Immaturus amor, id eſt, intempeſtiuus. Liu. lib. 1. ab Vrbe: Abi hinc cum immaturo amore ad ſponſum. Immatura mors, qua quis, ante cõfectam ætatem ſenio, eripitur, ac moritur. Cic. 2. Phil. Negaui poſſe mortem immaturam eſſe conſulari.

IMMEDICABILIS, le, ἀνίατος, ἀθεράπευτος, quod medicaminibus non poteſt ſanari. Ouid. 1. Meta. Solet immedicabile cancer Serpere. Telum immedicabile, Virg. 12. Aene.

IMMEMOR, ris, omnis gen. ἀμνήμων, qui non meminit. Cic. Atti. Non ſum Immemor mandati: Virg. 9. Aen. Meriti tanti non immemor unquam. Immemor beneficij, paſſiue. Ter. in And. Iſthæc commemoratio, quaſi exprobratio eſt immemoris beneficij. Vbi Donatus: Immemoris beneficij, cuius nemo meminerit.

IMMEMORABILIS, le, ἄρρητος, quod commemorari non debet, aut non poteſt. Plaut. Capt. Spurcidici inſunt uerſus immemorabiles. Spatium immemorabile, id eſt maximum, Lucr. lib. 4.

IMMEMORATVS, ta, tum, ἀμνημόνευτος, non commemoratus. Hor. 1. Epiſt. Iuuat immemorata ferentem Ingenijs.

IMMENSITAS, ſitatis, ἀμετρία, ἀπειρία, infinitas. Ci. 1. de Nat. deo. In hac immenſitate latitudinum.

IMMENSVS, a, um, *Smiſurato, grande*, ἀμέτρητος, nomen à participio Menſus, ualde magnum, & quod menſurari præ magnitudine nõ poteſt. Cice. 1. de Diuin. Obſeruata ſunt hæc tempore immenſo. Virg. 3. Aene. Clamorem immenſum tollit, quo pontus, & omnes Intremuere undæ.

IMMEO, as, are, innato. Plin. libro 6. cap. 25. Delphini immeantes Nilo.

IMMERENS, *Innocente*, ἀναίτιος, innocens, qui nihil commeruit. Suet. in Tito: Multum queſtus, eripi ſibi uitam immerenti. Plin. Epiſt. 9. Honeſtiſſimum credidi non premere immerentem. Horatius 1. Carm. Ode 13. In domini caput immerentis.

IMMERENTER, *Immeriteuolmente*, ἀναξίως, præter meritum. Valer. lib. 6. ca. 2. Immerenter damnata.

IMMERGO, is, ere, ſi, ſum, *Immergere*, ἐμβάπτω, intingo: ut Immergere panem aceto. Interdum ſubmergo, καταδύω. Virg. 3. Aene. Vaſtoq; immergite ponto. Liu. 3. Bel. Pun. Ex inſolentia in eas ſe immerſerant. Cice. pro Clu. Is ſe blanditijs in illius conſuetudinem penitus Immerſit.

IMMERITISSIMVS, & aduerbium Immerito, ἀναξίως, præter meritum. Teren. Phorm. Te nos accuſare audio immerito, & me omnium immeritiſſimum. Cic. de Orat. Si Immerito.

IMMERITVS, a, um, *Che non ha meritato*, ἀνάξιος, ἀναίτιος, qui nihil non meruit. Virg. 3. Aene. Poſtquam res Aſiæ, Priamiq; euertere gentem Immeritam uiſum ſuperis.

IMMERSABILIS, le, *Che non può eſſere ſommerſo*, ἀβάπτιστος, quod mergi non poteſt. tranſlate pro forti, firmo, qui nullis aduerſarum rerum fluctibus mergi poteſt. Hor. 1. Epiſt. de Vlyſſe: Aſpera multa Pertulit, aduerſis rerum immerſabilis undis.

IMMIGRO, as, are, *Andare ad habitare*, in domum aliquam habitandi gratia ſe conferre. Cic. 13. Phil. In domum immigrabit.

IMMINEO, nes, *Sopraſtare*, ἐπίκειμαι, ἐπιτίθεμαι, inſto, impendeo. Cic. 1. Tuſc. Mors propter incertos caſus quotidie imminet. Liu. 2. ab Vrbe: Cum haud cuiquam in dubio eſſet, bellum ab Tarquinijs imminere. Imminere exitio alterius, ἐφεδρεύειν, eſt inſidiari ad inferendum alteri exitium. Ouid. lib. 1. Metam. Imminet exitio uir coniugis, illa mariti.

IMMINVO, is, ere, *Scemare*, ἐλαττοῦν, diminuere. Ouid. in Epiſt. Saphus: Poſtquam ſe dolor imminuit. Cic. Atti. li. 1: Dolor acceſſit bonis uiris, uirtus non eſt imminuta.

IMMINVTIO, ἐλάττωσις, Cicero Pulchro, libro 6. Sine Imminutio dignitatis.

IMMISCEO, es, ere, *Meſcolare*, ἐμμίγνυμι, admiſceo. Liuius. 3. ab Vrbe. Immiſti turbæ militum rogati. Idem 5. ab urb. Faliſci Fidenati bello ſe immiſcuerant. Virg. 11. Aene. Medijs ſe immiſcuit armis. Ouid. 7. Metam. Summis immiſcuit ima.

IMMISERABILIS, le, *Di cui nuno ha miſericordia*, qui nullius miſericordia ſubleuatur. Hor. 3. Carm. Si non periret immiſerabilis.

IMMISERICORDITER. Ter. Adel. Factum immiſericorditer.

IMMISERICORS, dis, *Non miſericordioſo*, ἀνελεήμων, immitis, ſine miſericordia. Cic. 2. de Inuen. Ipſum immiſericordem fuiſſe.

IMMISSIO. Cic. de Sen. Sarmentorum immiſſio.

IMMISSVM, ſi, ἐμβεβλημένον, differt à Proiecto (ut Iabolenus de uerborum ſignificatione inquit) ut Proiectum dicatur, quod ita prouehitur, & extẽditur ex aliquo ædificio, ut nuſquam quieſcat, qualia ſunt Mœniana & Suggrundia: Immiſſum uero, quod ex noſtro ædificio protenſum, in alieno recumbit: ut ſunt tigna, & trabes, quæ ex noſtro pariete in parietem uicini immittimus.

IMMITIS, pen. cor. *Crudele, ſenza miſericordia*, ἀπηνής, ἄγριος, aſper, crudelis. Cic. Attic. Pompeio Immitior eram, quam ipſi Cæſari. Virg. 1. Aene. Troas relliquias Danaum, atque immitis Achilli. Pro acerbo, & immaturo, ἄωρος, ut, Immitia poma, apud Pli. lib. 15. Immite pelagus, inquietum, Apul.

IMMITTO, tis, *Mettere dentro*, ἐμβάλλω, ἐμφυτεύω, ἐπεισάγω, inſero, intromitto. Virg. 9. Aeneid. Rumpere clauſtra manu, ſocioſq; immittere portis. Cic. Tuſc. Immittere ſe in hoſtes. Immiſſa barba, pro prominenti & prolixa, καθειμένος: Virg. 3. Aene. Reſpicio, dira illuuies, immiſſaq; barba. Accipitur etiam immittere pro eo, quod uulgo dicimus ſubornare. Saluſtius in Catil. Alij Tarquinium à Cicerone immiſſum aiebant.

IMMO. Cic. pro Clu. Non quòd res alia eſſet, immo eadem.

IMMOBILIS, le, ἀκίνητος, quod moueri non poteſt. Virg. 7. Aeneid. Soloq; immobilis hæret. Ouid. 13. Metam. Scopulis immobilior. Cic. de Somn. Terra Immobilis manens.

IMMODERATE, immodice, extra modum. Cice. 2. Tuſc. An temperantia ſinet te immoderate facere quicquam?

IMMODERATIO, onis, ἀμετρία. Cice. pro Syl. immoderatione uerborum.

IMMODERATVS, a, um, *Immoderato*, ἄμετρος, intemperans, uel nimius in re aliqua. Cic. ad Atti. li. 13. Alexandrum ſuperbum, crudelem, immoderatum fuiſſe. Idem pro Sext. Roſc. Ventis uehementioribus, aut immoderatis tempeſtatibus, aut nimio calore.

IMMODESTE, ἀμέτρως, immoderate. Plaut. Amo immodeſte.

IMMODESTIA, æ, ἀμετρία, intemperantia, immoderatio. Plau. Merc. amori accedunt incogitantia, Immodeſtia, petulantia.

IMMODESTVS, a, um, *Immodeſto*, ἄμετρος, immoderatus, non temperatus. Ter. Heaut. in conuiuio quàm immodeſtus fuiſti. Cice. 1. Offi. Genus iocandi immodeſtum.

IMMODICE, ὑπερμέτρως, nimis immoderate. Colum. lib. 2. cap. 16. Frequenter id potius, quàm immodice facere. Immodice ferre aliquem caſum, pro immoderate. Cic. 4. Tuſc.

IMMODICVS, a, um, *Fuor di miſura, ſmiſurato*, ὑπέρμετρος, nimius, Colum. lib. 1. ca. 3. Sua lege Licinius damnatus eſt, quòd agri modum, immodica poſſidendi libidine tranſcendiſſet. Ouid. 3. de Ponto, Eleg. 1. Immodicum tempora frigus habent.

IMMODVLATVS, a, um, non modulatus. ut, Poemata immodulata, Horat. in Arte poet. Non quiuis uidet immodulata poemata.

IMMOLATOR, oris, qui immolat, & ſacrificat. Cic. 1. de Diui.

IMMOLITVS, pen. prod. ædificatus. Liui. libr. 34. Quæ loca publica inædificata, immolitave priuati habebant, intra dies triginta demoliti ſunt.

IMMOLO, las, pen. cor. *Sacrificare*, θύω, ſacrifico, quod uerbum tractũ eſt à conſuetudine ſacrificantium, qui uictimis iam mactãdis molam ſalſam ſolent inſpergere. Feſtus: Immolare eſt mola, id eſt, farre molito, & ſale hoſtiam fuſam ſacrificare. Cice. 2. de Diuin. Cum pluribus dijs immolatur. Horat. Epod. 5. Libidinoſus immolabitur caper. Cic. pro Fon. Conſuetudo hominum immolandorum apud Gallos. Accipitur aliquando pro occido, Virg. 12. Aen. Pallas te hoc uulnere, Pallas immolat.

IMMORIOR, eris, in re aliqua morior. Ouid. 2. de Ponto: Fortiter Euxinis immoriemur aquis. Sic immori haſtæ, apud Valer. Flacc. lib. 6. Argon. Immori ſtudio alicui, hyperbolica locutio, pro tam

pertinaciter

pertinaciter ei incumbere, ut ſola morte quis uideatur poſſe diuelli. Horatius 1. Epiſt. 7. Immoritur ſtudijs.

IMMOROR, immoraris, pen. cor. immorari. *Dimorare*, ἐμμένω, moram trahere. Quinct. lib. 2. ca. 16. Ignes, aquas, & (ne terrenis immorer) ſolem, lunamq;.

IMMORTALIS, le, *Immortale, eterno*, ἀθάνατος, qui perpetuo uiuit, nunquam moriturus. Teren. in Eunu. Dii immortales, homo homini quid præſtat! Immortalis memoria, Cic. pro Balbo. Immortalia opera, nullo tempore intermoritura. Liu. 1. ab Vrb. His immortalib. editis operibus. Immortale, pro immortaliter: ut, Flos immortale uirens, apud Valer. Flac. 7. Argon.

IMMORTALITAS, tatis, ἀθανασία, ſempiterna uita. Cice. de Amic. Niſi immortalitatem optare uellet, quid non eſt adeptus, quod homini fas eſſet optare?

IMMORTALITER, *Eternamente*, perpetuo. Cice. ad Q. Fr. Quod ſcribis te à Cæſare quotidie plus diligi, immortaliter gaudeo.

IMMOTVS, a, um, à moueo, ἀκίνητος, quod non mouetur. Virgil. 3. Georg. Sæpe ſub immotis præſepibus. Idem 4. Aeneid. Mens immota manet.

IMMVLGEO, es. *Mulgere*, ἐναμέλγω, lac ex uberibus in rem aliquam exprimo. Virg. 11. Aen. Teneris immulgens hubera labris.

IMMVGIO, gis, ui, & immugii, tum, *Muggire*, μυκάομαι, idem quod mugio. Virg. 3. Aene. Immugit Aetna cauernis. Idem 11. Aene. Immugit regia luctu.

IMMVNDVS, a, um, *Immondo, lordo*, ἀκάθαρτος, impurus. Terent. Immunda, illuuie. Virg. 3. Aene. Contactuq; omnia fœdant Immundo. Idem 5. Aene. Immundoq; fimo ſacroq; cruore.

IMMVNIS, ne, pen. prod. *Eſente*, ἀτελής, qui liber ab onere publico, qui nullo fungitur officio, qui uel ætate, uel alio priuilegio præſtare munia non tenetur. Cic. 5. Verr. Immunes ciuitates ac liberæ. Immunes agros, liberosq; arare, Cice. 4. Verr. Immunis, pro ocioſo. Cic. de Amic. Non eſt inhumana uirtus, neque immunis, neque ſuperba. Virg. lib. 4. Geor. Immuniſq; ſedens aliena ad pabula fucus. Immunis cum genitiuo. Ouid. 3. Metam. Nullum paſſa iugum, curuiq; immunis aratri. Virg. 12. Aene. Aſpicit Vrbem Immunem tanti belli. Legitur aliquando & cum ablatiuo. Liu. 1. ab Vrb. una centuria facta eſt immunis militia.

IMMVNITAS, atis, *Eſentione*, ἀτέλεια, exemptio, & uacatio munerũ & onerum. Cic. Philip. 2. Ne qua poſt Idus Martias immunitatis tabula figeretur. Idem ad Caſſium lib. 12. Tabulæ figuntur, immunitates dantur. Pli. in Paneg. Eandem immunitatem in paternis bonis filio tribuit.

IMMVNITVS, ta, tum, *Non fornito, non fortificato*, ἀτείχιστος, non munitus. Eſt autem nomen, non participium, cum immunio non dicatur. Cice. pro Cecin. Si uia ſit immunita, iubet, quà uelit, agere iumentum. Liu. lib. 2. Bel. Pun. Edicto propoſito, ut quibus oppida, caſtellaq; immunita eſſent, in loca tuta commigrarent. Vrbs immunita, Ouid. 10. Metam.

IMMVNIFICVS, ca, cum, *Non liberale*, ἀνελεύθερος, auarus, ſordidus, tenax, illiberalis. Plaut. in Trin. Ciui immunifico ſcis, quod cantari ſolet: Quod habes, ne habeas.

IMMVSSVLVS, ales ex genere aquilarum, (inquit Feſtus) ſed minorum uirium quàm aquila: quæ uolucris raro, & non fere, præterquam uere apparet: quia æſtum, algoremque metuit. appellatur autem ita, quòd ſubito, & inexpectata ſe immittat. Hæc Feſtus. Pli. lib. 10. cap. 7. Sanqualem auem atque immuſulum, Augures Romani magnæ quæſtioni habent.

IMMVTATIO, nis. Cic. Orat.

IMMVTABILITAS, atis, ἀμεταβολία. Cic. de Fato.

IMMVTESCO, is, ere, immutui, *Star cheto, ammutire*, κωφόομαι, mutum fieri, tacere. Quinctil. lib. 10. cap. 3. Stat. 5. Theb. Ruptis immutuit ore querelis.

IMMVTO, as, are, *Mutare, uariare*, μεταβάλλω, ἀλλοιόω, idem quod ſimplex muto. Cice. Orat. Ennius pro Afris Immutat Africam, Terent. Eunuc. Adeo ne homines immutarier Ex amore, ut non cognoſcas eundem eſſe? Interdum permuto. Plaut. Epidico: Hic ſunt quadraginta minæ: ſi quid erit dubium, immutabo.

IMMVTABILIS, le, *Immutabile*, ἀμετάβλητος, quod nullo modo mouetur ac flectitur. Cic. 2. de Nat. Deo. Stellæ ſpatijs immutabilibus ab ortu ad occaſum commeant. Idem de Fato. cauſſas immutabiles, quæ prohibeant quicquam ſecus cadere, atq; caſurum ſit.

IMPACATVS, a, um, non pacatus. Virg. 3. Geor. Aut impacatos à tergo horrebis Iberos. Odia impacata, Claud. 2. in Eutrop.

IMPAGES, pen. prod. ἐμπήγματα, dicuntur, quæ à fabris in tabulis figuntur, quo firmius cohæreant: à pangendo, id eſt figendo. unde & poetæ uerſus pangere dicuntur, & agricolæ pangere plantas. Feſtus.

IMPANCRO, as, teſte Nonio, antiqui dicebant pro inuado: quod uerbum eſt à Græco tractum, quaſi πᾶν κρέας, hoc eſt, omnem carnem conſumo. Varro: In regiam arcam impancrarunt.

IMPAR, impar, is, *Diſeguale*, ἄνισος, non par, inæquale: ut, Imparia arma, id eſt: inæqualia. Virg. 4. Georg. Aut aſper crabro imparibus ſe immiſcebit armis. Cic. Stellarum numerus par an impar ſit, neſcitur. Ouid. 4. de Pont. Eleg. 9. Fortuna eſt impar animo, id eſt non reſpondet animi magnitudini. Impar numerus, qui non poteſt diuidi in duas partes æquales: unde & περιττόν, uocant Græci. Virg. Eclog. 8. Numero deus impare gaudet. Par impar, ἄρτιον, ἢ περιττόν, luſus puerilis genus eſt, quo manu nuces, pecuniam, aliudve quid occultantes exquirunt coniecturam colluſoris: Hor. 2. Serm. Sat. 3. Ludere par impar, equitare in arundine longa.

IMPARITER, inæqualiter. Hor. in Arte: Verſibus impariter iunctis.

IMPARATVS, a, um, *Non in ordine*, ἄσκευος, non paratus. Terent. Phorm. Vt ne imparatus ſim, cum adueniet Phorm. Cice. pro Milo. Quanquam paratus in imparatos Clodius, tamen mulier inciderat in uiros.

IMPARANS, tis, non parens, inobediens. Feſtus.

IMPARTIO, is. Cic. in Ver. cogitationes mihi nullam partem neque nocturnæ, neque diurnæ quietis impartiunt.

IMPASCO, is, impaui, impaſtum, in loco aliquo paſco. Col. li. 6. c. 5. In ea loca perducendi ſunt, quibus nullum impaſcitur pecus.

IMPASTVS, nomen compoſitum ab In, priuatiuo, & participio Paſtus, idem quod non paſtus, ieiunus. Vir. 9. Aen. Impaſtus ceu plena leo per ouilia turbans. Turba impaſta luporum, Sil. li. 7.

IMPATIBILIS, ile, δύσοιστος, δυσάνεκτος, intolerabilis, qui ferri non poteſt. Cice. 2. de Fin. Quem nos impatibilem facitis. Impatibilis cruciatus. Impatibilis dolor, Pli. li. 25. ca. 5. Idem li. 20. c. 18. Cum impatibilis ualetudo odium uitæ feciſſet.

IMPATIENS, impatientior, impatientiſſimus, *Che non può patire, impatiente*, nullius laboris, aut doloris patiens. Pli. lib. 8. cap. 1. de Elephantis. Impatientes frigoris. Ouid. 1. de Rem. Am. Impatiens animus, nec adhuc tractabilis arte. Piſum impatientiſſimum frigorum, Pli. li. 8. ca. 12. Ouid. 3. Triſt. Eleg. 2. Mollis & impatiens ante laboris eram.

IMPATIENTIA, tiæ, ἀτλησία, Pl. li. 11. c. 23. frigorum impatientia.

IMPATIENTER, ἀκαρτερῶς, ægre, & moleſte. Pli. epi. 7.

IMPAVIDE, ἀδεῶς, intrepide, audacter. Liu. li. 39. poculo impauide exhauſto.

IMPAVIDVS, a, um, *Che non teme, ſenza paura*, ἀδεής, qui nihil timet. Virg. 12. Aene. Fixumq; latronis Impauidus frangit telum.

IMPECCABILIS, *che non pecca*, ἀναμάρτητος, ἀπταιστος, expers peccati. Gel. l. 17. ca. 19.

IMPEDIMENTVM, ti, *Impedimento*, ἐμπόδισμα, κώλυμα, quo quis impeditur, ut non perficiat quod cupit. Cic. 1. de Ora. Demoſthenes impedimenta naturæ, diligentia, induſtriaque ſuperauit. In exercitu impedimenta, ἀποσκευαί, dicuntur inſtrumenta, uel ſarcinæ, uel etiam aliæ quæuis res, quæ ad uſum exercitus circumferuntur. Curtius: Magno conſilio iacturam ſarcinarum impedimẽtorumq; correpſit. Cæſar 1. Bel. Gal. Ad impedimenta, & carros ſuos ſe cõtulerũt. Impedimentorum nomine ét iumenta contineri docet Frõtinus in Strateg. cum ait, in Hiſpania à Petreio in magna aquarum & pabuli inopia impedimenta fuiſſe interfecta.

IMPEDIO, is, ire, *Impedire*, πεδεῖν, ἐμποδίζειν, eſt implicare, inuoluere, ac proprie de pedibus dicitur: quanquam ad alia etiam trãſfertur. Terent. in And. Tot me impediunt curæ. Ibidem; Viden' me tuis conſilijs Miſerum impeditum eſſe? Cice. 4. Verr. Sin illud dices, te Heraclij uolũtate ab lege receſſiſſe, ipſe te impedies. Impedire aliquando accipitur pro conſpurcare, ſordidare, polluere, μιαίνειν, Plaut. in Amphit. Qui domi uxorem meam impudicitia impediuit. Impedire, obſtare ne quid fiat, impedimento eſſe, κωλύειν. Cic. ad Atti. lib. 8. Vt te mecum coniungeres prius, quàm Cæſar tuum iter impediret. Hinc

IMPEDITIO, onis, *Impedimento*, κώλυσις, ἐμπόδιον, prohibitio. Cice. 1. de Diuin. Vrget animus in ſomnijs, liber ab omni impeditione curarum.

IMPEDITVS, particip. *impedito*, ἐμπεποδισμένος, πεπεδημένος. Ci. pro Sext. Impeditus domeſticis malis.

IMPEDITVS, tior, tiſſimus, nomen: ut, Impeditiſſimæ ſiluæ, Cæſ. 8. Bel. Gall. Impeditior pugna, Liu. 4. Bel. Pun.

IMPEDO, as, p. c. *Fortificare con pedagno*, ἐμπεδόω, χαρακόω, pedaminibus ſubſtineo. Col. li. 4. c. 16. Vinea uehementioribus ſtaminibus impedanda eſt. pro pedamentis fulta eſt.

IMPELLO, lis, *Spingere, incitare*, ἐπάγω, ἀναπείθω, induco, incito. Saluſt. Alter haud facile eos ad tantum negocium impelli poſſe, Cic. pro Syl. Qui barbaros ad bellum impelleret. Teren. in And. Dum in dubio eſt animus, paulo momento huc illuc impellitur. Virg. 4. Aene. Date tela, impellite remos.

IMPVLSOR, quod fere in mala re uſurpatur, ut Adiutor in bona. Terẽ. in Eun. Me impulſore hæc non fecit. Aliquando eſt contorquere. Vir. li. 1. Aen. Conuerſa cuſpide montem impulit in latus. Aliquando eſt labefactare. Pli. li. 13. ca. 11. Immenſo & Achaicæ uictoriæ momento ad impellendos mores. Hinc Impulſus, participium, σεσεισμένος, pro labefactato, & pene perfracto, tranſlatione ſumpta ab arboribus, aut columnis, quæ conuelluntur, & paulatim nutant. Aliquando ſignificat, loco pellere. Liuius. Impulſa frons prima, & trepidatio ſubſidijs illata. Iuue. Sat. 10. Impulſæ præceps immane ruinæ. Impellere ianuam digito, Cic. 4. Tuſc.

IMPVLSVS,

IMPVLSVS, us, nomen, *παρόρμησις*, incitatio, inſtigatio. Cice. 2. de Natu. Deo. Is ardor non alieno impulſu, ſed ſua ſponte mouetur. Impulſu meo, ſuo, ueſtro, hoc eſt, ductu, & ſuaſu, atque hortationibus. Cic. pro Roſc. Am. Ipſos certo ſcio non negare, ad hæc bona Chryſogonum acceſſiſſe impulſu ſuo.

IMPVLSIO, onis, impulſus. Cic. 2. de Inu. Impulſio eſt, quæ ſine cogitatione per quandam affectionem animi facere aliquid hortatur: ut amor, iracundia, ægritudo. Inductio & impulſio ad hilaritatem, apud eundem 3. de Orat.

IMPVLSOR, oris, qui impellit ad aliquid faciendum. Ter. in Eu. Me impulſore hæc non fecit.

IMPENDEO, des, di, ſum, *Eſſere ſopra, ſopraſtare, ἐπαρτῶ, ἐπαιωροῦμαι, ἐπικρεμάννυμαι, ὑφίσταμαι*, uerbum eſt neutrum idem ſignificans quod ſupra aliquid pendeo: ut cum gladium, uel ſaxum alicuius capiti dicimus impendere. Cice. 1. de Finib. Accedit etiam mors, quæ, quaſi ſaxum Tantalo, ſemper impendet. Accipitur per metaphoram Impendere pro inſtare, uel imminere. Cice. de Aruſp. reſp. Multo ante proſpexi, quanta impenderet procella reip. Idem Planco: Agitur præclare, ſi noſmetipſos regere poſſimus, ut ea quæ partim iam adſunt, partim impendent, moderate feramus. Inuenitur aliquando hoc uerbum habere poſt ſe accuſatiuum. Ter. in Phor. Imparatum ſubito tanta te impẽdent mala.

IMPENDIO, *Grandemente, con ſpeſa ἐκτόπως*, aduerbium intendendi, idem ſignificans, quod ſupra modum, impenſe, uel plus ſatis: ſolique comparatiuo iungitur. Gell. li. 11. cap. 18. Quoniam uidebantur impendio acerbiores. Impendio magis, pro multo magis. Cice. ad Attic. lib. 10. At ille impendio magis odit Senatum; Sic etiam dicimus, Impendio minus, pro multo minus. Plautus in Aul. minus minuaq; impendio curare.

IMPENDIOSVS, a, um, *Che fa molta ſpeſa. δαπανηρὸς*, qui plus æquo impendit, & plus conſumit quam par eſt. Plau. Bacc.

IMPENDIVM, dij, *Eſpeſe, ſpeſa. δαπάνη, ἀνάλωμα*, dicitur impenſa, ab impendendo ære. Cic. pro Quinct. Qui ab adoleſcentulo quæſtum ſibi inſtituiſſet ſine impendio. Impendium etiam teſte Varrone, dicitur pecunia, quæ in fœnore ſorti accedit. hoc eſt, uſura ipſa, quod fœnus cum ſorte coniunctum unum fiat quaſi compendium. Cic. ad Atti. lib. 6. Cogito fœnus & impendium recuſare.

IMPENDO, dis, di, ſum, actiuum, *Spendere. δαπανάω, ἀναλίσκω*, in rem aliquam expendo, & inſumo, Pli. in Epiſt. In aquæductu, Nicomedienſes impenderunt H-S. XXX. CCC. XIX. Vnde Impenſa, & Impendium. Per tranſlationem, Impendere operam, Impendere laborem, dicimus, pro eo quod eſt operam, uel laborem, in re aliqua collocare. Pl. iunior ad Cæcilium Marcum, Cum audis, quid ſtudijs laboris impenderet. Dicimus autem, Impendo operã huic rei, & in hanc rem. Col. in Præf. li. 1. Vt roſarijs impenderet curam. Cic. in Verr. Impendere pecuniam in res uanas.

IMPENETRABILIS, le, *Non penetrabile*, quod penetrari non poteſt. Liu. 2. Bell. Pun. cum auerſi impenetrabiles eſſent. Mens impenetrabilis, iræ, Silius libro. 17. Armis impenetrabilis, Stat. 3. Theb. Pudicitia impenetrabilis, Tacit. lib. 4.

IMPENNATAS agnas, inquit Feſtus, in Saliari carmine ueteres pro ſpicis uſurpant, quæ non habent ariſtas. agnas enim nouas uoluerunt intelligi.

IMPENSA, æ, *Speſa, δαπάνη, ἀνάλωμα*, expenſa, ſumptus. Cice. Atti. Poſſeſſores nullam impenſam fecerant. Accipitur & pro beneficio. Martia. lib. 1. Epig. Impenſis uitam principis annumeres.

IMPENSIVS, pro uehementius, ſiue multo magis, *σφοδρότερον*. Colum. Delectant impenſius ea, quæ proprijs generibus diſtinguntur, quàm quæ paſſim uelut abiecta ſunt. Pli. lib. 6. Epiſt. Quo impenſius rogo, ut timori meo conſulas.

IMPENSE, *Molto, grandemente, σφόδρα, ἄγαν*, ualde, uel nimis. Terent. in Adelph. Magis impenſe cupiuis. Cice. Attic. Impenſe rogare aliquem.

IMPENSIBILIS, le, *ἀστάθμητος, ἀνεξέταστος*, idem quod inconſiderabilis, quod ſatis expendi non poteſt. Gell. li. 11. c. 5.

IMPENSVS, nomen ex participio, *Inſolente, immodeſto, ἀλαζὼν*, inſolens, immodeſtus. Plaut. in Capt. Cuios cibo iſte factus eſt impenſior. Plau. in Bacc. Ingrato homine nihil impenſius eſt.

IMPERCEPTVS, quod ſatis perceptum non eſt. Gell. li. 14. c. 1.

IMPERCVSSVS, adiectiuum, *Senza ſtrepito*, ut, Pedes impercuſſos mouere, hoc eſt, ſine ſtrepitu. Ouid. 3. Amor. El. 1.

IMPERDITVS, a, um, *Che non ſi puo deſtruere*, quod perdi non poteſt. Virg. 10. Aeneid. Et uos ò Graijs imperdita corpora Teucri. Vbi Seruius Imperdita corpora Graiis, quos Græci perdere nequiuerunt. Pectora imperdita, Stat. 3. Theb.

IMPERFECTVS, a, um, *Imperfetto, ἀτελὴς*, nondum abſolutus. Virg. 8. Aeneid. Pars imperfecta manebat.

IMPERFOSSVS, a, um, *ἀτρύπητος*, non perfoſſus. Ouid. 12. Metamorph. Manet imperfoſſus ab omni Inq; cruentatus Ceneus Elateius ictu.

IMPERATOR, oris. *Imperatore, capitano generale. πολέμαρχος*, ad quem rei militaris ſumma refertur: ab imperando dictus, quòd exercitui, quæ facto opus ſunt, imperet. Id autem nominis nemo conſequebatur, niſi re bene geſta, atque aliquot millibus externorum hoſtium cæſis. Pli. lib. 7. ca. 26. Toties Imperator, ante quàm miles. Cic. Phil. 4. Faciam, ut Imperatores inſtructa acie ſolent, quanquam paratiſſimos milites ad prœliandum uideant, ut eos tamen adhortentur. Idem 5. Tuſc. In primis laudabat illud, quòd diceret, eoſdem labores non eſſe æquè graues Imperatori & militi. Græci *αὐτοκράτορα* uocant.

IMPERATRIX, cis, Cice. pro Cœl. Prægeſtit animus iam uidere, fortes uiros ab Imperatrice in inſidijs, atque in præſidio balnearum locatos.

IMPERATORIVS, a, um, *Imperiale, imperatorio*, quod ad Imperatorẽ pertinet: ut, Imperatoria donatio, Cic. 5. Verr. Imperatorium ius. Idem 3. Ver. quæ ſigna atque ornamenta ex urbe hoſtium belli lege, atque Imperatorio iure ſuſtulit.

IMPERIOSE, ſeuere, imperioſi domini more.

IMPERIOSISSIMA, & ſuperbiſſima familia, Liuius. 9. Ab imperioſus fit Imperioſior. Horat. libro 1. Carm. Ode 13. imperioſius Aequor.

IMPERIOSVS, *imperioſo*, qui nimius eſt in imperando, aut qui nimis acerbe imperat. Cic. in Orat. Cognoſcat rerum geſtarum, & memoriæ ueteris ordinem, maxime ſcilicet noſtræ urbis, ſed & imperioſorum populorum, & regum illuſtrium. Liu lib. 7. Eodem tenore hæc imperioſa dictatura geretur. Sic etiam Cic. li. 2. de Fin. Manlium illum Torquatum, qui filium, quòd iniuſſu ſuo cum hoſte pugnaſſet, ſecuri percuſſit, uocat Imperioſum, hoc eſt, nimis ſeuerum & crudelem in imperando. Imperioſus ſibi, qui ſibi ipſe imperat, qui uitæ ſuæ modum habet. Hor. 2. Serm. Sat. 7. Quiſnam igitur liber? ſapiens, ſibiq; imperioſus.

IMPERITIA, æ, *Ignoranza. ἀνεπιστημοσύνη*. Inſcitia. Pli. li. 27. c. 2.

IMPERITVS, a, um, *Ignorante, poco prattico, ἀδαήμων, ἄπειρος τῶν πραγμάτων*, non expertus, inquit Donatus: inſcius: ignarus, rudis, indoctus. Terent. in Ad. Homine imperito nunquam quicquã iniuſtius. Imperitus & Callidus contraria ſunt, ut Rudis & Aſtutus. Cic. pro Roſc. Com. Callidum imperitus non fraudat. Imperita multitudo, Imperitum uulgus. Cic. 1. Offic. Qui ex errore imperitæ multitudinis pendet, hic in magnis uiris non eſt habendus. Pli. li. 34. ca. 34. Quod imperitum uulgus appellat ferrum uiuum. Imperitus rerum, Ter. in And.

IMPERITE, *ἀπείρως*, indocte. Cic. de Clar. Orat. Dicebat Scipio nõ imperite. Idem pro Balbo. Quid potuit dici imperitius?

IMPERITO, tas, pen. cor. *Commandare, imperare*, frequentatiuum eſt ab Impero, quod modo ſignificat iubeo, *κελεύω, ἄρχω*. Liu. 1. ab urb. Qui Cære opulento tum oppido imperitans. Hor. 2. Ser. Sat. 7. Nempe Tu, mihi qui imperitas, alijs ſeruus miſer.

IMPERIVM, rij, *Commandamento, imperio, ἐπίταγμα*, ſignificat iuſſum uel præceptum. Cic. epiſt. Eſſe cum Imperio. Virg. 4. Aeneid. Imperio læti parent. Aliquando dicitur dominium aut regnum, *ἡγεμονία, ἀρχὴ, δυναστεία*: ut apud eundem 1. Aenei. Imperium oceano famam qui terminet aſtris. Aliquando eſt poteſtas uel iuriſdictio. Vlp. de Iuriſdi. om. iudi. l. Imperium: Merum eſt imperiũ, habere gladij poteſtatem ad animaduertẽdum in facinoroſos homines. mixtum eſt, cui etiam iuriſdictio ineſt, quod in danda bonorum poſſeſſione conſiſtit: ut Iuriſdictio, iudicis dandi licentia.

IMPERO, ras, pen. cor. *Imperare, commandare, κελεύω, ἐπιτάττω*, iubeo, præcipio. Cic. 3. de Leg. Qui bene imperat, paruerit aliquando neceſſe eſt: & qui modeſte paret, uidetur, qui aliquando imperet, dignus eſſe. Imperare tributum, dicitur princeps, quando ſubditos imperio cogit ad conferendum tributum. Imperare pecuniam, arma, naues, obſides. Cice. ad Attic. lib. 4. Obſidibus acceptis, nulla præda, imperata tamen pecunia. Cæſ. lib. 1. Bel. Ciu. Tota Italia delectus habentur, arma imperantur. Cic. 7. Verr. Superiorum Prætorum conſuetudo cum hæc fuiſſet, ut ciuitati certus numerus nautarum, militumq; imperaretur. Imperare, pro uelle. Ter. in And. Animo otioſo eſſe impero. Vbi Donatus: Impero, pro uolo. Imperor, aris, paſſiue. Hor. 1. Epiſt. 5. Hæc ego procurare, & idoneus imperor, & non Inuitus.

IMPERATVM, unde facere imperata, pro, parere mãdatis, apud Cæſ. 1. Bel. Gal. Liuius, Qui cum imperata conſulibus feciſſent.

IMPERMISSVS, a, um, *ἀθέμιτος*, illicitus: ut, Gaudia impermiſſa, id eſt illiciti concubitus, apud Horat. 3. Carm. Ode 6.

IMPERSONALE, Verbum, *ἀπρόσωπον*, dicitur quod non habet certas aut diſtinctas perſonas, aut numeros: ſed ſub eadem uoce omnibus perſonis utriuſque numeri attribuitur. Eius duæ ſunt ſpecies. quædã enim ſunt imperſonalia actiuæ uocis, quædã paſſiuæ.

IMPERTERRITVS, a, um, *Che non ha paura, ἀκατάπληκτος, ἄφοβος*, qui nulla re terretur. Virg. 10. Aen. Manet imperterritus ille. Imperterritus equum impellebat, Silius li. 7.

IMPERTIO, is, *Partire, impartire, far partecipe. μεταδίδωμι*, participem facio, tribuo. Cice. de Orat. te exorabo profecto, ut mihi tuæ ſuauitatis aliquid impertias. Idem in Catil. Collegæ meo laus impertitur. Habet autem hoc uerbum poſt ſe uel datiuum perſonæ, cum accuſatiuo rei, cuius quis particeps fit: ut in exemplis iam adductis. Vel accuſatiuum perſonæ cum ablatiuo rei. Teren. Eunu.

Plurima ſalute Parmenonem ſuum impertit Gnato. Legitur & Impertior deponens. Cic.pro lege Man. Lucullo tantum impertior laudis,quantum uiro forti debetur.Idem pro Archia: Multis gratuito ciuitatem in Græcia impertiebantur.

Impervivs,a,um,ἄβατος,ut,Amnis imperuius,nõ uadoſus. Oui. 9.Met. Verticibusq; frequens erat,atque imperuius amnis.

Impesco,is,in lætam ſegetem paſcendi gratia immittere. Feſt.

Impetigo,inis,tertia ſyllaba pro. *Volatica*,ἄλφος, quibuſdam aliis, λειχὴν,fœdatio cutis,ſerpens cum prurittu: quam alij ſcabiem ſiccam,aſperam,& prominentem intelligunt. alij morbum ſimilem ſcabiei ſquammoſum, corpuſq; dehoneſtantem. Ab impetu nomen deductum.Serenus: Si uero uitium eſt, quod ducit ab impete nomen, Hoc matutina poteris cohibere ſaliua. Et apud Colu. lib.5.ſcribitur, quod impetigines,& ſcabies aceto & alumine defricantur in equis. Plin.lib.13. cap.7. Hyberna caprificus in aceto coƈta & trita impetigines tollit. Impetiginis ſpecies ſunt quatuor, quas uide apud Celſ.lib.5. Olim etiam pro eodem dicebatur Impetix,teſte Feſt.Item Petigo : quod uicina petat, ſeſe latè ſumma cute diffundens. Lucr.lib.30.ut citat Nonius: Illuuies,ſcabies oculos,huic,denique petigo conſcendere.

Impeto,is, *Aſſaltare*, ἐμβάλλω, inuado, adorior. Varr. 3. de Re ruſt. cap. 16. Impetentes à ſe eiiciunt fucos. Apul. Iurgijs me impetens.

Impetrabilis,le,paſſiue, *Che facilmente ſi può impetrare*, κατεδυνάτευτος,quod facile poteſt impetrari. Liu.6. Bel. Maced. Præmiſſis à Philippo, qui ſpem impetrabilis ueniæ oſtendebant. Aliquando actiue accipitur pro eo,qui facile impetrat. Plau.Moſt. Non potuit uenire orator magis ad me impetrabilis.

Impetrasso,pro impetro ueteres dixere. Plau.in Aul.

Impetratio,onis,Cic.ad Atti.li.11.

Impetritvs,a,um, *Impetrato*,βέβαιος,quod eſt ſtabilis,quaſi in petra fixus. Plau.in Aſin. Impetritum,inauguratum eſt.

Impetro,as,pen.co. *Ottenere*,κατεδυναστεύω,obtineo, & quaſi id, quod cupio,facio:ex In,& Patro:unde & perpetro, pro perficio. Cic. Impetrare ſalutem alicui. Teren.in Hecy. Videndum,ne minus propter iram hanc impetrem,quod poſſim.

Impetvs,us, *Empeto,aſſalto,uiolenza*,ἡ τροπὴ, ῥύμη,βία,uis,uel uiolenta inuaſio. Pli.de Viris illuſt. Cum primo impetu Ianiculum cepiſſet. Lucret.lib.1.Ruinteq; Impetibus crebris. Cic.pro Roſ. Am. Vos debetis in eos impetum facere, qui merentur. Legimus etiam pro eodem ablatiuum Impete ab antiquo nominatiuo Impes,qui nunc non eſt in uſu. Stat.lib.7. Theb. Aurigamq; impete uaſto Corripiunt. Plau.in Amph. Quis tam uaſto impete has Fores toto conuulſit cardine?

Impetvosvs, a, um, βίαιος, qui magno fertur impetu. Plin. lib. 35.cap.10.

Impexvs,a,um, *Non pettinato*,ἀκτένιστος,non pexus:ut, Barbæ impexæ. Virg.3.Georg. Striaq; impexis induruit horrida barbis. Antiquitas triſtis & impexa,id eſt,inculta, apud Tacitum in Dialogo de Oratore. Comæ impexæ, Ouid.5.Faſt.

Impiatvs,ſceleratus, inquit Feſtus. Significat etiam maculatum, & pollutum. Apul. Cruore humano aſperſum,atque impiatum. Thalami impiati facinore. Senec.Hyppol.

Impie, *Empiamente,crudelmente*,ἀσεβῶς, δυσσεβῶς,ſcelerate, nefarie: & proprie quando quis de Deo, patria, aut de parentibus male meretur, aut de ijs, qui parentum loco ſunt. Cice.5. Tuſc. Vituperare quiſquam, uitæ parentem, & hoc parricidio ſe inquinare audet, & tam impie ingratus eſſe, ut eam accuſet, quam uereri deberet?

Impietas,atis, *Crudeltà*, ἀσέβεια,ſceleratus,inhumanuſq; affectus aduerſus Deum, patriam, parentes,eos, qui parentum loco ſunt. Cic.1.de Fin. Si impietas molita quippiam eſt.

Impico,as,are, *Vngere di pece*,πισσόω,pice illinere. Col.li.12.c.59. Amphoram oblinito & impicato diligenter.

Impiger,pen.cor. *Diligente,ſollecito*,ἄοκνος,nõ piger,ſed ſtrenuus, & diligens. Tibul. Impiger Aeneas,uolitantis frater Amoris. Cice. Quis eſt tam impiger in ſcribendo,quàm ego? Hor.1.Epiſtol. Impiger extremos currit mercator ad Indos. Cice.pro Font. Virum ad labores belli impigrum.

Impigre,aduerbium, *Diligentemente,uelocemente*, ἀόκνως, diligenter. Liu.1.ab urb. Impigre ſecuti ſunt. Plau.in Rud. Impigre exurrexi. Liu.4. Bel.Pun. Omnia impigre facta.

Impigritas,atis, *Sollicitudine*,ἀοκνία,diligentia. Cic.li.3.de Rep. ut citat Nonius:fortitudinis,impigritatis,patientiæ.

Impingo,gis,impegi,impactum, *Sbattere,percuotere,ſpingere*, ἐνάγω,καταρρίπτω,συντρίβω,ex In,& Pango, ſignificat impello, & illido. Cic.lib.3. Tuſc. Hinc calix mulſi impingendus eſt. Impingendus dicit, quaſi illidendus,& nolenti ingerendus,denotat enim uim aliquam. Virg.li.5.Aen. Exanimata ſequens impingeret agmina muris. Plau.in Cap.pro impono uſurpauit: Iubete huic craſſas compedes impingier. Impingere dicam, idem eſt,quod actionem intendere. Ter.in Phorm. Dicam tibi impingam grandem. δίκην ἐπάξω σοι μεγάλην.

Impingvo,guas, *Ingraſſare*,πιαίνω,λιπαίνω,pinguem facio, ſagino, Vnde impinguatus,pinguis factus.

Impio,as, *Contaminare,uiolare*,μιαίνω,contamino, ſcelere polluo: ex In,& Pio,cui opponitur Expio. Plaut. in Rud. Si erga parentem, Aut deos me impiaui.i.impius fui.

Impivs,a,um, *Empio,ſcelerato,crudele*,ἀσεβής,ἄθεος,ſceleratus, nefarius,& præcipue,qui de Deo,patriave, aut parentibus male meretur. Teren.in Eunu. Vbi illum ſceleroſum, atque impium inueniam? Idem in Piſ. Me fugerat, deorum immortalium has eſſe in impios & conſceleratos pœnas conſtitutas. Gens impia, Virg.2. Geor. Domus impia, Ouid.8.Metam.

Implacabilis, & Implacabile, *Implacabile, che non ſi può placare*, ἀκαταπράϋντος,qui placari non poteſt. Cic.ad Q.Fr. Si implacabiles iracundiæ ſunt,ſumma eſt acerbitas. Cic.in Piſ. Si aſpernaretur amicitiam meam, ſeſeque mihi implacabilem præberet. Ouid.3.de Pon.El.3. Non implacabilis ira.

Implacabiliter,ἀκαταπραΰντως. Tacit.lib.1. Cui implacabilius iraſcebatur.

Implacatvs,a,um, *Non placato*,non placatus:ut, Gula implacata. Ouid.8.Metam. implacatæ urgebat Flamma gulæ.

Implacidvs,a,um, *Inquieto*,ἀστεργής,ἄπαυστος,inquietus, non placidus:ut, Diuum implacidiſſimus Mars, Stat. 9. Theb. Horat. 4. Carm. Genaunos, implacidum genus.

Implano,as,p.c. *Ingannare*,ἀποπλανάω, decipio. Cyprianus: Si quis putat ſe aliquid eſſe,cum non ſit, ſe ipſum implanat. Hinc Implanator,pro Impoſtore.

Impleo,ples, *Empire*, ἐμπίπλημι,ἐμπιμπλάω,πληρόω,ἀναπληρόω,plenum facio. conſtruitur cum ablatiuo, uel genitiuo. Vir.1. Aene. Impleuitq; mero pateram. Interdum etiam inuenitur habere ablatiuum cum præpoſitione. Cic.4.Acad. De quibus rebus uolumina impleta ſunt à Chryſippo. Implere ſuum officium, eſt quod barbari dicunt, Facere ſuum debitum. Plin.in epiſt. Vereor, ne non impleſſe officij mei partes uidear. Impleri etiam dicuntur feminæ brutorum animantium,cum adhibito admiſſario fœtum concipiunt. Pli.li.14.c.63. Canes implentur uno coitu. Col. li.7. Quinquennis parum habetur idoneus feminis implendis.

Implexvs, *Inuolto,intricato*,ἐμπεπλεγμένος,inuolutus,innexus. Pl. l.33.c.1. Eſt apud Homerum, uirorum crinibus aurum implexũ. Virg.4.Ge. Cœruleos implexæ crinibus angues,Eumenides.

Implicatio,onis,ἐμπλοκή,inuolutio,connexio. Cic.2.de Natu. deo. Implicationem neruorum corpore toto pertinentem.

Implicite,aduerb. *Intricatamente*,ἀσαφῶς,perplexe, latenter,inuolute,cuius antitheton eſt Expedite. Cic.2.de Inuentio. Non,ut negocialis,implicite,& abſcondite,ſed patentius,& expeditius.

Implico,cas,pen.corr. *Ingroppare,auiluppare*,ἐμπλέκω,ἐπιπλέκω, idem eſt quod inuoluere uel innectere. Virg.2.Aeneid. Implicuitque comam læua. Ouid.1.Metam. Dixit,& implicuit materno brachia collo. Per tranſlationem accipitur pro ſermonibus obruere,& circumuenire. Liu.7.Bel. Pun. Eum incertis implicantes reſponſis. Præteritum eius eſt Implicui, & interdum implicaui: Supinum Implicitum uel implicatum. Cic.1. Offic. Quæ inter ſe colligata & implicata ſunt. Idem in Piſ. Auaritia criminibus infinitis implicata eſt. Implicari morbo, detineri. Liu.3.ab urbe. Quies neceſſaria morbo implicitum exercitum tenuit. Cice.1. Acad. Nullis occupationibus implicatus Deus. Implicare caput, hoc eſt, ornare, Plaut. Pœn. Impliciturus,particip. Ouid.5.Faſt. Sertaque cæleſtes implicitura comas. Implicito,as,are, frequentatiuum. Plin.lib.9. epiſt. ad Caninium: Varios orbes implicitat. hoc eſt, inuoluit.

Imploratio, onis, ἀνάκλησις,inuocatio,auxilij petitio in rebus afflictis. Cic.de Ora. Omnium deorum & hominum imploratio.

Imploro,as, *Dimandare aiuto*,ἀνακαλῶ,ἐπικαλοῦμαι,inuoco: proprie dicitur,cum quis in malis poſitus,cum miſeratione auxilium petit. Ter.in Adel. Fidem noſtram implorat. Cic.7. in Verr. Vos etiam atque etiam imploro & appello ſanctiſſimæ Deæ.

Implvmis,& hoc implume,pen.pro. *Senza piume*,ἄπτερος, ἄπτιλος, quod plumis caret. Pli.lib.8.ca.55.

Implvo,is,implui,uel impluui, implutum. impluere, *Piouere ſopra qualche coſa,ſtrapiouere*,ἐμβρέχω,ſuper aliquid pluere. Plau Moſt. Cum impluit ceteris,ne impluat mihi.

Implvvia,æ, *Piuiale*,χλαῖνα, ueſtis erat, qua ſacerdotes per imbrẽ utebantur. pluuiale nunc uulgo appellatur. Varr. Salium ſereno tempore impluuia amictum fuiſſe criminabantur. Hæc Sipontinus. Alij tamen à colore hoc ueſtis genus dictum putant. nã Impluuiatus color à Nonio dictus eſt, quem nos Fuſcum ſiue Pullũ uocamus, quaſi fumato ſtillicidio impluttus.

Implvviatvs color,φαιὸς,id eſt, quem nos fuſcum aut pullum dicimus: inde dictus, teſte Nonio, quaſi fumato implutus. Vide Thyleſium in libello de coloribus.

Implvvivm,uij, (inquit Varro) eſt locus ſub cælo in medio domus relictus; unde lumen deorſum caperent: ita dictus, quòd eò implueret. Feſtus: Impluuium, quò aqua impluit collecta de tecto. Teren. in Phorm. Anguis per impluuium decidit de tegulis.

Cic.in Verr. hæc duo ſigna quæ nunc ad impluuium tuum ſtant.

Impolite, ἀκαλλῶς, ineleganter. Cic.1.de Orat. Cum ſæpiſſime tibi Senatus breuiter impoliteq; dicenti ſit aſſenſus.

Impolitia, tiæ, Rozzezza, ἀκοσμία, ἀκοσμία, inelegantia. Gell. libro. 4. cap. 12. Si eques Romanus equum habere parum nitidum uiſus erat, impolitiæ notabatur. Impolitias facere dicebantur cenſores, inquit Feſtus, cum equiti æs abnegabant, ob equum male curatum.

Impolitus, a, um, Rozzo, goffo, ἀκατέργαστος, rudis, nondum perpolitus. Cice. de prouin.conſ. Impolitæ uero res, & acerbæ ſi erunt relictæ, quanquam ſunt abſciſſæ, tamen efferent ſeſe aliquando. Idem de Clar.Orat. Forma admodum impolita, atque rudis.

Impollutus, a, um, Non macchiato, non uiolato, ἀμίαντος, ἀμόλυντος, non pollutus, ut Fidea impolluta, Silius lib. 13.

Impomenta, quaſi imponimenta, quæ poſt cenam menſis imponebant. Feſtus.

Impono, is, pen. pro. Imporre, ſopraporre, ἐπιτίθημι, ἐπιτίθημι, ſuprapono. Virg. 1. Aeneid. & montes inſuper altos Impoſuit. Imponere finem uel clauſulam rei alicui, eſt idem quod finire uel abſoluere. Virg. 7. Aeneid. Finemq; imponere curis. Interdum iniungo, ἐπιβάλλω, ἐπιτάττω, προστάττω, ut, Impono tibi hoc onus. Terent. in Andr. Quiduis oneris impone, impera. Cum datiuo uero ſignificat decipere, ἐξαπατᾶν. Quinct. in Declam. Spes tibi perpetuæ laudis impoſuit. Cice. ad Q. fratrem lib. 2. Cui egregie impoſuit Milo noſter. Imponere extremam manum, ſignificat perficio. Donat. Imponitur extrema manus rebus, cum perficitur id quod cœperit. Virg. 7. Aeneid. Extremam Saturnia bello Imponit reginam manum.

Imporcitor, oris, qui porcas facit. Eſt autẽ porca, ut inquit Varr. lib. 1. de Re ruſt. terra eminens inter duos ſulcos. Contra Feſtus, ſulcos rariores, qui aquæ ducendæ gratia fieri ſolent, porcas uocari tradit: crebriores autem limos appellari.

Imporco, cas, αὐλακίζω, porcas in agro facio. Col. lib. 2. ca. 10. In porcatum ſolum occabimus.

Importo, as, Portare dentro, εἰσφέρω, infero. Cæſ. 8. Bel. Gal. Anguſtis itineribus frumentum importare in oppidum inſtituit. Cic. 2. Offic. Per eoſdem, ſi quid importetur nobis incommodi, propulſemus. Cæſ. 5. Bel. Gal. Aere utuntur importato.

Importune, aduerb. Fuor di tempo, fuor di propoſito, ἀκαίρως, intempeſtiue, præter loci, temporis, aut perſonarum rationem, ut, Importune inſiſtere, apud Cic. 2. Acad.

Importunitas, tatis, ἀκαιρία, intempeſtiuitas, quæ neque loci, ut ait Donatus, neque temporis obſeruat commoditatem. Terent. in And. Importunitatem ſpectate aniculæ. Accipitur tamen non raro pro immanitate. Cic. pro Cluent. Importunitatem matris à filij capite depellite. Idem in Piſon. Animal ex omnium ſcelerum importunitate concretum.

Importunus, a, um, pen. pro. Importuno, faſtidioſo, ἄκαιρος, qui aliquid facit præter rationem loci, ſeu temporis, aut perſonarum. Terent. in Heaut. Ille fuit ſenex importunus ſemper. Nonnunquam idem eſt quod immanis. Virg. 11. Aeneid. Bellum importunum ciues cum gente deorum, Inuictisq; uiris gerimus. Vbi Seruius, Importunum, inquit, bellũ, inde uocat, ꝙ portu, id eſt quiete careat. Cic. in Anto. Non poſſum æquo animo uidere tam importunos, tam ſceleratos hoſtes. Pauperies importuna, id eſt, grauis, & moleſta, Hor. lib. Carm.

Importuoſus, a, um, Senza porto, ἀλίμενος, quod eſt ſine portu. Saluſt. in Iug. Mare ſæuum & importuoſum.

Impos, impotis, pen. gen. corr. Che manca di qualche coſa, che non ottiene qualche coſa, ἀκρατὴς, ἄκυρος, qui rẽ aliquam in poteſtate ſua non habet, cuiue quod cupit ex uoto non ſuccedit. Sic Impotem rationis, ἀκρατῆ λογισμοῦ, dicimus eum, qui rationem non habet cupiditatibus dominantem. Item Impotem animi, ἄφρονα, cui mens ſana non eſt, cuique animi inſtrumentum uitiatum. Plaut. Capt. Eripite huic gladium, qua ſui eſt impos animi. Impos uoti, ἀτυχὴς, cui aliquid ex uoto non ſucceſſit. Antitheton eſt Compos: de quo ſuo loco.

Impoſſibilis, le, ἀδύνατος, ἀνένδεκτος, quod fieri non poteſt: non ſemel legitur apud Quinct. lib. 5. cap. de Argum.

Impoſtores, Ingannatori, πλάνοι, dicuntur deceptores, uerſuti, qui alijs imponunt, hoc eſt, decipiunt. Vlp. l. 1. §. medicos ff. de uar. & extraor. cog.

Impoſtura, ræ, Fraude, inganno, ἐξαπάτη, φενακισμὸς, fraus, deceptio: unde Impoſturam facere, ἐξαπατᾶν, φενακίζειν, eſt decipere, circumuenire. Vlp. de crimine ſtellionat. l. 3.

Impotens, tis, p. cor. Impotente, debole, che non può raffrenar i ſuoi affetti, ἀκρατὴς, qui affectuum ſuorum potens non eſt, ſed ab appetitibus ſuis uincitur. Cice. 5. Philip. Aduolabat ad urbem à Brunduſio homo impotentiſſimus. Idem Lepid. Sin iſta pax perditorum hominum in poſſeſſionem impotentiſſimi dominatus reſtituta eſt, id eſt, ſuperbiſſimi. Sic etiam Impotentem decemuirorũ dominatum dixit Liu. pro libidinoſo, & rationis frenis minime coercito. Accipitur etiam ἀδύνατος, pro inope, tenui, debili. Cice. pro Mur. Ad ſalutem innocentium, ad opem impotentium.

Impotentia, æ, Debolezza, impotenza, ἀδυναμία, ἀσθένεια, plerumque imbecillitatem ſignificat, ſiue infirmitatem, ut inquit Donatus. Terent. in Adelph. Propter ſuam impotentiam ſe ſemper credunt caluier. Quoties autem ad animum transfertur, ſignificat uitium illud, cum quis iracundiæ uel alijs animi ſui affectibus imperare non poteſt. ἀκράτεια, ὕβρις, Cice. 4. Tuſc. Inflammatam appetitione nimia, quam tum cupiditatem, tũ libidinem dicimus, impotentiam quandam animi à temperantia & moderatione pluſ-timum diſſidentem. Cic. 5. Tuſc. Qui nihil metuant, nihil agant, nihil concupiſcant, nulla impotentia efferantur. Ad eundem etiã modum Tyrannus impotentiſſimus, dicitur à Quinctiliano: & Decemuiri, quorum principatus erat ſuperbus, uiolentus, & immoderatus, à Liuio impotentes domini nuncupantur: & a Seneca Impotentia fortunæ aſcribitur: cuius ſucceſſu elatiores, inſolentioresq; reddi homines conſueuerunt.

Impræſentiarum, Al preſente, ἐν τῷ παραχρῆμα, ἐν τῷ παρόντι, unica dictio eſt, idem ſignificans, quod tempore præſenti. neque ſolum dicitur de eo, quod nunc præſens eſt, ſed ſæpius de eo quod præſens fuit, aut præſens erit. Cato cap. 144. de lege oleæ legendæ. Extra quam ſi quem ſocium impræſentiarum dixerit. Vlpian. de tab. exhib. Cur noceat ei, qui reſponderit, quod impræſentiarum ei uidebatur? Idem: tempus ei dandum eſt, ſi non poteſt impræſentiarum exhibere.

Impranſus, a, um, Che non ha ancora deſinato, ἀνάριστος, qui nondum pranſus eſt. Hor. 2. Serm. Sat. 2. Verum hic impranſi mecum diſquirite. Plau. in Amph. Illo die impranſus fui.

Imprecatio, onis, uerbale, ἀρὰ, id eſt, execratio, deuotio, diræ.

Imprecor, aris, ἐπαρῶμαι, mali quippiam precor. Virg. 4. Aen. Littora littoribus contraria, fluctibus undas Imprecor.

Impreſſio, Violenza, aſſalto uiolento, προσβολὴ, id eſt, uiolentus impetus, qualem facere ſolent acies inſtructæ, cum altera in alterã irrumpere conatur. Cic. pro Flac. Non impreſſio, non occaſio, nõ uis, non tempus, ad iniuriam faciendam Flacci animum impulerunt. Hircius in Commen. Cæſar equitum turmas iubet in hoſtiũ equitatum facere impreſſionem. Per tranſlationem item impreſſiones dicuntur imagines, quas imaginatiua animæ facultate apprehendimus. Cic. 4. Acad. Cum uiſa in animos imprimuntur, inter ipſas impreſſiones nihil intereſſe.

Imprimo, mis, pen. co. Imprimere, ſtampare, calcare, ἐντυπόω, ἐμπιέζω, ἐπισφραγίζω. rei cuipiam molli figuram aliquam induco. Cic. lib. 1. Tuſc. An imprimi, quaſi ceram, putamus animum?

Improbabilis, le, Che non ſi può prouare, ἀναπόδεικτος, quod probari non poteſt. Cic. 4. Acad.

Improbatio, nis, uituperatio. ad Heren. 2.

Improbe, Maluagiamente, πονηρῶς, ἀνεικότως, non probe, praue, peruerſe. Cice. 5. Verr. Eſt aliquid quod improbius fieri poteſt? Idem 2. Offic. Quibus improbe datum eſt.

Improbitas, atis, Maluagità, μοχθηρία, malignitas. Cic. 4. Verr. Ea ſumam, quæ maxime improbitate excellere uidebantur.

Improbo, as, are, Dannare, uituperare, rifiutare, ἐγκαλέω, ψέγω, damno, reiicio, uitupero, Plaut. in Merc. Qui bono ſunt genere nati, prædiri ingenio malo, Suapte culpa ex genere capiunt genus, ingenium improbant. Cæſ. 2. Bell. Ciu. Corio utrunque improbans conſilium; quantum alteri ſententiæ deeſſet animi, tantum alteri ſupereſſe dicebat. Horat. Epod. 5. Per improbaturum hæc Iouem.

Improbulus, a, diminut. ab improbus. cattiuello, Iuuen. Sat. 5.

Improbus, a, um, pen. cor. Triſto, maligno, μοχθηρὸς, πονηρὸς, κακότροπος, non probus, malignus, & nequam. Plau. in Pſeud. Perditi, negligentes, ingenio improbo. Teren. in And. Si quis magiſtrum cepit ad eam rem improbum. Interdum ſæuus. Virg. 10. Aeneid. Lanit improba teter Ora cruor. Interdum turpis, ut Nonius exponit. Lucil. Omnes formoſi, fortes, ubi ergo improbus eſt? Plau. Improbiorem non uidi faciem mulieris. Interdum magnus, & in defeſſus, ἀκάματος. Virg. 1. Georg. Labor omnia uincit Improbus. Vbi Seruius: Improbus, uel magnus, uel nullis probabilis. Quandoque inſatiabilis, damnoſus. Virg. 1. Geo. Improba merx, iniuſta. Plaut. in Mil. Quæ improba eſt, pro mercis uitio dominum precio pauperat. Improbum os, inuerecundum, improbitatem præ ſe ferens. Sueton. de Clar. gramm. Saluſtium hiſtoricum, quòd eum oris improbi, animo inuerecundo ſcripſiſſet, acerbiſſima ſatyra lacerauit.

Improbro, as, pe. cor. Biaſimare, ὀνειδίζω, ἀτιμάζω, probro afficere. Plaut. Truc. Rus iu improbras.

Improcerus, ra, rum, pen. pr. Baſſo, ἄμηκες, humilis, non procerus. Gell. lib. 4. c. 19. Corpora eorum improcera fieri.

Improfeſſus, participium abſque uerbo. Marcian. in l. interdum. §. idem etiam. ff. de publ. Si quis improfeſſus ſeruus fuerit, & aliquid grauius admiſiſſe dicatur, ut cognoſcat procurator.

Impromiſcuus, ἄμικτος, non promiſcuus, impermixtus. Gell. libro. 12. cap. 4. Sanitas tam impromiſcua, tamque ab omni fuco remota.

IMPROMPTVS,

Impromptvs,a,um,*Non pronto*,βραδὺς,tardus,contrarius prōpto. Liu.7.ab Vrb.Infacundior,& lingua impromptus.

Improspero,ras,pen.corr.*Rimproverare,dir uillania*, ὀνειδίζω, crimen,aliquid aliud obiicio.Plaut.in Rud. Etiam uim improperas flagitij? Aliquando pro intro propero. Plin.lib.35.cap.13. Labyrinthum,quo ſiquis improperaret ſine glomere lini,exitum inuenire nequeat.

Improperatvs,nomen,*Non affrettato*,non feſtinatus. Vir.9.Aen. Dubius ueſtigia Turnus Improperata refert.

Improprie.Gell.li.17.c.1.Vt ſcribere auſi ſint, Ciceronem parũ integre,atque improprie locutum Pli.li.8.c.10. Odorantur haud improprie appellata manu. De elephantis.

Improprivs,a,um,*Improprio*,ἄκυρος,non proprius. Quinct.lib.8. c.2.Apud nos improprium,apud Græcos ἄκυρον.

Improspere,*Infelicemente*,δυστυχῶς,infeliciter,non proſpere.Colum.li.1.c.1.Vbi quid ceſſerit improſpere.

Improtectvs,ἀνυπεράσπιστος,ἀδιάδικτος,indefenſus, protecto re deſtitutus.Pl.li.13.c.26.Imparatis,improtectisq; nobis.

Improvide,*Incautamente,non accortamente*, ἀπρονοήτως, incaute. Liu.7.Bel.Pun.Neq; tam improuide iſſet.

Improvidvs,a,um,*Incauto,non accorto*,ἀπρονόητος,qui non prouidet,quod futurum eſt.Cic.de Leg. Neceſſitas fatalis improuidas hominum mentes occupauit. Improuida tela, paſſiue,quæ non præuidentur.Pli.in Epiſt.Tela cæca & improuida feriuntur.

Improvise,*All'improuiſta*,ἀπρονοήτως,ἀπροσδοκήτως,ex improuiſo,de improuiſo,de repente,ſubito,repente.Plau.in Truc. Improuiſe ſe partibus expoliet.

Improvisvs,a,um.pen.pro.*Improuiſo,non preuiſto*,ἀπρονόητος, q̃d non eſt præuiſum,inopinatum,ſubitum,repentinum. Cic.ad Att. lib.15. Cum hominem temperantem tantus improuiſus morbus oppreſſerit. Hor.2.Carm.Ode 13.Sed improuiſa leti Vis rapuit, rapietq; gentes.Improuiſior,Tacitus lib.2.Quo improuiſior,grauiorq; peſtis.

Improviso,ἀπρονοήτως,Cic.12.Phil.Cur tam improuiſo?

Imprvdens,tis,*Imprudente*,ἀγνοῶν,ignarus,non prudens, inſciens. Cice.pro Roſc.Amer.Hæc omnia imprudente L.Sylla facta eſſe certo ſcio. Ter.in Hecy.Plus hodie boni Feci imprudens, quàm ſciens ante hanc diem unquam. Conſtruitur interdum cum genitiuo. Colum.in Procem.li.1.Imprudentes negocij ſui,id eſt, ignari. Ter.in Eun.Imprudens harum rerum.

Imprvdenter,δι' ἄγνοιαν,inſcie, & per imprudentiam. Terent. in And.Hæc ſoror ad flammam acceſſit imprudentius.Cice.1.de Inu.Qui imprudenter læſerunt.

Imprvdentia,æ,*Inauertenza*,ἄγνοια,inſcitia,error,inſcientia.Ci. 2.de Inuen.Imprudentia eſt,cum ſciſſe aliquid is,qui arguitur,negat. Ter.in Eun.Peccatum imprudentia eſt.

Impvbes,is,uel Impubis,& hoc Impube, uel Impuber, eris, *Giouinetto,ſenza barba*,ἄνηβος,qui ad annos pubertatis nondum peruenit:hoc eſt, qui nondum lanuginem circa genitalia membra emiſit,quam Latini pubem uocant. Cic.in Catil. Cum filium eius impuberem necandum eſſe dixit:Ouid.2. Faſt. Nam puer impubes, & adhuc non utilis armis.Liu.2.ab Vrbe.Productis omnibus,elegiſſe impuberes dicitur. Inde Impubeſcens dicitur, qui nondum lanuginem emittit.Plinius.

Impvdens,tis,pen.cor.*Impudente,ſenza uergogna*,ἀναίσχυντος, ἀναιδὴς,qui nullo pudore ducitur, quem nihil pudet, inuerecundus, perfrictæ frontis. Cic.4.Acad.Verum igitur nos impudentes, qui ſibi uolumus? an illi arrogantes, qui ſibi perſuaſerint ſcire ſolos omnia?

Impvdenter,*Sfacciatamente*,ἀναιδῶς, ἀνερυθριάστως; idem quod petulanter, inuerecunde. Cice. de Amic. pleriq; peruerſe, ne dicam impudenter, amicum habere talem uolunt,quales ipſi eſſe non poſſunt.

Impvdentia,æ,*Sfacciataggine*,ἀναισχυντία,inuerecundia. Cice.5. Verr.Quid ad hanc impudentiam addi poteſt?

Impvdicatvs,adiectiuum,ſtupratus,inquit Feſtus.

Impvdicitia,æ,καταπυγοσύνη,ἀσέλγεια.Cic.Epi.ad Octaui.

Impvdicvs,a,um,pen.prod. *Impudico,non caſto*, ἀσελγὴς, ἄναγνος, non pudicus, impurus, qui pudicitiam ſuam proſtratam habet. cum de mare dicitur,tum denotat,qui muliebria patitur, καταπύγων,κίναιδος.Epiſt. ad Octa. Audiet Marius, impudico domino parere nos.Quandoq; pro eo,qui nullo pudore ducitur.Plaut. in Rud.O facinus impudicum,Quam liberam eſſe oportet, ſerui ſe poſtulare.

Impvgnatio,onis,προσβολὴ,πολιορκησις,oppugnatio. Cic.Atti. libro 4.

Impvgno,as,are,*Oppugnare,impugnare*, προσβάλλω, πολεμέω, ſignificat oppugnare. Cice. Attic. Sceleratos ciues ab impugnanda patria deterrere. Plaut.in Mil. Impugnando capere, certa res eſt. Per tranſlationem ponitur pro aduerſari.Horat.2.epiſt.1.Noſtra ſed impugnat. Impugnatus,partic.uictus. Plin.lib.5.cap.24. Impugnatus taurus.

Impvlsio,Impulſor,& Impulſus,Vide ſupra in uerbo Impello.

Impvne,aduerbium, *Senza punitione,ſenza pena*, ἀτιμωρητὶ, ἀζημίως,ſine pœna,abſque multa,impunite. Ouid.2.Metamor.Haud impune feres. Aliquando idem eſt,quod ſine noxa. Cic.pro Clu. Licet impune confiteri. Virg.lib.2.Georg.Et ſæpe alterius ramos impune uidemus Vertere in alterius. Vbi impune, uidetur poſuiſſe pro,ſine detrimento matris. Aliquando accipitur pro fruſtra. Iuuen.Sat.1.Impune ergo mihi recitauerit ille togatas?

Impvnissime,Plau.in Pœn.

Impvnitas,atis,*Perdono*,ἀτιμωρησία,uenia peccati, licentia, libertas,cum ſcilicet is,qui peccauit, nulla mulctatur pœna. Sal.in Catil.Si quis indicaſſet,præmium decreuere, ſeruo libertatem,libero impunitatem. Cic.2.de Fin.Quę libido ſe non proiiciet,propoſita impunitate?

Impvnitvs,a,um,liber,*Non punito,aſſolto*,ἀτιμώρητος,inultus,nõ punitus,pœnis ſolutus:ut,Impunita iniuria. Cice.7. Verr.Poſſemus hanc iniuriam inultam impunitamq; dimittere?

Impvnivs,magis impune,ac cum minori periculo. Cic.6.Verr.

Impvno,onis,à ueteribus impudens dicebatur. Lucil.lib.2 ut citat Nonius:Homo impuratus,& impuno,& rapax.

Impvratvs,a,um,impurus. Ter.in Phorm.

Impvre,*Immondamente,impudicamente*,ἀκαθάρτως,αἰσχρῶς,turpiter,impudice.Cic.3.de Fin.Impure ac flagitioſe uiuere.

Impvritas,atis,ἀκαθαρσία,ἀσέλγεια,turpitudo,impudicitia.Ci. 2.Phil.Cum omnes impuritates pudica in domo ſuſciperes.

Impvrvs,a,um,p.p.*Immondo,ſporco,ſcelerato*,ἄναγνος, ἀκάθαρτος, immundus,turpis, impudicus: quanquam etiam frequenter pro ſcelerato & improbo accipi ſolet. Ter.in Adel. O hominem impurum. Cic.lib.4.de reip.ita ſenſit,ut loquitur,eſt homo impurus. Idem:In illa tetra atq; impura legatione.

Impvtatvs,a,um,ἄτμητος,non putatum, ſeu amputatum,nomen eſt,non participium:cum Imputo non legatur. Pli.li.4.Ex imputata uite libari uina dijs,nefas ſtatuit.

Impvto,as,pen.cor.*Imputare*,προστίθημι,eſt commodi uel incommodi alicuius cauſſam in aliquem reiicere, & aſſerere eum fuiſſe eius rei cauſſam & originem. Et tam in bonam partem accipitur, quam in malam: Quinct.lib.5.ca.10. An ei cædes imputanda ſit. Pli.li.18.c.1.Culpam noſtram illi imputamus. Interdum ſupputare,& ſubducere rationem,λογίζεσθαι. Vlp.Si matrem aluit pupilli tutor,putat Labeo imputare eum poſſe. Colum.li.1.c.7.Longe plus ſeminis imputant iacti.Interdum imperare, imponere tributum. Pli in Epiſt.Eidem ciuitati imputata ſunt terna millia.

Impvtresco,is,σήπομαι,putreſco. Col.li.6.c.17.

Imvs,a,um,*Baſſo,infimo,ultimo*,κατώτατος,ὕστατος,infimus, extremus. Virg.6.Aene. Fundo uoluuntur in imo. Cic.in Somnio Scipionis.Ima ſede ſemper hæret terra. Aliquando pro intimo. Vir. 6.Aene.Fuditq; preces rex pectore ab imo.

I ANTE N.

In,*In,nel*,ἐν,εἰς,præpoſitio eſt, quæ & ſeparari, & componi ſolet. Separata tam accuſatiuo,quàm ablatiuo deſeruit. Cum accuſatiuo conſtructa uarias habet ſignificationes pro ratione adiuncti. Quandoque enim in bonam partem accipitur, idemq; ſignificat, quod erga. Virg.1. Aeneid. Accipit in Teucros animum,mentemque benignam. Quandoque in malam pro aduerſus, uel contra, κατὰ,ut,In parricidam dico, & in tyrannum pugno. Plin. Cum mihi ſermo in adulterum eſſet. Virg.1. Aeneid. Quid meus Aeneas in te committere tantum. Quandoque ad. Idem 1. Aene. Impulit in latus. Quandoque poſt. Liu. Bellum in trigeſimum diem indixerant,id eſt,poſt triginta dies, uel triginta diebus exactis. Iungitur etiam aliquando accuſatiuo pro ablatiuo:ut Vereor ne in os laudare,pro in ore. Terent.in Adelph. In quem exempla fient?id eſt,in quo. Interdum idem quod uſque ad. Martia.libr.1, In lucem ſemper Acerra bibit.hoc eſt,uſque ad lucem. Nonnunquam idem fere eſt quod pro. Terent.in Andr. Olera & piſciculos minutos ferre in cenam ſeni.hoc eſt, pro cena uel gratia cenæ. Cice.5. Verr. Ne amplius in iugera ſingula quàm terna medimna exigeret.hoc eſt,pro ſingulis iugeribus. Cum uerbis autem motus conſtructum idem eſt quod intro:ut,Recepit ſe in forum; Redit in urbem. Cum autem iungitur ablatiuo, tunc habet eandem uim,quam apud Græcos ἐν:ut,In urbe,in tempore. Aliquando ſignificat inter. Virg.1.Aeneid.Penthoſilea furens mediis in millibus ardet. Compoſita quoque uariis capitur modis. Nam modo ponitur pro intra, uel intro: ut Ingredior, Induco. Modo pro contra:ut Inclamo,Inſulto. Modo intenſiua eſt:ut Increpuit,Inſonuit. Sic Infractum aliquando inuenitur pro, ualde fractum. Virg.12. Aeneid. Turnus ut infractos aduerſo marte Latinos.Idem alibi:Noſco crines,incanaq; menta.hoc eſt,ualde cana. Modo negatiua,ſeu priuatiua:ut,Ignarus, Inutilis. Modo ſupra:ut Immineo,Impendeo.Modo ſine,ut iniuſſu meo. Modo ſolennitatem quandam importat:ut,Indico,cis, quod ſignificat ritu ſolenni quicquam iubeo. Modo motum ad locum: ut Infero, Importo. Habet nonnunquam qualitatem ad deterius pendentem:ut, Quàm ſemel informes uidiſſe Cyclopas. Non enim Informis,nullius formæ, ſed malæ formæ ſignificat. Componi-

tur

tur In, cum omnibus litteris tam uocalibus, quàm conſonantibus. Sed quando iungitur uocalibus, uel c,d,f,g,h,n,q,ſ,t, ſemper remanet n: Inauris, Ineo, Inicio, Inops, Inuoco, Incedo, Induco, Infero, Ingero, Inhibeo, Innuo, Inquiro, Inſiſto, Intueor. Quando uero cum b,m,& p, mutatur n, in m: ut, Imbibo, Immunis, Impono. Cum l,& r, mutata n, in l, uel in r: ut Illudo, Irruo.

IN DIEM addicere, ἐμπροθέσμως προστίθεσθαι, eſt rem uenalem ita uendere, ut niſi alius ad certum diem maius pretium obtulerit, illius ſit, qui primo obtulit.

IN DIES ſingulos, *Ogni dì*, καθ' ἑκάστην ἡμέραν, per quoslibet dies. Cice. Metello: Eius mei conſilij maiorem in dies ſingulos fructu m capio.

IN DIEM uiuere, *Viuere a giornata*, eſt præſentis tantum diei habere rationem, neque ſolicitum eſſe de uictu ſubſequentis diei: ſicut uixiſſe traditur Diogenes Cynicus, qui ob id ἐφημέριος, hoc eſt, in diem uiuens eſt appellatus.

IN DIES, *Ogni dì*, id eſt per ſingulos dies: & fere conſtruitur cum comparatiuo, aut alia quauis dictione incrementum importante. Liu. lib. 1. ab urbe. Creſcente in dies multitudine. Cic. 1. Phil. Cũ ſerperet in urbe infinitum malum idq; manaret in dies latius. Interdum etiam ſine aliquo incremento. Hirtius: Vt omnes in dies, horasq; parati eſſent.

IN HORAM, *D'hora, in hora*, ἐπὶ ὥραν, plerunque cum uerbo Viuo coniungitur, ſicut & in diem. Dicimus enim Viuere in horam, ſicut, Viuere in diem: quæ duo fere ſunt eiuſdem ſignificationis, hoc eſt, non habere rationem ſubſequentis diei, aut horæ: ſed ita uiuere, ac ſi proxima hora nobis eſſet moriendum. Cice. Neque qui in horam uiuunt, non modo de fortunis & bonis ciuium, ſed ne de utilitate quidem ſua cogitauerunt. In horas uero, εἰς ὥρας, fere coniungitur cum uerbo incrementum ſignificante: ſicut In dies, pro eo quod eſt de hora in horam, magis ac magis. Virg. 10. Eclog. Gallo, Cuius amor tantum mihi creſcit in horas, Quantum uere nouo uiridis ſe ſubiicit alnus. Aliquando etiam ſine dictione incrementi, pro eo quod eſt ſingulis horis. Horat. 2. Sermo. Saty. 7. Clauum ut mutaret in horas, hoc eſt, ſæpiſſime, quaſi ſingulis horis.

IN MANV, uel in manibus, *In poteſtà, in arbitrio, in mano*, προχείρως, eſſe dicitur, quod eſt in poteſtate, uel in promptu, & in facili: ut Victoria in manibus eſt. id eſt, propemodum iam tenetur. Teren. in Hecy. Tibi in manu eſt, ne fiat. In manibus, μετὰ χεῖρας, pro inter manus. Cice. in Cato. Septimus mihi liber Originum eſt in manibus. id eſt, ſeptimo libro nõdum ſumma impoſita eſt manus.

IN MANVM dare, ἐγχειρίζειν, eſt (ut Donatus interpretatur) clam & ſine arbitris dare. Terent. in Phorm. dic, quid uelis tibi dari in manum.

IN MEDIVM, εἰς τὸ μέσον. id eſt, in uſum communem. Cic. li. 1. Debemus communes utilitates in medium afferre.

IN MENTEM uenit, *Venire, tornare in mente*, ἀνέρχεται εἰς νοῦν, idem quod recordor, ſiue memini. Cic. 3. de Finib. Venit mihi Platonis in mentem. Idem lib. 3. Epiſt. Solet mihi in mentem uenire illius temporis. Virg. 4. Aeneid. Non uenit in mentem, quorum conſederit armis.

IN NVMERVM ludere, *Ballare a tempo*, ἐν ῥυθμῷ παίζειν, eſt inquit Ser. ludere & ſaltare ad modum rhythmi, & cantilenæ. Virg. 6. Ecl. In numerum Faunoſq;, ferasq; uideres Ludere.

IN ORDINEM redactus, ſiue coactus, ἔγκυκλος, ἐγκρατὴς ἀντιταγμένος, idem eſt quod cæteris hominibus inferioris ordinis adæquatus. Vnde illi proprie dicuntur in ordinem redigi, qui cum aliquando fuerint functi ſummis honoribus, eo tandem rediguntur, ut inter alios nihil emineant. Liu. libro. 12. ab urbe. Tribuni plebis in ordinem redacti, id eſt, contemptui habiti, nec pluris æſtimati, quàm aliquis è populo. Suet. in Clau. In ordinem ſe coactum ſcriberet.

IN POSTERVM, *Per l'auuenire*, τὸ λοιπόν, εἰς τὸ ἔπειτα, poſthac. Plin. Epiſt. libr. 6. In poſterum niſi adhibebis modum. Quinctil. libro. 1. Multa linguæ uitia inemendabili in poſterum prauitate durantur.

IN REM præſentem, non tempus, ſed locum ſignificat, quaſi in locum rei controuerſæ. unde iudex in rem præſentem uenire dicitur, cum accedit ad locum, de quo eſt controuerſia. Cice. libro 1. Offic. Vt ſi conſtitueris te cuipiam in rem præſentem eſſe uenturum. Idem pro Cecin. Placuit Cecinnæ conſtituere, quo die in rẽ præſentem ueniretur. Sic, In re præſenti diſceptare, hoc eſt, eo ipſo in loco, de quo eſt controuerſia. Liu. li. 3. Scribit miſſuros ſe in Africam, qui inter populum Carthaginienſem & regem Maſiniſſam in re præſenti diſceptarent.

IN SPEM uenio, *Entrare in ſperanza*, εἰς ἐλπίδα ἥκω, ſperare incipio. Cic. li. 2. de Ora. In ſpem ueneram, poſſe me aliquid diſcere.

IN TEMPORE, *Opportunamente, a tempo*, ἐν καιρῷ, opportune. Saluſt. Mithridatis in tempore bellaturi. Terent. in Andr. Venit in tempore.

INABRVPTVS, a, um, ἀδιάῤῥηκτος, qui abrumpi non poteſt. Stat. 5. Syl. Iunxit inabrupta concordia longa catena.

INACCESSVS, a, um, *Doue non ſi può andare*, ἄβατος, ἀνεπίβατος, ad quod non acceditur, uel accedi non poteſt. Plin. libro. 12. cap. 14. Saba regio à dextra maris ſcopulis inacceſſa. Virg. 7. Aeneid. Diues inacceſſos ubi Solis filia lucos Aſſiduo reſonat cantu. Vbi Seruius, Inacceſſos lucos, interpretatur, inaccedendos, hoc eſt, ad quos nemo debeat accedere: non autem inacceſſibiles, cum Vlyſſes eò acceſſerit. Sic Illaudatum Buſiridem uocat Virgilius, non quòd nunquam fuerit laudatus: conſtat enim ab Iſocrate fuiſſe laudatum. ſed quod laudari non debeat.

INACHVS, pen. cor. ἴναχος, fluuius eſt in latere Peloponneſi, per agrũ Argiuum in ſinum Argolicum illabens. Hunc Poetæ fabulantur Ius patrem fuiſſe, quàm Iupiter cum uitiaſſet, aduentum Iunonis præſentiens in uaccam mutauit. Ouid. li. 1. Metam. Inachus unus abeſt, imoq; reconditus antro Fletibus auget aquas, natamq; miſerrimus Io Luget. Fuit & Inachus primus Argiuorum rex qui Inacho fluuio nomen dedit: à quo Argiui ipſi Inachidæ appellati ſunt. Huius filia creditur fuiſſe Io, quam cum Iupiter uitiaſſet, & in Cretam aduexiſſet, Iuno pellicis impatiens, grauiſſimis odiis eam exagitauit. quæ res poetis occaſionem fabulandi dedit, Io Inachi fluuij filiam fuiſſe, Iunonis metu à Ioue in uaccam mutatam: quam cum illa à coniuge dono accepiſſet, œſtro immiſſo tantopere fuiſſe exagitatam, ut furore correpta nuſquã cõſiſtere poſſet, donec in Aegyptum tranſuecta, in Iſidem Deam mutata eſt.

INACHIS, ἰναχίς, patronym. fœm. eſt, ab Inacho deductum: quod à poetis accipitur pro Io, Inachi filia, quam Iupiter metu uxoris in uaccam dicitur transformaſſe. Ouid. lib. 1. Metam. Inq; nitentem Inachidos uultus mutauerat ille iuuencam.

INADVLABILIS, le, *Non ſoggetto alle adulationi*, ἀκολάκευτος, nõ obnoxius adulationi. Gel. lib. 14. c. 4.

INAEDIFICO, as, are, *Fabricare, edificare*, κατασκευάζειν, οἰκοδομεῖν, locum aliquem ædificijs implere. Cic. de Aruſp. reſpon. Sacella ſuffoſſa, incenſa, inædificata. id eſt, pronis ædificijs occupata. Sic inædificare plateas, dixit Cæſar lib. 1. Bell. Ciuil. pro plateas ædificijs obſtruere. Aliquando accipitur pro iungere, uel adaptare in ædificio. Pli. li. 10. c. 3. Inædificatur nido lapis aetites.

INAEQVABILIS, le, inæqualis: ut Inæquabili uarietate diſtinguere, Cic. in Partit.

INAEQVALITAS, atis, ἀνωμαλία, diſparitas. Col. 3. c. 11. Opus eſt inter has inæqualitates magno temperamento.

INAEQVALITER, Col. de Arb. c. 7.

INAEQVALIS, le, *Diſuguale*, ἀνώμαλος, ἄνισος, non æqualis, diſpar. Mart. li. 1. Pinguis inæquales, onerat cui uillica menſas. Inæqualis percuſſus uenarum, Pli. lib. 7. c. 51.

INAEQVO, as, *Spianare*, ἰσόω, complano, planum, & æquum facio. Cæſar 1. Bell. Ciu. Hæc leuibus cratibus terraq; inæquat.

INAESTIMABILIS, le. ἀτίμητος, ἀνεκτίμητος, quod æſtimari non poteſt. Liu. 5. Bell. Maced. Quod è grege ſe Imperatorum, uelut inæſtimabilem, ſecreuiſſet. Inæſtimabile gaudium, Cic. de Fin.

INAESTVO, as, are, *Bollire*, καυσοῦμαι, idem quod æſtuare. Hor. Epod. 11. Bilis inæſtuat præcordijs.

INAFFECTATVS, a, um, non affectatus. Quinct. li. 11. ſecuritas inaffectatæ orationis tenues cauſſas decet.

INALBESCO, is, ere, *Diuenir bianco*, λευκαίνομαι, album fieri. Cel. lib. 2. Venæ ſub lingua inalbeſcunt. Idem li. 3. Totum corpus cum albore inalbeſcit.

INALGESCO, is, *Diuenir freddo*, ψύχομαι, algeſco. Celſ. li. 3. c. 3. Frigus uoco, ubi extremæ partes membrorum inalgeſcunt.

INAMABILIS, le, ἀνέραστος, qui non poteſt amari, in quo nihil eſt quod ametur. Pli. Epiſt. 187. Id genus operis inamabile. Ouid. 5. Triſt. Eleg. 7. Locus eſt inamabilis.

INAMARESCO, is, ere, *Diuenir amaro*, πικραίνομαι, amarũ fieri. Hor. 2. Serm. Sat. 2. Nanq; inamareſcunt epulæ ſine fine petitæ.

INAMBITIOSVS, a, um, nullo modo ambitioſus. Ouid. 11. Meta. Secretos montes, & inambitioſa colebat Rura.

INALPINI, qui alpes incolunt. Brutus ad Cic. & Pli. li. 3. c. 5.

INAMBVLO, as, are, *Paſſeggiare*, περιπατεῖν, ſignificat ſpatiari. Cic. 1. de Orat. Inambulans, atque aſcenſus ingrediens arduos. Idem ad Atti. Ante lucem inambulabam domi.

INAMOENVS, a, um, ἀηδής, iniucundus. Ouid. 10. Metam. Perſephonen adijt, inamœnaq; regna tenentem. Feritas inamœna, Stat. 2. Sil.

INANESCO, ſcis, *Vanire*, κενοῦμαι, Inanis fio: ab Inaneo.

INANIA, æ, inanitas, uacuitas. Plau. in Aulul. Inanijs oppletæ ſunt.

INANILOQVVS, qui inania loquitur, κενολόγος, Plaut. Pſeud.

INANIMATVS, a, um. Cic. 11. Animata inanimatis anteponantur.

INANIMVS, a, um. *Senza anima*, ἄψυχος, anima carens. Cice. libr. 2. Offic. Inanima, ut aurum, argentum. Idem 1. Tuſc. Inanimum eſt omne, quod pulſu agitatur externo.

INANIO, nis, niui, nitum, *Vuotare*, κενόω, uacuo, Pli. li. 10. c. 3.

INANIS, ne, pen. prod. *Vuoto*, κενὸς, διάκενος, uacuus. Cic. 7. Verr. Inanem te eſſe nauem in Italiam deducturam. Ponitur quandoque κενόν, pro aere. Lucret. libro 2. Longum per inane reſoluit. Quandoque pro ocioſo. Horat. in Serm. Inanes Hoc iuuat. Sic &

uacuus

uacuus pro ocioſo dicitur à Virgil.in Sileno, Quæ uacuas tenuiſſent carmina mentes.

INANITAS, atis, *Vacuità, uanità, κενότης*, pro uacuitate. Cice.de Fato: Cum duo indiuidua per inanitatem ferantur. Item pro uanitate. Virgil.Inſtabiles animos ludo prohibebis inani.

INANITER, aduerb. *Vanamente, κενῶς*, uane. Cic.4. Tuſc. Cum inaniter & effuſe animus exultat. Inaniter, pro fruſtra, *μάτην*. Ouid.2. Met. Et medicas exercet inaniter artes.

INANITVS, pen. pro. euacuatus. Pli.lib.25.cap.5. Cortice inanito medulla cadit.

INAPPARATIO, incuria, negligentia, apparationi contraria. ad Heren.lib.2. Inopia, ſtultitia, imprudentia, inapparatio.

INAPERTVS, a, um, non patens, non expoſitum: ut Senectus inaperta fraudi, Silius lib.7.

INARDESCO, cis, *Eſſere acceſo, ἐκπυρῦμαι*, flammam concipio, igne accendor. Inardeo uero, in re aliqua ardeo. Hor.Epod.3. Humeris Herculis inarſit.

INARESCO, cis, *ξηραίνομαι, ἐξικμάζομαι*, aridus fio. Col.lib.1.

INARGENTATVS, a, um, *Inargentato*, argento coopertus, obuolutus. Pli.lib.21.cap.2. lamina ærea, inaurata, aut inargentata.

INARGVTE, *Non argutamente*, non acute. Gell.lib.21.c.13. Non inargute, nec incallide oppoſuiſti hoc Tullianum.

INARIME, *ἄριμοι* Home. *πιθηκοῦσαι* Stepha. inſula eſt in ſinu Puteolano, non procul à Neapoli, ut ait Pli.l.3.c.6. in qua mons fuit terræmotum paſſus alteram fudit inſulam, quæ Prochyta ab effuſione dicta eſt. Sub hanc quoque inſulam Typhoea gigantem à Ioue detruſum, Virg.his uerſibus declarat: Tum ſonitu Prochyta alta tremit, durumq; cubile Inarime, Iouis Imperijs, impoſta Typhœo. Eadem & Aenaria à ſtatione nauium Aeneæ, & à coxendicis forma Iſchia dicitur. Ab Homero in catalogo inſula hæc *ἄριμοι* appellatur. Primus Vir. cum illud Home. *εἰν ἀρίμοις* transferret, ex *εἰν* Ionum præpoſitione, & *ἀρίμοις* unam dictionem cõflauit, numero, & declinatione mutatis. Inarime uero ab Arimis, ſiue populis, ſiue beluis ita priſca Hetruſcorum lingua ſimias dictante, quas Græci *πιθήκους* uocant. unde nomen inſulis Pithecuſis, ut Strab. placet, ex hiſtoria fabuloſa, quam Harpocration, Xenagoras & Suid. ita referunt. Fratres (aiunt) duo fuerunt, Candulus, & Atlas, omnium ſcelerum, quibus humana uita damnata eſt, auctores, & inuentores. quibus morum peruerſitas, Cercopum nomen dedit. impoſtores enim ac planos, quales hi præcipui fuere, ita Græci uocant, ab animalibus, quæ *κέρκῳ*, id eſt, caudæ motu blandiuntur. Ijs ſummum ſtudium fuit appulſos, & aduenas dolis, quibuſcunque circumuenire. quod cum in ipſum etiam Iouem tentaſſent, ab eo ex hominibus in ſimias mutati ſunt, quas Græci *πιθήκους* uocant. unde inſulis, quas tenebant, Pithecuſæ uocabulum datum. Hinc Ouid. Xenagoram ſecutus 14. Metam. cecinit, Inarimen, Prochytenq; legit, ſteriliq; locatas Colle Pithecuſas, habitantum nomine dictas. Quanquam Pli.lib.3. ait. Inarime dicta, Græcis Pithecuſa, nõ à ſimiarum multitudine, ut aliqui exiſtimauere, ſed à figulinis doliariorum.

INARO, pen. cor. *Arare. ἐνάρω*, aro. Plin.lib.18.cap.14. Inarari ſolum opus eſt. Interdum idem eſt, quod arando obruere: ut cum lupinum, fabalia, aut quid ſimile ſtercorandi agri gratia aratro obruimus. Varro lib.1. de Re ruſt.cap.24. Lupinum pro ſtercore inarare ſolent. Inarare arbores, apud Colum.lib.2.cap.2.

INARATVS, a, um, *Non arato, ἀνήροτος*, non aratus. Virg.2.Geo. Nec nulla interea eſt inaratæ gratia terræ.

INARTIFICIALITER, *Non artificioſamente, ἀτέχνως*. Quinctil. lib.2. cap.17.

INASSATVS, *Arroſtito, ὀπτὸς, ἀπτυλέος*, aſſatus. Pli.lib.28.c.8. Glaucomata tecinorum recentis inaſſati. Idem lib.30. capite 8.

INASPECTVS, a, um, *Non uiſto*, non uiſus, nõ cõſpectus, Stat.1. Theb.

INASSVETVS, a, um, *Inuſitato, non conſueto, ἀήθης*, inſuetus, inuſitatus Oui.4.Faſt. Lumen inaſſueti uix patiuntur equi. Idem in Ibin. Cogit inaſſuetas ſumere tela manus.

INATTENVATVS, a, um, non attenuatus, aut imminutus. Ouid 8. Metamorph.

INAVDAX, acis, *Timido. δειλὸς*, timidus. Hor.3. Carm. Ode 20.

INAVDIO, dis, *ὑπακούω*, rem antea occultam audio. Plaut. in Aul. Credo illum inaudiſſe, mihi eſſe theſaurum domi. Ci. Panſæ. Quorum erupit illa uox, de qua ego ex te primum inaudieram. Et ad Pætum, epiſt.l.9.

INAVDITVS, a, um, *Inaudito, nuouo, ἀνήκουστος*, non auditus, nouus. Liu. lib.5. bel. Maced. Nomina gentium inauditarum. Tacit.l.17. Inauditi, atque indefenſi, tanquam nocentes, perierant. Cic.1. de Ora. Nihil dicam reconditum, nihil inauditum uobis.

INAVDITIVNCVLA, læ, *ἀκροαμάτιον*, iucunda narratiuncula, auditu non indigna. Gell.lib.5.cap.21.

INAVGVRATO, hoc eſt, præcedente augurio, & addicentibus auibus. Liu.l.1. ab urb. Id inaugurato Romulus fecerat.

INAVGVRO, as, pen. corr. eſt, præcedente augurio dedicare, uel conſecrare. apud ueteres enim nefas erat, quempiam in dignitatem aliquam, aut ſacerdotium aſſumi, aut etiam ædem alicui Deorum conſecrari, niſi augurato, hoc eſt addicentibus auibus. Cice. 2. Phil. Cur non inaugurare? ſume diem: uide qui te inauguret. Liu. 3. ab urb. Fama exierat, locum inaugurari. Huic contrarium eſt Exaugurare.

INAVRATVS, a, um, *χρυσοβαφὴς*, auro intectus. Cicer. in Piſon. Oui. 2. Faſt. Coruus inauratum pedibus cratera recuruis Tollit.

INAVRIS, *Ornamento dell'orecchie, ἐνώτιον, ἐλλόβιον*, ornamentum ab aure pendens. Plaut. in Epi. Non meminiſti me inaurem ad te afferre.

INAVRITVS, a, um, *Che non ha orecchie, ἄωτος*, carens auribus. Gel. l.7.c.6. Indora, inauritave.

INAVRO, as, *Dorare, indorare, χρυσόω*, auro tego, uel aurum induco. Per metaphoram accipitur pro diuitem facio. Cic. ad Treb. lib.7. Fam. Puto te malle à Cæſare conſuli, quàm inaurari. Hor.1. Epiſt. 12. Vt te confeſtim liquidus fortunæ riuus inauret.

INAVSPICATO, *Senza auſpici, con inportuni auſpici, ἀναισίως*, non captatis, uel perperam captatis auſpicijs. Cic.1. de Diuina. Quòd inauſpicato pomœrium tranſgreſſus eſſet. Et quia ueteribus ita perſuaſum erat, nihil feliciter ſuccedere, niſi aues addixiſſent, factũ eſt, ut inauſpicato accipiatur pro infeliciter. Vnde Crito ille Terentianus dicit ſe inauſpicato Athenas ueniſſe.

INAVSVS, a, um, quod quis non audet Sen. Thyeſte: Inauſa audeat. Virg. 8. Aene. Me quid inauſum, Aut intentatum ſceleriſve, doliue fuiſſet.

INCAEDVVS, a, um, *Che non ſi taglia, ἄτμητος*, ex in & cæduus: ut Incædua ſilua. Luc.lib.3. Multos incædua ſilua per annos. Sic Incædui montes, ſiluoſi, quos Intonſos Virgilius appellat. Seruius: Intonſi montes, ſiluoſi, Incædui. Et Ouid.2. Faſt.

INCALESCO, ſcis, lui, *Scaldarſi, diuenir caldo, διαθερμαίνομαι*, ualde calidus fio. Plin. lib.14. cap.21. Incaleſcentibus, operculisq; ſudantibus. Col.lib.2. cap 4. Anni tempore iam incaleſcente. Liui. lib.9. Bell. Macedon. Cum iam uino incaluiſſent.

INCALFACIO, cis, *Scaldare, θερμαίνω*, calidum facere. Ouid.4. Faſt. Culmos Titan incalfacit udos. Idem 15. Meta. Coniectos incalfacit hoſtia cultros.

INCALO, incalas, penult. correp. *καλεῖν*, idem quod uocare, teſte Feſto.

INCALLIDE, *ἁπλῶς*, ſimpliciter, non aſtute. Idem lib.3. Offic. Non incallide tergiuerſantur.

INCALLIDVS, a, um, *Semplice, non aſtuto, ἄδολος, ἁπλοῦς*, non aſtutus Cice.1. de Inuent. arbitror fuiſſe non incallidos homines.

INCANDESCO, ſcis, incandui, *Diuenir affocato, corrucciarſi grandemente, ἐκπυροῦμαι, πυρόεις γίνομαι*, candens, & ignitus fio. Ouid.7. Meta. Volat hoc, atque incandeſcit eundo. Per metaphoram accipitur pro uehementer iraſci, & iracundia quodammodo accendi.

INCANESCO, uerbum, *πολιόω*, canus fio. Catull. in Argon. Spumis incanuit unda.

INCANTAMENTVM, ti, *ἐπῳδὴ, γοητεία*, Plin.li.28.c.21. Valeant ne aliquid uerba, & incantamenta carminum.

INCANTO, tas, *ἐπᾴδω, γοητεύω*, uerbis ſolis, uel etiam rebus quibuſdam adiunctis, aliquid ſupra naturam molior. Pl.l.28.c.2. Qui malum carmen incantaſſet. Vnde Incantatio.

INCANVS, a, um, *Canuto, πολιὸς*, idem quod canus, aut ualde canus, Seruio teſte. Plaut. in Ruden. Criſpum, incanum uideris. Virgil.3. Geor. Noſco crines, incanaq; menta. Incana herba, ſubalbida lanugine canitiem referens, Colum.lib.8. capite 2.

INCASSVM, aduerb. *In uano, σπουδὴν, μάτην*, fruſtra, inaniter: tractũ à caſſibus, ut ait Seruius. Saluſt. Quæ profecto incaſſum agerentur. Virg.7. Aen Turne tot incaſſum fuſos patiere labores? Incaſſum tela iactare, Liu.10. ab Vrbe. Ignis incaſſum furit, Vir.3. Ge.

INCASTIGATVS, a, um, *ἀνεπανόρθωτος*, non caſtigatus. Hor.1. Epiſtol.10. Nec me dimittes incaſtigatum.

INCAVO, as, p.c. *Cauare, incauare, κοιλόω, κοιλαίνω*, idem quod cauo, excauo, effodio. Colum.lib.4.cap.25.

INCAVTE, *ἀπρονοήτως*, improuide, imprudenter. Cice. ad Attic.li.7. Stulte omnia, & incaute agi iudico. Liu. 39. Dum incautius ſubit muros.

INCAVTVS, a, um, *Incauto, non aueduto, ἀδόκητος, ἄφυλος*, qui ſibi cauere nequit. Ci.2. Phi. Trebonius oppreſſus eſt ab hoſte incautus. Virg.3. Georg. Dira per incautum ſerpant contagia uulgus.

INCEDO, dis, ceſſi, ceſſum, pen. pr. *Caminare pompoſamente, εἰσέρχομαι*, ingredior: ſed proprie cum pompa, & quodam faſtu. *σοβεῖν*. Cic. Epiſt. Inceſſi omnibus lætitijs. Virg.l.1. Aen. Aſt ego, quæ diuum incedo regina, Iouisq; Et ſoror, & coniux. Aliquando ſimpliciter ire, *βαδίζειν*. Liu.li.25. Segniter agmen incedere.

INCESSVS, ſus, *βάδισμα, βάδισις*. Valla: Incedere eſt ambulare: inde Inceſſus ſiue tardus, ſiue feſtinus, proprie tamen ſublimior quidam, & faſtum præ ſe ferens. Cic.2. de Fin. Si uultum, ſi inceſſum fingeres, quo grauior uiderere, non eſſes tui ſimilis. Virg.1. Aen. Et uera inceſſu patuit Dea. Accipitur tamen quandoque pro quouis greſſu, ſiue hominum, ſiue aliorum animalium. Pli.lib.10. ca. 38. Inceſſus omnibus animalibus certus.

INCELEBRIS, bre, p.c. *Non celebre, ἀδόκιμαστος, ἄσημος*, non celebre. ut,

brent, Vallis incelebris, Silium lib. 8.

INCENDO, dis, *Infiammare, abbruſciare*, ἀμπυρίζω, ἐμπρήθω, ἐμπίμπρημι, inflammo. Plau. in Men. Incendite odores. Cic. 7. Ver. Inflammari nauem, incendioq; iuſſit. Hinc per tranſlationem, Incendere aliquem ira, uel amore: hoc eſt, ad amandum, uel iraſcendum inducere. Plau. in Aſi. Semper me ira incendit.

INCENDIARIA, auis, infauſta, alio nomine Spinturnix, cuius conſpectus tam inauſpicatus habebatur, ut eam ſolam ob cauſſam, urbem ſæpius luſtratam fuiſſe, memoriæ proditum ſit. Quidam Incendiariam auem eſſe uolunt, quæcunque apparuerit ex aris uel altaribus carbonem auferens. Pli. l. 10. c. 13.

INCENDIARIVS, rij, πυρπολητὴς, qui ædificijs ignem inijcit. Quinctil. Declamatione 9. Morabar inter ſacrilegos, incendiarios. Vtuntur etiam hac uoce Suet. in Vitellio, & Tacit. l. 15.

INCENDIVM, dij, *Incendio*, ἔμπρησις, ἐμπύρωσις, inflammatio. Plin. lib. 12. cap. 19. delubrum incendio conſumptum. Per metaphorā accipitur pro uehementia amoris. Plaut. in Aſin. Ex amore tantum eſt homini incendium. Cic. Par. Incendium facere.

INCENSIO, onis, ἔμπρησις, πυρπόλησις, inflammatio. Cicero pro Sylla. Incenſione urbem, internecione ciues liberauit.

INCENSVS, a, um, ἀτίμητος, qui non eſt cenſus, hoc eſt, qui cenſum ſuum non eſt profeſſus: quod criminis grauiſſimi loco habebatur apud Romanos, adeo, ut, qui cenſum non eſſet profeſſus, libertate ſpoliaretur, Cic. pro Cecinna: Cum populus incenſum uendit, hoc indicat, cum ij, qui in ſeruitute iuſta fuerunt, cenſu liberentur, eum, qui, cum liber eſſet, cenſeri noluerit, ipſum ſibi libertatem abiudicaſſe.

INCENTIO, onis, ἐπῳδὴ, cantio, ſeu cantilena. Gellius lib. 4. ca. 13. docet plurimis hominum morbis medicinam fuiſſe incentiones tibiarum. Incentio, incantamentum, quod uocis modulatione fiebat. Gell. l. 16. c. 11.

INCENTIVVS, a, um, ἐπαυλητικὸς: ut Tibia incentiua, apud Varronem, quæ à dextra canit: ut Succentiua, quæ à ſiniſtra ſuccinit. Verba Varronis ſunt hæc lib. 1. de Re ruſt. ca. 2. dextra tibia alia, quàm ſiniſtra, ut tamen ſit quodam modo coniuncta: quod eſt altera eiuſdem carminis modorum incentiua, altera ſuccentiua. Accipitur pro incitatiuo, quòd milites incentione tubarum ad bellum ſolent incitari. Plin. in Panegyr. Spartanæ tibiæ incentiuum aliquid feruntur habuiſſe.

INCEPTO, ptas, ἐπιχειρῶ, ἐπιβάλλω, frequentatiuum ab Incipio. Ter. Heaut. Vah: uideo quod incepter facinus.

INCERNICVLVM, li, *Crivello*, τηλία, inſtrumentum, quo frumenta purgantur, antequam molantur. Plin. lib. 8. cap. 44. Decretum facere, quo caueretur, ne frumentarij negociatores ab incerniculis eum arcerent. Cato de Re ruſt. c. 3.

INCERNO, nis, *Crivellare*, διαλέγω, ἀποκρίνω, ἀποκρίδυω, à Cerno, ſignificat cribro. Cato de Re ruſt. ca. 48. Terram cribro incernito. Vitruu. Incernatur marmor.

INCERO, as, pen. pro. *Incerare*, κηρόω, aliquid cera tegere. Iuue. Satyr. 10.

INCERTO, tas, *Far dubbio*, ἀδηλόω, εἰς ἀμηχανίαν καθίστημι, incertum reddo. Plaut. in Epi. Longa dies meum incertat animum.

INCERTVS, a, um, *Dubio, incerto*, ἄδηλος, ἄπορος. Plau. in Pſeud. Certa amittimus, cum incerta petimus. Ter. in Heaut. Animo fere perturbato, atque incerto præ ægritudine. Incertum uulgus, non ſibi conſtans. Cic. pro Mur. Nihil incertius uulgo.

INCESSO, is, ſſi, uel iui, *Moleſtare, provocare*, προκαλοῦμαι, à ſupino uerbi incedo formatum idem fere ſignificans, quod laceſſo, uel conuicijs inſector. Quinct. lib. 7. ca. 3. Satius eſt omni ſe ante actæ uitæ abſtinere conuicio, quàm aut leuibus, aut friuolis, reum inceſſere. Dicimus etiam, inceſſit me cupiditas, uel inceſſit mihi cupiditas, uel inceſſit in me cupiditas, pro, Inuaſit, uel cepit me cupiditas. Sunt tamen, qui in hac ſignificatione uelint eſſe præteritum à uerbo incedo: quibus non facile aſſentior, quòd in præſenti, aut futuro, alijsve tēporibus, in quibus incedo diſtingui poteſt ab Inceſſo diuerſitate ſcripturæ, non utamur Incedo in hac ſignificatione. non enim dicimus, Incedit me cupiditas, uel Incedet. ueriſimilius itaque uidetur præteritum Inceſſit in hac ſignificatione eſſe ab Inceſſo. Liu. lib. 1. Timor patres inceſſit, ne ciuitatem ſine imperio uis aliqua externa adoriretur. Et iterato: Cupido inceſſit animos iuuenum. Valer. Max. datiuo iunxit: Nec mihi euocta complectendi cupido inceſſit. Terent. in Adelph. Coniunxit cum accuſatiuo mediante In: Noua, inquit, nunc religio in te iſtæc inceſſit. Aliquando ſine datiuo uel accuſatiuo expreſſo, & ſignificat ingruo, ἐπιβάλλω. Colum. lib. 2. cap. 21. Si procellæ uentorum, aut turbines inceſſerint. Idem cum datiuo poſuit: Si ſterilitas annorum inceſſit hominibus. Interdū ingredior. Idem li. 3. Cum autumnus inceſſerit.

INCESTE, aduerb. fœde, turpiter. Cic. pro Cœlio.

INCESTIFICVS, a, um, Senec. Thyeſte: Inceſtificus, execrabilis.

INCESTO, as, *Macchiare, violare*, μιαίνω, polluo. Suet. in Tiberio. Inuicem inceſtarent ſe coram illo. Tacitus lib. 5. Marius defertur inceſtaſſe filiam. Virg. 6. Aeneid. Inceſtat funere claſſem.

INCESTVS, ſtus, & Inceſtum, ſti, dicitur flagitium, quod committitur cum ea, cum qua alioqui non erat futurum legitimum matrimonium, ut cum matre, ſorore, ſacris uirginibus, aut ſimilibus: ita dictum (ut Nonius putat) quaſi non caſtum. Alij Inceſtum deducunt à ceſto, Veneris cingulo, quo amor maritalis in legitimis nuptijs conciliari putabatur: ut Inceſtus dicatur concubitus illegitimus, cui cingulum illud, iuſtarum nuptiarum inſigne, nō adhibetur. Papinia. lege. ſi adulterium. ff. ad legem Iuliam. de adult. Inceſtum autem, quod per illicitam matrimonij coniunctionem admittitur, excuſari ſolet, uel ſexu, uel ætate, uel etiam puniendi correctione, quæ bona fide interuenit. Cic. 4. Tuſc. Adulteria, inceſta. Seru. in illud 6. Aene. Inceſtat funere claſſem, Inceſtum interpretatur quamcunque pollutionem.

INCESTVS, ſta, ſtum, *Macchiato, violato*, μιαρὸς, idem eſt quod pollutus. Cic. de Ar. Clodius ex inceſto ſtupro emiſſus: Propert. l. 3. El. Scilicet inceſti meretrix regina Canopi.

INCHOATIVA Verba, ἀρκτικὰ ῥήματα, à Priſciano appellantur, quæ à uerbis ſecundæ potiſſimum coniugationis, aut à nominibus quibuſdam adiectiuis deducta, in ſco, ſyllabam definunt: cuiuſmodi ſunt Caleſco, & Frigeſco, à Caleo, & Frigeo, item Miteſco, Dulceſco, Sterileſco, à nominibus adiectiuis Mitis, Dulcis, & Sterilis deducta. Huius generis autem uerba Priſcianus Inchoatiua appellauit, quòd putauerit per ea ſignificari inchoationem actionum, quæ per uerba primitiua denotantur. Quem ob id non immerito reprehendit Valla l. 1. Elegantiarum, docens ea Augmentatiua potius appellanda, cum incrementum potius importet, quàm inchoationem. Eius rei exempla quæ hic citra modum, nullo iudicio, minoreq; ordine, & plane quod à Græcis dici ſolet, παρὰ μέλος, καὶ ἀπροσδιονύσως, congeſta erant, ſtudioſo lectori ex Valla petenda relinquimus.

INCHOO, as, *Cominciare, dar principio*, ἄρχομαι, à nomine Chaos, ut auctor eſt Feſtus, eo quòd Heſiodus omnium rerum initium dixerit eſſe Chaos. Eſt autem inchoare idem quod incipere. Cic. Orat. Inchoare, & Informare oratorem perfectum. Virg. 3. Ge. Te ſine nil altum mens inchoat. Quandoque perficere, τελεῖν, Virg. li. 6. Tūc Stygio regi nocturnas inchoat aras. Vbi Ser. Inchoat, perficit: & eſt uerbum ſacrorum. Idem Ser. in illud 3. Ge. Te ſine nil altum mens inchoat: auctor eſt, antiquos olim ſcripſiſſe Incoho, aſpiratione interpoſita inter duas uocales, quòd putarent nullum uerbum eſſe latinum, quod ante o finale haberet alterum o: quod tamen hodie uidemus in uerbo Boo, & compoſito Reboo. In ſecunda autem ſyllaba uerbi Inchoo nullam ſcribebant aſpirationem, quòd tres tantum putarent eſſe uoces Latinas, quæ poſt c, litteram aſpirationem reciperent, Sepulchrum, Orchus, & Pulcher, ex quibus, inquit Seruius, pulcher tantum hodie recipit aſpirationem.

INCIDO, dis, incidi, inciſum, pen. pro. *Tagliare, intagliare*, διατέμνω, κατακόπτω, ἐγκολάπτω, ex In, & cædo, quod eſt ferio, ſeu ſeco. Virg. 3. Eclog. Atque mala uites incidere falce nouellas. Accipitur & pro inſculpo. Pli. in Paneg. Non trabibus, aut ſtatus nomen tuum, ſed monumentis æternæ laudis inciditur.

INCISVS, ſa, ſum, ἐγκεκολαμμένον, per inciſionem inſcriptum, uel inſculptum. in qua ſignificatione habet poſt ſe datiuum: ut apud Suet. de Clar. Grammaticis: Faſtos marmoreo parieti inciſos publicaret. Interdum accuſatiuum cum præpoſitione In. Liui. 3. ab Vrbe: Leges in æs inciſas in publico propoſuerunt. Nonnunquā etiam ablatiuum cum eadem præpoſitione: quod eſt contra Vallam. Cic. in Orat. de Signis: in ære inciſum tradiderunt. Inciſum aliquando ſignificat amiſſum, ἀποκεκομμένον. Liui. libr. 3. Spe inciſa, Appius mortem ſibi conſciuit.

INCIDO, dis, incidi, pen. cor. *Accadere, incorrere*, ἐμπίπτω, ex In, & Cado: ſupinum facit Incaſum, licet parum uſitatum. Omnia enim à Cado compoſita proferunt ſupinum cum a, ſicut Cado: quæ uero à Cædo pro ferio mutant e, in i, ut Inciſum, Reciſum. Vnde ab Incido, Incaſum, Incaſurus. Plin. lib. 1. Hæc ideo facta, quòd incaſura erant illa. Eſt autem incidere, proprie idem, quod in aliquid, ſeu ſupra aliquid cadere. Liu. lib. 21. Sagunti ruinæ ueſtris capitibus incident. Sumitur tamen frequenter pro, caſu incurrere, περιπίπτειν, aut de improuiſo labi, preſertim quādo conſtruitur cum accuſatiuo mediante In: ut Incidi in latrones, Incidi in errorem. Cic. Curioni: Quòd in id reipublicæ tempus non incideris, ſed ueneris. Incidere ergo, caſu uenire eſt: Venire uero, certo iudicio, & ſententia, & conſulto. Quod ipſe Cic. in eo quod ſequitur declarat: Iudicio enim tuo, non caſu, in ipſum diſcrimen rerum contuliſti Tribunatum tuum. Iungitur quandoque cum datiuo: ut, mihi incidit ſuſpicio. Quandoque abſolute ponitur: ut Incidunt ſæpe multæ cauſſæ: Obiurgationes incidunt neceſſariæ: &, Incidit de uxoribus mentio. Item, Incidit quæſtio: Aliud ex alio incidit. In quibus tamen intelligitur datiuus, ſimiliterq; exponuntur, ac ſi datiuum haberent: ut Incidit mentio. hoc eſt, caſu nobis euenit, ut de ea re faceremus mentionem.

INCIENS, propinqua partui, quòd fœtus eius ſit incitatus. Feſtus.

INCILE, huius incilis. διῶρυξ, teſte Vlp. l. 1. ff. de Riuis, eſt locus

depreſſus

depreſſus ad latus fluminis: ex eo dictum, quòd incidatur. ſcinditur enim lapis uel terra unde primum aqua ex flumine agi poſſit, quemadmodum in piſtrinis frumentarijs uidemus. Quod autem ad incile opponitur aquæ deriuandæ, compellendæ ue ex flumine cauſſa (quod uulgo Clauſa dicitur) ſiue id ligneum ſit, ſiue lapideum, ſiue ex qualibet alia materia, ad continendam tranſmittendamq; aquam excogitatum, latine (Vlp. teſte) Septum dicitur. Itẽ Incile, dicitur locus per quem primum deducitur ex quocunque riuo aqua, irrigandi cauſſa.

INCILO, las, pen. pro. *ἐγκαλέω, ψέγω*, increpo, improbo. Plau. Nequis noſtra incilet facta. Lucret. lib. 3. Iure increpet, inciletq;.

INCINGO, is, *Cignere, περιζώννυμι*, cingo, circũligo. Liu. 8. ab urbe: Incinctus cinctu Gabino. Vir. 7. Aen. Pampineasq; gerunt incinctι pellibus haſtas.

INCINO, nis, penul. corr. *Cantar per ragione, ἐπᾴδω*, cum quadam modulatione cano. Propert. Seu uarios incinit ore modos. Hinc fit frequentatiuum Incanto, tas, & Incentio, de quibus ſupra.

INCIPIO, pis, pen. cor. ex In, & Capio, *Cominciare, incominciare, ἄρχομαι, ἀπάρχομαι*, ſignificat inchoo. Terẽt. in Adelph. Hac ſpe illi hoc inceperunt. Coniungitur cum uerbo infinito: ut incipio timere Deum, tu incipis eſſe probus, ille incipit doceri à præceptore, illum incipit tædere laboris. Poteſt tamen eſſe ſine infinito. Plaut. in Capt. Hic annus incipit uiceſimus. Aliquando cum ablatiuo, cum præpoſitione A. Plin. lib. 14. Vnde potius incipiemus, quàm à uitibus? Hinc Inceptum, ti, *ἀρχή*, inſtitutum, principium. Cic. in Catil. ſi non modo factum, ſed inceptum ullum, conatum ue contra patriam deprehendero. Inceptor, oris, qui incipit. Ter. in Eun. O mearum uoluptatum omnium inuentor, inceptor, perfector. Inceptio, onis, principium. Ter. in And. Inceptio eſt amentium, non amantium.

INCISA, *Minutamente, in piu parti, κατὰ κόμματα*, inciſim. Cice. in Or. Quo pacto deceat inciſe, membratimue dici.

INCISIM, minutatim, *κατὰ κόμματα, ἀποκεκομμένως*. Cic. in Or. Hæc duo binis pedibus inciſim.

INCISIO, onis, *Taglio, intaglio, διακοπή*, actus ipſe incidendi. Colu. lib. 3. Infra inciſionem & alligaturam, falce acuta leuiter uitem ulnerato ex utraque parte. Inciſio alias in oratione pars membri eſt, quod Græci *κόμμα* nominant. Cic. in Or.

INCISVM, ſi, *κόμμα*, Oratores uocant ſenſum, non expleto numero concluſum, quod pleriſque pars membri eſſe uidetur: ut Domus tibi Deerat? At habebas. pecunia ſuperabat? at egebas. Fiunt autem ſingulis uerbis inciſa. Cice. in Or. Quæ, neſcio, cur, cum Græci *κόμματα* & *κῶλα* nominant, nos non recte Inciſa & membra dicamus.

INCISVRA, ræ, *Taglio, διατομή*, ipſa inciſio. Plin. lib. 11. cap. 39. Pili receſſi non ab ipſa inciſura augentur, ſed ab radice exeunt. Inciſuræ etiam dicuntur in manibus, quæ uulgo lineæ uocantur. Pli. li. 11. cap. 52. In manu duas inciſuras longas habentes.

INCISVS, us, pen. pro. inciſio. Pli. lib. 19. ca. 12. Fructum quædam proximo anno ab inciſu largiuntur.

INCITA, æ, pen. cor. paupertas. Plaut. in Trin. Ad incitas redactus.

INCITABVLVM, li, Incitamentum, & Incitamentum, ti, idem ſignificant. *ἐναυσμα, ὁρμητήριον*. Gell. l. 15. cap. 15. Fomitem eſſe quendam dicens, & incitabulum ingenij.

INCITAMENTVM, ti, Cic. pro Arch. Maximum & periculorum incitamentum, & laborum.

INCITATA, *Incitatamente*, Cic. ad Attic. lib. 2. Quas Numeſtio litteras dedi, ſic te his euocabam, ut nihil incitatius fieri poſſet.

INCITATIO, onis, inſtigatio, commotio. Cic. 2. de Orat. Languentis populi incitatio, & effrænati moderatio.

INCITEGA, pen. pro. pro machinula, in qua amphora uini conſtituebatur, unde ſubinde uina in conuiuia ſubminiſtrarent. Feſtus.

INCITO, tis, pen. cor, ab In, & Cito, quod eſt frequentatiuum, à uerbo Cieo, *Incitare, prouocare, προκαλεῖσθαι, καὶ παρορμᾶν, προτρέπειν, ἐπάγειν*. Vnde & pro irritare, & prouocare ſumitur. Cæſar 3. Bel. Gal. Sed multa tamen Cæſarem ad bellum incitabant. Treb. ad Cic. li. 12. Epiſt. Ne putes in Aſia feriatum illum ab his ſtudijs, in quæ tua cohortatione incitatur, futurum. Incitatus, participium: ut, Incitatus ira, aut aliqua perturbatione, Cic. lib. 1. Offic. Iracundia incitatus populus. Incitatum, pro uehementi: nomen ex participio. Cic. in Brut. Nihil grande, nihil incitatum, nihil ornatum. Idem in Somn. Scip. Totius mundi incitatiſſima conuerſione ſonitus.

INCLAMO, as, pen. pro. *Riprendere gridando, ſgridare, ἐγκαλεῖν*, eſt clamore obiurgare. Cic. de Orat. Nemo inclamauit patronorũ. Plau. in Aſin. Hoſpitem inclamauit. Aliquando accipitur pro intro uocare. Oui. lib. 2. Faſt. Fit ſonus, inclamat comites.

INCLARO, es, uel inclareſco, is, inclarui, *Diuenir chiaro, noto, manifeſto, ἐπιφαίνομαι, διαφημίζομαι*, clarum fieri, manifeſtum, & notum Pli. l. 35. c. 11. Inclaruit maxime diſcipulo Nicea.

INCLEMENS, tis, *Duro, aſpro, ἀπηνής*, durus & aſper, contrarium clementi. Liuius 8. ab Vrbe: Inclementem Dictatorem.

INCLEMENTER, *Aſpramente, ἀπηνῶς, αὐστηρῶς*, dure, aſpere. Plau. in Amphit. Iterum hic in me inclementer dicit. Liui. lib. 3. Ignoſce patrio dolori, ſi quid inclementius in te ſum inuectus.

INCLEMENTIA, æ, *Aſprezza, durezza, ἀπήνεια, αὐστηρότης*, duritas. Virg. 2. Aeneid. Verum inclementia diuum Has euertit opes.

INCLINO, as, pen. pro. *Chinarſi, inchinare, κατανεύω, κατακλίνω, ἐγκλίνω*, inflecto. Iuuen. Sat. 9. Atque ipſos etiam inclinare maritos. Liu. 10. Bell. Maced. placet regem impelli ad coſilia belli, ad quæ iam ſua ſponte animum inclinaſſet. Idem 1. ab Vrbe. Romana inclinatur acies. id eſt, retrocedit.

INCLINATIO, onis, *Inclinatione, ἔγκλισις*, inflexio Plin. lib. 18. cap. 43. de lignorum ſectione loquens: Altera inclinatione egerunt ſcobem. Inclinationes rerum & temporum dicuntur, quãdo reſp. ad mutationem ſpectare uidetur. Cic. in Philip. Minimis momentis maximæ inclinationes temporum ſunt.

INCLINAMENTVM, ti, *ἔγκλισις*, pro deriuatione, uel terminatione. Gell. lib. 4. cap. 9. Hoc inclinamentum huiuſcemodi uerborum.

INCLINATVS, us, deriuatio, *ἔγκλισις*, declinatio. Gell. l. 3. c. 12.

INCLVDO, dis, pen. prod. *Rinchiudere, ſerrar dentro, κατακλείω, ἐγκλείω*, intus claudo. Virg. 2. Aene. Incluſos utero Danaos. Cice. de Senect. Dum ſumus incluſi in his compagibus corporis. Idem de Vniuer. Sed quia nondum omne animal in mundo incluſerat. Incluſio, onis, Cic. in Vat. Bibulum, cuius incluſione contentus non eras, interficere uolueras.

INCLVSVS, a, um, Cic. in Cat. Intus incluſum periculum eſt.

INCLYTVS, a, um, pen. corr. cum y, *Inclito, glorioſo, illuſtre, διώνυμος, ἐπιφανής*, idem eſt, quod glorioſus, excellens atque inſignis, quiq; ueluti fulgore quodam famæ reſplendet. Componitur enim ex *ἐν*, & *κλυτὸν*, quod clarum ſignificat, glorioſum. Cic. Orat. Inclytus dicimus breui prima littera: Vir. 2. Aen. Inclyta bello Mœnia Dardanidum. Liui. 6. bel. Pun. Inclytum diuitijs templum.

INCOACTVS, a, um, *Non ſforzato, ἑκούσιος*, pro uoluntario. Valerius l. 4. cap. 7. Incoactam uoluntatem in amicitijs contrahendis.

INCOCTILIA, *Vaſi di metallo ſtagnati*, à ueteribus dicta fuerunt uaſa ænea, quibus plumbum incoctum erat, ne quid ex ære ingrati ſaporis eis accederet. Pli. l. 34. c. 17.

INCOCTVS, a, um, *ἐνεψημένος*, particip. paſſiuum eſt à uerbo incoquo: idem ualens, quod in aliquo coctus. Plin. libro 18. cap. 11. Cruor incoctus herbis, Horat. Epod. 3. Incoctum generoſum pectus honeſto, Perſ. Sat. 2. Vellera incocta Tyrios rubores, Virg. 3. Ge.

INCENO, as, apud Suet. in Tiberio legitur pro Ceno.

INCENATVS, *ἄδειπνος*, non cenatus. Cato de Re ruſt. Cubet incenatus. Plau. in Pſeu. It incenatus cubitum.

INCENIS, ne, *Senza cena, ἄδειπνος*, ſine cena, qui non cenauit. Pla. in Caſ. Incœnem extrudere cupiunt ex ædibus.

INCOGITABILIS, le, *ἀλόγιστος*, incogitans, qui non ſolet cogitare. Plau. in Mil. Exordem, cæcum, incogitabilem. Lactant. libro. 1. Cæci, incogitabiles, excordes. Dicitur etiam paſſiue de re, quę non cogitatur.

INCOGITANS, tis, *Inconſiderato, ἀλόγιστος, ἄλογος*, inconſideratus, non ſatis perpendens ea, quæ aggreditur. Ter in Phor. Quod niſi fuiſſem incogitans. Et iterum: Adeon' te eſſe incogitantem, atque impudentem?

INCOGITANTIA, æ, Plaut. in Merc.

INCOGITATVS, a, um, incogitans. Plaut. in Bacchid. Iracundo animo, indomito, incogitato, Sine modo, & modeſtia ſum. Hic actiue accipitur: apud Senecam uero epiſt. 58. paſſiue.

INCOGNITVS, a, um, *ἄγνωστος*, non cognitus. Cice. contra Rul. Incognitam rem cognoſcere: Virg. 1. Aene. Sed res animos incognita turbat.

INCOHIBESCO, is, pro, non cohibere. nam in, negat. Lucret. bis l. 3.

INCOIBILIS, le, quod coire, & coniungi non poteſt. Gell. libro 5. cap. 3.

INCOLA, le, *Habitatore, ἔνοικος, μέτοικος*, ab incolendo deducitur, ſicut ab accolendo Accola. Eſt autẽ Incola, qui in aliena urbe, uel rep. habitat, quaſi ciuis aut municeps. Ci. l. 1. Offic. Peregrini & incolæ officium eſt, nihil præter negocium ſuum agere. Põponius Iureconſ. ſcribit, Incolam eſſe, qui in aliqua regione domicilium conduxit, quem Græci *πάροικον* appellant. Nec tantum qui in oppido morantur, incolæ ſunt, ſed etiam qui in alicuius oppidi finibus ita agrum habent, ut intra eum, ſe quaſi in aliquam ſedem recipiant. Inquilinus autem, qui in alienas ædes, alienaq; prædia ex conducto habitat, ſiue in Vrbe, ſiue ruri. Cic. in Phil. Te inquilino, non domino, perſonabant omnia uocibus ebriorum. Vnde inquilinus probri uel odij cauſſa quis appellatur, quaſi domum propriam non habeat. Saluſt. in Cic. M. Tullius inquilinus ciuis urbis Romæ. Qui autem inquilinis cenacula locant, à Iureconſultis dicuntur facere cenaculariam. Ponitur tamen quandoque Inquilinus, pro cohabitatore. Martial. Vicinus Nouio uel inquilinus Sit, ſi quis Nouium uidere non uult.

INCOLO, lis, *ἐνοικέω, κατοικέω*, inhabito. Cic. 1. Tuſcul. Quem locum incolunt. Idẽ 1. de Diuinat. Loca, quæ à quibuſque incolunt.

INCOLVMIS, me, p. c. *Sano, & ſaluo, ἀβλαβής, ἄρτιος, ὑγιής*, idem eſt

quod ſanus & ſaluus. Cic. 4. de Fin. Vt ſe & ſaluum in ſuo genere, incolumemque uellent. Idem pro Roſc. Quibus incolumibus, & domi dignitas, & foris auctoritas retineretur. Aedes incolumes, pro integris, & non ruinoſis, apud Vlp. l. qui bona fide. §. cum inter. ff. de damn. infect. Hor. 1. Serm. Sat. 4. Vitam, famamq; tueri Incolumem poſſim, &c.

INCOLVMITAS, atis, *Sanità, ſalute,* ὑγίεια, ἀσφάλεια, eſt, ut Cice. inquit, ſalutis tuta atque integra conſeruatio. Ideo Trebatio, Si quis erit mihi aditus de tuis fortunis, id eſt, de tua incolumitate, agendi.

INCOMES, p.c. huius incomitis, ſine comite. Feſtus.

INCOMITATVS, a, um, *Scompagnato,* ἀπαράπεμπτος, non comitatus, comitibus deſtitutus. Cic. 1. de Orat. Cuius artem eum indotatam eſſe atque incomitatam uideres, uerborum ea dote locupletaſti.

INCOMITIO, as, are, inquit Feſtus, eſt tale commiſſum facio, propter quod neceſſe ſit in comitium, hoc eſt, in conuentum uenire. Plau. in Curc. Adoleſces ne me incomities.

INCOMMODATIO, incommoditas. Cic. Att. l. 1.

INCOMMODE, *Incommodamente, diſconciamente,* ἀνεπιτηδείως, ἀκαίρως, intempeſtiue, cum incommodo. Ter. in Hec. Quia tam incommode illis fors obtulerat aduentum meum. Cice. de Amici. Cum illo actum optime eſt, mecum autem incommodius. Incommodiſſime nauigare, Cic. ad Attic. libro 5.

INCOMMODITAS, atis, *Incommodità, danno,* βλάβη, ἀνεπιτηδειότης, damnum, moleſtia. Ter. in And. Incommoditas huc omnis redit, Si eueniat diſceſſio. Liu. 10. ab urb. Romæ incommoditate temporis triſtis nuncius fuit.

INCOMMODO, das, *Incommodare, nocere,* βλάπτω, noceo, ſeu damnum infero. Cice. pro Quinct. Cum ipſi nihil alteri ſcientes incommodarint. Ter. in And. Magis mihi ut incommodet, quàm ut obſequatur gnato.

INCOMMODVM, di, *Danno, incommodità,* βλάβη, βλάβος, damnum, detrimentum. Plaut. in Amph. Ita dijs placitu, ut incommodi plus maliq; adſit. Cic. 1. de Fin. Non ob ea ſolum incommoda, quæ eueniunt improbis. Incommoda ferre, pro incommodare. Cice. ad Quinct. Frat. Te quaſi inimicis incommoda laturum.

INCOMMODVS, a, um, *Incommodo, moleſto, dannoſo,* βλαβερὸς, ἀνεπιτήδειος, ἄκαιρος, quod damnum affert, uel moleſtum eſt. Ter. in Hec. Ain' tu tibi hoc incommodum eueniſſet iter? Ci. 5. Verr. Quæ aratori non modo incommoda non eſt, ſed etiam grata. Incommoda uxor, & importuna, Plaut. in Aſina.

IN COMMVNE, *Communemente,* εἰς κοινὸν, κοινῇ, æqualiter omnibus. Ter. in And. Id te oro, incommune ut conſulas.

INCOMPARABILIS, le, *Incomparabile,* cui nihil poteſt comparari. Pli. libr. 7. cap. 25. Illa fuit uera & incomparabilis inuicti animi ſublimitas. Quinctil. lib. 1. cap. 3. Incomparabilem magiſtrum domi habeat.

INCOMPERTVS, a, um, *Non trouato,* ἄδηλος, ἀγνώριστος, incognitus. Pli. li. 34. c. 13. Origo atque natura eius incomperta eſt mihi. Liu. 8. bel. Pun. Incompertum eſt.

INCOMPOSITVS, a, um, *Non ornato, non elegante,* ἀκαλλώπιστος, ἀδιάτακτος, ἄτακτος, incomptus, inornatus, inelegans: contrarium compoſito: ut, Incompoſita oratio. Liu. 4. ab urbe. Tempanij oratio incompoſita fuiſſe dicitur. Moribus incompoſitis, Quinctil. lib. 4. ca. 5. Motus incompoſitos dare, Virg. 1. Ge. Incompoſite, ineleganter, Liu. 5. bell. Punic. Negligenter & incompoſite uenientem.

INCOMPREHENSIBILIS, le, ἀκατάληπτος, quod comprehendi non poteſt. Plin. in Epiſt. In diſputando incomprehenſibilis. Incomprehenſibilis arenæ paruitas, Columel. lib. 10. in Prooemio.

INCOMPREHENSVS, *Non compreſo,* ἀσύλληπτος, ἀδιάληπτος, non comprehenſus. Lact. l. 3. Non oportere incomprehenſæ atque imperfectæ rei perfectum nomen imponi. Cic. Acad. Quæ nos incomprehenſa, & non percepta dicimus.

INCOMPTVS, *Non ornato, non acconcio,* ἄκομψος, inornatus. Cice. ad Attic. li. 2. Tua illa horridula mihi, atque incompta uiſa ſunt. Capilli incompti, Caput incomptum, apud Horatium.

INCONCESSVS, a, um, *Non conceſſo,* ἀθέμιτος, non conceſſus, illicitus, negatus, prohibitus. Quinct. l. 10. ca. 2. Homini inconceſſum. Virg. 1. Aen. Inconceſſosq; hymenæos.

INCONCILIATE, aduer. ἀπερισκέπτως, perperam, inconſulte. Plaut. in Moſt. Ne inconciliare quid nos porro poſtulet.

INCONCILIO, as, are, *Diſturbare,* ταράττω, turbo, diſpergo. Pla. in Bacch. Inconciliare copias omnes meas. Accipitur etiam pro irritare & inimicum facere. Plaut. in Trin. Inconciliaſtin' eum, qui mandatus eſt tibi?

INCONCINNITER, ἀναρμόστως, inornate, incompte, impolite. Gell. lib. 10. cap. 17.

INCONCINNVS, a, um, *Mal compoſto, diſconcio,* ἄρρυθμος, πλημμελὴς, ἀνάρμοστος, ἄκομψος, inelegans, inornatus, incompoſitus. Cice. de Or. Qui in aliquo genere aut inconcinnus, aut multus eſt, is ineptus dicitur. Hor. 1. Epi. 19. Aſperitas agreſtis, & inconcinna, grauiſq;.

INCONCVSSVS, *Che non ſi commoue,* ἀδιάσειστος, ἀκατάσειστος, ἀσάλευτος, qui non concutitur. Lactan. lib. de Ira Dei: Niſi pedes inconcuſſa ſtabilitate figantur. Stat. 4. Syl. Inconcuſſiq; penates.

INCONDITE, aduerbium, *Diſordinatamente,* ἀναρμόστως, incompoſite, inordinate. Ci. 3. Offic. Dicam, ut potero, incondite fortaſſe.

INCONDITVS, a, um, pen. cor. ex In, & Conditus, quod à Condo fit, *Diſordinato, mal compoſto,* πλημμελὴς, ἐκμελὴς, ἀσύντακτος, ἀσύνθετος, ἀκόσμητος, idem eſt quod inordinatus, incompoſitus, Liu. libro. 4. Io eum milites carmina incondita, æquantes eum Romulo, canere. Eius ſimplex protulit Plaut. in Amph. In cunis conditus eſt. Interdum pro inconſcripto. Sal. in Iug. Ruere cuncti ad portas, incondita tenere. Quo in loco Inconditum accipitur pro inconſcripto: ut indicat Seruius in illud Virg. 2. Eclog. Vbi hæc incondita ſolus Montibus & ſiluis ſtudio iactabat inani. Corpora incondita, id eſt, inſepulta apud Lucanum lib. 6. Cic. de Clar. Inconditum genus dicendi.

INCONDITVS, pen. pro. ἀνάρτυτος, à uerbo condito, non conditus, inſipidus.

INCONFESSVS, non confeſſus. Oui. 2. Meta. Inconfeſſa quid eſſet.

INCONGELABILE, *Che non ſi puo congelare,* ἀκρυστάλλιστον, ἄπηκτον, quod non poteſt congelari. Gel. Mare omne incongelabile.

INCONGRVENS, tis, *Diſconueneuole,* ἀνάρμοστος, quod non congruit rei, de qua agitur. Plin. in Epiſt. Sententiam diſſolutam, atque etiam incongruentem, uocant. Gell. lib. 2. ca. 5. Sibi, & nobis incongruens.

INCONNIVENS, pen. prod. omn. gen. *Che non moue le palpebre de gl'occhi,* ἀκατάμυστος, quod palpebras non motat: à uerbo Conniueo. Gell. lib. 2. cap. 1. Stare ſolitus Socrates dicitur à ſummo lucis ortu ad ſolem alterum orientem inconniuens.

INCONSCIVS, a, um, ἀσυνείδητος, non conſcius. Liu. l. 21.

INCONSEQVENTIA, æ, ἀνακόλουθον, uitium orationis, cum aut res, aut uerba prætermittuntur, quæ ad ſuperiora ſubſequi debereat. Quinct. lib. 8. ca. 6. Quæ eſt Inconſequentia rerum fœdiſſima.

INCONSIDERATVS, a, um, qui non conſiderat. *che non conſidera, traſcurato,* ἀσκεπτος, ἀλόγιστος, Cic. pro Quinctio. O cupiditatem inconſideratam. Inconſiderata fama popularis, Cic. 3. Tuſcu.

INCONSIDERANS, tis, *Inconſiderato,* ἄσκεπτος, inconſultus, & inconſideratus. Cice. 2. de Diui. Ita leues atque inconſiderantes ſumus.

INCONSIDERANTIA, æ, ἀλογιστία, inconſulta ratio. Cic. ad Quinct. Fratrem. Cuius in hoc uno inconſiderantiam ſuſtinebo.

INCONSIDERATE, *Inconſideratamente,* ἀσκέπτως, ἀπερισκέπτως, inconſulte, temere, ut apud Cic. in Offic. Temere, fortuito, inconſiderate facere aliquid. Gell. lib. 17. ca. 1. Vt ſcribere auſi ſint, M. Ciceronem improprie, atque inconſiderate locutum.

INCONSOLABILIS, le, *Che non riceue conſolatione,* ἀπαρηγόρητος, ἀπαράκλητος, cuius dolori conſolatio mederi nulla poteſt. Oui. 5. Met. Inconſolabile uulnus Mente gerit tacita.

INCONSTANS, tis, *Inſtabile, leggiero, inconſtante,* ἀβέβαιος, ἀστάθης, qui ſibi non conſtat, leuis, mobilis, uolubilis. Cic. Planco, lib. 10. fam. Frigidas, & inconſtantes literas Lepidi. Pli. lib. 19. c. de Medicina: Mirum, nullam artium inconſtantiorem fuiſſe.

INCONSTANTER, *Inconſtantemente,* ἀβεβαίως, ἀστάτως, leuiter nullaq; conſtantia. Cic. 4. Tuſc. Inconſtanter dicta.

INCONSTANTIA, æ, *Inconſtanza, inſtabilità,* ἀστασία, leuitas. Cic. Att. libr. 10. Nemo doctus mutationem conſilij inconſtantiam dixit eſſe.

INCONSVETVS, a, um, *Non conſueto, inuſitato,* ἀήθης, non aſſuetus. Silius lib. 11. Stupet inconſuetus opimæ Sidonius menſæ miles.

INCONSVLTE, *Pazzamente, ſenza conſiglio,* εἰκῇ, ἀβούλως, ſtulte, temere, ab re, nulloq; conſilio. Saluſt. Inconſulte ac ueluti per dementiam cuncta ſimul agebant. Inconſulte ac temere aliquid dicere, apud Cic. lib. 1. de Natu. Deo. Inconſulto, ad Heren. lib. 1.

INCONSVLTV meo, *Senza mio conſiglio,* οὐκ ἐμοῦ γε συμβουλεύσαντος, dixerunt ueteres pro me inconſulto, Plaut. in Tri. me abſente atque inſciente, inconſultu meo ædes uenales inſcribit.

INCONSVLTVS, nomen, *Senza conſiglio, imprudente,* ἄβουλος, δύσβουλος, imprudens, temerarius, quaſi nullius conſilij, uel qui nullo ſano conſilio, ea quæ aggreditur, expendit. Ci. pro Deiot. Homo inconſultus, & temerarius hæc non uidebat. Quin. Declamat. 19. O inconſultam & muliebrem amentiam. Quandoque participium eſt, & accipitur pro eo, à quo conſilium non eſt petitum. ἀσυμβούλευτος. Var. lib. 1. de Re ruſt. Inſcio atque inconſulto domino, ſerui ſæpe ex agro diſcedunt. Interdum accipitur pro eo, cui deeſt conſilium. Virg. 3. Aenei. Inconſulti abeunt.

INCONSVMPTVS, a, um, *Non conſumato,* ἀδαπάνητος, non conſumptus, Ouid. 7. Metam. pars inconſumpta reperta eſt.

INCONTAMINATVS, *Puro, ſincero, non contaminato,* ἀμίαντος, ἀμόλυντος, impollutus, purus, ſincerus. Varro. 3. de Re ruſtic. cap. 9. Facie incontaminata. Liuius. 4. Ne quid ſynceri, ne quid contaminati ſit.

INCONTENTVS, adiectiuum à uerbo tendo, is, *Non tirato,* ἀνέντατος, contento contrarium, hoc eſt, quod non eſt tenſum, ſed laxum. Cic. 4. de Fin. Vt in fidibus, ſi nulla earum ita contenta numeris ſit, ut concentum ſeruare poſſit.

INCONTINENS,

INCONTINENS,tis,omnis,generis,*Incontinente, immoderato*, ἀκρατής,intemperans qui ſe à libidine,gulave non continet. Plaut.in Aſin. Madidum, incontinentem, oſorem uxoris ſuæ. Interdum accipitur pro eo, qui ſibi commiſſum fideliter non continet. Plin. lib.8.cap.43.de aſinis loquens: Incontinens uterus urinam genitalem reddit.

INCONTINENTER,*Intemperantemente,incontinentemente*,ἀκρατῶς, ἀσελγῶς,intemperanter, ſine continentia Ci.3.Offi. Nihil iniuſte,nihil libidinoſe,nihil incontinenter faciendum.

INCONTINENTIA,æ,*Incontinenza,immoderanza*,ἀκρασία,intemperantia,immoderatus uoluptatum uſus. Cic. pro Cœlio. Multa de incontinentia, intemperantiaq; diſſerunt. Accipitur aliquando pro imbecillitate aliquid ſibi commiſſum retinendi. Vnde Incontinentiam urinæ dicimus, pro imbecillitate muſculi retentiui,urinam male retinentis. Pli.lib.8.cap.28.

INCONVENIENS,omnis ge.*Inconueniente,che non ſta bene*, ἀπρεπής, indecens. Quinct.lib.1.ca.9. Sequentium ac priorum inter ſe inconueniens poſitio. Caſſius ad Cice.lib.12. Hæc nouiſſima noſtra facta,non ſubita,nec inconuenientia.

INCONVENIENTIA,ἀνόμοια,etiam dicuntur, quæ ob diuerſitatem inter ſe non conueniunt. Sen.de uita beata.

INCOQVO,quis,incoxi,ctum,*Cuocere dentro à qualche coſa*,ἐνέψω,in re aliqua coquo. Virg.4.Geo. Radices incoque Baccho.

INCORDIO,as,are,*Mettere nel core*,in cor immittere. Antiquum eſt uerbum,quo Plaut.uſus eſt in Ciſtel.

INCORPORALIS,le,ἀσώματος,quod non habet corpus. Quinctil.l. 5.cap.10. Ius incorporale apprehendi manu non poſſe. Seneca Epiſto.91.à corporibus ſe ad incorporalia tranſtulit.

INCORPOREVS,a,um,*Senza corpo*,ἀσώματος,corpore carens. Ci.3. de Finib. Omnis iſta incorporearum rerum æſtimatio. Gell. lib. 5.cap.15. Corpus ne ſit uox, an incorporeum.

INCORRECTVS,a,um,*Incorretto,ſcorretto*,ἀνεπανόρθωτος, non correctus: ut Opus incorrectum. Ouid.3.Triſt.Ele.14. Nunc incorrectum populi peruenit ad ora.

INCORRVPTE,pure, ſincere. Cice. pro Marcello. Qui multis poſt ſeculis de te iudicabunt, & quidem incorruptius,quàm nos.

INCORRVPTVS,a,um,*Incorrotto, integro*, ἀφθιτος, ἄφθαρτος, quod corruptum non eſt, aut corrumpi non poteſt. Pli.lib.13.ca.9. Incorrupta etiam in aquis durat. Ci.de Clar.Orat. Cæſar conſuetudinem uitioſam & corruptã pura & incorrupta conſuetudine emẽdat. Animus incorruptus, Ci.1.Tuſcu.pro integro, quiq; muneribus à fide officiove abduci non poteſt. Incorruptior cuſtos canis, Colum.lib.7.cap.12. Horat.1.Serm.Saty.6. Ipſe mihi cuſtos incorruptiſſimus omneis Circum doctores aderat.

INCOXO,as,in coxam ſedeo. Pacuuius, Incoxanti mihi pes obſtupuerat. Pompo.in Panniceatis, ut citat Nonius: Neque cacandi cauſſa unquam incoxaui nare.

INCREATVS,ἄκτιστος,non creatus. Lactant.li.1. Deus increatus.

INCREBESCO,is,ere,*Accreſcere,diuolgare*,διαθρυλλοῦμαι, diuulgor, inualeſco. Liu.7.ab urb. Gallici belli fama increbeſcebat. Idem 4. Bel.Pun. Cum increbeſceret rumor,bellum in Sicilia eſſe. Præteritum eius eſt Increbui, ut analogia uidetur exigere: non Increbrui, ut quidam hodie ſcribunt. Cic.14.Phil. Cum hac conſuetudine quæ increbuit. Increbuit Auſter: hoc eſt, uehementior factus eſt. Ventus increbeſcit, Cic.ad Treba.Epiſt.libr.7. Et Cæſar lib.2.bel.ci.

INCREDIBILIS,le,παράδοξος,non credibilis. Cice.ad Sulp.lib.13. Incredibile eſt, quas mihi gratias omnes agant. Ibidem: Incredibile hoc mihi obtigit.

INCREDIBILITER. Cic.de Sen.

INCREDVLVS,a,um, *Incredulo*, ἄπιστος, cui quid facile perſuaderi non poteſt. Horat.in Arte: Incredulus odi.

INCREMENTVM,ti,*Aumento,accreſcimento*,αὔξησις, augmentum, à uerbo Increſco. Quinct.lib.8.ca.4. Quatuor generibus uideo conſtare amplificationem,incremento,comparatione, ratiocinatione,congerie. Incrementum eſt potiſſimum,cum magna etiam uidentur,quæ inferiora ſunt. Cic.2.de Fin. Negat ſummo bono afferre incrementum diem. Incremento ingenti res auctæ, Liu. 1. ab urbe. Quinct.lib.3.c.2. Hinc ſtudium & incrementum dederit utilitas. Incrementa, ſemina,unde aliquid creſcit. Oui.3.Metam. Populi incrementa futuri.

INCREPITO,as,pen.cor.*Riprendere,dir uillania*,ἐπιπλήσσω,frequentatiuum ab Increpo,idem quod arguere, conuiciari. Virg.lib.10. Aen. Hoſtis amare, quid increpitas? Cæſ.2.Bel.Gall. Increpitare, atque incuſare reliquos Belgas. Aliquando eſt in excuſationem afferre. Virg.lib.4.Georg. Aeſtatem increpitans ſeram.id eſt, cauſſatus æſtatem fuiſſe tardiorem.

INCREPO,as,crepui,crepitum,pen.co.*Far ſtrepito,riprendere*,ἐπιβομβέω,ἐπικτυπέω,ſignificat ſonum, & crepitum emitto. Virgil.9. Aen. At tuba terribilem ſonitum procul ære canoro Increpuit. Dicimus ergo, Tuba increpuit ſonum: Tuba, ſiue ſonus increpuit: & , Ego increpui tuba: Plau.in Amphi. Si minuſculo digito increpuerint fores. Liui.1.ab urbe. Vt primo ſtatim concurſu increpuere arma,micanteſq; fulſere gladij. Per tranſlationem ponitur pro reprehendo,λοιδορέομαι,ἐπιτιμάω,ἐπιπλήττω.adq; cum crepitu,& uerborum,pedumve ſtrepitu: hoc eſt,contra aliquem crepando & ſtrependo inſurgo. Plaut.in Amph. Superbi nimis ferociter legatos noſtros increpant. Præteritum eius eſt Increpui. Plin. in Epiſt. Saluius legatos grauiter increpuit. Cice. ad Q. Frat. Caro Pompeij in me perfidiam increpauit. Item pro Intonare. Turpilius: Age tu hymenæum increpa. Increpare, pro accuſare. Cice. Hortenſio: Dialecticam aut illudit, aut increpat. Ouid.li.3.Met. Increpor à cunctis.

INCRESCO,ſcis, *Accreſcere,prender aumento*, ἐπιδίδομαι, αὐξάνομαι,augeor, inualeſco. Lucan.lib.2. Mœſtamq; genis increſcere barbam. Oui.9.Met. Vt dolor increuit.

INCRVENTVS,ta,tum, *Senza ſangue,non ſanguinolento*,ἀναίμακτος, ἀναίμωτος, ſine cruore: ut, Incruẽta uictoria, in qua nullus cruor effuſus eſt, aut pauci ſunt occiſi. Liu.li.7.& 27. Idem 8. Haudquaquam incruento milite ſuo. Incruentatus, a,um, ἀναίμωτος, non maculatus cruore. Tacit.lib.20.

INCRVSTO,as,are,*Incroſtare,far croſta*,κονιάω,cruſtam inducere, ſiue cruſtam applicare. Varr.3.de Re ruſt.cap.14. Has ſaginare ſolent ita, ut ollam cum foraminibus incruſtent ſapa & farre. Horat.1. Serm.Sat.3. At nos uirtutes ipſas inuertimus, atque Syncerum cupimus uas incruſtare. Id eſt, uirtutem quaſi uitiũ interpretamur. Incruſtatio,onis,κονίασις,cruſtæ ad parietem, aut pauimentum, aut uas aliquod applicatio.

INCVBATIO,nis. Plin.lib.10.cap.54. Rara incubatio ouis noxia.

INCVBATOR,ris.

INCVBATVS,tus, Plin.lib.10.cap.54.

INCVBITIO,nis. Plin.lib.10.cap.64.

INCVBITVS,tus,ἐπῳασμὸς, Plin.lib.10.cap.54.

INCVBO,bas,pen.cor.incubui,incubitum,*Appoggiarſi,ſtar ſopra,couare*,ἐγκειμαι,ἐπίκειμαι,proprie idem eſt quod incumbere, inniti, quaſi iure quopiã cubare. Habet autem plerunque datiuũ. Quinct. li.10. Velut theſauris clauſis incubabit. Virg.1.Aen. Ponto nox incubat atra. Incubare ouis dicuntur aues,ἐπῳάζειν,cum excludendi fœtus gratia oua fouent. Lactant.li.de Opifi. Ciborum expetẽtes incubãt ouis. Dicimus quoque Incubare oua, in eadẽ ſignificatione. Var.li.3.de Re ruſt. Negant plus uigintiquinque oua incubare. Quo in loco Incubare uerbum eſt actiuum: cuius etiam paſſiuo aliquoties uſus eſt Plin. li.10.cap.54. Oua incubari intra decẽ dies edita, utiliſſimum. Idem l.29.c.3. Triduo incubata tolluntur. Pro eodem legitur & Incubare abſolute: ita tamen, ut ſubaudimus datiuum, Ouis, uel accuſatiuum Oua. Col.li.8.c.5. Gallinæ incubare cupiunt ab Idibus Ianuarijs. Et paulo poſt: inhibetur cupiditas incubandi pinnula per nares traiecta. Incubare Ioui, eſt in Capitolio dormire, ad accipienda à Ioue Reſponſa. Plau.in Curcul. Te incubare ſatius fuerat Ioui, qui tibi auxilio in iureiurãdo fuit. Serui.in illud Virg.7.Aen. Pellibus incubuit ſtratis. Incubare, inquit, proprie dicuntur ij, qui dormiunt ad accipienda reſponſa. Accipitur aliquando pro inhabitare. Apule.li.7. Meta. Tabernulam quandam ſic Macrobius Dionyſium appellat Siculæ aulæ incubatorem. Incubare pecuniæ, pro inhiare, & uehementer cupere. Ci. pro Clu. Qui pecuniæ, quam condiderat, ſpe iam atque animo incubaret. Interdum ſignificat curam habere: tranſlatione ſumpta ab auibus, quæ incubatu fouent oua. Apul. li.4. Met. Aureos folles incubabat.

INCVBITO, as, frequent. Colum. lib.8. cap.14. Cellas, in quibus incubitant.

INCVBVS,ἐφιάλτης,morbus eſt noctu quieſcentes infeſtans, cum ſcilicet externa quædam uis quieſcentes, uidetur inuadere, & ueluti ſuo pondere preſſos grauare. naſcitur hoc morbi genus copia uaporum, ex uoracitate, & cruditate in caput redundantium. Antiquitas credidit eſſe dæmones hominum inſultores.

INCVLCO,as,are,*Infarcare,inualiggiare*,ἐπισάττω, inſercio, & quaſi calcando immitto. Pli.lib.29.ca.2. Canis rabioſi morſibus inculcata. Cic.1.Offic. Græca uerba inculcantes. Idem de Fato: Quid attinet inculcare fatum?

INCVLPATVS,a,um,*Inculpato,ſenza colpa*, ἀνέγκλητος, ἀνεξέλεγκτος, qui culpa caret. Gell.lib.2.cap.6. Inculpatus inſtar eſt abſolutæ uirtutis. Oui.9.Metam. Sed uita, fideſq; Inculpata fuit.

INCVLTE,aduerbium,*Rozzamente,inornatamente*, τραχέως, aſpere, horride, inornate. Cic.de Clar.Orat. Dicere non inculte ſolebat. Idem pro Quinct. Vixit ſemper inculte, atque horride.

INCVLTVS,a,um,*Rozzo,inculto*,ἀγεώργητος,non cultus: proprie dicitur de agris, quorum cultus deſeritur. Liu.2.ab urb. Caritas annonæ ex incultis agris. Cic.de Natu. Deo. Terræ regio inhabitabilis & inculta. Per tranſlationem accipitur pro inornato, neglecto, horrido, & illaborato. Cice.de Cla.Orat. Vir ut uita, ſic oratione durus, incultus, horridus. Et paulo poſt. Cotta inculta uia, & horrida ad eandem laudem peruenerat.

INCVMBA, æ, eſt pars pilæ in fornicibus, cui onus ædificij incumbit. Vide Annot. Budæi in Pande.

INCVMBO, bis, ere, *Appoggiarſi, attaccarſi, dar opera à qualche coſa*,

ἐπίκειμαι, ἐπικεῖσθαι, Innitor, hæreo, ſuper aliquid iaceo. Virg. 8. Eclo. Incumbens tereti Damon ſic cœpit oliuæ. Pli. lib. 1. Vndique terræ incumbit. Vir. 5. Aen. Incubuitq; toro. Aliquando accipitur pro, obniſe rei alicui operam dare, σπουδάζειν. in qua ſignificatione accuſatiuo iungitur mediante Ad uel In, ut à Ci. fere ſemper uſurpatum ad Att. lib. 2. Incumbamus ad illa præclara ſtudia. Idem Cornificio: Te hortor, ut omni cura in remp. incumbas. Aliquando poſt accuſatiuum adhibetur adiectiuum, ut effectus rei, quæ deſignatur: demonſtretur: ut idem pro Sylla: Neminem eſſe es illo honoris gradu, qui nó omni ſtudio incubuerit ad rempub. conſeruandam. Si uero non ponitur adiectiuum, tunc ſubintelligitur, ut, Incumbere ad bellum. Quando ſignificat ſubire, ingruere, ἐπιβάλλειν, ἐγκεῖσθαι, κατασκήπτεσθαι. Lactan. lib. 2. Si morborum peſtifera uis incubuit. Virg. 1. Aen. Incubuere mari. Quinct. lib. 5. cap. 9. Cum magna uis uenti in mare incubuit.

Incvnabvla, orum, uide Cunæ. Cic. ad Att. lib. 2.

Incvria, æ, *Negligenza, poca cura*, ἀμέλεια, negligentia. Ci. Att. Vituperanda eſt rei tam neceſſariæ tanta incuria. Incuria, fame, uel morbo conſumi, apud eundem de prouincijs conſ.

Incvriosvs, a, um, ἀμελὴς, ἀπερίεργος, negligens. curæ expers. Apul. Incurioſum agnum, dixit pro pingui, quòd qui omnis prorſus cura ſint liberi, pulcherrime pingueſcant.

Incvrro, ris, *Correre contro à qualch'uno, incorrere*, ἐμβάλλω, ἐπιτρέχω, contra aliquem curro, uel incido in rem aliquam. Liu. libr. 1. Equites utrinque à cornibus poſitos, cum iam pelleretur media peditum acies, incurriſſe à lateribus ferunt. Aliquando, eſt irruere. Saluſ. Catilina inter confertiſſimos hoſtes incurrit. Incurrere crimen. Lactant. Loquacitatis crimen incurram. Aliquando incurſiones facere, agrumq; hoſtilem populari. Brutus Cice. Vaſtes ea loca, quæ incurret.

Incvrsio, impetus Col. Hoſticis incurſionibus uaſtatas fruges. Incurſus, ſus. Cice. pro Cecin. Tela, & incurſus refugit.

Incvrso, as, are, frequentatiuum ab Incurro, ἐπιτρέχω, eſt currendo petere, & offendere. Plaut. in Aſin. Vbi uiuos homines mortui incurſant. Ouid. 2. Meta. Sub æthere fixis Incurſant ſtellis. Tacit. lib. 19. Nutantem aciem uictor equitatus. Incurſans, antis, partici. Pli. lib. 11. cap. 37. Natura oculos compoſuit lubricos propter incurſantia, & mobiles.

Incvrvesco, incurueſcis, *Diuenir torto*, κυρτοῦμαι, incuruus fio. Ci. lib. 1. Tuſc. Ramos baccarum ubertate incurueſcere.

Incvrvo, as, *Torcere*, κυρτόω, incuruum facio. Pli. li. 16. ca. 42. Olea incuruatur. Cic. 2. de Fin. Incuruatum bacillum. Virg. 5. Aen. Incuruant uiribus arcus. Membra incuruata, Oui. 6. Metam.

Incvrvvs, *Torto grandemente*, κυρτὸς, κυφὸς, ualde curuus. Ter. in Eun. Incuruus, tremulus. Incurua carina, Oui. 15. Meta. Ci. 1. de Diuinat. Incuruum & leuiter à ſummo inflexum bacillum.

Incvs, udis, pen. pro. femin. gen. *Incude*, ἄκμων, inſtrumentum ferreum eſt ſuper quod fabri ferrum cudunt. Cic. 1. de Nat. Deo. Figuræ, quas uos effici poſſe ſine follibus & incudibus non putatis. Reddere uerſus incudibus, ſumitur pro emendare. Hor. in Arte; Et male tornatos incudi reddere uerſus.

Incvsatio, onis, ab Incuſo, αἰτίασις, reprehenſio, querela. Cic. 3. de Orat. Habent uitiorum & peccatorum acrem quandam incuſationem, aut querelam.

Incvso, as, *Accuſare*, αἰτιῶμαι, mores, factumve alterius reprehendo, idq; cum querela, quod officij limites ſit prætergreſſus. Cæſ. 1. Comm. Vehementer eos incuſauit.

Incvsvs, a, um, pen. pr. à uerbo incudo: ut Incuſus lapis, apud Virgil. 1. Geor. Lapidemq; reuertens Incuſum. Quem locum exponés Seruius, incuſum (inquit) lapidem, id eſt, manualem molam, cudendo aſperatam.

Incvstoditvs, a, um, ἀπροφύλακτος, non cuſtoditus. Ouid. lib. 2. Metam. Incuſtoditæ Pylios memorantur in agros Proceſſiſſe boues.

Incvtio, tis, pen. cor. cuſſi, cuſſum: ex In, & Quatio, q, in c, & a, in u, mutatis, *Scuotere, ſquaſſare*, ἐμφορῶ, ἐντείνω, ictum infero, impingo, infligo: ut, Incutere Scipionem eburneum in caput alterius, apud Liu. 5. ab urbe. Incutere colaphum, Iuuena. Sat. 9. Nos colaphum incutimus lambenti cruſtula ſeruo. Per tranſlationem ſumitur pro immittere, ἐμβάλλειν. Virg. 1. Aen. Incute uim uentis. Ci. de Vniuerſ. Errorem incutiunt rationis expertibus. Incutere metum, terrorem hoſtibus, apud Liuium.

Indaganter, aduerb. Colum. lib. 5. ca. 1. Boni uenatoris eſt, indaganter quamplurimas feras capere.

Indagatio, ἀνιχνευσμὸς, inquiſitio, perſcrutatio. Cic. 1. Offi. indagatio & inuentio ueri.

Indagator, ris, θηρευτὴς, uenator, inquiſitor. Col. lib. 9. cap. 8. indagatorem conueniet matutina tempora ueſtigandi eligere. Indagator aquarum, Idem lib. 2. cap. 2.

Indagatrix, cis, Ci. 5. Tuſcul. Philoſophia uirtutis indagatrix.

Indago, as, pen. pro. *Inueſtigare, cercare*, θηρῶμαι, τῷ ἀρκυστασίῳ περιβάλλω, ἰχνοσκοπῶ, propriè uenatorum uerbum eſt, idem ſignificans, quod feras inueſtigare. Ci. 2. de Fin. Canis natus ad indagandum. Per tranſlationem accipitur pro quouis modo inquirere, uel perſcrutari, ἀνιχνεύειν. Cic. de Opt. gene. dicen. Inuſitatas uias indagemus, tritas relinquamus.

Indago, ginis, *Inquiſitione*, ἐνέχοι, ἀρκυοστάσιον, ſeries plagarũ, quibus ſaltus, ſtabulaq; ferarum cinguntur à uenatoribus. Virg. l. 4. Aen. Saltusq; indagine cingunt. Lucan. in 6. Vaſtaq; feras indagine claudit. Hic (inquit Budæus) Lucanus per metaphoram indaginem uocauit foſſam, & turrium munitarum ſeriem. Cæſ. 8. Bell. Gal. Altiſſimo flumine uel indagine munitum. Per tranſlationem accipitur pro captionibus, quas quis non facile queat effugere. Tacit. lib. 13. de Sene. Romæ teſtamenta & orbos uelut eius indagine capi. id eſt, capeatorem eſſe orborum, ita ut nullus captiones eius euadat. Item generaliter ſumitur pro quauis indagatione, ſeu inquiſitione. Pli. lib. 7. ca. 49. In qua ſententia fuiſſe Ariſtotelem uideo, & ea multis perſuaſiſſe doctrinæ indaginibus.

Inde, *Indi, de lì, di quel luogo*, ἐκεῖθεν, aduerbium eſt importans motum de loco, idem ſignificans, quod ex eo loco. Cic. de Nat. Iam inde ab ortu. Liu. li. 1. ab urb. Primo in Macedoniam ueniſſe, inde in Siciliam, quærentem ſedes, delatum. Aliquando dicitur non de loco, ſed de rebus. Idem in Præfat. Inde tibi, tuæq; reip. quod imitere, capias. Aliquando pro deinde, ἔνταῦθεν, ut apud eundem. Crimini dabant, in Numitoris agros ab his impetum fieri: inde eos collecta iuuenum manu, hoſtilem in modum prædas agere. Hinc fiunt Deinde, Exinde, Perinde, & Proinde, quę habent accentum in antepenult.

Indebitvs, a, um, non debitus, *Non douuto*. ut Fletus indebitus. Seneca. Her. Oetæo. Indebitos nato quidem Compeſce fletus mater Alcidæ inclyti. Ouid. Epiſt. 15. Non indebita poſco.

Indecens, tis, omn. gen. *Non conueneuole, diſconcio*, ἀπρεπὴς, ἀσχήμων, non decens, ineptus, præter decorum. Mart. l. 5. Oculoq; ludos ſpectat indecens uno. Sen. de Benef. lib. 1. cap. 9.

Indecenter, ἀπρεπῶς. Plaut. Merc. Clamant, indecenter obſtrepunt. Martial. lib. 15. Quam ſit luſca Philænis indecenter.

Indecet, *Eſſer inconueniente, ſtar male*, ἀπρεπές ἐστι, uerbum eſt in tertijs duntaxat perſonis uſitatum, idem ſignificans quod dedecet. Pli. Iunior in Epiſt. Confuſa quædã, & quaſi turbata indecet.

Indeclinabilis, le, *Che non ſi può ſchiffare*, ἀδιάφθορος, qđ declinari, uel uitari non poteſt. Gell. lib. 6. cap. 2. Fatum eſt ſempiterna quædã & indeclinabilis ſeries rerum. Indeclinatus. Oui. 4. de Põto: Qui præſtas indeclinatus amico.

Indecor, pen. cor. huius indecoris, etiam pen. cor. *Dishonore, biaſmo*, ἀσχήμων, ἀεικὴς, idem eſt quod indecorus. Seruius putat compoſitum eſſe à nomine Decor, & penultimam obliquorum naturaliter produci, quamuis à Virg. aliquot in locis corripiatur, ut lib. 7. Non erimus regno indecores. Item l. 12. Nec genus indecores. Vbi Seruius ait. Aut ſyſtole eſt, aut certe dicimus nominatiuum non inueniri ut in multis nominibus fit. Nonius oſtendit apud antiquos fuiſſe in uſu nominatiuum Indecoris, & hoc Indecore, citans illud Accij ex Athamante: Cuius ſit uita indecoris, mortem fugere turpem haud conuenit. Hodie tamen nominatiuus non eſt in uſu, ſiue ille fuerit Indecor, ſiue Indecoris. Vtcunque eſt, pen. obliquorum ſemper corripitur. Quare magis uidetur debet compoſitum à decus, quàm à Decor: ſicut à Corpus fiunt Bicorpor, & Tricorpor: aut certe Bicorporis, & Tricorporis. hæc enim nominatiui non ſint in uſu, frequenter tamen utimur eorum obliquis.

Indecore, ἀσχημόνως, indecenter, turpiter. Cic. 1. Offi.

Indecorvs, ra, rum, *Inconueniente, brutto*, ἀπρεπὴς, turpe, contrariũ decoro: ut, Indecora laſciuia ludere. Plin. lib. 18. ca. 34. Cic. 1. Offi. Iuſta omnia decora ſunt: iniuſta indecora. Indecorus quæſtus, Liu. lib. 21. Indecorus uſus, Pli. lib. 13. cap. 12.

Indefensvs, *Non difeſo, ſenʼ auocato*, ἀπρολόγητος, non defenſus, defenſore, patronove deſtitutus. Liu. lib. 4. Hic præbituri uos telis hoſtium eſtis indefenſi, inulti? id eſt, ſine defenſione. Pli. lib. 18. cap. 7. Indefenſa membranis continentur.

Indefessvs, a, um, *Non ſtracco*, ἀκάματος, non fatigabilis. Oui. 9. Met. Ego ſum indefeſſus agendo.

Indefinitvm, nullis rationibus circumſcriptum, ἀπεριόριστον. unde grammatici, indefinite ſignum eſſe poſitum affirmant, quando nec relatiue, nec interrogatiue poſitum eſt. Significat & obſcurum. Gell. lib. 16. cap. 4. Indefinitus, inexplicabiliſq; ſermo.

Indelebilis, le, *Sempiterno, perpetuo*, ἀνεξάλειπτος, quod deleri non poteſt. Ouid. lib. 15. Metamorph. Nomenq; erit indelebile noſtrum.

Indefletvs, a, um, *Non pianto*, ἄκλαυστος, non defletus, cuius mortem nemo lacrymis eſt proſecutus. Ouid. 7. Meta. Indefletæq; uagantur Natorum, matrumq; animæ.

Indeflexvs, a, um, *Non piegato*, non inclinatus. Pl. in Paneg. Aetas indefleꝗa maturitas.

Indelibatvs, a, um, *Non tocco, integro*, illibatus, intactus, Ouid. 1. Triſt. Eleg. 4. Indelibatas cuncta ſequuntur opes.

Indemnatvs, a, um, *Non dannato*, ἄκριτος, ἀκατάγνωστος, non damnatus.

damnatus. Cice.pro lege Agra.C.Bona indemnatorum ciuium.

INDEMNIS,ne, *Senza danno*,ἀδεής,ἀζήμιος,nullo affectus damno.

INDEMNITAS,atis,uitatio damni.Papinian in l.fideiuſſor ff. de nego.geſt.exiſtimans indemnitati ſuæ conſuli poſſe.

INDEPLORATVS,ta,tum,*Non pianto*,ἄκλαυστος,indeſletus. Ouid.3. Triſt.Eleg.3.Indeploratum barbara terra teget.

INDEPRECABILIS,ἀπαραίτητος, quod nullis precibus poteſt auerti.Gell.Pœna indeprecabilis ſubeunda eſſet.

INDEPTO,as,Varr.Nec partem aliquam Indeptauit hereditatis.

INDESERTVS,a,um,*Che mai ſi abbandona*, quod nunquam deſeritur. Ouid.1.Amor.Eleg.9.Indeſerta meo pectore regna gere.

INDESES,*Non pigro*,ἄοκνος,impiger, qui deſes non eſt.Gel.lib.7.c.22.Exiſtimandum eſt, non omnino inculpatum, neq; indeſidem uiſum eſſe.

INDESINENTER,*Continuamente*,ἀπαύστως,ſine intermiſſione, ſemper.Varr.2.de Re ruſt.cap.9.Indeſinenter æger eſt.

INDETONSVS,ſa,ſum,*Non toſato*,ἀκαρτος,ἄκουρος,non tonſus.Oui. 4.Met.Indetonſusq; Thyoneus.

INDEX,cis,*Demoſtratione,indicio*,μηνυτής,μηνύτρια,generis communis,pro eo uel ea, qui uel quæ aliquid indicat, & defert. Aſconius ſcribit eſſe qui facinoris, cuius ipſe conſcius, latebras indicet, impunitate propoſita.Saluſt.in Catil. Conclamabant indicē falſum eſſe.Mart.lib.1.Indice non opus eſt noſtris, aut uindice libris.Cic.7.Verr.Cuius rei, neque index, neque ueſtigiú aliquod, neque ſuſpicio cuiquam eſſet ulla.Plin.lib.8.cap.15. Leonum animi index cauda, ut equorum aures. Cice.in Orato. Imago animi uultus eſt, indices oculi.Eſt præterea Index in libris, quem alio nomine uocamus elenchum: barbari uocant repertorium. Cice. ad Att.li.4.Membranulam,ex qua indices fiant,quos Græci συλλάβους appellant. Index item dicitur digitus pollici proximus, λιχανός, quòd in indicanda re quapiam eo uti ſoleamus. Lapis quoque, quo auri bonitatem exploramus, à Latinis index appellatur. Ouid. Metamorph. Silicem, qui nunc quoque dicitur index.

INDIA,ἰνδία,regio Orientalis, Aſiæ,terminus,quæ tam uaſta perhibetur,ut eam tradant eſſe tertiam partem omnium terrarū.Pōpon.ſcribit tantum ſpatium littoris eam occupare, quantum per ſexaginta dies, noctesq; uelificantibus curſus eſt. Tradunt in ea fuiſſe quinque millia oppidorum, quorum nullum Coopido minus fuerit. Nomen habet ab Indo flumine,in quem ab Occidentali plaga definit,qui ſolus præter Nilum crocodilos creat. A Septentrione Tauri iugis, ab ortu Eoo pelago,à Meridie ſuo, hoc eſt,Indico clauditur.Gemmis abundat, capricanes & elephantos procreat. Arbores habet ſemper frōdentes,tellus bis fruges in anno ad maturitatem perducit. Piper,calamum aromaticum,& cinnama ad nos mittit Indi prope gentium ſoli nunquam emigraue re finibus ſuis. Illic binæ æſtates, lenes auræ, tēperies cæli,ubertas ſoli,aquarum abundantia: quæ omnia faciunt, ut maiora in India, quàm in ceteris regionibus naſcantur animalia. Ci.de Finib. Via, quæ eſt hinc in Indiam.Ab India fit Indus.

INDICATIO,onis,*Eſtima del precio di qualche coſa*,τίμησις,æſtimatio alicuius rei, ſiue appretiatio,quam uocant. Plin. lib.22.c.24.Mellis cauſſas atque differentias, & indicationem diximus. Plaut. in Perſa: Tua merx eſt,tua indicatio.

INDICATIVVS,a,um,ὁριστικὸς,ἀποφαντικός,dicitur id, quo aliquid indicatur.onde indicatiuus modus, quo præſentē actū indicamus.

INDICATVRA,ræ,æſtimatio,τίμησις.Plin.10 Præfat.

INDICATVS,a,um,particip.τετιμημένος.Plin.lib.18. Emi lienem uituli, quanti indicatus ſit, iubent.

INDICIVM,dicij,*Manifeſtatione,ſegno*. μήνυσις, μηνύτρον, proprie eſt delatio, detectione criminis, facta à quopiá,qui eius conſcius fuerit.Saluſt.io Catil.Senatus decreuit,indiciú falſum uideri. Accipitur item pro ſigno, argumento,ueſtigio,ſiue nota alicuius rei, γνώρισμα.Idem poſt reditum, Hoc indicium animi ſui fore non putauit.Idem pro Cluen.Indicia & ueſtigia ueneni.

INDICINA,næ,indicium: qua uoce uſus eſt Apuleius.

INDICO,cas,are,pen.co.*Manifeſtare,paleſare*,ἐκφέρω.δείκνυμι,manifeſto, palam facio.Plaut.in Aſin.Emori me malim, quàm hæc eius uxori non indicem. Aliquando demonſtro, indicio ſum,ἐνσημαίνω.Lactant.lib.7. Ipſa uirtutis perpetuitas indicat, humanum animum, ſi uirtutem ceperit, permanere. Aliquando defero, accuſo,ἐνδείκνυμι. Vnde Vlpia.in l.indicaſſe.ff.de uerbo.ſign. Indicaſſe,inquit,reum,eſt detuliſſe, arguiſſe,accuſaſſe, conuiciſſe. Sed hæ ſignificationes in diem recidunt. Aliquando negationis uerbum eſt, & rebus uenalibus accommodatum, quod in mercibus diſtrahendis uſurpatur,quando ille,cuius eſt merx, pretium ſtatuit rei, quam uenundat. Eſt enim Indicare,τιμᾶσθαι, uenditoris, ſicut Liceri emptoris. Plaut.Perſ.Indica,fac pretium D.tua merx eſt,tua indicatio.Idem in Mil.Venio ad macellum,rogito, piſces indicant caros. Cic.lib.3.Offic.Scæuola Publij filius, cum poſtulaſſet,ut ſibi fundus indicaretur.

INDICO,cis,xi,ctum,pen.pr multa ſignificat. nam aliquando ſignificat denunciare,*Denontiare*,παραγγέλλειν,ἐπαγγέλλειν.Quamuis inter ſe differant, quod maiorem uim habeat indicere, quàm denunciare. Nam denuntiare proprie eſt ſignificare, & ſimpliciter ſumi poteſt: ut uentus denunciat pluuiam: & Denuncio me tibi propediem affuturum.Cic.pro Planc.Denunciaſti homo adoleſcens,quid de republica ſentires.Iudicere uero, eſt ſolenniter, & quadam cum auctoritate ſignificare:quod Cic.li.1. Offi.aperte docuit,qui utrunq; uerbum coniunxit.Ex quo,inquit,intelligi poteſt,nullum bellum eſſe iuſtum,niſi quod aut rebus repetitis geratur,aut denunciatum ante ſit,& indictum. In his uerbis duo genera belli gerendi fuiſſe ſignificat: primum rebus repetitijs, quæ ſi negabantur reddi,& bellum cum illis geſtum fuiſſet,iuſtum habebatur: alterum honeſtius iuſtiusq; erat eo cum repetitis rebus, niſi redditæ fuiſſent, bellum gerendum eſſe maturo decernebatur conſilio:tum ad fines hoſtium,denunciatis belli ſuſcipiendi cauſſis, bellum indicebatur.Sed quo pacto indiceretur, Liu.lib.1. declarat his uerbis,Quandocunque pars maior, eorum qui aderant, in eandem ſententiam ibant, bellum erat conſenſu fieri ſolitum, ut fecialis haſtam ferratam,aut ſanguineam præuſtam ad fines eorum ferret, & non minus tribus puberibus præſentibus diceret: Quod populi Priſcorum Latinorum, hominesq; priſci Latini aduerſus popu.R.Quiritiú fecerunt, deliquerunt,quod pop.R.Quiritium bellum cum priſcis Latinis iuſſit eſſe, ſenatusve popu.R. Quiritium cenſuit, conſenſit, conſciuit,ut bellum cum priſcis Latinis fieret: ob eam rem ego, populusq; Romanus, populo Priſcorum Latinorum hominibusq; priſcis Latinis bellum indico, facioq;. Id ubi dixiſſet,haſtam in fines eorum emittebat. Voluptatibus bellum indicere,per tranſlationem dicimus pro, cum uoluptate pugnare, libidiniq; & gulæ frænum inijcere. Cic. de Sen. Ne bellum uideat indixiſſe uoluptati. Sic etiam dicimus Indicere concilium, Indicere tributum, hoc eſt ſolenniter & publica auctoritate ſignificare, συγκαλέσασθαι.Liu. lib.1.ab urbe: Ipſum, qui concilium indixerat, non adeſſe.Idem lib.4. Vnde eam pecuniam confici poſſe,niſi tributo populo indicto.Cice.in Verr.Act. 5.Legem ſibi indicunt innocentiæ.Indicere ſpectaculum,eſt denunciare, & ſignificare futurum ſpectaculum.Liu.lib.1. Indici finitimis ſpectaculum iubet. Indicere funus, eſt euocare homines per præconem ad funus.Suet.in Cæſ.funere indicto rogus extructus eſt. Indicere iuſtitium, eſt imperare ceſſationem dicendi iuris: quod non aliter, quàm in maximo reipub. luctu, aut periculo fieri conſueuit. Liui.10. His nuncijs ſenatus conterritus, iuſtitium indici iubet.

INDICTIO,onis,eſt tributi,uel exactionis genus, quod à principibus populo indicitur, hoc eſt, imperatur, Pædianus in 4. Verr. Omne genus penſitationis in hoc capite poſitum eſt, canonis, oblationis,indictionis. De hoc titulus eſt de Indictionibus li.10. Codicis Iuſtiniani.Vide Annot.Budæi in Pand.

INDICTIVVS,ua,um,σύγκλητος,quod indictum eſt: ut, Funus indictiuum, ad quod per præconem populus ſolet euocari.Et Indictiuæ feriæ, quas conſules uel prætores indicunt.

INDICTVS,cta,dictum,*Manifeſto con ſolennità*,παραγγελθείς,dicitur quod eſt ſolenniter promulgatum:ut,Indictū bellū dicitur, quod publica auctoritate,& ſolēni ritu eſt denunciatum.Indictū funus, denūciatæ exequiæ.Indictæ dapes,Oui.4. Faſt. Indictas concelebrantq; dapes.Eſt præterea Indictus,a,ctum,nomen compoſitū à participio Dictus, & Præpoſitione In, quod idē ſignificat, quod non dictus. Terent.in Phorm.Quod dictum,indictum eſt.Liu.li. 5.Ea ſe, ut indicta ſint, reuocare non poſſe. Sic, Indicta cauſſa, ἄκριτος,non dicta,non defenſa.Ci.pro Q.Rabirio: Indicta cauſſa,ciuem Romanum capitis condemnari coegit.

INDIDEM,pen.cor.*Da quello iſteſſo luogo*,αὐτόθεν, ab Inde, & Idem ex eodem loco. Cice. pro Roſc. Amer. indidem ne Ameria, an hoſce ex urbe ſicarios?

INDIFFERENS,tis,gene.omn.*Indifferente*,ἀδιάφορον,quod ſui natura, neque bonum eſt,neque malum.Ci.3.de Fin.Quod illi ἀδιάφορον dicunt, id mihi ita occurrit, ut Indifferens dicerem. Indifferens homo, qui non diſcernit, nec eſt difficilis aut moroſus in re aliqua.Suet.in Iul.Cæſ.Circa uictum Oppius indifferentem fuiſſe docet.Indifferens dolor apud Stoicos,Gel.lib.12. cap.15.

INDIFFERENTER,*Indifferentemente,ſenza differenza*,ἀκρίτως,ἀδιαφόρως,Indifferenter ferre eſt,æquo animo ferre, non magni pendere, Suſq; deq; ferre.Suet.in Domi.Occiſum eum populus indifferenter, miles grauiſſime tulit.

INDIFFERENTIA,tiæ,*Indifferenza,ſomiglianza*,ἀδιαφορία,ſimilitudo, affinitas. Gell. lib. 13. cap. 3. Hoc ſcripſit de utriuſq; uocabuli indifferentia. Ibidem cap. 21. quanta apud ueteres indifferentia ſit.

INDIGENA,næ,pen.cor.& commu.gen.*Colui che habita in quello iſteſſo luogo doue egli è nato*,αὐτόχθων,qui in eo loco,quē incolit, natus eſt:quaſi inde genitus.Omnes habitatores aut indigenæ ſunt, aut aduenæ,aut conuenæ. Aduenæ,de uno loco ueničtes: Cōuenæ de diuerſis. Indigenę,q in ea ipſa regione,in qua habitāt,ſunt geniti. Ci.de nat. Tertius Hercules eſt ex Idæis Indigenis.Liu.l.21.Nec maiores eorū indigenas,ſed aduenas Italiæ cultores. Aliqñ adiu

ctiui uim habet, iungiturq; ſubſtantiuis cuiuſuis generis. Ouid.6. Metam. Indigenæ ve dei. Plin. lib.14. ca.6. Dixiſſe hoſpiti de indigena uino.

INDIGEM liberum, dixit Cic. de Orat. pro ſine liberis.

INDIGENTIA, tiæ, ἔνδεια, inopia, egeſtas, penuria. Cic. de Amic.

INDIGEO, diges, gere, *Hauer biſogno*, ἀπορέω, δέομαι, ἐνδεῶς ἔχω, ex In, & Egeo, compoſitum, d, euphoniæ gratia interiecto: ſignificat idem quod ſimplex egeo: iungiturq; nunc genit. nunc ablat. Terent. And. Quaſi tu huius indigeas patris. Cic. de Orat. lib.1. Illa non tam artis indigent, quàm laboris. Caſſius Cicero. Cohortatione te puto non indigere. Huius imperſonalis Plin. libr.10. uſus eſt: Cum præſidio earum indigetur. Ab Indigeo fit participium, Indigens, *ἀπανίζων*, ἐνδεής. Cic. de Amic. Quid ille erat indigens mei? Benigne facere indigentibus, Idem 2. Off. Ferre opẽ indigentibus, Idem 2. de Fin.

INDIGESTE, *Diſordinatamente*, ἀδιαθέτως, ἀτάκτως, inordinate, incompoſite. Gel. lib.20. cap.11. Breuiter, indigeſte, incondite.

INDIGESTVS, a, um, *Diſordinato*, ἄτακτος, ἀδιάθετος, ſine ordine. Pli. li.30. cap.15. Oui. li.1. Metam. Rudis, indigeſtaq; moles.

INDIGETES, pe. co. *Santi*, οἱ ἀποθεωθέντες, Dij ex hominibus facti. quo nomine dictus eſt Aeneas, cum pugnans cum Mezentio, nuſquam appruiſſet. Alij indigetes dicunt eſſe deos tutelares, quorũ nomina uulgari non licet. Liui. 8 ab urb. Lares dij Nouenſiles, dij Indigetes. Virg.1. Geor. Dij patrij indigetes, & Romule, Veſtaq; mater. Vbi Seruius: Patrij dij ſunt, qui præſunt ſingulis ciuitatibus, ut Minerua Athenis, Iuno Carthagini: Indigetes dij ex hominibus facti, quaſi in dijs agentes. Abuſiue tamen omnes dij generaliter poſſunt dici, Indigetes, tãquam nullius rei egentes. Vide Macrob. lib.1. de Som. Scip.

INDIGITAMENTA, libri pontificales, qui & nomina deorum, & rationes ipſorum nominum continent. Feſtus: Indigitamenta, incantamenta uel indicia interpretatus.

INDIGITO, tas, pen. cor. *Chiamare, nominare*, ὀνομάζω, antiquum uerbum eſt, idem quod uoco, nomino: ita dictum ab indicando, quaſi indicio: uel à digitis, quòd, quempiam nominantes, quaſi digito oſtendamus. Macrob. Veſtales ita Apollinem indigitant, Apollo medice. Idem: Ita ab incolis indigitantur.

INDIGNABVNDVS, indignans. Liui. 8. muliebriter indignabunda.

INDIGNATIO, onis, ita. Iuuen. Sat.1. Facit indignatio uerſus. Pli. lib. 9. ca.30. Conuertit in ſe cuſtodum indignationem.

INDIGNOR, ris, *Sdegnarſi*, ἀγανακτέω, δεινοπαθῶ, grauiter fero, ſtomachor, mihi indignum uidetur. Cice.1. de Inuent. Duodecimus locus eſt, per quem indignamur. Ouid.9. Metam. Quoque Indignere magis, nymphis latura coronas. Ser. Sulpicius Ci. lib.4. Hẽ nos homunculi indignamur, ſi quis noſtrum interijt. Indignans, particip. Freta indignantia, Oui.11. Metam. Corda indignantia longam pacem. Stat.3. Theb. Indignans, nomen, qui facile indignatur. Col. lib.8. cap.17. Genus ſeruitutis indignantiſſimum. Indignatus, a, um, partic. Virg.2. Geor. Atque indignatum magnis ſtridoribus æquor Procellæ indignatæ, Stat.3. Syl.

INDIGNITAS, atis, uide Dignitas.

INDIGNVS, a, um, *Indegno*, ἀνάξιος, non dignus. Terent. in Eun. Si ego digna contumelia hac Sum maxime: at tu indignus, qui faceres, tamen. Liu.4. Per indigniſſimos e a plebe candidatos, omnium etiam dignorum tædium fecerant. Interdum pro miſerabili, fœdo, crudeli, δεινός. Idem: Indignus cum ſim acceptus modis. Virg.6. Aen. Atque illi Miſenum in littore ſicco, Vt uenere, uident, indigna morte peremptum. Interdum pro magnos unde Ennius Indignas turres dicit.

INDIGNE, *Indegnamente*, ἀναξίως, inhoneſte, præter dignitatem. Terent. in Adel. Cui miſeræ indigne per uim uitium obtulerat. Idem: Clamant omnes indigniſſime Factum eſſe.

INDIGNVM, aliquando interiectionis uim habet, & per parentheſim interponitur. Oui.5. Metam. Niſi poſt altaria Phineus Iſſet, & (indignum) ſcelerato profuit ara.

INDIGVS, a, um, pen. cor. *Biſognoſo*, ἐνδεής, ἄπορος. hoc eſt, egenus, uel qui indiget. Pli. lib.8. cap.40. Stipendiorum indiga. Virg. lib. 2. Geo. Haud opis indiga noſtræ. Cic. de Inuent.

INDILIGENS, tis, omn. gen. *Negligente*, ὀλίγωρος, ἀμελής, negligẽs. Terent. in Adel. Vereor, ne indiligens nimium ſies. Plin. lib.13. cap.12. Cum fuerit indiligentior.

INDILIGENTER, ὀλιγώρως, negligenter. Terent. in Phor. Mei patris bene parta indiligenter tuetur. Ci. ad Att. lib.16. Nihil ab eo, neque indiligenter, neque illiberaliter factum.

INDILIGENTIA, æ, ὀλιγωρία, negligentia. Cic. ad Q. Frat.

INDIPISCO, is, *Conſeguire*, περιποιοῦμαι, aſſequor, adipiſcor. Pla. in Aulul. Neque partem tibi ab eo, cui ſit, indipiſces. Pro eodem dicimus Indipiſcor, eris, in præterito Indeptus. Liu. lib. 26. Quam quis indeptus nauem erat. Gell. lib.12. pro incipere uidetur poſuiſſe. Achæos Homerus pugnam indipiſci ait non tibiarum concentu, uerum conſenſu tacito nitibundos.

INDIRECTVS, a, um, *Inornato*, ἄτακτοι, ἀδιάθετος, incompoſitus, & inornatus. Quinct. lib.5. cap.13. Indirecta actio.

INDISCRIMINATIM, *Indifferentemente*, ἀκρίτως, ἀδιακρίτως. indifferenter, & ſine diſcrimine. Varro 4. de lingua Latina.

INDISCRETVS, a, um, ex in, & diſcretus participio uerbi diſcerno, compoſitum, *Che non ſi può diſcernere*, ἄκριτος, quod diſcerni non poteſt. Plin. lib.35. cap.10. Similitudinis indiſcretæ.

INDISERTE, ſine aliqua eloquentia. Cic. ad Q. Frat. l.2. Orationem meam collaudauit non indiſerte Antiſtius.

INDISERTVS, a, um, *Senza eloquenza*, ἀφραδής, non diſertus. Cice.2. de Nat. Deo. Neque indiſertum Academicum pertimuiſſem. Idem 3. de Fin. Interpretes indiſerti.

INDISSOLVBILIS, bile, *Che non ſi può slegare*, ἄλυτος, quod diſſolui non poteſt. Cic. de Vniuer. Eſſe indiſſolubiles non poteſtis.

INDISSOLVTVS, ta, tum, colligatus, non ſolutus. Cic. de Vniu. Hac ſunt indiſſoluta me inuito.

INDISTINCTVS, a, um, *Confuſo, non diſtinto*, ἄτακτος, ἀδιάθετος, inordinatus, confuſus. Quinctil. libr. 8. cap. 2. Neque inordinata, neque indiſtincta. Indiſtincte, inordinate, confuſe. Gel. libr. 20. cap. ult.

INDISTRICTVS, a, um, *Non offeſo*, non diſtrictus. Ouid.2. Met. Indiſtrictus abibo. Id eſt, illæſus.

INDIVIDVVS, dua, um, *Indiuiduo, Che non ſi può ſeparare*, ἄτομος. qđ non poteſt diuidi, uel quod non ſeparatur. Cice.1. de Fin. Atomos, id eſt, corpora indiuidua. Indiuiduum à dialecticis dicitur terminus ſingularis, qui de uno ſolo prædicatur, ut Socrates de ſeipſo.

INDIVISVS, a, um, *Indiuiſo*, ἀδιαίρετος, non diuiſum. Indiuiſæ ungulæ, quæ fiſſæ non ſunt. Varr.2. de Re ruſt. cap.7.

INDO, dis, didi, ditum, *Imporre*, ἐντίθημι, impono. Plau. in Capt. Pægnium uocitatus eſt: poſt uos nomen indidiſtis Tyndaro. Quandoque infero, immitto. Idem in Caſi. Si ego in os meum uini guttam indidi. Interdum imprimo, ἐντείνω. Plaut. in Aſin. In noſtras ſcapulas cicatrices indiderunt.

INDOCILIS, le, *Cui non ſi può inſegnare*, δυσμαθής, ἀδίδακτος. qui doceri non poteſt. Seruius: Indocile eſt, quod penitus non poteſt diſcere. Plin. lib.30. cap.45. Hirundines ſunt indociles. Cice.1. de Natu. Deo. Nimis indociles quidam tardiq; ſunt.

INDOCTE, ἀμαθῶς, imperite. Cic.2. de Natu. Deo. Non indocte ſolum, uerum etiam impie faciat, ſi Deos eſſe negat.

INDOCTVS, a, um, *Ignorante*, ἀμαθής, ἀπαίδευτος, rudis, qui doctus non eſt. Cice.1. de Finib. Non admodum indoctus. Plaut. in Trin. Indoctus quàm docte facis. Cice. in Brut. Indocti, inurbani, ruſtici.

INDOLENTIA, tiæ, cum nihil dolet. ἀναλγησία. Cic.2. Offic. Rem expetendam, uel uoluptate, uel indolentia metiuntur.

INDOLEO, les, & Indoleſco, cis, *Dolerſi grandemente*, ἀλγέω, ualde doleo. Pli. li.31. cap.5. Tanta intentione oculorum opus eſt, ut indoleſcant. Cic.2. Philip. Quis, qui non indoluerit? Ouid.2. Triſt. Multos indoluiſſe malis. Indoleo genitiuo iunctum. Oui.11. Meta. Succeſſorumq; Mineruæ Indoluit.

INDOLES, lis, *Natura, ingegno*, ab Inoleſco, fit per interpoſitionem d. & in pueris quidẽ, atque adoleſcentibus eſt ſignificatio quædam futuræ probitatis. Cic. de Sene. Adoleſcentibus bona indole præditis ſapientes ſenes delectantur. In uiris uero ſignum eſt præſentis uirtutis. Idem 3. Offic. Homines, in quibus eſt uirtutis indoles, commouentur. Vnde & pro præſtantia quadam uirtutis, atque animi ponitur. Liui. lib.1. Tanta, inquit, in ea uirtutis indoles fuit. Lucan. lib.5. Indole ſi dignum Latia, ſi ſanguine priſco Robur ineſt animis. Aliquando etiam in malum dicitur: ut apud Liuium li.21. Cum hac indole uirtutum ac uitiorum ſub Aſdrubale meruit. Transfertur quoque ad muta, atque inanimata. Idem: In frugibus, pecudibusq; ſemina ad ſeruandam indolem ualent.

INDOMABILIS, *Che non ſi può domare*, ἀδάμαστος, qui domari non poteſt. Plaut. in Caſina. Si eſſes equus, eſſes indomabilis.

INDOMITVS, a, um, *Indomito*, ἀνάγωγος, ἀδάμαστος, ἄδμητος, qui domari non poteſt, & mireſcere. Plaut. in Trin. Vt adoleſcenti theſaurum iudicem indomito, pleno amoris ac laſciuiæ. Indomiti boues, apud Varr.2. de Re ruſt. cap.5. Indomitus iuuencus, Colum. lib.6 cap.2. Indomitæ animi cupiditates, Cic.3. Ver. Indomita ingenia, Liu. lib.21. Aliquando pro magno. Virg.3. Aen. Nate quis indomitas tantus dolor excitat iras? Seruius.

INDORMIO, is, ire, *Dormire ſopra qualche coſa, ſopraſedere, ſopraſtare*, ἐπικοιμῶμαι, eſt, in re aliqua dormire. Horat.5. Serm. Saty.1. Congeſtis undique ſaccis indormis. Per metaphoram accipitur pro ceſſare. Cic. ad Q. Frat. lib.2. In iſto homine colendo indormiui diu. Indormire cauſſæ, eſt ſegnius tractare negocium. Cice. 2. Phil. An faces admouendæ ſunt, quæ te excitent tantæ cauſſæ indormientem?

INDOTATVS, ta, tum, *Indotato, ſenza dote*, ἄπροικος, non dotatus, uel dote carens. Terent. in Adel. Indotata eſt. Indotata ars, Cice.1. de Orat.

INDVBITO, as, *Dubitare, diffidarſi*, ἀπιστῶ, diffido. Stat.3. Syl.

INDVBITATVS, a, um, de quo dubitari non poteſt. Quinct. lib.9. c.4. Quæ indubitata ſunt. Indubitata ſpes, idem lib.31. cap.3.

INDVBITABILIS, le, idem. Quinct. lib. 4. c. 5.

INDVBITANTER, ἀναμφιβόλως, certo. Pli. li. 18. c. 11.

INDVCIAE, arum, *Tregua*, ἀνακωχή, dicuntur quædam quaſi pax, uel potius ceſſatio à bello in certum tempus inter hoſtes pacta: ita dictæ, quòd in certum diem à pugnando otium præbeant. Cic. li. 1. Offic. Cum triginta dierum eſſent cum hoſte pactæ induciæ, noctu populabantur agros, quòd dierum eſſent pactæ, non noctium induciæ. Gellius putat inducias dictas ex tribus dictionibus, Inde uti iam, quòd elapſo tempore induciarum, deinceps omnia belli iure agantur. Has Lycaon primus inuenit, fœdera Theſeus.

INDVCO, cis, pen. pro. *Introdurre, perſuadere, indurre*, εἰσάγω, εἰσάγω. proprie introduco. Plaut. Induc eam in domum. Quandoque eſt perſuadere, allicere, inclinare, ἐπάγειν. Luci. Huius ego animum ſi induco, ut ab amore meretricis deſiſtat. Terent. in Andr. Vide, quo me inducas. Quandoque abolere, uellere, περιγράφειν, ἐπαγράφειν, ἀκυροῦν. Sueto. in Cæſ. In integrum reſtituit, inducto priori decreto. Et alibi multa, inquit, & delata, & inducta, & ſuperſcripta inerant. Verbum id iuris eſt. Origo ea, quod quæ in pugillaribus ceratis ſcripta erant, ducto per ceram ſtylo, interlini ſolent, & obliterari. Accipitur & pro introducere. Cice. 3. Offic. Gyges inducitur à Platone. Tracta hæc ſignificatio à fabularum actionibus. ibi enim perſonæ induci proprie dicuntur, eum ad agendū proſcenium ingrediuntur. Inducere animum, eſt ſibi perſuadere. Teren. in Adel. Sic animum induxi meum.

INDVCTIO, onis, *Indutione*, idem quod ductus, ſiue ductio: ut, Inductio aquarum. Cic. 2. de Nat. Deo. Aquarum inductionibus terris fœcunditatem damus. Præterea genus argumenti, ἐπαγωγή, quo fit à particularibus ab uniuerſalia progreſſus. Inductio (inquit Budæus) argumentatio eſt, quæ ex conceſſis ſenſim laqueos texit ad irretiendum eum, qui ſemel ſe interrogandum præbuit.

INDVGREDI, *Intrare*, antiqui dicebant metri cauſſa, pro ingredi: ſicut Induperator, pro Imperator: Indupeditus, pro Impeditus. Lucret. lib. 1. Viamq; Indugredi ſceleris.

INDVLCO, cas, *Addolcire*, γλυκύνω, dulcem facio.

INDVLCORO, ras, pen. pro. indulco, ἡδύνω.

INDVLGENTER, *Piaceuolmente*, obſequenter, blande, ad nutum, & pro arbitrio alicuius. Cic. ad Atti. li. 9. Admonens, cum illum uiderò, ne minus indulgenter, & ut cum grauitate potius loquar.

INDVLGENTIA, æ, obſequium, patientia, quædam leuitas præſertim in filios. Cic. Atti. li. 10. Filium patris indulgentia deprauari. Aliquando pro molli permiſſione, φιλοστοργία, ἔνδωσις. Quinct. lib. 1. cap. 3. Mollis illa educatio, quam indulgentiam uocamus, neruos omnes & mentis, & corporis frangit. Aliquando pro pulchritudine. Stat. Egregiæ tanta indulgentia formæ.

INDVLGEO, ges, dulſi, tum, *Compiacere, far coſa grata*, καταχαρίζομαι, ἐπιτρέπω, εἴκω, συγχωρέω, χαρίζομαι, obſequor, interuio, facile concedo, & plus æquo permitto. Cice. in Læl. Peccatis indulgens, præcipitem amicum ferri ſinit. Idem Tironi: Indulge ualetudini tuæ. Teren. in Heaut. Nimium illi indulges. Item accipitur pro operam dare, & cupiditatibus obſequi. Virgil. 4. Georg. Quod nec concubitu indulgent. Idem: Indulge ordinibus. Aliquando cum accuſatiuo. Terent. in Eunu. Eiciunda eſt hæc animi mollities: nimis me indulgeo. Indulgeor, paſſiuum. Gell. libr. 10. cap. ult. Animus corū laxari, indulgeriq; potuiſſet. Ab Indulgeo fit Indulgens nomen ex participio: quod aliquando ſignificat eū, qui alteri indulget. Pli. lib. 17. cap. 10. Nutricem indulgentiorem eſſe, quàm matrem, ſæpe conuenit. Interdum accipitur pro pulchro, cui propter inſignem formam aliquid indulgetur. Quinct. Declam. 18. Si filio obtigerit indulgentior facies, uultus erectior, refugiat mater amplexus.

INDVLGITAS, tis, indulgentia, συγχώρησις. Siſenna hiſt. libro. 3. ut Nonius. Baſſus aſſidua indulgitate uictus.

INDVMENTVM, ti, ἔνδυμα, ueſtimentum: ab induo. Gell. libr. 16. cap. 19.

INDVCVLA, læ, ueſtis interioris genus eſt, ab induendo dictum. Pla. in Epid. Quid erat induta? an regillam induculam?

INDVTVS, huius indutus. Gerere ueſtem indutui, Tacit. li. 16.

INDVO, is, ui, tū, *Veſtire*, ἐνσκευάζω, ἐνδύω, ομαι, περιβάλλω, ομαι, ex in. & duo, duis, à Græco δύω, ingredior. Conſtruitur autem uariis modis. nam quandoque habet duos accuſatiuos in uoce actiua, in paſſiua autem unum: & hoc apud poetas, & hiſtoricos, non apud oratores, quos imitandos in primis cenſeo. Virg. lib. 1. Clypeiq; inſigne decorum Induitur. Curtius: Thoracem indutus procedit ad milites. Aliquando cum uno tantum accuſatiuo conſtruitur. Curtius Loricam, quam raro induebat, amicis orantibus ſumpſit. In hac conſtructione ſumitur pro aſſumo. Cice. 3. Offic. Deponit perſonam amici, qui induit iudicis. Interdum etiam habet accuſatiuum cum datiuo. Cice. lib. 2. de Finib. Ex eius ſpoliis ſibi & torquem & cognomen induit. Sueto. in Auguſt. Si mane ſibi calceos perperam, ac ſiniſter pro dextro induerettur. Aliquando ultra uerbis actiuis peculiarem, habet alium accuſatiuum cum præpoſitione in, & tunc pro conuerto, ſiue transformo ſumitur. Vir. lib. 1. Georg. Cum ſe nux plurima ſiluis Induet in florem. Cicer. de Diuin. Cum ſe in nubem induerint. Et pro iniicio, ſeu immitto. Cice. in Horten. In id ipſum ſe induit, quòd timebat. Gell. Aeſopus res ſalubriter animaduerſas, in animos hominum cum audiendi quadam illecebra induit. Denique cum pro ueſtio capitur, conſtruitur cum ablatiuo ſine præpoſitione. Curtius: Veſte Arabica induitur. Lib. 4. ad Heren. Palla inaurata indutus. Quandoque pro illino ſumitur. Plaut. Moſt. Satis boni ſunt, ſi ſunt induti pice. Colum. ad uites tranſtulit pro onero, cum dixit: Ita ſe induunt uuis, ut nequeant capere maturitatem. Sumitur & pro implico. Cic. 3. Verr. Sua confeſſione induatur, ac iuguletur. Cæſ. li. 7. Quo qui intrauerant, ſe ipſi acutiſſimis uallis induebant. Et iterum: Aut ſe ſtimulis inopinantes induebant.

INDVPEDIRE, apud antiquos, pro impedire. Lucr. lib. 4. Quanto minus indupediri Pauca queunt.

INDVPERATOR, is, *Imperatore*, pro imperatore poetæ uſurparunt. Cice. de Diuin. Vter eſſet Induperator ex Ennio. Iuuenal. Saty. 4. Quales tunc epulas ipſum glutiſſe putamus Induperatorem?

INDVRO, as, are, *Indurare, far duro*, σκληρύνω, durum facere. Oui. 6. Metam. Induroq; niues, & terras grandine pulſo.

INDVREO, es, ſiue Indureſco, is, *Diuenir duro*, σκληρύνομαι, durus fio. Col. li. 2. c. 21. Antequam grana indureſcant. Quinct. li. 1. c. 4. Frangas citius, quàm corrigas, quæ in prauum indurruerunt.

INDVS, ἰνδός, fluuius Orientis, ſecundum Gangem longe maximus, Indiam ab occaſu alluens: à quo tota regio nomen accepit. Hunc in ſe xix. amnes aiunt recipere: de quo Arrian. de geſtis Alexandri lib. 5.

INDVSIARII, qui conficiunt induſia. Plau. in Aulul.

INDVSIATVS, qui huiuſmodi ueſte eſt indutus. Plau. in Epid. Induſiatam, patagiatam, crocotulam. Varro Intuſium appellat per t, non per d, cum ait: Quod intus, à quo Intuſium.

INDVSIVM, ſij, *Camiſcia*, χιτωνίσκος, genus ueſtis, quaſi intuſium, quod intus, & mox ſupra ſubuculam ſumebatur.

INDVSTRIA, æ, *Arte, ingegno*, φιλοτεχνία, ſtudium. Auctor ad Heren. in Præfat. operis: Vt induſtria noſtra tuæ morem geramus uoluntati. Cic. 5. Verr. In quo meam induſtriam ac diligentiam ſpectari nolo. De induſtria aliquid facere, hoc eſt, dedita opera. Cic. 1. Offic. Iniuriæ, quæ nocendi cauſſa de induſtria inferuntur. Ex induſtria, idem Quinct. lib. 9. Maſtrugam, quod Sardum eſt, illudens Cicero ex induſtria dixit.

INDVSTRIE, ſtudioſe. Colum. lib. 9. cap. 2. Higinus ſecretis diſperſa monumentis, induſtrie collegit.

INDVSTRIOR, comparatiuus. Plau. Moſt. Quo neq; induſtrior de iuuentute erat. Induſtrium (ait Feſtus) antiqui dicebant Indoſtruū, quaſi, quicquid ageret, intro ſtrueret, & ſtuderet domi.

INDVSTRIVS, a, um, *Induſtrioſo*, φιλότεχνος, qui multæ induſtriæ eſt. Cic. 5. Verr. Homo nauus, & induſtrius.

INDVVIAE, arum, ab induendo, *Veſtimenti*, ἐνδύματα, dicuntur indumenta, quibus quis induitur: ut Exuuiæ ab exuendo, quibus uictores ſpoliant uictos. Pli. li. 23. ca. 4.

INEBRAE aues, quæ in auguriis aliquid fieri prohibent: & prorſus omnia inebria appellantur, quæ morantur agentem. Feſt.

INEBRIO, as, are, *Inebbriare*, μεθύσκω, ebrium reddo. Iuuen. Sat. 10. Miſeram uinoſus inebriat aurem.

INEDIA, æ, ἀσιτία, abſtinentia à cibo. Cic. 5. de Fin. Vigiliis & inedia necatus. Pli. li. 11. c. 54.

INEFFABILIS, le, *Ineffabile, Che non ſi puo eſprimere*, ἀνεκδιήγητος, quod effari non poſſis. Plin. lib. 28. cap. 2. Externa uerba, atque ineffabilia. Idem in Præfat. libr. 5. Populorum eius nomina ſunt ineffabilia.

INEFFICAX, cis, omn. gene. ἀνένεργητος, quod uim aliquid efficiendi non habet. Pli. li. 27. ca. 12. Inefficacius, quàm ſuperiora. Idem li. 34. c. 11. Cypria longe inefficacior.

INEFFIGIATVS, ta, tum, *Senza forma, che non ha alcuna effigie*, ἄμορφος, quod non eſt factum ad aliquam effigiem. Gell. li. 27. ca. 10. Vt illa beſtia fœtum ederet ineffigiatum.

INELABORATVS, a, um, *Senza politezza*, ἀνέργαστος, artificio non ſatis excultum. Quinctil. libro. 4. cap. 1. Simplici atque inelaboratæ ſimilis.

INELEGANS, tis, *Rozzo, ſenza eleganza*, ἄκομψος, ſine elegancia. Cic. de Clar. Orat. Orationis non inelegans copia.

INELEGANTER. Cic. 2. de Fin. Diuiſit ineleganter.

INELVCTABILIS, le, *Che non ſi puo domare*, ἀνεκπάλαιστος, quod uinci non poteſt, hoc eſt domari, & lucta euinci. Virg. 8. Aene. Fortuna omnipotens, & ineluctabile fatum.

INEMENDABILIS, le, ἀδιόρθωτος, quod emendari non poteſt: ut, Prauitas inemendabilis, Quinct. li. 1. c. 1.

INEMPTVS, a, um, *Non comperato*, ἀπρίατος, non emptum. Virg. 4. Georg. Dapibus menſas onerabat inemptis.

INENARRABILIS, le, *Che non ſi puo narrare, ne raccontare*, ἀνεκδιήγητος, quod enarrari non poteſt. Pli. li. 8. ca. 7. Miſericordiam uulgi inenarrabili habitu quærentes. Inenarrabilis ſubtilitas, Pli. li. 11. c. 1. & li. 10. cap. 2. Mart. li. 2. Inenarrabile munus.

INENARRATVS, ta, tum, Gell. lib. 12. cap. 6.

INENODABILIS, le, *Che non ſi puo ſnodare, ſciogliere.* ἀδιεξίτητος, ἄλυτος, inextricabilis, quod enodari & diſſolui non poteſt. Cice. de Fato: Nec eſt cauſſa, cur ſuſcipiat res duas inenodabiles.

INEO, is, ire, *Entrare, incominciare, acquiſtarſi, prendere,* εἰσέρχεσθαι, ingredi. Plaut. in Caſin. Si tu iubes, inibitur tecum, id eſt, ingrediar tecum. Cic. pro Balbo: Ne quis caſtra Imperatoris iniret. Plaut. Iniit te uſquam febris? id eſt, nunquam ne te corripuit febris? inire bellum, incipere, & aggredi, ἐνίστασθαι. Saluſt. in Catil. Vos moneo, ut, prælium cum inibitis, memineritis uos libertatem & patriam in dextris neſtris portare. Inire certamen, Cice. 4. de Finib. Inire beneficium, id eſt incipere. Terent. in Andr. Beneficiũ uerbis initum dudum, nunc re comprobes. Inire conſilium, pro capere. Cice. ad Brut. Conſilia inire cœpi Brutina plane. Inire cauſſam & ratiõe aliciuus rei, hoc eſt, rationem uel cauſſam cogitando inuenire. Liu. lib. 34. non nullarum cupiditatum ne cauſſam quidem, aut rationem inire poſſum. Inire conſulatum, eſt auſpicari. Cæſar: Qua ex die conſulatum iniit Lentulus. Inire cubile alicuius, pro, cum uxore eius concumbere. Cic. de Aruſp. reſp. Qđ ineas cubile, non ſentis. Inire gratiam ab aliquo, χάριν τάστιν χαρίζειν, eſt beneuolentiam alicuius demereri. Cic. ad Att. lib. 7. Dum bonis omibus ſummam ineat gratiam. Inire nexum, pro uinciri, & deuinciri, illigari, & detineri. Liu. 7. Inire rationem, pro uiam ac modum aliquid agendi quærere. Terent. in Heaut. Ratio de integro ineunda eſt mihi. Inire pro coire. Plin. libro. 7. cap. 40. Si ineantur opportuno tempore. Initus, us, nomen, coitum ſignificat. Plin. libr. 8. cap. 42. Nec tamen quindecim initus eiuſdem anni ualet tolerare. Sic libro. 10. cap. 63. Varr. 2. de Re ruſt. cap. 7.

INEPTE, ἀπειροκάλως, minus apte, & imprudenter. Plautus in Moſt. Inepte ſtultus es, Cice. 1. Tuſcu. Facit inepte, quiſquis Mineruam docet.

INEPTIA, ἀπειροκαλία. Terent. in Phor. Vt mittam illius ineptias. Cic. Tuſc. Ineptiæ pene aniles.

INEPTIO, is, iui, itum, *Far inettie, inettire,* ὑθλεῖν, ψυχρολογεῖν, facio, aut dico, quod neque loco, neque tempori, neque rebus, neq; perſonis conuenit. Ter. in Phor. Ineptis. Idem in Ad.

INEPTVS, a, um, ψυχρολόγος, ἀπειρόκαλος, φλύαρος, ex In, negatiua particula & aptus componitur. quid autem ſignificet, docet Ci. lib. 2. de Orat. Qui, tempus quid poſtulet, non uidet, aut plura loquitur, aut ſe oſtentat, aut eorum, quibuſcum eſt, uel dignitatis, uel commodi rationem non habet, aut denique in aliquo genere aut inconcinnus, aut multus eſt, is ineptus dicitur.

INERMIS, me, *Senza arme, diſarmato, inerme,* ἄοπλος, non armatus. Cice. pro Cecin. Arma qui non habuerint, eos inermes fuiſſe iudices. Et per tranſlationem Inermis dicitur, qui nihil habet, quo cauſſam ſuam defendat. Cic. 1. de Fin. In altera philoſophiæ parte, quæ λογικὴ dicitur, inermis ac nudus eſt.

INERMVS, ma, mum, idem Virg. 12. Aeneid. Et uulgus inermum. Saluſt. in Iug. Neque quenquam decere ab inermis pedibus auxilium petere.

INERMO, as, are, *Diſarmare,* armis ſpoliare. Feſt.

INERRANS, ἀπλανής, non errans. unde inerrantes ſtellæ, quæ & fixæ appellantur. Cic. 2. de Nat. Deo. Eæ ſtellæ, quæ inerrantes uocantur. Idem: Habent ſuam ſphæram ſtellæ inerrantes ab æthera coniunctione ſecretam.

INERRO, as, ἐμπλανῶμαι, in loco quopiam oberro. Pli. lib. 1. epiſt. Dianam montibus inerrare. Ignis inerrat ædibus, Stat. 1. Syl.

INERS, tis, *Senz'arte, ſtupido, diſutile, poltrone,* ab antiquis accipiebatur pro eo qui artem nullam noſſet, quem Græci ἄτεχνον appellant. Cice. lib. 3. de Finib. Luſtremus animo has artes, quibus qui carebant, inertes nominabantur. Poſtea tamen conſuetudo obtinuit, ut pro ignauo potius, & deſide accipiatur. Terent. in Andr. Tam iners, tam nulli conſilii ſum. Cice. 4. Verr. Inertior, ignauior, magis uir inter mulieres nequam, impura inter uiros muliercula. Vir. l. 4. Ge. Seu ſtabit iners, ſeu profluet humor. Donatus in Adel. Intelligamus aliter dici nõ inertem, Socratẽ aliter nõ inertẽ ſeruũ. Iners mẽbris, Pl. l. 8. c. 21. Iners in Venerem. i. ſegnis ad coitum, Col. li. 6. c. 27. Aetas iners, ſenectus, Tibul. l. 1. El. 1. Corda inertia, Vir. 9. Aen. Corpora inertia, Idem 2. Aene.

INERTIA, æ, *Pigritia, poltroneria,* ἀπραγμοσύνη, ῥαθυμία, proprie artis ignorationem ſignificat: accipitur tamen pro ignauia, deſidia. Cic. in Partit. Animi quemadmodum affecti ſint, uirtutibus, uitiis, artibus, inertiis. Idem lib. 1. ad Quinct. Frat. Duo illa relinquamus, id q; largiamur inertiæ noſtræ.

INERTICVLA, ἀμέθυστος, uitis genus eſt, uinum ferens neruis innoxium: unde & nomen habet, quòd ſcilicet iners habeatur in tentandis neruis. Col. lib. 3. cap. 2. Inerticula nigra poteſt in ſecunda quaſi tribu eſſe: quòd & boni uini eſt, & innoxia.

INERVDITVS, a, um, *Ignorante,* ἀμαθής, ἀπαίδευτος, non eruditus. Cic. 1. de Finib. Epicurus ineruditus. Suet. de Clar. gramm. Eruditiſſimum furem.

INESCO, cas, *Ingannare, adeſcare,* δελεάζω, quaſi eſca decipio. tranſlatio ſumpta à piſcibus & auibus, quæ proprie ineſcari dicuntur, cum eſcam capiantes capiuntur. Teren. Adelph. Neſcis ineſcare homines. Liu. 22. Annibal credere, uelut ineſcatam temeritatem conſulis.

INEVITABILIS, & hoc le, ἀναπόδραστος, quod uitari non poteſt. Ouid. ad Liuiam: Sed rigidum ius eſt, & ineuitabile mortis.

INEXATVRABILIS, le, ἀπλήρωτος, inſatiabilis. Virg. 5. Aene. Iunonis grauis ira & inexaturabile pectus.

INEXCOGITATVS, quod excogitatum non eſt. Pli. lib. 36. c. 15. Nouum & inexcogitatum remedium.

INEXCVLTVS, a, um, *Inornato, rozzo,* ἀκόσμητος, ἀνέργαστος, inornatus. Gell. libro. 13. cap. 22. M. Cato uillas ſuas inexcultas, & rudes præditas fuiſſe dicit.

INEXCVSABILIS, le, ἀπροφάσιστος, quod excuſari non poteſt. Oui. 7. Metam. Gratia diis, felix, & inexcuſabile pectus.

INEXERCITATVS, a, um, *Non eſſercitato,* ἀγύμναστος, exercitato contrarium. Cic. de Sen. Inexercitati hiſtriones.

INEXHAVSTVS, a, um, *Che non ſi puo uuotare,* ἀνεξάντλητος, quod exhauriri non poteſt. Cice. 3. de Leg. Erat in eo inexhauſta auiditas legendi. Inexhauſta metalla, quæ exhauriri non poſſunt, præ abũdantia. Virg. lib. 7. Aeneid. Inſula, inexhauſtis Chalybum generoſa metallis.

INEXORABILIS, le, *che non ſi puo placare,* δυσπαραίτητος, implacabilis, qui exorari non poteſt. Virg. 2. Aen. inexorabile fatum.

INEXPECTATVS, a, um, ἀπροσδόκητος, contrariũ expectato. Ouid. 12. Meta. Nec inexpectatus in armis Hoſtis adeſt.

INEXPERRECTVS, a, um, *Non ſuegliato,* non experrectus. Ouid. 12. Meta. Sopitus uenis, & Inexperrectus Apbydnas.

INEXPERTVS, a, um, *Non prouato,* ἀπείρατος, intentatus. Virgil. 4. Aen. Nequid inexpertum fruſtra moritura relinquat.

INEXPIABILIS, le, *Che non ſi puo purgare,* ἀκάθαρτος, quod expiari non poteſt. Cic. 1. Tuſc. Cæremoniis ſepulcrorum, quas maximis ingeniis præditi, nec tanta cura coluiſſent, nec inuiolatas tam inexpiabili religione ſanxiſſent. Inexpiabile odium Romanorum in Annibalem; Liu. lib. 39.

INEXPLANATVS, a, um, *Impedito,* ut aperte proferre non poſſit. Pli. li. 11. ca. 37. Metellum Pontificem linguæ adeo inexplanatæ fuiſſe accepimus, ut multis menſibus tortus credatur, cum meditatus in dedicanda æde Opiferæ dicere.

INEXPLEBILIS, le, *Che non ſi puo empire, inſatiabile,* ἀπλήρωτος, qđ expleri non poteſt. Cic. 5. Tuſc. Omnia rapide appetentem, cum inexplebili cupiditate. Pro eodem etiam legimus Inexpletus: ut, Cædes inexpletæ. apud Stat. 8. Theb. hoc eſt, nondum completæ. Lacrymans inexpletum, Virg. 8. Aene. id eſt, Inexplebiliter, nomen pro aduerbio, ut inquit Seruius.

INEXPLICABILIS, le, ἄλυτος, ἀδιεξίτητος, quod explicari non poteſt. Pli. li. 21. c. 2. De generibus ſingulis dicere, immenſum & inexplicabile eſt. Inexplicabiles fraudes, Cic. 1. Tuſc. Pli. li. 5. ca. 5. ad Garamantas iter inexplicabile. Inexplicabiles uiæ continuis imbribus. unde ſeſe quis facile extricare non queat, Liu. lib. 40. Laquei inexplicabiles, Quinct. lib. 5. ca. 10.

INEXPLICITVS, a, um, *Intricato, inuiluppato.* δυσλύτος, intricatũ, inuolutum, quod facile explicari non poteſt. Mart. li. 9.

INEXPLORATVS, a, um, *Oſcuro, non inueſtigato,* ἀκατασκόπητος, exploratio contrarium. Liu. lib. 26. Inexplorata ſtagni uada. Accipitur interdum pro incerto, & incomperto, ἄδηλος. Pli. li. 35. ca. 6. Inexploratæ adhuc inuentionis mihi.

INEXPLORATE, ſiue Inexplorato, ἀκατασκοπήτως, ſine exploratione & inquiſitione. Liu. lib. 6. Inexplorato pabulatum cohortes miſere. Gell. li. 5. cap. 19. non temere, nec inexplorate.

INEXPVGNABILIS, le, ἀνάλωτος, quod expugnari non poteſt. Liu. 2. Alto, & munito loco arcem inexpugnabilem fore. Cic. 5. Tuſc. Tutum, inexpugnabilem, ſeptum, atque munitum.

INEXPVTABILIS, quod numerari non poteſt. Col. li. 9. c. 4.

INEXTINCTVS, a, um, quod non extinguitur. unde Ouid. lib. 6. Faſt. ignem Veſtæ uocat inextinctum, quòd, ſemper ſuppeditatis fomentis a ſacris uirginibus, nunquam penitus extinguatur.

INEXTIRPABILIS, le, *Che non ſi puo ſtrepare*, quod extirpari non poteſt. Pli. li. 13. ca. 20. Radices inextirpabiles.

INEXTRICABILIS, *Che non ſi puo ſtricare,* ἄπορος, ἄλυτος, quod extricari non poteſt, ſeu unde quis extricare ſe non poteſt. Virg. 6. Aeneid. Inextricabilis error. Pli. li. 36. ca. 13. Labyrinthum inextricabilem. Inextricabilia uitia, Idem li. 30. c. 21. Cic. Acad. Hæc Inextricabilia eſſe dicitis.

INEXVPERABILIS, le, *Inſuperabile, che non ſi puo uincere,* ἀνυπέρβατος, quod ſuperari non poteſt: ut, Inexuperabilis uis fati, Liu. 8. Idem 5. Alpes inexuperabiles.

INFABRE, pen. cor. *Impolitamente, ſenza artificio,* ἀκόμψως, ἀτέχνως, inartificioſe, inornate, impolite: ſicut Affabre, pulchre, & ornate. Liu. li. 39. Hor. 2. Serm. Saty. 3. Quid ſcalptum infabre.

INFABRICATVS, a, um, ἀκατασκεύαστος, ἀνέργαστος, nõ fabricatus, impolitus. Virg. 4. Aen. & robora ſiluis Infabricata.

INFACETIAE, arum, *Ruſtichezza*, inurbanitates, & ruſticitates. unde Catullus annales Voluſii dicit eſſe plenos infacetiarum.

INFACETVS,

Infacetus, a, um, *Non faceto, non ciuile*, inurbanus, ruſticus, nihil ſalis habens, aut leporis. Plaut. in Truc. Infacetus Lemno aduenis? Non infacetus homo, Cic. 3. Offic. Non infaceto lepore, Pli. lib. 37. cap. 1. Infacetum mendacium, Cic. pro Cœlio.

Infacundia, æ, *Non facundo*, dicendi inſcitia. Gel. li. 11. c. 16.

Infacundus, nulla dicendi facultate præditus. Liu. 4.

Infamia, æ, *Infamia, dishonore*, ἀτιμία, δυσφημία, probrum, nota turpitudinis. Terent. in Andr. Ne unquam infamiæ ea res ſibi eſſet. Cic. 5. Verr. Nihil ad tuas aures de tua infamia peruenisse.

Infamis, me, pen. prod. *Infame, vituperato*, ἄτιμος, qui ob uitium aliquod, aut turpitudinem male audit, aut cui fama eſt parum ſecunda, aut integra. Cice. 6. Verr. Multas familias in perpetuum infames tuis ſtupris, flagitijsq; feciſti. Terent. in Heaut. Ea cauſſa magis Patiar flagitijs tuis me infamem fieri? Infamis dictus eſt ab antiquis, digitus medius propter ignauiam: quoniam indigere uideatur aliorum defenſione. Perſius Saty. 2. Infami digito luſtralibus ante ſaliuis Expiat. Iuuen. Mediumque oſtenderet unguem. Nam ueteres, cum aliquem medio digito indicabant, latéter eius ſignificabant infamiam: cuius rationem propter nimiam obſcœnitatem hic conſulto prætermiſimus. Si quis tamen noſſe cupiat, uideat prouerbium, Digitum medium oſtendere.

Infamo, as, are, pen. prod. *Suergognare, infamare*, ἀτιμάζω. infamia afficio, ignominiá uel notam inuro. Cic. Dolabellæ: Vt tua moderatio aliorum infamet iniuriam. Quinct. libro. 10. cap. 1. Senecam infamauit. Interdum pro diuulgare Liu. libro. 40. Infamandæ rei cauſſa ianuam obſeruari iubet. Infamare agrum, deuaſtare. Colu. lib. 1. cap. 7. Vt ager ſæpius infametur. Infamatus participium. Ouid. 14. Metam.

Infandus, a, um, *Coſa da non dire*, ἄῤῥητος, ingens, immenſus, inenarrabilis, nefarius: à fando, quod oratione exprimi non poſſit, aut debeat. Virg. 2. Aeneid. Infandum Regina iubes renouare dolorem. Martial. lib. 9. Infandas pœnas. Cice. de Orat. Si crudelis, ſi infanda. Virg. 4 Aeneid. Infandum ſi fallere poſſet amorem. Ponitur & pro interiectione. Idem lib. 1. Georg. Infandum, ſiſtunt amnes, terræque dehiſcunt. Idem libro. 1. Aeneid. Nauibus (infandum) amiſſis.

Infans, tis, *Fanciullo, bambino*, νήπιος, βρέφος, ſubſtantiuum, dicitur puer, qui nondum fari cœpit. Cice. 3. Verr. Infanti pupillæ fortunas patrias ademit. Ouid. 15. Metam. Sine uiribus infans. Accipitur aliquando pro brutorum animalium, atque ipſarum etiam auium fœtu. Plin. Quadrupedes infantes ſuos cognoſcunt. Idem lib. 10. cap. 61. Geminos uolitat amplexa infantes. Adiectiuum uero capitur pro paruo. Idem lib. 22. cap. 22. Infantis boleti. Interdum non facundus. Cice. in Bruto: Scipionem, accepimus, non infantem fuiſſe. Per tranſlationem pro ſtulto, & quaſi loqui neſciente. Cice. ad Q. Frat. Nihil accuſatore Lentulo infantius. Libro Rhet. 2. ad Heren. Dum expedite loqui uolunt, infantiſſimi reperiuntur.

Infantia, tiæ, *Età del fanciullo fino à ſette anni*, νηπιότης, ætas hominis uſque ad annum ſeptimum, quòd ad id fere tempus ſatis commode fari non poſſumus. Quinct. lib. 1. cap. 2. Quantum in infantia præſumptum eſt temporis, adoleſcentiæ acquiritur. Dicitur etiam infantia, cum quis rem aliquam nouit, quàm tamen explicare non poteſt Cice lib. 3. de Orato. Neque infantiam eius, qui rem norit, ſed eam explicare dicendo non queat: neque inſcitiam eius, cui res non ſuppetit, uerba non deſint, eſſe laudandam.

Infantaria, pro puerpera. Martia. lib. 4. infantaria non eſt.

Infarcio, cis, impleo, *Impire, infarcare*, ἐμπλάττω. Pli. li. 35. ca. 14 Fornacum modo circundati, utrinque duabus tabulis infarciuntur uerius, quàm inſtituuntur. Col. li. 12. c. 53. Largum ſalem infarcito. Infarcire uerba, inculcare, & ſine ordine inſerere. Cic. in Ora. infarciens uerba, quaſi rimas expleat.

Infatigabilis, *Che non ſi ſtracca*, ἀκάματος, qui non defatigatur: ut, Infatigabilis curſus, Pli. lib. 18. cap. 19.

Infatuo, as, are, *Far impazzire*, ἀμωραίνω, fatuum facio. fit enim à Fatuus, & præpoſitione In, quæ eius ſignificationem auget. Cic. pro Flacc. Neminem adeo infatuare potuit, ut ei nummum ullũ crederet. Idem 3. Phil. Vt hominem ſtultum magis etiam infatuet mercede publica. Infatuatæ mulieres dictæ, quæ Faunorum ludibrijs attinguntur. Et ſimiliter Infatuati uiri, quos nunc uulgus ſpiritu correptos nominat.

Infauſtus, ſta, ſtum, *Sfortunato, infelice*, δυστυχής, infelix, infortunatus. Ouid. lib. 4. Metam. Bella infauſta gerunt.

Infectores, *Tintori*, βαφεῖς, δευσοποιοί, qui lanam colore aliquo inficiunt, id eſt, tingunt. Cice. Cœlio: Curtius dibaphum cogitat: ſed eum infector moratur. Pli. li. 20. ca. 7. Quo infectores lanarum utuntur. Infector ſuccus, quo lanæ, uel quidpiam aliud tingitur, & inficitur. Pli. li. 11. c. 23.

Infectus, a, um, *Tinto, macchiato*, ab Inficio, idem eſt, quod tinctus, maculatus, uenenatus, βεβαμμένος, δευσοβαμμένος. Plin. libro. 11. ca. 37. Mulieribus etiam palpebræ infectæ quodam modo, tanta eſt decoris affectatio, ut tinguntur oculi quoque. Suet. in Caligula: Inuenta & arca ingens uariorum uenenorũ plena: quibus mox à Claudio demerſis, infecta maria traduntur, non ſine piſcium exitio. Seneca: Diu in iſtis uitijs iacuimus: elui difficile eſt: non inquinati ſumus, ſed infecti. Eſt præterea Infectus nomen adiectiuum, compoſitum ex In, negatiua particula, & participio Factus, idem ſignificans quod nõ factus: ut, Infectum argentum, ἄργυρος ἀργὸς, ἀσήμαντος. Infecta pace, Infecto negocio, ἄπρακτος. Plau. in Capt. Quòd male feci, crucior modo, ſi infectum fieri poſſet. Idem in Amph. Facta, infecta eſſe acclamitat. Ter. in Eunuc. Infecta pace, ultro ad eum ueniet. Liu. libr. 34. Argenti infecti &c. id eſt, non ſignati, nec cælati.

Infectus, tus, *Tintura*, βαφή, accipitur pro tinctura. Plin. libro 8. cap. 48.

Infelicitas, atis, δυστυχία, aduerſa fortuna. Terent. Adel. Quid hoc infelicitatis? Cice. libro. 2. de Finib. Infelicitatem in dolore ponitis.

Infelix, cis, *Infelice, miſero, sfortunato*, δυστυχής, infortunatus, miſer. Terent. in Eunuc. At ego infelix, neque ridiculus eſſe, neque plagas pati Poſſum. Infelix, & ærumnoſus, Cice. 7. Verr. Infelix, non fœcundus, inquit Seruius in illud Virg. 5. Eclog. Infelix lolium, & ſteriles dominantur auenæ. Cic. pro Rab. Caput obnubito, arbori infelici ſuſpendito. Virg. 2. Geor. Frugibus infelix.

Infeliciter, *Infelicemente, diſgratiatamente*, δυστυχῶς, miſere, calamitoſe. Teren. in Eun. Liu. lib. 1.

Infelicito, as, are, *Fare infelice*, δυστυχῆ ποιῶ, infelicem & miſerum facere. Plaut. in Caſ. Dij me infelicitent.

Infenſo, as, are, *Eſſere piu che nimico*, pro infenſum eſſe. Tac. lib. 13. Vt, quaſi infenſantibus Dijs, exitio tradi crederetur. Idem lib. 5. Infenſare pabula. Idem lib. 13. Infenſare Armeniam.

Infenſus, a, um, *Piu che nimico*, ἐχθρὸς, iratus, male alicui cupiens. Terent. in And. Me infenſus ſeruat, ne quam faciam in nuptijs fallaciam. Suet. in Vitel. Nullis infenſior, quam uernaculis. Cice. 5. Verr. Qui illi inimici, infenſiq; ſunt.

Infer, *Di ſotto*, apud antiquos legitur pro infra, ſicut Super. Cato de Re ruſt. ca. 149. Vbi ſuper, inferq; uicinus permittet. Sunt tamen qui hoc in loco Super & Infer malint eſſe antiqua adiectiua: ut, Super uicinus dicatur, qui à ſuperiori parte fundum contingit: Infer, qui ab Inferiore.

Infarcio, cis, Cic. Orat. Ne inſerciens uerba quaſi rima expleat.

Inferi, rum. Cic. de Nat. Hercules apud inferos.

Inferiae, arum, χοαὶ, ἐναγίσματα, ſacrificia, quæ inferis ſoluuntur. unde Inferias facere, eſt manes ſacrificijs placare. Virg. 10. Aen. Viuentes rapit inferias. Cic. de Nat. Deo. li. 3. Tertius eſt ex Idæis dactylis, cui inferias afferunt. Virg. 9. Aene. Abſenti ferat inferias. Ouid. 5. Faſt. Inferias tacitis manibus illa dabunt.

Inferior, & hoc inferius, comparatiua ab Inferus. Cice. 1. Verr. Tu cum omnibus rebus inferior ſis. Tacit. lib. 3. Inferius maieſtate ſua rati, ſi palam lamentarentur.

Inferius, comparatiuum aduerbiale. Oui. 2. Meta. Inferiusq; ſuis fraternos currere Luna admiratur equos.

Infernalis, & le, *Infernale, dell'inferno*, καταχθόνιος, ab Infernus fit, cum eſt ſubſtantiuum: unde, Infernales Furiæ.

Infernas, atis, ſicut ſupernas, omnis gener. Pli. li. 16. c. 39.

Infernus, *Inferno*, ᾅδης, pro inferorum loco, in ſingulari gene. maſc. in plurali neutri generis eſſe, auctores ſunt grammatici: cuius tamen rei nullum ex claſſicis teſtimonium proferunt: niſi fortaſſis ex ſacræ ſcripturæ interpretibus, quos ea in re non imitabimur. Eſt enim re uera infernus, a, um, nomen adiect. ſignificans id quod eſt infra nos, ſicut ſupernus, quod ſupra nos eſt. Pli. li. 2. ca. 47. Infernus fluctus ex imo maris ſpirat. Infernæ umbræ, Marti. lib. 1. Inferna ſtagna, Liu. 8. Inferni dij, Idem lib. 31. Ab infernus fit, Inferne, aduerbium κάτωθεν.

Infero, pen. cor. infers, intuli, illatum, *Portar dentro*, εἰσφέρω, intro porto. Lact. libr. 2. Aurea uaſa templis inferantur. Interdum pro inijcere, ἐπιβάλλειν: ut, Inferre manus. Cice. in Parad. Et æque peccare ſe, ſi priuatis, ac ſi magiſtratibus manus inferant. Inferre ſe, pro, cum impetu irruere. Liu. lib. 2. Adeo concitato impetu ſe intulerant Hetruſci, ut funderent ipſo incurſu Aricinos. Inferre damnum, cladem, detrimentum. Cæſ. 3. Bel. Ciuil. Magnisq; ultro illatis detrimentis, eos qui irruptionem fecerant, in oppidum reijciebant. Interdum ſubijcere, ſeu apponere, ἐπιφέρειν. Lactan. lib. 5. Quod clarum fiet exemplo, quod inferemus. Interdum introducere, Liu. libro. 1. Lacus erat, quem medium ex opaco ſpecu fons perenni rigabat aqua, quo quia ſe perſæpe Numa ſine arbitris, uelut ad congreſſum Deæ, inferebat, Camœnis eum locum ſacrauit. Interdum pro ingerere, Cic li. 3. Offi. Turpe eſt, & ualde uitioſum in re ſeuera, conuiuio dignum, aut delicatum aliquem inferre ſermonem. Interdum pro concludere. Seneca: Cum his argumentis quod propoſuerat, intuliſſet. Interdum pro contra ferre. Cæſ. lib. 1. Romani conuerſa ſigna bipertito intulerunt. Inferre arma, eſt bellum gerere, ἐγχειρεῖν πόλεμον. Epiſt. ad Octa. Quibus cogitas arma inferre? Inferre crimen, eſt obijcere. Idem in Læli. Ne in criminibus aut inferendis delectetur amicus, aut credat oblatis. Sumptum inferre. Cice. in Parad. Quamcunque in

domum

domum ſtuprum intulerint, eandem eſſe labem libidinis.

INFERVS, a, um. Inferior, Infimus, *Ciò che è di ſotto, infero, è baſſo*, κατωτέρος, κατώτατος, quod eſt infra, quemadmodum Superus, a, um, quod eſt ſupra. Cice. 1. Tuſc. Tanquam ab oculis caliginem diſpulit, ut omnia ſupera, infera, prima, media, ultima uideremus. Ab Inferus dicti ſunt Inferi, quòd infra nos circa terræ centrum credantur habitare. Cice. pro Cluent. Niſi forte ineptiis, ac fabulis ducimur, ut exiſtimemus illum apud inferos impiorum ſupplicia perferre. Inferum mare Tyrrhenum, ſicut Superum, Adriaticum: quòd ex urbe Roma uerſus Adriaticum euntes, fere ſemper aſcendunt. contra ad mare Tuſcum uenientes deſcendunt. Aut certe, quòd Adriaticum mare Italiam ab Oriente alluit, Tyrrhenum ab Occidente, & Meridie.

INFERVEO, es, ſiue Inferueſco, is, *Bollire*, idem quod ferueo. Hora. 2. Ser. Sat. 4. Hoc ubi confuſum ſectis inferbuit herbis.

INFERVEFACIO, cis, Col. li. 9. ca. 12.

INFESTA ſigna, *Inſegne, bandiere contro al nimico*, πολεμικὰ σημεῖα, dicuntur, quæ aduerſum tendunt. Cæſ. 6. Bel. Gal.

INFESTE, noxie. Liu. lib. 26.

INFESTIVVS, *Non piaceuole, non faceto*, ἀτερπὴς, ἄχαρις, inſacetus, iniucundus. Gel. Homo ſubagreſti ingenio, & inſeſtiuo.

INFESTO, ſtas, *Moleſtare*, ἐνοχλέω, diuexo, moleſtiam infero. Plin. libr. 7. cap. 2. Quos a gruibus infeſtari Homerus prodidit. Infeſtare, pro uitiare. Plin. lib. 15. Arborem muſco rubro infeſtari. Infeſtantur uineta Auſtris, & Euris. Colum. lib. 3. cap. 12. Infeſtat infantes editos plenilunium, Plin. lib. 7. cap. 6. Vnde Infeſtatio, ἐνόχλησις.

INFESTVS, a, um, *Inimico, più che inimico*, ἐχθρὸς, χαλεπὸς, qui alicui bellum infert: & eſt plus quàm inimicus. Cice. 5. Verr. Quis hunc audet dicere aratoribus infeſtum, & inimicum fuiſſe? Accipitur etiam paſſiue pro eo, qui infeſtatur. Cice. pro Roſcio Amer. Filij uita infeſta ſæpe ferro, & inſidijs appetita. Nigidius Infeſtum à feſtinando dici putat. qui enim inſtat alicui, eumq; properans urget, & opprimere eum ſtudet, atque feſtinat: & contra de cuius periculo, & exitio feſtinatur: horum uterque Infeſtus dicitur, ab inſtantia fraudis, quam uel facturus alicui, uel paſſurus eſt. Infeſtum mare habere, ut annotauit Nonius, ſignificat latrocinando mare infeſtare. Cic. lib. 3. de Rep. Cum quæreretur ex eo, quo ſcelere impulſus, mare haberet infeſtum uno myoparone: eodem, inquit, quo tu orbem terræ. Senectus infeſta, hoc eſt, moleſta, & grauis. Liu. 1. Indies infeſtior Tullij ſenectus, infeſtius cœpit regnum eſſe. Signa infeſta, quæ aduerſum tendunt. Cæſ. 6. Bel. Gall. Vbi, quos fugere credebant, infeſtis ſignis ad ſe ire uiderunt. Liu. 2. Infeſtis haſtis prouolant duo Fabij.

INFICIAS, tantum accuſatiui caſus eſt, & pluralis num. & ſolum, cum Eo, is, iungitur, & ſine præpoſitione: ut, Hic inficias itnrus eſt, hoc eſt, negabit. Ter. in Adel. Si inficias ibit.

INFICIALIS, le, ut Inficialis ſtatus, quo imus inficias, & negantur obiecta. Cic. in Top. Inficialis, aut coniecturalis, appellatur.

INFICIATIO, onis, ἐξάρνησις, negatio. Cic. 2. de Orat. Noſtræ cauſæ plerunque inficiatione defenduntur. Vide Inficior.

INFICIATOR, toris, *Negatore*, ἐξαρνητικὸς ὤν qui negat ſe uel debere, quod actor petit, uel commiſiſſe, quod accuſator obijcit. Cice. libro. 1. de Orat. Si ille inficiator probaſſet iudici. Vnde ſtatus coniecturalis dicitur Inficialis, quo negamus, quod uel petitur, uel obijcitur. Cice. in Catil. Hoc non tam milites acres, quàm inficiatores lentos eſſe arbitror. Martial. lib. 1. In ius, ò fallax, atque inficiator, eamus.

INFICIO, is, ere, pen. corr. ex In, & Facio, *Tingere, macchiare*, βάπτω, tingo, imbuo. Plaut. in Truc. Infeciſti pallulam. Cæſ. Bell. Gall. Omnes ſe Britanni glaſto inficiunt. Per translationem ſumitur pro uitio, ſeu maculo, διαφθείρω. Cice. lib. 5. Tuſc. Ocio, languore, deſidia animum infecimus. Liu. Hoc luxu, & peregrinis infecti moribus. Item uenenare, φαρμακεύειν. Virg. lib. 2. Georg. Pocula ſi quando ſæuæ infecere nouercæ. Pli. lib. 11. Nimio fumo inficiuntur apes. Hoc uerbum Diomedes à Fuco componi exiſtimat: dicit enim: Facio, Conficio: Fuco, Inficio, ſed aſpera animis uidetur compoſitio, licet à ſignificatione non abhorreat.

INFICIOR, aris, deponens, *Negare*, ἀρνοῦμαι, ἐξαρνοῦμαι, nego dicto, non facto. Vnde Inficiationes, ἐξαρνήσεις, debitæ rei negationes. Plau. in Ciſt. Omnia inficiatur, quæ dudum confeſſa eſt. Cic. in Catil. Cum id poſſet inficiari, repente confeſſus eſt.

INFIDELIS, le, *Infedele, ſenza fede*, ἄπιστος, qui promiſſis nõ ſtat, nec fidem promiſſam exoluit, quin potius uiolat. Cæſ. 7. Bel. Gal. Qui erant per ſe infideles, aperte bellum parare cœperunt. Cic. ad Catonem lib. 15. Vt ex alieniſſimis ſocijs amiciſſimos, ex infideliſſimis firmiſſimos redderem.

INFIDELITAS, atis. fides uiolata, perfidia. Cæſ. 8. Bel Gal. Infidelitatem eius ſine ulla perfidia iudicauit comprimi poſſe. Cic. pro Mil. Quantæ infidelitates in amicis. Idem 5. Tuſc. Amicitiarum infidelitatem extimeſcebat.

INFIDELITER, ἀπίστως. Cic. ad Brut. Infideliter ſuadere.

INFIDVS, a, um, pen. prod. *Infido, di cui non ſi dee fidare*, ἄπιστος, non fidus, cui non eſt fidendum. Cice. de Amic. Cum exul eſſet, ſe intellexiſſe, quos fidos amicos haberet, quos infidos. Liu. 7. Latinorum infidum iandiu fœdus. Virg. 2. Georg. Infidos agitans diſcordia fratres. Hora. 1. Carm. Ode 35. Vulgus infidum.

INFIGO, gis, pen. pro. *Ficcare dentro*, ἐμπήγνυμι, ἐμπήγνυμαι, intus figo. Cice. 4. Tuſc. Gladium hoſti in pectus infixit. Infixa in tergis hoſtium pila, Liu. lib. 27. Infixa animis religio, Idem 29. Telum infixum educere, Ouid. 13. Metam. Herent infixi pectore uultus, Virg 4. Aene.

INFIMATES. *Huomini di baſſa conditione*, οἱ ὕστατοι, qui ex infima plebe ſunt, ut Summates, qui maximæ & ſummæ nobilitatis. Plau. in Stich. Summates, atque Infimates.

INFIMO, as, pen. cor. *Abbaſſare*, deprimo, infimum facio. eſt enim cõtrarium uerbo Sublimo. Apul. de Dæmonio Socratis: Ingenia illa ad beatitudinem ſublimata ſunt, hæc ad miſerias infimata.

INFIMVS, a, um, ſuperlatiuum. Plaut. Curcul. In loco infimo boni homines atque dites ambulant. Infimi homines, id eſt, contempti, nullo in honore habiti, uel abiectæ conditionis. Teren. in Eunuc. Quem ego eſſe puto infra omnes infimos homines. Cic. pro Flacc. Si quem infimo loco natum, nullo ſplendore uitæ, nulla commendatione famæ, defenderem. Idem 1. de Finib. In quo nihil æque nec ſummum, nec infimum, nec medium, nec ultimum, nec extremum ſit.

INFINDO, is, ere, *Fendere*, ἐγχαράττω, findendo incido. Virg. Eclog. 4. Telluri infindere ſulcos.

INFINITAS, tis, ἀπειρία, perpetuitas. Cic. 1. Offic. Vt ab illa diſcedatur infinitate.

INFINITE, perpetuo, indeſinenter. Cice. in Parad. Supellectilem & ueſtem infinite concupiſcenti.

INFINITIO, onis. Cic. 1. de Fin. Infinitio, quam ἀπειρίαν uocant.

INFINITO, ablatiuus loco aduerbij. Plin. lib. 15. cap. 8. Quicquid in Creta naſcitur, infinito præſtare ceteris eiuſdem generis alibi genitis.

INFINITVS, a, um, *Infinito, ſenza fine*, ἄπειρος, finito contrarium. Cice. pro Roſc. Com. Qui tantas, & tam infinitas pecunias repudiarit. Infinitæ altitudinis ſpelunca. Cice. 6. Verr. Infinitum imperium, quod minime ferendum uideretur. Cic. 4. Verr. M. Antonij infinitum illud imperium ſenſerant.

INFINITIVVS modus, ἀπαρέμφατον, ſine alterius uerbi adminiculo poni ſolet: ut apud Virg. 1. Aeneid. Me ne incepto deſiſtere uictam? Quo in loco ſubintelligitur, Oportet uel Decet. Ponitur etiam frequẽtiſſime infinitiuus pro præterito imperfecto indicatiui. Terent. in Eunuc. Inuidere omnes mihi: pro inuidebant. Ideo autem dicitur Infinitiuus, quia alij modi definiunt perſonas & numeros: hic autem ſine numeris & perſonis eſt, & habet ſolũ præfinitum tempus, præſens, præteritum, & futurum: ut, Amare, præſens: Amaſſe, præteritum: Amatum ire, futurum.

INFIRME. Cic. Epi. Intelligebam, ſocios infirme animatos eſſe.

INFIRMATIO, confutatio. Cic. lib. 1. de Inuent. Iudicatio eſt, quæ ex infirmatione & confirmatione rationis naſcitur controuerſia. Infirmatio rerum iudicatarum, Cic. pro Lege Agr.

INFIRMISSIMVS homo, Cic. in Piſonem. Caput infirmum, Hor. 1. Epiſt. 17. Leuiſſimæ, ac infirmiſſimæ cauſſæ, Cic. pro Clu.

INFIRMITAS, ἀσθένεια, debilitas illa, quæ uel ex ætate, uel ex morbo contingit. Cic. de Sen. Vt infirmitas eſt puerorum, ſic ſenectutis maturitas naturale quiddam habet. Idem pro Syll. Infirmitatem corporis animi uirtute ſuperauit.

INFIRMO, as, are, *Indebolire*, καταλύω, ἀκυρόω, debilitare, infirmum reddere, & etiam refellere: ut, Infirmare argumenta. Cice. de Diuin. Nec ea dico, quæ ſi dicam, infirmare non poſſis. Infirmare fidem teſtis ad iudicem, Cic. pro Roſc. Com. eſt infirmum reddere teſtem, aut ſaltem fide indignum. Idem 7. de Nat. Deo. Quæ uos Academici infirmatis & tollitis?

INFIRMVS, *Infermo, debole*, ἀσθενὴς, ἄκυρος, non firmus, imbecillis, & debilis. Cic. 1. Acad: ſum admodum infirmus. Inops & infima claſſis. Cic. 7. Verr. Aetate affecta, & uiribus infirmis homo, Idem 6. Verr. Infirmi ſaporis uinum debile, & quod linguam non ferit, aut pungit. Col. lib. de Arb. cap. 3. Humidis & planis locis infirmi ſaporis uinum, ac perenne faciunt.

INFIRMIOR, comparatiuum. Hora. 1. Serm. Sat. 9.

INFIT, *Comincia, dice*, uerbum defectiuum, auctore Feſto, idem eſt quod Incipit. Plau. in Aulul. Infit poſtulare. Sæpius accipitur pro Inquit. Liu. 1. Infit annum ſe tertium & nonageſimum agere.

INFLAMMO, as, φλογόω, φλογίζω, incendo. Cicero. 6. Verr. Quam cum inueſtigare Ceres uellet, dicitur inflammaſſe tedas ijs ignibus, qui ex Aetnæ uertice erumpunt. Idem 7. Verr. Claſſem, in litus expulſam, & eiectam, inflammari, incendique iuſſit. Per translationem pro augere. Cice. 1. Verr. Cum ſint parati, qui concionibus & legibus hanc inuidiam Senatus inflammare conentur. Inflammare paſſiue, pro uehementer appetere, & deſiderare aliquid. Cice. de Amicitia: Honorum cupiditate quidam inflammantur.

INFLATIO, nis. Cic. de Diuin.

INFLATVS

INFLATVS animus, ſuperbus, elatus. Cic.3. Tuſc. Inflatus, & tumens animus in uitio eſt.

INFLATVS, us, ἐμφύσησις, ipſe inflandi actus. Cic.4. Acad. inflatu tibicinis. Inflatus diuinus, pro afflatu, & inſpiratione. Cic.1. de Diuinat. Inſtinctu, inflatuq; diuino futura renunciat.

INFLECTO, is, ere, Piegare, torcere, κάμπτω, idem quod flecto: Cæſ. 1. Bell. Gall. Cum ferrum ſe inflexiſſet. Cic.7. Verr. Vbi primum ex alto ſinus ad urbem ab littore inflectitur. Veſtigium curſus ſui inflectere, à curſu ſuo declinare, Cice.2. de Nat. Deo. Oculos aliquorſum inflectere, Cic. ad Quir. poſt Red. Voces inflectere cantu, Tib. lib.2. Eleg.7. Inflexus, participium: ut Aratrum inflexũ, Virg.1. Georg. Iucuruum, & leuiter à ſummo inflexum bacillũ, Cice.1. de Diuinat. Ceruix inflexa, Virg. lib.3. Aeneid. Genu inflexum, Propert. lib.3. Eleg.9. Inflexus, us, nomen: ipſe inflectendi actus. Pli. lib.11. c.25.

INFLEXIBILIS, le, ἀκαμπής, quod inflecti non poteſt. Pli. li.28. c.12. Pli. Epi.317. Inflexibilem obſtinationem debere puniri.

INFLEXIO, onis, κάμψις, inflectendi actus. Cic. de Vniue. Laterum inflexio, idem 3. de Orat.

INFLIGO, gis, pen. prod. Percuotere, dare colpi, ἐντείνω, προσρίβομαι, ictum infero, incutio, ex In, & Fligo, uerbo antiquo, quod erat ſternere. Pli. lib. 8. cap.36. colaphis inflictis exanimantur. Cice. in Piſo. Quæ diſceſſus meus reipublicæ uulnera inflixit. Idem in Vatin. Si hanc reip. mortiferam plagam inflixiſſes.

INFLO, flas, are, Inflare, gonfiare, ἐμφυσάω, turgefacio, à folle, qui flatu turgeſcit, tractum. unde tibicen buccinam uel calamos inflare dicitur, pro tibia canere, uel calamis. Varro 3. de Re ruſt. cap.13. Cum cantare eſſet iuſſus, buccinam inflauit. Inflare ambas buccas, iratorum proprium. Horat.1. Serm. Sat.1. Quin Iuppiter ambas Iratus buccas inflet. Inflare, turgeſcere, tumere, & efferri, uel ſuperbire. Cice.1. de Leg. Antipater paulo inflatus uehementius.

INFLVO, is, xi, xum, Scorrere, mondare dentro, εἰσρέω, illabor, introfluo. Colum. lib.1. Ne quis humor influere poſſit. Cice.4. Tuſcul. Hypanis fluuius ab Europæ parte in Pontum influit. Influere in aures hominum, id eſt, ſeoſim irrepere. Cic. in Læl. Quibus blanditijs Papirius influebat in aures.

INFODIO, di, ſum, Cauare, incauare, ἐνορύττω, humi defodio, terra obruo, Virg.2. Georg. Quàm lætum infodias uitis genus. Nonnunquam fodio. Colum. lib.4. Campeſtris locus alte duos pedes infodiendus eſt.

INFORMATIO, nis, Il primo ſchizzo, ὑποτύπωσις, περιγραφὴ, proprie dicitur prima illa & rudis forma, quæ ab artifice operi alicui inducitur. per translationem accipitur pro rudi quadam & imperfecta notione à natura primum animo impreſſa. Cice.1. de Natu. Deo. Quod genus hominum, quod non habeat anticipationem quandam Deorum, quàm appellat πρόληψιν Epicurus, hoc eſt, anteceptam animo rei quandam informationem.

INFORMIS, me, Sformato ſenza forma, ἄμορφος, ſine forma. Plin. lib. 7. cap.15. Caro informis, inanima. Informe cadauer, ad Heren. Cum res muta, aut Informis fit eloquens, & formata: Vir.8. Aen. Hyemes informes, Hora.2. Car. Ode 10.

INFORMO, as, re, Fare la prima bozza, fare il primo ſchizzo, ὑποτυποῦν, χαρακτηρίζεσθαι, περιγράφειν, μορφοῦν, eſt primam illam & rudem operi alicui formam inducere. Virg. lib. 8. His informatum manibus, iam parte polita, Fulmen erat. Per translationem accipitur pro, in mores componere, ἠθοποιεῖν, ſeu certam formã morum imprimere animo. Cic. pro Archia: Quibus artibus ætas pueriliis ad humanitatem informari ſolet. Animus bene à natura informatus, Cic.1. Offic.

INFORO, as, pen. cor. à foro compoſitum, Far fauola del foro, forare, ἐν ἀγορᾷ διαθρυλλεῖσθαι, κακῶς ἀγορεύειν Herodiano, in foro traducere, fori fabulam facere: ut Incomitiare, per comitium diuulgare. Plaut. in Cur. Licet ne inforare, ſi incomitiare non licet? C. Non inforabis me quidem. Aliquando intus foro. Pli. li.17. ca. 14. Timebant priſci truncum findere: mox inforare auſi.

INFORTVNATVS, a, um, Infelice, miſero, ſfortunato, δυστυχὴς, infelix, miſer, calamitoſus, ærumnoſus. Terent. in Eunuc. O infortunatum ſenem. Cic. Atti. li.2. Nihil me infortunatius.

INFORTVNIVM, ij, Infelicità, diſgratia, miſeria, δυσπραγία, δυστύχημα, infelicitas, calamitas, ærumna. Teren. in Adel. Si attigiſſes, feres infortunium. Infortunium habere, calamitoſum eſſe. Liu. 1. Ni pareat patri, habiturum infortunium eſſe.

INFORTVNITAS, atis, idem Gell. lib.6. ca.1.

INFRA, Di ſotto, ὑπὸ, ὑποκάτω, ab In, naſci uidetur, cuius ſignificatio nota eſt. Et ſine caſu quidem aduerbium eſt, adiuncto uero caſu, præpoſitio: ut apud Terent. in Eunuc. Ego te eſſe infra omnes infimos puto homines. Hinc Inferus, Inferior, Infimus, Infernus. Docet Valla, Infra, ad dignitatem, & locum referri: ut infra dignitatem meam eſt, & Infra tectum: Intra ad numerum, & ſpatium, ut, Intra uiginti dies, & Intra muros: non autem, Infra. Sunt autem Infra, & Supra, inter ſe relatiua, ſicut Intra, & Extra, Super, & Subter.

INFRACTIO, onis, Rottura, κλάσις, θλάσις, ab Infringo, idem quod fractio: ut, Infractio oſſis: Infractio animi, id eſt, demiſſio, & torpor animi, rebus aduerſis fracti. Cic.3. Tuſcul. Veriſimile eſt, in quem cadit ægritudo, in eundem cadere timorem, & infractionem quandam animi.

INFRACTVS, a, um, Rotto, ſpezzato, κατεαγὼς, καταρραχθεὶς, idẽ quod fractus: niſi ſi qua maior uis ex natura præpoſitionis accedat. Cic.1. Aca. Tu autem te negas infracto remo commoueri. Idem pro domo ſua, Infractus furor tuus inanes faciebat impetus. Sic Infractus animus dicitur, qui demiſſus eſt, & deiectus, & rerum aduerſarum fluctibus peſſundatus. Cice.1. Academ. Non modo non infracto animo erat, uerum etiam confirmato & renouato. Res infracta, id eſt, perdita, afflicta, & deſperata. Cice. Atti. lib.9. Tum poterimus deliberare, non ſcilicet iam integra re, ſed minus infracta. Oratio infracta, id eſt, humilis & demiſſa, qualis ſolet eſſe, eorũ, quibus parum propitia eſt fortuna. Liu. lib.38. Oratio fuit ſummiſſa, & infracta, extenuantis opes ſuas. Legitur aliquando Infractus, in cõtraria ſignificatione, pro nõ fracto. ἀρραγὴς, ἄρρηκτος. Pli. li.8. c.50. Longis auriculis, infractiſq; armis. Ad eundem etiã modum interpretatur Seruius illud Vir.12. Aen. Turnus ut infractos aduerſo Marte Latinos Defeciſſe uidet.

INFRAENATVS, a, um, Sfrenato, ἀχάλινος, nomen adiectiuum eſt, idem ſignificans, quod non frænatus. Liu. lib.36.

INFRAENO, as, are, Frenare, mettere il freno, χαλινόω, proprie equis fræna imponere. Liu. lib.37. Non equos ſternere, non infrænare, aut aſcendere facile poterant. Per translationem detinere. Pli. li. 9. ca.31. Anchoras nauigia infrænant.

INFRAENVS, a, um, & Infrænis ne, Senza freno, sfrenato, ἀχάλινος. ſine fræno, non frænatus. Virg. lib.10. Illum infrænis equi lapſu tellure iacentem. Idem 4. Aen. Hinc Numidæ infræni cingunt. Vbi Numidas infrænos uocat, quòd equis uterentur infrænatis, quos ſola regebant uirga. Infrænus curſus, Colum. lib.10.

INFRAGILIS, le, Fermo, ſaldo, non fragile, ἄρρηκτος, firmus & ualidus. Ouid.1. Triſt. Si uox infragilis, pectus mihi firmius eſſet. Animũ infragilem tenere, Idem ad Liuiam.

INFREMO, is, re, Fremere, βρέμω, βρενθύομαι, φρυάττω, idem quod ſimplex fremo, hoc eſt, murmure indignationem oſtendo. Virg. 10. Aen. de apro: Infremuitq; ferox. Accipitur aliquando pro perſonare, & ſonitu horrorem incutere. Sil. lib.3. Nec bellum raptis tam dirum mille carinis Acrius infremuit.

INFRENDEO, es, ere, infrendui, ὑποπρίειν, τοὺς ὀδόντας, βρύχειν. proprie ſignificat dentes iraſcendo quatere, & inuicẽ collidere. Vir. 3. Aene. Dentibus infrendens gemitu.

INFRENDES, pueri ſine dentibus, qui frendere non poſſunt.

INFREQVENS, tis, omnis gene. Poco frequentato, μανὸς, parum frequentatus: ut, Infrequens forma, quò pauci conueniunt. Infrequens ſenatus, paucorum ſenatorum conuentus, Liu.3. Infrequẽs ſenatus indicio erat ſocius, afflictam ciuitatem peſtilentia eſſe. Infrequens in loco aliquo quis eſſe dicitur, qui raro eum frequentat. Cic. Q. Fr. Sum Romæ infrequens.

INFREQVENTIA, tiæ, μανότης, paucitas. Cice. Q. Fr. Summa infrequentia, à conſulibus retentus eſt. Liu.2. Nec agi quicquam per infrequentiam poterat ſenatus.

INFRICO, as, are, Fregare, ἐντρίβω, eſt fricare, & fricando contundere, Col. li.12. c.30.

INFRIGO, is, xi, ctum, Frigere inſieme, ſimul frigo, in patella, aut alio quouis inſtrumento. Pli. li.20. cap.13. Dederunt & cum bitumine infrictam potioni propter anhelitum.

INFRINGO, gis, Rompere grandemente, καταρρήγνυμι. ualde frango. Plin. lib.22. cap.6. Ne inſidens ales infringat. Cice. pro Mil. Infringere gloriam alicuius. Cæſ.3. Bel. Ciuil. Vt primus excurſus, uiſq; militum infringeretur. Interdum eſt illidere, & infligere, ἐντρίβεσθαι. Terent. in Adelph. Plus quingentos colaphos infregit mihi. Hinc fit Infractus, idem, quod fractus, uel ualde fractus. Vide ſupra.

INFRIO, as, ἐντρίβω, rem friatam & comminutam rei alicui intero. Cato de Re ruſt. cap.79. Papauer infriato. Colum. lib.8. cap.5. Paulum triti ſalis uulneribus infriatur.

INFRVCTVOSVS, a, um, Infruttuoſo, ἄκαρπος, quod non fert fructũ. Colum. lib.11. cap.2. Infructuoſa cultura. Infructuoſæ preces, uanæ, fruſtra factæ, & ex quibus nihil ei, qui rogat, fructus, aut utilitatis prouenit. Plin. Epiſt.176. Obuerſantur oculis claſſis labores, & infructuoſæ preces.

INFRVNITVS, apud Senecam lib.3. de Beneficiis, legitur pro ſtolido & inſipiente. Vide Fruniſcor.

INFVCO, as, are, pen. pro. Imbellettare, coprire, diſſimulare, φυκιόω, fuco tingo, & per translationem tego, diſſimulo. Cice.3. de Orato. Animi iudicio infucata uitia noſcuntur. Plaut. in Mil. Metuo, nequid infucaueris. Si hic non uidebit mulierem, aperitur dolus. Vbi Infucare aliquid, dixit pro, fallaciam aliquam tam latenter ſtruere, & quibuſdam quaſi coloribus ita diſſimulare, ut deprehendi uix poſſit.

INFVLA, pen. cor. ταινία, faſcia eſt in modum diadematis (ut inquit

Seruius

Seruius in 10. Aeneid.) a quo dependent uittæ ab utraque parte. Feſtus: Infulas, ſacerdotum filamentum uocabant. Alij ſcribunt infulas filamenta alba eſſe, quibus templa ornabantur: & moris fuiſſe, ut nubentes priuſquam mariti domum ingrederentur, infulis poſtes ornarent. Cic. 3. de Orat. Pamphilum, neſcio quem ſinamus in infulis tantam rem, depingere. Idem 6. Verr. Sacerdotes Cereris cum infulis, ac uerbenis. Virg. 3. Georg.

INFVMIBVLVM, καπνοδόχη, ſpiraculum, per quod fumus exit.

INFVMO, as, p.p. *Seccare al fumo*, καπνίζω, ad fumum ſicco. unde Carnes infumatæ, fumo ſiccatæ. Plau. Hillas infumatas. Pli. li. 27. c. 9. Infumata pilis oculorum medetur.

INFVNDO, is, ere, *Infondere, gettare dentro*, ἐνίημι, ἐγχέω, Intro fundere. Cic. 11. Phil. Sororis filio infudit uenenum. Infuſio, onis, infundendi actus. Pli. li. 30. c. 21.

INFVNDIBVLVM, li, *Imbottatoio, pirra*, χώνη, ἐπίχυσις, inſtrumentum quo in uaſa liquores infundimus. Cato: In cella olearia hæc opus ſunt, dolia olearia, & opercula, labellum unum, infundibula duo. Plin. libr. 24. cap. 15. Is nidor per infundibulum imbibitur in uetere tuſſi. Ruſtici noſtrates Luram uocitant. antiquiores autem os utris, Luram dicebant. unde Lurcones, capacis gulæ homines nomen acceperunt, qui à Græcis appellantur λαίμαργοι, & γαστρίμαργοι.

INFVSCO, as, are, *Offuſcare*, ὑπομελαίνω, fuſcum reddere. Pli. lib. 9. cap. 39. Infuſcata aqua abſconduntur. id eſt, obſcurata, & turbida facta, uel turbata. Infuſcare uellera. Col. lib. 7. cap. 3. Infuſcari barbarie, tranſlate pro inquinari. Cice. de Clar. Orat. Nec eos aliqua barbaries domeſtica infuſcauerat.

INFVSCVS, *Foſco*, φαιός, idem quod fuſcus. Col. li. 9. c. 10.

INFVSVS, us, Infuſio. Plin. libro. 24. cap. 6. Sonitus aurium emendat infuſu.

INGAVNI, Liguri populi fuerunt, qui Albingaunum oppidum in ora Liguſtica condiderunt.

INGEMINO, as, are, *Raddoppiare*, διπλασιάζω, διπλόω, idem quod geminare, aut frequenter gemino. Virg. 1. Geor. Ter gutture uoces, aut quater ingeminant. Ouid. 6 Faſto. Hoſtiles ingeminauit opes. Ingeminare, neutrum. Vir. 1. Geo. Ingeminant Auſtri. Vbi Seruius ingeminant, pro ingeminantur, poſitum eſſe ait.

INGEMISCO, cis, eiuſdem ſignificationis. Cic. in Epiſt. Pueri Spartiatæ non ingemiſcunt uerberum dolore laniati. Ingemiſcere malo alicui, eſt mali alicuius gratia ingemiſcere. Idem 2. Tuſ. Quem uidit nemo ulli ingemiſcentem malo.

INGEMO, mis, ui, itum, ſecũda ſyllaba cor. *Gemere*, στένω, στενάζω, δυνοπαθῶ, uehementer gemo, & grauiter fero. Cic. 5. Phil. Vna illa in re ciuitas ſeruitutis oblita ingemuit. Habet aliquando poſt ſe accuſatiuum. Virg. in Daphnide: Daphni tuum Pœnos etiam ingemuiſſe leones Interitum.

INGENERO, as, *Ingenerare*, ἐγγεννάω, ἐμποιῶ, ingigno, gignendo inſero. Cic. 1. Offic. Natura ingenerat præcipuum quendam amorem in eos, qui procreati ſunt.

INGENICVLARI, *Inginocchiarſi*, γονυπετεῖν, eſt, genu flectere.

INGENICVLVS, ſignum in cælo, quod Græco uocabulo ἐγγόνασιν nominant. Firmicus lib. 6. Ingeniculus, qui & Engonaſis, in extremis partibus oritur. Hoc ſidere nati, erunt mendaces, fugaces, callidi. Hic eſt Hercules (ut Higinus docet) qui dextro genu nixus, ſiniſtro pede capitis Draconis dexteram partem opprimere conatur.

INGENIOSE, aduerbium, εὐφυῶς, ſubtiliter, & cum ingenio. Cice. 1. de Inuent. Ingenioſe, & diligenter electas res.

INGENIOSVS, a, um, εὐφυής, δαίδαλος, qui naturalẽ uim ad aliquid agendum accommodatam habet. Cice. pro Cluent. Homo in primis ingenioſus, & in dicendo exercitatus. Idem pro Q. Rabir. Quo quiſque ingenioſior, & ſolertior, hoc docet iracundius, & laborioſius.

INGENIVM, nii, *Natura, ingegno*, φύσις, à gignendo, proprie natura dicitur cuique ingenita. Terent. in And. Qui cum ingeniis conflictatur eiuſmodi. id eſt, cum hominibus eius naturæ. Eſt etiam ingenium, uis quædam naturalis nobis inſita, ad inueniendum, quod ratione indicari poſſit. εὐφυΐα. Cic. lib. 5. de Fin. Ingenii eſt docilitas, memoria: quæ fere omnia appellantur uno ingenii nomine: eaſq; uirtutes qui habent Ingenioſi uocantur. unde præclara ingenia, & obtuſa ingenia dicimus, id eſt, acuta & rudia.

INGENS, tis, *Grande*, ὑπερφυής, ἀμέγεθης, magnus & immenſus. plus enim eſt ingens, quàm magnus. Terent. in Eunuch. Magnas agere gratias Thais mihi? C. Ingentes. Virg. 1. Georg. Populatq; ingentem farris aceruum Curculio. Ingens animus, μεγαλοψυχία. fortis, magnus, & conſtans. Pli. in Paneg. Ingentis animi ſpecimen haberetur. Horat. lib. 2. Serm. Ingens uirtus atque animus. Virg. 3. Geor. Ingentes tollent animos.

INGENVATVS, ἐλεύθερος, ingenuis moribus dotatus. Plaut. in Mil. Qui lepide ingenuatus eſſet, uitam longinquam darent.

INGENVE, aduerbium, ἐλευθέρως, ἁπλῶς, libere, & ſimpliciter. Ingenue loqui dicimus, cum quis ita loquitur, ut liberum hominem decet: hoc eſt, ut nihil timide dicat, aut ſeruiliter. Sic Ingenue fateri, eſt libere, & audacter, ſimpliciterque fateri. Cice. ad Metell. quòd me abs te cupiſſe laudari, aperte atque ingenue confitebar. Ingenue educari, hoc eſt, liberaliter, & quẽadmodum hominem liberum decet. Idem 3. de Finib. Honeſta in familia inſtitutus, & educatus ingenue.

INGENVITAS, ἐλευθερότης, liberalitas, nobilitas, honeſtas. Cice. 3. Verr. Veſtitus, quem illi mos, & uis ingenuitatis dabat. Præ ſe ferre probitatem quandam, & ingenuitatem, idem 1. Acad. Idem 3. Ver. Detrahes ornamenta non ſolum fortunæ, ſed etiam ingenuitatis.

INGENVVS, a, um, *Libero, gentile*, ἐλεύθερος, γνήσιος, qui in libertate natus eſt: cuius antitheton eſt Libertinus. Eſt enim Libertinus, ἀπελεύθερος, qui ex iuſta ſeruitute manumiſſus eſt: aut certe qui liber quidem natus eſt, ſed ex parentibus libertis. Vnde interrogare hoc modo ſolemus, Ingenuus ne, an libertinus eſt? id eſt, liber natus, an ſeruitute liberatus, ſiue ex libertinorum genere ortus? Terent. in Phorm. Ingenuam, liberalem nactus es. Cice. 3. Verr. Hominem ingenuum, domi nobilem. Ingenua facies, quæ & liberalis dicitur, hoc eſt, elegans. Plaut. in Pœn. Facies ingenua eſt. Artes, ſiue diſciplinæ ingenuæ, id eſt, liberales, & ingenuis, hoc eſt, liberis dignæ. Cic. 2. de Fin. à Græcis omnes ingenuas diſciplinas habemus.

INGERO, is, pen. cor. *Portar dentro, por dentro*, εἰσφέρω, infero, importo. Plaut. in Pſeud. Tu, qui urnam habes, aquam ingere. Ingerere cibum, uel potionem ægroto, pro porrigere. Celſus. Conuicia ingerere alicui. Hora. 1. Serm. Saty. 5. Ligna ingererem foco. Tibul. lib. 5. Eleg. 1. Mala multa in aliquem ingerere. Plaut. Bacchid. Oſculum ingerere, Sueto. de Clar. gram. Semen ſolo ingerere, pro ſeminare. Colum. li. 5. ca. 10. Ingerere dicta in aliquem, pro maledicere, & conuiciari. Plaut. in Aſin. Cum dicta in me ingerebas, odium, non uxor eram. Ingeſtum, pro eo quod uiolenter oblatum eſt. Tacitus li. 1. Nomen patris patriæ Tiberius à populo ſæpius ingeſtum repudiauit. Ci. Att. Sed ingero præterita.

INGESTABILIS, le, *Che non ſi puo portare*, ἀφόρητος, quod geſtari non poteſt. Pli. li. 7. c. 6. Ingeſtabile onus.

INGIGNO, is, ingenui, ingenitum, *Ingenerare*, ἐγγεννάω, inter gignẽdum inſero, ingenero. Cice. lib. 2. de Finib. Natura cupiditatem ingenuit homini ueri inueniendi. Natali & ingenita ſterilitate laborantibus, Colum. libro. 3. cap. 7. Ingenita nobilitas, Ouid. in Piſonem.

INGITAS, quaſi indigitas, paupertas. Plaut. in Pœn. Ad ingitatem lenonem rediget. Alii legunt, Incitas. Vide ſupra.

INGLOMERO, as, are, *Accumulare*, προσσυγκλώθω, accumulare, coaceruare, & ueluti in globi formam inuoluere. Stat. 1. Thebai. Sed plurimus Auſter Inglomerat noctem.

INGLORIVS, ria, rium, *Senza gloria, ignobile*, ἄδοξος, ἀκλεής, qui nullam gloriam ſua uirtute conſecutus eſt. Virg. 9. Aeneid. Enſe leuis nudo, parmaque inglorius alba. Cice. 1. de Leg. Miſeri, qui ſunt inglorii.

INGLVVIES, uiei, *Ingordigia*, λιχνεία, λαιμαργία, λαιμαργία, inſatiabilis uoracitas. Terent. in Eunuc. Harum uidere ingluuiem, ſordes, inopiam. Accipitur etiam pro ſinu gutturis, in quem aues cibos recenter deuoratos demittunt. Colum. lib. 8. ca. 13. de gallinis loquens: Niſi uacua eſt ingluuies, cruditatem ſignificat. Apuleius pro curculione poſuit, cum ait: Reſtis ad ingluuiem aſtricta.

INGRANDESCO, ſcis, dui, *Diuenir grande, aggrandirſi, farſi grande*, μεγαλύνομαι, augeor, grandior fio, Col. lib. 11. c. 3. Licet porrum, ſi iam ingraduit, transferre. Idem lib. 2. ca. 10. Vt celeriter prodeat, & ingrandeſcat.

INGRATE, aduerbium, ἀχαρίστως. Pli. lib. 37. cap. 2. Ingrate deorum munera intelligit. Idem lib. 18. cap. 3. Non ingrate nominando M. Varronem. Id eſt, libenter. Cic. Caſſio: Ingrate noſtra felicitate abutuntur.

INGRATES, ἀέκοντι, ἀκούσιος, præter gratiam, præter uoluntatem. Plau. in Amph. Ingratis excitauit. Cic. pro Quin. Extorquendum eſt inuito atque ingratis, quod non debet. Vide Gratis.

INGRATIIS, ablatiuus aduerbialiter poſitus, pro Ingratis: ut, Ingratijs tuis, id eſt, præter gratiam tuam uel meritum. Plaut. Merc. Tuis ingratijs. Idem in Caſin. Vobis inuitis, atque amborum ingratijs.

INGRATVS, a, um, *Ingrato, non grato, non ricordeuole de beneficii*, ἀηδής, iniucundus, non gratus, non acceptus. Plin. libro. 15. cap. 35. Non ingratæ amaritudinis. Ioci non ingrati, Ouid. 3. Faſto. Onus ingratum, Catullus. Ingrata oratio, cui opponitur iucunda. Quintil. lib 8. cap. 3. Ingrati ſaporis caſeus, Colum. lib. 7. cap. 8. Ingratus item dicitur, ἀχάριστος, ἀγνώμων, qui non meminit accepti beneficii, nec gratiam ullam reddit. Terent. in And. Adeone me ingratum, aut inhumanum, aut ferum? Cice. ad Attic. Nihil cognoui ingratius: in quo uitio nihil mali non ineſt. Ingratus animus, Sen. Epiſt. 1. Inter uitia nullum frequentius, quàm ingrati animi. Ingratus, inuitus, & coactus, inquit Donatus. Teren. in Eunuc. Ingratus ut dormiam.

INGRAVESCO, is, *Diuenir piu graue, piu moleſto*, ἐπιβαρύνομαι, gra-

uior

uior & moleſtior fio. Cic.de Sen. Corpora deſatigatione, & exercitatione ingraueſcunt. Idem ad Brutum: Ingraueſcit in dies malum. Ingraueſcentem morbum præuidere, Cic. 2. de Diuin. Ingraueſcens ætas, id eſt, ſenectus. Cice. de Amic. ep. lib. 2. fam. & Virg. lib. 10. Iphitus & Pelias, quorum Iphitus æuo iam grauior.

INGRAVO, uas, p.c. *Aggrauare*, δεινοποιεῖν. exaggero, & grauius facio. Virg. 11. Aen. Ingrauat hæc ſæuus Drances.

INGREDIOR, eris: *Entrare*, εἰσέρχομαι, εἰσβαίνω, introeo. Prope. lib. 2. Nouus ingreditur tua templa ſacerdos. Accipitur aliquando pro ſimplici gradior. Virg. 1. Georg. Pecoris generoſi pullus in aruis Altius ingreditur. Pro incipio. Cice. de Orat. D. Quod nunc facere Ingredimur.

INGRESSIO, onis, *L'entrata*, εἴσοδος, actus ipſe ingrediendi. Cice. 5. Phil. Ab ingreſſione fori populum propulſari uideres. Idem de Orat. 1. Video hanc primam ingreſſionem meam è media philoſophia repetitam.

INGRESSVS, us, *L'andare*, βάδισμα, inceſſus, ambulatio. Cice. 1. de Nat. Deo. Ingreſſus, curſus, accubatio, inclinatio, ſeſſio. Idem 1. de Orat. Orationis ueſtigia, ingreſſumq; non uidi. Ingreſſus, initium, ἀρχή. Quinct. l. 9. c. 4. Si pars poſterior in clauſula deprehendatur, rurſus prior in ingreſſu.

INGRVO, is, *Aſſalire*, ἐπιβάλλω, eſt confertim, & cum clamore impetum facio, more gruum, qui non niſi magno agmine & uehementi clangore uolitant. Plau. in Amph. Noſtri contra ingruunt. Col. lib. 2. Ingruente hyeme frumenta iacimus. Dicitur de bello, de pluuia, de tempeſtate, & huiuſmodi.

INGVINA, pen. cor. *Bubone*, a rei anatomicæ peritis proprie dicuntur partes illæ corporis concauæ, pubi utrinque uicinæ, tumoribus quibuſdam contra naturam obnoxiæ. Paſſim tamen à ſcriptoribus inguina, τὰ αἰδοῖα, accipiuntur pro ipſis pudendis, tam fœminarum quàm uirorum. Martial. Miſtiſq; mouemur Inguinibus. Obſcœnum inguen, Hora. 1. Serm. Sat. 2. Candida inguina, Virg. 6. Eclog.

INGVRGITO, as, pe. cor. *Tranguggiare*, γαστρίζω, λαιμάω, ἐγχέω, ἐμφορῶ, cum uehementia ingluuio, gulam impleo, cibo aut potu intemperanter me obruo. Plaut. in Curc. Vide, ut ingurgitat impura in ſe merum. Cic. in Anton. Cum ſe cibis ingurgitaſſet. Ingurgitare ingenium poculis. Gel. lib. 14. cap. 2. Ingurgitare ſe in flagitia, Cic. in Piſ. Ingurgitare ſe in philoſophiam, Gell. lib. 5. Lact. lib. 4. Sicut ſus, quæ ſe ingurgitat cœno.

INGVSTABILIS, le, *Inguſtabile, che non ſi puo guſtare*, ἄγευστος, quod guſtari non poteſt: ut, Inguſtabilis fons, Plin. lib. 2. c. 106. Idem lib. 10. c. 26. Baccas acerbas & inguſtabiles.

INGVSTATVS, a, um, *Non guſtato*, nomen adiectiuum, ab In, particula negatiua, & participio Guſtatus: idem ſignificans quod non guſtatus. Horat. 1. Serm. Saty. 8. Inguſtata mihi porrexerit ilia rhombi.

INHABILIS, le, *Inhabile, non atto*, ἀνεπιτήδειος, non aptus. Col. lib. 5. cap. 1. Progenerandis fœtibus inhabilem[.] Inhabilis magnitudo, Liu. lib. 33. Inhabile telum, Idem li. 24.

INHABITABILIS, le, ἀοίκητος, quod habitari non poteſt. Cice. de Natu. Deo. Terræ regiones inhabitabiles. Sic Pli. li. 6. c. 17.

INHABITO, as, are, *Habitare*, ἐνοικέω, in loco aliquo habito. Liu. 24. Procul aberant uici, qui inhabitantur. Plin. in epiſt. Inde inhabitantibus triſtes. Inhabitat animus in oculis, Pli. libr. 11. cap. 37.

INHÆREO, es, *Accoſtarſi, appoggiarſi*, προσκολλῶμαι, ad rem aliquã hæreo. Colum. lib. 3. Cacumina oliuæ, ſicut matri inhærent, utraque parte abradito. Inhærebat oculis memoria imaginis: hoc eſt ſemper præ oculis erat, apud Pli. in epiſt. Inhærere ueſtigijs, Col. lib. 9. cap. 8. Inhærere uoluptatibus, Cic. 1. de Fin.

INHÆRESCO, ſcis, *Attaccarſi*, προσκολλῶμαι, προσέχομαι, adhæro. Cic. lib. 3. de Natu. Deo. Prouiſum, ut ſi qua minima beſtia conaretur irrumpere, in ſordibus aurium: tanquam in uiſco, inhæreſceret. Inhæreſcunt penitus in mentibus, Ci. 3. Tuſc.

INHALO, as, p.p. *Fiatare*, ἐμπνέω, ἐμφύσω, halitum inſpiro. Cice. in Pi. Cum illo ore fœtido teterrimam nobis popinam inhalaſſes.

INHIBEO, es, ſecunda ſillaba cor. *Vietare*, ἀπείργω, ἀποσχέω, ex In, & Habeo, compoſitum: eſt rem cœptam, ne ulterius progrediatur, impedire, ut docet Valla lib. 5. Virg. 12. Aen. Parcite iam Rutuli, & uos tela inhibete Latini. Mentem inhibere à turpi probro, Catullus. Herus alicuius inhibere, Cic. in Ant. Inhibere ſupplicium alicui, adhibere: Ouid. 5. Triſt. Inhibere aluum, id eſt, ſiſtere: cui contrarium eſt ſoluere, Pli. lib. 29. ca. 18. Inhibere imperium, eſt, alicui, qui in magiſtratu eſt, interdicere, ne utatur poteſtate. Liu. li. 31. Imperia inhibita ultro citroq;. Inhibere remos, eſt, in re aliqua cœpta ſubſiſtere, & ulterius non progredi. Quinct. in Præfa. lib. 12. Tullius ipſe, quamuis tanta, tamq; inſtructa naui, hoc mare ingreſſus, contrahit uela, inhibetq; remos.

INHIBITIO, onis. Cic. lib. 13. At Inhibitio Remigum.

INHIO, as, are, *Star con la bocca aperta, deſiderare con la bocca aperta*, ἐγχαίνω, luporum proprium eſt, qui aperto ore, linguaq; exerta cibum appetere dicuntur. Frequenter tamen per tranſlationem accipitur pro rem aliquam uehementer appeto, Conſtruitur autẽ modo cum datiuo, modo cum accuſatiuo. Apul. lib. 11. His inhiãs propius acceſſi. Corn. Tacit. Pariter hortis inhians. Cic. in Catil. Romulus lactens uberibus lupinis inhians. Plaut. in Stic. Tuam hæreditatem inhiat, quaſi eſuriens lupus. Stat. in Theb. Fraternos inhiantem obitus.

INHONESTE, αἰσχρῶς, turpiter. Terent. in Andr. Inhoneſte optauit parare hic diuitias potius, quàm in patria honeſte pauper uiuere. Cic. ad Atti. lib. 2. Fauonius accuſauit Naſicam inhoneſte.

INHONESTISSIMA cupiditas. Idem pro domo ſua: Profecto illum hominem turpiſſimum atque inhoneſtiſſimum iudicates. Sal. in Cic. Quæ honeſte nominari non poſſunt, inhoneſtiſſima.

INHONESTO, as, are, ἀτιμάζω, dedecorare. Ouid. 4. Triſt. Eleg. 7. Ne cadat, & multas palmas inhoneſtet adeptas.

INHONESTVS, a, um, *Dishoneſto, brutto*, αἰσχρὸς, turpis, fœdus. Terẽ. in Eunu. Inhoneſtum hominem. Cic. ad Q. Fr. li. 1.

INHONORATVS, a, um, *Dishonorato*, ἀτίμητος, honorato contrariũ. Cic. 3. Tuſc. Multi inhonorati proferuntur. Suet. in Clau. Inhonoratior triumphus, lib. 33.

INHONORVS, *Senz'honore*, ἀκλεὴς, ἄδοξος, ἄτιμος, qui ignobilis eſt, & ſine honore. Pl. li. 5. c. 30. Inhonoræ ciuitates. Facies inhonora, Sil. lib. 10. Sacerdos inhonorus, Stat. 3. Theb.

INHORREO, es, *Eſſere aſpro, horrido*, φρίσσω, horridus ſum. Liuius. 8. Haud ſecus, quam uallo ſepta, inhorret acies.

INHORRESCO, horridus fio. Pli. li. 10. c. 41. Inhorreſcunt edito ouo. Virg. lib. 1. Geor. Spicea iam campis cum meſſis inhorruit.

INHOSPITVS, a, um, ἄξενος, quod hoſpitio aptum non eſt, aut commodum. Ouid. 1. Met. Inhoſpita tecta tyranni, id eſt, in quibus nõ ſit tutũ hoſpitari. Virg. 4. Aenei. Et inhoſpita Syrtis. Vbi Seruius: Inhoſpita, barba, aſpera. Horat. Inhoſpita teſqua, hoc eſt, aſperrima loca, acceſſu difficilia.

INHOSPITALIS, le, qui nullos recipit hoſpites. Plin. lib. 9. in Præfat. Pontus Euxinus ab inhoſpitali feritate ἄξενος, appellatus.

INHOSPITALITAS, atis, ἀξενία, Cic. 4. Tuſc.

INHVMANE, *Crudelmente, inhumanamente*, ἀπανθρώπως, duriter, & contra legem humanitatis. Terent. in Heaut. Nimis grauiter cruciat adoleſcentulum, nimiſq; inhumane. Cic. 3. Offic. Inhumane feceris, contraq; naturæ legem.

INHVMANITER, aliud aduerb. eiuſdem ſignificationis. Cice. ad Q. Frat. Illum tam inhumaniter feciſſe.

INHVMANITAS, tis, *Diſcorteſia, inhumanità*, ἀφιλανθρωπία, ἀπανθρωπία. Cic. 2. Phil. Sit hoc inhumanitatis tuæ. Idem 1. de Ora. Non ſuperbia, atque inhumanitate.

INHVMANVS, a, um, *Inhumano, crudele*, ἀπάνθρωπος, crudelis, humanitatis expers. Cic. 4. Verr. Inhumanus homo. Idem pro Quinctio: Inhumanus præco. Terent. in Phorm. Homo inhumaniſſimus. Inhumana uox, Cic. 3. de Finib. Inhumanus, non humanus, ſed diuinus. Apul. lib. 5. Inhumanæ menſæ lautitiis.

INHVMATVS, a, um, *Inſepulto, non ſepelito*, ἄταφος, ἄθαπτος, inſepultus. Cice. 4. Tuſc. Diogenes iuſſit ſe proijci inhumatum. Idem de Diuin. Is cum eſſet proiectus inhumatus.

INHVMO, as, pen. cor. *Sotterrare*, ἐνθάπτω, humo in tego, terra obruo. Pli. li. 17. Non inhumare taleas, utilius compertum.

INIBI, pen. cor. *In quello iſteſſo luogo*, αὐτόθι, ex In, & ibi, quaſi intus ibi, uel in eo ipſo loco. Apul. Multa inibi dicta ſunt, quæ commemorare non eſt opus. Plaut. Vos inibi adeſte. Aliquando ſignificat prope. Cæcil. Plotio: ut citat Noni. Liberne es? non ſum: uerum inibi eſt. Et Pacuuius apud eundem Nonium. Aliquando ſignificat inter iſtos. Plaut. in Capt. Inibi emit olim amiſſum filiũ. Alias ponitur pro Sic. Pacuuius Ilione, apud eundem, Profecto, aut inibi eſt, aut iam potiuntur frugum.

INIICIO, cis, pen. cor. *Gittare dentro*, ἐμβάλλω, ἐπιβάλλω, proprie intro iacio, immitto. Terent. in And. Quæ ſeſe in ignem inijcere uoluit, prohibui. Inijcere manus, ἐπιβάλλειν τὰς χεῖρας, eſt manibus apprehendere, & tanquam rem ſuam ſibi uendicare. unde manus iniectio, dicitur uendicatio rei nobis debitæ, nulla iudicũ auctoritate expectata. Cice. Epiſtol. Inijcere cupiditatem alicui. Quinct. Patri in filium, patrono in filium, patrono in libertũ manus iniectio ſit. Paul. l. pen. ff. de ſeruis exp. Si Titius ſeruum uendidit ea lege, ut ſi Romæ moratus eſſet, manus inijcere liceret &c. Virg. 10. Aeneid. Iniecere manum Parcæ. hoc eſt, tanquam rem ſuam ſibi uendicauerunt, & abſtulerunt. Aliquando eſt cum impetu iacere, ſeu impetum facere. Ouid. Inijcere anguipedum captiuo brachia collo. Aliquando ſimpliciter iacere. Plaut. in Epid. Tragulam inijcere adornat. Aliquando innectere uel ligare. Idẽ in Capt. Inijcite huic manicas maſtigiæ, id eſt, innectite. Liu. li. 1. Iniectæ Turno catenæ. Hinc Superinijcio, προσεπιβάλλω. Virg. 4. Georg. Et ratas ſuperinijce frondes.

INIMICE, ἐχθρωδῶς, hoſtiliter, auerſo animo. Cice. 2. Phil. Tecum agam non inimice.

INIMICITER, eiuſdem ſignificationis. Accius Didaſcalicorum li. 1. ut citat Nonius. Pacare hoſtem ferocem, inimiciter accenſum.

INIMICITIA, æ, ἔχθρα, ἀπέχθεια, ſingulari numero dixit Cic. li. 3. Tuſc. Inimicitia, ira ulciſcendi tempus obſeruans. Cæſ. libro de

Anal.

An ĩl. plurali ſemper numero dicendas putat Inimicitias. Terent. in P.ior. Nunquam tam graues inimicitias caperem in noſtram familiam.

Inimico, cas, cum accuſatiuo, ἐχθραίνω, inimicum ſacio. Horat. libro. 4. Carm. Ode ult. Ira procudit enſeta, & miſeras inimicat urbes.

Inimicor, aris, ἀντεχθραίνομαι, deponens, inimicitias exerceo. Q. Cic. de Petitione conſul. Alienant ſeſe, & inimicantur.

Inimicus, ci, *Inimico, nemico*, ἐχθρός, qui alium odio proſequitur, ulciſcendiq; tempus expectat: ab In, priuatiua particula, & Amicus. Eſt autem Inimicus proprie priuatus, Hoſtis publicus. Sueto. in Tib. Scribit hoc familiariter, necdum plane inimicus, aut hoſtis. Plaut. in Perſa: Inimici famam non ita, ut nata eſt, ferunt. Ci. 4. de Finib. Si quis ſibi ipſi inimicus eſt.

Inimicus, a, um. Cic. 4. Ver. Videte, quàm non inimico animo ſim acturus. Transfertur & ad res inanimatas, accipiturq; pro noxio. Pli. li. 11. c. 53. Inimicæ oculis uomitiones.

Inimitabilis, & hoc bile, ἀμίμητος, quod nemo facile queat imitari. Quinct. li. 1. c. 17. Opera nobis inimitabilia.

Iniqve, aduerb. *Iniquamente*, ἀγνωμόνως, ἀδίκως, iniuſte. Cice. ad Brut. Inique facis.

Iniqvitas, atis, *Iniquità, ingiuſtitia*, ἀγνωμοσύνη, ἀδικία, παρανομία, iniuſtitia, malignitas, iniuria. Pli. lib. 12. cap. 19. Id accideri ne ob iniquitatem præpotentium. Iniquitas loci, inæqualitas. Liu. 7. Si ab eo conſilio iniquitate loci deterrerentur. Iniquitas temporis, difficultas. Liu. lib. 35. Seruierunt, temporum iniquitate preſſi.

Iniqvvs, a, um, ab In, & æquus: æ, in i, productam conuerſa, *Iniquo*, ἀνώμαλος, idem eſt proprie, quod inæqualis, hoc eſt, non planus. Vnde iniquus locus, non æqualis. Liu. 2. Loco iniquo ſubeundum erat ad hoſtes. Per tranſlationem uero dicitur de hominibus improbis, qui ſunt æquitatis expertes ἀνεπιεικής, ἀγνώμων. Teren. in And. Ea nunc me exquirere iniqui patris eſt. Idem in Heaut. Quàm iniqui ſunt patres in omnes adoleſcentes iudices? Cice. 2. Tuſc. Ferunt iniquo animo. Aliquando capitur pro magno, ſeu immenſo, ἄνισος. Vir. 1. Ge. Iniquo pondere raſtri. Aliquando pro anguſto. Idem 4. Geor. Spatiis excluſus iniquis.

Initia, item dicebantur Cereris ſacra, quæ & μυστήρια, Græco nomine appellantur. Varro lib. 2. de Re ruſt. Initiis Cereris porci immolantur. Alio nomine Initiationes nuncupantur, quæ (ut ait Te tul.) ſemper arcent profanos, & arbitris carent. Cice. Ep. Initia ut appellantur.

Initio, as, *Ordinare nelle coſe ſacre*, μυῶ, ſacris imbuo. Cice. 1. de Nat. Deo. Vbi initiantur gentes orarum ultimæ. Pli. lib. 30. ca. 2. Magicis cœnis eum initiauerat. Vnde Initiatus, ſacris imbutus, μεμυημένος. Cic. 2. de Leg. ait myſteria appellari Initia, quibus ex agreſti uita exculti ad humanitatem ſumus, tanquam ea ſint uitæ principia. Propter tamen Initia dicebantur Cereris ſacra, quibus neminem intereſſe fas erat, niſi initiatum. Varro de Re ruſt. lib. 3. cap. 1. Initia uocantur, quæ Cereri fiunt ſacra. Liu. 31. Acarnanes duo per initiorum dies, non initiati, templum Cereris, imprudentea religionis cum cætera turba ingreſſi ſunt. Pueri quoq; Eduliæ, Potinæ, & Cubæ, edendi, potandi, & cubandi Deabus, initiabantur, teſte Varrone libr. 4. de Lingua Latina cum à lacte & cunis, ad ſolidiores cibos & lectulos tranſibant. Alias Initiari eſt inchoare & auſpicari κατάρχεσθαι. Firmicus: Ver initiatur, cum primam Arietis partem Sol fuerit ingreſſus.

Initivm, tij, *Principio*, ἀρχή, cœptum. Valla: Principium rei maioris, Initium uocatur: ut, Initium orationis. Quinct. Quod principium Latine, uel exordium dicitur, maiore quadam ratione Græci uidentur prooemium nominaſſe, quod à noſtris initium modo ſignificatur: illi ſatis clare partem hanc eſſe ante ingreſſum rei, de qua dicendum ſit, oſtendunt. Teren. in Hecy. Hic adeo his rebus annulus initium fuit inueniundis.

Inito, as, frequentatiuum ab Ineo, ἐμβατεύω, Diomed. Ab Ineo, is, Inito dicimus. Pacuuius: Loca arida initas.

Iniucunde, aduerb. Cic. ad Atti. lib. 1. Quæ res mihi aſperius à nobis atque noſtris, & iniucundius actæ uidebantur.

Iniucunditas, atis. Cic. 2. de Nat. Deo. Ne quid habeat iniucunditatis oratio.

Iniucundus, a, um, *Ingiocondo, triſto, moleſto*, ἀηδής, inſuauis, triſtis, moleſtus. Cic. 1. de Fin. Minime nobis iniucundus labor.

Iniudicatus, a, um, ἄκριτος, non iudicatus. Gell. li. 13. c. 23. Decem hominibus uitam eripis, indicta cauſſa, iniudicatis, indemnatis. Quinct. li. 10. ca. 1. Id iniudicatum relinquo.

Iniuges hoſtiæ, ἄζυγαι θυσίαι, uocabantur, quæ nunquam domitæ, aut iugo ſubditæ fuerant. Feſtus & Macrob.

Iniungo, is, *Imporre, commettere*, ἐπιτίθημι, προστάσσω, impono demando, præcipio: ut Iniungo tibi hoc onus, uel munus. Liu. 3. Comitiorum illi habendorum, munus conſenſu iniungunt. Idem lib. 26. Seu æquum, ſeu iniquum onus iniungendum eſſe. Sic Cæſ. 5. Bel. Gal. & 2. Bel. Ciu. Proprie tamen Iniungere, eſt intus, uel ſupra iungere. ἐπιζεύγνυμι, ἐπιζεῦξαι. Colum. libr. 1. Singulis brachiis licebit bina iniungere flagella. Iniungere detrimentum reip. eſt inferre. Brut. ad Cice. 11. Epiſt. Ne quid detrimenti reip. iniungant, ſumma à nobis dabitur opera. Iniungere iniuriam, Liu. 3. Iniungere ſeruitutem, in ſeruitutem redigere, Idem 5. Iniungere tormentum, Plin. in Paneg.

Iniuratus, a, um, *Che non ha giurato*, ἀνώμοτος, qui non iurauit. Plaut. in Amph. Nam iniurato ſcio plus crederet mihi. Cic. in Cecin. Cum id iurati dicunt, quod ego iniuratus inſimulo.

Iniuria, æ, *Ingiuria*, ἀδικία, ὕβρις, ex eo dicta eſt, quod non iure fiat: omne enim, quod non iure fit, (inquit Vlpian. l. 1. Digeſt. de iniuriis, & ſam. lt. bell.) Iniuria dicitur, ſiue uerbis, ſiue re. Re, cũ manus inferuntur: uerbis, cum fit conuicium. Specialiter uero, eodem Vlpiano teſte, Iniuria dicitur. Contumelia, à contemnendo. Interdum etiam, eodem teſte iniuriæ appellatione damnum, culpa datum ſignificatur: interdum etiam Iniquitas, cum quis inique uel iniuſte ſententiam dixerit. Teren. Heaut. Matres omnes filiis in peccato adiutrices, auxilio in paterna iniuria ſolent eſſe. Nonnunquam Iniuria, aduerbialiter ſumitur pro immerito, ἀλόγως, οὐδ᾽ εἰκότως. Plaut. in Mil. Amant te omnes mulieres, neque iniuria, Qui ſis tam pulcher. Cice. in Catil. Ego tibi iniuria ſuſpectus ſum.

Iniuriose, Cice. pro l. Man. Maiores ueſtri, mercatoribus iniurioſius tractatis bella geſſerunt. Colum. libro. 1. cap. 8. Iniurioſe tractentur.

Iniuriosus, *Ingiurioſo*, ὑβριστής, cum de perſona dicitur, eum ſignificat, qui iniuriam infert. Cice. 1. Offic. In eo peccant, quòd ſint iniurioſi in proximos. Quando uero de rebus dicitur, id ſignificat, quod iniuriæ plenum eſt ὑβριστικός, ut, Iniurioſus ictus. Plin. lib. 17. ca. 24. Aut cum circunfoſſor iniurioſo ictu uerberauit. Iniurioſa uita, quæ alteri damnum infert & iniuriam. Cic. 1. de Finib. Non ipſa turpitudo deterret, ab iniurioſa, facinoroſaq; uita.

Iniurius, a, um, *Iniquo*, ἄδικος, quod eſt iniquum. Terent. in Hecy. Iniurium autem, ulciſci aduerſarios? Vbi Donatus: Iniurium, iniquum: indignantis modo ſignificatio eſt, & uim aduerbij habet. Iniurius, qui audet aliquid contra ordinem iuris. Terent. in Heaut. Multis modis iniurius Clitipho eſt. Cice. Offic. Negat, quia ſit iniurium.

Iniussus, a, um, *Non commandato*, ἀπαράγγελτος, non iuſſus. Virg. 6. Eclog. Non iniuſſa cano. Idem 1. Georg. Iniuſſa uireſcunt Gramina.

Iniussus, ſus, ſubſtant. in ablatiuo uſurpatur: ut, iniuſſu meo, id eſt me non præcipiente. Ter. in Phor. uxorem duxit Antipho iniuſſu meo? Cic. ad Atti. li. 4. Ne iniuſſu populi iudicarent.

Iniuste, ἀδίκως, inique, iniurioſe. Plau. Pſeud. Non ſoles reſpicere te, cum dicas iniuſte alteri. Cic. pro Flacco: Facis iniuſte.

Iniustitia, æ, ἀδικία, iniquitas. Ter. Heaut. Eum eieci hinc miſerum iniuſtitia mea, Cic. Offic. Iniuſtitiæ gen era duo.

Iniustus, a, um, *Ingiuſto*, ἄδικος. non iuſtus. Cic. 2. de Ora. Iracundiam non iniuſtam, ſed meritam.

Innascor, eris, ἐμφύομαι, ἐγγεννῶμαι, naſcendo inſeror. Cice. li. 1. Offic. In hac elatione & magnitudine animi nimia cupiditas principatus innaſcitur. Teren. in And. Hoccine credibile eſt, Tanta uecordia innata cuiquam ut ſiet?

Innato, as, are, *Notare*, ἐννήχομαι, intus nato. Virg. 2. Ge. Torrentem undam leuis innatat alnus. Cic. de Nat. Innatarunt piſciculi in concham.

Innavigabilis, le, *Innauigabile*, ἄπλοος, ubi quis nauigare non poteſt. Liu. 5. Viæ clauſæ, Tiberis innauigabilis.

Innecto, is, ere, *Ligare, ingroppare*, ἐμπλέκειν, colligare, circumligare. Virg. 8. Aen. Tum lactea colla Auro innectuntur. Col. li. 11. ca. 1. Mancipia compedibus diligenter innexa.

Innitor, pen. pro. inniteris, inniſus uel innixus, *Appoggiarſi, attaccarſi*, ἐπιστηρίζομαι, ἐπερείδομαι, inhæreo, incumbo. Conſtruitur autem cum datiuo, uel ablatiuo. Datiuo. Cic. Acad. Intendit Apollo Arcum lunæ Innixus. Quinct. li. 6. cap. 2. Omnia curæ tutelæq; unius innixa. Liu. lib. 28. Steterunt ſcutis innixi. Vir. 4. Aene. Cubitoq; innixa. Ablatiuo: Liu. 4. Haſta innixus ſe in pedes excipit. Admittit & accuſatiuum, mediante præpoſitione In. Pli. li. 7. ca. 53. In Panſam fratrem innixus, obiit.

Inno, nas, *Notare*, ἐπινήχομαι, ἐπιπολάζω, ἐπικυματίζω, ἐννέω, per duplex nn, ex In, & No, quaſi intus no. Cice. 2. de Natu. Deo. Partim ſubmerſorum, partim fluitantium, & innantium beluarum. Liu. libro. 21. Dum innare aquæ, & capere onera poſſent. Virg. 3. Georg. Fluuios innare rapaces. Horat. 3. Carm. Ode 17. Et innatantem Maricæ Littoribus tenuiſſe Lyrim. Hinc Innato, frequentatiuum.

Innocens, is, *Giuſto*, ἄκακος, innoxius, crimine purus. Cic. 5. Tuſc. Innocens dicitur, non qui leuiter nocet, ſed qui nihil nocet. Cice. pro Roſc. Innocens ſi accuſatus ſit, abſolui poteſt.

Innocenter, *Innocentemente*, ἀκάκως, innoxie, ſine noxa. In Sal. Antequam eos uita innocentiſſime acta commendauit. Pli. li. 18. c. 31. Innocentius decreſcente luna, quàm creſcente, fiunt.

Innocentia, *Innocentia*, ἀκακία, integritas, ſeu, ut Cice. 3. Tuſc. ait,

ait, Affectio animi talis, quæ noceat nemini. Saluſt. De innocentia ſua certior factus.

INNOCVVS, a, um, *Che non nuoce ad alcuno*, ἄκακος, actiue accipitur pro eo qui non nocet. Pli. lib. 8. Eoſdem peſtiferos ferunt in Græcia, innocuos eſſe in Sicilia. paſſiue uero pro eo cui non nocetur ἀσινής. Vir. 10. Aen. Et ſedere carinæ Omnes innocuæ. id eſt, ſine detrimento. Vbi Seruius oſtendit, illud intereſſe inter Innocuum, & Innoxium, ut Innocuus dicatur, cui nocere nemo poſſit, Innoxius, qui non nouit nocere. Quam tamen differentiam irridet Valla li. 6. putatq́; in loco Virg. iam citato naues non idcirco dictas eſſe innocuas, quòd eis noceri non poſſet, ſed magis, quòd nemini nocuiſſent.

INNOTESCO, is, *Farſi noto*, γνωρίζομαι notus fio, Lactant. lib. 1. Quibus forte ſcripta eius innotuerunt. Plin. lib. 35. cap. 11. Cteſilochus Apellis diſcipulus petulanti pictura innotuit.

INNOVO, as, Cic in Piſ.

INNOXIVS, a, um, *Innocente*, ἄκακος, ἀβλαβής, innocens, culpa carens, qui nemini nocet. Saluſt. Innoxij, florentes, ſine metu ætatem agere. Serpens innoxius, Virg. 5. Aen. Verba non innoxia, Idem 1. Geor. Innoxius, paſſiue, cui noceri non poteſt. Col. l. 2. c. 10. Sic condita, erit à curculionibus innoxia. Idem lib. 5. ca. 9. Innoxius ab iniuria pecorum.

INNVBILVS, a, um, *Chiaro, ſereno, non nubiloſo*, ἀνέφελος, clarum, ſerenum, nubilo contrarium. Lucr. lib. 3. Semperq́; innubilus æther:

INNVBIS, & hoc Innube, pe. pe. *Senza nuuoli*. ἀνέφελος, ſine nubibus: ut, Dies innubis, quo nullæ apparent nubes. Seneca in Hercule: Et fulſit Iolæ qualis innubis dies.

INNVBO, is, ere, *Andar à marito*, ἐγγαμεῖν. proprie eſt tranſire ad domum mariti. accipitur tamen ſimpliciter pro tranſire. Lucil. lib. 6. Sat. Inuadere atque innubere cenſeor. Feſtus Vnde Innubere in illuſtrem familiam dicuntur mulieres, quæ nobili uiro nubunt. Huic opponitur Enubere, quod eam reſpicit familiam, è qua mulier nuptui traditur. unde Enubere è patribus, dicitur mulier patricij ordinis, quæ uiro plebeio nubit.

INNVBVS, pen. cor. *Che non ſia è maritato*, ἄγαμος, qui uxorem non duxit. Innuba, quæ nunquam nupſit. Sic laurus dicitur innuba apud Ouid. lib. 10. Meta. propter Daphnem uirginem, quam fabulantur in laurum fuiſſe conuerſam. Oui. 14. Met. Contempto munere Phœbi Innuba permaneo.

INNVMERABILIS, le, ἀναρίθμητος, quod numerari non poteſt. Cic. 5. Verr. Innumerabilem pecuniam. Lucr. lib. 2.

INNVMERABILITAS, atis, ἀπειρία, infinitas. Cic. 1. de Natu. Deo.

INNVMERABILITER, Lucr. lib. 5.

INNVMERVS, a, um, innumerabilis. Pli. li. 2. cap. 3. Innumeræ rerum effigies. Lucan. Innumeræ concurrunt undique gentes.

INNVMEROSVS, a, um, idem cum ſuperioribus. Plin. lib. 10. cap. 65.

INNVPTVS, a, um, ἄγαμος, non nuptus. Vir. 2. Aen. Innuptæq́; puellæ Sacra canunt. Cic. 3. de Orat. Qua tempeſtate Paris Helenam innuptis iunxit nuptijs: id eſt, præter ius faſq́; contractis

INNVTRIO, is, ire. *Nodrire*. ἐντρέφω, in loco aliquo nutrio. Plin. in Epiſt. Homines innutritos mari.

INNVO, is, *Accennare*. ἐπινεύω, ſigno aliquo capitis uoluntatem oſtẽdo ſiue affirmem, ſiue negem. Cic. pro Mur. Non ſe purgauit, ſed indicauit, atque innuit.

INO, ἰνώ. nomen Cadmi, & Hermiones filiæ, uxorisq́; Athamantis Thebarum regis, & Liberi patris nutricis. Eadem, Cic. teſte, eſt, quæ Leucothea, λευκοθέα, id eſt, alba dea, à nobis uero Matura, & Aurora dicitur. Vnde Ouid. in Faſt. Leucothee Graijs, Matuta uocabere noſtris. Fabulam Inus Oui. lib. 3. Meta. refert, quemadmodum Ino cum Melicerta filio propter timorem de ſcopulo ſe præcipitem miſit in mare, amboq́; facti ſunt dij marini. Illa Leucothea: Melicertes, Palæmon (qui & Portunus) uocati ſunt. De quibus Cypria. Melicertes & Leucothea præcipitantur in mare, & fiunt poſtea maris numina.

INOBLITVS, a, um, perpetuo memor. Oui. 4. de Pont. eleg. 15. Semper inoblita repetam tua munera mente.

INOBRVTVS, a, um, non obrutus. Ouid. 7. Meta. Deucalioneas effugit inobrutus undas.

INOBSCVRO, ras, are, *Oſcurare*, ἀμαυρόω, ἀποκρύπτω, obſcurum reddere. Cice. 6. Phil. Nulla eius legationis poſteritatem inobſcurabit obliuio.

INOBSEQVENS, tis, omn. gene. ἀπειθής, inobediens. Sene. in Hippol. Inobſequentes protinus frænis equi Rapuere currum.

INOBSERVABILIS, le, quod obſeruari non poteſt. Plin. lib. 2. cap. 17. Cuius eſt maxime inobſeruabilis curſus. Catul. Argon. Tecti fruſtraretur inobſeruabilis error.

INOBSERVATVS, a, um, *Non guardato, non cuſtodito*, ἀπαρατήρητος, non obſeruatus. Mart. lib. 8. Luſerat hoc caſus, niſi inobſeruata maneret Ouid. 4. Metam. Ve puer, & uacuus, & in obſeruatus in herbis. Inobſeruata uarietas, Pli. lib. 18. cap. 5.

INOCCIDVVS, a, um non occiduus: ut, Viſus inoccidui, id eſt, oculi ſemper uigilantes. Stat. 6. Theb. Spectat inoccidu is ſtellatum uiſibus Argum.

INOCCO, as. *Coprire*, βωλοκοπέω, cooperio, quod fit cum ſemen in agro ſeminatum eſt, & glebas ſarculis, aut crat bus diſſoluimus, ut ſemen humo contegatur. Col. li. 2. cap. 8. Semen, ſicco ſolo ingeſtum, & iam inoccatum. Componitur ex In, & Occo, as.

INOCVLATIO, nis, emplaſtratio, ἐνοφθαλμισμός, Pli. lib. 17. cap. 14.

INOCVLATOR, ris, Plin. lib. 18. cap. 33.

INOCVLO, as, pen. cor. ἐνοφθαλμίζω, oculum unius arboris alteri adhibeo, ſeu oculum in arbore aperio. Colum. lib. 11. cap. 3. Arbores ficorum inoculantur.

INODORO, as, are, odore inficere. Colum. 11. cap. 3. Mandendum habitus inodorare.

INODORVS, ra, rũ, *Senza odore*, ἄοδμος, ἄοσμος, quod eſt ſine odore, Perſius Sat. 6. Oſſa inodora dabit. Gell. lib. 7. cap. 6. animalia inodora, inauritane. Alij legunt Inora.

INOFFENSVS, a, um, *Non offeſo*. ἀβλαβής, ἀπρόσκοπος, quod non offenditur: ut, Inoffenſa tempora à ualetudine, hoc eſt, nullo morbo læſa, & offenſa. Gell. lib. 2. cap. 1. Valetudine inoffenſa uiuit.

INOFFICIOSVS, a, um, *Diſcorteſe*, ἀκαθήκων, qui facit contra officium, uel qui officium non præſtat. Cice. ad Att. lib. 13. fuiſſemus in hos inofficioſi. Inofficioſum teſtamentum dicitur (ut ait Pau. Iuriſcon.) quod non ex officio pietatis paternæ confectum eſt, filijs ſine legitima cauſſa exheredatis. Cice. 3. Ver. Teſtamentum non inofficioſum, non inhumanum.

INOLESCO, cis, leui, litu, etum, & itum. *Creſcere, aggrandirſi*. ἐμφύομαι, ſuper increſco. Vir. 2. Georg. Vdoq́; docent inoleſcere libro. Inoleuit, actiue. Gell. lib. 12. ca. 5. Natura, indidit nobis, inoleuitq́; id eſt, inſeruit.

INOMINATVS, a, um, *Infelice, sfortunato*, δυσοιώνιστος, male ominatus, infelix. Hora. Epod. 17. inominata cubilia.

INOPACO, as, are, *Oſcurare*, ἐπισκιάζω, opacum reddere. Colu. lib. 8. cap. 15. Inopacant auium receptacula.

INOPIA, æ, *Pouertà, biſogno*, ἀπορία, egeſtas, indigentia. Ci. de Ami. Amicitiam ex inopia, atque indigentia naſci uolunt.

INOPINANS, *Che non conſidera quello che puo accadere*, ἀπροσδόκητος, improuidus, cuiq́; aliquid accidit præter opinionem. Cæſ. 6. Bel. Gal. Multos in agris inopinantes deprehendit.

INOPINANTER, ἀπροσδοκήτως, ſubito, & præter expectationem. Suet. in Tib. cap. 60. Piſcatori, qui ſibi, ſecretum agenti, grandẽ mullũ inopinanter obtulerat, perfricari eodem piſce faciem iuſſit. Inopinatus, a, um, ἀπροσδόκητος, quod præter opinionem euenit. Ci. 3. Tuſc. Hæc habemus in promptu, nihil oportere inopinatum uideri. Repentina, & inopinata grauiora, Idem 3. Tuſc.

INOPINATE, & Inopinato, ἀπροσδοκήτως, præter ſpem. Liu. 4. Bel. Maced. Ne inopinate accideret. Idem lib. 26. Cum inopinato in caſtra Romana Numidæ irrupiſſent.

INOPINVS, a, um, p. p. Inopinatus: ut, Inopina quies, Virgil. 5. Aen. Gaudia inopina, Stat. 1. Syl. Dolor inopinus, Stat. 1. Theb.

INOPIOSVS, a, um, *Senza aiuto*, ἄπορος. ſine ope, Plaut. Res multas tibi mandaui, dubias, egenas, inopioſas conſilij.

INOPS, inopis, *Pouero, ſenza aiuto*, ἄπορος, pauper. Cic. 2. Offic. Cum premeretur inops multitudo ab ijs, qui maiores opes habebant. Aliquando, ſine ope, ſine auxilio. unde Inopem animi, Inopem prudentiæ dicimus, ſine ope animi, ſine ope prudentiæ. iungitur enim cum genitiuis omnium rerum. Inops auxilij, Liu. 3. Inopis conſilij, Idem lib. 26. Inops dicendi ſapientia, Cice. 1. de Diuin. Inops remedij, Pli. lib. 16. cap. 1. Aliquando Inops dicitur inſepultus, ἄθαπτος. Virg. li. 6. Hæc omnis, quam cernis, inops, inhumataq́; turba. Eo iure enim pontificio terra inijciebatur & circa cadauera, & circa abſentium corpora quibuſdam ſolennibus ſacris additis. inops igitur dicitur inſepultus, quaſi ſine terra, quæ Ops dicitur.

INOPPORTVNVS, a, um, Cice. de Ora. Sedes huic non inopportuna ſermoni.

INORA, *Senza bocca*, ἄστομα, animalia ſine ore: quales ſunt Aſtomi Indiæ populi, halitu uiuentes, & odore. Plin. lib 7. cap. 2.

INORATVS, a, um, non oratus, Cic. pro Roſc. Am. Ameriam re inorata reuertunt.

INORDINATISSIMI pili, Plin. lib. 22. cap. 22.

INORDINATVS, a, um, *Diſordinato*, ἄτακτος, non ordinatum. Ci. de Vniuerſ. Idq́; ex inordinato in ordinem adduxit. Inordinati, & incompoſiti milites, Liu. lib. 22.

INORNATE, ἀκόσμως, ad Heren. lib. 4. Non inornate dicere.

INORNATVS, a, um, *Diſornato, rozzo*, ἀδιακόσμητος, ἄκοσμος, ἀκόμψος, ornato contrarium. Cice. in Orat. Tenuis, & inornatus. Inornata uerba, Horat. de arte. Inornati capilli, Ouid. 5. Metamorph.

IN POSTERVM, *Per l'auuenire*, τὸ λοιπὸν, εἰς τὸ ἑξῆς, uide Poſtremo.

IN PRAESENTIA, Cice. Att. Spero in præſentia pacem nos habere.

IN PRIMIS, pen. pro. *In prima*, εἰς τὰ πρῶτα, duæ partes ſunt, poſitæ loco aduerbij ordinis, quæ idem ualent quod ante omnia. Saluſt. Quæ res in primis mihi uidetur cauſſa fuiſſe facinoris maturandi. Cic. in Ver. Homo in primis domi ſuæ nobilis.

INQVAM, *Dico*, uerbum eſt defectiuum, idem ſignificans, quod dico, dicebam, uel dixi. Terent. in And. Iam, inquam, hic adero. Plaut. in Quis agit hoc? quis profitetur? inquam. Cice. de Fin. Id ergo, inquam.

INQVANTVM, *In quanto*, aduerb. Id eſt, tantum quantum. Plin. in Epiſt. A me, inquantum potuerit, requiretur.

INQVIES, tis, gen. omn. *Inquieto*, ἀκάματος, ἄπαυστος, pro Inquietus, ta, tum, quod eſt ſine quiete. Saluſt. lib. 1. Humanum genus inquies, atque indomitum. Plin. in Præfat. Nat. hiſt. Potuiſſe ſe definere, ni animus inquies paſceretur opere. Apul. li. 1. Inquieti procacitate præditus aſinus. Inquies uero ſubſtantiuum femin. gen. idem eſt quod inquietudo, ſolicitudo. Plin. lib. 14. cap. 22. Inquies nocturna.

INQVIETO, as, *Inquietare, turbare*, ἐκταράσσω, turbo, quietem agere non permitto. Colu. lib. 9. Ne ab alijs auibus inquietentur.

INQVIETVDO, inis, *Inquietudine, perturbatione*, ταραχή, priuatio quietis. Sen. de Beneficijs lib. 2. cap. 8.

INQVILINVS, ni, pen. pro. ex In & Colo, ἔνοικος, qui in alieno priuato habitat: proprie tamen in conducto, ſiue in urbe, ſiue ruri, ut inquit Valla lib. 4. Sueto. in Claud. Iuſſit, inquilinos priuatarum ædium penſionem annuam repræſentare fiſco. Cic. 2. Phil. Te inquilino perſonabant omnia uocibus ebriorum. Inquilini etiam interdum dicuntur, qui in eiſdem habitant ædibus. Mart. lib. 1. Vicinus Nonio uel inquilinus ſit. Vide Incolo, is.

INQVINO, as, *Imbrattare, sozzare*, μολύνω, maculo, deturpo. Horat. lib. 1. Serm. Merdis caput inquiner albis Coruorum. Cic. 1. Tuſc. Domeſticis uitijs atque flagitijs ſeſe inquinaſſent. Fit à Cunio, is, (ut inquit Feſtus) Cunire uero eſt ſtercus facere. Inquinatus, a, um, fœdatus, contaminatus, pollutus. Ci. de Arup. Reſp. Fœdior, atque inquinatior. Idem pro Flac. Nihil illo inquinatius. Sordidiſſima & inquinatiſſima ratio, Cic. 2. Off.

INQVINAMENTVM, ti, ῥυπαρία, ſordes, immunditia Gell. l. 2. ca. 6.

INQVINATE, ſordide, turpiter. Cic. de Clar. Orat. Neque tamen eſt admodum inquinate locutus. Compoſitum eſt, Coinquino. Col. lib. 8. Totam progeniem coinquinat.

INQVIO, is, *Dire*, φημί, defectiuum eſt, ſignificans idem quod dico. Cic. lib. 2. de Orat. Aucupari uerba oportebit, inquio. Iuuen. Sat. 3. Quando artibus, inquit, honeſtis. Nullus in urbe locus. Cic. in Ver. Vbi ſunt Pamphile (inquiunt) ſcyphi? Idem 2. de Orat. Tu uero, inquiſti, moleſtus non eris. Terent. in Heaut. Eccum me, inquique. Ad Heren. lib. 4. Quid tibi uis, aliquis inquiat. Plaut. in Aul. Ita Dij faxint, inquito.

INQVIRO, is, pe. cor. *Cercare, inueſtigare*, ἐξετάζω, ἐπιζητέω, inueſtigo, quaſi intus quæro. Cic. 1. Off. Peregrini atque incolæ officium eſt, nihil de alieno inquirere. Inquirere pro eo quod uulgo dicunt, facere informationem. Cic. 6. Verr. Dum in iſtum inquiro. Inquirere in patrimonium & uaſa, hoc eſt patrimonij & uaſorum ualorem ſciſcitari. Senec. Epiſt. lib. 1. Sed nomina facturi diligenter in patrimonium & uaſa debitoris inquirimus. Sic illud Ouidij: Filius ante diem patrios inquirit in annos.

INQVISITIO, onis, inueſtigatio. Cic. 1. Off. Hominis eſt propria, ueri inquiſitio, atque inueſtigatio. Inquiſitio, pro informatione, quam uocant. Cic. 4. Verr. Ecquem exiſtimaſſ unquam contra inquiſitionem accuſatoris, tantis opibus, eſſe defenſum?

INQVISITOR, oris, qui inueſtigat. Plin. lib. 18. cap. 40. Scrutatur ueſtigia, comitantem ad feram inquiſitorem loco retrahens. Inquiſitor, qui inquirit, &, ut uulgo loquuntur, informat ſe de aliqua re. Plin. Epiſt. 9. Norbanum inquiſitorem reum poſtulauit. Cice. ille Achaicus inquiſitor.

INSALVBRIS, bre, pen. pro. *Non ſano*, νοσώδης, ſalubri contrarium. Plin. lib. 18. cap. 5. Inſalubrem agrum.

INSALVTATVS, a, um, ἀπροσαγόρευτος, non ſalutatus. unde inſalutato hoſpite diſcedere dicuntur, qui clanculum ſe ſubducunt.

INSANIA, æ, Cic. in Piſ. Incidere in Inſaniam.

INSANABILIS, *Che non ſi può ſanare*, ἀνίατος, ἀθεράπευτος, quod ſanari non poteſt. Cic. pro Sext. Plaga inſanabilis.

INSANIO, is, iui, tum, *Impazzire*, à Sanus compoſitum, pro eo quod eſt furere, uel inſanum eſſe, μαίνομαι, παραφρονέω. Ter. in Adel. Inſanire occipiunt ex iniuria. Quandoque eſt carmen componere. Virg. 3. Ecl. Inſanire libet.

INSANITAS, tis, *Pazzia*, μανία, παραφροσύνη. inſania. Cic. 3. Tuſ.

INSANE, ἐκμανῶς, uehementer: quòd inſani omnia uehementer faciunt, inquit Varro, neque rei alicuius ſeruant modum.

INSANVS, p. p. *Pazzo*, παράφρων, μανιώδης, qui non eſt ſani conſilij, & qui nõ habet mentem integram. Terent. in Eun. Hic homines è ſtultis inſanos facit. unde Inſania, æ, ſtultitia, dementia, μανία, παραφροσύνη. Ci. Ora. In alienos inſanus inſaniſti. Ter. in Adel. Adiges me ad inſaniam. Item inſanus, magnus dicitur. Vir. 9. Ecl. Inſani feriant, ſine, littora fluctus. Inſanum ſtudium equorũ, armorum, &c. ἱππομανία, ὁπλομανία. id eſt, immodicum. Sunt qui exiſtiment inſanum aliquando accipi pro ualde ſano, ut In, particula intendendi uim habeat, ſicut in dictione Inclytus, & Infractus: citantq; illud Perſij ex Sat. 3. Et inſano multũ laudanda magiſtro. Quo tamen in loco accipi congrue poteſt, pro nimis concitato ad curã diſcipuli, à quo ſubueretur reportare notã indiligẽtiæ. Nam ueteres præter notam ſignificationem peruicaces & intractabiles appellabant Inſanos. Contentioſi quoque, qui nunquam ſuccumbebant, aliosq; improbabant, Inſani uocati ſunt.

INSATIABILIS, le, *Non ſatieuole, che non ſi può ſatiare*, ἀκόρεστος, quod ſatiari non poteſt. Inſatiabilis cupiditas, Cice. 5. Tuſc. & 1. de Fin. Inſatiabilis uoluptas, idem 4. de Fin. Inſatiabilis animus, Liu. lib. 4. Inſatiabiliter, aduerbium. Pli. in Ep. ſt.

INSATIVVS, a, um, *Che non ſi ſemina*, αὐτοφυής, quod non ſeritur, quod ſponte prouenit. Plin. libro. 19. cap. 12. Inſatiuum Rumex uocatur.

INSATVRABILIS, le, *Che non ſi può ſatiare*, ἀπλήρωτος, quod ſaturari non poteſt. Ci. pro Sex. Manebat inſaturabile abdomen.

INSATVRABILITER. Cic. 2. de Nat. Deo. Aetas annis præteritis inſaturabiliter expletur.

INSCENDO, is, *Aſcendere*, ἐπιβαίνω, idem eſt quod aſcendo. Plaut. in Amphit. Quadrigas ſi nũc inſcendas Iouis. Gellius uſus eſt huius paſſiuo Inſcẽdor. ait enim l. 5. c. 2. de Bucephalo Alexãdri equo: Haud unquam ſeſe ab alio inſcendi, niſi à rege, paſſus eſt.

INSCIENS, tis, *Ignorante*, ἀγνώς, ignarus, inquit Donatus. Plaut. in Trin. Me abſente, atque inſciente, ædes uenales haſce inſcribit litteris. Ter. in Heaut. Si peccaui, inſciens feci.

INSCIENTER, δι᾽ ἀγνοίας, per imprudentiam, ſiue ignorantiam. Ci. in Top. Si patrimonij uelis tutelas, inſcienter facias.

INSCIENTIA, æ, ἄγνοια. ignorantia. Cic. 1. Acad. Inter ſcientiam & inſcientiam comprehenſionem illam, quam dixi, collocabat.

INSCITE, incompte, impolite, ineleganter. Plaut. in Trin. Si quid ſcis me feciſſe inſcite, aut improbe. Cice. de Finib. Inſcite facere aliquid.

INSCITIA, æ. *Ignoranza*, ἀπειροκαλία, ἀπειρημοσύνη. ab Inſcitus, a, um, ignorantia. Terent. in Heaut. Tantam ineſſe animo inſcitiã? Cic. de prouinc. Inſcitia negocij gerendi.

INSCITVS, a, um, *Inelegante, mal compoſto*, ἄμουσος, inelegans & male compoſitus. Cic. de Diuin. Quid inſcitius eſt. Plau. in Men. Mulier hæc inſcita eſt, & ſtulta.

INSCIVS, *Che non ſa, imprudente*, ἀνεπιστήμων, neſcius. Cice. 4. Aca. Qui diſtingues artificem ab inſcio. Inſcia ac temeraria turba, Liu. lib. 24.

INSCRIBO, bis, *Sopra ſcriuere*, ἐπιγράφω, eſt rei alicui titulum, uel auctoris nomen addere. Cice. libro. 1. Tuſcu. Philoſophi in ijs libris, quos ſcribunt de contemnenda gloria, ſua nomina inſcribunt. Interdum dilacerare, ἐπιγράφειν. Plaut. in Aſin. Corpus tuum uirgis ulmeis inſcribam, id eſt ita dilacerabo ut notæ inſcriptæ appareant.

INSCRIPTIO uerbale, ἐπιγραφή, ἐπίγραμμα, modo titulus modo nota. Pli. lib. 29. cap. 1. Hinc illa infelicis monumenti inſcriptio, turba ſe medicorum periſſe. Cic. Top. Inſcriptio libri.

INSCRIPTVS, a, um. *Non ſcritto*, ἄγραφος, quandoque pro non ſcripto ſumitur, ut apud Varr. lib. 2. Greges ouium ad publicanum profitentur, ne, ſi inſcriptum pecus pauerit, lege cenſoria committat mulctam. Quinct. lib. 3. cap. 8. Alia ſcripta, & alia inſcripta.

INSCRIPTVM, *Breue, bollettino*, breue quoddam in chartula ſcriptũ, cuiuſmodi ſolent dare præfecti urbium ijs, qui merces exportãt. Luci. Facit idem, quod illi, qui inſcriptum è portu exportant clanculum, ne portorium dent. Inſcriptum pro inſcriptione. Gell. li. 20. cap. ult. Quædam alia inſcripta nimis lepida.

INSCVLPO, is, pſi, ptum, *Scolpire*, ἐγγλύφω, à Scalpo, teſte Diomede, non à Sculpo, quod Latinum non eſt. mutatur autem prima uocalis in ultimam, ut in compoſitis uerbis Calco, Inculco, Conculco, & Proculco. Vnde gemmam ſcalptam contendit dicendũ, non ſculptam. Eſt autem Inſculpere, incidere aliquid in æs, in argento, in marmore, in gemma, & ſimili materia. Plin. in Epiſt. Inciſa, & inſculpta publicis æternisq; monumentis. Per metaphoram dicimus aliquid inſculptum eſſe in animo, quod ita memoriæ animoq; noſtro impreſſum eſt, & infixum, ut facile excidere non poſſit. Ci. de Natu. Deo. Omnibus innatum eſt, & in animo quaſi inſculptum, eſſe deos.

INSECO, as, are, *Tagliare*, ἐντέμνω, ἐγκόπτω, idem quod ſecare, ſiue intus ſecare. Liu. lib. 39. Inſecta cute, ubi latior, quàm altior plaga eſt. Colu. lib. 4. cap. 15. Inſecatur ſuperior pars curuaturæ uſque ad medullam. ad Her. Inſecare aliquid dentibus.

INSECABILIS, le, *Che non ſi può tagliare*, ἄτμητος, quod ſecari, ac diuidi non poteſt, quales ſunt atomi. Quinct. lib. 2. ca. 17. Quatuor elementa, aut corpora inſecabilia eſſe tradunt.

INSECTA, ἔντομα, Ariſtot. animalcula ſunt, partim terreſtria, ut ſcolopendræ, ſtelliones. partim uolucria, ut apes, ueſpæ: partim cum utroque participantia, ut formicæ: partim pennis & pedibus carentia, ut tineæ, quæ in homine naſcuntur: dicta Inſecta ab inciſuris, quæ nunc ceruicum loco, nunc pectorum ſunt atque alui. Hæc Albertus magnus appellat annulata. Vide Pli. lib. 11. cap. 1.

INSECTOR, aris, frequentatiuum, *Perſeguitare*, διώκειν, ſæpe & multum perſequi. Cice. pro Font. Inſectator ultro, atque inſito accuſatori. Legi-

tori. Legitur etiam in actiua uoce Inſecto, ſed apud uetuſtiſſimos duntaxat. Plaut. in Capt. Nos inſectabit lapidibus. Inſectari terram raſtris, Virg. 1. Georg.

INSEDATVS, a, um, *Non acquetato*, non ſedatus, turbulentus, commotus. Cic. in Partit. grauë, inſedatum, turbulentum.

INSEDABILITER, Lucr. lib. 16. Inſedabiliter ſitis arida corpora mer ſans. Deductum ab Inſedabilis.

INSEMINO, as, are, *Seminare*, ἐμβάλλω, ἐμφυτεύω. inſerere. Gel. li. 19. cap. 5. Aquam niualem uiſceribus inſeminare.

INSENESCO, ſcis, ere, *Diuenir uecchio in qualche negotio*, ἐγγηράσκω, diutiſſime immorari, quaſiq; in eo ætatem conſumere, & ſenem fieri Quinct. lib. 10 cap. 3. Singulis actionum partibus inſeneſcere. Tacit. lib. 3. Cum plerique iiſdem negotiis inſeneſcerent.

INSENSIBILIS, le, *Inſenſibile*, ἀναίσθητος, quod ſub ſenſum cadere non poteſt. Gell. lib. 17. cap. 10.

INSENSILIS, le, idem Luc. lib. 2. Ex inſenſibilibus.

INSEPVLTVS, a, um, *Non ſepulto*, ἄθαπτος, non ſepultus. Cice. 4. Catil. Cerno animo, miſeros atque inſepultos aceruos ciuium. Horat. Epod. 5. Poſt inſepulta membra different lupi.

INSEQVOR, pen. cor. *Seguitare, ſeguir dietro, perſeguitare*, ἀκολουθῶ, ἐφέπομαι, ſequor, uel ſubſequor. Vir. 1. Aen. Inſequitur clamorq; uirum, ſtridorq; rudentum. Cic. de Clar. Orato. Hunc Themiſtocles eſt inſecutus. Item perſequi, & inſectari, διώκειν. Vir. 1. Aen. Nunc eadem fortuna uiros tot caſibus actos Inſequitur. Inſequi clamore ac minis. Cic. pro Clu. Ab Inſequor fit participium Inſequens. Epiſt. ad Octauium: Quæ non inſequens hora antecedente calamitoſior pop. R. illuxit? Inſequẽs officium, de quo mox dicturi aut deliberaturi ſumus. Plancus ad Senatum lib. 10. Epiſt. Ciceronis: Huic prius excuſandum me eſſe arbitror, quàm de inſequenti officio quicquam ulli pollicendum. Inſequenter, aduerbiũ pro inconſequenter, ἀνακολούθως. Gel. lib. 10. cap. 20. Obſcure & inſequenter particula illa poſita.

INSECTATIO, nis, Liu. 2. Inde illam abſentis inſectationem eſſe natam, quòd morando ſpem deſtituerit.

INSERO, is, pen. cor. inſerui, inſertum, *Inſerire, por dentro*, ἐπιβάλλω, ἐντίθημι, ἐμβάλλω, ἐγκεντρίζω, ſignificat, immitto, impono, immiſceo. Terent. in Heaut. Vidin' ego te modo manum in ſinum huic meretrici Inſerere? Pli. lib. 10. ca. 57. Penna per tranſuerſas inſerta nares. Quãdo facit inſeui, inſitum, ſignificat idem quod inſemino. Col. lib. 5. Arboribus rumpotinis, ſi frumentum non inſeritur, in utranque partem uiginti pedum ſpatia interueniunt, hoc eſt, ſi inter arbores frumentum non ſeminetur. De arbore dicitur, quando ſcilicet ſciſſo trunco, ſurculus fœcundæ arboris inſeritur in ſterili: ſiue cũ oculus unius arboris alteri adhibetur, quod quidam inoculationem uocant: uel quando arbor ſeritur, aut plantatur. Virg. 1. Eclog. Inſere nunc Melibœe pyros. Col. de Arb. ca. 8. Vitem, quam inſiturus es, reſecato. Per tranſlationem. Lactant. lib. 5. Odium & inuidiam & dolum hominibus inſeuit. Diome. Inſeror, inſertus & inſitus facit. Et tradunt quidam Inſitus arborum eſſe, Inſertus, hominis uel alicuius rei. Seruius: Inſitas arbores dicimus: inſertas uero cauſſas aut fabulas. Inſitus, pen cor. participium, ἔμφυτος, innatus, ingenitus Cic. 6. Verr. Siculis tam perſuaſum eſt, ut animis eorum inſitum, atque innatum eſſe uideatur. Inſitus urbi ciuis. Saluſt. in Cic. Inſitus genti mos per latrocinia militiam exercere.

INSERPO, is, ere, εἰσέρπω, idem quod ſerpere, & obrepere. Sta. 1. Theb. Iam ſomnus auaris Inſerpit curis.

INSERTO, tas, *Accommodare*, παρεντίθημι, frequentatiuum à ſupino Inſertum formatum. Vir. 2. Aen. Clypeoq; ſiniſtram Inſertabam aptans. Dextras inſertare catenis, Stat. 12. Theb.

INSERVIO, is, *Seruire*, δουλεύω, θεραπεύω, obſequor alicui, & ſeruientis officium præſto. Cic. 1. Offic. Et potiſſimum inſeruit. Antiqui etiam accuſatiuo iungebant. Plaut. in Moſt. Non meretricum eſt, unum inſeruire amantem. Inſeruire ſuis commodis, eſt utilitati ſuæ conſulere. Cic. 2. de Finib. Quos ſuis commodis inſeruituros arbitramur.

INSIBILO, as, are, *Sibbiare*, ἐμψιθυρίζω, ſibilo, uel ſpiro. Ouid. 15. Met. Inſibilat Eurus. Inſibilat ignis, Silius l. 12.

INSICCATVS, a, um, *Non ſeccato*, nõ ſiccatus. Stat. 3. The. Vulneraq; iſta ferens putri inſiccata cruore.

INSIDEO, es, pen. corr. *Sedere ſopra qualche coſa*, ἐγκάθημαι, in re aliqua ſiue ſuper rem ſedeo. Liu. 7. Equo inſidentem ſe in ſpecũ emiſiſſe. Aliquãdo pro inhæreo, ἐμμένομαι. Ci. l. 4. Tuſ. Cum autẽ hic feruor animiq; cõcitatio inueterauerit & tanquã in uenis medulliſq; inſederit. Aliqñ locũ aliquẽ occupo ad intercipiendũ prætereuntes, ἐνεδρεύω: ut Inſidere arcem militibus. Liu. l. 26. Quingentis militibus arcem inſedit. Inſidere itinera. Liu. lib. 25. Quà fugã inclinaturam credebat, omnia itinera inſidere iubet. Vnde Inſidiæ, ἐνέδρα. & Inſidior, aris, ἐνεδρεύω. de quibus mox dicemus. Aliquando obſidere, περικαθίζομαι, & modo cum accuſatiuo cõſtruitur. Liu. li. 22. Mago locum monſtrabit, quem inſideatis. Modo datiuo. Vir. li. 11. Siluis inſedit iniquis. Liui. l. 9. Inſeſſis omnibus, ꝑ quas cõmeatus ſubuehi poterat, fame domuit Samnites. Inſideri, paſſiue. Liu. l. 25. Vix omnes hoſtiũ præſidiis inſiderentur.

INSIDIAE, arum, *Inſidie, aguati*, ἐνέδρα, ἐπιβουλή, doloſa expectatio ad aliquem aggrediendum: ab inſidendis locis, quæ ad inſidias diligimus. Cæſ. 2. Bell. Gall. Inſidias ueritus. Cic. pro Planc. Multæ inſidiæ ſint bonis.

INSIDIATOR, ris. Cic. pro Mil. Inſidiator in foro collocatus.

INSIDIOR, aris, *Inſidiare, far aguati*, ἐνεδρεύω, ἐπιβουλεύω, inſidias tendo. Oui. 13. Met. Hoſtibus inſidior. Inſidiator oris, ἐπίβουλος, qui tendit inſidias.

INSIDIOSE, cum inſidiis, μετ' ἐπιβουλῆς. Cic. lib. 3. Offic. Inſidioſe, ſimulate, fallaciter.

INSIDIOSVS, *Pien d'inganni*, ἐπιβούλευτος, ἐπιβουλευτικός, qui ſæpe inſidiatur, plenus inſidiis, fallax. Cic. 4. Verr. Quis acerbior? quis inſidioſior? Inſidioſus latro, Mart. lib. 14. Pli. l. 29. ca. 1. In qua conditione inſidioſiſſima auctoritatem peſſimis boni faciunt.

INSIDO, is, pen. pr. inſedi, inſeſſum, *Sedere*, ἐφιζάνω, ἐπιβάλλω, ſignificat ad ſedendum deſcendo, uel clam & ſenſim delabor. Virg. 5. Aen. Vbi apes æſtate ſerena Floribus inſidunt. Quinctil. lib. 10. c. 7. Dum illa uerba fabricentur, & memoriæ inſidant. Stat. paſſiuũ protulit 2. Thebaid. Feſſis inſiditur aſtris.

INSIGNIA, gnium, *Inſegne, arme*, παράσημα, dicuntur ea, quæ in ueſtibus, uexillis, & huiuſmodi inſignita ſunt: aut ipſæ ueſtes, uexilla, & alia, quæ fiunt, aut feruntur ita ab aliis diſcreta, ut noſci poſſint, cuius ſint, & ad quos pertineant: ut ueſtes militares, & inſignia militaria, regalia, conſulariave, quibus acies ab acie, eques ab equite, rex & conſul à uiro priuato cognoſci debet. Virgil. li. 2. Danaumq; inſignia nobis Aptemus clypeos. Saluſt. Cum faſcibus, atque aliis imperii inſignibus ad Manlium tendit. Mos enim fuit antiquorum, ut benemeritis inſignia tribuerent magiſtratuum. unde ſcribit Tacitus decreta fuiſſe Narciſſo quæſtoria inſignia à Claudio Cæſare. Ab eodem inſignia Præturæ Criſpino decreta fuerunt. Et non ſolum ſigna & ornamẽta ob uirtutem quæſita, ſed etiam Inſignia laudis, & Inſignia gloriæ dicimus: ut Cic. App. Inſignia uirtutis multi ſine uirtute aſſecuti ſunt. Dicimus etiam in numero ſingulari, Inſigne, is, Oui. 1. de Arte: Eſte procul uittæ tenues, inſigne pudoris. Sic etiam dicimus Inſigne regni, pro diademate, quo reges utuntur. Ci. 3. Philip. Si Cæſar ab ipſo regni inſigne accipere uoluiſſet.

INSIGNIO, is, iui, itum, *Ricamare, ornare*, ἐπισημαίνω, ἐπισφραγίζω, ſignis noto, ſeu diſtinguo: ut apud Claud. l. 1. Sedesq; paternas Inſignibat acu. lib. 4. ad Heren. Quo magis inſignita ſit forma. Virg. 7. Aeneid. Clypeum ſublatis cornibus Io Auro inſignibat. Inſignire annum cladibus, Tacitus, pro inſignem facere.

INSIGNIS, & hoc inſigne, *Nobile, manifeſto, chiaro*, ἐπίσημος, eximius, nobilis: & proprie is, in quo aliena ſunt ſigna, quibus ab aliis diſcernitur. Virg. lib. 3. Georg. Maculis inſignis & albo, hoc eſt, qui maculis ab aliis diſtinguitur. Liu. 1. Flaminem inſigni ueſte adornauit. Inſignire itaq; generaliter dicitur, quicquid ſigno aliquo, uel nota inter alii eminet. Vnde qui nobilitate, aut uirtute aliqua, aut etiam uitio inter alios eminent, Inſignes dicũtur. Vir. 1. Aen. Inſignem pietate uirum. Sic etiam inſignes latrones dicimus, qui maiore audacia graſſantur, & ſuis facinoribus omnibus innotuerunt. Item Inſignia etiam facinora dicimus, quæ uulgaria non ſunt, ſed rara: nihilq; habent mediocre, ſed aut inſigniter bona, aut mala. Inſignis homo omnibus notis turpitudinis, Cic. pro Rab. Ter. in Eun. Cauſſam quærebat, quamobrem aliquid inſigne faceret. Donat. Inſigne aliquid, magnum, & nobile facinus. Sic etiam Iſignia ſcelera, à Tacito dicuntur. Omne enim quod excellit, ſiue illud ſit uitium, ſeu uirtus, Inſigne dicitur. Vnde etiã quandoque ſimpliciter pro magno ſumitur. Lucil. Cocus non curat caudam inſignem eſſe, modo pinguis ſiet.

INSIGNITA, ἐπισημασία, pro claritate, & nobilitate, &

INSIGNITER, παρασήμως, ἐπισήμως, ualde. Cic. in Partit. hoſpitibus præcipue atque inſigniter diligendis. Cicero pro Quinct. Neque quiſquam inuentus eſt tam inſigniter improbus.

INSIGNITVS, penult. pro. particip. aut nomen ex participio, *Ornato*, ἐπίσημος, inſignis, Cic. 1. de Diuinat. In quibus tanquam inſignitæ notæ ueritatis appareant. Tacitus li. 4. Inſignitius flagitium.

INSILE, inſilis, pen. cor. eſt ſuſpendiculum, uel perpẽdiculũ, quod telã demiſſam examinat: ita dictũ, ut credit interpres Lucretii, q̃ applauſa pectine tela reſultet & ſubſiliat. Lucr. l. 5. Nec ratione alia poſſunt tam leuia gigni Inſilia, ac ſuſi. Alii uolunt Inſilia eſſe duo inſtrumenta lignea, pedibus textorum ſuppoſita, quibus alternis reſurgentibus, & depreſſis, telæ aperiuntur, & contrahuntur.

INSILIO, is, pen. co. inſilui, inſiliui, inſilii, inſultum, *Aſſalire, ſaltare in qualche coſa*, ἐφάλλομαι, ἐπεισπηδάω, ſaltu ingredior, uel ſuper aliquid ſalio ſignificat. Stat. lib. 9. Theb. Inſiluere uadis. Lucan. lib. 3. Inſiluit ſolo nociturus pondere puppi. Inſilire in equum, Liu. 6. Plaut. in Rud. E naui in ſcapham inſiluimus. Pli. lib. 8. cap. 16. Inſilit ſaltu.

INSIMVL, *Inſieme*, ἅμα, ex In & ſimul ſignificat una. Stat. 1. Sil.

INSIMVLATIO, αἰτίασις, quæ (ut inquit Donatus) eſt falſi uel ueri criminis incuſatio. Ci. pro Fonteio: Iniquam probrorũ inſimula

tionem. Accipitur & pro ſuo ſimplici Simulo, προσποιοῦμαι. Ci.l. 1.Off. Furere inſimulauit.

INSIMVLO, as, *Accuſare, incolpare*, accuſo, προσβάλλομαι, ἐνδείκνυμι, αἰτιάω, Ci. Trebat. Hic tu me inſimulas? Iungitur quandoque genitiuo. Terent. in Phorm. Si uerum inſimulabis auaritiæ.

INSINVATIO, onis, Cice. 1. de Inuen. Inſinuatio eſt oratio quadam diſſimulatione & circuitione obſcure ſubiens auditoris animum. Quinctil. lib. 4.

INSINVATVS, *Riuolto, torto*, συνεσταλμένος, inflexus, complicatus. Apul. li. 9. Siccine uacuus & ocioſus inſinuatis manibus ambulabis mihi? Tali enim habitu manus ocioſorum complicãtur. Liu. pro eodem dixit, Compreſſis manibus: cuius hæc ſunt uerba eu li. 7. Quid aliud cauſſæ eſſe credamus, cur ueteranus, compreſſis, quod aiunt, manibus, ſedeas?

INSINVO, as. *Dimoſtrare*, ὑποδύομαι, ἐγκολπίζω, ἐγκατοικίζω, οἰκειοῦμαι, παρεισδύομαι, in notitiam alicuius adduco. Suet. de Cla. Gram. Auguſto inſinuatus eſt. hoc eſt, in notitiam Auguſti peruenit. Cic. de Amic. Callidus ille ne ſe inſinuet, ſtudioſe cauendum eſt. Plaut. in Mil. Inſinuat ſeſe ad illam amicam heri mei. Dicitur autem Inſinuo, quaſi in ſinum, uel pectus immitto. Apud. Virg. li. 2. Aene. legitur Inſinuat pro paſſiuo Inſinuatur. Nouus per pectora cunctis Inſinuat pauor. Vbi Seru. Inſinuat, inquit, pro Inſinuatur.

INSIPIDVS, a, um, δύσχυμος, quod iniucundum habet ſaporem, aut quod ſaporis omnis expers, ἄποιον. Per tranſlationem accipitur pro ſtulto, & inſipienti, ἀνόητος. Gell. l. 6. c. 1.

INSIPIENS, tis, *Pazzo, ſciocco*, ἀνόητος, ἄφρων, μωρός, non ſapiẽs, qui non cogitat quæ agenda ſunt. Cic. 2. de Fin. Turpe eſt ſapientem ex inſipientium ſermone pendere.

INSIPIENTER, ἀνοήτως, imprudenter. Plaut. in Truc. Vt iſtuc inſipienter factum, ſapienter feras. Cice. de Sen. Inſipienter ſeparare aliquid.

INSIPIENTIA, tiæ, ἀνοια, imprudentia. Plaut. in Amph.

INSIPO, as, are, uerbum obſoletum, quod Feſtus interpretatur inijcere. Cato de Re ruſt. cap. 85. Omnia in ollam nouam inſipato.

INSISTO, ſtis, *Affermarſi, ſtar fermo*, ἐνστηρίζω, ἐφίσταμαι, ἐνίσχομαι, ſignificat in re aliqua conſiſto. Cæſ. 2. Bell. Gall. Hoſtes etiam in extrema ſpe ſalutis uirtutem præſtiterunt, ut, cum primi eorum cecidiſſent, proximi iacentibus inſiſterent. hoc eſt, ſuper mortua cadauera ſtarent, & pugnarent. Inſiſtere ueſtigia, pro firmare. Virgil. lib. 11. Vtq; pedum primis infans ueſtigia plantis Inſtiterat. Item inſiſtere, pro operam dare, ἐπιβάλλομαι, ἐνίσταμαι. Item ſolicitare, urgere, ἐγκειμαι, Pli. Frequentiusq;, ut id ageret, Inſiſtebat. Auctor ad Heren. in hac ſignificatione cum datiuo coniunxit: Nunc identidem noſmetipſi uobis inſiſtemus. id eſt, unum faciemus. Item pro reſiſtere, immorari, & quaſi ſiſtere gradum: cuius contrarium Progredi. Cic. in Orat. Sæpe accidit, ut aut citius inſiſtendum ſit, aut longius procedendum. Inſiſtere haſtæ, hoc eſt inniti. Pl. de Viris illuſt. Haſtæ inſiſtens. Inſiſtere ueſtigijs alienis, eſt, ſequi aliena ueſtigia, Pli. lib. 6. c. 17.

INSITIO, nis, ἐμφύτευσις, ἐγκέντρισις, *Inneſtamento*, inſerendi actus. Oui. de rem. 1. Venerit inſitio. Cic. de Sen.

INSITICIVM, *Ineſtato*, ἐγκεντρίδιον, dicitur illud, quod inſitum eſt, ut ſurculus inſiticius: per metaphoram accipitur pro omni eo, quod naturale non eſt, ſed aliunde aſcitum. Plin. in Epiſt. Cũ hoc inſiticio, & inducto tam præclara opera perfeceris.

INSITIVM, ἔνθεσις, ab inſectione dictum: pulmenti genus, ex inſectis, & minutatim tritis carnibus confectum. Apitius.

INSITIVVS, a, um, idem quod inſiticius, quod ſcilicet naturale non eſt, ſed aliunde aſcitum. Gell. Inſitiuo, degeneriq; alimento.

INSITOR, ris, qui inſerit. Pli. lib. 18. cap. 33.

INSITVM, ti, κλάδος, φυτεία, ſurculus ex una reciſus arbore, & in aliam implantatus. Col. de arb. ca. 26.

INSITVS, tus, inſitio. Pli. l. 16. c. 3.

INSOCIABILIS, le, *Che non ſi puo accompagnare*, quod coniungi non poteſt. Plin. lib. 16. cap. 43. Indomita, & inſociabilis gens, Liu. l. 37. Regnum inſociabile, Tacit. lib. 13. Liu. l. 27. Omni generi humano inſociabiles erant.

INSOLABILITER, ἀπαραμυθήτως, ſine conſolatione. Hor. 1. Epiſt. 14. Rapto de fratre dolentis inſolabiliter.

INSOLENS, pen. co. *Inſolente, arrogante, faſtidioſo, non ſolito*, ἀηθής, inſuetus & inſolitus. Horat. 3. Carm. Ode 29. Fortuna ſæuo læta negocio, & Ludum inſolentem ludere pertinax. Saluſt. Inſolens uera audiendi. Gell. lib. 1. Tanquam ſcopulum, fugias inauditum, atque inſolens uerbum. Per tranſlationem ponitur pro ſuperbo, qui præter legem agit humanam, atque naturalem, ἀλαζών. Cic. pro Marcello. Victoria ſui natura inſolens & ſuperba eſt. Idem de Se. Nec erat ei uerendum, ne uera de ſe prædicans nimis uideretur inſolens, aut loquax.

INSOLENTER, *Superbamente, arrogantemente, inſolentemente*, ἀηθῶς, arroganter, & ſuperbe. Cic. 4. Tuſc. Inſolenter ſe efferre. Liuius 2. Adeo ſuperbe, inſolenterq; hoſtis eludebat. Aliquando ponitur pro raro. Cic. 1. de Inuent. Inſolenter, & raro.

INSOLENTIA, æ, *Inſolenza, ſuperbia, arroganza*, ἀήθεια, res non ſolita. Cic. 1. de Inuent. Ob inſolentiam reclamantes. Liu. lib. 37. Offenderunt aures inſolentia ſermonis. Inſolentia, pro arrogantia, ſuperbia, ἀλαζονεία. Cic. 5. Ver. Nihil de inſolentia, nihil de ſingulari nequitia. Inſolentia, pro nouitate. Cic. pro Deiot. Moueor loci inſolentia.

IN SOLIDVM, ſiue in ſolido, integre. Sen. de Benef. lib. 2. Præſentia nondum tota in ſolido ſunt. Debere in ſolidum pecuniam, Iabolenus. l. 11. ff. de duob. reis. Obligari in ſolidum, Vlp. l. his uerbis, eodem tit. Spondere in ſolidum, Iulianus. l. reos. eod. titu.

INSOLITVS, a, um, *Inſolito*, ἀήθης, non ſuetus. Virg. 1. Ge. Inſolitis tremuerunt motibus Alpes. Cæſ. 3. Bell. ciu.

INSOLO, las, pen. pro. *Seccar al ſole*, ἡλιάζω, ἡλιόω, ad ſolem ſicco. Col. lib. 12. c. 39. Quas per triduum inſolaueris. Vnde Inſolatus, in ſole, ſeu ad ſolem ſiccatus, aut calefactus. Col. li. 5. Vuæ commodius inſolatæ percoquuntur. Inſolare quoque puellæ crines dicũtur, dum paſſos capillos ad ſolem expandunt ſiccandi gratia. Pli. l. 21. ca. 14. De cera loquens: Candidiſſima poſt inſolationem.

INSOLVBILIS, le, ἄλυτος, quod ſolui non poteſt. Quinct. lib. 5. ca. 9.

IN SOLVTVM accipere, eſt aliquid accipere in ſatisfactionem, aut certe deductionem rei debitæ. Sen. lib. 2. de Beneficijs, cap. 26. Inde eſt, ut omnia meruiſſe ſe exiſtimet, & in ſolutum accipiat. Sic etiam dicimus In ſolutum cedere, id eſt cedere in ſolutionem. Exempla nuſquam non occurrunt apud Iuriſconſultos.

INSOLVM, ueteres pro Inſolitum dixerunt. Afran. Orbitatem ſenectuti tuæ malum metui: quod inſolum non uenit cæco.

INSOMNIA, niæ, *Vigilia*, ἀγρυπνία, ἀϋπνία, uigilia. Cæcilius Plotio, apud Nonium: Conſequitur comes inſomnia. Donatus in illud Terent. ex Eunuc. Noctu te adiget horſum inſomnia. Legitur, inquit, & adiget, ut ſit Inſomnia numeri ſingularis.

INSOMNIOSVS, *Che ſi ſogna molte coſe*, ἐνυπνιώδης, qui multum ſomniat. Cato de Re ruſt. cap. 157.

INSOMNIS, inſomne, *Senza ſonno, uigilante*, ἄϋπνος, peruigil. unde Inſomnes noctes, Vir. 9. Aene. Oculi inſomnes, Stat. 3. Thebaid.

INSOMNIVM, nij, neut. gen. *Sogno*, ἐνύπνιον, ὀνειρωγμός, quod inſomnis uidemus. Tibull. Dij meliora ferant, nec ſint inſomnia uera. Cic. de Senect. Caret uiolentia, cruditate, inſomnijs.

INSONS, tis, ἄκακος, ἀναίτιος, innocens, extra culpam. Liui. 4. Regni crimine inſons. Plaut. in Aſin. Inſontes miſeras cruciabam.

INSONO, as, are, *Suonare*, ἐνηχέω, Sono. Lucan. li. 2. Inſonuere tubæ. Oui. 11. Met. Calamis agreſtibus inſonat ille.

INSONVS, a, um, p. c. *Senza ſuono, che non ha ſuono*, ἄφωνος, ἀνηχής, ſine ſono. Apul. Inſono ueſtigio me perducit.

INSOPITVS, a, um, pen. prod. *Vigilante*, ἄϋπνος, Inſomnis, peruigil: ut Inſopitus draco. Oui. 7. Metam. Inſopitumq; draconem.

INSORTITVS, a, um, ut Inſortita ſpicula. Plau. Caſin.

INSPECTO, as, *Guardare con diligentia*, ἀφορῶ, παραβλέπω, continue, ſiue attente intueor. Gell. lib. 1. Inſpectante populo, animam efflauit. Cic. ad Brut. Vtinam inſpectare poſſis timorem de illo meũ. Inſpectare etiam dicuntur ſatellites, quos principes præſidij, cuſtodiæq; corporis ſui cauſſa circum ſe habent. Suet. in Cæſ.

INSPERABILIS, le, quod non ſperari potuiſſet. Gell. lib. 4. c. 18.

INSPERANS, tis, omnis gen. *Che non ſpera, ſenza ſperanza*, ἀνέλπιστος, qui non ſperat. Cic. 1. de Orat. Inſperanti mihi cecidit, ut in iſtum ſermonem delaberemini. Inſperatus, a, um, non ſperatus: ut Gaudium inſperatum, Ter. in Heaut. Inſperatum, nec opinatum malum, Cic. 3. Tuſc.

INSPERATO, ἀνελπίστως, præter ſpem, Pli. l. 25. c. 2.

INSPERGO, is, ere, *Spargere, aſpergere*, ἐπιπάσσω, ſparſim infundo. Ci. 2. de Diuinat. Simulac molam & uinum inſperſeris. Col. lib. 12. cap. 2. Pars olei inſpergenda. Næui inſperſi egregio corpore, Horat. 1. Serm. Sat. 6.

INSPICIO, is, *Guardare*, ἐφορῶ, ἐπισκέπτω, aſpicio, intueor. Ter. in Ad. Inſpicere tanquam in ſpeculum uitas hominum iubeo. Cic. de Læl. Ne quis inſpiciat tabellam.

INSPECTIO, onis, *Conſideratione diligente di qualche coſa*, ἐπισκοπή, ἐφορεία, ἐπίσκεψις, diligẽs rei alicuius animaduerſio. Col. l. 1. c. 4. Prima inſpectione neque uitia, neque uirtutes abditas oſtendit. Ci. 2. Phil. Nos inſpectionem ſolum habemus. id eſt, cognitioné.

INSPICO, as, p. p. *Aguzzare*, διαστοχίζω, in modum ſpicæ acuo. Vir. 1. Ge. Ferroq; faces inſpicat acuto. Seruius. Acuto ferro incidit, ad ſpeciem & imaginem ariſtarum.

INSPIRO, as, pen. pro. *Inſpirare*, ἐμπνέω, afflo. Colu. lib. 1. Modicis feneſtellis Aquilonibus inſpirentur. Virg. 1. Aen. Occultum inſpires ignem. Idem 4. Georg. Venenum Morſibus inſpirant.

INSPOLIATVS, a, um, *Non ſpoliato*, non ſpoliatus. Quinct. lib. 7. ca. 2.

INSPVO, is, re, *Sputare ſopra qualche coſa*, ἐμπτύω, ſuper aliquid ſpuere. Plin. lib. 28. cap. 21. Si inſpuatur, mori ſerpentem. Inſputo, as, frequentatiuum: Plaut. Capt. Quibus inſputare ſaluti fuit.

INSTABILIS, le, ἀστατος, ἀβέβαιος, inconſtans, uariabilis. Vir. l. 4. Ge. Inſtabiles animos.

INSTABILITAS, atis, *Inconſtanza*, ἀστασία, inconſtantia. Pli. lib. 24. c. 17. Inſtabilitatem mentis.

Instans, tis, *Inſtante*, pro minimo temporis momento, apud claſſicos ſcriptores non legimus. legimus autem Inſtans tempus, pro tempore præſenti, uel pro momento illo temporis, quod nunc inſtat: non tamen abſolute, pro quouis minimo temporis puncto. Tacit. l. 19 Præterita, inſtantia, futura pari obliuione dimiſerat. Quinct. l. 5. c. 10. Præteritum, inſtans, futurum. Ad Her. Inſtans tempus.

Instanter, *Continuatamente*, ἐνστατικῶς, ſedulo, perſeueranter. Quinct. lib. 9. c. 4. Inſtanter, pugnaciterq́; dicendum.

Instantia, æ, *Inſtanza*, ἔνστασις, ſedulitas, aſſiduitas, & continua intentio. Pli. lib. 3. cap. 5.

Instar, *A guiſa, à ſimilitudine*, δίκην, indeclinabile, licet Probus Inſtaris genitiuum eſſe dixerit: ſere ſine præpoſitione ponitur. Eo modo idem ſignificat quod ad æquiparationem, ſiue ad menſuram. Colum. lib. 1. Aceruus ſtercoris inſtar quinque, modiorum diſponentur. Modo ad ſimilitudinem, ut illud Cice. accipi poteſt: Fuit non uici inſtar, ſed urbis. Et in Piſ. Vnus ille dies mihi quidē immortalitatis inſtar fuit, quo in patriam redij. Suet. in Cæſ. Cuius iam etiam (ſcilicet equi) inſtar pro æde Veneris genitricis poſtea dedicauit, id eſt, effigiem conſimilem. Solinus cum præpoſitione uſus eſt. Ad inſtar amnis Aegypti terris ſuperfuſus.

Instauratio, onis, *Rinouatione*, ἀνανέωσις, refectio. Cic. de Aruſp. reſp. Dij ludorum inſtauratione placantur.

Instauraticius dies, ultimus Circenſium erat, Iouis propitiandi gratia additus: de cuius inſtitutione uide Macro. libro. 1. Sat. cap. 7.

Instaurativi ludi, qui in locum eorum, qui aut prætermiſſi erāt, aut perperam facti, inſtaurabantur. Cic. 1. de Diuin.

Instauro, as, *Rinouare, riſtaurare*, ἀνακαινοῦν, ἀνανεάζω, Feſtus putat dictum eſſe ab Inſtar, quòd proprie aliquid inſtaurari dicatur, cum ad priſtinam ſimilitudinem reficitur. Vnde Donatus in illud Terentij, Amantium iræ, amoris redintegratio eſt: hoc eſt, inſtauratio. Virgilius ad animū tranſtulit, cum ait: Inſtaurati animi regis ſuccurrere tectis. hoc eſt, recreati, & reſtituti. Alij uolunt Inſtauro cōpoſitū eſſe à Stauro antiquo uerbo, quod idē ſignificabat, quod hodie Inſtauro. negātq́; ab Inſtar deriuatū eſſe, propterea, quòd raro uſu ueniat, ut euerſa ædificia ad ſimilitudinem priſtinā reſtituātur. Multaq́; ab iſtis argumēta adducuntur, quibus probare conantur Inſtauro non eſſe dictū ab Inſtar, ſed ab antiquo uerbo Stauro, à quo & Reſtauro aliqui uſurparunt. Melius itaque dicemus Inſtaurare, nihil aliud eſſe, quàm reficere, reſtituere, integrare. Liu. li. 4. Phaliſci perpelli ad inſtaurandū bellū, neque clade Romanorū, neque ſociorum precibus potuere. Sic Cic. de prouincijs conſ. in Piſonem, & Gabinium: Periculum eſt, ne inſtauratas maximi belli reliquias ac renouatas audiamus. Virg. lib. 3. Ergo inſtauramus Polydoro funus, id eſt ſupplemus, & facimus funus, quod fieri pro loco & tempore concedebat. Cum ergo inſtauro nihil in ſignificato conueniat cum inſtar, nullo pacto ab Inſtar formari dicendum putant, preſertim cum nec ad analogiam pertineat: quòd Inſtaro, non Inſtauro facere deberet. Reſtauro autē, quamuis pene aboleuerit, & pro eo Inſtauro melius utamur, tamē Lactan. lib. 7. uſus eſt pro reduco, ſeu reformo, renouo, reficio ve: Verum ille (inquit) cum iſtos ad uitam reſtaurauerit.

Insterno, *Diſtendere di ſopra, coprire*, ἐπιστρώννυμι, ſuperſterno, ſuperextendo. Pli. lib. 19 cap. 5. Cauerna palea inſternatur. Liu. lib. 30. Tabulas ſuperinſtrauit. Virg. 2. Aene. Fuluiq́; inſternor pelle leonis. Inſtratus ornatu regio. Pli. lib. 8 c. 42. Vnde inſtrata, equorum ornamenta dicuntur. Et Inſtratus lectus dicitur, ueſte ſtragula exculcus, ἐπεστρωμένος. Vlpian. Inſtratum, ſignificat omnem ueſtem ſtragulam inſternendi cauſſa paratam, στρῶμα.

Instigatio, onis, inſtigandi actus. ad Heren. l. 2.

Instigo, as, pen. prod. *Inſtigare, ſtimolare*, παροξύνω, ἐπικεντέω, ex In & obſoleto uerbo Stigo, cuius originem referunt, ad uerbum Græcum στίζω, quod eſt pongo, ſeu ſtimulo. Vnde inſtigo, pro inſtimulo: & tam in bonum quàm in malum ſumitur. Inſtigare, incitare, & quaſi impellere obiurgatione quadam. Ter. in Andr. Si hic non inſanit ſatis ſua ſponte, inſtiga. Liu. 10. Hæc precatus uelut inſtigante Dea. Cice. in Piſ. Ignibus iniectis inſtigante te?

Instillo, as, are, *Gocciare, inſtillare*, ἐνσταλάζω, ἐπιστάλάζω, guttatimq́; infundo. Ci. de Se. Niſi tanquam lumini oleum inſtilles, extinguuntur ſenectute. Per tranſlationem pro, ſenſim in animum mittere. Cic. ad Attic. lib. 9. Tuæ litteræ mihi quoddam, quo ſtarem, inſtillarunt.

Instinctor, ctoris, impulſor. Tacit. li. 7. Sceleris inſtinctor.

Instinctus, us, ui, *Inſpiratione diuina*, παροξυσμὸς, inſtigatio, & quam diuinam uocant inſpirationem. Cic. 1. Tuſcul. Sine cæleſti mentis inſtinctu. Inſtinctu alicuius facere, hoc eſt, impulſione Pli. in [illegible] inſtinctu quodam & imperio. Inſtinctus, a, um, partic. inſtigatus. Liu. 5. Diuino ſpiritu inſtinctus.

Instipulor, aris, διομολογοῦμαι, eſt certa & ſolennia quædam uerba concipere, quibus is qui interrogatur, aliquid ſe daturum facturumve promittit. Stipulationis huiuſmodi exemplum inſigne eſt illud apud Plau. in Pſeud.

Minæ uiginti ſanæ ac ſaluæ ſunt tibi
Hodie, quas abs te inde eſt inſtipulatus Pſeudolus.
S. Velim quidem hercle. B. Roga me uiginti minas,
Si illic hodie illa ſit potitus muliere,
Siue eam tuo gnato hodie, ut promiſit, dabit,
Rogato obſecro, Hercle geſtio promittere,
Omnibus modis tibi eſſe rem ut ſaluam ſcias:
Atque etiam habeto mulierem dono tibi.
S. Nullum periculum eſt, quod ſciam ſtipularier.
Vt concepiſti uerba, uiginti minas dabin'?
B. Dabuntur.

Instita, æ, pe. cor. κείριαι, tenuis faſciola, qua honeſtæ tantum matronæ utebantur (inquit Acron) quæ ſtolæ imam partem ambiebat. Horat. lib. 1. Serm. Sat. 2. Subſuta talos tegit inſtita ueſte. Ouid. in Arte: Quæq́; tegis medios inſtita longa pedes.

Instito, as, ἐνίσταμαι, contraſto, urgeo. Cæſ. l. 1. bel. Gal. Inſtitare, & prœlium redintegrare cœperunt.

Institor, oris, pen. nominatiui cor. *Fattore di mercante*, παλιγκάπηλος, dicitur, qui à mercatore negociationi alicui eſt præpoſitus: quales ſunt illi, quos negociatores tabernis ſuis ſolent præponere, uel merces aliquas uendendas cōmittere. Dicti autē ſunt Inſtitores (ut indicat Vlpi. in l. iij. ff. de inſtitor. act.) ab inſiſtēdo, eo quòd negocio inſiſtant. Iuue. Sat. 7. Inſtitor hybernæ tegetis, niueiq́; caduci. Liu. 6. Vrbi frequentandæ multitudo inſtitorū, opificumq́; retenta. Inſtitor eloquentiæ, Quinctil. lib. 11. c. 1. Cōmoueatur ne quiſquam eius fortuna, quem tumidum, ac ſui iactantē, & ambitioſum inſtitorem eloquētiæ in ancipiti ſorte uideat. Poetæ fere ſemper accipiunt Inſtitorem, pro eo, qui uenditor eſt mercium delicatarum, cuiq́; ueſtiarij & lintearij dant ueſtem circumferendam, & diſtrahendam. Ouid. de Arte. Inſtitor ad dominam ueniet diſcinctus emacem. Plau. ancillam pro domina negociantem Inſtitricem uocat. Virgiliarum quoque ſidus Inſtitor ueſtis dicitur, quòd menſe Nouembri cum earum occaſus eſt, ex hoc ſidere coniecturam faciunt hiemis: nam ſi nubilus fuerit earum occaſus, pluuioſam hiemem denunciat. Ideoq́; negociatores ſtatim augent lacernarum pretia, quibus pluuio tempore utimur: ſi uero ſereno tempore occiderint, aſperitas hiemis denunciatur.

Institorius, a, um, ἐμπορικὸς, καπηλικὸς, quod ad inſtitorē pertinet: ut Ars inſtitoria. Sueto. in Claud. Matronarum inſtitorias operas imitantium. Inſtitoria actio, δίκη ἐμπορικὴ, dicitur qua dominus inſtitorem conuenit, uel pro inſtitore conuenitur. Vlpian. l. quicunque. ff. de Inſtit. actione: Si libitinarius ſeruum pollinctorem habuerit, iſque mortuum ſpoliauerit, dandam in eum quaſi inſtitoriam actionem: quamuis & furti, & iniuriarum actio competeret.

Instituo, is, ex In, & Statuo, *Proporre, inſtituire, ordinare*, προαιρέομαι, propono, conſtituo, decerno, certum mihi eſt. Ci. 4. Verr. Tu, qui inſtitueras in eos animaduertere. Aliquando incipio, ἐνίσταμαι. Cic. pro Cluen. Vt facere inſtituiſtis, benigne, attenteq́; audiatis. Aliquando doceo, inſtruo, παιδοτριβέω, παιδεύω. Sen. Sūt non modo litteris, ſed & bonis moribus inſtituendi adoleſcentes. Cic. pro Quinct. Quem tu à puero inſtituiſſet. Dicitur & de malis artibus. Iuuen. Inſtituitq́; rudes melior Locuſta propinquas, id eſt docet eas ueneficia. Aliquando ordino, & proprie de ludis, de orationibus, de moribus hominum dicitur. καθίστημι, νομίζω. Terent. Optume uitam inſtituit. Saluſt. Ita ſe ab adoleſcentia uitam inſtituiſſe, ut omnia bona in ſpe haberet. Inſtitutus, a, um, particip. conſtitutus, ordinatus. Cic. Atti. lib. 2. Magiſtratus hic multos annos poſt decemuiros inſtitutus eſt. Inſtitutus, eruditus. Ci. 3. de Fin. Eos melius à natura inſtitutos fuiſſe. quam inſtitui potuiſſent à philoſophia. Inſtitutus, inceptus. Cic. pro Domo: Inſtitutas ceremonias perſequi non potuit.

Institutio, onis, *Inſtitutione, introduttione*, παιδεία, ἀγωγὴ, inſtructio, doctrina. Cic. 1. Offic. Magis ad inſtitutionem uitæ communis ſpectare uidentur. Inſtitutiones item dicuntur libri, ſiue præcepta, ad artem aliquam uiam ſternentia, quas εἰσαγωγὰς appellant Græci. Vnde etiam Quinct. opus ſuum, quo futurum Oratorem inſtituit, Inſtitutiones oratorias inſcripſit.

Institutum, ti, *Vſanza, propoſito, ordine*, ἔθος, bonus mos, conſilio & ratione ſumptus & domeſtica diſciplina quæ litteris non mandatur, ſed obſeruatur communi opinione bonorum uirorum per quandam conſuetudinem. unde de Inſtitutis antiquis, titulus eſt apud Valerium Max. lib. 2. id eſt, de moribus antiquorum, uſu & conſuetudine receptis. Ci. de Clar. Orat. Iuris publici leges, & inſtituta cognouerat. Aliquando idem eſt quod propoſitum, πρόθεσις, σκοπὸς. Cic. Top. Ad huius libri inſtitutum nihil pertinet.

Insto, as, *Inſtare*, ἐνίσταμαι, ἔγκειμαι, idem eſt quod urgeo, & fere datiuo iungitur. Cice. pro Quinct. Tibi inſtat Hortenſius, ut eas in conſilium. Interdum incumbo, ἔγκειμαι, ἐφίσταμαι. Virg. 1. Aen. Inſtans operi, regniſq́; futuris. Inſtare etiam dicuntur hoſtes, cum undique urgent. Liu. lib. 1. Vt non ſiſterent modo Sabinas legiones ferociter inſtantes cedentibus, ſed ſubito in fugam auerterēt.

 Quandoque

Quandoque uero accuſatiuum habet. Plaut. in Cure. Si magis me inſtabunt ad Prætorem, ſuffetam. Interdum etiam accipitur Inſto pro inſiſto, hoc eſt, ingredior. Idem in Aſin. Rectam inſtas uiam. id eſt, inſiſtis, uel ingreſſus es rectam uiam. Inuenitur etiam ſine aliquo prædictorũ caſuum, licet poſſit intelligi Saluſt. in Catil. Veterani acriter inſtare. Inſtare pro inſtabant. Ter. in And. Ille inſtat factum. id eſt, contendit. Aliquando idem eſt, quod propinquum eſſe. Saluſt. in Catil. Optimum factu ratus, noctem, quæ inſtabat, ante capere.

INSTITO, as, are, ſæpe contraſtare, repugnare. Cæſ. lib. 2. bel. Gall. Id Heluetij rurſus inſtitare cœperunt.

INSTRAGVLVM, li, *στρῶμα*, ſtragulum. Cato de Re ruſt. c. 10.

INSTRATVM, ſubſtantiuum, *Coperta da Caualli, ἔποχον*, ab inſternendo, equorum operimentum. Vlp. l. inſtrato. ff. de uerb. ſig. Inſtratũ omne ueſtimentum contineri, quod iniicitur. Labienus ait.

INSTRENVVS, a, um, *Non bellicoſo, non generoſo, inſtrenuo, ἄνανδρος, ῥάθυμος*, contrarius ſtrenuo, ad res gerendas minime promptus. Plaut. in Moſt. Nequam homo, indiligens, inſtrenuus. Inſtrenuus animus, ingeneroſus, ignobilis. Ter. in Heauton. Animi eſt pudẽtis ſignum, & non inſtrenui.

INSTREPO, is, ere, *Far ſtrepito, ἐμβρεμεῖν*. in re aliqua ſtrepitum edo, ut, cum apes floribus inſtrepere dicimus. Aliquãdo accipitur pro ſimplici ſtrepo, cum quadam tamen intentione ſoni, ex ui præpoſitionis accedente: ut ſit, grauem ſtrepitum, & ſonum emittere. Vir. 3. Ge. Valido nitens ſub pondere faginus axis Inſtrepit. Liu. 4. Si quid inſtrepat terroris.

INSTRINGO, is, ere: Catul. de Lesbia. Quin te animo offirmas, teq; inſtringisq;, redigisq;.

INSTRVCTIO, nis, *Ordinatione, κατασκευὴ*, conſtructio. Traian. in Epiſt. Pli. Inſtructio noui balinei oneratura uires Pruſenſium. Inſtructio exercitus, Inſtructio militum, apud Cic. 2. de Nat. deo.

INSTRVCTOR, oris, *Colui che ordina, κατασκευαστὴς*, qui inſtruit. Ci. poſt Red. in ſen. Conditorea, inſtructoreſq; conuiuij.

INSTRVCTVS, tus, *Apparecchio, κατασκευασμὸς*, apparatus. Cice. 3. de Or. Oratio eodem inſtructu ornatuq; comitata.

INSTRVMENTVM, ti, *Inſtrumento, ὀργανεῖον, σκεῦος*, ab Inſtruo fit: quo nomine ſignificatur omne illud, quo quis ad operandum utitur. Sic dicimus arma, inſtrumenta belli eſſe, *σκεύη πολεμικά*. Cic. in Acad. Totius belli inſtrumentis, & apparatu. Item id, quo quis inſtituitur, hoc eſt, docetur, *διαθήκη*. unde dicimus inſtrumẽtum uetus, & inſtrumentum nouum, pro lege ueteri, & lege noua. ex his enim homo inſtruitur, quid agere aut uitare debeat. Aliquãdo ſumitur pro apparatu, quo fundus, taberna, & id genus alia inſtruuntur: *κατασκευή*. Cic. pro domo, In fundum conſulis, non modo inſtrumenta aulæ, ſed etiam arbores transferebantur. Idem in Ver. Hæc omnia in inſtrumento ac ſupellectili C. Verris nominabantur. Suet. in Auguſt. Alexandria capta, nihil ſibi, præter calicem, ex inſtrumento regio retinuit. Sic apud Iureconſultos titulus eſt de Fundo inſtructo, & inſtrumento legato. Aliquando inſtrumenti nomine intelligitur monumentum ſcripturarum, ad res geſtas pertinentium, quale ferme eſt Repertorium, quod uulgo Inuentarium appellatur. Suet. in Veſp. Inſtrumentum imperij pulcherrimum confecit.

INSTRVO, is, xi, ctũ, *Apparecchiare, ordinare, σκευοποιῶ, κατασκευάζω*, ordino, apparo, compono: & dicitur de acie, de claſſe, de cauſa, ac etiam de mente alicuius, *ἐκτάττω, παρατάττω*. Cic. pro Muren. Tu actionem inſtituis, ille aciem inſtruit. Lact. lib. 1. Græcorum leuitas inſtructa dicendi facultate, & copia, incredibile eſt, quantas mendaciorum nebulas excitauerit. Colum. li. 5. Nauigia inſtruunt armamentis. id eſt, armant. Inſtruere epulum, *παρασκευάζειν, ἐξαρτίζειν*, eſt apparare. Gell. lib. 1. Cenam, ita ut lex ſanxiſſet, pomis, oleribus inſtructam. Inſtruere diſcipulos, *διδάσκειν*, docere, litteris & diſciplinis imbuere: quãuis Valla neget, ſe in eo ſignificatu reperiſſe. Quinct. lib. 2. cap. 5. Orationum lectione ſuſceptos à ſe diſcipulos inſtruxerit. Idẽ lib. 1. in prœm. Eorum ſcientia quibus ſolis quidam nomen ſtudio ſuos inſtruat.

INSTVPEO, es, *Stupire, ἀναισθητος ἔχω*. ſtupeo, ut ualde ſtupidus, & ſenſus expers ſum. Pli. li. 28. cap. 4. Membro inſtupente.

INSVASVM, ſi, neut. ge. appellabant antiqui colorem (inquit Feſtus) ſimilem luteo, qui fiebat ex fumoſo ſtillicidio. Plau. in Truc. Tibi inſuaſo feciſti propudioſa pallulam. Vide Suaſum.

INSVAVIS, e, *Non ſoaue, aſpro, ingiocondo, ἀηδής*, iniucundus. Cice. de Amic. Inſuauem illam admirationem ei fore.

INSVBIDE, aduerbium eſt, quo utitur Gell. lib. 5. cap. 2. Intempeſtiue atque inſubide differebat. id, eſt, priuſquam ſubiret, aut in mẽtem ueniret, quid diceret. Macr. Sat. Ipſam uidendi naturam non inſubide introſpexit Epicurus. Inſubidus, Gell. lib. 19. ca. 9. Tanquam uaſtos quoſdam, & inſubidos.

INSVBRES, *Ἴνσουβροι*, populi Ciſalpinæ Galliæ, cuius ciuitates ſunt, Mediolanum, Papia, Lauda, Nouaria, Vercellæ, & Cómum. Cic. pro Balbo: Fœdera Germanorum, Inſubrium, Heluetiorum. Strabo li. 5. Inſubres hac ætate ſunt, qui Mediolanum metropolim habuere. ea quidem pridem uicus erat: (omnes enim uicatum habitabant) hac uero tempeſtate eximiæ dignitatis trans Padum ciuitas eſt Regio dicta Inſubria.

INSVCCO, cas, *Bagnare, imbrattare, intengere, ἐγχυλίζω, ἐγχυματίζω, ἐμβρέχω*, ſucco imbuo, humecto, irrigo. Colum. lib. 7. cap. 5. inuoluta lanis, oleo atque uino inſuccatis.

INSVEFACIO, is, ere, *ἐθίζειν*, unde inſuefactus, aſſuefactus. Cæſar 4. bel. Gal. Equos inſuefactos incitarent.

INSVESCO, is, & Conſueſco, *Aſſuefarſi, auezzarſi, ἐθίζομαι*, aſſueſco. Ter. in Ad. Qui mentiri, aut fallere inſueuit patrem. Tacitus 1 Duas pellices, quarum corpori inſueuerat. Id eſt, cum quibus cõſuetudinem habuerat. Inſueſcere frui parta uictoria, Liu. libro. 25. Inſueſci, paſſiue. Colu. lib. 11. cap. 3. Sic inſueſci debent, ut in id ſpatium, quod ſulcis interiacet, inclinentur.

INSVETVS, a, um, *Non uſato, inſolito, diſuſato, ἀήθης*, inſolitus, uel cui non aſſueuimus: ut apud Virg. 6. Aene. Inſuetum per iter gelidas enauit ad Arctos. Inſuetus alicui rei, dicitur is, qui rei alicui non aſſueuit. Liuius l. 28. Barbarum, inſuetumq; moribus Romanis. Inſuetus contumeliæ, Idem ad Att. li. 2. Inſuetus laboris, Cæſar 7. bel. Gall.

INSVLA, læ, pen. corr. *Iſola, νῆσος*, dicitur terra, quæ undique aquis clauditur, proprie autem in mari. unde quidam à ſalo appellatas Inſulas uolunt: quod in ſalo, id eſt, mari, ſitæ ſint. Hinc peninſula, *χερρόνησος*, quæ quaſi inſula eſt, & undique fere aquis clauſa, anguſtoq; tantum terræ ſpatio, quod dicitur Iſthmos, continenti annectitur. Mediamnis autem, *μεσοποτάμιον*, uocatur, quam amnis circuit. Inſulas tamen nullo diſcrimine uocamus etiam eas, quæ flumine uel lacu ambiuntur. Cic. 3. de Leg. Inſula in Fibreno flumine. Idem pro Mil. Inſula in lacu Precio. Inſulæ etiam dicuntur domus in urbe ab alijs ſeparatæ, & uicos undique habentes, quòd, ut, inſulæ ſunt in mari loca undique ambita, undiq; diſcreta à continenti, ita domus nullis connexa ædificijs cohærentibus Inſulæ nominantur. unde Spartianus ſcribit CCCXXV. inſulas olim Romæ incendio abſumptas fuiſſe. Vlpian. l. ſtipulationes non diuiduntur. Digeſt. de uerb. obl. Plane ſi inſulam fulciri quis ſtipulatus ſit, non eſt expectandum, ut inſula ruat. Ci. pro M. Cœlio: Intelligo Clodij inſulam eſſe uenalem.

INSVLARIS, & hoc re, *Ciò che appartiene ad iſola, νησιωτικὸς*, quod eſt inſulæ, & ad inſulam pertinet: ut, Morbus inſularis, ex inſulis inuectus. Plin. Inſularis pœna, qua quis in inſulam deportatur. Ammianus Marcel. Inſulari pœna mulctari.

INSVLARIVS, qui inſulas, hoc eſt, ædes potentiorum, ab alijs ædificijs diſcretas cuſtodiæ cauſſa inhabitat. hoc uerbo uſus eſt Pomp. in l. ſi ita. ff. de uſu, & habitatio.

INSVLSE, *Imprudentemente, ἀπειροκάλως, ἀναισθήτως*, imprudenter, inepte. Cic. ad Cæſ. iuniorem, l. 2. Epi. Ita locutus inſulſe eſt, mirum ſenatus conuicium exceperit.

INSVLSITAS, atis, *Inettia, ſciocchezza, ἀπειροκαλία, ἀναισθησία*, ineptia. Ci. ad Attic. lib. 13. In uilla, cuius inſulſitatem bene norãt.

INSVLSVS, a, um, *Non ſalato, goffo, ἀδιάλυτος*, proprie dicitur quod ſalſum non eſt. ſæpius tamen per tranſlationem accipitur pro fatuo, inepto, ſiue inſipiente, *ἀπειρόκαλος, ἀναίσθητος*. Plaut. in Rud. Te ex inſulſo ſalſum feci. Ter. in Eunu. Fatuus eſt, inſulſus, tardus. Cic. 1. de Orat. Sic inſulſi extiterunt, ut nihil aliud eorum, niſi ipſa inſulſitas, rideatur. Inſulſus mos, idem l. 4. ad Att.

INSVLTATIO, onis, amara irriſio, & inſolens in calamitate alicuius contumelia. Quinctil. lib. 8. cap. 5. Extrema quaſi inſultatio.

INSVLTO, tas, *Aſſalire, dileggiare, ἐπιπηδάω*, frequentatiuum ab Inſilio, cuius ſupinum eſt Inſultum. Inde Inſulto proprie eſt multũ & cum impetu ſuper rem aliquam ſalire. Et aliquando habet poſt ſe accuſatiuum. Ter. in Eun. Iſtas calcibus ſæpe inſultabis fruſtra. Sæpius tamen datiuum. Virg. 3. Georg. Inſultare ſolo. Per tranſlationem pro irrideo, & contumelioſus in aliquem aliquid uel dico, uel facio, *ἐντρυφάω, σκώπτω*. Saluſt. Multos ab adoleſcentia bonos inſultauit. Cic. pro Flac. Non inſultabo uehementius, neque in iſtum nugatorem inuehar. Idem pro Milon. Clodius tot annos in hanc remp. inſultauit.

INSVLTVRA, ræ, *ἐπιπήδησις*, inſultandi actus. Plau. Iſtam inſulturam & deſulturam nihil hic moror.

INSVM, *ἔνειμι*, in re aliqua ſum. Terent. in Eunuch. Io amore hæc omnia inſunt uitia. Ci. Epiſt. In qua uita nihil inſit niſi miſeria.

IN SVMMA, *In ſomma, κεφαλαιωδῶς*, & ſummatim eandem fere habent ſignificationem. Quinct. In ſumma, non recedo: Perinde ac ſi diceremus, Vt ſummatim comprehendam.

INSVMO, mis, per ſimplex m, pen. prod. *Conſumare, ſpendere, ἀναλίσκω, δαπανάω*, ſignificat impendo, conſumo, Gel. l. 2. ca. 24. Lex Fannia in ſingulos dies, centenos æris inſumi conceſſit. Cice. ad Att. lib. 5. Nullus teruncius inſumitur in quenquam. Inſumere curam. Pli. lib. 9. cap. 46. Omnis cura ad ſpeculandum hoc malum inſumitur. Inſumere operam. Cice. 5. Verr. Tantum præſeos lucrum, nulla opera inſumpta, contempſit.

INSVO, is, *Cuſcire, venire in qualche coſa, ἐρράπτω*, in re aliqua ſuo, includo. Virg. 5. Aene. Terga boum plumbo, inſuto, ferroq; rigebant. Oui. 3. de Arte Am. Inſuto ueſtibus auro. Valerius Max. l. 1.

Tarquinius

Tarquinius, M. Tulliū duumuirum, culeo inſutum, in mare abijciaſſit. Per tranſlationem accipitur pro implicare, immiſcere, coniungere. Liuius lib. 40. Priuatamq; publicæ rei impenſam inſuerat. Cic. pro Sext. Roſc. Inſui in culeum.

Insuper, pen. c. *Oltre, à Ciò*, πρόσετι, ad hoc, præterea. ne te ſugiat, latius inſuper Epicurus. Plaut. Ter. Lucr. alij.

Insuperabilis, le, *Inſuperabile, inuincibile*, ἀδάμαστος, quod ſuperari, & domari non poteſt: ut, Morbus inſuperabilis, id eſt, incurabilis, ἀθεράπευτος, ἀνίατος. Plin. in Epiſto. Si eſſet inſuperabilis, ſponte exiret è uita. Interdum idem eſt quod imperuius, ἀνεπίβατος, inacceſſus: proprieq; de montibus dicitur, qui facile traijci non poſſunt. Liuius lib. 21. Alpium inſuperabili tranſitu. Inſuperabilis bello, ἀήττητος, qui bello ſuperari non poteſt. Virg. libro 4. Aeneid. Genus inſuperabile bello.

Insurgo, is, ere, *Leuarſi*, ἀνίσταμαι, ſurſum me erigo. Virg. 11. Aen. Altius inſurgens. Inſurgere remis, uehementer adniti. ſolent enim remiges, cum totis uiribus remis incumbunt, è ſedilibus ſuis aſſurgere. Virg. 5. Aene. Nunc nunc inſurgite remis. Inſurgere altius in oratione uerba dicuntur, cum ſubſequentia pondere ſuperant priora. Quinct. lib. 8. cap. 4. Verbis altius atque altius inſurgentibus.

Insusurro, as, *Mormorare*, ἀποψιθυρίζω, leui ſuſurro alicui in aurem dico. Idem 5. Tuſc. Demoſthenes illo ſuſurro delectari ſe dicebat mulierculæ, inſuſurrantis alteri, Hic eſt ille Demoſthenes.

Insusceptus, a, um, non ſuſceptus. Ouid. ad Liuiam: Vota inſuſcepta reliquit.

Insincerus, ra, rum, *Non ſincero, corrotto*, ἄναγνος, non ſincerus, parum integer, corruptus. Gell. lib. 5. cap. 3. Inſincerus philoſophus, ſed acerrimus ſophiſtarum. Cruor inſincerus, Virg. 4. Georg.

Intabesco, is, ere, *Ammarcirſi*, μαραίνομαι, ἐκτήκομαι, eſt tabe conſumi. Col. lib. 4. cap. 3. Sic intabeſcit, ut nullis deinceps impenſis recreari poſſit. Horat. Epod. 5. Cibo Interminato intabuiſſent pulpæ. Ouid. 15. Metamor. Miſſa ſolet medio glans intabeſcere cælo. Cic. de Nat. Diuturno morbo Intabeſcere.

Intactus, cta, ctum, *Non tocco, incorrotto*, ἀμίαντος, ἀμόλυντος, ἄφθαρτος, integer, immaculatus, impollutus. Liuius lib. 5. Integri, infractiq; fugerunt. Intacti religione animi uir, quem nulla religio tangit. Liuius lib. 5. Intactus à ſibilo, nunquam exſibilatus, aut exploſus, Cœlius Ciceroni, epiſt. lib. 8. Virgo intacta manet, Catullus in carmine nuptiali. Carmen intactum Græcis, Horat. lib. 1. Serm. Saty. 10. Grex intactus, Virg. 6. Aen.

Intactile, *Che non ſi può toccare, che fugge il tatto*, ἄψαυστος, tactū refugiens, ſiue quod tangi non poteſt. Lucr. lib. 1. Sin intactile erit.

Intaliare, ἐγκόπτειν, antiqui dicebant, pro ſcindendo formare, teſte Varrone, quemadmodum Tagliare, pro ſcindere.

Intaminatus, ἀμόλυντος, ἀμίαντος, incontaminatus. Hora. 3. Carm. Virtus repulſæ neſcia ſordidæ Intaminatis fulget honorib.

Intantum, & inquantum, *In tanto, in quanto*, idem uident, quod Eatenus, & Quatenus. Sen. de Benef. l. 1. Danti intantum producenda notitia eſt muneris ſui, inquantum delectatura eſt cui datur. Virg. 6. Aene. Nec puer Iliaca quiſquam de gente Latinos In tantum ſpe tollet auos.

Integellus, a, um, dimin. ab integro. Cic. in Epiſt. ad Dolabellam.

Integer, a, um, pen. cor. *Intero, integro*, ἀκμαῖος, ſi de ætate dicitur, tunc ſignificat ea, quæ in flore conſiſtit ſcilicet iuuentute, in qua robur nondum, & ſanguis adhuc integer eſt, qui ætate in ſenium uergente minuitur. Ter. in Andr. Egregia forma, atque ætate integra. Integra res, quæ eſt perfecta, ὁλομελής, de qua nihil eſt imminutum: ut, Integrum corpus, cui nihil deeſt. Integer uir, ἀκέραιος, qui eſt innocens, candidus, nulloq; uitio corruptus. Cic. pro Planc. Cum illo nemo eſſet neque integrior, neque ſanctior. Integer homo, & caſtiſſimus, Ci. 1. de Orat. Integer æui, ἀκμάζων, dicitur, cui adhuc ætas integra ſupereſt. unde Ennius deos integros æui uocat, quòd, cum immortales ſint, nihil de eorum æuo imminuatur. Cic. pro Rab. Si mihi eſſet integrum, ſuſciperem hoc crimen In integro res eſſe dicitur, hoc eſt, in poteſtate, ita, ut adhuc poſſit uel fieri, uel omitti. Idem lib. 3. de Orat. Quoniam hæc neque in integro eſſe poſſunt. Integer, pro firmo, recenti, & laboribus non fracto. Cæſar: Cum crebro integri defeſſis ſuccederent. Idem pro ſobrio, ex crapula nihil ſentit detrimenti. Cic. de Nat. de. Multo plura euenirent, ſi ad quietem integri iremus. Integrum ſe ſeruare, pro, neutri parti ſe addicere. Ci. ad Att. lib. 7. Quod me amiciſſime admones, ut me integrum, quod poſſim, ſeruem; gratum eſt. In integrum reſtituere, eſt in priſtinū ſtatum reducere. Ter. in Phorm. Reſtitui in integrum æquum eſt. Cic. 7. Ver. Vt damnati in integrum reſtituantur, uincti ſoluantur. Hinc aduerbium, Ab integro, denuo, rurſus, ἐξ ὑπαρχῆς. Virgil. 4. Eclo. Magnus ab integro ſeclorum naſcitur ordo. De integro, Ter. in Heaut. Ratio de integro ineunda eſt mihi. De integro incidere in morbum, Cic. ad Corniſ. Epiſt. l. 12.

Integrasco, is, *Eſſere reintegrato*, ἀνανεάζομαι, inſtauror, ab integro redeo, Ter. Hoc malum integraſcit. Vbi Donatus, Integraſcit, id eſt, integratur.

Integre, *Integramente*, aduer. pure, ſincere, caſte: ut, integre uiuere apud Cice. 4. de Fin. Incorrupte atque integre iudicare, Idem 1. de Fini. Caſte integreq; uerſari in periculis amicorum, Idem pro lege Manil.

Integritas, atis, *Integrità*, ἀδιαφθαρσία, ἀδιαφθορία, incorruptio, innocentia. Ci. 3. Vert. Mulierem eximia pulchritudine, ſed eam ſumma integritate, pudicitiaq; exiſtimari. Integritas corporis, id eſt Integra ualetudo, ὑγίεια. Cic. 5. de Fin. Quod cumulatur ea integritate corporis, & ex mentis ratione perfecta.

Integro, as, pe. c. *Reintegrare*, ἀνανεάζω, rurſus inchoo, inſtauro, ſiue innouo. Virg. 4. Geo. Ramoq; ſedens, miſerabile carmen Integrat. Cic. 1. de Inu. Sic animus defeſſus audiendo, aut admiratione integratur, aut riſu renouatur. Stat. 8. Treb. Bellum integrabat Enyo.

Intego, is, p. c. integere, *Coprire*, καλύπτω, σκεπάζω, idem quod ſimplex, tegere. Cæſar 2. Bell. ciu. Integebantur porticus lignis coniunctis inter ſe.

Integumentum, ti, *Coprimento, coperta*, σκέπασμα, quo quid integitur. Cic. in Piſon. Vereor, ne quis ſit, qui iſtius inſignem nequitiam, frontis inuolutam integumentis, nondum cernat.

Intellectus, ctus, *Intelletto*, νοῦς, σύνεσις, nobiliſſima animæ rationalis pars, quæ & Mēs, & intelligētia dicitur, qua præditus homo unus, cæteris antecellit animantibus, cuiusq; opera res incorporeas, & ab omni materia ſeiugatas notiones atque formas ſolus apprehendit. Improprie tamen paſſim apud ſcriptores intellectus uocabulū etiam de brutis animantibus dicitur, in eadē ſcilicet ſignificatione, qua nos, & ſenſus, & perceptionis, & cognitionis uocabulis utimur. Pli. lib. 10. cap. 35. Columbis ineſt quidam gloriæ intellectus. Intellectus pro ſignificatione. Quinct. lib. 5. ca. 10. Verba quædam diuerſos intellectus habent. Idem lib. 1. ca. 1. Quidam litteris inſtituendos, qui minores ſeptem annis eſſent, non putauerunt, quod illa primum ætas, & intellectum diſciplinarum capere, & laborem pati non poſſit. Sic intellectus ſaporum, id eſt, perceptio, & ſenſus. Pli. lib. 11. cap. 37. Intellectus ſaporum eſt cæteris in prima lingua, homini & in palato.

Intellectio, nis, Cic. ad Heren. Intellectio eſt cum res tota parua de parte cognoſcitur, aut de toto pars.

Intelligens, tis, *Intendente, ſapiente, dotto*, συνετός, ſagax, ſapiens, doctus, prudens. nomen ex participio. Cic. de Finibus. Doctus, & intelligens uir. Terent. in Eunuch. Dij immortales, homini homo quid præſtat? ſtulto intelligens Quid intereſt?

Intelligenter, aduerbium. Cic. in Parti. Sumuntur autem trium rerum gratia: ut amice, ut intelligenter, ut attente audiamur. Plin. in Epiſt. Quàm ſtudioſe, quàm intelligenter lectitabat.

Intelligentia, tiæ, *Intelligenza*, νόησις, σύνεσις, facultas animæ nobiliſſima, qua res etiam incorporeas, & ab omni materia abſtractas contemplamur. Cic. 1. de Nat. de. Mens ſimplex fugere intelligentiæ noſtræ uim ac notionem uidetur. Idem 2. de Diu. Pars animi, quæ rationis atque intelligentiæ ſit particeps. Intelligentiæ item dicuntur particulares notiones, quas mēte apprendimus. Idem 1. de Leg. Natura homini rerum plurimarum obſcuras, & neceſſarias intelligentias enudauit, tanquā fundamenta ſcientiæ.

Intelligibilis, *Che ſi può intendere*, νοητός, quod mente percipi poteſt.

Intelligo, is, pen corr. xi, ctum, *Intendere*, συνίημι, intellectu apprehendo, ſeu mente percipio. Cice. ad Tiro. Tu iſtic, ſi quid librarij mea manu non intelligent, monſtrabis. Ter. in And. Quantum intellexi modo ſenis ſententiam de nuptijs. Idem 3. de Nat. deo. Sed ea magis ex aliorum contentione, quàm ipſa per ſeſe cognoſci, atque intelligi poteſt. Intelligitur, impersonale. Cic. 1. de Fin. Ex quo intelligitur nec intemperantiam propter ſe fugiendam eſſe. Huius compoſitum eſt, Subintelligo, quod eſt mediocriter intelligo.

Intemperans, tis, *Intemperamente, immoderato*, ἀκρατής, ἀκόλαστος, immoderatus, incontinens, uoluptatibus, & uentri præter modum indulgens. Cice. de Sen. Libidinoſa etenim, & intemperans adoleſcentia effœtum corpus tradit ſenectuti. Idem 1. Acad. Intemperantis enim arbitror eſſe, ſcribere quod occultari uelit.

Intemperanter, aduerb. *Intemperamente*, ἀμέτρως, immoderate, immodice. Cice. 5. Phil. Nimis iracunde hoc quidem, & ualde intemperanter. Idem 5. Phil. Ne honoribus noſtris elatus, intemperantius ſuis opibus utatur.

Intemperantia, æ, *Intemperanza, incontinenza*, ἀκολασία, ἀκρασία, incontinentia, immoderatio: Cice. 4. Tuſc. Omnium autem perturbationum fontem eſſe dicunt intemperantiam, quæ eſt à tota mente, etiam à recta ratione defectio, ſic auerſa à præſcriptione rationis, ut nullo modo appetitiones animi, nec regi, nec contineri queant. Pli. li. 11. ca. 33. Intemperantiam riſus conſtare lienis magnitudine quidam putant.

Intemperate, aduerb. ἀκολάστως, incontinenter. Ci. de Vniu. Qui autem immoderate & intemperate uixerit, eum ſecundus ortus in figuram muliebrem transferret.

Intemeratus, a, um, *Inuiolato, incorrotto*, ἀμίαντος, ἀμόλυν-

τος, ἀϑλαστος, inuiolatus, incorruptus. Cic. de Amic. Intemperata quædam beneuolentia. Virg. 2. Aen. Si qua eſt, quæ reſtat adhuc mortalibus uſquam Intemerata fides. Intemerata ſacra dicuntur, quæ rite perfecta ſunt, & ut ſacrificij ratio exigebat. Virg. li. 3. Aeneid. Corripio è ſtratis corpus, tendoq; ſupinas ad cælum cum uoce manus, & munera libo Intemerata focis. Vbi Seru. Intemerata, rite perfecta, ut ſi leniter eſt fundendum uinum, aut mola inijcienda, ſic fiunt, ut ratio exigit ſacrificij: aliter ſi fiant temerata ac turbata ſunt ſacra. Intemerandus, non uiolandus, aut contaminandus: referturq; ad res ſacras. Val. Flac. 5. Argent. An Martia templa Intemeranda minus.

Intemperiae, arum, ἀτεμπεῖ, Δυσκρασίαι, erant quædam Deæ habentes uim nocendi, & per intemperantiam ſæuiendi: quas Cato de Re ruſt. c. 141. facto ſacrificio iubet propulſari. Pla. Laruæ húc atque intemperiæ agitant ſenem.

Intemperies, ei, Mala diſpoſitione, diſtemperanza, Δυσκρασία, rerú miſtarú inconueniens temperatura. Sic intemperié cæli dicimus, cum aer qui immoderate aut calidus eſt, aut frigidus, aut humidus, & ſiccus. Ci. Att. Ne, qui uideor non ſtulte illius amici intemperiem tuliſſe, rurſus ſtulte illius iniuriam factam illuſtrem. Col. lib. 2. in Præfat. Sæpenumero ciuitatis noſtræ principes audio culpantes, modo agrorum infœcunditatem, modo cæli per multa iá tempora noxiam frugibus intemperiem. Liu. l. 8. ab urb. Fœdus in ſequens annus ſeu intemperie cæli, ſeu humana fraude fuit.

Intemperatus, a, um, Incontinente, intemperato, ἀκρατής, ἄκρατος, incontinens, immodicus. Ci. in Piſ. Quid ego illorum dierum epulas, quid lætitiam & gratulationem tuam, quid cum tuis ſordidiſſimis gregibus intemperatiſſimas perpotationes prædicem, &c. Idem de Amic. Intemperata quædam beneuolentia.

Intempesta nox, Quando ogn'un dorme, ἀωρονυξία, Var. lib. 4. de Ling. Lat. inter ueſperuginem & iubar dicta nox intempeſta: ut in Bruto Caſſij, quod dicebat, Lucretia, Nocte intempeſta noſtrá deuenit domum. intempeſtam Aelius dicebat, cum tempus agendi eſt nullum, quod alij concubium appellarunt, quod fere omnes tunc cubarent, alij ab eo quod ſileretur, Silentium noctis, quod idem tempus Plautus Conticinium. Videbimus (inquit) factum uolo, redito conticinio. Hæc Varro. Vergil. 1. Georg. Aut intempeſta ſilet nox. Et 3. Aen. Et lunam in nimbo nox intempeſta tenebat. Vbi Seru. intempeſta, media, hoc eſt, nimium obſcura. Intempeſta dicta eſt nox media, inactuoſa, carés actibus, per quos tempus dignoſcimus. Vnde eſt, Intempeſtiue uenisti, id eſt, ἀκαίρως, Hæc Seruius. Ci. 7. Ver. Repente nocte intempeſta ſeruorum fit armatorum concurſus, atque impetus. Macr. l. 1. Sat. & Cenſorinus de Die Natali c. de diebus, Intempeſtam noctem docent eſſe eam partem noctis, quæ eſt inter noctem concubiam & mediam noctem: putantq; dictam Intempeſtam, quaſi intempeſtiuá, quod ea pars noctis intempeſtiua ſit rebus agendis. Vide Mac. & Cenſorinum locis iam citatis: ubi omnes diei & noctis partes ex ordine explicant. Intempeſtæ Grauiſcæ. Vir. 10. Aen. Et Pyrgi ueteres, intempeſtæq; Grauiſcæ. ubi Seruius, Grauiſcarum oppidum alij intempeſtum dicunt, quaſi uentis ac tempeſtatibus carens: quod nulla poteſt ratione cótingere. Intempeſtas ergo Grauiſcas, accipiamus peſtilentes, & ſecundum Pli. in Naturali hiſtor. & Catonem in Originibus: ut, Intempeſtas intelligas ſine temperie, id eſt, æqualitate, aut temperatura. Nam, ut ait Cato, ideo Grauiſcæ dictæ ſunt, quod grauem aerem ſuſtinent.

Intempestas, atis, Mala diſpoſitione, Δυσκρασία, intemperies: ut, Intempeſtas cæli, hoc eſt, iniuria. Pli. lib. 18. c. 6. Malum patrem familias, quiſquis interdiu faceret, quod noctu poſſet, niſi intempeſtate cæli.

Intempestive, aduerb. ἀκαίρως, importune. Cic. lib. 1. Offic. Ne ſi iraſcamur aut intempeſtiue accedentibus, aut impudenter rogantibus, in moroſitatem inutilem & odioſam incidamus.

Intempestivus, a, um, Fuor di tempo, importuno, ἄκαιρος, ἄωρος, quod fit præter opportunitatem temporis: habetq; antitheta Tépeſtiuus & Opportunus. Cice. de Amic. Nunquam intempeſtiua, nunquam moleſta eſt amicitia. Idem ad Att. l. 4. Si nihil habebis, tamen ſcribas aliquid, nunquam enim mihi tua aut intempeſtiua epiſtola, aut loquax uiſa eſt. Intempeſtiuus, pro ominoſo, & mali portenti. Pli. lib. 18. c. 35. de indicijs tempeſtatum: Auſeres continuo clangore intempeſtiui, pecora exultantia, & indecora laſciuia ludentia, eandem ſignificationem habent.

Intendo, Tirare, drizzare, caricare, ἐντείνω, ἐπιτείνω, uehementer tendo, uel extédo, ut Intédere arcú. Ci. 7. Ver. Tabernacula quéadmodú conſueuerat téporibus æſtiuis, quæ antea iá demonſtraui, carbaſeis intenta uelis collocari iuſſit in littore. Idem in Catone: Intentú animú tanquá arcú, habebat: nec languens ſuccúbebat ſenectuti. Intédo, aliquádo idé eſt quod animaduerto, diligenterq; intueor, ἀφίσημι. Virg. 5. Aen. Intenti expectant ſignú. Intédere animú rei alicui, eſt animú adijcere, & applicare. Saluſt. in Iug. In regnú Adherbalis animú intédit. Intédere animú re aliqua, per tráſlationé dicimus, pro eo quod eſt, rei alicui arduæ totis ingenij uiribus incumbere: cui opponitur, Relaxare animum, quod eſt intenſam animi curam re quapiam amœniore remittere. Ci. in Hortenſio: Quæro, non quibus intendam rebus animum, ſed quibus relaxem. Interdum Intendere idem eſt quod innectere, illigare, ἐνιταλίζειν. Virg. 2. Aene. Et ſtuppea uincula collo intendunt.

Intentatus, a, um, nomen, Non tentato, ἀπείρατος, non expertus, non tentatus. Cic. in Læl. Nemo eſt, qui non, quo cum conſueuit, libentius utatur, quàm intentato & nouo. Virgil. 10. Aene. Hæc intentata manebat Sors rerum. Mart. l. 2. Nil intentatum Selius, nil linquit inauſum.

Intente, aduerbium, Intentamente, diligentemente, ἐπιμελῶς, accurate, diligenter. Audire aliquem intente. & modeſte. ad Heren. Alia meliora ſunt, quæ multo Intentius Perimus in uita: Quinct. lib. 2. cap. 2. Liu. 7. bell. Pun. Hoſtilium intente monuit, ut in eo ſpem non moturos quicquam Hetruſcos poneret.

Intentio, ſiue Intenſio, Intentione, ἔκτασις, extenſio, cui opponuntur Laxatio, & remiſſio. Col. l. b. 6. ca. 6. Cruditatis ſigna ſunt creari ructus, ac uentris ſonitus, faſtidia cibi, neruorum intentio; hebetes oculi. Intentio corporis, Cice. 1. Tuſc. Intentio uocis, quę & uociferatio dici poteſt. Pli. lib. 28. cap. 16. Intentio & remiſſio contraria. Cic. 2. Tuſcul. Vt onera contentis corporibus facilius feruntur, remiſſa opprimunt: ſimillime animus intentione ſua depellit preſſum omnem ponderum: remiſſione autem ſic urgetur, ut ſe nequeat extollere. Eſt præterea intentio, finis, quo animus, ad quod intenditur, dirigitur, σκοπός. Pli. in Epiſt. Tu ergo intentionem ſcribentis accommodes. Intentio etiam accipitur pro diligentia, & ſtudio. Quinct. lib. 8. cap. 2. Idipſum in conſilio eſt habendum, non ſemper tam eſſe acrem iudicis intentionem, ut obſcuritatem apud ſe ipſe diſcutiat. Pli. in Epiſto. Vt tantum curæ intentioniſq; ſuſcipere & poſſint, & uelint. Intentio apud oratores eſt oratio crimen, debitumue alicui obijciens. Cice. 2. de Inuent. At ſi qua intentionis depulſio non eſt, ea nec conſtitutio, nec pars conſtitutionis eſt. Intentio, augmentum, incrementum, ἐπίτασις. Gell. li. 16. c. 5. Ve, particula, ſicuti quædam aliæ, tum intentionem ſignificat, tum minutionem.

Intento, as, are, Minacciare, διατείνομαι, προτείνομαι ἀπειλῶ, comminor. Vir. 1. Aen. Præſentemq; uiris intentant omnia mortem. Liu. 8 bel. Mac. Vno in loco ferro igniq; geſta res eſt, à duobus irrito incepto, cum intentaſſent magis, quàm iniſſent certamen, Aetoli abſceſſerunt. Id eſt, cum non tam certamen iniſſent, quàm ſpecie certaminis hoſti terrorem incutere conati eſſent. Intentare manus alicui, pro inijcere. Hircius 6. bel. Hiſp. Eum qui legatos iugulaſſet, lapidare, & ei manus intentare cœperunt. Intentare arma Latinis, Liu. 6. ab urb. Intentare ſicam, Cic pro Mil. Intentatus partic. Liu. 9. ab urb. Gladij etiam pleriſque intentati, & uulnerati quidam, necatiq;. Eſt & intentatus nomen, idem ſignificans quod inexpertus de quo egimus paulo ante.

Intentus, ſiue Intenſus, partic. ab Intendo, Inteſo, ἐντεταμένος, extenſus, porrectus. Ci. de Or. Voces & chordæ ſunt intentæ. Pli. lib. 8. c. 8. Intentos ingentes arcus defigunt humi. Intentus, attentus, προσεχής. Liu. 3. ab urbe. Operi certe (id quod conſtat) agreſti intentus, &c. Quinct. l. 10. c. 1. Vix ſingula quiſquam intentiſſima cura conſequi poſſit.

Intentus, tus, tui, Inteſo, intentione, uerbale eſt à uerbo Intendo, quod ſignificat rei alicuius in alteram extenſionem: ut, Intentus gladij in iugulum. Intentus palmarum, id eſt, manuum extenſio cum quadam comminatione: cuiuſmodi fieri uidemus in ſeditione & diſcordia, aut reclamatione alicuius turbæ: cuius non ſolum uoces, uerumetiam manus intenſæ conſpiciuntur in eum, quem explodere & eijcere cupiunt. Cic. pro Sex. Voces quidem, & palmarum intentus, & maledictorum clamorem omnem præſuderunt.

Intepeo, es, ere, & Intepeſco, ſcis, Diuenir tepido, χλιαίνομαι, incaleſcere, & tepidum fieri. Propert. libr. 4. Eleg. 1. Et lacus æſtiuis intepet Vmber aquis. Ouid. 5. Faſt. Et uariæ tædijs intepuere comæ.

Inter, Tra, fra, μεταξύ, extra compoſitionem medium quiddam importat: & tam de loco, quàm de tempore, & perſona dicitur. Cice. Att. lib. 3. Inter me & Brunduſium Cæſar eſt. Idem de Amic. Quæ ſæpe inter me, & Scipionem de amicitia diſſerebantur. Inter cenam, hoc eſt, in cena, uel dum cenatur. Cice. 2. Phil. Si inter cenam, in tuis illis immanibus poculis, hoc tibi accidiſſet. Inter ſalcarios, dixit Cice. in Cat. pro eo quod eſt, In eius locum, ubi ſunt ſalcarij. Dico (inquit) te priore nocte ueniſſe inter ſalcarios (non agam obſcure) in M. Leccæ domum. Inter ſe diligere, eſt ſe mutuo diligere. Cice. 1. de Nat. de. Dij inter ſe diligunt. Idem Q. Fr. Pueri ualent, & nos, & inter ſe amant. In cópoſitione ſæpe idem ualet quod in medio, ut interpono, Interiero. Modo priuationem, ſeu deſtructionem importat: ut, interficio, Interimo. Modo idem ualet, quod Ex, uel In uniuerſum: ut, Interbibo, pro ebibo. Modo ſignificat maxime: ut, Interdico, Interminor. Componitur autem fere cum omnibus litteris, & integra manet: a, ut Interareſco: b, ut Interbibo: c, ut Intercedo: d, ut Interdico: e, ut Intereo: f, ut Interficio: i, ut Interiacio: l,

ſcio:l,ut Interlinio:(notetur intelligo,ubi r,mutatur in l)m , ut Interminor:n, ut Interneco:p,ut Interpello:r , ut Interregnum: ſ,ut Interſum:t,ut Interturbo:u,ut Interuenio . Ab Inter fiunt Interea,& Interim.

INTERALBICO,as,are, eſt colorem album per interualla oſtendere,inter alios colores emicantem:quod in quibuſdam uarii coloris gemmis accidere ſolet,& in ueſtibus quibuſdam,quarum ſubtegmini color diſtat à colore ſtaminis.Pli.li.37.c.10.Leucochryſos fit chryſolitho interalbicante.

INTERAMNA, *Ἰντέραμνα*, urbs Vmbriæ , ita dicta quòd inter duos amnes ſit conſtituta,Narian ſcilicet, & Tyberim . Cice.Attic.& pro Dom.

INTERANEA,orum,*Interiori, τὰ ἔντερα*,dicuntur inteſtina , à præpoſitione Intra,eo quod intra corpus ſint condita . Plin. Medelæ ſunt innumeræ ad interanea.

INTERAMNIS.Cic.pro Mil.C.Caſſius Interamnis.

INTERARESCERE, *Seccarſi affatto, διαξηραίνεσθαι*,eſt penitus areſcere, hoc eſt,omnino aridum fieri:ſicut Interbibere funditus ebibere. Cic.5.Tuſc.Nihil enim interareſcere, nihil extingui , nihil cadere debet eorum,in quibus uita beata conſiſtit.

INTERBIBO ,is,pen.corr.*Bere affatto, ἐκπίνω, διαπίνω*,totum bibo. Plau.in Aul.Præterea tibicinam,Quæ mihi interbibere ſola, ſi uino ſcateat,Corinthienſem fontem Pirenen poteſt ſignificant.n. hæc uerba penitus quid fieri,inquit Donatus.

INTERBITO,as,are,*Interuenire, ἐπέρχομαι*,interuenire.Plau.in Moſtel.Hic ego tibi præſidebo,ne ulla interbitet quæſtio . Verbum eſt antiquum,compoſitum ex Inter,& Ito , interpoſita littera b: cauſſa ſolidioris ſoni.

INTERCALARIS,& hoc re,*παρεμβεβλημένος, ἐμβόλιμος*, interiectitius,interpoſititius.Vt Intercalaris menſis,dictus eſt,cui inſerebatur dies,qui deerat ad complendum annum diuerſis quidem rationibus diuerſo tempore.Is autem menſis erat Februarius. quoniam erat ultimus anni . Non tamen intercalabatur in fine menſis,ſed poſt uigeſimum & tertium diem Terminalibus iam peractis:deinde reliquos Februarii dies . qui erant quinque poſt intercalationem,ſubiungebant,uetere religionis ſuæ more, ut Februarium omnino Martius ſequeretur . Vide de hoc plura in dictione Biſſextus. Intercalares kalendæ . dicuntur kalendæ menſis intercalaris,id eſt,Februarii. Alii intelligunt Kalendas Martias, non quòd eo menſe intercalarentur dies,ſed quòd eſſent proximæ diebus intercalatis:id eſt,quod ſtatim ſequerentur intercalationem, quinque tantum diebus interpoſitis, aut certe eo quòd in omnib. menſibus dies qui Idus ſubſequuntur,denominationem ſumunt à menſe ſubſequente.Cic.ad Liga. Fam.6. Ego tamen cum ad tertium Kalendas intercalares rogatu fratrum tuorum ueniſſem mane ad Cæſarem.Intercalares dies,*ἐπακτὰς ἡμέρας*,Græci Emboliſmos ſiue Hyperbolicos nominant. Intercalaris uerſus , qui frequenter inter aliquos uerſus interponitur,ut eſt apud Virg.Incipe Mænalios mecum mea tibia uerſus.

INTERCALARIVM.rii,ſubſtantiue,pro tempore quod intercalatur, ut annus cum curſu Solis conueniat.Cic.4.Verr. Tunc Cephaleditani decreuerunt intercalarium quadraginta quinque dies longum,ut reliqui menſes in ſuam rationem reuerterentur.

INTERCALARIVS,a,um,*ἐμβολιμαῖος*,idem quod Intercalaris. Liu. 7.Bel.Maced.Triumphauit menſe intercalario pridie Kalendas Martias.Cic.in Verr.

INTERCALO,las,are,*Intraporre,intrametter, παρεμβάλλειν, παρεντιθέναι*.interſerere,ſeu interponere.Cato de Re ruſt.cap.150.Si intercalatum erit Kalendis Maiis,annos xxx. ne amplius promittat.Pli.li.18.c.25. Ita ut xiij. annis continuis non intercalaretur. Intercalare, differre . Liuius 9.ab urbe.Sed ſi me audiaris, prius quàm dedantur hic in comitio uirgis cæſos,hanc iam ut intercalatæ pœnæ uſuram habeant.Budæ.Cic.Atti. Te rogo ut pugnes, ne Intercaletur.

INTERCAPEDO,pe.pr.genit.Intercapedinis, *Interuallo, διάστημα, διαχώρημα*, interſtitium temporis,uel loci , inter duo ſpatia interceptum.Cic.Tironi Famil. 16. Itaque iam me non pœnitebit intercapedinem ſcribendi feciſſe. Idem 1.de Finib. Alii audaces, proterui,iidem intemperantes & ignaui permanentes: quas ob cauſſas in eorum uita nulla eſt intercapedo moleſtiæ.

INTERCEDO,is,pen.pro.ſſi,ſum,*Intercedere,intrametterſi, διΐστασθαι, παρεγγυᾶσθαι*,proprie idem eſt quod medium eſſe , & inter duo ſpatia ſiue temporis,ſiue loci interponi.Cæſ.li.1. Non ſe hoſtem uereri,ſed anguſtias itineris,& magnitudinem ſiluarum, quæ inter eos,& Ariouiſtum intercederent.Cic.lib.2.de Orat.Vix annus interceſſerat.Intercedere etiam illud eſt, quod barbare dicimus.Opponere ſe,hoc eſt,rem aliquam impedire , & prohibere ne ſtatuatur,*διακωλύομαι* ad uerbum,Plutarch.*ἀντιτείνω , ἐναντιοῦσθαι, ἀνίστασθαι*,ut Tribuni interceſſerunt,hoc eſt, oppoſuerunt ſe,& rem impediuerunt,contradixerunt.Cæſar lib.8. Qđ ad Aricianos ſpectat,nihil intercedit, quo minus Samniti populo pacis,belliquе arbitrium ſit.Terent.in And. Si nulla ægritudo huic gaudio interceſſerit,id eſt,interuenerit , uel impediuerit.Dicimus etiam intercedit.ἐστὶ,mihi tecum neceſſitudo, id eſt, amicicia.Intercedit tibi cum illo affinitas,hoc eſt,media eſt,quæ me tibi,& te illi conciliat. Cic.Appio Pul.Famil.6.Veteres mihi neceſſitudines cum his omnibus intercedunt , quibus ego agere de te non deſtiti. Gellius pro inhibere ac coercere poſuit : Ne ſibi (inquit)intercedamus,quo minus ſuapte poteſtate uti liceat . Similiter Suet.in Cæſare : Ceterum Cœlio Metello Tribuno plebis turbulentiſſimas leges aduerſus collegarum interceſſionem ferenti auctorem,propugnatoremque ſe pertinaciſſime præſtitit. Intercedere item aliquando accipitur pro ſpondere,ſeu fideiubere,*ἐγγυᾶσθαι*.Cic.Atti.lib.1.Acceſſiuit ad ſe,promiſit,dedit. Idē Phil.2.Tantum pro te interceſſiſſe dicebant. Quidam etiam hoc uerbum uſurparunt pro eo quod eſt, conciliandi gratia interuenire,& pacificatorem,deprecatoremve agere. Apuleius : Dum pro inope & calamitoſo intercederem.

INTERCEPTIO,onis.Cice.pro Clu. Per quem porro datum ? unde ſumptum?quæ deinde interceptio poculi?

INTERCEPTOR,oris,Liu.4. ab urb. Prædæ ne interceptorem fraudatoremq; etiam malum minari militibus?Interceptor litis alienæ.Liu.3.ab urbe.

INTERCESSIO,ſionis,*Oppoſitione,impedimento, διακώλυσις*, impeditio,& prohibitio, nequid fiat : quam uulgi uocabulo Oppoſitionem uocamus.Erat autem Interceſſio proprie Tribunorum,quibus ius fuit intercedendi,hoc eſt,uetandi prohibendique . Nam (ut Gellius docet) Tribuni plebis antiquitus creati uidentur,non iuri dicendo,ſed interceſſionibus faciendis,ut iniuriæ, quæ coram fieret,arceretur,& ut nim fieri prohiberent. Cic.in Ant. Quas tu mihi interceſſiones inquis.Cæſ.1.Bel.Ciu. Refertur ſtatim de interceſſione Tribunorum.Interceſſioni cedere, uel prouocationi hoc eſt,non procedere ultra,& admittere oppoſitionem.

INTERCESSOR,oris,is,quem uulgus Oppoſitorem uocant. Cice.3. de Leg.Parere iubet lex interceſſori,Ibidem:Interceſſor rei malæ ſalutaris ciuis eſto.

INTERCIDO,is,pen.pro.cidi,ciſum,ex Inter,& Cædo : diphthongo,in i,productam mutata,*Tagliare di mezzo, διακόπτω, διατέμνω*,per medium ſeco.Cæſar lib.2.Vt ſi poſſent, caſtellum cui præerat Titurius Quinctus legatus,expugnarent, pontemque intercideren t.Vnde interciſæ pactiones,dicuntur abruptæ, & non integræ.Cic.in Para.Qui tuas mercedum pactiones in patrociniis interciſas,&c.Interciſi dies dicebantur,Deorum, hominumque cōmunes:ita dicti quod ueluti diuiſi eſſent,partemque ſibi Dii,partem homines uendicarent.Macr.lib.1. Sat. Interciſorum dierum quibuſdam horis fas eſt,quibuſdam fas non eſt ius dicere,nam cū hoſtia cæditur,fari nefas eſt:inter cæſa & porrecta fari licet . Quibus uerbis ſignificatur medio illo interuallo , quod erat inter uictimas cæſas,& exta porrecta , dum ſacerdos ceremonias quaſdā peragit,fas eſſe Prætori ius dicere,& fari uerba illa,Do, Dico,& Addico . Et ita dies interciſi ex parte feſti , & ex parte profeſti ſunt.Cice.ad Atti,Ne quid inter cæſa & porrecta(ut aiunt) oneris mihi addatur,aut temporis.Quo in loco non nulli male legūt Intercæſa unica dictione,quemadmodum etiam in loco Macrobii iam citato:cum tamen Intercæſa Latinum non ſit . Nam ab Intercido dicitur interciſum. Eſt itaque legendum utroque loco Inter cæſa,diuiſis dictionibus:ut Inter cæſa & porrecta,intelligamus tempus illud intermedium,quod eſt inter uictimas cæſas , & exta porrecta.hoc eſt , illud tempus quo exta porriciuntur : quo medio tempore ſacerdotes ſolent ceremonias quaſdam peragere,ut auctor eſt Varr.lib.2.de Ling. Lat. Cicero autem loco iam adducto prouerbialiter dixit,Inter cæſa & porrecta, pro eo quod eſt inter hæſitationem & cunctationem rei alicuius cœptæ , aut perficiundæ,aut omittendæ.

INTERCIDO,is,p.cor.cidi,caſum, *Cadere,morire, διαπίπτω, διεκπίπτω*.pereo,intereo,& temporis ſpatio euaneſco.Liu.lib.2.Credo, quia nulla geſta res inſignem fecerit Conſulatum, memoriam interci diſſe.Pli.lib.35.Siue extant,ſiue intercidere.Cice.pro Deiota.Pereant amici,dum una inimici intercidant. Pli.lib.9. cap.51. Ea excludunt quinquageſimo die , è quibus multa propter numerum intercidunt.Intercidere, pro cadere . Liu.6.Bel.Pun.Ita in arcto ſtipatæ erant naues , ut uix ullum telum in mare uanum intercideret .

INTERCINCTVS,particip.ab Intercingo , maculis quibuſdam circumquaque diſtinctus. Plin.libr.27.cap.10. Candore intercincto uariis coloribus.

INTERCINO, nis, pen. corr. *παρᾴδω, διαυλέω*,cantum immiſceo. Horat.in Epiſt.per tranſlationem dixit. Neu quid medios intercinat actus,Quod non propoſito conducat . hoc eſt , nihil ſcribat, quod non ad propoſitum faciat.

INTERCIPIO,is,pen.corr.*Tor di mezzo,pigliare, riceuere, ὑποτέμνομαι, ὑπολαμβάνω, μεταλαβεῖν, διαλαμβάνω* , incautum per inſidias capio,interuerto,efficioque nequid eo perueniat , quò deſtinatum eſt.Cice. pro Cluent.Id cum daretur in mulſo, Balbutium quendam eius familiarem intercepiſſe,bibiſſe,ſtatimq; eſſe mortuum. Idem ad Q.Fr.Ego ad te ne hæc quidem ſcribo, ne cuiuſquam

quam animum meæ litteræ interceptæ offendant. Intercipere regnum. Plinde Viris illuſtri. Intercipere uictoriam, Idem in Paneg. Interceptus mortalitate, præuentus, præpeditus, Idem in Epiſt. Intercipi morbo. Col. lib. 7. ca. 3. Quandoque tamen ſignificare poteſt, totum capio: ſicut exponit Donatus illud Terent. in Eun. Quod nos capere oportet, hæc intercipit.

INTERCISIO, ſionis, uerbale: ut, Interciſiones ſtomachi, apud Pli. li. 20. ca. 14. quas Dioſc. li. 3. c. 20. δηγμοὺς στομάχου, morſus, & eroſiones ſtomachi uocat.

INTERCISE, aduerbium, *Partitamente*, *συντόμως*, ſectim, & per inciſiones. Cic. in Partit. Inuertatur ordo, & idem quaſi ſurſum uerſus, retroq; dicatur: deinde idem interciſe, atque permiſte.

INTERCISI dies, erant Deorum, hominumq; communes, de quibus uide paulo ante, in dictione Intercido.

INTERCLUDO, is, pen. pro. ab Iter, & Cludo: n, euphoniæ cauſſa interiecta, *Serrar il paſſo*, *ἀποκλείω*, *ἀπείργω*. Iter impedire, quaſi iter claudere. Cice. ad Ter. Epiſt. 14. Etiam illud metuo, ne iam intercludamini, ut, cum uelitis exire, non liceat. Aliquando etiã pro impedio. Virg. 2. Aeneid. Sæpe illos aſpera ponti interclusit hiems, & terruit Auſter euntes. Commeatum inimicis intercludere, eſt impedire, & itinera obſidere, ne inimicis cõmeatus poſſit deferri. Cæſar 1 Bel. Galli. Eo conſilio, uti frumento, commeatuq́; qui ex Sequanis & Heduis importaretur, Cæſarem intercluderent. Fugam intercludere, iter occupare, per quod inimici fugã arripere poſſent. Cæſar 7. Bell. Gall. & Liu. libr. 5. Bell. Pun. Hoſtes intercludere ab oppido, & ponte, & commeatu omni, Cæſar li. 1. Bel. ci. Dolore intercludi, id eſt, impediri. Cic. ad Att. li. 8.

INTERCLUSIO, onis, impedimentum, occupatio. Cice. 3. de Orat. Clauſulas enim, & interpuncta uerborum, animæ interclusio, atque anguſtiæ ſpiritus attulerunt.

INTERCOLUMNIUM, *Spatio fra l'una & l'altra colonna*, *μεσοστύλιον*, dicitur ſpatium illud in ædificiis, quod eſt medium inter columnas. Vide Columna. Ad Heren. Vt ædes intercolumnium.

INTERCONCILIARE, *Conciliarſi, farſi beneuolo*, *ἀμφιζώσαι*, beneuolum reddo. Quinct. li. 12. c. 10. Siue aliud interconciliandi uidetur præſtare officium.

INTERCULCO, as, are, ex Calco compoſitum, in medio, uel inter aliqua calco. Col. li. 12. c. 43. Et deorſum uerſus ſpectantes ollæ componuntur, ita diſtantes, ut interculcari poſſint uinacea.

INTERCURRO, is, ere, intercurri, intercurſum, *Traſcorrere, intrauenire*, *μεσιτεύω*, interuenire, & intercedere, ait Bud. Cic. 8. Phil. Pugnatur acerrime: qui intercurrerent, miſimus tres principes ciuitatis: hos contempſit. Idem 2. Tuſc. Ergo his laborioſis exercitationibus & dolor intercurrit. Intercurſo, as, are, frequentat. Pli. li. 29. c. 4. Vnum ſimile formicæ, ſed multo maius, tuſo capite, reliqua parte corporis nigra, albis intercurſantibus reſperſum guttis.

INTERCURSUS, us, ui, interuentus, interceſſio. Liu. 2. ab Vrbe. Conſulum intercurſu rixa ſedata eſt.

INTERCUS, utis, p. gen. c. *Tra carne, & pelle*. adiectiuum eſt, idem ſignificans quod inteſtinus, a, um, quaſi inter carnem & cutem, uel quaſi intra cutem. Vnde Aqua intercus, *ὕδρωψ*. Cice. 3. Offic. Si quis medicamentum cuipiam dederit ad aquam intercutem, &c. Sic Vitium intercus appellat Gell. li. 13. c. 8. quod foris non apparet, quaſi intra cutem conſiſtens. Cum (inquit) uitia facundiſſime accuſaret, intercutibus uitiis ipſi madentes.

INTERCUTANEUS, nea, um, *τὸ ὑπὸ τῷ δέρματι*, quod intra cutem eſt.

INTERDATUS cibus, apud Lucre. lib. 4 hoc eſt, per corporis partes diuiſus. Propterea capitur cibus, ut ſuffulciat artus, Et recreet uires interdatus.

INTERDICO, is, pen. prod. *Prohibire, uietare interdire*, *παραγγέλλω*, *ἀπαγορεύω*, *εἴργω*, ueto, prohibeo. Interdicitur autem locus, homo, res. Et conſtruitur cum datiuo, & ablatiuo. Cice. in Catone Male rem gerẽtibus, patriis, bonis interdici ſolet. Interdum etiã res qua quis prohibetur, in accuſatiuo ponitur. Sueto. de Nerone: Et cum interdixiſſet uſum amethyſtini ac Tyrii coloris, præcluſit cunctos negociatores. Seneca lib. 3. de Ira. Si iubet Cæſar, ſtatim illi domum meam interdicam. Quod eſt contra Sipontinum, qui negat poſſe conſtrui cum accuſatiuo. In paſſiuis autem locutionibus accuſatiuus huiuſmodi in nominatiuum conuertitur. Cice. pro domo ſua: ut M. Tullio aqua & ignis interdicatur, *πυρὸς καὶ ὕδατος εἰργέσθω*. Significat quandoque obſtare: & tunc duntaxat cum datiuo conſtruitur. Cice. in Verr. Nemo noſtrum poſſet ædes ſuas, nemo fundum, nemo bona patria obtinere: ſi cum hæc à quopiam ueſtrum petita ſunt, paret improbus, cui nemo interdicere poſſit, det quem uelit, iudicem.

INTERDICTUM, cti, ſubſtantiuum, *Vietato, interdetto, diuieto*, *παράγγελμα*, *ἀπόῤῥημα*, idem quod uetatio, ſiue prohibitio. Vnde interdicta Prætorum, dicuntur formæ, & conceptiones uerborum, quibus Prætor aũt iubebat aliquid fieri, aut prohibebat, quod tũc maxime faciebat, cum de poſſeſſione inter aliquos contendebatur. Cic. contra Rullum: Ergo hac lege prætorum interdicta tollentur. Idem ad Attic. Cæſaris interdicta reſpuentur. Interdictus, a, um, participium, idem quod uetitus, ſeu prohibitus. Hora. 1. Epiſt. 6 Cui potior patria fuit interdicta uoluptas. Suetonius in Caligula cap. 25. Breuiq; miſſam facit, interdicto cuiuſquam in perpetuum coitu.

INTERDICTIO, onis, uerbale ab interdico. *ἀπόῤῥημα*, *παράγγελμα*, idem quòd prohibitio. Cice. pro domo ſua: Id autem ut eſſet faciundum, non ademptione ciuitatis, ſed tecti, & aquæ, & ignis interdictione faciebant.

INTERDIU, *Di giorno*, *μεθ' ἡμέραν*, aduerb. temporis, ſignificat per diem; cui contrarium eſt noctu. Cato de Re ruſt. Canes interdiu clauſos oportet, ut noctu acriores & uigilantiores ſint. Olim etiã dicebatur Interdius. Plaut. in Moſtel. Sed quid hoc? occluſa ianua eſt interdius.

INTERDUCTUS, us, *διαστολή*, interpunctio, & diſtinctio, quæ inter ſententias a librariis duci ſolet. Cice. in Orat. Ne infinite feratur, ut flumen, oratio, quæ non aut ſpiritu pronunciantis, aut interductu librarii, ſed numero coacta debet inſiſtere.

INTERDUM, aduerb. *Qualche uolta*, *ἐνίοτε*, idem quod aliquando, uel nonnunquam, ex Inter, & Dum, quod antiqui Interduatim dicebant. Virg. li. 2. Geo. Interdum atræ ederæ pandunt ueſtigia nigræ. Ter. in Eunu. Cibum nonnunquam capiet cum ea, interdum propter dormiet. Cic. de Fin. Interdum, uel potius nimium ſæpe.

INTEREA, *Tratanto, fra queſto mezzo*, *μεταξύ*, *ἐν τούτῳ*, aduerbium temporis eſt, compoſitum ex integris duobus, Inter, & ea, quod cum ſit octuum plurale, debuit corripi: ſed quia factum eſt aduerbium, producit a, ſicut præterea, antea, & ſimilia. Poteſt tamẽ & ablatiuus ſingularis intelligi, qui in compoſitione ſolet huiuſmodi inueniri: ut, Quapropter, Quocirca. Significat autem interim, tantiſper, hoc interim ſpatio. Teren. in Hecy. Quid interea? ibat ne ad Bacchidem? Vbi Donatus: Interea, inter eos die. Idem in Andria: Credo, impetrabo, ut aliquot ſaltem nuptiis protrahat dies: Interea fiet aliquid, ſpero. Interdum ſignificat tamen. Virg. 1. Georg. Nec nulla interea eſt inaratæ gratia terræ. Cic. Epiſt. Tu interea ceſſabis.

INTEREA loci, *Fra queſto tempo*, *ἐν τῷ μεταξύ*, idem eſt, quod Interea temporis. Sæpe enim Locus accipitur pro tempore, ut apud Ter. in And. Et multa alia, quæ non eſt nunc narrandi locus. Ter. in Heaut. Dum ego propter te errans patria careo demens, tu interea loci Collocupletaſti te Antiphila.

INTEREMPTIO, nis. Cice. pro Pomp. Iter in Hiſpaniam Gallorum interemptione patefactum eſt.

INTEREO, is, interii, *Morire affatto*, *διαφθείρομαι*, *ἔῤῥω*, *ἀφανίζομαι*, *παραπόλλυμαι*, pereo, occido, morior, intercido. Cice. 3. de Nat. Deo. Non intelligo, quomodo calore extincto corpora intereãt: non intereant aut humore, aut ſpiritu amiſſo. Ira interit mora, Ouid. 1. de Arte. Morte interire, Idem in Ibin. Interire radicitus, eſt penitus, & ſine ulla ſpe renaſcendi interire: metaphora ducta à plantis, quæ cum radicibus euulſæ, nunquam repullulant. Lact. lib. 9. Sed & genus omne impiorum radicitus interibit. Habet autem Interire maiorem uim, quàm perire. Teren. in Hecy. Perii, interii: cur mihi id non dixti? Interitus, *ἀφανισμός*, pro morte, Ci. 1. Tuſc. Eſt enim Interitus, quaſi diſceſſus, & ſecretio, ac diremptio earum partium, quæ ante interitum iunctione aliqua tenebãtur. Interitus legum, hoc eſt, abolitio. Cic. in Catil. Aruſpices legum interitum, & urbis occaſum appropinquare dixerunt. Interitus uero participium, *διεφθαρμένος*, reperitur in paſſiua ſignificatione apud Quinct. Claudium: Pugna acriter commiſſa, & multis utrinque interitis.

INTEREQUITO, as, *Caualcare tra mezzo*, *διιππεύω*. In medio equito. Cæſ. lib. 6. Bel Gal. Ordines interequitant. Liu. 5. Bel. Mace. obſtabant duces haſtilibus cædentes terga trepidantium, & redire in ordines cogentes, ſed interequitantes alarii non patiebantur.

INTEREST, componitur ex In, & Re, & Eſt, ut ſit quaſi In re eſt, *Appartenere, eſſere differenza*, *διαφέρει*. Vnde Mea intereſt, *διαφέρει μοι τοῦτο*, *διαφέρομαι τοῦτο*, *μέλεταί μοι τοῦτο*, in re mea eſt, in mea utilitate, Ideoq; conſtruitur cum his ablatiuis, Mea, tua, Sua, Noſtra, & Veſtra, & Cuia: ſiue ſit perſonale, ſiue impersonale cum in aliis nominibus genitiuo iungatur. ut, Socratis intereſt, id eſt in re Socratis eſt. Pro eodem interdum inuenitur, In re eſt, diuiſis dictionibus. Liu. Quid enim in re eſt aliud, ſi plebeiam Patricius duxerit? Quid iuris tandem mutat? Plautus: Si tuam eſt quippiam in rem, id eſt ſi tua intereſt. Ponitur quandoque ſine aliquo caſu. Pli. lib. 9. Seri etiam radices illitas fimo intereſt. Sic dicimus, Intereſt unde quis gaudeat: id eſt, multum facit, uel magna differentia eſt. Valerius Max. Nihil intereſt, an humi, an ſublime putreſcam. Cic. genitiuo iunxit, cum ait: Permagni intereſt, quo tempore hæc epiſtola tibi reddita ſit. Similiter Liuius: Si nihil intereſt regis pero, ut dum dico, uinculis liberet. Nam hæc nomina, Magni, Parui, Tanti, Quanti, & aduerbia Facile Multum, Plus, Plurimum, Parum, Paulum, Paululum, Pauxillum, Nihil, Nũquid, Aliquid, Magis, Minus, Maxime, Minime, iunguntur cum his uerbis, Intereſt, componitur ex Inter, & Eſt, ſignificatq́; interdum præſentem eſſe, *παρατυχεῖν*, *παρεῖναι*, & ſic conſtruitur cum datiuo.

Cice.

Cice. Lentulo: Quæ geruntur, accipies ex Pollione, qui omnibus negocijs non interfuit ſolum, ſed etiam præfuit. Interdum in medio eſſe, interiacere, παραγενέσθαι: Liu 2. de Bell. Pun. Id moram uictoriam fuit, quòd intereſſet amnis. Colum. Arbores, quæ intererunt, ablaqueabuntur. Interdum differentiam importat, διαφέρει, & conſtruitur cum duobus accuſatiuis, mediante Inter. Cice. 1. Offic. Inter hominem & beluam hoc maxime intereſt. Diomus quoque, Sapiens intereſt à ſtulto, & Intereſt ſtulto. Teren. in Eun. Homini homo quid præſtat? Stulto intelligens quid intereſt? Idem alio modo protulit in Adel. Hoc pater, hoc dominus intereſt, id eſt, hoc interest inter patrem & dominum.

INTERFACIO, interfeci, interfactum, *Fare in mezzo*, μεταξὺ ποιέω, interim, ſeu per interualla facio. Liu. 5. Bell. Pun. Reliquit tamen modicum præſidium, ut ſimul interſaciendo muro adiuuaret, &c.

INTERFARIS, interfatur, interfari, *Interrompere, inframetterſi, à parlare*, διαλαλεῖν, interpellare, loquentem interrumpere. Virg. 1. Aeneid. Nec plura querentem Paſſa Venus, medio ſic interfata dolore eſt. Liu. 3. ab urb. Prius quàm aut ille poſtulatum perageret, aut Virginio reſpondendi daretur locus, Appius interfatur. Interfacio, uerbale. Quinct. lib. 4. Interim expediet narrationes breuiter interfatione diſtinguere.

INTERFECTOR, ris. Cic. pro Mil. Tib. Gracchi Interfectores.

INTERFEMINIVM, τὸ γυναικεῖον, Apul. appellat genitalia muliebria, eo q inter femina ſint collocata. Vide in dictione Femen.

INTERFICIO, cis, pen. cor. *Vccidere, ammazzare*, κατασφάζομαι, διαχειρίζομαι, ἀποκτείνω ſignificat occidere, Cæſ. 7. Bell. Gal. Equitē Romanum, qui rei frumentariæ iuſſu Cæſaris præerat, interficiunt. Interficere uita, hoc eſt, uita priuare. Plaut. in Truc. Salue, qui me interfeciſti pene & uita, & lumine. Interficere peſſimis exemplis. Plaut. Moſt. Pro Iuppiter: nam quod malum uerſatur meæ domui ut Dij Deæq; omnes me peſſumis exemplis interficiant. Interfectus omni ſupplicio. Cic pro lege Man. Vos legatū populi R. omni ſupplicio interfectum inultum relinquetis? Interfectus uſus ædium, Plautinus ſermo. in Mercat. Vſus, fructus, uictus, cultus iam mihi harumce ædium interemptus eſt, interfectus eſt, alienatus eſt: occidi. Interfici etiam inanimata dicuntur. Virg. 4. Georg. Fer ſtabulis inimicum ignem, atque interfice meſſes. id eſt, perde & crema Interfector, ctoris, φονεύς, Brutus Cice. Hic ipſe puer, quem Cæſaris numen incitare uidetur in Cæſaris interfectores. Cice. poſt red. Si hoſtes atque interfectores reip. reuixiſſent.

INTERFIO, is, interfieri, *Conſumarſi, morire*, ἀναιρεῖσθαι, διαφθείρεσθαι, pro conſumi, & interire apud antiquos. Lucr. lib. 3. Vt aut putreſcat corpore poſto. Aut flammis interfiant, malisve ferarum.

INTERFLVO, fluis, *Scorrere per mezzo*, διαῤῥέω. per mediū fluo. Liu. 7. Bell. Pun. Et Aetoli nauibus per fretum, quod Naupactum, & Patras interfluit (Rhodion incolæ uocant) exercitu traiecto, depopulati erant.

INTERFLVVS, a, um, *Che ſcorre di mezzo*, μεσόῤῥοος, quod interfluit. Pli. li. 6. c. 26. Interfluo Euphrate, id eſt, interfluente.

INTERFRINGO, gis, ere, *Rompere, frangere*, διαῤῥήγνυμι, idem quod infringere. Cato cap. 44. Qui locus recte ferax erit, quæ arida erunt, & ſi quid uentus interfregerit, ea omnia eximito. Sic Plin. lib. 17. cap. 18.

INTERFVRO, furis, furere, *Furiare di mezzo*, in medio duorum inſanio. Stat. 1. Achil. Cumq; arma parantur Dorica, & alternum Mauors interfurit orbem.

INTERFVNDO, *Spargere di mezzo* διαχέω, per medium fundo. Plin. lib. 2. Idem Oceanus interfuſus intrat per tot maria, quibus Africam, Europam, Aſiam diſpertit. Virg. 4. Geor. Et nouies Styx interfuſa coercet.

INTERGERINI parietes appellantur, qui intergerunt. hoc eſt, ferūt, & ſuſtinent onera, quos è creta iubet Vitruuius conſtituere. Dicti intergerini, quòd inter nouos parietes, aut fundamenta pro fulturа intergeruntur. Vitruu. Et catenis colligatæ in eo loco, qui finitus erit, conſtituantur & intergerinis è creta, heronibusq; ex ulua factis calcetur. Feſtus: Intergerini parietes dicuntur, qui inter confines conſtruuntur, & quaſi intergeruntur. Budæus putat eoſdem parietes intergerinos dici, qui à Papiniano Concratitij uocantur, qui communiter à duobus uicinis ædificantur, ad gerendum onus duorum ædificiorum, quæ illis incumbunt. Barbari uocant Medianum parietem. Pli. lib. 35. cap. 14. Romæ non fiunt talia ædificia, quia ſeſquipedalis paries non plus quàm unam contignationem tolerat: cautumque eſt, ne communis craſſior fiat, nec intergerinorum ratio patitur.

INTER hæc, *Fra queſto mezzo*, μεταξὺ, duæ dictiones loco aduerbij poſitæ, eiuſdem ſignificationis cum Interea.

INTERIACEO, es, pe. c. παράκειμαι, uide in ſimplici iaceo.

INTERIBI, *Fra queſto mezzo*, ἐν τῷ μεταξὺ, aduerb. idem ſignificans quod interea. Plaut. in Aſin. Age tu interibi da ſuauium. Gell. lib. 2. ca. 7. Conſul interibi dum ea pugna fit, ſe in locos ſubducit tutos atque editos.

INTERIECTIO, *Interpoſitione*, παρένθεσις, interpoſitio, & inſertio. Quinctil lib. 4 cap. 2 Ne ſententia quidem uelut fatigatum interitione ſtomachum iudicis reficere diſſuaſerim, máxime quidem breui interiectione. Idem lib. 8. cap. 2. Etiam interiectione, qua & oratores & hiſtorici frequenter utuntur, ut medio ſermone aliquem inſerant ſenſum, impediri ſolet intellectus, niſi quod interponitur, breue eſt. Auctor ad Heren. lib. 10. Et tamen occulte dicemus interiectiune uerborum.

INTERIECTVS, us, ui, *L'interporre*, παρένθεσις, παρεμβολή. ipſe interijciendi actus. Cice. 2. de Nat. Deo. Interpoſitu, interiectuque terra.

INTERIICIO, is, tertia ſyllaba cor. *Gettare fra qualche coſa*, παρεντίθημι, παρεμβάλλω, inter aliquid iacio, interpono, intermitto, intermiſceo. Colum. lib. 1. Vt ſi qua interiecta ſint ſtramentis, aut paleis ſpinarum, uel germinum ſemina intereant. Liu. li. 1. ab urbe. Aliasque interiectas collibus ualles. Cæſar li. 7. Bel. Gal. Galli inter equites, raros ſagittarios, expeditosq; leuis armaturæ interiecerant, qui ſuis cedentibus auxilio ſuccurrerent. Hinc

INTERIECTIO pars orationis, animi affectum exprimens, ita dicta quòd orationi interijciatur.

INTERIECTVS, particip. Cæſar 7. Bel. Gall. Neque inter ſe contingant trabes, ſed paribus intermiſſæ ſpatijs ſingulæ ſingulis ſaxis interiectis, arcte continentur. Interiectus inter Philoſophos, id eſt, intermedius, inquit Budæus Cic. 1. Offic. Aut interiecti inter Philoſophos, & eos qui remp. adminiſtrarent, delectarentur re ſua familiari. Idem 2. de Natu. Deu. Naſus quaſi murus oculis interiectus.

INTERIECTVM tempus, *Tempo interpoſto*, ὁ παρεμβεβλημένος χρόνος. hoc eſt, interpoſitum.

INTERIM, pen cor aduerb. temporis, *Fra queſto mezzo*, μεταξὺ. idem ſignificans quod interea, tantiſper, hoc interim ſpatio. Terent. in And. Funus interim procedit, ſequimur. Cice. 2. de Orat. Hoc interim ſpatio conclaue illud concidit. Idem pro Ligarin: Interim Varus, Vticam uenit. Ponitur & pro aliquando ἐσθ' ὅτε. Quinctil. lib. 1. cap. 9. Prima barbariſmi ac ſolœciſmi fœditas abſit. Sed quia interim excuſantur hæc uitia, aut conſuetudine, aut auctoritate, aut uetuſtate, denique uicinitate uirtutum acriter ſe in illud tenue diſcrimen Grammaticus intendat. Aliquando pro repente. Teren. in Hecy. primum dies compluſculos bene conueniebat ſane inter eas: interim Miris modis odiſſe cœpit Soſtratam. Vbi Donatus Interim, exponit pro repente. Interim Aliquando diſcretio eſt rei, quæ ad narrationem pertinet, ut apud Ter. in And. Triſtis interim, nonnunquam collacrymabat.

INTERIMO, mis, pen. c. *Ammazzare, uccidere*, ἀναλλάττω, φονεύω, διαφθείρω, interficio. Cic. 1. de Na. Deo. Si, quæ interimant, innumerabilia ſunt, etiam ea, quæ conſeruent, infinita eſſe debent. Interdum ponitur pro priuo. Plaut. Ciſt. Nam dudum, ut concurrimus, Alceſimarchus ne ſe uita interimeret.

INTERIOR, *Più à dentro* ἐνδότερος, & Interius, ἔσω, ab Interus antiquo poſitiuo. Vide Intra. Cic. ad Q. F. Interior uicinus.

INTERITIO, onis, uerbale, *Il morire*, ἀναίρεσις, idem quod interitus. Cic. in Frum. Cum bis in eadem prouincia magnæ fugitiuorum copiæ uerſatæ ſunt, tum interitio facta nulla eſt. Sic enim legit Nonius. Sunt tamen, qui legunt hic, Internecio.

INTERITVS, us, *La morte*, uide ſupra in uerbo Intereo.

INTERIVNGO, ſubſiſto, *Raggiungere, far fermare*, ἐφίσταμαι, tractum à curru, cuius rotæ interiecta ſude iunguntur, ut quieſcat. Martia. libro. 2. Et cum currere debeas Bouillas, Interiungere quæris ad Camœnas. Interiungere equos, eſt equos è curru ſoluere, ut & paſtu, & quiete reficiantur. Idem lib. 3. Et hora laſſos Interiungit equos meridiana. Interiungere dextras, quod & Iungere dextram dextræ dixit Virg. Liu. 2. Bel. Pun. Tum dextræ interiectæ, militesque contione dimiſſa, à notis, ignotiſq; benigne atque hoſpitaliter inuitati.

INTERLINO, is, p. cor. interlinere, interlini, interliui, uel interleui, *Cancellare*, καταλείφω, ſcripturam, uel picturam lituris corrumpo. Cic. pro Cluent. Qui tabulas publicas municipij ſui corrupiſſe iudicatus ſit, qui teſtamentum interleuerit. Ibidem. In eo codice non haberet, qui tum interlitus proferebatur.

INTERLOCVTIO, onis, ſermonis interpoſitio. Quinct. li. 5. c. 7. Breui interlocutione patroni refutandus eſt.

INTERLOQVOR, p. c. *Rompere il parlare*, διαλαλέω, alio loquente ſermones intermiſcere, ac quodammodo interturbare loquentem. Terent. in Heaut. Siccine mihi interloquere? Quandoque ſignificat aliquid inter agendum definire. Vnde Interlocutoria ſententia uocatur, quæ non definit controuerſiam, ſed aliquid obiter ad cauſſam pertinens decernit. Gell. lib. 14. cap. 2. Aliter atque aliter eadem in cauſſa, eodemque in tempore ſentire, & interloqui uideatur.

INTERLVCEO, ces, pen. cor. *Tralucere*, παραυγάζω. in medio luceo, uel interea luceo, uel inter aliquid luceo. Liu. 9. Bel. Pun. Duos Soles niſos, & noctu interluxiſſe, & facem ſtellæ ſepties ab ortu Solis ad Occidentem porrigi uiſam. Interlucet, per tranſlationem, pro interapparet, & interconſpicitur. Ad Herenn. ut loci diſtincte

cte interluere poſſint. Liu.libr.1. ab urb. Quibus inter gradus di gnitatis, fortunæq; aliquid interlucet, poſteri fama ferent. Vir.9. Aeneid. Interlucetque corona Non tam ſpiſſa uiris.

INTERLVCATIO, uerbale. Pli.li.17.c.27. Interlucatio arboribus prodeſt: ſed omnium annorum trucidatio inutiliſſima. Eadẽ dicitur Collucatio, apud Catonem, & Varronem.

INTERLVCO, cas, p.p. *διαλαμπάζειν*, ramos ſeu plantas inutiliter pullulãtes cum interuallo reſecare: & à luce deductum uidetur, quòd cum cæduntur rami, lux fiat ipſi arbori amplior. Pli.lib.17.ca.23. Deputantur enim pariter cum uite interlucata denſitate ramorum, qui ſint ſuperuacui.

INTERLVNIVM, nii, *σύνοδος*, dicitur id ſpatium temporis, in quo nec amplius luna uetus apparet, nec adhuc noua uidetur: quia radiis ſolaribus ſuperne illuſtratur, non autem ab ea parte, quæ nobis conſpicua eſt. Pli.li.7.c.5. Septimo non niſi pridie, poſterove plenilunii die, aut interlunio concepti naſcuntur. Idem li.16. cap. 39. Inter omnes conuenit, utiliſſime in coitu lunæ ſterni: quem diem alii interlunium, alii ſilentis lunæ appellant. Hora.1. Carm. Ode 25. Thracio Bacchante magis ſub interlunia uento.

INTERLVO, luis, *Bagnare in mezzo, παραμαίνειν*, interfluo. Clau.li.1. Trinacria, quondam Italiæ pars una fuit, ſed pontus, & æſtus Mutauere ſitum, rapuit confinia Nereus Victor, & abſciſſos interluit æquore montes. Aliquando lauare eſt, *διανίζειν*. Cato de Re ruſt. Manus interluito, poſtea uino ſumito. Virg.3. Aeneid Hæc loca in quondam & uaſta conuulſa ruina, (Tantum æui longinqua ualet mutare uetuſtas) Diſſiluiſſe ferunt: cum protinus utraq; tellus Vna foret, uenit medio ui pontus, & undis Heſperium Siculo latus abſcidit. arua que, & urbes Littore diductas anguſto interluit æſtu.

INTERMANEO, es, ere, *Stare in mezzo*, inter, uel in medio maneo. Luca.li.6. Defeſſis Cæſar medius intermanet agris.

INTERMEDIVS, a, um, *Fra mezzo, παρεγκείμενος, μέσος*, interiacens. Cic. in Orat. Eſt autem quidam interiectus, intermedius & temperatus, nec acumine poſteriorum, nec flumine utens ſuperiorum: uicinus amborum, in neutro excellens. Varro lib.3. de Re ruſt. In lateribus dextra & ſiniſtra porticus ſunt, primoribus columnis lapideis intermediis arbuſculis humilibus ordinatæ.

INTERMENSTRVVS, ſtrua, ſtruum, adiectiuum: ut, Luna intermenſtrua. Plin. libro.18. cap.32. Maxime autem intermenſtrua dimidiaque ſtercorato.

INTERMEO, as, are, *Scorrere di mezzo, παραμείβω*, idem quod interluere, hoc eſt, per medium meare, & fluere. Pli.li.5.c.30. Longeq; clariſſimum Aſiæ Pergamum, quod intermeat Silenus.

INTERMESTRIS luna, *σύνοδος*, dicitur interlunium, & coitus lunæ. Pli.lib.16.cap.38. Niſi intermeſtri luna, atque dimidiata, ne tangas materiam. Intermenſtruum, idem eſt. Varr.libr.1.de Re ruſt. Quod à noua luna creſcit ad plenam, & inde rurſus ad nouam lunam decreſcit, quoad ueniat ad intermenſtruum: à quo die dicitur luna eſſe extrema, & prima.

INTERMICO, as, p.c. *Riſplendere in mezzo, διαστίλβω*. In medio ſplendeo. Claud.li.1. Rutilum ſquammis intermicat aurum.

INTERMINATVS, a, um, *Non terminato, ἀπέρατος, ἀόριστος*, non terminatus, termino carens, indefinitus. Cic. de Nat. Deor. Confugitis ad Deum, cuius operam profecto non deſideraretis, immenſam & interminatam in omnes partes magnitudinem regionum uideretis.

INTERMINOR, naris, pen. cor. *Minacciare qualche gran male, ἀπειλέω, ἀνθυπομαι*, magnum malum denūcio, uehementer minor. Terent. in And. Dixi ne tibi? Interminatus ſum, ne faceres? num ueritus? Interminari uitam. Plaut. Caſ. Imitatur malarum malam Diſciplinam, uiro quæ interminatur ſuo uitam. Id eſt, quæ uirum ſe interfecturam minatur.

INTERMINVS, a, um, *Senza termine, ἀπέρατος, ἀόριστος*, quod non habet terminum. Sidoni. ad Fontei. Dominis Simplicio & Apollinari intermina interceſſione uos comperi, &c. Hanc tamen uocem apud quempiam ueterum non facile inuenias.

INTERMISCEO, es, ere, *Meſchiare di mezo, παραμείγνυμι*, miſcere in medio. Virg. Eclo.10. Doris amara ſuam non intermiſceat undam.

INTERMISSIO, ſionis, uerbale, *Intermiſſione, διάλειψις*, uacatio ab aliquo munere per aliquod tempus. Cice.1. de Natu. Deor. Nec tamen uideo, quomodo uideatur iſte deus beatus, cum ſine ulla intermiſſione pulſetur, agiteturque atomorum incurſione ſempiterna.

INTERMISSVS, us, *διάλειψις*, idem quod intermiſſio. Plin. libro.10. cap.29. Luſcinia diebus, ac noctibus quindecim garrulus ſine intermiſſu cantus.

INTERMITTO, *Tralaſciare, διαλείπω, ἐπέχω*. ad tempus omitto, ceſſo. Cice. Et ſi ego id tempus intermiſeram potius, quàm omiſeram. Cic.2. Offi. Actiones autem remorſus ſunt intermiſſæ libertatis, quam retentæ.

INTERMORIOR, eris, *Morire, παραπόλλυμαι*, morior, pereó, intereo, perdor. Bithynicus ad Cice. lib.6. Epiſt. Peto à te, ut abſentem me quibuſcunque in rebus opus fuerit, tuearis: ſi nullum officium tuum apud me intermoriturum exiſtimas. Intermortuum uero, Latini dicunt eum, qui inter mortem uitamque ex dolore procumbit, ſimilis expiranti. Sueto. de Nero. Poſtquam deinde Galbam, & Hiſpanias deſciuiſſe cognouit, collapſus, animoque male fracto diu, & ſine uoce, & prope intermortuus iacuit. Cice. in Piſo. Vos eandem illam manum ex intermortuis Catilinæ reliquiis concitaſtis. Id eſt, ex reliquiis propemodum extinctis. Memoriã generis prope intermortuam reuocare, idem pro Muræna.

INTERMVNDIVM, dii, ſpatium medium inter plures mundos: Sicut Intercolumnium, ſpacium inter columnas. Voluit enim Epicurus infinitos eſſe mundos, & inter eos ſpacia magna inania, per quæ atomi uolitantes alios atque alios mundos coagmentarent. Cic. lib.3. de Finib. Indundia cum dicitis, & Intermundia, quæ nec ſunt ulla, nec poſſunt eſſe, intelligimus. Idem 1. de Nat. Deo. Tanquam modo ex Epicuri intermundiis deſcendiſſet. Budæus.

INTERNASCOR, eris, *Naſcere in mezzo, παραφύομαι*, in medio naſci. Pl.li.18.c.16. Internaſcentesq; herbas excludi. Liu.8. Bel.Pu. Anguſtiæ & internata uirgulta ordines dirimebant.

INTERNECIO, *πανωλεθρία*, uitæ priuatio. Cic.5. Verr. Tamen aratorum internecio facta nulla eſt.

INTERNECO, as, pen. corr. internecaui, internecatum, & internectum, *Vccidere, ammazzare, ἐξολοθρεύω*, deleo, ſimul interficio, & multitudinem totam ferme complectitur. Plaut. in Amphi. Legiones reueniunt domum, duello extincto maximo, atque internectis hoſtibus. Cice.14. Phil. Internecti notha teſtamenia credo ſubiieeunt.

INTERNECINVS, a, um, pen. pr. *Ciò che ſi appartiene ad uciſione, πανώλεθρος*, quod ad internecionem pertinet. Vnde Internecinum teſtamentum dicitur, auctore Feſto, propter quod dominus eius necatus eſt. Internecinum bellum, cuius exitus, alteri parti internecionem affert. Liu. lib.9. Nullus modus fuit cædibus, deletaque Auſonum gens, uix certo defectionis crimine, perinde ac ſi internecino bello certaſſet.

INTERNECTO, is, re, *Ligare inſieme, συνδέω, συμπλέκω*, colligare, inter ſe connectere. Stat.8. Theb. Vix magna lauare uulnera, & efflantes libet internectere plagas.

INTERNIGRANS, pen. corr. internigrantis paſſim nigricans. Stat. 9. Theb. Noctemque, diemque Aſſimulans, maculis internigrantibus albæ.

INTERNITEO, es, ere, *Lucere tra l'altre coſe*, inter alia nitere, uel pellucere. Curtius: Spiſſæ nubes intendere ſe cælo, & quicquid lucis internitebat, offuſa caligine extinctum eſt. Idem alibi, Armorum internitentium fulgor.

INTERNITIO, nis. Cic. pro Syl. Internitione ciues liberaui.

INTERNODIVM, dii, *Spatio tra l'uno & l'altro nodo, φάλαγξ*, eſt ſpacium intermedium inter duos nodos, quale uidemus in arundinibus, & culmis. Plin. lib.7. cap.2. Arundines uero tantæ proceritatis, ut ſingula internodia alueo nauigabili ternos interdum homines ferant. Ouid.11. Metam. Longa internodia crurum. Idem 9. Metam. Mollia nodoſus facit internodia poples.

INTERNOSCO, *Diſcernere, conoſcere tra gli altri, διαγινώσκω*, inter alios noſco, ſiue diſcerno. Cic.2. de Orat. Quos cum humare uellent, non potuerunt obtritos internoſcere.

INTERNVNCIVS, cii, *Meſſetto, mezzano, interprete, ſanſale, διάκτορος*, qui inter alios medius eſt ad aliquid tractandum, & modo huic, modo illi per uices nunciat. Terent. in Eunuc. Eho, num nam tu hic relictus cuſtos, Nequis forte internuncius clam a milite ad iſtam curſitet? Internuncius, & miniſter rei alicuius. Liu.3. Bell. Maced. Augures interpretes, & internuncii Iouis, Cic.8. Phil. Huius femininum eſt Internuncia.

INTERNVS, Interaneus, *ἐνδόμυχος, ὁ ἔνδον, ἐνδόμυχος*, & Interne ab Intra.

INTER opus, *μεταξὺ ἐργαζόμενος*, hoc eſt, in ipſo opere, uel cum opus ſit. Tibul. Crura ſonant ferro, ſed canit inter opus.

INTERO, ris, ere, *Tritare, ἐντρίβω*, terendo immitto: ut, Interere panem lacti. Varr.2. de Re ruſt. cap.9. Necnon ita panem hordeaceum dandum, ut non potius eum in lacte des intritum, &c. Cato de Re ruſt. cap.156. Et eo cyminum interito. Terent. in Phorm. Ad te ſumma ſolum Phormio redit: Tute hoc intriſti, tibi omne eſt exedendum. Vbi Donatus, Parœmia apta paraſito, quæ de cibo eſt. Hoc autem inter ruſticos de alliato mortario dici ſolet. Sic bene Intriſti: proprie enim intrita dicitur huiuſmodi cibus. Hæc Donatus.

INTERORDINIVM, nij, *τὸ μεσόστιχον*, ſpatium quod eſt inter ordines. Col.l.5.c.5. Sed de ſpatiis ordinum eatenus præcipiẽdum habemus, ut intelligant agricolæ, ſiue aratro uineas culturi ſint, laxiora interordinia relinquenda, &c.

INTERORDINARIVS, & Interordo: quæ huc congeſta erant, reſecuimus, eo quòd uideremus Calepinum ea in re corruptis exemplaribus fuiſſe deceptum. Nam quod ad priorem dictionem attinet, in eo loco, quem ex Columella adducit Interordinaria, regendum eſt, diuiſis dictionibus, ad hunc modum: Conſitis plantibus

bus inter ordinaria, ſemina malleolis. Idem dicendum: de poſteriore. Nam in eo loco, quem ex Columella adducit, legitur, inter ordines, diuiſis dictionibus. Hoc ideo admonere uiſum eſt, ne quid temere quis à nobis credat amputatum.

INTERPELLATIO, onis, Cic. de prou. Conſ. Interpellatio mei familiaris, qua paulo ante interrupta eſt oratio mea. Idem Lentæ lib. 16. Itaque litteræ quidem meæ impediuntur, in quibus ſine ulla interpellatione uerſor. Pli. in Epiſt. Interdum laſſo mihi opportuna interpellatione ſubueniunt.

INTERPELLATOR, toris, interuertor, qui interrumpit ſermonē, aut aliquid aliud agentem. Cic. 3. Offic. Dictabat ſe hortulos aliquos emere uelle, quo inuitare amicos, & ubi ſe oblectare ſine interpellatoribus poſſet. Auctor ad Heren. libr. 1. Dialectici alicoi, ſermonis moleſti interpellatores.

INTERPELLO, las, lare, *Interrompere, διακόπτειν, παρενοχλεῖν τῷ λέγοντι, καὶ λόγον ὑποβάλλειν.* eſt loquentem, uel aliquid agentem interrumpere. Cice. 1. Tuſc. Sed nihil te interpellabo: continentem orationem audire malo. Hirc. 2. Bel. Aſia. Cum in Aſiam uenisset, reperiebat Titum Appium, conatum eſſe tollere pecunias ex fano Dianæ: ſed interpellatum aduentu Cæſaris profugiſſe. Aliquando eſt dicere, uel commouere. Lucil. lib. 28. ut citat Nonius: Verum tu quid agis? interpella me, ut ſciam. Aliquando rogare. Val. Max. libr. 3. Cato rogatus, ut ſocios apud auunculum adiuuaret, conſtanti uultu non facturum ſe reſpondit. Iterum deinde ac ſæpius interpellatus, in propoſito perſtitit. Interpellare uirginem uel matronam de ſtupro, frequens eſt apud Iuriſconſultos pro ambire, uel petere eius cócubitum. Interpellare ſtuprum, idem eſt, quod impedire, & interrumpere. Liu. 3. ab urb. Stupro interpellato magis, quàm cæde motus. Interpellare debitorem, eſt debitum exigere. Pomp. Si nemo ſit, qui à parte promiſſoris interpellari traiectitiæ pecuniæ poſſit. Interpellare partam uictoriam impedire, remorari. Cæſ. 3. Bell. Ciui. Sed ſiue ipſorum perturbatio, ſiue error aliquis, ſiue etiam fortuna partam iam, præſentemq́; uictoriam interpellaſſet, dandam omnibus operam, ut acceptum incommodum uirtute ſarciretur. Interpellare de negocio aliquem, *λόγους περί τινος προσάγεσθαι*, eſt conuenire, & uerba cum eis facere. Sen. lib. Declam 8. Diues pauperem de nuptiis filiæ interpellauit.

INTERPENSIVA, apud Vitruuium, perticarum, tigillorū, aſſerumve genera ſunt, quæ ab angulis parietum ad angulos tignorū, ad imbres in colliquias deriuandos, uel alium quemuis uſum interlocantur, quaſi ea quæ à pendendo Græci appellant *κρεμαστήρια*.

INTERPENSIVI parietes, *κρεμαστήριοι*, ſunt qui ſupra contignationem ſtruuntur, nec in ſolo fundamentum habent, ſed in pendenti ſurgunt Hermolaus.

INTERPLICO, as, are, *παρεμπλέκω*, paſſim implico. Stat. 4. Theb. Albaq́; puniceas interplicat infula criſtas.

INTERPOLATIO, onis. Pli. li. 13. c. 12. de chartis: Hanc excepit Romæ Fannii ſagax officina, tenuatamque curioſa interpolatione principalem fecit è plebeia.

INTERPOLATOREM, *Rigattiere, ἐπισκευαστὴν*, uocamus, qui antiquas ueſtes reconcinnat, ac renouat, ut facilius uendat.

INTERPOLO, as, are, *Rinouare, inſtaurare, ἀνασκευάζω*, eſt immutare, uel inſtaurare, & rebus uetuſtis nouam formam inducere: à polio do dictum, ut Perottus exiſtimat. Vnde Veſtimenta interpolata, quibus à fullonibus ita noua lana eſt inducta, ut pro nouis fallere poſſint. Cic. Q. Fr. Vult, inquam, Appius, renouare eundem magiſtratum, quo minus togam prætextam quotannis interpolet. Sic Mancipia interpolata dicuntur, quæ cum ſint ueterana, tamen à uenaliciariis ita ornantur, finguntur, & quaſi renouantur, ut pro nouis uendi poſſint. Vlpian. in l. Præcipiunt Aediles. ff. de Aedil. edict. Quia igitur Venaliciarii ſciunt facile decurri ad nouitiorum emptionem, iccirco interpolant ueteratores, & pro nouitiis uendunt. Plin. lib. 12. cap. 14. At hercle Alexandriæ, ubi tura interpolantur. id eſt rudia cum ſint, poliútur. Conuehebatur enim illinc thus rude, aſpectu ſimile cortici. Plautus in Amph. Illic me homo interpolabit, meumq́; os finget denuo.

INTERPOLATRIX, *ἀνασκευάστρια*, mulier quæ antiquas ueſtes renouat, ut eas facilius uendat. Pomponius: Interpolatricem acceſſire oportet, quæ huic ueſtem adducat.

INTERPOLIS, & hoc le, *ἐπισκευαστὸς*, quod interpolatum eſt. Plin. libr. 19. Eſt quidem eius natura interpolis, furſuſq́; quamlibet uetuſtum nouo miſcetur. Sic per tranſlationem mulieres etiam interpoles dicuntur, quæ uitia deformitatis arte occultant. Plau. in Moſt. Nam iſtæc ueteres, quæ ſe unguento unctitant, interpoles, Vetulæ, edentulæ, quæ uitia corporis fuco occultant.

INTERPOLUS, la, lum, *ἐπισκευαστὸς*, idem quod interpolis, hoc eſt, reconcinnatus. Vlp. l. Labeo. Digeſt. de Contrahen. emptio. & uendi. Si ueſtimenta interpola quis pro nouis emerit. Trebatio, placere, ita emptori præſtandum quod intereſt, ſi ignorans interpola emerit.

INTERPONO, nis, ere, *Interporre, παρεντίθημι. παρεμβάλλω*, interſero, interiicio. Cice. de Amic. Quaſi enim ipſos induxi loquentes, ne Inquam, & inquit, ſæpius interponeretur. Interponere accuſatorem, eſt ſubmittere, uel ſubornare. Cic. 3. Verr. Interpoſuiſtis accuſatorem, qui cum ego mihi centum & decem dies ſolos in Siciliam poſtulaſſem, centum, & octo ſibi in Achaiam poſtularet. Interponere auctoritatem ſuam, eſt auctoritate ſua impedire, ne aliquid fiat. Cic. 3. Phil. Quòd ſi auctoritatem tuam interponis ſine armis, magis quidem laudo. Fidem ſuam recipere. Cæſar 5. Bel. Gal. Ipſi uero nihil nocitum iri, inq́; eam rem ſe ſuam fidē interponere. Interponere poſtulata eſt, proferre ea, quæ quis ſibi poſtulet concedi. Cice. 8. Philip. Poſtulata hæc ab eo interpoſita ſunt, quo minus, quod opus eſſet ad bellum, à uobis pararetur. Interponere ſe rei alicui, eſt ſe immiſcere. Cice. in Diuin. in Ver. Cur te interponis iniuſtiſſimis his, quibus maxime lex conſultum eſſe uult.

INTERPOSITIO, onis, *παρένθεσις*, inſertio, interiectio. Cice. de Inuent. Quæſtionem autem eam appellat, quæ habeat in ſe controuerſiam in dicendo poſitam, ſine certarum perſonarum interpoſitione. Interpoſitio, pro iis quæ lineis ſuperſcribi, & interſcribi ſolent, dum aliquid emendatur. Cic. ad Tir. lib. 16. Tu iſtic, ſi quid librarii mea manu non intelligent, monſtrabis, Vna omnino interpoſitio difficilior eſt, quam ne ipſe quidem facile legere ſoleo, de quadrimo Catone. Interpoſitus, a, um, partic. Pli. li. 18. c. 16. Interpoſitis quinis diebus. Hoc eſt, interiectis, uel intermiſſis.

INTERPOSITUS, us, ui, *Interpoſitione, παρένθεσις, παρεμβολὴ*, idem quod interpoſitio. Cic. 2. de Nat. Deo. Tum ipſa incidens in umbram terræ, cum eſt è regione ſolis interpoſitu, interiectuq́; terræ repente deficit. De luna.

INTERPREMO, pen. corr. *συμπιέζω*, comprimo, uel premendo collido: unde Interpremere fauces, eſt faucibus compreſſis ſpiritum intercludere. Plau. in Rud. Aedepol, infortunio hominem prædicas donabilem, Qui ſacerdotis ſceleſtus fauces interpreſſerit.

INTERPRES, tis, *Interprete, ἑρμηνεὺς*, eſt qui in aliqua re agenda medius eſt, ueluti conciliator, & auctor, *πρόξενος*. Virg. li. 4. Aeneid. Tuq́; harum interpres curarum, & conſcia Iuno. Interpretes ab Aſconio dicuntur, per quos inducitur pactio. Quoniam uero huiuſmodi homines, animos eorum, quibus dati ſunt interpretes, ſciſcitantur, & inuicem illi exponunt, factum eſt, ut interpres pro eo accipiatur, qui obſcura exponit. Virg. 3. Aeneid. Troiugena interpres diuum. Vbi Seruius: Interpres uaticinator, qui mentem Deorum mortalibus publicat. Cice. 1. de Diuin. Interpretes portentorum Galeotæ in Sicilia nominabantur. Interpres item, qui uertit aliquid ex una lingua in aliam. Cice. de Opt. Orat. Nec conuerti ut interpres, ſed ut orator, ſententiis iiſdem, & earum formis, tanquam figuris, uerbis ad noſtram conſuetudinem aptis.

INTERPRETAMENTUM, ti, *Interpretatione, ἑρμηνεία*, interpretatio. Gel. Ex quib. diuerſa Latinæ linguæ interpretamēta collegimus.

INTERPRETATIO, tionis, *ἑρμηνεία*, expoſitio. Cic. 1. Offic. Nimis callida, ſed malitioſa iuris interpretatio. Interpretatio, inquit auctor ad Heren. lib. 4. eſt, quæ non iterans idem redintegrat uerbum, ſed id commutat, quod poſitum eſt, alio uerbo, quod idem ualeat. Interpretatio, coniectura & iudicium. Liu. 2. ab urb. Non crediderit factum, an tantum animo roboris fuerit, nec traditur certum, nec interpretatio eſt facilis, Budæus: Interpretatus, a, um, participium: expoſitus, explicatus. Cice. 2. de Leg. Veſta quaſi focus urbis, ut Græco nomine eſt appellata: quos nos prope idem Græcum interpretatum nomen tenemus.

INTERPRETOR, aris, pen. co. *Interpretare, eſponere, ἑρμηνεύω, ἐξηγέομαι*, expono, explico, explano. Cic. li. 2. Offi. Nec quicquam aliud eſt Philoſophia, ſi interpretari uelis, quàm ſtudium ſapientiæ. Interpretari, pro iudicare. Cice. ad Atti: Quòd ſi auderem, Athenas peterem, ſane ita cadebat, ut uellem. Nunc noſtri hoſtes ibi ſunt, & te non habemus: & ueremur, ne interpretentur illud oppidum non ſatis ab Italia abeſſe. Interpretari memoriæ alicuius: hoc eſt, reducere in memoriam. Plau. in Epiſt. Inique iniurius es. P. Quid iam? M. quia tuæ memoriæ Interpretari me æquum cenſes.

INTERPUNCTIO, onis, idem quod interpunctum. Cic. pro Mur. Res enim ſunt paruæ prope in ſingulis litteris, atque interpunctionibus uerborum occupatæ.

INTERPUNCTUM, cti, neutr. gen. *διαστολή*, diſtinctio. Cic. 3. de Ora. Clauſulas, & interpuncta uerborum, animæ interclusio, & anguſtiæ ſpiritus attulerunt.

INTERPUNCTUS, a, um, *διεσταλμένος*, quod punctis diſtinctum eſt, Cic. 2. de Orat. Sed & feſtiuitatem habet narratio diſtincta perſonis, & interpuncta ſermonibus.

INTERPUNGO, gis, xi, ctum, *διαστέλλω, διαστίζω*, punctis diſtinguo, unde interpunctus, partic. de quo iam egimus.

INTERPUTO, as, p. c. *περικαθαίρω*, quaſi per circuitū putare, & purgare. Col. lib. 3. Roſam fruticibus, ac ſurculis diſponi per ſurculos pedales conuenit, per idem tempus, quo & uiolam: ſed omnibus annis fodi ante Kalendas Martias, & interputari oportet: hoc modo multis annis perennat.

INTERQUIESCO, is, re, *Ripoſarſi, διαναπαύομαι*, idem quod quieſcere. Pli. in epiſt. Iulio menſe, quo maxime lites interquieſcunt, poſitis

ante

ante lectos cathedris, amicos collocauit. Cice. de Cla. Orat. Cum hæc dixiſſem, & paululum interquieuiſſem, &c.

INTERRADO, is, pen. prod. *Radere d'ogni intorno*, διαξέω, hinc illinc abrado. Colum. de Arbo. cap. 19 Nam ſi ſpiſſe poſueris, neque infra quicquam ſerere poteris, nec ſic ipſæ fructuoſæ erunt, niſi eas interraſeris. Plin. lib. 15. cap. 1. Oleæ attondentur, ſicut & uites, atque etiam interradi gaudent. Interradere, pro exculpere, hinc illinc eradere, & excauare. Plin. lib. 35. cap. 1. de pictura: Nec tantum, inquit, ut parietes toti operiantur uerum & interraſo marmore, uermiculatiſque ad effigies rerum animaliumque cruſtis. Budæus.

INTERRASILIS, ſile, idē, quod interraſus, hoc eſt per interualla eraſus, & exculptus. Pli. li. 12. c. 19. Coronas ex cinnamomo interraſili auro incluſas.

INTERREGNVM, ni, μεσοβασίλεια, regni interuallum, & ſpatium temporis, quouſque in locum demortui regis alius ordinatur. Cice. ad Attic. Nam permagni eius intereſt, rem ad interregnum non uenire.

INTERREX, egis, *Vice Re in morte del Re*, μεσοβασιλεύς, dicitur is, qui regis mortui munere fungitur, donec nouus rex creatus ſit. Hic autem magiſtratus, introductus fuit poſt mortem Romuli. Nam cum inter patres de rege creando conuenire non poſſet, res ad interregnum rediit, placuitque remp. à Patribus adminiſtrari, donec nouus rex creatus eſſet. Vide Liu. lib. 1. ab urb. Cice. contra Rullum: L. Flac. Interrex legem de Sylla tulit, ut omnia, quæcunque ille feciſſet, rata eſſent. Idem libr. 3. Epiſt. Ego omnibus, unde petitur, hoc conſilii dederim, ut a ſingulis Interregibus binas aduocationes poſtulent.

INTERRITVS, a, um, pen. corr. *Che non ha paura*, ἀδεής, idem quod imperterritus. Ouid. 10. Metam. Quid, quòd ineſt uirtus, & mens interrita lęti?

INTERROGATIO, ἐρώτησις, & Interrogatiuū, ἐρωτηματικὸν, ab Interrogo deducuntur. Ci. de Fat. Recte genus hoc interrogationis ignauū, atq; iners nominatum eſt. Inſtare interrogationi, Quin. lib. 5. c. 7. Longius repetita interrogatio. Quin. Ibidem.

INTERROGATIVNCVLA, læ, dimin. Cic. in Parad. Sed multis interrogatiunculis, & quaſi punctis, quod propoſuit, efficit.

INTERROGO, as, *Interrogare, dimandare*, ἐρωτάω, πυνθάνομαι, quæro, rogo. Cice. in Orat. Vt interrogando urgeat, & rurſus quaſi ad interrogata ſibi ipſe reſpondeat. Plaut. Pœn. Si exierit leno, cenſetis hominem interrogem, Meus ſeruos ſi ad eū uenerit, nec ne?

INTERRVMPO, pis, *Interrompere, diſturbare*, διαῤῥήγνυμι, διαῤῥήγνυμι, medium abrumpo. Plancus Ciceroni: Pontes quos feceram, interrupi. Interrumpere ordinem, id eſt confundere. Col. li. 11. c. 2. Interrumpere ſomnos, interturbare. Pli. li. 28. c. 4. Interrupta conſuetudo, intermiſſa. Cic. ad Caſ. epiſt. li. 15.

INTERRVPTE, aduerbium, *Diuiſamente, ſeparatamente, interrottamente*, συντόμως, inciſe, uel cæſim, aut diuiſe. Cic. 2. de Orat. Erit autem perſpicua narratio, ſi uerbis uſitatis, ſi ordine temporum conſeruato, ſi non interrupte narrabitur.

INTERSCALMIVM, mii, μεσοσκάλμιον, dicitur ſpatiū illud in naui, quod eſt inter ſcalmum & ſcalmum: ſicut Interſtitium ſpatium duarum columnarum. Eſt autem Scalmus lignum illud ad quod remus inhæret, & circunflectitur.

INTERSCAPILIVM, lii, proprie eſt ſpatium illud in dorſo, quod inter ſcapulas eſt. Higinus in deſcriptione Vrſæ: In humero clatam unam, in pede de poſterioribus nouiſſimo duas, in ſummo interſcapilio unam.

INTERSCINDO, dis, *Fendere, tagliare per mezzo*, διακόπτω, medium abrumpo, ſiue diſcindo: Liu. 1. Bel. Pun. Pontemque interſcinderent. Cice. 2. de Leg. Nec quia nuſquam erat ſcriptum, ut contra omnes hoſtium copias in ponte unus aſſiſteret, à tergoque pontem interſcindi iuberet. Lactantius de Opifi. Labra ipſa, quæ quaſi antea cohærebant, quàm decenter interſcindit. Liu. 8. Bell. Pun. Nam & ipſa Chalcis, quanquam eiuſdem inſulæ urbs eſt, tamen adeo arcto interſcinditur freto, ut ponte continenti iungatur.

INTERSCRIBO, bis, p. p. *Scriuere di mezzo*, παρεγγράφω, interuerſus ſcribo, interpono, interſero. Pli. Epiſt. 189. Poteris & quæ dixeris, poſt obliuionem retractare, multa deinere, plura tranſire, alia interſcribere, alia reſcribere.

INTERSECO, as, pen. cor. *Tagliare in pezzi*. διατέμνειν, in parte ſecare. Ad Herenn. libro. 3. Vt ipſa pronunciatione res ipſas, quas demonſtrauimus inſerere, atque interſecare uideamur in animis auditorum.

INTERSEPIO, pis, pen. corr. *Intermezzare*, διείργω, διαλαμβάνω, uelut ſepibus quibuſdam intercludo, uel iter impedio. Liu. 2. Bell. Maced. Per triduum inſequens territauit nos, nunc prœliis laceſſendo, nunc operibus interſepiendo quædam, ne exitus ad fugam eſſet. Interſepire urbem uallo, i. munire, Liu. 5. Bel. Pun. Cice. pro Corn. Balb. Ne interſeptum ſit huius iter perpetuo ad hoc ampliſſimum præmium ciuitatis.

INTERSEPTVM dicitur, διάφραγμα, quicquid in re aliqua medium eſt: ueluti eſt cartilago illa, quæ ueluti paries inter medium nares dirimit: item ſeptum illud tranſuerſum, quod uiſcera uitalia ſeparat à naturalibus.

INTERSERO, ris, interſeui, interſitum, pen. corr. *Piantare, ò ſeminare fra altre coſe*, παρεμφυτεύω, παρεμβάλλω, in medio aliorum planto, ſemino, inſerove. Colum. de Re ruſt. libr. 3. cap. 17. Conquato deinceps, paſtinato, malleolus ordinarius uitibus interſerendus eſt. Idem libro. 8. cap. 15. Itaque contegantur interſitis buxeis, aut myrteis fruticibus. Ouid. 10. Metam. Mediis interſerit oſcula uerbis.

INTERSERO, ris, ſerui, ſertum, *Tramettere, interporre*, παρεμβάλλω, παρεντίθημι, interpono, intericio. Pli. in Epi. Prædia agris meis uicina, atque etiam interſerta: uenalia ſunt.

INTERSPIRATIO, uerbale. Cice. 3. de Orat. Interſpirationis enim, non defatigationis noſtræ, &c. Pli. li. 23. c. 1. A balneis raptum, & ſine interſpiratione necat. De muſto loquitur.

INTERSPIRO, ras, p. p. *Spirare*, διαπνέω, perſpiro, expiro. Cato, Manu comprimito acina, ut combibant aquam marinam: ubi impleueris dolium, operculo operito, relinquito qua interſpiret.

INTERSTERNO, nis, *Interporre*, παρεμβάλλω, intericio, intermiſceo. Iuſtinus lib. 1. Hæc Babyloniam condidit, murumq; urbi cocto latere circundedit, arena, pice, bitumine interſtrato. Pli. l. 29. ca. 2. Alii haſtulis tedæ ſubiectis, & ſubinde interſtratis, oleo aſperſam accendunt.

INTERSTINGVO, guis, *Diſtinguere, ſeparare, eſtinguere*, διαστίζω, καταστίζω, diſtinguo. Stat. 3. Syl. Spatia interſtincta columnis. Interdum idem quod extinguo. Feſtus: Ignis Veſtæ ſi quando interſtinctus eſſet, uirgines uerberibus afficiebantur à Pontifice. Apul. Iamq; protinus obliſis faucibus interſtinguere eam debuiſſet. Id eſt, animam intercludere ſeu ſuffocare.

INTERSTITIO, nis, διάλειψις, Intermiſſio, ceſſatio, uacatio. Gel. li. 20. cap. 1. uelut quoddam iuſtitium, i. iuris inter eos, quaſi interſtitionem quandam, & ceſſationem.

INTERSTITIVM, tii, *Spatio, diſtanza*, διάστημα, ſpatium & diſtantia inter aliqua. Macr. Cum quatuor ſint elementa, ex quibus cōſtant corpora, terra, aqua, aer, & ignis, tribus ſine dubio interſtitiis ſeparantur, quorum unum eſt à terra uſque ad aquam, ab aqua uſq; ad aera, ſequens: tertium, ab aere uſque ad ignem. Higinus: Quod ab eo ſidere paruo interſtitio differt,

INTERSTITIVM lunæ, σύνοδος, idem quod interlunium, ſeu coitus lunæ cum ſole: quo tempore quòd ſuperiore parte tantum illuſtretur, à nobis cerni non poteſt. Apuleius: Difficultas itineris, ac globoſi ſideris interſtitium.

INTERSTREPO, is, *Far ſtrepito tra gl'altri*, ſtrepitum inter alios emittere. Virg. 9. Eclo. Digna, ſed argutos interſtrepere anſer olores. Quo tamen in loco uidetur rectius legi poſſe, Inter ſtrepere, diuiſis dictionibus: ut ſit ordo, Strepere inter argutos olores.

INTERSTRINGO, is, *Stringere*, συμπιέζω, comprimo: ut, Interſtringere gulam, στραγγαλᾶν, id eſt, ſuffocare, uel ſtrangulare. Plaut. in Aul. Ibo intro, atque illi tuo ſocio, iam interſtringam gulam.

INTERSTRVO, uis, *Mettere inſieme, comporre*, συναρμόζω, συντάττω, ſimul inter ſeſe conſtruo, coapto, compono. Silius lib. 10. Theleſinus ad oſſa illiſo ſaxo, qua ſpina interſtruit artus, Occumbit.

INTERSVM, *Eſſere preſente*, πάρειμι, præſens ſum, adſum. Cic. Lentulo: Quæ hic geruntur, accipies ex Pollione, qui omnibus negociis non interfuit ſolum, ſed etiam præfuit. Significat etiam differre, diſcrepare, διαλλάττειν. Ter. in Eunuc. Stulto intelligens quid intereſt. Vide Intereſt.

INTERTEXTVM, xti, *Teſſuto in mezzo, che ha qualche coſa teſſuta di mezzo*, παρύφαντον, quod in medio textum aliquid habet: ut Chlamys intertexta auro eſt, chlamys ſerica quæ aurum habet inter byſſum tranſlucens, a Phrygionibus intextum, quod genus ueſtium à Suet. in Aug. Phrygianæ uocantur. Vulgus hodie uocat Brocatas. Quinct. lib. 8. cap. 5. Neminem deceat intertexta pluribus notis ueſtis.

INTERTRAHO, is, *Rapire, leuar uia*, ἐξέλκω, eripio, aufero. Plaut. in Amph. Ni ego illi puteo, ſi occepſo, animam omnē intertraxero.

INTERTRIGO, pen. p. huius intertriginis, nomen ab interendo deductum, παράτριμμα, eſt id malum, cum ſimul membra interteruntur, & confricantur, accedenteq; ſudore excoriantur. quod mali genus in feminibus maxime ſolet accidere, cum ſcilicet equitantium uel pedibus incedentium femina atteruntur, aduruntur. Dicitur etiam Intertrigo in iumentis, cum uitioſo ingreſſu calces, aut etiam ſuffragines atteruntur. Col. li. 7. Intertrigo bis in die ſubluitur aqua calida, mox decocto ac trito ſale, cum adipe deſiccatur.

INTERTRIMENTVM, ti, *Danno*, βλάβη, quid ſit, declarat Varro lib. 4. de Ling. Lati. Detrimentum (inquit) à detritu dicitur, quòd ea quæ trita ſunt, minoris precii ſunt. Ab eadem mente Intertrimētum ab eo, quòd duo quæ inter ſe trita ſunt, etiam diminuta ſunt. Terent. in Heaut. Nunc, cum ſine magno intertrimento non poteſt Haberi, quid uis dare cupis. Intertrimentū pro euanida argenti parte, quæ ex incoctione deperit, accepit. Liu. 2. Bell. Maced. Carthaginienſes eo anno argentum in ſtipendium primum impoſitum aduexerunt: id quia probum non eſſe Quæſtores renunciauerunt,

erunt, experientibuſque pars quarta decocta erat pecuniæ Romæ mutuo ſumpta, intertrimentum argenti ſuppleuerunt. Cic. 3. Verr. poſuit pro communi iactura, quæ accidit in conficiendo aliquo negocio. L. Rabonio (inquit) ædem Caſtoris tradi oportebat. Is cala Iunii pupilli tutor erat teſtamento patris. Cum eo nullo intertrimento conuenerat iam, quemadmodum traderetur. Aſconius: Detrimentum unius partis eſſe poteſt: intertrimentum uero dantis, & accipientis. Secundum quod Cicero intertrimentú pro communi conficiendi alicuius negocii iactura poſuit. Budeus.

INTERTRITVRA, æ, *Danno*, *βλάβη*, idem quod intertrimentum, hoc eſt, damnum, & proprie in auro, argento, aut ueſtibus, quorum precium uſu atque attrectatione imminuitur. Scæuola de pig. actio. l. Pignori. Quære intertrituram, quæ ex operis facta eſt.

INTERTVRBO, as, *Diſturbare*, *διαταράττω*, *παρενοχλέω*, *διακόπτω*, ualde turbo, ſeu aliquid aut agentem, aut dicentem interpello. Terent. in And. Dauus interturbat omnia, ubi Donatus: Hic Inter, auctiua particula eſt, adeo ut, non pro media ſignificatione ſit, ſed qua maiorem habere non poteſt: ut, Interfectus. Interturbatio, onis. Liu. 3. Bel. Pu. Ipſiq; ualetudinem excuſans patri, animi quoque eius mirabilem interturbationem cum quæreret, &c.

INTERVACO, as, pen. cor. *Reſtare uacuo in mezzo*, *διακενοῦμαι*, in medio uacuus maneo. Col. lib. 5. Bulbus trepidaneis interuacantibus ſpatiis obrutus, anno celerius maturam perticam præbet.

INTERVALLVM, li, *Interuallo*, *ſpatio*, *διάστασις*, *διάστημα*, ſpatium quod eſt inter palos, uallum caſtrenſe conſtituentes: à quo omne ſpatium Interuallum eſt nuncupatum. Pli. lib. 6. cap. 22. Septem dierum interuallo taxato. Cice. ad Caſ. Primum ut te, quem iamdiu plurimi facio, tanto interuallo uiderem: deinde, ut tibi, &c. Ex tanto interuallo. Cic. ad Caſ. Cur ex tanto interuallo rem deſuetam uſurparent. Longo interuallo: Cice. 8. Verr. Verſabatur in Sicilia longo interuallo alter, non Dionyſius, &c. Quod etiam dicitur Longo poſt tempore. Interuallatus, a, um, *περιοδικὸς*, quod poſt certa temporum interualla reuertitur: ut, interuallata febris, quam intermittentem, & reuertentem uocamus. Gell. li. 17. c. 12. Hæc hodie medio interuallata febris.

INTERVELLO, lis, *Sterpar di mezzo*, *παρατίλλω*, paſſim è medio aliquid euello: ut cum aut Lolium è tritico, aut canos è barba, aut capillos euellimus. Palla. Si ſpiſſa ſunt, interuelles aliqua, ut cetera roborentur. Plau. in Amph. Næ ego infelix homo fui. Qui non alas interuelli, uolucrem uocem geſtito.

INTERVENIO, nis, pen. corr. *Sopravenire*, *intervenire*, *ἐπέρχομαι*, *ἐπιφαίνομαι*, in medio negocii, quaſi ex inſidiis ſuperuenio, & opprimo in ipſo actu eos, qui rem celatam uellent. Terent. in Ad. Interuenit homo de improuiſo. Accipitur etiam aliquando pro intereſſe, *παρεῖναι*. Cicero: Quod non eſſet factum, ſi ipſe interueniſſem. Interuentum eſt, imperſonale. Teren. in Heau. Vbi de improuiſo eſt interuentum mulieri. Interueniens, partic. Ci. 3. Tuſ. In magna parte uitæ dolore non interueniente.

INTERVENTVS, us, ui, *Sopravenuta*, *intervenimento*, *ἐπιφάνεια*, actus ipſe interueniendi. Liu. li. 2. ab urb. Interuentu collegæ ipſe exercitusq; eſt ſeruatus. Cic. Parad. Interuentus, aut Interpellatio.

INTERVENIVM, *μεσοφλέβιον*, quod eſt inter uenas terræ. Vitr. li. 8. Sed non per interuenia dilabantur, & decreſcant. Idem li. 2. ca. 6. Igitur penitus ignis, & flammæ uapor per interuenia permanans & ardens, efficit leuem eam terram.

INTERVENTOR, *Interventore*, *mallevadore*, dicitur qui alicui rei interuenit, quem & Interpellatorem uocamus. Cic. de Fato: Omnis ſermo in his deliberationibus cõſumebatur oratio: idq; & ſæpe aliàs, & quodam liberiore quàm ſolebat, & magis uacuo ab Interuentoribus die. Aliquando etiam accipitur pro fideiuſſore, idq; maxime apud Iuriſcon.

INTERVERTO, is, *Toglier uia con aſtutia*, *ὑπεξαιροῦμαι*, *ὑποτερίζω*, quaſi, callide ſurripio: quod plerunq; fit, cum rem commodatam, aut creditam nobis uendicamus, doloq; ne domino reſtituatur, efficimus. Vnde Cic. 6. Verr. candelabrum, quod rex Aegypti Ioui Capitolino dono tulerat, à Verre, qui illud commodato à rege acceperat, interuerſum eſſe conqueritur. Dicimus autem, Interuertere aliquem ſimpliciter: & Interuertere aliquem re aliqua, & Interuertere rem aliquam. Plau. in Pſeu. Vt me, ſi poſſet, muliere interuorteret? Marcel. Iuriſcon. in l. ſi duo. ff. depoſiti: Si duo hæredes rem apud defunctum depoſitam dolo interuerterint. Interuertere, pro ſubuertere. Paulus in l. amiſſione. ff. de cap. dimin. Quæ ſalua ciuitate accidit, per quam publica iura non interuerti conſtat. Scæuola: Cui per fundú aquæductus debetur, quacunq; uult, in eo riuum facere licet, dum ne aquæductum interuerterit.

INTERVISO, is, p. p. *ἐπισκοποῦμαι*, p interualla inuiſo. Cic. Mario: Teq; & iſtam rationem ocii tui, & laudo, & uehementer probo: quodq; nos minus interuiſis, hoc fero animo æquiore.

INTERVLA, pen. corr. *Camiſcia*, *χιτωνίσκος*, ueſtis intima & corpori proxima, quam uulgus Camiſiam uocat. Val. ad Rufin. Quem ueſtire debuit interula, ueſtiuit interitu. Hæc alio nomine Supparum, Tunica linea. Subucula, & Induſium dicitur.

INTESTABILIS, *Che non puo far teſtamento*, ſimile apud Græcos *ἀτίμος*, qui iure teſtamentum facere non poteſt, & cuius teſtimonio non creditur. Caius in l. cum lege. ff. de teſtam. Inteſtabilis cum lege quis eſſe iubetur, eò pertinet, ne eius teſtimonium recipiatur: & eò amplius (ut quidam putant) neve ipſi dicatur teſtimonium. Gell. li. 7. cap. 18. pro deteſtabili poſuit *κατάρατος*. Eos tamen (inquit) qui ad Annibalem non rediſſent, uſque adeo inteſtabiles in uiſosq; fuiſſe, ut tedium uitæ ceperint, necemque ſibi conſciuerint. Hora. 2. Serm. Sat. 3. Vter Aedilis fueritve Veſtrum Prætor, is inteſtabilis, & ſacer eſto. Vbi interpres Porphyrio: Antiqui eos, quos ad teſtimonium admitti nolebát, Inteſtabiles uocabát: Deteſtabiles, quorum teſtimonium malum, & execrandum eſſet.

INTESTATO, aduerbium, *Senza teſtamento*, *ἀδιαθέτως*, ſine teſtamento. Cic. 2. de Inuen. Si paterfamilias inteſtato moritur, familia, pecuniaque eius, agnatorum, gentiliumq; eſto. Scæuola: L. Titius inteſtato moriturus. Paulus: Vt legata quæ ei dederat, inteſtato moriens reſtitueret.

INTESTATVS, *Che non ha fatto teſtamento*, *inteſtato*, *ἀδιάθετος*, dicitur non ſolum, qui mortuus eſt nullo confecto teſtamento, ſed etiam cuius ex teſtamento adita non eſt hereditas, ut inquit Paul. in l. inteſtatus. de uerb. ſig. Pomp. Ipſe cum uno ſeruo ſenex inteſtatus proficiſcitur. Vlp. de Suis & legit. here. Inteſtati proprie appellantur, qui cum poſſent teſtamentum facere, teſtati non ſunt. Cice. pro Cluent. Haud heres eſt Cluentius, inteſtatum dico eſſe mortuum. Inteſtatus, nullis teſtibus conuictus. Plau. in Curc. Hoccine pacto indemnatum, atque inteſtatum arripi? Non abſurde tamen dici poſſet Inteſtatum in hoc Plauti loco accipi pro non anteſtato, hoc eſt, nemine in teſtem aſſumpto. Erat enim conſuetudo apud ueteres, ut antequam aliquem in ius raperent, anteſtarétur: hoc eſt, liberum hominem unum, aut alterum in teſtem aſſumerent, eiq; aurem uellicantes quærerent, Licet ne anteſtari? Qua ſolennitate non obſeruata, nemini licebat, quempiam in ius ducere. Vide in uerbo Anteſtor.

INTESTINVS, a, um, pen. pro. *Interiori*, *coſa di dentro*, *ἐντόσθιον*, *τὸ ἔνδον*, idem quod interaneum, ſiue internum, quod ſcilicet intus reconditum eſt, & foris non apparet. Seru. Sulp. Ciceroni: Quid eſt, quod tantopere commoueat tuus te dolor inteſtinus? Inteſtinum bellum, *ἐμφύλιος πόλεμος*, cum ciuitas ueluti in ſua uiſcera conIurat. Inteſtinum malum. Cice. ad Brutum: Ingraueſcit enim in dies inteſtinum malum: nec externis hoſtibus magis quàm domeſticis laboramus. Inteſtinum odium, dicitur occultum, & diſſimulatum. Liu. 2. ab urb. Inteſtino inter patres plebemq; flagrabat odio. Inteſtinum opus, quod ad ornatum ædium ex ligno conficitur. Vulgus uocat minutiariam. Var. lib. 3. de Re ruſt. Cum uillam haberes opere tectorio, & inteſtino, ac pauimentis è nobilibus lithoſtrotis ſpectandum parum putaſſes eſſe, ni tuis quoque litteris exornati parietes eſſent.

INTESTINA, *Interiori*, *ἔντερα*, quidam ſunt quaſi membranacei canales, qui in interiori uentris parte ſiti, alimentorum excrementa è uentriculo excipiunt, longisq; orbium anfractibus tandem per ſeceſſum deiiciunt. Cice. 2. de Natu. Deo. Ex inteſtinis autem & aluo ſecretus à reliquo cibo ſuccus is, quo alimur, permanat ad iecur per uias quaſdam à medio inteſtino uſque ad portas iecoris. Sunt autem inteſtina in corpore humano omnino ſex, quorú primum uentriculo per pylorum adhærens à duodecim digitorú longitudine, Herophylus *δωδεκαδάκτυλον* appellauit: rei anatomicæ periti fere *ἔκφυσιν* uocant. Secundum à Græcis *νῆστις*, à nobis Ieiunum appellatur, quod ſemper ſit inane. Tertium à nobis Tenue, ab illis *ἰλεὸν* appellatur. Varro etiam Hillam appellat. Quartum Cæcum dicitur, quod propter ſinuoſitatem exitu carere uideatur. Quintum Græco nomine *κῶλον* à Latinis Craſſum inteſtinum nominatur, quod reliquis carnoſius ſit, à dextra ilium regione ad ſiniſtram ſuper uentriculi fundum delatum, lienem interim & iecur contingens. Sextum ſpinæ è directo incumbit, ad ſedem uſque porrectum, quod quoniam nullus habet ſinus, Rectum appellatur. Legitur & Inteſtinus maſcul. gene. Plin. libro. 11. cap. 37. Inteſtinus quibuſdam ab ore incipiens, quadam uia eodem inflectitur, ut ſepiæ & Polypo: in homine annexus infimo ſtomacho ſimilis canino.

INTEXO, is, ere, *Teſſere tra qualche coſa*, *ἐνυφαίνω*, *ἐμπλέκω*, intus texere, innectere, texendo inſerere, implicare, innectere: Virg. li. 3. Georg. Vtq; purpurea intexti tollant aulæa Britanni. Vbi Seruius: Intexti, intus texti. nam in uelis ipſi erant picti, qui eadem uela portabant. Idem 2. Georg. Illa tibi lætis intexit uitibus ulmos. Id eſt, annectit. Cic. in Partit. Læta triſtibus, incredibilia probabilibus inteximus. Intexere aliquem. Cice. Attic. libro. 13. Scis me antea orationes, aut aliquid id genus ſolitum ſcribere, ut Varronem nuſquam poſſem Intexere. Id eſt, eum loquentem inducere, ut fit in dialogis.

INTIME, aduerb. Cic. ad Q. F. Quarum altera eſt de Blandenio Teuxide, quem ſcribis, certiſſimum matricidam tibi à me intime commendari.

INTIMVS, charus, familiaris. Cic. ad Quinct. Fr. lib. 1. Intimus, proximus, familiariſſimus quiſque aut ſibi pertimuit, aut, &c. Plau. in Trucul.

Trucul. Nam me fuiſſe hic fateor ſummum, atque intimum. In intimis alicuius eſſe, pro ualde amari ab aliquo. Cic. ad Att. li. 4. Itaque in intimis eſt meis, cum antea notus non fuiſſet.

Intimus, a, um, *Più à dentro, domeſtico, famigliare*, ἐνδότατος, ſuperlatiuū eſt ab antiquo adiectiuo Interus: illud ſignificās quod maxime intus reconditum eſt. Cic. 6. Verr. In eo ſacrario intimo fuit ſignum Cereris perantiquum.

Intinctus, us, condimentum ad obſonia condienda, quod nos Saporem in cibis dicimus, Græci, ἐμβάμματα. Columella: Hoc ſinapi ad embammata non ſolum idoneo, ſed etiam ſpecioſo uteris. ἐμβάπτειν enim intingere eſt. Plin. lib. 15. cap. 29. Eadem origine aprorum ſapor commendatur, plerunque ad intinctus additis myrtis.

Intingo, gis, *Intingere, bagnare*; ἐμβάπτω, immergo, madefacio. Plin. lib. 20. cap. 17. de aniſo: Viride aridumue omnibus quæ condiuntur, quæque intinguntur, deſideratum. Cat. cap. 156. Crudam ſi edes, in acetum intingito, mirifice concoquit. Intinctum: Cice. 2. de Orat. Alterum, quod totum arte intinctum uidetur, tametſi artem requirit, tamen prudentiæ eſt mediocris quid dicendum ſit uidere.

Intolerabilis, le, *Intolerabile, inſopportabile*, ἀφόρητος, ἀνύποιστος; quod tolerari & ferri non poteſt: ut, Intolerabilis dolor, Cice. 3. de Orat. Mihi omnia ſunt intolerabilia ad dolorem. Intolerabilis auaritia, Idem ad Q. Fr. lib. 1. Intolerabile frigus, Idem pro Roſc. Amer.

Intolerabiliter, *Intolerabilmente*, aduerb. ſupra modum, ita ut ferri non poſſit, & (ut ita dicam) impatibiliter. Col. li. 1. ca. 4. Sunt quædam loca, quæ ſolſtitio minus concaleſcunt, ſed frigoribus hiemis intolerabiliter horrent.

Intolerandus, a, um, adiect. *Da non eſſer tolerato*, ἀφόρητος, idem quod intolerabilis. Cice. 5. Verr. O magnum atque intolerandum dolorem. Intoleranda hiemis, Liu. 5. ab urbe. Intoleranda libido. Idem 7. Bel. Pun. Immanis atque intoleranda barbaries, Cic. pro Font.

Intolerans, antis, adiect. *Impatiente*, ἀδύνατος, impatiens, impotens, qui tolerare non poteſt. Liu. 9. ab urbe. Et loquimur de Alexandro nondum merſo ſecundis rebus, quarum nemo intolerantior fuit.

Intoleranter, aduerb. *Impatientemente*, ἀμέτρως, ἀδυνάτως, impotenter. Cic. 2. Tuſc. Poſſumus ne nos contemnere dolorem, cū ipſum Herculem tam intoleranter dolere uideamus?

Intolerantia, æ, *Intoleranza*, ἀδυναμία, impotentia, impatientia. Cic. pro Clu. Quis illum cum illa ſuperbia atque intolerantia ferre potuiſſet? Idem pro lege Agr. Perſpicite quanta poteſtas permittatur, non priuatorum inſaniam, ſed intolerantiam regis eſſe dicetis.

Intolerantissima laboris corpora, hoc eſt impatientiſſima, Liu. 10. ab urb. Et lib. 7. Bel. Pun.

Intondeo, es, re, *Toſare d'intorno*, περικείρω, circumtondeo: Col. li. 11. c. 3. Vt ante quàm tranſlatum depangas, omnes radiculas amputes, & fibrarum ſummas partes intondeas.

Intonsus, a, um, *Non toſato*, ἄκαρτος, non tonſus. Pli. lib. 6. cap. 28. Arabes mitrati degunt, aut intonſo crine, barba abraditur, præter quàm in ſuperiore labro. Intonſa coma. Cic. 2. Tuſc. Col. li. 7. c. 3. Igitur, ut dixi, miraberis oues intonſas: uariam & canam comam improbabis. Ouid. 4. Faſt. Bis caput intonſum fontana ſpargitur unda. Intonſi homines, & inculti, Liu. 1. Bel. Pun.

Intono, pen. c. as, are, *Tonare, far tuono*, ἐμβροντάω, idem quod tono. Cicero. de Diuin. Partibus intonuit cæli pater ipſe ſiniſtris. Ouid. 2. Metam. Intonat, & dextra libratum fulmen ab aure Mittit in aurigam. Per tranſlationem dicitur & de quouis alio ſono uehementiore. Pl. li. 9. c. 40. Intonuit ingenti latratu canis. Hiems intonata Bois fluctibus: Hora. Epod. 2. Hoc eſt, tempeſtas ſonora. Intonare, pro iracunde dicere, & cum quodam uocis impetu loqui. Liu. 3. ab urbe. Cum hæc intonuiſſet plenus iræ, multitudo ipſa ſe ſua ſponte dimouit.

Intorqueo, es, *Tirare, trarre con impeto*, συστρέφω, στροβιλέω, cum impetu iaculor, iacio, uibrando emitto. Virg. 2. Aeneid. Sacrum qui cuſpide robur Læſerit, & tergo ſceleratam intorſerit haſtam. Cic. de Aruſp. Reſp. Si quod in me telum intorſerit, ſtatim me eſſe arrepturum arma. Item circumtorqueo, διαστρέφω. Cice. 2. de Ora. Vt cum Teſtio Penario mentum in dicendo intorquēti, tum ut diceret ſi quid uellet, ſi nucem fregiſſet. Intortus, a, um, partic. obuolutus: ut, Intortum circa leuum brachium paludamentum, Liu. li. 5. Bel. Pun.

In totum, ex toto. Cice. de Arat. Quæſturamque illam maxime fœcundam in totum ad ſe ita redegit, ut improbiſſime fraudaret populum.

Intra, *Entro, dentro, intra, tra*, ἐντὸς, præpoſitio, ab In, deducta, ſicut ab Ex, Extra: ſignificat que ſpatium temporis, aut loci. Plau. in Curc. Dimidiam partem nationum uſque omnium Subegit ſolus intra uiginti dies. Luca. lib. 5. Intra caſtrorum timuit tentoria ductor. Intra cubiculum, intra oppidum, ſignificat in tentoriis, in cubiculo, in oppidum. Aliquando ſignificat citra. Cice. ad Sulp. Sed tamen, quoniam effugi eius occaſionem, qui fortaſſe arbitraretur me hanc rempublicam non putare, ſi perpetuo tacerem, modicè hoc faciam aut etiam intra modum, ut & illius uoluntati, & meis ſtudiis ſeruiam. Intra modum (inquit) id eſt, citra modū, hoc eſt, minus quàm modicè: quod idem ualet quod moderate, & cū modo. Cuius contrarium eſt, Vltra modum. Sic dicimus, Intra dicere, ἐμμετρήσαμεν, ἐντὸς τῆς προσδοκίας, Intra famam ἐντὸς τῆς φήμης, id eſt, citra opinionem, & minus ipſa fama, uel quod famæ magnitudini non reſpondet. Vltra famam, quod eſt maius ipſa fama. Quinctil. Hortenſij ſcripta tamen intra famam ſunt. Intra, ſine caſu, aduerbium eſt, cui contrarium eſt extrinſecus. Col. li. 12. cap. 43. Hæc uaſa & opercula, extrinſecus & intra diligenter picata eſſe debebunt. Valla hoc intereſſe docet inter, Intra, & Infra: ut hoc ad dignitatem & locum: illud ad ſpatium & numerum referatur. Qua de re latius egimus non ita multo ante, in dictione Infra. Ab Intra, fit Interus, à quo Interior, & hoc Intimus, magis intra, uel intro. Terent. in Eunuch. In interiore parte, ut maneam ſolus cum ſola. Cic. in Sal. Africam interiorem obtinens. Virg. 1. Aeneid. At domus interior regali ſplendida luxu Inſtruitur. Cic. 3. de Nat. Deo. Plures enim tradunt nobis ii, qui interiores ſcrutantur, & reconditas literas, antiquiſſimum Ioue natum, &c. Intimus, ſuperlatiuum, ἐνδότατος, de quo ſupra. Internus, Intraſecus, Intrinſecus, Introrium, Intrarius, Inteſtinus, Intro, tamquæ uide ſuis locis.

Intrarius, a, um, *Di dentro*, τὸ ἔνδον, ἐνδόμυχον, interaneum, intus abditum, intimum. Plautus. Charos mihi, atque intimos amicos.

Intractabilis, le, *Che non ſi può domare*, ἀδάμαστος, indomabilis, qui tractari, domariue non poteſt. Pli. li. 19. c. 5. Virus illi intractabile eſt. Vir. 1. Ge. Serite hordea campis Vſque ſub extremū brumæ intractabilis imbrem. Animus intractabilis, Sen. Hippol.

Intractatus, tractata, tractatum, *Indomito, non maneggiato*, ἀδάμαστος, ut, Intractatus equus, hoc eſt, indomitus. Cic. de Amic. Atqui in ipſo equo, cuius modo mentionem feci, ſi nulla res impediat, nemo eſt qui non eo, quo conſueuit, libentius utatur, quam intractato, & nouo.

Intremisco, is, idem quod intremo. Pli. li. 8. cap. 4. de elephantis: Idem ueſtigio hominis animaduerſo prius quàm homine, intremiſcere inſidiarum metu traditur.

Intremo, tremis, pen. corr. intremere, *Tremare*, τρέμω, φρίσσω, σείομαι, idem quod tremo. Virg. 3. Aeneid. Clamorem immenſum tollit quo pontus, & omnes Intremuere undæ penitusq; exterrita tellus Italiæ.

Intrepide, aduerb. ἀδεῶς, ſine pauore, audacter. Liu. 6. Bell. Pun. Poſtquam aſſuetudine quotidiana ſatis intrepide uiſum eſt fieri, in campum, &c.

Intrepidus, a, um, *Intrepido, che non ha paura*, ἀδεής, qui nihil timet, impauidus. Ouid. 13. Metam. Illa ſuper terram defecto poplite labens, Pertulit intrepidos ad fata nouiſſima uultus. Hiems intrepida, apud Tacit. in uita Agricolæ.

Intrico, cas, p. p. *Intricare*, ἐμπλέκω, implico. Plau. in Perſa: Atq; ita intricatum ludi potans Dorpalum. Eius contrarium eſt Extrico. Vtrumque dictum creditur à triciis, quæ ſunt feſtucæ, uel capilli, uel ſimile quippiam, quo auium pedes implicantur. Pla. Quod argentum mihi, quas mihi tricas narras?

Intrinsecus, *Di dentro, intrinſecamente*, ἔσωθεν, Extrinſecus, ἔξωθεν, aduerbia ſunt compoſita ab Intra, & Extra, & Secus, cum ſignificat iuxta. Col. li. 12. c. 43. Lata uaſa in modum patinarum fieri iubeat: eaq; intrinſecus & intra diligenter picata eſſe debebunt. Sic Pli. li. 11. ca. 37.

Intritum, pen. prod. μυττωτὸς genus edulii ex alliis, caſeo, oleo, ouis, & porro concinnatum: ita dictum quòd in mortario teratur: Circumlata diu menſis intrita ſecundis. Eſt etiam Intritum, uel melius Intrita, calcis genus manibus ſubactum, neque ſtatim ad opus adhibitum, ſed tempore maceratum, fermentatum. Pli. lib. 36. cap. 23. Ruinarum urbis ea maxime cauſa, quòd furto calcis, ſine ferrumine ſuo cæmenta componuntur. Intrita quoque quo ueruſtior, eo melior. Eſt etiam Intrita apud Catonem emplaſtri genus ad inſitionem accommodatum, quod cōſtabat ex argilla manibus ſubacta. Pli. lib. 17. c. 16. Sed id etiam apud ueteres Græcos inuenitur, & apud Catonem, qui oleam, ficumq; ita inſeri iuſſit: menſura etiam præfinita ſecundum reliquam diligentiam ſuam: cortices ſcalpro excidi quatuor digitorum longitudine, & trium latitudine, atque ita coagmentari, & illa ſua Intrita oblini.

Intro, *Entro, dentro, ſuſo*, aduerb. motus ad locum, idem ſignificās, quod In domum quemadmodum Intus, domi, uel è domo. Componitur autem cum uerbis incipientibus à d, ut Introduco: à g, ut Introgredior: m, ut Intromitto: r, ut Introrūpo: ſ, ut Introſpicio: u, ut, Introuoco. Pli. in Aul. Ibo intro, ut herus hæc, quæ imperauit, facta, cum ueniet, ſient.

Intro, as, *Entrare, andar dentro*, εἰσέρχομαι, ingredior, introeo. Virg. 5. Aeneid. Adſumus, & portus delati intramus amicos. Venabula

tabula intrant urſos, hoc eſt, tranſfigunt. Mart. lib. 14 Et per tranſlationem Intrare familiaritatem alicuius, id eſt, ſeſe inſinuare. Ci. ad Q. Frat. In prouincia uero ipſa, ſi quem es nactus, qui in tuã familiaritatem penitus intrarit, qui nobis ante ignotus ſit, huic quantum credendum ſit, uide. Intratus, partic. præteriti tẽporis: ta men. Liuius: Ibi tutius ſiluæ intratæ Id eſt, in ſiluas intratum eſt.

INTROCLVDO, *Rinchiudere*, *ἐγκατακλείω*. eſt in interioribus claudo. Seneca: Qui domi introcluſus ociabatur.

INTRODO, as, are. Cic. pro Cecin. Atque etiam ſeipſe inferebat, & introdabat. Hoc eſt, ultro ſe offerebat gerendis negocijs. Budæus.

INTRODVCO, cis, p. p. *Introdurre, menar dentro*, *εἰσφέρομαι*, *ἐνάγω*, *εἰσάγω*. ſignificat intra aliquem locum duco. Sal. in Catil. Vulturtium cum legatis introducit. Introducere, pro inducere. Cice. 11. Phil. Quam ambitionem conſtantiſſimus & grauiſſimus ciuis L. Cæſar in Senatum introduxit. Per tranſlationem eſt inſtituo, doceo. Vnde Introductio, eruditionis principium, quam Græci *εἰσαγωγὴν* uocant.

INTROEO, is, iui, itum, p. ſupini c. *Entrare*, *εἰσέρχομαι*, *εἰσπορεύομαι*, ingredior. Ter. in And. Vt hinc te iuſſi introire, opportune hic fit mihi obuiam. Introire in uitam, id eſt, naſci. Cic. de Amic. Quam obrem cum illo quidem, ut ſupra dixi, actum optime eſt, mecum autem incommodius: quem fuerat æquius, ut prius introieram, ſic prius exire de uita. Introitur, imperſonale. Varro lib. 1. cap. 63. Quo cum periculo introitur recenti apertione.

INTROGREDIOR, deris, *Entrare*, *εἰσέρχομαι*, introeo. Virgil. 1. Aen. Poſtquam introgreſſi, & coram data copia fandi.

INTROITVS, introitus, pro ingreſſu, *εἴσδυσις*, *εἴσοδος*. Cæſar 1. Bel. ciu. Tamen ueritus, ne militum introitu, & nocturni temporis licentia oppidum diriperetur, &c.

INTROFERO, fers. Cic. Epiſt. In oppidum introferetur.

INTROMITTO, tis, *Ricenuer dentro*, *εἰσδέχομαι*, *προσάγω*, in domum admitto. Terent. in Eunuch. Vereor, ne illud grauius Phædria Tulerit, ne ue aliorſum atque ego feci, acceperit, Quòd heri intromiſſus non eſt. Dicimus autem, Intromitto in ædibus, & in ædes. Plaut. in Aulul. Profecto in ædibus meis, me abſente, neminem uolo intromitti. Frequentius tamen per accuſatiuum Intromittere in ædes, eo quòd tacitus quidam motus per hoc uerbum ſignificetur. Cic. Epiſt. Si quando illa dicet Phædriam Intromittamus comeſatum. Tu. &c.

INTROVSVS, aduerbium, uel introrſum, *Ver à dentro*, intro uerſus, hoc eſt, uerſus interiora. Cæſar libro ſecundo Bel. Gal. Ab eo flumine pari accliuitate collis naſcebatur aduerſus, huic contrarius, paſſibus circiter ducentis inferius apertus, à ſuperiori parte ſiluestris, ut non facile introrſus inſpici poſſet.

INTRORVMPO, pis, *Entrar con furia*, *εἰσβάλλω*, irruo, cum impetu introeo. Gell. lib. 15. c. 22. Ceruã emiſſa in cubiculum Sertorij introrupit.

INTROSPICIO, cis, p. c. *Guardare dentro*, *εἰσορέω*, introrſus aſpicere, diligentiſſime uidere. Cic. 2. de Diuinat. Negant enim id eſſe maieſtatis Deorum, ſcilicet cauſſas omnium introſpicere, ut uideant quid cuique conducat.

INTROVOCO, p. c. *Chiamare dentro*, *εἰσκαλέω*, in domum aduoco. Liu. lib. 10. ab urb. Fabius nihil precatus populum, quàm ut priuſquam introuocarentur ad ſuffragium tribus, Appij Claudij prætoris allatas ex Hetruria litteras audirent. Cice. in Verr. cur filiam tuam non Introuocari iubes.

INTRVDO, is, ere, *Cacciarſi dentro*, *εἰσωθέω*, introtrudo, & importune me ingero. Cic. pro Cecin. Atque etiam ſe ipſe inferebat, & intrudebat, & in eam opinionem Ceſenniam adducebat: ut mulier imperita nihil putare agi callide poſſe, ubi non eſſet Ebutius.

INTVBVS, *Radicchio, indiuia*, *σέρις*, maſc. uel Intubum neutri, uel etiã (ut alijs placet) Intybus, uel Intybum per y, pen. corr. genus eſt herbæ uarias ſub ſe continẽs ſpecies. Eſt enim ſatiuum quoddam, aliud ſilueſtre. Satiuum rurſus in duas diuiditur ſpecies: quarum altera folio latiore, & lactucæ ſimilior eſt, altera ſubamara, & folio anguſtiore. utrunque genus Officinæ Scariolam, uulgus Cichorium hortenſe uocat. Agreſte quoque Intubum duas ſub ſe continet ſpecies: quarum altera Romano nomine Ambubeia, Aegyptiorum uero uocabulo Cichorium nominatur. Altera à Græcis Hedypnois, ab herbariorum uulgo Dens leonis appellatur, propterea quòd folia habeat utrinque denticulata. Plin. lib. 20. cap. 8. Intubi quoque non extra remedia: ſuccus eorum cum roſaceo, & aceto capitis dolores lenit. Virg. libro. 1. Georg. Et amaris intuba fibris.

INTVBACEVS, cea, ceum, quod eſt ex intubo: ut, Intubacea folia, apud Pli. lib. 27. c. 12.

INTVEOR, eris, intuitus, *Guardare*, *εἰσορῶ*, uidere, & cominus inſpicere. Pli. Epiſt. 31 Erit ergo pergratum mihi, hanc effigiem eius ſubinde intueri, ſubinde reſpicere, ſub hac conſiſtere. Plaut. in Truc. Qui alterum incuſat probri, ipſum ſe intueri oportet. Intueri animis, id eſt animaduertere. Cice. pro domo ſua. Date hanc Trip. pl. licentiã, & intuemini paulisper animis iuuentutẽ &c. Intueri aliquid acri, & intento animo, Cic. 1. de Fin. Intueri in aliquam rem, & Intueri in aliquem, Cic. Vnius de Clar. or. Intuitus, us, uerbale, ipſe actus intuendi. Quinct. lib. 10. ca. 1. Totum opus non ad intuitum reipugnamq; præſentem, ſed ad memoriam poſteritatis, &c. Pli. lib. 16. c. 10. Abies hilarior intuitu.

INTVMEO. es, ere, & intumeſco, is, *Gonfiarſi*, *ἐξοιδέω*, *ἐξογκόομαι*, inflari, conuerti in tumorem. Plin. li. 11. ca. 34 Eſt animal eiuſdem turpitudinis, infixo ſemper ſanguine capite uiuens, atque ita intumeſcens. Idem l. 2. c. 81. Intumeſcens fluctus. Bilis intumuit ſub pectore, Perſius Sat. 5. Humus intumeſcit uiperis, Hor. Epod. 16. Intumeſcere, pro iraſci. Ouid. 2. Met. Intumuit Iuno, poſtquam inter ſydera pellex Fulſit. In qua ſignificatione inuenitur etiam datiuo coniunctum. Ouid. 4. de Pon. El. 14. Intumuit uati, non tamen Aſtra ſuo.

INTVOR, intueris, p. c. Intuitus, uel Intutus ſum, Intui, *Guardare, uedere*, *εἰσορᾶν*, *ὁρᾶν*, inſpicere: uidere. Plaut. Moſt. Profecto nullam equidem illic corticem intuor.

INTVRBATVS, *Non turbato*, *ἀτάραχος*, non turbatus. Pli. in Pan. Et ſedit inturbatus, interritus, & tanquam ita fieri ſoleret.

INTVRBIDVS, pen. corr. adiectiuum, *Non torbido*, non turbidus. Tacitus lib. 3. Inturbidus externis rebus bonus domi ſuſpecta ſeueritate, &c.

INTVS, *Dentro*, *ἔνδον*, *ἔσω*, aduerbiũ loci ab In, deductum, idem ſignificans quod genitiuus Domi aduerbialiter poſitus: uel E domo. Ci. in Cat. Intus incluſum periculum eſt. Plaut. in Moſt. Quid ita pulſas, ubi nemo intus eſt? Idem in Moſt. Pultandum fores, Atque euocato aliquem intus ad te Trania. Idem in Mil. Sed ubi ille exierit intus, &c.

INTVSIVM, *Camiſcia*, *χιτωνίσκος*, ueſtis interior, ita dicta, teſte Varrone, quòd intus geſtetur: quemadmodum Palla, quòd palam feratur. Inde Intuſiatus, ta, tum, qui huiuſmodi ueſte eſt indutus, apud Plaut. in Epid.

INTVTVS, ta, tum, pe. p. *Mal ſicuro, non ſicurò*, *ἐπισφαλής*, *ἀφύλακτος*, non ſecurus, incuſtoditus, indefenſus. Liu. lib. 5. Caſtra Gallorum intuta, neglectaq; ab omni parte nacti inuadunt.

INTYBVS, Vide Intubus.

INVADO, dis, p. p. *Aſſalire, uenire adoſſo, entrare*, *καταλαμβάνω*, inceſſo, corripio, incido. & tam datiuo, quàm accuſatiuo iungitur. Var. de uit. paſt. Tanta porro inuaſit cupiditas bonorum pleriſque. Sal. de bello Iug. Tanta libido cum Mario eundi pleroſque inuaſerat. Item repente, & cum impetu aliquem aggredi, *εἰσβάλλειν*, *ἐμβάλλειν*, aggredior. Vir. 2. Aen. Inuadunt urbem ſomno uinoq; ſepultam. Item ingredi, uel intrare. Cic. ad Lent. Non potui magis in arcem illius cauſſæ inuadere. Virg. l. 6. Nunc inuade uiam, uaginaq; eripe ferrum.

INVALENTIA, æ, *Debolezza*, *ἀῤῥωστία*, idem quod inualetudo. Gell. libro. 20. cap. 1. Vitium aliquod imbecillitatis, atque inualentiæ demonſtratur.

INVALESCO, leſcis, *Inualerſi, corroborarſi*, *ἐπιῤῥώννυμαι*, *ἐπικρατέω*, robur, ac firmitatem acquiro. Vnde inualuiſſe conſuetudinem, ſiue mores dicimus, cum ſignificare uolumus conſuetudinem inueteraſſe, & iam longo uſu receptam eſſe. Pli. in Epiſt. Nam poſtquam obijt ille, increbuit paſſim, & inualuit conſuetudo, binas, uel ſingulas clepſydras, interdum & dimidias, & dandi, & petendi. Quinct. l. 2. c. 1. Tenuit conſuetudo, quæ quotidie magis inualeſcit. Aliquando Inualeſcere, ut Calepino uiſum eſt, ſignificat infirmum ac debile fieri, in deſuetudinem uenire. Quinct. lib. 10. ca. 2. Cum uerba intercidant, inualeſcantq; temporibus. Mea tamen ſententia multo aptius accipies ibi Inualeſcere pro robur & uires acquirere, ut uerbum Inualeſcant, opponatur uerbo intercidant. Hoc enim uidetur uelle, uerba intercidere, & rurſum in conſuetudinem redire: quod & ipſum teſtatur Hor. de arte poe. Multa renaſcentur, quæ iam cecidere, cadentq; Quæ nunc ſunt in honore uocabula, ſi uolet uſus.

INVALETVDO, inis, *Debolezza, infermità*, *ἀῤῥωστία*, imbecillitas. Cice. in Læl. Quòd autem his Nonis in collegio noſtro non affuiſſes, inualetudinem reſpondeo cauſſam, non mœſtitiam fuiſſe.

INVALIDVS, a, um, *Debole, poco gagliardo*, *ἄῤῥωστος*, infirmus, debilis, ægrotus. Pli. l. 11. c. 39. Iuuenix feminæ quædam defluuio capitis inualidæ. Inualidi milites, Liui. 3. Bel. Pun. Idem 6. ab urbe: Qui ubi uidere Camillum, iam ad munera corporis ſenecta inualidũ, uadentem in hoſtes, procurrunt pariter omnes. Corpus inualidum, Oui. Epiſt 20. Artus inualidi, Idem Epiſt. eadem. Manus inualidæ. Lucan. lib. 5. Robur inualidum, Oui. 5. Triſt.

INVECTIO, onis, uerbale, *Il portar dentro*, ipſe inuehendi actus. Cic. 2. Offi. Iam uero, & earum rerum, quibus abundaremus, exportatio, & earum, quibus egeremus, inuectio certe nulla eſſet, niſi his muneribus homines fungerentur. Inuectio, pro inſectatione, & impetu animi in aliquem. Cic. 2. de Inuent. Clementia per quã animi temere in odium alicuius inuectionis concitati, comitate retinentur.

INVECTICIVS, a, um, quod inuehitur Pli. lib. 10. cap. 29. Cum Theophraſtus tradat inuecticias eſſe in Aſia etiam columbas.

Invectivvs,a,um , ἐπαιτάτικὸς,quo in aliquem inueſtimur, hoc eſt, quo quis maledictis inceſſitur. Vnde Inuectiuæ orationis dicuntur aduerſus aliquem ſcriptæ, quibus in illius mores, uel ingenium, aut uitam inuehimur.

Invecsvs,ns,ui,idem quod inuectio.Pli.l.4.c.1.'Amnis Achelous è Pindo fluens, atque Acarnaniam ab Aetolia dirimens , & Artemitam inſulam aſſiduo terræ inuectu continenti annectens.

Inveno,his,p.c. *Menare dentro*,ἐμφορῶ,ἐπάγω,iotro ueho,naui uel uehiculo importo: cuius contrarium eſt Eueho.Pli.l.6.c.19. Alij tellurem exercent, militiam alij capeſſunt , merces alij ſuas euehunt , res externas inuehunt. Iouectus portum , Inuectus urbem, pro in portum,& in urbem.Pli.li.6.c.22. Aquilonibus raptus præter Acarnaniam xv.die Hippuros portum eius inoectus. Liu.l. 4. ab urb.Præpoſito cos.caſtris , ipſe triumphans iouectus urbem , Dictatura ſe abdicauit, Aliquando Innebere,idem eſt,quod in naui curru ue uebere. Virg.5.Aen.Centauro inuehitur magna. Cic. Offic.Iouehere pecuniam in ærarium.

Invenor,eris,deponens, *Dir male,far impeto contra alcuno con male parole*,ἀποτείνομαι,maledictis aggredior , & ueluti quodam impetu ſermonis in aliquem feror. Cice.Epiſt.lib.3. Itaque in eã pa lam uehementer inuectus. Idem 2.de Natu. Deo.In Stoicos inuehebatur. Io eadem ſignificatione aliquando legimus Inueho. Cice. 3. Phil. Cum ille in me abſentem inuehens , oon intelligebat.&c.

Invenio,nis,pen.cor.*Ritrouare,trouare*,ἀφίσκω, ομαι. comperio , quaſi io aliquid uenio. Plaut.in Ciſt.Quod quæritabam,filiam io ueni meam. Inuenire,comminiſci, excogitare. Tereot. in Eunuc. Ceterum ideni hoc tute melius quanto inueniſſes Thraſo? Virg. 4. Aen.Inueni germana uiam.Inuenire, acquirere.Terent.in Eunuc. Vtinam tam aliquid iouenire facile poſſis Phædria , Quàm hoc peribit. Inuenire , adipiſci.Cice.3.Phil.Qui propter hæſitantiam linguæ , ſtuporemque cordis cognomeo ex contumelia inuenit.

Inventa,& Inuentiooes,ἀφρήματα,ἐπινοήματα.Ci.de Inuentio. Inuentio eſt excogitatio, &c.Plin.lib.5.cap.12.Ipſa gens Phænicum io gloria magna litterarum inuentionis & ſiderum.Ideni lib. a 3.cap.1.Vinum ieiunos bibere nouitio inuento utiliſſimum eſt. Dicitur & Inuentus,us,ui.Pli.lib.17.ca.10.Ex eodem inuentu eſt ſurculos abſciſſos ſerere.Differunt(ſecundum aliquos)Inuenio & Reperio: quòd Inuenire,ſit rem quæſitam offendere : Reperire , caſu.Oui.2.Metam.Tu non inuenta reperta es.

Inventivncvla,læ,diminutiuum.Quinct.lib.8. Ad hoc plerique minimis etiam inuentiunculis gaudent.

Inventor , oris , qui quippiam primus inuenit: ut , Inuentor olei Deus,Cic.6.Ver.Scelerumq; inueotor Vlyſſes,Virg.2.Aen.

Inventvm , uenti. Cicero de Senec. Tot artes , tot ſcientiæ , tot iouenta.

Inventrix,icis,fem.gen.Cic.3.de Natu.Deo.Princeps & inuentrix Belli Minerua.

Inventarivm,rij,idem quod Repertorium. Vlpian.in l. tutor qui repertorium.ff.de admini.tut. Tutor qui repertorium non fecit, quod uulgo inueotarium appellatur,dolo feciſſe uidetur.

Invenvstvs,ſta,ſtum,*Senza gratia*,ἀναφρόδιτος. ἄμουσος, illepidus,& ſine Venere(ut inquit Donatus) id eſt ſine gratia , quẽ omnes reſpuant repudientq; pulchræ , & quem deformes appetant. Terent.in And.Adeone eſſe hominem inuenuſtum , aut infelicẽ quenquam,ut ego ſum? Cic.de Clar.Orator.Cenſorinus Græcis litteris ſatis doctus,quod propoſuerat,explicans expedire,noo ineuenuſtus auctor, ſed iners,& inimicus fori.

Invenvste,aduerbium,inepte,ineleganter, impolite.Gell.lib.17. cap.12. Inibi in eiſdem laudibus non hercle hac ſententiola iouenuſte luſit.

Inverecvndvs,da,dum,*Senza uergogna*,ἀναίσχυντος,impudẽs, totius uerecundiæ expers.Suet.de claris Gramma. Ac tanto amore erga patrooi memoriam extitit,ut Saluſtium hiſtoricum,quod eum oris improbi, animo inuerecundo ſcripſiſſet,&c. Plaut. Ruden Legirupa, impudens, inuerecundiſſimus.Cic.1.de Inuentione: Si inuerecundum animi ingenium poſſidet, tamen eum accuſes: non enim probus eſt.

Invergo,gis,inuerxi,inuerctum, ſecundum Diomedem,inuergere,εἰσρεῖν,illabi,influere. Pla.Curc.Ipſum expeto te tangere : inuergere in me liquores tuos Sino ductim.

Inversio , uerbale: ut, Inuerſio uerborum apud Cice.2. de Orat. pro tranſpoſitione.

In versvm,εἰς στίχον, εἰς ὀρχὸν,ſignificat io ordinem. Virg.4.Geor. Ille etiam ſeras in uerſum diſtulit ulmos.

Inverto,is,*Riuoltare,rouesciare*,καταστρέφω , παρακινῶ, in contrariũ uerto, ut ueſtem aut pellem, ſeu etiam uerba præpoſtere pronuncio: ut pro Lauo, Vola. Terent.in Heaut.Ego autem te noui, quã eſſe ſoleas impotens, Inuerſa uerba,euerſas ceruices tuas. Pli.lib. 32.cap.2.Infixam hamo inuertere ſe,quoniam ſit dorſo cultellato.Virg.3.Geor.Et campum horrentem fractis inuertere glebis. Inuertere negocium aliquod, eſt perturbare.Cic.ad Quinct.Fratr.Quid quæris:probe premitur,niſi noſter Pompeius dijs hominibusque inuitis negocium inuertit. Ab Inuerto fit participium Inuerſus : ut Manus inuerſa , Ceruix inuerſa , Inuerſa conſuetudo. Quinct. lib. 3. cap.11. Non ne nos hæc inuerſa conſuetudo deceperit?

Invesperasco,*Farſi ſera*,ἑσπεράζειν, ueſperum fieri. Liui.9. Bel. Maced.Iam inueſperaſcebat.

Investigabilis,le,ἀνεξιχνίαστος,quod minus ueſtigabile eſt.

Investigatio,ois,idem quod diſquiſitio, ſiue inuẽtio,ἀνίχνευσις. Cic.lib.1.Off. In primisq; eſt hominis propria ueri inquiſitio , atque inueſtigatio.

Investigator , toris , inquiſitor , ἀνιχνευτής. Cice. de Vniuerſitate. Acer inueſtigator & diligens rerum , quæ à natura inuolutæ ſunt.

Investigo,gas,pe.pr.*Inueſtigare*,ἐξιχνιάζω , quærendo inuenio: tractum à uenatoribus,qui per ueſtigia feras quærendo inueniũt. Teren.io Heaut. Nihil tam difficile eſt, quin quærendo inueſtigari poſſit.Ci.pro Ligario: Sed quoniam diligentia inimici inueſtigatum eſt,quod latebat,confitendũ eſt,ut opinor. Accipitur etiã Inueſtigare ſimpliciter pro quærere,& indagare,ἀνιχνεύειν. Cic. 6.Verr.Qui inueſtigabant,& perſcrutabantur omnia.

Investis,ſte,imberbis,*Sbarbato*,ἄνηβος, cui ioguina nondum prima lanugioe ſuot ueſtita.Macrob.3. Sat. Romani quoq; pueros, puellasq; nobiles,& inueſtes Camillos,& Camillas appellãt.Palla.lib.11.ca.14.Inueſtis puer hoc,aut aliquis ſatis purus efficiat.

Investio,is,ire,*Adornare*,κοσμέω,orno, quaſi ſpecioſam ueſtem induco.Pli.lib.35.cap.7.Publicas porticus inueſtiuit pictura.

Inveterasco,is,ere,*Inuecchiarſi*,ἐπιῤῥώννυμαι, παλαιοῦμαι,uetuſtatem acquiro,inualeſco.Colum.lib.7.de morbo loquens: Sed ſi iam inueterauit, uehementioribus eſt opus remedijs. Terent. in Prolo.Hecy.Nouas qui exactas feci, ut inueteraſcerent:Ne cum poeta ſcriptura euaneſceret.Ci.in Catil.Res noſtræ in monumentis inueteraſcent,& corroborabuntur.

Inveteratio,onis,uetuſtas,antiquitas. Cic.in Tuſc. Inueteratio autem,ut io corporibus ægrius depellitur, quàm perturbatio: citiusq; oculorum repentinus tumor ſanatur, quàm diuturna lippitudo: ſic cogoita iam cauſſa perturbationum.

Invetero,as,are,*Inuecchiare*,παλαιόω,ad uetuſtatem ſeruare , inquit Budæ.Pli.lib.23.cap.2.Aquæ marinæ ſextarios quinque pariter coquebant, decies deferueſcente cortina, atque ita defundebant,inueterabantq;. Idem lib.19.ca.6.Si diutius allium cæpeq; inueterari libeat.Colu.Nonnulli, quibus non fuit curæ cæleſtem inueterare aquam,recentem ſumunt,eamq; uſque in quartam diẽ decoquunt.Sic Inueteratum uinum,Plio.lib.14.cap.2.Inueterare, pro inualeſcere,ἐπιῤῥώννυσθαι.Cic.2.de Nat. Nec una cum ſeculis ætateq; hominum hæc opinio diuinitatis inueterare potuiſſet. Budæus.Inueteratum malum, antiquum.Ci.de Amic. Omne malum naſcens, facile opprimitur. inueteratum fit plerunque robuſtius.Inueteratus dolor, Ci.5.Tuſc.Inueterata inuidia,Idem pro Cluentio:& ſecundo Officio.

Invicem,pen.cor.*Scambieuolmente,à uicenda*,πρὸς ἀλλήλους,ex In , & Vicem, proprie ſignificat mutuo. Quinct. Qui ſe ardentiſſimo amore inuicem dilexerunt.Aliquando ſumitur uiciſſim.Plin. Iuuior: Habes res urbanas, inuicem ruſticas ſcribe.

Invictvs,a,um,*Inuitto,che non ſi può uincere*,ἀνίκητος, qui uinci nõ poteſt.Cic.pro Marcel.Recte igitur unus inuictus es,à quo etiam ipſius uictoriæ conditio , uisq; deuicta eſt. Inuictum ſe à labore præſtare, id eſt,indefeſſum,ἀκάματον.Ci.1.Off. Nec qui inuictũ ſe à labore præſtiterit, uinci à uoluptate.Armis inuictus Annibal. Cic.3.de leg.agr.Dux inuictus,Ouid.4.Triſt.Eleg.8.

Invidentia,æ,*Inuidia*,φθόνος,ægritudo animi,ex alterius rebus ſecundis ſuſcepta, quæ preſertim nullam iacturam afferunt ioidenti.Huius autem antithetum eſt miſericordia. Cic.4.Tuſc.Quemadmodum miſericordia ægritudo eſt ex alterius rebus aduerſis:ſic Inuidentia ægritudo eſt ex alterius ſecundis.Ibidem: Ab inuidendo Inuidentia recte dici poteſt, ut effugiamus ambiguum nomen Inuidiæ: quod uerbum dictum eſt à nimis uidendo fortuoam alterius.Cadit eoim in utrunque & in eum qui iouidet , & io eum cui inuidetur. Vbi Inuidentiam potius quàm Inuidiam dicere maluit , tanquam Inuidentia inuidi ſit , Inuidia utriuſque , tam eius qui iouidet , quàm eius cui inuidetur. Sed in frequenti uſu eſt. Inuidia magis , quàm Inuidentia , apud doctos indoctosq; indiſcriminatim. Inuidia diſtat ab Odio , quòd inuidemus fortunato , odimus uitioſum : inuidiam profiteri erubeſcimus, odiſſe palam , decorum eſt , inuidia hominum tantum eſt, odium reliquarum etiam animantium, ut inquit Plutarchus io lib. de Inuidia & Odio.

Invide,*Inuidamente*,φθονερῶς,aduerbium ab Inuidus,idem ſignificans,quod ex inuidia, uel ioſtinctu inuidiæ: unde Inuide aliquid facere dicitur is, qui inuidia ductus aliquid facit,quod alterius aut laudi,aut proſperitati obfuturum arbitratur.

Invideo,es, ſecunda ſyllaba cor. *Hauer inuidia,Inuidiare*, φθονέω. βασκαίνω , ex alicuius rebus ſecundis dolore afficior : Tractum à nimis

nimis uidendo, teſte Cicerone, quòd oculos & animum in eos,quibus inuidemus continue intentos teneamus. Vnde etiam cum accuſatiuo conſtructum inuenitur. Ouid. epi. 13. Troadas inuideo. Sæpius tamen cum datiuo. Cic. pro Corn. Balb. Eſt huius ſeculi labes quædam & macula uirtuti inuidere. Interdum cum utroque,cum datiuo ſcilicet perſonæ,& accuſatiuo rei. Virg. 7. eclo. Liber pampineas inuidit collibus umbras. Sic etiam decenter dicimus, Inuideo tibi doctrinam, φθονῶ σοι τῶν λόγων. Fortuna mihi inuidet diuitias. Plin. Neque ego(ut multi) inuideo alijs bonum, quo ipſe careo. Cice. 3. Tuſc. Vt nobis optimam naturam inuidiſſe uideantur. Sunt qui dicant, Inuidere aliquando accipi pro non uidere, adducentes illud Ciceronis ex 2. lib. de Ora. Itaque ne hoc poſſum dicere me omnino ignorare, quid poſſideat: neque plane noſſe atque inuidiſſe. Quo tamen in loco,ut pleriſque alijs, decepti ſunt corruptis exemplaribus, qui Dictionarium hoc conſarcinauerunt. Nam in hoc loco apud Ciceronem Ioaudiſſe legendum eſt, non Inuidiſſe. Eius paſſiuum eſt Inuideor, φθονοῦμαι. Horat. in Arte Poetica: Ego, cur acquirere pauca Si poſſum, inuideor? Aliquando etiam legitur Inuidetur impersonaliter. Plaut. Trucul. Mauelim mihi inimicos inuidere, quàm me inimicis meis: nam inuidere alij bene eſſe, tibi male eſſe miſerum eſt. Qui inuident, egent: illi,quibus inuidetur, rem habent.

INVIDIA,æ, *Inuidia*, φθόνος, βασκανία, mœror ex aliena proſperitate. Hora. 1. epiſt. 2. Inuidia Siculi non inuenere tyranni Maius tormentum. Eſt autem Inuidiæ uocabulum ambiguum, quod tam in eum cadit, qui inuidet, quam in eum, cui inuidetur. Inuidentia autem actiue ſolum accipitur. Cic. 4. Tuſc. Ab inuidendo Inuidentia recte dici poteſt, ut effugiamus ambiguum nomen inuidiæ: quod uerbum dictum eſt à nimis uidendo fortunam alterius. Cadit enim in utrunque,& in eum,qui inuidet,& in eum, cui inuidetur. Et paulo ante: Aegritudini ſubijcitur inuidentia: utendum eſt enim docendi cauſſa uerbo minus uſitato, quoniam inuidia non in eo ſolum qui inuidet, dicitur,ſed etiam in eo,cui inuidetur. Aliquando pro odio & maleuolentia ſumitur: ut ſi quis calamitates ſuas referat, oſtendatve, ut auctori calamitatum concitet odium cæterorum, tunc dicitur Inuidiam facere,uel Vocare,uel adducere in inuidiam. Quinct. Nec et tot ſcelerum commemoratione concitarem inuidiam. Ter. in And. Ita ut Sine inuidia laudem inuenias,& amicos pares.

INVIDIOLA. Idem: Cum neſcio quid inter eos inuidiolæ exortum ueniſſet.

INVIDIOSE, *Per qualche coſa per conciliar inuidia*, ἐπιφθόνως, Inuidioſe aliquid dicere,uel facere,eſt eo animo quippiam dicere,uel facere ut aliquem in inuidiam,hoc eſt,in odium adducamus. Ci. 4. Acad. Num minus hæc inuidioſe dicuntur? Idem pro Milo. Côciones illæ quibus inuidioſe potentiam meam criminabare.

INVIDIOSVS,ſa,ſum, *A cui ſi ha inuidia*, ἐπίφθονος, proprie is dicitur cui inuidetur. Idem 11. Metam. Pactolumq; petit: quanquam non aureus illo Tempore, nec caris erat inuidioſus arenis. Sic potentia & opes, inuidioſæ dicũtur. Ci. pro Cor. Balbo: pecunia L. Cornelij neque inuidioſa eſt,& quantacunque eſt,&c. Hoc eſt,non eſt tanta ut merito ei qui poſſit inuidere. Inuidioſum etiam dicitur, quod inuidia, hoc eſt,odium alicui conciliat. Cice. de Leg. Agra. contra Rullum: Qui poſſeſſiones inuidioſas tenebant. Inuidioſus etiam actiue accipitur(ut quidam uolunt)pro inuido, hoc eſt pro eo qui inuidet. Ouid. 15. Metam. Tempus edax rerum, tuq; inuidioſa uetuſtas Omnia deſtruitis. Quo tamen in loco non abſurde uetuſtas inuidioſa accipi poteſt,hoc eſt,odioſa,cuiq; omnes male cupiant.

INVIDVS,a,um, Cic. de Orat. Non inuidi ſolum, ſed fautores etiam Laudum mearum.

INVIDVS,p.c. *Inuido*, φθονερὸς, βάσκανος, qui alicui inuidet, hoc eſt, qui alterius proſperitate dolore afficitur. Horat. Inuidus alterius macreſcit rebus opimis. Pli. in Paneg. Alieniſq; uirtutibus tunc quoque inuidus.

INVIGILO,las,p.c. *Veggiare*, ἐπαγρυπνέω, cum cura & ſolicitudine uigilo, uel rei alicui incumbo. Colum. lib. 10. cap. 10. Inuigilate uiri, tacito nam tempora greſſu Diffugiunt, nulloq; ſono conuertitur annus. Virg. 4. Geor. Nanque aliæ uictu inuigilant & fœdere pacto Exercentur agris.

INVINIVS, *Che non bee uino*, ἄοινος, abſtemius, quaſi ſine uino: ſicut Inuius ſine uia. Qui enim uinum nõ bibit, Inuinius dicitur. Apul. Luk. Neque ullum animal eſſem,& inuinius eſſem. Vox noua eſt, & ut pleræq; aliæ, aſino Apuleij aptiſſima, qui rudere interdum maluit, quàm loqui.

INVIOLABILIS,le, *Che non ſi può uiolare*, quod uiolari non poteſt, aut uulnerari. Silius libro 16. Velut inuiolabile telis Seruabant, ſacrumq; caput.

INVIOLATE, aduerbium incorrupte. Cic. de Senect. Memoriam noſtri pie, inuiolateq; ſeruabitis.

INVIOLATVS,a,um, *Incorrotto, inuiolato*, ἄφθαρτος, ἄθραυστος, ἀμόλυντος, integer, incorruptus, illæſus. Cice. pro Rab. Qui caſtam concionem, ſanctum campum, inuiolatum corpus omnium ciuium Romanorum defendendo ſeruari oportere. Idem pro Sext. Omnino inuulnerati, inuiolatiq; uixerunt.

INVISO,is,ere, *Andare à uedere*, ἐπισκέπτομαι, idem quod ſimplex Viſo, niſi quid addat compoſitio uehementiæ. Ci. ad Att. li. 1. Et ut iam inuiſas nos, non ſolum rogo, ſed etiã ſuadeo. Virg. 1. Geor. Incertum eſt,urbis ne inuiſere Cæſar, Terrarumq; uelis curam.

INVISVS,a,um, *Non uiſto odioſo*, ἀθέατος, non uiſus. Ci. de Aruſp. reſpon. Occulta & maioribus non inuiſa ſolum, ſed etiam inaudita ſacra inexpiabili ſcelere peruertit. Alias ponitur pro odioſo, μισητὸς, ſiue pro odio habito,& quem æquo animo uidere non poſſumus. Cic. pro leg. Ma. Ne aut inuiſa dijs immortalibus oratio noſtra, aut ingrata eſſe uideatur. Idem 2. Offic. Quo enim quis uerſutior & callidior eſt, hoc inuiſior, & ſuſpectior, detracta opinione probitatis. Plin. lib. 22. cap. 13. Vrtica quid eſſe inuiſius poteſt? Pli. Epiſt. ult. Cuius marito inimiciſſimus, ipſi inuiſiſſimus fuerat.

INVITABILIS,le, *Diletteuole*, ἐπαγωγὸς, pellax, blandus, delectabilis, iucundus. Gell. lib. 13. cap. 11. Sermones iucundos, & inuitabiles, & cum quadam illecebra & uoluptate utiles. Interdum etiã inuitabile, ἀλίαστον, ἄλυκτον, dicitur, quod uitari non poteſt: quod frequentius uſitatiuſq; Ineuitabile dicimus.

INVITAMENTVM,ti. Cic. de Fin. Inuitamenta naturæ.

INVITATVS,tus, Inuitamentum,& inuitatio, *Inuitato*, πρόσκλησις, ἐνδόσιμον, illectamentum, incitatio, allectatio, prouocatio. Cic. Cæſ. Mitto ad te Trebatium, atque ita mitto, ut initio mea ſponte, poſt autem inuitatu tuo mittendum duxerim. Idem in Horten. Voluptates autem nulla ad res neceſſarias inuitamenta afferunt ſenibus. Idem pro Planc. Is autem qui uere appellari poteſt honos, non inuitamentum ad tempus, ſed perpetuæ uirtutis eſt præmium. Idem ad Att. lib. 9. In Epirum uero inuitatio quàm ſuauis, quàm liberalis, quàm fraterna?

INVITVS,ta,tum, *Suo mal grado, contra ſua uolontà*, ἀβούλητος, ἄκων, ἀκούσιος, qui non libenter, ſed terguerſans, contra uoluntatem, & repugnans aut coactus aliquid facit. Cui contrarium eſt Libẽs. Idem in Heautontimo. Nulla eſt tam facilis res, quin difficilis fiet, Quam inuitus facias.

INVITE, aduerbium, ἀκουσίως, non libenter, coacte. Cic. ad Att. lib. 8. Inuite cepi Capuam, non quòd munus illud defugerem,&c. Idem 2. de Orat. Quem ego paulo ſciebam, uel impudentius, uel inuitius (nolo enim dicere de tam ſuaui homine faſtidioſius) ad hoc genus ſermonis accedere.

INVITO,tas, pen. prod. *Inuitare*, παραγγέλλω, προσκαλοῦμαι, ad cœnam epulasve aduoco. Cic. 3. Offic. Et ſimul ad cœnam hominem in hortos inuitauit in poſterum diem. Inuitare in hoſpitium, & hoſpitio. Liu. 8. Bel. Pun. Vt eos per idoneos homines benigno uultu ac ſermone in hoſpitium inuitatos ſopitoſq; uino, uincirẽt. Ci. 12. Phil. Poſſeſſiones enim ſunt P. Clodij, tota familia occurreret, hoſpitio inuitabit propter familiaritatẽ notiſſimam. Inuitare aliquem poculis maioribus, eſt propinare, & ad largius bibendum prouocare: quod Cicero dixit Maioribus poculis poſcere. Plau. Ruden. Neptunus magnis poculis hac nocte eum inuitauit: Sic Inuitare ſe, eſt ſeipſum ingurgitare nullo urgente. Plaut. ibidem: Mira ſunt, niſi ſe inuitauit in cœna pluſculum. Per tranſlationem Inuitare accipitur pro allicere, attrahere,& incitare, ἐπάγειν. Cice. de Senect. Ad quem fruendum non modo non retardat, uerumetiam inuitat atque allectat ſenectus. Virg. 1. Geor. Inuitat genialis hyems, curaſq; reſoluit.

INVITVS,ta, tum. Cic. Att. Inuitus rogo.

IN uniuerſum, uniuerſaliter, *Generalmente, uniuerſalmente*, ὅλως, καθόλου. Quinct. In uniuerſum autem præcipue id eſt, generaliter.

INVIVS, a, um, *Senza uia, oue non ſi può andare*, ἄβατος, ἀδιέξοδος, ἄβατος. quod eſt ſine uia, & per quod iri non poteſt. Plin. lib. 12. cap. 14. Saba regio undique rupibus inuia. Virg. 4. Aeneid. Poſtquam altos uentum in montes, atque inuia luſtra. Inuij ſaltus, Liu. 9. ab urb. Inuia, dicuntur loca, ad quæ accedi non poteſt, aut ad quæ, uel per quæ difficillime acceditur, quæ Græci ἄβατα uocant, quaſi inacceſſa, uel inacceſſibilia. Ouid. 5. Faſt. Et non acceſſis inuia fluminibus.

INVLA, ἑλένιον, Dioſc. herba eſt folia ferens uerbaſci folijs non diſſimilia, ſed anguſtiora & oblongiora, radice ſubcandida, ad rufum colorem nonnihil tendente, ex qua gratiſſimum condimentum fieri ſolet, Iuliæ Auguſtæ quotidiano cibo maxime illuſtratum. Rationem autem eam condiendi docet Col. lib. 12. cap. 46. Vulgus Enulam Campanam uocat.

INVLTVS,a,um, *Non uendicato*, ἀνεκδίκητος, ἀτιμώρητος, impunitus, non uindicatus. Cic. pro Cluen. Cur hunc eſſe inultum tã diu ſinis? Interdum etiam Inultus de eo dicitur, qui accepit iniuriam, de qua nulla ſumpta eſt uindicta. Vir. 2. Aen. Nunquam omnes hodie moriemur inulti.

INVMBRO,as,are, *Far' ombra, adombrare*, ἐπισκιάζειν, eſt tegendo umbram facere,& quod dicitur opacare. Virg. 11. Aen. Instructoſq; toros obtentu frondis inumbrant. Per metaphoram tamen po-

nitur pro tueri atque defendere: quæ tranſlatio ſumpta eſt ab arboribus, quæ ſua umbra nos tuentur ab iniuria ſolis.

INVNCO, as, *A rampinare, ἀρπάζω, ἐναγκιστρόω*, capio, & quaſi unco ad me traho. Luci. Aut qui nummos triſtis inuncat. Col. lib. 7. c. 3. Tum etiam quotidie minuitur lana, quæ quanto prolixior in pectore concreſcit, tanto magis obnoxia eſt rubis, quibus uelut hamis inuncata, à paſcentium tergoribus auellitur. Apule. lib. Flor. Vnde roſtro transfodiat, unde unguibus inuncet.

INVNDATIO, onis, *Diluuio, ἐπίκλυσις, κατακλυσμὸς*, idem quod diluuium. Col. l. 8. cap. 11. Vel etiam ualles, quæ fluminum alluuie, & inundationibus concreuerint, aptas eſſe uineis aſſeuerat.

INVNDO, das, *Spanderſi fuor, inondare, πλημμυρέω*, aliquando abſolute ponitur pro eo quod eſt, extra alueum diffluo, uel effundor. Plin. Antequam Nilus inundaret. Virg. 10. Aen. Inundant ſanguine foſſæ. Per tranſlationem accipitur pro copioſe accurrere, & undarum more quaſi affluere. Virg. 12. Aeneid. Hinc denſi rurſus inundant Troes, Agyllinique, & pictis Arcades armis. Quandoque actiue accipitur pro eo quod eſt undis obruere, ἐπικλύζειν, uel aqua operire. Cice. de Clar. Orat. Terram inundat aqua. Plin. Agros & ſata omnia inundauit.

INVNGVEM, *Perfettamente ἀπηκριβωμένον*, idem quod ad unguem, hoc eſt, perfecte: unde Ad unguem factum, dicitur, quod ita elaboratum eſt, ut in eo nihil poſſit reprehendi. Arbores in unguẽ poſitæ, id eſt, ita ordine ſuo collocatæ, ut nulla extra alias emineat. Virg. lib. 2. Georg. Nec ſecius omnis in unguem Arboribus poſitis ſecto uia limite quadret. Tranſlatio à lapicidis, qui ungue marmoris læuitatem experiuntur.

INVNGO, is, *Ongere, ἐπαλείφω*, illino. Plin. lib 8. cap. 54. Mira ſolertia uiſco inungunt oculos. Inunctio onis, illitus, illitio. Pli. lib. 28. cap. Felle glaucomata & ſuffuſiones corrigi prope creditur tridui inunctione.

INVOCATVS, a, um, *Non chiamato, ἄκλητος*, non uocatus. Plau. Capt. Iuuentus nomen indidit Scorto mihi, Quòd inuocatus ſoleo eſſe in conuiuio. Cælius ad Ciceronem Epiſt. lib. 8. At ego ſimulatque audiui, inuocatus ad ſubſellia rei accurro.

INVOCO, as, pe. cor. *Chiamare dentro, chiamare in aiuto, inuocare, ἐγκαλέω*, intro uoco: & nonnunquam non uoco: quanquam poſterius hoc rarius eſt. Plaut. in Capt. utranque ſignificationem complexus eſt, cum inquit: Nam ſcorta inuocantur, & nos paraſiti inuocamur. Aliquando ſignificat in auxilium uocare, & ſubſidium petere, *ἀνακαλέω, ἐπικαλέω*, & proprie in rebus afflictis. Plaut. in Aſin. Deam ſibi inuocet, quam lubebit, propitiam. Cic. 2. de Nat. Deo. Apud noſtros Iunonem Lucinam in pariendo inuocant.

INVOLITO, as, are, frequentatiuum. Horat. 4. Carm. Ode 10. Et quæ nunc humeris inuolitant, deciderint comæ.

INVOLO, as, are, *Inuolare, ἀφαρπάζω, ἁρπάζειν*, à uola fit, quæ eſt manus, & pedis concauitas, & ſignificat furari, cum aliquid furtim uola manus ſubtrahitur: quaſi uolam inijcere. Cic. de Orat. inuolare in poſſeſſionem. Luc lib. 6. Quid corpore Magni Proiecto rapiat, quos Cæſaris inuolet artus. Plin. lib. 9. cap. 59. Singulos inuolat ocius, quàm capit. Dicitur etiam Inuolare, pro eo quod eſt, manus uiolenter in aliquem inijcere, ἐγχειρέω, ἐπιβάλλειν τὰς χεῖρας. Ter. in Eunuch. Vix me contineo, quin ei inuolem in capillum. Aliquando inuolare compoſitum eſt à uerbo Volo, as, idemque eſt quod intro uolare, *εἰσπέτεσθαι*. Colu. lib. 8. cap. 3. Neque enim debẽt ipſis nidis inuolare, ne dum aſſidant, pedibus oua confringant. Varro 3. de Re ruſt. At in uillam intro inuolant columbæ, de quibus merula, &c.

INVOLVCRE, is, *Panno che'l barbiere pone intorno alle ſpalle di coloro che ſi fanno toſare*, ſubſtantiuum, eſt linteum illud, quo tonſores humeros tondendorum inuoluunt, ne ueſtes capillorum ſegmentis ſordidentur. Plaut. in Capt. Næ is quidem inuolucre inijcere uolult, ueſtem ne ne inquinet.

INVOLVCRIS, cre, *Che non puo uolare, ἄπτιλοι*, quod adhuc uolare non poteſt. Gell. lib. 2. cap. 29. Pulli tunc inuolucres erant.

INVOLVCRVM, cri, pen. pr. *Inuoglio, εἴλημα, ἐνείλημα*, quo quippiam inuoluitur, aut integitur. Cic. 1. de Orat. Sic modo in orationem Craſſi diuitias ac ornamenta eius ingenij per quædam inuolucra atque integumenta perſpexi: ſed ea cum contemplari cuperem, uix aſpiciendi poteſtas fuit. Inuolucris ſimulationum tegi, hoc eſt, ſimulatis affectibus. Cic. ad Quinct. Frat. lib. 1. Multis enim ſimulationum inuolucris tegitur & quaſi uelis quibuſdam obtenditur uniuſcuiuſque natura. Fit autem inuolucrum à uerbo inuoluo, uis, *ἐνειλέω, ἐντυλίττω, περιπτύσσω*, cuius ſupinum eſt inuolutum, & mutata, rum, in crum, fit Inuolucrum. Sic fiunt multa alia, ut Lauacrum, Simulacrum, Ambulacrum, Aratrum, Sepulcrum, quæ habent peo. pro.

INVOLVO, is, ere, *Inuogliere, auiluppare, ἀποκυλινδῶ*, in, ſeu ſuper aliquid uoluo, uel uoluendo impono, aut inijcio. Virg. 1. Geor. Oſſæ frondoſum inuoluere Olympum. Cice. de Læl. Res à natura inuolutæ. Ouid. 12. Meta. Saxa, trabeſque ſuper, totoſque inuoluit e montes. Sæpe tamen accipitur pro circumplico, circumuoluo, & re aliqua intego. Plin. lib. 11. cap. 24. de araneis: Nam & lacertarum catulos uenantur, hos primum tela inuoluentes, & tunc demum labra utraque morſu apprehendentes, &c. Crinem inuoluit caſſide, Silius, lib. 7. Ouid. 4. Faſt. Captiuam ſtipula fœnoque inuoluit, & ignes Admouet. Horat. 4. Carm. Ode 29. Et mea Virtute me inuoluo, probamque Pauperiem ſine dote quæro. Per tranſlationem accipitur pro obſcurare. Virgil. 3. Aeneid. Inuoluere diem nimbi, & nox humida cælum Abſtulit. Virg. 6. Aen. Obſcuris uera inuoluens.

INVOLVOLVS, li, pen. cor. *ἴουλος*. Suidæ idem uermiculus, qui & Conuoluolus dicitur, quòd ſeſe folijs arborum & uitium circumuoluat, & implicet. Pla. Ciſt. Imitatus nequam beſtiam, Et damnificam P. Sed quidnam amabo? L. inuoluolum, Quæ in pampini folio intorta implicat ſeſe.

INVRBANE, aduerbium inciuiliter. Cic. 3. de Natu. Deo. Alabandenſes quidem ſanctius Alabandum colunt, à quo eſt urbs illa condita, quam quenquam nobilium deorum: apud quos non inurbane Stratonicus, ut multa, &c.

INVRBANVS, a, um, *Inciuile, ruſtico, rozzo, ἀναφρόδιτος*, inciuilis, inuenuſtus, ruſticis moribus præditus. Cic. 2. de Orat. Inopem quendam humanitatis & inurbanum. Horat. in Arte: Si modo ego, & uos Scimus inurbanum lepidoſe ponere dicto.

INVRINO, as, pen. pro. *Nuotar ſotto acqua, ἐγκολυμβῶ*, idem quod urinare, id eſt, in aquã mergi, & natando emergere. Col. l. 8. c. 14. Lacus, piſcinæque manu fiant, ut ſint quibus inurinare poſſint aues.

INVRO, is, ere, *Segnare con ferro caldo, ἐγκαίειν, καυτηριάζειν*, ignito ferro ſtigma imprimere, ut ſeruorum fronti & equorum coxis, ut cognoſcantur à domino. Inurere, adhibito igni fingere: quod genus picturæ Encauſtice dicitur. Pli. lib. 35. ca. 4. Cuius ſupra caput tabula bigæ pendet, quam Niceas ſcripſit ſe inuſſiſſe. Et per trãſlationem Inurere ſignificat ita imprimere, ut deleri nequeat: ut, inurere ignominiam alicui. Cice. de prouin. Conſu. Sed fruatur ſane hoc ſolatio: atque hanc inſignem ignominiam, quoniam uni præter ſe inuſta eſt, putet eſſe leuiorem. Inurere ſibi maculam, eſt crimen indelebile ſibi contrahere. Liu. libro. 3. ab urb. Prehenſabat ſingulos, orabatque, ne Claudiæ genti eam inuſtam maculam uellent.

INVSITATVS, a, um, *Inuſitato fuor d'uſanza, ἀηθὴς, ἀσύνηθες*, inſolitus præter conſuetudinem, raro uiſus, inauditus. Cice. 2. de Orat. Alter leporem quendam inuſitatum noſtris oratoribus eſt conſecutus. Inuſitate, aduerbium. Cic. ad Quin. Frat. Abſurde, & inuſitate ſcriptæ epiſtolæ.

INVTILIS, le, *Inutile, diſutile, ἄχρηστος*, qui nulli uſui eſt. Cic. 1. de Inuent. Is inutilis ſibi, pernicioſus patriæ ciuis alitur. Ouid. 13. Meta. Donec ſolertior iſto, Et ſibi inutilior, timidi cõmenta retexit.

INVTILITAS, atis, *ἀχρηστία*. Cic. 2. de Inuentio. Ex his illud conficitur, ut appetendarum rerum partes ſint honeſtas & utilitas: uitandarum turpitudo, & inutilitas.

INVTILITER, aduerbium. Ci. ad Brut. Inutiliter ſuadere aliquid. Pli. lib. 16. cap. 39. Alij non inutiliter relinquunt.

INVTRIVM, *Ἰνούτριον*, oppidum in finibus Vindeliciæ, non procul ab Alpibus: cuius meminit Ptol. lib. 2. cap. 13. Idem eſſe putatur cum eo, quod hodie Oeni pontem nominant.

INVVLNERATVS, a, um, *Non ferito, ἄτρωτος*, non uulneratus. Cice. pro Sext. Ceteri uero aut repentina ui perculſi, ac tempeſtate populari, per populum tamen recreati ſunt, atque reuocati: aut omnino inuulnerati, inuiolatique uixerunt.

I ANTE O

IO, *ἰὼ*, dolendi particula eſt. Tibul. Vror io, remoue ſæua puella faces. Quandoque exprimit geſtientis lætitiæ affectum. Ouid. 2. de Arte: Dicite io Pæan, & io bis dicite Pæan.

IO, genitiuo Ius, *ἰὼ*, filia Inachi fluuij traditur à poetis, à Ioue adamata, quam ob interuentum Iunonis, ne agnoſceretur, Iuppiter in iuuencam transformauit. Iuno tamen, ſuſpicata id quod res erat, uaccam eam à Ioue ſibi dono dari poſtulauit: quam cum accepiſſet, appoſuit ei cuſtodem Argum centoculum: à quo cum moleſtiſſima cuſtodia premeretur, ægre id ferens Iuppiter, per Mercurium eum interficiendum curauit. Quam ob rem indignata Iuno, œſtrum pellici immiſit, cuius aculeis exagitata, in Aegyptum uſque perfugit: ubi implorato Iouis auxilio, priſtinam formam recuperauit, regique Oſiridi nupſit: Aegyptijsque omnibus adeo chara fuit, ut poſt mortem dea habita ſit, quam illi Iſidem appellarunt, ſacraque eius Iſiaca, quibus anſer immolari conſueuit. Vide hanc fabulam latius apud Ouid. lib. 1. Meta. Eſt & Io, Theſſaliæ fluuius, iuxta Oximeam ciuitatem in Peneum illabens. Auctor Stra. lib. 9.

IOCASTA, *Ἰοκάστη*, Oedipi mater fuit, filia Creontis Thebanorum regis, & uxor Laij, quæ poſt mariti necem, Oedipo filio imprudẽs nupſit, ex quo Eteoclem & Polynicem genuit: qui cum ſe mutuis uulneribus confeciſſent, ipſa quoque ſibi manus intulit. Vide Stat. 2. Thebai.

IOCATIO, tionis, uerbale, iocoſa & faceta narratio, aut locutio. Cic. ad Pap. Nunc uenio ad iocationes tuas.

IOCOR, aris, *Scherzare, παίζομαι, χαριεντίζομαι*, nugas ago, non ſerio lo-

rio lo-

rio loquor, cauillor. Cice. lib. 1. Epiſt. Sed iam cupio tecum coram iocari. Plaut. in Menæch. Solet iocari ſæpe mecum illo modo. Cic. 4. de Fin. Habent enim acceſſionem dignam, in qua laboretur; ut mihi in hoc iocari uideantur interdum cum ita dicant. Iocans, tis, particip. Cice. 4. Acad. Me quoque iocans ne. an ita ſentiens, (non enim ſatis intelligebam) cœpit hortari, ut ſententia deſiſterem.

Iochabella, ἰωχαβὲλ, nomen matris Moſis, ut ex Ioſepho tradit Hieronymus.

Iocoſe, a, um, *Piaceuolmente, da gioco*, παιδικῶς, non ſerio, ſed ſolius feſtiuitatis gratia. Cic. Quint. Frat. Eumq; luſi iocoſe ſatis. In eadem ſignificatione dicimus & Ioco, aduerbialiter. Terent. Heaut. Ioco ne, an ſerio illæc dicat neſcio.

Iocoſus, a, um, *Giocoſo piaceuole*, παιδιώδης, quod ſerium non eſt. Martial. Non potuit melius litem finire iocoſam. Cice. de Offi. ſi de iocoſis loquetur, &c.

Iocularis, re, παιδιώδης, ioco, riſuq; dignus. Ter. in Phor. Quid mea? Illa quidem noſtra erit. D. Iocularem audaciam. Cic. de Fato: O licentiam iocularem.

Iculariter, *Da ſcherzo*, παιδικῶς, iocoſe, per iocum & riſum. Plin. lib. 22. cap. 22. Hæc eſt, quam Ariſtophanes Euripidi poetæ obijcit iculariter, Matrem eius ne olus quidem legitimum uendidiſſe olim, ſed ſcandicem.

Ioculatorius, a, um, *Coſa che ſi fa da ſcherzo*, παιδιώδης, quod fit per iocum. Cic. ad Att. lib. 4. Huic ioculatoriæ diſputationi ſenem illum, ut notas, intereſſe ſane nolui.

Iocularius, a, um, *Coſa da ſcherzo*, παιδιώδης, quod ioco fit, dicitur ve, neque ſerium eſt: uel quod ioco, riſuq; dignum eſt. Horat. 1. Serm. Sat. 1. Præterea ne ſic, ut qui iocularia, ridens Percurram. Terent. in And. Iocularium in malum inſciens pene incidi.

Iocvlor, *Scherzare*, παίζειν, χαριεντίζεσθαι, per iocum aliquid dico, faciove. Liu. 7. ab urb. Inter carmina propemodum incondita militariter ioculantes, Torquati nomen auditum.

Iocvs, ci, ms ſeul. gen. pluraliter hi ioci, uel hæc ioca, *Scherzo, gioco*, παιδιά, dicitur quod ſerium non eſt: & differt a Ludo, quòd Ludus factis, iocus præcipue uerbis fieri dicatur. Mart. Conſueuere iocos ueſtri quoque ferre triumphi. Saluſt. in Iug. Ioca, ſeriaq; cũ humillimis agere. Cic. 2. de Fin. At quicum ioca & ſeria, ut dicitur, qui cum arma, quicum occulta omnia? Ioculus diminut. Plaut. in Stich. Noui illum, ioculo hæc dixit.

Iol, Ἰὼλ Ptolemæo, Mauritaniæ Cæſarienſis urbs, Iubæ olim regia, à D. Claudio coloniæ iure donata, deductis eo eiuſdem iuſſu ueteranis, & in honorem D. Auguſti Cæſarea appellata. Auctor Plin. lib. 5. cap. 2. & Strab. lib. ult.

Iolavs, Ἰόλαος, Iphicli filius fuit, qui Herculi hydram interficienti adfuit, ferroq; candenti cruorem ſtetiſſe atque cohibuit. Hic cũ ad decrepitam ætatem perueniſſet, Herculis precibus iuuentuti reſtitutus eſt, ut fabulatur Ouid. 4. Metam. Dubiaq; legens lanugine malas Ore reformatus primos Iolaus in annos. Hercule uero uita functo, pleroſq; ex filijs eius in Sardiniam inſulam adduxit, ibiq; cum incolis, qui natione Tuſci erant, promiſcue habitauit, ut tradit Str. lib. 5.

Iolcos, Ἰωλκός Steph. oppidum eſt Magneſiæ, (quæ eſt regiuncula Theſſaliæ ab Ortu annexa) inter Pelion & Oſſam montes ad ſinum Pelaſgicum, quem & Iolcacum ab huius oppidi nomine appellat Ouid. 7. Metam.

Iole, es, Ἰόλη, Euryti Oechaliæ regis filia fuit, ab Hercule adamata, quam cum Eurytus iam uictus ei reddere recuſaſſet, licet certaminis lege debitam, ira accenſus Hercules Eurytum interfecit, urbeq; direpta Iolen abduxit, poſtea q; Hyllo filio ſuo moriens tradidit. Ouid. lib. 9. Metam. At longis anxia curis Argolis Alcmene queſtus ubi ponit aniles, Cui ueſtras nati teſtatos orbe labores, Cui ve ſuos caſus; Iolen habet Herculis illam Imperio, thalamoq; animoq; receperat Hyllus.

Ion, Ἴων, Orthomenis filius, ex Chio inſula, poeta Tragicus, & Lyricus, & philoſophus: cuius ſcripta commemorantur à Suida. Fuit & alter Ion, Xuthi filius, à quo Pelaſgi Aegialees, qui Achaiam Peloponneſi regionem incolebant, Iones primum appellati ſunt, teſte Herod. lib. 7.

Ionia, Ἰωνία, Aſiæ minoris regio mediainter Cariam & Aeolidem, tum cæli bonitate, tum ſitus commoditate nulli regionum poſthabenda. Huius incolæ dicti ſunt, Iones, Ἴωνες, ab Ionibus Græciæ populis oriundi: quorum olim duodecim præcipuæ fuerunt ciuitates, decem in continenti ſitæ, Miletus ſcilicet, Myus, Priene; Epheſus, Colophon, Lebedus, Theos, Clazomenæ, Phocæa, Erythræa, & duæ in inſulis, Chios, & Samos. Vide Herod. lib. 1.

Ionicvs, ca, cum, pen. cor. Ἰωνικός, quod eſt ex Ionia: ut, Ionica lingua, inter quinque Græcorum linguas notiſſima. Motus Ionicus. Hora. lib. 3. Carm. Ode 5. Motus doceri gaudet Ionicos Matura uirgo, & fingitur artubus Iam nunc, & inceſtos amores De tenero meditatur ungui.

Ionivm mare, Ἰόνιον πέλαγος, dicitur ea pars maris Mediterranei, quæ ſupra fauces Adriatici inter Siciliam & Cretam expanditur: ut, non obſcure innuit Pli. li. 4. c. 11. cum ait Ionium mare à Græcis in Siculum & Creticum diuidi. Sunt qui Iſthmum Peloponneſiacum Ionij, & Aegæi maris terminum faciunt: in qua ſententia uidetur fuiſſe & Lucanus, ſic ſcribens lib. 1. Pharſaliæ. Qualiter undas Qui ſecat, & geminum gracilis mare ſeparat Iſthmos. Nec patitur conferre fretum, ſi terra recedat Ionium Aegæo frangeret mare. Quod ſi concedamus, dicendum erit, Creticũ mare, Aegæi, non Ionij partem eſſe. Ptol. uero in deſcriptione Macedoniæ eam quoque partem ſinus Adriatici, quæ Macedoniæ oram ab Occaſu alluit, Ionio mari attribuit, eiuſq; terminos, Dyrrachio, ſiue Epidamno urbe, & Polichno flumio circumſcribit. Rectius tamen Plinius, cæteriq; Acroceraunio promontorio Ionium mare ab Adriatico diſtinunt. Quod autem ad nominis rationẽ attinet, non ſatis cõuenit inter ſcriptores. Didymus enim dictum exiſtimat ab Ionio quodã Dyrrhachij filio, quẽ Hercules cum imprudenter occidiſſet, in mare proiecit, ut memoriam eius propagaret. Solinus ab Ionis extremis Italiæ regiunculæ dictum mauult. Lycophron ab errore Ius, Inachi filiæ: alij ab Ionum naufragio: nonnulli ab Ione quodam Adriæ patre, qui deinde mari Adriatico nomẽ fecit.

Ionivs, a, um, Ἰόνιος, ut, Fluctus Ionius. Virg. 3. Aen. Nepotis Ionios fluctus æquare ſequendo. Vnde Ioniæ. Lucan. lib. 3. Illyris Ionias uergens Epidaurus in undas. Cice. de Orator. Superum mare Ionium.

Ionthi, ἴονθοι, a Galeno appellantur exigui duriq; faciei tumores, à craſſo humore generati, quos Plinius Celſuſq; Varos, Itali ſua lingua, Coſſos appellant, teſte Manardo Epiſt. Med. lib. 7. & 8.

Iopas, Ἰώπας, Africæ regulus fuit, unus ex procis Didus: cuius meminit Vir. li. 1. Aen. Cithara crinitus Iopas Perſonat aurata.

Ioppe, Ἰόππη, urbs eſt maritima Paleſtinæ, quæ (ut quidam uolũt) regia fuit Cephei Andromedæ patris. Hæc referente Solino in Collectaneis, & Plin. lib. 5. fuit antiquiſſima omnium urbium in uniuerſo orbe, utpote ante diluuium uniuerſale condita. Quod & oſtendit ſaxum, quod uinculorum Andromedæ ueſtigia adhuc retinet, quam expoſitam beluę (ut ait Solinus) non irritus rumor circumtulit. Nonnulli uero alij non Ioppen Paleſtinæ, ſed alteram Indiæ urbem fuiſſe dicunt, ubi Andromeda marinæ beluæ fuit expoſita, cum dicat Ouid. lib. de Arte Aman. Perſeus Andromedẽ nigris portauit ab Indis. Et Sappho ad Phaonẽ: Cãdida ſi nõ ſum, placuit Cepheia Perſeo Andromede, patriæ fuſca colore ſuæ. Sũt tamen qui credant, eã in Aethiopia Indica fuiſſe natam, circa Ioppen tamen Paleſtinæ urbem beluæ marinæ fuiſſe expoſitam.

Iordanis, Ἰορδάνης, fluuius in Iudæa eximiæ ſuauitatis, Petræam à reliqua Iudæa dirimens, ut auctor eſt Pli. lib. 5. ca. 5. Oritur ad radices Libani duobus fontibus: alteri eſt nomen Ior, alteri Dan: qui ſimul iuncti, Iordanis nomen efficiunt.

Ios, Ἴος, inſula eſt maris Myrtoi, una Sporadum, diſtans à Naxo xiiii. M. paſſ. in qua ſepultus eſt Homerus, oraculo iubente, quoniam mater eius ex Io foret: ipſe uero certa matre, incerta eſſet patria. Vide Plin. lib. 4. cap. 12.

Iospica, oppidum in ora Liburniæ, apud Pli. lib. 3. cap. 21. Ptolem. Lopſicam appellat.

Iota, tæ, Ci. de Orat. Iotam litteram tollas, & e pleniſſimũ dicas.

Iotapata, orum, ſiue Iotapata, tæ, Ἰωτάπατα, ἡ Ἰωταπάτα, Steph. Syriæ oppidum, apud Ioſephum lib. 3. Antiquit.

Iovinianos, Ἰοβινιανοί, diuus Maximianus uoluit uocari, qui ſe fortiter in Illyrio geſſiſſent.

Iovis Gemma, Διὸς λίθος, quæ ultra candorem & læuis eſt & tenera. Plin. lib. 37. cap. 10.

Iovis Flos, Διὸς ἄνθος, flos eſt æſtiuus & inodorus, colore purpureo, cuius gratia coronamentis expetitur. Pli. lib. 21. cap. 10. Colore tantum placet Iouis flos, odor abeſt: ſicut & ille qui Græce, Phlox uocatur.

I A N T E P

Ipes, quæ & Senipes, ἶπες, ἢ σνίπες, à Græcis appellantur uermiculi uerno tempore, & potiſſimum ſpirante Auſtro, in uitibus naſcentes, oculoſq; earum erodentes. quos uitis cum uleris amplitudine certa enecare, ut docet Gale. lib. 9. Simp. Medic.

Iphevs, & Theſtorus, filij fuerunt Priami, quos illi uno partu Reſidia Idæa nympha enixa eſt, quam ipſe furtim in uenatione cõpreſſerat: poſtea uero in bello Troiano ab Antiocho Neſtoris filio ſunt occiſi.

Iphianassa, Ἰφιάνασσα, & Lyſippe, filiæ fuerunt Proeti Argiuorũ regis, quibus Perottus Mœram & Euriaſen addit: quæ cum ad Iunonis templum ueniſſent, deam contumeliis affecerunt, patris ſui domum diuitijs templi Iunonis, uel, ut alij ferũt, formam ſuã Deæ pulchritudini præferentes, à Iunone in furorẽ uerſæ ſunt, ut putarent ſe eſſe uaccas. Ad quas curandas acceſſitus eſt Melampus, cui pater regni partem, & alteram filiam, quam uellet, nuptui promiſit. Placata igitur per ſupplicationem, & hoſtias Iunone, Melampus Prœtidas à morbo liberauit, & Iphianaſſam uxorem duxit. Hoc nomine appellatur etiam à Lucre. l. 1. Iphigenia, Agamẽnonis filia, ex Clytemneſtra, cum inquit: Aulide quo pacto

Triuiai uirginis aram Iphianaſſæo turparit ſanguine fœde.

Iphiclus, pen. cor. ſiue, ut apud Solinum legitur, Iphicles, ἰφικλῆς Suidæ, fuit Amphitryonis, & Alcmenæ filius, eodẽ partu cũ Hercule editus, Iolai pater: ſepulcrũ habet Arcadiæ urbem, ut ſcribit Pauſanias. Seru. Hercules natus eſt cum Iphiclo, Amphitryonis filio: ſed cum Iuno duos ſerpentes immiſiſſet Herculi, Iphiclus de cunis terrore lapſus, ſuo uagitu excitauit parentes: qui cum ſurrexiſſent, uiderunt Herculem angentem manibus angues immiſſos ei nouercalibus odijs. Fuerunt & alij huius nominis.

Iphicrates, ἰφικράτης, teſte Aemilio & Plutarcho, uir Athenienſis, non tam magnitudine rerum geſtarum, quàm diſciplina militari nobilitatus. Hic primus omnium ſpolijs bello captis nomen ſuum inſcripſit, cum antea ſolius ciuitatis nomen inſcriberetur. Auctor Suidas.

Iphidamas, ἰφιδάμας, teſte Homer. lib. 11. Iliad. Antenoris filius fuit, corpore lato atque procero, ab Agamemnone in bello Troiano interemptus.

Iphigenia, ἰφιγένεια. Agamemnonis & Clytemneſtræ filia fuit: de qua ita fabulantur poetæ. Cum Agamemnon in Aulide ceruum Dianæ ignarus occidiſſet, dea irata uentorum flatus amouit, ut Græci nauigare non poſſent. Quapropter cum oraculum conſulerent, reſponſum eſt Agamemnonio ſanguine Deam eſſe placandam. Miſſus igitur Vlyſſes Iphigeniam aſtu à matre abduxit, Achili eam nupturam ſimulans: cumq; iam immolanda eſſet, dea eius miſerta ceruam pro ea ſuppoſuit, uirginem autem in Tauricam regionem tranſtulit, ubi a Thoante rege eiuſdem deæ ſacris præfecta eſt, quæ humano ſanguine fieri ſolebant. Quo cum poſtea Oreſtes Furijs agitatus & ab incolis captus ueniſſet, iamq; eſſet immolandus, à ſorore agnitus & liberatus eſt: cum quo non multo poſt occiſo Thoante rege aufugit, ablato ſecum Dianæ ſimulacro, in lignorum faſce abſcondito, propter quod illam Faſcelidem uocarunt. Tandem uenerunt in Italiam, & in Aricino nemore ſimulacrum locauerunt, ædificato Deæ inſigni templo. Oui. lib. 3. de Ponto, Sceptra tenente illo, liquidas feciſſe per auras Neſcio quam dicunt Iphigenian iter.

Iphimedia, pen. pro. ἰφιμέδεια, uxor fuit Aloei, quæ compreſſa à Neptuno filios geminos peperit, Otum & Ephialten, qui ſingulis menſibus nouem digitorum longitudinem ſtaturæ ſuæ adijciebant: cumq; paucis annis in ſummam corporis molem exereuiſſent, una cum ceteris gigantibus aduerſus ſuperos bellum mouentes: Apollinis & Dianæ telis confixi ſunt.

Iphinous, ἰφίνοος, unus ex Centauris, apud Ouid. 12. Metam.

Iphis, ἶφις, puer fuit formæ uenuſtate conſpicuus, qui cum Anaxareten puellam afflictim amaret, neque illa eius amori reſponderet, impatientia amoris uitam laqueo finiuit. Cumq; iam ad ſepulturam efferretur, Anaxarete è feneſtra proſpiciens in ſaxum mutata eſt. Vide latius hanc fabulam apud Oui. 14. Metam. Fuit item Iphis, puella quædam Cretenſis, ex Phæſto oppido, Lygdi, & Telethuſæ filia, quam mater inſcio uiro (qui, ſi filia ſibi naſceretur, occidi eam imperarat) uirili habitu educauerat. Qua ratione cum ad annos pubertatis patrem fefelliſſet, Lygdus Ianthen puellam ei deſpondit. Quapropter inops conſilij Telethuſa, Iſidis auxilium implorauit: quæ ipſo nuptiarum die Iphidem transformauit in marem. Vide Oui. lib. 9. Metam.

Iphitus, ἴφιτος, filius Praxonidis, ſiue Hemonis, qui primus Olympia inſtituit. Iphitus item alius Euryti Oechaliæ regis filius fuit, & frater Ioles, quem Hercules è turri præcipitauit. Alius fuit Troianus, de quo Vir. lib. 2. Aen. Diuellimur inde Iphitus & Pelias mecum.

Ips, ἴψ, uermiculus eſt uitiũ oculos erodens, ut Cis frumenta, Trips ligna, Sis ueſtes, Is uitrum, Midas fabam. Vide latius ſupra in dictione Ipes.

Ipse, a, um, *Eſſo*, αὐτὸς, pronomen monſtratiuum, quod cum alijs pronominibus iunctum eorum accipit ſignificationem: ut Ego ipſe, Tu ipſe, Is ipſe. Is Inuenitur tamen ſæpe abſque alijs per eclipſim prolatum, & tamen eorum habens ſignificationem, quæ cum eo ſubaudiuntur. Virg. 2. Aen. Quæq; ipſe miſerrima uidi. Aliquãdo relatiuum eſt. Idem 3. Aenei. Ipſe arduus, altaq; pulſat Sidera. Aliquando emphaſim, id eſt expoſitioné alicuius rei latentis habet, cuiuſmodi eſt illud apud Virg. 2. Aen. Ipſe pater Danais animos, uireſq; ſecundas ſufficit. Ibi enim Ipſe, latentem quandam habet energiam: quaſi dicat, Ipſe Iuppiter, qui ſe omnibus æquũ ſolet præbere, & quẽ minime ueriſimile erat talia facturum fuiſſe. Quòd ſi addatur particula Met, diſcretio ſignatur: ut Ipſemet, hoc eſt ipſe per ſe, & non per alios. Apud Veteres ipſus, pro Ipſe dicebatur. Terentius, Ipſus eſt. Item ſuperlatiuũ Ipſiſſimus, αὐτότατος. Hinc fit compoſitum Iiſpſe, id eſt, ipſe, & non alius. Cic. de Orat. Ille ipſe Ariſtoteles.

Ipsullices, bracteæ dicebantur in muliebrem, uirilemve ſpeciem expreſſæ. Feſtus.

I ANTE R

Ir, ſiue potius Hir, per aſpirationem, *Concauità della mano*, θέναρ, neutri generis, & indeclinabile, proprie manus concauitas, licet quandoque pro ipſa manu capiatur.

Ira, æ, *Colera, ira*, ὀργή, animi excandeſcentia, in corde ſedẽ habẽs ita dicta eſt ab eo quod eſt ire. Nam à ſe it, qui iraſcitur, & furit. Vnde & qui iram deponit, ad ſe redire dicitur. Terent. in Adelph. Tandem reprime iracundiam & ad te redi. Ci. 4. Tuſcul. Quæ autem libidini ſubiecta ſunt, ea ſic definiunt, ut ira ſit libido puniendi eius, qui uideatur læſiſſe iniuria. Iræ ſunt inter Glycerium & gnatum, Terent. in And. Iram euomere in aliquem, Idẽ in Adel. Cic. in Offic. Prohibenda maxime eſt ira in puniendo. Indomitæ iræ. Virgil. 2. Aen. Nate quis indomitas tantus dolor excitat iras? Exercere iras. Virg. 3. Georg. Hoc quondam monſtro horribiles exercuit iras Inachiæ Iuno peſtem meditata iuuencæ.

Iracunde, aduer. furioſe, animoſe, cum ira. Ci. Philip. 8. Nam me tecum iracunde agere dixiſti ſolere. Non eſt ita, uehementer me agere fateor, iracunde nego.

Iracundia, æ, ὀργιλότης, procliuitas in iram. Donatus: Ira de cauſſa eſt, iracundia de uitio multum iraſcentis. Ci. 4. Tuſc. Ex quo in alijs anxietas, unde anxij, in alijs iracundia dicitur, quæ ab ira differt: eſtq; aliud iracundum eſſe, aliud iratum. Seneca: ira quo differt ab iracundia, apparet: quo ſcilicet ebrius ab ebrioſo, & timẽs à timido. Iratus poteſt eſſe non iracundus: iracundus, poteſt aliquando non iratus eſſe. Vſurpatiue tamen iracundia ponitur pro ira. Ci. 3. Tuſ. Quanquam ipſa iracundia libidinis eſt pars: ſic enim definitur: Iracundia, eſt ulciſcendi libido. Terent. in Adel. Me miſerum, uix ſum compos animi, ita ardeo iracundia.

Iracundus, a, um, *Colerico, iracondo*, ὀργίλος, χολώδης, θυμώδης, θυμικός, qui ex parua, uel nulla cauſſa, quiq; natura ad iram procliuis eſt, etiamſi tunc nulla moueatur ira. Cicero in Anto. Sed eum iracundum audio factum: Plaut. in Mil. Opus erit ne tibi aduocato triſti iracundo?

Irascor, ſceris, iratus ſum, *Irarſi, adirarſi, corrucciarſi*, ὀργίζομαι, Ira commoueor, ſtomachor, ſuccenſeo. Terent. in Eunu. Ille continuo iraſci, Neque negare audere. Et modo abſolute ponitur. Cic. ad Att. lib. 1. Pompeij noſtri amici negant me ei iratum fore, ſi ad mea comicia non uenerit. Modo conſtruitur cum datiuo. Cic. pro Quint. Roſc. Dij immortales hominibus iraſci & ſuccenſere conſueuerunt. Huius compoſita ſunt, Subiraſcor, quod eſt paulum uel leuiter iraſcor. Obiraſcor, contra iraſcor, ἀντοργίζομαι. Liu. lib. 1. Fortunæ (ut ſit) obirati, cultum reliquerant Deorum.

Irate, aduer. *Iratamente*, πρὸς ὀργήν, per iram ſignificat. Colu. lib. 7. cap. 12. Satis eſt ſeueros eſſe, nec blandos, ut nonnunquam etiã conſeruos iratius intueantur, ſemper excandeſcant in exteros.

Iratior, Cic. ad Attic. lib. 15. Antonio eſt enim fortaſſe iratior.

Iratissimus, Cic. 8. Philip. Cæſar ipſe, qui illis fuerat iratiſſimus, tamen propter ſingularem eius ciuitatis grauitatem & fidem, quotidie aliquid iracundiæ remittebat.

Iratus dicitur, *Adirato, corrucciato*, ὀργισθείς, qui aliqua re laceſſitus excandeſcit: etiam ſi natura non ſit iracundus. Cice. pro Cœlio. Huic ego Deos propitios, plerique autem iratos putant. Idem ad Att. Nolo te iratum habere. Iratior. Cice. ad Att. lib. 15. Antonio eſt enim fortaſſe iratior.

Ireus, genus eſt farciminis. Feſtus.

Irenarcha, ſiue Irenarcha, εἰρηνάρχης, qui ad tollendas diſcordias & pacandos ciuium animos, ſiue qui diſciplinæ publicæ, & corrigẽdis moribus præficitur. Græci enim εἰρήνην pacem uocãt, ἄρχον, præfectum aut principem, Vide Vlpian. l. Munerum. ff. de Munerib. & honor.

Iria flauia, oppidum eſt Cæpororum in ora occidentali Tarraconenſis Hiſpaniæ: cuius meminit Ptolem. lib. 2. cap. 6. Eſt & Iria Taurinorum oppidum, non procul à Dertona: cuius meminit idem Ptolem. lib. 3. cap. 1.

Irinum, ἴρινον, unguentum quod ex iride fit. Plin. libr. 13. cap. 1. Irinum Corinthi diu maxime placuit. Idem lib. 20. cap. 27. Capitis dolores, diſcutit illitum ex aceto & infuſum naribus cum uino, oculorum epiphoras, & tumores.

Irion, onis, ἐρύσιμον, frugis genus eſt, culmo aſſurgens ferulaceo, folijs & flore ſeſamo nõ diſſimile. Seritur in Italia ante Vergiliarum exortum, in Græcia autem & Aſia ſub earundem occaſum. Vide Plin. lib. 18. cap. 7.

Iris, huius iris, uel iridis, ἶρις, arcus cæleſtis: ab εἴρειν, quod eſt dicere, uel nunciare: propterea quod arcus huiuſmodi pluuias denunciet: unde etiam Poetæ Irim Iunonis nunciam eſſe finxerunt. Vir. 5. Aen. Irim de cælo miſit Saturnia Iuno. Huius arcus cauſſa eſt radius Solis, cauæ nubi immiſſus, qui repulſa acie in Solem refringitur. Nubes enim formam arcus diſcoloris efficiũt, quia alia parte earum tumidiores ſunt, alia ſubmiſſiores, & quædam craſſiores, quàm ut Solem tranſmittant, aliæ imbecilliores quàm ut excludant. Hæc inæqualitas alternis lucem umbramq; commiſcet, & exprimit illam mirabilem arcus uarietatem. Eſt & Iris, ἶρις, herba gladioli, folijs, ſed maioribus, latioribus, & pinguioribus radice odorata, & ſternutamẽta mouẽte, flore colorũ uarietate arcus cæleſtis ſpeciem referente. Vulgus Lilium cœruleum appellat. Vide Pli. lib. 21. cap. 7.

IRREA, uaſis genus in ſacris. Feſtus.

IRONIA, pe. pr. εἰρωνεία, figura eſt in pronunciatione uim omnem habens, quam nos uel Diſſimulationem, uel Irriſionem dicere poſſumus, cum ſcilicet pronunciatione ipſa nos diuerſum oſtendimus ſignificare, ab eo, quod uerba ipſa uidētur ſonare. Eiuſmodi eſt illud Iunonis apud Virg. 10. Aen. Me duce Dardanius Spartam expugnauit adulter. Niſi enim amaritudo pronunciationis adiuuet, confiteri uidetur, quod negare contendit. Cic. Quinct. Frat. ſine ulla mehercule Ironia loquor.

IRPICES, raſtri ſunt dentati, in agris ad extirpandas radices herbarum accommodati. Feſtus.

IRPINI, populi erant ad Soractem montem, ita appellati ab Irpo: quo nomine Samnites lupum appellant, ſiue quod lupum ducem ſecuti, ſedes ſuas delegerunt, ut Feſtus tradit: ſiue quòd more luporum ex rapto uiuerent. Hos Seruius Hirpinos uocat per aſpirationem in prima ſyllaba. Cic. contra Rul. Irpinus Fundus.

IRRASVS, pen. pro. ἄξυρος, non raſus. Plaut. in Ruden. Dij te ament cum irraſo capite.

IRRATIONALIS, le, ἄλογος, ratione carens. Quint. lib. 7. cap. 4. Falſa eſt finitio, ſi dicas, Equus eſt animal rationale: nam equus animal, ſed irrationale.

IRRAVCIO, is, irrauſi, ſum, teſte Priſciano: ſiue Irrauceſco, cui, *Diuenir rauco*, βραγχῶ, βραγχιάζω, raucus fio. Cice. libr. 1. de Ora. At Aeſopum, ſi paulum irraucuerit, explodi. Priſcianus legit Irrauſerit.

IRREDVX, irreducis, pen. cor. contrarium eſt nomini redux: ut apud Lucan. lib. 9. Irreducemq; uiam deſerto limite carpit: hoc eſt, uiā, a qua rediturus non eſt.

IRREDIVIVVS, a, um, contrarium rediuiuo, ut, Irrediuiuus pons, apud Catull. pro irreparabili, inquit Budæus. Catulli uerba hæc ſunt Epigr. 17. ad Coloniam. Sed ueteris inepta Crura ponticuli, ſub his totus irrediuiuus Ne ſupinus eat, canaque in palude recumbat.

IRRELIGATVS, a, um, *Sciolto*, ἄδετος, idem quod ſolutus, & non ligatus. Oui. 1. de Arte: Vtque erat è ſomno tunica uelata recincta, Nuda pedem croceas irreligata comas.

IRRELIGIOSVS, a, um, *Irreligioſo*, ἀνίερος, ἀσεβής, pietati & religioni repugnans. Liu. 5. ab urb. Saluo etiam tum diſcrimine diuinarum, humanarumq; rerum, irreligioſum ratus, ſacerdotes publicos ſacraq; pop. Ro. pedibus ire, ferriq; ſe & ſuos in uehiculo conſpici.

IRREMEABILIS, le, *Donde non ſi può tornare adietro*, unde remeare nō poſſis: ut, Error irremeabilis. Vir. 5. Aen. Ancipitemq; Mille uijs habuiſſe dolum, qua ſigna ſequendi Falleret indeprenſus, & irremeabilis error. Viæ irremeabiles, Sen. Hercul. furente.

IRREMEDIABILIS, le, *Cui non ſi può trouare rimedio*, ἀνίατος, ἀθεράπευτος, cui mederi, ſiue remedium adhibere non poſſimus. Plin. lib. 20. cap. 7. E quibus dixiſſe non pudeat, ſi in defectu Lunæ, Soliſve congruat uis illa, irremediabilem fieri. Idem lib. 25. cap. 13. Sed in uino pota irremediabilis exiſtimatur.

IRREMVNERABILIS, *Che non ſi può remunerare*, ἀνανταπόδοτον, quod ob magnitudinem remunerari non poteſt, nec par pari rependi.

IRREPARABILIS, *Che non ſi può reparare*, ἀνεπανόρθωτος, quod reparari & in integrum reſtitui non poteſt. Virg. 3. Geor. Sed fugit interea, fugit irreparabile tempus.

IRREPERTVS, a, um, *Non ritrouato*, non repertus. Horat. 3. Car. Qua tumidus rigat arua Nilus. Aurum irrepertum, & ſic melius ſitum, Cum terra celat. Id eſt nondum repertum.

IRREPO, is, pen. pr. *Rampicare*, παρεισέρχομαι, εἰσδύομαι, παρεισρέω, παρεισέρχομαι, paſſim & latenter more reptilium introeo. Cuius frequent. eſt Irrepto. Pli. lib. 16. cap. 1. Non fuerat hæc lues apud maiores, patreſq; noſtros, & primo Tiberij Cæſaris principatu medio irrepſit in Italiam. Cice. 3. de Orat. Irrepit in hominum mentes.

IRREPREHENSVS, *Che non ſi può riprendere*, ἀνέλεγκτος, ἀνεπίληπτος, qui reprehendi iure non poſſit. Oui. 5. Triſt. Eleg. 15. Et tandem probitas irreprehenſa fuit.

IRREQVIETVS, a, um, *Che non ha quiete*, ἄπαυστος, quod nullam habet requiem. Mart. lib. 4. Diſcurris tota uagus orbe, nec ulla cathedra eſt, Cui non mane feras irrequietus, aue. Bella irrequieta, Oui. 2. Triſt. Sors irrequieta, Ouid. 2. Meta.

IRRESECTVS, a, um, non reſectus. Hor. Epod. 5. Hic irreſectum ſæua dente liuido Canidia rodens pollicem.

IRRESOLVTVS, a, um, quod nunquam remittitur. Oui. 1. de Ponto, Eleg. 2. At ſemel intentus neruo leuis arcus equino, Vincula ſemper habens irreſoluta manet.

IRRETIO, tis, *Irretare*, περιβάλλω, περιτίθημι, σαγηνεύω, dolo capio, & quaſi reti quempiam inuoluo. Cic. 4. Academ. Quid enim ad illum, qui te captare uult, utrum tacentem irretiat te, an loquentem? Irretire illecebris allectare, & detinere. Cic. in Catil. Cui tu adoleſcentulo quem corruptelarum illecebris irretiſſes, non ad audaciam ferrum, ad libidinem facem prætuliſti?

IRRETITVS, *Legato preſo*, περισαγηνευθείς, δεδεμένος, dicitur qui aliqua fraude uel blanditijs, aut dolo, quaſi reti captus eſt. Cic. 5. de Fin. uidit Homerus probari fabulam non poſſe, ſi captiunculis tantus uir irretitus teneretur.

IRRETORTVS, a, um, pro recto. Hora. 2. Car. Ode 2. Quiſquis ingentes oculo irretorto Spectat aceruos.

IRREVERENTER, *Senza reuerenza*, ἀναιδῶς, aduerb. ſine reuerentia, & honore. Pli. epiſ. 38. Ceteri audaces, atque etiam magna ex parte adoleſcentuli obſcuri, ad declamandum huc tranſeunt, tam irreuerenter & temere, ut mihi Attilius noſter expreſſe dixiſſe uideatur, ſic in foro pueros à centumuiralibus cauſſis auſpicari, ut ab Homero in ſcholis.

IRREVERENTIA, æ, *Imprudentia, poca reuerenza*, ἀναίδεια, reuerētiæ contraria. Plin. epiſt. 92. Studiorum irreuerentia.

IRREVOCABILIS, le, *Irreuocabile, che non ſi può reuocare*, quod non poteſt reuocari. Horat. 1. Epiſto. 18. Et ſemel emiſſum uolat irreuocabile uerbum. Irreuocandus, a, um, idem: ut, Error irreuocandus, apud Claudianum de bel. Ger. Irreuocatus, a, um, non reuocatus. Oui. 11. Met. Sed enim irreuocatus ab acri Cæde lupus perſtat dulcedine ſanguinis aſper.

IRREVOLVTVS, a, um, *Non riuolto*, contrarium; reuoluto. Marti. lib. 11. Vadas, & redeas irreuolutus.

IRRIDEO, irrides, irriſi, ſum, pen. pro. Ex In, & Rideo, *Beffare*, καταγελάω, derideo, ludibrio habeo. Terent. in Heau. Irrides in re tanta, neque me quicquam conſilio adiuuas. Idem in Eunuch. Cœpit ad id alludere, Et me irridere. Ci. 2. de Nat. Deo. Etiam per iocum deos irridens, cum cauea liberati pulli, &c. Irriſus participiū. Taci. lib. 4. Ad uana, & toties irriſa reuolutus. Irriſus, us, pen. pr. Tacit. lib. 1. Retinentes centuriones irriſu, & contumelijs, poſtremo uerberibus inſectantur. Irriſui eſſe id eſt, ludibrio haberi. Pli. lib. 22. cap. 5. Imo uero pleriſque ultro etiam irriſui ſumus, iſta cōmentantes, ac friuoli operis arguimur.

IRRIDICVLE, aduerbium, infacete, ineleganter. Cæſ. 1. Bell. Gall. Quod cum fieret, non irridicule quidam ex militibus decimæ legionis dixit, pluſquam pollicitus eſſet, Cæſarem facere.

IRRIGATIO, onis, uerbale, ἄρδεια, ὀχετηγία, actus irrigandi. Cic. 2. Offi. Adde ductus aquarum, deriuationes fluminum, agrorum irrigationes, moles oppoſitas fluctibus, &c.

IRRIGO, pe. cor ex In, & Rigo, *Adacquare, bagnare*, ἀρδεύω, βρέχω, ὀχετηγέω, adaquo, humecto, quaſi riuos in agrum deduco. Cic. 2. de Natu. Deo. Aegyptum Nilus irrigat. Idem 1. de Nat. Deo. Democriti fontibus Epicurus hortulos ſuos irrigauit.

IRRIGVVS, a, um, *Che facilmente ſi può adacquare*, κατάρρυτος, quod irrigatur, uel facile irrigari poteſt. Cato ca. 1. de Re ruſti. Vinea eſt prima: ſi uino multo opus ſiet, ſecundo loco hortus irriguus. Accipitur & quandoque in ſignificatione, ut, Aqua irrigua, quæ irrigat. Virg. lib. 4. Georg. Irriguumq; bibant uiolaria fontem.

IRRISIO, nis, ſubſannatio, Cic. 1. Off. Deforme etiam eſt de ſe ipſo prædicare falſa preſertim, & cum irriſione audientium imitari militem glorioſum.

IRRISOR, ris, qui irridet. Cic. in Parad. Veniant igitur iſti irriſores huius orationis, ac ſententiæ, & iam uel ipſi iudicent.

IRRITABILIS, le, *Che facilmente ſi prouoca*, quod facile irritatur. cuius contrarium placabilis. Horat. 2. Epiſt. 2. Genus irritabile uatum.

IRRITAMEN, inis, quo quis irritatur, & accenditur. Oui. 12. Metam. Haud ſecus exarſit, quàm circo taurus aperto Cum ſua terribili petit irritamina cornu. Irritamen amoris, Ouid. 9. Metam. Idem 13. Metam. Magnas Adiecisset opes animi irritamen auari.

IRRITAMENTVM, ti, *Prouocamento*, quo quis irritatur, & accenditur. Ouid. lib. 1. Metam. Effodiuntur opes irritamenta, malorum. Sic Irritamenta gulæ, dicuntur condimenta, quibus edendi auiditatem prouocamus.

IRRITATIO, onis, παροξυσμός, inſtigatio. Liui. 2. Bel. Maced. Et irritatio animorum ea prima fuit.

IRRITATVS, nomen ex participio, Gel. lib. ult. cap. ult. Quo fit quorundam maledicorum hominum ſæuitas & inuidentia irritatior.

IRRITO, as, pen. pro. *Prouocare*, ὀργίζω, ἐρεθίζω, παροξύνω, frequentatiuū ab irruo per mutationē u, in i, euphoniæ cauſa. Eſt autē Irritare idē quod laceſſere, prouocare, & ad irā incendere. Quæ ſignificatio à canū more tracta uidetur, qui in laceſſionē irruunt, uel, ut Donatus ait, reſtrictis dentibus r, litterā imitantur. Vir. li. 3. Aen. Irritatq; uirū telis & uoce laceſſit. Ci. in Ant. Irritari Antoniū nō oportuit. Oui. li. 2. Faſt. Tum ſicco primas irritat cortice flammas. id eſt, ſuſcitat. Ab eodem fonte manat & Prorito, tas, pen. prod. Nam ſicut irrito pro laceſſo, ab irruo eſt, ita Prorito a Proruo: nec multū in ſignificatione differunt. Nam Prorito idem eſt quod prouoco. παρορμάω. Colum. li. 2. Lini ſemen, niſi magnus eſt eius in ea regione, quam colis, prouentus, & pretium proritat, ſerendum non eſt. Hoc eſt, niſi pretium alliciat, & inuitet. Differunt autem Prorito, & Irrito, quod illud & in bonam & in malam partē, uti Prouoco, capi poteſt: Irrito non niſi in malam. Irritatus, a, um, participium. Gens irritata, Oui. 3. Met. Voluptas irritata. Idem 2. de Arte. Irritatus pro irato. Teren. in Phorm. Ita ſum irritatus animum, ut nequeam ad cogitandum inſtituere.

IRRITVS,a,um, *Vano*, ἄθετος, ἄκυρος, compoſitum ab In, & Ratus: idem quod non ratus. Terent. in Phorm. Quod dictum, indictum eſt: quod modo erat ratum, irritum. Labor irritus anni, Oui. 1. Metam. Irritæ preces, id eſt, uanæ, futiles, & incaſſum fuſæ. Plin. in Paneg. Ac plerique irritis precibus ſurdas principis aures adſtrepebant. Tela irrita, Virg. 4. Eclo. Verba irrita, Oui. 1. de Remed. amor. Interdum irritus idem eſt, quod ad nihilum redactus. Vir. quarta Eclog. Te duce, ſiqua manēt ſceleris ueſtigia noſtri, Irrita perpetua ſoluent formidine terras. Cice. in Antonium. Antonius Irritum teſtamentum fecit.

IRROBORO, as, pen. cor. *Diuenir forte*, ἐπιῤῥώννυμαι, inualeſco, uires acquiro. Gell. lib. 1. cap. 22. Irroborauit, inueterauitq; falſa atque aliena uerbi ſignificatio, quod dicitur, Hic illi ſupereſt.

IRROGATIO, onis, Cic. pro Rabi. Nam quid ego ad longam orationem comparem? quod eſt in eadem mulctæ irrogatione perſcriptum, hunc nec ſuæ, nec alienæ pudicitiæ peperciſſe.

IRROGO, as, pen. cor. *Dare, imporre*, ἐπάγω, προςρίβομαι, infero, infligo, impono. Plaut. in Capt. Qui conſilium iniere, quo nos uictu & uita prohibeāt: His diē dicam, irrogabo mulctam, ἐπιβαλῶ ἐπιβολὴν, ut mihi cœnas decem Meo arbitratu dent, cum cara annona ſit. Pli. Non modo culpam omnem, ſed etiam mulctam irrogauit. Cice. pro domo ſua, Vetant leges ſacratæ, uetant xij. tabulę leges priuatis hominibus irrogari: id eſt enim priuilegium. Irrogare alicui mortem. Tacit. li. 4. Sibimet irrogaret mortem, quam patri ſtruxerat. Irrogatus, ta, tum, participium. Tacit. l. 13. Exiliūq; accuſatori irrogatum, & tabulæ exuſtæ ſunt.

IRRORO, as, pen. pr. *Bagnare*, ἐπιδροσίζω, βρέχω, rore aſpergo. Col. lib. 12. cap. 22. Noctibus labrum operire conueniet, ne irroretur. Dicimus autem, Aquam irrogare agro: & Agrum irrorare aqua. Ouid. 1. Metam. Vbi libatos irrorauere liquores Veſtibus. Virg. 1. Georg. Sole nouo terras irrorat Eous. Somnus irrorat quietem oculis. Sil. lib. 10.

IRRVBEO, es, p. cor. uel Irrubeſco, is, *Farſi roſſo*, ἐρυθριάω, rubrum fieri, rubore ſuffundi. Stat. 9. Theb. Irrubuit cæli plaga ſydere miſto Occurſuq; ſacro pariter iubar arſit utrinque. Ignis irrubuit meis uultibus, apud eundem lib. 5. Syl. pro eo quod eſt, ſuffudit uultus meos.

IRRVCTO, as, ἐνερεύγω, eſt ructu afflare. Plaut. Pſeu. Quid tu, malum, ebrius mihi in os irructas.

IRRVGIO, gis, *Rugere grandemente*, ἐπιβρυχάομαι, ualde rugio.

IRRVGO, as, are, *Creſpare*, ῥυτιδοῦν, in rugas contrahere. Gel. li. 12. c. 1. Ne æquor illud uentris irrugetur.

IRRVMARE, θηλάζειν, antiquis honeſtum uerbum erat, idem ſignificans quod lactare, quaſi rumen, hoc eſt, mammam in os inſerere. Poſtea tamen uſus obtinuit, ut de obſcœniſſimo libidinis genere tantum diceretur, cum quis uirilia ſua cuipiam præbet exugenda. Contra qui uirilia in os recipiunt, eaq; ueluti papillas quaſdam exugunt, Fellare dicuntur. Auctor Priap. Mandabo domino tamen ſalaci, Vt pro me uelit irrumare fures.

IRRVMPO, rumpis, *Entrare con impeto, entrare uiolentemente*, εἰσπίπτω, εἰσβάλλω, ἐμβάλλω, uiolenter & cum impetu ingredior. Virg. 11. Aenei. Portas irrupere patentes. Et ferme ſemper in hac ſignificatione hoc uerbo utuntur auctores. Cice. contra Rul. Irrumpant in ærarium. Lactan. proprie ſumpſit lib. 6. pro penitus frango, ἀποῤῥήγνυμι: Summum (inquit) inter ſe hominum uinculum eſt humanitas, quod qui irruperit, nefarius & parricida exiſtimandus eſt.

IRRVO, is, rui, irrutum, pen. cor. *Aſſaltre con furia*, εἰσβάλλω, εἰσβιάζω, cum impetu aliquem aggredior, uel uiolenter me aliquo immitto. Ci. 2. de Fin. Et equo admiſſo in mediam Latinorum aciem irruat. Teren. in Adel. Fores effregit, atq; in ædes irruit alienas.

IRRVPTIO, onis, εἰσβολὴ, impetus, incurſio. Cice. pro lege Manil. Nam cum hoſtium copiæ, non longe abſunt, etiam ſi irruptio facta nulla ſit, tamen pecora relinquuntur.

IRTIOLA, æ. genus uitis, Vmbriæ, Piceno, & Meuanati agro peculiare, teſte Plin. lib. 14. cap. 3. Colum. lib. 3. cap. 2. Nam has nuper mihi cognitas, pergulanam dico, & irtiolam, ſerreolamq;, non facile aſſeuerem, quo gradu habendæ ſint.

IRVS, ἶρος, mendicus fuit Ithacenſis, aſſecla procorum Penelopes, quem Vlyſſes domum reuerſus pugno interfecit, ut eſt uidere apud Homerum 18. Odyſſ. Huius paupertas abijt in prouerbium, ut hominem extremæ inopiæ, Iro pauperiorem dicamus. Ouid. Irus erit ſubito, qui modo Cræſus erat.

I ANTE S

IS, ea, id, eius, *Queſto, il medeſimo, quello, colui, coſtui*, ἐκεῖνος, οὗτος, pronomē eſt eandē habens ſignificationē, quā Ille aut Hic, eundēq; in oratione ſitū obtinet. Et modo demonſtratiue accipitur. Ci. lib. 5. Epiſt. Neq; enim tu is es, qui, qui ſis, neſcias. Idē pro P. Sylla neq; enim una eſt ratio defenſionis ea, quæ poſita eſt in oratione. Modo relatiue. Idem Att. li. 1. Venit mihi obuiā puer tuus, is mihi litteras abs te reddidit. Nonnunquam accipitur Is, pro talis, uel eiuſmodi. Idē 2. li. Epiſt. Is enim tu uir es, & eum me eſſe cupio, ut &c. Cic. Att. lib. 3. Itaque ego is in illum ſum, quem tu me eſſe uis.

IS, ἴς, urbs à Babylone itinere dierum octo diſtans, apud quam eſt Is fluuius, in Euphraten ſe exonerans: è quo bitumen ædificandis muris Babylonis ſubminiſtrabatur. Auctor Herodot. lib. 1.

ISACA, ſiue (ut in quibuſdam exemplaribus legitur) Iſca, fluuius eſt in Meridionali latere Britanniæ inſulæ, Ptol. li. 2. cap. 3.

ISAEVS, ἰσαῖος, cum ę, diphthongo, nomen rhetoris pariter & philoſophi, quem Philoſtratus in Vitis ſophiſtarum Aſſyrium fuiſſe tradit. Cuius hoc fuit inuentum, cuiuſuis rei argumentum in breue contrahere compendium.

ISAGOGE, p. p. *Introduttione*, εἰσαγωγὴ, prima artis, ſcientiæve alicuius rudimenta, ad maiora altioraq; uiam munientia. A Græco uerbo, εἰσάγω, quod ſignificat inſtituo, & prima artis cuiuſpiam elementa trado. Quidam ex noſtris uerbum ex uerbo reddentes, Introductionem appellarunt. Gell. lib. 16. cap. 8. Cum diſciplinas Dialecticas induci atque imbui uellemus, neceſſe fuit adire atque cognoſcere, quas uocant dialectici, εἰσαγωγάς.

ISAGOGICON. *Introduttorio*, εἰσαγωγικὸν, liber prima artis alicuius præcepta tradens, & ad interiora altioraue uiam quandam muniens. Quidam ex noſtris introductorium uertunt, uocabulo inter doctos non ſatis recepto.

ISANDER, ἴσανδρος, filius fuit Bellerophontis & Achimenes, qui cum eſſet bellum inter Lycios, & Solymos, contra Solymos pugnans occiſus eſt.

ISAPIS, pen. pro. fluuius Flaminiæ, propinquus Cæſennæ, ut Strabo lib. 5. ſcribit, Luc. libr. 2. Cruſtumiumq; rapax, & iunctus Iſapis Iſauro.

ISARA, pe. cor. fluuius eſt Allobrogum, non procul à Cemeno monte in Rhodanum influens. Vide Plin. lib. 3. cap. 4.

ISATIA, (quod hic pro maris Tyrrheni inſula corrupte legebatur) uide Iſchia.

ISATIS, ἰσάτις, à Græcis uocatur herba quam Latini Glaſtum appellant. Eius duo ſunt genera: Iſatis ſylueſtris, folia habet lactucæ, ſed maiora, caules prætenues, multifidos, quadantenus rubentes: in quorum cacuminibus folliculi multi dependent, quandam linguarum effigiem referentes, in quibus ſemen habet flore tenui & luteo. Satiua, folia habet plantagini ſimilia, uerum pinguiora nigrioraq;, caulemq; duorum cubitorum altitudinem excedentem. Hanc trulſatilibus molis premunt, ut herbaceam ſaniē excludant: deinde abacto liquore digerunt in magnos globos, quos in tabulatis in cinerem putreſcere ſinunt. Toloſates Paſtellū ab effigie paſtillorum, in quos glomerantur, nominant.

ISAVRA, orum, ἴσαυρα, τὰ, urbs Iſauriæ, quæ eſt Aſiæ regio nō procul à Tauro monte, Inter Lycaoniam & Ciliciam ſita. Hanc urbem poſtea Claudius, deducta eo colonia, à nomine ſuo Claudiopolim appellauit, ut eſt auctor Ammianus.

ISAVRIA, ἰσαυρία, regio eſt Aſiæ minoris, proxima Ciliciæ ad Taurum montem, quam Publius Seruilius cognomento Iſauricus ſubegit, & multas piratarum munitiones, quæ in ora maritima erant, vi cepit. Hæc Strab. li. 12. qui ſe Seruiliū uidiſſe ſcribit. Fuiſſe autem traditur fortunæ adeo tenuis, ut publico funere fuerit elatus. Iſauri populi Iſauriam tenentes.

ISAVRVS, Flaminiæ fluuius eſt, qui accepto Iſapi, non procul à Cæſenna in mare Adriaticum influit. Lucan. lib. 2. Cruſtumiumq; rapax, & iunctus Iſapis Iſauro.

ISCHADES, ἰσχάδες, Græco nomine fici aridi appellantur, teſte Polluce: nam σῦκα proprie de recentibus dicuntur.

ISCHAS, adis, ἰσχάς, raphani agreſtis genus, quod Apion nonnulli, alij Agrioraphanum appellant. Auctor Plin.

ISCHAEMON. ἴσχαιμον, herba à Thracibus primum inuenta, qua ſiſtunt ſanguinem ſiſti, non aperta modo uena, uerum etiam præciſa. Serpit è terra milio ſimilis, folijs aſperis & lanuginoſis. Auctor Plin. lib. 25. cap. 8.

ISCHIA, ἰσχία, inſula eſt maris Tyrrheni, altera Oenatridum, è regione Veliæ ſita. Auctor Plin. lib. 3. cap. 7.

ISCHIA, ἰσχία, oſſa duo ſunt in poſteriore hominis parte oſſi ſacro, in anteriori mutuo κατὰ σύμφυσιν cohærentia. Latine Coxendices appellantur. Vtrunque horum grandi cauatum eſt acetabulo, in quo inſertum femoris caput circumuoluitur.

ISCHIACVS, ſiue Iſchiadicus, ἰσχιαδικὸς, qui iſchiade morbo laborat. Pli. lib. 23. ca. 1. Prodeſt ſtomacho, &c. uertigini, torminibus, iſchiadicis. Cato de Re ruſt. cap. 123. Vinum ad iſchiacos ſic facito, &c.

ISCHIAS, adis. ἰσχιὰς, λευκάκανθα, herba quædam radice Cyperi, quæ comanducata dentium dolorem ſedat. Alij Leucacantham uocant. alij Poligonaton. Plin. lib. 22. cap. 16.

ISCHIAS, adis, *Sciatica*, ἰσχιὰς, arthridis ſpecies eſt apud Aeginetam coxendices (quæ ἰσχία uocant Græci) præcipue infeſtans. Vulgo corrupto nomine Sciaticam uocat. Pli. li. 27. ca. 1. Bibitur propter Iſchiada & ſtranguriam in uino.

ISCHOMACHE, es, ἰσχομάχη, uxor Pitithoi fuit, ex Atracia Theſſaliæ regiuncula, alio nomine Hippodamia appellata, quam cum Centauri Pirithoo præripere conarentur, ingenti clade ab Hercule & Theſeo profligati ſunt. Propert. lib. 2. Eleg. 4. Iſchomache

Lapithæ

Lapithæ gentis heroinæ. Dicta Iſchomache, παρὰ τὸ ἴσχειν τὴν μάχην, hoc eſt, a cohibenda pugna.

ISCHOPOLIS, ἰσχόπολις, urbs eſt Ponti Cappadocii, iuxta Coraſiuntem: teſte Ptol. li. 5. c. 6.

ISCHVRIA, ἰσχουρία, à Græcis dicitur urinæ ſuppreſſio: quæ octo modis fieri ſolet, inflammatione, duritia, ſanguinis collectione, reſolutione, lapidis procidentia, ulceratione, & lithiaſi.

ISIACI, Ἰσιακοὶ, Iſidis ſacerdotes erant in Aegypto, qui ueſtibus tã tum lineis quas illi λινοστολίας appellabant, amiciebantur. A qua conſuetudine emanauit ſcitum illud Plutarchi dictum, Οὔτε γὰρ φιλοσόφους πωγωνοτροφίαι, καὶ τριβωνοφορίαι ποιοῦσι, οὔτε Ἰσιακοὺς αἱ λινοστολίαι. Hoc eſt, Nam neque philoſophos facit barba promiſſior, ueſtisque attrita, nec item Iſiacos linei amictus. Habet autem hoc non inuenuſtam prouerbii ſpeciem, Iſiacũ non facit linoſtolia, pro eo quod trito uulgi prouerbio dicimus Monachum non perfici cucullo.

ISIPHYLVS, Ἰσίφυλος, pater fuit Proteſilai, cuius meminit Ouid. in Epi. Laodamiæ ad Proteſilaum. Vix ſocer Iſiphylus, uix me grandæuus Acaſtus, Vix mater gelida mœſta refecit aqua.

ISIS, ſis, & ſidis, Iſim, in accuſatiuo, Ἶσις, Inachi filia, Io prius dicta, cum à Ioue adamaretur, metu interuenientis Iunonis in Iuuencam fuit tranſmutata: appoſitoque à Iunone Argo centoculo cuſtode, arctiſſime fuit obſeruata. Tandem implorato Iouis auxilio, cum ad Nilum perueniſſet, priſtinam formam recepit, & ab Aegyptijs mutato nomine Iſis dicta eſt: a quibus etiam numinis loco eſt habita. Luca. lib. 6. Nos in templa tuam Romana recepimus Iſim. Hoc etiam nomine dicta eſt inſula in ſinu Arabico. Scribit Suidas, Iſim Iouem ex Argo Græciæ urbe rapuiſſe, & cũ Iunonem timeret, mutaſſe nunc in bouem candidam, nunc in nigram, nunc in uiolaceam, cumq; ea oberrantem in Aegyptum ueniſſe. Et Iſiacus, a, um, denominatiuum ab Iſide. Iuue. Saty. 3. Aut apud Iſiacæ potius ſacraria leſbæ.

ISMARVS, pen. cor. gen. maſc. Ἴσμαρος, in plurali neutri, mons Thraciæ aſper & incultus ex una parte, ex alia fertilis uinetis & oliuetis, quem Orpheus incoluit. Virg. 6. Eclog. Nec tantum Rhodope miratur, & Iſmarus Orphea. Eſt item Iſmarus, Ἴσμαρος Stephano, ſiue, ut apud Pli. legitur, Iſmaron, Cyconũ urbs in Thracia, à monte, ad quem ſita erat, nomen habens. Vnde Iſmarius, a, um, id eſt, Thracius.

ISMENE, Ἰσμήνη, Oedipi filia: ut aſſerit Stat. 8. Theb. Cyrrhei cuiuſdam iuuenis ſponſa ante nuptias à Tydeo occiſus eſt.

ISMENIAS, Ἰσμηνίας, nomen Thebani uiri optimi tibicinis. Apuleius: Neſcio, inquit, ut Iſmenias, tibiis canere, ut Appelles, pingere: ut Lyſippus, fingere. De hoc Plutar. in Pericle dicit: Cum audiſſet Antiſthenes Iſmeniam optimum eſſe tibicinem, reſpondit, Malus igitur uir eſt: nam ſi probus eſſet, tibicen non eſſet.

ISMENIVS, menia, menium, id eſt Thebanus. Iſmenides, mulieres Thebanæ.

ISMENVS, pen. pro. Ἰσμηνὸς, fluuius Bœotiæ, non procul ab Aulide in Euripum Euboicum illabens. Dictus autem putatur Iſmenus ab Iſmeno Pelaſgi filio. Stat. lib. 8. Theb. Horruit ingenti uenientem Iſmenon aceruo.

ISOCINNAMON, ἰσοκιννάμωμον. frutex eſt præſtantiſſimi odoris in iiſdem fere naſcens, in quibus & cinnamum naſcitur & caſia. Dictũ Iſocinnamũ quod cinnami præſtantiam adæquare uideatur. Alio nomine Daphnoidem appellant. Vide Pli. li. 12. c. 20.

ISOCOLON, ἰσόκωλον, à Rhetoribus uocatur ſchema, quòd Latinorum nonnulli compar appellarunt: cum ſcilicet periodus duobus aut pluribus ſententiis breuibus, & inter ſe paribus exigitur. Exemplum eius hoc affert Sipontinus, Nequaquam mihi res eſt cum eo, qui neque finem habet cupiendi, neque modum ſtatuit ſitiendi. Nam & multum deſiderare, egentis eſt ſignum: & nihil parcere egeſtatis eſt initium.

ISOCRATES, pen. pro. Ἰσοκράτης, nomen maximi Oratoris Græci, cuius domus cunctæ Græciæ, quaſi ludus quidam patuit, atque officina dicendi. Hic fuit auditor Platonis, ſuauiſſimus orator, & in diuerſu dicendi genere nitidus, & comptus. Omnes dicendi ueneres ſectatus eſt, inuentione facilis, honeſti ſtudioſus, in compoſitione diligens. Hic nonageſimo quarto anno ætatis eum librum compoſuit, qui Panathenaicus inſcribitur. Centum & ſex annos uixit. Cice. de Orat. Iſocrates uerbis ſolutis numeros primus adiunxit.

ISODOMON, ἰσόδομον, uocabãt genus ſtructuræ in ædificiis, in quo coria omnia æqualis ſunt craſſitudinis. Nam ubi craſſitudo eſt inæqualis, Pſeudiſodomon appellant. Pli. lib. 36. cap. 22. Græci è lapide duro ac ſilice æquo conſtruunt, ueluti lateritios parietes: cũ ita fecerint, Iſodomon uocant genus ſtructuræ. At cum inæquali craſſitudine ſtructa ſunt, Pſeudiſodomon.

ISONOMIA, ἰσονομία, cum accentu in penultima, Latine Iuris æqualitas dicitur. Cicero. 1. de Natura. Summa uero uis infirmitatis magna ac diligenti contemplatione digniſſima eſt, in qua intelligi neceſſe eſt eam eſſe naturam, ut omnia omnibus, paria paribus reſpondeant, hanc ἰσονομίαν appellat Epicurus, id eſt, æquabilem tributionem.

ISOPLEVRON, ἰσόπλευρον, figura, cuius latera omnia ſunt æqualia. Nam, ἴσον, Græcis æquale ſonat, & πλευρὰ latus.

ISOPYRON, ἰσόπυρον, herba, quam alioqui uocant phaſeolum, quoniam eius folium, quod eſt aniſo ſimile in pampinos torquetur. Capitula ſunt in ſummo caule tenuia, plena ſeminis melanthii. Pli. li. 27. ca. 1.

ISOSTATES, ἰσοστάτης, æqualitatis recognitor. C. de Pond. & aur. ill. l. Quoties. Quoties de æqualitate ſolidorum orta fuerit contentio, placet, quem ſermo Græcus uocat Iſoſtaten, pro ſua fide & induſtria, ut neq; fallat, neq; fallatur, contentionem dirimere.

ISPALIS, Ἴσπαλις. Ptolemæo, urbs clariſſima Hiſpaniæ Bæticæ, nõ procul à freto Gaditano: à qua unus ex quatuor iuridicis Bæticæ conuentibus Hiſpalenſis a Plinio appellatur. Hodie ab Hiſpanis Sebilla dicitur.

ISPELLVM, Ἴσπελλον, Vmbrorum ciuitas, non procul à Camertibus: cuius meminit Ptol. lib. 3. ca. 1. Hodie Iſpolum.

ISPORES, Ἰσπορὶς, olim uicus fuit ad Syrtim magnam teſte Ptol. lib. 4. hodie ciuitas eſſe creditur ea, quæ Naym appellatur.

ISRAEL, Ἰσραὴλ, interpretatur Vir uidens Deum: quod nomen diuinitus impoſitum fuit Iacob patriarchæ: à quo Iſraelitæ, Ἰσραηλῖται, pen. pro. qui de Iſraelis ſtirpe ſunt oriundi. Hi prius Hebræi dicebantur. Sed poſtquam in duo regna populus Hebræorum diuiſus eſt, nunc duæ tribus quæ de ſtirpe Iuda reges habebant, Iudæorum nomen ſortitæ ſunt: reliquæ decem tribus, Iſraelis nomen tenuerunt.

ISSA, Ἴσσα, inſula in mari Adriatico, adiacens Dalmatiæ, ut tradit Ptolem. lib. 2. cap. ult. in qua fuit non ignobilis ciuitas eiuſdem nominis. Eſt item Iſſa catellæ nomen apud Marti. Epigram. 1. 38. Iſſa eſt paſſere nequior Catulli.

ISSVS, Ἴσσος, oppidum Ciliciæ non procul ab Amano monte, circa quod Alexander Darium uicit, unde etiam pro Iſſo Nicopolim appellauit. Ab huius oppidi nomine propinquus ſinus Iſſicus appellatur à Ptolemæo Tab. 4. Aſiæ.

ISTE, iſta, iſtud, genitiuo iſtius, pen. indifferente, *Queſto, coteſto*, οὗτος, proprie dicitur de eo qui apud te eſt, aut de quo loqueris. Ci. Cœlio li. 2. Putas ne unquam accidere poſſe, ut mihi uerba deeſſent, neque ſolum iſta ueſtra oratoria, ſed hæc etiam leuia noſtratia. Iſto, aduerbium ad locum, idem ſignificans quod Iſtuc. Plin. Epi. 50. Deſtino enim, ſi tamen officii ratio permiſerit, excurrere iſto. Iſtic, Iſtæc, Iſtoc pro Iſte hic. Teren. in Heaut. Quid iſtuc quæſo? qui iſtic mos eſt Clitipho? ita ne fieri oportet? Iſtuccine, pen. cor. pro iſtud ne. Terent. in Eunuch. Iſtuccine interminata ſum hinc abiens tibi? Iſtiuſmodi, pen. corr. nomen indeclinabile: hoc eſt, iſtius formæ & ſpeciei: uel talis, Plau. in Moſt. Nihil Moror mihi clientes iſtiuſmodi. Id eſt, tales.

ISTER, Iſtri, Ἴστρος, fluuius eſt Europæ longe maximus, qui ortus in iugis Arnobæ montis Germaniæ, ex aduerſo Rauríci Galliæ oppidi, multis intra Alpes millibus, ac per innumeras lapſus gentes, ſexaginta auctus amnibus, in Pontum ſex oſtiis euoluitur. Alio nomine Danubius dicitur, præſertim à fonte uſque ad cataractas, quæ ſunt in montibus Daciæ non procul à Taururo oppido. Nam inde deinceps Iſtri nomen aſſumit. Ouid. 1. de Ponto: ripæ uicina binominis Iſtri.

ISTIC, *Coſtì, in coteſto luogo*, αὐτοῦ, aduerb. eſt loci quietem uel motum ſignificans eo in loco, in quo tu es. Cic. Vale. li. 1. Et ibi malis eſſe, ubi aliquo numero ſis, quàm iſtic, ubi ſolus ſapere uideare.

ISTINC, aduerb. de loco, Cic. ad Atti. li. 7. De malis noſtris tu prius audis, quàm ego: iſtinc enim emanant.

ISTOC, aduerb. pro ab iſto loco. Teren. in Adel. Accede illuc Parmeno: Nimium iſtoc abiſti.

ISTAC, aduerbium per locum. Teren. in Heaut. Abi deambulatum. CL. deambulatum, quo? S. uah, quaſi deſit locus: Abi ſane iſtac, iſtorſum, quo uis.

ISTORSVM aduerb. uerſus eum locum, ubi tu es. Ter. in Phor. concede hinc à foribus paululum iſtorſum ſodes Sophrona.

ISTVC, pro iſtud. Cice. pro Quinct. Quo die uadimonium iſtuc factum eſſe dicis.

ISTHMIA, Ἴσθμια, inter quatuor ſacra certamina numerantur, quæ quinto quoque anno in Græcia celebrari ſolent, in honorem Neptuni inſtituta à Theſeo (ut Plutarcho uidetur) aut certe in honorem Palæmonis: ut ex Archiæ poetæ Græco epigrammate colligitur, quod etiam hodie circumfertur. Huius certaminis uictores pinu coronabantur. De inſtitutione horum ludorum ſic ſcribit Plutarchus in Vita Theſei: Theſeus primus Neptuno certamen inſtituit, gloriariq; eſt ſolitus, ob Herculem Ioui, ob ſe uero Iſthmia Neptuno celebrari. Quod enim ibidem in Melicertæ honorem inſtitutum eſt, noctu agebatur, initiandi magis, quàm ſpectaculi ſpeciem præferens. Hactenus ille. Dicta autem ſunt Iſthmia à Peloponneſi iſthmo, in cuius faucibus celebrabantur, non procul a Neptuni templo, quod illic erat in primis celebre.

ISTHMVS, Iſthmi, Ἰσθμὸς, eſt anguſtia illa intermedia inter peninſulam & continentem, & ueluti quædam ceruix, quæ à continente,

uelut à corpore gracileſcens, peninſulam cum continente, tanquam caput cum reliquo corpore connectit. Iſthmo opponitur Porthmus, id eſt, fretum anguſtum inter duas continentes: quale eſt Fretum Gaditanum, exiguo interuallo Europam ab Africa diuidens. Iſthmus omnium celeberrimus, eſt ille, quem, & Corinthiacum, & Achaicum uocamus, quinque tantum millium ſpatio Aegæum mare ab Ionio ſubmouens, anguſtoq; tramite Helladi Peloponneſum annectens. In huius Iſthmi faucibus Corinthus olim ſita fuit, totius Peloponneſi urbs clariſſima.

ISTRI, orum, *ἴστροι*, Iſtriæ populi, à Colchis (ut putatur) oriundi. Lucan. lib. 4. Detegit orta dies ſtantes in puppibus Iſtros.

ISTRIA, *ἰστρία*, Italiæ regio, poſt flexum Adriatici ſinus, Illyrio conterminа, quæ in latitudine ſexaginta paſſuum millia, in circuitu centum uiginti quinque millia complectitur a Phormione, nunc Tiſano fluuio ad Banaticum ſinum, in quo Arſia Amnis decurrens, Iſtriam ab Illyrio dirimit. Iſtrorum gentem, fama eſt, originem a Colchis duxiſſe, miſſis ab Aeeta rege ad Argonautas perſequendos: qui ut à Ponto intrauerunt Iſtrum, nec raptores inueniſſent, ſiue metu regis, ſiue tædio longæ nauigationis iuxta Aquileiam conſederunt, Iſtriq; ex amnis nomine, quo a mari conceſſerant, ſunt appellati. In ea eſt Iuſtinopolis urbs, quam Iuſtinus imperator extruxit.

ISTROPOLIS, *ἰστρόπολις*, Thraciæ urbs, non procul ab oſtiis Iſtri, Mileſiorum colonia. Auctor Pli. li. 4. c. 11.

ISURA, inſula eſt ſinus Arabici, apud Pli. lib. 6. ca. 28.

I ANTE T

ITA, *Si, coſi, à queſto modo, in tal maniera, οὕτως*, aduerbium eſt ſimilitudinis idem ualens quod Sic. Cice. in Verrem, Eſt ita, ut dicitur, iudices. Cum negatione idem fere ualet quod ualde. Cic. lib. 3. Epi. Caſſius non ita multum ſorore utitur. Idem 2. de Finib. Acceſſione utuntur non ita probabili. Idem de Clar. Orat. Ille non ita pridem abiit. Terent in And. Non ita diſſimili ſunt oratione ac ſtylo. Quandoque optantis. Pacuuius: Ita te dii ament, Ita tibi pro uoto ſecundent omnia. Quandoque illatiua coniunctio eſt pro igitur. Cic. Ita nobiliſſima ciuitas Græciæ, & olim potentiſſima, ſepulchrum ciuis ſui ignoraſſet, niſi ab homine Arpinate didiciſſet. Similiter quando componitur cum Quæ ſemper eſt coniunctio cauſſalis, & habet accentum in prima ſyllaba, idemq; ſignificat, quod ergo uel igitur. *ὥστε*, Si autem duæ partes ſunt, habet accentum in penultima, & dicimus Itaque, *καὶ οὕτως*. Terent. in And. Imo ita uolo, itaque poſtulo, ut fiat.

ITA ſane, *Certamente, coſi, uai, πάνυ γε*, concedentis eſt particula cum affirmatione.

ITALIA, *ἰταλία*, Europæ regio, prius Heſperia dicta, ab Heſpero Atlantis fratre, qui à fratre ex Africa pulſus, & Hiſpaniæ & Italiæ dedit nomen. Siue (ut Macrobius inquit) ab Heſpero ſtella quæ occaſui ſubiecta ſit. Dicta etiam fuit Oenotria, uel à bonitate uini quod in Italia naſcitur (nam Græci, *οἶνον*, uinum dicunt) uel ab Oenotrio Sabinorum rege. Poſtea Italia, ab Italo Siculorum rege, qui agricu'turam Italos docuit, & leges condidit, eamq́ue partem, in qua poſtea Turnus regnauit, à ſuo nomine Italiam appellauit. Cic. de Ora. Referta quondam Italia Pythagoreorum fuit. Virg. libro. 1. Aeneid. Eſt locus, Heſperiam Grai cognomine dicunt, Terra antiqua, potẽs armis atque ubere glebæ, Oenotri coluere uiri, nunc fama, minores Italiam dixiſſe, ducis de nomine gentem. Timæus, & Varro, à bobus uocatam dixerunt, quoniã Tauri Græca ueteri lingua, Itali uocati ſunt, à quorum multitudine, & pulchritudine Italiam dixerunt. Latium autem & Auſonia, non totius Italiæ, ſed partium quarundam ſunt nomina. Latium enim eſt ea pars Italiæ, quæ citeriori Tiberis ripæ adiacet, ubi hodie eſt Roma: Auſonia uero dicta fuit Italiæ regio maritima, inter eam agri Brutii partem quæ Siciliæ obiicitur, & Salentinos ſin excepta, unde etiam uicinum mare Auſonium appellatum fuit. Eſt autem omnis Italia in formam cruris inter Adriaticum, & Tuſcum mare, à iugis Alpium dorſoque Apennini porrecta, ſe paulatim attollens uſque ad fretum Siculum. In ultimo ſui ſcinditur in duo cornua, quorum alterum Ionium ſpectat mare, alterũ Siculum, in extremitate Rhegium oppidum habens. Eius longitudo, quæ ab Auguſta prætoria, quæ in Alpino fine ſita eſt, per Romam Capuamq́ue porrigitur, uſque ad oppidum Rhegium, Solino teſte, decies centena & uiginti millia paſſuum continet: latitudo uero quadringenta decem, ubi maior latitudo: ubi uero minor, centum triginta ſex, habetq́ue umbilicum in agro Reatino. Olim tamen ex latere maris ſuperi Rubiconem fluuium pro finibus habuit. Diuiditur autem in ſedecim regiones, ſcilicet Liguriam, Hetruriam, Latium, Campaniam, Lucaniam, Calabriam, Apuliam, Samnium ſiue Aprutium, Picenum, Flaminiam, & Aemiliam, ſeu Romandiolam, Vmbriam, nunc ducatum Spoletanum, Galliam Ciſalpinam, Venetiam, nunc Marcham Taruiſanam, Iapidiam, & Carniam, nunc Forum Iulium, & Iſtriam.

ITALICA, *ἰταλικὴ*, urbs Pelignorum, quæ alio nomine Corfinium dicitur, ut ait Strabo. libro. 5. Alia Hiſpaniæ Bæticæ, in conuentu Hiſpalenſi, teſte Plin. libro. 3. cap. 1. patria Silii Italici, à qua & Adrianus Imperator ortum habuit.

ITALICENSES, *ἰταλικήσιοι*, dicti ſunt populi ab Italica Hiſpaniæ Bæticæ urbe.

ITALICUM, *ἰταλικὸν*, philoſophiæ genus quoddam nuncupatum, ea parte Italiæ quæ quondam magna Græcia dicta eſt, quod (ut docet Auguſt. li. 8. de ciu.) auctorem habuit Pythagoram Samiũ: a quo etiam ferunt ipſum Philoſophiæ nomen exortum.

ITALICUS, a, um, *ἰταλιώτης*, ut, Oræ Italicæ. Ouid. 15. Meta. Graia quis Italicis auctor poſuiſſet in oris Mœnia.

ITALUS, a, um, *ἰταλὸς*, quod ex Italia eſt: ut, Gens Italia. Ci. de At. Itali, ac Latini. Vir. 6. Aen. Qui maneant Itala de gente nepotes. Hor. 2. Car. 7. Diis patriis, Italoq; cælo.

ITAQUE. Cic. pro Clu. Itaq; feci, &c.

ITEM, *Similmente, ὁμοίως, ὡσαύτως*, aduerb. ſignificat ſimiliter, quaſi iterum idem. Auctor Donatus, & Valla lib. 2. cap. 51. Cicero de Orat. In re eſt Item Ridiculum.

ITER, *Viaggio, πορεία, ὁδοιπορία*, litteris ſecundum Priſcia. & Itineris, ab antiquo nominatiuo Itiner, quo ueteres uſi ſunt. Plaut. in Mer. Ergo iter meum exequi me ſines? Genitiuus etiam Iteris, quamuis hodie non ſit in uſu, legitur tamen ablatiuus Itere apud Lucret. lib. 5. concuſſos itere, & labefactatos aere multo. Dicitur iter, ab eundo, cuius ſupinum eſt Itum, ſiue ab Ito frequentatiuo. Eſt autem Iter idem fere quod uia, uel Profectio ipſa, uel etiam nauigatio, ut apud Teren. An'tu tibi incommodum eueniſſe hoc iter? Iter facere, *ὁδοιπορεῖν*, eſt ire, quod & Iter tenere, *τὴν ὁδὸν ἔχεσθαι*, dicimus. Vir. 1. Aeneid. Quove tenetis iter? Habere iter, idem quod iturum eſſe: ut, Iter habeo ad Cæſarem. id eſt, oportet me ire, uel iturus ſum ad Cæſarem. At Viam facere, *ὁδοποιεῖν*, non eſt iter facere: ſed locum, ubi non erat uia, aperire: quod etiã dicimus Viam munire. Iter pro incœpto, & inſtituto. Cice. ad Q. Fr. li. 3. Quare neque ego impediri Cic. iter, atque illam diſciplinam uolo: & ipſe puer magis illo declamatorio genere duci, & delectari uidetur: in quo quoniam ipſi quoque fuimus, patiamur illum ire noſtris itineribus. Id eſt, noſtro dicendi genere.

ITERATIO, onis, *ἀνάληψις*, repetitio, reſumptio. Cic. in Orat. Itẽq; ſi quæ uerborum iterationes contentionem aliquam & clamorẽ requirent, erunt ab hac ſummiſſione orationis alienæ. Iteratio, arationis genus, qua ager ſecundo proſcinditur, apud Plin. li. 18. ca. 20. Iteratio præterea ſecunda olearum preſſura dicitur, apud Col. li. 12. c. 50. apud Gel. lib. 3. c. 18. legitur Iterare pro Iter facere. Sed eos (inquit) Senatores, qui Magiſtratum curulem nondum acceperant, pedibus iterauiſſe in curiam. Quo tamen in loco omnino legendum puto Itauiſſe.

ITERO, ras, pen. corr. *Riſare, replicare, ἀναλαμβάνω*, repeto, reſumo, quaſi iterum aliquid ago. Liu. lib. 1. ab urb. Reſiſtere, atque iterare pugnam iubet. Iterare æquor, apud Horat. lib. 1. Carm. Ode 7. pro iterum nauigare. Iteratu ridiculum. Plaut. Caſin. Iterandum eadem iſta mihi, Cic. ad Attic. libr. 14. Iterare campum, terram, agrum, pro iterum proſcindere. Col. li. 2. c. 4. Igitur uliginoſi campi proſcindi debent, poſt Idus menſis Aprilis: quo tempore cum arati fuerint diebus interpoſitis circa ſolſtitium, quod eſt nonum, uel octauum Kalendas Iulias, iteratos eſſe oportebit: ac deinde circa Septembris Kalendas tertiatos. Idem, Colles pinguis ſoli, &c. Februario ſtatim proſcindendi ſunt: deinde de Aprili medio uſque in ſolſtitium iterandi, tertiandiq;.

ITERUM, *Vn'altra uolta, di nuouo, ancora, αὖθις, αὖ*, aduerbium, idem ualens, quod rurſus. Virg. 4. Eclog. Atque iterum ad Troiam magnus mittetur Achilles. Interdum ſignificat ſecundũ *ἐκ δευτέρου*. Cic. lib. 1. de Inuent. Primo quidem decipi incommodum eſt, iterum ſtultum, tertio turpe.

ITHACA, *ἰθάκη*, inſula eſt in mari Ionio, ante Epirum, in qua regnauit Vlyſſes. Cice. lib. 1. de Ora. Ac ſi nos id (inquit) quod maxime debet, noſtra patria delectat, cuius rei tanta eſt uis, ac tanta natura, ut Ithacam illam in aſperrimis ſaxulis, tanquam nidulum, affixam, ſapientiſſimus uir immortalitati anteponeret: quo amore tãdem inflammati eſſe debemus in eiuſmodi patriam, quæ una in omnib. terris domus eſt uirtutis, imperii, dignitatis? Hæc ille. Ab Ithaca, Vlyſſes Ithacus dicitur & Ithacenſis. Virg. lib. 2. Aeneid. Hoc Ithacus uelit, hoc magno mercentur Atridæ. In Ithaca urbe eſt eiuſdem uominis item mons Neritos, *νήριτος*, à quo tota inſula interdum eſt Neritos appellata, ut annotauit Seruius in illud Virgilii 3. Aen. Iam medio apparet fluctu nemoroſa Zacynthos Dulichiumq; Sameq;, & Neritos ardua ſaxis, &c.

ITHYREUS, a, um. Cic. in Anto. Ithyrei Barbari cum ſagittis.

ITHOMA, *ἰθώμη*, oppidum eſt in Phthiotide Theſſaliæ regione, cuius meminit Hom. in Catalo. Eſt & altera Ithome, in agro Meſſenaico, quã Lacedæmonii poſt decem annorum obſidionem in deditionem acceperunt: ut refert Thucydides li. 1. Sta. l. 4. Theb. Planaq; Meſſene, montanaq; nutrit Ithome.

ITIDEM, pen. corr. *Medeſimamente, ſimilmente, parimente, παραπλησίως*, ſimiliter eodem modo, quaſi iterum idem. Teren. in And. Ibo ad eum, atque hæc eadem quæ tibi dixi, dicam itidem illi. Sueto. de Auguſt. Centuriones ſtatione deſerta, itidem ut manipulares,

nipulares,capitali animaduerſione puniunt.

ITINERARIVM,ὁδοιπορικὸν,deſcriptio itineris,hoc eſt,commentarius earum rerum quæ in itinere acciderunt.

ITINERO,raris,*Far uiaggio.* ὁδοιπορέω,iter facio. Vtitur hoc uerbo Apuleius,& recẽtiores quidam. Alioqui apud claſſicos ſcriptores non temere occurrit.

ITIO,onis,*L'andare,il partirſi,* πορεία,profectio,actus eundi. Cice. Atti.De obuiam Itione faciam ut ſuades: Teren.in Phorm.Hæcine erant itiones crebræ,& manſiones diutinæ Lemni?

ITO,tas,*Andar frequentamente,* φοιτάω, frequenter adeo:unde proprie de pueris dicitur ludum adeuntibus. Sueto.de Clar. Rhetorib. Maiores noſtri,quæ liberos ſuos diſcere, & quos in ludos itare uellent,inſtituerunt. Cic.epi.

ITON,onis,Ἴτων,oppidum eſt in Phthiotide Theſſaliæ regione, ea in parte,qua Crocium campum Amphryſus fluuius irrigat.

ITONIA,Ἰτωνία,cognominata eſt Minerua,quòd hoc in oppido eximium haberet templum,ſummoq; cultu uneraretur. Fuit & Itoniæ Mineruæ templum in Bœotia. Vide Strabonem lib.9.

ITVRVM,Ἴτυρον, Vmbriæ oppidum eſt, non procul ab Iſpello. Auctor Strab.lib.5.

ITVRAEI,Ἰτυραῖοι,populi Syriæ Cœles in Arabiam uergentes,accolas, qui plana incolunt,perpetuis excurſionibus infeſtantes, teſte Plin.libro.5.cap.23. & Strab.lib.16. Hos arcu plurimum uſos fuiſſe memoriæ traditur:unde Ituræi arcus à Poetis maxime celebrantur. Virg.2.Georg. Ituræos taxi curuantur in arcus. Lucan. lib.7. Ituræis curſus fuit inde ſagittis. Cice.5.Phil.Ituræi,barbari cum ſagittis.

ITVS,us,*Andata,* πορεία,uerbale ab Eo,idem ſignificans, quod Itio, uel profectio. Cic.Atti.lib.15.Quis porro noſter itus,reditus,iul tus,inceſſus inter iſtos?

ITVRISSA,Ἰτύρισσα, ciuitas eſt Hiſpaniæ citerioris in tractu Vaſconum,cuius meminit Mela lib.3.& Ptol.li.2.ca.6.

ITYLVS,& Neis, filii fuerunt Zethi, ex Aedone coniuge, quorum Itylum mater noctu per errorem interfecit, putás eum eſſe Amalea Amphionis filium: inuidebat enim uxori Amphionis, eo quòd ei ſex eſſent filii maſculi. Quę cum errorem ſuum cognouiſſet,optauit mori, ſed deorum commiſeratione in Carduelem uerſa,Itylum deflet.

ITYMONEVS, teſte Homer.Hyperochi filius,uir in primis ſtrenuus: qui in bello Pyliorum cum Elidenſibus à Neſtore iaculo eſt interfectus.

ITYPHALLES,Ἰθύφαλλοι,dicti ſunt in ſacris Bacchi, qui Phallum ſequebantur muliebri ueſte induti,& ad carminis phallici,ſiue Ityphallici numeros ſaltantes. Erat autem Phallus,teſte Suida,mẽbri uirilis effigies,quæ primum ex ficulno ligno, poſtea uero ex aluta rubra fieri ſolet,quam ſibi ita inter femina adaptabant, ut inde enata uideretur.

ITYS,Ἴτυς,Terei & Prognes filius fuit,qui(ut eſt in fabulis)à Progne matre diſcerptus,& patri epulãdus appoſitus, in Phaſianum mutatus eſt. Auctor Seruius apud Vir.in Sileno.Ouid.ad Liuiam: Deflet Threicium Daulias ales Itym. Vide Progne.

I ANTE V

IVBA,rex Mauritaniæ fuit,Pompeianarum partium cõſtantiſſimus aſſertor,qui Curionem à Cæſare in Africam miſſum cum omnibus copiis deleuit. Victo uero Pompeio, cum Scipione copias cõiunxit:commiſſoq; prælio ſuperatus, cum nulla iam ſpes reliqua eſſet,magnifice epulatus,cum Petreio mutuis uulneribus concurrẽs,fortiſſime cecidit. Plutar.in uita Cæſaris. De Iuba(inquit)rege triumphauit. Eius filius Iuba quoque nomine, puer admodum in eo deductus eſt triumpho fortunatiſſimam utique captiuitatẽ, qua effectum eſt ut ex barbaro inter doctiſſimos ſcriptores connumeretur.

IVBAE,arum,*Crini,* χαῖται,crines animalium à collo pendentes. Cæſ. 1.Bell.Gal. Equorum iubis ſubleuati.

IVBAR,iubaris,pen.corr. *Il ſplendor del Sole,ò d'altra ſtella,* σέλας,proprie eſt ſplendor ſolis,aliorumve ſiderum,iubarum quandam ſimilitudinem referens. Virg.4.Aeneid.It portis iubare exorto delecta iuuentus,hoc eſt,exorto ſole,uel ſolaribus radiis, non autẽ Lucifero,ut quidam interpretantur:quod ex eo quod præcedit facile poteſt intelligi. Vbi primos craſtinus ortus Extulerit Titan, radiisq; retexerit orbem. Ouid.1.Faſt. Et tremulum ſumma ſpargit in æde Iubar. Et non tantum de Solis ſeu ſtellæ claritate dicitur,ſed etiam de cuiuſcunque rei ſplendore,ut auri,argenti,gemmarum,aut ſimilium rerum. Vnde & ad maieſtatem hominis transfertur. Claud. Per fratris regale iubar.

IVBATVS,a,um,quod iubas habet. Vnde iubati, χαιτήεντες, leones dicuntur,qui iubas habent,ad differentiam,qui iubas non habẽt. Iubati angues,id eſt criſtati,& ceruicibus erecti. Plaut.in Amph. Deuolant angues iubati deorſum in impluuium duo. ad Her. Tanquam iubatus Draco.

IVBEO,iubes,iuſſi,iuſſum,*Commandare,* κελεύω, προστάττω, impero, præcipio,mando. Terent.in Eunuc. Iubes ne?H. Iubeo,cogo,atq; impero. Cice.in Verr. Iubeo te ſine cura eſſe. Quinct.9.Declam. Nam quamuis in feſtum latronibus mare iuſſus intraui:neque diſſimulauerim magnas fuiſſe cauſſas patri, cur hoc mihi imperaret. Interdum ponitur pro rogare. Virg.lib.2. Aeneid. Infandum regina iubes renouare dolorem. Interdum pro precari,optareq;: ut iubeo te ſaluere, Iubes me bene ſperare. Terent.in And. Iubeo Chremetem ſaluere. Interdum pro decernere, ψηφίζεσθαι, ut Populus iuſſit, id eſt, decreuit. Inuenitur aliquando hoc uerbum cum accuſatiuo. Luca.li.5. Iamq; ſecuturo iuſſurus claſſica Phœbo.

IVSSVM,ſi, πρόσταγμα, ἐπιταγὴ,id eſt,mandatum. Plaut.in Amph. Iouis iuſſu uenio. Idem in Curc. poſtquam ſuo iuſſu profectus per ueni in Cariam. Siſen.lib.3. Tamen Tudertibus ſenatuſconſulto & populi iuſſu dat ciuitatem. A Iuſſus componitur iniuſſus,ut. Teren.in Hec. Quamobrem incendor ira te eſſe auſum facere iniuſſu meo, δίχα προστάγματος.

IVBILATVS,eſt clamor ruſticorum, Quiritatus urbanorum,ut oſtendit Valla ex Varronis auctoritate.

IVBILO,as,pen.cor. *Giubilare,far feſta,* ἀγαλλιῶμαι, eſt ruſtica & incondita uoce gaudium teſtari. Iubilare (inquit Feſtus)eſt ruſtica uoce inclamare. Auguſtinus uero ſic: Iubilare proprie eſt, gaudiũ uerbis non poſſe explicare, & tamen uoce teſtari,quod corde conceptum eſt,& uerbis explicari non poteſt.

IVBILVM,li, ἀγαλλίαμα, dicitur id gaudium quod exprimitur,nec uoce tamen uerbis explicatur. Silius lib.43. Et lætus ſcopulis audiuit iubila Cyclops.

IVCVNDE,aduerbium,ſuauiter,dulciter. Cic.1.de Fin. Clamat Epicurus is,quem uos nimis uoluptatibus eſſe deditum dicitis, non poſſe iucunde uiui,niſi ſapienter,honeſte,iuſteq; uiuatur,&c.

IVCVNDITAS, ἡδύτης,amenitas quædam ex qua naſcitur uoluptas. Cice.ad Attic. Nihil mihi unquam ex plurimis tuis iucunditatibus gratius accidiſſe, quàm quòd meam Tulliolam diligentiſſime coluiſti.

IVCVNDOR,aris, *Hauer piacere,riceuer dilettatione,* ἡδύνομαι, uoluptate,& delectatione afficior. Lactant.lib. 4. Quotidie autem iucundabar ante faciem eius, cum lætaretur orbe perfecto gaudio affici. Inuenitur etiam iucundo,das. Auguſt.lib.17.de Ciuit. Exaltaſti dexteram,iucundaſti omnes inimicos eius. Apud Claſſicos neutrum facile inuenias.

IVCVNDVS,a,um, *Soaue,dolce,dilettoſo,giocondo,* καταθύμιος, ἡδὺς, ſuauis,gratus,lætitiam,& uoluptatem afferens: à iuuando dictũ, teſte Cic.2.de Fini. Propterea quòd quæ iucunda ſunt, mentem, & ſenſus iuuent. Vnde Iucundæ litteræ, Iucunda oratio, Iucundus aſpectus. Cic. Atti. Fuit mihi ſæpe & laudis noſtræ gratulatio tua iucunda,& timoris conſolatio grata. Iucundus, & carus ſæpe coniunguntur ut apud Cic.lib.2.fam.ep.1.& 3. & ep.10.li.3.& 8.l.8.

IVDAEA,dææ, Ἰουδαία,quæ, & Paleſtina dicitur, Syriæ regio eſt,à quo Iudaicus,ca,cum,pro Iudæus,a,um,ſicut Hebraicus, Euboicus:pro Hebræo,Achæo,Eubœo. Iuue.Saty.14. Iudaicum ius ediſcunt. Diuiditur autem Iudæa in Galilæam, hoc eſt in eam partem,quæ Syriæ iuncta eſt,& Petream, hoc eſt,ulteriorẽ,quæ Arabiæ & Aegypto proxima eſt, a ceteris Iudææ partibus Iordane amne diſcreta. Reliqua autem Iudæa diuiditur in decem Toparchias:quas uide apud Plin.lib.5.cap.14. Dicta autem eſt Iudæa à Iuda filio patriarchæ Iacob,cum antea diceretur terra Canaam. Vide interpretationes dictionum Biblicarum.

IVDAEI, Ἰουδαῖοι,qui & Hebræi,à Iuda filio Iacob dicti ſunt. Nam licet fuerint duodecim tribus,quæ à duodecim filiis Iacob deſcenderunt,à Iuda tamen primogenito omnes Iudæi ſunt appellati: quia(ut Auguſtin.inquit) de ſtirpe eius regnum ueniebat Iudæis. Prophetauerat enim Iacob dicens: Non deficiet princeps de Iuda,nec dux de fœmoribus eius, donec ueniat, qui promiſſus eſt. De tribu autem Iuda uenit Dominus noſter Ieſus Chriſtus.

IVDAEVS,a,um, Cic.de Pro. Iudæi & nationes natæ ſeruituti.

IVDAICVS lapis, ἰουδαϊκὸς λίθος,inde nomen accepit, quòd in ſola Iudæa naſcatur. Candidus eſt figura glandis, lineis diſtinctus inter ſe æqualibus,uelut torno factis. Auctor Dioſc.lib.5. Retinet nomen in officinis.

IVDAICVM aurum. Cic.pro Flacco.

IVDEX,cis, *Giudice,* κριτὴς, δικαστὴς, quaſi ius dicens populo, ſiue quod iure diſceptet. Iure autem diſceptare, eſt iuſte iudicare. Eſt itaque iudex,qui ex iuriſdictione propria, aut ſibi delegata,& cõmiſſa, ius habet cauſſas litigantium cognoſcendi. Et qui ex propria iuriſdictione illud habet, dicitur Iudex ordinarius. Qui uero ex delegata,dicitur Delegatus,ſeu Extraordinarius. Ci.pro Sext. Roſc. L.Caſſius ille,quem populus Romanus ueriſſimum & ſapientiſſimum iudicem putabat,identidem in cauſſis quærere ſolebat,cui bono fuiſſet. Iudex rerum,pro æſtimatore. Horat.1. Ser.7. At ipſe ſubtilis ueterum iudex, & callidus audis. Cice.3. de Fin. Quia te æquiſſimum habeo eorum ſtudiorum, quæ mihi communia tecum ſunt,æſtimatorem & iudicem.

IVDICATVM,ti,ſubſtantiue:eſt(ut ait Cice.2.In.) de quo iam ante ſententia alicuius,aut aliquorum conſtitutum eſt. Idem pro Flac. Frater meus pro ſua æquitate prudentiaq; decreuit, ut,ſi iudicatum negaret,in duplum iret.

IVDICATO,

IVDICATO, aduerb. idem quod maturo iudicio, & non temere. Gell. lib. 14. c. 1. An ita ſerio, iudicatoq; pronunciaret.

IVDICATVS, us, ui, *Giudicio*, iudicandi facultas, uel officium iudicis. Cic. ad Attic. lib. 12. De Cocceio & Libone quæ ſcribis, approbo: maxime quod de iudicatu meo reſponſum ſit.

IVDICIALIS, & hoc iudiciale, *Ciò che à giudicio s'appartiene*, δικανικός, quod ad iudicium pertinet: ut Iudiciale genus cauſarum, Cic. 1. de Inuentio. Iudiciale eſt, quod poſitum in iudicio, habet in ſe accuſationem & defenſionem, aut petitionem & recuſationem. Iudiciales ſuppreſſiones, Cicero pro Cluentio. Iudicialis moleſtia, Idem ad Attic.

IVDICIARIVS, a, um, δικαστικός, quod ad iudicem, ſiue ad iudicium pertinet: ut, Controuerſiæ iudiciariæ, Cic. 3. Verr. Vt finis aliquando iudiciariæ controuerſiæ conſtitueretur. Cic. pro Cluc. Hic ille planus improbiſſimus, quæſtu iudiciario paſtus, &c. Idem in Piſon. Ecquid uides, ecquid ſentis, lege iudiciaria lata, quos poſthac iudices ſimus habituri?

IVDICIVM, cii, *Giudicio, ſplotis*, δίκη, eſt legitima diſceptatio duorum aut plurium coram iudice. Cic. pro Quint. Roſc. Aliud eſt iudicium, aliud arbitrium; iudicium eſt pecuniæ certæ, arbitrium incertæ. Capitale iudicium, Quinct. lib. 4. cap. 1. Iudicium capitis, Cice. 1. Tuſc. Apud Iureconſultos uariis modis dicitur Iudicium: ſed illud in primis accipitur, quod pro ordinatione cauſæ diſcutiendæ in iure fit coram iudice. Et eſt actus legitimus trium perſonarum ſcilicet iudicis, actoris, & rei. Quinct. lib. 7. cap. 5. Iudicium reddidit, an rem cauſſa ſit mortis. Accipitur etiam Iudicium pro æſtimatione, ſiue opinione alicuius. Cice. de Clar. Orator. Intraque parietes uiuit cum gloriam; quam nemo quidem meo iudicio eſt conſecutus.

IVDICO, dicas, *Giudicare, ſtimo*, δικάζω, ius dico, iudicium exerceo, ſtatuo, decerno. Cice. pro Flac. Itaque Recuperatores contra iſtum rem minime dubiam prima actione iudicarunt. Cice. Att. lib. 6. Conſulibus permiſſum erat, ut de Cæſaris actis cognoſcerent, ſtatuerent, iudicarent. Interdum idem eſt quod æſtimare, & opinionem de re aliqua in animo concipere. Cic. pro M. Marcello: Sed ii itaque etiam ii iudicabunt, qui multis poſt ſeculis de te iudicabunt, & quidem haud ſcio, an incorruptius, quam nos. Cum ad accuſatiuo perſonæ idem ualet quod condemnare: ut, Iudicare aliquem capitis. Terent. in Adelph. Hominem maximi precii eſſe hodie te iudicaui animo meo. Cic. de Amicitia: Sed ut mihi uideris, non recte iudicas de Catone. Liuius lib. 6. ab urbe: Centurionem nobilem militaribus factis, iudicatum pecuniæ cum duci uidiſſet, medio foro accurrit. Iudicatum pecuniæ, dixit pro eo quod eſt, iudicatum uel condemnatum actione pecuniæ. [illegible] Gell. lib. xx. cap. 1. Quanto in pecuniam iudicati eſſent, prædicabitur. Huius compoſita ſunt, Abiudico, Adiudico, Diiudico, & Præiudico: de quibus ſuis locis. Iudicatum facere, [illegible], eſt parere iudicato, & perſoluere quod iudex de perſoluendo eſſe pronunciauit. Cice. pro Flacc. Cum iudicatum non faceret, addictus Hermippo, & ab hoc ductus eſt. Iudicare quempiam creditori, eſt debitorem ei addicere, ut eum abducere poſſit, & uinctum. Plaut. Menæchm. Nam ego ad Menæchmum, cui iamdiu ſum iudicatus, altro eo, ut me uinciat. Iudicaſſit, pro iudicauerit antiquitus. Cic. 3. de Legib. Cum magiſtratus iudicaſſit, inrogaſſitue, per populum multæ pœnæ certatio eſto. Iudicatus, a, um, part. Cice. 4. Verr. Atque ut aliquando de rebus ab iſto cognitis iudicatisque & iudiciis datis dicere deſiſtamus. Ne iudicatum ſit, id eſt, Ne ualeat ſententia, apud Vlpianum in de ueris.

IVERNIA, *Ibernia*, Stephano, inſula eſt in Septentrionali Oceano tantum ferè à Britannia diſtans, quantum Britannia ipſa diſtat à continente. Cæſar Hyberniam uocat, Mela Iuberniam, quo nomine etiam Iuuenalis eam appellat Sat. 2. Arma quidem ultra Littora Iuuernæ promouimus, & modo captas Orcadas, & minima contentos nocte Britannos. Strabo etiam Iernen nominat, quem uidetur ſequutus Claudianus de quarto Honorii Conſulatu: Scotorum cumulos fleuit glacialis Ierne. Vulgus Irlandiam uocat.

IVGALIS, & hoc iugale, *Legame del matrimonio*, σύζυγος ζευκτικός, ut Iugale uinculum, copula matrimonii. Virg. 4. Aeneid. Cui uincla iugalia curæ. Iura iugalia. Ouid. 7. Metam. Illa meum cepit, ne iura iugalia coniux Non bene ſeruaret. Lectus iugalis. Virg. 4. Aene. Exuuiasq; omnes, lectumq; iugalem, Quo perii, ſuperimponas. Tori iugales, Stat. 3. Sylu.

IVGALES, ſubſtantiue, [illegible] σύζυγες, ὁμόζυγες, dicuntur equi eidem iugo ſubacti. Virg. 7. Aeneid. Abſenti Aeneæ currum geminosq; iugales.

IVGAMENTA, in ædificiis dicuntur feneſtrarum ſtructuræ, ſiue ex ligneæ ſint, ſiue lapideæ: ita dicta à iugi militaris ſimilitudine. Solet enim iugum ita fieri, ut duobus pertices erectis tertia ſuperius poneretur. Ad eundem etiam modū in feneſtris duobus tribus erectis poſtibus limen ſuperimiectum quandam iugi ſpeciem exhibet. Cato de Re ruſt. capit. 5. Iugamenta & antepagmenta, quæ opus erunt ex lapide indito.

IVGANTHINVS, Deus, dictus eſt; qui iugis præeſſe putabatur. [illegible] Suponcinus.

IVGARIVS, ii, *Biſolco, aratore*, βοηλάτης, bubulcus & auriga boum, ſiue arator, qui iuga ducit & regit, Colum. lib. 1. cap. 6. Lata bubilia eſſe oportebit, pedes decem, uel minimum nouem: quæ menſura & ad procumbendum pecori, & iugario ad circumeundum laxa miniſteria præbeat.

IVGARIVS, uicus Romæ, dictus quia ibi Iunonis Iugæ ara erat, quam putabant matrimonia coniungere. Liuius; Iugarium Aequimelio & Fortunæ templo uicinum ſtatuit. Feſtus.

IVGATA uitis, ἀναζυγωμένη, a Iugo, quod ad ſimilitudinem militaris iugi fiebat, ut paulo poſt uidere licet in dictione Iugum.

IVGATORIVS, a, um, ὑποζύγιος, ut Iugatorius bos, qui iugo ſubditur. Varro de Re ruſt. cap. 5. Boui enim generis in Italia plerique Galli ad opus: Contra iugatorii Liguſtici. Iugatus, a, um, Cic. Tuſ. 3. omnes uirtutes inter ſe Nexæ & Iugatæ ſunt.

IVGERATIM, κατὰ πλέθρα, per ſingula Iugera. Col. li. 3. c. 3. Vt primæ uineæ cemenas amphoras iugeratim præberent.

IVGERA, dicitur terminus, cum noctem annuntiat. Feſtus.

IVGERVM, ri, pen. cor. *Campo, ſpatio di terra che in un giorno ſi ara con un paio di buoi*, πλέθρον, in ſingulari frequentius eſt ſecundæ declinationis, & in plurali ſæpius per tertiam declinatur, Iugera, Iugerum, Iugeribus ab antiquo nominatiuo Iuger, uel Iugus, à quo adhuc in uſu ſunt genitiuus Iugeris, & ablatiuus Iugere. Similiter à nominatiuo Iugerum legitur adhuc datiuus & ablatiuus pluralis Iugeris. Varro lib. 1. de Re ruſt. In Hiſpania ulteriore metiuntur iugis, in Campania uerſibus, apud nos in agro Romano Latino iugeris. De genitiuo Iugeris teſtimonium eſt apud Pomponium Melam: Sed altera (inquit) quiequam ſimile habet, ut hic plus iugeris ſpatio ſublimis. Ablatiuo Iugere uſus eſt Tibullus, Vt multo innumeram iugere paſcat ouem. Eſt autem Iugerum menſura; quam Hieronymus Mathematicus ducentis pedibus contineri ſcribit; Quinctilianus autem ducentis quadraginta pedibus in longitudinem, dimidium latitudinem, à iugo dictum, teſte Pli. li. 8. eo quod tantum fere ſpatii uno iugo boum in die arari poſſit. Varro lib. 1. ca. 10. Iugerum, quod quadratos duos actus habeat. Actus quadratus, qui & latus pedes centum uiginti, & longus totidem: is Modius ac Mina Latine appellatur. Iugeri pars minima, dicitur Scrupulum, id eſt, decem pedes, & longitudine & latitudine quadratum. Alii iugerum inde dictum putant, quod conſtet ex duobus actibus quadratis ſimul iunctis. Colum. libro. 5. cap. 1. loquens de actu quadrato: Hoc duplicatum facit Iugerum; & ab eo quod erat iunctum, nomen iugeri uſurpauit. A Iugerum fit compoſitum Semiiugerum, quod continet dimidium iugeri, hoc eſt, centum & uiginti pedes in longitudinem, & ſexaginta in latitudinem. Galli id uſum etiam modo uocant Arepennum, ut teſtatur Col. li. 5. c. 1. Cice. in Ant. Duo millia Iugerum.

IVGES, ὁμόζυγες, dicuntur eodem iugi pares: à quo iniuges boues, qui nunquam iugo adhibiti ſunt; Coniuges, uir & uxor. Biiuges, uel Biiugi, δίζυγες, [illegible], Quadriiuges, Quadriiugi equi bigas, uel quadrigas trahentes.

IVGIS, iuge, *Continuo*, διηνεκής, aſſiduus, continuus, quaſi ſemper iugo ſubmiſſus. Plaut. Pſeud. Hoccine pacto me adiuuas? ob id quod mihi [illegible] thenſaurus iugis in noſtra eſt domo. Cic. 2. de Diuin. Quaſi quis induſtrie exhauſtam aquam de iugi puteo, [illegible] antiquitate.

IVGITER, aduerbium continue, διηνεκῶς. Plaut. in Mil. Venereiq; amorem, iugiterq; accubās exerceo. Et quidem edepol omnes mores ad uetuſtatem iugiter.

IVGLANS, *Noce*, κάρυον βασιλικόν, eſt quæ per antonomaſiam nux appellatur, & inter nuces primum locum obtinet: dicta quaſi Iouis glans, teſte Macrobio, ea forma compoſitionis, qua Iuppiter componitur a nominatiuo antiquo Iouis & Pater, quaſi Iouis Pater. Creditum eſt enim hoc nucis genus Ioui ſacrum eſſe, eo quod hæc arbor inter omnes arbores firmiſſimum ferat fructum. Cloatius, referente Macrobio, Diuglandem primo, uocatam ſcribit, quaſi Διὸς βάλανον, poſtea detractione primæ litteræ, Iuglandem. Cic. 5. Tuſc. Inſtituitq; ut candentibus iuglandium putaminibus barbam ſibi & capillum adureret. Conſtat ſane apud antiquiſſimos maxime in honore fuiſſe glandem, antequā mortales ad delitias ſe conuerterent, ut quæ ſola ſimplices uitæ atque innocente alimenta præbebat. Quapropter cum hunc fructum, ſcilicet nucem, ueteres dignum exiſtimarent, decorare eum digna appellatione uolentes, Iuglandem, quaſi Iouis cibum nuncuparunt. Hanc nucem ob excellentiam Græci baſilicam appellant, quaſi nucem regiam. Plin. Et iuglandes è Perſide à regibus tranſlatas, indicant Græca nomina. Optima etenim genera ſunt, quæ Perſica atque Baſilica uocant. Perſica quidem intantum augentur, ut putamen rumpant, ideoq; Molluſcæ, nuces à putaminis mollitie uocitantur. Eſt & aliud nucis iuglandis genus, quæ Tarentina dicitur fragili putamine, & ita molli, ut uix attrectata frangatur & auibus furto ſemper expoſita. Vnde quidam Tarentum appellatum putant, quod nuces iuglandes, & pineas molles habeat, a

beat, ac ſimiliter oues. Tarentum autem Sabini uocant, quod nos dicimus Molle. Ad quod alludens Hor. Molle Tarentum uocauit. Secundum inter nuces locum obtinet Pinea, exiles nucleos habens, quamuis totius corporis magnitudine alias ſuperet. Hæc Syluestris pinus dicitur ad differentiam alterius, quæ urbana uocatur. Eſt & tertium genus eius quæ Pinus picea appellatur, quod piceæ potius quàm pino ſimilis ſit: idcirco etiam Apinam uocāt, quaſi minime pinum. Nux hæc cutem uerius, quàm putamē, adeo mollem habet, ut ſimul mandatur. Quartum genus Apinaſtrum uocant. Tertio loco numerantur Auellanæ, quas antea Abellinas patrio nomine conſtat uocitatas, ab Abellino Campaniæ oppido, ubi abundant, ceteris minores: unde à Satyrico poeta Nunæ nuces uocantur: Proprium arboris nomen eſt Corylus. Eædem & Præneſtinæ uocantur, quòd his Præneſtini abūdent: uel quòd à Pœnis obſeſſi hoc nucis genere famem tolerauerint: ut refert Macrob. lib. 3. Saturn. Et Ponticæ, quod in Aſiam Græciamq́; primo è Ponto uenere, inquit Pli. Hinc illud Papinii ex Hendecaſyllab. Quicquid nobile Ponticis nucetis. Dehinc ſequitur amygdala nucleum habens diſſimilem latitudine. Hæc & nux Græca uocatur, & Thaſia, à Thaſo inſula Thraciæ adiacens, è regione Neſſi fluuij, olim Aeria, & Aethria dicta: cuius populi Thaſii uocantur. Poſtea nux caſtaneæ armata echinato calice, quæ & Heracleotica. Sunt & caſtaneæ triangulari forma, quæ in aqua naſcuntur, & coctiuæ uocantur.

IVGO, as, *Coniungere*, ζεύγνυμι, coniungo: à iugo, quaſi ad unum iugum alligo. Colum. lib. 11. cap. 39. Inter quaternos pedes figere, & perticis iugare. Cice. 1. Tuſc. Hoc quidem eſt commune uirtutum: omnes enim inter ſe nexæ & iugatæ ſunt. Dicitur etiam de ijs, qui maritali iugo, inſtar boum, colla ſubiiciunt. Huius compoſita ſunt, Abiugo, Adiugo, Coniugo, Deiugo, Subiugo: quæ omnia habent pen. cor.

IVGOSVS, a, um, *κυρώδης*, quod in iugum acuitur, quod & Accliue dicimus.

IVGVLA, læ, *ὠρίων*, ſignū eſt cæleſte, quod & Orion dicitur, de qua Varro: Iugula ſignū eſt, quod Accius appellat Oriona, cum ait. Citius Orion pateſit. Huius ſigni caput ducitur ex tribus ſtellis: quas infra duæ claræ, quas appellant humeros: inter quas quod uidetur iugulum: unde Iugula dicta. Plau. in Amph. Neque iugula, neque ueſperugo, neque uergiliæ occidunt.

IVGVLATIO, iugulationis, uerbale. Hir. 6. Bel. Hiſpan. Iugulatione oppidanorum facta.

IVGVLO, iugulas, *Scannare*, σφάττω, σφάζω, iugulum incido, interficio. Cice. 5. Tuſcul. Nec grunnitum audiunt, cum iugulatur ſus. Liu. 4. Bel. Pun. Inter hæc abſtractam penetralibus iugulant. Et non ſolum de gladio, ſed etiam de morbo dicitur. Celſ. li. 3. Quartana neminem iugulat. Transfertur interdum ad inanimata. Martial. Scelus eſt iugulare Falernum. Iugulare hominem ſuis uerbis hoc eſt conuincere. Terent. in Eunuc. Pulchre mehercle dictum, & ſapienter papæ: Iugularas hominem. quid ille? Sic apud Cic. 7. in Verrem: Iugulari ſua confeſſione. Iugulari ſuo gladio, ſuoq́; telo dicitur, qui ſuis ipſius dictis reuincitur, aut qui ſuo inuento, dolove capitur, denique in quem quocunque modo ſeu dictum, ſeu factum retorquetur, quod ab ipſo profectum ſit. Iugulare gladio plumbeo, hoc eſt, facile nulloque negocio aliquem conuincere ſeu reum peragere. Cic. Atti. lib. 1. Cum illum plumbeo gladio iugulatum iri diceret.

IVGVLVS, li, pen. cor. neutri generis Iugulum, *Gola, strozza, Seppi*, ferè accipitur pro colli parte anteriori, in qua aſpera arteria cernitur eminere. Periti tamen rei anatomicæ Iugulos appellant concauitates duas in ſumma thoracis parte ſub clauibus ſitas: quorū alterum dextrum, alterum ſiniſtrum iugulum nominant. Græce σφαγαὶ dicuntur. Plin. lib. 11. Vni homini ſunt duo iuguli, dextrū & ſiniſtrum. Corn. Celſus lib. 8. A dextro iugulo ſi id factum eſt, ad alam ſiniſtram: à ſiniſtro, ad dextram. Neutro genere uſus eſt Cic. de Fato: Quod iugula concaua non haberet. Paſſim tamen (ut iam diximus) iugulus pro parte anteriore colli accipitur: qui locus quia maxime letalis eſt & penetrabilis, factum eſt ut Iugulare accipiatur pro quouis modo interficere: pro quo etiam Iugulum ferire frequenter legimus apud idoneos auctores. Dare iugulum, & Petere iugulum. Cic. pro Mil. Quod ſi ita putaſſet, certe optabilius Miloni fuit dare iugulum P. Clodio, non ſemel ab illo, neque tum primum petitum: quam iugulari à uobis. quia ſe illi non iugulandum tradidiſſet. Oſtentare iugulum pro capite alicuius, eſt uelle ſe obiicere periculo capitis pro uita alterius. Cic. ad Attic. lib. 1. Me uero teſte producto, credo te ex acclamatione Clodii aduocatorum audiſſe, quæ conſurrectio iudicum facta ſit, ut me etiam circumſteterint, ut aperte iugula ſua pro meo capite P. Clodio oſtentarint. Virg. 10. Aeneid. Hæc loquitur, iuguloque haud inſcius accipit enſem. In agendis cauſſis iugulum petere, ἀφθύνειν, tunc dicitur orator, quando quod eſt potentiſſimum id inuadit, ac premit ualidiſſime aduerſarium uideturq́; illum iugulare argumentis, perinde ac uibratis telis. Quinct. l. 8. c. 6. Nam illa agendis cauſſis iam detrita, Pedem conferre, & Iugulum petere, & Sanguinem mittere, inde ſunt: nec offendit tamen.

IVGVM, iugi, *Giogo, ſommità de monti*, κορυφὴ, δειράς, uertex ſiue cacumen montis. Virg. 5. Eclog. Dum iuga montis aper, fluuios dū piſcis amabit. Eſt & lignum inſtrumentum, quo iungūtur boues, & ad inuicem arctantur, ζυγὸς ζεῦγος. Plin. lib. 8. cap. 16. de leonibus: Iugo ſubdidis eos primusq́; Romæ ad currū iunxit M. Antonius. Accipitur & pro pari boum. Cic. 5. Vert. Quid, qui in ſingulis iugis arant, qui ab opere ipſi non recedunt, &c. Per metaphoram etiam Iugum accipitur pro ſeruitute, onere, uel tyrannide. Cice. 1. Phil. Patriæ liberatores urbe carebant ea, cuius à ceruicibus iugum ſeruile deiecerant. Item id lignum quo textores telam conuoluunt. Ouid. lib. 6. Metam. Tela iugo iuncta eſt: ſtamen ſecernit arundo. Præterea Iugum dicebatur, ſed quo ignominiæ gratia uicti hoſtes mittebantur. Nam fixis in terra duabus haſtis, ſuper eas ligabatur tertia: tunc uicti hoſtes diſcingebantur, & ſub illa tranſire cogebantur inermes. Cice. 3. Offic. At Tit. Veturius & Sp. Poſthumius, cum iterum conſules eſſent, quia cum male pugnatum apud Caudium eſſet, legionibus noſtris ſub iugum miſſis pacem cum Samnitibus fecerant, dediti ſunt his. Liu. libr. 3. ab urb. Sed ut exprimatur tandem confeſſio, ſubactam, domitamque eſſe gentem, ſub iugum abituros. Tribus haſtis iugum fit, humi fixis duabus, ſuperq́; eas tranſuerſa una deligata. Sub hoc iugo Dictator Aequos miſit. Hinc ſubiugare, pro debellare, ac ſubiicere: χειροῦσθαι. Item iugum in uinea dicitur, cum duabus aut pluribus perticis fixis aliæ ſuper alias alligantur, in quibus uites coniunguntur, & quaſi iugum, id eſt ſummitatem quādam faciunt à quo uites ipſæ ſeu uineæ, Iugatæ dicuntur. Quòd ſi haſtilibus in terra defixis, ſingulæ tranſuerſæ perticæ in unam tantum partem ordinis annectuntur, Vniugæ uineæ dicuntur, & genus ipſum iugi, Canterium ruſtici uocant. Plin. lib. 16. cap. 37. Salices quædam in proceritatem magnam emittūt iugis uinearum perticas. Hinc Iugati uineæ, quæ in iugum conſtituuntur. Colum. Sequitur iam adminiculandæ, iugandæ uineæ cura. Item iugum (ut Varro inquit lib. 1. de Re ruſt. cap. 10.) in Hiſpania ulteriore uocatur, quòd iuncti boues uno die exarare poſſunt, quod Romani uocant Iugerum. Dicitur etiam Iugum, ferrum, uel lignum, tranſuerſum in libra, à quo lances dependent, quod & Græci ζυγὸν appellāt. Rurſus Iuga ζυγὰ ſunt tabulæ nauium, in quibus remiges ſedent, quę & tranſtra uocantur. Virg. 6. Aen. Inde alias animas, quæ per iuga longa ſedebant, Deturbat, laxatq́; foros.

IVGVRTHA, filius fuit Manaſtabalis, fratris Micipſæ regis Numidarum, quem Micipſa patruus moriens, heredem regni ſui conſtituit, una cum duobus filiis ſuis adhuc impuberibus, Adherbale & Hyempſale, quos ille poſtea beneficiorum immemor, inſidiis adhortus interfecit, ut ſolus regnaret. Id ægre ferentes Romani bellum aduerſus Iugurtham mouerunt, quod ducum inertia, perfidiaque præter omnium expectationem multos in annos eſt protractum: quo temporis interuallo uario ſæpe euentu pugnatum eſt. donec miſſo in Numidiā Mario, Iugurtha fractis opibus ſuis ad Bocchum Mauritaniæ regem cōfugit: à quo proditus, Syllæq́; traditus ad Marium perductus eſt, & ab eo Romā in triumpho ductus, tandemq́; in carcerem coniectus, animi dolore periit. Prop. li. 3. Victor cum uictis pariter miſcebitur umbris: Conſule cū Mario capte Iugurtha ſedes. Vide Saluſtium de bello Iugur.

IVLI, ἴουλοι, proprie dicuntur teneræ illæ lanugines, quæ in arboribus flores antecedunt, ut in ficu groſſuli. Pli. lib. 16. cap. 19. Ferunt & auellanæ iulos compactili callo ad nihil utiles. Vnde per metaphoram dicuntur Iuli teneræ illæ lanugines, quæ in iuuenum genis primæ enaſcuntur. Hinc Seruius Aſcanium Aeneæ filium Iulum cognominatū exiſtimat, quòd adhuc adoleſcens, cum primam cœpiſſet emittere lanuginem, Mezentium ſingulari certamine ſuperarit: quanquam Virg. non uno in loco etiam antequā in Italiā appelleret, Iulum fuiſſe cognominatum oſtendit. Eſt itē Iulus uermis multipes, & lanuginoſus, arboribus paſſim adrepēs.

IVLIA gens, ἰούλιος φῦλον, dicta eſt ab Iulo Aſcanio, Aeneæ filio, ſiue ab Iulo, Iuli Aſcanii filio, ut inquit Feſt.

IVLIA, ἰουλία, Auguſti Cæſaris filia fuit, uitæ incontinentia, adulteriis in primis infamis. Hæc aliquando rogata, qui fieri poſſet, ut cum multis uiris ſui copiam faceret, liberi tamen omnes Agrippæ ſimiles naſcerentur: Nō mirum, inquit: neque enim uectorem fero, niſi plena naui. Rurſusq́; interrogata, cur inter animalia ſola mulier grauida, coitum expeteret, cum beſtiæ omnes fœtæ marem non admitterent: Nimirum, inquit, beſtiæ ſunt.

IVLIA, ἰουλία, urbium multarum nomen eſt, in gratiam C. Iulii Dictatoris impoſitum. Eſt enim Iulia Norici oppidum, apud Plin. lib. 4. cap. 24. Iulia Fidentia, Hiſpaniæ oppidum, inter Bætim amnem, & Oceanum ſitum. Plin. lib. 3. cap. 1. Iulia caritas, eiuſdem Bæticæ oppidum, in conuentu Aſtigitano. Plin. ibidem Iulia fama, oppidum in eadem Bætica, qua Luſitaniæ proxima eſt. Plin. ibidem. Iulia uirtus, eiuſdem Bæticæ oppidum eſt, in conuentu Aſtigitano, apud eundem libr. 3. cap. 1. Iulia concordia, eiuſdem Bæticæ oppidum, ibidem apud Plinium. Iulia contributa, Iulia reſtituta, eiuſdem Bæticæ oppida, apud Plin. loco iam citato. Iu-

lia felicitas, Luſitaniæ oppidum, notiore nomine Olyſſippo appellatum. Pli. lib. 4. cap. 22.

IVLIANVS, Lege Iulius Cæſar.

IVLIANVS, ἰουλιανὸς, Imperatoris Romani nomen, qui cum Chriſto nomen dediſſet, factus Imperator ab eo deſciuit: unde & Apoſtatæ cognomen apud Chriſtianos inuenit.

IVLIAS, adis, ἰουλιὰς, Iudææ oppidum, ad latus exortiuum Geneſaræ lacus. Pli. li. 5. cap. 15.

IVLIOBONA, oppidum eſt Calletum, in Gallia Lugdunenſi, non procul a Lexouiis & Vnellis. Ptol. lib. 2. ca. 8.

IVLIOBRIGA, ἰουλιόβριγα, Cantabrorum oppidum eſt, in tractu Tarraconenſis Hiſpaniæ, Pli. li. & ca. 3. Ptol. li. 3. c. 6.

IVLIOMAGVS, ἰουλιόμαγος, Andium oppidum, in Gallia Lugdunenſi. Ptol. li. 7. ca. 8.

IVLIOPOLIS, ἰουλιόπολις, Myſiæ oppidum, alio nomine γορδίου κώμη appellatum. Pli. li. 5. c. 32.

IVLIS, dis, ἰουλὶς, Ceæ inſulæ oppidum, Simonidis Melici patria. Pl. li. 4. c. 12. Eſt & Iulis piſcis nomen, cuius ius præcipuam purgandæ alui facultatem habet. Pli. li. 31. c. 9. Optimum ius è ſcorpionibus, & Iulide, & ſaxatilibus, nec uirus reſipientibus.

IVLIVM ſextiſirmum, Iulium forum, Iulium caſtrum, Hiſpaniæ Bæticæ oppida ſunt, apud Plin. li. 3. c. 1.

IVLIVS, menſis, μεσογεννητιὼν, dictus eſt quintus à Martio, in honorem Iulii Cæſaris, propterea quòd eo menſe ad quartum Idus Quinctiles fuerit natus. Antea enim Quinctilis dicebatur. Vide Macrob. libr. 1. Saturn. cap. 12. Nimis itaque pueriliter labuntur, qui Cæſarem à menſe Iulium dictum putant cum conſtet omnium ſcriptorum teſtimonio Iuliorum familiam ab Iulo Aſcanio Aeneæ filio nomen traxiſſe. Virg. 1. Aene. Iulius, à magno demiſſum nomen Iulo. Lucan. li. 9. Gentis Iulææ ueſtris clariſſimus aris Dat pia tura nepos.

IVLIVS Cæſar, omnium Romanorum Imperatorũ clariſſimus fuit, quemq; unum ex Romanis habemus, quem Alexandro Macedoni non modo conferre, uerum etiam iure poſſumus præponere. Eius laudes & res geſtas paucis perſtrictas, uide apud Plin. lib. 7. ca. 25. Iuliorum autem nomen, ab Iulo Aſcanio Aeneæ filio tractum putatur: quod & ipſum oſtendit Virg. li. 1. Aeneid. cum ait: Naſcetur pulchra Troianus origine Cæſar, Imperium Oceano, famam qui terminet aſtris Iulius, a magno demiſſum nomen Iulio. A Iulius fit denominatiuum Iulianus, na, num. Vnde Iuliani milites appellantur à Suetonio ueterani milites, quorum opera uſus erat Iulius Cæſar. Item Faſti Iuliani, à Iulio Cæſare confecti. Similiter Vectigalia Iuliana, à Iulio impoſita & exacta, apud Ciceronem 13. Anton.

IVLIVM carnicum, Ptol. lib. 2. ca. 14. urbs eſt inter Italiam & Noricum, in ditione Ducum Auſtriæ. Vulgo Golitia.

IVMENTVM, ti, κτῆνος, à iuuando, id eſt, operam præbendo, cuius appellatione continentur animalia, quæ uel ſarcinas gerunt, uel currus trahunt, uel terram excolunt: ut equi, muli, aſini, cameli, boues. Cic. Atti. Quæ arma ſuperabunt, ea Brunduſium Iumentis deportatæ. Colum. in Præfat. lib. 6. cap. 3. Nec tamen ulla regio eſt, in qua modo frumenta gignantur, quæ non, ut hominum, ita armentorum adiumento iuuetur. Vnde etiam iumenta nomen à re traxere, quod noſtrum laborem uel onera ſubuectando, uel arando iuuarent. Plin. lib. 8. cap. 8. de camelis: Omnem autem iumentorum in iis terris dorſo funguntur. Columella fere iumenti nomine intelligit equos, non autem boues, ut libro. 1. cap. 6. Nec altius edita eſſe præſepia conuenit, quàm ut bos aut iumentum ſine incommodo ſtans ueſci poſſit. Idem lib. 6. cap. 19. Machina fabricanda, qua clauſa iumenta, bouesq; curentur. Eſt & iumentum uehiculi genus, ζεῦγλα, quod adiunctis pecoribus trahebatur, quod à iungendo quidam dictum exiſtimant. Gell. lib. 20. c. 1. Iumentum non id ſolum ſignificat, quod nunc dicitur, ſed uectabulum etiam, quod adiunctis pecoribus trahebatur. Veteres enim noſtri iumentum à iungendo dixerunt.

IVNCETVM, ti, *Luogo doue ſono molti giunchi*, σχοινὼν, locus iunceis conſitus. Varr. 1. de Re ruſt. cap. 7. Primum genus quod dixi, maxime quæritur ſalicta, ſecundum arundineta, tertium iunceta.

IVNCINVS, adiectiuum, ex iunco factum. Pli. li. 15. c. 7. Sic & Rhodinum e roſis, Iuncinum è Iunco.

IVNCOSVS, a, um, *Pieno di giunchi*, σχοινώδης, iunceis plenum. Pli. lib. 18. cap. 6. Iuncoſus ager uerti pala debet. Littora iuncoſa, Ouid. lib. 7. Metam.

IVNCTIM, aduerbium, *Congiuntamente*, ἀπαυστῶς, ſine interuallo. Sueton. Magiſtratus & maturius inchoauit, & pene iunctim percurrit.

IVNCTIO, onis, *Congiuntione*, σύζευξις, idem quod coniunctio. Ci. 1. Tuſc. Eſt enim interitus quaſi diſceſſus, & ſecretio earũ partium, quæ ante iunctione aliqua tenebantur.

IVNCTVRA, æ, *Giuntura*, σύζευξις, idem quod coniunctio. Colum. lib. & cap. 2. Hoc enim genus iuncturæ maxime probatum eſt. Genuum iunctura, Ouid. 8. Metam. Iunctura uerborum id eſt, compoſitio, Quinct. lib. 9. cap. 4.

IVNCVLVS, σχοινίον, diminutiuum à Iuncus. Iunculos item uocabant cibi genus ex opere dulciario, qui ad ſimilitudinem iuncorum figuratus erat, quales hodie in opere piſtorio uenales conſpiciuntur. Vel dicitur opus lactarium, ſiue coagulatum, inſtar metæ formatum, iunceis incluſum, quæ meta lactis à Martiale dicitur. Vulgus Iuncatam, à iunceis nominat.

IVNCVS, ci, *Giunco*, σχοῖνος, βρύλλον, à iungendo, quoniam uſus eius ad iuncturas utilis eſt. Iuncorum autẽ multæ ſunt ſpecies, de quibus uide Pli. lib. 21. cap. 18. Molli iunco detexere aliquid. Vir. 2. Eclog. Paluſtres iunci. Ouid. 8. Metam. Limoſus Iuncus. Virg. 1. Eclog. Tibul. lib. 2. Ele. 3. Et fiſcella leuis detexta eſt uimine iunci. Hinc fit Iunceus, a, um, βρύλλινος, σχοίνινος, quod eſt ex iunco: ut Iuncea ex atis, Pli. li. 21. c. 14. Et apud Col. li. 12. c. 6. Iuncea ſporta. Per translationem Virgo iuncea, id eſt, tenuis, gracilis, & tenera, in modum iunci. Teren. in Eunuc. Deducunt cibum, Tametſi bona eſt natura, reddunt curatura iunceas.

IVNCVS odoratus, σχοῖνος ἀρωματικὸς, à roſæ odore, quẽ ſpirat, nomen accepit. Scapo eſt exili, rubente, flore copiñ?, uiloſo ſpore linguam mordicans. Præſtantiſſimus naſcitur in Nabathæa, proximus in Arabia, deterior in Africa. Vide Pli. li. 21. c. 21.

IVNOANNI, uide Ingauni.

IVNGO, gis, iunxi, iunctum, *Giungere, congiungere*, ζεύγνυμι, connecto, compono, quaſi in unum ago. Pli. lib. 11. cap. trigeſimoſecundo. Ceruix articulorum nodis iungitur. Sapientia iuncta eloquentiæ. Cic. de Clar. Orato. Virg. 8. Aeneid. Queis neque mos, neque cultus erat: nec iungere tauros, Aut componere opes norant, aut parcere parto. Iunctus, participium: Amor legitimo fœdere iunctus. Oui. 2. Triſt. Eleg. 7. Puella iuncta matrimonio. Liu. lib. 10. Bel. Pun. Huius compoſita ſunt Abiungo, Adiungo, Coniungo, Diſiungo, Deiungo, quod eſt ſeparo. Plaut. in Aſin. Ne nos deiunge amantes, Iniungo, Interiungo, Subiungo, & Seiungo. Iungere, ſimpliciter poſitum, quandoque tamen ſignificat, ad currum, aut ad plauſtrum adiungere. Ouidius. 11. Iungere equos Titan uelocibus imperat horis.

IVNICES, pen. pr. *Manzuole, torelle*, δαμάλεις, teneræ ætatis boues feminæ, quæ iam ceſſarunt uitulæ eſſe, necdum tamen ad ſummam magnitudinem peruenerunt. Dictæ quaſi iuuencæ à iuniore ætate. Perſius Sat. 3. Tot tibi cum in flamma iunicum omenta liqueſcant. Nominatiuus ſingularis eſt Iunix, Plautus in Milit. Quam mox ad ſtabulum iunix recipiat ſe de pabulo. Mares autem in eadem ætate Iuuenci, μόσχοι, appellantur.

IVNICVLVS, palmes uetus in magnam longitudinem, & ad quartũ uſque pedamentum porrectus, quod alio nomine Draconem uocant, ad maſculeta conficienda idoneum. Pli. li. 17. c. 25. Nec ueterem placet palmitem in longum, & ad quartum uſque pedamentum enutri, quod alii, Dracones, alii Iuniculos uocant, ut faciant quæ maſculeta appellant.

IVNIPERVS, ri, pen. corr. *Ginebro*, ἀρκευθὸς, arbuſcula, quæ in locis arenoſis frequens naſcitur, pro foliis ſpinas habens perpetuo uirentes: unde & topiario operi idonea eſt: materiamq; habet cariei non obnoxiam. Vide Pli. li. 8. c. 25.

IVNIOR, oris, *Piu giouine*, νεώτερος, comparatiuum eſt à Iuuenis ſiue (ut Cornuto placet) ab antiquo nomine Iunis. Horat. 2. Epi. 1. Qui uel menſe breui, uel toto eſt iunior anno. Cice. de Vni. Dic ut ita dicant Iuniores.

IVNIVS, mẽſis, *Giugno*, ἰούνιος, ἑκατομβαιὼν, à Iunone putatur dictus quem Iunonialem, & Iunonium dicebant. Sed poſtea detritis quibuſdam litteris, ex Iunonio Iunius eſt dictus. Sunt qui putant à Iunio Bruto dictum Iunium, qui, primus Romæ factus eſt conſul, quòd hoc menſe ſcilicet Kalendis Iuniis, pulſo Tarquinio, ſacrum Carnæ Deæ in Cœlio monte uoti reus fecerit. Alii à iunioribus deriuant, ſicut Maium à maioribus. Ouid. lib. 6. Faſto. Sic ſtatuit, menſesq; nota ſecreuit eadem. Iunius eſt iuuenum: qui fuit ante, ſenum.

IVNO, *Giunone*, ἥρα, Saturni filia fuit, & (ut fabulantur Poetæ) Iouis & ſoror, & coniunx. Phyſici interpretantur per Iunonem intelligi aerem: idcirco autem Iouis coniugem, & ſororem putari, quod ſumma ſit aeris cum æthere ſimilitudo. Cic. 2. de Natu. Deo. Aer, ut Stoici diſputant, interiectus inter mare & cælum, Iunonis nomine conſecratur, quæ eſt ſoror & coniunx Iouis, quod ſimilitudo eſt ætheris, & cum eo ſumma coniunctio. Effœminarunt autem eum, Iunoniq; tribuerunt, quòd nihil eſt eo mollius. Et paulo poſt. Sed Iunonem à iuuando credo nominatam. Iunonis multa ſunt nomina. Eſt enim Curetis, quæ utitur curru & haſta. Vir. 1. Aene. Hic illius arma, Hic currus fuit. Eſt & Lucina, quæ partubus præeſt. Teren. in And. Iuno Lucina fer opem. Et regina. Vir. 1. Aen. Aſt ego quæ diuum incedo regina. Et quia præeſt nubentibus, Pronuba dicitur. Idem 4. Aene. Et pronuba Iuno.

IVNONIA, ἡραία, duarum inſularũ nomen eſt inter Fortunatas, quarum altera Iunonia maior, altera Iunonia minor appellatur: ut ex Iubæ ſententia refert. Pli. li. 6. c. 32.

IVNONICOLAE, colentes Iunonem. Ouid. 6. Faſt.

IVNONIGENA, iunonigenæ, Vulcanus dĩ, Iunonis filius. Oui. 4. Me.

IVNONIVS,

IVNONIVS, iunonia, iunonium, ut Auis Iunonia, pauo, Ouid. 1. de Arte: Laudatas oſtendit auis Iunonia pennas. Iunonius menſis, id eſt, Iunius. Ouid. 6. Faſt. Iunonis puer, dicitur Auguſtus à Cicerone ad Octauium. Templa Iunonia, Ouid. 2. Triſt.

IVPPITER, Iupiteris, uel eris, *Gioue*, *Ζεὺς*, ſecundum Priſcianum non Iouis: qui genitiuus eſt non à Iuppiter, ſed à nominatiuo Iouis. Nam à principio Iouis appellatus eſt, à iuuando: poſtea adiuncto altero uocabulo dictus eſt Iuppiter, quaſi Iouis pater: ſicut Liber pater, & Dis pater dicere ſolemus. E contrario ueteres Veiouem appellauerunt Deum, cui dempta eſſet iuuandi facultas, Celebrabant enim quoſdam Deos, ut prodeſſent: quoſdam, ne obeſſent, placabant. Fabulantur autem Poetæ Iouem Opis, & Saturni filium fuiſſe, in Creta inſula eodem cum Iunone partu editum, & in Ida monte à Curetibus educatum: idq; clam patre, qui ex pactione cum Titano fratre inita, filios ſuos omnes deuorabat. Cùm autem in uirum adoleuiſſet, cognouiſſetq; etiam tunc patrem uitæ ſuæ inſidiari, regno eum pepulit, mundiq; imperium cum fratribus Neptuno, & Plutone ſorte diuiſit: ac Ioui quidem cæli & terræ, Neptuno maris, Plutoni inferorum imperium obtigit; Iunonem deinde ſororem ſuam uxorem duxit, quæ ei Vulcanum peperit. Cic. 3. de Nat. Deo. tres enumerat Ioues, cuius hæc uerba ſunt. Principio Ioues tres numerant ii, qui Theologi nominantur: ex quibus primum & ſecundum natos in Arcadia, alterum patre Aethere: ex quo etiam Proſerpinam natam ferunt, & Liberum: alterum patre cælo, qui genuiſſe Mineruam dicitur, quam principem & inuentricem belli ferunt. Tertium Cretenſem, Saturni filium, cuius in illa inſula ſepulchrum oſtenditur. Hæc Cicero. Phyſici interpretãtur Iouem eſſe elementum ignis, dictũq; Iouem putant à iuuando, eo quod nulla ſit res, quæ ſic omnia foueat, quemadmodum calor. A poetis dicitur Diuum atque hominum rex, a maioribus autem Optimus maximus. Et quidem ante Optimus, id eſt, beneficentiſſimus, quàm Maximus: quia maius, certeq; gratius, prodeſſe omnibus, quàm opes magnas habere. Cicero contra Clodium pro domo ſua: Quo circa te Capitoline, quem propter beneficia pop. Rom. Optimum, propter uim Maximum appellauit. In carmine fere geminamus p. eo quod à iuuã do putatur deriuari, cuius prima ſyllaba corripitur. Ponitur quandoque pro aere. Hor. Ode 1. Manet ſub Ioue frigido Venator teneræ coniugis immemor. Iuuenalis: Fremeret ſæua cum grandine uernus Iuppiter. Vnde & ſub dio dicimus, id eſt, ſub aere. Nam Δία iouem uocant Græci, quem omnia eſſe uoluerunt. Accipitur & pro pluuia. Virg. lib. 2. Georg. Et iam maturis metuendus Iuppiter uuis. Eſt & Iuppiter nomen ſtellæ illius ſalutaris, quæ in ordine ſecunda eſt. Aliquando per Iouem intelligimus ipſam uim duorum ſuperiorum elemẽtorum, quæ actiua eſt, dum agit in hæc duo inferiora ad generationem, & corruptionem.

IVRA. mõs eſt Galliæ, Sequanos ab Heluetiis diuidens, auctore Cæſare in Commentariis. Sunt qui putent eum eſſe, quem Galli ſua lingua uocant, Le mont des faucilles.

IVRAMENTVM, ti, *Giuramento*, *ὅρκος*, ſacramentum, iuſiurandum hoc eſt, affirmatio, uel negatio rei alicuius ſacræ atteſtatione firmata. Senec. libro. 2. de Clem. O uocem in concionem omnium mortalium mittendam, in cuius uerba principes regesque iuramentum faciant. hoc eſt, in cuius uerba reges, & principes iurent.

IVRANDVM, di, *ὅρκος*, idem quod iuſiurandum. Plau. in Ciſt. Verum haud metuo, ne iurandum noſtrum quiſquam culpitet.

IVRATVS, *Che ha giurato*, *giurato*, *ὀμωκὼς*, *ὁρκωτὸς*, aliquando actiue accipitur pro eo qui iurauit. Auctor ad Heren. Ex eo, quod ait ſe non potuiſſe adeſſe ita, ut iuratus fuerat, id eſt ut iurauerat. Sic iniuratus, qui non iurauit *ἀνώμοτος*. Idem in Verr. Malo ei iurato ſuam, quàm iniurato aliorum tabellas committere. Paſſiue protulit Lucil. libro. 8. Mihi per Latium iurata tonantem. Idem libr. 5. uſus eſt uerbo paſſiuo Iuror. Et lætæ iurantur aues bubone ſiniſtra.

IVRE, Cic. in Cat. Merito ac Iure laudari.

IVREIVRARE, *ὀμνύναι*, idem quod iurare. Liu. Dec. 5. li. 1. Prætores ambo in eadem uerba iureiurarunt.

IVRGIOSVS, um, *Contentioſo*, *φιλόνεικος*, contentioſus ſeu contumelioſus. Gel. lib. 1. ca. 17. Mulier moroſa admodum fuiſſe fertur, & iurgioſa. De Xanthippe Socratis uxore.

IVRGIVM, iurgii, *Contentione*, *lite*, *φιλονεικία*, *ἔρις*, contentio, diſſenſio, & leuior quædam lis, qualis nonnunquam etiam inter amicos ſolet accidere. Cic. de Senect. Vt Themiſtoclem ferunt Seriphio cuidam in iurgio reſpondiſſe.

IVRGO, as, *Contendere*, *litigare*, *ζυγομαχέω*, *ἐρίζω*, *φιλονεικῶ*, contendo, litigo, rixor. Terent. in And. Cum Dauo egomet uidi iurgantem ancillam. Differt autem Iurgare à litigare, & Iurgium à lite, quoniam Iurgium leuior res eſt. ſiquidem inter beneuolos aut propinquos diſſenſio, uel concertatio, Iurgium dicitur. inter inimicos diſſenſio, Lis appellatur. Cice. lib. 4. de repub. Si iurgant, inquit, beneuolorum concertatio eſt, lis inimicorum, non iurgiũ dicitur. Idem: Ergo lex putat inter ſe uicinos non litigare. Eſt & iurgor deponens. Hora. 2. Serm. Sat. 2. Iure inquit Thraſius iſtis Iurgatur uerbis. Ab his ſunt compoſita, Obiurgo, & Obiurgor, de quibus alibi.

IVRIDICVS, ca, cum, pen. cor. *Giuridittione*, *ἔνδικος*, quod iuriſdictioni deſtinatum eſt, uel quod ſecũdum ius eſt. Vnde Iuridicus dies, quo tire ius dici poteſt. Et Iuridica actio, quæ ſecundum ius eſt. Dicitur etiam Iuridicus, *δικαστὴς*, qui ius dicit. Seneca in Herc. fur. Flentes Eurydicen iuridici ſedent. Iuridici conuentus dicuntur, in quibus ius redditur. Pli. lib. 3. c. 1. Iuridici conuentus ei quatuor, id eſt, in quibus iura redduntur.

IVRISDICTIO, nis, *Giuridittione*, *δικαιολογία*, *διοίκησις*, iuris dicendi officium. Seruius Sulp. Poſtero die cum ab eo digreſſus eſſem eo conſilio, ut ab Athenis in Bœotiam irem, reliquamq; iuriſdictionem abſoluerem. Idem 4. Verr. Is uænalem iuriſdictionem in Sicilia habuit.

IVRIDICIALIS, le, *δικαστικὸς*, idem quod iudicialis. Cic. 1. de Inuẽ. Huic generi Hermagoras partes quatuor ſuppoſuit, deliberatiuã, demonſtratiuam, iuridicialem, negocialem. Iuridicialis ſtatus, apud Quinct. lib. 3. ca. 8.

IVRISCONSVLTVS, ti, ſiue Iureconſultus, *νομικὸς*, iuris ſiue legum interpres. Cice. 2. de Legib. Sed Iuriſconſulti, ſiue erroris obiiciendi cauſſa, quo plura, & difficiliora ſcire uideantur, ſiue (quod ſimilius ueri eſt) ignoratione docendi (nam non ſolum ſcire aliquid artis eſt, ſed quædam ars etiam docendi) ſæpe quod poſitum eſt in una cognitione, id in infinita diſpertiuntur: uelut in hoc ipſo genere, quàm magnum illud Scæuolæ faciunt Pontifices ambo, & iidem iuriſperitiſſimi. Conſultus iuris, apud Horatium de Arte.

IVRO, as, *Giurare*, *ὀμόω*, *ὄμνυμι*, iureiurando aliquid affirmo, uel nego: quod uerbum à iure deductum putatur, quod iurare proprie ſit aliquid ita ſancte promittere, ac ſi ius eſſet. Ci. ad Metel. Iurauit iuſiurandum ueriſſimum. Iurare conceptis uerbis, eſt iurare certa uerborum formula, quam iuraturo præit is, qui iuramentum defert. Plaut. in Ciſtel. At ille conceptis iurauit uerbis apud matrem meam, Me uxorem ducturum eſſe. Iurare in leges alterius: id eſt, iurare ſe ſeruaturum leges alterius. Pli. de Viris illuſt. Aqua & igni interdixit ei, qui in leges ſuas non iuraſſet. Iurare in litem. Cice. pro Roſc. Comœdo. Quod in codicem iniuratus referre noluit, id iurare in litem non dubitet? Iurare in uerba. Cæſ. 1. Bell. Ciu. Princeps in hæc uerba iurat ipſe: ad idem iuſiurandum adigit Afranium. Huius compoſita ſunt, Abiuro, Adiuro, Coniuro, Deiuro, Exiuro, Deiero, Peiero, Obiuro, Præiuro, & Eiuro: quorum ſignificata uide ſuis locis.

IVRVLENTVS, a, um, *Cotto con brodo*, *ζωμώδης*, quod cum iure coctum eſt, Corn. Cel. lib. 2. cap. 10. Tum res eadem magis alit iurulenta, quàm aſſa, magis aſſa, quàm frixa. Varro: Vbi pultem aut iurulenti quid ponebant, à capiendo Catinum nominarunt. Apuleius uero in Magiæ Apolog. Iuſſulentum non Iurulentum formauit ſic de Ennio dicens: Oſtendit: qualiter quiſque piſcium aſſus aut iuſſulentus optime ſapiat.

IVS, ris, *Ragione*, *dritto*, *giuſtitia*, *δίκη*, *τὸ δίκαιον*, à iuſſu, ut quidam uolunt deducitur. Nihil enim aliud eſt Ius, quàm quod uel natura uel ciuitas, aut populus, uel gens, uel conſuetudo iubet. Teren. in Heaut. Quid cum illis agas, qui neque ius, neque bonum, atque æquum ſciunt? Et differt a lege, quod eſt Lex iuris ſpecies. Rurſus ius ad ſcripta etiam pertinet: Ius generale, Lex tantum ad ius ſcriptum. Diuiditur autem Ius in Naturale, Gentium, & Ciuile. Naturale, quod eſt commune omni nationi, eo quod ubique inſtinctu naturæ habetur, non aliqua conſtitutione facta ab homine, ſed ab ipſo naturæ conditore: ut maris & feminæ coniunctio, liberorum ſucceſſio in bonis parentum, puerorum educatio, communis omnium poſſeſſio, quã iure naturali omnia hæc omnibus nationibus ſunt communia: quemadmodum & rei depoſitæ uel commodatæ reſtitutio, uiolentiæ per uim repulſio, quod tibi uis fieri, ut alteri facias, & è contrario. Ius gentium, quo gentes humanæ utuntur, quod à naturali proceſſiſſe facile intelligere licet: quia illud omnibus animalibus, hoc ſolis hominibus inter ſe conuenit: ut ſcilicet Deo, religioni, patriæ, & parentibus pareamus, ut uim atque iniuriam propulſemus. Ius ciuile, cum aliquid communi iuri uel additur uel detrahitur: hoc eſt, cum populus ſibi conſtituit quaſi proprium ius ciuitatis. Hoc autem ſcripto conſtat, ut ſunt leges, plebiſcita, Senatuſconſulta, principum decreta. Aut ſine ſcripto, ut ea quæ auctoritate prudentium ſunt: quæ legum interpretationes rectius dici poſſent, quàm leges. Vnde qui hoc profitentur, Interpretes iuris, & Iureconſulti, & iuris prudentes dicũtur. Et qui inter eos excellunt, Iuris antiſtites nominantur. In ciuili iure Prætorium ius continetur, quod Prætores ſupplendi, uel corrigendi iuris ciuilis gratia introduxerunt, ob publicam utilitatem. Hoc à Prætoris honore, Honorarium appellatur. Eſt etiam ius ſingulare, quod contra tenorem rationis, ob aliquam utilitatẽ auctoritate conſtituentium introductum eſt. Ius conſuetudinis, quod in morem uetuſtas uulgi approbatione produxit. Ius militare, quo ſoli milites ſunt adſtricti, ut belli inferendi ſolennitas,
fœderi

fœderis facien li nexus, ſigno dato egreſſio in hoſtes & pugnæ commiſſio, ſigno dato receptio, ſtipẽdiorum modus, dignitatum gradus, præmiorum honor, prædæ diuiſio pro perſonarum qualitatibus. Iuris præcepta tria ſunt, Honeſte uiuere, Alterum non lædere, Ius ſuum cuique tribuere. In noſtra etiam religione eſt Ius diuinum, in quo diuina oracula comprehẽduntur: & Ius principum, quod principes ſingulis ſuis regnis præſcripſerunt. Aliquando Ius ponitur pro auctoritate, ſiue libertate quadam, atque licentia, ἐξουσία. Cice. pro Archi. Quare ſuo iure noſter ille Ennius ſanctos appellat poetas, id eſt, ſua quadam auctoritate, & pro libertate ſibi omnium conſenſu, ut grauiſſimo poetæ, conceſſa. Idem: Pro meo iure dico, quaſi confidenter. Hinc ſui iuris, αὐτεξούσιοι, αὐτονομοῦντες, eſſe dicuntur, qui nullius imperio ſunt ſubiecti. Aliquando pro neceſſitudine: ut, Eſt mihi cum illo ius cognationis, uel amicitiæ. Aliquando pro loco, in quo ius redditur appellatione collata ab eo quod fit, in id, in quo fit: quem locum definiunt, ubicunque Prætor ſalua maieſtate imperij ſui, ſaluoq́, more maiorum dicere ius conſtituit. Ius ſuum obtinere nõ poſſe dicebant ueteres eum, quem nunc iuſtitiam habere, uel conſequi nõ poſſe dicimus. Cicero: Philodamus, poſtquam ius ſuum obtinere non potuit, ut humanitatem, conſuetudinemq́; ſuam retineret, laborabat. in eadem ſignificatione dicimus, Ius ſuum non retinere. Idem Cice. in Anton. actione 4. Hoc edicto non Siculi, ſed illi ipſi equites Romani, qui ius ſuum retinere ſe cõtra Apronium poſſe erant arbitrati, ſplendidi homines, & alijs Prætoribus gratioſi, uincti Apronio traditi ſunt. Iure, ablatiuus, aliquando aduerbialiter ponitur pro eo quod eſt merito. Quinct. Quis eũ id nõ meruiſſe, quis non iure paſſum affirmet? Dicitur etiam ius, ζωμός, liquor eorum, quæ coquuntur. Teren. in Eunu. Quo pacto ex iure heſterno panem atrum uorent.

Ivscvm, ſiue quod uſitatius eſt, Iuſculum, *Brodetto, guazzetto*, ζωμίδιον, liquor eorum quæ coquũtur. Apuleius: Offendo Photidem, quæ ſuis dominis parabat iuſcum fartim conciſum. Cato de Re ruſt. cap. 156. Poſtea inde iuſculum frigidum ſorbere.

Ivsivrandvm, di, *Giuramento, ſacramento*, ὅρκος, ὁρκωμόσιον, eſt affirmatio religioſa, ut inquit Cice. lib. 3. Offic. Plaut. in Pſeu. Qui item, ut nos, iureiurando quærunt rem. Cic. 3. Offi. Nullum enim uinculum ad ſtringendam fidem iureiurando maiores arctius eſſe noluerunt.

Ivssio, nis, iuſſum, ſi, Iuſſus, ſa, um, Lege Iubeo, es.

Ivssvm, iuſſi, *Commandamento*, πρόσταγμα, idem quod iuſſio, uel mãdatum. Virg. 4. Aen. Ille patris iuſſa ẽs equitur. Frequentius tamẽ hoc nomen in ſingulari numero per quartam declinationem efferimus. Cice. pro Pompeio: Lucullus ueſtro iuſſu coactus abijt. Plura de his uide ſupra in uerbo Iubeo.

Ivssvs, ſus, *Commandato*, προστεταγμένος, participium à Iubeor, quod quamuis raro ſit in uſu, aliquando tamen legitur, ut apud Lucanum: Cum ſeruaueris umbram, Si quicquid iubeare uelis. Liu. 1. ab urb. Sed alijs alio itinere iuſſis certo tempore ad regiam uenire paſtoribus. Cic. pro Pomp. Lucullus ueſtro iuſſu coactus abijt.

Ivsta, *Eſſequie, pompe funerali*, ἐνταφιάσματα, νομιζόμενα, νενομισμένα, exequiæ, ſiue parentalia quæ mortuis impenduntur, ita dicta, quòd iure fierent his, qui de nobis uiuentes benemeriti fuerant. Saluſt. in Iugurth. More regio iuſta magnifice fecerant. Ouid. Hanc quia iuſta ferunt, dixere Feralia lucem. Cice. 2. de Legib. Non ſolum uita cruciati atque dedecore: uerum & ſepultura, & iuſtis exequiarum caruerunt. Iuſta pro conſtitutis, quæ neceſſario præſtari debent. Colum. libro. 11. cap. 2. Item uincatum foſſio iiſdem locis peragenda, arbuſtorumq́; ſiue putatio, ſiue alligatio ſumenda eſt, quorum iuſta certa eſſe non poſſunt. Ad iuſta perducere, id eſt ad iuſtum laborem. Colum. lib. 6. ca. 14. Iuſta reddere, opus debitum & conſuetum perficere, Col. li. 1. c. 8.

Ivste, aduerbium, *Giuſtamente*, δικαίως, recte, legitime, iure. Brutus Ciceroni. Ad hoc ipſum, inquies, inique facis: imo iuſtiſſime. Idem in Saluſt. Id, uos ſi forte offendimus, iuſtius huic, quàm mihi, ſuccenſere debetis. Iuſte & legitime imperare. Cic. lib. 1. Offic.

Ivstificvs, a, um, *che fa giuſtitia*, δίκαιος, iuſtitiam faciens. Catul. Argon. Iuſtifica mens deorum.

Ivstitia, iuſtitiæ, *Giuſtitia*, δικαιοσύνη, ut inquit Cice. 5. de Finib. Eſt habitus animi, communi utilitate ſeruata, ſuum cuique tribuens, atque ſocietatem coniunctionis humanæ munifice, atque æque tuens. Virg. 1. Aeneid. O regina, nouam cui condere Iuppiter urbem Iuſtitiaq́; dedit gentes frænare ſuperbas. Ouid. 3. de Ponto: Iuſtitia uires temperat ille ſuas.

Ivstitivm, ſtitij, ἀπραξία, Plutarcho, quaſi iuris ſtatio dicitur. Eſt enim iuris dicendi intermiſſio, quæ fieri ſolet in publico luctu, & Reipublicæ calamitatibus. Liu. Dictator cum iuſtitium edixiſſet, omnes iuniores ſacramento adegit. Triſti iuſtitio clauſa fora. Lucan. li. 5. Dicitur & iuſtitium remittere, pro eo quod eſt iuſtitio finem imponere. Liu. lib. 10. Vt Romam reditum eſt, iuſtitium remiſſum eſt. Cic. de Ar. Iuſtitium edici.

Ivstvs, *Giuſto*, δίκαιος, qui à iuris præceptis non deflectit. Cice. 3. Offic. Iuſtus homo, isq́;, quem bonum uirum dicimus. Idem probelt. Ariſtides, qui unus omnium iuſtiſſimus fuiſſe traditur. Interdum ponitur pro ſatis magno, & mediocri, cum & ius ipſum mediocritas quædam ſit. Vnde Iuſtam magnitudinem alicuius rei dicimus, cum nec debita minor eſt, nec modum excedit. Iuſtũ opus, ſatis magnum, non exiguum, Pli. in Præf. lib. 8. Opere iuſto temporum noſtrorum hiſtoriam orſi. Sic Iuſtum prælium, Iuſtũ exercitum, hiſtorici dicunt magnum, & non contemnendum. Sic etiam Aſcon. Iuſtas inimicitias, pro magnas apud Ciceronem expoſuit. Interdum pro uero, γνήσιος. Vnde apud Iureconſultos, qui filium adoptat interrogatur, An uelit eum, quem adoptat, iuſtum ſibi filium eſſe, id eſt, uerum filium. Iuſtus dominus, pro uero: cui contrarius eſt alienus. Cice. lib. 1. Offic. Quare L. Syllæ, & C. Cæſaris pecuniarum translatio à iuſtis dominis ad alienos, nõ debet liberalis uideri. Iuſta materfamilias, & Pellex contraria. Liu. 9. Bell. Maced. Nam etſi minor ætate quàm Perſeus eſſet: hunc tamen iuſta matrefamilias, illum pellice ortum eſſe. A Iuſtus fit compoſitum Iniuſtus, qui contra ius facit, & qui iuſtam magnitudinem excedit, ἄδικος. Cic. 5. Tuſc. Vir maleficus natura & iniuſtus. Interdum accipitur pro nimis magno. Vir. 3. Georg. Iniuſto ſub faſce uiam dum carpit.

Ivsto, ablatiuus, *il douere, il conueniente*, pro aduerbio: ut, Longius iuſto, id eſt, longius, quàm par eſt. Quinct. l. 9. c. 4. Membrum longius iuſto, tardum, breuius, inſtabile eſt.

Ivsti dies, qui fuerint apud ueteres, apertiſſime docet Gell. li. 20. cap. 1. Confeſſi itaque æris, ac debiti iudicatis, triginta dies ſunt dati conquirendæ pecuniæ cauſſa, quam diſſoluerent. Eosq́; dies Decem uiri Iuſtos appellauerunt, uelut quoddam iuſtitium, id eſt, iuris inter eos quaſi interſtitionem quandam & ceſſationem, quibus diebus nihil ugi cum his iure poſſet. Dicebantur præterea in bellis ſuſcipiendis Dies iuſti, numero tres, & triginta, ab eo ſcilicet die, quo res repetitæ erant per fecialem, quibus elapſis, niſi redditæ res eſſent, haſta in fines hoſtium coniecta, bellum indicebatur. De hoc uide Liu. lib. 1. ab urb.

Ivtvrna, ἰουτούρνα, Dauni filia, & Turni Rutulorum regis ſoror, quam Iuppiter pro erepta uirginitate immortalitate donauit (ut placet Virg. lib. 12. Aeneid.) Numiciq́; fluminis nympham fecit. Hæc in bello fratrem aduerſus Aeneam multum adiuuit: ſed uidens fratri necem imminere, in Numicũ flumium ſe occultauit. Alij dicunt eam rem habuiſſe cum Latino rege: eoq́; de palam facto, ſua ſponte ſe in Numicum præcipitauiſſe. Virg. At procul ut diræ ſtridorem agnouit & alas, Infelix crines ſcindit Iuturna ſolutos, &c. Eſt & Iuturna fons Italiæ, prope Numicum ſaluberrimæ aquæ: unde ad omnia ſacra Romam afferebatur aqua. Ad hunc fontem plerique in ſuperioribus Verg. reſpexiſſe uolunt.

Ivvamen, Iuuatio, & Iuuamentum, *Giouamento*, idem ſignificat ſcilicet auxilium, ὠφέλημα, ὄνησις.

Ivvenalia, νεανικά, erant ludi, qui pro ſalute iuuenum celebrabantur, Sidonius: Iam uero iuuenalibus peractis, Quem te præbueris ſequente in æuo, Chartis poſterioribus loquemur. Tacitus li. 14. Ne tamen adhuc publico theatro dehoneſtaretur, inſtituit ludos Iuuenalium uocabulo in quos paſſim nomina data.

Ivvenalis, le, adiectiuum, à Iuuene, νεανικός, Plin. lib. 33. cap. 2. Cum Sulpicius Galba iuuenalem famam apud principem popinarum pœnis aucuparetur. Iuuenalis dies dicẽbatur, feſtum quoddam, quod à iuuenibus peculiariter celebrabatur primo die poſt elapſa Saturnalia, à Caligula primum inſtitutum, Suet. de Calig. Adiecit diem Saturnalibus, appellauitq́; Iuuenalem. Eſt & Iuuenalis, ἰουβενάλις, nomen proprium Satyrici poetæ, ceteris omnibus, qui argumentum eiuſmodi tractarunt, merito præferendus, niſi ſecretam illam flagitiorum ſentinam nuſquam non mouens, caſtiores animos à ſui lectione auertiſſet.

Ivvencvs, iuuenci, *Manzo, giouenco*, μόσχος, πόρταξ, bos iunior, qui iam uitulus eſſe deſijt, nondum tamen in iuſtam magnitudinẽ excreuit. Dictus à iuuando, ut Varroni placet, quod iam dominum in agro colendo adiuuare poſſit. Columella lib. 6 ca. 2. Nam ubi plauſtro aut aratro iuuencum conſueſcimus, ex domitis bubus ualentiſſimum, eundemq́; placidiſſimum cum indomito iungimus, qui & procurrentem retrahat, & cunctantem producat. Sociare iuuencos impoſito aratro. Stat. 1. Theb. Virg. 3. Georg. Seu quis olympiacæ miratus præmia palmæ Paſcit equos: ſeu quis fortes ad aratra iuuencos. Iuuencus autem & iuuenca, non tantum de bobus, ſed & de hominibus iuuenibus intelliguntur. Ouid. Epiſt. 5. Graia iuuenca uenit, quæ te, patriamq́; domumq́; Perdat, Io prohibe Graia iuuenca uenit. Vnde fit per diminutionem Iuuenculus, μειράκιον, & Iuuencula, μειρακίσκη, νεᾶνις. Horat. 2. Carm. Ode 8. Te ſuis matres metuunt iuuencis, Te ſenes parci, miſeræq́; nuper Virgines nuptæ. In quem locum annotauit Porphyrion, Iuuencum non ſolum de bobus, uerum etiam de hominibus adoleſcentulis dici, quamuis in ea ſignificatione frequentius iuuenculos dicamus, & iuuenculas. Catul. ad puerum: Qui floſculus es iuuenculorum. Proprie tamen Iuuenci uel Iuuencæ dicuntur

bouea.

boues, qui iam deſierunt eſſe uituli. Varr. enim lib. 5. cap. 5. de Re ruſt. quatuor diſtinguit bubuli generis ætates: quarum prima eſt uitulorum, ſecunda iuuencorum, tertia boum nouellorum, quarta uetulorum.

Ivvanca, cæ, *Manza, manzuola*, δάμαλις, πόρτις, uacca iunior, quæ iam uitula eſſe deſijt, nondum tamen in iuſtam magnitudinem excreuit. Virgil. 3. Georgic. Paſcitur in magna ſilua formoſa iuuenca. Accipitur aliquando pro puella, uel florentis ætatis muliere, νεᾶνις. Ouid. 5. Epiſt. Graia iuuenca uenit, quæ te, patriamque domumque Perdat: Io, prohibe, Graia iuuenca uenit. Reliqua uide in dictione Iuuencus.

Ivvanesco, is, *Ingiouenirſi, farſi giouene*, νεανιεύομαι, iuuenis fio. Ouid. 3. Amor. Illius à tactu Pylius iuueneſcere poſſet. Pli. l. 8. c. 54. de glirib9: Rurſus ætate iuueneſcunt.

Ivvenari, *Parlare inconſideratamente, parlare da giouine*, νεανίζειν, temere & inconſiderate, & iuuenū more aliquid dico, uel facio. Horat. in Arte: Aut nimium teneris iuuenentur uerſibus unquam.

Ivvenilis, le, adiectiuum, *Da giouine, giouenile*, νεανικός, quod ad iuuenem pertinet: ut, Aetas iuuenilis. Iuuenile robur, Columella lib. 4. cap. 3. Iuuenilis ludus uel iocus, Liuius 2. ab Vrbe. Virgil. 5. Aeneid. Et mihi quæ fuerint iuuenili in corpore uires. Ci. in Hor. Iuuenilis Libido. Ouid. lib. 14. Metam. Silenuſq; ſui ſemper iuuenilior annis. A quo iuueniliter, aduerbium, quod eſt more iuuenum, νεανικῶς. Cic. in Cat. Et Annibalem iuueniliter exultantem patientia ſua molliebat. Oui. 7. Meta. Venatum in ſiluas iuueniliter ire ſolebam.

Ivvenis, *Giouene*, νέος, à iuuando, quòd ea ætas maxime ſit apta ad laborem tolerandum. Et à Iureconſultis Iuuenes dicuntur, qui adoleſcentiæ exceſſerunt ætatem, quoad incipiant inter ſeniores numerari. Virg. 5. Aene. Hoc iuuenem egregium præſtanti munere donat. Iuuenes feruidi. Hor. 4. Carmi. Ode 13. Poſſint ut iuuenes uiſere feruidi, Multo non ſine riſu, Dilapſam in cineres facē. Pli. lib. 7. c. 36. Cornelia enim iuuenis eſt, & parere adhuc poteſt. Hinc formatur comparatiuum Iunior. Nam quod apud Col. l. 9. c. 11. legitur, Iuueniori examini: arbitror librariorum culpa accidiſſe: preſertim cum in uenerandæ cuiuſdam fidei exemplaribus legatur Iuniori. Hor. 2. Epiſt. 1. Qui uel menſe breui, uel toto eſt iunior anno. Iuniores cerui. Plin. lib. 8. cap. 32. Alioqui ante frontē prominere ſolitos iunioribus. Iuuenis, de oue. Colu. lib. 7. cap. 3. Femina poſt bimatum maritari debet, iuuenisq; habetur quinquē an. Iuuenis, pro iuuenili adiectiue. Oui. 7. Met. Et admonitus iuuenes nutricibus annos Poſſe ſuis reddi.

Ivventa, æ, *Giouentu*, νεότης, ætas Iuuenilis. Pli. lib. 7. cap. 13. Alijs ſterilis eſt iuuenta: alijs ſemel muta datur gignere. Viridis iuuenta, Virgil. 5. Aeneid. Audax iuuenta, Idem 4. Georgic. imbellis iuuenta, Horat. 3. Carmi. Ode 2. Iuuenta, pro iuuenum multitudine, νεολαία, quæ & iuuentus dicitur. Martial. li. 2. Quinctiliane uagæ moderator ſummæ iuuentæ. Iuuenta, Dea melioris ætatis, & iuuentutis. apud Val. lib. 4.

Ivventas, ἥβη, dea quæ iuuētuti præeſſe putabatur. Hora. 1. Carm. Ode 30. Et parū comis ſine te iuuētas. Vbi Acron: Aliud eſt Iuuēta, aliud Iuuentas, aliud Iuuentus. Iuuenta, ætas putatur, Iuuētas, ipſum numen: Iuuentus, ipſi iuuenes. Accipitur tamen aliquando Iuuentas pro ætate ipſa iuuenili. Lucret. lib. 5. Tum demum pueri æuo florente Iuuentas Occipit, & molli ueſtit lanugine malas.

Ivventvs, tutis, *Giouentu*, νεότης, ætas iuuenilis, quæ, & Iuuenilitas, & Iuuenta dicitur, Saluſt. Ibiq; iuuentutem ſuam exercuit. Sæpius accipitur pro multitudine iuuenum, νεολαία. Seruius Sulpicius Ciceroni: Licitum eſt tibi, credo, pro tua dignitate ex hac iuuentute generum eligere. Aliquando ponitur pro Dea, quæ præeſſe putabatur huic ætati. Hæc eſt Hebe Iunonis filia, & Herculis uxor. Liu. 4. Decad. l. 6. Iuuentutis ædem in circo maximo C. Licinius Lucullus Duumuir dedicauit. Plin. li. 35. c. 10. Pinxit hic raptum Proſerpinæ, quæ tabula fuit in Capitolio in Mineruæ delubro, ſupra ædiculam Iuuentutis.

Ivverna, inſula eſt non procul à Britannia, quæ uulgo Irlanda dicitur, à doctis uero Hybernia. Iuuen Sat. 2. Arma quid ultra littora Iuuernæ promouimus, & modo captas Orcadas, & minima cōtentos nocte Britannos. Græci uocant Ἰουέρναν teſte Hermolao. Claudianus in quarto Honorij Conſulatu uocat Iernam.

Ivvo, as, iuui, iutum, *Giouare*, ὀνίνω, ὠφελέω, opem fero, & auxilior. Terent. in Heaut. Crede, inquam, mihi, Aut conſolando, aut conſilio, aut re iuuero. Iuuare, pro eo quod eſt beneficio & miſericordia proſequi. Cic. 3. Verr. Legis Corneliæ meminit, quæ proſcriptum iuuari uetat. Liu. Iuuiſſe eos omni commeatu claſſem hoſtium. Iuuat, imperſonale: id eſt delectat, τέρπει. Vir. 3. Aen. Iuuat euaſiſſe tot urbes. Dicimus autem hodie, Iuuat me: olim etiam iuuat mihi. Plaut. in Capt. Neque unquam quicquam me iuuat, quod edo domi. idem in Ciſt. Quando ita tibi iuuat, uale atque ſalue. Iuuari paſſiuum, pro adiuuari, & auxilium accipere. Pli. lib. 17. ca. 17. Quod ſic etiam iuuatur. Oui. 1. de Pont. Eleg. 4. Sed uereor, ne me fruſtra ſanare labores: Nec iuuet admota perditus æger ope. Iuuans, particip. Cic. ad Treb. Meq; dijs iuuantibus ante brumam expectabis. Huius compoſitum eſt adiuuo, quod idem eſt quod iuuo. Hinc fit aliud compoſitum, Coadiuuo: de quo ſuo loco. Frequentatiuum eſt Iuto, as, à quo Adiuto. Terent. in Andr. At te adiutare oportet adoleſcentuli cauſſa.

Ivxta, *Appreſſo*, παρά, præpoſitio, ſemper ſeparatur, & ſignificat apud uel prope. Virg. lib. 4. Aen. Humilis uolat æquora iuxta. Aliquando ſignificat ſimul, coniunctim, ἅμα, Var. de Vita pop. Roma. Cum interea lucubrando faceret iuxta ancillas lanam id eſt, ſimul cum Ancillis. Quando uero aduerbium eſt, ſignificat æque, ſimiliter, eodem modo, ὁμοίως. Pla. Dixi tibi, mater iuxta mecum rem tenes, id eſt, æque atque ego. Saluſt. in Iug. Hiemem atque æſtatem iuxta pati. Interdum etiam ſecundum, uel poſt. Gell. lib. 4. ca. 9. Nigidius, Figulus, homo (ut ego arbitror) iuxta M. Varronem doctiſſimus. hoc eſt, ſecundum Varronem, uel poſt Varronem. Cic. Poſt. Qui me omnibus officijs iuxta ac ſi meus frater eſſet, ſuſtentauit.

Ivxtim, aduerbium, *Appreſſo*, πλησίον, ſignificat prope Suet. in Tib. Magiſtratui pro tribunali cognoſcentibus plerunque ſe offerebat conſiliarium, aſſidebatque iuxtim, uel ex aduerſo in parte primori.

I ANTE X

Ixia, ἰξία, herba quædam, cum terra colorem mutans: unde & Chamæleonem appellarunt. Ixias autem dicitur ἀπὸ τοῦ ἰξοῦ, hoc eſt, à uiſco, quod quibuſdam in locis circa radicem eius inuenitur, quo pro maſtiche utuntur mulieres. Huius duæ ſunt ſpecies, candido & nigro colore diſtinctæ. Vide Plin. li. 22. cap. 18.

Ixion, pen. pro. Ixionis, pen. corr. Ἰξίων, filius fuit Phlegiæ (alij tamen Aetionis, alij Iouis filium faciunt) qui principio uxorem duxit Diam filiam Deionei ſeu Eionei: cui cum multa pro compenſatione dotis pollicitus eſſet, & ob id pater ſponſæ ad eum ueniſſet, ut munus, Ixion facta ſcrobe, eaq; lignis & ſtramentis intecta, patrem ſponſæ in ea fraude peremit: à qua cæde cum neque homines, neque Dij eum luſtrare uellent, diuq; incertus uagaretur, Iuppiter illius miſertus, in cælum aſſumptū expiauit. Cumq; iam purgatus apud ſuperos degeret, Iunonē amare cœpit, eamq; de ſtupro appellauit. Quod cum Iuppiter ab uxore intellexiſſet, nubem illi Iunonis effigie oppoſuit, ex qua ille Cētauros genuit. Deiectus deinde in terram, cum paſſim gloriaretur cum deorum regina rem habuiſſe, Iuppiter indignatus fulmen ad inferos Ixionem detruſit, curauitq; ut ibi rotæ uolubili alligatus, perpetuo uolutaretur: unde Ouidius.

Voluitur Ixion, & ſe ſequiturq; fugitq;.

Ixionides, Patronymicum.

Ixon, ἰξὸν, Græci appellant uiſcum, quo aues capiuntur: unde & Chameleonem herbam Ixian uocauere, quod quibuſdam in locis ad radicem eius uiſcum inueniatur, quo mulieres uice maſtiche utuntur.

I ANTE Y

Iynx, iyngis, ἴυγξ, auis, quæ Verticilla, à colli uerſura uocatur. Hæc paulo maior eſt, quàm fringilla, colore uario, linguam ſerpentibus ſimilem habet, quam longitudine quatuor digitorum exerit, ruſumq; contrahit intra roſtrum, collum circumagit in aduerſum, reliquo quieſcente corpore. Vnde & Torquilla à quibuſdam eſt appellata. Sunt qui & Turbinem uocant, putantq; auē eſſe amatorijs medicamentis infamem. Frequens auis huius mentio eſt apud Theocritum in Pharmaceutria.

DE LITTERA K

K LITTERA, Græcorum eſt, non Latinorum, quam ipſi κάππα nominant. Ea Latini non utuntur, niſi in dictionibus Græcis, quibus tanquam Latinis utuntur: ut Kyrie eleiſon, κύριε ἐλέησον: id eſt, domine miſerere. Sunt autem duæ dictiones. nam κύριε uocatiuus caſus eſt, nominatiui κύριος, & ἐλέησον, imperatiuus aoriſti à uerbo ἐλεέω. Per apoſtrophon dicimus κύρι' ἐλέησον. Sed huiuſmodi, quoniam mere Græca ſunt, ſatius fuerit ſcribere Græcis literis. nam & Priſcianus teſtis eſt k apud Latinos eſſe ſuperuacuum: & Quinctilianus non obſcure innuit loco eius nos habere litteram c, quæ ad omnes uocales uim ſuam perferat.

DE LITTERA L

LITTERA Latinorum, eſt Græcorum Lambda, ſono & poteſtate reſpondens, una ex ijs, quæ à Græcis ἀμετάβολα, hoc eſt, immutabiles, à Latinis liquidę appellantur. quo fit, ut mutam immediate ſubſequens in eadem ſyllaba, præcedentem ſyllabam, ſi

breuis fuerit, reddat indifferẽtem. hinc fit, ut Atlas, priorẽ ſyllabã habeat indifferẽtem, cũ natura breuis ſit. Mart. Nõ aliter ridetur. Atlas cum compare gibbo. Et alibi. Conturbabit Atlas, Virg. eandem producit, 8. Aene. At Maiam maximus Atlas, Idem Atlas generat, cæli qui ſidera fulcit. Nomina uerbáq; ab hac littera incipientia, ſi cum præpoſitione Ad, uel In, componantur, poſterior littera præpoſitionis conuertitur in l, ut Allabor, Alluo, Illuo, Illuſtris, pro Adlabor, Adluo, Inluo, Inluſtris.

Las, ſiue Laa, λᾶς Lycophroni, λάα Homero, Laconiæ oppidum, edita in petra ſitum, unde & nomen habet: nam λᾶς Græcis petra eſt, uel lapis. Hanc urbem cum expugnaſſent Caſtor & Pollux: Laperſæ, λαπέρσαι, cognominati ſunt. Incolæ Lai, & λᾶοι, dicuntur, teſte Steph.

Labanis, inſula eſt in ſinu Arabico, apud Pli. lib. 6. c. 28.

Labara, λάβαρα. Cariæ oppidum, apud Steph.

Labarum, pen. cor. λάβαρον, uexillum erat militare, ante imperatorem geſtari ſolitum, auro intertextum, gemmiſq; interminicantibus ſplendidiſſimum: tantæ olim exiſtimationis, ut à militari turba adoraretur. Huius deinde loco Conſtantinus Crucis Dominicæ inſigne iuſſit præferri. Meminit huius uexilli Ambroſius in Epiſt. Septimius in Apologetico, Sozomenus Hiſtoriæ Tripart. l. 1. cap. 5. Et præter hos Caſſiodorus, Rufinus, & Prudentius in Symmachum.

Labasco, cis, καταφέρομαι, ὑποφέρομαι, uerbum à labando deductum, idem ſignificans quod caſum minari, & ruinæ uicinum eſſe. Lucret. li. 4. Vincitur in longo ſpatio tamen atque labaſcit. Per tranſlationem accipitur pro animo concidere, frangi, & de priſtina conſtantia excidere, καταθυμεῖν. Ter. Eunu. Labaſcit, uictus uno uerbo, quàm cito. Reperitur & Labaſcor, deponens pro neutro, Varro Rerum Diuin. lib. 7. Poſtquam uidit miſericordia labaſci mentem infirmam populi. Nonius.

Labanis, inſula eſt in ſinu Arabico, apud Pli. l. 6. c. 28.

Labara, λάβαρα, Cariæ oppidum, apud Steph.

Labda, æ, λάβδα, Amphionis cuiuſdam ex Bacchiadarum genere filia fuit: quæ, quòd clauda eſſet, & ob id à Bacchiadis ceteris ſperneretur, Eetioni nupſit, eiq; puerum peperit, quem ab euentu Cypſelum nominauit. Nam cum duo Corinthijs reddita eſſent oracula, quibus illi monebantur, fore, ut Labdæ filius Corinthi aliquando tyrannidem inuaderet, miſſi ſunt publico decreto decem uiri, qui puerum interficerent. Verum cum forte puer ei, qui primus eum à matre acceperat, arriſiſſet, ille miſericordia motus, adduci non potuit, ut eum occideret: quapropter ille alteri tradidit, & ille rurſus alij: atque ita deinceps per manus traditus infans, à decimo matri redditus eſt, nemine eum interficere uolente. Poſt hæc illi egreſſi, & pro foribus ſtantes, ſeſe mutuo, & præcipue eũ, qui primus puerum acceperat, increpabant, qui eum ex conuento non occidiſſet. Quod cum audiſſet Labda, quæ intus ad fores adſtabat, puerum in menſura frumentaria, quam Cypſelum uocãt Græci, occultauit, unde poſtea mater ei Cypſelo nomen impoſuit. Vide latius hanc hiſtoriam apud Herod. lib. 5.

Labdacidae, pen. cor. λαβδακίδαι, cognominati ſunt Thebani à Ladaco rege, Laij patre.

Labdacus, λάβδακος, Phœnicis filius, qui ſenex Thebas uocatus, ibi aliquandiu regnauit, filiumque habuit Laium, qui à patre Labdacides uocatur. Stat. lib. 6. Theb. Nec uerbera pallidus abdit Labdacides.

Labeates, Liburniæ populi ſunt apud Pli. lib. 3. c. 22.

Labefacio, is, παρασαλεύω, λυμαίνομαι, rumpo, frango, perdo, mobile & inſtabile reddo. Terent. in Adelph. Omnes dentes Labefecit mihi: Præterea colaphis tuber eſt totum caput. Aliquando pro deterrere, & à conſtantia abducere. Ci. pro Sext. Quem nulla unquam uis, nullæ minæ, nulla inuidia labefecit. Labefacere fidem ſuam dicitur debitor, cum male ſoluendo efficit, ne quis ei quippiam uelit credere. Suet. Prope labefacta fide, omnia prædia fratri obligauit. Aliquando pro debilitare. Lucret. Veneris compagibus hærent Membra, uoluptatis dum ui labefacta liqueſcant. Labefactio, onis. Plin. lib. 23. cap. 1. Tuſſim ueterem inhibet, & dentium labefactionem. Labefactus, participium. Virg. 4. Aeneid. Animum labefactus amore. Robora labefacta, Ouidius. 12. Metam.

Labefacto, as, λυμαίνομαι, παρασαλεύω, frequentatiuum à Labefacio: Corrumpo, damno afficio. Colum. libro 4. In opere boues arcte iunctos habere conuenit, quo minus colla eorum Labefactentur. Ci. in Catone maximas reſp. ab adoleſcentibus labefactatas, à ſenibus ſuſtentatas reperietis. Aliquando pro uexare. Ci. ad Cornific. Nec deſtiti labefacere eum, qui ſumma cum tua iniuria pro uinciam abſens obtinebat.

Labellum, li, Labretto, χειλάριον, dimin. à Labrum, ſicut à flabro Flabellum. Cic. 1. de Diuinat. Platoni in cunis paruulo dormienti apes in labellis conſedere. Interdum pro uaſculi genere ponitur, facto ad ſimilitudinem labri, quo in balneis uti ſolemus ad lauandum. Pli. Cineremq; in labellis aqua addita confricant manu.

Labeo Antiſtius, nomen iureconſulti; à Labiorum magnitudine, quicunque enim magna labia habent, Labeones, & Labrones, πρόχειλοι, χειλῶνες, cognominantur. hic Labeo iuris ciuilis diſciplinam exercuit, & conſulentibus de iure publice reſpondebat. Vide plura de hoc apud Gell. lib. 13. capite 10. & 12.

Laberius, poeta mimographus, à Cæſare annulo equeſtri donatus. Macr. Sat. lib. 2. Gell. lib. 11. cap. 9. Sen. lib. 7. Declamat. Laberium Mimum Diuus Iulius equeſtri ordini reddidit, quem cum iuſſiſſet ire ſeſſum, omnes equites ita ſe coarctauerunt, ut uenientem non reciperent.

Labes, huius labis, femin. gen. Macchia, κηλίς, macula: à labendo. Virg. 2. Aene. Hinc mihi prima mali labes. Eſt quoque Labes, cũ terra in altiſſimum hiatum, aperitur. Cic. 1. de Diuina. Delata ad ſenatum labes agri Priuernatis, cum ad infinitam altitudinem terra deſediſſet. Ibidem: Vt multis locis labes facta ſit, terræq; deſederint. Labes, atque eluuies ciuitatis, Cic. pro Domo ſua. Labes atque pernicies prouinciæ: idem 2. Ver. Labes item accipitur pro macula, qualis fieri ſolet ab oleo, aut ſimili liquore in uestem delapſo, κηλίς, σπίλος. Frequentius tamen per tranſlationem pro quouis animi uitio accipitur. Cic. pro Domo ſua: Hanc labem turpitudinis poterit populi Romani dignitas ſuſtinere? Ouidius in Epiſtol. Deianiræ: Lætaque ſit uitæ labe notanda tuæ. Cicero tertio Officio. Hunc tu quas conſcientiæ labes in animo cenſes habuiſſe.

Labetia, Arabiæ oppidum, ab Aelio Gallo dirutum. Plin. lib. 6. cap. 20.

Labicanum, λαβικανόν. à Suet. in Cæſare accipitur pro uilla quadam in agro Labicano. & ager Labicanus à Labicis, uicino oppidò, cuius meminit Liu. lib. 2. ab urbe. Labicos inquens, poſtrum ui cepit.

Labici, Italiæ populi, genus ſuum à Glauco Minois filio trahentes quem Labicum appellarunt à ſcuto militari, inter anſato, quod primus in Italia oſtendit. nam λαβὴ Græcis anſa. Virg. lib. 7. & picti ſcuta Labici.

Labienus, prænomine Titus, Cæſaris in Gallia Legatus, qui plurimum in exercitu & gratia ualebat, & auctoritate. Hic poſt res ampliſſimas ſub Cæſare geſtas, inſtante bello ciuili, defecit ad Pompeium, pertinaciſſimumq; ſeſe Cæſaris hoſtem præbuit: Victis enim Pompeianis partibus, Parthos in ſocietatem ſollicitauit magnaſq; eorum copias in Aſiam adduxit. Strabo lib. 14. & alij. Fuit præterea Titus quidam Labienus ſcriptor immodicæ libertatis, qui, quòd in omnes nullo diſcrimine inueheretur, Rabies cognominatus eſt: factumq; eſt opera inimicorum, ut ſcripta eius publice exurerentur.

Labium, bij, & Labrũ, bri, Labro, χεῖλος, idem ſignificant. ſunt enim opercula oris, & ueluti uallum quoddam tegendis dentibus à natura datum. Perſius: Nec fonte labra prolui caballino. Terent. in Eunuch. Labijs demiſſis. Cæſar 5. Bel. Gall. Capillo ſunt promiſſo, omni parte corporis raſa, præter caput, & labrum ſuperius. Martial. lib. 2. Baſia dimidio quòd das mihi Poſtume labro. Admouere labra poculis, Virg. 3. Eclog. Nec dum illis labra admoui. Primis labris aliquid deguſtare, dicitur, pro, leuiter aliquid attingere. Cic. 1. de Nat. deo. Hunc cenſes primis, ut dicitur, labris guſtaſſe phyſiologiam? Labra item dicuntur res cuiuſuis extremitates: unde ſummi foſſarum & fluuiorum margines, Labra appellantur. Cæſ. 7. Bel. Gal. Foſſam pedes uiginti latam directis, lateribus duxit, ut eius ſolum tantundem pateret, quantum ſumma labra diſtabant. In uulneribus quoque extremæ oræ, quæ acu iunguntur, Labra dicuntur. Labrum item dicitur uas amplum, in quod aqua è fonte delabitur. Pli. Epiſt. 102. marmoreo labro aqua exundat, circumiectaſq; platanos leni aſpergine fouet. Eſt & Labrum genus uaſis in balneis ad lauandum aptum, quaſi lauabrum, ἀπόνιπτρον. Cic. Terent. Labrũ in balneo fac ut ſit. Item quoduis aliud uas. Virgil. 8. Aeneid. Sicut aquæ tremulum labris ubi lumen ahenis, Sole repercuſſum, aut radiantis imagine Lunæ. Hinc labra uinaria, lupinaria, olearia, in quibus lupini conduntur, & in quæ uina è lacu, oleum è cortina transferuntur. Cato: Oleum in labrum primum indito. A labrum in primo ſignificato fit Sublabros de quo infra. Apud antiquos etiam Labias legimus in feminino genere. Plautus in Sticho: tibicen, quando bibiſti, refer ab labiis tibias. Sic enim legit Nonius. Item apud Gellium: Labeas primores emouemus.

Labile, ὀλίσθηρον, quod facile labitur, Memoria labilis, quæ rem ſibi commiſſam fideliter non continet.

Labiolum, cum accentu in antep. χειλάριον, dimin. eſt à labium, quemadmodum Labellum à Labrum.

Labo, as, Vacillare, ὑποφέρομαι, uacillo, nuto. Cice. in Verr. Signum illud nulla lababat ex parte. Ouid. libro. 1. Metamorph. Iamque labant cunei, ſpoliataq; tegmine ceræ Rima patet. Virg. libro. 2. Aeneid. Labat ariete crebro Ianua. Horat. 3. Carm. Ode 6. Donec templa refeceris, Aedeſq; labantes deorũ. Et per trãſlatione Labare ſermone, pro incõſtanter loqui. Pli. l. 14. c. 22. Labant animi,

animi,hoc eſt,decíuni.Liu.6.bel. Maced. Labat conſilium meũ, Cic.ad Att.lib.8.Mens labat.Celſ.lib.2.cap 7.

Labor,eris,lapſus,*Scorrere,ὀλισθαίνω*,deorſum feror.Ci. de Aruſp. reſpon.Vt aliquis,lapſus de cælo,cœtus hominum adeat. Interdũ pro deficere,exoleſcere.Liuius in præfatio.lib.1. Labente paulatim diſciplina. Aliquando errare, falli.Cic.1.de Finibus.Epicurus in quibus ſequitur Democritum, non fere labitur. Labi etiam dicuntur ij, qui in lubrico figentes ueſtigia in terram ruunt. Vnde Lapſus,πταῖσμα.Lapſio,onis.

Lapso,as,are,uide ſuo loco: item Compoſita, Allabor,Collabor, Delabor, Elabor,Illabor,Interlabor,Prælabor,Prolabor, Perlabor,Relabor,& Sublabor.

Labor,boris, *Fatica*, πόνος,κάματος,opera,deſatigatio.Virgil.2. Aeneid. Nec me labor iſte grauabit. Valla: Labo primam breuem habet, Labor primam longam. Hinc Labor, oris, & Laboro,ras, prima breui: quod an ab altero illorum deriuetur, an ab utroque potius, liberum opinaturis relinquo. Ouid. 1.de Arte: Pars eſt exhauſta laboris. Cice.pro Archi.Quid eſt, quod tantis nos laboribus exerceamus? Labor exercet apes, Virg.1.Aeneid. Labor apud poetas frequenter accipitur pro periculo, calamitate, uel alio quouis incommodo. Virg. 3.Aen. Requies ea certa laborum. Ouid. Epiſt.9. Series immenſa laborum. Dicitur etiam Labos, ſicut lepos, arbos,Plau.Trin.Animo labos grandis capitur.Arduus labos,Valer.6.Argon.

Laboriae,arum,Campaniæ pars illa, quæ uulgo Terra laboris dicitur, miræ fertilitatis.Plin.lib.18.cap.11.Dictæ ſunt, à laboro, quòd ad ſui cultum plurimum exigant laboris. Finiuntur Laboriæ uia ab utroq; latere Cõſulari,quæ à Puteolis,& quæ à Cumis Capuam ducit.Hinc Laborinus campus.Pli.lib.17.cap.4.

Laborifer,pen.cor.adiectiuum,ἐπίπονος,laboris patiens. Ouid. 9.Meta laboriferi cum iam natalis adeſſet Herculis.Idẽ 15.Met. numenq; ſuperbum Cæde laboriferi credunt gaudere iuuenci.

Laboriose, ἐπιπόνως, Laborioſus,Catullus,& Cicero.

Laboriosissime,ἐπιπονώτατα,cum maximo labore.Cic.1.Ver. Itaque ſemper hi diligentiſſime, laborioſiſſimeq; accuſarunt, qui ſe ipſos in diſcrimen exiſtimationis uenire arbitrati ſunt.Idem pro Roſc. Quo quiſque eſt ingenioſior, hoc docet iracundius, & laborioſius.

Laborioſus,ſa,ſum,*Faticoſo*,ἐπίπονος,κάματηρὸς,ut laborioſus homo dicitur laboris multum ſuſtinens.Ci.pro Cœlio:Vos laborioſos exiſtimet,quibus ocioſis ne in communi quidem ocio liceat eſſe. Laborioſus ager, in quo colendo plurimum laboratur. Cæcil.Durum rus fugit, & laborioſum.Laborioſum opus, difficile, & quod non ſine labore perficitur.Plau.in Merc. Laborioſi nihil tibi quicquam operis imperabo.Laborioſę exercitationes.Cic.1. de Fin.Quis noſtrum exercitationem ullam corporis ſuſcipit laborioſam, niſi ut aliquid ex ea commodi conſequatur?

Laboro,as,pen.pr.*Affaticarſi,faticare,durar fatica*,πονέω,ταλαιπωρέω,fatigor & cum labore aliquid ago.Seneca. Iugiter fodiendo laborat.Cic.5.Verr.Omnibus enim neruis mihi contendendum eſt,atque in hoc laborandum,ut omnes,&c. Ambitioſe circa aliquid laborare.Quinct.lib.3.ca.11.Arma laborare, id eſt laborando conficere.Stat.3.Theb. Vnde & per tranſlationem laborare, pro male habere ſumitur: ut cum aliquem Laborare quartana τεταρταΐζειν,aut laborare podagra dicimus.Plin.Succus eius podagra laborantibus prodeſt.Laborare ex renibus,Cic.1.Tuſcul. Laborare ex dolore puerperij,Terent.in Andr.Laborare à frigore, Plin.lib.32.cap.10.Aliquando pro conari,ſiue anniti:quod & Allaborare dicimus.Ci.de prouincijs:Nec decreui ſolum,ſed etiam ut uos decerneretis laborari.Interdum idem quod angor, & ſolicitus ſum φροντίζω.Cic.epiſt.110. Nam de iudicijs quod quæris, multo laboro minus: trahantur per me pedibus omnes rei:ſit uel Selius tam eloquens,ut probare poſſit ſe liberum:non laboro.Idẽ Quinct.Fr. De filij tui eruditione quod labores, nihil eſt. Aliquãdo pro componere,colere,ἀσκεῖν,διαπονεῖν.Virgil.2. Aeneid.Arte laboratæ ueſtes,id eſt compoſitæ. Et laboratus ager, ἀσκητὸν χωρίον,dicitur qui probe cultus eſt. Laborati,hoc eſt, compoſiti, elucubrati. Martial.lib.1. Plena laboratis habeat cum ſcrinia libris, emittis quare Soſibiane nihil? Non laboro de hac re: hoc eſt,non curo, neque anxius ſum,inquit Budæus. Cic.4. Acad.Sed quia non laboro quàm ualde ad ea quæ dico probatus ſim,eo minus conturbor.Laborare re frumentaria.Cæſ.3.Bel.ciui.Illi omnia perpeti parati, maxime re frumentaria laborant. Laborare uitijs. Liui.4.bell.Macedon.Diuerſiſq; duobus uitijs,auaritia & luxuria ciuitatem laborare. Laboratur,imperſonale.Cic.ad Lentul. libro 1. Laboratur uehementer, inclinata res eſt. Huius uerbi compoſita ſunt, Allaboro, & Elaboro: de quibus egimus ſupra ſuis locis. A laboratus, fit compoſitum Illaboratus, a,um,quod ita ſecernitur ab Inelaborato, quòd inelaboratum, ἀνέργαστον,dicitur quod ſatis non artificio excultum eſt. Illaboratum uero, αὐτοσχέδιον, quod ex tempore, & ſine labore factum uidetur: illud uitio dari ſolet,hoc laudi.Quinct.de Cice.Cum interim hæc omnia, quæ uix ſingula quiſpiam intentiſſima cura conſequi poſſet, fluunt illaborata.

Labradevs, Iuppiter, in Caria colebatur:cuius ſimulacrũ primus dicitur conſecraſſe Arſelis rex, cum Gygi aduerſus Candaulem Mydorum regem ſuppetias tuliſſet, indeq; ſecurim, Lydorum regum geſtamen,in Cariam retuliſſet.Securim autem Lydi λάβρυν appellant. Vnde & Ioui Labradeo cognomen factum eſt. Vide Cœl.lib.6.c.11. Auctor eſt Pli.lib.32.cap.2. Labradei Iouis delubrum fontem fuiſſe anguillis inſignem, quæ &c.

Cicero de Natu. Hunc cenſes, ut dicitur, labris guſtaſſe philoſophiam.

Labbvm,bri.Vide Labium.

Labrvm Venereum, δίψακος,herba eſt ex genere aculeatarũ,echinata ferens capitula, quibus fullones pannis ueſtibuſq; lanam inducunt.Cic.14.Q.F.Dioſcorides Dipſacum appellat. Vulgus herbariorum Virgam paſtoris.

Labbosvs,a,um,χειλώδης, quod extremitates habet,ueluti quædam labra prominentes.Celſ.lib.7.capite 26. Ferramentum fecit in ſumma parte labroſum, in ima ſemicirculatum.

Labrvs, piſcis genus, cauda placens,ab uno Ouidio memoratum, referente Pli.lib.32.cap.ult.

Labrvsca,æ,*Lambruſcha*,ἀγριάμπελος,ἄμπελος ἀγρία,uitis agreſtis, quæ & Ettatica dicitur. Labroſca dicta, teſte Seruio, quòd in agrorum labris, hoc eſt, marginibus,& ſepibus naſcatur. Virg. in Buc. Silueſtris raris ſparſit labruſca racemis. Legitur & Labruſcum gen.neu. Virg.in Culic. Denſaq; uirgultis auide labruſca petuntur.

Labvrnvm, arbor eſt Alpina, dura candidaq; materia, aquas refugiens, cuius florem cubitali longitudine non attingunt Apes. Auctor Pli.lib.16.c.18.

Labynetvs,filius Nitocris Reginæ Babyloniæ, tandemq; Babyloniorum tyrannus.Herod.uide l.1.

Labyrinthvs,labirinthi,λαβύρινθος, per y,& per th,locus multis uiarum ambagibus inflexus.Quatuor autem præcipuos fuiſſe Labyrinthos docet Plin.libro.36.cap.13. Creticum,qui arte maxime fuit ſpectabilis, à Dædalo, ut putant, factus iuſſu Minois, qui Minotaurum illi incluſit: cui Athenienſes ex fœdere ſeptem quotannis ex liberis ſuis deuorandos mittebant. Aegyptium in omnium maximum & potentiſſimum humani ingenij opus, lapideis è Paro columnis in introitu, reliquis Syeniticis,unde exemplar ſumpſit eius, quem in Creta fecit Dædalus: quem Pomponius Mela libro. 1.deſcribit. Lemnium, columnarum nitore inſignem, centum enim & quinquaginta columnas habebat.Quartum Italicum, à Porſena Hetruſcorum rege ſepulchri cauſſa extructum. Creticus centeſimam tantum portionem eius, qui in Aegypto erat, continebat, itinerum tamen ambagibus, occurſibus, & recurſibus multo admirabilior. Si quis plura noſcere cupit, Plin. adeat lib. 36. cap. 13. qui uere ueſanam illam fuiſſe dementiam ſcribit, quæſiſſe gloriam impendio nulli profuturo, præterea fatigaſſe regni uires, cum tamen laus maior artificis eſſet.

Labyrinthevs, a, um, Catullus, Ne Labyrintheis è flexibus egredientem Tecti,fruſtraretur inobſeruabilis error.

Labyrinthiacvs,a,um,apud Mantuanum.

Labyzvs, λάβυζος, aromatis genus, ex quo myrrhæ commiſto Perſicorum regum diademata ſolent parari.Eſt autem Labyzus, gummi quoddam myrræ non diſſimile, ſed longe pretioſius, odoratiuſq;.Cœl.Rhod.li.& c.18.Cic.de Sen. Villa abundat lacte.

Lac,lactis,*Latte*,γάλα,ſuccus maternus quo animalia nutriuntur, dictum à lacendo quòd admotis mammis infantes alliciantur. Virgil. 3. Eclog. Et lac ſubducitur agnis. Lacte, gener.neutr.in nominatiuo dixit. Plaut.in Men. Nec aqua aquæ,nec lacte lacti mihi crede uſquam ſimilius.Lac Schiſton, appellatur in quo pars caſeoſa ſeparata eſt à ſeroſa.Lac Cyrenaicum, laſerpitij ſuccus, quod & Laſer appellatur,in Cyrenaica regione primum repertũ. Vide infra in dictionibus Laſer & Laſerpitium.

Laccobriga, λακκόβριγα, oppidum Vaccæorum, in Hiſpania Tarraconenſi. Ptolem.lib.2.c.6.

Lacaena,æ,λάκαινα,femininum eſt à Lacon, ſignificans mulierẽ ex Laconia.Cic.1.Tuſculan.. Virg. 2.Aene.Non tibi Tyndaridis facies inuiſa Lacænæ, Has euertit opes. Idem 2.Ge.Virginibus bacchata Lacænis Taygeta.

Lacedaemon,onis,λακεδαίμων,clariſſima totius Peloponneſi urbs, Lycurgi legibus optime inſtituta, alio nomine Sparta dicta, Menelai olim regia.Dicta Lacedæmon à Lacedæmone Iouis & Taygetes filio.Virg.7.Aen.At non ſic Phrygius penetrat Lacedæmona paſtor.Huius ciues Lacedæmonij dicuntur. & Lacones.Vegetius etiam Lacedæmonas appellat libr.3. Athenienſes (inquit)& Lacedæmonas,& Macedonas rerum potitos.

Lacedaemonivs. Cicero. de Leg. Illa ſeuera Lacedæmoniorum, &c.

Laccopluti,λακκόπλουτοι,cognominati ſunt Galliæ Athenienſis poſteri, propterea quòd is Gallias repente ditatus eſſet, theſauro in campis Marathonijs ſubter terram inuento. Nam

Græci λάκκους appellabant, quos & Syros dicimus, hoc eſt, loca ſubterranea, in quibus uinum, oleum, frumenta ue recondebant. Vnde & Laccum pro ſepulchro uſurpat Pſalmorum interpres: καὶ ὁμοιωθήσομαι τοῖς καταβαίνουσιν εἰς λάκκον. Hoc eſt, ſimilis ero deſcendentibus in laccum.

Lacer, ri, & Lacerus, a, um, pe. cor. *Stracciato, ſquarciato*, διεσπαραγμένος, ῥωγαλέος, ῥακώδης. dilaniatus. Proprie ait Aſconius, Lacerus dicitur amputatus membris, aut oculis, uel auribus. Virg. 6. Aenei. Atque hic Priamidem laniatum corpore toto Deiphobum uidit, lacerum crudeliter ora. Tacitus: Donec ſoluta compage ſcutorum, exangues laceroſq; proſternere &c. Lacer (inquit Feſtus) dicitur, qui auribus curtatus eſt. item Lacerum, quodcunque in corpore imminutum.

Lacerna, næ, φαινόλη, ueſtis exterioris genus, pluuiæ frigoriſq; iniuriæ propulſandæ in primis accommodatum. Pli. lib. 18. c. 25. de Virgiliarum occaſu agens: Ergo ex occaſu eius de hieme augurantur, quibus eſt cura inſidiandi negociatoris auaritia nubilo occaſu pluuioſam hiemem denunciauit, ſtatimq; augentur lacernarum pretia. Hactenus Plin. Ob eandem etiam cauſſam à uiatoribus lacernæ ſumebantur, preſertim ab iis, qui expeditæ & ſine togæ impedimento iter facere uolebant. Hinc M. Antonio obiicit Ci. quod nimio feſtinandi ſtudio ordinis, magiſtratuſq; ſui oblitus, non toga aut calceis ornatus, ut conſulem decuit, ſed gallicis, & lacerna, ut quiuis è uulgo in orbem rediiſſet. Verba eius ſunt hæc 2. Philip. Nam quod quærebas, quo modo rediiſſem, primum luce, non tenebris: deinde cũ calceis & toga, nullis nec gallicis, nec lacerna. In caſtris item nobiliores lacernis utebantur. Oui. 2. Faſt. Mittenda eſt domino nunc nunc, properate puellæ, Quamprimum noſtra facta lacerna manu. Verba ſunt Lucretiæ puellas ſuas ad opus adhortantis, ut uiro ſuo in Ardeæ obſidione agenti lacernam mitteret. Lacernis item in ſpectaculis utebantur, & potiſſimum candidis, quæ togis ſuperinducebantur. Martialis in Diſtichis: Amphitheatrales nos commendamur ad uſus, Cum tegit algentes noſtra lacerna togas. Candidis autem potiſſimum lacernis in ſpectaculis uſos fuiſſe, ſatis indicat Epigramma Martialis in Horat. quendam, qui cum ſolus nigra lacerna ſpectaculis intereſſet, ceteris omnibus albatis factum eſt, ut repente cadente niue, ceteris concolor redderetur. Verba eius ſunt hæc:

Spectabat modo ſolus inter omnes
Nigris munus Horatius lacernis,
Cum plebs, & minor ordo, maximuſq;
Sancto cum duce candidus ſederet.
Toto nix cecidit repente cælo:
Albis ſpectat Horatius lacernis.

Mulieres quoque lacernis quandoque uſas legimus. Iuu. Sat. 1. Ipſe lacernatæ dum ſe iactaret amicæ. Feſtus Lacernam dictam putat, quaſi laceram, hoc eſt, parte aliqua imminutam, eo quod minor ſit (ut ille ait) capitio.

Laceratio, onis, uerbale, σπάραγμα. An ego ſi te, & Gabiniũ cruci ſuffixos uiderem, maiore afficiar lætitia ex corporis ueſtri laceratione, quàm afficior ex infamia. Muliebres lacerationes genarum, Cic. 3. Tuſcul. Huius uerbi compoſita ſunt Delacero, & Dilacero: de quibus ſupra egimus ſuis locis.

Lacero, as, *Stracciare, ſquarciare*, περισπάω, σπαράττω. dilanio, membratim diſcerpo. Virgil. 3. Aeneid. Quid miſerum Aenea laceras? Lacerare morſu uiſcera, Cic. 2. Tuſculan. Lacerare unguibus, ibidem. Lacerare homines male ſuadendo, Plaut. in Curcul. Lacerare diem, in uanum conſumere tempus diei, Plaut. in Stich. Lacerare rem ſuam, abſumere bona ſua, Plaut. Merc. Lacerat me meus mœror, Cic. ad Attic. lib. 3.

Lacerta, tæ, *Lucerta*, σαύρα, uel Lacertus, ti, σαῦρος, ſerpentis genus notiſſimum, inde nomen habens, quod pedes habeat ad noſtrorum lacertorum, hoc eſt brachiorum ſimilitudinem accedentes. Eius duo ſunt genera colore & magnitudine diſtincta. Minorem ζιγνίδα uocant, ſiue Chalcidem, tergo ferrugineo maculis quibuſdam nigricantibus diſtincto. Alterum genus uiride eſt, ſuperiore multo maius, Italiæ quam noſtris regionibus frequentius. Vtroque in genere mas Lacertus dicitur. Virg. Ecl. 2. Nunc uirides etiam occultant ſpineta lacertos. Ci. ad Att. lib. 2. Nam ad lacertas captandas, tempeſtates non ſunt idoneæ.

Lacertosvs, a, um, id eſt, toroſus & muſculoſus. Colu. lib. 7. Feminibus lacertoſis, cruribus compactis. Quandoque idem quod ualidus & robuſtus. Cic. 8. Phil. Quos centuriones pugnaces, & lacertoſos inter Mimorum, & Mimarum reges collocauit.

Lacertvs, σαῦρος, piſcis genus mari peculiare, cuius multæ enumerantur ſpecies à Plin. li. 32. ca. ultimo. Marti. Cum ſaxetani ſeruit tibi cauda lacerti. Lacertus idem in homine dicitur ſumma brachii pars inter ſcapulæ & cubiti oſſa intercepta, quæ à Celſo Humerus, à Galeno βραχίων appellatur. Virgil. 5. Aeneid. Ferit æthera clamor Nauticus, adductis ſpumant freta uerſa lacertis. Et quoniam partes illæ corporis muſculoſæ ſunt, & ualidis toris cõpactæ, factum eſt, ut Lacertos pro uiribus ac robore accipiamus: neque ſolum pro corporis robore: uerum etiam pro uehementia & pondere orationis, quos & neruos appellamus. Cicero de Cla. Orat. Quanquam in Lyſia ſunt ſæpe lacerti, ſic ut fieri nihil poſſit ualentius. Amentatas haſtas ab aliquo accipere, & eas oratorii lacertis, uiribuſq; torquere, apud Cic. 2. de Orat.

Lacesso, is, laceſſiui, & laceſſi per ſyncopen, & laceſſiſſe, pro laceſſiuiſſe, & laceſſerunt, pro laceſſiuerunt, *Prouocare, incitare*, προκαλοῦμαι, ἄρχω, ὑπάρχω, κατάρχω, προκαλίζω, παροξύνω. Eſt autem Laceſſo idem quod prouoco, irrito, incito. Et tam in bonam partem accipitur quam in malam. Teren. in prolog. Eunuch. Is ne erret, moneo, & deſinat laceſſere. Ci. Hos ego ſermones, qui & multi ſunt, & tuam exiſtimationem (ut ſentio) non offendunt, laceſſiui nunquam, id eſt, excitaui, inquit Budæus. Saluſt. Pridie legiones in monte poſitas laceſſiuit. Ci. Cornific. Sic igitur facies, meq; amabis, & ſcripto alio laceſſes. Ego enim reſpondere facilius poſſum, quàm prouocare. Huius paſſiuum eſt Laceſſor. Ci. 3. de Ora. Teſtis ſæpe nõ lædit, niſi laceſſatur. Legitur & Laceſſiri per quartam uerborum declinationem, ab indicatiuo Laceſſior, quemadmodum Accerſo dicimus, & Accerſio.

Lachanon, *Herbe da mangiare*, λάχανον, Græcum nomen eſt, generale ad omnia olera. Hor. lib. 1. Serm. Sat. 6. Ad porri & ciceris refero, lachaniq; catinum.

Lachanopola, pen. pro. λαχανοπώλης, olerum uenditor.

Lachanopolis, λαχανόπωλις, mulier olera uendens.

Lachanopolivm, pen. cor. λαχανοπωλεῖον, forum olitorium, hoc eſt, locus uendendis oleribus deſtinatus.

Lachesis, λάχεσις, una Parcharum, quam Latine ſortem interpretari poſſumus. Nam λαγχάνειν eſt ſortiri. Hanc autem iccirco in te humanæ præeſſe uoluerunt, quòd in ea ſortem, hoc eſt, caſum plurimum ualere arbitrabantur.

Lachryma, uel potius Lacryma, ſine aſpiratione, à Græco, δάκρυον, d, in l, mutata: cuius rei argumento illud eſſe poteſt, quòd uetuſtiſſimi Dacrymas dicebant, ſeruato d, Feſtus, Dacrymas pro Lacrymas Liuius ſæpe poſuit: nimirum quòd Græci δάκρυα appellant. Sunt tamen, qui negent hoc nomen Græcum eſſe, ſed Latinum, à lacerando: ut ſint Lacrymæ dictæ, quaſi lacerimæ quoniam ex animi laceratione lacrymæ citantur. Quicquid, id eſt conſtat certe abſque aſpiratione ſcribendum. Eſt autem Lachryma, humor ex oculis flentium manans. Oui. li. 2. Met. Perfudit lacrymis, & aperto pectore fouit. Lacrymæ arborum dicuntur, auctore Theophraſto, ipſe humor naturalis, quem interdum ipſæ arbores foris oſtendunt, uel qui in ipſis interioribus partibus continetur.

Lachrymabilis, le, πολύδακρυς, lacrymas commouens, miſerabilis. Ouid. 7. Met. Vixq; tenet lacrymas, quia nil lacrymabile cernit.

Lachrymabvndvs, a, um, Liu. l. 3. ab urb. At ille lachrymabũdus, Gratum eſt, inquit: craſtina die ueſtra opera utar.

Lachrymatio, onis, Plin. Proœ. lib. 13. Genarum ſcabiem emendat, oculorumq; lacrymationes.

Lachrymose, aduerb. Pli. li. 16. c. 43. Stamineam hoc uſu probant uenam, & uocant ſertilem, argumento ſimilitudinis, quoniam lacrymoſe criſpa.

Lachrymosvs, a, um, δακρυώδης, abundans lacrymis. Pli. l. 17. cap. 28. Quin & uitium radicibus aquam ſalſam iubent affundi, ſi ſint lacrymoſæ. Carmen lacrymoſum, Oui. lib. 5. Triſt. Fumus lacrymoſus, hoc eſt, prouocans lacrymas, Hor. lib. 1. Serm. Sat. 5. Funera lacrymoſa, Ouid. Epiſt. 13. Riſus lacrymoſus, Stat. 7. Theb.

Lachrymatvs, a, um, partic. à paſſiuo Lacrymor. Ouid. lib. 1. Faſt. Nondum pertulerat lacrymatas cortice myrrhas Acta per æquoreas hoſpita nauis aquas.

Lachrymo, as, pen. cor. neutrum, & Lachrymor, aris, deponens, uel potius Lacrymor ſine aſpiratione, *Lagrimare, piangere*, δακρύω, lacrymas effundo, aut profundo. Terent. in Adelph. Oh, lacrumo gaudio. Oui. 3. de Arte amandi. Quo non ars penetrat? diſcunt lacrymare decenter. Lacrymat id, hoc eſt, ob id, Terent. in Eunuch. Num id lacrymat uirgo? Cic. 7. Verr. Ecquis fuit, qui non lacrymaretur, Ouid. 13. Metam. Manuq; ſimul ueluti lacrymantia terſit Lumina. Lacrymare etiam dicuntur plantæ, cum humor ex eis diſtillat. Pli. lib. 17. cap. 14. Ideo lachrymantes calamos inſeri non oportet, non hercule magis quàm aridos. In qua ſignificatione interdum inuenitur poſt ſe habere accuſatiuum, Lact. in Hymno Dominicæ reſurrectionis: Lacrymat ſua gaudia, palmes. Huius compoſita ſunt, Collacrymo, Delacrymo, Illacrymo, & Superlacrymo: quorum ſignificata uide ſuis locis.

Lachrymvla, læ, δακρύδιον, Ter. in Eun. Hæc uerba una mehercle falſa lachrymula, quam oculos terendo miſere uix ui expreſſerit, reſtinguet.

Laciebvrgivm, Ptol. lib. 2. cap. 11. Germaniæ urbs in climate magis Septentrionali.

Laciniæ, ſunt in ueſtimento partes extremæ, quas interdum in humerum ſolemus reuocare, quibuſq; in ſinum collectis, aliquid geſtare conſueuimus: ita dictæ, ut Feſtus indicat, à lacerando quòd ſint partes quædam, & ſegmenta ueſtem diuidentia. Ci. Tironi,

roni, uideor enim uidere te ementem ruſticas res, cum uillico loquentem, in lacinia ſeruantem ex menſa ſecunda ſemina. Vnde laciniata ueſtis, id eſt, ſinuoſa, & aduerbium Laciniatim, quod ſignificat particulatim, & ſeparatim. Apuleius: Non laciniatim diſperſo, ſed cuneatim ſtipato commeatu difficultates illas tranſabiremus. Colum. libro 8. iubet pecus ægrorum diſtribui, in lacinias, id eſt, in particulas ſeparari, ut facilius conualeſcant. Nam diſcreta animalia, & in partes diuiſa, in lacinias ſegregata dicuntur.

Laciniosvs, a, um, amplus, & ſinuoſus: ut, Veſtis lacinioſa. Sermo Lacinioſus, id eſt, flexuoſus, multisq; ambagibus inuolutus. Hieronymus ad Theo. Lacinioſus contra nos ſermo protractus eſt. Ab eodem diſputatio lacinioſa dicitur, pro tortuoſa & implicata. Ab Apuleio, Conuallis lacinioſa. Plin. etiam Alexandriam lacinioſam fuiſſe ſcribit, hoc eſt, extenſis ueſtium lacinijs ſimilē. Verba eius ſunt hæc libr. 5. cap. 10. Metatus eſt eam Dinocrates architectus pluribus modis memorabili ingenio, xv. m. paſſ. laxitate inſerta, ad effigiem Macedonicæ chlamydis, orbe gyrato lacinioſam, dextra læuaq; anguloſo procurſu. Lacinioſa folia, Plin. lib. 25. cap. 10.

Lacinivm, Λακίνιον, promontorium in extremis Italiæ finibus, inter Petiliam, & Crotonē in mare excurrens, Ioniumq; dirimēs ab Adriatico. Dictum Lacinium à Lacino quodam latrone, quem Hercules, quòd boues ſuos abegiſſet, ibi traditur interemiſſe, Iunoniq; ibidem templum ædificaſſe, quam etiam à nomine illius Laciniam cognominauit. Vir. 3. Aen. Hinc ſinus Herculei (ſi uera eſt fama) Tarenti Cernitur: Attollit ſe Diua Lacinia contra.

Lacio, is, lacui. & lexi, ſecundum Priſcianum, & in ſupino lacitū, & lectum, *Menare alla mazza*, ἐπάγω, ſignificat in fraudem duco: ab obſoleto nomine Lax, quod fraudem ſignificat. Feſtus: Lacit, id eſt, decipiendo inducit. Lax enim fraus eſt. Simplex tamen Lacio deſijt eſſe in uſu. Eius compoſita ſunt, Allicio, Delicio, Elicio, Illicio, Oblicio, Pellicio: ex quibus fiunt frequentatiua, Allecto, Delecto, Electo, Illecto, Oblecto, Pellecto. Et habēt quidem duo præterita, eodem Priſciano teſte, & duo ſupina, quemadmodum Lacio: quamuis ab Elicio, Elicui ſolum inueniatur. Ex eo tamen quod faciat frequentatiuum Electo, uidetur aliquando etiam habuiſſe præteritum Elexi, & ſupinum Electum. Plau. in Aſinar. Ibo aduerſum, atque electabo, quicquid illud ſit. Cetera uſitatius præteritum per xi, & ſupinum per ctum, faciunt: ut, Allicio, Allexi, Allectum: Pellicio, Pellexi, Pellectum. Legitur tamen & præteritum Pellicui, apud antiquos. Liui. Andronicus in Laudan. Te illo Aſiatico ornatu fluens pellicuit.

Lacippo, Hiſpaniæ Bœticæ oppidum eſt in conuentu Gaditano, teſte Pli. lib. 3. cap. 1.

Lacmon, Λάκμων, Epiroticorum montium pars eſt, ex qua Acas fluuius oritur, per Apolloniatarum agrum in mare Adriaticum illabens. Auctor Herod. lib. 9.

Lacon, onis, pen. gen pro. Λάκων, qui eſt ex Laconica regione. Stat. 6. Thebaid. Tandem inſperatus media de gente Laconum Proſilit Alcidamas. Huius femininum eſt Lacæna. Vt ſupra oſtendimus. Eſt item Lacon, canis nomen apud Ouid. lib. 3. Metam. Prævalidusq; Lacon, & curſu fortis Aello.

Laconica, æ, λακωνική, Peloponneſi regio, inter Argiuum agrum, & Meſſenaicum, ſecundum littus extenſa: olim à numero centū ciuitatum Hecatompolis appellata: quarum omnium caput fuit Lacedæmon, quæ & Sparta, ſalutaribus olim Lycurgi legibus optime inſtituta. Hinc proximus ſinus.

Laconicvs dicitur, inter Tænarum promontorium, & Maleam extenſus. Vide Stra. lib. 8. & Pli. l. 4. c. 5.

Laconicvm, ci, *Stuffa*, λακωνικὸν, ſubſtantiuum, ponitur pro loco in balneis orbiculari ambitu in ſe recuruo, quòd ſudor elicitur ſicco calore, ut docet Celſus libro 2. Non nulli hypocauſton, alij Vaporarium appellant. Vitruu. lib. 5. præcipit Laconicum ſudationesq; coniungi debere tepidario. Eſt enim fornacula ex terra & tegulis mammatis addito tormento concinnata, quæ incluſo igne per ſpiracula parua calefacit per præfurniū Laconici. Frequentabatur Laconicū crudis, ut per deſudationem extruderetur quicquid excrementitij & ſudorifici humoris in corpore reſediſſet. Colum. in præf. li. 1. Mox deinde ut apti ueniamus ad ganeas, quotidianam cruditatem laconicis excoquimus, & exucto ſudore ſitim quærimus. Dictum Laconicum, quòd eo Lacones peculiariter uterentur.

Laconismvs, niſmi, *Parlar breue & corto*, λακωνισμὸς, breuiloquiū. Tractum à Lacedæmoniorum moribus, quibus prolixa loquacitate nihil erat odioſius. Cic. ad Brut. li. 11. Sed quid ago? non imitor laconiſmum tuum: altera iam pagella procedit.

Lacryma, æ, Lacrymo, as, uide Lachryma, & Lachrymo.

Lacrymvla, lege Lachrymula.

Lacrynes, Λακρίνης, Lacedæmonius quidam fuit, ad Cyrum Ionibus bellum inferentem legatus miſſus, teſte Herodot. lib. 1.

Lactarivs, a, um, γαλακτώδης, quod lac in ſe habet, ſiue ſuccum lacteum. Plin. lib. 26. cap. 8. Tithymalum noſtri herbam Lactariam uocant, alij Lactucam caprinam. Lactaria animalia, quæ lactis gratia paſcuntur. Varr. l. 2. de Re ruſt. cap. 5. Dandum bubus lupinum, & lactarijs medica & cythiſum. Lactaria item dicuntur cibi ex lacte confecti. Spartianus in Heliogabala. Dulciarios & lactarios tales habuit, ut quæcunque coqui de diuerſis edulijs exhibuiſſent, uel ſtructores, uel pomarij, illi modo de dulcibus, modo de lactarijs exhiberent.

Lactatvs, us, m, actus ipſe lactandi. Pli. l. 32. c. 2 Ob id ſibilo à piſcatoribus tanquam ſerpentibus euocari, & capi, pingueſcere lactatu, &c. De murenis.

Lactarivs, rij, γαλακτουργὸς, piſtor qui cibos ex lacte conficit. Spartianus in Heliogabalo: Dulciarios & lactarios tales habuit, ut quæcunque coqui de diuerſis edulijs exhibuiſſent, uel ſtructores, uel pomarij, illi modo de dulcibus, modo de lactarijs exhiberent.

Lacteo, es, lac ſugo, θηλάζω, Ci. 2. de Diuin. Romulus lactens fulmine ictus. Vnde lactens porcus eſt, qui adhuc lac ſugit. Cice. de Leg. hoſtia lactens. Var. 2. de Re ruſt. ca. 4. Porci qui depulſi ſunt à mamma à quibuſdam Delici uocantur: neque iam lactentes dicuntur. Lactentia frumenta, uocat Virg. lib. 1. Ge. quaſi lacteſcentia, hoc eſt, albeſcentia, & lactis colorem referentia.

Lactiolvs, a, um, diminutiuum: ut, Puellæ lactiolæ, Catul. in Camerium, Epigram. 51.

Lactes, pluralis num. gen. ſem. dicuntur graciliora inteſtina, per quæ labitur cibus, quæ tria ſunt, tenue, ieiunum, Piluros, inuoluūturq; meſenterio, ut à ſpinæ cōtactu duro munitiora tutioraq; reddātur. Dictæ Lactes à lacte, aut propter mollitiē, aut propter candorem pinguedinis: aut certe ab antiquo uerbo Lacio, propterea quòd cibum alliciant. Plau. Curc. Ita cibi uacuitate uenio laxis lactibus. Plinius exiſtimat Lactes tantum in hominibus & ouis dici, in ceteris autem animalibus Ile appellari. Eius uerba ſunt l. 11. c. 37. Ab hoc uentriculo lactes in homine & oue, per quas labitur cibus, in ceteris Ile: à quibus capaciora inteſtina ad aluum hominiq; flexuoſiſſimis orbibus. Quidam pro inteſtinis pinguibus accipiunt: unde Perſius: Emeris auriculas pulmone & lactibus unctis.

Lactesco, *Conuertirſi in latte*, γαλακτοῦσθαι, eſt in lac conuerti. Cic. lib. 3. de Nat. deo. Omnis fere cibus matrum lacteſcere incipit. Nonnunquam idem quod lacte impleri. Pli. l. 11. c. 41. Aſinæ prægnantes continue lacteſcunt.

Lactevs, a, um, *Di latte*, γαλακτινὸς, quod ex lacte eſt. Quandoque accipitur pro niueo, & lactis candorem referente: ut, Colla lactea. Virg. 8. Aen. Tum lactea colla Auro innectuntur. Lacteus porcus, qui lacte alitur. Mar. lib. 5. Nondumq; uicta lacteum faba porcum. hoc eſt, porcum adhuc lactentem, & fabam per ætatem frangere non ualentem. Lacteus orbis, ſiue circulus, in cælo dicitur, quem Græci γαλαξίαν, uocant: utroque nomine à lactis candore deducto. Cicer. in Som. Scip. Erat autem is ſplendidiſſimo candore inter flammas circus elucens, quam uos (ut a Graijs accepiſtis) orbem lacteum nuncupatis. Plin. lib. 2. c. 25. Omnes ferme ſub ipſo ſeptentrione aliqua eius parte non certa, ſed maxime in cādida, quæ lactei circuli nomē accepit. Vide Macr. in Som. Scip.

Lacticinia, ὀψίγαλα, à quibuſdam appellantur cibi ex lacte cōfecti, quæ aptius Lactaria dici poſſunt. Vide Hermolaū in Pliniū.

Lactidiaci, ſunt qui circa umbilicum calce percuſſi ſunt, quia ea pars delicata & mollis eſt, aut quia inteſtina circa umbilicum eſſe noſcuntur, λελακτισμένοι.

Lacto, as, *Lattar, dare il latte*, θηλάζω, lac præbeo, quod proprie matrum eſt. Varr. 2. de Re ruſt cap. 7. Anniculis iam factis dandū hordeum, & furfures uſquequo aderunt lactantes. Lactans mulier proprie dicitur quæ lac in mammis habet. Gell. lib. 12. cap. 1. Nam plerunque ſine diſcrimine, quæcunque lactans eſt eo tempore offerri ſolet. Celſus l. 2. c. 28. uidetur. Lactantia accipere pro lactarijs: hoc eſt, pro ijs, quæ ex lacte confecta ſunt. Lac (inquit) mel, adeoq; lactantia, atque omne piſtorium opus. A Lacto fit compoſitum Ablacto, hoc eſt, à lacte arceo: quod uide ſuo loco. Eſt præterea Lacto frequentatiuum ab antiquo uerbo Lacio, quod ſignificat decipio, & per blanditias in fraudem Illicio, ἐπάγομαι. διαβουκολῶ. Ter. in And. Non ne tibi ſatis eſſe hoc uiſum ſolidum eſſe gaudium, Niſi me lactaſſes amantem, & falſa ſpe produceres?

Lactoris, herba eſt oleæ folio, ſed minore, & flore luteo: intus plena lactis, quod guſtatum uomitiones concitat. Eadem eſſe putatur, aut certe ſimillima illi, quæ Militaria herba appellatur, quoniam uulnus ferro factum nullum non ſanat intra dies quinque ex oleo impoſita. Plin. lib. 29. cap. 18.

Lactvca, æ, pen. pr. *Lattuca*, θρίδαξ, herba acetariorum uſu notiſſima: inde dicta, quod abūdantia lactis exuberet. Pli. l. 19. ca. 8. Quæ meconis uocatur à copia lactis ſoporiferi, quanquam omnes ſomnum parere credantur. Apud antiquos Italiæ hoc ſolum genus clarum fuit: & ideo lactucæ nomen adeptæ. Lactucarum aliæ ſunt Cæcilianæ, aliæ Cappadoces. Item Tarteſiacæ, Paphiæ, ſiue Cypriæ, & Seſſiles. Lactucarum criſpas Cappadocas uocāt. Seſſiles, quæ late per terram diffunduntur, quæ & Laconicæ dicun-

tur, teſte Plin.libr. 19.cap.8. Mart. lib. 13. Claudere quæ cenas la ctuca ſolebat auorum: Dic mihi, cur noſtras incipit illa dapes? Hora.2. Sermo. Saty. 4. Nam lactuca innatat acri Poſt uinum ſtomacho.

Lactvcini, cognominati ſunt Romanæ proceres quidã ex Valeria familia, appellatione à lactucis deducta. Vide Pli.lib.19.cap.4.

Lactvcvla, læ, dimin. Col. lib. 10. Iam teneris frondens lactucula ſebris.

Lacvna, æ, pe.pr. *Acqua morta, lagona. τέναγος*, à lacu fit, & eſt aquæ collectio, uel foſſa, ut Feſtus docet, in qua aqua collecta ſtare conſueuit. Virg. li.1.Geor. Preſertim incertis ſi menſibus amnis abundans Exit, & obducto late tenet omnia limo, Vnde cauæ tepido ſudãt humore lacunæ. Vbi Seru. Lacunæ ſunt foſſæ, in quibus collecta aqua ſtare conſueuit. Vnde etiam in agris Lacunæ dicuntur foſſæ ad ſiccandos agros paratæ. Idem li.3.Geor. Et totæ ſolidam in glaciem uertere lacunæ. Lacuna pro quacunque etiam foſſula ſiue concauitate accipitur. Varr.2.de Re ruſt. cap.7. His maiores qui ſunt, intelligi negant poſſe, præterquam cum dentes ſunt facti brochi, & ſupercilia caua, & ſub iis lacunæ, ex obſeruatu dicũt equum habere annos ſedecim. Lacuna in pauimento pro loco ſidente ponitur à Vitruuio li.7.c.1. In libris quoque Lacunæ dicuntur loca hiantia & mutilata, in quibus ad perfectionem non nihil deſideratur. Explere Lacunam rei familiaris, per tranſlationem dicitur pro eo, quod eſt, ſarcire damnum acceptum, uel rem familiarem exinanitam explere, & redintegrare. Cice. Act.2.in Verr. Cenſores fecerunt idem, quod in noſtra repub. ſolent ij, qui per largitionem magiſtratus adepti ſunt: dederunt operam ut ita poteſtatem gererent, ut illam lacunam rei familiaris explerent. Item uallecula ſuperioris labri, per ſimilitudinem Lacuna uocatur à Lactantio. Lacuna in auro, id eſt, adulteratio, uel fraus, & legitimi ualoris imminutio. Cic. Act. Vide ne qua ſit lacuna in auro.

Lacvnar, aris, penultima producta, *φάτνωμα*, contignatio exculpta, tignorum interſtitijs lacunam, ſiue lacunarum quandam ſimilitudinem referens. Horat.2.lib.Carm. Non ebur, neque aureum Mea renidet in domo lacunar. Cic.5. Tuſculan. In hoc medio apparatu fulgentem gladium è lacunari, ſeta equina appenſum, demitti iuſſit. Eadem & laquearia dicuntur. Virgil.1.Aeneid. Dependent lychni laquearibus aureis.

Lacvnatvs, a, um, ad lacunæ formam depreſſum. Plin.lib.15.c.10. Intus exiles nucleos lacunatis includi toris.

Lacvno, as, p.p. *φατνόω, τετρίδωμαι*, lacunar facio, uel lacunaris ſimilitudinem rei alicui induco. Ouid.8.Met. Mollis tellus erat humida muſco: Summa lacunabant alterno murice conchæ.

Lacvnosvs, a, um, adiectiuum, idem eſt quod inæquale, & lacunis plenum. Cice.2.de Nat.deor. Quid pulchrius ea figura, quæ ſola omnes alias figuras complexas continet, quæq; nihil aſperitatis habere, nihil offenſionis poteſt, nihil inciſum angulis, nihil anfractibus, nihil eminens, nihil lacunoſum?

Lacvnvla, æ, dimin. à Lacuna.

Lacvs, huius lacus, gener. maſc. *Lago. λίμνη, λάκκος*, locus profundus cum aquis perpetuis ibidem natis, qui efficit riuos & flumina. Differtq; à Stagno, quòd hoc temporalem habeat aquam ſtagnãtem, quæ plerunque hieme colligi ſolet, æſtate ſiccare: cum Lacus aqua ſit perpetua & perennis. Vir.8.Aeneid. Deinde lacu fluuius ſe condidit alto. Col.li.7.cap.10. Nec ulla re magis gaudet, quàm riuis, atque cœnoſo lacu uolutari. Itẽ Lacus dicitur uas amplum in quod muſtum pedibus prælo ue expreſſum influit. Ouid. in Faſtis. Præmia de lacubus proxima muſta tuis. Græce *ληνὸς* dicitur: unde Lenæus Bacchus: & Lenobates, uuæ calcator. Lacubus item diſtinguunt granaria, ut ſeparatim quæq; legumina ponantur, ut eſt uidere apud Colu.lib.1.ca.6. Interdum Lacus accipitur pro trabe plana in ædificiorum contignationibus, teſte Seruio, uel pro ipſo tignorum interſtitio, lacuum quandam ſimilitudinem referente. Lucil. Reſultantq; ædesq; lacusq;.

Lacvscvlvs, Col.lib.12. cap.50. Oportet habere lacuſculos tam multos, quam poſtulabit modus oliuæ.

Lacydes, *Λακύδης*, Suidæ, philoſophus fuit Cyrenæus, primus nouæ Academiæ inſtitutor. Hunc tradit Pli. tantopere ab anſere quodam fuiſſe adamatum, ut ei perpetuo comes adhæſerit, nuſquam ab eo non in publico, non in balneis, non noctu, non interdiu digreſſus. Fuit præterea hoc nomine quidam ex Argiuorum regibus, molli inceſſu, comaq; perpetuo unguentis delibuta. Meminit eius Plut. eo in Opuſculo, quo docet, quo pacto utilitatem ab inimicis capere poſſimus.

Lada, Pli. *λῆδον*, Dioſc. frutex eſt ex cyſthi generibus, longioribus folijs, & nigrioribus, quæ uerno tempore pingue quiddam & roſcidum contrahunt, quod capratum barbis adhæreſcit, indeq; depexum colatur, cogiturq; in offas. Id Ladanum appellant, in Cypro inſula præcipue laudatum, Plin.lib.12.cap.17.

Ladas, *Λάδας*, Alexandri Macedonis curſor fuiſſe traditur, tanta pedum uelocitate, ut ueſtigia eius in arena non apparerent. Quo nomine ſtatuam meruit apud Argos in templo Veneris, quam *πτερόρον* cognominabant. Mart.li.2. Quid ſi per graciles uias Petauri inuitum iubeas ſubire Ladam?

Ladanvm, *λάδανον*, eſt quiddam pingue Ladæ herbæ inſidens, barbisq; capratũ adhæreſcens. Hæc autem herba naſcitur in Cypro. Vide Pli.li.12.ca.17. & quæ ſupra annotauimus in dictione Lada.

Lade, inſula in ora Ioniæ, teſte Pli.lib.5.cap.31. Stephanus *λάδην* Aeolidis inſulam facit.

Ladon, *λάδων*, fluuius Arcadiæ, iuxta quem Poetæ fabulantur Syringa nympham in fiſtulam fuiſſe mutatam. Oui.lib.1.Metamor. Donec arenoſi placidum Ladonis ad amnem Venerat. Eſt & nomen canis Actæonis apud Oui.lib.3.Metam. Et ſubſtricta genere Sicyonius ilia Ladon. Quo tamen in loco in caſtigatioribus exẽplaribus Lagon legitur, non Ladon.

Laeana, oppidum eſt Arabiæ ad ſinum illum rubri maris, qui in Aegyptum uergit, qui ab oppidi huius nomine Lænaticus uocatur. Auctor Pli.lib.5.cap.11.

Laedo, is, ſi, ſum, per æ, diphthongum, *Offendere, far diſpiacere, βλάπτω*, uerbo facto ue aliquem offendo: quod uerbum quidam à Græco *λοιδορῶ* tractum putant, quod ſignificat maledictis, & conuicijs quempiam inceſſere. Et conſtruitur fere cum accuſatiuo. Virg. 10.Ecl. Ah ne te frigora lædant. Interdum præter accuſatiuum habet datiuum. Ter. in Ad. Ille clemens, placidus, nulli lædere os, arridere omnibus. Nonnunquam etiam ablatiuum. Cic. pro Clu. Itaque diutius ſuſpicionibus obſcuris lædi famam ſuam noluit. Oui. 4.de Pont. Ele.6. At ſi quem lædi fortuna cernis iniqua, Mollior eſt animo fœmina nulla tuo.

Laesvs, partic. in, Cor uulnere læſum, Ouid.11. Met. Fœdus læſus, Virg.12. Aen. Pudicitia læſa, Ouid. Epiſt.5. Huius compoſita ſunt, Allido, Collido, Elido, Illido, Obliſdo, quæ habent pen. pro. de quibus uide ſuis locis.

Laemargia, *λαιμαργία*, crapula, uoracitas, & uentris ingluuies. Læmargus, *λαίμαργος*, uorax, helluo. Sed hæc ſatius fuerit è Græcolatino Lexico petere. Huc enim nihil pertinent: quippe quæ neque Latinis in uſu ſunt, neque noſtris litteris ſcribi conſueuerunt.

Laemvschaton, *λαιμυσχατὸν*, præmium qđ reportabant, qui ex gladiatura uictores exitiſſent. *αἷμα*, ſanguis, *λαιμὸς*, guttur. *σχάζω*, uenam ſeco: quaſi præmium illud gladiatoribus daretur ob iugulationem. Præmium autem Græcis erat (ex Demoſthene & Suida) centum minæ.

Laena, æ, *χλαῖνα*, ueſtis Lanea (teſtibus Varrone & Feſt.) habitus duplicis, quæ ſuper cetera ueſtimenta imponebatur. Nonius putat eſſe ueſtem militarem, citans illud Virgil.4 Aeneid. Tyrioq; ardebat murice læna Demiſſa ex humeris. Pertuſa læna. Iuuenal. Satyr.5. Cic. de Clar. Orat. docet, Lænam etiam fuiſſe ueſtem ſacerdotalem, qua Flamines uti ſolent, cum ſacrificia facerent, Qui (inquit) cum Conſul eſſet, eodemq; tempore ſacrificium publicum cum læna faceret, quòd erat Flamen Carmentalis, plebis cõtra patres concitatione & ſeditione nunciata, ut erat læna amictus, ita uenit in concionem.

Laensvs, (quòd hic pro Cretæ fluuio corrupte legebatur) uide Lethæus.

Laertes, tis, *λαέρτης*, ſiue (ut apud Strabonem & Stephanum legitur) Laertes caſtellum eſt Ciliciæ, in tumulo quodam ſitum, qui mamillæ ſpeciem præbet. Auctor Strabo lib.14.

Laertes, *λαέρτης*, Acriſij filius fuit, & pater Vlyſſis, qui ab eo Laertiades dicitur. Oui. in Epiſt. Penelopes: Tres ſumus imbelles numero, ſine uiribus uxor, Laerteſq; ſenex, Telemachuſq; puer.

Laertivs, a, um: ut, Regna Laertia, apud Virg. 3. Aen.

Laertivs Diogenes, ex Laerte Ciliciæ caſtello ortus putatur, indeq; cognomentum aſſumpſiſſe. Creditur floruiſſe ſub Antonio Philoſopho. Scripſit Vitas Philoſophorum oratione ſoluta: eaſdemq; breui carmine perſtrinxit, quod *πάμμετρον* inſcripſit.

Laesio, nis, uerbale: *Offeſa*. Cic. de Orat. purgatio, conciliatio, læſio, optatio, atque execratio.

Laestrygones, p.c. *λαιστρυγόνες*, populi fuerunt immaniſſimi, Formias Campaniæ urbem incolentes, quos Plin.li.7. tradit humana carne uictitaſſe. Gell.lib.15.cap.21. Præſtantiſſimos uirtute, prudentia, uiribus, Iouis filios poetæ appellauerunt, ut Aeacum, Minoa, & Sarpedona: ferociſſimos, & immanes, & alienos ab omni humanitate, tanquam è mari genitos, Neptuni filios dixerunt, Cyclopa, & Cercyona, & Læſtrigonas.

Laetabilis, le, *Degno d'allegrezza. γηθόσυνος*, id eſt, lætitia dignus. Cic.l.1. Tuſc. Quod ut ita ſit, (nihil enim pugno) quid habet iſta res aut lætabile, aut glorioſum? Inde fit compoſitum Illætabilis contrariæ ſignificationis.

Laetamen, minis, *Letame, κόπρος*, fimus qui per agros iacitur, quòd lætas, hoc eſt, pingues ſegetes faciat. Pli.lib.18.cap.16. Ipſumq; pro lætamine eſt.

Laetifico, as, *Fare allegro. εὐφραίνω*, lætum facio. Cice.2. de Nat. de. Contrahit terram, tum uiciſſim lætificat, ut cum cælo hilarata uideantur.

Laetificor, aris, deponens, *γήθω, γήθομαι*, lætor, lætus ſum. Plau. Aul. Nunc eo, alij lætificantur meo malo & damno.

Laetissicvs,

Lætificvs, tifica, ficum, ut Lætificæ uites, Cice. 1. Tuſc. ex antiquo poeta.

Lætisco, is, *φαιδρύνομαι*, antiquiſſimi dixerunt, pro lætus fio, Siſen. lib. 4. apud Nonium: Vtrum ne dij cultu erga ſe mortalium lætiſcant, an ſupernæ gentes humana negligant. Verbum eſt prorſus obſoletum.

Lætitia, tiæ, *Letitia, allegrezza, εὐφροσύνη, γηθοσύνη, χαρά*, eſt exultatio animi (ut definiuit Gell. libr. 2. cap. 27. cum gaudio efferuentiore, propter euentum rerum expetitarum. Cice. 4. Tuſcul. Lætitia, opinio recens boni præſentis, in quo efferri rectum uideatur. Et proprie Lætitia eſt, cum ita mouetur animus, ut etiam ad exteriora egrediatur, & maxime in uultu: Gaudium, cum animus exhilaratur aliqua re, neque tamen ad exteriora diffunditur ultra modum, ut facile appareat. Hinc dicunt Stoici, Gaudium in ſapientem cadere poſſe, Lætitiam non poſſe. Vide Gaudium. Cic. 2. in Cat. Hic tu qua lætitia perfruere, quibus gaudijs exultabis, quanta in uoluptate bacchabere? Proſequi aliquem lætitia, Quinct. lib. 5. cap. 11.

Lætitvdo, nis, idem quod lætitia, *χαρμοσύνη, χαρά*. Accius in Bacchis, ut citat Nonius: Quanta in uenando affectus eſt lætitudine. Cice. pro Font. Hi contra uagantur læti atque erecti.

Læto, tas, lætum facio, *φαιδρύνω*. Accius Pelopidis: ut citat Nonius: Et te ut triplici lætarem bono Antiquum.

Lætor, aris, *Allegrarſi, hauer diletto, γήθομαι, εὐφραίνομαι*, gaudeo, delectationem capio, ſed extrinſecus, cum gaudere ſit intrinſecus: quamuis ſæpe confundantur. Terent. in Heau. Ego non tam meapte cauſſa Lætor, quàm illius, quam ego ſcio honore quouis dignam. Conſtruitur fere cum ablatiuo. Ci. 2. de Diuinat. An Cn. Pompeium cenſes tribus ſuis conſulatibus, tribus triumphis, maximarum rerum gloria lætaturum fuiſſe, ſi ſciret ſe in ſolitudine Aegyptiorum trucidatum iri? Interdum etiam legitur cum accuſatiuo. Idem ad Marium: Vtrunque lætor, & ſine dolore corporis te fuiſſe, & animo ualuiſſe. Quo tamen in loco uidetur intelligi præpoſitio Propter: ut hic ſit ſenſus, Lætor propter utrunque. Inuenitur etiam cum genitiuo. Virgi. lib. 11. Nec ueterum memini, lætor ue malorum. Hinc fit compoſitum Collætor, *συνήδομαι*, ſimul lætor. Lætans, tis, particip. Ci. pro Cluent. Itaque nubit Oppianico continuo Saſſia lætanti iam animo, & ſpe optima confirmata. Lætandum. Cice. pro Lege Man. Atque illud in primis lætandum mihi eſſe uideo. Saluſt. Tandem lætandum magis, quàm dolendum caſum tuum puto.

Lætvs, a, um, *Allegro, lieto, φαιδρός, γηθόσυνος*, qui hilaritatem, quam intus habet, etiam uultu oſtendit, à latitudine mentis, ut quidam putant. Nam qui gaudium aſpectu promunt, dilatare quodam modo faciem uidentur. Virg. 4. Aen. Imperio læti parent. Lętas oues, (*ἴφια μῆλα* Home.) dicimus, quæ bona ſunt corporis habitudine atque pinguedine. inanimata uero læta dicuntur, quæ aſpectu homines lætificant, uel quæ pinguia ſunt. Virg. 1. Georg. Quid faciat lætas ſegetes. Et lætum legumen: hoc eſt, fertile. Ibidem: Vnde prius lætum ſiliqua quaſſante legumen. Læta uero prata, Læta domus, quæ lætos non faciunt. Lætum aliquando à Poetis inuenitur poſitum pro celeri, iccirco fortaſſis quòd in ijs, quæ læto animo aggredimur, celeritate utamur. Virgil. Lætus cois Eurus equis. Accipitur præterea Lætus pro fauſto & felici. Pli. l. 8. c. 47. Sunt enim delubra gemina, alterum intraſſe, lætum eſt: in altero dira portendere.

Læte, aduer. iucunde, & hilariter: cui opponitur Seuere. Quin. li. 8. ca. 3. Concitate dicere, an moderate: læte, an ſeuere, &c. Lætius frondere, Lætius fruticare: id eſt, uberius, apud Col. l. 5. c. 9. & Pli. lib. 16. cap. 31.

Læva, æ, *Mano ſiniſtra, manca*. unde & Scæuolæ nomen tractum à Græco *λαιός*, quod, ſiniſtrum, ſignificat. Cic. 4. Acad. Cum læuam manum admoueret, Virg. 3. Aene. Læuam cuncta cohors remis uentiſq; petiuit. Liu. 4. ab urbe. Dextra montibus, læua Tyberi ſeptus.

Lævigo, as, pe. c. *Polire, ſpianare, λειαίνω*, complano, polio, quaſi læue ago. Plin. Sunt quidam in eo genere molliores, qui & cote læuigantur.

Lævis, & hoc læue, cum diphthongo in priore ſyllaba, *Polito, ſpianato, λεῖος*, quod planum, politum, & tactu aſpecum non eſt. Virgil. 7. Aeneid. At læuem clypeum ſublatis cornibus Io Auro inſignibat. Accipitur aliquando pro glabro, & depilato. Tibul. libro 1. Eleg. Charior eſt auro iuuenis, cui læuia fulgent Ora, nec amplexus aſpera barba terit. Oui. 3. de Arte aman. Femina quid faciet, cum uir ſit læuior ipſa.

Lævitas, tatis, *λειότης*, eſt aſperitati contraria. Martian. Lunarem circulum ingreſſa uirgo, conſpicatur globoſum quoddam tenerumq; corpus, è ſuperni roris læuitate compactum, inſtar ſpeculi pendentis. Accipitur interdum Læuitas pro lubricitate. Celſus libro quarto, capite 16. Ex torminibus inteſtinorum læuitas oritur, quæ continere nihil poſſunt, & quicquid aſſumptum eſt, imperfectum protinus reddunt.

Lævo, as, *Polire, λειαίνω, ξέω*, idem quod læuigo. Stat. lib. 1. Theb. Pars teretes læuare manu, ac diſponere menſas Celſus: Læuat quæ exaſperata ſunt.

Lævatvs, ior, atiſſimus. Gell. l. 17. c. 8. Ad coeundum ideo uidentur faciliora, quæ læuatiora, læuiaq; ſunt.

Lævor, huius læuoris, ge. maſcul. *λειότης*, idem quod læuitas, aſperitati contraria. Plin. lib. 9. cap. 35. Dos omnis in candore, magnitudine, orbe, læuore, pondere, & cet. De unionibus.

Lageos, *λάγειος*, genus uuæ, quæ & leporaria dicitur. Virgil. lib. 2. Georg. Et paſſo pſythia utilior, tenuiſq; lageos. Seruius.

Lagena, æ, *οἰνοφόρον*, genus uaſis, teſtacei, ad uinum præcipue accommodatum. Mart. l. 7. Nulla catenatis palam eſt præcincta lagenis. Idem l. 1. Et nigri Syra defuti lagena. Q. C. in ep. ad Tirone.

Lagois, penultima producta, *γελῷς*, genus auis, quæ leporinas habet carnes. Nam *λαγὼς*, apud Græcos lepus eſt. Eſt & genus piſcis. Horat. 2. Sermo. Saty. 2. Pinguem uitijs, albumq; nec oſtrea, Nec ſcarus, aut poterit peregrina iuuare lagois.

Lagvncvla, læ, diminutiuum, *οἰνοχοιμάτιον*, parua lagena. Cice. Att. libr. 6. In his inuentæ ſunt quinque lagunculæ matronarum, &c.

Lagvsa, *Λαγοῦσα*, inſula eſt in mari Pamphilio, ex aduerſo Glauci fluuij. Auctor Pli. l. 5. c. 31. Strabo Laguſam enumerat inter inſulas Cretæ uicinas, non procul Io inſula.

Lagira, *Λάγυρα*, urbs eſt Tauricæ Cherroneſi, apud Ptol. l. 3. c. 6.

Lais, idis, *Λαΐς*, nomen proprium famoſiſſimæ meretricis, quæ à ſcriptoribus Corinthia dicta, quia Corinthi habitauit: ad quam propter inſignem pulchritudinem potentiſſimi quique ex omni Græcia conueniebant: nec quiſpiam admittebatur, niſi qui dabat, quod popoſcerat. Vnde profectum creditur prouerb. Nō cuiuſuis hominis eſſe, adire Corinthum. Tam care enim Lais ſuas locabat noctes, ut uel potentiſſimi, pretij magnitudine deterrerētur. Inter quos etiam Demoſthenes fuiſſe fertur, qui cum ſcorti tam nobilis fama accenſus, aliquando Corinthum nauigaſſet, illaq; noctis unius operam decem millibus drachmarum indicaſſet, expauefactus pretij immenſitate, Græce reſpōdit, *οὐκ ὠνοῦμαι μυρίων δραχμῶν μεταμέλειαν*. Non emo, inquit, decem millibus drachmarum pœnitentiam. Ouid. 1. Amor. Multis Lais amata uiris. Vide Gell. lib. 1. cap. 8.

Laivs, fuit Labdaici regis Thebarum, pater Oedipi, qui Iocaſtam Creontis Thebani filiam uxorem duxit: quam cum concepiſſe audiſſet, de futura prole oraculum conſuluit: cui reſponſum eſt, eum naſcituri manu periturum. Quapropter Iocaſtæ præcepit, ut quicquid peperiſſet, necaret. Verum cum illa inſigni forma peperiſſet, maternaq; pietate ducta adduci non poſſet, ut eum interficeret, neque tamen educare auderet, miniſtro cuidam exponendum tradidit: qui acceptum puerum in ſiluam detulit, plantiſq; perforatis, uiminéq; traiecto, ex arbore eum ſuſpendit, futurum ratus, ut inedia moreretur. Verum cum Phorbat Polybij Corinthiorum regis paſtor illac iter faceret, audito uagitu, eo accurrit, puerúq; ſeruauit, quem & reginæ, quæ liberis carebat, magni muneris loco obtulit: à qua, ueluti puer cœlitus miſſus, filij loco eſt educatus, & à pedib. ex uulnere tumentibus, Oedipus eſt appellatus. Grandior deinde nam factus, cum generis ſui cognoſcendi auidus Apollinem conſuluiſſet, reſponſum accepit ſe patrem in Phocide inuenturum. Quo cum ueniſſet, Laium in tumultu quodam, inter ciues ſuos, exteroſq; exorto, interfecit, matremq; imprudēs duxit uxorem. Reliqua uide in Oedipus.

Lalætania, Hiſpaniæ regio eſt in tractu Tarraconenſi. Martial. libro primo. Aptica repetes Tarraconis littora, Tuamq; Lalætaniam. Inde fit adiectiuum. Lalætanus, a, um: ut, Vinum Lalætanū, magis copia, quàm bonitate laudatum, teſte Plin. libro. 14. cap. 6. Mart. lib. 9. Et Lalætanæ nigra lagena ſapæ.

Lalasis, fluuius eſt Iſauriæ, quæ Aſiæ regio eſt, inter Ciliciam & Pamphiliam ſita. Auctor Pli. lib. 5. c. 27.

Lalisiones, pulli ſunt onagrorū. Mart. Dum tener eſt onager, ſolaq; laliſio matre Paſcitur, hoc infans, ſed breue nomen habet.

Lallare, *βαυβάζειν*, antiqui dixerunt pro eo quòd eſt lac ſugere. Videtur eſſe ex ijs uocibus, quibus nutrices alumnis ſuis ſe accommodant. Cuiuſmodi ſunt Pappa, & Tata pro patre; & Mamma pro matre, & ſimiles. Perſi. Sat. 3. Iratus mammæ lallare recuſas.

Lama, æ, *τέναγος*, aquarum collectio, quæ & Lacuna dicitur. Feſtus.

Lambo, is, bi, tum, ſecundum Priſcianum, *Leccare, λείχω, λιχμάομαι*. Cic. in Verr. Hi canes quos uideris lambere. Lucil. lib. 14. Iucundaſq; puer qui lamberet ore placentas. Eſt autem Lambere, lingere: hoc eſt, lingua aliquid leuiter tangere, ſicut canes bibentes, *λάπτειν*. Mart. lib. 14. Lambere quæ turpes prohibent tua prādia muſcas, Vergilius pro tangere poſuit 3. Aeneid. Attolliťq; globos flammarum, & ſidera lambit. Interdum pro leniter alluere. Horat. li. 1. Carm. Vel quæ loca fabuloſus Lambit Hydaſpes.

Lambrvs, fluuius in Ciſalpina Gallia, quem Padus defert in mare Adriaticū, ut ait Pli. l. 3. c. 16. & 19. A quo Lābrani dicti ſunt eius accolæ. Sueton. in Cæſ. Per Lambranos & Transpadanos duxit.

Lamella, læ, dimin. à Lamina Vitru. lib. 7. cap. 3. Speculum argenteum tenui lamella ductum.

Lamentabilis, le, *Lamentevole*, πολύθρηνον, dignum lamentatione. Virg. 2. Aen. Troianas ut opes, & lamentabile regnum Eruerint Danai. Lamentabili uoce deplorare, Cic. 2. Tuſc. Carmen lamentabile, Stat. 5. Syl.

Lamentarius, a, um, θρηνώδης, quod ingerit lamẽtationem. Plau. in Capt. Quæ ædes lamentariæ mihi ſunt.

Lamentum, ti, *Lamento*, θρῆνος, ipſa lamentatio. Virg. 4. Aene. Lamentis, gemituq;, & femineo ululatu Tecta fremunt.

Lamentor, ris, *Lamentarſi, dolerſi*, θρηνέω, ὀλοφύρομαι, uoce querula, triſtiq; oratione damnum ac dolorem teſtor. Teren. in Phorm. Vidi uirginem ſuam matrem lamentari mortuam. Cice. 1. Tuſc. Nam hæc quidem uita mors eſt, quam lamentari poſſem ſi liberet. Ci. 2. de Ora. Lapides me hercule omnes flere ac lamẽtari coegiſſet. Lamentatus, ta, tum, partic. ut, Fata diu lamentata, Sil. li. 13.

Lamentatio, *Lamento*, θρῆνος, ὀλοφυρμὸς, eſt (ut Ci. 4. Tuſ. docet) ægritudo cum eiulatu. Idem 1. Tuſc. Sed illa lugubris lamentatio, fletusq; mœrens, ex eo eſt, quòd &c.

Lamentas, pro lamẽtationibus dixere ueteres. Pacuuius in Herm. Lamentas, fletus facere compendio licet. Nonius.

Lamiae, Λαμίαι, ab antiquis mulieres eſſe putabantur, ſiue uerius dæmonum quædam phantaſmata, quæ formoſarum mulierum ſpecie aſſumpta, pueros pariter & iuuenes blanditijs allectos deuorabant. Hæ cum foris eſſent egregie oculatæ, domi prorſus cæcutiebant. Horat. 1. Carm. Neu pranſæ lamiæ puerum uiuum extrahat aluo. Philoſtratus in Apollonio ait Lamias à quibuſdã Laruas appellari, & Lemures, à nõ nullis etiam Empuſas, eſſeq; ad amorem & Venerem propenſas, & carnes humanas maximeq; formoſorum eſurienter appetere, ideoq; libidinis cupiditate allicere eos, ut poſtea deuorent. Plura de his uide apud Cœl. Rhodig. lib. 29. ca. 5. Lamiarum item nobilis Romæ familia fuit, à Lamo orta Antiphatis patre, & Læſtrigonum rege, qui Formijs regnauit. Ex hac familia fuit Aelius ille Lamia, Senator Romanus, ad quẽ extat carmen illud lib. 3. Car. Hor. Aeli uetuſto nobilis ab Lamo (Quũ & priores hinc Lamias fuerũt Denominatos, & nepotum Per memores genus omne Faſtos) Auctore ab illo ducis originem, Qui Formiarum mœnia dicitur Princeps, & innantẽ Maricæ Littorib tenuiſſe Lyrim. Chryſoſtomus Diõ in intima Africa feras quaſdam eſſe ſcribit muliebri facie, quæ & ipſę Lamiæ dicuntur, uberibus autem totoq; pectore adeo ſpecioſa, ut nullo pictoris ingenio effingi queant, quibus retectis homines in fraudẽ alliciunt, captosq; deuorant. Lamia item meretrix quædam inſignis fuit Demetrij regis amica, cui blandientes Thebani, Veneris Lamiæ delubrum conſecrarunt.

Lamina, pen. cor. *Lama, piaſtra*, ἔλασμα, metalli cuiuſuis fruſtum in latitudinem ductum, craſſius tamen quàm bractea. Cic. 4. in Ver. Quid cum ignes, candentesque laminæ, cæterisque cruciatus admouebantur?

Lamium, urticæ genus mitiſſimum, prorſusq; innoxium, eam Vrticam mortuam herbarij appellant. Pli. l. 21. c. 16. Quæ innoxia eſt, morſu carens, Lamium uocatur.

Lamna, pro lamina, apud Hor. lib. 2. Carm. Nullus argento color eſt auaris Abdito terris, inimice lamnæ Criſpe Salluſti, niſi temperato Splendeat uſu.

Lamirus, Λάμυρος, Herculis filius fuit, ex Iole Euriti Oechaliæ regis filia. Cice. in Verr. Vidi argenteum cupidinum cum lampade.

Lampas, lampadis, pen. cor. *Lampade*, λαμπὰς, idem quod fax, ἀπὸ τοῦ λάμπειν, quod eſt ſplendere. Virg 6. Aen. Princeps ardentem coniecit lampada Turnus. Frequenter tamen ſumitur pro inſtrumento, in quo ellychniũ accenſum oleo fouemus, quod & Lychnum pẽſilem uocamus: ut apud Iuuenal. Sat. 3. Aenea lampas. Colum. lib. 12. c. 17. Ferreis lampadibus ardentibus caleſiunt. Ouid. 12. Metam. Lampadibus denſum rapuit funale coruſcis. Eſt etiam Lampas genus facis in aere. Plin. lib. 2. c. 26. Duo genera faciunt: Lampades uocant plane faces: alterum Bolidas, quale Mutinenſibus malis uiſum eſt. Vulgus faces ardentes, uel lanceas ignitas uocat. Lampada curſu tradere, elegans eſt prouerbium, pro eo quod eſt, partes ſuas quaſi ſucceſſione in alium transferre. Varro lib. 3. de Re ruſt. cap. 16. Sed ò Merula, Axius noſter ne dum hoc audit, Phyſicam addiſcat, quod de fructu nihil dixi: nunc curſu lampada tibi trado. Tractum à conſuetudine Lampadophororũ, qui in certamine Lampadodromico ſi lampadem ad metam inextinctam non pertuliſſent, eam alteri tradebant.

Lampsacum, Ciceroni & Plinio, Ptolemæo Lampſacus, pen. corr. Λάμψακος, nomen urbis in littore Helleſponti in ora Aſiatica. Cic. 3. in Verr. Oppidum in Helleſponto eſt Lampſacum, in primis Aſiæ prouinciæ clarum, & nobile: homines autem ipſi Lampſaceni in omnes ciues Romanos officioſi. Pli. lib. 5. cap. 32.

Lamyrus, piſcis eſt ex genere lacertorum, apud Pli. l. 32. capite 11.

Lana, lanæ, *Lana*, ἔριον, quæ de ouibus detondetur, aut deciditur, à laniando. Laniare enim ſcindere eſt. Sciuditur autem nunc lana, quæ uelli ſolebat: unde à uellendo Vellus dicebatur. Virg. 2. Ge. Quid nemora Aethiopum molli canentia lana? Sunt qui à leuitate, hoc eſt, à mollicie lanam dictam putent. Hinc lanugo, primi pili in barba, quia ceteris ſunt molliores, ἴουλος. Et in cydonijs lanuginem dicimus, mollitiem illam, qua mala huiuſmodi ueſtiuntur ante maturitatem. Eſt autem in ſola oue lana: nam ceteræ quadrupedes pilos, aut ſetas habent. Dicitur & lanicium (ut inquit Seruius) ſicut Fuga, & Effugium. Virg. lib. 3. Georg. Si tibi lanicium curæ, &c.

Lanaris, & hoc lanare, *Lanoſo*, ἐριώδης, εἰροπόκον, quod habet lanam. Var. l. 2. de Re ruſt. Nos qui pecus paſcimus lanare.

Lanarius, rij, ſubſtant. *Lanaio*, ἐριουργὸς, qui lanam curat. Plaut. in Aul. Stat fullo, phrygio, aurifex, lanarius.

Lanaria, æ, ςρούθιον, herba eſt, quam uulgus Saponariam appellat, inde nomen habens, quòd lanæ, quæ ob pinguedinem colorem recipere non poſſunt, eius ſucco eleuantur. Pli. lib. 24. ca. 18. Herba lanaria ouibus ieiunis data, lactis abundantiam facit.

Lanatus, lanata, lanatum, *Lanoſo, coperto di lana*, lana tectus: ut lanatæ oues, apud Col. lib. 12. cap. 2. Lanatæ pelles. Col. lib. 6. ca. 2. Sed iaculi, quibus copulantur, lanatis pellibus inuoluti ſunt. Lanatæ uites, Amineæ dictæ, quòd caneſcant lanugine. Colum. li. 3. cap. 2. Lanatam quoque Amineam quidam maxime probant, quæ hoc uocabulum nõ ideo uſurpat, quòd ſola ex omnibus Aminett, uerum quòd præcipue caneſcit lanugine.

Lanatior, lanatius, comparatiuus. Plin. lib. 21. cap. 20. Hi & folia eius thymo ſimilia tradunt, niſi quòd molliora ſunt, & lanatiore canitie.

Laneus, lanea, laneum, ἔρεος, apud Martial. quod eſt ex lana: ut, Pannus laneus. Plaut. in Mil. Cauſiam habeas ferrugineam, culcitam ad oculos laneam. Laneum Pallium, Cic. 3. de Nat. deorum. Lanea uitta: Propet. lib. 3. Eleg. 6. Laneum latuſculum: id eſt, latus molliſſimum: Catull. ad Thallum.

Laneus, lupus, piſcis eſt Timaui fluuij, qui iccirco laneus dicitur; quòd iuxta hunc fluuium maxima ouium copia ſit, uberrimusq; lanarum prouentus. Martial. Laneus Euganei lupus excipit ora Timaui, Aequoreo dulces cum ſale paſtus aquas.

Lancea, æ, *Lancia*, λόγχη, teli genus longiſſimum, quod quidam à ferri latitudine, alij à Græco λόγχη deductum putant. Gellius tamen l. 10. c. 30. Hiſpanicam uocem eſſe affirmat. Lucanus l. 6. Nulla fuit non certa manus, non lancea felix. Feſtus auctor eſt, lanceam olim à Lucullis uocatam fuiſſe Lucculleam.

Lanceam, Budæus etiam eſſe dicit ſpiculum uenabuli uel iaculi.

Lancearius, rij, *Che porta lancia*, λογχοφόρος, qui lanceam gerit. Lancearij ſunt ex Tranquillo, inquit Budæus, qui nunc uulgo Picarij, quaſi ſpicularij, dicuntur.

Lanceatus, lanceata, lanceatum, *Armato di lancia*, λογχωτὸς, lancea armatus. Lanceati etiam dicuntur, qui ictu lanceæ necantur. Iul Firm. Quicunque habuerint horoſcopum in 21. parte Tauri, Lanceati morientur.

Lanceola, cum accentu in antepe. λογχάριον, Hieronym. l. 3. Regum: Prophetæ lucorum incidebant ſe lanceolis, donec ſanguine perfunderentur.

Lances, παροψίδες, πίνακες, uaſa lata & rotunda, minus excauata, quàm patinæ, quibus caro tam toſta, quàm elixa menſæ infertur. Hor. 2. Serm. Sat. 4. Iligna nutritus glande rotundas Curuat aper lances.

Lances etiam in libra dicuntur duo illa uaſcula lancium eſcariarum ſimilitudine, in quorum altero pondus, in altero uero res ponderanda imponitur, unde & libræ bilances dictæ ſunt, quod duas habeant lances. Cic. 5. de Fin. Virtutis autem amplitudinem quaſi in altera libræ lance ponere. Perſius Saty. 4. Scis etenim iuſtum gemina ſuſpendere lance Ancipitis libræ. Lãcem etiam uas eſſe rebus diuinis aptum, docet Auſonius in Monoſyllabis. Turibula, & pateræ: quæ tertia uaſa deum? lanx.

Lancino, as, penul. corr. *Lacerare*, θυμίζω, βωμίζω, κατακνίζω, lacero, uexo. Plin. libro 11. cap. 34. Eſt & uulturæ canibus peculiare malum, aures maxime lancinans, quæ defendi morſu non queunt. Seneca: Alium inter leges celebrisq; ſpectaculum fori lancinauit.

Landia, (quod hic pro fontis nomine corrupte legebatur) uide Langia.

Lanerum, αἰγύπτιον, ueſtimenti genus ex lana ſuccida confectum. Feſtus.

Langa, langæ, à Græcorum quibuſdam animalis genus creditum eſt (quod & Languriam appellarunt) circa Padum Italiæ fluuium uitam agens, cuius urinam Zenothemis in electrum putauit concreſcere: quod tamen falſum eſſe conſtat, ut pleraque omnia, quæ Græci ſcriptores de tota Electri ratione prodiderunt Plin. li. 37. capite ſecundo. Alij dixere Langurium, & eſſe in Italia beſtias langurias. Zenothemis Langas uocat eaſdem, & circa Padum ijs uitam affirmat.

Langia, pen. pr. fons eſt in Nemea ſilua, poſtea Archemorus dictus, ab Hypſipyles alumno, quem cum illa, Argiuis fontẽ hunc oſtenſura, in gramine reliquiſſet, ſerpens interemit. Stat. libr. 4. Theb. Hæc quoque ſecreta nutrit Langia ſub umbra: Nondum illi raptus dederat lacrymabile nomen Archemorus.

Langveo, gues, langui, *Languire, eſſere debole*, κατατονοῦμαι, χαλάω, παραχαλάζω, deficio, infirmus ſum, diſſoluor. ut, Languens uox, apud Cic. 1. Offic. Idem in Piſon. Quanquam languet iuuentus, nec perinde, atque debet, in laudis & gloriæ cupiditate uerſatur. Idem 1. Philip. Cumq́; languerem è uia, & mihimet diſplicerem, niſi &c. Interdum eſt timidum eſſe. Sal. in Catil. Quanto uos attentius ea agetis, tanto illis infirmior erit animus. Si paulū modo uos languere uiderint, iam omnes feroces aderunt. Interdum ocioſum eſſe, ῥαθυμεῖν, ῥαθύμως ἔχειν. Ibidem: Seq́; ſi pauci adiuuarent, languentibus aliis in curiam impetum facturum. Huius uerbi Compoſita ſunt, Elangueo, ἐξαδυνατῶ: à quo Elangueſco, quod eſt, ualde infirmus fio, παρίεμαι. Relangueo, à quo Relangueſco in languorem recido. Ouid. lib 6. Metam. Impoſito fratri moribunda relanguit ore. Claud libr. 1. Relanguere pro remiſſum eſſe poſuit: Vi a ille pepercit Erubuitque preces, animusq́; relanguit atrox.

Langvefacio, *Far languire*. languorem affero, ſiue languere facio. Cic. de Legib. Incitare languentes, & langueſcere excitatos.

Langvesco, *Diuenir languido, languire* ἀτονέω, χαλάω, inualidus, tepidus, ſeu ocioſus fio. Cic. in Cato. Orator, metuo, ne langueſcat ſenectute. Aliquando ponitur pro languore confici. Vir. lib. 11. Purpureus ueluti cum flos ſucciſus aratro langueſcit moriens. Aliquando pro Minui. Plin. Epiſt. 173. Seu quia ita natura comparatum, ut proximorum incurioſi, longinqua ſectemur: ſeu quòd omnium rerum cupido langueſcit, cum facilis occaſio eſt.

Langvide, aduerb. id eſt, cunctanter, negligenter, ocioſe. Colum. lib. 11. cap. 1. Hoc igitur cuſtodire oportet uillicum, ne ſtatim à prima luce familia cunctanter & languide procedat. Cæſ. 7. Bell. Gall. Quòd paulo incautius cuſtodias in muro diſpoſitas uidebat, ſuos quoque languidius in opere uerſari iuſſit, & quid fieri uellet oſtendit.

Langvidvlvs, languida, languidum, dimin. ut, Somni languiduli, Catullus Argonaut.

Langvidvs, languida, languidum, *Languido*, ἐκτετονωμένος, παρειμένος, χαλαρός, remiſſus, debilis, infirmus. Ouid. lib. 5. Faſt. Violas arere uideres, Filaque punicei languida facta croci. Plin. Epiſt. 190. Cum iam ſatis ille primus impetus deferbuiſſet, & languidior in dies ira ad iuſtitiam rediſſet. Cicero. in Catil. Qui mihi accubantes in conuiuiis, complexi mulieres impudicas, uino languidi, confecti cibo, ſertis redimiti, unguentis obliti, debilitati ſtupris, eructant ſermonibus ſuis cædem bonorum, atque urbis incendia.

Langvor, languoris, *Languore, languire*, νάρκωσις, παράλυσις, defectio uirium, & remiſſio uigoris, & tam de corpore, quàm de animo dicitur. Cice. de Diuin. Animus cum languore corporis, nec membris uti, nec ſenſibus poteſt, incidit in uaria uiſa & incerta. Idem libro. 1. Offic. Nihil autem magis cauendum eſt ſenectuti, quam ne languori ſe deſidiæq́; dedat. Plau. in Aſin. pro laſſitudine poſuit, cum ait: Vbi ſæpe ad languorem tua duritia dederis octo Validos lictores ulmeis affectos lentis uirgis.

Langvrivm, quidam ex Græcis ſcriptoribus ſuccinum appellarunt, quòd putarent, circa Padum fluuium beſtias quaſdam eſſe Languriās, ſiue Langas appellatas, quarum urinam exiſtimabant in ſuccinum concreſcere. Vide Pli. li. 37. c. 3.

Laniarivm, laniarii, κρεοπωλεῖον, idem quod Laniena. Varro 2. de Re ruſt. cap. 4. Ignauum & ſumptuoſum eſſe, qui ſuccidiam in carnario ſuſpenderit potius ab laniario, quàm ex domeſtico fundo.

Laniatvs, us, ui, *Il ſtratio, il ſtratiare, il ſcorticare*, κρεουργία, σπάραγμα. ipſe actus laniandi. Cic. 1. Tuſc. Quid igitur mihi ferarum laniatus oberit nihil ſentienti?

Laniena, æ, *Beccaria*, κρεοπωλεῖον, officina in qua laniantur, ac uenduntur carnes. Plau. in Epid. Per myropolia & lanienas, circumq́; argentarias rogitando ſum raucus factus. Accipitur etiam pro ipſa laceratione, κρεουργία, à laniando.

Lanicivm, cii, ἔριον, idem quod lana, uel lanæ prouentus. Virg. 3. Georg. Si tibi lanicium curæ, primum aſpera ſilua, Lappæq́; tribuliq́ue abſint. Vbi Seruius, Lana, inquit, dicimus & lanicium, quemadmodum Fuga & Effugium.

Lanifer, ra, rum, *Che produce lana*, ἐριοφόρος, quod lanam fert: ut, Laniferæ arbores. Pli. li. 13. c. 14. Aethyopia Aegypto contermina inſignes arbores fere non habet, præter laniferas.

Lanificivm, cii, *Lanificio*, ἐριουργία, ταλασία, lanæ opificium. Pli. de Præclaris geſtis Romanorum: Exinde Collatiam petunt, Lucretiam inter ancillas in lanificio offendunt.

Lanificvs, *Lanaiuolo*, ἐριουργὸς, ταλασιουργός, qui lanæ artem exercet. Mart. li. 6. Si mihi lanificæ ducunt non pulla ſorores Stamina, nec ſurdos uox habet iſta deos. Manum lanificam imponere penſis, Tibul. li. 2. Eleg. 1. Artis lanificæ doctiſſimus, Claud. 2. in Eutrop. Cic. 1. de Diu. pecus lanigerum eximia pulchritudine.

Laniger, a, um, *Che porta lana*, ἐριοφόρος, lanam ferens. Eiſdem inſulæ: (inquit) excelſiore ſuggeſtu lanigeræ arbores alio modo quàm Serum. Virg. 3. Georg. Lanigeros agitare greges, hirtasq́; capellas. Cice. de Diuinat. Quis ſe torquet enim lanians roſtroq́: cruento, &c.

Lanio, as, *Fendere, ſtracciare*, κρεουργῶ, κατατέμνω, κατατεμαχίζω, ſcindo. Virg. 3. Geor. Ipſiq́; ſuos iam morte ſub ægra Diſciſſos nudis laniabant dentibus artus. Liu. 2. Bell. Maced. Et Forulis duo lupi oppidum ingreſſi obuios aliquot laniauerant. Laniatus, a, um, partic. Virg. 1. Aen. Et roſeas laniata genas. Claſſis laniata, Ouid. Epi. 7. Capillos laniata, idem Epiſt. 14. Huius compoſitum eſt Dilanio, διασπάω, diſſeco, diuello, de quo ſupra.

Lanionivs, nia, nium, κρεουργικὸς, quod ad laniū pertinet. Vnde Lanionio more, κρεουργηδόν. Et Lanioniæ menſæ, in quibus ſcinditur caro. Suet. in Clau. Carnificem ſtatim acciri cum machæra, menſaq́; lanionia flagitauit. Cic. pro Roſe. Hic nuper ſe ad laniſtam contulit.

Lanistae. γυμνασταὶ, præfecti ludi gladiatorii, qui gladiatores inſtituebant exercebantq́; ad mutuam lanienam. Hi familias domi ad gladiaturam exercendam habebant inſtituere, & mox paratas uendere ſolebant muneraríis. Iuuen. Sat. 3. Hic plaudat nitidi præconis filius, inter Pinnirapi cultos iuuenes, iuueneſq́; laniſtæ. Hinc laniſtæ auium, dicti ſunt à Columella, qui aues certaminibus præparabant. Cic. Offic. Cetarii, lanii, coqui, fartores.

Lanivs, lanii, ſeu Lanio, onis, *Beccaio*, κρεοπώλης, κρεουργὸς, qui carnes in carnario uendit populo à laniandis pecoribus, quod eas concidat, lanietq́;. Varro 2. de Re ruſt. cap. 5. Lanii qui ad cultum bouem emunt. Ter. in Eunuc. Concurrunt læti mihi obuiam cupedinarii, cetarii, lanii, coqui.

Lanocvlvs, qui lana tegit oculi uitium, inquit Feſtus.

Lanosvs, a, um, *Lanoſo*, ἐριώδης, lana abundans. Col. li. 7. ca. 3. Eliges binam, uaſti corporis, ceruice prolixa, prolixi uilli, nec aſperi, lanoſi, & ampli uteri.

Langvinosvs, adiectiuum. Pli. li. 22. c. 2. Eſt & alia ſimilis, Pſeudanchuſa ob id appellata, à quibuſdam uero Enchuſa, aut Doris, & multis aliis nominibus, lanuginoſior, & minus pinguis.

Lanvgo, lanuginis, penultima producta, *Prima barba, lanugine*, ἴουλος, tenera quaſi lanæ cuiuſdam mollities, qualis in adoleſcentium genis & in pomis quibuſdam cernitur. Colum. libro. 4. Lanatam quoque Amineam quidam maxime probabant: quæ hoc uocabulum non ideo uſurpat, quòd ſola ex omnibus Amineis, uerum quòd præcipue caneſcit lanugine. Ponitur aliquando pro ſcrobe. Colum. lib. 4. cap. 29. Nulla interueniente lanugine, quam excitabat antiqua terebra.

Lanvvivm, oppidum erat Latii in uia Appia, à quo proſpectus patebat maris, & Antii. Huius oppidi frequens eſt mentio apud Cice. in Orat. pro Mil.

Lanvvinvs, a, um, quod eſt ex lanuuio: ut Colei Lanuuini. Cic. Peto li. 9. Honeſti, colei Lanuuini: Cliternini, non honeſti.

Lanx, cis, uide ſupra Lances.

Laocoon, Λαοκόων, filius fuit Priami ex Hecuba, & Apollinis Thymbræi ſacerdos, qui primus haſtam in equum ligneum torſit: ob quod factum Virg. lib. 2. ait ipſum cum duobus filiis periſſe. Primus ibi ante omnes magna comitante caterua Laocoon ardens ſumma decurrit ab arce, &c.

Laodamas, Λαοδάμας, Halius & Clytoneus filii fuere Alcinoi regis & Aretes: ut ſcribit Homerus Odyſſ. lib. 8.

Laodamia, Λαοδάμεια, Bellerophontis fuit filia ex Achemene cōiuge: cuius amore correptus Iuppiter cum ea concubuit, ſuſcepitq́; Sarpedonem, qui poſtea Lyciæ rex factus eſt. Verum cum Bellerophontes rerum ſucceſſu elatus, in cælum euolare conaretur, Iuppiter hominis temeritatem ægre ferens, œſtrum illi immiſit, quo exagitatus equus, ſeſſorem excuſſit. Diana quoque Laodamiæ infenſa, ſuis eam telis confixit. Home. 6. Iliad. Altera fuit Laodamia Acaſti & Laodotheæ filia, quæ tanto amore Proteſilaum uirum ſuum adamauit, ut, cum ab Hectore occiſum cognouiſſet, ſuperſtes ei eſſe noluerit. Priuſquam tamen interiret, in ſolatium mœroris optauerat, ut mortui umbram uideret: qua uiſa in illius amplexibus exſpirauit. Ouid. Epiſt. 10. Mittit & optat amans, quo mittitur, ire ſalutem Aemonis Aemonio Laodamia uiro, &c.

Laodice, Λαοδίκη, Priami fuit filia & Hecubæ, quæ Helicaoni, Antenoris regis Thraciæ filio nupſit. Alia fuit Agamemnonis filia, quam pater cum Chryſothemi, & Iphigenia, ſeu Iphianaſſa Achilli obtulit, ut ex his quam uellet, uxorem eligeret. Cice. eſt urbs quæ eſt in Syria ad mare.

Laodicea, Λαοδίκεια, urbs celeberrima in Aſia Lyco flumini impoſita: primo Dioſpolis appellata, dein Rhoas, & poſtremo Laodicea. Hæc urbs præ ceteris Aſiæ urbibus multis clariſſimis ciuibus eſt nobilitata. Ex quibus fuit Hiero, qui hereditatem populo diuiſit ſupra duo millia talentorum, & multis donis ciuitatē exornauit. Poſtea Zeno orator, & Polemo eius filius, qui ob res fortiter geſtas prius ab Antonio, poſtea ab Auguſto ad regiæ dignitatis faſtigium euectus eſt. Eam Seleucus, poſt Alexandrum Magnum, condidit. App. in Syriaco.

Laodocvs, Λαόδοκος, teſte Hom. lib. Iliad. 4. Antenoris Troiani

filius,

filius, ſtrenuus, in cuius formam transfigurata Pallas, intulit ſe in acies Troianorum, ut Pandarum inuenire poſſet, quo ei ſuaderet, ut ſagitta Menelaum confoderet.

Laomedon, pen. corr. Λαομέδων, rex fuit Troiæ, Ili filius, qui cum de ædificandis Troiæ mœnibus cogitaret, Apollini & Neptuno id negotii dedit, pactus mercedem, quam mox extructis mœnibus ſe ſoluturum iureiurando affirmauit. Verum perfecto opere Laomedon periurus pactam mercedem negauit: propter quod dii irati, Neptunus Aquam, Apollo peſtem urbi immiſit. Duplici igitur calamitate affectus Laomedon, de remedio oraculum conſuluit: reſponſum eſt, nõ aliter deos placari poſſe, quàm ſi ſingulis annis uirgo Troiana ceto dilaceranda exponeretur. Inſtitutum itaque eſt uirginem quotannis exponi, eamq; ſorte eligi. Sed cum tandem ſors in Heſionen, (quam tamen alii ſolam ab Apolline & Neptuno expoſtulatam tradunt) Laomedontis filiam cecidiſſet, & iam ſcopulo alligata monſtrum expectaret, Hercules forte illac tranſiens liberaturum ſe filiam Laomedonti pollicitus eſt, ſi equos diuino ſemine procreatos, quos habere eum conſtabat, in præmium ſibi traderet. Hũc igitur in modum pactione facta, Hercules interfecta belua, uirginem liberauit. Sed cum Laomedon promiſſis non ſtaret, indignatus Hercules, collecto undequaque exercitu, Ilium expugnauit, Laomedontem occidit, Heſionen Telamoni uxorem dedit, quòd primus murum cõſcendiſſet. Priamum eius filium captiuum abduxit, qui poſtea auro a uicinis redemptus fuit, ideoque, ἀπὸ τοῦ πρίασθαι, hoc eſt, à redimendo nomen obtinuit.

Laometontiades, patronymicum. Virg. lib. 8. Laometontiaden Priamum Salamina petentem, ubi additur a, ut in multis aliis, ut commodius ingrediatur carmẽ heroicum, ſicut Anchiſiades, Telamoniades. Aliquando ſubtrahitur ſyllaba, ut Athenides, pro Athemonides, Deucalides pro Deucalionides.

Laomedonteus, p. p. Λαομεδόντειος, adiectiuum deductum à Laomedonte Troianorum rege. Virg. 4. Aene. Necdum Laomedonteæ ſentis periuria gentis?

Lapathum, λάπαθον, herba eſt acidi ſaporis, quæ à Latinis Rumex appellatur. Multæ autem ſunt lapathi ſpecies, quas uide apud Pli. lib. 20. ca. 21.

Lapersae, Λαπέρσαι, dicti ſunt Caſtor & Pollux Iouis filii, ab eo quòd Lanagri Laconici urbem expugnauerint.

Lapethos, Λάπηθος. Cypri inſulæ oppidum eſt, portum habens & naualia. Meminit eius Pli. li. 5. c. 31.

Lapicida, dæ, uel lapidicida, æ, gen. maſc. *Taglia pietra, ſcarpellino*, λατόμος, λιθοξόος, λιθοτόμος, λατύπος, λιθουργός, qui lapides uel ex rupe excindit, uel ædificio adaptat.

Lapidarius, a, um. quod ad lapides pertinet, λατομικός. ut Latomiæ Lapidariæ. Plaut. in Capt. Tyndarus in Latomias lapidarias ab Aegione damnatur.

Lapidatio, uerbale, id eſt, iactus lapidum. Cic. 6. Verr. Fit magna lapidatio.

Lapidator, λιθοβόλος, lapides iaciens. Cice. pro domo ſua: percuſſor, lapidator, fori depopulator, obſeſſor curiæ. Huius compoſita ſunt, Delapido, & Dilapido, quæ uide ſupra ſuis locis.

Lapidesco, is, ere, *Diuenir pietra, conuertirſi in pietra*, λιθοῦσθαι, legitur pro in lapidem conuerti, ſeu lapideam duritiem. Pli. lib. 32. de Baccis coralii: Aiunt tactu protinus lapideſcere.

Lapideus, lapidea, lapideum, λίθινος, quod ex lapidis materia conſtat. Vel lapideus murus, apud Liuium lib. 5. ab Vrbe. Lapideus imber, apud eundem libr. 10. Bell. Pun. & Lapidea Niobe, id eſt, in lapidem conuerſa. Cic. 3. Tuſcul. Et Niobe fingitur lapidea, propter æternum, credo, in luctu ſilentium. Per translationem ponitur Lapideus pro graui & ponderoſo. Plaut. in Truc. Lapideus ſum, commouere me miſer non audeo.

Lapidicina, penul. pro. uel potius Lapicidina, quemadmodum Lapicidam, & Homicidam dicimus, *Luogo doue ſi tagliano le pietre*, locus ubi lapides exciduntur: quam λατομίαν uocant Græci. Vnde & carcerem Latomias uocamus, ſiue quòd damnati ad lapides excidendos mittebantur: ſiue quòd Syracuſanorum tyranni latomias habebant inſtar carceris excauatas, ex quibus exciſi lapides fuerant ad urbem extruendam, hiſque pro carcere utebantur. Plaut. in Capt. In lapidicinas facite deductus ſiet. Cice. 2. de Diuin. Poteſt igitur tale aliquid etiam ſua ſponte in lapidicinas Chiorum extitiſſe.

Lapido, lapidas, pen. co. *Lapidare*, λιθάζω, λιθοβολέω, καταλιθόω, lapidibus obruo, uel lapides in aliquem iacio. Vnde ſcribit Macrob. lapidatum a populo Rom. fuiſſe Vatinium, ſignificare uolens, lapidibus iactis fuiſſe impetitum. Transfertur etiam ad inanimata: ut, Lapidare aliquem uerbis, pro eo quod eſt inceſſere. Macrob. Notantes eius impotentiam hac dicacitate lapidarũ. Lapidare aliquando eſt lapidibus pluere. Liu. li. 7. Bel. Pun. Veiis de cælo lapidauerat. Idem li. 3. Decad. 5. Reate imbri lapidauit.

Lapidosus, lapidoſa, lapidoſum, λιθώδης, quod lapidib. abundat. Ouid. de Nuce: Cauſabor, quare ſit lapidoſus ager. Aliquando pro duro ponitur. Virg. 2. Ge. Et prunis lapidoſa rubeſcere corna.

Lapillus, lapilli, dimin. *Pietra picciola*, λιθίσκος, calculus, paruus lapis. Pli. li. 10. c. 13. Excubias habent nocturnis temporibus lapillum pede ſuſtinentes, qui laxatus ſomno & decidens, indiligentiam coarguat. Lapillorum item nomine gemmas, hoc eſt, lapides pretioſos intelligimus. Ouid. de Nuce. Peregrini lapilli.

Lapio, is, iui, itum, *Impetrare*, λιθόω, durum efficio, & quaſi in lapidem conuerto. Pacuuius Lapit cor cura, ærumna corpus conficit. Feſtus: Lapit, id eſt, dolore afficit. Obſoletum eſt.

Lapis, lapidis, *Pietra, ſaſſo*, quem Græci λίθον uocant, à nonnullis ita diſtinguitur a Saxo, ut Lapis mitior ſit, minorq;, ac tenerior ſaxum maius, aſperius, duriusq;. Vnde gemmæ lapides, non ſaxa dicuntur, Pl. lib. 36. cap. 18. Nuſquam hic utilior, quàm in Italia, gignitur, lapisq;, non ſaxum, eſt. Idẽ: Eſt & uiridis lapis, uehementer igni reſiſtens, ſed nuſquam copioſus: & ubi inuenitur, lapis, nõ ſaxum eſt. Sed hæc profecto differentia non uidetur cum Plinio conuenire, qui non magnitudine diſtinguit ſaxum à lapide. Nam etiam columnas ex uno lapide fieri, & Lacoontis ſtatuam ex uno lapide exciſum fuiſſe affirmat. Videtur itaque magis dicendum, Saxum eſſe quod ex rupibus uel lapicidinis excinditur: Lapidem, qui è terra effoditur. Et quoniam apud ueteres lapidibus miliaria ſignabantur, ponitur quandoque lapis pro miliario. Vnde legimus, Ad tertium, Ad quartum lapidem. De lapide emptos quoq; dicimus, qui publica actione à præcone erant uenditi. Nam priſco more præcones ex lapide facere præconium ſolebant, ubi mancipia quoque uenalia, proclamabantur. Colum. lib. 4. Non tamen excedunt ſeptem iugera unius operam uinitoris, quẽ uulgus quidam parui æris, uel de lapide noxium poſſe comparari putat. Cice in Piſon. Tribunus de lapide emptos eſſe ait, quia mercede id faciebant. Traductum autem eſt a lapide quodam editiore, quem Romæ fuiſſe complurium auctorum teſtimonio conſtat, unde præcones in auctionibus res uænales pronunciabant. Vnde M. Tul. uiliſſimos homunculos, de lapide emptos appellat. Hominem præterea lapidem quandoque dicimus, qui negligens ſtupidusq; ſit, quiq; ad id agendum, quod maxime oporteat, non moueatur. Teren. in Heaut. Hei, quid ſtas lapis? Ibidem: Quot res dedere, ubi poſſem præſentiſcere, Niſi eſſem lapis, quæ uidi. Lapis interdum, pro petra accipitur. Virg. Eclog. 1. Et tibi magna ſatis, quamuis lapis omnia nudus, Limoſoq; palus obducat paſcua iunco. Lapis incuſus, manualis mola eſt, cudendo exaſperata. Virg. 1. Georg. Lapidemq; reuertens Incuſum, aut atræ maſſam picis urbe reportat. Lapis bibulus qui Arenatius uocatur. Virg. 2. Ge. Aut lapidem bibulum, aut ſqualentes infode conchas. hoc eſt, pumicem.

Lapithas, pen. cor. Λαπίθας, populi fuerunt Theſſaliæ, Pindum & Othryn montes incolentes, Pirithoi olim imperii parentes. Hi primi omnium frænos, & ſtrata equorum creduntur inueniſſe. Vir. 3. Geor. Fræna Pelethronii Lapithæ, gyrosq; dedere.

Lappa, lappæ, *Lappola*, herbæ genus, capitula habens leuiter hamata, ideoq; ueſtibus adhærentia. Tres autem ſub ſe complectitur ſpecies. Nam quædã dicitur Canaria, quæ eſt exigua, canibusque adhæret. Altera maior eſt, & φιλάνθρωπος, appellatur, quod ueſtibus hominum adhærens, ipſos amare uideatur: Eadem uocatur Aparine, Tertia appellatur Perſonata: & maxima eſt, naſciturq; inter riuos & flumina. Græci eam ἄρκειον uocant.

Lappago, pen. prod. herbæ nomen eſt, quam deſcribit Plin. lib. 26. cap. 10. His uerbis: Et lappago ſimilis anagallidi, niſi eſſet ramoſior, ac pluribus foliis, aſpera, rugoſa, aſperioris ſucci, grauis odoris. Quæ talis eſt, Mollugo appellatur: ſimilis, ſed aſperioribus foliis, Aſperugo.

Lapsana, pen. corr. λαψάνη, olus ſilueſtre, trium foliorum: de quo Plin. lib. 20. cap. 15. Inter ſiluestres braſſicas & lapſana eſt, pedalis altitudinis, hirſutis foliis, napi ſimillimis, niſi candidiore eſſet flore. Coquitur in cibo, aluum leniter emollit. Idem lib. 19. ca. 9. Non olus quoque ſilueſtre eſt trium foliorum, diui Iulij carminibus, præcipue iocis militaribus celebratum. Alternis quippe uerſibus exprobrauere, lapſana ſe uixiſſe apud Dyrrhachium, præmiorum parſimoniam cauillantes.

Lapsio, *Rouina*, ὀλίσθημα, πταῖσμα, idem quod lapſus, pro ruina. Cic. 4. Tuſcu. Sed hæc in bonis rebus, quòd alij ad alia bona ſunt aptiores, facilitas nominetur: in malis procliuitas, ut ſignificet lapſionem: in neutris habeat ſuperius nomen.

Lapso, as, frequentatiuum à Labor, *Scorrere*, ὀλισθαίνω, lubrico & nutanti gradu incedo. Virg. 2. Aeneid. Hæc dicens altaria ad ipſa trementem Traxit, & in multo lapſantem ſanguine nati. Lapſantem greſſum firmare, Silius libr. 3. Cice. pro Pomp. Homines Pompeium ſicut aliquem non ex hac urbe miſſum, ſed de cælo lapſum intuentur.

Lapsus, us, *Rouina, errore*, πτῶσις, ὀλίσθημα, ruina, caſus, præcipitiũ. Pli. li. 7. cap. 37. Et uictor ſuprema in ſenecta lapſu ſcalarum exanimatus eſt. Per trãslationem etiam accipitur pro errore, uel culpa per imprudentiam admiſſa. Pli. libro. 5. cap. 1. Haud alio fidei proniore lapſu, quàm ubi falſæ rei grauis auctor exiſtit. Item lapſus, ſerpentum progreſſus dicitur. Virg. 2. Aeneid. At gemini

lapſu

lapſu delubra ad ſumma dracones Effugiunt. Lapſus rotarum à Vir.2.Aen.dicuntur,quaſi Labiles rotæ: quibus ſcilicet ſubiectis, facilius laberetur ingens ille equus ligneus.

LAQVEAR,ris,& per apocopen Laquear,aris,& Laquearium,rij, φάτνωμα,φατνίδωμα, dicuntur camera,hoc eſt, pars ſuperior cubiculi & cenationis conuexa,quæ uarijs adornari ſolet ſculpturis & coloribus.Hæc etiam Lacunaria appellantur, propterea quòd ugnorum interualla,quandam lacuum ſpeciem præbere uideantur.Hora.li.2.Carm.Non ebur, neque aureum Mea renidet in domo Lacunar.Seru.in illud Virg.1 Aeneid. Dependent lychni laquearibus aureis:à nomine Lacus ſignificante trabem in ædificijs planam,ait diminutiuum eſſe Lacunar:à quo Lacunarium, & per antiſtœchon Laquear,& Laquearium.

LAQVEATVS,a,um,Legato allacciato,ἐμπεπλεγμένος, quod eſt laqueis irretitum.Colum.lib.6.cap.19.Ceterum corpus laqueatum,& diſtentum temonibus obligatur,immotumq́; medentis arbitrio eſt expoſitum.Laqueatum item φατνωτόν,dicitur id, quod lacunaribus eſt ornatum:unde Laqueata tecta. Cice.lib.1.de Legib.Magnificans uillas,& pauimenta marmorea, & laqueata tecta contemno.Et apud Liu.5.Decad.lib.1.Laqueatum auro templum dicitur:hoc eſt,laquearibus aureis,uel auratis ornatum: qualis ſtructura in tectis regii palatij Pariſiis uiſitur. Verba Liuij ſunt hæc: Antiochiæ Iouis Capitolini magnificum templum,non laqueatum auro tantum, ſed parietibus totis lamina inauratum,hoc eſt, non tantum habens laquearia inaurata, ſed etiam ipſos parietes auro incruſtatos.

LAQVEVS,laquei,Laccio.πάγις,uinculum, ita nexum, ut pondere depreſſum claudatur. Vnde dicimus, Laqueo uitam finiuit,id eſt, ſuſpendio uitam finiuit. Cic.6.Verr.Homini, iam collum in laqueum inſerenti,ſubueniſti. Ouid.6.Metam. Laqueoq́; animoſa ligauit Guttura.Virg.Georg.1.Tum laqueis captare feras,& fallere uiſco Inuentum. Ponitur etiam Laqueus pro quacunque re, qua homo capi,ac irretiri poteſt.Hinc griphos captioſasq́; argumentationes, Laqueos dicimus. Cice.de Fato. Ad Chryſippi laqueos reuertamur.Gell.lib.1.ca.2.Atque interea uocabulis haud facile cognitis, ſyllogiſmorum, captionumq́; dialecticarum laqueis ſtrepebat.Hinc & Ci.pro Mil.Laqueos iudicii dixit: Et pro Cecinna,Capi aliquem laqueo uerbo dixit,pro eo quod eſt irretire aliquem argutiis uerborum.

LAR,laris & Lares,larium.Vide Lara.

LARA,ſiue Larunda nympha fuit,quæ Iunoni furta, Iouis cum Iuturna patefecit.Hanc Mercurius compreſſit,& inde geminos ſuſtulit,qui à matre Lares appellati ſunt. Sunt qui credant Lares, δαίμονας, Genioſq́; eoſdem eſſe, exiſtimantes unicuique duos Lares eſſe,alterum bonum,alterum malum, ut Chriſtiani etiam duos Angelos bonum, malumque à Deo in cuſtodiam datos dicunt,ſed non natos nobiſcum, ut illi de genio ſiue lare dicunt. Colebantur domi,focusq́; illis ſacer erat.Vnde uulgus focum,Focalare appellat, quaſi laris focum. Hi putati ſunt dij domeſtici, ἐφέστιοι θεοί,quòd ad urbis commoda uigilare dicuntur, inter cópita.Ouid.in Faſt.Lucifero ſubeunte,Lares delubra tulerunt. Ab aliquibus dii agrorum uocati ſunt. Tibul. Vos quoq; felices quõdam, nunc pauperis agri Cuſtodes fertis numera ueſtra Lares. Quoniam autem Lares,ſiue Penates, etiam priuatorum domib. præeſſe credebantur(Plaut.in Aulul.Ego Lar ſum familiaris ex hac familia. Vnde exeuntem me aſpexiſtis)factum eſt, ut utrunque uocabulum pro ipſis domibus uſurpetur,ἑστία. Saluſt.in Cat. Illos,binas aut amplius domos continuare, nobis larem familiarem nuſquam ullum eſſe?Martial.lib.1.O mihi curarum pretium non uile mearum,Flacce Antenorei ſpes & alumne laris. Ponitur & pro parte interiore domus,Ouid.1. Faſtor. Omnis habet geminas hinc atque hinc ianua frontes: E quibus hæc populum ſpectat,& illa larem. Vbi etiam pro foco poſſet accipi,ſicut & alibi ſæpe apud poetas.Quandoque pro igne. Colum. lib.11.cap.1. Conſueſcatq́; ruſticos circa larem domini, focumq́; familiarem ſemper epulari.

LARANDA,Λάρανδα,ciuitas Lycaoniæ,in Præfectura Antiochena, non procul à Derba.Vide Ptol.li.5.ca.6.& Strab.li.12.

LARARIVM,rii,ἱερεῖον,θυσιαστήριον, ſacrarium domeſticú, in quo lares & Dii peculiares adorabantur. Scribit Lampridius Alexandrum Seuerum in larario rem diuinam matutinis horis factitaſſe, ad effigies deorum,in quibus habebat Apollonium, Orpheum, Abrahamum, & CHRISTVM. In ſecundo larario ſimulacrum. Virg.& Cic.

LARDVM,lardi,ſiue Laridum,Lardo,χοιρεία σάρξ, caro ſuilla, quouis modo ſalita.Ouid.lib.6.Faſt, Pinguia cur illis guſtantur larda Calendis?Laridum legitur apud Plautum in Captiuis,Quanta,inquit,pernis peſtis ueniet?quanta labes larido?

LARENTIA,nobiliſſima meretrix fuit,quæ populú Romanum heredem fecit,& poſtea pro dea habita,Flora appellata eſt:cuius ſacra Floralia dicuntur. Vide ſupra in dictione Flora.

LARGIFLVVM dicimus pro eo,quod large & abundanter affluit.Ci. 2.de Or.Grádo mixta imbri largifluo ſubita,& præcipitans cadit.

LARGILOQVVS,qui abundanter loquitur. Plau.in Ciſt. Quæ ubi ſaburratæ ſumus, Largiloquæ extemplo ſumus: plus loquimur, quàm ſat eſt.

LARGIOR,iris.Donare largamente,προΐεμαι,χαρίζομαι,profuſe dono.Largiri ciuitatem.Cic.pro Corn.Bal. Homo tum grauitate & prudentia præſtans, tum uel nimium parcus in largienda ciuitate Largiri cenam.Plaut.in Amph. Proin tu iſtam cenam largire, ſi ſapis,eſurientibus.Largiri libertatem populo. Cice.3.de Leg. Sed ego,etſi ſatis dixit pro ſe in illis libris ſcipio, tamen libertatem iſtam largior populo, ut auctoritate ualeant, & utantur bonis:ſic enim à me recitata lex eſt de ſuffragiis.Largiri uitá.Plaut. in Aſin.Iam ipſe Vitam meam tibi largiar,& de mea ad tuam addam. Si tempus non largitur,id eſt,non permittit, non concedit. Col.li.5.ca.9.Largiri ſe ultro.Plaut. Mil. Nam tu te uilem feceris,ſi te ultro largibere,pro largieris. Sicut idem Plaut.in Bacch. Tuam libertatem Chryſolao largibere.

LARGITAS,tis,Liberalita,larghità,δαψίλεια, Largitio, onis, διανομή,inter ſe differunt,quòd largitas(ut Agretius ait)humanitatis ſit,largitio ambitionis.Eſt enim Largitas rationabilis & definitus liberalitatis effectus.

LARGITIO,eſpenſa quæ fit ad aucupandum fauorem in petitione magiſtratuum, Terent. in Adelph. Quæ iſthæc ſubita eſt Largitas?Quandoque tamen Largitio pro liberalitate ponitur. Cæſar 1.Bell.Ciui.Simul à tribunis militum,centurionibusq́; mutuas pecunias ſumpſit,has exercitui diſtribuit:quo facto duas res conſecutus eſt,quòd pignore animos céturionum deuinxit,& largitione redemit militum uoluntates.

LARGITOR,uerbale,id eſt,profuſor,prodigus. Liu.6.ab urbe: Cum urbem impetu cepiſſet Dictator,prædam militi dedit, quo minus ſperatam minime largitore duce,eo militi gratiorem.Cic.hac uoce frequentiſſime utitur,pro eo,qui largitione populum corrumpit,& ambitus crimen committit: quemadmodum in Orat. pro Cœl. Non poteſt qui ambitu ne abſolutum, quidem patitur eſſe abſolutum, ipſe impune unquam eſſe largitor. Compoſita eius ſunt Elargior,& Dilargior, de quibus ſuis locis.

LARGVS,a,um,Largo,idem quod copioſus,multus. Plin.lib.11.cap. 39. Pili equis in iuba largi, in armis leoni. Accipitur etiam pro eo, qui multa largitur, hoc eſt, pro eo qui liberalis eſt, uel etiam prodigus,ſplendidus,dapſilis, λαμπρός, δαψιλής. Cice.libro.2. Offic.Omnino ſunt duo genera largorum, quorum alteri prodigi,alteri liberales.

LARGE,δαψιλῶς,aduerb.liberaliter,abundanter.Hora.li.1. Carm. ligna ſuper foco large reponens.

LARGITER,quamuis non ita in uſu ſit,Brutus Attico: Sed perſuade tibi de uoluntate propria mea nihil eſſe remiſſum, de iudicio largiter. Inuenitur & largitus pen.cor.teſte Nonio, pro large, ſiue largiter:ſed antiquum eſt,& obſoletum. Afranius:Qui iſtuc eſt? quid lacrymas?largitus prologuere.

LARINA,pen.pr.uirgo quædam Italica,una ex Camillæ comitatu, quæ Turno aduerſus Aeneam ſuppetias tulit. Virg.11.Aeneid. At circumlectæ comites,Larinaq́; uirgo, Tullaq́; & æratam quatiẽs Tarpeia ſecurim,Italides,quas ipſa decus ſibi Dia Camilla Delegit,pacisq; bonas,belliq; miniſtras.

LARINE,Λαρίνη,fons eſt Atticæ:ſicut Callirrhoe.Pli.li.4.c.7.

LARISSA,Λάρισσα,nomen eſt multarum ciuitatum. Vna eſt in plaga Theſſalica: à qua Achilles Lariſſæus dictus eſt. Alia penſilis in Creta. Alia in Peloponneſo, arx Argiuorum. Alia in agro Att. Apud Trallis etiam Aſiæ urbem eſt Lariſſa (ut Strabo ſcribit)à qua Lariſſæus Iuppiter,Ζεὺς λαρισσαῖος,καὶ λαρισηνός, eſt dictus. Lariſſa quoque in Italia,quam(ut Diodorus lib.1.ſcribit) Pelaſgi condidere. Cæſ.3. Bel. Ciu.Vniuerſi ſimul Lariſſam uerſus ſe recipere cœperunt.

LARIVS,lacus eſt totius Italiæ ampliſſimus:unde & à Virg. Maximus uocatur, quem & à Como uicino oppido non nulli appellãt Comenſem. Per hunc lacum medius fluit Abdua fluuius,aquasq́; eius reddit ſuauiores: deinde per oppoſitam lacus partem erumpens,in Padum non longe à Cremona influit. Dictus Larius à fulicarum multitudine. A Græcis enim,λάρος, uocatur fulica, quæ eſt auis nigra,& aquatica.

LARIVS,a,um, Catullus. Veronam ueniat noui relinquens Comi mœnia,Lariumq́; littus.

LARIX,λάριξ,Theophraſto,ſi Theodoro credimus, arboris genus cognatum abieti & pino, nullam quantumuis longa ſenecta cariem ſentiens, neque ignem per ſe concipiens, neque ulla ratione ardens, eo quòd plurimum terreſtris aqueæque habeat ſubſtantiæ, nimium autem igneæ, aut aeriæ. Nec eſt alia ratio eam conſumendi,quàm ſi magna lignorum copia uratur,quemadmodum in iis contingit lapidibus,qui calcis gratia coquuntur. Abundat circa Padi ripas & maris Adriatici littora,uix alibi nota. Vide Plin.lib.16.cap.10.Lucan.lib.9.Et larices, fumoq́; grauem ſerpentibus urunt Abrotanum.

LAROOII, populi fuerunt in Scythia Aſiæ, ut libro 4. ſcribit Herodotus.

LARVAE,

Larvae, arum, *Spiriti di notte*, ἀποτρόπαιοι, μορμολύκεια. noxiæ inferorum umbræ: à Laribus (ut quidam putant dictæ) Plaut. in Amph. Nam hæc quidem ædepol laruarum plena ſunt. Vnde Laruati, γ μορμολυκτοι, dicuntur furioſi, & mente moti, quaſi à laruis exercitati: quales ſunt quos uulgo Dæmoniacos appellant. Plaut. Laruatus ædepol hominem miſerum mendicum quæritat. Hi etiam Ceriti dicuntur à Cerere, quaſi Cereris ita animo uexati. Plau. Certe laruatus, aut cerritus. Larua etiam perſona, προσωπεῖον, μορμολύκειον, dicitur, quam barbari uocant Maſcarā: & Laruatum dicimus perſonatum. Horat. 1. Serm. Saty. 5. Nil illi larua, aut tragicis opus eſſe cothurnis. Apul. in Apol. Laruas appellat noctium occurſacula, buſtorum formidamina, ſepulchrorum terriculamenta. Auguſt. lib. 4. de Ciuit. Laruæ dicuntur animæ hominum deprauatæ, & in malis uitæ meritis maculoſæ, quæ à corpore ſeparatæ, terriculamenta ſunt mortalibus.

Larvalis, laruale, μόρμος, terribilis, deformatus, pallens, emaciatus, ac prorſus horrendus. Sidonius. Facies ueluti umbris mœſtificata larualibus.

Larunda, nympha fuit, Larium mater, quam alii Laram uocant, à qua Lares, dicti. Vide Lara.

Larus, ri, λάρος, auis eſt aquatica, colore furuo, magnitudinem columbæ non multum excedens. Quidam Fulicam interpretantur. Larus hians, λάρος κεχηνώς, prouerbiali metaphora de finibus dicitur. Eſt. n. hæc auis mirum in modum rapax & uorax. Suidas.

Larymna, oppidum in ora Locrorum Epicnemidiorum, ad Boagrium amnem, non procul à Thronio oppido, teſte Pli. li. 4. ca. 7.

Lasanum, pe. c. λάσανον, uaſculum euacuando uentri accommodatum. Hor. 1. Ser. Sat. 6. Cum Tyburte uia Prætorem quinque ſequuntur Te pueri Laſanum portantes œnophorumq́;.

Lascivia, æ, *Laſciuia, luſſuria*, ἀσέλγεια, λαγνεία, mollities, petulantia, nequitia, incontinentia animi, nec uirtutem, nec probitatem reuerentis, procacitateq́; ſe oblectantis. Procedit enim laſciuia ab animi alacritate. Aliquando ponitur pro ioco, petulantia, & procacitate improba. Pli. lib. 26. ca. 1. Grauiſſimum ex his morbis Lichenas appellauere Græco nomine: Latine, quoniam in mento fere oriebatur, ioculari primum laſciuia, (ut eſt procax natura multorum in alienis miſeriis,) mos & uſurpato uocabulo, Mentagram, occupantem in multis totos utique uultus. Laſciuia maledicendi, apud Quinct. lib. 9. cap. 2. ponitur pro dicacitatis uoluptate. Aſſiſtentes, inquit, oderint hanc maledicendi laſciuiam. In oratione quoque ludibunda, & exultante dicitur eſſe laſciuia. Idem Quinct. Nec recentis huius laſciuiæ floſculis capti, uoluptate quadam praua deliniantur.

Lascive, aduerbium, id eſt, petulanter, procaciter, molliter, nequiter.

Lascivibundus, adiect. Plaut. Quidnam dicam Dinacium laſciuibundam tam libenter mœrere?

Lascivio, is, *Laſciuire, luſſuriare*, ἐξυβρίζω, ἀσελγαίνω, ſignificat petulanter agere: ut qui indomiti ſolent, aut qui diu in otio fuerunt, qui aut calcitrare præter ſolitum, aut luſitare exultareq́; ſolent. Colum. libro. 7. Satietate uerni pabuli pecudes exhilaratæ laſciuiunt. Laſciuire etiam arbores dicuntur, cum nimia pabuli ubertate luxuriant. Budæus.

Lascivus, ua, um, pen. pro. *Laſciuo, molle, luſſurioſo*. ἀσελγής, λάγνος. proteruus, fallax, plus mollitiei (ut inquit Valla in Raudenſem) quam roboris aut conſtantiæ habens. Virg. 3. Eclog. Malo me Galatea petit laſciua puella. Plin. lib. 8. ca. 14. Memoratur & Nicomedis Bithyniæ regis, uxore eius Conſygne lacerata, propter laſciuiorem eius cum marito iocum. Dicitur etiam de brutis animātibus. Virg. 2. Eclo. Florentem cythiſum ſequitur laſciua capella. Aliquando ponitur pro impudico. Martial. lib. 1. Laſciua eſt nobis pagina, uita proba.

Laser, eris, ὀπὸς σιλφίου, ſuccus laſerpitii, eximii in medicamentis uſus. Plin. lib. 19. cap. 3. Ab his proximum dicetur auctoritate clariſſimum laſerpitium: quod Græci Silphion uocant, in Cyrenaica prouincia repertum: cuius ſuccum uocant Laſer magnificum in uſu medicamentisq́;. Colum. li. 5. ca. 10. Nos exiguum admodum laſeris uino diluimus, & ita cacumina arboris ſumma oblinimus. Laſeris in conditura meminit Apicius. Palladius lib. 3. laſer appellat Opon Cyrenaicum, eo quòd laſerpitium herba ex qua hic ſuccus cōficitur, primum in Cyrenaica regione ſit reperta. Officinæ Aſam fœtidam appellant.

Laserpitium, tii, σίλφιον, uirgultum herbidum, ex cuius culmo exudat ſuccus roſcidus, quem uocant Laſer, magnificum in medicamentis, & in Cyrenaica prouincia laudatiſſimum. Hinc Catul. ad Lesbiam Laſerpitiferas uocat Cyrenas. Caulem laſerpitii magudarim uocari auctor eſt Galenus: quanquam non deſunt, qui ipſum etiam ſemen eodem nomine appellent. A Laſerpitio Cato formauit Laſerpitiatus, a, um, cap. 116. de Re ruſt. Lentim quomodo ſeruari oporteat. Laſerpitium aceto diluito, permiſceto lentim aceto laſerpitiato & in ſole ponito. Pli. li. 18. c. 30. Sunt qui lentem aceto laſerpitiato reſpergant.

Lasso, es, laſſus ſum, à quo Laſſeſco, is, laſſus ſio, *Diuenir laſſo, ſtan carſi*, ἀποκάμνω, ἐκκάμνω, ἐκκοπιάω, ἀποτρύομαι, fatigor. Pli. lib. 11. cap. 16. Non laſſeſcere in ullo labore, qui neruos ex aſinguis & cruribus habeant. Idem li. 14. c. 2. Si non præpinguis ſoli ubertas laſſeſcentem ſuſtineat.

Lasta, λασία, inſula eſt decem tantum paſſuum millibus diſtans à Cerello Eubœæ, quæ notiore nomine Andros dicitur. Auctor Pli. li. 4. c. 12. Eſt & altera eiuſdem nominis inſula, non procul à ſinu Troezenio, teſte eodem Pli. loco iam citato.

Lassitudo, nis, κόπος, κάματος. pro moleſtia, quam ex labore ſuſcipimus. Cic. ad Cornif. Sed nulla laſſitudo impedire officium, & fidem debet. Cæſ. 2. bel. Gal. Curſu ac laſſitudine exanimatus.

Lasso, as, *Stancare, affaticare*, κοπιάω, ἀποτρύω, καταπονέω, fatigor. Pli. Epiſt. lib. 3. Multisq́; cauſis non laſſaretur modo, uerum etiam funderetur. Ouid. 3. de Ponto. Mirius iſte perit, ſubita qui mergitur unda, Quàm ſua qui tumidis brachia laſſat aquis. A quo laſſatus. Iuuen. Sat 6. Et laſſata uiris, nondum ſatiata receſſit. Huius compoſitum eſt Delaſſo, uehementer laſſo. Plau. in Aſin. Eum etiam hominem in ſenatu dare operam, aut clientibus ibi labore delaſſatum, noctem totam ſtertere. Laſſar, aris, paſſiuum. Ouid. 2. Metam. Molli nequicquam laſſor arena.

Lassulus, laſſuli, diminutiuum. Catullus: Itaque ut domum Cybeles tetigerunt, laſſulæ Nimio è labore ſomnum capiunt ſine Cerere.

Lassus, *Stracco, affaticato, laſſo*, κεκμηκώς, nomen eſt adiectiuum idē ſignificans quod feſſus, uel fatigatus, hoc eſt, corporis uel animi labore fractus. Terent. Hecy. Etenim laſſam oppido tum aiebant: eo ad eam non admiſſa ſum. Plaut. Pſeud. Nam ut laſſus ueni de uia, Me uolo curare. Amore laſſus, Ouid. 3. Amo. Eleg. 6.

Lastauros, λάσταυρος, à Græcis dicitur uir egregie mutoniatus, quaſi λάσιος ταῦρος, hoc eſt, hirſutus circa tauros, id eſt, uirilia. Nam teſte Ariſt. homines hirſuti iuxta femora & crura prærabidi ſunt ad Venerem. Alii λάσταυρον, dictum putant à λα, intenſiua particula, & nomine ταῦρος, quo pars uirilium ſignificatur. Suet. in Vita Saluſtii, Lenæus Pompeii libertus mores eius ſigillatim expreſſit, nebulonem, lurconem, popinonem, & laſtaurum appellans. Vox poſtrema indicat fuiſſe hominem ualidæ libidinis. Hæc Suet.

Lasthania, nomen eſt mulieris Mantineæ, quæ adeo cupida fuit diſcendæ Philoſophiæ, ut aſſumpto uirili habitu, Platonis auditorium frequentaret. Laertius.

Lasus, λάσος. primus de muſica ſcripſit, & dithyramborum certamen protulit primus: uixitq́; temporibus Darij Perſarum regis. Suidas. Cic. de Fin. Latebras haberes.

Late, aduerb. lege Latus.

Latebra, bræ, penultima correpta, & Latebræ, arum, *Naſcondimento*, φωλεός, locus ubi aliquid occultatur. Lucan. libro 1. Cedendum eſt bellis, quorum tibi tuta latebra. Lesbus erit. Quidam ita diſtinguunt, ut Latebræ de hominibus dicantur, Latibula de feris: quod quamuis aliquando uerum ſit, non ſemper tamen obſeruatur. Nam & Latebræ paſſim apud receptæ auctoritatis ſcriptores pro ferarum luſtris inueniuntur accipi. Liuius lib. 46. Inter uepres, & latebras ferarum noctem unam delituit. Plin. lib. 10. c. 19. Oenanthe quidem etiam ſtatos latebræ dies habet. Neque ſolū de ferarum cubilibus, uerumetiam de quibuſuis locis dicitur in quibus aliquid abſconditur. Plaut. in Aulul. Non metuo, ne quiſpiam inueniat: ita probe in latebris ſitum eſt. Ponitur interdum Latebra, πρόσχημα, pro excuſatione, & prætextu. Cic. 3. Offi. Sed ſi hoc ſibi ſumant, nullam eſſe fidem, quæ infideli data ſit: uideant, ne quæratur latebra periurio. id eſt, excuſatio qua lateat, id eſt, non uideatur periurium.

Latebricola, colæ, p. c. φωλευτὴρ, latebras incolens. Plau. Tri. Latebricolarum hominum corruptor.

Latebrose, aduerb. κρυβδήν, occulte, clam. Plau. Trin. Pater adſum, Impera quid uis, neque tibi ero in mora: neque latebroſe me abs tuo Conſpectu occulcabo.

Latebrosus, a, um, ut Latebroſus locus. *Doue ſono molti naſcondimenti*, φωλεώδης, in quo frequentes Latebræ ſunt. Plaut. in Bacc. Nam huic ætati non conducit mulier latebroſus locus. Latebroſus locus ad equites tegendos, Liuius 1. Bell. Pun. Colles latebroſi, Silius lib. 5. Flumina latebroſa, Virg. 8. Aeneid. Nox latebroſa, Lucan. lib. 6. Via latebroſa, Cic. pro Sext.

Latenter, aduerb. *Naſcoſamente*, κρύβδην, clam, occulte. Cicero in Top. Cum enim nihil ſine cauſſa fiat, hoc ipſum eſt, fortunæ euentus obſcura cauſſa, quæ latenter efficitur.

Lateo, lates, latui, *Eſſere aſcoſo, naſconderſi*, λανθάνω, in occulto ſum. Virg. 3. Eclog. Latet anguis in herba. Et quoniam ea, quæ in occulto ſunt, fere ignoramus, factum eſt, ut Latere accipiatur pro incognitum eſſe, uel ignorari. Et in hac ſignificatione plerunque accuſatiuum habet. Virg. 1. Aeneid. Nec latuere doli fratrem Iunonis, & iræ. Sic dicimus. Hæc res latet me: id eſt, ignoro hanc rē. Latet pleroſque, id eſt, in occulto eſt pleriſq́;, uel plerique ignorant. Plin. lib. 2 cap. 20. Latet pleroſque, magna cæli aſſectatione compertum à principibus doctrinæ uiris, ſuperiorum trium ſiderum

rum ignes eſſe. Aliquando etiam in hac ſignificatione cum datiuo legitur. Lucan. libro 10. Tu mihi cauſſa lates. Huius uerbi compoſita ſunt Deliteo, de quo ſupra Oblíteo, *περικρύπτομαι, ἀλάθω*, quod eſt omnino uel circumquaque lateo. Seneca, Qui uelut timidum atque iners animal, metu oblitruit, ille ſibi non uiuit, ſed quod eſt turpiſſimum, uentri, ſomno, libidini. Hinc Oblitesco. Varro: Ne æſtu per rimoſa in timis eius grana oblitefcant, & recipiant aquam.

LATER, maſc. gen. *Quadrello, mattone, πλίνθος*, laterem, latere, & lateres in plurali integrum inuenitur pro terra cocta, & in lapidē du racagenitiuus & datiuus ſingulares raro leguntur. Cice. 1. de Diuin. Nam hoc in latere, aut in cæmento, ex quibus urbs effecta eſt, potuit ualere? Colum. lib. 6. cap. 14. Itaque cum id accidit, ueteris lateris later conteritur, eoq́; intrito, &c. Valla lib. 1. Coctiles lateres, qui cocti ſunt, & non crudi. Vitruuius: Siue ſilex ſiue cæmentum, aut coctus later, ſiue crudus, his erit utendum. Plau. Latere firmior. Laterum tria genera ſunt, Didoron, *δίδωρον*, à longitudine duorum palmorum ita dictum, palmorum (inquam) maiorum, quorum ſinguli ualent palmos minores tres, hoc eſt, digitos duodecim, quæ menſura geminata conficit ſeſquipedem: quæ erat didori longitudo: latitudo autem pedia unius. Alterum Tetradorō, *τετράδωρον*, tertium Pentadoron, *πεντάδωρον*, nominabant à menſura quatuor & quinque palmorum. Græci enim antiqui *δῶρον* palmum uocabant, & ideo *δῶρα* munera, quia manu darentur. Vide Plin. lib. 35. cap. 14. Laterem lauare, prouerbiali ſpecie dicitur pro eo quod eſt, operam ludere. Inde tractum, quod tubedo illa in lateribus ablui non poſſit. Teren. Phorm. Purgem me? laterem lauem. Id eſt, fruſtra agam.

LATERANENSIS baſilica ſancti Ioannis uocata eſt, quòd eo in loco extructa ſit, ubi olim erat palatium Lateranenſium clariſſimæ apud Romanos familiæ. Hieronymus ad Marcel. Quis crederet mulierem nobilem & potentem in domo Laterani Conſulis deſignati, &c.

LATERANVS, nomen proprium nobiliſſimi Romani, qui cum Conſul deſignatus eſſet, iuſſu Neronis eſt interfectus. Iuuen. Saty. 10. Egregias Lateranorum obſidet ædes Tota cohors.

LATERARIVS, adiect. *Di mattoni, πλίνθινος*, idem quod Lateritius. Pli. lib. 17. cap. 56. Laterarias domos conſtituerunt primi Euryalus, & Hyperbius fratres Athenis. Sic enim legit Calepinus: cū tamen omnia Plinii exemplaria, quæ quidem nobis uidere contigit, hunc in modum legendum oſtendant, Laterarias, ac domos conſtituerunt, &c. ut laterarias intelligamus officinas fornacesq́; fingendis, coquendisq́; lateribus aptas. Laterarium, genus tigni. Vitruu. lib. 1. ca. 20. Ipſi autem laterariis circa fixis contineantur, teganturq́; tabulis maxime palmeis.

LATERCVLVS, li, *Mattonello, πλινθίον*, diminut. paruus later. Pli. Crudis laterculis ad formam camini. Curt. lib. 5. ſcribit latercul o coctili ſtructos fuiſſe muros Babylonis.

LATERITIVS, a, um, *Mattonato, di mattoni, πλίνθινος*, quod eſt materiatum ex latere. Plin. Lapide duro, ac ſilice æquo conſtruunt, uelut lateritios parietes. Cice. Attic. Pauci in ueſtibulo pannoſi ſine laterna.

LATERNA, æ, *Lanterna, ἰπνὸς, λαμπὰς*, à lateo, licet Lateo habeat primam cor. Laterna uero productam. Martial. lib. 14. Dux laternæ clauſis feror aurea flammis: Et tuta eſt gremio parua lucerna meo. Dicta Laterna, quod lumen in ea incluſum lateat. Fit ex laminis corneis, in qua candela includitur, ne à uento extinguatur. Plaut. in Amph. Quo ambulas tu, qui uulcanum incluſum in cornu geris?

LATERNARIVS, rii, *Che porta la lanterna, λυχνοῦχος, δᾳδοῦχος, λυχνοφόρος, ἰπνοφόρος*, qui alteri laternam præfert. Cice. in Piſ. An cum altero barbaro Epicureo? cum altero Catilinæ laternario?

LATESCO, is, *Dilatarſi allargarſi, πλατύνομαι*, latus fio, & in latum extendor. Colum. lib. 2. Iugerum agri non amplius quatuor ſextariis raporum ſeminis obſerendum eſt: quarta parte amplius napis ſpargendum, qui non in uentrem lateſcunt, ſed tenuem radicem deorſum agunt. Cice. in Arat. Hic equus à capite & longa ceruice lateſcit.

LATEX, laticis, *νᾶμα*, omnis humor dicitur, ab eo quòd intra aliquid lateat. Cic. de Diuin. Nos circum latices gelidos. De aqua Virg. 4. Aeneid. Sparſerat & latices ſimulatos fontis Auerni. De uino: Idem 1. Aeneid. Regales inter menſas, laticemque Lyæum. Sic Ouid. Palladios latices, dixit, cum oleum dicere uellet. Et Lucret. Abſynthii laticem. Liquoris uitigeni, Lucret. lib. 5. Cærulei latices. Ouid. 3. Triſt. Eleg. 10. Calidi latices, Virg. 6. Aeneid. Abſynthii amarum perpotare laticem. Lucr. li. 4.

LATHYRIS, *λαθυρίς*, herba, quæ Cataputia maior appellatur. De qua ſic Pli. lib. 27. cap. 11. Lathyris folia habet multa, lactucæ ſimilia tenuiora, germina multa, in quibus ſemen tuniculis continetur, ut capparis.

LATIALIS, & hoc le, quod ex Latio eſt: ut, Iuppiter Latialis dictus eſt, quòd in Latio coleretur. Virg. Et reſidens celſa Latialis Iuppiter Alba. Cice. Sicut utique ferias non Latiales, Latiaresve, ſed Latinas dixeris, aut Latias. Latialis ſermo, qui & Romanus, & Latinus. Plin. lib. 3. cap. 1. Ex his digna memoratu, aut Latiali ſermone dictu facilia, id eſt, Latino. Macr. l. 1. c. 1. Doctrinæ latialis haud inſcium.

LATIBVLO, bulas, neutrum, & Latibulor, aris, deponens, *Naſconderſi, φωλεύω*, ſignificat lateo. Varr. Vide ne ſeruus dominis latibulet. Accius: Progredere, & nequis latibuletur, proſpice. Antiquum eſt.

LATIBVLVM, latibuli, *Luogo, doue ſi naſconde, φωλεὸς*, in quo aliquid deliteſcit. Valla diſtinguit Latibulum à Latebra, quòd Latebra hominum ſit, Latibulum ferarum. Sed hæc differentia non ſemper obſeruatur. Nam quemadmodum ſupra oſtendimus, Latebram etiam pro ferarum luſtris accipi, ita etiam Latibulum, aliquando de iis locis dicitur in quibus homines ſe occultant. Cice. Attic. libro. 12. Ego autem uolo aliquod emere Latibulum, perfugium doloris mei.

LATICLAVII. *πλατύσημοι*, ſenatores appellati ſunt, à latoclauo. Suet. in Aug. Ac ne expers caſtrorum eſſet, binos plerunque laticlauios præpoſuit ſingulis alis. Laticlauia tunica. Valerius lib. 5. Et tunica laticlauia donatum ad Maſiniſſam remiſit.

LATIFOLIA, *πλατύφυλλος*, arboris grandiferæ genus, quam nonnulli eandem putāt cum eſculo: à latitudine foliorum nomen habens. Plin. lib. 16. cap. 6. In quercu glande alia dulcior, molliorq́; feminæ, maris ſpiſſior. Maxime autem probantur latifoliæ ex argumento dictæ, Laurus latifolia, & Myrtus latifolia, apud Plin. lib. 15. cap. 7.

LATIFVNDIVM, dii, *Gran fondo, gran poſſeſſione, εὐγυρία*, magnus & amplus fundus. Plin. libro. 17. cap. 22. Latifundiis non legitima naturæ æſtimatio, id eſt, non poteſt una certa ratio præſcribi putandæ uineæ in magnis prædiis: quod aliæ ſerius, id aliæ maturius deſiderant. Idem lib. 18. cap. 6. Latifundia perdidere Italiam.

LATINAE, arū, feriæ erant conceptiuæ, ſingulis annis à magiſtratib. in certos, uel incertos dies cōcipi ſolitæ, quib. pro cōmuni totius Latii ſalute Ioui Latiali in Monte Albano ſacra fiebant a Præfecto urbis Latinarum cauſſa creato, populisq́; Latinis carnes diuidebantur ex præſcripto uetuſti fœderis inter Romanos, & Latinos icti Sp. Caſſio, & Poſtumo Cominio cos. Cuius fœderis leges ne ullo unquam tempore interciderent: Romæ in ænea columna fuerunt inciſæ. Cice. pro Planc. Quibus in municipiis uix iam qui carnem Latinis petant, inueniuntur.

LATINE, *Latinamente, λατινιστί*, aduerbium, id eſt, more Latinorū. Cice. 2. Philip. Antonium quem gladiatorem non ita appellauit, ut interdum etiam M. Antonius gladiator appellari ſolet: ſed ut appellant ii, qui plane, & latine loquuntur, hoc eſt, proprie & aperte. Dicimus quoque, Scio Latine: ubi ſubauditur, Loqui, quod turpiter exprimeretur: ſicut cum dicimus, Scio fidibus, ubi ſubauditur, Canere: non tamen exprimitur. Cic. pro Cecin. Quid enim facilius eſt quàm probari iis, qui Latine ſciebant, in uno ſeruulo familiæ nomen non ualere?

LATINI, Italiæ populi dicebātur, qui eum tractum incolebant, qui eſt inter oſtia Tiberis & Circeios: quam Italiæ partem Latium antiquum appellabant. Hi ante Aeneæ in Italiam aduentum Aborigenes dicti ſunt, poſtea uero Troianis permiſti uno nomine dicti ſunt Latini ſiue à Latio regione illa, quam incolebant, ſiue à Latino rege, cuius filiam Lauiniam Aeneas duxerat uxorem.

LATINIENSIS, & hoc Latinienſe, idem quod Latius. Cic. de Aruſ. reſpon. Quòd in agro Latinienſi auditus eſt ſtrepitus cum fremitu. Significare etiam poteſt eum, qui alibi ortus, in Latio cum Latinis uerſatur: ut ſupra dictum eſt in dictione Hiſpanus.

LATINITAS, latinitatis, *Fauella latina*, locutio ipſa Latina, ſiue ſermo Latinus. Cic. ad Att. libro. 7. Secutusq́; ſum, non dico Cæcilium, Mane ut ex portu in Piræeum, (malus enim auctor Latinitatis eſt) ſed Terentium, cuius fabellæ propter elegantiam ſermonis putabantur a C. Lælio ſcribi.

LATINVS, ni, ſubſtant. *Λατῖνος*, nomen regis Aborigenum, Fauni & Maricæ nymphæ filii, cuius filiam Lauiniam Aeneas accepit uxorem. De hoc Virg. lib. 7. Aeneid. Rex arua Latinus, & urbes Iam ſenior longa placidas in pace regebat.

LATINVS, latina, latinum, *Λατῖνος*, nomen deriuatiuum à Latio. Virg. 1. Aeneid. Genus unde Latinum. Inde Latinum ſermonem dicimus eum quo utebantur in Latio. Carmen Latinum, Horat. 1. Carm. Ode 32. Latinæ conſuetudini tradere, id eſt, in Latinum ſermonem conuertere. Colum. in Præfat. lib. 12. Hæc in Oeconomico Xenophontis: & deinde Cicero, qui eum Latinæ conſuetudini tradidit. Vertere in Latinum: hoc eſt, in Latinam linguā. Quinct. lib. 10. c. 5. Vertere Græca in Latinum, ueteres noſtri oratores optimum iudicabant. Cic. 1. de Fin. Ita ſentio, & ſæpe diſſerui, Latinam linguam non modo non inopem, ut uulgo putarent, ſed locupletiorem etiam eſſe, quam Græcam.

LATIO, nis.

LATITO, latitas, pen. corr. *Naſconderſi ſpeſſo, λανθάνω, ἐγκρύπτω*. ſæpe aut fere ſemper lateo. Cice. pro Cluent. Extrahitur domo latitans Oppianicus a Manlio. Horat. 3. Carm. Ode 12. Catus idem per apertum

apertum fugientes Agitato grege ceruos iaculari & Celer alio latitantem frutiçeto excipere aprum. Cato tamen Laſitauerunt dixis, pro frequenter tulerunt: frequentatiuum ſecundum uerbi Fero, fers. Latitare, inquis Budæus, dicuntur, qui ad iudicium uocati fruſtrantur, & ludificantur. Cic. pro Quinct. Ego experiri non potui: latitauit, procuratorem nullum reliquit. Latitatio, latitationis. Quinct. li. 7. c. 3. Sonus, clamor, gemitus, latitatio, metus, & ſimilia. Hinc fit compoſitum Illatio, quod eſt intus latuo.

LATITVDO, inis, πλάτος, uide infra in dictione Latus.

LATIVM, tii, ea pars Italiæ eſt, teſte Pli. li. 3. ca. 5. quæ eſt inter oſtia Tyberis, & Circeios millia paſſuum quinquaginta in longitudinem non excedens: quod poſtea prolatis imperii terminis, Antiquum Latium eſt appellatum. poſtea uero, teſte Seruio, Latii nomine dictum eſt, quicquid eſt inter Tyberim & Vulturnum amnes. Totuſque ille tractus diuiditur in Latium citerius & Latium ulterius. Citerius Latium à Tyberis ripa Fundos uſque protenditur, ulterius à Fundis uſque ad Vulturnum amnem. Dictum autē Latium putatur, quòd illic latuerit Saturnus, dum Iouē fugeret. Ouid. 1. Faſt. Dicta quoque eſt Latium terra latente Deo. Vir. 8. Aen. Latiumq; uocari Maluit, his quoniam latuiſſet tutus in oris. Contra Varro Latium à Latino rege dictum aſſerit.

LATIVS, a, um, quod ex Latio eſt. Col. in Præf. li. 1. An Latiæ Muſæ nō ſolos adytis ſuis Accium & Virgilium recepere, ſed eorum & proximis, & procul a ſecundis ſacras conceſſere ſedes? Agri Latii. Ouid. 3. Faſt. Gens Latia. Ouid. 4. Faſt. Lingua Latia, Idem 2. de Ponto. Eleg. 3.

LATMVS, Λάτμος, mons Ioniæ, notus fabula Endymionis, quem cum Luna adamaret, in Latmo monte ab ea ſopitum ferunt, ut unum ab eo oſculum auferret: unde & ipſe Endymion Latmius dictus eſt. Ouid. libr. 3. de Arte. Latmius Endymion non eſt tibi Luna rubori?

LATOIS, idis ſecunda ſyllaba producta Λητωΐς, patronymicum eſt femininum, à Græco nomine, Λητὼ deductum: quo nomine illi Dianæ matrem appellant, quam & nos Latonam. Latois itaque à poetis accipitur pro Diana Latonæ filia, quam & Latini Græcorum imitatione Latoniam appellant. Ouid. 7. Metam. Inde Calaureæ Latoidos aſpicit arua.

LATOMIAS, uel Latumiæ, arum, *Luogo doue ſi ſcarpellano ſaſſi*, λατομίαι, à Græcis dicuntur, quas nos uocamus Lapidicinas, hoc eſt, loca, unde exciduntur ſaxa: λᾶς enim à Græcis uocatur, qui a nobis lapis, & τόμος, ſectio. Liu. 6. Bel. Pun. Comprehenſa poſtea priuata ædificia, comprehenſæ latomiæ, forumque piſcarium. Ad latomias damnari ſolebant ii, qui in opus metalli damnabantur. Plaut. in Cap. Tyndarus in latomias lapidarias ab Aegione damnatur. Et quoniam carceres in pleriſque locis fiebant in lapicidinis iam effoſſis, ut in Sicilia Latomiæ Syracuſanæ, factum eſt, ut latomiæ de quouis carcere dicantur. Cice. 7. Verr. Carcer ille, qui eſt a crudeliſſimo tyranno Dionyſio factus Syracuſis, quæ Latomiæ uocantur, in iſtius imperio domicilium Romanorum fuit.

LATOMVS, *Taglia pietra*, λατόμος, Latine dicitur Lapicida, qui è rupibus ſaxa excidit, aut ad opus adaptat.

LATO, as, *Slargare*, πλατύνω, διανοίγω, latum facio: quamuis non ſit in uſu pro quo compoſitum Dilato uſurpamus: de quo ſupra. Ab hoc uerbo Lato actiuo fit neutrum Lateo prima prod. id eſt, late pateo: à quo fit inchoatiuum Lateſco: de quo ſupra.

LATONA, pen. pro. Λητώ, filia Cœi Titanis, à Ioue amata & oppreſſa eſt, ex quo geminam concepit prolem, Apollinem uidelicet & Dianam: quod Iuno adeo ægre tulit, ut immiſſo contra illam Pythone ſerpente, per totum terrarum orbem pellicem perſecuta ſit, donec errando ad ſororem Aſteriem in inſulam Ortygiam permutatam perueniſſet: à qua ſuſcepta eſt, ibique Dianam peperit, quæ e ueſtigio obſtetricis officium in naſcituro fratre matri præſtitit, & Apollinem naſcentem ſuſcepit: qui adultus mox Pythonem interfecit, & petentibus cœpit dare reſponſa. Porro hæc inſula, cum antea Ortygia uocaretur, poſtea Delos uocari cœpit, quod cum antea aquis merſa fuiſſet, ſubito Iouis iuſſu conſpicua fuerit reddita. Nam, δηλοῦν, Græci dicunt, quod nos oſtendere, ſeu manifeſtare.

LATONIA, Λητωΐς, dicta eſt Diana, à matre Latona, quemadmodū Apollo ipſe, Latonius, Λητῷος, Virg. 9. Aene. Tu dea, tu præſens noſtro ſuccurre labori, Aſtrorum decus, & nemorum Latonia cuſtos. Similiter Delos, ut ait Seruius, dicta eſt Latonia, quod in ea Latona enixa ſit Dianam & Apollinem.

LATOR, oris, *Datore, portatore*, uerbale à fero: ut Lator legis, qui & Legiſlator, νομοθέτης, uno uerbo dicitur, qui promulgauit, uel inſtituit, uel tulit legem. Cic. 1. de Natu. Deo. Ferretne ciuitas ulla latorem iſtiuſmodi legis, ut condemnaretur filius, &c. Aliquando ponitur pro tabellario, γραμματοφόρος. Suet. in Calig. Quaſi uniuerſa tradita inſula magnificas Romam litteras miſit monitis ſæpe latoribus, uehiculo ad forum uſque & curiam pertenderent.

LATREVS, Λατρεύς, unus ex Centauris. Ouid. lib. 12. Meta. Quem de deras letho membris & corpore Latreus Maximus.

LATRIA, æ, pen. pro. *Seruitu, oſſeruatione*, λατρεία, Latine cultus, obſequium, ſeruitus. Auguſt. lib. 10. Ciu. Latriam noſtri, ubicunque ſanctarum ſcripturarum poſitum eſt, interpretati ſunt ſeruitutē: ſed ea ſeruitus, quæ debetur hominibus ſecundum quam præcipit Apoſto. ſeruos dominis ſuis ſubditos eſſe debere, alio nomine Græce nuncupari ſolet. Latria uero ſecundum conſuetudinē, qua locuti ſunt, qui nobis diuina eloquentia condiderunt, aut ſemper, aut frequenter, aut pene ſemper ea dicitur ſeruitus, quæ pertinet ad colendum Deum.

LATRINA, æ, ἀφεδρών, ἀπόπατος, locus priuatarum ſordium, & ad exonerandum uentrem accommodatus: à latendo, ſiue potius a lauando, ut mox Varronis teſtimonio docebimus. Apul. de Aſino libro 9. Omnia prorſus, ut in quandam cœnoſam latrinam, in eius animum confluxerunt uitia. Foricæ uero loca publica, in quibus licet omnibus uentrem exonerare. Cloaca, aquæ ductus ſubterraneus dicitur ad eluendas urbis ſordes accommodatus. Antiqui Lauatrinam dixerunt, quæ poſtea, ſyllaba una ſublata, Latrina eſt appellata. Varr. libro. 2. de Analogia: Deinde cum breuitatis cauſa nomina contraherent, quo eſſent aptiora, pro lauatrina latrinam nominarunt: ſicut ex maxillis, axillis, & uexillis, malæ, alæ, & uela diminuta ſunt. Ex quo apparet, Latrinam à lauando dictam eſſe, proprieque ſignificare colluuiem omnium ſordium, quæ ex tota domo in unum locum confluunt. Plaut. in Curc. Iſtas duas magnas minas non pluris facio, quàm ancillam meam, quæ latrinam lauat. Videnturq; Latrinæ differre à cloacis, tanquam priuatæ à publicis. Colum. libr. 1. Immundis quacunque uomit latrina cloacis.

LATRO, tras, *Abbaiare*, ὑλακτέω, proprium eſt canis, cum uocē edit, terrens, & in aliquem impetum faciens, Virg. 3. Eclog. Multum latrante Lyciſca. Latrare ad homines transfertur, pro uociferari, & interiore uoce clamare. Cice. 1. de Orat. Quid enim hic meus frater ab arte adiuuari potuit, cum à Philippo interrogatus quid latraret, furem ſe uidere reſpōdit? Hinc Latratus, us, ὑλακή, ὑλαγμὸς, ipſa uox canum, ſiue ipſe latrandi actus. Virg. 5. Aeneid Sæuit canum latratus in auras. Plin. libr. 8. cap. 40. Ab alio in Epiro agnitum in conuentu percuſſorem domini, laniatu & latratu adactum, ut cogeretur fateri ſcelus. Latrator, ὑλάκτωρ. Virgil. 8. Aeneid. Et latrator Anubis. Latror, aris, paſſiuum. Plin. libro. 25. cap. 10. Hanc habentes negant latrari à canibus. Latratur, impersonale. Ouid. 2. Triſt. Sex cui latretur, cum ſolus obambulat ipſa. Latrantis, particip. ut Colla latrantia canis. Propert. lib. 5. Ele. 18. Latratus, participium à paſſiuo Latror. Stat. 1. Achill. Iuxta Caphareus Latratum Pelago tollens caput. Huius uerbi compoſita ſunt, Allatro. ἐπιϋλακτέω, quod eſt latratu aliquem infeſto. Col. per tranſlationem dixit: Sed ne caninum quidem (ſicut dixere ueteres) ſtudium præſtantius, locupletiſſimum quenque allatrandi. Oblatro, καθυλακτέω, contra latro, nulla ratione contradico. Lact. lib. 5. qua Demetrianum ſicut ipſe ais oblatrantem, atque obſtrepentem ueritati redarguere conatur.

LATROCINIVM, nii, *Ladroneccio*, λῃστεία, ipſe latrocinandi actus. Cæſ. 8. Bell. Gall. Quia repentino latrocinio atque impetu incolæ illorum erant oppreſſi. Cice. pro Deiot. Tueri fines ſuos ab excurſionibus hoſtium, & latrociniis. Ponitur aliquando pro ipſa militia. Plaut. Qui apud regem in latrocinio fuiſti, ſtipendium acceptitaſti.

LATROCINOR, aris, pe. c. *Robbare*, λῃστεύω, latronum more prædor. Cic. pro Mil. Quaſi Appius ille Cæcus uiam ſtrauiſſet, non qua pop. Ro. uteretur, ſed in qua poſteri ſui impune latrocinarentur. Plau. in Curc. Latrocinatus annos decem mercedē accipio. Hinc Latrocinatio, uerbale, λῃστεία, idem quod Latrocinium. Pli. li. 9. c. 4. Multitudinis innumeræ ſæua latrocinatio.

LATRONES, *Ladroni*, λῃσταὶ, Græca dictio eſt, qua ſignificantur uiarū obſeſſores, qui uiatores aut uita, aut pecunia ſpoliant. Hora. li. 1. Epiſt. Vt iugulent homines, ſurgunt de nocte latrones. Ita dicti, auctore Feſto, quòd à latere adoriantur, uel à latendo, quòd latenter inſidientur. Cice. 2. Philip. Erat enim uiuendum latronum ritu, ut tantum haberet, quantum rapere potuiſſet. Orat. 2. Serm. Saty. 1. Quem cur diſtringere coner Tutus ab infeſtis latronibus? Vſurpant poetæ latronem pro uenatore. Virg. lib. 12. Fixumq; latronis Impauidus frangit telum. Cum ſuperius dixiſſet, Saucius ille graui uenantum uulnere pectus. Apud antiquos etiam latrones dicebantur conducti milites, à λατρεύω, inſeruio: nam ſeruiebant mercede. Moris autem erat, ut hos Imperator & circa ſe haberet, & primos mitteret ad omne diſcrimen. Varro autem huiuſmodi ſtipatores putat Latrones dictos, quaſi Laterones, quoniam circa latera eſſe ſoleant, quos nunc Satellites uocant, qui principis alicuius latus muniunt, qui & Laterani, & Stipatores, & σωματοφύλακες, uocantur. Plaut. in Mil. Nam ego hodie ad Seleucum regem miſi paraſitum meum, ut latrones, quos conduxi hinc, ad Seleucum duceret, qui eius regiam tutarentur. Latrunculus diminutiuum, paruus latro. Cice. de Prouinc. Conſul. Res in Sardinia cum Maſtrucatis latrunculis à Proprætore una cohorte auxiliaria geſta. Sunt etiam Latrunculi ſiue Latronea, quibus ludimus, ſedecim ſcrupis gemina acie utrinque directis: in quibus

duo reges ſunt inuicem contendentes, duæ reginæ, quatuor equites, ſedecim pedites, quatuor ſatellites, totidem centuriones. Mar. Inſidioſorum ſi ludis bella latronum. Sen. Latrunculis ludimus.

LATRVNCVLATOR, oris, *Giudice de maleficii*, qui rerum capitalium iudex, ſiue quæſtor appellatur, & uulgo Iudex maleficiorum. Vlp. li. 5. Pandect. l. ſolemus. de iudi. Latrunculator de re pecuniaria iudicare non poteſt.

LATVS, a, um, *Spatioſo, largo, ampio*, εὐρύχωρος, πλατύς, ſpatioſus, amplus, laxus: cuius contrarium eſt Anguſtus. Plin. lib. 12. cap. 7. Lata radice arbor. Terent. in Heaut. Huc eſt intro latus lectus. Cic. 6. Verr. Inſula eſt Melita, ſatis lato ab Sicilia mari, periculoſoq; disiuncta. Hinc aduerbium Late, εὐρέως, διεξοδικῶς, quod ſignificat in multis locis. Cice. pro lege Manil. Late longeq; diffuſa laus Pompeii. Virg. 8. Aeneid. Lucus late ſacer. Cic. in Catil. Latius opinione diſſeminatum eſt hoc malum. Idem 1. Offic. Hoc latiusne pateat, ad plurimosq; pertineat. Hinc Latitudo, πλάτος, εὐρύτης, pro ſpatioſitate. Cice. 1. de Nat. Deo. In hac immenſitate latitudinum, longitudinum, altitudinum. Idem 2. de Orato. Oris prauitatem, & uerborum latitudinem imitatur. Latus etiã aliquando participium eſt à Feror, idem ualens quod portatus. Cic. ad Quinct. Frat. lib. 2. Latus lectica.

LATVS, eris, *Lato*, πλευρά, quod eſt infra alam. Virg. 2. Aeneid. Lateriq; Argiuum accommodat enſem. Cic. pro Cluen. Is ex equo cecidit, & latus offendit uehementer. Hinc Lateris dolor, quẽ Græci πλευρῖτιδα uocant. Cice. 3. de Orat. Craſſus laterum dolore conſumptus. Aliquando Latus pro uiribus & ſpiritu ponitur. Ci. de Seneſt. Cum legem Voconiam magna uoce & bonis lateribus ſuaſiſſem. Idem de Seneſt. Neque enim ex te unquam es nobilitatus, ſed ex lateribus, & lacertis tuis. A latere, dicuntur chari, & amici principum qui eorum lateribus ſemper adſunt. Liu. li. 4. Bell. Pun. Ab latere inde nominat tyranni, quorum capita uiliſſima fugienti inter dolores gemitusq; occurrerunt. Curtius libr. 5. Cum ad perniciem eius etiam à latere pecunia ipſius ſolicitaret hoſtis.

LATVSCLAVVS, πλατύσημον, tunica erat purpura prætexta, latior tunica uulgari, qua Senatores utebantur. Hoc ueſtis genere primus uſus eſt Tullus hoſtilius Romanorum rex, teſte Pli. li. 9. cap. 39. Vtebantur eo & ſacerdotes: ut non obſcure oſtendit Silius Italicus lib. 3. cum ait: Sacrificam lato ueſtem diſtinguere clauo. Et quoniam hac ueſte utebãtur peculiariter ſenatores, factum eſt, ut Latuſclauus accipiatur pro dignitate Senatoria. Plin. in Epiſt. Ego Sexto latum clauum à Cæſare noſtro, ego Quæſturam impetraui. Ab Ouid. Clauus ſimpliciter dicitur pro ſenatoria dignitate, illo uerſu: Curia teſtabat, claui menſura coacta eſt.

LATVSCVLVM, li, paruum latus, diminut. Catullus ad Thallum, Ne laneum latuſculum, manusq; mollicellas Inuſta turpiter tibi flagella conſcribillent. Speculorum latuſcula, id eſt parua latera. Luc. lib. 4. Quinetiam quæcunque latuſcula ſunt ſpeculorum.

LAVACRVM, pen. pro. *Doue ſi laua*, à lauo, as, balneum in quo quis lauari commode poteſt. Gell. lib. 1. cap. 2. Lucorum umbra ingentium, longis ambulacris, & mollibus ædium poſticum refrigerantibus lauacris. Huius dictionis pen. ab indoctis quibuſdam male corripitur cum deriuetur à ſupino Lauatum, mutato tum, in crum: ſicut ab Ambulatum fit Ambulacrum, & à Simulatum Simulacrum: quæ proculdubio producunt penultimam.

LAVATRINAS, ἀφεδρῶνας, λουτρῶνας, dixerunt antiqui, quas nos Latrinas dicimus, ſublata una ſyllaba, loca ſcilicet in ædibus, ad quæ ſordes confluunt. Nec in culina tantum, ſed in triclinius quoque, & cubiculis, & cœnationibus cum dignitate & elegantia fiunt. Vide Latrina.

LAVDABILIS, le, *Lodeuole*, ἐπαινετόν, ἀξιέπαινον, quod merito laudari poteſt. Plaut. in Perſa. Aedepol dediſti uirgo operam laudabilem, probam, & ſapientem, & ſobriam. Laudabilis uita, apud Cic. de Amic. Rectæ & laudabiles res, Cic. 1. de Finib. Opus laudabile, Lucr. lib. 5. Carmen laudabile, Horat. de Arte.

LAVDABILITER, aduer. *Lodeuolmente*, ἀξιεπαίνως, cum laude & commendatione. Ci. 5. Tuſc. Quid? ad recte, honeſte, laudabiliter, poſtremo ad bene uiuendum ſatiſne eſt præſidij in uirtute?

LAVDATIO, onis, *Lode, laude*, ἐγκώμιον, ipſa laudantis oratio. Cic. 4. Verr. Præclara laudatio.

LAVDATIVVS, a, um, ἐγκωμιαστικός, quod laudationi eſt accommodatum. Vnde Laudatiuum genus orationis à Rhetoribus dicitur, quod alio nomine Demonſtratiuũ uocant Rhetores. Quin. lib. 2. cap. 16. Laudatiuam totam, quæ eſt pars Rhetorices tertia. Et Laudatiuus caſus, dictus eſt accuſatiuus, quia per hunc uidemur uel accuſare, uel laudare.

LAVDO, das, *Lodare, laudare*, ἐπαινέω, ἐγκωμιάζω, commendo, uerbis extollo. Virg. 2. Georg. Laudato ingentia rura: Exiguum colito. Differt autem à uerbo Probo, quòd re magis probemus, laudemus uerbis. Plau. in Trin. utrunq; coniungit, Laudo, inquiens, conſilium, & probo. Aliquando Laudare, eſt nominare. Plaut. in Capt. Id ſcias, Iouem ſupremum teſtem laudo. Laudare, inquit Macrob. libro. 6. cap. 7. Saturn. ſignificat priſca lingua nominare, appellareque. Nonnunquam etiam citare, & in teſtem adducere, ἐπάγομαι. Cice. 3. de Orat. Atque hæc quidem ab his Philoſophis, quos tu maxime diligis, Catule, dicta ſunt: quod eo ſæpius teſtificor, quòd auctoribus laudandis ineptiarum crimen effugiã. id eſt, his philoſophis nominatim citandis, & tanquam ad teſtimonium dicendum euocandis, quos auctores harum rerum habeo. Laudare cum exceptione, id eſt, non integre. Cic. lib. 1. Epi. ad Q. Frat. Vnum eſt, quod tibi ego præcipere non deſinam, neq; te patiar cum exceptione laudari. Laudatus, a, um, participium, ſiue nomen ex participio, ἐπαινετός Abunde laudatus, Ouid. 1. Triſt. Eleg. 6. Falſo laudata femina, Ouid. 3. Amor. Eleg. 11. Laudatiſſima forma, Ouid. epiſt. 18. Laudator, oris, ἐπαινέτης, ἐγκωμιάστης. Ad Heren. lib. 4. Nolo eſſe laudator, ne uidear adulator. Laudator uoluntarius. Cice. 6. Verr. Laudatrix, cis. Cice. 3. Tuſc. Vitiorum laudatrix fama popularis. Laudandus, gerundiuum: ut, Ioci non laudandi. Ouid. 1. Triſt. Eleg. 8. Huius compoſita ſunt, Allaudo, de quo ſupra. Elaudo, quòd ueteres uſurparunt pro eo, quod eſt, plus quàm nomino. Varr. Elaudat nomenq; eius millies repetit. Collaudo, προσεπαινῶ, συνεπαινῶ, συνεπαινῶ, ſimul laudo. Cice. Lent. Si rem iſtam ex ſententia geſſeris, fore, ut abſens à multis, cum redieris, ab omnibus collaudere. Perlaudo, ualde laudo. Lact. lib. 6. Ea res, quam etiam homo ſi contempſerit, iure perlaudatur.

LAVERNA, Deæ cuiuſdam nomen fuit apud Romanos, in cuius tutela fures eſſe putabantur, qui ab ea Lauerniones dicti ſunt. Hinc Lauernalis porta, Romæ dicta eſt, ab æde Lauernæ propinqua. Hæc fere ex Feſto.

LAVER, eris, neutri generis, & aliquando feminini, σίον Dioſcoridi, herba eſt in aquis naſcens, frutice pingui, recto, foliis latis, olu ſatro ſimilibus, ſed minoribus & odoratis. Vulgo Berlam dicimus, & Berulam. Pli. li. 26. cap. 8. Lauer quoque naſcens in riuis, condita, & cocta torminibus medetur.

LAVGIA, (quod hic pro Nemeæ fonte corrupte legebatur) uide Langia.

LAVINIA, Λαβινία, filia fuit Latini regis & Amatæ, quæ primũ Turno, deinde Aeneæ deſponſata eſt: cuius occaſione orto inter hos duos bello, multi utrinque occubuerunt. Tandem deuicto Turno, Aeneæ nupſit: quo mortuo ipſa priuigni inſolentiam timens, in ſyluas prægnans profugit, & apud Tyrrheum paſtorem diuertit, ibique peperit filium, quem Iulum Syluium Poſthumum appellauit, eo ꝙ poſt patris funus in ſyluis natus eſſet. Hanc tamẽ poſtea Aſcanius in regnum reuocauit, cum ipſe ſeceſſiſſet Albã longam, urbem à ſe conditam: Lauinio nouercæ relicto, quod illa moriens Iulo Syluio Poſthumo filio ſuo reliquit. Virg. lib. 12. Et uictum tendere palmas Auſonii uidere: tua eſt Lauinia coniunx, &c.

LAVINIVM, Λαβίνιον Stephan. Λαουίνιον Straboni, urbs fuit in Latio, ab Aenea condita, & a nomine Lauiniæ uxoris ita appellata. Cuius rei teſtis eſt Liu. lib. 1. ab urbe: Aeneam, inquiens, apud Latinum fuiſſe in hoſpitio tradũt. Ibi Latinum apud Penates Deos domeſticum publico adiunxiſſe fœdua, filia Aeneæ in matrimonium data. Ea res utique Troianis ſpem affirmat tandem ſtabili, certaq; ſede finiendi erroris. Oppidum condunt: Aeneas ab nomine uxoris Lauinium appellat.

LAVO, as, *Lauare*, λούω, νίπτω, πλύνω, idem eſt quod abluo, & quod ſordidum eſt, aqua purgo. Virg. 3. Eclog. Omnes in fonte lauabo. Præteritum facit Laui. Terent. in Heaut. Atque illa, ſi iam laueris, mihi nuncia. Supinum eſt Lotum: unde deducitur participium Lotus. Martial. libr. 5. Lotus nobiſcum eſt, hilaris cœnauit, & idem Inuentus mane eſt mortuus Andragoras. Olim etiam Lauatum faciebat, & per ſyncopen Lautum. Terent. in Eun. Abeũt lauatum, perſtrepunt, Horat. 2. Sermo. Saty. 6. Ac ubi me feſſum ſol acri iure lauatum Admonuit. Ouid. lib. 3. Faſto. Sacra lauaturas mane petebat aquas. A ſupino Lauatum fit uerbale Lauatio, λοῦσις, ipſe lauandi actus, aut lauacrum. Plin. lib. 8. cap. 45. Lauatione calidæ aquæ tradũtur pingueſcere. Cic. Varroni: Si minus, perſequar in Cumanum, & ante te certiorem faciam, ut lauatio parata ſit. id eſt, balneum. Lauacrum, λουτρόν, balneum, in quo quis lauari commode poteſt. Gell. lib. 1. cap. 2. Propulſabamus caloris incommoda lucorum umbra ingentium, longis ambulacris, & mollibus ædium poſticum refrigerãtibus lauacris. Auidus ſplẽdere lauacris, Claud. 2. in Eutr. Veteres hoc uerbum per tertiã coniugationem inflectebant. Virg. lib. 10. Viſceribus ſuperinfundens lauit improba teter Ora cruor. Horat. 1. Sermo. Saty. 5. Ora manusq; tua lauimus Feronia lympha. Quibus in locis cum prima ſyllaba huius uerbi corripiatur, certum eſt non eſſe præteriti temporis, cum diſyllaba præterita priorem neceſſario producant. Simile eſt illud apud Virg. 3. Aeneid. Luminis effoſſi fluidum lauit inde cruorem. Interdum ſignificat madefacere, humectare, βρέχειν. Plaut. in Pſeud. Geſtas tabellas tecum, eas lacrymis lauis? Huius compoſita, Abluo, Alluo, Colluo, Circumluo, Deluo, Diluo, Eluo, Illuo, Perluo, Proluo, Præluo, Reluo, & Subluo: quorum ſignificata uide ſuis locis.

LAVREA,

LAVREA, *Foglia di Lauro*, *δάφνη*. proprie lauri folium appellatur per petuo uirens, & topiario operi accedens. Ouid. 3. Faſto. Cedit ab Iliacis laurea cana focis. Plin. lib. 15. cap. 30. Vnius arborum Latina lingua nomen imponitur uiris: unius folia diſtinguuntur appellatione: Lauream enim uocamus. Quem Plinii locum ſic intellige. Nullam eſſe arborem à qua uiris nomen ſit impoſitum præter unam laurum. Fuit enim Ciceroni libertus nomine Laurea, de quo mox dicturi ſumus in dictione ſequenti. Præterea Laureolus, & Laurentia nomina ſunt uirorum, à Lauro deducta. Deinde nullam eſſe arborem, cuius folia habeant diſtinctam appellationem, præter unius lauri folia, quæ Laureæ dicuntur. Aliquando ponitur pro lauro. Horat. 2. libro. Carm. Tum ſpiſſa ramis laurea feruidos. Aliquando pro corona ex lauro facta, quæ in triumphis adhibebatur. Martia. li. 2. Quæ datur ex Dacis laurea, tota tua eſt. Cato uero de Re ruſt. li. 1. Laurea & Laurum, & mutata diphthongo au, in o, litteram, Loream, pro eodem accipit.

LAVREA Iulius, Ciceronis libertus fuit, cuius extat nobile de aquis Ciceronianis Epigramma, apud Pli. lib. 31. quod quoniam circa principium operis huius inſeruimus in dictione Academia, illinc lectori petendum relinquimus.

LAVREATVS, a, um, nomen eſt, non participium. Laureo enim uerbum, quamuis nonnulli eo utantur, Latinum non eſt. Hinc Laureati, *δαφνηφορῦντες*, qui laureati coronati ſunt. Cice. pro Mur. Qui imaginem parentis ſui laureatam in gratulatione ſua conſpexit. Sic Faſces laureatos dixit: idem Cice. 2. de Diuin. id eſt, faſces laurea uel lauro circumuolutos. Plin. libro. 35. cap. 18. tantumque non cum laureatis faſcibus remitti illo, unde cretatis pedibus aduenissent.

LAVRENS, tis, *Λαυρέντιος*, modo gentile nomen eſt, à Laurento Latii oppido deductum. Virg. 12. Aeneid. Ipſi Laurentes mutati, ipſiq; Latini. Idem 1. Aeneid. Laurentis regia Pici. Modo denominatiuum omnis generis. Idem 12. Aeneid. Te quoque Laurentes uiderunt Aeole campi oppetere. Idem alibi: Ignarum Laurens habet bora Mimanta.

LAVRENTALIA, *Λαυρέντια*. feriæ erant in honorem Accæ Laurentiæ inſtitutæ, quæ nutrix fuit Romuli & Remi: cui ſacerdotes in Velabro ſacrificabant, teſte Varro. lib. 5. de Lingua Latina, Laurentalia (inquit Feſtus) Laurentiæ coniugis Fauſtuli, & nutricis Romuli & Remi feſta.

LAVRENTIVS, Laureolus, Laurea, & Laurentia, nomina uirorum, ac mulierum propria, à lauro deducta.

LAVRENTIA, uxor Fauſtuli fuit, paſtoris Amulii, quæ Romulum, & Remum expoſitos nutriuit: & quoniam ſe omnibus proſtituebat, lupa dicta eſt: & hinc locus datus eſt fabulæ, Romulum & Remū a lupa eſſe nutritos. Hanc aliqui Laurentiam uocant, ſeilaque in honorem eius inſtituta Laurentinalia.

LAVRENTVM, ciuitas Latii, non procul à Lauinio, ita dicta a ſylua laurea, qua exciſa ædificata eſt. Vel (ut inquit Priſcianus) a lauro ibi primum inuenta, dum Picus eam conderet. Hinc Laurentes populi dicti ſunt: de quibus paulo ante in dictione Laurens.

LAVREOLA, æ, cum accentu in antepen. diminu. a Laurea, & pro corona triumphali capitur. Cice. lib. 2. Epiſt. Familia qualemcunque triumphum Laureolum appellat. Velles enim, ait, tantū modo ut haberem negotii, quod eſſet ad laureolam ſatis. Laureolam in muſtaceo quærere, eſt ex re friuola inſignem laudem captare. Cice. ad Atti. Bibulus, credo, uoluit appellatione hac inani nobis eſſe par: in eodem Amano cœpit laureolam in muſtaceo quærere. De origine prouerbii.

LAVREOLVS, à poetis traditur fuiſſe latro ſceleratiſſimus, eoque nomine in crucem ſublatus, & a feris deuoratus. Quæ fabula aliquoties Romæ in ſpectaculis repræſentata eſt. Iuuen. Laureolum uelox etiam bene Lentulus egit, Iudice me uera dignus cruce. De Domitiano quoque memoriæ proditum eſt, quòd hanc fabulam repreſentantus, nocentiſſimum quendam, ultimo ſupplicio damnatum, in crucem erigi iuſſerit, & immiſſa urſa dilacerari: atque in rei ueræ, non fictæ, ſpectaculum populo exhibuerit. Martia. in Amph. Cæſaris. Qualiter in Scythica religatus rupe Prometheus Aſſiduam nudo pectore pauit auem: Nuda Caledonio ſic pectora præbuit urſo, Non falſa pendens in cruce Laureolus.

LAVREOTIS, huius Laureotis, pen. prod. ſpodii genus eſt, ex argento. Eſt autem ſpodium cineris genus, ex metallis, dum in fornace coquuntur, fauillæ modo euolans, & in fornacis pauimentum recidens: ut docet Galen. lib. 9. Simpli. medicamen. qui ea ratione diſtinguit Spodium a Pompholyge, quod hæc ob leuitatem ad ſummas uſque fornacum cameras euolaret, iiſq; adhæreſceret: illud neque tam alte euolaret, & mox in pauimentum recideret. Plin. tamen Spodon etiam illud appellat, quod ſummis fornacū teſtudinibus adhæret: diſtinguitque a pompholyge ſolo colore, quod pompholix minus candida ſit. Verum de re omni metallica tutius Galenum ducem ſequemur, qui ut exploratiora hac de re tradere poſſet, præſens metalla artificumque officinas perluſtrauit. Erat itaque Laureotis (ut diximus) cineris ſpecies ex argenti fornacibus, fauillæ modo euolans, & in pauimentum recidens. Pli. lib. 34. cap. 13. Fit & in argenti fornacibus ſpodos, quam uocant Laureotin.

LAVREVS, a, um, *δάφνινος*, quod eſt ex materia lauri, quomodo Roſeus, Myrteus, quod ex roſa, myrtove confectum eſt: ut, Laurea corona, & Serta laurea. Pli. lib. 15. cap. 30, Ouid. 2. Triſt. Ponat & in nitida laurea ſerta coma.

LAVRETVM, *Luogo pieno d'allori*, *δαφνών*, locus in quo laurorum copia eſt ueluti Roſetum, Myrtetum, Spinetum, locus roſis, myrtis, ſpiniſve obſitus. Plin. lib. 15. cap. ult. Durat & in urbe nomen impoſitum loco, quando Lauretum in Auentino uocatur, ubi ſylua lauri fuit.

LAVRICES, fœtus ſunt cuniculorum, è matre execti, uel uberibus ablati, qui olim cum interaneis non repurgatis cocti, gratiſſimi in cibis habebantur. Auctor Pli. li. 8. ca. 55.

LAVRIFER, a, um, & Lauriger, *δαφνηφόρος*, ferens, ſeu gerens laurum. Pli. li. 15. ca. 30. Lauriferam tellurem illam oſculatus ex reſponſo. Luc. li. 5. Lauriferos nullo comitetur uulnere currus. Ouid. 3. de Arte: Viſite laurigero ſacrata Palatia Phœbo.

LAVRICOMVS, a, um: ut, Montes lauricomi: id eſt lauri comis ornati. Lucr. lib. 6.

LAVRINVS, a, um, pen. pro. *D'alloro*, *δάφνινος*, quod eſt ex lauro factum, ut, Laurinum oleum, *δαφνέλαιον*. Pli. lib. 23. cap. 4. Oleum laurinum utilius, quo recentius. Idem lib. 12. cap. 8. Item laurino folio. Idem lib. 19. ca. 8. Exit & in cubitali altitudine, foliis laurinis, ſed mobilibus.

LAVRION, *Λαύρειον*, locus in Atticæ montanis, mare ſpectans, argenti fodinis nobilitatus: cuius meminit Thucydides Belli Pelopon. lib. 2 & 6.

LAVROLAVINIVM, *Λαυρολαβίνιον*, urbs Latii, proxima Laurento. Cic. epi. Sed incurrit hæc noſtra laurus.

LAVRVS, *Lauro*, *alloro*, *δάφνη*, hodie ſecundæ eſt declinationis, olim etiam quartæ fuit. Vnde aliquando legitur ablatiuus ſingularis Lauru, & accuſatiuus pluralis Laurus. Eſt autem genus arboris perpetua uirens coma: unde & Apollini ſacram putant, eo quod is deus ſemper iuuenis & imberbis eſſe exiſtimetur. A Græcis *δάφνη* dicitur: quæ res Poetis fabulandi occaſionem uidetur præbuiſſe, Daphnen puellam, ab Apolline adamatam, cum uim eius effugere non poſſet, deorum miſeratione in laurum fuiſſe mutatam. Laurus (inquit Plin. lib. 15. cap. 30.) triumphis proprie dicatur, uel gratiſſima domibus ianitrix Cæſarum, Pontificumque quæ ſola, & domos exornat, & ante limina excubat. Duo eius genera tradit Cato, Delphicam & Cypriam. Delphica laurus dicta quòd uictores Delphis ea coronarentur: & eſt uiridior laurus, maximis baccis, & è uiridi rubentibus, Cypria, folio breui, nigro, ſubcriſpa. Quidam Muſtaceam addiderunt, ita dictam, quoniam muſtaceis ſubiiceretur. Hanc eſſe folio maximo conſtat, flaccidoque & albicante. Numeratur etiam ab aliquibus inter lauri genera Tinus, quam nonnulli ſylueſtrem laurum intelligunt, nonnulli ſui generis arborem. Differt colore, eſt enim ei cærulea bacca. Item Regia laurus, quæ & anguſta cognominatur, ampliſſima & arbore, & folio, baccis quoque guſtatu non aſperis. Sunt & alia lauri genera: quæ uide apud Plin. lib. 15. cap. 30. ex quo hæc, paucis uerbis immutatis. Laurus Apollinea, quod Apollini dicata ſit. Ouid. 6. Faſt. Venit Apollinea longas Concordia lauro Nexa comas. Delphica lauro comam cingere, Horat. 3. Car. Ode 30. Fatidica laurus, Claudia. 3. Pane. Vel quòd Apollini fatidico deo eſt dicata: uel quòd ex eius crematæ ſtrepitu futura colligebant, ut Porphyrius philoſophus, & Iliados 3. ſcribit Euſtathius. Fragoſius enim combuſta felicitatem portendere credebatur. Tibull. lib. 2. Eleg. 6. At laurus bona ſigna dedit, gaudete coloni. Contra ſi tacite conflagraſſet, triſte erat augurium. Prop. lib. 2. Eleg. 26 Et tacet extincto laurus aduſta foco. Vide Cœl. Rhod. lib. 2. c. 7. Laurus pacifera. Pli. li. 15. c. 30. Laurus ipſa pacifera, ut quam prætendi etiam inter armatos hoſtes quietis ſit indicium.

LAVS, lai, dictio. ſyllaba, *Λαός*, fluuii nomen eſt in finibus Italiæ, agrum Brutium, a Lucanis dirimens: cuius meminit Stra. l. 6. Ptol. li. 3. c. 1. Eſt & alter eiuſdem nominis fluuius in ea parte Macedoniæ, quæ Adriatico mari proxima eſt, per Apolloniatarum agrū in mare ſeſe exonerans: idem (opinor) cum eo, quem Plinius Aeātem appellat. Vide Ptol. l. 3. c. 3.

LAVS, huius laudis, fœm. ge. *Laude*, *lode*, *gloria*, *honore*, *ἔπαινος*, præconium, commendatio, gloria. Terent. in Adelph. Dii noſtram fidem, Vtrum ſtudione id ſibi habet, an laudi putat fore, ſi perdiderit gnatum? Proprie uirtus eſt, non aliunde proueniens, ſed ſuis nixa radicibus. Virg. 5. Aeneid. Primam merui qui laude coronā. Dicta *ἀπὸ τῶν λαῶν*: hoc eſt a populis, quod proprie laus ſit populi, de aliquo recta loquentis. Certare laudibus alicuius. Virg. 2. Georg. Nec pulcher Ganges atque auro turbidus Hermus, Laudibus Italiæ certent. Concedere laudem alicui. Cice. 1. de Orat. Vt eorum, quibus ſumma dicendi laus a noſtris hominibus conceſſa eſt, &c. Conciliare laudem, Quinct. libr. 2. cap. 7. Et laudem ſæpe maiorem, quàm ſi noſtra ſint, concilant. Ponere in laude, Cice. 3. de Orat. Recte genus hoc numerorum, dummodo conti-

nuum

niú ſit, in orationis laude ponetur. Tribuere laudẽ. Ci. Metel. l. 5. Ego dolon non ſolũ ignoſco, ſed ſummam etiam laudem tribuo.

LAVS Pompeia, Italiæ tranſpadanæ oppidum, à Boijs conditum, teſte Plin. lib. 3. cap. 17. Vulgo Lodi.

LAVSVS, filius fuit Numitoris, & frater Iliæ Syluiæ, quem Amulius patruus fugato patre occidit. Ouid. 3. Faſt. Ilia cum Lauſo de Numitore ſati. Alius fuit Mezentij filius, quem Aeneas interfecit, cum parentem uulneratum defenderet. Vir. l. 11. Ingemuit chari grauiter genitoris amore, Vt uidit, Lauſus, lachrymæq; per ora uolutæ.

LAVTE, id eſt, eleganter. Plau. in Caſ. Laute ueſtitus, exornatus ambulat. Idem in Milit. Loquitur laute, & minime ſordide.

LAVTIA, orum, λαύτεια, munera dicebantur, quæ Romani per quæſtores legatis cæterarum nationum mittebant: ut inquit Plutarchus in Problematibus. Vnde ſcribit Liuius, Lautia Attalo fuiſſe decreta. Feſtus: Dautia dicebant ueteres, quæ Lautia dicimus: dabantur legatis hoſpitij gratia. Liu. 8. Bel. Pun. Locus inde, lautiaq; legatis præberi iuſſa. Legimus & Lautias feminini generis in eadem ſignificatione. Liuius 8. Bel. Pun. Ad hoc ædes, libera loca, lautiæ, legatis decreta. Ex Budæo.

LAVTITIA, æ, *Delicatezza*, πολυτέλεια, epularum magnificentia, à lauatione dicta, ut Feſto placet, quia apud antiquos elegãtiæ, quæ nunc ſunt, non erant, & raro quis lauabat. Lautitia igitur munditia eſt, quæ in ueſtitu, & cibo fit. Pli. lib. 9. cap. 35. Cum exquiſitis quotidie Antonius ſaginaretur epulis, lautitiam eius omnem, apparatumq; detrectant. Cic. in Epiſt. Fama ad te de mea noua lautitia ueniet. Antiquitus etiam Lautitia dicebatur, teſte Feſto, farina ex tritico aqua conſperſo.

LAVTVLAE, arũ, locus fuit in urbe Romana, non procul à Iano gemino: à lauando dictus, quod aquas calidas haberet. Auctor Varro lib. 4. de lingua Latina.

LAVTVLE,

LAVTVLVS, a, um.

LAVTVS, ta, tum, *Lauto, delicato*, λελουμένος, modo ſignificat idẽ quod lotus. Terent. Te ne aſymbolum uenire unctum, atque lautum è balneis? Horat. 2. Serm. Sat. 3. Libertinus erat, qui circum compita ſiccus Lautis mane ſenex manibus currebat. Cic. pro Deiotaro; Cur te lautum uoluit, cœnatum noluit occidere? Modo idem fere quod mundus, & ſplendidus, πολυτελής. Vnde Lauta cœna, apud Plin. in Epiſt. 194. dicitur, quæ magnifice, opipareq; eſt inſtructa. Et homo lautus dicitur, qui elegans eſt, mundus, & ſplendidus, λαμπρός. Ci. in Ver. Cum iſte, atque iſtius amici, homines lauti, atque urbani, ſermones huiuſmodi diſſiparent. Modo diuitem & potentem. Terent. in Heaut. Omnes te in lauta, & bene aucta parte putant. Cice. Acilio lib. 13. in Aleſina ciuitate tam lautos, quam nobili coniunctiſſimos habeo. Lautum & copioſum patrimonium, apud eundem pro Rab. Poſthumo.

LAXAMENTVM, ti, *Rallentamento*, ἄνεσις, idem quod relaxatio, ſiue remiſſio intentionis, uel requies. Cic. lib. 7. Epiſto. Ego tamen nactus in nauigatione noſtra puſillum laxamenti, concinnaui tibi munuſculum.

LAXE aduer. Cic. pro domo ſua: Habitare laxe & magnifice uoluit. Laxe, & Anguſte ſunt contraria. Varr. 2. de Re ruſt. cap. 10. De numero paſtorum alij anguſtius, alij laxius conſtituere ſolent.

LAXITAS, atis, χαύνωσις, proprie opponitur contentioni: ut Laxitas in fidibus eſſe dicitur, cum tenſæ non ſunt. Accipitur tamen non raro pro amplitudine, ſeu magna capacitate, εὐρύτης, cui opponitur Anguſtia: ut, Laxitas domus. Cic. 1. Offi. Sic in domo clari hominis, in quam & hoſpites multi recipiendi ſunt, & admittendi hominum cuiuſque modi multitudo, adhibenda eſt cura laxitatis. Laxitas uiarum. Colu. lib. 4. cap. 18.

LAXO, as, *Rallentare*, χαυνόω, proprie idem quod laxum facio, & quod tenſum erat, remitto: ut, Laxare arcum, Laxare fides citharæ, Laxare rudentes. Accipitur tamen non raro pro dilatare, ſeu ampliare, εὐρύνειν. Ci. Att. lib. 2. Vt monumentum illud eo uſque laxaremus, & uſque ad atrium Libertatis explicaremus. Pli. lib. 11. cap. 14. Laxatur hic plaga, non adimitur. Aliquando accipitur pro relaxare, & ex eo quod debebatur, aliquid remittere, ἀνιέναι, habetq; antitheton Aſtringere. Cice. ad Att. Tantum abeſt, ut ex eo, quo adſtricti ſumus, aliquid laxari uelim, ut, &c. Aliquando ponitur pro libero. Luceius ad Cice. lib. 5. Epiſt. Vt iſtis te moleſtijs laxes. Ci. in Cato. Maio. Qui ſe à libidinum uinculis laxatos eſſe non moleſte ferrent. Idem 1. Tuſcu. Quodq; nunc facimus, qui laxati curis, &c. Aliquando ponitur pro aperio. Vir. 2. Aen. Laxat clauſtra Sinon. Hinc componitur Relaxo, quod eſt, ruſſus laxo, recreo, remitto. Cic. lib. 1. Offic. Atque etiam cum relaxare animos uoluerint, caueant intemperantiam.

LAXVM, aduerbium, pro late. Mart. Et adhuc ſuperet centies tibi laxum.

LAXVS, xa, xum, *Rallentato*, χαῦνος, proprie idem eſt quod non tenſus, ſiue remiſſus: ut, Laxæ fides, Laxi rudentes, Laxus arcus. Virg. 11. Aen. Sed laxos referunt humeris languentibus arcus. Sic Laxa uela dicimus, quæ uentorum flatu non tenduntur. Item Laxas habenas, pro molli & leni imperio, trãſlatione ab equis ſumpta, qui habenis adductis moleſtius laborioſiusq; incedunt, quàm iiſdem relaxatis. Accipitur itẽ Laxus, pro amplo, & capaci, εὐρύς. Colu. lib. 1. cap. 3. Nec dubium, quin minus reddat laxus ager, nõ recte cultus, quam anguſtus eximie. Laxum tempus, id eſt, longum: cui opponitur breue, & anguſtum. Pli. in Epiſt. Fecit enim hoc quoque, ut cetera, impudentiſſime, quod poſt duos & Conſulares, & diſertos, tempus ſibi & quidem laxius uindicauit. id eſt, longius. Cic. ad Att. lib. 6. Ego ſic diem ſtatuo ſatis laxam. id eſt, tempus ſatis longum. Proculus. l. cum ſtipulatus. ff. de uerborum oblig. Cum ipſe arbitratu meo aliam diem operi faciundo laxiorem dederim id eſt, cum diem protulerim.

LAZI, λαζοὶ, Stephano, populi ſunt Themiſcyræ regionis, ad Pontum Euxinum. Vide Plin. lib. 6. cap. 5.

L ANTE E

LEA, leonis femina eſt, quæ & Leæna, *Leona, leoneſſa*, λέαινα, dicitur. Lucret. lib. 5. Irritata leæ iaciebant corpora ſaltu. Lea item braſſicæ genus, latis folijs è caule exeuntibus: unde & καυλώδη quidam uocauere. Græci item λείαν, appellant, hoc eſt, læuem, à foliorum læuitate. Plin. lib. 10. cap. 9. Eſt item Lea, inſula ſupra Cretam, una Sporadum: cuius meminit Pli. lib. 4. cap. 12. Item oppidum Syenitarum, qui ſunt populi in ea Africæ parte, quæ Sinum Arabicum ſpectat. Vide Pli. lib. 6. cap. 29.

LEAENA, pen. prod. λέαινα, leonis femina, quæ & Lea appellatur. Virg. 2. Eclog. Torua leæna lupum ſequitur, lupus ipſe capellam. Plin. lib. 8. cap. 16. Ariſtoteles tradit leænam primo fœtu parere quinque catulos, ac per annos ſingulos uno minus, ad unum ſterileſcere: informesq;, minimasq; carnes eſſe initio magnitudine muſtelarum: ſemeſtres uix ingredi poſſe, nec niſi bimeſtres moueri. Fuit præterea Leæna, ſcortum quoddam Athenis non ignobile, ob lyræ cantum, Harmodio, & Ariſtogitoni familiare. Hãc memoriæ proditum eſt, ad necem uſque à tyrannis excruciatam, nullis tamen tormentis adduci potuiſſe, ut tyrannicidarum conſilia patefaceret. Quamobrem Athenienſes & honorem habere ei uolentes, nec tamen ſcortum celebrare, animal nominis eius fecere: atque ut intelligeretur cauſſa honoris, in opere linguam addi ab artifice uetuerunt. Auctor Plin. lib. 34. cap. 7.

LEANDER, λέανδρος, iuuenis nomen eſt ex Abydo Aſiæ oppido, in littore Helleſponti ſito, qui cũ Herus puellæ amore captus eſſet, quæ in oppoſiti littoris oppido Seſto habitabat, noctu ad eã tranſnabat. Quod ubi aliquoties non infeliciter cecidiſſet, iam audacior factus, cum mari tumido, & impacato ſe commiſiſſet, ui uentorum fluctuumq; uictus in Helleſponto ſubmerſus eſt. Fabulam hanc, aut fortaſſis hiſtoriam, elegantiſſimo carmine apud Græcos proſecutus eſt Muſæus, à quo Oui. mutuatus eſt argumentum Epiſtolarum Herus ad Leandrum, & Leandri ad Hero.

LEARCHVS, λέαρχος, Athamantis & Inus filius, quem pater furore correptus occidit. Quod cum uidiſſet Ino, arrepto Melicerta altero filio in mare ſe præcipitauit: atque illa quidem in Deam maris mutata eſt, quam Græci Leucotheam, Latini Matutam uocant: Melicertes autem in deum marinum, quem Græci Palæmona, Latini Portunum uocant. Oui. 6. Faſt. Tuq; cadis patria parue Learche manu.

LEBADIA, ſiue Lebadea, pen. pro. λεβάδεια, urbs Bœotiæ eſt, non procul à Chæronea, & Orchomeno, nullam omnino gignens talpam. Plin. lib. 8. cap. 58. In Bœotiæ Lebadia illatæ ſolum ipſum fugiunt, quæ in Orchomeno tota ſubruunt arua, talpæ: quarum è pellibus cubicularia uidimus ſtragula: adeo ne religio quidem à portentis ſubmouet delicias.

LEBEDVS, pen. cor. λέβεδος Suidæ, Ioniæ ciuitas eſt, à Colophone centum uiginti ſtadia diſtans. Hinc ſcenicorum hiſtrionum collegium fuit, qui in honorẽ Liberi patris ludicra certamina quotannis edebant. Horat. 1. Epiſt. Scis Lebedus quã ſit Gabijs deſertior.

LEBES, betis, maſc. gen. pen. prod. *Pamolo*, λέβης, uas æneum in quo quid igni applicamus, ut ebulliat: ut docet Porphyrius in 9. lib. Iliad. Ouid. in Epiſt. Briſeidos ad Achillem: Viginti fuluos operoſo ex ære lebetes. Virg. 5. Aen. Tertia dona facit, geminos ex ære lebetes.

LEBINTHVS, λέβινθος, inſula eſt una Sporadum, non procul à Patmo, teſte Strab. lib. 10.

LECANOMANTIA, λεκανομαντία, cum accentu in penultima, diuinatio, quæ fit per peluim. Vnde Strabo Lecanomantas & Hydromantas in Perſide frequentes fuiſſe tradit, lib. 6. Geogra.

LECHAEVM, λεχαῖον, portus eſt Corinthi, ad ſinum Criſſæum ſiue Corinthiacum, qui iſthmum Peloponneſi ad occidentem alluit. Nam alterum, qui ſinu Saronico ab Oriente abluitur, Schœnuntẽ appellãt. Papinius, Parua Palæmonio ſecludit unda Lechæo.

LECTE, aduerbium Cice. in Orato. Sententijs, uerbisq; lectiſſime dicere.

LECTICVLA, læ, κλινίδιον. Suet. in Aug. A cœna in lecticulam ſe lucubratoriam recipiebat. Cice. Mario: Vt noſtras uillas obire, & mecum ſimul lecticula circumcurſare poſſis.

LECTICARIOLA, læ, à Martiale uocatur mulier quæ lecticario-

rum(id erat utiliſſimum ſeruorum genus) amores ſectatur: quemadmodum contra Ancillariolus ab eodem appellatur, qui ancillarum conſuetudinem appetit. Locus eſt Martial. lib. 12. in Alaudam. Ancillariolum tua te uocat uxor, & ipſa Lecticariola eſt: eſtis Alauda pares.

Lectica, æ, pen. pro. *Lettiga, φορεῖον, κλίνη*, cathedra aut ſedes, qua ferebantur diuites & potentes, in qua puluinar & lectulus ſtratus erat. Iuuen. Saty. 3. Nanque facit ſomnum clauſa lectica feneſtra. Græci modo *ἑξάφορον*, modo *ὀκτώφορον* appellant, à numero ſex aut octo ſeruorum, lecticam geſtantium.

Lecticarius, rij, *Portator di lettica, κλινοφόρος*, qui lecticam ferebat. Seru. Sulp. ad Cic. Coactus ſum in eadem illa lectica, qua ipſe delatus eram, meiſq; lecticarijs in urbem eum referre.

Lectio, onis, *Lettione, ἀνάγνωσις*, proprie eſt actus legendi. Cic. ad Att. Quotus enim quiſque eſt, qui epiſtolam paulo grauiorem ferre poſſit, niſi eam per lectionem releuarit? Quinct. lib. 2. cap. 12. Et ipſius lectionis tædium uicibus leuatur. Accipitur etiã Lectio, pro recitatione poematis: quæ ſic definitur à Diomede: Lectio, eſt artificialis interpretatio, uel uaria cuiuſque ſcripti pronunciatio, ſeruiens dignitati perſonarum, exprimensq; animi cuiuſque habitum. Aliquando ponitur pro electione, *ἐκλογὴ, αἵρεσις*. Liuius. Et eam lectionem memoratam habuerat. Aliquando pro collectione *συλλογὴ*. Colum. lib. 2. cap. 2. At ſaxoſum facile eſt expedire lectione lapidum.

Lectisterniator, oris, qui lectum ſternit. Plaut. in Pſe. Tu eſto Lectiſterniator: tu argentum eluito.

Lectisternium, nij, *στρωμνὴ* apud Athenæum, cum ſacrorum gratia lecti in templis ſternebantur, ad diſcumbendum, ſiue pernoctandum. Proprie Iouis epulum dicebatur. In Capitolio enim ſtratis tribus lectis, conuiuium apponebatur tribus dijs, Ioui, Iunoni, & Mineruæ. Iuppiter, id eſt, Iouis ſimulacrum ſtatuebatur in lectulo recubans: Iuno, Minerua in ſellis conſidebant: ſed appoſitis epulis, non ipſi dij, ſed ſeptem epulones fruebantur. De inuentione lectiſterniorum lege Liu. lib. 5.

Lectito, tas, pen. cor. *Leggere ſpeſſo, ἀναγινώσκω*, frequenter lego. Cice. Pæto: Pyrrhi te uideo libros lectitaſſe. Ponitur & pro identidem colligere. Vale. lib. 8. Conchulas, & calculos in littore lectitaſſe.

Lectiuncula, læ, Cic. epi.

Lector, oris, *Lettore, ἀναγνώστης*, qui aliquid legit. Ci. de Ora. Brutus duos lectores excitauit: & alteri Craſſi orationem legendam dedit, alteri de Leg. Seru.

Lectum, *Λεκτὸν* Homero, Aſiæ promontorium eſt, ad Idam montem pertinens, Troademq; diſterminans ab Aeolide. Auctores Plin. lib. 5. cap. 30. & Strabo lib. 13.

Lectulus, *κλινίδιον, κλινάριον, κλινίς*. Cice. ad Att. lib. 14. A ducenda autem uxore ſic abhorret, ut libero lectolo neget eſſe quicquam iucundius. Terent. in Adelph. Lectulos in ſole iligneis, pedibus faciundos dedit.

Lectus, *Letto, κλίνη, εὐνὴ*, notæ ſignificationis eſt: dictus, ut Varro inquit, quòd lectis herbis & frondibus, & ſtramentis fieri ſoleat. Vel (ut alij putant,) ab alliciẽdo, quòd fatigatos ad quieſcendum alliciat. Alij à Græco deducunt. Nam quem nos lectum dicimus, antiqui Græci uocabant *λέκτρον*. Ci. ad Pætum, lib. 9. Epiſt. Dixit te in lecto eſſe, quòd ex pedibus laborares. Idem 7. Verr. Nam pater grandis iam diu lecto tenebatur. id eſt, decumbebat, iacebat, & morbo uexabatur. Lectos etiam olim habebant in triclinijs, in quibus recumbẽtes cibum ſumebant: quos ab uſu Diſcubitorios, & Triclinares appellabant: ad quorum differentiam lectos cubiculares uocat. Cice. 2. de Diuin. Quos nocturnæ quietis cauſſa in cubiculis habemus.

Lectus, us, ui, *Scielta, elletta. ἐκλογὴ, συλλογὴ*, electio, ſiue collectio. Cic. in Verr. Lectiſſimi flores. Tacit. l. 20. Tutor Treuirorum copias recenti Vangionum, Caracatium, Tribocorum, lectu auctas, ueterano pedite, atque equite firmauit.

Lecythus, pe. cor. *Bocchale da l'oglio, λήκυθος*, uaſis genus uentre protuberante, oreq; anguſtiore, oleo aſſeruando accommodatũ: quod A. Gellius Guttum appellat. Iulius Pollux Lecythum etiam inter unguentaria uaſa annumerat. Per tranſlationem item Lecythum pro orationis ſplendore, & exculta in ſcribendo cura poſitum legimus. Ci. Atti. lib. 1. Noſti illas, *ληκύθους*.

Leda, *Λήδη*, Tyndari Laconiæ regis uxor fuit, quam cum Iuppiter adamaret, transformatus in cygnum cum ea concubuit. Ex quo congreſſu Leda duo peperit oua: ex quorum altero nati ſunt Pollux & Helena, ex altero Caſtor & Clytemneſtra. Ouid. in Epiſt. Helenes ad Paridem. Dat mihi Leda Iouem cygno decepta parentem.

Legalis, le, *Coſa che à legge ſi appartiene, νομικὸς*, quod ad legem pertinet. Quinct. lib. 3. cap. 10. Aliquando etiam incidere poſſunt legales tractatus in priuata maxime conſilia.

Legarium, rij, *ὄσπριον, χέδροπα*, idem quod legumen: à legendo dictum, quod manu legatur, non falce ſecetur. Var. de Re ruſt. lib. 1. cap. 32. Viciam, lentem, cicerculam, eruilam, ceteraq; quæ alij legumina, alij, (ut Gallicani quidam) legaria appellant.

Legata, tæ. Cic. Att. Huc Cerelia miſſa ab iſtis ad me eſt Legata.

Legatarius, uel Legataria dicitur, cui ex teſtamento aliquid legatum eſt. Iuſtinianus Inſtit. de Leg. Sed ſi rem legatarij quis ei legauerit, inutile eſt legatum. Legataria prouincia dicitur, quæ alicui delegata eſt. Ci. ad Atti. li. 15. O rem miſeram, primum ullã ab iſtis legationem, deinde ſi aliquam, hanc Legatariam prouinciam.

Legatio, onis, uerbale, *Ambaſciaria, legatione, πρεσβεία, πρέσβευσις*, munus, officium, uel functio legati. Cic. 9. Philip. Etenim cui legatio ipſa mortis cauſſa fuiſſet, eius monumentum extare uoluerunt: ut in bellis periculoſis obirent homines legationis munus audacius. Legatio interdum pro ipſis legatis, qui mittuntur, ponitur. Quinct. lib. 10. ca. 1. Miſſa ad Achillem legatio. Legatio quoque quædam eſt, quæ Libera dicitur. Legationes, inquit Budæus, liberæ olim ornamenti tantum cauſſa ab ſenatu impetrabantur; quemadmodum honorarij magiſtratus à principibus honeſtamẽti cauſſa conceduntur, tituloq; tenus obeuntur, & geruntur. Has autem ij Senatores impetrabant, quibus negocia futura erant in prouincijs, ut qui hereditates perſequi, aut legata, aut qui nomina exigere uolebant in prouincijs, legatorum perſonis acceptis commendabiliores cõtrouerſias haberent, atque fauorabiliores. Quamobrem lege XII. tabul. id uetitum erat, his uerbis: Rei ſuæ ergo nequis legatus eſto. Cic. contra Rullum, Legatos ueſtros auctoritate tenui, qui quanquam rerum priuatarum cauſſa legationes liberas obeunt: tamen exteræ nationes ferre uix poſſunt. Graue eſt enim nomen imperij: idq; etiam in leui perſona pertimeſcitur, propterea quòd ueſtro non ſuo nomine abutuntur. Eſt & legatio uotiua, quæ uoti prætextu ſuſcipitur. Cic. ad Att. lib. 15. Votiua ne tibi quidem placebat: etenim erat abſurdum, quæ, ſi ſtetiſſet reſpub. uouiſſem, ea me, euerſa illa, uota diſſoluere. Legationem dare, eſt alicui obeundæ legationis munus iniungere. Cice. contra Rullum: Quibus uos legationem dediſtis. Legationem accipere, id eſt, ſuſcipere onus legationis obeundæ. Cice. pro Flac. Qui hanc ipſam legationẽ, quã habet, nõ accepit à ſuis ciuibus, &c. Legationẽ gerere, *πρεσβεύειν*, id eſt, fungi legatione, & legatum eſſe. Quin. l. 7. c. 5. Male geſtæ legationes apud Græcos.

Legativum, ui, dicebatur id, quod dabat legato nomine uiatici, & impenſæ. Vlpia. in l. munerum. ff. de Muner. & honor. Legati quoque, qui ad ſacrarium principis mittuntur, quia uiaticum, quod Legatiuum dicitur, interdum ſolent accipere: ſed & Nicoſtrategi, & piſtrinorum curatores perſonale munus ineunt. Idem l. 2. ff. de Legat. His qui non gratuitam legationem ſuſceperunt, legatiuum ex forma reſtituitur. Sic legit Budæus: alij Legatitium legunt.

Legator, toris, qui aliquid legat per teſtamentum. Sueto. in Tibe. Iterum eo cenſente, ut Trebianis legatam in opus noui Theatri pecuniam ad munitionem uix transferre concederetur, obtinere non potuit, quin rata uoluntas legatoris eſſet. Cice. Att. Hortenſij legata.

Legatum, ti, *τὸ καταλειπόμενον*, diminutio quædam hæreditatis, qua teſtator ex eo, quod uniuerſum heredis foret, alicui quid collatum uelit. Modeſt. l. legatũ. ff. de Leg. 2. Legatum, eſt donatio, quædam, teſtamento relicta: & Legati appellatione, fideicommiſſum, & mortis cauſſa, donatio continentur. Plin. Epiſt. 44. Illa ut in periculo credula, poſcit codicillos, legatum Regulo ſcribit. Petere legatum ex teſtamento, Quint. lib. 4. 14.

Legatus, ti, *Ambaſciatore, legatore, πρεσβευτὴς, πρέσβυς*, qui legatione fungitur, ſiue qui re fert mandata alterius. Vir. 11. Aen. Legati reſponſa ferunt. Cice. 9. Philip. Lartes Tolumnius rex Veientum, quatuor legatos populi Romani Fidenis interemit. Legatus item in bello dicebatur, *ὕπαρχος, ἀντιστράτηγος*, qui Imperatoris uice fungebatur, maximamq; eo abſente in exercitu obtinebat auctoritatem, quive ab Imperatore cum parte in expeditionem mittebatur, aut præſidio præficiebatur. Cæſ. lib. 5. de Bell. Gall. Neque ſe ignorare quod ſit officium legati, qui fiduciariam operam obtineret. Vbi Legatum propterea fiduciariam operam obtinere dixit, teſte Budæo, quia redeunte Imperatore, aut Conſule, cedere eum oportet. Legatum mittere de aliqua re, eſt mittere aliquem, qui de aliqua re cum alio noſtro nomine tractet. Cic. 2. de Orat. Cum Athenienſes ad Senatum legatos de ſuis rebus maximis mitterent. Legatos decernere, eſt cenſere legatos mittendos eſſe, ſiue legatos ſententia ſua conſtituere. Cice. ad Lent. Craſſus tres legatos decernit.

Leobuda, *Λεόγαρδα*, urbs eſt Armeniæ maioris, in Entetena regione, non longe ab Euphrate fluuio. Ptolemæus lib. 5. cap. 13.

Legifer, ri, *Legislatore, νομοθέτης*, idem quod legiſlator. Oui. 3. Amor. Eleg. 9. Optauit Minos ſimiles ſibi legifer annos. Huius femininum eſt Legifera. Virg. 4. Aene. Mactant de more bidentes Legiferæ Cereri, Phœboq; patriq; Lyæo. Cice. in Ant. Legio martia.

Legio, onis, *τάγμα*, à delectu militum dicta eſt, teſte Varrone lib. 4. de lingua Latina eo quod legionis milites uiritim legi, hoc eſt, eligi ſoleant. Diuiditurq; legio in decem cohortes: Cohors in

quinquaginta

quinquaginta manipulos: Manipulus in uigintiquinque milites. Legiones Romanæ à numero, atque ordine nomina ſumebant: ut Primani, Secundani, Decumani milites uocabantur, qui erant primæ, ſecundæ, & decimæ legionis. Liu. 7. Bell. Maced. Romana acies unius prope formæ fuit, & hominum, & armorum genere: duæ legionis Romanæ, duæ ſociorum & Latini nominis erant, quina millia, & quadragenos ſingulæ habebant. Vide Vege. de re Milit. lib. 2. cap. 2. & ſeq.

Legionarius, a, um, ταγματικὸς, quod eſt legionis, uel quod ad legionem pertinet. Aſinius Pollio Cic. lib. 10. Epiſt. Militem non modo legionarium, ſed ne auxiliarium quidem ullum quoquam miſi. Cæſ. 3. Bell. Ciui. Et legionarij interioris munitionis defenſores, ſcalis admotis, &c. Legionariæ cohortes. Liu. 5. Bell. Maced.

Legirupa, pæ, *Che rompe la legge*, παράνομος, qui legẽ frãgit: Plau. in Pſeu. Impudice, ſcelesté, uerbero, buſtirape, furcifer, ſocifraude, parricida, ſacrilege, periure, legirupa, pernicies adoleſcentum.

Legirupio, onis, παράνομος, qui rumpit leges. Plaut. in Ruden. Iube modo accedat prope hunc legirupionem.

Legislator, legiſlatoris, *Colui che fa la legge*, νομοθέτης, qui legem tulit. Dicitur etiam legumlator, & ſeparatim Lator legum; uel Lator legis. Liu. 4. Bell. Maced. Noſter legumlator non in paucorum manu rempublicam eſſe uoluit. Cice. 4. in Cat. Latorem legis Semproniæ iuſſu populi pœnas reipublicæ dependiſſe. Cice. in Ant. Crede illa legitima quæ conſules populum iure rogauerunt.

Legitime, aduer. νομίμως. Cic. 1. de Offic. Iuſte, & Legitime imperanti. Cuius contrarium eſt Illegitimum. Vnde Legitimi filij, qui ſecundum legem nati ſunt.

Legitimus, a, um, *Legitimo*, γνήσιος, νόμιμος, ἔννομος, quod eſt æquum, iuſtum, conueniens, & ſecundum legem factum: ut, Vxor legitima. Martial. lib. 5. Quæ legis cauſſa nupſit tibi Lælia Quinte, Vxorem potes hanc dicere legitimam. Aetas legitima ad petendum conſulatum. Liui. 5. Bell. Pun. Amor legitimus. Ouid. Epiſt. 13.

Legiuncula, læ, diminut. à nomine Legio deductum, λεγεώνιον, parua legio. Liu. lib. 5. Bell. Maced. Videretis uix duarum male plenarum legiuncularum inſtar in caſtris regis.

Lego, gas, *Mandar legati, ambaſciadori*, διαπρεσβεύω, ἐπιτρέπομαι, in legationem mitto, oratorem conſtituo, uel meo uel publico nomine aliquid acturum. In qua ſignificatione præter accuſatiuum inuenitur habere datiuum ſignificantem eum, ad quem aliquis legatur. Plaut. in Amph. Delegit uiros primorum principes: eos legat Teleboïs. Sæpius loco huius datiui accuſatiuum habet cum præpoſitione Ad. Cice. 5. Verr. Nobilem Andronem Centuripinum legarunt ad Apronium. Cum nominibus locorum conſtructum, eandem habet conſtructionem, quam cetera uerba motum ad locum includentia. Nam ſi ea fuerint ciuitatum, caſtellorum, aut uicorum nomina, in accuſatiuo collocabuntur ſine præpoſitione: ut Legare quempiam Carthaginem, uel Corinthum. Sin regionum ea fuerint nomina, in accuſatiuo ponentur mediante præpoſitione In Saluſt. in Iugur. Legantur tamen in Aphricã maiores natu. Interdum Legare, uerbum eſt militare, idem ſignificans quod legatum ſibi ſubſtituere, & parti copiarum aliquem præficere. Cic. Attic. lib. 8. Dolabellam me ſibi legauit. Quandoque committere. Plautus in Caſi. Quin ruri es in præfectura tua? quin potius, quod legatum eſt tibi negocium, id curas? Quandoque decernere, & teſtamento aliquid alicui relinquere, διατίθημι, καταλείπειν, ut Teſtator liberto ſuo argenti pondo decem legauit: hoc eſt, decreuit ex hereditate ſua decem argenti pondo liberto ſuo conferri. Liui. lib. 1. ab urbe. Numitori, qui ſtirpis maximus erat, regnum uetuſtum Siluiæ gentis legat. Aliquando aſſignare, adſcribere, imputare. Liu. 8. Bell. Pun. Patere nos omnia, quæ proſpera tibi, & populi R. imperio euenere, tuo conſilio aſſignare: aduerſa, caſibus incertis belli, & fortunæ legare. Huius uerbi compoſita ſunt, Ablego, Allego, Delego, à quo Subdelego Relego, Sublego, quæ habent pen. pro. Deriuatiua ſunt, Collega, & Collegium: de quibus omnibus ſuo loco.

Lego, gis, gi, ctum, *Raunare, leggere*, συλλέγομαι, proprie colligo, hinc atque illinc decerpo. Virg. 3. Eclog. Qui legitis flores & humi naſcentia fraga. Colu. lib. 2. Optimam quanque ſpicam legere oportet, ſeparatimq; ex ea ſemen reponere. Hinc tractum eſt, ut Legere etiam ſit oculis ſcripta percurrere, ἀναλέγεσθαι, ἀναγινώσκειν, quoniam litteræ oculis legi, id eſt, colligi uidentur. Cic. Mario. libro. 7. Dummodo is tibi quiduis potius, quàm orationes meas legerit. Propter quod, ea quoque quæ picta ſunt, Legere dicimur. Virgil. li. 6. Eclog. Quin protinus omnem Perlegerent oculis. Tractum à Græcis, qui γράφειν ſcribere & pingere dicunt. Item, quoniam nautæ dum aſpera loca prætereunt, legere, id eſt, colligere uela conſueuerunt, quandoque accipitur pro præterire, uel prænauigare, παραλέγεσθαι. Virgil. 3. Aeneid. Littoraq; Epiri legimus. Aliquãdo pro ſurripere, κλέπτειν, quod ea quę furantur, colligimus. Virgil. 10. Aeneid. Quid ſoceros legere, & gremijs abducere pactas? Quo in loco Seru. exponit legere pro furari. Idem Eclog. 9. Vel quæ ſublegi tacitus tibi carmina nuper. Hinc Sacrilegium, ἱεροσυλία. Ab huius uerbi paſſiuo Legor, fit participium lectus: quod interdum comparatione, & temporis amiſſione in nomen migrat: idemq; ſignificat quod ſelectus, ſiue ex aliorum numero ſeparatus, ἀπόλεκτος. Horat. in Carm. ſeculari Virgines lectas, puerosq; caſtos, Dijs quibus ſeptem placuere colles, Dicere carmen. Virgil. 9. Aeneid. Præterea bis ſex genitor lectiſſima matrum corpora, captiuosq; dabit. Cic. 5. Verr.

Lectiſſimus adoleſcens, dixit: & in 3. Lectiſſimi uiri, atque ornatiſſimi. Idem in Catil. & ad Att. lib. 10. Lectiſſima femina.

Lecte, ctius, ctiſſime. Cic. in Orat. Sententijs uerbisq: lectiſſime dicere. Huius uerbi compoſita ſunt, Allego, Colligo, Deligo, Diligo, Eligo, Intelligo, (à quo Subintelligo) Negligo, Perlego, Relego, Sublego, & Seligo, quæ habent pen. cor. Significata uide ſuis locis.

Legulæ, ſunt uittæ paruulæ, ſiue ligulæ fimbriatæ, reticulatis cancellis, plagulis orbicularibus: à legendo dictæ.

Leguleius, legulei, *Colui che ſtudia nelle legge, legiſta*, νομικὸς, qui legum ſtudia ſectatur, ſeu uerſatur in legibus. Cice. 1. de Orat. Ita & tibi Iureconſultus per ſe nil niſi leguleius quidam cautus uidetur, & acutus præco actionum, cantor formularum, auceps ſyllabarum.

Legulus, li, pen. corr. συλλογεὺς, qui uuas aut oleas colligit. Cato cap. 144 Legulos, quot opus erit, præbeto, id eſt, collectores.

Legumen, penult. prod. huius leguminis, *Legume*, ὄσπριον, quicquid ex terræ ſatis in ſiliquis naſcitur: ut ſunt fabæ, piſa, cicer, lentes, & ſimilia. Dictum eſt autem Legumen à legendo, quod manu legatur. Var. lib. 1. de Re ruſt. de cicere: Hoc enim quoque legumen ut cetera, quæ euelluntur è terra, non ſubſecantur ut fruges: quæ quòd ita legantur, Legumina dicta. Virgil. 1. Georg. Vnde prius lætum ſiliqua quaſſante legumen.

Legumentum, ti, & Legarium, rij, *Legume*, χέδροπα, idem quod Legumen. Varr. de Re ruſt. lib. 1. cap. 32. Vitiam, lentem, cicerculã, eruiliam, ceteraq;, quæ alij legumina, alij (ut Gallicani quidam) Legaria appellant, &c.

Leitus Λήϊτος, unus ex quinq; Bœotorum ducibus, qui ad Troiam profecti ſunt, teſte Home. lib. 2. Iliad.

Lelantus, fluuius eſt Eubœæ inſulæ, apud Pli. lib. 4. cap. 12.

Leleges, pen. cor. Λέλεγες, Aſiæ populi fuerunt, origine Græci, ita dicti, quaſi λελεγμένοι, eo quòd diuerſis è locis collecti eſſent. Hi primum inſulas tenuerunt: indeq; in continenti tranſgreſſi, partim in Myſia ad Adramyttenum ſinum conſederunt: ubi & Homerus maiorem Lelegum partem uidetur collocare: partim in eo Ioniæ tractu, qui Cariæ eſt proximus: unde etiam Plinius tradit, Miletum Ioniæ totius caput Lelegeida olim fuiſſe appellatam. Oui. lib. 9. Meta. Caras, & armiferos Lelegas, Lyciamq; pererrat. Lelegum originẽ nonnulli ad Theſſalos retulerunt: è quibus eſt Seruius, explicans illud Vir. 8. Aen. Hic Lelegas, Carasq; ſagittiferosq; Gelonos finxerat. Pli. uero l. 4. c. 7. Lelegas olim appellatos fuiſſe ait, quos poſtea Locros Epicnemidios nominarũt, per quos Cephiſus amnis in mare illabitur. Euſtathius λέλεγας multis ex locis conſtruxiſſe exiſtimat, atque inde etiam nomen accepiſſe: quod etiam non obſcure innuit Stra. lib. 7. Ariſtoteles autem Lelegum appellationem ad Lelegem quendam Leucadiũ refert, cuius nepotem ex filia tradit fuiſſe Teleboam.

Lema, æ, λήμη, humor albus in oculis concretus. Plin. lib. 23. cap. 1. Aut ſi cruore ſuffunduntur oculi, uel ſi lemæ in oculis erunt. Inde Lemoſi, λημῶντες, λημαλέοι. Cœlius lib. 7. cap. 6.

Lemanonius ſinus, in Septentrionali Britanniæ parte collocatur à Ptolem. lib. 2. cap. 3.

Lemanus, penult. prod. Λημανὸς, lacus eſt Allobrogum, Geneuam, & Loſanam, urbes alluens, Rhodanumq; fluuium impermiſtis aquis tranſmittens. Luc. lib. 1. Deſeruere cauo tentoria fixa Lemano.

Lembus, λέμβος, nauiculæ exiguæ genus, ſed miræ uelocitatis: eiuſmodi ante claſſem explorandi gratia ſolent præmitti. Polybius l. 1. Ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς ἐκ τῶν Συρακουσῶν κατασκαψμένοις ταμείαις ἀπήγγειλαν οἱ προτρέχειν εἰθισμένοι λέμβοι τὴν ἔφοδον τῶν ὑπεναντίων. Hoc eſt, Similiter & Quæſtoribus, qui à Syracuſanis præmiſſi erãt, annunciarũt lẽbi, qui ſolebãt antecedere, aduerſariorũ aduentũ. Liui. Lẽbos inter naues actuarias uidetur annumerare: ut Decadis 4. lib. 4. Naues, quas ciuitatibus maritimis ademiſſet, redderet: neve ipſe nauim ullam præter duos lembos, qui non plus, quàm ſedecim remis agerentur, haberet. Erant autẽ & maiores lembi, bello utiles. Idem lib. 5. Decad. 5. Antenor, qui cum claſſe lemborum ad Phanas ſtabat, Caſſandream inde traiecit. Erant & minores, ſcapharum inſtar, quibus à littore, ad onerarias aduehebantur. Plaut. Mercat. Dum hæc aguntur, lembo aduehitur pater tuus pauxillulo. Vir. quoque lib. 1. Geo. Lembos inter fluuiatiles lyntres annumerat. Non aliter (inquit) quã qui aduerſo uix flumine lembum Remigijs ſubigit, ſi brachia forte remiſit,

Atque illum in præceps prono rapit alueus amne.

Lemma, atis, λῆμμα, dicitur id, quod in ratiocinationibus aſſumitur, ſiue per ſe, ſiue in ſubiectis pronunciationibus. Cice. 2. de Diuin. Sumptionem interpretatur. Sed demus (inquit) tibi iſtas duas ſumptiones, ea quæ λήμματα appellant Dialectici: ſed nos Latine loqui malumus. Vocantur præterea Lemmata quædam ueluti themata, quæ carmini, aliive operi præfixa, paucis uerbis eius indicant argumentum. Martia. lib. 14. Lemmata ſi quæris cur ſint adſcripta, docebo: Vt, ſi malueris, lemmata ſola legas. Vbi Lemmata uocat, ſuccinctos illos ueluti titulos, quos Epigrammatis ſuis præfixit, ad indicanda ſingulorum argumenta. Accipitur etiam Lemma pro themate, ſiue argumẽto, quod nobis in carmine, aliove opere ſcribendo proponimus. Pli. epiſt. 92. Nã lemma ſibi ſumpſit, quod ego interdum uerſibus ludo.

Lemniscatus: ut, Palma lemniſcata. Ci. pro Roſc. Amer. Multas eſſe infames palmas: hanc primam tamen eſſe lemniſcatam quæ Romæ deferatur.

Lemnisci, orum, *Fiocchi, nappe*, λημνίσκοι, faſciolæ coloriæ dependentes ex coronis: inde dictæ, quòd antiquiſſimum genus coronarum fuit laureanum inquit Feſtus. Pli. li. 21. c. 3. Craſſus diues primus argento, auroq́; folia imitatus, ludis ſuis coronas dedit: acceſſerunt quoque & lemniſci, quos adijci, ipſarum coronarum honos erat propter Hetruſcas, quibus iungi, niſi aurei, non debebant. Celſ. lib. 7. cap. 28. uidetur accepiſſe Lemniſcum pro linamento, quod chirurgi uulneribus imponunt, oleo, uel unguento illitum. Intus (inquit) implicitum in longitudinem linamentum, λημνίσκον Græci uocant, in aceto tinctum demittere.

Lemnos, λῆμνος, inſula eſt maris Aegæi, Thraciam à Septentrione, ab Occaſu Athon montem habens, fabuloſo Vulcani caſu nobilitata. Eadem & Hyſipyle dicitur, à filia Thoantis eiuſdem nominis, quæ in hac inſula regnauit. Hinc deducitur Lemnius adiecti. ut Lemnia turba, apud Ouid. in Ibin. Saxa Lemnia, apud eundem 5. Triſt. Lemnia mala, λήμνια κακά, id eſt, ingentia, & inaudita: qualia Lemnum afflixiſſe dicuntur. Lemnia Terra, quæ in Lemno inſula effoditur. Eius tres à Galeno enumerantur ſpecies, quarum una fullonibus in uſu eſt ad extergendas ueſtes: altera fabris, quæ à Græcis μίλτος, à Latinis Rubrica uocatur: tertia medicis, quæ à Græcis σφραγὶς λημνία, hoc eſt, Sigillum Lemnium appellatur, ab imagine capræ (ut uult Dioſcorides) aut certe Dianæ, (ut mauult Galenus) quæ illi imprimi ſolet. Effoditur autem hæc terra in ſola Lemno, non tamen in quauis parte eius inſulę, ſed tantum in colle quodam Hephæſtiadi ciuitati imminẽte quem etiam Vulcano ipſi ſacrum fuiſſe fabulantur, eo quod is à matre de cælo deturbatus, in collem illum feratur decidiſſe. Cuius fabulæ occaſionem præſtitit collis eius color, & ſterilitas. nã & exuſto ſimillimus eſt, & nullam omnino plantam gignit. Hæc autem terra quo pacto ſoleat præparari à ſacerdote Dianæ, uide Galenum. lib. 9. de Faculta. Simpli. medicameto. ubi merito reprehendit Dioſcoridem, qui putauit terræ huic hircinum ſanguinem admiſceri. Hodie Seplaſiarij pro terra Lemnia ſupponunt Terrã ſigillatam. Quicquid enim terræ Lemniæ quotãnis colligi poteſt, ad Turcarum principem defertur, neque ulla ratione ad nos peruenire poſſet, niſi ille noſtros principes, eorúve legatos, aliquot orbiculis interdum donaret.

Lemonium, herba eſt ſuccum lacteum emittens, concreſcentem gummi modo, humidis locis, Auctor Pli. lib. 25. cap. 9.

Lemures, lemurum, pen. corr. laruæ nocturnæ, & terrificationes imaginum, & beſtiarum, inquit Nonius. Oui. 5. Faſto. Mox etiam Lemures animas dixere ſilentum. Varr. lib. 1. de Vita populi Roma. Quibus temporibus in ſacris fabam iactant noctu, ac dicunt ſe lemures domo extra ianuam eijcere.

Lemuria, orum, feſta erant Lemuribus ſacra, quæ cum celebrabantur (id autem erat menſe Maio) templa omnia claudebantur, nuptiæq́; omnes infauſtæ putabantur. Quæ res fecit locum prouerbio, Malum menſe Maio nubere. Oui. li. 5. Faſt. Ritus erit ueteris nocturna Lemuria ſacri: Inferias tacitis manibus illa dabant. Et paulo poſt, Fama tamen ueteres illis clauſere diebus: Vt nunc feriali tẽpore operta uides. Nec uiduæ tædis eadẽ, nec uirginis apta Tempora: quæ nupſit, non diuturna fuit. Hac quoque de cauſſa (ſi nos prouerbia tangunt) Menſe malum Maio nubere uulgus ait.

Lenaeus, ληναῖος, unũ eſt ex Bacchi cognominibus, ἀπὸ τοῦ ληνοῦ, hoc eſt, à torculari, ſiue lacu impoſitum. Vir. 2. Geor. Huc pater ò Lenæe: tuis hic omnia plena Muneribus.

Lena, æ, *Roffiana*, μαστρωπὸς, ἡ, appellatur ab Vlpian. l. palam. ff. de ritu nup. quæ mulieres quæſtuarias proſtituit. Item ea quæ alterius nomine hoc uitæ genus exercet. Item ſi qua cauponam exercens, in ea corpora quæſtuaria habeat, ut multæ aſſolent ſub prætextu inſtrumenti cauponij proſtitutas mulieres habere, dicendum eſt hanc quoque Lenæ appellatione contineri.

Lenimen, inis, κήλησις, idem quod lenimentum: hoc eſt, quo aliquid lenitur, & dulcoratur, Oui. 15. Metam. Addidit illis Hoc quoque lenimen, quo ſolo flexit amantem.

Lenimentum, ti, κήλησις, πράϋνσις, idem quod mulcimentum, ſiue mitigatio: ut, Elleborum dare cum lenimento raphani. Plin. lib. 25. cap. 5.

Lenio, nis, niui, uel nij, nitum, *Mitigare, placare, humiliare*, πραΰνω, χαλάω, mulceo, placo, flecto. Sal. in Cati. In tali tẽpore tanta uis hominis magis leniunda, quàm exagitanda, uidebatur. Aliquãdo imminuere, leuare, mitigare. Ibidem: Nonnulli ficta & hæc & multa præterea exiſtimabant ab ijs, qui Ciceronis inuidiam, quæ poſtea oborta eſt, leniri credebant atrocitate ſceleris, qui pœnas dederant, id eſt, imminui. Ci. Treba. Tuam profectionẽ amore proſequar, reditum ſpe expectabo, abſentem memoria colam, omne deſiderium litteris mittendis accipiendisq́; leniam. Legitur & Lenibo, futurum antiquum. Prop. Lenibunt tacito uulnera noſtro ſono. Huius cõpoſitũ eſt Delenio, καταπραΰνω, de quo uide ſuo loco.

Lenis, & hoc Lene, *Manſueto, facile, humile*, πραΰς, ἤπιος, πρᾶος, idem quod facilis, non iracundus, clemens, indulgens. Terent. in Hecy. Ego ſum animo leni natus, non poſſum aduerſari meis. Ci. pro Sex. Roſc. Amer. Veſtrum nemo eſt, quin intelligat populum Romanum, qui quondam in hoſtes leniſſimus exiſtimatur, hoc tempore domeſtica crudelitate laborare. Lene & aſperum ſunt contraria: ut uidere eſt apud Ciceronem lib. de Finib. 2. Lenes cibi & acres, apud Cœlium lib. 5. cap. 21. opponuntur. Lene uinum, dicitur delicatum, non uehemens, aut aſperum, neque linguam, aut cerebrum feriens. Terent. in Heaut. Pitiſſando modo mihi, Quid uini abſumpſit? ſic hoc dicens, aſperum Pater hoc eſt, aliud lenius. Lene uenenum dicitur, quod mitem quodam modo, & uix ſenſibilem mortem inducit. Cic. ad Atti. libr. 2. Sed ita lenibus uti uidebantur uenenis, ut poſſe uideremur ſine dolore interire. Lenis ſonus, id eſt, placidus. Cic. lib. 3. de Ora. Ille autem ſuperior leniore quodam ſono eſt uſus. Leniſſimus Auſter quoque à Cic. lib. 7. ad Attic. dicitur. id eſt, leniter ſpirans.

Lenitas, lenitatis, *Manſuetudine, facilità*, πραότης, manſuetudo, facilitas. Ci. ad Att. lib. 10. Patris autem lenitas amanda potius ab illo, quàm tam crudeliter negligenda. Lenitas guſtus, id eſt, ſuauitas contraria aſperitati. Plin. lib. 26. cap. 8. Differentia intelligitur lenitate guſtus.

Leniter, aduerbium, *Piaceuolmente, manſuetamente*, πρᾴως, ἠπίως, placide, non uehementer: ut, Leniter arridere, apud Cic. 1. de Finib. Leniter diſputare, apud eundem 4. Acad. Leniter agere. Liui. 7. Bell. Pun. Caſtigando, increpandoq́;, & plus quàm leniter agẽdo. Legitur & lene in eadem ſignificatione, licet non æque uſitate. Martia. lib. 1. Tepida natabis lene Congedi uada.

Lenitudo, inis, πραότης, idem quod lenitas, hoc eſt facilitas. Ci. 6. Verr. Verebar ne eorum nimia lenitudine oppugnarer. Lenitudo orationis, id eſt, ſuauitas expers aſperitatis. Idem 5. Tuſc. Lenitudo orationis, mollitudo corporis, ea ſi bona dicemus, quid erit in philoſophi grauitate?

Leno, onis, *Roffiano*, μαστρωπὸς, πορνοβοσκὸς, qui ſcortorum proſtitutione quæſtum facit: ita dictus ab alliciendo, quòd adoleſcentulos alliciat: uel à lenitudo, quo leniendo animos, adoleſcentium corrumpat. Oui. lib. 1. Amor Eleg. 10. Deuouet imperium tamen hæc lenonis auari. Priſcianus exiſtimat hoc nomen duobus generibus commune eſſe: quamuis habeat femininum Lena.

Lenocinor, aris, tertia ſyllaba cor. *Roffianare*, μαστροπεύω, προαγωγεύω, lenocinium facio. Per tranſlationem pro blandiri ponitur ſiue allicere, quod lenones facere ſolent. Cic. 1. Verr. Tibi ſeruiet, tibi lenocinabitur, minus aliquanto contendet, quàm poteſt. Interdum ſignificat gratiam conciliare. Pli. lib. 2. Epiſt. Poteſt tamen fieri, ut quanquam in his difficultatibus, libro iſti nouitas lenocinetur. Budæus.

Lenocinium, cinij, *Roffianeſmo*, μαστρωπεία, lenocinãdi actus, hoc eſt, exercitium lenonis. Vlpian. l. palam. ff. de ritu nup. Lenociniũ facere non minus eſt, quàm corpore quæſtum exercere. Quid autem ſit Lenocinium facere, docet Vlpia. l. athletas. ff. de his qui notantur infamia. Lenocinium facit (inquit) qui quæſtuaria mancipia habuerit: ſed & qui in liberis hunc quæſtum exercet. Cic. 5. Ver. Pudorem & pudicitiam qui colit, poteſt animo æquo iſtius quotidiana adulteria, meretriciam diſciplinam, domeſticum lenocinium uidere? Ponitur interdum pro delinimento, allectamento, illecebra, blanda aſſimulatione, δέλεαρ, Cic. pro L. Muræ. Vtrum lenocinium, inquit, à grege delicatæ iuuentutis, an orbis terrarum imperium à pop. Ro. probas? Idem pro Sext. Et ſe uitiorum illecebris, & cupiditatum lenocinijs dediderunt. Quandoque ſumitur pro exquiſitiore elegantia, κομψεία, κομψότης. Cice. 2. de Nat. Deo. Perſpicuum eſt enim, quo compoſitiones unguentorũ, quo ciborum conditiones, quo corporum lenocinia proceſſerint.

Lenonius, nia, nium, *Coſa da ruffiano*, μαστρωπικός, quod ad lenonem pertinet. Plaut. in Menæc. Ab ijs locis lenonijs.

Lens, lendis, fem. gen. κόνις, ἡ, ouum pediculorum, capillis adhærens: ex quo poſtea pediculi generantur. Plin. lib. 29. cap. 6. Lendes tolluntur adipe canino, uel anguibus in cibo ſumptis anguillarum modo.

Lens, lentis, *Lenticchia, lente*, φακὸς, genus leguminis, folio uiciæ tribus, quatuorve in ſiliqua granis, inter legumina minimis. Dicta

autem

autem putatur Lens, ab adiectiuo lenis, quod qui ea ueſcuntur, lenes ac moderati fiunt. Virg. 1. Georg. Nec peluſiacæ curam aſpernabere lentis. Lentim pro Lentem in accuſatiuo frequẽs eſt apud Catonem, ut c. 35. Lentim in rudecto, & rubricoſo loco, qui herboſus non ſiet, ſerito.

LENTE, aduerbium, lege Lentus.

LENTEO, lentes, *Eſſere lento, molle, tenero*, γλισχραίνομαι, lentus ſum, tener, & mollis. Vnde apud Lucilium legitur, Lentet opus, pro eo quod eſt, lente procedit.

LENTESCO, teſcis, quod ſignificat lentum, ſeu tenerum, ac molle fieri. Colum. lib. 11. cap. 8. Quæ ſi natura minus lenta eſt, ante dies quindecim præcidenda, & purgata in ſtercore obruenda eſt, ut lenteſcat. Virg. lib. 2. Georg. Sed picis in morem ad digitos lenteſcit habendo, id eſt, coheret, ut exponit Seruius. Colum. lib. 2. ca. 11. Cicera bubus erui loco freſa datur in Hiſpania Bætica, quæ cum ſuſpenſa mola diuiſa eſt, paulum aqua maceratur, dum lenteſcat, hoc eſt cohereat, uel (ut ait Budæus) glutinoſa fiat. Curæ lenteſcunt tempore. Ouid. lib. 2. de Arte aman. Sit mora tuta breuis, lenteſcunt tempore curæ.

LENTICVLA, æ, *Lente picciola*, φακὴ, genus eſt leguminis, lenti ſimillimum, ſui tamen generis. Pli. lib. 25. cap. 11. Folia ſunt lenticulæ ſimillima: Græci φακλῶ appellant, ut ex Theodori verſione annotauit Hermolaus: cum lentem φακὸν nominent. Vnde tritum illud Græcorum prouerbium, τὸ ἐν τῷ φακῷ μύρον, ſic fere omnes uertunt. In lenticula unguentum. Quod quidem prouerbium in eos dici ſolet, qui nullo rerũ diſcrimine, quas agunt, dicuntve, pari nixu cuncta moliuntur: quod genus homines Græci, κακοζήλους, καὶ ἀπειροκάλους appellant. Lenticula etiã genus uaſis eſt à figura leguminis dictũ. Videturq́; id eſſe, quod Diſcus appellatur apud Dioſcu. Pli. l. 18. c. 12. Duo lentis genera in Aegypto: alterum rotundius, nigriusq́;: alterum ſua figura: unde uario uſu tranſlatum eſt in lenticulas nomen. Videtur autem Lenticula fuiſſe uaſis unguentarij genus, in qua etiam ſignificatione à ſacrorum Bibliorũ interprete uſurpatur. Ab huius item uaſis ſimilitudine, in gemmis quoque Lenticula appellatur, figura circa medium ſui lata, rotunda, & depreſſa. Plin. lib. 37. cap. 12. Figura oblonga maxime probatur: deinde quæ uocatur Lenticula: poſtea Clypeidos. Rurſos Lenticulæ, maculæ ſunt in corpore, quæ & Lentigines dici ſolent. Celſus lib. 6. cap. 5. Lenticulas tollunt galbanũ & nitrũ.

LENTICVLARIS, & hoc lare, φακοειδὴς, adiectiuum à lenticula: ut Lenticularis forma, Apul. lib. 2. Flor.

LENTIGINOSVS, φακώδης, Plin. lib. 20. cap. 20. de Atriplice: Ac ni ſi mutata ſæpe aqua coquendum, ſtomacho contrarium eſſe, lentigines & papulas gignere.

LENTIGO, pen. pro. ge. lentiginis, *Lentigine*, φάκος, macula ſubrufa, & nigra interdum, in facie, ad lentis ſimilitudinem.

LENTISCINVS, lentiſcina, lentiſcinum, quod ex lentiſco factum eſt: ut, Oleum lentiſcinum. Pli. lib. 23. cap. 2. Tunc addito oleo lentiſcino illita, una nocte rufat capillum.

LENTISCVS, σχῖνος, arbor eſt in Chio præcipue naſcens (quanquã & in Italia, & in Narbonenſi Gallia prouenit) magnitudine roboris, ſorbi folio, terebinthi odore, acinis, dum matureſcunt, rufis: ubi maturuerint, nigris: maſtichen exudans in modum gummi. Hæc arbor perpetuo uiret: terq́; in anno fructus profert. Quod & ipſum teſtatur Ci. de Diuinat. uerſibus ex uetuſto aliquo poeta adductis: Iam uero ſemper uiridis, ſemperq́; grauata Lentiſcus, triplici ſolita eſt grandeſcere fœtu: Ter fruges fundens: tria tempora monſtrat arandi. Dictam autem Lentiſcũ putat Ruellius, quod liquore quodam lenteſcat. Sudat enim reſinam quam in Chio inſula Maſtichen uocant. Eius fructum Hippocrates, σχινίδα uocat: arborem autem σχῖνον. Ex arboris huius ligno præſtantiſſima fiunt dentiſcalpia. Martia. lib. 14. Lentiſcum melius, ſed ſi tibi frondea cuſpis Defuerit, dentes penna leuare poteſt.

LENTO, tas, *Lentare*, χαυνόω, lentum reddo. Virg. lib. 3. Ante & Trinacria lentandus remus in unda. Vbi Ser. Lentandus: aut Lente tibi nauigandum eſt (nam totam Siciliam circuit) aut flectendus: unde Lentum uimen dicimus, id eſt flexibile.

LENTITVDO, nis, Cice. Q. Fr. Nam illud non ſolum eſt grauitatis, ſed interdum etiam Lentitudinis.

LENTVLI, Λέντλοι, Romani quidam nobiliſſimi, ita cognominati à lente, ut Cicerones à Cicere. A quibus denominatiuum.

LENTVLITAS, deflexit Cic. lib. 3. Epiſt. pro nobilitate Lentulorum. Vllam (inquit) Appietatem, aut Lentulitatem ualere apud me plus, quàm ornamenta uirtutis, exiſtimat?

LENTVS, lenta, lentum, *Fleſſibile, tardo, uiſcoſo*, γλίσχρος, proprie idẽ eſt quod tenax & uiſcoſus. Plaut. Menæch. Quã lentũ eſt, & uiſco ſimile? Nonnunquã idem quod molle, flexibile, & minime fragile. Vir. 5. Eclog. Lẽta ſalix quantũ pallenti cedit oliuæ. Sed tranſlatũ ad animũ, pro leni ac placido capitur, & æquanimi: ut, Vir patiẽs, & lẽtus, apud Ci. li. 2. de Orat. Interdũ pro facili. Lucilius. 11. Sat. ut citat Nonius: L. Cotta ſenex Craſſi pater huius Paneti Magnus Trico fuit nũmarius, ſoluere nulli Lentus. Interdũ pro tardo, βραδύς. Pl. epiſt. 147. Ibat illa lẽto gradu, quaſi grauis uinculis. Interdũ pro ſecuro & ocioſo. Vir. 1. Eclo. Tu Tityre lentus in umbra, &c. Interdũ pro remiſſo & frigido. Vir. 2. Geor. Noctu lẽtus non deficit humor. Habet & alias ſignificationes, ut cum dicimus Lentũ colorẽ, id eſt, fluentẽ, & facile euaneſcentẽ. Pli. l. 15. c. 5. Colos in quacunque natione præfertur rufus, & pinguiter lentus. Lentus ignis dicitur moderatus, non uſqueadeo caleſcens. Pli. lib. 13. cap. 4. Lentus ignis à palmis. Lentus tepor, remiſſus. Plin. lib. 12. ca. 19. Probatur caſia guſtu, quàm maxime feruens potius, quàm lento tepore leuiter mordens. Lenta uiuacitas, id eſt, lõga, & tenax. Pli. lib. 8. cap. 27. Alioqui uiuacitatis adeo lentæ, ut etiã dectis interaneis diu pugnet. Hinc fit aduerbium Lente, βραδέως, id eſt, tarde, & cunctanter. Pli. epiſt. 23. Ac tum quoque lente, & cunctanter ueniunt, nec tamen permanent, ſed ante finem recedunt. Lente aliquid ferre, eſt illud patienter & æquo animo pati. Cice. 2. de Orat. Neque enim eſt facile, perficere, ut iraſcatur ei, cui tu uelis, iudex, ſi tu ipſe id lente ferre uideare. Lente agere, eſt remiſſe, & ſegniter agere. Liui. 1. ab Vrb. Lente agere ijs Tatius, Sabiniq́; niſi ſunt. Lente, ac faſtidioſe probare aliquem, eſt longo temporis tractu, & poſt diuturnam moroſamq́; tentationem aliquem probare. Ci. ad Att. li. 2. Quem tibi ego non eſſem auſus mittere, niſi eum lente, ac faſtidioſe probauiſſem.

LENTITIA, tiæ, γλισχρότης, idem quod lentor, ſeu flexibilitas. Pli. lib. 16. cap. 37. Aliæ uirgas ſequacis id uiocturas lentitiæ.

LENTITVDO, inis, *Tardezza*, βραδύτης, tarditas. Cic. ad Q. Fr. lib. 1. Nam illud non ſolum eſt grauitatis, ſed nonnunquam etiam lentitudinis. Idem 4. Tuſc. Eamq́;, quam lenitatem nos dicimus, uitioſo lentitudinis nomine appellant.

LENTOR, toris, γλισχρότης, humor tenax, & glutinoſus, inquit Bud. Plin. lib. 9. cap. 35. de purpuris: Congregantur uerno tempore, mutuoq́; attritu lentorem cuiuſdam ceræ ſaliuant. Idem lib. 13. ca. 5. Fert folliculos emittentes animalia, lentoremq́; reſinoſum.

LENVLVS, li, *Roffianetto*, μαστροπίον, diminutiuum: à Leno. Pla. in Perſa: Ita ut occœpi dicere, lenule, de illa pugna.

LENVNCVLVS, culi, *Roffianello*, μαστροπίον, aliud diminutiuum à lenone deductum. Plaut. in Pœn. Sic dēt iſorem ære militari tetigero lenunculum. Eſt & Lenunculus nauigium piſcatorium. Sal. lib. 5. hiſt. Indicit forte per noctem lenunculo piſcandum.

LEO, leonis, *Leone*, λέων, animal ferox, & omnium animalium generoſiſſimum, tum præcipue, cum colla armosq́; ueſtiunt iubæ quod ætate accidit. Leones, tantum ex feris clementia utuntur in ſupplices, proſtratis parcunt, coeunt auerſi, quemadmodum & lynces, cameli, elephanti, rhinocerotes, & tigrides. Eorum animi index eſt cauda, ſicut equorum aures: uim ſummam in pectore habent, ſociati innoxij ſunt. Timent rotarum orbes circumactos, & currus inanes, & criſtas cantusq́; gallinaceorũ, ſed maxime ignes. Vide Pli. lib. 8. ca. 16. A leo fit Leoninus, Leonina, Leoninũ, λεόντειος, ut Adeps leoninus, apud Plin. lib. 24. cap. 17. & Leonina ſpecies, apud Var. lib. 2. de Re ruſt. cap. 9. Eſt & leo marinus ex cancrorum genere, apud Plin. lib. 32. cap. 11. Item Leo, celeſte ſignũ, apud eundem lib. 17. cap. 24. quem putant fuiſſe leonem Theumeſium ab Hercule occiſum, in celum ab Ioue tranſlatum. Dictus eſt autem Theumeſius, à Theumeſo Bœotiæ monte.

LEO, es, leui, letum, hodie in uſu non eſt: ex compoſitis tamen eius quæ ſunt Deleo, & Releo, apparet eiuſdẽ ſignificationis fuiſſe cũ uerbo Lino: quod etiam præteritum ab eo mutuo accepit. Horat. li. 1. Car. Græca quod ego ipſe teſta Conditum leui.

LAON, tis, Cic. in Tuſc.

LEO, λέων, Byzantius philoſophus fuit, auditor Platonis, qui Phil. Mac. Regi infeſta patriæ ſuæ arma inferenti, occurrens Dic, inquit, Philippe, quæ cauſſa te impellit ad oppugnanda noſtra mœnia? cumq́; Philippus reſpondiſſet, Amore patriæ illius eſſe impulſum, ut ea potiretur, Atqui, inquit, muſico amantibus inſtrumento, non bellico opus eſt. Poſtea uero cum Philippus Byzantium diu fruſtra obſediſſet, intelligens id Leonis opera fieri, ut illum apud ſuos in inuidiam uocaret, litteris eum apud ciues calumniatus eſt, proditorem patriæ appellans, ſæpiusq́; ſibi ab eo urbem uenalem eſſe oblatam, & potuiſſe iam urbe potiri, niſi turpe iudicaſſet uictoriam ſuffurari. His itaque litteris Leo apud ciues ſuos in ſuſpicionem adductus, cum domum ſuam arctiſſima cuſtodia obſeruari uideret, laqueo uitam finiuit.

LEOCHARES, Λεωχάρης, nobilis ſtatuarius fuit, unus ex ijs, qui Mauſoli regis Cariæ ſepulcrum cælauerunt: ut tradit Plin. lib. 35. cap. 5.

LEOCORION, Λεωκόριον, monumentum fuit ab Athenienſibus in medio Ceramico erectum. Nam cum Attica uniuerſa maxime fame laboraret, unumq́; hoc ab oraculis oſtenderetur remedium, ſi quis liberos ſuos immolaret, inuentus eſt Leos quidam Orphei filius, qui tres filias ſuas uirgines, Paſitheam, Theopen, & Eubulen tradidit immolandas. Cuius beneficij memores Athenienſes, monumentum in Ceramico erexerunt, quod Leocorion appellarunt. Auctor Suidas.

LEODAMAS, pen. cor. genit. Leodamantis, Λεωδάμας, Thaſius philoſophus fuit, cuius meminit Laertius in uita Archytæ Tarẽtini.

LEOGORAS, leogoræ, Λεωγόρας, Andocidæ Rhetoris pater fuit, teſte Suida.

LEONATVS, Λεόνατος, uir nobilis fuit ex Macedoniæ ducibus, Philippi ex materno genere conſanguineus, una cum Alexandro educatus. De quo uide plura apud Suidam.

LEONIDES, Λεωνίδης, Lacedæmoniorum rex fuit, ex genere Heraclidarum, qui apud Thermopylas, cum anguſtias aduerſus Xerxē tueretur, fortiſſime pugnans occubuit. Cuius cadauer Perſæ, abſciſſo capite è cruce ſuſpenderunt. Auctor Herod. lib. 7. Fuit præterea Leonides quidam Alexandri Magni Pædagogus: qui cum diſcipulum uideret in pueritia ſine parſimonia thura aris ingerentem, monuit illum, ut tum demum, cum thuriferas regiones ſubegiſſet, illo modo ſupplicaret. Cuius rei memor Alexander Arabia iam potitus, miſit ei nauim thure onuſtam, exhortans eum, ut in deos parcus eſſe deſineret. Auctor Plin. lib. 12. cap. 14.

LEONTICE, λεοντικὴ, herba eſt, quam Dioſcorides Cacaliam appellat, folijs grandibus & candidis, inter quæ ſemen dependet minutis margaritis ſimile: cuius grana quindecim in oleo macerata, atque aduerſo capillo illita, porriginem tollunt. Vide Plin. lib. 25. cap. 11. Officinæ Carui agreſte appellant.

LEONTIOS, λεόντιος, gemma, à Leoninæ pellis ſimilitudine nominata, quemadmodum Pardalios, à ſimilitudine pellis pantheræ. Auctor Plin. lib. ulti. cap. 11. Fuit præterea Leontius quidam eximius ſtatuarius, qui Olimpiæ fecit Stadiodromon Aſtylon, aliaq́; opera, quæ commemorantur à Pli. lib. 34. cap. 8. Fuit item Leontius quidam Tripolis Lydiæ Epiſcopus, ex Mœſia ortus, de quo uide Suidam.

LEONTISCVS, λεοντίσκος, Mamertinus quidam Pycta fuit, ex argumento Acrocherſites cognominatus, tanto corporis robore, ut ſummis aduerſarium manibus arripiens non prius eum deſereret, quam deficientem ſentiret. Suidas.

LEONTOPETALON, λεοντοπέταλον, herba eſt caulem emittens dodrantalem, plurimis alijs concauum & in cacumine ſemina parua duo aut tria, eaq́; in ſiliquis, ciceris modo: flores punicei coloris, anemonæ ſimiles: folia Braſſicæ, ſed papaueris diuiſura, radicibus nigris, rapæ ſimilibus. Naſcitur in aruis. Vide Pli. lib. 27. c. 11. Vulgus à ſimilitudine pedis leonini Pedemleonis appellat.

LEONTOPHONOS, λεοντοφόνος, exiguum eſt animal, in ijs tantum regionibus naſcens, in quibus gignuntur leones: quibus tam præſens eſt uenenum, ut guſtato leontophono leo ſtatim moriatur: unde etiam animalculo hoc leontophoni nomen accepit. Auctor Plin. lib. 8. cap. 30.

LEONTOPODION, λεοντοπόδιον, herbula eſt duorum digitorum, folio paruo, anguſto, digitorum trium, quatuorve longitudine, hirſuto, lanoſioreq́; ad radicem, & ſubcandido: in cacumine caulium capitula tanquam perforata, floribus nigris erumpentibus, ſemen quod oculis uix poſſit deprehendi propter circundatam lanuginem. Ruellius exiſtimat eam eſſe, quam uulgus Craciatam appellat.

LEOPARDVS, *Leompardo*, λεοντόπαρδαλις, animal ex pardo, & leæna natum, iubis carens, nigris maculis leoninam pellem diſtinguentibus. Naſcitur in Africa, ubi propter penuriam aquarum ad paucos amnes multitudo ferarum conuenit, ideo multiformes ibi animalium partus, mutuo ſeſe miſcentibus diuerſorum generum animalibus: Vnde ortum eſt prouerbium, Semper aliquid noui Africam afferre. Vide Pli. lib. 8. cap. 19.

LEOSTHENES, pen. cor. Λεωσθένης, uiri Athenienſis nomen, qui cum ſponſus eſſet, & Lamiacum bellum concitaſſet, in prælio interfectus eſt. Ob cuius amorem ſponſa, Demotionis Areopagitarum principis filia, ſe interfecit, ſicut Hieronymus contra Iouinianum teſtatur. Suidas Leoſthenem tradit eo in prælio, quod Athenienſes aduerſus Macedonas commiſerunt, cum multa ſtrenue geſſiſſet, lapidis ictu interijſſet.

LEPIDITAS, tis, *Piaceuolezza*, κομψότης.

LEPIDIVM, λεπίδιον, herba eſt in cubitalem, eoq́; maiorem altitudinem aſſurgens, folijs lauri, ſed mollioribus, & maioribus, quæ trita ſinapi oleo & piperis acrimoniam referunt. Vnde uulgus herbariorum Piperitim uocitat. Quidam etiam Rhaphanū, quod raphano ſilueſtri, quem Amoraciam alij nomine dicunt, plane ſimilis ſit. Lepidium autem ab effectu appellatur, quod τὰς λεπίδας, hoc eſt, ſquammas & maculas faciei deleat, & repurget.

LEPPADVS, uide Lapadusa.

LEPIDOTES, λεπιδωτὴς, gemma, quæ ſquammas piſcium imitatur. Plin. lib. 37. cap. 10.

LEPIDVLE, Plau. in Pſeu. Eam circunducam lepidule.

LEPIDVM, aduerbium pro lepide. Plau. in Pœn. Lepidum eloquere. compoſitum Illepidus. Donatus dicit Lepidum dic politum, ἀπὸ τῆς λεπίδος: id eſt, à lamina, ſiue ſquamma. Pli. lib. 34. Excutiuntur uelut milij ſquammæ, quas uocant Lepidas.

LEPIDVS, lepida, lepidum, pen. cor. *Piaceuole, gratioso*, λαμυρὸς, χαλλιεπής, χαρίεις, in quo leporis eſt plurimum, quam uulgus imperitum, Bonam gratiam uocat: & tam de homine, quàm de oratione, & alijs rebus dicitur. Terent. in And. O lepidum caput. Plaut. in Mil. At quidem illuc ætatis qui ſit, non inuenies alterum Lepidiorem ad omnes res. Idem in Moſtel. Quin tu te exornas moribus lepidis, cum lepida tute es?

LEPIDE, id eſt, cum lepore, & ut uulgus loquitur, cum bona gratia. Cice. ad Att. libro. 2. Nunc ſit lepide illa σχ́ησις tadiorum. Plaut. in Perſa: Lepide hercle adiuuas, hoc eſt, eleganter, & opportune.

LEPISTA, ſtæ, uaſis aquarij genus, teſte Feſto, idem fortaſſis cum eo quod Ariſtophanes λεπαςὴν uocat. Varr. lib. 1. de Vita popu. Romana. ut citat Nonius: Lepiſtæ etiam nunc Sabinorum fanis pauperioribus pleriſque aut fictiles ſunt, aut æneæ.

LEPONTII, populi ſunt Alpini, Salaſſis finitimi, ex comitatu Herculis ibi relicti, quod membra haberent niue præuſta. Plin. lib. 3. cap. 20.

LEPOR, oris, & Lepos, oris, *Piaceuolezza, giocondità, humanità*, καλλιέπεια, χαριεντισμὸς, proprie eſt uenuſtas, urbanitasq́; ſermonis. Cic. 7. Verr. Lepore, ac uenuſtate affluens. Idem 1. de Orat. Magnus in iocando Lepos erat in homine. Lepor dicendi, eſt ornatus, concinnitas, elegantia. Ci. 4. Acad. Cuius primo non admodum probata ratio, quanquam floruit acumine ingenij, tum admirabili quodam lepore dicendi, &c.

LEPORARIVM, rij, λαγωτροφεῖον, non tantum pro loco ubi lepores aluntur, ſed etiam pro omnibus ſeptis, uillæ affixis accipitur, quæ habent incluſa animalia quæ inibi paſcuntur. Gell. lib. 2. cap. 20. Viuaria ueteres quandoque Leporaria dixere, in quibus omnia clauderentur animalia. Varro de Re ruſt. lib. 3. cap. 3. Leporaria te accipere uolo, non ea quæ tritaui noſtri dicebant, ubi ſoli lepores ſint, ſed omnia ſepta, affixa uillæ quæ ſunt, & incluſa habent animalia, quæ paſcuntur. Hæc antiquiores Roboraria etiam appellari uoluerunt: à tabulis roboreis, quibus ſepta erant ante quàm muro cingerentur.

LEPORINVS, a, um, pen. pro. *Ciò che è di Lepore*, λαγῷος, quod eſt ex lepore: ut, Pes leporinus. Leporinus cinis, apud Plin. lib. 28. ca. 11. Leporinum lac, Varr. 2. de Re ruſt. cap. 11.

LEPRA, æ, *Lepra*, λέπρα. Galeno, ceteriſq́; Græcis medicis, ſcabiei genus eſt, cutem deformi obducens cruſta, ab atra naſcens bile, corpusque uehementi pruritu infeſtans. In qua ſignificatione Lepræ uocabulo utuntur etiam Latini. Pli. lib. 26. Lacryma uitium, ueluti gemma, lepras, & lichenas, & pſoras, nitro ante præparatas ſoluit. Auicenna uero, ceteriq́; Arabicæ factionis, Lepræ uocabulum improprie uſurpāt pro elephantiaſi, quod morbi genus ſuperiori multo eſt pernicioſius: ut quod non ſolum cutem infeſtet, uerum etiam carnem ipſam uſque ad oſſa depaſcatur.

LEPRIVM, λέπριον, Elidis oppidum, ad Alpheum fluuium: cuius incolæ dicuntur Lepriatæ. Vide Pli. lib. 4. cap. 5. & Ptolemæum lib. 3. cap. 16. Eſt & alterum eiuſdem nominis oppidum in Arcadia. cuius meminit Pli. li. 4. cap. 6. & Ci. lib. 6. epiſt. ad Att.

LEPTE acra, λεπτὴ ἄκρα, Indiæ promontorium, alias Drepanum appellatum: de quo uide Pli. lib. 6. cap. 19.

LEPTINES, pen. pr. λεπτίνης, Athenienſis orator fuit non incelebris, qui cum liturgiarum onus ad paucos, eoſq́; tenuioris fortunæ redijſſe uideret, potentioribus fere omnibus immunitate donatis, tulit legem ut ſublato iure immunitatis, liturgiarum ſumptus ex æquo a ditioribus ſuppeditarentur. Quam legem oppugnat Demoſthenes ea Oratione, quam aduerſus Leptinem inſcripſit.

LEPTIS, λέπτις, Ptolemæo duarum urbium nomen eſt in Africa proprie dicta: quarum minor, quæ Sarrana dicitur, inter duas Syrtes eſt ſita: cuius meminit Silius li. 3. Tabraca, tum Tyrium uulgus, Sarranaq́; Lepris. Hæc etiam Neapolis dicitur. Altera, quæ Maior Leptis dicitur, trans Syrtim minorem ſita eſt, ad Oeam oppidum. De hac Hieronymus, In Lepti (inquit) urbe ſemibarbara, & poſita in ſolitudine, moris eſt, ut nurus altera die ſocrum ollam mutuo poſtulet. Vtriuſque ciuitatis meminit Strabo, lib. 17.

LEPTOCARIA, λεπτοκάρυα, Græco nomine dicuntur auellanę, quæ & Ponticæ, & Heracleoticæ appellantur.

LEPTON centaurum, κενταύριον λεπτὸν, hoc eſt, Centaurium minus, herba eſt, quam Latini Fel terræ uocant, propter ſummam amaritudinem. Galli uocant Exacum, eo quod potū omnia medicamēta mala per aluū exigat. Plura uide apud Pli. lib. 25. cap. 6.

LEPTOPHYLLON, λεπτόφυλλον, ſeptima tithymali ſpecies eſt, in petris naſcens: ita dicta à tenuitate foliorum. Alio nomine Dendroides, δενδροειδὴς, appellatur, eo quod ex omnibus tithymali generibus comoſiſſimum ſit. Vide Pli. lib. 26. cap. 9.

LEPTORAGES, λεπτόραγες, uuæ quædam dicuntur, dulces quidem habentes acinos, ſed tenues tamen & minutos: cuiuſmodi ſunt, quas uuas Corinthiacas uulgo appellamus. Pli. l. 14. c. 1. Eſt & illa naturæ laſciuia, ut prægrandibus adhæreāt pergulis parui, mites, & ſuauitate certātes: Leptoragas has uocant. Hactenus Pli. Dictę autē ſunt Leptorages, ab acinorum tenuitate. Nā λεπτὸν exiguū eſt, & tenue, ῥάγες, autem à Græcis uuarum acini dicuntur.

LEPTVM, ti, Cic. in Verr.

LEPVS, oris, *Lepore*, λαγὼς, animal ſatis notum, a celeritate dictum quaſi leuipes: ſiue (ut Varro putat lib. 3. de Re ruſt. cap. 12. ab eo quod

quod Aeoles antiquo uocabulo λέπορι uocabant, quem nos Leporem: Vide plura de hoc apud Gel.lib.1.cap.18. Virg.1.Geor. Auritoſq; ſequi lepores, tum figere damas. Per tranſlationem pro infami, impudico, ſiue pathico, accipitur: ſiue quod hoc animal poſteriore potiſſimum ſui parte, hoc eſt, lumbis, & clunibus, pulpamentum de ſe præbeat: ſiue puerorum amatores non ſecus illos ſectentur, uenenturq; atque canes leporem: ſiue quòd lepori utrumque ſexum tradant ineſſe, ſicut & hyænæ. Ter. in Eun. Lepus tute es, & pulpamentum quæris: id eſt, quod in te habes (inquit Donatus) hoc quæris in altero. Lepus etiam piſcis eſt è lacertorũ genere, inter marina uenena numeratus, preſertim in Indico Oceano, ubi uel ſolo tactu peſtilens, uomitũ diſſolutionemq; ſtomachi protinus creat: in noſtro mari colore tantum lepori ſimilis: in Indis & magnitudine, & pilo duriore. Hæc Pli.lib.9.ca.49.

LEPVSCVLVS, li, *Lepratino*, λαγίδιον, diminutiuũ à Lepus. Ci.6. Verr. Si minus eiuſmodi quidpiam uenari potuerant, ita quidem certe pro lepuſculis capiebantur, patellæ, pateræ, thuribula, &c.

LERINA, inſula eſt Prouinciæ Narbonenſi adiacens, è regione Antipolis. Plin. lib. 3. cap. 5. Cice. Tuſcu. Hæc dextra lernam terram mactat.

LERNE, uel Lerna, Λέρνη, lacus eſt in agro Argiuo, Herculis labore notiſſimus qui in eo Hydram Lernæam fertur interemiſſe, uicinæ omni regioni adeo infeſtam, ut locum fecerit prouerbio, λέρνα κακῶν, hoc eſt, lerna malorum. Eſt & fluuius eiuſdem nominis per Praſias in ſinum Argolicum illabens, teſte Strabone libro.7. Hinc Lernæus, a, um, Λερναῖος, ut Palus Lernæa, Hydra Lernæa.

LERO, ronis, Λήρων, inſula eſt in Gallia, Antipodi aduerſa, cuius meminit Plin.lib.3.cap.5.

LEROS, Λέρος, inſula eſt Cariæ adiacens, in mari Icario, una Sporadum: quæ & Leria dicitur, teſte Strab.li.10. Inſulani Lerij, Λέριοι, dicuntur, qui olim corruptiſſimis moribus fuiſſe perhibentur. Hinc eſt illud, quod Phoclidæ nomine circumfertur λέριοι κακοὶ οὐχ ὁ μὲν ὃ δ' οὔ. Πάντες, πλὴν Προκλέους, καὶ Προκλῆς Λέριος, hoc eſt, Lerij mali, non unus quidem, alter uero minime: Sed uniuerſi excepto Patrocle Etenim Patrocles Lerius.

LERTOSA, Λερτῶσα, Ileraconum oppidum in Hiſpania Tarraconenſi. Ptolem.lib.2.cap.6.

LESBIVS, bia, um, Λέσβιος, ut Leſbium uinum, apud Gell. lib.13. c.5. & Leſbous, a, um, pen.pro. Horat.lib.1.Carm. Leſboum refugit tendere barbiton.

LESBIDES, pe.cor. dicuntur mulieres ex Leſbo. Sappho apud Ouid. in epiſto. Leſbides infamem quæ me feciſtis amatæ, Definite ad citharas turba uenire meas.

LESBOS, Λέσβος, inſula in Aegæo, Aeolicarum urbium metropolis quæ olim uniuerſæ Troadis imperium obtinuit. Ambitus eius ſtadiorum cẽtum ſupra mille, à Borea in Auſtrum protenſa, quingenta, & ſexaginta ſtadia longitudinis habens: feraci in agro, & multa materia ad claſſes conficiendas idonea. Vrbes in ea fuere memoratu dignæ, Mitylenæ, à qua nunc tota inſula Mitylene uocatur, & Pyrrha in occidentali littore ſita. Fuit & Ereſſos, & Antiſſa cum portu, & Methymna. Dicta Leſbos ab urbis nomine, quæ in ea potentiſſima fuit: ſiue à Leſbo Iapeti filio, qui in eam inſulam nauigauit. Ex hac Pittacus unus ex ſeptem Græcæ ſapiẽtibus, item Alcæus, Sappho, Theophraſtus philoſophus, & alij uiri ſcientia clariſſimi orti fuere.

LESSVS, us, *Pianto, Splũſſ*, lugubris eiulatio. Cice. 2. de Legib. Mulieres genas ne traduntο: neue leſſum funeris ergo habento. His enim uerbis ſignificatur lamentationem lugubrem in funeribus prohiberi.

LES ORES, populi Indiæ extra Gangem: qui feri, & ſylueſtres eſſe dicuntur, & in ſpecubus habitare, & coruis albis & pſittacis abũdare. Meminit horum Ptolem. libro 7. cap. 2. Hodie regnum Pego dicitur.

LESTRIGONES, ſiue potius Læſtrigones cum diphthongo in prima ſyllaba, Λαιστρυγόνες, populi fuerunt Italiæ totius immaniſſimi, agrum Formianum non procul à Caieta incolentes, humanaq; carne ueſcentes. Dicti Læſtrygones, ἀπὸ τῆς λῃστείας, hoc eſt, à latrocinio. Verum de his copioſius egimus ſupra ſuo loco.

LETHAEVS, Ληθαῖος, fluuius Aſiæ, ortum habẽs à Pactio Epheſiorum monte, & circa Magneſiam urbem in Mæandrum influens. Auctor Strab.l.14. Eſt & Lethæus alius in Creta inſula, non procul à Gortyne: teſte eodem Strabo.li.10. Sunt & alij eiuſdem nominis fluuij, qui recenſentur ab eodem Strab.lib.14.

LETHALIS, & hoc lethale, *Mortifero, mortale*, θανάσιμος, χρύσιος, mortiferum. Hinc fit Lethaliter aduerbium. Pli.lib.11.cap. 37. Oues quidem lethaliter circum renes concreto pingui.

LETHARGIA etiam pro Lethargo ponitur. Plin. lib. 24 cap. 9 Semen inſtillatur in oleo decoctum capiti, in lethargia, & phreneſi. Dicitur autem Lethargus (ut quidam putant) ἀπὸ τῆς λήθης, hoc eſt, ab obliuione. Nam in eo morbo accidit obliuio omnium rerum, à pituita frigidiore, humidioreq; cerebrum refrigerante, & madefaciente, & præcipue poſteriores uentriculos cerebri occupante, in quibus quidam memoriæ ſedem eſſe uolũt, quãquam uerisſimilius eſt eam per totum cerebrum eſſe diffuſam.

LETHARGICVS, lethargica, lethargicum, ληθαργικός, qui lethargo patitur, Hora.2.Ser.Sat.3. lethargicus hic cum fit pugil & medicũ urget. Ponitur etiam adiectiue: ut Lethargicus morbus. Plin. lib. 24. Grauedinem enim, morbumq; lethargicum patitur.

LETHARGVS, lethargi, λήθαργος, eſt torpor, & inexpugnabilis pene ſomni neceſſitas, cum alienatione mentis: ut inquit Celſus lib.3. cap.20. Pli.lib.20.cap.21. Præterea inſaniam facere, & lethargos, & tocinoris uitia, &c. Quidam Latine Veternum dici putant: quãuis Plin. in Raphani medicinis Veternum à Lethargo diuiſiſſe uidetur. Locum eundem in corpore occupat, quem Phrenitis, nimirum cerebrum, materiam uero habet contrariam. Gignitur enim ex abundantia pituitæ, cum Phrenitis ex flaua bile aduſta naſcatur.

LETHAEVS, thæa, thæum, Ληθαῖος, Vir.6.Aen. Lethæumq;, domos placidas qui prænatat amnem. Ouid.1.Triſt.Eleg.7. Cunctaue lethæis merſa feruntur aquis.

LETHE, lethes, Λήθη, nomen fluuij, quem apud inferos eſſe Poetæ tradiderunt, cuius latices ſi quis guſtaſſet, omnium præteritarum rerum obliuiſci uoluerunt. Idcirco, ἀπὸ τῆς λήθης, id eſt, ab obliuione nomen habet. Datus eſt hic fabulæ locus, quia morientibus omnium rerum obliuio ſurrepit. Conſtat autem hunc amnem in Aphrica circa extremum Syrtium cornu. Berenicem urbem alluere: ſed ea apud omnes fama eſt, hunc fluuium ab inferis ad ea loca inundatione prorumpere. Lucan.lib.8. Quam iuxta Lethes tacitus perlabitur amnis, Infernis (ut fama) trahens obliuia uenis.

LETHO, as, *Dar la morte, uccidere*, θανατόω, morte afficio. Vnde Lethata corpora legimus: hoc eſt, morte mulctata, & interempta. Ouid.3.Metam. de Cadmi ſocijs, à ſerpente interemptis. Vt nemus intrauit, lethataq; corpora uidit, Victoremq; ſupra ſpatioſi corporis hoſtem, &c.

LETHVM, thi, *Morte*, μοῖρα, θάνατος, pro morte. Ver.12. Aen. An fratris miſeri lethum ut crudele uideres? De etymo, & ſcriptura huius dictionis, diuerſi diuerſa ſentiunt. Priſcianus putat ab antiquo uerbo Leo deriuari, quod ueteres uſurpauerunt pro deleo: unde etiam ſine aſpiratione ſcribẽdum putat. Apuleius à Luo deducit, & per œ in priore ſyllaba ſcribi præcipit. Alij per antiphraſin dictum putant ab adiectiuo Lætus, quod minime ſit lætum, ſed omnium rerum triſtiſſimum. Veriſſima tamen uidetur Varronis, & Feſti opinio, q ἀπὸ τῆς λήθης, hoc eſt, ab obliuione dictũ putãt, eo quod per mortem omnium rerum obrepat obliuio. Vnde etiam poetæ Lethen fluuium apud inferos eſſe finxerunt, quo guſtato nos omnium rerum protinus obliuiſci uoluerunt. Rectius itaque facturi uidemur, ſi Lethum per aſpirationem ſcripſerimus.

LETHIFER, a, um, *Che da morte, mortifero*, θανατηφόρος, quod mortẽ infert. Vir.10.Aen. Quis tela, ſagittæ, Corytiq; leues humeris, & lethifer arcus. Annus lethifer, Vir.3.Aen. Anguis lethifer, Sta.5. Theb. Cic. quòd ſi eſſet aliquod lethiferum.

LEVAMEN, mis, *Alleniamento, alleggiamento*, κουφισμός, quod leuat, & minuit, aut tolerabilius malum aliquod facit. Vir.3.Aen. Heu genitorem omnis curæ, caſusq; leuamen Amitto Anchiſen.

LEVAMENTVM, ti, idem quod leuamen. Cice.5. de Fin. Nos autem non ſolum beatæ uitæ iſtam oblectationem uidemus, ſed etiam leuamentum miſeriarum.

LEVANA, uocabatur Dea, quæ pueris præerat de terra leuandis: ut inquit Auguſtinus.

LEVASSO, is, Ci. de Sen. Siquid ego adiuto curam ve leuaſſo.

LEVATIO, lege Leuo, as.

LEVCACANTHA, λευκάκανθα, herba eſt in cacumine ſeuleum habens, radice cyperi, quæ commanducata dentium dolores ſedat. Alio nomine Rhamnus dicitur. Dioſco.lib. 3. cap.21. Pli. lib.22.cap.16.

LEVCACHATES, chatæ, λευκαχάτης, maſc.gene. gemma candida ex genere Achatarum. Plin.lib.37.cap.10.

LEVCANTHEMIS, λευκανθεμίς, herba eſt, quæ & Anthemis, & Leucanthemum à nonnullis uocatur, ab alijs etiam Chamæmilon, eo quòd mali odorem habeat. Vide plura de hac herba apud Pli.li. 22.c.21. Officinæ hodie Chamomillam uocant.

LEVCAETHIOPES, Λευκαιθίοπες, teſte Pli.lib.5.cap.7. populi ſunt interioris Lybiæ, qui ſupra Getulos Meridiem uerſus primi occurrunt. Lybiæ Aegypti proximi.

LEVCADIA, Λευκαδία, peninſula fuit contra ſinum Ambracium opera accolarum à continenti abſciſſa, arenæq; accumulatione rurſus continenti reddita, ut tradit Pompon. Mela lib.2. Hæc etiam Neris appellata fuit. Plin.lib.4.ca.1. Deinde Leucadia ipſa peninſula, quondam Neritis appellata opera accolarum abſciſſa à continente ac reddita, uentorum flatu congeriem arenæ accumulantium: qui locus uocatur Dioryctos.

LEVCARGILLON, λευκάργιλλον, argillæ candidæ genus, quo in agro Megarico utuntur, in humida duntaxat, frigidaq; terra prouenient. Vide Plin.lib.17.cap.7.

LEVCAS, cadis, Λευκάς, oppidum eſt in Leucadia peninſula, olim Neritum appellatum, teſte Plin.lib.4. cap. 1. Quinetiam Strabo

totam peninſulam, ſiue(ut ipſe appellat)inſulam (aliquãdo enim humano opere à continenti ſuis abſciſſa, & rurſus arenæ alluuione eidem annexa) Leucadem appellat, eodem quo oppidum nomine. Leucadem (inquit libro decimo) in inſulæ formam redegerunt, & in eum locum tranſportato Nerito, qui quondam fuerat iſthmus, nunc uero fretum, & euripus eſt, ponte iugabilis, mutato nomine dixerunt Leucatem, ſumpto(ut reor) a Leucate uocabulo.

LEVCADIVS, a, um, quod eſt ex Leucade inſula. Oui. in Epiſto. Saphus: Tu quoque mollis Amor pennas ſuppone cadenti, Ne ſim Leucadiæ mortua crimen aquæ.

LEVCASPIS, λεύκασπις, unus ex comitibus Aeneæ, natione Lycius, una cum Oronte in Tyrrheno mari tempeſtate ſubmerſus. Vir. 6. Aen. Cernit ibi mœſtos, & mortis honore carentes, Leucaſpim, & Lyciæ ductorem claſſis Orontem.

LEVCATES, æ, pen. pro. λευκάτης, promontorium eſt Acarnaniæ, ad ſinum Ambracium, Apollinis templo nobile, à petræ candore nomen habens. Virg. 3. Aen. Mox & Leucatæ nimboſa cacumina montis, Et formidatus nautis aperitur Apollo.

LEVCE, λεύκη, paruum oppidum in finibus Ioniæ, & Aeolidis, non longe à Smyrna olim inſula. Auctor Plinius libro 5. capite 29. Eſt præterea Leuce parua inſula Ponti, Boriſthenis amnis oſtio obiecta, quæ quod Achilles in ea ſepultus fuerit, etiã uocatur Achillea, ab aliquis etiam Macaron appellata. Autor Plin. lib 4. cap. 13. Aliud item huius nominis oppidum in Italia, ſtadijs quingentis à Tarento diſtans. Lucan. lib. 5. Secretaq; littora Leuce. Sunt item Leucæ, inſulæ quinque, Leſbo adiacentes, quarum meminit Plin. lib. 6. cap. 32.

LEVCE, λεύκη, à Græcis appellatur, quam Latini Populum albam appellant. Galli à tremula frondium mobilitate Trambulam nominant. Vide infra in dictione Populus. Eſt item Leuce herba mercuriali ſimillima, niſi quod per medium folium linea alba tranſcurrat: unde & Meſoleucon appellatunt. Autor Plin. lib. 27. cap. 11. Eſt item Leuce morbi genus, quod Latini Vitiliginem albam appellant.

LEVCI, populi inter Belgas, Mediomatricibus finitimi, iaculandi olim peritiſſimi, iidem(ut putabatur)cum ijs, quos hodie Luſemburgenſes uocamus, Lucanus libro primo. Optimus excuſſo, Leucus, Rhemusq; lacerto.

LEVCIPPVS, λεύκιππος, Philoſophus fuit Eleates, ſiue ut alijs placet, Abderites, Zenonis auditor, qui uniuerſum quidem infinitum eſſe dixit, eiusq; partes Plenum eſſe & inane, omniaq; fieri ex atomis ſibi inuicem implicatis. Reliqua uide apud Laertium. Meminit huius & Cic. 4. Tuſc.

LEVCOCHRYSVS, λευκόχρυσος, gemma eſt hyacinthorum generis, inter auri colorem uena candida interueniente. Auctor Plin. lib. 37. capite 9.

LEVCOGAEA, gemma eſt tota candida, quæ & Galactites, & Leucographia appellatur, lactis ſucco & ſapore notabilis. Plin. lib. 37. cap. 10.

LEVCOGEI, colles ſunt in agro Campano, inter Neapolim & Puteolos, in quibus ſulphur præſtantiſſimum effodiebatur, & cretæ genus optimum, quod alicæ admiſtum, candorem ſimul afferebat & teneritatem. Fontes quoque ex his collibus erumpebant, uulneribus medicinam, dentibusq; firmitatem afferentes. Vide Pli. lib. 18. cap. 11. & lib. 31. cap. 2. & lib. 35. cap. 15.

LEVCOGRAPHIS, idis, λευκογραφίς, herba quædam utilis ſanguinẽ excreantibus. Plin. lib. 27. cap. 11.

LEVCOION, Viola, garofano, λευκόϊον Dioſcoridi, licet pro ratione etymi uiolam albam uideatur ſignificare, tamen & pro lutea & purpurea ſolet uſurpari. Neque tamen eſt quòd Leucoii nomine, eum intelligas florem, quem ἴον, Græci, Latini uiolam proprie appellant, ſed quem uulgus ab odoris ſimilitudine Caryophyllon nominat, ſiue is albus ſit, ſiue luteus, ſiue purpureus. Vnde Leucoion album dixit. Colum. lib. 10. innuens nimirum etiam aliorum colorum eſſe leucoia.

LEVCOLA, apud Pli. lib. 5. cap. 27. Promontorium Pamphyliæ, Lyciæ conterminæ. Eſt & inſula prope Cyprum, & quidem in mari Lycio. Strabo quoque portum in Cypro uocari tradit Leucola.

LEVCOMA, p. p. huius leucomatis, λεύκωμα, albũ dicitur, hoc eſt, tabula illa, in qua iudicum deſcripta erant nomina, & in qua ſingulorum annorum acta litteris mandabantur à Pontifice maximo. Pictatium alias dicitur, & Matrix. Hermolaus. Accipitur etiam Leucoma λεύκωμα, pro albugine oculorum, & albo oui, quod uitellum ambit.

LEVCOMAENIDES, λευκομαινίδες, piſciculi exigui, qui & βῶκες appellantur, ut ex Speuſippo annotauit Hermolaus.

LEVCON, is, λεύκων, rex Ponti, à fratre Oxylocho necatus, quòd cũ eius uxore adulterij & inceſtus conſuetudinem haberet. Ouid. in Ibin. Aut pia te cæſo, dicatur adultera: ſicut Qua cecidit Leucon uindice, dicta pia eſt. Eſt item Leucon, λεύκων, genus quoddam ardeolarum, à candore ita dictum, de quo Plin. lib. 10. cap. 60.

LEVCOPARYPHOS, λευκοπάρυφος, candidis ueſtibus indutus, nulloq; pretioſo ſucco inebriatis. Eſt enim παρύφη, ueſtium contextus. Vnde tritum eſt apud Græcos prouerb. ἔξωθεν λευκοπάρυφος, ἔσω τὰ δὲ ἔνδον ἀλουργός. In eos dici ſolitum qui in ueſtium quidem ſumptu frugi ſunt, animi uero luxu diffluunt. Vide Cæl. Rhod. lib. 16. cap. 7.

LEVCOPETALOS, λευκοπέταλος, gemma, quæ candorem niuis auro diſtinguit. Plin. lib. 37. cap. 10.

LEVCOPETRA, λευκοπέτρα, promontorium è regione Siciliæ in agro Rhegino, à candore nomen habens. Cic. Phil. Cum autem me ex Sicilia ad Leucopetram, (quod eſt promontoriũ agri Rhegini) uenti detuliſſent, ab eo loco conſcendi ut tranſmitterem.

LEVCOPHAEATVS, qui eſt leucophæo colore indutus: cuiuſmodi ſunt Franciſcani. Martial. lib. 1. Amator ille triſtium lacernarum, Et bæticatus, atque leucophæatus. Sunt & medicamenta certi generis hoc nomine: quaſi ſubfuſca ſiue ſubcandida.

LEVCOPHAEVS, cum diphthon. Fosco, quaſi nero, λευκόφαιος, color natiuus ex albo & fuſco miſtus. Nam λευκὸν, album dicunt Græci, & φαιὸν, fuſcum, hoc eſt, ſubnigrum. Plin. lib. 32. cap. 10. Iecur rubetæ, uel cor adalligatur in panno leucophæo, & quartanis prodeſt. Vitruuius de his coloribus ſcribens: Fontes, inquit, & flumina ſunt, quorum potu pecora, quamuis alba ſint, alijs locis procreant uellera leucophæa, alijs locis pulla, alijs coracino colore. Nos colorem Cinericium uocamus, uulgus noſtrum Gryſeum appellat.

LEVCOPHLEGMATIA, λευκοφλεγματία, ſpecies eſt hydropis, qua aqua ſubtercutem inæqualiter collecta, alibi aliter exuberat. Alio nomine Hypoſarcha, ὑποσάρκα. appellant. Vide Celſum lib. 3. cap. 21.

LEVCOPHORVM, λευκοφόρον, glutinum, quo aurum ligno inducitur. Fit ex ſinopidis Ponticæ ſelibra, ſilis lucidi libris decem, & melinu Græcienſis libris duabus, miſtis, & per dies duodecim una tritis. Plin. lib. 35. cap. 6.

LEVCOPHTHALMOS, λευκόφθαλμος, gemma quæ candidã, nigrãq; oculi ſpeciem continet, alias rutila. Pli. lib. 37. cap. 10.

LEVCOPOLIS, λευκόπολις, oppidum Aſiæ in ſinu Doridis, apud Pli. lib. 5. cap. 29.

LEVCOPYGI, λευκόπυγοι, molles & effeminati, quaſi candidis natibus, qui ſcilicet nates habent depilatas. Quibus opponuntur Melampygi, hoc eſt, fortes & uiriles quibus nates pilis nigricant.

LEVCOSIA, λευκωσία, inſula contra Pæſtanum ſinum, in mari Tyrrhano Lucaniæ adiacens(ut Strabo lib. 6. refert) paruum ad continentem habens curſum, dicta Leucoſia ab una Sirenum, quæ hoc in loco perijt, cum ſpreta ab Vlyſſe, in profundum ſeſe abieciſſet. Feſtus ab Aeneæ conſobrino, loco datum nomen exiſtimat. Quin & Samothracia Leucoſia, prius eſt appellata, ut inquit Ariſtot. de Repub.

LEVCOSTICTOS, λευκόστικτος, marmoris porphyritici genus, candidis interuenientibus punctis.

LEVCOSYRIA, λευκοσυρία, prius dicebatur, quæ nunc Cappadocia. Strabo lib. 12.

LEVCOTHEA, Aurora, λευκοθέα, quam & Matutam Latini uocauerunt, eadem eſt cum Aurora: Leucothea dicta quaſi alba Dea. Cice. 1. Tuſc. Quid Ino Cadmi filia, nonne Leucothea nominata à Græcis, Matuta habetur à noſtris? De hac uide plura ſupra in dictione Ino.

LEVCOTHOE, p. c. λευκοθόη, Orcami regis Babyloniorum filia fuit ex Eurynome, quam à Phœbo grauidam factam cum pater uiuam defoderet, Phœbi miſeratione mutata eſt in arborem thuriferam. Vide Ouid. lib. 4. Metam.

LEVCROCVTA, Aethiopica fera eſt pernicißima, humanas imitans uoces, Aſini feri magnitudine, cruribus ceruinis, collo, cauda, pectore leonis, capite melium, biſulca ungula, ore ad aures uſque reſciſſo, dentium locis eſſe perpetuo. Auctor Pli. lib. 8. cap. 21.

LEVCTRA, tum, λεῦκτρα, τὰ, uicus eſt in Bœotia iuxta Theſpias, circa quem Epaminundas Thebanus Lacedæmonios uicit, adeoq; attriuit, ut poſtea imperium nequiuerint reparare. Cice. Tuſc. Priusq; Bœotia Leuctra tollentur.

LEVCTRICVS, a, um, ut, Leuctrica pugna, Leuctrica monumenta. Itẽ Leuctricæ puellæ, id eſt, Gippo & Milena, ſiue (ut alijs placet) Theano & Euexippe, Scedaſi filiæ, quæ à Lacedæmonijs quibuſdam hoſpitibus uim paſſæ, doloris impatientia ſibi necem intulerunt, eoq; in campo ſepultæ ſunt, in quo poſtea commiſſa eſt ea pugna, qua Lacedæmoniorum opes conciderunt. De his ſic ſcribit Hieronymus contra Iouinia. Quo ore laudandæ ſunt Sedaſi filiæ in Leuctris Bœotiæ, quas traditum eſt abſente patre duos iuuenes prætereuntes iure hoſpitij ſuſcepiſſe, qui multum indulgẽtes uino, uim per noctem intulere uirginibus: quæ amiſſa pudicitia, nolentes ſuperuiuere, mutuis conciderunt uulneribus: Plutarchus tamen in Narrationibus amatorijs, ab ipſis hoſpitibus puellas poſt ſtuprum occiſas ait, & in puteum coniectas: cadaueraq; earum à Scedaſo canis indicio fuiſſe inuenta.

LEVE, Leggiero, lieue, ſenza peſo, ἐλαφρὸς, κοῦφος, ἀβαρὴς, ſignificat id quod eſt ſine pondere: unde Leuis ſtipula. Vir. L. 12. Coryciq; leues

humeris,

humeris,& lethifer arcus. Leue illuc proprie dicitur eſſe, quod facilius furſum attollitur,quàm deorſum tendat: ut ignis. Leue etiam dicitur,quod licet non prorſus ſine pondere ſit, parum tamen habet ponderis:ut,Leuis armatura. Cic.19. Philipp.Noſtræ ſunt legiones,noſtra leuis armatura,noſtri equitatus, &c. Leuis armaturæ milites,ſunt pedites expediti,non magno armorũ pondere onerati.Eadem quoque ratione Leuis armaturæ equites dicuntur.Et à Cice.5.de Diuin.Leuis armaturæ excurſio in oratione eleganter dicitur pro prima argumentorum leuiorum textura. Sed hæc,inquit,fuerit nobis tanquam leuis armaturæ,prima orationis excurſio,nunc cominus agamus,experiamurque, ſi poſſimus corona commouere diſputationis tuæ].Transfertur etiam ad animum. Vnde Leues homines, uocantur inconſtantes,ἀβέβαιοι,qui facile opinionem mutant,uiles, & nullo honore digni: quemadmodum econtrario Graues dicimus conſtantes, ſeueros, prudentes. Plau.in Menæ.Quid ais homo leuior,quàm pluma? Hinc leuis auctor,à Liu.lib.5.ab urb.dicitur,cui nulla ſit adhibenda fides:Sed, inquit, auctorem leuem, nec ſatis fidum ſuper tanta re eſſe patres rati.Et à Terent.in Hecy. ea dicuntur Leuia quæ uana ſunt, & nullius aut certe parui momenti: Leuia, inquit,hæc ſunt,quæ tu pergrauia eſſe In animum induxti tuum. Et Cice. ad Attic. libro.4. quod indiligenter agitur, Leui brachio agi,dixit: Conſules,inquit, qui illud leui brachio egiſſent, rem ad Senatũ detulerunt. Leuis quandoque accipitur pro paruo:ut Leuis dolor.Cice.1.de Finib.Quod mors ſenſu careat, dolor in longinquitate leuis,in grauitate breuis ſoleat eſſe. Plaut.in Pœn. Verum ita ſunt omnes iſti noſtri diuites:Si quid benefacias, leuior pluma eſt gratia,hoc eſt,nullam aut paruam habent gratiam.Pli.lib.11. cap.53.Mortem illico afferre leui tactu. Leui admodum uomere ſauciare ſummam partem terræ,dixit Colum.lib.2.cap.2. Pro eo quod eſt,leuiter terram arare.Leuis eſſe ſententiæ,dicuntur ii,qui ſententiam,ſiue propoſitum ſæpe mutant. Terent.in Hecy. Itidẽ mulieres illæ ſunt ferme,ut pueri,leui ſententia. Leue interdum pro inefficaci ponitur:ut cum dicitur Leue nomen. Ci.pro Roſc. Amer.Sin eos,quos,qui Leuiore nomine appellant, percuſſores appellant,Cic.de Orat.Homo leuiter eruditus.

Leviter,Sueto.de Clar. Gram. Functusq; militia, ſtudia repetit, quæ iam inde à puero non leuiter attigerat, id eſt non paruo tempore litteris operam dederat, aut non indiligenter à pueritia attigerat,& multo plus quàm a limine ſalutauerat. Aliquando ponitur pro breuiter.Cice.in Cato. Tamen ut leuiſſima dicam,&c. Idem pro Roſc.Amer.Non omnia dicam, & leuiter unumquodque tangam hoc eſt,obiter,& quod dicitur, in tranſcurſu. Idem pro eodem: Sed in animo eſt: quemadmodum ante dixi:leuiter tranſire, ac tantummodo perſtringere unamquamque rem. hoc eſt,ſuccincte,& breuiter tractare. Dicitur etiam pulchre eadem in ſignificatione,Leuiter in tranſitu attingere aliquid: ut apud Quinct.lib.7.cap.4. Ponitur aliquando pro parum, & eius diminutiuo ſecundo paululum, ſiue admodum parum. Plaut.in Pœn. Et quanquam bene uolumus leuiter lenonibus. Cice. libro.2.de Orat.Leuiter eruditur homo.i.parum, & uix mediocriter. Aliquando ponitur pro facile,patienter,ſiue æquo animo. Cice.de Prouin.Conſula.Atque hoc uelim probare omnibus P.C.ſed leuiſſime feram, ſi forte his minus probaro, qui inimicum meum repugnante ueſtra auctoritate texerunt. Idem ad Atti. Id grauiter equidem,ſed aliquando leuius ferebam.

Leudensa,ſæ,Cic.Epi.Sed ego hoſpiti ueteri, & amico munuſculum mittere uolui Leudenſam craſſo filo,cuiuſmodi ipſius ſolent eſſe munera.

Levicvlvs,la, um, Cice. in Tuſcul. Leuiculus ſane noſter Demoſthenes.

Levi,nomen patriarchæ:à quo Leuita, ſeu Leuites, λευίτης, pen. pro.pro eo qui eſt de tribu Leui. Hiero.in Exod. Aron frater tuus Leuites,ſcio quòd eloquens ſit.

Leviticvs,ca,cum,λευιτικὸς,poſſeſſiuum.

Leviathan,uox eſt Hebraica,qua Iudæi magnum draconẽ ſignificant.De hoc uide Interpretationes dictionum Hebraicarum.

Levicvlvs,a,um, *Leggieretto*, ὑπόκουφον, diminutiuum à Leuis. Cic.5. Tuſcul. Leuiculus ſane noſter Demoſthenes, qui illo ſuſurro delectari ſe dicebat,aquam ferentis mulierculæ, ut mos in Græcia eſt.

Levidensa,auctore Seruio,uile genus ueſtis: ſic dictum, quoniam filo admodum raro eſſet textum.Cice.Dolabellæ. Sed ego hoſpiti ueteri & amico munuſculum mittere uolui leuidenſæ, craſſo filo,cuiuſmodi eſſe ſolent ipſius munera. Ibi Cicero parum elaboratam,atque expolitam orationem ſuam pro Deiotaro quam Dolabellæ requirenti mittebat, uocat prouerbiali figura Munus leuidenſæ:hoc eſt,munus uile, & minimi pretii, cuiuſmodi ſolent eſſe regis Deiotari munera. Quondam inter hoſpitum xenia ueſtes in primis erant.

Levifidvs, a, um, penult. corr. *Che non ha ferma fede*, ἄπιστος, ἄπιστος, qui facile fidem uiolat. Plautus in Perſa. Omnes ſunt lenæ leuifidæ.

Levipes, pen.corr.huius leuipedis,omnis generis, *Che ha i piedi uelocj*, ἀελλόπους,celer,& pedibus leuis. Varr.3.de Re ruſt. cap. 12. Aelius putabat ab eo dictum leporem à celeritudine, quòd leuipes eſſet.Cice.in Ara.

Levir,leuiri,pe.genitiui cor.*Cognato*,δαήρ, affinitatis nomen quo ſignificatur frater uxoris,uel mariti.

Levisomnvs,a,um,*Che ha il ſonno ſottile*,quod leui ſomno eſt, elegans canum epitheton,qui leui ſomno premuntur. Lucr.lib.5.Et leuiſomna canum fido cum pectore corda.

Levitas,tatis, ἐλαφρότης,κουφότης, quæ modo dicitur de re non ponderoſa. Plin.libr.15.cap.15. Syncerum quidem deprehenditur leuitate. Modo de uitio grauitati & conſtantiæ cõtrario, ἀκρασία,Cice. Cum in Antonio genus quoddam ſordidiſſimum uitæ demonſtrare uellet quòd in caupona delitеſceret, quòd ad ueſperũ perpotaret, ꝙ ore inuoluto iter faceret, ne cognoſceretur: Videte(inquit)hominis leuitatem, tanquam prorſus iſta dedecora hoc uitio notarentur.

Levites,lege Leue.

Levo,uas,pen.corr.*Leuare*,*alzare*,αἴρω, in altum tollo, ueluti leue quiddam.Liuius:Mox aqua leuata uento, quæ ſuper gelida mõtium cacumina concreta eſſet.Interdum eſt auferre. Virg.2.Aen. Atque arcta leuari Vincla iubet Priamus. Interdum exonerare, & quaſi releuare. Idem 9 Eclog.Ego hoc te faſce leuabo. Poſſumus etiam eum datiuo dicere, Leuabo tibi hunc faſcem, in eadẽ ſignificatione. Plaut.in Mil. Leuandum morbum mulieri uideo. Interdum extenuare,minuere,& leue facere,κουφίζειν. Virgil.1. Aeneid.Noſtrumque leues quæcunque laborem. i. leuem facias ut exponit Seruius.Cice.pro Mil.& pro Corn.Bal.Gaditani pop. Rom.in caritate frumento ſuppeditato leuauerunt.i. ſubuenerunt pop.Roma.annonæ penuria laboranti. Ponitur aliquando pro recreare.Cic.in Cat.Ma. Et corpora quidem defatigatione,& exercitatione ingraueſcunt:animi autem ſe exercendo leuantur. Ponitur aliquando pro liberare.Cic.de Am.Qui hac opinione non modo uerbis,ſed etiam leuandi ſunt. Aliquando ponitur pro curare,ſiue ſanare.Plin.lib.7.cap.2. Crates Pergamenis in Helleſponto circa Parium genus hominum fuiſſe tradit, quos Ophiogenes uocat, ſerpentum ictus contactu leuare ſolitos. Leuatio uerbale,κουφισμὸς,quod præter alia ſui uerbi ſignificata pro conſolatione ponitur, ſiue pro alleuatione.Ci.1.Tuſ.Quæ leuationẽ habent ægritudines.Compoſita huius uerbi ſunt,Alleuo,Colleuo,ἐπικουφίζω,ſimul leuo. Colum.libro.7. Paſtinacæque agreſtis ſemina,& ſuccus amoracæ cum melle colleuant oculumque ſedant dolorem Eleuo,extenuo,diminuo.Contrariũ eius eſt Exaggero, Releuo,rurſus leuo,& quaſi idem quod alleuo. Teren.in Adelph.Nam & illi animum iam releuabis, quæ dolore ac miſeria tabeſcit.Subleuo,adiuuo.Habet autem hæc omnia pe. cor.

Levphana,λευφάνα,oppidum eſt Germaniæ in climate magis Septentrionali.Ptol.lib.2.cap.11.

Levtychides,λευτυχίδης,uir Lacedæmonius fuit,Menaris filius & inimicus Demarati, quem a Cleomene adiutus regno expulit,& in locum eius Spartanorum rex creatus eſt. Verum cum accepta contra leges pecuniæ in ius accerſeretur, Tegeam profugit,ubi & diem ſuum obiit. Vide Herod.lib.6.

Levvs,a,um,uel potius Læuus,*Siniſtro*,λαιὸς,σκαιὸς, idem quod ſiniſter,ut,Læua manus,apud Cice.1.Acad.Læuus humerus,Oui. 6.Metamorph.Læuum cornu,Cæſ.3. Commen. Per tranſlationem accipitur pro inauſpicato & infelici, δυσοίωνιστον. Virgil.1. Eclog.Si mens non læua fuiſſet. Læuum tamen fulmen cum dicimus,proſperum ſignificamus,αἴσιον: propterea quòd quæ nobis ſiniſtra ſunt,ſuperis ſint dextra.Hetruſci cælũ in ſedecim partes diuiſerunt:a quibus octo ab exortu ſiniſtras, totidem econtrario appellauere dextras.Hinc omnia fulmina læua exiſtimantur eſſe proſpera:quoniam à læua parte mundi ortus eſt, ſicut ſcribit Pli.Et(ut auctor eſt Cice.2.de Diuin.) optimum auſpicium habebatur apud Romanos,quod ſiniſtrum fuerat. Vnde Virg. antiquitatis conſultiſſimus dixit:Intonuit læuum, quod felicitatem portendere credebatur.

Lex,gis,*Legge*,νόμος,hanc dictam putant, quod publice legatur,ut omnibus nota ſit,& ab omnibus obſeruetur. Hanc quidem definiunt eſſe generale iuſſum populi,aut plebis, rogante magiſtratu,& hoc duntaxat in libera ciuitate.Quinetiam regum,& principum iuſſa leges dicuntur,præſertim imperatoris, poſtquam in eum populi Romani maieſtas translata fuit. Rogabat magiſtratus populum,quod conſtituendum eſſet,populus iubebat: id iuſſum ſi generale eſt,& ad omnes pertinens, Lex dicitur: ſi ad ſingulos ſpectat, Priuilegium eſt. Cicero.1.de Legib. ſic legem definit,quod ſit ratio ſumma inſita in natura, quæ recta ſuadeat, prohibeatque contraria. Legum appellatione, leges duodecim tabularum,ſenatuſconſulta,plebiſcita,Edicta prætorum, Decreta principum,Legitimæ actiones, interpretationes prudentium, & alia id genus continentur,Legis uirtus eſt imperare,uetare,permittere,punire,Dicimus eleganter,lege agere cum aliquo, quod aliter dicimus, Actionem intendere in iudicio, ſiue iudicio experiri.

periri. Plaut. in Aul. Lege agito mecum, moleſtus ne ſis, & cenam coque. Interdum lege agere eſt exequi ſententiam à Iudice latam, ſiue iudicis iuſſum explere, ut ſi iudex ſententiam tulerit, ut qui uincti ſint uirgis cædantur, deinde ſecuri feriantur, & lictori dicat iudex, Lege age, hoc eſt exequere ſententiam. Liu. de Campanis loquens, Fuluius acceptas litteras neque reſolutas, cum in gremio repoſuiſſet, præconi imperauit ut lictorem lege agere iuberet, id eſt, ut ex officio ſuo ageret, & ſententiam in damnatos exequeretur. Interdum Lege agere pro eo, quod eſt, Legitime agere ponitur, Legibus aliquem ſoluere, pulchre etiam dicitur quod nunc diſpenſare uulgus uocat, Liu. 10. ab urb. Trib. pleb. nihil impedimento futurum aiebant, ſe ad populum laturos, ut legibus ſolueretur. is legibus ſolui dicitur, cui ſpeciali Priuilegio conceditur, ut legibus parere non teneatur. Cice. Phil. 11. Qui ex ædilitate conſulatum petit, legibus ſoluatur. Legem ferre, eſt legis auctorem eſſe. Cicero poſt reditum, legem Tribunus plebis tulit, ne auſpiciis &c. Condere leges, eſt leges obſeruandas præcipere. unde conditores legum, νομοθέται, dicuntur, quos legiſlatores appellamus, quales apud Athenienſes fuerunt Draco, & Solon, apud Lacedæmonios Lycurgus, Romæ decemuiri, pro eodem etiam dicimus, componere leges, conſtituere legem, ſancire leges, dare leges, imponere leges, ſcribere leges, iubere legē: quibus contraria ſunt perrumpere leges, diſſoluere leges, perfringere leges. Lex quoque pro conditione ponitur. Plaut. in Aſin. Agedum, iſtum oſtende quem conſcripſiſti ſyngraphum inter me, & amicam, & lenam. Leges perlege. Dicimus & hac lege, ſiue ea lege, id eſt hac conditione, ſiue hoc pacto, ſiue hoc iure. Cice. 3. Tuſcul. Ea lege nos eſſe natos, ut nemo in perpetuum eſſe poſſit expers mali. Terent. in Eunuch. Verum heus tu, lege hac tibi meam aſtringo fidem: Accipitur item Lex pro norma, ſiue regula. Cice. tertio de Orat. Hanc igitur, Craſſus inquit, ad legem cum exercitatione, tum ſtylo, & alia, & hoc maxime ornat, ac limat, formanda uerbis oratio eſt. Idem in Orat. Quo etiam difficilius eſt oratione uti, quàm uerſibus, quòd in illis certa quędam, & definita lex eſt, quam ſequi oportet.

Lex Cornelia, quam Cornelius Sylla dictator tulit aduerſus falſarios, cuius pœna erat in liberum deportatio, & bonorum omnium publicatio: in ſeruum, capitis ſupplicium: ut docet Martianus lib. 1. ff ad Leg. Corn. de falſis.

Lex Lepidiana, quam Lepidus tulit: quæ & ſumptuaria dicta eſt, quòd cœnarum ſumptus reſtringeret.

Lex Licinia, lata eſt a Publio Licinio Craſſo diuite: cuius ferendæ tantum ſtudium ab optimatibus impenſum eſt, ut Senatuſconſulto iuberetur, ut ea tantum modo promulgata, antequam trinūdino confirmaretur, ita obſeruaretur ab omnibus, quaſi iam populi ſententia comprobata eſſet. Huius legis ſumma erat ut Calendis, Nonis, Nundinis, liceret cuique in dies ſingulos duntaxat triginta aſſes edendi cauſſa conſumere: ceteris uero diebus ne amplius apponeretur quàm carnis aridæ pondo tria, & ſalſamentorum libra, & quod ex terra, uite, arboreve natum eſſet.

Lex municipalis, quam unaquæq; urbs ſibi priuatim conſtituit.

Lex Orchia, prima omnium de cœnis lata ad populum fuit, quā tulit Orchius Tribunus plebis de ſenatus ſententia, tertio poſt anno quàm Cato Cenſor fuerat. Hæc numerum tantum conuiuarum præſcribebat, iubebatq;, ut patentibus ianuis cœnitaretur, quo obſeruatio eius uideri poſſet.

Lex plagiaria, quæ aduerſus plagiarios erat lata, hoc eſt, qua puniebantur ii, qui aliena mancipia ad fugam incitabant, uel fugitiua receptabant. Vide Plagium.

Lex Satyra, dicebatur quæ uno rogatu multa ſimul cōprobabat.

Lex Tabellaria, νόμος γραφικός, ſuffragia ſcribere non permittebat, ſed puncto notare iubebat.

Lexis, huius lexeos, λέξις, dictio, Cic. 3. de Orat. Quàm lepide lexes compoſtæ ut teſſerulæ omnes Arte pauimento atque emblemate uermiculato. Ex poeta quopiam uetuſto.

Lexubii, Λεξούβιοι, Galliæ Lugdunenſis populi, apud Ptol. li. 2. ca. 8. Quos Cæſar Lexouios uocat. Horum Metropolis erat Neomagus: uulgo Lyſieux.

Leae, ſunt foramina, quæ in ſummo mali recipiunt funes.

Libadion, λιβάδιον, herbæ genus, quæ noſtris uulgo Centaurion minus appellatur, nomen habet ab eo, quòd fontibus & locis irriguis gaudeat. Nam Græci fontium ſcaturigines λιβάδας appellant. Vide Pli. lib. 25. ca. 65.

Libamen, is, Libamentum, ti, & Libatio, nis, λοιβή, σπονδή, σπονδὴ, χοὴ, pro eodem ſumuntur, ſignificantque quicquid in ſacris libatur: à Libero patre (ut nonnulli putant) qui primus Ioui libauit. Ouid. libro. 3. Faſto. Nomine ab auctoris ducunt libamina nomen. Liber enim, qui Bacchus dictus eſt, cum uictor de Scythis, aliiſque nationibus exitiſſet, rerum primitias magno Ioui obtulit. Veriſimilius tamen uidetur, hæc omnia deducta eſſe à uerbo λείβω, quod inter alia ſignificat, leuiter guſto. Cice. 2. de Legib. Quod tempus ut ſacrificiorum libamenta ſeruentur, fœtuſque pecorum, quæ dicta in lege ſunt, diligenter habenda ratio intercalſodi eſt. Virg. 6. Aeneid. Ignibus imponit ſacris libamina prima. Stat. 3. Syl. Hæc ego naſcentes lætus bacchatus ad aras Libamenta tuli. Vide Delibo.

Libanius, Λιβάνιος, nomen ſophiſtæ Antiocheni, qui floruit Iuliani apoſtatæ temporibus, uſque ad Theodoſium ſeniorem. Diſcipulus fuit Diophanti. Scripſit encomium Conſtantii Cæſaris, & alterum Iuliani, præterea Progymnaſmata Rhetorices, & epiſtolas quaſdam. Suid.

Libanochros, λιβανόχρως, gemma, quæ turis ſimilitudinem oſtēdit, & ſuccum mellis. Pli. li. 37. ca. 10.

Libanotis, pen. pro. Romerino, λιβανωτίς, frutex odorem turis habens, quæ Roſmarinus appellatur. Plin. lib. 19. cap. 12. Libanotis radicem habet oluſatri, nihil a ture differentem. Vſus eius poſt annum ſtomacho ſaluberrimus. Quidam eam alio nomine Roſmarinum appellant. Hactenus Plin. Eius tres ſunt ſpecies: quas uide apud Dioſc.

Libanotus, λιβανοτος, uentus flans inter Liba, hoc eſt, Africum, & Notum. Plin. li. 2. c. 47.

Libanus, pen. cor. λίβανος, Syriæ mons, a Sidone Phœnices oppido, uſque ad Symiram urbem Syriæ cœles extenſus, centum quinquaginta ſtadiorum longitudine. Huic ex aduerſo obtenditur Antilibanus, ualle tantum interiecta, olim muro illi coniunctus. Inter duos hoſce montes Orontes fluuius oritur, teſte Pli. li. 5. c. 19. 20. & 22. Libanus item quæ & Dendrolibanus dicitur frutex, ſiue arbuſcula thurifera, ita dicta (ut Poetæ fabulantur) a iuuene quodam Aſſyrio eiuſdem nominis, in hunc fruticem commutato. Hinc etiam thus ipſum Græci λίβανον appellant.

Libarnum, λίβαρνον Ptolem. Libarna Plin. oppidum Italiæ ſub Apennino ſitum non procul à Dertona. Ptol. lib. 3. cap. 1. & Plin. lib. 3. cap. 5.

Libatio, uerbale, λοιβὴ, χοὴ, ſacrificatio, uel ea deguſtatio, quæ in ſacrificiis fieri licebat. Cice. de Aruſp. reſp. Te appello Lentule, tui ſacerdotii ſunt tenſæ, curricula, præcentio, ludi, libationes, epulæque ludorum.

Libella, læ, ζυγίον, diminut. a Libra, quod modo pro ſtatere accipitur, hoc eſt, pro ponderandi inſtrumento, duas habente lances: modo pro pondere duodecim unciarum, λίτρα. Aliquando etiā pro nummulo argenteo, qui & As dicitur. Ci. 4. Verr. Ecquis Volcatio, ſi ſua ſponte ueniſſet, unam libellam dediſſet? Libellā pro aſſe poſuit, ex eo dictam quòd libram æris ualebat. i. aſſem. Cum autem minimam pecuniam ſignificare uolebant, aſſem, & libellam dicebant. Plaut. in Capt. At ob eam rem mihi libellam pro eo argenti ne duis. Libella argenti ideo dicitur, quòd nummulus erat argenteus decima pars denarii. Cice. ad Attic. lib. 7. Fecit palam te ex libella, me ex teruncio, ſubaudi, heredem. Libella etiam eſt ſubtile inſtrumentum, quod noſtrates, auctore Budæo, Niuellum appellant. Plin. libro. 7. cap. 56. Forficem autem, & libellam, & tornum, & clauem Theodorus Samius, ſubaudi, inuenit.

Libellarius, ii. lege Librarium.

Libellarius legitur apud Tertullianum.

Libellio, onis, maſc. gen. Corriere, γραμματοφόρος, à ueteribus dicebatur, quem nos Tabellionem uocamus. Varro: Tum ad me ferunt, quòd libellionem eſſe ſciebant. Accipitur interdum pro librario, qui libros ſcribit, & uendit. Stat. 4. Syl. Sed Bruti ſenis oblectationes, De capſa miſeri libellionis, Emptum plus minus aſſe Caiano, Donas.

Libellus, βιβλίδιον, diminutiuum à Libellus. Hier. in præſenti libellulo edoceat.

Libellus, li, Libretto, γραμματεῖον, βιβλίον, paruus liber. Martial. libro. 14. Omnes in hoc gracili Xeniorum turba libello Conſtabit nummis quatuor empta tibi. Aliquando etiam ponitur pro epiſtola ſiue tabella. Brutus ad Cice. lib. 11. Ne de Planco quidem ſpem adhuc abiecit, ut ex libellis eius animaduerti. Ponitur aliquando pro punctis, ſiue articulis ſcriptum aliquod diſtinguentibus. Cic. in Verr. Recita mihi hunc primum libellum: deinde illum alterum Canuleii. Libelli etiam dicuntur, quos uulgus ſupplicationes, ἐντεύξεις, appellat: quos Martialis Supplices libellos nominauit illo hendecaſyllabo: Idem ſupplicibus uacat libellis. Tales enim principibus dari ſolent ad negocia explicanda à ſubditis, in quibus petitiones continentur. Sueto. in Cæſ. pro eodem ſine addito dixit Libellum. Libellumque indicem inſidiarū, ab obuio quodam porrectum, libellis ceteris, quos ſiniſtra tenebat, quaſi mox lecturus commiſcuit. Libellus ponitur etiam pro commentario, quam Memoriam uulgo uocant. Quinct. libro. 12. cap. 8. Peſſimæ uero conſuetudinis eſt libellis eſſe contentū, quos componit aut litigator, qui confugit ad patronum, aut alii ex genere aduocatorum. Quo in loco, teſte Budæo, Libellus accipitur pro ſcripto memoriæ cauſa parato, pro quo etiam libellum memorialem dicimus. Sueto. in Iul. Cæſ. Epiſtolæ quoque eius ad Senatum extant, quas primum uidetur ad paginas, & formam memorialis libelli conuertiſſe. A Cicerone autem ad Atti. Libellus mandatorum dicitur, in quo memoriæ cauſſa, quæ alicui mandantu

dantur ſiue iniunguntur, ſunt perſcripta. Libellus etiam, eodem Budæo teſte, dicitur epiſtola aſſertoria, quam uulgo Certificationem uocamus: ut quas uectigalium & tributorum immunes ad publicanos deſtinare ſolent, ne pro uectura res ſuas aduehentes, importantesve inhibeant. Paul. in l. ſi publicanus. ff. de Publica. Significent, inquit, id libello manu ſua ſubſcripto, eumq; ad publicanum mittant. Eſt & Libellus menſuræ genus. Cato de Re ruſt. cap. 15. Parietes uillæ ſi locet in pedes centum, id eſt, pedes denos quoquouerſum, habeat libellum in pedes quinos, &c. Dicitur quoque Libellus ſcripti genus, quo aliquis in iudicium uocatur. Plaut. in Curc. Vbi tu es, qui me libello Venereo citaſti? ecce me ſiſto, ades contra. A libellis autem miniſtri illi eſſe dicuntur, qui principi in hoc negocio ſubſeruiunt, ut ſupplices libellos accipiant, euoluant, iiſque reſpondeant. Sueton. Epaphroditum à libellis capitali pœna condemnauit. Libellos proponere in locis celeberrimis, eſt ſcriptum aliquod in locis publicis affigere. Cicero. pro Quinctio. De quo libellis in celeberrimis locis proponuntur, huic ne perire quidem tacite, obſcureque conceditur. Libellos ſignare, ſiue ſubnotare dicitur is, qui libellis ſupplicibus, quas uulgus Requeſtas uocat, reſpondet. Pli. in epiſt. Sedeo pro tribunali, ſubnoto libellos, conficio tabulas. Pro eodem legitur & Libellos agere: ut in l. reſcriptum. de Diſtra. pigno. Reſcriptum eſt ab Imperatore, libellos agente à Papiniano. i. Papiniano, libellis apud Imperatorem præfecto. Apud leguleios, Libellus diuerſis modis dicitur. Nam eſt libellus accuſationis, ἔγκλημα, τὰ ἐπιγεγραμμένα, conuentionis, repudii, & huiuſmodi. Libellum uerò genere neutro diminutiuum eſt à Libum, ut. C. de epiſcop. audien. l. iudices. Incarceratis debet uictualis ſubſtantia miniſtrari, uel tradi libellis duobus aut tribus diurnis.

Libens, tis, *Volontario, facile*, ἄσμενος, *noir*, uolens, uoluntarius gaudens. Cice. ad Attic. libro. 10. Si uera ſunt, ignoſces: ſi falſa, me libente eripies mihi hunc errorem. Idem pro Cluent. Eamque animis uel iratis aut libentibus, aut æquis remittatis. Liu. libro. 9. Bel. Pun. Vt modicas iniurias non æquo animo pati, ſed prope libenti uideri poſſent. Cic. ad Atti. lib. 4. Illam porticum redemptores ſtatim ſunt demoliti libentiſſimis omnibus. Libens, auctore Donato, interdum aduerbialiter ponitur pro libenter, ἀσμένως. Teren. in And. Fugin' hinc? B. Ego uero ac libens.

Libenter, *Volentieri*, ἑκουσίως, ἀσμένως, non grauate, æquo, grato que animo. Cic. 4. Acad. Itaque cum aliud diceret, atque ſentiret, libenter uti ſolitus eſt ea diſſimulatione, &c. Horat. 2. Epiſto. Diſcit enim citius, meminitq; libentius illud, Quod quis deridet, quàm quod probat, & ueneratur. Libenter uiuere, & cœnare, auctore Donato, eſt bonorum ciborum edacem eſſe. Teren. in Eunuc. Tu hercle cum illa Phædria, & libenter uiuis: etenim bene libenter uictitas.

Libentia, æ, ἡδονή, uoluptas, illecebræ. Gell. lib. 15. ca. 2. Cui libentiæ, gratiæq; omnes conuiuiorum incognitæ ſint.

Libentina, deæ, Venus, ſeu Proſerpina, Auguſt. lib. 4. de Ciu. Neque enim audent aliquas partes ſub nomine Deorum, uel Dearum Deæ Cloacinæ tribuere, aut Volupiæ, quæ a uoluptate appellata eſt: aut Libentinæ, cui nomen eſt a libidine. Huius meminit & Cic. 2. de Nat. Deo.

Liber, priore prod. in genitiuo Liberi, pen. corr. Bacchus ſiue Dionyſius, Διόνυσος, uini repertor. Multos autem fuiſſe liberos, ſiue Bacchos, Dionyſiosve oſtendit Diodorus: quorum longe celeberrimus eſt, qui ex Semele & Ioue genitus fertur, quem tertium fuiſſe autumant, & Thebis Bœotiis natum, qui Liber appellatus eſt a Liberando: nam libertatis Deus eſt: ſiue quòd Bœotiæ urbes liberas fecerit. ipſe enim, ut inquit Plutarchus, pro Bœotiæ libertate pugnauit, uel quia uinum curas ſoluat, & mentem ab illis liberet, ſeu quòd uino uſi libere loquantur. Fiunt autẽ pleriq; ebrietate petulantiores. Senec. libr. 1. de Tranquil. uitæ, Liberum appellatum dicit, non ob licentiam linguæ, ſed quia liberat ſeruitio curarum animum, & triſtitiæ medetur. Varro à labendo deducit, quod lubrica mens ebrii, quo lubet, prolabatur. Auguſt. docet Liberum uocari, quòd mares in coeundo, per eius beneficium, emiſſis ſeminibus, liberentur. Hoc idem dicunt in feminis agere Liberam, quam etiam Venerem putant. Interdum liber ponitur pro ipſo uino: ſicut Ceres pro frumento. Terent. in Eunuc. Sine Cerere & Baccho friget Venus. Liber etiam dicitur Sol: quia libere per aerem uagatur. Virg. lib. 1. Georg. Vos ò clariſſima mundi lumina, labentem cælo, quæ ducitis annum Liber & alma Ceres.

Liber, ra, rum, *Libero, non ſeruo*, ἐλεύθερος, proprie is dicitur, qui ſeruitutem non ſeruit: hoc eſt, qui aut ingenuus natus eſt, aut ab hero ſuo libertatem eſt aſſecutus: habetque antitheton Seruus. Cice. 2. de Natu. Deo. Qui de libera matre eſt. Idem pro Cecin. Non poteſt iure Quiritium liber eſſe, qui in numero Quiritium non ſit. Liber item dicitur is, qui ad gratiam non loquitur, ſed libere profert quicquid ſentit, παῤῥησιαστής. Cice. 1. de Nat. Deo. Epicurus homo ad ſcribendi licentiam liber. Aliquando liberum etiam dicimus pro ocioſo, & omni negocio, curaque uacuo, ut Soluto liberoque animo eſſe, apud Cice. 4. Verr. Idem 1. Offi. Si ab omni animi perturbatione liber ſis. Marti. uno in Diſticho ſignificationem hanc cum ſuperiori coniunxit, ludens in uocis ambiguitate. Liber homo es, nimium dicis mihi Chœrile ſemper: (hoc eſt, nimium libere loqueris) In re qui dicit Chœrile. liber homo eſt: hoc uacuus negociis, & quod agat non habens. Liber etiam ponitur pro eminenti & extanti. Varr. in Eumen. ut citat Nonius: Iterum tragici ponderant cum capite libero, cum antiqua fronte. Item pro magno, ſeu ualido. Ouid. epiſt. 8. Perfruor infelix liberiore malo. Vnde Campus liberior, εὐρυχωρία. qui amplus eſt lateque patens. & in quo equi libero inoffenſoq; curſu uagari poſſunt. Indeque ſumpta tranſlatione, Oratores liberum ad dicendum campum nactos dicimus, cum in late patentem inciderunt amplam ſuppeditantem materiam ad latius expatiãdum. Libera uti lingua, παῤῥησιάζειν, eſt audacter loqui quod ſentias, nihilque aut potentiæ alicuius, aut gratiæ tribuere. Plau. in Ciſt. Quia cum adeo me compleui flore Liberi Magis libera uti lingua collibitum eſt mihi. Libero corde fabulari, libere, & ſine timore. Plaut. in Epid. Facile tu iſtuc ſine periculo, & cura, corde libero Fabulare Ioui. Liberæ ædes, quibus quis uti poteſt, tanquam ſuis Plaut. in Mil. Liberæ ſunt ædes, liber ſum autem ego, me uti uolo libere. Liberum arbitrium, eſt animi uoluntas, ac ſententia libera. Liu. 7. Bell. Maced. Et permiſſo libero arbitrio, ne in corpora ſua ſæuirent, metuebant. Liberum cælum, quod omnibus æque commune eſt. Cice. 1. Tuſc. Et in liberum cælum, tanquam in domum ſuam, uenerit. Liberæ litteræ, quæ liberius, atq; audacius loquuntur. Cice. ad Attic. libro. 2. Itaque neque Achaicis hominibus, neque Epiroticis paulo liberiores litteras committere audeo. Libera mandata, quæ plenam rei conſtituendæ poteſtatem habent. Liu. 7. Bell. Maced. de legatis loquens: His quæ præſentis diſceptationis eſſent, libera mandata de ſumma rerum ſenatus conſtituit. Liberum tempus. i. uacuum, quo omni cura ſoluti ſumus. Cice. 5. de Finib. Nam libero tempore cum ſoluta nobis eſt eligendi optio, cumque nihil impedit &c. Aliquando Liber ponitur pro immuni, ſiue pro alicui rei non obnoxio: & ablatiuo iungitur cum præpoſitione, & ſine præpoſitione: ut, Liber à delictis, qui nulli delicto eſt obnoxius, apud Cice. pro lege Agr. Liber a fide, qui fidem ſoluit. Liu. 7. Bel. Pun. Ita tollit inducias, ut liber à fide, incepta exequeretur. Liber ab irriſione, qui nihil aut fecit, aut dixit, cur merito poſſit irrideri. Cice. 4. Acad. Liber igitur a tali irriſione Socr. liber Ariſt. Chius, &c. Liber a legibus qui non ſubditur legibus. Plaut. in Trin. Ambitio iam more ſancta eſt: libera eſt a legibus. Sic liber a prædonibus, Liber a metu. Sine præpoſitione: ut, Liber omni cura animus: apud Cicero. 1. de Finib. Sic, Liber pauore, Liber metu, Liber religione animus. Aliquando cum genitiuo conſtruitur, pro liberali. Plaut. in Amph. Nam ego uos nouiſſe credo iam, ut ſit pater meus, Quam liber harum rerum multarum ſiet. Liberum eſt mihi, eleganter dicitur, pro licet mihi uel poſſum, & in arbitrio meo conſtitutum eſt. Plin. in Epi. Erit enim & poſt emendationem liberum nobis uel publicare, uel continere.

Libera, æ, Περσεφόνη, Iouis & Cereris filia, quæ & Proſerpina dicitur. Cic. 1. de Nat. Deo. Liber Cereris filius, & frater Liberæ.

Liber, bri, ſubſtantiuum, priore cor. *Scorza d'albero*, φλοιός, proprie corticis genus eſt tenuius, quod in philyras plures diuidi poteſt, cuiuſmodi erant, quæ papyris in Aegypto detrahebantur, chartæque uſum præbebant. Cice. 1. de Nat. Deo. Trunci obducuntur libro aut cortice, quo ſint a caloribus & frigoribus tutiores. Indifferenter tamen pro quouis cortice poſitum inuenitur. Virgil. 2. Georg. Huc aliena ex arbore germen Includunt, udoque docent inoleſcere libro. Et quoniam libri, hoc eſt, tenuiores arborum cortices, chartæ olim uſum præbebant, codices quoque, qui ex iis compaginari ſolebant, libri, βίβλοι, dicti ſunt: obtinuitq; uſus ut quamuis mutata re, aliiſque iam inuentis chartarum generibus, priſcum tamen manſerit nomen, librique dicantur, qui ex pluribus concinnati ſunt chartis, ex quacunque materia præparatis. Iidem & Codices dicuntur, ab arborum caudicibus, ex quibus antiqui tabulas ligneas ad ſcribendi uſum ſolent conficere, eaſq; cera obducere. Cice. ad Attic Demetrij librum de concordia tibi remiſi. Sic uniuerſa Virgilij opera ſimul compacta, unũ dicimus librum. Plin. Epiſt. 20. Poſtea receſſa, ac purgata, in unum librum grandem quidem, unum tamen, coarctaſſe. Quandoque tamen Libros uocamus operis alicuius partes, certaque ſegmenta, in quæ totum opus diſtinguitur. Græci λόγους, τόμους, καὶ βιβλία, appellant. ut, cum dicimus Virgilij Aen. in XII. libros diſtinctã eſſe. Liber præterea ponitur pro inuentario, ut uulgo dicitur, ſiue regiſtro. Cic. 5. Verr. Miſit litteras ad Carpinatium, quas ego Syracuſis apud Carpinatium in litterarum allatarum libris, Romæ in litterarum miſſarum apud Tullium magiſtrum familiarem eorum inueni. Budæus. A Liber, quando corticem ſignificat, fit uerbum Delibro, pen. corr. quod eſt corticem detraho, ἀποφλοιζω, ἀπολεπίζω. Vide ſuo loco.

Librale.

Liberale iudicium, & Cauſſa liberalis, *Giudicio nelquale tratta della libertà d'alcuno, ἐλευθερίας δίκη*, in quo de alicuius agitur libertate. Quinctil.lib.6.cap.4. Quod facit Longus Sulpicius, qui cum ipſe fœdiſſimus eſſet, cum, contra quem iudicio liberali aderat, ne faciem quidem habere liberi hominis dixit. Terent.in Andr. Nam ego illam liberali cauſſa aſſero manu. Vbi Donatus, Ordo eſt, Ego liberali cauſſa aſſero illam manu: & ſunt iuris uerba, à quibus etiam Aſſertores dicuntur uindices alienæ libertatis. Quin & cauſſa ipſa liberalis dicitur, quæ actionem in ſe continet libertatis. Vide Aſſero.

Liberales artes, *Arti liberali, ἐλευθέρια μαθήματα*, quæ ſolius ingenii, non manuum miniſterio peraguntur: cuiuſmodi ſunt Grammatica, Dialectica, Geometria, ceteræq; id genus: ideo liberales dictæ quòd liberum hominem potiſſimum deceant: nam manibus corporisque labore uictum quæritare, illiberale quiddam habet & ſeruile. Cice.1. de Inuent. Quos habuerit artium liberalium magiſtros, quos uiuendi præceptores, &c. Cice.de Orato. Ingenuas artes appellat, Studia liberalia. Tacit. lib.3. Liberalis doctrina, Cic.5.de Finib. Liberalis eruditio & doctrina, Cice.2. Tuſc. Illiberales uero Mechanicæ, quæ in manuum opera conſiſtunt: habent enim ſeruile miniſterium.

Liberalia, orum, Liberi feſta, quæ Græcis dicuntur *διονύσια*. Næuius: Libera lingua loquimur ludis liberalibus. Cice.ad Corn. lib.12. Liberalibus litteras accepi tuas. Idem Attic. Liberalia tu accuſas.

Liberalis, *Liberale, magnifico, ἐλευθέριος, ἀφιλής*, benignus, munificus: cui contraria ſunt Parcus, Auidus, Tenax, & Sordidus. Cice. pro Quint.Roſc. Liberalis auidum fraudaſſe dicitur. idem pro Cæl. Huic tanto facinori tua mens liberalis conſcia eſſe non debuit. Idem pro Quint.Roſc. Roſcius ſemper liberaliſſimus munificentiſſimusque fuit. Differt tamen Liberalis a Munifico: quia Liberalis dicitur, qui rogatus: Munificus, qui ſponte beneficium contulit. Cice. lib.3.de Orat. Quid tam porro regium, tam liberale, tam munificum, quàm opem ferre ſupplicibus. Sunt etiam, qui ita diſtinguant, ut Liberalis ſit, qui paruis, & priuatis hominibus beneficia præſtat: Munificus qui magnis, & in magnis rebus. Sic Liberalitas, naturæ benignitas, quæ maxime in præſtanda opera amicis perſpicitur, & uerſatur inter priuatos & paruos homines, Munificentia inter magnos. Quod nomen a Libero patre (ut Valer. Maximo credimus) deductum eſt. Accipitur quandoque Liberalis pro pulchro, & eleganti. Terent.in Eunuch. Quam liberali facie, quàm ætate integra? Liberali ingenio dicitur eſſe, qui eſt, ut uulgo dicitur, bonæ naturæ, ſiue boni cordis. Teren.in Adelph. Nam ingenium noui tuum liberale. Liberale reſpõſum, hoc eſt ingenuum, & minus diſſimulanter prolatum. Cice.ad Attic. libro.3. Quòd ſi non modo tu, ſed quiſquam fuiſſet, qui me Pompeii minus liberali reſponſo perterritum, à turpiſſimo conſilio reuocaret, &c. Liberale coniugium, eſt, quod libere & inter liberos fit. Terent. in Andr. Spero conſuetudine, & coniugio liberali deuictum, Chreme, Dehinc facile ex illis ſeſe emerſurum malis.

Liberalitas, *Liberalità, magnificenza, ἐλευθεριότης*, munificentia. Ci.1.Offi. Iuſtitiæ eſt coniuncta beneficentia, quam eandem uel benignitatem, uel liberalitatem appellari licet. Liberalitas, (ut inquit Speuſippus) eſt habitus, qui in quærendis, erogandisque pecuniis decorum ſeruat. Hoc eſt, decens & moderata acquiſitio, & erogatio pecuniæ, auaritiæ, & prodigalitatis extremis circumſcripta. Nam ſi non tantum, quantum oportet, tribuas, Auaritia oritur. Sin excedas in dando modum, desque plus quàm oportet, & cui non oportet, & quando, & qua cauſſa non oportet, in uitiũ laberis Prodigalitatis. Aliquando ita accipitur Liberalitas ut ſeruili metui opponatur. Terent.in Adelph. Pudore & liberalitate liberos retinere ſatius eſſe credo, quam metu.

Liberaliter, *Liberalmente, magnificamente, ἐλευθερίως*, large, munifice. Cice.4. Verr. Hi porro, qui ſucceſſerunt, uehementer iſtius cupidi: liberaliter ex iſtius cibariis tractati, non minus acres contra me fuerunt. Interdum liberaliter idem ualet, quod ingenue, & ut libero homine dignum eſt. Cice.3.de Finib. Eſſeque hominis ingenui, & liberaliter educati, uelle bene audire à parentibus. Liberaliter eruditus is dicitur, qui optimis artibus inſtitutus eſt. Cice.2. Tuſcul. Sed ſi poſſumus, eos excitemus: qui liberaliter eruditi, adhibita etiam diſſerendi elegantia, ratione, & uia philoſophantur. Sicut liberaliter inſtructus, apud Cæſ.lib.3.Bel.Ciuil. Liberaliter ſeruire, id eſt bono animo, & libero, libenter obſequendo. Terent. in Andr. Propterea quòd ſeruiebas liberaliter. Aliquando pro indulgenter. Saluſt. Exercitum, quem in Aſia ductauerat, luxurioſe, nimisque liberaliter habuerat. Cuius Contrarium eſt illiberaliter, *ἀγεννῶς*, quod ueteres de eo dicebant, qui omne maleficii genus exceſſiſſet. Terent.in Adelph. Factum à uobis duriter, immiſericorditer, atque (ſi æquum eſt dicere magis aperte) illiberaliter. Donatus: Illiberaliter, iniuſte, inclementer, non bene: quia Liberalis bonus dicitur.

Liberatio, onis, *διάλυσις, ἄφεσις, ἀπαλλαγή*, actus ipſe liberandi, remiſſio, abſolutio. Cice.in Piſ. Reorum acerbiſſimæ damnationes, libidinoſiſſimæ liberationes. Accipitur præterea Liberatio pro acceptilatione, quæ à Græcis, *ἀποχή*, dicitur, ſiue pro abſolutione à nexu. Vnde Titulus eſt in Pandectis, de liberatione legata.

Liberator, liberatoris, *ἐλευθερωτής*, id eſt, uindex libertatis. Cice.Attic. Patriæ liberatores urbe carebant ea, cuius a ceruicibus iugum ſeruile deiecerant. Idem alibi: Romæ noſtri liberatores tuto eſſe non poſſunt.

Liberi, orum, plurali tantum numero, *Figliuoli, τὰ τέκνα, παῖδες*, dicuntur filii, uel filiæ: quamuis etiam liberorum appellatione unus filius, & una filia intelligatur. Caius in l.non eſt.ff. de uerb. ſignifi. Non eſt ſine liberis, cui uel unus filius, unave filia eſt. Terent. in Hecy. Qui illum decreuerunt dignum, ſuos cui liberos committerent. Sic & Cice. En cui tuos liberos committas, cum de uno ageret. Olim tamen in uſu erat nominatiuus ſingularis Liber, pro filio. Catul.in Argo. Optauit genitor primæui funera gnati: Liber, ut innuptæ poteretur flore nouercæ. Item nepotes, & pronepotes, ceterique ex his deſcendentes, Liberorum appellatione continentur. Paul.ff.de Grad.affi.l.iuriſcon. Liberi, inquit, uocantur uſque ad trinepotem. Calliſtratus.l. Liberorum.ff. de uerb.ſignifi. Liberorum appellatione nepotes, & pronepotes, ceteriq; ue qui ex his deſcendunt, continentur: hos enim omnes liberorum appellatione lex duodecim tabu.comprehendit. Similes patri liberi, Sene.Medea. Parere liberos, Idem Theb. Procreare liberos, Quinct.lib.3.cap.8. Auctus liberis. Tac.li.3. Tanquam auctus liberis Druſus domum Germanici magis urgeret. Dare operam liberis, eſt procreandorum liberorum cauſſa cum uxore rem habere. Cic.1.Offic. Liberis dare operam, re honeſtum eſt, nomine obſcœnum.

Libere, *Liberamente, ſplendidamente, ἐλευθερίως*, modo ſignificat ingenue, & liberaliter. Terent.in And. Tu ne hic homines adoleſcentulos imperitos rerum, educatos libere in fraudem illicis? Modo ſolute, & nullo obſtaculo. Plaut.in Bacc. An non uides, ut ſolæ libere graſſentur? Libere hoc ſuo more, neque ſubiici alicuius uoluntati. Terent. in Andr. Nam is poſtquam exceſſit ex ephebis Soſia, Liberius uiuendi fuit poteſtas. Libere loqui *παῤῥησιάζειν*, hoc eſt confidenter loqui, ut nihil gratiæ tribuas, aut potentiæ alicuius. Cic.pro Planc. Aſperius locutus eſt, imo uero liberius.

Libero, ras, *Liberare, donare la libertà, ἐλευθερόω, ἀπαλλάττω*, modo idem ſignificat quod manumitto, & ex ſeruo libertum facio. Proprieque heri eſt, cum ſeruum de poteſtate ſua emittit. Nonnunquam tamen & ſeruus ſe liberare dicitur, cum peculio ſuo ſe redimit. Idem lib.1.de Orat. Si quis apud nos ſeruiſſet ex populo fœderato, ſeſeque liberaſſet. Modo iudicij uerbum eſt, idem ſignificans quod abſoluo, *ἀφίημι*, & ab actione intentata liberum iudico. Cice.pro Cluent. Iudices hunc, quem iam his condemnatum acceperant, liberarunt. Aliquando generale uerbum eſt idẽ ſignificans, quod moleſtiæ damno, uel periculo eripio. Cic.Attic. Næ tu me ſollicitudine magna liberaris. Liberare fidem, eſt præſtare promiſſum. Cice.pro Flacc. Ipſe tamen Fufijs ſatisfacit abſentibus, & fidem ſuam liberat. Liberare ſe ære alieno, eſt creditã ſibi pecuniam creditori numerare, ſiue debita perſoluere. Cice. ad Attic.lib.6. Ita multæ ciuitates omni ære alieno liberatæ, &c. Liberare item debitorem dicitur creditor, aut eius heres, cum quod ſibi debebatur, ei acceptum fert. Papi.l.cum heres.ff. de lib. leg. Cum heres rogatur debitorem ſuum liberare, de eo tantum cogitatum uidetur, quod in obligatione manſit. Paulus l. Legaui Titio.ff.eod.tit. Si is, cui Titius debebat, debitum ei remittere uoluerit, nihil intereſt heredem ſuum iuſſerit, ut eum liberaret, an prohibeat eum exigere: utroque enim modo liberandus eſt debitor, & utroque caſu competit ultro ad liberandum debitorem actio.

Libertas, bertatis, *Libertà, licenza, ἐλευθερία*, a Liber, ſeruituti oppoſita eſt: quam ſic definit Floren.l.libertas.ff.de ſta.homi. Libertas, eſt naturalis facultas eius, quod cuique facere libet niſi quod ui, aut iure prohibetur. Cic.in Parad. Libertas eſt poteſtas uiuendi, ut uelis. Accipitur etiam Libertas pro eo, quod Græci uocant *παῤῥησίαν*, hoc eſt, pro loquendi, admonendi, increpandique fiducia, cum ſcilicet quiduis, quod ſentimus, libere loquimur, nullius reſpectu, gratia, aut potentia commoti. Et in hac ſignificatione Libertas accipitur fere in meliorem partem, eique opponitur Aſſentatio. Licentia uero in malam fere partem accipitur, cum quis libertate abutitur uſq; ad temeritatem, & procacitatem. Eſt enim Licentia immoderata impunitaque quædam facultas agendi, dicendique quicquid uelis. Quin. Quæ in alijs libertas eſt, in alijs licentia uocatur. Terentius in Heautont. Deteriores omnes ſumus licentia. Ponitur tamen quandoque licentia pro libertate in bonam partem: ut apud Cicero. libro.3. Offic. Nobis autem noſtra Academia magnam licentiam dat, ut quodcunque probabile maxime occurrat, id noſtro iure liceat defendere. Idem libro.5.eiuſdem operis. Magnis enim illi, & diuinis bonis hanc

licentiam

licentiam aſſequebantur. Libertas quandoque etiam in malum accipitur, pro effræni quadam animi libidine. Cicer. 5. Verr. Nunquam ipſimet nobis præcideremus iſtam licentiam, libertatemque uiuendi. Adimere libertatem, eſt quem libertate ſpoliare. Cice. pro Domo ſua: quod idem in poſterum de extraordinariis poteſtatibus libertatem ademiſſes. Admittere libertatem. Ibidem, Nemo ciuis Romanus aut libertatem, aut ciuitatem poſſit amittere, niſi ipſe auctor factus ſit. Dicimus præterea Dare libertatem alicui, Habere libertatem, Largiri libertatem, Retinere libertatem, Recipere libertatem, Tenere libertatem, Vindicare in libertatem: quorum exempla nuſquam non occurrunt. Libertas etiam libertatis dea dicebatur: cuius exemplum in Auentino conſtitutum fuiſſe narrant hiſtoriæ.

Libertinus, tini, ἀπελεύθερος, ἐξελεύθερος, antitheton eſt Ingenui. Libertus autem relatiuum Patroni. Per Libertinum enim ſignificamus conditionem hominis, ſicut per ingenuum: per Libertum uero priuatum quendam reſpectum ad patronum. Plau. Mil. Ingenuam an libertinam? Proprie itaque Libertini dicuntur, qui ex libertis procreati ſunt: hoc eſt, qui ipſi quidem nunquam ſeruierunt, ſed quorum parentes, antequam filii naſcerentur, è ſeruitute manu emiſſi ſunt. Cic. 4. Philip. Ipſe ex Libertini filia ſuſcepit liberos. Poſtea tamen Libertinorum, & Libertorum uocabula in eadem ſignificatione uſurpari cœperunt, pro iis. ſ. qui poſt iuſtam ſeruitutem libertatem eſſent cõſecuti. Quod maniſeſtiſſime oſtendit Suet. in Clau. his uerbis: Ignarus temporibus Appii, & deinceps aliquandiu, Libertinos dictos, non ipſos qui manumitterentur, ſed ingenuos ex his procreatos.

Libertus, *Fatto libero di ſeruo*, ἀπελεύθερος, qui cum eſſet ſeruus, factus eſt liber, ita dictus quaſi liberatus. Huius relatiuum eſt Patronus. Plau. in Aſin. Magis decorum eſt, Libertum potius, quàm patronum, onus in uia portare. Vlpianus eum eſſe libertum definit, quem quis ex ſeruitute ad ciuitatem Romanam perduxit. Quinct. lib. 7. cap. 8. Patrono in libertum manus iniectio ſit. Liberta, femininum. Horat. 1. Serm. Saty. 1. At hunc liberta ſecuri Diuiſit medium fortiſſima Tyndaridarum. Modeſtinus: libertis, libertabuſque meis, libertum libertæ teſtatoris non contineri. Cic. de Diuinat. de quo primo hoc libet dicere.

Libet, *Piace*, δοκεῖ, ἐπέρχεται, uerbum imperſonale, idem ſignificans quod placet: à lambendo (ut Varro inquit) quod quæ placent, in mentem prolabantur. Duo habet præterita Libuit, & Libitum eſt. Plaut. in Pſeu. Cur id auſus facere? B. Libuit. i. ſic uoluit: ſic placuit mihi. Idem in Aſin. Si quid te uolam, ubi eris? L. Vbicunque libitum erit animo meo. Hinc ſit Collibet, p. c. uel Collubet, collibuit, collibitum eſt, collibere, idem quod libet. Terent. in Eunu. Si quid collibuit, noui te.

Libethra, libethræ, pen. prod. λείβηθρα, fons muſis ſacer in Magneſia regiuncula Theſſaliæ annexa: ut docet Plin. libro. 4. ca. 9. & Pompon. Mela libro. 2. Sunt qui in Olympo monte Libethram urbem fuiſſe dicant à Sye torrente funditus euerſam cum iam olim oraculo prædictum eſſet, fore ut Libethrii ὑπὸ συὸς, omnes interirent, cum Orphei oſſa Sol inſpexiſſet. Erant autem Orphei reliquiæ in columna quadam conditæ, quæ uix imminebat à Dio in Olympum ducendi. Quem in locum cum ingens hominum uis conueniſſet, ut paſtorem in ſomniis ſuauiter canentem audirent, euenit ut columna euerſa Orphei oſſa nudarentur: eodemque die torrens nomine Sys ſupra modum auctus, Libethrios cum urbe ſubmerſit. Vide Cœlium Rhod. libro. 18. cap. 22.

Libethrides, λειβηθρίδες, dictæ ſunt Muſæ, à Libethra Magneſiæ ſonte, Muſis ſacro, & Poetarum carminibus celebrato: ut non obſcure innuit Pomponius Mela libr. 2. in deſcriptione Macedoniæ. Strabo tamen libro. 10. auctor eſt, muſas appellatas eſſe Libethridas, à Libethro Thraciæ monte, quem poſtea Macedones tenuerunt: ſub quo & antrum fuiſſe ait Muſis Libethridibus à Thracibus conſecratum. Virg. 7. Eclog. Nymphæ noſter amor Libethrides, aut mihi carmen, Quale meo Codro, concedite, &c.

Libethrus, pen. pro. λείβηθρος, mons eſt Macedoniæ, teſte Lycophrone, habens ad radicem Pimpleam ſontem, Muſis conſecratum. Alii Libethron Thraciæ montem eſſe aiunt, poſtea à Macedonibus occupatum: ad cuius radicem antrũ fuit, Muſis Libethridibus à Thracibus conſecratum. Vide Strabonem lib. 10.

Libya, æ. Cic. 1. de Nat. Deo. Volucres angues ex uaſtitate Libyæ, uento Africo inuehi in Aegyptum.

Libidinose, ἀκρατῶς, idem quod impotenter, & pro animi libidine. Cice. 1. Verr. Vt quæ ille libidinoſe, quæ nefarie, quæ crudeliter fecerit.

Libidinosus, noſa, noſum, *Luſſurioſo, libidinoſo*, ἀσελγὴς, ἀκρατὴς, ἀκόλαστος, ἀφροδίσιος, qui in libidinem propenſus eſt, quiq; Veneri plus æquo indulget. Cic. in Catil. Libidinoſa enim & intemperans adoleſcentia, effœtum corpus tradit ſenectuti. Quinct. lib. 6. cap. 4. Libidinoſior es, quàm ullus ſpado. Libidinoſas ſententias. Cic. pro Domo ſua dixit, quæ pro libidine cuiuſque ferun-tur. Libidinoſæ dapes dicuntur exquiſitæ, & curioſæ. Colum. in præf. l. 10. Mox cum ſequens & præcipue noſtra ætas dapibus libidinoſis pretia conſtituerit, &c.

Libido, pen. pro. geniti. libidinis, *Libidine, Luſſuria*, ἐπιθυμία, ἀσυλγεια, eſt effrænata, & temere ſuſcepta rei alicuius cupiditas. Vnde fere ſemper in deteriorem partem accipitur. Plau. in Epid. Nequam es homo Epidice, cui libido eſt male loqui. Auguſt. lib. 14. de Ciui. Dei: ſcribit Libidinem eſſe generale uocabulum omnis cupiditatis, cum & ipſam iram nihil eſſe quàm ulciſcendi libidinem ueteres definierint: & Auaritiam libidinem habendi pecuniam: Peruicaciam, libidinem quomodocunque uincendi: & iactantiam, libidinem gloriandi. Et cum multarum rerum libidines ſint, tamen cum libido dicitur, neque cuius rei libido ſit, additur, non fere ſolet animo occurrere, niſi illa qua obſcœnæ partes corporis excitantur. Cice. 4. Tuſc. Voluntas eſt, quæ quid cum ratione deſiderat, quæ autem aduerſus rationem incitata eſt uehementius, ea libido eſt, uel cupiditas effrænata, quæ in omnib. ſtultis inuenitur. Saluſt. in Cati. medium uocabulum eſſe oſtendit, quod tam in meliorem, quàm in deteriorem partem accipi poſſit, hoc eſt, pro uoluptate tam honeſta, quàm inhoneſta. Magiſque (inquit) in decoris armis, & militaribus equis, quàm in ſcortis, & cõuiuiis libidinem habebant. Libido nauſeæ, id eſt cupiditas uomendi. Cato cap. 156. Vbi libido ueniet nauſeæ eumq; apprehendet, decumbat, purgetq; ſeſe.

Libidinor, aris, *Darſi alla luſſuria*, ἀσελγαίνω, libidinem perago, uoluptati indulgeo. Suet. in Nerone, cap. 28. Olim etiam quoties lectica cum matre ueheretur, libidinatum inceſte, ac maculis ueſtis proditum affirmat.

Libitina, æ, pen. pro. dea in cuius templo uendebantur & locabantur ea, quæ ad ſepulturam pertinebant, ita dicta a libitu, uel a libidine. Plutar. Venerem fuiſſe putat, redditque rationem in Problematibus, quare Romani ea quæ ad pompam funebrem ſpectant, in Veneris templo uoluerint aſſeruari, ut. ſ. eo ipſo humanæ fragilitatis admonerentur, certo ſcientes exitum ab ortu non procul abeſſe, cum eadem Dea morientibus præſit, & uitam ingredientibus. Alii malunt eſſe Proſerpinam Plutonis uxorem, quam, quòd inferorum crederetur regina, mortuis præeſſe putabant: ideoque etiam ea, quibus mortui exornati ueluti ad inferos deducuntur, in eius templo uoluerunt aſſeruari. Quandoque Libitinam poſitam legimus, pro ipſo apparatu funebri, quem Libitinarij in uſum exequiarum locabant. Liu. lib. 40. In urbe tanta fuit peſtilentia, ut uix tunc libitina ſufficeret, ad ſuppeditanda. ſ. funeribus neceſſaria. Suet. in Nerone: Peſtilentia unius autumni, quæ triginta funerum millia in rationem Libitinæ uenerunt. Quo in loco Rationem Libitinæ dixit, pro iis rationibus, quas conficiebant ii, qui in æde Libitinæ locabant ea, quæ ad funebres pompas pertinerent. Exercere Libitinam dicebantur ii, qui in æde Libitinæ præerant locandis, uendendiſque iis, quæ neceſſaria erant funebrem pompam inſtructuris. Valer. Maxim. Qui tunc libitinã exercebant, tum rerum ſuarum uſum, tum miniſterium ſuum gratuitum polliciti ſunt. Sed quoniam in æde Libitinæ, locabantur neceſſaria ad funebrem apparatum, hinc factum eſt, ut Libitina aliquando pro morte, ſeu pro lecto, quo mortui ferebantur, caperetur. Hor. lib. 3. Carm. Multaq; pars mei Vitabit libitinam.

Libitinarius, arii, *Colui che uende, ò da à pigione quello che ſi appartiene alla pompa de morti*, κτερειστὴς, ταφεὺς, proprie dicitur is qui locat aut uendit ea quæ ad pompam funebrem ſunt neceſſaria, uel qui curam habet ſepeliendorum funerum. Tractum eſt nomen à Libitina dea, in cuius æde aſſeruabantur ea, quæ ad inſtructionem funebris pompæ erant neceſſaria. Vlpianus l. quicunque. ff. de inſtitor. action. Si libitinarius, quem Græci κτεριστὴν uocant, ſeruum polinctorem habuerit, iſq; mortuum ſpoliauerit, dandam in eum quaſi inſtitoriam actionem. Ex quibus uerbis patet libitinarij exercitium honeſtius fuiſſe, quàm polinctoris. Habebant enim libitinarij domi ſuæ ſeruos, quorum opera utebantur ad pollincienda, hoc eſt, ad abluenda, unguenda, & conſuenda cadauera: quos Polinctores uocabant, à poliendis cadaueribus. Deſignatores autem dicebantur, qui pompam funebrem inſtruebant, & cuique incidendi præſcribebant locum: quos Græci βραβευτὰς appellant. De quibus latius ſuis locis: Seneca de Benefic. An tu Aruntium, & Ateium, & ceteros qui captandorum teſtamentorum artem profeſſi ſunt, non putas eadem habere, quæ deſignatores & libitinarios, uota?

Libo, bonis, Romanus ciuis fuit, qui Romæ in Comitio puteal primus extruxit, quod iccirco Libonis puteal dicitur ab Horat. lib. 2. Epiſt. 20. Ennius ipſe pater nunquam, niſi potus ad arma Proſiluit dicenda: Forum, putealq; Libonis Mandabo ſiccis: adimam cantare ſeueris.

Libo, libas, *Deguſtare leggiermente, aſſaggiare con le labbra*, λείβω, leuiter deguſto, & quaſi primis labris attingo. Sunt qui Libare dictum putant, quaſi Labiare: cum tamen conſtet, uerbum eſſe Græcum. Illi enim dicunt λείβω, quod nos, ει diphthongo in i, longum commutata, uertimus Libo. Virg. lib. 4. Georg. Purpureoſq;

metunt

metunt flores, & flumina libant. Cicero de Legib. Certaſque fruges, certaſque baccas ſacerdotes publice libanto. Per tranſlationem quandoque ponitur pro leuiter tangere. Virg. lib. 2. Aeneid. Oſcula libauit natæ. Quandoque pro ſacrificare, ἀπαρχὰς, ἀποκατάργματα ποιεῖσθαι. Virg. lib. 3. Aeneid. Tendoque ſupinas Ad cælum cum uoce manus, & munera libo Intemerata focis. Libare laudem ex alienis laboribus, hoc eſt, laudis, quæ alteri debebatur, partem præripere, & ſibi uendicare. Lib. 4. ad Heren. Vide ne facias impudenter, qui tuo nomine uelis ex aliorum laboribus libare laudem. Libare interdum eſt excerpere legendo auctores, & quod ſibi utile eſt, tranſumere. Cice. 5. Tuſcul. Sed à te impetrare libenter uelim, niſi moleſtum ſit, quoniam nulla uincula te impediunt ullius certæ diſciplinæ, libaſque ex omnibus, quodcunque te maxime ſpecie ueritatis monet. Libatus participium, idem quod decerptus. Cice. lib. 5. de Diuin. Naturale quod animus arriperet, aut exciperet extrinſecus ex diuinitate, unde omnes animos hauſtos, aut acceptos, aut libatos haberemus. Huius uerbi compoſita ſunt, Delibo, Prælibo, Prolibo, pen. pro. Plin. lib. 35. In ſacris quidem etiam inter has opes, non myrrhinis cryſtallinisve, ſed fictilibus prolibatur ſympulis innocentius. Huius compoſitum eſt Illibatus: de quo ſupra ſuo loco.

LIBORA, Λίβορα, Carpetanorum urbs, in Hiſpania Tarraconenſi apud Ptol. lib. 2. cap. 6.

LIBRA, libræ, *Libra*, λίτρα, quæ & As, & Mina, ſeu Mna & Pondo dicitur, duodecim conſtat uncijs. Libra tamen unciarum uarietatem accepit, Pondo ſemper idem fuit. Erat præterea Libra apud Romanos menſuræ genus conſtans ex duodecim partibus æqualibus, quas ſimiliter Vncias uocabant. Hanc autem menſuram ad differentiam ponderis Libram menſuralem uocabant, uel Librã menſuram: alteram autem, qua res appenduntur, hoc eſt, pondus ipſum, Libram ponderalem, uel libram pondo. Erat autem Libra menſuralis, teſte Galeno lib. 1. de Compoſi. medic. menſura cornea, qua oleum admetiebantur Romani, interſecta lineis quibuſdam diuidentibus ipſam in duodecim partes. Huius uero libræ pars duodecima, hoc eſt, interſtitium inter duas lineas, Vncia uocabatur. Porro quantum differat Libra menſuralis in pondere à Libra ponderali, docet idem Galenus eiuſdem operis lib. 6. oſtendens Libram menſuralem, æqualem eſſe decem uncijs ponderalibus, hoc eſt, duabus uncijs minorem eſſe libra ponderali. Corneis autem menſuris oleum apud Romanos uendi conſueuiſſe, oſtendit etiam Horat. lib. 2. Serm. Saty. 2. Ac niſi mutatum parcit diffundere uinum: Et Cuius odorem olei nequeas perferre (licebit Ille repotia, natales, alioſve dierum Feſtos albatus celebret) cornu ipſe bilibri Caulibus inſtillat ueteris non parcus aceti. Proprie autem Libra inſtrumentum eſt, quo res ponderantur, duas habens lances, ex quarum depreſſione, uel eleuatione iuſtum rei pondus deprehenditur. Vnde etiam Bilancem uocant. Cicero. 5. Tuſcul. Quo in loco quam uim habeat Libra illa Critolai, qui, cum in alteram libræ lancem animi bona imponebat, in alteram, corporis externa, tantum propendere illam boni lancem putat, ut terram & maria deprimat. Perſ. Saty. 4. Scis etenim iuſtum gemina ſuſpendere lance Ancipitis libræ. Statera uero inſtrumentum eſt, quo res ſine lancibus ponderantur. Eſt & Libra cæleſte ſignum, quod Cæſaris ætate octauo, hodie 13. Calend. Octob. Sole ipſum ingrediente, æquinoctium facit autumnale. Virg. 1. Ge. Libra die, ſomnique pares ubi fecerit horas. Plin. lib. 29. cap. 25. Alterumque æquinoctium Libræ. Libra etiam inſtrumentum eſt fabrile, ſeu potius Geometrica machina, qua exploramus altitudinem maris, fontium, lacuum, uel fluuiorum, num ſcilicet altiora ſint eo loco, quo ea ducere conſtituimus. Quanquam etiam non raro Libræ uocabulum uſurpamus pro ipſa altitudine quam machina huiuſmodi deprehendimus. Vnde lacum dicimus eſſe pari libra cum mari, id eſt, æquali altitudine. Item fontem dicimus eſſe infra libram montis, cuius ſcaturigo monte eſt inferior. Colu. lib. 8. cap. 1. Sin autem locus ubi uiuarium conſtituere cenſemus, pari libra cum æquore maris eſt, in pedes nouem defodiatur piſcina. Idem inſtrumentum & Libella appellatur per diminutionem. Colum. ibidem: Hos autem meatus fieri cenſemus per imã concepti partem, ſi loci ſitus ita competit, ut in ſolo piſcinæ poſita libella ſeptem pedibus ſublimius eſſe maris æquor oſtendat. Ponitur quoque pro libramento. Pl. li. 10. c. 36. Contra flatus quoque pertinax libra Bononienſibus calamis.

LIBRALIS, & hoc rale, *D'una libra*, λιτραῖος, quod eſt unius libræ. Plin. libro. 19. cap. 2. Excedunt ſæpe magnitudinem mali cotonei, etiam librali pondere. Librales offæ, quæ libræ unius pondus exæquant. Colum. libro. 6. ca. 2. Poſt hæc diductis malis, educito linguam, totumque eorum palatum ſale defricato, libraleſque offas in præfulſæ adipis liquamine tinctas, lingula demittito. Cic. Acad. Extremitates & quaſi libramentum in quo nulla omnino craſſitudo ſit.

LIBRAMENTVM, ti, *Agguaglimento, Iſoſſiala*, æquamentum. Plin. lib. 31. cap. 6. Libramentum aquæ in centenos pedes ſurſum elici minimum erit. Libramenta tormentorum, ſunt habenæ, & lora. ſeu funes, quibus librantur, ſeu uibrantur tormenta. Tacit. lib. 19. Vincula, & libramenta tormentorum abſcidiſſent. Libramenta plumbi, ſunt maſſæ plumbeæ in arietes coniectæ & uibratæ. Liu. li. 8. Dec. 4. In arietes tollenonibus libramenta plumbi, aut ſaxorum ſtipites ve robuſtos incutiebant.

LIBRARIVS, a, um, *Ciò che s'appartiene à libri*, γραφικὸς, quod ad libros pertinet: ut, Atramentum librarium, quo libri ſcribuntur, quemadmodum Sutorium quo coria, & Tectorium, quo parietes denigrantur. Plin. lib. 35. cap. 6. Omne autem atramentum Sole perficitur: librarium & tectorium glutino admiſto. Taberna libraria, βιβλιοπωλεῖον, in qua libri uænales proſtant. Cice. 2. Phi. cum tu illum in foro ſpectante popu. Roma. gladio ſtricto inſecutus es: negocium tranſegiſſes, niſi ille ſe ſub ſcalas tabernæ librariæ coniecisset. Eſt & Librarius, ria, rium, à libra, λιτραῖος, quod eſt libræ. Colum. li. ult. ca. 53. Caro in libraria fruſta conciditur. Vbi fruſta libraria uocat, quorum ſingula ſingulas libras pondere adæquarent.

LIBRARIVM, rij, theca eſt, ſiue ſcrinium, quo libri continentur. Cic. pro Domo ſua. Exhibe quæſo, Sexte Clodi, librarium illud legũ ueſtrarum, quod te aiunt eripuiſſe è domo, & ex medijs armis, turbaque nocturna, tanquam Palladium ſuſtuliſſe.

LIBRARIOLVS, li, diminutiuum, pro ſeruulo à manu. Cice. ad Atti. lib. 4. Et iam uelis mihi mittas de tuis librariolis duos, quibus Tyrannio utatur glutinatoribus.

LIBRARIVS, rij, ſubſtantiuum, *Libraio, ſcrittore de libri*, βιβλιογράφος, qui libros manu ſua deſcribit, pretio ad id conductus: nam qui eos uendit, Græco potius nomine Bibliopola, βιβλιοπώλης, dicitur. Cicero pro lege Agra. Aliquando tandem me deſignato, lex in publicum proponitur, concurrunt iuſſu meo plures uno tempore librarij, deſcriptam legem ad me afferunt. Hora. in Arte: Vt ſcriptor ſi peccat idem, librarius, uſque Quamuis eſt monitus, uenia caret.

LIBRARIA, riæ, ſubſtantiuum, *Libraria*, βιβλιοπωλεῖον, taberna, in qua libri proſtant. Gell. libro. 5. cap. 4. apud Sigillaria forte in libraria ego & Iulius Paulus poeta, uir memoria noſtra doctiſſimus, conſederamus. Eſt & Libraria, à Libra, quo nomine ſignificatur ancilla, quæ præficitur pariendis penſis. Iuuen. Saty. 6. Si nocte maritus Auerſus iacuit, perit libraria, ponunt Coſmetæ tunicas.

LIBRATOR, *Scandagliere*, dicitur, qui in ducendis aquis peritiam habet librandi, hoc eſt, expendendi, & examinandi altitudinẽ fontium, uel lacuum, quanto ſcilicet altiores ſint eo loco, quo eos ducere conſtituimus. Pli. in Epiſt. Supereſt ut tu libratorem, uel architectum, ſi tibi uidetur, mittas: qui diligenter exploret, ſitne lacus altior mari, quem artifices regionis huius quadraginta cubitis altiorem eſſe contendunt. Libratores etiam dicuntur, qui eminus cum hoſtibus pugnant, tela, aut lapides, aut glandes torquentes. Taci. li. 13. Libratoribus, funditoribuſq; attributus locus, unde eminus lapides, & glandes torquerent.

LIBRILE, pen. pro. ζυγός, ſcapus libræ, inquit Feſtus, hoc eſt, trabs illa tranſuerſa, ex qua libræ dependent.

LIBRILLA, (inquit Feſtus) inſtrumenta bellica, ſaxa. ſ. ad brachij craſſitudinem, in modum flagellorum, loris reuincta, inde dicta quod librari manu. i. ponderari uideantur.

LIBRIPENS, dis, ζυγοστάτης, antiquitus dicebatur, qui ante argentum ſignatum, cum Romani adhuc ære graui uterentur, militibus appendebat ſtipendia: dictus Libripens à libra ænea, qua utebatur ad pendenda, hoc eſt, ad ponderanda ſtipendia. Plin. libro. 33. cap. 3. pop. Rom. ne argento quidem ſignato ante Pyrrhum regẽ deuictum uſus eſt. Libralis (unde etiam nunc libella dicitur) & dipondius appendebatur aſſis. Quare æris grauis pœna dicta: & adhuc Expenſa in rationibus dicuntur: item Impendia, & Dependere. Quin & militum ſtipendiorum, hoc eſt, ſtipis ponderandæ penſatores, Libripendes dicuntur: qua conſuetudine in his emptionibus, quæ mancipi ſunt, etiam nunc libra interponitur. Ex quibus Plinij uerbis clariſſime oſtenditur, eum primum dictum fuiſſe Libripendem, cuius officium erat militibus appendere æs graue in ſtipendium. Poſtea uero Libripendis nomen tranſijſſe ad eum, qui in mancipationibus, hoc eſt, in contractibus imaginarijs, quibus res mancipi, adhibito ære, & libra, alienabantur, tenebat libram. Nam apud ueteres (ut docet Boetius in tertia parte Commen. in Topic. Ciceronis) res mancipij, hoc eſt, quæ noſtri ſunt dominij, alienari non poterant, niſi adhibitis, ut minimum, quinque teſtibus ciuibus Rom. puberibus, & eo, qui libram tenebat, qui uocabatur Libripens. Quo autem ritu id fiebat docet Caius lib. 1. Inſtit. his uerbis: Eſt autem mancipatio (ut & ſupra indicauimus) imaginaria quædam uenditio. Eaque res agitur, adhibitis non minus, quàm quinque teſtibus Roma. puberibus, & præterea alio eiuſdem conditionis, qui libram æneam teneat, qui appellatur Libripens. Is qui mancipium accepit, æs tenens ita dicit. Hunc ego hominem ex iure Quiritium meum eſſe aio, iſque mihi emptus eſt hoc ære, æneaq; libra. Deinde ære percutit libram, idq; æs dat ei, a quo mancipium accipit, quaſi pretij loco.

LIBRO, as, *Peſare, ponderare, eſſaminare,* ταλαντεύω, pondero, trutino, æſtimo, examino. Plin. libr. 19. cap. 5. In priore mire tenui pediculo libratur pondus immobile auræ. Metum librare. Stat. 9. Theb. Paulum ſtetit anxius heros Librabatq; metus. Apule. Omnia prius quàm aliquid ſtatuas, libranda ſunt. Aliquando graue facere. Virg. 4. Georg. Ea curſusque breues tentant, & ſæpe lapillos Tollunt, his ſeſe per inania nubila librant. Aues etiam ſe librare dicuntur, cum, uelut ſagitta arcum excuſſa, ex alto in terram ſe præcipitant. Plin. lib. 10. cap. 3. Supereſt haliætus clariſſima oculorum acie, librans ex alto ſeſe, &c. Ouid. 8. Metam. Corpus librauit in alas. Aliquando æquare. Colum. libro 4. Sic permenſum & libratum opus in ſimilitudinem ueru facti ſemper procedit. Librare ponderibus. Cice. 5. Tuſc. Vnde terra, & quibus librata ponderibus quibus cauernis maria ſuſtineat, &c. Librare malleum. Ouid. lib. 2. Meta. Lactentis uitulo dextra libratus ab aure Tempora diſcuſſit claro cum malleus ictu. Ponitur interdum pro iaculari, & magna ui quicquam iacere. Pli. in Paneg. à ceteris, niſi robore ac præſtantia differens, cum libero Marte nunc cominus tela librares, nunc uibrata ſuſciperes. Virg. 9. Aen. Hoc acrior idem Ecce aliud ſumma telum librabat ab aure.

LIBRAMENTVM, & Aequilibriú, ἰσοῤῥοπία, de quibus egimus ſuis locis. Huius uerba compoſita ſunt: Delibro, quod eſt optime pondero. Gel. Quid relinquitur, niſi delibrari ſibi cenas iubeant, ne edendo defatigentur? Perlibro, exacte libro. Col. l. 4. Pariter imæ foſſæ ſolum metitur, atque perlibrat.

LIBS, libis, λίψ, uentus ab occaſu brumali flans aduerſus Vulturnũ ita dictus, quod à Libya ſpiret, qua ratione & Africus à noſtris appellatur. Gel. lib. 2. ca. 22. & li. 2. c. 47.

LIBVM, bi, ψαιστὸς, genus dulciarii cibi, ex farre, caſeo, melle, & oleo. Virg. libro. 7. Et adorea liba per herbam: Subiiciunt epulis. Dictum eſt autem Libum à uerbo Græco, λείβω, quod nos, mutata, diphthongo in i, longum dicimus Libo. Solent enim liba ſacrificiis adhiberi. Alii uolunt à Libero patre dictum eſſe libum, quod etiam indicat Ouid. lib. 3. Faſt. Liba Deo fiunt, ſuccis quia dulcibus ille Gaudet, & à Baccho mella reperta ferunt. Quo pacto autem fieri ſoleat libum, docet Cato de Re ruſt. cap. 75. his uerbis: Libum ſic facito: Caſeum bene diſtere in mortario: ubi bene triueris, farinæ ſiligineæ libram, aut ſi uoles tenerius eſſe, ſelibram ſimilaginis ſolum eodem indito, permiſcetoque cum caſeo bene: ouum unum addito, & permiſceto una bene. Inde panem facito, folia ſubdito, in foco calido ſub teſta ea coquito leniter.

LIBVRNA, æ, uel Liburnica, cæ, λιβυρνὶς Plutarcho, & Appiano genus nauigii leuiſſimi, ualociſſimique, quod Liu. 3. Decad. libr. 4. leuem biremem appellat. Ratio nominis tracta eſt Liburnis populis in Illyrico, qui olim nauibus uelocibus uſi, Ionium mare, inſulaſque prædabantur. Qua ex cauſſa Romani, naues leuitate, celeritateque præſtantes Liburnas appellauere Liburnicas, ſicut refert Appianus. Horat. in Epod. Ibis liburnis inter alta nauium Amice propugnacula. Sueto. in Auguſt. Vtrobique parte liburnicarum demerſa, ſimulque eius qua uehebatur, fuſis armamẽtis, & gubernaculo diſtracto. Firmicus Liburnicum imperium uſurpat pro nauali.

LIBVRNI, λιβυρνοὶ, populi ex liburnia regione inter Iſtriam, & Dalmatiam ſita. Virg. 1. Aeneid. Aeneas potuit mediis elapſus Achiuis, Illyricos penetrare ſinus, atque intima tutus Regna Liburnorum, & fontes ſuperare Timaui. Liburni item uiatores dicti ſunt, qui ex agris iuſſu magiſtratuum ſæpe uocabant ciues, frequenſq; eorum uia erat ab agris ad urbem. Liburni inde dicti, quod fere ex Liburnia orti eſſent, qui hoc uiliſſimum officii genus adminiſtrabant. Iuuen. Saty. 4. Primus clamante liburno, Currite, iam ſedit, rapta properabit ab olla.

LIBVRNIA, λιβυρνὶς, regio ſupra intimum Adriatici ſinus receſſum ſita, inter Iſtriam, & Dalmatiam: ita dicta à liburno quodam Artico, ſi Stephano credimus. Hodie Croaciam uocant, in ditione Ducum Auſtriæ.

LIBVRNVM, ni, uehiculi ſiue lecticæ genus fuit, ad Liburnicæ nauis ſimilitudinem conſtructum, quo principes Romani uehi ſolent adeo molliter, ut interim uel dormire intus poſſent, uel legere, uel ſcribere, aut aliud quiduis non incommode agere. Iuuen. Saty. 3. Si uocat officium, turba cedente uehetur Diues & ingenti curret ſuper ora liburno: Atque obiter leget, aut ſcribet, aut dormiet intus: Nanque facit ſomnos clauſa lectica feneſtra.

LIBVRNVS, λίβυρνος, portus Tuſcorum. Ptolem. lib. 3. cap. 1. Hodie Liuorna. Cice. de Natu. Europam Libyamque rapax ubi diuidit unda.

LIBYA, byæ, & Libye, libyes, λιβύη, tertia pars totius orbis, quam & Africam dicimus, ab Aſia, Nilo fluuio: ab Europa mari mediterraneo diuiſa. Dicta autem putatur Libya, quòd inde Libs uentus flare ſoleat: ſeu quòd pluuia indigeat propter nimiam ſiccitatem, ἀπὸ τοῦ λείπεσθαι, τοῦ ὕειν. Vel a Libya Epaphi filia, Iouis filij.

LIBYAS, libyadis, λιβυάς, Iudææ oppidum, Herodis opus, Iordani fluuio ab Ortu adiacens, teſte Ptol. lib. 5. c. 16.

LIBYCIS, (quod hic pro Iudææ oppido corrupte legebatur) uide Libyas.

LIBYCONTAS, inquit Calepinus, Perottum ſequutus, carbunculi genus eſt languidius, lucens. Verum uterque nimium pueriliter lapſus eſt, corrupto, ut arbitror, Plinii codice deceptus, cum caſtigatiora Plinii exemplaria gemmas haſce Lithizontas, non libycontas dictas oſtendant: ut latius infra docebimus.

LIBYCVS, libyca, libycum, λιβυκὸς, adiectiuum à libya deductum. Virg. 4. Aene. Te propter libycæ gentes Nomadumque tyranni Odere. Libycus campus, agri Argiui pars eſt, inde nomen habẽs, quòd illuc primum fruges ex Libya allatæ ſint: unde Ceres ipſa ab Argiuis Libyſſa cognominata eſt, teſte Feſto.

LIBYS, yos, λίβυς, gentile eſt maſculinum, à Libya deductum, cuius femininum eſt Libyſſa, ſicut à Phœnix Phœniſſa.

LIBYSSA, λίβυσσα, oppidum ſiti Bithyniæ, notiſſimum Annibalis interitu. Pli. lib. 5. cap. 32. Fuit & Libyſſa oppidum, ubi nunc Annibalis tantum tumulus eſt.

LIBYSTINVS, λιβυστῖνος, dictus eſt Apollo ab his qui Pachinum Siciliæ promontorium incolebant, eo quod immiſſa libybus, hoc eſt, Carthaginienſibus hoſtibus peſte, pene cunctos ſubita morte interemerit.

LIBYSTIS, idis, λιβυστὶς, Stephano poſſeſſiuum eſt femininum patronymici formam habens à nomine libys deductum, cum tamen analogiæ ratio libyſſis poſtulare uideatur. Virgil. 5. Aeneid. Horridus in iaculis & pelle libyſtidis urſæ. Quo tamen in loco nonnulli Libyſſidis legere maluerunt: quàm recte, ipſi uiderint. Stephanus certe à nomine Libys, λιβυστῖνος, deducit, λιβυστίνη, λιβυστικὸς, καὶ λιβυστὶς: putatq; ea fieri a genitiuo, λίβυστος, à nomine Libys irregulariter formato, pleonaſmo τοῦ σ. cum regularis genitiuus ſit Libyos.

LIBYSTOS, λίβυστος, oppidum eſt Scytharum Aroterum, non procul à Danubii oſtijs: cuius meminit Pli. in deſcriptione Thraciæ lib. 4. cap. 11.

LICA, (quod hic pro Herculis puero perperam legebatur) uide Lichas.

LICAMBVS, uide Lycambes.

LICEO, lices, licui, citum, *Eſſere eſtimato, eſſere apprezzato*, antiquum uerbum eſt, ſub uoce neutra paſſiuam habens ſignificationem: unde à Grammaticis neutrum paſſiuum eſſe dicitur, quemadmodum Veneo, & Vapulo: quæ cum uoce neutra ſint, ſignificationẽ tamen habent reſpondentem uerbis paſſiuis Vendor, & Verberor. Licere itaque res aliqua dicitur, cum pretium pro ea offertur. Contra Liceri, ἀντωνεῖσθαι, dicitur is, qui rei alicuius emendæ ab imo pro ea offert. Indicare autem ἐκτιμᾶσθαι, dicitur uenditor, cum merces ſuas empturo certo æſtimat pretio. Plaut. in Menæch. Die ſeptima auctio fiet. MES. Menæchme. MEN. mane ſane: Venibunt, ſerui, ſuppellex, fundi, ædes, omnia Venibunt, quiqui licebunt, præſenti pecunia, hoc eſt, quantulumcunque eorum nomine offeretur. Horat. 1. Serm. Contra Leuinum Valeri genus, unde Superbus Tarquinius regno pulſus fuit, unius aſſis, Nonnunquam pretio pluris licuiſſe. Cic. ad Attic. lib. 12. De Druſi hortis, quanti licuiſſe tu ſcribis, id ego quoque audieram: & ut opinor, heri ad te ſcripſeram.

LICENTER, *Licentioſamente*, ἀδεῶς, aduer. ab adiectiuo licens idem ſignificans, quod nimium libere. Cic. in Orat. Solutum quiddam ſit, nec uagum tamen, ut ingredi libere, non ut licenter uideatur errare. Ab hoc Gel. formauit Prælicenter, quod eſt quaſi nimis licenter. Quæ uerba (inquit) fluxit prælicenter.

LICENTIA. *Licenza*, αὐθαδεια, ἄδεια, libertas immodica, impunitaque quædam facultas agendi, dicendique quicquid uelis. Terent. Deteriores omnes ſumus licentia. Lucan. libr. 1. Quis furor ò ciues, quæ tanta licentia ferri? Quin. Quæ in aliis libertas eſt in aliis, licentia uocatur. Aliquando etiam in meliorem partem accipitur, ut idem ſit quod libertas. Cic. 3. Offic. Nobis autem noſtra Academia magnam licentiam dat, ut quodcunque probabile maxime occurrat, id noſtro iure liceat defendere. Idem lib. 1.

LICENTIOR, & Licentius, oris, *Piu licentioſo*, παῤῥησιαστικώτερος, quod immodice liberum eſt: ut, Licentior epiſtola, in qua nimis libere ſcribimus. Pli. in præf. Nat. Hiſt. Licentiore epiſtola narrare conſtitui. Licentiora mancipia, dicuntur nequiora, quaſi multa per licentiam facientia. Licentior uita, id eſt diſſoluta. Val. li. 9. cap. 1. Licentior Dithyrambus. Cic. 3. de Orat. Inde ille licentior & diuitior fluxit dithyrambus. Idem in Orat. Quid uero licentius, quàm quòd hominum etiam nomina contrahebant, quo eſſent aptiora?

LICENTIOSVS, a, um, *Licentioſo*, παῤῥησιαστικός, qui nimia utitur licẽtia. Quinct. li. 1. ca. 10. Nam Ebor dicere, non minus eſt licentioſum, quàm ſi Sulphuri, & Gutturi ſubiicerent o mediam in gen. Tac. Ex moribus imperatoris miles intactus aut licentioſus.

LICEOR, ceris, *Mettere all'incanto*, ἐπιβάλλω, ἀντωνοῦμαι, idem eſt, quod pretium offero in auctione alicuius rei. Plaut. Stich. Iocos ridiculos uendo, age licemini. Perſi. Saty. 3. Et centum Græcos curto centuſſe licetur. Huius uerbi præteritum ratione analogiæ deberet

deberet eſſe Licitus ſum, quod teſte Valla, non eſt in uſu. Eo tamē uſus eſt Cice. 5. Verr. Herbitenſes cum uiderent, ſi ad Aeſchrionem pretium rediſſet, ſe ad arbitrium libidinoſiſſimæ mulieris ſpoliatum iri: liciti ſunt uſque eo, quo ad efficere poſſe arbitrabantur. Liceri contra aliquem. Cic. 3. Offic. Non licitatorem uenditor, nec qui contra ſe liceatur emptor opponet.

LICET, E licito. Θέμις ἐστι, ἔξεστι, imperſonale, modo idem ſignificans, quod fas eſt. Cic. Neque enim licebat locum numini conſecratum turpi flagitio contaminare. Virg. 9. Aeneid. Quandoquidem Auſonios coniungi fœdere Teucris Haud licitum, nec ueſtra capit diſcordia finem. Modo ſignificat poſſibile eſt, ſiue conceditur, aut poteſtas datur, ἐνδέχεται, ὑπάρχει. Mart. Piſcinam peto, non licet natare. Quibus in teſtimoniis hoc animaduertendum eſt, utroque modo rectè dici, Licet mihi eſſe ocioſo, & ocioſum. Cicero. Attic. libro. 1. Quo in genere mihi negligenti eſſe non licet. Idem pro Flacc. Cur his per te frui libertate ſua? cur denique eſſe liberos non licet? Si per te licet, id eſt, ſi permiſeris, uel, ſi potero, à te non impeditus Plautus in Aſin. Aſinaria uult eſſe, ſi per uos licet. Teren. in Prol. Heaut. Date poteſtatem mihi, ſtatariam agere ut liceat per ſilentium, id eſt, ut ego poſſim agere, uobis tacentibus. Luca. uero libro. 7. Omnia maiorum uertamus buſta licebit: pro eo quod eſt, ius, faſq; erit. Licet, abſolute, pro poteris facere Cice. lib. 1. de Inuent. Hanc ſiquis partem putat eſſe orationis, ſequatur Hermagoram licebit. id eſt, poterit ſequi. Modo ſignificat facile eſt. Cice. lib. 1. Offic. Licet enim ora ipſa cernere iratorum, aut eorum, qui aut libidine, aut motu commoti ſunt, &c. id eſt facile eſt. Modo aduerbium concedentis eſt, idem ſignificans quod eſto. Virgil. 6. Aeneid. Licet ingens ianitor antro Aeternum latrans exangues terreat umbras. Modo eſt coniunctio aduerſatiua pro quamuis, εἰ καὶ. Quinct. libro. 1. ca. 10. Licet enim dicamus proprium, ſpecioſum, ſublime: nihil tamen horum, &c. Licitum eſt, idem quod licet. Plaut. in Amph. Quin introire in ædes nunquam licitum eſt, id eſt nunquam permittitur. Liciturum Cic. ad Attic. li. 2. Quod nihilo magis ei liciturum eſſe plebeio rempublicam perdere, quam ſimilibus.

LICHAS, λίχας, menſura eſt, quam Galli ſua lingua impropriè Palmum uocant, hoc eſt, illud interſtitium quod eſt inter pollicem & indicem quam maxime extenſos. Fuit item Lichas puer quidam Herculis, per quem Deianira uiro ſuo in Oeta monte ſacrificaturo, ueſtem miſit Neſſi Centauri ſanguine infectam: quam cum ille induiſſet, ſerpente iam per corpus ueneno, doloris magnitudine in furorem uerſus, Lichan pernicioſi muneris latorē, capillis arripuit, & in ſubiectum mare præcipitauit: quem poetæ fabulantur in ſaxum ſui nominis fuiſſe mutatum, quod à nautis in mari Euboico oſtenditur. Ouid. 9. Metam. Nunc quoque in Euboico ſcopulus breuis eminet alto Gurgite, & humanæ ſeruat ueſtigia formæ: Quam quaſi ſenſurum nautæ calcare uerentur, Appellantq; Lichan.

LICHADES, λιχάδες, inſulæ tres ſunt in mari Euboico, à Licha Herculis puero ita appellatæ, quem in hoc mare præcipitauit Hercules, Neſſi Centauri ſanguine in furorem conuerſus. Auctor Strabo lib. 9.

LICHEN, enis, λειχὴν, uel Lichenes, plurali numero λειχῆνες, morbi genus, faciem præcipue infeſtans, quem Latini quod à mento potiſſimum oriretur, Mentagram appellarunt. Irrepſit in Italiam Tiberii principatu, antea uniuerſæ propemodum Europæ incognitus ſine ullo quidem dolore, & ſine uitæ pernicie, tanta tamē fœditate, ut quæcunque mors præferenda eſſet. Hæc Plin. lib. 26. cap. 1. Galenus tamen, ceteriq; Græci, Lichenum nomine leuius quoddam mali genus uidentur intellexiſſe, quàm quod a Plinio deſcribitur, illud ſcilicet, quod Latini Impetiginem appellant: Quinetiam Plin. ipſe lib. 20. ca. 1. lichenas impetiginem interpretatur, ſicut Pſoram ſcabiem. Vide Manardum epiſt. Medic. lib. 7. Eſt & Lichen herbæ genus, ſingulari aduerſus Lichenas remedio: unde & nomen accepit. eius duo ſunt genera: quorum alterum in locis naſcitur ſaxoſis, folio uno ad radicem lato, caule uno, paruo, longis folijs dependentibus. Alterum petris roſcidis adhæret, ut muſcus. Auctor Pli. li. 26. c. 4.

LICIA, orum, Licci, μίτα, ſunt fila, quibus in telis textrices implicant ſtamina: quamuis nonnunquam etiam pro ipſis accipiantur ſtaminibus. Plin. lib. 8. cap. 48. Plurimis uero liciis texere, quæ Polymita appellant, Alexandria inſtituit. Virg. 8. Eclog. Terna tibi hæc primum triplici diuerſa colore Licia circundo. Ouid. 2. Faſt. Tunc cantata tenet cum fuſco licia plumbo. Vnde Trilicem dicimus ueſtem, quæ ex tribus liciis conſtat. Et Titiuilicia, fila de tela decidentia. Plau. in Caſi. Non ego hoc uerbum emptitem titiuilicio, id eſt re admodum uili.

LICIANVS, poeta Martiali coætaneus & conterraneus, ad quem extat eius Epigramma lib. 1. Videbis altam Liciane Bilbilim.

LICIATORIVM, rii, μεσαίτιον τῶν ὑφαινόντων, lignum circa quod licia inuoluuntur. Hiero. libr. 1. Regum: Haſtile haſtæ eius erat, quaſi liciatorium texentium.

LICINIA, æ, genus oliuæ, quæ & Liciniana dicitur, ab inuentore. Cat. de Re ruſt. cap. 6. Qui ager frigidior, & macrior erit, ibi oleam licinianam ſeri oportet. Colum. lib. 11. cap. 49. Videntur autem & alia genera huic rei magis eſſe idonea, ſicut Liciniæ & culminiæ.

LICITATIO, auctio, haſta, Cic. in Verr. Exquiſitis palam preciis licitationibusq; factis.

LICITATOR, oris, ὁ ἀντωνούμενος, πλειστηριαστὴς, qui crebro licetur, quiq; pro re emenda conducendave pretium alio maius pollicetur. Licitatorem apponere, eſt ſubornare aliquem, qui coram emptore maius pretium offerat, ut res pluris æſtimetur, uendaturq;. Cic. ad Marium lib. 7. Nunc quoniam tuum pretium, non licitatorem potius apponam, quàm illud minoris ueneat.

LICITE, θεμιτῶς, aduerb. a licitus formatum, ſignificat iuſte non, repugnante iure uel æquitate.

LICITOR, aris, ἀντωνοῦμαι, ἐπιβάλλω, quamuis frequentatiuum uideatur à uerbo Liceor, eiuſdem tamen omnino eſt ſignificationis cum ſuo primitiuo, ut auctor eſt Valla lib. 3. Nihil enim aliud eſt licitari, quàm pro re uænali pretium offerre. Curtius de Reb. Alexandri. Cum habeatis arma, licitamini hoſtium capita. ἀντωνεῖσθε χρήματα. Pli. li. 7. c. 38. Ariſtidis Thebani pictoris unam tabulam centum talentis rex Attalus licitatus eſt. Licitari item, teſte Nonio, congredi, & pugnare ſignificat. Cecilius in Hym. Quin machæra licitari aduerſum eum cœpiſti ſciens. Enni. Pars ludicre ſaxa iactant, & inter ſe licitantur.

LICTOR, ris, ῥαβδοῦχος. Plut. in Rom. miniſter Conſulis, Proconſulis, & ſimilium. Sed duodeni lictores Conſulis erant, aliorum ſerui tantum, portātes uirgarum faſciculos cum ſecuribus ligatos: Hi magiſtratus præibant, ac quoties iuſſi erant, faſciculos ſoluentes, primo uirgis cædebant damnatum, mox ſecuri feriebāt: Liu. Miſſique lictores ad ſumendum ſupplicium, nudatos uirgis cædunt, ſecurique feriunt. Hos primus inſtituit Romulus, ut eſt auctor Plutarchus in uita eius. Dicti autem ſunt lictores a ligando, eo quòd magiſtratus Pop. Rom. priuſquàm quempiam uerberari iuſſiſſet, pedes & manus à miniſtris illi iubebat ligari: quod & ipſum nō obſcure indicat Cic. in Oratione pro Rabirio, I lictor, inquit, colliga manus. Differunt autem Lictor & Viator, ut Lictores dicantur miniſtri Conſulum, Prætorum, Proconſulum, Præſidum, ceterorumque qui cum imperio ſunt: Viatores, Tribunorum miniſtri. Liu. libro. 2. ab urb. Ardens itaque ira Tribunus uiatorem mittit ad Conſulem: Conſul lictorem ad tribunum. Gell. lib. 13. cap. 12. ex libro. 21. Rerum hum. Varr. In magiſtratu habent alii uocationem, alii prehenſionem, alii neutrum: uocationem, ut Conſules, & ceteri, qui habent imperium: Prehenſionem, neque uocationem: ut Quæſtores, & ceteri, qui neque lictorem habent, neque uiatorem.

LICTORIVS, a, um ῥαβδουχικὸς, quod ad lictorem pertinet. Pli. lib. 7. cap. 30. Faſces lictorios ianuæ ſummiſit, cui ſe Oriens Occidensq; ſummiſerat.

LIEN, lienis, gene. maſc. Μίλας, σπλὴν, uiſcus eſt in humano corpore ſiniſtram partem occupans, concaua ſui parte in dexteram, hepar uerſus, gibba uero ad ſpinalium coſtarum extrema conuerſum humoreſque melancholicos ex hepate per uas uenoſum ad ſe attrahens, quorum partem tenuiſſimam in ſui alimentum conuertit, reliquam per proprium quendam meatum, quem Stomachum uocant medici, in uentriculum eructans. Alio nomine Splen dicitur. Perſius Sat. 1. Sed ſum petulanti ſplene cachinno. Hoc eſt, proclivior ſum ad riſum. Tradunt enim Phyſici, lienis magnitudinem riſus intemperantiam gignere. Intumeſcit quandoque lien, ut cingere hominem uideatur. Plaut. in Curc. Nam, quaſi zona, liene cinctus ambulo, Geminos in uentre habere uideor filios: Nihil metuo, niſi medius diſrumpar miſer.

LIENICVS, idem quod lienoſus. Pli. lib. 19 ca. 3. Hæc & illita lienicis, &c.

LIENOSI, σπληνικοὶ, σπληνιῶντες, qui liene laborant. Accidit autem hic morbus (ut inquit Ariſt. libro 3. de partibus animalium) quoties plus excrementi in lienem diuertit, quàm calor eius uiſceris poſſit conficere. Plin. libro 7. cap. 21. Quorundam corporum partes naſcuntur ad aliqua mirabiles: Sicut Pyrrho regi pollex in dextro pede, cuius tactu lienoſis medebatur. Lienoſum cor, lienis naturam habens: ut turgeat ſicut lien. Plaut. in Caſi. Vbi ſim neſcio: Perij, cor lienoſum opinor habeo, iandudum ſalit.

LIENTERIA, æ, λειεντερία, fluxus uentris ex leuitate inteſtinorum: cum ſcilicet inteſtina ob leuitatem cibum non continent, ſed tamen prope modum excernūt, qualis eſt ingeſtus. Nam λεῖον Græci læue dicunt, & ἔντερα, inteſtina.

LIENTERICVS, qui hoc morbo laborabat.

LIGAMEN, inis, Legame, legatura, Ligaculum, li, Ligamentum, ti, ἅμμα, δεσμὸς, ſignificant id, quo aliquid ligatur. Colu. lib. 11. cap. 2. Poſſit etiam ſalix deciſa pridie ad lucubrationem expurgari, & ad nitium ligamina præparari. Propert. lib. 2. Eleg. 30. Nocturna ligamina mitræ.

LIGARIANA, næ, oratio pro Ligario.

LIGARIVS, Romanus quidam nobilis, Pompeij partes in bello ciuili ſequutus, quo mortuo in Africam ſeſe contulit ad Scipionem, pertinaciſſimoq́; ſeſe Cæſari hoſtem præbuit. Quo nomine cũ poſtea à Tuberone accuſaretur, defenſus eſt à Cicerone elegantiſſima illa Oratione, quæ pro Ligario inſcribitur.

LIGEA, p.p. λιγεία, Nymphæ nomen, Nerei & Doridis filiæ, à cantus ſuauitate dictæ. Virg. 4. Geor. At mater ſonitum thalamo ſub fluminis alti Senſit: eam circum Mileſia uellera Nymphæ Carpebant hyali ſaturo fucata colore, Drymoq́; Xanthoq́;, Ligeaq́; Phyllodoceq́;.

LIGELLVM, li, *Caſetta, caſuppola*, καλύβη, οἰκίδιον, breue domiciliũ & tuguriolum. Plau. in Aul. Diuum atque hominum clamat continuo fidem. De ſuo ligello fumus ſi qua exit foras. Quo in loco Nonius ligelli nomine domunculam ſiue tugurium intelligit. Quanquam nõ inuenuſtè ligellum intelligere poſſumus diminutiuum eſſe à ligno, quemadmodum Tigellum à tigno.

LIGER, ligeris, Rutuli cuiuſdam nomen fuit, fratris Lucagi: quem Turni auſpicia ſequutum Aeneas interfecit. Virg. 10. Aen. Veſano talia late dicta uolant ligeri.

LIGER, eris, λίγειρ, Ptolemæo, qui & ligeris: unde accuſatiuus ligerim: nobilis eſt Celtarum fluuius, qui in Aruernorum finibus oriens, Heduoſq́; à Biturigibus diuidens, non procul à Pictonibus in Oceanum britannicum influit. Cæſ. lib. 7. Bel. Gall. liger ex niuibus creuerit. Idem paulo poſt. Magnis itineribus ad ligerim peruenit. Vulgò Loire.

LIGELIVM, genus herbæ, de qua apud rei ruſticæ ſcriptores fit mentio, quomodo ſeratur.

LIGILLA, nomen eſt uetulæ apud Martialem: Quid uellis uetulum Ligilla cunnum?

LIGNARIVS, a, um, *Legnaiolo*, ξυλικός, quod ad lignum pertinet: ut, Faber lignarius, qui ligna dolat. Lignarius, rij, ſubſtantiuum, qui lignarium it. Liu. 5. Bel. Mac. Et ijdem porticum extra portam Trigeminam inter lignarios fecerunt.

LIGNATORES, *Soldati che vanno à far legne*, ξυλιστοί, dicti ſunt milites, qui lignatum uadunt. Liui lib. 10. ab urb. Paucis citra millibus lignatores ei cum præſidio occurrunt.

LIGNEOLVS, la, lum. Cice. Q. Frat. Hanc ſcripſi ante ad Lychnum ligneolum.

LIGNILE, huius lignilis, pen. prod. & neut. gene. *Legnaio*, ξυλών, dictum eſt, ubi ligna in domo ad comburendum parata ſunt: ſicut Fœnile, ubi eſt, fœnum. Sic Bouile, Equile, Caprile, & huiuſmodi.

LIGNOR, aris, ari, *Far legne, legnare*, ξυλίζεσθαι, uerbum eſt caſtrenſe, idem ſignificans, quod ligna colligere, ſiue congerere. Propriè enim milites Lignari dicuntur, cum in ſyluam profecti ligna incidunt, quæ in caſtra conuehant. Liu. lib. 10. ab urb. Reſpondentibuſq́; lignatum ſe ire, An tandem, inquit nunc caſtra uallata non habetis? Lignatio, onis lignorum deſectio, uel deportatio.

LIGNOSVS, a, um, *Legnoſo*, ξυλώδης, quod inſtar ligni durum eſt. Pli. lib. 12. cap. 7. Arbor radice lata, lignoſaq́;.

LIGNVM, ni, *Legno*. ξύλον, à legendo (inquit Varro) quòd ligna caduca in agris legebantur, quibus ad focum uterentur. Virg. 1. Geor. Nam primi cuneis ſcindebant fiſſile lignum.

LIGNEVS, a. um, ξύλινος, quod ex ligno eſt: ut, Ligneus equus. Plau. Rud. Nempe equo ligneo per uias cœruleas eſtis uectæ. Ouid. 10. Metamorph. Quo multa ſacerdos Lignea contulerat ueterum ſimulacra deorum. Cic. 2. de Inuent. Materiam ligneam flamma uri poſſe neceſſe eſt. Soleas ligneas in pedes inducere. Idem 2. de Inuent. Ponticulus ligneus, Idem 5. Tuſc. Lignea turris. Liu. 3. bel. Pun.

LIGO, gas, *Legare*, δέω, δεσμεύω, uincio, conſtringo. Quint. l. 5. c. 14. Quæ apprehenſa Græci magis (nam hoc ſolum nobis peius faciunt) in catenas ligant, & inextricabili ſerie connectunt. Guttura ligauit laqueo. Ouid. 6. Metam. Vulnera ligare. Idem 7. Metam. Legibus ligare aliquem. Sta. 4 Syl. Cic. 4. in Catil. Filiũ eius impuberem ligatum à prætore miſſum. Huius compoſita ſunt Alligo, Colligo, Circunligo, Deligo, Illigo, Obligo, Præligo, Religo, Subligo: quorum ſignificata uide ſuis locis.

LIGO, onis, *Zappa*, δίκελλα, μάκελλα, ruſticum inſtrumentum, ad exstirpandas herbarum radices accommodatum. Plin. lib. 18. c. 6. Adduxit graues ligones, uomeres ponderoſos. Oui. 3. Amor. Cũ bene iactati pulſarant arua ligones.

LIGVLA, quid ſit uide infra in dictione Lingula.

LIGVRIA, æ, λιγυρία, Italiæ regio, pro maiore parte montuoſa inter amnes Varum & Macram, ab altero latere habens Appenninum, ab altero Padum, Tuſciam attingens. Cuius caput eſt Genua. A qua Liguſtica ora, & mare Liguſticũ. Dicta Liguria, à Ligyſto Phaetontis, filio, conuerſione y, in u.

LIGVRIO, ris, riui, uel rij, ritum, *Conſumare il ſuo in pacchia*, λιχνεύω, λιχνεύομαι, ſignificat multa unde conſumo, & lautiora edulia carpo, & per heluationem patrimonium uoro. Perſonæ triſyllabæ huius uerbi penultimam producunt, contra conſuetudinem eorum quæ ſunt eiuſdem terminationis. Horat. libro. 2. Serm. Sat. 2. Puer unctus Tractauit calicem manibus, dum furta ligurit.

LIGVRITIO, onis, auiditas, immoderata appetentia. Cice. 4. Tuſc. Aegrotationi autem talia quædam ſubiecta ſunt, mulieroſitas, peruicacia, liguritio, uinolentia, cupedia, & ſi qua ſunt ſimilia.

LIGVRITORES, λίχνοι, dicuntur guloſi, & uoratores eduliorum dulciorum, qui conſumptis dapibus catillos etiam lingunt, quos antiqui Catillones appellabant. Liguritores inguinũ, dicuntur ab Auſonio, homines execrandæ, monſtroſæq́; libidinis, qui ſe patiuntur irrumari, quos & Fellatores appellari ſupra oſtendimus. Eſt etiam Ligurire, ſuauiſſima quæque deguſtare paulatim, & cũ quadã mora atque elegantia comedere, quaſi ſinẽdo, ut per ſe cibus in ſtomacho liqueſiat. Ter. in Eun. Quæ cũ amatore ſuo, cum cœnãt, ligurriũt. Dictũ ἀπὸ τοῦ λιγυροῦ, quod Græci ſuaue dicũt, ut inquit Donatus. Per tranſlationẽ Ci. D. Bruto ſcribens, ad ſuppilationẽ rerũ uſus eſt. Cũ quidã (inquit) de collegis noſtris Agrariã ligurirent curationẽ, diſturbaui rem, totamq́; nobis integram reſeruaui. Quidam tamen non poſtremæ notæ uiri, ligurirent, interpretantur ibi pro eo quod eſt, appeterent, & præpropera quadam ſpe quaſi deuorarent. Ligurire lucra, pro eo quod eſt, ſenſim depeculari. Cice. per tranſlationem dixit 5. Verr. Commiſſa eſt, inquit, pecunia tanta Prætori: non reperietis hominem timide, nec leniter hæc improbiſsima lucra ligurientem, &c.

LIGVS, uel Ligur, guris, λίγυς, ſecundum Priſcianum aliquando eſt proprium nomen, & tunc eſt generis maſculini. Alias nomen gentile, uirum ſignificans, uel mulierem ex Liguria: & ſic eſt communis generis: Probus putat, Ligus eſſe adiectiuum omnis generis, nullum tamen de neutro genere profert teſtimonium. Luca. libro 1. Et nunc tonſe Ligur: quondam per colla decora Crinibus effuſis toti prælate Comatæ. Virg. lib. 11. Vane Ligur fruſtraq́; animis elate ſuperbis. Idem: Aſſuetumq́; malis Ligurem.

LIGVSTICVM, herba eſt, in ea Apennini parte præcipue naſcens, quæ Liguriæ imminet: unde & nomen habet. Quidam panaceam appellarunt, quod panaceam Heracleoticam & caule referat, & radice, & effectu. Galenus litteræ unius immutatione Libyſticum uocat. Officinæ Leuſticum appellant.

LIGVSTICVS, ca, cum, p. c. λιγυστικός, nomen poſſeſſiuum, à Liguria deductum: ut, Mare Liguſticum, quod Liguriam alluit. Saxum Liguſticum. Iuuen. Sat. 3. Nam ſi procubuit, qui ſaga Liguſtica portat.

LIGVSTRVM, ſtri, κύπρος, quibuſdam, alijs σιλυρία à lego quaſi, Leguſtrum, arbor ex cuius ligno ſellæ fiunt aptiſſimæ, oliuæ ſimilis folio, ſemine coriandri, & flore candido & odorato. Coquitur hoc in oleo, premiturq́;, quod poſteà Cyprinum uocatur ab arbore ſua, quæ dicitur Cypros alio nomine: à cuius ubertate Cypro Cilicio maris inſulæ nomen inditum eſt. Plin. lib. 24. capite 10. Liguſtrum eadem arbor eſt, quæ in Oriente Cypros. Suos in Europa uſus habet.

LIGVSTVS, teſte Fabio pictore, Phaethontis fuit filius, à quo Liguria cognominata eſt.

LIGYES, λίγυες, populi Aſiatici, qui cum Xerxe contra Græcos militarunt: quorum meminit Herod. lib. 7.

LILIACEVS, a, um, adiectiuum, λείρινος, οι, Oleum liliaceum, Palladio lib. 6. cap. 14. Lirinon, λείρινον, unguentum, ſiue oleum ex lilijs. Pli. li. 21. cap. 5. Lilium roſæ nobilitate proximum eſt, & quadam cognatione unguenti, oleiq́;, quòd lirinon appellatur.

LILIETVM, ti, *Luogo doue ſono molti gigli*, κρινών, locus in quo liliorum copia eſt. Palladius, Lilieta canneta, ponenda ſunt. Idem lib. 3. cap. 21 Noua lilieta formabunt.

LILYBAEVM, λιλύβαιον, promontorium Siciliæ, cum urbe eiuſdem nominis, Libyam ſpectans. Tria enim traduntur eſſe eius inſulæ præcipua promontoria: ex quibus quod Græciam reſpicit, Pachinum: quod Italiam, Pelorum, Scyllæ oppoſitum: quod autem in auſtrum Libyam uerſus procurrit, Lilybæum appellatur. Autor Pomp. lib. 2. Ab his tribus promontorijs Sicilia dicta eſt Trinacria, quod tria habeat acra, hoc eſt tria promontoria, etiam Cic. in Verr.

LILIVM, lilij, *Giglio*, κρίνον, flos eſt notiſſimus, proximam, teſte Pli. à roſa nobilitatem obtinens, eximio candore, folijs foris ſtriatis, & ab anguſtijs in latitudinem paulatim ſe laxantibus effigie calathi, reſupinis per ambitum labris, tenuiq́; filo, & ſemine ſtantibus in medio croceis. Ex hoc flore conficitur oleum, ſiue unguentum, quod Græci λείρινον, uocant. Nam illi λείριον, uocant florem, quem nos Lilium dicimus. Sunt autem diuerſa liliorum genera: quæ uide apud Plin. lib. 21. cap. 4. Virgil. 6. Aeneid. Et candida circum lilia funduntur.

LIMA, limæ, *Lima*, ῥίνη, inſtrumentum fabrile, quo ferrum aut aliquid aliud terendo expolitur. Quinct. lib. 10. ca. 3. Opus poliat lima. Hinc non ineleganter dicimus Scriptis deeſſe ultimam limam, cum ſignificare uolumus, non ſatis terſa eſſe, & expolita. Itẽ

Lima uti, pro caſtigare & expolire. Ouid.lib.1.de Ponto: Scilicet incipiam lima mordacius uti, Vt ſub iudicium ſingula uerba uocem.

Limatulus, li, ἐξεσμένος, diminutiuum à Limatus. Cicero Volumnio. Opus eſt hic Limatulo, & politulo tuo iudicio. Id eſt, terſo & ſubtili.

Limatura, ræ, *Limatura*, ῥίνημα, ſcobs, hoc eſt, puluiſculus limando detractus.

Limatis, á, um, de N. D. Vir moribus domeſticis, ac noſtrorum hominum urbanitate Limatis.

Limax, cis, *Lumaca*, κοχλίας, teſte Varr. lib. 6. de Ling. Lat. idem eſt quod cochlea: nomenq; habet à Limo, in quo per hiemem delitescit, uere prodiens. Col. lib. 10. Implicitus conchæ limax, hirſutaq; campe. Non nulli tamen uolunt Limacis nomen generalius eſſe, quàm Cochleæ: ut Cochlea tantum dicatur, quæ conchæ includitur, ſuamq; ſecum domum circunfert: Limax etiam illa, quæ teſta caret.

Limbolarius, rij, θυσανοράπτης, qui limbum ueſtium cōſuit. Plau. in Aul. Textores, limbolarij, acularij, &c.

Limbulus, à quo Limbellus.

Limbus, bi, *Lembo*, κράσπεδον, θύσανον, eſt pars infima ueſtis muliebris, imos pedes contingens: uel potius faſcia extremitatem ueſtium circumquaque ambiens. Virg. 4. Aeneid. Sidoniam picto chlamydem circundata limbo. Vbi Seru. Limbus eſt faſcia extremitatem ueſtium ambiens, ſecundum antiquum ritum.

Limen, nis, *Soglia*, *limitare*, φλιά, οὐδός, σταθμός, dicitur, quod ex tranſuerſo in ianua eſt: à limo, id eſt, obliquo, quòd ingredientibus exeuntibusq; tranſuerſum ſit, ut eſt apud Donatum, Feſtumq;. Ter. in Hecyr. Iam ut limen exitem, ad genua accidit. Nec ſolum inferiorem partem ſignificat, quæ ſub pedibus calcari ſolet in ingreſſu, ſed etiam ſuperiorem, quam Græci ὑπέρθυρον, & ὑπερθύριον, appellant. Iuu. Sat. 6. Pendentia linquit Vela domus, & adhuc uirides in limine lauros. Næuius uero Limē ſuperum & inferum dixit. Exime limen ſuperum, quod mihi multo ſæpe confregit caput: inferum quoque, ubi ego omnes defregi digitos. Limen ſuperum, inferumq; diſcedentes ſalutabant. Plaut. Limen ſuperum, inferumq; ſalue, ſimul autem uale. Ponitur interdum Limen pro ingreſſu, εἴσοδος. Virg. 2. Aeneid. Limen erat, cæcæq; fores, & peruius uſus Tectorum. Interdum pro domo ipſa. Virg. 2. Georgic. Penetrant aulas & Limina regum. Interdum pro carceribus unde ſtadiodromi curſum auſpicantur. Idem 5. Aeneid. Signoq; repente Corripiunt ſpacia audito, limenq; relinquunt. Interdum pro amicitia, ut teſtatur Seruius, enarrans illud de Turno, Se limine pelli. Iuuen. Satyra tertia. Limine ſubmoueor, id eſt, repellor ab amicitia. Ad limina ſeruus, pro atrienſi apud Apul. de Aſino, & apud Virgil. lib. 9. Fidusq; ad limina cuſtos, id eſt, Ianitor, inquit Budæus. Limina imperij, id eſt, extremi fines. Muſas uix à limine ſalutaſſe, prouerbiali metaphora dicuntur ij, qui uix leuiter, & ſummis tantum labris litteras deguſtarunt.

Limenarcha, limenarchæ, maſc. gen. λιμενάρχης, dictio Græca eſt, quam Latine Præfectum portus, interpretari poſſumus, λιμένα enim Græci portum dicunt. Erant autem Limenarchæ, qui portubus præerant, ex quibus frequēs erat traiectus ad exteras nationes. Hos Ariſtot. lib. 9. Politicon, λιμενοφύλακας, appellat. Hæc fere Budæus in l. Limenarchæ ff. de ſeru. fug.

Limentinus, προςατήριος, putabatur deus, qui liminibus præeſſet.

Limes, limitis, maſc. gen. *Via per tranuerſo, termino*, ἀτραπός, ſemita tranſuerſa, militari uia anguſtior. Vig. 2. Aen. Tunc longo limite ſulcus Dat lucem. Liu. lib. 1. bell. Mace. Intra portam, extraq; latæ ſunt uiæ: ut & oppidani dirigere aciem à foro ad portam poſſent: & extra limites mille ferme paſſus in Academiæ gymnaſium ferens, pediti equitiq; hoſtium liberum ſpaciū præberet. Budæus. Limites item in agris dicuntur ipſi termini, quibus agrorum fines diſtinguuntur. Feſtus: Limites in agris modo termini, modo uiæ tranſuerſæ dicuntur. Virg. 1. Ge. Nec ſignare quidem aut partiri limite campum Fas erat. In agris limites duo maximi erant, Cardo, & Decumanus. Limes decumanus eſt, qui ab Oriente in Occidentem ſpectat: Cardo à Meridie ad Septentrionem. Reliqui limites anguſtiores, diſtantq; inter ſe paribus interuallis. Vide Pli. lib. 22. cap. 33.

Limeum, herba, qua uenatores ſagittas inficiunt: unde à non nullis Venenum ceruarium appellantur. Pli. lib. 27. ca. 11.

Liminaris, re, ut, Lapis liminaris, qui in domus aditu tranſuerſus iacet. uerbum Elimino, & nomen Poſtliminium, de quibus ſuis locis.

Limitanei milites, ὅροι, οἱ ἐν τοῖς μεθορίοις, qui ſunt in limitibus, id eſt, in finibus imperij in præſidio conſtituti, ad incurſus inimicorum uicinorum arcendos. Item Agri limitanei, qui in limitibus alicuius prouinciæ, proxime hoſtes ſunt ſiti, Iuriſconſultus in l. fin. de fund. limitrop. Agros limitaneos uniuerſos cum paludibus, omnique iure, quos ex priſca diſpoſitione limitanei milites ab omni munere uacuos ipſi curare pro ſuo compendio atque arare conſueuerunt, &c. Limitanei fundi, ſunt limiti deputati.

Limitatio, onis, Col. lib. 3. c. 12. Non intempeſtiue commemorabimus Iulij Græcini conſcripta, uelut formulam ad quam poſita eſt limitatio terræ uinealis.

Limito, limitas, pen. corr. *Limitare, terminare*, ἀφορίζω, περιορίζω, termino, ſiue limitibus diſtinguo, quemadmodum Semito, in ſemitas diſtinguo. Vnde Limitatus ager, dicitur in centurias diuiſus, inquit Feſtus. Pli. lib. 17. cap. 22. Vineas limitari oportet decumano XVIII. pedum latitudinis, ad contrarios uehiculorum tranſitus, alijsq; limitibus duum pedum diſtingui per media iugera. Aut ſi maior modus ſit totidem pedum cardine, quot decumano limitari: ſemper uero quintanis ſemitari: hoc eſt, ut quinto quoque palo ſingulæ iugo paginæ includantur. Per tranſlationem accipitur pro reſtringo, ſiue reſeco. Cic. Appio Pul. De tua prolixa, beneficaq; natura limitauit aliquid poſterior annus, propter quandam triſtitiam temporum. Quo tamen in loco quædam exemplaria Limauit habent, non Limitauit.

Limnæ, λίμναι, locus erat in arce Athenarum, templum habens Dionyſio ſacrum, à Theſeo rege extructum: quo in loco uetuſtiora Bacchanalia peragebantur, die duodecimo menſis Anthesterionis, qui noſtro fere Nouembri reſpondet. Meminit huius loci Ariſtophanes in Ranis, & Thucydides lib. 2. Hiſt.

Limnesium, λιμνήσιον, herba eſt, quam alio nomine Centaurium minus appellant, copioſiſſime circa lacus prouenien, & paludes, quas, λίμνας, Græci appellant: unde & nomen accepit: Dioſc. lib. 3. cap. 7.

Limnos, λίμνος, inſula eſt deſerta, iuxta Orientalem plagam Hyberniæ, teſte Ptolem. lib. & cap. 2. Plin. lib. 4. cap. 16. Silumnum uocat.

Limnoria, λιμνωρεία, nympha: à cura lacus ſic dicta, λίμνη enim lacus, & ὤρα cura dicitur.

Limnothalassa, λιμνοθάλασσα, inſula Hiſpaniæ adiacens, inter Carthaginē noua & Sucronem, non procul à Dianio. Strabo li. 3.

Limate, tius, ſſime, aduerbium; hoc eſt polite, ornate. Cic. 5. de Fin. Vnum populariter ſcriptum, quod ἐξωτερικὸν appellabant, alterum limatius. Huius compoſita ſunt Delimo, & Elimo, quæ habent penultimam productam.

Limo, as, *Polire, limare, ſtrebe*, περιρρινάω, lima polio, læuigo. Plin. lib. 36. cap. 6. Scalpere atque limare gemmas. Ponitur aliquando per tranſlationem pro expolire, & redundantia circumcidere. Cic. 3. de Orato. Neque hæc ita dico, ut ars aliquid limare non poſſit: neque enim ignoro, & quæ bona ſunt, fieri meliora poſſe doctrina. Aliquando eſt limis oculis aliquid intueri. Hor. Non iſtic obliquo oculo mea commoda quiſquam Limat. Aliquando eſt coniungere, teſte Nonio. Plaut. in Pœn. At uide ſis, cum illa nunquam limam caput. Hinc Limatus, a, um, nomen ex participio. Cic. de clar. Orat. Nihil enucleate, quo fieri poſſit aliquid limatius. Horat. 1. Serm. Sat. 10. Fuerit Lucilius, inquam, Comis & urbanus, fuerit limatior idem Quàm rudis.

Limoniades, λειμωνιάδες, nymphæ ſunt florū & pratorum, quas aliquando mori, & deficere dicit Ariſtoteles, ſicut Faunos & Satyros. Dictæ Limoniades à pratis, quæ Græci uocant λειμῶνας.

Limonium, λειμώνιον, herba eſt ſimilis betæ, uerum folijs tenuioribus, & minoribus; numero circiter decem, caule tenui, recto altitudine liliorum, pleno ſeminis rubri, quod guſtatum linguam aſtringit. Plin. Betam ſylueſtrem appellat, li. 20. cap. 8. Vulgo Beta pratenſis.

Limonia, æ, λειμωνία, alterum genus anemones. Plin. lib. 21. capite 11.

Limoniates, λειμωνιάτης, gemma eadem uidetur, quæ ſmaragdus. Pli. lib. 37. cap. 10.

Limonum, Pictonum oppidum in Gallia Aquitanica, teſte Ptol. lib. 2. cap. 7.

Limuici, Ptol. lib. 2. ca. 7. Galliæ Aquitanicæ populi: alio nomine Lemouices. Vulgo Limoſin.

Lindos, λίνδος, urbs eſt Rhodi inſulæ. In Rhodo, inquit Pomponius tres quondam erant urbes, Lindos, Camiros, Ialiſos: Gentile eſt Lindius, λίνδιος.

Limosus, a, um, ἰλυώδης, τελματώδης, limo plenus, & cenoſus. Virg. 2. Aeneid. Limoſoq; lacu per noctem obſcurus in ulua Delitui. Hinc Illimis, & hoc me, penult. prod. ἄπηλος, quod eſt ſine limo, defæcatum, ſyncerum. Ouid. lib. 4. Meta. Fons erat illimis, nitidis argenteus undis. Hinc & Oblimo, de quo alibi.

Limpidus, pida, dum, *Chiaro, limpido*, διαφανής, clarus, purus, lucens. Col. li. 12. cap. 28. Vere florente roſa, defæcatum quàm limpidiſſimum in uaſa bene picata & pura transferto. Lacus limpidi, Catullus ad Sirmionem peninſulam. Epigramm. 29.

Limpitudo, dinis, διαφάνεια, puritas, claritas. Pli. lib. 32. cap. 11. Stant uelut ſuillo crure longo in arena defixæ, hianteſq; qua limpitudo eſt, pedali non minus ſpatio.

LIMVLVS, diminut. Plaut. in Bacch. Viden' limulis ut obſecro intuentur.

LIMVS, limi, genus ueſtis, ab umbilico ad pedes pertingens, qua teguntur, ut ait Seruius, pudenda poparum. Hæc autem ueſtis habet in extremo ſui purpuram limam, id eſt, flexuoſam: unde & nomen accepit: nam Limum obliquum dicimus. Virg. lib. 12. Velati limo, & uerbena tempora uincti. Limus præterea lutum ſignificat, *ἰλύς, πηλός*, ſeu cenum illud mollius, quod ab aquis deferri ſolet. Virg. 8. Eclo. Limus ut hic dureſcit, & hæc ut cæra liqueſcit. Hor. 2. Serm. Sat. 4. Siue grauis ueteri cratere limus adhæſit.

LIMVS, ma, mum, *Trauerſo, torto, διεστραμμένος, παράβλωψ*, obliquus, tranſuerſus, obtortus: pro quo etiam Limis dicimus, teſte Feſto, per tertiam declinationem. Vnde Oculi limi, uel limes dicuntur, quibus ex obliquo aliquem aſpicimus. Pli. lib. 8. cap. 16. Nec limis intuentur oculis: aſpiciq; ſe ſimili modo nolunt, id eſt, obliquis oculis. Vnde qui oblique aſpicit, limis oculis ſpectare dicitur, *παραβλέπειν, παραβάλλειν τοὺς ὀφθαλμούς, παραβλέπειν*. Teréť. in Eunuc. Ego limis aſpecto ſic per flabellum clanculum. Vbi Donatus: Limis, ſi nominatiuus ſingularis eſt tranſuerſus ſignificat: ſi ſeptimus pluralis, deeſt oculis. Nam limis eſt, tranſuerſus: unde Limen dicitur quoque, quod ingredientibus, exeuntibusq; tranſuerſum eſt. Cum igitur diſſimulant homines ſe uidere, quod uident, & non recta facie, ſed tranſuerſa intuentur, limes dicuntur aſpicere.

LIMYRA, *λίμυρα*, Lyciæ fluuius, cum oppido eiuſdem nominis. Pli. lib. 5. cap. 27.

LINAMENTVM, ti, *μοτός, τιλτός*, penicillus ex linteo decerptus, qui uulneri imponitur ex linteolo, uel ſpongia, uel lana, ad eliciendam ſaniem, & purulentiam extrahendam. Celſ. lib. 5. Linamentum inuolutum, & oblongum eodem medicamento illinendum, demittendumq; in nares. Idem lib. 7. cap. 28. Et intus implicitum in longitudinem linamentum, *λημνίσκον* Græci uocant, in aceto tinctum demittere: ſupraq; ſuccidam Lanam aceto madentem deligare. Linamenta item dicuntur, quæcunque ex lino conſtant. Pli. lib. 32. ca. 10. Delphini adipe linamenta accenſa excitant uuluæ ſtrangulatu oppreſſas.

LINCTVS, us, uerbale, hoc eſt, ipſe lingendi actus. Plin. lib. 31. cap. 9. Multi tuſſim ueterem linctu ſalis diſcuſſere. Quæ uero in eum uſum fiunt, ut delingantur, à Græcis uocantur, *ἐκλείγματα*, quaſi dicas Delinctoria. Qua etiam uoce uſus eſt Plin. E ſemine lini fiunt eclegmata. Hinc fit compoſitum Elingo, quod idem ſignificat cum ſuo ſimplici. Plau. in Cur. Hic hodie apud me nunquam elinges ſalem.

LINDVM, *Λίνδον*, duorum oppidorum nomen eſt in Britannia inſula: ut eſt uidere apud Ptol. lib. 2. cap. 3.

LINEA, neæ, *Linea. γραμμή*, à Geometris proprie appellatur longitudo, latitudinis prorſus expers. Hoc item nomine dicitur filum illud, quo fabri utuntur ad ſignandam materiam: ſiue quòd ex lino fieri ſoleat: ſiue quòd eo creta aut rubrica infecto, lineæ materiæ ſoleant induci. Præterea Linea dicitur filum omne ex lino, & quicunque tenuis funiculus. Col. Ligato pede longa linea gallina cuſtoditur. Plin. Murænæ deuorant hamum, admouentq; dentibus lineas, atque ita erodunt. Quo in loco accipitur Linea pro funiculo illo, cui annexus eſt hamus, quo piſcatores utuntur ad decipiendos piſces. Lineam mittere, apud Plaut. in Moſt. uidetur accipi pro eo, quod eſt expiſcari, uel explorare aliorum conſilium. Non (inquit) extemplo oſtendam meum ſenſum, lineá mittá. hoc eſt, explorabo illorum mentem. Sunt qui à nautis ductum putent prouerbium, qui ad explorandam locorum profunditatem funiculum mittunt in mare, cui plumbum in extremo adhæret. Græci *βολίδα* uocant. Alij à piſcatoribus dictum putant, qui ad capiendos piſces lineam hamatam in aquam mittunt. Sunt etiam qui à pictoribus ortum putent, qui ubi aliquid pingere uolunt, lineam prius umbræ cuipiam ſimilem mittunt, per quam ipſi picturam dirigunt: ſed ex illa tamen ab intuentibus nihil deprehendi poteſt de picturæ forma. Cice. Q. Fra. Diphilus aliquando perpendiculo ex linea diſcet uti.

LINEAMENTA, *Lineamenti, γραμμαί*, lineæ quædam in corpore apparentes, ex quibus rei uniuſcuiuſque forma dignoſcitur: à lineari pictura tracta, in qua per ſolas lineas effigies hominis cognoſcebatur. Iuſtin. libro. 1. Lineamentorum æqualitas matri & filio perſimilis. Cic. 4. Verr. Contemnere etiam ſignum illud Hunere iam uidebatur, quòd eum multo magis figura & lineamenta hoſpitæ delactabant. Lineamenta in geometria ſunt linearum productiones. Cice. 1. de Orat. In geometria, lineamenta, formæ, interualla, magnitudines, &c. Lineamenta animi ſunt ornamenta. Cicero 3. de Finibus. Animi enim lineamenta ſunt pulchriora, quàm corporis.

LINEARIS, & hoc Lineare, *Lineare, γραμματικός*, quod ad lineam pertinet. Vnde linearis pictura uocata eſt, quæ nullis adhibitis coloribus, rei pingendæ ſimilitudinem ſolis lineis exprimebat. Primi hanc picturam exercuerunt Ardices Corinthius, & Telephanes Sicyonius, ſine ullo colore, ſpargentes tamen lineas intus: unde & Græci huiuſmodi picturam *γραφίδα* appellarunt. Vide Pli. lib. 35. cap. 3.

LINEO, lineas, *Tirar linee, lineare, ὑπογράφω*, eſt lineas ducere, lineis rem aliquá figurare, & deformare. Cato de Re ruſtic. capite 14. Et quæ opus ſunt domui præſtabit, & ad opus dabit, ſuccidet, dolabit, lineabit, ſecabitq; materiam ſolam duntaxat.

LINEVS, lege Linum.

LINGO, gis, xi, ctum, *Leccare, λείχω*, eſt aliquid lingua molliter delibo: Plaut. in Caſ. Mel mihi uideor lingere. Plin. epiſt. 171. Auditum eſt frequenter ab ipſo, cum quæreretur de contumelijs debilitatis ſuæ, digitos ſeruorum ſuorum quotidie lingere. Nonnunquam idem eſt quod paulatim deglutio: ut cum aliquid ore tenentes ſenſim demittimus in uentriculum. Pli. lib. 37. cap. 10. Tecolithos oleæ nucleo ſimilis uidetur: neque eſt gemmæ honos, ſed lingentium calculos frangit, pellitq;.

LINGONES, *Λίγγονες*, ſunt populi Galliæ Celticæ, Heduis, Sequanis, & Leucis uicini: qui etiam hodie aliquod nominis retinent ueſtigium. Siquidem totius regionis eius metropolim Galli ſua lingua uocant Langres.

LINGONVS, ni, idem Mart. li. 8. Lingonus à recta Flamineaq; recens. Ab hoc rurſus fit adiectiuum.

LINGONICVS, a, um, ut, Bardocucullus Lingonic' apud Perſium, pro ueſtimenti uiliſſimi genere, quod Lingonibus præcipue erat in uſu.

LINGVA, æ, *Lingua. γλῶττα*, pars corporis nobiliſſima, uoci formandæ, dignoſcendiſq; ſaporibus deſtinata, ita dicta quod eius miniſterio lingentes utamur. Cice. 3. de Orat. Hæc tibi eſt excidenda lingua: qua uel euulſa ſpiritu ipſo libidinem tuam libertas mea refutabit. Coruſcare linguis dicuntur ſerpentes. Ouid. 4. Met. Virg. 3. Ge. linguis micat ore triſulcis. Biſulca lingua, Ouid. 4. Metam. Aſpera lingua premit fauces, Virg. 3. Ge. Comprenſam forcipe linguam Abſtulit. Ouid. 4. Met. Linguam conuertere ad mores alicuius, eſt reprehendere. Plaut. in Pœn. Si reſpondebunt, Punice pergam loqui: Si non, tum ad horum mores linguam diuertero. Eſt & lingua minor, quæ à Græcis Epiglottis dicitur, *ἐπιγλωττίς*, operculum cartilaginoſum, quod fiſtulam ſpiritalem in gutture claudit, ne quippiam in eam deerret. Hæc cum ridemus, attollitur, quia riſus omnia concutit. Quapropter periculoſum eſt, ne nos riſus inuadat, cum deglutimus. Hoc enim operculum natura inſtituit, ne quid eſculenti, poculentive ad pulmonem feratur: quod ſi acciderit niſi reijceretur, hominem ſtrangularet. Accipitur quandoque Lingua pro differentia ſermonū. Plau. in Pœn. Et is omnes linguas ſcit, ſed diſſimulat ſciens ſe ſcire. Vnde dicimus linguam Latinam, linguam Græcam. Quin etiam in una lingua ſermonis diuerſitas, *διάλεκτος*, lingua dicitur: ut in Græca lingua quinque præcipuæ ſunt linguarum diuerſitates. Attica, Aeolica, Ionica, Dorica, & Communis. Lingua pro oblocutione. Cice. ad Varro. lib. 9. Tibi autem idem conſilij do, quod mihimetipſi, ut uitemus oculos hominum, ſi linguas minus facile poſſimus. Tela linguæ. Ouid. 4. de Ponto: Hoſtibus eueniat, quàm ſis uiolentus in armis, Sentire, & linguæ tela ſubire tuæ. Eſt præterea lingua, ſiue Lingula promontorium, uel alia quæuis terra longa, & anguſta, quæ in modum linguæ exertæ in mare excurrit. Cæſ. 3. bel. Gal. Erant eiuſmodi fere ſitus oppidorum, ut poſita in extremis lingulis, promontorijsq;, neque pedibus aditum haberent, &c. Budæus. Pli. lib. 5. cap. 7. Idem in altum lingua mille paſſuum excurrit. Lingua item Pli. lib. 24. cap. 19. herba eſt, quæ circa fontes naſcitur, cuius radix combuſta & trita, alopecias emendat. Similiter Lingua bubula, genus herbæ quam Græci *βούγλωσσον* dicunt, boum linguæ ſimilis. Lingua canina, alia herba quæ *κυνόγλωσσον* uocatur à Græcis. Lingua petræa, genus lapilli, quod inter gemmas cónumeratur. A lingua fit Lingulatus adiectiuum: ut, Lingulatus tubulus, apud Vitru. lib. 8. cap. ult. Item Elinguis, Elinguo, Bilinguis, Trilinguis, & huiuſmodi: quorum ſignificata uide ſuis locis.

LINGVLA, ſecundum Priſcianum, & per conciſionem Ligula. Feſtus, Lingula per diminutionem dicta, alias à ſimilitudine exertæ linguæ, ut in calceis: alias inſertæ, id eſt, intra dentes coercitæ, ut in tibijs. Docti noſtræ ætatis Priſcianum ſecuti indifferenter ſcribunt Lingula, uel abiecta n, littera, Ligula. Mart. tamen irridet ſuperſtitionem Grammaticorum ſui temporis, qui cum Senatorum, & Equitum, eorumq;, qui emendatiſſime loquebantur, uſus obtinuiſſet, ut Ligula diceretur, Etymologiæ tamen rationem ſecuti, Lingula dicendum contendebant. Quamuis (inquit) me Ligulam dicant Equiteſque, patreſque, Dicor ab indoctis Lingula Grammaticis. Quo in loco prima ſyllaba corripitur: quemadmodum & apud Iuuen. Sat. 5. Et ligulas dimittere ſollicitus, ne Tota ſaluatria iamturba peregerit orbem. Mart. lib. 2. eandem produxit: ubi ſic legitur: Non extrema ſedet lunata ligula planta. Vnde non nulli putant ibi legendum eſſe lingula. Sed uerisſimile non eſt Poetam in idem uitiú labi, quod in alijs reprehendit. Eſt etiam Ligula inſtrumentum cauum &

oblongum, in ſpeciem linguæ factum: quale eſt illud, quo utuntur aromatarij ad extrahenda e uaſis unguenta. Plin. lib. 21. cap. 14. Cera Punica fit hoc modo: uentilatur ſub dio ſæpius cæra fulua: deinde feruet in aqua marina ex alto petita, addito nitro: inde ligulis eligunt florem. Colum. lib. 9. cap. 15. Ligulam uocat inſtrumentum ad purgandum è uaſe ſpumam: Deinde (inquit) ubi liquatum mel in ſubiectum alueum defluxerit, transfer in uaſa fictilia, quæ paucis ante diebus aperta ſint, dum muſteus efferueſcat: iisque ſæpius ligula eſt purgandus. Accipitur etiam Ligula pro menſura quadam, quæ alio nomine Cochlear dicitur, quæ eſt quarta pars cyathi. Nam quatuor ligulæ complent cyathum. De quo uide Agricolam libro 1. Sunt qui comitialibus morbis dandum putant luna quarta, ſexta, ſeptima ligulæ menſura, id eſt, cochlearis. Veteres etiam gladiolum oblongum, in ſpeciem linguæ factum, Ligulam uocitauere: cuius rei teſtis eſt Gell. lib. 10. cap. 25.

LINGVLACA, æ, piſcis ex planorum genere delicatiſſimus, quem Germani Linguam uocant, Galli à ſimilitudine ſolearum, quæ calceis ſubſuuntur, Soleam appellant. Plaut. in Caſin. Vin' lingulacas? ST. quid opus eſt? quando uxor eſt domi, Ea lingulaca eſt nobis: nam nunquam tacet. Quo in loco facit Plautus, quod nuſquam non agit: ut undique concitandi riſus occaſionem quærat. Nam cum Olympio, cui à Stalinone hero negocium erat iniunctum obſonandi, hoc eſt, obſonia coemendi, quæſiuiſſet, uelletne lingulacas, quod genus erat piſcis delicatiſſimi: detorſit Stalino uocis eius ſignificationem ad mulierem linguacem: reſponditque nihil ſibi opus eſſe lingulacis, cum domi haberet uxorem linguaciſſimam. Eſſe autem lingulacam piſcis genus apud Plautum, clariſſimum eſt eo, quod ſtatim ſubijcit Olympio: In re præſenti ex copia piſcaria Conſulere licebit, quid emam.

LINGVAX, cis, *Ciancіatore*, λάλος, uerboſus, multum loquens, qui nimium & ſtulte loquitur. Gell. libro 1. cap. 15. Hoc genus homines in uerba prouectos, locululeros, & blaterones, & linguaces dixerunt.

LINIGER, ra, rum, λινοςολιςφόρος, gerens ueſtes lineas. Oui. 1. Met. Nunc dea linigera colitur celeberrima turba. ſacerdotes Iſidis intelligit qui lineis ueſtibus indui ſolebant.

LINIAMENTVM, Cic. Acad. Liniamentum ſine ulla latitudine.

LINIO, is, iui, itum, quartæ coniuga. *Vngere, fregare*, χρίω, ἀλείφω, ungo uel frico, aut quid ſimile, quod digito, aut aliquo inſtrumento alicui rei ſuperinducitur, fricatur, uel imprimitur, ſed tenuiter, non craſſe. Colum. lib. 8. Fere autem per æſtatem ſic muſcis aures canum exulcerantur ſæpe ut totas amittant. Quod ne fiat, amaris nucibus contritis liniendæ ſunt. A Linio componitur Circunlinio, περιχρίω. Lactan. lib. 1. Circunliniatur modo poculum cæleſti melle ſapientiæ, ut poſſint ab imprudentibus amara remedia ſine offenſione potari.

LINO, is, liui, lini, uel leui, litum, ἀλείφω, χρίω, rem aliquam mollem alteri induco. Colum. libro 7. Sed illius ſanatur noxia, fibula ahenea ſi locum læſum compungas, cretaque cimola & aceto linas. Aliquando obturare. Virgil. libro 4. Georg. Neque illæ Nequicquam in tectis certatim tenuia cera Spiramenta linunt. Aliquando inſignire, & quaſi linendo & poliendo exornare. Cice. ad Q. Frat. libro 2. Lucretij poemata, ut ſcribis, lita ſunt multis luminibus ingenij, id eſt, inſignita, & quaſi fucata. Præterito Lini uſus eſt Quinct. in Decla. Cæci. Et ne quid ſceleri impio deeſſet, mariti tui cruore parietem liniſti. Colum. libro. 12. cap. 50. uſurpauit præteritum Liui: Multi (inquit) cum ſemel noua dolia uel ſerias craſſa gummi liuerunt, una in perpetuum gumitione contenti ſunt. Præteritum Leui uidetur manſiſſe ad antiquo uerbo Leo, quod tamen hodie inter præterita uerbi Lino eſt uſitatiſſimum. Horat. libro. 1. Car. Ode 20. Vile potabis modicis Sabinum Cantharis, Græca quod ego ipſe teſta Conditum leui. Supinum unum tantum habet, Litum pen. cor. Vnde litus, a, um, κεχρισμένος, pro obturato, maculato, inſperſo. Virgil. libro 4. Ge. Elucent aliæ, & fulgore coruſcant: Ardentes auro & paribus lita corpora guttis, id eſt, inſperſa, ſeu diſtincta. Eius compoſita ſunt, Allino, ἐπιχρίω, ad aliquid lino. Plin. Sunt qui leporino coagulo mel addant, & hoc ſæpe allinant dentem. Palladius: Si ſtercus primogeniti nituli allinamus oribus uaſculorum. Collino. Gellius: Poſtea tabulas cera colleuiſſe. Circunlino. Cice. 1. Tuſc. Condiunt Aegyptij mortuos, & eos ſeruant domi: Perſæ etiam cera circunlitos condiunt, ut quàm maxime permaneant diuturna corpora. Delino, Illino, Interlino, παραγράφω, ἐξαλείφω, idem eſt quod deleo, hoc eſt inducto atramento, aut alio liquore ſcripturam aliquam, picturamve deſtruo. Sic Interlitæ litteræ dicuntur quæ deletæ ſunt ita, ut legi non poſſint. Elino, inquino, fœdo. Lucil. lib. 6. Si hæc ueſtimenta elevit luto. Perlino, διαχρίω, διαλείφω, idem quod oblino, uel obduco. Colum. lib. 8. Mox ulcera lauantur aceto & tunc pice liquida cum adipe ſuilla perlinuntur. Relino, ἀνοίγω, ἀναχρίω, quod obturatum erat aperio. Ter. in Heauton. Relevi omnia dolia, omnes ſerias. Sublino, ὑποχρίω, ὑπίλλω, mediocriter fœdo, decipio, & pro ridiculo habeo. Plaut. in Epiſt. Senex tibi os ſublitum eſt plane & probe, id eſt, uerba tibi data ſunt. Et in Cap. Quinto in pectore hanc meam magis rem uoluto, tanto mihi ægritudo auctior eſt animo, ad illum modum ſublitum eſſe os mihi, id eſt, ita me eſſe irriſum, uel ita mihi data eſſe uerba.

LINOSTROPHON, λινόςροφον, herba eſt notiſſima, quam non nulli Praſion, alij Marrubium uocant. Vide Pli. lib. 20. capite 22.

LINOZOSTIS, λινόζωσις, dicitur herba, quam Latini Mercurialem uocant. Pli. lib. 25. cap. 5.

LINQVO, quis, qui, ctum, *Abbandonare*, λείπω, ſecundum Priſcianũ quamuis in ſimplici ſupinum in uſu non ſit. Calep. Neſtorem ſequutus putauit priorem præteriti Liqui indifferentem eſſe, deceptus (quod res ipſa loquitur) corrupta Virg. lectione, quam ſic adducit: Nanque ſuam patria liquerat tellure ſepultam. Quem tamen uerſum omnium tum Grammaticorum, tum exemplarium conſenſu ſic legendum conſtat, Nanque ſuam patria antiqua, cinis ater habebat. Eſt autem Linquere idem quod deſerere, relinquere. Vir. 3. Aen. Linquimus Ortygię portus pelagoq; uolamus. Linquens animus uocatur à Curtio, animus deficiens, & deliquiũ patiens. Linquentem (inquit) reuocauit animum, & nudum hoſtis latus ſubiecto mucrone hauſit. Linqui animo, hoc eſt, deficere, & deliquium pati. Curtius: Linqui denique animo, & ſubmitti genu cœpit. Huius compoſitum eſt delinquo.

LINTEARIVS, rij, *Che fa, ouero uede lenzuola*, λινουργὸς, λινοπώλης, qui lintea conficit, aut uendit.

LINTEOLVM, li, *Lenzuolo picciolo*, ῥάκος, ὀθόνιον, diminutiuum eſt à linteo. Plin. libro. 22. cap. 12. Vulneribus (inquit) in linteolis imponitur.

LINTEONES, *Teſſori*, ὀθονοποιοὶ, λινοπλόκοι, qui texunt linteamina in ueſtium uſum, ut docet Seru. li. 7. Aen. Plau. in Aul. Aut manulearij, aut myrobrecharij, Propolæ, linteones, calceolarij. Firmicus libro 2. Math. Si Luna in Veneris ſignis conſtituta feratur ad Martem, iſta coniunctio faciet linteones, aut tabernarios, atque colorum tinctores.

LINTER, tris, maſc. uel fem. gen. proprie dicitur arbor excauata, qua accolæ fluuiorum olim utebantur uice nauicularum. Virg. 1. Ge. Cauat arbore lintres. Tibul. lib. 2. Eleg. Exiguus pulla per uada linter aqua. Ci. pro Mil. Lintribus in eam inſulam materiam conuexit.

LINTERNVM, Vide Liternum.

LINTEVM, lintei, *Panno di lino, lenzuolo*, ὀθόνη, pannus lineus: & ſudarium, quo in balneis utimur, & alijs negocijs ad extergendum. Martialis, Non tam ſæpe teret lintea fullo tibi. Lintea etiam dicuntur uela quibus utuntur Nautæ. Virg. 3. Aen. Certum eſt dare lintea retro. Item quæ in theatro tendi ſolent ad ſpectantium umbracula. Vnde legimus Cæſarem totum forum linteis adumbraſſe. Accipiuntur etiam Lintea pro ueſtibus lineis. Vnde Linteatus, linteis indutus: id eſt, lineis ueſtibus, quali habitu fertur fuiſſe Apollonius philoſophus, quoniam huiuſmodi habitus uidebatur mundior, quàm qui ab animalibus deglubebatur. Liu. 10. ab Vrbe. Ea legio lintеata ab integumento conſepi, quo ſacrata nobilitas erat, appellata eſt. Ci. pro Rab. Merces fallaces chartis & linteis arbitro delatæ.

LINTEVS, a, um, *Coſa di lino*, λίνεος, quod ex lino eſt confectum: ut, Veſtis lintea. i. lino compacta, & contexta. Cice. 7. Verr. Illi ad deprecandum periculum proferebant, alij purpuram, tus alij, atque odores, ueſtemq; linteam. Lintei libri, qui de lino fiebant, cuiuſmodi Sibyllini quidam fuerunt. Liu. 4. ab Vrb. Licinius Macer auctor eſt, & in fœdere Ardeatino, & in Linteis libris ad Monetæ inuentis.

LINVM, ni, *Lino*, λίνον, herba eſt notiſſima, quæ cannabis modo in lanæ molliciem contuſa, netur in uſum intimatum ueſtium. Virg. 1. Geor. Vrit enim campum lini ſeges. Pli. lib. 19. cap. 33. Argatilis appellatur, eadem figura ex lino intexens. Linum pro filo poſuit. Gell. lib. 7. cap. 14. A quibuſdam, inquit, tumor ad imum acu traiectatur duo lina ducente: deinde utriuſque lini duobus capitibus diuerſæ partes aſtringuntur. Lineus, a, um, λίνεος, λινοῦς, quod ex lino eſt: ut, Veſtis linea, de lino facta. Pli. lib. 12. cap. 6. Sed unde lineas ueſtes faciunt. Virg. 5. Aen. Nodos, & uincula linea rupit.

LINVS, λίνος, filius fuit Apollinis ex Pſammate Crotopi Argiuorum regis filia. Cum enim Apollo occiſo Pythone ſerpente, ad Crotopum ueniſſet, ab eodem hoſpitio ſuſceptus eſt, ubi clam cum Pſammate filia concubuit, quæ cum concepiſſet, & tempore debito ſecus Nemeum flumen occulte peperiſſet, filium ſuum Linum appellauit: eumque, ut quorundam eſt opinio, expoſuit, qui ſic repertus à canibus deuoratus eſt. Alij dicunt hanc paſtori infantem alendum tradidiſſe, qui cum eum ex incuria in herba iacentem neglexiſſet, à canibus inuentum dilaniatum eſſe. Alius fuit Linus, Apollinis & Terpſicores filius, ſiue ut quidam uolunt, Mercurij, & Vraniæ Muſæ, lyricæ peritiſſimus, ut qui diſcipulos habuerit Orpheum, Thamyram, & Herculem. Hunc ab Hercule

plectro

plectro & cithara occiſum ferunt, cum eum ruſticius canentem animus petulanter corripuiſſet. Virg. Eclog. 4. Non me carminibus uincet nec Thracius Orpheus, Nec Linus, huic mater quamuis atque huic pater adſit: Orphei Calliopea, Lino formoſus Apollo. Fuit autem reuera Linus poeta antiquiſſimus, qui fertur primus à Phœnice ad Græcos litteras attuliſſe. Hermodorus uero Platonicus lib. 1. diſciplinarum, dicit hunc Mercurij ex Muſa Vraniæ filium, Thebis genitum, ſcripſiſſeq́; de mundi generatione, item de Solis & Lunæ curſu, animaliumq́; & fructuum generatione. In principio ſui operis omnia ſimul nata dicit, quem ſecutus eſt Anaxagoras. Occubuit in Eubœa, ſagitta ab Apolline transfixus. Alius fuit Linus Hypermneſtræ maritus Aegypti filius, quem tamen Ouid. in Epiſt. Heroi. Linceum appellat, non Linum.

LIPARA, p. c. Λιπάρα, inſula una ex Aeolijs, à Liparo rege, Auſonis regis filio, cui ſucceſſit Aeolus: cum antea Meligunis uocaretur, teſte Pli. lib. 3. cap. 9.

LIPAREVS, a, um, Λιπαραῖος, Eſt etiam medicamenti pinguis, & lenis nomen, ut ait Celſus. Pli. lib. 33. cap. 6. Addunt & in medicamenta, quæ uocant Liparas, ad excreſcentia ulcerum.

LIPARIS, Λίπαρις, Ciliciæ fluuius, ἀπὸ τοῦ λιπαροῦ, quoniam ut ſcribit Vitr. natantes in hoc flumine, aut ſe lauantes, non aliter unguntur ab ipſa aqua, quàm ſi oleo, aut adipe lauarentur. Eſt quoque piſcis quidam ex genere lacertorum, teſte Plin. lib. 32. cap. 11. Eſt & gemmæ nomen, quæ ſuffita beſtias omnes euocat. Pli. lib. 37. cap. 10.

LIPOPSYCHIA, λιποψυχία, uox Græca eſt, Latine ſonans animi defectionem, uel animi deliquium, quæ & συγκοπὴ dicitur.

LIPOTHYMIA, λιποθυμία, Latine defectus animi, ſiue animæ quæ & Lipoſychia dicitur.

LIPPITVDO, inis, λήμη, ipſum oculorum lacrymantium uitium. Cornel. Celſ. Si frons prurit, lippitudinis metus eſt. etiam Cice. Tuſc.

LIPPIO, is, iui, itum, Diuenir lippo, λημάω, lippus fio, hoc eſt, marcorem in oculis contraho. Pli. lib. 28. Oculorum uitia fieri negant, nec lippire eos, qui cum pedes lauant, aqua inde ter oculos tangant. Cic. ad Attic. lib. 7. Cum leuiter lippirem, has litteras dedi. Plaut. in Curc. ad Fauces tranſtulit: Proſpicio parum, Os amarum habeo, dentes plenos, lippiunt fauces fame, Ita cibi uacuitate uenio laxis lactibus. Lippitur, pen. pro. imperſonale. Pli. li. 28. cap. 8. Aut ne omnino lippiatur, decoctum cum mellis Attici cyathis tribus, & croci uncia.

LIPPVS, pi, λημαλέος, qui oculos habet lacrymantes, cum putredo ab his deſluat. Plaut. in Mil. Cubare in naui lippam, atque oculis turgidis nauclerus dixit. Lippa ficus dicta, uel quòd ſuccus foliorum eius lacteus lippis prodeſt, uel quòd dum folia & ramuli truncantur ſuccum lacrymoſum emittant. Mart. l. 7. Et lippa ficus, debiliſq́; boletus.

LIPSANA, pen. cor. Sopravanzi, auanzagli, λείψανα, tantum pluraliter declinatum, nomen eſt quo apud nos reliquiæ ſignificantur.

LIPTOTE, à quibuſdam recentiorum Grammaticorum uocatur, figura, quando uis uerborum rei magnitudini non reſpondet. Vt apud Virg. 1. Aeneid. Non ignara mali miſeris ſuccurrere diſco. Vbi non ignara mali, dixit pro eo quod eſt in malis magnopere exercitata. Originem autem huius dictionis referunt ad uerbum λείπομαι, quod eſt deficio, eo quòd eiuſmodi orationibus nis quædam uerborum deeſſe uideatur. In antiquiſſimis tamen Seruij, aliorumque Commentarijs manuſcriptis, non Liptote legitur, ſed Litotes, λιτότης, quæ uox Græcis inter cetera tenuitatem ſignificat, & ſimplicitatem. Hinc fit ut credam recentiorum quorundam Grammaticorum inſcitia factum eſſe, ut figura, quam uetuſtiores λιτότητα nominarunt, Liptote cœperit appellari.

LIQVAMEN, inis, γάρον, genus condimenti liquidi, ex putrefactis piſcium inteſtinis, aliave ratione confectum, & in uſum coquinarium ſeruatum ad condiendos cibos, licet & de alijs dici poſſit, quæ non comeduntur: ut apud Colum. lib. 7. cap. 4. Succus excocti lupini, ueteris uini fæx & amurca pari menſura miſcentur, eoq́; liquamine tonſa ouis imbuitur.

LIQVATVS, a, um, Cic. Tuſc. Guttæ liquatæ ardore Solis.

LIQVEFACIO, cis, Liquefare, far liquido, χέω, ἐκτήκω, idem eſt quod liquidum & fluidum facio admoto ignis, uel ſolis calore: à quo Liqueſio eiuſdem cum Liqueſco ſignificationis. Cic. in Catil. Et ſtatuæ ueterum hominum deiectæ, & legum æra liquefacta. Virg. 1. Ge. Flammarumq́; globos, liquefactaq́; uoluere ſaxa, id eſt, igne ſoluta, inquit Seruius. A Liquefacio compoſitum Illiquefacio, ἐντήκω, inſtillo, quaſi intus liquefacio. Cic. lib. 4. Tuſc. Quæ ſunt omnes unius generis ad perfundendum animum, tanquam illiquefactæ uoluptates. Colliquefacio, συντήκω.

LIQVEFIO, is, Liqueſco, Tabeſco, Cic. in Tuſc. Cum uoluptate liqueſcimus, fluimusq́; malitia.

LIQVENTIA, Vide Liquetia.

LIQVEO, es, licui, liquere, Eſſere liquido, τήκεσθαι, liquidum & fluidum eſſe. Vnde Liquens nomen ex participio, idem ſignificans quod liquidus, Vir. 6. Aene. Principio cælum, & terras campoſq́; liquentes Spiritus intus alit. Vbi Campos liquentes dicit pro mari. Hinc fiunt compoſita Colliqueo, & Deliqueo: à quibus rurſus fiunt augmentatiua Colliqueſco, & Deliqueſco: quorum ſignificata uide ſuis locis.

LIQVEFIO, liquefis, Diuenir liquido, χέομαι, τήκομαι, fundor, liqueſco. Cic. 1. de Nat. deo. Glaciem calore liquefactam, & dilapſam diffundi. Idem in Catil. Cum & legum æra liquefacta ſint.

LIQVESCO, is, Diuenir liquido, τήκομαι, liquidus, fluiduſq́; fio, molleſco. Perſi. Sat. 1. Tot tibi cum in flammas iunicum omenta liqueſcant. Virg. 8. Aeneid. Vulnificuſque chalybs uaſta fornace liqueſcit. Vbi Seruius, Liqueſcit, proprie dixit: nam ferrum non ſoluitur, ſed molleſcit. Liqueſcere uoluptate, & fluere mollitia, eſt mollem eſſe, & uoluptati deditum. Cic. 2. Tuſc. Opinio eſt enim quædam effeminata & leuis, nec in dolore magis, quàm eadem in uoluptate, qua cum liqueſcimus, fluimuſq́; mollitia, apis aculeum ſine clamore ferre non poſſumus. Liui. 1. bel. Pun. Vt uero tot hominum iumentorumq́; inceſſu dilapſa eſt: per nudam infra glaciem, fluentemq́; labem liqueſcentis niuis ingrediebatur.

LIQVET, E manifeſto, σαφὲς, δῆλον ἐστὶ, imperſonale, idem quod conſtat, ſiue manifeſtum, & certum eſt: quoniam quæ reſoluuntur, certa, conſtantia, & manifeſta ſunt. Cic. 1. de Nat. deo. Nec uero Protagoras, qui ſeſe negat omnino de Dijs habere quod liqueat, ſint, non ſint, qualesve ſint, quicquam uidetur de Natura Deorum ſuſpicari. Liquet inter nos, id eſt, compertum, & certum habemus. Cic. 1. de Nat. deo. Sed quod inter nos liqueat, nec tu quidem intelligis. Non liquere ſibi de cauſſa, dicebant iudices quando non ſatis ſibi conſtabat, condemnandus ne eſſet reus, an abſoluendus: neque commode poterant iudicare, niſi cauſſa denuo diceretur. Cum itaque illud ſignificare uolebant, ſibi de cauſſa non conſtare, reumq́; eſſe ampliandum inſcribebant in illis tabellis, quæ ad colligenda ſuffragia iudicibus dari ſolent, duas haſce litteras. N. L. Illa enim erat nota ampliationis, quemadmodum A. abſolutionis, & C. condemnationis. Quòd ſi collectis ſuffragijs, maxima pars tabellarum notam ampliationis haberet inſcriptam, tunc Prætor, aut is qui iudicio præerat, iudicibus de cauſſa non liquere, reumq́; ampliandum uideri pronunciabat: hoc eſt, cauſſam denuo eſſe dicendam, & reum in aliud tempus reijciendum. Vlpianus de Arbit. Idem Pomponius: Proinde ſi forte urgeatur à Prætore ad ſententiam arbiter, æquiſſimum erit, ſi iuret ſibi de cauſſa nondum liquere, ſpatium ei ad pronunciandum dari. Gell. lib. 13. Vt abſoluerem tamen, inducere in animum non quiui, & propterea iuraui non liquere, atque ita iudicatu illo ſolutus ſum.

LIQVETIA, ſiue (ut quidam ſcribunt) Liquentia, fluuius eſt ex Opiterginis montibus naſcens, teſte Pli. li. 3. ca. 18. Virgil. 9. Aeneid. Quales aeriæ Liquetia flumina circum Siue Padi ripis, Atheſim ſeu propter amœnum Conſurgunt geminæ quercus. Quo tamen in loco non nulli Liquentia legere malunt, & Liquentia flumina eadem ratione dicta exiſtimant, qua alibi, & Fluuios liquentes, & Campos liquentes, & Mella liquentia, pergenio epithero Poeta appellauit.

LIQVIDE, liquidius, liquidiſſime, idem quod liquido. Cice. ad Planc. lib. 10. Liquidius de toto ſenſu tuo iudicaui. hoc eſt, apertius, certius, ac facilius. Dicimus etiam, Ad liquidum, quod eſt manifeſte.

LIQVIDO, quod ſignificat pure & manifeſte, ἀκριβῶς, Cic. ad Cat. li. 15. Gratiſſimum eſt, te libenter amicitiæ dediſſe, quod liquido ueritati dares. Liquido dicere, id eſt, aperte. Cic. 5. Ver. Nemo eſſet, qui non hoc ſe audiſſe liquido diceret.

LIQVIDVM, di, ſubſtant. pro aqua. Hor. 1. Serm. Sat. 1. Vt tibi ſi ſit opus liquidi non amplius urna Vel cyatho.

LIQVIDVS, a, dum, pen. co. Liquido, ὑγρὸς, molle, fluxum. Lucretius: Craſſaq́; conueniunt liquidis, & liquida craſſis. Liquidus uenter dicitur à Mart. lib. 13. qui eſt fluidus, & laxus. Aliquando ponitur pro puro, καθαρὸς. Virgil. 6. Aeneid. Liquidumq́; per aera lapſæ. Idem lib. 4. Ge. Dulcia mella premes, nec tantum dulcia, quantum Et liquida & durum Bacchi domitura ſaporem, id eſt defæcata, & ſine ſordib. Aliquando pro proſpero, ſiue optimo. Plaut. in Pſeud. Ab ſiniſtra auſpicio liquido, atque ex ſententia confidentia eſt inimicos meos me poſſe perdere.

LIQVO, as, Liquefare, τήκω, χέω, priore ſyllaba cor. ſignificat liquidum facio, cum ſcilicet aurum uel plumbum igni diſſoluimus. Lucan. lib. 7. Ereptaq́; tela liquauit. Cic. 2. Tuſc. Ex quo liquatæ ſolis ardore excidunt guttæ. Ouid. 4. Faſt. Nec pigeat tritum niueo cum lacte papauer Sumere, & expreſſis mella liquata fauis. Liquare aluum. Celſus lib. 4. cap. 4. Liquando aluus, interdum etiam ducenda. Aluus liquida, fluida, & libera, non aſtricta. Ducta aluus, quæ liberius fluit, quam natura patiatur, ac multum ſoluta. Huius paſſiuum eſt Liquor. Cópoſitum Eliquo, ἐκτήκω, quod eſt ali-

quando elicio, uel liquidum reddo. Lact. l. 5. Vnde autem, uel quo modo Deus hæc duo principalia, ignem & aquam uel accenderit, uel eliquauerit, ſolus poteſt ſcire, qui fecit. Deliquo, effundo. Colum. lib. 12. c. 39. Deinde poſt uiginti uel triginta dies, cum deferbuerit, in alia uaſa deliquare, & confeſtim opercula gypſare, & pelliculare.

LIQVOR, oris, maſc. gen. *Liquidezza*, ὑγρότης, humor liquidus. Vir. 3. Ge. Rurſus abundabat fluidus liquor, omniaq́; in ſe Oſſa minutatim morbo collapſa trahebat. Pellucidi amnium liquores, Cic. 2. de Nat. deo. Vitigeni liquoris latex, Lucre. libro 5.

LIQVOR, eris, tertiæ coniugat. abſque præterito, & ſupino, *Eſſere fatto liquido*, τήκομαι, χέομαι, idem eſt, quod reſoluor, defluo, deſtillo, liquefio, uel liqueſco. Producit autem hoc uerbum primam ſyllabam, quæ in uerbis Liquo, Liqueſco, Liquefio, & in nomine Liquor corripitur. Lucan. lib. 9. Femorum quoque muſculus omnis Liquitur, & nigra diſtillant inguina tabe. Liquidus autē apud Lucretium ponitur indifferenter, eo quod tam à Liquor fieri poſſit, quàm à Liqueo. Craſſaq́; (inquit) conueniunt liquidis, & liquida craſſis.

LIRA, æ, prima ſyllaba prod. *Solco*, αὖλαξ, ſulcum ſignificat, ſiue foſſam rectam in agro, teſte Nonio, in quam terræ aligo confluit. Colu. tamen Liras eaſdem uidetur facere cum porcis, hoc eſt, editiores terræ cumulos inter duos ſulcos interceptos. Sic enim ſcribit lib. 11. cap. 2. Liras ruſtici uocant eaſdem porcas, cum ſic aratum eſt, ut inter duos latius diſtantes ſulcos medius cumulus ſiccam ſedem frumentis præbeat. Hinc Lirare, quod eſt, liras facere, ut in ſulcos ex porcis aqua defluat: quod fieri ſolet tertia aratione, iacto iam ſemine. Solent enim antiqui, teſte Var. de Re ruſt. l. 1. c. 29. tres facere arationes. Primo enim arabat terra, idq́; uocabant Proſcindere. Deinde ſecunda aratione excitatæ grandiores glebæ frangebantur, quod uocabant Offringere. Tertia aratione acto ſemine, boues Lirare dicuntur, cum tabellis ad uomerem additis ſimul & ſatum frumentum operiunt in porcis, & ſulcant foſſas, quo pluuia aqua dilabatur. Pli. lib. 18. c. 20. Aratione per tranſuerſum iterata, occatio ſequitur, ubi res poſcit, crate, uel raſtro, & ſato ſemine iteratio hoc quoque ubi conſuetudo patitur, crate dentata, uel tabula aratro adnexa, quod uocant Lirare, operientes ſemina: unde primum appellata deliratio eſt.

LIRARE, quid ſit, uide ſupra in nomine Lira.

LIRATIM, *A ſolco, à ſolco*, κατ' αὔλακας, aduerb. per liras, Col. Eæq́; cum ſint diuiſæ, liratim ſeri debent.

LIRINON, pen. cor. λείρινον, unguentum eſt ex lilijs confectum, quę Græci λείρια appellant. Plin. lib. 13. cap. 4. Lirinon, quod & Phaſelinum, & Syrium uocamus, renibus utiliſſimum eſt, ſudoribusq́; euocandis.

LIRIOPE, Λειριόπη, Nympha marina, Oceani & Tethyos filia, ex qua Cephiſus amnis Narciſſum puerum formoſiſſimum ſuſcepit. Oui. li. 3. Meta. Cærula Liriope, quam quondam flumine curuo Implicuit, &c.

LIRIMIRIS, Λιριμιρὶς, oppidi nomen in tractu magis Septentrionali Germaniæ. Ptol. lib. 2. cap. 11.

LIRIS, Λίρις, fluuius Campaniæ, ſiue Latij noui, per Minturnarum ruinas in ſinum Caietanum illabens, non procul à Formijs. Alio nomine Glanicus dicitur, teſte Pli. lib. 3. c. 5. Itali hodie Guarilianum appellant. Cic. de Legi. Ex eo loco Fabritius ſtatim præcipitat in litem.

LIS, litis, *Lite, controuerſia*, δίκη, ἔρις, controuerſia, à limite, id eſt, termino dicta. quòd primæ inter homines lites de limitibus fuerint. Lis & Iurgium ſic differunt, teſte Nonio, quòd leuior diſſenſio, uel diſcordia inter beneuolos, aut propinquos, Iurgium dicatur: grauior diſceptatio inter inimicos, Lis. Cice. de Repub. 4. Si Iurgant, beneuolorum concertatio eſt: nam lis inimicorum, non Iurgium dicitur. Et paulo poſt, Iurgare igitur lex putat inter ſe uicinos, non litigare. Litis inſtrumentum à Quinctiliano pro ipſis actis quas Productiones uocamus. Dicimus eleganter, Litem habere cum aliquo, Litem alicui intendere, Litem capitis in aliquē inferre, Litem ſuam facere, id eſt litis cauſſam ſuſcipere, & tanquā ſuam defendere. Litē perdere, id eſt eius rei cauſſam, de qua agebatur, dimittere. Litem in rem ſuam uertere, id eſt rem inter duos controuerſam adiudicare ſibi. quod fit, cum iudex ita cū Litigatoribus agit, ut ei iure ſuo cedant. Litis conteſtatio, eſt hinc inde apud iudicem negocij principalis facta narratio. Oritur enim litis conteſtatio ex petitione actoris, & exceptione rei.

LISSA, Λίσσα, inſula eſt in mari Adriatico contra Iader. Plin. lib. 4. cap. ultimo.

LISSVS, Λίσσος, fluuius Thraciæ, inter Meſembriam Samothracum, & Strymam Thaſiorum in mare illabens, quem Græci ſcriptores inter eos annumerant, quos à Xerxiano exercitu exiccatos tradunt. Auctor Herod. lib. 6. Liſſus item opppidum eſt in finibus Dalmatiæ, Macedoniæ contiguum, non procul à Nymphæo promontorio: teſte Plin. libro 3. cap. 22. & Ptolem. lib. 2. c. ult. Lucan. libr. 5. Prætereunt fruſtra tentati Littora Liſſi, Nymphæumq́; tenent.

LITANIA, Λιτανεία, idem eſt quod ſupplicatio, à uerbo Græco λιτανεύειν, quod eſt ſupplicare, & uota ſuſcipere. Vulgus inepte uocat Letaniam.

LITATIO, nis, καλλιέρημα, uoti per cæſam uictimam impetratio. Liu. 7. bel. Pun. per dies aliquot hoſtiæ maiores ſine litatione cæſæ, diuq́; non impetrata.

LITATO, aduerb. hoc eſt addicentibus uictimis: ſicuti & auſpicato, hoc eſt, addicentibus auibus, hoc eſt lætum rei inſtitutæ exitum promittentibus. Liu. 5. ab urb. condita. Nec auſpicato, nec litato inſtruunt aciem.

LITTERA, ræ, *Lettera*, γράμμα, quamuis ratione etymologiæ primam uideatur debere corripere: (creditur enim Littera dicta, quaſi litura) ubique tamen apud ueteres poetas eandem producit. Superflua itaque anxietas eorum poteſt uideri, qui primam huius dictionis ſyllabam producere non audent, niſi geminata conſonante: inſignis autem illorum temeritas, qui eam nullo ueterū exemplo corripiunt, friuoloq́; ac incerto etymo freti, ab unanimi ueterum omnium conſenſu non dubitant diſcedere. Proprie autē Litteræ dicuntur minimæ ac indiuiduæ partes orationis, ex quibus conſtituuntur ſyllabæ, & tam ſingulari, quàm plurali numero elementum ſignificat, uidelicet A, B, &c. Cic. pro P. Syl. Litteræ poſteritatis cauſſa repertæ ſunt. Quinct. lib. 1. cap. 4. Vt pro Fundanio Ci. teſtem, qui primam eius litteram dicere non poſſet irridet. Cic. 4. Verr. Hinc etiam Romæ uidemus in baſi ſtatuarum maximis litteris inciſum à communi Siciliæ datas. Dicitur autem Littera, quaſi legitera, ut quibuſdam placet, eo quòd legenti præbeat iter: uel quòd in legendo iteretur, ut ait Seruius: uel à lituris, quòd ſcripta deleri poſſit: in ceratis enim tabulis antiqui plerunque ſcribere ſolebant, & deinde delebant. Vel à lino, is, quòd in ſcribendo atramentum illinitur, hoc eſt, leuiter inducitur chartæ. Aliquando Littera capitur pro ſcribentis manu. Cic. ad Attic. Nam Alexidis manum amabam, quòd tam prope accedebat ad ſimilitudinem tuæ litteræ. Plurali numero Litteræ epiſtolā, γράμματα, deſignant, niſi apud poetas, apud quos legitur Littera pro epiſtola, γράμμα quoque à Græcis. Oui. in Epiſt. Quam legis à rapta Briſeide littera uenit. Vocantur præterea Litteræ, λόγοι, diſciplinæ, quæ litterarum monumentis continentur. Plau. in Truc. Litteras didiciſti, ſine alios diſcere. Vnde Dare litteris operam, dicimus: hoc eſt, incumbere artibus, quæ ſcriptæ ſunt. Ad litteram, idem quod ad uerbum, & quod barbari litteraliter dicunt. Quinctil. lib. 9. cap. 1. Quem duobus ab eo libris tractatum locū ad litteram ſubieci. Aliquando ponitur pro ſcriptura. Cic. in Ver. act. 3. Vt Romam redijt, nullam litteram pupillo, nullam matri eius, nullam tutoribus reddidit id eſt, ſchedulam nullam ſcripſit, qua teſtaretur, & agnoſceret ſe accepiſſe pecunias, &c. Nullam litteram ad me miſit, aut ſcripſit: pulchre pro eo quod eſt, nihil ſcripſit, nullas litteras miſit. Cic. Caninio li. 2. Ille cum ad Thermum de Parthico bello ſcriberet, ad me litteram nunquam miſit, id eſt tantum abeſt, ut ad me litteras miſerit, ut ne litteram quidem miſerit. Litteras attingere, eſt ipſas tractare, ſeu uerſari in ſtudijs litterarum. Litteræ interiores, ſunt abſtruſiores, altioresq́; diſciplinæ. Vulgares & reconditæ litteræ, ſunt contraria. Litteræ publicæ ſunt, quas barbari Regiſtra uocant. Referre aliquid in litteras publicas, eſt quod barbari Inregiſtrare dicunt. Ponuntur interdum Litteræ pro alicuius ſcriptis. Cic. ad Attic. Quòd meis omnibus litteris in Pompeiana laude eſſet perſtrictus, id eſt, meis omnibus ſcriptis. In numero plurali pro epiſtolio. Cicero ad Atticum lib. 14. Etſi noui nihil, noſtro more tamen ne patiamur intermitti litterulas. Aliquando eodem numero pro ſcientijs, ſiue diſciplinis aut earum ſtudijs. Cic. ad Tiron. lib. 16. Litterulæ meæ, ſiue noſtræ, tui deſiderio oblanguerunt.

LITTERATVS, *Letterato, dotto*, φιλολογῶν, ὁ ἀμφὶ λόγους, ἐγγράμματος, qui litteris præditus eſt, litteris ornatus, eruditus, doctus. Ci. in Verr. Act. 3. Circumpedes autem homines formoſos, & litteratos, ſuos eſſe dicebat, ſe emiſſe. Idem: Frater tuus, quem litteratiſſimum fuiſſe iudico, facile diceret, Hic uerſus Plauti non eſt, hic eſt. Litteratus etiam dicitur, cui aliquid inſculptum eſt, & inperſcriptum. Plau. in Pœn. Haud ſecus tu uideas litteratas ibi epulas, &c. Litteratum ocium, in quo litteris operam damus. Cic. 5. Tuſc. Quid eſt enim dulcius ocio litterato?

LITTERARIVS, ia, ium, *Ciò che ſi appartiene à lettere*, γραμματικὸς, quod ad litteram, uel ad litteras pertinet. Vnde dicitur Ludus Litterarius, παιδαγωγεῖον, διδασκαλεῖον. Plin. lib. 9. cap. 8. Ex Baiano Puteolos in ludum litterarium itantem, &c. id eſt, in ſcholam.

LITTERATE, aduerb. docte, erudite, eleganter. Ci. in Piſ. Ita enim ſunt perſcriptæ ſcite, & litterate, &c. Cuius contrarium eſt Illiteratus, pro rudi & indocto.

LITTERATOR, ris, γραμματιστὴς, qui prima litterarum elementa docet. Litteratorem non perfectum litteris, ſed imbutum tantum eſſe docet Suet. de Clar. Gramm. Vnde apud maiores, cum

familia alicuius uenalis produceretur, non temere, quem littera-tum in titulo, ſed litteratorem inſcribere ſolebant, quaſi non per-fectum litteris, ſed imbutum. Macrobius etiam lib. 1. Saturn. Vir-giliiq; inquit copiam aduerteres pœne omnes illorum pedibus penetrare, tanquam nihil ultra uerborum exclamationem liceat noſſe grammatico.

LITTERATVLVS diminutiuum eſt.

LITTERATVRA, litteraturæ, γραμματική, eadem quæ Grammati-ca. Quinct. lib. 2. ca. 15. Non ipſam nunc uolumus ſignificare ſub-ſtantiam, ut Grammatice litteratura eſt, non litteratrix, quemad-modum oratrix: nec litteratoria, quemadmodum oratoria. Ali-quando ponitur pro litterarum ſcientia, & cognitione. Cic. 2. Phi-lipp. Fuit in illo ingenium, ratio, memoria, litteratura, cogita-tio, diligentia. De Cæſare loquitur. Litteratus. Cicero Epiſt. Fra-ter tuus quamlitteratiſſimus.

LITTEROSVS, litteroſa, litteroſum, ἐγγράμματος, idem quod litteratus. Caſſius Hemina Anna. li. 4. ut citat Nonius: Homo ne-te litteroſus.

LITTERVLA, læ, γραμμάτιον. Cic. Tir. li. 16. Accepi tuam epiſto-lam tribus litterulis.

LITHARGYROS, λιθάργυρος, corporis metallici genus, quod à Plin. argenti ſpuma appellatur: quamuis non ex ſolo argento, uerum etiam ex auri uena fiat & ex plumbo. Sunt enim tria eius genera, Chryſitis, Argyritis, & Molybditis: quæ uide apud Plin. lib. 33. c. 6. & Dioſc. lib. 5.

LITHIASIS, is, λιθίασις, calculi generatio in ueſica, per quem urinæ excretio prohibetur. A uerbo Græco λιθιάω, quod eſt calculo la-boro. Lithiaſis præterea dicitur, cum in palpebris gignuntur albi cantia quædam, & dura tubercula, lapillorum modo.

LITHIZONTES, λιθίζοντες, gemmæ quædam ex genere carbuncu-lorum, lintiius, & languidius lucentes: unde & nomen acceperũt, quòd ad lapidum potius, quàm ad gemmarum naturam accedãt. Auctor Pli. lib. 37. cap. 7.

LITHOCOLLA, λιθόκολλα, glutinum quo lapides coniunguntur. Fit autem ex lapide Pario, aut marmore cum taurino glutino. Herm.

LITHOGLYPHVS, pen. corr. *Scarpellino*, λιθόγλυφος, ſculptor lapidũ.

LITHOSPERMON, λιθόσπερμον, herba eſt, quæ hodie nomine no-tiore Milium Solis dicitur. Lithoſpermon ideo dictum, quòd ſemi-na tanquam calculos ferat, candore, & rotunditate margaritarum, duritia uero lapidea. Vide Plin. lib. 27. capite 11.

LITHOSTROTOS, p. p. λιθόστρωτος, Græcis adiectiuum eſt, idem ſi-gnificans quod lapide ſtratus: à nomine λίθος, lapis, & uerbo στρώννυμι, quod eſt ſterno. Lithoſtrota dicta ſunt quædam pauimentorum genera, quæ ex minutis lapillis ſternebantur, coloris diuerſitate rerum quarumlibet imaginem exprimente. Pli. lib. 36. ca. 25. Pauimenta originem habent apud Græcos elaborata arte, picturæ ratione, donec Lithoſtrota expulere eam. Et paulo poſt. Lithoſtrota cœptauere iam ſub Sylla, paruulis certe cruſtis: ex-tatq; hodie quod in Fortunæ delubro Præneſte fecit.

LITHOTOMIA, λιθοτομία, lapidicina, quæ & Latomia dicitur: à no-mine λίθος, lapis, & uerbo, τέμνω cædo, uel ſeco. Fuit etiam carce-ris nomen apud Syracuſanos, in quo noxij aſſeruabantur, qui in-de uidetur fuiſſe appellatus, quòd in loco quodam extructus eſ-ſet, unde olim exciſi erant lapides. Meminit huius carceris Thu-cydides lib. 6. & ſæpius Cic. in Verr.

LITICEN, pe. cor. geni. liticinis, σαλπιγκτής, qui lituo canit: quem-admodum Tubicen, qui tubam inflat. Eſt autem Lituus buccinæ genus incuruum, gracilem, acutumq; edens ſonum: ut latius infra docebimus ſuo loco.

LITIGATOR, *Chefalite*, ὁ δικάζων, ὁ δικαιολογούμενος, qui litigat, hoc eſt, qui litem habet in iudicio pendentem. Cice. pro Domo ſua: Emit domum litigatoribus defatigatis prope dimidio carius, quàm æſtimabat. Suet. de Clar. Gram. Caſſius Seuerus interpella-tis iudicibus dilationem petijt, ut litigator ſuus alium Gramma-ticum adhiberet.

LITIGIOSVS, litigioſa, litigioſum, *Litigioſo*, φιλόδικος, δύσερις, ἐγκληματικός, ἀμφισβητητικός, qui frequẽs in litibus uerſatur, uel quauis de cauſſa litem mouet. Cic. pro Mur. Quid huic tam lo-quaciter litigioſo reſpõderet ille, unde petebatur. Litigioſa diſpu-tatio. Cic. 5. de Fin. Fora litigioſa, plena litibus. Oui. 4. Faſt. Inter-dum Litigioſum, idem eſt quod controuerſum, ἀμφισβητούμενον, hoc eſt, de quo lis eſt, & controuerſia: ut, Litigioſum prædiũ, apud Cic. de Orat. Litigioſus ager, apud Ouid. 2. Faſt.

LITIGIVM, litigij, *Lite, controuerſia*, ἀμφισβήτησις, ἔρις, litis actio. Plaut. in Caſi. Nam ego quid contrahere cupio litigij inter eos. Pli. lib. 37. cap. 10. Siderites ferro ſimilis, & litigio illata diſcor-dias facit.

LITIGO, litigas, pen. corr. *Litigare, far lite*, ἀμφισβητῶ, ἐγκαλῶ, δι-κάζομαι, διαφέρομαι, diſcepto, contendo tam in foro, quam ex-tra iudicium. Cic. pro Cœl. Aliquot enim in cauſſis uideram cum fruſtra litigantem. Mart. lib. 7. Ah miſer, & demens uiginti litigat annos Quiſquam, cui uinci Gargiliane licet? Cicero ad Atticum. Hircius cum Quincto acerrime pro me litigauit.

LITO, as, *Placare con ſacrificij*, καλλιερέω, ſacrificio facto Deos pla-co, uotumq; impetro: uerbum à precibus ductum. Cic. pro Flac. Litemus igitur Lentulo, teſte Feſto, quas Græci λιτὰς uocant. Suet. in Cæſ. Deinde pluribus hoſtijs cæſis cum litare non poſſet, introijt curiã. Inter Litare & Sacrificare hoc intereſt (inquit No-nius) Sacrificare eſt ueniam petere: Litare eſt propitiare, & uo-tum impetrare. Virg. 4. Aene. Tu modo poſce deos ueniã, ſacriſq; litatis Indulge hoſpitio. Sacris (inquit) litatis, id eſt, uenia per ſa-crificia impetrata, uel ſilicet euentum promittente uictima. Plau. in Pœn. Si hercle iſtuc unquam factum eſt, tum me Iuppiter fa-ciat, ut ſemper ſacrificem, neque unquam litem. Litare uicti-mas, apud Tranquillum, id eſt, uictimis cæſis litare. Aliquan-do ponitur pro ſatisfacere. Plin. in Paneg. de ſtatuis loquens: Il-læ autem aureæ & innumerabiles ſtrage & ruina publico gau-dio litauerunt.

LITANDVM, gerundium, hoc eſt, litari debet. Virg. 2. Aen. San-guine quærendi reditus, animaq; litandum Argolica. Huius com-poſitum eſt Perlito, quod eſt Perfecte lito. Gell. Si hæ res diuinæ factæ, riteq; perlitatæ eſſent, Haruſpices dixerunt omnia ex ſen-tentia proceſſurum eſſe.

LITOR, litaris, Cic. de Diuin. Hoſtia litatur pulcherrime.

LITORALIS, litorale, ut, Litoralis piſcis: id eſt, in littore uiuens, Pli. lib. 9. cap. 17. Nec litoralibus gratia. Dij litorales. Catul. de Phaſel. Neque ulla uota litoralibus deis Sibi eſſe facta.

LITOREVS, litorea litoreum, ἀκταῖος, ἐπακτιος, ut, Litorea domus, quæ in litore, aut iuxta litus conſtructa eſt. Mart. lib. 10. Anxuris æquorei placidos Frontine receſſus, Et propius Baias litoreamq; domum. Litoreæ aues apud Vir. 12. Aen. Litoreas agitabat aues, id eſt, paluſtres.

LITOROSVS, a, um. Pli. lib. 37. cap. 10. Calais ſapphirum imitatur, candidior, & litoroſo mari ſimilis, id eſt eum aquæ marinæ colo-rem referens, qui eſt circa litus.

LITVS, oris, αἰγιαλός, ἀκτή, ἠιών, dicitur terra adiacens mari, quæ fluctibus alluitur: unde & nomen inueniſſe putatur ab alluendo, uel allidendo. Litus (inquit Celſus. l. litus. ff. de uerb. ſignific.) eſt quouſque maximus fluctus à mari peruenit: idq; M. T. aiunt, cum arbiter eſſet, primum conſtituiſſe. Proprie itaque Litus de mari dicitur: Ripa ὄχθη, de fluminibus. Ouid. 1. Meta. Campoq; re-cepti Liberioris aquæ pro ripis littora pulſant. Quandoque etiam Litus dicitur de fluminibus. Virg. in Diris: Littora quæ dulceis auras diffunditis agris, cum de Mincio Mantuani agri fluuio lo-queretur. Sumitur interdum pro agro mari uicino. Idem 4. Aene. Cui littus arandum, Cuiq; loci leges dedimus. Interdum pro ſpa-tio circa aram: à litando: quia ibi litabantur hoſtiæ. Nam (ſicut docet Donatus) nauigantes eundo & redeundo in litore ſacrifica-bant. Si itaque Donato à litando Litus dici credimus, uidetur uni-co t, eſſe ſcribendum: quemadmodum etiam à non nullis ſcribi ui-demus. In carmine tamen omnes geminant conſonantem. Sed ne hoc quidem uidetur neceſſarium, cum nuſquam inueniatur bre-uiari. Vnde uidetur potius natura longa eſſe, quàm per epenthe-ſim geminatæ conſonantis licentet produci. Malo tamen rem in-tegram cuiuſque arbitrio permittere, quàm de re tam incerta quic-quam temere pronunciare.

LITVRA, ræ, *Caſſatura*, κατάστιγμα, macula, uel deletio in ſcri-ptura, picturave, cum ſcilicet ſuperinducto atramento, aliove liquore ſcripturam, uel picturam deſtruimus. Cice. pro Ar-chia: Et unius nominis litura ſe commotum eſſe dixerit. Idem pro Clu. Ne lituris coargui poſſet. Mart. l. 4. Non poſſunt no-ſtros multæ Fauſtine lituræ Emendare iocos: una litura poteſt. Ponitur aliquando pro ipſa linitione, uel linimento, χρίσις, ἐπί-χρισις, ἄλειμμα. Colum. l. 4. cap. 24. Neque eſt difficile mox al-leuatas plagas terra, quàm prius amurca madefeceris, linire: nã & teredinem formicamq; prohibet: ſolem etiam & pluuias arcet eiuſmodi litura.

LITVRO, as, *Cancellare*, περιγράφω, ἐξαλείφω, cancello, expungo. Sidonius Apol. Tunc uel certius te probaſſe reliqua gaudebo, ſi li-turaſſe aliqua cognouero.

LITVS, a, um, *Macchiato*, κεχρισμένος, participium à Lino: idẽ quod unctus, ſiue oblitus: ut, Litæ ueneno ſagittæ. Aliquando idem quod maculatus, ſiue maculis quibuſdam aſperſus, κατάστικτος. Vir. 4. Ge. Elucent aliæ & fulgore coruſcant Ardentes auro, & pa-ribus lita corpora guttis.

LITVVS, litui, λίτυον Plutarcho. baculus incuruus, quo ſedentes Au-gures auibus templa deſignabant. Gell. lib. 5. ca. 8. Lituus eſt uirga breuis, in parte, qua robuſtior eſt, incurua. Primus litui uſus à Romulo manaſſe creditur, qui dum urbem conderet huiuſmodi baculo regiones direxit: quod & ipſum aſſerit Cic. li. 1. de Diuin. Quid (inquit) Lituus iſte ueſter (quod clariſſimum eſt inſigne Au-guratus) unde uobis eſt traditus? Nempe eo Romulus regiones direxit tũ, cum urbẽ condidit. Qui quidem Romuli Lituus, id eſt incuruum, & leniter à ſummo inflexũ bacillũ, (quod ab eius litui, quo canitur, ſimilitudine nomen inuenit) cum ſitus eſſet in Cu-

ria Saliorum, quæ eſt in Palatio, eaq; deflagraſſet, inuentus eſt integer. Eadem fere de hoc lituo ſcribit Plutarch. in uita Romuli Lituus (inquit) conſecratus eſt in Palatino colle uſque ad Gallorum tempora, à quibus capta urbs incenſa fuit. Sed poſtea expulſis à Camillo hoſtibus inter altiſſimas fauillas illæſus, cum ignis omnia conſumpſiſſet, inuentus eſt. Eſt præterea Lituus, autore Feſto, buccinæ genus incuruum gracilem edens uocem, quo in bello utebâtur. Qua qui canebat Liticen dicebatur. σαλπικτής. Virg. l. 6. Et lituo pugnas inſignis obibat & haſta. Luca. lib. 1. Stridor lituum, clangorq; tubarum. Oui. 3. Faſt. Iam lituus pugnæ ſigna daturus erat. Ab huius ſimilitudine dictus eſt Lituus baculus Augurialis: ut patet ex iam citato Ciceronis exemplo.

LIVEO, es, *Eſſer liuido*, πελιδνόω, liuidus ſum, hoc eſt, plumbei coloris. Ouid. 2. Met. Liuent rubigine dentes. Crura liuentia compedibus Ouid. 2. Amor Eleg. 2. Labellis impreſſe liuere, Idem 1. Amor. Eleg. 7. Per tranſlationem accipitur pro inuidere, βασκαίνειν, φθονεῖν. Tractum ab inuidorum conſuetudine, aliena felicitate pallentium. Pomp. Malignus homo, fortunis aliorū ſemper liuens. Mart. li. 10. Liuet Carinus, rumpitur, &c. Fata liuentia, Stat. 5. Syl.

LIVESCO, is, *Diuenir liuido*, πελιδνοῦσθαι, γίνομαι, liuidus fio. Clau. lib. 3. Haud equidem inuideo, nec enim liueſcere fas eſt, Vel nocuiſſe Deos. Digiti liueſcunt in pedibus, Lucr. lib. 3. Huius compoſitum eſt Alliueſco.

LIVIDVLVS, id eſt, ſubliuidus. Iuuen. Sat. 11. Ponebant igitur Tuſco farraca catino. Omnia tunc quibus inuideas, ſi liuidulus ſis.

LIVIDVS, a, um, πελιδνός, proprie is dicitur, qui ex ictu fuſtis, alteriusve corporis duri, plumbeum colorem in partem læſam cótraxit: quod accidere ſolet, exilibus uenis ictu colliſis, ſanguineq; ad cutem diffluente. Pli. Tapſiæ ſuccus ſuggillatis ac liuidis prodeſt. Hinc Liuidum, pro eo quod ſubnigrum eſt, ponitur: qualis eſt color plumbi. Virg. 6. Aen. Quidue petunt animæ, uel quo diſcrimine ripas Hæ linquunt, illæ remis uada liuida uerrunt? Brachia liuida armis, Horat. 1. Carm. Ode 8. Vorago paludis liuidiſſima, Catul. ad Coloniam. Ora liuida facta digitis, Ouid. Epiſt. 19. Quoniam uero qui inuidia laborant, excedentes ſe dolore, hunc colorē contrahunt. Liuidus, βάσκανος, ſæpe pro inuido ponitur. Marti. lib. 1. Omnibus inuideas liuide nemo tibi.

LIVIVS, Λίβιος, nobilis hiſtoriæ Romanæ ſcriptor, patria Patauinus Quin. Herodoto opponit, ut Saluſt. Thucydidi. Cic. de Clar. Orat. Liuius qui primā fabulam docuit. De hoc Hieron. ad Paul. Ad Titum Liu. lacteo eloquentiæ fonte manantem, de ultimis Hiſpaniæ, Galliarumq; finibus quoſdam ueniſſe nobiles legimus: & quos ad contemplationem ſui Roma non traxerat, unius hominis fama perduxit. Habuit illa ætas inauditum omnibus ſæculis celebrandumq; miraculum, ut tantam urbem ingreſſi, aliud extra urbem quærerent. Fuit & alius Liuius, cognominatus Andronicus, Latinorum poetarum antiquiſſimus: de quo Diomedes, Conſtat, inquit, apud Romanos primum Latino ſermone Comœdiam Liuium Andronicum ſcripſiſſe. Gell. lib. 16. cap. ult. Primus omnium T. L. poeta fabulas docere Romæ cœpit: poſt Sophoclis & Euripidis mortem annis plus fere centum & ſexaginta.

LIVOR, oris, *Liuidore*, πελίωμα, σμῶδιξ, color ex pallido nigreſcēs, quem & plumbeum non nulli appellant: qualem in contuſis corporis partibus uidere eſt, cum fuſte, aliove corpore duro ictu illato, exiles uenæ contuſæ ſanguinem ad extremam cutem diffundunt. Pli. lib. 20. cap. 25. Illinitur & liuoribus, ſuggillatisq; cum melle. Hinc liuorem contrahere, eſt nigreſcere. Colum. lib. 12. ca. 47. Quia hæc candidior eſt oliua, quàm ea, quæ contuſione liuorem contrahit. Et quoniam talis eſt color inuidorum, ideo Liuor accipitur pro inuidia. Lucan. lib. 1. Liuor edax tibi cuncta negat. Virg. in opuſculis. Liuor tabificum malis uenenum. Cic. ad Her. tumore aut liuore.

LIX, licis, *Cenere*, κόνις, dicitur cinis, in quem materiæ rediguntur, cum fuerint exuſtæ. Pli. lib. 36. cap. 27. citat Varronem dicentem, Lix cinis eſt foci.

LIXABVNDVS, dicitur, qui exiguæ mercedis gratia, uiliſſimis ſeſe obſequijs immiſcet: Tractum à lixarum conſuetudine, qui uiliſſima quæque in exercitu munia obibant. Plaut. qui famam tuam lixabundus, & nomen fœdas.

LIXAE, arum, ὑδροφόροι, dicti ſunt, inquit Sipontinus, qui uilioris quæſtus gratia exercitum ſequuntur, utputa lauandi, aut coquendi gratia: à cinere, qui Lix antiquis dicebatur, ut Varronis teſtimonio docet Pli. lib. 36. cap. 27. Nonius tamen affirmat antiquos Lixam dixiſſe pro aqua: indeq; Elixum dictum eſſe, quod aqua coctum & mollitum eſſet: & Lixas, qui militibus aquam ad caſtra, uel tentoria ſolēt ferre. Silius li. 1. Inutile Marti Lixarum uulgus. Scipio, apud Liuium, Actum Vmbrum appellat Semilixam, quaſi ſemimancipium, nomine ignominioſo. Varro Lixulas & Semilixulas uocabulo Sabino ſcribit dici circulos ex farina, caſeo, & aqua commiſtos, olim inter uiliora cibaria numeratos.

LIXIVIA, æ, *Liſcia*, κονία, aqua, in qua lauandi gratia decoctus eſt cinis. Col. lib. 12. cap. 16. Sunt qui culmos fabæ exurant, & ex eo, quod cremauerint, cinere lixiuiam faciant. Nonius Marcellus Lixiuum effert neutro genere. Lix (inquit) cinis dicitur, uel humor cineri miſtus. Nam etiam nunc id genus Lixiuum uocant.

LIXO, as, *Aleſſare*, ἕψω, aqua coquo: quod tamen apud ueteres non facile inuenies. Magis in uſu eſt compoſitum eius Elixo, quod eſt eiuſdem ſignificationis. Prolixo huc non pertinet. Neq; enim fit à Lixo, ſed ab adiectiuo Prolixus, quod componitur ex Porro, & Laxus.

LIXVS, a, um, *cotto aleſſo*, ἑφθός, quod aqua coctum eſt: à Lixa antiquo nomine, quo ueteres aquam ſignificabant; teſte Nonio. Frequentiore tamen in uſu eſt Elixus, quemadmodum Elixo uſitatius eſt, quàm Lixo.

LIXVS, Λίξος, colonia à Claudio Cæſare facta in Mauritania Tingitana, circa quam Poetarum fabulæ & Antæi regiam, & Heſperidum hortos collocarunt, aurea mala ferentes, à dracone peruigili ſumma cura aſſeruata. Cui fabulæ occaſionem ſuppeditaſſe exiſtimat Plin. flexuoſum maris æſtuarium, draconis modo nemus quoddam ambiens, nihil præter oleaſtrum ferens. Vide Pli. lib. 5. cap. 1. Eſt & Lixus, amnis in eadem ora, cuius meminit ibidem Pli. & Pomp. Mela in fine ſui operis.

L ANTE O

LOBAE, λόβαι, in milio Indico dicuntur culmi, ſiue comæ arundinaceę ſemen complectentes. Pli. l. 18. c. 7. Milium (inquit) intra hos decem annos ex India in Italiam eſt inuectum, nigrum colore, amplum grano, arundineum culmo. Adoleſcit ad pedes altitudine ſeptem, prægrandibus culmis, (Lobas uocant) omnium frugum fertiliſſimum.

LOBRINI montes, λόβρινα ὄρη, in Phrygia ſunt: unde Rhea Lobrina. Scholiaſtes Nicandri.

LOBVS, bi, λοβός, ima auricula, ἀπὸ τοῦ λαμβάνειν, propter ea quòd eam apprehendamus quempiam admonentes. In hepate quoque partes extremæ, & quædam ueluti ſegmenta, uentriculum circumquaque amplectentia, Lobi dicuntur. Nicander in Theriacis, ἤτοι τοῖς ἀκρότατον κάρηνας λοβὸν, ὅς τε τραπέζης ἐκρύσταται. Vbi interpres Trapezam accipit ſummam ſolidamq; hepatis partem ex qua lobi dependent.

LOCARIVM, *L'affitto*, ἐνοίκιον, pretium, quod pro taberna ſtabulove perſoluitur, ut in eo quis ſe locare, hoc eſt, collocare poſſit. Auctor Varro lib. 4. de Ling. Lat.

LOCATIO, onis, uerbale, *Locatione, il dare affitto*, ἀπομίσθωσις, relatiuum eſt Conductionis, proprieq; eius eſt, qui pretium accipit. Cice. ad Atticum libro 4. Diſturbata porticus Catuli, quæ ex s. c. cos locatione reficiebatur, & ad tectum pene peruenerat. Inducere locationem, eſt irritam facere locationem, tabulaſq; de locatione confectas interlinire, aut diſcerpere. Cic. Att. l. 5. Aſiniani, qui de cenſoribus conduxerunt: queſti in Senatu ſe cupiditate prolapſos nimium magno conduxiſſe, ut inducerentur locatio, poſtulauerunt.

LOCATOR, oris, *Colui che da affitto*, proprie dicitur is qui rem aliquam pretio utendam dat: ut, Locator prædij, uel ædium dicitur is, qui pro prædij ædiumve uſu conductori conceſſo pretium accipit. Interdum tamen Locator, is dicitur, qui redemptori pro opere aliquo faciundo mercedem conſtituit. Budæus: Quanquam Locator ſit plerunque, qui pretium accipit, & Conductor qui dat: ut ſit Locator dominus, Conductor inquilinus: tamen nonnunquam uiceuerſa euenit, ut Locator pretium det, Conductor accipiat. Pli. l. 7. c. 52. Romæ quoque Corfidium materteræ ſuæ maritum, funere locato reuixiſſe, & locatorem funeris ab eo elatum.

LOCATVS, a, um, poſitus, ſitus. Cic. de Offic.

LOCVLLVS, li, βαλλάντιον, id eſt, crumenula diminutiuum à loculis. Mart. lib. 14. Si quid adhuc ſupereſt in noſtri fæce locelli, Munus erit: nihil eſt, ipſe locellus erit.

LOCITO, as, p. p. ἀπομισθῶ, ἐκδίδωμι, frequentatiuum formatum à ſupino uerbi Loco a, in i, mutata. Ter. in Adel. Agelli eſt hic ſub urbe paululum quod Lócitas foras: Huic demus, qui fruatur.

LOCO, as, *Collocare, porre, maritare, affittare*, τίθημι, pono, conſtituo. Cice. Acad. inter recte factum & peccatum media locabat quædam. Liu. lib. 1. Caſtra ab urbe haud plus quinque millia paſſuum locat. Virg. 1. Aen. Hic alta theatri Fundamenta locant alij. Interdum eſt reponere, Plaut. Aulu. Dum aulam domi locatam perquirit, ablatam reperit. Interdum nuptui tradere, ἐκδιδόναι, συνοικίζειν, Ter. in Phorm. Quæſo quid ſi filiam ſuam unicam locaret? Pro eodem etiam dicimus, Locare filiam nuptum. Ter. in Phorm. Vt potui, uirginem nuptum locaui huic adoleſcenti. Item, Locare in matrimonium. Plaut. in Trin. Vbi erit locata uirgo in matrimonium. Hinc Illocabilis, δυσέκδοτος, quę ob inopiam aut deformitatem facile maritum inuenire non poteſt. Plau. Aul. Virginem habeo grandem, dote caſſam, atque illocabilem. Interdū idē eſt quod pretio utendū do, μισθῶ, ἀπομισθῶ, ἐκδίδωμι. In qua ſignificatione frequenter datiuum habet per-

ſona

ſonæ, cui quid locatur, cum accuſatiuo rei quæ locatur, & ablatiuo precii: ut, Aedes, quas in Palatio ampliſſimas habebas, centum ne ſeſtertiis Matio locaſſe audio. Sæpe tamen precium non exprimitur. Cice. in Verr. Menonis nobiliſſimi hominis uxoris fundus erat colono locatus. Locare alicui operam ſuam, μισθαρνεῖν, eſt aliquid mercede faciendum ſuſcipere. Gell. libr. 5. cap. 3. Ob quærendum uictum ad circumagendas molas, quæ truſatiles appellantur, operam piſtori locaſſe. Plaut. Trin. Operam meam tribus nummis ego locaui ad artes nugatorias. Locare alicui opus faciundum, μισθοῦν, dicitur is, qui pro opere faciundo alteri mercedem conſtituit. Sulpicius Ciceroni: Curauimus, ut iidem Athenienſes in eodem loco monumentum ei marmoreum faciendum locarent. Interdum Locare, idem eſt quod collocare, ſiue impendere: ut cum operam, pecuniam ue bene aut male locatam dicimus. Plaut. Moſt. Nec quicquam argenti locaui tam diu uſquam æque bene.

Lodhanva, fluuius eſt Locrorum in fonte Italiæ, quæ olim magna Græcia dicebatur. Pli. lib. 3. cap. 10.

Locusas, Λοχίας, promontorium eſt Aegypti non procul ab Alexandria, & Pharo. Strab. lib. 17.

Loci, δελφοί, in muliere dicuntur uaſcula ſemen & maternum ſanguinem recipientia, inter ueſicam & inteſtinum rectum ſita, in duos diuiſa ſinus: unde & Locos plurali numero appellarunt. Aliis nominibus & Vterus dicitur, & Vulua. Quanquam inter hæc Plin. ita diſtinguit, ut Vulua brutorum animantium dicatur, Loci autem & Vterus ſolarum mulierum. Verba eius ſunt hæc libro. 11. cap. 37. Feminis eadem omnia, præterque ueſicæ iunctus utriculus: unde dictus uterus: quod alio nomine locos appellant, hoc in reliquis animantibus uuluam. Loci item τόποι, à Dialecticis appellantur ſedes argumentorum, ex quibus, ueluti ex promptuariis quibuſdam, petuntur argumenta. Cic. 3. de Ora. Ariſtoteles Locos (ſic enim appellat) quaſi argumentorum notas tradidit. Et paulo ante: Locos argumentorum paratos & expeditos habere oportet.

Locozvs, Λόκοζος, urbs Phrygiæ, quam Thraces tenuerunt cognomento Locozii. Vide Steph.

Locri, orum, Λοκροὶ, Græciæ populi, Parnaſſum montem utrinque accolentes. quorum qui occiduam incolunt plagam, ad Criſſeum uſque ſinum pertingentes, medii inter Aetolos & Phocenſes, à grauitate odoris Ozolæ, & à ſitu Heſperii cognominantur: Qui uero Parnaſſum ad ortum accolunt, ad mare uſque Euboicum extenſi in duplici ſunt differentia. Nam hi quidem à Cnemide monte Epicnemidii, illi uero ab Opunte urbe Opuntii cognominantur. Auctor Strabo libro. 9. Sunt & Locri in extrema Italiæ ora, quam Magnam Græciam antiqui appellarunt, oppidum incolentes eiuſdem nominis, ab iis Locris, qui Aiacem Oileum ad Troiam ſecuti ſunt, conditum: ut annotauit Ser. in illud Virg. 3. Aeneid. Hic & Naricii poſuerunt mœnia Locri. Hi diſcriminis gratia Epizephyrii cognominantur, quòd ſupra Zephyrium promontorium ſiti ſunt.

Locris, idis, Λοκρὶς, Græciæ regio, utrinque Parnaſſo incumbens, cuius incolæ dicuntur Locri: de quibus paulo ante.

Loculamenta, orum, σηκοὶ, loca diſtincta, ſiue capſulæ in quibus aues, apes, aut etiam maiora animalia ſeorſim nidificare, ſeu habitare ſolent, & à loculis deduci uidetur. Colum. libr. 8. cap. 8. Vel ſi non ita competit paxillis adactis tabulæ ſupponantur, quæ uel loculamenta quibus nidificent aues, uel fictilia columbaria recipiant. Idem libro. 9. cap. 15. Crepitaculis æreis, aut teſtarum plerunque uulgo iacentium terreatur fugiens iuuentus: eaq; quæ uel pauida quum reperierit alueum maternum, & in eius aditu glomerata pependerit, uel ſtatim ſe ad proximam frondem contulerit, protinus cuſtos nouum loculamentum in hoc præparatum perlinias intrinſecus prædictis herbis: deinde guttis mellis reſperſum admoueat, tum manibus, aut etiam trulla congregatas apes recondat. Ponitur aliquando pro conceptaculo, ſiue theca rei alicuius. Vitruu. libro. 10. Super autem tertium tympanum planum eadem ratione dentatum, incluſum in alterum loculamentum collocetur.

Loculatus, a, um, *Che ha molti loghi*, σηκωτὸς, quod habet diuerſos locos. Varr. 3. de Re ruſt. cap. 17. Nam ut Pauſanias & cæteri pictores eiuſdem generis loculatas magnas habent arculas, ubi diuerſi colores ſint, certas: ſic hi loculatas habent piſcinas, ubi diſpares diſcluſos habent piſces.

Loculosvs, a, um, σηκώδης, quod multos habet loculus, ſeu ſinus, ſepto aliquo intermedio diſtinctos. Pli. lib. 15. cap. 22. Sola differentia generum in putamine duro fragilive, & tenui ac craſſo, loculoſo, & ſimplici.

Loculus, li, diminutiuum à Locus, *Luoghetto, borſa, cataletto*, χωρίον, exiguus, & anguſtus locus. Plaut. Mil. Sed in cella paululum erat loculi lubrici. Aliquando Loculi, σηκοὶ, dicuntur loculamenta quædam ſeparata in piſcinis, ornithotrophiis, aliorumve animalium ſtabulis, in quibus unaquæque ſeorſum aluntur. Varr. libro. 3. de Re ruſt. cap. 17. Hortenſius familiaris noſter, quum piſcinas haberet magna pecunia ædificatas, ac loculos, ita ſæpe cum eo ad uillam iui. Sæpe etiam Loculos, βαλάντιον, accipimus pro ſacculo, in quo pecunia ſeruatur. Martia. libro. 14. Hos niſi de flaua loculos implere moneta Non decet. Interdum etiam Loculus, σορὸς, pro capſula ſeu conditorio, quo mortuorum reliquiæ conduntur. Plin. lib. 17. cap. 2. Hunc cremari cum reliquo corpore non potuiſſe tradunt, conditumq; loculo in templo.

Locuples, pen. corre. genitiuo Locupletis, penultima producta, *Ricca*, πολυκτήμων, πλούσιος, diues, multa poſſidens: quaſi locorū plenus, hoc eſt, multos habens agros, ſeu poſſeſſiones. Pli. li. 18. c. 3. Cognomina etiam prima inde: Pilumni, qui pilum piſtrinis inuenerunt: Piſones à pinſendo: hinc & Locupletes dicebant loci, id eſt, agri plenos. Eſt autem hoc nomen omnis generis, ſecundū Priſcianum, tam in i, quam in e, finiens ablatiuum. Cice. Att. Nec moderatior, quàm Sylla, in pecuniis locupletium. Idem in Frument. In prouincia locupleti & referta. Hora. 2 Ser. In locuplete domo. Neque ſolum pro diuite, & loca multa poſſidenti accipitur uerum etiam pro firmo, certoq; & magnæ auctoritatis, indubitatæque fidei homine. Vnde Locupletem auctorem, teſtem tabellarium dicimus, ἀξιόπιστον, de cuius fide merito nemo debeat ambigere. Cic. li. 3. Offi. Accedit eò teſtis locuples Poſſidonius. Et paulo poſt: Quorum quidem teſtem non mediocrem, ſed haud ſcio an grauiſſimum, Regulum nolite, quæſo, uituperare. Quem enim locupletiorem quærimus, quàm principem popu. Roma. qui retinendi officii cauſſa, cruciatum ſubierit ultro? Locupletis antitheta ſunt egens, & Tenuis. Cice. 4. Verr. Nam locupletiſſimi cuiuſque cenſus extenuarant, tenuiſſimi auxerant. Idem pro Plancio: Egentes in locupletes armabantur. Locuples oratio, diues uerborum, & abundans. Cice. 3. de Orat. Inde ille licentior, & diuitior fluxit dithyrambus: cuius membra & pedes, ut ait idem, ſunt in omni locuplete oratione diffuſa. Locuples etiam aliquando per tranſlationem ponitur pro inſtructo, & copioſo. Cic. 1. de Nat. Deo.

Locupletior igitur hominum natura ad beate uiuendum, quàm Deorum: quòd pluribus generibus fruitur uoluptatum.

Locupleto, as, p.p. *Arricchire*, πλουτίζω, dito, locupletem reddo. Plaut. Viſus eſt paterna hæreditate locupletarier. Cice. 2. Offic. Hiq; arbitrantur ſe beneficos in ſuos amicos uiſum iri, ſi locupletent eos quacunque ratione. Huius compoſitum eſt Collocupleto, quod ſignificat ualde dito. Terent. in Heaut. Vbinam eſt fides? dum ego propter te errans patria careo demens, tu interea loci collocupletaſti Antiphila te.

Locus, huius loci, & in plur. num. Loci, orum, uel loca, orum, *Luogo*, τόπος, quicquid aliquid continet, ſiue, ut ait Varro. 4. de Ling. Latin. ubi quicquam conſiſtit. Virg. 8. Aenei. Hic locus urbis erit. Seru. Sulp. Cice. libro. 4. Epiſt. Nos in nobiliſſimo orbis terrarum gymnaſio Academiæ locum delegimus, ibique eum combuſſimus: poſteaque curauimus, ut iidem Athenienſes in eodem loco monumentum ei marmoreum faciendum locarent. Frequentiſſime etiam accipimus locum pro uice, ut cum dicimus Loco patris te habeo, hoc eſt, uice patris, & ea charitate te amplector, qua patrem. Sic etiam dicimus, Diligo te in loco germani. Terent. in Andr. Si te in germani fratris dilexi loco. Mouere aliquem loco, eſt aliquem de loco ſuo, uel de dignitate depellere. Hora. li. 1. Epiſt. Audebit quæcunque parum ſplendoris habebunt, Verba mouere loco. Cice. ad Qu. Frat. lib. 2. Exarſit dolor: urgere illi, ut nos loco mouerent. Accipitur etiam locus pro natalibus, uel conditione natiuitatis. Saluſt. Inter ſuos non obſcuro loco natus. In plurali numero indifferenter dicimus Loca, uel Locos, pro eo, quod aliquid continet. De neutro genere ubique plurima occurrunt exempla. Maſculino genere uſus eſt Virg. 6. Aeneid. Deuenere locos lætos. Gell. lib. 6. cap. 6. eodem in loco utroque genere uſus eſt. Nam quoniam non ipſæ tantum aues, quæ proſperius præuolant, ſed etiam loci, quos capiunt, quòd idonei feliceſque ſunt, præpetes appellantur: idcirco Dædali pennas præpetes dixit, quoniam ex locis in quibus periculum metuebat, in loca tutiora peruenerat. Frequentius tamen locos τόπους, accipimus pro ſedibus argumentorum, ex quibus, ueluti ex promptuariis quibuſdam, petuntur argumenta. Loci etiam in mulieribus dicuntur uaſcula ſemen recipientia, in quibus (ut ait Varro) naſcendi initia conſiſtunt. Plin. lib. 11. cap. 37. Fœminis eadem omnia, præterq; ueſicæ iunctus utriculus. Vnde dictus Vterus, quod alio nomine Locos appellant, hoc in reliquis animalibus Vuluam tantum dicimus. Colum. tamen libro. 6. cap. 37. equarum etiam genitalia uocat Locos. Quod ſi (inquit) admiſſarius iners eſt in Venerem, odore perfricatur deterſis ſpongia fœminæ locis, & admota equi naribus. Idem etiam libro. 8. cap. 11. pauonum Loca appellat, in quibus oua naſcuntur. Sæpiuſq; (inquit) digitis loca feminarum tentanda ſunt: nam in promptu gerunt oua. E loco inferiore agere, eſt ad iudices: De ſuperiore loco agere, eſt pro roſtris. Ex æquo loco agere, eſt in Senatu: ut etiam annotauit Budæus. Cic. 3. de Oratore. Nam ſiue de cœli natura loquitur, ſiue de terra, ſiue

de diuina

de diuina ui, ſiue de humana, ſiue ex inferiori loco, ſiue ex æquo, ſiue ex ſuperiore. Priore loco cauſam dicere, eſt ante defendere, quàm quis accuſatus ſit. Cicero pro Quint. ut ipſe cauſam capitis, ſi ſponſionem feciſſet, priore loco diceret. Poſteriore uero loco dicere, eſt defenſorem eſſe, & pro reo dicere. Ibidem: quoniam maiores ita conſtituerunt, ut qui pro capite diceret, is poſteriore loco cauſam diceret. Secũdo loco, à Cicerone ad Lentul. pro præterea ponitur: Facile, inquit, ſecundo loco me conſolatur recordatio meorum temporum, &c. Pulchre etiam dicunt, Si in iſto eſſem loco, pro eo quod, ſi meum eſſet negocium, ſi mea res ageretur. Plaut. in Bacch. Verum, ut ego opinor, ſi ego in iſtoc ſiem loco, Dem potius aurum, quàm illum corrumpi ſinam. Ponitur aliquando Locus pro ſtatu. Teren. in Adelph. Peiore res loco non poteſt eſſe, quàm in quo nunc ſita eſt. Cicero ad Brutum: Noſtræ res meliore loco uidebantur, id eſt, ſtatu, & fortuna. In loco res poſita dicitur, quæ recte, digneque poſita, ſiue collocata eſt. Cicero. 7. Verr. Recte collocata, & in iudicio populi in loco poſita eſſe uideantur. Ponitur interdum Locus, pro æſtimatione, amore, gratiaque. Cicero in Philipp. Quem locum apud Cæſarem obtinuiſti: quo numero fuiſti? Eſſe magno loco apud regem, dixit Cicero in Epiſt. Cæſar 1. Commen. Qui ſi iuuiſſent, eodem ſe eos loco, quo Heluetios, habiturum. Ponere in loco maledicti, & contumeliæ, eſt quod barbari dicunt, capere ad malum & ad iniuriam. Cicero in Piſon. Tunc etiam auſus, meum diſceſſum in maledicti & contumeliæ loco ponere? Tenere principem locum, eſt maximo eſſe in precio, & auctoritate, primumque dignitatis gradum obtinere. Cicero pro Planc. Qui in mea ſalute principem ſemper locum, auctoritatemque tenuiſtis. Locus aliquando ponitur pro opportunitate, καιρός. Cic. de Offic. Locum autem actionis, opportunitatem temporum eſſe dicunt. Loco aliquid quærere, eſt quærere, quando res expoſtulat. Cicero in Partit. Locu tu quidem quæris, ſed plenus, &c. In loco, id eſt, opportune. Terent. in Heautom. In loco, ego uero laudo. Cicero ante quàm iret in exilium: Fidei conducit, inquit, in loco beneficium retribuere. Loco dicere, eſt aliquem rogatum ſententiam dicere. Cicero. 3. de Legibus: Vt loco dicat, id eſt, rogatus: ut modo ne ſit infinitus. Locus non eſt bonitati: id eſt, bonitas non eſt in pretio. Cicero. 3. de Finibus. Quod ni ita ſe haberet, nec iuſtitiæ ullus eſſet, nec bonitati locus. Locum alicui dare, eſt ipſum admittere, & recipere. Cice. de Orat. Hæc turba & barbaria forenſis dat locum uel uitioſiſſimis oratoribus. Aliquando Locus ponitur pro tempore, uel ſpatio. Terent. in Heauton. Nam & cognoſcendi, & ignoſcendi dabitur peccati locus. Locus preci non relictus, hoc eſt, precibus amplius flecti non poteſt. Terent. in And. Nihil eſt preci loci relictum. Locus etiam in ſcriptoribus dicitur, quæuis operis particula. Teren. in Prolog. Adel. Eum Plautus locum reliquit integrum: eum hic locum ſumpſit ſibi in Adelphos.

LOCVSTA, æ, *CauaLetta*, ἀκρίς, inſecti genus eſt, infirmas habens alas, tam modicis ſe uolatibus terra attollens, ut ſaltare potius uideatur quàm uolare. In Africa & Syria maiore corpore naſcuntur, firmioribusque alis: tanta autem copia, ut herbas, meſſesque omnes aut erodant, aut tactu adurant. Quin etiam & maria tranſuolare dicuntur, & abſumptis domeſticis omnibus, externa pabula quærere non ſine infauſto præſagio eorum, ad quos penetrarint. In India monſtroſæ magnitudinis naſci traduntur, ut interdum trium pedum longitudinem excedant: ex quorum femoribus, & cruribus, cum inaruerint, ſerræ ſolent confici. Vide plura de his apud Plin. libro. 11. cap. 29. Locuſta quoque uenefica fuit Neroni grata, ex Gallijs euocata: cuius opera Agrippina Claudium, & Nero Britannicum de medio ſuſtulerunt: ut eſt uidere apud Tacitum libro 11. & 12. Iuuen. Satyr. 1. Inſtituitque rudes melior Locuſta propinquas per famam & populum nigros efferre maritos. Huius Locuſtæ meminit & Dion Caſſius, his uerbis: *Λουκοῦσταν τινα φαρμακίδα πρεσβεύοντος ἀγριππῖνα μετεπέμψατο, καὶ ἐξ φαρμακόν τι ἄφυκτον προκατασκευάσασα ἔς τινα τῶν καλουμένων λυκίτων αὐσῆβαλε, καὶ μὲν αὐτὸ ἐκ τῶν ἄλλων ἔδειν.* Locuſta etiam piſcis eſt ex genere cruſtatorum, corpore longo, cornua ante oculos bina longa & aſpera habet. dictus à ſimilitudine terreſtris. Plin. libro. 9. cap. 30. Locuſtæ fragili cruſta muniuntur in eo genere, quod caret ſanguine. Latent menſibus quinis: & ueris principio ſenectutem exuunt anguium more renouatione tergorum. Cætera in aquis natant: locuſtæ reptantium modo fluitant. Si nullus ingruat metus recto meatu, cornibus, quæ ſunt rotunditate præpilata, ad latera porrectis in pauore, in latera procedunt. Cornibus inter ſe dimicant. Vnum hoc animal, niſi uiuum feruenti aquæ incoctum, fluida carne non habet callum.

LOCVTIO, onis, *Il parlare, ragionamento*, φράσις, ſermo uel ipſe loquendi actus. Cicero primo Offic. Riſus, locutio, reticentia, uocis ſubmiſſio. Idem 3. de Orat. Quanquam omnis locutio oratoria eſt: tamen unius Oratoris locutio hoc proprie ſignata nomine eſt.

LOCVTOR, ſiue Loquutor, λάλος, qui nimium loquitur. Gell. Qui ſunt leues & futiles & importuni locutores.

LOCVTVLEII, ἀθυρόγλωσσοι, ſunt homines in uerba proiecti, quos & blaterones, & linguaces dicimus, quorum lingua tam prolixa infrænisque eſt, ut teterrima quadam colluuione uerborum fluat ſemper & æſtuet. Gell. lib. 1. cap. 5.

LODICVLA, læ, Suet. in Auguſt. Ita ut in extremis ſpatiis ſubſultim decurreret lecticulo, uel lodicula inuolutus.

LODIX, cis, pen. pr. *Coltra*, στρῶμα, lecti operimentum, Iuuen. Sat. 6. *Ἔσω καὶ ψυχή*, modo ſub lodice relictis Vteris in turba.

LOEDORIA, λοιδορία, cum accentu in penultima, à Græcis dicitur mordax conuicium: differtque a Scommate, quòd hoc ſit mordacitas quadam urbanitate & ioco adumbrata. Lædoria uero apertum, amarulentumque eſt conuicium nulla urbanitatis ſpecie uelatum. Vide Macrob. in Saturn.

LOEMIVS, λοίμιος, Apollinis cognomen, quod ei Lyndij impoſuerunt ob malorum expulſionem, finita peſtilentia. Nam peſtem Græci λοιμὸν appellant.

LOGARION, λογάριον, apud Vlpian. l. 3. de Pœn. lega. accipitur pro leuioribus minutioribusque rationibus, quales iis de rebus, quæ quotidie in uſum familiæ erogantur, in aduerſarijs ſolent conſcribi. Verba Vlpiani ſunt hæc: Sed & chartas ad ratiunculam, uel ad logarion paratas, contineri appellatione penoris.

LOGEVM, pen. pro. λογεῖον, pulpitum in ſcena, in quo chorus Tragœdiarum, & Comœdiarum, quod Comœdiæ chorum habuerunt, cæteriq; perſonam non habentes, fabulæ ſubſeruiebant. Vtitur hac uoce Vitruuius lib. 5.

LOGICA, cæ, & Logice, ces, *Loica*, λογική, ars differendi, uerumque inquirendi, quæ & Dialectica dicitur. Nonnulli Græcæ uocis etymon reddentes, Rationalem Philoſophiæ partem appellant. Cice. 1. de Finibus: Iam in altera philoſophiæ parte quæ eſt quærendi ac diſſerendi, quæ λογικὴ dicitur, iſte uester, ut mihi quidem uidetur, plane inermis ac nudus eſt. Ibidem. Totaque eſt logice, quam rationem diſſerendi uoco. Boethius in Comment. Topic. Hæc eſt (inquit) diſciplina quaſi diſſerendi quædam magiſtra, quam Logicen ueteres Peripatetici appellarunt, continens in ſe inueniendi iudicandique peritiam, Logica, orum, neutri generis, pluralis numeris. Cic. 4. Tuſc. Habes ea, quæ de perturbationibus enucleate diſputant Stoici, quæ logica appellant, quia diſſerunt ſubtilius.

LOGICVS, a, um, Cice. in Tuſculan. habes ea quæ de perturbationibus enucleate diſputant Stoici quæ logica appellant, quia diſſeruntur ſubtilius, è quibus tanquam è ſcrupuloſis cotibus enauigauit oratio.

LOGION, pen. corr. λόγιον; Græci oraculum appellant, præſertim ſoluta oratione editum. Nam quod carmine reſpondebatur, χρησμὸν, potius nominant: ut poſt Suidam annotauit Cal. Rhodig. lib. 7. cap. 6.

LOGISTAE, λογισταὶ ſupputatores, ſiue æſtimatores dicuntur, ἀπὸ τοῦ λογίζεσθαι, quod eſt rationes ſubducere, æſtimare, ſeu rem aliquam diligenter expendere. Athenis Logiſtæ magiſtratus erant: quorum munus erat expendere, quæ in magiſtratu quiſque geſſiſſet. Ariſtophanis tamen interpres Logiſtas eoſdem fuiſſe exiſtimat cum Agoranomis, quorum munus idem fere erat cum eorum officio, qui Romæ Aediles dicebantur.

LOGISTERIVM, λογιστήριον, locus, in quo exercitus recenſetur, militique ſtipendium penditur. Iulius Pollux inter Athenienſium dicaſteria numerat & Logiſterium, interpretaturque locum fuiſſe, in quo Logiſtæ conſidere & muneri ſuo uacare conſueuerunt.

LOGISTICA, es, λογιστική, ars ſupputandi, quam uulgus Abacum uocat: ἀπὸ τοῦ λογίζεσθαι, quod eſt, ſupputare & calculum ſubducere.

LOGISTORICVS, liber fuit Varronis, ſermonum, & dictorum inſignium narrationem continens. Gell. lib. 4. cap. 29. M. Varro in logiſtorico ſcripſit, &c. Macrob. libr. 3. Satur. Varro in logiſtorico, qui inſcribitur Martius de Fortuna.

LOGODAEDALVS, λογοδαίδαλος, qui inanem uerborum ornatum, non rerum pondus ſequitur: ſiue qui captioſa, arteque compoſita oratione alium in fraudem conatur inducere. Cicero in Orat. Hæc tractaſſe Thraſymachum Chalcidonium primum, & Leontinum ferunt Gorgiam. Theodorum inde Byzantium multosque alios, quos λογοδαιδάλους, appellat in Phædro Socrates.

LOGOS, *Ragionamento, parola, ragionare*, λόγος, apud Græcos modo ſermonem ſignificat, modo uerbum, modo rationem. Hieron. ad Paulinum: Logos Græce multa ſignificat: nam & uerbum eſt, & ratio, & ſupputatio, & cauſa uniuſcuiuſq; rei, per quam ſunt ſingula, quæ ſubſiſtunt. Auguſtinus contra hæreſes: Hermes, qui Latine dicitur Mercurius, ſcripſit librum, qui λόγος τέλειος appellatur, id eſt, uerbum perfectum. λόγους item Græci uocant operis

tomos,

tomos, ſiue ſectiones, quos & libros Latine appellamus: Habet & alia ſignificata apud Græcos, quæ ad noſtrum inſtitutum nihil pertinent. Hoc tamen hic prætereundum non fuit, Logos etiam à Latinis ſcriptoribus uſurpari, pro uerbis futilibus, & ad nihil prorſus conducentibus. Cice. Gallo, Ego te certo ſcio omnes logos, qui ludis dicti ſunt, animaduertiſſe. Terent. in Phorm. Fœneratum iſtud beneficium tibi pulchre dices. D. logi, id eſt, ridicula dicta, & uerba inutilia. A logos fiunt, Catalogus, Epilogus, Dialogus, Elogium, Analogia, Logica, & prope infinita alia.

LOGOGRAPHI, penultima correp. λογογράφοι, teſte Suida, dicuntur, qui acta iudicialia excipiunt. Cuius ſententiæ ſubſcribit & Ammonius περὶ ὁμοίων, καὶ διαφόρων λέξεων: cuius hæc ſunt uerba: λογογράφος ἐστὶ, ὁ τοὺς δικανικοὺς λόγους γράφων. Demoſthenes tamen & Aeſchines uocem hanc in deteriorem partem fere uſurpant, magnique conuicii loco ſeſe mutuo λογογράφους appellant.

LOLIACEVS, cea, ceum, αἴρινος, quod ex lolio eſt: ut, Farina loliacea.

LOLIARIVS, a, um, ut Cribrum loliarium, quo lolium ex frumento excernitur. Col. lib. 8. cap. 5. Cribro uiciario, uel loliario, qui iam fuerit in uſu, pulli ſuperponantur.

LOLIGO. Cic. de Diuin. Loligines & delphini exultantes tempeſtatem futuram ſignificant.

LOLIGO, penultima product. loliginis, *Peſce calamaro*, τευθὶς Theodoro, piſcis genus, à uolatu dictum, teſte Varrone. Nam (ut ex Trebij Nigri ſententia ſcribit Plin. libr. 32. cap. 2.) tanta interdũ multitudine è mari euolant loligines, ut nauigia demergant. Coeunt linguis, quemadmodum & ſepiæ, componentes inter ſe brachia, & in contrarium nantes: pariunt autem ore. Itali hodie à thecæ calamariæ ſimilitudine Calamarium appellant. Habet enim duo oſſicula, quorum alterum calami, alterum gladioli perſpicui, pellucidique imaginem refert. Ad hæc, cruorem habet nigrum atramenti ſimilitudine. Vnde Succum loliginis pro liuore hominis parum candidi poſuit Horat. 1. Sermo. Saty. 4. Hic nigræ ſuccus loliginis, hæc eſt Aerugo mera. Vbi Porphyrio: Ex loliginis ſucco liuorem mentis uult intelligi: ex erugine uenenum. Prima huius dictionis ſyllaba ſemper producitur, idque contra naturam primitiui olo, quod priorem corripit. Vnde nonnulli in carmine geminato l, ſcribunt Lolligo.

LOLIGVNCVLA, τευθίδιον. Plaut. in Caſi. Emitto ſepiolas lepidas, loliguncula, &c.

LOLIVM, lij. *Loglio, alpa*, ζιζάνιον, herba eſt hordeo ſimilis, (cuius etiam uitium eſſe putatur) in ſegetibus naſcens. Gallis yuræa ab inebriando dicitur. Virgil. primo Georgic. Infelix lolium, & ſteriles dominantur auenæ. Plin. libro. 18. cap. 17. Nam lolium & tribulos, & carduos, lappaſque, non minus, quàm rubos, inter frugum morbos potius, quàm inter ipſius terræ peſtem numerauerim. Lolio uictitare dicuntur, qui uiſu ſunt imbecillo: nocet enim oculis lolium, propter uapores acres quos in cerebrum attollit. Ouid. 1. Faſt. Et careant lolijs oculos uitiantibus agri.

LOLIVS, τευθὸς, genus piſcis admodum parui, & facie a loligine diſſidens. Vide Hermolaum in Plinium.

LOMENTVM, ti, σμῆγμα, farina fabacea, qua ad ruganda corpora uſa eſt antiquitas. Martial. libr. 3. Lomento rugas uteri quod condere tentas. Eſt item Lomentum coloris quoddam genus, quod in uſum pictorum ex cæruleo confici ſolet. Plin. libro. 33. cap. ulti. Ex cæruleo fit, quod uocatur Lomentum: perficitur in lauando terendove: & hoc eſt cæruleo candidius. & paulo poſt: Eſt & ſubtiliſſimum genus lomenti (quidam Tritum uocant) quinis aſſibus æſtimatum. Poſtremum hoc genus à Græcis proprie λώμα appellatur.

LONCHITIS, λογχῖτις, herba eſt in locis ſitientibus naſcens, folijs porri, ad radicem rubentibus, flores habens ceu galericulos, perſonis comicis ſimiles, paruam exerentes linguam: ſemen uero intus lucens clauſum, triangulum & lanceæ ſimile: unde ſibi nomen uendicauit. Vulgus in Gallia Nigros capettos appellat. Non eſſe autem eandem cum Xiphio, ſeu Phaſganio (ut hactenus à Dictionarij huius concinnatoribus perperam creditum eſt) apertiſſime docet Pli. lib. 25. ca. 11.

LONDINIVM, λονδίνιον. Ptol. lib. 1. ca. 3. ſiue, ut alijs placet, Londinum, Britanniæ inſulæ Metropolis.

LONGAEVVS, a, um, *Vecchio, attempato, di lunga età*, πολυέτης, μακρόβιος, annoſus, ſenex, quaſi longi æui. Virg. 6. Aeneid. Quem tibi longæuo ſerum Lauinia coniux Educet ſiluis, regem, regumque parentem. Idem 3. Aeneid. Surge age, & hæc lætus longæuo dicta parenti. Haud dubitanda refer. Cicero in Catone: O miſerum ſenem, qui mortem contemnendam in tam longæua ætate non uiderit. Hinc Longæuitas, μακροβιότης, πολυετία, annoſitas, ſenectus.

LONGANIMIS, longanime, penultima corr. *Patiente d'animo, che tolera i caſi della fortuna*, μακρόθυμος, qui eſt perſeuerantis animi, æquanimiter tolerans quicquid ſibi acciderit.

LONGANIMITAS, μακροθυμία, pro tolerantia, Hieron.

LONGANIMITAS, quæ alibi ſuſtentatio dicitur, à patientia differt.

LONGANO, onis, ἀπευθυσμένον ἔντερον, à quibuſdam appellatur inteſtinum rectum, à craſſo inteſtino, quod κῶλον appellant, ad ſedem uſque porrectum, ſpinæ è directo incumbens. Ratio nominis inde tracta eſt, quod in longum protendatur, nullis orbibus implicitum, ut cætera inteſtina. Apicius Longanones porcinos, ex iure Tarentino, fartos cunctos in cinere pullorum.

LONGE, *Di lungi*, πόῤῥω, μακρὰν, aduerbium idem ſignificans quod procul, ſiue longo interuallo: & modo de loci ſpatio dicitur. Cic. pro Flacco. Non longe a gradibus Aurelijs hæc cauſa dicitur. Ibidem: Longe omnino à Tiberi ad Caicum. Modo de temporis interuallo. Cicero. pro Sylla: Tempus muneris dandi longe abeſt. Idem de Clar. Orato. Varro uitam Næuij producit longius. Longe, lateque, διεξοδικῶς, id eſt, multis uarijsque in locis. Cicero pro Lege Manil. Tantum bellum, tam diuturnum, tam longe lateque diſperſum. Interdum ſignificat ualde. Sal. Longe mihi alia mens eſt. Interdum accipitur pro multo, iungiturque comparatiuo, aut ſuperlatiuo, μακρῷ. Cice. de Clar. Orat. Vir longe poſt natos homines improbiſſimus. Accipitur etiam Longe aliquando pro eo, quod barbari dicunt, à longe. Sic Virg. 2. Georg. dixit, Littora longe reſonantia. Ita etiam fere accipitur apud Plaut. in Truc. Næ iſta ſtimulum longe habet, quæ uſque illinc Cor pungit meum, hoc eſt, habet ſtimulum longum, uel à longe protenſum. Longe proſpicere futuros caſus, eſt eos longe ante uidere, quàm eueniant. Cic. de Ami. Vt nos longe proſpicere oporteat futuros caſus reipub.

LONGIMANVS, longimani, μακρόχειρ, cognomen fuit Artaxerxis Perſarum regis, inde impoſitum, quòd alterum manum haberet longiorem.

LONGINQVITAS, διάστημα, ipſa locorum diſtantia. Cicero ad Cæl. libro. 1. Propter longinquitatem, & propter latrocinia tardiſſime omnia perferuntur. Aliquando pro diuturnitate. Cice. 2. de Finibus bono & malo. Qui autem uoluptate uitam effici beatam putabit: qui ſibi is conueniet, ſi negabit uoluptatem creſcere longinquitate?

LONGINQVVS, a, um, *Lontano, ſtraniero*, ἀπώτερος, μακρὸς, quod eſt remotum, diſtans. Cice. Marcello: Non dubito, quod præſentes cenſes: nos quidem longinqui, & à te ipſo miſſi in ultimas gentes. Aliquando ſignificat quod in longum tenditur. Claudianus: Sic qui uecturus longinqua per æquora merces, Molitur tellure ratem. Aliquando ponitur pro externo & peregrino, ἀλλοδαπὸς. Ouid. de Triſt. Si mea longinquus uiſcera piſcis edet. E longinquo, & è præſenti opponuntur. Plin. lib. 7. cap. 52. Reperimus inter exempla Clazomenij animam relicto corpore errare ſolitam, uagamque è longinquo multa annunciare: quæ niſi à præſenti noſci non poſſent. Ex longinquo ueniens nobilitas, dicitur antiqua nobilitas. Plin. lib. 10. cap. 42. Minor nobilitas, quia non ex longinquo uenit, &c. Ponitur aliquando pro diuturno. Liu. libro. 1. ab Vrbe: Donec ipſe quoque longinquo morbo eſt implicitus. Aliquando pro longo. Plaut. in Mil. Vitam longinquam darent. Nonnunquam pro ſero ſiue lento. Pla. Mer. Longinquum amanti iſtud. Longinquus ſermo opponitur breui. Plaut. in Mil. Breuin' an longinquo ſermone? Longinquum loqui, id eſt, diutius, & quod barbari dicunt, tenere longum proceſſum. Plaut. in Merc. Oratione odioſa eſt, quum rem agas, longinquum loqui. Equidem ad capita rerum perueniam.

LONGIPES, pedis, omnis generis, *Longo di piedi*, μακροσκελὴς, longos pedes, ſiue longa crura habens. Pli. lib. 30. cap. 4. Bupreſtis animal eſt rarum in Italia, ſimillimum ſcarabæo longipedi, hoc eſt, longos pedes habenti.

LONGISCO, is, ἐκτείνομαι, longus fio. Ennius: Neque corpora firma longiſcunt quicquam. Nonius.

LONGITVDO, inis, *Lunghezza*, μακρότης, μῆκος, prolixitas. Cicero. 9. Phil. Non longitudo itineris, non aſperitas uiarum, non morbus ingraueſcens retardauit. Accipitur nonnunquam pro longo temporis ſpatio. Cice. 7. Verr. Noctis longitudo ſtupris & flagitijs conterebatur.

LONGIVSCVLVS, ſcula, ſculum, diminutiuum à comparatiuo Longior, ſiue Longius, idem ualens quod paulo longior. Cic. pro Archia. Quod epigramma in eum feciſſet tantummodo alternis uerſibus longiuſculis. Pli. lib. 10. c. 36. Fœminis paſſeribus longiuſculum ſpatium.

LONGOBARDI, populi Ciſalpinæ Galliæ, à Germanis oriundi, & à barbarum prolixitate cognominati. Hi relicto Oceano ultimiſque Germaniæ oris, Albino duce Italiam ingreſſi, breui omnes pene citerioris Galliæ urbes cepere. Ibi quum ducentis annis regnaſſent, à Carolo Magno ſuperati fuerunt. Alij arbitrantur Longobardorum gentem ex Lingonibus, & Bardis, hoc eſt, Gallis, coaluiſſe: quemadmodum Celtiberi ex celtis Galliæ populis & iberis creduntur commiſti: ideoque Lingobardos potius

tius appellandos putant.

LONGVLE, diminutiuum. Plaut. in Ruden. Haud longule ex hoc loco. Longe gentium, ſignificat longe: ſicut, Nuſquam gentium, nuſquam locorum, idem ſignificant, quod omnino nuſquam. Ci. Att. lib. 6. Tu autem abes longe gentium.

LONGVLVS, a, um, diminutiuum à Longus: ut, Longulum iter. Cic. ad Attic. lib. 16. Itaque eo die manſi Aquini: longulum ſane iter, & uia inepta.

LONGVRIO, onis, προμήκης ἄνθρωπος, δόλιχος, longus homo, & Procerus, à perticæ, quam Longurium uocant, ſimilitudine dictus. Varr. Hic qui ante me eſt, neſcio qui longurio. Antiquum eſt.

LONGVRIVS, rij, Pertica, κάμαξ, δολιχὴ, pertica longior, quæ, ſepibus hortorum, uel etiam bellicis traijci ſolebat ad eas confirmandas. Varr. de Re ruſt. libro. 1. cap. 14. Secunda ſepes eſt agreſti ligno, ſed non uiuit. Fit autem palis ſtatutis crebris, ac uirgultis implicitis: aut latis perforatis, & per ea foramina traiectis longurijs ferreis binis aut ternis, aut ex arboribus truncis demiſſis in terram deinceps conſtitutis. Cæſar lib. 7. bell. Gal. Hæc directa materia iniecta contexebantur, ac longurijs, cratibusque conſternebantur.

LONGVS, ga, gum, Longo, μακρὸς, proprie (inquit Nonius) idem eſt, quod per planum porrectus. Virg. 3. Georgic. Tum longo nullus lateri modus. Nonnunquam idem quod in altum erectus, hoc eſt, procerus. Virgil. 9. Aeneid. Stant longis innixi haſtis, & ſcuta tenentes. Plaut. Trin. Qua ſcie eſt homo? S. Seſquipede quidem eſt, quàm tu, longior. Longus pedes ſeptem. Plin. In hoc cœli circumplexu æquinoctij die media, umbilicus, quem gnomonem uocant, ſeptem pedes longos, umbram non amplius quatuor pedes longam reddit. Longus pedum quatuor. Colum. In morem horti areas latas pedum denum, longas pedum quinquaginta facito. Per tranſlationem ponitur quandoque pro diuturno. Virg. libro. 3. Aeneid. Et longum Andromachæ teſtantur amorem. Ponitur nonnunquam pro prolixo & fuſo. Plautus in Trin. Longo ſermone utimur. Cicero. libro. 1. de Natu. Deo. Sed nolo eſſe longior. Longum eſt, id eſt, eſt multi temporis. Cice. 3. Verr. Longum eſt dicere, quàm improbe fecerit. Quandoque pro magno: unde Longiores dies, maiores dicimus. Quandoque pro pernicioſo. Virgil. libro. 1. Aeneid. Necnon & uario noctem ſermone trahebat Infelix Dido, longumque bibebat amorem. Longa dies, pro longo tempore. Iuuen. Saty. 10. Longa dies igitur quid contulit? Ne longum faciam, id eſt, ut breuiter dicam. Horat. libro 1. Sermo. Satyra. 3. In longum ducere. Virgil. 9. Eclog. Cauſando noſtros in longum ducis amores. Longum, μακρὰν, aduerbialiter, quod ſignificat longo tempore. Martialis: Vtque tuis longum dominusq; puerque fruantur Muneribus. Virg. 3. Eclog. Et longum formoſe uale, uale inquit Iola. A Longus fiunt compoſita Oblongus, & prælongus, ἐπιμήκης, προμήκης, de quibus ſuis locis.

LOPADVSA, λοπαδοῦσα, inſula eſt inter Siciliam & Libyam è regione Thapſi, cuius meminit Strabo lib. ultimo.

LOPAS, adis, λεπάς, genus conchæ marinæ. Plaut. in Medico paraſito: Addite lopades, echinos, oſtreas. Dictæ lopades à uaſis culinarij genere, quod Græci, λοπάδα, καὶ λοπάδιον, appellant, Baifius ſartaginem interpretatur. Eſt & Lopas, ſiue Lopæ, ueſtimenti genus: in qua ſignificatione priorem ſyllabam producit, cum apud Græcos ſcribatur per ω.

LOQVACITAS, atis, πολυλογία, στωμυλογία, multiloquium, inanis, & immodica garrulitas: Cicero Torquato: Facit autem non loquacitas mea ſed beneuolentia longiores epiſtolas. Idem ad Atticum lib. 7. Loquacitati ignoſces, quæ & me leuat ad te quidem ſcribentem, & elicit tuas litteras.

LOQVACITER aduerbium. Cic. pro Muræ. Quid huic tam loquaciter litigioſo reſponderet ille? Cic. de Fin. Et ea difficultate ille fallacijs loquacibus.

LOQVACITO, as, Parlar molto, στωμυλογῶ, multum loquor. Hierony. Si quando mulierculæ de diuitijs proprijs, de filijs, de ueſtibus, de mundi uanitatibus garrulando loquacitentur, ut moris eſt eis, frangantur. Vox noua eſt, quam apud ueteres non facile inuenias.

LOQVAX, cis, ciancia tore, che parla molto, λάλος, στωμυλόγος, uerboſus, garrulus. Cicero pro Cluentio: Præterea ſeruum illum Nicoſtratum, quem nimium loquacem fuiſſe, ac nimium domino fidelem &c. Hinc corui & aliæ aues, quæ humanam uocem imitantur, loquaces dicuntur.

LOQVACIOR, λαλίστερος, & ſuperlatiuum.

LOQVACISSIMVS, λαλίστατος. Cicero de Senect. Et ſenectus eſt natura loquacior. Idem pro Flacco: Repente homo loquaciſſimus obmutuit.

LOQVELA, læ, λαλιὰ, ſermo, quem loquendo proferimus. Catullus: Verboſa gaudet Venus loquela.

LOQVENTIA, tiæ, & loquium, quamuis a loquor deducantur, non tamen eis utimur, niſi in compoſitione: ut, breuiloquentia, Breuiloquium: Multiloquentia, Multiloquium: Magniloquentia, Magniloquium. Similiter Magniloquus, Multiloquus, Stultiloquus, blandiloquus, & huiuſmodi, quæ habent pen. corr. Valerius Probus tamen teſte Gellio li. 1. ca. 1. affirmat Saluſtium Loquentiam uſurpaſſe pro loquacitate. Sic enim legit: Satis loquentiæ, ſapientiæ parum.

LOQVITOR, aris, Cianciare, parlar molto, πολυλογέω, garrio, multum loquor, uerba multa inaniter profundo. Plaut. in Bacchid. Eho tu loquitorne eſt gnato meo male? Vſus eſt hoc uerbo Apule. in Floridis.

LOQVOR, eris, Parlare, ragionare, λαλέω, φθέγγομαι, locutus per c, ſecundum Priſcianum, ſiue Loquutus per q, proprie ſignificat, uerba qualiacunque profero. Differunt autem Loqui, & Dicere, quòd Loqui ſit à natura, Dicere, eleganter & facunde. Quanquam Loqui aliquando pro dicere poſitum inuenitur. Plautus in Menæch. Quos tu paraſitos loquere? ibidem, Adoleſcens quæſo loquere tuum mihi nomen. Loqui ad uoluntatem, apud Ciceronem in Paradox. eſt, quod lubet, dicere. Loqui ad uoluptatem, eſt ſermone ſuo uoluptatem audientibus afferre. Cice. pro Quintio: Fatetur ſe non dicere, non ad uoluptatem loqui poſſe. Loqui lapides, eſt ea loqui quæ ſic audientis mentem obtundunt, offendunt, ut ſi lapidibus illius caput ferires. Plaut. in Aulul. Quia mihi miſero cerebrum excutiunt tua dicta ſoror: Lapides loqueris. Loquuntur hoc palam. Cicero. 5. Verr. Hoc quum palam Decumani tota prouincia loquerentur. Loquuntur uulgo, id eſt, uulgi in ore uerſatur. Cice. 7. Verr. Quum uulgo loquerentur, ſuppoſitum in eius locum. &c. Loquuntur annales, hiſtoriæ, hoc eſt, referunt, commemorant. Loquitur res ipſa, hoc eſt, apertiſſima eſt, & ſermone non eget. Loquitur fama, hoc eſt, homines famam ſecuti loquuntur. Dare aliquem loquendum chartis, dixit Martial. libro 5. Quem chartis famæque damus, populoque loquendum. Locutus, ſiue Loquutus, participium. Horat. libro. 1. Epiſt. 7. Vt uentum ad cœnam eſt, dicenda tacenda locutus, Tandem dormitum dimittitur. Virg. 1. Aen. Sic ore locuta eſt. Compoſita uerbi Loquor ſunt, Alloquor, Colloquor, Circumloquor, Deloquor, Eloquor, Interloquor, Obloquor, Præloquor: & Perloquor: quorum ſignificata partim ſupra explicuimus, partim infra ſuis locis exequemur.

LORA, æ, ſiue Lorea, genus potionis eſt, quam Græci, δευτερίαν, appellant, quaſi ſecundariam: uelut apud nos tertiaria per uini cantatem: nam δεύτερον apud Græcos ſecundum dicitur. Plin. libro 14. cap. 10. Non poſſunt iure dici uina, quæ Græci δευτερίας, appellant, Cato & nos Loram, maceratis aqua uinaceis quamuis inter uina operaria numerentur. Tria eorum genera. Primum decima parte aquæ addita: quæ muſti expreſſa ſit, & ita nocte & die madefactis uinaceis rurſusq; prelo ſubiectis. Alterum, tertia parte eius, quod expreſſum ſit, addita aquæ, expreſſoque decocto ad tertias partes. Tertium fæcibus uini expreſſum, quod Fæcatum Cato appellat. Varro de uita pop. Rom. Antiquæ mulieres maiores natu bibebant loram. Dicta lora, quaſi lota, quod ſiat ex uinaceis aqua dilutis. Vide Varronem de Re ruſt. lib. 1. cap. 54. & Col. lib. 12. cap. 40.

LORARII ſerui, λωροδέσμαι, à loro dicti ſunt, quorum officium erat aliquem ex conſeruis iuſſu domini aut uincire, aut loris cædere. Lorariorum frequens eſt mentio apud Plautum. Dicebantur præterea Lorarij lictores aut miniſtri magiſtratuum, qui eis in prouincias proficiſcentibus miniſtrabant, faceſque præferebant. Cato id genus homines etiam Brutianos appellat: quoniam Brutij ignominiæ cauſſa iuſſi ſunt à Romanis, ut magiſtratibus in prouincijs euntibus parerent, & præminiſtrarent ſeruorum uice, quòd primi totius Italiæ ad Annibalem deſciuiſſent.

LOREVS, a, um, adiectiuum. Plin. libro. 18. cap. 31. Antiqui funibus uitilibusque loreis, ea detrahebant. Sic apud Cato cap. 3. Loreus funis.

LORVS, λῶρος, maſculini gene. ſicut & corius, & collus Apul. Lorum quempiam ſinu ſuo depromit.

LORICA, cæ, penultima producta, Panciera lorica, θώραξ, προβολή, eſt munimentum corporis, quale in Imperatorum antiquis ſtatuis uidemus: quamuis generaliter accipiatur pro omni eo quo corpus aduerſus uim tegimus. Dicta autem putatur Lorica à loro. Nam antiquitus, teſte Varrone, pectoralia ex crudo corio fiebant. Virgil. 3. Aeneid. Loricam conſertam hamis, auroque trilicem. Dicitur præterea Lorica, θριγκος, in ædificiis, quoddam quaſi ſepimentum, & ueluti peribolus, quæ nos tuetur à lapſu. Pars eſt enim lorica murorum, & ſtructurarum. Vitruu. libro. 2. de lateritijs parietibus loquens. Cum enim in tecto regulæ fuerint fractæ, aut à uentis deiectæ, qua poſſit ex imbribus aqua perpluere, non patietur lorica teſtacea lædi laterem, ſed proiectura coronarum reijciet extra perpendiculum ſtillas. Curt. libro. 8. Anguſta muri corona erat: non pinnæ, ſicut alibi, faſtigium eius diſtin-

diſtinxerant: ſed perpetua lorica obducta tranſitum ſepſerat. Itaque rex hærebat magis quàm ſtabat in margine, clypeo undiq; incidentia tela propulſans. Loricam appellat ſtructuram faſtigatam, quæ aquam pluuiam utrinque diſpellit extra perpendiculum ueluti ſuggrundulis prominentibus. Capillaiæ huiuſcemodi ſtructuræ à noſtris appellantur ſtructoribus. In pauimentis etiam ruderatis Lorica appellatur corium è marmore tuſo cum calce & arena. Vitruu.libro.6. Itaque ſi neceſſitas urgeat, ut minime uitioſa fiant, ſic erit faciendum: Cum coaxatum fuerit: inſuper altera coaxatio tranſuerſa ſternatur, clauiſque præfixa duplicem præbeat contignationi loricationem: deinde ruderi nouo tertia pars teſtæ tuſæ admiſceatur. Varr.lib.1. de Re ruſt.c.57. Parietes & ſolum opere tectorio marmorato loricandi. Hæc Budæus. Cæſ.5. Bel.Gal. Turres contabulantur: pinnæ, loricæq; ex cratibus attexuntur.

Loricatvs, ta, tum, participium, lorica indutus. Liu.3.Bell. Pun. Statua eius indicio fuit Præneſte in foro ſtatuta, loricata, amicta toga, uelato capite, &c.

Loricatio, θώρηκωσις, apud Iureconſ. accipitur pro ornatu domus, ſpecioſo magis quàm neceſſario. Huius uerbi compoſitum eſt Dilorico, de quo alibi.

Lorico, as, ἐνθωρακίζομαι, θωρακίζω, loricam induo. Plin.libr.8. cap.24. Mox ubi pluribus eodem modo ſe coriis loricauit, in dimicationem pergit.

Loricvla, læ, προβόλιον, diminutiuum a lorica, paruam loricam ſignificat. Accipitur etiam pro munimento, quod obſeſſores urbium conſtruunt. Nam ultra iactum teli foſſam faciunt, eamque uallo, ſudibus, & turriculis inſtruunt, ut erumpentibus è ciuitate poſſint obſiſtere. Auctor Vegetius libro.4. Cæſ.8. Bell. Gall. ſic ſcribit, Hæc imperat uallo XII. pedum muniri, coroniſque pro hac ratione eius altitudinis inædificari. Foſſam duplicem pedum denum quinum lateribus directis deprimi: turres crebras excitari in altitudinem trium tabulatorum, pontibus traiectis, conſtratiſq; coniungi: quorum frontes uiminea loricula munirentur, ut hoſtes a duplici propugnatorum ordine depellerentur.

Loripes, edis, pen.cor. *Zoppo, che ha il pie torto*, ἱμαντόπους, qui pedem in modum lori tortum habet. Iuuen.Saty.2. Loripedem rectus derideat, Aethiopem albus.

Lorvm, ri, priore product. *Correggia, staffile, redine*, ἱμάς, ſignificat corrigiam ex corio, unde habenas, & retinacula iumentorum, quæ fere ex corio fieri ſolent, Lora appellamus. Virg.3. Georg. Illi inſtant uerbere torto, Et proni dant lora: uolat ui feruidus axis. Præterea etiam Lora dicuntur Zonæ ac uolumina ex corio bubulo, quibus pugiles utebantur: quos & Cæſtus appallabant. Præterea quæcunque ligamina Lora dici poſſunt: Gell. Poſtea uidebamus Androdum & leonem loro tenui reuinctum, urbe tota circum tabernas ire. Et Loramenta quælibet ligamenta etiam quæ ex tabulis ſiunt. Hieron. Loramento ligneo circundatum ædificij fundamentum non diſſoluetur. Iuſtinus libro.11. de nodo Gordio: Cum capita loramentorum intra nodos abſcondita reperire non poſſet, uiolentius oraculo uſus, gladio loramenta cædit. Lorum etiam pro corrigia accipitur, qua homines uerberantur. Donat. Lora apud ueteres Laura dicebantur, à lauro triumphorum, ſub qua mos erat captiuos uinciri, ducique per pompam. Ideo autem ut conditionis reminiſcatur, loris cæduntur. Vnde & Lorarij dicebantur: de quibus ſuo loco diximus. Cice.14. Phil. Quos Antonius deliciarum cauſa loris in conuiuio cædi iubebat a ſuis publice. Item Lora dicuntur corrigiæ, quibus lecti & ſellæ inſtruuntur: ſuper quibus tomēta, uel culcitræ imponuntur. Mart. lib.2. Recens ſella, linteiſq;, loriſq;. Hinc etiam funiculus aureus argenteusve, qui collo geſtari ſolet, Lorum appellatur.

Lorvma, λόρυμα, locus eſt Cariæ, è regione Rhodi inſulæ. Pli.lib. 5.cap.28. & Strabo lib.14.

Lotis, idis, λῶτις, nymphæ nomen eſt, quæ Priapum fugiens, in arborem Loton fingitur tranſmutata. Ouid.9. Metamor. Lotis in hanc nymphæ fugiens obſcœna Priapi, Contulerat uerſos ſeruato nomine uultus.

Lotometra, æ, panis genus eſt ex ſemine, loti herbæ confectum. Vide Pli.lib.22.cap.21.

Lotophagi, pen.cor. λωτοφάγοι, populi in Aphrica apud Syrtes, à loto nomen ſortiti, quod arboris eius fructu credantur uictitare: cuius cibus tam eſt dulcis, ut aduenis inducat patriæ obliuionem. Vnde cū Vlyſſis ſocij delati fuiſſent in Africam & lotum guſtaſſent, uix inde abducti ſunt, ut placet Homer.lib.9. Odyſſ. Vide Lotos.

Lotivm, lotij, *Orina*, οὖρον, urina, à diluendis corporibus appellatum: eſt enim totius corporis lotio. Suet. in Veſp. Reprehendenti filio Tito, quod & urinæ uectigal commentus eſſet pecuniam ex prima penſione admouit ad nares, ſciſcitans, num odore offenderetur: at illo negante, Atqui, inquit, è lotio eſt. Habet autem hæc dictio, quamuis à ſupino Lotum fieri putetur, contra naturam primitiui primam ſyllabam corr. uide Vallam lib.1.c.2.

Lotos, λωτός, arbuſculæ, ſeu fruticis ſpecies Africæ familiaris, à Lotide nympha, quæ Priapum fugiens, in eam arborem fingitur commutata, nomen habens. Ouid.lib.10. Metam. Amnicolæque ſimul ſalices, & aquatica lotos. Hæc arbor (ut inquit Pli.libr.13. cap.17. & lib.21.cap.17. in Africa uocatur Celtis: tamque dulci eſt cibo,) nam myrti modo baccas fert, ut nomen etiam genti terræque dederit, nimis hoſpitali aduenarum obliuione patriæ. Ligno color niger: ad tibiarum cantus expetitur. Quare & à poetis pro tibia ponitur. Quidam arbitrātur eſſe eam arborem quam Romani Viſciolum dicunt. Eſt etiam eodem nomine herba in Aegypto, quam Homerus inter herbas ſubnaſcentes deorum uoluptati primam nominauit. Hæc recentibus aquis Nili prouenit ſimilis fabæ, in cuius capite fructus eſt papaueri ſimilis, intus grana, ceu milium, ex quo incolæ faciunt panem, quem Lotometram appellant. Vide Pli.lib.22.cap.21.

Loxias, λοξίας, Apollo dictus eſt, uel propter obliqua & tortuoſa reſponſa, quæ huius uates reddebant, quo facilius conſultoribus imponerent: uel quod Apollo: id eſt, Sol Zodiacum oblique percurret. λοξὸς enim Græcis obliquus eſt.

L ANTE V

Lvbenter, aduerbium, id eſt, lubenti animo. Plaut. Ruden. Nam qui dormiunt lubenter ſine lucro, & cum malo quieſcunt. Idem Capt. Omnes profecto liberi lubentius Sumus, quàm ſeruimus. etiam Cic. de Clar.

Lvbentia, æ, & Libentia, ἡδύτης, quemadmodum dicimus Libet, & Lubet, idem eſt quod uoluptas, lautitia, deliciæ, iucunditas. Gel.lib.15.cap.2. Cui libentiæ, gratiæq; omnes conuiuiorum incognitæ ſint. Plau. in Aſin. Lubentiorem te faciam, quàm Lubētia eſt. Quo in loco Lubentiam uidetur accepiſſe pro Dea quadam, uoluptatum deliciarum præſide.

Lvbet, lubuit, ueteres per u, ſcribebant, quod nos per i, *Piace*, Vide Libet. Cic. de Senect. Idipſum tamen ut lubebit: quoniam, &c.

Lvbens, tis, omnis generis, ἑκών. Plaut. in Ciſtel. Aedepol factum id eſt lubenti animo. Idem Stic. Lubente hercle me facies. Lubens pro Lubenter. Terent. Heaut. Faciam boni tibi aliquid pro iſta re, ac Lubens.

Lvbidinem, *Libidine*, ueteres dixere à Lubet, pro libidine. Plaut. in Trin. Lubido eſt obſeruare, quid agat. Idem in Menæch. Nam homini miſero malum ſi accidit ad malum, Maior lubido eſt fugere, & facere nequiter.

Lvbrice, pen.cor. γλίσχρως, inconſtanter, & parum ſincere. Cice.2. Phil. Et lubrice uerſatus in bello eſt.

Lvbrico, as, γλισχρόω, ὀλισθηρὸν ποιῶ, lubricum facio. Iuuen. Qui Lacedæmonium pytiſmate lubricat orbem.

Lvbricvm, ci, pen.corr. ſubſtantiuum, τὸ γλισχρότης, Lubricum itinerum. Tacit.libro.18. Et lubrico itinerum adempta equorum pernicitate. Idem libro.1. Illi ſanguine ſuo, & lubrico paludum lapſantes, &c. Idem lib.19. Per anguſta, & lubrica uiarum flexerunt. Cic. Epiſtol.

Lvbricvs, a, um, pen.corr. ὀλισθηρὸς, γλισχρὸς, σφαλερὸς, quaſi lubricus. Proprie enim Lubricus locus dicitur, teſte Valla libro.4. in quo quis nequit conſiſtere: quales ſunt herbæ perfuſæ ſanguine, aut terra argilloſa humectata, aut marmora leuigata, terra glaciata, aqua gelata, ceteraque huiuſmodi, ubi commode ueſtigium figere non poſſumus. Virg.1. Aeneid. Et ſeſe oppoſuit Salio per lubrica ſurgens. Lubricum item dicitur, quod ſi comprehendatur, manibus elabitur, facileque effluit: ut, Piſcis lubricus, qui facile manibus effluit, dum contrectatur. Virg.2. Aeneid. Lubrica conuoluit ſublato pectore terga, & alibi: Adytis cum lubricus anguis ab imis. Inde figurate adoleſcentia lubrica dicitur, quod procliuis ſit ad lapſum. Cic. pro Cæl. Viæ adoleſcentiæ lubricæ, quibus illa inſiſtere, aut ingredi ſine caſu aliquo, aut prolapſione uix poteſt. Lubrici oculi, id eſt, mobiles: ſicut dicitur Pes lubricus; qui eſt in lubrico, idem li.2. de Natu. Deo. Natura oculos fecit lubricos, & mobiles. Ponitur aliquando pro fallaci & qui multas uias elabendi nouit. Virg.11. Aene. Nequicquam patrias tentaſti lubricus artes. Lubricus locus per tranſlationem dicitur pro difficili & incerto. Cic.2. Offi. Qui locus eſt ſane lubricus: quoniam uix inuenitur, qui laboribus ſuſceptis, periculiſq; aditis, non quaſi mercedem rerum geſtarum deſideret gloriam.

Lvca, Λοῦκα, ciuitas Thuſciæ à qua Lucenſes dicuntur, qui in ea habitant, uel qui in ea orti ſunt, Dicta à Lucumone Hetruſcorum rege. De hac Strab.lib.5. Luca urbs eſt ad montes Lunæ incumbentes, ubi plerunque oicatim habitant: regio tamen uirorum probitate floret, & robur militare hinc magnum educitur, & equitum multitudo, ex quibus ſenatus militares cepit ordines.

Lvcæ, boues, ſiue Lucanæ, dicti ſunt elephantes, eo quod in Lucania primum uiſi ſint, eo tempore, quo Pyrrhus Romanis bellum inferebat. Pli.li.8.cap.6. Elephantes Italia primum uidit Pyrrhi regis bello: & Boues Lucas appellauit in Lucanis uiſos. Dicti autem

tem ſunt boues, eò quòd Itali ad ea uſque tempora maius animal non noſſent, quàm bouem. Næuius: Atque prius pariet locuſta bouem lucam.

Lvcani, Λευκανοὶ, populi Italiæ à Samnitibus oriundi, ſecundum [illegible] xtenſi, & Silaro fluuio à Picentinis, Lao à Brutiis dirempti. quorum oppida præcipua fuerunt, Velia, Peſtum, & Buxentum, aliaq; nonnulla, quæ uide apud Pli. lib. 3. cap. 5. Hora. lib. 2. Ser. Sat. 8. Lucanus an Appulus anceps.

Lvcanica, κάλλαὶς, genus farciminis ex porcinis carnibus, à Lucanis populis primum inuentum. Martial. lib. 13. Filia Picenæ uenio Lucanica porcæ: Pultibus hinc niueis grata corona datur.

Lvcanvs, nomen proprium Poetæ, Senecæ, uiri undecunque doctiſſimi & grauiſſimi Tragœdiarum ſcriptoris, nepotis. Hic bellum ciuile inter Cæſarem & Pompeium grauiſſimo carmine perſcripſit. Item Orpheum Tragœdiam, multaque alia, quæ hodie non extant. Periijt inciſa iuſſu Neronis uena, iam Conſul deſignatus, propterea quòd inter eos nominatus eſſet, qui cum Piſone coniurarant. Vide latius uitam eius apud Crinitum.

Lvcar, pretium (inquit Feſtus) quod ex lucis capeatur: uel erogatio quæ in lucis fiebat. Et Lucaris pecunia, quæ in luco erat data.

Lvcaria, riorum, feſta quæ in luco Romani faciebant, qui permagnus erat inter uiam Salariam & Tiberim: eo quòd uicti à Gallis, fugientes è prælio ibi ſeſe occultauerant. Feſt.

Lvcellvm, li, *Piccol guadagno*, κερδέσιον, diminutiuum, paruum lucrum. Horat. 2. Serm. Saty. 5. De ſene guſtarit tecum partita lucellum. Cice. 5. Verr. Age, quid tum ſi Apronii delicijs Prætoris lucelli aliquid iuſſi ſunt dare? putate Apronio datum, ſi Apronianum lucellum, ac non prætoria præda uobis uidebitur.

Lvci, aduerb. *Di giorno*. id eſt, interdiu: cui opponitur noctu. Cic. 2. Phil. Quis enim audeat luci, quis in militari uia, quis bene comitatum, quis illuſtrem aggredi?

Lvcens, *Lucente*, φαίνων, idem eſt, quod ſplendidus, uel clarus. Vir. lib. 6. Aeneid. Lucentemque globum lunæ.

Lvcentia, citerioris Hiſpaniæ urbs, & Romanorum quondam colonia, ut ſcribit Pomp. Mela. lib. 2.

Lvcentvm, Hiſpaniæ Tarraconenſis oppidum à ſuperiore diuerſum, quod Ptolemæus lib. 2. cap. 6. ſtatuit ſupra Carthaginem, occaſum uerſus.

Lvceo, ces, xi, *Lucere, riſplendere*, σελαγέω, λάμπω, φέγγω, ſplendeo, lucem emitto. Cic. in Som. Scip. Luna, quæ luce lucebat aliena. Aliquando ſignificat diem eſſe. Cic. pro Roſc. Amer. Occiſus eſt à cœna rediens: nondum lucebat, cum Ameriæ ſcitum eſt. Lucere facem alicui, aut cereum, eſt alicui præferre faciem, aut cereum. Plaut. in Caſin. Primum omnium huic lucebis nouæ nuptæ facem. Idem in Curc. Tute tibi puer es lautus, luces cereum. Lucens participium, ſplendens, conſpicuus. Virg. 6. Aen. Lucentéq; globum lunæ. Faces lucentes, Ouid. 3. Faſto. Marmora lucentia, Stat. 1. Syl. Tunicæ lucentes auro, Idem 9. Theb. Eius compoſita ſunt, Alluceo, Colluceo, Diluceo, Eluceo, Illuceo, Interluceo, Pelluceo, ſiue Perluceo, Reluceo, & Transluceo: quorum ſignificata quoniam ſuis explicantur locis, hominis eſſet ocio ſuo plus ſatis abutentis, ea hic denuo inculcare.

Lvceres, ſiue Lucerenſes, tertia pars erat populi Romani tempore Romuli Romanorum regis. Conſtat enim auctore Liuio, receptis iam in urbem Sabinis, populoque aucto, Romulum omnem populum in tres ſeceruiſſe tribus: quarum una Tatientium appellata eſt à T. Tatio Sabinorum duce: altera à Romulo Ramnenſium: Tertia Lucerum à Lucumonibus, hoc eſt, à Tuſcis (ut refert Varro) qui pugnanti aduerſus Tatium Romulo ſuppetias tulerunt.

Lvceria, Λουκερία, urbs Apuliæ, Auſo. colonia. Pli. li. 3. c. 11.

Lvcerivs, Λουκέριος, Ardeæ rex, qui auxilio fuit Romulo aduerſus Tatium.

Lvcerna, à luceo, *Lucerna*, λύχνος, inſtrumentum, in quo unum pluraue ellychnia accenſa, oleoque fota, nobis lumen præbet, quanquam etiam non raro pro ipſo lumine accipitur. Huius prima corripitur, quum tamen in Luceo producatur. Iuuenalis. Diſpoſitæ pinguem nebulam uomuere lucernæ. Cicero. 4. Acad. Itaque Timagoras Epicureus negat ſibi unquam, cum oculum torſiſſet, duas ex lucerna formulas eſſe uiſas. Plaut. in Moſtel. Lucernam forte oblitus fueram extinguere. Plinius. Ex medulla cuius elegantium lucernarum ellychnia fiunt. Lucernarum uſum primi Aegyptij monſtrauere, ut auctor eſt Euſeb. libro. 10. Præpara. Euangel. Lucernarum alia ſimplex eſt, quæ habet partem unam tantum exporrectam, & quæ uno ellychnio contenta eſt: quæ Cubicularia dicitur: de qua Marti. lib. 14. Alia Dimyxos, ad duo ellychnia ferenda: alia Trimyxos, ad tria: alia Polymyxos, ad multa. Mart. lib. 14. Illuſtrem quum tota meis conuiuia flammis, Totq; geram myxos, una lucerna uocor.

Lvcernarivs, λυχνοῦχος, qui lucernam fert.

Lvcernvla, λυχνίον, diminutiuum à lucerna.

Lvceſcit, imperſonaliter, *Si fa giorno*, ἐλλάμπει, ἡμέρα γίνεται, clarum fit. Plautus in Amph. Exire ex urbe, priuſquam luceſcat, uolo.

Lvcetivs, λουκέτιος, dictus eſt Iuppiter, à luce, quam præſtare hominibus putabatur, ſic Iuno Lucetia, quod lucis cauſa ſit parturientes adiuuans.

Lvcido, das, *Lucidare, riſchiarare*, λαμπρύνω, lucidum facio, Illuſtro: a quo Dilucido, Elucido, quæ uide ſuis locis.

Lvcide, Cic. de Orat. Lucide, breuiterq; diffinire aliquid.

Lvcidvs, a, um, *Lucido, chiaro*, φανερὸς, φωτεινὸς, quod eſt clarum, perſpicuum: ut, Lucida nox, apud Pli. lib. 2. cap. 7. Ouid. Epiſt. 21. Nec premit articulos lucida gemma meos. Idem 1. Faſt. Lucidior uiſa eſt, quàm fuit ante, domus. Horat. 1. Carm. Ode 3. Sic fratres Helenæ Lucida ſidera, &c. A quo Pellucidus, & Tráslucidus. διαφανής. Quinctil. libro. 8. Similiter illa transluc[illegible]a, & uerſicolor quorundam elocutio res ipſas effœminat.

Lvcifer, pen. cor. φωσφόρος, ſtella Veneris, ita dicta, quum antegraditur Solem, quum uero ſubſequitur, Heſperus uocatur, teſte Cicerone libr. 2. de Nat. Deo. Varr. 3. de Re ruſt. ca. 5. Infima eſt quinque errantium (inquit Cicero) terræque proxima ſtella Veneris, quæ φωσφόρος Græce, Lucifer Latine dicitur, cum antegreditur Solem, cum ſubſequitur autem Heſperos. Virg. libro. 2. Aeneid. Iamque iugis ſummæ ſurgebat Lucifer Idæ, Ducebatq; diem. Ouid. 8. Metamorph. Iam nitidum retegente diem, noctiſque fugante Tempora Lucifero: cadit Eurus, & humida ſurgunt Nubila, &c.

Lvciferus, fera, ferum, adiectiuum: ut, Diana lucifera. Valer. Arg. 7. Equi Luciferi. Ouid. Epiſt. 11. Iam nouies erat orta ſoror pulcherrima Phœbi, Denaque Luciferos Luna premebat equos. Luciferum Poetæ filium faciunt Iouis & Auroræ, qui Tarchiniam nympham amauit, & ex ea ſuſcepit geminam prolem, Ceycem uidelicet & Dædalionem. Dictus autem eſt Auroræ filius, quia ſtella illa, quæ & Venus dicitur, mane ſolem præcedens, quaſi ex eiuſdem ſinu oriri uidetur. Virg. Eclog. 8. Naſcere: præq; diem ueniens age lucifer almum.

Lvcifico, as, penultima corr. *Dilucidare, far lucido*, φωτίζω, Lucidum facio: a quo compoſitum Elucifico, quod eſt, luce priuo ylibetius apud Gell. libro. 10. cap. 17. Democritus Abderites Phiſicus philoſophus clypeum conſtituit contra exortum Hyperionis oculos effodere ut poſſet ſplendore æreo. Deinde ſubdit paarc poſt: Sic ego Fulgenti ſplendore in pecuniam uolo Elucific exitium ætatis meæ.

Lvcifvgvs, & Lucifuga, penultima corr. *Che fugge la luce*, qui fugitat lucem, & gaudet tenebris. Cicero. 2. de Finib. Lucifugi, maledici, monſtroſi, etiam alijs amatoriis leuitatibus dediti. Virg. 4. Georg. Nam ſæpe fauos ignotus adedit Stellio & Lucifugis congeſta cubilia blattis. Seneca Lucifugas homines appellat, qui contra naturam nocte utuntur pro die: qui & λυχνόβιοι dicuntur, quaſi lucernarii.

Lvcigena, *Generato di luce*, λυκηγενὴς, luce genitus.

Lvcilivs, Poetæ uetuſtiſſimi nomen, patria Auruncani, qui primus Latinorum Satyram ſcribere aggreſſus eſt. Obijt apud Neapolim anno ætatis ſuæ quadrageſimo ſexto, Publicoq; funere elatus fuit. De Lucilio uide Quinct. lib. 10. Et Horat. li. Serm. Sat. 4. Hinc omnis pendet Lucilius, hoſce ſecutus, &c.

Lvcina, penultima producta, εἰλείθυια, dea partuum præſes teſte Seruio, quæ & Iuno dicitur & Diana. Terent. in Andr. Iuno Lucina fer opem. Virgil. in Pollione, Caſta faue Lucina, tuus iam regat Apollo. Quo in loco manifeſte accipitur pro Diana. Cicero libro. 2. de Natu. Deo. Luna à Lucendo nominata ſit: eadem eſt enim Lucina. Itaque ut apud Græcos Dianam, eamque luciferam, ſic apud noſtros Iunonem Lucinam in partendo inuocant: quæ eadem Diana omniuaga dicitur, non à uenando, ſed quòd in ſeptem numeratur tanquam uagantibus. Dicta Lucina, quòd partum ferat in lucem. Plin. libro. 16. cap. 44. putat Lucinam dici, quòd oculis præſit & luci. Sunt qui à luco deducant, qui Romæ Iunoni ſacer eſt in Exquilijs. Ouid. libr. 2. Faſt. Gratia Lucinæ: dedit hæc tibi nomina lucus: Aut quia principium tu dea lucis habes.

Lvcinos, dicimus quibus ſunt parui utrinque ocelli, & breuis uiſus. Illud enim uidetur innuere Plin. libro. 11. cap. 37. ſi uulgatis editionibus adhibeamus fidem. Ab iiſdem (inquit) qui altero lumine orbi naſcerentur, Coclites uocantur, queis parui utrinque ocelli, Lucini iniuriæ cognomen habuere. In quibuſdam tamen uenerandæ uetuſtatis exemplaribus ſic legitur: Ab iiſdem qui altero lumine orbi naſcerentur, Coclites uocabantur: queis parui utrinque, Ocellæ.

Lvciſſvs, ſij, Luſcioſus. Cicero Attic. Iam enim tibi Luciſſij loquerentur.

Lvcivs, prænomen eſt Romanis familiare: quod idcirco illi, qui primo hoc prænomine fuit appellatus, impoſitum creditur, quòd prima luce eſſet natus. Sic Lucia nomen mulieris, pen. cor.

proferens

proferri debet contra communem abuſum.

LVCIVS Oſtius, tempore bellorum ciuilium patrem ſuum proſcriptum, quem Triumuiri ad ſupplicium perquirebant latenté prodidit, ut eius bona acciperet. Auctor Plutarchus in Romulo.

LVCO, as, licet non ſit in uſu, à luco, ſiue à luce fieri puto, cuius compoſita ſunt, Colluco, quod eſt ramos ſiluæ decido. Interluceo, idem ſignificat, Subluco, ſuccidendo, illumino.

LVCRETIA, Romanæ caſtitatis præcipuum lumen, filia Tricipitini præfecti urbis & uxor Collatini, quam Sext. Tarquinius, cum precibus exorare non poſſet, ui oppreſſit, ſtricto enim gladio in cubiculum irruens, mortem minabatur, ni uoluntati ſuæ obſequeretur: addebat[illegible] ſe cum mortua iugulatum ſeruum poſiturum, ut in ſordido adulterio necata diceretur: quibus minis illa perterrita, ut infamiæ ſuſpicionem effugeret, expugnari ſeſe paſſa eſt. Quo facto fœmina conuocatis patre, marito, cæteriſque amicis, obortis repente lacrymis, tyranni flagitium detexit, & educto cultro, quem ſub ueſte occultum habebat, ſeſe ſtatim confodit. Qua re mota pater cum marito & cæteris amicis, populo ad arma concitato reges expulerunt. Vide hæc latius apud Liu. ad finem lib. 1. ab Vrb. Mart. Eſſe uidebaris, fateor, Lucretia nobis, &c.

LVCRETILIS, penultima corr. mons fuit in Sabinis: de quo Horat. libro 1. Carm. Velox amœnum ſæpe Lucretilem Mutat Lic[a]o Faunus.

LVCRETIVS, poeta antiquiſſimus, qui Ciceronis tamen ætatem non multo anteceſſit, Scripſit de rerum natura libros ſex, qui etiam hodie leguntur. Extat honorificum de eo Elogium apud Ouid. in Eleg. Carmina ſublimis tunc ſunt peritura Lucreti, Exitio terras cum dabit una dies. Cicero Q. Fratr. Lucretij poemata.

LVCRIFACIO, cis, *Far guadagno*, κερδαίνω, idem quod lucrari. Cice. 5. Verr. Iam uero omnem ex ærario pecuniam lucrifactam uidetis. Lucrifacere iniuriam, eſt impune alicui iniuriam inferre, nullamq; ob eam pœnam luere. Pli. lib. 7. ca. 39. Quam quidam iniuriam lucrifecit ille mercatus in luctu ciuitatis, quoniam arguere nulli uacabat. Martial. lib. 8. Emit lacernas millibus decem. Baſſus Tyrias coloris optimi lucrifecit.

LVCRIFICABILIS, le, *Che aſpetta guadagno*, κερδαλέος, id eſt lucrum afferens. Plautus in Perſa. Næ hic tibi dies illuxit lucrificabilis.

LVCRIFICO, Cice. 5. Verr. Quid, ſi oſtendo in hac una emptione lucrifieri tritici modios centum?

LVCRIFVGA, *Che fugge il guadagno*, φυγοκερδής, qui lucrum fugit. Plaut. in Pſeu. Venus hæc mihi Bona dat, quum hos huc adigit lucrifugas, damni ſui cupidos.

LVCRINVM, Dauniorum eſt oppidum in Apulia, ut ſcribit Strabo lib. 6. & Pompon. lib. 2.

LVCRINVS, penultima producta, λοκρῖνος, lacus Campaniæ in ſinu Baiano contra Puteolos, propinquus Auerno lacui, adeo ut in maximis quandoque tempeſtatibus coniungi ſoleant. Dictus à lucro, propter multitudinem piſcium, qui ibi capiebantur. De utroque Martialis. Dummodo Lucrino, ſeſe permittit Auerno.

LVCRIONES, *Amici al guadagno*, φιλοκερδεῖς, dicti ſunt, qui undique lucrum aucupantur.

LVCROR, aris, *Guadagnare*, κέρδος ποιοῦμαι, κερδαίνω, κερδίζω, id eſt, lucrifacio. Cic. in Parad. An uirum bonum dices, qui depoſitū nullo teſte, cum lucrari impune poſſet, auri pondo, &c. Idem 7. Verr. Pretio certo miſſos facere nautas, miſſorum omne ſtipendium lucrari. Motam fati lucrari. Stat. 9. Theb.

LVCROSVS, ſa, ſum, κερδαλέος, plenum lucro. Ouid. 2. Amor. Eleg. 10. Cur mihi ſit damno, tibi ſit lucroſa uoluptas. Plin. lib. 18. cap. 31. Id peræque lucroſiſſimum. Idem li. 37. cap. 12. Neque eſt ulla fraus uitæ lucroſior.

LVCRVM, cri, *Guadagno, utilità*, ἔργον, κέρδος, quæſtus, uel utilitas. Terent. in Heauton. Nam haud ſcit, hoc paulum lucri, quantum ei damni apportet. Cic. 5. Tuſcul. Alij emendi, aut uendendi quæſtu & lucro ducerentur. Ouid. 3. de Arte: Ira ſubit deforme malum, lucrique cupido, Iurgiaque & rixæ, ſollicituſque dolor. Lucri eſt, ueteres uſi ſunt, pro prodeſt, uel utile eſt. Plaut. in Amph. Lucri eſt, quod miſeriam deputat. Frequentius pro eodem dicimus, Lucro eſt. Cice. Quibus ueri noſtrum ceciderint, lucro futurum eſt. Deputare in lucro, eſt tanquam lucrum æſtimare. Terent. in Phorm. Quicquid præter Spem eueniet, omne id deputabo in lucro. Pro eodem etiam dicimus, Ponere in lucro. Cic. pro Flacco: Quieſcant igitur, & me hoc in lucro ponere, atq; aliud agere patiantur.

LVCTA, æ, *Lotta*, πάλη, certaminis genus, unum ex Græcorum pentathlo, quo alius alium proſternere in terram nititur.

LVCTAMEN, inis, idem Virg. 8. Aeneid. Remo ut luctamen abeſſet, Miſerum luctamen. Valer. Flacc. 1. Argon. Compoſita ſunt, Colluctor, συμπαλαίω. Inde Colluctator uerbale, ἀνταγωνιστὴς, qui cum altero luctatur. Lactantius de Opific. Nam & ille colluctator & aduerſarius noſter, ſcis quàm ſit aſtutus, & idem ipſe uiolentus, Obluctor, ἀντιπαλαίω, acrius contra aliquem nitor. Colum. libro. 7. Quum in proſcindendo aut duriori ſolo, aut obuiæ radici obluctatus conuellit, atmos. Reluctor, ἀντιπαλαίω, ἀντιπαλαίω, pro repugno. Idem libro. 1. Nam quum ueteri aſtruitur recens ædificium, quaſi aſſurgenti reluctans, oneri cedit. Quinctilianus: Quum à me quidem familiariter poſtularent, ut aliquid de ratione docendi componerem, diu ſum equidem reluctatus.

LVCTATIO, πάλαισμα, ludus quo alius alium nititur in terram proſternere. Liuius 1. Bell. Punic. Terra ibi luctatio erat, ut à lubrica glacie non recipiente ueſtigium, &c. Per tranſlationem accipitur pro pugna, ſiue contentione, ſeu concertatione. Ci. 5. de Fi. Nam cum Academicis incerta luctatio eſt, qui nihil affirmant. Luctatio. Cice. de fat. cauſa qua tibi cum Diodoro magna luctatio eſt.

LVCTATOR, παλαιστὴς, qui lucta cum altero contendit. Ouidius in Ibio: Vt iacet Annio luctator ab hoſpite ſuſus. Plaut. Pſeud. Magnum hoc uitium uino eſt: pedes captat primum: Luctator doloſus eſt.

LVCTATVS, tus, tui, idem quod luctatio, πάλαισμα. Pli. li. 8. cap. 12. Scit ille imparem ſibi luctatum contra nexus.

LVCTATIVS Catulus, Romanus ciuis fuit, qui primo Punico bello trecentis nauibus aduerſum Pœnos profectus, ſexcentas eorum naues commeatibus, & alijs oneribus impeditas apud Aegates inter Siciliam, & Aphricam depreſſi, finemque bello impoſuit, pacem petentibus hac conditione conceſſit, ut Sicilia, Sardinia, & cæteris inſulis inter Italiam Aphricamq; decederent: Hiſpania citra Iberum fluuium abſtinerent.

LVCTIFERVS, a, um, *Ch'apporta pianto*, γοόφορος, dicimus ferens uel nuncians luctum. Sene. Hercul. Furen. Hic ululat, illic luctifer bubo gemit. Fax lucifera, Sene. Medea. Ter latratus Audax Hecate dedit & ſacros Edidit ignes face luctifera.

LVCTIFICVS, a, um, penultima corr. *Ch'induce pianto*, γοώδης, ὀλοφυδνής, quod luctum inducit. Cic. 2. Tuſ. Luctifica clades noſtro infixa corpori. Lucan. libro. 7. Luctificus Titan nunquam magis æthera contra Egit equos. Verba luctifica, Sen. Theb. Luctifici clangores. Stat. 10. Theb.

LVCTISONVS, a, um, γοήφωνος, luctum ſonitu præ ſe ferens. Ouid. 1. Metam. Quos potuit ſolos, tendens ad ſydera uultus, Et gemitu, & lacrymis, & luctiſono mugitu, Cum Ioue uiſa queri eſt, ſinemq; orare malorum.

LVCTO, as, παλαίω, ueteres dicebant pro eo quod nunc uſitatius dicimus Luctor. Terent. in Hecyra. Dicitque ſe illi anulum dum luctat, detraxiſſe. Inde etiam legitur compoſitum Delucto. Plautus. in Trin. Quibus ærumnis deluctaui, filio dum diuitias quæro.

LVCTOR, aris, deponens, *Giuocare alla lotta, lottare*, παλαίω, proprie ſignificat, lucta contendo, quod fit, cum duo ſe inuicem complectentes, alter alterum in terram deijcere conantur. Virgil. 6. Aeneid. Contendunt ludo, & fulua luctantur arena. Per tranſlationem accipitur pro contendere uel repugnare. Cicero primo de Orat. Tum ridens Scæuola. Non luctabor, inquit, tecum Craſſe amplius.

LVCTVOSVS, a, um, *Pieno di pianto*, πενθώδης, γοώδης, luctu plenum. Hora. 3. Car. Ode 6. Di multa neglecti dederunt Heſperiæ mala luctuoſæ. Dicitur etiam Luctuoſum, quod luctum affert. Cice. pro lege Agr. Quam me hercle ego præconi huic ipſam luctuoſam: & acerbam prædicationem futuram puto.

LVCTVS, us, *Pianto*, πένθος, eſt dolor extrinſecus, apparens ex aſpectu, lacrymis, geſtibus, aut clamore. Cicero quarto Tuſcul. Luctus, ægritudo ex eius, qui charus fuerit, interitu acerbo. Virg. 2. Aeneid. Crudelis ubique luctus, ubique pauor, & plurima mortis imago. Sæpe etiam ipſe habitus uultuſque, & ueſtes luctus dicitur. Nam in luctu atrati ſunt, purpura, auroque depoſitis: quum eluxerunt, nigram ueſtem cauunt, purpuramque reſumunt. Vnde poſt cladem illam Cannenſem Senatuſconſulto cautum eſt, ne matronæ ultra triginta dies in luctu eſſent. Quo in loco Luctus pro dolore accipi non poteſt: quandoquidem in poteſtate ſenatus non erat dolori imperare: ſed potius pro ueſte lugubri cæteriſque exterioribus doloris indicijs. Antiqui etiam declinabant Luctus, lucti. Accius: Ceſſo hinc ire, & rapere lucti ueſtem in lecto coniugis.

LVCVBRATIO, onis, uigilia, & opus quod fit lucubrando. Cicero libro. 1. de Natu. Deor. Nam iſta quæ uos dicitis, ſunt tota commentitia, uix digna lucubratione ancillarum. Sunt & lucubrationes ruſticanæ, ueſpertina & antelucana, quando à ueſpere & ante lucem conficiunt intra uillam opera rei uillaticæ conducibilia. Colum. lib. 11. cap. 2. Item ad lucubrationem ueſpertinam palos decem, uel caucas quinque conficere, totidemq; per antelucanam lucubrationem.

LVCVBRATORIA

Lvcvbratorivs lectica à Tranquillo in Auguſt. ca. 78. dicitur in qua lucubrare ſolebat Auguſtus.

Lvcvbro, lucubras, pen. cor. *Veggiare, comporre qualche coſa veggiando*, νυκτογραφῶ, uigilo, & nocte ad lucernam aliquid compono. Varro de Origin. Non ſolum ad Ariſtophanis lucernam, ſed etiam ad Cleantis lucubraui. Liuius libro primo ab Vrbe: Sed nocte ſera deditam lanæ inter lucubrantes ancillas in medio ædium ſedentem inueniunt. Cicero in Parad. Accipies igitur hoc paruum opuſculum lucubratum his iam contractioribus noctibus.

Lvcvlente, idem Cice. 1. de Diuin. Cum ipſe paucis interpoſitis uerſibus dicas ſatis luculente. Aliquando ponitur pro aperte. Cice. de Clar. Orat. Et luculente ſcripſerunt, etiam ſi minus, quàm tu, polite.

Lvcvlenter, λαμπρῶς, egregie, & ſplendide. Cic. 2. de Fin. Cum Græce, ut uideor, luculenter ſciam.

Lvcvlentvs, a, um, *Splendido, pieno di luce*, λαμπρὸς, περιφανὴς, quod eſt luce plenum, ſplendens. Cic. Treb. Camino luculento utendum. Plaut. in Curc. Pulchrum & luculentum hoc nobis euenit prælium. Aliquando accipitur pro ornato, perſpicuo & aperto. Saluſt. in Catil. Tum M. Tullius orationem habuit luculentam, & utilem reip. Ponitur aliquando pro probato, & optimo: ut cum Cicero ad Attic. libro. 7. dicit; Luculentus auctor; & Luculenta conditio: id eſt optima, uel optima. Plautus in Rud. Vin' tibi luculentam conditionem ferre me? Aliquando pro diuite. Plaut. in Capt. Multos tam lucrum luculentos homines reddidit. Aliquando pro magno. Cic. 7. Phil. Luculentam tamen ipſe plagam accepit, ut declarat cicatrix.

Lvcvlentitas, atis, antiquum eſt. Laberius Tucca, ut citat Nonius: Dominus noſter tua luculentitate captus.

Lvcvllianvs, a, um, Cic. Attic. Lucullianus Fundus.

Lvcvllvs, Λεύκολλος, nomen nobiliſſimi Romani, & ditiſſimi, Pompey, & Cic. æqualis: qui in Quæſtura ampliſſimum populo munus edidit: Prætor Africam iuſtiſſime rexit: aduerſum Mithridatem miſſus, collegam ſuum Cottam Chalcedone obſeſſum liberauit: Cyzicum obſidione ſoluit: Mithridatis copias ferro & fame afflixit: eumque regno ſuo Ponto expulit: quem rurſum cum Tigrane rege Armeniæ bellum inſtaurantem magna felicitate ſuperauit. Nimius in habitu, maxime ſignorum & tabularum amore flagrauit. Ingraueſcente deinde ætate, cum iam deſipere cœpiſſet, curatio eius M. Lucullo fratri permiſſa eſt. Vide latius uitam eius apud Plutarchum.

Lvcvmones, Λουκούμωνες, olim dicti ſunt Thuſci quidam: qui quòd Romulo aduerſus Sabinos ſuppetias miſiſſent in ciuitatem recepti, Lucerum tribui nomen fecerunt: Auctor Varro.

Lvcvs, ci, *Boſco, ſelua*, ἄλσος, τέμενος, nemus arboribus denſum, Deo alicui ſacrum: à lucendo per antiphraſin dictum, teſte Seruio, eo quod non luceat: quoniam cum nullæ illic arbores propter religionem cæderentur, opacus & ſine luce erat. Valla lib. 4. Lucus nequaquam cæduus eſt, quin potius manu conſitus, religioſusque atque uel alicui Deo, uel alicuius hominis cineribus conſecratus. Ideoque uel circa delubra numinum, aut circa ſepulcra poſitus eſt. Sunt alij qui non per contrarium dictum putent, ſed propter lumina crebra ſacrificiorum, quæ ibi nocturno tempore fiebant. Virg. 1. Aeneid. Lucus in urbe fuit media, lætiſſimus umbra. Vbi Seruius: Vbicunque Virgilius lucum ponit, ſequitur etiam conſecratio: ut, Luco tum forte parentis Pylumni Turnus ſacrata ualle ſedebat. Idem 6. Aeneid. Nulli certa domus: lucis habitamus opacis. Cice. pro Milo. Vos enim Albani tumuli atque luci, uos inquam imploro, atque obteſtor. Lucus Martis dictus eſt in quo Mars Iliam Veſtalem uirginem compreſſit, ut eſt apud Iuſtinum & Plutarchum. Fuit & Martis lucus apud Colchos, in quo Poetæ finxerunt aureum Phryxei arietis uellus a peruigili dracone aſſeruari. Meminit huius luci aliquoties Valer. Flac. in Argo. Item Iuue. Sat. 1. Nulli nota magis domus eſt ſua, quàm mihi lucus Martis, &c.

Lvcvs Auguſti, Ptolemæus libro. 2. cap. 6. urbs Cæpariorum, in tractu Hiſpaniæ Tarraconenſis, quam Auguſti turrim P. Mela nominat.

Lvcvs Feroniæ, oppidum eſt Thuſciæ mediterraneum, non procul à Luca, teſte Ptol. lib. 3. cap. 5.

Lvdia, æ, ὀρχήστρια, dicitur mulier geſticulatrix, quæ ſaltu & geſticulatione ſpectatores oblectat. Viri, qui artem eam exercent, Ludiones dicuntur. Martial. lib. 5. Hermes cura, laborque ludiarum. Martianus de Nup. Philologiæ. Ludiam quandam Gaditanam ſaltantem uidimus ſemicinctam.

Lvdibrivm, brij, *Scherno*, τὸ καταγέλαστον, res uana, & deridenda. Virgil. 6. Aeneid. Folijs tantum ne nomina manda. Ne turbata uolent rapidis ludibria uentis. Vnde haberi aliquid ludibrio dicimus, ἐντρυφᾶσθαι, id eſt, deriſui, & contemptui. Terentius in Hecyra. Non ſic ludibrio tuis factis habitus eſſem. Eſſe alicui ludibrio, eſt derideri, uel illudi ab aliquo. Cicero ad Brut. Nec pati ſceleratiſſimo hoſti ludibrio eſſe Imperium populi Romani.

Lvdibvndvs, παίζων, id eſt, quaſi ludens, & nullo negocio. Cic. 4. Verr. Si Volcatium habebis, omnia ludibundus perficies. Idem ad Tironem. Poſtero die in Italiam ad Hydruntem ludibundi peruenimus.

Lvdicrvs, a, um, παιγνιώδης, iocularis, leuis. Virg. 12. Aeneid. Neque enim leuia aut ludicra petuntur Præmia. Artem facere ludicram, id eſt, hiſtrionicam exercere. Vnde Duodecim tabularum lege cautum erat, ne in quatuordecim gradibus ſederet qui artem ludicram feciſſet. Plaut. in Aulul. Continuo meum cor cœpit artem facere ludicram, id eſt ſubſilire. Ludicræ tibiæ, quibus in ludis uti ſolebant ad modos faciendos. Pli. li. 16. ca. 38. Nunc ſacrificæ Tuſcorum è buxo, ludicræ uero, loto, oſſibusque aſininis, & argento fiunt.

Lvdicrvm, ludicri, ſubſtantiuum pen. cor. *Coſa da ſcherzo*, ἄθυρμα, παίγνιον, id eſt ludus, & quæcunque res iocularis, & non ſeria. Liu. libro primo ab Vrbe. Iam tum in Palatino monte Lupercal hoc fuiſſe ludicrum ferunt, & à Palanteo urbe Arcadia Palanteum, deinde Palatinum montem appellatum. Idem libro ſeptimo. Bell. Puni. ſimul quòd Olympiæ ludicrum ea tempeſtate futurum erat, quod maximo cœtu Græciæ celebraretur. Vertere in ludicrum prouerbij, id eſt ioculo prouerbio celebrari. Plin. libro. 3. cap. 11. Diomedes ibi deleuit gentes Monadorum, Dardorumque, & urbes duas, quæ in prouerbij ludicrum uertere, Apinam, & Tricam.

Lvdificabilis, le, Plaut. Cuſ. Neque uſquam ludos tam feſtiuos fieri, quam Hic actus fuit, ludi ludificabiles Seni noſtro.

Lvdificatio, onis. Liu. libro. 8. Deca. 4. Perſeum ludificatio iſta non poteſt.

Lvdifico, ludificas, adiectiuum; & ludificor, ludificaris, deponens, *Beffare, dileggiare*, ἐμπαίζειν, ἐντρυφᾶν, derideo, ſeu per iocum, & ludum fallo. Plautus in Caſi. Iam hic eſt lepide ludificatus. Terent. in Phormio. Ergo ſic me ludificamini? Plaut. in Amph. Rogaſne improbe etiam, qui ludificas me? Cicero pro Roſc. Amer. Cum enim aliquid habeat quod poſſit criminoſe ac ſuſpicioſe dicere, aperte ludificari & calumniari ſciens non uideatur.

Lvdificans, tis, participium, Silius libro. 7. Sacci Stimulabant ſanguinis enſes Ludificante ducem Fabio.

Lvdificatvs, aliud participium Silius libro. 7. Varie nunc laeuus in orbem. Nunc dexter, leuibus deſuper deuius gyris. Ludificatus equo. Plau. Bacch. Non quid ei ſuccenſeat Mea cauſſa, de auro quòd eum ludificatus eſt. Ludificatus paſſiue. Saluſt. in Iugur. Ludificati incerto prælio.

Ludifico, Cic. pro Sext. Roſc. Is aperte ludificari ac calumniari ſciens uideatur.

Lvdivs, dij, & Ludio, onis, *Giocolatore*, ὀρχηστὴς, χειρονόμος, pro ioculatore, hiſtrione: & Ludia, pro ioculatrice. Mart. li. 5. Hermes cura laborque ludiarum. Liuius. Acciti ex Hetruria ludiones, qui ad tibicinis modum ſaltabant. Cicero pro P. Sext. Ipſe ille maxime ludius, non ſolum ſpectator, ſed actor, & acroama. Ouid. 1. de Arte. Ludius æquatam ter pede pulſat humum.

Lvdi magiſter, γραμματιστὴς, qui ludo literario præeſt. Cice. 1. de Natura Deorum. Sed cum agellus eum non aleret, ut opinor, ludi magiſter factus eſt. Ludi magiſtri (inquit Aſconius) dicuntur, qui primas literas docent.

Lvdo, ludis, ſi, ſum, *Giocare*, παίζω, notæ eſt ſignificationis, & conſtruitur fere cum ablatiuo eius rei, qua luditur. Teren. in Adelph. In uita eſt hominum, quaſi cum ludas teſſeris. Cicero. in Antonium. O hominem nequam qui non dubitarit uel in foro alea ludere. Nonnunquam etiam cum accuſatiuo. Sueton. in Auguſt. Aliquando ut uincat, ludit aſſidue aleam. Sic dicimus ludere ludum, & ludere ludo. Terent. in Eunuch. Conſimilem luſerat iam olim ille ludum. Plaut. in Moſtel. Scis ſolere illam ætatem tali ludo ludere. Ludere alieno corio, eſt in re aliena munificum ſe præbere & liberalem: ut contra ludere ſuo corio, eſt de ſuo largiri, aut ſuo ſumptu periculoque quippiam aggredi. Martial. libro. 3. Das gladiatores ſutorum regule cerdo. Quodque tibi tribuit ſubula, ſica rapit. Ebrius es: neque enim faceres hoc ſobrius unquam, Ve uelles corio ludere cerdo tuo. Interdum eſt deridere, iocari, leuiter ſiue ſcurriliter loqui, uel alienum deludere, ſiue eludere, ἐντρυφᾶν, καταχλευάζειν. Plaut. in Aſin. Nec me cur ludacis ſcire poſſum. Terent. in Adelph. Quin non ludo hunc aliquantiſper? melius eſt, Quandoquidem hoc nunquam mihi uoluit credere. Plin. Fab. Ludere me putas? ſerio peto. Interdum mouere. Terent. in Adelph. Congrum iſtum maximum in aqua ſinito ludere paulisper. Virgilius libro nono Aeneid. Geminos huic ubera circum Ludere pendentes pueros. Interdum canere, pulſare. Gellius. Is optime ludere à magiſtro eius didicerat. Interdum uerſibus ſcribere, ſed non niſi in opuſculis fere, qualia ſunt Epigrammata: & huiuſmodi opuſcula Luſus dicuntur. Virg. 1. Eclo. Ludere

quæ

quæ uellem calamo permiſit agreſti. Interdum amittere, perdere. Terent. in Phorm. In illis fructus eſt, in his opera luditur. Nam ludere operam eſt ipſam perdere, & fruſtra laborare. Plau. in Caſ. Si nunc me ſuſpendam, meam operam luſerim. Vbi notandum, Ludo modo actiuum, modo neutrum eſſe; ut ex ijs quæ ſcripta ſunt, intelligi licet. Interdum decipere, ἐξαπατᾶν. Virg. lib. 1. Aeneid. Vana ſpe luſit amantem. Ludere aliquem dolis eſt dolo circumuenire. Teren. in Eunuc. An potius hæc pati æquum eſt fieri, ut à me ludatur dolis? Ludere in numerum, eſt ſaltare ad rhythmi modum, & ſonum cantilenæ. Virg. in Sileno. Tum uero in numerum Faunoſq; feraſq; uideres Ludere. Ludunt mea uerba, uenuſte dicitur, pro inaniter iactantur, incaſſum uolant, & tanquam ludibria ſunt. Propert. lib. 1. Non audis, & uerba ſinis mea ludere. Fortaſſe legendum eſt, Verba ſinis me ludere: ut dicamus Ludere uerba, quemadmodum dicimus, Ludere operam, hoc eſt perdere. Luſum ire. Horat. 1. Serm. Sat. 5. Luſum it Mecœnas, dormitum ego, Virgiliuſq;.

LVSVS, a, um, participium, deceptus, falſus, ἐξαπατηθείς. Cic. lib. 2. de Finib. Sed & illum quem nominaui, & cæteros ſophiſtas, ut è Platone intelligi poteſt, luſos uidemus à Socrate.

LVSITO, tas, frequentatiuum. Plaut. Cap. Nam ubi illò adueni, quaſi patricijs pueris, aut monedulæ, aut anates, aut coturnices dantur, quibus cum luſitent.

LVSOR, luſoris, uerbale, qui ludit aut decipit. Plaut. Amph. Quid enim cenſes, te ut deludam contra luſorem meum. Qui nunc primum te adueniſſe dicas, modo qui hinc abieris? Ouid. lib. 4. Triſt. Eleg. 9. Ille ego qui fueram tenerorum luſor amorum, id eſt, ſcriptor.

LVSORIVS, ria, rium, quod ad ludum ſpectat: ut Tabula luſoria, in qua teſſeris luditur. Pli. lib. 37. ca. 2. Tranſtulit alueum cum teſſeris luſorium è gemmis duabus. Luſoria quæſtio, uel quæ ludo fit, uel de ludo tractat. Plin. libr. 7. cap. 53. Pudore Diodorus ſapientiæ Dialecticæ profeſſor, luſoria quæſtione non protinus ad interrogationes Stilbonis diſſoluta obijt. Compoſita ſunt, Alludo, Colludo, Deludo, Eludo, Illudo, Prælude, penultima producta: quorum ſignificata uide ſuis locis.

LVDVS, ludi, Giuoco, παιδιά, dicitur in factis, inquit Valla, iocus in uerbis. Eſt enim proprie Ludus quoduis ludicrum ad animi recreationem, uel corporis exercitationem fieri ſolitum, propoſita tamen quadam lucri ſpe, & damni periculo. Nam quæ ad ſolam uoluptatem fiunt, eodem Valla teſte, Luſus proprie dicuntur, uel luſiones. Vnde Ludum aleæ, melius dicimus, quàm luſum, & cõtra Luſum trochi, melius quàm ludum. Accipitur tamen aliquando Ludus pro ioco, & Iocus pro ludo. Horat. libro primo Sermo Satyra prima. Sed tamen amoto quæramus ſeria ludo. Ouid. libro 3. de Arte amandi. Mille fac eſſe iocos, turpe eſt neſcire puellam Ludere: ludendo ſæpe paratur amor. In priore exemplo Ludus ponitur pro ioco, opponiturq; ſerio. In poſteriori Iocus ponitur pro ludo. Sed hoc rarius. Nam fere Ludus ita accipitur, ut de factis dicatur, & præcipue de priuatis quibuſuis ludicris. Nam ſpectacula publica magis Ludi dicuntur in numero plurali: ut Ludi Megalenſes, Ludi Circenſes. Ludi Apollinares, Ludi gladiatorij. Accipitur etiam Ludus frequentiſſime pro ipſo loco, in quo aliquid exercitij fit, in quo ſcilicet aut uires corporis, aut ingenij acumen exercemus, aut etiam in quo pueri inſtituuntur à ſuis præceptoribus, quod etiam Græci, ἀπὸ τοῦ γυμνάζειν, hoc eſt, ab exercendo, uocãt Gymnaſium. Sic dicimus Ludum palæſtræ, Ludum pilæ, Ludum gladiatorium, Ludum literarium, pro loco ipſo in quo huiuſmodi rebus exercemur, aut inſtituimur. Aſconius: Omnem ſcholam ludum dixerunt Romani. Cicero lib. 2. de Orato. Tum hoc in ludo non præcipitur. Faciles enim cauſæ ad pueros deferuntur. Quo in loco Ludum dixit Cicero pro ſchola Rhetorum. Sic Ludus literarius, dicitur ſchola, in qua pueri literis dant operam. Plaut. in Merc. Hodie ire in ludum occœpi literarium. Ludi magiſter, qui præeſt ludo literario, de quo paulo ante ſuo loco. Ludum aperire, eſt ludi magiſtrum agere. Cicero ad Pætum lib. 9. Epiſtol. Dionyſius tyrannus cum Syracuſis expolſus eſſet, Corinthi dicitur ludum aperuiſſe. Per tranſlationem etiam Ludus dicitur pro Re iucunda, & minime difficili. Cicero de Orato. Omnium cæterarum rerum oratio, mihi crede, ludus eſt homini non hebeti. Ludos reddere. Terent. in Andr. Hiccine me ſi imparatum in ueris nuptijs adortus eſſet, quos mihi ludos redderet? id eſt, ut me luderet, ſiue irrideret. Ludos quoque aliquem facere, eſt aliquem irridere. ἐμπαίζειν, καταγελᾶν. Plautus in Capt. Nunc is re ludos facit. Et abſolute, Ludos facere, eſt quod Gallicum uulgus ait, ſe gaudir, ſe mocquer. Terent. in Phormio. Vt ludos facit? Ludum noui, à Plauto dictum eſt eleganter, pro eo quod eſt Perſpicio technam, intelligo dolum. Plautus in Amphitr. Atat, noui iam ludum: Id Soſiæ factum eſt opera. Ludos operam facere, eſt operam perdere. Plautus Rudend. Iam nunc & operam ludos facit, & retia. Aliquando ludus pro cantilena ponitur. Virgil. ſeptimo Eclog. Poſthabuit tamen illorum mea ſeria ludo. Ita enim hoc in loco Ludum interpretatur Seruius. Ludo, ablatiuus ponitur pro, Per ludum. Virg. libro. 5. Aeneid. Qua ludo indutus belli ſimulacra ciebat. Ludi uero, ἀγῶνες, πανηγύρεις, tantum plurali numero, ſpectacula publica ſignificant. Cice. in Verr. Inter binos ludos. Idem Philip. 10. de Bruto loquens: Qui ne Apollinares quidem Ludos, pro ſua, populique Romani dignitate apparatos, præſens fecit. Sic ludos gladiatorios potius dicimus, quàm Ludum gladiatorium, quoties unum plurave paria gladiatorum depugnatura in arenam producuntur. Contra pro loco, ubi gladiatores inſtituuntur, melius Ludum gladiatorium dicimus in numero ſingulari. Legitur tamen aliquando Ludus gladiatorius, pro publico ſpectaculo. Quinctil. in Decla. pro Gladiatore: Quod me diu piratæ in carcere retentum, quia redemptorem illis diutem promiſeram patrem, in ludum uendiderunt, hoc eſt, ut me exhiberent in ludis gladiatorijs. Frequentius tamen in hac ſignificatione numero plurali utimur. Sic dicimus apparare ludos, Facere ludos, pro edere. Facere ludos alicui numini, hoc eſt, in honorem alicuius numinis ſpectacula exhibere. Item Committere ludos, id eſt, celebrare. Cice. ad Fr. libro. 3. Hæc ſcripſi ad Octauum Calendas Nouemb. quo die ludi committebantur. Fuerũt apud Græcos quatuor ludorum genera præcipua, ſcilicet Olympici, Pythij, Iſthmici, & Nemæi, de quibus dictum eſt in dictione Certamen. Ludi apud Romanos etiam quatuor erant, Megalenſes, Funebres, Plebeij, & Apollinares.

LVANTINVM, ſiue potius Leuentinum, Britanniæ urbs Ptolemæo lib. 2. cap. 3.

LVES, λοιμὸς, dicitur, cum in urbe, aut in agro febris, aliudve morbi genus homines uel pecora, arboreſve corripit, aut ſata. Differtque à peſte, quòd hæc aut cito perimit, quæ corripit, aut cito abit ab eo, quem inuaſit. Lues uero generalius accipitur etiam pro ijs malis, quæ lente ea, quæ corripiunt, conficiunt. Dictam autem putat Feſtus Luem à lauando, quòd omnia quæ corripuit, ad nihilum uſque diluat. Alij Luem dictam putant, ἀπὸ τοῦ λύειν, quod omnia diſſoluat. Cice. de Aruſp. reſp. Vt eos ludos hæc lues impura pollueret. Virg. lib. 3. Aeneid. Subito cum tabida membris Corrupto cœli tractu, miſerandaque uenit Arboribuſq;, ſatiſq; lues, & letifer annus.

LVGDVNVM, Λούγδουνον. Stephan. emporium eſt totius Galliæ Celticæ longe celeberrimum, à quo ea pars Galliæ Lugdunenſis dicta eſt, à L. Munatio Planco, dum Galliæ Comatæ præeſſet, conditum, in colle ſupra confluentem Rhodani & Araris imminente: ubi etiam hodie non obſcura antiquæ urbis extant ueſtigia. Strab. libr. 4. Lugdunum in colle conditum, ubi Arar amnis Rhodano immiſcetur, Romano tenetur imperio: Ampliori quoque dignitate uirorum ſecundum Narbonem affluens, quibus uſui magno eſt emporium. Ibi quoque Romani duces aureum numiſma, argenteumque ſignarunt. Lugduni etiam templum fuit, communi uniuerſæ Galliæ impenſa extructum, & Cæſari Auguſto conſecratum, ea parte ante urbem, ubi amnes confluunt: inibique ara dignitatis eximiæ erat, gentium ſexaginta titulo inſignis: dicatis ibi totidem gentium ſimulacris. Hæc Budæus de Aſſe. Fuit præterea hæc ciuitas celebribus nundinis inſignis, ad quas totius Galliæ populi ad emendum, & uendendum conueniebant: unde etiam hodie locus ille, in quo olim ſitum fuit Lugdunum, Forum Veneris appellatur. In hac etiam urbe, à Caligula Cæſare (Vt in Vita eius cap. 20. teſtatur Suetonius) inſtitutum fuit certamen Latinæ, Græcæque facundiæ. Quo certamine ferunt uictoribus præmia uictos contuliſſe, eorundem & laudes componere coactos. Eos autem, qui maxime diſplicuiſſent, ſcripta ſua ſpongia, linguave delere iuſſos, niſi ferulis uerberari, aut flumine proximo mergi maluiſſent. Huc ſpectaſſe uidetur Iuuenalis, quum de Rhetore loquitur ad aram Lugdunenſem dicturo. Hæc autem urbs, tam inſignis totque egregijs ornamentis nobilitata, teſte Seneca in Epiſtolis, ſub imperio Neronis, centeſimo anno, à quo fuerat condita, una nocte conflagrauit. Hodie uero Lugdunum in plano ſitum eſt, magna ſui parte Rhodano & Arari fluminibus incluſum, nullis Chriſtiani orbis angulis incognitum.

LVGEO, es, luxi, luctum, Piangere, ὀλοφύρομαι, πενθέω, à uerbo Græco λύω, (ut quidam putant) quod eſt ſoluo: eo quod continuo luctu uita hominis ſoluatur. Accipitur autem modo actiue pro deflere, aut deplorare, καταγελαίειν. Ouid. lib. 11. Metam. Fratrem lugebat ademptum. Cice. ad Curium lib. 7. Epiſt. Sed mehercle & tum Rempublicam lugebam, quæ non ſolum ſuis erga me, ſed etiam meis erga ſe beneficijs mihi erat charior. Modo neutraliter, & abſolute ponitur pro eo quod eſt, in luctu eſſe. Cicero pro Plan. Hos pro me lugere, hos gemere uidebam. Idem pro domo ſua: Lugente ſenatu: mœrentibus bonis omnibus. Accipitur præterea Lugere, pro eo quòd eſt neceſſarij alicuius interitum ueſte lugubri dolorem teſtari. Liu. libro. 2. ab Vrb. de Bruto: Matronæ annum, ut parentem, eum luxerunt, quòd tam acer ultor uiolatæ pu-

æ pudicitiæ fuiſſet. Haius uerbi compoſita ſunt Prolugeo, & Elugeo: quorum ſignificata uide ſuis locis.

Lvgvbris, & hoc Lugubre, pen. co. *Lugubre, funeſto*, πενθικὸς, quod ad luctum pertinet: ut, Veſtis lugubris, qua dolorem poſt neceſſarij alicuius interitum teſtamur. Terent. in Heau. Mediocriter ueſtitam ueſte lugubri. Cic. poſt Reditum, ad Quirit. Me fratris miſerrimi, atq; optimi quotidianæ lacrymæ, ſordesq; lugubres à uobis deprecatæ ſunt. Idem. 1. Tuſc. Sed illa lugubris lamentatio, fletusq; mœrens ex eo eſt, quod &c. Lugubria abſolute, pro ueſtibus lugubribus. Ouid. 11. Metam. Surge, age, da lacrymas, lugubriaq; indue, nec me Indeploratum ſub inania Tartara mitte. Senec. Herc. fur. Amicta coniux lugubribus.

Lvgvbre, penul. cor. aduerbium, idem quod Lugubriter, πενθικῶς. Plau. Ciſt. Nā ſi hæc nō nubat, lugubre fame familia pereat.

Lvitio, nis, Vlpia. ff. de capt. poſtlim. reu. l. ſi a patre. Si patre redempto & ante luitionem defuncto filius poſt mortem eius redemptionis quantitatem offerat dicendum eſt ſuum ei poſſe hæredem exiſtere.

Lvma, mæ, ἄκανθος, genus ſpinæ, quæ in pratis naſcitur, & locis uliginoſis: ſic dicta, quòd agricolæ eam è terra luunt: id eſt, ſoluunt. Hinc lumeta, loca lumis plena: & Lumaria ſalx, qua lumeta ſecantur: ut ait Varro de Lingua latina lib. 4.

Lvmbago, uitium & debilitas lumborum, ut ait Feſtus.

Lvmbare, περίζωμα, tegmen, quo pudenda teguntur, ut apud Hieremiam. Sicut tu poſuiſti lumbare iſtud ad lumbos tuos.

Lvmbifragivm, gij, lumborum fractura. Plaut. in Amphit. Nam ſi me irritaſſis, hodie lumbifragium hinc auferes.

Lvmbrici, *Vermi*, ἕλμινθες, uermes terreni, a lubricitate dicti. Plaut. in Aul. Foras lumbrice, qui ſub terra erepſiſti modo. Lumbrici etiam uermes dicuntur, qui in uentre hominis, aut etiam aliorum animalium naſcuntur: qui teſte Gale. ad finem Meth. in triplici ſunt differentia. Aut enim lati ſunt, aut teretes, aut omnium minimi, quas ἀσκαρίδας nominant. Col. l. 6. cap. 24. Solent autem uitulis nocere lumbrici, qui fere naſcuntur cruditatibus.

Lvmbvs, bi, uel, quod uſitatius eſt, Lumbi, rum, *Lombi*, ὀσφὺς, ψόαι, ψοία, à rei anatomicæ peritis dicitur pars inferior ſpinæ, quinque conſtans uertebris, quæ mediæ ſunt inter os ſacrum, & uertebras dorſi. Plin. lib. 20. cap. 2. Lumborum uero dolori, ſemine ſole ſiccato. Dicuntur etiam Lumbi de brutis. Horat. libro. 1. Serm. Curto ire licet mulo, uel ſi libet, uſque Tarentum, Mantica cui lumbos onere ulceret, ac eques armos. Hinc fit Elumbus, a, um, uel Elumbus, a, um, uel Elumbis, lumbe, ἀπεψοωμένος, quod lumbis caret, ſeu potius quod lumbos confractos habet, aut inualidos. Bona enim pars uirium in lumbis ſita eſt: ut qui ſoli, nullius alterius oſſis adminiculo, ſuperiorem corporis compagem ſuſtineant. Hinc factum eſt, ut Elumbis accipiatur pro debili. Plin. l. 10. cap. 33. Perdix prægrauem, aut Elumbem ſeſe ſimulans. Itē Delumbis pro molli & effœminato. Perſius Sat. 1. Summa delumbe ſaliua, Hoc natat in labris. Inde Delumbe carmen, pro laſciuo, minimeq; uirili. Et uerbum Delumbo, as, are, delumbem reddere, debilitare ἐξαδυνίζειν. Plin. l. 20. c. 4. Hoc ſæpe delumbata quadrupede approbatur. Delumbare ſententias, per tranſlationem, pro eo quod eſt, neruis & robore ſuo ſpoliare. Cuin. Quin. Nec minutos numeros ſequens concitet, delumbetq; ſententias.

Lvmbvlvs, lumbuli, diminutiuum eſt à Lumbus. Plin. lib. 28. cap. 11. Sicca lippitudo, lumbulis ſuum toſtis, atque contritis, & impoſitis tollitur.

Lvmen, luminis, *Lume*, φῶς, res aliqua ſplendorem de ſe diffundens: ita dictum, quaſi lucimen. Seru. 2. Aeneid. Lumen à luce diſtinguit: quòd in lumine ſit ſplendor, ſed cum fumo; in Luce ſolus ſplendor. Virg. 6. Aeneid. Nec fumea tedis Lumina. Idem. 9. Aen. Piceum fert humida lumen Teda. Verum hæc Seruij differentia non eſt perpetua. Nam & Solem, & Lunam, & cætera cæleſtia corpora Lumina appellamus, quæ tamen proculdubio fumi omnis ſunt expertia. Alij Lumina intelligunt corpora ipſa lucida, quæ claritatem de ſe diffundunt. Sic Solem ipſum lumen appellant, Lucem autem claritatem à Sole profectam. Sed hoc, ut in Sole fortaſſe uerum eſt, ita in cæteris locum non habet. Neque enim ſplendorem à candela, lychnoue per ædes diffuſum, ſtatim Lucem appellaueris. Lucem itaq; alij uni Solis ſplendori proprium eſſe uolunt, aliarumq; rerum claritati non niſi per abuſum, aut per tranſlationem tribui. Ponitur aliquando pro luce, ſiue die. Cic. pro Rab. Poſth. Si te ſecundo lumine hic offendero, morière. Virg. 6. Aeneid. -- Vix lumine quarto proſpexi Italiam. Aliquando pro oculo, quòd oculorum beneficio lumen conſpicimus. Quinctil. in Procem. libri 6. Prior alterum ex duobus eripuit lumen. Doctorem ac lumen deſiderare, eſt deſiderare rei alicuius difficilis, ac obſcuræ interpretationem. Cice. ad Treb. lib. 7. Qui quanquam plurimi ſunt, doctorem tamen, lumenq; deſiderant. Luminibus obſtruere, eſt ædificando officere luci domus uicini. Cice. pro domo ſua: Cum ille negaret, primo ſe luminibus eius obſtructurum minabatur. Per tranſlationem quoq; alterius luminibus obſtruere dicitur, cum nominis eius claritatem obſcuramus. Cice. in Bruto: Catonis luminibus obſtruxit hęc poſteriorem quaſi exaggerata altius oratio. Lumina præferre menti alicuius, id ſignificat, quod uulgo inſpirare aliquem dicimus. Cicero antequàm iret in exilium. Vos, uos obteſtor Dij immortales, qui meæ menti lumina prætuliſtis, quum conſenſum extinxi coniurationis, arcemq; urbis ab incendio, ac flamma liberaui. Lumina ciuitatis, dicuntur inſignes uiri, & clari. Ci. in Catil. Orat. 3. in fine: Lumina ciuitatis extincta ſunt. Lumina in pictura, umbræ opponantur. Pli. lib. 35. c. 5. Tandem ſe ars ipſa diſtinxit, & inuenit lumen, atque umbras, differentia colorum alterna uice ſeſe excitante: deinde adiectus eſt ſplendor alius hic, quàm lumen, quem quia inter hoc & umbram eſſet, appellauerunt Tonon. Lumina orationis, ſunt ſententiæ, & figuræ, quæ ſuis locis uelut emblemata quædam interiecta, orationem mirum in modum illuſtrant.

Lvminare, huius luminaris, *Lume, luminare*, φωςὴρ, ipſum lumen aut id quod claritatem, ſplendoremve de ſe diffundit. Hieronymus in Gene. Fecit Deus duo luminaria magna: unum ut præeſſet diei, alterum ut præeſſet nocti. Luminaria item per tranſlationem appellamus uiros eximios in quibus ſingularis quidam uirtutis ſplendor elucet, quiq; ſui ordinis hominibus decori eſt, & ornamento. Cicer. ſecundo Philip. In te autem M. Antoni, id decreuit Senatus, & quidem incolumis, nondum tot luminaribus extinctis, &c. id eſt, tot egregijs uiris, qui ſunt lumen & ſplendor, ac ornamentum Senatus, & ciuitatis.

Lvmino, luminas, φωτίζω, a quo illumino, illuminas, καταλάμπω, eiuſdem utriuſq; ſignificationis. Martianus: Quos ſtellantibus oculis interſtinctos crebri uibratus igniium luminabant. Relumino, lumen reddo.

Lvminosvs, a, um, *Luminoſo*, φωτινὸς, quod clarum, & apertum. Cicero in Orator. Tum ſunt maxime luminoſæ, & quaſi actuoſæ partes duæ.

Lvna, lunæ, σελήνη, à lucendo dicta, quòd noctu luceat. Alij Lunam quaſi Lucem alienam dicunt, quod lumen à Sole recipiat. Cice. in Somn. Scipio. Ex quibus erat minima quæ ultima cœlo, citima terris, luce lucebat aliena. Hæc Solis diſcipula, obſequitur curſibus ſupernis, & prout accedit ad Solem, uel recedit à Sole, creſcens aut ſceneſcens, diſpenſat lumen, ideoq; ſemper eſt mutabilis. Ouid. 15. Metam. Nec par aut eadem nocturnæ forma Dianæ Eſſe poteſt uſquam, ſemperq; hodierna ſequente. Si creſcit, minor eſt: maior, ſi contrahit orbem. Luna (ut inquit Macr.) diſpenſationibus ſeptenarijs luminis ſui uires ſempiterna lege uariando diſponit. Primis ſeptem diebus dimidiata ſemiorbē oſtendit. Græcoq; ſermone διχόμηνος, & διχότομος uocatur, quaſi dimidia. Secundis totum orbem complet, fitq; plenilunium, quod Græci πανσέληνον uocant. Tertijs rurſus διχότομος efficitur. Quartis fit totius lunæ cum ſole, quod interlunium uocant, & Silentem Lunam, & Intermenſtruam Græce σύνοδος dicitur. Hinc Plenilunium, quod eſt quum Luna quintadecima & rotunda eſt, Soliq; ex diametro opponitur. Plin. lib. 18. Quum uero occidente Sole oritur (ſcilicet Luna ex aduerſo) ita ut pariter aſpiciantur, tunc erit plenilunium. Interlunium, quum apparere deſierit, & noua fit, & coitu uel ſilenti Luna. Vnde Lunæ coniunctio dicitur dies ſilentis Lunæ. Luna trigeſima pro trigeſimo die, poſt nouam lunam. Plin. lib. 2. cap. 97. Aeſtus idem triduo in menſe conſiſtit, ſeptima, octaua, nonaq; luna.

Lvna, Hetruriæ oppidum ad mare ſitum, fœcundiſſimum candidi marmoris fodinis quod ab eo Lunenſe dicebatur, olim nobilitatum, Lucan. lib. 1. Quorum qui maximus æuo, Aruns incoluit deſertæ mœnia Lunæ, &c.

Lvnae, promontorium, σελήνης ἄκρα, Hetruriæ promontorium, non procul à Macra fluuio: cuius meminit Ptolemæus lib. 3. cap. 1. Eſt item eiuſdem nominis promontorium in Luſitania, nō procul à Tagi oſtio, apud eundem Ptolemæum lib. 2. cap. 5.

Lvnarivm, promontorium Laletanorum, in Hiſpania Tarraconenſi: cuius meminit Ptolemæus libro. 2. cap. 6. Alio nomine, Mons Iouis.

Lvnaris, & hoc Lunare, σεληνιαῖος, quod ad Lunam pertinet: ut ut Lunaris ratio, Lunaris annus. Plin. lib. 69. cap. 39. Lunaris annus, qui menſe uno ſuum efficit curſum. Ouid. 15. Metam. Ceruleus, & uultum ferrugine lucifer atra Sparſus erat, ſparſi lunares ſanguine currus. Cice. in Som. Scip. Quam ob cauſam ſummus ille cœli ſtelliferi curſus, cuius conuerſio eſt incitatior, acuto & excitato mouetur ſono: grauiſſimo autem hic lunaris & infimus.

Lvnatici, οἱ σεληνιαζόμενοι, dicuntur, qui furore laborant, nō illē quidē perpetuo, ſed interuallis quibuſdā recurrente. Quod mali genus inde nomen accepit, quòd ijs qui ipſo interlunio nati ſunt, familiare eē cōſueuerit: ſiue quod ſtatis Lunæ ratione interuallis ſoleat reuerti. Iulius Fir. 4. Matheſ. Et ſi luna male fuerit collocata

aut ipſa

aut ſpaſticos, aut lunaticos, aut caducos facit.

LVNATVS, ta, tum, *Lunato, a guiſa di Luna*, σεληνοειδὴς, quod eſt ad Lunæ ſimilitudinem factum, uel quod habet ſpeciem Lunę: ut, Lunatum ferramentum. Col. l. 12. c. 54. Deinde, ſicut conſueuerũt ſalgamarij, decuſſatim ferramento lunato inciditο. Tres enim ſunt figuræ creſcentis Lunæ, nam modo curuatur in cornua, modo in orbem circumacta, ut quum eſt plena, & ſoli aduerſa: modo dimidio: orbe cæſa: hoc eſt, quum æqua proportione diuiditur: & ob id à noſtris Diuidua, à Græcis διχότομος, uocatur. Vir. l. 1. Aen. Ducit Amazonidum lunatis agmina peltis Penthesilea furens. Claſſis lunata, Lucan. l. 3. Cauda lunata delphinorum, Senec. Oedi. Frons lunata uituli, Claud. de Rapt. Prof.

LVNENSIS, caſeus, à Luna urbe nomen accepit, quæ fuit in ea parte Hetruriæ: quæ Liguriæ proxima eſt. Erat autem hoc caſei genus ſola magnitudine laudatum, ut quod librarum mille pondus nonnunquam æquaret: unde inter ſeruorum obſonia refertur à Mart. lib. 14. Caſeus Hetruſcæ ſignatus imagine Lunæ Præſtabit pueris prandia mille tuis. Plin. lib. 11. c. 42. Mixtum Hetruriæ atque Liguriæ confinium Luncoſem mittit, magnitudine conſpicuum: quippe & ad ſingula millia pondo premitur. Ab eadem Luna, Lunenſe quoque marmor nomen accipit, miro candore conſpicuum. Pli. li. 36. c. 6. Adiecit idem, Nepos, Mamurram totis ædibus nullam niſi è marmore columnam habuiſſe, omnes ſolidas è Caristio, aut Lunenſi.

LVNO, nas, nare, *Torcere à guiſa di Luna*, σεληνοειδῆ ποιῶ, in modum lunæ quando in cornua curuatur, flectere. Oui. 1. Amo. Lunauitq; genu ſinuoſum fortiter arcum: id eſt, intendit.

LVNVLA, læ, *Lunetta*, σεληνίδιον, Plau. in Epid. Lunulam, atque anellum aureolum in digito.

LVO, is, ui, *Purgare, pagare*, λύομαι, ſignificat perſoluo. Liui. 1. ab Vrb. Vt tamen debito ſupplicio ſcelus lueret: id eſt, ſolueret, ſeu purgaret. Dictum putant à uerbo Græco λύω, quod inter cætera ſignificat crimen purgo, aut ἀπὸ τοῦ λύειν, quod eſt lauare, ſiue abluere. Luere pœnas, eſt dare pœnas, ſeu ferre ſupplicium. Cic. Att. li. 3. Itaque mei peccati luo pœnas. Sic Luere ſupplicium, eſt ſupplicio affici. Iuſtin. l. 1. Quicunque capi potuerunt, ſupplicia crucibus luerunt. Luere capite, eſt capite plecti. Liui. 9. ab Vrbe. Obſides etiam ſexcenti imperati capite luerunt. Luere maculas ſanguine, eſt abſtergere, purgare, eluere, & à lauando quidam ductum uolunt. Cic. in Verr. Act. 7. Errabas Verres, & uehementer errabas, cum te maculis furtorum & flagitiorum tuorum, ſociorum innocentium ſanguine luere arbitrabare. Luere peccata, eſt delictorum ſupplicium ferre. Liu. 8. Bell. Mace. Ego tamen & cum aliis pro dignitate imperij ueſtri coactis luere peccata ſua, pacem pepigi. Luere aliquando eſt, pretium redemptionis redemptori offerre, ait Budæus. Vlpianus: Qui ſtatus controuerſiam patiuntur, non debent per id tempus militare: ſed nec hi, qui ab hoſtibus redempti ſunt, prius quam ſe luant. Luitur impersonale. Luca. l. 2. Hac cæde luatur Quicquid Romani meruerunt pendere mores. Luiturus participium, Luitura pœnas puppis, Claud. 4. Panegy. Luendus. Ouid. 2. Triſt. Scilicet in ſuperis etiam fortuna luenda eſt. Hinc componitur Reluo, pro ſoluo, ſeu repignero. Nam in alia ſignificatione componitur à lauo, ſicut Diluo, Proluo.

LVPA, pæ, *Lupa*, λύκαινα, fœmininum eſt à lupus. Ouid. l. 3. de Arte aman. Rapidæ tradis ouile lupæ. Ponitur tamen quandoque pro meretrice, quod, ut lupa cibi, ita hæc uel libidinis, uel quæſtus appetens ſit. Cic. pro Mil. Ille qui ſemper ſecum ſcorta, ſemper exoletos, ſemper lupas ducebat.

LVPANAR, pen. pro. *Bordello*, πορνεῖον, χαμαιτυπεῖον, proſtibulum, ganeum, in quo lupæ, hoc eſt, meretrices proſtant. Quint. l. 7. c. 4. An deprehenſus in Lupanari cum aliena uxore, adulter ſit, quæritur. Iuu. Saty. 6. Intrauit calidum ueteri centone lupanar. Oblitũ lupanar, Catul.

LVPANARIS, & hoc re, χαμαιτυπικὸς, ut, Infamia Lupanaris, apud Apul. pro ſpurca, & fœda fama, qualis eſſe ſolet meretricibus. Ambroſius, Cum meretricibus ſcortaberis in contubernio lupanari.

LVPANARIVM, rij, πορνοβοσκεῖον, idem quod Lupanar. Vlpi. de de Peti. hæred. Licet à lupanario præceptæ ſint. Nam & in multorum honeſtorum uirorum prædijs lupanaria exercentur.

LVPARIVS, rij, λυκοθήρας, qui uenatur lupos. Seru. in Cõmen. Georgic. Cõſtat enim luparios carnibus tinctis ueneno lupos necare.

LVPATVM, ti, *Morſo*, χαλινὸς, idem quod lupus, pro fræno aſperrimo. Virg. 3. Geor. Preſſiq; negabunt Verbera lenta pati, & duris parere lupatis. Dicta Lupata (ut Seruius inquit) à lupinis dentibus, qui inæquales ſunt: unde & eorum morſus uehemẽter obeſt. Oui. 1. Am. Eleg. 2. Aſper equus duris contunditur ora lupatis.

LVPOR, aris, ri, *Andare alle meretrici*, πορνεύειν, ſcortari, meretricari. Turpilius apud Nonium: Qui cum meretrice per uias habitu noſtro lupantur. Antiquum.

LVPERCAL, λύκαιον, à lupa dicitur, locus ſub Palatino monte, ſacratus ab Euandro Pani Deo Arcadiæ qui Lycæus uocatur, eo quod non ſinat lupos in oues ſæuire. Quamuis quidam ita appellatum uelint, quòd lupa ibi Remum & Romulum nutriuerit. Ouid. 2. Faſt. Illa loco nomen fecit, locus ille Lupercal Magna dati nutria præmia lactis habet.

LVPERCALIA, λύκαια, ſolennia quædam ſacra dicebantur, quæ menſe Februario à Lupercis fiebant in honorem Panos paſtorum Dei. Cice. ad Q. F. lib. 2. Hodierni diei res geſtas Lupercalib. habebis. Seruius enarrans illud Virg. l. 8. Aene. Hic exultantes Salios, nudoſq; Lupercos. Cum, inquit, in honorem Panos Lupercaliorum ſolennitas celebraretur, pecora Romanorum ſubito à Latronibus rapta ſunt. Illi, proiectis ueſtibus, perſecuti ſunt latrones: quibus oppreſſis, & receptis animalibus, propter rem à nudis proſpere geſtam, conſuetudo permanſit, ut nudi Lupercalia celebrarent.

LVPERCI, ſacerdotes erant Panos Dei paſtorum, qui Lupercaliorum die nudi per urbem curſitabant, prægnantiumq; mulierum manus uteroſq; caprina pelle feriebant: qua re & fœcunditatem, & facilem partum fieri putabant. Dicti autem creduntur Luperci, à Pane Deo paſtorum cui ſacra faciebant in Lupercali. Græci enim Pana uocant Lycæum, nomine ἀπὸ τοῦ λύκου, hoc eſt, à lupo deriuato, quòd oues à lupis tueri credebatur, Vel à Lycæo mõte Arcadiæ, in quo Pan colebatur. Oui. 2. Faſt. Quid uetat Arcadiæ dictos de monte Lupercos? Faunus in Arcadia tẽpla Lycæus habet. Cic. 2. Phil. inſectatur M. Anton. quòd in Lupercalibus, in quibus ſedebat Cæſar amictus toga purpurea, in ſella aurea coronatus ſe lupercum exhibuerit.

LVPFVRDVM, Ptolemæo lib. 2. cap. 11.

LVPIA, Germaniæ fluuius Pomponio lib. 3. Coniectura eſt, inquit Vadianus in Melam, eum eſſe, quem hodie Neccharum uocant, qui haud lõge à Danubij fontibus ortus per Vuittembergenſem ducatum lapſus, moxq; in occaſum uerſus: Rhenum ſeorſum illabitur. Strabo longe ſecus, quàm Pomponius Lupiam in Viſurgim deferri ait, ut Lupiæ nomine non Neccharus, ſed is amnis quem hodie Fuldam uocant, intelligatur. Tacitus (adeo in re tantilla uariant ſcriptores) libro Auguſtæ hiſtoriæ 2. Lupiam uocãt amnem, non in Rhenum, ſed in Oceanum elapſum. Hæc Vadianus. Cuius uiri alioqui diligentiſſimi lapſum tam ſupinum ſatis mirari nõ poſſum, præſertim in ſuæ Germaniæ chorographia. Cõſtat. n. Lupiam Bructerorũ (hodie Vueſtphalos appellant) fluuiũ eſſe, qui etiã hodie nomen retinet, non procul à Bademborna naſcentem: ad cuius caput extat oppidulum, quod Germani ſua lingua Lipcoprunnum, quaſi Lupiæ fontem appellant: aliudq; circa medium fere fluminis tractum uiſitur oppidulum, quod eodem cũ fluuio nomine Lupiam nominant: Labitur autem in Rhenum (quod & Mela aſſerit) circa Veſaliam agri Cliuenſis oppidum.

LVPINVS, a, um, *Lupino, di lupo*, λύκειος, quod eſt lupi. Cic. in Cat. Quem inauratum in Capitolio paruum atque lactantem uberibus lupinis inhiantem fuiſſe meminiſtis. Ad Her. Folliculus lupinus. & in Cat. Romulus paruus atque lactens uberibus lupinis inhians.

LVPINVS, ni, & Lupinum, ni, ſubſtantiuum, θέρμος, leguminis genus eſt, omnium amariſſimum, quod ſui circumactu agricolis horas etiam nubilo die oſtendit. Dictus autem putatur Lupinus à Lupi natura, quod non minus terram appetat, uoraxq; illius ſit, quàm lupus: & tellurem adeo amat, ut quamuis frutetoſo ſolo coniectum inter folia uepreſq;, ad terram tamen radice perueniat. Vide Plin. lib. 18. ca. 14. Hora. 1. epi. 7. Nec tamen ignorat quid diſtent æra lupinis. Virg. 1. Geor. Triſtiſq; lupini Suſtuleris fragiles calamos.

LVPVS, lupi, *Lupo*, λύκος, animal rapax, quod nulli notum non eſt: cuius fœm. eſt Lupa. Ouid. 1. Triſt. Excuſſa eſt auidi dentibus agna Lupi. Eſt etiam Lupus λάβραξ piſcis genus, quem Romani olim piſcibus omnibus prætulerunt: eoſque præcipue, qui in Tiberi inter duos pontes capti eſſent: quos Catillones, hoc eſt, liguritores uocabant, metaphora ducta ab hominibus guloſis, & delicatis, quos ideo Catillones uocabãt antiqui, quòd abſumptis cibis ipſos etiam catillos lingerent. Eſt enim hic piſcis uoraciſſimus, ſtercorumq; ac latrinarum auidiſſimus ſectator: à nullo ſordium genere temperans. Paulus Iouius in eo libello, quem de piſcibus Rom. edidit, Spigolam uocari oſtendit: multiſq; argumentis eorum opinionem conuincit, qui hunc Sturionem eſſe putauerunt. Plin. lib. 9. c. 17. Poſtea præcipuam auctoritatem fuiſſe lupo & aſellis Cornelius Nepos & Laberius poeta Mimorum tradidere. Luporum laudatiſſimi, qui appellantur lanati, à candore mollitiaque carnis. Mart. lib. 13. Laneus Euganei lupus excipit ora Timaui Aequoreo dulces cum ſale paſtus aquas. Item lupus, genus eſt fræni aſperrimi, quod & Lupatum dicitur à lupinis dentibus, qui inæquales ſunt, & propterea morſus eorum aſperrimus. His frænis utebantur Galli. Oui. 4. de Triſt. Tempore paret equus lentis animoſus habenis: Et placido duros accipit ore lupos. Item Lupus, id eſt inſtrumentum aduncum, quo uaſa, quæ in puteum forte ciciderunt, extrahuntur: ἅρπαξ Græco uocabulo, & à noſtris Harpago nominatur.

Lin.8.Bel.Pun.In alios lupi ſuperne ferrei iniecti, ut in periculo eſſent, ne ſuſpenſi in murum extraherentur. Item aranei genus. Plin.libro 11.ca.24.Luporum nomine minimi non texunt. Hoc nomine etiam dicta eſt herba, quæ aſparagi uice mandi ſolet: quæ & Lupus ſalictarius appellatur, quod ſalices ad ſimilitudinem uitis aſcendat. Hanc herbam officinæ uocant Lupulum, Galli Hubelon. Ea utuntur Belgæ ad condiendam ceruiſiam ad miſtis frugibus. Item Lupus (ut Palladius auctor eſt) ſerula manubriata uocatur. Ouem lupo commiſiſti, Teren. in Eunu.Conuenienter hoc utemur prouerbio, quoties ei ſeruandum aliquid committitur, cuius gratia cuſtodem magis oporteat adhiberi. Cicer. 3. Philip. Etenim in concione dixerat ſe cuſtodem ſuturum urbis, uſque ad Kalend. Maias ad urbem exercitum habiturum. O præclarum cuſtodem ouium (ut aiunt) lupum. Cuſtoſne urbis an direptor & uexator eſſet Antonius? Quadrare uidetur, quoties inimico negocium committitur, eique qui nobis peſſime uelit: propterea quod lupus & agnus genuino quodam odio diſſident. Lupo agnum eripere. Plaut. Pœn. Lupo agnum eripere poſtulant: nugas agunt. Hoc uti poſſumus prouerbio, ubi quis fruſtra conatur prædam recipere, cui ſemel manus iniecit rapax aliquis. Improbum enim uidetur, ſperare ſuturum, ut lupus agnum ſemel arreptum amittat. Lupus eſt in fabula, prouerbium eſt notiſſimum, quo utimur, quoties noſtro ſermoni ſuperuenit is, de quo loquebamur, & nobis ſua præſentia amputat loquendi facultatem. Prouerbium tractum eſt à lupi natura, quem ferunt iis, quos prior aſpexerit, uocem intercludere. Ad quod alludit Virg.9. Eclo. Vox quoque Mœrin Iam fugit ipſa: lupi Mœrin uidere priores. Lupum auribus tenere prouerbium eſt, quod in re ancipiti periculoſaque dici ſolet. Nam qui auribus lupum tenet, nec eum dimittere audet, nec retinere poteſt ſine periculo. Sueto.in Tib. Cunctandi cauſa erat metus undique imminentium diſcriminum, ut ſæpe lupum ſe auribus tenere diceret.

Lura, (inquit Feſtus) os culei, ſiue utris ab antiquis dicebatur.

Lurco, cas, *Trangugiare*, λαφύσσω, cibum cum auiditate nimia ſumo. Pomponius Syris, ut citat Nonius: Lardum lurcabar lubens. Lurcor, aris, deponens, idem. Lucilius Saty.2. Vt lurcaretur lardum, & carnaria furtim.

Lurcones, *Goloſi, trangugiatori*, λίχνοι, dicti ſunt guloſi, & bonorum ſuorum conſumptores. Plaut. in Perſa: Perenniſerue, lurco, edax, furax, fugax. Lucil. Sat. l. 5. ut citat Nonius: Edite Lurcones, comedones, uiuite uentres. Suet. de Clar. Gram. cap. 15. Laſtaurum, & lurconem, & nebulonem, popinonemq́; appellans, & uita ſcriptisq́; monſtroſum. Cic. Attic. Lurcus tribunus plebis.

Luridus, a, um, p.c. ὠχρός, πελιδνός, quod eſt ſupra modum pallidum, quaſi Loridum, ſeu loro percuſſum, & liuidum factum. Oui. 1. Met. Lurida terribiles miſcent aconita nouercæ.

Luror, oris, maſc.g. *Pallidezza*, ὠχρίας, pallor, color ſubflauus. Lucr.li. 4. Lurida præterea fiunt, quæcunque tuentur Arquati: quia luroris de corpore eorum Semina multa fluunt ſimulacris obuia rerum.

Luſcinia, æ, *Roſignuolo*, ἀηδών, auis cantus ſuauitate præcellens, quæ & Philomela appellatur: ita dicta, ut uolunt, quòd lugens canat, aut certe quòd canat ante lucem. Plin. libro 10.c. 29. Luſciniis diebus ac noctibus continuis quindecim garrulus ſine intermiſſu cantus, denſante ſe frondium germine, non in nouiſſimum digna miratu aue. Poetæ fabulantur, Philomelam à Tereo uiolatam, in hanc autem fuiſſe mutatam ad quam fabulam alludit Mart.l. 14. Flet Philomela nefas inceſti Tereos, & quæ Muta puella fuit, garrula fertur auis. Ob eandem cauſam & Atthis dicitur. Fuit enim Philomela patria Athenienſis, Pandionis regis filia. Mart.l.6. Sic ubi multiſona feruet ſacer Atthide lucus. A Luſcinia fit diminutiuum Luſciniola. Plau. in Bacch. Pol ego quoque metuo, luſciniolę ne defuat cantio.

Luſcioſus, ſiue Luſcitioſus, *Che ha corta uiſta*, μύωψ, is dicitur teſte Nonio, qui ad lucernam non uidet. Varro Diſciplinarum libro 8. ut citatur à Nonio: Veſperi non uidere quos appellant luſcioſos. Idem Andabatis: Aedepol idem cæcus, non luſcioſus eſt. Bud. in Anno. Luſcinſos, ſiue Luſcitioſos eos dici exiſtimat, qui propius admota oculis, uident, remota uero non: quod genus homines res intuendas oculis ſere contingere ſolent, & limis etiam cluſisq́; oculis aſpicere, Eoſdemq́; à Græcis μύωπας uocari ait.

Luſcus, ſci, *Loſco*, ἑτερόφθαλμος, qui altero captus eſt oculo: qualis fuit Annibal, de quo Iuue. Sat. 10. Quum Getula ducem geſtaret bellua luſcum. Luſca, æ, Mar. l.1. Oculo Philænis ſemper altero plorat: Quo fiat iſtud quæris modo? luſca eſt. A Luſcus fit Eluſco, Eluſcas, πηρόω, quod eſt, luſcum facio, & oculum eruo. Scribit Iulianus Iureconſultus: Aquilia lege teneri eũ, qui eluſcauerit diſcipulum in diſciplina. Cic. de Orat. Hic Luſcus familiaris meus Caius Sextius. Et id dixit quod conueniret in omnes luſcos.

Luſio, nis, Cice. de Sen. Ex multis luſionibus nobis ſenibus talos relinquant & teſſeras.

Luſitania, æ, Λυσιτανία, tertia Hiſpaniæ pars, ad Septentrionẽ Durio amne à Tarraconenſi prouincia, ad Auſtrum a Bætica Ana fluuio diremptа: cuius deſcriptionem uide apud Plin. libro 4.ca.21. Et Ptol. l. 2. c.5. Strabo tamen libro 3. Luſitaniam ad Auſtrum Tago flumine terminat. Dictam autem uolunt Luſitaniam à Luſo, & Lyſa Liberi patris comitibus, qui eum bacchãtes in Hiſpaniam ſecuti ſunt. ut tradit Pli.li.3.ca.1. Hodie Portugalliam appellant.

Luſito, tas, *Giuocolare*, ἀθύρω, frequentatiuum eſt à uerbo Ludo, Pla. Capt. Nam ubi illò aduenis quaſi patriciis pueris, aut monedulæ, aut anates, aut coturnices dantur, quibus cum luſitent.

Luſius, Λούσιος, Arcadiæ fluuius frigidiſſimus, Gortynam uicum præterfluens, in quo Iouem primum ablutum fuiſſe Arcades aſſerunt: unde & nomen accepiſſe putatur. Vide Cœl. Rhodig. lib. 18.c.ult. Fuit & Luſius quidam, Marii ex ſorore nepos, qui cum Trebonio generoſo adoleſcentulo uim afferre conaretur, ab eodem occiſus eſt. Valerius li.6.ca.1. Cluſium appellat.

Luſorius, a, um, *Coſa che s'appartiene à gioco*, ἀθυρτικός, quod ad ludum ſpectat: ut, Tabula luſoria, id eſt alueus, in quo teſſeris, aut latrunculis ludimus. Plin.l.36.c.2. Tranſtulit alueum cum teſſeris luſorium gemmis duabus. Luſoria quæſtio, id eſt, iocoſa, quæ ludo fit. Pli.l.7.c.53. Pudore Diodorus ſapientiæ Dialecticæ profeſſor, luſoria quæſtione non protinus ad interrogationes Stilbonis diſſoluta, obiit.

Luſpiae, Λουπίαι, Ptol.li.3.c.1. Calabriæ urbs, Lupia Plinio.

Luſtralis, & hoc Luſtrale, ἁγνιστικός, καθαρτικός, quod luſtrandi, hoc eſt purgandi, ſeu expiandi uim habet. Vnde Aqua luſtralis dicitur, qua à ſacerdote luſtrationis, hoc eſt, purgationis cauſa aſpergimur. Oui.3. de Ponto: Spargit aqua captos luſtrali Graia ſacerdos. Sic Luſtrale ſacrificium dicitur, quod luſtrationis cauſa fit. Liui.li.1. Sacrificium luſtrale in diem poſterum parat. Luſtralia exta, ueteres dixerunt præpinguia: eo quod luſtralis, id eſt, quinquennalis bos dicitur eſſe perfectæ ætatis.

Luſtramen, inis, idem quod luſtratio. Vale.6. Argo. Semineceſq́; duces inter ſua tela, ſuoſq́; Inter equos, ſæuam miſero luſtramine uerſant Congeriem.

Luſtratio, uerbale, περιόδευσις, circuitio, peragratio. Cice. 2. Phil. Quæ fuit eius peragratio itinerum? luſtratio municipiorum? Ponitur & pro ſacrificio expiationis, ἁγνισμὸς, καθαρμὸς, Col. l.2. c. 22. Hoc loco certum habeo quoſdam, quum ſolennia feſtorum percenſuerim, deſideraturos luſtrationem, cæterorumq́; ſacrificiorum, quæ pro frugibus fiunt, morem priſcis uſurpatum.

Luſtratus, participium, *Purgato*, καθαρθείς, purgatus, expiatus: ut, Luſtratum, atque purgatum Capitolium, Liu. lib. 3. ab Vrb. Mart. in præfat.li.8. Meminerit, non niſi religionis purificatione luſtratus accedere ad tẽpla debere. Corpus luſtratum diuino odore, Ouid.14. Metam.

Luſtricus, ca, cum, καθαρτήριος, idem fere eſt quod luſtralis. Vnde Luſtrici dies infantium appellantur, puellarum octauus, puerorum nonus, quia his infantes luſtrantur, & nomina eis imponuntur. Hæc Feſtus. Et qui eos luſtrant, Luſtratores uocantur, & fœminæ Luſtratrices, & qui luſtrantur, Luſtrati nominantur.

Luſtrificus, a, um, ἁγνιστικός, idem quod luſtralis: ut, Cantus luſtrificus, Valer. 3. Argon.

Luſtro, as, *Circondare, Purgare*, περιπολέω, περίειμι, περιηγέομαι, peragro, ambio, circumago. Lactan.li.2. Sed Luna, quæ orbem illum ſigniferum triginta dierum ſpatio luſtrat. Cice. libro 5. de Finib. Cur ipſe Pythagoras & Aegyptum luſtrauit, & Perſarum Magos adiit, Vir. libro 3. Aene. Quo tutior hoſpita luſtres Aequora, & Auſonio poſſis conſidere portu. Interdum ſignificat expiare, ἁγνίζειν, ἀποκαθαίρειν. Vir. 5. Ecl. Et quum ſolennia uota Reddemus nymphis, & quum luſtrabimus agros. Luſtror, aris, paſſiue. Ouid. l.13. Met. Ego luſtror ab illis, Et purgante nefas nouies mihi carmine dicto, Pectora fluminibus iubeor ſupponere centum. Ouid.10. Met. Magico luſtrabere ritu. Vir.l.3. Aene. Luſtramurq́; Ioui, uotiſq́; incendimus aras. Vbi Seruius: Aut luſtramur, id eſt, purgamur, ut Ioui ſacra faciamus: aut certe luſtramur. Interdum idem eſt quod circum quaque aſpicio, & oculis quodammodo ambio, περιβλέπω. Virg. 8. Aene. Ille os, oculoſq́; loquentis Iandudum, & totum luſtrabat lumine corpus. Luſtrare animo, ἐξετάζειν, id eſt, perpendere & examinare. Cice.l. 3. Offic. Sed quum omnia ratione atque animo luſtraueris. Interdum luſtrare accipitur pro ſequi, ἀκολουθεῖν. Vir.2. Ecl. At mecum raucis, tua dum ueſtigia luſtro, Sole ſub ardenti reſonant arbuſta cicadis. Interdum pateſacere, clarificare, illuſtrare, περιλάμπειν, λαμπρύνειν. Idem libro 7. Aen. Poſtera Phœbea luſtrabat lampade terras Orta dies. Luſtrare exercitum, ἐξετάζειν, id eſt, recognoſcere, recenſere. Cæſ. libr.7. Bell. Gal. Legionibus quæ ex omnibus hybernis ad fines Treuerorum euocatis, eò profectus eſt, ibiq́; exercitum luſtrauit.

Huius

Huius uerbi compoſita ſunt Colluſtro, περισκοπῶ, circunſpicio. Vir.l.3.Aen. Omnia colluſtrans, hanc primum ad littora claſſem Proſpexi uenientem. Illuſtro, περιλάμπω, illumino: ut, Auri fulgore templum illuſtrare, apud Cic.6.Verr. Interdum patefacere, explicare, aperire. Cic. pro Cœlio: Signa quibus ueritas illuſtrari ſolet. Aliquando idem quod celebrare, nobilem reddere. Cic. Lentulo, l.1.epi. Illuſtrabit, mihi crede, tuam amplitudinem hominum iniuria. Perluſtro, περιπολέω, περινοστέω, peragrando perſpicio. Liu.l.7.ab Vrb. Perluſtrauitq; hoſtium agros, nulla arma, nullam uim, nec apertam, nec inſidias expertus. Interdum idem quod recenſeo ἐξετάζω. Idem li.1.ab Vrb. Hercules ad primam auroram excitus, cum gregem perluſtraſſet oculis.

Lvstror, aris, *Andare à meretrici*, πορνεύω, deponens, ſignificat ſcortor, in luſtris & lupanaribus uerſor: à luſtris, quæ interdum pro meretricum latibulis accipiuntur. Plau.in Pſeu. Luxuriantur, luſtrantur, comedunt, quod habent.

Lvstrvm, ſtri, *Habitacolo delle fiere, bordello*, σπήλαιον, κατάδυσις, ferarum habitaculum in ſiluis: à luto, ut Seruius putat, eo quod apri, ſueſq; ſiluestres in lutoſis fere locis ſua habeant cubilia. Alij putant luſtrum per antiphraſim dictum, quod minime ſit illuſtratum, ſed obſcurum & immundum. Vir.l.2.Ge. Non abſunt illis ſaltus, ac luſtra ferarum. A qua ſimilitudine ij qui in locis abditis ac ſordidis deſidiæ & uentri indulgent, In luſtris uitam agere dicuntur. Propter quod & Luſtra dicuntur popinæ, & lupanaria, ubi lupæ, id eſt, meretrices delitescunt. Cic.2.Phil. Quum omnes impuritates impudica in domo quotidie ſuſceperis, uino, luſtriſq; confectus. Idem Caſſio: Quæ autem in luſtris & in uino commutatio potuit eſſe? Luſtrum item dicebatur ſacrificij quoddã genus, quo urbis luſtrandæ gratia ſus, ouis, & taurus immolabantur. Liui.l.1. Omnes centuriæ, & equites in campum Martium conuocati, ſue, oue, tauro cæſis immolarunt: quod luſtrum eſt dictum, ſicque à ſacrificio illo cenſus obtinuit nomen Luſtri. Quia uero cenſus ipſe, ſiue luſtrum quinto quoque anno habebatur (quanto tempore durabat Cenſorum magiſtratus) inualuit conſuetudo, ut luſtri appellatione ſpatium quinque annorum appelletur: quod Olympias apud Græcos dicitur, id eſt, quinquennium: ita tamen ut quadriẽnio exacto quinto quoq; anno ineunte, luſtrum peractum intelligatur. Pl.auunculus l.2.c.47. Omnium quidem (ſi libeat obſeruare minimos ambitus) redire eaſdem uices quadriennio exacto Eudoxus putat, non uentorum modo uerum & reliquarum tempeſtatum magna ex parte. Et eſt principium luſtri eius ſemper intercalari anno Caniculæ ortu. Intercalarem annum dixit, quem Biſſextilem dicimus. Vlp. de Rebus cred. Nam & ſi colonus poſt luſtrum completum fructus perceperit conduci eos conſtat. Tacitus ſecundum luſtrum dixit, ut ſecundam Olympiadem, de ludicro quinquennali loquens Romæ inſtituto. Hæc Budæus.

Lvsvs, ſus, *Giuoco*, παίγνιον, παιδία, puerilis exercitatio, & proprie ſine ſpe lucri, aut periculo damni, ſoliuſque uoluptatis ergo. Quint. libro 1. Nihil me luſus offenderit. Et paulo poſt: Sunt etiam acuendis ingenijs non inutiles luſus. Accipitur aliquando pro ioco. Plin. Iunior Ariſtoni: Quos, quantoſque auctores ſequar, facile impetrari poſſe confido, ut errare me, ſed cum illis ſinant, quorum non ſeria modo, uerum luſus etiam exprimere, laudabile eſt. Cic.de Fini. Sed & illum & cæteros ſophiſta Luſos uidemus.

Lvtamentvm, ti, πήλωμα, paries, aliudve opus ex luto confectũ, lutove oblitum. Cato de re ruſt.c.128. Neque mures caua facient, neque herbæ naſcentur, neque lutamenta ſcindunt ſe.

Lvtarivs, a, um, quod in luto degit: ut, Teſtudines lutariæ, apud Pli.l.32.c.3. Lutarius mullus, qui ex luto ſibi pabulum petit, uiliſſimum ex omni mullorum genere, teſte Pli.l.9.c.17.

Lvtea, λυσιμάχιον quibuſdam, herba eſt in paluſtribus, & aquoſis locis naſcens, flore ruſo, uel aureo, cauliculos ſpargens cubitales, eoq; maiores quorum è geniculis folia exeunt gracilia, ſalicis folijs non diſſimilia, Ruſtici Corneolam uocant, pannorum infectoribus hoc nomine notiſſimam, qui cærulei coloris pannos ei incoquentes, colorem uiridem efficiunt. Nam ex flaui cæruleiq; commiſtione uiridis color emergit. Qua ratione olim etiam adulterinam chryſocollam conficiebant, lutea herba cæruleo ſubtrita. Pli.l.33.ca.5. Luteam putant à luteo herba dictam, quam ipſam cæruleo ſubtritam, pro chryſocolla inducunt, uiliſſimo genere, atque fallaciſſimo.

Lvteolvs, ὑπόχλωρος, dimin. à luteus. Vir.2.Ecl. Mollia luteola pingit uacinia caltha. Col.l.12.ca.47. Oliua pauſea uel orchita, quũ primum ex albo dulcoratur, fitq; luteola.

Lvter, luteris, p.p. λουτήρ, uaſis genus eſt (ut quidam exiſtimant) quo uinum diluitur: cuius meminit Hierony. in Iouin. Alij hoc nomine peluim ſignificari arbitrantur, aut certe uas, in quo uaſa abluuntur. Quibus etiam uocis ipſius etymon ſuffragari uidetur, quod ἀπὸ τοῦ λούειν, hoc eſt, à lauando tractum uidetur. Vnde & λουτήριον diminutiua forma, uaſis genus eſt, Iulio Polluci, in quo calices abluuntur.

Lvtescere, πηλοῦσθαι, ſignificat luteum fieri, & in luti morem molleſcere. Colum.libr.8.c.17. Nam quæ limo, cœnoq; luteſcunt, ut ante iam ſtixi, conchylijs magis, & iacentibus apta ſunt animalibus. Nonius ex Poeta quopiam. Sanguine diluitur tellus, caua terra luteſcit.

Lvtetia, λευκοτεκία, Pariſiorum urbs celeberrima, primum in Sequanæ inſula condita, nunc præter inſulam utranque ripam latiſſimis occupans ædificijs, cumque maximis Europæ urbibus magnitudine certans & ſequentia. Græci λευκοτεκίαν nominant, à parietum (ut quidam exiſtimant) albedine. Meminit huius uerbis Strabo li.4.

Lvtevs, lutea, luteum, prima ſyllaba producta, *Di color d'oro, giallo*, ὠχρός, quod eſt coloris ruſi, ſed dilutioris. Vnde Luteum oui, dicimus pro uitello, qui albumine ambitur. Huius nominis primitiuum eſt Lutum priore ſyllaba producta, quo nomine herba quædam ſignificatur, croceo colori tingendo idonea, quam & luteam nominat Plinius, ut paulo poſt latius ſumus dicturi. Hoc colore nuptialia uela, quæ flammea uocabant, olim tingebantur. Pli.l.21.c.8. Lutei uideo honorem antiquiſſimum, in nuptialibus flammeis totum fœminis conceſſum. Luc.l.2. Lutea demiſſos uelarunt flammea uultus.

Lvtevs, lutea, luteum, prima ſyllaba co. *Di terra*, πηλώδης, quod ex luto confectum eſt: ut, Luteus paries, Lutea uaſa. Ouid.l.1. Faſt. Ignotaq; prodit hirundo, ſæpius & luteum ſub trabe fingit opus. Per tranſlationem Luteum dicimus, quicquid uile eſt, & nullius pretij. Cice. 6. Ver. Tum illos cœpiſſe Prætori dicere, putaſſe id ſe, quod audiſſent, alicuius pretij ſcyphos eſſe Pamphili luteum negotium eſſe, non dignum, quod in ſuo argento Verres haberet.

Lvto, tas, *Infangare*, πηλόω, luto inficio, ſiue oblino. Cato de re ruſt.c.92. Poſtea conſpergito amurca bene omne quod lutaueris. Ponitur etiam pro maculare. Mart. lib. 14. Ne lutet immundum nitidos ceroma capillos.

Lvtosvs, a, um, *Fangoſo*, πηλώδης, cœnoſus, luto plenus, uel luto infectus. Plin.l.18.c.19. Lutoſam terram ne tangito Col.l.12. c.54. Raporum quam rotundiſſima ſumito, eaq; ſi ſint lutoſa detergito, & ſumma cutem nouacula decerpito.

Lvtvlentvs, a, um, πηλώδης, βορβορώδης, idem quod lutoſus. Colum.li.de Arbori.c.12. Lutulentam terram neque arare, neq; fodere oportet. Ci.in Sal. Itaque nihil aliud ſtudet, quàm ut lutulentus ſum quouis uolutari. Hora.1.Ser.Sat.5.de Lucilio: Cum flueret lutulentus erat quod tollere uelles.

Lvtvm, penul. prod. λυσιμάχιον, quibuſdam, herba eadem eſt, quam & Luteam diximus uocari, qua olim cærulea ſubtrita chryſocollam adulterinam faciebant. Virg.4. Ecl. Ipſe ſed in pratis aries, iam ſuaue rubenti Murice, iam croceo mutabit uellera luto. Vitru. Luteum appellat per tres ſyllabas. Vnde non nulli etiã apud Virg. Luteo, legendum cenſent, duabus poſtremis ſyllabis in unam contractis.

Lvtra, ἐνυδρὶς, Herodoto, animal eſt ex ijs, quæ Græci ἀμφίβια, uel ἔνυδρα uocant, ſimile fibro, ſola cauda ab eo differens, Nam fiber piſcis caudam habet. Pli.l.8.c.30.de fibro loquens. Cauda piſcium ijs cætera pars lutræ. Vtrunque aquaticum, utrique mollior pluma pilus.

Lvtvm, ti, p.c. *Fango, luto*, πηλὸς, terra eſt humore ſoluta, quam & cœnum uocamus. Iuu.Sat.6. Compoſitiq; luto nullos habuere parentes. Fictus ex argilla & luto homulus. Cic.in Piſo. Volutatus in luto totius corporis ueſtigijs Verres, Ci.6.Ver. Pocula compoſuit de facili luto, Tibul.lib.2.Eleg.4. In eodem luto hæſitare. i. ſic implicari cupiam negocio, ut ſe inde nequeat extricare, quin in idem, aliudve ſimile recidat. Ter.in Phor Quid nunc porro? Quid fiet? in eodem luto hæſitas, uorſutam ſoluis Geta: præſens quod fuerat malum, in diem abijt, plagæ creſcunt. Per tranſlationem Plau.in Perſ. lenonem uocat Lutum. Poſſum, inquit, te facere, ut argentum accipias lutum.

Lvx, *Luce, ſplendore*, φῶς, ſplendor, fulgor, claritas, & proprie ea quæ à Sole diffuſa orbem illuſtrat. Cice. de Diu. Si deus erat, cur ſe contra naturam abdidit, ut patefactus aratro lucem aſpiceret? Hinc lucem intueri dicimus pro eo quod eſt uita frui. Oui.1.Met. lucis egens aer. Luc.4. Omnia corrident concepta luce diei. Ponitur quandoque pro die. Cic.pro Mil. Centeſima lux eſt hæc ab interitu P. Clodij. & opinor ultra Prima luce, hoc eſt, ubi primum cœperit diluceſcere, ſicut contra. Primis tenebris, id eſt incipiente iam nocte. Teren. Adel. Cæterum rus cum filio cum prima luce ibo hinc. Vbi Donatus. Cum primo Lucu, legit, dicens. Cum primo lucu ueteres dicebant, Lucum pro luce, ſeu ſole ponentes. Ergo, Cum primo lucu, cum primum ſol cœperit luceſcere. Liu.1.ab urbe. Vt omnes ciues Romani, equites, pediteſq; in ſuis quiſque centurijs in campo Martio prima luce adeſſent. Lux autem ἀπὸ τῆς λύκης, dicta eſt, λύκην enim ueteres Græci appellant primam lucem, quæ præcedit ſolis exortum, quod etiam ſummum mane dicitur. Aliquando idẽ eſt, quod ſplendor, & nitor. Luc.l.4. Viridis cum luce ſmaragdi. Vir.2.Aen. Exul

tat Felix,

tat felix, & luce coruſcus ahena. Ponitur aliquando pro uita. Cice. 1. Tuſc. Tamen objiciebatur interdum animo metus qui dam cogitanti fore aliquando finem huius lucis, & amiſſionem omnium incommodorum. Lucis uſuram alicui dare, eſt ſinere eũ uiuere. Cice. in Verr. Act. 7. Cur inquam ciuibus Romanis, quos pyratæ ceperant, ſecuri ſtatim percuſſis, ipſis pyratis lucis uſuram tam diuturnam dediſti? In luce, pro in publico, dixit uenuſte Cic. in Cat. Maio. Nec uero ille in luce modo, atque in oculis ciuium magnus, ſed intus denique præſtantior. Lux mea blandimẽti genus, quo mulierculis blandimur. Martia ad Gell. Si non mentiris, ſi uerum lux mea dicis. Lux pro oculis. Stat. l. 11. Theb. Et effoſſæ ſqualent ueſtigia lucis. Luces in plurali pro ſtellis. Cice. in Ara. Illæ quæ fulgent luces ea ore coruſco.

Lvxo, as, *Sconcertare, mouer di luogo*, ξέω, ἐξαρθρόω, membrum aliquod intorqueo, & loco ſuo moueo. Vnde Luxi, ſiue Luxata mẽbra, ἐξηρθρωμένα, dicuntur locis ſuis mota, & ſoluta. Pli. li. 28. Cato prodidit luxatis membris carmen auxiliari: M. Varro podagris. Idem l. 31. c. 6 Luxata hominum corpora & quadrupedum natando in cuiuslibet generis aquam facillime in artus redeunt. Et Luxati, ἐξηρθρωμένοι, dicuntur, quorum membra ſuis locis mota ſunt. Idem: Althææ radia decocta luxatis prodeſt. Stirpiũ quoque radices luxari dicuntur, quum aratro aut ligone perſtrictæ mutilantur, locoq; mouentur. Pli. l. 17. c. 24. Aut culpa uinitorum colentium ægrotant uites, quum perſtringuntur, aut circunfoſſor iniurioſo ictu uerberauit, uel etiam ſubarator imprudens luxauit radices corpusve deſquamauit.

Lvxvria, æ, ſiue Luxuries, ei, *Luſſuria*, ἀσωτία, immodicus uoluptatum deliciarumq; uſus, nimiaque non modo in rem ueneream, uerum etiam in molliorem ueſtitum, lautioresq; epulas profuſio. Cice. l. 1. Offic. Luxuria cum omni ætati turpis, tum ſenectuti fœdiſſima eſt. Et paulo poſt: Turpe eſt diffluere luxuria. Idem pro Sext. Roſc. In urbe luxuries creatur, ex luxuria auaritia, ex auaritia erumpit audacia. In ſegetibus item, cæteriſque ſtirpibus Luxuries, ἐξύβρισις, dicitur, quum alimenti ubertate quodammodo laſciuiunt, herbarum frondiumve copiam iuſto maiorem emittentes. Vir. l. 1. Geo. Luxuriem ſegetum tenera depaſcit in herba.

Lvxvriose, aduerbium, ἀσώτως, ut, Luxurioſe uiuere, id eſt, molliter & delicate. Cic. pro Cœlio: Cum facinoroſis audacter, cum libidinoſis luxurioſe uiuere.

Lvxvrio, luxurias, neutrum, & luxurior, luxuriaris, deponens, *Soprabondare, luſſuriare*, ἐξυβρίζειν, proprie de plantis dicuntur, quum nimia alimonij ubertate quodammodo laſciuiunt, ramos, frondesque iuſto plures emittentes. Colum. libro 3. Cacumina uirgarum, ne luxurientur demutilato. Plin. libro 18. cap. 24. Aliqui in frigidis ab æquinoctio autumni, in calidis ſerius, ne ante hyemem luxurient. Agri quoque præpingues luxuriare dicuntur, cum abunde ſtercorati præter modum feraces euadunt. Ouid. 5. epi. Luxuriat Phrygio ſanguine pinguis humus. transfertur & ad homines, quos & ipſos luxuriare dicimus, quum rebus ſecundis, ociove laſciuiunt. Tibu. Luxuriant animi rebus plerunque ſecundis. Liu. l. 1. Poſitis externorum periculorum curis, ne luxuriarent ocio animi, quos metus hoſtium, diſciplinaq; militaris continuerat. A Luxurior fit compoſitum Eluxurior, quod eſt, ualde luxurior. Col. l. 3. Quid ſi pingui agro ualidas uites depoſuerit, pampini magis eluxuriabuntur. Luxurians, luxuriantis, particip. Horat. l. 2. Epi. 2. Latiumq; beabit diuite lingua: Luxuriantia compeſcet, nimis aſpera ſano leuabit cultu. Luxuriatus particip. Ouid. l. 5. Triſt. Non tamen, ut luſit, rurſus mea litera ludet: Sit ſemel illa meo luxuriata ioco. Fames luxuriata multo ſanguine, Stat. 2. Theb.

Lvxvriosvs, a, um, *Luſſurioſo*, ἄσωτος, ἐπιδαψιλευόμενος, immodice uoluptatib. delicijsq; indulgens, & non ſolum in rei ueneręæ uſu, uerum etiam in epularum apparatu, ueſtiumq; ornatu modum excedens, & plus ſatis laſciuiens. Quint. in Procem. l. 1. Muliebris & luxurioſus cultus non corpus exornat, ſed detegit mentem. Cic. de lege Agr. contra Rull. Vt in ſuis rebus, ita in remp. luxurioſus nepos. Idem 6. Philip. Multa & lauta ſuppellex, non illa quidem luxurioſi hominis, ſed tamen abundantis. Luxurioſa lætitia, dicitur nimia, & profuſior, quàm par ſit. Liu. li. 2. ab Vrbe condita: Sed patrib. nimis luxurioſa ea fuit lætitia. Luxurioſa frumenta, quæ tam conferuim, & copioſe nimis proueniunt, ut immitti in ea ſoleant oues ad depaſcendum. Cice. in Orat. de ruſticis loquens. Si quidem eſt eorum gemmare uites, ſitire agros, lætas eſſe ſegetes, luxurioſa frumenta. Luxurioſa uitis, quæ plures æquo frondes habeat, aut ſarmenta. Colum. libro 4. c. 21. Siquidem luxurioſa uitis, niſi fructu compeſcitur, male deflorescit, & in materiam, frondemq; effunditur. Luxurioſa pabula, quæ maximam herbarum copiam adferunt. Plin. libro 17. cap. 4. Nec luxurioſa pabula, pinguis ſoli ſemper indicium habent. Hinc

Lvxvs, xus, *Luſſuria, ſuntuoſità*, ἀσωτία, non ſolum pro re uenerea, ſed etiam, & fere ſemper, proprieq;, pro omni ſuperfluitate, & nimia profuſione, & ſumptuoſiore cibi, ueſtitus, & aliarum rerum cura dici ſolet. Ci. 5. Ver. Niſi forte exiſtimatis, eum in uino & luxu non reſiſſe qui, &c. Regali luxu ſplendida domus. Vir. l. 1. Aen. At domus interior regali ſplendida luxu inſtruitur. Regifico luxu paratæ epulæ, Vir. 6. Aen. Tacit. l. 20. Effuſi in luxum, & epulas, & nocturnos cœtus. luxum deponere, eſt faſtũ; pompam, habituq; ſplendorem abijcere. Clau. l. 2. Sub tua purpurei uenient faſtigia reges, Depoſito luxu.

L ANTE Y

Lyaevs, ei, p. p. λυαῖος, unum ex Liberi patris cognominibus inde impoſitum, quòd immoderatus uini uſus pariat λύας, hoc eſt, rixam & ſeditiones. Aut certe παρὰ τὸ λύειν τὰ μέλη τῶν μεθυσκομένων, hoc eſt, ab eo quod ebriorum membra ſoluat: unde & λυσιμελὴς, à Græcis cognominatur. Vir. l. 4. Aen. Legiferæ Cereri, Phœboq;, patriq; Lyæo. Inde Lyæus, a, um, pro Lyæus. Vir. 1. Aene. Regales inter menſas laticemq; Lyæum.

Lycabettvs, ti, pen. pro. λυκαβηττὸς Suidæ, Atticæ mons eſt, apud Pli. lib. 5. cap. 7.

Lycaea, λυκαῖα, ſacra erant in Lycæo Arcadiæ monte in honorem Panos fieri ſolita, quæ poſtea ab Euandro in Arcadiam tranſlata, Lupercalia dicta ſunt, ut placet Ouid. l. 2. Faſt. Pauſanias tamen in Arcadicis Lycæa Iouis ſacra fuiſſe tradit, à Lycaone Pelaſgi filio ad Iouis Lycæi aram primum inſtituta. Vide Cœl. Rhodig. lib. 24. cap. 27.

Lycambaevs, a, um, pen. pro. Oui. in Ibin: Tincta Lycambeo ſanguine tela dabit.

Lycaevs, æi, λύκαιον, Arcadiæ mons, Ioui ſacer, teſte Pauſania in Arcadicis, olim etiam Olympus & ἱερὰ κορυφὴ, id eſt, ſacer uertex ab incolis appellatus, quòd Iouem ibi educatum exiſtimarent. In quo etiam monte Iouis Lycæi ara fuit, à Lycaone Pelaſgi filio primum conſecrata, quam cum poſtea mactati pueri ſanguine reſperſiſſet, in lupum dicitur eſſe transformatus. Erat ibidem & Iouis Lycæi lucus, quem ſi quis lege ſpreta eſſet ingreſſus, annum ſuperuiuere negabatur. Item fons inſignis, Agno, tam admirabilis naturæ, ut re diuina ibi curioſius peracta, quernoque ramo aqua leuiter commota, mox denſus inde ſurgeret uapor, nebulæ aſſimilis, quæ non multo poſt effecta nubes, aggregatis item alijs, largos demitteret imbres. Hæc Pauſanias. Conſtat tamen Lycæum montem non ſoli Ioui, uerum etiam Pani ſacrum fuiſſe. Vir. 1. Ge. Ipſe nemus linquẽs patrium, ſaltusq; Lycæi, Pan ouium cuſtos, tua ſi tibi Mænala curæ, Adſis ò Tegeæe fauens. Hinc etiam Lycæus paſſim à Poetis cognominatur. Idem li. 8. Aen. Gelida monſtrat ſub rupe Lupercal, Parrhaſio dictum Panos de more Lycæi.

Lycambes, bis, per tertiam, uel Lycambes, bæ, per primam declinationem, λυκάμβης, Neobules pater fuit, qui cum filiam Archilocho Poetæ deſpondiſſet, poſteaque pœnitentia ductus non tradidiſſet, tam acerbo carmine ab eo eſt perſtrictus ut una cum filia laqueo uitam finierit. Horat. in Epod. Ode 7. in malos aſperrimus Parata tollo cornua; Qualis Lycambæ ſpretus infido gener.

Lycaon, p. pr. genitiuo Lycaonis, pe. co. λυκάων, Arcadiæ rex fuit, Pelaſgi filius, quem Iuppiter, quòd aram ſuam in Lycæo monte, mactato puero ſanguine reſperſiſſet, in lupum mutauit: ut ſcribit Pauſanias in Arcadicis, Oui. tamen l. 1. Met. omnino aliam tradit transformationis huius cauſam: quæ ſic habet: Iuppiter aliquando cum multa de humani generis impietate inaudiſſet, neque tamen omnia crederet, ut rem omnem certius exploraret, relicto cælo, in terram deſcendit: aliquotq; regionibus peragratis, tandem ſub noctem in Arcadiã peruenit ad Lycaonis regiã, ubi cũ ſe Deũ eſſe ſignificaſſet, uulgusq; ſe ad ſacrificia accingeret, irridens credulitatẽ eorum Lycaon ea ipſa nocte ſe periculũ facturũ eſſe dixit, deũ ne an mortalem hoſpitio ſuſcepiſſet: conatusq; eſt noctu dormientem interimere. Quod cum fruſtra tentaſſet, alia ratione rem aggreſſus eſt. Habebat obſides à Moloſſorũ gente ad ſe miſſos, Horum unum iugulauit, partimq; aſſum, partim elixũ Ioui epulandũ appoſuit. Cuius rei immanitate indignatus Iuppiter, regiam tyranni immiſſo fulmine exuſſit, ipſumq; in ſiluas fugientem, in lupum transformauit. Alius fuit Lycaon Nelei filius: & frater Neſtoris, quem Hercules capta Pylo, interemit. Alius item fuit ex Laothoe Arlai Lelegũ regis filia, quem Achilles in bello Troiano interemit: ut placet Homero l. 21. Ilia. Lycaon item faber inſignis fuit ex Gnoſſo Cretæ urbe, artiſex eius enſis, quem Aſcanius dedit Euryalo: de quo Vir. 9. Aen.

Lycaones, p. c. λυκάονες, populi Lycaonię, in finibus Cappadociæ ad Taurum montem, qui & Lycaonij appellantur. Lycaones alij à Ptolemæo li. 5. c. 2. collocantur in finibus Lyciæ, non procul à Themizonijs.

Lycaonia, λυκαονία, Aſiæ regio, Cappadociæ pars ſecundum Ptolemæum, ad Taurum montem pertingens ea in parte, qua Pãphyliæ imminet. Vrbes habet Iconium, Adopiſſium, Cannam,

Paralaida,

Paralaida, aliaſque complures, quæ uide apud Ptolemæum libro.5.cap.6. Lycaonia item olim appellata fuit Arcadia, à Lycaone rege, Pelaſgi filio, & à patre Arcadis, à quo deinde Arcadia dicta fuit.

LYCANTHROPIA, λυκανθρωπία, melancholicæ affectionis ſiue inſaniæ genus eſt, quo qui afficiuntur, Lycanthropi, λυκάνθρωποι, dicuntur, teſte Aegineta, eo quod lupos imitentur, noctu è lectis exilientes, & ad diem uſque inter ſepulcra diuerſantes, facie interim pallida, oculiſque areſcentibus, & lingua, ſitibundi quoq; cruribusq; immedicabiliter exulceratis.

LYCASTE, λυκάστη, filia fuit Priami ex concubina, cuius amore flagrans Polydamas Antenoris & Theanus ſororis Hecubæ filius, eam uxorem duxit. Fuit item Lycaſte meretrix nobilis, apud Drepanum Siciliæ urbem, ob formæ excellentiam Venus appellata, quæ cum Buten, Amyci Bebryciorum regis filium hoſpitio excepiſſet, eius concubinam uſa, Erycem ei peperit: quo factum eſt, ut apud poſteros creditum fuerit, Buten ex Venere Erycem genuiſſe. Vide ſupra in dictione Butes.

LYCASTVS, λύκαστος, urbs Cretæ, ita dicta à luporum multitudine, quæ ibi eſſe perhibetur, Strab.lib.10.

LYCEVM, pen.prod. *Schola d'Ariſtotile*, λύκειον, gymnaſij celeberrimi nomen iuxta Athenas. in quo Ariſtoteles frequentiſſimo auditorio Philoſophiam profitebatur, quemadmodum Plato in Academia. Cic.1. Acad. Qui erant Ariſtotelei, Peripatetici dicti ſunt, quia diſputabant inambulantes in Lyceo. Fuit & Lyceum gymnaſium Ciceronis in fundo Tuſculano, à nomine ſcholæ Ariſtotelicæ ita dictum, de quo lib.4.de Diu.ſic refert: Nuper cum eſſem cum Q.fratre in Tuſculano diſputatum eſt. Nam quum ambulandi cauſa in Lyceum ueniſſemus (id enim ſuperiori gymnaſio nomen eſt) Perlegi, inquit ille, tuum paulo ante tertium de Natu. Deo. Huius nominis pen. producitur à Cicerone in uerſu illo: Inq; Academia umbrifera, nitidoq; Lyceo, Fuderunt claras fœcundi pectoris artes.

LYCHNEDVS, λύχνιδος, Macedoniæ oppidum, ſub Candauia monte ſitum, ad uiam Egnatiam, quæ ab Apollonia, mariq́ue Adriatico, in intimam Macedoniam ducit. Auctor Strab.libr.7.& Ptolemæus lib.3.cap.14.

LYCHNIS Coronaria, λυχνὶς στεφανωτική, herba eſt, quæ à Romanis Genicularis, ſeu Ballaria uocatur. Florem habet uiolæ albæ magnitudine, ſed purpureum. Nectitur ad Coronas. Plin. libro 21. cap.4. Roſam Græcam appellat: uulgus hodie Candelariam. Lychnis ſilueſtris, λυχνὶς ἀγρία, herba eſt ſatiuæ lychnidi per omnia ſimilis, cuius radicem Aſiani Boliten uocant. Dioſcorides à Romanis Accipitrinum pedem appellari teſtatur. Penitus tamen diuerſa eſt à Lyſimachia, ſiue Lutea, quam uulgus hodie Accipitrini pedis nomine agnoſcit. Plin. libro. 25.cap. 10. Lychnidem agriam ſcribit eſſe herbam lino ſimilem radice nulla flore hyacinthi, ſemine uitulinarum narium ſimilitudinem referente: alioque nomine Antirrhinon, ſiue Anarrhinon appellari.

LYCHNITES, pen.pro. λυχνίτης, marmor album, quod in Paro inſula effodiebatur: ſic cognominatum, quod ad lucernam in cuniculis cæderetur, ſicut Plin.lib.36.cap.5.teſtatur. Eſt etiam hoc nomine gemma ardens, ita dicta à lucernarum accenſarum præcipua gratia. Pli.lib.37.cap.7.

LYCHNITIS, idis, λυχνῖτις, lacus eſt in occidentali tractu Macedoniæ, ſub Caruania monte: cui imminet oppidum nomine Lychnidus. Vide Stephanum περὶ πόλεων, & Strab.lib.7.

LYCHNITES, tidis, λυχνῖτις, herba eſt ex Phlomidos generib. alio nomine Thryallis dicta, folijs ternis, aut quaternis, craſſis pinguibus, plumoſis, ad lumina lucernarum utilibus. Auctor Plin. libro.25.cap.10. Cice.5.Fra. Nec ſcripſi ad lychnum ligneolum, alias lychnuchum.

LYCHNOBII, λυχνόβιοι, dicti ſunt, qui loco dierum noctibus utuntur, & ad lucernas uiuunt, quaſi lucernarij. Seneca ultima epiſt. Nil conſumebat, niſi noctem. Itaque crebro dicentibus illum quibuſdam auarum & ſordidum, Vos inquit, & lychnobium dicetis.

LYCHNVCHVS, *Lucerniere*, λυχνοῦχος, Græce nominatur, quicquid lucernas ſuſtinet, ſiue id ſit candelabri genus, ſiue homo quiſpiam lucernam geſtans. Plin. libro. 34. cap.3. Placuere & lychnuchi penſiles in delubris, aut arborum modo mala ferentium lucentes.

LYCHNVS, ni, *Lucerna, lume*, λύχνος, Græcia idem eſt, quod nobis lucerna: παρὰ τὸ λύειν τὸ νύχος, hoc eſt ab eo quod tenebras ſoluat. Virg. 1. Aeneid. Dependent lychni laquearibus aureis. Hinc Ellychnium, ἐλλύχνιον, dicitur funiculus, qui lucernis adhibetur, ut affuſo oleo flammam nutriat. Lychni penſiles, lucernæ erant multis lucentes myxis, quæ ex laquearibus ſuſpenſæ, totam illuſtrabant triclinium.

LYCIA, λυκία, regio minoris Aſiæ, inter Pamphyliam, & Cariam ſita, olim (ſi poetarum fabulis credimus) Chimæræ monſtri ignibus infeſtata. Cuius fabulæ occaſionem præbuit Chimæra eius regionis mons, crebro ignem eructans. Dicta eſt autem Lycia à Lyco Pandionis filio. Vrbem habet Pataram Apollinis oraculo celebratam: à qua Apollo Patareus cognominatur.

LYCIDAS, dæ, λυκίδας, nomen Centauri unius ex ijs, qui Pirithoo Hippodamiam ſponſam eripere conati, à Lapithis interempti ſunt. Ouid.12. Aeneid. At non Eurynomus, Lycidasq́ue & Areus, & Imbreus Effugere necem. Eſt & nomen paſtoris apud Virg.9.Eclog.

LYCIMNIVS, ſiue potius Licymnius, λικύμνιος, auus maternus Herculis, quem Tlepolemus eiuſdem Herculis ex Aſtiochia filius, iam ætate prouectum interfecit. Auctor Homerus in Catalogo.

LYCISCA, nomen canis proprium, à lupi (ut uidetur) ſimilitudine impoſitum, ſiue ab eo quod lupum coerceat. Virg.3.Eclo. Multum latrante Lyciſce. Seruius Lyciſcas uocare arbitratur canes ex lupo & cane fœmina natas: cuiuſmodi in Cyrenaica Libya gigni ſcribit Ariſtoteles. Pli.libro.8. cap.21. Hoc genus hybridas Crocutas uocat, omniaque dentibus frangere ait, & deuorata protinus concoquere.

LYCIVM, λύκιον Dioſcoridi, ſpinæ genus folia habens buxeis ſimilia: unde & Pyxacanthan appellarunt. Virgas habet tricubitales, quibus cum radicibus tuſis, ſuccoq́ue expreſſo, fit medicamentum, quod & ipſum Lycium appellant. Naſcitur hæc ſpina copioſiſſime in Lycia Aſiæ regione, teſte Dioſcoride: unde & nomen uidetur accepiſſe. Plin. libro. 24. cap. 14. Lycium præſtantius è ſpina fieri tradunt, quam & Pyxacanthon Chironiam appellant.

LYCIVS, λύκιος, Apollinis cognomen, à lupi natura, ut quidam putant, impoſitum. Nam ſicut lupi pecora rapiunt, ita ipſe humorem haurit radijs. Vel ἀπὸ τῆς λύκης, quo nomine priſci Græcorum dicebant, lucem illam, quæ præcedit Solem. Vel (quod uerius puto) à Lycia Aſiæ regione in qua præcipue colebatur. Habet enim ea regio Pataram urbem, Apollinis oraculo inſignem.

LYCIVS, gentile. Virg.1.Aeneid. Vnam, quæ Lycios, fidumq́ue uehebat Orontem. Item Lycius, a, um, adiectiuum: ut, Lyciæ ſortes, apud Virg.4. Aeneid. id eſt, ſortes Apollinis, qui in Lycia apud Pataram reſponſa edebat.

LYCOCTONON, λυκοκτόνον, aconiti genus ita dictum, quòd eo, in crudæ carnis oſſis occultato lupos necent uenatores, uide Dioſc. lib.4.cap.66.

LYCOMEDES, λυκομήδης, Scyri inſulæ rex, cui Thetis filium ſuũ dormiente præceptore ſuo Chirone clam raptum ſeruandum tradidit, ut ibi inter eiuſdem regis filias (erat enim facie uenuſta & puellari, ita ut facile pro puella ſeſe gereret) muliebri habitu indutus lateret, ne ad bellum Troianum, à quo illum non reuerſurum eſſe ſciebat proficiſci cogeretur. Apud quem cum deliteſceret, Deidamiam regia filiam uitiauit, & ex ea Pyrrhum ſuſcepit. Fuit & alter Lycomedes Creontis filius, cuius meminit Homer.lib.9.Iliad.

LYCON, λύκων, philoſophus Peripateticus fuit, ex Troadæ Aſiæ regione, in dicendo adeo ſuauis, ut pro Lycone Glycon nominaretur: tracto nomine à dulcedine. Hic fuit cultu & ueſtium mollitie nitidiſſimus. Lucta & pilari luſione exercebatur. Perijt podagræ morbo annos natus ſeptuaginta quatuor. Fuit præterea Lycon quidam orator, unus ex accuſatoribus Socratis: de quo Laertius in uita Socratis. Fuerunt & alij eiuſdem nominis, quorum meminit idem Laertius.

LYCOPHRON, λυκόφρων, poeta, patria Chalcidenſis, natura quidem Sophoclis grammatici, adoptione uero Lyci Rhegini hiſtorici filius, inter ſeptem poetas, qui Pleiades dicebantur à numero ſtellarum, a Philadelpho Ptolemæo receptus. Erant autem hi, Theocritus, Aratus, Nicander, Apollonius, Philicus, Homerus iunior, Lycophron. Tragœdias eius enumerat Suidas. Scripſit & Alexandram, poema ualde obſcurum, in quo meminit de Vaticinijs Caſſandræ, exorſusq́ue ab Hercule, & rebus Troianis, proſequitur uſque ad Alexandrum Macedoné. De huius morte Ouid. in Ibin: Vtq; cothurnatum perijſſe Lycophrona narrát, Hæreat in fibris fixa ſagitta tuis. Alius fuit Periandri Corinthiorum regis filius ex Meliſſa, Proclis Epidauriorum Tyranni filia, quam cum Periander grauidam ictu calcis occidiſſet, Lycophron cum Cypſelo fratre ſuo ad Proclem ſe recepit. Verum repetente filios Periandro, cum Procles eos dimittere cogeretur, flens eos admonuit, meminiſſe eos debere, quiſnam matrem eorum occidiſſet. Quod uerbum tam alte Lycophronis menti inſedit, ut Corinthum reuerſus adduci non potuerit, ut aut patrem prior ſalutaret, aut ab eo compellatus, uerbum ullum reſponderet. Qua filij pertinacia irritatus Periander, ædibus eum eiecit, edicto ſimul propoſito, Apollini ut ſacer eſſet, quiſquis eum tecto reciperet. Cuius edicti metu cum ab omnibus excluderetur, quarta demum die in porticu quadam a patre inuentus, illuuie ſquallidus, & inedia

tantum

tantum non enectus, blandeque ab eo inuitatus, ut poſita pertinacia regni ſucceſſionem miſerrimo præferret exitio, nihil aliud reſpondit, quàm caput eius Apollini deberi, quod contra edictũ in colloquium ſuum ueniſſet. Periander itaque animaduertens, grauius eſſe malum filij, quàm cui facile mederi poſſet, in Corcyram (nam & illi imperabat) eum ablegandum curauit. Verum cum ingraueſcente iam ætate, Periander ſibi conſcius eſſet, ſe deinceps tyrannidi adminiſtrandæ minus idoneum eſſe, miſſa ad Lycophronem ſorore ad regni adminiſtrationem eum euocauit. Cui cum ille reſpondiſſet, ſe patre uiuo Corinthum non reuerſurum, hanc ei conditionem tulit Periander, ſeſe in Corcyram conceſſurum, modo ipſe ad Tyrannidis ſucceſſionem ſeſe Corinthum conferat. Id approbante filio, Periander conſcenſa naui, in Corcyram curſum tenuit, futurum ratus, ut filius mitteretur Corinthum. Quæ res eum magnopere fefellit. Eductis enim de hiis omnibus Corcyræi, qui Periandro male cupiebant, ut aduentum eius præcluderent, Lycophronem interimunt. Quod facinus tam indigne tulit Periander, ut inſulam ui ingreſſus, trecentos primorum Corcyræorum pueros Sardis ad Halyatten regem miſerit caſtrandos: qui tamen cum Samum appuliſſent, beneficio Samiorum ſeruati ſunt, & incolumes domum remiſſi. Vide Herodotum lib. 3 & Laertium in Periandro.

Lycophthalmos, λυκόφθαλμος. gemma eſt quatuor colorũ ex rutilo, & ſanguineo: in medio nigrum candido cingitur, ut luporum oculi, illis per omnia ſimilis. Pli. li. 37. c. 11.

Lycopolis, λυκόπολις, urbs Aegypti, a lupis dicta, quòd Aethiopas Aegyptum incurſantes, lupi facta acie uſque ad urbem Elephantinam repulerunt. Ibi Aegyptij Lycopolim condiderunt, a beſtijs illis ei nomen imponentes: quas etiam pro dijs coluerunt. Auctor Diodo. lib. 2.

Lycopsis, λύκοψις, anchuſæ ſpecies, longioribus quàm lactuca folijs, craſſioribusq; caule longo, hirſutoq;. Vide Pli. li. 27. cap. 15. Galli Linguam caninam appellant.

Lycoris, idis, λυκωρίς, Volumnij Senatoris liberta fuit, uero nomine Citheris dicta, miſere a Cornelio Gallo adamata: quo tamen ſpreto Antonium in caſtra ſequuta eſt. Virgil. 10. Eclog. Tua cura Lycoris Perq; niues alium, perque horrida caſtra ſequuta eſt.

Lycormas, λυκόρμας, Steph. fluuius eſt Aetoliæ, flauas arenas uoluens. Hic poſtea Euenus ab Eueno rege Aetoliæ, qui ſe in illum præcipitauit, appellatus eſt, teſte Strab. li. 7. Oui. li. 2. Meta. Arſurusq; iterum Xanthus, flauusq; Lycormas.

Lycos, λύκος, minimum aranei genus, a rapacitate dictum. Plin. li. 30. c. 6 Araneus, & maxime, qui Lycos uocatur, dolenti medetur teni. Idem alibi Lupum appellat, ut li. 11. c. 24. Luporum nomine minimi non texunt.

Lyctius, λύκτιος, gentile: ut Lyctius Idomeneus, apud Virgil. 3. Aeneid.

Lyctus, λύκτος, Cretæ urbs, edito in loco ſita: unde & Lython quidam appellauerunt, teſte Stephano, de urbibus, & Strab. li. 10.

Lycurgus, λυκοῦργος, nobilis Spartiata fuit, Polydectæ filius, & frater Eunomi Lacedæmoniorum regis: cui etiam in regnum ſucceſſit, ignarus Eunomum uxorem grauidam reliquiſſe. Quod ubi primum cognouit, poſito regis nomine, Prodici, hoc eſt, tutoris nomen aſſumpſit, regique adulto (Charilao ei nomen erat) regnum fideliter reſtituit. Verum cum ciuitatem peſſime inſtitutam animaduerteret, ad conſtituẽdã ſalubrioribus legibus remp. animum adiecit. Conſcriptis itaque ijs, quæ longa peregrinatione didicerat ciuitati utilia fore, Delphos ſeſe contulit, ut Dei quoque conſilium in re ſanctiſſima exploraret. Cumque Pythia conſilium eius à Phœbo maxime probari, Deique potius, quàm hominis inuentum eſſe reſpondiſſet, alacrior ad peragendum inſtitutũ factus, foro aliquot armatis occupato, leges ſuas perfert. Quibus cum iam ciues mediocriter aſſuefactos uideret, ut quas tulerat leges æternas quoque redderet, hanc rationem commentus eſt. Simulat arduum adhuc quiddam ſupereſſe, quod ad ciuitatis ſalutem pertineret, quod tamen inconſulto oraculo aggrediendum non eſſet: eaque de cauſa ſe Delphos proficiſci uelle. Interim tamen reip. intereſſe ut leges, quemadmodum latæ erant, in reditum ſuum inuiolatæ ſeruarentur, idque ita futurum, primum à Regibus, deinde a cæteris omnibus iuſiurandum exegit. Profectus itaque Delphos, cum Pythiam reſpondentem audiſſet, nihil legibus illis abſolutius eſſe, feliciſſimamque fore ciuitatem eam, in qua illæ quàm diutiſſime ſeruarentur, conſtituit ſibi amplius in patriam non eſſe redeundum, ne illi aliquando iureiurando ſoluti, leges ſuas excuterent. Miſſo itaque Spartam oraculo, amicosque itineris comites amplexus, iisque dimiſſis, Cyrrham conceſſit, ubi mox ſuis ſibi manibus necem conſciuit. Quanquam alij Criſſæ, non nulli etiam in Creta interijſſe uolunt: ubi etiam ſepulcrum eius apud Pergameam urbem oſtenditur. Spartani mortuo ſacellum conſecrarunt, & ob ſingularia eius in patriam merita diuinos ei honores tribuerunt. Vide latius uitam eius apud Plutarchum. Fuit & Lycurgus quidam Nemeæ rex, & pater Archemori, alumni Hypſipylea: cuius meminit Stat. lib. 5. & 6. Thebai. Fuit & Lycurgus alius, Thraciæ rex, filius Dryantis, qui quòd Thracas immoderate uino deditos conſpiceret, uites omnes toto regno excidi iuſſit: ut ſcribit Plutarchus eo in opuſculo, quod de Poetarum utilitate conſcripſit. Hinc datus eſt Poetis locus fabulæ, Lycurgum infeſtiſſimo Bacchum odio proſecutum eſſe, adeo ut & nutrices illius, in Nyſa latentes perſequeretur, & Baccho ipſi tantum terroris incuſſerit, ut præcipiti fuga, traiecto mari, in Naxum ſe receperit: ideoque iuſta numinum ira Lycurgum in furorem conuerſum, cum uites quoque, ne Baccho in poſterum libaretur, excidere uellet, tibias ſibi ſuccidiſſe. Hic eſt ille Lycurgus, cuius meminit Virg. 3. Aeneid. Terra procul uaſtis colitur Mauortia campis: Thraces arant, acri quondam regnata Lycurgo.

Lycurgeus, a, um, pen. pro. λυκούργειος, denominatiuum à Lycurgo deductum. Cice. ad Attic. libro. 1. Noſmetipſi, qui Lycurgei à principio fuiſſemus, quotidie demitigamur. Vbi interpres Lycurgei, id eſt, optimates, legum aſſeclæ, & propugnatores: qualis Lycurgus apud Laconas legum conditor. Budæus ſeueriſſimum interpretatur.

Lycus, λύκος, Bœotiæ rex fuit, qui Antiopam Nyctei regis filiam uxorem duxit: quam poſtea, cum à Ioue in Satyrum conuerſo cõpreſſam cognouiſſet, repudiauit, Dircenq; uxorem duxit, quæ uerita ne Antiope cum Lyco in gratiam rediret, arctiſſimis eam in uinculis aſſeruauit: quibus Iouis miſeratione diſſolutis, in Cithæronem profugit, ubi Amphionem & Zetum peperit, qui poſtea à paſtore, qui ipſos nutrierat de Lyci iniurijs edocti, eum una cum uxore interfecerunt. Alius fuit Lycus quidam exul Thebanus, qui id temporis, quo Hercules ad inferos deſcenderat, rei bene gerendæ occaſionem ſibi oblatam ratus, Creonte occiſo regnum Thebanorum occupauit: cumque iam Megaræ Herculis uxori uim inferre pararet, opportuno illius reditu oppreſſus eſt, & cum ſuis omnibus interfectus: ut eſt uidere apud Senecam in Hercule furente. Fuit item Lycus quidam ex Aeneæ comitibus: de quo Virgil. libro. 1. Nunc Amyci caſum gemit, & crudelia ſecum Fata Lyci.

Lycus, λύκος, fluuius eſt Ponti, præter Heracleam Maryandinorum in Pontum Euxinum influens. Auctor Plin. lib. 2. cap. 103. Alius item eſt eiuſdem nominis fluuius in Aſia, Laodiceam præterfluens: cuius meminit idem Plin. libro. 5. cap 29. Eſt item Lycus Germaniæ fluuius, Rhætos dirimens a Vindelicis, & præter Auguſtam Vindelicorum in Danubium illabens, teſte Ptolemæo lib. 2. ca. 15.

Lydda, λύδδα, Iudææ oppidum, ad occaſum Iordanis fluuij, teſte Ptol. li. 5. c. 16. & Pli. li. 5. c. 14. Vulgo Roma.

Lydia, λυδία, regio Aſiæ minoris, Crœſo rege & Pactolo aurifero flumine notiſſima, quæ flexuoſis Mæandri amnis recurſibus perfuſa, ſuper Ioniam procedit, Phrygiæ ab exortu Solis uicina, ad Septentrionem Myſiæ, Meridiana parte Cariam amplectens. Lydia dicta eſt a Lydo Atyos filio cum antea Mæonia uocaretur. Vrbes habet Philadelphiam, Hypepas, Magneſiam, & Sardis Crœſi regiam, totiusque regionis caput. Huius regionis incolæ Lydi dicuntur, qui teſte Herodot. lib. 2. primi aurum, argentumq; ſignarunt: primiq; caupones, inſtitoresq; fuerunt.

Lydius lapis, βάσανος, coticula eſt, cuius attritu aurum proditur cuiuſmodi ſit: alio nomine Heraclius lapis uocatur, teſte Theophraſto de Natu. lapidum. Latini etiam Indicem appellãt, in quem Batus ille paſtor apud Ouidium transfiguratus fingitur, manente nimirum etiamnum in prodendi ſtudio. De hoc meminit Pli. lib. 33. cap. 8. his quidem uerbis: Auri, argentique mentionem comitatur lapis, quem Coticulam appellant, quondam non ſolitus inueniri, niſi in flumine Tmolo, ut auctor eſt Theophraſtus, nunc uero paſſim: quem alij Lydium uocant. Cic. pro Flacc. quis unquam Græcus comœdiam ſcripſit, in qua ſeruus primarum partium nõ Lydus eſſet? his coticulis periti cum è uena lima rapuerint experimentum, protinus dicunt, quantum auri ſit in ea, quantum argenti, uel æris, ſcrupulari differentia, mirabili ratione non fallente. Vicem autem prouerbij habet in eos, qui uehementer acri, exactoq; iudicio ſunt.

Lydus, λυδός, Herculis filius ex Iole. Alter filius Atyos, & frater Tyrrheni, à quo Lydia regio eſt appellata. Nam quum propter terræ ſterilitatem Mæonia populum ſuum alere non poſſet, Tyrrhenus ſorte iacta diſcedens, cum ingenti multitudine ad Italiam ueniens, eam tenuit partem, quæ ad mare inferum uerſa eſt, & à ſe Tyrrheniam nominauit, mareq; ipſum Tyrrhenum: Lydus uero remanens, Mæoniam de ſuo nomine uocitauit. Fuit præterea hoc nomine Herculis filius ex Iole.

Lygdamus, λύγδαμος, Naxius quidam fuit, Piſiſtrato in recuperanda tyrannide adiutor. Herod. lib. 1.

Lygdanum, oppidum Teuthraniæ, quæ Myſiæ pars eſt, teſte Plin. lib. 5. cap. 30.

Lygos, ſeu Lygus, λύγος, frutex eſt ad iuſtæ pene arboris magnitudinem excreſcens, in aſperis naſcens locis & fere in fluminum ripis, ramos habens longos, folia oliuæ, ſed molliora. Duo eius ſunt genera, unum flore partim albo, partim purpureo, alterum flore purpureo tantum, & ſemine piperi non diſſimili. Ratio nominis ducta eſt a ramorum flexibilitate. Nam λύγος à Græcis dicitur uimen. Ob quam etiam rationem à Latinis Vitex dicitur. Officinæ uocant Agnum caſtum.

Lymira, oppidum eſt Lyciæ, cum fluuio eiuſdem nominis, in quem Arycandus influit, teſte Pli.li.5.c.27. Ptol. tranſpoſitis uocalibus λίμυραν appellat.

Lympha, *Acqua*, à noſtris aqua, per mutationem ν, in l, quaſi nympha. Nam Græce dicitur νύμφη. Virg.4. Aeneid. Dic corpus properet fluuiali ſpargere lympha.

Lymphatici, *Matti, pazzi, furioſi*, νυμφόληπτοι, furioſi, inſanientes: quaſi nympharum conſpectu in furorem uerſi. Nam creditum eſt ab antiquis, ut inquit Feſtus, qui in fonte ſpeciem quãdam. i. imaginẽ nymphæ uidiſſet, furore corripi, quos Græci νυμφολήπτους Latini Lymphaticos uocant. Liu.10. Ab urbe: Ita uictorem equitatum uelut lymphaticus pauor diſſipat. Tales ſunt fere ij, qui ceriti & laruati dicuntur: quaſi Cereris ira, aut laruarum occurſatione uexati. Plautus: Laruatus certe es, aut Ceritus. Et alibi: Iube hanc pro cerita circunferri.

Lymphatio, onis, Pl.li.35.c.15. Et præfixiſſe in limine & ſepulchro euulſos clauos, aduerſus nocturnas lymphationes.

Lympho, as, uerbum actiuum, à Lympha, *Infuriare, ſmaniare*, in furorem ago. Val.3. Argo. Rupta quies: deus ancipitem lymphauerat urbem. Id eſt, turbarat, & in belli furorem uerterat. Eius paſſiuo uſus eſt Pli.lib.34.cap.17. Hæc herba epota lymphari homines. Aliquando etiam legitur Lymphor deponens, teſte Priſciano: ut apud Curtium: Quippe lymphari, trepidare cœperunt, omnia pectora occulto metu percurrente. Niſi forte ibi malimus legere Lymphati. Cic. de Diuin. Flexanima tanquam lymphata ut Bacchi ſacris commota. Eſt autem Lymphatus idem quod inſanus, uel furore correptus. Horat.li.1. Carm. Mentemque lymphatam Mareotico Redegit in ueros timores. Virg.4. Aen. Immenſam ſine more furit lymphata per urbem. i. mente commota, furiata. Pli.lib.30.ca.10. Rurſum magi tradunt lymphatos ſanguinis talpæ aſperſu reſipiſcere. Metu lymphato trepidare. Lucan.lib.7. Pectora lymphata. Ouid.11. Metam.

Lynceſtis, λυγκηστις, Macedoniæ fluuius eſt, cuius aqua pota non minus ebrietatẽ inducit, quàm ſi quis uino ſe ingurgitaſſet. Pli.li.2.cap.106. Lynceſtis aqua temulentos facit.

Lynceſtis, idis, λυγκηστίς, Macedoniæ regio, in occidentem uerſa: cuius caput eſt Heraclea, teſte Ptol.li.3.c.13. Huius incolæ dicuntur Lynceſtæ, quorum meminit Pli.li.4.c.10.

Lynceſtius, a, um, Oui.li.5. Meta. Huic fluit effectu diſpar Lynceſtius amnis, Quem quicunq; parum moderato gurgite traxit, Haud aliter titubat, quam ſi mera uina bibiſſet.

Lynceus, a, um, per tres ſyllabas, & p.p. λύγκειος, denominatiuum eſt à Lynceus formatum. Ouid.5. Faſt. Pectora traiectus Lynceo Caſtor ab enſe, Non expectato uulnere preſſit humum. Vltor adeſt Pollux, & Lyncea perferat haſta. Qua ceruix humeros continuata tegit. In primo carmine. Lynceo, eſt adiectiuum: in tertio Lyncea, eſt accuſatiuus à Lynceus primitiuo.

Lynceus, diſſyllabum, huius Lyncei, uel Lynceos penul. obliquorum corr. λυγκεύς, unus ex argonautis, tanta oculorum acie præditus, ut diceretur uel parietem uiſu penetrare, & (ut ex hiſtoricis non nulli prodiderunt) nouiſſimam Lunam, primamque eodem die in ſigno arietis conſpicere: quod paucis mortalium contigit uidiſſe. Vnde Valer. lib.1. Argo. Solus tranſibit nubila Lynceus. Hunc Varro centum triginta millia paſſuum proſpexiſſe ſcribit: ſolitumq; exeuntem à Carthagine claſſem Punicam, numerũq; nauium, ex Lybicana ſpecula manifeſtiſſime notare. Solinus refert fuiſſe Strabonem. Fuit & Lynceus alius frater Idæ, qui pro duab. Leucipi filiabus, quas deſponſatas Caſtor & Pollux rapuerãt, arma ſumpſerunt, initaq; pugna Caſtor Lyncei, Lynceus Pollucis manu occubuit. Idas uero, cum ipſum etiam Pollucem conaretur adoriri, immiſſo à Ioue fulmine interiit. Vide Ouid. ad finem libro. 5. Faſto. Apollonius tamen in Argonauticis Idam à Caſtore interſectum tradit: idq; Lynceum per abietem uidiſſe, & Caſtorem occidiſſe.

Lynceus, a, um, pe.pr. λύγκειος. Oui.5. Faſt. Pectora traiectus Lynceo Caſtor ab enſe. Interdum abiecta uocali ſubiunctiua penultimam corripimus. Hora.1. Ser. Saty. Ne corporis optima Lynceis contemplare oculis. Eſt enim prius hemiſtichium uerſus dactyli finis: niſi per ſynæreſin malis duas ſyllabas in unam contrahi. Homo Lynceus, id eſt, uehementer perſpicax, quem non facile quis feſellerit. Cic. ad Varronem li.9. epiſt. Quis eſt tam Lynceus, qui in tantis tenebris nihil offendat, nuſquam incurrat?

Lyncurium, λυγκούριον, gemma eſt coloris ſubflaui, quam uetuſtas credidit ex lyncis urina concreſcere: unde & nomen uidetur accepiſſe. In qua etiam ſententia fuit Plin. libro.8.c.38. Item Oui.15. Metamorph. ubi ſic habet: E quibus (ut memorant) quicquid ueſica remiſit, Vertitur in lapides, & congelat aere tacto. Recentiores tamen aſſerunt lyncis urinam non concreſcere: quod etiam ſuperioribus annis compertum eſt, lyncibus aliquot ex Africa in Galliam aductis.

Lyncus, λύγκος, rex Scythiæ fuit, qui miſſum à Cerere Triptolemum, ut hominibus frugum uſum commonſtraret, ſuſceptum hoſpitio, ut in ſe gloriam transferret, interimere cogitauit. Ob quã rem irata Ceres eum conuertit in lyncem feram uarij coloris, ut ipſe uariæ mentis extiterat. Hæc Seru. Oui.15. Metam. Rex ibi Lyncus erat, regis ſubit ille penates.

Lyndus, Vide Lydus.

Lynx, maſc. uel fœm. gene. *Lupo ceruiere*, λύγξ, genitiuo Lyncis, animal eſt ex Luporum ceruariorum genere, uario colore, & maculoſo tergore, acutiſſimoque uiſu. Pli. lib.28. cap.8. Peregrinæ ſunt & lynces, quæ clariſſime omnium quadrupedum cernunt. Hora.2. Car. Timidos agitare lynces. Virg.1. Aene. Maculoſæ tegmine lyncis. Huius urina in calculi duriciem uerti olim credebatur, & in lapidem eum concreſcere, quem ob id Lyncurium appellant. Quod tamen falſum eſſe nuper compertum eſt, lyncibus aliquot ex Africa in Galliam aductis.

Lyra, *Lira*, λύρα, χέλυς, inſtrumentum muſicum, in quo quot ſunt fides, tot reſonat uoces. Lyra dicta, quaſi λύτρα, propterea quod Apollini à Mercurio (qui eam primus creditur inueniſſe) pro boum compenſatione fuerit data: cum ante Chelys diceretur. Formam habet (ut inquit) Plin. lib.9. cap.10. teſtudinis. Horat.1. Carm. Ode 10. Te canam magni Iouis, & Deorum Nuncium, curuæq; lyræ parentem.

Lyricus, ca, cum, adiectiuum, λυρικός, quod ad lyrã pertinet. Hinc poetæ Lyrici, dicti quòd ad lyram ſua carmina cantabant, ſtatuebantq; eis chorus quinquaginta uirorum, ac tauro donabantur. Horat.1. Carm. Ode 1. Quod ſi me lyricis uatibus inſeris, Sublimi feriam ſydera uertice. Modi lyrici. Ouid. epiſt.20. Cum lyricis ſint magis apta modis. Lyrica, orum, pro carminibus lyricis. Plin. iunior epiſt.1.li.3. Scribit enim & utraque lingua lyrica doctiſſima. Lyra etiam ſignum cœleſte eſt. Varr. libro.2. de Re ruſt. cap.5. Hoc ſecundum aſtri exortum facito, quod Græci uocant Lyram, Fidem noſtri. Lyra occidit quarto Nonas Februarij, uel certe Kalend. Febr. idq; noctu, teſte Higino, quando occidunt terga Leonis. Ouid.3. Faſt. Illa nocte aliquis tollens ad ſidera uultum Dicet, ubi eſt hodie, quæ lyra fulſit heri? Qui poeticã Aſtrologiam ſcripſerunt, uolunt hanc Lyram eſſe à Mercurio primum inuentam in Cyllene Arcadiæ monte & ab eo Apollini donatam: Apollinem autem inuenta cithara Orpheo Lyram conceſſiſſe, mortuo autem Orpheo, à Muſis in cælo fuiſſe collocatam. Alij dicunt eſſe Lyram Arionis citharœdi, qui floruit tempore Periandri tyranni Corinthiaci, & primus fuit omnium cithariſtarum.

Lyrceus, pen.pr. λυρκεῖος, fons Arcadiæ ſub Cynuria monte, ex quo Inachus fluuius oritur. Auctor Stra.lib.8. Stat.4. Theb. Aret Lerna nocens, aret Lyrceus, & ingens Inachus. Stephanus Lyrceum agri Argiui montem eſſe ait, indeque uicinam regionem Lyrceam appellari.

Lyrceus, cea, ceum, λύρκειος. Ouid.1. Metam. Iam paſcua Lernæ Conſitaq; arboribus Lyrcea reliquerat arua.

Lyrceius, a, um, per quatuor ſyllabas, λυρκήιος. Valer. Flac. libr.1. Argo. Dominum Lyrceia tellus, Antraq; deprenſæ tremuerunt conſcia culpæ.

Lyricen, cinis. p.p. *Sonatore di lira*, λυρῳδός, qui lyra canit, cuius ſignificationis eſt etiam Lyriſtes. Pli. iunior ad Genitorem: Quàm multi, cum lector, aut lyriſtes, aut comœdus inductus eſt, calceos ponunt? Pro eodem etiam dicimus Lyriſta, ſicut Cithariſtes, & Cithariſta.

Lyris, Vide Liris, per i, Latinum.

Lyrneſſius, a, um, λυρνήσσιος Steph. nomen poſſeſſiuum. Virg.li.10. Aene. Lyrneſſius Acmon. Oui. in epi. Briſeidis ad Achillem Diruta marte tuo Lyrnæſſia mœnia uidi.

Lyrneſſus, λυρνησσός, Stephan. oppidum fuit Troadis ab Achille euerſum, cum Priamo bellum, ob Helenam à Paride filio raptam, à Græcis inferretur, ex quo Briſeida quoque abduxit occiſo Minete eiuſdem oppidi principe, quæ inde Lyrneſſis ab Ouid. libro.4. Triſt. appellatur. Fertur & abducta Lyrneſſide triſtis Achilles.

Lysander, λύσανδρος, Lacedæmoniorum Imperator, homo factioſus, qui odium totius Græciæ in Lacedæmonios concitauit. Huius ductu Lacedæmonij Athenienſes, ducemq; eorum Cononem nauali prælio ſuperarunt: paulo poſt tamen eodem duce à Conone ſuperati ſunt terreſtri prælio, in quo & Lyſander ipſe occiſus eſt. Reliquam eius uitam pete ex Plutar.

Lysanias, λυσανίας, orator Græcus. Alter fuit Areas, qui Lycaonem regno expulit.

Lysiades,

Lysiades, λυσιάδης, Athenienſis, Phædri philoſophi filius. De quo Cic. Philip. 5. ſic ſcribit, Lyſiadem Athenienſem plerique nouimus: eſt enim Phædri philoſophi nobilis filius, homo prætereà feſtiuus, ut ei cum M. Curio conſeſſore eodem & colluſore facillime poſſit conuenire, &c.

Lysias, λυσίας, Syracuſanus genere, Cephali filius, unus è decem oratoribus natus Athenis quo pater ſe tranſtulerat. Puer Thurion coloniam migrauit, rediit annos natus quadraginta ſeptem, interq; principes oratores habitus. De quo ſic ſcribit Ci. in Bruto: Tum fuit Lyſias (inquit) ipſe quidem in cauſis forenſibus non uerſatus, ſed egregie ſubtilis ſcriptor atque elegans, quem iã prope audeas oratoré perfectum dicere (nam plane quidem perfectum, & cui nihil admodum deſit, Demoſthenem facile dixeris) nihil acute inueniri potuit in eius cauſis, quas ſcripſit, nihil (ut ita dicam) ſubdole, nihil uerſute quod ille non uiderit: nihil ſubtiliter dici, nihil preſſe, enucleate, quo fieri poſſit aliquid limatius: nihil contra grande, nihil incitatum, nihil ornatum, uel uerborum grauitate, uel ſententiarum, quo quidquam eſſet elatius. Hactenus Cic.

Lysicrates, λυσικράτης, Athenienſis quidam in quem aliquoties inuehitur Ariſtophanes, quòd capillos iam canos nigro tingeret, quo iuuenis etiamdum uideretur. Erat autem alioqui ſimus, & deformis, & furax, & largitor, adeo ut locum fecerit prouerbio, λυσικράτης δωροδοκῶν, στρατηγὸς ἀθηναίων, hoc eſt. Lyſicrates largitor Atheniẽſium imperator, quo opportune utemur, cum ſignificare uelimus, penes eos ſummam eſſe poteſtatem, qui ut honores largitionibus ſunt adepti, ita eoſdem turpiſſime habent uænales. Auctor Suidas.

Lysidice, λυσιδίκη, filia fuit Pelopis & Hippodamiæ, Pitthei ſoror, quæ Electrioni nupſit & ex eo Alcmenam Herculis matrem peperit, ut inquit Plutarchus. Alii uero, inter quos eſt Commentator Homeri, matrem Alcmenes non Lyſidicen Pelopis, ſed A naxo Ancæi cuiuſdam filiam dicunt.

Lysidicvs, ci. Cic. in At. Lyſidicus ipſe in Græco uerbo qui omnia iura diſſoluit.

Lysimachia, λυσιμάχεια, Thraciæ Cherroneſi urbs, ad Helleſpontum, ob terræmotum deſerta. Pli. lib. 4. cap. 11. Fuit & Lyſimachia Aetoliæ urbs, ad Hidram lacum, quam & ipſam ſua ætate fuiſſe proſtratam, ſcribit Strab. lib. 10.

Lysimachia, Plinio, λυσιμάχιον, Dioſc. herba eſt, quæ uulgo Salicaria dicitur, ſiue quòd folia habeat ſalicis, ſiue quòd ſubter ſalices naſcatur. Dicta Lyſimachia, ſiue ab inuentore Lyſimacho, ſiue παρὰ τὸ λύειν τὴν μάχην Refert.n. Pli. tãtum huic herbæ cõponendorum diſſidiorum uim ineſſe, ut diſcordantibus iumentis iugo impoſita aſperitatem eorum cohibeat.

Lysimachvs, λυσίμαχος, Agathoclis filius è ſucceſſorib. Alexandri Magni Pergamo præfuit, ubi theſauri regis fuerunt. Hic illuſtri quidem Macedoniæ loco natus, uirtute illuſtrior fuit: amore literarum ac philoſophiæ ardebat adeo, ut Calliſthenem tunc ab Alexandro afflictum, atque in uinculis habitum, de uirtute diſſerentem ſæpius audiuerit, poculumque ei, ac remedium miſeriæ optanti propinauerit. Quod ægreferens Alexander Lyſimachum leoni obiecisse dicitur: ſed ille uiribus fretus rem poſteris prodendam fecit, manum amiculo conuolutam in os leonis inferens, adrepta lingua feram exanimauit: quo facto uehementius poſtea Alexandro dilectus, & apud eum in honore maximo fuit. Vide Trogum lib. 15.

Lysimachvs, λυσίμαχος, natione Acarnan, Alexandri pædagogus, ſecundas poſt Leonidem obtinuit, nullo urbanitatis genere præditus, niſi quòd ſe Phœnicem: Alexandrum, Achillem: Philippum uero Peleum nuncupabat. Auctor Plutarchus in Alexandro Magno. Lyſimachus item alius fuit, patria Athenienſis, Ariſtidis Iuſti filius, qui ob memoriam, paternorum in remp. meritorum, adeo charus populo fuit, ut cum à patre prorſus inops relictus eſſet, (fuit enim Ariſtides adeo pauper, ut in defuncti ædibus nihil præter ueru ferreum fuerit inuentum) publico tamen decreto centum ei agri conſiti, totidemq; inculti iugera in Eubœa fuerint aſſignata, centumq; minæ ex publico numeratæ, & quaternæ drachmæ, in ſingulos dies. Vide Plutarchum in uita Ariſtidis, & Demoſthenem in oratione aduerſus Leptinen.

Lysippe, es, λυσίππη, una fuit filiarum Prœti, quæ quòd ſe Iunoni præferre non eſſent ueritæ, tanto furore correptæ ſunt, ut per agros diſcurrentes, ſe uaccas eſſe crederent. Vide Iphianaſſa.

Lysippvs, Sycionius clariſſimus ſtatuarius, qui ad ſexcenta decem opera feciſſe traditur, quorum ſingula arti claritatem dare potuiſſent. Hic, teſte Quintiliano, ad ueritatem optime acceſſit: quamobrem etiam Alexander ille Magnus ab uno Lyſippo ſe fingi uoluit, ut pingi ab Apelle. Hora. lib. 2. Epiſto. ad Auguſtum: Edicto uetuit, ne quis ſe præter Apellem, Pingeret, aut alius Lyſippo duceret æra Fortis Alexãdri uultum ſimulantia. Lyſippus item poeta comicus, cuius fabulas enumerat Athenæus.

Lysis, huius lyſis, & lyſios, λύσις, id eſt, ſolutio, à λύω, ſoluo. Cice. 3. Tuſc. Ex quo ipſam ægritudinem & λύσιν Chryſippus, quaſi ſolutionem totius hominis appellatam putat. Lyſis in architectura, hiatus eſt ianuarum, id eſt ſolutio continui parietis. Vitru. lib. 6. cap. 10.

Lysistratvs, pe. c. λυσίστρατος, Lyſippi Statuarij frater fuit, qui primus ſigna ex gypſo finxit. Vide Pli. li. 35. c. 12.

Lysivs, λύσιος, Liberi patris cognomen apud Bœotios, ἀπὸ τοῦ λύειν, hoc eſt, à ſoluendo impoſitum. Ferunt enim Bœotios aliquando à Thracibus deprehenſos, partim captos, partim in fugam uerſos fuiſſe: ex quibus cum non nulli ad Trophonij ſpecum confugiſſent, uiſum eſt iis noctu aſtantem Deum Liberi patris ſibi auxilium promittere. Quo ſomnio alacriores redditi, Thracas ex inſidiis adorti ſunt: quos cum uino ſomnoq; obrutos inueniſſent, nullo negocio ſuperarunt: receptiſq; ſuis, cum in patriam rediiſſent, Dionyſio cognomento Lyſio templum conſecrarunt. Auctor Heraclides Ponticus. Iulius Pollux, deos omnes qui auertruncandi mali gratia colebantur, Lyſios uocari ait, quos & ἀλεξικάκους, & ἀποτροπαίους Græci nominant.

Lytae, λυταί, exigua Theſſaliæ regio, circa Peneum amnem dicta, quòd Neptunus, diſſipatis aquis, Tempe ab inundatione liberarit.

Lvtta, λύττα, uermiculus, qui naſcitur in lingua canum. Plin. libro 29. cap. 5.

Lyxia, pe. pt. λύξεια, Acarnaniæ oppidum, apud Steph.

SECVNDA PARS CALEPINI.

CONSVLI ENIM STVDIOSORVM COMMODO putauimus, ſi duas in partes totum uolumen diuideremus: quo tractari poſſet, atque in manibus haberi ſine ullo labore, ac moleſtia, uel à pueris, ac ſenibus infirmis.

DE LITTERA M.

M Litera una eſt ex ijs, quas Greci grãmatici ἡμίφωνα ἁπλᾶ, καὶ ἀμετάβολα, hoc eſt, ſemiuocales ſimplices, & immutabiles, Latini liquidas appellãt: quã, quod moleſtũ in fine dictionis ſonũ habeat, & quendam quaſi mugitum, non niſi ægre compreſſis labris erumpentem, Latini poetæ (nam Græcis nulla dictio in μ definit) uocali ſubſequente per Ellipſim elidunt. In cõpoſitione, & denuatione, migrat in n, ſequente d, uel t, uel c, uel q: ut Tantum, tantũdem: Idem, identidem: Eorum, eorundem: Num, nuncubi, nunquis, nunquam. Sic circũquaque, tanquam, nanque, quenque, quãque, quicunq;. Similiter Am præpoſitio ſequentibus f, uel c, uel q, mutat m in n, ut, anfractus, &c. Vide i dictione Anfractus.

M ANTE A.

Ma, accentu circunflexo, μᾶ, mulier fuit una ex ijs, quæ Rheam ſequebantur, cui Iupiter Bacchum tradiderat educandum: quæ interrogata à Iunone, cuius eſſet infans, ἄρεος, hoc eſt, Martis, reſpondit. Vnde factum eſt, ut Bacchus apud Caras Maſaris fuerit appellatus. Ipſa quoque Rhea Ma appellata fuit: cui Lydi taurũ immolabant: unde Lydiæ urbs Maſtaura fuit nominata. Vide Steph. in dictione Maſtaura.

Macae, μάκαι, Steph. populi ſunt felicis Arabiæ, Germanis oppoſiti, nardo, myrrha, & thure abundantes. Auctor Mela li. 3.

Macareae, μακάρεαι, urbs Arcadiæ, à Macareo Lycaonis filio condita, quam Steph. à Romanis Beatam uocari tradit.

Macareates, μακαρεάτης, eodem Stephano teſte, gentile eſt.

Macaros, μάκαρος, nomen Cretæ inſulæ, a temperie cœli. Plin. lib. 4. cap. 12.

Maccabaeus, μακκαβαῖος, nomen barbarum, quo uocati ſunt uiri illi fortiſſimi, apud ſacras litteras celebratiſſimi.

Macco, oppidum Brachmanarum in India. Pli. lib. 6. c. 17.

Macednon, μακεδνὸν, Pindi montis Theſſaliæ reguncula. Herodotus lib. 1.

Macedonia, μακεδονία, latiſſima Europæ regio, duobus olim regibus, & terræ imperio clariſſima, antea Aemonia, & Emathia appellata, quæ à tenuibus initijs, regum prudentia, gentisq; fortitudine eo magnitudinis excreuit, ut centum quinquaginta facta fuerit populorum. Hanc à Septentrione à Dalmatia Mœſiaq; montana ſeiungunt: ab occaſu mari Adriatico, ſiue Ionio, ab ortu Aegæo abluitur. Meridianam oram Epiroticæ gentes, & ipſa Græcia excipit. Dicta Macedonia à Macedone quodam Oſiridis, ſiue (ut Stephanus & Solinus ſcribunt) Iouis filio, & Thyiæ filiæ Deucalionis. Hinc Macedo ex Macedonia ortus, & Macedonicus, & Macedonius. unde Alexander Macedo, mare Macedonicum, & ſariſſa Macedonica apud Ouid. li. 12. Meta.

Macellarius, rij, *Colui che uende il companatico*, ὀψοπώλης, uenditor eorum, quæ ad uictum pertinent, non ſolum carnium, ſed omnium obſoniorum, quinetiam panis & frumenti: nam hæc omnia in macello uenundabantur. Var. lib. 3. cap. 4. Duo ſunt ornithonis genera: unum delectationis, alterum fructus cauſſa: quo genere macellarij habent loca clauſa. Sueto. in Cæſ. quæ ad epulum pertinebant, macellarijs oblocata.

Macellota, æ. Vide Macellum.

Macellum, li, ὀψοπωλεῖον, locus Romæ, quo uenalia omnia, quæ ad uictum humanum pertinebant, contrahebantur. Ci. 2. de Diuin. putarem annonam in macello cariorem fore. Dictum Macellum, teſte Varrone, & Feſto, à Macello quodam homine improbiſſimo, qui in urbe latrocinium exercebat: quo damnato, cenſores Aemilius, & Fuluius ſtatuerunt, ut in domo eius obſonia uenderentur, redactis in ærarium eius bonis. Alij Macellũ dictum putant, quòd ibi fuerit hortus, quem macellum à Lacedæmonijs appellatum ferunt. Et Iones oſtia hortorum Macellotas uocabant, ut ait Varr. lib. 4. de lingua Latina. Donatus à mactandis pecoribus deriuat.

Macellus, a, um, denominatiuum à Macer, pro macilento. Luci. lib. 6. non magnus homo eſt, naſutus, macellus. Nonius. Fuit præterea Macellus hominis improbiſſimi nomen, de quo proxime diximus.

Maceo, ces, cui, *Smagrirſi*, λεπτύνομαι, ἰσχναίνομαι, idẽ quod macreo, hoc eſt, macer ſum. Plau. in Aul. Qui oſſa, atque pellis totus eſt, ita cura macet. A quo Maceſco, ſcis, macer fio. Colum. lib. 2. cap. 9.

Macer, a, um, *Magro*, ἰσχνὸς, λεπτὸς, exilem, extenuatumq; ſignificat. Virg. 3. Ecl. pingui macer eſt mihi taurus in aruo. Col. l. 2. c. 9. uel pinguiſſima uel macerrima humo. Sipontinus à Græco μακρὸς deduci putat. illi enim μακρὰ, longa dicunt. quæ autem tenuia ſunt, longiora uidentur. Macer, μάκρος; eſt etiam poetæ proprium, qui de herbarum uiribus ſcripſit.

Maceresco, *Macerarſi*, ὑγραίνομαι, maceror, hoc eſt, mollificor. Cato de Re ruſt. c. 29. Frumento curculio ne noceat, lutum de amurca facito, palearum paulum addito, ſinito macereſcat.

Maceria, æ, & Maceries, ei, τοῖχος, paries, uel cõgeries lapidũ in unum compactorum, cuiuſmodi parietes fere tot eſſe uidemus, quibus uineæ claudi ſolẽt. Ter. in Adel. Iube hanc maceriã dirui. Varro tamen aliter l. 3. de Re ruſt. c. 12. Septa è macerijs ita eſſe oportet in leporario, ut tectorio tecta ſint, & ſint alta. Cato de Re ruſt. c. 15. Maceria ſi ex calce, & cæmentis, uel ſilice ædificetur. Legitur quãdoq; Maceries apud antiquos pro macie, λεπτότης. Afranius: Quanta illius mors ſit maceries tibi. Nonius.

Macero, as, *Macerare*, ἀποτρύω, ἐκτήκω, cũ ad corpus refertur, ſignificat attenuo, contero: ab eo quod eſt Macer. Horat. li. 1. Car. Quàm penitus lentis macerer ignibus. Plau. in Capt. Multos iſte morbus homines macerat. Cum autem ad animum eſt affligo, ac nimia ſolicitudine me ipſum conficio, & attenuo. Terent. in And. anime mi, noli te macerare. Ibidem: cur me excrucio? cur me macero? Accipitur etiam pro, humore aliquo emollire, uel in aqua quippiam aſſeruare donec ſalſedinẽ aliamue ſaporẽ deponat. Ter. in Adel. Salſamenta hæc fac macerentur pulchre. Eſt ẽt proluere. Pli. lib. 11. c. 41. de Poppea. Totum corpus illo lacte macerabat. Vitruuius etiam iubet calcem coctam diu macerari, antequam fabri ea utantur. Maceratus, a, um, partic. mollis & tener factus. Pla. Pœ. Macerato hoc pingues ſiunt auro boues.

Machera, æ, *Spada*, μάχαιρα, gladius: à μάχομαι, quod eſt pugno. Iuue. Sat. 7. Ames nomen, uictumq; machæræ.

Machaerophorus, *Spadarino*, μαχαιροφόρος, gladium ferens. Cic. ad Q. frat. lib. 2. machærophoris centum ſequentibus.

Machina, pen. cor. *Machina*, μηχανὴ, inuentio. Vnde Mechanicus, faber, ſeu opifex eorum, operum quæ ingenio ſimul & manibus ſiunt. Et Mechanica, ars, fabrilis. Vnde artes diuiduntur in Liberales, & Mechanicas. Aſconius. Machina dicitur, ubi non tam materiæ ratio, quàm manus, atque ingenij ducitur. Machina etiam dicitur inſtrumentum, quo moles aliqua facile quocunque uolueris impelli poteſt. Plin. lib. 19. c. 2. Sparthus maximo nauium armamentis, machinis ædificationum. Et machinas bellicas, ἑλεπόλεις, uocamus opera fabrilia, quibus in bello utimur. Virg. 2. Aenei. quæ religio? aut quæ machina belli? Horat. 2. Epiſ. 2. Torquet nunc lapidem, nunc ingens machina lignum. Vitruuius lib. 10. cap. 19. in ea arietaria machina, quæ Græce κριοδόκη, dicitur. Murales machinæ. Plin. lib. 7. cap. 56. Item ipſa conſilia, quibus decipere hoſtem conamur, Machinæ uocantur. Cic. 3. de Nat. deo. quem dolum ad eum, machinãve commoliar, neſcio.

Machinalis, & hoc le, quod ad machinas ſpectat, μηχανικὸς, ut, Machinalis ſcientia, apud Plin. lib. 7. c. 37.

Machinamentum, μηχανὴ, pro machina capitur. Liu. 4. Bel. Pun. Turres, machinamentaq; alia quatiendis muris portabant.

Machinarius, machinarij, μηχανοποιὸς, machinarũ opifex. Paul. l. Si putator. ad leg. Aquil. Si machinarius hominem occiderit.

Machinatio, *Inuentione, aſtutia*, μηχάνημα, inuentio. Colum. lib. 6. cap. 2. Hac machinatione conſequemur, ut etiam contumaces boues grauiſſima onera non recuſent. Interdum etiam pro ipſa Machina. Cæſ. 4. Bel. Gal. irridere ex muro, quod tanta machinatio ab tanto ſpatio inſtrueretur. Cic. de Na. Cum machinatione quadam aliquid moueri uidemus.

Machinator, machinatoris, μηχανοποιὸς, machinarum inuentor, aut opifex. Liuius 4. Bel. Pun. Archimedes inuentor ac machinator tormentorum bellicorũ, operumq;. Machinator etiã μηχανοῤῥάφος, doli & fraudis conſutor. Ci. in Catil. machinator omnium ſcelerum, hoc eſt, inuentor.

Machinor, machinaris, *Ordinare, fabricare*, μηχανῶμαι, per dolũ aliquid molior. Frequẽtius in malã partẽ accipitur. Liu. lib. 1. ab Vrb. Turno necẽ machinatur. Dicitur autem à μηχανάσμαι, inuenio. Vnde, μηχάνημα, inuentum & molimen dicitur. Ci. 3. de Nat. deo. parumne uidetur tibi ipſa peſtem machinari? Machinari peſtẽ aliquam in omnes. Ci. in Catil. Accipitur etiam Machinari in bonam partem, pro inuenire rationem. Ci. 2. de Diuin. quod perpetuitatis cauſſa natura machinata eſt.

Machinoſus, machinoſa, machinoſum, machinis confectum, ut nauigium machinoſum, apud Sueton. in Nerone.

Machlyes, μάχλυες, Herod. populi Africæ, quos Androgynos eſſe tradit Calliphanes, utriuſque naturæ inter ſe uicibus coeuntes. his Ariſtoteles tradit dextram mammam eſſe uirilem, læuam muliebrem. Plin. lib. 6. c. 2.

Magidos, urbs Thraciæ, quã Ptolemæus Madi nominat degenere uocabulo. Vide Vadianũ in Mel. li. 2. in deſcriptione Thraciæ.

Macies, *Magrezza*, λεπτότης, ἰσχνότης, corporis extenuatio. Col. lib. 6. cap. 14. inde tuſſis & macies. Virg. 3. Aen. macie confecta ſuprema. Cic. in Rul. grandi macie torridus.

Macilentus, *Macilento*, λεπτόσαρκος, ἀσαρκωμένος, macie extenuatus. Plaut. Capt. Macilento ore, naſo acuto, corpore albo.

Macidatus, *Bagnato*, liquoris infuſione madens. Apul. lib. 8.

Macio, as, *Immagrire*, ἰσχναίνω, ἀτροφέω, macrũ facio, unde Emacio, macrum reddo. Col. lib. 5. in uitibus obtinẽdum eſt, ne pluribus flagellis emacientur.

Macir, Plinio, alijs Macer, μάκερ, Dioſcoridi, cortex eſt ſubrufus & magnæ radicis, qui ex India aduehitur. Plin. lib. 12. c. 8. Officinis Macis appellatur.

Macra, campus Iudææ, teſte Strabone li. 16. in quo Poſidonius ſcribit uiſum eſſe ſerpentem mortuum iugeri longitudine.

Macras, regio Iudææ, mari proxima: de qua Strab. lib. 16.

Macra, fluuius ex Apennino fluens, Liguriam ab Hetruria diuidẽs, iuxta Lunam ciuitatem in Tyrrhenum mare influens. Strabo. li. 5. Plin. lib. 3. cap. 13. Ptolemæo Marcalia dicitur.

Macreo, eres, *Diuenir magro*, λεπτύνομαι, a quo Macreſco, macer fio. Col. lib. 6. c. 3. ne penuria cibi macreſcat pecus. Var. earũ aſpectus macreſcere facit uolucres. Martia. lib. 13. Ne nimis exhauſto macreſceret inguine gallus.

Macritudo, Macies. Plaut. in Cap. Oſſa pelliſq; ſum miſera macritudine.

Macris, μάκρις, inſula eſt exigua, Eubœæ adiacens. Plin. lib. 2. cap. 88. Stephanus Eubœam ipſam olim Macrim uocatam tradit.

Macro, as, macero, *Smagrare*, ἰσχναίνω, unde Emacro, macrum facio. Plin. li. 18. Terram emacrari hoc ſatu exiſtimantes.

Macrobii, μακρόβιοι, populi Aethiopiæ, ultra Meroen, ut inquit Solinus, quibus dimidio protenſior eſt uita, quam noſtra. Iuſtitiã colunt, amant æquitatem, plurimum ualẽt robore, forma ſunt pulcherrimi. Vltra hos deſertæ ſolitudines ſunt. Apud eos lacus eſt, adeo liquidus, ut ne folia quidem ſuſtineat.

Macrochira, μακρόχειρα, tunica manicata, quæ & chirodota appellatur. Lamprid. Macrochiras ex purpura ad uſum ſuum reuocauit. Auguſt. lib. 1. de Doct. Talares ac manicatas tunicas habere apud ueteres Romanos flagitium erat.

Macrocolâ, macrocolorũ, pe. pro. *Carta reale*, μακρόκωλα, teſte Hermolao in Plinium, ſunt maiores chartæ, quas nos hodie Chartas regias uocamus. quo ẽt nomine Catullus chartæ quoddam genus appellauit. Ci. ad Att. lib. 13. impenſam fecimus in macrocola. Arbitratur autem Hermolaus Macrocolum dici ἀπὸ τοῦ μακροῦ καὶ κώλου, quaſi longum membrũ, uel potius longam membranã. unde potius unico l, ſcribendum uidetur: quemadmodũ & protocolon. nam utriuſq; eadem uidetur origo. eſt enim protocolon prima illa charta, in qua ſcribæ acta breuiter delineant, ornatius, & amplius deſcripturi. Macrocolorum meminit. Plin. lib. 13. c. 12. Pedalis, inquit, erat menſura & cubitalis macrocolis. Sunt qui Macrocollum ſcribant gemino ll, putantes dictum ἀπὸ τοῦ κόλλης, id eſt à glutine, quo chartæ glutinantur.

Macron tichos, μακρὸν τεῖχος, oppidum Thraciæ non procul ab Iſthmo Cherroneſi, dictum à longo muro, quem Milciades a Propontide ad Melanem ſinum duxit, Cherroneſum à reliqua excludens Thracia. Plin. lib. 4. c. 11.

Macropolis, μακρόπολις, agri Syracuſani oppidum, quod & Euryelus appellatur Stephano.

Macror, Macies. Pacuuius: corpus meum macrore ſenet.

Macrytes, μάκρυες, Lybiæ populi ſunt Stephano, iidem, opinor, cum iis, quos Herod. & Plin. Machlyes uocat. Vide ſupra.

Mactator, is, Seneca, Troad. Perge mactator ſenum.

Macte, Cic. Att. Macte uirtute, mihi quidem gratum.

Macticus, periodi habens magnas malas, os patens, quaſi malaticus. Feſt.

Macto, mactas, *Ammazzare*, σφάττω, interficio. Cice. de Aruſp. reſp. Clodius diuiſores tribuum crudeliſſima morte mactauit. Tractum à ſacris, ubi mactari hoſtiæ, θύεσθαι, dicuntur quæ immolantur. Virg. lib. 4. Aen. Mactant lectas de more bidentes. Vbi Seruius: Mactant, uerbum ſacrorum, κατ' εὐφημισμὸν, dictum, ut adolere, Mactare ſupplicio. Cic. in Catil. Nonne hunc ſummo ſupplicio mactari imperabis? Mactare Orco, id eſt, ad Orcum demittere. Liui. lib. 9. ab Vrb. eos ſe Orco mactare Iuuius dictitans, cũ inuiſiſſet ſigna. Mactare infortunio. Plaut. in Pœn. Diuitem ſolemus mactare infortunio. Dictum eſt autem Macto, quaſi magis auctum hoc eſt, augeo. nam prius quàm hoſtiam immolarent, uino, aut thure ſuper eam ſundebant: unde mactum eſſe taurum dicebant, thure, uel uino cumulatam hoſtiam, quaſi magis auctam. Hinc Mactare pro magis augere dixerunt ueteres. Cic. de Rep. Ferunt laudibus, mactant honoribus. Per tranſlationem pro malo afficere. Plaut. in Aul. Dotatæ mactant & malo, & damno uiros. Quandoque pro præcipitare. Accius, ego ultra mactabo in mare. Quandoque pro honorare. Plau. honeſte mactatum educam domum. Quandoque pro uiolare. Cic. 6. Ver. eo ciuem illo ſupplicio eſſe mactatum.

Mactatus, mactata, mactatum, participium ſine, Hoſtia mactata. Hora. 1. Carm. Ode 19. Mactata ueniet lenior hoſtia.

Mactandus, mactanda, mactandum. Sene. Troad. Mactanda uirgo eſt Theſſalis buſtis ducis. Mactatus hinus mactatum. Lucret. lib. 1. Hoſtia conciderat mactatũ mœſta parentis.

Mactorium, μακτώριον, urbs Siciliæ, apud Stephanum.

Mactra, *Madia, arcella*, arca panaria, quæ μάκτρα, à Græcis dicitur, A uerbo Græco, μάττω, quod ſignificat ſubigo, uel pinſo.

Mactus, cta, ctum, *Accreſciuto*, dictio compoſita ex Magis, & auctus. Solus autem uocatiuus utriuſque numeri ab hoc nomine eſt in uſu, in uocatiuo ſingu. Macte, & in plurali Macti: quibus proprie utimur, cum aliquem ob rem bene ceptam laudamus, & ad perficiendum hortamur. Conſtruitur tam cum genitiuo, quàm cum ablatiuo. Virg. lib. 9. Aen. Macte noua uirtute puer. Martial. lib. 12. Macte animi. Cicero. Att. Macte uirtute eſto. Plin. lib. 2. cap. 12. Macti ingenio eſte cœli interpretes. Simillimum eſt illud apud Græcos, ἰῶ παιὰν, ἰῶ νίκη quibus utuntur re grauiter, & feliciter geſta. His autem dictionibus Macte & Macti, quamuis uocatiui ſint: attamen ex uſu auctorum tam pro nominatiuo, quam pro accuſatiuo utimur, non ratione, ſed auctoritate. Liu. lib. 2. ab Vrbe. Iuberem macte uirtute eſſe. Idem lib. 4. ab Vrbe: Macte uirtute Seruili eſto. Ponitur aliquando aduerbialiter. Plau. in Mil. amabat meretricem macte Athenis Atticis, id eſt, ualde amabat.

Macula, maculæ, *Macchia*, κηλὶς, σπῖλος, ſordes, ſiue labes. Pli. Fullones eas maculas è ueſtibus tollunt. Vir. 3. Ge. Ne maculis infuſcent uellera pullis. Lucentes maculæ. Stat. 1. Syl. Quandoque pro infamia. Cic. adoleſcentiæ maculas, ignominiaſq; prætereã. Quandoque pro retis foramine, ſeu plaga. Idem in Ver. act. 7. Reticulum ad nares ſibi admouebat, tenuiſſimo lino, minutis maculis. Var. lib. 2. pro reti poſuit: Septum totum grandibus maculis integitur, ne eo inuolare aquila poſſit. Maculæ item in corpore dicuntur, colorum uarietates, à reliquo corporis colore differentes. Plaut. in Capt. Viden' tu illi maculari corpus totum maculis luridis? Marmora item uariegata maculis picta dicuntur. Sene. epiſt. 116. Delectant nos maculæ columnarum. Eleganter dicimus Delere maculam. Cice. pro lege Man. Delenda eſt uobis macula Mithridatico bello ſuſcepta. Eluere maculam. Cice. pro Sext. Illa in rep. macula maneret, quam nemo iam poſſet eluere. Inurere maculam. Cic. in Saluſt. Nonne tibi uiderer æternas inurere maculas, quas reliqua uita eluere nõ poſſit? Afficere macula. Ci. p Roſc. Com. Legationis ipſius cærimoniã macula affecerit.

Maculo, as, *Macchiare*, μιαίνω, κηλιδόω, fœdo, turpo. Virg. 3. Aen. Et terram tabo maculant. Idem 10. Aen. Idem ego nate tuũ maculaui crimine nomen. Ci. pro Mil. Cuius ille lacus, nemora, fineſq; omni nefario ſtupro & ſcelere macularat. Hinc Commaculo, las, & Immaculatus, ſine macula.

Maculoſus, maculoſa, maculoſum, *Macchiato, ſporco*, μιαρὸς, κατάστικτος, ſordidus, immundus. Plau. ſordida & maculoſa facie. Cice. 2. Phil. ueſtis Pompeij maculoſa. Maculoſus notis, ſiue maculis

ealis conſperſus. Virg.1.Aen. Succinctam pharetra, ac maculoſæ tegmine lyncis. Maculoſus homo, per translationem, immūdus, & impurus. Ci.ad Att.li.2.maculoſi ſenatores. Taci.li.17.Auaritia & libidine fœdus, & maculoſus. Horat.4. Carm. Ode 5. Mos & lex maculoſum edomuit nefas.

Macynia, μακυνία, oppidum Aetoliæ, in Taphiaſſo monte ſitū. Strab.lib.10.& Plin.lib.4.cap.2.Stephanus.

Madavra, μάδαυρα, ciuitas in confinio Getuliæ ſita, & Numidiæ, à qua Apuleius Madaurenſis eſt appellatus.

Madefacio, facis, *Bagnare*, δίυμι, διυγραίνω, βρέχω, madidum facio. Virg.5. Aen.uiridesq; ſuper madefaceret herbas.

Madefio, *Eſſere bagnato*, διαίνομαι, madidus fio. Suet.in Cæſ.ne libelli madefierent. Ouid.8. Met. Madefactaq; terra cruore eſt. Ci.de Diuin.uaticinatus eſt madefactum iri Græciam ſanguine.

Madeo, mades, *Eſſere humido, bagnato, molle*, βρέχομαι, madidus ſum & humore aliquo conſperſus. Plin.lib.8.cap.25. impenetrabilis, præterquam ſi humore madeat. Madere metu, eſt præ timore, ſudore aſperſum eſſe. Plaut.in Moſt.madeo metu. Madere uino, eſt ebrium eſſe. Martia.lib.11. Qui uino; madeat, nec erubeſcat. Ouid.13. Meta. Arripit enſem: hoc ait, nondum eſt in me mihi: quiq; cruore Sæpe Phrygum maduit, domini nunc cæde madebit. Idem 3. Triſ. Eleg.5. Osq; madens fletu, pallidusq; meo. Ci. in Ant. Natabant pauimenta uino, madebant parietes.

Madesco, madeſcis, *Eſſere bagnato*, ὑγραίνομαι, idem fere eſt, quod madidum fieri. Colu.lib.11. c.3. Hæc.n.res efficit, ut in coctura celerius madeſcat, & uiridem colorem ſine nitro conſeruet. Aliqui hanc differentiam conſtituunt inter Madeſcere & Madefieri, quòd madeſcamus ſudore, ex nobis proueniente: madefiamus humore extrinſecus ueniente. ſed hoc falſum. Colum.lib.7. Stabuletur ſicco loco, ne humore madeſcant ungulæ. Hinc Permadeſco διάβροχος γίνομαι, ualdè madidus fio. Idem lib.2. ſi magnis imbribus terra permaduerit.

Madido, madidas, *Inhumidire*, ὑγραίνω, madidum facio. Clau. lib. 2.de Rapt. Proſerpinæ: Ille nouo madidantes nectare pennas Concutit.

Madidus, a, um, *Humido, bagnato*, διάβροχος, aliquo liquore reſperſus. Vir.5. Aen. Madidaq; fluens in ueſte Menœtes. Ci.Q.fra. faſciculus aqua madidus mihi redditus eſt. Ponitur aliquando pro ebrio. Plaut.in Amph. Faciam ut ſit madidus ſobrius, id eſt, ut uideatur ebrius, cum nihil biberit. Quandoque idem quod imbutus re aliqua. Martial. Cecropiæ madidus, Latiæq; Mineruæ Artibus. Hinc Semimadidus, ὑποβρεχμένος. Colum.lib.2. ager exiguis nimbis ſemimadidus.

Madifico, madificas, *Bagnare, inhumidire*, ὑγραίνω, βρέχω, madeſacio. Plin.lib.38.cap.7. contra epiphoras feruentes oculorum anguli madificentur.

Mador, madoris, *Humidità*, δίευσις, ὑγρασία, humiditas. Sal.li.3. Hiſto. Terror erat, ne ex latere noua munimenta madore infirmarentur.

Madvlsa, æ, *Vbbriaco*, ebrius, quòd quaſi madidus ſit uino. apud Plau.in Pſeu. Feſtus legit Maduſa ſine l.

Maea, μαῖα, ciuitas ad Helleſpontum. Steph.

Meander, μαίανδρος, & Meādrus, fluuius Phrygiæ, ſiue Mæoniæ, qui oritur è lacu in monte Aulocrene, crebris ita ſinuoſus redditur flexibus, ut ſæpe ad fontem credatur reuerti. Apamenam primū peruagatur regionem, mox Eumeneticam, ac deinde Bargylieticos cāpos: poſtremo Cariā placidus, omnesq; eos agros fertiliſſimo rigans limo, ad decimum à Mileto ſtadium illabitur in mare. Hæc Plin.lib.5.c.29. Ouid.lib.9. Meta. Mæander in undis Ludit. Mæander, inquit Strabo, flexuoſus eſt, quoniā alueus multas recipit mutationes, & humum, modò huic, modo illi ripæ adijcit. Hunc poetæ fingunt Oceani & Terræ filium fuiſſe, & Cyaneen Nymphā genuiſſe, quā poſtea Miletus Solis filius oppreſſit, & ex ea Caunum & Byblidem ſuſcepit. Vide Ouid. 9. Meta. Vnde obliquitates oēs Mæandros ueteres appellarunt: ut cū res agitur non ſimpliciter, ſed uafris, & obliquis conſilijs. Cic.in Piſo. Quos tu Mæandros, quæ diuerticula quæſiſti? More Mæandri illud fieri dicitur, quod tortuoſe flexuoſeq; fit. Colu. lib.8.c.17. Oportebit molas intercidi more Mæandri, paruis, ſed anguſtis Itineribus. Mæander ēt, teſte Nonio, picturæ genus eſt, in morē labirinthorū flexuoſis ambagibus implexum, quod oris chlamydum addi ſolet. Virg.5. Aen. Chlamydem auratam, quam plurima circum Purpura Mæandro duplici Melibœa cucurrit. Vbi Ser. Mæandro duplici, flexuoſo. Et hoc dicit: erat in chlamyde, flexuoſa purpura, in modum Mæandri fluminis Cariæ prouinciæ. Feſtus neut.gen. Mæandrum uocat hoc genus picturæ. Mæandrum, inquit, genus picturæ dictum à ſimilitudine flexus amnis Mæandri. Hoc etiam nomine dictus eſt mons Indiæ.

Meandria, μαιανδρία, Epiri oppidum, apud Pli.lib. 4.c.1.

Maeandropolis, μαιανδρόπολις, oppidum Magneſiæ in Aſia, à Mæandro fluuio ita appellatum.

Maedi, μαιδοί, populi ſupra Macedoniam, Triballis & Dardanis uicini. Pli.lib.4.c.1. Scribitur hæc dictio per æ, ad differentiam Medorum, qui in Aſia ſunt Parthis finitimi.

Maena, æ, μαινίς Ariſt. piſcis marinus, q Latinis Alecula, ſiue Alec dicitur, interprete Theodoro, ex quo ſalſamenta fieri ſolēt. Pli. li.31.c.7. uulgo è mænis iucundiſſimus. Ci.2. de Fin. His licet dicere ſe accipenſerem mænæ non anteponere.

Maenades, μαινάδες, mulieres, quæ inſanientiū ritu Bacchi Orgia celebrant: a Græco μαίνεσθαι, quod eſt inſanire. Iuuen. Sat.6. Crinemq; rotant ululante Priapo Mænades.

Maenalivs, a, um, ex Mænalo. unde Bacchus dictus Mænalius. & aper Mænalius, quem Hercules Euriſtheo attulit. Et uerſus Mænalius, id eſt, Arcadicus. Virg.8. Eclo. Incipe Mænalios mecum mea tibia uerſus.

Maenalvs, μαίναλον Stephano, in ſing.num.maſc.gene. teſte Diomede, & in plurali, Mænala, neut.gene. Arcadiæ mōs altiſſimus, non pcul ab Argis, pinis refertus, dictus ἀπὸ τοῦ μαίνεσθαι, quod eſt furere, & inſanire: aut certe à Mænalo Lycaonis filio: ut annotauit ſcholiaſtes Theocriti. Virg.8. Ecl. Mænalus argutumq; nemus. Idem 1. Geor. Tua ſi tibi Mænala curæ. Eſt & Mænalus Stephano, μαίναλος, nomen ciuitatis Arcadiæ, à Mænalo Lycaonis filio.

Maenaria, μαιναρία, inſula in mari Liguſtico: dicta à mænis piſcibus, quorum ibi magna capitur copia. Pli.li.3.cap.6.

Maenomenon, μαινόμενον μέλι, genus eſt mellis uenenati, ita dictum ab inſania, quam gignit. Pli.lib.21.c.13.

Maeonia, μαιονία, Lydia eſt, regio minoris Aſiæ, Phrygiæ ab exortu Solis uicina, ad Septētrionē Myſiæ, Meridiana parte Cariā amplectēs, ad Occaſum ſupra Ioniā excurrēs: ita dicta à Mæone fluuio, ut Stephano placet. Mæoniā Strab.lib.13. κατακεκαυμένην χώραν, hoc eſt, exuſtā regionē uocat, pter uitē, uini iucūdiſſimi feracē. Summā aūt camporum faciē cinerulentā eſſe, petroſam & nigrā. Imminet Mæoniæ Tmoli montis rupes altiſſima, ex qua Pactolus fluuius defluit, aureas trahens arenas. Inde Bacchus dictus eti Mæonius. Vir.4. Geor. Mæonij carcheſia Bacchi. Itē Lydi dicti ſunt Mæonidæ, & mulieres Lydiæ, Mæonides. Ouid.6. Meta. Mæonis eluſam deſignat imagine tauri Europam. Quo in loco Mæonis accipitur pro Arachne puella Lydia.

Maeon, onis, μαίων, pater Homeri: unde & ipſe dictus Mæonides, ipſiusq; poemata carmina Mæonia. Martial. Mæonio cantatas carmine Troias.

Maeoticvs, a, um, ut Mæotica tellus, Mæotica unda, apud poetas.

Maeotis, pe.pro. μαιῶτις, palus Scythica in regionē Septētrionali iuxta Phaſidis oſtiū, hyeme cōgelaſcens, Tanaim, alioſq; innumeros fere recipiēs fluuios, & Cymmerio Boſphoro à Pōto Euxino diſcreta: ita dicta ab accolis, qui Mæotæ appellantur. Plin. in dictione Mæotæ. Luca. lib.3. Quaq; fretū torrens Mæotidas egerit undas. Aliquando utimur hoc nomine tanquam patronymico feminino. Iuuen. Sat.15. Mæotide ſæuior ara Aegyptus? Quo in loco Aram uocat Mæotidem, quæ erat in Taurica regione Thraciæ, non procul à Mæotide palude.

Maeotae, p.p. μαιῶται, populi Scythiæ, non procul a Mæotide palude; quæ ab illis nomen ſumpſit. Pli.li.4.c.12. ad Tanaim uſque Mæotæ, à quibus lacus Mæotis nomen accepit.

Maereo, Mæſtus, & Mæſtitia. Vide Mœreo.

Magar, Pœnorum lingua tugurria paſtoritia ſignificat. magaria Seruius putat dici debere. Virg.1. Aen. Miratur molem Aeneas, magalia quondam.

Magarsvs, μάγαρσος, oppidū Ciliciæ iuxta Mallū: de quo Plin. lib.5.c.27. Stephano Verruca eſt editiſſima, non oppidum.

Magas, magadis, ſiue Magadium, μάγας, καὶ μαγάδιον, inſtrumētum muſicum, tabula quadrata conſtans, leuiter conuexa, intentis in ea citharæ fidibus. Dicitur etiam ea pars lyræ, in quam plectrum illiditur. Iugum uero dicitur, ubi ſiniſtra manu chordæ promuntur. Budæus.

Magia, magiæ, μαγεία, cum accentu in pen. uox Perſica, quā illi fere accipiunt pro ſapientia, & perfecta rerū naturalium cognitione. Vnde & Magi ab illis appellabātur, quos Græci uocāt philoſophos. Duplex tamē traditur Magiæ ſpecies, quarum altera eſt ea, quā iam diximus, quam Pythagoras, & Plato, Empedocles, ceteriq; inter philoſophos pſtantiſſimi, magno ſtudio, longinquisq; peregrinationibus conquiſiuerūt. Altera, quā Goetiā, γοητείαν, uel Theurgiā uocāt, dæmonū inuocatione, infandisq; incātationibus cōſtat, quā & leges oēs execrantur, & Plin. artē inteſtabilem uocat, irritā & inanē. Eccleſiaſtici Magicas præſtigias uocant, eo quòd rerū ueritatē ementiantur. Huius plures ſunt ſpecies: Hydromātia, ὑδρομαντία, quæ fit ex aqua: Axinomātia, ἀξινομαντία, q fit ſecuribus & alijs dolabris: Lecanomātia, q fit peluibus, quas Græci λεκάνας uocāt. nā apud Perſas erāt Magi Lecanomantici dicti, ut lib.15. docet Strabo, quaſi ex peluibus diuinātes. nā uaticinantes pelum accipiebant aqua plenā, dæmonibus congruentem, in profunda repentibus: ubi autem dæmon illapſus erat, aqua edebat ſonum. Catoptromantia, κατοπτρομαντία, quæ fit per ſpecula. de qua Spartianus in Iuliano ait: Carmina profana incantauerunt & ea, quæ ad ſpeculū dicunt fieri, in quo pueri

præligatis oculis incantãdo futura proſpicere dicuntur. Pyromãtia, πυρομαντία, quæ fit per ignẽ. hanc Amphiaraus primus inuenit. Geomantia, γεωμαντία, quæ fit per terrã. Chiromãtia, χειρομαντία, per lineamenta manuum. Necromantia, νεκρομαντία, ὴ νεκυομαντία, quæ fit per euocationes umbrarũ, & per inferorũ colloquia: à qua Necromantici, quorũ incantamentis mortui reſuſcitari, diuinare, ad interrogata reſpondere uidentur. Quã nõnulli etiam Sciomantiam uocari putant. Quidam Necyomantiam, Sciomantiamq; diſtinguunt, quòd in Necyomantia ad erigendum cadauer ſit ſanguis neceſſarius: in Scyomantia ſola ſufficiat umbræ euocatio. Capnomãtia, καπνομαντία, quæ fit ex fumo aræ, ex cuius motu futura cognoſcebãt: à qua Capnomãtæ dicũtur. Coſcinomãtia, κοσκινομαντία, quæ fit per cribrũ quo genere ẽt hodie mulieres aliquot in Gallia utũtur, ad inueſtigãdas res furto ablatas. Ex hoc Magiæ fonte deriuati ſunt apud Italos Hetruſci aruſpices, apud Indos Brachmanes & Gymnoſophiſtę, apud Gallos Druidæ, & Bardi, apud Siculos Galeotæ: ubiq; autẽ terrarũ aſtrologi, qui & Chaldæi uocãtur, quãuis alibi ſint nati.

Magi, μάγοι, populi ſub Caucaſo monte. Pli. lib. 6. c. 23.

Magice, huius magices, pen. co. *Arte magica*, μαγική, γοητεία, ars ipſa incantandi. Plin. lib. 30. cap. 1.

Magicus, a um, μαγικὸς, γοητικὸς, quod ad magum, uel etiã magicen pertinet: ut Magicas artes, Magicas herbas dicũt, quibus magorum uanitas gloriatur. Vir. 4. Aen. magicas inuitam accingier artes. Plin. lib. 25. cap. 3. Nec alia dico magica portenta. Idẽ lib. 30. cap. 1. & 2.

Magis, idis, μαγίς, ut ex Polluce docet Budæus, idẽ eſt, quod mactra: hoc eſt uas illud in quo farinæ ſubiguntur. Nonnunquã ẽt rotundæ mẽſæ genus tripodi imponi ſolitum, ut eiuſdem Pollucis teſtimonio probat Budæus. Idẽ auctor eſt hoc nomine etiam appellari poſſe orbiculatum inſtrumentum, quo panifices, & dulciarij piſtores, quos paſtillarios uocamus, ſubigendis farinis opẽ ficij ſui utuntur: Rondellum appellant. Eſt etiam genus lancis eiuſdem formæ. Plin. lib. 33. c. 11. Cor. Nepos tradit tympana, ſe iuuene, appellata ſtateras, & lances quas antiqui Magidas appellauerunt. Platellam noſtri uocant.

Maginor, aris, quaſi tarde conor, & nugor, inquit Feſtus.

Magis, *Piu*, μᾶλλον, ἐπιπλέον, ἐπιπλεῖστον, ſignificat plus. unde Magis ac magis, ἐπιπλέον, ἐπιζῆς, deduciturq; à magnus, & præter naturam aliorũ aduerbialium comparatiuorũ terminatur in is, cum reliqua omnia ſimilia ſint comparatiuo neutri generis. Iungitur interdũ comparatiuo. Plaut. in Stic. hic magis eſt dulcius. Mage ponitur interdum pro magis. Plaut. in Truc. Quem mage amo, quàm dudum. A quo Demagis, ualde magis, & pro nimis à ueteribus ponebatur teſte Feſto.

Magisterium, rij, *Magiſtero*, ἀρχή, magiſtri dignitas, ſeu officium. Cic. de Sen. Me magiſteria delectant, a maioribus inſtituta. Plin. lib. 8. cap. 40. Inter ſe exerceor magiſteria.

Magistra, *Maeſtra*, διδάσκαλος. Ouid. in epiſt. queis ætas longa magiſtra fuit.

Magister, ſtri, *Maeſtro*, διδάσκαλος, καθηγητὴς, proprie artium præceptor dicitur, auctore Feſt. Ci. de Amic. magiſter meus Scæuola. Quamuis ẽt Magiſtri nomen ad omnes transferri poſſit, quibus præcipua cura rerum incumbit. Hinc magiſtri pagorum, ſocietatum, uicorum, collegiorum, ἐπιστάται, qui pagis, ſocietatibus, uicis, collegijs præſunt. Magiſter equitum, ἵππαρχος, dicitur cui ſumma poteſtas erat in equites. Varr. 4. de lingua Latina. Magiſter equitum dicebatur, quòd ſumma poteſtas ei eſſet in equites & accenſos: addebaturq; ſemper dictatori, cui ſumma poteſtas erat in populum, à quo & Magiſter populi dicebatur. Cic. 1. de Finib. magiſter populi eſt dictator. Aliquãdo pro pædagogo ponitur. Terent. in Phorm. ſenes me filijs relinquunt quaſi magiſtrum. Vbi Donat. Magiſtrum: ſic Latini, quem Græci pædagogum appellant. Quinct. lib. 1. c. 2. Doctiſſimum magiſtrum domi habeat. Magiſter pecoris, paſtor. Varr. 2. de Re ruſt. c. 10. eſſe oẽs ſub uno magiſtro pecoris. Magiſter ludi, & Ludi magiſter uno uerbo dicitur. Ci. 1. Verr. magiſter ludi neſcio quis. Magiſter morum. Ci. ad Appium lib. 3. Eſt hæc epiſtola, ut aduerſus magiſtrũ morum, modeſtior. Magiſter nauis eſt, cui totius nauis cura mãdata eſt: ut docet Vlp. de Exerci. act. lib. 1. Magiſter ſcripturæ dicitur, qui ciuitatis alicuius publicos pecorum prouentus ſcribendi munus habet. Cic. 5. Ver. cum eſſet magiſter ſcripturæ. Magiſtri etiam dicuntur, qui bona ſub haſta uendunt. Cic. ad Att. lib. 2. Scipio, & is, quem putabant fore magiſtrum, ſi bona uenirent, Pontius. Vide Cœl. Rhod. Antiq. lect. lib. 11. cap. 5.

Magistratus, us, *Magiſtrato*, modo ſignificat eos, qui in poteſtate aliqua ſunt conſtituti: οἱ ἐν ἀξιώματι, οἱ ἐν τέλει, οἱ ἐν ταῖς ἀρχαῖς, οἱ πολιτευόμενοι, ut ſunt conſules, proconſules, prætores, & alij qui ciuitates, & prouincias regunt. Ci. ad Pætum. Quem magiſtratus comprehendi & in uinculis teneri iuſſerat. Idem li. 3. de Leg. Videtis igitur hanc eſſe magiſtratus uim, ut præſit, præſcribatq; recta, & utilia: ut. n. magiſtratibus leges, ita populo præſunt magiſtratus. Idem 1. Offi. Eſt proprium munus magiſtratus, intelligere ſe gerere perſonam ciuitatis, deberẽq; eius dignitatem, & decus ſuſtinere, ſeruare leges, iura deſcribere. Modo ipſam poteſtatem, ſeu officium, πολίτευμα, τέλος. Cic. in urbe magiſtratum gerebat. Magiſtratuum alij maiores, ut conſules, cenſores, prætores. alij dicebantur minores, ut ædiles, quæſtores, tribuni. Venuſte dicimus, Creare magiſtratum, Dare magiſtratum, Gerere magiſtratum, Habere magiſtratum, Mandare magiſtratum, Abire magiſtratu, Accipere magiſtratum, Venire in magiſtratum, Magiſtratum imminuere, quod eſt derogare iuri magiſtratus.

Magistellus, li, diminutiuum, paruus magiſter.

Magistro, as, φροντίζω, moderor, guberno, auctore Feſto. Cic. de Nat. quaſi dux uitæ, & magiſtra officiorum.

Magmata, pen. cor. μάγματα, paſtilli, & maſſæ factæ ex unguentorum fæcibus odoris gratia: ἀπὸ τοῦ μάττειν, quod eſt & miſcere, & in maſſam redigere. Plin. lib. 13. cap. 2.

Magmentum, inquit Feſtus, ueteres dixerunt, quaſi maius augmẽtum, & auxilium, quoniam augebant numerum qui accedebant alienigenæ, ut adiumento eſſent.

Magna Graecia, dicta ea pars Italiæ, quæ à Tarento uſque ad Cumas eſt, uel (ut Plin. lib. 3. refert) quæ à Locris Italiæ fronte, ad Tarentũ uſq; protenditur: dicta, ut Feſtus putat, quòd multæ, magnæq; ciuitates in ea fuerint à Græcis cõditæ. Vide Iuſtin. l. 20. Virg. 3. Aen. cuncta malis habitãtur mœnia Graijs. In ea habitauerut Pythagoras philoſophus, Architas, Parmenides, Zeno euſdẽ ſectatores, & Ennius poeta. A quibuſdã tota Italia dicta eſt maior Græcia. Ouid. in Faſt. Itala nã tellus Græcia maior erat.

Magnanimus, mi, μεγαλήτωρ, μεγαλόψυχος, qui magni eſt animi. Virg. 4. Georg. Magnanimosq; duces. Cic. Offic. Vir magnanimus & fortis.

Magnanimitas, mitatis, *Magnanimità*, μεγαλοψυχία, eſt præſtantia animi: quam ſic definit Speuſippus: Magnanimitas eſt moderatus contingentium uſus, urbana cum hominibus conuerſatio, magnificentia cum ratione. Cic. 1. Offic. omnis honeſtas manat ex partibus quatuor: quarum una cognitionis, altera communitatis, tertia magnanimitatis, &c.

Magnarius, *Che ha gran maneggio*, μεγαλέμποροι, apud Apuleiũ, pro magno negociatore ponitur, à negotiorum magnitudine.

Magnata, μάγνατα Ptolemæo urbs Hiberniæ, & Magnatæ populi. Ptol. lib. 2. cap. 2.

Magnes, etis *Calamita*, μαγνῆτις, gen. maſc. genus lapidis, ad ſe ferrum attrahentis. Plin. li. 36. c. 16. ferrum trahitur à Magnete lapide. Sideritin alio nomine appellant, quidam Heracleũ. Magnes appellatus eſt ab inuentore, ut ex Nicandri ſententia tradit Pli. li. 36. c. 16. qui cum pecus paſcens pedẽ forte haberet ferratũ, & crepidas ferreis clauis cõpactas, animaduertit lapidem hunc ferro adhæreſcere. Alij à Magneſia dictũ uolunt Lydiæ regiúcula, in qua lapidem hunc primum uolunt eſſe inuentum circa Heracliam urbem: unde & Heracleon appellarunt. In qua ſententia eſt Lucr. lib. 6. Quẽ magneta uocant patrio de nomine Graij, Magnetum quia ſit patriis in finibus ortus.

Magnes, μάγνης Suidæ, Athenienſis, antiquæ comœdiæ ſcriptor tempore Epicharmi, docuit fabulas nouẽ, uicit duabus. Magnes item alter Smyrnæus puer, præ ceteris mortalibus formoſus, poetica inſuper & muſica ornatus, corona inſignis aurea, ac habitu molliore indutus, multis dilectus, preſertim Gygi Lydorum regi. Suidas.

Magnesia, μαγνησία, Macedoniæ regio, Theſſaliæ annexa, de qua Pli. lib. 4. cap. 9. & Magneſia, Ioniæ oppidum ad Mæandrum fluuium: diſtans ab Epheſo, ſicut ſcribit Pli. lib. 5. cap. 29. XVI. M. paſſ. circa quam L. Scipio Aſiaticus Antiochum regem magna clade affecit.

Magnessa, æ, μάγνησσα Steph. mulier è Magneſia regione, aut è Magneſia ciuitate. Hor. lib. 3. Car. Ode 7. Magneſſam Hippolyten dum fugit abſtinens. Maſculinum eius eſt Magnes, etis: quod facit femininum Magneſſa, ut à Cres fit Creſſa.

Magnetes, μάγνητες, qui & Magneſij, μαγνήσιοι, populi uocati ſunt. Luca. lib. 6. Et magnetes equis, Minyæ gens cognita remis.

Magnetes, etum, *Senatori*, μάγνητες, apud Macedonas erant, qui apud nos ſenatores dicuntur, & ſummus magiſtratus Magnetarches. Liu. lib. 5. Bel. Maced.

Magneticus, a, um, Claudianus de magnete. Venerem magnetica gemma figurat.

Magnifacio, facis, Cic. Ep. Apollonium magnifaciebat.

Magnifice. *Magnificamente*, μεγαλοπρεπῶς, honorifice. Ter. in Ad. Numquã ita magnifice quicquam dicam, id uirtus quin ſuperet tua. Bru. ad Cic. Iuuat magnifice loqui. Pl. l. 13. cap. 7. gutturi & faucibus magnifice utiles. Cic. 1. Offi. Hæc præſcripta ſeruantem licet grauiter, magnifice, animoſeq; uiuere.

Magnificentia, æ, *Magnificenza*, μεγαλοπρέπεια, eſt (ut inquit Cicero. 2. de Inuen.) rerum magnarum & excelſarum cum animi ampla quadam & ſplendida propoſitione agitatio. Idem de Amic. Nec metuamus eam uerborum magnificentia

cia. Quinct. li. 4. c. 2. magnificentiã, quã μεγαλοπρέπειαν uocant.

MAGNIFICIVS, Cato pro magnificentius dixit, ſeruata regulari formatione à comparatiuo magnifice. Vide Feſt.

MAGNIFICO, as, are, *Eſſaltare*, μεγαλύνω, extollo. Pli. lib. 17. c. 9. Arceſilaũ magnificat. Plau. Men. Te Venus uoluit me magnificare.

MAGNIFICVS, a, um, *Magnifico, ſplendido*, μεγαλοπρεπής, qui in magnis pro dignitate ſumptum facit, ueluti in ludis, in rebus dijs ſacrificatis, in epulo publico, non autem qui in ſeipſum ſumptuoſus eſt. Plau. Aſin. facio me magnificum uirum. Ter. Heau. magnifica, ſumptuoſa, nobilis. Cic. 1. Offi. delectant magnifici apparatus. Magnifica uerba. Ter. Eun. Vrbes magnificæ. Oui. 2. de Pont. Magnifica domus. Pli. lib. 17. cap. 1. A magnificus Magnificentior, & Magnificentiſſimus. Cic. 2. de Fin. Ad altiora quædã, & in magnificentiora nati ſumus.

MAGNILOQVENTIA, μεγαλοῤῥημοσύνη. Cic. in Ora. dactylicus numerus hexametrorum magniloquentiæ ſit accommodatior. Homeri magniloquentia, Cic. Cæſari, lib. 13. epiſt.

MAGNILOQVVS, μεγαλοῤῥήμων, qui magna loquitur. Mart. lib. 2. Quæ tu magniloquus nocte, dieq; ſonas.

MAGNIPENDO, is, *Eſtimar grandemente*, περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι, in magna æſtimatione habeo. Plau. Cur. Neque me magnipendere uiſus eſt. Liu. ut promiſſa eius magni penderentur. Teren. Ad. Ego à meis me amari, & magni pendi poſtulo.

MAGNITAS, pro Magnitudine. Accius: neq; dici põt ꝓ magnitate.

MAGNITVDO, *Grandezza*, μέγεθος, amplitudo, ſublimitas. Ci. pro Roſc. Ame. Magnitudo æris alieni. Magnitudo animi, μεγαλοψυχία, id eſt, excellentia, præſtantia. Ci. 4. de Fin. Quæ de magnitudine animi, de omni honeſtate loquuntur. Magnitudo periculi. Cic. pro Quinct. magnitudo periculi ſummo timore hominem afficit.

MAGNO, *Per gran prezzo*, μεγάλου, abſolute, pro magno precio. Vir. 2. Aen. Hoc Ithacus uelit, & magno mercẽtur Atridæ. Ci. 5. Verr. Magno uendidiſti. & pro Quinctio, Magno conducere. Eiuſdem ſignificationis eſt genitiuus Magni. Ci. Caſſio lib. 15. Magni erũt mihi literæ tuæ. Ideſt, magni æſtimabo. Pli. epi. 2. li. 3. magni æſtimo, dignitati eius aliquid aſtruere.

MAGNOPERE, aduerb. *Grandemente*, μέγα, ualde uehementer. Ci. ad Caſſium li. 15. ubi Romam magnopere properandum cenſeo. Magnopere facere. Cic. 7. Ver. Quid magnopere potuit Cleomenes facere? Non magnopere laboro: pro, non ualde curo. Ci. pro Roſ. Com. Quorſum recidat reſponſum tuum, non magnopere laboro. Magno opere, ſeparatim aliquando legitur. Plau. Caſi. id expetiuiſſe opere tam magno ſenem.

MAGNVM, *Grandemente*, μέγα, pro ualde, Plaut. Mil. Naſo magnũ clamat. Idem Moſt. exclamat maximum.

MAGNVS, a, um, *Grande*, μέγας, grandis, comparatiuum eſt Maior, ſuperlatiuũ Maximus. Cic. in Orat. Magnũ opus & arduũ Brute conamur. Idẽ de Ora. Studio acriore, ocio ac facultate diſcẽdi maiore. Idẽ de Amic. maximo & ſpectato uiro. Oui. 13. Met. Quæritur iſtis, Quàm mihi maior honos. Idẽ ad Liuiã: Maximus ille armis, maximus ille toga. Maior, ad annos relatũ, pro lõgiore æuo. Mart. li. 9. Maior erat menſibus illa tribus. Magno natu. Liu. li. 3. ab Vrbe. Scaptius de plebe, magno natu. Maior natu. Ci. 1. Tuſcu. Ennius maior natu, quã Plautus. Maximus natu. Liu. 1. Bell. Pun. Maximus natu reſpõdit. Magnũ facere, id eſt, magnũ aliquid præſtare. Hor. 1. Ser. Sat. 10. At magnũ fecit, quòd uerbis Græca Latinis Miſcuit. Ci. 1. Acad. Magnũ eſt efficere, ut quis intelligat, quid ſit illud uerũ & ſimplex bonũ. Quod maius eſt. Cic. de Amic. Tanta uis probitatis eſt, ut eã uel in eis, quos nũquã uidimus, uel, quod maius eſt, in hoſte ẽt diligamus. Concipere maiora animo. Oui. 15. Met. uiribus maiora audere. Virg. 10. Aen. Maior morbus, qui & comitialis dicitur. Celſ. lib. 3. cap. 23. Inter notiſſimos morbos eſt is, qui comitialis, uel maior nominatur. Optimus. Maximus, non ſolum de deo dicitur, ſed etiam de fundo, agro, domo, & alijs. Celſ. in l. cum uenderes. ff. de cõtrah. emp. Cũ uenderes fundum, non dixiſti, Vt optimus maximuſq; eſt. Maximus pontifex dicebatur, quòd uerũ, quæ ad ſacra & religiones pertinẽt, maximus iudex ſit, uindexq; contumaciæ priuatorum, magiſtratuumq;. Minorũ põtificum Maximus dicitur, qui primus in id collegium uenit. Itẽ Minimus, qui nouiſſimus. Maximæ dignationis Flamen (inquit Feſtus) Dialis eſt inter quindecim Flamines, & cũ ceteri diſcrimina maieſtatis ſuæ habeãt, minimũ habetur Pomonalis: quòd Pomona leuiſſimo fructui agrorũ præſidet, hoc eſt, pomis. Maiores Flamines appellabãtur patricij generis: Minores plebeij. Maximus Curio, cuius autoritate Curiæ, omneſq; Curiones reguntur. Maximi annales appellabãtur, nõ magnitudine, ſed quòd eos pontifex maximus confeciſſet. Maiorẽ conſulẽ L. Cæſar putabat dici, uel eũ, penes quẽ faſces ſint, uel eũ, qui prior creatus ſit. Prætorum autẽ maiorem, urbanũ: Minores, ceteros: Maximum prætorem putãt dici alij eũ, qui maximi imperij ſit: alij, qui ætatis maximæ in collegio, quãuis augurum decretũ ſit, quòd in ſalutis augurio prætores maiores & minores appellantur, non ad ætatem, ſed ad uim imperij pertinere. magnum annum dicunt mathematici, quo ſeptem ſidera errantia expletis proprijs curſibus ſibimet concordant. Maximam hoſtiã ouilli pecoris appellabant, non ab amplitudine corporis, ſed ab animo placidiore. Magnũ ſocerum appellat uir uxoris ſuæ auum. Magnam ſocrũ, uir uxoris ſuæ auiæ auiam appellat. Maior ſocer, uxoris meæ proauus. Maior ſocrus, uxoris meæ proauia. Maior patruus, aui & auiæ patruus. Maior amita, aui & auiæ amita. Maior ſocer, uxoris meæ proauus. Maior ſocrus, uxoris meæ proauia. Maior patruus, aui & auiæ patruus. Maior amita, aui & auiæ amita. Maior auũculus, aui & auiæ auũculus. Maior magiſtratus, conſul dicitur. Hæc Feſt.

MAGNVS PORTVS, μέγας λιμήν, Mauritaniæ Cæſarienſis oppidũ eſt, à portus ſpatio ita appellatum, ut tradit Pli. lib. 5. cap. 2.

MAGO, nobilium aliquot Pœnorum ducum nomen fuit: quorũ primus rem, ac diſciplinam Carthaginienſium uehementer auxit. is, ante ullum Punicum bellum, ut Liuius & Trogus referunt, cum CXX. nauibus bello Tarentino auxilio uenit Romanis, ægre ferens Italiam ab externis inuadi. Duos moriens filios reliquit, Aſdrubalem, & Annibalem. Mago, Annibalis frater, cauſſa uictoriæ apud Trebiam fuit. Liu. lib. 30. ſcribit Magonem, Annibalis fratrem, in agro Inſubrium uulneratum, cum in Africam per legatos reuocatus nauigaret, apud Corſicam obijſſe. Mago denique Afer, qui de Re ruſt. duo de triginta uolumina ſcripſit. de quo Col. lib. 1. ſic ait. Carthaginienſem Magonem, ruſticationis parentem ueneremur. nam huius octo & uiginti memorabilia illa uolumina ex S. C. in Latinum ſermonem conuerſa ſunt. Huius Magonis meminit & Seruius, quem Virg. in Georg. ſcribit eſſe imitatum. item M. Varro de Re ruſt. lib. 1. cap. 1. & Plin. lib. 18. cap. 3.

MAGVS, gi, *Mago*, μάγος, dictio Perſica, qua ſignificatur ſapiens. ſic enim Perſæ Magos uocant, ut Græci philoſophos, Latini ſapientes, Galli Druydas, Aegyptij ꝓphetas, ſiue ſacerdotes, Iudæi Gymnoſophiſtas, & Aſſyrij Chaldæos, à Chaldæa Aſiæ regione. Accipitur etiam Magus pro incantatore. nam cum Magi apud Perſas potiſſimum deorum cultui uacare ſolerent, in tantum poſtea aucta eſt eorum uanitas, ut non ſolum obſeruatione ſiderum futura prædicere, ſed artibus quibuſdam, & maleficijs & ſcire ſe omnia, & facere poſſe profiterentur. Cic. de Diu. Magi, quod genus ſapientum & doctorum habebatur in Perſis.

MAIA, μαῖα, Atlantis filia fuit ex Pleione Nympha, ex qua Iupiter Mercurium ſuſcepit. Virg. 8. Aen. Mercurius pater eſt, quem cãdida Maia Cyllenes gelido conceptum uertice fudit. Fuit & altera hoc nomine Fauni filia, cui in mellario uaſe, non mel, ſed uinum ſacrificabant. Maiam item Græci amitam & materteram uocant: item nutricem & obſtetricem: denique mulieres omnes natu grãdiores honoris gratia Maias ſalutabãt. Eſt itẽ Maia, μαῖα, cancrorum genus maximum apud Ariſt. lib. 4. Animal.

MAIALES. *Porci caſtrati*, χοῖροι τομίαι, porci caſtrati. Varr. 2. de re ruſt. cap. 4. Caſtrantur uerres commodiſſime anniculi, nec minores, quam ſemeſtres. quo facto nomen mutant, & è uerribus dicuntur Maiales.

MAIESTAS, tis *Maieſtà*, σεμνὸν, μεγαλειότης, ἀξιωματικὸν, ἀξίωμα, à magnitudine dicta eſt. eſt enim amplitudo, & dignitas uel populi, uel ſenatus, uel principis, imperatoriſve, aut etiam priuati magni uiri, aut alterius etiam inanimatæ rei. Hor. 2. epiſt. 1. Sed neque paruum Carmen maieſtas recipit tua. Vnde maieſtatis crimen, iureconſulti definiũt, quod aduerſus populi Romani uel ſecuritatem eius committitur. Et rei maieſtatis dicuntur, qui eiuſmodi criminis accuſantur. Maieſtas etiam dea credita eſt, honoris & reuerentiæ filia, de qua Ouid. Donec honor, placidoq; decens reuerentia uultu. Hinc ſacra Maieſtas, quæ mundum temperat omnem, Quaq; die partu eſt edita, magna fuit. Maieſtas, populi dicebatur: Auctoritas autem ſenatus. populus enim ſciſcere ſolebat & iubere: ſenatus cenſere, & auctor eſſe. Cice. 3. Phil. Omnes ad auctoritatem huius ordinis, maieſtatemq; populi Romani defendendam conſpiraſſe uidentur. Maieſtas nominis, eſt magnitudo, ſiue dignitas. Mart. lib. 1. pars libri ad maieſtatem ſacri nominis tui allegata. Maieſtas alicuius loci, eſt eius præſtantia. Liu. 5. ab Vrb. Concepit animo eam magnitudinem Iouis templi, quæ digna Romano imperio, ipſius etiam loci maieſtate eſſet. Maieſtas in oratione eſt grauitas. Cicero. de Amic. Quanta in oratione maieſtas? Imminuere, uel minuere maieſtatem, eſt aliquid committere contra dignitatem, uel amplitudinem populi, aut principis. Pro quo etiam dicimus, Lædere maieſtatem, uel ſoluere maieſtatem. Cic. in Parti. Maieſtas eſt imperij, atque in omni populi Romani dignitate, quam minuit is, qui per uim multitudinis, rem ad ſeditionem uocauit. Idem 2. de Orat. ab illo maieſtatem imminutam negabam. Suetus. in Claudio, apparet, maieſtatem populi Romani læſam maiores ob id exiſtimaſſe, quòd eius Rom. aſſeclam ſe regi, & comitem prebere non dubitaſſet. Contra, Retinere maieſtatẽ eſt, quod uulgus ait, ſeruare auctoritatem. Ci. in Orato. Ius omne retinẽdæ maieſtatis Rabirij cauſſa continebatur. Conſtituere maieſtatem, eſt dignitatem confirmare. Saluſt. Maiores noſtri parandi

iuris, & maieſtatis conſtituendæ gratia bis Auentinum montem occupauere. Conſeruare maieſtatem, eſt retinere.

Maiores, *Maggiori, antichi*, προειληφότες, προλαβόντες, οἱ ἄνωθεν κατὰ τὰς γονέας, πρόγονοι, intelligi poſſunt quicunque aui, abaui, proaui, ataui, tritaui, & ante hos in infinitum: ſicut Minores, qui etiam poſt trinepotes futuri ſunt. Ci. 10 Sal. Ego meis maioribus uirtute præluxi. Cæſ. 4. Bel. Gal. conſuetudo à maioribus tradita. Accipiuntur etiam maiores pro omnibus, qui ante nos fuerunt, ut minores pro poſteris: utimurq; tunc his duobus nominibus tantum in numero plurali.

Maior, *Maggiore*, μείζων, & hoc Maius, μεῖζον, comparatiuum irregulare à Magnus, quod aliquando ad ætatem refertur: ut Maior natu, hoc eſt, ſenior, ſicut Minor natu, iunior. Interdum etiam ad dignitatem: ut, Maiores magiſtratus, dicuntur conſules, & prætores, qui reliquis dignitate præſtant. Item maior conſul, auctore Feſto, penes quem ſunt faſces, uel qui priore loco creatus ſit. Sic maior, uel maximus prætor dictus, qui in urbe ius dicebat, qui tantum aliis dignitate præcellebat, quantum urbis maieſtatis prouincias dignitate anteibat. Cic. in Top. quod in re maiore ualet, ualeat idem in minore.

Maius, *Maggio*, μάϊος, σκιροφοριών, menſis à maioribus dictus, (ut inquit Macrobius) quorum conſilio reſp. gerebatur, ſicut Iunius à iunioribus, qui rem armis gerebant. Poſtquam enim Romulus populum R. in maiores, minoreſq; diuiſit, ut altera pars conſilio, altera armis rempub. tueretur, in honorem utriuſque partis hunc Maium: ſequentem Iunium uocauit. Ouid. 5. Faſt. Hinc ſua maiores tribuere uocabula Maio: Iunius à iuuenum nomine dictus adeſt. Sunt qui Maium à maieſtate Dea denominatum uelint, quòd flamen Vulcanalis Calendis Maiis huic deæ rem diuinam faceret. Alii à Maia Mercurij matre: propterea hoc menſe mercatores omnes Maiæ pariter & Mercurio ſacrificare ſoliti erant. Quã opinionem etiam attingit Oui. loco iam citato. At tu materno donaſti nomine menſem Inuentor curuæ furibus apte fidis. Hoc mẽſe Romæ Lemuria celebrabantur, tẽplaq; omnia clauſa erãt: putabaturq; id tẽpus nuptiis contrahendis parũ eſſe idoneũ: quæ opinio ad noſtra etiam tempora permanauit. Vide Oui. li. 5. Faſt.

Maiuſculus, a, um, grandior. Cic. Caſſio. In aliqua maiuſcula cura negotioq; uerſari.

Mala, æ, p. p. *Guancia*, γνάθος, σιαγών, eſt pars faciei eminens inter oculum, naſum, & buccam, quæ & Gena dicitur: ita appellata, quòd rotundam ſpeciem ouali præ ſe ferat. Pli. lib. 11. ca. 37. infra oculos malæ homini tantum, quas priſci genas uocabant. Virg. tamen li. 3. Geo. equino generi mala tribuit, cum ait: Quo tempore Glauci Potniades malis membra abſumpſere quadrigæ. Virg. Aen. Duro crepitant ſub uulnere malæ. Luc. lib. 5. Iuuentas molli ueſtit lanugine malas. Ci. in Or. Malam à maxilla dictam eſſe oſtendit, abiectis mediis litteris. Axilla, inquit, Ala factus eſt, fuga litteræ uaſtioris. quam litteram etiam è maxillis, taxillis, uexillo, paxillo conſuetudo elegans Latini ſermonis euellit. Ci. de Orat. Vt meos malis manderem natos.

Malabathrum, p. c. μαλάβαθρον, Dioſcoridi foliũ eſt nardi odore, quod ex India aduehitur: cuius duo ſunt genera. Alterum in Indiæ paludibus quibuſdam gignitur, nulliſq; hærens radicibus, lenticulæ modo aquis innatat. Alterum in Syria, copioſiusq; etiam in Aegypto arboribus eiuſdem nominis detrahitur. Ex utroque unguentum conficitur odoratiſſimum, quod Malabathrinũ, & Foliatum appellatur. Scribitur & Malobathrum per quartam uocalem in ſecunda ſyllaba.

Malaca, μαλάχη, Ste. ciuitas in Hiſpania Bætica. Mela. lib. 2. Siga oppidum è regione Malacam urbem Hiſpaniæ contemplatur.

Malacha, p. c. μαλάχη, ſpecies maluæ, uentrem emollientis: unde & nomen habet. nam Græci μαλακὸν dicunt, quod nos molle. Pli. lib. 20. ca. 21. Duo maluarum genera. Maiorem Græci Malopen uocant in ſatiuis: alteram ab emolliendo uentrem, dictam putant Malachen.

Malachra, quam alio nomine Maldacon uocant, arbor eſt in Bactriana regione, magnitudine oleæ, folio roboris, fructu caprifici, gummi geous exudans, quod Bdellium uocatur. Plin. lib. 12. c. 9.

Malacia, ciæ, *Bonaccia*, μαλακία. Tranquillitas, cum maris fluctus omnino quieſcunt, neque ulla aura commouentur. Cæſ. 3. Bel. Gal. tanta ſubito malacia ac tranquillitas extitit, ut ſe naues loco mouere non poſſent. Luc. Pellaciam à pelliciẽdo appellat, ubi dicit: Subdola cum ridet placidi pellacia ponti. Eſt etiam malacia, mollities quædam prægnantium & defectio, quod uitium alio nomine κίττα, hoc eſt, Pica uocatur. Prouenit hoc incommodum à conceptu, potiſſimum menſe tertio, nequeunte fœtu omnia ad ſe delata alimenta abſumere. Pli. lib. 25. cap. 6. Malicorium expetitur grauidarum malaciæ. Malacia ſtomachi, hoc eſt, deprauatus appetitus, propter oris uentriculi affectum ab humorum erodentium copia. Pli. lib. 28. cap. 6.

Malaciſſo, ſas, *Ammollire, domare*, μαλακίζω, mollio. Plaut. in Bacch. nimium ferus es. Malaciſſandus es.

Malacus, a, um, μαλακός, Latine mollis. Plau. in Bacch. malacum capiam pallium. Ibidem. noſtra agetur ætas in malacum modum id eſt molliter.

Malagma, matis, μάλαγμα, fomentum, quod integræ cuti imponitur ad apoſtemata, alioſve tumores præter naturam molliendos. a Græco μαλάττω, quod eſt, mollio. Colum. lib. 7. Adijcitur exiguum axungiæ, ut lentorem malagmatis habeat. Quomodo autẽ differant malagmata ab emplaſtris, & paſtillis, docet Corn. Celſ. libro 5. ca. 17. Malagmata (inquit) maxime ex floribus, emplaſtra, paſtilliq; magis ex quibuſdam metallicis ſiunt &c.

Malaſſo, ſas, *Far molle maturare*, μαλάσσω, mollio. Commalaſſo, mitigo, mateſacio. Var. quòd philoſophia commalaſſaret eam partem, quæ concuti cupiditatibus ſolet.

Male, *Malamente, iniquitoſamente*, κακῶς, praue, nequiter, uitioſe, improbe. Cic. Atti. O factum male de Alexione. Aliquando pro ualde. Idẽ de Clar. Orat. Addebat ſcriptores illos male mulctatos, id eſt magna pœna affectos. Similiter cum dicimus, Male formido, male maceror, male metuo, male timeo, male odi, ſignificat ualde. Modo pro parum. Virg. 3. Geo. Heu male tum mites defendit pampinus uuas. Modo pro incommode, ſicut Bene pro commode: ut, male habito, bene habito. In compoſitione habet uim negationis, δὺς, ut, maleſanus, maleſortis. Ouid. li. 4. Faſt. ſed male forte genus. Male uiuere eſt, in egeſtate, uel anxie, & ſolicite uiuere. Male loqui, eſt maledicere. Male habet me hæc res, id eſt iratus ſum ob id, illud me angit, ſolicitat. Male docere quid ſit, hæc Terentij uerba docebunt in Heaut. Male docet te mea facilitas, id eſt cauſſa eſt tibi, ut male agas: arripis inde anſam male faciendi. Male conſulere in aliquem, eſt aliquid illius incommodo, & damno facere. Male cõciliatus, magno emptus. ita enim exponit Donatus illud Ter. in Eun. prodi male conciliate. Male acceptus inopia rerum, qui propter inopiam male tractatus eſt. Male aliquem uerbis accipere, eſt iniuria afficere. Subauditur tamẽ aliquãdo ablatiuus, Verbis. Male animatus erga aliquem is dicitur, qui non amico animo erga aliquem eſt. Male eſſe animo tum dicimur, cum animo triſti ſumus. Male aliquid cuipiam credere, eſt non tuto credere. Hor. 2. lib. Serm. alijs male creditur. Male cadere, id eſt male ſuccedere alicui, quod non ſperabat. Cæſ. in Com. Vbi tantos ſuos apparatus male cecidiſſe uiderunt.

Malea, pen. indifferente, μαλέα, μάλεια, promontorium Laconiæ, quod per quinquaginta millia paſſuum in mare protenditur, ubi periculoſa eſt nauigatio propter aduerſos uentorum flatus. Hinc eſt illud prouerbium: Quum ad Maleam deflexeris, domeſticos obliuiſcere. Virg. lib. 5. Maleæque ſequacibus undis. Dicta Malea, à Maleo argiuorum rege, qui in ea templum pulchrũ conſtruxit, quod Maleoticum appellauit. Maleacus ſinus, unde maliacus.

Male audio, *Hauer cattiua fama, hauer mal nome*, ἀδοξῶ, ἀδοξέομαι, κακῶς ἀκούω, ſignificat, uituperor, culpor, ſicut Beneaudio, laudor. Huius antitheton eſt Maledico. Ter. in And. Si pergat maledicere, peius audiet. Cic. ad Att. me idcirco putent bene audire uelle, ut ille male audiat.

Male cogito de te, *Io ſon di mal animo uerſo te*, κακονοοῦμαι, id eſt male affectus ſum erga te, & maleuolo in te ſum animo. Ouid. in Epi. Didus: Non tamen Aeneam, quamuis male cogitet, odi. Cœlius Ci. Vt animaduerterem, male eum de me cogitare. Contrarium eſt, Bene cogito, εὐνοῶ.

Maledice, contumelioſe. Cic. 1. Off. cum de abſentibus, detrahendi cauſſa, maledice, contumelioſeq; dicitur.

Maledicentia, obtrectatio, conuicium. Gell. lib. 3. cap. 3. Ob aſſiduam maledicentiam, & probra in principe ciuitatis.

Maledictio, onis, *Maledittione*, κακηγορία. Ci. pro Cœl. Maledictio nihil habet propoſiti præter contumeliam.

Maledico tibi, *Io ti maledico*, κακολογέω, κακηγορέω, maledictis afficio, maledicta, id eſt conuicia conijcio. Ter. in Eun. Neſcis, cui maledicas.

Maledictum, cti, *Mal detto, uillania*, λοιδορία, conuicium, probrũ, cõtumelia. Ci. ad Quinct. frat. li. 2. Cum omnia maledicta in Clodium & Clodiam dicerentur. Figere omnes maledictis. Cic. 1. de Nat. deo. Congerere maledicta, Quinct. lib. 7. c. 3. Conijcere maledicta in uitam alicuius. Cic. pro Plan. Vexare aliquem probris & maledictis. Cic. pro Flacco.

Maledicus, a, um, *Che dice mal d'ogn'uno*, λοίδορος, βλάσφημος, Maledicentior, & Maledicentiſſimus, qui procliuis eſt ad maledicendũ, aut obtrectandum. Cic. pro Flac. In tam ſuſpicioſa, & maledica ciuitate locum ſermoni obtrectatorum non reliquit. Idem de Fini. Homo natura maleuolus, & maledicus. Idem pro Flac. in maledicentiſſima ciuitate, in ſuſpicioſiſſimo negotio maledictum omne non modo crimen effugit. Plaut. in Mercat. maledicentiorem, quàm te, noui neminem.

Male facio, *Far male*, κακῶς ποιῶ, κακουργῶ. Cic. ad Brutũ li. Epi. 11. Dij iſti Segulio malefaciant. Idem ad Att. ſi Italiam relinquet, faciat omnino male. Teren. Adel. Neque tu uerbis unquam ſolues, quod mihi re male feceris.

Malefactum, cti, κακούργημα. Cic. 1. Offic. Benefacta male locata malefacta

ta,malefacta arbitror.Ea Ennio.Inſignia malefacta,Lucret.l. 3.

MALEFICENTIA,æ,*Maleficio, danno, ingiuria*, κακουργία, damnum, iniuria.Cæſ.lib.1. Bel.Gal. Iter facere per prouinciam ſine ulla maleficentia. Pli.libr.9.cap.9. Roſtris canicularum maleficentia aſſimulati.

MALEFICIVM,cij,*Maleficio*,κακούργημα,malefactum , iniuria. Budæ.Maleficium dicitur,quicquid improbe admiſſum eſt . Vlp.l. 2 ff.ſi fam.fur.fec.dic.Edictum prætor propoſuit,quo dominis ꝑ ſpicere aduerſus maleficia ſeruorum.Ci.pro Roſ.Ame. Diſſimulare omnes cuperent ſe ſcire,ad quem maleficium pertineret . Committere maleficia,& Admittere maleficia, apud Cice. pro Roſc. Ame.Temperare à maleficio.Cæſ.1.Bel.Gal.Neque exiſtimabat eos temperaturos àb iniuria & maleficio .

MALEFICVS,a,um, *Colui che fa male*,κακοῦργος, qui damnũ infert , & qui nocet alteri.Ci.7.Ver.In hominũ maleficorum,ſcelerato rumq́; cuſtodias,in prædonum,hoſtiumq́; , tantum numerum ciuium R. includere auſus eſt. Maleficum frondibus animal capra. Pli.lib.12.c.17.Interdum idem eſt, quod ueneficus , & incantator:unde maleficas mulieres dicimus incantatrices , quæ & ſagæ dicuntur,& maleficas artes,pro incãtationibus,& ueneficijs.

MALE IVDICO , *Penſar male* , κακῶς κρίνω , κακῶς φρονῶ , male opinor .

MALE MEREOR DE TE,*Ti fo male*,κακῶς ποιῶ σε, tibi noceo contrarium eſt,Bene mereor,εὖ ποιῶ σε,εὐεργετῶ.Ci.1.de Fin.Male mererer de meis ciuibus.

MALE OPTO TIBI, *Io ti deſidero male*,κακῶς εὔχομαι,male ꝑcor .

MALESVADVS,pen.pro.*Che conforta al male*, qui male ſuadet. Plau. Moſt.corrumpit mulierem maleſuada lena. Fames maleſuada . Virg.6.Aen.Amor maleſuadus ſeeperi,Stat.1.Theb.

MALEVENTVM,Hirpinorum urbs,poſtea auſpicatioris ominis gratia Beneuentum appellatum.Pli.lib.3.cap.11.

MALE VERTERE,*Volgere in ruina*,κακῶς τρέπειν, eſt in perniciem uertere.Ter.in Adel.quæ res tibi uertat male.Vbi Donat. Vertumnus dicitur deus,qui rebus ad opinata reuertentibus pręeſt. Sæpe autem male cedit,quod bonum putatur : & hoc eſt , male uertiſſe .

MALEVOLENS,tis,*Maleuolo*,κακόνοος,maleuolus. Plaut.maleuolente genio natus.

MALEVOLENTIA,æ,*Maleuoglienza*,κακόνοια,δύσνοια,inuidia,odiũ &(ut Cic.4. Tuſc.definit) uolupeas ex malo alterius ſine emolumento ſuo.Idem ad Q.frat.lib.1.iudicium obtrectatione & maleuolentia liberatum.

MALE VOLO TIBI,*Io ti voglio male*,κακονοῶ,odi te.

MALEVOLVS,*Maleuolo,inuido*,κακόνοος,malum cuiquam exoptans. Cic.3.Tuſc. Illam noueram ad maleuolos conſolandos eſſe accommodatam . Idem ad Brut. cognoui plures maleuolos eſſe , quàm gratos.

MALIACA,Hiſpaniæ Tarraconenſis urbs. Ptol. libr.2. uulgo Malgrado .

MALIACVS SINVS,μαλιακὸς κόλπος,Locrorum Epicnemidiorũ , eſt è regione Eubœæ,in quem Sperchius fluuius influit,teſte Ptole.ita dictus à Malieo oppido,cuius meminit Steph.

MALICORIVM,*Scorza del pomo granato*,σίδιον, putamẽ mali granati.Pli.lib.24.cap.18.

MALIGNE,aduer.peruerſe,& quod Ci.dicit malitioſe, parum cãdide.Liu.3.ab urb. Maligne ſenatus in unum diem ſupplicationes conſulum nomine fecit . Laudare aliquem maligne . Horat. 2. epiſt.1.

MALIGNITAS,atis,κακοθυμία,peruerſa,& deprauata uoluntas.Pl. in Capt.malignitate onerauit omnes mortales . Quandoq; pro parſimonia.Liu. Malignitas conferendi ea priuato .

MALIGNVS, a, um, *Maligno,ſcelerato,che ha mal'animo* , κακόθυμος, φθονερὸς,conſuetudine maleuolus,ut interpretatur Nonius. Plinius:Homo malignus & inuidus. Interdum idem quod iniquus, & alienus. Ter.Hec.Maligna multo & magis procax facta eſt . Hinc maligna uia,quæ anguſta & ardua eſt.Virgil.11.Aen. Aditusq́; maligni.Maligna lux,ſubobſcura.Idem 6.Aen. Quale ſub incertam lunam ſub luce maligna.Interdum parcus, & minime liberalis:γλίσχρος,φειδωλὸς,cuius antitheton eſt benignus. Vnde Malignus ager dicitur,hoc eſt, ſterilis, qui domino ſe quodã modo ingratum exhibet,ſemenq; ſibi creditum parum liberaliter refundit.Virg.2.Georg.colleſq; maligni.Laudatores quoq; malignos dicimus,qui frigide laudant,ut præ inuidia ex meritis laudibus aliquid detrahere uideantur.Quinct. in laudandis diſcipulorum dictionibus,nec malignus,nec effuſus.

MALITIA,æ,*Malitia*,κακία,peruerſitas,quæ uirtuti,ſeu bonitati cõtraria eſt.Seneca:In hoc ſumma bonitas , i illo extrema malitia. Proprie autem malitia eſt,cum quis data opera male agit.Sene. epiſt.47.Leuis eſt malitia,ſæpe mutatur non in melius.Frequenter autem ſumitur pro uerſutia,πανουργία.Ci.4.Tuſ.Malo uitioſitatem,quàm malitiam,appellare,quam Græci κακίαν appellãt . nam malitia,certi cuiuſdam uitij nomẽ eſt, Vitioſitas,omnium. Antiquis malitia uocabulum medium fuiſſe uidetur, quod in bonam partem accipi poterat.unde malitiam malã legimus apud Plau.in Aul.te,inquit, ſine omni malitia mala Semper ſum ratus.Accipitur quandoque pro inclementia,uel intemperie. unde cæli uel terræ malitiam dicimus.Pli.Quod modo cæli , modo terræ malitia facit.Var.Id ſæpe accidit malitia ſoli.

MALITIOSE,πανούργως,callide,doloſe. Pla.in Mil. non malitioſe tamen feci.Cic.in Orat.facit malitioſe. Malitioſius gerere rem mandatam,Cic.pro Roſc.Amer.

MALITIOSVS,πανοῦργος,uerſutus,callidus,aſtutus.Cic.3.Offi.non aperti,non ingenui,non iuſti,non uiri boni:uerſuti potius,fallacis,malitioſi.Malitioſa iuris interpretatio,Cic.1. Offic.

MALLEATVS,ta,tum,*Martellato*,σφυρωτὸς,quod malleo contuſum eſt . unde Malleati libri dicuntur,malleo percuſſi,& complanati:quod fere fieri ſolet,ante quàm libri compaginentur. Vlpi.l. Libr.appellatione.de Leg.3.perſcripti libri, nondum malleati, uel ornati.Col.lib.12.c.19.cola ſpartea,ex crudo,id eſt,non malleato ſparto præparata habeat.

MALLEO,ai,*Martellare*,σφυρῶμαι,quaſi malleo operor. unde Malleator. Mart. lib.12.

MALLEOLARIS,& hoc lare,μοσχευματικὸς,à Malleolus. Col lib. 3.Virgam malleolarem non amplius,quàm ſex gemmarum, eſſe conuenit.

MALLEOLVS,li,*Martellino*,σφύριον,diminutiuum à Malleus, id eſt paruus malleus.Ab huius ſimilitudine etiam uocatur Malleolus,μόσχευμα,nouus palmes uitis,innatus prioris anni flagello, dictus quòd in ea parte,quæ deciditur,ex ueteri ſarmento prominens utrinque malleoli ſpeciem præbet,& plantationi aptus eſt.In qua etiam ſententia fuiſſe Plinius uidetur, cum ait lib.17. cap.21.Surculum utrinque capitulatum è duro ſeri conſueuiſſe, eoq; argumento malleolum etiam nunc uocari.Cic.de Sen.Malleoli,plantæ,ſarmenta,propagines. Dicuntur etiam Malleoli, faſciculi ex pice,ſulphure,alijsq; id genus incendij fomitibus, ad comburenda ædificia accommodati.Cice. in Catil. Deſinant malleolos,ad incendendam urbem,faceſq; comparare.

MALLEVS,lei,*Martello*,σφῦρα,fabrile inſtrumentum notiſſimum dictum,quòd res duras molliat,quaſi molleus.Pla.in Mæn.nauem excuſſam malleo.

MALLI,μαλλοὶ,Indiæ populi,à Mallo monte uicino dicti.Pli.lib. 6.cap.17.& Strab.lib.15.

MALLOS,μαλλὸς,Ciliciæ oppidum clariſſimum, à Mallo conditore appellatũ,ut ex Callimachi ſentẽtia refert Ste.Luca.lib.3. Mallos,& extremę reſonãt noualibus Aegæ.Hodie uulgo Malo

MALLVS,μάλλος,mons in India,intra Gangẽ,Pli.lib 6.cap.17.

MALLVVIVM,uii,*Lauatoio da mano*,χειρόνιπτρον,uas, in quo lauantur manus.Et ſemi.gene.Malluuiæ,ut Feſtus ait, ſicut Pelluuiũ, & Pelluuiæ,quo lauantur pedes.

MALO,mauis,mauult,malui,malle,magis uelle,*Voler più toſto,amar meglio*.Cice.de Clar.Orat.meo iudicio multo ſtare malo , quàm aliorum.Legitur & mauolo,mauellem,mauelim,pro malo,mallem,malim.Plau.Aſin.Amari mauolo.Idẽ Amph.Experiri iſtuc mauellem me.Idem Aul.Mortuũ ego me mauelim letho malo.

MALOBATHRVM,thri,μαλόβαθρον φύλλον,folium nardi odorẽ referens:cuius duæ ſpecies:alterũ in quibuſdam Indiæ paludibus gignitur,nullisq; hærens radicibus lenticulæ modo, aquis innatat . alterũ in Syria,copioſiusq; ẽt in Aegypto , arboribus eiuſdẽ nominis detrahitur.Ex utroque unguentũ , uel oleũ exprimitur odoratiſſimũ,quod & Malobathrinum,& foliatum uocatur, eoq; matronæ,& effœminatiores aliquot uiri Romæ uti ſolent ad ungendos capillos.Hora.2.Car.coronatus nitentes Malobathro Syrio capillos.Scribitur & Malabathrũ, μαλάβαθρον Dioſcoridi.Vide ſupra.

MALTHA,æ,μάλθα,cera erat pici liquidæ commiſta,tabulis cerandis idonea:ἀπὸ τῆς μαλθακίας,hoc eſt , à mollitie nomen habens.Hoc etiam nomine appellatur limus quidam flagrans, magna in copia prouenient in ſtagno quodam Samoſatæ,urbis Comagenes,natura tam admirabili,ut aqua accẽdatur , nec niſi terra reſtinguatur:hoc Samoſatæi urbem ſuam, Lucullo oppugnante,defenderunt,hoſtes una cum armis exurentes. Pli.lib.2.cap. 107.Eſt præterea Maltha,materia quædam duriſſima , ex calce uiua,adipe ſuillo ſubacta , aduerſus omnem annorum iniuriam inuicta.Plin.lib.36.cap.24.

MALTHO,as malham rei alicui induco : quod præcipue fiebat in ijs monumentis,quæ æterna eſſe uolebant.Pli. loco iam citato.

MALVA, Africæ fluuius , Cæſarienſem Mauritaniam à Tingitana dirimens , teſte Ptole. lib.4. cap.1. Plin. lib.5.cap.2. Maluanam appellant.

MALVA,æ,μαλάχη,μολόχη,herba notiſſima,cuius duo genera poſuit.Pli.lib.20.cap.21.quæ foliorum amplitudine diſcernuntur. In ſatiuis maiorem Græci Malopen,alteram ab emollienda aluo Malachen dixere.Cic.Gallo lib.7. qui me oſtreis & murænis facile abſtinebam,à beta,& malua deceptus ſum.Mart.Ventre lactucis,& mollibus utere maluis.

MALVACEVS,a,um,μαλάχινος.Plin.lib.21.ca.4. è caule maluaceo

Malvs, li, *Il melo*, fem. gen. arbor, cuius fructus eſt malum, notiſſimũ pomi genus. Virg. Ecl. 3. Malo me Galatea petit. Tractum a Græcis, quis in malum μῆλον dicunt. unde Melimela dicuntur pe. pr. Virg. 3. Ecl. Aurea mala decem miſi, cras altera mittam. Malũ punicum, Colu. li. 5. c. 10. Malum granatum, Pli. li. 26. c. 8. Malũ Perſicum, Pli. li. 15. ca. 14. Plura alia malorum genera inuenies apud ipſum Pli. & Colu. lib. 5. ca. 10. & Varr. de Re ruſt. li. 1.

Malinvs, a, um, μήλινος, quod eſt materiatũ ex malo. Col. li. 7. c. 8

Malvm pvnicvm, *Pomo granato, ροιά*, mali genus, a granorum multitudine etiam Granatum appellatum: è Pœnorum regione primum in orbem noſtrum tranſlatum. Martia. li. 1. Aut imitata breues Punica mala roſas.

Malvs, li, pri. pr. *L'arbore della naue*, ἱςὸς, maſc. gen. arbor nauis, quia erigitur quaſi quibuſdam malis, quorum uolubilitate facilius leuantur uela. Virg. 5. Aenei. malum de naue Sereſti Erigit.

Malvs, a, um, pri. co. *Coſa mala, coſa cattiua*, κακὸς, φαῦλος, quod opponitur bono Ouid. 4. Triſt. Leuior fortuna malorũ. Pœnas exercere malorum, hoc eſt, caſtigare malos. Virg. 6. Aen. Mala ætas. Plau. Aul. ut mala malam ætatem agas. Homo malus. Plau. Men. Dicimus etiam malum militem, qui eſt imbellis: malum imperatorem, qui eſt imprudẽs: malum grammaticum, qui eſt rudis: Præterea malum ſubſtantiue ſumitur pro labore, ταλαιπωρία, δεινὸν. Virg. 3. Georg. Aſſuetumq; malo Ligurem. Cic. 5. Verr. Tu, niſi malo coactus, recte facere neſcis. Feſtus malis. Ouid. 9. Meta. crimen, caputq; malorum. Virg. 12. Aen. Opes irritamenta malorũ. Ouid. 3. de Arte: Fatale malũ. Ouid. 5. Triſt. Affligi malo. Quin. in Proœ. li. 6. hoc uno malo ſic eram afflictus, ut me iam nulla fortuna poſſet efficere felicem. Item pro malignitate. Senec. Imbecillum, infortemq; damnare, ſummum eſt malum. Item pro interiectione, perinde ac ſi diceremus, Proh nefas: qui loquendi mos, per interrogationem uſitatus eſt Plin. li. 7. cap. 55. Quæ (malum) iſta dementia eſt? Ter. in Ad. Quid hoc (malum) infelicitatis! In eundem ſenſum Cic. ad Attic. dixit: Qui (malum) ibi Pindeniſſij? Aliquando capitur malum pro paruo, ſicut bonum pro magno.

Mamavs, μάμαος, fluuius eſt Peloponneſi, in tractu Triphyliaco, non procul a Pylo, qui olim Amathus dicebatur. Str. li. 8.

Mamblia, oppidum Aethiopiæ, ab ea parte, qua Africam ſpectat. Plin. li. 8. ca. 29.

Mamers, Oſcorũ prænomen, a Marte, quem illi Mamertẽ uocãt.

Mamers, ἄρης, lingua Oſcorũ dictus, qui a Romanis detracta una ſyllaba Mars, & a poetis per epẽtheſim Mauors appellatur. Hinc

Mamertini, μαμερτῖνοι, populi Campani, qui cum Meſſanam colonos miſiſſent, ipſi quoq; Mamertini potius, quam Meſſanẽſes ſunt uocati: & uinum eorum, cuius ager ille feraciſſimus eſt, Mamertinum, teſte Pli. li. 14. cap. 6. non Meſſanenſe, appellatum eſt. Martial. li. 13. Amphora Neſtorea tibi mamertina ſenecta Si detur. Dicti a ciuitate Mamertia, quæ à Lacedæmonijs euerſa quòd Meſſenij quinquaginta uirgines Lacedæmonias uiolare tentaſſent, & non conſentientes occidiſſent. Steph. μαμέρτιον, uocat.

Mamilla, læ, *Mamella*, τιτθίον, quamuis diminutiuum ſit a mamma, quod geminata conſonante ſcribitur, unico tamen m, contentum eſt, primamq; ſyllabam contra primitiui naturam corripit. Iuu. Sat. 6. Illa loqui recta facie, ſtrictiſq; mamillis. Mamillæ pẽſiles in capris. Var. li. 2. de Re ru. c. 3. Duas ut mamillas penſiles habeant.

Mamma, æ, *Poppa, mamma*, μαςὸς, θηλὴ, receptaculum lactis in femina, quo fœtum educat, quod & uber dicitur. Iuue. Sat. 1. Et nuda teneat uenabula mamma. Mammas habent & capræ. Plin. l. 2. Mammas ſuminis, imbricemq; porci. Μάμμη quoque Græca dictio eſt, qua ſignificatur auia, id eſt, patris, ſeu matris mater. Hoc tam nomine infantuli matrem, uel nutricem appellant, ſicut patrem Tatam. Mart. li. 1. Mammas, atque tatas habet. Afra. Pla. in Moſt. Comeſſatum ibo ad Philolacheten. ecquid tibi uideor mammam adire? Cato: uocant patrem Tatam, & matrem Mammam.

Mammatvs, ta, tum, μαςοειδὴς, mammarum ſimilitudinem referens: unde Tegulæ mammatæ dictæ.

Mammeatvs, ta, tum, μαςώδης idem quod mammoſus. Plau. Cuius amicam mammeatam uidimus.

Mammona, p. p. μαμμωνᾶς uox eſt Syriaca, diuitiarum deum ſignificans: accipiturq; pro ipſis diuitijs.

Mammosvs, ſa, ſum, *Che ha gran mammelle*, μαςώδης, quod habet magnas mammas. Mart. li. 14. Mammoſas metuo: teneræ me trade puellæ. Var. li. 2. ca. 9. Canes mammoſæ. Apud eundem lib. 12. ca. 14. Tus mammoſum dicitur, pro fœminino, ad differentiam maſculi turis. Mammoſum panicum, idem li. 18. ca. 7.

Mammvla, μάζιον diminutiuum a mamma.

Mamphvr, lignum rotundum, loro circumuolutum, quod circumagunt fabri in operibus tornatilis. Feſtus.

Mamvrivs, μαμούριος faber ærarius, qui tempore Numæ floruit. de hoc ſic ſcribit Feſt. Mamurij Veturij nomen frequenter in cantibus Romani frequentabant, hac de cauſſa. Numa Pompilio regnante, è cælo cecidiſſe fertur ancile, id eſt ſcutum breue: quod a eo ſic appellatum eſt, quia ex utroq; latere erat reciſum, ut ſummum infimumq; eius latus medio patere: unaq; edita uox eſt, omnium potentiſſimam fore ciuitatem, quàm diu id in ea manſiſſet. itaque facta ſunt eiuſdem generis plura, quibus id miſceretur, ne internoſci cæleſte poſſet. Probatum opus eſt Mamurij Veturij, qui præmij loco petijt, ut ſuum nomen Salij inter carmina canerent. Hæc ille. Ouid. 3. Faſt. Inde ſacerdotes operi promiſſa uetuſto Præmia perſoluunt, Mamuriumq; uocant.

Mamvrra, Formijs natus, eques Romanus, præfectus fabrorum C. Cæſaris in Gallia, qui primus Romæ in Cœlio monte parietes domus ſuæ marmore incruſtauit, nullamq; in ædebus columnam habuit, niſi è marmore, omneſq; ſolidas, è Caryſtio, aut Lunenſi. hic eſt Mamurra, Catulli carminib. proſciſſus: qui domum eius dixit habere, quicquid habuiſſet Comata Gallia. Hæc Plin. lib. 36. cap. 6.

Manalis, fons dictus, quia aqua ex eo perpetuo manat. Manalis urceolus, πρόχοος uas dicebatur, ex quo aqua in pollubrum demittitur. Manalis lapis, oſtium eſt Orci, per quod animæ inferorum ad ſuperos manant, qui dicuntur manes. Manalem lapidem etiam uocabant petram quandam, quæ erat extra portam Capenam, iuxta ædem Martis, quam cum propter nimiam ſiccitatem in urbem pertraherent, ſequebatur ſtatim pluuia: eumq; quòd aquas manaret, Manalem lapidem dixere. Feſtus.

Manceps, pis, ἐργολάβος, qui aliquid a populo emit, conducitve, quia ſublata manu, ſignificat ſe autorem emptionis eſſe. Conductoe alias Latine & Redẽptor, & ſectoe appellatur. Ci. pro Roſc. Ame. Eius mãceps fit Chryſogonus. Paul. l. qui fideiuſſor. Digeſt. Locati, qui fideiuſſor exiſtit apud mancipem pro colono publicorum prædiorum, hoc eſt, apud publicanum. Cic. 3. Verr. ſi res abiret ab eo mancipe, quem ipſe appoſuiſſet, ſibi nullam prædam eſſe. Quo in loco Manceps accipitur pro redemptore ſartorum tectorum. Suet. in Veſpaſ. ca. 1. Non negarim iactatam a quibuſdam Petronij partem, è regione tranſpadana fuiſſe mancipem operarium, id eſt, conductorem mercenariorum, & operariorum ſeruorum, ut opera eorum ad quæſtum uteretur. Plin. lib. 50. cap. 43. uidetur Mancipem accepiſſe, pro magiſtro officinæ, qui operis opificum redemptis utitur ad quæſtum: aut certe pro eo, quem Græci Propolam uocant, qui minoris emit, ut carius uẽdat. Hinc, inquit Pli. ſiue æmulatione incitatus manceps proximæ ſutrinæ, ſiue iracũdia ſubita, exanimauit. In hac etiam ſignificatione uſus eſt idẽ Plin. lib. 33. cap. 4. Aut aliquis prævalens manceps annonam flagellet. Hæc fere Budæus. Quandoq; accipitur pro mancipatore, qui dat aliquid mancipio. Plaut. Ego mancipem te nihil moror. Antea autem dixerat, Egon' ab lenone mancipio aliquid accipiã, quibus ſui nihil eſt. Metaphoricωs hac dictione uſus eſt Pli. epiſt. lib. 2. Sequuntur auditores actoribus ſimiles, conducti, & redempti mancipes. Mancipes, inquit, id eſt, ij, qui cauſidicos in cauſſis agendis, conducta ad hoc corona uulgi plaudentis, laudandos receperunt.

Manciolae, χειρίδια, diminutiuum a manu, quaſi paruæ manus. Neuius: Manciolis tene illis.

Mancipivm, pij, uel mancupium, ἀνδράποδον, homo in bello captus, & ſeruituti ſubiectus. Varr. Mancipium dicitur, quod manu capiatur. Plaut. in Sticho: me mancipia miſerum affecerunt male. Aliquando eſt domini comparatio poſſidendiq; ius, atque etiam mancipatio. Cic. 3. Offi. hoc in mancipio Marius non dixerat. Sic mater familias dicitur eſſe in mancipio mariti, hoc eſt, in eius poteſtate. Mancipio dare, eſt rem ita dare, ut euictionem præſtaturos nos ſpondeamus. Et Mancipio accipere, eſt ea lege emere, ut uenditoe præſtet euictionem. Pla. in Curc. mancipio tibi dabo. CV. egone à lenone quicquam Mancupio accipiam, quibus ſui nihil eſt, niſi una lingua? Lucr. lib. 3. Vitaq; mancipio nulli datur: id eſt, nulli ita datur, ut propriam, ac perpetuam habeat. Sui mancipij eſſe, eſt nullius poteſtati ſubiectum eſſe. Brutus ad Cic. Quærenda eſſe arma putaſti, quibus dominari prohiberetur Antonius, an ut eſſet ſui iuris & mancipij reſp. Quo in loco Sui mancipij remp. dixit Brutus, quæ nemini ſubiecta eſſet. Inde res mancipi, uel, ut antiqui loquebantur, res mancupi dicuntur, quæ in noſtro ſunt mancipio: hoc eſt, quæ noſtro iuri, aut poteſtati ſunt ſubiectæ. Quæ autem in nullius ſunt poteſtate, quæq; alienari non poſſunt, res mancupi, uel res ſui iuris dicuntur, quæ ſcilicet in nullius ſunt mancipio. Emptio mancipi, dicebatur ſolẽne quoddã genus imaginariæ emptionis, qđ fiebat præſentibus, nõ minus quinque teſtib. puberib. Romanis, & eo, qui lancem tenebat, Libripenſq; uocabatur: quib. præſentib. is qui mancipiũ accipit, æs tenẽs, ita dicit: Hunc ego hominem ex iure Quiritium meum eſſe aio: iſq; mihi emptus eſt hoc ære, æneaq; libra. Deinde ære percutit libram: idq; æs dat ei, a quo mancipium accipit, quaſi pretij loco. Sunt itaque Emptio mancipi, & Mancipatio quaſi correlatiua. nã reſpectu uenditoris contractus hic dicitur, mancipatio: contra reſpectu emptoris, dicitur emptio mancipi. De his latius diximus in dictione Libripens. Quod autem attinet ad grammaticæ rationẽ, in hiſce locutionibus, Res mancipi, uel Mancupi, Res nec mancipi, Emptio mancipi, & ſimilibus. Mancipi genitiuus eſt a Mancipium, abiecta ultima uocali per apocopen: quanquam non deſunt,

ſunt,qui aut nomen indeclinabile putent , aut datiuum eſſe a Manceps:qui certe falluntur:ut alibi latius docuimus. Huiuſmodi emptionis meminit Pli.lib.33.cap.3.in iis,inquit, emptionibus, quæ mancipi ſunt,etiam nunc libra interponitur.

MANCIPATIO, χείρωσις, ἀνδραποδισμὸς , quod eſt genus imaginariæ uenditionis,fieri ſolitum ſolenni quodam ritu, quem tam aliquoties deſcripſimus,tam in dictione Libripens,quàm paulo ante in nomine Mancipium. Mancipatio (inquit Boetius 3. commé.in Top.Cic.)eſt imaginaria quædā uenditio.Ea res ſic agitur,adhibitis nō minus,quàm quinq; teſtib.ciuib.Romanis puberibus, & eo qui Libripens dicit̄,is,qui mancipium accipit, æs tenens ita dicit: Hunc ego hominem ex iure Quiritium meum eſſe aio, iſque mihi emptus eſt hoc ære,æneaque libra.Deinde ære percutit libram: idque æs dat ei,a quo mancipium accipit,quaſi pretij loco.

MANCIPO,pas,p.c.*Mancipare, alienare,* ἀνδραποδίζω, χειρῶ, εἶμαι, a nomine mancipium fieri uidetur:idemque eſt,quod in mancipiū, hoc eſt, in dominium alterius trado , hoc eſt, uendo , obligo, uel quouis modo alieno. Plau. in Cur. Alienos mancipatis , Alienos manumittitis, alienis imperatis . Cic. Phil.3.iſte uenditum atque mancipatum tribunatum conſiliis noſtris oppoſuit. Mancipatum emphaticῶs dixit, quod plus eſt quàm uenditum.Mancipatus quoque participium ponitur pro deuincto,ſeu aſtricto. Cice.in Catone:Senectus ſi ius ſuum retinet,ſi nemini mancipata eſt.A mancipo fit Emancipo , quod eſt , iure meo libero , quaſi extra mancipium,hoc eſt,extra dominium meum pono. Item uerbale Emancipatio : de quibus ſuis locis diximus.

MANCVS,*Che ha una mano ſola, debole,* πηρὸς, χωλὸς,proprie,qui altera manu caret:quanquam & pro debili accipiatur & infirmo, cuius ſcilicet membrum aliquod naturales actiones probe obire nō poteſt.Cic.pro Rab.Scæuola præpeditur morbo,mancus,& membris omnibus captus,& debilis. Ouid.3.Faſt.Irata Pallade mancus erit. Transfertur & ad res inanimatas. Cic.3.de Fin.Qui mancum fore putauerunt uirtutem.

MANDATOR,qui alteri mandatum aliqđ iniungit . Mandatores itē, Budæus ait,impulſores eſſe delatorum,interq; delatores numerari.Suet.in Veſp.Inter aduerſa & delatores , mandatoresq; erant.

MANDATVM, *Commiſſione,cōmandamento,* & participium, & nomen eſſe poteſt.Participium,ut mandatū eſt mihi, ἐπιτέτακται apud Plau.Cic.pro Roſc.Ame. ſi quis rem mandatam non modo malitioſius geſſiſſet. Nomen, ut apud Quinct. Mandata tamen tua fili perago. Et eſt proprie Mandatum, ἐντολὴ, ἐπίταγμα, quod committitur.Saluſt.Legatos ad regem mittit cum mandatis huiuſmodi.Eleganter dicimus, Venire cū mādatis: Mādata, & legatos mittere : Mandata accipere ad aliquem : Habere mandata ab aliquo: Facere mandata:Mandata digerere,perſequi,conficere: Mandata addere:Exhaurire mandata,id eſt,exequi:Dare mandata de aliquibus rebus: Dare mandata alicui ad aliquem:Perſequi mandata.

MANDIBVLA,læ,*Maſcella,* γνάθος, γένυς,quę & Maxilla dicitur.ſunt autem duæ mandibulæ,ſuperior,& inferior:à mandendo.

MANDO,as,*Commettere,imporre,* παρατίθημι, παραδίδωμι, committo,ut cum quid memoriæ mandatur,committiturve, ut memoriter teneatur lib.3.ad Herennium : nuperrime dictum facile memoriæ mandatur.Gell.Memoriæ mandatum,Platonem philoſophum tenui admodum pecunia familiari fuiſſe . Et ſic Mando ſignificat,manu ſcribendo memoriæ do:ut Cic.pro Sext.Hæc monumentis aut annalium,aut literarū,eſt ſcribere, & poſteritati relinquere.Aliquando utrunque coniungimus,Mandare aliquid memoriæ,& literis.Idem 12.Phil. Quid huic facias , qui hoc literis, memoriæque mandauit?Eſt etiam mandare memoriæ, in memoria figere,& retinere.Cic.de Amic.Cuius diſputationis ſententias memoriæ mandaui.Mandare terræ ſemina , idem quod ſeminare. Col. lib.3. Semina quam recentiſſima terræ mandare conuenit. Interdum mandare, παραγγέλλειν, ἐπιτέλλεσθαι, ἐντέλλεσθαι, committere,iniungere.Plaut. in Curc.mandatum eſt mihi, ut has tabellas ad eum ferrem.Teren.in Adel. Huic mandes , ſi quid recte curatum uelis . Et a manu danda declinatum conſtat, ꝙ in dandis accipiendiſque mandatis manus ſibi inuicem dare mos erat.Mandare aliquid æternitati,ſiue immortalitati,eſt curare,ut ſit æternū. Mandare in ultimas terras,eſt mittere. Mandare aliquid animis, eſt ipſis animis committere , uel in animos immittere . Mandare animis,& mentibus,eſt memoriæ committere, & memoria tenere.Cic.in Catil.quæ dicam,ea penitus animis ueſtris, mentibusq; mandate. Mandare fidei alicuius,eſt committere eius fidei.Mandare ſe fugæ,eſt fugere. Similiter mandare uitam fugæ, quod eſt fugiendo uitam ſeruare,& tueri. Mandare literis,eſt ſcribere. Mādare ſcriptis,eſt ſcriptum poſteritati relinquere. Mandare aliquē humo,eſt ſepelire. Mandare tumulo,idem. Mandare uinculis, eſt in uincula conicere.Cic.in Catil.in ſenatu:Cæſar non dubitat Lēntulum æternis tenebris uinculiſque mandare. Mandare uerſibus, eſt carmine aliquid conſcribere,apud Ciceronē pro Archia.Mandare honores alicui,eſt honores tribuere. Mandare magiſtratum eſt decernere.Cice.pro Plan. Populus in mandandis magiſtratib. nōn manus eſt dignitatis index.Mandare curam,uel curas alijs, eſt eas alijs relinquere,ſiue committere.Mandare infra mortuos, dixit Cic.p Quinct.Is nō modo ex numero uiuorū exturbatur, ſed, ſi fieri poteſt,infra etiam mortuos mandatur. Mandare uetuſtati , eſt poſteritati relinquere.Compoſita ſunt,Amando,Adamando,Cōmendo,Demando,Præmando, & Remando: de quibus ſuis locis.

MANDO,dis,di,ſum,*Maſticare,* μασάομαι , cibum dētibus conficio. Cic.1.de Nat.deo.alia uorant,alia mandunt. Accipitur etiam pro rodere,uel mordere.Virg.4.Aene.Stat ſonipes,ac fræna ferox ſpumantia mandit. Hinc Remando, ἀναμασῶμαι, quod eſt ruſus mando,rumino.Pli.lib.10.Pontici mures remandunt.

MANDO,nis,*Mangione,* φάγος,edax,qui aſſidue mandit. Lucil.apud Nonium: Atque omnes mandonum gulæ.

MANDRA,ę,*Mandra,* μάνδρα,cubile,& receptaculum ouium,boum, & huiuſmodi . Itē agmē ipſum ueterinorū, aut aliorum brutorum animantiū. Iuue.Sat. 3.ſtantis conuicia mandræ Eripiunt ſomnum Druſo.Probus ſcribit mandram eſſe uici oſtium,uel flexum,uel arctū,aut breue,& uile ædificiū,qđ anguſtat latitudinē uici:uel ingens uehiculum,quo trabes portantur: quod Græce Mandron dicitur. Mart.lib.5. Vixq; datur longas mulorum uincere mandras.

MANDRAGORA,æ,pe.c. μανδραγόρας , herbæ ſoporiferæ genus eſt, quod alio nomine appellatur Circeiū.Eius duæ ſunt ſpecies: quas & ſexu diſtinguunt.nam candidam,marem putant: nigram, fœminam.Ferunt mala auellanarum nucum magnitudine . Mandragoram foſſuri ab aduerſante uento cauent,& occaſum ſpectant . Vis eius in poculo ſomnifera eſt,ac etiam olfactu.Col.li.10.Mandragoræ pariat flores.De hac herba uide Pli.lib.25.cap.13.

MANDRO,fuit nauicularius quiſpiā,qui,aſpirāte fortuna, tandem factus eſt imperator:unde etiam factus adagio locus,in eos, qui præter meritum ad opes euecti,priſtinæ conditionis nō meminerint.

MANDROPOLIS, μανδρόπολις,oppidum eſt Phrygiæ:a quo gentile Mandropolites, μανδροπολίτης,Stephano.

MANDVCO,cas,pen.pro.*Mangiare, maſticare,* μασῶμαι,idem quod mando Sueto.in Auguſto : duas bucceas manducaui . Manducor, aris, deponens apud antiquos. Lucil. lib. 14. ut citat Nonius : Illud quid faciat,quod manducamur in ore.Compoſitum eſt Commanduco.Plin. lib. 20. Cucurbitæ commanducatæ ſuccus ſtomacho admodum prodeſt.

MANDVCO,onis,*Mangione,* ἀδηφάγος,edacem ſignificat, teſte Nonio.Hæc enim omnia fere idem denotant,mandones , manducones,manduci,manſuti, comedones,comedi,edones,edaces, epulones,lurcones,curgulıones,helluones,paraſiti, gulones, phagones,liguritores,nepotes,catillones.

MANDVCVS,ci, φάγος,idem quod manduco,onis, teſte Nonio.Pla. in Ruden.Quid aliquo ad ludos me pro manduco locem?Manduci effigies in pompa antiquorum inter ceteras ridiculas,& formidoloſas imagines ire ſolebat . Erant enim laruato capite humano,maxillas uaſta magnitudine , uaſtiſque armatas dentibus habentes:qui oris hiatu, dentiumq; crepitu ſeſe in utranque partem uix dum flecterent,ridentem turbam uertebant in fugam . Quædam exemplaria hoc in loco apud Plautum habent manduca.Feſtus legit manduce a nominatiuo manduces,uel mandux.

MANDVRIVM, μανδύριον , oppidum Iapygiæ, hoc eſt, Apuliæ : a quo fit gentile Mandurinus.Stephanus.

MANE,*La mattina,* πρωΐ ἕωθεν dıei principium,quod dies clarus eſt: ab omine boni nominis. Manum enim ueteres bonum dicebant, ut ait Seruius. Teſte autem Nonio,manum ueteres clarum dixere. Macrob.libro.1.Sat.putat mane dictum eſſe a manibus , eo quòd exordium lucis ab inferioribus partibus emergat . Varro a manando deriuat,quòd cum Sole manet dies ab Oriente . Vnde Manij, & Lucij, qui nati ſunt mane,& luce. Iunctum inuenitur ſæpe adiectiuis,migratque in nomen ſubſtantiuum.Martial.lib.1.Sed mane totum dormies.Perſius Sary.3.Iam clarum mane feneſtras Intrat.Iunguntur quoque ei aduerbia.Ci.3.ad Atti.Bene mane hæc ſcripſi. Inuenitur iunctum genitiuo : ut mane diei. Hirt.de Bel. Afric. 5.cum milites a mane diei ieiuni ſteriſſent.

MANEO,nes,manſi,ſum,*Reſtare, rimanere,* μένω,me contineo aliquo in loco,moror,firmus ſto.Cice.lib.3. Offic. Cyrillum quendam ſuadentem,ut in urbe maneret.Virg.10.Aeneid. Manet imperterritus ille. Quandoque expectare, ἀναμένειν, περιμένειν, Plau.Ego hic te manebo.Quandoque futurum eſſe, μένειν,inſtare, imminere.Cic.2. Philip. Cuius te fatum manet . Quandoque inhærere,fixum eſſe. Virg.1.Aeneid. Manet alta mente repoſtum Iudicium Paridis.Quandoque durare. Teren.in Hecy. Manere affinitatem hanc inter nos uolo.Manere promiſſis, idem quod ſtare promiſſis,ſeruare promiſſa.Virg.2.Aeneid.Tu modo promiſſis maneas, ſeruataque ſerues Troia fidem. Mane gaudentis aliquando particula,non opperiri iubentis,inquit Donat. Teren.in Ad.mane ipſe exit foras.Hinc Commaneo,ſimul habito . Emaneo , extra manere,a quo Emanſor : quorum ſignificata uide ſuo loco . Emineo , Promineo,& Præmineo, Immineo. Remaneo , καταμένω,retro maneo perſiſto.Iuſti.l.2.Rex, uelut ſpectator pugnæ , cum parte nauium in littore remanet. Cic. 1. Tuſc. animos non remanere poſt mortem.Et in Catone:Tantum Remanet , quod uirtute ſis conſequutus.

conſequutus.Sed hæc per tranſlationem magis. Permaneo, ἐμμένω, διαμένω, perſeueranter maneo. Obmaneo, diu maneo.

Manſito, as, frequent. à maneo. Tacit. lib. 13.

Manes, manium, *Anime infernali*, δαίμονες, Seruius putat per antiphraſim dictos ab antiquo adiectiuo Manus, hoc eſt bonus, quòd minime eſſent boni. Putabant enim ueteres manes eſſe deos inferos, eoſque inter numina læua numerabant, placabantque eos ſacrificijs, ne nocerent. Alij putant hoc nomine appellatas fuiſſe animas ſeparatas à corpore: unde uidemus uetuſta ſepulcrorũ monumenta dijs manibus eſſe inſcripta. In qua etiam ſententia uidetur fuiſſe Apuleius de dæmonio Socratis: Manes (inquit) animæ dicuntur melioris meriti, quæ in corpore noſtro Genij dicuntur: corpori renuntiantes, Lemures: cum domos incurſionibus infeſtarent, Laruæ appellabantur: contra ſi bonæ fuerint, Lares familiares. Sunt etiam qui putent manes eoſdem eſſe, quos uetuſtas Genios appellauit: duoſque manes corporibus ab ipſa ſtatim conceptione aſſignatos fuiſſe, qui ne mortua quidem corpora deſerant: conſumptiſque etiam corporibus, ſepulcra inhabitent. quare qui ſepulcra demoliebantur, deos manes uiolare putabantur. Cic. 2. de Leg. Deorum manium iura ſancta ſunto. Quandoque manes dicuntur pœnæ. Virg. 6. Aeneid. Quiſque ſuos patimur manes. Vbi Seruius: manes, id eſt, ſupplicia, quæ ſunt apud manes.

Manſſium, μανήσιον, Phrygiæ oppidum, à diuite quodam, cui Manes nomen fuit, ita appellatum. Stephanus.

Manes, μάνης, fluuius eſt, ſiue potius torrens, Locrorum Epicnemidiorum, Thronium præterfluens, interdum tam exiguus, ut tranſeuntis uix tingat pedes, interdum tam latus, ut in bina diffundatur iugera. Alio nomine Boagrius appellatur. Vide Strabonem lib. 9.

Manethus, urbs Cretæ inſulæ, apud Melam lib. 2.

Mangones, *Venditori & mercatanti d'huomini*, σωματέμποροι, ἀνθρωποκάπηλοι, dicti ſunt magiſtri formæ puerorum, & mentiendi coloris artem probe callentes, qui homines uendebant. ſolebant enim pueris, puelliſque, quò facilius uendi poſſent, artificio quodam inducere colorem fuco, ac uerum robur inani ſagina mentiri, ut carius uenderent. Marti. Millia pro puero centum me magna popoſcit. Aliarum quoque rerum Mangones dicuntur, qui merces poliunt, ut pluris uendant. Vnde Pli. li. 37. cap. 13. efficaciſſimum experimento excuſaut mangones gemmarum. Nec mares tantum. ſed etiam feminæ mangones uocantur. Plin. mango obſtetrix erat.

Mangonicus, ca, cum, σωματεμπορικός, quod ad mangoné pertinet. Pli. lib. 21. cap. 26. Radix hyacinthi bulbacea, mangonicis uenalitijs nota. Suet. ad mangonicos quæſtus, ſuſtinendæ dignitatis cauſſa, deſcendit.

Mangonium, nij, μαγγανεία, σωματεμπορία, artificium, quod ad res facilius uendendas adhibetur. Pli. lib. 10. cap. 50. Nec tamen in hoc mangonio quicquam totum placet.

Mangonizo, zas, *Ornare le coſe, acciò che piu facilmente ſi uendano*, μαγγανεύω, σωματεμπορῶ, orno, compono rem ad alliciendos emptores. Pli. lib. 23. cap. 1. Succus radicis uitis nigræ, mangonizat corpora.

Manias, arum, μανίαι, deformes perſonæ, auctore Feſto. Manias item laruas, quas nutrices pueris minitari ſolent, appellant. Ité Mania Dea Larium mater, cui olim ſacrificabant. Maniæ etiam dicebantur ficta quædam ex farina in hominum figuras, quòd deformes eſſent. quas etiam maniolas appellabant. Auctor Feſtus.

Manica, cæ, p. cor. *Manica*, χειρὶς, pars ueſtis, qua manus teguntur. Virg. 9. Aene Et tunicæ manicas, & habent redimicula mitræ.

Manicata ueſtis, quæ manicas habet: quas, uelut probroſas, & femineas, taxat poeta, quòd Priſci Romani breues, & circa humerum deſinentes ueſtes primo geſtauerint. Cice. in Catil. manicatis, & talaribus, ac tritis tunicis, uelis amictos, non togis. Manicæ etiam dicuntur manuum uincula, ut Pedicæ, πέδαι, uel Compedes, uincula, quibus pedes ligantur. Virg. 2. Aeneid. Manicas, atque arcta leuari Vincla iubet Priamus. Aliquando etiá manicæ per tranſlationem, dicuntur uincula manuum. Lucan. Aſt alias manicæque ligant, tereteſque catenæ. Item manicæ, thecæ ſunt ex ferro, quibus brachia, & manus contra hoſtium iniurias muniuntur. Iuue. Quale decus rerum, ſi coniugis auctio fiat, Balteus, & manicæ, criſtæ, cruriſque ſiniſtri Dimidium tegmen. Braſſeletum Gallicum uulgus appellat. Et manicæ, χειροθῆκαι, dicuntur quibus aduerſum uim frigoris manus muniuntur. Plin. Iunior ad Macrum: cuius Manus hieme manicis muniebantur.

Manicula, æ, χείριον, parua manus. Plaut. in Rud. Duæ connexæ maniculæ & ſucula. Manicula item dicuntur tranſuerſa regula in ſtiua aratri, ita dicta, quòd manu bubulci teneatur. Var. lib. 4. de Ling. Lat.

Manifeſtarius, a, um, *Manifeſto*, δῆλος, φανερὸς, idem, quod manifeſtus. Plau. in Mil. manifeſtaria res eſt. Fur manifeſtarius, αὐτόφωρος καὶ κατάφωρος μοιχὸς, qui in ipſo furto deprehenſus eſt. idem in Aul. obtrunco gallum, furem manifeſtarium.

Manifeſto, φανερόω, palam facio.

Manifeſto. Cic. pro Clu. facinus manifeſto compertum.

Manifeſtus, a, um. Cic. in Catil. Scelus manifeſtum.

Manifeſte, φανερῶς, perſpicue, non obſcure. Cic. in Catil. Vt tota res à uobis manifeſte deprehenderetur.

Manifeſtum, ſti, *Manifeſto, chiaro, aperto*, δῆλον, φανερὸν, dicitur quod eſt clarum, apertum, ab antiquo adiectiuo Manus, quod clarum ſignificabat, teſte Nonio, & uerbo facio. Cic. 4. Verr. Manifeſtis in rebus hominem iam teneri uidebitis. Iungitur pulchre genitiuo: ut, manifeſtus ſceleris, aut mendacij: cuius ſcelus, aut mendacium omnibus palam eſt. Saluſt. in Iugurtha manifeſtus tanti ſceleris. Dicimus autem uenuſte, manifeſtum facere, & manifeſtum habere.

Maniolæ, inſulæ ex aduerſo Indiæ extra Gangem, in quibus tradunt nauigia, quæ clauos ferreos habent, detineri, nec ulterius progredi, ne quando lapis Herculeus, qui circa ipſas gignitur, illa ad ſe trahat. Eas tenent Anthropophagi manioli dicti: ſicut ſcribit Ptolem. lib. 7.

Manipulatim, κατὰ λόχον, per manipulos. Liu. lib. 8. ab urb. manipulatim ſtructa acies.

Manipulus, li, *Manipolo, brancata*, δράγμα, ἢ γυαλὶς, à manu fit, & proprie ſignificat manualem herbarum faſciculum, quem manu quis apprehendit metendo. Plin. lib. 18. cap. 28. Iuſtum eſt alligari manipulos tria millia ducenta. Interdum ponitur pro exigua militum manu, quæ unum ſequitur ſignum, λόχος, μανίπλος. Et in legione quidem erant triginta manipuli. Dictus manipulus, ut inquit Varro, ab eo quòd plures militum manus iunguntur. Seruius docet manipulos eſſe ſigniferos, quòd imperante Romulo, cum Romani & Latini ſub uno centurione bellum aggreſſuri eſſent, manipulo herbæ haſtæ alligato pro ſigno uterentur. Ouid. 3. Faſto. Pertica ſuſpenſos portabat longa maniplos: Vnde maniplaris nomina miles habet. At Vegetius lib. 2. ſcribit manipulum uocari contubernium decem tantummodo militum ſub uno papilione degentium, ab eo quòd coniunctis manibus dimicabant. Terent. Eunuc. ubi eſt Sanga, & manipulus furum? hoc eſt, manus militum. Inde Commanipulones, qui in eodem manipulo ſunt: & Commanipulatio: quibus nominibus utitur Spartianus.

Manipularis, & hoc re, quod ad manipulum pertinet, quodque eſt de manipulo: ut, miles manipularius unus é manipulo: quem & manipularem dicimus abſolute. Cic. ad Attic. li. 9. me una hæc res torquet, quòd non Pompeium tanquam unus manipularis ſecutus ſim. Cæſ. 7. Bell. Gall. tres ſuos nactus manipulares, atque ab ijs ſubleuatus, murum aſcendit.

Manius, μάνιος, prænomen eſt Romanorum, quòd mane nati eſſent, ut Lucij dicebantur qui prima luce naſcebantur. Hoc prænomine appellatus eſt Martius quidam, qui, ut ſcribit Pli. li. 18. cap. 3. in ſumma annonæ caritate populo ſingulos frumenti modios ſingulis aſſibus uendidit.

Manliana imperia, dicuntur dura, ſeuera, & crudelia: quemadmodum à Græcis tyrannis & crudelitas φαλαρισμὸς uocatur. Tractum prouerbium ab hiſtoria quam ſcribit Liu. lib. 4. ab urb. de Manlio Torquato, qui filium, quòd contra edictum ſuum cũ hoſte pugnaſſet, uirgis cæſum ſecuri iuſſit percuti. Sunt & manliana malorum genera, ab inſitore ſic dicta; ut tradit Pli. li. 15. cap. 14. Cic. de Fin. Vide ne manliana ſint iſta ueſtra.

Manliana, urbs Luſitaniæ Ptol. uulgo mons maior. Manliana itẽ, Tuſcorum urbs, Ptolemæo: hodie Mallianum, pontificum uilla.

Manlius Capitolinus, prænomine Marcus, nobilis Romanus fuit, qui, re male geſta à conſulibus ad Alliam contra Gallos Senones, uidens in mœnibus urbis parum eſſe præſidij, lecta mille iuuenum manu arcem Capitolinam occupauit, & ſeruauit: à qua tamen ipſa arce, quòd in affectati regni ſuſpicionem ueniſſet, poſtea præcipitatus eſt: cautumque eſt S. C. ne quis ex Manlia gente Marcus diceretur. De huius fortitudine. Plin. lib. 8. cap. 28. Fuit & T. Manlius Torquatus, cognomento imperioſus, quòd ſæuiſſimi exempli auctor fuerit, filio ſuo maximæ ſpei iuuene, quòd contra imperium ſuum in hoſtem pugnaſſet, uirgis cæſo, & ſecuri percuſſo. Liu. lib. 4. Gell. lib. 9. cap. 13.

Manna, *Manna*, μάννα, δροσόμελι, ἀερόμελι, Hebraicum uel certe Syriacum eſt uocabulũ, quo ſignificatur ros melleus matutinus, teſte Cœlio lib. 13. cap. 56. à Cornelio Celſo Ros Syriacus appellatur. Galenus lib. 3. de Alimentis auctor eſt, hoc mellis genus copioſiſſime colligi in Libano Syriæ monte, eiuſque regionis ruſticos expanſis humi uelleribus, concuſſiſque arboribus plena ſæpe fictilia eius roris domum referre.

Manna thuris, μάννα λιβανου Dioſcoridi, micæ thuris ſunt, è maiorib. guttis, uecturæ cõcuſſione eliſæ. Omnis. n. thuris ſubſtãtia in antiqua medicina trifariã diuiſa fuit, in thus, corticẽ thuris, & einſdẽ mãna: quã & pollinẽ thuris nõnulli appellarunt. A Græcis etiam ὑπόσεισμα, à concuſſu dicitur: nihilq; habet commune cum melle aerio, quod uoce ab Hebræis detorta recentiores Manna appellant. Pli. li. 12. c. 72. & Dioſc. li. 3. c. 72.

Manni, mannorum, equi exigui, tollutim ueſtigia glomerantes, Aſturcones ab Aſturia regione Tarraconenſis Hiſpaniæ, & Gradarij appellati. Hor. in Epiſt. Appiam mannis terit.

Mannulus, mannuli, *Polledro*, equinus pullus. Mart. li. 12. Nuſquam eſt mulio, mannuli tacebunt. Dicti autem Mannuli, ſiue, ut eſt apud Horatium, Manni, quòd manſuetudine manum ſequantur: ut ſcribit Acron in illud Hora. lib. 3. Car. Si per obliquum ſimilis ſagittæ Terruit mannis.

Mano, *Stillare*, *ſtaλάττω*, στάζομαι, proprie dicitur, cum aliquid ex integro, ſed non ſatis ſolido, per minutiſſimas partes ſtillat. Tractum à Græcis qui μανὸν rarum appellant. Feſtus à mane aduerbio dictum putat. Solisque proprium eſſe exiſtimat, cum orientes radij ſplendorem iactare incipiunt. ſed frequentius ad aquam, & ad humores refertur. Per tranſlationem ponitur pro deſcendere, fluere, ἀποῤῥέω. Virg. 3. Aeneid. Tum gelidus toto manabat corpore ſudor. Lactan. lib. 1. ab hac gente uniuerſa flagitia manarunt. Quandoque res, quæ manat, ponitur in accuſatiuo. Plin. lib. 14. Arborum ſucco manantium picem. Quandoque in ablatiuo. Liu. lib. 1. Cultrum manantem cruore præ ſe tenens, id eſt, fluentem, ſtillantem. Quandoque ponitur pro diſſeminari, ſerpere, percrebreſcere. Cic. 2. Tuſc. Latius manabit hæc ratio. Sic fama rei alicuius dicitur manare, hoc eſt diuulgari. Liu. lib. 7. manauerant à Capua conſilia in exercitum omnem. Ci. 14. Phil. triſtis à Mutina fama manaret. Sic Manat malum apud eundem, Phil. 3. Hinc Emano, & Permano, quæ uide ſuis locis.

Manon, μανὸν, ſpongiæ genus minus ſpiſſum & mollius: ἀπὸ τῆς μανότητος, hoc eſt, à raritate. Pli. li. 9. c. 45. Spongiarum tria genera accepimus: minus ſpiſſum & mollius, Manon uocatur.

Manſio, onis, ipſe manendi actus. Cice. ad Sulpitium libro. 14. Is mecum ſæpe de tua manſione aut deceſſione communicat. Ponitur etiam pro ipſo diuerſorio, quò ex itinere diuertimus. Plin. libro 12. cap. 14. Manſionibus octo diſtat regio turifera à monte excelſo.

Manſito, manſitas, frequen. à uerbo mando, mandis. Plau. in Amphi. Mutatos Atticos in Arcadia homines, & belluas manſitaſſe.

Manſito, manſitas, freq. à uerbo maneo. Tacitus lib. 13.

Manſiſterna, ὑδρία, aquæ urna. Plau. in Bacch.

Manſueſacio, is, *Domeſticare, far manſueto*, τιθασσεύω, manſuetum reddo. Liu. lib. 3. manſuefecerant plebem. Cice. 1. Tuſcul. A quibus manſuefacti, & exculti, à neceſſarijs artificijs ad elegantiora defluximus.

Manſueſio, *Eſſere fatto manſueto*, τιθασσεύομαι, mãſuetus fio, cicuror. Cæſ. 6. Bell. Gall. aſſueſcere ad homines, & manſuefieri.

Manſues, etis, *Manſueto*, τιθασσὸς, antiqui dicebant pro manſueto. Plau. Aſin. Reddam ego te ex fera fame manſuetem. Accius Meleagro: Nunc me matrem manſues miſericordia capſit.

Manſueſco, is, *Eſſere domeſticato*, τιθασσεύομαι, ἡμερόομαι, manſuetus fio, miteſco. Virg. 4. Georg. Neſciaq; humanis precibus mãſueſcere corda. Luc. lib. 4. in carcere clauſo Manſueuere feræ. Virg. Ge. Tellus manſueſcit arando. Varr. lib. 1. de re ruſt. cum ſilueſtria deprehenderent, ac concluderent, & manſueſcerent, id eſt manſuefacerent.

Manſuetarii, *Coloro che domeſticano le fiere*, τιθασσευταὶ, qui feras manſuefaciunt. Lampridius in Helioga. leones, doctos per manſuetarios, ad ſecundam menſam iubebat accumbere. Iuli. Firmicus lib. 8. Matheſcos.

Manſueta, πρᾴως, placide. Cic. pro Marcel. cum aliquid clementer, manſuete, moderate factum audimus, aut legimus, quo ſtudio incendimur.

Manſuetudo, inis, *Petrarca. Indi e mãſuetudine e dolcezza*, πρᾳότης, lenitas, facilitas, & ut ait Speuſippus, conſtantia animæ aduerſus iræ impetũ immobilis. Cice. 2. Offic. Quid ad hanc manſuetudinem addi poteſt?

Manſuetus, manſueta, manſuetum, *Petrarca. Manſuetudo fanciullo & fiero veglio*, τιθασσὸς, χειροήθης, πρᾷος, ἥμερος, mitis, quaſi manu aſſuetus, quòd, quæ ſunt naturæ fera, manuum permulſione miteſcant. Cice. Phil. cur tam ſubito manſuetus in ſenatu fuerit, cum in edictis tam fuiſſet ferus. Ouid. 3. Triſt. Eleg. 6. Numinis ut læſi fiat manſuetior ira. Cice. 2. de Orat. In moribus ſuis manſuetiſſimus. Feſt. Manſuetus, neque miſericordia mœſtus, neque crudelitate ſæuus, ſed modeſtia temperatus. Beſtiæ manſuetæ etiam placidæ, & cicures dicuntur. Plinius trifariam diuidit animantia, in placida, fera, & intermedia.

Manſum, ſi, ſubſtant. ψωμὸς, μάσημα, ἔνθεσις, quod à nutricibus dari ſolet infantibus, illatum primum dentibus comminutum. Cice. lib. 2. de Orat. minutiſſima manſa nutrices infantibus in os inſerunt.

Manſus, a, um, *Maſticato*, μασηθεὶς, quod eſt dentibus contuſum. Seren. Purgatur cerebrum manſa radice pyrethri.

Manſuetius, πολυφάγος, à mandendo, edacem ſignificat. Feſt.

Mantelum, manteli, & Mantelium mantelij, & Mantele, mantelis, *Mantile, ſciugatoio*, χειρόμακτρον, ex Manus, & Tela: quaſi mappa, à manibus tergendis. eſt enim linteolum, quo manus tergere ſolemus. Ouid. lib. 3. Faſt. ad dextram uillis mantele ſolutis. Marti. lib. 12. Mantele è menſa ſuſtulit Hermogenes. Rurſus Mantelia, ſeu Mantela accipiuntur pro penulæ genere, quo ſe, ut lorica, milites ſolent munire. Græci μανδύας uocant, ut Suidas ait. Pli. lib. 7. cap. 2. cutibusque cum capillo pro mantelibus ante pectora uti. Ponitur metaphoricὼs pro tegmine quolibet ad occultandum dolum. Plaut. in Capt. Nec mendacijs ſubdolis mihi uſquam mantelum eſt meis.

Mantare, *Rimanere, aſpettare*, μένειν, Plau. in Pſeud. manta modo. Cœcilius Hypobolimæo Caſtaria, ut citat Nonius, In eadem mantat malitia. Plaut. Pſeud. Nos herus apud ædem Veneris mantet.

Mantæum, mantei, pe. p. μαντεῖον, locus oraculis dicatus. Pli. lib. 5. cap. 29. manteum Colophoniorum.

Mantica, manticæ, pen. c. *Biſaccia*, πήρα, perula qua iter facientea uiaticum, aliave neceſſaria circunferunt. Finxit Aeſopus mortales ſingulos binas habere manticas: alteram ante pectus, alterã à tergo propendere: in priorem aliena uitia conijcere, in poſteriorem ſua. Hinc ortum prouerbium, homines non uidere quod in tergo manticæ eſt, id eſt cum aliena uitia acutiſſime uideant, in ſuis prorſus cæcutire. Catullus ad Varum: Sed non uidemus, manticæ quod in tergo eſt.

Mantichora, μαντιχώρας, beſtia in India, quæ triplicem dentium ordinem, & hominis faciem una cum corpore leonino habet, humanas carnes maxime affectans. Plin. lib. 8. cap. 21. De mantichora ſic Aelianus lib. 7. cap. 2. Apud Indos naſcitur immenſo robore animal, cui Indorum lingua Mantichora nomen eſt, magnitudine maximi leonis, colore rubrum, cania modo uilloſum, facie eadem prope, quæ hominis, dentium triplici utrinque ordine acutiſſimorum, caninis maiorum, auribus hominis ſimilibus, niſi quòd hæ & grandiores & uilloſiores ſunt: oculis cæſijs, & his non diſſimilibus hominis: pedibus & unguibus ijſdem, qui leonis. ſumma cauda illi ſcorpionis modo terreni, aculeo plus quàm cubitali armata: reliquum caudæ utrinque aculeis cuſpidatum eſt: quos, tanquam tela, ſiquis inſequatur, eminus iaculatur. humanis carnibus maxime delectatur: nec ſingulos duntaxat homines inuadit, ſed plures collectos ſolum interimit. ideo Indice Mantichora appellatur, quòd homines maxime conficiat, ex rebus, quas gerit, nomen trahens.

Manticula, parua mantica, in qua pecunias ſuas tenuiores ſolent recondere. Feſt.

Manticularia, *Coſe ch'ogni giorno ſi hanno per le mani*, quæ in frequenti uſu habentur. frequens enim ad manus tergendas uſus fuit mantelorum. Feſtus.

Manticularius, rij, *Tagliaborſe*, κλέπτης, fur, qui inferens ſe confertæ multitudini, marſupia ſecat, aut furtum euacuat, ablata pecunia. Dictum à manticulis, in quibus tenuiores pecuniam recondebant.

Manticulatio, κατασκεύασμα, furtum, inciſio loculorum.

Manticulor, laris, *Mariuolare*, τεχνάζομαι, eſt, auctore Feſto, furandi gratia manticulas attrectare. Inde ponitur pro aliquid doloſe ago. Pacuuius. Ad manticulandum aſtu aggreditur. Plaut. in Capt. niſi manticulatus probe hæc fuiſti, petito.

Mantile, mantilis, pen. prod. gen. neut. *Mantile, ſciugatoio*, χειρόμακτρον, Mantelum. Virg. 4. Georg. Tonſiſque ferunt mantilia uillis. Seruius inquit, maiores mappas uillos habuiſſe. Epigramma eſt apud Marti. lib. 14. de mantili uilloſo. Nobilius uilloſa tegant tibi lintea citrum. Pli. lib. 7. cap. 4. Cutibus cum capillo pro mantilibus ante pectora uti. Quo tamen in loco in pleriſque. Pli. Codicibus Mantelibus legitur.

Mantinea, pen. prod. μαντίνεια, urbs Arcadiæ, poſtea Antigonia dicta in adulationem Antigoni eius, qui Philippo Perſæ patri curator regni fuit. ſed Adriani imperatoris iuſſu rurſus Mantinea dicta.

Mantineus, mantinea, mantineum, ut prœlium Mantineum, inter Thebanos, & Lacedæmonios, apud Mantineam factum, in quo Epaminondas, Thebanorum dux, uictoria iam prope potitus, cecidit. Xenophon de rebus Græcorum lib. ult. & Plut. in uita Epaminondæ.

Mantiola, mãtiolæ, dimin. parua manus. Næuius: Mãtiolis tene.

Mantiſſa, *Giunta*, προσθήκη, lingua Tuſca, auctore Feſto, dicitur additamentum rei, quæ uenditur: dictum quòd manu addatur. Lucilius. Mantiſſa obſonium uincit.

Manto, huius Mantus, μαντώ, mulier fatidica, Tireſiæ Thebanorum uatis filia: quæ cum poſt patris obitum Creontis, & Theſei tyrannidem fugeret, primum in Aſiam uenit: ubi Apollinis Clarij templum condidit: deinde etiam in Italiam, ubi ex Tiberi fluuio, ut poetæ fabulantur, uel ex Tiberino rege Ocnum peperit: qui poſtea ad Padum fluuium urbem condidit, quam à nomine matris Mantuam appellauit.

Mantua, mantuæ, μάντυα, ἡ μάντυα Stephano, urbs clariſſima, ab Ocno, filio Tiberis, & Mantus, Tireſiæ Thebani uatis filiæ, ad Padum condita, & à nomine matris eius Mantua appellata. unde Virg. lib. 10. Ille etiam patrijs agmen ciet Ocnus ab oris, Fatidicæ

dicæ Mantus, & Tuſci filius amnis, Qui muros matriſq; dedit ti bi Mantua nomen. Poetarum clariſſimo, illuſtriſſimoq; principe Virgilio Marone gloriatur Mantua.

Mantvanvs, a, um, μαντυανὸς, ἢ μαντυάτης, à Mantua poſſeſſiuum, unde Mantuanus Homerus, Virg. dictus. ſama Mantuana, Stat. 4. Syl.

Manvalis, manuale, extenſæ manus altitudinem habens. Pli. lib. 34. ca. 13. manualibus ſcapis eius in tribus ſheminis aquæ decoctis. Manualis faſciculus lini, δράγμα, apud Pli. lib. 19. cap. 1. qui manus implet.

Manvarivs, ria, rium, ἐγχειρίδιος, quod manum labore acquiritur. Gell. Hoc ære quaſi manuario collecto, cenula parabatur.

Manvbiae, manubiarum, *Preda tolta à gl'nemici*, λάφυρα, quòd manu capiantur ab hoſtibus: præda ab hoſtibus capta. Aſcon. ſcribit Manubias eſſe prædas imperatorum pro portione de hoſtibus captas. Vnde Cic. 5. Verr. facere Manubias uocat, ſigna & tabulas, quæ è Sicilia Verres, tanquam hoſtium ſpolia, deportauerat. Spolia quoque quæſita de hoſte nobili per deditionem, Manubias ueteres dicebant. Gell. lib. 13. ca. 23. quid Præda à Manubijs diſter, his uerbis declarat. Præda, inquit, dicuntur corpora ipſa rerum, quæ capta ſunt: Manubiæ appellatę pecuniæ, à quæſtore ex uenditione prędæ redactæ. Dicit tñ quoſdã non ignobiles ſcriptores aut temere, aut incurioſe prædã prò manubijs, & manubias pro præda poſuiſſe. ſed Cic. in oratione de Lege Agra. Manubias pecuniam dixiſſe, his uerbis: Quod ad quenque peruenerit ex prędà, ex manubijs, ex auro coronario. Quo in loco Tullius manifeſtè diſtinguit prædam à manubijs: ut annotauit Nonius, qui prorſus eadem de manubijs ſentit, quæ Gellius. Manubias facere, eſt prædari. Cic. in Verr. Qui manubias ſibi tantas ex L. Metelli manubijs fecit. Eſt quoque, ut iactus fulminum manubiæ, κεραυνοβολία, dicantur. unde ait Sen. lib. 2. Quæſt. Ioui tres manubias dari.

Manvbialis, & hoc manubiale, quod ad manubias pertinet, ut Manubialis pecunia, ex uenditione manubiarum contracta. Suet. in Aug. reliquas uias ex manubiali pecunia ſternendas diſtribuit.

Manvbiarivs, adiect. manubiarum particeps. Plau. in Truc.

Manvbrivm, *Manico*, manubrij, κώπη, λαβὴ, à manu, capulus cuiuſcunque rei: quòd manu teneatur. Plaut. in Aul. Exemi ex manu manubriũ. Col. l. 11. c. 2. manubria optima ilignea. Cice. in Verr. Trulla cum manubrio excauata.

Manvbriolvm, li, *Manichetto*, diminut. paruum manubrium. Celſus l. 7. c. 7. manubriolo ſcalpelli diducere, donec ad angulũ ueniat.

Manvfactvs, a, um, χειροποίητος, Cice. 3. de Fin. opera manufacta.

Manvlarivs, qui ueſtimenta manicata cõficiebat. Plau. in Aulul.

Manvleatvs, a, um, χειριδωτὸς, idem quod manicatus. Plaut. in Pſeu. Manuleatam tunicam, hoc eſt, manicas prolixiores habentem. Manicatum, aut Manuleatum hominem, dicimus indutum tunicis manicatis. Suet. in Calig. cap. 52. manuleatus in publicum proceſſit.

Manvm, conſerere, *Combattere, venire alle ſtrette*, συμβάλλειν, συμπλέκεσθαι, eſt prœlium incipere, proprie tamen nihil aliud eſt, quàm manus coniungere. Apud Iuriſconſultos autem Manum conſerere dicebantur litigantes, cum in agrum, aut aliam rem, de qua lis erat, profecti, præſente prætore, rem litigioſam manu apprehendebãt, iusq; ſuum in re præſenti uindicabant. poſtea tamé, protogatis Italiæ finibus, prætoribusq; alijs negocijs occupatis, placuit, ut litigantes ſine prætore in agrum proficiſcerentur, glebamq; inde in ius ad prætorem deferrent, & in ea, tanquam in toto agro, uindicarent, aduerſariumq; ex iure manu conſertum ad prætorem uocarent. Vide Conſero. Ad manus uenire, ſimiliter eſt prœlium incipere. Plaut. Itur ad manus, arma ſumuntur.

Manvmissio, datio libertatis. Ci. pro Cœl. quid habeat argumenti iſta manumiſſio. Erat autem mos in manumiſſione, ut dominus caput, aut aliud membrum ſerui tenens, ter diceret: Hunc hominẽ liberum eſſe uolo, & mittebat eum è manu.

Manvmitto, manumittis, *Liberare, donare la libertà*, ἀφίημι. de ſeruo liberum facio. Cic. pro Cœl. ſerui ex cognatorum ſententia manumiſſi. Manumiſſus, ἀφεθεὶς, ἐλευθερωθεὶς, liberatus. Interdũ diuiditur: dicimusq; Mittere manu, uel emittere manu. Plaut. in Aul. orabo, ut manu me mittat.

Manvor, aris, deponens, *Rubbare*, κλέπτω, furor. Accius: Manuatus ueſtem amicæ.

Manvpretivm, merces. Cic. in Piſ. cum iſta tibi prouincia manupretium fuerit non euerſæ per te, ſed perditæ ciuitatis.

Manvs, huius manus, *Mano*, χεὶρ, à manendo, quòd ex brachijs manet, uel quòd ex ea manent digiti. Virg. 1. Aene. Tendentemq; manus Priamum conſpexit inermes. Plena manu: hoc eſt, ampliter, copioſe. Cic. ad Att. li. 2. Hortenſius plena manu noſtras laudes in aſtra ſuſtulit. Manu factus, opponitur naturali. Celſus: Naturales, uel manufactæ natationes. Manus præterea inſtrumentum, & telum nauale, quo naues harpagonibus raptæ tenentur: à manus humanæ ſimilitudine. Plin. li. 7. c. 56. Anacharſis harpagonas, manus Pericles Athenienſis inuenit. Item Manus multitudo uocatur, uel exercitus. Virg. Aen. Hic manus ob patriam pugnando uulnera paſſi. Idem Iuuenum manus emicat ardens Littus in Heſperiũ. Accipitur etiam pro poteſtate, ut cũ dicimus rem aliquam in manu noſtra eſſe. Lucanus lib. In manibus ueſtris, quantus ſit Cæſar, habetis. Inde Manumiſſio, & Manumiſſus, à poteſtate liberatus. Item capitur pro proboſcide elephanti, quòd ea in decerpendo pabulo pro manu utatur elephantus. Curtius li. 4. de elephanto loquens: Terribilis illa facies erat, cum manu arma, uiroſq; corriperent. Non nunquam pro ſcriptura manuum. Quinctil. l. 1. de Orthographia: Cauſſa Caſſus? Ci. & Virg. ſcripſerũt: ſic manus eorũ docent. Cic. ad Att. l. 11. Signum requirent, & manuum. Manibus prœlium facere, manus conſerere. Saluſ. in Iug. Romani capere manibus prœlium facere. Primas & ſecundas manus (quas legere eſt apud Quinctil. li. 5.) Hermolaus uocari poſſe ait, quando feſſis recentes ſuccedunt. Inter manus arripere aliquem, eſt collatis ſimul manibus aliquem ſublimem ferre. Plaut. in Moſte. Arripite hunc intro inter manus. Inter manus aliquid eſſe, per tranſlationem, pro in poteſtate eſſe. Virg. Ante oculos, interq; manus ſunt omnia ueſtra. Verſari inter manus, eſt in uſu eſſe. Sub manu eſſe, id eſt, eſſe in promptu. Eſſe in manibus liber dicitur, qui editus eſt, & legitur. Manus remittere in aleæ ludo, eſt colluſori iactum condonare, quem ſua quiſque manu damnoſum iecit. Manu capere, bello quærere. Saluſt. populus R. quaſcũque urbes manu ceperat, regi donat. Succedere ſub manus, eſt aliquid bene, & ad optatum contingere. Rem ad manus uenire, eſt rem ad pugnam uenire. Per manus tradere, idem quod de manu in manum, quo utitur Cic. ad Cæſ. li. 7. Totum hominem tibi trado de manu, ut dicitur, in manum tuam. Per manus tradita diſciplina, uel hiſtoria dicitur, quæ non monumentis litterarum, ſed uerbo à maioribus ad poſteros tranſmittitur: quemamodum ſacrorum myſteria olim tradi ſolebant. Præ manibus, pro in manibus, uel inter manus. Plau. in Bacch. Reddidi patri aurum, quod mihi fuit præ manibus. Tollere manus, ſignum lætitiæ ſignificans. Cice. Cæſ. Suſtulimus manus ego, & Balbus. Tendere manus, eſt petentis auxilium, uel miſericordiam implorantis ſignum. Cæſ. l. 3. Bell. Gall. Hedui manus tendere, deditionem ſignificare. Plus illi eſt in manu, quàm tibi, id eſt, ditior eſt te. habere enim in manibus dicuntur, qui aliquid poſſident. Manus tua hæc eſt, hoc eſt, hi fauent tibi. Manus multas poſcit hoc opus, Plin. in epiſt. 158. pro hoc eſt multi laboris. Manus oculatæ dicuntur à Plauto in Aſi. quæ re ipſa aliquid uolunt exhiberi, non oratione promitti. Semper (inquit) oculatæ noſtræ ſunt manus: credunt quod uident. Manum de tabula tollere neſcire, eſt in re aliqua conficienda nimis anxium eſſe. Tractum ab Appellis elogio de Protogene, quo dicebat illum manum de tabula tollere neſcire. Manum non uerterim, dicimus, cum ſignificamus aliqua de re nos nihil eſſe ſolicitos. Manus iniectio, χειρῶν ἐπιβολὴ, cum nulla iudicis auctoritate expectata, rem noſtram nobis uindicamus. unde iniicio. Manibus ac pedibus quicquam obire, ποσί τε καὶ χερσὶ τὶ λειτουργεῖν, id eſt, ſumma diligentia. Terent. in And. Quem ego credo manibus, pedibusq; obnixe omnia facturum.

Mapalia, orum, *Capanne*, καλύβαι, οἰκίδια, Punica lingua, agreſtes caſæ, auctore Feſto. Sunt autem quaſi rotundæ cortes, ut inquit Cato li. 4. Orig. Liu. 9. Bell. Pun. Familiæ aliquot cum mapalibus, pecoribusq; ſuis proſecuti ſunt regem. Mapalia, inquit Seruius, idem ſignificat quod Magalia, hoc eſt, Afrorum caſas. ſed Magalia, ma, producit: Mapalia corripit. Virgil. 3. Georg. raris habitata mapalia tectis. Idem 4. Aen. alatis tetigit magalia plantis.

Mappeta, μάππητα, Sarmatiæ Aſiaticæ urbs. Ptolem. li. 5. c. 9. uulgo Copa.

Mappa, æ, *Touaglia*, ὀθόνη, linteum, quo manuum ſordes in menſa abſtergimus. Mart. lib. 12. Attulerat mappam nemo. Pli. li. 19. c. 1. Ardentes in focis conuiuiorum uidimus mappas. Mappam (inquit Quinct. li. 1. c. 9.) uſitatum Circo nomen Pœni ſibi uendicant. Idcirco autem dicit mappam Circo uſitatam, quòd in ludis Circenſibus prætor ſoleat præſidere, qui mappæ miſſione ſignum dabat ineundi certaminis. Mart. li. 12. Cretatam prætor cum uellet mittere mappam, Prætori mappam ſurripuit Hermogenes. A Mappa fit Mappula.

Marathon, μαραθών. Attici agri ciuitas, diſtans ab Athenis circiter decem millia paſſuum, nõ procul à Tricorytho, & Rhamnunte: morte Icari regis interfecti inſignis, uictoriaq; Theſei, tauro Marathonio ſuperato: ſimiliter & Milciadis gloria, qui ibi centum millia ex Darij Perſarum regis exercitu profligauit. Cic. Offic. Rhetorum campus de Marathone. Eſt & Marathon, exiguum oppidulum Phocidis, ad mare, non procul ab Anticyra. Strab. l. 9.

Marathonia, μαραθωνία, oppidum Thraciæ, non procul ab Abderis: cuius incolæ dicuntur Marathoniatæ. Steph.

Marathonivs, a, um, μαραθώνιος, unde taurus Marathonius dictus eſt, qui apud Marathonem à Theſeo interfectus eſt. Hic eſt taurus amatus à Paſiphae, quem Hercules ex Creta eo abegit. Cic. Tuſcu. Quem Theſeus interfecit, Marathonius taurus.

Marathrites, uinum, quod marathrum infuſum habet, ualetq; ad uiſus imbecillitatem adiuuandam. Col. l. 12. c. 35.

Marathron, *Fenocchio*, μάραθον, Latine fœniculum Pli.l.20.c.10.

Marathus, thi, μάραθος, antiqua Phœnicum ciuitas. Plin.li.5.ca.20.& Stra.l.16. Stephanus eam in Acarnania collocat.

Marathusa, æ, μαραθοῦσα. Stephano, inſula ante Ioniam, Aſiæ regionem, non procul à Clazomenis. Plin.l.5.c.31. eſt & Marathuſa, Cretæ inſulæ oppidum, apud eundem l.4.c.10.

Marceo, es, ui, *marcire*, σήπομαι, μαραίνομαι, putreo. Martial. lib.5. Marcentes tibi porrigentur uuæ. Nonnunquam idem quod langueo. Ouid.1.Amorum, eleg.13. ſi uir tibi marcet ab annis. Hinc Emarceo, ἐκμαραίνομαι, ualde marceo: à quo Emarceſco.

Marceſco, putreſco, Pli.lib.10.cap.48. Corpus occiſæ marceſcit. Quandoque pro langueſco. Liu.8. Bel.Pun. equitem marceſcere deſidia.

Marcidus, a, um, adiect. *Marcio*, *marchito*, μαρασμώδης, putridus, ſiue langueſcens. Plin. lib.11.cap.37. Feſſis equia aures marcidæ. Plin. in Panegy. marcidi ſomno, heſternaq; cena redundantes.

Marcipor, Marci puer, hoc eſt, famulus: ſicut Publipor, Lucipor, & alia huiuſmodi. Pli.li.33.ca.1. Marcipores domi uictum in promiſcuo habebãt. Marcipores, quaſi Marci pueri uocabantur, hoc eſt miniſtri. ut Græci παῖδας uocant ſeruos. Fabius l.1. In ſeruis iam intercidit genus illud nominis, quod ducebatur à domino: unde Marcipores, Publipores.

Marcomani, unico n, & p.c. μαρκομανοὶ, populi Germaniæ, quos Cæſar cum Ariouiſto rege ſuperauit. hos Bohemos, uel Moranos putant eſſe. Stat.l.3. Syl.uide & Stra.li.7.

Marcor, oris, *Marcia*, σηπεδὼν, σῆψις, putredo, uel languor. Pli.lib.22.cap.22. Si qua rubigo uel panni marcor affuerit. Cel. de lethargo, lib.3.cap.20. Marcor, & inexpugnabilis pene dormiendi neceſſitas.

Marculus, dimin. à Marco, inquit Feſtus. Eſt etiam nomen inſtrumenti, quo fabri ærarij uti ſolent. Pli.lib.7.c.56. inuenit Cinyra, Agriopę filius, forcipem, marculum, uectem, incudem. Mart.lib.12. Aerariorum marculi.

Mardi, μαρδοὶ, populi Aſiæ, ſupra Pontum, non procul à Colchide: Pli.li.5.c.6. Stephanus Mardos quoſdam inter Hyrcanos collocat.

Mare, huius Maris, *Mare*, θάλασσα, dictum (ut putatur) ab amaritudine aquarum. Virg.2.Aen. Vaſtum maris æquor arandum. Maximum autem illud mare, quod totam terram ambit, à uelocitate Oceanum appellant. Illud uero quod inter Abylan & Calpen irrumpens, Africam diuidit ab Europa, Mediterraneum mare uocatur. Vtriuſque autem maris partes à prouincijs, quas alluunt, uaria ſortiuntur nomina. ſic Oceanum Atlanticum uocamus mare illud, quod ab occidente Atlantem montem alluit. Britannicum, quod Britanniæ, Germanicum, quod Germaniæ eſt proximum. Ad hunc etiam modum ſinus ille maris, quem Mediterraneum mare uocamus, à regionibus, quas alluit, uaria inuenit nomina. Nam ubi Hiſpaniam alluit, Ibericum appellatur: ubi Liguriam, Liguſticum: ubi Tuſciæ proximum eſt, Tuſcum mare, uel Tyrrhenum appellatur. Sed hæc latius ſuis locis. Mare cælo miſcere, eſt omnia turbare. Virgil. de Iunone omnia aduerſum Troianos tentante: Maria omnia cælo Miſcuit. Iuuen. Sat.6. & mare cęlo Confundas. Mari, terraq; quærere: ideſt, ubique, Plau. in Pœnulo, mari, terraq; illas quæritat. Mare quandoque pro quacunq; grandiore aqua uſurpatur.

Mare rubrum, ἐρυθρὰ θάλασσα. ſinus maris eſt Arabiam Felicē à meridie alluens, ab anguſtijs Arabici ſinus uſq; ad ſinum Perſicum extenſus. Rubrum appellatum, non quòd aqua eius re uera ſit rubra (ut plerique putauerunt) ſed quòd euiſmodi appareat, à ſubiectæ arenæ rubedine, uel Solis repercuſſu. ſiue (quod magis placet) imitatione Græcorum, qui Mare hoc Erythræum appellarunt, ab Erythra rege Perſei & Andromedes filio, qui ea in ora imperauit. Stra.li.16.

Marea, μάρεια, lacus Alexandriam à Meridie alluens, portum habens altero, qui ad mare eſt multo utiliorem. Alio nomine Mareótis. Stra.li.17. Steph. item Marea oppidum eſt Mareotidi lacui adiacens.

Mareotis, idis, μαρεῶτις, lacus in Aegypto, Alexandriam à Meridie alluēs, multis Nili foſſis auctus, portum habens eo, qui ad mare eſt, multo utiliorem. Strabo li.17. Mareotis, præterea appellatur pars illa Libyæ, quæ eſt inter Cyrenaicam regionem & Aegyptum à Ptolemæo Marmarica appellata. Eius deſcriptionem uide apud Pli.lib.5.c.6. Eſt præterea Mareotis pars Epiri, in qua uinum optimum naſcitur: unde Mareotides uuæ dictæ. Virgil.2.Ge. Sunt Thaſiæ uites, ſunt & Mareotides albæ. Col.l.3.c.2. Mareoticæ uites.

Mareotae, μαρεῶται, populi in parte Libyæ, Aegypto proxima, quæ Mareotis Pli. Ptolemæo Marmarica appellatur. Pli.li.5.c.6.

Marga, gæ, genus terræ in modum cretæ albæ, qua ruſtici utuntur ad agros ſtercorandos. Pli.lib.17.c.6.

Margara, μαργαρᾶ, nomen fontis in agro Syracuſano, apud Pli.lib.3.c.8. Vrbs in Elide. Stephanus.

Margaridas, μαργαρίδες, palmæ, à margaritis nomen trahētes, quoniam & breues, & candidæ, & rotundæ ſunt. Pli.lib.13.c.4.

Margarita, tæ, uel Margaritum, ti, pe.p. & antepe.cor. *Perla*, μαργαρίτης, lapillus candidus, in conchis naſcens, quem Romani unionem uocant, quòd nulli duo reperiantur indiſcreti. Cice.6.Ver. Nego ullam gemmam, aut margaritam fuiſſe, quin abſtulerit. Tacit. in uita Agric. Britannia aurum & argentum gignit, Oceanus margarita, ſed ſuffuſca & liuentia. uulgo Perlã uocant.

Margaritarii, μαργαριτέμποροι, negociatores margaritarum. Firmicus.

Margaritifer, qui fert margaritas. Pli.l.32.c.11.

Margiana, μαργιανὴ, regio Aſiæ maioris, inclytæ apricitatis (ut inquit Solinus) ambitu ſtadiorum 1500, difficilis aditu propter arenoſas ſolitudines: in qua Antiochus Antiochiam extruxit. Strabo lib.10.11.

Marginrus, a, um, quod eſt in margine: & Marginatus, a, um: ut, Marginata tabula, apud Plin.lib.35.c.12. quæ marginem habet latiſſimum.

Margo, *Margine*, σπιλὰς, κράσπεδον, tam maſculini, quàm fem. ge. cuiuſlibet rei extremitas. Ouid.lib.1.Meta. Nec brachia longo margine terrarum porrexerat Amphitrite. Iuue.Sat.1. Plena iam margine libri. Margines teſtudinis, Pli.li.9.cap.10. Dentes non ſunt teſtudini, ſed roſtri margines acuti. Margines fluminũ, Var.3. de re ruſt. flumen altum, marginibus lapideis, latum pedes 57. Margines imperij, Pli.li.12.c.20. extremo in margine imperij, qua Rhœnus alluit. Gramineus margo fontis, Ouid.3.Met.

Margus, fluuius Aſiæ, quem Ptolem.lib.6.cap.10. duobus fontibus ex montibus Sariphijs defendere tradit, & per Maſſagetas, qui Margianis uicini ſunt, ac Derbicas in Oxum amnem deferri.

Maria, μαρία, femininum eſt à nomine Marius, & pen. habet cor. Claudianus de Nupt. Honorij: Præparat & pulchros Maria, ſed luce minores Eligit ornatus. Pro Deipara uirgine uult Valla Mariam nominatiuo caſu legi, ut Abraam, indeclinabile, & accentu in ultima.

Mariana colonia Corſicæ inſulæ ciuitas, dicta à C. Mario ſepties conſule, qui eò coloniam deduxit. Pli.l.3.c.6.

Marianae fossae, Narbonenſis Prouinciæ oppidum, quod hodie Aquas mortuas uocant: dictum à uicina foſſa à C. Mario ad mare uſque deducta. uide Ptolem.lib.2.cap.10. Pli.li.3.cap.4.& Strab.lib.4.

Mariandynum, μαριανδυνία, Stephano, regio in Aſia, Bithyniæ contermina, ubi Hercules Cerberum canem tricipitem ad ſuperos traxiſſe dicitur. incolæ dicti Mariandyni. Herod.lib.1. Strabo lib.8. Val.Flac.lib.4.Argo.

Marica, dea, littoris Minturnenſium, iuxta Lyrim amnem. Horat. lib.3.Carm. innantem Maricæ Littoribus tenuiſſe Lyrim. Fuit etiam Marica Fauni uxor, & regis Latini mater. Virg.lib.7.Aen. Hunc Fauno & nympha genitum Laurente Marica Accipimus.

Marinus, a, um, *Marino*, θαλάσσιος, ἐνάλιος, quod mare incolit, uel quod eſt in mari: ut Oſtreæ marinæ, apud Pli.li.10.c.69. Marinis humoribus, Ci.2.de Nat.deo. Transmarinum autem, ὑπερθαλάσσιον, quod trans mare eſt: ut, Transmarinæ merces.

Mariscas, ficus grandiores, ſed inſipidæ, quas à Græcis σκύθικα, appellari tradit Feſtus. Mart.lib.14. Infanti melimela dato, fatuaſq; mariſcas. Pli.lib.15.ca.18. Ficos mariſcas in loco cretoſo, & aperto ſerito. A fructus huius ſimilitudine etiam Mariſcæ dicuntur, tubercula, quæ ex prępoſtera libidine circa podicem naſcuntur: & fortaſſe ſunt quos Martialis in Cæcilianum Ficos appellat. Iuu.2.Saty. Cæduntur tumidæ, medico ridente, mariſcæ.

Mariscus, maſc.ge. uel Mariſcũ ge.neu. genus iunci maioris, quē ὁλόσχοινον, Græci uocant, hoc eſt, totum iuncum. Ex eo fiunt tegetes, & marinæ naſſæ: ut ait Pli.l.21.c.18.

Maritae, *Donne maritate*, συνοικοῦσαι, dicuntur mulieres nuptæ. Oui.li.2.Faſt. Dura cum ſorte maritæ Reddebant uteri pignora rara ſui. Tranſfertur & ad arbores uitiferas, quales ſunt ulmi & populi, quibus uites applicantur. Plin.li.14.ca.1. In Cãpano agro populis nubunt uites, maritaſq; complexæ, geniculato curſu ſcandentes cacumina æquant.

Maritalis, le, Col. in proœ.12. lib. Xenophon prodidit maritale coniugium comparatum eſſe natura. Capiſtrum maritale. Iuui Sat.6. Stulta maritali iam porrigit ora capiſtro. Veſtis maritalis, Oui.2.de arte.

Maritimus, a, um, pen. c. *Maritimo*, ἐπιθαλαττίδιος, παράλιος, quod mare accolit, uel quod ad mare eſt, ut, Ora maritima, χώρα ἐπιθαλαττίδιος, Gens maritima. Ci. ad Att.li.2. Te hoſpitio agreſti accipiemus, quia maritimum hoc contempſiſti. Plau.Ciſt. Maritimis moribus mecum experitur. Id eſt, periculum de me ita facit, ut mare cum iactatur uarijs fluctibus. Accipitur aliquando pro eo, quod ex mari eſt. Cice.2.de Nat.deo. Aeſtus maritimi accedentes, & recedentes. Sic etiam Plau. in Rud. Fluctus maritimos dixit.

Marito, maritas, *Maritare*, συνοικίζω, uiro trado. Sue. in Veſp. Vitelli

tellij filiam ſplendidiſſime maritauit. Neque ſolú de hominibus, ſed etiam de alijs dicitur, ut de arboribus, quæ uites ſuſtinẽt. Col. lib. 4. cap. 1. maritandis arboribus nemo minorem bipedanea ſcrobe uitibus comparat. Maritari etiam dicuntur canes. Varro 2. de re ruſt. Tum dicuntur catulire, id eſt, oſtendere ſe uelle maritari.

Maritus, mariti, *Marito*, ἀνὴρ, ἀκοίτης, vxoris vir, à nomine Mas, maris. Plau. in Caſ. Quid agis tu marite, mi vir? Ignara puella mariti, id eſt, virgo. Hora. Epiſt. Iura uiolata mariti, id eſt, nõ virgo. Ouid. 1. de Art. Neque ſolú de viro, ſed de alijs quoque animantibus. Colum. lib. 8. cap. 15. Rarior eſt in his auibus, maritis bonitas. Olentis vxores mariti, hoc eſt capræ, Horat. 1. Car. Cic. pro Rabir. ſororis maritam.

Maritus, a, um, adiect. *Coniugale*, idem quod coniugalis. Ouid. in Epiſt. Paridis ad Helenam: Metuis Venerem temerare maritam. Sic maritum oliuetum per tranſlationem dixit Colu. lib. 3. ca. 11. Marita pecunia, hoc eſt dotalis, apud Plaut. in Epid.

Marium, μάριον Stephano, oppidum in Cypro inſula. Plin. lib. 5. cap. 31.

Marius, qui ſepties Romæ conſul fuit, ex municipio Arpinate, humili loco natus. Hic legatus Metellum in Numidia criminando, conſulatum adeptus, Iugurtham captum ante currum egit. in proximum annum conſul factus, Cimbros in Gallia apud aquas Sextias, Teutonas in Italia vicit, deq; his triumphauit. victus à Sylla Minturnis in Palude latuit: inuentus, & in carcerem coniectus, immiſſum percuſſorem Gallum vultus auctoritate deterruit: acceptaq; nauicula in Africam traiecit, ubi diu exulauit. mox Cinnana dominatione reuocatus, cæſis inimicis, ſeptimo conſulatu (ut quidam ferunt) uoluntaria morte deceſſit. Habuit filium Marium nomine: qui cum eſſet 27. annorú, conſulatum inuaſit. Hic patri ſæuitia ſimilis, curiam armatus obſedit: & inimicos trucidauit: tandem & ipſe crudeliſſimo mortis genere periit.

Marmarica, μαρμαρική, regio Africæ, quæ (ut Ptolem. lib. 4. ſcribit) ab Occaſu terminatur Cyrenaica prouincia, à Septentrione Aegyptiaco pelago, ab Oriẽte Aegypto, à Meridie interioris Lybiæ parte, quæ Aegypto contermina eſt. Pli. lib. 5. c. 6. Mareotidẽ appellat. Pop. habet Adirmachidas, Marmaridas, & Mareotas.

Marmaridae, populi ſunt, Marmaricam Libyæ regionem incolentes. Inter hos ſunt Pſylli, qui habent ſaliuam præſens aduerſus omnia uenena remedium afferentem.

Marmaritas, μαρμαρίτης, herba à quibuſdam appellatur, quam Dioſcorides καπνὸν: uos Fumariam, uel fumum terræ dicimus. Eſt autem ex ijs numenclaturis, quas inter notha Dioſcoridis rejiciunt eruditi.

Marmaritis, p. p. μαρμαρῖτις, herbæ genus, alio nomine Aglaophotis, ob admirabilem colorem. Naſcitur in marmoribus Arabię: unde Marmaritis vocata eſt. Pli. lib. 24. c. 17.

Marmarion, μαρμάριον, Eubœæ inſulæ oppidum incolæ Marmarij, & Marmarini. Vnde & Apollo Marmarinus, qui inſigne ibi habebat templum. Strabo lib. 10.

Marmor, oris, p. c. *Marmo*, μάρμαρος, genus lapidis duriſſimi, & ſolidiſſimi: cuius diuerſa ſunt genera. Quoddam enim album, Parium dicitur à Paro inſula: quale & in Liguria olim Lunenſium lapidicinæ dederunt. Aliud Laconicũ, quod fere atrum erat, quo delectatus Lucullus illi nomen indidit. Aliud Ophites, à maculis ſerpentum, quibus diſtinguitur, nomen accipit. Aliud Porphyrites, quod eſt rubrum, candidis interuenientibus punctis, quod & Leucoſticos uocatur. Baſaltes ferrei coloris & duritiæ, unde nomen mutuatur Onychites, ex Arabiæ montibus eſt, ex quo uaſa potoria in Germaniam afferuntur. Alabaſtritem quoque candidũ cauare ſolent ad myrothecia: quoniam unguenta incorrupta ſeruare creditur. Sunt & alia marmoris genera, quæ breuitatis cauſſa omitto. Vide Plin. lib. 36. cap. 7. Templum de marmore, Virg. 4. Aeneid. Inciſa notis marmora, Horat. 4. Carm. Cic. pro Domo: Eius ſimulacrum è marmore.

Marmoratio, onis, *Fabrica, edificatione di marmo*, μαρμάρωσις, ex marmore cõſtructio, à Marmoro, as, quod eſt ex marmore Apul. lib. 3. Flo. Pauimenti marmoratio, nec pro ſcenæ contabulatio.

Marmoratus, a, um, *Coperto di marmo*, μαρμαρωτὸν, ſuperficiem tantum ex marmore habens: ut Marmorata pauimenta, apud Ci. 2. de Leg. Varr. lib. 3. de Re ruſt. ſubſtantiuum vſurpauit: læuiſſimo, inquit, marmorato toti parietes, ac cameræ oblinuntur.

Marmoreus, a, um, *Di marmo*, μαρμάρινος, μαρμάρεος, ex marmore: ut Sepulcrũ marmoreum. Ouid. 4. Meta. Sola marmorea; apud Cic. in Parad. Ceruix marmorea, hoc eſt, candida, Virg. 4. Georg.

Marmorosus, a, um, adiect. μαρμαροειδής, quod marmoream formam, uel duritiem habet. Pli. lib. 33. cap. 12.

Maro, onis, opifex figulus, ſiue (ut alij putant) Magi cuiuſdam uiatoris mercenarius, Virgilij Latinorum poetarum principis pater. Maroneus, a, um, pen. pro. Stat. lib. 4. Sylua.

Maronea, p. p. μαρώνεια Stephano, Ciconum ciuitas, uino laudata. Inde Maroneus, a, um, Tibullus ad Meſſalam.

Marpesus, pe. pr. μάρπησσος Stephano, mons in Paro inſula: à quo Marpeſius, ſia, ſiũ, μαρπήσιος, Marpeſia cautes, apud Virg. 6. Aen.

Marplacidae, nauigij genus, quo Siculi utebantur.

Marra, *Marra*, ferreum inſtrumentum, ad excindendas herbas accommodatum. Iuuen. Sat. 3. Ne marræ, & ſarcula deſint.

Marrubii, populi Italiæ, circa Fucinum lacum habitantes, à rege Marrubio. Virg. 7. Aeneid. Marrubia uenit de gente ſacerdos.

Marrubium, bij, *Marrobio*, herba ſatis nota, quæ exulcerare ueſicã putatur. Græci πράσιον, alij Linoſtrophon, quidam Philopæda, nonnulli Philochares appellant. Pli. li. 20. c. 22. Eſt & Marrubiũ nigrum, quod & Marrubium fœtidum nonnulli nominant.

Marrucini, populi Italiæ in regione Marſorum. Silius lib. 8.

Mars, ἄρης: Deus belli præſes ab antiquis creditus: dictus, ut ait Var. lib. 4. de Ling. Lat. quòd maribus in bello præſit: ſiue à Sabina dictione Mamers, quo nomine Sabini Martem dicebãt: à poetis Mauors dicitur per epentheſim, quòd magna uertat. Hic Iouis & Iunonis filius fuiſſe fingitur, uel, ut Ouid. fabulatur, ſolius Iunonis. cum enim olim Iuno turbata, quòd animaduertiſſet Iouẽ maritum percuſſo capite ſine muliere procreaſſe Mineruam, uerſus Oceanum proficiſceretur, ut ſcrutaretur quo pacto & ipſa ſine uiro parere poſſet, & in itinere fatigata ſecus fores Floræ Deæ, coniugis Zephyri, conſediſſet, interrogata ab ea fertur, quam ob cauſſam ad Oceanum pergeret: qua cognita, facturã ſe uoti compotem Deam pollicita eſt, ſi id Iuno Iouem celaret. quod cũ Iuno iureiurando affirmaſſet, mox illam Flora monuit, in campis Olenijs florem eſſe, quo tacto ſtatim conciperet ſine viro. id experta Iuno concepit, & peperit filium, quem Martem nominauit. Hunc ferunt poſtea cum Venere concubuiſſe; eoſq; Vulcani fallacijs tam obſcœne iacentes catena inuiſibili ligatos, omnium deorum riſui expoſitos fuiſſe: tandem Neptuno intercedente, à Vulcano ſolutos eſſe. Sororem habuit Bellonam, belli deam. Sacrum ei fecerunt lupum & picum: quos in Dei huius tutela eſſe credi uoluerunt. Salios habuit ſacerdotes, de quibus infra. Ponitur ſæpiſſime pro ipſo bello μετωνυμικῶς Virg. Eclog. 10. Nunc inſanus amor duri me Martis in armis Tela inter media, atque aduerſos detinet hoſtes. Eſt etiam Mars Planetæ nomen quatuor & uiginti menſibus, & ſex diebus orbem luſtrans. Marte noſtro aliquid dicimur facere, αὐθαιρέτως, quoties aliquid noſtro ingenio nullius adiuti auxilio conficimus. Cic. 3. Offi. Hanc partem relictam explebimus, nullis adminiculis, ſed, ut dicitur, noſtro Marte. Mars communis dicitur, quod incertus ac uarius belli euentus ſit. Cic. 11. Philip. ut concedam incertos eſſe exitus belli, Martem communem.

Marsi, orum, μαρσοὶ Stephano, populi Italiæ Picentibus, Aequiculanis, Samnitibus finitimi, à Marſo Circes filio orti, qui ſaliua ſua ſerpentium morſibus medebantur. vide Plin. lib. 7. cap. 2. Quin & regio ipſa eodem nomine effertur. Cic. pro Domo. Is in Marſis natus eſt. Sunt & Marſi Scythiæ populi. Herod. lib. 4. A Marſis fit Marſicus, ca, cum: ut, Marſicum bellum, quod Romani cum Marſis geſſerunt.

Marsus, Circes filius, qui Marſorum genti nomẽ dedit. Pli. l. 7. c. 2.

Marspiter, p. c. ἄρης, Mars pater: ut Iupiter, Iouis pater: ut Iouis ſit nominatiuus, hoc eſt, ipſe Iupiter, ipſe Mars. Gell. lib. 5. ca. 12.

Marsupium, pij, *Borſa*, μαρσύπιον, ſacculus nummorum, Cato de liberis perſpicuũ, maiorem curã habere marſupij noſtri, quàm uitę.

Marsyas, μαρσύας, tibicen fuit è Phrygia ea temeritate, ut Phœbum ad cantus certamen auderet prouocare: à quo victus, excoriatus eſt, Ouid. lib. 6. Faſt. Eſt Marſyas, ſiue Marſia, Aſiæ minoris fluuius, Apamiam alluens. quem poetæ fabulantur ortum eſſe ex Nympharum, & Satyrorum lacrymis, Marſyam deflentium. Ouidius 6. Metamor.

Marsya, æ, μαρσύα, oppidum Phœnices incolæ Marſynei. Stepha.

Martes, tis, fera exigua, ex genere muſtellarum: cuius pellis ſummo habetur in pretio. Mart. lib. 10.

Martialis, le, Cice. de Aruſp. reſp. Lentulus, flamen Martialis.

Martia aqua, quæ & Auſeia, omnium toto orbe clariſſima, à nono lapide ſtructis fornicibus in urbem perducta: ita dicta ab Anco Martio Romanorum rege, qui eam primus in urbem ducere aggreſſus eſt. Vide in dictione Auſeia, & Plin. lib. 31. cap. 3.

Martialis, & hoc le, ἄρειος, natum ſub Marte ſtella, uel qui Marti ſeruit. Cic. pro Clu. Martiales quidam Larini appellabantur miniſtri publici Martis. Martialis verò ſubſtantiuum, eſt nomen poetæ proprium, qui Epigrammata ſcripſit.

Martianus, a, um, ut Martianum fœdus. Cic. pro Cor.

Martius, a, um, ὁ τοῦ ἄρεως, quod ad Martem pertinet: ut Martia auis, Marti dicata. Ouid. Faſt. 5. Martia picus auis. Interdum dicitur, quod ad bellum pertinet: ut Martia arma. Auguſtinus lib. 3. de Ciuit. Dei. Nullo Martio impetu territi. Interdum belliccoſum: ut Martius populus.

Martius, ſubſtantiuum nomen fuit Anci, quarti Romanorum regis, qui Numæ Pompilij nepos fuit, æquitate & religione auo ſimilis. Liu. lib. 1.

Martius campus, ἄρεως πεδίον, planities quædam fuit in agro Romano, inter Tiberim, & antiquam urbem: hodie urbis pars: ita dictus, quòd, Tarquinio in exilium acto, cuius hic ager erat, Marti fuerit conſecratus. Liu. lib. 2. Ager Tarquiniorum, qui inter

er urbem & Tiberim erat conſecratus Marti, Martius deinde campus fuit.

MARTIVS, menſis, *Marzo*, *μάρτιος*, *μουνυχιὼν*, primus olim anni menſis apud Romanos, quem Romulus genitori ſuo dicauit. Ouid. 3. Faſt. Primus de patrio nomine menſis erit.

MARTIGENVS, a, um, adiect. *ἀρειογενὴς*, Marte genitus. Plau. in Amphit. Martigenam ille aggreſſus beluam.

MARTYR, yris, pe. ge. co. *μάρτυρ*. à Græcis dicitur, quem nos teſtem uocamus. quo factum, ut qui ſanguinis ſui pignore Chriſto diuinitatis teſtimonium dederunt, Martyres uocentur.

MARTYRIVM, *μαρτύριον*, teſtimonium.

MARVM, *μάρον* Dioſcorid. herba ſurculoſa, flore origani, ſed odoratiore, folijsq́; multo candidioribus: quæ circa Magneſiã & Tralles copioſa gignitur. Pli. quoq; lib. 12. cap. 24. in Aegypto marum naſci tradit.

MAS, maris, maſc. ge. *Maſchio*, *ἄρρην*, *ἄρσην*, ſexus uocabulum feminæ oppoſitum. Cic. 2. de Nat. deo. Beſtiæ aliæ mares, aliæ feminæ.

MASARIS, *μάσαρις*, Bacchi cognomen apud Caras: de cuius origine ſic fabulantur: in comitatu Rheæ, cui Iupiter Bacchum alendum commiſerat, mulierem fuiſſe, cui nomen erat Ma, quam cum Iuno rogaſſet, cuius eſſet puer, *ἄρεως*, hoc eſt, Martis illa reſpondit. qua uoce à uulgo excepta, Bacchus deinceps Maſaris dictus eſt, quaſi *τῆς μασάρεω*.

MASCVLESCO, is, ere, *Immaſchirſi*, *ἀρρενοῦσθαι*, eſt maſculum fieri. Pli. lib. 17. cap. 13. Denſiore ſatu maſculeſcere, id eſt ex feminis maſculos fieri.

MASCVLETVM, ti, locus in quo plantæ uinearum maſculæ conſitæ ſunt. Plantæ autem maſculæ ſunt, quæ non ſubiguntur, ut palmites alios emittant, ſed in altum attolli permittuntur. Pli. lib. 17. ca. 22. Nec ueterem placet palmitem in longum emitti; ut faciant, quæ Maſculeta appellant.

MASCVLINVS, a, um, *ἀρρενικὸς*, quod maſculum eſt. Pli. lib. 10. c. 13. Genera eorum Græci duo prima fecere, maſculinũ femininumq́;.

MASCVLO, as, *Immaſchire*, *ἀρρενόω*, maſculum animum induo, unde Commaſculo. Apul. 2. de Aſino: animum meum commaſculam.

MASCVLVS, li, ſubſtantiuum, *Maſchio*, *ἀρρένιον*, diminutiuum eſt à Mas. Plaut. in Ciſt. Bona femina, & malus maſculus hic te uolunt. Aliquando adiectiuum eſt, idem ſignificans, quod maſculinus, ut Maſcula facies, *ἀρρενωπία*, Maſcula Sappho dicta eſt ab Horat. li. 1. Epiſt. quòd in portentoſo mulierum concubitu uiri uice fungeretur. Maſcula proles, Horat. 3. Carm. 6. Aliquando accipitur pro uehementi, & quod uirũ decet. Sic maſcula bilis dicitur à Perſio 5. Sat. Calido ſub pectore maſcula bilis intumuit. Pli. lib. 12. c. 14. quandam turis ſpeciem Tus maſculum appellat: ad differentiam feminini. iccirco autem Tus maſculum quidam dici putant, quòd teſtium ſpeciem habeat.

MASDORANI, Aſiæ populi iuxta Parthiam, & Carmaniam deſertã incolentes. Ptolemæus lib. 6. cap. 17.

MASINISSA. Numidarum rex fuit, acerrimus primum nominis Romani hoſtis, poſtea uero fideliſſimus ſocius. Hic ad extremã uſq; ſenectam mira ualetudinis proſperitate, uegetoq; corporis robore uſus eſt, adeo ut nonageſimo ætatis anno filium genuerit, iterq; quamuis prolixum faciens equum nunquam aſcenderit. Ouid. 6. Faſt. ſuperat Maſiniſſa Syphacem. De hoc multa Liu. l. 3. Bel. Pun.

MASPII, *μάσπιοι*, gens Perſica, apud Stephan.

MASA, ſſæ, *Paſta*, *μάζα*, farina omnis macerata, & aqua ſubacta, quã Galli ſua lingua Paſtam uocant. Significat etiam quicquid dẽſum eſt, ſpiſſum ue ad ſimilitudinẽ farinæ ſubactæ: ut Maſſa auri, Maſſa ferri: hoc eſt, pila, & ueluti moles. Virg. 1. Georg. Maſſam picis urbe reportat. Eſt & Maſſa Lybiæ fluuius Ptolemæo.

MASSVLA, eius diminut. eſt. Col. libr. 12. capi. 38. complures ex ea maſſulæ ſunt.

MASSAGETAE, *μασσαγέται*, populi Scythici in Aſia ultra mare Caſpium: qui cum per deſerta diſcurrant, equorum ſuorum ſanguinem cum lacte bibunt. Apud hos ſenio confecti, in fruſta cæduntur, admiſtisq; ouillis carnibus à ſuis eduntur: qui uero morbo intereunt, feris deuorandi obijciuntur. Infeſtiſſimi ſunt hoſpitibus, neque cum uicinis populis ullam ſeruant amicitiam, aut fidem. Vxores habent communes, cum quibus etiam in publico coire non uerentur. Solem præcipue uenerantur, cui & equum immolant: ceteros deos habent neglectui. Vide Strab. li. 11. & Herod. libr. 5. Stat. in Achill. Nominatiuus ſing. eſt Maſſageta, uel Maſſagetes. Luca. lib. 3. ſoluens ieiunia belli Maſſagetes, quo fugit equo.

MASSARIS, uua, quæ ex uite ſilueſtri, cum flore in Africa decerpitur, medicinæ tantum, & odoramentis idonea. Pli. lib. 12. ca. ult. & in proœ. li. 23.

MASSICVS, pen. corre. mons Campaniæ, optimi uini ferax. Silius libr. 7.

MASSICVM, uinum, inter Campana uina olim laudatiſſimum. Hor. lib. 1. Car. Eſt qui nec ueteris pocula Maſſici Spernit. Docet Seru. Maſſicus in plurali facere Maſſica. Virg. libr. 7. felicia Baccho Maſſica.

MASSILIA, *μασσαλία*, urbs in Narbonenſi prouincia Macedonibus Aſtyage, Hebræis uero Sedechia imperante condita, circa ſecundam & quadrageſimam Olympiadem, annis ante quàm uirgo pareret DCXIII. poſt obitum Dauid regis annis CCCCLXXXIIII. Diruta deinde à Phocenſibus inſtaurata eſt, qui Cyri tyrannidem fugiẽtes deſtituta Græcia in hunc ſinum nauigarunt. Olim Maſſiliæ ſtudia ingenuarum doctrinarum adeo floruerunt, ut Romani pro Attica peregrinatione Maſſilioticum peterent gymnaſium. Plaut. in Caſ. Maſſilienſes mores, tanquam optimos, & probatiſſimos dixit: Vbi (inquit) tu es, qui colore mores Maſſilienſes poſtulas? Maſſilienſium mores & inſtituta extollit Cic. in Orat. pro Flacco. Cuius, inquit, ciuitatis diſciplinam atque grauitatem non ſolum Græciæ, ſed haud ſcio an cunctis gentibus anteponendam iure dicam. quæ tam procul à Græcorum omnium regionibus, diſciplinis, linguaq́; diuiſa, cum in ultimis terris cincta Gallorum gentibus; Barbariæ fluctibus alluatur: ſic optimatum conſilio gubernatur, ut omnes eius inſtituta laudare facilius poſſint, quam æmulari. Inclytam autem fuiſſe clariſſimo gymnaſio, in Agricolæ uita Tacitus quoq; teſtatur. Lege Stra. li. 4. De eius ueteribus inſtitutis multa Val. li. 2. De origine uero & primis initijs non pauca Iuſt. l. 43. Hæc uini optimi ferax fuit: unde Mar. li. 13. Tu me Maſſiliæ ponere uina putes. Hinc Maſſilioticus, a, um. Pli. lib. 3. cap. 4. Rhodani oſtium ampliſſimum, uocatur Maſſilioticum.

MASTAVRA, *μάσαυρα*, Lydiæ ciuitas: dicta, quòd in ea Rheæ Bacchi nutrici, quæ Ma Lydis appellatur, taurus ſoleat immolari. Vide Ma.

MASTAVRENSES, *μασαυρεῖς*, *καὶ μασαυρῖται*, Stephano, de quibus Pli. li. 5. cap. 29.

MASTIGIA, antep. pro. *μαστιγίας*, uerbero, id eſt uerberibus dignus. Plautus: Crucior lapidem non habere, ut illi maſtigiæ cerebrum excutiam.

MASTIGOPHORVS, *μαστιγοφόρος*, ſeruus flagellifer, qui agonothetas in ſacris certaminibus comitabatur, uirgas præferens, ad ſubmouendam turbam, & cohibendas ſeditiones. Budæus.

MASTIX, igis, *Staffile*, *μάστιξ*, ſcutica ſeu flagrum, quo mancipia cæduntur: è Græco, *μαστιγῶ*, flagris cædo. Inde Homero maſtix appellatus Zoilus ille Homeri calumniator. Vide Zoilus.

MASTIGIAS, gei, idem quod maſtigia. Plau. in Trin.

MASTRVCA, ueſtis genus, qua Sardi utebantur. Cic. pro Scauro: cum Sardorum maſtruca mutauit.

MASTRVCATVS, qui maſtruca utitur. Idem de prouin. conſ.

MASTVPRARI, *δέφομαι*, eſt manu tractãdo uirilia, rem Veneream peragere. Martialis: Maſtuprabantur Phrygij poſt oſtia ſerui, id eſt, præputia ducebant. à manu & ſtupro deriuatur.

MASTVPRATOR, qui ſe hoc libidinis genere polluit. Martial. Tam blandum prurit, ut ipſum Maſtupratorem fecerit Hippolytum.

MASTVS, *μαστὸς*. Latine mamma, & proprie animalium eſt. Per trãſlationem tamen Maſti etiam appellantur tubuli mammati in fontibus, & aquæductibus, quas Latinorum nonnulli mammas, Varro etiam Papillas uocat. Vitruu. lib. 7. ex huiuſmodi fontibus maſti uſque ad portum Piræum ducti ſunt ſalientes. A Caſſiodoro etiam ubera appellantur. Quanto (inquit) pulchrius eſt, Claudiã aquam per tot ſicca montium iuga lauacris, & domibus liquores puriſſimos fiſtularum uberibus immiſiſſe. Pli. li. 26. cap. 15. herbã eius nominis eſſe dicit, quæ potui indita, pilos mammarum è partu naſcentium aufert.

MASSYLEVS, lea, leum. Mart. lib. 9. Et Maſſyleum uirga gubernat equum.

MASSYLI, pe. p. *μασσύλιοι* Stephano, populi Africæ, neque frenis, neque ephippijs utentes, ſola uirga equos regentes.

MASSYLIVS, a, um. Lucan. lib. 4. & gens quæ nudo reſidens Maſſylia dorſo.

MASSYLVS, a, um, Virg. 4. Maſſylæ gentis monſtrata ſacerdos.

MATELLA, *Maſtelletta*, *orinale*, *οὐρητρὶς*, *ἀμὶς*, *ἀγγεῖον οὐρητὸν*, à matula, uas, in quòd urinam reddimus. Mart. li. 10. Diſpeream, ſi tu Pyladi præſtare matellam Dignus es. Græci, *σκάφιον*, uocant. Sũt tamen qui ita matellã diſtinguũt à ſcaphio, ut illa uirorũ ſit: hoc mulierum, tam ad uentris onus, quàm ad urinam excipiendam accommodatum. matellam uero, quòd anguſtiore eſſet ore, urinæ tantum excipiẽdæ fuiſſe utilem. Eſt item Matella, aquarium uas, teſte Nonio. Plaut. Amph. matellam unam tibi aquæ infundi in caput. Varro Endimionibus, ut à Nonio citatur: Diuitũ Aphocaſchias ad communem reuocat matellam.

MATELLIO, uaſis aquarij genus, teſte Varr. li. 4. de Ling. Lat. ita dictum à Matula: à cuius figura tamen nonnihil recedit. Var. de uit. paſt. truellum, matellionem, peluim. Cic. in Parad. ſi L. Mummius aliquem iſtorum uideret matellionem Corinthium cupidiſſime tractantem. Matellio item Feſto uas eſt, in quod urina redditur: quod & matella appellatur.

MATEOLA, genus ſarculi. Cato de re ruſt. c. 46. Cum taleã demittes, ſi parum deſcendit, malleolo aut mateola adigito.

MATER, huius matris, *Madre*, notæ ſignificationis nomen eſt, à Græco *μήτηρ*. Virg. 8. ecl. Crudelis tu quoque mater. Carentes matre

priuigni,

prinigni, Hor. 3. Car. Aliquãdo tamen pro nutrice ponitur. Plau. utranque ſignificationem complexus eſt: Ita forma ſimili pueri, ut mater ſua non internoſſe poſſet, quæ mammam dabat, Neq; adeo mater ipſa, quæ illos pepererat. Sumitur etiam hoc nomen latius, ut & de brutis animantibus dicatur, quæ fœtum ediderunt. Mater, inquit Nonius, quæ quoduis animal partu edit. Vir. 3. Ge. Excretos prohibent à matribus hœdos. Mater mellis apis, Varr. 2. de re ruſt. cap. 5. Transfertur & ad arbores, quæ matres dicuntur reſpectu propaginum, quæ ex ipſis naſcuntur. Pli. lib. 12. cap. 5. Superiores eiuſdem rami in excelſum emicant, uaſto matris corpore. Luxuries auaritiæ mater, Cic. 2. de Orat. Sapientia omnium bonarum rerum mater. Idem 2. de Leg.

MATERCVLA, æ, *μητρίδιον*, diminutiuũ à mater. Hor. 1. epiſt. pater & matercula pallet. Cic. pro Flac. Materculæ ſuæ feſtiuus filius.

MATERFAMILIAS, *Padrona di caſa, Donna, madonna, οἰκοδέσποινα*, uxoris ſpecies eſt. Cic. pro Cœl. Nõ n. quæuis uxor ſtatim mater familias eſt, ſed ea ſola quæ in mariti manu mãcipioq; eſt, aut in eius in cuius manu, mãcipioq; eſt maritus: ita dicta, qm nõ in matrimoniũ tm, ſed in familiã quoq; mariti, & in ſui heredis locũ uenit. Feſtus dicit, nõ ante Matrẽfamiliæ dici, quã uir eius pater familias appelleť: nec poſſe hoc noie. plures in una familia appellari, ſed unam tantũ materfamilias dici. Vlp. l. pronunciatum. ff. de uerb. ſignif. alter hoc nomen interpretatur: Matremfamilias (inquit) accipere debemus eam, quæ non inhoneſte, ſed honeſte, & cum dignitate uiuit. Matrem enim familias à ceteris feminis mores diſcernunt, atque ſeparant: proinde nihil intereſt nupta ſit, an uidua: ingenua, an libertina. nam neque nuptiæ, neque natales faciunt matremfamilias, ſed boni mores. Liu. 4. Bel. Mace. matremfamilias purpureum amiculum habere non ſines? Iuſta materfamilias, & pellex, contraria. Liu. 9. Bel. Maced. Hunc iuſta matrefamilias, illum pellice ortum eſſe. Vide Gell. lib. 18. cap. 6, & Boetium Com. 3. in Top. Cic. Porro. Quod ad uocis huius cõpoſitionem attinet, Familias, antiquus eſt genitiuus, Græcorum imitatione formatus, qui genitiuum femininorum in a, purum deſinentium mutant in as.

MATER MAGNA, *κυβέλη*, dicebatur Tellus, deorum, ut uetuſtas credidit, omnium mater, à Græcis Cybele dicta. Dicitur & mater alma, quòd omnia alat: mater deum, quòd omnia generet: mater Phrygia, à monte Phrygiæ, quem plur. num. Dyndima uocant.

MATER MATVTA, *λευκοθέα*, Aurora, quã antiqui, teſte Feſto, ita appellarunt à uetuſto nomine Manum, quod illis bonum ſignificabat. hanc poetæ fingunt fuiſſe Ino Cadmi filiam, quæ Athamantis furorem metuens, cum Melicerta filio ſeſe in mare præcipitauit: qui cum nuſquam conſpicerentur, in marinos deos mutati credebãtur: atque ipſa quidem à Græcis *λευκοθέα*, à noſtris Mater Matuta: Melicertes autem ab illis *παλαίμων*, à Latinis Portunus appellatus. Cic. 1. Tuſc. Ino Cadmi filia *λευκοθέα* nominata à Græcis, Matuta habetur à noſtris.

MATERIA, riæ, ſeu Materies, ei, *Materia, argumento, ſoggetto, ὕλη*, eſt ex qua aliquid fit: ut Materia libri, membrana eſt. Ouid. 2. Meta. Materiam ſuperabat opus. Rudis materia, apud Luca. li. 2. id eſt, primum chaos: Materiamq; rudem, flamma cedente, recepit. Materia domus, calx, lapides, ligna, ſaxa, tegulæ. quanquam materiæ appellatione peculiariter intelligãtur ligna, ædificijs apta. Liuius: Multam materiam ceciderat miles. Quinctil. lib. 7. ca. 1. opera extruentibus ſatis non eſt, ſaxa, & materiam, & cetera ædificanti congerere utilia, niſi diſponendis eis artificum manus exhibeatur. Col. lib. 3. uocat materiam lignum, quod eſt intra corticem. Quaſi cuneum ferreum (inquit) inter corticem & materiam demittito. Idem lib. 5. c. 6. Materiam uocat palmitem, qui de nouello naſcitur. Materies de equis etiam dicitur. Col. lib. 6. ca. 27. generoſa materies circo ſacriſq; certaminibus equos præbet. Accipitur etiam Materia pro argumento libri: Græci *ὑπόθεσιν* uocant. Horat. de arte poet. Sumite materiam ueſtris, qui ſcribitis, æquam Viribus. Suet. de cla. gram. ad exercitanda diſcentium ingenia, æquales inter ſe committere ſolebat, propoſita materia, quam ſcriberent. Cic. ad Att. lib. 2. Quod me, ut ſcribam aliquid, hortaris: creſcit mihi materies.

MATERIARIVS, rij, *ὑλουργὸς*, qui materiam ad ædificia ſuppeditat. Plaut. in Mil. Si non nos materiarius remoratur, cito erit parata nauis. Eſt & Materiarius adiect. ut Materiaria fabrica. Plin. l. 7. c. 56. Fabricã materiariã Dædalus, & in ea ſerram, aſciam inuenit.

MATERIATIO, & Materiatura, à uerbo Materio, q̃ tamẽ nuſquam, quod quidem ſciam, legitur. utroque uſus eſt Vitru. lib 4. cap. 2.

MATERIATVS, a, um, adiect. ex materia confectũ. Sic Cic. lib. 3. Offic. uocat ædes male materiatas, ex mala materia confectas.

MATERIOR, aris, deponens, *ὑλοτομεῖν*, uerbum caſtrenſe, ut lignor. eſt autem, materiam cædo, qua milites utuntur ad conficiendum uallum. Cæſar. 7. Bell. Gall. Erat & materiari, & frumentari, & tantas munitiones fieri neceſſe.

MATERIS, *Picca*, huius materis, teli genus poſt lanceam longius. Siſenna: Galli materibus, Sueui lanceis cõfigunt. fem. ge. Nonius.

MATERNVS, a, um, *materno, μητρικὸς*, quod matris eſt: ut Maternus paternuſq; ſanguis, Cic. pro Roſc. Amer. Idem pro Cluent. Nomen amantius indulgentiuſq; maternum. Virg. 4. Aeneid. Materno ueniẽs ab auo Cyllenia proles. Vbera materna, Stat. 1. Theb. Maternus animus, Terent. in Heaut. Res maternæ atque paternæ abſumptæ, Horat. 1. epiſt. 16.

MATERTERA, *Zia, ſorella della madre, μητραδέλφη*, matris ſoror, quaſi mater altera, inquit Feſt. Cic. 1. de Diu. Puellã defatigatã periſſe à matertera, ut ſibi cõcederet &c. Ouid. 2. Met. Matertera dici.

MATHEMATICVS, *μαθηματικὸς*, à græco *μάθημα*, quod eſt diſciplina, dicitur propriè, qui geometriæ, muſicæ, arithmeticæ, aſtrologiæq; diſciplinas nouit. nam hæ mathematicæ ſcientiæ, uel diſciplinæ dicuntur, quòd plane, & per demonſtrationem aliquã percipiantur. Philoſophia uero, logica, cum alijs, non dicuntur diſciplinæ, quia non firmiſſima demonſtratione, ut illæ, ſed ratione quadam, & ſtudij inueſtigatione, percipiuntur. Cice. 1. de Orato. Quis ignorat, q qui mathematici uocantur, quanta in obſcuritate rerum, & quam recondita in arte uerſentur? Iuuen. Saty. 14. Nota mathematicis geneſis tua.

MATIVM, Cretæ inſulæ oppidum eſt, apud Pli. lib. 4. cap. 12.

MATRALIA, *μητρῷα*, matris Matutæ feſta, tertio nonas Iunij celebrari ſolita. Oui. 6. Faſt. Ite bonæ matres, ueſtrum Matralia feſtũ.

MATRESCERE, *Aſſimigliarſi alla madre, μητρίζειν*, eſt matri ſimilem fieri. Pac. Vtinam matreſcam ingenio. Nonius.

MATRICI, Feſto, Homines malarum magnarum, atque ore lato.

MATRICIDA, æ, *Vccidetor dela madre, μητροκτόνος, μητραλοίας*, qui matrem occidit: vnde Matricidium, matris occiſio. Cic. ad Q. Fr. lib. 1. Quem ſcribis certiſſimum matricidam. Idem 1. de Inuent. Oreſtes is accuſetur matricidij.

MATRIMONIVM, nij, *Matrimonio, συζυγία, συνοικία*, maris, & feminę coniugatio. Cic. prò Clu. Saſſiam in matrimonium ducere cupiuit. Idem. 2. Phili. Curio te in matrimonio ſtabili collocauit.

MATRIMONIALE, *γαμικὸν*, adiectiuum, quod ad matrimoniũ pertinet. Auguſt. lib. 13. Ciuit. matrimonialium præſcriptæ tabularũ.

MATRIMVS, mi, pen. cor. *Colui che ha la madre anchora uiua*, qui matrem adhuc habet ſuperſtitem. Cice. de Aruſp. reſp. Si puer ille patrimus, ac matrimus terram non tenuit. Vide infra Patrimus, & ſupra, Mater matrima.

MATRINVS, *μάτρινος*, fluuij nomen in Piceno, nõ procul ab Adria urbe: de quo Strab. lib. 5. & Ptol. in deſcriptione Italiæ.

MATRIX, cis, *la femina di qualche animale che ſi tiene per razza, μήτρα*, femina, quæ fœtus gratia tenetť. Col. Sint matrices robuſtæ corporis, quadratæ, pectoroſæ, magnis capitibus. Idem lib. 7. cap. 3. Vt eadem ratione matrices meantur. Medici tamen accipiunt matricem pro uinculo, qui in feminis iunctus eſt ueſicæ, ad recipiendũ ſemen, & continendum fœtum. Vide Gell. lib. 12. c. 7. Matricem arborem dixit Suet. in Auguſt. ex qua ſtolones ſuccreuerunt. Matrix autem arboris appellatur, quod in medio ligni uel caudicis tertium à cortice continetur: à nonnullis Cor, ab alijs medulla dicitur, à Theophraſto *μήτρα*. Vide Ruell. 1. cap. 2.

MATRONA, æ, *Patrona di caſa, matrona, οἰκοδέσποινα*, dicitur, inquit Gell. lib. 18. c. 6. quæ in matrimonium cum uiro conuenit, ut in eo maneat, etiam ſi liberi adhuc non ſunt ſuſcepti. quippe appellationem habet à matris nomine, non iam adepto, ſed cum ſpe, & omine mox adipiſcendi. unde ipſum quoque matrimonium uocatum eſt, quoniam ea ſpe uir & uxor coniunguntur, ut illa mater fiat. Plaut. Caſ. Non matronarũ officium eſt, ſed meretricum, Viris alienis ſubblandirier. Ouid. 2. Meta. Senſerat hoc olim magni matrona tonãtis. Diſtinguitur autem Matrona à Materfamilias, quòd Materfamilias dicatur quæ per coemptionem in manũ mãcipiumq; uiri conuenit, & in ſui heredis locum; uiroq; inteſtato, ueluti filia, ſuccedit; Matrona autem, quæ & uxor uſu dicebatur, quæ in lecti tantum conſortium ueniebat, non etiam bonorum. Vide Boetium in Topic. Ciceronis.

MATRONALIA, dies matronis feſti, quibus uiri pro conſeruatione coniugij dijs ſupplicabant.

MATRONALIS, & hoc le, adiect. apud Liu. 4. Bel. Maced. Matronale decus. apud Col. l. 12. in proœ. Matronalis labor, qui matronæ eſt. Matronales genæ, Ouid. 2. Faſtor. Et matronales erubuere genę.

MATRVELIS, *ὁ μητρῴου υἱός*, dicitur qui ex matris meæ fratre prognatus eſt. Vlpia. l. j. ad Legem Pomp. de Parricidijs.

MATTA, *Stuora, κάρφωτος, ψιάθος*, ſtoria, & teges, ex cannabe, lino, iunco, palma, ſcirpo, aut ſparto: ubi ſtupa, uel lanæ rudiores, aut quid ſimile infertũ eſt. Ouid. 6. Faſt. In plauſtro ſcirpea matta fuit.

MATTIACAS pilas quidam dictas putant ſphærulas ex odorato ſapone, quòd præſtantiſſimę apud Mattiacum conficerentur. Mart. in diſtichis: Si mutare paras longæuos cana capillos, Accipe Mattiacas (quo tibi calua?) pilas.

MATTYA, æ, quid ſit, oſtendit Cœl. lib. 9. cap. 12. his uerbis: Mazam putant ex farina, oleo, aqua confici ſolitam: Suidas etiam ex lacte: unde mox nata & Mattya eſt: dictaq; eo nomine pretioſa omnia eduha, ut ſcribit Athenæus. Martia. lib. 10. Diues. & ex omni poſita eſt inſtructa macello Cena tibi, ſed te Mattya ſola iuuat. Sueto. in Calig. multis uenenatas mattyas miſit.

Matula, æ, *Orinale, ἀμίς, οὐράνη, σκαφίον*, uas, in quod ueſicam leuamus, quod & matella & ſcaphium dicitur: ſed Scaphium proprie mulierum. Plaut. in Moſt. ego uos pro matula habebo, niſi matulam datis.

Mature, *A tempo, preſto, ὡραίως*, aduerb. tempeſtiue, in tempore. Saluſt. in Catil. Prius quam incipias, conſulto: ubi cóſulueris, mature opus eſt facto. Superlatiuum maturiſſime, uel maturrime. Ci. 3. de Orat. qui omniú maturrime ad publicas cauſſas acceſſerant. Idem pro Cecin. ut quæque res eſt turpiſſima, ſic maturiſſime uindicanda. Pro eodem etiam legimus maturate. Liu. 2. Bel. Maced. Iuſſis ceteris, quantú maxime poſſent, maturate ſequi. Plau. Mil. Iube maturate illam exire huc.

Matureſco, *Maturarſi, πεπαίνομαι*, à matureo, maturum fieri. Pli. lib. 11. Cum mella cœperint matureſcere. Hinc Ematureſco, & Permatureſco, quæ perfectionem actus indicant. Gell. lib. 2. unde ne hæc ematuruiſſe? Matureſcere dicitur homo, cum nondú grauis eſt, ſed iam incipit eſſe grauis. Et apoſtemata matureſcere, cum perducuntur ad maturitatem.

Matureſcens, partic. Pli. lib. 20. c. 3. Malus Aſſyria omnibus horis pomifera, alijs cadentibus, alijs matureſcentibus.

Maturitas, tatis, *Maturità, πέπανσις*, perfecta coctio ſucci in fructibus. Cic. de Nat. deo. Commutationes téporum quadripartitæ ad maturitatem frugum aptæ. Col. cum ad maturitatem faba perducta ſit. Transfertur & ad alia: ut Maturitas orationis, Maturitas ætatis. Cic Sulp. li. 4. epiſt. hoc ſtudium quotidie ingraueſcit, maturitate credo ætatis ad prudentiam. Idem de Sen. ſenectutis maturitas naturale quiddam habet, quod ſuo tempore percipi debeat. Maturitas uirtutis. Ci. pro Cœl. Quæ ſtudia in adoleſcétia, tanquam in herbis, ſignificant, quæ uirtutis maturitas, & quantæ fruges induſtriæ ſint futuræ. Accipitur & pro tempore maturo, ſiue opportunitate. Cic. ad Att. lib. 1. Inducendi ſenatuſconſulti maturitas nondum eſt.

Maturo, ras, *Maturare, πεπαίνω*, maturum facio, perficio. Cice. in Catone. Vua maturata dulceſcit. Interdum Maturare, eſt, cum adhibetur induſtriæ celeritas, & diligentiæ tarditas: ex quibus duobus contrarijs fit maturitas, ut neque aliquid citius, neque ſerius fiat. Hoc uerbum Diu. Auguſtus duobus Græcis uocabulis exprimere ſolebat, *σπεῦδε βραδέως*: quæ ſignificant, accelera tarde. Vnde Vir. l. 1. Georg. quaſi contraria, ſeparauit Maturare, & Properare, cum ait: Multa forent, quæ, mox cœlo properanda ſereno. Maturare datur. Vnde Mature fit, quod tempeſtiue fit. Maturare iram, eſt mitigare. Paſſiuú eſt maturor, eiuſdem ſignificationis, cú matureſco, *πεπαίνομαι*. Plin. li. 15. c. 18. nouiſſima ſub hieme maturatur chelidonia. Hinc maturatus particip. maturus factus. & Maturatum negocium, acceleratum, aut mature perfectum. Et apud Plin. Maturata concoctio, id eſt, perfecta.

Maturus, a, um, p. p. *Maturo, πέπειρος, ὡραῖος*, quod neque crudum, neque immite: & proprie de fructibus dicitur: ut, Poma matura. Cic. in Catone: poma ex arboribus, ſi cruda ſunt, ui auellútur; ſi matura, decidunt. Per translationem ponitur pro Sene. Virg. 5. Aen. Aeui maturus Aceſtes. Matura ætas, *ὡραία ἡλικία, ὥρα τῆς ἡλικίας*, ſenilis, quaſi omnino perfecta. Ponitur interdum pro celeri, & feſtino, ſiue repentino: ut, Matura ſenectus. Celſ. Ignauia maturam ſenectuten, longam adoleſcentiam reddit. Quandoque pro graui ac conſtanti. Cic. pro Cecin. Siquis, quod ſpopondit, id non facit, maturo iudicio, ſine ulla religione iudicis, condemnatur. Virgo matura uiro. Hor. 3. Car. Virginitas maturaroris, apud Stat. 1. Achil. Maturiſſimus, ſuperlatiuum. Col. lib. 4. c. 29. maturiſſimos ſurculos. Idem l. 11. c. 3. ruborum ſemina quàm maturiſſima. Maturrimus aliud ſuperlatiuum. Tacit. lib. 12. Robur ætatis quàm maturrimum.

Matuta, tæ, pe. pr. noſtris Aurora, *Aurora, λευκοθέα* Græcis, id eſt alba dea, quòd matutino tempori præſit. Ci. li. 1. Tuſc. Ino Cadmi filia, Leucothea nominata à Græcis, Matuta habetur à noſtris.

Matutinus, a, um, *Della mattina, matutino, ὄρθριος*, & Matutinum tempus, cum Matuta, i. aurora incipit apparere. Cic. ad Att. lib. 1. cum bene completa domus eſt, tépore matutino. Matutinis omnibus, pro quolibet mane, dixit Pli. l. 10. c. 23. Matutino, pro mane. Idem li. 9. c. 10. Matutinus homo, Virg. 8. Nec minus Aeneas ſe matutinis agebat.

Mauolo, mauis, *Voler piu toſto*, pro malo, frequens eſt apud Plaut.

Mauors, *ἄρης*, Mars, quòd magna uertat, ut Cic. l. 1. de Nat. deo.

Mauortius, tia, tium. uide Mars.

Mauri. *μαῦροι ἢ μαυρούσιοι*, populi, qui Mauritaniam incolút. eos fuiſſe Indos, & Hercule duce cum innumera aliarum gentiú multitudine in hæc loca perueniſſe multi crediderunt, ut Stra. l. ult. ſcribit Sal. in Iug. Mauros & Numidas, reliquosq́; qui maritimá Africam cultiorem reddiderunt, Medos, Armenios, Perſas, & Phœnices fuiſſe indicat.

Mauritania, *μαυριτανία*, Africæ regio extrema, uerſus Gaditanum fretum, & occidentalem oceanum. in ea Antæus gigas regnaſſe dicitur, ab Hercule uictus. eſt autem duplex, Cæſarienſis à Cæſarea, & Tingitana à ciuitate Tingi. Dicta *ἀπὸ τοῦ μαύρου*, quod inter cetera ſignificat nigrum, quòd nigros habeat colonos. Gignit ſimias, dracones, ſtruthiones, elephátes. Eius incolæ Mauri, *μαῦροι* dicuntur. Maurus nomé gentile eſt, ut Gallus qui è Gallia originem habet: Mauritanus poſſeſſiuum, ut Gallicus. dicimus ergo uirum Maurum, & bellum Mauritanum.

Maurusiacus, a, um, Martial. lib. 12. Et Mauruſiaci pondera rara citri.

Maurusius, a, um, *μαυρούσιος*, à nomine Maurus. Silu. l. 3 d. Mauruſia pendet arundo. Sic Tellus Mauruſia apud Clau. 3. Paneg.

Mausolus, pen. pro. *μαύσωλος*, Cariæ regis nomen omnium auariſſimi. Suid. hunc ita amauit uxor Artemiſia, ut eius fato perfuncti cineres uino permiſtos tradatur ebibiſſe. ad hæc ſepulcrum eidem ſumptuoſiſſimum extruxit, quod eſt inter ſepté orbis miracula numeratum.

Mausoleum, p. p. *μαυσώλειον*, Mauſoli regis Cariæ ſepulcrum, ab Artemiſia uxore extructum, tanta operis magnificentia, ut inter ſeptem orbis miracula fuerit numeratú. Martial. de Amp. Domitiani. Aere nec uacuo pendentia Mauſolea Laudibus immodicis Cares in aſtra ferant. ideo ſepulcra omnia ſumptuoſiora, mauſolea dicta.

Mausoli, *μαυσωλοί*, dicti Cares, Aſiæ pop. à Mauſolo rege, Stephanus.

Maxilla, læ, *Maſſella, σιαγών*, non eſt diminutiuum, à Mala, (ut putauit Priſcia.) ſed mala à maxilla fit per detractionem mediæ ſyllabæ, ſicut docet Cic. in Orat. Vide Mala. Eſt autem maxilla, in qua fixi ſunt dentes: quamuis etiam de parte exteriore quádoq; dicatur, quæ barbam emittit. Perſius Sat. 4. Tu cum maxillis balanatum gauſape pectas.

Maxillaris, re, quod ad maxillam pertinet: ut, Dens maxillaris, *γόμφιος*, qui etiam dicitur molaris. Pli. li. 11. c. 37.

Maximitatim, ueteres pro magnitudine dixerunt. Lucilius.

Maximopere, aduerb. *Grandiſſimamente, ὑπερφυῶς*, mirum in modum. Cic. lib. 1. Epiſt. A te maximopere peto.

Maximus, *Grandiſſimo, μέγιστος*, ſuperlatiuum à Magnus: à quo fit maxime, *μάλιστα*, quod quandoque præcipue ſignificat. Cic. pro domo. Intuemini paulisper animis iuuentutem, & maxime eos, qui, &c. Idem 1. de Nat. deo. Quæ ratio poetas, & maxime Homerum impulit. ſæpiſſime autem pro uehementer. Cice. 1. Offic. ut quiſque maxime opis indigeat, ita ei primum opitulari. Item de Orat. Dicere quam maxime ad ueritatem accommodate. Interdum eſt affirmatiua reſponſio. Ter. in Eun. Tu Parmeno huc fac illi adducantur. P. Maxime.

Maza, *μάζα*, panis genus eſt conſtans farina, oleo, & aqua, aut etiá ex lacte, teſte Suida. Vide Cœl. Rhod. l. 9. c. 17.

Mazaena, *μάζαινα*, Palæſtinæ oppidum. incolæ Mazæneni, *μαζαινηνοί*.

Mazaeum, *μαζαῖον*, Bithyniæ oppidum. Stepha. in dictione *ἀμαζόνιον*.

Mazaei, *μαζαῖοι*, Pannoniæ populi ſunt apud Stra. lib. 7.

Mazyes, *μάζυες*, Libyæ populi inter Nomadas, diuerſi ab ijs, quos ab Herodoto Maxias uocari ſupra oſtendimus.

Mazara, æ genus teli, quo antiqui in bello utebantur. Cæſ. 1. Bell. Gall. mazaras, ac tragulas ſubijciebant, noſtrosq́; uulnerabant.

Mazonomum, pen. cor. Græca dictio, qua lanx grandior ſignificatur ad ferenda obſonia in menſam. Horat. 2. Ser. Sat. ult. Mazonomi pueri magno diſcerpta ferentes Membra gruis. Varro l. 3. de re ruſt. c. 4. turdos in mazonomo poſitos coctos.

M ANTE E

Meapte, compoſitum ex ablatiuo Mea, & particula Pte, extra cópoſitionem nihil ſignificante: ut, Meapte cauſſa *ἐμοῦγε ἕνεκα*, id eſt, mea propria. Ter. in Heau. non tam meapte cauſſa lætor, quàm illius.

Me, pro mihi, inquit Feſtus, dicebant antiqui. Enni. li. 2. Si quid me fuerit humanitus.

Meabilis, le. Plin. lib. 2. cap. 5. Vitalem hunc, & per cuncta rerum meabilem aerem.

Meaeus, *μέαρος*, Ptol. fluuius Hiſpaniæ in ora Aſturum. Mela. lib. 3.

Meatus, tus, *πόρος*. Pli. lib. 20. c. 22. Succus maluæ decoctæ meatus ſuaues facit. Meatus apud eundem l. 10. ca. 38. pro incedendi, aut uolandi ratione. Aues ſolæ uario meatu feruntur. Iam l. 20. c. 8. Meatus ſyderum, motus aſtrorum.

Mecastor, *νὴ τὸν κάστορα*, iurandi aduerbium. Mecaſtor, ait Feſtus, & Mehercules, iuſiurandum erat: quaſi diceretur, ita me Caſtor, ita me Hercules: ut ſubaudiatur iuuet. Teren. in Hecy. Salue mecaſtor Parmeno. Vbi Donatus. Olim ſalutantes addebant iuſiurandum.

Mecestus, *μέκεστος*, Troadis fluuius, in Ryndacum influens Stra. lib. 12.

Mechanicus, p. c. *Mecanico, ἀποχειροβίωτος, μηχανικός*, faber opifex eorum operum, quæ ingenio ſimul ac manibus fiunt *ἀπὸ τῆς μηχανῆς*, quod eſt inuétio. Suet. in Veſp. Mechanicos grádes columnas exigua impenſa perducturú pollicéti. Eſt & adiectiuú: ut

Ars mechanica, βαναυσουργία, quæ manu exercetur. unde artes diuiduntur in liberales & mechanicas.

Mecoenas, μαικήνας, proprium nomen Tuſci equitis clariſſimi & apud Auguſtum potentiſſimi: cui, uelut unico ſtudiorum patrono, Virg. Geor. ſua, & Horat. libros Car. inſcripſit. Delicatū fuiſſe, non ſolum cultu, ac moribus, ſed etiam ſtylo commemorat: quare eum Auguſtus Malacinum uocabat, & exagitabat frequēter ut Cacozelum, teſte Tranquillo. Horat. 1. Car. Mecœnas atauis edite regibus. Fuit in prouehendis cum omnium diſciplinarum, tum preſertim poeticæ cultoribus adeo benignus, ut ab eo etiam ſtudiorum patroni, qui in ſubleuanda doctorum hominū egeſtate ſe munificos præbent, Mecœnates appellentur.

Meconium, μηκώνιον, ſuccus eſt papaueris, teſte Dioſcoride, adeo frigidus, ut epotus exitium afferat.

Meconites, μηκωνίτης, gemma, papaueris ſimilitudinē exprimens. Pli. li. 37. c. 10.

Meconis, μηκωνὶς, lactucæ genus: à copia lactis ſoporiferi, μήκωνα enim græci papauer dicunt. uide Dioſ. lib. 16. c. 17. & Hermolaum in eundem lib. 4. c. 68. & Pli. li. 8. c. 19.

Mecum, *Meco, con meco*, μετ' ἐμοῦ, id eſt, cum me, ubi præpoſitio euphoniæ cauſſa poſtponitur. Ci. in Orat. ad Brut. Ex eo Mecum, & Tecū, non Cum me, & Cum te; ut eſſet ſimile illis Vobiſcū, atque Nobiſcum. Interdum mecū, μετ' ἐμαυτοῦ, πρὸς ἐμαυτὸν, ſignificat intra me. Ter. in Hecy. ut tacita mecum gaudeam. Sic Secum, Tecum, Nobiſcum, & Vobiſcum. Mecū, cum Simul pulchre iungitur. Plaut. in Bacch. Vt eum mecum ad te adducam ſimul. Similiter cum Vna Ter. in Hecyr. Vt colloqui mecū una poſſit. Interdum hæc tria coniungimus: Mecum una ſimul. Ter. in Heaut. hæc fieri uidebat mecum una ſimul. Mecum facere eſt, mecum ſentire. Cic. pro A. Ceci. Rem & ſententiam interdicti mecum facere fatebatur.

Meddix, ſummi magiſtratus nomen apud Oſcos. Ennius. Summus ibi capitur Meddix.

Medea, μήδεια, inſignis incantatrix fuit, Aeetæ Colchorum regis filia: quæ cum Iaſonem perdite deamaret, facilem illi ad aureum uellus aditum præbuit, ſopito peruigili dracone, qui noctes, dieſq; illud aſſeruabat. quo facto, patris iram metuens Iaſonem in Græciam ſequuta eſt, patremq; inſequentem diſcerptis Abſyrpti fratris membris, & per uiam diſperſis, retardauit. Repudiata deinde ab Iaſone, filios ſuos, quos ex eo ſuſceperat, occidit, Glaucamq; Creontis filiam, cum qua Iaſon ſecundas cō traxerat nuptias, iocenſa regia uiuam cremauit, ipſumq; etiā Iaſonem impatientia doloris manus ſibi inferre coegit.

Medela, æ, *Medicina*, ἰατρεία, ἄκεσις, ἀκεσμὸς, medicina.

Mederga, *Ver me*, erga me, interpoſito d, ob hiatū uocaliū. Plaut. in Epid. Deliquiſſet Mederga. Antiqua dictio.

Medeor, deris, *Medicare*, ἴαομαι, ἰατρεύω, à medius fieri uidetur, quòd ad medium temperamentum æger debeat reduci. Eſt autē Mederi, remedium afferre. & conſtruitur fere cum datiuo. Cice. pro Quinct. qui uulneribus mederi debeam. Quádoque cum accuſat. Terent. in Phor. Quas, minus mederi poſſit. Inuenitur etiā Medetur imperſonale. Plin. lib. 17. Ex eo medetur oris ulceribus. Mederi contra ſerpentium ictus, dixit. Pli. lib. 9. cap. 13. Medendo gerundium, etiam in paſſiua ſignificatione, ut notauit Seruius in illud Virg. 12. Aen. ægreſcitq; medendo, id eſt, dum ei medetur. Hinc Immedeor, intus medeor. Col. lib. 6. Si opportebit eos immederi.

Media, μηδία, regio Aſiæ, à Septentrione Hyrcano mari, ab Occaſu maiori Armenia & Aſſyria terminata: à Meridie Perſidem, ab ortu Hyrcaniam habens & Parthiam, quæ Caſſeorum montibus ab ea excluditur. Stra. lib. 11. Mediam in duas diuidit partes, quarum alteram maiorem uocat, cuius caput Ecbatana facit: alteram minorem, quæ & Atropatia dicta eſt, ab Atropatio duce, qui eam à Macedonum impetu tutam præſtitit. Eſt autem Media bona ſui parte montoſa & frigida, & fere tota ſterilis, excepta regione, quæ ſub Caſpijs portis in humili & concauo iacet ſolo, quæ opulenta eſt, rerumq; omnium neceſſariarum ferax præterquam olei. In ea campus eſt latiſſimus, quem Hippoboton uocant, in quo equorum quinquaginta millia paſci dicuntur. Regium id armentum eſt. Mediam Solinus dictam putat à Medeo, Aegei & Medeæ filio.

Media vocabula, *Voci communi*, quæ & in bonam, & in malā partem accipi poſſunt: μέσα à Græcis dicta: ut, tempeſtas, ualetudo, facinus, dolus, gratia, induſtria, periculum, uenenum, contagiū: & apud ueteres honor, quo etiam ſignificabatur iniuria. Gell. lib. 12. cap. 9.

Medianus, a, um, *Mezzano*, μέσατος, quod in medio eſt. unde medianas columnas dixit Vitruu. lib. 3. c. 1.

Mediastinus, pe. pr. *Famigliaccio*, μεσοσάτης, μεσίτης, mancipiū abiectus eſt, teſte Budæo, quod uiliſſima, & ſordidiſſima miniſteria obire domi cogitur, ut, domum uerrere, purgamenta efferre, ligna congerere: ita dictum quòd in media domo ad imperia omnium, nutuſq; ſoleat excubare. Cic. in Catil. contemno exercitum collectum ex ſenibus deſperatis, ex agreſti luxuria, ex ruſticis, mediaſtinis, decoctoribus. Col. lib. 1. cap. 9. Separandi aratores a mediaſtinis. Hora. 1. Epiſt. Tu mediaſtinus tacita prece rura petebas. Vlpi. lib. 1. Digeſt. Naut. caup. ſtabul. Qui mediaſtini operā fungitur. Priſcianus: Mediaſtinos interpretatur ſeruos eſſe abiectiſſimos lauantibus in balneis miniſtrare ſolitos: itaq; appellatos exiſtimat, quòd in medio balnei ſtare ſoleant. Mediaſtinum appellant medici membranas in uentre hominis medio, quæ ſunt ueluti medius quidam paries, diuidens thoracem totum in duos ueluti uentriculos.

Mediastutscus, p. c. ſumus apud Campanos magiſtratus. Liu. li. 6. Dec. 3.

Medibile, *Che ſi puo medicare*, ἰάσιμος, medicabile. Feſtus.

Medica, æ, *Medica, tre foglie*, μηδικὴ, herba trium foliorum, ſemper uirens, in equorum pabulis laudatiſſima: quæ ſemel ſata decem annos durat, ſinguliſq; annis quater, aut interdum ſexies demeſſa, ſua ſemper ſponte ſuccreſcit: ita dicta, quòd in Media abundet. Seruius ſcribis medicam à Medis in Græciam fuiſſe tranſlatam, quo tempore eām Romani inuaſerunt. Col. lib. 7. Ad maciē nulla res tantum, quantum medica, poteſt. Vide Cat. de re ruſt. c. 41. & Var. l. 1. de Re ruſt. c. 42. & Col. lib. 2. c. 11.

Medicabilis, le, *Atto à eſſere medicato*, ἰάσιμος, ἰατρευτὸς, cui adhiberi medicina poteſt. Oui. 1. Met. nullis amor eſt medicabilis herbis. Idem Epiſt. 5. Nulla medicabilis arte Læſa pudicitia eſt. Sunt tamen qui legant reparabilis. Quandoq; pro medicinali. Col. lib. 7. c. 10. ligni ſuccus medicabilis.

Medicamen, inis, *Medicamento*, ἄκεσμα, Medicina. Pli. lib. 7. c. 16. inūctis medicamine oculis. Oui. 2. de Arte. iratæ medicamina fortia præbe. Cic. in Piſ. inolentis quibuſdam medicaminibus ſolere curari. Accipitur & medicamen pro colore, quo lanæ medicantur, hoc eſt tinguntur: unde & pro ſucco purpuræ poſuit Pli. lib. 9. c. 28.

Medicamentaria, φαρμακοποιΐα, ars conficiendi medicaméta. Pli. lib. 7. cap. 56. Herbariam & medicamentariam à Chirone repertam uolunt.

Medicamentarius, rij, *Colui che fa medicine*, φαρμακοποιὸς, qui medicamenta conficit. Pli. lib. 19. cap. 6. folio eius utuntur medicamentarij.

Medicamentosus, ἰατρικὸς, quod remediū affert. Cato c. 15. de omnibus braſsicis nulla eſt illiuſmodi medicamentoſior.

Medicatio, nis, ἰατρεία, ἀκεσμὸς. Col. lib. 2. c. 10.

Medicamentum, ti, *Medicina*, ἄκεσμα, φάρμακον, medicina. Cic. 3. Offic. Siquis medicamentū turpiā dederit ad aquā inter cutē. Sumitur quandoq; pro ueneno, ut Venenum pro medicamento: quoniam Græci utrunque φαρμακὸν uocant. Caius Iureconſ. de uerb. ſign. Qui uenenum dicit, adijcere debet, bonum, uel malum. nam & medicamenta, uenena ſunt: quia eo nomine omne continetur, quod adhibitum naturam eius, cui adhibitum eſt mutat. Medicamenta amatoria, dicuntur, quæ ad amorem conciliandū dantur. Medicamenta ſoporifera, quibus ſomnus acceſſitur.

Medicina, æ, *Medicina*. modo ipſa medēdi ars, quam Græci ἰατρικὴν uocant. Ci. 5. de Fin. ut medicina ualetudinis, ſic uiuendi ars eſt prudentia. Modo remedia, quibus quis curatur. Idem 2. de Orat. medico diligenti, prius quàm conetur ægro adhibere medicinam, non ſolum morbi eius, cui mederi uolet, ſed etiam conſuetudo ualentis, & natura corporis cognoſcenda. Somnus medicina curæ. Oui. 1. de ponto. ele. 2. requies, medicinaq; publica curæ Somnus adeſt. Adhibere medicinam reip. Cic. pro Sex. cohortari uos auſus eſt accuſator, ut aliquando medicinā adhiberetis reip. Afferre medicinam. Cice. in Catil. ſingulis medicinam conſilij afferam. Facere medicinam. Ci. Terent. Ita ſum leuatus, ut mihi deus aliquis medicinam feciſſe uideatur. Plau. Ciſt. qui huic morbo facere medicinam poteſt. Parare medicinā. Ouid. 1. de Rem. Sero medicina paratur, Cum mala per longas inualuere moras. Medicinam, inquit Nonius, dicimus & uenenum. tractum à Græcis, qui uenenum φάρμακον appellant. Medicinæ inuentorē Chironē centaurum perhibent. hic inuenit herbarum uires. nonnulli Aeſculapio hoc tribuunt. apud Oui. 1. Met. medicinæ inuentionē ſibi Apollo uendicat: Inuentū (inquit) medicina meum eſt. Plurimū deinde medicinæ contulit Hippocrates: ſupremum autem faſtigium Galenus impoſuit. Medicinæ tria genera ueteres fecere, διαιτητικὴν, χειρουργικὴν, καὶ θεραπευτικήν: quarum prima uictus ratione, altera manu, tertia pharmacis medetur.

Medicinae, arum, *Speciarie, bottega da medicine*, ἰατρεῖον, tabernæ, ubi pharmaca uenduntur. Plau. in Amph. omnes plateas perreptaui, gymnaſia, myropolia in foro, in medicinis, in tonſtrinis.

Medicinalis, le, *Medicinale*, ἰατρικὸς, adiect. quod ad medicinam pertinet: ut πόα ἰατρικὴ, Cucurbita medicinalis. σικύα ἰατρικὴ. Plin. lib. 32. c. 10. Ars medicinalis, Celſus. Medicinalis uero digitus, dictus eſt minimo proximus, ut inquit Macro. quem & Anularem ueteres appellarunt, quòd in eo digito ueteres anulum potiſſimum geſtabant.

Medico, cas, & Medicor, aris, *Medicare*, ἰατρεύω, medeor. lib. 1.

Georg.

Georg. Semina uidi equidem multos medicare ſerentes. Oui. 1. Amo. Ele. 14. Dicebam, deſiſte tuos medicare capillos. Eius paſſiuo uſus eſt Pli. li. 16. c. 27. Ficus ſola ex omnium arborum fœtu medicatur. Frequentius autem utimur uerbo deponente Medicor: quod modo cum datiuo iungitur. Virg. 2. Georg. Senibus medicantur anhelis. Modo cum accuſatiuo. Idem lib. 11. Aene. Sed non Dardaniæ medicari cuſpidis ictum Eualuit.

Medicatus, a, um, φαρμακευθεὶς, medicamentis infectum: ut, Medicatæ fruges. Virg. 6. Aen. medicatis frugibus offam. Sic Medicata pocula, medicatę ficus, medicatus ſapor, medicatus odor. Mar. lib. 9. Santonica medicata dedis mihi pocula uirga. Pli. lib. 13. c. 7. de ficis. Nouiſſimę ſalubriores, quàm primæ: medicatæ uero nunquam. Pli. epiſt. 173. ſapor medicatus, Medicata ſuffitione uina, Col. lib. 1. c. 6. Tela medicata ueneno, Silius lib. 7.

Medicus, ci, Medico, ἰατρὸς, qui artem medendi nouit. cuius duo ſunt ſcopi, ut ſcilicet præter naturam affectos, quoad eius fieri poteſt, ad naturalem ſtatum ſciat reducere: at, ſi id fieri non queat, ut ſaltem dignoſcat, qui ſanabiles ſint, & qui deplorati. Officium medici, ut inquit Aſclepiades, eſt, ut tuto, ut celeriter, ut iucunde curet. Cic. pro Cluen. ut quiſque morbus eſt difficillimus, ita medicus nobiliſſimus, atq; optimus quæritur. Cura ſolers medicorum. Ouid. 1. de Pont. Ele. 7. Celer, atque fidelis medicus. Hor. 2. Ser. Sat. 3. Conuocare medicos, Catullus.

Medicus, a, um, ἰατρικὸς, quod eſt medici. Vir. l. 3. Geor. Dũ medicas adhibere manus ad uulnera paſtor Abnegat. Ars medica, Tibul. lib. 1. Ele. 3. Ope medica iuuare aliquem, Ouid. 2. Amorum.

Medicus, a, um, prima longa, ut malum Medicum, i. citreum.

Medietas, atis, Meta, μεσότης, rei alicuius pars media. Ci. de Vniuer. Vt in ſingulis eſſent bina media. uix enim audeo dicere Medietates, quas Græci μεσότητας uocant.

Medimnus, μέδιμνος, genus menſuræ, teſte Budæo, quæ ſenos capit modios: Galli ſua lingua Minam uocant. Cice. 5. Verr. tritici ſeptem millia medimnum. Dicimus & Medimnum neu. gen. Idem ibidem. In iugere Leontini agri medimnum fere tritici ſeritur.

Mediocriter, aduerb. μετρίως, moderate. Cic. 5. Verr. mihi non mediocriter ferendum uidetur. Idem 2. Tuſ. Nemo mediocriter doctus ignorat.

Mediocritas, μέτριον, μετριότης, medium, ut ait Non. Cice. lib. 1. Offic. In ueſtitu, ſicut in pleriſque rebus, mediocritas optima.

Mediocris, & hoc cre, Mediocre, mezzano, μέτριος, medium tenens. Cic. 2. de Orat. hæc ſunt ingenij, uel mediocris exercitationis, uel maximæ. Idem 3. Tuſc. Omne malum, etiam mediocre, magnum eſt. Cic. de Amic. Nec mediocre telum exiſtimare oportet beneuolentiam ciuium.

Mediolanum, μεδιόλανον, urbs eſt Ciſalpinæ Galliæ metropolis, populi multitudine refertiſſima, agriq; bonitate feliciſſima, annis CCCLIX. ante Chriſti aduentum à Gallis Inſubribus condita, & à nomine rebēti ab eis Mediolani (ut putat Volaterran.) ita appellata. Quanquã ſunt nonnulli, inter quos eſt Ambroſ. qui à ſue dimidia parte lanata Mediolanum appellatum putent. In hac etiam ſententia uidetur fuiſſe Sidonius Apollinaris. Veriſimilior tamen apparet Volaterrani opinio, præſertim cum ipſe etiam Ptolemæus Mediolanum oppidum in Gallia Lugdunenſi receuſeat inter Ligerim & Sequanam fluuios. De origine huius urbis ſcribit Liu. lib. 5. in hæc uerba: Galli, fuſis acie Tuſcis haud procul Ticino fluuio, cum, in quo conſederant, agrum Inſubriũ appellari audiſſent, ibi omen ſequentes loci, condidere urbem, quam Mediolanum appellarunt. Ex hac urbe Statius Cæcilius poeta comicus originem traxit. Eſt præterea Mediolanum ſiue Mediolanium, teſte Ptol. Britanniæ oppidum. Item aliud inferioris Germaniæ oppidum in Colonienſi diœceſi, quod hodie Moneſterium uocant. Stra. lib. 4. aliud huius nominis oppidũ collocat inter Xantones Galliæ Aquitanicæ populos. quod hodie idem eſſe credimus cum eo, quod uulgo Saintes uocant.

Medion, μήδιον, herba Mediæ peculiaris (unde & nomen accepit) in locis umbroſis, petroſisq; naſcens. Romani Trifoliũ odoratum uocant. uide Dioſc. lib. 4. c. 20.

Medion, μεδίων, oppidum in finibus Aetoliæ. Polybius. l. 18.

Medioximus, uel medioxumus, p. c. Mediocre, μέσος, medium ſignificat unde Medioximi dij uocantur, poteſtatis mediæ. Seruius in li. 8. Aen. dicit Herculem eſſe communem deum, inter mortalitatem, & diuinitatem. eſſe enim numina aliqua tantum terreſtria, aliqua tantum cæleſtia, aliqua media, quos deos Apuleius Medioximos uocat. Plau. in Caſ. dij, deæq; ſuperi, inferi, & medioximi. In Ciſtel. Medioxumam duxit uxorem.

Mediopontus, inſtrumentũ funarium, quod Cato cap. 3. numerat inter ea, quæ neceſſaria ſunt ad conficiendum oleum.

Meditamentum, ti, idem quod meditatio. Tacitus. l. 20. Et ceteris belli meditamentis militem firmabant. Idem li. 15.

Meditate, Plau. in Bacchidibus: mores perquam meditate tenes, id eſt noſti ex longa meditatione.

Meditatio, meditationis, μελέτη, commentatio. Cic. 2. de Orat. Quos locos multa cõmentatione, ac meditatione paratos, atque expeditos habere debetis. Idem 2. de Diui. Multi naturæ uitium meditatione, atque exercitatione ſuſtulerunt. Idẽ 3. Tuſc. Stulta eſt meditatio futuri Mali. Definitur autem hoc modo: Meditatio eſt reuocatio ſenſuum interiorum ad ſuam originem.

Meditatiuum, dictio ficta à grammaticis, qui Meditatiuum uerbum appellant, quod ſenſum quendam meditandi uideatur habere, cuiuſmodi ſunt Eſurio, Micturio, & ſimilia, quæ Valla deſideratiua uocat, quòd deſiderium ſignificent.

Mediterraneus, a, um, μεσόγειος, à mari remotum, quaſi in media terra. Cæſ. 5. Bell. Gal. Naſcitur ibi plumbum in mediterraneis regionibus, in maritimis ferrum. Mediterraneum mare, ἡ ἔσω θάλασσα, quod ex Oceano inter Abylam Mauritaniæ, & Calpen Hiſpaniæ promontorium irrumpens, per medias terras diffunditur, Africamq; dirimit ab Europa.

Mediterreus, idem, quod Mediterraneus. Feſtus, Mediterream, melius, quàm mediterraneam Siſenna dici putat. Antiquum.

Meditor, aris, pe. cor. Penſare, μελετῶ, φροντίζω, φιλοσοφέω, quaſi medio animo uerſo, hoc eſt, cogito. Plaut. in Amph. meditabor, quo modo illi dicam, cum illo aduenero. Interdum eſt cogitando inuenire. Ter. in And. Venit meditatus, ἐσκεμμένος, alicunde ex ſolo loco. Pli. in Paneg. hoc meditari teneamus, id eſt, præparata oratione. Interdum exercere. Virg. 6. eclo. Agreſtem tenui meditabor arundine Muſam. Inde meditationes, μελέται, σκέμματα, in Romana militia dicebantur, exercitationes, & imaginarij quidam conflictus, qui citra ſanguinem fiebant. nam ars militaris, teſte Vegetio, ut ceteræ omnes artes, meditatione perficitur. Meditari alicui inſidias, uel dolum, idem eſt, quod tendere inſidias uel dolum. Virg. 5. eclo. Nec lupus inſidias pecori, nec retia ceruis Vlla dolum meditantur. Seruius putat. Meditor dictum eſſe quaſi melitor. à uerbo græco μελετῶ, per immutationem l, in d. interdum enim hæ duæ litteræ ſibi mutuo cedunt: ut cum dicimus, Sellam pro Sedda. Hinc eſt, quod meditor interdum accipitur pro ſuauiter cano: ut apud Virg. 1. eclog. Silueſtrem tenui muſam meditaris auena. Reperitur etiam hoc uerbum in paſſiua ſignificatione. Ter. in Phorm. Meditata, πεφροντισμένα, ſunt mihi omnia mea incommoda. Cic. 1. Offic. Leuiora ſunt, quæ repentino motu accidunt, quàm, quæ meditata & præparata inferuntur. Hinc præmeditor.

Meditrina, pen. pro. medicamentorum dea, Feſto.

Meditrinalia, orum, ſacra deæ Meditrinæ. Mos erat, ait Feſt. Latinis populis, quo die quis primum guſtaret muſtũ, dicere ominis gratia. Vetus nouum uinum bibo, ueteri nouo morbo medeor. A quibus uerbis etiam Meditrinæ deæ nomen ceptum: eiusq; ſacra Meditrinalia dicta ſunt. Varr. de Ling. Lat. li. 5. Meditrinalia, dies dictus eſt à medendo, quòd, ut ait Flaccus, Flamen Mart. dicebat hoc die ſolitum uinum nouum & uetus libari, & deguſtari medicamenti cauſſa, quod facere ſolent etiam nunc multi, cum dicant: Nouum uetus uinum bibo: nouo ueteri morbo medeor.

Meditullium, lij, τὸ μέσον, non medium terræ, ſed procul à mari, quaſi meditellius, ab eo quod eſt tellus. Cicero. in Top. dicit, tullium in hoc uerbo extenſionem eſſe uocabuli, nihil ſignificantem.

Medius, dia, um, Mezzo, μέσος, quod menſuratum æqualiter diſtat ab extremis: quamuis etiam medium dicatur, quicquid inter duo extrema eſt, etiam ſi non æqualiter diſtet ab utroque Virg. 7. Aenei. Medium Aeneas iam claſſe tenebat Certus iter. Quandoque idem ualet, quod in communem uſum. Ci. 1. Offic. omnes utilitates in medium afferre. Aliquando medium dicitur, quod ex uno tãtum participat, quantum ex altero. Liu. li. 1. Mediũ erat Anco ingeniũ, hoc eſt, procliue tam ad pacis, quàm ad belli artes. Aliquãdo pro dubio ponitur. Liu. li. 9. Bell. Maced. Medio reſponſo ſpem fecerat, ceſſurum patrum auctoritati eſſe. Quandoque manifeſtum. Virg. 2. Aenei. Mediumq; ex hoſte recepi. Ibidem: In media iam morte tenetur. Vtrobique exponit Seruius Mediũ pro manifeſto. In priore tamen exemplo, non inepte interpretari poſſumus, E medio hoſte, pro, E medijs hoſtibus, uel E medio hoſtium. Quandoque intercedens, aut potius importunus, ac incongruus. Idem 1. Aenei. Ne qua ſcire dolos mediusve occurrere poſſit. Accipere aliquem mediũ, hoc eſt, per mediũ corpus. Liui. li. 1. Medium arripit Seruium, elatumq; è curia in inferiorẽ partem per gradus deijcit. Sic apud Terent. in Andr. mediam mulierem complectitur. Eleganter dicimus. Ponere in medio, pro, publice exponere & omnibus ea de re iudicandi poteſtatem facere. Ci. 1. de nat. deo. Ponam in medio ſententias philoſophorum. Vocare in medium, idem fere eſt quod uocare in dubium. Cice. pro Cluen. Rem in medium uocare cœperunt, & cauſſam illam totam depoſcere. Venire in medium, eſt, in diſputationem, & controuerſiam uenire. Ci. 1. de Finib. Prima ueniat in medium Epicuri ratio. Procedere in medium, eſt in coronã prodire. Relinquere aliquid in medio, eſt in controuerſum aliquid relinquere, nihilq; de eo ſtatuere. In medio eſſe, uel, Poſitũ, aut ſitũ eſſe in me

 dio,

dio,eſt manifeſtum eſſe,uel in promptu Cic.4.Verr. Tabulæ poſitæ ſunt in medio. Aliquando tamen,In medio eſſe , ponitur pro, dubium eſſe,uel incompertum:ut apud Sueto. Quod diſcrepat, in medio ſit.hoc eſt dubium relinquatur.In mediũ conſulere , eſt in commune conſulere,uel ad communem utilitatem : de quo ſupra diximus.Pellere de medio,uel è medio.Ennius apud Cic.pro Muræ.Pellitur è medio ſapientia.Recedere de medio,eſt abire. Cic. pro Sext.Roſc. Recede de medio.Sumere argumenta de medio, eſt ex rebus manifeſtiſſimis argumenta ſumere . Tollere de medio,pro occidere.Cic.pro Roſc.Amer.Perfacile hunc,hominem incautum,tolli de medio poſſe.E medio diſcedere, pro ſecedere, & occultari,ait Budæus. Priſcianus Medium dictum putat à modo,hoc eſt,à menſura:unde & Modium,& differentiæ cauſſa Medium dici exiſtimat,mutato o,in e.Alij malunt à Græco, μέσος, deducere,quod idem eſt quod medius. Hinc Dimidius , dimidia, dimidium,quaſi per medium diuiſus.

Mediusfidius,νὴ τὸν ἡρακλέα,aduerbium iurandi,ex tribus compoſitum:putaturq́; idem ſignificare quod Mehercules : quaſi dicas,ita me Iouis filius amet.nam Δία Græci dicunt,quem nos Iouem.fidium autem pro filio dictum uidetur:quia antiqui pro l, litera d,ſæp iſſime collocabant.Quidam interpretantur,per diui fidem:quidam per diurni temporis,id eſt diei fidem . Hæc Feſtus. Alij ſic exponunt, Mediusfidius,hoc eſt,per deum Fidium.nam Fidius deus eſt,qui fidei præeſt. Plau.in Aſi.Per dium Fidium credis iurato mihi.Brutus Ciceroni.Ego mediusfidius non exiſtimo tam omnes deos auerſos.Fidij dei alia duo fuerunt nomina. nam & Sancus, & Semicaper appellabatur : ſiebatq́; ei ſacrum nonis Iunij in colle Quirinali:ubi templum habebat à Sabinis(ut putatur)primum dedicatũ:qui in urbem recepti, deos quoque patrios in urbem tranſtulerunt.Ouid.6.Faſt.Quærebam nonas Sanco,Fidio ne referrem,An tibi Semicaper:tunc mihi Sancus ait:Cuicũque ex iſtis dederis,ego munus habebo: Nomina terna fero : ſic uoluero Cures.

Meduacus,ſiue Medoacus,μεδόακος, Venetorũ fluuius , Patauiũ alluens,qui uulgo Brenta dicitur.nam oſtia Padi Plinius deſcribens ait:Pars eorum & proximum portum facit Brundulum,ſicut Edronem Meduaci duo,& foſſa. Clodia. Strab. ſcribit Medoacũ uocari & portum,& fluuium.Idem ſupra Venetos Carnorum , & meduacorum fuiſſe gentem tradit.Pli.li.3.cap.16.

Medulla,æ,Midolla, μυελὸς,dicta eſt,quod in oſſibus media ſit.Ci.4. Tuſc.Cum hic feruor tanquam in uenis medulliſq́; inſederit, tũ exiſtit morbus.Hinc Emedullo,ἐκμυελόω,quod eſt medullam extraho.Pli.de limonio:Graueolentiam alarum emendat radicis emedullatæ uncia in uino Falerno decocta.Per tranſlationem ſignificat declaro.Plau.Rem nobis omnem emedulla.

Medullina, μεδουλλῖνα, Plutarcho puellæ cuiuſdam Romanæ nomen,quæ à patre in tenebris uitium paſſa, cum ex detracto ei anulo ſtupri auctorem agnouiſſet,patrem primum , deinde ſeipſam interfecit.Plutarchus in Parallelis.

Medullitus, pen.c.ἐκ μυελῶν,aduerbium, ex ipſis medullis, uel uſque ad medullas.Varro:Medullitus Aquiloniam ſeruat frigedinem.Per tranſlationem ſignificat intime.Plaut.in Moſt.Vt uideas eam medullitus me amare.

Medusa,pen.pro.μέδουσα,fuit filia Phorci ex Ceto marina bellua,quæ una cum duabus ſororibus Euriale & Stenione Gorgadas inſulas in Oceano Aethiopico tenuiſſe feruntur.unde & Gorgonides appellantur:Hæc cum eſſet inſigni forma,etiam habuit inter alia decoris ſpectabilia crines proxime ad auri colorem accedentes:quorum ſplendore captus Neptunus,in Mineruæ templo cum ea concubuit : ex quo concubitu poſtea natus eſt Pegaſus equus.quam iniuriam Minerua graui & iniquo animo ferens, Meduſæ crines,quibus maxime amatori ſuo placuerat, in angues mutauit, deditq́; ut omnes eam aſpicientes in lapides uerterentur. quamobrem cum nemo tam immane monſtrum intueri poſſet, Perſeus Iouis & Danaes filius,Mercurij talaribus, & falcato enſe accepto,Palladis item ſcuto,ut ære repercuſſam effigiem eius uidere impune poſſet,ex improuiſo,cũ ipſa anguesq́; ſopiti eſſent, adortus,peremit,& in patriam rediens cum eiuſdem caput ſecum deferret,contigit ut guttæ ſanguinis decidentes per ſolitudines Africæ mutarentur in ſerpentes . Vide Lucanum lib.9. Squallebant late Phorcinidos arua Meduſæ.Inde Meduſeus , meduſea, meduſeum.Vide in dictione Pegaſus.

Medusa,μέδουσα,à quibuſdam appellatur herba ea,quã Romani Veneriam , ſiue Lanceolam, Dioſc.λογχῖτιν appellauit . Habet hæc herba florem inuerſo pileolo ſimilem, qui theatralis laruæ, & hiſtrionicæ pſonæ formã refert:ex cuius medio, quaſi ex aperto & hiante ore,ſe profert quædam quaſi lingua candido colore. ob quam cauſſam & Meduſam appellarunt , à Gorgonis abſciſſi capitis ſimilitudine. nam etiam hodie in antiquis monumentis Meduſæ caput ita effictum uidemus,ut quam maxime poteſt aperto ore linguam exertat.Vide Mart.uer.in Dioſc.

Megabyzi,μεγάβυζοι,ſiue Megalobyſi,dicebantur Epheſiæ Dianæ ſacerdotes,quos Eunuchos eſſe oportebat:unde & pro imbellibus ac mollibus poni cõſueuerũt,quales ſunt ſpadones. Quinct. lib.5.cap.12.

Megera,μέγαιρα,furia infernalis.nam μεγαίρω odi,ſiue inuideo Latine notat.Clau.Surgit triſti de ſede Megæra.

Megalium, μεγαλεῖον,unguentum à magnificentia ſic appellatũ, eo quòd excuſſerit Thelinum ante ſe cantatiſſimum. alij à Megaleo inuentore dictum malunt.Vide Dioſc.lib.1.c.6. & Hermolaum in Plin.

Megalesia,orum,μεγαλήσια,dies dicatus Magnæ matri deorũ. Ludi quoque,qui celebrabantur ante templum , Megaleſia dicebantur,& Megalenſes Liui.lib.2. M. Brutus ædẽ magnæ matris deum in Palatio dedicauit & ludos ob eã dedicationẽ factos Megaleſia appellauit.Cic.de Aruſp.reſp.Quid de illis ludis loquar, quos in Palatio noſtri maiores ante templum in ipſo Matris magnæ conſpectu Megalenſibus fieri uoluerunt?

Megalopolis,μεγαλη πόλις, Arcadiæ urbs, poſt Leuctricũ bellum condita:quæ dimidia ſui parte Oreſtia vocabatur,ab Oreſtis aduentu. Ex hoc oppido ortum traxerunt Cercidas,præſtantiſſimus legiſlator,Miliambon poeta,Aeneſias Peripateticus, Theophraſti diſcipulus,Aceſodorus,qui de urbibus ſcripſit,& Polibius hiſtoricus.Megalopolis item Aſiæ oppidum fuit, poſtea Aphrodiſias dictum,inter Lycum & Mæandrum fluuios ſitum,quod Stephanus Cariæ attribuit:quamquam in Græcis codicibus Icariam corrupte legamus pro Caria . Tertia eiuſdem nominis ciuitas in Iberia collocatur ab eodem Stepha.

Megara,pen.cor.μέγαρα, vrbs Achaiæ in confinio Atticæ,& Peloponneſi , patria Euclidis geometræ : dicta a Megareo Apollinis filio.meminit Pli. lib. 4. cap. 7.& Ser. Sulpitius ad Cic.lib.4. epiſt.Pro eodem dicimus Megara,orum,plurali num. Pli.lib.17. c. 39. Megaris diu ſtetit oleaſter in foro. Col.lib.10.Iam Megaris ueniant genitalia ſemina Bulbi.

Megaris,idis,pe.c.μεγαρὶς,regio Achaiæ, in cõfinio Atticæ & Peloponneſi,dicta a Megaris præcipua eius tractus vrbe. Pli.lib.4. cap.7. Attingit Iſthmum parte ſui,quæ Megaris appellatur,a colonia Megara . Ex hac regione preſtantiſsimi mittebantur bulbi, qui ab ea dicti ſunt Megarici. Pli.lib. 19. cap.5.Proxima his eſt bulborum natura,quos Cato in primis ſerendos præcipit, celebrans Megaricos . Eſt præterea Megaris , inſulæ nomen inter Neapolim,& Pauſilippum ſitæ,teſte Pli.lib.3.cap.6.

Megarus,a,um, Vir.3.Aen.Pantagiam Megaroſque ſinus . Eſt itẽ Megara,montis nomen in Sicilia apibus abundantis , qui urbem habet eiuſdem nominis in radice ſitam.Fuit præterea hoc nomine filia Creontis,& uxor Herculis.

Mehercule,νὴ δία,νὴ τὸν ἡρακλέα,iurandi aduerb. idem ſignificans quod per Herculem,Cice.Attic.lib.10. Epiſtola tua gratiſſima fuit meæ Tulliæ,& mehercule mihi.Dicimus etiam mehercules in eadem ſignificatione.Feſtus:Mecaſtor, & mehercules iuſiurandum erat,quaſi diceretur, Ita me Caſtor,ita me Hercules, vt ſubaudiatur,iuuet.Cice.in Orat.Pomeridianas quadrigas,quã Poſtmeridianas,libẽtius dixerim.& Mehercule,quã Mehercules. Mei,tui,ſui, Cice. Poſtu. Qui fletu ſuo deſiderium mei memoriamq́; renouaret.

Mein,meis,Orinare,οὐρέω ὀμιχέω,tertię cõiugationis, urinã emitto.Diomedes præteritũ quidẽ propriũ Meij,eſſe dicit, ſed Minxi eſſe in uſu.Perſius Sat.7.Sacer eſt,pueri,locus,extra Meiite.Hor. 2.Serm.Saty. 7. Ditior aut formæ melioris meat eodẽ. Mart.l.3. Minxiſti currẽte ſemel Pauline carina.Iuuen.Sat.1. Cuius ad effigiẽ non tantũ meiere fas eſt.Mictum, mictu in ſupino . Horat.1. Serm.Saty.8.mictum,atque cacatum.Multa meiens, Catullus.

Mel,huius mellis Mele,à Græco μέλι,notæ ſignificationis eſt. Vir. 4.Aen.Dulcia mella premes.Cic.de Senect.Villa abundat lacte, caſeo,melle.Sunt qui dicant mel eſſe cæli ſudorẽ,alij ſyderũ ſalinã,alij purgãtis ſe aeris ſuccũ.conſtat ſane ex aere decidere ſyderum maxime exortu,ſublucanis tẽporibus.Vnde ſub primã auroră,folia arborum melle roſcida inueniuntur.Mel uernum, dicitur Anthinum mel:mel æſtiuũ,uocatur ὡραῖον.Mel quod per ſe fluxit,Acœton uocatur,quòd ſine retrimento ſit.Mel ſilueſtre, Ericæũ,ab Erica frutice,quã & giſdrum nominãt. folia habet tamarici ſimilia.Acraton,mel purum atq́; integrum,quod neq́; aceſcere cœpit,nec ullum paſſum eſt uitium.Pli.l.11.c.14.

Melabathrum,μελάβαθρον,herba,alio nomine Partheniũ, chamæmelo adeo ſimilis,ut pro ea ſæpe fallat legentem. Dioſc. l.3.

Melaena,μέλαινα , inſula in oſtio maris Adriatici , alio nomine Corcyra:ut docet Plin.lib.3.cap.26.Stat.lib.12. Theb.uiridisque Melæna.

Melaenae μέλαιναι, oppidum in Arcadia , à Melæneo Lycaonis filio conditum. Plin. Melanæam uocat lib. 4. cap. 6. Stephanus Melænas.

Melampelos,p.c.μελάμπελος,herba,alio nomine Helxine: quidam ex Latinis Vitem nigram appellant. Dioſc.lib.4.

Melampodion,μελαμπόδιον,genus nigri hellebori,à Melampode quodam, qui eo uti in diuinationibus ſolebat : uel à paſtore eiuſdem nominis,qui primus hanc herbam inueniſſe dicitur , dũ

capras

capras eo purgari animaduertit.Pli.lib.25.c.5.

MELAMPVS,μελάμπους,Amythaonis Argiui,& Dorippes filius, teſte Homero Od.lib.15.Nomen aũt accepiſſe fertur,quòd mater infantem expoſuerat toto corpore tectum, prȩterquam pedibus,qui à ſole atro colore attracto,nomini cauſſam dederunt. Augurio claruit.Virg.lib.3.Georg.Amythaoniusq; Melãpus.

MELAMPHYLLON,μελάμφυλλον,mons in Thracia.Pli.lib.4.c.11.

MELAMPHYLLOS,μελάμφυλλος,inſula Ioniȩ adiacens ante Epheſum,notiori nomine Samus appellata.Pli.lib.5.cap. 31. & Strabo lib.14.

MELAMPYROS,μελάμπυρος,herba in ſegetibus naſcens, teſte Theophraſto,alias Myagros appellata.latine ſonat frumentum nigrum.

MELANCHOLICVS,qui nigra bile plurimum abundat.Cic.1. Tuſc. Ariſtoteles ait,omnes ingenioſos melancholicos eſſe.

MELANCHOLIAS,uaria ſpecies,uide apud Gal. de Atra bile.

MELANCORYPHVS,μελαγκόρυφος, auis, quȩ & Ficedula dicitur: quòd κορυφὴν μέλαιναν,id eſt uerticem nigrum habeat. Latine Atricapillam dicere poſſumus.Pli.li.37.c.8.

MELANAEA,μέλαιναι, Stephano,oppidum in Arcadia. Pli. lib. 4. cap. 6.

MELANION,μελάνιον,flos ſubnigri coloris.Latine Violam albam poſſumus interpretari.

MELANVRVS,μελάνουρος,piſcis ſaxatilis, nigricantẽ habens caudã.Penultima huius dictionis producitur, cum apud Grȩcos ſeribatur per ε diph. Lippius in 3. Oppian. Haud facili paruus melanurus fallitur arte.Ennius tamen contra orthographiȩ rationẽ penultimã corripuit,primamq; quȩ per ε ſcribitur,licenter produxit in hoc uerſu,Melanurũ,turdũ,merulam,umbramq; marinam.Eſt prȩterea Melanurus ſerpentis genus,prȩcipue in Libya & Arabia naſcens,uipera minus, ſed ad inferendã perniciẽ multo uelocius.Morſi ab eo ſiti torquentur,immodiceq; bibẽtes ſibi necẽ inferunt.Cauda lineis duabus nigris diſtinguitur(unde & nomen accepit) corpore reliquo albicante. Vide Cœl. lib. 34.cap.23.

MELANION,μελανίων,dictus Hippomenes, quòd pomis certamẽ confecerit,ἀπὸ τῶν μήλων,hoc eſt à malis,& ἀνύω,perficio.Alij per iota ſcribere malunt Melanion, putantq; compoſitum eſſe à nomine μῆλον,& uerbo ἀφίημι,ut Melanion dicatur, quaſi mala è manu emittens.Hippomenes enim cum Atalanta curſu certaturus,à Venere mala aliquot aurea accepit, quȩ inter currendũ emiſit,ut Atalantam ijs colligendis occupatam interim prȩuerteret.Propertius Sȩuitiam duræ contudit Iaſidos.

MELAPPIVM,mali genus,dictum ab Apij mali ſimilitudine. Plin. lib.15.cap. 14.

MELAS,μέλας,multorum fluuiorũ nomen eſt.nã,unũ eſſe in Mygdonia,oſtendere uidetur, Oui.lib. Met.2. Mygdoniusq; Melas. Rurſum alium nauigabilem eſſe in Cilicia, & ipſius terminum, id eſt,qui Ciliciam à Pamphylia diuidat,ſcribit Plin. lib.5.c.27. Alium item in Thracia collocat,idẽ Pli.li.4.cap. 11. Item alium in Bœotia,qui à Parnaſſo profluens Mineruȩ ſacer dicitur à poetis,quia ripȩ eius oliuis ſint refertȩ.Sta.lib.7.Theb. Palladiusq; Melas. Is unus omnium Grȩciȩ fluuiorum ab ipſo fonte nauigabilis eſt,atq; circa ſolſtitiũ ȩſtiuum,ut Nilus, ſtata accipiens incrementa:nec longius excurrit,ſed in lacus & cuniculos delapſus,modica ſui parte Cephiſo infunditur. Huius fluminis aquas oues nigras efficere ſcribit Pli.lib.2.c.103. Eius etiam meminit Herod.lib.7.Poſtremo alium eſſe in Sicilia oſtendere uidetur Oui. Faſt.lib.4.cũ de fluminibus & de locis Siciliȩ,quȩ peragrauerat Ceres,loquens ait:Sacrarumq; Melan, paſcua lȩta boum.

MELEAGER,& MELEAGRVS,pe.pr.μελέαγρος, Suidȩ,Oenei Calydoniȩ regis filius,ex Althȩa coniuge,quo recenter nato,uiſa ſibi eſt mater,tres Parcas igni aſſidentes uidere, manuq; ſtipitem tenentes,ȩqualem puero cum ſtipite uitam aſſignare. recedentibus itaque parcis,Althȩa extinctum ſtipitẽ diligentiſſime aſſeruauit.Adulto deinde Meleagro,cũ ſpreta ab Oeneo Diana, immenſȩ magnitudinis aprum immiſiſſet, qui omnem regionẽ late uaſtabat,Meleager collecta robuſtiſſimorũ iuuenum manu, aprum interfecit,caputq; eius Atalantȩ, Iaſij Argiuorum regis filiȩ,quȩ prima aprum uulnerauerat,uelut partem ſpolij, dedit. quod cum auunculi ſui ui puellȩ auferre conarentur, utrunque occidit.nunciata itaque fratrum morte,Althȩa doloris impatiẽtia in furorem uerſa,fatalem illum ſtipitem in ignem coniecit: quo exuſto,Meleager etiam exuſtis intus inteſtinis omnibus cõſumptus eſt. Nominis huius nominatiuus tripliciter effertur:Meleager,Meleagrus,&,Grȩco more, Meleagros. Ouid.8. Meta. Nec tamen illa ſui ſucceſſu lȩtior ictus, Quàm Meleager erat. Ibidem:Inſcius,atque abſens flamma Meleagrus eadem Vritur. Et paulo ante: Donec Meleagros,& una Lecta manus iuuenũ caluere cupidine laudis.

MELEAGREA,Calydon urbs,quia Meleager in ea imperauit.

MELEAGRIDES, *Galline d'India*,μελεαγρίδες, gallinȩ Africanȩ, quas uulgus Indicas gallinas uocat.Has Ouid.lib.8.Meta.fabulatur Meleagri ſorores fuiſſe,doloris impatientia,quem ex morte fratris conceperant,in has aues conuerſas.Pli.lib.10.c.15. Simili modo pugnant Meleagrides in Bœotia Africȩ:hoc eſt,gallinarum genus gibberum, uarijs conſperſum plumis. Varro lib. 3.de Re ruſt.Gallinȩ Africanȩ ſunt grandes, uariȩ, quas μελεαγρίδας appellant Grȩci.Hȩ nouiſſimȩ in triclinium ganearum introierũt è culina,propter faſtidium hominum. Vide quȩ in dictione Gallina annotauimus.

MELES,etis,p.p.μέλης,fluuius Ioniȩ, Smyrnam alluens, ad cuius ripas natus fertur Homerus.Pli.lib.5.c.29.Stra.li.12.

MELESIGENES,pe.c.μελησιγένης,nomen proprium poetarũ principis,qui poſtea à cȩcitate dictus eſt Homerus.Meleſigenes appellatus,ut refert in uita eius Herodotus,a Melete fluuio, ad cuius ripas natus creditur.

MELIA,μελία,à Grȩcis dicitur arbor,quam Latini fraxinum uocant.Vide Ruellium lib.1.c.82.Eſt & Melia Cariȩ oppidũ,apud Hecatȩum lib.1.Genealog.

MELIA TERRA,μηλία γῆ,terrȩ genus eſt Eretriȩ cinereȩ nõ diſſimile,quodq; digitis confricatum ſtridorem reddit trito pumici ſimilem.Vires habet in medicina eaſdem fere cum alumine,paulo tamen ignauiores.Pictoribus etiam uſui eſt, ad diuturniorem colorum firmitatem.Pli.Melinum uocat,nomine deducto à Mela inſula,una Sporadum,unde aduehi ſolet.

MELIBOEA,μελίβοια Steph.urbs Magneſiȩ,quȩ eſt Grȩciȩ regio, annexa Theſſaliȩ,teſte Plin.lib.4.c.9. patria Philoctetȩ Pȩantis filij,à quo Melibœus,a,um μελιβοεὺς. Item Melibœus, μελίβοιος,nomen paſtoris,eo,quòd boum curam habeat.

MELICERIS,idis,p.p.μελικηρὶς,abſceſſus ſpecies eſt ex pituitȩ affluxu generari,qui humorem in ſe continet,mellis & craſſitudinem & colorem referentem.Vnde & nomen accepit.Pli.lib. 21. de Meliloto: Peculiariter e contra melicerides efficax.Celſ.l.5. hoc abſceſſus genus,μελικηρίαν,uocari aſſerit,nomine ſumpto à fauo,cuius ſimilitudinem refert.

MELICERTA,ſiue Melicertes,μελικέρτης,Inus & Athamãtis Thebarum regis filius,cum quo mater,cum uirum uideret furere, in mare ſe prȩcipitauit,amboq; Deorum miſeratione in numina marina ſunt commutati,Ino quidem in Leucoteam,quã & Matutam matrem uocant,Melicerta uerò in Palȩmonem,quem Latini Portumnum uocant.Vide Matuta.

MELICHROS,μελίχρους,gemma eſt mellei coloris:unde & nomen habet.Pli.lib.37.cap.11.

MELICHRYSOS,μελίχρυσος,gemma quȩ ex India mittitur quaſi per aurum ſyncero melle tranſlucente.Pli.l.37.c.9.

MELICVS,a,um,p.c.*Muſico*,μελικὸς,idem quod muſicus, à Grȩco μέλος,quod carmen,ſiue cantum ſignificat.unde poetȩ lyrici,melici dicti. Auſonius: Tu melicos,lyricosq; modo. Cice. de Opt. gen.Orat.Poematis tragici,comici, epici, melici etiam, atque dithyrambici.

MELICÆ,gallinȩ,teſte Col.lib.8.cap.2. appellatȩ, quȩ Medicȩ dici debuerant.

MELIGINIS,μελιγινὶς,inſula maris Adriatici, ante Dalmatiam ſita.Ptolem.lib.2.c.ult.

MELIGVNIS,μελιγουνὶς,inſula eſt Siciliȩ adiacẽs, una ex Aeolijs, quȩ notiore nomine Lipara dicitur. Pli.l.3.c.9.

MELILOTOS,p.p.μελίλωτος,quaſi dulcis, & mellea lotos, herba croco ſimilis,frequens Campaniȩ,quȩ quòd Coronamentis adhiberi ſolet,Sertula Campana appellatur à Latinis.Plin.lib. 21. cap.11.& Ruel.lib.3.c.35.Ouid.Pars thyma,pars flores,pars meliloton amant.

MELIMELA,pen.pro.*Pomi nani*,μελίμηλα, ut utrobiq; per ſimplex l, dicuntur poma muſtea,ſiue dulcia,quaſi tu mellea mala. nam μέλι mel μῆλον malum ſignificat. Varr.de re ruſt.lib.1.c.59.Quȩ antea muſtea uocabant,nunc melimela appellant.Eadem uulgo Nana uocantur à paruitate arborum in quibus producuntur. Pli. lib.15.cap.14. Muſtea à celeritate miteſcendi, quȩ nunc Melimela dicuntur à ſapore melleo.Mart.lib.7.Infanti melimela dato,fatuasq; mariſcas: Nam mihi,quȩ nouit pungere,Chia ſapit. Vide Col.lib.5.cap.10.

MELINA,ȩ,μηλίνη,ut Feſt.ait genus tibiȩ acutiſſimi ſoni.Eſt & genus ueſtis,uel à colore,uel à Melo inſula,unde afferebatur,ſic dicta. Pla.in Epiſt. Vbi ergo eſt? niſi ſi in uidulo Aut ſi in melina attuliſti.

MELINVM,melini,μήλινον, neut.gen.apiaſtrum uocat Var. lib. 3. de re ruſt.cap.16.Eſt & melinum(ut ait Plin.lib.23. c.6. oleũ ex flore malorum.Eſt & unguentum.Plin.lib.13.c. 1. Amaracinum in Coo:Poſtea eodem loco prȩlatum eſt melinum. Melinum quoque coloris candidi ſpecies eſt,à Melo inſula,una ſporadum nomẽ habẽs,ubi prȩſtantiſſimum effoditur. Dioſcor. lib.5. Meliam terram Pli.li.35.c.6.Melinum candidum & ipſum eſt optimum in Melo inſula.In Samo quoque naſcitur,ſed eo non utuntur pictores,propter nimiam pinguedinem.Plau. in Moſt. Neque ceruſam,neque melinum,neque aliam offuciam.

MELINVS,a, um, *Di colore di mele*, μήλινος, quod mellis colorẽ reprȩſentat:hoc eſt,quod medium eſt inter album, & giluũ, quod

genus coloris Seruius uocat Albogilum.

Melior, us, probior. Cice. Att. Hircium per me meliorem fieri uolunt.

Melioreſco, is, *Diuenir migliore*, βελτιοῦμαι, melior fio. Col. lib. 2. c. 10. Napus glareoſis, ſabuloſiſq; aruis melioreſcit.

Melipontus, quem & Medipontum uocari ſupra oſtendimus, funis genus eſt, quod à Catone non uno in loco numeratur inter ea, quæ neceſſaria ſunt oleum conficientibus. Cato c. 68. prælo extollito, funes, torculos, melipontos, ſubductarios, aut in carnario, aut in prelo ſuſpendito.

Melis, huius melis, fem. gen. μελὶς, animal, quod & Taxus, ſiue Taxo dicitur, quòd ſit mellis auidiſſimum, & aluearibus ſemper infeſtum, in cauernis uiuens, aſperum, mordax, magnitudine uulpis, colore felis: Pli. lib. 8. c. 38. hanc eſſe ait melibus in metu ſolertiam, ut ſufflata cute diſtentæ, ictus hominum, & morſus canum arceant.

Meliſſa, μέλισσα, oppidum Libyæ. incolæ Meliſſæi. Steph.

Meliſſa, μέλισσα, Meliſſi Cretenſium regis filia, quæ unà cũ ſorore Amalthea, Iouem caprino aluit lacte. Fuit item huius nominis Nympha, quæ mellificium primo inuenit: unde data eſt occaſio ſabulæ, Meliſſam, in apem fuiſſe conuerſam. Col. lib. 9. ca. 2. mulier pulcherrima ſpecie, quam Iupiter in apem conuertit. Meliſſa præterea quædam fuit, Periandri Corinthiorum tyranni uxor. Vide Laertium in Vita Periandri.

Meliſſophyllon, μελισσόφυλλον, herba eſt balloꝛæ ſimilis, quæ & apiaſtrum, & Citrago & Oeliphyllum, & Melinum appellatur. Galli Meliſſam uocant. Nomen habet ἀπὸ τῶν μελισσῶν, hoc eſt, ab apibus, quæ eo tantopere oblectantur, ut ſi eo aluearia perungantur, nuſquam diffugiant. unde Col. lib. 9. cap. 8. & Varr. de re ruſt. lib. 3. c. 16.

Meliſſus, μέλισσος, Cretenſium rex antiquiſſimus, qui primus dijs ſacrificauit: cuius filiæ Meliſſa & Amalthea fuerunt. quæ Iouem infantem melle & lacte caprino aluerunt. Fuit item Meliſſus, grammaticus muneri datus Mecœnati, & manumiſſus ab eo. Tranquillus. Meliſſus præterea Samius, Parmenidis auditor, philoſophus ciuibus ſuis charus, quibus præcepta plura dedit. remp. adminiſtrauit, claſſiq; in bello præfuit. Apollodorus.

Melita, æ, uel Melite, es, μελίτη, inſula non procul à Pachino Siciliæ promontorio. Oui. 3. Faſt. Fertilis eſt Melite, ſterili uicina Coſyræ. Eſt etiam Melite, ſiue Melita, urbis nomen in hac inſula, à Carthaginienſibus (ut refert Diodorus) conditæ, textrinis pretioſiſſimarum ueſtium in primis nobilis. Cice. 6. Ver. Melitæ oppidum iſti textrinum per triennium ad muliebrem ueſtem cõficiendam fuit.

Melitæus, a, um, & melitenſis, μελιταῖος Stephano, ut Melitæi catuli, μελιταῖα κυνίδια, ad feminarum delicias ex melita aduecti. Pli. lib. 3. cap. ult. Melita, unde Melitæos canes appellat, auctor eſt Callimachus.

Melitenſis, ſe, Melitenſis ueſtis. Cic. in Ver. Melitenſis roſa.

Melites, μηλίτης, gemma ſic dicta à colore mali Cydonei, quod μῆλον κατ' ἐξοχὴν dicitur. Pli. l. 37. c. 11. ſic ait.

Melitites, maſc. ge. pen. p. μελιτίτης, genus potionis dulcis. ut ait Pli. l. 14. c. 9. factæ ex melle & muſto. Eſt præterea Melitites, lapis cinericei coloris, qui cum attritus, uel cum liquore contuſus, liquorem dulcem emittit. Vnde & nomen accepit. Pli. l. 36. c. 19. & Gal. lib. 9. Simpl.

Melitæa, μελιταῖα, Theſſaliæ oppidum. Stephanus.

Melituſa, μελίτουσα Stephano, Illyrici oppidum: cuius incolæ Melituſæi & Melituſij appellantur.

Mellitones, μελιτῶνες, pen. p. aluei, in quibus apes nutriuntur. Var. de re ruſt. lib. 3. c. 16. Mellitones ita facere oportet. Eadem quidam Mallaria.

Melitvrgvs, μελιτουργὸς, Latinè Mellarius dicitur, qui mellificium exercet. Sic enim interpretatus Var. l. 3. de re ruſt.

Melitus, μέλιτος, nomen alterius ex accuſatoribus Socratis.

Melium, μήλιον, herba eſt in aquis & locis uliginoſis naſcens, ſemen habens lini ſemini non diſſimile, aliquanto tamen maius & firmius, & præ leuore ſplẽdens. Alio nomine Satyrion rubens appellatur. Vim habere creditur incẽdẽdi ad libidinẽ. Dioſc. l. 3.

Melizomum, p. p. μελίζωμον, condimentum quoddam uocat Apicius ex mellis deſpumati miſtura confectum.

Mellaria, æ, oppidum Hiſpaniæ in tractu Bætico, Pomponij Melæ patria, ut ipſe teſtatur Geographiæ ſuæ lib. 2.

Mellarius, rij, ſubſtantiuum, μελιτουργὸς, qui mellis opus exercet. Var. l. 3. de re ruſt. c. 6.

Mellarius, a, um, μελιτωτικὸς, quod ad mel pertinet. Plin. li. 21. cap. 14. Vaſa mellaria lauari aqua præcipiunt. Mellarium ſubſtãtiuum. uide Melitonos.

Mellatio, nis μελίτωσις. mellis uindemia, cũ mel eximitur. Pli. lib. 11. cap. 16. Hæc mellatio fine uindemiæ, & Vergiliarum occaſu, Idibus Nou. ferè includitur. Idem lib. 11. cap. 15. Aeſtiua mellatione.

Mellacium, ἕψημα, ἕψημα, muſtum ad mediam partem decoctum, quam Sapam appellamus, ut inquit Nonius.

Melleus, a, um, *Di mele, ſoaue*, μελιτώδης, quod ex melle eſt, uel mellis dulcedinem refert, ut Melleus ſapor, apud Pli. lib. 15. cap. 14. Per tranſlationem Vocem melleam dicimus, pro ſuaui, & auditu iucunda.

Melliculum, li, dimin. blandientis, μελίτιον. Pla. Caſ. Meum corculum, melliculum. Idem Cur. melliculo dulci meo.

Mellifer, ra, rum, μελιτοφόρος, ferens mel. Ouid. 15. Meta. Melliferarum apium ſine membris corpora naſci.

Mellifico, as, *Far mele*, μελιτοποιῶ, mel facio. Vir. in quodam Epigrammate: Sic uos non uobis mellificatis apes.

Mellificium, cij, μελιτοποίησις, mellis factio. Varr. de re ruſt. l. 3. c. 15. aptiſſimum ad mellificium thymum. Col. l. 9. c. 12. Apes magis mellificijs, quàm fœtibus, ſtudent.

Mellificus, a, um, μελιτοποιὸς, Col. lib. 8. ab opere mellifico eaſ eatæ apes. Item Mellificatio, nis, μελιτοποίησις.

Mellifluus, a, um, μελίῤῥους, μελίῤῥυτος, ex quo fluit mel, uel fluere uidetur: hoc eſt, dulce, iucundum: ut, Melliflua oratio.

Melligenus, a, um, p. c. μελιγενής, Pli. l. 16. c. 7. pilulam melligeni ſucci. Hoc eſt, eiuſdem ſucci, cuius eſt mel ipſum.

Melligo, inis, pen. pr. μελίτωμα, ſuccus è lacrymis arborum, ſiue florum, quem apes deuorant, poſtea ad alueos regreſſæ euomũt, operamq; componunt. Pli. lib. 11. c. 6. Ceram ex floribus, melliginem è lacrymis arborum. Ponitur & pro quocunque ſucco floreſcentis fructus adhuc, atque immaturi. Plin. lib. 12. cap. 27. In prima lanugine demittitur, uua, eiuſq; melligo.

Mellillus, a, um, μελιτάριος, diminut. à Melleus. Plau. Caſ. Mea uita, mea mellilla. Quanquam non abſurde fortaſſis Mellilla ibi intelligere poſſimus à nomine Mel: ut Mea mellilla, plurali nu. dictum intelligamus. pro, Mea mella, uel meæ delitiæ.

Melius. Ci. de Fini. Nullã uim exiſtimauit eſſe ad melius uiuẽdũ.

Meliuſcule, Cic. in Piſ. cum meliuſcule tibi eſſet.

Mellitus, a, um, p. p. *Melato*, μελιτώδης, μελίχιος, melle conditũ: ut, Placentæ mellitæ Horat. 1. Epiſt. 10. Pane egeo iam mellitis potiore placentis. Pli. lib. 36. c. 19. ſuccum mellitum. Varro 3. de re ruſt. c. 16. ſaui melliti intus ponendi. Mellitus puer, pro ſuaui, & iucundo. Cic. ad Att. lib. 1. tantum requietis habeo, quantum cum uxore, & filiola, & mellito Cicerone conſumitur. Catullus ad Iuuencium: Mellitos oculos tuos Iuuenci.

Mellona, mellis Dea à Romanis putabatur.

Melo, nomen fluuij, qui & Nilus, & Geon appellatus eſt. Auſonius in Aenigmate: Melonis albam paginam.

Melocabus, Germaniæ urbs apud Ptol. lib. 2. c. 11.

Melocarpos, μελόκαρπος, herba eſt, quæ alio nomine Ariſtolochia longa appellatur. Dioſc. lib. 3. c. 4.

Melodes, pe. p. μελῳδὸς, accipitur pro melico dulcia carmina cantante. Sidon: Proculus melodes inſonare pulſibus.

Melodia, *Melodia*, μελῳδία, cum accentu in pen. dulcis cantus.

Melolontha, μηλολόνθη, ſcarabæi genus eſt, colore uiridi naſcẽs.

Melomeli, μηλόμελι, confectio quædam ex malis cydoneis melle obrutis in lagena. uide Col. lib. 12. c. 45. & Dioſco. lib. 5.

Melones, *Meloni* à Palladio dicuntur, qui ex genere peponum ad malorum rotunditatem accedunt.

Melopepones, μηλοπέπονες, fructus ex genere peponum, qui mali figuram rotunditate imitantur. Non pendent hi, ſed humi rotundantur & odorem iucundiſſimum habent, ubi maturuere. Palladius Melones uocat. Vide Ruellium lib. 2.

Melos, μέλος, gen. neut. & indeclinabile eſt, aut certe defectiuum. nam genitiuum, & datiuum ſingulares, totumq; pluralem num. apud Latinos non habet. Ablatiuo Melo uſus eſt Lactantius in Hymno de Reſurre. dominica: Fitq; repercuſſo dulcior aura melô. Apud Græcos declinatur, τὸ μέλος, τοῦ μέλεος. Eſt autẽ melos, cantus ſuauitas, ex apta uocis modulatione, & flexu procedẽs. Perſius in Procemio Satyrarum: Coruos poetas, & poetridas picas: Cantare credas Pegaſeium melos. Hinc multa deriuantur, de quibus mox. Melos, μῆλος, gen. fem. inſula eſt Cretæ adiacẽs, una Sporadũ, & urbs in eadẽ inſula. Strabo: Melos inſula inter Cretam, Peloponneſumq; interuallo æquali ſita, à Peloponneſo promontorium Scyllæum, à Creta Dictynnæum habens.

Melothrum, μήλωθρον, herba eſt, quæ alio nomine ἄμπελος λευκὴ, hoc eſt, uitis alba appellatur. De hac Dioſc. lib. 4.

Melpomene, pe. cor. μελπομένη, una ex Muſis, tragœdiarũ inuentrix, à modulando nomen trahens. Virg. de Muſarum inuentis. Melpomene Tragico proclamat mœſta boatu. Vide Muſa.

Membliarus, μεμβλίαρος, inſula eſt maris Aegæi, una Sporadum, non procul à Thera & Anaphe. Pli. lib. 4. c. 12.

Membrana, æ, ὑμὴν, pellis exterior, quæ membra tegit, quanquã generaliter pro quauis tenuiore pellicula accipiatur, in quacũq; parte animalis ſita. Cic. 2. de Nat. deo. oculos mẽbranis tenuiſſimis ueſtiuit. In ligno quoq; membrana eſt. Plin. l. 13. Inter corticẽ & lignũ tenues tunicas multiplici membrana. Membranæ, περγαμηναὶ, etiam dicũtur chartæ Pargamenæ, quòd de animalium membris ſint detractæ. earum uſus Pergami, regnante Eumene,

Eumene, inchoauit, magnamq; eadem uim rex Attalus Romam miſit, ut penuria chartę pellibus penſaretur. Quinct. lib. 10. cap. 3. niſi forte uiſus infirmior membranarum potius uſum exiget. Plin. lib. 7. cap. 21. In nuce incluſam Iliada, Homeri carmen, in membrana ſcriptum, tradidit. Martial. lib. 1. Hos eme, quos arctat breuibus membrana tabellis. Hora. de Arte: membranis intus poſitis delere licebit. Differt autem charta à Membrana, quòd Membranæ pelliceæ ſunt, & Pergami primum inuentæ: unde & Pergamenæ ſunt appellatæ. Chartæ autem ex papyro olim in Aegypto fiebant, ut Plin. oſtendit: apud nos de centonibus certo quodam modo maceratis, & glutino concretis formantur. Chartam ex papyro in uictoria magni Alexandri inuentam ſcribit Varro: antea palmarum folijs ſcriptitatum fuiſſe, deinde quarundam arborum libris, poſtea publica monumenta plumbeis uoluminibus, mox & priuata linteis, & ſchedis ceræ. Ptolemæus autem chartas; Eumenes uero membranas, cum uterque eorum maximas haberet bibliothecas, inuenerunt: quorum alter Pergami, alter Aegypti rex fuit. Plinius autem putat chartarum uſum Numæ temporibus fuiſſe, idq; auctoritate Caſſij Heminæ confirmat, qui Cn. Terentium ſcribam, agrum ſuum in Ianiculo repaſtinantem, inueniſſe ait arcam, in qua Numa rex ſitus eſſet, & in ea libros eius è charta ſcriptos. Sed Numam pluribus ætatibus ante Alexandrum fuiſſe conſtat.

MEMBRANACEVS, a, um ſimilitudinem membranæ habens. Plin. lib. 16. cap. 31. Quibuſdam cortex membranaceus. Idem lib. 10. cap. 61.

MEMBRANEVS, a, um, *διφθέϊνος, περγαμηνὸς*, quod ex membranis eſt. Vlp. l. Librorum appellatione. ff. de Legat. 2. in codicibus membraneis, uel chartaceis, uel etiam eboreis.

MEMBRANVLA, diminutiuum. Cic. Att. lib. 4. Iiſq; imperes, ut ſumant membranulam.

MEMBRARI, *διαρθροῦσθαι*, ſignificat per membra formari: quo uerbo utitur Cenſorinus, in libro de Die Natali.

MEMBRATIM, *κατὰ μέλη*, aduerb. per membra ſingula. Cic. in Partit. quaſi membratim geſti negotij ſuſpicioſa explicatio. Quinct. lib. 9. cap. 4. membratim cæſimq; dicendum.

MEMBROSVS, a, um, *μελώδης*, qui magnum habet membrum ut illud in Priapeias: horrorum cuſtos membroſior equo.

MEMBRVM, bri, *Membro, μέλος*, proprie dicitur caro artus tegens: unde Membrana, ſuperior membri pars dicitur, hoc eſt pellis ipſa. Silius: conſumptis uiſu deformia membris. Accipiuntur tamen etiam Membra pro ſingulis corporis partibus: ut manus, pes, auris, Membra dicuntur. Cice. 3. de Finib. membrorum alia uidentur propter eorum uſum à natura eſſe donata, ut manus, crura, pedes. Membra principalia ſunt Cor, Cerebrum, Iecur. Quomodo autem differant membra ab Artubus, uide in dictione Artus. Sumitur etiam Membrum pro parte rei inanimatæ. Plin. Epiſt. 17. lib. 2. dormitorium membrum. Hoc eſt, pars domus quieti corporum dicata. Cic. 1. de Nat. deo omnia membra tum facillime noſcuntur, cum totæ quæſtiones ſcribendo explicantur. Columella præterea & Apuleius partem domus membrum nominant. Et Vlpian. de manumiſſionibus: Quæri, inquit, poteſt ſi fabris duobus, uel pictoribus templum uel membrum depictum eſſet. Membrum abſolute, ponitur pro uirili membro. Apuleius: Steterunt membra, quæ iacebant antea. Membra præterea in Oratione dicuntur partes periodi, quas Græci *κῶλα* uocant: eaq; rurſus diuiduntur in Inciſa, quæ illi *κόμματα* dicunt. Auctor ad Herennium: Membrum, omnis appellatur res breuiter abſoluta, ſine totius ſententiæ demonſtratione, quæ denuo alio membro orationis excipitur. Cic. in Orat. Quæ Græci *κόμματα*, & *κῶλα* nominant nos recte inciſa, & Membra dicimus. Sumitur etiam pro parte, cum ad inanimata transfertur. A Membrum ſunt adiectiua Bimembris, *δίκωλος*, Quadrimembris, *τετράκωλος*, hoc eſt, duarum, trium, quatuor partium.

MEMINI, *Ricordarſi, μέμνημαι*, à Meno antiquo uerbo fit, quo ueteres uſi ſunt pro recordor, & in mentem reuoco, à quo prima ſyllaba geminata, fit præteritum Memini, ſicut à Pungo, Pupugi: & quáuis ſit præteriti temporis, in præſenti tamen fere ſemper accipitur, teſte Valla in Rauden. Cice. pro Quinct. Memini, uetus eſt, de Scurra multo facilius diuitem, quàm patremfamilias fieri poſſe. Vir. 2. Aen. Quanquam animus meminiſſe horret. Requirit genitiuum, uel accuſatiuum. Teren. in Eun. Faciam ut huius loci dieiq; ſemper memineris. Virg. 9. Eclo. Numeros memini, ſi uerba tenerem. Cic. de Sen. Omnia, quæ curant, ſenes meminerunt. Cum ſignificat mentionem facio, poſtulat ablatiuum cum præpoſitione De, uel genitiuum. Quinct. lib. 11. cap. 2. De quibus multi meminerunt. Ibidem: Neque omnino huius rei meminit Poeta. In priore ſignificatione iungitur tam cum præterito infinitiui, quàm cum præſenti. Virg. 9. Eclo. Sub Oebaliæ memini me turribus altis Corycium uidiſſe ſenem. Cice. Appio: Ad me adire quoſdam memini. Idem Papyrio. lib. 4. Memini te mihi Phameæ cœnam narrare. Idē pro Roſc. Ame. Meminiſti me ita diſtribuiſſe initio cauſſam. Compoſitum eſt, Commemini. Gell. lib. 2. Cuius uerſus commemini.

MEMMIA, gens Romæ, à Troianis oriunda. Virg. lib. 5.

MEMNON, *μέμνων*, Tithoni & Auroræ filius, qui Troianis ex Oriēte ferens auxilia, & fortiter pugnans ab Achille occiſus fuit: qui cum in rogo cremaretur, precibus Auroræ in auem mutatus eſt: ex eademq; pyra multæ aliæ aues euolarunt, quas Memnonias uocarunt. Vide Strab. lib. 13. Virg. lib. 1. Aen. Eoasq; acies & nigri Memnonis arma.

MEMNONIA, gemmæ nomen eſt apud Pli. lib. 37. c. 10.

MEMNONES, *μέμνονες*, Aethiopiæ populi agreſtes, & feri. Stepha.

MEMOR, huius memoris, pen. cor. *Ricordeuole, μνημονικὸς, μνήμων*, gen. omnis ſecundū Priſcianum, à uerbo memini, qui rei alicuius recordatur. Virg. 4. Aen. Et bene apud memores ueteris ſtat gratia facti. Cū aūt de inanimatis rebus dicitur, ſignificat rem cuius nos memores ſumus. Virg. 1. Aen. Sæuæ memorē Iunonis ob irā. Horat. lib. 1. Carm. Impreſſit memorē dente labris notā, hoc eſt, tam uehementē, ut non facile excidat memoria. Contrarium eſt Immemor, *ἀμνήμων*, cui res aliqua ex memoria excidit. Cic. pro P. Sylla: Adeone immemor rerum à me geſtarum eſſe uideor.

MEMORABILIS, le, *Memorabile, ἀξιομνημόνευτος, ἀξιόλογος*, qui eſt dignus memoria. Cice. de Amic. maxime memorabilem Lelij, & Scipio. familiaritatem fuiſſe. Virg. 4. Aen. Magnum & memorabile numen.

MEMORATOR, oris, uerbale, qui memorat. Propert. li. 3. Eleg. 1. ille tui caſus memorator Homerus.

MEMORATVS, us, uerbale, *ἀνάμνησις*, idem quod memoratio. Gel. lib. 11. cap. 4. uerſus memoratu dignos.

MEMORIA, æ, *Memoria, ricordanza, μνήμη*, ut inquit auctor ad Heren. lib. 1. eſt firma animi rerū & uerborum diſpoſitionis perceptio. Ci. 2. de Inuen. Memoria eſt, per quam animus repetit illa, quæ fuerunt. Idē ad Plancum lib. 10. Epiſt. Nihil poſt hominū memoriā glorioſius, nihil gratius, ne tēpore quidē ipſo opportunius accidere uidi. Terē. in And. In memoria habeo, *διὰ μνήμης ἔχω*. Vbi Donat. Plus eſt, quàm ſi dixiſſet, ſcio. Nā quæ ſcimus, poſſumus obliuiſci, quæ uero memoriæ commendamus, nunquā amittimus. Aliquando pro antiquitate ponitur. Pacuuius: Perq; noſtrā egregiam humanitatem, quam memoria firmauit. Nominis huius in oratiōne uarius eſt uſus. Dicimus enim, Inſidet in memoria, Memoriæ affigere, Memoriæ mandare, Memoria cuſtodire, Memoriam alicuius ſibi proponere, In memoria eſſe alicui, Memoriam alicuius uſurpare, Memoriæ alicuius dare operā, Memoria tenere, Memoria continere, Memoria complecti, Memoriam alicui tenere, Memoria meminiſſe, Memoria prodere, Memoriam alicuius rei prodere poſteris, Memoriæ tradere? Memoria eſt, pro eo quod eſt: memini, Memoria cadit uel intercidit, Memoria falli, Memoria repetere, In memoriam redigere, In memoriam reuocare. Reducere in memoriā, In memoriam redire, Referre memoriā alicuius, Omni memoria, uel in omni memoria, pro in omni tempore: Superiori memoria, pro ſuperiori tempore: Vſque ad hanc memoriam, id eſt, uſque ad hoc tempus: Vt mea memoria eſt, id eſt quantum poſſim meminiſſe, aut reminiſci: Memoria mea factū non eſt illud, id eſt quantum meminiſſe poſſum. Quarum locutionum teſtimonia paſſim bonos auctores legenti occurrent.

MEMORIOLA. Cic. ad Att. lib. 12. memoriola uacillare.

MEMORITER, *Memorioſamente, ἀπὸ στόματος*, aduerbium, à memoria. Ci. de Amic. Scæuola multa narrare de Lælio memoriter, & iucunde ſolebat. Sic etiam dicimus Memoriter cognoſcere, Memoriter memorare, Memoriter colligere, Memoriter meminiſſe, Memoriter narrare, Memoriter reſpondere, Memoriter exponere, Memoriter uocare.

MEMORO, as, pe. cor. *Commemorare, ricordare, μνημονεύω*, ad memoriam reduco. Plau. in Pœn. Memorandū mihi. Interdū eſt dicere, narrare, *λέγειν, ἱστορεῖν*. Liu. li. 1. ab Vrb. Herculēq; in ea loca, boues mira ſpecie abegiſſe memorāt. Plau. in Amph. Ibi, meus pater memorat, legiones hoſtiū ut fugauerint. Hinc cōmemoro, & rememoro, quod eſt in memoriā reduco. Legitur & paſſiuū Memoror. Plau. Amph. Experiri iſtuc mauellē me, quàm mihi memorarier. Saluſt. Incredibile memoratu eſt quā facile coaluerint.

MEMPHIS, *Cairo, μέμφις*, urbs Aegypti regia, ab Ogdoo rege condita, & à nomine filiæ eius ita appellata. Hæc inter omnes Aegypti urbes ſecūdum ab Alexandria locum obtinuit, pyramidibus, regum ſepulcris, in primis inſignis. Eius ambitus traditur fuiſſe centum & quinquaginta ſtadiorum. Sita eſt in loco totius Aegypti opportuniſſimo, ubi Nilus in duas ſciſſus partes literæ Δ ſpeciem præbet: quo fit, ut portuoſiſſima ſit, omniq; pene ex parte nauigijs aditum præbeat. Vulgus hodie Alcayrum uocat.

MEMPHITES, æ, uel, is, pen. pro. *μεμφίτης*, lapis pinguis, uarioq; colore, in membris ſecandis uel urendis citra omne periculum ſenſum adimens. Dioſco. lib. 5.

MEMPHITICVS, a, um, Ouid. 1. de Arte amandi: Neu fuge Niligenæ Memphitica ſacra iuuencæ.

MEMPHITIS, idis, Tibul. lib. 1. Eleg. Barbara Memphiten plāgere

docta bouem. Iuue. Sat. 15. Memphitide ſicca.

MEMPRICVS, rex Britanniæ, qui fratrem Malyn exuit uita, ut eo mortuo regnaret. Volaterr.

MENA, *μαίνη*, apud Romanos fuit dea, quæ menſtruis fluxibus præeſſe putabatur. Quo etiam nomine dictus eſt piſcis quidam breuis *μαινίς*, qui hieme candidus, æſtate nigrior fit: ſed tunc mæna cum diphthongo ſcribitur. Mart. lib. 11. Et caudam cybij breuesq́; mænas. Hunc piſcem eundem eſſe cum Halece Theodoro credimus, qui ex Ariſtotele Halecem uertit, quam ille *μαινίδα*, appellat.

MENAECHMI, *μέναιχμοι*, apud Plaut. comœdia, in qua gemini introducuntur eiuſdem nominis, qui indiſcreta ſimilitudine miros aſpicientium errores excitant.

MENANDER, *μένανδρος*, poeta comicus, Theophraſti diſcipulus, ſtrabus fuit, mente acutus, amore in mulieres inſanus. Scripſit fabulas lxxx. & epiſtolam unam ad Ptolemæum regem, aliaq́; nõnulla ſoluta oratione. Hæc Suidas. Quinct. lib. 10. c. 1. Menander ad cuncta, quæ præcipimus efficienda, ſufficiat, tanta in eo inueniendi copia, eloquendi facultas, ita eſt omnibus rebus, perſonis, affectibus accommodatus. Ouid. 2. Triſtium: Fabula iucundi nulla eſt ſine amore Menandri. Legitur & Menandros, Græcorum more. Idem lib. 1. Amo. Dum fallax ſeruus, durus pater, Improba lena Vixerit, & meretrix blanda, Menandrus erit. Menander itẽ Laodiceus ſophiſta, ſcripſit commentarios in artem Hermogenis, & in præexercitamenta Minutiani. Suidas. Menander alius Simoni Mago ſucceſſit, non ſolum eius referens impietatem, ſed longe maioribus ſuperans portentis. Seſe enim iactitabat ſeruatorem eſſe ex Olympo ad hominum ſalutem demiſſum, docebatq́; nullo alio pacto angelos ab hominibus uinci, aut cogi poſſe, quàm artis magicæ diſciplina & baptiſmo à ſe traditis, ex quibus ſolis immortalitatem humano generi contingere poſſe aſſeuerabat. Hæc Irinæus.

MENAPII, *μενάπιοι*, populi qui ad utranq; Rheni ripam habitant, proximi Vbijs, Eburonibus, & Sicambris. Vnde coniecturam facere poſſumus eſſe eos, quos hodie Iuliacenſes uocamus, & Cliuenſes: quamuis Menapiorum olim latiores fuiſſe uidentur fines, quam hodie ſunt Iuliacenſium & Cliuenſium.

MENDA, æ, & Mendum, di, *Menda, errore*, *ἁμάρτημα*, error, uel erratũ. Ouid. l. 1. de Arte: Nocte latent mendæ. Ci. 4. Verr. Quod mendũ iſta litura correxit? Hinc Emendo, as, mendas tollo.

MENDACILOQVVS, pen. cor. *ψευδολόγος*, qui loquitur mendaciũ. Plau. in Trin. Nihil eſt ſtolidius, neque mendaciloquius.

MENDACIVM, cij, *Bugia, menzogna*, *ψεῦδος*, orationis uanitas. Oui. Epiſt. 21. Nec uos decipiant blandæ mendacia linguæ. Magnum, & impudens mendacium. Idem pro Clu. Dicere mendacium & mentiri, quomodo differant, uide in uerbo Mentior, iris.

MENDACIVNCVLVM, li, *Bugietta*, diminutiuum, paruum mendaciũ. Ci. lib. 2. de Orat. mendaciunculis aſpergendum.

MENDAX, cis, *Mendace bugiardo*, *λογοποιός*, *ψεύστης*, qui frequenter dicit mẽdacium. Ci. 2. de Diuin. Mendaci homini ne uerum quidem credere ſolemus, Virg. 8. Aen. Raptabatq́; uiri mendacis uiſcera Tullus Per ſiluam. Splendide mendax, Hora. 3. Carm. Ode. 11. Fui mendax mihi? hoc eſt, falſo mihi perſuaſi, Ouid. Epiſt. 2. Et genitiuo iungitur: ut Mendax huius rei eſt, id eſt, de hac re mentitur. Plau. in Aſina. Si huius rei eſſe mendacem inueneris. A Mendax fit Comparatiuum Mendacior: Superlatiuum Mendaciſſimus: Aduerbium Mendaciter, *ψευδῶς*.

MENDESIVM, *μενδήσιον*, Aegypti oppidum, cuius incolæ Mendeſij, *μενδήσιοι*, appellantur. Herodot. lib. 2. dictum exiſtimat à Pane, qui ibi ſub hirci ſpecie colebatur. Hircus enim Aegyptiorum lingua Mendes appellatur. Ab hoc etiam oppido uicinum Nili oſtium Mendeſium dictum fuit. Mendeſium quoque uocatur, nobiliſſimi unguenti genus, quod ex hac urbe præſtantiſſimũ mittebatur. Plin. lib. 13. c. 1.

MENDICABVLVM, *Pithocheria, mendicatione*, *ἐπαιτία*, mendicatio ipſa, ſiue ipſe mendicus. Plau. in Aul. iſtos reges memorare nolo, hominum mendicabula.

MENDICIMONIVM, *πτωχεία*, inopia: qua uoce uſus eſt uerborum inſignis innouator Laberius, ut refert Nonius.

MENDICITAS, *πτωχεία*, Ci. pro Flac. fratres cõſortes mẽdicitatis.

MENDICITER, *πτωχῶς*, idem quod miſere, & tenuiter.

MENDICO, as, pen. pro. *προσαιτέω*, *πτωχεύω*, uitæ alimenta poſtulo oſtiatim. Iuue. Saty. 6. mendicat in aurem. Mendicare ſibi malum, per metaphoram dixit Plau. in Amph.

MENDICANS, pe. pro. particip. Plau. Capt. Decere uideatur magis Me ſeruire apud te, Quàm mendicantem uiuere.

MENDICATVS, pen. pro. aliud participium: ut, Cibo mendicato paſci. Ouid. 5. Triſt.

MENDICVLVS, diminutiuum. Cic. in Catil. Collectum ex ſenibus deſperatis, ex agreſti luxuria, ex ruſticis mendiculis.

MENDICVM, (inquit Feſtus) dici putant uelum qđ in prora ponitᷣ.

MENDICVS, ci, pen. pro. *Mendico, pitocco*, *πτωχός*, *προσαίτης*, qui uictum oſtiatim quæritat. Et, ut refert Feſtus, Verrius dictum putat à mente, quòd mentem eius fefellerit fortuna, uel à medendo, quòd precentur omnes, ut uitæ ſuæ medeantur cibo: uel quod manu indicet. Ci. 5. Tuſc. Paupertas ſi malum eſt, mendicus beatus eſſe non poteſt, quamuis ſit ſapiens.

MANDICISSIMVS, pro pauperrimo. Cice. pro Mur. Solos ſapiẽtes eſſe, ſi diſtortiſſimi ſunt, formoſos, ſi mendiciſſimi, diuites. Interdum accipitur pro infirmo & imbecillo. Cice. 3. de Orat. Inſtrumentum hoc forenſe, exiguum ſane, ac mendicum eſt.

MANDOSE, id eſt inemendate. Cic. ad Q. Fra. lib. 3. Latini libri mendoſe & ſcribuntur, & ueneunt. Idem 1. de Inuent. ars mendoſiſſime ſcripta. Perſ. Sat. 5. Mendoſe colligis.

MENDOSVS, a, um, erroribus plenus, Exemplar mendoſum, apud Plin. in Epiſt. Cic. 4. Verr. in Verucij nomine certo ex loco mendoſus. Idem de Cla. Orat. his laudationibus hiſtoria rerum noſtrarum eſt facta mendoſior. Ponitur quandoque pro uitioſo. Ouid. 2. Amor. Non ego mendoſos auſim defendere mores. Horat. in Ser. Mendoſa eſt natura.

MENDVM, uide Menda.

MANSCINA, *μενεκίνη*, urbs mediterranea Oenotriæ, à qua Menecinæi, *μενεκιναῖοι*, & Meneceni populi. Stephanus.

MENEDEMVS, *μενέδημος*, philoſophus ex Eretrica ciuitate, à quo philoſophi, Eretriaci dicti ſunt. Eretria uero in Eubœa eſt, ut inquit Strab. lib. 9. Hic militiam primo exercuit, poſtea ad Platonẽ conceſſit. & cum primum ab omnibus ludibrio haberetur, poſtea tanta in admiratione habitus eſt, ut ciuitatis gubernacula ei traderentur. Obijt uitæ ſuæ anno ſeptuageſimo tertio. Fuit & alius Menedemus Lampſacenus, Cynicus, qui in eam prodigioſam uenerat ſuperſtitionem, ut ſumpto habitu Furiæ prodiret, dictitans ſe exploratorem ex inferis ueniſſe, delaturum dæmonibus mortalium peccata. Laertius. Item alius Rhodius Ariſt. auditor, de quo uide Ariſtotelis iudicium apud Gell. lib. 13. c. 5.

MENELAETVS, *μελαναίετος*, auis ex aquilarum genere, minima magnitudine, uiribus præcipua, colore nigricans, quæ ſola fœtus ſuos alit, frequensq́; uerſatur in montibus. Vide Plin. lib. 10. cap. 3.

MENELAVS, *μενέλαος*, filius Atrei, & Aeropes, ut Homerus tradit, Pliſthenis uero, ut Heſiodus, & frater Agamemnonis, rex Spartæ, qui Helenam Iouis & Ledæ filiam, uxorem habuit, quam cũ Paris, Priami filius, eo abſente rapuiſſet, omnes totius Græciæ principes ad bellum conuocauit. Ilium Priami regiam, decennali bello, tandem fraude magis, quàm uiribus expugnauerunt. atq; ſic egregiam ſuam coniugem recepit, cõſcenſaq; naui poſt octauum erroris annum domum redijt.

MENIA Columna. Cic. in Ver.

MENIANA, *Poggiuoli, uerroni*, ædificia quædam dicta ſunt, à Menio inuentore, qui primus excogitauit hoc ſtructuræ genus, ut tignis extra columnam proiectis, tabulisq́; ſuperpoſitis, ampliataq; columnæ ſummitate, pluribus in una columna ſpectatoribus locus fieret. Vulgo nunc Podioli, & Lobiæ dicuntur. ſcribit Porphyrio, Menium ſcurrilitate notiſſimum, poſt abroſum patrimoniũ uendidiſſe domum, quam habuerat ad forum ſpectantem, una ſibi recepta columna, unde gladiatores ſpectaret, quæ ea eo Menij columna nominabatur. Super hac columna Menius tectum proiecit & tabulata, unde ipſe & poſteri eius ſpectare munus gladiatorium poſſent. unde factum putatur, ut omnia id genus ædificia Meniana uocarentur. Sueton. in Calig. Pauci à proximis Menianis ſpectabant.

MENINGES, *μήνιγγες*, membranæ duæ, cerebrum, circũquaque cõtegentes, quarum exterior, quæ aduerſus cranij impreſſiones cerebri ueluti propugnaculum eſt & tegumentum. Craſſa ſiue Dura meninx appellatur: & uulgo Dura mater: Hæc cranium intus ſuccingit, inter ſe & alteram meningem, tantum relinquens ſpatij, quantum cerebri pulſibus ſatis eſt. Eſt autem hæc cribri ritu perforata, duplicaturq́;, vt commodius uenas muniat, quas in ſe habet ad ſummum capitis uerticem aſcendentes. Altera cerebro penitus coniuncta eſt, quæ quòd tenuiſſimæ illi membranæ, quã in fœtu *χορίον*, id eſt ſecundas uocat, perſimilis ſit, *χοροειδής*, appellatur: uulgo Pia mater.

MENINX, *μῆνιγξ*, inſula, ex aduerſo minoris Africæ (ut lib. 5. c. 7. docet Pli.) in longitudine patens millia paſſuum, latitudine. 25.

MENOSCA, *μηνόσκα*, oppidum Vardulorum, in Tarraconenſi Hiſpania: cuius meminit Plin. lib. 4. c. 20. & Ptole. lib. 2. c. 6.

MENOTHARVS, *μενόθαρος*, fluuius in Mæotin influens. Plin. lib. 6. cap. 7.

MENS, huius mẽtis, femi. gene. *Mente*, *νοῦς*, eſt princeps animæ facultas, quæ & intelligẽtia à quibuſdã uocatur, qua ſolus homo præditus, ceteris antecellit animantibus, quaq́; res incorporeas & ab omni materia abſtractas cõtẽplatur. Hinc fit, ut mentẽ pleriq; dictam exiſtiment, quaſi eminentem: ſiue quòd inter oẽs animæ facultates maxime emineat, ſiue quòd per eam inter animalia plurimũ emineamus. Cic. de Sen. Homini ſiue natura, ſiue Deus, nihil mente præſtantius dedit. Lactan. lib. 7. non idem eſt mens, & anima. aliud eſt enim, quo uiuimus: aliud quo cogitamus Mens

uel

uel augetur, uel minuitur pro ætate: anima in ſtatu ſemper eſt. Thales Mileſius: Velociſſimum (inquit) omnium, quæ ſunt, eſt mens: nam tantæ celeritatis eſt, ut uno temporis puncto cælum, maria, terras peruolet. Qui uero animum & Mentem idem eſſe dicunt, falluntur: Cum mens ſit cogitationis, conſiliiq; ſubtilitas quædam, certæ rationi conſentanea. Ideo Amentes & Dementes dicuntur, qui nullo conſilio utuntur. Animus uero eſt uitæ, & uoluntatis fundamentum. Plau. in Ciſtel. Nullam mentem animi habeo. Ex quo patet, Mentem eſſe rem diuerſam ab Animo. Alioqui Plautus inepte dixiſſet, mentem animi. Similiter etiam Ter. in And. Animum & Mētem res diuerſas facit. Mala (inquit) mens, malus animus. Ponitur quandoque pro uoluntate. Virg. 1. Aen. quietum Accipit in Teucros animum, mentemq; benignā. Cic. lib. 4. Tuſc. Humanus animus, decerptus ex mente diuina. Ponitur quandoque Mens pro conſilio, γνώμη. Virg. 1. Aen. Noſtram nunc accipe mentem. Quādoq; pro animo. Cic. 2. de Ora. defendebam, hac eum mente fuiſſe. Suæ mētis eſſe dicuntur, qui bonam mentem habent. Cic. in Piſ. Hic ſi mentis eſſet ſuæ. Deponere mentem mentumq; in gremiis mimarum, dixit Cic. in Antonium. Phil. 13. Hinc Amens, Demens, uehemens.

Mensa, æ, *Menſa*, τράπεζα, eſt, ad quam accubimus cibum ſumpturi: dicta, inquit Varro, quaſi meſa, quòd inter duos poneretur. Virg. 1. Aen. Pars epulis onerant menſas. Duo autem fuerunt apud Romanos pretioſiſſima Menſarum genera, Citrea, & Acerna, de quibus apud Martial. lib. 14. Epigram. 2. Ouid. 12. Meta. Hunc pede conuulſo menſæ Pellæus acernæ Sternit humi. Ci. 6. Ver. menſam citream à Lutadio abſtuliſti. Horat. 1. Serm. Sat. 3. Modo ſit mihi menſa tripes. Quandoque ponitur pro prandio, uel cena. Iuuen. Saty. 1. una comedunt patrimonia menſa. Vnde & Primæ, & Secundæ menſæ, id eſt primi & ſecundi cibi. uulgus Introitum & Exitum menſæ appellat. Ouid. de Nuce: Poma cadunt menſis non interdicta ſecundis. Cic. ad Atti. lib. 14. Secundam menſam, dixit in numero ſingulari. Hæc (inquit) ad te ſcripſi, appoſita ſecunda menſa. Accipitur etiam Menſa pro abaco nummulariorum, quemadmodum apud Græcos τράπεζα, unde & ipſi nummularii à Cice. Menſarii uocantur, quos Græci uocant τραπεζίτας. Cic. in Piſ. ſtipendium militibus, mēſis palam propoſitis, numeratum. Ponitur quandoque pro diſco, ſiue quadra, qua utimur in menſa ad epulas in fruſtula concidendas. Virg. 7. Aen. Acciſis coget dapibus conſumere menſas. De menſa mittere, id eſt de iis, quæ appoſita erant menſæ. Cic. ad Att. lib. 5. uxori Quintus de menſa miſit: illa reiecit. Antiqui menſam uaſorum quadratam habuerunt, uocaueruntque Vrnarium: de quo uide Var. Fuit & menſa uinaria rotunda, nomine Cylibantum, ἀπὸ τῆς κύλικος. Sic enim Græci calicem uocant. Altera erat quadrata una columnella ſubnixa, Cartibulum uocatur. Auctor idē Var. de ling. Lati.

Mensarius, *Caſsiere, banchiere*, qui & Argentarius à Latinis, à Græcis τραπεζίτης, & κολλυβιστὴς dicitur. Cic. pro Fla. in qua ciuitate nummus moueri nullus poteſt, ſine quinque prætoribus, tribus quæſtoribus, quatuor menſariis.

Mensio, onis, μέτρησις, à Metior, idem quod menſura, Ci. in Ora. animus, aurium nuncio, naturalem quandam continet uocū omnium menſionem.

Mensis, is, *Meſe*, μὴν, à Metior deducitur, quaſi res numero dierū menſa. Cicer. libr. 2. de Natur. deo. Qui quia menſa ſpatia conficiunt, Menſes nominantur. Macrobius à Græco μήνη, id eſt, à Luna trahit. nam Lunæ curriculo menſis conficitur. Virgil. 3. Geor. & totum ex ordine menſem Paſcitur. Menſes in plurali ſunt mulierum menſtrua. Pli. li. 21. c. 25. Ciet menſes è uino pota. Hinc Trimeſtris, τρίμηνος, triū menſium. Aug. lib. 13. Ciuit. Arcadum anni trimeſtres fuerunt. Bimeſtris, duorum menſium.

Menstrva, orum, ſubſtātiuum, plu. num. τὰ καταμήνια, τὰ ἔμμηνα, mulierum profluuium eſt, & purgatio frigidi & indigeſti humoris, quem natura quaſi noxium expellit. Dicta ſunt autem Menſtrua, quod unoquoque menſe mulieribus, quæ eius ætatis ſunt, ut poſſint concipere, ſoleant accidere: unde etiam Menſes appellamus. Menſtrui uitus deſcribit. Pli. libr. 7. ca. 15. his uerbis: Sed nihil facile reperitur mulierum profluuio magis mōſtrificū. aceſcunt ſuperuentu muſta, ſterileſcunt tactæ fruges, moriuntur inſita, exuruntur hortorum germina, & fructus arborum, quibus inſidere, decidunt: ſpeculorū fulgor ipſo aſpectu hebetatur, acies ferri præſtringitur, eborisque nitor: in rabiem aguntur guſtato eo canes, atque inſanabili ueneno morſus inficitur.

Menstrvalis, le, *Coſa che ſi fa ogni meſe*, μηνιαῖος, quod ſingulis menſibus fit. Plau. in Cap. Qui ſolebam menſtruales epulas ante adipiſcier. Menſtrualis mulier, ἡ τὰ ἔμμηνα ἔχουσα, quæ menſtrua patitur, quæ mulieribus ſingulis menſibus accidere ſolent. Plin. lib. 19. cap. 10. Omnia acceſſu mulieris menſtrualis flaneſcunt.

Menstrvvs, a, um, *Di un meſe*, μηνιαῖος, ἐπιμήνιος, quod eſt unius menſis. Cic. 1. de Nat. deo. Huius hanc luſtrationem eiuſdem incenſa radiis menſtruo ſpatio luna complet. Menſtrua cibaria, apud Cice. 5. Ver. quæ ſunt unius menſis. Sic, opus menſtruum, Menſtrua uita. Menſtruum etiam ponitur aliquando pro alimēto in ſingulos menſes legato: ut Annuum, quod in ſingulos annos. Vlp. in l. qui bonis. ff. de ceſſ. bono. Si quid miſericordiæ cauſſa fuerit relictum, puta menſtruum, uel annuum.

Mensvla, æ, dimin. Plau. in Moſtel. appone hic menſulam.

Mensvlarii, τραπεζῖται, iidem qui menſarii, & argentarii dicuntur. Vtitur hac uoce Vlp. l. Si uentri. ff. de priuil. cred.

Mensvra, æ, *Miſura*, μέτρον, inſtrumentum quo metimur: unde & nomen habet. Plin. li. 7. cap. 56. Menſuras, & pondera Phidon Argiuus, aut Palamedes (ut maluit Gellius) Inuenit. Sumitur & ad alia. Idem lib. 2. cap. 1. Quaſi uero menſuram ullius rei poſſet agere, qui ſui neſciat. Pli. iunior in Epiſto. ex illo menſuram beneficii tui prorſus intelligo.

Mentagra, æ, λειχὴν, morbus dictus à mento, à quo incipit, & faciem quidem, collum, pectus, manusq; fœdo quodam furfure occupat. Vide Pli. lib. 26. cap. 1. & ea, quæ annotauimus in dictione Lichem.

Mentecaptvs, *Fuor di ſe*, ἄφρων, παράφορος, pro amente accipitur, ut Oculis captus, pro cæco. Feſtus: Mente captus dicitur, cum mens ex hominum poteſtate abiit.

Mentercosa, μεντέρκωσα, ciuitas Hiſpaniæ, in finibus Celtiberiæ. Ptol. li. 2. cap. 6.

Mentha, æ, ἡδύοσμος, herba uulgo nota, etiam hodie apud nos nomen retinens: ita dicta à Græc. μίνθη. ſic enim olim hæc herba a Græcis uocabatur à nomine Minthes Cocyti filiæ, quam Proſerpina cum Plutone deprehenſam in hanc herbam mutauit: quæ poſtea, mutato nomine, ab odoris ſuauitate dicta eſt ἡδύοσμος. Pli. lib. 19. cap. 8.

Menthastrvm, ἡδύοσμος ἄγριος, ſylueſtre olus, dictū, quòd mentham imitetur, quaſi ſylueſtris mentha. Pli. lib. 20. cap. 4. Dioſco. lib. 3. cap. 40.

Mentigo, inis, pen. pro. λειχὴν, genus morbi, quod pecudes inuadere ſolet. Colu. lib. 7. cap. 5. Eſt autem Mentigo, quā paſtores Oſtiginem uocant, mortifera lactentibus. ea plerunque fit, ſi per imprudentiam paſtoris emiſſi agni, uel etiam hœdi, roſcidas herbas depauerint.

Mentior, iris, *Mentire, dir bugie*, ψεύδομαι, ψευδολογέω, cōtra id, quod in mente eſt, loquor. Pla. in Amph. mētibis. faciam, ut uerū diſcas dicere. Ter. in Heau. Non eſt mentiri meum. Id eſt, non cōſueui mentiri. Qui enim mētitur, non ipſe fallitur, ſed alterum fallere conatur. Qui uero mendacium dicit, tum etiam fallitur, cum credit ſe uerum dicere. unde Nigidius apud Gell. Vir bonus præſtare debet ne mentiatur: prudens, ne mendacium dicat. Aliquando tamen Mentiri, eſt per imprudētiam falſum dicere, ſicut & mendacium dicere. Cic. li. 4. Tuſc. litigant cum Epicuro, non multum mentiente. Priſcianus uult hoc uerbum eſſe commune. unde Mentitus participium aliquando in paſſiua ſignificatione inuenitur. Cic. 2. de Nat. Deo. mentita, falſa, plena erroris. Stat. li. 1. Theb. Mentitis ignoſco toris. Interdum eſt fingere, ſimulare: ut Mentiri ſexum, mentiri colorem fuco. Martia. li. 1. Mentiturque uirum prodigioſa Venus. Quinct. lib. 2. ca. 15. mangones colorem fuco, & uerum robur inani ſagina mentiuntur. Plin. lib. 37. capitu. 8. candorem mentitur. Et dicimus Mentiri aduerſus aliquem, Mentiri in aliquem, Mentiri, alicui, & Mentiri de aliquo. Hinc Ementior, καταψευδομαρτυροῦμαι, aperte, ſeu publice oſtendo, quod non eſt.

Mentio, onis, *Mentione*, ἀπομνημόνευσις, à ſupino Mentum, quod à Meno uerbo antiquo deducitur, teſte Vall. li. 3. Mentionem facere alicuius, eſt commemorare. Ci. ad Sulpitium lib. 13. nemo mentionem tui ſine tua ſumma laude fecit. Dicimus etiam Mentionem facere de aliquo, Mentionem habere alicuius, Incidere in mentionem alicuius intermittere mentionem alicuius. Plin. li. 2. capit. 8. In mentione terræ dicetur, id eſt dum terræ faciemus mentionem.

Mentor, toris, pen. cor. μέντωρ, mirus fuit in uaſis cælandis artifex Iuuena. Saty. 8. Raræ ſine Mentorem menſæ. Pli. lib. 33. cap. 11. Craſſus orator duos ſcyphos habuit, Mentoris artificis manu cælatos. Idem li. 12. Mentori quotidie teſtimonium perhibet Capitolinus Iupiter, & Diana Epheſia, quibus fuere conſecrata eius artis uaſa.

Mentorevs, a, um. Prop. lib. 1. Leſbia Mentoreo uina bibas opere.

Mentvla, æ, πέος, membrum uirile dicitur. Virg. in Priapeia: uidentq; magnam Matronæ quoq; mentulam libenter. Hinc Mentulatus, magnam habens mentulam. Virg. in Priap. Deus Priapo mentulatior non eſt.

Mentvm, n, *Mento*, γένειον, ab eminendo: à gula enim eminet. Et quamuis Pli. li. 11. cap. 37. dicat mentum nulli præter hominem eſſe: Plaut. tamen in Menæch. porcis etiam menta tribuit: Glandonicam (inquit) iullam, lardum, pernam, Itidem autem ſyncipput, aut menta porcina. Itē Vit. 3. Georg. de boue: Et crurum tenus à mento palearia pendent. Cice. 1. Tuſc. Mento ſummam

aquam arid[illegible], ſiti enectus Tantalus. Vir.1.Georg. Nec minus interea ba[illegible] incanaq; méta Canypby condent birci.

Menythias, [illegible]dis, μενούθιας Stephano, inſula Aethiopiæ adiacens iuxta Pr[illegible]m promontorium. Ptolemæus li.4.cap.9.

Meo, meas, *Andare*, πορεύομαι, uado, ultro, citroq; eo. Plin.li.9.c.57. de acipenſere: Vnus omnium ſquamis ad os uerſis, contra aquã nando meat. Anima means in membra diuerſa. Luca.li.3. Mobilitas meandi per magnum inane. Lucr.li.1. Hinc Commeo, Permeo, Remeo, Tranſmeo.

Meon, μῆον Dioſc. herba eſt folia habens aniſo non diſſimilia, quã Plin.li.20.cap.23. Meu appellat.

Mephitis, huius mephitis, pen.prod. δυσώδης ἀτμοσφαῖρα, terræ putor, ex aquis maxime ſulphuratis, atque corruptis prouenien: eſt & in nemoribus grauior ex denſitate ſyluarũ. Vir.li.7. ſæuamq; exhalat opaca mephitim. Alij Mephitim Deum eſſe uolunt, Leucotheæ connexum: ſicut eſt Veneri Adonis, Dianæ Virbius. Alij Iunonem intelligunt, quam aerem eſſe cõſtat. Omnis autem putor, non niſi ex corruptione aeris naſcitur, ſicut bonus odor de aere incorrupto, ut ſit Mephitis, dea odoris grauiſſimi, id eſt, graueolentiæ. Hæc Seruius in locum Virgilij iam citatum.

Meraculus, dimin. unde minum meraculum apud Plin.li.20. c.19.

Meracus, a, um, pe.pro. ut ſtatim docebimus, *Puro*, ἄκρατος, idem eſt, quod merum, hoc eſt, ſolum, & purum. Pli.li.23.cap.1. Meracis potionibus per uiginti dies ante canis ortum ſuadet Heſiodus uti. Vnde uinum meracum dicitur, quod nihil habet aquæ admiſtũ. Horat.2.Epiſt.2. Expulit helleboro bilem, morbumq; meraco. Propertius: Ah pereat quicunque meracas repperit uuas. Calepinus putauit huius dictionis pe. ſyllabam corripi, adducens hũc uerſiculum ex Priapeijs: Conſtitui meracas, edidiciq; notas. Sed quoniam hic uerſiculus neque certi eſt auctoris, neque mendæ ſuſpicione caret, tanti apud nos eſſe non debet, ut receptiſſimorũ poetarum teſtimonijs, quæ iam adduximus, debeat præferri. Hinc fit cõparatiuum Meracior, & ſuperlatiuum Meraciſſimus. Vnde Meracius, ἀκρατότερον, ἀκρατέστερον, ζωρότερον, bibere dicuntur, qui minus uino aquæ miſcent: ſicut contra Dilutius, qui plus aquę adhibent. Celſus præcipit hieme meracius bibendum eſſe, æſtate dilutius. Cic.3.de Natu. Deo. ſi medicus ſciat, ægrotum, cui iuſſiſſet uinum ſumere, meracius ſumpturum.

Mercalis, le, *Vendibile, mercantesco*, ὤνιος, quaſi uendibilis. Col.lib. 7.cap.6. cætera mercalibus traduntur: id eſt, uendibilibus. Quædã tamen exemplaria hic legunt Mercantibus non mercalibus. Hinc Promercalis, de quo infra.

Mercatio, onis, uerbale, ἐμπόρευσις. Gell.lib.3.cap.3. Pecunia in mercationibus perdita.

Mercator, oris, *Mercante*, παλιγκάπηλος, ἔμπορος, qui mercatur, id eſt emit. Hora.1. extremos currit mercator ad Indos.

Mercatura, æ, *Mercantia*, ἐμπορική, negociatio, ſeu actua mercandi. Ci.li.1.Off. Mercatura, ſi tenuis eſt, ſordida putanda eſt. Dicimus autem, facere mercaturam, pro exercere. Cic.7.Ver. à prędonibus capti, cum mercaturas facerent.

Mercatus, us, *Mercato*, ἐμπόρευμα, idẽ quod mercãdi actus. Plau. in Moſtel. homo in mercatum uortitur. Aliquando etiam pro loco accipitur, ad quem mercatores emendi, uendendiq; gratia conueniunt, quem etiam appellamus emporium, ἐμπόριον, uel Forũ. Cic.lib.1.Off. Quo cum, tãquam ad mercatum bonarum artium, profectus ſis, inanem redire turpiſſimum eſt. Teren. in Adel. Niſi eo ad mercatum uenio, damnum maximum eſt. Quem in locum Donatus annotauit Mercatum aliquando accipi pro ipſo tẽpore, quo negotiatores ad emendum, & uendendum conueniunt.

Mercatus, a, um, partic. ὠνησάμενος, modo actiue accipitur, ut apud Ter. Agrum in proximo mercatus es, id eſt, emiſti. Modo paſſiue. Pli.li.37.ca.1. trullam unam mercatam à matre familias.

Mercedula, læ, diminu. Cice.1. de Orat. apud Græcos ſimpenti homines mercedula adducti miniſtros ſe præbent in iudicijs oratoribus.

Mercenarius, rij, *Mercenario*, μισθοφόρος, ὑπομισθιος, qui mercedis gratia operam ſuam alicui præſtat. Cice.1. Off. ſordidi quæſtus mercenariorum omnium, quorum operæ, non quorum artes emuntur.

Mercenarius, a, um, ἔμμισθος, μίσθιος, μισθοφορικός, quod mercede conſtructum eſt: ut, Mercenarij teſtes. apud Cice. in epiſt. & Mercenarium prætoris decretum, apud eundem in Verr. Mercenarius, & Gratuitus ſunt contraria. Cic.1.de Legib. Quid liberalitas? gratuita ne eſt, an mercenaria?

Merces, cedis, *Mercede*, μισθός, à merendo ære, inquit Varr. li.4.de lingua Latina. Eſt enim Merces, præmium, quod datur pro labore ſeu ſtipendio. Iuuen.Sat.7. Scire uolunt omnes, mercedem ſoluere nemo. Quandoque ponitur pro penſione, & reddito annuo. Ci.2. de Fin. Vides, ſi amicitiam ſuam charitate metiare, nihil eſſe præſtantius: in emolumento, ſummas familiaritates prædiorum pretioſorum mercede ſuperari. Quandoque pro pretio & damno. Ci. ad Lentu. gaudeo te eam fidem cognoſcere hominum, non ita magna mercede, quam ego maximo dolore cognoram.

Mercimonium, nij, idem fere, quod merx, ἐμπορία. Plaut. in Amph. in noſtris mercimonijs emundis, uendundisq; uobis me lucris afficere.

Mercor, aris, deponens eſt, *Comprare*, ἀντικαταλλάσσομαι, ἐμπορεύομαι, lucri cauſſa mercaturam exerceo, uel etiam ſimpliciter emo. Et quandoque accuſatiuo ſolo contentum eſt. Teren. in Heau. agrum in proximo mercatus es. Quandoque cum ablatiuo pretium denotante iungitur, ſicut Emo. Gell.lib.1.cap.19. Libros tres reliquos mercatur, nihilo minori pretio. Quandoq; ablatiuo mediante aliqua harum prępoſitionum A, Ab, uel De, ſine pretio expreſſo. Ci.li.1.Off. Sordidi putandi, qui mercantur à mercatoribus, quod ſtatim uendant. Quãdoq; datiuo. Ter. in Eun. eunuchum quem mercatus fuerat frater Thaidi. Mercari Græca fide eſt, ubi non uerbis, neque ſtipulationibus, ſed præſenti pecunia res agitur: ob leuitatem enim Græcis nihil habebatur fidei, niſi præſentem pecuniam numeraſſent. Plaut. in Aſin. Cetera Græca mercantur fide. Mercari præſenti pecunia, idem Plau. in Capt. Quos tam grãdi ſum mercatus præſenti pecunia. Hinc Commercor. Plau. in Capt. captiuos cõmercatur alios. Præmercorq;, ante alios mercor, ut ſcilicet carius uendam.

Mercurialis, herba inſigniter aluum ciens, λινόζωστις, cuius duo genera, maſculus & femina. Pli.li.25.cap.5. Linozoſtis, Mercurij eſt inuentum. ideo Græcis Hermupoan multi uocant: apud nos omnes Mercurialem.

Mercuriales, uidentur fuiſſe ſodales ex collegio aliquo in honorem Mercurij inſtituto. Cic. ad Q.Frat.li.2. Flaccum Capitolini, & Mercuriales de collegio eiecerunt.

Mercurius, ἑρμῆς, Iouis & Maiæ filius: dictus à mercibus, eo q́ negotiatoribus præſidere exiſtimetur. à Græcis Hermes dicitur, ἀπὸ τοῦ ἑρμηνεύειν, hoc eſt, interpretando. uarie à poetis appellatur, Ligius, Agriphôtes, Nomius, Cyllenius. Præter hũc tres alij fuiſſe Mercurij: dicitur unus Cæli, & Dei filius: alter Liberi & Proſerpinæ: tertius Iouis, & Cillenes, quẽ fama eſt, ob Argi cędẽ profugum, litteras Aegyptijs oſtendiſſe. Verum omnes ad Maiæ filium referuntur. Ideo & alas in capite, & pedibus ponunt, uolentes ſignificare, uelocem ferri per aera ſermonem. Ideo autem deorum nuncium dictum, quoniam per ſermonem omnia cogitata enũtiantur. Dictus eſt deus facundiæ, quod hominibus eloquentiam præſtare putabatur. Habitus eſt etiam deus mercatorum, κερδῷος, palæſtræ, furum: Lyram inuenit: Hermaphroditum ex ſorore Venere genuit: Martem è duris carceribus liberauit: Argum interemit: Prometheũ in Caucaſo relegauit. Fuit præterea alius hoc nomine Aegyptiorum ſacerdos, ſuperioris (ut putatur) nepos, qui à Græcis, ἑρμῆς τρισμέγιστος, hoc eſt, Mercurius Termaximus dictus eſt, quòd & ſummus eſſet ſacerdos, & ſapientiſſimus philoſophus, & rex potentiſſimus. Eſt etiam Mercurius unus ex ſeptem planetis, cuius corpus cunctorum ſyderum minimum, fere ſemper ſubeſt radijs ſolaribus, a quibus non recedit longius, quàm uiginti octo gradus. Ideo ab aſtronomis στίλβων dicitur, quod eſt radians. Vnde etiam ſolaris & peruſtus fingitur, quòd Soli uicinior ſit, quàm reliquæ ſtellæ. Cice. lib. 3. de Natu. deo. quinque Mercurios commemorat: Mercurius (inquit) unus Cælo patre, Die matre natus, cuius obſcœnius excitata natura traditur, quòd aſpectu Proſerpinæ commotus ſit. Alter Valentis & Phoronidis filius, is qui ſub terris habetur, idẽ Trophonius. Tertius Ioue tertio natus ex Maia, ex quo & Penelopa Pana natum ferunt. Quartus Nilo patre, quem Aegyptij nefas habent nominare. Quintus quem colunt Pheneatæ, qui & Argum dicitur interemiſſe, ob eamq; cauſſam Aegypto præfuiſſe, atque Aegyptijs leges & litteras tradidiſſe. Hactenus. Cic. Verr. lib.4. Aen. Tunc ſic Mercurium alloquitur ac talia mandat.

Merda, æ, σκώρ, μίνθος, cibi excrementum, quod per ſeceſſum egeritur. Horat.lib.1.Ser. Merdis caput inquinet albis Coruorum.

Merdo, as, χέζω, à quo Permerdo, fœdo, & cõſpurco. Albinus: pueri omnia perminguunt, atque permerdant. Perottus.

Mere, aduerb. pure. Pla. Tuſc. ſi amoris poculum accepit mere.

Merenda, æ, *Merenda*, τὸ μετ' ἄριστον φαγεῖν, cibus, auctore Nonio, qui datur poſt meridiem. Pla. in Moſtel. Vide, ne ad merendam quopiam diuorteris. Feſtus: Merendam antiqui dicebant, pro prandio, quòd ſcilicet medio die caperetur.

Mereo, es, & Mereor, eris, deponens indifferenter faciunt præteritum merui, uel meritus ſum, *Meritare*. Et proprie ſignificat aliquid facio, quamobrem aut præmium accipere dignus ſum, uel pœnam pati, μισθὸν ἀξιοῦμαι, φέρομαι, ἀξιοῦμαι, ἄξιος, εἰμί. Et in hac ſignificatione frequentius utimur uerbo deponente, præterquam in præterito, quo indifferenter utimur. Et tam in bonam partem accipitur, quàm in malam. Quin.lib.4.cap.1. ut optabile eſt, plus fauoris mereri: ſic proximum, odij minus. Cic.1.de Natu. deo. Quid me reas, ut Epicureus eſſe deſinas? Ter. in And. Vnum hoc ſcio, hanc meritam eſſe, ut memor eſſes ſui. Quando uero cũ ablatiuo conſtruitur mediante præpoſitione De, idem eſt quod conferre aliquid boni, uel mali in aliquem & hoc fere cum altero horum aduerbiorum bene uel male: ut, Bene mereri de aliquo,

εὐεργετεῖ

εὐεργετῶ, eſt aliquid beneficij in aliquem cōferre. Virg.4.Aen. Si bene quid de te merui. Male mereri de aliquo, κακῶς ποιῶ, idem eſt quod offendere. Pla. Curc. male mereri de immerente inſcitia eſt. Interdum ſine his aduerbijs, Mereri de aliquo dicimus, modo in bonam, modo in malam partem. Ci.6.Ver.ita de populo Romano meritus, ut uniuerſæ ciuitati commendatus eſſe debeat. hoc eſt tam multa beneficia in populum Romanum contulit. Tertio ſignificat, ſtipendia facio in militia, μισθοφορῶ, hoc eſt, ſtipendij gratia milito, & tunc datiuum, aut ablatiuum requirit, uel abſolute ponitur. Lucan. lib. 10. Aere merent paruo. Lucan.lib.6.caſtrorum in plebe merebat. Ouid.3.Faſto. Legitimo quiq; merebat equo. Dicimus etiam Merere pedibus. Liu.4. Belli Pun. Vt ij omnes, quos cenſores notaſſent, pedibus mererent. Aliqñ & accuſatiuo iungitur, ut apud Sueto. Prima ſtipēdia meruit. Et in hac ſignificatione uix utimur uerbo deponente Mereor. Non.n.dicimus Mereri pedibus, uel Mereri ſtipēdia: ſed Merere pedibus, Merere equo, Merere ſtipēdia. Hinc Emeriti milites dicuntur, qui militia perfuncti ſunt, id eſt, qui perfecte meriti labore militiæ liberantur. Plin.lib.11. feſſis, & iam emeritis inchoatæ. Nonnunquam etiam paſſiue ſumitur, ut apud Quinct. Emeritis huic bello ſtipendijs. Et per tranſlationem Emeriti boues dicuntur, & quædam alia. Emeriti uero ſenes ſolent habere eos, qui pro ſe laborent, qui dicuntur pro alio opus agere. Iungitur etiam ablatiuo cum præpoſitione Cum. Cic.7.Ver. Clamabat ille miſer, ſe meruiſſe cum L. pretio. Et cum præpoſitione Sub. Liui. lib.1.Dec.3. triennio ſub Aſdrubale meruit. Accipitur etiam Mereo, pro eo quod eſt, turpem quæſtum facio, ἐργάζομαι, ἑταιρῶ.

MERETRICES dicuntur, quæ corpore quæſtum faciunt: & Meritorij pueri, qui quæſtus gratia ad præpoſteram libidinem proſtituuntur. Et Meritoria taberna, dicitur diuerſorium mercenarium, ubi quæſtus gratia hoſpites accipiuntur. Hinc, Commereor, Demereor, Emereor, Promereor: ſiue Commereo, Demereo, Emereo, & Promereo: de quibus ſuis locis.

MERETRICE aduerb. id eſt, in modum meretricis. Plau.in Milit. Quàm digne ornata incedit, aut meretrice.

MERETRICIVM, cij, ἑταίρησις, ipſa meretricandi ars. Tranquil. in Calig. quæ meretricium & quæ lenocinium feciſſent.

MERETRICIVS, a, um, *Coſa da meretrice*, ἑταιρικός, quod eſt meretricis, uel quod ad meretricem pertinet. Teren. in Heaut. Ignaram artis meretriciæ. Idem in And. meretricios amores. Meretricia diſciplina, Cic.5. Verr. Meretriciæ opes, Idem pro Cœl.

MERETRICOR, aris, pen. pro. *Puttaneggiare*, ἑταιρέω, πορνεύω, ſcortor. Gellius: Thais meretricando magnam pecuniam demerebat.

MERETRICVLA dimin. Cice.5.Ver. A meretricula commendari.

MERETRIX, cis, *Meretrice*, ἑταίρα, πόρνη, à merendo, teſte Valla: nã mercede ſuam exercet militiam, quæ copiam ſui corporis facit. Hæc & Proſtibula dicitur, ſiue à proſtando, ſiue (ut alij putant) quòd pro ſtabulis, hoc eſt, ante diuerſoria ſoleat habitare. Vide & Plau.in Ciſt. Intro ad bonam meretricem. in uia ſola proſtibula ſane eſt. Idem in Capt. Hic neque periurus leno eſt, nec meretrix mala. Ci. pro domo: Tanagræa quædam meretrix fuiſſe dicitur. Horat.1.Serm. Sat.4. A turpi meretricis amore.

MERGAE, arum, *Forcole, forche*, αἶθραι, furculæ ſunt, auctore Feſto, quibus acerui frugum fiunt: dictæ à mergis uolucribus. Vt enim illi ſe in aquam mergunt, dum piſces perſequuntur: ſic meſſores furcas in fruges mergunt, ut eleuare poſſint manipulos. Pla.in Pœn. Palas uendundas ſibi mergas datas, ut frumentum metat. Alij Mergas ferramenta eſſe exiſtimant, quibus olim in frugibus demetendis utebantur. nam in rariore ſegete ea metendi erat ratio, ut culmi medij falce inciderentur, ſpicæq; inter duo ferramenta diſtringerentur, quæ à Columella Mergæ appellantur. Sic enim habet ille libr.1.cap.21. multi metunt falcibus ferriculatis, multi mergis, alij pectinibus. Plin.li.18.c.30. Mergites appellat. Vide Merges.

MERGES, itis, pen. cor. *Faſſo di ſpiche*, ſpicharum manipulus: à mergendo dictus, inquit Seruius. Virg. lib.1.Geor. Aut fœtu pecorũ, aut Cerealis mergite culmi. Mergites quoque à ueteribus dicebantur ferramenta quædam, quibus in rariore ſegete meſſores ſpicas ſolent diſtringere, quæ & Mergæ uocantur à Columella, ut ſupra ſuo loco oſtendimus. Pli.li.18.c.30. inter duos mergites ſpica diſtringitur.

MERGINA, μυργίνα, à Romanis uocatur herba illa quam Græci σμίλακα τραχεῖαν, hoc eſt, ſmilacem aſperam uocant. Vide Dioſco.li.4.

MERGO, gis, ſi, ſum, *Mergere, attuſare, porre ſotto acqua*, δύω, ſub aquã pono, liquore aliquo operio. Cic. de Nat. Aues ſe in mari mergunt & emergũt. Pli.l.9.c.38. mergit lana carminata, donec oẽm ebiberit ſaniem. Interdum pro cõpoſito Submergo legitur, καταδύω. Virg.6.Aen. Quis te, Palinure, deorum Eripuit nobis, medioq; ſub æquore merſit? Manifeſtius etiam Pli.lib.9.cap.44. Piſcantium cymbas mergit. Per tranſlationem autem Mergere dicimus pro obruere, inuoluere. Vir. Aen.6. Sed me fata mea, & ſcelus exitiale Lacænæ, His merſere malis. Hinc Demergo, καταδύω, καταποντίζω, quod eſt, deorſum mergo. Lactan. lib.4. qui demerſa corporis parte, humeris ſuperem inet undas. Accipitur etiam per tranſlationem Demergo pro obruo, ſiue implico. Lactan.lib.6. cæleſtibus auocatum, terreniſq; demerſum, ad pœnam interficiunt ſempiternam. Emergo, ἐκδύω, extra mergo, & ex loco, ubi ſubmerſus fueram, exeo. Liu.lib.1. ea profunda emerſus palude. Ter. per tranſlationem in Andria dixit: Facile ea illis ſeſe emerſurum malis, id eſt, euaſurum ex impendentibus malis. Immergo, ἐμβάλλω, intus mergo. Vir.li.6.Aen. inter ſaxa uirum ſpumoſa immerſerat unda. Submergo, ſubtus mergo. Idẽ Aen.1. Pallas ne exurere claſſem Argiuum, atque ipſos potuit ſubmergere ponto?

MERGVLVS, li, *Stoppino, lucignolo*, ἐλλύχνιον, dicitur funiculus ille qui in lychno flammam nutrit.

MERGVS, goris, ὑδρία, genus uaſis, quam nonnulli ſitulam appellant, ita dictum, quòd puteo mergatur, dum eo aquam haurimus.

MERGVS, gi, *Smergo*, αἴθυια, auis, dicta, quòd ſe in aquam cibum captans aſſidue immergat, teſte Varr.l.4. de lingua Latina & Ouid. Meta.11. de Aeſaco Priami filio, ita ſcribente. Aequor amat, nomenq; manet, quia mergitur illi. Virg.5.Aen. Apricis ſtatio gratiſſima mergis. Cuius auis natura eſt, ut ſæpe mergens aurarum ſigna colligat, & præuidens tempeſtatem futuram, propere medio reuolet ex æquore, & ad littorum tuta cum clamore contendat. Eſt & Mergus in uite, ut docet Colum. lib.4.c.15. cum ſupra terram iuxta ſuum adminiculum uitis curuatur, atque ex alto ſcrobe ſubmerſa perducitur ad uacantem palum. Pallad. Mergum dicimus, quoties, uelut arcus ſupra terram relinquitur, alia parte uitis infoſſa. Et paulo poſt.

MERIBIBVLVS, *Colui che bee il uino ſenza acqua*, qui uinum ſine aqua bibit: cuiuſmodi homines à Græcis ἀκρατοπόται appellantur. Auguſt. Cum temeri auidior eſſet, quadam die ab irata ancilla appellata eſt meribibula, ductum à Merobiba: quo nomine licentioſa compoſitione uſus eſt Plaut. in Curc. nomen eſt lenæ multibiba, atque merobiba.

MERIDIANVS, a, um, μεσημβρινός, ad meridiem ſpectans. ſic Pli.l.2.c.19. Meridianum Solem. & l.13.c.4. Orbem meridianum. Cic. de Orat. meridianum tempus.

MERIDIANO, hora meridiana. Pli.lib.2.cap.26. Germanico gladiatorum ſpectaculum edente, fax præter ora populi meridiano tranſcurrit.

MERIDIANVS, gladiator. Suet. in Clau.3. Beſtiarijs, meridianiſq; adeo delectabatur, ut prima luce ad ſpectaculum deſcenderet. Inde Pomeridianus.

MERIDIANVS, ſiue Meridianus circulus, μεσημβρινὸς κύκλος, unus eſt ex ſex maioribus ſphæræ circulis, per polos mundi, & uerticẽ noſtrum ductus, qui una nobiſcum mutatur, quoties aut Ortum, aut Occaſum uerſus nos conferimus. Dictus Meridianus ab eo, quòd Sole in noſtro hemiſphærio ad circulum hunc accedente, apud nos fit meridies, & rurſus media nox cum in inferiore hemiſphærio ſol ad eundem peruenerit.

MERIDIATIO, quies meridiana. Cic. li.2. de Diui. lucubrationes detraxi, & meridiationes addidi. Catull. Iube ad te ueniam meridiatum.

MERIDIES, ei, *Meriggio, mezo di*, μεσημβρία, medius dies, quaſi medides nam (ut inquit Varro) d, antiqui, non r, in hoc loco dicebant. ſed ſuauioris cauſſa pronuntiationis mutatum eſt, d in r: quod & confirmat Cic. in Orat. dicens. Ipſum meridiem, cur non medidiem? credo, quòd erat inſuauius. Horat.3.Carm. Ode 28. Inclinare meridiem Sentis. Terent. in Ad. Meridie ipſo faciam ut ſtipulam colligat. Semper autem maſcul. eſt: quia certum diei tempus ſignificat.

MERIDIO, dias, & Meridior, diaris, & deponens, *Mangiare, ouero dormire dopo mezo giorno*, μετ᾽ ἄριστον φάγω, cibum meridianum capio. Plau. ientando, meridiando, comeſſando, uitam ducere. Aliquãdo eſt ſomnum meridianum, capio, ἐν μεσημβρίᾳ καθεύδω. Celſ. lib.1. cap.2. Longis diebus meridiari ante cibum, utile eſt. Suet. de Nerone: qui eum meridiantem ſtrangularent.

MERIS, μηρίς, herba, alio nomine Tripolium appellata. Dioſco. lib.4.

MERITISSIMVM, ſubſtantiuum, maximum meritum. Plau. in Aſin. Meritiſſimo eius, quæ uolet, faciemus. Huius contrarium eſt Immeritus, ἀνάξιος. Vir.3.Aen. Priamiq; euertere gentem Immeritã. A quibus Meritiſſimus, & Immeritiſſimus. Ter. in Phor. te omnes nos accuſare audio immerito, & me omnium immeritiſſimum.

MERITO, *Degnamente, meritamente*, εἰκότως, ἀξίως, aduerb. digne, iure. Ter. in Ad. merito te amo. Cic.5.Ver. merito ſum iratus Metello. Superlatiuum Meritiſſimo, citra tamen comparatiuum. Cic. de Orat. lib.1. quem omnes amare meritiſſimo debemus.

MERITO, as, *Guadagnare*, μισθοφορεῖν, à ſupino uerbi morbi Mereo, ſignificat quæſtum, uel lucrum ex re aliqua referre. Pli. li.7.c.38. cum

eum Roſcius HS.quinquaginta annua meritaſſe prodatur.Cic.in Verr.qui HS.dena meritaſſet.

MERITORIVS,a,um, *Che ſi da per guadagno, che ſi da à nolo*, μίσθιος, quod quæſtus gratia locatur. Vnde equi meritorij, & Meritoriæ rhedæ, ζεύγη μίσθια, Meritoria uehicula. Tranquillus in Cal.ca. 39.comprehenſis ad deportandum meritorijs uehiculis. Meritorium quoque cenaculum idem Tranquillus dixit,pro ablocaticio diuerſorio,ita de Vitellio ſcribens:uxore,& liberis meritorio cenaculo abditis,domũ in reliquã partẽ anni ablocauit.Pueri meritorij,dicuntur ſcorta maſcula quæ ad turpẽ quæſtũ proſtituuntur:ut mulieres,quæ corpus ſuum uirorum libidini proſtituunt,Meretrices appellant: utrique à merendo dicti.quòd corpore ſuo mereant,hoc eſt,turpẽ quæſtũ faciant.Cic.in Anton.Ingenui pueri cũ meritorijs. Taberna meritoria, diuerſoriũ, mercenariũ quo cuique introire licet dato mercedẽ.Ratio uero meritoria,quaſi uilis, & male coempta.Aliquãdo Meritoriũ abſolute dicitur,pro taberna mercede conducta.Iuue.Sat.3.meritoria ſomnum admittunt.

MERITVM,ti, *Merito*,id, quo alicuius animum demeremur, uel offendimus. tam enim in meliorem, quàm in deteriorem partem accipi poteſt:in bonam partem, ut Plancus Ciceroni. Quid pro maximis tuis in me meritis præſtare amplius poſsim? In peiorẽ,partẽ ἀξία.uſus eſt Oui.epiſt.5.Leniter,ex merito quicquid patiare,ferendum eſt. Item Vatinius ad Cice.Scis meam fortunam obtrectatores inueniſſe,non meo mehercle merito. Dicitur etiam Meritum,pro mercede. Ter.in Phor.nihil ſuaue meritum eſt, id eſt,nihil mihi mercedis ſuaue eſt.

MERITVS,ta,tum, *Meritato,conueniente*, ἄξιος,nomẽ ex participio, congruum,conueniens. Vir.1.Aen. Meritos aris imponet honores. Vbi uero Meritus eſt participium, actiue eum ſignat,qui aliquid meruit.Pli.lib.7.cap. 3.de Cice.Primus in toga triumphum linguæq; lauream meritę.Paſsiue interdum accipitur. Idem lib. 7.cap.18.Quæ Cannis corona merita. Virg. Aen.8.Merita accendit Mezentius ira.Meritum meum eſt:hoc eſt,meritus ſum. Terẽ. in Heaut.ſic meritum eſt meum. Idem in Phor.meritum eſt tuũ. Id eſt,meritus es. Sic merito meo.Plau.in Aſin.Nemo me accuſauit merito meo. Hoc eſt,propter peccatum à me admiſſum. pro merito,hoc eſt,ita ut meritus eſt quiſpiam. Ter. in Phorm.Non poteſt ſatis pro merito ab illo tibi referri gratia.

MERETVS,ſubſtantiuum,mons,eſt Thraciæ,apud Plin.lib.4. ca.11.

MERMESSVS,μερμησσὸς,urbs Troadis,ſibyllæ Erythrææ patria,ut Stephano placet, qui etiam ab urbis huius rubedine Erythræam appellatam exiſtimat.Straboni tamen magis crediderim,qui lib. 14. Erythræam ſibyllam dictam exiſtimat, ab Erythris Ioniæ urbe.

MERO,per iocum dictus eſt Tiberius Cæſar pro Nerone:quòd impendio uinoſior,ἀκρατοπότης,eſſet.Tranquillus in Tiberio:pro Tiberio Biberius, pro Nerone Mero uocabatur.

MEROBIBVS,a,um,uide Meribibulus.

MEROCTES,lapillus porracei coloris,lacte ſudans.Pli.l.37.cap.10.

MEROE,roes,μερόη,dictio triſyllaba, inſulæ Nili metropolis à qua & tota inſula Meroe dicitur.De hac ita ſcribit Herodotus.Meroe fuit olim regni caput. clypei figuram ea inſula imitatur, ad tria millia ſtadiorum cum Nilo protenſa. Hanc Cambyſes condidit, appellauitq; à nomine ſororis Meroes.cum enim Aegyptum omnem occupaſſet,Meroen ſecum uſque ad Aegyptios ducens proceſsit:quæ cum ibi mortem obijſſet, urbi nomen indidit. De hac Luc.lib.10.Ambitur nigris Meroe fœcunda colonis.Patet longitudine ſtadiorum tribus millibus,latitudine mille. Effodiuntur in ea aurum,argentum,æs,ferrum, ebenum.diſtat à Syene quinque millibus ſtadiorũ,ultra quam eſt torrida zona.Exuperat omnes alias Nili inſulas,quas circiter ſeptingentas eſſe ſcribit Diodo.li.1. & 17.uide Strab.lib.16.

MEROPIA,μεροπία,inſula eſt una Cycladum, quæ alijs nominibus & Siphnos,& Acis appellatur.Pli.li.4.cap.12.

MEROPIS,μεροπὶς,inſula Cariæ adiacens, notiore nomine Cos dicta.Pli.li.5.c.31.

MEROPS,μέροψ, auis, teſte Aeliano, pietate in parentes uolucribus ceteris præſtans. nam ubi primum per ætatem uolare poteſt, parentes in altiſsimis ſpecubus reconditos alit. Infeſta in primis aluearijs, apes abſumis: unde & Apiaſtra à quibuſdam appellatur. Virg.4.Geor. Meropeſq; uolucres. De hac aue ſic ſcribit Pli. li.10.c.33. Merops uocatur, genitores ſuos reconditos paſcens, pallido intus colore pennarum,ſuperne cyaneo, priori ſubrutilo. nidificat in ſpecu. Meropes præterea diuerſarum linguarum homines dicũtur,à μερίζω,quod eſt diuido, & ὄψ per o,breue,quod uocem ſignificat.Eſt etiam Merops,gigantis nomen, unius ex ijs, qui Iouem de cælo deturbare conati ſunt:à quo Cos inſula Meropis appellata exiſtimatur.

MEROPVS, pe.co.μέροπος,mons Græciæ iuxta Theſſaliam uarijs præruptus anfractibus:qui undique referiente Echo,uoces diuerſas reddit,unde etiam appellationem ſortitus eſt.

MEROS,ſiue Merus,μηρὸς,mons eſt in finibus Indiæ, in cuius radice Dionyſius in Indiam proficiſcens, Nyſam urbem cõdidit. Curtius lib.6.Nyſa ſita eſt ſub radicibus montis, quem Meron accolæ appellant.Inde Græci mentiendi traxere licentiam, Iouis femore Liberum patrem eſſe celatum.Græce enim μηρὸς,femur ſignificat.

MERSO, ſas, *Mergere ſpeſſo*,κυβιστάω, βαπτίζω,ſæpe mergo.Virg.1. Geor.Balantumq; gregem fluuio merſare ſalubri. Catull.Fluctibus fortunæ merſor.

MERTO,as, idem quod merſo. Accius Deiphobo:impudentia præſentem præſens dictis mertare inſtituit.hæc Nonius Feſtus: Mertat,pro merſat antiqui dicebant.Quinct.uero lib.1.ca.6.hæc(inquit)s,littera, ab his nominibus excluſa,in quibuſdam ipſa alteri ſucceſſit.nam Mertare,atque Pultare dicebant.

MERVLA,κόσσυφος, auis, dicta quòd ſola uolet, quaſi mera uolans. Hanc tamen etymologiam, ut ſuperſtitioſam, ridet Fabius li.1. c.10.ita Varronem uellicans: huic tanti fuit uertere, ut merula, quia ſola uolat,quaſi mera uolans,nominaretur.de huius auis natura Plin.li.10.c.19.Merula ex nigra ruffeſcit,æſtate canit,hieme balbutit, circa ſolſtitium muta. Horat.2.Serm.Sat.8.Vidimus & merulas poni,& ſine clune palumbes. Cic.de Fin.Euolare merulas.Eſt etiam piſcis ſaxatilis Plinio teſte li.32.c.11. Hoc nomine etiam dictus fluuius,qui Albingæ ciuitatis latus alluit:alio nomine Centa dictus,qua centenis amnibus augetur.

MERVM,ſubſtant. *Vin puro*,ἄκρατον,uinum aqua non dilutum.Vir. 3.Ae.magnum cratera corona Induit,impleuitq; mero.

MERVS,a,um,ἄκρατος, quod eſt ſolum. Terent.in Phor. Nihil habet,niſi ſpem meram.Per tranſlationem ponitur pro puro. Cice. l.2.de Orat.Iſocratis è ludo,tãquam ex equo Troiano,meri principes,αὐτοκράτορες,exierunt.

MERVSIVM,ſii,μερούσιον,Siciliæ locus,70.à Syracuſis ſtadijs diſtãs: cuius incolæ Meruſii dicti ſunt.Stephanus.

MERX,huius mercis,*Merce*,ἐμπορία,eſt ſpecies ipſa, quæ emitur,uẽditur ue.Mercatura uero eſt ipſum negociationis exercitium.Cic. li.de reb.3.Phœnices primi mercaturis, & mercibus ſuis,inexplebiles cupiditates omnium rerum exportauerunt in Græciam.Porro Merx ſingulare interdum legitur, ſed minus uſitate.Pli.l.11.c. 25.Sarmenta quoque in merce ſunt.Plau. in Ciſt.Mala merx herba hæc. Idem in Milit. merci precium ſtat pro uirtute ut uæneat. Quinct.li.1.c.12.Sordidæ mercis negociator.Geſtat mercem ſine fuco. Horat.1.Serm. Sat.5.Frequentius uero in plurali.Ci.7.Ver. Mercibus ademptis in uincula coniectos eſſe mercatores. Eſculentęq merces apud Colum.li.12.hoc eſt, ea quæ hominum eſui ac commodata ueduntur.Fallaces & fucoſæ merces, Cic.pro Rab. Poſt.Mutare merces,Ouid.1.Triſt.Eleg.2.

MESA,μέσα, teſte Vitruuio, ſunt partes mediæ ædium, quas idem Latine Medianas appellari aſſerit.

MESANITES SINVS,μεσανίτης κόλπος, Perſici ſinus pars.Stephanus.

MESAVLI,μέσαυλοι, ædium itinera inter duas aulas, id eſt duo atria,interpoſita.à nõnullis & Andrones uocantur.Cœl.Rod.lib. 27.cap.24.

MESENTERIVM,μεσεντέριον,craſſa quædam, & adipoſa membrana,multis & neruis & uenis, & glandulis intertexta, medium inter inteſtina ſitum obtinens:unde & nomen accepit.Huius uelut manus cuiuſdam opera, iecur chylum à uentriculo attrahit per eas uenas, quas meſaraicas uocant.Alio nomine Meſaræum appellatur.

MESEMBRIA,μεσημβρία,Megarenſium colonia,quam antea Menebriam uocabant,quaſi Menapolim, id eſt Mænæ ciuitatem.Eius enim ædificator Menas appellabatur.Bria uero ſermone Thracio ciuitas uocatur. Hæc Strab.li.7.Oui.1.Triſt.Eleg.9.

MESES,Meſæ,μέσης,uentus inter Boream,& Cæciam medius: unde & nomen habet.Plin.li.2.c.47.

MESOCHORVS,pen. cor.μεσόχορος, qui in medio turbæ ſtans reliquis canendi,uel aliud agendi ſignum proponit.Sidonius. Nullus ibi lyriſtes,choraules,meſochorus.Vide Cœl. Rod.li.4 c.14.

MESOLA,μεσόλα,Meſſeniaci agri oppidum,inter Taygetum montem, & Meſſenen urbem ſitũ. Gentile eſt Meſolates.Stephanus.

MESOLEVCOS,μεσόλευκος,gemma,quam media linea alba diſtinguit. Plin. lib.37. cap.10. Eſt præterea hoc nomine herba quædam,habens candidam lineam per folium diſcurrentem. Plin.lib. 27.cap.11. Leucæ Mercuriali ſimilis, nomen ex cauſſa accepit, per medium folium candida linea tranſcurrente, μέσος nanque medius,λευκὸς,albus.

MESOMELAS,μεσομέλας,gemma eſt nigram habens uenam,quemlibet colorem per medium ſecantem.Pli.li.37.c.10.

MESON,μέσον πρόσωπον, auctore Feſto, perſona comica appellatur,aut coci, aut nautæ, aut eius generis:dicta ab inuentore eius Meſone comœdo, ut Ariſtophanes grãmaticus. quanquã rectius uidetur manare à fonte Græco μέσον, namque medium ſignificat.porro cocorum, nautarum,cerdonum, atque huiuſmodi opificum perſonæ mediæ ſunt:ut quæ neque ſeruiles uideantur, cum liberæ ſint operæ;neque omnino liberæ,cum mercenariæ. Eſt autẽ merces,teſte Cice.auctoramentũ ſeruitutis.proinde mediæ ſunt,

& miſtæ

& miſtæ perſonæ, quæ *μέσα πρόσωπα*, dici poſſunt: ut *κόρα*, *καὶ φροντίστρια*, dicimus in comœdijs. Fuit præterea Meſon, *μέσων*, quidā aſtrologus, qui Athenieſibus in expeditionem Sicilienſem profecturis, cum ipſe quoq; ad id bellū delectus eſſet, imminentē toti exercitui cladem proſpiciens, proprijs ædibus ignem iniecit, furoremq; tam ſcite aſſimulauit, ut uelut inſanus, & bello parum idoneus, domi fuerit relictus. Vide Plutarchum in Nicia, Alcibia de, & Pyrrho.

MESOPOTAMIA, *μεσοποταμία*, regio maioris Aſiæ, inter Euphratem & Tigrim. unde & nomen habet: *μέσος* enim medium ſonat, *ποταμὸς*, fluuium. Cice. de nat. Meſopotamiam fertilem efficit Euphrates, in quam quotannis quaſi nouos agros inuehit. Tacitus li. 5. Euphrate & Tigri, inclytis amnibus, circumfluu, Meſopotamiæ nomen acceperunt. Habet hæc regio Tigrim ab Oriente, & Euphratem ad Occidentem: à Meridie Babyloniam: ab Aquilone Caucaſum. Meſopotamiam impinguat Euphrates (ut inquit Solinus) annuæ inundationis exceſſibus terris ſuperfuſus. Dicta etiam eſt Seleucia, ut li. 6. refert Plin.

MESOSPHAERVM, *μεσόσφαιρον*, Indici nardi folium. Pli. li. cap. 12.

MESPILVS, li, pen. cor. *Neſpolo*, *μέσπιλος*, genus arboris, cuius fructus Meſpilum, *μέσπιλον*, dicitur. Palladius de inſitionibus: Meſpilaq; exarmat pugnacibus horrida membris. Hæc arbor folijs eſt prius rubris, quam decidûis ignota Italiæ Catonis æuo.

MESSALINA, pen. pro. *μεσσαλίνα*, nomen filiæ Barbati Meſſallæ, cōſobrini Claudij imperatoris. Claudio ſeni nupſit, ſummæ libidinis mulier, ita ut mutata ueſte lupanaria celebrauerit. quinetiam cum ſcorto famoſo aliquando certauit, & ſuperatam à ſe meretricem gloriata eſt, quinto & uigeſimo concubitu. tandem ab ipſo Claudio ſupplicio affecta eſt. Tranquil. in Claudio, Iuuen. Saty. 6. Tacitus li. 11. Pli. li. 10. c. 62.

MESSANA, *μεσσήνη*, urbs eſt Siciliæ. propinqua Peloro promontorio, à Meſſenijs Achaiæ populis condita, & à nomine relictæ ab illis urbis ita appellata. Silius li. 15. Incumbens Meſſana freto, niuibusq; reuulſa. Huius incolæ primum Meſſanenſes dicti ſunt: poſtea uero cum Mamertini eo colonos miſiſſent, ipſi quoque Mamertini potius, quàm Meſſanenſes ſunt uocati. Fuit cauſſa primi belli Punici, ut Florus tradit lib. 2.

MESSAPSON, *μεσσάπιον*, Eubœæ inſulæ mons, ita dictus à Meſſapo quodam, qui inde in Italiam coloniam deduxit. Steph.

MESSEIS, *μεσσηΐς*, Theſſaliæ fons eſt, non procul à Pharſalo oppido: cuius meminerunt Pli. li. 4. c. 8. & Strabo. li. 9.

MESSENE, *μεσσήνη*, ciuitas Græciæ in Peloponneſo, à qua Meſſenij dicti ſunt, qui in Sicilia ad Pelorum promontorium urbem condiderunt, quam à nomine patriæ ſuæ *μεσσήνην* appellauerunt: Latini, η, in a longum commutato, uocant Meſſanam. Tandem uero Spartani Meſſenios, propter frequentem defectionem, duriſſimā in ſeruitutem redegerunt. Hinc adagium natum, Seruilior Meſſena. Hi ſe nota litteræ M. cognobiles reddebant.

MESSIAS, Hebraice: Græce, Chriſtus: Latine, unctus dicitur.

MESSIS, huius meſſis, *Raccolta*, modo ſignificat tempus metendi, *τὰ θερινὰ*, *ἀμητὸς*. Virg. 5. Eclog. Ante focum, ſi frigus erit: ſi meſſis, in umbra. Modo ſegetem ipſam iam maturam, *ἀμητὸς*. Idē primo Ge. Illius immenſæ ruperunt horrea meſſes. Neque ſolum de ſegete dicitur, ſed etiam de uuarum, pomorum, aut etiam herbarum prouentu. Ouid. 3. de Ponto: Conueniensq; ſuo meſſis amara loco eſt. Per trāſlationē accipitur pro copia cuiuſuis rei. Plaut. in Trin. Neque quicquam hic uile eſt, Niſi mores mali: eorum licet iam meſſem metere maximam. Proprie tamen Meſſis dicitur de ſegetibus, ijsq; rebus, quæ metuntur: unde & nomen accepit. Varro de Re ruſt. li. 1. c. 50. Meſſis proprio nomine dicitur de ijs, quæ metuntur, maxime in frumento: & ab eo eſt uocabulo declinata. Interdum idem eſt, quod meſſio, ſiue actus metendi, *θερισμός*. Cic. 1. de Orat. nemo tam ſine mente, ut, quid ſit ſementis, ac meſſis, quid arborum putatio, ac uitium, omnino neſciat.

MESSOR, oris, *Mietitore*, *θεριστὴς*, *ἀμητήρ*, qui metit, Vir. Geo. 1. Cū flauis meſſorem induceret aruis agricola. Ci. de Ora. Non mihi oratores antiquos, ſed meſſores uideris imitari.

MESSORIVS, a, um, *θεριστικὸς*, quod ad meſſorem pertinet. Cic. pro Sext. Meſſoria ſe corbe contexit. Sic Opera meſſoria, pro labore ipſius meſſoris.

MET, Piam, & Te, ſyllabicæ ſunt adiectiones extra compoſitionem nihil ſignificantes: in cōpoſitione autem aliquid addentes ſignificationi dictionum, cum quibus componuntur: ut Egomet, Quiſpiam, Tute. Sed Met, iungitur caſibus omnibus pronominis primæ perſonæ, tam pluralis, quàm ſingularis num. abſque genitiuo plurali: ut, Egomet, memet, noſmet & reliqua. Secundæ uero perſonæ obliquis tm̄ caſibus: ut Tuimet, tibimet, Nominatiuo nō additur, ne uerbum putetur Tumet à tumeo: ſed Tute, & Tutemet profertur. Aduerbio Tanquam coniunxit etiam Plau. in Truc. Tāquam met genium meum. Et quidem ſic iuncta diſcretionem ſignificat: ut Ipſemet, id eſt ipſe per ſe, & non per alios. Ci. pro Mar. Cæſar memet mihi reddidit, Pte, iungitur cum ablatiuis horum quinque pronominum, Mea, Tua, Sua, Noſtra, & Veſtra. ut Meapte, Tuapte, Suapte, Noſtrapte, Veſtrapte. Vel cum eorum maſcul. aut neutris, ut Meopte, Tuopte, &c. Te ſimiliter cū pronoie ſecundæ perſonæ idem efficit: ut, Tute id feciſti, i. tu ipſe per te, & non per alium. Sed hoc ſoli nominatiuo iungitur. nam Tui te, aut Tibi te non dicimus. In accuſatiuo aliquando legimus Te te: ſed tunc diuiſæ potius uidentur dictiones maioris affectus, cauſſa figuratæ geminatæ, quemadmodū etiam aliquando legimus Me me. Ce uero iungitur obliquis horū pronominum. Hic. Ille, Iſte in s litterā deſinētibus, ut Huiuſce, hiſce, hoſce, haſce, Iſtiuſce, & Illiuſce: unde fiunt compoſita Huiuſcemodi, Iſtiuſcemodi, & Illiuſcemodi. Interdum etiam inuenitur unctum cum caſibus horum pronominum deſinentibus in e litteram: ut Hicce, hæcce, hocce: pro quibus tamē frequentius utimur Hiccine, hæccine, hoccine. Vir. Hocce erat alma parens. Ter. Hoccine eſt credibile. Hicce, ſeu hiccine, *οὑτοσί*: Sicce: ſiue Siccine, *αὑτηΐ*: hæccine, hanccine, illicine, *ἐκεινοσί*: iſticce, illanccine. Teren. Illanccine mulierem dixit, pro illam ne.

META, metæ, *Meta*, *κῶνος*, congeries, ſeu ſtrues in acumen tendens, ſeu turbo inuerſus: ita dicta quòd eſſet poſita in dimenſo ſpatio, uel quia eam metiantur quadrigæ circumcurrentes. Moris enim erat ſepties metam luſtrare. Propertius li. 2. Eleg. Aut prius infecto depoſcit præmia curſu, Septima quam metam triuerat ante rota. Cum enim iam carceribus emiſſæ ad metam ueniſſent quadrigæ, erat opus, ut circum ipſam flecterentur. Virg. 5. Aen. Hic uiridem Aeneas frondenti ex ilice metam Conſtituit ſignum nautis. Ci. de Diu. Vmbra terræ eſt quaſi meta noctis. Hinc etiam agrorū termini, quòd pyramidali figura fieri ſoleant, Metæ uocantur. Eadem etiam ratione, Metæ fœni uocantur, quæ ita congeſtæ ſunt, ut interiori parte latiores, ſuperne in anguſtum deſinant conum. Colum. li. 19. cap. 2. ſiccatum fœnum in metas conſtrui conueniet. Per tranſlationem uero, quoniam meta collocari conſueuit in fine circi, uel alterius ſpatij, in quo quadrigæ certabant, factum eſt, ut Meta accipiatur pro quocunque termino ac fine, *ὅρος τέρμα*. Virg. li. 1. Aen. His nec metas rerum, nec tempora pono. Hinc perueniſſe ad metam dicuntur, qui iter aut aliud opus perfecerint. Accipitur quandoque pro inferiori parte molę, ſicut Catillus pro ſuperiori. Vide Catillus. Metula, læ, diminutiuum.

METALACTIS, *τυρὸς κωνοειδὴς*, dicitur caſeus, qui factus eſt ad formam metæ. Martial. Metamq; lactis Saſſinate de ſilua.

METALLARII, ſiue Metallici, *μεταλλεῖς*, præcipue qui ad effodienda metalla damnati: de quibus apud Iuriſconſ. ff. de Pœnis. & C. de metal.

METALLICVM ATRAMENTVM, *μελαντηρία*, corpus metallicum, quo mulo medici excreſcentem in iumentorum ulceribus carnē conſumunt. Vide Melanteria.

METALLICVS, adiect. *μεταλλικὸς*, quod ad metallum pertinet. Pli. li. 17. c. 4. naturam metallicam.

METALLIFER, metallum gignens. Statius ſiluarum l. 4 Anne metalliferæ repetit iam Mœnia Lunæ? Metallicus autem ſubſtantiuū, *μεταλλεὺς*, qui metallis & effodiendis, & purgandis dat operam. Pli. li. 34. c. 16. Lauant eas arenas metallici, & quod ſubſidit, coquunt in fornacibus.

METALLVM, li, *metallo*, *μέταλλον*, dicitur quæuis materia dura, ē terræ uiſceribus effodi ſolita: ut aurum, argentum, cuprum, ſtannum, plumbum, & ſimilia. Dictum putatur à uerbo Græco *μεταλλῶ*, uel *μεταλλεύω*, hoc eſt, à fodiendo, uel perſcrutando. Alij dictum putant, *παρὰ τὸ μετὰ τὰ ἄλλα ἀρύεσθαι*, quòd ubi ulla metalli uena inueniatur, quin alterius metalli uena in propinquo poſtea inueniatur, Pli. li. 33. c. 6. Hoc quidem & in omni fere materia: unde metalla Græci uidentur dixiſſe. Vir. 2. Geor. argenti riuos, ærisq; metalla.

METALLVM miniarium, *μιλτωρυχία*, fodina, ex qua effoditur minium: ſicut argentarium, ex qua argentum. Plin. libr. 33. cap. 7. Celeberrimum ex Siſaponenſi regione in Bætica miniario metallo.

METAMORPHOSIS, pen. pro. transformatio Latine, à *μεταμορφῶ*, transformo, Hoc nomine Ouid. & Apuleius libros transformationum ſuarum inſcripſerunt.

METAPHORA, pe. cor. *μεταφορὰ*, translatio à Cicerone dicit. fitq; cum nomen aut uerbum ex proprio loco in eum transfertur, in quo aut propriū deeſt, aut translatum proprio melius eſt: ut, Claſſiq; immittit habenas, Virg. Aen. lib. 6.

METAPHRENVM, *μετάφρενον*, pars illa corporis, quæ præcordijs à tergo eſt obiecta: quòd *μετὰ τὰς φρένας*, id eſt poſt præcordia ſita ſit.

METAPINVM, teſte Plin. lib. 3. cap. 4 unum eſt ex oſtijs Rhodani.

METAPONTIS, dis, *μεταποντίς*, inſula eſt in mari Carpathio, inter Rhodum & Gnidum ſita, recentiore nomine Syme appellata, à Syme Ialyſi filia. Vide Steph. in dictione Syme.

METAPONTVM, *μεταπόντιον* Ptolemæo, quaſi tranſpontum, dictū eſt oppidum Italiæ in ſinu Tarentino: à quo Metapōtini populi à Pylijs, qui Neſtore duce è Troia nauigauerunt, conditum: adeo terræ prouentu felix, ut ea gratia auream æſtatem Apollini Del

phico aliquando donum obtulerit. Pomponius lib.2.

Metaum, μέταον, Leſbi oppidum. Stephanus.

Metaurus, & **metaurum**, μέταυρον, Vmbriæ fluuius per Flaminiam decurrens, & inter Fanum Fortunæ, & Senogalliá in mare defluens. Iuxta hunc fluuium Claudius Nero cõſul cũ Liuio Salinatore Aſdrubalem interfecit. Horat.li.4.Carm.Ode 5.Quid debeas ò Roma Neronibus, Teſtis Metaurum flumen. Quo in loco Metaurum flumen, neutro genere protulit, ſicut alibi Rhenũ, Cum flumen Rhenum, aut pluuius deſcribitur arcus.

Metaxarii, *Mercanti di panni di ſeta*, qui ſerici mercaturam exercent. nam μέταξα, Græcis ſericum. Vtitur hac uoce Iuſt.C.de pigno.l.fi.eamq; interpretatur Alciat.in l.Balluca.C.de metal.

Metelis, μέτηλις, oppidum Aegypti, non procul ab Alexandria, recentiore nomine Bechis appellatum. Steph.

Metellus, μέτελλος, cognomen Cæciliæ familiæ, plebeiæ. clarorum uirorum uirtute inſignis. Vnde ſenarius ille Neuij poetæ, Fato, Metelli Romæ fiunt Conſule.

Meteora, pen.pro. μετέωρα, à Græcis dicuntur, miſta imperfecta, quòd in ſublimi, hoc eſt, in aere generentur: ut pluuiæ niues, grãdines: de quibus Ariſtoteles 3.primis libris Meteorologicis: nam quarto qualitates perſequitur.

Methodus, pen.co. μέθοδος, ex μετὰ & ὁδὸς. Methodum appellat Quinct.lib.1.Inſtitut. quam Cicero uiam, artem, & rationem uocat.

Methone, pe.pro. μεθώνη, ciuitas littoralis Peloponneſi, in Meſſeniaca regione, quam cum obſideret Philippus rex Macedonũ, Alexandri Magni pater, oculum amiſit, ictu ſagittæ, quam iecerat Aſter oppidanus, cui inſcriptum erat: Aſter telum Philippo immiſit in oculum. Val. Flac.lib.1.Ptol.li.3.c.16. Hodie Modon.

Methymna, μήθυμνα, uel Metymne, urbs Leſbi, apud quam naſcitur generoſum uinum. Ouid.1.de Arte amandi: Gargara quot ſegetes, quot habet Methymna racemos. Hinc Methymnæus, æa, æum, μηθυμναῖος. Idem lib. 11. Meta. Et Methymnææ potiuntur littore Leſbi. Ab hac urbe ortum habuit Arion citharœdus nobilis.

Meticulosus, *Pauroſo, timido*, ψοφοδεὴς, timidus, à Meticulus. Plau.in Moſtel. meticuloſa res, ire ad iudicem. Idem in Amph. Nullus eſt hoc meticuloſus æque.

Metiochus, μητίοχος, Miltiadis Athenienſium ducis filius: qui cũ à Phœnicibus captus, Dario perſarum regi, contra quem pater bellum gerebat, dono daretur, nullam à Dario iniuriam, ſed magnas diuitias, uxoremq; Perſicam accepit, Herod.li.6.

Metior, tiris, menſus, *Miſurare*, μετρέω, menſuro, taxo, à Græco μέτρῳ deductum. Cic.1.de Natu.deo. fuit quædam ab infinito tẽpore æternitas, quã nulla tẽporũ circumſcriptio metiebatur. Metiri ſtipendium. Curt.lib.3.ducentis pedeſtrium ſtipendiũ menſum eſt. Metior pro æſtimo. Cic.in Catone: Neque enim ipſorum conuiuiorum delectationes corporis uoluptatibus magis, quam cœtu amicorum, & ſermonibus metiebar, id eſt, æſtimabam. Quandoque ponitur pro tranſmeare. Vir 4.Geor. Magnum qui piſcibus æquor, Et iuncto bipedũ curſu metitur equorum. Plaut. in Pſeu. Quin huic metimur gradibus militarijs? id eſt quin hinc abimus. A ſupino Menſum fit Menſio, quæ eſt menſura. Ci.in Orat. animus naturalem quandam in ſe continet uocum omnium menſionem. Hinc Permetior, hoc eſt, ad finem uſq; metior. Virg.3.Aeneid. Nos tumidum ſub te permenſi claſſibus æquor, id eſt, euecti, ut inquit Seru. Remetior, ἀναμετρέω, rurſus metior. Idem lib.2. Aen. pelagoq; remenſo, Improuiſi aderunt.

Mensores à Metior, μετρηταὶ, appellantur agrorum finitores. Colum.lib.6.cap.1.non agricolæ, ſed menſoris officium eſſe dicebã. Menſores præterea ſunt (inquit Vegetius li.2.c.7.) qui in caſtris ad podiſmum dimetiuntur loca, in quibus tentoria milites figãt. Podiſmus autem eſt dimenſio pedibus facta. Hi etiam Metatores dicuntur.

Metius suffetius, dux Albanus tempore Tulli regis Romanorum, qui quòd ex præſcripto fœderis ad belli ſocietatem contra Fidenates uocatus, euntibus in hoſtem Romanis, ſuos prœlio eduxerat, iuſſu Tulli duabus admotis quadrigis diſcerptus eſt. Vide Liui.lib.1.

Meto, tis, meſſui, meſſum. *Mietere*, θερίζω, ἀμάω, fruges ſeco, & fructus colligo. Proprie enim ſegetes meti dicuntur, & herbæ, cum falce alioue inſtrumento reſecantur. Ci.3.de Ora. Vt ſementem feceris, ita metes. Cæſ.4.Bel. Gal. in metendo occupatos ſubito adorti. Vuas quoque metere, dixit Vir.3.Geo. pro colligere uuas. Sumitur etiam latius pro ſeco. Lactan.li.5. Qui uirilia ſua ferro metunt. Item pro depaſcor. Virg.4.Georg. Purpureoſq; metunt flores. Metere maximam meſſem malorum, dixit Plau.in Trin. pro maximam malorum morum copiam inuenire. Vide Meſſis. Idem in Epi. Mihi iſtic nec ſeritur, nec metitur. hoc eſt: iſta res nihil ad me pertinet. Hinc Demeto, καταμάω, quod eſt, metendo decutio. Colum.li.7. Demeſſis ſegetibus, iam in area futuro ſemini conſulamus, Emeto, extra uel ualde meto. Horat. in epiſt. Emetur orcus Grandia cum paruis. Præmeto, ante ſeco. Inde Præmeſſum, quod libationis cauſſa præmetitur. Feſtus: Præmeſſum de ſpicis, quas primum meſſuiſſent, ſacrificabant Cereri.

Metonymia, μετωνυμία, cum accentu in pen. Latine tranſnominatio, figura, quæ fit cum inuentorem pro re inuenta ponimus. Teren. in Eun. Sine Cerere & Baccho friget Venus. Aut contra, ſed tamen paulo durius eſt: ueluti ſi Vinum ponamus pro Baccho. Vel cum continens pro eo, quod continetur, uſurpamus. Vir. Nunc pateras libate Ioui. id eſt, uinum cõtentum in pateris. Aut contra, contentum pro continenti. Virg. li.1.& 7. Aen. Crateras magnas ſtatuunt, & uina coronant. Non uina, ſed crateras in quibus uina continentur. Vel cum dominus rei pro re ipſa ponitur: ut, Hunc tibi comedendum propino, id eſt, eius bona deuoranda trado. Vel cum ex effectu efficiens accipimus. Vir.1.Aen. Mœſtumq; timorem Mittite, id eſt, timorem qui mœſtum facit. Aut contra Vir.li.8.Aen. Hic melior remis. Significat enim uelocitatem, quæ per remos fit. Vel cum ducem pro iis, qui ſubſunt: ut, ab Annibale cæſa ſunt apud Cannas ſexaginta millia. Vel cum auctor pro opere ſumitur: ut, Terentius ſemper in manibus habendus: non Terentius quidem, ſed Terentij liber.

Metopion, μετώπιον, arbor eſt in Africa Aethiopiæ ſubiecta naſcens, ex qua Ammoniaci lacryma in ſubiectas arenas deſtillat. Pli.li.12.c.28. Dioſco. uero Metopion. ferula eſt in Syria naſcẽs, ex qua galbanum deſtillat. Eſt & Metopion olei genus ex amaris amygdalis confectum teſte Pli.li.15.c.7.

Metoposcopus, μετωποσκόπος, Latine frontis inſpector. ἀπὸ τοῦ μετώπου, fronte, & σκοπεῖν, contemplari. Sunt enim Metoſcopi, qui ex frontis & faciei lineamentis, quid cuique eventurũ ſit, diuinant. Suet. in Tito: aiunt metopoſcopum conſtantiſſime affirmaſſe, Titum utique imperaturum.

Metor, aris, *Por meta, miſurare*, ὁρίζω, μετρέω, metas in agris terminandi gratia diſpono, locum caſtris, uel alteri cuius operi. Gell.li.1.c.1. curriculum ſtadij, quod eſt Piſis apud Iouem Olympum, Hercules pedibus ſuis metatus. Hinc uſus inualuit, ut Metari ſimpliciter pro diſponere, ac parare. Virg.li.2.Geor. Si pinguis agros metabere campi, Denſa ſere. Item pro collocare, τίθεσθαι. Vnde caſtra metari, στρατοπεδεύειν, dicimus pro eo quod eſt caſtra collocare. Sal. in Iug. Sylla pariter cum ortu Solis caſtra metabatur. Metari cælum. Oui.1.Faſt: Nos quoque ſub ducibus cælum metabimur illis. Inuenitur & Meto, tas. Virg. in Culice: Metabat ſeſe circum loca, Vnde aliquando legimus Metatus participium paſſiue acceptum, quod uidetur eſſe à uerbo paſſiuo Metor. Hor.li.2. Carm. Nulla decempedis metata priuatis Opacam porticus excipiebat Arcton. Hinc Emetor, pen.pro. διαμετρέω, perfecte menſuro. Lactan.de Opificio Dei: peritus architectus emetatur quẽ locũ leue pondus expetat. Metator, oris nomẽ uerbale, μετρητὴς, qui arbores in ſeminario, uel arbuſto diſponit, & ordine quodam digerit. Item qui locum futuro ædificio, aut caſtris collocandis metitur, aut qui agrum, aliumue quemuis locum in certas diſtribuit partes. Ci.in Phil. Saxa; peritus metator urbem iam decempeda ſua diuiſerat. Luca.li.1. Heſperios audax ueniam metator in agros. pro eodem Cic.in Phil. Decempedatorem dixit. L. Antonius (inquit) agri publici, & priuati æquiſſimus decempedator. Metatores etiam dici poſſunt, qui iuſſu atque auctoritate principis militibus diuerſoria aſſignant, quiq; in caſtris, figendis tentorijs locum unicuique oſtendunt. Vegetius li.2.c.7. Metatores in caſtris dicuntur, qui præcedentes locum caſtris idoneum eligunt. Hi & Menſores dicuntur, ut ſupra docuimus.

Metatio, metationis, μέτρησις, ipſe metandi, hoc eſt diſponendi actus. Colum. li. 9. cap.15. in quincuncem uinearum metatio conficitur.

Metreta, æ, p.p. μετρητὴ, genus uaſis, conſtans ex duobus batis, Quod Dioſc. metretam dixit, Pli. Cadum tranſtulit. Metretam Cato, & Colum. dixerunt. Eſt autem congiorum decem, ut auctor eſt Dioſc.li.5. Decem autem congij ſexaginta ſextarios ualent, id eſt, amphoram & quadrantem. Pollux tamen in 10. de uocabulis ait, Cratinum comicum Metretam amphoram appellaſſe. De hoc plura apud Budæum li.5.de Aſſe.

Metrocomia, μητροκωμία, ſic eſt inter uicos, ut metropolis inter urbes. Vide Anno. Budæi. Vtitur hac uoce Iuſtinianus in ſuo codice, titulo, Non licere habitatoribus metrocomiæ poſſeſſiones ſuas ad extraneum transferre: & Iuriſcon.li.ulti.de exa.tribu.

Metrodorus, p.p. μητρόδωρος, pictor, & philoſophus Athenienſis, Carneadis auditor, ut Ci.teſtatur. de Ora.li.1. Erat, inquit, etiam Metrodorus, qui cum illis una illum ipſum Carneadem diligentius audierat. Fuit præterea Metrodorus quidam Sceptius, qui poſtea relicta philoſophia ad ciuilium rerum adminiſtrationem ſeſe contulit. Hic oratori in ſcriptis ſuis, quam philoſopho uicinior fuit nouoq; quodam dicendi genere multos à ſui imitatione deterruit. propter nominis tamen famam, quanquam pauper erat, clarum coniugium apud Carthaginienſes aſſecutus eſt, atque uti Carthaginienſis uiuebat. cumq; amicitiam Mithridatis regis, ſibi conciliaſſet, ad illum cum uxore profectus, iuri dicundo præfectus eſt, cum poteſtate tam ampla, ut ab eo ad regem prouocare non

re non

ſiceret. quæ tamen res ei non feliciter ceſſit. nam cum hominum aliquot improborum odium incurriſſet, legatus ad Tigranem Armeniorum regem miſſus, à Mithridate deſciuit. quamobrem comprehenſus à Tigrane, inuitus ad Mithridatem remiſſus eſt: quo in munere, ſiue regis opera, ſiue morbo (nam utrunque dicitur) extinctus eſt. Hæc Strab. li. 13. Huius etiam meminit. Ci. memoriamq; eius commẽdat Tuſc. quæſt. lib. 1. Fuit & Metrodorus quidam Chius, qui uniuerſum ſempiternum eſſe dicebat: nam ſi ſactum eſſet à non ente, aiebat infinitum etiam eſſe debere. quoniam ſempiternum, cum non habeat principium unde incipiat, nec exitum habebit quo terminetur. Immobile quoque aſſerit, quoniam moueri non poſsit, quod non tranſeat. Fuit item Metrodorus Lampſacenus, Epicuri diſcipulus. uide Stra. & Diog.

METROPOLIS, p. c. μητρόπολις, dicitur urbs, teſte Bud. in prioribus Annot. in Pandect. ex qua coloniæ deductæ, ſunt quales multæ ex Athenis miſſæ ſunt, & ab urbe Roma. latine Matricem ciuitatem dicere poſſumus. nam μήτρα matricem ſonat, & πόλις ciuitatem. nam quemadmodum in pecore ex matricibus noui ſemper fœtus, ita ex metropoli nouę ciuitates propagãtur. Põt & ἀπὸ τῆς μητέρος compoſitum uideri. Sic enim ſe habet Metropolis ad coloniam, ut mater ad filiam: id quod illo Thucydidis loco manifeſte declaratur: Ἀποικία δ᾽ μὲν πάσχουσα, τιμᾷ τὴν μητρόπολιν, ἀδικουμένη δὲ, ἀλλοτριοῦται, id eſt. Colonia beneficio affecta, honore metropolim ſuam proſequitur: iniuria autem affecta, ab ea alienatur. Metropoles, inquit Suidas, dicuntur quæcunque ciuitates colonias deduxerunt: latine dici poſſunt Matrices urbes.

METROPOLIS, μητρόπολις, urbs Phrygiæ teſte Stephano, à Cybele deum matre condita. Item alia eiuſdem nominis, in conuentu Apameno. Tertia in conuentu Epheſiorum, ad Cyaſtrum fluuium. Stephanus præterea alias ſeptem enumerat, quarum primam in Lydia, ſecundam in Theſſalia collocat, tertiam Acarnaniæ. quartam Scythiæ attribuit, reliquas tres in Ponto. ſuperiore Theſſalia, & Eubœa conſtituit. Harum omnium gentile eſt Metropolites.

METROPOLITANI, μητροπολῖται, qui ex metropoli oriundi ſunt, quiue metropolim inhabitant.

METRUM, tri, μέτρον, menſura. Et quoniam menſurantur uerſus, à noſtris dicuntur metra. Colu. li. 3. c. 10. exceptis, quæ retulimus, metris Virgilianis. Definitur metrum, quòd ſit connexio quędã atque ordinatio pedũ, ad delectationem auriũ inuenta. Hinc Monometrum, quod unica menſura maiori, hoc eſt, duobus pedibus conſtat. Dimetrum, quod duabus menſuris, hoc eſt, pedibus quatuor. Trimetrum, quod ſex pedibus. Tetrametrum, quod octo pedibus, ſiue quatuor menſuris conſtat: quem numerum pedum raro ſupergredimur. Pentametrum dicitur, quod quinque habet mẽſuras minores, quas nos uocamus pedes. Hexametrum, quod ſex minoribus menſuris ſeu pedibus conſtat.

METUO, tuis, tui, *Temere*, δέδια, φοβοῦμαι, idem quod timeo. Var. à motu animi deductum putat, cum id quod male caſurum putat, mens refugit. cumq; uehementius in mouendo, ut à ſe habeat, foras fertur, formido appellatur. ſi autem ex horrore uenturæ rei uehementer tundatur pectus, à pauiendo pauor dicitur. pauire enim tundere eſt. inde pauimentum, quòd pedibus pauiatur, id eſt, tundatur. & quia in hac perturbatione frigeſcimus, ab horrẽdo Horror dicitur, ut à tremendo tremor. Et proprie metuere ſeruorum eſt, uereri liberorum. Cic. in Cato. Metuebant eum ſerui, uerebantur liberi. Quærit Ariſt. in Probl. Cur tremunt, qui metuunt: an propter refrigerationem? deficit enim calor, atque contrahitur. hinc Virg. Gelidusq; per ima cucurrit Oſſa tremor. Metuentibus aluus funditur, algor & ſitis prouocatur, teſticuli contrahuntur, dentes crepitant, & arietantur. Dicimus Metuo te, & Metuo tibi, quẽadmodũ Timeo te, & Timeo tibi: quæ ſic differunt, ut Metuo, uel Timeo te, idẽ ſit, ꝙ metuo, ne quid mihi male inferas: Metuo, uel Timeo tibi, nequid tibi mali accidat. Ter. in Eunu. Metuebãt omnes iam me. Virg. 1. Geo. Inopi metuens formica ſenectæ. Metuens nomen ex participio: ut, Metuens legum, Metuens iudiciorum. Cic. poſt reditum in Sene. conſules legum metuentes. Idem pro domo ſua: Homines legum iudiciorumq; metuentes. Metuẽtior, comparatiuus. Ouid. 6. Faſto. quo non metuentius ullum Numinis ingenium terra Sabina tulit. Idem epiſt. 18. metuentior undæ. Metuendus. Ci. de Aruſ. reſp. factus in agro Piceno nunciatur terræ motus, cum quibuſdam multis, metuendisq; rebus.

METUTUS, pen. pro. participium. Lucret. li. 5. nam cupide conculcatur nimis ante metutum.

METUS, tus, *Timore, tema, paura*, φόβος, δέος, timor, & eſt (ſicut Vlpia. ſcribit) de inſtanti, uel futuro periculo, mentis trepidatio. Cic. 4. Tuſc. Metus eſt opinio impendentis mali. Ibidem: Aegritudini finitimus eſt metus. eſt enim metus, ut ægritudo præſentis, ſic ille futuri mali. in metu ponere, pro metuere dixit. Cice. ad Atti. Quid inquit, abſurdius, quàm, hunc metuere, alterum in metu non ponere? Et tam actiue, quàm paſſiue ſumitur. nam metus hoſtium, dicitur. & cum timent hoſtes, & cum timentur. Capitur interdum pro religione: quoniam (ut docet Seruius) nata eſt ex timore. Virg. li. 7. Multosq; metu ſeruata per annos. Diminutiuum eſt Meticulus. Hinc Meticuloſus: de quo ſuo loco.

MEV, per duas ſyllabas, μῆον Dioſc. herba eſt caule, folijsq; aniſo nõ abſimilis: de qua Plin. li. 20. c. 23.

MEVANIA, μηουανία, Ptole. ciuitas Vmbriæ, inclyta Propertio alumno, ſita ad uiam Flaminiam, armentorum & gregum ferax. Lucan. lib. 1. Tauriferis Meuania campis. Plin. lib. 35. cap. 14. Latericius murus Meuaniæ. incolæ dicuntur Meuanates, de quibus Plin. lib. 3. cap. 14.

MEVIUS, poeta ineptiſſimus Virgilij & Horatij temporibus, utrique inuiſus, quòd poemata illorum inſectaretur, & ex alienæ laudis obtrectatione gloriam quæreret. unde & Virgiliomaſtix uulgo appellatus. Virg. 3. ecl.

MEUS, a, um, Mio, ἐμὸς, prono. poſſeſſiuum: ut, meus ager. Cum uero dico, Meus ſum, perinde eſt, ac ſi dicerem. Meæ poteſtatis ſum, αὐτεξούσιος. Perſius Sat. 5. Poſtquam meus à prætore receſſi. Aliquando etiam, Meus, Tuus, Suus, ſubſtantiue accipiuntur: facileq; in eis ſubauditur ſubſtantiuum aliquod amicus, familiaris, uel domeſticus. Vir. li. 4. Dulcesq; meorum Reliquias. Et lib. 3. Cape dona extrema tuorum. Terent. in Phorm. Ego meorum ſolus ſum meus. Meus carnifex, apud eundem in And. qui me excarnificat. Meum eſt, hoc eſt, mei officij eſt, πρὸς ἐμοῦ ἐστὶ. Sic Tuum, ſuum, noſtrum, & ueſtrum eſt, id eſt, tuum, ſuum, noſtrum, & ueſtrum officium eſt. Meum non eſt, id eſt, non eſt mea natura. Teren. in Heau. Non eſt mentiri meum. Mea, Mea tu, & huiuſmodi muliebria ſunt blandimenta, ſine quibus, inquit Donatus, non progreditur colloquium feminarum, & maxime trepidantium. Teren. in Adel. Modo dolores, mea tu. occipiunt primulum. Idem in Eun. obſecro, mea Pythias, quid iſtuc nam monſtri fuit? Meum eſt, Pro meum eſt inuentum Ibidem: Tuum obſecro ne hoc dictum erat? uetus credidi. TH. Meum eſt. id eſt, ego ipſe huius dicti auctor ſum. Mea quidem ſententia, pro ut ego ſentio. Idem in Adel. errat longe, mea quidem ſententia. Mea eſt deſcriptio. apud Cice. de Sene. pro egomet deſcripſi. Meo pretio, in prologo Hecyræ, interpretatur Donatus pro pretio à me facto, & à me ſtatuto. Mea unius ſalus, Cic. in Vatin.

MEZENTIUS, Tyrrhenorum rex ſummus, deorum cõtemptor à ſubditis ob immanem crudelitatem expulſus, cum Lauſo filio fugiẽs ad Turnum Rutulorum regem peruenit: cum quo aduerſus Aeneam profectus, ab ipſo una cum filio eſt interfectus.

M ANTE I

MI, A *me*, μοῖ, dandi caſus, à genitiuo Mis. Virg. 6. Aenei. Et mi genus ab Ioue ſummo. Mi uocatiuus, à Meus. Ter. in Adel. O mi Aeſchine, germane. Idem in Phorm. Mi patrue, ſalue. Quo in loco, Mi uim blandimenti habet. Idem in Eun. Ne crucia te obſecro animæ mi Phædria. Feminarum, inquit Donatus, oratio, etſi non blanditur, blanda eſt tamẽ. Mi inuidioſe rogitantis. Idem in Hec. haud equidem dico mi Laches. Donat.

MICA, æ, ψίξ, ψίχιον, puluiſculus ille, qui arena quaſi argentum fulget. A quo & panis, & omnium rerum fruſtula, quæ tractantibus nobis aliquantulum inde emicant, micas appellamus. unde eſt illud, nam & catelli comedunt de micis, quæ cadunt de menſa dominorum ſuorum. Catullus: Nulla in tam magno eſt corpore mica ſalis. Horat. 3. Carm. Ode 22. Farre pio & ſaliente mica. ubi Porphyrio: Salientem micam, ſalis granum intellige, quòd ſaliat cũ in ignem miſſus ſit.

MICO, micas, *Riſplendere, tilucere*, ἄττω, διαστίλβω, ſubinde, & per interualla, ut micæ faciunt, fulgeo, & riſplendeo. Virg. 1. Aen. Crebris micat ignibus æther. Et quoniam talis quædam uariatio, dum digitis ſortimur, apparet, per tranſlationem Micare capitur pro digitis ſortiri, ἐπαλλάττειν τοὺς δακτύλους. Varro: Micandum erit cum Græco, utrum ego illius numerum, an ille meum ſequatur. Eſt autem Micare digitis, luſus genus quoddam, quod adhuc apud Italos durat, ut repente porrectis digitis certantium, uterque numerũ diuinet. Huius meminit. Ci. li. 2. de Diuin. Quid fors eſt, idem, quòd micare, quod talos iacere. Ab hoc ludi genere tractum, ut, qui uir bonus exiſtimaretur, eum antiqui dignum dicerent, qui cum in tenebris micaretur. Cice. li. 3. Offic. Cum fidem alicuius. bonitatemq; laudant, dignum eſſe dicunt, qui cum in tenebris mices. Et quia ſplendor tremulus eſt, & intermiſſis uicibus mouetur, factum eſt, ut Micare accipiatur pro eo quod eſt interpoſitis interuallis moueri ἀμείβεσθαι. Virg. li. 3. Georg. linguis micat ore triſulcis. Ci. 2. de Nat. deo. uenæ, & arteriæ micare non deſinunt quaſi quodam igneo motu. Hinc, Dimico, pugno: & Emico, ἐκλάμπω, extra ſplendeo. Intermico, inter uel in medium mico. Auguſt. li. 9. Ciui. in altiſſimis tenebris lumen candidum intermicare. Promico, ἀποστίλβω, extendo. Næuius: multa longe promicanda oratio eſt. Habent autem hæc omnia pen. cor.

MICTURIO, turis, pen. cor. *Deſiderare di orinare*, οὐρητιάω. uerbum deſideratiuum à Meio: cupio meiere. Iuue. Sat. 6. hic.

MIDAS, μίδας Gordij bubulci filius fuit, & rex Phrygum, qui cunctos pene reges pecuniæ abundantia anteceſſit. Huic (ut eſt in fabulis) propter Bacchum hoſpitio ſuſceptum, conceſſum eſt, ut, quicquid uellet optaret, futurus uoti compos. optauit, ut, quicquid

corpore contingiſſet, in aurum uerteretur, quod, annuẽte Baccho, factum eſt. ſed cum cibus & potus contactu etiam in aurum mutarentur, ſenſit tandem ſtolidus ſe ſtulte petijſſe: & facti pœnitens, orauit Bacchum, ut hoc munus auferret. tum Bacchus iuſſit, ut in Pactolo flumine ſe lauaret, & ſic liberaretur. quod cum feciſſet, cœpit deinceps Pactolus aureas arenas trahere. Poſtea cum Phœbus & Pan carmine certarent, & Midas iudex electus cum Tmolo monte (qui Phœbum uictorem pronuntiauerat) ſecundum Panis iudicium tuliſſet, indignatus Apollo aſininas ei auriculas addidit, quas tam ſcite occultauit, ut nemo ſciret præter ſolum tonſorem, qui cum rem inauditam tacere non poſſet, foſſam ingreſſus proclamauit, Aures aſininas habet rex Midas. Deinde foſſam terra adoperuit, ſucceſſuq; temporis creuerunt illic arundines, quæ commotæ uocẽ, quam tonſor infoderat, reddiderũt. Vide Ouid. 11. Metam. Arguitur tamen, atque iniuſta uocatur Vnius ſermone Midæ: nec Delius aures Humanam ſtolidas patitur retinere figuram. Nonnulli dicunt, cum inter Apollinem & Marſyam decertantes iudex conſtitutus eſſet, & ipſe pro Marſya ſententiam tuliſſet, auriculis aſininis à Phœbo fuiſſe donatum. Hinc natũ eſt prouerbium, Auriculas Aſini Midas habet: quo utimur in ſtolidos, & craſsis auribus, pinguiq; iudicio hoies. Alij narrant, cũ præteriret aliquando Liberi patris aſinos, atque eos afficeret iniuria, iratum Bacchũ Midæ auriculas aſininas addidiſſe. Sunt qui dicant huic aures natura prælongas fuiſſe, & aſininarum inſtar prominentes, atque hinc fabulæ locum ortum eſſe. Quandam pluribus placet, hac allegoria ſignificatum Midam, utpote tyrannum, coryceos ac ſubauſcultatores dimittere ſolitum, per quos, quæcunque per omnẽ regionem uel fierent, uel dicerentur, cognoſceret, nimirum illis utens aurium uice. proinde cum uulgus admiraretur, ab illo reſciri etiam ea, quæ clam, ac procul fierent, occaſionem fabulæ datam eſſe, ut Midas diceretur auriculas aſini habere: uel quod nullum aliud animal acrius audiat, quàm aſinus, excepto mure: uel quòd aures habeat omnium lõgiſsimas. Perſius: Auriculas aſini quis nõ habet? Ferunt nonnulli primum poetam ſcripſiſſe: Auriculas aſini Mida rex habet: deinde metu Cæſaris ſcripturam mutaſſe, Quis non habet.

Midas, *μίδας*, uermiculus eſt in fabis naſcens, ut inquit Teophr. li. 4. de Plantarum cauſsis: & Hermolaus in Pli. li. 21. c. 19. Eſt item Midas feliciſsimus iactus in ludo teſſerarum, à Mida beatiſsimo rege nomen habens.

Migratio, onis, *μετοίκησις*, uerbale à migro. Ci. Fam. 9. Migrationem feliciter euenire uolo.

Migro, as, *Mutar ſtanza, andare ad habitare altroue*, *μετοικίζω*, *μετοικέω*, eſt, inquit Valla li. 5. c. 95. domicilium muto, & alio me ad habitandum confero, relicta priore habitatione. Liu. li. 1. Romam inde frequenter migratum eſt. Migrare ex uita, *μεταλλάττειν τὸν βίον*, mori. Cic. li. 6. de rep. ante quàm ex hac uita migro. Legitur interdum Migrare actiue pro transferre, *μεταβάλλειν*. Gell. li. 2. c. 29. nidum migrauit. Apud antiquos in uſu fuit Migraſsit, pro Migrauerit: ut apud Ciceronem 3. de Leg. Quiſquis earum rerum migraſsit, noxiæ pœna par eſto. Hinc commigro, in locum aliquẽ migro. Terent. in And. Ex Andro commigrauit huic uiciniæ. Demigro, de loco diſcedo, & alio ad habitandum eo. Cice. pro Domo ſua: Demigrandum potius aliquo eſt, quàm habitandum in ea urbe. Emigro, exeo. Cæſar: Vt domo emigrent, alias ſedes petẽt. Immigro, in locum aliquem migro. Remigro, in priſtinum domicilium reuertor. Idem ibidem: In noſtram domum remigremus. Semigro, ad ſeorſum habitandum eo. Cic. pro Cœlio: Reprehendiſtis, à patre quòd ſemigrarit. Tranſmigro, ultra ad habitandum eo: hoc eſt, in longiorem locum domicilium transfero. Et habent hæc omnia pen. cor.

Mihi, *A me*, *ἐμοὶ*, *μοὶ*, pronomen datiui caſus ab ego, uarium uſum habet. nonnunquam ſignificat, ad meam utilitatem, aut ad meum damnum. Teren. in Adel. Si quid peccat Demea, mihi peccat. Aliquando, quantum ad meum iudicium, ut interpretatur Donatus illud in Adelphis: nam is mihi eſt profecto ſeruus ſpectatus ſatis, Cui dominus curæ eſt. Aliquando, à me. Idem in Heau. Syrus eſt prehendendus, atque adhortandus mihi. Aliquando, in me, circa me. Idem in Hecyr. Vt uos mihi domi eritis. Aliquando Mihi & Tibi, in oratione ponuntur feſtiuitatis tantum gratia. Ci. in Piſ. Is mihi etiam gloriabitur ſe omnes magiſtratus ſine repulſa aſſecutum? Mihi crede, ſeu, Credas mihi uelim, affirmantis ſunt particulæ, quæ idem ſignificant, quòd certe. Cice. Tuis (mihi crede) litteris perlectis, exilui gaudio. Mihimetipſi: datiuus eſt ab Egometipſe: quo uſus eſt Ci. pro Quinctio: Breuitas poſtulatur, quæ mihi metipſi amiciſsima eſt.

Mihipte, *ἐμαυτῷ*, pro mihiipſi poſuit Cato. Feſtus.

Miles, huius militis, *Soldato*, *στρατιώτης*, gene. comm. dicitur quicũque militiam exercet, auctore Valla li. 6. c. 32. ſed proprie, qui pedes militat, à militia, id eſt, à duritia, quam pro rep. ſuſtinet, dictus aut à multitudine, aut à malo, quod arcet: aut à mollitie per contrarium (ut Feſtus putat) eo quòd nihil molle, ſed potius aſperum quid gerat: uel à mille, quaſi milleſimus quiſque, quòd trium millium prius legio fiebat, & ſingulæ tribus, Tatientium, Ramnenſium, Lucerum, mille milites mittebant. Cic. pro lege Man. Qui extrema pueritia miles fuit ſummi imperatoris. Leuis armaturæ milites erant expediti milites. Aerarij milites, ut ait. Varr. 4. de lingua Latina dicuntur ab ære, quòd ſtipendia facerent. Aurati, & Argentati milites. Liu. 9. ab urb. Tunicæ auratis militibus uerſicolores, argentatis linteæ candidæ. Cauſarij milites, hoc eſt, morbo, aut debilitate affecti, ob idq; ceſſare coacti. Liui. 6. ab urbe. Tertius exercitus ex cauſarijs ſenioribus à L. Quinctio ſcribatur, qui urbi, mœnibusq; præſidio ſit. Legionarij & auxiliarij milites. Aſinius Pollio Ci. li. 10. epiſt. Militem non modo legionarium, ſed ne auxiliarium quidem nullum quoquam miſi. Tria autẽ ſunt (ut inquit Seruius) militum genera: Euocati, qui non milites, ſed pro milite erant. unde conſul ſolebat dicere, Qui uult remp. ſaluã, me ſequatur. nam diuerſi ad diuerſa loca propter cogendos exercitus mittebantur. Virg. 9. Aen. Mittitur & magni Venulus Diomedis ad urbem. Saluſt. Ab his omnes euocatos centuriones. Tumultuarij, qui neceſsitate aliqua electi ad unum duntaxat bellum, militant, quando uicinum periculum urbes ſingulos iurare non patitur. Vir. l. 7. Simul omne tumultu Coniurat trepido Latium. Sacramento religati, qui poſt electionem in remp. iurabant ſe non receſſuros à præcepto cõſulis, niſi poſt cõpleta ſtipendia, qđ militare ſacramentum dicebatur. hi plenam militiam habebant, erantq; quinque & uiginti annis obligati: ut apud eundẽ in illud. Virg. 2. Aen. Fas mihi Graiorum ſacrata reſoluere iura. De his tribus militiæ generibus uide Budæum in Pandect.

Miletus, *μίλητος*, filius Apollinis, & Argeæ Cleochi filiæ, uel, ut Ouid. habet, Deiones, qui cũ Minoa Cretenſiũ regẽ iam ſenẽ regno priuare uellet, à Ioue territus, in Samum, deinde in Cariam Aſiæ regionem fugit, ibiq; oppidũ condidit, quod de ſuo noie Miletũ appellauit, eiusq; incolas Mileſios. Oui. l. 9. Met. Sponte fugis Milete tua, celeriq; carina Aegæas metiris aquas, & in Aſide terra Mœnia conſtituis poſitoris habentia nomen. Alij tamen aliam afferunt nominis rationem, uide in dictione ſequenti.

Miletus, pe. p. *μίλητος*, urbs fuit in finibus Ioniæ, & Cariæ auctore Herodoto, ædificata à Mileto Solis, & Deiones filio, ut teſtatur Ouid. 9. Metam. Strabo tamen lib. 12. à Sarpedone conditam mauult, Iouis filio, & Minois ac Rhadamanti fratre, & ab eo Miletum appellatam fuiſſe ab altera eiuſdem nominis urbe, quam in Creta reliquerat. Vrbem hanc præſtantiſsimæ lanæ prouentus nobilitauit, ex qua fiebant mileſia ſtragula, quæ ob inſignem mollitiem in prouerbium ceſſerunt. Martia. l. 8. Nec Miletus erat uellere digna tuo. Et Virg. li. 3. Geor. Quamuis Mileſia magno Vellera mutentur Tyrios incocta colores. Vbi Seruius: Mileſia uellera, id eſt lanæ pretioſiſſimę. nam Miletus ciuitas eſt Aſiæ, ubi tinguntur lanæ optimæ. Cic. in Verr. Nam quid à Mileſijs lanæ publice abſtulerit. Hæc etiam Anactoria nominata, ab Anacte quodam, Cæli & Terræ filio. Fuit autem hæc urbs colonijs à ſe conditis in primis fœcunda, ut quæ octoginta & amplius urbium per oia maria metropolis extiterit. Oraculum habuit antiquitus Branchidarum appellatum, poſtea Apollinis Didymei. Ab hac Mileſij, *μιλήσιοι*, populi dicti ſunt, qui cum prius potentes eſſent & opulenti, delicijs deinde dediti, & opes, & potentiam amiſerunt. Ex Mileto ortum taxerunt uiri memoratu digni: Thales unus ex ſeptem ſapientibus, qui primus phyſiologiæ, ac mathematicæ auctor inter Græcos eſt habitus: & Anaximander eius diſcipulus: Item huius rurſus diſcipulus Anaximenes, & Hecatæus, qui ſcripſit hiſtoriam: & Aeſchines orator, nõ ille qui cum Demoſthene contendit, ſed alter qui aſſumpta nimia erga Pompeium licentia in exilium miſſus eſt. Hinc & Timotheum muſicum ortum ferũt, & Pittacũ philoſophum. Alia fuit eiuſdem nominis urbs in Creta, teſte Homero li. 2. Iliad.

Miliaria, *κεγχρὶς*, auis, dicta quòd milio ueſcatur. Varr. lib. 3. de Re ruſt. ca. 5. Miliaria etiam herba eſt, quæ milium necat. Pli. lib. 22. cap. 25.

Militaris, & hoc re, *Ciò che ſi appartiene a militia*, *στρατιωτικὸς*, quod ad milites aut militiam pertinet: ut, Militaris homo. Saluſt. Præmittit illis homines militares. Militaris uia, *λεωφόρος*, quæ uulgo communis dicitur, alio nomine Regia ſeu Conſularis, ſiue etiam Prætoria, aut Publica uia. Dicta eſt autem militaris, quod à militibus ſterneretur, uel quòd milites in bellum proficiſcentes, per eã iter facerent. Eiuſmodi fuerũt Romæ Salaria, Flaminia, Appia, Aemilia. Aetas militaris: hoc eſt robuſta, & ad militiam apta. Tacitus li. 2. ſeptingenta milia ætate militari. Signa militaria. Ci. in Cati. ſecures, faſces, tubas, ſigna militaria. Timor militaris. Plau. Pſeud. ego illum dabo in timorem militarem.

Militaris herba, quam & Dioſcorides *στρατιωτικὴν* appellat, herba alijs nominibus Achillea, Millefolium, & Supercilium Veneris, appellata. Militaris dicta, quòd ab ea milites uulnerati petere ſoleant præſidium. Cic. pro Mur. Rei militaris uirtus præſtat ceteris omnibus.

Militariter, *Da ſoldato*, *στρατιωτικῶς*, aduerb. ſignificat more militum, ſeu more militiæ. Liu. 5. ab urb. Tempanij oratio militariter grauis,

ter grauis, non ſuis uana laudibus.

MILITARIVS, adiect. *ϛρατιωτικός*, antiqui uſurpauerunt pro militaris. Plaut. in Pſeud. Quin hinc metimur gradibus militarijs?

MILITIA, æ, *Militia, ſoldo, ϛρατεία*, bellum, & rem militarem ſignificat. Cic. 3. Offic. de Vlyſſe: ſimulant eum, ſimulatione inſaniæ, militiam ſubterfugere uoluiſſe. Horat. li. 1. Ser. Sat. 1. Contra mercator, nauim iactantibus Auſtris, militia eſt potior. quid enim? concurritur: horæ Momento aut cita mors uenit, aut uictoria læta. Quandoque per metaphoram pro quouis exercitio & uſu ſumitur. Cice. ad Attic. 5. Grata hæc magna, mihiq; nondum laborioſa ex illa uetere militia. Militiæ nomen dare, eſt, inquit Budæus in annotat. in Pandectas, ad delectum ultro ſe ſe exhibere, nomenq; ſuum in militum album deſcribendum edere. Cice. in Philip. milites ſummo etiam cum ſtudio nomina dant, id eſt, *ἑαυτοὺς ἐκδιδόασιν ἀπογράφεσθαι*. Militiam urbanam ſequi, dixit. Ci. pro Murę. pro, in iudicijs uerſari, & cum aduerſarijs in foro contendere. Imaginariam militiam, uocat Suet. in Claud. pugnam ſimulatam ad ſpectatorum delectationem exhibitam. Hinc Commilitium, hoc eſt, ipſa belli ſocietas: & Commilito, onis, *ϛρατιώτης*, qui nobiſcum militat. Cic. pro Deio. Hic adoleſcens meus in Cicilia miles, in Græcia commilito fuit. Militiæ, genitiuus aduerbij uice poſitus, ſicut Domi. Teren. Adel. una ſemper militiæ & domi fuimus. Sal. populus Rom. domi militiæq; præclara facinora fecit.

MILITO, as, *Militare, eſſercitare l'arte della guerra. ϛρατεύω, ὁμαι*, militiam exerceo. Plin. in Præfat. lib. 23. Militare didiciſſet ſub Annibale. Ci. Offic. 1. qui in eadē legione militabat. Aliquādo habet poſt ſe ablatiuum pretij. Curtius Græcis mercede apud Perſas militantibus. Inuenitur aliquando Militatur impersonaliter. Plaut. in Perſa: Illa militia militatur magis. Legitur & Militor paſſiuum. Horat. Epod. 1. militabitur bellum ſpem gratiæ.

MILIVM, lij. *Miglio, κέγχρος*, genus frugis, à mille dictum eſt (ut putat Feſtus) propter multitudinem granorum. Pli. lib. 18. c. 10. Milio Campania gaudet præcipue, pultemq; candidam ex eo facit: fit & panis prædulcis. Ibidem cap. 7. Milium intra hos decem annos ex India in Italiam inuectum eſt, nigrum colore, amplum grano, arundineum culmo &c.

MILLE, *Mille, χιλιάς*, ſubſtant. & neut. gene. Declinaturq; in utroque numero: quamuis in ſingulari numero genitiuus, & datiuus non inueniantur. Ablatiuus, quamuis hodie in uſu non ſit, inuenitur tamen apud antiquiſſimos. Lucil. lib. 9. ut citat Gell. lib. 1. cap. 16. Milli nummum potes uno quærere centum. Vbi, Vno milli nummum dixit, pro mille nummis: ac ſi diceret, Potes mille nummis acquirere centum millia. Conſtruitur autem Mille ſubſtantiuū cum genitiuo, tam in numero ſingulari, quàm in plurali. Cice. in Ant. Quis inuentus eſt qui L. Antonio Mille nummum ferret expenſum? Quadrigarius lib. 3. Annal. occiditur mille hominū. Plaut. in Milit. mille annorum uiuunt. Aliquando mille adiectiuum eſt pluralis numeri tantum, & indeclinabile, quemadmodum & Centum: ut cum dicimus, Mille nummi, Mille propugnacula. Nec licet dicere, Millia homines, quia ſubſtantiua non cohærent ſine copula. Dicimus tamen, Decem millia, & ducenti homines, quod ita intelligitur, decem millia hominum & ducenti homines.

MILLENARIVS, naria, narium. Ci. de Off.

MILLEFOLIVM, folij, herbæ genus, *μυριόφυλλον*. Pli. l. 24. c. 16.

MILLEFOLIA, foliæ, panacis genus eſt, ab Achille inuentū: unde Achilleos, *ἀχίλλειος*, appellatur. Plin. li. 25. c. 5. Aliqui & hāc Panacen Heracleon, alij Sideritin, & apud nos Millefoliam nocāt, cubitali ſcapo, ramoſam, minutioribus, quàm fœniculi, folijs.

MILLEPEDA, æ, *χιλιόπους*, animal eſt (teſte Pli. lib. 29. c. 6. è uermibus terræ piloſum multis pedibus, arcuatim repens, tactuq; contrahens ſe. Oniſcon Græci appellant, alij Tilon, qui multo pedum agmine ſcatet, ab alijs Centipeda, aut Multipeda dicta. Hieronymus contra Iouinianum.

MILLESIMVS, a, um, adiect. *Milleſimo, χιλιοϛός*, ordinis numerus eſt, à Mille formatus. Ci. ad Att. lib. 19. ex libro Serapionis milleſimam partem uix intelligo.

MILLIARIVM, rij, *Miglio, μίλιον*, mille paſſuum ſpatium. Ci. ad Att. 8. audiui, à tertio milliario tum eum eſſe. Hoc etiam millium dicitur. Vide Bud. in prior. Anno. in Pandect. Huius octaua pars ſtadium uocatur, paſſus continens 125. Paſſus autem ex quinque cōſtat pedibus, & ſinguli pedes quatuor palmis, ſinguli autē palmi quatuor digitis. Milliariū etiam dicitur uas ad coquendū accommodatum, *θύλακος*. Cato de Re ruſt. Inter orbem & milliarium unum digitum intereſſe oportet. Palladius lib. 1. Vas æneū milliario ſimile, id eſt, altum & anguſtum. Milliarium aureum, fuit columna aureata in capite fori Romani, in qua inciſæ omnes uiæ Italiæ terminabantur. Et hoc milliarum Plinij, Tranquilli, Plutarchi, atque Taciti monumentis celebratur.

MILLIARIVS, a, um, mille librarum, *Migliaio, χιλίων λιτρῶν*. Vnde Apri milliarij apud Colum. dicebantur mille librarum, qui apponebantur in cœnis Romanorum, Senec. lib. 11. epiſt. non deſideras milliarios apros, nec linguas phœnicopterorum, & alia portenta luxuriæ, iam nota animalia faſtidientis. Plin. lib. 17. cap. 12. Milliarias uocari multas oleas narrant à pondere olei, quod ferant annuo prouentu. Et Milliarius grex, apud Varr. de Re ruſt. lib. 2. cap. 18. Item milliaria porticus apud Suet. in Nero. Veſtibulum eius fuit, in quo coloſſus 120. pedum ſtaret. Ipſius effigiei tanta laxitas, ut porticus triplices milliarias haberet.

MILLIES, *Mille uolte, χιλιάκις*, aduerbium numerandi, mille uicibus, ut, Millies te uidi. ſic Decies, Centies. Cic. in Ver. act. 5. Millies audiuit.

MILLIVM, ij. Cic. Att. lib. 3. ultra quadringenta millia.

MILLVS, ſiue Millum, li, *Collare da cani.* (nam utroque modo dicitur) collare canum uenaticorum, factum ex corio multis clauis ferreis eminentibus, aduerſus impetum luporum. Scipio Aemilianus ad populum: Nobis (inquit) reiq; publicæ præſidio eris quaſi millus cani. Dictus Millus, à multitudine clauorum, hoc eſt, à mille clauis: uel quaſi melinus, quòd ex pelle animalis melis fere hæc collaria fiant. Varro. de Re ruſt. lib. 2. cap. 9. Ne uulnerentur canes à beſtijs, imponuntur his collaria, quæ uocantur millum.

MILO, nis, *μίλων*, ciuis Rom. fuit ex municipio Lanuuino, qui cum P. Clodium multa ſeditioſe in rep. molientem occidiſſet, fruſtra à Cice. defenſus elegantiſſima illa oratione, quæ etiam hodie omnium manibus teritur, Maſſiliam damnatus, in exilium profectus eſt: ubi cum aliquando uidiſſet orationem Cic. pro ſe ſcriptam, multo meliorem ea, quæ in iudicio habita erat, dixiſſe fertur. Si ſic oraſſet Cicero, non ego Maſſiliæ umbilicos legerem. Hæc Dion in Roma. hiſt. Fuit alius hoc nomine athleta Crotonienſis, qui taurum in Olympico certamine ictu nudæ dextræ occidiſſe dicitur, & ſine fatigatione per ſtadij ſpatium ſupra humeros portaſſe, totumq; eo die comediſſe. cum autem nimia neruorum fiducia arborem in parte media hiantem diducere uellet, brachijs hinc inde conſtrictus, & deficiente conatu retentus, lupis fuit præda.

MILTIADES, *μιλτιάδης* Suidæ, dux Athenienſium clarus, qui decem millibus ſuorum ciuium, & Platæenſibus auxiliarijs mille, profligauit Perſarum ſexcenta millia in campis Marathonijs. Iuſtinus lib. 2. Poſtea tamen peculatos damnatus, in carcere mori ab Athenienſibus coactus eſt. Val. Max. lib. 5. c. 3.

MILVINVS, *ἰκτινικός*, adiectiuum, à nomine Miluus, quod ad miluum pertinet. Miluinæ tibiæ dicuntur, quæ in accentus exeunt acutiſſimos. Item Miluinæ ungulæ, pro manibus rapacibus. Plau. in Pſeud. miluinis, aut aquilinis ungulis. Et Miluinus pes, herbæ nomen eſt apud Colum. lib. 12. cap. 7. quam nonnulli eandē eſſe putant cum coronopo.

MILVVS, & Miluius, *Nibbio, ἰκτῖνος*, utroque modo dicitur, auis rapaciſſima: à molli uolatu (ut quibuſdam placet) uel fictitio nomine à uoce, quam edit. Ouid. lib. 3. Faſto. Iupiter alitibus rapere imperat: attulit illi miluius, & meritis uenit in aſtra ſuis. Teren. in Phorm. Non rete accipitri tenditur, neque miluio. Pli. lib. 10. cap. 10. Milui ex accipitrum genere. Notandum in his rapaciſſimam, & famelicam ſemper alitem, nihil eſculenti rapere unquā ex funerum ferculis, nec Olympiæ ex ara. Ab huius auis ſimilitudine piſcis quidam miluius, ſiue miluus dicitur, quòd ſe ſaltu ſupra mare attollens, miluij in modum uolare uideatur. Plin. lib. 9. c. 26. Ponitur & pro ſidere cæleſti, in quod miluus, qui Ioui elapſum annulum retulit, fertur mutatus. Ouid. l. 3. Faſt. Stella Lycaoniam uergit decliuis ad arcton miluius: hæc illa nocte uidenda uenit. Item, miluus per tranſlationem de homine rapaci dicitur. Plaut. in Pœn. male ego metuo miluos.

MIMALLONES, *μιμαλλόνες*, Bacchæ mulieres: à Mimante Thraciæ, uel (ut alij malunt) Ioniæ monte, uel à *μιμέομαι*, imitor, quod Liberū patrē imitarētur, & ad eius imitationē cornua ferrent.

MIMALLONIS, idis, patronymicū fem. idem ſignificat. Oui. lib. 1. de Arte amandi. Ecce Mimallonides ſparſis in terga capillis.

MIMALLONAVS, a, um. Perſius Sat. 1. Torua Mimalloneis implerūt cornua bombis. Hæ quoque Baſſarides, & Thyades, & Ogygides uocatæ.

MIMAS, mātos, *μίμας*, mōs Ioniæ in minori Aſia, teſtibus Plinio & Strabone: uel, ut Suidas mauult, Thraciæ, ubi ſacra, & certamina quotānis fieri Baccho cōſueuerūt. Oui. 2. Met. Rhodope niuibus caritura Mimasq;. Mimas ēt gigantis nomen fuit, quem Iupiter fulminauit. Hora. lib. 3. Carm. Typhœus & ualidus Mimas.

MIMNERMVS, *μίμνερμος* Suidæ, Ligyrtiadæ filius, Colophonius, aut Smyrneus, aut Aſtypalæēſis, elegiarū ſcriptor. Natus Olympiade 37. ideoq; ſeptē ſapiētibus antiquior eſt. Quidā ſi eodem tēpe uixiſſe illū dicunt. Vocatus fuit Lygyaſtades, propter cōcinnitatē & dulcedinem carminis. Scripſit libros multos. Hæc Suid. Prop. l. 2. Eleg. 9. Plus in amore ualet Mimnermi uerſus Homero.

MIMICVS, a, um, quod ad Mimū pertinet. Ci. de Ora. 2. Vitandum eſt oratori utrunque, ne aut ſcurrilis iocus ſit, aut mimicus.

MIMA. Cic. in Phil. 2. aperta lectica mima portabatur.

MIMVLA, diminut. à Mima, geſticulatrix. Ibidem: Veniſti Brundiſium io ſinum & complexum tuæ minulæ.

MIMVS, mimi, *Mimo, buffone*, *μῖμος*, effictor Latine, qui intra, uel extra ſceoam geſticulationes exercet, imitaturq; dicta, factaq; mores ve hominū & naturas. A *μιμέομαι* (ut Diomedes inquit) quod ſignificat imitor. Hiſtrio uero perſonatus in ſcena comœdias, & tragœdias uoce, & corporis geſtu agit. Inde Pantomimi, id eſt, omnium perſonarum imitatores, effictoreſq;, Et Archimimi, pro hiſtrionum principibus. Hæc fuſius à Budæo declarantur in proœ. Annot. in Pand. Etiam Cic. de Orat. Tutor minus uetus. Mimi etiam dicuntur poemata, ſine reuerentia laſciuiam imitantia: quod genus latini uocant Planipedias. Ouid. 2. Triſt. Scribere ſi fas eſt imitantes turpia mimos. Mimus quoque pro fabula riſu digna tranſlate ponitur. Sueton. in uita Othonis. Satis uiſum, ne pœna acrior mimum omnem diuulgaret: qui tamen ſic quoque hoc diſtichn enotuit: Cur Otho mentito ſi quæritis exul honore? Vxoris mœchus cœperat eſſe ſuæ. Dicimus etiam, Mimo ſubſeruire, pro eo, quod eſt, facere contrariam uocem in ſymphonia. hoc eſt, figmentum, uel fabulantem adiuuare.

MINA, æ, Græce *μνᾶ*. Atticum eſt uocabulum, quo tam in appellatione rei numariæ, quàm ponderalis Athenienſes utebantur. Cōſtabat autem ex drachmis Atticis centum: eratq; maior Romana libra drachmis quatuor. nam hæc nonaginta ſex tantum pendebat drachmas. Fannius apud Priſcianum: Accipe præterea paruo quam nomine Graij Mnam uocitant, noſtriq; Minam dixere priores. Centum hæ ſunt drachmæ: quod ſi modo dempſeris illis Quatuor, efficies hanc noſtram denique libram. Sed hoc de mina noua intelligi debet, quæ & Solonis mina à quibuſdam appellatur. Cōſtat enim Minam Atticā antiquitus fuiſſe drachmarum tantum ſeptuagintaquinque: quæ auctis poſtea à Solone pōderibus, Mina uetus appellata eſt, de qua intelligi debet, quod ſubdit Fannius apud Priſcianum: Attica quæ fiet, quartā ſi dempſeris hinc, mna. Quo tamen in loco Fannius ſentire uidetur, Minam Atticam eam eſſe, quæ conſtat ſeptuaginta quinque drachmis, quam nos Minam ueterem uocauimus: alteram uero, quæ centum conſtat drachmis, Minam Græcam uocari. Sed hoc non eſſe uerum, facile Plin. auctoritate conuinci poteſt: qui lib. 21. c. ult. ubi ex profeſſo Atticorum ponderum interpretationem tractat, ſubdit in fine capitis: Mna, quam noſtri Minam uocant, pendet drachmas Atticas centum. Vide plura eius rei teſtimonia tā græca, quàm latina apud Georg. Agricolam. Quoties autē apud ſcriptores minæ mentio occurrit, de mina noua intelligendum eſt, quæ epitriti portionem habet, ad minorem ſeu ueterem minam, quemadmodum & talentum maius ad talentum minus. Cōtinet itaque Mina, ſi de pondere intelligas, uncias duodecim, & ſemiſſem. quòd ſi de re numaria ſit ſermo, Mina ad monetę Gallicæ æſtimationem redacta, ualebit circiter libras Turonenſes ſeptendecim, & ſemiſſem. tantum enim conficiunt centū drachmæ, ſingulæ tribus ſolidis Turonenſibus & ſemiſſe æſtimatæ. Budæus æſtimat Minam aureis coronatis decem: quod in idem recidit: modo ſane intelligas ſingulos coronatos ab eo trigintaquinque duntaxat ſolidis Turonenſibus æſtimari. Mina etiā menſuræ genus eſt, qua agri metiūtur, qui & modius dicitur, & Actus quadratus. Habet in latitudine pedes centum uiginti, & in longitudine totidem. Vide Varr. de Re ruſt. lib. 1. c. 10. In pecore itē ouillo Minæ dicuntur, quæ uentre ſunt glabro. Idem lib. 2. cap. 2. pecus ouillum recte, ſanum, extra luſcam, ſurdam, minam, id eſt, uentre glabro.

MINACIAE, *ἀπειλαί*. à Plau. quas nos hodie Minas uocamus: ut in Truc. Melius, te munere certare mecum, quàm minacijs.

MINACITER, aduerb. *Minaccieuolmente*, *ἀπειλητικῶς*. Cic. de Orat. aduerſarios minaciter terrere. Minacius dixit idem Phil. 2.

MINANTER, aduerb. *Minacciosamente*, *ἀπειλητικῶς*, minaciter. Ouid. l. 3. de Arte amādi: Multaq; ſubmiſſe, multa minātter agāt.

MINAE, arum, *Minaccie* *ἀπειλαί*, metus incuſſio per uerba, aut ſigna. Ter. in And. ſi illum relinquo, eius uitæ timeo: ſin opitulor, huius minas. Ci. ad Att. li. 2. Minæ Clodij modice me tangunt. Vir. 3. Aen. Dij prohibete minas: dij talem auertite caſum. Quandoq; dicuntur eminentiæ murorum, quas pinnas, *ἐπάλξεις*, uocant, teſte Seruio: & à Minor, aris, deriuatur, quod inter cetera extare, & eminere ſignificat. Virg. 4. Aen. Pendent opera interrupta, minæq; Murorum ingentes.

MINATIO, onis, *ἀπείλησις*, minæ, uel actus comminandi. Cice. 3. de Orat.

MINAX, cis, *Minaccioſo*, *ἀπειλητικός*, qui frequenter minatur. Virg. lib. 3. Georg. fluuios tentare Minaces. Cic. Cæſar minaces & acerbas litteras ad ſenatum miſit.

MINCIVS, Venetorum fluuius, qui e a Benaco lacu defluens alium prope Mantuam lacum efficit, & inde rurſus, multis torrentibus auctus, effluit in Padum. Virg. 4. Georg. Tardis ubi Mincius errat flexibus. Ab hoc Virg. Minciades dictus. Iuuen. Illos Minciadæ celebrat dulcedo Maronis.

MINERVA, *Ἀθηνᾶ*, diſciplinarum dea, quæ Græce Pallas dicitur, & à minando dicitur, quaſi uim minetur. ſolet enim pingi ægide & haſta formidabilis. Aut à minuendo (ut placet Cice. lib. 2. de Nat. deo.) ut (ut alij malunt) à monendo, quòd recte moneat. Feſtus: Minerua dicta quòd bene moneat. hanc enim pagani pro ſapientia ponebant. Cornificius uero quòd fingatur, pingaturq; militaribus minitans armis. Hæc ille. Eadem & Tritonia à poetis appellatur, quod Ogygis regis temporibus circa Tritonidē Africæ paludem uirginali facie dicatur apparuiſſe ab Homero etiam *γλαυκῶπις*, quaſi glaucos habens oculos. Palladis autem nomen accepiſſe putatur *ἀπὸ τοῦ πάλλειν*, hoc eſt, à iaculando, uel uibrando. pingitur enim quaſi manu haſtam tenens, eamq; uibrans. Hæc prima olei, & lanificij inuentrix creditur extitiſſe. ob quæ erga humanū genus beneficia diuinos honores meruit, ſapientiæq;, & bonarum omnium artium dea habita eſt. Fabulantur autem poetæ Mineruam ex cerebro Iouis eſſe prognatā quo commento ſignificare uolunt, humaniorum litterarum diſciplinas, humani ingenij non eſſe inuentum, ſed ex Iouis cerebro, hoc eſt inexhauſto diuinæ ſapientiæ fonte ad hominū uſum eſſe depromptas. Pingui ſeu Craſſa Minerua aliquid facere, eſt ſimplicius, rudius uel indoctius aliquid facere. Colu. in Præf. lib. 1. Poteſt enim nec ſubtiliſſima, nec rurſum (quod aiunt) pingui Minerua res agreſtis adminiſtrari. Inuita Minerua aliquid facere: idem eſt, quod repugnante ingenio uel repugnante natura aliquid aggredi. Hora. de Art. Tu nihil inuita dices, facieſve Minerua. Sus Mineruam, ſubaudi docet, uel monet, tritiſſimum eſt prouerbium, quo utimur, quoties indoctus aliquis eum conatur docere, à quo ipſe ſit magis docendus.

MINERVAL, ſeu Minerual, *δίδακτρον*. à Minerua deductum nomen, erat quaſi præmium, quod habetur præceptori, quaſi magiſterij merces, paucis diebus à ſcholaſticis dari ſolita ante Quinquatria, per quos dies pueri uacabant. Var. 3. de Re ruſt. c. 2. ſimul ac promiſeris minerual, incipiam. Oui. 3. Faſt. Nec uos turba feri cenſu fraudante magiſtri Spernite. Diſcipulos attrahit illa nouos.

MINGO, gis, xi, ctum, *Piſciare, orinare*, *οὐρέω*, meio. Vnde & Permingo, *κατουρέω*. Horat. Hunc perminxerunt calonea, atque caballi. Hinc micturio, & mictito, tas, quæ uide ſuis locis.

MINIATIVS, tia, tum, *μιλτώδης*, quod eſt ex minio. Vitr. lib. 7. Parietes paſſim expolitione miniatia expoliebantur.

MINIARIA, æ, *μιλτωρυχία*, locus in quo foditur minium. Pli. l. 33. cap. 7. Siſaponenſibus miniarijs ſitæ uenæ arena ſine argento excoquitur. Miniarius adiectiuum, ut miniarium metallum. Idem ibidem.

MINIATVLVS, a, um. Cic. Att. Ceras miniatulas.

MINIATVS, & per diminutionem miniatulus, *μιλτοπάρῃος*. Homero, idē eſt quod rubrum, quaſi minio tinctum: unde Ceram miniatulam ueteres dixerūt, quam nos rubram dicimus. Et miniata la cera aliquid notare, pro eo quod eſt, loca corrigenda annotare. Cic. ad Dolabellam in epiſt. ad Att. li. 15. his litteris ſcriptis, me ad *συντάξεις*, dedi, quæ quidem uereor ne miniatula cera tua pluribus locis notandæ ſint. Idem ad Att. lib. 16. Cerulas enim tuas miniatulas illas extimeſcebam.

MINIMVS, a, um, *ἐλάχιστος*, ſuperlatiuum, à paruus. Cice. 3. Off. Ex malis eligere minima oportet. Minimus natu, Liu. 8. ab urb.

MINIME GENTIVM, *Per niente, à niun modo*, *ἥκιστα πάντων*, uehementius negantis eſt, ut cum uolumus ſignificare quippiā omniū gentiū iudicio minime eſſe faciendū. Aut eſt ſuperuacua adiectio gentium: ſicut, Vbique gentium, pro ubique: Nuſquam gentium, pro nuſquam.

MINIMVM, *Pochiſſimo, minimo*, *ἐλάχιστα*, ſuperlatiuum eſt à Parum, aduerbium quantitatis. Minime uero negatio eſt, quaſi nequaquam, *ἥκιστα*, ut, minimum doctus, qui pauxillum eſt doctus: ut minime doctus, qui prorſus eſt indoctus. Plus enim eſt minime, quam Non. Ci. li. 1. Ora. Minimeq; artes hæ probandæ, quæ miniſtræ ſunt uolupatum. Minimum etiam pro ſaltem, ad minus, ut minimum, *τὸ ἐλάχιστον*, Varro: Harum ſingula genera minimū in binas ſpecies diuidi poſſunt. Sic aliquando etiam ſumitur minime. Col. lib. 1. Lata bubilia eſſe oportebit pedes decem, uel minime nouem: quæ menſura & ad procumbendum pecori, & iugario ad circumeundum laxa miniſteria præbeat. Iungitur autem minimum cum genitiuo, ut cetera aduerbia quantitatis. Cice. de Amic. Quod ſi ita eſſet, ut quiſque ualetudinis minimum in ſe eſſe arbitraretur, ita ad amicitiam eſſet aptiſſimus.

MINIMOPERE dixerunt ueteres, uti maximopere. Lici. apud Priſcianum. Non minimopere milites quietos uolebant eſſe.

MINIO, as, *μιλτόω*, minio tingo. Pli. lib. 33. c. 7. A cenſoribus in primis Iouem miniandum locari. unde & miniati libri dicuntur, cū litteræ maiores minio tinguntur.

MINIO, fluuius eſt Tuſciæ, non procul à Cærete oppido. Virg. lib. 10. Qui Cærete domo, qui ſunt Minionis in aruis.

MINISTER, ſtri, *Miniſtro*, *ὑπηρέτης*, qui inſeruit, & miniſtrat. Cic. 1. de Orat. miniſtros ſe præbent in iudicijs oratoribus.

MINISTERIVM, rij, *Miniſterio*, *διακονία*, *ὑπηρεσία*, proprie miniſtri

opera eſt. quamuis & pro omni operatione poni conſueuerit, ut de rege Latino. Vir.7.Aen. Abſtinuit tectis pater, auerſusq; refugit Fœda miniſteria, & cæcis ſe condidit umbris. Pli.lib.10.ca.71. Nec minor uarietas in pedum miniſterio. Oui.11.Meta. Somne quies rerú, placidiſſime Somne deorú, Pax animi, quẽ cura fugit, qui corpora duris Feſſa miniſterijs, mulces, reparasq; labori, &c. Aliquando miniſteria ponimus pro miniſtris, ſicut ſeruitia pro ſeruis. Paulus Iureconſultus: Vrbica miniſteria dicimus etiam, quæ extra urbem nobis miniſtrare conſueuerunt. Cice.de Vni. quibus utitur miniſterijs deus. aliter miniſtris.

Ministra, ὑπηρέτις. Cic.2.de Fin. Miniſtræ & ſatellites uoluptatum.

Ministrator, oris, qui miniſtrat, ὑπηρέτης. Cic.2.de Ora. obiurgabam, quòd miniſtratorem peteres, non aduerſarium.

Ministratrix, cis, ὑπηρέτις, idẽ quod miniſtra. Ci.1.de Orat.

Ministratorius, adiect. ὑπηρετικὸς, quod ad miniſtrationẽ pertinet: ut, miniſtratorij urceoli apud Mart.lib.14.

Ministro, as, Miniſtrare, ὑπηρετῶ, ἀγαμαι, ὑπουργέω, ſeruio, porrigo. Plaut. in Curc. Tu tabellas conſignato, hic miniſtrabit, id eſt, ſeruiet. Gel.lib.5. quoniam filij ſui pocula in conuiuio regi miniſtrarent. Virg.1.Aen. Iamq; faces & ſaxa uolant, furor arma miniſtrat. Varr.3.de Re ruſt.c.17. his miniſtret uictum. Hinc, Adminiſtro, διοικέω. Col. in Præfat.lib.1. Vt his tantummodo diebus urbanæ res agerentur, reliquis adminiſtrarentur ruſticæ, id eſt, curarentur. Idem lib.4. maior pars putationis per id tempus adminiſtratur, id eſt, exercetur. Subminiſtro, ὑπαρκέω, ſubſeruio, ſuppedito. Lactan.lib.5. Victum ſubminiſtrat.

Minitabiliter, ἀπειλητικῶς, ueteres dixerunt pro minaciter. Pacuuius in Antiopa: Minitabiliter increpare dictis ſæuis incipit.

Minitabundus, hoc eſt, ualde minans, quaſi plenus minarú. Liui. 9.Bell.Mace. minitabundus petebat.

Minitor, aris, frequentatiuum, Minacciare, ἀπειλέω, ſæpe, uel impetuoſe minor. Plaut. in Curc. Mihin' malum minitare? Ci.2.Cat. Vobis, atque huic urbi ferro, flammaq; minitantur.

Minito, as, apud antiquos. Plaut. in Amph. Quid minitabas te facturum? Minitans, tis, particip. Cice.7.Ver. Verri nimis atrociter minitantem.

Minium, nij, μίλτος, pigmenti genus eſt laudatiſſimi coloris, quod in argentarijs metallis cum argento uiuo inueniri ſolet. Maxima eius copia, teſte Pli.lib.33.c.7. effoditur in Hiſpania. ſed hoc durum eſt & arenoſum. optimum naſcitur ſupra Epheſum in Cilbianis agris. Quo pacto autem purgetur, minium, docet idem Pli. paulo poſt: arenam eſſe colore cocci, quæ teri conſueuit, & deinde lauari: abiectisq; purgamentis, quæ in aqua ſupernatant, minium in fundo inueniri. Nonnulli per errorem minium idem eſſe putant cum cinnabari: cum proprie cinnabaris ſit ſanies draconis morientium elephantum pondere eliſi, utriuſque animalis ſanguine permiſto. Idem loco iam citato. Comperique uulgo pro cinnabari Indica in medicamenta minium addi inſcitia nominis: quod eſſe uenenum docebimus inter pigmenta. Inde Miniatus, a, um, & miniatulus, μιλτοπάρειος, de quibus diximus ſuo loco.

Minius, μίνιος, fluuius Hiſpaniæ iuxta Abobricam Callæcorum oppidum uaſtiſſimo ore in Oceanum profluens. Plin.lib.4.c.10. & Ptolem.lib.2.cap.6.

Mino, as, Menare, condurre, ἄγω, duco. Feſtus: Agaſones equos agentes, id eſt, bene minitantes. Apud antiquos etiam pro minor legitur. A quo minito, tas, ut ſupra docuimus ex Priſciano.

Minoa, pen. pro. μίνῳα, urbs in Amorgo inſula, una Cycladú. Itẽ altera in Siphno inſula, una Sporadum. Tertia in Sicilia. Atque hæ quidem tres enumerantur à Steph. Strabo præterea lib.9. Minoam fuiſſe emporium tradit in agro Attico, decem & octo ſtadijs à Megaris diſtans, quod poſtea Niſæam appellarunt.

Minois, idis, μινωΐς, inſula, una Cycladum, quæ notiore nomine Baros appellatur. Plin.lib.4.c.15.

Minois, idis, patronymicum fem. Ouid.8. Meta. Aegides, rapta minoide, Diam Vela dedit.

Minoius, a, um, μινώϊος, poſſeſſiuũ: ut, Minoia regna. Virg.6.Aen.

Minor, oris, & hoc minus, Minore, ἐλάττων, comparatiuum à Paruus. Ouid.2.de Arte: Non minor eſt uirtus, quàm quærere, parta tueri. Interdum, idem eſt, quod iunior: præſertim ſi addatur ablatiuus Natu, annis, uel ſimilis. Cic.4.Verr. Nequis minor triginta annis natu. Interdum ſine huiuſmodi ablatiuo. Teren. in Eun. uideo herilem filium minorem huc aduenire. Id quoque frequentiſſimum eſt in plurali numero, ut minores dicamus pro iunioribus, & interdum pro ipſis poſteris, quemadmodum maiores pro ſenioribus, uel pro ijs, qui nos ætate una uel pluribus anteceſſerunt. Horat. de Arte: Cenſor, caſtigatorq; minorũ. Ouid.4. Triſt. Vtq; ego maiores, ſic me coluere minores. Virg.6.Aen. Vtcúque ferent ea fata minores. Minoris uendere aliquid, hoc eſt, minori pretio. Cic.3.Offic.

Minor, aris, Minacciare. ἀπειλέω, ἐπανατείνομαι, minas infero. Ci. 5.Tuſc. Cui cú Lyſimachus rex crucem minaretur. Ouid. Epiſt. 20. Multa mihi terræ, multa minantur aquæ. Item eminere, extare. Virg.1.Aenei. Geminiq; minantur in cælum ſcopuli.

Minatio, uerbale. Ci.3.de Ora. admirationes, minationes.

Minans, minãtis, partic. Ouid.2. Faſt. Edidit impauidos ore minante ſonos. Hinc Comminor, & Interminor, quæ habent penul. cor.

Minos, μίνως, Iouis, & Europæ filius, rex Cretæ, qui primus Cretenſibus leges dedit. Hic cum haberet uxorẽ Paſiphaen & illa ex tauro genuiſſet Minotaurũ, Dedalũ, quòd bouem ligneam fabricaſſet, ſub qua latens cum tauro uxor cócubuerat, perſecutus, in Siciliam peruenit, ubi a Cocali regis filiabus interfectus fuit (ut Ariſtoteles refert) iuxta Camerinam urbem, & apud inferos propter inſignem iuſtitiam iudex animarum factus eſt. Virg.6. Aenei. Quæſitor Minos urnam mouet. Quo pacto autem iudex habeatur inferorum propter iuſtitiam, non uideo, cum uiolator fuerit hoſpitij, & raptor (ut Suidas ait) Ganymedis, & multa alia cómiſiſſe dicatur, à uera iuſtitia non parum abhorrentia.

Minotaurus, μινώταυρος, ex Minoe, & tauro dictio cópoſita; mõſtrũ biforme ex portẽtoſo Paſiphaes cũ tauro cóncubitu prognatũ, qđ uiſis Minois (ut fabulantur poetæ) Labyrintho incluſum, humanis carnibus ueſcebatur. huic quotannis Athenienſes ex præſcripto fœderis ſeptem ex ſuis liberis mittebant deuorandos. ſed tertio anno Aegei filius Theſeus ſorte miſſus, Minotaurum occidit, & ab Ariadne accepto fili glomere, fuga euaſit. De hoc Virg.6.Aen.

> Hic crudelis amor tauri, ſuppoſtaq; furto
> Paſiphae, miſtumq; genus, prolesq; biformis
> Minotaurus ineſt, Veneris monumenta nefandæ, &c.

Seruius interpretatur, Taurum ſcribam fuiſſe Minois, qui, abſente rege, cum Paſiphae concubuit in domo Dedali: & quia Paſiphae eodem tempore gemellos peperit, quorum alter Minoi, alter Tauro eſſet ſimilis, factus eſt locus fabulæ, ut Minotaurum biforme monſtrum peperiſſe dicatur.

Minoum, μίνωον, oppidum Cretæ, à Minoe rege. Plin.lib.4.c.12.

Minous, a, um, adiect. Ouid. in Ibin. Si tua contigerit Minoas puppis arenas. Taurus Minous, pro Minotauro, Stat.1. Achil.

Minturnae, μιντοῦρνα Ptolemæo, oppidum in Campania inter Sinueſſam, & Formias, ad Lyrim fluuium: habens propinquas paludes, in quibus Marius delituit, fugiens perſecutionem Syllæ.

Minuo, nuis, nui, nutum, Minuire, menomare, ἐλαττόω, μειόω, minorẽ reddo, detraho, extenuo. Plin. Radix commanducata dentium dolorem minuit. Cice. ad Att. ſi putares meam moleſtiam minui poſſe. Idem in Catil. Ne quid de ſumma dignitate reip. minueretur. Cæſ.3.Bell.Gal. noſtris militibus ſpem minuit.

Minurizo, Cantar ſotto uoce, parua uoce ſuccino. μινυρίζω enim cantillo ſignificat. Sidon.l.1.epiſt. inter frutices ſilerum Prognen, minurizantem.

Minus, ris, Minore, meno, ἧττον, ἔλαττον, quandoque comparatiuum eſt à Paruum, neutri generis, ſicut Minor maſculini, & feminini: ut, plus minusve. Aliquando comparatiuum eſt aduerbiale: ſed tunc a Parum fit, non à Paruum: ut, Habeo minus pecuniæ. Quòd ſi iungatur poſitiuo, contrariæ ſignificationis comparatiuum demonſtratur, Minus ſtultus: id eſt, prudentior. Minus prudens: id eſt, ſtultior. Terent. in Eunu. Hoc nemo fuit minus ineptus: id eſt, aptior. Frequenter etiam accipitur pro non, preſertim coniunctũ cum Sin: ut, Sin minus, idem eſt, quod, ſi uero non. A minus nomine fit ſuperlatiuum Minimum: à Minus aduerbio fit ſuperlatiuum, Minime. Plau. in Trin. Minus quindecim dies ſunt, quòd pro his ædibus minas quadraginta Accepiſti à Callicle. Liu. de Bell.Pun. Minus duo millia hominum effugerunt.

Minusculus, la, lum, Minoretto, ἐπελάττων, diminut. à Minus. Varro: excludantur in minuſculum auiarium. Ad hunc etiam modũ dicimus, Minuſculam epiſtolam, Minuſculam uillam. Plau. in Amph. Si minuſculo digito increpuerint fores. Cice. ad Quint. Frat. Reſcripſi epiſtolæ maximæ, audi nunc de minuſcula.

Minutal, μυττωτὸς, genus edulij, quod ex conciſis minutatim oleribus fit, auctore Apicio. Fiebat inter cetera marino piſce, liquamine, oleo, uino, porris, & coriandro. Martial.lib.11.

Minutatim, A minuto, εἰς λεπτότατα, in minutiſſimas partes. Colum.lib.8.cap.14. Naſturtium confectum minutatim. Aliquando pro paulatim. Varr. lib. 1. de Re ruſt. minutatim aſſuefaciant. Cic. Acad.

Minute, aduer. Cic. de Orat. Grandia minute dicere.

Minutia, æ, Minutia, σκύβαλον, λεπτόν, contemptibilis paruitas cuiuſcunque rei. Lact. de Ira dei: pulueris minutias uidemus in ſole. Minutia etiam dicta porta Romæ, à Minutio, quòd Minutij ſacello proxima eſſet. Et Minutia, uirgo Veſtalis: quæ propter ſuſpicionem ſtupri uiua defoſſa eſt. Liu.8.ab Vrbe.

Minutim Minutamente, λεπτομερῶς, aduerb. in minutas partes. Colum.lib.5. foſſor æqualiter & minutim ſoliterga comminuat.

Minutulus, diminut. Plau. in Pœn. pueros infantes minutulos.

Minutus, a, um, Minuto, menomato, & participiũ, & nomẽ eſſe põt Participium, ſignificat comminutum, ἐλαττωθὲν, hoc eſt minus

factum:ut, Minuta ſpes, pro imminuta, apud Tacit. in uita Agric. Nomen, idem eſt quod breue uel paruum, λεπτὸν. Ci. 7. Ver. Reticulum tenuiſſimo lino, minutis maculis. Aliquando ponitur pro puſillanimo, teſte Nonio, ut à Græcis dicitur λεπτόψυχος. Cic. 1. de Fin. minuti, & anguſti, & omnia ſemper deſperantes.

Miniaa, μινύαι, populi fuerunt Theſſaliæ, qui Iaſoné in Colchos proficiſcentem ſecuti ſunt: qua dictione frequenter utitur Val. Flac. in Arg. pro ipſis Argonautis. Ouid. lib. 7. Meta. Iamq́; fretú Minyæ Pagaſæa puppe ſecabant. Alij dicunt fuiſſe populos Bœotiæ circa Iolcum montem habitantes: quos ita dictos uolunt à Minya rege Orchomeni, filio Chryſæ, & nepote Neptuni.

Mirabilis, le, *Mirabile*, παράδοξον, θαυμαστὸν, admiratione dignum. Virg. 1. Aen. Matris Ledæ mirabile donum.

Mirabilitas, pro ſtupore. Ci. ad Att. lib. 5. hæc animi deſpicientia mirabilitatem magnam facit.

Mirabiliter, aduer. θαυμαστῶς. Cic. ad Cæſ. lib. 13. Satisfacere immortalitati laudum tuarum mirabiliter cupit.

Mirabundus, qui miratur, θαυμάζων. Liu. lib. 25. mirabundi unde tot hoſtes tam ſubito exorti.

Miraculum, li, *Miracolo*, θαῦμα, quicquid admirationem afferre poteſt, quaſi ſit contra naturam. propter quod ueteres miracula pro monſtris poſuere. Liu. lib. 2. Adijciunt miracula huic pugnæ, ſilentio proximæ noctis ex ſilua Arſia ingentem auditam uocé. Miracula ſeptem mundi ſunt hæc: Templum Dianæ Epheſiæ, quod ſummæ magnificentiæ fuit, & admirationis apud priſcos, ducentis uiginti annis factum à tota Aſia. Columnæ centum uiginti ſeptem à ſingulis regibus factæ, ſexaginta pedum altitudine: ex his triginta ſex cælatæ. De hoc uide Plin. lib. 7. c. 38. & lib. 36. cap. 5. & 14. Mauſoleum ab Artemiſia Cariæ regina in memoriam uiri extructú: de quo diximus ſuo loco. Coloſſus Solis apud Rhodios: de quo Plin. lib. 34. cap. 7. Iouis Olympiaci ſimulacrú, quod Phidias fecit ex ebore apud eundem lib. 7. cap. 38. & lib. 53. cap. 3. & lib. 35. cap. 8. & lib. 36. cap. 5. Muri Babylonis, quos Semiramis regina conſtituit. Pyramides in Aegypto, de quibus idem Plin. lib. 36. cap. 12. Domus Cyri Medorum regis, quam Menon arte prodiga, illigatis auro lapidibus fabricauit. Miraculo eſſe, in admiratione haberi. Liu. 5. Bel. Pun. id eos audere, miraculo fuit.

Mire aduerbium, mirabiliter. Cice. ad Att. Puero municipia mire fauent.

Mirifice, aduer. mirum in modum, θαυμαστὸν ὅσον. Ci. 4. Aca. Delectabantur autem mirifice lectione librorum.

Mirificissimus, ſuperlatiuum à mirificus. Ter. in Phorm.

Mirifico, cas, *Far meraueglioſo*, θαυμαστόω, miris laudibus extollo. Plau. in Amph. Thebani ciues modo miro mirificant, probant.

Mirificus, a, um, *Mirabile*, θαυμάσιος, mirabile, ſiue quod parit admirationem. Ci. in Catil. Mirificos fructus afferunt.

Mirmillones erant pugiles Retiariorum aduerſarij. nam digladiantiú alter Retiarius, alter Mirmillo appellabatur. Feſtus, Retiario, inquit, pugnanti aduerſus mirmilloné cantatur, Nó te peto, piſcé peto, quid me fugis Galle? Quia mirmillonicú genus armaturæ Gallicú eſt, ipſiq; mirmillones ante Galli appellabãtur: quorum galeis piſcis effigies inerat. Quod genus pugnæ inſtitutum eſt a Pittaco, uno ex ſeptem ſapientibus, qui aduerſus Phrinoné dimicaturus, propter controuerſias finiú, quæ erant inter Atticos, & Mitylenæos, reti occulte allato, impediuit Phrinoné.

Miro, as, *Ammirare*, θαυμάζω, miror. Var. in Eumenid. ut citat Nonius: Hoſpes quid miras? Obſoletum eſt.

Mirobrioa, μιρόβριγα Ptol. Hiſpaniæ ulterioris urbs in conuentu Cordubenſi Pli. li. 3. c. 1. Mirobricam uocat.

Miror, aris, *Ammirare, ſtupire*, θαυμάζω, ἄζομαι, re aliqua tanquã noua, obſtupeſco, Virg. 1. Aen. Artificumq; manus inter ſe, operumq; laborem miratur. Mirari etiam eſt, cum uoluptate intueri. Idé 2. Georg. Olympiacæ miratus præmia pugnæ. Item neſcire: quia (ut Donatus inquit) admiratio ab ignorantia deſcendit. Ter. in And. Miror unde ſit. Cum dicimus, miraris te, miratur ſe, tunc ſignificat, de ſe magnifice ſentire. Martia. lib. 13. Qui ſe mirãtur, in illos Virus habet. Conſtruitur hoc uerbum cum accuſatiuo, & cum genitiuo. Virg. 11. Aen. Iuſtitiæ ne prius mirer, belli ne laborum. Quandoque abſolute ponitur. Oui. li. 13. Met. Dumq; moror, miorq;, ſimul fugit omnis in undas. Hinc Admiror, ſtupore afficior, ſeu fixe aſpicio. Lactã. lib. 6. Qui ad aliená felicitaté non attollat oculos, opes non admiretur. Aliquando eſt uenerari. Vir. 4. Georg. Ille operum cuſtos, illum admirãtur & omnes Circumſtant. Demiror, & Emiror, ualde miror.

Miratio, θαυμασμὸς, uerbale. &

Mirator, θαυμαστής. Ci. 2. de Diu. Cauſſarum ignoratio mirationem facit. Mart. lib. 10. Mirator ueterum ſenex auorum. Proper. lib. 2. Eleg. 14. Formæ mirator honeſtæ.

Miratrix, cis, femin. ut, Turba miratrix. Iuuen. Sat. 4. Item fama miratrix, apud Senecam in Hippol.

Mirandus, a, um admiratione dignum. Ter. in And. mirãdo hoc tanto, tam repentino bono. Cice. 6. Ver. mirandum in modum Græci rebus iſtis, quas nos contemnimus, delectantur.

Mirum in modum, & Mirandum in modum, *Marauiglioſamente*, θαυμαστὸν ὅσον, θαυμάσιον ἄλλον, id eſt, maiorem in modum. Plau. in Amph. Vterque deluditur dolis mirum in modum. Cic. Metel. Marcellum tuum conſulem factum, mirandum in modú gaudeo. Mirum quantum, eiuſdem ſignificationis. Liu. lib. 1. ab urb. Mirum quantum illi uiro hæc nuntianti fides fuerit.

Mirum, reſponſio aduerbij cuiuſdam formam habens. Teren. Eun. T. Rex credere omnem exercitum, conſilia. G. Mirum. Hinc mirius antiqui dixerunt pro magis mirú. Varr. Núquid hoc minus.

Mirus, a, um, *Marauiglioſo*, θαυμάσιος, admiratione dignus. Vir. 4. Aen. Templum Coniugis antiqui, miro quod honore colebat. Hinc Permirus, a, um, pen. pro. Cice. Appio Pul. illud mihi permirum accidit. Apud ueteres mira pro monſtris atque horrendis ſumuntur, θαύματα, τέρατα. Pla. in Amph. Mira memoras. Virg. autem Geor. 4. de Proteo canens, res admirandas, & portentoſas uocat miracula: Omnia (inquit) commutat ſeſe in miracula rerum. Mirum ni, idem fere quod nimirum, certe, profecto. Ter. in And. Mirum ni domi eſt.

Miscellanea, orú, *Meſcolamenti, miſcugli*, συμμικτὰ, dicũtur, quęcunq; ex uarijs diſſimilibusq; rebus, nullo ſeruato ordine, ſunt cómiſta. unde nónulli opera ſua, in quibus res uariæ nullo ordine tractantur, Miſcellanea uocauerunt. Inter ludos quoq; miſcellanea dicebantur, in quibus uaria ſpectacula nullo ordine exhibebantur, ita dicta à permiſtis ſpectaculis, ſiue (ut alijs placet) à confuſis conceſſibus, quòd in ijs ſedendi ordo, ut in iuſtis ludis, nó ſeruaretur. Iuuen. Saty. 11. Sic ueniunt ad miſcellanea ludi.

Miscellaneus, a, um, συμμικτὸς, quod uariarum ex rerum commiſtione, nullo obſeruato ordine, conflatum eſt. Gell. lib. ult. cap. 11. uariam & miſcellaneam doctrinam conquiſiuerunt. Sic Apul. in Meta. Miſcellaneam turbam uocat, ex promiſcua colluuione hominum conflatam.

Miscellus, a, um, adiect. *Meſchio*, συμμικτὸς, quod miſtú eſt. Miſcellos ludos Lugduni edidiſſe Caligulã. ſcribit Suet. in Calig. Varro lib. 3. c. 7. Miſcellum uocat columbarum genus, quod nec agreſte eſt, nec domeſticum, ſed ex utroque téperatú. Item Miſcellæ uites, quæ omni agro conueniunt, quòd ceteris ubiq; utiliter miſceantur. Cato de Re ruſt. c. 6. uites, miſcellæ in quemuis agrum conueniunt. Varro 1. de Re ruſt. c. 54. miſcella, quam uocant nigrã, multo ante coquitur. Miſcellas uuas uocat Cato c. 23. quibus præliganeum uinum fit, quod operarij bibant.

Misceo, ces, miſcui, miſtum, per ſ, non per x, *Meſchiare, meſcolare*, μίγνυμι, μίσγω, κυκάω, confundo, Virg. 1. Aen. Magno miſceri murmure pontum: hoc eſt, turbari. Pli. l. 7. c. 56. Vinum aqua miſcere Staphylus docuit. Col. lib. 6. cap. 4. Multi largo ſale miſcét pabula. Cic. pro Sext. Roſc. In tenebris ruebant, omnia miſcebant: hoc eſt, perturbabant. Quandoque eſt, potum miniſtrare, κεράννυμι, tractum à cómiſtione calidi & frigidi, aut certe aquæ & uini. Iuue. Saty. 5. Neſcit tot millibus emptus Pauperibus miſcere puer. Miſcere abſolute, pro miſcere omnia. Cice. ad Quinct. Fra. lib. 3. Appius miſcet. Cic. de Fin. Qui alteri miſceat multú. Et Ouid. Martialis, Iuuen. Hinc, Admiſceo, ἐπιμίγνυμι, ad aliquid miſceo. Lact. lib. 6. mares maribus admiſcuit, & nefandos coitus contra naturam machinatus eſt. Commiſceo, συμβάλλω, ſimul miſceo. Cic. de nat. de. libidines, commiſcendorum corporum. Cic. pro domo: Cuius ignem non ſum paſſus cum totius urbis incendio commiſceri. Immiſceo, παρεμπλέκω, ἐγκαταμίγνυμι, intus miſceo. Lactan. lib. 2. alijs uitæ purgamentis immiſceatur. Intermiſceo, διαμίγνυμι, in medio miſceo. Permiſceo, ἐπιπλέκω, ualde miſceo. Cic. in Vatin. Ne tuas ſordes cum clariſſimorum uirorum ſplendore permiſceas. Promiſcuus, a, um. Sal. in Cat. Diuina, atque humana habeſe promiſcua.

Mistus, partic. temperatus. Liu. 3. ab urbe colluuio miſtorum omnis generis animantium.

Mistura, æ, μίξις, temperatura, confuſio. Colu. lib. 7. c. 5. ea miſtura palatum, lingua, totum os perfricatur.

Misellus, a, um, *Meſchinello*, ταλαίπωρος, diminut. eſt à miſer. Pla. Cenſen' miſello mali aliquid facturum? Miſellum pallium. Plau. in Ruden. ſum redactus ad hoc miſellum pallium. Ci. ad Att. lib. 3. cui nihil miſello relinquo. Et miſella ſpes, apud Lucretium.

Misenus, pen. pro. μισηνὸς, promontorium Campaniæ, non procul à Cumis: dictum à Miſeno Aeneæ tubicine illic ſepulto. Vir. 6. Aen. Monte ſub aerio, qui nunc Miſenus ab illo Dicitur, æternumq; tenet per ſæcula nomen.

Miser, ra, rú, *Miſero, meſchino*, ἄθλιος, δύστηνος, τάλας, calamitoſus, ærumnoſus, infelix. Terét. in Eun. Apparet ſeruú húc eſſe domini pauperis, Miſeriq;. Idé Heaut. Nemo eſt miſerior me. Sal. in Iugurt. expertus ſum parú fidei miſeris eſſe. Miſer animi. Pla. Mil. illã miſeram animi excrucias. Miſer animo, & Miſer ex aio apud eundé in Truc. & Sticho. Interdú pro ægroto, nã morbus genus eſt infelicitatis. Plaut. in Pœn. Miſerã eſſe prædicat buccã, Fortaſſe medicos nos arbitratur. Interdum innocens. Cic. pro Mil. Miſeros interdum ciues optime de repub. meritos. Inuenitur etiam

pro

pro interiectione dolentis, *δειλύ*. Virg. 6. Aen. Cecropidæ iuſſi (miſerum) ſeptena quotannis Corpora natorum.

Miserabile, pro miſerabiliter nomen pro aduerbio. Vir. 2. Aen. Miſerabile cæſis Hoſtibus inſultans. Seruius.

Miserabilis, le, *Degno di miſericordia*, *ἐλεεινὸς*, *οἰκτρὸς*, miſeratione dignus. Ouid. in Ibin Siſq; miſer ſemper, nec ſis miſerabilis ulli. Aliquando flebilis, lamentabilis. Liui. li. 5. Euentus belli minus miſerabilem dimicationem fecit. Idem: Voces miſerabiles exaudiebantur.

Miserabiliter, *Miſerabilmente*, *ἐλεεινῶς*, *οἰκτρῶς*, ſic, ut miſericordia commoueatur. Cice. 1. Toſc. non miſerabiliter uir clarus emoritur.

Miserandus, *Degno di miſericordia*, *ἐλεεινὸς*, miſeratione dignus. Ci. 5. de Orat. ut alijs miſerandus, alijs irridendus uideatur. Cic. 2. Tuſc. ex Sophocle: Miſerandum aſpice Euiſceratum corpus lacerati patris.

Miseranter, aduerb. *ἐλεεινῶς*, cũ miſeratione. Gel. l. 10. c. 3.

Miseratio, onis, *Miſericordia*, *compaſſione*, *οἰκτισμὸς*, ægritudo qua ex alicuius infelicitate mouetur. Pli. epiſt. 51. me recordantem fragilitatis humanæ miſeratio ſubit. Ci. Luceio lib. 15. Quẽ noſtrum ille moriens apud Mantineam Epaminondas non cum quadam miſeratione delectat?

Misere, *Miſeramente infelicemente*, *ἀθλίως*, *ταλαιπώρως*, aduerb. infeliciter. Ci. Miſere perijt. Quandoque ſignificat ualde. Teren. in And. miſere hanc amauit. Idem Ad. Quia tam miſere hoc eſſe cupio uerum, eo uereor magis.

Misereo, *ἐλεῶ*, antiqui uſurpant pro Miſereor. Enn. in Hecuba. Miſerete manus: date ferrum, ut me anima priuẽ. Nonius.

Misereor, misereris, miſertus, uel miſeritus, uerbum deponens, *Hauer miſericordia*, *ἐλεῶ*, *οἰκτείρω*, conſtruitur, cum genitiuo. eſt autem ex alicuius miſeria corde anxium eſſe. Virg. 2. Eclog. Nil noſtri miſerere.

Miseresco, ſcis, *Mouerſi à miſericordia*, *οἰκτίζομαι*, moueor miſericordia. Virg. 2. Aen. His lacrymis uitam damus, & miſereſcimus ultro. Et tam accuſatiuo, quàm genitiuo iungitur. Apul. omnes miſereſcimus. Sta. lib. 1. The. Et generis miſereſce tui Vir. 8. Aen. Arcadij, quæſo, miſereſcite regis.

Miserescit, imperſonale, cũ ſignificato ſui uerbi. Terẽ. in Heaut. inopis te miſereſcat mei. Inde Cõmiſereſcit. Ter. in Hec. ipſam Bacchidem, credo, commiſereſceret.

Miseret, *Hauer miſericordia*, *ἐλεῶ*, imperſonale, Miſereor. Idẽ eſt enim, Miſeret me illius: & Miſereor illius: Ci. Miſeret me infelicis familiæ. Virg. 4. Aen. Si te lapſorũ miſeret. Miſeret me, eadẽ forma, inquit Feſtus, dicitur, qua piget, pœnitet, tædet. Ter. Eun. Miſeret me. Miſeret me uicem tuam. Ter. Heaut. Menedemi uicem Miſeret me.

Miseretur, *οἰκτείρω*, apud uetuſtiſſimos legitur pro miſeret. Turpil. in Epiclero: patris me miſeretur, Nonius.

Miseria, æ, *Miſeria*, *infelicità*, *ταλαιπωρία*, infelicitas, calamitas. Ci. 2. Tuſc. Gentes noſtras flebunt miſerias. Plaut. in Amph. Miſerrima iſtæc miſeria eſt. Cic. 3. de Fin. qui proceſſit aliquantulum ad uirtutis aditum, nihilo minus in miſeria eſt, quàm qui nihil proceſſit.

Misericordia, ę, *Miſericordia*, *compaſſione*, *ἔλεος*, *ἐλεημοσύνη*, ægritudo ex miſeria alterius iniuria laborãtis, inquit. Ci. 4. Tuſc. Idẽ pro Deiot. Nõ debeo tẽtare, quonã modo dicẽdo miſericordiam tuã cõmouere poſſim. Idẽ 3. Tuſc. miſericordia ægritudo eſt ex alterius rebus aduerſis. Stoici miſericordiã inter uitia animæ cõputãt. unde Seneca, Stoicus, Vitium animi eſt miſericordia: nec miſerebitur ſapiens, ſed ſuccurret. Vnde Cic. 3. Tuſc. tanquã Stoicus dixit: Si ſapiẽs in ægritudineẽ cadere poſſet, poſſet & in miſericordiam. uerum in oratione pro Ligario in laudẽ Cæſaris, tanquam peripateticus, dixit: Nulla de tuis uirtutibus plurimis nec gratior, nec admirabilior miſericordia eſt.

Misericordior, cõparat. antiquũ, quo utitur. Plaut. in Rud.

Misericorditer, *Miſericordioſamente*, *ἐλεημόνως*, cũ miſericordia, ut inuenitur, ſed cõpoſitũ, immiſericorditer apud Terẽtiũ.

Misericors, dis, omn. gen. *Miſericordioſo*, *ἐλεήμων*, qui ex alicuius calamitate dolorem animo ſuſcepit. Cic. 4. de Finib. Nec miſericordem iudicem eſſe oportere. Idem pro Liga. honeſto, & miſericordi mendacio.

Miseriter, *οἰκτρῶς*, miſerabiliter. Laberius apud Non. Mens incorrupta miſeriter corrumpitur.

Miseritudo, Accius: felix miſeritudine aliena. Idem in Alpheſibœa: Miſeritudo eorum. Ex Nonio.

Miseror, taris, *Hauer miſericordia*, *hauer compaſſione*, *οἰκτείρω*, uerbis, aut re dolorem, ex alicuius miſeria ſuſceptum, oſtendo: & cõſtruitur cum accuſatiuo. Feſtus: Miſeratur is, qui conqueritur aliena incommoda. Sal. in Iũgur. Eos, multa pollicendo, ac miſerando caſum ſuum, confirmat. Cæſ. 1. Bell. Gal. cum familiaribus commune periculum miſerabantur, id eſt, deplorabant. Virg. 10. Aen. Ingemuit miſerans grauiter. Idem 12. Aen. Et Turni ſortem miſerantur iniquam. Hinc Commiſeror. Cõmiſeratio, *οἰκτισμὸς*, ſignificatio miſericordiæ. Miſero autem pro Miſeror dicebant ueteres, ut Accius in Athamante: Hæc nunquam miſerarẽt mala. Miſerata animi, pro animo. Virg. 10. Aen. Iuuenemq; animi miſerata repreſſit.

Missiculo, as, *Mandar ſpeſſo*, *πεμπάζω*, à uerbo Mitto, idem quod miſſito, hoc eſt, frequenter mitto. Plaut. in Epi. ad me litteras miſſiculabas.

Missilis, & hoc miſſile, adiect. quod facile mittitur, pe. cor. Miſſile, pen. cor. ſubſtantiue, *Che facilmente ſi gitta*, *arma da lanciare*, *οἰστὸς βέλος*, telum quod manumittitur. Vir. 9. Aen. pellere uallo miſſilibus certant. Vnde & lapides miſſilia dicuntur. Miſſiles lapides, Liu. 1. Pondus miſſile diſci, Propert. lib. 3. Eleg. 14. Miſſilia ſaxa, & miſſilia tela, Liu. 2. & 5. Miſſilia tormenta, Plin. lib. 8. c. 23. Miſſilia etiam dicuntur munera, quæ à principibus populo ſpargebantur, *ἐπιδόσεις*, ut lintea, odores, unguẽta. Suet. in Calig. Sparſit & miſſilia uariarum rerum.

Missio, onis, *Il mandare*, *πομπὴ*, actus mittendi. Cice. ad Att. lib. 1. De litterarum miſſione ſine cauſſa accuſor. Legatorum miſſio. Idem 7. Phil. legatorum miſſionem ſemper timui. Miſſio interdum pro dimiſſio. *ἄφεσις*, *ἀπόπεμψις*. Suet. in Cæſ. Miſſionẽ efflagitauit. Miſſionum in re militari multa genera. eſt honeſta, quæ emeritis ſtipendijs ab imperatore indulgetur. eſt cauſſaria, qua quis propter ualetudines à laboribus militiæ ſoluitur. unde cauſſarij milites dicuntur à Liuio. eſt ignominioſa, cum quis propter delictum ſacramento ſoluitur.

Missito, tas, pen. c. *Mandare ſpeſſo*, *προσαναπέμπω*, frequen. ſæpe mitto. Liu. 9. Samnites auxilia miſſitauerant.

Missus, a, um, partic. *Mandato*, quod mittitur. Miſſus uero nomen quarti ordinis, immiſſionem ferarum, ſiue ludorum, aut gladiatorum in arenã ſignificat, *ἄφεσις*, *θηριομαχία*. Suet. in Domit. Circenſium die, quo facilius centum miſſus peragerentur. Idem in Claudio: interiecta per quinos miſſus uenatione. Aliquando pro immiſſione ferculorum *περιφορά*. Vnde Lamprid. ſcribit Heliogabalum celebraſſe tale conuiuium, ut apud amicos ſingulos ſinguli miſſos appararentur: & aliquando omnes miſſus ſola carne phaſianorum ſtruxiſſe. Budæus.

Misy, yos, *μίσυ*, corpus metallicum, quod in fodinis ærarijs ſupra Chalcitim Sory inuenitur, colore ſubflauo in morem ſulphuris ignem iam experti. Vulgus Vitriolum appellat. Miſy præterea Pli. lib. 19. cap. 3. tuberis genus, ſuauitate odoris & ſaporis præcipuum, quod in Cyrenaica prouincia naſcitur, noſtratibus carnoſius.

Mitella, *μιτρίον*, diminutiuum, parua mitra. Vir. caput Graia redimita mitella.

Mitesco, is, *Manſuefarſi*, *πραΰνομαι*, *ἡπιοῦμαι*, manſueſco. Pli. lib. 22. c. 25. Feræ domi educatæ miteſcunt. Aliquando tranquillum fieri. Apul. Mare miteſcit. Aliquãdo matureſco, *πεπαίνομαι*. Pli. lib. 15. c. 13. pomorum miteſcentium.

Mithras, *μίθρας*, cum h, à Perſis dicitur Sol: cuius ſimulacrũ effingebant rictu leonis, cum tiara, utraque manu bubula premens cornua. Stat. li. 1. Theb. Adſis ò memor hoſpitij, Iunoniaq; arua Dexter ames, ſeu te roſeum Titana uocari Gentis Achæmeniæ ritu, ſeu præſtas Oſirim Frugiferum, ſeu Perſei ſub rupib. antri Indignata ſequi torquentem cornua Mithram. Strab. lib. 15. Perſæ colunt Solem, quem Mithram uocant. Ponitur aliquando pro primario ſacerdote. Apul. lib. ult.

Mithriaca, orum, *μιθριακὰ*, ſacra mithræ, in antro fieri ſolita, boue inde cornibus ducto, quem poſt hymnorum concentum Soli immolabant. Lamprid. in Commodo: Sacra Mithriaca homicidio uero polluit.

Mithridates, penul. cor. *μιθριδάτης*, rex Ponti, ui tanta & animi, & corporis, ut ſex iuges equos regeret, duarum & uiginti gentium ore loqueretur. Nicomedem Bithynia, Ariobarzanem Cappadocia expulit: Græciam, inſulasq; omnes, excepta Rhodo, occupauit, poſtea à Pompeio uictus, tandem à Pharnace filio in turre obſeſſus, uenenum ſumpſit. cumq; id ſæpius fruſtra bibiſſet, quòd aduerſum uenena multis antea medicaminibus corpus firmauerat, immiſſum percuſſorem Gallum, auctoritate uultus territum reuocauit, & in cædem ſuam manum trepidantis adiuuit. Iuſt. & Val.

Mithridaticum, antidotum, *μιθριδατικὸν ἀντίδοτον*, à rege Mithridate nomen habet, quòd primus hoc commiſtionis genus creditur inueniſſe, & aduerſus uenena eo ſe præmuniuiſſe. Pli. lib. 25. cap. 2.

Mitifico, as *Manſuefare*, *domeſticare*, *ἡμερόω*, mitem, ac placidum facio. Pli. lib 8. c. 7. Elephanti mitificantur hordei ſucco. Mitificare cibum, concoquere. Cic. de Diuin. Gallos, depulſo de pectore, & in omne corpus diuiſo, & mitificato cibo, cantus edere quiete ſatiatos.

Mitigatio, onis, *πράϋνσις*, uerbale. Cic. 3. de Orat.

Mitigatorius, adiect. *πραϋντικὸς*, habens uim mitigandi. Plin. lib. 28. cap. 6.

Mitigo, as, pen. cor. *Mitigare*, *indolcire*, *πραΰνω*, placo, quaſi mitem

ago. Vir. 5. Aen. Quam nec longa dies, pietas nec mitigat ulla. Lactan. lib. 4. Rurſus pœnitentia populi mitigatus. Item maturare πεπαίνειν. Ci. li. 4. de rep. Cum æſtiua maturitate alia mitigauerit, alia torruerit. Hinc Commitigo, de quo ſupra.

Mitis, & hoc mite, *Manſueto, humano, piaceuole,* πρᾶος, προσηνὴς, lenis manſuetus. Ci. de Sen. diſerti ſenis cópta, & mitis oratio. Contrarium eſt immitis, ἀπηνὴς, aſper, ſæuus. Vir. 1. Aene. Troas reliquias Danaum, atque immitis Achilli. Quandoque Mitis pro tranquillo, & immitis pro inquieto. Idem lib. 9. Mitis ut in morem ſtagni, placidæq; paludis. Quandoque pro maturo, ὡραῖος. Virg. 1. eclog. Sunt nobis mitia poma. Plin. Immitia adhuc, & cruda poma.

Mitissime, Cæſ. 7. Bel. Gal. Quàm mitiſſime poteſt legatos appellat. Ouid. 15. Meta. Similes aliorũ reſpice caſus, Mitius iſta feres.

Mitra, æ, *Mitra,* μίτρα, capitis ornamenti genus, id eſt, pileus incuruus, quo primum Mæonij, deinde Aegyptij, Syri, Phryges, & Lydi uſi ſunt. Aliquando pro corona ad ornatum capitis adoleſcentularũ accipitur, è qua pendebant faſciolæ, quæ Phylla dicebantur, quòd foliorum inſtar dependerent. noſtri quoque pontifices mitris utuntur, cum rei diuinæ operam dant. Virg. 9. Aen. Et tunicæ manicas, & habent redimicula mitræ. Fuit & Mitra zonæ quoddam genus, quã ſoluebant primum parientes, & Dianæ conſecrabant: ex quo eam λυσιζώνην cognominabant. Vide Cœl. Rhodig. lib. 16. c. 10.

Mitti ſanguis, *Salaſſare, cauar ſangue,* φλεβοτομεῖσθαι, ἀφαιρεῖσθαι αἷμα, dicitur, cum fit phlebotomia. Celſ. lib. 2. Mitti ſanguis debet ea brachio.

Mitto, mittis, miſi, miſſũ, *Mãdare, laſciare, donare,* πέμπω, Ci. 1 Cat. Hũc librũ ad te de ſenectute miſimus. Interdũ omittere, uel deponere, ἀφιέναι. Vir. 1. Aen. Mœſtũq; timoré Mittite. Ter. in Adel. Hera lacrymas mitte. Item donare. Virg. 9. eclo. Hos mittimus hœdos. Mittere in conſilium, eſt dimittere iudices ad ſententiam dicendam, ubi orator dia ερῶ, Dixi. Aſcon. Cic. pro Clu. Cur, cũ in conſilium mittebant, Staienum iudicem non requirebãt? Miſſum facere, eſt deponere, & à noſtra poteſtate dimittere. Terent. in Phor. Miſſum te facimus. Hinc Admitto, Amitto, Committo, Immitto, Omitto, Permitto, Præmitto, Promitto, Remitto, Manumitto, Summitto, Tranſmitto.

Mitylena, nes, pen. prod. μιτυλήνη, & Mitylenæ, arum, urbs in Leſbo, à cuius nomine omnis inſula Mitylenæ appellatur. Mart. lib. 10. Cum tibi non Epheſos, nec ſit Rhodos, aut Mitylene. Dicta Mitylene, ut Diod. l. 4. ſcribit, à Mitylene Machari filia. nunc Mitalinum dicitur, urbs clara Pittaco ex ſeptem ſapientibus uno Alcæo poeta, & Antimenide fratre eius, Diophane oratore, & Theophane Pompeianarum rerum ſcriptore, qui Magno Pompeio admodum familiaris fuit, & ab eo ciuitate donatus, ut teſtatur Ci. pro Archia. de hac ſcribit Vitru. lib. 1. magnificenter & eleganter ædificatam, ſed non prudenter poſitam: in qua Auſter cũ flat, homines ægrotant: cum Corus, tuſſiunt: cum ſeptentrio, reſtituuntur in ſalubritatem.

Mixtarius, κύαθος, uas, quo uinum aqua miſcemus. Lucilius.

M A N T E O

Mobilis, le, *Mobile, uolubile,* εὐκίνητος, qui facile mouetur. Metel. ad Cice. lib. 5. Te tam mobili in me meosq; eſſe animo, non ſperabam.

Mobilitas, εὐκινησία. Virg. 4. Aene. Fama malum, quo non aliud uelocius ullum. Mobilitate uiget. Mobilitas etiam pro inconſtantia, & leuitate accipitur. Ci. 7. Phil. Quid eſt inconſtantia, mobilitate, leuitate cum ſingulis hominibus tum uero uniuerſo ſenatui turpius?

Mobiliter, aduerb. *Mobilmente.* εὐκινήτως. Cicero. 2. de Nat. deo. Animaduerſumq; ſæpe, cor animantis alicuius euulſum, mobiliter palpitare.

Mobilito, as, are, *Far mobile,* Lucr. Lib. 3. Inde omnia mobilitãtur.

Moderamen, nis, *Gouerno,* διοίκησις, moderatio. Ouid. 3. Met. capiatq; aliquis moderamina, dixi. de nauis gubernatione intelligit. Idem 2. Meta. eget moderamine certo, de equorum moderamine loquitur. Sumere moderamina mundi, Clau. de lau. Serenæ.

Moderans, particip. Iuuen. Sat. 10. de Demoſthene: quem mirabantur Athenæ torrentem, & pleni moderantem fræna theatri.

Moderanter, aduerb. μετρίως. Lucr. lib. 2.

Moderate, aduerb. εὐτάκτως, μετρίως. Ci. pro Font. ab his quicquam ſancte, aut moderate dictum putabitis? Idem 1. de Fin. moderatius id uolunt fieri. Idem 3. de Leg. res ſapientiſſime moderatiſſimeq; conſtituta à maioribus noſtris.

Moderatim, aduerb. Lucr. li. 1. Moderatim creſcere cogens.

Moderatio, tionis, μετριότης, εὐταξία, Cice. de Sen. Moderatio uirium adſit.

Moderator, oris, *Gouernatore,* διοικητὴς, ἐπιστάτης, rector, gubernator. Ci. li. 1. Tuſc. Hæc cum cernimus, poſſumus dubitare, quin ijs præſit aliquis moderator tanti operis? Moderator iuuentæ, præceptor. Mart. lib. 2. Quinctiliane uagæ moderator ſumme iuuentæ. Oui. l. 2. de Pon. eleg. 5. Succedatq; tuis orbis moderator habenis.

Moderatrix, gubernatrix. Cic. 1. de Inuent. Moderatrix rerum ſapientia.

Moderor, ris, *Reggere,* πρυτανεύω, διοικῶ, ἡνιοχῶ, ἰθύνω, ἐπιστατῶ, ἐφορεύω, χαλιναγωγῶ, rego, modũ pono, & tam accuſatiuo, quam datiuo iungitur. Saluſt. Fortunæ libido gentibus moderatur. Plaut. in Curc. Linguæ moderandum eſt. Cic. Tuſc. Tibicines ſuo, non multitudinis arbitrio cantus moderantur. Hinc Præmoderor, ante moderor. Dicitur & Modero, ras. Saluſt. quis finẽ ſtatuet, aut quis moderabit? Accius in Epigonis, apud Nonium: te impietas ſtimulat, neque moderat metus.

Moderatus, adiect. εὔτακτος, Cic. de Sene. Moderati ſenes tolerabilem agunt ſenectutem. Ouid. 1. Triſt. eleg. 8. neque enim moderatior alter.

Modestia, æ, *Modeſtia, mediocrità,* τὸ κόσμιον, κοσμιότης, εὐταξία, fundamentum, & baſis ipſa uirtutis, unde gignitur moderatio, quę temperat modos in factis & dictis. ad Heren. lib. 3. Modeſtia eſt in animo continens moderatio cupiditatum. Cic. 1. Offic. modeſtia ſcientia eſt opportunitatis idoneorum ad aliquid agendum tẽporum. Clau. 8. Pan. Seruat in offenſam diuina modeſtia uocem. Ci. 1. de Diui. uirginali modeſtia.

Modeste, κοσμίως. Ter. in Phor. Animus, qui modeſte iſtæc ferat. Var. Nõ eos optime uixiſſe, qui diutiſſime, ſed qui modeſtiſſime.

Modestus, a, um, *Modeſto, temperato,* κόσμιος, qui in rebus omnibus modum ſeruat. Terent. in Adelp. Proba & modeſta. Vbi Donatus: Proba ſibi, modeſta apud alios. Modeſtus uultus. Ter. in And. uultu, adeo modeſto, adeo uenuſto, ut nihil ſupra. Cic. pro Planc. Adoleſcentis modeſtiſſimi pudor. Idem contra Rullum: modeſtiſſimi mores.

Modialis, le, μεδιμναῖος, quod modium continet. Plaut. in Capt. Aulas omnes confregit, niſi quæ modiales erant.

Modice, μετρίως, mediocriter Plaut. in Mil. Modice ſapis. i. neque nimis neque parum. Varr. de re ruſt. aer modice temperatus. Immodice, nimis, ἀμέτρως. Col. lib. 2. frequenter id potius, quam immodice facere. Aliquando, parum. Pli. lib. 6. cap. 22. Aedificia modice à terra extantia.

Modicum, aduerb. parum. Plaut. Aedepol id modicum curat.

Modicum, ci, *Poco,* ὀλίγον, Iuuen. Sat. 9. Modico contentus agebat.

Modicus, modica, modicum, *Poco, picciolo,* ὀλίγον, τυτθὸν, paruum. Pli. lib. 10. c. 55. Inuentum, ut oua igne modico fouerentur. Hor. 2. Epiſt. 2. Ex modico, quantum res poſcet, aceruo Tollam. Col. lib 6. ca. 2. Humilis & modica corporatura. Refertur & ad res numerabiles. Cic. in Parad. Mea pecunia ad uulgi opinionem mediocris, ad tuam nulla, ad meam modica. Sic immodicę imagines, nimis multæ, apud Martialem. Immodicum autem pro nimis magno, ut immodica poſſidendi libido, apud Col. Proprie tamẽ Modicum dicitur, quod non excedat modum. Plaut. Cui animus modicus, continens, expers ambitionis.

Modicellus, a, um, *Piccolino,* dimin. à Modicus. Suet. in Nerone Decubuit ſuper lectum modicella culcitra ſtratum.

Modificor, aris, *Miſurare,* μετρέω, metior. Gell. li. 3. c. 1. Secundũ naturalem membrorum omnium inter ſe competentiam modificatus eſt. Ci. 3. de Orat. Verba modificata eſſe debebunt.

Modiolus, li, πλήμνη, χοινικὶς, cũ accentu in antepe. genus menſuræ. Plaut. in Ciſt. promiſi modiolum uini dare. Item paruũ uas quadratum ad hauriendum aquam. Vitruuius: modioli pleni ad ſummũ elati, & rurſus ad imũ reuertentes, infundent in caſtellũ, quod extulerint. Modiolus & uas menſarium potui paratum, ut phiala, ut trulla: non tamen poculum, ut inquit Scæuola in l. Seie. ff. de Auro & argen. lega. Hæc Budæus Modiolus in rota, cui affixi ſunt radij. Pli. l. 9. c. 4. Eſt præterea inſtrumentum chirurgicũ. Celſ. l. 8. c. 3. Exciditur os, ſi paruulum eſt, quod læſum eſt, modiolo; ſi ſpatioſius, terebris. Deinde ſubdit: Modiolus ferramentũ concauum, & teres eſt. imis oris ſerratum.

Modiperatoras, συμποσίαρχας, teſte Nonio, qui in conuiuijs modificandi ius habent. Var. Rel. human. lib. 20. ut citat idẽ Nonius: In conuiuijs inſtituti ſunt modiperatores atque magiſtri.

Modius, dij, *Moggio,* menſuræ genus, continens ſedecim ſextarios. Ci. 2. Offic. Ne Marco quidem Seio uitio datum eſt, quòd in caritate aſſe modium populo dedit. Voluſius Metianus: Quadrantal, nunc plerique amphoram uocant, habet urnas duas, modios tres, ſemodios ſex, congios octo, ſextarios octo & quadraginta. Ex quibus Voluſij uerbis facillime colligi poteſt capacitas modij, nam cum dicit amphoram, quam antiqui Romani quadrantal uocabant, continere tres modios, ſextarios autem octo & quadraginta; ſequitur neceſſario, modium tertiam partem 48. ſextariorum, quæ eſt ſedecim ſextariorum. Hinc Semodius, modij dimidium. Col. lib. 2. Eadem aliquando modijs duobus, ac ſemodio iugerum occupat. Modius agri, actus quadratus, qui latus eſt pedes centum uiginti, & longus totidem. Modium neutro gen. dixit Pli. lib. 19. c. 16.

Modo, *Mo, pure,* ἄρτι, aduerb. ſignificans tempus præſens, uel mox præteritum, uel nondum præteritum, ſed ſtatim futurum. Teren. in Eun. Modo ait, Modo negat. Sic, Modo dicebam, Modo

ueni,

ueni, Modo faciam. de tempore præterito teſtimonium eſt apud eundem in Eun. Quàm dudum? DO. modo. Vbi Donatus. Nota, modo, aperte pro tempore præterito dictum eſſe: id eſt, iam dudum. Ponitur etiam pro duntaxat, μόνον, Liu. lib. 1. tectis modo dirutis alterius urbis, duo populi in unum confuſi ſunt: id eſt, tantú unius urbis tectis dirutis. Aliquãdo eſt, dummodo, γε δὴ. Ter. in Heaut. Modo liceat uiuere, ſpes eſt. Virg. l. 4. Aen. Si modo, quod moras, factum fortuna ſequatur. Hinc Solummodo, Tantummodo, ἀπὸ τούτου. Modo, pro ſaltem. Terent. in Adelph. Vtinam hoc ſit modo defunctum. Modo pro interdum. Propert. Et modo Taygeti crines aſperſa pruina, Sectatur primos per iuga longa canes. Modo non propemodum. Terent. in Phor. Modo non auri montes pollicens.

MODVLATE, aduerb. concinne, & cum menſura. Cic. 2. de Nat. deo. Si ex oliua modulate canentes tibiæ naſcerentur.

MODVLATIO, onis. Quinct. Alterum modulatione conſtat.

MODVLATOR, oris, qui modulatur. Col. in Præfat. lib. 4. magiſtrum uocis, & cantus modulatorem.

MODVLATVS, us, ui, modulatio. Sen. Her. furente: Canoro ſaxa modulatu trahens.

MODVLATVS, a, um, particip. Quinct. lib. 9. cap. 2. canticis ad aliorum ſimilitudinem modulatis. Sen. Agam. Ityn in uarios modulata ſonos.

MODVLOR, aris. p. c. *Miſurare, comporre con miſura*, μετρέω, μελῳδέω, κατανλέω, menſuro, ſiue cũ numerorũ ratione compono. Gell. l. 1. c. 1. Scite ratiocinatum Pythagoram dicit, in reperienda, modulandaq; ſtatus longitudiniſq; Herculis præſtantia. Sic modulari carmẽ. Vir. 5. eclo. Carmina deſcripſi, & modulans alterna notaui. Ci. in Orat. ipſa natura, quaſi modularetur hominũ orationem, in omni uerbo poſuit acutam uocem.

MODVLVS, li, *Miſuretta, modello*, μέτρον, dimi. à Modus. proprie ſignificat menſuram. Suet. in Ner. Scrobem fieri imperauit, dimenſus ad ſui corporis modulũ. Modulos ẽt uocabant ueteres architecti particulas quaſdã, ad quas totũ opus ſolent dimetiri. uulgus hodie paruũ pedẽ uocat. Pau. in l. non ſolum. ff. de ope. no. nuoti. Modulos ſumere debet is, qui opus nouum nunciat. Erant præterea Moduli, quædam menſuræ in aquæductibus, quibus aqua ex caſtellis ad priuata ædificia duci ſolet. Vlp. l. damni infecti. ff. de damn. infec. Labeo putabat eum, qui modulorum aut riui faciendi cauſa opus faceret, ſatiſdare debere. Eſt etiam modulus, ratio quædam certa, ut in cantu menſura. Pli. lib. 11. cap. 37. Arteriarum pulſus in modulos certos, legeſq; metricas aut citatus, aut tardus. Idem lib. 7. c. 56. Lydios modulos Amphion, Dorios Tamyras inuenit.

MODVS, di, *Modo, termine*, μέτρον, τρόπον, mẽſura, ratio. Ci. de Orat. In omnibus rebus uidendũ eſt quatenus. etſi enim ſuus cuiq; modus eſt, tamẽ magis offendit nimiũ, quàm parum. Idem de Sen. Habet natura, ut aliarũ omniũ rerũ, ſic uiuendi modum. Col. l. 2. Eſt modus in ſiccando fœno, ut neq; peraridum, neque uiride colligatur. Idem li. 3. Terram minutam in modũ ſemipedis ponito, id eſt menſuram. Modus etiam dicitur quantitas. Idem lib. 2. recõdatur, ſi maior eſt modus, in horreo, ſi minor, in uaſis oleariis. Interdum dicitur finis, πέρας. Vir. 4. Aen. Sed quis erit modus? Accipitur ẽt pro menſura illa, quam cantores inter canendum obſeruare ſolent. Ci. 1. de Orat. Solet Roſcius dicere, ſe, quo plus ætatis ſibi accederet, eo tardiores tibicinis modos eſſe facturum. Vnde illud in titulis comœdiarum Ter. Modos fecit Flaccus.

MOECHISSO, as, are, *Adulterare*, μοιχεύω, per adulterium polluo. Plaut. in Caſ. In adulterio dum mœchiſſat Caſinam.

MOECHOR, charis, *Commettere adulterio*, μοιχεύω, adulterium committo. Catullus: Mentula mœchatur, mœchatur mentula certe.

MOECHA, μοιχὴ, adultera. Mart. l. 10. faſtoſæ limina mœchæ.

MOECHVS, *Adultero*, μοιχὸς, adulter. Terent. Eunu. minatur id, quod mœchis ſolet. Mœchus mulierum, Plau. Mil.

MOENIA, mœnium, pluraliter tantũ declinantur, *Mura, muraglie*, τείχη, à muniendo, (ueteres enim œ, & u, indifferẽter ponebãt) quæ urbem cingũt. Virg. 2. Aen. Et mœnia pandimus urbis. Cæſ. 2. Beli. Ci. Cũ pene ædificata in muris ab exercitu noſtro mœnia uiderentur. Ci. 3. de Nat. deo. Diligentiore urbem religione, quàm ipſis mœnibus, cingitis. Hinc Submœnium, ſub mœnibus. Vnde Submœnianæ, uel Summœnianæ meretrices, quæ ſub mœnibus in fornicibus proſtabant. Mart. lib. 8. Summœnianas cenet inter uxores. Mœne ſingulariter protulit Ennius teſte Feſto: In campo hoſtium permœne.

MOENITVS, *Cinto di mura*, τειχωθεὶς, mœnibus cinctus. Plautus in Bacch. Pergamum diuina mœnitum manu. Participium eſt paſſiuum à Mœnio, quo ueteres utebantur pro Munio, ut Pœnio pro Punio.

MOENVS, ſiue Mœnis, fluuius Germaniæ, per agrum Franconienſem in Rhenũ defluens. Pli. lib. 9. c. 15. Põp. lib. 3. Mœnum uocat.

MOEREO, res, mœrſtus, *Eſſere gramo, attriſtarſi*, αὐσαλέομαι, σκυθρωπάζω, deduci putatur ἀπὸ τῆς μοίρας, quod eſt Græce, Parca, ſiue mors. Varro à marcendo dictum putat: quòd mœrore corpus marceſcat: & ita per æ, ſcribendum uideretur. Eſt autem Mœrere, triſtari. Cic. de Amic. mœrere hoc eius euentu, uereor ne inuidi magis ſit, quàm amici. Hor. Epod. 15. Tranſlatos aliò mœrebis amores. Aliquãdo inuenitur cũ accuſatiuo. Cic. Terentiæ: Mœreo caſum eiuſmodi, ut tantis tuis miſeriis meæ miſeriæ ſubleuentur.

MOERENS, tis, partic. Virg. 1. Aenei. dictis mœrentia pectora mulcet. Oui. Epi. 11. patrius multu mœrente ſatelles Venit.

MOERIS, μοῖρις, inſula in mari Lycio. Pli. lib. 5. c. 31. Fuit præterea Aegyptiorum rex, cuius opus eſt lacus inter Arſinoitem & Mẽphitem, qui ab illo Mœridis lacus appellatur. Pli. lib. 5. c. 9.

MOERI, orũ, *Mura*, τείχη, pro muris. Vir. 10. Aen. Aggeribus mœrorum. Vbi Seruius: Mœrorum pro murorum, antique. nam ueteres pleraq; eorum, quæ nos per u, dicimus, per œ pronunciabãt.

MOERO, ras, *Ingramire, attriſtare*, λυπέω, mœrentẽ facio. Pacuuius: Nam me multis mœrauit modis: Nonius.

MOEROR, oris, *Gramezza, dolore, noia*, λύπη, triſtitia: præſertim in uultu. Ci. ad Attic. lib. 12. Mœrorem minui: dolorem non potui.

MOESTVS, a, um, *Triſto*, λυπηρὸς, Vir. 2. Aen. mœſtas ꝑmere uoces.

MOESTE, aduerbium λυπηρῶς, ad Heren. Clementer, mœſte, hilariter.

MOESTITER, mœſte. Plaut. in Ruden. Obſecro tam mœſtiter ueſtitas?

MOESTITIA, æ, & Mœſtitudo, inis, *Meſtitia, triſtezza*, κατήφεια, Plaut. Cui tanta mœſtitudo obtigit. Cic. 1. de Fin. Sapientia eſt una, quæ mœſtitiam pellat ex animis.

MOESIA, μοισία, prouincia Europæ iuxta Danubium, quæ à Pannonia ad Pontũ uſq; protenditur. in ea ſunt Dardani, Mœſi, alii.

MOGVNTIA, μογοντία, oppidum Tranſalpinæ Galliæ ad Rhenum fluuium.

MOLA, læ, *la macina*, μύλη, nomen habet à mole, quòd ſaxi mole frumenta, leguminaq; in ea terantur. Iuue. Saty. 8. Segnipedes, digniq; molam uerſare nepotes. Puniceæ molæ. Ouid. 6. Faſt. Et quæ puniceas uerſat aſella molas. Molas antiqui ab aſinis Aſinarias, alias à manu Manuarias, à trudendo Truſatiles appellabãt, quæ & Verſatiles dicuntur. Pli. li. 36. c. 18. molas uerſatiles aliquas ſpõte motas, inuenimus in prodigiis. Sumunt quoq; molæ nomina ex rebus, quæ per eas comminuuntur. unde Molas frumentarias dicimus, & Molas fabarias. Molæ oleariæ dicuntur, quibus ex nucibus, aut ex ſemine aliquo oleũ exprimitur. Et Latine quidem Mola, Græce μύλος ſiue μύλη dicitur: unde Amilum, ἄμυλον, placentæ genus ſine mola factum ex tritico. In molendinis ſuperiorẽ partem Metam, μύλην, uocant, inferiorẽ Catillum, ὄνον. Accipitur etiam quandoq; Mola, μύλη, pro mandibula, ſiue maxilla. Dicitur præterea aliquando Mola caro informis, & inanima i utero mulieris, ſine uiri ſemine genita: quæ licet his quoque accidat, quæ coitu utuntur quoties menſtrua uitioſa ſunt, aut ſemen uiri ad formandũ fœtum debile eſt, atque ineptum; frequentius tamen iis accidit, quæ à coitu abſtinent, ſolitæ alias coire, quales uiduæ ſunt: in quibus fit huiuſmodi tumor præter naturam, cum ſemẽ ſanguini mixtum indureſcit in carnẽ: quamuis aliquando ex ſolo ſpiritu fiat mola, quæ mouetur natura tentante eam expellere. Ariſt. lib. 4. de Gen. anim. Cum ex humore crudo conceptus ſtetit, tunc mola gignitur. Præterea Mola, à molitu farre, dicitur far toſtum, & ſale ſparſum, οὐλοχύται, quòd eo molito hoſtiæ aſperguntur. Pli. l. 12. cap. 18. Nec minus propitii erant dii mola ſalſa ſupplicantibus, Hora. 2. Ser. Sat. 3. Spargiſq; mola caput, improbe, ſalſa. Inſpergere molam. Cic. 2. de Diu. Hinc immolo, las, de quo ſuo loco.

MOLARES, is, ſubſtant. *Maſcellare*, μυλίτης, gene. maſc. dens maxillaris, à mola, pro maxilla, deducto nomine, quòd eibum, a ceteris dentibus confractũ, dẽtes maxillares molãt. Aliquando Molaris accipitur pro molæ fragmẽto. Ouid. l. 3. Meta. extraq; molarem Suſtulit. Stat. l. 3. Theb. Vaſtæq; ſudes, fractiq; molares.

MOLARIS, & hoc molare, adiect. μυλικὸς, ut Lapis molaris, ex quo mola fit. Pli. lib. 36. c. 23.

MOLARIVS, a, um, *Da macina*, μυλικὸς, quod ad molam pertinet: ut, Aſinus molarius, quo utimur ad molam. Cato de re ruſt. c. 11.

MOLENDINARIVS, a, um, *Da molino*, μυλικὸς, quod ad molendinũ pertinet: ut, Aſina molendinaria apud Paul. Iurec.

MOLES, huius molis, *Grandezza*, ὄγκος, βάρος, res ingentis põderis: à mouẽdo, quòd ęgre moueatur. Feſtus: Moles pro magnitudine fere poni ſolet. Vir. 6. Aen. Mens agitat molem. Id eſt, magnitudinem mundi. Oui. Epiſt. 2. Vltima prærupta cornua mole rigẽt. Molem & montes, apud Virg. pro Molem montium. lib. 1. Aen. Molemq; & montes inſuper altos Impoſuit. Quoniam uero quæ magna ſunt, difficilia eſſe conſueuerunt, capitur quandoq; moles pro difficultate. Virg. l. 1. Aen. Tantæ molis erat Romanam condere gentem. Et in mari Moles opera dicuntur, aggeres, quibus excluditur aqua. Cic. ad Att. lib. 4. Conſtat aditus inſulæ eſſe munitos mirificis molibus. Accipitur & pro motu. Virg. 5. Aen. Ingenti mole Chimæram Conſequitur.

MOLESTA tunica, dicebatur alimentis ignium illita & intexta,

qua reos in pœnam induebant. Iuue. tunica punire moleſta. Cœl. Rhod. lib. 10 cap. 5.

MOLESTIA, ſtiæ, *Moleſtia, δυσχέρεια, ἀνία*, ſolicitudo. Cice. Tuſ. 4. Moleſtia, ægritudo permanens. Idem de Sene. Mihi huius libri confectio omnes abſterſit ſenectutis moleſtias. Inde fit Præmoleſtia. Cic. lib. 4. Tuſc. Alij metum Præmoleſtiam appellabant, id eſt, anticipationem moleſtiæ.

MOLESTO, ſtas, *Moleſtare, faſtidiare, ἀνιάω*, moleſtia afficio. Modeſt. Ab Aurelio fratre meo neminem moleſtari uolo.

MOLESTE, aduerb. grauiter, ægre, *ἀνιαρῶς*, Cic. 2. Verr. Cupiebam diſſimulare, me id moleſte ferre.

MOLESTVS, a, um. *Moleſto, ἀνιαρὸς, λυπηρὸς, ὀχληρὸς*, grauis, odioſus, Cic. de Amic. Moleſta ueritas eſt: ſiquidē ex ea naſcitur odiū. Ter. in And. Moleſtus ei certe fuero.

MOLETRINA, æ, p. p. *Molino, μυλὼν, μυλωθρικὸν*, à molendo, piſtrinum olim dicebatur, quo tempore tundebantur frumenta, non molebantur. Cato in Thermum, ut Nonius citat: Carcere, nerno, moletrina. Budæus credit etiam hoc nomine appellari poſſe aquariarum molarum loca.

MOLILE, molilis, inſtrumētum, quo aliquid molitur. Cap. 10. Iuga ploſtraria duo, iugum aſinarium unum, molile unum.

MOLIMEN, inis, p. p. *Sforzamento, παρασκευὴ, καταβολὴ*, conatus. Oui. 1. de Pon. Eleg. 3. Magna tenent illud numen molimina rerum. Pro eodem etiam dicimus molimentum. Liu. 7. Bel. Mac. Eo minoris molimenti ea clauſtra eſſe, quòd longum, anguſtum, uadoſum oſtium portus ſit.

MOLITIO, onis, uerbale, conatus ipſe, Cice. 1. de Nat. deo. Quæ molitio, quæ ferramenta, quæ machinæ, qui miniſtri tanti muneris fuerunt?

MOLITOR, pen. prod. qui aliquid machinatur. Cice. de Vniu. Hanc igitur habuit rationem effector mundi, molitorq; Deus. Molitor rerum nouarum, Suet. in Domit. Molitrix nouarum rerum, Idem in Claud.

MOLIOR, iris, *Mouere con difficultà, ἐκπονέω, μηχανῶμαι*, à mouendo, uel a molibus, ſignificat rem aliquam cum magno conatu loco moueo. Liu. l. 9. Num montes moliri ſua ſede paramus? Eſt itē uel ingenio, uel corpore ad aliquid agendum moueri. nam Moliri claſſem eſt parare, *παρασκευάζειν*, Virg. 3. Aen. Claſſemq; ſub ipſa Antandro, & Phrygiæ molimur montibus Idæ. Moliri iter, eſt peragere. Idem 6. Aen. Inde domum molitur iter. Moliri habenas, eſt gubernare. Idem 12. Aen. Manibus molitur habenas. Moliri inſidias, eſt tendere, ut lib. 1. Georgic. Inſidias auibus moliri. incendere uepres. Moliri arcem, eſt extruere, *κατασκευάζειν*, Vir. 1. Aen. Pars ducere muros, Moliri ue arcem. Contrarium eſt Demoliri. Moliri morā, eſt moram facere. Vir. 1. Aen. Moliri ue moram. Moliri iacula, eſt iaculari. Idē 1. Georg. Fulmina molitur dextra. Moliri bellum, eſt parare. Col. in Præf. Qui bella molitur, armorum & militiæ gnaros adhibeat. Moliri etiam ſimpliciter poſitum, inuenire. Plaut. Aliquid moliar, quo me hoc diſcrimine liberem. Aliquando conari. Cic. de Vniuer. Mundum efficere moliens deus, terram primum ignemq; coniunxit. Aliquando facere. Cic. lib. 1. Tuſc. horrifer Aquilonis ſtridor gelidas molitur niues. Aliquando paſſiue, pro tardari. Lucil. l. 7. Mutilamur, molimur, ſubducimur. Hinc Amolior, recedo, *ἀπέρχομαι*: Admolior, *ἐπιτίθεμαι, ἐπιχειρέω*, admoueo. Plaut. in Aſin. Vbi ſacro manus ſis admolitus. Demolior, deſtruo. Remolior, remoueo, & à conatu reuoco. Suet. de Auguſt. Quidā conſeſſus, eo ſe inhibitum, ac remolitum, quo minus in præcipitium propelleret. A molior, Molitus partic. Ci. 1. de Fin. Molita quippiam impietas.

MOLITOR, pen. cor. qui molit, *Molinaio, μυλωθρὸς, ἀλέτης*, molendinarius.

MOLITVRA, Pli. li. 15. c. 13. Molitura etiam præſtant.

MOLLESCO, is, *Ammollirſi, placarſi, acquetarſi, διαμαλάσσομαι*, mollis aut placatus fio. Ouid. 4. Met. ſubito molleſcat in undis. Idem 1. de Pon. Eleg. 7. Pectora molleſcunt. Plin. li. 12. c. 17. Ladanum tactu molleſcere. Hinc Remolleſco. Oui. lib. 1. Meta. Precibus ſi numina iuſtis uicta remolleſcunt. Cæſ. Vino ad laborem ferendum remolleſcere atque effœminari arbitrantur.

MOLLESTRA, æ, *Pelle pecorina. μηλωτὴ*, pellis ouina. Molleſtras (inquit Feſtus) antiq uocabāt pelles ouinas, qbus galeas extergebāt.

MOLLITIA, tiæ, Ci. in part. Lenitatem mollitia animi imitatur.

MOLLITIES, ei, quæ & Mollitia, æ, *Mollitie, delicatezza, μαλθακία, μαλακότης, χαυνότης*, mollitudo, Pli. l. 11. c. 37. auriculæ ac nares modicū eminent flexili mollitia. Idem l. 13. c. 9. pomum differens breuitate ac mollitie. Quandoque pro effœminatione capitur. Sal. Inertia & mollitia animi alius aliū expectantes cunctamini. Ter. in Eunu. Eijciunda hæc mollities animi. Mollities maris, *μαλακία*, tranquillitas. Pli. de Vir. illuſt. per mollitiē maris anguis proximū Aeſculapij fanum petijt. Col. l. 7. ca. 2. quicquid conceptum eſt, maternam mollitiem retulit.

MOLLICINA, æ, p. p. *μαλακὸν ἱμάτιον*, ueſtis inquit Nonius, à mollitie dicta, Neuius in Epidico: Mollicinam, crocotam, chirodotā.

MOLLICVLVS, a, um, *Delicato, tenerello, ἁβρὸς, ἁπαλὸς*, dimin. à mollis Plau. in Caſ. uolo molliculas eſcas, ut ipſa mollicula eſt. Catul. Qui me ex uerſiculis meis putaſtis. Quòd ſint molliculi, parum pudicum.

MOLLICELLVS, dimin. à molliculus. Catul. Cinçde Thalli mollior cuniculi capillo, Vel auſeris medullula, uel inula mollicella.

MOLLIO, is mollitui, uel molij, tū, *Far molle. molliſicare, διαμαλάσσομαι, μαλακίζω*, molle reddo. Hor. 1. Ser. Sat. 4. Dum ferrum molliat ignis. Accipitur & pro ſedare, mitigare: *καταπραΰνειν*, ut mollire Mare, Mollire uētos. Gel. l. 19. c. 1. cum mollirēq; eſſent uenti maris. Accius Telepho: ſubter ſaxa, quà mons mollibat mare. Mollire animos, pro tēperare. Ci. 2. Tuſ. Molliunt animos noſtros. Mollire animos, pro effœminare. Ci. 5. Tuſcu. Animum opinionibus delinitum molliuimus. Sal. Loca amœna feroces militum animos mollierant. Ouid. 3. Faſt. Lanam mollire puellæ Diſcant. Hinc Emollio *ἐκμαλάσσω*, mollio. Plin. Quæcūq; emolliri opus ſit. Et Præmollio, *ὀργάζω*.

MOLLIPES, pedis, *Che ha i piedi molli, μαλακόπους*, qui mollē habet pedē. Ci. 1. de Diui. Mollipedesq; boues ſpectantes lumina cæli.

MOLLIS, le, *Molle, tenero, μαλθακὸς μαλακὸς*, tener, à mouendo, quaſi mobilis, q in quācunque partem facile moueri poſſit. Vir. 2. Ge. quid nemora Aethiopum molli canentia lana. Cice. 3. de Orat. molliſſimā ceram ad noſtrū arbitrium fingimus. Cum homine iunctum, in deteriorem partē accipitur. Ci. 1. de Ora. Quis hoc philoſophus tam mollis, tā languidus, tā eneruatus probare poſſet? Mollis animus, placabilis, qui facile & accipit offenſiones & deponit. Ci. ad Att. l. 1. Quāta ſit in fratre meo comitas, quàm mollis animus & ad accipiēdam offenſionem, & ad deponendā, nihil attinet ad te ſcribere. Quoniā uero, quæ tenera ſunt, pro uoluntate noſtra facile tractamus, factum eſt, ut Mollis quandoque pro domito ſumatur. Virg. 3. Ge. Belgica uel molli melius feret eſſeda collo. Quandoq; pro facili, Ibidē? Iuuat ire iugis, quà nulla priorū Caſtaliam molli diuertitur orbita cliuo. Quandoq; pro maturo, *πέπων*. Idem 1. ecl. Caſtaneæ molles. Mollia uina dicūtur, defecata, & aſperitate carentia, ut annotauit Seruius in illud Virg. 1. Ge. Et tunc molliſſima uina. Quandoque pro tempeſtiuo, *εὔκαιρος*, Idem 4. Aen. Sola uiri molles aditus, & tempora noras. Quandoque pro contemnendo, *χαῦνος*, Idem 3. Ge. Tua Mecœnas haud mollia iuſſa. Quandoque pro ſuaui, & iucundo. Idem Mollesq; ſub arbore ſomni. Hinc Mollior, & Molliſſimus. Liu. 4. Bel. Mac. Volo id quammolliſſima uia conſequi. Col. lib. 5. c. 1. Tactu corporis molliſſimo.

MOLLITER, *Mollemente, delicatamente, μαλακῶς, ἁπαλῶς*, aduerb. leniter, non duriter. Pli. lib. 15. c. 10. Mira naturæ cura molliter ſemina collocandi. Cice. 2. de Nat. deo. nidos conſtruūt, eoſq; quàm poſſunt molliſſime ſubſternunt. Ferre molliter, æquo animo. Cic. de Sen. Quod ferendum eſt molliter ſapienti. Aliquando delicate, *ἁβρῶς, μαλακῶς*. Ter. in Adelp. Syriſce te curaſti molliter. Plau. Pœn. quæro hoſpitium, ubi ego curer mollius, Quàm regi Antiocho curari hoſpites ſolent.

MOLLIVS, compar. Tacit. lib. 18. Mollius interpretabantur.

MOLLITVDO, *Tenerezza, μαλακότης*, Ci. li. 2. de Nat. deo. In pulmonibus ineſt raritas quædam, & aſſimilis ſpongijs mollitudo. Idem 3. de Orat. In ipſo tactu ineſt & mollitudinis, & læuitatis modus. Accipitur pro flexibilitate. ad Herenn. lib. 3. Mollitudo uocis, cum ea torquere pro commodo noſtro poſſumus.

MOLLVGO, inis, ſpecies lappaginis, ſimilis anagallidi, niſi quòd ramoſior eſt, ac pluribus folijs. Pli. l. 26. c. 10. Quidam eandem credunt cum ea, quam Dioſcorides uocat Hippophæſton.

MOLLVSCA, æ, nux, è genere iuglandiū, cortice adeo mollis ut nix attrectata ſtatim frāgatur: unde & nomē accepit. hæc & nux Perſica appellatur, quòd è Perſide primū ad nos ſit tranſuecta. hoc enim nucis genus eo tēpore, quo Alexander Macedo cum regibus Perſarū bellum geſſit, in Græciam tranſlatum in Macrobio legitur. Meminit huius nucis & Plin. lib. 15. cap. 22. Macrobius putauit Molluſcam eandem eſſe cum malo Perſico, adducens Sueuij teſtimonium: ſed in hoc fallitur, quòd putet Sueuium de pomo Perſico loqui, cū de nuce loquatur. unde Ruel. lib. 2. c. 89.

MOLLVSCVM, uber aceris arboris, ut & Bruſcū: ſed Bruſcū intortius eſt criſpū: Molluſcū ſimplicius ſparium. Pli. l. 16. c. 16. Pulcherrimum bruſcum, multo excellentius etiamnum molluſcum.

MOLO, *μόλων*, orator Alabandenſis, qui Rhodi claruit Ciceronis ætate. Plutarchus in uita Ciceronis, & Strab. lib. 14.

MOLO, lis, molui, molitū, *Macinare, ἀλέω, μύλλω*, mola tero. Ter. Phor. Molēdū uſq; in piſtrino. Cæſ. l. 1. Com. Triū menſiū molita cibaria ſibi unumquenq; domo efferre iubet. Hinc Permolo, qđ aliquando pro ſubagitare accipitur. Hor. 1. Ser. Sat. 2. Huc iuuenes æquum eſt deſcendere, non alienas Permolere uxores. Trāſlatio à mola. nam ut mola ſuper catillum circumuoluitur, ſic in in patranda re uenerea uir mulieri incumbit. Commolo, *συναλήθω*, ſimul molo. Lact. de Opi. Contritos, & commolitos dentibus cibos colligit. Emolo, perfecte molo.

MOLOCHINARIVS, molochini coloris infector. Plau. in Aul. Aſtāt molochinarij, Petunt fullonea. Et Cæcilius apud Nonium.

Molochinvs color, in purpuram in clinans, quòd maluæ flori ſimilis.

Molossi, canes ex Moloſſia, Epiri regione. Pollux l.5.c.5.

Molossia, μολοσσία, regio, pars Epiri, à Moloſſo. Pyrrhi, & Andromaches filio, nominata, cuius incolæ etiam appellantur Moloſſi, μολοσσοὶ. Scribit Theopompus, de 14. Epirotarum gentibus celeberrimos fuiſſe Chaones & Moloſſos. In hac regione naſcebantur boni canes, qui & ipſi Moloſſi dicti ſunt. Virg.3. Geor. Acréq; Moloſſum Paſce ſero pingui. Moloſſus, a, um, adiect. Ouid.1. Metam. miſſi de gente Moloſſa.

Molossvs, μολοσσὸς, pes metricus, dictus ab eius regionis ſaltatione: uel quòd odas, eo pedis genere magna ex parte conſtantes, Moloſſi in templo Iouis canere conſueuerunt, in memoriam Moloſſi filij Pyrrhi, & Andromaches: à quo poſtea feſta Moloſſia dicta. uel ut alij uolunt, quòd Moloſſi, ad bellum procedentes, huius pedis modulata compoſitione utebantur. conſtat autem tribus longis, ut Aeneas.

Molvcrvm, pen.cor. lignum quadratum auctore Feſto, quo ueteres immolabant. Item illud, quo molæ uertuntur. Græci μυλακρον dicunt. Itē tumor uentris, qui etiam uirginibus accidere ſolet. Afranius: uirgini, tanquam grauidæ mulieri, creſcit uterus: Molucrum uocatur.

Moly, herba, Homeri carmine celeberrima. uide Pli.lib.25.cap.4.

Molybdaena, pen.pro. eſt (inquit Pli.li.37.c.18.) quæ alias Galena uocatur, plumbi & argenti uena communis. Eſt etiam (ut idem li.25.c.13.) genus herbæ, ſic dictæ, quòd plumbum, id eſt oculorū uitium, commanducata tollat. alio nomine Plumbago.

Molybditis, argenti ſpuma, ex plumbi fuſura. Pli.l.33.c.6.

Momen, inis, *Momento*, momentum. Lucr.li.3.

Momentanevs, ea, um, caducum, quod facile mutatur.

Momentvm, ti, *Momento*, dicitur qualecunque ſpatium temporis, & qualecunque pondus, ſiue magnum hoc ſit, ſiue paruum. Ci. Trebelliano. Omnia momenta obſeruabimus. Idem 3. de Fin. In iis momenta ſunt maxima ad beate uiuendum. Accipitur & pro minimo puncto temporis. Hor.lib. 1. Ser. Sat.1. horæ momento cita mors uenit, aut uictoria læta. Nonnunquam pro aliarum rerum minima quantitate. Pli.li.30.c.7. cinis earum bibatur in uino, addito reſinæ momento. Momentum etiam res dicitur, quę magnū, uel paruum pondus, & uim habet. Liu. l.5. nullum momentum in ſolis per ſe Gallorum copijs fore. Cic.4. de Fini. Zeno nulla in re, niſi in uirtute aut uitio, propenſionem ne minimi quidem momenti ad ſummum bonum adipiſcendum eſſe dicebat. Momentum pro particula. Pli.li.18.c.34. Sol quotidie ex alio cæli momēto, quàm pridie, oritur.

Momvs, mi, μῶμος, deus quidam Nocte matre, inquit Heſiodus, Somno patre genitus. huic mos eſt, ipſum nihil agere, ſed aliorum deorum opera curioſis oculis contemplari, &, ſi quid omiſſum, aut perperam factum, id ſumma cum libertate carpere. μῶμος Græce reprehenſio. Vide fabulam apud Lucianum in dialogo de hæreſibus.

Monachvs, μοναχὸς, ſolitarius, ἀπὸ τοῦ μονάζειν, quod eſt in ſolitudine uiuere. primi enim monachi, quo contemplationi cōmodius uacare poſſent, in uaſtiſſimas ſeſe conferebant ſolitudines.

Monarchia, æ, μοναρχία, unius principatus, qui monarcha dicit.

Monasterivm, *Monaſtero*, μοναστήριον, ſolitudo.

Monavlos, μόναυλος, tibia ſimplex, μόνος enim ſolus, αὐλὸς tibia. Mart.lib.14. Sæpe duas pariter, ſæpe monaulon habet. Plin. lib.7.cap.56. Monaulon, id eſt unicam & ſimplicem tibiam Mercurius inuenit.

Monedvla, æ, *Monacchia*, κολοιὸς, auis ex graculorum genere, quaſi monetula, quòd monetas ſurripiat. huic enim aui furacitas argenti atque auri præcipue eſt. Pli.l.10.c.29.

Moneo, monui, itum, *Auiſare, ricordare, ammonire, auuertire*, ἀναμιμνήσκω, παραγγέλλω, admoneo, ſuadeo, hortor, præcipio. Cic. ad Q.Fr. Tu me de retinenda Seſtij gratia monuiſti. Idem ad Att. Id ipſum me mones, quod triduo ante cogitaram. Idē de Amic. monendi ſæpe amici ſunt, & obiurgandi. Interdum inuitare, παρακαλεῖν. Teren. in Heaut. monere oportet Phaniam, ad cenam ut ueniat. Conſtruitur nonnunquam cum duobus accuſatiuis: ut, moneo te hoc. Cic. in Catil. eos hoc moneo, deſinant furere. Modo cum ablatiuo, cum De, uel pro. Cic. 2. de Diui. præterquam de ſue plena, quid moniti ſumus? Ter. in Andr. Habeo pro illa re illum, quod moneam probe. modo cum genitiuo. Val. Max. ſolutæ à ſe legis ſuæ admonitus.

Moneris, pro monueris, antique. Pacuuius in Arborum iudicio, apud Nonium: Quod me moneris, effectum dabo. Idem in Chryſide: dij monerint meliora. Hinc Admoneo, Commoneo, Præmoneo, & Submoneo, ὑπομιμνήσκω, latenter moneo. Ter. in Eun. Submonuit me Parmeno.

Moneta, p.p. *Moneta*, νόμισμα, dicta, quòd nos ſigni impreſſione, uel auctoris, uel pretij moneat. Mart.li.1. Et centum dominos noræ monetæ. Quo etiam nomine dicta eſt Iuno. Cic.li.1. de Diui. Poſt cladem illam audita uox ex arce Iunonis fuit: ex quo Iuno illa appellata Moneta eſt.

Monetalis, & hoc tale, *Ciò che s'appartiene à moneta*, νομισματικὸς, quod ad monetam pertinet, Apul. de Aſi. Auro monetali. Monetales triumuiri, qui auro, argento, æri, flando, feriundo præerant. uide epiſtolam Cice. ad Trebatium, li.7. & in ea ſcholium Pauli Manutij.

Monetarivs, *Monetario*, ἀργυροκόπος, qui monetā cudit. Firmicus.

Monile, p.p. *Collana, monile*, ὅρμος, περιαυχένιον, ornamentum gutturis, quod ſolet de collo uirginum pendere, qđ dictū geſtantē uirtutis admoneat. nam primo ob aliquod egregium factum dari ſolebat. Ouid.10. Met. dat longa monilia collo. Neque ſolum illud monile dicitur, quod ex hominum, uerum etiam quod ex equorum, aliorumq; animalium collo dependet. Virg.7. Aen. de equis Latini: Aurea pectoribus demiſſa monilia pendent. Monile etiā ſegmentum dicitur, quibuſdam bracteolis quaſi præſegminibus conſtans.

Monitio, *Ammonitione*, παραίνεσις, ὑπόμνησις. Cic.li.3. Off. Habenda ratio ut monitio acerbitate, obiurgatio cōtumelia careat.

Monitor, oris, *Ammonitore*, παραινέτης, ὑπομνηματιστὴς, qui nos alicuius rei monet. Ci. in Catil. minus erunt, hoc monitore, mihi populares impetus pertimeſcendi. Accipitur & pro eo qui aliquē monet, id eſt uocat, ut ad conuiuium accedat. Ter. in Heaut. Monere me oportet Phaniam, Ad cenam ut ueniat. Nihil opus fuit monitore: iam dudum domi apud me eſſe aiunt. Dicuntur præterea Monitores, qui in iudicio ſummiſſa uoce oratorē admonent eorum, quæ dicenda ſunt. Ci. in Diu. in Verr. Video mihi non re, ſed hunc librum eſſe reſponſurum, quem monitor tuus tenet. Sic etiam in ſcena Monitores dicuntur auctore Feſto, qui hiſtrionibus eorum, quæ dicenda, agenda ue ſunt, monent.

Monitvm, ti, *Auiſo, documento, ammonitione*, παράκλησις, παραίνεσις, quod quis nos monet, Virg.8. Aene. monitis exterrita diuū.

Monitvs, us, Monitio, *Ammonitione*, παράκλησις, Virg.4. Aen. uatum prædicta priorum Terribili monitu horrificant.

Monoboli, ſolo obolo conſpiciendi, Lampridius in Heliog.

Monoceros, otis, pen. cor. *Alicorno*, μονόκερως, animal, unico cornu, unde & unicornis appellatur, equino corpore, capite ceruino. Pli.lib.8.cap.21.

Monoecvs, μόνοικος, cum œ diphtongo, portus & ſtatio quædam Liguriæ ab Albinga oppido diſtans ſtadiis. 480. Arcē habet munitiſſimam. hodie uocant Monicho. Luca.li. 4. Fida prohibet ſtatione Monœci. Nominis rationem ad Herculem referunt; qui ibi ædem habebat, in qua ſolus colebatur.

Monogrammi, *Magri, ſcarmi, ſenza colore*, μονόγραμμοι, homines macri, pertenues. unde apud Cic.li.2. de Nat.deo. dij ab Epicuro monogrammi dicuntur. Tranſlatio ab antiquiſſimo picturæ genere, quæ ſolis lineis rei ſimilitudinem exprimebat. non additis reliquis, quæ iuſtā picturam abſoluunt Græci μονόγραμμον uocāt. Pli.lib.35.cap.3.

Monopodivm, *Tauola che ha un pie ſolo*, μονοπόδιον, menſa unico tantum pede ſubnixa. Liui.lib.39. monopodia, & abacos Romam aduexere.

Monopolivm, lij, ἀπὸ τοῦ μόνου, καὶ πωλέομαι, uendo: cum unus ſolus aliquod genus mercaturæ uniuerſum emit, ut ſolus uendat. Plau. Potes monopolium inſtituere. Legimus apud Iuſtinianum monopolia non eſſe admittenda: quia non ad commodum reip. ſed ad detrimenta pertinent.

Mons, montis, *Monte, montagna*, ὄρος, quaſi eminens, dictus. ad aquā tranſtulit Virg. Præruptus aquę mons. proprie l.12. Aen. Totuſq; remugit Mons circum. Quandoque pro ſaxo. Idem 6. Aen. Prēſantemq; uncis manibus capita aſpera montis. Sic aliquando Saxum pro monte, apud eundem: Saxi de uertice paſtor. Montes aureos polliceri: prouerbialis hyperbole, de iis, qui immenſa promittūt.

Monstrifer, ra, rum, adiect. τερατώδης, monſtrum referens. Plin. lib.6.cap.30. Animalium hominumq; effigies monſtriferas gigni, minime mirum.

Monstrifice, aduerb. monſtruoſe. Pli.li.18.c.11.

Monstrificvs, a, um, *Monſtruoſo*, τερατοποιὸς, qui monſtra oſtendit. Pli.li.21.c.5. monſtrificis hominum ingenijs, Idem l.7.c.15. nihil mulierum profluuio magis monſtrificum.

Monstrabilis, Pli. epiſt.107. ingenij elegantia monſtrabilis.

Monstratio, onis, uerbale. Ter. Adelph.

Monstrator, oris, Vir.1. Ge. uncíq; puer monſtrator aratri.

Monstrose, aduerb. præter naturam. Cic.2. de Diu.

Monstrosvs, a, um, *Moſtruoſo*, τερατώδης, quod monſtrum refert. Luca.li.1. Monſtroſiq; hominum partus. Cic.2. Diui. illam monſtroſiſſimam beſtiam urnam euertiſſe.

Monstro, as, *Moſtrare*, δείκνυμι, oſtendo, declaro. Ter. in Ad. hodie nunquam monſtrabo. Aliquando, pro docere. Cic.1. de Diui. Qui ſemitam non ſapiunt, alteri monſtrant uiam. Hinc Commōſtro, Demonſtro, & Præmonſtro.

Monstrvm, ſtri, *Moſtro, miracoloſo*, τέρας, à monſtrando, quòd aliquid ſignificando demonſtret, Cic.1. de Nat.deo. Monſtra, prædictiones, & præſenſiones rerum futurarum, quid aliud declarant, niſi,

niſi, hominibus ea, quæ futura ſunt, portendi, prædicti. ex quo illa oſtenta, monſtra, portenta, prodigia dicuntur. Virg. 3. Aen. Horrendum, & dictu uideo mirabile monſtrum. Monſtrum pro prodigio. Virg. 2. Aene. Nec dubiis ea ſigna dedit Tritonia monſtris. Cice. 5. Verr. Non mihi iam furtum, ſed monſtrum ac prodigium uidebatur. Virg. etiam Polyphemum unoculum, mõſtrum horrendum, ingens appellauit. Et, quicquid præter naturam aut deficit, aut excedit, monſtrum eſt. Ter. in Eunu. Quid iſtuc monſtri fuit? Dona. Monſtrum eſt omne contra naturam. ſi igitur eunuchus eſt, & uitiauit uirginem, contra rerum naturam factum eſt. Quandoque φάσμα, ponitur pro mõſtratione. ut apud Virg. 3. Aen. Mõſtra deum refero. Monſtrum alii dicimus, ubi quid occulti uitij latere ſignificamus. Ter. in Adel. Aliquid monſtri alunt.

MONTANVS, a, um, *Montano, di monte*, ὀρεινὸς, ex mõte. Ouid. 11. Met. Panaq; montanis habitantem ſemper in antris.

MONTICVLVS, *Monticello*, ὀρειοβουνὸς, dimin. paruus mons.

MONTIGENA, ὀρεσιγενὴς, in monte genitus.

MONTIVAGVS, pen. corr. *Che uaga per monti*, ὀρεσίπλανος, qui per mõtes uagatur. Cic. 5. Tuſc. Montiuagos, atque ſilueſtres ferarum curſus.

MONTOSVS, a, um, *Montuoſo*, ὄρεινος, ubi ſunt montes, ut montoſa regio. Virg. li. 7. Et te montoſæ miſere in prœlia, Nurſæ. Cic. de Amic. cùm locis montoſis delectemur. Et in Part.

MONVMENTVM, ti, uel Monimentum, *Memoria*, μνημεῖον, μνῆμα, quicquid nos monet rei alicuius præteritæ, ut tituli, ſepulchra, ſtatuæ, libri, cæteraq; eiuſmodi. unde Cic. ad Cæſ. Quæ monumenti ratio ſit, nomine ipſo admoneor, ad memoriam magis ſpectare debere poſteritatis, quàm ad præſentis temporis gratiam. Ouid. 13. Met. Condeturq; tuum monumentis corpus auitis. Cic. 1. Tuſcu. Quid ſepulchrorum monumenta ſignificant, niſi nos futura etiam cogitare? Florentinus Iureconſul. l. monumẽtum. ff. de relig. & ſumpt. funer. Monumentum generaliter eſt res memoriæ cauſſa in poſterum prodita. Var. l. 5. de Ling. Lat. Monumenta à monendo, quæ ſunt in ſepulchris: & ideo ſecundum uiam, quo prætereuntes admoneant & ſe fuiſſe, & illo, eſſe mortales. Ab eo cetera ſcripta facta memoriæ cauſſa, monumenta dicta. Hactenus Varro. Rerum geſtarum monumenta, ſunt hiſtoriæ, uel annales, quæ uirorum fortium memoriam ab interitu uindicant, quæq; poſteros admonent, ut illorum exempla imitentur. Cic. 1. de Orat. Rerum geſtarum monumenta, & uetuſtatis exempla oratori nota eſſe debent. Monumentum dicitur pignus, aut res aliqua, memoriæ cauſſa apud aliquem relicta. Græci μνημόσυνον uocant. Virg. 5. Aen. Quem candida Dido Eſſe ſui dederat monumentum & pignus amoris.

MOPSVS, μόψος, nomen proprium uatis, qui, ut Mela refert, in finibus Pamphyliæ Phaſelim urbem condidit. Fuit & alter, cum quo certauit Calchas de peritia diuinandi, Apollinis filius.

MORA, æ, *Indugio, dimora*, διατριβή, ὑπερημερία, ἀναβολή, temporis dilatio. Cic. 6. Phil. Nullam moram interponendam inſequenti Antonium putaui. Ter. in And. Nec mora ulla eſt, quin eam uxorem ducam. Virg. 3. Aen. Nequa moræ fuerint diſpendia tanti.

MORA VATICANA, κυνόσβατα, rubi fructus Dioſc. li. 4. c. 35.

MORALIS, le, *Che appartiene à coſtumi*, ἠθικὸς, ad mores pertinẽs. Cic. de Fato: Decet augentem linguã Latinam, nominare Moralem.

MORAMENTVM, ti, *Dimora*, μέλλησις, mora. Apul. in Floridis.

MORATOR, *Dimoratore*, retardator. Liui. 2. moratorem publici commodi.

MORATORIVS, a, um, adiect. Paulus Iurecon. moratoriam dixit pro cautione, quæ datur, ut quis differat.

MORATVS, *Accoſtumato*, ἠθικὸς, καλῶς ἐθισμένος, qui bonis moribus eſt. Cic. 2. Tuſc. Quotuſquiſque eſt ita moratus, ut ratio poſtulat? In malam partem uſus eſt Plaut. in Truc. Ita nunc adoleſcentes morati ſunt. Idem Ter. in Hecy. quid mulieris uxorem habes, aut quibus moratam moribus?

MORBIDVS, a, um, *Morbato, infettato*, νοσερὸς, ἐπίνοσος, νοσηματώδης, morbo infectum. Pli. l. 8. c. 26. morbidum corpus Varr. 3. de re ruſt. c. 26. apes morbidæ. Morbida uis, quæ morbum affert, Lucr. l. 6. Morbidus aer, apud eundem.

MORBIFICVS, a, um, *Che apporta morbo*, νοσοποιὸς, morbum inferens.

MORBOSVS, a, um, νοσερὸς, morbidus, ualetudinarius. Cato de re ruſt. c. 2. ſeruum, ſenem, morboſum, & ſi quid aliud, uendat.

MORBVS, bi, *Morbo, male*, νόσος, νόσημα, affectio corporis uel uniuerſalis, ut phthiſis, ut febris: uel particularis, ut cæcitas. Apud Iurecõſultos ſcriptum eſt, Morbum & uitium diſtare: quòd Morbus temporalis ſit imbecillitas, & ſanari queat: Vitium perpetuum impedimentum. Cic. li. 4. Tuſc. Morbum eſſe totius corporis corruptionem, ueluti febris eſt, uitium, cum partes corporis inter ſe diſſident. ex quo prauitas membrorum, diſtortio, deformitas. Cic. Att. li. 11. Tulliæ meæ morbus me exanimat. Virg. 3. Ge. Oſſa minuta cum morbo collapſa trahebat. Galenus in tractatu de differentijs morborum, Morbus (inquit) eſt affectus contra naturam, uitians actionem. Morbi in animo dicuntur uitia, ut auaritia, ambitio. Cic. 4. Tuſc. ut in corpore eſt morbus, ægrotatio: ſic uitium in animo. Sal. in Cic. Grauiter maledicta tua paterer, ſi te ſcirem iudicio magis, quàm morbo animi, petulantia iſta uti. Et dicimus, Affici graui morbo, Laborare morbo, Conualeſcere ex morbo.

MORDACITAS, Plaut. in Truc. Num ianua eſt mordax mea, quò introire metuas? Mordax folium, pungens, Pli. li. 16. c. 24.

MORDAX, is, *Mordace*, δηκτικὸς, qui mordendo lædit, aliſue detrahit.

MORDEO, des, momordi, & olim morſi, morſum, *Mordere*, δάκνω, Lucr. lib. 3. frænoſq; momordit. Plau. in Trin. Ni fugiſſem, mediũ præmorſiſſet. Eſt autem Mordere, dentibus lædere. Ouid. 13. Met. Pabula decerpſi, decerpta dente momordi. Per tranſlationem, detrahere. Ter. in Eun. Inuidere omnes mihi, mordere clanculum. Item pungere. Cic. Atti. li. 13. Valde me momorderunt epiſtolæ tuæ de Attica noſtra. Hinc Admordeo, ἐπιδάκνω, ualde mordeo. Virg. lib. 2. Ge. Admorſo ſignata in ſtirpe cicatrix. Commordeo, ἐμβυθίζω, ſimul mordeo. Demordeo, καταδάκνω, morſu decerpo. Immordeo, morſum infigo. Obmordeo, circummordeo. Præmordeo, ante mordeo. Remordeo, ſolicito. Virgil. 1. Aene. Quando hæc te cura remordet. Proprie tamen eſt, illum, à quo quis eſt morſus, mordere. Lact. li. 6. uoluit hominem canino modo uiuere, ut, remordeat laceſſitus.

MORDICIBVS, pro morſibus. Plaut. in Aul. Aſini me mordicibus ſcindant.

MORDICO, cas, pen. cor. δάκνω, dolorem affero, ut ſi morſu læderẽ.

MORDICVS, p. c. *Co denti*, ὀδὰξ, aduer. mordendo. Plau. in Curc. Manum arripuit mordicus. Aliquando morſu ac dente. Suet. in Cæſ. paludamentũ mordicus trahens, ne ſpolio potiretur hoſtis. Mordicus tenere per trãſlationem pro pertinaciter tueri. Cic. 4. de Fin. uerba tenent mordicus.

MORETVM, ti, pe. pr. μορωτὸν, genus libi ex lacte, uino, caſeo, & herbis, quale deſcribitur à Virgilio in eo opuſculo cui titulus eſt Moretum, Ouid. 4. Faſt. Non pudet herboſum, dixi, poſuiſſe moretũ. In dominæ menſis, &c. Dictum, ut innuit Virgil. loco iam citato, à μορέω, abrado. Virgilij uerba ſunt hæc: Digitis mortaria tota duobus Circuit, inq; globum diſtantia contrahit unum, Conſtet ut effecti ſpecies nomenq; Moreti.

MORIBVNDVS, *Morendo*, ἀποθνήσκων, moriens, Liu. li. 36. moribundus procubuit. Et Cic. pro Sext. iacentem moribundumq; uidiſti.

MORGVS, fluuius, qui ex Alpibus defluens, à Pado excipitur. Plin. lib. 3. cap. 16.

MORIGEROR, aris, *Compiacere*, χαρίζομαι, ὑπουργέω, morem gero, obſequor, Cic. in Ora. Voluptati aurium morigerari debet oratio. Ter. Adel. Si adoleſcenti eſſes morigeratus. Pla. Morigero, dixit in Amph. Nunc mihi Morigero.

MORIGERVS, a, um, p. c. *Obediente*, πειθήνιος, obediens. Ter. in And. Tibi morigera fuit in rebus omnibus.

MORINI, pen. cor. μόρινοι, populi inter Belgas ad Oceanum Britannicum quorum oppidum mediterraneum, Ptolemæo teſte, fuit Taruanna, ταρουάννα, etiam hodie nomen retinens. hi à Virgil. extremi hominum appellantur, quòd Oceano ſint proximi.

MORIONES, μωρίωνες, ſtulti, principum deliciæ. Mart. li. 8.

MORION, lapidis pretioſi nomen. Pli. li. 37. c. 10.

MORIOR, eris, & iris, *Morire*, μεταλλάττω, τελευτάω, ἀποθνήσκω. Oui. li. 4. Met. Mortemq; timens, cupidusq; moriri. Plaut. Rud. certum eſt moriri. Hora. 3. Car. Ode. 2. Dulce, & decorum eſt pro patria mori. Virg. 4. Aen. Quin morere ut merita es. Moriar, iurandi uerbũ. Ci. ad Att. li. 8. Moriar, ſi magis gauderem, ſi id mihi accidiſſet. Hinc Commorior, συναποθνήσκω, ſimul morior. Pli. lib. 24. c. 2. Item Demorior, Emorior, Intermorior, Præmorior.

MORISENI, Thraciæ populi, circa Ponti littora. Pli. l. 4. c. 11.

MORMYRA, piſcis marinus, uarijs coloribus pictus. Plin. lib. 32. cap. ultimo.

MOROCHTHVS, μόροχθος, lapis in Aegypto naſcens, quem nonnulli à lacteo Galaxiam, & Leucographida appellãt. Vtuntur eo linteariorum officinæ ad candorem ueſtium. Dioſc. li. 5.

MOROLOGVS, gi, pen. cor. *Che ragiona pazzie*, μωρολόγος, ſtulte loquens. Plaut. in Pſeu. nec moleſtum eſſe, nec ſermonibus morologis uti. μωρὸς enim ſtultus, λόγος ſermo. Plaut. in Per. Morologus fio.

MOROR, raris, pri. cor. *Aſpettare, indugiare*, τρίβω, expecto. Lẽtul. ſenatui, inter epiſtolas Cic. Diutius morari, non neceſſe habui. Aliquando accipitur pro curo. Pla. in Ad. purpuram nihil moror. Idem Nihil moror iſtas magnas dotes. Sæpiſſime eſt retardare, ἐπέχειν, κατέχειν. Quinct. in Mathem. Quid moraris abeuntem? Plau. in Epiſt. Nihil ego te moror. Item Morari, manere, χρονίζειν. Cæſ. Bel. Gal. l. 2. paulisper apud oppidum morati. Item hærere, dubitare, Virg. 2. Aen. Quidue moror, ſi omnes uno ordine habetis Achiuos? Morari uero, prima producta, eſt inſanire, deſipere: qđ oſtendit Suetonius, ſcribẽs ſolitum eſſe dicere Neronem, deſiiſſe Claudium inter homines morari. nam Græci μωρὸν ſtultum uocant. uidebatur dicere, Claudium deſiiſſe manere & uiuere inter homines, cum intelligi uellet, eum deſiiſſe per mortem

delirare,

deliſare, qui uimis delirauerat. Morans, antis, partic. Virg. 4. Ge. Morantes Martius ille æris rauci canor increpat. Vbi Seru. Morantes, tarde incedentes: Hinc commoror, maneo. Lact. l. 7. Diutius in Aegypto commorantes. Demoror, Immoror, ἐνδιατρίβω, moram traho. Lact. li. 2. In propoſitione rerũ contrariarum diutius immoratus. Remoror, retardo.

Morose, aduerb. Cic. de Clar. Orat.

Morositas, tis, τὸ δυσάρεστον, morum difficultas; cum nulla pene res ſatisfacit. Cic. de Sen. moroſitas habet aliquid excuſationis.

Morosvs, a, um, Faſtidioſo, δύσκολος, δύστροπος, δυσάρεστος, curioſus, qui nimis exacte omnia fieri expoſcit. Eſt hoc, inquit Porphyrio, ſenum præcipuum uitium, ut difficilibus, & faſtidioſis ſint moribus. Cic. li. 1. de Orat. Vſqueadeo moroſi ſumus, ut nobis non ſatisfaciat ipſe Demoſthenes. Sue. de Cæſ. Circa corporis curam moroſior.

Morphevs, μορφεύς, Somni miniſter, uultus hominum, ut in fabulis eſt, quoſcunque fingens. Oui. l. 11. Met. artificem, ſimulatoremq; figuræ Morphea.

Morphnvs, μορφνὸς, aquilæ genus, circa paludes, & lacus agens. ab alijs & Plancus, & Anataria appellatur. Pli. l. 10. c. 3.

Mors, tis, La morte, κατάλυσις, θάνατος, animæ & corporis diſſolutio. Cic. 1. Tuſc. Sunt qui diſceſſum animi à corpore putent eſſe mortem. Hæc à ueteribus dea credita eſt, Noctis, & Erebi filia, quæ in mortales omnes uitæ neciſq; haberet poteſtatem. Statius: In ſcopulis Mors ſæua ſedet. Hor. 1. Epiſt. 17. Mors ultima linea rerum eſt. Pro interitu rerum inanimatarum uſurpauit Plin. lib. 14. c. 22. Rerum omnium obliuio, morsq; memoriæ. Legitur etiã in numero plurali. Cic. 2. de Fin. mortes imperatoriæ.

Morsicatim, Mordendo, ὀδὰξ, δηκτικῶς, mordendo. Varr. apud Nonium.

Morsivncvla, æ, δηγμάτιον, dimin. paruus morſus. Plau. in Mil.

Morsvs, a, um, Morſo, morſicato, δηχθείς, partic. Pli. li. 29. c. 3.

Morsvs, us, nomen, Morſo, δῆγμα, actus mordendi. Cic. de Diu. l. 2. Ariſtolochia ad morſus ſerpentum ualet. Accipitur etiam pro dolore. Cic. 3. Tuſcu. Dolor corporis, cuius eſt morſus acerrimus. Nonnunquam pro uituperatione. Hor. l. 1. Epiſt. Non odio obſcuro, morſuq; uenenat.

Mortalis, le, Mortale, θνητὸς, morti ſubiectus. Cic. 3. de Nat. deo. Mortale omne animal, & diſſolubile ſit, neceſſe eſt. Inuenitur & mortalior comparatiuus. Plin. lib. 34. cap. 14. Nihil in rebus mortalibus, quàm quod infeſtiſſimum mortalitati.

Mortalis, ſubſt. pro homine. Oui. 2. Met. Nec contingit ullum uox mea mortalem. Cicero, Saluſtius, alij.

Mortalitas, atis, Mortalità, Cic. 1. de Nat. deo. Omne, quod ortũ mortalitas conſequetur. Et pro hominibus mortalibus. Pli. li. 2. c. 76. Mortalitas ipſa inuenit.

Morta, una ex parcis, quas ueteres Latini tres eſſe putauerunt. earum nomina, Nona, & Decima, & Morta. quo commento illud uidentur uoluiſſe ſignificare, tempeſtiuum partus, tempus eſſe menſem nonum & decimum, qui uero ante hoc tempus in lucem prodeunt, aut mortuos naſci, aut natos ſtatim mori. Martianus.

Mortariolvm, θυΐδιον. Hieronymus in numeris: Ponent cum eo turibula, mortariola, cyathos. Eſt & mortarium locus, & ſuſceptaculum, in quo calx, ſiue intrita ſubigitur, ſeruaturue. Vitru. lib. 7. c. 3. Græcorum tectores faciunt opera firma, mortario collocato, calce & arena ibi confuſa.

Mortarivm, Mortaio, θυεία, ὅλμος, ἴγδις, in quo res piſtillo teruntur. Plaut. in Aul. Cultrum, ſecurim, piſtillum, mortarium. Lapis mortariorũ, θυΐται, ex quo mortaria cõfici ſolent. Pli. lib. 36. c. 22.

Morticinvs, a, um, p. p. Morto da ſe, θνησιμαῖος, ſponte ſua mortuum. unde morticinam carnem dicimus animalium, quæ non ſunt mactata, ſed per ſe mortua. Pli. hæc auis morticinam carnem non attingit.

Morticini, ἧλοι, claui dicuntur pedum, quòd uelut morticina caro fit. Pli. li. 21. c. 23. Clauis podũ, qui uulgo morticini appellãtur.

Mortifer, ſiue Mortiferus, a, um, p. c. Mortifero, θανατηφόρος, quod mortem affert. Vir. 6. Aen. Mortiferumq; aduerſo in limine bellum. Celſ. li. 5. c. 16. Nam muſculus percuſſus mortiferus eſt.

Mortvale, Che appartiene à morti, νεκρικὸν, ad mortuos pertinens. Plaut. in Aſin. Hæc ſunt non nugæ, non enim mortualia. Vnde emortualis dies, in quo quis eſt mortuus: ut natalis, in quo natus. Idem: Certum eſt hunc emortualem facere ex natali die.

Morvla, æ, Dimoretta, διατριβὴ, dimin. à mora. Aug. l. 11. Confeſſ. Morula Solis ſuper terram.

Morvs, ri, arbor. Moro albero, μορέα, συκαμινέα, morum fructus, συκάμινον, à mora, tarditate, ut quidam putant; nam poſtrema omnium arborum floret, ex quo prudentiſſima arbor dicitur: quia lædi ſe à frigore non ſinit. Sunt, qui à Græco id nominis deriuent. μαυρὸν enim nigrum. Pli. lib. 16. c. 44. Arborem mori ætate noſtra ad amauit Paſſienus. Mora quoque in rubis ſunt, ſed multum ab ijs differentia. Colu. li. 3. de primo: morum ab idib. Febr. uſque in æquinoctium uernale recte ſeres.

Morylli, μορύλλοι, Macedoniæ populi. Pli. li. 4. c. 10.

Morychvs, μόρυχος, cognomen Bacchi apud Siculos.

Mos, moris, Coſtume, uſanza, ἔθος, ἦθος, uitæ inſtitutum conſuetudine firmatum. Var. ait, Morem eſſe inſtitutum animi, quod ſequi debeat conſuetudo. Cic. pro Clu. Non mos, conſuetudoq; ſeruata. Virg. 1. Aen. Virginibus Tyrijs mos eſt geſtare pharetram. Interdum ſumitur pro conſuetudine approbata, quæ habetur pro lege. Cice. 1. Offic. Quæ more aguntur, inſtitutiſq; ciuilibus. Mores plurali nu. uocabulum medium, quòd tam in bonam, quàm in malam partem accipitur. Plaut. in Trin. Hic morbus mores inuaſit bonos. Sed, dum illi ægrotant, interim mores mali, Quaſi herba irrigua, ſuccreuerunt. Mores cæli. Pli. lib. 14. c. 1. Virg. 1. Georg. Varium cæli perdiſcere morem. Transferre ad morẽ. Cice. in Orat. Græcorum prudentiã poſſe ad noſtrum morem, uſumq; trãsferri.

Mosa, μόσα, fluuius Galliæ Belgicæ, ex Vogeſo monte profluens. uide Pli. l. 4. c. 14. & 15. Tacit. li. 2. & 20. Cæſ. de Bell. Gall.

Moschatvla, Peri moſcatelli, pyra quædam, odorem moſchi referẽtia. eſt autem moſchus animal puſillum, in cuius corpore iuxta umbilicum apoſtema naſcitur, quod una cum pelle exciſum, ſiccatumq; præſtantiſſimum ſpirat odorem. hunc odorem ab animalis nomine moſchum uocãt Arabes. ueteribus enim creditur fuiſſe incognitus. Hinc itaque pyri quoddam genus Moſchatulum dicitur, quòd ad hunc odorem proxime accedat.

Moschevton, roſæ genus, folia habens oleacea. Pli. l. 2. c. 4.

Moschi, μόσχοι, populi Aſiæ, Albanis, & Iberibus finitimi. Pli. li. 5. c. 27. & li. 6. cap. 10. Luca. li. 3. Sæuiſq; affinis Sarmata Moſchis.

Moschvs, μόσχος, grammaticus, & poeta Syracuſanus, Ariſtarci familiaris, qui ſecundus à Teocrito ſcripſit Bucolica. Suidas.

Moses, ſis, μωσῆς, μωϋσῆς, nomen inclyti Iudæorum ducis, qui Iſraelitas ex Aegypto, & Pharaonis tyrannide eduxit. Iuuen. Sat. 14. Tradidit arcano quodcunque uolumine Moſes. Quidam Moyſes efferunt per tres ſyllabas, y littera interpoſita, & prima ſyllaba cõtra artem correpta. Sedulius: Quid quod & Heliam, & clarum uidere Moyſem. ſcribit Ioſephus ex euentu rerum nomen ei impoſitum fuiſſe, quòd à Pharaonis filia de flumine ſit ſeruatus.

Mosinoeci, μοσυνοικοι, populi Aſiæ uerſus Septentrionem, qui notis corpus omne perſignant, & promiſcue concumbunt. Dicti μοσυνοικοι, quaſi turricolæ, à turribus, quibus domorum uice utũtur. Mela li. 1. hos Pli. li. 6. c. 4. uocat Moſynos.

Mosylon, μόσυλον, promontoriũ & emporiũ Aethiopiæ Steph.

Motacilla, Squaſſacoda, σεισοπυγὶς, auis ſemper mouens caudam, uulgo Cauda tremula. Varr. 4. de Ling. Lat.

Motho, us, μωθὼ, Arabũ uicus, in quo Antigonus Macedo à Rabylo rege fuit interfectus: quæ etiã cædes uico nomẽ fecit. nam Motho Arabum lingua mortis locum ſignificat. Stephanus.

Motio, Moto, mouimento, κίνησις, Cic. 2. de Nat. deo. In corporũ motione, atque geſtu multa cernunt ſubtilius.

Moto, tas, Mouere ſpeſſo, κινέω, frequent. à Moueo. Virg. 5. Eclog. Zephyris motantibus umbras.

Motvantvr, pro Motantur, dixit Plaut. in Truc.

Motor, oris, Motore, κινητὴς, Mart. lib. 11. Cunarum fuerat motor Charideme mearum.

Motvs, ta, tum, particip. Moſſo, κινηθεὶς, Virgil. 1. Aene. Motos præſtat cõponere fluctus. Liui. 4. Bell. Mace. Nullis minis ſe motos.

Motvs, tus, Moto, mouimento, κίνησις, ipſa motio, ut Motus animi. Cic. de Amic. Quibus rebus ad illum primum motum animi adhibitis, admirabilis exardeſcit beneuolentiæ magnitudo. Ouid. epiſt. 18. Sæpe per aſſiduos languent mea brachia motus. Horat. 3. Carm. Motus doceri gaudet Ionicos Matura uirgo. Motus, pro perturbatione. Ci. pro Flac. Videtis quo in motu temporũ uerſemur. Motus pro cauſſa. Pli. epiſt. 4. li. 13. Audiſti cõſilij mei motus.

Motye, es, μοτύη, Siciliæ oppidum, dictum à Motye muliere, quæ Herculi eos indicauit, qui boues eius abegerant. Steph.

Moveo, es, moui, motum, Mouere, κινέω, notæ ſignificationis. Cæſar 3. Bell. Gall. Poſtero die caſtra ex eo loco mouent. Per tranſlationem pro iure ſuo aliquem deijcere. Cic. li. 3. Offic. qui quodam quaſi ueneno perficiat, ut ueros heredes moueat, in eorum locum ſuccedat. Mouere animum, eſt inducere. Virg. 3. Georg. non mollia poſſunt Prata mouere animum. Seruius: Mouere animum, in ſui deſiderium illicere. Mouere, pro diſcedere. Cic. ad Attic. lib. 6. Hæc ſcribebam poſtquam ille Canuſio moueret. Mouere loco. Cic. ad Q. fratrem li. 2. urgere illi, ut loco nos mouerent. Mouere ex opinione. Cic. 3. de Nat. deo. Nec me ex ea opinione ullius unquam oratio, aut docti, aut indocti mouebit. Mouere ſenatu, uel de ſenatu. Cic. pro Cluen. Vt alter de ſenatu mouere uelit, alter retineat. Liu. 9. Bell. Macedo. Septem mouerunt ſenatu. Sic Moueri ſtatu. Liu. li. 40. Mouere uentrem: hoc eſt, ciere. Martial. lib. 11. Prima tibi dabitur uentri lactuca mouendo. Arma mouere. Virg. 12. Aen. Tum demum mouet arma leo. Bellum mouere. Liui. 8. Quia toties Sidicini ipſi mouerant bellum. Mouere riſum, pro excitare. Horat. 1. Epiſt. Moueat cornicula riſum Furtiuis nudata coloribus. Signa mouere. Virgil. 3. Georg. Signa mouet præcepsq; oblitum fertur in hoſtem. Mouere ſtomachum alicui, pro irritare. Cic. ad Atti. li. 6. In quo mihi riſum, magis, quàm ſtomachum

mouere

moouere ſolet. Mouere tragœdias, uerbis rẽ atrocem efficere, quale eſt opus tragicorum, de rebus atrocibus ſemper loquentium. Quinct. li. 6. c. 1. In paruis litibos mouere tragœdias tale eſt, quale ſi perſonam Herculis aptare iofantibus uelis.

Movat me. Papin. de Cond. fur. l. parui refert: Nec me mouet, præſens homo fueris, necne. Mouentur res magox, id eſt commouentur, excitantur. Cic. ad Q. Fr. li. 7. Epiſt. 3. magnæ mihi res moueri uidebantur. Aliquãdo pro paſſiuo moueri. Gell. l. 4. c. 6. Nunciatũ ſenatui, in ſacrario haſtas Martias mouiſſe, id eſt motas eſſe. Hinc remoueo, admoueo, contraria: Commoueo, Dimoueo, Emoueo, ἐξίστημι, extra moueo. Idem lib. 4. Hominum mentes emotas, in ſenſu priſtino reponebat. Promoueo, προάγω, παράγω, ultra moueo produco. Terent. in Aodr. Quantum huc promoueo nuptias? Permoueo ualde moueo. Saluſt. in Iugurt. Exiſtimans Adherbalẽ dolore permotum, iniurias ſuas uindicaturum manu. Demoueo, deorſum moueo. Liu. l. 6. hoſtes gradu demoti. Remoueo, ἀπάγω, alieno, tollo, uide ſuo loco. Semoueo. ſeorſum moueo. Summoueo, παρωθέω, tollo, aufero. Colu. li. 5. Fructus ſummotus à terra minus putreſcit: id eſt ſublatus.

Mox, *Toſto, preſto*, εὐθὺς, αὐτίκα, ſtatim. Teren. in And. Mox huc reuertar. Significat & poſtea. Cic. lib. 1. de Orat. Verum iſta mox: nunc, de ipſa exercitatione quid ſentias, quærimus. Mox pro deinde. Plin. lib. 12. c. 12. laudatur Syriacum nardum, mox Gallicum, tertio loco Creticum. Dum expecto, quàm moa ueniat. dixit Ter. in Phorm.

M ANTE V

Mvcao, ces, mucui, *Eſſer muffo*, σήπομαι, mucidus ſum: à quo Muceſco, mucidus fio Pli. lib. 18. niſi feſtinato peragatur, lurido colore muieſcet. Caro de re ruſt. Vini, quod neque aceat, neque muceat.

Mvcidvs, a, um, *Muffo*, εὐχυμώδης, ἀρώδης, quod mucorem contraxit Iuue. Sat. 14. Mucida cærulei panis cõſumere fruſta. Mart. lib. 8.

Mvcor, oris, *Muffa*, εὐχυμός, ἀρώς, lanugo diutino ſitu contracta in pane, carne, alijs rebus. Col. lib. 12. cap. 4. Situ penora mucorem contrahunt.

Mvcao, onis, *Punta di arma*, ἀκωκή, αἰχμή, cuſpis & acumen enſis, ac telorum. Mart. li. 4. Tabuit in calido uulnere mucro tener. Figurate ponitur pro enſe. Ouid. lib. 1. Met. Iugulum mucrone reſoluit. Accipitur etiam pro ſummo cuiuſuis rei acumine. Vnde apud Pli. li. 8. c. 25. herbarum dentium, unguium mucrones dicũtur. Mucronem tribuniciũ dixit Cic. 3. de Leg. Quis unquam tam audax fuiſſet, ut cogitaret de ſtatu noſtro labefactando, niſi mucronem aliquem tribunicium exacuiſſet io nos?

Mvcronatvs, a, um, *Aguzzo*, ὀξὺς, acutum. Pli. lib. 32. c. 2. Trebius auctor eſt, xiphiam roſtro mucronato eſſe.

Mvcvla, gemma cordis colorem habens. uide Pli. li. 37. c. 10.

Mvcosvs, a, um, μυξώδης, κορυζῶν, κορύζης μεστὸς, muco plenus. Col. li. 6. c. 7. Torminum ſignum eſt mucoſa uentris proluuies.

Mvcvs, ci, *Moccoo*, μύξα, κόρυζα, narium craſſior pituita. Catullus.

Mvgil, mugilis, & Mugilis in nominatiuo, p. e. genus piſcis capitoſi: unde à Græcis, κέφαλος appellatus. hic omnium piſcium ſquãmis inectorum uelociſſimus eſt, teſte Aeliano li. 12. c. 19. Pli. l. 9. c. 17. Mugilum natura ridetur, in metu capite abſcondito, totos ſe occultari credentium.

Mvginor, aris, *Mormorare*, γογγύζω, murmuro, interprete Nonio. Lucilius: Muginamur, molimur, Feſtus, nugari, interpretatur, & tarde conari. Cic. Att. li. 16. De Occella muginaris.

Mvgio, gis, giui, uel gij, mugitum, *Muggire*, μυκάομαι, factitium uerbum a uoce boum. ad Heren. li. 1. Vagire, mugire, murmurare. Per tranſlationem, grauiter ſonare. Lact. li. 7. Cur emicent fulgura, cur tonitrua mugiant.

Mvgonia, porta, urbis Romæ, dicta à mugitu, quòd per eam uenale pecus intraret. hæc & Trigonia appellata eſt, hoc eſt, trium angulorum. Feſtus, non à mugitu, ſed à Mugio quodã, qui huic portæ aliquando præfuiſſe creditur, dictam putat.

Mvgitvs, μυκηθμὸς, μύκημα, pen. produ. ipſa boum uox. Virg. 1. Georg. Mugitusq; boum. Per tranſlationem, quiuis ſonitus. unde Mugitus nemorum. Pli. li. 18. c. 35. nemorum mugitus prædicunt. Hinc Admugio, προσμυκάομαι, cum bos altero boue conſpecto, audito, olfacto, illius deſiderio mugitum edit. Ouid. li. 1. de Arte. Mollibus i pratis admugit femina tauro. Immugio, intus mugio. Virg. 3. Aene. Curuisq; immugijt Aethna cauernis. Remugio, ἀναμυκάομαι, reſono. Idem 3. Georg. Et uox aſtenſu nemorum ingeminata remugit.

Mvla, æ. Pli. l. 8. c. 44. Gignitus mula, ex equo, & aſina. Iuuen. Sat. 7.

Mvlaris, & hoc mulare, *Da mulo*, ἡμιονικός, adiect. à mulo. Columm. lib. 6. cap. 27. eſt mularis, quæ prætio fœtus ſui comparatur generoſo.

Mvlceo, ces, ſi, ſum, & ctum, καταψάω, κατερίζω, θέλγω, Priſcianus: Mulceo, mulſum, & mulctum. unde Cic. in contentione Metelli: Permulſa, atque recreata. Var. in Sat. Capite permulſo: Saluſt. li. 4. hiſto. Lenita iam ira, poſtera die liberalibus uerbis permulcti ſunt. Eſt autem mulcere, lenire, blandiri, mitigare. Ouid. 4. Triſt. Eleg. 1. Paſtor arundineo carmioe mulcet oues. Virg. 1. Aen. Et dictis mœrentia pectore mulcet. Ceruix mulcetur deſtra, Cic. in Arato. Virgil. 7. Aen. Et hera mulcebant cantu. Auræ mulcent florem, Catul. in Carm. nup. Virg. 1. Aen. Et mulcere dedit fluctus, & tollere uento. Hinc Demulceo, Permulceo, καταχηλῶ, ἀποψύχω, ἐξομαλίζω, placere, mollire. Liu. 3. ad Heren. lediuntur arteriæ, ſi ante, quàm uoa bene permulſa eſt, acri labore compellentur. Gel. li. 2. permulcti, dixit.

Mvlcedo, inis, *Mitigatione*, θέλγητρον, blandimentũ. Gel. li. 19. c. 9. Quæ nullas uoluptates, nullam mulcedinem Veneris haberet.

Mvlciber, pe. c. ἥφαιστος, mulciberis, & per ſyncopen mulcibris: Vulcanus, ita dictus à Mulcendo, id eſt molliendo ferro. Oui. 2. de Arte: Mulciberis capti Marsq; Venusq; dolis. Apud Cic. li. 2. Tuſc. ea uetuſto poeta legitur genitiuus Mulcibri ſecundæ declinationis: Iouisq; numen Mulcibri adſciuit manus. Donatus putat Vulcanum Mulciberem dictum à mutilando, quòd claudus à poetis fingatur, & mutilatus. fuit enim Iouis ea Iunone filius: quẽ cum parentes ob deformitatem è cęlo in Lemnum inſulam præcipitaſſent, ex ruina intorto pede fertur claudicaſſe.

Mvlctatio, onis, Cice. pro Rab. Miſera mulctatio bonorum.

Mvlctra, ctræ, *Secchia doue ſi molge*, πέλλη, ἀμολγεύς, uas in quo mulgetur. Virg. li. 3. Georg. Quam magis exhauſto ſpumauerit ubere mulctra. Interdum accipitur pro ipſo lacte emulcto. Colu. li. 8. c. 17. Cibi dandi ſorbilibus proximi, ut mulctra, recẽs caſeus.

Mvlctrale, lis, mulctra. Virgil. 3. Geor. Implẽt mulctralia uaccę.

Mvlctrvm, ctri, mulctra. Hora. 1 Epiſt. Veniũt ad mulctra capellæ.

Mvlgeo, ges, mulſi, uel xi, ſum, & mulctum, *Mulgere, cauare il Latte*, ἀμέλγω, Priſcia. Mulgeo quoque mulſi facit: quamuis differentiæ cauſſa quidam mulxi protulerunt, quia mulceo quoque mulſi facit. Eſt autem mulgere, lac è mammis exprimere. Virg. 3. Ge. Quod ſurgente die mulcere, horisq; diurnis, Nocte premunt. Virg. 3. Eclog. Hic alienus oues cuſtos bis mulget in hora. Mulgere hircos, prouerbium de re palam abſurda. Virg. 3. Eclog. Iungat uulpes, & mulgeat hircos. Emulgeo, ἀπαμέλγω. Colu. l. 8. exiguũ emulgendum eſt. Immulgeo, ἐναμέλγω, intus mulgeo. Pli. Fabuloſum de ſtrigibus, ubera eas infantium labris immulgere.

Mvlgo, gas, *Manifeſtare*, δημεύω, palam facio. Plaut. in Ciſt. ſeruulus nequam dominum mulgat. Hinc Dimulgo, & Promulgo.

Mvli mariani, ἡμίονοι μαριανοὶ, furculæ, teſte Feſto, quibus religatas ſarcinas uiatores gerunt. quarum uſum quia Marius inuenit, Muli Mariani poſtea dictę. Plaut. Aerumnulas uocat. Fron. lib. 4. Stratag.

Mvliebria, briom, τὰ γυναικεῖα, τὰ ἔμμηνα, menſtrua. Interdũ pro muliebri natura, ut uirilia pro pudendis uiri. Ioterdum pro præpoſtera libidine. Quinctil. adoleſcens à centurione muliebria paſſus. Sal. in Cat. Viros muliebria pati, mulieres pudicitiam in propatulo habere.

Mvliebris, folliculus, μήτρα, fœtus receptaculum, uulua, uterus.

Mvliebris, & hoc bre, *Donneſco*, γυναικεῖος, γυναικώδης. Pla. in Epid. Muliebris animus, timidus, inconſtans. Ci. 1. Off. ex Ennio. Vos etenim iuuenes animos geritis muliebres.

Mvliebriter, *Feminilmente, mollemente*, γυναικείως, effœminate. Iuſtin. Quæ non muliebriter hoſtium aduentu territa. Cic. 2. Tuſ. Ne quid timide, ne quid ignaue, ne quid muliebriter faciamus in dolore, prouidendum eſt.

Mvlierarivs, *Femminaro*, φιλογύνης, mulieroſus. Iul. Capitol. Mulierarius inter primos amatores. Ci. pro Cœl. Mulierariia manus.

Mvliercvla, æ, *Feminella*, γυναικάριον, dimin. Cic. 5. Tuſcul. Demoſthenes illo ſuſurro delectari ſe dicebat aquam ferentis muliercule.

Mvlier, eris, *Donna*, γυνὴ, à mollitie (ut inquit Varro) dicta, immutata, & detracta litera, quaſi mollier: & proprie Mulier, quæ uirgo non eſt, Vlp. l. alioquin. ff. de contrahen. emp. Quòd ſi (inquit) ego me uirginem emere putarem, cum eſſet mulier, emptio non ualebit. unde Cicero obiurgantibus, quòd ſexagenarius Publiliã uirginem duxiſſet, Cras mulier erit, inquit. Caius ſcribit, Mulieris nomine etiam uirginem uiri potentẽ contineri. Vlp. uno in loco utroque ſignificato uſus eſt, in l. quæritur. ff. de ædil. edict. Mulierem ita arctam, ut mulier fieri noo poſſit ſanam non uideri conſtat. Eandẽ dixit mulierem & non mulierem: Primum pro quauis femina: ſecunda pro ea, quæ eſt corrupta. Sal. in Iug. Hiempſal reperitur, occultans ſe io tugurio mulieris ancillæ.

Mvliero, ras *Effeminare, far molle*, γυναικίζω, effœmino. Varro apud Nonium, Hic ephebum mulierauit.

Mvlierositas, tis, Cic. in Tuſc. Vt mulieroſitas appellem, quæ Græce φιλογυνία, amor mulierum dicitur.

Mvlierosvs, *Troppo deſideroſo di Donne*, φιλογύνης, φιλογυναικής, nimium appetens mulieres. Cic de Fato: ſcribunt ipſius familiares, mulieroſum fuiſſe. Nonnunquam, effœminatus. Pla. in Pœn. genus hoc mulieroſum eſt.

Mvlio, onis *Mulattiero*, ἀστραβηλάτης, ὀρεωκόμος, qui mulos clitellarios, ſiue quadrigarios ducit. Iuuen. Saty. 3. Commoque mandu-

dum

dum mulio uirga'. Eſt præterea genus culicum. Plin. lib. 11. cap. 18. ueſpæ, crabrones, & è culicum genere, qui uocantur Muliones.

Mvlsonivs, a, um, *Mulattierreſco, ὀρεωκομικός*, quod ad mulionem pertinet. Cic. pro Sext. Mulioniam penulam arripuit.

Mvllei, orum, calcei regum Albanorum erant, purpurei coloris, poſtea patritiorum, à mullando, id eſt a ſuendo, ut ex Titinnio probat Feſtus. Cato Orig. li. 7. Qui magiſtratum curulem cepiſſet, calceos mulleos allucinatos, ceteri perones. Vopiſcus in Aureliano: calceos mulleos, & albos uiris omnibus abſtulit, mulieribus reliquit.

Mvllvs, per duplex ll, *τρίγλα*, genus piſcis marini, maximæ nobilitatis, & gratiæ: quem ait Pli. li. 9. c. 17. & 26. ab Aſinio Celere octo millibus numorum eſſe emptum; cum tamen hic piſcis duarũ librarum pondus raro excederet Horat. lib. 7. Serm. Sat. 3. Laudas inſane trilibrem Mullum. Habent autem mulli in inferiore labro geminam barbam: unde Barbati & Berbatuli appellantur à Cic. in Parad. & Var. li. 3. de re ruſt. Mullorum autem nomen acceperunt (ut ex Feneſtellæ ſententia docet Pli.) à colore mulleorum calceamentorum. Romani, ſeruato Græco uocabulo, etiam nunc Triglam appellant.

Mvlsvm, ſi, *οἰνόμελι*. potio ex melle & uino à mulcendo (ut quidã putant) id eſt molliendo, quòd uini auſteritas mellis dulcedine molliatur. Pli. li. 22. c. 24. ſcribit mulſum ex uetere uino utiliſſimũ fieri, quod facillime cum melle concorporatur. De hoc Mart. Attica nectareo turbatis mella Falerno. Hoc ſi calidum bibatur, uocem permulcet: ſi frigidum, exaſperat. Cic l. 2. de Orat. Cum uocem in dicendo obtudiſſet, ſuadebat Granius, ut mulſum frigidum biberet, ſimul ac domum rediſſet. Vlp. uini appellatione ait mulſum non contineri, œnomeli contineri, id eſt uinum dulciſſimũ. quæ ſententia ſi uera eſt, mulſum non erit idem quod œnomeli. ſi quis tamen ea, quæ de mulſo ex Pli. annotauimus, diligentius cõferat cum Dioſc. li. 5. c. 9. de confectione œnomelitos, facile intelliget alterum ab altero non differre.

Mvlsevs, a, um, *Dolce, μελιτώδης*, quod mulſi ſaporem refert. Colu. lib. 12. cap. 45. Hæc ratio liquorem mulſei ſaporis præbet. Plin. lib. 21. cap. 19.

Mvlsvs, a, um, adiect. quod habet aliquid mellis admiſtum, ut aqua mulſa, *ὑδρόμελι*, potio ex aqua & melle confecta. Pli. li. 22. c. 24. In mellis operibus, & aqua mulſa tractari debet. Colu. lib. 9. cap. 12. Rorem marinum aqua mulſa decoctum Plin. lib. 9. cap. 22. Exemplum quoque lacte mulſo augetur. Plau. in Rud. mulſa dixit, pro ſuauia.

Mvlta, tæ, *pena, condanagione in denari, προςίμιον, ἐπιτίμιον, ζημία*, pœna pecuniaria, quę pro delicti magnitudine uarie irrogabatꝰ, dicta teſte Var. quòd multa ſimul imperabantur, idq; contra antiquorum conſuetudinem, qui ſingulas tantum, aut certe unius generis res multæ nomine exigebãt, Feſtus tamẽ auctor eſt, uocabulum hoc Oſcum eſſe, non Latinum. In hoc autem multa differt à pœna, quòd pœna generali nomine dicitur omnium delictorũ correctio: multa uero ſpecialis eſt peccati: cuius animaduerſio pecuniaria eſt: pœna, *τιμωρία*, contra non tantum pecuniaria, ſed & capitis & exiſtimationis irrogari ſolet. & multa quidem ex arbitrio eius uenit, qui multam dicit: pœna non irrogatur, niſi quæ lege, uel quo alio iure ſpecialiter ſingulis delictis conſtituto. Suprema multa, teſte Gell. li. 11. ca. 1. apud priſcos erat in ſingulos dies triginta boum, & duarum ouium: minima ouis unius. poſtea, cum in multæ dictæ fraudem pecora minimi pretij ſoluerentur, conſtitutum eſt lege Ateria, ut ſoluerentur pro ſingulis ouibus denarius unus. erat itaque multa ſuprema trium millium, & uiginti æris, ſeu trecentarum & duarum drachmarum. Dicimus autem in eadem fere ſignificatione, Dicere multam, *ἐπιβολὴν ἐπιβάλλειν*, Infligere multam, Facere multã, quorum poſtremo uſus eſt Cato. li. 4. Orig. Imperator, inquiens, noſter, ſi quis extra ordinem depugnatum iuit, ei multam facit. Multam dicere proprie erat iudicis, uel magiſtratus: exigi tamen non poterat, niſi populus, recte multatum uideri. cenſuiſſet. Liu. li. 35. ducentum milliũ æris multam Poſtumio dixerunt: cuius certandæ cum dies aduenuiſſet, conciliumq; frequens plebis adeſſet; una ſpes uidebatur eſſe. ſi Caſca trib. pleb. prius, quàm ad ſuffragium tribus uocarentur, intercoſſiſſet. Idem paulo poſt: Cum uim contra remp. factam ſenatus decerneret, confeſtim Caruilij trib. pleb. omiſſa multæ certatione, rei capitalis diem Poſtumio dixerunt. His uerbis apparet, moris fuiſſe, ut multa populi ſuffragijs uel irrogaretꝰ, uel abrogaretur, uel etiam remitteretur. quo tempore, Multa certari, dicebatur. non enim tribuni damnare multæ poterant, ſed tantum rogare populum; apud quem cum reus non iure multatum ſe contenderet, lis illa multaticia diſceptabatur.

Mvltaticivs, ticia, ticium, *τετιμημένος*, quod ex multa fit. Liu. li. 10. Ex multaticia pecunia, quam exegerunt pecuarijs damnatis, ludi facti. Et li. 37. Aediles ex multaticio argento ſigna ænea ad ædem Cereris dedere.

Mvltangvlvs, la, lum, *Che ha molti cantoni, πολύγωνος*, multos angulos habens. Lucr. l. 4. Multa rotunda, modis multis multangula quædam.

Mvltibarbvs, *Che ha molta barba, πολυγένειος*, habens multã barbam. Apuleius in Florian.

Mvltibibvs, *Che beue molto, πολυπότης*, qui multi eſt potus. Plau. in Curc. Nomen eſt lenæ multibiba, merobiba.

Mvlticavatvs, ta, tum, multa habens caua Var. 3. de re ruſt. c. 16. Fauus eſt, quem fingunt multicauatum è cera.

Mvlticavvs, a, um, *Che ha molto concauo*, multum habens concaui. Ouid. 8. Met. Pumice multicauo.

Mvlticavlis, multicaule, *πολύκαυλος*, multos habens caules. Pli. lib. 21. cap. 16.

Mvlticolor, ris, omnis gen. *Di molti colori, πολύχρους*, habẽs multos colores. Pli. li. 17. c. 10.

Mvltifacio, cis, *Eſtimare molto, περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι*, magni æſtimo. Cato: Neque fidem, neque iuſiurandum multifacit. Feſtus.

Mvltifariã, multis modis. Pli. li. 7. c. 54.

Mvltifarivs, ria, rium, *Vario, πολύχους*, uarium. Gel. l. 5. c. 6. quòd uidelicet, ut ait Feſtus.

Mvltifariam, aduerb. *Variamente, πολλαχῶς*, multifarie. Cice. 2. de Orat.

Mvltifer, ra, rum, *Fertile, πολυφόρος*, fertilis. Pli. l. 16. c. 8.

Mvltifidvs, da, dum, *Feſſo in molte parti, πολυμερής*, quod in multas partes finditur. Mart. l. 14. Multifido multimodis faci, i. dici poſſit. dente Iſter multifidus, Luca. l. 3. Linguæ multifidæ, Val. Flac. 5. Arg. Faces multifidæ, Oui. 7. Met. Timauus multifidus, quòd in multa oſtia fiſſus in mare prorumpat. Mart. li. 8. multifidum numerauit lana Timauum. Pli. li. 11. c. 37.

Mvltiforis, re, *Di molti pertugi, πολύτρητος*, multorum foraminum. Pli. l. 8. c. 55.

Mvltiforvs, a, um, multiforis. Oui. li. 12. Met. multifori delectat tibia buxi.

Mvltiformis, me, *Vario, πολύμορφος*, uarius, quaſi multiplicis formæ. Col. li. 8. c. 9. Vt per anni diuerſa tempora multiformes nuces, ac ficum præbeat. Cic. 1. Aca. Ea ijs ortæ uariæ ſunt, & quaſi multiformes. li. 11. c. 37.

Mvltiformiter, *In diuerſe maniere, πολυμερῶς*, uarijs modis. Pli. lib. 36. cap. 27.

Mvltiforabilis, *πολύτρητος*, habẽs multa foramina. Apul. ĩ Flo.

Mvltigeneris, & hoc multigenere, *πολυγενής*, multorum generum: Plaut. in Capt. Multis, & multigeneribus opus eſt militibus.

Mvltigenvs, a, um, *Di molti generi*, multorum generum. Plin. lib. 11. cap. 1.

Mvltiivgvs, ga, gum, & Multijugis. ge. p. c. *Di molte ſorti, uario, πολύζυγος*, multiplex, uariũ. Vbi Iugus nihil ſignificat, ſicut in Meditullium, & huiuſmodi. Apu. in Apol. Ariſtotelis multiiuga uolumina. Cic. ad Atti. li. 14. multiiuges accepi tuas litteras uno tẽpore.

Mvltimodvs, da, dum, *Di molti modi. πολύχους*, multiplex, uarius. Liu. 1. Bel. Pun. multimoda arte diſtineri.

Mvltinvmvs. Var. 3. de re ruſt. cap. 17. multinummos aſinos: id eſt, quorum opera multos paro nummos.

Mvltipartitvs, a, um, *πολυμερής*, Pli. li. 6. c. 19.

Mvltiloqvvs, *Che parla molto, πολυλόγος, πολύφωνος*, multa loquens.

Mvltipes, lis, uel multipeda, æ, *ἴουλος*, uermis piloſus, multis pedibus proſerpens, qui & Centipeda appellatur. Pli. li. 29. c. 6.

Mvltiplex, plicis, omnis, ge. *Moltiplice, uario, πολλαπλάσιος*, uarius, cui contrarium eſt ſimplex. Virg. 3. Aene. Hæc tum multiplici populos ſermone replebat. Cic. de Amic. Non unus animus idemq; ſemper, ſed uarius, commutabilis, multiplex. Multipliciter aduerb.

Mvltiplicabilis, *Che ſi può moltiplicare*, quod poteſt multiplicari. Cic. 2. Tuſc. ex quodam poeta: tortu multiplicabili draconem.

Mvltiplicatio, Col. l. 3. c. 2. multiplicatione frugum.

Mvltiplico, cas, care. *Moltiplicare, πληθύνω*, multiplex reddo Cic. ad Q. Fr. multiplicata gloria diſcedemus. Ouid. 2. de re. Am. Flumina collectis multiplicantur aquis.

Mvltipotens, tẽtis, omnis ge. *Che può molto, πολυκρατής*, qui multum poteſt. Plaut. in Bacc. habet pectus multipotens.

Mvltiscivs, *Che ſa molto, πολυμαθής, πολυΐστωρ*, qui multa ſcit.

Mvltisonorvs, a, um, *πολύφθογγος*, Clau. Eſſeda multiſonora.

Mvltisonvs, Mar. l. 1. multiſona feruet ſacer Atthide lucus.

Mvltivagvs, a, um, *Che uaga molto, πολυπλανής*, multum uagans. Pli. lib. 10. cap. 37. multiuaga aue: & lib. 2. cap. 10. multiuagus lunæ curſus.

Mvltopere, *Grandemente*, dixit Plautus, ut magnopere, in Merca. Multopere in mundo ruſtico ſe exercitum.

Mvltitia, rum, *πολύμιτα*, indumenta minutiſſimis filis contexta unde à multis filis nomen indutum. Iuu. Sat. 2. Quæro an deceant multitia teſtem. Ibidem: Cum tu multitia ſumas.

Mvltitvdo, multitudinis, *Moltitudine, πλῆθος*, Cic. de Ora. 1. Orator ſine multitudine eloquens eſſe non poteſt.

Mvltivolvs, la, lum, *Che uuole molto, πολύβουλος*, multa cupiens. Catullus.

Catullus ad Mallium, Multiuola eſt mulier.

MVLTO, multas, *Punire, condannare*, τιμῶ, ζημιῶ, προστιμῶ, ἐπιβάλλω, punio, multam dico, uel irrogo, cum ablatiuo, uel genitiuo. Virg. 11. Aen. Multatam triſti morte Camillam. Curtius li. 2. anſas las præſidijs occupat, pecunia mulcat. Tacit. li. 13. Vt quidam accuſatorum eius exilio multarentur. Cic. 3. Ver. Multos crudeliſſime per uim morte eſſe multatos. Interdũ uerberare. Ter. in Adel. Ipſum dominum atque omnem familiam mulcauit uſque ad mortem. Col. l. 2. c. 4. Quo euenit, ut boues iniquitate operis mulcentur. Interdum uoti compotem facere. Næuius in Colace, apud Nonium: uobis gratias ago, cum uotis me multatis meis. Interdũ male tractare. Col. li. 1. c. 3. uetus eſt Catonis. Agrum peſſime mulctari, cuius dominus, quid in eo faciendum ſit, non docet, ſed audit uillicum. Multare matrimonio, eſt repudiare coniugem. Plaut. in Amph. Nunquid cauſſam dicis, quin te multem matrimonio?

MVLTVS, multa, multum, *Molto*, πολύς, Cic. pro Sext. multis fortiſſimis atque optimis uiris in multis iudicijs tales caſus incidiſſe. Multus in opere, aſſiduus. Sal. in Iug. in agmine, atque ad uigilias multus eſſe. Multus fuit in ea re, Cic. 4. Aca. Ad multũ diem, Ci. ad Att. li. 13. Multo die bonaq; diei parte tranſacta. Cæſ. 1. Bel. Gal. Multo deniq; die per exploratores Cæſar cognouit. Sic, Multa nocte, Ci. ad Q. Fr. li. 2. Multo mane, Cic. ad Att. Multo tanto dicitur, ut Altero tanto. Græci, πολλαπλασίως, Plaut. in Rud. Ego multo tanto miſerior quàm tu Labrax.

MVLTVM, aduerb. *Molto*, πολύ, ualde. Cic. Gallo, li. 7. & alibi.

MVLTO, aduer. cum alijs dictionibus eleganter in oratione uſum habet. Ter. in Prol. And. faciunt ne intelligendo ut nihil intelligant. Cic. Verr. Cui quemadmodum reſiſtam, multo mihi antem eſt prouidendum. Sal. Multo præſtat, beneficij, quàm maleficij, immemorem eſſe. Cic. pro lege Man. Magna, ac multo maxima parte dignitatis, atque imperij caruit.

MVNDANVS, a, um, *Mondano*, κοσμικός, quod mundi eſt, unde interrogatus Socrates, cuius eſſet, mundanũ ſe eſſe reſpõdit. Cic. 5. Tuſc.

MVNDITIES, ei, & munditia, æ, *Mondezza, politezza*, καθαριότης, lautitia, elegantia, nitor. Cic. lib. 1. Off. Adhibenda munditia eſt, non exquiſita nimis, tantum quæ fugiat agreſtem negligentiam. Oui. 3. de Arte: Munditijs capimur: ne ſint ſine lege capilli. Col. lib. 9. c. 14. amãtiſſimas munditiarum. Munditias facere, apud Cato c. 2.

MVNDO, as, *Mondare, nettare*, καθαίρω, καθαρίζω, detergo. Pli. li. 15. c. 6. Crebrius uaſa mundanda. Hinc Emundo, ἐκκαθαίρω, expurgo. Col. li. 2. Quædam pluribus diebus debent emundari.

MVNDVS, di, ſubſt. *Ornato*, κόσμος γυναικεῖος, ornatus muliebris, quo ſcilicet mulier mundior fit, ut ſpeculum, inaures, armillæ, gemmæ, & ſimilia. Cato pro Lege Oppia: Munditiæ, ornatus, & cultus, feminarum inſignia ſunt. hinc Mundum muliebrem appellarunt noſtri maiores. Liu. li. 32. ueſtem, mundumq; omnem muliebrem ademit. Col. li. 11. c. 3. mũdum muliebrem, qui ad dies feſtos comparatur. Dicitur & mundum, neutro gen. Lucilius: Legauit uxori mundum omne. Hinc mundus accipitur pro eleganti illa, ornataq; totius uniuerſi machina. nam ut Græci κόσμον, quod apud eos ornatum ſignificat, ita nos à perfecta, abſolutaq; elegantia uocamus mundum, quòd nihil eo ſit mundius, & ornatius. Pli. l. 2. c. 1. & 4. Cic. de Finib. li. 3. mundum cenſent regi numine deorum: eumq; eſſe quaſi communem urbem, & ciuitatem hominũ, & deorum; & unũquenque noſtrum huius mundi eſſe partem. Idẽ 2. de Nat. deo.

MVNDVS, a, um, *Mondo, polito, netto*, καθαρὸς, κόσμιος, purum, terſum, politum. Plaut. in Ciſt. Neque munda es ut ſoles. Ter. in Eun. dum foris ſunt, nihil uidetur mundius. Hor. 1. Epiſt. 5. Iamdudum ſplendet focus, & tibi munda ſupellex. Mundior iuſto cultus, Liu. li. 9.

MVNERALIS, adiect. δωροδόκος, δωρηματικὸς, unde muneralis lex Cincij, ne cui liceret munus capere: de qua Plau.

MVNERARIVS, ἀγωνοθέτης, ἀθλοθέτης, qui gladiatores exhibet populo, ad ſpectacula pugnaturos. Suet. in Dom. c. 10. Patrem familias, quòd Thracem mirmilloni parem, munerario imparem dixerat, canibus obiecit. Quinct. lib. 8. cap. 3. Munerariam Auguſtus primus dixit.

MVNERO, ras, & Muneror, aris, deponẽs, *Donare, preſtare*, δωρέομαι, dono. Plaut. in Capt. dij poteſtatem dabunt, Vt beneficium bene merenti noſtro merito muneres. Terent. in Heaut. diſciplina eſt, eſt, muneranter Ancillas, ad dominas qui affectant uiam. Cic. 2. de Inuen. Aliud alij commodi muneratur. Macrob. 1. Sat. Ianus Saturnum regni ſocietate munerauit. Hinc remunero, ἀντιδωρέομαι. Liu. li. 1. Mutius quaſi remunerans meritum.

MVNGO, gis, xi, ctum, *Moccare*, μύσσω, cum è naribus mucus trahitur.

MVNGOR, deponens Cato de li. educ. Neque emungentur libertaté.

MVNIA, orum, *Vfficii*, ἔργα, τέλη, officia, quæ publice præſtãtur. Cic. pro Mur. Hæc ſunt officia neceſſariorũ, munia candidatorũ. Hinc immunis, ab eiuſmodi onere liber.

MVNICEPS, pis, Cic. Att. Municeps Sueſſanus.

MVNICIPALIS, & hoc municipale, quod ad municipes pertinet. Cic. 3. de Leg. Vtinam iſto animo in ſumma rep. uerſari, quàm in municipali maluiſſes. Municipales homines, qui in municipijs degunt. id eſt, in oppidis ciuitatis Romanæ ius acceperis. Ci. ad Att. 8. Multum mecum municipales homines loquuntur. Municipalia ſacra uocantur, quæ ab initio habuerunt municipes ante ciuitaté Romanam acceptam: quæ obſeruare eos uoluerunt pontifices, antiquo more. Municipale ius, priuatum cuiuſque municipij. Municipalia magiſteria, adminiſtrationes municipij.

MVNICIPATIM, per municipia, ut oppidatim, per oppida.

MVNICIPIA, rum, ciuitates ſuo iure & legibus utentes, muneribus tamen populi R. & honoribus fungentes. Erant itaque municipes meliore conditione, quàm coloni. Municipem, inquit Vlpianus, facit aut ciuitas, aut manumiſſio, aut adoptio. quoniam municeps eſt, & qui liber in municipio natus eſt; & qui in municipio à ſeruitute ſe liberauit; & qui ciuitatem quancunque aſſecutus eſt. Propriè tamen Municipes dicuntur, qui in ciuitatem Romanam recepti, munerum participes ſunt. Cic. Bruto: Non dubito, quin ſcias non ſolum cuius municipij ſim, ſed etiam quam diligenter ſoleam meos municipes Arpinates tueri.

MVNIFICE, *cortesemente, abondantemente*, μεγαλοπρεπῶς, abundãter. Cic. 3. de Nat. deo. Haud ſcio, an melius fuerit, humano generi motum iſtum celerem cogitationis non dari omnino, quam tam munifice, & tam large dari. Munifice tueri ſocietatem coniunctionis humanæ. Cic. 3. de Fin. Munifice prædam largiri, Liu. 1.

MVNIFICVS, ca, cum, adiect. *Corteſe, liberale*, μεγαλοπρεπὴς, δωρητικός, pro liberali ponitur, quaſi munera large præbẽs. Munificus amicus. Liu. l. 33. Ouid. 3. Am. eleg. 5. Te dea munificam gentes ubicunque loquuntur. Idem 4. de Ponto, el. 1. Nec mihi munificas arca negauit opes. A Munificus fit munificentior & munificentiſſimus. Cic. pro Roſc. Com. Semper liberaliſſimus, munificentiſſimusq; fuit. Feſtus: Munificior à munifico, identidem Cat. dixit; cũ nunc munificentior dicamus quamuis Munificẽs nõ ſit in uſu.

MVNIFICENTIA, æ, *Corteſia, liberalità*, μεγαλοπρέπεια. Plin. lib. 27. cap. 1. Superata poſſet uideri etiam rerum naturæ ipſius munificentia.

MVNIFEX, cis, maſc. ge. auctore Feſto, qui non uocabat, ſed munus principi faciebat. contra beneficiarius, qui uacabat muneris officio. Munifices à Veget. lib. 2. cap. 7. dicuntur milites, qui munera faciunt.

MVNIFICO, as, are, *Arricchire, far beato*, πλουτίζειν, ditare. Lucr. l. 2. de Cybele. Munificat tacita mortales.

MVNIMEN, inis, ſiue Munimentum, ti, pe. c. *Riparo, guernimento*, ἐπιτείχισμα, ἀσφάλισμα, ἐπιτειχισμός, ἀλεξητήριον, φράγμα, caſtrorum eſt, ceterarumq; rerum, quæ contra aduentum hoſtium muniuntur. Liu. l. 1. Quiritum foſſa. haud paruum munimentum à planioribus aditu locis, Anci regis opus eſt. Munimen ad imbres, quo imbres arcemus. Virgil. 2. Ge. Hoc effuſos munimen ad imbres.

MVNIO, is, niui, uel munij, itum, *Fortificare, guarnire*, ὀχυρόω, τειχίζω, ἀσφαλίζω, φράσσω, fulcio, uallo circundo. Pla. in Perſa: Vt munitum muro tibi uiſum eſt oppidum? Col. Quantum res patietur, à frigore muniemus. Plau. in Mil. Tibi muni uiam, qua cibatus, commeatusq; ad te poſſit peruenire. Munire uiam, eſt reficere, ac ſubſtruere: quales ſunt uiæ Romanæ à pleriſq; portis, in multorum dierum iter ſilicibus ſtratæ. Cice. pro Mil. Ideòne Appius ille Cæcus uiam muniuit, in qua ſui poſteri impune latrocinarentur? Et per tranſlationem pro parare, & aditum ſibi patefacere, προοδοποιεῖν. Cic. 2. Tuſc. ad deos Hercules nunquã abijſſet, niſi eã ſibi uiã muniſſet. Sic munire ripã, Munire alueũ, Munire aditũ, cũ illa uel reficimus, uel paramus. Hinc Cõmunio. Cæſ. Præſidia diſponit, caſtella cõmunit. Circũmunio, περιφράττω, munitione circũdo. Col. l. 3. Circummunito macerie, aut foſſa. Emunio, ἐμφράττω, extra munio. Idem li. 1. Præmunio, ante munio.

MVNIS (inquit Feſtus) officioſus, antique. Plaut. in Merc. Dico, eius pro meritis gratum me, & munem fore.

MVNITIO, onis, *Munitione*, περιτειχισμός, φράγμα, munimentum, uallum. Cic. 8. Phil. Mutinam operibus munitionibusq; ſepſit. Idẽ 3. de Ora. Fons munitione, ac mole lapidũ à mari disiunctus.

MVNVS, eris, *Dono, preſente*, δῶρον, γέρας, quatuor modis dicitur. Primo, pro dono: unde Munera dari, ac mitti dicuntur. Dictum Munus (ut inquit Varro) ab eo, quòd, qui mutuo animo ſunt, id dant officij gratia. Ter. in Eunu. Munus noſtrum ornato uerbis. Altero, pro onere; quod cum remittitur, uacationem militiæ præſtat, τέλος. unde Immunitas, & Immunis. Pli. l. 16. c. 4. Vacatio munerum omnium ipſi, patriq; conceſſa. Cic. ad Brut. Lanus magnificentiſſimo munere ædilitio functus eſt. Liu. 4. Bel. Pun. inter ſe munera belli partiti ſunt. Suſceptum reip. munus explere, Cic. de Prou. conſ. Munera regis exequi, idem de Sen. Tertio pro officio, ἔργον, τάξις unde Munera militaria uocantur, & milites quidam Munifices dicuntur, qui in ciuitatem recepti, munera cum ciuibus faciunt, id eſt officia. Tuum eſt munus, tuæ partes, Cice. ad Brut. lib. 11. & 3. Verr. Oſtendit illud munus non eſſe ſuum. Quarto pro ſpectaculis, quæ populo quaſi muneris loco exhibentur, ἀγῶνες. nam id genus oblectamenti antiqui munera nominarunt, quòd populus, perinde ac munere quodam, capiebatur. Suet. in Cæſ. Beſtias, da

ſtias,ad munus populi comparatas,trucidarant. Munus gladiatorum dicebatur,cum in ſpectaculis gladiatorum paria exhibebantur.Sueto.in Cal.Edidit ſpectacula uarij generis munus gladiatorum.

Mvnvscvlvm,li,dimin.*Picciol dono*.Virg.4.ecl.

Mvnychia,æ,*μουνυχία*, tumulus in Cherroneſi formam curuatus, ingreſſum habens anguſto ore,à quo murus 40. ſtadiorum lõgitudine protendebatur, Athenarum urbem cum Piræeo connectens.

Mvnychivs,a,um,Ouid.6.Met. Munychioſq; uolans agros gratamq; Mineruæ Deſpiciebat humum. Fuit item Munychia Dianæ cognomen,quæ apud Pygellam colebatur.Strabo.li.14.

Mvraena, *Murena*,*μύραινα*, piſcis longitudine non diſſimilis anguillæ,& feminini tantum ſexus.nã maſculus,teſte Plin.l.9.c.23. Myrinus uocatur,robuſtior, quàm muræna, & unicolor. fuit autẽ hoc piſcis genus apud ueteres in maximis delicijs,partim ob præſtantiam ſaporis,partim ob inſignem uiuacitatem. Manſueſcunt murænæ,& de manu cibum capiunt:unde à quibuſdã ſupra,quàm credi poſſet, feruntur adamatæ. nam Craſſus Murænam in uiuario ſuo mortuam fertur,ut filiam,defleuiſſe,& tumulo condidiſſe, & Antonia Druſi Murænæ à ſe amatæ inaures addidiſſe.Optimæ inter murænas habebantur,quæ capiebantur in freto Siculo:quas Macrobius Sat.lib.3.Flutas uocari aſſerit,quòd in ſummo ſupernatantes,ſole torrefactæ curuare ſe poſſe,& in aqua mergere deſinunt:atque ita facile capiuntur.Mart.li.13.Quæ natat in Siculo grandis muræna profundo.Plau.in Aul.murænam exdorſua,quantum potes.Eſt autem Muræna duplex,marina & fluuiatilis.marina,roſtrum habet, quale anſeris: fluuiatilis multo minor eſt marina, utpote quæ cubiti longitudinem non multum excedat.Paul. Iouius in libello de piſcibus arbitratur eandem eſſe,quæ à Plinio Muſtela, & à nobis à lambendis petris Lampetra dicitur. Eſt & Muræna *μυραίνας*, cognomen familiæ Romanæ, ab eo piſce deductum.unde Ciceronis oratio pro Mur.

Mvraenvlae,*Collane*,*μυραινίδες*,ornamenta colli flexuoſa, inſtar murænarum, ex auro,quibus matronæ ornãtur.Hieron.ad Marc.

Mvralis,& hoc le,*Ciò che ſi appartiene à muro*,*τειχικὸς*,ut,Muralis corona,quæ donari ſolebat ab imperatore ei qui primus murũ ſubijſſet.Liu.l.33.Corona aurea muralis ꝓpoſita eſt.Pila muralia,quæ de muris deijciuntur.Cæſ.7.Bel.Gal.Aut ex uallo & turribus traiecti pilis muralibus interibant.Machinæ murales, quibus muri diruuntur.Pli.l.7.c.56.Muralis herba,*περδίκιον*,*παρθένιον*,uulgo Vitriolum dicitur, quòd uaſa mirum in modum confricata purificet,ideoq; Vrceolaris à ueteribus dicta. eadem Parietaria uocatur, quòd in muris frequenter naſcatur, & Perdicium, quoniam perdices ea præcipue paſcantur.Pli.l.22.c.27.& Dioſc.li.4 c.42, Tormentum murale,Virg.12.Aen.

Mvrcia, ſocordiæ dea habita; ut Strenua, ſolertiæ & ſtrenuitatis. nam Murcidum antiqui ignauum & inertem appellabant, teſte Feſto.Habuit hæc dea ſacellum ſub monte Auentino.

Mvrcidvs,*νωθής*,ignauus.Plaut.in Epid. Væ tibi murcide homo.

Mvrciolvm,li,Colu. ſemen lentiſci uocat,uelut à figura muricis.

Mvrci,dicti homines timidi, qui ut militiæ periculum effugerent, pollices ſibi amputabant.Cœl.Rhodig.l.18.c.21.

Mvrex,cis,*ὁ πορφύρα*,*κογχύλιον*,piſcis marinus in menſarum delicijs,ex concharum genere, à purpura diuerſus:qui per excellentiam etiam Conchylium dicitur.Ex muricis humore fit color, qui & ipſe Murex,ſiue Conchyliũ dicitur.Virg.4.ecl.Ipſe ſed in pratis aries iam ſuaue rubenti Murice.& 4.Aen.Tyrioq; ardebat murice læna. Fuerunt item Murices in menſarum delicijs, unde de ijs ſic ſcribit Mart. li.13.Sanguine de noſtro tinctas ingrate lacernas Indus.& non eſt hoc ſatis, eſca ſumus.Accipitur interdũ pro acumine,ſiue aſperitate ſaxi prominentis. Virg.5.Aenei.Et acuto in murice remi Obnixi crepuere. Interdum murices ſunt tribuli, *τρίβολοι*,id eſt,machinulæ ferreæ,tetragona forma,quæ in quamcunque partem incubuerint, unum aut plures aculeos infeſtos protendunt. Val. Max.l.3.Suadentibus quibuſdam ut circa mœnia urbis ferreos murices ſpargeret, ne ſubita eruptione hoſtes impetum in præſidia noſtra facere poſſent.unde Veget.lib.3.

Mvrgisso,p.p.*Pigro*,*diſutile*,iners,deſidioſus.Feſtus.

Mvricatim,conuolutim in modum muricis.Col.l.9.c.33.

Mvricatvs,a,um,*κογχυλιωτός*,muricis modo factum.Pli.l.20.c.23.folia muricatis cacuminibus.

Mvria,æ,*Salamuora*,*ἅλμη*,genus liquaminis,ex thynno piſce cõfecti.Perſ.Sat.6.Tingatolus ſiccum muria uafer in calice empta.De Muria epigramma eſt Mart.li.13.Antipolitani, fateor, ſum filia thynni.Eſſem ſi ſcombri,non tibi miſſa forem.Hor. Sat.8.Vt melius muria,quàm teſta marina remittat.Muria etiam dicitur ſalſugo, id eſt liquor ex ſale reſolutus. quam Salmuriam uulgo dicimus. Col.l.12.c.25.quidam aqua ſalſa,uel muria muſtum cõdiũt. Pli.li.13.c.8.Muria quoque,ſiue illa ſalſugo,mordet,extenuat,ſiccat. Muriam Feſtus ex Verannij ſententia interpretatur ſalem ſordidum in pila piſtum,& in ollam fictilem coniectum, ibiq; operturo, & in furno percoctum;quo Veſtales ſerra ferrea ſecto, & in ſeriam coniecto,quæ eſt intus in æde Veſtæ,in penu exteriore in ſacrificijs utuntur.

Mvriaticvs,a,um,*Acconcio in ſalamuora*,*ἁλμυρώδης*,muria conditum.Plau.in Pœn.quaſi ſalſa muriatica eſſe autumantur, ſine ſuauitate:niſi multa aqua macerantur,olent, ſalſa ſunt : Item mulieres admodum inſulſæ, atque inuenuſtæ,ſine munditia & ſumptu.

Mvries,riei,*ἅλμη*, muria, liquor ex ſale reſolutus. Cato c. 88.Si natabit, ea muries erit,qua uel carnem,uel caſeos,condias.

Mvrilegvlvs,li,à muricibus legendis. Cœl. Rhodig.lib.8.ca.11. Murilegulos iureconſulti muricis & purpurarum perquiſitores nuncupant.

Mvrina,æ, uel Myrina,æ,ſiue Myrrhina,ſiue Murrhina,*μυῤῥίνη*, potionis genus (inquit Feſtus) quod Græci nectar uocant. quod quidam dici putant ab uuæ murrhinæ nomine. Pli. item li.14.ca.13.Laudatiſſima,inquit,apud. priſcos uina erant, myrrhæ odore condita:ut apparet in Plauti fabula, quæ Perſa inſcribitur. cuius uerbis apparet, non inter uina modo murinam, ſed inter dulcia quoque nominatam. Gellius quoque Murinam inter dulces potiones enumerat.Romanas(inquit)mulieres bibere ſolitas ferũt paſſum,murinam,& quæ id genus optant potu dulcia.

Mvrinvs,a,um,p.p.*μύϊνος*,à mure deductum. Pli.l.13.c.8.Murino fimo contra calculos illinere uentrem prodeſt. Murinus color, qualis fere aſinorum.Col.li.6.c.37.Murinum hordeum,herbæ nomen.Pli.l.22.c.25.Eſt & herba Phœnicea appellata à Græcis, à noſtris Hordeum murinum.hodie uulgo Sterilis auena appellatur,teſte Ruellio.l.3.c.96.

Mvrmvr,*Mormorio*,*ψόφος*,*ψιθυρισμὸς*,neu.ge.proprie lenis aquæ ſtrepitus : licet & pro alio quocunque ſtrepitu poni conſueuerit. Nomen fictitium teſte Quinct.li.8.c.6.ut mugire,& ſibilare.Vir. 10.Aen. Ceu flumina prima Cum deprehenſa fremunt ſiluis, & cæca uolutant Murmura.Cic.3.de Ora.odor humanitatis, murmur maris,dulcedo orationis, ſunt ducta à ceteris ſenſibus.Ouid. 1.Met.Qui poſtquam uoce,manuq; murmura compreſſit.

Mvrmvrillo, las, *ὑποτονθορύζω*,ſubmurmuro.Plau.in Rud.

Mvrmvrillvm, li, exigua murmuratio. Plau.in Rud.

Mvrmvro,ras,*Mormorare*,*μορμύρω*, ſonum aquæ fluitantis ſimilẽ edo.unde fremitum murmurantis maris, dixit Ci.5.Tuſc.indifferenter de quouis alio ſono dicitur.Plin.lib.18.c.35. murmurantes ignes tempeſtatum nuncij ſentiuntur.Plau.in Caſ.Mihi inanitate iandudum inteſtina murmurant: pro,crepant.Murmurare aliquãdo eſt, ſecreto murmure indignationem oſtendere. Plau. in Mil. ſerui murmurant.Hinc Admurmuro.Commurmuro.Pli.l.10.congregatæ inter ſe,cõmurmurant.Submurmuro, *ὑποτονθορύζω*,leniter murmuro.Antiqui uſi ſunt & uerbo deponente.

Mvrmvror, Varro in balneis plodere cœpimus, & murmurari. Nonius.

Mvrranvs, priſcus Latinorum rex, à quo poſtea Latini omnes reges Murrani dicti.Seruius.

Mvrrha,lapidis pretioſi genus, odore præſtans,colorum uarietate inſigne.Pli.li.37.præcipuus erat uſus murrhæ in poculis potorijs. Mart.lib.4.Si calidum potas,ardenti murrha Falerno Conuenit. Hinc Murrhinus,na,num,ſiue Mirrhinus.

Mvrrheus,rhea,rheum, *μύῤῥινος*,ex murrha. Iabolenus iureconſ. ſcribit,Murrhea uaſa,ad uſum edendi, & bibendi reperta, eſſe in ſupellectili.

Mvrrhinvs,a,um uel Myrrhinus,pen.c.*μύῤῥινος*,ex murrha confectum: ut, Abaci murrhini,Pocula murrhina.Suet.in Auguſto: Alexandria capta nihil ſibi præter unum murrhinum calicem ex inſtrumento regio retinuit.Murrhina ſubſtantiue, dicuntur uaſa murrhina ; Mart.l.13.Nec murrhina picta, nec aurum Poſce dabunt calices hæc tibi uina ſuos. De immenſo myrrhinorum pretio uide Pli.lib.37.

Mvrtia,æ, Veneris cognomentum, à myrto arbuſcula illi ſacra. Plin.lib.15.cap.29. Ara fuit Romæ uetus Veneris Myrteæ quam nunc Murtiam uocant.Feſtus Murceam appellat, & ſub Auentino eam ſacellum habuiſſe tradit. Murceam autem dictam uult,ſiue quòd homines murceos,id eſt ignauos,& inertes redderet, ſiue quòd Auentinus,ſub quo ſacellum habuit, olim Murcus fuerit appellatus.

Mvrvs,ri,*Muro*,*muraglia*, *τεῖχος*,à muniẽdo,proprie lapideus urbis ambitus:cum paries proprie ſit domorum.Cæſ.7.Bel. Gal.Portas claudere,murum complere cœperunt.Cice.de Nat.deo.Muri urbis,quos uos ſanctos eſſe dicitis.Virgil.4.eclo.Quæ tentare Thetin ratibus,quæ cingere muris Oppida.Hor.3.Carm. Ode 3.Ter ſi reſurgat murus aheneus Auctore Phœbo.Ci.7.Ver.Ad omnes meos impetus quaſi murus quidam boni nomen imperatoris opponitur.

Mvs,muris,*Sorcio*,*topo*,*μῦς*,exiguum animal,nobiſcum in domo habitans,à corroſionis ſono,quem facit, dictum.Diſtinguitur à Sorice,quòd Sorex maior ſit mure,clariuſq; ſtrepat.& ſorices, quia maiore ſunt corpore,plus afferunt detrimenti.Col.Si ſerpens,aut mus,ſorexue in muſtum ceciderit.Hor.de Arte: parturient montes,naſcetur ridiculus mus. Cic. Att.li.14.tabernæ mihi duæ corruerunt

ruerunt

fuerunt:itaque non ſolum inquilini,ſed & mures migrauerunt. Vide Pli.li.8.c.57. Mus araneus eſt, quem Græci μυγαλῆν, appellant. Abundat his inſula Britannia. Pli.l.29. mus araneus contra ſe remedio eſt, diuulſus, & impoſitus. Murium marinorum meminit Pli.lib.9.c.19.

Mvsa, æ, *Muſa*, μοῦσα, Latine cantus. Virg.8.ecl. Paſtorum muſas Damonis & Alpheſibœi. Idem 6.ecl. Agreſtem tenui meditabor arúdine muſam. Craſſiore muſa. Quinct.1.c.10. Libet propter quoſdam imperitiores craſſiore, ut uocant, muſa dubitationem eximere. Iocoſa muſa, Ouid.3.Triſt. ecl.2. Pedeſtris muſa, Hor.2.Ser. Sat.6. Solers lyræ muſa, idem de Arte. Hinc Muſica, μουσική, ſciétia, de ratione canendi: Et Muſicus, μουσικὸς, muſicæ peritus poetæ Muſas nouem finxerunt, eaſdemq; deas, Iouis, & Memoriæ filias, quę poetis, & muſicæ præeſſent. Has dixerunt in Helicone habitare, qui mons Bœotiæ eſt, à quo Heliconides, & per epentheſim Heliconiades appellantur. Diſtat autem Helicon non procul à Parnaſſo Phocidis monte. quin & Parnaſſum habitare Muſæ dicuntur. unde & Parnaſſides dictæ. & quoniam Phocidi confinis Aonia eſt, etiam Aonides appellantur. Alio etiam nomine dicuntur Cithærides, uel Cithæriades, ab Atticæ regionis monte, qui Cithæron dicitur, quem ſimiliter muſis ſacrum eſſe dicút. Pierides item dictæ à Pieria, quæ regio eſt Macedoniæ. Theſpiades, à Theſpia oppido Heliconi propinquo. Pegaſides, & Hippocrenides, ab Heliconis pulcherrimo fonte, qui à Græcis Hippocrene dicitur: qui à noſtris Fons Caballinus uocatur, & Pegaſeius, quòd Pegaſus eo loco ſaxum ungula feriens, fontem dicatur aperuiſſe. Perſ. Nec fonte labra prolui caballino. hunc equum putant eſſe, qui inter ſidera collocatus eſt. quamuis alij Bellerophontis equum eſſe dicant. Rurſus Muſæ Libethrides uocatæ ſunt, à fonte Macedoniæ in ea regione, quæ Magneſia dicitur. Item Pimpleides, à Pimpla Thraciæ monte, uel a fonte Pimpleo in radice eius montis ſito. Item Caſtalides, à fonte Caſtalio, in radicibus Parnaſſi, Muſis ſacro. Nouem aūt Muſarú fingũtur, qbus hæc ſunt nomina. Primam à bonitate uocis dixere, Calliopen: καλὸν, enim bonum, ὄψ uox. Secundam Clio, à gloria, & celebritate rerum geſtarum, quas canit: κλείειν enim celebrare eſt. Tertiam Erato, uel à canendis amoribus, uel quòd cantus ab omnibus deſideretur. Ouid.2.de Arte: Nunc Erato: nam tu nomen amoris habes. ἐράω enim amo. Quartam à uoluptate, ac laſciuia cantus Thaliam. θάλλειν. n. uitere, florere eſt. Quintam Melpomenem à canendo: μέλπομαι enim cãto, & modulos: ἀπὸ τοῦ μέλος ποιεῖν, hoc eſt, à concentu faciendo. Sextam. Terpſichoren, ἀπὸ τοῦ τέρπειν τοὺς χορούς: hoc eſt, delectandis choreis: unde à quibuſdam dicitur Citharistria. Septimam Euterpen à ſuauitate concentus. εὖ enim bene, τέρπειν delectare. Octauã Polyhymniam à multitudine cantus. πολὺ enim multum, ὑμνέω canto, laudo. Alij Polymneiam, malunt appellatam à multitudine memoriæ. μνεία enim memoria. Nonam Vraniam, uel à cæleſtium rerum cantu, uel à cãtus diuinitate. οὐρανὸν enim Græci uocant cælum. Muſas Plato in Cratylo ἀπὸ τοῦ μῶσθαι dictas putat, id eſt ab inquirendo: unde ab antiquis interdum uocatæ ſunt Moſæ. Alij Muſas dictas putát, quaſi ὁμοῦ οὔσας, quòd inter omnes diſciplinas ſimilitudo ſit: unde & Muſæ ita pingi ſolent, ut ſe mutuo tenentes, choros ducant. Sunt etiam qui dictas putent, ἀπὸ τοῦ μυεῖν, quod eſt, bona, honeſtaq; diſciplina inſtituere. Muſarum nomina & inuenta exequitur Virgilius hoc carmine.

> Clio geſta canens tranſactis tempora reddit.
> Melpomene Tragico proclamat mœſta boatu.
> Comica laſciuo gaudet ſermone Thalia.
> Dulciloquis calamos Euterpe flatibus urget.
> Terpſicore affectus citharis mouet, imperat, auget.
> Plectra gerens Erato ſaltat pede, carmine, uultu.
> Carmina Calliope libris heroica mandat.
> Vranie cæli motus ſcrutatur & aſtra.
> Signat cuncta manu, loquitur polymnia geſtu.
> Mentis Apollineæ uis has mouet undique Muſas.
> In medio reſidens complectitur omnia Phœbus.

Mvsa antonivs, Auguſti medicus, de quo Hora.lib.1.epiſt. Plin. lib.19. cap.8. Auguſtus lactuca conſeruatus in morbo prudentia Muſæ medici.

Mvsaevs, μουσαῖος, poeta Inſignis, Orphei temporę, unus ex Argonautis. de quo extant uerſus: Ancus erat Romæ quo Martius optimus æuo, Muſæus Græcis floruit in patribus. Quod epigramma ſi uerum eſt, Muſæus non fuit unus ex Argonautis, qui expeditioné fecerunt in Colchos ante tempora Troiana. Poteſt tamen hoc de alio quopiam Muſæo intelligi. nam tres commemorantur à Suida, omnes poetæ: inter quos præcipuus fuit Muſæus Eumolpi filius, Athenienſis, qui amores Erus, & Leandri carmine heroico deſcripſit. De huius laudibus extat honeſtiſſimum Virgilij elogium 6. Aen. Muſæum ante omnes: medium nam plurima turba Hunc habet, atque humeris extantem ſuſpicit altis.

Mvsaevs, æa, æum, *Delle muſe*, quod Muſarum eſt. Lucr. lib.4. obſcura de re tam lucida pango Carmina, Muſæo contingens cuncta lepore.

Mvsca, æ, *Moſca*, μυῖα, paruum animal uolatile. Plaut. in Curc. genus lenonum inter homines, ut muſcæ, culices, pulices. Varr.3.de re ruſt.16. Non ut muſcæ liguriunt.

Mvscvla, dimin. à muſca.

Mvscari, βρυοῦσθαι, eſt muſco tegi. unde muſcari, muſco liberari. Col.li.11.c.2. Oleæ putantur, & emuſcantur.

Mvscarivm, rij, *Para moſche*, σόβη, flabellum, quo muſcæ abiguntur: Mart. lib.14. Hieron. ad Marcellam: matronis offertis muſcaria, paruis animalibus uentillandis. Erant & muſcaria bubula, ex boum caudis, pulueri ueſtibus excutiendo idonea. Mart. loco iã citato. Ab horum ſimilitudine herbarum comæ in orbem radiatæ, Muſcaria appellantur. Plin.lib.18.cap.26. Semine in muſcarijs dependente.

Mvscarivs, a, um, μυϊκὸς, quod ad muſcas pertinet. Pli.l.29.cap.6. muſcarium araneum uocat qui uenatur muſcas.

Mvscarda, æ, *Sterco di topi*, μυόχοδον, murinum ſtercus. Pli.l.29.c.6. Varro noſter murinum fimum, muſcerdas appellat.

Mvscipvla, *Trapola da prender topi*, μυοπαγίς, machina ad capiendos mures. Var.1.de re ruſt.c.8.

Mvscvlosvs, a, um, Celſ.li.5.ca.10. Si neruoſus, aut muſculoſus is locus eſt. Muſculos etiam dixerunt antiqui minores machinas, quibus protecti bellatores, foſſas ciuitatis congeſtis lapidibus, lignis, & terra complent, ut turres ambulatoriæ ſine impedimento uehantur ad murum. ſunt minores uineis, ſubtilioresq;, maiores autem, & firmiores pluteis. Cæſ.7.Bel. Gal. A caſtris longurios muſculos, falces, reliquaq;, quæ eruptionis cauſſa parauerat, profert. Item Muſculus, μυσικιτος, genus piſcis parui, qui paruo moderamine caudæ iter regit Balænæ, ne in ſcopulum impingat. eſt enim Balæna luſcioſa, & pene exoculata. indigetq; hoc piſciculo præuio, qui eam deducat, & reducat. Claud.li.1.in Eutropium: Sic ruit in rupes, amiſſo piſce ſodali, Bellua, ſulcandas qui præuius edocet undas. Plin.lib.9.cap.62. Balænæ muſculus uada prænatans demonſtrat.

Mvscvlvs, li, *Topolino*, μύσκος, modo diminut. eſt, & ſignificat paruum murem. Ci.2.de Diu. muſculorum iecuſcula bruma dicuntur augeri. Muſculi, ut à medicis accipiuntur, ſunt partes corporis carnoſæ, neruorum fibris motus gratia circumiectæ, uenisq; & arterijs conſperſæ, illis quidem ad alimenti diſtributionem, ijs autem ad natiui coloris cuſtodiam. quæ omnia tenuis complectitur tunica, muſculũ definiens. Plau. in Amph. cicatricē in dextro muſculo.

Mvscosvs, ſa, ſum, βρυώδης, muſco opertum. unde muſcoſi fontes. Et muſcoſa prata apud Varr.1.de re ruſt. c.9. Cic. ad Quinct. Frat. li.3. Nihil muſcoſius. Pli.li.12.c.1. Muſcoſi pumices.

Mvscvs, ſci, μνίον, βρύον, uiridis lanugo in corticibus arborum, & circa loca humida naſcens. Virg.6. eclo. Muſco circundat amaræ Corticis.

Mvsevm, pe.p. *Muſeo, luogo conſecrato alle Muſe*, μουσεῖον, locus Muſis, & ſtudijs conſecratus, in Macedonia, circa Olympum montem. Steph. transfertur ad omnia loca ſtudijs dicata: unde Strabo lult. ſcribit apud Alexandriam fuiſſe celeberrimum muſeum. Pli. lib. epiſt. ad Fundanum: O mare, ò littus, uerum, ſecretumq; muſeon. Philoſtratus in uita Apollonij Tyanei μουσεῖον, uocat locum, ubi Muſæ colebantur. Eſt præterea Muſeum, μουσεῖον, opus ex pumicibus conſtructum, ita dependens, ut imaginem, ſpecus imitetur. Pli.l.36.c.21.

Mvsica, æ, & Muſice, ces, *Muſica*, μουσικὴ, ſcientia, quæ modum canendi demonſtrat. hæc apud Græcos antiquitus tantæ uenerationis fuit, ut ijdem muſici, & uates, & ſapientes iudicarentur. cuius ſcientiæ cum ſe imperitum Themiſtocles confeſſus eſſet, (ut inquit Cicero) indoctior habitus eſt. Muſicæ appellatione priſci humanitatem litterarum ſignificabant: in qua ingenuos homines docebant otium contemnere, animumq; recreare. recentiores uero ad numerorum modulationem hoc uerbum tranſtulerunt: quia Muſica uelut ludus animi eſt, & à curis uexati requies. Muſica, orũ, Ci.1.de Orat. Quis muſicis penitus ſe dedidit. Item 5. Tuſc. Muſicorum perſtudioſum accepimus.

Mvsice, *Perfettamente, muſicalmente*, μουσικῶς, delicate. nam muſicos genialiter uiuere manifeſtũ eſt. Plau. in Moſt. Muſice hercle agitis ætatem: itaq;, uti uos decet, Vino, uictu, piſcatu probo uitam colitis.

Mvsicvs, a, um, p.c. *Muſico*, μουσικὸς, ad muſicam pertinens. Pli.li.2.c.22. Pythagoras ex muſica ratione appellat tonum. Quinct.l.11. muſicis notis cantica excipiat. Artem tractare muſicam periphraſticõs dictum pro comœdias ſcribere. Ter. in prol. Phorm. In medio omnibus palmam eſſe poſitam, qui artem tractant muſicam. Muſicum ſtudium. Idem in Heau. ad ſtudium hunc ſe applicaſſe muſicum. Muſicus, ci, ſubſt. qui nouit, aut docet muſicam. Ci.3.de Fin. in Græcia muſici floruerunt. Idem 1. Offic. In fidibus muſicorum aures uel minima ſentiunt.

Mvsimon, is, p.c. maſc. ge. animal ouillo pecori non diſſimile, uillo tamen caprino ſimilius, Hiſpaniæ & Corſicæ familiare. Pli.l.8.c.49. Nonius aliter: Muſimones, inquit, aſini, muli, aut equi breues.

Lucil. lib,

Lucil.lib.6.uendit equum muſimonem.

Mvssito,tas, *Muſſare,parlar ſotto uoce*,μύζω.frequent.à Muſſo,frequenter muſſo: quod aperte dicere non audeo, clam murmuro. Liu.lib.1.ita clam quidam muſſitantes,uulgo tamen ſuperbũ appellant. Ter.Adelp. Accipiunda,& muſſitanda iniuria adoleſcentium eſt. Vbi Donatus: Muſſitanda,patienda, conſiderãda cum ſilentio. Muſſitare enim proprie eſt diſſimulandi cauſſa tacere.

Mvsso,ſas, *Parlar ſommeſſo*,μύζω,occulte quaſi murmuro. Plau. in Aul. Neque occultum id haberi,neque per metum muſſari. Aliquando ponitur pro quaſi obmuteſcere. Ter.tege,tace,muſſa. Aliquando pro dubitare. Virg.11.Muſſat rex ipſe Latinus, Quos generos uocet. Muſſare,murmurare,inquit Feſtus. Enn. In occulto muſſabant. Seruius: Muſſare, queri. Virg. 11. Aen. Flent mœſti, muſſantq́; patres.

Mvstax,cis, Lauri ſpecies,de qua ſic Pli.lib.15.c.30. Duo lauri genera tradit Cato, Delphicam, & Cypriam. Pompeius Lenæus adiecit,quam Muſtacem appellauit:quoniam muſtaceis ſubijceretur. hanc eſſe folio maximo,flaccidoq́;,& albicante.

Mvstacevs,& Muſtaceum,cei, οἰνούττα, libi genus eſt, conſtãs ex farina ſiliginea muſto conſperſa,caſeo,cumino,aniſo,adipe,& ramentis lauri: quod in nuptijs adhiberi ſoleret innuit Iuu. Sat. 6. Si tibi legitimis pactam,iunctamq́; tabellis Non es amaturus,ducendi nulla uidetur Cauſſa,nec eſt cur tu cenã & muſtacea perdas. Cato de re ruſt.c.121.uſus eſt hoc nomine in maſc.gene. Muſtaceos, inquit,ſic facito.farinæ ſilagineæ modium unum muſto conſpergito,aniſum,cyminum,adipis pondo duo, caſei libram, & de uirga lauri deradito,lauri folia ſubtus addito, dum concoques. Dicta ſunt autem Muſtacea, à muſto, quo farina conſpergebatur,non,ut quidam putauerunt,à muſtace lauri genere:cum è contrario, uel ipſo Plinio teſte,conſtet,hoc lauri genus à Muſtaceis nomen accepiſſe,eo quòd muſtaceis ſoleat ſubijci. Vide Laureola.

Mvstarivs,a,um,quod ad muſtum attinet: ut, Muſtarius urceus, in quo Muſtum reponitur. Cato de re ruſt.c.11.

Mvstula,æ,p.p. *Donnola*,γαλῆ, animal paruũ ſed oblongum,flaui coloris,quod colũbarijs,alijsq́; id genus auiarijs maxime inſidiatur,oua exorbẽs,ipſaſq́; etiã enecans. Pli.muſtelarũ duo facit genera magnitudine diſtantia,ſylueſtre, quod Græci Ictidem uocant:& alterũ domi noſtræ oberrans,quod ſuos quotidie trãsfert catulos,& ſerpentes perſequitur. Vide plura apud Plin.l.29.c.4. Eſt etiã Muſtela,γαλεός,piſcis nomen apud Pli.l.9.c.17. Proximam à ſcaro bonitatem obtinentis,quem Paulus Iouius in libello de piſcibus multis argumentis oſtendit eundem eſſe, quẽ nos à lambendis petris Lampetram uocamus. Vide Maſſarium.

Mvstelinvs,a,um,p.p.adiect.γαλέϊνος. Ter. in Eun. ueternoſus, ſenex,colore muſtelino. Pli.l.30.c.14.

Mvsteus,a,um, *Moſtoſo*,γλεύκινος,dulcis,& muſti ſaporẽ referens: unde poma muſtea. Pli. Eſt tanta muſteis pomis ſuauitas, ut finis mandendi non niſi periculo fiat. Idem lib.12.cap.7. Amaritudo grano eadem,quæ piperi muſteo. Colum.lib.9.c.15. Transfertur in uaſa fictilia mel, quæ paucis diebus aperta ſint, dum muſtens fructus deferueſcat.

Mvstricola,æ,eſt machinula, auctore Feſto, ex regulis, in qua calceus nouus inſuitur. Afranius: Muſtricolã in: dences mulã tibi.

Mvstvm,ſti, *Moſto,uino nuouo*,γλεῦκος,οἶνος νέος, uinũ nouũ. Vir.1. Ge. Aut dulcis muſti Vulcano decoquit humorem. Ouid.1.de Arte: Qui properant noua muſta bibant: mihi fundat auitum Conſulibus priſcis condita teſta merum.

Mvstvs,a,um, *Nuouo*,νέος,idem quod recens. Vnde Plaut. muſtam iuuencam dixit. Muſtum (inquit Nonius) non ſolum uinum, uerum etiam nouellum quicquid eſt, recte dicitur. Næuius in Gymnaſtico: Vtrum eſt melius,uirginem, an uiduam uxorem ducere? uirginem,ſi muſta eſt.

Mvtabilis,le, *Mutabile,inſtabile*,μεταβλητός,ἀμετάβολος, à Muto,quod facile mutatur. Virg.4.Aen. Varium & mutabile ſemper Femina. Mutabilis uulgi animus, Liu.2. Mutabili ratione labuntur planetæ. Cic.de Vniu. Immutabile,ἀμετάβολον, quod nullo modo mutatur.

Mvtabilitas,tis, *Mutabilità,incoſtanza*,mobilitas. Cic.4. Tuſc. Hæc inconſtantia,mutabilitasq́; mentis quem non deterreat?

Mvtae,ἄφωνα,dicuntur literæ quædam ex conſonantibus, ꝙ reſpectu aliarum litterarum modicum, & ueluti mutum quendam reddant ſonum.

Mvtae cicadæ, ἄφωνοι τέττιγες, dicũtur cicadæ minores,nõ quod nihil canant,ſed quòd parum canant.

Mvtatio,is, *Mutatione*,μεταβολή. Ci.2. Phil. Cõſilij mutatio optimus portus pœnitẽti. Ci.pro Quinct. Loci,non ingenij mutatio.

Mvteo,tes,mutui,à quo muteſco, *Ammutire*,κωφοῦμαι, mutorũ more taceo. Lact.l.7. Cũ ſextitu lingua muteſcat. Hinc Obmuteſco.

Mvticvs,a,um. Var.1.de re ruſt.cap.48. Spica mutica dicatur, quæ non habet ariſtam.

Mvtilo,las,p.c. *Troncare*,κολοβόω,ταυρόω, trunco aliquid,detraho, diminuo. Ter.in Hecy. ne cuiuſquam miſereat: Quin ſpolies, mutiles,lacceres,quenquẽ nacta ſis. Hinc Dimutilo, περικόπτω. Mutilatus,a,um,truncatus,diminutus. Pli.l.8.c.5. Ouid. de Nuce: At mihi ſæua nocent mutilatis uulnera ramis. Ci.3.Phil. in Galliam mutilatum ducit exercitum: id eſt diminutum.

Mvtilvs,a,um, *Tronco*,κολοβὸς,κυλλὸς, trũcatus,aut membro aliquo diminutus: unde capri,qui cornua nõ habẽt, mutili dicũtur. Hora.1.Sermi.Sat.5. O tua cornu Ni foret execto frõs,inquit, qd faceres,cũ Sic mutilus minitaris? Cæſ.6.Bel.Gal. magnitudine antecedũt,mutilæq́; ſunt cornibus. Et per translatione mutilus pro imperfecto. Cic.in Orat. mutila quędã & hiantia locuti, germanos ſe putant Thucydidas. Sunt qui ſic diſtinguant mutilum à manco,ut mutili dicantur,quibus ferro, uel alia re aliquod mẽbrum exectum ſit: mãci,quibus membrũ naturæ uitio deſit. Iuue. Exeo tanquam Mancus,& extinctæ corpus non utile dextræ.

Mvtina,pe.c.ciuitas Galliæ Ciſalpinæ in Flaminia,quondam Romanorum colonia ubi Anton. D. Brutum obſedit, quam tamen Hirtius & Panſa conſules,uicto Antonio,liberarunt. Luca. lib.1. His Cæſar Peruſina fames, Mutinæq́; labores Accedant fatis. Cic.Phil.5. Antonius circumſedit Mutinam,firmiſſimam & ſplẽdidiſſimam populi R.coloniam.

Mvtinensis color,natiuus,à Mutinenſibus lanis,ex quibus natiuo colore panni fiebãt. Varro: Ludere alacrem uidimus Mutinenſi tunica.

Mvtivs,nobilis Romanus,qui,accepta poteſtate à ſenatu, in caſtra Porſenæ regis,tum temporis Romanos obſidentis,ſolus intrauit,eo animo,ut regem occideret: ſed ſatellitem regis,purpura indutum,pro rege per errorem occidit. comprehenſus, & ad regem perductus,iuſſus eſt,& coniuratos,ſi qui eſſent, indicare. Mutius ut oſtenderet ſe nullo ſupplicio uinci poſſe,inſuper & pœnam de dextra ſua exigeret,quòd in cæde aberraſſet, ipſam igni impoſitam in conſpectu regis ſibi ipſi aduſſit: unde poſtea Scæuola cognominatus eſt, quòd ſiniſtra manu uti cogeretur, σκαιὸν enim Græci ſiniſtrum uocant. quapropter rex eius fortitudinem admiratus,eum liberum dimiſit. Mutius igitur,ut & regi aliquid grati faceret,eidem indicauit,trecentos iuuenes in eum ſimiliter coniuraſſe. quare territus Porſena,bellum acceptis obſidibus depoſuit. Mart. Vrere quam potuit contempto Mutius igne, Hãc ſpectare manum Porſena non potuit. Vide Liu. lib.2.

Mvtio,tis, tiui, uel tij, titum, *Parlar con timore*,γρύζω.timide loquor. Ter.in And. nihil iam mutire audeo: uerbum ſonare. Plaut. in Curc. Viden' ut aperiuntur ædes feſtiuiſſime? non mutit cardo: id eſt,non ſtrepitat.

Mvtito, tas, pen. cor. ἀλληλοποιέω, mutua conuiuia agito. Gell. lib.2.cap.24. Principes ciuitatis,ludis Megalenſibus antiquo ritu mutitabant.

Mvto,as, *Mutare,uariare*,διαλλάττω,μεταβάλλω, uario, immuto. lib.9.c.29. Colorem mutat ad ſimilitudinem loci. Vnde mutare animum,mutare ſententiam, τοῦ φρονήματος ἐξίστασθαι, Ter. in Phorm. Haud ſcio hercle,ut homo eſt,an mutet animum. Cic. ad Gal.Fam.7. Sin autem ſententiam mutaſti,ego habebo. Quãdoq́; aliquid pro alio accipio, καταλλάττομαι. Salu. in Iug. Statuit Metellus pecoris, & mancipiorum prædas certatim agere, eaq́; mutare cum mercatoribus uino aduecticio. Aliquando ſine ablatiuo. Virg.4.cele. Nec nautica pinus Mutabit merces: Mutare conſilium, Cice.ad Att.l.3.& ad Q. Fr. l.3. Mutare decretum, & Mutare ius. Idem 3. Ver. Mutare factum. Ter. in And. Haud muto factum. Vbi Donatus: ueruſte: non me pœnitet. Idem Donatus in Phor. Sic enim ueteres dicebant, Muto factum,& Nolo factum,cum alicuius rei eos pœnitebat. Mutare fidem. Plaut. in Mil. ne hæc mutet fidem. Mutare ſe aliò, μετοικίζειν, eſt ſe aliò habitatum transferre. Var. Fac te aliquò cum omni familia mutes. Pace bellum mutare, eſt loco belli pacẽ accipere. Sal. in Catil. Nemo,niſi uictor,pace bellũ mutauit. Mutatus,a, um, partic. Pli.l.3.c.11. Beneuentum,auſpicatius mutato nomine, quæ quõdam Maleuentum. Virg.2. Aene. Hei mihi,qualis erat, quantum mutatus ab illo. Hinc Commuto,Demuto. Plaut.in Trin. Neque demutauit animum, firma fide. Immuto, ἐξαλλάττω; idem quod muto. Sal. Quibus rebus permota ciuitas, atque immutata urbis facies erat. Permuto, ἀλλάττομαι, καταλλάττομαι, merce uel precio aliquid muto. Plin.lib. 35. donare opera ſua inſtituit, quòd ea nullo ſatis digno precio permutari poſſe diceret.

Mvto,onis,πέος,membrum uirile,alio nomine Mentula.

Mvtoniatvs,ἐνόρχης,mentulatus,cui mentula eſt magna.

Mvtvatio,onis,acceptio mutui. Cice.3. de Orat. Tranſlationes quaſi mutuationes ſunt,cum,qđ non habeas,aliunde ſumas. Idẽ: Muſtari ea pœna,quæ ſine mutuatione & uerſura poſſit diſſolui.

Mvtvaticivs,a,um,δανειστὸς,quod mutuo datur: ut, Pecunia mutuaticia. Gell.l.20.c.1.in pecuniæ mutuaticiæ uſu.

Mvtvlvs, *Scantonato*,lapis in pariete prominens,quadrangulus ferè,inferiore tamen ſui parte nonnihil imminutus. Varr.lib.3.c.7. pro columbarijs in pariete mutulos aut palos in ordinem.

Mvtvo, *Scambieuolmente*,ἀλλήλως,aduerb.inuicẽ. Ci. Mutuo ſe amabant,ἀλλήλους. Plancus Ci. Fac me mutuo diligas. Mutuo, aliud

aduerb.

aduerb.Cice.Cn.Pomp.lib.5.Meis officijs ſi quando non mutue reſpondetur, apud me plus officij reſidere facillime patior.

MVTVO,as,are, *Dare impreſtito*, δανείζειν, mutuũ dare. Plau.in Trin. Si quis quid mutuauerit, ſit pro proprio perditum. Eſt etiam, mutuum accipio. Cæcilius: Ad amicos curras mutuatum. Quid autẽ differant Mutuare,& Commodare, uide in Commodo.

MVTVOR,ris, deponens, *Pigliare impreſtito*, δανείζομαι, mutuũ, uel mutuo accipio.& propriæ de ijs. quæ numero, pondere, uel menſura, pari, non eadem ſpecie, reddimus. Plaut. Decem minas à patre mutuatus. Mutuari per translationem, pro aliũde ſumere. Ci. de Fato: Orator ab academicis ſubtilitatem ingenij mutuatur.

MVTVS, *Muto*, ἄφωνος, κωφὸς, à mugiendo quidam deduci putant. nã quamuis mutus loqui non poſſit, prorumpit tamen in uocẽ, quæ mugitus potius quàm ſermo uidetur. Vel dicitur Mutus, quaſi minutus, quòd eo ſenſu minutus ſit, Vel dicitur à muſſando, quòd non aliud, quàm inconditum quendam ſonum edat. Cic. Cornifi. l.12. Mutum eſſe ſatius eſt, quàm, quod nemo intelligat, dicere. Idem 3.de Legib. dici poteſt, magiſtratum legem eſſe loquẽtẽ, legem autem mutum magiſtratum. Vir.12.Aen. Scire poteſtates herbarum, uſumq; medendi Maluit, & mutas agitare inglorius artes. Vbi Seru. Artes mutas dixit, quaſi minus celebres. Mutæ item artes dicuntur picturæ, quæ cum non loquantur, res tamen ipſas exprimunt. Ci.3.de Ora. hoc in ijs quaſi mutis artibus eſt mirandum. De pictura.

MVTVSCAE, Sabinorum ciuitas, quæ & Trebula, & Trebia, & Suſſena appellata eſt: circa quam Annibal Romanos maxima clade affecit. Hæc Seruius in illud Vir.li.7. Oliuiferęq; Mutuſcæ.

MVTVVM,tui, *Scambio, preſtanza*, δάνειον, quia res, quæ redduntur, mutantur, & proprie ſine uſura: Fœnus, cum uſura. Plau. in Aſi. nã ſi mutuo non potero, ſumam fœnori. Paul. Iureconſ. Mutuum damus, recepturi nõ eandem ſpeciem, quam dedimus: alioquin aut commodatum erit, aut depoſitum: ſed idem genus. nam ſi aliud genus, ueluti pro tritico uinum, recipiamus, non erit mutuum. Mutuus amor dicitur, cum par uoluntas accipitur, & redditur. Cice. Fam. epiſt.5. Quid tu eaſtimes eſſe in amicitia mutuum, neſcio: equidem hoc arbitror, cum par uoluntas accipitur, & redditur. Ter. in arg. Eunuc. Meretrix adoleſcentem, cuius mutuo amore tenebatur, exclusit. Quinct. lib.12.c.7. mutua beneuolentia utetur: id eſt, reſpondente. Aliquando Mutuum pro uicario accipitur. Apul. Mutuam tibi operam præſtiti.

M ANTE Y

MYA, μυῖα, genus cõchæ, ſiue margaritæ in freto circa Boſphorum Thracium, uniones rufos, ac paruos gignens. Pli.l.9.ca.35. Eſt & Mya, inſula in ſinu Ceramico. Idem l.5.c.31.

MYACANTHON, μυάκανθον, herba, alio nomine Corruda.i. ſylueſtris aſparagus. de qua Plin.l.8.c.9. Myacantha uero quibuſdam herba eſt, quę à Dioſcoride μυρσίνη ἀγρία, à Latinis Ruſcus appellatur. Vide Marcellum in Dioſcoridem.

MYAGRVS, μύαγρος, muſcarum deus, qui & Myodes dicitur, teſte Plutarcho, & Achor. Pli.lib.10.cap.28. Inuocat Elei Myagron deum, muſcarum multitudine peſtilentiam afferente. Myagrus præterea herba ferulacea, folijs ſimilibus rubiæ, trepidanea, ſemine oleoſo. Græci μελάμπυρον appellant, quaſi nigrum frumentum: uulgus Gallorum uocat Camelinam, teſte Ruellio. lib.3.cap.126.

MYACAS, μύακας, piſces ex concharum genere, qui muricum modo coaceruantur, uiuuntq; in locis algoſis, & ubi dulcis aqua copioſa mari miſcetur. uide Pli.l.32.c.9.

MYCALESSVS, μυκαλησσός, mons in Mediterraneo Bœotiæ, oppidum habens eiuſdem nominis. Plin.lib.4.c.7. Steph. nomen accepiſſe exiſtimat à mugitu bouis, quæ Cadmũ in Bœotiã perduxit.

MYCENAE, arum, μυκῆναι, & Mycena, næ, pe.p. urbs Peloponneſi, quã Perſeus Danaes filius extruxit, & i qua poſtea regnauit Agamemnon: à Mycena nympha ſic appellata. Vir.6.Aen. Eruet ille Argos, Agamemnoniaſq; Mycenas. Inde Mycenæus. Vir.l.12.

MYCENIS, idis, pen.p. μυκηνὶς, gentile femininum à Mycenis deriuatum: quo poetæ pro Iphigenia utuntur, Agamemnonis Mycenarum regis filia. Ouid.12.Meta. Suppoſita fertur mutaſſe Mycenida ceruam.

MYCONE, nes, & Myconos, coni, p.c. μύκονος, inſula una ex Cycladibus nõ procul à Delo. Vir.l.3. celſa Gyaro, Myconeq; reuinxit. Sub hac inſula fabulãtur poetæ ſepultos eſſe Gigãtes, poſtremo ab Hercule interfectos: unde factus locus prouerbio, Omnia ſub unam Myconum. quod in eos dici cõſueuit, qui res natura diſiunctas, eodem lib. uel titulo conantur complecti. Stat.l.1.Achil. Cyclades hinc ſpretæ, Myconos, humiliſq; Seriphos.

MYGALE, es, μυγάλη, animal mediũ inter murẽ & muſtelã ſpeciẽ habens, quod Latini murem araneum appellant. Vide Mus.

MYGDONIA, μυγδονία, regio littoralis Macedoniæ, in qua Niobe Tantali filia, in ſaxum uerſa eſt: à Mygdone rege dicta. Eſt & altera Mygdonia, Aſiæ regio, in ea Phrygiæ parte, quæ Troadi ſuperiacet. Strabo lib.12. incolæ Mygdones.

MYLACRIS, μυλακρὶς, blattæ genus magnitudine cicadæ, circa molas naſcens Pollux ait, Mylacridem apud Ariſtophanem accipi pro gallina.

MYLE, es, μύλη, herba eſt radicem habens paruo bulbo ſimilem, cõtrahentis facultatis. Gal.lib.7.Simpl.

MYLOECOS, μύλοικος, genus eſt uermiculi ex blattis. Plin. lib. 30.cap.ult.

MYOCTONOS, μυοκτόνος, aconitum herba, ita dicta, quòd è lõginquo mures interficiat. Pli.lib.27.c.3.

MYONESVS, p.p. μυόννησος, inſula, ante Epheſum. Pli.l.5.c.31.

MYOPARO, μυοπάρων, genus nauigij pyratici, forma media inter onerariam, & longam triremem: de quo uide Bayſium de Re nauali. Cic.lib.3.de Orat. cum quæreretur ex eo, quo ſcelere impulſus, mare haberet infeſtum uno myoparone. Sal.lib.3.hiſt. cohors una grandi phaſelo uecta, à duobus prædonum myoparonibus circumuenta.

MYOPHONVM, μυόφονον, herba muribus exitialis: unde & nomẽ accepit: eadẽ forte cũ myoctono & Aconito. Pli.l.11.c.9.

MYOSOTA, μυὸς ὦτα, herba eſt, quã & Alſinen, & uerbũ ex uerbo exprimentes, Muris auriculam uocant Latini. Folia enim cum primum erumpunt, murinæ auri habet non diſſimilia. Alſines uero nomen accepit, quòd algidis locis gaudeat, & opacis. Gallis murronis nomine notiſſima eſt. Refertur & alterum Myoſoton genus à Dioſcoride, quod & myoſotis, μυὸς ὦτις, diminutiua fœmina appellatur, plures ab una radice caules mittens, aliquatenus ab imo rubentes, & concauos: folia autem anguſta, nigreſcentia, & in acutum deſinentia, floſculos uero cæruleos, anagallidis colorem exprimentes. Poſteriorem hanc ſpeciem deſcribit Plin. lib.27.c.12. priorem uero lib.26.c.4.

MYRACANTHON, μυράκανθον, herba aculeata, quæ & Eryngiõ, & Centũ capita uocant. radicẽ habet odoratã: unde nomẽ accepit.

MYRIAS, adis, *Decina di migliaia*, μυριὰς, numerus decem millium.

MYRICA, pen.pro. *Tamarice*, μυρίκη, genus humilis uirgulti: cuius duæ ſpecies: ſatiua, quæ & Tamarix uocatur à Pli.lib.13.cap.11. Altera ſylueſtris, quam in Achaia Briam ſylueſtrem uocant. Ruellius putat eſſe, quam Galli uocant Bruyerẽ. Virg.4.eclo. humileſq; myricæ.

MYRINVS, pe.pro. μύρινος, mas murænæ, dentes extra os habens. Plin.lib.9.c.23.

MYRINVS, μύρινος, Apollinis cognomentum, à Myrina Aeolidis urbe, in qua colebatur. unde & Myrini campi.

MYRISTICA nux, *Noce moſcata*, μυριστικὸν κάρυον, à quibuſdã appellatur, quam nos hodie Nucem Muſcatam uocamus.

MYRMECIA, *Porri de le mani*, μυρμηκία, uerrucæ ſunt, lupini amplitudine, fere in palmis manuum: & plantis pedum naſcentes: ita dictæ, quod formicæ in morem pungant. Vide Celſ.l.5.c.ult.

MYRMECITES, μυρμηκίτης, gemma, repentis formicæ effigie. Pli. lib.37.cap.11.

MYRMECIVM, μυρμήκιον, phalangij genus, formicæ ſimile capite, aluo nigra, guttis albis diſtinguentibus. Pli.lib.22.c.4.

MYRMECIAS, μυρμηκίας, gemma nigra. Pli.l.37.c.10.

MYRMICOLEO, μυρμηκολέων, exiguũ animal, formicis aduerſum: ex formicæ & leonis nominibus. nam ut leo imbecilliorum animalium, ita hoc animal formicarum prædam agit.

MYRMIDONES, p.c. μυρμιδόνες, Theſſaliæ populi Achillẽ ad bellum Troianum ſecuti. hi ex Aegina inſula ortum traxerunt, Peleũq; patria profugum ſecuti in Theſſalia ſedes fixerũt. Stra.l.7. Oui.l.7. Met. nominis rationẽ ad huiuſmodi refert fabulã. Cũ peſtilentia in Aegina crudeliſſime eſſet graſſata, eamq; inſulam uiris propemodum exhauſiſſet; Aeacus, cum ad radicem quercus infinitum propemodum formicarum numerum conſpexiſſet, Iouem traditur oraſſe, ut ſibi parem uirorum numerum concederet; precibuſq; eius uix abſolutis formicas in uiros fuiſſe commutatas.

MYROBALANVM, μυροβάλανον, glans arboris ſimilis heliotropio, magnitudine nucis auellanæ. quam Dioſcorides βάλανον μυρεψικὴν appellat, id eſt glandẽ unguentariam. eius enim nucleus, Græcarũ nucum more, tritus, humorem reddit, quo ad pretioſa unguenta pro oleo utuntur. Naſcitur in Aethiopia, Aegypto, Arabia. Habet hæc dictio omnes ſyllabas breues: unde carmen heroicum ingredi non poteſt: quo alludit Mart. in Apophoretis: Quod nec Virgilius, nec carmine dixit Homerus, Hoc ex unguẽto conſtat & ex balano. Vide plura in Balanus.

MYRON, μύρων, ſtatuarius inſignis, Ageladis diſcipulus, de quo Ci. Vir.6. Ex huius operibus præcipuã laudẽ meruit bucula ex ære, ueræ uaccæ ſimillima. Oui.3.de Pon. Vt ſimilis ueræ uacca Myronis opus. Propert. Atque aram circumſteterãt armẽta Myronis.

MYROPOLA, *Profumiere*, μυροπώλης, unguentorũ uenditor. Plau. in Caſſ. Myropolas ſollicito oẽs, ubicũque unguentum lepidum.

MYROPOLIVM, *Profumeria*, ubi unguenta uendũtur. Plau. in Amph. perreptaui gymnaſia, myropolia. Latine unguentaria taberna.

MYRRHA, σμύρνα, arbuſcula in Arabia naſcens, altitudine quinque cubitorum, cuius cortice inciſo defluit lacryma, quæ & ipſa Myrrha uocatur, mortuorum cadauera incorrupta conſeruat. Vide

Plin.

Plin.lib.12.cap.15.& 16.Myrrha præterea Cinyræ Cypriorum regis ſuit filia, quæ neſando patris amore capta, cum aliquot no-ctes auxilio nutricis cum illo concubuiſſet, tandem illato lumine agnita, cum illam pater uellet occidere, noctis beneficio elapſa, in Arabiam profuga, ubi in arborem ſui nominis conuerſa. Ouid.10.Met.

Marrhapia, genus pyrorum, odore gratiſſimum. Pli.l.15.c.15.

Myrrheus, a, um, μύῤῥινος, ex myrrha. Proper. Myrrhea procula.

Myrrhis, idis, μυῤῥὶς, olus cicutæ ſimillimũ, folijs aliquãto runcinatis, breuiore caule, ſaporis & odoris iucundi. uulgo cicutaria.

Myrrhites, gemma, myrrhæ colore, odore unguenti. Plin. lib. ult. cap.10.

Myrsilus, μύρσιλος, Lydiæ rex, alio nomine Candaules; qui cum uxorẽ haberet formoſiſſimam, non contentus ſecreta uoluptatũ ſuarum conſcientia, Gygi cuidã ex ſatellitibus ſuis nudã oſtendit: Quam rem illa indigne ferens, Gygem ad eius necem impulit, ſeſeq; illi & Lydorum regnum tradidit. Herod.lib.1.

Myrsinitus, μυρσινίτης, teſte Pli.lib.26.c. 8. ſpecies tithymali, folijs myrti. Item gemma, mellis colore nigricantis, myrti odore. Pli.lib.37.c.10.

Myrtatum, pen.pro. Done ſono piantati molti mirti, μυρσινὼν, locus myrtis conſitus. Plaut. in Aul. Neſcio qui ſeruus è myrteto proſilит. Horat.lib.1.epiſt.

Myrteus, a, um, Di mirto, μυρσίνινος, ex myrto. Tibu. Et gerit inſigni myrtea ſerta coma. Pli.lib.15.c.29. Ara fuit Romæ uetus Veneris Myrteæ: quã nunc Murtiam uocant. Myrtuum, a, um, pro myrteo: ut, Oleum myrtinum. Pli.l.23.c.4.

Myrtidanum, μυρτίδανον, uini genus, myrti ſylueſtris bacis conditum. confectura uide apud Pli.l.14.c.16.

Myrtilus, μύρτιλος, Mercurij ex Phaetuſa, ſeu Myrtho Amazone filius, auriga Oenomai: qui à Pelope curuli certamine cũ Hippodamia, Oenomai filia, certante, pecunia corruptus, axi in certamine uectem non obiecit, ut Hippodamiæ currus diſſolueretur, & Pelops uictor euaderet. quod cum feciſſet, à Pelope uictoriæ præmium poſtulauit: qui ab Oenomao moriente ante rogatus, ut Myrtili factum ulciſceretur, eundem in mare præcipitauit, quod ab eo Myrtoum dictum eſt. Claud. nam perfidus obice regis Produlit Oenomai deceptus Myrtilus axem. Fuit itẽ Myrtilus comicus Athenienſis, de quo Suidas.

Myrtites, μυρσινίτης οἶνος, uinum myrto conditum. Colum. lib. 12.cap.38.

Myrtopetalum, μυρτοπέταλον, herba, alio nomine Polygonatos, à multitudine geniculorum. Pli.l.27.c. 12.

Myrtoum, pelagus, μυρτῷον πέλαγος, pars maris inter Ægæum & Ionyum, à Myrtilo Mercurij filio, in id proiecto: ſiue ut Plin. tradit lib.4.c.11. ab exigua inſula non procul à Caryſto Eubœæ oppido ſita. Incipit a Megarico ſinu, Cretamq; abluit, & Atticã, Occiduamq; Cariæ oram: habetq; inſulas plurimas, Cytheram, Caluariam, & quæ Æginam cingunt, & Salaminem, & ex Cycladibus pleraſque. Strab. Oui. in Ibin.

Myrtus, Mirto, μυρσίνη, arbor bacas ſaporis præcipui ferens: ex quibus & myrtites uinum, & myrtatum obſonium fit. Plin. lib. 16.cap.19.

Mys, Myos, μῦς, nomen cælatoris, qui claruit argento cælando. Mart.lib.8. Quis labor in phiala, docti Myos, an ne Myronis? Eſt item piſcis marini genus, quem & Murem marinum appellant. unde Pli.l.9.c.51.& lib.32.c.11.

Mysia, μυσία, regio minoris Aſiæ ad Helleſpontum, Troadi conterminam. incolæ Myſi, ſortis adeo contemptæ, ut ceſſerint in prouerbium. Cice. pro Flacco: Quid in græco ſermone tam tritum, quàm ſi quis deſpicatui ducitur, ut Myſorum ultimus eſſe dicatur? Strabo Myſos conſtituit in Europa confinium Pannoniæ: putatq; Myſos Aſiæ populos ab ijs originem, & nomen duxiſſe. ſed ij à Plinio non Myſi, ſed Mœſi appellantur.

Mysteria, orum, Miſterij, μυστήρια, ſacra arcana. Vnde Myſtæ, dicti ſacra diſcentes, & initiati ſacris alicuius numinis, ut apud Auſon. Sen. & Pap. & Symmyſtæ, conſacerdotes eiſdẽ ſacris initiati. qua dictione Apul. Sidon. & Hiero. utuntur. Myſteria etiã quædam feſta dicebantur in honorem Cereris celebrari ſolita. Ci. ad Att. lib.9. Facies me, in quem diẽ Romana incidant Myſteria, certiorẽ. Putatur hoc ſacrorũ genus Eleuſine, Attici agri oppido, in reliquas terras trãſlatum. Ibi duo erant myſteriorũ genera; maiora, Cereri ſacra; & minora Proſerpinæ eius filiæ. & quoniã utrorumque ceremonias ſummo ſtudio occultabant, factum, ut myſteria pro arcanis accipiamus. Cic. ad Att. epiſtolæ noſtræ tantũ habent myſteriorum, ut eas ne librarijs quidem committamus.

Mysticus, a, um, μυσταγωγικὸς, μυστικὸς, quòd in arcanis deorũ ſacris fiebat. unde myſtica ſacra pro arcanis dixit Martial. lib.8. myſtica ſacra Dyndimenes.

Mystus, piſcis è genere lacertarum. Pli.lib.32.c. 11.

Mytilus, μυτίλος, piſcis ex genere concharum, cuius exuſti cinis cauſticam uim habet. Pli. lib.32.c. 9.& l.9.c.51. Mart. lib.5. Sumitur inſulſo mytulus ore mihi.

DE LITTERA N

N Littura, una ſemiuocalium, ab antiquis inter liquidas connumerata, quæ ſi primum in dictione locum teneat, aliquãdo ſumit ante ſe, g, ut Natus, Gnarus: unde Ignauus: Aliquando etiam in compoſitione, e, littera quæ immediate ſubſequitur poſt, n, uertitur in g, ut Quadringenti, pro Quadrincenti: Quingenti, pro Quincenti. Sed in quibus, n, non fuerit, ſeruatur, c, ut Ducenti.

Nabathaea, ναβαθαία Dion. ναβαταία Steph. regio Arabiæ Syriæ contermina, paſcuis abundans. metropolis eſt Petra. Stra. lib. 16. Hinc Nabathæus, a, um, pen. pro. ναβαθαῖος. Et quia Nabathæa regio orientem ſpectat; Nabathæus accipitur pro orientali. Ouid.1.Met. Eurus ad auroram, Nabathæaq; regna receſſit.

Nablium, νάβλιον, dimin. à nablum, inſtrumentum muſicũ. Ouid. 3.de Arte. Diſce ẽt duplici genialia nablia palma Vertere.

Nacae, fullones, quòd nauci ſint. i. nullius pretij. Feſtus.

Nae, ναὶ, Græca dictio, ſignificans ualde. Ter. in Prol. And. Faciũt næ intelligendo, ut nihil intelligant. Hoc eſt, cum plus, quàm opus ſit, uelint intelligere, in eorum numero ſunt habendi, qui nihil intelligunt. Sæpius tamen ponitur pro certe. Cic. Curioni. næ tu uideris multo ante prouidiſſe, quid impenderet. Idem in Catil. Næ illi uehementer errant.

Naenia, æ, & Neniæ, arum, (ut eſt apud Ouid.lib.6. Faſt.) à græco νήνιτος, ultimum erat enim ultimum, quod in funere laudandi gratia cantabatur ad tibiam ante cadauer ſepultum. Diomed. Apud Romanos id carmen, quod cum lamentatione extremum atque ultimum mortuo accinitur, Nænia dicitur. Acron uero docet eſſe factitium nomen à ſimilitudine uocis eorum, qui queruntur, & dolent. Improprie accipit pro inepta cuiuſlibet cãtus, aut ſermonis. Sic Hiero. contra Ruſinũ. Qui tuas emendaret nænias. Hoc carmẽ Simonides poeta lyricus ex Cea inſula primus inſtituiſſe dicitur, unde Hor. Cææ retractes munera næniæ. Sidonius pro epitaphio poſuit, cum ait: Nænia marmori inciſa. Feſtus. Nænia eſt, inquit, carmen, quod in funere laudandi gratia cantatur ad tibiam. Nænia (inquit Nonius) ineptum & inconditum carmen quod à conducta muliere, quæ Præfica diceretur, ijs, quibus propinqui non eſſent, mortuis exhiberetur. Varr. de uita populi R. lib.4. à muliere næniam cantari ſolitam ad tibias, & fides. Cic. de Leg.2. Honoratorum uirorum laudes ad cantus, & tibicinẽ proſequuntur: cui nomen eſt Næniæ: Næniam quoque deam ueteres coluere, cui ſacellum auctore Feſto, extra portam Viminalẽ erat dedicatum.

Naevius, poeta antiquiſſimus fuit, cuius extat epitaphium apud Gell.cap.24.lib.1. hic & comœdias ſcripſit, quæ citantur à Nonio, & Feſto: & Bell. Pun. primum, in quo ipſe ſtipendia fecit, litteris prodidit. Gell.

Naevus, Neo, σημεῖον ἐκ γενετῆς, corporis genitiua macula. Pli.l. 22.c. 25. Farina decocta in aceto tollit næuos. Næuoſus, næuis plenus.

Naiades, pen.cor. à ſingulari nominatiuo Naias: uel Naides à nominatiuo Nais ναΐδες, dicuntur nymphæ fontium, & fluuiorum: ἀπὸ τοῦ νάειν, fluere: hæc dictio nunc tribus, nunc quatuor ſyllabis effertur. Vir. eclo.6. Aegle Naiadũ pulcherrima. Calphurn. eclog.2. Aſſueuit ſicco Dryades, pede, Naiades udo. Hinc Naiaeus, a, um. Prop.lib.2.

Nam, Percioche, perche, γὰρ, ὅτι, coniũctio cauſſalis, quæ in oratione primũ tãtum locum ſortitur. Ter. in And. nã ſi hic mali eſt quicquã; hem, illic eſt huic rei caput. Interdum habet uim tranſeũdi ab una re ad aliã: ut ſæpe apud Ci. & alios. quale eſt: Nã quod ſcribis: Nam quod ais: &c. In compoſitione poſtponitur ut Quiſnã. Olim etiam præponebatur: ut apud Terent. Nam quæ eſt anus à fratre egreſſa meo? Vbi, Nam quæ, accipitur pro quænam.

Nanciscor, eris, nactus, Acquiſtare, ritrouare, τυγχάνω, à Nãcio, is, ſecundum Priſcian. & ſignificat acquiro. Ter. in Phor. Non triumpho ex nuptijs tuis, ſi nihil nanciſcor mali? Sal. Homines adoleſcentes ſummã poteſtatẽ nacti. Ci. Appio. Pluribus uerbis ad te ſcribam, cum plus ocij nactus ero. Nanciſci item, ἐφευρεῖν, ſignificat inuenire. Cice. de Fini.1. nacti te ſumus aliquando ocioſum. Hinc Renanciſcor, à ueteribus poſitum pro reprehendo. Feſt.

Nanque, γὰρ, coniunctio cauſſalis, ut Nam. Plau. Ci.10. Fam. Nãq; aſſiduis internuncijs cum Lepido egi, ut communi conſilio reip. ſuccurreret. Virg. in Tityro: Nanque erit ille mihi ſemper deus. Significat etiam Sed. Cic.1.de Orat. Nanque illud quare Scæuola negaſti?

Nanum, Græci uas aquarium dicunt humile & concauum, quod uulgo uocant ſitulum barbarum. unde Nani pumiliones. Feſt.

Nanus, a, um, Nano, teſte Gell.lib. 19.c.13. Græci uocauerunt breui corpore hominem, quem Latine Pumilionem dicimus. nec de hominibus tantum, ſed de alijs quoque rebus dicitur. unde & mala nana, alio nomine Melimela.

Napaeae, ναπαῖαι, ſiluarum Deæ, quæ & Dryades dicuntur

nam ναπὴ, ſaltum ſignificat. Naides autem, uel Naiades dicuntur fontium nymphæ, ut Oreades montium, Hamadryades arborũ. Virg. 4. Ge. Faciles uenerare Napæas.

Napaei, ναπαῖοι, populi in Lesbo, ab urbe Napa: unde Apollo Napæus.

Napinae, γογγυλῶνες, loca napis conſita. Col. lib. 11. c. 2.

Napvs, *Nauone*, βουνιὰς, herba rapo ſimillima. Col. lib. 2. c. 10. Napus terram amat ſiccam. Vide Pli. lib. 20. c. 4. Diminutiuum eſt Napunculus.

Nar, νάρνος, Steph. Sabinorum fluuius, in Fiſcello mõte naſcẽs, qui per urbem Narniam fluens, Tiberi immiſcetur. Lucan. li. 1. Qua Nar Tiberino illabitũ amni. Virg. l. 7. Sulphurea Nar albus aqua. Mela eiuſdem nominis fluuiũ in Illyride conſtituit, qui ex Adrio monte profluens in mare Adriaticum illabitur. Pli. Ptol. & Strabo Naronem uocant.

Narbonensis, Gallia, ναρβωνῖτις, teſte Pli. l. 3. c. 4. tota illa Galliarũ pars, quæ interno mari alluitur, ante Braccata dicta à braccis, quibus ea regio peculiariter utebatur: cum reliqua Gallia à ſtudio nutriendæ comæ, Comata diceretur. Hæc olim fuit Romanorum prouincia, quam à Narbone Martio, ampliſſimo eius regionis emporio, Narbonenſem prouinciam appellabant. Diuiditur ab Italia amne Varo, & alpium iugis: à reliqua Gallia Iura & Gebenna montibus.

Narbo, ναρβὼν, cognomẽto Martius, olim ampliſſimũ Galliæ braccatæ emporiũ, teſte Stra. l. 4. hodie tutiſſimũ Galliarum aduerſus Hiſpanos propugnaculũ: à quo tota ea pars Galliarũ, quæ olim Ro. fuit prouincia, nomen accepit. Martium autem Narbonem ex eo dictum putant, quòd eò Cæſar ex Martia legione colonos deduxerit. Ci. pro Font. Eſt in eadem prouincia Narbo Martius, colonia noſtrorum ciuium, propugnaculum Gallis oppoſitum.

Narcissinvs, a, um, ναρκίσσινος, quod ex narciſſo fit: ut Oleum narciſſinum, ναρκισσέλαιον. Pli. l. 21. c. 19. Ex hoc flore fit narciſſinum oleũ ad emolliẽdas duritias. Inde etiam Narciſſinũ unguẽtum, quod ex flore narciſſi fieri ſolebat. Idem Pli. l. 13. c. 1.

Narcissites, pen. pro. ναρκισσίτης, gemma, narciſſi colorem habens uenis hederæ diſtincta. Pli. lib. 37. cap. 11.

Narcisvs, *Narciſſo*, νάρκισσος, lilij genus, radice carnoſa atque odora, flore purpureo, ſolia in radice habens ad ſimilitudinem foliorum arundinis, ſed aliquanto craſſiora. Dictus à νάρκη (ut Pli. inquit lib. 21. c. 19. & c. 5.) ſtupor Latine, nã odor eius caput aggrauat. Eius duo ſunt genera: unũ purpureo flore, alterum herbaceo. poetæ fabulantur Narciſſum quendam puerum fuiſſe Cephiſi amnis, & Lyriopes nymphæ filium, tanta formæ præſtantia, ut cum aliquando ad fontem bibiturus acceſſiſſet conſpectæ ſuæ imaginis amore captus ſit: cumq; nulla potiũdi amoris ſpes eſſet, nimio deſiderio contabuiſſe, & in florem ſui nominis commutatum. Vide Ouid. l. 3. Meta. Huius monumentum in ora Bœotiæ fuiſſe tradunt, quod cum ſilentio uiatores præteribant: Eſt & Narciſſus nomen fluuij.

Nardina pyra, ναρδίνια, ab odore, quæ nardum redolent. Plin. lib. 15. cap. 15.

Nardinvm, νάρδινον, unguentum ex nardo, addito omphacio, balanino, iunco, coſto, amomo, myrrha, & balſamo. alio nomine ſoliatum. Plin. lib. 13. c. 1.

Nardvs, ἡ νάρδος, fem. gen. & Nardum neutri, frutex eſt, teſte Pli. lib. 12. cap. 12. graui & craſſa radice, ſed breui ac nigra, fragiliq;, quamuis pingui, ſitum redolente, ut cyperi, aſpero ſapore, folio paruo denſoq;, cacumina in ariſtas ſe ſpargunt. Eius duo genera, Indicum, & Syriacum, non quòd ex iis regionibus afferatur, ſed quòd montes, in quibus naſcitur, aut Indiam, aut Syriam ſpectẽt. Eſt præterea herba huic non diſſimilis, quam ob id Pſeudonardum uocant, folio craſſiore, carnoſo, anguſto, colore languido in candidum uergente, frequentibus ſpicis in ariſtas ſparſis, floſculis purpureis. uide Ruel. lib. 2. c. 6. & 7. Nardus autem Gallica, ſiue Celtica, herba eſt folia habens longiuſcula, & flaueſcentia, floremq; luteum, quæ teſte Plinio cum radice uelli ſolet, & in manuales faſciculos digeri: alio nomine Saliunca. Ex nardo fiebant pretioſiſſima unguenta, quibus Romani ſolent capillos delinire. Tib. li. 2. Ele. Illius puro diſtillent tempora nardo.

Nares, *Narice, buchi del naſo*, ῥῖνες, proprie naſi latiores partes, in quibus ſunt ſpiracula: à naritate, ſiue gnaritate (ut inquit Donatus) quòd nos odoratu doceant præſto ac prope eſſe, quod adhuc oculi non uident. Siue, ut alij uolunt, quòd per eas odor uel ſpiritus nare non deſinat. Vel à Græco ῥῖνες, per inuerſionem litterarum, ut τέρην tener. Cice. 2. de Natu. Deo. Itemq; nares, eo quòd omnis odor ad ſuperiora fertur, rectè ſurſum ſunt. Per. Sat. 1. Balba de nare locutus. Virg. lib. 3. Geor. Collectumq; premẽs uoluit ſub naribus ignem. Ouid. uſus eſt ſingulari pro naſo, dicens: Pandaq; naris erat. Naribus aduncis indulgere, à Perſio Sat. 1. dictum eſt, pro naribus in rugam contractis irridere. Verba Perſij ſunt: Rides, ait, & nimis uncis Naribus indulges. Simile eſt illud apud Hora. 1. Serm. Sat. 6. Naſo populum ſuſpendis adunco. Emunctæ naris homo, dicitur, qui nares habet purgatas, id eſt, qui facile rem ſubodoratur: unde & pro prudẽti & ſagaci accipitur. Horat. lib. 1. Serm. Sat. 4. Emunctæ naris, durus componere uerſus. Obeſæ naris iuuenis, apud Horat. Epod. 12. qui nihil olfacit. Corrugare nares. Horat. Epiſto. 5. Ne ſordida mappa Corruget nares.

Narica, genus piſcis minuti. Plau. Muriaticam uideo naricã bonã. Naticem piſcem leges apud antiquos per t, non per r: quaſi à natando dictus. Feſtus.

Narnia, ναρνία, Steph. Vmbriæ ciuitas, per quam Nar fluuius labitur, à quo & nomen accepit. Liu. lib. 10. Hæc etiam Interamna dicitur. Narnienſes, ναρνιᾶται, Narniæ populi.

Naron, ſiue Naro, onis, νάρων, fluuius Dalmatiæ, ſiue Illyrici, in mare Adriaticum influens: Mela Narem appellat. Vide Nar.

Narrativncvla, διηγημάτιον, parua narratio. Quint. lib. 10. cap. 9.

Narro, as, *Narrare, raccontare, dire*, διηγοῦμαι, dico, expono. Teren. in Eun. Narra iſtuc quæſo quid ſiet. Ibidem: Tu iſti narrato omnem rem ordine, ut factum ſiet. Prop. lib. 2. Eleg. 1. Nauita de uentis, de tauris narrat arator. Fabellam narrare ſurdo aſello. Hora. 2. epiſt. 1. A quo Narratio, onis, διήγησις, eſt rerum geſtarum, aut perinde ut geſtarum expoſitio. Cice. 2. de Orat. Obſcura narratio totam occæcat orationem. Idem in Orat. Credibiles, non hiſtorico, ſed prope quotidiano ſermone dilucide explicatæ narrationes. Narrator, oris, qui narrat. Cic. 2. de Orat. non exornatores rerum, ſed tantummodo narratores fuerunt. Narratus, a, um, parti. Ouid. 3. de Pont. Ele. 2. Fabula narrata eſt poſtquam uulgaris ab illo. Narratus, us, m. Ouid. 6. Meta. Veniet narratibus hora Tempeſtiua meis. Narrabilis, le. Ouid. 2. de Pont. Eleg. 2. Lingua ſile, non eſt ultra narrabile quicquam. Hinc Denarro, Enarro, διέξειμι, ſuſius narro. Et proprie (ut Diomedes inquit) Enarratio eſt obſcuriorum ſenſuum quæſtionumq; explanatio. Lactan. li. 6. Quis ſacramentum dei ſciens, tam ſignificanter enarrare leg. dei potuiſſet? Prænarro, προλέγω, ante alia narro. Ter. in Eun. Oportuit rem prænarraſſe me.

Narses, ναρσῆς Suidæ, Eunuchus, Iuſtiniani principis cubicularius: bibliopola prius: deinde ob animi uirtutẽ patriciatus honore auctus, uir religione pietateq; præditus. Is in locũ Beliſarij ducis in Italiã miſſus, decem annos uarijs euentibus pugnauit: tandemq; Gothos inſigni prælio fudit ad Anienem fluuium.

Narthecia, æ, ναρθηκία, ſpecies ferulæ humilioris, quæ ad iuſtam altitudinem narthecis non aſſurgit, folia habens maxima. Dicta uidetur Narthecia per diminutionem, à fruticis humilitate: quare etiam à quibuſdam Ferula minor, & ab alijs Ferulago appellatur. Plin. lib. 13. c. 22. Duo eius ſunt genera: Nartheca Græci uocant, aſſurgentem in altitudinem: Narthecium uero ſemper humilem.

Narthecivm, cij, ναρθήκιον, uas medicamentorum, ita dictum, quòd narthecis, id eſt ferulæ lignum ad medicamenta aſſeruanda eſſet accommodatiſſimum. Ci. 2. de Finib. doloris medicamenta tanquam de narthecio promant. Martial. lib. 14. Artis opes medicæ narthecia cernis habere.

Narthex, cis, νάρθηξ, arbuſcula, lignum foris corticis loco habẽs, intus ligni loco fungoſam medullam. Plin. lib. 13. c. 22. ponitq; duo genera ferularum: Narthecа, quæ in iuſtam excreſcit altitudinem; & Nartheciam, id eſt, minorem ferulam, quæ non alte ab humo attollitur.

Narycivm, & Naryx, & Naryce, oppidum Locrorum uetuſtiſſimũ: à quo Aiax Narycius, & populi Narycij. Vir. 3. Aen. Hic & Narycij poſuerunt mœnia Locri. Abundat pice optima, quæ inde Narycia dicitur. Vir. 2. Geor. Naryciæq; picis lucos.

Nasamones, pen. pro. νασαμῶνες, populi Lybiæ, nauium Syrtibus inuolutarum ſpoliatores. Lucan. lib. 9. Hoc tam ſegne ſolum, raras tamen exerit herbas, Quas Naſamon, gens dira, legit. Hinc Naſamonius, & Naſamoniacus.

Nasamonites, gemma ſanguinea, nigricantibus uenis. Plin. lib. 37. cap. 10.

Nascor, ſceris, natus, *Naſcere*. φύομαι, γίνομαι, γεννῶμαι. Plin. lib. 10. cap. 53. Aues omnes in pedes naſcuntur, contra quàm reliqua animalia. Sal. Catilina nobili genere natus, magna ui animi & corporis. Dicimus autem, natus ſum laudi, & ad laudem. Cice. pro Sext. Qui ſe patriæ, qui ciuibus ſuis, qui laudi, qui gloriæ, nõ ſomno, non conuiuijs, non delectationi, natos arbitrantur. Ibidem: Quid ageret uir ad dignitatem & gloriam natus? Horat. 1. epiſt. 2. Nos numerus ſumus, & fruges conſumere nati. Ci. de Sene. Mortuus eſt annos ſeptuaginta natus. Hinc Adnaſcor, Connaſcor: unde Cognatus, a, um: Enaſcor, ἐκφύομαι, ex re aliqua naſcor. Iuſtin. lib. 1. Hic per ſomnum uidet, ex naturalibus filiæ uitem enatam. Denaſcor, ἀποφύομαι, decreſco, morior. Caſſius Hemina lib. 2. Annal. Quæ nata ſunt, omnia denaſci aiunt. Innaſcor, ἐγγίνομαι, intus naſcor. Cice. lib. 1. Offi. in hac elatione & magnitudine animi, facillime nimia cupiditas principatus innaſcitur. Internaſcor, διαφύομαι, in medio naſcor. Colum. lib. 5. Ne pampinarius palmes internatus. Obnaſcor, περιφύομαι.

circunnaſcor.

circà naſcor. Renaſcor, ἀναγεννῶμαι, rurſus naſcor. Lactan. lib. 7. renaſci eas putauerunt. Pronaſcor, προέρχομαι, ortum habeo. Teren. in Phor. illam ciuem eſſe Atticam, bonam, bonis prognatã.

NASICA, p.p. νασικὰς, P. Scipionis cognomen fuit, ob naſi magnitudinem. adoleſcens adhuc à ſenatu uir optimus iudicatus, Magnam matrem deorum hoſpitio ſuſcepit, donec ei templum ædificaretur, unde à Iuuenale Hoſpes numinis Idæi appellatur. huius etiam ductu, Ti. Gracchus, ſeditioſis concionibus ſtatum reip. labefactans, fragmentis ſubſelliorum in concione eſt oppreſſus. uide Cice. in Orato. pro Rabirio perduellionis reo.

NASITERNA, æ, ὑδρία. uas aquarium, anſatum. Varr. lib. 5. de Re ruſt. cap. 22.

NASSA, *Naſſa*, κύρτος, genus uaſis piſcatorij, ex uimine contextum: quo cum intrauerit piſcis, exire non poteſt. Cice. lib. 15. ad Atti. Ex hac naſſa exire conſtitui.

NASTVRTIVM, herba hortenſis notiſſima. Græci κάρδαμον uocãt, Galli Creſſonum hortenſe. Venerem inhibet, animumq; exacuit. eius, teſte Plin. lib. 20. cap. 13. duo ſunt genera: Album, quod bilẽ in aqua denarij pondere potum detrahit: alterum nigrius, quod capitis uitia purgat, uiſum clarificat, commotas mentes ſedat ex aceto ſumptum. utrunque cerebrum purgare creditur. Naſturtiũ autem à naſi tormento appellatum, ait Plin. lib. 10. cap. 8. quòd ſcilicet mordacitate quadam naſum torqueat, & ſternutationes prouocet.

NASVS, naſi, *Naſo*, μυκτήρ. Cic. 2. de nat. deo. Naſus ita locatus eſt, ut, quaſi murus, oculis interiectus eſſe uideatur. Perſ. Sat. 3. Ingeminat tremulos naſo criſpante cachinnos. Aliquãdo ponitur pro ſagacitate, & dicacitate: metaphora ducta à canibus, qui narium olfactu abſtruſiſſima quæque inueſtigant. Hora. 1. Serm. Saty. 6. Naſo ſuſpendis adunco Ignotos. Plin. Primus Lucilius condidit ſtyli naſum, id eſt ſcripſit Satyram, quæ acerbitatem quandam ſtyli habet in uitijs inſectandis. Mart. li. 1. Non cuicunque datum eſt habere naſum, id eſt acrimoniam, & uim ad deridendum. Idem: Et pueri naſum rhinocerotis habent. Hinc Denaſo, ſas, naſum aufero. Plau. Os denaſabit tibi mordicus.

NASVTI, μυκτηρισταὶ, dicuntur dicaces, deriſores, qui docte alios norunt irridere. Martia. lib. 13. Naſutus ſis uſque licet, ſis denique naſus.

NASVTVLVS, Apul. Naſutula mulier ac dicacula.

NATABVLA, *Luoghi doue ſi nuota*, τὰ νηχτεῖα, piſcinæ natatoriæ. Apul.

NATALIS, & hoc natale, *Natale*, γενεθλιακὸς, unde Natalis dies γενέθλιος, quo quis natus eſt. Cic. ad Att. li. 3. Natali die tuo ſcripſiſti epiſtolam. Agere diem ſuum natalem quotannis, Cic. 2. de Fini. Interdum ſupprimitur Dies, ut quod facile queat intelligi. Virg. 3. eclo. Phyllida mitte mihi, meus eſt natalis, Iola. Natale ſolum, πατρὶς, patria, in quo quis natus eſt. Ouid. 1. de Põto: Neſcio qua natale ſolum dulcedine cunctos Ducit. Dicitur & Natalis de rebus inanimatis, pro naſcẽs. Pli. l. 37. c. 4. pallor gẽtis, & in auro non niſi excellentiſſimo natalis. Natalis urbis, dies qua condita urbs. Pli. lib. 14. c. 4. Ea cæli temperies fulſit natali urbis 534. id eſt, ab urbe condita. Cic. pro Flac. O nonæ illæ Decẽbres, quæ me conſule fuiſtis: quẽ ego diem uerẽ natalem huius urbis appellare poſſum. Natales, γένος, plurali tantum numero, ſignificat cõditionem ſanguinis & familiæ. Tacitus, Aderat Cornelius Fuſcus, uigens ætate, claris natalibus. Pli. in epiſt. ad Meſium. lib. 3. in malam partem accepit, pro ignobilitate. Nõnunquam (inquit) candidatus aut natales competitoris, aut mores arguebat. Natalibus reſtituere, frequens eſt in iure, pro nobilitare: & natalium reſtitutio, pro nobilitatione. Iuuen. Saty. 6. Etiam pro celebritate diei natalis ſumpſit: Palmã inter dominas uirtus natalibus æquat. id eſt, non aliter à uictoria exhilaratur, quàm ſi dies natalis celebretur. Natales etiam pro annis accipiuntur. Sappho Phaoni in epiſt. Sex mihi natales ierant. Tot enim dies celebrantur natales, quot aguntur anni. Natales diuerſarum gentium, pro origine, dixit Plin. lib. 7. cap. 12.

NATALITIA, orum γενέθλια, conuiuium, quod quis natali ſuo die amicis exhibet. Cic. 2. Phil. Hodie non deſcendit Antonius. cur? dat natalitia in hortis.

NATALITIVS, a, um, γενεθλιακὸς, quod ad natales pertinet. Ci. 2. de Diui. Qui hæc Chaldæorum natalitia prædicta defendunt. Et paulo poſt: Chaldæi notant ſidera natalitia.

NATATILE, ſubſtant. locus eſt ubi natant piſces, aut anates, & ſimilia. Var. lib. 3. de Re ruſt. cap. 5.

NATATILIS, *Che nuota*, νηκτικὸς, πλωτὸς, qui natat, uel natare poteſt. Aug. lib. 12. Ciui. Talem illic creauit animam, qua per rationem in omnibus eſſet præſtantior animalibus, terreſtribus, natatilibus, uolatilibus.

NATATITIVS, a, um, νηκτικὸς, quod natat.

NATATVS, us, νῆξις, ipſe nactandi actus. Claud. li. 3. de Raptu Proſ. Pulchroq; ſecat Galatea natatu.

NATES, natium, *Natiche*, γλουτοὶ, κοχῶναι, πυγαὶ, caro cõglobata uerſus os ſacrum, ſedendi officio aptiſſima, à nitendo, ut quidam exiſtimant. ibi enim caro firmior, quam in ceteris membris, ne premente corporis mole oſſibus offendatur. Hora. 1. Serm. Sat. 8. Diſploſa ſonat quantum ueſica, pepedi Diffiſſa nate ficus.

NATINATORES, ſeditioſi, negocioſi: & Natinatio, negociatio. Feſt.

NATIO, onis, *Natione*, ἔθνος, genus hominum (inquit Feſtus) qui nõ aliunde uenerunt, ſed ibi nati ſunt. Plaut. in Men. Epidamnea natio eſt hæc. Pli. lib. 32. cap. 25. Color in quacunque natione præfertur rufus. Erudita illa Græcorum natio, Cic. 2. de Orat. Inanes & barbaræ nationes, Cic. Q. Frat. lib. 1. Idem de Prouin. conſ. Cæſar cum acerrimis nationibus Germanorum, & Heluetiorum feliciſſime decertauit. Nationis autem uocabulum latius extenditur, quàm Gentis. nam in eadem natione plures poſſunt eſſe gentes. neque enim omnes, qui eiuſdem ſunt nationis, ex eadem ſunt gente. In pecoribus quoque (ut inquit Feſtus) bonus prouẽtus fœturæ, bona natio dicitur. Natio quoque ordinem, ſocietatem, genus hominum ſignificat. Cic. pro Sext. quæſiſti, quæ eſſet noſtra natio optimatum. Natio, nis, nomen deæ, natiuitatum præſidis: de qua ſic Cic. 3. de natu. deo. Furiæ deæ ſunt, uindices facinorum. quòd ſi tales dij ſunt, ut rebus humanis interſint: Natio quoque dea putanda eſt: quæ quia partus matronarum tueatur, à naſcentibus Natio nominata eſt.

NATISO, onis, Venetiæ fluuius. Plin. lib. 3. c. 18.

NATIVITAS, atis, *Natiuita*, *naſcimento*, γενετὴ, τοκετὸς, γένεσις, ortus. Vlpia. Municipem aut natiuitas, aut adoptio facit.

NATIVVS, a, um, p.p. *Natio*, γνήσιος, nullo artificio confectum, ſed quale naſcitur. Plin. lib. 31. cap. 7. Sunt & montes natiui ſalis. Et natiuæ lanæ, apud eundem lib. 8. cap. 47. dicuntur, quæ natiuũ colorem retinent. Natiuum malum, id eſt innatum, ingenitum. Cice. pro domo: Nonne fuit eo maior adhibenda medicina, quæ & illud natiuum, & hoc delatum malũ ſanare poſſet? Natiui dei, qui naſcuntur, & occidunt. Cic. de natu. deor. 1. Anaximandri opinio eſt, natiuos eſſe deos, longis interuallis orientes, occidẽteſq;. Natiua uerba, primitiua. Cic. in Partit. Simplicia uerba partim natiua ſunt, partim reperta. natiua ea, quæ ſignificata ſunt ſenſu: reperta, quæ ex his facta ſunt. Natiuus color, dicitur naturalis qui nulla arte, ſed natura producitur.

NATATOR, oris, qui natat. Oui. 1. de Rem. am. Pugnat in aduerſas ire natator aquas. Hinc Adnato, de quo uide Annato, παρανήχομαι, iuxta nato, ſiue ad aliquem locum nauigo. Virg. lib. 1. Aen. Huc pauci ueſtris adnauimus oris. Connato, συγκολυμβάω, ſimul nato. Plaut. Connatat nobiſcum, id eſt, riualis eſt. primitiuũ eſt Conno, unde & Connatio. Idem: Connationis noſtræ conſcius. hoc eſt, quòd eandem adiremus mulierem. Sed hæc per metaphoram. Eno, ſiue Enato, ἐκνήχομαι, extra nato. Virg. Aen. 6. Inſuetum per iter gelidas enauit ad Arctos. Innato, intus nato: ab Inno. Vir. lib. 2. Geor. Nec non & torrentem undam leuis innatat alnus. Idem lib. 3. Geor. Fluuioſq; innare rapaces. Denato, καταννήχομαι, deorſum nato, à Deno. Obnato, ἀντινήχομαι, contra nato, ab Obuo. Iu æquore fuluis Obnatat umbra fretis. Prænato, ante nato, à Præno. Plin. Prænatante piſciculo frontem ſuam ſpargit. Renato, ἀνανήχομαι, rurſus nato uel natãdo reuertor: à Reno. Supernato, ἐπινήχομαι, ſuper undas fluito, à Superno. Plin. lib. 24. ſupernatans aqua tollitur ſpongijs. Trano & Tranſnato, διανήχομαι, διακολυμβάω, ultra nato. Liui. Magonem cum equitatu flumen tranſnataſſe. Virg. lib. 3. Geor. Superant montes, & flumina tranant. Cæſ. 1. Bel. Ciu. Flumen tranare non poterant. Habent omnia hæc. pen. cor. Dicitur autem No, per contractionem à νέω, fluo.

NATO, *Nuotare*, νήχομαι, νέω, κολυμβάω, frequentatiuum eſt uerbi No, nas, nare autem, ſeu natare proprium eſt piſcium. Mart. lib. 1. Sacris piſcibus hæ natantur undæ. Cice. Tuſ. 5. Natura beſtias natrices aquarum incolas eſſe uoluit. Nant, ſeu Natant tamen & uolucres, & beſtiæ, & homines etiam induſtria. Virg. Aen. 1. Apparent rari nantes in gurgite uaſto. Cice. de Nat. deo. In quo magis tu mihi natare uiſus es, quam ipſe Neptunus. Colum. lib. 3. per tranſlationem pro ſerpere poſuit: Prima parte terræ natantibus radicibus. Quandoque pro trepidare. Ouid. lib. 6. Faſt. Nox erat. & uinis oculiq;, animiq; natabant. Quandoque pro nauigare. Virg. 4. Aen. Natat uncta carina. Interdum pro madere, diſtillare. Virg. 3. Aen. Sanieq; aſperſa natarent Limina.

NATRIX, ὕδρος, ge. ma. & fem. genus ſerpentis etiam aquãs ueneno inficiens, à nando nomen habens. Priſcia. li. 5. Natrix, cũ ſpeciem anguis ſignificat, maſculinũ quoque inuenitur. Ci. 4. Acad. Cur tantam uim natricum, uiperarumq; fecerit? Lucan. lib. 9. Et natrix uiolator aquæ. Item Natrix, Pli. lib. 27. c. 55. herba eſt, cuius radix euulſa, uirus hirci redolet.

NATVRA, æ, *Natura*, φύσις, dicta eſt ab eo, quod aliquid naſci faciat. cuius proprietatũ cauſſam aliã nullã inuenimus, preterquã quod ita natura comparatũ ſit, id eſt, ita uiſum ſit naturæ. Hanc quidam deũ eſſe dixerunt, à quo omnia ſunt creata. Sene. li. 4. de benef. Quid aliud eſt natura, quàm deus, & diuina ratio, toti mundo, & partibus eius inſerta? Plin. ubique Naturam parentem, rerumq;

opificem appellat. Auguſt. de moribus Maniehæorum, Naturam ſic diffinit: Natura nihil eſt aliud, quàm quod intelligitur in ſuo genere aliquid eſſe. Ponitur interdum pro ui, & ingenita rei alicui uirtute, & potentia: unde arborum atque herbarum Naturas dicimus. Cice. de Som. Scip. Animæ natura propria, atque uis, ut ipſa à ſeipſa moueatur. Interdum pro more, & induſtria. Vir. lib. 4. Geor. Naturas, apibus quas Iuppiter ipſe Addidit, expediam. Natura etiam accipitur pro corporis habitu. Ter. in Eun. Tametſi bona eſt natura, reddunt curatura iunceas. Naturæ ſatisfacere, & naturæ concedere, pro mori. Cic. pro Clu. Auditis de eo, qui naturæ, & legibus ſatisfecit: quem leges exilio, natura morte mulctauit. Sal. in Iug. Pater, naturæ conceſſit. Et, In rerum naturam cadere, dixit Quinctilianus, pro interdum accidere. Aliquãdò etiam Natura accipitur pro genitalibus, tam uirilibus, quàm fœmineis: quæ & à Græcis dicitur φύσις. Cic. 2. de Diui. Quãdã matrona uiſa eſt in quiete obſignatam habere naturam. Pli. lib. 22. cap. 13. Vrtica naturam fricandam monſtrat. Suet. in Tib. Hircum capreis naturam rigurrire. Dicta Natura, quòd in eo membro naſcendi uis ſit. Natura item eſt ſpecifica differentia, quæ unicuique rei formam dat, diffiniturq; à philoſophis ſic: Natura eſt motus principium, ſecundum ſe, & non per accidens: quoniam uniuerſa corpora proprium habent motum per ſe, ut ignis ſurſum, terra deorſum: quod ſi contra fiat, id non naturale, ſed uiolentum dicitur. Quinta natura. Cice. 1. Tuſc. Ariſtoteles, cum quatuor genera illa principiorum eſſet complexus, è quibus omnia orirentur, quintam quandam naturam cenſet eſſe, è qua ſit mens.

Natvralia, *Le parti uergognoſe*, αἰδοῖα, num. plu. dicuntur Pudenda. Colum. lib. 6. cap. 28. Si equa marem non patitur, detrita ſcilla naturalia eius linuntur. Idem lib. 9. Plumulæ ſub cauda eluminibus detrahendæ, ne ſtercore coinquinatæ dureſcant, & naturalia præcludant.

Natvralis, & hoc le, *Naturale*, φυσικὸς, quod ſecundum naturam eſt. unde naturalis filius dicitur, qui naturaliter ex noſtro ſemine eſt prognatus: ἐγόνω, γνησιὸς παῖς, cui opponitur Filius adoptiuus, εἰσποιητὸς. Suet. in Tib. Filiorum neque naturalem Druſum, neque adoptiuum Germanicum, patria caritate dilexit. Naturalia deſideria, pro cupiditate cocundi dixit Colum. lib. 6. cap. 24. Diuinatio naturalis, cui opponitur Artificioſa præſenſio, Ci. 1. de Diuin. Lex naturalis, Cic. 1. de Nat. Deo. Legem naturalẽ diuinam eſſe cenſet Zeno, recta imperantem, prohibentem contraria. Naturale eſt Pli. lib. 11. cap. 37. Pleriſque uero naturale, ut nictare non ceſſent.

Natvraliter, aduerb. κατὰ φύσιν, à natura uel ſecundum naturã. Ci. de Sene. Quod homini naturaliter inſitũ eſt, eo uti decet.

Natvs, a, um, *Nato*, partici. à Naſcor, γεγονὼς. Teren. in Heaut. annos 60. natus es. Dicitur, Si quando res ita nata fuerit, id eſt ſi unquam occaſio fuerit è rerum euentu. Item pro re nata, id eſt pro præſenti rerum ſtatu, & uti res nunc ſe habent. Cic. ad Att. lib. 3. Animaduerteram poſſe pro re nata te non incommode in Albanum uenire. Ibidem: In his locis pro re nata non incommode poſſunt eſſe.

Natvs, ti, nomẽ ſubſtantiuum, *Figliuolo, figlio*, ὁ παῖς, pro filio ſicut Nata, tæ, ἡ παῖς, pro filia. Virg. 3. Aen. Et nati natorum, & qui naſcentur ab illis. Natorum appellatio (inquit Modeſt.) ad nepotes extenditur. Addimus quandoque g, & dicimus gnatus, gnata, quæ ſemper ſunt ſubſtantiua. Natos etiam pullos equarum, dixit Colum. lib. 6. cap. 27. Cice. de Amic. caritas, quæ eſt inter natos & parentes.

Natv, ἡλικίᾳ, ablati. eſt ſolus ſine nominatiuo, alio ve caſu uſitato: iungiturq; cum his adiectiuis magnus, paruus, & grandis. Cic. in Catone. Colere eum cœpi, non admodum grandem natu. Ter. in Adel. Id mea minime refert, qui ſum natu maximus. Liu. 1. De iſtis rebus maiores natu conſulemus.

Navale, lis, ſubſtan. uel Naualia, um, *Arſenale*, νεώρια, νεώσοικοι, ἐπίνεια, ubi ſtant, uel fieri ſolent naues. Vir. 4. Aen. Diripientq; rates alij naualibus. Cic. Offic. 2. naualia, portus, aquarũ ductus.

Navalis, & hoc nauale, adiect. *Nauale*, ναυτικὸν quod ad naues pertinet. unde & naualis corona, qua donari ſolebat, qui primus in hoſtium nauem armatus trãſiliſſet. unde Corona. Virg. 8. Aen. Tempora nauali fulgent roſtrata corona Prœlium nauale, Plin. lib. 16. c. 1. Bellũ nauale, Ci. pro lege Man. Certamẽ nauale, Vir. 5. Aen. Diſciplina naualis, Ci. pro lege Man. Pugnæ nauales & pedeſtres, Ci. de Sene. Socij nauales, pro remigibus, Liu. lib. 31.

Navarchvs, chi, *Capitano d'armata di mare*, ναύαρχος, latine præfectus claſſi. antiqui prætorẽ uocabant: unde adhuc naui prætoriæ mãſit nomẽ: in qua prætor, id eſt claſſis præfectus nauigabat. Ci. 2. Ver. Sumptũ in claſſem nouarcho ſuo quæq; ciuitas dare ſolebat. Ibidem: forum Syracuſanũ nauarchorũ ſanguine redũdauit.

Navci, *Scorza della noce*, τεῤῥγμα, κάρυα, putamẽ nucis, ſiue oliuæ nucleus, ſeu mẽbranula, quæ in nucis iuglandis medio eſt. Sumitur pro re uili. Plaut. in Moſt. Qui timidus erit in rebus dubijs, is nauci non erit. Ci. 1. de Diui. Non habeo nauci Marſum augurem.

Navcifacio, *Eſtimar niente*, περὶ ὀλίγου ποιοῦμαι, nihili facio. Plaut. in Bacch. Hoc ſeruum meum non naucifacere eſſe auſum?

Navcleriacvs, a, um, ναυκληρικὸς, quod ad nauclerum pertinet. Plau. in Mil. Venias huc ornatu naucleriaco.

Navclerivs, a, um, idem, Plaut. in Aſin. à Nauclerio ornatu per ſallaciam abduxit ab lenone mulierem.

Navclervs, ri, *Nocchiero*, ναύκληρος, qui naui præeſt. Cic. nauicularium uocat, & nauiculatorem. Plaut. in Mil. Cubare in naue lippam nauclerus dixit.

Navcratis, ναύκρατις, Stepha. ciuitas in Aegypto, à Mileſijs condita. Strab. lib. 17. Incolæ Naucratitæ.

Navfragivm, gij, *Naufragio*, ναυάγιον, ναυαγία, nauis fractio, uel ſubmerſio. Ci. pro Rege Deiot. Cum eſſet ei Nunciatum, Domitium naufragio perijſſe. Idem Fam. 16. Qui cupide profecti ſunt, naufragia fecerunt. Tranſlate ſumitur pro calamitate, iactura, exitio. Cic. Famil. 4. Verſor in eorum naufragijs, & bonorum direptionibus. Ex naufragio tabula. Idem ad Att. 4. Hæc me una ex naufragio tabula delectat. Id eſt, ex communi reip. calamitate mihi unicum eſt ſubſidium, Cæſaris amicitia.

Navfragor, pen. cor. ναυαγέω, deponens, & Naufrago, as, nauem frango.

Navfragvs, gi, *Rotto in mare, naufragio*, ναυαγὸς, qui, naui fracta, bona amiſit. Prop. lib. 2. El. 3. Ille uenena libens, & naufragus ebibat undas. Ci. de Inuent. 2. Naufragum quẽdam natantem, & manus ad ſe tendentem animaduerterunt. Oui. in Ibin: Per immenſas iactabor naufragus undas. Naufragus, a, um adiect. ut, Mare naufragum, quaſi nauifragum, quòd ibi naues franganeur. Horat. 1. Car. Ode 16. Nec mare naufragum, Nec ſæuus ignis. Corpora naufraga, Virg. 3. Geor. Tempeſtas naufraga, Val. Flac. 1. Vnda naufraga, Tib. lib. 2. El. 4. Naufragus etiam tranſlate ponitur pro eo, qui bona diſſipauit, uel qui quauis re alia calamitoſus eſt. Cic. in Catil. Quòd ſi ſe eiecerit, & eodem ceteros undique collectos naufragos aggregauerit. Dicitur & unda naufraga, quæ naues frangit.

Navia, νήϊον, lignum cauatum ut nauis, uindemijs aptum. Feſtus.

Navicvla, æ, *Nauicella*, πλοιάριον, parua nauis. Cic. 4. Acad. ad nauiculas noſtras deſcendimus.

Navicella, æ, dimin. à nauicula. Martianus Iuriſc.

Navicvlaria, æ, ναυτιλία, diminu. quæſtus ex nauigatione. Cice. 7. Verr. quid exiſtimare eos arbitrabare? nauiculariam te, cũ Romam ueniſſes, eſſe facturum?

Navicvlarivs, rij, ναύκληρος, qui naui præeſt. Cic. Tironi lib. 16. Cuius auctoritate nauicularius moueatur.

Navicvlator, oris, idem. Cic. pro lege Man. Maiores ueſtri, nauiculatoribus iniurioſius tractatis, bella geſſerunt.

Navicvlor, aris, *Barcheggiare*, πλέω, ocioſus nauicula uehor. Mart. lib. 3. Piger Lucrino nauiculatur in ſtagno.

Navifragvs, a, um, naufragus. Oui. 14. Meta. Nauifragumq; fretum. Saxa nauifraga, Stat. 5. Theb.

Navigabilis, le, *Nauigabile*, πλώϊμος, πλοϊκὸς, qđ põt nauigari. Liu. lib. 35. ſimul primum anni tẽpus nauigabile præbuiſſet mare.

Navigatio, nis, πλοῦς. Cic. ad Q. Frat. aiebant te prima nauigatione tranſmiſſurum. Cice. 5. de Bel. Gal. uentus nauigationem impediebat.

Naviger, a, um, pen. cor. πλοιοφόρος, qui nauẽ fert. ut mare nauigerum. Lucre. lib. 1. Quæ mare nauigerum, quæ terras frugiferentes Concelebras. Pli. lib. 9. c. 30. Nauigeram ſimilitudinem uiſam ſibi prodidit Mutianus.

Navigivm, gij, *Nauigio, uaſcello*, πλοῖον, omne genus nauis, quo nauigamus. Ci. 2. de Nat. Deor. Arborum ſectio magnos uſus adfert ad nauigia facienda. Cæſ. lib. 4. Bel. Gal. Speculatoria nauigia militibus impleri iuſſit. Accipitur aliquando pro ipſa nauigatione: ut in l. qui Romæ. ff. de Verb. obli. in omnes nauigij dies ducentos ſub pignoribus & hypothecis, mercibus à Berito comparatis. Nauigiolum, πλοιάριον, dimin. Lentulus Cic. lib. 12. Fam. Vt uix ſingulis cum nauigiolis reciperemur.

Navigo, as. pen. cor. *Nauigare*, πλέω, ναυτίλλομαι, naui iter facio, naui uehor. Virg. 1. Aen. Gens inimica mihi Tyrrhenũ nauigat æquor. Cic. 2. de Fini. Maria ambulare, terramq; nauigare, dixit. Sæpius abſolute ponitur. Cic. Fami. 16. Cum recte nauigari poterit, tum nauiges. Nauigo in mari. Ci. de Inuent. 2. Cum iam in alto nauigarent. Teren. in And. Ego in portu nauigo, id eſt à periculo abſum. tutũ enim i portu nauigare. Hinc Enauigo ἐκπλέω, extra nauigo. Plin. lib. 9. uaſtus ſinus, duodecim dierum & noctiũ remigio enauigatus. Adnauigo, ad aliquem locum nauigo. Plin. lib. 36. cap. 12. conſpicuæ undique adnauigantibus, ſitæ ſunt in parte Africæ. Renauigo. Cic. ad Att. 14. In Pompeianum renauigare cogitabam.

Navis, *Naue*, à Græco, ναῦς, Oui. 1. Faſto. Acta per æquoreas hoſpita nauis aquas. Moderamẽ nauis. Idem 15. Metam. Et innixus moderamine nauis. Virg. 5. Aenei. Rectorem nauis compellat uoce Menœtem. Frangere nauem, naufragium facere. Terent. in And. Nauem is fregit apud Andrum. Plaut. in Men. nauẽ ligneã, ſæpe tritam,

tritam, ſæpe fixam, ſæpe excuſſam malleo. Actuariæ naues, quæ remis agebantur. Hirtius de Bel. Alexan. Nauibus actuarijs roſtra impoſuit. Roſtratæ naues, à roſtris: quæ quia ex ære fiebant, æratæ etiam dicebantur. Virg. 8. Aen. In medio claſſes æratas, Actia bella Cernere erat. Liu. lib. 36. aut aperte roſtratæ, aut ſine roſtris ſpeculatoriæ erant. Fluuiatiles naues, quibus nauigamus in fluuijs, apud Liui. lib. 10. Frumentariæ naues, onerariæ, ad frumentum uehendum aptæ. Cæſ. lib. 3. Bel. Gall. & Lentulus Cic. epiſt. lib. 12. naui longa profugerunt, onerarijs relictis. Naues maritimæ, quibus in mari nauigamus. l. Iulia repetundarum. ff. de Vacat. & excuſat. mune. Piſcatoriæ naues, ad piſces capiendos paratæ, Liui. l. 23. Prædatoriæ naues, & naues piraticæ, apud Liui. lib. 29. & lib. 34. Prætoria nauis, quam Græci ναυαρχίδα uocant, noſtri uulgo Capitaneam. Liu. lib. 21. Speculatoriæ naues, Liu. lib. 36. Turritæ naues, quibus turres imponebantur: ut teſtatur Appianus de Bel. Ciu. Vinaria nauis, apud Vlpian. l. uulgaris. ff. de furtis. Conſtratæ naues, καταφράκτα πλοῖα, quæ & tectæ dicebantur: de quibus Plin. lib. 7. cap. 56.

NAVITAS, atis, ſiue Gnauitas, *Diligenza*, ἐπιμέλεια, diligentia, ſtrenuitas. Cic. in Epiſt. Iſta opera tua, nauitas, animusq; in temp.

NAVITER, ſiue Gnauiter, *Diligentemente*, ἐπιμελῶς, diligenter. Colum. lib. 11. c. 1. In itinere maturius peruenit qui nauiter permeauit. Cic. epiſto. qui ſemel uerecundiæ fines tranſierit, eum bene & nauiter oportet eſſe impudentem.

NAVIVS, Attus, inſignis augur ſub Tarquinio Priſco Romanorum rege, quem Liui. lib. 1. fabulatur nouacula cotem diſcidiſſe.

NAVLIVM, lij, Ouid. 3. de Art. Diſce etiam duplici genialia naulia palma Vertere. Vide Cœlium lib. 9. cap. 4.

NAVLOCHVM, ναύλοχον, Locrorũ oppidũ. Plin. lib. 4. c. 3. Eſt item Naulochum, ſiue Naulochus Thraciæ oppidum, non procul ab Hæmo monte. idem 4. c. 11. Stephanus præterea Naulochũ urbẽ in Ionia collocat, alio nomine Smyrnam dictam.

NAVLVM, li, *Nolo di naue*, ναῦλον, πορθμεῖον, pretium uecturæ in naui. Iuuen. Saty. 8. Furor eſt, poſt omnia perdere naulum.

NAVMACHIA, *Guerra nauale*, ναυμαχία, naualis pugna. Mart. lib. 1. Do tibi naumachiam. Suet. in Clau. Naumachiam commiſit. Interdum accipitur pro loco, ubi fit pugna. Sueton. in Tib. triremi uſque ad proximos naumachiæ hortos ſubuectus.

NAVMACHIARII, qui prœlium nauale committunt. Sueton. in Clau. Et ponit naumachiarius apud Plin. lib. 16. c. 39.

NAVO, as. *Impire, compire*, προσέχω, καταπίμπλημι, ſtudioſe impleo. Cic. lib. 2. de Orat. Iam mihi uideor nauaſſe operam, quòd huc uenerim. Idem Ap. Pul. ut iſtic noſtram in te beneuolentiam, nauare poſſimus, id eſt nauo animo præſtare. Tractum à nauibus; quæ cum à naualibus in mare deducuntur, maximo hominũ auxilio indigent. Studium ſuum alicui nauare, Ci. ad Att. lib. 15. Nauare, & efficere opus aliquod, Cic. ad Att. lib. 9.

NAVPACTVS, ναύπακτος, oppidum Aetoliæ, dictum (inquit Stephanus) ἀπὸ τῆς τῶν ἡρακλειδῶν ναυπηγίας, id eſt ab Heraclidarũ naualibus. Strab. l. 9. Hinc Naupacteus Achelous, Ouid. 2. Faſt.

NAVPALIA, æ, ναυπαλία, agri Argiui oppidum, & portus Argorũ. Strabo lib. 8.

NAVPLIVS, piſcis ſepiæ ſimilis. Plin. lib. 9. c. 30.

NAVSEA, æ, *Incitatione à uomito*, ναυτία, ſtomachi ad uomitum concitatio. Cic. ad Att. 5. Nauigauimus ſine timore & nauſea. Plin. lib. 20. cap. 14. Nauſeas in frigida aqua pota inhibet. A naui deductum nomen, ex cuius ſentina mouetur uomitus. Accipitur aliquando pro quauis moleſtia: unde mouere nauſeam, moleſtiam creare.

NAVSEO, ſeas, *Hauer uoglia di uomitare*, ναυτιάω, nauſeam habeo. Cicero. Phil. 2. Sudat, pallet: quidlibet, modo ne nauſeet. Plau. in Amph. ét nunc nauſeo. Ci. Gallo: Vidit me nauſeantem.

NAVSEOLA, dimin. à nauſea. Ci. ad Att. lib. 14.

NAVSEOLVS, ſa, ſum, ναυτιώδης, quod nauſeam inducit. Plin. lib. 26. cap. 8.

NAVSICAS, ναυσικάα, Alcinoi Phæacũ regis filia, & Aretes, quæ Vlyſſi naufragio nudo ueſtes dedit. Mart. lib. 2. Si mihi Nauſicae patrios cõcederet hortos: Alcinoo poſſem dicere, malo meos.

NAVSCIO, is, it, de grano fabæ dicitur, cum naſcendi gratia ſe aperit, quòd non ſit diſſimile nauis figuræ. Feſtus.

NAVSITHOVS, ναυσίθοος, rex Phæacum, Neptuni filius.

NAVTA, & Nauita, æ, *Nocchiero*, ναύτης, ναυτίλος, qui nauem agit. Ci. Fam. 15. Solent nautæ feſtinare quæſtus ſui cauſſa.

NAVTEA, ἀνάγυρον, herba, inquit Feſtus, granis nigris, qua utuntur coriarij, uel aqua coriariorũ: uel (ut Nonius inquit) aqua ex nauis ſentina. Plau. in Aſi. Nauteã bibere malim, quàm illã oſcularier.

NAVTICVS, *Marinaro*, ναύτης, nauta. Liu. lib. 28. Metum nauticis præbuit.

NAVTICVS, a, um, ναυτικὸς, quod eſt nautarum. Virg. lib. 3. Nauticus exoritur uario certamine clamor. Cic. 2. de Nat. Deo. nauticarum rerum ſcientiam, dixit. Nauticus panis, quem hodie Biſcoctum uocamus, Plin. lib. 22. cap. 25. Virg. 4. eclo. Nec nautica pinus Mutabit merces. Nauticus cantus, κέλευσμα. Cic. 2. de Natu. Deo.

NAVTILVS, piſcis marinus, dictus, quòd nauigantis effigiem habeat. Plin. lib. 9. cap. 29. Inter præcipua miracula eſt, qui uocatur nautilos. ſupinus in ſumma æquorum peruenit, ita ſe paulatim ſubrigens, ut emiſſã omni per fiſtulam aqua, uelut exoneratus ſentina, facile nauiget.

NAVVS, ua, uum, *Diligente, ſollecito, preſto*, δραστήριος, φίλεργος, celer, ſtrenuus, à nauium celeritate dictus, qui & gnauus dicitur: contrarium eſt Ignauus. Colum. lib. 11. cap. 1. dici uix poteſt, quid nauus operarius ignauo præſtet.

NAXIA, cos eſt, ναξία, ἀκόνη, ſignis marmoreis poliendis, & gẽmis ſcalpendis accommodata. Pli. l. 36. c. 7.

NAXOS, νάξος, inſula in Aegæo, una ex Cycladibus, antea Strongyle, Dia poſt appellata: uerum cum Cares duce Naxo eam occupaſſent, à duce Naxon appellarunt. Dionyſiada à uinearum fertilitate dici ſcribit Plin. lib. 4. cap. 12.

NAXIVS, a, um, νάξιος, unde Naxius ardor apud Col. quo ſignificatur Ariadnes coronæ ſidus: quia relicta ſit in Naxo Ariadne à Theſeo.

NAZAREVS, ναζαραῖος, conſecratus: & à Nazareth Nazarenus CHRISTVS dictus, humani generis redemptor; quòd in ea urbe pueritiam egerit, & ex Nazarena uirgine Maria eſſet natus.

N A N T E E

NE, *Accioche non*, μὴ, dehortatiuum, ſeu prohibitiuum aduerb. Teren. in And. Ne ſæui tantopere. Virg. 3. Aen. Tu ne cede malis. Terent. in Eunuc. ne conferas culpam in me. Ibidem: ne metuas. Iungitur etiam nonnunquam optatiuo. Ci. 7. lib. Epiſt. ad Gallũ ne uiuam, ſi tibi concedo. Quandoque adiunctiua eſt particula, pro ut non. Martia. lib. 1. Lex hæc carminibus data eſt iocoſis, Ne poſſint, niſi pruriant, iuuare. Quandoque rationalis, pro ergo. Vir. 1. Aen. Me ne incepto deſiſtere uictam? Quandoque cauſſalis. Idem 2. Aenei. Ne recipi portis, aut duci in mœnia poſſit, id eſt ut non. Quandoque pro Vt. Cice. Curioni: Vt non uereremur, ne nimis cito mitteremus. Ne nihil, id eſt, ut aliquid. Idẽ Pæto: ne amicis nihil tribuamus, epulamur una. Terent. in And. Ego id agam, mihi qui ne detur. Quandoque nedum. Ibidem: Ne otiũ eſſe nunc me ad narrandum credas. Plerunque dubitatiua. Virg. 11. Aen. Iuſtitiam ne prius mirer, belli ne laborem. Apud oratores Ne interrogatiuum raro geminatur, ſed loco poſterioris utimur aduerbio An: ut, Bonus ne, an malus? Aliquando etiam ſic, bundum mihi, nec ne ſit, ignoro. Et per interrogationem. Cice. multis prætori Flacco, nec ne? id eſt, an non. Quidam ſuperuacuũ addunt An, hoc modo: Neſcio, an bene faciam, nec ne. Quandoque interrogatiua eſt. Teren. Egone? Quandoque habet uim interrogandi. Idem in And. Daturne illa hodie Pamphilo nuptũ? Cõpoſita, à Ne, aduerbia negandi ſunt, Nec, neque, μήδε, μήτε, Nequa, Nequo, Nequicquam, Neutiquam, Neutiq;, Nequaquã, Necubi, Nedum, & alia. Aliquando Ne iungitur cum ut. Terent. in Eunu. Id ut ne fiat, ſola hæc res eſt remedio. In And. Apprime in uita utile, ut ne quid nimis. In quibus omnibus exemplis Vt, ornatus potius, quam neceſſitatis cauſſa additum. Quãdoque Ne idem eſt quod neque ſubſequente particula Quidem: ita tamen, ut inter Ne & Quidem dictio aliqua intercedat. Cice. de Amic. Nunquam illum ne minima quidem re offendi.

NE VIVAM, *Poſſ io morire*, ἢ μηκέτι ζῴην, iurantis eſt, id eſt moriar. Ci. Gallo. Ne uiuam, ſi tibi concedo. Sic, Ne ualeam, Ne ſim ſaluus: cum quid aſſeuerare contendimus. Idem ad Att. lib. 4. Ne uiuam, ſi ſcio. Idem ad eundem: Ne ſim ſaluus, ſi aliter ſcribo, ac ſentio. Sunt & aliæ dicendi formulæ à particula Ne, profectæ: ut, Ne te diutius teneam: Ne multa, Ne multis: Ne plura, Ne pluribus: Ne longus ſim: Ne longum ſit: Ne longum faciam: id eſt, ut breui expediam, ut breuiter colligam.

NEAPOLIS, νεάπολις, ciuitas Campaniæ à Chalcidenſibus condita, quæ cum à Cumanis eſſet euerſa, ingruente acerbiſſima peſte, ita iubente Apollinis oraculo, ab iiſdem ſplendidius eſt reſtituta: bonaq; ciuium parte eo tranſlata, ad differẽtiam ueteris urbis, Neapolis dicta: item Parthenope à nomine Sirenis ibi ſepultę. Pli. lib. 3. c. 5. Suidas. Eſt & Neapolis, Africæ oppidum. Mela lib. 1. Eſt item Cariæ urbs ad Iaſium ſinum, eodem auctore. Neapolis, quæ & Leptis magna, Ptol. li. 4. c. 3. urbs iuxta Syrtim paruam, quam Tripolim hodie uulgus appellat.

NEAPOLITANVS, na, num, νεαπολίτης, qui ex Neapoli eſt.

NEBRITES, νεβρίτης, gemmæ ſpecies, Libero patri ſacra, à nebridum pellium ſimilitudine, quibus in Liberi ſacris utebantur. Plin. lib. 37. c. 10.

NEBVLA, *Nuuola, nebbia*, νεφέλη, ὀμίχλη, differt à nube, quòd Nebula uapor ſit è terra atque aquis ſurgens, quæ ſiue ſtatim euaneſcit, ſiue in altum ſublata, conuertitur in nubem. Nubes quocunque tempore fieri poſſunt: Nebulæ nec æſtate calida, nec nimio frigore exiſtunt, inquit Pli. lib. 2. c. 60. Atra nebula. Virg. 2. Aen. Humentes nebulæ. Stat. 9. Theb. Liuens nebula, Sil. lib. Nebula erroris, Iuuen. Saty. 10. Quaſi per nebulam audire, eſt leuiter audire. Plaut. in Cap. In memoriam regredior, audiſſe me quaſi per

nebulam, Aegionem meum patrem uocarier.

NEBVLARIVM, rij, ædificiũ, à ſubijcienda meſſe per nubilũ tẽpus.

NEBVLONES, & Tenebriones, *Huomini da niente, ciarlatori, uani, οὐδένος ἄξιοι, οὐτιδανοί*, qui mendacijs & aſtutijs ſuis nebulã quandam & tenebras obijciunt: uel quòd molles ſunt, inanes, & uani, ut nebula, ut Donatus loquit. Cic. ad Att. l. 1. Nebulonem illum ex iſtis locis amoue. Terent. Hic nebulo magnus eſt.

NEBVLOSVS, ſa, ſum, *Nuuoloſo, νεφελώδης*, nebulis & nubibus plenus, nebularum humoribus conſperſus. Cato de Re ruſt. cap. 6. Ager ſi nebuloſus eſt, rapa, raphanos, milium ſeri oportet. Cice. Tuſc. Nebuloſum cælum.

NEC, & NEQVE, *μηδέ, οὐδέ, οὔτε, μήτε*, coniunctiones ſunt disiunctiuæ, quæ fere geminatæ in oratione collocantur, aut etiam ſingulæ, ſed tamẽ ita, ut fere ſemper præcedat negatio. Cic. de Amic. Nec melior uir fuit Africano quiſquam nec clarior. Teren. in Eunu. neque uirgo eſt uſquam; neque ego qui illam è conſpectu amiſi meo. Cic. de Amic. Neque quicquam unquam, niſi honeſtum, & rectum, alter ab altero poſtulabit: neque ſolum colent ſe inter ſe ac diligent, ſed etiam uerebuntur. Nonnunquam ſignificat nõ. Ci. l. 3. de Legib. Senatori, q nec aderit, aut cauſſa, aut culpa eſto. Teren. in Heaut. Vt hanc lætitiam nec opinanti primus obijcerem. hoc eſt, non opinanti. Cic. in Offi. Nec opinata bona dixit, pro inopinatis. Et Nec opinato, pro inopinato, aduerbij uice. Ci. 3. de Fin. Sic, Nec enim id facerem.

NECDVM, *Non ancho, μήπω*, nec adhuc. Virg. 1. Aen. Necdum etiam cauſſæ irarum, ſæuiq; dolores Exciderant animo. Cic. ad Att. lib. 6. Caſſius ineptas litteras miſit: necdum Bibuli erant allatæ. Nequedum, Cic. ad Q. Frat. li. 3. Eius rei maturitas neque dum uenit, & tamen iam appropinquat.

NECESSARII, *Parenti, amici ſtretti, οἱ προσήκοντες*, cognati, affines, & ij, quibus uti familiariter ſolemus: quod neceſſaria inter eos officia conferantur. Cic. Planc. l. 13. Epiſt. in ijs neceſſarijs, qui tibi à patre relicti ſunt, ego tibi ſum uel coniunctiſſimus.

NECESSARIE, & NECESSARIO, *ἀναγκαίως*, Cic. 1 de Inuen. Neceſſarie demonſtrantur. Idem 4. Tuſc. legibus aſtricti, quibus neceſſario pareamus.

NECESSARIVS, a, um, *Neceſſario, ἀναγκαῖος*, ſine quo quid fieri non poteſt: ut, Neceſſarius eſt mihi aduentus tuus. Ci. Ver. 5. Quo minus miremini Siculos re neceſſaria nulla coactos auxilium à iudicibus petiuiſſe.

NECESSE, ſiue Neceſſum, *Neceſſario, ἀναγκαῖον*, neceſſariũ, à Ceſſo uerbo deductũ, ꝙ non ſit in eo ceſſandũ. Olim teſte Donato, declinabatur, hic & hæc Neceſſis, & hoc Neceſſe, & Neceſſus, a, um, ex quibus hodie mãſerũt Neceſſe, & Neceſſum, Terẽ. in Eun. neceſſe eſt, huic ut ſubuenias. Plau. in Stic. neceſſum eſt quicquid, habeo uendere. Hinc Neceſſitas, Neceſſitudo, Neceſſarius.

NECESSITAS, atis, *Neceſſità, ἀνάγκη*, uis ipſa quæ cogit Cic. pro Clu. Neceſſitate coactus feci. Nonnunquã pro neceſſarijs negocijs. Pli. li. 4. Epiſto. Collegæ optimi de communis officij neceſſitatibus prælocuti. Aliquando arcta quædam ſignificatur amicitia. Cæſar in ſuaſione legis Plautiæ: mihi uideor pro noſtra neceſſitate, non opera, non induſtria defuiſſe.

NECESSITVDO, inis, *Neceſſità, amicitia ſtretta*, aliquando eſt uis illa urgens, quæ nos ad aliquid faciendum cogit. Sal. in Iug. Coactus rerum neceſſitudine, ſtatuit armis certare. Præterea eſt familiarior quidam amicitiæ uſus Cice. Fam. 13. Omnibus nota noſtra neceſſitudo eſt. Aliquando ponitur pro neceſſario, id eſt cognato, uel affine. Sueto. in Aug. Remiſit hoſti iudicato neceſſitudines amicosq; omnes.

NECO, as, aui, atum, uel Necui, nectũ, *Vccidere, ammazzare, κτείνω*, in artificio. Cic. Par. Nihil igitur, intereſt, patrem quis necet, an ſeruũ? Diomedes, & Priſcianus ita diſtinxerunt hæc præterita, ut Necaui ſit, quaſi ferro occidi. Necui, quaſi ſuffocaui: idemq; omnino iudicabant de participijs Necatus & Nectus. Sed cõfunduntur. Valla ita diſtinguit, ut Necatus generalem habeat ſignificationẽ, Nectus ſpecialem: putatq; hoc poſteriori nõ eſſe utendũ, niſi addito certo genere mortis: idq; frequentius in compoſitis; nam ſimplex Nectus raro legitur. Liu. lib. 21. Fame frigore, illuuie, ſqualore enecta. Sic etiam dicimus Enectus ſiti, Enectus morbo, non autem Enectus ferro, quod, teſte Valla, nuſquam legitur. Necatus aũt dicitur tam is qui ferro, quàm qui alio quouis modo interijt. ad Heren. lib. 3. Si accuſator dixerit, à reo hominem ueneno necatũ. Nec de homine tantum, ſed de alijs quoque. Colu. lib. 2. omnes radices herbarum necãtur. Fame neco, *λιμοκτονέω*. Suet. in Tib. c. 54. Hoſtes fame necauit. Morſu necare. Ouid. 2. de Rem. am. Parua necat morſu ſpatioſum uipera taurum. Necaturus, particip. Ouid. 1. Triſt. El. 2. Ore necaturas accipiemus aquas. Hinc Eneco, *ἀποκταίνω, ἀποκτείνω*, ſuffoco. Plaut. in Amph. Puer ambos angues enecat. Horat. lib. 1. Epiſt. Bos eſt enectus arando. Interneco, & Perneco, *ἐξολλύω*.

NECROMANTIA, æ, p. acuta, *Negromantia, νεκρομαντεία*, diuinatio, quæ fit euocatis ad ſua cadauera umbris. eius duas faciũt ſpecies: Necyomantiam, & Sciomantiam. Necyomantiam uocabant, cũ ad recens cadauer, calido ſanguine oppletum, umbra uel dæmon alicuius magicis carminibus euocatus, per os ipſius cadaueris futura prædicebat. qualem depingit Lucan. lib. 6. Sciomantiam autem uocabant, cum euocata tantum umbra futura diſcebant. Dicta eſt autem Necromantia, *ἀπὸ τοῦ νεκροῦ* quod mortuum ſignificat: *καὶ τῆς μαντείας*, hoc eſt, à diuinatione. eſt enim diuinationis quoddam genus, fieri ſolitum per umbras aut cadauera mortuorum.

NECROMANTAE, qui hoc magiæ genere utuntur. Cic. Tuſc.

NECTAREVS, a, um, *νεκτάρεος*, quod nectaris ſaporem refert, aut odorem: ut Falernum nectareum, apud Mart. lib. 13. Flores nectarei, apud Clau. Eſt & Nectarea herba, alijs nominibus Helenion, Medica, Symphyton, & Idea dicta: ex qua fit uinum Nectarites. Plin. lib. 14. c. 16.

NECTAR, ris, *Nettare, νέκταρ*, deorum (ut inquit Feſtus) potio. Cic. lib. 1. Tuſc. Non ambroſia deos, aut nectare lætari arbitror. Dictu putatur Nectar à priuatiua particula *νη*, & *κτείνω*, occido, quòd non eorum qui moriuntur, ſed immortalium deorum ſit potus. Per tranſlationem accipimus pro quouis uino dulciori. Virg. in Daphnide: Vina nouum fundam calathis Aruſia nectar. Interdum pro melle. Virg. 1. Aene. liquentia mella Stipant, & dulci diſtendunt nectare cellas.

NECTO, nectis, nexui, & nexi, nexum. *Ligare, annodare, πλέκω, εἴργω*, ligo, iungo. Virg. 6. Ecl. Quo uincula nectitis? inquit. Prop. lib. 3. Ele. 9. At tibi qui noſtro nexiſti retia lecto. Eleganter, Nectere dolum alicui pro dolis circumuenire. Liu. 1. Vndique dolus regi nectitur. Aliquando eſt uincire. Idem lib. 8. Eo anno necti deſierunt. Hinc Annecto, *ἐπιπλέκω*, ad aliquid necto, & iuxta necto. Colum. lib. 5. quibus annectantur ſingula, tranſuerſæ perticæ alligentur. Connecto, *συνείρω, συνδέω*, ſimul necto. Idem in eodem: Eaq; ſalignis perticis connectuntur. Innecto, *ἐμπλέκω*, Claud. lib. 2. Mutuaq; alternis innectite colla lacertis, id eſt complectimini. Inter necto, *διαπλέκω*, Vir. 7. Vt fibula crinem Auro internectat, Obnecto, obligo. Subnecto, *ὑποπλέκω*, ſubiũgo. Ci. de legi. atque ut ex alio alia nectantur. Nexus uide ſuo loco.

NECVBI, *Che non in qualche loco, μήπου*, pro ne alicubi, & ſemper duo uerba poſtulat: ut, Iuſſi necubi mihi præſto ſis, id eſt ne in ullo loco ſis. Varro de Re ruſt. c. 45 uidendum necubi aqua conſiſtat.

NECVNDE, *Che non da qualche loco, μήποθεν*, ne ex aliquo loco. Liu. l. 22. Circunſpectans necunde impetus in frumentatores fieret.

NECYDALVS, li, *νεκύδαλος*, quid ſit, docet Pli. li. 11. cap. 22. his uerbis: E grandiore uermiculo fit bombylis: ex ea necydalus: ex hoc bombyx. Ex quibus Plinij uerbis conſtat, Necydalum genus eſſe uermiculi, quod transformatur in bombycem.

NEDVM, *Non pure, μή τι, μή τι δή, μή τοιγε, μή τοιγε*, ſignificat, nõ ſolum: & duobus modis in oratione collocari ſolet: uno, cũ utranq; ſententiã in eodem claudimus uerbo: ut, Funderem pro te ſanguinem, ne dum pecuniam: altero, cum ſuum utrique ſententiæ uerbum accommodamus: ut, Funderem pro te ſanguinem nedum tibi pecuniam crederem. Negatiue ſic. Non funderem pro te obolum, nedum pro te ſanguinem non funderem. Cum autem affirmamus, id quod eſt, maioris momenti, in prima orationis parte ponendum: cum negamus, id quod minoris. plus eſt enim, fundere ſanguinem quam pecuniam: & minus, perdere obolum, quam fundere ſanguinem, Hæc Valla lib. 2. cap. 18. Nedum, aliquando pro non ſolum. & poſt ſe recipit, Sed etiam. Ci. ad Att. lib. 10. Nedum morbum remouiſti, ſed etiam grauedinem.

NEFANDVS, a, um, *Nefando, da non dire, ἄρρητος*, quod non eſt fandum: à nefas, quod ne fari quidem liceat. Virg. 12. Aen. Hoc caput, ò ciues, hæc belli ſumma nefandi: Ferte faces propere, fœdusq; repoſcite flammis. Idem 3. Aen. Satis eſt gentem effugiſſe nefandam. Pro eodem etiam apud antiquos legitur Nefans, antis, Lucil. lib. 7. Tantalus qui pœnas ob facta nefantia luit. Cic. de Aruſ. nefandum ſcelus.

NEFARIE, ſcelerate. Cice. 2. Ver. multa in deos hominesq; nefarie fecit.

NEFARII, *Ribaldi, ἀνόσιοι, ἐναγεῖς*, à farre, quòd ne digni quidem ſint, qui farre ueſcantur. Noni. Nefarij proprietatem lib. 1. de uita popu. Roma. Varro patefecit. A farre, quo ſcelerati uti non debeant. Aſcon. ſcribit Nefarium dici, quod ſacra polluit, farre pio ſolita celebrari. Alij malunt ad Fari uerbum referre: unde & Nefas, & Nefandus: ut Nefarium dicatur, quod adeo ſceleratum, ut ne fari quidem, id eſt nominare debeamus.

NEFARIVS, a, um, id eſt profligatus, perditus, nequam. Ci. pro Sylla, uoluntates nefarias nec ſanare potui, nec tollere. Facinus nefarium. Cæſ. 7. Bel. Gal. Latrocinium nefarium. Cice. 3. Ver. ſcripta nefaria, Catul.

NEFAS, *Scelerità, ſceleraggine, ἀθέμιτον*, impium facinus, quaſi non fas. Ci. ad Trebon. Mihi nefas ſit obliuiſci. Vir. 4. Aen. Illa dolos, dirumq; nefas in pectore uerſat. Cic. de Amic. nefas ſit. tale aliquid & facere rogatum, & rogaſſe. Cice. de Sen. uidetis nefas eſſe dictu, miſeram fuiſſe talem ſenectutem.

NEFASTVS, a, um, adiect. ut, nefaſti dies, *ἀποφράδες ἡμέραι*, quibus

bus non licet ius fari. Ouid.1.Faſto. Ille nefaſtus erit per quē tria uerba ſilentur. Var.li.5.de lingua Latina. Vocantur dies nefaſti, per quos dies nefas fari prætorem, Do, Dico, Addico. Liu.l.1. Nefaſtos faſtoſq; dies fecit. quia, aliquando nihil cum populo agi, utile futurum erat. Nefaſti dies, inquit Feſtus, N, littera notabantur. Accipitur aliquando pro nefario. Ci.2.de leg. Quæ augus iniuſta, nefaſta, uitioſa, dira dixerit, irrita, infectaq; ſunto. Nefaſta terra, pro infauſta. Liui.li.6.

NEFRENDES, νεβροὶ, dicuntur à Var.li.2.c.4. porci, qui nondum fabam frendere poſſunt, id eſt, frangere. Antiqui, teſte Feſto, Nefrēdes, arietes dicebant, quòd dentibus frendere non poſſent. Alij dicunt Nefrendes, infantes nondum frendentes, id eſt, frangentes. Liui. Andronicus: Quem ego nefrendem alui. Sunt qui Nefrendes teſticulos dici putent, quos Lanuuini appellant Nebrundines Græci νεφροὺς Prænestini Nefrontes. Hæc Feſtus.

NEGAEVNOVS, ἔξαρνος, negans. Feſtus.

NEGATIO, *Negatione*, ἀπόφασις, poſtpoſita negationi, non ſemper habet uim affirmandi, ſed interdum magis negandi, ut cum altera pro uniuerſali ponitur: & particulares ſequuntur, hoc modo: Nullas accepi à te litteras, nec breues, nec prolixas. Virg.3.Geor. Nulla neque amnem Libauit quadrupes, nec graminis attigit herbā. Item una ſola negatio poſtpoſita negationi negat, ita tamen, ut ſequens iungatur cum Quidem, Cic. Lent. Neque errarent, ne aduerſarij quidem. In huiuſmodi enim locutionibus ſubauditur ſemper pars aliqua prioris membri: ut cum dico: Non tibi hoc perſuaderet, ne Deus quidem: ſubauditur nominatiuus Aliquis, uel ſimilis, hoc modo: Non tibi hoc perſuaderet aliquis: deinde ad maius ſignificatum ſubiungo, ne Deus quidem, cui omnino eſt credendum. Interdum etiam ſine Quidem duæ negationes negant: præſertim ſi tertia ſubaudiatur. Terent. in Heaut. Agrum in his regionibus meliōrem, neque pretij maioris nemo habet. Vbi ſubauditur prioris membri negatio. Hic enim eſt ſenſus: Agrum neque meliorem, neque maioris pretij, &c. Aliquando etiam duæ negationes inueniuntur poſitæ pro una. Var. de Vit. popu. Roma. à rege munera eorum noluit nemo accipere. Si autem duobus uerbis aut expreſſis, aut intellectis addantur duæ negatiuæ, non dubium eſt, quin negētur, Nec me amas, nec mihi credis. Intellectis ſic: Nec uirtuti ſtudes, nec litteris. nam in poſteriori intelligitur repeti uerbum Studes. Tres negationes pro una ponuntur. Terent. in And. Neque haud dicas tibi non prædictum.

NEGATIVVS, a, um, *Che nega*, ἀρνητικὸς, ἀποφατικὸς, quod negat.

NEGITO, Plaut. in Bacch. uix quidem negito.

NEGLIGENTER, aduerb. ἀμελῶς, Teren. in And. Ah tantam ne rem tam negligenter agere. Cic. in Orat. Minuta non negligenter tractanda.

NEGLIGENTIA, æ, ἀμέλεια, ὀλιγωρία, incuria, indiligentia. Cic. li. 2. Fam. me nomine negligentiæ tibi ſuſpectum eſſe doleo. Cic. Orat. quædam negligentia diligens. Terent. in Phorm. neque negligentia tua, neque id odio fecit tuo, id eſt quòd te negligat.

NEGLECTVS, us, Teren. in Heaut. Hæc res neutiquam neglectui eſt mihi.

NEGLIGO, gis, pen. cor. glexi, ctum, *Sprezzare*, ῥᾳθυμέω, ὀλιγωρέω, ἀλογέω. contemno, non curo, quaſi ne legere quidem dignos. Ci. lib.14. Fam. Periculum capitis ſui pro mea ſalute neglexit. Teren. in Ad. Pecuniam in loco negligere, maximum interdum eſt lucrum.

NEGATIO, onis, ἀπόφασις, Cic. pro Sylla.

NEGANTIA, æ, negatio. Cice. in Top. addunt coniunctionum negantiam, ſic, non & hoc eſt, & illud. Negatus, a, um, particip. Ouid.5. Meta. cupimuſq; negata. Hora.3. Carm. Virtus negata tentat iter uia.

NEGO, as, *Negare*, ἀπαρνέομαι, ἀπόφημι. inficias eo. Ci. pro Mil. Negant intueri lucem fas eſſe eum, qui à ſe hominem occiſum fateatur. Idem de Cla. Orat. A Næuio, ſi fateris, ſumpſiſti multa, aut, ſi negas, ſurripuiſti. Terent. in And. Non dubitat, quin te ducturum neges. Hinc Abnego, Denego, Pernego, perfecte & cōſtanter nego. Plaut. in Aſin. Vbi, creditum quod tibi ſit, datum eſſe pernegaris. Subnego, ὑπαρνοῦμαι, aliquantum nego. Cice. Treb. in Præf. Top. quod præſenti tibi prope ſubnegaram.

NEGANS, tis, particip. Cic. in Top. Sunt ualde contraria, quæ appellantur negantia: ut, Si hoc eſt: illud non eſt. Negatur, imperſonale. Cic. ad Att. Epiſt.1. li.1.

NEGOTIALIS, πραγματικὸς, ad negocium pertinens: ut, Conſtitutio negocialis. Cic.1. de Inuent. Hæc conſtitutio partes duas uidetur habere iuridicialem, & negocialem. Quinct. li.2.c.11. Eiq; locum negocialem aſſignant.

NEGOCIOLVM, *Facendetta*, Cic. ad Q. Fra. lib.3. erit neſcio quid negocioli.

NEGOCIATOR, ἐμπολαῖος, ἔμπορος, præfectus negociationi. Vnde Labeo. Negociatores ſerui uidentur, qui præpoſiti ſunt negocij exercendi cauſſa, ueluti qui ad emendum, aut locandum & conducendum propoſiti ſunt. Negociator etiam ſimpliciter dicitur is, quem nos Mercatorem dicimus. Cic. li.1. epiſt. ad Q. Fra. Improbus negociator, paulo cupidior publicanus. Mercis ſordidæ negociator. Quinct. li.1.c.12. Si hic etiam Negociationem, ἐμπορίαν, ἐμπόλημα, pro mercatura poſuit. Colum. li.1. Hæc negociatio curam uillici auocat. Cic. Cecin. li.6. Vt ad reliquas Aſiaticæ negociationis proficiſcare.

NEGOCIOR, ris, *Negociare, trafficare*, πραγματεύομαι, ἐμπορεύομαι. negocia exerceo, & mercaturæ operam do. Cice. lib.3. Off. cum ſe Syracuſas ociandi cauſſa, non negociandi contuliſſet. Idem Ser. Sulp. li. 13. Epiſt. Curius Patris negociatur. Negociari animas, dixit Pli. li.19.c.1. pro, accepto pretio homines interimere.

NEGOCIOSVS, a, um, *Facendiere*, πραγματώδης, πολυπράγμων, negocijs plenum. Saluſt. Prudentiſſimum quiſque maxime negocioſus erat. Res negocioſa, difficilis, in qua multum ſit negocij. Cic. pro Mur. Habuiſti prouinciam Hoſtienſem, negocioſam, & moleſtam. Negocioſi dies, profeſti diebus ſacris oppoſiti. Tacit. lib.13. oportere diuidi ſacros, & negocioſos dies.

NEGOCIVM, cij, *Affare, negocio*, πρᾶγμα, ἀσχολία, ἔργον, occupatio, munus, opus, à Nec, & Ocium, quaſi non ocium. Cic.1. Off. Peregrini officium eſt, nihil præter negocium ſuum agere. Negocium dare, eſt mandata dare, mandare, committere. Cæſ. lib.2. Comm. Dat negocium Senonibus, uti, ea, quæ apud Belgas gerantur cognoſcant. Aliquando, πραγματεία, accipitur pro labore, & moleſtia. Cice. Corni. Conſolabar me, quòd in ſummum ocium te ire arbitrabar, & ab impendentibus magnis negocijs diſcedere. Idem Fabio. Plurimum in eo negocij habui. Teren. in Prol. An id ſibi negoci credidit ſolum dari, Populo ut placerent, quas feciſſet fabulas. Quo in loco Negocium, teſte Donato, accipitur pro cura, & moleſtia. Faceſſere negocium, πράγματα παρέχειν, eſt moleſtiā exhibere. Cic. Appio: Cum eſt allatum ad nos de temeritate eorum, qui tibi negocium faceſſerent. Eſt mihi negocium, pro Habeo quod agam. Teren. in Adel. Mirabar, quid hic eſſet negocij tibi. Aliquando accipitur pro controuerſia: ut cum dicimus. Erit mihi tecum aliquid negocij. Cic. ad Att. li.7. Video mihi cum homine audaciſſimo negocium eſſe. Cœlius Cic. li.8. Epiſt. Vt exiſtimarent homines, Pompeio cum Cæſare eſſe negocium. Negocium eſt, apud eundem in Mil. pro, ita oportet, ſic res poſtulat. Nullo negocio, pro facile. Cic. ad Att. li.8. Iurabat, quod nullo negocio faceret, amicum mihi Cæſarem.

NELIDES, æ, Νηλείδης, patronymi. à Neleo Pyli rege, patre Neſtoris. Ouid.12. Meta. Bis ſex Nelidæ fuimus.

NELEVS, Νηλεὺς, Neptuni filius ex Tyro Nympha, qui à Pelia fratre pulſus in Laconiam uenit, ubi Pylon urbem condidit, cuius ſex fuit teſte Homer. Odyſſ.15. Huic uxor fuit Chloris, Amphionis Orchomenti regis filia: ex qua duodecim filios ſuſcepit: quos poſtea omnes, præter unicum Neſtorem, Hercules euerſa Pylo interfecit.

NEMEA, æ, uel Nemee, es, pen. cor. Νεμέη, ſilua Achaiæ inter Cleonas, Phliuntem, ubi in honorem Herculis, qui in ea ſilua leonem occiderat, ſacra quædam certamina celebrari conſueuerunt, Nemæa dicta. unde certamen. Hoc etiam nomine dicta eſt tota regio ſiluæ uicina. Martia. li.1. Non Marathon taurum, Nemee, frondoſa leonem.

NEMEAEVS, a, um, ex Nemea ſilua. Ouid. in Epiſto. Deia. ad Herculem Nempe ſub his animam peſtis Nemeæa lacertis Edidit.

NEMESIS, penult. cor. νέμεσις, nomen cuiuſdam deæ, quæ facinoroſos & delinquentes punire putabatur, ut ex Catullo, & Auſonio licet intelligere. Ea quoq; Rhamnuſia dicitur, quod in Rhamnūte Aſiæ oppido templum & ſimulacrum Phidiacum habuerit. Inſuper eadem fertur remuneratrix benefactorum, unde apud Stat. li.13. Eſt dea, quam Nemeſim dicunt, dea magna, potenſq;, Quæ bona cæleſtum conceſſu cuncta deorum Poſsidet. Hanc quidam Fortunam dixerunt, cui primus Adraſtus rex templum ædificauit. Vnde & Adraſtia, ἀδράστεια, cognominatur. Romani quoq; huic deæ templa dicauere.

NEMO, inis, ge. com. *Neſſuno, niuno*, οὐδεὶς, οὐθεὶς, οὔτις, à Ne, & homo. nam de ſolis dicitur hominibus. Terent. in Eun. Nemo eſt, quem ego magis nunc cuperem uidere, quam te. Nemo homo, pro nemo omnino. Cic. li.13. Fam. Hominem neminem pluris facio. Nemo hominum, pro nemo omnium Teren. in Eun. Ego formidoloſus? nemo eſt hominum qui uiuat, minus. Non nemo, id eſt aliquis, nonnulli, Idem pro lege Mani. Cum eſſet non nemo in ſenatu, qui diceret non oportere. Nemo etiam nonnunquam de fœminis dicitur Ter. in And. Hoc ſcio, neminem peperiſſe hic.

NEMPE, *Certamente*, οὔτι, δηλαδὴ, δηλονότι, γὰρ δὴ, aduerbium confirmantis, quod aliquando cum interrogatione ponitur, aliquando ſine. Cic. pro Ligar. Apud quem hæc dico? Nempe apud eum &c. Idem pro Mil. Quid ergo tulit Pompeius? nempe ut quæreretur. Plau. in Men. Nempe iubes? M. Iubeō hercle uero. Sine interrogatione poſuit Terent. in And. Nempe hoc ſic eſſe dictūrum opinor patrem. Quinctil. Nempe enim in hoc plurimum laboris exhauſimus.

NEMVS, nemoris, pen. cor. neut. gen. *Boſco, ſelua*, νέμος, ἄλσος, ſilua uoluptatis cauſſa comparata, plena amœnitatis, ἀπὸ τοῦ νέμειν, id

eſt à paſcendo, ſiue quòd nemoris glandibus olim homines uictitarint, ſiue quòd in eo greges atque armenta depaſci ſoleant. Nemora (inquit Feſtus) ſignificant ſiluas amœnas. Virg. 6. Aen. Interea uidet Aeneas in ualle reducta Secluſum nemus. Horat. 1. Carm. Me gelidum nemus Nympharumq; leues cum Satyris chori Secernunt populo. Cic. de Diuin. Multos nemora commouent.

NEMOROSVS, a, um, ὑλώδης, nemoribus abundans. Vir. 3. Aen.

NEMORENSIS, ſe, ex nemore, in nemore natum. Colu. li. 9. c. 4. ex omnibus deterrimæ notæ mel habetur nemorenſe.

NEMORIVAGVS, a, um, quod in nemore uagatur. Catul. de Berecynthia: Vbi cerua ſilui cultrix, ubi aper nemoriuagus. Nemus etiam peculiariter appellabatur lucus quidam haud longe ab Aricia, in quo lacus eſt, quod Speculum Dianæ dicitur. Inde Nemorenſis rex dicebatur, qui Dianæ Aricinæ ſacrificijs præerat. Suet. in Cal.

NEMORALIS, adiect. unde Aricia Nemoralis dicitur. Mart. lib. 13. Mittit præcipuos nemoralis Aricia porcos. Nemorale templū, nemori Aricino uicinum. Ouid. 1. de Arte: Templum nemorale Dianæ.

NEO, nes, neui, netum, *Filare*, νήθω, κλώθω, filum torqueo: eſtq; proprium mulierum. Iuſti. lib. 1. Inuenit eum inter ſcortorum greges purpuram colo nentem. Pli. lib. 33. cap. 3. Netur, ac texitur. Hinc Perneo.

NEOPTOLEMVS, mi, Νεοπτόλεμος, Pyrrhi Achillis filij cognomen, quòd adoleſcentulus primū tyrocinium in bello poſuerit Troiano. Græcis enim νεοπτόλεμος, nouum militem ſonat.

NEPA, æ. *Scorpione*, σκορπίος, animal uenenatū, cauda feriens, alio nomine Scorpius. Cic. li. 3. de Fin. Cornibus uti uideas boues, nepas aculeis, ſuam cuique naturam eſſe ad uiuendum ducē. Manil. li. 2. Pictate ad ſidera ductam Erigonen, ictuq; nepam, ſpolioq; leonem. Plaut. Caſi. Receſſim cedam ad parietem, imitabor nepam quia nepæ in parietibus delitescunt. Feſtus: Nepa Afrorum lingua ſidus quod Cancer appellatur, uel, ut quidam uolunt, Scorpius.

NEPENTHES, νηπενθὲς, neut. gen. herbæ genus, quæ uino iniecta, animi hilaritatem inducit: unde à quibuſdam eadem eſſe putatur cum bugloſſo, quæ eundem habet effectum. huic herbæ nomen factum creditur, à νὴ priuata particula, & πένθος luctus. Plin. l. 21.

NEPETA, Νέπετος, Suid. ciuitas Hetruriæ, quæ Plinio Nepet, & uulgo Nepa dicitur: à qua Nepeſini, Νεπεσῖνοι, Silius: Hos iuxta Neſina cohors. Nepeta etiam nomen herbæ, quam Dioſcorides ſecundam calaminthæ ſpeciem facit. Pulegium uocant agreſte. Pli. li. 20. c. 14. & Colum. li. 8. c. 7. Vide Nepita.

NEPOS, potis, *Nipote* ἔγγονος, υἱωνὸς, qui ex filio, filiaue natus eſt, teſte Feſto. Cice. pro Deio. Crudelis Caſtor, qui nepos auum in diſcrimen capitis adduxerit. Quandoque nepotes poſteri, ἀπόγονοι, uocantur. Virg. 6. Aenei. Forte recenſebat numerum, caroſq; nepotes. Per tranſlationem Nepotes dicuntur tenellæ uitium fruticationes, quæ poſtremo loco exoriuntur: dictæ, quòd ad ſucceſſionem ueterum palmitum, ueluti nepotes in maiorum ſuorum locum, ſuccreſcant. Colum. li. 4. c. 6. Ex eo loco, unde nepotem ademeris, confeſtim alterum fundit. Nepos etiam dicitur de multis. Idem li. 6. c. 37. nepotibus, quàm filijs utilior eſt. Item Nepotes appellantur conſumptores, ἄσωτοι, à Nepa, id eſt ſcorpione, qui (ut Pli. inquit li. 11. c. 25.) deuorat oēs filios ſuos, uno excepto: ſiue, quod non aliter his rei ſuæ familiaris cura ſit, quam ijs, quibus pater & auus uiuunt. Horat. 2. Serm. Vincit enim ſtultos ratio inſanire nepotes. Cic. pro lege Agrar. Vt in rebus ſuis, ita in Rep. luxurioſus nepos. Nepotulus dimin. Plau. in Mil. Venerium nepotulum.

NEPOTINVS, a, um, luxurioſus, immoderatus. Sueto. in Cal. Nepotinis ſumptibus omnium prodigorum ingenia ſuperauit.

NEPOTOR, *Luſſuriare, uiuere prodigamente*, ἀκολασταίνω, luxurioſe, & prodige uiuo. Seneca de benefi. li. 1. c. 15. Veto liberalitatem nepotari, id eſt in prodigalitatem uerti. Tertul. in Apol. Ariſtippus in purpura nepotatur. Hinc nepotatus, tus, ἀσωτία, uoracitas, & uitæ luxuries. Afran. Scurrilitate ac nepotatu nobilis.

NEPTIS, huius neptis, *Nezza, nepote*, ἐγγόνη, quæ ex filio, filia uenata eſt. à nepos. Cic. de Clar. Orat. filias eius Mucias, & neptes Licinias.

NEPTVNALIA, ποσειδώνια, Neptuni ſacra, quæ & Salaria à Salo dicuntur.

NEPTVNIVS, Cic. in Arat. Neptunia prata ſecantes, & Neptunia piſtrix. Ad Heren.

NEPTVNVS, Ποσειδῶν Saturni & Opis filius, maris Deus: dictus eſt à nando, mutatis litteris primis (ut inquit Cic. l. 2. de Nat. Deo.) uel (ut Varroni placet à nubendo, hoc eſt, tegendo, quòd ut cælum nubes, ita mare terras tegat. Dicit enim Varro: Neptunus eſt Deus maris, uel ipſum mare, quod terras nubat, id eſt cooperiat. Neptunum autem, ut eſt in fabulis, mater abſcondit, ne à patre deuoraretur, eiq; poſtea expulſo Saturno, aquæ in ſortem cecidērunt, ut ſupra de Ioue dictum eſt. uxorem habuit Amphitriten, ex qua plurimas nymphas ſuſcepit. tridentem habet pro ſceptro.

NEPTVNINE, es, patrony. eſt fem. à Neptunus. Catul. in Arge. Te ne Thetis genuit pulcherrima Neptunine.

NEQVA, *Che non per qualche luogo, che non per qualche ragione*, μή τῃ, aduerbium, ne per aliquem locum, ne aliqua ratione. Vir. 1. Aen. Nequa ſcire dolos, medius ne occurrere poſſit. Eſt & Nequa compoſitum à Ne, & Quis, quæ, quod: pro ne aliqua. Cic. in Ver. act. 1. Nequa deductio fieret teſtatus erat.

NEQVALIA, ſunt detrimenta. Feſtus.

NEQVAM, *Huomo da niente*, ἄχρηστος, ἀχρεῖος, nomen indeclinabile, quo ueteres ſignificabant hominem nullius pretij. Varro nequam ex ne & quicquam, media ſyllaba extrita, componi oſtendit li. 4. de lingua Latina. Quidam à Nequeo, quòd nihil queat. Caper docet nequam ſignare non malum ſed inutile: quod uel ex eo apparet, quòd Cic. 2. de Orator. ſeruo nequam opponit ſeruum frugi. Iiſdem (inquit) uerbis & laudare frugi ſeruū poſſumus, & ſi eſt nequam, iocari. Aliquando Nequam accipitur pro laſciuo, libidinoſo: Cic. 2. Phil. O hominem nequam: (nihil enim poſſum magis proprie dicere. Idem pro Deiot. non modo nequam, & improbus, ſed & fatuus, & amens es. Pro nequitia poſuit Plaut. in Pœn. Dicat locum ſibi uelle liberum præberier, Vbi nequam faciat clā. A Nequam fit Nequior, & Nequiſſimus. Col. l. 11. c. 1. uel nequiſſimi hominis cuſtodia.

NEQVANDO, *Che non à qualche tempo*, μή ποτε, ne ullo tempore. Cic. ad Att. li. 10. eas epiſtolas concerpito, nequādo quid emanet.

NEQVAQVAM, *Per niente, à niun modo*, μή τοι γε, οὔ τοι, μὰ δί' οὔ, οὐδαμῶς, aduerbium negandi. Cic. in Catone. Eſt iſtud quidem Læli aliquid, ſed nequaquam in iſto ſunt omnia.

NEQVI, uide Nec.

NEQVEO, is. Ci. de Ora. Quæ ſanare nequeunt, exulcerantur.

NE QVIDEM. Ci. pro Deiot. Deiotarus nunquam ſuccumbet inimicis, ne fortunæ quidem.

NEQVICQVAM, *Non, in uano*, οὐκ, aduerbium non. Vir. 1. Geor. Nequicquam pingui palea teret area culmos. Sed hoc rarius: frequētius: pro fruſtra. Cic. pro Quinct. Et ſero, & nequicquam pudet.

NE QVID NIMIS, μηδὲν ἄγαν, ſententia peruulgata, ut ſeruetur modus. Teren. in And. id arbitror apprime in uita utile, ut ne quid nimis.

NEQVINVM, Vmbriæ oppidum, teſte Plin. l. 3. c. 14. nunc Narnia. A quo Nequinates.

NEQVINVNT, *Non poſſono*, pro nequeunt, ueteres dixere. Feſt.

NEQVITER, *Maluagiamente*, ἀκολάστως, à nequam, luxurioſe, prodigaliter. Ci. 3. Tuſc. quæ te turpiter & nequiter facere nihil patiatur. Idem de Fin. 2. Ille male, praue, nequiter, turpiter cenabat. contrarium eſt Frugaliter.

NEQVITIA, æ, *Maluagità*, ἀχρειότης, ἀκολασία, μοχθηρία, uitium eſt, quod cetera omnia complectitur: eſt enim frugalitati oppoſita, quæ omnes in ſe continet uirtutes. Cice. 3. Tuſcu. Frugalitatis uidetur eſſe proprium, motus animi appetentis regere, & ſedare, ſemperq; aduerſantem libidini moderatam in omni reſeruare cōſtantiam. cui contrarium uitium nequitia dicitur. frugalitas ut opinor, à fruge, qua nihil melius è terra oritur: nequitia ab eo, quòd nequicquam eſt in tali homine: ex quo nihil item dicitur. Sæpe tamen nequitia pro luxu uitæ prodigo, atque effuſo accipitur. Vnde Africanus (referente Gellio) ſcripſit, probra, flagitia, quæ homines faciunt, in duabus rebus eſſe, malitia, & nequitia. ubi nequitiam intelligi uult luxum uitæ prodigum, & effuſionem immodicam pecuniarum. Nequitia, inquit Donatus, proprie libidinoſa inertia dicta eſt, quòd nihil queat, nulliúſq; rei apta ſit. Ter. in Ade. ſi poteſt, etiam eum ad nequitiam abducere. Cic. pro Roſc. Ame. Officina nequitiæ, & diuerſorium flagitiorum omnium domus eius. Ouid. 1. Faſt. Nequitia eſt, quæ te non ſinit eſſe ſenem. Ci. in Verr. Ex mulierum morſu ueſtigia libidinis atque nequitiæ. Vide Gel. li. 7. c. 11. Nequities, ei. Horat. 2. Serm. Sat. 2. Illum aut nequities, aut uafri inſcitia iuris.

NEREIDES, pen. cor. νηρηΐδες, maris nymphæ, Nerei, & Doridis filiæ, humanam effigiem habentes, quarum nomina ſunt Neſæe, & Cymothoe. & alia, quæ uide apud Heſiodum in Theogonia: Nominatiuus ſingularis eſt Nereis pen. indifferente. Ouid. 13. Meta. Nereis his contra. Idem. 11. Meta. Sed memor admiſſi Nereida colligit orbam. Cice. in Arat. Hanc illi tribuunt pœnam Nereides almæ.

NEREVS, νηρεὺς, deus maris eſt (ut docet Heſiod. in Theogonia) Oceani & Tethyos filius, qui ex Doride uxore, eademq; ſorore maximam Nympharum turbam ſuſcepit, quæ à nomine patris Nereides appellantur. hunc Orpheus in Argo. deorum antiquiſſimum appellat, unde & grandæuus à Vir. dicitur 4. Georg. Figurate accipitur pro mari. Perſius Saty. 1. ceruleum dirimebat Nerea delphin.

NERIO, enis, uel Neriene, es, & apud antiquos Neria, æ, νηρίνη, Martis uxor. Plau. in Tru. Mars ſalutat Nerienem uxorem ſuam. uide Gell. li. 13. c. 21.

NERIS, idis, νηρὶς, oppidum Peloponneſi, in agro Meſſeniaco. Steph. Eſt item Neris Dioſco. nardi montani genus.

NERITAE,

Neritae, *νηρῖται*, ex concharum genere, quæ per maria nauigant, præbentes concauam ſibi partem, alteram flanti auræ inſtar ueli opponentes. Pli.li.9.c.33.

Neritus, ti, pe.cor. *νήριτος*, mons in Ithaca inſula: Cuius meminerunt Stra. li.10. Pli.li.4.c.18. Eſt item Neritus, ſiue (ut apud Pli. legitur) Neritis, peninſula Acarnaniæ adhærens, alio nomine Leucadia appellata, opere accolarum olim à continenti abſciſſa, denuoq; reddita uentorum flatu congeriem arenæ accumulantium. Virg.3.Aen. & Neritos ardua ſaxis. Neritus item, ſiue Neritum, neutri generis peninſulæ huius oppidum eſt, quod recentiores Leucadem appellarunt. Pli.li.4.c.4.

Nerium, *νήριον*, frutex eſt, folij amygdalæ, ſed maioribus, & pinguioribus, quæ quadrupedibus ſunt uenenum, homini autem contra ſerpentes præſidium Rhododaphne alias dicitur, quod florem roſæ, folium lauro ſimile habeat. Vulgo in officinis dicitur Oleander. Pli.li.24.c.11.

Nero, *νέρων*, teſte Gell.li.13.c.21. uerbum Sabinum eſt, quo ſignificatur fortitudo. Itaque ex Claudijs, quos à Sabinis oriundos accepimus, qui erat egregia fortitudine, Nero appellatus. Sabini id nomen à Græcis accepiſſe uidentur, qui uincula membrorum *νεῦρα* dicunt, noſtri neruos. Ex hac familia fuit ille Nero, qui Aſdrubalem Annibali fratri ſuppetias ferentem iunctis cum Liuio collega copijs ſuperauit. Fuit item cognomen ſexti Romanorum Imperatoris, omnium crudeliſsimi.

Nerviae, *Corde di ſtromenti*, *χορδαὶ*, ab antiquis dictæ fides, ſiue chordæ muſicorum inſtrumentorum. Varr. in Saty. quæ *ὄνος πρὸς λύραν* inſcribitur. In pſalterio tendamus neruias. Eſt & Neruium neut.gen. Var. ibidem: Quæ eius neruia tractare ſolebat. Nonius.

Nervicus, a, um, *Che patiſce infirmità di nerui*, *νευρικός*, qui neruis laborat. Vitru.li.4. Aquæ neruicos & podagricos efficiunt. Neuricos tamen legamus: fit enim à *νεῦρον*, quæ uox neruum ſonat.

Nervose pro audacter, ualide. Planc. ad Cic. lib.10. Vt uigilanter neruoſeq; nos qui ſtamus in acie, ſubornes. Cic. de Orat. Dicetur non peripateticorum more, ſed aliquanto neruoſius. Neruoſitas apud Pli.li.19.c.1.

Nervosus, a, um, *Nervoſo, nerbuto*, *νευρώδης*, quod multos habet neruos. Pli.li.11.c.37. Ideo nulla eſt ei caro, ſed neruoſa exilitas. Per tranſlationem Neruoſus dicitur fortis & uehemens, eo quòd omne robur in neruis conſiſtat. Sic Neruoſus orator dicitur, qui magnam uim & efficaciam ſermonis habet. Cic. de Cla. Orat. Quis Ariſtotele neruoſior?

Nervulus, dimin. Cic.l.10. ad Att. Si neruulos tuos adhibueris.

Nervus, ui, *Nervo*, *νεῦρον*, prima ſunt in corpore animalis ſenſus motusq; inſtrumenta, à cerebro & ſpinali medulla orta, totius corporis membris, mouendi ſentiendiq; uim conferentia. Cic.2. de Natu. Deo. Nec enim dij uenis, neruis, & oſſibus continentur. Ponitur quandoque pro uiribus: in neruis enim robur exiſtit. Horat.1. Serm. Saty.11. Sine neruis altera, quicquid Compoſui, pars eſſe putat. Teren. in Eunu. Digna adeo res eſt, ubi tu neruos intendas tuos. Hoc eſt, ubi uniuerſas ingenij tui uires expromas. ſic & neruos contendere totis uiribus conari. Cic.2. Ver. Magnum fortaſſe onus, uerumtamē dignū in quo omnes neruos ætatis, induſtriæq; meæ extenderem. Accipitur etiā Neruus pro chorda arcus. Virg. 5. Aen. Primaq; per cælum, neruo ſtridente, ſagitta Hyrtacidæ iuuenis uolucres diuerberat auras. In neruū ire, prouerbiale eſt, ductum à ſagittarijs, qui nimium contendendo arcum, aut arcus ipſius neruum, hoc eſt, chordam rumpunt, aut neruum ſibi aliquem lædunt. Terent. in Phorm. Noſtra cauſſa ſcilicet. In neruum potius ibit. id eſt, decipiet, ait Donatus. Neruos Reip. Cic. pro lege Man. appellat milites, claſſes, & uectigalia, quòd in his conſiſtat omnis reip. firmitas. Neruus etiam uinculi genus eſt, quo pedes aut ceruices impediuntur, *καταῤῥάκτης*. Ex quo illud Catonis: Fures priuatorum furtorum in neruo, atque in compedibus ætatem agunt, fures publici in auro atque in purpura. Plaut. in Aul. Neruos, catenas, numellas, pedicas, boias, Terent. In neruum potius ibit. Item Nerui dicuntur chordæ citharæ. Cic.5. Tuſcu. Summā eruditionem Græci ſitam cenſebant in neruorum, uocumq; cantibus. Prop. Hæc carmina neruis Aptat. Et Neruus membrum uirile, Iuuen. Menſura incognita nerui.

Nescio, is, ire, *Non ſapere*, *ἀγνοέω*, *οὐκ οἶδα*, ignoro, non cognoſco: ex Ne, & Scio. Cice.1. de Orat. Nemo in eo, quod neſciat, diſertus eſſe poteſt. Terent. in Eunu. Tu ſi ſapis, Quod ſcis, neſcis, Donatus admonet eſſe prouerbium, Quod ſcis, neſcis, ſumptum à dialecticorū ludis, in quibus huiuſmodi quidā ſcrupi proponi ſolēt, Facio & non facio, Sum amicus, & nō ſum amicus, Audio, & nō audio. Hoc autem prouerbio ſumma taciturnitas ſignificatur: dū quis quod ſcit, perinde cōtinet, quaſi neſciat. Simile eſt in Heaut. Tu neſcis, quod ſcis, Dromo ſi ſapies. Neſcio quid, dicimus, quoties rem aliquam nobis ignotam uolumus ſignificare. Cice. pro Quinctio: Poſteaquam neſcio quid impendit, mediocri quæſtu contentus eſſe non poterat. Neſcio quis, Cice. de Amic. ſi quis aſperitate ea eſt, ut hominum congreſſus fugiat: qualem fuiſſe Athenis Timonem neſcio quem accepimus. Neſcio quo modo Cic. de Ami. Serpit neſcio quomodo per omnem uitam amicitia. Neſcio quo pacto. Idem de Amic. Neſcire Latine. Idem de Cla. Orat. Neſcitur, impersonale, Cic. ad Att. li.7. utrum conſiſtere uſpiam uelit an mare tranſire, neſcitur.

Nescius, a, um, *Ignorante, che non ſa*, *ἀνεπιστήμων*, qui aliquid neſcit. Cic. Fam.5. ad Luceium: Neque eram neſcius, quantis oneribus premerere. Idem pro Deiot. Iratum te regi Deiotaro fuiſſe, non erant neſcij. Vir.1. Aen. Neſcia mens hominum fati, ſortiſq; futuræ. Interdum paſſiue accipitur pro ignoto, ſiue incognito. Plaut. in Rud. In locis neſcijs Neſcia ſpe ſumus, id eſt in locis incognitis, & incerta ſpe.

Nesium, *νήσιον*, inſula in Campano littore inter Pauſilypum & puteolos, alio nomine Neſis, *νησίς*, Luca. Tali ſpiramine Neſis, Obliquos producit Papin. Siluaq; quæ fixam pelago Neſide coronat. Item Accius Ecl.1. Piſcoſamq; lego celeri Neſida phaſelo.

Nesseus, a, um, pe.pro. Ouid. in epiſto. Deianiræ. Illita Neſſeo miſi tibi texta ueneno.

Nessotrophion, pen.prod. *νησσοτροφεῖον*, locus ubi anates clauſæ aluntur. Colu. lib. 8. cap. 15. Media parte neſſotrophij lacus defoditur.

Nestor, *νέστωρ*, filius Nelei, & Chloridis, teſte Home.l.Od.11. qui adhuc adoleſcens bellum geſſit, aduerſum Epeos Peloponnenſi populos: deinde cum Pirithoi nuptijs intereſſet aduerſus Centauros, qui Hippodamiam rapere conabantur, ſtrenue pugnauit. Poſtremo, iam ſenior, ut idem Hom. in.2. Il. ſcribit, cum reliquis Græcis principibus ad Troiam uenit, cum iam tertiam hominis ætatē uiueret: uel (ut ipſe dicit apud Oui. in 12. Me.) cum 300. annum ageret: ubi tantum Græcorum rebus profuit, ut Agamemnō profiteri non dubitaret, breui ſe Ilium fuiſſe expugnaturum, ſi decem ſibi contigiſſent Neſtores. nam præter ſummam prudentiam, ætatis diuturnitate collectam, tanta præterea eloquentia excelluit, ut ex eius ore melle dulcior fluere diceretur orō. Hinc Neſtorides, patro. & Neſtorius poſſeſſ.

Neu, *Che non*, *μήτε*, pro Neue, abiecta ultima littera per apocopen. Vir.2. Ae. Neu recipi portis, aut duci in mœnia poſſit. Cæſar. li.1. Bel. Ciu. Flens milites appellat, neu ſe, neu Pompeium abſentem aduerſarijs tradant, obſecrat.

Neve, *Ouero che non*, *μήτε*, Ne aut: & interdum pro neq: Cic. Peto à te, ne id à me, neue in hoc reo, neue in alijs quæras. Idem in Or. Neue uaſtius ſyllabæ deducantur.

Nevolo, neuis, neuult, *Non uolere*, quaſi non uolo. Plaut. in Tri. Filiā in eam tibi deſponſatam eſſe audio, niſi tu neuis.

Neuris, *νευρὶς*, herba, quam alij ſolanum, alij ueſicariam appellant. Dioſc.li.74. & 75. Hermolaus in eundem.

Neurobatae, p.cor. *νευροβάται*, qui ambulant ſuper funes neruеos. Iul. Firmic. li.7. Matheſeos: erunt funambuli, neurobatæ.

Neuroides, *νευροειδὴς*, ſpecies ſylueſtris lactucæ, alio nomine Limonium, multo minoribus folijs, quam Beta ſatiua. Pli.li.20.c.8.

Neuter, neutra, neutrum, *Ne l'uno, ne l'altro*, *οὐδέτερος*, *μηδέτερος*, in genitiuo Neutrius: olim etiam neutri, Neutræ, ut Nullus, Solus & ſimilia. Eſt autem neuter Vtrique contrarium, ſignificatq; nec hic, nec ille. Cic. Att. effici, ut neutri illorum quiſquam eſſet me charior.

Neutiquam, *Per niente, à niun modo*, *μηδαμῶς*, nullo modo. Ter. in Hecy. uiſum eſt Pamphilo neutiquam graue. Cice. Att. Cui te ſocium neutiquam puto eſſe oportere.

Neutralis, & hoc tale, Neutralia uerba, quæ neq; agunt aliquid neq; patiuntur, ut Sto, Iaceo. Sunt alia neutralia ab uſu dicta, quæ habent actionem, ſed paſſionem nullam: ut, Certo, habet actionem, ſed non dicimus Certor. Alia quæ patiuntur, ſed non agunt, ut Vapulo, Pendeo. Quinct. li.1.c.4. Quæ fœminea poſitione mares, neutrali feminas ſignificant.

Neutro, *Nell'uno, nell'altro luogo*, *μηδετέρωσε*, aduerb. nec ad unam partem, nec ad aliam. Liu.5. neutro inclinata ſpe torpebat.

Neutrobi, idem quod Neutro. ſed neutrobi, in loco: neutro, ad locum. Plau. in Aul. Neutrobi habeam ſtabile ſtabulum.

Nex, necis, *Morte*, *φόνος*, mors, quæ ferro fit, aut alia ui. Neci datus dicitur, qui quouis modo interfectus eſt: quamuis Feſtus à neci datū intelligi uelit, qui ſine uulnere interfectus eſt, ut ueneno, aut fame Auſon. in Monoſyllabis: Sera uenenato potu abſtulit Annibalem nex. Cic. pro Mil. latroni quæ poteſt afferri iniuſta nex? In necem alterius aliquid facere, id eſt, in damnum & fortunarum euerſionem. Vlpian. de crim. ſtellionatus: Si quis impoſturam fecerit in necem alterius. Cæſ.6. Bel. Gal. Viri in uxores uitæ, neciſq; habent poteſtatem. Artifices necis, qui nouum aliquod necis genus comminiſcuntur. Ouid.1. de Arte. Neq; enim lex iuſtior ulla eſt, Quam necis artifices arte perire ſua. Necem à Græco dici certum eſt, inquit Feſtus: *νεκρὸν* enim mortuum.

Nexilis, & hoc le, pen.cor. *Che ſi aggroppa*, *πλ[illegible]τον*, quod nectitur. Lucre. l.5. Nexilis ante fuit ueſtis, quam textile tegmē. Ouid. 6. Met. Vltima pars telæ tenui circundata limbo Nexilibus flores hederis habet intertextos. Coronis nexilibus redimita [illegible]a, Seneca Agam. Thorax nexilis, Sta.4. Theb.

NEXO, as, & nexis, nexui, nexum, *Aggroppare, προσαναπλέκω*. ſecundum Priſc. frequent. à Necto. Virg. lib. 5. Nexantem nodis, ſeq; in ſua membra plicantem. Lucan. 1. Breuibus ſpatijs nexantur ab ictu.

NEXVS, nexa, nexum, partic. *Aggroppato, εἱρμένος*, Virg. lib. 5. Vincula linea rupit: Queis innexa pedem malo pendebat ab alto. Cic. Tuſcula. 3. Omnes uirtutes inter ſe nexæ, & iugatæ ſunt. Nexi itē dicebantur, qui cum ſoluendo non eſſent, corpus creditori obligauerant.

NEXVS, us, uel Nexus, xi, uel Nexum, xi, obligatio dicitur, qua corpus etiam, ut pignus efficitur, *ἐνέχυρις, δεσμὸς*, Cic. Curio. Cuius quando proprium te eſſe ſcribis mancipio, & nexu. Idē pro Mur. Is periculum iudicij præſtare debet, qui ſe nexu obligauit. Hinc Inire nexum, pro lege nexus addici. Liui. lib. 7. etſi unciario fœnore facto leuata uſura erat: ſorte ipſa obruebantur inopes, nexumq; inibant. i. uinciendi dabantur creditoribus. Nexu ſolutus, qui cum addictus eſſet creditori, poſtea ære alieno diſſoluto necti deſiit. Idem li. 2. Nexu uincti, ſolutiq; ſe undique in publicum proripuerunt. nam (ut ex pleriſque Liuij locis colligi poteſt) mos erat Romæ, ut qui ſoluendo non fuiſſent, addicerentur fœneratori, cui ſeruirent, quoad debitum perſoluerent. Et hi Nexi *δεδέντες* appellabantur, ducebanturq; in ergaſtula. Varro. Nexi ſunt liberi homines, qui operas ſuas in ſeruitute pro pecunia, quam debebant, domino præſtabant.

N ANTE I

NI, *Se non, εἰ μὴ*, pro niſi, per apocopen, i. ſi non, ſubiunctiuo iungitur. Ter. in Phor. ni hæc ita eſſent, cum illo haud ſtares. Quandoq; indicatiuo. Ter. in And. Mirum ni domi eſt. Vbi ſciendum, quòd Ni, Niſi, Quàm, & præterquam ſemper repetunt eoſdem caſus, qui præceſſerunt: ut, Quid eſt animal, niſi (*ὅτι μὴ*,) corpus cum anima concretum? Quid aliud quæris, quàm uoluptatem? Nulli placet, præterquam mihi. Præter uero ſemper exigit accuſatiuum: ut, Nulli placet, præter me. Ponitur interdum Ni, pro ne. Virg. 3. Ae. Inter utranque uiam lethi diſcrimine paruo Ni teneant curſus. ubi uide Seruium. Plaut. Ni ſtulta ſis. Hæc particula nonnunquam uſurpatur in ſponſionibus. Cice. in Ver. Act. 4. Sponſio facta cum Apronio de fortunis tuis omnibus, ni ſocium te ſibi in decumis dictitaret. Idem Rabirius Apronium ſponſione laceſſiuit, ni Apronius dictaret te ſibi in decumis eſſe ſocium. Interdū ponitur pro Sed. Cic. l. 13. Fam. De te nihil poſſum iudicare: niſi illud mihi perſuadeo te talem uirum nihil temere feciſſe.

NICÆA, ſiue potius Nicæa per diphthon. (*νίκαια*. Stephano, & Suidæ) multarum urbium nomen eſt, quarum una eſt Galliæ, nō procul à Varo fluuio, à Maſſilienſibus cōdita: altera Aſiæ & Bithyniæ metropolis, quam primus Antigonus Philippi filius condidit, & Antigoniam nominauit. Poſtea Lyſimachus à nomine uxoris Antipatri filiæ, Nicæam appellauit. Habuit quatuor portas ad rectos angulos: quæ ex uno lapide, q circa mediū gymnaſiū poſitus erat, oēs cernebātur. Tertiā huius nominis urbem Stephanus apud Locros Epicnemidios conſtituit: quartam in Illyride: quintam in India: ſextam in Corſica inſula: ſeptimam in Leuctris Bœotiæ, octauam in Thracia.

NICETERIA, *νικητήρια*, præmia relacta ex uictoria, ut torques. Iuue. Sat. 3. Fert niceteria collo. à *νικάω*, uinco. Niceteria præterea ſacrificia, & publica conuiuia, quæ uictores facere ſolent. Bud. in Pand.

NICOMACHVS, pen. cor. *νικόμαχος*, nomen patris Ariſt. Philoſophi. Nicomachos quinque tradit Suidas: Primum ex Alexandria Troadis, poetam tragicum, qui ſcripſit tragœdias undecim. Secundum Athenienſem, item tragicum, qui uicit Euripidem & Theognim. Nicomachum item medicum, Machaonis filium, Aeſculapij nepotē, qui ſcripſit de medicina libros ſex, & in philoſophia unum. Reliquos duos, patrem & filium Ariſtoteles ponit, ambos medicos: quorum filius ſcripſit commentarios in Phyſica patris. Sextum Nicomachum pictorem, qui pinxit raptum Proſerpinæ, addit Pli. lib. 35. c. 2.

NICTATI[illegible], *Cenno, [illegible]*, oculorum cōcluſio, & apertio. Pl. l. 11. c. 37.

NICTO, [illegible], *Oſmare, ῥύζω*, ad canes pertinet, quū ſentiunt odorem leporum, ſeu perdicum. Feſtus: Nictit canis in odorandis ueſtigijs ferarum leniter ganniens: ut Ennius li. 10. ſi forte ex nare ſagaci ſenſit, uoce ſua nictit, ululat.

NICTO, as, *Cennare, accennare, σκαρδαμύσσω*, frequentatiuū uerbi Niueo, es, eſt oculis ſignum dare, claudendo, uel alterum, uel utrunque. Pli. l. 11. Pleriſq; naturale eſt, ut nictare non ceſſent. Pro eodem etiam legitur deponens. lib. c. 37. eædem nictantur. Nictari, inquit Feſtus, eſt [illegible] lorum, & aliorum membrorum niſu ſæpe aliquid conari. Lucre. l. 4. Hic ubi Nictari nequeunt. Hinc Annicto, [illegible] nictu alicui quippiam ſignifico. Feſtus: Annictat, ſæpe leuiter [illegible] annuit.

NICTVS, u. [illegible] Cæci[illegible] pugil. palpebris percutere nictu.

NIDAMENTVM, locus ubi nidulantur aues, apud Plau. in Rud.

NIDEO, des, dui, *Splendere, στίλβω*, Renideo in frequentiori uſu, pro ſplendeo. Hor. l. 2. Car. Neq; aureū Mea renidet in domo lacunar. Modo redoleo. unde Nidor, oris, de quo infra.

NIDIFICO, as, nidum facio. Virg. Sic uos non uobis nidificatis aues.

NIDOR, doris, *Odore di coſa arroſtita, κνίσσα*, odor rei aduſtæ: ut apud Vir. Illi ingens barba reluxit, Nidoremq; ambuſta dedit. Propriè tamen de carnibus aſſis, & ceteris epulis coctis dicitur, à nitore ignis. Mar. l. 1. Paſceris, & nigræ ſolo nidore culinæ. Dicitur & de ſtercore. Apul. l. 4. Alios putore nidoris fœtidi à meis ſcapulis abegiſſem. De fœtore aliarum rerum. Cic. in Piſ. Interdum pro riſu. Hor. 2. Ser. Sat. 7. Naſum nidore ſupinor. ſic. n. Porphirio interpretatur. Acrō. uero, Naſum, inquit, nidore ſupinatur, qui nimium delectatur, & inclinatur, odoribus pulmentariorum. Nidor autem à nimio odore tractum.

NIDVLOR, aris, p. c. *Far nido, νεοττοποιῶ*, nidifico. Pli. l. 11. paruos cōtra rigorem hyemis uermiculos nidulātur. Aliquando eſt oua incubare. Varro. halcyones in aqua nidulantur.

NIDVLVS, dimin. *Nidetto*, paruus nidus. Cic. de Orat.

NIDVS, nidi, *Nido, νεοττία, καλιὰ*, auium domicilium à nidore, (ut putat) quòd mali odoris ſint auiū cubilia. Ci. de Nat. Deor. Aues ſibi nidos conſtruunt. Quandoq; accipitur pro fœtu auium, quaſi continens pro contento. Virg. 4. Ge. Ore ferunt dulcem nidis immitibus eſcam. Quandoq; pro quodam uaſis genere, à nidorum ſimilitudine. Varro: Limpha allata nidos implent. Et nidi dicuntur, in quibus merces in tabernis ſeparatim tenentur. Mart. l. 1. De primo dabit, alteroue nido.

NIGELLA, æ, *μελάνθιον*, frutex puſillus, ramulis tenuibus, altitudine palmorum duorum, & folijs paruis, ſenecionis herbæ ſimilibus. In officinis etiam hodie nomen ſeruat.

NIGELLVS, a, um, *Negretto, ὑπομέλας*, ſubniger.

NIGER, *Nero oſcuro, moro, μέλας*, nigredine coloratus. Vir. 4. Ge. Et nigram mactabis ouem. Vua nigerrima, Catullus epig. ad Coloniam. per tranſlationem quandoque pro mortuo. Iuuen. Saty. 1. Nigros efferre maritos. Quandoque pro noxio. Virg. Ge. Et nigris exeſa chelydris Creta. Quandoque pro malo. Iuuen. Saty. 3. Nigrum in candida uertunt. Solebant enim priſci, quod bonum erat, creta, uel alba linea notare: quod turpe, carbone nigro: unde Perſius: Quæq; ſequenda forent, & quæ uitanda uiciſſim, Illa prius creta, mox hæc carbone notaſti. Nigerrimus. Plin. lib. 35. cap. 25.

NIGREDO, inis, Nigrities, ei, & Nigritia, æ, *Nerezza, μελανία, μελανότης*, color niger, unde Pl. Capillorum nigritiam dixit. Idem l. 9. c. 26. Nimiaq; eius nigritiæ dat auſteritatem. Celſus li. 8. c. 2. Si nigrities eſt, oportet excidi.

NIGREFACIO, is, *Far nero, μελαίνω*. & Nigreſio, nota ſunt.

NIGREO, es, *Eſſer nero, farſi nero, μελαίνομαι*, niger ſum: à quo nigreſco, niger fio. Claud. li. 3. de Rap. Proſer. Nunc ſibi mutatas liceat nigreſcere ueſtes. Colu. l. 12. c. 48. Oliuæ quum nigruerint. Pli. li. 8. c. 32. roſtra eorum nigreſcunt. Virg. 12. Aen. Et tenebris nigreſcunt omnia circum. Aequora nigreſcunt uētis, Ou. 1. Triſt. ele. 3. Cælum nigreſcit ab Auſtris, Idem 5. Faſt. Venæ nigreſcunt ſanguine, Idem. 3. de Arte.

NIGRICO, cas, p. c. *Eſſere neretto, oſcurire, ὑπομελαίνομαι*, aliquantum niger ſum. Pli. lib. 10. cap. 3. colore nigricans, ſola aquilarum fœtus ſuos alit. Idem. l. 9. c. 38. Color ſanguinis concreti nigricans aſpectu.

NIGRITVDO, inis, *Nerezza, μελανότης*, nigredo. Pli. li. 10. c. 36. Nulla ueris initio apparet nigritudo in roſtro.

NIGRIS, *νίγρις*, fluuius interioris Aethiopiæ, eiuſdem cum Nilo naturæ. nam & calamū gignit, teſte Pli. li. 5. c. 8. & papyrū, eiuſdēq; generis animantes, quæ in Nilo gignuntur, iiſdemq; etiam temporibus augeſcit. Dictus Nigris propter ſolitudines nigri pulueris, eminentibus interdum uelut exuſtis cautibus. Stephanus Nigretum appellat, accolaſq; ipſos Nigretas: quorum meminit & Stra. lib. ult. Plin. lib. 5. cap. 8. Nigritas nominat. Item Nigris fons eſt in Aethiopia quem nonnulli caput Nili putauerunt. Vide Pli. l. 5. c. 9.

NIGRO, as, *Far nero, μελαίνω*, nigrum facio. Lucr. l. 2. Aut ea, quæ nigrāt, nigro de ſemine nata. Vnde Denigro, as. Hieronymus: Denigrata eſt facies. Interdum eſt nigrum eſſe. Colu. li. 7. Parſidi ſunt boues nouelli, quadrati, magnis membris, cornibus proceris, & nigricantibus. Pli. l. 9. Rubens color nigrante deterior.

NIGROR, oris, *Nerezza, μελανία*, nigredo, Cic. li. 1. de Diui.

NIHIL, uide Nihilum.

NIHILDVM, *Niente fin' hora, οὐδέπω*, nihil adhuc. Cic. Caſſio. nihildum audieramus.

NIHILIFACIO, *Apprezzar niente, μηδὲν τίθεμαι*, nihil æſtimo. Plau. in Mil. nihil facio quod faciat ceteris.

NIHILIPENDO, dis, ere, *περὶ μηδενὸς ποιοῦμαι*, nihil facio. Plaut. in Moſt. Video te nihil pendere omnes homines.

NIHILOMINVS, *Non meno, οὐδὲν ἧττον*, non minus. Ci. Figulo Nihilo minus ijs conficior curis.

NIHILVM, *Niente, οὐδέν, οὐδ' ὁτιοῦν*, ex non, & hilum: quod auctore Feſto, ſignificat illud, quod grano fabæ adhæret. Cice. 1. Tuſc. nec proficit hilum. Inde Nihilum, & Nihil per apocopen, quæ

ſignificant

ſignificant quantitatis priuationem, ut Nihil uini habeo. Inuenitur etiam pro aduerbio negandi. Ter. in An. Nihil circuitione uſus es: id eſt, non. Inuenitur etiam nihili οὐδ' ἑνὸς ἄξιον, indeclinabile, & trium generum, quaſi qui ne nili quidam eſt, hoc eſt, nullius pretij. Ci. 4. Tuſc. Nequitia ab eo quòd ne quicquam ſit in tali nomine: ex quo idem nihili dicitur. Poteſt tamen non abſurde nihili genitiuus à nihilum exiſtimari.

Nil, *Niente*, οὐδέν, per ſyncopen ſactum nihil. Et modo nomen eſt, ut Nil bonitatis: modo aduerb. Ter. in An. Nil me fallis.

Nilion, νείλιον, gemma colorem habens fumidæ topazij, aut aliquando melleæ. Pli. li. 37. c. 8.

Nilis, νειλὶς, lacus inferioris Mauritaniæ, non procul ab Oceano, quem Nili aquæ ſtagnantes efficere creduntur. Pli. l. 5. c. 9.

Niloticvs, a, um, νειλῶος, & Niliacus, a, um, pe. c. νειλιακὸς. Mar. Niliacis primum puer hic ſit natus in oris. Nili quoq; apud ueteres capiuntur pro foſſis, quæ ſpectaculis circundari ſolent, aut quibus aqua ad priuata ædificia duci conſueuit. Ci. 1. de Leg. Ductus aquarum, quos iſti Euripos, & Nilos uocant. uide Euripus.

Nilvs, νεῖλος, Aegypti fluuius, à Nilen rege dictus. unde Seruius Nilum dici exiſtimat, quaſi νέαν ἰλὺν, i. nouum trahentem limum, quo oblimet Aegyptum, & oppleat. Vnus eſt ex maioribus totius orbis fluuijs. habet ſeptem hoſtia. Virg. 6. Aen. Et ſeptemgemini turbât trepida oſtia Nili. Nomina oſtiorum hæc ſunt: Canopicum, Bolbiticum, Sebennyticum, Pharniticum, Nendeſicum, Taniticum, & Peluſiacum. Naſcitur in monte inferioris Mauritaniæ, non longe ab Oceano, ſtagnante ibi lacu, quem uocant Nilidem: deinde condit ſe itinere aliquot dierum, rurſumq; erumpit alio lacu maiore in Mauritania Cæſarienſi: iterumq; arenis receptus per deſerta uiginti dierū ſpatio fertur ad proximos Aethiopas & denuo proſilit fonte, qui Nigris dicitur. Inde Africā ab Aethiopia diſterminans. mox Aethiopas medios ſecans, pleraſq; inſulas facit, quarum clariſſima eſt Meroe, cuius metropolis etiam Meroe uocatur. Poſtremo exonerat ſe in mare Aegyptium, Aegyptiq; inferiorem partem, dextra, læuaq; diuiſus, amplexu ſuo diſterminat, Canopico oſtio ab Africa, ab Aſia Peluſiaco: propter quod aliqui Aegyptum inter inſulas poſuere, ita ſe diuidente Nilo, ut triquetrā terræ figuram faciat. idcirco multi Aegyptum à Δ Græcæ literæ ſimilitudine Delta uocauerunt. Augetur Nilus circa æſtiuū ſolſtitium mirū in modū, & per totā ſpatiatus Aegyptum terram pluuijs omnibus deſtitutam aquis ſuis irrigat, fœcundiſſimoq; limo obducit. Cauſas incrementi Nili, uide apud Lucan. li. 10.

Nimbatvs, a, um, unguento perfuſus: à nimbo uaſe. Plau. in Pœn. Quàm magis aſpecto, tam magis eſt nimbata.

Nimbifer, ὀμβροφόρος, ferens nimbos.

Nimbosvs, boſa, boſum, Virg. 1. Aen. nimboſus Orion. i. uentoſus. Pli. li. 18. c. 11. montibus nimboſis. Virg. 3. Aen. nimboſa cacumina montis.

Nimbvs, bi, *Pioggia ſubita, nembo*, νέφος, ὄμβρος, repentina & præceps pluuia. Vir. 3. Aen. Inuoluere diem nimbi. Cice. de Nat. Nimbi, niues, grandines. Ponitur & pro uento. Vir. 1. Aen. Nimborum in patriā, loca fœta furentibus auſtris. Interdum pro nube, νέφος, Lucilius: Cum nimbo cœlitus deſcendit Iuppiter. Nimbus item, uaſis genus, quo uina, unguenta, & alia funduntur. Mart. l. 14. largas Fundet nimbus aquas.

Nimis, aduer. ἄγαν, nimis: interdum ualde. Plau. in Mil. nulli mortali ſcio obtigiſſe hoc, Tam nimis ut amarentur.

Nimietas, atis, *Superfluità*, περιουσία, nimia copia. Col. li. 6. c. 24. nimietate uerni pabuli pecudes laſciuiunt. Plin. li. 14. c. 6. Exoleuit hoc nimietate copiæ.

Nimio, ablatiuus comparatiuis ſolet iungi. Cic. ad Att. l. 10. quia te nimio plus diligo.

Nimiopere, pen. cor. λίαν ἐκ περιττοῦ, aduerb. eadem forma, qua magnopere. Cice. in Par. Quos ædificia magnifica nimiopere delectant.

Nimirvm, *Certamente*, δήπου, ἀμέλει, ἤπου, aduerb. confirmandi, certe, uidelicet, nempe. Componitur ex particula Ne, qua ueteres utebantur pro non, & mirum: quaſi dicas, mirum non eſt. Cic. Att. nimirum hoc illud eſt, quod Cæſar ſcripſit. Aliquando ad reſponſionem adhibetur. Quinct. l. 12. c. 1. uter melior dicetur orator? nimirum, qui homo melior.

Nimivm, *Troppo*, ἄγαν, Ci. 4. Ac. De quo nimium diu diſputo.

Nimivs, a, um, *Troppo, intemperato*, ὁ ἄγαν, quod modū excedit. Teren. in Heaut. Nulla ex re iſtud fit, niſi ex nimio otio. Nimius animi, ἄγαν μεγαλήτωρ, nimium magnanimus. Liu. Manlius nimius animi, cum alios principes ſperneret. Sermonis nimius. Tac. lib. 19. Nimius in decernendis honoribus. Cic. Bruto. lib. 5. Epiſt. Nimium abſolute. Cic. 4. Tuſc. Aiunt nimia reſecari oportere, naturali relinqui.

Nimis, *Troppo*, λίαν, ἄγαν, ſupra modum. Ter. in And. Ne quid nimis. Cic. 1. de Orat. Non ſumus nimis audi.

Ningo, gis, uel Ninguo, is, xi, *Neuicare*, νίφω, niue pluo. Priſcianus: Ninguo quoque ninxi. unde & nix, ut à duxi dux, à rexi rex. Vir. l. 3. Ge. Toto non ſecius æquore ninguit. Sunt qui Ninguo dictū uelint à ningue, cuius nominatiuus erat Ninguis, quod antiqui pro niue uſurpabant. Lucre. Albas effundere ningues. Apul. in 1. Herma. omnia ningue canebant. nunc dicimus nix.

Ningvidvs, a, um, *Neuoſo*, νιφόεις, χιονώδης, niuoſus, niue abundās. Auſon. ad Paulinum: Barcino me bimaris iuga, ninguida Pyrænei. Et paulo poſt, iam ninguida linquit Oppida Iberorum.

Nineve, p. c. νινεύη Suidæ, urbs Aſſyriorum ad Tigrim fluuium, ita appellata a Nino conditore Beli filio, incolæ Niniuitæ, p. p. Ptol. in deſcriptione Aſſyriæ urbem hanc Ninum appellat. Vide Pli. l. 6. c. 26. & Strab. in principio li. 16.

Niobe, νιόβη, filia Tantali, ſoror Pelopis, uxor Amphionis, quæ in ſaxum uerſa eſt ex dolore, ut poetę fingunt, cum ex fœcundiſſima matre ad orbitatem redacta, extinctos uidiſſet filios, filiaſq; omnes, quos Apollo & Diana ſagittis confixerant. A Statio in ſiluis Sipyleia mater dicta Niobe, quoniam facta ſaxea, turbine uenti in Sipylum patriā rapta eſt, ubi fixa cacumine mōtis Liquitur, & lacrymis ēt nunc marmora manant. Fuit & altera Niobe Phoronei filia, ex qua Iupiter Oſirim ſuſcepit, qui & Serapis dictus eſt.

Niphates, p. p. νιφάτης, mons ſupra Aſſyriam, ad fines maioris Armeniæ, Tauri pars, ex quo Tigris naſcitur Strabo lib. 11. Virg. 3. Ge. Addam urbes Aſiæ domitas, pulſumq; Niphatem. Dictus Niphates à niuibus, ἀπὸ τῆς νιφάδος, ἢ ἀπὸ τοῦ νίφειν.

Nis, A νῶι, pro nobis ueteres ſcripſere, ſicut Im, pro Eum. Feſtus.

Nisaea, æ, νισαία, oppidum in ſinu Megarico, ubi Megarenſium erant naualia, teſte Thucyd. lib. 2. Eſt item Niſæa Parthyenes regio, cuius caput fuit Alexandropolis, ab Alexandro conditore appellata. Vide Pli. l. 6. c. 26. Hæc regio præſtātiſſimos alebat equos qui ab ea Niſæi appellabantur, teſte Ser. l. 11.

Nisi, *ſe non*, εἰ μὴ, ὅτι μὴ, dictio exceptiua. Cic. Atti. Niſi ego inſanio.

Nisvs, νῖσος, nomen regis Megarenſium, qui ut in fabulis fertur, à Scylla filia ſua fatali capillo ſpoliatus, in auem ſui nominis conuerſus fuit. Virg. 1. Ge. Apparet liquido ſublimis in aere Niſus.

Nisvs, a, um, particip. ἀπερειδόμενος, eſt à Nitor, eris.

Nisvs, us, ui, *Forzo, lo sforzo*, ὁρμή, conatus. Tir. 1. En. Niſuque immotus eodem. Ci. 2. Tuſc. Pedetentim ite, & ſedato niſu.

Nitedvla, æ, muris exigui genus, ut docet Seruius Cic. pro Sex. ut illa nitedula remp. conaretur arrodere. Eſt & Nitedula, cicindela, quæ noctu lucet.

Nitela, æ, *Cura denti, netta denti*, καλλυντήριον, dicitur res quæ leuigat ſordes, & expolit: unde Apuleius utitur pro dentifricio. Miſi (inquit) ut petiſti, tibi munditias dentium, nitelas oris, tenuem, candificum, nobilem puluiſculum.

Niteo, tes, nitui, *Rilucere*, καλλωπίζομαι, ſplendeo. Plau. in Pſe. Tibi hoc præcipio: ut niteant ædes. Nitere unguentis, fulgere purpura. Cice. in Catil. Idē. 4. de Fin. Illorum uides quàm niteat oratio.

Nitesco, is, ere, nitidum fieri. Cic. 1. Tuſc. Cœlum niteſcere, arbores frondeſcere. Pli. l. 37. c. 12. omnes gemmæ mellis decoctu niteſcunt. Nitens, participium: ut Equi nitentes. Virg. 6. Aen. Galea nitens, Idem. 9. Aen. Oculi nitentes. Idem. 1. Aen. Aſtra nitentia, Oui. 5. Faſt. Hinc Eniteo, ἀποστίλβω, clare, ſeu ualde niteo. Per tranſlationem ſignificat celebrem eſſe, εὐδοκιμεῖν. Lib. 4. ad Heren. Artis ſcriptores non putarunt unum potuiſſe in omnibus elocutionis partibus enitere. Eniteſco. Sal. Cæſar bellum exoptabat, ubi uirtus eniteſcere poſſet. Interniteo, in medio niteo. Pli. Telluri interniteat.

Nitide, nitidius, nitidiſſime, aduerbia.

Nitibvndvs, a, um, uehementer nitens. Gel. li. 1. c. 11. Achæos Homerus pugnam indipiſci ait, conſpiratu tacito nitibundos.

Nitidivscvla, dimin. à nitidius comparatiuo. Plau. in Pſe.

Nitido, as, *Rallustrare*, καλλύνω, nitidum facio. Col. li. 12. c. 3.

Nitiditas, Accius: Formæ nitiditate præcarus regi.

Nitidvs, a, um, *Splendido, rilucente*, λιπαρὸς, κομψὸς, ſplendidus, clarus, lucens. Plau. in Stich. Facite ut nitidæ ædes meæ ſint. Idem in Mil. nimium lepida, nimiſq; nitida femina. Cic. in Orat. In picturis alios nitida, læta, colluſtrata delectant. Col. li. 12. Far Cluſinū candidioris & nitidi coloris.

Nitor, teris, nixus, & niſus, *Sforzarſi*, ἐρείδω, conari. Vir. lib. 3. Ge. Poſt ualido nitens ſub pondere faginus axis. Interdum incumbere, ſuſtentari, ἰσχυρίζομαι, ἀποσκήπτομαι, διατείνομαι. Idē. 6. Aen. Ille uides pura iuuenis qui nititur haſta. Per metaphorā dicimus Salutem, & uitam noſtram in aliquo niti, hoc eſt, fixam eſſe & repoſitam. Cice. pro. Mil. Ei uiro mors parabatur, cuius in uita nitebatur ſalus ciuitatis. Niti gradu, apud Pacuuium legitur pro ambulare: Ardua per loca agreſti, & trepidante gradu nititur. Niti alis, uolare. Vir. l. 4. paribus nitens Cyllenius alis Conſtitit. Interdum fulciri. Ci. l. 1. Off. Eſt adoleſcentis, deligere uiros optimos ac probatiſſimos, quorum conſilio, atq; auctoritate nitatur. Id eſt, gubernetur, inſtituatur. Quandoq; nitor ſignificat [illegible] perſ, conari, πειρῶμαι. Ter. in Ad. Quapropter nitar, exp[illegible] Cic. de Sen. quātum quiſq; poteſt, nitatur. Hinc Annitor, Co[illegible]tor, συντείνομαι, διαμάχομαι, totis uiribus nitor. Ci. l. 2. Off. quantum conniti animo potes, quantum labore contendere, tantum fac ut efficias. Enitor,

tor, ἀποτίκτω, pario. Plau. in Amph. Geminos Alcmena enititur. Var. l. 2. de re ruſt. Facienda ſepta ſecreta ab alijs, quo enitentes ſe cludere poſſis. Vnde Enixæ mulieres, quæ partus dolore leuatæ ſunt. Item Eniti, φιλοτιμοῦσθαι, eſt multo labore aliquid perficere. Sal. in Iug. Ab adoleſcentia ita ſe enixum, ut ab optimo quoq; probaretur. Col. l. 2. ut ſpe ceſſandi totum ſpatium bos agilius enitatur. Hinc enixe, συντόνως, aduerb. Plau. in Trin. Tibi relinqui enixe expeto. Quod & Enixim dicitur. Cicero: Ego illos malos & audaces ſemper enixim contra fortunas, atq; honores huius ordinis omnia feciſſe ſentio. Innitor, inhæreo, firmor. Col. l. 6. arbores, quibus uitis applicata, & religata innititur, accipiant. Obnitor, ἀντερείδομαι, ἀνθίσταμαι, ἀντιστηρίζομαι, contra nitor, obluctor. Virg. l. 3. Ge. Verſaq; in obnixos urgentur cornua uaſto: id eſt, cõtra obluctantes. Cic. pro Mil. non uſitatis iam rebus obnitendum eſt Miloni, ut tueatur dignitatem ſuã. Hinc aduerbium Obnixe, διατεταμένως, cum conatu, quantum poteſt contra conantem. Teren. in And. Pedibus, manibusq; obnixe omnia facturum. Pernitor, ualde nitor. Seruius: Pernix perſeuerans à pernitendo tractum eſt. Renitor, ἀντιτείνω, ἀνταίρω, contra nitor, ſubnitor, ſuffulcior. Virg. lib. 3. Parua Philoctetæ ſubnixa Petilia muro. Aliquãdo eſt ſurſum nitor. Cæcil. in Annibal. Latini ſubnixo animo ex uictoria conſilium ineunt. Habent autem omnia hæc p.p.

Nitor, oris, *Splendore, politezza*, στιλπνότης, ſplendor in quacunq; re dicitur. Ci. in Cato. Tum Lyſandrum intuentem purpuram eius, & nitorem corporis. Col. li. 2. Pondere, & nitore præſtat. Eloquij nitor. Ouid. 2. de Pon. Eleg. 2. Generis tui nitor, ibidẽ Eleg. 9. Marmorum nitor, Pli. li. 13. c. 1.

Nitraria, νιτρία, νιτροποιΐα, locus ubi nitrum fit. Plin. l. 31. c. 10.

Nitratvs, adiect. cui nitrum admiſtum eſt. Mart. li. 13. Nitrata uiridis Braſſica fiat aqua. Col. lib. 12. cap. 55. Nitratam aquam ſuffundito.

Nitrosvs, a, um, quod nitrum habet. Plin. l. 31. c. 10. Aquæ nitroſæ reperiuntur. Nitroſus locus, Idem l. 20. c. 19.

Nitrvm, *Nitro*, νίτρον, ἀπὸ τοῦ νίζειν, ut quidam putant, eo quòd abluendi, purgandiq; habeat facultatem: ſiue, ut alij malunt, à Nitria Aegypti regione, in qua copioſiſſime prouenit. non multum diſtat à ſalis Hammoniaci ſpecie, nonnulliq; eaſtimant eſſe ſalis genus. ſicut enim ſalem in littore maris feruor conficit Solis, ducendo in petram aquas marinas: ita in nitrarijs, ubi æſtate pluuiæ prolixiores telluri infunduntur, ardor nimius aquas excoquit in petram ſali ſimillimam, ſed nihil gelidi rigoris, nihil ſalſi ſaporis habentẽ, quę tñ iuxta naturã ſalis durare in çaliditate, & nubiloſo aere fluere, ac liqueſcere ſolet. Gignitur copioſiſſime in Nitrite Aegypti nomo, aqua Nili in nitrarias immiſſa: paruus apud Medos caneſcentibus ſiccitate conuallibus: præſtantiſſimum autem in Clitis Macedoniæ. Dioſcorides foſſile præferre uidetur, quod leuius eſt, & ſine pondere, roſeo colore, aut albo, & ſpongiarum modo fiſtuloſum. Veriſimile autem eſt, quod hodie uulgo Sal nitrum uocant, ueteribus fuiſſe incognitum, nouumq; eſſe inuentum, ad bellicorum tormentorum uſum excogitatum.

Nivalis, & hoc le, *Neuale, neuoſo*, νιφόεις, quod ad niuem pertinet. Ci. de Diu. Tumulos albano in monte niuales. Pli. l. 26. c. 8. Naſcitur in petroſis, apricis, niualibus. Niualis dies, quo plurimum niuis è cœlo dilabitur. Liu. l. 21. Erat brumæ tempus, & niualis dies. Niualis aqua. Gel. Col. li. 3. c. 1. Niuale cœlum dixit, quod ſæpe niues inducit. Oſculum niuale, metaphoricõs pro frigido. Mart. lib. 7.

Nivarivs, a, um, ut, ſaccus niuarius. Pli. l. 15. Nitroſæ aut amaræ aquæ, polenta addita, mitigantur, ut intra duas horas bibi poſſint. qua de cauſſa & in ſaccos niuarios additur polenta.

Nivatvs, a, um, χιονοψυχής, niue refrigeratum Sueto. in Ner.

Niveo, es, nixi, nictum, à quo Conniueo. Vide Nictio.

Niveus, a, um, *Che è di neve*, χιονικός, ea niue, Niueus liquor, Cic. 2. de Diuin. Virg. 3. Ge. aggeribus niueis informis, & alto Terra gelu. Quandoq; pro candidorum, Niuei dentes Mart. l. 5. Niuei lacerti. Virg. l. 8. Aen. Ebur niueum. Ouid. 10. Met.

Nivosvs, a, um, *Che abonda di neve*, χιονιζόμενος, χιονώδης, niue abundãs. Colu. l. 2. c. 9. locis prægelidis ac niuoſis. Niuoſa hyems, Liu. li. 5. Niuoſa grando, Idem li. 21.

Nix, niuis, *Neve*, χιών, Cic. de Nat. Aquam niue pruinaq; concreſcere. Pli. li. 17. c. 2. Nix aquarum cœleſtium ſpuma eſt. Virg. 10. Ecl. Perque niues alium, perq; horrida caſtra ſecuta. Niue candidiores equi, Ouid. 8. Met. Eluctari niues, Tacit. l. 19. niues eluctantibus patuit quantum diſcriminis adeundum foret. Capitis niues, apud Hor. 3. Car. Ode. 13. pro capillis canis.

Nixor, aris, nixatus ſum, nixari, ἐρείδομαι, στηρίζομαι, ſuſtentor. Lucr. l. 4. cõuellere tota Fundamẽta, quibus nixatur uita, ſalusq;. Idem li. 3. aduerſo nixantem trudere monte Saxum.

Nixvrio, is, p.p. nixurij, niti uolo. Nigid. apud Nonium Nixurit omnis ui [illegible] natus ſæpius aliqua re perpellitur.

Nixvs, a, um, pa[illegible] *appoggiato, ſoſtentato*, innixus, uel incumbẽs fultus, ſuſtentatus. [illegible]. Verr. prætor muliercula nixus in littore. Cic. de Diuin. Stellatis nixus olympo.

Nixvs, us, parturientium labor. Virg. 4. Geor. Haud, Fœtus nixibus edunt. Dicitur & de alio quouis conatu. Quinct. l. 2. c. 13.

Nixvs, huius nixi, ἐγγόνασις, Sidus cœleſte, quod Iulius Fir. Ingeniculum uocat. Ci. in Arat. Ille uagans uulgato nomine nixus. Ibidem exoritur conuerſo corpore nixus. Hunc Higinus Herculem eſſe ait, qui dextro genu nixus, ſiniſtro pede capitis draconis dexteram partem opprimere conatur.

N A N T E O

No, nas, ui, natum, *Nuotare*, νήχομαι, proprium eſt piſcium. Cice. de Fin. ſerpere anguiculos, nare anaticulas. Pli. l. 9. c. 17. de accipenſere: contra aquam nando meat. Quanquam, & de alijs rebus dicatur in aqua fluitantibus. Oui. 1. Met. Nat lupus inter oues. Virg. 1. Aen. apparent rari nantes in gurgite uaſto. Nare ſine cortice, prouerbialis metaphora, de ijs, qui ſuo iam Marte ſibi poſſunt conſulere, nullo alieno egentes ſubſidio. Tranſlatio ſumpta ab ijs, qui natandi iam ſatis periti, cortice non egent.

Nobilis, le, *Nobile, chiaro*, γνώριμος, εὐγενὴς, clarus, celeber, quaſi noſcibilis, à Noſco: unde & pro noto ponitur. Virg. 7. Aen. Eſt locus Italiæ medio, ſub montibus altis, Nobilis. Et Nobilis in quacunque re ponitur, ſiue bona, ſiue mala. de bona, ut cum ad generis dignitatem refertur. Saluſt. in Cati. Nobili genere natus, Cic. 2. de Diuin. Nobili loco natus. De mala. Liuius, Nobilis ille clade Romana locus. Plaut. in Rud. Qui ſe ſcelere nobiles fieri uolunt. Facinus nobile, inſigne. Cic. 4. Ver. Accipite nunc aliud eius facinus nobile. Homo omnium nobiliſſimus, Cic. Lentulo li. 1. epiſt. Inimicitiæ nobiliſſimæ, Liu. l. 39.

Nobilitas, tis, εὐγένεια, generis, uel alterius rei indignitas, uel ut Nonius Ci. uerba recitans, Cognita uirtus. Col. li. 4. Deprehendi poteſt nobilitas in geſtu. Cice. pro Sen. Omnes boni nobilitati fauemus.

Nobiliter, inſigniter, & decore. Pli. l. 34. c. 8.

Nobilito, as, *Nobilitare, far nobile*, διαβοάζω, nobilẽ facio, dignitatem addo. Cic. de Sene. Neque enim ea te unquam es nobilitatus. Aliquando notum facio, γνωρίζω. Cic. lib. 2. Offi. Phalaridis præter cæteros nobilitata crudelitas. Ter. Eun. Adoleſcentulum nobilitas flagitijs.

Nocenter, aduerb. Colum. li. 8. c. 2.

Nocentior, & Nocentissimvs, Ouid. 1. Met. Iamq; nocens ferrum, ferroq; nocentius aurum Prodierat. Cic. 2. Ver. Se ſatisfacere nocentiſſimæ uictoriæ non poſſe.

Noceo, ces, cui, citum, *Nuocere*, βλάπτω, ἀδικέω, obſum, damnum, aut iniuriam alicui infero. Col. l. 2. Non nocebitur ei nocturnis roribus. Cic. 3. Off. Conſtitutum eſt, ut nõ liceret ſui commodi cauſſa nocere alteri. Vir. 10. ecl. Nocent & frugibus Vmbræ. Hor. 1. epiſt. 2. Nocet empta dolore uoluptas. Plau. in Mil. cum accuſatiuo iunxit. Iura te non nociturum eſſe hominem de hac re neminem. Nocere noxam. Liui. 9. Atq; ob eam rem noxam nocuerunt. Nihil nocet, Cic. ad Att. li. 12. Nocetur impersonale. Cic. 4. Verr. Cõfirmat curaturum ſe, ne quid ei per filium ſuum noceretur. Vnde Nocentes dicuntur, qui iniuriam aut maleficium commiſerunt, qui alteri nocuerunt. Cic. 1. Offi. Habendum religioni, nocentem nefarium, impiumq; defendere.

Noctescere, *Farſi notte*, συσκοτάζειν, eſt obtenebrari. Furius apud Nonium: Omnia nocteſcunt tenebris caliginis atræ.

Noctifer, epitheton ſtellæ ueſpertinæ, quam Heſperum, ſiue Veſperum appellamus. Catul. Nimirũ Eoos oſtendit noctifer ignes.

Noctifvga, νυκτοφυγῶν, qui noctem fugit.

Noctilvca, pen. pro. νυκτολαμπής, Luna quæ noctu lucet, Hor. 4. Carm. Rite creſcentem face Noctilucam. Noctilucam etiam quidam appellarunt, quæ alio nomine Nitedula dicitur, lucens noctu paruum animal.

Noctipvga, Lucilius uocauit obſcœna, quòd noctu pugnant excitentq; Venerem.

Noctivagvs, p. c. *Che va vagando di notte*, νυκτιπόρος, qui nocte uagatur. Virg. 10. Aen. Almaq; curru Noctiuago Phœbe medium pulſabat olympum. Strepitus noctiuagus Faunorum, Lucr. lib. 4.

Noctv, *Di notte*, pro ablatiuo Nocte, utebantur antiqui. Quadrigarius: ſenatum noctu multa domum dimitti. Cic. pro Mil. ſi inſidiaretur noctu. Pla. in Men. ſomnium noctu hac ſomniaui. Noctu uero aduerbium ſignificat per noctem. Salu. Diu, noctuque laborare. Aliquando Nox pro Noctu, ut in 12. tabulis: Si nox furtum factum ſit, iure cæſus eſto. Macrob. li. 1. Sat. c. 4.

Noctva, æ, *Civetta*, γλαῦξ, auis à nocte dicta, quæ uolat. Pli. li. 10. c. 17. Noctuarum contra aues ſolers dimicatio. Noctuas Athenas ferre, prouerbio dicuntur ij, qui eò rem aliquam afferunt, ubi eius maxima eſt copia. noctuarum enim maxima uis Athenis.

Nocturnvs, a, um, *Di notte*, νυκτερινός, quod eſt noctis. Ci. 4. Verr. fortunis hominum abutebatur ad nocturna uota cupiditatum ſuarum. Somnia nocturna, Hor. 4. Carm. Viſus nocturni, Tacit. lib 20.

Nocvvs, *Che nuoce*, βλαβερὸς, σίντης, qui nocet. Cic. 3. de leg. nocuum ciuem uerberibus, uinculisq; coercento.

Nodatio, pro nodoſitate. Vitru. li. 2. c. 9.

Nodia, herba) inquit Plin. lib. 24. cap. 19.) coriariorum officinis nota, alio

nota, alio nomine Mularis.ex uino pota aduerſus ſcorpiones uim habet.

Nodo, as, *Ligare, annodare*, δεσμεύω, πλέκω, nodos facio, ligo in nodos. Virg. li. 4. Crines nodantur in aurum. Hinc Enodo, λύω, quod nodatum erat ſoluo. Per translationem declaro, expono. Gell. lib. 2. Iulianus enodabat ueterum ſcriptorum ſententias. Lib. 2. ad Heren. Contrariæ legis enodabimus uoluntatem. Interdum eſt arbores à nodis purgare. Colum. lib. 5. cap. 5. Summæ uirgæ falce debent enodari. Connodo, & Innodo, idem quod nodo. Et habent pen. pro.

Nodosvs, a, um, πολύπλοκος, multos habens nodos. Lucan. l. 8. Nodoſaque frangit Oſſa. Horat. 2. Ser. Saty. 3. Adde Cicutæ nodoſi tabulas centum. Acron: Nodoſi, ſcrupuloſi, diligentis.

Nodvlvs, ἁμμάτιον, diminut. Pli. li. 21. c. 5.

Nodvs, *Nodo, groppo*, ἅμμα, σύνδεσμος, ligatura, quæ non facile ſoluitur. Cic. de Vn. Omnia duo ad cohærendum tertium aliquid requirunt, & quaſi nodum uinculumq; deſiderāt. Virg. 1. Aenei. Nuda genu, nodoq; ſinus collecta fluentes. Nodus Herculeus, prouerbij ſpeciem habet, pro uinculo arctiſſimo. Fertur enim Hercules nodi quoddam genus oſtendiſſe, in quo neque principium, neque finis appareret: eoq; nectendi genere uti ſolent in obligandis uulneribus. Plin. lib. 28. c. 6. Vulnera nodo Herculis præligare, ocyor medicina eſt. Huiuſmodi etiam nodo, auctore Feſto, nouæ nuptæ cingulum, boni ominis cauſſa uinciebatur, quem maritus deinde in lecto ſoluebat: quo commento ſignificare uolebāt, indiſſolubile futurum earum nuptiarum uinculum. Vide plura in Eraſmi Adagijs. Dicitur præterea nodus in arbore, & in digito, σύσπασις, eminens ille callus, ubi ueluti colligati ſimul rami eſſe apparent. Col. li. 3. Eius imam partem acutiſsima ſalce iuxta nodum amputato. Liu. 1. Baculum ſine nodo aduncum tenens. Arundinei nodi, Claudian. de Torpedine. Corporum nodi, pro articulis, Pli. li. 11. c. 37. Crura ſine nodis, Cæſar. 6. Bel. Gal. Articulorum nodi, Pli. lib. 11. c. 37. Accipitur & Nodus pro ænigmate, uel aliqua omnino re difficili. Cælius ad Ci. Fam. 8. Incideramus in difficilem nodum. Idē Atti. li. 5. Dum hic nodus expediatur. Hinc uetus illud prouerbiū: Nodum in ſcirpo quæris: quod dici ſolet in eos, qui etiam in re facillima ſcrupulum inueniunt. Tractum eſt prouerbium à leuitate ſcirpi, quem conſtat omni prorſus carere nodo. Terent. in An. Nodum in ſcirpo quæris. Nodus item in exercitu dicitur denſa peditum multitudo: quòd non facile poſſit reſolui. Cœleſtis nodus, ſidus Piſcium olim dicebatur. Cic. in Arato. A nodus ſiunt Enodis, Inenodabile, Internodium. diximus ſuis locis.

Noegarvm, amiculi genus, auctore Feſto, prætextum purpura, coloris candidi: unde pro candido quandoque ponitur. Liui. Andron. Lacrymas de ore noegæo deterſit.

Nola, Νῶλα, Ptolemæo, Campaniæ urbs mediterranea. hanc prius Sidicinum fuiſſe dictum, ſcribit Pli. l. 3. c. 5.

Nolo, *Non uolere*, οὐ θέλω, ἀβουλέω, ex Nō, & uolo. Terent. in Eun. Noui ingenium mulierum: Nolunt, ubi uelis: ubi nolis, cupiunt ultro. Cic. in Orat. Libenter copulando uerba iungebantur ſodes, pro ſi audes: nolle, pro non uelle. Cic. 4. Ver. exempla litterarum ipſi habere non nollent. Nolens, particip. Lucan. l. 1. Quamuis nolente ſenatu Traximus imperium.

Nomades, dum, νομάδες, Africæ populi, inter Zeugitanam regionem & Mauritaniam ſiti, qui poſtea, litteris aliquot mutatis, Numidæ appellati. Hos ſcribit Saluſt. ex Perſis ortū traxiſſe, qui Herculem in Hiſpaniam ſunt comitati: eoq; mortuo, in Africam traieciſſe, locaq; occupaſſe Oceano proxima: poſtea propter multitudinem à parētibus digreſſos, poſſediſſe ea loca, quæ proxime Carthaginem Numidia appellantur. Dicti ſunt autē Nomades, ἀπὸ τοῦ νέμειν, i. à paſcendo, quòd paſtionibus præcipue uacarent. Sunt & alij Nomades in Scythia ſupra Meotim. Pli. li. 4. c. 12.

Nomae, ulcera quæ depaſcunt ſerpendo corpus. Pli. l. 33. c. 4.

Nomen, inis, *Nome*, à Noſco, quòd notitiam faciat: nā per id, quicquid nominamus, agnoſcitur. Vel Nomen dicitur, quaſi notamē. Aut à Græco ὄνομα, abiecto o. Proprie autem nomen dicitur, teſte Nonio, proprium uocabulum ſingulorum, hoc eſt, quo ſingulæ res appellantur. Inde nomino, as, quod eſt, nomen alicui rei imponere. id autem fit dupliciter. aut enim uniuerſo generi nomen imponimus, quod grammatici nomen appellatiuum uocant; ut cū animal rationale hominem dicimus nominari: aut ſingulis rebus peculiare nomen imponimus, quod illi cum alio non ſit commune. hoc à grammaticis nomen proprium appellatur. quod ſic definitur à Cicerone. Nomen eſt quod unicuique perſonę attribuitur, quo quæque ſuo proprio, & certo uocabulo appellatur. Hoc rurſus diuiditur in quatuor membra, Prænomen, Nomen, Cognomē, & Agnomen. Prænomen interdum una, interdum duabus, interdum tribus literis notabatur: ut, C. Caius: Gn. Gneus: Sex. Sextus. fuitq; nonnulla ratio prænominis. nam & Quintū ideo dixerunt, quòd quinto fortaſſis loco natus eſſet: Lucium, quòd initio lucis exortus: Gneum, à corporis effigie. Cognomen maiorum eſt, tractū ex familia uel ſanguine. ἐπωνυμία, ut Cornelius ex Cornelius. Nomē aūt propriū perſonæ eſt, quod propriū gentiliū, hoc eſt, qđ originem gentis uel familiæ declarat, ut Cice. Scip. Agnomen extrinſecus uenit, & hoc tribus modis. Aut ex animo, ut Superbus, Pius. Aut ex corpore, ut Craſſus, Pulcher. Aut ex fortuna, ut Africanus, Gothicus, Aſiaticus, Numantinus, à deuictis gentibus, ſed hoc raro uſurpatur. Cognomen nanque, ſiue Cognomentum potius, quam Agnomen dicitur. Ci. Scipio ille, cui Africano fuit cognomen. Idem ad Att. Teque non cognomen ſolum Athenis deportaſſe, ſed humanitatem & prudentiam intelligo. Romani plerunque tribus uti ſolent nominibus, nonnulli etiam quatuor: ut, P. Cornelius Scipio Africanus ubi Publius eſt prænomen, Cornelius nomen proprie dictum, Scipio cognomen. Africanus agnomen. Et nomen quidem atque cognomen omnium eiuſdem familiæ commune erat, prænomen uero tantum ſingulorum. Prænomē itaque illud erat, quo fratres, aut gentiles à ſe mutuo diſtinguebantur. Quidam etiam à ueſtimento cognomen ſortiti ſunt, ut Antonius Caracalla: quidā a pecore minori, ut Porcius, Scrofa: quidā à pecore maiori, ut Equitius, Taurus. quidā à piſcibus, ut Sergius Orata, Muræna. Pilumni autem cognomen inde tractum putatur, quòd qui primus in ea familia hoc cognomine dictus eſt, pili uſum inuenerit. Eſt quando Nomen pro decore, & dignitate ponatur. Virg. 2. Aeneid. Auulſumq; humeris caput, & ſine nomine corpus. Interdum pro generoſitate. Idem li. 2. Geor. Aut pomis ſua nomina ſeruat. Interdū pro nobilitate generis, fama. Virg. 2. Ae. Et nos aliquod nomenq;, decuſque Geſſimus. Ouid. 10. Met. Magnum & memorabile nomen. Nomen etiam accipitur pro gente, ut apud Vir. Noſtrūq; in nomē ituras. Nomina prȩterea dicuntur, capita, uel (ut hodie loquimur) articuli rationis argētariæ, in quib. deſcripta ſunt nomina debitorum, quibus pecuniæ expenſæ feruntur. Cice. 3. Ver. ſatis te elapſurum omni ſuſpicione arbitrabare, ſi, quibus pecuniam credebas, ijs expenſum nō ferres? neque in tuas tabulas ullum nomen referres? Nonnunquam Nomen accipitur pro ipſo debitore. Colum. li. 1. c. 7. Vel optima nomina non appellando fieri mala, Alphius dixiſſe ueriſſime fertur. Sæpe etiam Nomen accipitur pro ipſo debito. Cic. ad Att. li. 16. Nomina mea per deos expedi. Idem ad eundem lib. 6. Salaminios adduxi, ut totum nomen Scaptio uellent ſoluere. Ponitur etiam Nomen aliquādo pro cauſa. Cice. de Amic. ab amicitia Q. Pompeij meo nomine ſe remouerat Scipio. Nomen aliquando tranſit in aduerbiū: ut, Toruumq; tuetur, id eſt torue, δεινὸν, γοργὸν. Item aduerbium in nomen: ut, apud Perſium: Iam cras heſternum conſumpſimus, ecce aliud cras. Nomina tamen in aduerbium migrantia ſuam ſæpe ſeruant quantitatem, ut apud Virg. 3. eclog. Tranſuerſa tuentibus hircis. nam Tranſuerſa quum aduerbium ſit, a, tamen breuis eſt, quia uenit ex nomine, quum ſciamus in a terminata aduerbia longa eſſe. Nomina per diuerſos caſus loco aduerbiorum ponuntur: per nominatiuum, ut Fors pro Forte, Recens pro recenter: per genitiuum, Militiæ pro in Militia: per datiuū, ut Veſperi, Ruri, Sorti, per ſortem: per accuſatiuum, ut Toruum pro torue, Clarum pro clare: per ablatiuum, ut Rure, Domo.

Nomenclator, ris, *Colui che ſa il nome d'ogn'uno*, ὀνοματολόγος, à nomine calando, id eſt, uocando, qui memoriter unumquenque nominatim uocare didicit: ut puta in ſoro reos, in conuiuio conuiuas. Cic. Atti. l. 4. Ad urbem ita ueni, ut nemo ullius ordinis homo nomenclatori notus fuerit, qui mihi obuiam non uenerit. Horum opera utebantur potiſſimū candidati, ut ſibi in prenſando ſuffragatores nomina ciuium ſuggererent. Vnde laudatur Cato, quòd legem ſeruarit, quę candidato nomenclatores adeſſe uetat, ut per ſeipſum ſine nomenclatore nominatim ſalutaret ciues Romanos. Hi & Fartores quoque dicebantur, quòd ſalutatorum nomina (ut ait Feſtus) uelut infarcirent petitorū auribus. Cic. pro Mur. Quid quod habes nomenclatorem.

Nomenclatio, & Nomenclatvra, ὀνομασία, ὀνοματολογία, nuncupatio, nominatio, Col. l. 3. c. 2. prudentis magiſtri eſt, eius nomenclationis aucupio ſtudioſos non demorari. Pli. li. 2.

Nomentvm, Νώμεντος, Stephano, oppidum in Latio, non procul ab Roma. Martial. lib. 13. Si uicina tibi Nomento rura coluntur. Hinc Nomentana uia Romæ, qua itur Nomentum, & Nomentani, qui Nomentum habitant. Dictum Nomentum à Nomento conditore.

Nominatim, aduerb. *Nominatamente, à nome per nome*, ὀνομαστί, ἐξονομακλήδην, per ſingulorum nomina. Liui. l. 2. conſules citant nominatim iuniores. Dicitur tamen & de uno: ut, Tenens cruentum pugionem Brutus, nominatim Ciceronem inclamauit. Aliquando etiam accipitur pro expreſſe. Cic. li. Off. Quicquid eſt in prædio uitij, id ſtatuerunt, ſi uenditor ſciret, niſi nominatim dictum eſſet, præſtari oportere. Nominatim & Generatim, contraria. Cic. Att. li. 9. Tanta erat in illis crudelitas, ut non nominatim, ſed generatim proſcriptio eſſet informata.

Nominatio, onis, Pli. epiſt. 73. qui me nomin[illegible] die per hos continuos annos inter ſacerdotes nominabat. [illegible] ad Cic. Bibulus in Pauſæ locum petere conſtituit: eam nominationem à te petimus. Nominatio figura rhetorum, de qua ad Heren. li. 4.

Nominatvs, *Celebrato, nominato*, περιβόητος, nomen ex participio pro celebri.

pro celebri Cic.6.Ver. illa Attalica, tota Sicilia nominata. Pli.lib. 12.c.19. In Bactriana Bdellium nominatiſſimum.

Nomino, as, *Nominare, ὀνομάζω*, appello, nomen impono. Lact.li. 4. A Deo diuinitas nominatur. Ci.de Amic. Amor, ex quo amicitia eſt nominata. Interdum accipitur pro nominatim compellare. Plau. in Moſt. Quis me nominat? Nominare aliquando etiam ponitur pro exprimere. Cice. pro Lælio: Quorum profuſa luxuries, magnitudo æris alieni, ſumptus, libidines nominarentur. Eſt etiam Nominare, cum aliquem ad aliquem honorem diligimus. Cice.in 11 Phil. & Brutus in epiſt.ad Ci. Vide nominatio. Hinc Denomino, *παρονομάζω*, nomen alicui impono. Colum.li.4. uniuerſæ regiones habent propria uitium genera, quæ conſuetudine ſua denominant.

Nominito, as, are, *Nominare*, frequent. à Nomino. Lucr.l.3.

Nomisma, *Denaro, moneta, νόμισμα*, Vide Numus, & Nomiſma.

Non, *Non, no, οὐ, οὐκ*, negatiua dictio accommodari poteſt omnibus modis, præterquam imperatiuo. Indicatiuo. Ter.in Eun. Non te dignum Chærea feciſti. Optatiuo. Pla.in Men. Non negem, ſi non uerum. Subiunctiuo. Virg.1.Geo. Non illa quiſquam me naue per altum Ire, neque à terra moneat cōuellere funem. Infinitiuo. Ter. in Phor. Non neglexiſſe, habeo gratiam. Non, ſi negationi præponatur, affirmat: ut, Nonnihil tibi debeo, id eſt aliquid tibi debeo. quum poſtponitur, magis affirmat, quàm ſi præponeretur: ut, Nihil non tibi debeo, ſignificat, omnia tibi debeo. Ouid.l.3.Faſt. Multa tibi memores, nil non debemus Eliſæ:

Non autem, *οὐ μέντοι*, recte dicimus: at non dicimus, Non uero: ut Amicus Cæſaris ſum, non autem aſſentator.

Non modo, *Non ſolamente, μὴ ὅτι, οὐχ ὅτι, οὐχ ὅπως, οὐ μόνον*, non ſolum: ut, Non modo te diligo, ſed etiam amo. Quandoque ponitur pro nedum. Trebo. Cic. Non neſcis, quàm pro ueterrimo amore omnibus tuis etiam minimis commodis, non modo tanto bono, gaudeam.

Nonnullus, *Alcuno, ἔστιν ὅς, ἔνιοι*, aliquis. Cic. pro Mur.

Nonnunquam, *Alcune uolte, ἔσθ' ὅτε, ἐνίοτε*, ſignificat aliquando.

Non tacendus, *Da eſſer laudato, ῥητός*, nominandus, laudandus, Mart.ad Licianum: Vir Celtiberis non tacende gentibus.

Nona, æ, una ex Parcis. Latini Nonam, Decimam, & Mortam, Parcas dixere: quòd tempeſtiuum tempus partus ſit nono & decimo menſe: qui uero ante hoc tempus in lucem prodeunt, aut mortui naſcantur, aut paulo poſt moriātur. Vide Morta, & Gel.l.3.c.16.

Nonacrinus, crina, crinum. Ouid. Nonacrina Atalanta.

Nonacrius, a, um, *νωνάκριος*. Oui.in Faſ. Nonacrius heros.

Nonae, arum, *νῶναι*, quaſi nouæ, propter initium obſeruationis: uel quòd ab eo die ſemper ad idus nouem dies putentur: ſiue ad imitationem Tuſcorum, qui nonas uocabant nouum quemq; diem, quo regem ſuum ſalutabant, & de proprijs negotijs conſulebant. Erant autē Nonæ, in Martio, Maio, Iulio, & Octobri ſex illi dies, qui kalendas ſequuntur: reliqui uero menſes quatuor tantum habebant. Nonas. Cic. pro Flac. O nonæ illæ Decembres.

Nonageni, næ, na, tantum plural. *ἐνενήκοντα*, numerus diſtributiuus à noningenta, nonageſimus, ma, mum. Cic. Senec. nonageſimus annus.

Nonagies, *Nouanta uolte, ἐνενηκοντάκις*, à nonaginta aduerbium.

Nonariae, dictæ meretrices, quòd hora nona cellas aperirent, corporis proſtituendi gratia. Perſius Saty.1. Si Cynico barbam petulans nonaria uellat.

Noningenti, *Nouecento, ἐνακόσιοι*, uel per ſyncopen nongenti, æ, a, nouies centū: dicimus & noningeni, & p ſyncopen nongeni.

Noricum, p.c. *νωρικόν*, regio Germaniæ, habens ab Occaſu Aenū fluuium: à Septentrione Danubium: ab Ortu ſolis montem Cecium: à meridie montem Curuancam. eam nunc regionem bona ex parte Bauariam appellant.

Noricus, a, um, Hor.li.1 Car. Quas Noricus Deterret enſis. Vir.3 Ge. Aerias Alpes, & Norica ſi quis Caſtella in tumulis.

Norma, æ, *Norma, ſquadra, regola, ordine, κανών, γνώμων*, fabrorum inſtrumentum, habens duo latera, quo omnia diriguntur, metiunturq́; quæ & regula dicitur. Plin.li.36. c.22. Structuram ad normam & libellam fieri, & ad perpendiculum reſpondere oportet. Noſtrates Quadram uocant. unde quæ recta, dimenſaq́; ſunt, ad normam facta dicuntur. Per metaphoram accipitur pro lege, formula, & præſcripto. Cic. pro Mur. M.Catoni, uitam ad rectam rationis normam dirigenti, de officio meo reſpondebo. Norma loquendi. Horat. de arte: Si uolet uſus, Quem penes arbitrium eſt, & ius, & norma loquendi. Hinc Abnorme, & Enorme.

Normalis, le, ad normam factum. Quinct. lib.11. Siniſtrum brachium eouſq́; alleuandū, ut quaſi normalem illum angulū faciat.

Normatus, a, um, ad normam factum, & directum. Col. lib.2. cap. 13. ut tanquā ſuppoſito uaſi ad perpendiculum normata inſiſteret.

Normannia, regio Galliæ ultra Sequanam flumen, quæ à Carolo magno deuicta, fidem Chriſtianā ſuſcepit, ita dicta à Normannis Cimbricæ Cherſoneſi populis, qui eam regionem occuparunt. Normanniæ autem nomen, Germanorum procul dubio uocabulum eſt, qui Nort, Septentrionem appellant, & Men, uirum.

à Cæſare totus ille tractus inter Armoricas ciuitates numerandū.

Nos, noſtrum uel noſtri, *Noi, ἡμεῖς*, plurale eſt ab Ego mei, uel mis. Nos inter nos. Cic. ad Pomp.li.5. Illud non dubito, quin reſpu. nos inter nos conciliatura, coniuncturaq; ſit. Terent. Adel. Quaſi non norimus nos inter nos. Noſmet pro nos ipſi. Plau. Rud. Si nō moneas, noſmet meminimus. Noſmetipſi inter nos. Ci.ad Attic. li.4. Sed ut noſmetipſi inter nos coniunctiores ſimus. Noſter, noſtra, noſtrum, pronomen poſſeſſiuum. Noſter abſolute, pro, noſter filiusfamilias. Terent.in Phorm. Noſter quid ageret, neſcire: Noſter, pro Noſtras. Terent.in Eunuch. Haud ſimilis uirgo eſt uirginum noſtrarum. Donatus. Noſtrarū, ciuium, ſcilicet. Virg.2.Geor. Non eadem arboribus pendet uindemia noſtris. Noſtrate culpa, Terent. Phorm. Noſtras, noſtratis, omnis generis, à Noſter, ſignificatq;, è noſtra gente, uel patria. Cic. Pæto lib.9. Mirifice capior facetijs, maxime noſtratibus. Pli.li.15.c.11. Quæ candidiora Noſtratia cognominata, odoris præſtantiſſimi. Cic. Lælio.

Noscitabundus, a, um. Gell.li.5.c.14. de leone. atq; placide tanquam noſcitabundus, ad hominem accedit.

Noscito, as, p.c. *Conoſcere, γνωρίζω*, frequentatiuum à Noſco Liu.li.3. Senatorem raro uſquam noſcitare.

Nosco, ſcis, noui, notum, *Conoſcer, γινώσκω*, quod & gnoſco olim dicebatur: unde agnoſco, & cognoſco, & ignoſco. ſignificat autem noſcere, cognoſcere, notitiam alicuius rei habere. Cice.1.Tuſc. præceptū Apollinis monet, ut ſe quiſq; noſcat. cum igitur, Noſce te, dicit, hoc dicit, Noſce animū tuū. Ter.An. Qui ſcire poſſes, aut ingenium noſcere Dum ætas, metus, magiſter prohibebant? Eſt præterea, carum habere. Virg.li.4. Georg. Et patriam ſolæ, & certos nouere penates. Hinc Dignoſco, Internoſco, Pernoſco. Fit autem noſco à Græco. nam Græci, *γινώσκειν*, dicunt cognoſcere. hinc Latini ueteres non noſco, ſed gnoſco dicebant, & gnotum cognitum, & gnoro pro ſcio.

Notabilis, *Notabile, γνωστός*, qui notari i. dignoſci poteſt. Pli. Iun. in epiſt. Notabilem te futuris principibus feciſti. Col.l.3.c.21. maior pars putationis per id tempus adminiſtratur, quo uitis neque folium notabile gerit. i. per quod noſci poſſit. Notabilis Pli.li.36. c.5. Notabilis fœditas uultus Hipponactis. Ci.ad Lucceium, l.3.epi. exitu notabili concludantur.

Notabiliter, *Notabilmente, γνωρίμως*, aduerbium. Plin.epiſt.5. expalluit notabiliter. Tacit. lib.17. quibuſdam notabilius turbantibus.

Nota, æ, *Nota, ſegno, macchia, σημεῖον, ἐπίσημα, σύμβολον, στίγμα*, à Noſco, is, deriuatur. Feſtus. Nota nunc ſignificat ſignum, ut in pecoribus, tabulis, libris, litteræ ſingulæ, aut binæ: nūc ignominiā. Pli. l.11.c.39. Mammas homo ſolus è maribus habet: cetera animalia mammarum notas tantum. Ci.in Par. Litteratura conſtat ex litterarum notis. Vſurpatur & pro ſcriptura. Curius Cic. Sulpitio ſucceſſori nos de meliore nota commenda. Sunt etiam notæ, quibus compendio ſcribitur. Sueto. de Cæſare, ſi qua occultius perferenda erant per notas ſcripſit: hoc eſt, ſic ſtructo litterarum ordine, ut nullum uerbū effici poſſet: quæ ſi quis inueſtigare & perſequi uellet, quartam elementorum litteram, id eſt, d, pro a, & perinde reliquas commutet. Gellius de notis Cæſaris ſic ſcribit. In Epiſtolis Cæſaris inueniuntur litteræ ſingulariæ ſine coagmentis ſyllabarum, ex quibus uerba confici nulla poſſunt. Notis ſcribere, eſt compendioſo ſcribendi genere excipiendo uti. Modeſtinus: Eos, qui notis ſcribunt acta præſidum, reipub. cauſſa non abeſſe certū eſt. Sueto. de Tito: E pluribus comperi, notis quoque excipere uelociſſime ſolitum. Nota etiam pro infamia, & ignominia ſumitur Luci.li.30. Quem ſcis ſcire tuas omnes maculaſq; notaſq; Sueto. Varijs affectus notis. Ci.3.Offi. O turpem notam temporum. Eximere notæ, id eſt, remittere infamiam. Gell.li.4.c.ult. Aliquando refertur ad laudem. Ouid.li.1.Faſt. Ille Numantina traxit ab urbe notam. Eſt item nota ſignum quo aliquid notatur. Cice. Valerio: Reliquis epiſtolis tantum faciam, ut notam apponam eam, quæ mihi tecum conuenit. Liu. Inſtruit ſecretis notis, per quæ haud dubie cognoſcerent ſua mandata eſſe, id eſt, dat ſigna, quibus fidem faceret. Notæ etiam accipiuntur pro indicijs. Celſus l.2.c.6. In acutis morbis fallaces notæ, & ſalutis, & mortis.

Notarius, rij, *Notaro, notaio, γραμματεύς, σημειογράφος*, qui acta in iudicio, uel etiam extra iudicium notis, uel litteris excipit. Pli. in epi. Notarium uoco, & die admiſſo, quæ formaueram, dicto. Mart.l.10. Nec calculator, nec notarius uelox.

Notatio, onis, uerbale, à Noto, as, *Annotatione, ἐπισημείωσις*, animaduerſio, quæ, & nota dicitur. Cic.2.de Diuin. Cœli diſtributio, & ceterarum rerum notatio docet unde fulmen uenerit. ibidem: Chaldæis in prædictione, & notatione cuiuſq; uitæ ex natali die, minime credendum. Temporum notatio, idem de Cla. Orat.

Noteo, tes, tui, à quo noteſco, *Eſſere fatto noto, γνωρίζομαι*, notus ſio. Proper. noſtri noteſcet fama ſepulcri. Hinc Innoteſco. Lact.li.5. à doctis quibus ſcripta eius innotuerunt, irrideri ſolent.

Nothus, *Baſtardo, νόθος*, ex uxore nō legitima natus. Latinum eius rei nomē nō habemus, ideo utimur peregrino Virg.l.7 Suppoſita de matre nothos furata creauit. nothum Græci appellant, quicquid

quid non legitimum,nec uerum,ut nothum Atticiſmum dicunt, non uerum ſchema Atticum,ſed adulterinum. Nothi pulli. Col. lib.8.cap.10.nothi ſunt optimi pulli,quos conceptos ex peregrinis maribus noſtrates ediderunt. Nothos etiam appellant Arabicos elephantes,Indicis minores:teſte Pli.l.8.c.1.

Notia,æ,νοτία; gemma cum imbribus cadens, unde & Ombria alio nomine dicuntur, eoſdem effectus habens, quos Brontia. Plin.l.37.c.10.

Notifico,as,*Far noto*,γνωρίζω,notum facio. Ouid. lib.1.de Pon. eclog. 2. Atque modum pœnæ notificare uelis. Gell.lib.9. cap.3. Philippi arma, timiq; toti Græciæ metuendam, Demoſthenis orationes notificant.

Notio,onis,*Cognitione*,ἐπίβλεψις,ἔννοια,cognitio, demonſtratio: Ci.l.3.Offi.Explica intelligentiam tuam,ut uideas,quæ ſit in ea ſpecies,& notio boni uiri,Boetius Comme.3.Top. Notio intellectus eſt quidam,& ſimplex mentis conceptio ad res plures pertinens à ſe inuicem differentes. Ci.1.de Leg. Dei notionem nullum animal habet,præter hominem. Notio pro cognitione cauſſæ. Tacit.l.3. Tiberius,dilata notione de iure flaminis.

Notitia,æ,*Notitia*,γνῶσις,cognitio,notio dicitur. Ci.de Sen. Qui ſermo,quæ præcepta,quanta notitia æquitatis? Notities,ei,notitia. Vitruu.lib.6 in proœ.

Notium,νότιον,oppidum Ioniæ prope Colophonem. Plin. lib. 5.cap. 31.

Noto,as,*Notare*, frequentatiuum à noſco. Priſcia. In quo ſimiliter eſt notandum, quòd cum à notu ſit deriuatum, corripuit tamen pen.nec mirum. Cic. Orat. Facile eſt uerbum aliquod ardens(ut ita dicam) notare. compoſita enim à notus mutant o, in i,ut agnitus,cognitus,quum ignotus ſeruauerit o. Eſt autem notare,animaduertere,διασημαίνειν,σημειοῦσθαι. Lact.lib.2. Curſus ſiderum & defectus notauerunt. Ouid. 2. Metam.uenientem prima notauit Mercurium. Notati ignominia ſenatores, ob flagitium aliquod ſenatu moti,dicebãtur:ut & equites,quibus equus adimebat:& milites,qui ob alicuius flagitiũ cauſſa exauctorabãtur. Cice.Cæcinæ: ut eam in ciuitatem boni uiri, nulla ignominia notati,non reuertantur,in quam tot ſcelerum condemnati reuerterunt. Poteſt etiam dici à Nota deriuatiuum, ut ſit Notare, ſignum,notam ue apponere. Iuue. Sed quæ Fabricius cenſor notet. Notarunt hoc annales,pro, Scriptum eſt in annalibus. Plin. lib.8.cap.51. Item ignominia afficere,ἀτιμῶσαι. Ci.de Sen. Notandam putaui libidinem nimiam. Hinc Annoto,Connoto, Denoto,Prænoto,Ante noto,Subnoto. Mart. Et non ſobria uerba ſubnotaſti. Notatus,a,um,partic. Ci.3.Tuſc. Verbis Latinis melius,quàm Græcis,hæc notata ſunt. Idem pro domo: Notiſſimus omnium ſcelerum maculis.

Notorius,a,um,adiect. *Notorio, manifeſto*,δῆλος,manifeſtus: Paulus in Lab accuſatione.ff.ad Senatuſcon. Turpil. Qui per notoria indicia produnt. Et C.de accuſat.l.ea lege.

Notus,a,um,*Conoſciuto*,πρόδηλος,γνώριμος,cognitus. Plin.l.16.c.18. Alpina & hæc arbor, nec uulgo nota. Notus, qui nouit. Pla. Pſeud. Noui: notis prædicas. Notus,notior,notiſſimus.nomen ex participio. Cice. pro Mur. Tua nobilitas hominibus litteratis & hiſtoricis eſt notior. Idem 4. Acad. Cui erant, quæ dixi, notiſſima. Notus,carus dicitur. Vir.li.7. Et notis cõpellat uocibus ultro. Idem 1.ecl. Hic inter flumina nota: id eſt,cara, ut inquit Seruius.

Notus, ti, *Auſtro*, uentus meridionalis, quem Auſtrum uocamus, ἀπὸ τῆς νοτίδος, humiditate.

Nouacula,*Raſore,raſoio*,ξυρός,culter raſorius,à Nouo,as,quòd faciem nouare & iuniorem facere uideatur. Cic.1. de Diui. cotem, inſpectante populo,nouacula diſciſſum. Aliquando pro quouis cultro. Columel.lib.ult.c.45. Raporum ſummam cutem nouacula decerpito.

Noualis,huius Noualis,νέωμα,νεατός,gen.fœm. & Nouale genere neutro,diuerſis modis exponi ſolet. Paulus iuriſc.dicit eſſe terrã proſciſſam,quæ anno ceſſat. Sic Varro: Qui intermittitur, à nouãdo noualis ager dicitur. Pli. Nouale eſt,quod alternis annis ſeritur. Idem ſentire uidetur Feſtus,quũ ait: Noualis ager nouæ relictus ſementi. Seruius uult Nouale eſſe aruum tunc primũ ad ſementem proſciſſum. Alibi tamen noualem interpretatur terram, quæ per ſingulos annos ſemine renouatur. Vir.1.ecl. Impius hæc tam culta noualia miles habebit? Quint.in Mil. Mariano: ſegnem futuris noualibus eruere ſiluam. Vir. Alternis idem tonſas ceſſare nouales, Et ſegnem patiere ſitu dureſcere campum.

Nouatio,onis,ἀνανέωσις,dictio iuriſconſultis uſitata, qua utuntur pro prioris debiti in aliam obligationem aut naturalem, aut ciuilem.

Nouatrix,cis. Ouid.15. Met. Rerumq; nouatrix.

Nouelletum,τὸ νεόφυτον,uinea ex nouellis uitibus conſita. Paul. in L.uelut.ff.de imp.in reb.dot.ſi nouelletum in fundo factum ſit.

Noue,ad Her. ne quid noue dicamus.

Nouello,as,are,νεῶσαι,νεάσαι,nouas uites pangere. Suet. In Domit. Edixit ne quis in Italia nouellaret. Hinc Renouello rurſus nouellum facio. Col.lib.3.uinea ita renouellatur.

Nouellus,uella, uellum, *Nouello*,diminut. à nouus. Virg.3. eclo. & Cic.de Fin.

Nouem,*Noue*,ἐννέα. Vir.5. Aen. Iamq; dies epulata nouem gens omnis. Ci.Q.F. In nouem dies diſtributus ſermo. A quo Nouenarius,rij,ἐννεὰς,& Nouenarius,a, um. Varr. Do, in hominibus poſſe nouenarium retinere numerum. Item Nouenus, um, ἔννατος, Liu.l.27. Decreuere ut uirgines ter nouenæ carmen canerẽt. Terga nouena boum. Oui.11. Met.

Nouendialis,le, Cic.Q.Fr. nouendiales ferias.

Nouendium, dij, *Spatio di noue giorni*, ἐννέα ἡμέραι, nouem dierum ſpatium: à quo Nouendiale ſacrificium, quod nouem diebus continuis fieri ſolet ad expiationem prodigiorum. Liu. lib.1. Romanis nouendiale ſacrum publice ſuſceptum eſt.

Nouerca,æ,*Matrigna*,μητρυιά, dicitur, quam quis, liberis ſublatis, nouã uxorẽ ducit, dicta quaſi νέα ἀρχή, noua princeps. Vir. in Buc. Eſt mihi namque domi pater, eſt iniuſta nouerca.

Nouercalis.& hoc nouercale,nouercæ proprium,ut, odium nouercale,quo nouerca priuignum proſequitur, Tacit. lib.1. Manus nouercales, Senec.Herc.fur. Stimuli nouercales, Claud.lib.2. de rap.Proſerpi.

Nouiſſimus,a,um,*Vltimo*,ἔσχατος,ultimus: quia quæ receẽter fiũt, ultimum locum poſſident. Ci.de Ora.1. Duo ſunt ad iudicandum nouiſſima. Item pro Roſ.Com. Qui ne in nouiſſimis quidem erat hiſtrionibus,ad primos peruenit comœdos. Nouiſſime, poſtremo, Plancus Cic. li.10.fam.

Nouitas,tatis,*Nouità*,νεότης. Ci.de Amic. Nouitates non ſunt repudiandæ. Virg. 1. Aeneid. regni nouitas me talia cogit Moliri. Nouitas pro generis ignobilitate. Saluſt. in Iugur. Nouitatem meam contemnunt. Cice. ad Lentul. Nouitati putabam eſſe inuiſum meæ.

Nouiter, Plin.in Paneg.

Nouitius,a,um,*Nouiccio,nouo*,νεώνητος,nouum, ut Nouitiũ opus, nuperrime factum. Nouitia mancipia,teſte Martiano.ff.de Aedi. edi. intelliguntur,quæ nondum annum ſeruierunt: quibus opponuntur ueterana. Vlpia.eo.tit. Plerique ſolent mancipia, quæ nouitia non ſunt,quaſi nouitia diſtrahere ut pluris uendant. Pli. lib. 23.c.1. Nouitium uinum reſinatũ nulli conducit. Teren. in Eun. paucæ manent nouitiæ puellæ. Ci.pro domo: Scytum, neſcio, quẽ de grege nouitiorum,factum eſſe conſulem. Nouitium inuentũ, Plin.lib.17.c.31.& lib.23.cap.1.

Nouo,as,*Far nouello,rinouellare*,νεόω,nouum facio. Saluſt. in Cati. ne quid eo ſpatio nouaretur. Nouare pro immutare. Cice.3. de leg. Nihil habui,quod putarem nouandum in legibus. Hinc Innouo, καινοποιέω,& Renouo,ἀνακαινίζω. Liui. lib.1. Fœdus renouatum eſt. Nouans,partic. Vir.4. Aen. Aeneam fundantem arces, ac tecta nouantem Conſpicit. Nouandus,a,um, Ouid.8. Met. mihi ſæpe nouandi Corporis,ò iuuenes,numero finita poteſtas. Nouatus,a,um, Ouid.2.de Rem. uulnuſq; nouatum Scinditur.

Nouumcomum, Galliæ Ciſalpinæ oppidum, ante Comum, poſt, deductis eò à diuo Iulio quinque colonorum millibus, Nouumcomum appellatum,& oppidani Nouocomenſes. Strab. lib.5.

Nouuncium,pondus,uel menſura nouem unciarum.

Nouus,a,um,*Nouo*,νέος,καινός, Ouid.1. Met. In noua fert animus mutatas dicere formas Corpora. Ter.in Ad. Nouus maritus anno demum quinto,& ſexageſimo fiam. Accipitur quandoque pro mirando,& inopinato,παράδοξος. Virg.3. eclo. Pollio & ipſe facit noua carmina. Idem: Quis furor iſte nouus? Noui homines dicuntur, qui per ſe ipſos clari eſſe incipiunt, & magiſtratus in ciuitate aſſequi. Cice.Fab.lib.5. epiſt. Adeptus es,quod non multi homines noui.

Nox,huius noctis, *Notte*, à noceo, quòd oculis noceat: uel à νύξ, unde & Nyctelius dictus Bacchus, quòd eius ſacra noctu celebrabãtur. Eſt autẽ Nox terræ umbra,uel(ut Speuſippus ait)umbra diei contraria,ſolis priuatio. Cic.2.de Nat.Deo. Ipſa umbra terræ ſoli officiens,noctem efficit. Virg.2. Aen. nox humida cœlo Præcipitat. Aequare noctu ludũ,eſt ludere totã noctẽ. Ver.9. Aen. Felix, ſi protinus illum Aequaſſet nocti ludũ. Septemõ noctem agere. Vir.6. Aen. Dare noctes alicui,de meretricibus dicitur. Hora. Epo.15. Locare noctes,meretricũ eſt. Ouid.1. Am.El.10. Sola locat noctes,ſola locãda uenit. Negare noctẽ,dicũtur meretrices, cũ nolũt admittere amatores noctu. Oui.1. Am.El.8. Poſcere noctẽ, rogare noctẽ, amatorum ſunt, Ouid.1. Am.El.8.& 2. Am.El.2. Vigilata cõuiuio nox, Tacitus lib.13. Nox pro ſomno: ut, Exturbare noctem. Stat.10. Theb. Talia uociferans noctem exturbabat. Nox æterna,pro morte. Virg.10. Aened. In æternam clauduntur lumina noctem. Nox animi,ignorantia,& cæcitas. Ouid.6. Met. Tãtaq; nox animi eſt. Noctes & dies,cõtinue,ſemper. Pla. Mer. Obiurgare pater me noctes & dies. Vir.6. Aen. Noctes atq; dies patet atri ianua Ditis. Noctis partes ſunt Veſpera, Crepuſculum, Prima face, Concubium, Nox intẽpeſta: Ad mediã noctẽ: Media nox. De media nocte, Gallicinium, Conticinium,& Diluculum. Vide Cenſorinum de die Natali. Diuidunt & milites noctem in uigilias quatuor, ſingulas trium horarum ſpatio: quoniam ſer

o   tant

uant caſtra uiciſſim per uigilias. A Nox fiunt Pernox, Noctua, Nocturnus, Noctesco, Pernocto, Noctiuagus, Noctiluca, Binoctium, Trinoctium, Quadrinoctium.

Noxa, æ, *Pena*, τιμωρία, pœna: unde noxæ dedi dicitur mancipium uel pecus, cum traditur puniendum arbitrio eius, cui damnũ intulit. Hinc Noxales actiones (ut inquit Caius in lib. 1. ff. de Noxa. lib. act.) appellantur, quæ non ex contractu, ſed ex noxa, atque maleficio ſeruorum aduerſus nos inſtituuntur. Ouid. 1. Faſt. noxæ tibi deditus hoſtis Spargitur effuſo cornua Bacche mero. Eximere noxæ, pœna liberare. Liuius 8. non noxæ eximitur Fabius, ſed noxæ damnatus, donatur populo R. Aliquando noxa dicitur culpa, unde Caius l. Plebis. ff. de Verbo. ſigni. ſcribit, Noxæ appellatione omne delictum contineri. Liui. 3. Alia omnis penes milites noxa erat. Cic. pro Sex. Roſcio. In minimis noxis, & leuioribus peccatis. Aliquando noxa dicitur detrimentum, damnum, βλάβη. Ouid. lib. 15. Met. Nocte nocent potæ, ſine noxa luce bibuntur. Col. lib. 1. c. 6. Ea res à noxa curculionum uidetur fruges defendere. Sueton. in Cæſ. Spurinnamq́; irridens quòd ſine ulla noxa ſua Idus Martiæ adeſſent. Noxitudo etiam apud ueteres pro noxa dicebatur.

Noxia, *Colpa*, αἰτία, culpa. Terent. in Eun. Vnam hanc noxiã Mitte: ſi aliam admiſero, occidito. Cice. de leg. noxia pœna par eſto. Noxiæ eſſe, hoc eſt, fraudi eſſe, aut uitio. Liui. nihil eam rem noxiæ futuram, quòd ſe hoſtibus iunxiſſent.

Noxitudo, inis, Noxia. Accius in iudicio armorum, ut citat Nonius: Noxitudo oblitteretur Pelopidarum.

Noxius, a, um, *Noceuole, nocente*, βλαβερὸς, quod nocet. Vir. 6. Aen. quantum non noxia corpora tardant. Oui. in Ibin: Noxia luminibus ſpicula condat apis. Cic. de leg. nec obediens noxius ciuis. Innoxius culpa carens, innocens. Plau. in Aul. inopem, atque innoxium me irrides.

N ANTE V

Nubae, populi Libyæ, ad ſiniſtrum Nili flexum. Strab. lib. 17.

Nubecula, æ, *Nuuoletto*, νεφέλιον, diminut. parua nubes Plin. lib. 18. cap. 15. Nubecula uentum procelloſum dabit. Per tranſlationem accipitur pro aduerſitate. Cicero in Piſo. Neque tam fui timidus, ut qui in maximis turbinibus reipublicæ nauem gubernaſſem, ſaluamq́; in portu collocaſſem, frontis tuæ nubeculam pertimeſcerem.

Nubes, *Nuuola, nebbia*, νεφέλη, uapor humidus, in ſublime elatus: ſiue aer in liquorem coactus, cuius denſitas haud dubie Solem obumbrat: unde etiam nomen accepiſſe creditur, à nubendo ſcilicet, quòd ſolem obnubat. i. tegat. Sunt tamen qui eius originẽ referant ad νέφος, quæ ſignificat, nubilum. Cic. 2. de Diuin. Sinubium conflictu ardor expreſſus ſe emiſerit; id eſſe fulmen: Virg. 5. Aen. figit ſub nube columbam. Idem 3. Aen. ingeminant abruptis nubibus ignes. Nubes peditum pro multitudine. Liu. lib. 35. Rex peditum equitumq́; nubes iactat. Armorum nubes, Stat. 4. Thebai. Belli nubes. Virg. 10. Aeneidos. Nubis in nominatiuo apud Plaut. in Merc.

Nubifer, pe. cor. nubes ferens: unde nubiferi montes, tam editi, ut nubes ſuſtinere uideantur. Ouid. 2. Met. Aeriæq́; Alpes, & nubifer Apenninus. Nubifer Notus, qui nubes affert. Idem epi. 2.

Nubifugus, adiect. νεφελοδιώκτης, qui nubes fugat Col. l. 10.

Nubigena, næ, *Generato di nuuola*, νεφεληγενὴς, ex nube genitus Col. l. 10. Mox ubi nubigenæ Phryxi, nec portitor Helles. Nubigenæ dicuntur Cẽtauri, quòd ex nube nati. Stati. 5. Theb. Nubigenæ caluere mero. Feri nubigenę, Ouid. 12. Met. Bimembres nubigenæ. Vir. 8. Aen. Amnes nubigenæ. Stat. 1. Theb.

Nubilarium, rij, ὑπονέφιον, locus, quò propter nubes conferuntur frumenta ſemitrita. Colum. lib. 1. c. 6. area nubilarium applicari debet, quò collata ſemitrita frumenta protegantur, ſi ſubitus imber acceſſerit. Dicitur & Nubilar. Idem lib. 2. c. 21. ſeges in nubilar congeritur.

Nubilis, huius lis, *Da marito*, ἐπίγαμος, ὡραία, quæ uiro in matrimonium iungi poteſt. Vir. 7. Aen. Iam matura uiro, iam plenis nubilis annis. Ci. pro Cluen. Nubilis filia. Et Liui. 29. Nubilis uirgo. Ouid. 2. Triſt. Ci. pro Quin.

Nubilo, as, are *Nuuolare*, ζοφοῦσθαι, nubibus obſcurari: unde, Nubilat aer, Var. de re ruſt. Plin. lib. 37. cap. 7. fulgorem carbũculi extremo uiſu nubilantem. Pro eodem legimus Nubilor, aris, deponens. Cato de re ruſt. cap. 88. Vbi nubilabitur, noctu ſub tecto ponito: Hinc Obnubilo.

Nubiloſus, a, um, *Nuuoloſo*, νεφελώδης, nubibus plenum.

Nubilum, ſubſtant. ipſa nubes Plin. l. 9. c. 82. Rhodi nunquam tanta nubila obduci, ut non aliqua hora ſol cernatur. Virg. 6. Aen. Omnipotens denſa inter nubila telum Contorſit.

Nubilus, a, um, pe. cor. *Foſco, nubilo*, συννεφὴς, nubibus tectum Pli. lib. 16. c. 26. auſtrinum cœlum, atque nubilum. Nubilus color obſcurus. Idem Pli. lib. 9. c. 35.

Nubo, bis, pſi, & nupius ſum, in ſupino nuptum, *Coprire, uelare, maritare*, καλύπτω, uelo, operio. Quoniam uero ſponſæ apud ueteres, cum uiro tradebantur, nubere. i. uelare capita ſolebant, factũ eſt, ut Nubere uſurpetur pro uiro tradi, γαμεῖν, συνοικεῖν. Teren. in An. Aiebãt hodie filiam meam nubere tuo gnato. Neque uir, ſed mulier proprie nubit. licet quandoque præpoſtere dicatur. Pompo. in Pannuceatis, ut citat Nonius: meus frater nupſit dotatæ, uetulæ, uaricoſæ. Iuue. Sat. 2. Quid quæris? nubit amicus. Sunt qui dicant uirum tum nubere, cum ſeruit uxori, tanquam illa potius uir ſit quam ille. Vnde Mart. lib. 8. Vxori nubere nolo meæ. Conſtruitur cum datiuo, & aliquando cum ablatiuo mediante præpoſitione Cum: ut. Mulier nupſit mihi, & mecum. Ci. Catoni. Quo cum eſſet nupta regis Armeniorum ſoror. Nubere in familiam claram. Cic. pro Cœlio, Nubere dicuntur etiam arbores uitibus, & uites arboribus, pro coniungi. Plin. lib. 14. c. 1. In campano agro populis nubunt. De uitibus. Nubitur impersonale paſſiuæ uocis. Plaut. Perſa: Hic cum mala fama facile nubitur: Dare nuptum uiro, Plautus Caſ. Caſina ut detur nuptum noſtro uillico. Hinc Connubo, συνοικίζομαι, συνοικῶ, ſimul nubo. Apuleius: Neſcientibus parentibus connupſeramus. Hinc Connubium, ius legitimi matrimonij. Denubo, Innubo: quod eſt ad domum uiri tranſire. unde & pro tranſire ſimpliciter ſumitur. Lucil. l. 6. Saty. Suam enim inuadere, atque innubere cenſens. Hinc Innubus, qui uxorem nunquam ducit: & Innuba, quæ nunquam nupſit. Obnubo, tego. Stat. Obnubitq́; comas. Pronubo, nuptijs præſum: à quo Pronubus & Pronuba, quæ duo penultimam corripiunt, ut Innubus, & Innuba, cætera producunt.

Nucamenta, κύτταρα, κύτταροι, teſte Pli. l. 16. c. 10. dicuntur quædam quaſi paniculæ dependentes ex ramis abietis & piceæ. Ruellius uel quòd ſint quaſi quædam naturæ rudimenta, pineam nucem facere condiſcentis: uel quòd aperte in nucibus propendere cernantur.

Nuceria, νουκερία, urbs Campaniæ, populi Nucerini. Pli. l. 3. c. 5.

Nuces, *Noci*, κάρυα, à nocendo dictæ, quòd ſatis noceant. Ouid. de Nuce, Quoniam ſata lædere credor, Imus in extremo margine fundus habet. Siue quòd linguæ noceant: aridiores enim factæ eam exulcerant. Alij à capitis noxa dictas exiſtimant. conſtat. n. nucis nucleum eſſe difficilem concoctu, dolorem capiti inferentem, uiſcentibus innucum: unde Græci κάρυον uocant, à grauedine capitis. κάρα, enim caput ſignificat. Eſt autem Nux generale omnibus quæ duro operimento teguntur, ut caſtaneæ, amygdalæ, auellanæ, & huiuſmodi. Virg. 2. ecl. Caſtaneæq́; nuces, mea quas Amaryllis amabat. Pomum uero de ijs proprie dicitur, quæ mollem habent corticem: quamuis etiam pro nucibus aliquando accipiatur, ut apud Plin. lib. 15. cap. 22. Solum hoc pomum natura compactili operimento clauſit: cum loquatur de nuce iuglande. Relinquere nuces, eſt omiſſis puerilibus ad maiora conuerti. nucum enim luſus ſoli pueritiæ conueniens. Perſius Saty. 1. Et nucibus facimus quæcunque relictis, Cum ſapimus patruos. Nux Græca, eadem cum amygdala, quæ & Thaſia dicitur. Colum. de Arborib. cap. 22. Nucem Græcam ſerito Arcturi ſigno. Plin. l. 15. cap. 22. cum de amygdala loquitur. Hæc arbor (inquit) an fuerit in Italia Catonis ætate, dubitatur, quoniam Græcas nominat. Nuces iuglandes, quæ & Regiæ dictæ, Plin. lib. 15. cap. 22. ab his locum amplitudine uindicarunt nuces iuglandes. Vide Iuglans.

Nuceus, a, um, *Di noce*, καρύινος, ex nuce. Pli. l. 16. c. 39.

Nucleus, nuclei, *Gariglio, garione, quel dentro della noce*, πυρὴν, quod tenerum in nuce includitur. Plau. in Curc. Qui è nuce nucleum eſſe uult, frangat nucem. i. qui commodum appetit, ne fugiat laborem. Inde Enucleo, as, declaro, quaſi nucleũ rei alicuius eruo. Nucleus ferri à Pli. l. 34. c. 14. accipitur pro chalybe. In fornacibus, inquit, nucleus ferri excoquitur ad indurandum aciem. In acino etiam nuclei dicuntur minuta illa grana, quæ uulgo Vinacea uocant. Plin. lib. 23. c. 1. Vua paſſa ſtomachum tentaret, niſi pro remedio in ipſis acinis nuclei eſſent. Nucleum amiſit, prouerbiũ: Pla. Capt. Nucleũ amiſit, reliquit pignori putamina. Verba ſunt Hegionis, ubi reſciuiſſet herum amiſſum pro ſeruo, ſeruũ pro domino retentum. is enim, ex quo fructus expectabatur, aufugerat, eo relicto, ex quo nihil emolumenti poterat capi.

Nucifrangibulum, dens, dentibus enim nuces, ſolent confringi. Plau. in Bacc. Ne nucifrangibula excuſſerit ex malis meis.

Nucula, læ, *Nocella*, καρύδιον, diminutiuum, minuta nux.

Nuditas, atis, *Nudezza*, γυμνότης, ſimplicitas, & quandoque pro inopia. Quint. l. 10. c. 2. Tenuitas ac nuditas placuit.

Nudiuſtertius, *L'altr'hieri*, πρόχθες, & nudius quartus compoſita, inquit Feſtus à nunc, & die tertio, quarto: quaſi dicas. nunc eſt tertius, nunc eſt dies quartus, ſemperq́; de præterito dicuntur. Dicitur & nudiuſquintus, & nudiuſſextus. Plau. in Moſt. heri, & nudiuſtertius, quartus, quintus, ſextus. Cic. 5. Phi. Recordamini qui dies nudiuſtertius decimus fuerit.

Nudatus, a, um, Cic. pro Fla.

Nudo, as, *Nudare*, γυμνῶ, γυμνοῦμαι, nudum facio, detego. Cic. 7. Ver. hominem in foro medio nudari, & uirgas expediri iubet. Pli. lib. 16. c. 22. Cum quædam arbores primæ germinent & inter nouiſſimas nudentur. Nudare uiſcera. Virg. 1. Aen. Tergora diripiunt

coſtis,

coſtis, & uiſcera nudant. Nudos gladios, pro diſtringere Liu. lib. 28. Nudata caſtra, Cæſar 2. Bell. Gal. Nudatus defenſoribus murus, ibidem. Apul. Tum uulnus nudare iuſſus eſt. Hinc De nudo, de quo ſuo loco.

NVDVS, a, um, *Nudo, ignudo*, γυμνὸς, ſine tegmine Virg. 1. Aen. Nuda genu. Et quoniam paupertatis comes ſolet eſſe nuditas, factú uſt, ut nudus pro paupere ponatur. Cic. pro Flacco: Quoniam nudus te delectarat, ſemper nudum eſſe uoluiſti. Nudus ab amicis, qui nullos habet amicos. Cic. pro Domo: Tam inops autem ego ab amicis? aut tam nuda reſp. à magiſtratibus? Sic, Nuda urbs præſidio. Cice. Att. lib. 7. Nudum in cauſa deſtituere, apud eundem. Nudo ueſtimenta detrahere: eſt commodum ſperare ab eo, qui nihil habet quod auferri queat. Plau. in Aſin. Nudo detrahere ueſtimenta me iubes. Nudus per metaphoram accipitur pro plano, nullis coloribus uelato, ψιλὸς, ut cũ, nudam ueritatem, dicimus. Inde ſit Nude, ψιλῶς, ſimpliciter, non fucate.

NVGAE, garum. *Ciancie, baie*, φλυαρία, λῆροι, ὕθλοι, à non. & ago, cõponi uidetur, quòd nihil agant. ſunt enim aut res nullius pretij, aut ſermones leuium rerum, ac nullius ponderis. unde Catullus, & Martial. poemata ſua uocant nugas, ut de inanibus minimeq; ſerijs rebus agentia. Pla. in Men. Nugæ ſunt meræ. Idem in Trin. nugas poſtulat. Ci. de Diuin. huncccine hominem tantis delectatum eſſe nugis?

NVGALIS, & hoc le, *Pieno di ciancie*, φλυαρώδης, nugis plenum. Gel. lib. 1. cap. 2.

NVGAMENTA, *Ciancie*, ὑθλήματα, nugæ, Apul. lib. 2.

NVGATOR, στωμυλόγος, nugas loquens. Plau. in Capt. Nimius nugator fuit. Cic. pro Flac. Neque tu iſtum nugatoré inuchas.

NVGATORIE, nugaciter, & ſine fructu. ad Heren. lib. 2.

NVGATORIVS, a, um, *Pieno di ciancie*, Cic. de nat. Tota res pugnatoria eſt. Idem pro Ceci. utranque tem uideo ad probandum infirmam, nugatoriamq; eſſe.

NVGAX, cis, trium generum, *Cianciatore*, φλυαρὸς, nugas loquens.

NVGOR, aris, *Cianciare*, στωμυλογῶ, nugas loquor. Cicero. 2. de Diui.

NVGIGERVLVS, penul. cor. *Che porta ciancie*, ὑθλοφόρος, qui uana circunfert.

NVGIVENDVS, di, *Che uende baie*, λυχνοπώλης, ab antiquis diceba tur, (inquit Nonius) qui aliquid mulieribus uenderet. nam omnia, quibus mulieres utuntur, pro rebus uanis habentur. Plautus. in Aul.

NVLLIBI, *In niun luogo*, οὐδαμοῦ, in nullo loco.

NVLLVS, a, um, *Niuno*, οὐδεὶς ἐστι, compoſitum ab ullus, quaſi non aliquis. Cice. de Ami. Sic munitus, ut nullo egeat. Hor. 1. epiſt. 1. Nullius addictus iurare in uerba magiſtri. Nullus, pro nullius momenti. Cice. de Amic. Nulla hæc amicitia, cum alter uerum audire non uult, alter ad mentiendum paratus eſt. Nullus pro nõ. Teren. Hec. nullus dixeris. Cice. Att. lib. 15. Philotimus nullus uenit Plaut. Tri. Nullus credas. Nulli conſilij, pro nullius. Ter. An tam iners, tam nulli conſilij ſum. Nullis literis, id eſt, illiteratus. Plin. epiſt. 115. Video multos paruo ingenio, literis nullis, ut bene agerent, agendo conſecutos. Nullus ſum, frequens apud comicos, pro perij. Et plus eſt, Nullus ſum, quàm perij. nam qui perijt, corpus eſt reliquum: qui uero nullus eſt, ita eſt, ac ſi natus non ſit. Ci. de Sen. Nolite putare me, cum à uobis diſceſſero nullum fore.

NVLLVSDVM, *Niuno fin' hora*, οὐδείςπω, nullus adhuc.

NVM, μῶν οὕτος, interrogatiua particula, quæ negatiuam innuit reſponſionem. eſt enim idem quod An, ſiue Nunquid. Cic. 1. Acad. Quis eſt hic, num ſophiſtes. Num ne, idem ſignificat. Cice. de Som. Scip. Num ne aſpicis, quæ in templa ueneris? Pro eodem dicimus An num. Ci. 2. de Diuinatio. An num imperatorum ſcientia nulla eſt?

NVMA POMPILIVS, νουμᾶς, ex Curibus Sabinorum urbe ortus, ſecundus à Romulo Romanorum rex, iuſtitia & pietate inſignis, qui pacatis finitimorum odijs, quo truces efferatosq; longa militia animos ad pacis artes traduceret, ad deorum cultum animum adiecit: primumq; ad ſinum argiletum Iani templum condidit, quod apertum bellum, clauſum [illegible] indicaret. deinde Dialem Martialem, & Quirinalem Flam[illegible]s creauit: Salios item duodecim Marti aſſignauit: uirgines [illegible]ales ſacrauit: pontificem maximum primus declarauit: dies [illegible], nefaſtosq; condidit: annũ in duodecim menſes diuiſit. Quæ omnia quo maiore apud imperitam plebem in ueneratione eſſent, ſimulauit ſibi cum Aegeria nympha nocturnos congreſſus eſſe, eiusq; ſummonitu, quæ acceptiſſima dijs eſſent, ſacra inſtituere. poſtremo, cum quadraginta annis regnaſſet, diem obijt. Vide Liu. lib. 1.

NVMANTIA, Stephano, Celtiberorum inſignis urbs, quæ à Romanis fruſtra obſeſſa per annos quatuordecim, tandem ab Africano minore fame potius, quàm uiribus eſt deleta. Florus lib. 2.

NVMANTINVS, Stephano, Numantiæ incola: & cognomen Scipionis Aemiliani, qui Numantiam euertit.

NVMELLAE, *Mollo*, νύρωσις, genus uinculi lignei, ad diſcruciandos reos: quo collum & pedes immittuntur. Plau. in Aſin. compedes, neruos, catenas, carceres, numellas, pedicas. Feſtus Numellam uinculi genus eſſe aſſerit, quo canes ſolent alligari. Varro lib. 2. de re ruſt. cap. 9. de canibus loquens: Conſuefaciunt ut alligari primum poſſint leuibus numellis. Colum. lib. 6. cap. 19. de bobus: poſſunt numellæ fabricari, ut inſerto capite deſcendentibus per foramina regulis ceruix teneatur. Idem de ouibus & capris, lib. 7. cap. 8. Nonnulli antequam pecus numellis inducant. &c.

NVMEN, inis, *Diuinità, uolontà di Dio*, θεῶν βουλὴ, nutus ac uoluntas dei eſt: à Nuo, is. quod ueteres pro uolo uſurpabant. Vir. 2. Aen. Non hæc ſine numine diuum Eueniunt. Aliquando pro diuina poteſtate. Virg. 4. ecl. Concordes ſtabili fatorum numine Parcæ. Vnde diuerſa numina, id eſt diuerſæ poteſtates in uno deo uſſe poſſunt: ut de Iunone ſcribitur, quòd fuerit dicta Curetis, quia uteretur curru & haſta: quia partubus præeſſet, Lucina: quia præeſſet nuptijs, pronuba. Aliquando Numen ſumitur pro ipſo deo, δαίμων, τὸ δαιμόνιον. Virg. 4. Aen. Spero equidem medijs (ſi quid pia numina poſſunt) Supplicia hauſurum ſcopulis. Illud autem Virg. 2. Aen. Vadimus immiſti Danais, haud numine noſtro: Seruius ſic exponit: Haud numine noſtro, Aut dijs contrarijs, aut quia in ſcutis Græcorum Neptunus, in Troianorum fuerat Minerua depicta. Diuinum numen, Cic. 4. Acad. Numen ſenatus, pro poteſtate. Ci. 6. Phil. Magna uis eſt, magnum numen unum & idem ſentientis ſenatus.

NVMERABILIS, le, *Numerabile, che ſi può numerare*, ἀριθμητὸν, quod numerari poteſt. Hora. de Arte: Populus numerabilis.

NVMERALE, ἀριθμητικὸν, unde numeralis ſcientia, quæ tractat de numeris. Et apud grammaticos nomina numeralia, quibus utimur in numerando, ut unus, duo, tres: & aduerbia numeralia, ut bis, ter.

NVMERATIM, κατ' ἀριθμὸν, aduer. ſignificat per numeros.

NVMERATO, *Numeratamente*, aduerb. Cicero. ad Att. lib. 12. numerato malim, quàm æſtimatione. Id eſt, malim numerari, quam æſtimari.

NVMERIVS, νουμέριος, à numero prænomen deductum eſt.

NVMERO, *Troppo, preſto*, ueteres pro nimium cito dicere. Feſtus auctor. Plau. in Men. numero huc aduenis ad prandium.

NVMERO, as, *Annouerare*, ἀριθμέω, ſupputo, per numeros colligo, & metior. Virg. 3. ecl. Biſq; die numerant ambo pecus, alter & hædos. Numerare pecuniam, pro præſentem pecuniam dare. Cice. ad Planc. Atticus pecuniam numerauit de ſuo. Interdum ſupprimitur accuſatiuus. Plau. in Aſi. Numerari iuſſit ſeruulo. Cice. pro Quin. ſimulatque hic annuiſſet, numeraturum ſe dicebat. Numerare, pro habere, & cenſere. Cice. 3. Ver. Qui collega Timarchidi prope numerabatur. i. cenſebatur. Nullo loco numerare. i. nihili facere. Cice. 2. de fin. Idq; Socratem, qui uoluptatẽ nullo loco numerat, audio dicentem. Compoſita ſunt, Annumero, Connumero, Dinumero, Enumero, & Renumero: quæ uide ſuis locis.

NVMEROSE, aduerbium, ſonore, & per numeros, i. menſuras muſicas. Ci. 3. de orat. eam coniunctionem numeroſe cadere, & quadrare uolumus.

NVMEROSVS, a, um, *Numeroſo*, πολὺς, ut, Numeroſus populus Pli. in epi. Hoc opus numeroſas poſcis manus. i. multas. Idem in Pan. Aliò me uocat numeroſa gloria tua. Numeroſa cohors, Plin. lib. 7. cap. 44. Numeroſa uarietas, Idem lib. 9. c. 17. Numeroſus partus, Idem lib. 11. c. 40. Numeroſa uero oratio, quæ numeris oratorijs conſtat. Cic. in Orat. Id numeroſum eſt in omnibus ſonis, atque uocibus, quod habet quaſdam impreſſiones, & quod metiri poſſumus interuallis æqualibus.

NVMERVS, *Numero*, ἀριθμὸς, eſt collectio unitatum. unde unitatem dicunt non eſſe numerum, ſed principium numeri. Cice. de Som. Scip. Hi duo numeri, quorum uterque plenus, alter altera de cauſa, habetur. Et licet numerus dicatur de ijs, quæ numerantur, interdum tamen etiam refertur ad ea, quæ menſurantur. Cic. lib. 3. Offi. Si uir bonus Rhodum magnum frumenti numerum aduexerit. Interdum ad ordinem. Virg. 3. Aen. Digerit numerum. Et quoniam omnis concentus & omnis harmonia numeris conſtat, frequenter etiam Numerus pro ratione harmonica ponitur, quam Græco uocabulo ῥυθμὸν appellamus. Vir. 9. eclo. Numeros memini, ſi uerba tenerem. Aliquando etiam accipitur pro ratione. Idem lib. 11. Hetruſciq; duces, equitumq; exercitus omnis, Compoſiti numero in turmas. Numerus etiam dicitur, τάγμα, κατάλογος, quaſi ſocietas, & grex. Saluſt. Manlius ex ſuo numero legatos mittit, id eſt, ex ijs qui partium ſuarum erant. In numero eſſe, annumerari. Cicero ad Sulpitium Famil. 13. Homo & patrono, & patroni neceſſarijs, quo in numero ego ſum, probatiſſimus. In numeros nomen referre. Plin. in epiſt. Neque adhuc nomen in numeros relatum eſt, id eſt, in ordinem tribunorum. Milites quoque nondum in numeros relatos dicimus, cum delecti quidem ſunt, nondum tamen in ſuos ordines peruenere. Numerus, pro honore, uel exiſtima-

 tione

tione. Cicero. 2. Philip. Quem locum apud Cæſarem obtinuiſti? quo numero fuiſti? Numero, uel in numero aliquo haberi, uel eſſe. Varro. de re ruſt. lib. 1. cap. 17. ſe putant aliquo numero haberi à domino. Cice. 3. de Ora. Sine hac ſummus orator eſſe in numero nullo poteſt. In numerato eſſe pecunia dicitur, cum eſt in promptu. unde de actore dicente ex tempore dictum eſt, teſte Quintil. lib. 6. cap. 3. Ingenium cum in numerato habere: id eſt ſemper promptum paratumq; ad omnia. Omnibus numeris abſolutus. Plin. in epi. 215. Legi librum omnibus numeris abſolutum. Cic. 3. de Diuin. Poteſt caſu eſſe factum, quod omnes habet in ſe numeros ueritatis? Idem. 2. de Nat. Deo. Perfectum expletumq; omnibus ſuis numeris & partibus. In numeris, ut maximus eſt quiſque, ita primo loco ponitur: ut, Vigintiquinque, Trigintaſex: ſed ſi copula intercedat, is numerus præponitur, qui minor eſt, quoties infra centum, & ſupra uiginti loquimur: ut, Vnus & uiginti, Duo & uiginti. Cicero: Plato uno & octogeſimo anno mortuus eſt: Iſocrates quarto & ſeptuageſimo: cuius magiſter Leontinus Gorgias centum & ſeptem compleuit annos. Ex quibus uerbis colligitur, ante centum præponi numerum minorem, poſt centum uero poſtponi. Eodem modo loquimur ſupra uiginti millia uſque ad centum milliaria. Milites noſtri ſex & uiginti millia erant: uel Milites noſtri erant uicies & ſexies mille: uel, Militum nobis erant uiginti ſex millia. Etenim hæc nomina dum copula carent, compoſita uidentur, ut undecim, duodecim, ſeptemdecem, uigintiduo, uigintitria. quemadmodũ illa, undeuiginti, duodeuiginti: eodem modo undeuigeſimus, duodeuigeſimus, undecenteſimus, duodecenteſimus, undemilleſimus, duodemilleſimus, & reliqua ſimiliter. Numeri autem illi, quibus ordinem ſignificamus, quales ſunt, ſecundus, tertius, centeſimus, & reliqui huiuſmodi, ſignificant ultimum ex eo numero: ut, ſecundus, id eſt, ultimus ex duabus: tertius, ultimus ex tribus: centeſimus, ultimus ex centum. licet primus non ſignificet ultimum ex uno, ſed ipſum unum, in ordine tamen ad multos ſubſequens. Aliquando tamen non pro ultimo ex eo numero uſurpantur, ſed pro uno quolibet ex toto numero: ut Centeſimã partem bonorum patris aſſecutus ſum, hoc eſt, unam ex centum. Aliquando pro bis tantum, ter tantum: ut, Hic ager centeſimum fructum attulit, hoc eſt, centies tantum, quantum ſementis acceperat. Plin. Naſcitur cum centeſimo grano, id eſt, cum centum granis, ſiue centuplo grano. Affine hiſce ſignificatum habent nomina illa numeralia, ſimplus, ἁπλοῦς, duplus, διπλοῦς, decuplus, δεκαπλοῦς, & ſimilia: hoc eſt, ſemel tantum, bis tantum, decies tantum. Sunt præterea numeralia, binarius, ternarius, tricenarius, centenarius, & ſimilia, quæ denotant non multiplicationem, ſed numerum aliarum rerum, quæ non nominantur: ut: Lapis centenarius, non quòd centuplus ſit, ſed centum librarum. Homo centenarius, quòd habeat centum annos. Grex centenarius, centum capitum grex. Dicimus etiam binarium, ternarium, centenarium numerum, quia numeris omnia complectitur. propter quod recte dicimus, Centenarium numerum annorum ingreſſus eſt, non autem centenarium annum: & millenarium numerum pondo uehit nauis: non autem, millenaria pondo. Item ſingulum, binum, trinum, ſiue ternum, quaternum, quinum, ſenum, ſeptenum, octonum, nouenum, denum, undenum, duodenum, ternumdenum, quaternumdenum, quinumdenum, ſenumdenum, uel denumquaternum, denumquinum, denumſenum, denumſeptenum, denumoctonum, denumnouenũ: uicenũ, uicenumſingulum, uicenumbinum, uicenumternum: ſiue ſingulum & uicenum, binum, & uicenum, & ita deinceps. tum tricenum, quadragenum, quinquagenum, ſexagenum, ſeptuagenum, octogenum, nonagenum, centenum: quibus oratores utroque numero utuntur, ſed frequentius plurali, præſertim ubi ſubiectum nomen, cui adduntur, tantum pluraliter declinatur: ut, binæ literæ, binæ nuptiæ, bina arma. poetæ uero frequentius ſingulari utuntur. ſed oratores fere propriam uſurpant ſignificationem horum nominum. Binus enim, ſiue bini, ſignificat ſinguli duo: ternus, ſiue terni, ſinguli tres: ut, creabantur olim bini conſules: id eſt per ſingulos annos duo: &, accepimus omnes à Cæſare bina talenta: id eſt ſingulis nobis data ſunt à Cæſare duo talenta. At poetæ, aliiq; ſcriptores pro ſuis fere primitiuis hæc nomina accipiũt. Vir. 5. Aen. Bina manu lato criſpans haſtilia ferro. Idem: Gurgite ſepteno rapidus mare ſubmouet amnis, id eſt, ſeptem gurgitibus. Idem: Per duodena regit mundi Sol aureus aſtra. Pli. Prodigioſa ſunt, quæ tradit Theophraſtus, ſeptuageno coitu durare libidinẽ contactu eius. i. ſeptuaginta coitibus. Sed in his omnibus notandum eſt, quòd à triginta tricenum dicimus, g, in c, mutata, ſicut pro uigeno uicenum: trecenum uero à trecentum, quia hæc omnia ſupra centum quidem ſyncopantur, infra uero non ſyncopantur. nam duceni dicimus, pro ducenteni: treceni, pro trecenteni, quadringeni, quingeni, ſexceni, ſeptingeni, octingeni, nongeni, uel noningeni pro quadringenteni, quingenteni, ſexcenteni, ſeptingenteni, octingenteni, nongenteni. centeni autem & milleni, propter dictionum breuitatem, non ſyncopantur. Sunt item nomina numeralia, ſimplex, duplex, triplex, quadruplex, cẽtuplex, & ſimilia. à quibus ſimplicitas, duplicitas, & reliqua. Et aduerbia ſimpliciter, dupliciter, cũ reliquis. Item aduerbia numeralia, bis, ter, quater, decies, centies, millies: In quibus notandum, quòd ſicut ſuperiora illa, quæ diximus, ſupra centum ſyncopantur, infra centum minime: ita hæc e diuerſo infra centum ſyncopari, ultra uero nõ, ut uicies pro uiginties, tricies pro triginties, quadragies, quinquagies, ſexagies, ſeptuagies, octogies, nonagies. cetera uero nõ ſyncopantur, quinquies, ſexies, ſepties, octies, nouies, decies, centies, ducenties, trecenties, quadringenties, quingenties, ſexcenties, ſeptingenties, octingenties, noningenties, millies, bis millies, decies millies, uicies millies.

NVMICIVS, fluuius in Latio, in quo repertum cadauer Aeneę. hic poſtea decreuit, & in fontem redactus: qui & ipſe poſtea exiccatus eſt, ſacris etiam Veſtæ, cui nõ niſi ex hoc fluuio liberari fas erat, una interceptis. Oui. 3. Faſt. Corniger hanc tumidis rapuiſſe Numicius undis Creditur. Vir. 7. Aen. Hæc fontis ſtagna Numici.

NVMIDIA, νομαδικὴ, pars Africæ, inter Cæſarienſem Mauritaniã, & Carthaginiẽſem regionẽ, cuius populi à Latinis Numidæ, à Græcis Nomades dicũtur, quaſi in paſcuis inter armenta degentes, ἀπὸ τοῦ νέμειν, paſcere. erat enim ea gens rei pecuariæ in primis ſtudioſa, & ob id ad lætiora pabula ſubinde magalia ſua trãſferebat, ſicut & Hamaxobitæ, qui plauſtris domos ſuas circumferebant. Pli. l. 5. c. 3. Numidæ uero, Nomades, à permutandis pabulis, mapalia ſua, hoc eſt, domos, plauſtris circunferentes. Hi à Virgi. lib. 4. Aenei. Infræni Numidæ appellantur: quod equos nõ fręno, quẽadmodũ nos conſueuimus, ſed uirgula duntaxat regerent. Hinc Numidicus, a, um, νομαδικὸς, ut, Lapis Numidicus, qui inter generoſa marmora annumeratur. A Papinio Libycus ſilex appellatur. Et pauimenta Punica à ueteribus dicebantur, quæ ex marmore Numidico ſtrata erant. Vide ſupra Nomades.

NVMIDIANA PYRA, à patria nomen ſortita. Pli. l. 15. c. 15.

NVMITOR, pe. co. filius Procæ Albanorum regis, & Amulii frater, Romuli & Remi auus maternus. Huius filiam Rheam Syluiam Amulius, pulſo Numitore fratre, Veſtalem Virginem fecit, ne tandem ſobolem haberet, quæ patruum ulciſceretur. poſtea uero ſenex à Romulo & Remo, occiſo Amulio, in regnum reſtitutus eſt. Vir. l. 6. Et Capis, & Numitor. Liui. lib. 1.

NVMISMA, uel Nomiſma, atis. *Denari, moneta*, νόμισμα, nummus ἀπὸ τοῦ νόμου, id eſt à lege: unde & numus dictus. nam cum ante percuſſum numiſma hoies mutuo permutationis cõmercio uterentur, poſtea lege inductus eſt uſus numi. Habet aũt hoc nomẽ primam ſyllabam correptã, quæ in numus producitur: unde Græcorũ more nomiſma per o, in carmine ſcribendum plerique arbitrantur, cum alioqui ſæpius per u, ſcribamus. Hor. 2. epi. 1. Retulit acceptos regale nomiſma Philippos. & Mart. l. 1.

NVMVS, numi *Denaro, moneta*, νόμισμα, ἀπὸ τοῦ νόμου, hoc eſt, à lege appellationẽ accepit, o, in u, cõmutato: quia, cum antea permutatione mercium homines uti ſolerent, lege uſus numi inductus eſt. Scribitur tamẽ per duplex mm, ex antiquis lapidibus, & nũmis. Eſt aliquando generale nomen, & de qualibet pecunia, ſiue moneta dici poteſt, ſiue aurea ſit, ſiue argentea, aut ẽt ærea. Plau. in Pſeud. nummum nuſquam reperire argenti queo. Ci. 2. de Fin. ne nummum quidem attigiſſet. Aliquando ſpeciale nomen eſt pecuniæ æreæ, quæ alio nomine ſeſtertius, uel coniunctum nummus ſeſtertius appellabatur, ualebatq; æſtimatione Gallicæ pecuniæ decem denariolos Turonenſes & ſemiſſem, id eſt quartam partem denarii argentei. Ci. 4. Ver. coegit Scandilius quinq; millia nummum date. Et ruſus inferius: Cogit Scandilium HS. quinque millia dare. Vbi notandum eſt, Cic. quinque ſeſtertia, quinq; millia ſeſtertium, & quinque millia nummum pro eodem dixiſſe. Nummus adulterinus, κίβδηλον νόμισμα, moneta falſa. Cic. li. 3. Offi. ſi ſapiens adulterinos nummos acceperit pro bonis. Hinc Nummarius, ut res nummaria, lib. 3. Offi. Nummarii iudices, corrupti, ad Att. lib. 1. Nummarium iudicium, pecunia contaminatum, in Ver. Et Nummatio, nummorum copia. 2. Phil. Et Nummatus, nummis abundans, in Rullum. Et Numulus, ad Att. l. 1. Et Nummularius, qui nummos permutat.

NVNC, *Hora, adeſſo*. νῦν, τανῦν, aduerbium quod tempus præſens denotat: à Græco νῦν, υ in u, commutato, & addita c. Interdum ponitur pro tandem. Vir. 8. eclo. Nunc ſcio, quid ſit amor. Interdum pro ſed. Cice. 1. de Diui. Quæ multo plura euenirent, ſi ad quietem integri iremus: nunc onuſti cibo & uino, cõfuſa & perturbata cernimus. Dicitur & Nunc nuper, pro Non ita pridem. Teren. in Eun. Idem Menandri phaſma nunc nuper dedit. Quo in loco, teſte Donato, Nunc adiectum eſt tollendæ ambiguitatis cauſſa. eſt enim Nuper ex iis dictionibus, quas ueteres propter ambiguitatem cum adiectione proferebant.

NVNCIO, as, uel potius Nũtio per t, *Nuntiare, annontiare*. παραγγέλλω, ſignifico. Ter. in Hec. iſtos dii perdant, qui hæc libẽter nũtiãt. Plau. Capt. Nunquid aliud uis patri nuntiari? Cic. ad Brutum: Ita Romam erat nuntiatum, cum paucis inermis fugiſſe Antonium. Hinc Annuntio, προσαγγέλλω, alicui nuntium porto. Denun-

tio,

tio, ἐπαγγέλλω, manifeſte nuntio. Colum. Si cœli ſtatus frigidus hyemis uiolentiam nunciat. Enuntio, ἐξαγγέλλω, manifeſto. Saluſt. in Cati. per Fuluiam doluni Ciceroni enuntiat. Prænuntio, προαγγέλλω, ante nuntio. Teren. in Phor. prænuntia hanc uenturam. Pronuntio, προφέρω, profero, unde Pronuntiatio, prolatio: de qua ad Her. lib. 1. Pronuntiatio eſt, uocis, uultus, geſtus moderatio, cum uenuſtate. Et Pronuntiare, ἀποφαίνεσθαι, διαγορεύειν, eſt decernere: à quo Pronuntiatum ſtatutum. Obnuntio, κατεγγέλλω, contra aliorum uoluntatem nuntio. Ter. in Ad. Primus ſentio mala noſtra: primus obnuntio. Donat. Qui malam rẽ nuntiat, obnuntiat. obnuntiare enim dicũtur augures, qui aliquid mali ominis, ſæuumq; uiderint. Cicero pro Sextio: Quum auſpicijs religionis parens, obnuntiaret quod ſenſerat. Sueton. in Cæſ. obnuntiantem collegam armis foro expulit.

NVNCIATIO, onis, *Annunciatione*, ἀγγελία, denuntiandi actus. Cic. 2. Phil. Nos nuntiationem ſolam habemus.

NVNCIVS, cij, uel potius Nuntius, *Meſſo, meſſaggiero, nontio*, ἄγγελος, ἀγγελία, qui nuntiat, & quod nuntiatur. Virg. 2. Aen. Et nuntius ibis Pelidæ genitori. Nuntio prætoris accerſitus Cic. 6. Ver. Nuntium remittere uxori, pro, repudiare uxorem, Cice. ad Atti. lib. 1. Nuntium remittere uirtuti, à uirtute deficere. Idẽ ad Caſſium: triennium eſt, cum uirtuti nuntium remiſiſti. Nũtius, quod nuntiatur. Pla. in Sticho: Citus præcucurri, ut nuntiarem nuntiũ exoptabilem. Legitur etiam Nuntium in neutro genere pro re, quæ nuntiatur. Catul. de Berecynthia: Geminas deorum ad aures noua nuntia referens. Nuntia, æ, fœmi. gen. Plin. lib. 15. c. 30. Romanis uictoriarũ nuntia additur litteris, & militum lanceis. Ci. 1. de leg. Nuntia uirgo Iouis miranda uiſa figura. Oui. epi. 6. Cur mihi fama prior, quàm nuntia littera uenit?

NVNCVPO, as, pen. cor. *Nominare, appellare*, ὀνομάζω, ὀνοματοποιῶ, nomino. Liu. lib. 1. Quem Iulum Iulia genus nuncupat: Varro in Medo. Quis tu es mulier, quæ me inſueto nuncupaſti nomine? Ci. 2. de Natu. Deor. Quod erat à Deo natum, nomine ipſius dei nuncupabant: ut cum fruges Cererem appellamus. Nũcupata uota dicuntur, quæ conſules & Prætores, quando in prouinciam proficiſcuntur, faciunt. Cice. 3. Phil. ea uota, quæ nunquam ſolueret, nuncupauit: Nuncupare teſtamentum, eſt uiua uoce ſupremam uoluntatem declarare. Pli. lib. 14. c. 22. Alij teſtamẽta ſua nuncupant. Et Nuncupatus heres, qui uoce teſtatoris heres pronuntiatus eſt, differtq; ab herede ſcripto: de quo uide Iuſtinianum Inſtitu. de teſtamentis.

NVNDINA, næ. Romanorum dea, à nono die naſcentium dicta.

NVNDINÆ, arum, p. c. *Fiere, mercati*, πανήγυρις, à nono die dictæ quaſi nouendinæ. Inſtitutæ autem eo conſilio perhibentur, ut ruſtici octo diebus in agris eſſent, & nono die repeterent urbem ad mercatum, legum accipiendarum cauſſa: & ut ſcita atque cõſulta trinundino propoſita, à ſingulis, atque uniuerſis facile noſcerentur. unde mos, ut leges trinundino die promulgarentur. Cice. in Rullum. Capuam, nundinas ruſticorum, horreum Campani agri eſſe uoluerunt. Col. l. 11. c. 1. Villicus non ullas nundinas, niſi uendendæ, aut emendæ rei neceſſariæ cauſſa, frequentauerit.

NVNDINALIS, le, *Che ſi appartiene a' mercati*. pertinens ad nũdinas. Pla. in Aul. Coquus ille nũdinalis eſt, in nonũ diẽ ſolet ire coctũ.

NVNDINARIVS, a, um, πανηγυρικὸς, quod ad nũdinas ptinet. Pli. li. 32. c. 57. Carras oppidũ aperuere, quod illis nũdinariũ. Idẽ lib. 8. c. 51. de ſuibus: Forum nundinarium petere dicunt.

NVNDINATIO, onis, καπηλεία, nūdandi actus. Ci. de l. Agr. quá nũdinationem iuris & fortunarum fore putatis?

NVNDINATOR, καπηλευτὴς, qui nundinas frequentat. Feſtus: nefas erat cum populo agi, ne interpellarentur nundinatores.

NVNDINOR, aris, *Vendere in publico, uendere al mercato*, καπηλεύω, palam uendo, ut in nundinis fit: Firmicus lib. 6. Matheſeos: Quæſtus & libidinis cauſſa pudorem duobus fratribus nundinabit. Apuleius: iudices ſententias pretio nundinatur. Suet. in Tito. Cõſtabat in concionibus patris nundinari ſolitum. Cice. Nundinari pro emptitare dixit in Ver. Ab iſto pueri ſenatorium ordinem nundinati ſunt.

NVNDINVM, Cic. pro domo. Accuſatio trinum nundinum.

NVNQVAM, *Mai*, μήποτε, οὐδέποτε. Pla. in Merc. Nunquam quiſquam illam habebit.

NVNQVAMNON, *Sempre*, διὰ παντὸς, ſempre. Sue. in Tib. Turbatiore cœlo nunquam non coronam lauream ceruice geſtauit.

NVNQVANDO, μήποτε, num aliquando. Ci. de Ami. Quæſtio ſubdifficilis, nunquando amici noui ueteribus ſint anteponendi.

NVNQVIS, nunqua, nunquod, uel nũquid, μήτις, num aliquis. Ter. in Eun. Nunquid uis? Ibidem: Nunquis hic eſt? Pro eodem aliquando legimus nunquiſnam, & in neu. gen. nunquid nam, preſertim apud comicos. Teren. in And. Nunquidnam amplius tibi cum illa fuit Charine?

NVO, nuis, νεύω, cum ſuis compoſitis, uide in Abnuo.

NVPER, *Poco fa, pur hora*, νεωστὶ, ἄρτι, ἐναγχος, aduer. ante paucos dies, uel menſes, Vir. 2. eclo. Nuper me in littore uidi. Cice. 2. de Diu. philoſophia nuper inuẽta eſt. Hinc Nuperrime, recẽtiſſime.

NVPERVS, a, um, *Di nuouo*, νεόγαμος, νέος, quod recens eſt, quod nuper fuit. Plau. Cap. Recens captum hominem, nuperum, nouitiũ.

NVPTA, æ, ſubſt. *Spoſa*, γαμετὴ, quæ nupſit. Catullus: Prodeas noua nupta. Ter. Ad. noua nupta eadem hæc diſcet.

NVPTIÆ, arum, *Nozze*, γάμος, cõiunctio maris & feminæ, diuini, et humani iuris communicatio. Proprie tamen dicuntur ceremoniæ in ducendis uxoribus: à nubendo, quod ſignificat tego. Sed quoniã noua nupta, dum uiro tradebatur, flammeo præ pudore caput obuolnebat, (ut teſtatur Lucan. lib. 2. Nuptæ leuiter tectura pudorem Lutea demiſſos uelarunt flammea uultus.) factũ eſt, ut Nubere accipiatur pro tradi uiro, & Nuptiæ pro maris & feminæ coniunctione. Cic. pro Clu. Nuptiæ plenæ dignitatis.

NVPTIALIS, & hoc le, *Nuttiale*, γαμικὸς, quod ad nuptias pertinet: ut, nuptialis thalamus, nuptialis cena Plau. in Curc. Tu hodie cenam des ſororiam: Hic nuptialem cras dabit. Nuptialis uox, Liu. 1. Nuptiales faces. & nuptialia dona, Cice. pro Cluen.

NVPTVRIO, ris, *Deſiderar di maritarſi*, nubere cupio. Ap. in Apo.

NVPTVS, a, um part. *Maritato*, γεγαμημένος, Ci. pro Sext. ex qua hic eſt puer, & iam nupta filia. Idem 6. Ver. Mulier nupta uni, propoſita omnibus. Nupta uerba, laſciuiora, qualia ſunt mulierum, quæ uiro traditæ uerecundiam dedidicerunt. Plau. in Dyſcolo, referẽte Feſto: Virgo ſum, nondum didici uerba nupta dicere.

NVPTVS, nupti, *Spoſo, marito*, ὁ γήμας, nuptæ maritus. Plaut. in Cæſ. Lubet Chalinum quid agat ſcire nouum nuptum.

NVPTVS, ptus, *Il maritarſi, maritaggio*, γάμησις, nubendi actus, Vnde Nuptui dare, Nuptui collocare, συνοικίζειν. Cæſ. 3. Bel. Gal. Sorores ſuas nuptui in alias ciuitates collocaſſe. Pli. de uiris ill. Eo die Numantini ſolenni nuptu filias locabant.

NVRSIA, urbs antiqua Sabinorum, ex qua Q. Sertorius, uir rei militaris ſcientiſſimus, ortus eſt, Vir. 7. Aen. Quos frigida miſit Nurſia. Vbi Seruius Frigida Nurſia, uel quia reuera talis eſt; uel quaſi nocens. Gracchi nanque ubique in concionibus ſuis Nurſinos ſceleratos appellauere. ſcimus autem Virgilium amare hiſtoriarum rem per tranſitum tangere: Incolæ Nurſini, Plin. l. 3. c. 12. Et Nurſinus, a, um, Mart. lib. 13.

NVRVS, *Nuora*, filij uxor. Cice. 2. Phil. mater amicam impuri filij, tanquam nurum, ſequebatur. Poetæ nurum ſæpe pro ſexu tantũ ponunt. Ouid. 2. Meta. nuribus mittit geſtanda Latinis, id eſt, feminis Latinis.

NVSQVAM, *In nun luogo*, οὐδαμοῦ, in nullo loco. Ter. in Eun. Ille nuſquã apparet. Nuſquã gentiũ, nuſquã omnino. Ter. in Ad. fratrem nuſquam inuenio gentium. Ci. Att. Noſter dux nuſquã eſt.

NVSQVAMNON, *In ogni luogo*, πανταχοῦ, ubique.

NVTO, as νευστάζω, frequent. eſt à Nuo, frequẽti capitis inclinatione aliquid ſignifico. Plau. in Aſin. Nec illa ulli homini nutet, nictet, annuat. Accipitur, & pro uacillare. Cic. 6. Ver. Illud ſignum nutabat. Transfertur & ad animum, ut idem fere ſit quod dubitarẽ. Ci. de Nat. Deo. Democritus nutare uidetur in natura deorũ.

NVTRICATIO, onis, τιθήνησις. Gel. l. 12. c. 1. Ne ad dolores, quos in enitendo tuliſſet, munus quoque nutricationis accederet.

NVTRICATVS, us, ui, nutricatio, Varr. 1. de re ruſt. c. 47. herba non modo non euellenda in nutricatu, ſed etiam non calcanda.

NVTRICO, as, p. p. *Nodrire*, τρέφω, τιθηνέω, nutrio. Pla. in Merc. pueros nutricare. Nutricor, aris, deponens, idem ſignificat. Cic. 1. de n. d. Mundus omnia, ſicut membra ſua, nutricatur, & continet. Col. l. 8. protulit paſſiue: Lactens porcus acere nutricandus. Var. 1. de re ru. c. 23. Ea ſole nutricantur.

NVTRICVLA, Iuue. Sat. 7. Gallia uel potius nutricula cauſſidicorũ.

NVTRICVLA, læ, Ci. in Var. Gell. nutricula ſeditioſorum.

NVTRIMEN, inis, *Nodrimento*, τροφὴ, nutrimentum. Oui. 15. Met.

NVTRIMENTVM, ti, *Nodrimento*, τροφὴ, alimentum. Tranſumitur & ad res inanimatas. Ci. in Or. Educata huius nutrimentis eloquentia, ipſa ſe poſtea colorat, & roborat. Accipitur & pro ipſa nutritione. Sueto. in Cal. per hanc nutrimentorum conſuetudinẽ gratia ualuit. Id eſt, quòd in caſtris educatus ſit.

NVTRIO, tris, triui, uel trij, ſecundũ Priſcianum, *Nodrire*, τρέφω, educo, alo. Pli. l. 11. c. 40. Balænæ mammis nutriunt fœtus. Ci. in Sal. Multi priuatorum audacias nutrierunt. Col. l. 12. c. 30. paſſiue dixit: Nutritum uinum operimus. Inuenitur etiam deponens, Vir. lib. 2. Ge. placidam paci nutrior oliuam. id eſt, nutrio.

NVTRITOR, oris, τροφεὺς, qui nutrit. Stat. 10. Theb. uolucrum nutritor equorum. Suet. de claris gramma. ingenuus in Gallia natus, ſed expoſitus, & à nutritore ſuo manumiſſus.

NVTRITIVS, tij, *Bailo, colui che nodriſce*, τροφεὺς, τροφὸς, qui nutrit. Cæſar. 3. Bell. ci. Nutritius eius pueri eunuchus. Eſt & Nutritius, a, um, τρόφιμος. Col. li. 3. c. 13. Ne incrementa diuitia ſua reuerberet, ſed tenero uelut nutritio ſinu recipiat. Nutritia, orum, gen. neu. num plu. τὰ τροφεῖα, merces nutricis, ut in titulo de Varijs, & extraordinarijs cognitionibus, circa finem.

NVTRITVS, us, nutrimentum. Pli. li. 22. c. 54.

NVTRIX, nutricis, *Nodrice, baila*, τιθὴ, γυνὴ θηλάζουσα, quæ nutrit. Cic. de Amicit. nutrices iure uetuſtatis plurimum beneuolentiæ poſtulabunt.

Nutus, *Cenno, ſegni*. Cicero. Tuſc. Grauia ſuopte nutu in terram feruntur.

Nux, nucis, uide Nuces. Ci. de Or. Nucem frangere.

N ANTE Y

Nyctalops, *νυκτάλωψ*, noctu cæcus, interdiu uidens. Plin. li. 8. c. 50. Reſtituit ueſpertinam aciem ijs, quos Nyctalopas uocant.

Nycteris, idis, *νυκτερὶς*, ueſpertilionis genus tam minutis pedibus, ut eis carere uideatur. Pli. l. 11. c. 47.

Nycteus, per duas ſyllabas, *νυκτεὺς*, Neptuni filius ex Celæne Atlantis filia, quem ex Amalthea & Cretenſi nympha Antiopâ Nyctimenem ſuſcepiſſe ferunt, ipſumq; ab hac poſteriore turpi amore adamatum cum eadem nutricis opera ignarum concubuiſſe, ſed, ſcelere cognito, Nictimenem occidere uoluit: illa uero fugiens miſeratione Mineruæ in auem ſui nominis uerſa eſt, & in ipſius tutelam ſuſcepta. *νυκτιμένη* enim Græce noctuam ſonat. Ouid. 2. Metam.

Nycticorax, pe. co. coruus nocturnus.

Myctilops, opis, herbæ genus, alio nomine Nyctegretum: ita dictum, quòd noctu è longinquo fulgeat. Pli. l. 21. c. 12. Sunt qui putent quam chymiſtæ Lunariam appellant.

Nympha, *Spoſa, nimfa, νύμφη*, Latine ſponſa. ſed putauerunt antiqui nymphas aquarum deas eſſe: quamuis & latius nymphæ nomen accipiatur pro montium deabus, quas Oreades uocât: & pro ijs, quæ arboribus & ſiluis putabantur præſidere, quas Dryades uocabât, & Hamadryades, & Napæas. ueteres Græci nympham dicebant, quam nos mutatione unius litteræ lympham, ideſt, aquâ. Nymphæ Libethrides, muſæ dicuntur à Libethro Thraciæ môte muſis côſecrato. Virg. 7. ecl. Nymphæ, noſter amor, Libethrides. Dicuntur & nymphæ apes, cum primum formam cœperint habere. Pli. l. 11. c. 16. de apibus loquens.

Nympha, *νύμφη*, caruncula in muliebribus pudêdis. Colliculum Latini appellant. Gal. l. 15. de uſu part.

Nymphæa, æ, *νυμφαία*, herbæ genus in paludibus naſcens, & aquis ſtagnantibus: unde & nomen accepit, Dioſc. lib. 3. cap. 149. quòd ſcilicet aquoſis locis gaudeat. Alio nomine Heracleon appellatur, quòd nympha quædam Herculis amore capta, in hanc herbam feratur commutata. Eſt & altera nymphææ ſpecies, cuius flos Blephara dicitur, radice alba, ſcabra, flore luteo. Dioſc. lib. 3. cap. 150.

Nymphæum, phæi, *Bagno, λουτρὸν*, lauacrum, uel balneum. Plin. lib. 32. c. 12. Opera Gordiani Romæ nulla extant, præter quædâ nymphæa, & balneas. Ioſephus ſcribit Herodem apud Aſcaloné conſtituiſſe nymphæa, id eſt, lacus, & balneas.

Nysa, *νύσα*, urbs in ea parte Arabiæ, quæ Aegypto contermina eſt. apud quam, ut Diodorus ait, Bacchus educatus à nymphis, unde & Nyſæus dictus eſt. Nyſa etiam ciuitas in India eſt, à Libero patre (ut refert Strabo lib. 15.) condita, ſub radicibus montis, quem Meron incolæ appellant. Alia eſt Nyſa in Caria apud Plin. l. 5. c. 29. Eſt item uicus in Helicone apud Stephanum, Baccho ſacer. Item oppidum Eubœæ, apud eundem. Ptolemæus. præter has, duas commemorat, quarum alteram in Lycia, alteram in Ionia collocat. Plin. lib. 8. cap. 39. Nyſam Indiæ montem eſſe tradit.

DE LITTERA O

O Variis modis poſitum inuenitur. Aliquando aduerbium uocandi *ὦ*. Teren. in Ad. O Syre, Aeſchinus ubi eſt? Virg. 1. Aen. O regina, nouam cui condere Iuppiter urbê. Nônunquam interiectio eſt uarijs ſeruiens affectibus, eſt enim aliquando admirandi, *ὦ*, Iuu. O qualis facies, & quali digna tabella? Aliquando indignandi. Cicero. in Catil. O tempera, ò mores. Aliquando optati aduentus. Ter. O ſalue, ò Pamphile. Virg. 4. Aen. Adſis, ò placiduſq; ueni. interdû eſt interiectio dolentis. Cice. O me miſerum, ò infelicem, *ὦ τῆς δυστυχίας τῆς ἐμῆς*. Exprimit nonnunquam exultantis affectum. Ter. And. O factum bene, beaſti. Aliquando exclamantis. Teren. In Phor. O audaciam, etiam me ultro accuſatum aduenit. Aliquando irridentis. Cic. de Amic. O præclaram ſapientiam: ſolem enim è mundo tollere uidentur, qui amicitiam è uita tollunt. Aliquando pro utinam. Vir. 2. ecl. O tantum libeat mecum tibi ſordida rura, Atque humiles habitare caſas. Aliquando utrunque côiungimus: ita tamen, ut O præcedat, utinam ſequatur. Ouid. in Epiſt. Penel. O utinam tunc, cum Lacedæmona claſſe petebat, Obrutus inſanis eſſet adulter aquis. Iungitur quoque ei particula Si, & dicimus O ſi, & eſt deſiderantis, idem ualens quod utinam. Virg. 11. Aen. Quanquam ò ſi ſolitæ quicquam uirtutis adeſſet. Tacetur quandoque ò, cum accuſatiuo iungitur, ut apud Pli. Hominem te patientem. Et, ut docet Donatus, maioris ſtuporis eſt hoc modo pronuntiatum, & quandoque melius ſonat. Teren. in Eun. Hominem perditum, & illum ſacrilegum.

O ANTE A

Oaxis, *ὄαξις*, fluuius Cretæ inſulæ, ab Oaxe Apollinis filio. unde & Oaxia tellus, Creta appellatur. Virg. eclo. 1. Rapidum Cretæ ueniemus Oaxem.

O ANTE B

Ob, *Per, per cagione, διὰ, ὑπὸ*, præpoſitio ſeparari, & componi poteſt. Separata cauſſalis coniunctionis locum tenet, & ſignificat propter. Vir. lib. 11. Cuius ob auſpicium infauſtum, moreſq; ſiniſtros. Teren. in And. Ego pretium ob ſtultitiam fero. Plau. in Aſi. ob aſinos relatum pretium Sauriæ? Pretium ob ſtultitiam, uel ob aſinos, id eſt, pretium aſinorum, uel ſtultitiæ: ait Donatus. Apud ueteres etiam pro Ad ponebatur. Ennius apud Feſtum: Ob Romam noctu legiones ducere cœpit. Ci. Pæto: Cuius ob os Graij ora obuertebant ſua. Sic dicebant Obire, pro adire: Obmoueo, pro admoueo: Obiacent, pro adiacent, & complura hoc genus. Aliquando ponitur pro ante. Plaut. in Mil. Nunc demum experior, ob oculos caliginem Prius mihi obtigiſſe. Compoſita quâdoque ſignificant contra, *ἀντὶ*, ut oppugno, obijcio. Quandoque circum: ut Obambulo, Obſideo. Quandoque ſuper, ſiue coram, ſiue obuiam: ut Obuenio. Quandoque Ad: ut Obeo. Dicimus enim, Iſte obiuit mortem, hoc eſt, iuit ad mortem. Componitur autem cum uerbis incipientibus ab a, ut Obaudio: cum c, ut Occumbo: d, ut Obduco: e, ut Obeo. f, ut Offero, g, ut Ogganio: h, ut Obherbeſco: i, ut Obijcio: l, ut Oblitero: m, ut Obmuteſco: n, ut Obnitor: o, ut Oborior: p, ut Oppugno: q, ut Obquiniſcor: r, ut Obruo: ſ, ut Obſto: t, ut Obtineo: u, ut Obumbro. Sed quoties uocalibus iungitur, uel d, l, n, r, ſeruatur b integra. Cum c, mutatur b in c, præterquam in Obſcurus, & Obſcœnus: in quibus duobus b ſeruatur, & ſ additur poſt b. Cum alijs litteris mutatur b in ſequentem litteram, ut Offero, Offendo, Opportunus, Oppono. Excipitur Omitto, quod abijcit b: nam perpetuo apud poetas corripitur. Hor. de Arte: Pleraque differat, & præſens in tempus omittat. Obmuteſco ſeruat utranque compoſitionis partem integram. In Operio, & compoſitis Adoperio, & Cooperio abijcitur b. De r, littera ante diximus. In ijs quæ à t incipiunt, ſeruatur b, ut Obtrudo.

Obacero, ras, eſt alterius ſermoni obſtrepere, ab acere frumenti purgamento. Feſtus.

Obacerbo, bas, *πικραίνω*, idem quod exacerbo. Feſtus.

Obæratus, a, um, *Indebitato, ὑπόχρεως, κατάχρεως*, ære accepto obligatus, quaſi ære alieno aſtrictus. Cæſ. l. 1. Com. Omnes obæratos eodem conduxit.

Obambulatio, nis, ad Heren. Obambulatio hominum.

Obambulo, as, *Paſſeggiare, περιπατῶ*, deâbulo, ſiue huc illuc ambulo. Oui. 2. Tri. Cum ſolus obambulet ipſe. Sæpe etiá idê quod circumambulo, & ſic fere accuſatiuo iungitur. Oui. 14. Meta. Ille quidem rotam gemebundus obambulat Aetnam. datiuo, ut. Virg. lib. 3. Ge. Nec gregibus nocturnus obambulat. de lupo. Vbi Seruius exponit, obambulat, pro inſidiatur. Liu. 36. Obambulare muris cœpit. Aliquando accipitur pro unà ambulare. Sueton. in Tib. dextram obambulantis continuit. Eſt item interprete Feſto, aduerſus alios ambulare, & quaſi ambulanti ſe opponere.

Obaresco, *περιξηραίνομαι*, circumquaque areſco.

Obaro, as, *Biſarare, περιαρόω*, circum aro. Liui. li. 23. cum hoſtes obaraſſent, quicquid herbidi terreni extra murum erat.

Obarmo, as, are, *Armare, ὁπλίζω*, idem quod armare. Hora. 4. Car. Ode. 4. Amazonia ſecuri Dextras obarmet.

Obater, adiect. *ὑπομέλας*, quodammodo ater, ſubater. Pli. li. 18. c. 35. Naſcens Luna ſi cornu ſuperiore obatro ſurget.

Obaudio, is, *παρακούω*, olim pro obedio: quod & aperte docet Feſtus, qui obedio interpretatur per obaudio. Neſtor non contemnendus grammaticus, obedio dictum ait ab obaudio.

Obba, æ, poculi genus, auctore Nonio, ligneum, uel ex ſpartho, à uerbo obbibo, ut quidam putant: uel, ut alij malût. à Græco *ὄβρυ* quod tribum ſiue turbam ſignificat. Varro in Epiſt. ad Marullum: Verum meridie, an ueſperi libentius ad obbam accedas. Perſius Saty. 5. Exhalet uapida læſum pice ſeſſilis obba.

Obbibo, is, p. c. *Beuere*, Ci. 1. Tuſc. Cum uenenum obbibiſſet.

Obbruteo, es, obſtupeo: à Brutus, quod olim ſtupidum ſignificabat. Afranius: Non poſſum uerbum facere, obbrutui. Feſtus.

Obbruteſco, is, ere, *Perdere la ragione, ἄλογος γίνομαι*, brutum fieri, rationem amittere. Lucr. lib. 3. An contracta ſuis è partibus obbruteſcat.

Obcæco, as, uel Occæco, *Acciecare, ἐκτυφλόω*, cæco. Cic. ad ſenatum: Quod ego negotium, non ſtultitia obcæcatus, ſed uerecundia deterritus, recuſaui. Accipitur & pro obſcurare. Ci. 3. de Orat. Narratio obſcura totam obcæcat orationem. Obcæcare foſſas in agro, pro obtegere. Col. l. 2. c. 7.

Obdo, dis, *Opporre, ἐπιτίθημι*, ex ob, & do, oppono, ut ait. Feſtus. Ter. in Eun. Peſſulum oſtio obdo. Ponitur & pro claudo. Plaut. in Caſ. Forem obdo.

Obdormio, is, *Dormire, κοιμῶμαι, καθεύδω*, dormio. Ci. 1. Tuſcu.

Neſcio

Neſcio quando in Latmo obdormiuit:nondum,opinor, experrectus eſt. Obdormire crapulam,dixit Plautus in Moſt.

Obdormisco. Ci.1.Tuſc.Quid melius,quàm in medijs uitæ laboribus obdormiſcere , & ita conniuentem ſomno conſopiri ſempiterno? Sueton. in Claudio: Non nunquam in iure dicendo ab dormiſcebat.

Obduco,is,p.p.*Coprire*,ἐπισπάγω,περιπλέκω,προβάλλομαι,operio,tego.Virg.in Moreto:Ex cinis obductæ celabat lumina prunæ.Ci.2.de Nat.deo.Obducuntur libro , aut cortice trunci ſtirpiũ,quo ſint à frigoribus,& caloribus tutiores.Aliquãdo pro detego,aperio.Lucil.Vos aulam obducite,id eſt,aperite,ut interpretatur Nonius.Aliquãdo pro adduco.nam,ut ſupra docuimus, ob, in compoſitione idem ualet,quod ad.Plau.in Pſeud. Ad oppidũ exercitum obducã.Aliqñ pro inducere.Ci.4. Ac. Conatus eſt rebus tenebras obducere.Obducere fronté, eſt fronté contrahere. Quintil.lib.10.cap.3. Interrogauit quæ cauſſa frontis tam obductæ . Obducere diem. Cice. ad Att.,lib. 16 . obduxi poſterum diem,id eſt,conſumpſi,ſiue circum illa loca duxi. Obducere callum dolori, eſt ex perpetuo dolore aduerſas res æquiore animo pati.Cic.2. Tuſc. ipſe labor quaſi callum obducit dolori. Metaphora ab ijs,quorum manus pedesq; ex perpetuis laboribus collis obduruerunt.

Obductio,obuolutio.Ci.pro C.Rab.Carnifex & obductio capitis,& nomen ipſum crucis abſit.

Obducto,as.Plau.in Mer.Meas in ædes ſcorta obductarier.

Obdureo,res,rui,*Indurarſi*,σκληρύνομαι,à quo Obdureſco,durior fio.Ci.Cornif.Equidem iam obdurui.quaſi callum feci.

Obduresco,is,*Indurarſi*.σκληρύνομαι,obdureo.Var.3. de re ruſt. c.14.Earum ſemen diuturnitate obdureſcit. Per tranſlationẽ accipitur pro, longa doloris conſuetudine res aduerſas æquiore animo ferre.Cic.ad Att.l.10.Exanimauit omnes,qui mecum erant: nam ipſe obdurui.Iungitur aliquando accuſatiuo cum Ad Ci. ad Cœlium li.2.Obduruit animus ad dolorem nouum.Et cum præpoſitione Contra.Ci.3.Tuſc.Obduruiſſe ſeſe contra fortunã arbitrantur.Ablatiuo cum In Cice.7.Ver. Cum in eius modi patientia turpidinis obduruiſſet.

Oburo, as , *Indurare*,πωρόω, Hora.2. Serm. Sat.5. Perſta, atque obdura.Cice.de Fin.Quis contra ſtudia naturæ tam uehementer obdurauit?

Obedienter,πειθηνίως,Liu.l.25.Obedienter curatum eſt.

Obedientia,æ,ὑπακοὴ,Ci.1.Offi.abijciunt obedientiam.

Obedio,dis,diui,ditum,*Obedire*,πείθομαι,ὑπακούω,pareo.Cic.3. de leg.Vt obtemperent,obediantq; magiſtratibus. Sumitur & in deteriorem partem. Idem:Dum dedecori ac turpidini obedierit. Interdum præter datiuum habet & accuſatiuum , cum Ad. Cice. pro Cecin.Si ſeruulis noſtris conceſſerimus , ut ad uerba nobis obediant,obtemperent.

Obediens,entis,partic.ὑπακούων,πειθόμενος,Cic.1.Off. Appetitum rationi obedientem præbeamus.

Obedientior,Liu.l.25.Imperijs uiuorum nemo obedientior me uno fuit.Obedientiſſimus,Pli.l.16.c.43.

Obeliae,ὀβελίαι,panes Baccho ſacri,dicti, uel quòd obolo Alexandriæ uenirent , uel quòd in ueru torrerentur . Cœl. Rhod. lib.9.cap.16.

Obedo,is,p.c.*Rodere*,περιτρώγω,conſumo,quaſi circumedo:à quo.

Obesus,a,um.quod proprie teſtibus Nonio & Gell. accipitur pro gracili,& circumroſo,macilentoq;. Næuius,Corpore,pectoreq; undique obeſo.Aliquando tamen accipitur pro uberi & craſſo, ut ſit Obeſus,quaſi ob edendum factus. Virg. lib. 3. Geor.breuis aluus,obeſaq; terga.

Obeso,as,παχύνω.impinguo.Col.lib.8.c.7.obeſant auem.

Obesitas,atis,*Grassezza*,πιότης,pinguedo,Col.lib.6.c.24.Ne eas ſteriles reddat nimia corporis obeſitas.Pli.lib.8.c.32 . In magna obeſitate. Suet.in Domi.caluitio deformis,& obeſitate uentris.

Obeliscus,ſci,*Aguglia*,ὀβελίσκος,diminu.ab obelus , magis nomine,quàm re.non enim eſt paruus obelus,ſed ſaxum ingens , in figuram metæ cuiuſdam,ſenſim à proceritate in excelſum conſurgens,paulatim gracileſcens,ſpecie quadrata,in uerticem productus anguſtum,manu læuigatus artificis.uiſuntur & hodie Romæ aliquot obeliſci.Pli.lib.36.c. 8.

Obelus,li,p.c.*Spedo*,*ſchidone*,ὀβελὸς,Latine ueru.à cuius ſimilitudine uirgula quædam,qua adulterina , aut etiam perperam ſcripta notamus,à Græcis ὀβελὸς, à noſtris ueru dicitur. Hieron. ad Pau.Origenes editioni antiquæ tranſlationẽ Theodotionis admiſcuit,aſteriſco,& obelo opus omne diſtinguẽs.Sic dictus, quia tanquam ueru ſuperflua iugulat & confodit.

Obeo,obis,obij,obitum,*Andare*,*morire*,ἀποθνήσκω,idem quod adire. nam ob,pro ad,quandoque ponitur.Vnde obire mortem , τελευτᾶν τὸν βίον,eſt adire mortem.Plaut.in Aul. Vbi obijt mortem. Obire morte,quoque dicimus.Suet.in Aug.Morte obijt repentina.Similiter obire diem dicimus,pro mori.Ser.Sulp.Cic.Nunciatum eſt mihi,Marcellum diem ſuũ obijſſe.Pro eodem dicimus Obire,abſolute.Iuue. Sat. 6.Magnus ciuis obit. Obire uadimonium,ἀπαντᾶν πρὸς τὴν κυρίαν,eſt ire ad uadimonium,id eſt ad diem ſe ſiſtere. Ci.pro Quinctio : Vadimonium mihi non obijt. Ibidem:Qua tibi hora uadimonium non ſit obitum . Aliquando diem obire,eſt ad ſtatutum diem ſe ſiſtere.Suet.in Cæſ. Tamiſius adijcit,Craſſum diem cædi deſtinatum non obijſſe . Aliquando exequi,ἐπιτελεῖν,ut obeo legationem,id eſt,exequor munus legationis.Obeo prouinciam,ſuſcipio officium prouinciale. Cice. pro l.agr.Qui legationes liberas obeunt. Liui. 1. Eum obiturum alia regis munia eſſe.Aliquando pro peragere,ſiue perficere,Ci. ad Att.lib.8.Id & ſi erat deliberationis, tamen obire non potui. quandoque pro circundare.Virg.8.Aen.Quem fulua leonis Pellis obit totum. Aliquando eſt circuire,περιειμι.Virg.6.Aen. Magnas obeuntia terras Tot maria intraui. Item obuiam ſe præbere,ἀπαντᾶν.Ter.in Hec.Antiquam tuam uenuſtatem obtinens, ut uoluptati obitus,ſermo, aduentus tuus Semper ſiet. Donatus: Obitus,occurſus.Obiri,paſſiue, Ouidius 1.Faſtorum.Hic ubi uirginea campus obitur aqua.

Obequito,as,*Caualcare intorno*,καθιππάζω,circumequito. Liu.l. 5.Laceſſere ad pugnam,obequitando caſtris,prouocandoque.

Oberro,as,*Errare intorno*,περιπλανῶ,circumerro.Pli. l.17.c.19. In ſumma tellure oberrant.Oberrare eadem chorda dicuntur citharœdi,qui eodem cantu faſtidium mouent auditoribus.Hora. in arte.Et citharœdus Ridetur,chorda qui ſemper oberrat eadẽ. Perſius oberro,pro circumuolo poſuit,quum dixit:Diues arat Curibus,quantum non miluus oberret.

Obex,cis,*Oſtacolo*,ἐμπόδιον,ab Obijcio,obiectio,obſtaculum. Genitiuum facit obicis.poetæ tamen, ut priorem,quæ natura breuis eſt, producant , ſcribunt obijcis , geminato, i. fuit olim hoc nomen dubij generis,hodie tantum maſc.Virg.l.10. femi.gen. uſus eſt:Ecce maris magna claudit nos obijce pontus. Hinc peſſulum ferræ in oſtio,obicem appellamus,auctore Feſto.Plaut. in Merc. Tibi iſte lætitiam pariet obex.

Obfirmate,aduerb.pertinaciter.Suet.in Tib. c.25.

Obfirmo,as,are.*Affirmare oſtinatamente*,διαβεβαιοῦμαι, obſtinate in re aliqua perſiſto. Terẽt.ne tam obfirmes te Chreme.Plau. in Merc.animũ obfirmo meum. Ter.in Hec. certũ obfirmare eſt uiam me,quam decreui,perſequi.Vbi Donatus: Obfirmare uiã, aduerſus omnia obſtinate agere.Obfirmatus.Cice. ad Att. lib.1. Incredibile eſt,quanto mihi uideatur illius uoluntas obſtinatior, & in iracundia obfirmatior.

Obgannio,ἀντιλέγω,uide Gannio,& Oggannio.

Obhaereo,es,*Attaccarſi*, προσκολλῶμαι,adhæreo.Suet.in Nerone.

Obherbesco,ſcis,*Coprirſi d'herbe*,herbis obducor,ex ob, & herbeſco.herbeſcere uero,eſt herbam fieri.Ci.de Sen.elicit herbeſcentẽ ex eo uiriditatem.Feſtus:Obherbeſcere,herbam increſcere.

Obiaceo,ces.p.c.*Giacere all'incontro*,ἀντίκειμαι,contraiaceo , ſiue obſto.Col.li.2.c.4.ceſpites conuellit,quibus obiacẽtibus impeditum aruum minus recte poteſt iterari.Liu.lib.9.Septas anguſtias deiectu arborum,ſaxorumq; ingentiũ,obiacẽte mole , inuenere, ideſt,contra iacente.Stat.4. Theb.Quaq; obiacet alto Iſthmus.

Obiecto,as,*Gettar in occhio*,ὀνειδίζω,ἐγκαλέω , frequenter obijcio,oppono,exprobro.Ci.in Sal.Qui falſum crimen bonis obiectat.Hinc obiectatio,ὀνειδισμὸς,exprobratio Cæſ.3.Bel.ci.Idq; ita eſſe,cum ex aliorum obiectionibus,tum etiam ex domeſtico iudicio.Interdum pro expono,παραβάλλομαι.Vir.lib.4.Et corpora bello obiectant.Item Obiectaculum,pro obice,& clauſtro. Varr.3.de re ruſt.c.17.

Obiectus,a,um,*Oppoſto*,ἀντικείμενος oppoſitus.Cic.pro Fonteio: Propugnaculum hoſtibus obiectum.Obiectæ uallo munitiones, apud Liu.li.3.Interdum idem quod oblatus.Ci.2.de Finib. Obiecta ſpecie uoluptatis.Obiectus ad omnes caſus periculorum Ci. Torquato.Obiectum exprobratum Ci.pro Cluen.Crimen obiectum non confiteri.

Obiectus,ctus,nomen, προβολὴ,oppoſitio.Plin.lib.2.c.10.Obiectu terræ Lunam occultari.Vir.1.Aen.Inſula portum Efficit obiectu laterum.

Obiicio,cis, pe. c. *Opporre*,*mettere innanzi* , παραβάλλω,προτείνω, ante iacio,porrigo,offero.Col.l.7.Tenerrimã quãq; frondẽ, aut pãpinos uitis obijci,id eſt ante poni.Plau.Curcul.Flos ueteris uini meis naribus obiectus,id eſt,oblatus.Teren.in Heau. Vt hanc lætitiã nec opinanti prius obijcerem ei domi,id eſt,offerrẽ. Aliquãdo opponere.Ci.pro Fon.Propugnaculum hoſtibus obiectũ. Obijcere ſe periculis.Ci. Torquato.Ad omnes caſus periculorũ obiecti ſumus.Idem pro Archia:Obijcere ſe in impetus hominũ quotidianos.Idem pro domo:Obieci meum caput pro ueſtris cæremonijs.Aliquando infero: Plaut.in Amph.multa Thebano populo acerba obiecit funera. Aliquando repente oſtendo . Clau. Extemplo ſeſe medijs obiecit in armis.Obijcere alicui mentem, eſt in mentem inducere. Liui.5.iratos deos Veienti populo illo die fuiſſe,quo ſibi eã mentẽ obieciſſent.Obijcere morã, eſt tardare.Plau.in Trin.fores hæ ſonitu ſuo mihi morã obijciunt.Quandoque pro exprobrare,ὑποφέρειν,ὀνειδίζειν,Ci.6.Verr.Non tibi obijcio,quòd hominem digniſſimum tuis moribus ſpoliaſti. In

hac ſignificatione iungitur interdum duobus datiuis. Pli. lib. 34. cap. 3. Camillo criminι obiecit Carullias, quòd ærata oſtia haberet in domo. Interdum præter datiuum, ablatiuo cum De. Brutus ad Antu. lib. 11. epiſt. Cice. Te miramur, non potuiſſe continere iracundiam tuam, quin nobis de morte Cæſaris obijceres. Et cum In. Cic. pro Clu. Doce, quid non modo in criminis, ſed in maledicti loco ſit obiectum. Obijcere ut probrum. Cic. 1. Tuſc. Cato obiecit ut probrum Fuluio Nobiliori, quòd poetas in prouinciam duxiſſet.

OBITER, p.c. *Accidentalmente, à caſo*, ὁδοῦ πάρεργον, ἐν παρόδῳ, aduerb. ex ob, & iter, præter propoſitum, quaſi in itinere occurrēs, quaſi per iter, & in tranſitu. Pli. in Prolo. lib. 11. Vt obiter caueā iſtos Homeromaſtigas, & li. 18. c. 10. Maior pars Italiæ utitur rotis, quas aqua uerſet obiter. Iuue. Sat. 3. Atque obiter leget, aut ſcribet, Id eſt, interim.

OBITVS, a, um, *Morto*, partic. ab Obeo, cuius retinet ſignificationem Vir. Morte obita quales fama eſt uolitare figuras. Cice. pro Sext. quos à maioribus noſtris morte obita in roſtris collocatos uideris.

OBITVS, us, nomen, *Morte*, τελευτὴ, modo mortem ſignificat. Cic. Att. Quum de obitu fratris litteras accepiſſem. Modo occaſum, δύσις. Vir. lib. 1. Ge. ſignorum obitus ſpeculamur & ortus. Modo aduentum, ἀπάντησις. Turpilius: quis eſt qui interrumpit ſermonem meum obitu ſuo? Aliquando occurſus. vide Obeo.

OBINANIS, & hoc, ne, *Vacuo, voto*, κενὸς, inanis. Var. 3. de re ru. c. 4. ſiunt, id eſſe obinane.

OBIRATVS, *Corrucciato*, iratus. Liu. 1. fortunæ obirati.

OBIVRGATIO, ἐπιτίμησις, poſt turpe factum reprehenſio, auctore Feſto. Cic. de Ami. obiurgatio contumelia careat.

OBIVRGATOR, ἐπιτιμητὴς. Ci. pro l. Agr. attendite, quantas conceſſiones agrorū hic noſter obiurgator uno uerbo facere conet.

OBIVRGITO, frequent. Plau. in Tri. Rogitas, tene obiurgitem?

OBIVRGATORIVS, ἐπιτιμητικὸς. Cice. ad Att. lib. 13. obiurgatoria epiſtola.

OBIVRGO, gas, *Riprendere*, ἐπιτιμάω, arguo, reprehendo, increpo. Ter. in And. Si illū obiurges, uitæ qui auxiliū tulit, Quid facias illi, qui dederit damnū? Iungitur aliquādo ablatiuo cum A. Plau. in Tri. Sed tu obiurgans me à peccatis, rapis deteriorē in uiam. Interdum cum De. Cic. ad Att. l. 2. De Pompeij familiaritate me obiurgas. Aliquando exprobare. Quinct. l. 6. c. 4. Transfertur ad alia. Ci. ad Q. frat. l. epiſt. 3. Ea uilla tanquam philoſophia uidetur eſſe, quæ obiurget ceterarum uillarum inſaniam.

OBIVRO, ras, p.p. *Aſtrenger à ſacramento*, ἐξορκόω, iureiurando aſtringo, inquit Feſtus, citans locum ex antiqua fabula, cui titulus erat Pentheſilea. Formidabant obiurare.

OBLAEDO, *Offendere*, lædo Pla. in Caſ. Ne oblæſis manum, pro oblæſeris.

OBLANGVEO, es, *Eſſere languido*, κατατονοῦμαι, langueo. Ci. Tironi: Litterulæ meæ, ſiue noſtræ, tui deſiderio oblanguerunt.

OBLATRO, as, *Abbaiare all' incontro*, προσυλακτέω, circum, aut contra latrare. proprie canum: quanquam ēt per tranſlationem pro obloqui accipitur. Silius li. 8. intima dum uulgi fouet, oblatratq; ſenatum. Oblatrator, oris, & Oblatratrix, cis. Plau. Mil.

OBLATVS, a, um, Cicero. Atti. Gaudeo mihi cauſſam oblatam, in qua, &c.

OBLECTAMEN, inis, oblectamentum. Stat. 3. Syl.

OBLECTAMENTVM, ti, delectatio. Cic. de Sen.

OBLECTATIO, nis, *Delettatione*, τέρψις, delectatio. Ci. 4. Acad.

OBLECTO, as, *Delettare*, ψυχαγωγέω. Ter. in Phor. Habes quæ tuā ſenectutem oblectent. Oblectare ſe. Ter. Hec. ubi te oblectaſti tamdiu? Et cum præpoſitione cum Ci. ad Q. fr. Oblecta te cū Cicerone noſtro. Ter. Ad. tu cum illa intus oblecta interim. Habet & ablatiuum poſt accuſatiuum ſine præpoſitione. Ci. de Sen. Num horum ſenectus miſerabilis fuit, qui ſe agricolatione oblectabant? Ter. Eun. Me ſperes, me te oblectes. Oblectare otium temporis, eſt tempus otioſum iucunde traducere. Pli. ep. 79. Inter cenam oblectamus otium temporis: iocamur, ludimus.

OBLECTOR, deponens. Cic. Cœlio, lib. 2. In communibus miſerijs hac tamen oblectabar ſpecula.

OBLIDO, dis, pen. pro. *Soffocare*, λαβδάομαι, ex ob, & lædo, ſuffoco, neco, Col. lib. 7. cap. 3. Ne anguſtiæ fœtus oblidant. Taci. lib. 5. obliſos faucibus.

OBLIGATIO, onis, Cic. ad Brutum: Eſt grauior, & difficilior animi & ſententiæ, pro altero, quàm pecuniæ, obligatio.

OBLIGANS, & obligatus, Sen. de be. l. 1. c. 4. aliquid eorum doce, per quæ obligantium obligatorumq; animi certent. Dapem obligatam redde Ioui, id eſt promiſſam. Hora. 2. Car. Ode. 7. Differūt tamen ſecundum Aſconium, obligatus & diſtrictus, quòd obligatus etiam nodis uinculorum dici poteſt, diſtrictus manu tantum & ſine uinculis.

OBLIGO, gas, pen. c. *Legare intorno, obligare*, ἐνδέω, circumligo. Cur. Ne obligato quidem uulnere, haud ſegnius deſtinata exequitur. Per tranſlationem, eſt deuincire beneficijs. ἀναπτάω.

Cic. Treb. Dolabellam antea tātummodo diligebam, obligatus nihil eram. Idem ad Q. fr. li. 3. Sexarum beneficio defenſionis ualde obligaui. Obligare ſe furti, eſt, furtum committere. Gel. lib. 7. cap. 15. Quod cui ſeruandum datum eſt, ſi ad aliam rem, atque accepit, uſus eſt, furti ſe obligauit.

OBLIGVRIO, gris, p.p. *Trangugiare*, λαγνεύω, ſuauitatem edulijs conſumendis capio: unde etiam pro patrimonium profundere ſumitur. Cice. in Catil. patrimonia profuderunt, fortunas ſuas obligurierunt.

OBLIMO, as, p.p. *Infangare, imbrattare*, περιπηλόω, ex ob, & limus, limo obduco, limo repleo. Ci. l. 2. de Na. Deor. Nilus Aegyptū irrigat, mollitosq; & oblimatos agros ad ſerendum relinquit. Vir. l. 3. Geor. ſulcos oblimet inertes. Translat. Claud. l. 3. pro obcæcare, uel inquinare poſuit: Luxus & humanas oblimat copia mentes. Eſt, & Oblimo, ἐκτρύχω, à Limo, mas: quo Hora. l. 1. Ser. Sa. 3. uſus eſt pro cōſumere: Rem (inquit) patris oblimare malū eſt.

OBLINIO, is, *Diſtendere intorno ſottilmente*, circumlinio. Col. l. 5. c. 9. oportebit imas partes miſto fimo cum cinere oblinire.

OBLINO, is, pe. c. *Imbrattare intorno*, circumlino. Var. 3. de re ruſti. cap. 8. cum ſe obleuerint uiſco. Sal. in Iug. gladium ſangume oblitum oſtentans.

OBLIQVE, Cato. c. 41. Vitis utriuſque latus alterum præradito oblique. Cic. de Finib. Atomi quæ recte, quæ oblique ferantur.

OBLIQVITAS, καμπυλότης, Pli. li. 3. c. 5.

OBLIQVO, as, curuum facio, Plin. lib. 6. cap. 13. lunatis obliquatur cornibus.

OBLIQVVS, a, um. adiect. *Torto*, καμπύλος, κυρτὸς, nō rectus. Oui. 2. Met. Illa deam obliquo fugientē lumine cernēs. Plin. l. 9. c. 29. de canceris loquens: Natant obliqui in caput, id eſt, tranſuerſi.

OBLITERO, as, *Dipennare, cancellare*, περιγράφω, καταξύω, ἀπαλείφω, aboleo, deleo. Ci. ad Senatum poſt reditum: Publici in me beneficij memoria priuatam offenſionem obliterauit. Catull. Arg. Hæc uigeant mandata, nec ulla obliteret ætas. Liu. lib. 26. Aduerſæ pugnæ in Hiſpania nullius in animo, quàm meo, minus obliterari poſſunt. Fit autem Oblitero (ut quidam putant) à Litus, quòd ibi notata à fluctibus æquari, & tolli ſoleant. alij à uerbo Obliuiſcor deduci malunt, cuius ſupinum eſt oblitum: quòd nihil aliud ſit Obliterare, quàm æterne obliuioni tradere. alij ab oblinendo, id eſt, delendo. alij à litteris: ut ſit obliterare, quaſi à litterarum monumentis tradere.

OBLITESCO, is, *Aſconderſi*, ab Oblitco inuſitato verbo, λανθάνω, abſcōdor, Var. 1. de re ruſt. c. 51. Ne æſtu rimoſa in rimis grana obliteſcant. Ci. de Vn. obliteſcant, ruſuſq; emerſerint.

OBLITVS, a, um, *Dementicato, ſcordato*. part. ab Obliuiſcor. Oui. 1. de Pon. Oblitus moris patrij. Vir. 5. Aen. Oblitus decorisq; ſui.

OBLITVS, *Imbrattato attorno*, περικεχρισμένος, ab Oblino, quaſi circūlitus, & circūquaque fœdatus. Tibul. Oblitus & muſto feriat pede ruſticus uuas. Oblitus ſtultitia atq; inhumanitate, dixit Ci. 5. Ver. & ad Papiriū epi l. 9. Facetiæ oblitæ Latio, id eſt aſperſæ.

OBLIVIOSVS, a, um, *Scordeuole*, ἐπιλήσμων. Ci. 2. de Inu. memor, an obliuioſus. Idem de Sen. Stultos ſenes, obliuioſos, diſſolutos.

OBLIVISCOR, *Dementicarſi, ſcordarſi*, ἐπιλανθάνομαι, memoriam amitto. Verbum deponens, quamuis aliquando paſſiue ſumatur. Virg. 6. eclo. Nunc oblita mihi tot carmina: pro à me. Conſtruitur cum accuſatiuo. Virg. 2. Aen. amiſſos hinc iam obliuiſcere Graios. Sæpius cum genitiuo. Cic. 2. Ver. quæ te obliuiſci laudis domeſticæ non ſinant.

OBLIVIO, onis, *Obliuione, ſmenticanza*, λησμονὴ, λήθη, memoriæ defectus. Venuſte dicimus. Huius rei capit me obliuio, hanc rē obliuione cōtero, obliuioni do, obliuione deleo, obliuione obruo, res hæc in obliuione diu iacuit, hanc rē nulla obſcurauit obliuio, huius rei obliuio mihi ſurrepit, hæc res uenit in obliuionem, hanc rē ab obliuione uindicabo, quibus exēplis & Ci. abundat, & alij.

OBLIVIVM, uij, *Oblio, obliuione*, obliuio. in numero ſingulari nō utimur. Vir. 6. Aen. longa obliuia ponūt. Obliuia noſtri. Oui. 2. Tri.

OBLOCO, as, p.c. *Affittare*, μισθαρνέω, idē quod locare. Iuſtin. Cum operam oblocare ad puteos exhauriendos ſolitus eſſet.

OBLONGVS, a, um, *Longo*, μακρὸς, longus, niſi quid addat præpoſitio Pli. l. 37. c. 12. Figura oblonga probatur. Idem li. 10. c. 52. Quæ oblonga ſint oua, gratioris ſaporis putat Horatius Flaccus.

OBLOQVOR, *Interrompere il parlar d' alcuno*, παρεγχλέω, obturbo, ſermonē alicuius interpello. Cic. Q. fra. l. 2. ut me, & colloquare, & obloquare uelim. Idē pro Clu. Vocat me tacita ueſtra expectatio, quæ mihi obloqui uidetur. Vir. pro accinere poſuit l. 6. Aen. ſacerdos obloquitur numeris ſeptē diſcrimina uocū. Interdū detracto, maledico, καταλαλέω. Liu. 1. ab urbe: Qui ferociſſime obloquuti erant, manu corripuit. Inde obloquutores, κατάλαλοι, maledici, detractores. Pla. in Mil. obloquutor non ſum alteri.

OBLVCTOR, aris, *Sforzarſi all' incontro*, ἀντιπαλαίω, contra aliquid nitor. Colum. lib. 7. In proſcindendo obuiæ radici obluctatus.

OBLVDO, is, *Giuocare, ſcherzare*, παίζω, συμπαίζω. ludo Plaut. in Truc. obludunt, quo cuſtodem oblectent per ioculum, & ludum.

OBMANENS, pro diu manens, ut Permanens. Feſtus.

Obmolior,ris,προβάλλω,molem obijcio. Liui. lib.37. omnes ad munienda,& obmolienda,quę ruinis ſtrata erant,cócurrerunt ob ſtruenda oppoſitis molibus. Cur. lib.6. Arborum truncos obmoliuntur.

Obmoneo,παραινέω,pro admonere antiqui dicebant,Feſtus.

Obmurmuro,as,παρεγγύζω,contra murmuro.Oui.epi.17.

Obmutesco,is,Ammutirſi,κωφοῦμαι,quaſi mutus fio.Virg.2.Aenei. preſſoq; obmutuit ore.Cic. de cla. Hoc ſtudiú noſtrum conticuit ſubito,& obmutuit.Aliquando pro non eſſe in uſu.Pli.li.33.c.13. Lydium Sardibus emebatur,quod nunc obmutuit.

Obnato,as,p.c.Nuotare all'oncontro,ἀντινήχομαι,cótra nato. Oui. In æquore fuluis Obnatat umbra feris.

Obnecto,is,obligo,uerbum in nuptijs frequens.Feſtus.

Obniger,Nero molto,niger,uel,ut quidam uolunt,admodum niger, Pli.li.8.c.23.Radicibus multis & obnigris.

Obnitor,eris,p.p.Sforzarſi all'oncontro,ἀντιστηρίζομαι, contra nitor.Virg.3.Ge.Verſaq; in obnixos urgentur cornua.Ci.pro Mil. non uſitatis rebus obnitendum Miloni,ut tueatur dignitatem ſuá:

Obnixe,aduerb.Con ogni forza,διατεταμένως, cum conatu , totis uiribus. Teren.And.Pedibus manibuſq; obnixe omnia facturum.

Obnoxie,ſeruiliter,trepide,quaſi obligato animo,ut apud Liu.l.3. cum inquit,obnoxie dicere ſententiam.

Obnoxius,a,um.Reo,colpeuole,obligato , ὑπόδικος,ὑπεύθυνος,ἔνοχος.ex ob,& noxius.noxius aūtē a noxia, aut noxa deriuatur.quæ à nocendo originem trahunt.apud antiquos noxia, ut Feſtus ait , pro damno capiebatur, apud poetas pro culpa. noxa uero pro peccati pœna, quæ omnia complectitur noxius.nam qui noxius eſt , damnum ſibi plerumque & alijs , culpam uero ſibi infert , poſtremoq; peccati pœnam.unde obnoxius,id eſt,noxia, ſiue noxa circundatus,uel quaſi ob noxiam, ſiue noxam notatus,& pœnæ addictus καταδίκιος, κατάκριτος. proprie enim obnoxius dicitur (ut inquit Feſtus)qui pœnæ obligatus eſt ob delictum, ut puta ſi quis,morbis obnoxius,ob nimiá cibi intemperantiam:aut ſi mulier ob ſtupri cum aliquo uiro conſuetudinem, illi obnoxia ſit. Accipitur tamen etiam generalius, ut obnoxius dicatur , qui quouis modo eſt obligatus , ſeu ſubiectus. Ter. in Hec. uxori obnoxius ſum,ideſt, uxori,propter eius in me beneficia obligatus ſum. Ob noxium etiam aliquando dicitur,noxæ,ideſt , damno expoſitum. Pli.de Viris illu.Illa uirgines,puerosq; eligit,quorú ætatem iniuriæ obnoxiam ſciebat.M.Bru.Att. Viuat Hercule Cic.qui poteſt, ſupplex & obnoxius. Sic etiam dicimus arbores,uel regiones uentis,uel tempeſtatibus eſſe obnoxias , ideſt expoſitas,& ſubiectas. Col.l.4.c.15.terra uehementibus procellis obnoxia. Quandoque accipitur pro obediente,& morigero. Sall.in Catil.maria , monteſq; polliceri cœpit,& minari interdum ferro , niſi ſibi obnoxia foret.Interdum pro noxio.Ennius Ea,libertas eſt, qui pectus purum,& firmum geſtitat: aliæ res obnoxiæ nocte in obſcura latét. Pl.in præfat.l.9.Obnoxij profecto animi, atque infelicis ingenij eſt,deprehendi in furto malle, quàm mutuum agnoſcere.Obnoxia corpora,dicuntur à Plinio ualetudinaria,li.31.c.6.

Obnubilo,as,are,Annebiare,ἐπηλυγάζεσθαι , caligine quadam & nubilo obtenebrare,Gel.l.1.c.2.uultus ſerenitatem Stoici hominis nunquam ulla poſſe ægritudine obnubilari.

Obnubilus,Obnubila loca dicuntur obſcura apud Cic.5.Tuſc.

Obnubo,is,p.p.Coprire,περικαλύπτω, tego.Stat.6.Theb. Obnubitq; comas.Feſtus,Obnubit,caput operit:unde & nuptię dictæ à capitis opertione.Hæc Feſt. Cic. pro Rab. Caput obnubito.Vir. 11.Aen.Comas obnubit amictu.

Obnunciatio,obnunciationibus interpoſitis.Cic.ad Att.

Obnuncio,as, Nunciare qualche male, καταγγέλλω , mali aliquid nuntio,Ter.Ad.Primus ſentio mala noſtra,Primus obnuntio.Augures item obnuntiare dicebantur, qui ubi de cœlo ſeruaſſent,núntiabant ſe mali aliquid ominis uidiſſe , ne quid eo die cum populo agi poſſet. erat autem id potiſſimum remedium contra pernicioſas leges.Cic.pro Sext.Cum obnuntiaret quod ſenſerat.

Oboleo,Render cattiuo odore,ὄζειν,male oleo.Plau.in Moſt. Oboluiſti alium.Accipitur,& pro ſubolere.Plau.in Men.Oboluit marſupium huic.uide in oleo.

Obolus, li,ὀβολός,genus ponderis cóficiens ſextam partem drachmæ Atticæ, ideſt, æreola ſex,ſingula autem æreola ſeptem continent minutias.Suidas , Fuit præterea obolus minimum numiſma apud Athenienſes,quod ſexies ſumptum explebat drachmam Atticam ad Gallicæ monetæ æſtimationem redactum,ualet denariolos Turonenſes ſeptem. Ter. in And.Olera & piſciculos minutos ferre obolo in cenam ſeni.

Oborior,Naſcere,adnaſcor. Liui.li.1.lacrymæ obortæ.Ci.pro lig. Vide quáta lux liberalitatis mihi apud te dicenti oboriatur.Oui. 2.Met.Sunt oculis tenebræ per tantum lumen obortæ.

Obrepo,pis, Venir celatamente, ὑπέρχομαι, παρέρπω, latenter aduenio.tractum ab animalibus pedibus carentibus,quæ greſſu tacito gradiuntur.Iuuen.Sat.9.Obrepit nó intellecta ſenectus. Obrepere dicitur quicquid ſenſum fallit,ut.Obrepit fames , Plau.Pœ. niſi clamabis , ſtatim te obrepit fames. Obrepit mors , Plautus Pſeu.Obrepit ſomnus,Hora.de Arte: opere in longo fas eſt obrepere ſomnum.Obrepit dies.Cic Att.li.6.Obrepſit dies , ut uides. Iungitur interdum accuſatiuo cum In,Cic. 1.de Diuin. Nullæ imagines obrepunt in animos dormientium extrinſecus. Interdum pro fallere. Plin.lib.36.cap. 3. Nec poteſt uideri Scaurus rudi , & huius mali improuidæ ciuitati obrepſiſſe. Obrepere ad magiſtratus dicitur,qui falſa ſpecie,uel probitatis , uel doctrinæ ad magiſtratus aſſumitur.Cic.Pro Plan.Doceo,Cn. Plancium non obrepſiſſe ad honores. Hinc Obrepto, ptas, frequent.Plau.in Perſ.ne quis obreptauerit.

Obreptio,onis,Lodare naſcoſamente,κλέμμα,latens,& fallax aditio.Vlpi.in l.ſi.hac.ff.de in ius uocan.Patronum appellamus, etiá ſi capite minutus ſit,dum arrogetur per obreptionem.

Obretio,is,ire,Irretire,ἀμπλέκω,reti aliquem circundo,Lucr.l.3. Neq; aranei tenuia fila.Obuia ſentimus quádo obretimur euntes.

Obrigeo,ges,pen.cor.Indurarſi per lo freddo,πήγνυμαι, frigore cótrahi,& quaſi rigidum fieri.Cic.1.de Nat.de.pars terrarum obriget niue,pruinaq;.

Obrima, mæ , unus ex tribus fluminibus Apamiam urbem in Aſia celeberrimam ambientibus.Pli.li.5.c.29.

Obris,ὄβρις,fluuius Galliæ Narbonenſis,ex Gebenna monte naſcens,quem Ptol.Obrium,Pli.Obrin appellat.Mela.l.2.

Obryzum,obryzi,Oro forbito,ὄβρυζον,aurum purum dicitur,quaſi, ἄβρυζον , id eſt ſyncerum, ſæpe igne exuſtum donec nihil habeat alterius metalli admiſtum. Pli.li.33.c.3.Auri experimento ignis eſt,ut ſimili colore rubeat,quo ignis:atque ipſum obryzú uocant.

Obrodo,dis,p.c.Rodere d'intorno,περιτρώγω, circum rodo.Plau.in Amph.prægnanti oportet malum dari:ut,quòd obrodat,ſit.

Obrogo,as,p.c.Rompere il parlare,παρεισφέρω. Feſtus,Obrogare legem,ἀντιφέρειν,παρεισφέρειν,eſt, legis prioris infirmandæ cauſſa legem aliam ferre.Cic.ad Att.lib.3.Quod per legem Clodiam abrogare, derogare , obrogare ſine fraude ſua non licet. Idem.1. Phil.Quid,quòd obrogatur legibus Cæſaris.

Obrumpo,is,Rompere,διαῤῥήγνυμι,rumpo.Var.3.de re ruſti. c.16.

Obruo,is,Coprire ſotto terra,συγκαλύπτω, καταχώω,operio.Oui.l. 1.de Rem. Obrue uerſata Cerealia ſemina terra.Cic.de Sen.Nec uero quenquá ſenum audiui oblitum,quo loco theſaurum obruiſſet.Obruo,& Eruo,contraria. Cic.4.de Fin.qui ſciet,ubi quidque poſitum ſit,is,etiam ſiquid obrutum erit, poterit eruere.Transfertur,& ad animum.Quinct.Tot uoluptates obruere poſſunt unum dolorem.Venuſte dicimus obruere lapidibus telis, pro telis lapidibuſq; operire ad necem: Obruere ſitu uetuſtatis.Obruere niuibus,cooperire : Obruere ſe uino , inebriari : Obruere ære alieno Obruere memoriá alicuius rei:Obruere nomen alicuius: Obruere copia ſententiarum : Obruere magnitudine negotij : Obruere teſtimonijs : quorum omnium exempla inuenire eſt facile. Hinc Adobruo,ſubtus obruo,in terra defodio.Col.li.2.

Obrutesco,uide bruteo.

Obsaevio,is,Incrudelirſi,κατασκυζάω,ſæuio.Pla.Epid.per uoluntatem in mea ærumna obſæuiſti grauiter.

Obsaluto,tas,ſalutandi gratia ſeſe offerre alicui.Feſtus.

Obsaturo,ras,pen.cor. ἀποκορέννυμαι,ſatietatem rei alicuius inducere. Terent.in Heaut.Næ tu propediem iſtius obſaturabere.

Obscene,aduer.αἰσχρῶς,impure.Cic.1.Off.Latrocinari,fraudare, admirari,re turpe eſt,ſed dicitur non obſcene.

Obscenitas,tis,αἰσχρότης,Cic.1.Offi.Si rerum turpidini adhibeatur orationis obſcenitas.

Obsceno,as,Dar cattiuo augurio,μολύνω,obſcenú, & malum oē affero.Plaut.in Aſin.Metuo ne illic obſcenarit meæ falſæ fallaciæ.

Obscenus,a,um,Di mal'augurio,ſporco,unde dictum ſit,inter grammaticos non conuenit,alij a cœno deductum putant: alij à canendo : Varro à ſcena, Feſtus ab Oſcis. Duas autem præcipue habet ſignificationes.aliquando idem eſt,quod inauſpicatum,ἀπαίσιον, Vir.12.Aene.Ne me terrete timentem Obſcenæ uolucres, id eſt, malum omnem afferétes. Idem 1.Ge.Obſceniq; canes, importunæq; uolucres.Idem.3.Aeneid. Obſcenamq; famem. Vbi Serui. Obſcenam, aut quæ homines etiam ad obſcena compellit,ut Maſe ſuada fames,aut certe, quam obſcena auis prædixerat.Aliquando idem quod turpe,αἰσχρὸν,αἰσχρόν. Cice.5. Tuſc.obſcenas uoluptates. Horat.2. epiſt. 1. Torquet ab obſcenis iam nunc ſermonibus aurem.

Obscure,Ci.4.Aca.Alterum,ut uidemus,palam:alterum , ut ſuſpicamur,obſcurius.Obſcure aliquid ferre,eſt diſſimulanter ferre,ſic ut nemo ſentiat. Cice. in. Para. iſtam egeſtatem tuam nunquam obſcure tuliſti.

Obscuratio,onis:ut obſcuratio Solis apud Pli.li 37.c.26. Cic.4. de Fini.propter eorum exiguitatem obſcuratio ſequitur.

Obscuritas,tis,σκότος , ἀσάφεια , modo tenebroſitatem ſignificat.Pli.l.20.c.1.Obſcuritates, & uitia oculorum ſanat.Modo difficultatem.Cic.4.de Fin.ineſt in rebus ipſis obſcuritas.Modo ignobilitatem.Cic.li.2.Off.Quorum prima ætas, propter humilitaté, & obſcuritatem,in hominum ignoratione uerſatur.

Obscuro,as,Oſcurare,σκοτίζω,ἀμαυρόω,obſcurú reddo. Cic.1. de nat.

de nat.de. Aetnæorũ igniũ tenebræ finitimas regiones obſcurauerũt. Idem.2.de Fin. Lumen lucernę obſcuratur luce Solis. Eſt item obſcurũ reddere, cui opponitur celebrare. Sal. fortuna res cunctas ex libidine magis, quam ex uero, celebrat, obſcuratq́;.

Obscvrvs, a, um, *Oſcuro, difficile, ignobile, uile*, σκοτεινὸς, ἀμαυρὸς, latens, ſine lumine. Virg. 9. Aen. Vidimus obſcuris primum ſub mœnibus urbem. Idem.2. Aene. obſcura nocte per umbram. Vnde obſcura oratio, ἀσαφὴς λόγος, difficilis. Quandoque pro ignobili, ἄσημος: ut clarum pro nobili. Cicero. lib.1. Offic. Qui magna ſibi proponunt obſcuris ortu. Ponitur aliquando pro aſtuto, ut Obſcurus uir, apud Cicer. 3. Offic.

Obsecratio, Cic. pro Fonteio.

Obsecro, as, *Scongiurare*, ἀντιβολῶ λιπαρῶ, ex ob, & ſacer: ſignificat per ſacra rogo. Ter. Obſecro te, hoc me libera metu. Obſecrare, inquit Donatus, eſt iratos rogare. Ter. in Eunu. Excluſit, reuocat: redeam? non, ſi me obſecret. Additur aliquando ablatiuus Precibus. Marcellus ad Cice. li.4. Cum me frater precibus obſecraret. Quandoque aduerbialiter pro cedo, eſtq́; ueluti rogantis. Teren. in Eunu. Obſecro, an is eſt? dic quæſo.

Obsecvndo, cundas. *Secondare, compiacere*, ἐντρυφάζω, ex ob, & ſecundus, quod ſignificat proſperum. Eſt autem obſecundare omnia ad alterius nutum facere. ἀρεσκεύεσθαι. Ter. in Adel. ſi uultis quæ uos propter adoleſcentiam minus uidetis, hæc reprehendere, & corrigere me, & obſecundare in loco. Vbi Donatus: qui reprehendit, non continuo corrigit: qui corrigit, non illico obſecundat, id eſt, lætiſſimum reddit, & fideliſſimum. Cic. pro Pomp. uſus eſt pro obſequi: Non modo omnes ſocij obtemperarint, ſed etiam uenti, tempeſtateſq́; obſecundauerint. Inuenitur & Obſecundor deponens.

Obsepio, ii, *Circondare di ſiepe*, περιφράττω, ſepibus circundo. Pla. in Caſ. Illum ſaltum uideo obſeptum. Obſepire iter ad honores, pro occludere, & impedire. Liu. li.9. Hæc plebi ad curules magiſtratus iter obſepſit. Cic. pro Mur. Hæc tibi accuſandi uiam muniebant, adipiſcendi obſepiebant.

Obseqvela, æ, *Compiacimento, compiacenza*, θεραπεία, morigeratio Pla. in Aſi. Qui mihi auſcultabunt, facient obſequelam.

Obseqvibilis, *Compiacenole*, qui obſequitur. Gel. li.2.c.29.

Obseqviosvs, ὑπηρετικὸς, qui facile obſequitur. Plaut. in Capt.

Obseqvivm, quii, *Compiacimento*, τὸ ὑπηρετούμενον, θεραπεία, officiũ, quo quis id facit, quod alteri placeat. Teren. An. Obſequium amicos, ueritas odium parit. Ci. ad Att. li.7. Effeci omni obſequio, ut neutri illorum quiſquam eſſes me carior. Idem.2. de Legi. cum animus à corporis obſequio, indulgentiaq́; diſceſſerit.

Obseqvens, tis, obediens, aliquando nomen, aliquando participiũ. Ter. in Hæc. Obſequentem uoluptati hominem. Cice. epi. Filius obſequens patri. Plancus ſenatui: Legiones nobis obſequentes, Sal. 10 Cic. Filia tibi obſequentior, quam parenti par eſt.

Obseqventer, tius, tiſſime, aduerbia. Pli. in epi.

Obseqvor, *Compiacere*, χαρίζομαι, ὑπηρετῶ, alterius uoluntati morem gero. Ter. in Heau. eſt æquum ſenibus obſequi. Cic. Ora. Dũ tibi roganti obſequi uellem. Obſequi animo ſuo, eſt indulgere ſibi. Plaut. in Bacch. Lubido eſt homini, ſuo animo obſequi. Aliquãdo iungitur accuſatiuo. Gel. li.2.c.7. quæ obſequi non oportet.

Obsero, ris, p.c. *Seminare, piantare*, περιφυτεύω, conſero. Colu. li.2. c.9. adorei octo modijs campum obſerere præcipiunt. Ci. de Leg. terra frugibus obſerebatur. Obſerere mores, dixit Pla. in Trin. pro imbuere. Oportet obſeri mores malos, ſi in obſerendo poſsint interficier. Quandoque pro circundare. Teren. in Eu. Video ſqualidum, ægrum, pannis, annisq́; obſitum.

Obsero, ras, p.c. *Serrare*, περικλείω, occludo, ueluti ſera impoſita. Ter. in Eun. abi, atque obſera intus.

Observabilis, *Degno d'eſſer oſſeruato*, αἰδέσιμος, idoneus, ut obſeruetur. Quinctil. l.9.c.1. auerſæ, tectæque minus ſunt obſeruabiles. Contrarium eſt inobſeruabilis. Pli. li.2.c.17.

Observans, partic. Cic. Atti. li.4. paucos ęque amantes,

Observans, partic. Cic. Atti. li.4. paucos æque amantes, atque obſeruantes me habere exiſtimo. Interdum migrat in nomen, habetq́; genitiuum. Ci. pro Quinctio: Hominem propinquum, tui obſeruantem. Idem ad Q. Fra. homo obſeruantiſſimus.

Observantia, æ, *Oſſeruanza, riuerenza*, αἰδὼς, θεραπεία, ut inquis Cic de Inu. eſt per quam hões, aliqua dignitate antecedẽtes, cultu quodam & honore dignamur. Liu. li.1. Obſequio & obſeruantia in regem cum omnibus certaſſet.

Observatio, onis. *Auertimento, riuerenza*, παρατήρησις, quandoque animaduerſio, uel attentio. Plin. lib.15. cap.10. Mira obſeruatio operis. Cic. de clar. or. Natura magis quàm ratione, aut obſeruatione fiebat. Quandoque honor. Val. li.1.c.1. adiectio impenſæ impedimento non fuit quo minus religionibus ſua obſeruatio redderetur.

Observatvs, tus, obſeruatio. Var.2. de Re ruſt. cap.7. cum ſupercilia cana, ex obſeruatu dicunt eũ equum habere annos ſexdecim.

Observo, as, *Oſſeruare, cuſtodire, reuerire, por mente*, ἐπιτηρέω, τηρῶ, φυλάττω, oculis mentis & corporis ſeruo, ſpeculor, cuſtodio. Teren. in An. Obſerues filium, quid agat. Obſeruare, inquit Seruius in.4. Ge. eſt callide aduertere. Item eſt colere, uenerari. Virg. li.3. Ge. Regem non ſic Aegyptus, & ingens Lydia, nec populi Parthorum, aut Medus Hydaſpes obſeruant.

Obses, obſidis, *Oſtaggio*, ὅμηρος, qui traditur alicui, ea conditione, ut, ſi dator obſidis à fide recedat, recipiẽti ſit poteſtas in corpus & uitam eius, qui datus eſt. Feſtus ex ob, & fides, compoſitum uult, mutatione litteræ, quòd ſit ob fidem datus Cice.5. Ver. A nobis multos obſides habet populus Roma.

Obsessi, *Aſſediato*, πολιορκούμενοι, loco aliquo ab hoſtibus cincti, ut egredi non poſſint. Cæſ.1. Bell. Gall. Omnibus rebus obſeſsi, colloquium petunt.

Obsessor, qui obſidet. Liui. l.9. Obſeſſor Luceriæ reſtiterat.

Obsidiae, arum, *Inſidie*, ἐνέδρα, inſidiæ. Colum. lib.8. cap.2. Puer adhibeatur cuſtos, ne obſidijs hominum, aut animalium diripiantur.

Obsidianvs, a, um: ut, obſidianum nitrum, ita dictum, quòd ſimilitudinem habeat lapidis obſidiani, qui nigerrimi eſt coloris, in ſpeculis parietum pro imagine umbras reddens. Plin. li.36.c.26.

Obsidionalis, & le, πολιορκητικὸς, unde corona obſidionalis, quæ ei dabatur, qui obſeſſos ab hoſtibus liberaſſet. hæc fiebat ex gramine uiridi, ex eo loco decerpto, in quo erant incluſi. Pli. de uiris Illuſt. à Minutio obſidionali corona donatus eſt.

Obsidior, iris, *Far inſidie*, περιεδρεύω, idem fere quod inſidias facio. Colum. lib. 5. cap. 14. Crabrones obſidiantur aluibus ante aluearia.

Obsido, dis, pen. pr. obſedi, obſidere: tertiæ coniug. & obſideo, des, pen. cor. obſedi, obſidere, ſecundæ coniug. *Aſſediare*, περικάθημαι, πολιορκῶ, propemodum idem ſignificant: niſi quod in obſido motus quidam eſt: ut ſit quaſi obſiſto: in obſideo uero quies, quaſi obſto. Salu. in Cati. occulte pontem obſidunt. Idem in Iug. Armis obſeſſus teneor. id eſt, impeditus. Significant itaque obſido, & circũeo, quaſi obſepio, & circumſepio: obſideo uero, & circumſedeo obſeſſum, id eſt, uallo, & foſſa ſeptum teneo. Quanquam ſimpliciter pro circumſedeo ponatur, ut apud Curtium: Aditum armati obſidebant. Accipitur interdum pro ſedere. Terent. in Adel. domi Certum obſidere eſt uſque donec redierit. obſidere ſtuprum, eſt per inſidias ſtupri occaſionem aucupari. Cic. in Catil. Iacere humi ad obſidendum ſtuprum. Aliquando pro circunſtare. Sen. Varia & incerta pericula humanam uitam obſident. Aliquando pro occupare. Ci.1. Verr. Vt perſpicuum cuiuis eſſe poſsit, hominem ab iſto quęſitum eſſe, qui meum tempus obſideret.

Obsidivm, dij, obſeſsio, *Aſſedio*, Colum. li.9.c.7. cum licet uitare peſtis obſidia.

Obsidio, onis, πολιορκία. Cic. pro Rab. Cum obſidione remp. liberaſſet. Idem pro Balbo, & pro domo. Obſidere urbem, cingere urbem obſidione, claudere muros obſidione, facere obſidium, idẽ ſunt. quorum poſtremo uſus eſt Gel. li.15.c.30. Soluere obſidium, eſt obſeſſos obſidione liberare. Tacit. li.4. Primo ſui inceſſu ſoluit obſidium. Pro eodem dicimus, Eximere obſidione. Liu. li.25. Legati affuerunt orantes, ut ſe obſidione eximeret.

Obsignatores, teſtes, qui teſtamentum ſignis ſuis obſignabant. Cic. pro Clu. Oppianicus obſignatores ad eum, qui neque Aſiniũ, neque Auilium noſſent, adducit.

Obsigno, as, *Sigillare, ſugellare*, κατασημαίνομαι, ἐπισφραγίζομαι, ſigni impreſsione occludo, & ad omnia, quæ ſigno quouis notantur, aut imprimuntur, pertinet. Plaut. in Cur. ſcribit, & obſignat litteras. Quandoque eſt, ſigno notariorum, ſeu ſubſcriptione eorum, aut teſtium ſignare. Cic. pro Clu. teſtamentum ſignis adulterinis obſignauit.

Obsipo, pas, pen. pro. παραβάλλω, obijcio, ut, Obſipa pullis eſcam. Feſt.

Obsisto, ſtis, *Oſtare, far reſiſtenza*, ἀνθίσταμαι, ἀνθίσταμαι, obſto, repugno. Cic.7. Ver. Quis nunquam iſtius libidini obſtitit? Oui. Epiſt. 13. Tunc freta debuerant ueſtris obſiſtere uentis.

Obsitvs, p.c. *Inuolto*, περιειλημμένος, inuolutus, tectus, obductus. Ter. in Eun. Video ægrum, pannis, annisq́; obſitum. Virg.7. Aen. Iam ſetis obſita, iam bos. Horat.1. Carm. Ode 18. Varius obſita frondibus. Aer obſitus pallore, Lucan. li.4. Tenebris loca obſita, Cic.1. Tuſc. Niuibus obſitũ iter. Curt. li.5. Obſitus, περιφυλλωτος. etiam ab obſero dici poteſt, pro conſitum. Liu. li.28. obſitos uirgultis tenebat colles. Rura obſita pomis. Ouid. 13. Meta.

Obsolesco, ſcis, leui, uel, lui, letum, *Diſuſarſi, inuecchiarſi*, ex ob, id eſt, contra, & oleſco, addita s. contrarium eſt ſui ſimplicis. oleſco enim idem eſt, quod creſco: obſoleſco, ἀπαρχαιοῦμαι, παρακμάζω, παλαιοῦμαι, deficio, inueteraſco, deſueſco. Cice. pro lege Ma. obſoleuit iam iſta oratio, re multo magis quàm uerbis refutata. Item pro Cœlio: Chartæ, quæ illam priſcam ſeueritatem obtinebant, obſoleuerunt. ideſt, inueterauerunt. Et hæc præterita ab Obſoleſco non ab obſoleo ſunt: Nitere & Obſoleſcere ſunt contraria. Cice. pro Lege Agr. ſolũ in rep. uectigal, quod in pace niteat, in bello non obſoleſcat, ideſt ſordidetur. Similiter Obſoletus. Cice. pro Quinctio: Audacem, cupidum, perfidioſum, uulgaria, & obſoleta

ſoleta ſunt, ideſt inueterata. & quæ ab uſu receſſerunt, *ἐλααῖα, ἀπηρχαιωμένα.*

Obsolete, tius, obſoletiſſime. Cicero. 4. Verr. obſoletus ueſtitum.

Obsoletus, pro ſordido, *ἐν πασσὸς.* Liui. lib. 3. Filiam ſecum obſoleta ueſte in forum deducit. Cic. in Rul. Veſtitu obſoletiore, corpore inculto & horrido. Col. li. 3. eſt obſoletior & nigro propior.

Obsono, as, Ci. in Tuſ. Obſonare ambulando famem.

Obsorbeo, es, obſorpſi, uel ob. orbui, obſortum, *Sorbire, ῥοφέω*, Sorbeo. Plau. Curc.

Obsordeo, *Diuenir ſordido, ῥυπαίνομαι*, ſordidus fio, aut obſoleſco, inquit Nonius. Cæcil. Obſorduit hæc in me ærumna miſeriæ.

Obstaculum, li, *Oſtaculo, ἐμπόδισμα*, impedimentum. Plau. in Pſeud.

Obstetrix, cis, *La comare che aiuta la parturiente, allenatrice, μαῖα, ὁ ἰατρὶα*, quæ parturientium curam habet: ab obſtando, eo quòd obſiſtat dolori, uel certe fœtui, ne, laxatis uteri genitalibus clauſtris, in terra deſluat. Teren. in And. Obſtetricem acceſſo. Obſtetrix dicitur, ait Donatus: unde & parturientes, Fer opem, clamant.

Obstinate, *αὐθαδῶς*, firmiter. Ter. in And. Itane obſtinate operam dat, ut me à Glycerio miſerum abſtrahat? Vbi Donatus: Obſtinate facere aliquid, eſt in alterius malum cum conatu facere perſeueranter, & in alterius perniciem nimis niti.

Obstinatio, firmitas animi. Cic. de Prou. conſ. Quæ ego ingrato animo, ſed obſtinatione quadam ſententiæ repudiaui.

Obstino, as, p.c. *Oſtinarſi, eſſer pertinace, διισχυρίζομαι*, offirmo. Liui. li. 2. id certum atque obſtinatum eſt, neque ego obtundam. Obſtinatus, offirmatus, perſeuerans, ut tenere poſsit, inquit Feſtus: ut obſtinata uoluntas, obſtinata pudicitia, apud Liui. li. 1. de Lucretia cum uiciſſet obſtinatam pudicitiam. Idem. 3. Aduerſus quæ obſtinato animo Appius in tribunal aſcendit.

Obstipi, penulti. [illegible] *ἐπικυφότες*, dicuntur, quibus colla rigent, & in humerum capita ſunt inclinata. Horatius. 2. Serm. Saty. 5. ſtes capite obſtipo. Col. l. 7. c. 10. Febricitantium ſigna ſunt, cum obſtipæ ſues tranſuerſa capita ferunt. Pli. Obliquum caput dicit. Index, inquit, ſuis inualidæ, caput eſt obliquum.

Obstipo, as, are, *περιφράττειν*, obijcere, ait Feſtus. Alij interpretantur condenſare, obſtruere. Plaut. in Ciſt. Obſtipat aquulam. Obſtipare uerticem, dixit Plaut. in Merc. pro, contorquere.

Obsto, ſtas, ſtiti, ſtitum, *Impedire, ἀνθίσταμαι*, contraſto, impedio. Curtius: Obſtant oppido gemini colles. Ouid. 4. Faſt. Obſtitit in media candida turba uia. Videtur habuiſſe ſupinum obſtatum: unde participium obſtaturus. Quinct. li. 8. c. 12. Video quoſdam obſtaturos mihi. Obſtatur, imperſonale. Cice. 13. Phil.

Obstragulum, li, *Coperta, ἐπίβλημα, στρῶμα*, operimentum. Plinius li. 9. c. 35. crepidarum obſtragulis margaritas addunt.

Obstrepo, pis, pere, *Interrompere, far ſtrepito incontro à qualcuno, παρενοχλέω*, contra aliquem ſtrepitum facere. Li. 1. certatim alter alteri obſtrepere. Laudi alicuius obſtrepere, Senec. Herc. fur. Literis obſtrepere alicui. Cice. Metello. li. 5. Quæ res fecit, ut tibi litteris obſtrepere non auderem. Clamore obſtrepi, paſſiue. Cice. pro Marcel. eiuſmodi res, etiam dum audiuntur, aut dum leguntur, obſtrepi clamore militum uidetur. Obſtrepitur, imperſonale. Liui. 3. Decemuiro obſtrepitur.

Obstrigillo, as, pen. pro. *Impedire, ἀντιτείνω*, obſto. Var. lib. 4. de Vita Pop. R. Curio ſe obſtrigillaturum, ne triumphus ei decerneretur.

Obstringo, gis, *Stringere, obligare, ἐξαρτάω*, deuincio, & obligo, quaſi circunſtringo. Plau. in Aul. Laqueo collum quando obſtrinxero. Idem in Amphi. Amphitrionem collo hinc obſtricto traham. Colume. li. 5. Alij uiminibus obſtringunt. Obſtringere ſibi aliquẽ beneficio. Cic. Seruio li. 13. quibuſcunque officijs Atticum obſtrinxeris, iiſdem exiſtima me tibi obligatum fore. Legib. obſtringi, Cic. 2. de Inuen. Religione obſtringere. Cic. 2. Phil. Obſtringere ſe ſcelere eſt committere ſcelus, Ci. 3. Off. Num ſe obſtrinxit ſcelere ſi quis tyrannum occidit.

Obstructio, Cic. pro Sext. obſtructio non diuturna.

Obstrudo, dis, ſi, ſum, p.p. *Serrare, coprire, ἀποκρύπτω*, ex ob, & trudo, interpoſita, s, occludo, ſeu occulto. Pla. Stic. obſtruſero aliquid ſtrenue. Plin. in Panegyr. Bonos ocio aut ſitu obſtruſos, & quaſi ſepultos. Terra obſtruſa. Ouid. ep. 7. Receſſus obſtruſi. Clau. 7. Panegy.

Obstruo, is, *Chiudere, ἀποκρύπτω, ἐμφράττω*, occludo, & quaſi ſtrue quadam alicui loco impoſita. Cic. de Sene. Qui iter Pœnis, uel corporibus ſuis obſtruere uoluerunt. Obſtruere luminibus uicini, eſt aliquid ſtruere, quo lumen domui eius eripiatur: Cicero pro domo, ſe luminibus eius obſtructurũ minabatur. Per metaphoram quis dicitur alterius luminibus obſtruere, qui nominis eius claritatem obſcurat. Idem in Bruto. Catonis luminibus obſtruxit hæc poſteriorum quaſi exaggerata altius oratio. Obſtruere undas molibus, Lucan. li. 2. Obſtruere aures alicui, eſt inexorabilem reddere. Vir. 4. Aeneid. Fata obſtant, placidaſq; uiri deus obſtruit aures. Fauces obſtruere, Lucan. li. 5. Faucesq; obſtruxit Apollo.

Obstupefacio, *Stupefare, ἐκπλήττω*, animo conſterno, & ſtupidos ſenſus reddo. Ter. in Phor. timidum obſtupefecit pudor. Li. 2. conſtantia ſua tribunos obſtupefecit, Stupefio, is. Cic. pro Deiot. Homines admiratione ſtupefacti.

Obstupeo, es, p.c. & Obſtupeſco, is, *Stupirſi, ἐκπλήττομαι*, ſtupeo, attonitus fio, & ſtupore percutior. Aliquando inſenſibilis fio, *ἀναισθητῶ, ἀργέω*, Teren. in Ad. animus timore obſtupuit. Vir. 5. Aen. Obſtupuit uiſu Aeneas. Cic. Atti. li. 5. Ob hæc beneficia, quibus illi obſtupeſcunt, nullos honores mihi decerni ſino. Idẽ pro Marcel. Obſtupeſcent poſteri.

Obstupidus, adiect. Gel. l. 5. c. 1. ſi attonitos, & obſtupidos.

Obsum, obes, obſui, *Nuocere, βλάπτω*, noceo, quaſi contra ſum. Cice. 1. de Orat. Fuit mirificus in Craſſo pudor: qui tamen non modo non obeſſet eius orationi, ſed probitatis commendatione prodeſſet.

Obsurdesco, is, *Aſſordire, diuenir ſordo, ἀποκωφοῦμαι, ἐκκωφοῦμαι*, ſurdus fio. Cicer. in Som. Scip. Hoc ſonitu completæ aures obſurduerunt.

Obtego, is, ere, *Coprire. περικαλύπτω*, operire. Cic. in Var. adoleſcẽtiæ turpitudo obſcuritate & ſordibus obtegitur. Vir. 2. Aen. Quanquam ſecreta parentis Anchiſæ domus, arboribuſq; obtecta receſſit. Obtegere ſe corpore alicuius. Ci. pro Seſt. Seq; ſeruorum, & libertorum corporibus obtexit.

Obtemperatio, Cicer. de legi. Iuſtitia eſt obtemperatio ſcriptis leg.

Obtempero, ras, *Compiacere, obedire, πειθαρχέω*, morem gero. Ci. mihi ſemper obtemperauit, tanquam filius patri. Item conſulo. Ter. minus aut famæ, aut rei obtemperans.

Obtendo, is, *Diſtendere, opporre, προΐσχομαι, προβάλλομαι*, ante aliquid tendo, oppono, ut, Obtendere uelum ante lectum, id eſt, diſtendere, uel extendere. Pli. li. 5. c. 2. Huic par, interiacente uallè, mons aduerſus Antilibanus obtenditur: hoc eſt, oppoſitus eſt. Aliquando Obtendo idem eſt, quod excuſationẽ aliquam prætexo. Pli. epi. 159. Nec puduit rationem turpitudini obtẽdere. Cice. Q. Fra. Quaſi uelis quibuſdam obtenditur cuiuſque natura.

Obtentus, us, nomen, pro prætextu. Gel. li. 10. c. 22. Pro extenſione. Virg. li. 11. Aen. Extructoſq; toros obtentu frondis inũbrãt. Obtentus participium. Vir. 1. Geor. Et obtenta denſantur nocte tenebræ, ideſt, obducta, ait Serui.

Obtento, as, *ἐπέχω*, frequentatiuum ab obtineo, es. Ci. Atti. li. 9. Me ſpes quædam obtentabar, fore ut aliquid conueniret.

Obtero, ris, p.c. *Fracaſſare, ἐκτρίβω*, contero. Liui. Ab elephantis obtriti ſunt. Aliquando, ab omni parte tero. Col. lib. 6. ca. 4. pellem ſerpentis obtritam cum uino miſcent. Cic. de Ora. Obtritos internoſcere.

Obtritus, huius, tus. Plin. lib. 18. cap. 28. Ne herbæ obtritu hebetentur.

Obtestatio, uerbale. Cic. ad Memmium li. 3.

Obtestor, aris, *Pregare con ſcongiuri, δυσωποῦμαι, ἱκετεύω, ἀντιβολῶ*, precor, imploro. Teren. in And. Per tuam fidem te obteſtor. Cic. pro Flac. Quum ego te Flacce flens flentem obteſtabar.

Obtexo, xis, *Teſſere d'intorno, περιϋφαίνω*, circumtexo. Plin. li. 11. ca. 19. Filis araneus alarum lanugines obtexit. Virg. 11. cœlumq; obtexitur umbra.

Obticeo, es, ere, *Tacere, καταστγάω*, taceo, & proprie de ijs, quæ nos pudet dicere. Ter. in Eun. Virgo conſciſſa ueſte lacrymans obticet.

Obtineo, es, p.c. *Ottenere, ἐπέχω, κρατῶ*, uinco, quaſi cõtra teneo. Cic. ad Att. li. 7. Malas cauſſas ſemper obtinuit, in optima concidit. Obtinere item eſt ſeruare, & fortiter tenere. Plau. in Aſin. Si iſtam fortitudinem animi obtinens, ſalui ſumus. Interdum ſimpliciter tenere. Colum. lib. 2. Tertium locum obtinet pecudum ſtercus. Aliquando pro retinere, & conſeruare. Cic. ad Treb. ſi cõmendatione mea dignitatem tuam obtinebis. Obtinere, & Repelli, contraria. Cic. ad Lent. li. 1. Epiſt. Neque, ſi quid non obtinuerimus, repulſi eſſe uideamur. Aliquando pro occupare. Pl. l. 12. c. 1. Arbor agros longis obtinens umbris. Hinc Obtento, tas; de quo uide ſupra ſuo loco.

Obtingit, *Toccare, accadere, συμβαίνει, συμπαρέπεται*, obuenit, euenit. Cic. 1. Off. Quod cuique obtigit, id quiſque teneat. Non niſi in tertijs perſonis legitur. Obtingere alicui prouincia dicitur, cum ſortito prouincia regenda alicui committitur Ci. 3. Ver. Quæſtor ex S.C. prouinciam ſortitus eſt, obtigit tibi conſularis.

Obtorpesco, is, *Impigrirſi, καταβλακεύομαι*, ab obtorpeo, & ſtupore quodam ita afficior. Curtius li. 10. Quis crederet concionem obtorpuiſſe ſubito metu? Cic. pro domo: Miror ei non & linguam obmutuiſſe, & manum obtorpuiſſe.

Obtorqueo, es, *Torcere forte, διαστρέφω*, uehementer torqueo. Pli. de Vir. illuſt. Conſuli legibus agrarijs reſiſtenti ita collum in comitio obtorſit, ut multus ſanguis afflueret è naribus.

Obtortus, a, um. Cic. 6. Ver. obtorto collo in carcerem abripi.

Obtrectatio, onis, *διασυρμὸς*, ſic definitur à Cic. 4. Tuſc. Obtrectatio eſt ægritudo, quòd alter potiatur eo, quod ipſe concupierit,

rit, Aliquando pro detractione, Cæſ.Bel.Ciu. A quibus deprauatum Pompeium queritur, inuidia atque obtrectatione laudis ſuæ.

OBTRECTATOR, oris. Cic.de Clar.Orat. Dolebam, quòd non obtrectatorem laudũ mearum, ſed ſocium glorioſi laboris amiſerã.

OBTRECTATVS, huius tus, obtrectatio. Gel.l.20.c.ult.

OBTRECTO, ctas, *Dir male, διασύρομαι, ἀντιπράττω*, ex ob & tracto: a, in e, mutata. Eſt autem obtrectare, auctore Feſto, contra alienam ſententiam tractare, ſeu maledicere, cum ſcilicet alicuius dicta aut facta deprauantur. Cic. Dolabellæ. Id laboro, ut ſi qui mihi obtrectent, à te refutentur. Aliquando pro culpare. Plin. lib. 9.cap.35. Regina meretrix lautitiam eius omnem, apparatumq; obtrectans.

OBTRVDO, dis, ſi, ſum, *Spingere incontro, προσωθίζομαι*, aduerſus alium trudo, obijcio. unde obtrudere fores dicitur, qui in ædes ingrediens foris aſtantem excludit. Plau. in Men. abijt, obtrudit fores. Obtrudere, quaſi inuito dare. Ter. in And. Ea quoniam nemini obtrudi poteſt, Itur ad me. Vbi Donatus: Bene, Obtrudi, quaſi inuito.

OBTRVSVS, a, um, participium. Cic.de Clar. Orato. adhibenda quædam obtruſa ratio.

OBTRVNCATIO, Col.li.4.c.29. obtruncatione uitis.

OBTRVNCO, cas, *Tagliar a pezzi, ἀποδειροτομέω, κατακόπτω*, uulneribus conficio, quaſi corpus membris mutilatis truncum reddo. Cic.2.de nat.de. Puerum interea obtruncat, membra articulatim diuidit.

OBTVEOR, obtueris, pe.pr. obtutus ſum, obtueri, *ἐφορῶμαι*, diligenter conſpicere. Plaut. in Bacch. Nũ qui numi excidetunt tibi, Quòd ſic terram obtuere? Idem in Moſt. uide Tueor.

OBTVNDO, dis, di, *Romper la teſta, ſtordire, percuotere, ἀμβλύνω*, obtuſum ſine n, ut in alijs a tundo compoſitis, quamuis tunſum à tundo n, retineat. Eſt autem obtundere, totum ſeu circum percutere, rumpere, & hebetare. Pla. in Amp. ſum obtuſus pugnis peſſime, ideſt percuſſus uel perfractus. Col.li.4.c.24. Obtuſa, hebeſq; mollis falx putatorem moratur. Transfertur ad ingenium, ad oculos, ad uocem: & dicimus, Obtuſum ingenium, & obtuſa acies, ideſt, hebes, & ſine acumine, *ἀμβλυωπός*. Obtundere, & Acuere cõtraria. Cic.1.Tuſc. Multa, quæ acuant mentem, multa quæ obtundant. Aliquando, ſæpius reponendo eadem, alicui moleſtiam, & faſtidium afferre, *ἀδολεσχεῖν, παλιλλογεῖν*, tractum à fabris, qui repetunt tundendo aliquid malleo. Ter. in And. Obtundis, tametſi intelligo. Hinc obtuſus particip. ut, Obtuſus pugnis, in exemplo Pla. loco ſupra citato, Obtuſus nomen pro hebete. Cice. in Cato. Non ne uobis uidetur animus is, cuius obtuſior ſit acies, non uidere?

OBTVRBO, as, *Interrompere, ἀντιπράττω, ἀδολεσχέω*, interpello. Ter. in And. Ita ne uero obturbat? Interdum idem quod ſimplex Turbo. Cice. ad Att.lib.12. Me literæ, & ſcriptio non leniunt ſed obturbant.

OBTVRAMENTVM, quo aliquid obturatur. Pli. l. 16.c.8. cadorum obturamentis, Idem.l.33.c.4.

OBTVRO, as, p.p. *Serrare, chiudere, ἀντιλαμβάνω, πωμάζω*, occludo. Horat.l.2.Epi. Obturem patulas impune legentibus aures. Feſt. putat compoſitum ex Latina præpoſitione ob, & Græca dictione θύρα: quod eſt oſtium: & ita uideretur per th ſcribendum.

OBTVSVS, a, um, Ci. in An. adhibebuntur aures non obtuſæ. Obtuſius, idem de Natura deo.

OBTVTVS, huius, obtutus, p.p. *Lo ſguardo, πρόσοψις*, quaſi obtuitus, aſpectus, ab Obtueri, *ἀντωπεῖν*. Vir.1. Aen. Dum ſtupet, obtutuq; heret defixus in uno. Cic. de Diuin. obtutu oculorum.

OBVAGIO, is, p.p. *ἀντιβαυβάζω*, uagitu obſtrepo. Plau. in Pœn. Nutrices pueros infantes procurent, ne obuagiant.

OBVALLO, as, *Circondare, περιχαρακόω*, circumuallo. Cic. pro lege agr. quem locum nobilitas omni ratione obuallatum tenebat, me duce reſcidiſtis.

OBVARICATORES, dicebantur, qui cuipiam occurrebant, quo minus rectum iter conficeret, inquit Feſtus. Obuarico, as, uero eſt, obſto. Feſtus.

OBVARO, ras, *Guaſtare*, deprauo, à uaris, qui introrſum pedes intortos habent. Ennius in Achil. conſilijs obuarant. Nonius.

OBVENIO, is, *Intrauenire, accadere, ὑπάρχω, προσήκει*, obtingo. Quin.lib.10.c.3. quid obueniat, quid res poſcat. Aliquando eſt cõtingere. Cice.3.Ver. Verri ſorte prouincia obuenit. Obuenire hereditate. Varro de re ruſt.lib.1. cap.12. ſi mihi fundus hereditate obueniat.

OBVENTIO, Vlp.l. magis puto. ff. de re. eo. quid ſub tu. & cura ſunt: An pecuniam pupillus habeat in redituum ſpe, atque obuentionum.

OBVERSATIO, Cicero pro Muræ. Mœſtos amicos, obuerſationes.

OBVERSOR, aris, deponens, *Verſarſi intorno, ὑφίσταμαι*, ante uerſor, adſum. Cicero pro Sextio. Mihi ante oculos obſeruatur reipub. dignitas. Cum datiuo. Liui.li.35. Caudinæ cladis memoria, non animis modo, ſed prope oculis obſeruabatur.

OBVERTO, *Volgere contra, ἀντιστρέφω*, contra uerto. Cicer. in Arat. obuertunt nauem. Virgil.6. Aeneid. Obuertunt pelago proras.

OBVERSVS ſto, pro aduerſus. Plin. lib.9.cap.57. refugere in ſuas cauernas, & in illis obuerſos ſtare. Colum. lib. 7. Plurimum refert, ut paſcentium capita ſint obuerſa Soli. Liu. aciem in Samnites obuertit.

OBVIAM, *All'incontro, εἰς συνάντησιν*, quaſi ob uiam. Teren. in Phor. obuiã conabar tibi. Et dicimus, procedere obuiam alicui, prodire obuiam, ire obuiã, uenire obuiam, mittere obuiam, obuiam fieri. Cic. pro Mil. Obuiam fit ei Clodius expeditus in equo. Obuiam ire periculis, obuiam ire conatibus: obuiam eſſe, in promptu eſſe. Pla. in Cap. Nec ſycophantijs ullum mantellum obuiam eſt.

OBVIVS, a, um, *Ciò che uiene all'incontro, ἐντυχών, ἀπαντῶν*, quod alicui occurrit. Saluſt. in Iugurt. omnes, ut quiſque armatus fuerat obuius, interfecit. Obuium ſe dare alicui. Liuius.1. Romulus ſed mihi obuium dedit. Obuium eſſe. Cic. pro Cecin. Ingredienti obuius fueris. Obuius, & expoſitus homo dicitur qui ſe non difficilẽ præbet in colloquijs. Plinius epiſt.10. Eſt obuius, & expoſitus, plenuſq; humanitatis.

OBVLCO, conis, oppidum mediterraneum ulterioris Hiſpaniæ. Pli. li.3.cap.1.

OBVMBRO, as, *Adombrare, defendere, oſcurare, ἐπισκιάζω, ἐπισκοτέω*, umbris undique obſcuro. Virg.12. Aeneid. Obumbrant æthera telis. Per tranſlationem pro tueri. Idem l.11. reginæ nomen obumbrat. Aliquando pro obſcurare. Quinctil. in.8. ſenſus obumbrant. Pli.li.23.c.1. Sapientiam uino obumbrari.

OBVNCVS, adiect. *Molto torto, ἐπικαμπής*, ualde uncus, incuruus. Vir. 6. Aen. Roſtroq; immanis uultur obunco.

OBVOLVO, is, *Inuolgere, uolgerſi intorno, περιειλίττω, περικαλύπτω*, circumuoluo. Cic. in Orat. Obuoluẽdum caput Agamemnonis eſſe. Per metaphoram pro diſſimulare, obtegere. Horat.2. Sermo. Saty. ſeptima uerbiſq; decoris Obuoluas uitium.

O ANTE C

OCALEA, æ, ſiue Ocalee, es, p.c. *Ὠκαλέη*, Bœotiæ oppidum, cuius meminit Homerus in Catalogo nauium.

OCCALLEO, *Hauer calli, far il callo, ἀποτυλοῦμαι, ἀποσκληροῦμαι*, calloſus ſum, & per tranſlationem induratus ſum.

OCCALLESCO, callum obduco partes autem illæ callũ obducere dicuntur, quæ obdureſcunt. Plau. in Aſi. latera tua occalluere plagis Occalluit animus, alibi pro diutina malorum cõſuetudine aduerſa patienter ferre didicit. Longa patientia occallui, Plin. epi.39. Fauces gulonum à Seneca dicuntur occalluiſſe, tanquam callum obduxerint ex cibis ardentibus ad ſenſum feruidorum ciborum.

OCCASIO, *Occaſione, opportunità, καιρὸς, εὐκαιρία*, inquit Feſtus, é opportunitas tẽporis caſu proueniens. Cic. 1.de Inuen. Occaſio, eſt pars temporis habens in ſe alicuius rei idoneam faciendi, aut non faciendi opportunitatem. Idem.1.Off. Tempus actionis opportunum Græce, *εὐκαιρία*, Latine appellatur occaſio. Ponitur aliquando pro copia. Col.li.9.c.1. oleæ rara eſt occaſio. Dicimus Occaſionem capere, captare, parere, dare, afferre, nanciſci, amittere, amplecti, arripere. Exempla ſunt inuentu facilia.

OCCASIVNCVLA, æ, diminut. Plau. in Trin. nimis argute obrepſiſti meapte occaſiuncula. Occaſionem ueteres Romani deam putarunt, ſimulacrum eius ita fingebatur, ut pennatis pedibus uolubili rotæ inſiſteret, uertigine quadã uelociſſima ſe in orbem circumagens, priore capitis parte capilloſa, poſteriore glabra, quo commento occaſionis breuitatem, & inconſtantiam uoluerunt denotare; quæ niſi, cum primum ſeſe offerat, arripiatur, ſtatim elabitur è manibus. De Occaſionis effigie uide elegans epigramma apud Auſonium.

OCCASO, occaſas, *Morire*, uerbum antiquum, ab Occaſum, ſupino uerbi occido. ſignificat intereo. Plau. in Caſ. pereo, atque occaſo.

OCCASVS, us, *Morte, occaſo, δυσμὴ, δύσις*, modo interitus dicitur, & tãm de homine, quàm de rebus inanimatis dici ſolet. Cice.1. Aca. poſt Lelij noſtri occaſum. Idem.3.Catil. Totius urbis occaſus appropinquat. Modo dicitur Solis ueſpertina abſconſio. ad Heren.l.3. Solis exortus, curſus, occaſus nemo admiratur, quòd quotidie fiunt. Aliquando pro loco ubi Sol occidit: Ci.2.de nat.de. Ab ortu ad occaſum ſpatijs immutabilibus commeans ſidus.

OCCATIO, onis, *βωλοκοπία*, ab Occo, as. Plin.li.8.cap. 20. A ratione per tranſuerſum itata occatio ſequitur. Colum. lib. 2.cap 4.& Cic. de Sen.

OCCATOR, oris, *βωλοκόπος*, qui glebas in aruo confringit, Plau. in Cap. Occant prius quàm ſarriunt ruſtici. Sic Col.l.2.c.13.

OCCATORIVS, a, um, *βωλοκοπικὸς*, Col.l.2.c.13. occatoriam.

OCCEDO, dis, ceſſi, ceſſum, *Andare incontro, ἀντιβαίνω*, ex ob, & Cedo, obuiam eo. Plaut. in Aſina. Mihi obuiam occeſſiſti. Idem: Quiſquis obuiam huic occeſſerit irato, uapulabit.

OCCENTO, tas, *ἐπᾴδω*, frequent. ab Occino. Feſtus: Occentare, conuicium facere, apud antiquos, cum id clare, & cum quodam canore fieret, ut procul exaudiri poſſet. Pla. in Perſa: Hac illi noctu occentabunt oſtio. Idem Curc. Quid ſi adeam fores, Atque occentem?

OCCEPSO, ueteres pro incepero poſuerunt. Pla. in Amph.

Occi-

OCCIDANTALIS, tale, *δυτικὸς*. Pli.li.19.c.34.

OCCIDENS, ſubſtant. *Occidente, ponente, δύσις*. plaga, in qua Sol occidit. Ci.1.de na.deo. qui terras ab oriente ad occidentem colunt.

OCCIDIO, is, *Vcciſione, ὠλεθρία*. occiſio, cædes, mors. Ci. pro Cæc. Tu uim negabis eſſe factam, ſi cædes, & occiſio. Colum.lib.7.cap. 5. Lac caprinum occidionem gregis prohibet. Tacit. lib. 12. Copiæ tum occidione occubuiſſent. Occidione occidere eſt, ad internecionem delere, Liu.lib.28. duo exercitus eorum prope occidione occiſi.

OCCIDO, dis, p.p. *Vccidere, Ammazzare, φονεύω, ἀποκτείνω, ἀναιρέω*, ea ob, & cædo, ſignificat quocunque modo interficio. Ter. in An. Si mentitum inuenies, occidito. Aliquando excruciare, tantaq; moleſtia afficere, ut quis occiſus prope uideatur. Ter. in Ad. Occidunt me, dum nimis ſanctas nuptias ſtudent facere. Quandoque eſt cædere, percutere. Teren. in Ad. Cteſipho me pugnis miſerum uſque occidit. Vbi Dona. Occidit, uehementer cecidit. Proprie tamen occiſus dicitur, quouis modo interemptus. Vlp. occiſum interemptum accipere debemus, ſiue gladio, ſiue fuſte, uel alio telo, uel manibus. Neque uero homines ſoli, ceteraue animalia occidi dicuntur, uerum, & plantæ, quæ licet non ſentiant, tamen uiuere dicuntur. Differuntq; inter ſe occiſus, & necatus, quod occiſus uulnere, necatus etiam ſine ictu dicatur. unde ueneno necatos, non occiſos, dicimus. occiſa res dicitur, deſperata & perdita. Plau. in Pſeu. Occiſa iam eſt hæc res.

OCCIDO, dis, pe.cor. *Morire, δύω, ἐκπίπτω*, occidi, occaſum ex ob, & cado. Aliquãdo ſignificat pereo. Ter. in Eu. occidi. Occidit ſpes noſtra, inquit Plaut. in Moſtel. id eſt, perijt, aliquando pro obuenio. unde occaſio. Aliquando interimor: à quo occaſus pro interitu. neque ſolum de homine, ceteriſq; animantibus, uerum etiam de herbis, & de arboribus dicitur. Virgi 4. Eclog. & fallax herba ueneni Occidet. Aliquãdo cado, ſiue deſcendo. Plau. in Rud. ſigna de cęlo ad terram occidunt, id eſt cadunt. Vnde & Sol occidere dicitur, quia cadere uidetur, dum mergitur, ut oriri, dum uidetur ſurgere. Lactant. lib.3. Videbant ſolem atque Lunam in eandem partem ſemper occidere. Hinc Præoccido, ante occido. Plinius lib. 18. præoccidere Caniculam neceſſe. Cice. lib. 1. Tuſcu. Occidere pro mori ſumpſit. Sunt qui cenſent una animum & corpus occidere: Hinc occidens. Cicer. ad Sulp. lib.4. epiſt. aliquid opis occidenti reip. tuliſſemus.

OCCIDVVS, a, um, *Occidentale, δυτικὸν*. Occidentalis. Clau.li.2.de Raptu Proſ. Occiduo ducis ab orbe greges. Nonnunquã id quod occidit. Gel.l.19.c.1. Sole iam fere occiduo. Oui.1. Met. Veſper & occiduo quæ littora Sole tepeſcunt. Aquæ occiduæ, pro mari heſperio, apud eundem. 1. Faſt. Senectus occidua. 15. Meta.

OCCINO, is, pen.cor. *Cantare incontro, κατᾴδω, ἐπᾴδω*, occinui, & occini, & occanui, ſecundum Probum, cum Cano cecini faciat: & ſignificat contra cano, cantu obſtrepo. Liu. ſi occinuerit auis. Supinum facit occentum. Hinc occentus. Val. Max. libr.1. Occentus ſoricis auditus, Fabio Maximo dictaturam deponendi cauſſam præbuit.

OCCIPIO, pis, p.c. *Cominciare, ἐνίσταμαι*. à capio. ſignificat incipio. Li.li.1. Agere occœpit.

OCCIPITIVM, Pla. in Aul. Quæ in occipitio quoq; habet oculos, id eſt, uerſuta eſt, ut non ſit eam facile fallere.

OCCIPVT, pitis, ne.gen. *ἰνίον*, ea ob & caput. poſterior capitis pars. Auſonius in epigra. Simulacri Occaſionis. Occipite es caluo.

OCCLVDO, dis, *Chiudere, κατακλείω*, claudo. Ci.4. Acad. occludi tabernas iubes. Occludere linguam Plaut. in Mil. Tuopte conſilio occludunt linguam, id eſt, impediunt ne reſpondere poſsis.

OCCLVSVS, *κατακλειστὸς*, aliquando nomen. Plau. in Trin. Occluſiorem habeant ſtulti loquentiam.

OCCVBO, as, *ἐγκεῖμαι*, à Cubo, occumbo. Vir.1. Ae. Ne adhuc crudelibus occubat umbris.

OCCVLCO, as, *Calcare, καταπατέω*, conculco. Cato de re ru. cap.49. poſito in ſulco, operitoq; & bene occulcato.

OCCO, as, *Erpegare, βωλοκοπέω*, glebam comminuo. Feſtus. Cic. de Sene. Terra ſubacta ſemen occatum cohibet. Vnde occatio.

OCCVLO, p.c. cului, cultum, *Celare, aſcondere, κλέπτω, συγκρύπτω, σκεπάζω*, abſcondo, abdo, ex Ob, & Colo: o, in u, mutata. licet quidam à cælo compoſitum uelint. Vir.2. Ge. Sparge fimo pingui, & multa memor occule terra. Cic. ad Att.li.5. Appij uulnera apparẽt, nec occuli poſſunt. Aether occulit deos. Oui.2. Ponto, Ele.8. Sylua occulit feras. Idem.2. Faſt. Iuppiter occulitur aereis nubibus, Idem 14. Met. Virg.12. Aen. nauis ſeſe occulat umbris.

OCCVLTATIO, onis. Cæſ.6. Bel. Gal. Cuius rei nulla eſt occultatio.

OCCVLTATOR, oris. Cicero pro Mil. latronum occultator locus.

OCCVLTA, *κρυφῆ*. clam. Cæſ.1. Bel. ciu. Occulte ad exploranda loca proficiſcitur. Quamoccultiſsime. Ci.1. Off.

OCCVLTO, tas *Aſcondere, coprire, ἀποκρύπτω*, frequent. ab Occulo, lis. Virg.2. Ecl. occultant ſpineta lacertos. Ci.1. Offi. Quæ natura occultauit, eadem omnes, qui ſana mente ſunt, remouent ab oculis.

OCCVLTVS, ſecretus, *κρυπτὸς*. Plaut. in Trin. In occulto iacebis. Ci. ad Mar.li.11. Habeo occultiora, quæ uix uerbis aſſequi poſſum. Ex occulto, Pli.li.9.c.48. paſtinaca latrocinatur ex occulto.

OCCVMBO, bit, *Morire*, morior: ex Ob, & Cubo, aut antiquo uerbo Cumbo. Ouid. 3. de Arte: comes iſſe marito Fertur, & ante annos occubuiſſe ſuos. Aliquando addimus ablatiuum. Cic. 1. Tuſc. qui pro patria morte non dubitaret occumbere. Pro eodem, Occũbere mortẽ. Liui. libr. 31. Qui pugnantes mortem occubuiſſent Occumbere morti, Virgi. 2. Aene. Occumbere etiam de Sole & ſtellis dicitur, cum occidunt.

OCCVPATIO, *ἀσχολία*. Cic. in Orat. In maximis occupationibus nũquam intermittis ſtudia doctrinæ. Eſt etiam occupatio, *ἀνθυποφορά*, apud rhetores, ſchema quoddam, cum aliquid nos reticere dicimus, & tamen tacitum intelligitur: quale illud: Cogis me iniuriæ tuæ cauſſam proferre. nihil agis: non dicam: ipſum tempus eã patefaciet. Præterea occupatio aliud ſchema dicitur, cũ quæ dic ab alio poterant, ea ipſi præueniendo dicimus.

OCCVPO, pas, p.c. *Occupare, uſurpare, καταλαμβάνω, προλαμβάνω, φθάνω*, ea Ob, & Capio: ſignificat, quod in cõmune ſiue in mediũ erat, ante alios capio: aut etiam rem alienã inuado, arripio. Ci. de Ami. Ti. Graccus regnum occupare conatus eſt. Occupari ſæpe etiam accipitur pro detineri, Ci. de Of.li.1. in ea funditus delenda occupati ſunt. Hinc Occupatus homo qui negotio aliquo detẽtus, nõ põt alteri operã dare. Cic. Nemo me cõuenire ualuit, cũ eſſem occupatus. Cic.1. Tuſc. ſi occupati aliquid profuimus ciuibus noſtris, proſimus etiam ocioſi. Occupatus alicui rei. Pli.li.26. c.2. Per ablatiuum cum In. Ter. in An. Et per accuſatiuum cũ Ad. Nequo te ad aliud occupes negocium. Plau. in Pſeud. Interdũ eſt ui capere. Liui.li.33. urbem hanc accepi, non occupaui. Aliquando præuenire. Plau. in Rud. Occupas præloqui. Var. in Ephebo: ſi Actæon occupaſſet, & ipſe prius ſuos canes comediſſet. Aliquando eſt inuenire. Pla. in Men. Ni occupo aliquod mihi conſilium. Aliquando poſſidere. Plau. in Trin. Familiam optimam occupauit. Occupatiſſimus, Cic. ad Att.l.12.

OCCVRRO, ris, ri, ſum. *Occorrere, andare all'incõtro, ſouuenire, uenire in mente, ἀπαντάω*. obuius fio, obuiam procedo. Iuue. Sat.1. Occurrit matrona potens. Cic. pro Clu. per tranſlationem: Occurram expectationi ueſtræ, ideſt præueniam. Quandoque pro currere. Plau. in Curc. Video paraſitum tuum occurrentem. Quandoque, *ἐπέρχεσθαι*, eſt in mentem uenire. Idem de Sen. cum de ſenectute aliquid uellem ſcribere, tu occurrebas. Et in hac ſignificatione poſſumus addere datiuum, ut Animo, Menti. Cice.4. Aca. Si id quod officij ſui ſit, non occurrit animo. Quandoque offerri, *προσβάλλειν*, ut apud Ci. Occurrebat tibi oratio. Quandoque obſiſtere *ἀνθίστασθαι*. Perſius: Venienti occurrite morbo.

OCCVRSATIO, cum populo occurrimus, magiſtratum aliquem captantes. Cice. pro Plan. Facilis eſt illa occurſatio, & blanditia popularis.

OCCVRSVS, huius occurſus, *ἀπάντησις*. occurrendi actus. Pli.li.8.c.30. Qui ne contrario occurſu haberetur, capſarum modo includitur. Huius frequentatiuum eſt.

OCCVRSO, ſas, currendo obuiam eo. Virg. Ecl.9. inter agendum Occurſare capro. Ponitur quandoque pro in memoriam uenire. Plin. Epiſt.l.5. Occurſant animo meo mortalitas, & mea ſcripta. Occurſare numinibus, eſt adorare, & ſacrificijs placare numina, ne nobis noceant. Pli. in Panegyr.

OCEANITIS, tidis, filia Oceani. Virg.lib.4. Ge. Oceanitides ambæ.

OCEANVS, *ὠκεανὸς*, Cœli & Veſtæ filius, & maritus Tethyos quem poetæ maris deum faciunt. Cic. de Vni. Oceanus cœli, terræq; filius Virg.4. Ge. Oceanumq; patrem rerum, nymphaſq; ſorores. Oceanus item mare ipſum appellatur, quod uniuerſam circuit terram. Etiam neutro genere Oceanum dicitur, pręſertim ſi mare ſequatur: ut Caper & Probus teſtantur. Irrumpit autem Oceanus in medium terrarum, inter Africam, & Hiſpaniam, Abylam Africæ montem ad dexteram, Calpen Hiſpaniæ ad ſiniſtram relinquens, qui ob altitudinem Herculis columnæ dici conſueuerunt, eo quòd teſtimonio uetuſtatis laboris. Herculei limes illic fuerit conſecratus. Dictus eſt Oceanus ab *ὠκὺς*, uelox, teſtibus Solino & Seruio. Suidas uero deducere uidetur ab α priuatiua particula, & *κεῖω, χίζω*, mutato α, in ω. Et quamuis nomen ſit proprium Oceanus, aliquando tamen pro appellatiuo ponitur, quando partes eius ſignificat. nam à littoribus plerunque accipit nomẽ. Ad dextram ſi quidem, antequam terrã intret, Atlanticus dicitur: ad ſiniſtram, Gaditanus, illinc Arabicus, Perſicus, Indicus: Hinc Britannicus. Germanicus, Scythicus. Poſtquam uero terras intrauit, primo ab Iberia, hoc eſt, Hiſpania dicitur Ibericum mare: Tum à Balearibus inſulis, Balearicum: poſt hæc Narbonenſium prouinciam contingens, Gallicum: Deinde à Liguria, Liguſticum: Mox uſq; in Siciliam, à Tuſcis Tuſcum, ſiue Tyrrhenum à Thirrhenis, ſiue etiam ad differentiam ſuperi maris, Inferum appellatur. ſuperum enim Adriaticum uocamus, quòd ad id ab urbe uenientes, Appenninum conſcendamus: ſiue quòd Italiam ab ortu alluat. Inde ab Ionibus Ionium, à Sicilia Siculum, à Creta Creticum, ab Aſia Aſiaticum, à Pamphylia Pamphylicum: & multa alia nomina, quæ enumerare longum eſſet. poetæ tamen Oceanum pro quocunque

mari

mari uſurpant. Virg. 2. Aen. Et ruit Oceano nox. Eſt & Oceanus ſolium uaſum in balneis, & omnino lacus, aueuſq; maior, ab amplitudine uocatus. Lamprid. Oceani ſolium primus inter principes Alexander appellauit.

Ocellatvs, a, um, ὀμματόεις, quod ocellos habet. Vnde Suet. in Aug. ocellatas nuces dixit, pro multis foraminibus diſtinctas.

Ocimvm, Baſilico. ὤκιμον, Dioſcoridi herba hortenſis, pedali altitudine, ſurculoſa, ramulis teretibus, folio muralis herbæ diluti uiroris, odoris fragrantiſſimi, recentiores Baſilicam herbam uocant: quo etiam nomine utitur uulgus. Ocymum autem, ut ſuo loco docebimus, farraginis genus eſt, ab ocimo omnino diuerſum.

Ocior, aris, Stare in ripoſo, σχολάζω, in ocio & quiete ſum Cic. lib. 3. Off. cũ ſe Syracuſas ociandi cauſſa, non negociandi, contuliſſet.

Ocioſe, σχολῇ, ἠρέμως. Ter. in Ad. Ocioſe hic conſiſte.

Ocioſvs, Ocioſo, σχολαῖος, ἥσυχος, uacuus, ceſſans, opere ſolutus. Ci. de Cla. Ora. Cum inambularem in Xyſto, eſſemq; domi ocioſus. Dicitur & de animo, cum tranquillus eſt, & ſolicitudine uacuus. Ter. in And. Animo ocioſo eſſe impero, id eſt ſecuro, nam niſi ſecurus eſt, nemo eſt ocioſus, ut inquit Donatus. Dies ocioſus, pro feſto. Ci. ad Q. Fra. lib. 3. Id perficiam his ſupplicationum ocioſis diebus. Idem de Sen. nihil eſt ocioſa ſenectute iucundius.

Occisio, onis, φόνος, cædes ipſa. Occiſione occidere, ad internecionem delere. Ci. Phil. 14. eius copias occiſione occiderit. Occiſiſſimus, a, um. Plau. in Caſ.

Ocivm, cij, Ocio, ἀπραγμοσύνη, σχολή, uacatio à labore. ad Here. in Præf. ope. Negocijs familiaribus impediti uix ſatis ocium ſtudio ſuppeditare poſſumus. Accipitur & pro exercitatione leuiore animi, Ci. Quid dulcius eſt ocio litterario? id eſt, ſtudio, & (ut ita dicam) negotioſo ocio. Accipitur & pro pace, quiete. Cic. in Ver. Cum bello fugitiuorum tota Italia arderet, Norbanus in ſummo ocio fuit. Ci. li. 1. de off. Nobis remp. gubernantibus non togæ arma ceſſere neque. n. in rei periculum ullum fuit grauius unquam, nec maius eius & Cic. Cælio lib. 2. fam. ocium eſſe in Syria.

Ocnvs, Ὄκνος. Tiberis filius fuit ex Manto, muliere fatidica, Tireſiæ, Thebani filia, qui in Gallia Ciſalpina urbem condidit, & à nomine matris Mantuam appellauit. Virg. 10. Aen. Patrijs agmẽ ciet Ocnus ab oris, Fatidicæ Mantus, & Tuſci filius amnis, Qui muros matriſq; dedit tibi Mantua nomen. Eſt etiam Ocnus nomen cuiuſdam apud inferos, quem effinxerunt perpetuo torquẽtem funem, aſtante aſella, quæ quantum ille torſiſſet, ſtatim præroderet. inde ortum prouerbium, Ocnus funiculum torquet: quod in eos præcipue competit, qui cum nihil neque laboris neque induſtriæ ad augẽdam rem familiarem prætermittant, nihilo tamẽ redduntur ditiores, quòd domi habeant aſellã, id eſt, uxorem prodigam, quæ, quicquid miſellus multis ſudoribus corraſit, ſtrenue profundit. huc alludit Prop. lib. 4. Eleg. Dignior obliquo funem qui torqueat Ocno, Aeternumque tuam paſcat aſella famem.

Ocquiniſco, ſcis, inclino, inquit Nonius, Pomponius in Piſtore.

Ocrea, æ, Gamberia, κνημὶς, τὸ ἀντικνήμιον, militaris calceamenti genus ex ære, ad obtegendas tibias: quo utebantur tantum duarũ primarũ claſſium milites: reliqui caligis tibias muniebant Apul. ille crura ocreis inuoluit. Vide Liu. li. 1. & quæ notauimus in dictione Caliga.

Ocreatvs, a, um, κνημιδωτὸς, ocreis calceatus. Pli. li. 19. c. 2. Ad reliquos uſus laborioſe euellitur ocreatis cruribus.

Ocricvlvm, li, oppidũ Romã diſtans 40. M. paſſ. Cicero pro Mil.

Octangvlvs, ὀκτάγωνος, res, uel figura octo angulos habens.

Octavia, gens, à Veliteris originem accepit, quam nonnulli, Auguſti gratiã per aſſentationem captantes, nobilitate eximiæ fuiſſe prodiderunt. ipſe autem Auguſtus nihil amplius quàm equeſtri familia ortum ſe ſcribit, uetere ac locuplete, & in qua primus ſenator ſuus pater fuerit. M. Antonius libertinum ei proauum exprobrat, & auum argentarium. Ex Tranquillo, Vtcunque fuerit, conſtat Auguſti patrem honeſtiſſimum fuiſſe, magnaq; laude Macedoniam prouinciam adminiſtraſſe, ipſius etiam teſtimonio Ciceronis, qui ad Q. Fra. ſcribens hortatur, ut in promerendis ſocijs uicinum ſuum Octauiũ imitetur. Hic Octauius Auguſtus natus eſt M. Cicerone, & C. Antonio cos. poſtea C. Cæſaris, & deinde Auguſti cognomen aſſumpſit. uide Suet. in eius uita.

Octaviae porticvs, duæ appellantur, quarum alterã theatro Marcelli propiorem Octauia ſoror Auguſti fecit, alteram theatro Pompeij proximam Cn. Octauius, qui triumphauit de rege Perſe nauali triumpho. Feſtus.

Octavvs, a, um, ὄγδοος. Hora. 1. epiſt. Octauam circiter horam dum redit.

Octies, octo, uicibus. Colume. libr. 8. cap. 8. Octies anno pullos educat.

Octingenarivs, a, um, ut Octingenarius grex, qui octingentas habet pecudes. Var. de re ru. c. 10.

Octingenti, a. Ci. 4. Acad. Mile & octingenta ſtadia.

Octingentesimvs, ma, mum, ὀκτακοσιοστὸς, ultimus ex octingẽtis. Ci. de Sen. ſi octingenteſimum annum agerent.

Octavvm, Otto uolte, octies. Liu. 6. Sextium Liciniumq; iam octauum tribunos Pl. refectos. Sic octauum conſulem dicimus, qui octauum gerit conſulatum. uide Gellium.

Octo, Otto, ὀκτὼ, nomen numerale, adiectiuũ, indeclinabile. Vir. 1. Ge. Pedes temo protentus in octo.

Octogesimvs, a, um, ὀγδοηκοστὸς. Pli. li. 11. c. 37.

Octogies. Cic. in Piſ. Nonne ſeſtertium centies, & octogies ex ærario tibi attributum, Romæ in quæſtu reliquiſti?

Octoginta, Cic. de Sene. Arganthonius Gadibus octoginta regnauit annos.

Octoivges, p. c. quod octo habet iuga. Liu. lib. 5. Patricios octoiuges ad imperia obtinenda ire.

Octvplvs, p. c. adiect. Ci. 6. Verr. Dicis te in decumanum, ſi plura ſuſtulerit quàm debitum ſit, in octuplum iudicium daturum.

Octvplicatvs, a, um, Liu. 4. Octuplicato cenſu ærarium fecerũt.

Octvssis, numus, ualore octo aſſium. Hor. 2. Serm. Sat. 3. Quanti empta? octuſſibus.

October, bris, Ottobre, πυανεψιών, menſis dictus eſt, quod octauũ locum teneat à Martio, qui primus ineuntis anni menſis erat.

Octogenvs, Pli. l. 9. c. 51. octogenos fœtus, i. octoginta.

Octipes, octipedis, Che ha otto piedi, ὀκτώπους, quod octo habet pedes, quare ab Oui. li. 1. Faſt. Hoc epitheton Cancro, cœleſti ſigno, tribuitur.

Octonvs, a, um, diſtributiuus numerus, quamuis etiam accipiatur pro ſuo primitiuo, octo, Var. Nutricare octonos porcos poſſum. Plin. lib. 8. cap. 50. Octonis menſibus ferunt partus, i deſt, octo menſibus.

Octophorvm, ri, ὀκτωφόρον, lectica, quæ ab octo ſeruis geſtatur. Suet. de Cal. Interdum adeo delicate inceſſit, ut octophoro ueheretur. Mart. li. 6. Octophoro ſanus portatur A uite Philippus.

Ocvlatio, in uitibus, gemmarum ſuperfluarum defectio. Plin. lib. 17. cap. 22.

Ocvlatvs, a, um, Occhiuto, πολυόμματος, ὀμματώδης, modo dicitur, qui per totum corpus oculos habet: qualis fuiſſe fertur Argus ille centoculus, Ius cuſtos: modo qui oculos habet uigilantes. Pla. in Truc. pluris eſt oculatus teſtis unus, quàm auriti decem, id eſt, qui præſens uiderit. Pli. Oculatiſſimum locum appellat conſpicuum. li. 34. c. 6. Oculatam diem uocat Plau. in Pſeu. diem præſentem, quo ſcilicet ſtatim uidemus pecuniam nobis annumerari: cui opponit Cæcam diem, qua nihil numeratur præſentis pecuniæ. eme (inquit) die cæca olium: uendito oculata die.

Ocvlevs, a, um, Occhiuto, pieno d'occhi, πανόπτης, πολυόμματος, plenus oculis. Plau. in Aul. Argus totus oculeus fuit. Per tranſlationẽ pro perſpicaci. Apul. Perſpicatiorem ipſo Lynceo, & oculeum totum.

Ocvlis captvs, Cieco, τυφλὸς, πεπηρωμένος τὰς ὄψεις, cæcus, Cicero. 6. Verr. ne oculis quidem captus in hanc fraudem decidiſti.

Ocvlitvs, p. c. ὀφθαλμηδόν, ita care, ut oculus carus eſt. Pla. amant ancillam meam oculitus.

Ocvlvs, li, Occhio, ὀφθαλμὸς, ὄμμα, dictus ab occulendo, quòd ciliorum tegminibus occulatur. Lact. li. de Opif. Vt igitur oculi munitiores eſſent ab iniuria, ciliorum tegminibus occuluit. unde oculos dictos Varroni placet. Sunt autem oculi pars corporis pretioſiſſima, in quibus maxima indicia amoris & odij exiſtunt. ſunt indices animi. Ci. 2. de Nat. de. Oculi tanquam ſpeculatores altiſſimum locum obtinent. Virg. 8. Aen. oculos per ſingula uoluit. Accipimus etiam pro notis, ſeu maculis rotundis, quales uidemus in pardorũ pellibus, & caudis pauonũ. Pli. li. 8. c. 17. Pantheris breues in candido Pardorum oculi. Per tranſlationem poſuit Cicero in Lælio: Nec uero ille in luce modo, atque in oculis magnus, ſed intus, domiq; præſtantior. Dicuntur etiam oculi in arborum ſurculis; unde germinant. Cato de re ruſt. cap. 6. oculos arundinis pedes ternos alium ab alio ſeruato. Ab Oculus Plau. formauit Oculiſſimus, pro cariſſimus. Salue inquit, ualuiſtin' oſſium oculiſſimum?

Ocellvs, ὀμμάτιδιον. Catullus de Acme. Et dulcis pueri ebrios ocellos Illo purpureo ore ſuauiata. Ocellus meus, apud Plautũ in Aſin. blandientis uox eſt: Da (inquit) meus ocellus, mea roſa. Ocellatus, a, um, quod ocellos habet, id eſt, caruenulas quaſdam. Vnde Sueto. Ocellatas nuces dixit, multis foraminibus diſtinctas. Item uerbum Exoculo, quod eſt oculos eruo. Plau. in Rud. Si illic illas hodie digito tetigerit iniuitas, ni tunc illum exoculaſſitis. pro Exoculaueritis. Habet autem hoc nomen uarios, eoſq; elegantes in oratione uſus. dicimus enim Adijcere oculos rei alicui: pro rei alicuius cupiditate affici. Cic. 4. Ver. Videbant adiectum eſſe oculum hereditati. Capere rationem aliquam oculis, eſt rem aliquam uiſu æſtimare. Plau. in Pſeud. Vt ego oculis rationem capio. Habere alicuius oculos in ſuis oculis, eſt uidere quid ille uelit, aut imperet. in oculis geſtare aliquem, aut ferre, eſt illum ualde amplecti & amare. Oculi mei multi illius habitare dicuntur, à quo conſuetudo non mouentur. Oculum exculpere, idem quod eruere. Oculi alicui dolere dicuntur, quoties aliquid uides, quod uidere moleſtum eſt. Intendere oculos, eſt fixis oculis intueri. Oculos tollere, per tranſlationem eſt refici, recreari. Cic. Tiro. Litteræ meæ, ſiue noſtræ hac epiſtola oculos paululum ſuſtulerunt.

OCIMVM, pen.c. ὤκιμον, farrago eſt diuerſarum herbarum, uel legu minum, ad boum pabulum ſata, quia ciebant aluum bobus. Ductum nomen, ab ὠκὺς, quod ſignificat uelocem, uel ob celeritatē naſcendi, uel quòd bobus aluum citet. Var. l. 1. de re ruſt. c. 31. Vide Hermolaum in Dioſc. li. 2. c. 158.

OCIOR, Piu ueloce, ὠκίων, ὠκύτερος, & Ocyſſimus, ὤκιστος, ὠκύτατος, celerior, celerrimus: à Græco ὠκὺς, Plin. lib. 2. cap. 8. Mercurij ſidus inferiori circulo fertur nouem diebus ocyore ambitu. Idem lib. 16. cap. 31. ficuum radices longiſſimæ, & ſenectus ocyſſima eſt.

OCYVS, & Ocyſſime, cito, uel citius, & citiſsime. Cic. Atti. Deſeremur ocyus à rep. quàm à re familiari. Teren. And. Eamus ad eum ocyus. Idem. 11. Heaut. quod cupis, Quam ocyſsime des.

O ANTE D

ODE, ᾠδὴ, cātus Latine: unde Horat. carmina ſua Odas appellauit.

ODESVS, ὀδησσὸς, urbs eſt in Meſia inferiori, inter Axiacem & Boryſthenem amnes. Ptol. & Mela. l. 2.

ODEVM, p. p. ᾠδεῖον, locus i ædibus cātui deſtinatus, ἀπὸ τῆς ᾠδῆς, a cantu. Vitru. li. 5. c. 9. Pericles Athenienſis fecit odeum, in quo certamina muſica ſpectabantur.

ODFACIO, ueteres, pro Olfacio dixerunt, teſte Feſto.

ODI, diſti, dit, Hauere in odio, μισῶ, ἐχθαίρω, uerbum defectiuum (ut Priſcianus inquit (neque præſens, neque futurum, neque partic. habet, ſed tam præſentis, quàm præteriti temporis ſignificationem tenet. ſignificat enim odio habeo, & habui. Cic. de Ami. Alterum propter crudelitatem ſemper hæc ciuitas oderit. Idem: Aperte odiſſe, magis ingenui eſt, quàm fronte occultare ſententiam. Hor. 1. epi. 19. Oderunt hilarem triſtes, triſtemq; iocoſi. Oui. 2. de Arte: Amor odit inertes. Hinc Exoſus & Peroſus, & Oſoe: de quibus alibi.

ODIOSE, cum odio. Pla. in Bacch. odioſe facis. ad Her. lib. 4. loqueris odioſe. Quin. l. 1. c. 6. nihil odioſius affectatione.

ODIOSVS, a, um, Odioſo, μισητός, qui odio habetur. Cicer. de amic. Odioſum genus hominum, officia exprobrantium. Aliquādo pro moleſto, λυπηρὸς, ὀχληρὸς. Ter. in Phoc. Si eſſe odioſi pergitis.

ODIVM, Odio, μῖσος, ἔχθος. Ira inueterata, ut inquit Cice. 4. Tuſcu. Interdum pro aſsiduitate, moleſtia, faſtidio, δυσχέρεια, ἐνόχλησις. Plau. in Aſi. Iam hic me abegerit ſuo odio, id eſt, faſtidio. Ter. in Eun. Neque agri, neque urbis odiū unquā me percipit, ideſt, faſtidium uel ſatietas. Ci. ad Quir. poſt reditum. odium uel precibus mitigari poteſt, uel temporibus reip., communiq; utilitate deponi, uel ulciſcendi difficultate teneri, uel uetuſtate ſedari.

ODOR, is, Odore, ὀσμὴ, infectus aer, interprete Pli. lib. 9. c. 7. Dictus odor, quaſi olor, literæ unius commutatione. Dicitur & odos, pro odor, ſicut honos, lepos, Plaut. in Capt. Quorum odos ſub baſilicanos omnes abigit in forum. Idem in Men. Ecquid de odore poſſis, ſi quid forte olfeceris, Facere cōiecturā. Virg. 3. Aeneid, uox tetrum dira inter odorem. Per tranſlationem ponitur pro indicio, ut Odor dictaturæ. Cic. ad Att. li. 4. eſt nonnullus odor dictaturæ. Odores, & aromata pro eodem accepit. Col. li. 12. c. 20.

ODORAMEN, is, Odoramento, ἄρωμα, odoramentum. Mac. l. 1. Sat.

ODORAMENTVM, ti, Odoramento, odore, ὀσφρησις, ἄρωμα, paſtillus, uel aliud quiduis, odoris gratia. Plin. lib. 21. cap. 27. Omnium odoramentorū differētia eſt in colore, odore, ſucco. Col. l. 11. c. 2.

ODORARIVS, rij, Profumiere, ἀρωματοπώλης, qui odores conficit, uenditq;. Odorarius, a, um, ut Odoraria Myrrha. Pli. li. 12. c. 17.

ODORATIO, nis. Ci. 4. Tuſc. qualis aurium, tales oculorum, & actionum, & odorationum, & ſaporum uoluptates.

ODORATOR, is, Che odora bene, ὀσφραντικὸς, qui odoratus ſenſu plurimum ualet, ut ſunt ex canum genere, qui Sagaces dicuntur.

ODORATVS, a, um, Odorato, profumato, εὐώδης, quod aliunde accepit odorem, inquit Seruius, ut, Templum odoratum, Hora. 3. Car. Ode 20. Sparſum odoratis humerum capillis. Interdum pro odorifero. Virg. li. 3. Ge. Odoratam ſtabulis accendere cedrum.

ODORATVS, huius, tus, ponitur pro olfactu. Ci. 2. de nat. de. Eorum iucundus non guſtatus ſolum, ſed odoratus etiam.

ODORIFER, a, um, adiect. Odorifero, odorem reddens. Plin. libr. 12. cap. 17. In odoriferis ſiluis frequentiſſimas. Gens odorifera. Oui. 4. Met. Arabia odorifera, in qua naſcuntur odores. Pli. l. 5. c. 11.

ODOROR, ris, deponens, Odorare, ὀσφραίνομαι, odorem percipio. Col. li. 6. c. 2. nares perfricato, ut homines diſcant odorari. Plaut. Men. odorare hanc, quam ego habeo pallam: quid olet? Per tranſlationem, pro odore quodam ſuſpicionis aliquid ſentire. Cic. ad Att. Cupio odorari diligentius, quid futurum ſit. Odorari ſagacius, eſt diligenter inueſtigare. Ci. ad Att. l. 6. Tu ſagacius odorabere. Odorari, & deguſtare aliquem, eſt callide explorare, quid habeat animi. Cic. ad Att. li. 4. uelim Fabium, ſi quem habes aditum, odorere, & illum conuiuam tuum deguſtes. Pro eodem Odorare, actiuum. Ci. Poſt reditum ab ex. Hi uoluptates omnes ueſtigant, & odorant.

ODORO, ras, p. p. Profumare, odoratum facio. Col. li. 9. c. 4. Qui coloret, odoretq; mella, i. odorata faciat. Odoro, pro odore repleo. Oui. 15. Meta. & odorant aera fumis.

ODORVS, a, um, p. p. Che ha odore, εὔοσμος, ὀσφραντικὸν, quod ex ſe odorem emittit. Oui. 9. Meta. Naiades hoc pomis, & odoro flore repletum Sacrarunt. Aliquando pro ſagax. Virg. li. 4. Aen. odora canum uis, id eſt, quod optime odoratur.

O ANTE E

OEAGRVS, nomē patris Orphei. Eſt præterea Thraciæ fluius, à quo Hebrus initium ſumit, qui ob id Oeagrius cognominatur. Vir. 4. Ge. Gurgite cum medio portans Oeagrius Hebrus. &c.

OEBALIDAE, pe. c. οἰβαλίδαι, Caſtor & Pollux, ab Oebalia Laconiæ regione, in qua nati. Oui. 5. Faſt. effugere. Oebalidæ curſu potuere ſequentes. Helena quoque, horum ſoror, Oebalis dicta.

OEBALIA, οἰβαλία, regio in Peloponneſo, quæ, & Laconia dicitur: ab Oebalo Argali filio, qui rex Laconum fuit. Stat. l. 1. Achil. Soluerat Oebalio claſſem de littore paſtor Dardanus. Vir. libr. 4. Ge. ſub Oebaliæ memini me turribus altis, ut oſtenderet Tarentum à Laconibus fuiſſe conditum, quorum pars eſt Oebalia.

OECHALIA, οἰχαλία, urbs Laconiæ, ab Oechaleo fluuio eam præterfluente ita dicta, ſed poſtea ab Hercule euerſa. unde & ea pars Laconiæ, quæ urbi huic propinqua eſt, Oechalia appellatur. Vir. 8. Aen. Vt bello egregias idem diſiecerit urbes Troiamq;, Oechaliamq;. In hac Eurytus regnauit, qui Herculi filiam Iolam ante promiſſam denegauit. quare illum, & filios interemit, atque Oechaliam urbem euertit teſte Virg. 8. Ae. Oui. l. 9. Victor ab Oechalia Cenæo rite parauit Sacra Ioui. Aliæ fuerunt Oechaliæ, ut in Theſſalia, & Eubœa.

OECONOMIA, æ, οἰκονομία, rei domeſticæ adminiſtratio: ſed transfertur ad alia. nam apud Quinct. lib. 1. Accipitur pro diſpoſitione, oratoribus, & poetis maxime neceſſaria, quæ, quid quo loco ſit dicendum, oſtendit. Sic enim inquit; Oeconomia quoque in his diligentior, quàm in pleriſque nouorum, erit. Idem. l. 3. c. 3. Hermagoras iudicium, partitionem ordinem, quæq; elocutionis ſunt, ſubiecit œconomiæ.

OECONOMICVS, Xenophontis liber, qui diſpenſationem uniuerſæ domus deſcribit. cōponitur enim ex, οἶκος, domus, & νόμος lex.

OEDIPODIONIDES, p. c. patronymicum maſculinum. Stat. 1. Theb. Oedipodionides furiis deſerta pererrat Aoniæ.

OEDIPVS, οἰδίπους, Oedipodis, uel Oedipi. Laij Thebanorum regis, & Iocaſtæ filius, quem pater, cum ex Appollinis oraculo futurum intellexiſſet, ut à filio occideretur, paſtori occidendum tradidit: qui miſericordia commotus, cum inuitus regiæ ſtirpi manus inferret neque tamen regis imperium auderet detrectare, perforatis gladio plantis, uimineq; traiecto, ex arbore ſuſpendit, futurum putans, ut ita inedia moreretur. ceterum cum Phorbas Polybij Corinthiorum regis paſtor illac iter faceret, audito uagitu, eo occurrens, puerum ſeruauit, reginæq; quæ liberis carebat, magni muneris loco obtulit. à qua, ueluti puer cœlitus miſſus, filij loco eſt educatus, & à pedibus ex uulnere tumentibus, Oedipus eſt appellatus. Grandior deinde natu factus, cum forte Thebas ueniſſet, Laium, patrem ſuum eſſe ignorans, occidit, Iocaſtamq; matrem duxit uxorem. Poſtea uero re cognita, tantorumq; a ſe ſcelerum pœnam repetens, utrunque ſibi eruit oculum, Athenaſq; in uoluntarium conceſſit exilium. Pla. in Pœn. Oedipo eſt coniectore opus, qui Sphingis interpres fuit. Oedipodes, æ, per primam declinat. Sta. l. 1. Theb. Oedipodæ confuſa domus. Dauus ſum, non Oedipus, prouerbialiter dictum eſt à Dauo apud Ter. in An. cum illud uellet ſignificare, hominem ſeſe rudem eſſe, & ad intelligēda obſcuriora ænigmata minime idoneum. Tractum eſt prouerbium à callido, acutoq; Oedipi ingenio, quod diſſoluto Sphingis ænigmate, in uulgi ceſſit prouerbium. Ci. de Fin.

OENANTHE, huius œnanthes, οἰνάνθη, flos labruſcæ, non tamen cuiuſlibet, (nam duæ ſunt labruſcæ ſpecies) ſed eius, quæ ſolum florem, nō etiam uuas profert. dicta quaſi οἴνου ἄνθος, id eſt, uini flos. Pli. li. 12. c. 28. Eſt præterea herba in petris naſcens, folio paſtinacæ, radice magna, numeroſa. Pli. li. 21. c. 24.

OENANTHINVS, a, um, p. p. οἰνάνθινος, ex œnanthe factum: ut Oenanthinum unguentum. Pli. li. 13. c. 1. 14. 16.

OENEVS, οἰνεὺς, Aetoliæ rex, Parthaonis filius, qui ex Althea Theſtij filia Meleagrum, Thydeum, & Deianiram genuit, quam Hercules duxit uxorem: licet alij matrem Thydei Eurigoeam appellent. Stat. li. primo. Theb. quanquam Calydonius Oeneus, &c. Fabulantur poetæ, regem hunc de primitijs, omnibus numinibus ſacrificaſſe, excepta Diana, quæ irata aprum immiſit, qui cuncta uaſtabat, donec à Meleagro occideretur. Hæc Seruius. Inde.

OENEVS, a, um, p. p. quo uſus eſt Oui. 8. Metam. & Oeneius quo utitur. Stat. 5. Theb.

OENOMAVS, Hippodamiæ pater, Elidis rex, & Piſæ, qui cum ex oraculo ſe à genero interfectum iri didiciſſet, & illa tamē à multis procis ob formæ præſtantiam ambiretur, curule certamen propoſuit, ea lege ut filia uictori in matrimonium cederet, uictus mortem ſubiret. tredecim igitur uictis & occiſis, Pelops, Tantali filius, Myrtilum eius aurigam pretio corrupit, ut axes infirmos & fragiles currui ſubiungeret. quo facto, Oenomaus una cum curru corruit, membriſq; omnibus ea ruina colliſis, mortuus eſt. Pelops

itaque

ſtaque & coniuge & regno potitus, uniuerſam Cherroneſum de nomine ſuo Peloponneſum appellauit. Strab. li. 8.

OENOPHORVM, pocula uinarium ad ferenda uina aptum, ab οἶνος, uinum, & φέρω, porto. Mart. li. 8. Cic. de Fin.

OENOPOLIVM, lij, οἰνοπωλεῖον, taberna uinaria. Plau. in Aſi.

OENOTRIA, æ, οἰνωτρία, Italia cuius populi Oenotrij dicuntur, uel Oenotri, ἀπὸ τοῦ οἴνου, quod optima in Italia uina naſcantur: uel (ut Varr. putat) ab Oenotrio Sabinorum rege. Vir. li. 1. Aen. oeno trij coluere uiri.

OESTRVM, ſtri, Tafano, οἶστρος, inſecti genus, horriſono ſtrepitu, qđ Latini Aſilum uocant, uulgus Tabanum, Vir. Ge. cui nomen Aſilo Romanum eſt, Oeſtrum Graij uertere uocantes: Aſper, acerba ſonans, quo tota exterrita ſiluis diffugiunt armenta. Col. l. 9. c. 14. ſcribit naſci in extremis partibus fauorum, amplioris magnitudinis, quàm ſunt apes ceteræ, eoſq́; nonnulli putant eſſe reges. Verum Græci οἴστρους appellant, ab eo quòd exagitent, nec patiantur examina conquieſcere. Pli. li. 11. c. 16. Hoc animali Iuno in pellicem ſuam Io immiſſo, eam in furorem conuertit: unde, & poetæ diuino furore correpti, œſtro perciti dicuntur.

OESYPVM, ὕσυπος, οἴσυπη, pinguedo, & immunditìes hærens in ouium uelleribus nondum purgatis. Ouid. 3. de Art. Oeſypa quid redolent. Dictum Oeſypum ab oue, quam Græci οἶν uocant: quaſi οἰῶν ῥύπος, ideſt, ouium ſordes. Pli. li. 29. c. 2.

OETA, αἱ τῆ, mons inter Theſſaliam, & Macedoniam, clarus morte & ſepulcro Herculis, & copia hellebori, quod optimum in eo naſci traditur. in hoc monte (ut Seruius inquit) ſtellæ uidentur occidere; ſicut de Ida naſci. Hinc Oetæus, a, um.

O ANTE F

OFFA, offella, μᾶζα, quodlibet carnis fruſtum. unde offam porcinam cum cauda, Offam penitam dicebant: unde illud Iuue. Sat. 2. Et patruo ſimiles effunderet offas. Offa etiam cibarium ex fruſtis panis, in iure pingui, caſeo uetere, pipere, & cinnamomo conditis. Offa & pultem ſignificat, & quicquid eſt in pultis modum redactum. Virg. 6. Aene. Melle ſoporatam, & medicatam frugibus offam. Cic. de Diui. Neceſſe eſt, offa obiecta, cadere fruſtum ex pulli ore cum paſcitur. Poteſt etiam fieri offa ex alijs rebus, Var. l. 3. de re ruſt. ca. 5. Offæ maxime glomerantur ex ficis & farre mixto. Ponitur quandoque pro maſſa. Pl. l. 9. c. 48. In noſtro mari offa informis, colore tantum lepori ſimilis. Offæ, & Maſſæ uocabulis promiſcue utitur. Col. l. 12. c. 38.

OFFECTORES, inquit Feſtus, dicuntur lanæ infectores.

OFELLA, æ, teſte Seruio, unico f. ſcribendum, contra primitiui naturam, quòd primam ſyllabam corripiat, Roſtrezzina, eſt autem ofella, μάζιον, ζωμίδιον, fruſtulum carnis, unde porcina ofella dicitur, particula carnis porcinæ, quam in ſartagine, craticula & prunis coquimus. Mart. li. 14. Parua tibi curua craticula ſudet ofella. Iuu. Sat. 11. exiguæ fruſtis imbutus ofellæ.

OFFENDICVLVM, li, Oſtacolo, πρόσκομμα, πρόσκομμα, impedimentum, obſtaculum, Pli. epi. 188. Sunt offendicula nonnulla.

OFFENDIMENTVM, ti, ligaturæ nodus, quo apex retinebatur. Feſtus.

OFFENDIX, idem quod Offendimentum. Feſtus.

OFFENDO, dis, di, ſum, Ritrouare, offendere, περιπίπτω, προσκρούω, περιτυγχάνω, ex ob, & fendo, quod non eſt in uſu, à quo fit & Defendo, ſignificat incurro in aliquid, & tam de animo dicitur, quã de corpore. Ter. in Eun. Adueniens offendi quendam mei loci atque ordinis. Nec ſolum de animatis, ſed de inanimatis quoque dicitur. Oui. 1. de Pont. El. 14. illas, In quibus offendit naufraga puppis, aquas. Et quoniam qui incidunt in aliquid, lædere ſæpe ſolent id, in quod incidunt, factum eſt ut offendere pro lædere uſurpetur. Col. li. 1. c. 9. arando ne coxam bos offendat. Cic. pro Clu. Cecidiſſe ex equo dicitur, & latus offendiſſe uehementer. Et Offendere eſt inuenire, ſed præter opinionem. Cice. 2. de rep. Qui cum ad uillam ueniſſet, & omnia aliter offendiſſet. Offendere apud aliquem, eſt ita agere, ut non probetur is, qui agit, id eſt, in malam opinionem incidere. Cic. pro Clu. Cum eſſet nemini dubium, illũ potius iudicari neceſſe eſſe, qui bis apud eos iudices offendiſſet, id eſt damnatus eſſet. Quandoque eſt errare. Ci. ad. Var. li. 9. Quis eſt tam Lynceus, qui in tantis tenebris nihil offendat? Liu. 2. Conſulis alterius, cũ nihil aliud offenderit, nomen inuiſum ciuitati fuit, Offendere abſolute poſuit. Ci. in Ver. pro infeliciter agere: Cum inquit, multi uiri fortes, & terra, & mari offenderint.

OFFENSA, æ, Offenſio, onis, & Offenſus, us. Offenſione, offeſa, προσβολή, παράπτωμα, in uno ſignificato accipiuntur, Sen. in epi. per huiuſmodi offenſas emetiendum eſt confragoſum hoc iter. Lucr. lib. 6. Non igitur multis offenſibus interneitando. Offenſa fere actiue ſumitur. Cic. Quum tot eius offenſas pati non poſſem, diſceſſi. Offenſa opponitur gratiæ. Quinct. li. 4. c. 2. hoc omittamus, ne minus gratiæ, excipiendo recta, quàm offenſæ, reprehẽdendo praua, mereantur. Offenſiones belli, ſunt damna, & pericula. Offenſiones ex morbis, cum aliquid committitur, ut in eundem morbum recidamus.

OFFENSATOR, oris, Che ſcapuccia, ἁμαρτητικός, προσκόπτων εὐθέως, ὁ μὴ κατορθωτικὸς, ὁ ἐν τοῖς ἐπαναληπτικοῖς, qui in re quacunque ſæpe excidit ab eo, quod ſuſcepit. Quinct. lib. 10. c. 3. Offenſatorem appellat, qui legendo identidem reſiſtit, aut potius, qui perperam legit.

OFFENSIO. Ci. de Sen. in corpore ægro odioſa omnis offenſio.

OFFENSO, as, προσκρούω, identidem offendo, impingo. Li. li. 25. Flare omnes repente, & offenſare capita.

OFFENSIVNCVLA, æ, Offeſa picciola, parua offenſio. Cic. pro Planc.

OFFENSVS, Offeſo, quandoque part. læſus. Oui. 2. Faſt. Creditus offenſo eſt procubuiſſe pede. Offenſa uoluntas populi, Cic. 5. Tuſc. Offenſus, quandoque nomen pro inuiſo. Ci. 5. Ver. O miſerum offenſumq́; paucorum culpa ordinem ſenatorium. Offenſior pro irat o Suet. in Clau. Pontificibus offenſior, quòd alium, quàm ſe, in patris ſui locum cooptaſſent.

OFFERCIO, cis, Impire, ἐμπλήθω, impleo, à quo Offertus, plenus, & Offertiſſimus pleniſſimus. Plau. Aſin. optumitates gaudio offertiſſimas pariet. in Cap. hæreditatem ſum adeptus offertiſſimam.

OFFERO, fers, Offerire, dedicare, προσφέρω, proprie exhibeo, ſiue præſento. Ter. in Hea. Opportune te mihi offers. Interdum eſt ſponte do, ἐπιδίδωμι, ut, Offerre meam amicitiam cuiquam. Interdum inferre. Cic. li. 3. Off. Reginæ ſtuprum obtulit. Sic offerre ſtuprum uirgini, pro uim inferre. Interdum Immittere, ἐπάγειν. Idem pro domo: Domus ardebat in palatio non fortuito, ſed oblato incendio. Interdum obijcere, προφέρειν, ut apud eundem in Læl. ne in criminibus aut inferendis delectetur amicus, aut credat oblatis. Interdum polliceri, ὑπισχνεῖσθαι, Iuſtinus: Quum ei auxilium obtuliſſet. Ponitur aliquando pro opponere. Cic. ad Brutum: Romã ut ueni, ſtatim me obtuli Antonij ſceleri, atque dementiæ. Offerre religionem, eſt inijcere religionis ſcrupulum. Cic. ad Plan. lib. 10. Recitatis litteris, oblata religio Cornuto eſt.

OFFERVMENTAS, Staffilate, Plau. in Rud. dixit plagas, percuſſiones, & flagella, quòd ea ſcapulis, & tergo offerantur, cum quis ſuſe cæditur.

OFFERVMENTA, ἀναθήματα, quæ dijs offerebantur. Feſtus.

OFFICIALIS, & hoc le, Officiale, τὸ περὶ καθήκοντος, quod ad officium pertinet. Lact. li. 6. M. Tullius in ſuis Officialibus nõ ne hoc idem perſuadet, non eſſe omnino largiendum? officialis etiam miniſter magiſtratus uocatur ab Apul.

OFFICINA, &, p. p. Bottega, ἐργαστήριον, locus in quo artifices opera faciunt, ab efficiendo. Cic. 3. Phil. Armorum officinas in urbe uidetis. Officina dicendi. Cic. de Cla. Orat. Iſocratis domus cunctæ Græciæ quaſi ludus quidam patuit, atq; officina dicendi.

OFFICINATOR, à Vitruuio li. 6. pro fabro ponitur.

OFFICIO, cis, Nuocere, βλάπτω, ex ob, contra, & facio, idem quod noceo. Cic. 3. Off. Demoliri ea, quorum altitudo officeret auſpicijs. Officere, & obſtare commodis alicuius, apud eundem pro Sext. Roſc. Herbæ officiunt frugibus Vir. 1. Geo. Inuenitur antique ac cuſatiuo iunctũ. Plaut. Truc. ego te hic officiam. Eſt etiam quando ſignificat inficere, unde Offectores: de quo ſuo loco. Officere luminibus, pro obſtruere luminibus. unde obſtruo.

OFFICIOSE, Cic. ad Att. li. 3. cum utrique officioſe pareat.

OFFICIOSVS, a, um, Officioſo, pronto a far apiacere, θεραπευτικός, qui libenter officium alicui exhibet. Cic. Octauio: Hominem prudentem, & officioſum cognoſces. Idem pro Plan. officioſam amicitiã nomine inquinas crimino ſo. Idem Att. li. 13. nec diligentiorem, nec officioſiorem facile delegiſſem Veſtorio. Idem ad Q. Frat. li. 5. Eſt in me officioſiſſimus. Capitur aliquando in malam partem: nam cũ olim. Q. Atterius defenderet reum libertinum, cui obijciebatur, quòd patroni concubinus fuiſſet, hac defenſione uſus eſſe fertur Impudicitia in ingenuo crimen eſt, in ſeruo neceſſitas, in liberto officium. Ex eo impudici & obſceni aliquandiu officioſi uocati ſunt. Officioſus dolor, γνήσιος λύπη, à Cic. 1. Tuſc. dicitur, qui ex iuſta cauſſa ſuſcipitur.

OFFICIVM, cij, Officio, quello che ogn'uno dee fare, τὸ καθῆκον, κατόρθωμα, τάξις, τὸ γινόμενον, quod quiſq; efficere debet, obſeruata locorum, temporum, & perſonarum ratione. unde in familia bene inſtituta, dicimus omnes in officio eſſe oportere. Cic. ad Terentiam, l. 14. Si erunt in officio amici, pecunia non deerit. contrariũ ẽ. Deſerere officiũ, ſeu Diſcedere ab officio. Dicimus Latine, Fũgor officio meo, & antique Officiũ fungor; item obeo officiũ, exequor officiũ meũ. Perſoluo officiũ alicui receptũ, Præſto officiũ, Seruo officiũ, Retineo officiũ, Satisfacio officio. Vſurpo officiũ, Intermitto officiũ. Officij duxit abſolute, pro putauit officiũ ſuum eſſe, dixit Suet. in Tib. Donatus Officium ab efficiendo dictum putat, quòd ſit illud, quod quemque pro conditione ſuæ perſonæ facere deceat, & Ambr. l. 1. Off. Legimus officium dici a nobis poſſe, nec ratio ipſa abhorret: quandoquidem Officium ab efficiendo dictum putamus. Poteſt etiam dici, & recte, ut ab Officio, is, Officium deriuetur: ita ut Ob, non contra, ſed circum ſignificet, ut, circa quod faciendum eſt, innitamur. Et quoniam proprium hominis officiũ eſt, alteri pro uiribus prodeſſe: factum eſt, ut Officium accipiatur pro beneficio. Cic. de Ami. Odioſum genus hominum, officia exprobrantium. Col. li. 2. c. 15. Licet filicem ſine iniuria uicini, etiam cum officio, decidere, id eſt, non modo

cum

cum damno uerum etiam cum utilitate. Accipitur quandoque pro honore. Sue. in Cæſa. Coniurati ſpecie officij circumſteterūt. Magiſtratus quoque Officium dicitur quia ius, quod cuique debetur, reddit. Quandoque alicuius artis ratione, ut officium grammatici, officium medici. Et quamuis Officium proprie ad uirtutem pertineat: ut, Hominis officium eſt pietatem colere: dicimus tamen interdum, Lenonis eſt officium inſidiari pudicitiæ. Eſt autem officium duplex, teſte Cic. li. 1. Off. alterum perfectū, quod Græci κατόρθωμα uocant, quod & omnes numeros uirtutis continet: alterum medium, pertinens ad inſtitutionem uitæ communis. Ci. l. 1. de Fi. Quod ratione actum ſit, id officium appellamus. Summo officio præditus homo, is dicitur, qui omnino id, quod decet, ſtrenue facit Ci. 3. Ver. Virum primarium, ſummo officio, ac uirture præditum.

Offigo, xi, xū, διελαύνω, Figo. Pla. in Moſt. Offigātur bis pedes.

Offirmo, as, Fermare, oſtinarſi, διαβεβαιοῦμαι, firmum propoſitū in animo habeo. Ter. Heaut. ne tam offirmes te, Chreme.

Offlecto, περικλίνω, circum flecto. Plaut. in Aſin. hunc offlectam nauem.

Offoco, as, pen. p. Gargarizzare, διανίζω, aquam in fauces do ad ſorbendum. Quidam non Offoco, ſed Offuco dicunt. Feſtus.

Offringo, is, περικλάω, ex ob, & frango, terræ proprium eſt, teſte Feſto, quando iterum aratur. Var. li. 1. de re ruſt. c. 29. Cū proſciderts, offringi oportet, id eſt, iterare, ut frangantur glebæ. Ibidem cap. 29. terram cum primum arant, proſcindere appellant: cum iterum, offringere.

Offvcia, Belletto, παρδίσεις, idē, quod fucus, quo mulieres faciem pingunt. Pla. in Moſt. Neque ceruſſam, neque melinum, neque aliam ullam offuciam. Per metaphoram accipitur pro fallacia, uel techna. Gel. li. 14. c. 1. Præſtigiarum, atque offuciarum genus.

Offvla, læ, Roſticciuola, ζωμίδιον, diminut. ab offa. Col.

Offvndo, is, Gittar d'intorno, ἐπισκοτέω, καταχέω, circunfundo, aſpergo. Plau. in Trin. Cum animam agebat. Tum eſſe offuſam oportuit. Per metaphoram, Offundere rei alicui caliginem, noctē, tenebras, pro obſcurare. Ci. pro Roſ. Qui, tanquam ſi offuſa reip. ſempiterna nox eſſet, ita ruebant in tenebris. Idem. 5. Tuſ. Hic error, & hæc doctorum animis offuſa caligo eſt.

Offvsco, ſcas, Offuſcare, ἀμαυρόω, ἐπισκοτέω, obſcuro, quaſi fuſcum reddo.

O ANTE G

Oggannio, is, Canciare, ἐπιγρύζομαι, occino, eadē ad faſtidium repeto. Plau. in Aſin. Centies eadem imperem, atque oggāniam. Ter. in Phor. Habet quod, dum uiuat, uſque ad aurem oggonniat.

Ogarassari, Caminare, ἐγκατασκιάζειν, incedere. Pla. in Cap.

Ogoges, Thebanorū rex, qui Thebas Bœotias ædificauit. Sub hoc rege fuit diluuiū, teſte Aug. de Ci. Dei, non illud, quod Noe tēporibus contigiſſe ſacræ litteræ teſtantur, ſed tamen maius eo, quod Deucalionis ſæculo bonam terræ partem inundauit.

Ogygia, ὠγυγία, inſula inter Phœnicium & Syriacum mare, ab Ogyge Thebanorum rege, qui in ea regnauit: in qua Calypſo nympha habitauit, quæ Vlyſſem, tempeſtate eò actum, eius amore capta, ſeptem annos apud ſe detinuit. Hom. in 1. Od.

Ogygivs, a, um, ut Thebæ Ogygiæ. auctor carminis de Aetna, quod Virg. à Quibuſdam aſcribitur. Ogygijs circundata mœnia Thebis.

O ANTE H

Oh, Oh, interiectio, qua utimur, ubi ex interuallo notos uidemus. Ter. in Ad. Oh, qui uocare? Eſt etiam admirantis cum contēptu quodam. Ter. in And. Oh, tibi ego ut credam furcifer? Aliquādo affirmantis. Ter. in Eun. Oh, qui egomet produxi. Dolentis, & reprehendentis. Ter. in Heaut. Oh. iniquus es, qui me tanta poſtules. Dolentis, & deprehenſi. Plau. in Caſ. Oh, perij, Manifeſtò teneor miſer. Exultantis ob rem bene geſtam Pla. in Moſt. Oh, probus homo ſum. Oh, oh, exultantis eſt. Pla. in Moſt. Oh, oh, ocellus es meus, tuus ſum alumnus. Oh, oh, oh, oh, eiulantis eſt more comico. Plau. in Cap. Oh, oh, oh, oh.

Ohe, Oh, ὤ δ' ἄλις. interiectio exclamantis, quæ iubet modum imponere. Mart. l. 4. Ohe iam ſatis eſt ohe libelle.

Oho, interiectio admirātis aliquid fieri repente. Plau. in Pœ. Oho amabo, quid illuc properas? Aliquando agnoſcentis cum gaudio. Pla. in Pſeu. Oho, Polymachæroplacides Purus putus eſt ipſus.

O ANTE L

Olea, æ, & Oliua, æ, Oliua, ἐλαία, καὶ ἐλάα, tam de fructu, quàm de arbore. Vir. 8. eclog. Incumbens tereti Damon ſic cœpit oliuæ. Idem. 1. Ge. Oleæq; Minerua inuentrix. Pli. lib. 15. cap. 8. Oleā ſi lambendo capra lingua contigerit, ſterileſcere, ait Var. Cic. 2. de Diui. Agricola cum florem oleæ uidet, baccam quoque ſe uiſurum putat. Mares oleæ. Ouid. 4. Faſt. Vre mares oleas. Cice. 3. de nat. deo. Ariſtæus inuentor oliuæ. Virg. 5. Aenei. flauaq; caput nectentur oliua. Similiter & pro fructu olea, & oliua dicitur, unde olea conditiua Varroni dicitur, quæ ad conditiuam aſſeruatur. Col. lib. 11. cap. 8. olea diſtringenda eſt, ex qua uelis uiride oleum conficere. Hinc etiam pro pingui illo oleæ liquore oleum dicimus, & oliuum. Vir. 2. Ge. liquidi corrumpitur uſus olim. Hora. 1. Ser. Sat. 6. Vngor oliuo. Idem 2. Ser. Sat. 4. Quali perfundat piſces ſecurus oliuo. Col. lib. 6. Oleum optimum Licinia dat, plurimum Sergia. Vir. 5. Aen. populea uelatur fronde iuuentus: Nudatoſq; humeros oleo perfuſa niteſcit. Oleum addere camino, eſt malo ſuppeditare fomētum quo magis ac magis creſcat. Hor. 2. Ser. Sat. 3. Adde poemata nunc, hoc eſt oleum adde camino. Oleum & operam perdidi, Plau. Pœ. 1. quicquid inſumpſi, ſeu rei, ſeu laboris, perdidi. Oleo tranquillior, in hominem leni ingenio præditum: quòd oleo nihil lenius. Pla. Pœn. hanc canem faciam oleo tranquilliorem. Eſt autem adeo tranquilla olei natura, inquit Pli. lib. 2. c. 103. ut mare quoque, rem omnium ſæuiſſimam, tranquillet: atque ob id urinantes arūt oleum ore ſpargere, quòd mitiget elementi naturam aſperam. Oleum pro ſimulacro pugnæ, non pro certamine. Cic. 1. de Orat. genus uerborum palæſtræ magis, & olei, quàm huius ciuilis turbæ & fori. Olearum quædam dicuntur Licinianæ, quædam Pauſiæ, quædam Sergiæ, quædam Orchites, quædam regiæ, quædam Radij, aliæ Algianæ, aliæ Næuiæ, aliæ Columiniæ, aliæ Circites, aliæ Myrteæ. uide Colum. lib. 5. cap. 8.

Oleacevs, a, um, Simile all'oliuo, ἐλαιώδης, ſimile oleæ: ut, foliū oleaceum, liquor oleaceus. Pli. li. 35. c. 15. & li. 11. c. 4.

Oleaginvs, a, um, p. c. D'oliuo, ἐλαίαγνος, ex olea, ut Faginus à fago. Vir. 2. Ge. Truditur è ſicco radix oleagina ligno. Oleaginū, quod eſt coloris olei. Pli. l. 37. c. 5. Poſt eos cerini, ac deinde oleaginu, id eſt, coloris olei. pro eodem Oleagineus, a, um. Var. lib. 1. de re ruſt. in oleagineis ſeminibus arboris uidendum, ut ſit &c.

Olearis, & hoc re, Che s'appertiene à oglio, ἐλαιικόν. Plin. lib. 34. c. 14. oleares cotes dixit, quæ oleo aſperguntur, qualibus utuntur tonſores. Sic Oliuaris, & hoc, re. Seruius: Molis oliuaribus.

Olearivs, a, um, & Oliuarius, a, um, quod ad oleum pertinet. Col. li. 2. reconditur, ſi maior eſt modus, in horreo: ſi minor, in uaſis olearijs. Sic lib. 12. c. 47.

Olearivs, rij, ἐλαιοπώλης, qui oleum facit, uel uendit, Col. l. ult.

Oleastellvs, li, χαμαιλαία, frutex exiguus ſurculoſus, habens folia oleæ, unde & nomen accepit. Col. li. 12. c. 49. oleam Calabricam quidam Oleaſtellum uocant.

Oleaster, ſtri, Oliua ſeluatica, ἀγριελαία Dioſc. olea ſylueſtris. Vir. 2. Geo. tractu ſurgens oleaſter eodem plurimus.

Oleastrense, nigri plumbi genus, Pli. lib. 33. c. 17.

Oleastrinvm, oleum ex oleaſtro Dioſc. lib. 1.

Oleitas, atis, tempus legendarum oliuarum. Cat. de re ruſt. c. 68. Vbi uindemia, & oleitas facta erit.

Oleosvs, Pieno d'oglio, ἐλαιώδης, plenum oleo. Pli. lib. 27. c. 18. Semen oleoſum medetur oris ulceribus. Pro pingui. Pli. lib. 38. c. 9. butyrum eſt, oleoſum.

Oletvm, oleti, Luogo doue ſono molti oliui, ἐλαιόφυτον, locus oleis conſitus. Cato de re ruſt. c. 1. Secundo loco hortus irriguus, tertio ſalictum, quarto oletum. Oletum item, excremētum humanum, ab odoris fœditate. Verannius apud Feſtum: Sacerdotula in ſacrario Martiali fecit oletum. Perſius Saty. 1. Veto quiſquam hic faxit oletum. Nonnunquam pro loco, ubi aluum exoneramus. Tacit. in Ner. Gymnaſium dedicatum, præbitumq; oletum equiti ac ſenatui.

Olenivs, ὠλένιος, ab Oleno: unde capella Olenia, Amaltheæ capra, Iouis altrix, quòd circa Olenum Bœotiæ & nata dicatur, & nutrita. Ouid. 5. Faſt. Naſcitur Oleniæ ſignum pluuiale Capellæ.

Oleo, les, oleui, & oliui, oletum, uel olitum, Olire, ſaper ò di buono, ò di reo, ὄζω, odorem ſpiro, & conſtruitur frequenter cum accuſatiuo, fere cum omnibus ſuis compoſitis, neutrali ſignificatione. Ci. 3. de Or. Vnguentum quod crocum olet. Hor. Vina fere dulces oluerunt mane Camœnæ. Aliquando cum ablatiuo. Ouid. Berque locos ſacros, & olentia ſulphure fertur. Prop. lib. 4. Ele. Quur nardo flammæ, non oluere meæ? Aliquando ſine caſu. Pli. lib. 21. c. 6. Roſa recens à longinquo olet. Eſt autem mediū uerbum: nam bene olere, & male olere, dicimus. Inuenitur etiam Olo, olis. Plaut. Olunt ædes Arabicōs. Eiuſdem naturæ ſunt compoſita, uidelicet Redoleo, ἀπόζω, idem quod oleo. Vir. 4. Geor. redolentq; thymo fragrantia mella. Aboleo, Adoleo, Exoleo, Inóleo, de quibus ſupra. Oboleo, odorem tetrum reddo. Suet. in Cal. Ille antidotum obliuiſſet, ad præcauenda uenena ſumptum. Pla. in Moſt. oboluiſti allium. Peroleo, ualde oleo. Suboleo, tenuiter oleo. tranſlate pro, rem aliquam indicijs, uel coniecturis deprehendere. Ter. in Hec. Ne paululum quidem ſuboleat, eſſe amicam Cliniæ. Pla. in in Caſi. Subolet uxori, quod machinor. Dicitur & Graueoleo, unde Graueolentia pro tetro odore. Pli. Succus hederæ graueolentiam emendat.

Olervs, urbs Cretæ. hinc Minerua Oleria, & feſtum olerium. Steph.

Olevm, olei: Vide Olea.

Olfacio, olfacis, olfeci, olfactū, Odorare ò appercepire, odoror. Pl. li. 11. c. 37. Quonam modo olfaciant delphini, mirum. Tranſlate, pro ſubodorari. Teren. in Ad. ſex menſibus Prius olfeciſſem.

Olfacto,ctas,frequent. Ab Olfacio.Pli.lib.20.c.14. Xenocrates pulegij ramum tertianis olfactandum dari tradit.

Olfactus,us,ὄσφρησις,facultas olfaciendi.Pli.l.29.Baſiliſcū ſerpentes fugiunt,olfactu necantem.

Olfactorium,rij,florum,uel odorum faſciculus, olfactus gratia comparatus.Pli.lib.30.c.11.lethargum olfactorijs excitari.

Olidus,a,um,p.c.*Che ha odore coſi buono come reo*,ὀσμώδης, tam bene,quàm male olens. Mart.li. 1. Olidæq; ueſtes murice. Horat. lib.1.epiſt.Sed minus arcta premunt olidæ conuiuia capræ.

Oligarchia, æ,ὀλιγαρχία, ſtatus reipubl. cū pauci dominantur.

Olim,*Altre uolte,nel paſſato,per l'auenire*,ἐκ παλαιοῦ,πάλαι, præteriti temporis,præſentis,futuri.De præſenti,Vir.10.eclog. Veſtra meos olim ſi fiſtula dicat amores.De futuro.1.Ae.Hunc tu olim cœlo ſpolijs Orientis onuſtum Accipies.De præterito. Cic.3.de Or.Sic olim loquebantur.Ponitur & pro aliquando, Hor. lib. 1. Ser.Saty.1.pueris olim dant cruſtula blandi doctores , interdum pro iam pridem.Plin.in epiſt.126.Olim non librum in manus, non ſtylum ſumpſi.Pro nuper.Ter.in An. Alium eſſe cenſes nūc me,atque olim.Pro quouis tempore.Virg.1.Ge.præualidas olim multoq; fluentes Sufficiet Baccho uites.Olim particulam fabulæ propriam eſſe, ait Donat. in illud Teren. in Eun. Olim fuit iſti generi quæſtus.

Olim iam,*Gia longo tempo*,πρὶν πάλαι,iam longo tempore. Quinct. in Mil. Mar. Olim iam inter fulgentes uirtutes tuas liuor locum quærit.

Olitor,ris,*Hortolano*,κηπουρὸς,qui horum exercet. Item qui olera uendit. Col.li.10.c.8. Ipſe ferēs olitor diductos pondere qualos.Ci.ad Tir.li.16.olitorem commouebis.Horat.1.epi.19. olitoris aget mercede caballum.

Olitorius , a, um, ut forum olitorium, ubi ueneduntur olera. Plin. libr.19.cap. 8. adeo lati caulis, ut oſtiola olitoria ex his factitari prodiderint.

Oliva,æ.Vide Olea.

Olivarius,a,um,ἐλαιϊκὸς,quod ad oliuam pertinet.Col. lib. 12. c.47.tanquam oliuariæ metretæ imbuuntur liquamine.

Olivetum,ti,*Doue ſono piantati molti oliui*, ἐλαιών,ἐλαιόφυτον. locus in quo oleæ conſitæ ſunt.Ci.de Sen.Quid de oliuetorum ſpecie dicam?Maritum oliuetum.Col.lib.3.c.11. rariſſimum oliuetum,quod non fuerit maritum,uineis deſtinatur.

Olivifer,ἐλαιοφόρος,oliuam ferens, Mart.lib.12. oliuifera crinē redimere corona. Ouid.3.Faſto.Primus oliuiferis Romam deductus ab aruis.

Olivina, æ, olæi copia . Plau. in Pſeu. domi oliuinam habent maximam.

Olivitas , atis, ἀμητὸς τῶν ἐλαιῶν, tempus legendarum oliuarum. Colum.lib.12.c.50. Media eſt oliuitas initium menſis Decemb. Interdum olei prouentus.Idem lib.1.c. 1. largiſſimis oliuitatibus,liberisq; uindemijs exuberant. Huc pertinet illud Varronis, cum omnis lucerna combuſta in lucubrando, oliuitasque conſumpta.

Olivo,as,ἐλαιολογῶ,oliuas colligo. Plin. lib.5. c. 3.oliuantibus lex antiquiſſima fuit: Oleam ne ſtringito,ne ue uerberato.

Olizon,nis, Theſſaliæ oppidum,cuius meminit Home.in Catal.

Olla,æ,χύτρα,genus uaſis.antiqui dicebant Aula,quia nullam literam geminabāt,inquit Feſtus.inde Plauti Aulularia. Pla. Cap. Ollas confregit.Col.l.8.c.8.pulli fictilibus ollis conduntur.

Ollaria,riæ,temperatura,æris, Pli.l.34.c.9. Nouiſſima eſt, quæ uocatur ollaria,uaſe nomen hoc dante.

Ollaris,& hoc ollare:unde Ollares uuæ, χυτρῶν, quæ in ollis fictilibus conduntur:de quibus Col.l.12.c.43.Mart.lib.7.

Olli,& Ollic,pro illi,& illic ſcripſerunt ueteres.Feſt.Vir.1. Aen. Olli ſubridens hominum ſator.

Ollula,æ,χύτριον,parua olla. Aulnlam dicebant antiqui : unde Pla.Aulul.Varro:in ollulas addatur.

Olor,oris,p.p.*Cigno*, κύκνος,auis notiſſima . Græci Cygnum uocant.Ouid,epi.7.Ad uada Mæandri concinit albus olor.Sunt qui Holor ſcribant,ἀπὸ τοῦ ὅλου,καὶ ὡραίου, quod ſit totus pulcher.

Olorinus,a,um,pe,pr.ut,Color olorinus,candidus.Plin.l.37. c. 10.Gaſidanem Medi mittunt coloris olorini.

Olus,eris,*Ogni herba bona da mangiare*,λάχανον , omnis herba ſatiua ab alendo,quòd oleribus alerentur homines, ante quàm fruges repertæ eſſent. Pla. in Caſ. non fuit quicquam olerum. Var. ab olla deducit . Nonius & Feſtus inter aſpirata connumerant . Ponitur quandoque pro tenui & quotidiano uictu. Hor. 2. Serm. Sat. 7. Si nuſquam es forte uocatus Ad cœnam, laudas ſecurum olus:hoc eſt,dicis nihil melius, quàm parce, & continenter domi uiuere. Hinc Oleraceus.ut, Oleraceus frutex olerum modo fruticans.nam & olera fruticare affirmat Theophraſtus. Aut etiā Oleraceum fruticem intelligere poſſumus, qui oleri ſimilis eſt. Pli.l.26.c.8.Eadem præſtat hypericon,oleraceo frutice.

Olusatrum,una dictio, herba , quam Græci Hippoſelinum uocant:dicta à colore ſoliorum.quod folia habeat ſubnigriora: unde Col.Pullum olus appellat. Vide Pli.l.19.c.8.

Olusculum, λαχανάριον,Hora. 2. Serm.Saty.6. Vncta ſatis pingui ponentur oluſcula lardo. Cice. Att. libr 6. oluſculis nos ſoles paſcere.

Olympe,es,ὀλύμπη,urbs Illyridis.incolæ Olympei Steph.

Olympia,piæ,ὀλυμπία,urbs Elidis,quinquennali ludorum celebritate celeberrima.Steph.eandem putat fuiſſe cum Piſa. Strabo lib.8.uidetur indicere Piſæ partem fuiſſe.Ci.5.Tuſc.Cum Olympiam ueniſſet.

Olympia,orum,τὰ ὀλύμπια, ludi ab Hercule inſtituti in honorem Iouis, circa Olympiam Eleæ regionis urbem: à qua & nomen habent. Hercules enim, Augea Elidis rege ſuperato, repurgatoq; eius ſtabulo,in campis Olympiæ uicinis,iuxta Alpheum fluuium,ſacrum certamen inſtituit , quod quinto quoque anno, uel(ut Lycophronis interpres aſſerit)quinquageſimo menſe celebraretur:ut Græciæ iuuentus ſeſe exerceret cæſtibus,curſu,ſaltu,diſco,& palæſtra, Huic certamini quinto die finis imponebatur:& uictor,qui Olympionices uocabatur,oleaſtro,uel, ut Ariſtoteli placet,olea,coronabatur:tantumq; ei honoris habebatur, ut non per portas urbis,ſed per ruinas murorum, ſublimis in curru in patriam ueheretur.Horat.1.epiſt.1. Magna coronari contemnat Olympia.Ci.de Clar.orat.Pugiles exercitati pugnos & plagas Olympiorum cupidi ferre poſſunt.Idem 2.de Diuin.Curſor ad Olympia proficiſci cogitans.

Olympiacus,a,um,ad Her.lib.4.ſiquis ad Olympiacum ueneris curſum.Vir. 3.Ge.Seu quis Olympiacæ miratus præmia palmæ.

Olympias,adis,ὀλυμπιὰς,quinque annorum ſpatium,ſiue (ut Lycophronis interpres tradit) quinquaginta menſium , interuallum inter duo Olympia. Græci enim tempora per olympiadas ſupputabant, ita numerantes, Olympiadis primæ, aut ſecundæ, aut centeſimæ,anno primo,uel ſecūdo,uel tertio,uel quarto.atq; ut conſules,ita & in olympijs uictores iterum & tertiū dicimus. Plaut.in Men.Iterum Pythia,& tertium olympia.Eſt & Olympias nomen mulieris,Alexandri Macedonis mater.

Olympicus,a,um,ὀλυμπικὸς, Iupiter Olympicus, ab Olympo, à quo eruditus ad uirtutem. Alij à cœlo , quem Olympum Græci uocant,in quo regnare fertur. Puluis olympicus, Hora. 1. Car. Ode 1. Sunt quos curriculo puluerem Olympicum collegiſſe iuuat .

Olympionices,pe.p.in olympiaco certamine uictor.νίκη quippe uictoria dicitur.Cic.pro Flac.apud Græcos eſſe olympionicē, iudicabatur prope glorioſius,quàm Romæ triumphaſſe.

Olympius,pia,pium,ὀλύμπιος,cœleſtis,ab olympo.

Olympius,ὀλύμπιος,Myſius tibicen & poeta Melicus, & elegiarū, Marſyæ Satyri diſcipulus , qui citharæ legem dedit . Floruit ante bellum Troianum. Ab hoc & mons in Myſia nomen accepit. Fuit alius iunior , è Phrygia,tibicen tēpore Midæ regis. Suida.Præter hos fuit & Olympius Nemeſianus,qui,ut ait Vopiſcus in uita Cæſarum,ſcripſit Halieutica,Cynegetica, Nautica.

Olympus,pi, ὄλυμπος,mons, ita ſublimi uertice , ut ſummā eius accolæ cælum uocent. ex quo poetæ cælum Olympum uocant. Lucran.lib.2. Nubes excedit Olympus. Sunt autem quatuor mōtes hoc nomine . Primus altiſſimus inter Theſſaliam , & Macedoniam . Alter in Gallogræcia , uel in Cypro . Alius apud Myſos,ad cuius radices Pruſa ab Annibale condita. Quartus, ad mare Rubrum in Aethiopia , qui oriente ſole uſque ad quintam diei horam flammas emittit. Virg.1.Ge.oſſæ frondoſum inuoluere Olympum.

Olynthiacus, a, um, ut Olynthiacæ orationes Demoſthenis, quibus Athenienſes contra Philippum incitat , Olynthijs bellum inferentem.

Olynthus, ὄλυνθος , Thraciæ urbs,iuxta Atticam regionem.ab Athenienſibus delata fertur:quamuis non deſint, qui à Philippo tradant.Steph.ait Olynthum ab Herculis filio Olyntho conditam,& appellatam.alij à Chalcidenſium colonia conditam.

O ANTE M

Omasum,*Budel gentile*,ἔχινος,pinguius inteſtinum , in menſarum delicijs habitum.Hor.2.Ser.Sat.5.pingui tentus omaſo.

Ombria, gemmæ ſpecies , quam nonnulli Notiam uocant : quæ cū imbribus & fulminibus fertur in terrā decidere.Pli.l.ult.c.10.

Omen,inis, *Augurio*, οἰωνὸς,κληδὼν,οἰώνισμα,augurium, quod fit ore,quaſi oremen,inquit Feſtus.Eſt enim futuræ rei pronuntiatio ori hominis incidens,diuino tamen furore.Ci.1.de Diu. Neque ſolum deorum uoces Pythagoræi obſeruauerunt , ſed etiam hominum,quæ uocant.Omina. Et tam de malo , quàm de bono dicitur.De bono,Liu.l.1.Dextra Hercules data accipere ſe omē, impleturumq; fata,ait. De malo, Virg.2. Aen. Quod Dij prius omen in ipſum Conuertant.

Omentatus,tata,tum,ἐπιπλοώδης,pingui omento fartū Apitius.

Omentum,ti,τὸ ἐπίπλοον,membrana tenuis & pinguis,qua integuntur uentris inferioris partes.Perſ.Sat.2. Tot tibi cū io flammas iunicū omēta liqueſcant. Conſtat autem omentum ex duabus tunicis à peritoneo ortis,denſis & ſubtilibus, ſibi ipſis incumbentibus , plurimis uero arterijs & uenis , & pinguedine non

pauca,

pauca,ut uentriculum, cuius fundo inſidet, & uelutiἐπιπλοῦ, Id eſt,ſupernatat, foueat, innatumq; calorem per mediant tuea- tur.Gale.lib.4.de Vſu part. & 6.de Anato.admin. Mac.omentum poſuit pro membranis cerebrum ambientibus.

Ominator,ris,qui omen capit,uel qui præeſt ominibus capiēdis. Pla.in Amph. Ob iſtuc omen ominator capies quod te condecet.

Ominosus,a, um, δυσοιώνιστος. omen malum portendens. Plin. epiſt.14.lib.3.

Ominor,aris.p.c.Pigliare augurio,οἰωνίζω, οἰωνοπολέω, auſpicor, omen capio.Pli.lib.28.c.2.primum anni incipientis diem feſtū ominamur.Cur.In illo periculo Macedones ominati eſſe uide- bantur.Hinc Abominor,de quo ſupra. Antiqui Omino,as,dice- bant.Pomponius:Ita ſit & tibi bene qui recte ominas.

Omitto,is, Laſciar da canto, laſciare, ἀποτίθεμαι, παρίημι, ex Ob,& Mitto,abiecto b,rem aliquam penitus dimittere.Cice. de Fin.uoluptates omittātur. Ter.in Ad.ſi hoc omittam,actum agā. Hor.lib.1.epi.1.repetit,quod nuper omiſit. Omittere etiam pro intermittere.Idem in Arte:Pleraque differat,& præſens in tem- pus omittat.Hinc omiſſus,a,um,nomen: accipiturq; pro negli- gente. languido. Ter.in Heaut. Vbi te uidi animo eſſe omiſſo. Omiſſior ab re,qui lucrum negligit. Ter.in Ad.metuas, ne ab re ſint tamen omiſſiores paulo.

Omnifariam, A ogni guiſa, πανταχῇ, omnib. modis Gel.l.12.c. 13. omnes terras omnifariam,& undique uerſum circūſſtuit.

Omnifarius,παντοῖος,dicitur,ut plurifarius, quo Suet.utitur.

Omnifer,a,um,παντοφόρος,omnia ferens.Oui.2.Met.

Omnigenus,a,um,pen.cor.παντὸς γένους,παντοῖος,ex omni ge- nere.Vir.l.8.Aen.Omnigenumq; deum monſtra.

Omnimode,πανταχῇ.Luc.li.2.Omnimode expertus fueris.

Omnimodis,aduerb.omnibus modis.Luc.lib.2.

Omniparens,pen.cor.παντοτόκος,qui omnia genuit.Vir.6.Aen. terræ omniparentis alumnum.Sic.Lucret. li.5.

Omnipotens,tis,παντοκράτωρ,omnia potens.Cic.Tuſ.Te om- nipotens Neptune inuoco.Virg.1.Aen.Sed pater omnipotens.

Omnino,Al tutto,παντελῶς,παντάπασιν,πάντως, prorſus, Ali- quando pro etiam. Cice. ad Nigidium lib.4. Perfecerat fortuna, ne quid tale ſcribere poſſem, aut omnino cogitare. Idem pro Quinct.Mihi perdifficile eſſe dicebā,non modo tantam pecuniā perorare,ſed omnino,uerbū facere conari.Aliquando pro tantū. Ci.pro Clu.Quinque omnino fuerunt,qui illum abſoluerent.

Omnis,& hoc omne,Ogn'uno,ciaſcuno,πᾶς,omnis homo,idē quod omnes homines.Cice. pro Roſc. Am. Non omnem frugem in omni agro reperire poſſes.Plin lib.12. c.3. Arbor omnibus ho- ris pomifera. Omne genus,& omnis generis,pro eodem. Var.1. de re ru.c.29.Seminaria omne genus ut ſerantur.Liu.lib.27.com memorauit ſuperbiam,& omnis generis iniurias in ſe.Omnis,cū genitiuo. Liu. lib. 31. Macedonum fere omnibus,ut manerent, perſuaſit.Differt omnis a toto, quòd omnis ad numerum refer- tur,totus ad quantitatem. totum dicimus corpus aliquod inte- grum: ut, tota domus : omnis de uniuerſis numero diſtinctis:ut, omnis grex;confunduntur tamen.Ci.pro Quinct.dum inuenire- tur,qua ratione in hoc ſingulare iudicium cauſſa omnis conclude retur,ideſt,tota.

Omniuagus,a,um,per omnia uagans.Cic.2.de na.de. Diana om- niuaga dicitur,quo in ſeptem numeratur tanquam uagantibus.

Omniuolus,a,um,Che uuole ogni coſa,omnia uolens.quod epithe- tum à Catullo Ioui tribuitur,quem poetæ finxerunt omniū fe- re formoſarum concubitus appetentem. Noſcens omniuoli plu- rima furta Iouis.

Omniuorus,adiect.Che mangia d'ogni coſa,παντοφάγος, qui nullo diſcrimine quibuſlibetueſcitur, Pli.li.25.c.8.

Omphacinus,a,um,pen c.Coſa fatta d'agreſta,ὀμφάκινος, ex om- phace, ideſt, uua acerba,ut Oleum omphacinum, & de quo Pli. lib.12.c.27.

Omphacium,omphacij,Agreſta,ὀμφάκιον, Dioſ.ſuccus uuæ non- dum maturæ,ἀπὸ τῆς ὄμφακος,ideſt, ab uua acerba. Pli. in Prol. lib.73.Omphacium qua fieret ratione, in unguentis docuimus. Dioſc.lib.4.cap.6.docet eſſe ſuccum uuæ nondum matureſcētis, è Thaſia,uel Amminea uite.

Omphale,les,nomen proprium reginæ Lydiæ,quæ Herculem, ut tradit Donatus in Ter.eum ad lanificium compulit, cum ipſa calathum & colum ſagittis & claua,leoniſq; tegmine mutaſſet. Alij dicunt, ob Iphiti,Euryti regis filij,cædem a Mercurio, iuſſu Iouis, Omphalæ in ſeruitutem uenditum,& inde,ſtile, quod illi ſeruiſſe,& calathos ſubminiſtraſſe dicatur.

O ANTE N

Onas,ὠνάς,ficus prædulces, quæ Tarenti tantum naſcuntur quòd ære emantur,ὠνή emptio:ὠνέομαι,emo. Apud Pli. lib.15.cap.18. legitur Onæ.

Onager.gri.pen.cor. Aſino ſaluatico, ὄναγρος, aſinus agreſtis. ex ὄνος,aſinus,& ἄγριος ſyluester. Var. 2. de ruſt. cap.6. Aſinorum duo genera,unum ferum,quos uocant Onagros: alterum man- ſuetum.Legitur aliquando Onagrus. Ibidem: Ad ſeminationes onagrus idoneus. Cic.ad Att.lib.6.nec deerant onagri. Alber- tus lib. de Animalibus ſcribit medullam onagri curare podagrā, ſi ea inungatur:& eius ſtercus ſiccatum,& cum uino bibitum, ua lere contra ſcorpionis puncturam.

Onerarius,a,um,Da carico,φορτικός,unde naues onerariæ,à ge- ſtandis oneribus,magnæ,capaces,contra actuariæ,ut minores,ita & celeritate,agilitateq; onerarijs præſtant : unde & nomen ha- bent,ab agendi ſcilicet facilitate.Ci. 3.Ver.in onerariam nauem conijciendū curauit.Pli.epi.173.minores maioribus, uelut cym- bulæ onerarijs,adhæreſcunt.

Onero,as,Caricare,ἐπιφορτίζομαι,onus impono.Vir.1.Aen. Vi- na bonus quæ deinde cadis onerarat Aceſtes.Transfertur ad ani mum:ut,onerasti me curis: Onerare maledictis, iniurijs.i. iniu- rijs afficere.Onerare pugnis: Onerare promiſſis.Ter. in Heaut. Ancillas ſecum adduxit plus decem Oneratas ueſte atque auro; Liu.li.34.Partim donis,partim ſpe præmiorum oneratus. Con- trarium eſt.Exonero,onus detraho, & per metaphoram mole- ſtia libero.Ter.Nos exonerasti metu.

Onerosus,a,um,Graue,ponderoſo,φορτικός,quod onerat Pli. l. 22. c.25.capiti & ſtomacho onéroſum.Vir.9.Ae. Euryalum tenebræ ramorum,oneroſaq; præda Impediunt.Ouid.1.Metam.tanto eſt oneroſior igne.

Onesicritus,pen.cor.philoſophus & hiſtoricus Aeginenſis, ut autem Demetrio Magneſio placet, Aſtipalæus fuit, è Diogenis ſchola.Similitudinem quandam cum Xenophonte habere uide- tur. Vt enim hic cum Cyro, ita ille cum Alexandro militauit. Xenophon Cyri Pædiam, Oneſicritus Alexandri incunabula & originem ſcripſit.Similiter, & uterque principis ſui perſequitur laudes,ſtylus inſuper utriuſque ſimillimus.Laertius.

Onocrotalus,pen.cor.ὀνοκρόταλος,auis eſt cygno ſimilis dicta quòd collum in aqua mergens,ſpiranſq; ueluti ruditū aſini edat, ὄνος,aſinus,κρόταλος,crepitus. Plin.lib.10.c.47.

Ononis, penul. pro. quæ à Dioſcoride Anonis, ἀνωνίς, appel- latur, herba eſt ſpinoſa poſt uer, folio rutæ, aculeatis ramis, ut tribulus. Reſta bouis uulgo appellatur, quod in opere boues ſepæ ſiſtat.

Onus,oneris,Peſo,carico,φόρτος, φορτίον, ἄχθος, pondus, ſarcina. Cic.pro lege Manil.quo omnes cum mercibus, atque oneribus commeant.Ouid.7.Met.grande onus exiguo formicas ore ge- rentes.Aliquando pro moleſtia.Liu.lib.23. Exercitum ſe non in agrum Hirpinum ne oneri eſſet, adducturum. Aliquando pro mu nere,partibus,officio.Ci.6.Ver.Cur tuas partes ſuſcipio? cur tuū onus ſuſtineo? Alleuare onus.Cic.pro Roſc.Am.Hoc onus ſi uos aliqua ex parte alleuabitis,feram ut potero.Deponere onus. pro Sylla : onere depoſito domeſtici officij, nihil niſi de reip. com- modis cogitauit. Habere onus. Cic. 5. Ver. Ego plus oneris ha- beo, quam qui ceteros accuſarunt. Imponere onus. Cicero. Ad Terinum:mihi ab amico tantum oneris imponitur. Opprimi onere,premi onere,ſuſcipere onus,ſuſtinere onus, tollere onus, latine dicitur.

Onyx,ychis,ὄνυξ,maſc.uel fœm. gen. frequentius tamen maſcu- lini,gemmæ ſpecies,humani unguis candorem referentis, Plin. lib.37.c.5.Eſt etiam Onyx marmoris genus, quod à nonnullis Onychites,ab alijs Alabaſtrites dicitur in montibus Arabiæ præ cipue naſcens,poſt etiam in Germania inuentum: quod ad poto ria & unguentaria uaſa primum cœpit excauari : poſt etiam le- ctorum pedes,& ſellæ,& ſolidæ etiam columnæ ex eo fieri cœ- pte. Auctor idem Pl.l.36.c.7.& 8.Ex hoc marmoris genere olim etiam pretioſiſſima fiebant pauimenta, quod non obſcure in- nuit Martial.lib.3. cum ait:Calcatuſq; tuo ſub pede lucet onyx. Figurate inuenitur Onyx pro uaſculo unguentario ex hoc mar- more excauato:Idem lib.7. Vnguentum fuerat quod onyx mo- do parua gerebat.

Onychina pruna apud Col.l.12.c.10.quæ unguis formam & ſi- militudinem habent.Onyx item medicis,oculi affectus eſt.

Onychinus,a,um,pen.co.quod ad onychem pertinet,Onychina pyra uocat Pli.l.15.c.15.quæ unguis colorem referant.

O ANTE O&,P

Opaco,cas,p.p.Adombrare,ἀποσκιάζω,obumbro,obſcuro.Vir.lib. 2.Ge.Nunc altæ frondes,& rami matris opacant.Col.l.5.c.5.niſi teguminibus uites opacentur,uelut halitu flammeo fructus uri- tur.Ci.2.de na.de.terras modo his,modo illis partibus opacat.

Opacus,a,um,Ombroſo,σκιερός,Virg.1.ecl.Frigus opacum.

Opalia,feſta Opi deæ,quæ Saturni uxor putabatur, dicata : quæ menſe Decembri, paucis diebus ante Saturnalia celebrabantur Pli.lib.19.cap.6.

Opalus,gemma in India tantum naſcens.uide Pli.li.37.c.6.

Opella,æ,Operetta,dimin.ab opera,parua & exigua opera.Hor.1. epi.7.Officioſaq; ſedulitas,& opella forenſis Adducit febres.

Opera,æ,Opera,fatica, induſtria,ἐργασία, ἔργον,actio eſt, & labor, & induſtria operantis.Cic.lib.1.Offic. Non male præcipiūt, qui ſeruis uti iubent, ut mercenarijs, ad iuſta præbenda, & operam exigendam,i.laborem corporis.Cæſ.5.Bel.Gal. Res erat multæ

operæ,& laboris. Plau. Cap. tua opera,& uirtute, & ſapientia feciſti,ut redire liceat ad parentes. Cic. 1. Offi. Quidam nimis magnum ſtudium,multamq́; operam in res obſcuras atque difficiles conferunt. Operas quoque perſonas ipſas dicimus, *αὐτουργοὺς*, quæ pretio conductæ aliquid operis faciunt. Cice. 7. Verr. Nauem tibi publicis Mamertinorum operis eſſe ædificatã. Operæ publicanorum, qui negocia curant publicanorum. Cic. Craſſipedi. lib. 3. fam. Cn. Pupium, qui eſt in operis eius ſocietatis, omnibus tuis officijs tueare. Aliquando etiam Operas dicimus nebulones conductos ad flagitium aliquod perpetrandum. Cic. pro Sext. Erat mihi contentio cum operis conductis & ad diripiendam urbem concitatis. Opus uero finis, fructusq́; operæ, quod fabricando factum relinquitur. Ter. in Heaut. utrunque complexus eſt, cum ait. Quod in opere faciundo operæ conſumis tuæ. Et Opera tam publica, quàm priuata ædificia, *ἔργα*, dicuntur. Aliquando capitur pro opera. Vir. 8. Aen. Mollibus è ſtratis opera ad fabrilia ſurgit. i. ad operas. Vbi notandum eſt; quoties non ad laborem corporis, ſed animi,& ad artem, induſtriamq́; reſpicimus, magis opus, quàm operam dicitur, in opere fabrili, in opere ruſtico. Eſt præterea opus indeclinabile, quod modo deſiderat nominatiuum, ut apud Cic. in epi. Nos, ſi quid erit iſtic opus, defendes. Idem Curioni: Dux nobis & auctor opus eſt. Modo ablatiuum poſtulat. Ci. 3. de Ora. Acuto nobis homine opus eſt. Aliquando cum genitiuo. Idem ad Q. Fra. Opus erit elegantioris alicuius. Apud antiquos etiam cum accuſatiuo. Plau. in Truc. Puero opus eſt cibum. Operam do, operam impendo, operam nauo, eſt ad aliquam rem agendam incumbo, & ſtudium laboremque impendo. Cic. Tironi: Da operam, ut ualeas. Hinc Dedita opera dicimus pro, de induſtria: quod & data opera dicitur. Cœlius Cic. fam. lib. 8. Data opera paratu, qui &c. Dicimus etiam Operam conferre in aliquam rem. Operam conſumere in aliqua re: Dare operam præceptori, eſt eum audire: Dare operam funeri, eſt intereſſe pompis exequiarum. Id operam do. i. curo, laboro. Opera tibi uita eſt, id eſt, uitam tibi ex labore comparas. Dicimus etiam Perdere operam, Ludere operam, Operam perire, Ponere operam alicui. Cic. ad Att. lib. 13. Faberio operam ponamus. Bene ponere operam, Præbere operam, Sumere operam, Operas reddere: Tribuere operam alicui rei. Vti alicuius opera ad aliquid. Operæ eſt, idem quod operæpretium eſt. Plau. in Caſi. eſt operæ, auribus accipere. Simile eſt illud apud Perſium Sat. 6. Lunai portum eſt operæ cognoſcere ciues. quorum omnium teſtimonia ſtudioſis paſſim occurrent.

Operæpretium, *Fruttuoſo*, *τὸ πονήματος ἄξιον*, ab opera deducitur, & ſignificat fructuoſum, & ad rem pertinens, quod eſt opera & labore dignum. Cic. de lege agr. Quo in genere eſt operæpretium diligentiam maiorum recordari. Liu. lib. 22. Tempus eſt magna operæpretia mereri. i. magna præmia militiæ. Pretium operæ. Pli. Id uero audire, pretium operæ ſit. Ponitur interdum Operæ, & ſubauditur Pretium. Perſi. Sat. 6. Lunai portum eſt operæ cognoſcere ciues. Facere operæpretium, eſt facere rem opera, & labore dignam. Liu. in Præfa. operis: Facturus ne operæpretium ſim. Operæpretium habere aliquid. Liu. lib. 25. operæpretiũ habent libertatem, ciuitatemq́;.

Operarius, rij, *Operario, lauoratore*, *ἐργατὴς*, *ἐργάτης*, qui laborẽ operando fert. Vnde Caſſius apud Var. li. 1. de re ruſt. c. 17. præcipit operarios parandos eſſe, qui laborem ferre poſſint. Cice. in Parad. Vtrum potius de bonis eſt quærendum, quid baiuli, atque operarij, an quid homines doctiſſimi ſenſerint? Et Operaria, riæ, Pla. in Bacch. nimium pretioſa operaria es.

Operarius, ria, rium, *Fatto induſtrioſamente*, *ἐργατικὸς*, quod ad operarium pertinet, aut operam. Plinius lib. 14. cap. 10. inter uina operaria numerantur. Hinc Operarius homo, qui operatur. Cic. Att. lib. 7. de altero illo minus ſum admiratus, operario homine. Operarij lapides, qui ad opus aliquod accommodari & incidi poſſunt. Pli. lib. 36. c. 22. Nunc ad operarios lapides tranſiſſe conueniat. Operarius uſus, qui ad opus aliquod faciendum adhibetur. Plin. lib. 8. cap. 3. operario uſu fodiunt radices, impellunt moles. Operarium pecus, cuius uſum ad operas noſtras faciendas conuertimus. Colum. lib. 6. cap. 2. Operarius dies: id eſt profeſtus.

Operculo, as, *Coprire*, *πωμάζω*, operculo operio. Col. Lulc. c. 30. Ab eo tempore, quo primum dolia operculaueris.

Operculum, li, *Coperchio*, *πῶμα*, inſtrumentum, quo aliquid tegitur. Ci. de Nat. Aſpera arteria tegitur quaſi quodam operculo. Col. li. 9. Sunt qui foramina ipſis operculis imponant. Cato de re ruſt. c. 10. Operculum à tergo eſſe ambulatorium. hoc eſt, quod facile huc uel illuc moueatur.

Operimentum, ti, *Coprimento*, *ἐπίβλημα*, *σκέπασμα*, quod aliquid tegit. Cato de re ruſt. c. 10. operimenta decem, mappas tres. Plin. lib. 8. c. 42. Detracto oculorum operimento.

Operio, is, ui, tũ, *Coprire, ſerrare, aſcondere*, *ἀποκρύπτω*, *ἐπιβάλλω*, *καλύπτω*. ex ob, & Pario, ſed b, abijcitur: unde & per ſimplex p, ſcribitur, ſignificatq́; tego. Prop. lib. 3. Atque hinuli pellis totos operibat amantes. Significat quoque claudo. Cic. in Ver. Contumeliæ quibus operti oppreſſiq́; ſumus. Ter. in Heaut. Vbi abiere intro operuere oſtium. Quandoque celare, abſcondere. Pli. epiſt. 60. Abdere lacrimas, operire luctum. Opertum & Apertum contraria. Plau. in Cap. Operta quæ fuere, aperta ſunt: patent præſtigiæ. Operior, operiris, paſſiuum. Ci. 6. Ver. In hac inſula eſt fons aquæ dulcis, qui fluctu totus operiretur, niſi mole lapidum à mari disiunctus eſſet. Opertus, a, um, particip. *κεκαλυμμένος*, tectus: ut, Montes operti arbore, Oui. 5. Met. Caput opertum, Hor. 2. Ser. Saty. 3. Aether opertus nubibus, Oui. 4. de Ponto, Ele. 5. Fores opertæ, Idem 2. Faſt. Lectica operta ferri per oppidum. Cic. 2. Philip.

Operor, aris, *Operare, affaticarſi*, *ἐργάζομαι*, *αὐτουργῶ*, ab Opera, ſignificat in opere aliquo faciundo laboro. Cice. de Fat. Natura loci pertinet, & operatur. Plin. lib. 11. cap. 10. Adoleſcentiores ad opera exeunt, ſeniores intus operantur. Item operam dare. Colum. lib. 12. cap. 4. Si rebus ueneréis fuerit operatus. Operari ſuperſtitionibus. Liui. lib. 10. Item rem diuinam facere, ſacrificare, *ἱερουργεῖν*, *ἱεροποιεῖν*. Iuuen. Saty. 12. Vt matutinis operatur feſta lucernis. Pomponius, Ad Veneris profectus eſt mane uetulus, uotum ut ſolueret: ibi nunc operatus eſt. Vnde & Operatio, *ἱερουργία*, pro ſacrificio. Plaut. Vt iſtæc operatio crimen expiet. Operari noctes luna dicitur, cum circulum ſuum per noctis tempus abſoluit, & poſt ſolis occaſum lumen nobis præbet, quod ueluti opus eius eſt. Prop. lib. 2. Cynthia iam noctes eſt operata decem.

Operatio, onis, Cic. Att. l. 6. Huius nebulonis operatione, ſi Brutus moueri poteſt, licet eum ſolus ames. Operatus, a, um, partic. Vir. 3. Aen. Connubijs, aruisq́; nouis operata iuuentus. Operatus, abſolute, pro Operatus ſacris. Taci. li. 1. Nox eadem lætam Germanico quietem tulit, uiditq́; ſe operatum. Hinc Cooperor.

Operoſior, Operoſiſſimus, Cic. de leg. 2. Nequis ſepulchrum faceret operoſius, quàm quod decem homines effecerint triduo. Plin. lib. 14. c. 22. In nulla parte operoſior uita eſt. Idem l. 6. c. 53. Operoſiſſima ſecuritas mortis in Hilaro ab antiquis traditur. Hora. 3. Carm. Cur ualle permutem Sabina Diuitias operoſiores?

Operoſe, aduer. *περιέργως*, laborioſe, difficulter. Cic. in Or. Quod uel maxime deſiderat diligentiam, nec id tamen operoſe. Plin. lib. 18. c. 26. Diremus mox paulo operoſius.

Operoſitas, atis. Quintil. lib. 8. c. 3.

Operoſus, a, um, *Facendiero, inſacendato*, *ἐνεργὴς*, *ἐργώδης*, qui rebus gerendis operam dat, inquit Valla. Cice. de Sen. Videtis ut ſenectus non modo languida non ſit, uerumetiam operoſa. Ouid. de Nuce: magna mei eſt operoſo cura colono. Brachia operoſa Cyclopum, Stat. 1. Theb. Operoſus eius rei quiſque dicitur, in aqua deſudat. Ouid. 2. Faſt. Diſce meis poſitos uates operoſe dierum, Quod petis: Quandoque paſſiue accipitur pro eo, quod eſt multæ operæ. Ouid. in epiſt. Briſ. Viginti fuluos operoſo ex ære lebetas. Pli. l. 18. c. 15. uitia pingueſcunt arua, nec ipſa agricolis operoſa. Operoſus pro efficaci. Oui. 14. Met. Vrere tentatis operoſæ uiribus herbæ. Facilis, & Operoſus contraria. Pli. l. 15. c. 24. Tarentinæ faciles, nec operoſo ſunt cibo.

Opertanea sacra, ſacrificia quæ in operto fiebant, ne profanorum oculis pollucrentur. Pli. li. 10. c. 56.

Operto, tas, *σκεπάζω*, frequent. ab Operio. Feſtus.

Opertorium, rij, *Copritura*, *περικάλυμμα*, operimentum. Se. in epi. Ex duabus penulis altera ſtragulum, altera opertoriũ facta.

Opertum Bonæ deæ, ſacrificij genus, quod à ſolis mulieribus in loco operto fiebat. Cicero. in Para. ſi in opertum Bonæ acceſſiſſes, exulares.

Operula, æ, *Operetta*, *πραγμάτιον*, dimin. ab opera. Apuleius.

Ophiogenar, genus hominum in Helleſpóro, quos Crates Pergamenus ſcripſit ſerpentum ictus tactu ſolitos leuare, & manu impoſita uenena extrahere corporibus. Sunt & alij eodem nomine in Cypro inſula. Pli. lib. 28. c. 3.

Ophites, *ὀφίτης*, marmoris genus, ſerpentis maculas habentis. Luca. li. 9. tinctus maculis Thebanus ophites. Pli. l. 36. c. 7.

Ophiuchus, *ὀφιοῦχος*, cœleſte ſidus, à poetis aliquando Anguitenens dictus, quòd hominis effigie fingi ſoleat anguem manu tenẽtis. Sunt qui Ophiuchum Aeſculapium eſſe uelint: alij Carnabonta Getarum regem: alij Phorbantem Triopæ Theſſalorum regis filium. unde Higinum. Cic.

Ophiusa, *ὀφιοῦσα*, inſula in mari Baleárico, teſte Ptol. ex duabus Pityuſis minor, (nam maior Ebuſus dicitur) propter ſerpentum copiam inculta. unde & Colubraria à Latinis appellatur. Pli. l. 3. c. 5. Eſt & altera inſula, non procul à Creta. Idẽ lib. 4. c. 12. Ophiuſa item oppidum fuit Sarmatiæ Europææ ad Tyram amnem. idem loco iam citato. Rhodus quoque inſula aliquando ob ſerpentum copiam Ophiuſa dicta. Strab. lib. 14.

Ophiusius, ſia, ſium, ut Ophiuſia arua. Oui. 10. Met.

Ophiusa, *ὀφιοῦσα*, herba in Elephantinæ Aethiopiæ regione naſcens, liuida, difficiliſq́; aſpectu, qua pota minas, terroremq́; ſerpentum animo obuerſari tradidit Democritus. Pli. l. 24. c. 17.

Ophrys, ὄφρυς, herba, denticulato oleri ſimilis. Pli. lib. 26. c. 15.

Ophthalmia, oculorum uitium: quod Celſus lippitudinem appellat. Galen. Therap. ad Glauc. lib. 2. dicit eſſe inflammationẽ eius tunicæ, quæ corneæ adhæret. Idem in Iſagoge latius hunc morbum deſcribẽs, Ophthalmia (inquit) eſt quoties rubet oculi pars candida. Negat tamen Pollux ophthalmiam eſſe proprium aliquod oculorum uitium, ſed eo uerbo ſignificari tradit cauitatem oculorum, & corporis morbum. Ophthalmia etiam piſcis, qui à Pli. uocatur Oculata. Plau. in Cap. Pernam ophthalmiam, ſcombrum.

Opicus, opica, opicum, pen. cor. *Lordo, ſporco, immondo*, ὀπικὸς, ſordidus, immundus, & obſcœnus: unde & mures opicos dixit Iuuen. id eſt impuros, & putidos tractum à moribus Opicorum, qui Italiæ populi fuerunt ijdem cum Oſcis, teſte Feſto, præpoſteræ libidinis omnino infames. unde & uerba impudica obſcœna dicta fuiſſe, Verrius exiſtimauit. eoſdem barbara lingua, & ſermone inquinato uſos accepimus, ut & Volſcos. unde Oſce, ſiue Volſce loqui, eſt inquinato, & impuro ſermone uti. Hinc Barbaros omnes ueteres Opicos appellarunt. Cato apud Plin. lib. 29. c. 1. Nos dictitant barbaros, & ſpurcius nos, quàm alios Opicos, appellatione fœdant. Iuuen. Saty. 6. Nec curanda uiris Opicæ caſtigat amicæ Verba, id eſt, quæ non Latine loqueretur, ſed Opice. Fuerunt autem Opici, ὀπικοὶ Stephano, Campaniæ populi, in quibus Baiani, Cumani, Puteolani, Neapolitani.

Opifer, ra, rum, *Boẽ δρομος*, βοηθικὸς, opem ferẽs: onde Iunonem Opiferam appellarunt Romani, quòd parturientibus opem ferre crederetur. Pli. lib. 11. c. 37.

Opifex, cis, pen. co. *Artefice*, κατασκευαστὴς, δημιουργός, ab opere faciundo: artificem atque operatorem ſignificat, non modo rerũ, ſed ẽt uerborum. Ci. 5. Tuſc. Etſi Zeno Citticus, ignobilis uerborum opifex. Idem in Catil. Omne opificum inſtrumentum alitur ocio. Idẽ. 1. Off. Omnes opifices in turpi ſunt exercitio. Opifex mundi. de pa. de. dicitur Deus omnium rerum conditor.

Opificina, æ, opificium. Plau. in Mil.

Opificium, operis confectio, uel ipſum opus χειρούργημα, κατασκευή. Var. 3. de re ruſt. c. 16. Niſi apes opificij urget tempus.

Опigena, dicta Iuno, quaſi ex Ope genita. Saturnum enim, & Opem Iouis & Iunonis parentes faciunt poetæ.

Opilio, nis, *Pecoraio*, ποιμὴν, quaſi ouilio, paſtor ouium. Plaut. in Aſi. Opilio, qui paſcit alienas oues. Sunt tamen, qui Vpilio, non Opilio ſcribant, auctore Priſciano, qui dicit, o breuem in hoc nomine eſſe conuerſam in u longam ex litterarum affinitate. & hoc omnino in carmine obſeruandum puto. alioqui hexametrum ingredi non poſſet, quòd tres primas ſyllabas habeat breues. Virg. 10. ecl. Venit & upilio. Vbi Seruius: Vpilio propter metrum dixit Græce: ut οὔνομα pro ὄνομα. nam ομικρον productionis gratia uertitur aliquando in υ diphthongum.

Opilo, (inquit Feſtus) genus auis eſt.

Opima spolia, σκῦλα ἔντιμα, magnifica ſpolia, quæ dux duci detrahit: dicta (ut Varro loquit) ab ope, uel (ut Plutarchus) ab opere: cum ſit opus egregium, ducem belli ſuperare. Primus omnium Romulus, cæſo Ceninenſium duce, Ioui Feretrio opima ſpolia obtulit. Liu. l. 1. Vir. 10. Aen. Spolijs laudabor opimis.

Opime, abundanter. Plau. in Bacch. inſtructa domus opime.

Opimior, comparatiuum quo uſus Gel. lib. 5. c. 14.

Opimus, & gracilis, contraria. Cic. de Ora. non tam habitus corporis opimos, quàm gracilitates conſectantur.

Opimo, mas, *Ingraſſare*, πιαίνω, pinguefacio. Col. lib. 8. c. 9.

Opimus, ma, mum, *Ricco, graſſo*, πίων, diues, pinguis: ut, Menſa opima. Stat. lib. 11. Stupet inconſuetus opimæ Sidonius menſæ miles. Opima præda. Hora. Epod. 10. Cice. pro Sext. Roſcio. Vt ad illam opimam prædam damnatio Roſcij accedat. Horat. 1. epi. 2. Inuidus alterius macreſcit rebus opimis.

Opinabile, δοξαστὸν, ἔνδοξον, quòd opinione accipi poteſt. Cice. 1. Ac.

Opinatio, aſſenſio. Cic. 4. Ac.

Opinator, qui opinionem tantum, non ſcientiam, habet. Cicer. 4. Academ. magnus ſum opinator. non enim ſum ſapiens. Hinc ex opinione. Quinct. l. 8. cap. 5. noua ſentẽtiarũ genera ex opinato. Nec opinato, à nec, & Opinato pro inopinanter, ex improuiſo. Liu. 3. nouum malum nec opinato exortum. Ex nec opinato. Liu. l. 4. locum petit, unde ex nec opinato aduerſum hoſtem inuadit. Parum opinatu. Pli. lib. 29. cap. 1. Illa innocentiora multo, & parum opinatu.

Opinio, is, *Opinione*, δόκησις, δόξα, exiſtimatio de aliquo concepta. Cic. 1. Offi. Quorum de iuſtitia magna eſſet opinio multitudinis. Idem de Amic. conciliatrix amicitiæ uirtutis opinio. Plau. in Am. prius tua opinione hic adero. Ter. Heau. Concurrunt multæ opiniones, quæ mihi animum exaugeant. Cæſ. 3. Bel. Gal. Celeriter, contraq; omnium opinionem confecto itinere. Latine dicitur, Obtinere opinionem, Imbibere opinionem, de aliquo: fallit me opinionem meam: comprehendere & remittere opinionem, quæ ſunt contraria: adducere quempiam in opinionẽ, euellere opinionem ex alicuius animo, inſerere opinionem, & euellere inſitam, uincere opinionem.

Opiniosissimos, δοξαστικωτάτους, appellat. Ci. 4. Ac. Antipatrũ & Archidemum, quaſi nouarum opinionum auctores.

Opinor, aris. pe. pro. *Penſare*, ὑπολαμβάνω, δοξάζω, puto. Donatus Quæ opinamur, putamus: quæ putamus, incerta ſunt. Terent. An. Num uidentur conuenire hæc nuptijs? P. Non opinor. D. opinor, narras? Certa res eſt. Cice. 4. Aca. Sapientem nihil opinari, id eſt, nunquam aſſentiri rei, uel falſæ, uel incognitæ. Lact. lib. 3. Id opinatur quiſque, quod neſcit. Hinc inopinatum, præter opinionem. Et uerbum Adopinari. Lucr. lib. 4. Deinde adopinamur de ſignis maxima paruis.

Opipare, *Copioſamente*, πολυτελῶς, copioſe. Cice. 3. Off. Opiparè à Pythio apparatum conuiuium.

Opiparus, a, um, *Santuoſo*, πολυτελὴς, ſplendidus opulento apparatu inſtructus. Plau. in Perſa. Satin' Athenæ tibi uiſæ fortunatæ, atque opiparæ? Idem in Mil. opiparis obſonijs. Inde Opiparum conuiuium, lautum, & magnificum.

Opiter, opiteris, uel opitris, is, cuius pater, auo uiuo, mortuus eſt dictus quòd obitu patris genitus ſit. Feſtus.

Opitergium, Venetiæ mediterraneæ oppidum, etiam hodie nomen retinens. Plin. l. 3. c. 19. Prol. lib. 3. c. 1. Hinc Opiterginus, a, um. Lucan. l. 4. Hic Opiterginis moles onerata colonis.

Opitulor, ris *Aiutare, ſoccorrere*, ἀλεξέω, ἐπικουρέω, παρίσταμαι, adiuuo, ſubuenio: ab ope tollenda, id eſt, ferenda. Cice. ad Sulpiciũ, nihil uidemur poſſe opitulari reip. Pli. lib. 28. c. 8. Dorſo medullam adalligatam contra uanas ſpecies opitulari.

Opitulus, ἀλεξητήριος, dictus eſt Iupiter, quaſi opis lator. Feſtus.

Opium, μήκωνος ὀπὸς, ſuccus ex papauere, habens per ſomnũ uim (ſi copioſius ſumatur) mortiferam. Pli. lib. 20. c. 17.

Opobalsamum, ſuccus balſami, qui præfertur omnibus odoribus, uni Iudeæ terrarum conceſſus, ut ait Pli. li. 12. cap. 25. Arbor ipſa balſamum dicitur, ὀπὸς, autem ſuccus.

Opopanax, ὀποπάναξ, ſuccus panacis herbæ. Plin. lib. 20. c. 24.

Opоrothеca, cæ, locus ubi fructus autumnales habentur. Varro. 1. de re ruſt.

Oportet, *Fa biſogno, biſogna*, δεῖ, χρὴ, impersonale uerbum, idem quod expedit, uel utile eſt. Cic. pro Balbo oportere, eſt conſentaneũ eſſe officio: Licere, legibus, & iuri: Decere, tẽporibus, & perſonis. Idem Att. lib. 6. Hoc fieri, & oportet, & opus eſt. Dicimus aũt pro eodẽ, oportuit facere, & oportuit factũ. Ci. 3. Ver. hoc iã pridem factũ oportuit. Ter. in An. Non te prius communicatum oportuit? Aliquando eſt conijcientis. Pla. in Pſeud. Hunc hominẽ malum eſſe oportet. Inuenitur aliquando perſonale. Quinct. Differtos ſatis putat dicere, quæ oporteant.

Oppango, is, gi, ctũ, *Attaccare*, affigere. Pla. in Cur ſuauiũ oppegit.

Oppedo, is, p. c. καταπέρδω, ἀνταποπέρδω, contra pedo, & tranſlate relucto. Hor. 1. Ser. Sat. 9. Vin' tu Curtis Iudæis oppedere?

Opperior, ris, *Aſpettare*, περιμένω, expecto, uerbum deponẽs, gemino p. producit enim primam ſyllabam, quæ in paſſiuo operior corripitur. Virg. 10. Aen. Hoſtem magnanimum opperiens. Cice. Att. in Albano opperior, dum iſta cognoſco. Ter. Ad. Hominem opperiar. Supinum facit Oppertum, teſte Priſciano: unde participium oppertus. Ter. in Phor. unam horam ne oppertus ſies. Legitur quandoque oppertus. Plau. in Moſt. Id ſum opperitus.

Oppeto, is, pen. cor. *Morire*, ex ob, & peto, non ex os, & peto (ut putauit Seruius) ut ſit quaſi ore terram peto, cum ij, qui moriuntur, non omnes ore terram petant. Proprie idem eſt, quod obeo, uel ſubeo: fere tamen ſemper accipitur pro morior: ſed hoc non tam fit ex natura uerbi, quàm propter accuſatiuum, Mortem, qui in eo, quamuis aliquando non exprimatur, ſemper tamen ſubauditur. Ci. 1. de Diu. Aequius eſſe cenſuit, maturam ſe mortem oppetere. Vir. 1. Aen. Quis ante ora patrum Troiæ ſub mœnibus altis, Contigit oppetere. Aliquando habet alium accuſatiuum. Cice. 1. Tuſc. ex antiquo poeta: Prius, quàm oppeto malam peſtẽ hoſtili manu.

Oppianus, Grammaticus & Poeta inſignis, ex Anazarbe, ſiue (ut Suidæ placet) ex Corico Ciliciæ ciuitate. ſcripſit ἁλιευτικὰ, κυνηγετικὰ, καὶ ἰξευτικὰ, uerſuũ uiginti millibus: quæ cum M. Antonio Seueri filio obtuliſſet, totidem aureos ſtateras ab eo accepit.

Oppico, as, pen. cor. *Impegolar*, πιττόω, πισσόω, idem quod picare, id eſt pice illinere, quod genus picationis fieri antiquitus ſolebat in dolijs, uel cadis uinarijs, ne perfluerent. Cato c. 120.

Oppidanus, dani, πολίτης, qui oppidum incolit. Cæſ. lib. 3. Cõmune quam oppidani à militibus iniuriam acciperent.

Oppidanus, a, ũ ἀστικὸς, Ci. p Plã. Vetere quodã iure oppidano. Ci. de Claris Orat. Oppidano quodã, & incõdito genere dicẽdi.

Oppidatim, κατὰ πόλεις, per oppida, ut, oppidatim diſcurrere.

Oppido, *Molto*, κομιδῆ, aduerb. ualde, multum. ortum eſt autẽ hoc uerbum, teſte Feſto, ex ſermone inter ſe confabulãtium, quantũ quiſque frugũ faceret: utq; copia ſignificaretur, ſæpe reſpondebatur, quantum uel oppido ſatis eſſet. Hinc, Oppido, pro multum.

Ter.Heaut.Dic me hic oppido eſſe inuitam. Interdum ſubiũgimus, Quam Gell.l.15.c.30.Oppidoquam fiunt in litterarũ oſtentatione inepti. Cæſ. Oppidoquam pauci ſub pellibus acquieſcebant. Accipitur aliquãdo Oppido, pro ſtatim. Pla.in Moſt.Oppido uenit ignauia.

Oppidulum,li, πολίχνιον, paruum oppidum. Ci.ad Att.li. 10.

Oppidum, di, *Città, caſtello*, πόλις, ſiue ab ope dictum ſit, ſiue ab opibus, ſiue etiam ab opponendo, ut quibuſdam placet, geminato p, ſcribendum eſt, eſt autem oppidum locus mœnibus concluſus, in quem homines multi habitandi cauſſa conueniunt. quidã oppida ab urbibus diſtinguunt, ut hæ maiores, illa minora ſint. uerum indifferenter legimus eandem ciuitatem oppidum, & urbem appellari. unde Plaut. in Perſa, cum Eleuſipolim ſæpius urbem uocaſſet, ſubdit Eleuſipolim Perſæ cepere, antiquum oppidum. Sic Ser. Sulp. in epiſt. ad. Cice. cum numeraſſet multas inſignes urbes, ſubdit: Quæ oppida florentiſſima fuerunt. Cic.6. Ver.Segeſta eſt oppidum peruetus in Sicilia. Vir.4.ecl. Quæ cingere muris Oppida.

Oppignero, *Impegnare*, ἐνεχυράζω, ὑποτίθημι, pignori do. Cice. pro Sext.Libelli pro uino oppignerabantur. Mar. 2.Oppignerauit ad modo Claudi menſam. Repignerare, uide ſuo loco.

Oppilatio, obſtructio, uitium præcluſi iecinoris, aliorumque uiſcerum.

Oppilo, as, *Serrare*, ἐμφράττω, occludo. Lucr.lib. 6. Fluctibus aduerſis oppilare oſtia contra. Ci.2.Philip.Scalis oppilatis impetũ compreſſit.

Oppleo, ples, *Empire*, ἀναπλήθω, impleo. Plau.in Rud.meas opplebit aures ſua uaniloquentia. Cice.2. de nat. deor. Hæc opinio Græciam opplenit.

Opploro, as, κατοδύρομαι, plorando obtundo. li.4. ad Her. Quin uos auribus meis opplorare deſinitis?

Oppono, nis, *Opporre*, προτείνομαι, contra pono. Cice.2.de nat. deo.pullos ita tuentur, ut pennis foueant, ne frigore lædantur, &, ſi eſt calor, à ſole ſe opponant. Moles fluctibus opponere, Cice. 1.Offic. Natura oppoſuit montes mari, Lucr. lib.5. Opponere uitiũ uirtuti. Ci. 3.de Finib.quãque pro obijcere. Cic.pro Quintio: formidines opponantur. Aliquando pro deponere, id eſt contra alium prouocantem pignus ponere. Plau. in Cur. pono pallium: Ille ſuum annulum oppoſuit.

Opportune, εὐκαίρως, quod pro deſiderio accidit, ſiue quod accidit tempore. Ter.in And.Opportune fit mihi obuiam.

Opportunitas, εὐκαιρία, ratione loci temporis, & perſonarum. Cic. 3.de fin.opportunitas (ſic enim appellemus εὐκαιρίαν,) non ſit maior productione temporis. Ponitur quandoque pro facilitate. Pli.epiſt.24. Tranquilli ſtomachum multa ſolicitant, uicinitas urbis, opportunitas uiæ. Quandoque pro utilitate. Cice. de Ami.ſummas amicitia opportunitates habet. Opportunitate bona aduenire, id eſt in tempore. Pla.in Epid. Optima opportunitate ambo uenistis.

Oppreſſor, ris, uindex, & oppreſſor coniurationis.

Opportunus, a, um, *Oportuno*, εὔκαιρος, ab ob, & portus, quòd nauigantibus utiliſſimi, optatiſſimiq; ſint portus. Eſt autem opportunum, quod nobis commode & pro deſiderio, ſuoq; tempore obtingit. Cic. Cœlio li.2.epiſt. Quas ſi ſatis opportune tempore accepiſti. Quandoque pro apto. Ter.in Eun. Ad omnia hæc magis opportunus nemo eſt. Quandoque iungitur datiuo, pro obnoxio. Pli. li.7.c.52. Feminarum ſexus huic malo uidetur maxime opportunus. Idem lib. 18.cap.7. Opportuniora morbis corpora, procliuiora ad morbos.

Oppreſſio, conſtrictio: eius diminutiuum, oppreſſiuncula. Pla. papillarum oppreſſiunculæ.

Oppoſitio, contrarietas. Ci.1.de Inuen. Diſparatum eſt id, quod ab aliqua re per oppoſitionem negationis ſeparatur.

Oppoſitum, ἀντιτεταγμένον, ἀντικείμενον, ἐναντίον, contrarium.

Oppoſitus, huius tus, oppoſitio. Ci.pro Marc. laterum noſtrorũ oppoſitus, & corporum pollicemur.

Opprimo, is, pe.co. *Opprimere, uccidere*, ἀφίστημι, ἐπιλαμβάνω, ἐπικαταλαμβάνω, eneco, cõculco: habetq; in ſe maiorẽ uim, quàm extinguo. Cice.in Læl. danda eſt opera, ut extinctæ potius amicitiæ, quàm oppreſſæ uideantur. quòd in extinguendo mora quædam, in opprimendo celeritas ſignificetur. Interdum ponitur pro claudere, ἐπιστομίζειν. Plau. in Aſin. Os opprime. Interdum pro comprehendere. Ibidem: faxo ipſum hominem manifeſto opprimas. Interdum pro uiolare, βιάζεσθαι, ut, Oppreſſit uirginem. Interdum premendo grauare, πιέζειν. Cice. Qui homini tot miſerijs oppreſſo ſubueniret. Interdum pro occupare, καταλαμβάνειν. Cice. Caſ. hæc tertia iam epiſtola ante te oppreſſit, quàm tu litteram. Quandoque celare, tacere. Cic.pro Roſcio Amer. Quo ſtudioſius ab ipſis opprimitur, & abſconditur, eo magis eminet, & apparet. Interdum pro coſtringere, συστέλλειν.

Opprobramentum, ti, *Opprobrio, uituperio*, ὄνειδος, opprobrium. Pla.in Merc.ſi quid faciendum eſt danni, facere mauolo, Quàm opprobramentum aut flagitium muliebre efferri domo.

Opprobratio, ὀνειδισμός. Gell.lib.12.c.11.

Opprobrium, brij, *Vituperio, infamia*, ὄνειδος, infamia, dedecus, quaſi obiectum probrum. Cice.in Saluſt. Cum omnibus matribus familiarum opprobrio eſſet. Horat.1.epiſt.9.maioris fugiens opprobria culpæ.

Opprobro, as, *Villaneggiare, uituperare*, ὀνειδίζω, opprobrio do, obijcio. Gell.lib.1.c.15. Cato M.Cœlio trib.pleb. uilitatem opprobrans nõ loquendi tantum, uerumetiam tacendi. Pla.in Moſt. mihimet cupio id opprobrarier.

Oppugnatio, πολιόρκησις. Liu.4. Nec ſegnior oppugnatio eſt.

Oppugnator, oris, πολιορκητής. Cice. pro Balbo, utinam poſſent oppugnatores reip.de ciuitate exterminari.

Oppugno, as, *Dare aſſalto*, πολεμέω, πολιορκῶ, προσβάλλω, contra pugno. Cice. pro Sext. Domus eſt oppugnata ferro, facibus, exercitu Clodiano.

Opputo, as, *Potare*, amputo, proprie de arboribus. Plin. libro 17. cap. 12.

Oppuire, *Percuotere*, antiqui dixerunt pro percutere. unde Oppuuia, uerbera. Afranius. Oppuuijs pueri coercentur. Vide Pauo.

Ops, Opis, generis femi. filia cæli ex Veſta, & ſoror, & coniux Saturni, quæ & Ῥέα, dicitur, ἀπὸ τοῦ ῥεῖν, fluere: quòd terra rebus omnibus affluat. eadem Cybele appellatur, uel à monte atque oppido Phrygiæ Cybelo, ubi ſacra eius primo inſtituta ſunt: uel ἀπὸ τῶν κυμβάλων, quibus in ſacris eius utebantur ſacerdotes. Ops autem iccirco dicta putatur, quòd terræ ope uita hominum ſuſtentetur: uel ab antiquo adiectiuo ops, quo ueteres pro diuite utebantur: ut contra inopem dicimus pauperem. ueteres enim, quorum opes præcipue in re pecuaria, & agricultura conſiſtebant, terram huiuſmodi opum largitricem diuinis proſecuti ſunt honoribus, Opemq;, id eſt opulentam nuncupauere. Hæc & Mater deum appellatur à poetis, quòd putarent cœleſtes omnes in terris fuiſſe genitos, & ob inſigne aliquod meritum in cœlum tranſlatos. Opes in numero plurali dicuntur diuitiæ. Virg. 1. Aen. Auxilio tutos dimittam, opibusq; iuuabo. Hor. Serm.lib. 2. Sat.2. Ofellum integris opibus noui non largius uſum, Quàm nunc accisis uideas. Opes acciſas, quæ imminutæ ſunt, uocat integras: florentes, & nulla in parte diminutas. Quandoque pro eo, quantumcunque ualemus. Cic.lib.1.ad Q. Fr. Accidit, ut prætores ſuis nihil proficere ſuis opibus poſſent. Apud uetuſtiſſimos Ops aliquando inuenitur: ut idem ſit, quod opem ferens. Accius: Quorum genitor fertur eſſe ops gentibus. In ſingulari ſignificat auxilium, ἐπικουρίαν, Ouid.lib.1. de Rem. Carminis & medicæ Phœbe repertor opis. Cic.lib.3.Tuſ. Opis egens, dixit: id eſt, auxilij indiga. Aliquando ſignificat uires, uel poteſtatem, δύναμιν. Vir.1.Aen. Grates perſoluere dignas, Non opis eſt noſtræ. Aliquando uim. Saluſt.in Catil. Summa ope niti decet. i.ſumma ui. Aliquando opem in ſingulari num.legimus pro diuitijs. Ci. 3.Tuſc. ex uetuſto poeta: Vidi ego te adſtante ope barbarica: id eſt, opulentia ſumma.

Opſonator, ris, *Spenditore*, ὀψώνης Libanio, qui emit opſonia. Pla.Mil. Vel primarium paraſitum, opſonatorem optimum.

Opſonatus, us, ὀψωνία, opſonatio. Pla.in Truc.

Opſonito, as, ſæpe opſono. Næuius: Multi mecum opſonitauere.

Opſonium, nij, *Companatico*, ὀψώνιον, quicquid ultra panem, & uinum cibi apponitur. Plau.in Aul. Dat equos cum opſonio. Hora. 1.Ser.Sat.2. Omnia conductis coemens opſonia nummis.

Opſono, as, & opſonor, aris, deponens, pen.pro. *Comprare companatico*, nam Græce ὀψώνιον, per ω ſcribitur, ὀψωνέω, ὀψωνέω, emo, ſeu præparo oſonium. Plaut. in Caſ. obſonato ampliter. Ter. in And. drachmis opſonatus eſt decem. Opſonare famem ambulando, eſt acuere, & excitare. Cice. 5. Tuſc. Socratem ferunt reſpondiſſe, ſe, quo melius cenaret, opſonare ambulando famem.

Optabilis, le, εὐκταῖος, quod optari debet. Cic. Lucc. optabiles in experiendo non fuerunt, in legendo tamen erunt iucundæ.

Optabiliter, Ci.1. Tuſc. optabiliter iter illud iucundum.

Optati, in honeſtum gradum aliquem electi, ab opto, eligo.

Optatiſſimus, nuntius. Cic.14. Philip.

Optatum, ti. Cic.in Piſ. accidit præter optatum meum. Optata loqui. Ter.in Heaut. Eueniunt optata, Ouid.6.Met. Reſpõdet optatis meis fortuna. Cic. Curioni.2.lib.Fam.

Optatus, nomen ex partic. Cic.ad Lentulum: Mihi nihil fuit optatius. Idem.Q.Fr. Vale mi optatiſſime frater.

Optato, *Deſideratamente*, ἐπιποθήτως, aduerb. cum deſiderio. Ter. in And. Optato aduenis. Ci.ad Att. Mihi optato ueneris.

Optimates, *Primati, nobili*, οἱ ἄριστοι, qui primum in ciuitate locũ tenent, optimeq; de rep.ſentiunt. Ci.pro Sext.dicit optimates eſſe, qui ita in rep.ſe gerunt, ut ſua conſilia optimo cuiq; probentur: populares uero, qui ea faciunt, & dicunt, quæ multitudini iucunda eſſe uolunt.

Optimitas, atis. *Vtilità, commodo*, ἀγχίστευμα, utilitas, commodũ. Plau. Maximas optimitates Suis heris ille pariet.

Optime, aliquãdo pro opportune. Ter.in Eun. Adeſt optime frater.

Optimvs, *Ottimo, perfetto*, ἄριστος, κράτιστος, βέλτιστος, ſuperlatiuum a bonus. Optimo iure prædia eſſe dicuntur, quæ immunia prorſus ſunt. Cice. de leg. agr. Quinctil. in Pro. lib. 1. Optima facere, quàm promittere, maluerunt.

Optio, onis, *Elettione*, αἵρεσις, fœm. ge. electio. Plau. in Caſ. Optio hæc tua eſt: utram uis conditionem, accipe. Et dicimus, Dare optionem, Facere optionem alicui, Permittere optionem alicui. Cic. 1. Verr. Quoties ille tibi poteſtatem, optionemq; facturus ſit, ut eligas utrum uelis. Quincti. lib. 5. Nec optio iudicis aduerſario permittenda. Ci. 4. Ac. Si optio naturæ noſtræ detur. Feſtus: In re militari Optio appellatur is, quem decurio, aut centurio optat ſibi rerum priuatarum miniſtrum, quo facilius obeat publica officia. Optio qui nunc dicitur, antea appellabatur Accenſus, qui à tribuno militum centurioni dabatur adiutor. Dicitur ab optando (ut Vegetius ait) quòd antecedentibus ægritudine præpeditis, ij tanquam adoptati eorum, atque uicarij ſolent uniuerſa curare. Plau. in Aſi. Optionem tibi ſumito Leonidem, Calliſt. in Lul. de Iur. immun. eum qui in Palatina militia idipſum agat, quod in exercitu optiones, iure arbitror dici optionem.

Optivvs, adiect. *Adottiuo*, ὑιοποιητὸς, adoptiuus, ut nomen optiuum. Hor. 2. Epiſt. 1. Fit Mimermnus, & optiuo cognomine creſcit.

Opto, tas, *Deſiderare*, εὔχομαι, Cice. Sulpitio. lib. 4. mihi uenire in mentem nihil poteſt, non modo quid ſperem, ſed uix iam quid audeam optare. Quandoque eligo, αἱροῦμαι. Cicero. lib. 1. Off. Quæ pulcherrima uideantur, ea maxime optant. Virg. l. 1. Optauitq; locum tectis. Aliquando eſt petere, rogare. Cic. in Catil. 2. Neque ego à dijs immortalibus optabo, ut, &c. Interdum pro aſciſcere. Idem in Epiſt. ne optari quidem ſacerdotē licebat, qui cuiquam ex collegio eſſet inimicus. Hinc Adopto, ualde deſidero. Plau. in Ciſt. Sociam te mihi adopto ad meam ſalutem. Vatinius Cic. Quem potius adoptem, quàm illum, quo defendente uincere didici? Eſt præterea, in filij locum aſciſcere. Ter. in Adel. Ego hunc maiorem adoptaui mihi. Adoptio υἱοθεσία, ut ſcribit Caius, duobus modis fit, aut principis auctoritate, aut magiſtratus imperio. Principis auctoritate adoptamus eos, qui ſui iuris ſunt: quæ ſpecies adoptionis dicitur Arrogatio: quia & is, qui adoptat, rogatur, id eſt, interrogatur, an uelit eum, quem arrogaturus ſit, iuſti filij loco habere. Similiter & is rogatur, quem arrogaturi ſumus, an id fieri patiatur. Imperiò magiſtratus adoptamus eos, qui in poteſtate parentis ſunt, ſiue primum gradum liberorum obtineant, qualis eſt filius, filia: ſiue inferiorem, qualis eſt nepos, neptis, pronepos, proneptis. Gel. lib. 5. c. 19. Aliter diſtinguit Arrogationem ab Adoptione: ut Adoptio dicatur, quæ fit apud prætorem: Arrogatio, quæ per populum fit rogante tribuno. Coopto, προσαιροῦμαι, eligo. Cic. in Bruto: A quo in collegium augurum fueram cooptatus. Exopto, ualde deſidero. Sal. gloriam & honorem boni, & ignaui ſibi æque exoptant. Præopto, προαιροῦμαι, potius opto. Teren. in Hec. Adeo pertinaci es animo, ut puerum præoptares perire.

Opvlenter, ſumptuoſe, ſplendide, cum opulentia. Liu. l. 1.

Opvlentia, & opulentitas, πλοῦτος, pro diuitijs. Sal. in Ci. Cui poteſt eſſe dubium, quin opulentiam iſtam ex ſanguine & miſerijs ciuium parauerit? Pli. lib. 17. c. 1. recens opulentia. opulentitas dixit Plaut. in Mil.

Opvlento, as, *Arrichire*, πλουτίζω, dito, ſeu abundantē facio. Col. li. 8. c. 1. Villaticæ paſtiones menſam pretioſis dapibus opulentāt. Hor. 1. Epi. 17. Auro paſcat herum, an baccis opulenter oliuæ.

Opvlentvs, a, um, *Ricco*, πλούσιος, opibus abūdās. Plau. in Amph. Opulento homini hæc ſeruitus dura eſt. Ci. 4. de Ami. Magis amicitiarum præſidia quærunt inopes, quàm opulenti. Hor. 3. Carm. Ode 24. Intactis opulentior theſauris Arabum. Catullus in Iul. Cæſ. Eo ne urbis opulentiſſima Socer, generq; perdidiſti omnia?

Opvlesco, *Arrichirſi*, πλουτῶ, diteſco. Furius apud Nonium.

Opvlvs, li, pe. co. genus arboris maritandis uitibus idoneum. Col. l. 5. cap. 6. Vitem maxime opulus uidetur alere. Ruel. lib. 1. cap. 105. Opulus corno ſimilis arbos: ulmi proceritate adoleſcit, caudice recto, enodi.

Opvntia, æ, herba circa Opuntem naſcens. Pli. l. 22. c. 17.

Opvs, untis, ciuitas Locrorum Epicnemidiorū, Oui. lib. 1. de Pon. Patroclus Opunta reliquit.

Opvs, operis, & opus indeclinabile, *Opera*, uide Opera, ræ.

Opvscvlvm, *Operetta*, dimin. ab opus. Cic. 4. Aca. minutorum opuſculorum fabricator.

O ANTE R

Ora, oræ, *Eſtremità di qualche coſa, riuiera*, ἔσχατα, τὰ ἐσχατεύοντα, extremitas cuiuſque rei. Vir. 9. Aen. Et mecum ingentis oras euoluite belli, id eſt, belli extrema, ut interpretatur Seruius. Hinc ueſtimentorum extrema, Oræ dicuntur. regionum item terrarūq; fines, inſuper maritimæ ipſæ regiones. Virg. 1. Aen. Troiæ qui primus ab oris, Italiam fato profugus, Lauinaq; uenit Littora. Oræ aluearīorum. Virg. 4. Ge. fucoq;, & floribus oras Explent. Plin. Oræ appellatione fere ſemper regionem littoralem appellat. Quæ uero remota ſunt ab ora, in mediterraneo eſſe dicūtur. Ora pro regione. Cic. 2. de Nat. Deo. Omnibus hominibus, qui ubique ſunt, quacunque in ora, ac parte terrarum. Ora, pro climate, uel ſegmento cæli. Cic. 1. Tuſ. Globum terræ, fixū in medio mundi uniuerſi loco, duabus oris diſtantibus. Sunt qui dicant Oram etiam ſignificare nauticum funem, quo nauis littori alligatur, adducentes illud Quinct. in Præfa. ad Tryphonem oram ſoluentibus bene precemur, & Liu. lib. 28. trahunt ſcalas, orasq; & anchoras præcidunt. Sed hoc incertum eſt: cum in Liuio, Lola, in uetuſto codice ſcriptum reperiatur: & apud Quinct. Ora ſoluentibus in quibuſdam exemplaribus legatur: ut ſit, ſoluentibus à littore. Ora pro initio rei, auctore Feſto, uſus eſt Cæcilius: Oram, inquit, reperire nullam queo. Apud Celſ. Oræ uulneris uocantur, uulneris extremitates, Oras, inquit, uulneri ſuturæ comprehendant.

Oracvlvm, li, *Oracolo*, χρησμὸς, λόγιον, idem eſt, quod deorum reſponſum: à uerbo Oro, uel ab oratione, teſte Cicerone in Topicis: Oracula (inquit) ex eo ipſo appellata ſunt, quòd ineſt his deorum oratio. Virg. 2. Aen. Suſpenſi Eurypylum ſcitatum oracula Phœbi Mittimus. Quandoque pro templo, in quo reſponſa dantur. Plin. lib. 12. cap. 23. Nonnunquam etiam pro celebri ſententia. Seneca: Vnum illud optimum oraculum, pugnādum eſſe pro patria. Pli. lib. 18. cap. 6. Inde illa reliqua oracula: Nequam agricolam eſſe, quiſquis emeret, quod præſtare ei fundus poſſet. Accipitur aliquando pro ſomnio nocturno, quo res aliqua nobis denunciatur. Cic. 1. de Diuin. Expoſui ſomnij, & furoris oracula. Cice. pro Font. Ex oraculo dici putes. i. ueriſſime. Edere oraculum. Oraculo aliquid edere, Petere oraculum de aliqua re, Oraculo editum eſt.

Orata, æ, *Orata*, χρυσόφρυς, piſcis, ab auri colore nomen habens. idem & Aurata dicitur. ſolēt enim ueteres pro au diphthōgo ſæpe o, literam ſubſtituere, ut Clodius pro Claudio. Vide Aurata.

Orbana, deæ nomen. Romæ ad ædem Larium aram habuit. Plin. lib. 2. cap. 6.

Oratio, nis, omnis locutio. Cic. in Bruto. Quanquam omnis locutio oratio eſt, tamen unius oratoris locutio hoc proprio ſignata nomine eſt. Orationis operam compendi facere, dixit Plau. in Moſt. i. paucis agere, paucis uerbis dicere. Orationem ſibi parare eſt cogitare quid dicturi ſimus. oratio etiam eſt ipſius oratoris ratio, & argumentorum arte diſpoſitorum enumeratio: quales ſunt orationes Cice.

Orativncvla, dimi. Ci. de Clar. Orat. Indicant oratiunculæ.

Orator, ris, ſic à Cic. definitur. Orator eſt uir bonus, dicendi peritus. Canorus, & uolubilis orator, Ci. de Cla. Ora. Orator etiā dicitur Ciceronis liber, in quo inſtituitur futurus orator. Cic. ad Trebonium lib. 15. Oratorem meum, (ſic enim inſcripſi) Sabino tuo commendaui.

Oratorie. Cic. in Orat. Nihil eſt aliud oratorie dicere, niſi optimis ſententijs, uerbisq; lectiſſimis dicere.

Oratorivs, a, um, Cic. 1. de Orat. illam orationem diſertam ſibi, & oratoriam uideri. Ornatus oratorius. Quin. lib. 3. c. 1.

Oratrix, apud Quinct. lib. 2. cap. 15.

Oratvm, ti, preces. Ter. in Hec. cum orata eius reminiſcor.

Oratvs, tus, tui. rogatio. Ci. pro Flac. An ſcripſit oratu meo?

Orbicvlatim, per orbes, quaſi circulatim. Plin. lib. 11. c. 37. Ceruix è multis, uertebratisq; orbiculatim oſſibus flexilis.

Orbicvlatvs, ta, tum. *Tondo, ritondo*, κυκλοτερὴς, σφαιροειδὴς, in orbem factum: unde poma orbiculata dicuntur à Varr. 1. de re ruſt. c. 59. quæ figuram habent orbis in rotunditatem circumacti. Cæl. ad. Cic. lib. 8. Tibi noſtri milites, qui teterrima hyeme bellum confecerunt, malis orbiculatis paſti uidentur.

Orbicvlvs, li, σφαιρίδιον, dimin. Plin. lib. 25. cap. 13. Conciſa in orbiculos ſeruantur in uino. Orbiculus pro rotula trochleæ. Cato cap. 3.

Orbicvs, a, um, *Girato intorno*, κυκλοτερὴς, auctore Nonio, quod eſt per orbem ductum. Varro: ut ſidera cœli circa terram, atque axem uoluuntur.

Orbile, bilis, id eſſe uidetur, quod rotam in ſummo axe continet: uel id potius, quod in extremis radijs eſt, & canthis cingitur. Var. 3. de re ruſt. c. 5. axis ſuſtinet rotam radiatam, ita ut ad extremū, ubi orbile ſolet eſſe acutum, tabula cauata ſit.

Orbilivs, Beneuentanus grammaticus. Horatij in pueritia præceptor, quem lib. 2. epi. Ob nimiam in pueros ſæuitiam Plagoſum uocat. uixit ad centeſimum primum annum. reliquit filium Orbilium, & ipſum grammaticum. Ex Tranquillo.

Orbis, huius orbis, *Circolo*, κύκλος, σφαῖρα, circulus. Plin. lib. 11. c. 37. Alijs glauci coloris orbibus circundatis. Ouid. 6. Met. Lanam glomerabat in orbes. Virg. 5. Aen. Alternos orbibus orbes Impediunt. Ci. 3. de Orat. Circuitus, & quaſi orbis uerborum. Differt autem orbis à ſphæra, ſeu globo: quòd orbis proprie dicatur de plano corpore, quod circularem habet figuram: ſphæra autem, uel globus de corpore ſolido. Cic. 2. de Nat. de. Duæ formæ præſtātes ſunt, ex ſolidis globus, ex planis circulus, uel orbis

qui Græce κύκλος, dicitur. ſed hoc non ſemper obſeruatur. ponitur enim frequenter orbis pro eo quod ſphæricum eſt, uel rotundum, unde orbem terrarum dicimus, pro toto uniuerſæ terræ globo, quem ſphæricæ figuræ eſſe ſapiores philoſophi conſentiunt. Plin. in Proœ. lib. 3. Terrarum orbis uniuerſus in tres diuiditur partes. Accipitur etiam orbis pro circulari cœleſtium corporum meatu. Cic. de Som. Sci. Stellæ circulos ſuos orbesq; conficiunt celeritate mirabili. Nonnunquam etiam, cœlos ipſos, uel cœleſtes ſphæras orbes dicimus. Ibidem. Nouem tibi orbibus, uel potius globis connexa ſint omnia. Orbes etiam quandoque dicuntur frontis foramina, inter quæ latent oculi. Stat. Tum cauos orbes. Sed & ipſa lumina ſic appellantur. Lact. orbes ipſos humoris puri plenos eſſe uoluit. Ponitur quandoque pro regione. Plin. lib. 12. cap. 12. In noſtro orbe proxime laudatur Syriacum. Aliquando pro operculo in orbem facto. Cato de re ruſt. cap. 10. Abacum unum, orbes æneos duos. Orbis ablaqueationis, apud Col. lib. 4. c. 4. ponitur pro foſſione illa, quæ in orbem circa uites, aut arbores fieri ſolet. Quandoque orbem legimus pro orbili, i. extremitatibus radiorum in rota, quæ canthis cinguntur. Var. 3. de re ruſt. c. 5. cum aqua calida, & frigida ex orbe ligneo fluat in conuiuium. Orbis pro anno. Vir. 1. Aenei. Triginta magnos uoluendis menſibus orbes Imperio explebit, id eſt regnabit triginta annos. Idem 3. Aen. Annuus exactis completur menſibus orbis. Accipitur etiam pro menſa rotunda. Mart. lib. 2. Tu Lybicos Indis ſuſpendis dentibus orbes. Libycos orbes uocat menſas citreas. Ponitur quandoque pro ſerie continua, & quadam quaſi circunductione orationis, cum periodi legitimis commatibus & colis ſunt expletæ. Quincti. lib. 9. c. ult. Hiſtoria non tam finitos numeros, quàm orbem quendam, contextumq; deſiderat. Cic. in Orat. in Thucydide orbem orationis deſidero.

Orbita, æ, pen. cor. *Rota, carro,* τροχιά, rota. Vir. l. 3. Ge. Iuuat ire iugis, qua nulla priorũ Caſtaliã molli diuertitur orbita cliuo. Cic. Att. l. 2. Vt uix impreſſam orbitam uidere poſſimus. Eſt præterea ueſtigium decurrentis in uijs rotæ ex curſu. Pli. lib. 8. c. 58. orbitam ſi tranſiere, moriuntur. Loquitur de muribus. Liui. li. 32. Rota una, in altiorem orbitam depreſſa, turrim inclinauit. Item Orbita, rotunditas. Varr. in Aetna: Solis ſcire modum, & quanto minor orbita Lunæ eſt.

Orbitas, tis. Cic. de Orat. Inſtituere tutorem filiorum orbitati.

Orbatio, onis, Seneca Epiſt. 88. Paupertas non per poſitionem, ſed ut antiqui dixerunt, per orbationem dicitur. Græci dicunt ϛέρησιν: quod cum dicunt, non quod quis habeat, dicitur, ſed quod non habeat.

Orbatus, partici. Cic. pro Clu. Mater orbata filio. Idem ad Cecinnam: afflictum, & iam omni ſpe ſalutis orbatum.

Orbitas, ὀρφανία, priuatio parentum. Plaut. in Cap. quaſi in orbitatem filios produxerim. A Col. l. 6. Orbi palmites dicuntur, qui oculis, & gemmis carent. Orbitudo, orbitas, antiquum eſt. Accius Miſeret orbitudinis.

Orbo, as, *Priuare,* ὀρφανόω, ἀποστερέω, priuo. Cic. de Ami. ſi illis plane orbatus eſſem, magnum tamen afferret ætas illa ſolatium. Idem. 4. Acad. Non is excæcat nos, aut orbat ſenſibus. Orbare ſe luce, Ci. 3. Tuſc. Orbari auxilio, pro Mur.

Orbus, orbi, *Orbo, cieco,* ἐστερημένος τὰς ὄψεις, proprie oculorum luce priuatus, quaſi amiſſis oculorum orbibus. Iuuen. Sat. 4. uigilantibus orbis. Plin. lib. 7. cap. 43. Orbam luminibus exegit ſenectam. Tranſlate Orbi dicuntur, quicunque aliqua re cara priuati ſunt. Hinc patres, amiſſis liberis, orbi uocantur. Cice. in Parad. Quem nutum locupletis orbis ſenis non obſeruant? Colum. lib. 5. cap. 4. Orbæ ſuis natis matres. Iuuen. Perſicus orborum lautiſſimus.

Orca, *Orca,* ὄρκυς, genus beluæ marinæ, (inquit Feſtus) balænis infeſtum. Pli. lib. 9. c. 6. orca, cuius imago nulla repræſentatione exprimi poſſit alia, quàm carnis immenſæ dentibus truculentæ, uitulos balænarum, uel etiamnum grauidas lancinat morſu, incuſſaq; ceu Liburnicarum roſtris fodit. Horat. 2. Sermon. Sat. 4. Byzantia putruit orca. Ab huius beluæ ſimilitudine uaſis quoddam uinarij genus ſpecie tereti, & uniformi, Orca dicitur. Var. de re ruſt. lib. 1. cap. 13. Orcæ in Hiſpania feruore muſti ruptæ. Erat etiam olim Orca uaſis genus, in quo fici aſſeruabantur. Pla. l. 15. cap. 19. Quidam etiam Orcam accipiũt pro uaſculo luſorio, quò coniecti tali, agitatiq; emittuntur in tabulam alleatoriam. Perſius Sat. 3. Anguſtæ collo non fallier orcæ. Plin. lib. 35. pro capſa pigmentorum muliebrium poſuit. Orca etiam gemmæ nomen eſt, nigro, fuluo, uiridi, ac candido colore diſtinctæ. Plin. lib. 37. cap. 10.

Orcheſtra, ὀρχήστρα, locus erat in theatro inter ſcenam & cuneos ſenatoribus ad ſpectandum deſignatus, in quo erat pulpitum quinque non amplius pedibus altum, quod Græci Thymelen dicebant, & Logeum, in quo chorus tragœdiarum, & comœdiarum, (quandiu comœdiæ chorum habuerunt) ipſiq; etiam citharœdi & aulœdi, & quotquot perſonam ex fabula non agebant, actioni ſubſeruiebant. Dicta Orcheſtra ἀπὸ τοῦ ὀρχέομαι, à ſaltando, quòd in eo geſticulatores, hiſtrionibus in ſcenam abditis, populum ſaltando detinerẽt. Suet. in Ner. in orcheſtram, ſenatumq; deſcendit, & orationis carminisq; latini coronam ſumpſit. Iuuenalis poſuit pro ſeſſione ſenatus & primorum, cum ait. Similemq; uidebis Orcheſtram, & populum Cic. de orcheſtra etiam meminit.

Orchiales, prima inter leges ſumptuarias, ab Orchio tribuno lata. hac certus conuiuarũ numerus perſcribebatur, cauebaturq; ut apertis ianuis cœnitaretur, ne qua legi fraus fieri poſſet.

Orchis, ὄρχις, herba, quam & Cynoſorchin uocat. Plin. lib. 26. cap. 10. Eſt etiam piſcis quidam duriſſimus, de quo Plin. lib. 32. cap. 2.

Orchites, pen. cor. ὀρχίτης, genus oliuarũ, quæ à teſticulis nomẽ ſumpſerunt, ut inquit Seru. in lib. 2. Georg. nã ὄρχεις teſtes dicuntur: unde Orchites dictæ ſunt quaſi teſticulares oliuæ. Nominatiuus ſingularis eſt orchis. Col. lib. 5. c. 8. Orchis quoque & radius melius ad eſcam, quàm ad liquorem ſtringitur.

Orcomenus, p. cor. ὀρχόμενος, Theſſaliæ fluuius, antea Minyeus appellatus, teſte Plin. lib. 4. c. 8. Orchomenus item, ſiue Orchomenum, Theſſaliæ oppidum eſt, ad ſui nominis fluuium ſitum, olim potentiſſimum, ut pote cui & Thebani aliquando tributum pependerint. Strab. lib. 9. Fuit item oppidum in Arcadia, nõ procul à Lebadia. Strabo. lib. 8. Fuit & tertium in Eubœa inſula. Idem lib. 9.

Orcula, Cato de re ruſt. ritam in orculam condito.

Orcus, ᾅδης, à ueteribus inferorum deus eſt exiſtimatus, quem & Plutonem & Ditem patrem uocabant. Cice. 6. Verr. Hic dolor erat tantus, & Verres, alter Orcus, ueniſſe Ennam, & non Proſerpinam aſportaſſe, ſed ipſam abripuiſſe Cererem uideretur. Aliquando etiam pro ipſo inferorum loco ponitur: unde à Propertio lib. 3. Eleg. Minos uocatur arbiter Orci, quaſi inferorum iudex & moderator. Plau. in Aſi. Bene uale: apud Orcum te uidebo. Homer. 2. Illi. Indicat Orcum Theſſaliæ fluuium eſſe, è Stygia palude profluentem, aquis adeo pinguibus, ut Peneo fluuio, in quem illabitur, olei in modum ſupernatet. Hinc factus eſt locus fabulæ, ut Orcus inferorum fluuium eſſe dicatur, cuius apud deos ſanctiſſimum ſemper habitum ſit iuramentum. Feſtus Orcum ab urgendo dictum putat, quòd ad mortem homines urgeat. alij ἀπὸ τοῦ ὅρκου, hoc eſt, à iuramento, quòd nullum iuramentum apud ſuperos firmius eſſet, aut religioſius, quàm cum per Stygiam paludem iurabant, aut per Orcum fluuium, qui ex Styge profluit. Cum Orco rationem habere, uel ponere, eſt periculo mortis ſeſe exponere, cũ id præuideamus: quod ſolẽt agricolæ, qui in peſtilenti agro quamuis fructifero ſerunt. Var. 1. de re ruſt. cap. 4. ubi ratio cum Orco habetur, ibi non modo fructus eſt incertus, ſed etiam colentium uita. Virg. 4. Aen. Stygioq; caput damnauerat Orco.

Ordinarius, a, um, *Ordinario,* τεταγμένος, τακτὸς, in quo ſeruatur ordo. Ordinaria ſemina, dicuntur ordine diſpoſita. Col. lib. 3. cap. 13. Sic & ordinaria uitis, apud eundem eodem lib. c. 16. Vitruui. lib. 2. Ordinarios lapides appellat, qui ſunt eiuſdem formę, & ordinis. Ordinarius homo, (ut poſt Oppium docet Feſtus) dicitur homo ſcurra, & improbus, quiq; aſſidue in litibus moratur, ob eamq; cauſſam in ordinem ſtat prætorem adeuntium, ſiue per contrarietatem, ut ait Aelius Stylo, minime ordinate uiuit. Ordinaria conſilia, Liui. li. 27. Ordinarium officium Senecæ dicitur, ubi præficitur aliquis certæ functioni, lib. 3. de Benefi. Ordinarius ſeruus, apud Vlp. lib. item apud Labeonem. §. prætor ait. ff. de iniurijs.

Ordinate, ad Her. 4. Quæ diſtincte & ordinate diſponemus.

Ordinatim, Cæſ. 2. Bel. Gal. faſtigiato, atque ordinatim ſtructo.

Ordinatio, onis, Col. lib. 11. c. 3. Vt ordinatio conſtituta conſeruetur. Pli. epiſt. 205. Vitæ noſtræ ordinatio.

Ordinatio, adminiſtratio prouinciæ. Suet. in Ner. Spoponderũt quidam ei ordinationem orientis.

Ordinator, oris Sene. epiſt. 110. opus eſt illi alieno cõſilio, quomodo aduocato & litis ordinatori.

Ordino, *Ordinare,* διατάττω, τάττω, ſuo quæque ordine diſpono. Liui. lib. 29. Scipio uoluntarios milites ordinauit, centuriauitq;. Hor. Epo. 17. In quem ſuperbus ordinarat agmina Myſorum. Ordinare locum uitibus, Colum. lib. 5. cap. 3. Partes orationis ordinare, Cice. 1. de Iouen. Ordinare reip. ſtatum, Sueton. in Iul. Cæſ. Ordinatus, a, um particip. Liui. lib. 24. Hinc Præordino, ante ordino.

Ordior, diris, *Cominciare à parlare, comincier.* καταβάλλομαι, ἄρχομαι, orſus & orditus, teſte Priſciano, præteritum facit: ſed cum facit orſus, ſignificat fari incipio. Vir. 1. Aen. Veneris contra ſic filius orſus. Ci. pro Mar. Sed ut unde eſt orſa, in eodem terminetur oratio mea. Liui. l. 1. Vnus rem ex compoſito orditur: id eſt, narrare incipit. unde exordium, principium orationis. Ponitur etiã ſimpliciter pro incipio. Ci. 5. Tuſ. Vnde igitur rectius ordiri poſſimus, quam à communi parente natura? Orſum aliquando poetæ pro eo, qui finit, abuſiue poſuerunt. Vir. 9. Aen. Sic orſus Apollo,

Mortales

Mortaleis medio aſpectus ſermone reliquit. Cum autem facit orditus, ad telæ, teſte Priſciano, uel alterius huiuſmodi compoſitionem ſpectat, ἐξυφαίνω. Pli.l.11.c.14 Araneus orditur telas. Ab ordior fit orſus, us, telæ, uel alterius operis principium. Virg. in Culic. Atque ut araneoli tenuem formauimus orſum. Veteres etiam ordio protulerunt. Afran. Animo me ordire oportet. Hinc Abordior, Exordior, Redordior, d, littera euphoniæ gratia interpoſita. Eſt autem Redordiri, quod orſum erat, retexere. Pli.l.9.c.37. geminus feminis noſtris labor, redordiendi fila, eademq́; rurſus extendendi.

ORDO, dinis, *Ordine, diſpoſitione*, *κατακόσμησις*, τάξις, digeſtio, & in ſuo loco rei cuiuſque collatio: ueluti in acie fit, ubi pedites, ubi alæ, ceteraq́; omnia ſuo quæque ordine collocantur. Ci.2.de Ora. Ordo eſt, qui memoriæ maxime lumen affert. Virg.5.Aen. Terno conſurgunt ordine remi. Digerere in quincũcem arborum ordines. Cic. de Sen. Aliquando etiam ordo dicitur pro conditione hominum *τάγμα, τίμημα*. Cic. in Verr. M. Octauium hominem ornatiſſimum loco, nomine, ordine, uirtute. Tres erant ordines Romæ, ſenatorius, equeſtris, & plebeius. Vir.7.Aen. delectos ordine ab omni. Vbi Seru. Ordine ab omni.i. ex omni qualitate dignitatum. Ordo ampliſſimus ſenatorius uocabatur. Cice. pro Domo 1 Quid, cum ampliſſimum ordinem pro me ſupplicare, mutata ueſte, prohiberent? Ordines ducere dicuntur, qui militibus præſunt, ut tribuni militares, centuriones, atque alij. Liu.2. ordines duxiſſe aiebant: aliaq́; militiæ decora, uulgo miſerantes eum, iactabant. Accipitur quandoque pro ipſis hominibus, hoc eſt ijs, qui ſunt eiuſdem dignitatis, ut equites, conſules, quorum dignitas etiam ordo appellatur. Cic.3.Off. Qui eſſet, ut argentarius, apud omnes ordines gratioſus: id eſt, apud omnium ordinum homines. Saluſt. Sæpenumero multa uerba in hoc ordine feci, id eſt in ſenatu. Aliquando refertur ad fortunas, & genus uitæ. Vnde Donatus, exponens illud Teren. in Eun. Conueni hodie adueniens quẽdam mei loci hinc, atque ordinis hominem: Mei, inquit ordinis hominem, id eſt pauperem, quemadmodum ego. Sic honeſti ordinis homines dici poſſunt, opulenti. Ordinis inferioris amici dicuntur, qui ſunt infimæ conditionis. Cic. de Ami. Nunquam ſe ille inferioris ordinis amicis ante poſuit. Extra ordinem apud iuriſconſultos.i. ſine uerbis & formis ſolennibus. Pau. in l. ordo. ff. de pub. iud. durãte pœna legum, cum extra ordinem crimina probantur. Extra ordinem metaphoricè, eximie. Cic. ad A. Cel. l. 6. ad eam ſpẽ, quã extra ordinem de teipſo habemus propter dignitatem & uirtutem tuam accedunt &c. Inde Interordo, & Interordinium, de quibus ſupra.

OREA, æ, *Freno, morſo*, *χαμὸς*, frænum: quòd ori inſeratur. Titinnius in Setina: tantum gaudebit ſibi permitti oreæ. Trebellius pro ſe apud populum: Equo oreas detraho. Feſtus.

OREADES, ὀρεάδες, ἡ ὀρειάδες, montium nymphæ. ὄρος, mons. Vir. 1. Aen. Hinc atque hinc glomerantur.

ORESTES, Agamemnonis & Clytemneſtræ filius, ſic appellatus ob agreſtem, & quaſi montanam naturam. Aegiſtum, qui patrem Agamemnona interfecerat, matremq́; conſtuprauerat, cum ipſa matre occidit. Sophocles in Electra, & Euripides in Oreſte. Deinde Pyrrhum quoque in Apollinis templo interfecit, quod Hermionem, Menelai filiam, ſibi prius deſponſatam, rapuiſſet. Propter quæ ſcelera agitatus furijs, non ante purgari potuit, quàm ad aram Dianæ Tauricæ perpetrata facinora expiauerit. Vide Iphigenia. Amicum habuit Pyladem, perpetuum omnium ſuarum profectionum comitem, periculorumq́; ſocium, cum quo tam ſancte amicitiam coluit, ut alter pro altero mori non recuſaret. Cice. de Amic. Qui clamores tota cauea nuper, cum ignorante rege, uter eorum eſſet Oreſtes, Pylades Oreſtem ſeſe eſſe diceret, ut pro illo necaretur; Oreſtes autem ita ut erat, Oreſtem ſe eſſe perſeuueraret.

ORESTIS, idis, ὀρεστὶς, regiuncula Macedoniæ in eo tractu, qui mari Adriatico imminet. Pli.l.4.c.10. Cic. in Arato.

ORETENVS, *Sino alla bocca*, μέχρι τοῦ στόματος, uſque ad os. Gel.

OREVS, Bac. à montibus, in quibus ei fere ſacrificabantur. Feſtus.

ORGANICA, moueri, apud Vitruuium, pro per organa.

ORGANVM, ni, *Organo, inſtrumento*, ὄργανον. Latine inſtrumentum. Ci.l.11. Epiſt. ad Brutum: Ὄργανον meum erat ſenatus: id iam eſt diſſolutum. Per excellentiam Organa dicuntur, quæuis muſicorũ inſtrumẽta. Quin.l.9.c.4. Natura ducimur ad modos: neque enim aliter eueniret, ut illi quoque organorum ſoni in alios atque alios motus ducerent auditorem. Iune. Prætoribus Organa ſemper in manibus. Architectorum quoque inſtrumenta quædam Organa appellantur. Vitruuius lib.10.c.1. Inter machinas & organa id uidetur eſſe diſcrimen, quòd machinæ pluribus operibus ut maiores coguntur effectus, ut baliſtæ: organa autem unius operæ prudenti tractu perficiunt, quòd propoſitum eſt, ut ſcorpionis & anyſocyclorum uerſationes. Apud Colu.l.5. utitur pro inſtrumento ad metiendum apte.

ORGANARII, ὀργανοποιοί, organorum fabricatores, Firmicus li.8.

ORGANICVS, a, um, ὀργανικός, ut ſaltus organicus Heliconis. Lucr. li.3. Organici, eorum, qui muſicis organis canunt. Idem li.2.

ORGIA, orum pen. cor. ὄργια, neutri gen. & pluralis num. apud Græcos, teſte Seruio, primum dicta quæuis ſacra. erat enim Orgiorum appellatio generalis, ut apud Latinos Ceremoniarum. poſtea abuſiue factum, ut peculiariter hoc nomine Liberi patris ſacra nominarentur, ἀπὸ τῆς ὀργῆς, à furore, quòd hæc præcipue ſacra a mulieribus furore correptis celebrarentur: uel ἀπὸ τῶν ὀρέων, à montibus in quibus potiſſimum hæc ſacra fiebant. Innouabantur tertio quoq; anno: unde trieterica dicta, id eſt, triennalia. Virg.4. Aene. ſtimulant trieterica Baccho Orgia.

ORIBASIVS, Sardianus, Iuliani principis familiaris, à quo & quæſtor Conſtantinopolitanus factus. Scripſit libros medicinæ lxxij. ad Iulianum, & eorũ epitomẽ libris nouem ad Euſtachium filiũ. præterea de regno, & de affectibus. Hæc Suidas. Eunapius uero in eo libro, quem de Sophiſtarum uitis conſcripſit. Oribaſius, ait, Pergamenus genere. in eloquentia pariter & medicina profecit, Iulianoq́; propterea ut medicus fuit acceſitus. Inuidia deinde ſuccedentium principum, bonis priuatus, ac in exilium ad barbaros miſſus, animum philoſophi ſemper in calamitate retinuit.

ORICALCHVM, oricalchi, *Ottone*, ὀρείχαλκον, uel ὀρίχαλκον, metalli genus, accedens ad colorem auri, quod olim maximo in pretio habebatur. ἀπὸ τοῦ ὄρεος, καὶ χαλκοῦ, quaſi ὄρειος χαλκὸς, hoc eſt æs montanum. naſcitur enim in montibus. Cice.3.Offic. Si quis aurum uendens, orichalcum ſe putet uendere, indicet ne illi bonus uir, id aurum eſſe? Sunt qui Aurichalcum ſcribant: quaſi aureum æs: quorum opinioni refragatur prima ſyllaba, quæ ubique corripitur. Stat.1. Theb. Emicat effigies, & ſparſa orichalca renident.

ORICOS, ſiue Oricum, ὠρικὸς, ciuitas Epiri, à Colchis condita, iuxta quam naſcitur terebinthus, nigrum lignum habens, & ſolidum in buxi ſpeciem. unde Oricia terebinthus, apud Virg.10.Aen. De hac & Lucan. li.3 Tunc qui Dardaniam tenet Oricon. Hæc quõdam inſula cum eſſet, continenti iuncta eſt. Plin.lib.2.c.86. & lib. 3.cap.23.

ORICVLARIVS, pro Auriculario ſubinde apud Cel. legitur.

ORIENS, tis, *Oriente, leuante*, ἀνατέλλων, particip. à uerbo Orior, idem ſignificans quod ſurgens: ut cum dicimus, Solem orientem, Lunam orientem, Sidera Orientia. Cic. de Nat. Qui terras ab oriente ad occidentem colunt. Ouid.7. Met. adijcit extremo lapides Oriente petitos. Vir.1.Ge. Noſq́; ubi primus equis Oriens afflauit anhelis.

ORIFICIVM, cij, introitus, & ueluti oſtium cuiuſque rei. unde duo uentriculi orificia dicimus, unum ſuperius, quod cibo aditum præbet: alterum inferius, quod cibo non niſi probe cocto exitum permittit.

ORIGANVM, ni, pen. c. (ὀρίγανος Dioſcoridi) fruticulus, tam folio, quàm ramis ſilueſtri ſerpillo ſimilis, comante ſupra cacumen umbella, in qua flores ex albo purpurei, odore iucundo prædito emicant. Quatuor origani commemorantur genera: Heracleoticum, Oniis, Tragoricanon, & ſylueſtre. Primum ab Heraclea Pontica dictum, circa quam copioſiſſime naſcitur. Secundum ab aſinis qui eius pabulo maxime delectantur. Tertium ab hircis, qui præcipue illud appetunt. Quartum, quòd ſine cultura & ſua ſponte proueniat. Pli.li.20.c.17.

ORIGENES, ſcriptor eccleſiaſticus, qui tempore Philippi primi Chriſtiani Imperatoris fidem euangelicam & ſcriptis, & uiua uoce illuſtrauit. incidit tamen in aliquot errores ab Eccleſia damnatos, quos tamen nonnulli ſuſpicantur ab æmulis eius libris fuiſſe inſperſos.

ORIGINATIO, onis. Quin.l.1. Etymologia, quæ uerborum originẽ inquirit, à Cicerone dicta eſt Notatio, quia nomen eius apud Ariſtotelem inuenitur σύμβολον.

ORIGO, nis. p. p. *Origine, principio*, γένεσις, à uerbo Orior, dicitur, de genere, principio, initio, cauſſa, ortu, ſtirpe, ſemine alicuius rei. Ci. de Vniu. Nullius rei, cauſſa remota, reperiri origo põt. Vir.2. Aen. Non alios prima creſcentis origine mundi Illuxiſſe dies. Oui.3. Faſto. O quàm de tenui Romanus origine creuit.

ORION, ὠρίων, quaſi Vrion, dictus eſt filius Iouis, Neptuni, & Mercurij. Quidam tradunt Iouem, Neptunum, & Mercurium, cum terram peragrarent, ſuperueniente nocte ad pauperem quendam Hyreum, diuertiſſe, qui eos hilari animo ſuſcepit, cumq́; deos eſſe animaduertiſſet, occiſo boue ijſdem ſacrificium obtulit. quo officio motus Iupiter, iuſſit ut aliquid muneris à ſe peteret, ſtatim uoti compos futurus. qui nihil ſeſe magis cupere reſpondit, quàm filiũ: coniugem tamen ſe non habere, neque uelle ducere, quòd moriẽti uxori fidem dediſſet ſe aliam non ducturum. Iupiter igitur & reliqui Dij corium immolati bouis ſumpſerunt, in quod cum urinã emiſiſſent, iuſſerunt, ut terra obrutum completis maternis menſibus ſolueret. quod cum feciſſet, inuenit puerum, quem ab urina Orionem nominauit. Hic poſtea cum euaſiſſet uenator maximus, extinctus ictu ſcorpionis, à Diana in cælum iuxta ſidus Tauri locatus eſt. Lucan. uero à Diana ſcorpione immiſſo occiſum dicit, & deorum miſeratione in cælum ſublatum. Horat. ab ipſa Diana ſag.ttis

na ſagittis confoſſum tradit, eo quòd ui n oluerit eam comprimere. Seruius autem hanc fabulam longe aliter tractat, dicens Oenopionis Siculi habitum eſſe filium, qui eum Candiopen (quam alij Meropem uocant) ſororem uitiaſſet, à patre excæcatus eſt. Heſiodus Neptuni, & Euryales filium facit, idq; muneris à patre obtinuiſſe tradit, ut per ſummos fluctus poſſet incidere. Eſt autem ſignum cœleſte, quo oriente maximæ excitantur tempeſtates. Hinc Virg. l. 1. Aen. Cum ſubito aſſurgens fluctu nimboſus Orion. &c. Habet autem hoc nomen apud poetas primam ſyllabam indifferentem: quòd prima ſyllaba olim apud Græcos per ω diphthongum ſcribebatur. Poterit tamen etiam corripi, ſi abijciamus ex prima ſyllaba uocalem ſubiunctiuam, more Græcorum, qui ut breuem ſyllabam extendant, aliquando aſſumunt uocalem; & ut longam contrahant, abijciunt. Media autem ſyllaba ſemper producitur. penultima obliquorum, rurſus eſt indifferens. Lucan. li. 9. Teſte tulit cælo uicti decus Orionis. Verſus eſt ſpondaicus. Ouid. 8. Meta. Strictumq; Orionis enſem. Apud Catul. de coma Beren. legitur nominatiuus Oarion. Proximus Hydrochoo fulgeat Oarion. Cic. in Arato.

Orior, *Naſcere, uenire à luce*, oreris, & oriris, olim tam per tertiam quàm per quartam coniugationem declinabatur, hodie tantum per tertiam, excepto infinitiuo Oriri, qui manſit à quarta coniugatione, Oui. l. 10. Met. Tu quoties oreris. Participii præteriti temporis eſt Ortus, futuri Orturus: uel Oriturus, quorum poſteriore uſus eſt Hor. l. 2. Epiſt. Nil oriturũ alias, nil ortum tale fatentes. Eſt autem Orior, φύομαι, idem quod naſcor. Cic. 2. de Legib. Sum amicior factus huic omni ſolo, in quo tu ortus es, & procreatus. Quandoque ſurgo, prodeo, ἀνατέλλω, unde, Oriri, Solem dicimus. Pla. in Aul. quid hoc clamoris oritur hinc ex proximo. Ter. in Adel. Tibi à me nulla eſt orta iniuria. Pl. Epiſt. 95. Oritur fons in monte. Hinc Aborior, Adorior. Coorior. Liuius: coorto tumultu terga uertere. Oborior, & Suborior eiuſdem ſignificationis: ut, Obortæ ſunt lacrymæ. Subortus eſt rumor. Exorior, enaſcor. Cic. l. 3. Offic. Exoritur Antipatri ratio ex altera parte.

Orites, ὀρίτης, gemma globoſa ſpecie. Pl. l. 37. c. 10.

Orithyia, p. p. ὠρείθυια Homero filia Erichthei Athenarum regis: quam à Borea raptam, & in uentum conuerſam, poetæ fabulantur. Verum, ut Euſebius pro uera hiſtoria refert, Boreas hanc ſibi in coniugem antea denegatam, rapuit, raptam tulit in Thraciam, & ex ea Zetem & Calain ſuſcepit, qui cum Argonautis in Colchos nauigauerunt, & Harpias fugauerunt. Propert. li. 2. Iam Pandioniæ ceſſet genus Orithyæ.

Oriundus, a, um, *Che ha origine da qualche luogo*, ὁ ἀπό τινος γένος, ἀπόγονος, qui originem ducit ex aliquo loco. Liu. li. 24. Nati Carthagine: ſed oriundi à Siracuſis. Inuenitur tamen Oriundus, pro orto. Ci. Top. Ab ingenuis oriundi. Col. li. 1. Si liberis parentibus eſt oriundus. Oriundus aliquando non ſolum, ſed quandoque per ſcenam denotat. Liu. li. 34. Oriundus à magno Alexandro.

Ornamentum, i, *Ornamento*, ἐγκαλλώπισμα, κόσμος, καλλώπισμα, ornatus. Cato de re ruſt. c. 10. Ornamenta bubus ſex. Sumitur aliquando pro honore, ſiue dignitate. Cic. Craſſo. Suſcepiq; propugnationem pro omnibus ornamentis tuis. Pro beneficio honorifico. Cice. Cœlio. quæcunque à me ornamenta in te proficiſcẽtur. Ornamento eſſe, idem eſt, quod ornare. Cice. 6. Verr. Domus erat non domino magis ornamento, quàm ciuitati.

Ornate, eleganter. Cic. 1. de Fin. Res bonas, grauiter ornateq; dictas, quis non legat? Idem 4. Aca. explicata uberius & ornatius.

Ornatus, a, um, *Ornato*, ἀγλαϊσμένος, partic. ab Orno, as, ornamentis decoratus. Vir. 3. Ge. Ipſe caput tonſæ folijs ornatus oliuæ. Feſt. Ornatus dicitur qui bonis artibus inſtructus eſt, ſiue qui honores adeptus eſt à populo. Ouid. 11. Met. ornata capillos. Vir. 7. Ecl. Hedera creſcentem ornate poetam. Plau. in Pœn. Bono ingenio me eſſe ornatam, quàm auro, multo mauolo. Ter. in Adel. ornatus eſſes ex tuis uirtutibus. Cic. pro Flac. ornatiſſimus ciuitatis ſuæ uir. Idem pro Qu. E fundo ornatiſſimo deiectus.

Ornatus, us, *Ornamento*, σκευή, cultus, quo quis ornatur. Pli. li. 8. c. 42. Alexandrum regio inſtratus ornatu recepit in ſedem. Cice. 1. Off. Statuas uidemus ornatu militari. Idem in Or. Afferunt hæc magnum ornatum orationi.

Ornatus, ornati, Ter. in And. Nihil ornati, nihil tumulti.

Orneae, ὀρνεαί, uicus ex agro Corinthio, in quo Priapi ſacra celebrabantur: unde Priapus ipſe dictus Orneates. Stra. li. 8.

Ornithiae, uenti Septentrionales quotannis ſub initium ueris triginta fere continuis diebus ſpirantes: dicti, ab aduentu auium, quod id temporis hirundines, & ciconiæ ad nos tranſuolent. Colum. lib. 11. cap. 2. Decimo cal. Mar. Ornithiæ per dies triginta eſſe ſolent.

Ornithoboscion, locus ad paſcendum aues. Var. de re ruſt. lib. 3. cap. 9.

Ornithon, Ornithonis, Latine auiarium. Var. de re ruſt. c. 3.

Ornithotrophium, p. p. ὀρνιθῶν. Var. 3. de re ruſt. c. 5.

Orno, as, *Ornare, adornare*, περιστέλλω, διακοσμέω, decoro, honeſto. Ter. in Eun. orna me. Prop. li. 4. El. 10. Populus & longis ornabat frondibus ædem. Horat. 2. Epiſt. 1. Donis ornatur honeſtis. Cic. 1. Tuſc. Nocturnam cœli formam undique ſideribus ornatã. Accipitur & pro præparare. Plau. in Capt. dicam ut ſibi penum aliud ornet. Item honorare. Cic. Cæſari neque impedio quo minus hiſce eum ornes gloriæ inſignibus. Ornare fugam, parare fugam. Ter. in Eun. iam ornabat fugam. Ornare munus uerbis, apud Teren. in Eun. eſt laudare. Hinc Adorno, orno. Liui. li. 1. Flaminẽ inſigni ueſte, & curruli regia ſella adornauit. Eſt etiam Adornare, bene apparare. Plau. in Caſ. Intro abi uxor, atque adorna nuptias. Exorno, & ſuborno, uide alibi.

Ornus, arbor procera, caudice tereti, læui cortice. Col. li. de Arbor. c. 16. Syluestrem fraxinum eſſe dicit.

Oro, as, *Pregare*, παρακαλῶ, δέομαι, εὔχομαι, precor, uel peto: & ſæpe habet duos accuſatiuos. Ter. in Eun. Vnum uos oro, ut me in ueſtrum gregem recipiatis. Interdum ponitur abſolute. Cice. pro Quinctio: Orat, atque obſecrat, ut multis iniurijs iactatam æquitatem, in hoc tandem loco conſiſtere patiamini. Ci. Cæſ. in Epiſt. ad Att. lib. 9. à te peto, uel potius omnibus precibus oro & obteſtor, ut aliquid impertias temporis huic quoque cogitationi. Interdum eſt agere, dicere, λέγειν, & tunc ſolo accuſatiuo contentũ eſt. Plin. l. 7. c. 53. Legatus Rhodiorum cauſſam in ſenatu magna cum admiratione orauerat. Hinc fit Orans. Virg. 9. Aen. Multa deos orans. Oratus, a, um. Horat. 1. Epiſt. 13. Oratus multa prece nitere porro. Hinc Adoro, Exoro, orando impetro. Vnde orator dicitur dum orat: exorator, cum impetrauerit. Ter. in Prol. Hec. Orator ad uos uenio: ſinite exorator ut ſiem. Deoro, & Peroro, uide ſuis locis.

Orobanche, ὀροβάγχη, cauliculus ſine folijs, altitudine ſeſquipedali, ſubrubens, flore ſubalbido in luteum uergente. Pli. li. 21. c. 25.

Orobites, ὀροβίτης. chryſocollæ factitiæ genus. Pl. l. 33. c. 5.

Oronteus, a, um, Prop. li. 1. Aut quod Orontea crines perfundere myrrha.

Oropus, pen. pro. ὠρωπός Steph. oppidum in Attica, in confinio Bœotiæ. Plin. lib. 4. cap. 7. Eſt & alia cuitas in Macedonia. Item alia in Eubœa, Apollinis templo clariſſima. Rurſus alia in Syria, nõ procul ab Amphipoli. Sunt & aliæ quæ enumerantur à Steph.

Orpheus, poeta, ſeu, uates, genere Tras, Calliopes & Apollinis filius, quem à Mercurio, ſiue ut alij habent, à patre Apolline liram accepiſſe ferunt, eaq; tantum ualuiſſe, ut illius cantu ſiluas & ſaxa mouerit, fluuiorum curſum prohibuerit, feras mitiores reddiderit. Euridicem uxorem habuit, quæ Ariſtæum uim ſibi inferre uolentem fugiens à ſerpente occiſa eſt: ob cuius mortem Orpheus, accepta lyra, ad inferos deſcendit, ubi ſuo cantu à Proſerpina uxorem Eurydicen recepit, ſed cum eandem, non ſeruata lege à Proſerpina ſibi impoſita, rurſum amiſiſſet, cœlibem uitam agere ſtatuit: cumq; etiam alios à mulierum conſortio deterreret, atque in puerorum amores pelliceret, à Mænadibus inter Bacchi ſacrificia iuxta Hebrum fluuium occiſus, & diſcerptus eſt: Virg. Ecl. 4. Nõ me carminibus uincet nec Thracius Orpheus. Alij Orpheũ Ciconum regem, Oegri (è quo Oeagrius appellatur) & Polyhymniæ filium fuiſſe dicunt, atque cum Argonautis in Colchos nauigaſſe. Sunt qui duos Orpheos fuiſſe dicant, quorum alterum Colchos nauigaſſe perhibent.

Orphicus, a, um. Cic. de Nat. Sacra Orphica.

Orpheus, phea, pheum, p. p. ὀρφεῖος, ab Orpheo. Mar. l. 1. Quicquid in Orpheo Rhodope ſpectaſſe theatro Dicitur.

Orrhea, æ, oppidum in occidentali tractu Britanniæ. Ptol. lib. 2. cap. 3.

Orsus, ſa, ſum, *Che ha cominciato*, qui incepit. Vir. 2. Aen. Inde toro pater Aeneas ſic orſus ab alto.

Orsus, orſi, *Incominciamento*, uel pluraliter Orſa, orſorum, incepta. Liu. in Præfat. operis. Vt orſis tanti operis ſucceſſus proſperos darent. Vir. 11. Aen. Orſa refert. i. cœpta uerba, ut ait Seruius.

Orsus, us. Ci. 2. de Diui. uanos pectoris orſus.

Orthium carmen, quod Arionem Cecinifſe refert Herod. li. 1. priuſquam ſe in mare præcipitaret: dictum, quod eius carminis numeri quàm altiſſima, & intentiſſima uoce ferrentur. ὄρθιον, enim arduum. Gel. l. 6. c. 19. Stans in ſumma puppi, carmen, quod Orthium dicitur, ſub altiſſima uoce cantauit.

Ortogonius, rectis angulis coſtans. Colum. lib. 5. cap. 2. Orthogonius ager.

Orthographia, Quinct. l. c. 7. Quod Græci orthographiam uocant, nos recte ſcribendi ſcientiam nominamus.

Orthomastica, poma dicuntur, ab effigie mammarum. Plin. lib. 15. cap. 14.

Orthostatas, Vitruui. li. 2. c. 8. & li. 10. c. 17. poſtes uocat ianuæ, quòd arrecti ſtent, non iaceant tranſuerſi.

Ortus, us, nomen, *Natiuità, naſcimento*, γένεσις, ἀνατολή, ἀρχή. ſignificat natiuitatem. Cic. 1. Offi. ortus noſtri partem patria uindicat, partem amici. Ouid. 13. Met. materno quod ſum generoſior ortu. Interdum primam illam corporis cæleſtis apparitionem ſupra noſtrum hemiſphærium, ortum uocamus. Virg. 1. Geor. Nec fruſtra ſignorum obitus ſpeculamur & ortus. Quin ipſum cæl

cardinem,

cardinem, in quo Sol oritur, ortum appellamus. Pli.li.2.c.14.

Ortygia, ὀρτυγία, δῆλος, inſula in mari Aegæo, omnium cycladum clariſſima, Apollinis alumna, templo & mercatu nobilis. Dicta Ortygia (Solino teſte) quia in ea primo uiſæ ſunt coturnices, quas Græci ὄρτυγας uocant. Nicander ab Ortygia oppido dictã putat. Virg.3.Aen. Linquimus Ortygiæ portum. Hæc etiam dicta eſt Delos (ut docet Ariſtoteles) quòd cum antea ſub aquis merſa eſſet, ſubito apparuerit: nam δηλόω, oſtendo, ſignificat. Ab aliquibus præterea Pyrpile nominatur, ab igne ibi primum reperto: ab alijs Cynthia, ab alijs Aſteria, ab alijs Cynæthus. De Delo terræ motu concuſſa, Thucyd.l.2. Eſt & alia in Sicilia, Syracuſarũ pars reliquæ urbi ponte cõiuncta, quæ fontem habet Arethuſam. Vir. li.3. Aen. Sicanio prætenta ſinu iacet inſula contra Plemmyrium undoſum, nomẽ dixere priores Ortygiam. &c.

Ortyx, tygis, *Coturnice*, ὄρτυξ, auis, quæ latine Coturnis, & uulgo Qualea dicitur. Vide Coturnix. Eſt præterea Ortyx herbæ nomẽ quæ à nonnullis Plantago uocatur Pli.li.21.c.171.

O ANTES

Os, oris, *Bocca, facia*, στόμα, proprie concauum illud, intra quod lingua & dentes concluduntur. Plin.li.15.c.37. continui dentes, aut utraque parte oris ſunt, ut equo: aut ſuperiore primores non ſunt, ut bobus, ouibus. Quandoque ponitur pro facie. Virg.1.Aen. Os humeroſq; deo ſimilis. Nonnunquam etiam de brutis dicitur. Virg.12.Aen. Ora citatorum dextra detorſit equorum. Neque ſolum de facie dicitur, ſed etiam de tota ſpecie quę cernitur, & quicquid in aliqua re patet, Os dici poteſt Idem.3. Ge. Quam ſi quis ferro potuit reſcindere ſummum Viceris os. In hac autem ſignificatione Os producitur, cum Os, oſſis corripiatur: & habet omnes caſus plurales præter genitiuum Orum. Virg.li.8. Componens manibuſq; manus, atque oribus ora. Aliquando pro impudentiam Cic.6.Verr. Os hominis, inſignemq; impudentiam cognoſcite. Nonnunquam pro conſpectu, Tacit.l.18. In ore eius iugulatur. Sal.in, Iugur. Incedunt per ora ueſtra magnifice. Hinc Oſculor, Oſtium, Oſculum, Orea, Omen, Orificium.

Os, oſſis, *Oſſo*, ὀστοῦν, ſignificat ſolidamentum illud corporis quod neruis alligauit natura. Cic.1.de nat.deo. Quid dicam de oſſibus, quæ ſubiecta corpori, mirabiles cõmiſſuras habẽt? Virg.1.Geor. Grandiaq; effoſſis mirabitur oſſa ſepulchris. Oſſa etiam uocantur lapilli illi, qui in prunis, dactylis, ceraſis, ſimilibuſq; fructibus medium tenent locum. Suet.in Clau. olearum, ac palmularum oſſibus inceſſebatur. Ab Os fit compoſitum Exos, ἄνοστος, quod oſſibus caret. Lucil. Exos, & Exanguis tumidos perfluctuat artus. Inde Exoſſo, oſſibus exuo: unde, Exoſſare piſces Apul. Exquammatus, atque exoſſatus piſcis uix palpitat amplius.

Os ibonis, genus herbæ, flore purpureo. Colum.

Osca, ὄσκα, oppidum eſt Hiſpaniæ Tarraconenſis, in tractu Ilergetum. Auctor Ptolemæus li.2.c.6.

Oscedo, nis, pen.pro. *Sbadagliamento*, χάσμη, τὸ χασμῶδες, uitium quo quis tenetur, ut ſæpius oſcitet. Gel. lib.4.cap.20. Deliberatum de nota eius, qui ad cenſores ab amico aduocatus in iure ſtans clare nimis & ſonore oſcitauit. ſed cum deieraſſet, teneri eo uitio, quod Oſcedo appellatur, notæ iam deſtinatæ exemptus eſt.

Osci, Italiæ populi, qui tractum maritimum Campaniæ tenuerunt, ab oris fœditate ita dicti. unde Obſcœna uerba, quaſi Oſcœna.

Oscillo, las, Oſcillorũ ludum exerceo, oſcilla moueo, uel in altũ proijcio. Dicta autem ſunt oſcilla, teſte Feſto, quòd os cellant id eſt, inclinent, præcipitiaq; in os ferantur. Oſcillantes ait Cornificius ab eo dictos, quòd os celare ſoliti ſint propter uerecũdiam, qui eo luſus genere utebantur. Seruius putat eſſe compoſitum ab Os, & Cilleo, les: quòd in hoc ludi genere cillerentur: id eſt, mouerentur ora, nam cillere mouere eſt. Plau. in Amph. hominem allegent, qui mihi os oſcillet probe: id eſt, os moueat, pugnis percutiendo.

Oscillum, cilli, *Bocchina*, στομάτιον, στόμιον, diminutiuum à diminutiuo Oſculum pro paruo ore. Col.li.2.c.10. ſimul atq; oſcilla lapillorum adederint, reliqua pars enaſci non poteſt. Oſcilla item, ἀγαλμάτια, ſigilla ſunt, & paruæ imagunculæ, quæ arte fictili fingebantur, & uenales proponebantur. Macrob. li.1.c.5. Virg.li.2. Geor. Oſcilla ex alta ſuſpendunt mollia pinu.

Oscines, ab ore, & canendo, aues ſunt, teſte Varr. auſpicium ore facientes. Hor. li.3.Car. Oſcinem coruum prece ſuſcitabo Solis ab ortu. Plin.li.10.cap.19. omnes aues quæ canunt, Oſcines dici exiſtimat; diſtinguitq; Oſcinem ab alite cantu; alitem ab Oſcine magnitudine.

Oscinum, augurium auium. Cic.2.de Leg. oſcina pianto.

Oscitantes, negligenter, ῥαθύμως. Cic.de Cla.Orat.

Oscitatio, oſcitandi actus. Plin. lib.7.cap.6. Oſcitatio in enixu lethalis.

Oscito, as, pen.cor. *Sbadagliare*, χασμῶμαι, ex os, & cito os commoueo, os totum aperio, ut fit præ ſomno aut tædio. Gel.lib.4.c.20. Clare nimis & ſonore oſcitauit. Lucr.lib.3. Oſcitat extemplo tetigit cum lumina uillæ. Ponitur aliquando pro aperiri. Plin.lib.16.c.24. omnium folia quotidie ad Solẽ oſcitant. Hinc Oſcitans, ocioſus & negligens, ῥάθυμος. Cice.1.de Nat.deo. Quæ Epicurus oſcitans hallucinatus eſt. Idem.2.de Orat. Iſtam oſcitantẽ & dormientem ſapientiam Scæuolarum. Dicitur & Oſcitor deponens. li.4.ad Heren. Sedetis, & oſcitamini.

Osculatio, onis, φίλημα. Cic.pro Cælio, & Catullus.

Osculor, aris, *Baſciare*, φιλέω, dare oſculum. Cic. Appio, l.3. epiſtolam oſculatus. Filium mater oſculata eſt, Idem pro Muræna.

Osculum, li, *Bocchina, baſcio*, φίλημα, paruum os, quod eſt contra Priſcianum, qui uult oſculum non tenere ſignificatum primitiui. Oui.1.Met. uidet oſcula, quæ non Eſt uidiſſe ſatis, Ponitur & pro baſio: quoniam baſiando os coarctamus, & quaſi ex ore oſculum facimus. Donatus ita diſtinguit hæc tria, oſculum, baſium, & ſuauium: ut oſculum officij ſit, ut cum è longinquo redeuntes ſalutamus, atque oſculamur; baſium, pudicorum, ut patris & filij: ſuauiũ uoluptatis, à ſuauitate dictum. ſed hæc differentia non obſeruatur. nam & oſcula & baſia impudicorum dicuntur, & ſuauia pudicorum. Ouid.1.de Arte. Oſcula qui ſumpſit. Catullus ad Lesbiam: Da mi baſia mille. Ci. ad Att.l.16. Atticæ ſuauium dato.

Oscus, a, um, Cic. Mario, li.7. Non te puto Græcos, aut Oſcos ludos deſideraſſe. Horat.1.Ser.Sat.5. Meſſi clarum genus Oſci. Tellus Oſca, Propertius li.4.Eleg.2.

Osi, aduerb. optandi. Perſius: O ſi ſub raſtro crepet argenti mihi ſeria.

Osiris, p.p. ὄσιρις, Oſiris, uel Oſiridis, Iouis filius, ex Niobe Phoronei filia, ſucceſſitq; Phoroneo in regnum Argiuorum. Poſtea tamen Aegialeum fratrem præfecit regno Achaiæ, & ad Aegyptios transfretauit gloriæ deſiderio. Quos cum ſubegiſſet, Iſidem, (quæ & Io uocabatur) Inachi primi regis Argiuorum filiam duxit uxorem. Vbi, cum illa literas, Oſiris uarias artes Aegyptios docuiſſet, uterque diuinos honores meruerunt. Tandem à Sityphone Aegyptio, uel (ut Seruius ait) à Typhone fratre, clam occiſus, ab Iſide diu quæſitus eſt. Tandem apud Phialam iuxta Syenẽ laceratus repertus eſt: curauitq; eum Iſis ſepeliendum in Abato inſula eius paludis, quæ Memphi proxima eſt, quam etiam Stygem, id eſt, mœrorem appellauit. nec niſi ſacerdotes certis diebus, eoſq; mitratos eo accedere uoluit. Sed cum apparuiſſet Aegyptijs deinde bos quidã, Oſirim putarunt, adoraueruntq; ut Deũ, & uocauerunt Apim, id eſt, bouem eorum lingua. Deinde dictus eſt Serapis. Tibullus li.1.Eleg. Te canit. atque ſuum pubes miratur Oſirim Barbara, Memphitem plangere docta bouem. De Oſiride ſic habet Euſebius libro de Præpa. Euang. Diodorum Siculũ inducens: Aegyptios ferunt primos omnium motum, ordinemq; cœleſtium corporum admiratos, Solem & Lunam deos putaſſe, ac Solem quidẽ Oſirim, Lunam Iſim nuncupaſſe. Ferunt Oſirim apud Aegyptios inſitionem, & aratrum, uiniq; uſum primum reperiſſe, aliaq; nonnulla, quæ late perſequitur Tibullus lib.1.Eleg. Oſiris item herba eſt ramulos ferens nigros, tenues, lentos, & in ijs folia nigra, ceu lini, ſemeoq; in ramulis nigrum initio, deinde colore mutato rubeſcens. Pli.l.17.c.12. Vulgus Herbariorũ Linariam uocat.

Osirites, ὀσιρίτης, ab Aegyptijs dicitur herba, quam Cynocephaliam, uocant, quòd canino capiti ſit ſimilis. Pl.li.30.ca.2. unde Cynophalia.

Osquinates, populi Galliæ Aquitanicæ. Pli.l.4.c.19.

Ossa, ſſæ, ὄσσα, mons in finibus Theſſaliæ, quem Seneca dicit Olympo olim fuiſſe coniunctum, Herculis autem opera abſciſſum, ab ea parte, ubi per Tempe fluit Peneus fluuius. Lucan.lib.1. cum Thracius oſſæ Rupibus incubuit. Hinc oſſæus, a, um, ὀσσαῖος, denominatiuum. Idem li.6. Rupes Oſſæa coercet.

Osseus, ſea, ſeum, *D'oſſo*, ὀστεῖνος, ὀστώδης, ex oſſibus. unde Pli. li.36. c.18. ſcribit inueniri lapides oſſeos. Oui.in Ibin. I ſequar & uultus oſſea forma tuos. Genitalia oſſea, Pli.l.11.c.49. Lapis oſſeus, idẽ li.36.c.18. Oſſeum lignum. Idem li.13.c.4.

Ossiculum, li, *Oſſetto*, dimin. ab os, oſſis. Pli.l.11.c.37.

Osssculatim, minutatim. Cæcil. apud Nonium.

Ossifraga, pen.pro. genus aquilæ, ab oſſibus frangendis. Plin.lib.10.cap.3.

Ossuaria, *Luogo doue ſi ripongono l'oſſa de defonti*, ὀστοδοχεῖα, locus in quo defunctorum oſſa reponuntur. Vlp. in l.2. de Sepul. uiola.

Ostendo, dis, di, ſum, & oſtentum, *Dimoſtrare*, ἀποδείκνυμι, ἐμφανίζω, ex os, & tendo. Os enim pro facie ſæpe ponitur, quæ pro toto corpore, & non ſolum hominis, ſed etiam cuiuſlibet rei ſpecie ſumitur, ut Donatus in illud Ter. in Eun. O faciem pulchram. Faciem, inquit, modo non partem corporis dicit, ſed totam ſpeciem, quæ apparet, & cernitur. Merito ergo oſtendo ſignificat de monſtro, quia oſtendo eſt ſpeciem ſeu faciem rei monſtro: quia Tendere os, id eſt, faciem extendere ſolemus in id, quod uolumus demonſtrare. Cice. pro Ceci. Viuus multis rebus oſtendit, in morte teſtamento declarauit. Oſtendere ſe uirum. Teren. in Eun. Nunc te oſtendes qui uir ſies. Oſtendere ſe optime, optime ſe gerere. Ci. ad Qu.fr.

Ostentatio, ἀλαζονεία, iactãtia. Ci.4.de Fin. Glorioſa oſtẽtatio.

Ostentator, *τοῦ ἄτος*, iactator. Liu.8. Oſtentator factorum Plau. in Cur. oſtentatores meri. Oſtenetatus, a, um. Ter. in Eun. An ego occaſionem mihi oſtentatam amitterem? Cic. pro Roſc. Com.

Ostanto, as, *Dimoſtrare ſpeſſo, uantarſi, προτανοδεικνύω*, frequ. ab oſtentum ſupino formatum, quod ſignificat ſæpe oſtendo. Plaut. in Aul. Altera manu fert lapidem, panem oſtentat altera. Oſtentare alicui periculũ capitis, eſt minari mortem, Ci. pro. Clu. Oſtentare iugulũ pro capite alterius, eſt exponere ſe periculo uitæ pro altero, Cic. ad Att. l.1. Aliquando idem eſt, quod cum iactantia. Ter. in Eun. neque cicatrices ſuas oſtentat.

Ostentum, ti, *Moſtro, prodigio, τέρας*, ab Oſtendo, dicitur res aliqua inuſitata, quæ ſtatim futurum aliquid oſtendit: ut cometæ, & tonitrua die ſereno. Labeo, referente Vlpiano in. l. Oſtentum. ff. de uerbo. ſignifi. definit Oſtentum eſſe, contra naturam cuiuſcunque rei genitum, factumq́;. Duo ſunt genera oſtentorum: unum, quoties quid contra naturam naſcitur: alterum, cum quid prodigioſum uidetur. Sueto. in Cæſ. Cunctanti oſtentum tale factum eſt, Quidam eximia magnitudine & forma repente apparuit. Accipiuntur etiam oſtenta in bonam partem. Suet. in Veſp. Per hæc oſtenta conceptam in ſpem imperij uenit. Legitur & oſtentus, a, um, particip. Pacuuius: In ipſo tempore oſtentum ſenem. i. demonſtratum. Cato de re ruſt. cap.6. Ager ſoli oſtentus, & Varro li.1. de re ruſt. ca.25. Qui locus optimus uino ſit, & oſtentus Soli.

Ostentosus, toſa, ſum, *τερατώδης*, quod oſtenſum facit.

Ostentus, tus, nomen. *Dileggiamento, χλεύη*, irriſio. Sal. in Iugur. Eo natus ſum, ut Iugurthæ ſcelerum oſtentui eſſem.

Ostia, orum, *Le bocche de fiumi, ἐκβολαὶ τῶν ποταμῶν*, fluuiorum patentes aditus per quos in mare exonerantur. Vir.1. Aen. Tiberinaq́; longe oſtia. Numi. ſingulari Oſtium utitur. Ci.2. Phil. & pro l. Manil. & Plinius. Oſtia, pro portuum anguſtis faucibus. Vir.1. Aen. pleno ſubit oſtia uelo.

Ostia, urbs in oſtijs fluuij Tiberis fluuij ſita. Liu. li.8.

Ostiarius, *portinaro, θυρωρός*, oſtij cuſtos. Pl.12.c.14.

Ostiatim, *A porta à porta, κατὰ θύρας*, per ſingula oſtia. Cice.6. Ver. poſuit pro ſingulatim: Nolite expectare, dum ego hoc crimen agam oſtiatim. Idem.6. Ver. Oſtiatim totum oppidum compilauit.

Ostiolum, li, *Vſciuolo, porticella, θυρίον, θυρίδιον*, Pli. li.19.c.8.

Ostium, oſtij, *Vſcio, porta, θύρα*, ab obſtando quòd eo arcetur ingreſſu. Quidam ab Os oris, quòd ſit id, per quod ingredimur. Alij à Græco ὠθεῖν, repellere. Ter. in Eun. Oſtium obiera. Cice.1. de Orat. Cum ei ab oſtio quærẽti ancilla dixiſſet, domi nõ eſſe.

Ostracias, ſiue Oſtracites, p.p. *ὀστρακίτης*, gemma teſtacea. Pli. li. ult. c.10. Nomen accepit ab oſtrei ſimilitudine. Eſt etiam lapidis genus, teſtæ ſimilitudine, de quo Pl. l.36.c.19.

Ostracismus, relegationis genus. nam ciuitates antiquitus, quæ populari ſtatu regebantur, eos, qui excellere uidebantur, relegare ſolebant ad tempus, ut docet Ariſt. li.3. Polit. non ad criminis improbitatem caſtigandam, ſed ad potentiam moderandam. Erat autem definitum Oſtraciſmi tempus apud Athenienſes annorum decem. Dictus Oſtraciſmus. *ἀπὸ τῶν ὀστράκων*, à teſtulis in quibus ſuffragia ſcribi ſolebant.

Ostreum, oſtrei, *Oſtreca, ὄστρεον*, generale nomen ad omnes eos piſces, qui aſperam ſcabramq́; teſtam habent: qui autem læuem, & planam habent, proprie conchæ dicuntur. quamuis generaliter oſtrea quoque conchæ dicantur. Seneca: Quid oſtreũ ſapiat, quid pullus, optime noſti. Horat. li.1. Serm. Oſtrea callebat primo deprehendere morſu. Iuuen. Saty.6. Grandia quæ medijs iam noctibus oſtrea mordet. Dicta oſtrea *ἀπὸ τῶν ὀστράκων*, à teſtis. Dicuntur etiam Oſtreæ feminino gen. Gel. l.20. c.9. Oſtreæ, ſeneſcente Luna, macræ ſunt: creſcente pingueſcunt. Spondylus, dicitur callo ſum illud rotundum albicans, quod intus habet in medio. reliqua caro circunſperſa, Lacinia dicitur Pli. li.32.c.6.

Ostrearius, a, um, ut Oſtrearius panis. Plin. libr. 18. capit.11. Oſtrearius autem panis eſt, quo ueteres cum oſtreis ueſci ſolebãt. Oſtrearıæ, arum, ubi oſtreæ uiuunt, & capiuntur. Pli. lib.9.c.51.

Ostreatus, ta, tum, *Duro, aſpro, ὀστρεώδης*, pro duro, atque aſpero. Plau. in Pœn. iam quaſi oſtreatum tergum ulceribus geſtito.

Ostrifer, ra, rum, quod oſtrum producit. Vir.2. Geor.

Ostrinas vestes, ſubrubeæ, teſte Noni. Turpil. inſpexit uirginẽ induta oſtrinam. Var. in Eumen. oſtrinam indutus ſupparum.

Ostrinus, a, um, *ὄστρειος*, oſtro tinctum, uel oſtri colorem habens.

Ostrum, oſtri, *ὄστρον*, ſanies illa, & liquor, qui ex murice ſeu conchilio eximitur ad pretioſatum lanarum infecturam: unde pro ipſo colore muriceo ponitur. Virg.4. Aen. Tyrioq́; ardebat murice læna. Idem.2. Ge. ut gemma bibat, & Sarrano dormiat oſtro. Iuuen. Horum ego non fugiam conchylia? i. ueſtimenta murice infecta. De oſtri natura tradiderunt ſcriptores, non habere in omnibus locis unius generis colorem, ſed Solis curſu naturaliter temperari. itaque quod legitur in Ponto & Gallia (quia hæ regiones ſunt proximæ ad Septentrionem & Occidentem) inuenitur liuidum. quod autem ad æquinoctialem exortum, uiolaceo colore. Pli. l.9.c.39. & 37. uidetur diſtinctas facere ſpecies, muricem, purpuram & conchylium. ſimiliter Nonius oſtrinum colorem diſtinguit a murice: quod oſtrinus color ſit ſubrubeus, murex purpureus. ſed hæc confunduntur.

Ostrya, uel Oſtrys, arbor ſolitaria circa ſaxa aquoſa, ſimilis fraxino cortice, & ramis, folio pyri. Pli. li.13.c.21.

Ostus, uel potius Hoſtus à ueteribus appellabatur, quod ex uno facto olei purum purgatumq́; relinquitur. factum uero dicebant, quod uno tempore conficerent: quẽ alij 160. modiorum, alij.120. faciebant. Cato de re ruſt. c.6. & Var. li.1.c.24.

Osus, a, um, *Che ha odio*, Feſtus, oſus ſum, præteritum eſſe putat à uerbo odio: quod tamen in uſu nõ eſt. Plaut. in Amph. Inimicos ſemper oſa ſum obtueri: id eſt, odi. Oſurus, Cice. in Læl. Ita amari oportere, ut aliquando eſſet oſurus. Oſor. Plaut. in Aſin. Oſorem uxoris ſuæ: qui odit uxorem ſuam.

O ANTE T

Otia, piſcis marinus, ex genere oſtrearum. Pli. li.32.c. ult.

Otis, idis, auis minor bubone, & maior noctua. Pli. l.10.c.23.

O ANTE V

Ovalis, & hoc le: ue, Oualis corona, quæ ex myrto fiebat, qua donabantur imperatores, qui ouantes urbem introibant, neque uſu triumphi honorem meriti uidebantur. Gel. li.5.c.6.

Ovans, *Triomfante*, à uerbo ouo, quod raro apud probatos auctores inuenies: cum Ouans nuſquam non occurrat. Cic.2. de Or. Aſcendit ouans in Capitolium Aquilius. Abuſiue pro lætabundo. Virg.4. Aen. Nautas comitabor ouantes. Vbi Seruius: Ouantes, lætantes, abuſiue. nam proprie ouatio eſt minor triumphus. qui enim ouationem meretur, & uno equo utitur, & à plebe, uel ab equitibus Romanis deducitur ad Capitolium &, de ouibus ſacrificat: unde & ouatio dicta eſt. qui autem triumphat, albis equis utitur quatuor, & ſenatu præeunte in Capitolio de tauris ſacrificat.

Ovatio, ouationis, *πεζὸς θρίαμβος*, teſte Seruio, dicebatur minor triumphus, cum belli duces, rebus quidem proſpere geſtis, non tamen ita magnis, ut iuſto triumpho dignæ eſſent, ex S.C. pedites, uel (ut alijs placet) uno equo uecti urbem ingrediebantur myrteam coronam (quam ob id oualem uocabant) in capite geſtantes, uniuerſo autem ſenatu ſubſequente. Ouandi autem, & non triumphandi, teſte Gel. li.5. Cauſæ erant, cum aut bella non rite erant indicta, neque cum iuſto hoſte geſta: qualia erant quæ aduerſus piratas, & ſeruos fugitiuos aliquãdo ſuſcepta leguntur: aut quoties: deditione repente facta, uictoria citra magnam ſanguinis effuſionem contigerat. ob quam cauſſam oualem coronam ex myrto, quæ arbor Veneri eſt ſacra, conficiebant, quòd uictorias huiuſmodi uictorias Venereas potius iudicarent, quàm Martias. Ouandi uocabulum Seruius in illud Virg.4. Aen. Nautas comitabor ouantes, oſtendit ab ouib. deductum, quòd, cum ij, qui triumphabant Ioui in Capitolio taurum immolarent, ouantes ouem tantum mactabant. Alij Ouationem dictam putant, quaſi ohationem ab interiectione lætãtis Obe deducto etymo. Nonnulli à uoce eorum, qui ouantem comitabantur, Ouo uerbum deductum putant. illi enim, oo, geminatum, lætabundi ſolent acclamare. unde interpoſita, u, conſonante Ouo credunt deduci. Eſt etiam Ouatio, à nomine ouum, tempus, quo gallinæ oua pariunt. Pli. li. 29.cap.3.

Ovatus, us, ouatio. Flac.6. Argu. Barbarici glomerantur ouatus.

Ovatus, ta, tum, *Ouato, fatto in forma d'ouo, ᾠοειδής*, in ſimilitudinẽ oui factum. Pli. li.15.c.21. Ouatum marmor, diuerſi coloris maculis uariegatum, oui ſpeciem referentibus. Pli. li.35.c.8. Aliquando pro eo, quod ouo illitum eſt: unde Ouatum aurum, quo auratum: quoniam oui albo antea illito, æra ac marmora auri & argenti bracteis integebantur. Perſius Sat.2. Auro ſ: cras quòd ouato perducis facies. Ouatum autem primam corripit, quæ producitur in dictione Ouum, non enim ſemper deriuata primitiuorum quantitatem obſeruant.

Oviaria, riæ, *Gregia, ποίμνη, προβάτων ἀγέλη*, ouium grex. Varr. in prolo.2. libr. de re ruſt. Pecuarias habui grandes, in Apulia ouiarias.

Oviaricus, a, um. Col. l.7.c.6. de ouiarico ſatis dictum.

Ovicula, *προβάτιον*, parua ouis.

Ovifera, *ᾠοτόκος*, quæ fert oua: ut Ouifera gallina.

Ovile, lis, *Stalla da pecore*. Ouid.13. Met. Tepidis in ouilibus agni.

Ovillus, la, lum, *προβάτειος*, ouinus. Pli. li.19. ouillo fimo uti.

Ovinus, a, um, *Pecorino, προβάτειος*, quod ex oue eſt: ut Pellis ouina.

Ovis, ouis, *Pecora*, à Græco ὄϊς, interpoſita u, propter hiatum. ſignificat pecudem lanigeram. Cic.2. de nat. deo. Ouium uillis homines ueſtiuntur. Ouem maſc. gen. legi, admonent Feſtus, & Nonius Var. Rerum humanarum libro.27. qui oues duos, non duas dicit. Idem: M. Terentio unum ouem multam dico. Gel. libr.11.cap.1. auctor eſt, in multis dicendis hoc ſemper obſeruatum fuiſſe, ut Ouem uirili genere appellarent: alioqui multam iuſtam non uideri.

Ovo, uas, *Allegrarſi, dimoſtrar allegrezza con la uoce, εὐάζω*, lætitiam uociferando ſeu canendo demonſtro. Liui. lib.3. Romani ouantes ac gratu-

ac gratulantes Horatium accipiunt. Eſt etiam Ouare minorem triumphum, quem uocabant Ouationem peragere,

Ovvm, *Vouo*, ᾠὸν, interpoſita u, euphoniæ cauſſa. Vitellus, uel luteū oui dicitur illud, quod in ouo crocei coloris eſt: Albumen, uel Album oui, liquor ille candidus, qui uitellum circundat. Ouum ouo tam ſimile non eſt, prouerbialis eſt hyperbole, de reb. indiſcretæ ſimilitudinis dici ſolita. Cic. 4. Ac. Videſne, ut in prouerbio ſit ouorum inter ſe ſimilitudo? Ouo prognatus eodem, prouerbialiter de illis dici poteſt, quorum ingenium moreſq; ita conueniunt, ut iiſdem parentibus nati uideri poſſint.

O ANTE X

Oxalis, ὀξαλὶς, lapathi genus, ſatiuo proximum. Pli. li. 20. c. 8. Latine Rumicem. Vulgus Acetoſam uocat.

Oxycedros, ſpecies cedri, ramoſa, & nobis infeſta. Pli. lib. 13. c. 5.

Oxygala, neut. gene. lactis in acorem redacti pars coactior, quod à ſero ſeparatum, origano, cæpe, mentha, coriandro, thymo, & cunila condiri ſolet. Pli. li. 28. c. 9. & Col. li. 12. c. 8.

Oxygarvm, ὀξύγαρον, garum acetoſum, id eſt, liquaminis genus ex minutioribus piſciculis confici ſolitum, cui acoris conciliandi gratia nonnihil aceti ſolet admiſceri. Mart. li. 5. oxygarumq; liber.

Oxylapathvm, prima lapathi ſpecies apud Dioſc. Pli. lib. 20. c. 21. Eſt & alterum genus, ſatiuo idem ſimilius. Officinæ Lapathium acutum nominant.

Oxymeli, genus potionis, quod ex mellis libris decem, aceti ueteris heminia quinque, ſalis marini pondo, tymbræ quadrante, aquæ marinæ ſextarijs quinque pariter decoctis fieri ſolebat. Pli. l. 14. cap. 17.

Oxyporon, moreti genus, teſte Gel. l. 12. c. 57. ex caſeo, ſeſamo, nucibus, & herbis conſtans, aceto piperato conditis. Pli. lib. 20. c. 22. Sunt & ſua medicis oxypora, remedia celeriter iuuantia, à celeritate dicta penetrandi. Idem. li. 24. c. 8.

Oxyporopolae, qui cibos uendunt aceto conditos. Plin. lib. 20. cap. 7.

Oxyrynchvs, piſcis Nilo peculiaris, quē tota Aegyptus pro Deo colit. Stra. li. 17. Capitur & in mari rubro, item, in Caſpio. Aelian. li. 12. c. 33. 34. & 35.

O ANTE Z

Ozaena, ὄζαινα, piſcis ex Polyporum genere, caput habens grauiſſimi odoris. Pli. l. 9. c. 30. Eſt item Ozæna, narium morbus, affluxione acrium humorum plures cruſtas intra nares gignente, quæ grauiſſimum expirant odorem. Pli. li. 25. c. 13.

Ozaenitis, herba ex genere nardi, ad Gangem Indiæ fluuium naſcens, odore uirus referens: unde & nomen accepit. Plin. lib. & cap. 12.

Ozimvm, p. c. ab ὄζω, redoleo, genus edulij redolentis, ex inteſtinis confecti. Vide Cœl. Rhod. li. 29. c. 24.

DE LITTERA P

P Littera muta eſt, nec aſpirationem poſt ſe admittit, niſi in dictionib. Græcis, ut Phaeton. Conuertitur quandoque in transferendis dictionibus Græcis p, in b: ut quod apud Græcos πύξος, apud nos buxus ſcribitur. Interdum p. exile, pro ph, aſpirato poni ſolet, ut quod à Græcis φοινίκεος, cum ph, aſpirata ſcribitur à noſtris Puniceus transfertur: ſic πορφύρεον, Purpureum dicimus.

P ANTE A

Pabvlaris, & hoc, re, quod ad pabulum pertinet. Col. l. 11. c. 2. Vicia pabularis. Idem. li. 2. c. 14. de pabulari uicia. Pli. li. 18. c. 16. Omnia hæc pabularia.

Pabvlatio, is, *Paſco*, νέμησις, νομὴ, proprie militum: cum in agrum egrediuntur cum falcibus capiendi pabuli cauſſa. Cæſ. 7. bel. Gal. ut pabulatione & commeatu Romani prohibeantur. Aliquando pro ipſo pabulo. Var. 3. de Re ruſt. c. 16. Si è bono loco tranſtuleris, ubi idonea pabulatio non eſt.

Pabvlator, oris, *Paſcolatore*, qui pabulatum uadit. Cæſ. 5. bel. gal. ad pabulatores aduolarunt. Liui. l. 29. cum in pabulatores Romanos impetus factus eſſet. Hinc Pabulatorius adiect. ut, Pabulatoria corbis, in qua reponuntur pabula. Col. li. 6. c. 3.

Pabvlor, *Paſcolare*, νέμομαι, caſtrenſe uerbum. dicuntur enim proprie Pabulari milites, cum è caſtris cum falcibus egreſſi, pabulum in uſum iumentorum ex agris capiunt. Vale. Max. lib. 5. cap. 6. pabulantium hoſtium globo ſeſe obiecit. Interdum eſt paſcere. Colu. lib. 7. ca. 6. de capellis loquens: ne procurrat, ſed placide, ac lente pabuletur.

Pabvlvm, li, *Paſco, paſcolo*, τροφὴ, νομὴ, χιλὸς, proprie pecudum & aliorum brutorum cibus herbaceus, fœniceus, paleaceus, uel ſtramentitius eſt. Cæſ. 2. Bel. Gal. Cum pabuli copia eſſe inciperet. Virg. 1. Aen. Priuſquam pabula guſtaſſent Troiæ, Xanthumq; bibiſſent. Per tranſlationem dixit Ci. in Catone. Pabulum ſtudij, pro oblectatione. Studium enim, animi pabulum eſt, quo animus paſcitur, ut cibis corpus. Pabula amoris abſterrere ſibi, Lucr. li. 4. Sed fugitare decet ſimulacra, & pabula amoris Abſterrere ſibi, atque alio conuertere mentem. Pabulum animorum. Cic. 4. Acad. Eſt enim animorum, ingeniorumq; naturale quoddam quaſi pabulum conſideratio, contemplatioq;. Ouid. 8. Metam. Dederatq; grani non pabula morbo.

Pacalis, pacale, *Pacifico*, εἰρηνικὸς, pacificus. Ouid. 6. Met. Circuit extremas oleis pacalibus oras. Idem. 2. Faſt.

Pacate, pacifice: ut, Pacate Per prouinciam iter facere, Cæſ. 1. Bel. Gal.

Pacator, ris, εἰρηνοποιὸς, pacis conciliator, turbarum compoſitor, Sen. Hercu. Oetæo: domitor ferarum, Orbis pacator ades.

Pacatvs, a, um, pacificatus, tranquillus redditus. Ci. 3. Ver. Ciuitates pacatæ. Oui. 1. de Pont. ſi moriar, ſubeam pacatius aruum. Aequora pacata, Oui. Epiſt. 10. Aeris pacati ſtatus. Lucr. lib. 3.

Pace tva dixerim, μετὰ τῆς σῆς ἀγανακτήσεως, tua uenia. Cic. 3. de Legib. Cuius iudicium (pace tua dixerim) antepono tuo. Idem 3. de Orat. Vix ullam ceteris oratoribus (pace horum dixerim) laudem reliquiſſi,

Pachynvs, pen. pro. πάχυνον, promontorium Siciliæ: ab aeris craſſitudine nomen habens. nam παχὺ craſſum. Vir. lib. 3. Trinacrij metas luſtrare Pachyni. Priſcianus in Perihegeſi mediam huius dictionis ſyllabam corripuit, Qui procul effuſis Pachyni diſtenditur oris.

Pacifer, *Ch'apporta pace*, εἰρηνοφόρος, pacem ferens: ut, Laurus pacifera. Pli. li. 15. c. 30. Virga pacifera Mercurij, Val. Flac. 4. Argo. Cyllenius pacifer. Oui. 14. Metam.

Pacificatio, onis, διαλλαγὴ, pacis conciliatio. Cic. Attic. libr. 9. Reſpondit ſe non dubitare, quin gratiam meam ad pacificationē quæreret.

Pacificator, oris, διαλλάκτης, conciliator pacis. Cic. Att. li. 10. Iam illum emptum pacificatorem peroraſſe puto. Liui. 7. li. 27. pacificator Aminander.

Pacificatorivs, a, um, διαλλακτικὸς, εἰρηνοποιητικὸς, quod ad pacificationem pertinet. Cic. 12. Phil. pacificatoria legatione implicatos.

Pacifico, as, σπένδομαι, διαλλάσσω. Pacificans diuos, Sil. l. 15.

Pacificvs, a, um, p. c. *Pacifico*, εἰρηνικὸς, paci ſtudens. Ci. ad Atti. li. 8. pacifica perſona deſideretur, an in bellatore ſint omnia. Oui. 4. Faſt. Perpetuam pacem, pacificumq; ducem. Lucan. li. 3. Duramq; uiri deflectere mentem pacifico ſermone parant.

Pacinva, unus ex nepotibus Volſini regis, qui relicto Illyrico in Italia conſedit, ubi & populos Pacinates de ſe nominauit. Feſtus.

Paciscor, ſceris, pactus, deponens, *Pattuire, patteggiare*, συμβάλλω, συναλλάττω, συντίθεμαι, διομολογοῦμαι, ὁμολογῶ, pactū facio, conuenio. Plau. in Bacc. Paciſci cū illo paulula pecunia potes. Dicimus etiam, Pactus ſum hanc rem. Iuſtin. lib. 2. Cum Xerxe nuptias filiæ eius paciſcitur. Sal. in Iug. Adherbali ſuadent, ut ſeſe & oppidum Iugurthæ tradat, tantum ab eo uitam paciſcatur. Vir. 5. Aen. Vitamque nolunt pro laude paciſci. Aliquando pro promittere. Ci. Att. l. 5. Cuius filio pacta eſt Arthauaſdis filia. Hinc Depaciſcor, de quo ſuo loco.

Paco, as, *Placare, mitigare*, ἱλάσκω, ἐξημερίζω, mitigo, lenio, placo. Cæſ. 1. Bel. Ci. Galliam, Germaniamq; pacauerint. Tib. lib. 4. Eleg. 1. Paruaq; cœleſtes pacauit mica.

Pactilis, & hoc Pactile, σύμπηκτος, ex pluribus partibus compactum eſt, & coniunctum: ut Corona pactilis. Pli. li. 21. c. 3.

Pactio, onis, *Patto, conuentione*, ὁμολογία, συνάλλαγμα, τὸ ὁμολογούμενον, συμβόλαιον, eſt (ut inquit Vlpian. l. 1. ff. de Pact.) duorum pluriumúe in idem placitum & conſenſus. Sal. in Catil. Collegam ſuum pactione prouinciæ perpulerat, ne contra remp. diſſentiret. Cic. 3. Offic. Regulus non debuit pactiones bellicas & hoſtiles perturbare periurio.

Pactor, ris. Cic. 7. Verr. ſocietatis pactores, religionis auctores.

Pactvm. *Pattuito, patto*. τὸ διομολογηθὲν, quandoque participium eſt à paciſcor, idē ſignificans quod pacto decretum. Plau. in Aſin. Has tibi non pactis legibus dare iuſſit: id eſt, ſub conditione de qua inter uos conuenit. Quandoque nomen eſt, pro conſenſu. Ci. 2. de Inuent. Pactum eſt quod inter aliquos conuenit, quod iam ita iuſtum putatur, ut iure præſtari dicatur. Vlpia. de pollicita. l. pactum. Pactum eſt duarum conſenſus atque conuentio: Pollicitatio uero, offerentis ſolius promiſſum. In ablatiuo quandoq; accipitur pro modo. Ter. in An. Eo pacto & gnati uitam, & conſiliū meum cognoſces.

Pactitivs, a, um, Gel. lib. 1. c. 25. Ceſſatio pugnæ pacticia, Induciæ dicuntur.

Pacvvivs, πακούβιος. Brunduſinus poeta, tragicus illuſtris, Ennij poetæ ex ſorore nepos, Romæ picturam exercuit, ac fabulas uendidit: deinde Tarentum tranſgreſſus, prope nonagenarius diem obijt. Cic. Orat. Omnes apud hunc ornati ſunt uerſus. Hic (ut Quinct. ait) grauitate ſententiarum, pondere uerborum, auctoritate perſonarum clariſſimus fuit. Eius epitaphium extat apud Gel. lib. 1. c. 24.

PADVA, *Padoa*, Venetorum urbs, à Padi uicinitate dicta, quæ & Patauiū, *πατάβιον*, dicitur, quaſi Padauium: Vel *ἀπὸ τοῦ πέτεσθαι*, id eſt, à uolando, quòd captato augurio dicatur conditum. Vel à petendo, quòd telo auem Antenor petiſſe dicatur, eoq; in loco urbem condidiſſe. Primo Antenorea dicta eſt: unde Antenoridæ poſtea Patauini & Paduani. Apud Patauium natus eſt Titus Liuius hiſtoricus celeberrimus, qui res Romanas ſumma facundia perſcripſit. Similiter Stella, & Valerius Flaccus poetæ, & Paulus Iureconſultus. Fuit quoque Voluſius poeta Patauinus, qui poſt Ennium, rerum geſtarum po. Romani Annales carmine deſcripſit. Catul. de Cinna: At Voluſi Annales Paduam, morientur ad ipſam.

PADVS, *Pò*, *ὁ ἠριδανός*, fluuius gremio Veſuli montis celſiſſimum in cacumen elati, finibus Ligurum Gabiennorum, niſendo fonte profluens, condéſq; ſeſe cuniculo, & in Forouibienſium agro iterum exoriens, nulli amnium claritate inferior. A Græcis dictus Eridanus, ac pœna Phaetontis illuſtratus. Pli. l. 3. c. 16. Metrodorus refert, quoniā circa fontem arbor ſit multa picea (quæ pades Gallice uocetur) Padum hoc nomen accepiſſe.

PADVSA, æ, p. p. foſſa eſt ex Pado Rauennam uſque ducta. Pli. li. 3. c. 15. Claudianus Eridani ripas, & raucæ ſtagna Paduſæ.

PAEAN, *παιάν*, hymnus in laudem Apollinis, qui (ut Iuli. Pollux inquit) non ſolum in auerſione malorum decantabatur, ſed etiam in uictoria. Interfecto enim Pythone, Apollo laudibus & carminibus laudatus, quæ Pæanas dixerunt. Cic. de Orat. Pæauem duplex aut longa, & tribus breuibus, ut ſemineus: aut ex tribus breuibus, & longa: ut temeritas. Virg. 6. Aen. Lætumq; choro Pæana canentes. Abuſiue tamen pro omni deorum laude ponitur. Vnde opus ſuum Pindarus, de laudibus deorum omnium, Pæana inſcripſit. Accipitur etiam aliquando Pæan pro ipſo Apolline, *ἀπὸ τοῦ παίειν*, hoc eſt, à medendo. Credebat enim antiquitas medicinam Apollinis eſſe inuentum. Iuuen. Sat. 6. Parcæ precor Pæan.

PAEDAGOGIVM, gij, *Camera da Ragazzi, da Famigli*, *παιδαγώγιον*, locus in ædibus, in quo pueri, ſeruíq; commorantur, qui à Græcis *παῖδες*, uocantur. Plin. li. 7. Epiſt. Puer in Pædagogio mixtus pluribus dormiebat. Accipitur etiam Pædagogium apud Iureconſultos pro ſeruitio, i. pro ſeruorum, & mancipiorum grege.

PAEDAGOGVS, gi, p. p. *Pedagogo, pedante*, *παιδαγωγός*, cuſtos & inſtitutor pueri dictus, quaſi *τοῦ παιδὸς ἀγωγός*, pueri dux. Cic. de Ami. Nutrices, & pædagogi maxime erunt deligendi.

PAEDICONES, Pædicatores, cubitoreſq; puerorum.

PAEDICO, as, p. p. præpoſteram cum maſculis libidinem exerceo.

PAEDOR, pædoris, pen. pro. *Puzzore*, *αἰσχρὸς*, *ῥύπος*, ſitus, ſqualor, illuuies, ſordes, immunditia. Lucan. l. 2. Longuſq; in carcere pædor. Cice. 3. Tuſc. Barba pædore horrida. Feſtus putat, *ἀπὸ τῶν παίδων*, hoc eſt, à pueris deduci, qui in illa ætatula ſordidi fere ſunt.

PAEON, *παίων*, nomen uiri, medicinæ artis peritiſſimi, quem Homerus l. 5. Il. Scribit Plutonem curaſſe, ab Hercule grauiter uulneratum. Hic herbam illam inſignem inueniſſe traditur, quæ ab illo Pæonia dicta eſt. Eſt & Pæon genus pedis, qui à Diomede quadruplex eſſe traditur, quorū primus ex lōga & tribus breuibus cōſtat; ut obtinuit: ſecundus, ex breui & longa & duabus breuibus; ut, facillimus: tertius, ex duabus breuibus, & longa, & breui; ut faciebat: quartus, ex tribus breuibus, & longa; ut, docuerant. Cic. 3. de Orat. Duas tantum huius pedis facit ſpecies, cum ſcilicet ſyllabam unam longam ſequuntur tres breues; ut, definite, comprimite: aut, cum tres breues ſequitur una longa; ut domuerant, ſtuduerant.

PAEONIA, *παιωνία*, herba inſignis, in ſummo caule ſiliquas ferens amygdalis ſimiles, quæ cum dehiſcunt, grana multa & exigua oſtendunt, Punici mali acinis ſimilia, in medio nigra, quædam rubra, quinque aut ſex purpurea. Dicta Pæonia à Pæone inuentore, qui ea Plutonem curaſſe dicitur ab Hercule uulneratum. Hom. 5. Ilia. Pæonia etiam regio eſt Macedoniæ, ita dicta à Pæone Endymionis filio, & Epei fratre, qui uictus curſu ab Epeo (ſicut eos conuenerat) imperium paterni regni uictori fratri permiſit, & ad Axium Macedoniæ amnem ſibi, ſuiſq; ſedes delegit. unde ea Macedoniæ pars, quæ antea à regis Emathionis nomine Emathia dicebatur, Pæonia appellata eſt, & populi ipſi Pæones. Iuſtin. lib. 7. Hi olim magnum ſibi ex rei militaris ſcientia nomen pepererunt. Stat. lib. 2. Achil. Non me ulla feri Mauortis imago Præterijt, didici, quo Pæones arma rotatu, Quo Macetæ ſua geſa citent.

PAESTVM, oppidum Lucaniæ, roſarum abundātiſſimum, ubi ob cœli clementiā bis in anno producebantur fructus, Maio & Septembri. Vir. li. 4. Ge. Biferiq; roſaria Pæſti. Stra. l. 5. auctor eſt, hanc urbem primum à Sybaritis fuiſſe conditam, Poſidoniamq; appellatam. Hinc Pæſtanus, a, um, *παιστανός*. Oui. 2. de Ponto: Calthaq; Pæſtanas uincat odore roſas. Cic. Att.

PAETVS, *Loſchetto*, qui obliquis oculis aſpicit. Hor. 1. Ser. Sat. 3. Strabonem appellat pætum pater. Vbi interpres Porphyrio: Stra. qui eſt detortis oculis dicitur: Pætus, leuiter declinatus. Acron ibidem: Pæti proprie dicuntur, quorum huc atque illuc oculi uelociter uertuntur. hinc Pætorum familia Romæ cognomen ſumpſit.

PAGANALIA, liorum, *Feſte de uillani*, *κωμητικὰ*, ruſticorum feſta.

PAGANICVS, nica, nicum. *Coſa da uilla*, quod paganorum eſt, quod ad ruſticos pertinet: unde Paganicum peculium, uel Paganicum abſolute, dicit quod ex prædijs, uel paſtione, alijsue ruſticis reditibus prouenit. Antonius in l. 4. C. de Teſtamento militari. Frater tuus miles, ſi te ſpecialiter de bonis, quæ in paganico habeat, heredem fecit, bona quæ in caſtris reliquit, petere non potes. Paganica pila dicitur à pagis, i. uillis, quòd pagani ea uterentur.

PAGANVS, ni, *Ruſtico, uillano*, *κωμήτης*, *κωμητικός*, à pago dictus eſt, ruſticus, qui ſcilicet ruri natus eſt, & educatus. Ci. pro Domo: Nullum eſt in hac urbe collegium, nulli pagani, aut montani, qui non ampliſſime de dignitate decreuerint. Iuuen. Sat. 16. Citius falſum producere teſtem Contra paganum poſſis. Hinc Semipaganus, ſemiruſticus. Perſius Per tranſlationem arrogantiam uitans ait: Ipſe ſemipaganus, ad ſacra uatū carmē affero noſtrū. Interdū Pagani, *παγανοί*, *ἀστράτευτοι*, accipiuntur pro hominibus non militātibus, tametſi urbani ſunt. Et eſt uerbū peculiare Iureconſultorū, à quibus hæc duo perinde ac contraria opponuntur, Miles & Paganus. Suet. de Auguſt. Pinarium cum, cōcionante ſe, admiſſa turba paganorū, apud milites ſubſcribere quædam animaduertiſſet, coram fodi imperauit. Marcel. l. quædam. Digeſt. de Pœnis. Quædam delicta pagano, aut nullam aut leuiorem pœnam irrogant: militi uero grauiorem. Quare autem Pagani dicantur etiam ij qui urbani ſunt, hæc affertur ratio. Romam olim diuiſam fuiſſe in tribus quatuor (ſicut apud Dionyſium li. 4. Antiqu. legitur) quas Pagos uocitabant, in quibus habitātes Pagani dicebantur, qui in nullam aliam habitationem transferri poterant.

PAGANVS, a, um. Oui. 1. Faſt. pagum luſtrate coloni, Et date paganis annua liba focis. Qu. de Pet. Collegium omnium Paganorum.

PAGASA, Theſſaliæ oppidum, poſtea Demetrias dictum: iuxta quod ædificata fuit Argonauis Argonautarum: quæ ob id ab Oui. lib. 7. Meta. Puppis Pagaſæa nuncupatur. Hinc ſinus Pagaſicus appellatur à Pli. lib. 4. c. 8. Steph. *παγασητικὸν* uocat.

PAGATIM, per ſingulos pagos. Liui. li. 32.

PAGELLA, dimin. Cic. ad Brutum l. 11. Altera iam pagella procedit.

PAGINA, æ, *L'una & l'altra facciata della carta*, *σελίς*, utraq; pars folij à pangēdo, quòd in paginis carmina panguntur: id eſt, figuntur. uerſus enim pangi, uel figi in ceris dicitur. Vel quòd in libris ſuam quæq; obtineant regionem, ut pagi. Cic. ad Tironem li. 16. Varie ſum affectus tuis literis, ualde priore pagina perturbatus. Plin. lib. 17. c. 22. Paginas in uitibus uocat areas interſeptas inter duo iuga. Paginam utranque facere in re aliqua dicitur, cuius tanta eſt auctoritas, ut nihil omnino ſine ipſo rerum geratur. Pli. lib. 2. cap. 7.

PAGINVLA, læ, *σελίδιον*, dimin. à pagina. Ci. ad Att. li. 4.

PAGO, gis, pepigi, pactum, *Patuire, far patto*, *συντίθεμαι*, auctore Quin. lib. 1. cap. 10. antiquum uerbum eſt, quo utebantur pro paciſcor. lib. 2. ad Herē. Pacta ſunt quæ legibus obſeruanda ſunt, hoc modo: Rem ubi pagunt oratione pagunt. Seruius tamen dicit Pago (unde multi uolunt uenire Pepigi) nuſquam lectū eſſe, uultq; Pepigi à Paciſcor fieri, ſicut & pactus, quomodo à placeo, placui, & placitus.

PAGRVS, *πάγρος*, piſcis ex genere cancrorum. Pli. lib. 32. c. 10. Idem & pagurus dicitur. Idem li. 9. c. 32.

PAGVS, pagi, *Villa*, *κώμη*, ſimul poſitæ uillæ, hoc eſt, ruſticanæ domus in unum coagmentatæ. *ἀπὸ τῶν πηγῶν*, hoc eſt, à fontibus, circa quos ruſtici gaudent habitare, ut facilis ſit aquatio. Auctor Feſtus. Pagus præterea accipitur pro toto iuriſdictionis tractu: unde Cæſ. lib. 1. Bel. Gal. Scribit, Heluetiam totam in quatuor fuiſſe diuiſam pagos.

PALA, læ, *Pala, badile*, *σκαφεῖον*, inſtrumentum ruſticanum, uulgo notum: dicta à pagendo, mutata g, in l, inquit Var. li. 4. de Lingua Latina. Plau. Palas uendundas ſibi, & mergas datas, ut hortum fodiat. Eſt etiam Pala inſtrumentum, quo panis in furnum mittitur, & extrahitur. Cato c. 11. de re ruſt. Item quoddam ignis receptaculum. Item Palæ dicuntur dorſi partes dextra, læuaq; eminētes. Item (ut inquit Stra. l. 3.) minores auri purgatioris maſſulæ, & utique non maiores ſelibra, Palæ dicuntur Pli. li. 34. cap. 13. Pala quoque anuli pars caua eſt & latior, in qua gemma inſeritur. Cic. lib. 3. Off. Cum palam eius anuli ad palmam conuerteret, à nullo uidebatur.

PALAEMON, *παλαίμων*, Athamantis & Inus filius fuit, alio nomine Melicertes, qui patris furorem fugiens, una cum matre ſe in mare præcipitauit: amboq; dij marini facti ſunt: mutatiſq; nominibus, mater Leucothea, hoc eſt, alba dea, dicta eſt. crediturq; eſſe Aurora, quæ & Matuta dicitur: ille uero à Græcis Palæmon; à noſtris, quòd portubus præeſſe putetur, Portunus eſt appellatus. In Palæmonis honorem Iſthmia celebrabantur, à Theſeo primum inſtituta, quorum præmia erant coronæ ex pinu confectæ, quæ à Palæmone dictæ ſunt Palæmoniæ. Clau. 8. Paneg. Cuncta Palæmonijs manus explorata coronis. Adſit. Erat autem hoc unum ex quatuor

tuor ſacris certaminibus, quæ magna totius Græciæ concurſu celebrabantur: quorum duo dicata erant dijs immortalibus, Ioui Olympia, Apollini Pythia. duo itidem mortalibus, Nemæa Archemoro, Palæmoni autem Iſthmia. De qua re circumfertur Epigramma Græcum nomine Archiæ poetæ.

Palaepaphus, oppidum Cypri inſulæ, antiquum Veneris Paphiæ templum habens, antea Paphus dicta. uerum poſtquàm Agapenor alteram eiuſdem nominis urbem condidiſſet, cœpta eſt hæc ad differentiam recentioris palæpaphus appellari, quaſi uetuſta Paphus. Strab. li. 14.

Palaephatia papyrus, prouerbialiter dicitur de libellis fabuloſis, quæ nil niſi meras fabulas, reſq; incredibiles continent. Tractum à Palæphato Pario, ſiue (ut alij malunt) Prieneo, qui τῶν ἀπίστων, hoc eſt rerum incredibilium multa conſcripſit uolumina. Virg. tamen in carmine ad Meſſalam Palæphatiam papyrum, ſimpliciter dixit pro libris Palæphati, cum ait: Docta Palæphatia teſtatur uoce papyrus.

Palaestina, prouincia Syriæ, Iudææ, & Arabiæ contermina. Pli. l. 5. c. 12. & 13. Herodotus totam Syriam uocat Palæſtinam.

Palaestra, æ, *Paleſtra lotta*, παλαίστρα, luctatio, ἀπὸ τοῦ πάλλεσθαι τὸ σῶμα, hoc eſt, à corporis agitatione. Ter. in Eun. Fac periculum in litteris, fac in palæſtra, in muſicis. Vir. li. 6. Pars in gramineis exercent membra palæſtris. Accipitur etiam per tranſlationem Palæſtra, pro quauis re, aut pro quouis etiam loco, in quo præcipue ſe quis exercet. Ter. in Phor. Eccum, è ſua palæſtra exit foras, id eſt, è domo lenonis, quæ eſt ueluti exercitium ipſius amatoris. Accipitur etiā pro decenti motu, geſtuq; totius corporis. inde Palæſtritæ uocantur, qui in hiſce corporis decentibus geſtibus inſigniter ſunt exercitati.

Palaestrice, aduerb. more palæſtricarum. Cice. de Opt. gen. dic.

Palaestricus, ci, *Lottatore*, ſub. idem quod palæſtrita. Afranius: Depellis mihi manum per palæſtricos. Dicuntur etiam Palæſtrici, qui palæſtram docent, id eſt qui palæſtritas exercent, & inſtituunt. Aliquando etiam Palæſtricos appellatos inuenimus, qui motus geſtusq; corporis formant, docentq; quo pacto omnes corporis partes decenter debeamus mouere. Quinctil. lib. 1. cap. 11. Ne illos quidem reprehendendos puto, qui paulum etiam palæſtris uacauerint.

Palaestricus, a, um. pen. cor. *Coſa da lotta*, παλαιστρικὸς, quod eſt ex uſu palæſtræ, ſiue quod ad paleſtram pertinet. Pla. in Rud. Ex urbe ad mare huc prodimus pabulatum, pro exercitio palæſtrico. Palæſtricos motus dixit. Cice. 1. Off. Nimis accuratos corporis geſtus.

Palaestrita, æ, p. p. *Lottatore*, qui ſe in palæſtra exercet. Ci. 6. Ver. De Heraclij hereditate, quam palæſtritis conceſſiſſet. Perſi. Saty. 4. Quinque palæſtritæ.

Palam, *Paleſemente* ἀπογυμνωμένως, φανερῶς, aperte, in conſpectu atque oculis omnium. Cic. 4. Ac. Alterum, ut uidemus, palam: alterum, ut ſuſpicamur, obſcurius. Cæſ. 3. Bel. Ci. Exercitum educunt, Pompeius clam & noctu, Cæſar Palam atque interdiu. Coram ad perſonas certas tantum refertur: Palam ad omnes. Ter. in Eun. Sin falſum aut fictum, continuo palam eſt. Palam quæſtum facere dicitur, non tantum ea, quæ in lupanario ſe proſtituit, ſed etiam ſi qua in taberna, caupona, uel qua alia domo, pudori ſuo non parcit.

Palamedes, nomen Nauplij Eubœæ regis filij, qui Vlyſſis fraude à Græcis interfectus fuit. nam cum omnes totius Græciæ principes ad bellum Troianum conuocarentur, Vlyſſes ut domi maneret, inſanire ſe finxit: & quò melius rei fidem faceret, iunctis diuerſæ naturæ animalibus ſalem ſerebat. Palamedes autem, ut uiri aſtutiam deprehenderet, Telemachum filium obiecit: quo uiſo Vlyſſes aratrum ſubito ſuſpendit, ne eum læderet. Quo argumento ſimulatione deprehenſa, ad bellum ire coegit. Deinde cū in Thraciam frumentatum miſſus eſſet Vlyſſes, & nihil inde attuliſſet, neque quicquam ſeſe inueniſſe diceret, Palamedes eodē miſſus plurimum frumenti aduexit. Quamobrem Vlyſſes inuidiæ ſtimulis agitatus, adulterinam Priami nomine epiſtolam ſcripſit, in qua agebat Palamedi proditionis gratias, commemorabatq; ſecretū auri pondus eſſe tranſmiſſum, quod ipſe Vlyſſes per corruptos ſeruos in tabernaculo eius infodi curarat. His igitur litteris in Græcorum conſilio recitatis, Palamedes proditionis accuſatur. Ibi Vlyſſes reo ſe adeſſe ſimulans, hoſtilibus litteris nihil fidei habendum contendit: eaſq; re ipſa facile poſſe coargui, ſi Palamedis tabernaculū ſcrutaretur in quo ſi aurū inueniretur, nullum illū ſupplicij genus recuſare. Miſſi itaque, qui tabernaculum eius perſcrutarentur cum aurum inueniſſent, Palamedes ueluti proditionis conuictus, lapidibus obrutus eſt. Ouid. lib. 13. Hic fertur Troiano bello quatuor litteras inueniſſe ſcilicet, θ, ξ, χ, φ. Præterea calculorū ludum, & mēſurarū & ponderum rationem excogitaſſe. Aſtrologiæ inſuper peritus fuiſſe dicitur, annumq; ad curſum Solis, & menſes ad curſum Lunæ accommodaſſe: primuſq; in caſtris uiſam atque reformidatam Solis eclipſim naturalem, minimiq; timendam eſſe docuiſſe. Præterea ordinem aciei & teſſeras, hoc eſt, ſymbolum bellicum, & uigilias inueniſſe. Quæ omnia à gruibus fertur didiciſſe. Illę enim non niſi acie inſtructa uolant, electo duce, quem ſequantur, diſpoſitiſq; in extremo agmine, qui gregem uoce cōtineat, & qui noctu ceteris dormientibus excubias obeat. Inter uolandum etiam, mutatis ſubinde ordinibus, litteras quaſdam uidentur effingere, quas etiam ab eis primus obſeruaſſe fertur Palamedes. Hinc à poetis Palamedis aues, grues, dicuntur. Mart. l. 13. Vnam perdideris ſi Palamedis auem. Fuit & Palamedes Eleates grammaticus. Suid.

Phalangae, græci, φάλαγγας, dicunt, ſunt ligna teretia, qualia ſunt quæ nauigijs, dum ſubducuntur ad littus, aut ad mare trahuntur, ſupponi ſolent. unde etiam nunc Phalangiarios dicimus, qui aliquid oneri, fuſtibus tranſeunt. Var de Vit. po. R. li. 4. Pœnus de noſtris quoſdam captos crudeliſſime pro phalangis catinis ſubiecerat, quo metu debilitaret noſtros. Cæſ. 2. Bel. ci. Phalangis ſubiectis ad turrim hoſtium admouent.

Phalango, as, onus aliquod huiuſmodi fuſtibus tranſueho. Afranius: capream ſemilaceram quaterni ſimul phalangabāt. Nonius.

Palanteum, uel potius Pallanteum gemino l, urbs in Palatino monte, à Pallante Euandri proauo. Vir. li. 8. Aenei. Var. à balatu ouium per antiſtœchon dictum uoluit, & ſic per l, ſimplex ſcribi debet. Vide Palatium.

Palantia, παλαντία, oppidum Hiſpaniæ Tarraconenſis, ut aut Ptolemæus l. 2. c. 6. Vaccæorū colonia, à qua Palantini dicti. Alias. Palentia. eſt & nomen fluminis in Valentino littore.

Palantium, Arcadiæ oppidum, Euandri regis patria: qui cum patrem imprudens occidiſſet, ſuadente matre in Latium ſe contulit, montemq; in quo primum conſedit, à nomine relictæ patriæ Palantion appellauit, qui poſtea Palatium appellatus eſt. Pli. l. 4.

Palatim, πεπλανημένως, paſſim. Liu. l. 6. Palatim fugerunt.

Palatina, æ, urbis Romæ quarta regio, circa Palatinum montem: unde nomen accepit. Sunt qui à Palantia Latini regis matre huic regioni nomen putent impoſitum. Alij à palando, id eſt, errando, quòd Arcades duce Euandro palantes ibi primum ſubſederint.

Palatina officia, officiales aulici & imperatorij. Iulius capitol. in Gallien.

Palatina Palaestra, quæ in Palatino monte exercetur. Cic. ad Att. lib. 2.

Palatinus, a, um, unde Palatinus mons dictus eſt, ſuper quo primo Roma ædificata fuit.

Palatio, onis, *Paleficata*, illud fundamenti genus, cum in ſolo uliginoſo, aut ſuſtinendo ædificio non ſatis firmo, fiſtuca, uel ſimili aliqua machina palos depangimus, cui ædificium innitatur. Vitr. l. x.

Palatium, tij, παλάτιον ὄρος, unus ex ſeptem urbis Romæ mōtibus, nomen habens ab eo, quod ante urbē conditā pecus in eo paſcens balare conſueuerat (ſic enim uox eius animalis exprimitur) quaſi Balatium: qua etiam uoce utitur Neuius. Vel à palo, las, ſiue quòd ibi palare, id eſt, errare pecudes ſoleant, ſiue quòd palantes Arcades cum Euandro ibi conſederint. nam ante Romam conditam poſſeſſum fuiſſe atque habitatum hunc montem conſtat. Alij à Palantia Latini matre, quæ ibi habitauerit, Palatium dictum uolunt. Alij à Pallante Euandri auo. Alij à filia Euandri Palantia, ab Hercule uitiata, & poſtea illic ſepulta: uel certe à Paleāte eius filio illic ſepulto. Pli. à Palantio Arcadiæ oppido, & patria Euandri dictum exiſtimat. Ferunt enim Euandrum ob patris cædem domo profugum, in Latium ueniſſe montēq; in quo conſedit, Palatium appellaſſe. Alij à pale paſtorali dea nomen inditum. Palatium, ἀρχεῖον, etiam dicitur domus imperatoria, ſuperba, amplaq; à Palante gigante, qui primus palatium ob magnitudinem ſui feciſſe dicitur, ſiue (ut Cyrillus auctor Græcus refert) à Palatino monte. Suet. de Cla. gran. Ab Auguſto nepotibus eius præceptor electus, trāſit in palatiū. Huius nominis prima ſyllaba modo producitur, modo corripitur. Ouid. 1. de Art. Illic quas tulerant nemoroſa palatia frondes. Marti. lib. 1. Inde ſacro ueneranda petes palatia cliuo.

Palatual, ſacrificium quod fiebat in monte Palatino. Var. de lin. la. lib. 6.

Palatualis, Flamen, qui conſtitutus erat ad ſacrificandum ei deæ, in cuius tutela erat Palatium. Feſtus.

Palatum, ti, *Palato*, οὐρανὸς, ὑπερῴα, oris cœlum, quòd labijs dentibuſq; quaſi palis, munitum ſit. Colum. lib. 7. Si palatum, atq; lingua concolor lanæ eſt. Legitur etiam nominatiuus Palatus apud Cicer. 2. de Fin. Non ſequitur, ut cui cor ſapiat, ei non ſapiat palatus.

Palea, æ, *Paglia*, ἄχυρον, ut ait Var. de re ruſt. li. 1. c. 50. Siue à nomine Pabulum dicitur. nam ea ſola primum in paſcendis animalibus præbebatur. quo uocabulo, non proprie culmi, ſed folicula ipſa granulorum comprehenduntur. Vir. l. 1. Ge. Surgentem ad Zephyrum paleæ iactantur inanes. Colu. li. 6. Minus commode tuemur armentum paleis. Notandum (ut Seruius ſentit) Paleam ſingulari numero dici contra artem. nam quæ ex pluribus conſtant, ſunt tantum numeri pluralis: ut cancelli, bigæ, ſcopæ: licet abutantur poetæ. Vir. 1. Geo. Nec quicquam pinguis paleæ teret area cul

mos

mos. Palea quoq; dicitur cartilago deſlua à collo galli gallinacei. Col.lib.8.c.2. de gallinaceis loquens: Paleæ ex rubro albicantes, quæ uelut incanæ herbæ dependent. Palea æris, pro ramento, & excremento. Pli.li.34.c.13. Expuitur æris palea. Budæus Pala legit, non Palea.

PALEARIA, *Paglimela*, τὰ ἐγγόνατα, pelles dependentes ex gutture boum, quaſi pellearia. Virg.3. Geor. A mento palearia pendent. Col.lib.6.cap.1. Palearibus amplis, & pene ad genua promiſſis. Nominatiuus ſingularis eſt Palear quo uſus eſt Seneca in Hippolyto.

PALEARIVM, rij, *Paglisio*, ἀχυρὼν, locus in quo reconditur & aſſeruatur palea, Col.l.1.c.6. Fœnilia, paleariaq;.

PALEATVS, a, um. *Fatto di paglia*. ἀχυρωτὸς, quod eſt factum ex paleis, uel quod paleas habet admiſtas. Vnde Lutum paleatum, cui, ut tenacius ſit, admiſtæ ſunt paleæ. Col.li.1. de Arbor.c.8.

PALES, paſtorum dea. Feſt. hanc quidam Veſtam, quidam deorum matrem appellant. Hanc Virg. gen. fem. uocat. Alij, inter quos Varro, maſcu. gen. ut hic Pales. Huic ſacra ſoluuntur, quæ Palilia uocantur, de quibus infra. Hæc Seru. ad illud Virgil. Te quoque magna Pales.

PALICI, παλικοὶ, dicti gemini fratres, Iouis filij, & Thaliæ nymphę, ſiue Aetnæ: quæ cum Iunonis irã metueret, orauit ut terra ſibi dehiſceret, ſed cum tempus maturitatis infantium, quos aluo geſtabat, aduenißet, rurſus terra hiãs, duos infantes ex puellæ aluo emiſit, appellatiq; ſunt palici, ἀπὸ τοῦ πάλιν ἱκέσθαι, quod in terram demerſi, denuo ſint reuerſi. Oſtendunt accolæ duos lacus, ex quibus Palicos fratres putant emerſiſſe, eosq; Dellos appellant, unde Delli.

PALILIA, παρίλια, uel Parilia, l, in, r, mutata, Palis deæ feſta: quæ à paſtoribus in agris fiebant xi. Cal. Maij, quo die Romulus urbem fundauit, ad morbos à pecore pellendos, ſeu pro partu pecoris. Prop.li.4. Vrbi feſtus erat, dixere Palilia patres.

PALILICIVM SIDVS, ὑάδες, ex ſeptem conſtat ſtellis, quas Latini Suculas appellant. Vide Plin.li. 18.c.26.

PALIMBACHIVS, p.p. genus pedis, ex prima & ſecunda longis & ultima breui: ut Auguſtus. Idem Antibacchius dicitur.

PALIMPISSA, pix liquida iterum decocta, & inſpiſſata. Plin. lib. 25.cap.7.

PALIMPSESTVS, παλίμψηστος, membrana iterũ abraſa. Ci. Treb.l.7. epiſt. Nam quod in palimpſeſto, laudo parſimoniam. Quidã hoc loco legunt Palinxeſtum à πάλιν iterum, & ξέω, rado, qua uoce uſus eſt Catul. ad Varum epig. 19. Puto (inquit) eſſe illi milia aut decem, aut plura Perſcripta, nec ſic, ut fit, in palinxeſto Relata. Budæus in li. de Aſſe Palimpſeſtum interpretatur chartam deletilẽ, qua calculatores utuntur.

PALINODIA, æ, παλινῳδία, recantatio, à Græco παλινῳδεῖν, recantare, &, quod ſemel dictum eſt reuocare. pro quo dicimus, Palinodiam canere.

PALINVRVS, Lucaniæ promõtorium, dictum à Palinuro nauis Aeneæ gubernatore, qui ſomno oppreſſus una cum gubernaculo in mare delapſus, cum ad eam partem Lucaniæ adnatasſet, in qua poſtea Velia condita fuit, ab incolis prædæ cupidis occiſus eſt, & ſpoliatus, cadauerq; eius in mare abiectum. uerum cum non ita multo poſt ora illa grauiſsima peſte infeſtaretur, oraculo moniti, ut Palinuri manes placarent lucum ei fecerunt, & cenotaphium poſuere. ex quo Vir.li.6. Nam tua finitimi longe, lateq; per urbes Prodigijs acti cœleſtibus, oſſa piabunt: Et ſtatuent tumulum, & tumulo ſolemnia mittent. Dicitur Palinurus quaſi iterum meiens. πάλιν enim iterum, οὖρος urina. ad quam etymologiam alludit. Mart.l.3. Minxiſti Pauline ſemel currente carina: Meiere uis iterum, ſic Palinurus eris.

PALIVRVS, παλίουρος, frutex ſpinoſus & aſper. Pli.l.13.c.19. Vir.5. ecl. Carduus & ſpinis ſurgit Paliurus acutis.

PALLA, æ, *Veſte donneſca*, χλαῖνα, honeſtæ mulieris ueſtimentum: hoc eſt pallium, quod palam & foris eſt ad ueſtigia uſque demiſſum. Virg.11. Aen. Pro longæ tegmine pallæ Tigris exuuiæ per dorſum à uertice pendent. Plaut. in Men. Pallam ad phrygionem fert confecto prandio. Palla etiam utebantur citharœdi. Oui. 11. Met. Verrit humum Tyrio ſaturata murice palla. Item tragœdi. Idem.3. Amo. Fronte comæ torua, palla iacebat humo. In Gallia etiam omnes paſsim uiri palla utebantur. & uidetur, inquit Bayfius Gallica palla acceßiſſe ad formam noſtri palletici manicati, unde Mar.li.1. Dimidiasq; nates Gallica palla tegit. Ser.lib.5. Idẽ ſentit: Tunicarum, inquit, uice pallas manicatas geſtant, ad uerenda uſque, natesq; medias pertingentes. Eſt etiam hoc nomine urbs, Ptol. teſte, à latere Meridionali Corſicæ.

PALLACANA, cæpe genus eſt, nullo fere capite, radice tantum oblonga, quod ſubinde reſecatur, ut porrum. Pli.l.19.c.6.

PALLACE, es, ſeu Pallaca, a, *Concubina*, παλλακὴ, concubina, Suet. in Veſpa. Accubante aliqua pallacarum.

PALLADIVM, παλλάδιον. Palladis ſimulacrum antiquiſſimum fuit in arce Troiana, quod eo tempore, quo arx, templumq; Mineruę ædificabatur, de cœlo cecidiſſe fabulantur poetæ, & in templi nondum tecto ſibi locum delegiſſe: quæ res cum omnibus maxime eſſet miraculo, ab Apolline reſponſum eſt; tam diu urbem incolumen fore, quam diu ſimulacrum illud intra mœnia ſeruaretur. itaque tempore belli illius, quod communibus uiribus Græcia tota aduerſus Troianos geſſit datum negotium eſt Vlyſsi & Diomedi, ut per cloacas, in urbem aſcenderent, fataleq; Mineruæ ſimulacrum auferrent. quo facto, urbem, tutelari Palladis numine ſpoliatam, facile poſtea ceperunt.

PALLADIVS, a, um, quod eſt Palladis. unde Palladium forũ Romæ.

PALLANTIAS, παλλαντιάς, palus in Africa; circa quam Palladem primum apparuiſſe ferunt: unde ex ea natam nonnulli putauerũt. Pli.li.5.c.4.

PALLAS, ꝺis, *Pallade*, παλλὰς, ſapientiæ dea, alio nomine Minerua, ex Iouis cerebro ſine matre prognata. quod ideo à poetis fingitur, quia liberalibus artibus, & honeſtis diſciplinis credatur præſidere, quæ non ex inuentio humani ingenij, ſed e a inexhauſto diuinæ ſapientiæ fonte creduntur dimanaſſe. Dicta Palla (ut quibuſdam placet) à Pallante gigante ab illa interfecto, cum prius Tritonia uocaretur à Tritonide palude, ubi primum uiſa eſt: uel ἀπὸ τοῦ πάλλειν, a uibrando. ſolet enim ita pingi, ut haſtam manu uibrare uideatur.

PALLENE, es. p.p. παλλήνη, oppidum in finibus Macedoniæ, ab ea parte, qua Thraciam ſpectat dictum à Pallene Sithonis filia, & Cliti uxore. Pli. li.4.c.10. Eſt item pallene uicus Atticæ regionis in tribu Antiochide. Hinc Pallenæus, a, um, Stat.li.4. Silu.

PALLEO, les, lui, *Eſſere pallido*, ὠχριᾶν, pallidus ſum. Cic.2. Phil. Sedat, pallet. Ouid.1. de Arte. Palleat omnis amans: color hic eſt aptus amanti. Hinc in aliqua re pallorem contraho. Expalleo, a quo expalleſco, ualde pallidus fio. Plaut. in Curc. Viden' ut expalluit? Impalleo, à quo Impalleſco. Perſius: At te nocturnis iuuat impalleſcere chartis.

PALLESCO, pallidus fio. Prop.li.1. Eleg.12. Tardis palleſcere curis.

PALLIDVLVS, a, um, Catullus ad Ortalum.

PALLIDVS, a, um, *Pallido, ſmorto*, ὠχρίας, ὠχρὸς. Oui.4. Meta. Oraq; buxo Pallidiora gerens.

PALLIASTRVM, τριβώνιον, rude ac uile pallium. Apuleius.

PALLIATVS, a, um, τριβωνοφόρος, pallio indutus. Ci. ad Q. Fra.li.3. Illi palliati topiariam facere uidentur. Idem pro Rab. Poſ. Obijcias licet, palliatum fuiſſe.

PALLIOLATIM, aduerb. Plau. in Pſeud. Palliolatim amictus inceſsi.

PALLIOLATVS, palliolo indutus. Suet. de Claudio: Palliolatus præſedit. Mart.l.9. Hanc uolo, quæ facilis, quæ palliolata uagatur.

PALLIOLVM, li, *Cappetta, mantelletto*, τριβώνιον, breuius & uilius pallium. Cice.3. Tuſcul. Sæpe eſt etiam ſub palliolo ſordido ſapientia.

PALLIVM, lij, *Mantello, ſopraueſta*. τρίβων, ἱμάτιον, ueſtimenti genus quod tunicæ ſuperindui ſolet: dictum, quòd palam, geſtaretur. proprie autem Gręcorum habitus, ut Romanorũ toga. Suet. in Aug. Togas & pallia diſtribuit, unde Palliati Græci dicti, & comœdiæ palliatæ, ſcriptæ ſecundũ ritus, & habitus palliatorum, ideſt, Græcorum. Donatus, Diomedes. Cic.3. de Ora. Hippias gloriatus eſt, pallium quo amictus, ſoccos quibus indutus eſſet, ſe manu ſua cõfeciſſe. Pallium quoque philoſophorum erat. Gell.li.9. Video barbam & pallium: philoſophum nondum uideo. Pallia inter communia ueſtimenta annumerantur Vlpiano, quæ promiſcua appellat. Tacit.li.3.

PALLOR, loris, p.p. *Pallore, pallidezza* ὠχρίασις, ὦχρος, color ille, cũ pellis ſanguine deſtituta liueſcit quod accidere ſolet in ſubito metu, ſanguine ſe ad interiora recipiẽte. Oui.11. Met. Buxoq; ſimillimus ora Pallor obit. Ci.4. Tuſ. Vt pudorem rubor, ſic terrorem pallor, & tremor cõſequitur. A quo pallidus, a, um, & dimin. Pallidulus.

PALMA, æ, *Palma della mano*, *Palma albero*, θέναρ, manus pars illa concaua, quæ eſt inter τὸν καρπὸν, & digitos intermedia', cuius pars exterior à Græcis ὑποθέναρ, dicitur. quanquam etiam non raro pro tota manu palmam acceptam legimus. Cice. in Orato. Cum manum dilatauerat, palmæ illius ſimilem eloquentiam eſſe dicebat. Virg.2. Aen. Teneras arcebant uincula palmas. Idem.1. Aen. Duplices tendens ad ſidera palmas. Hinc arbor illa nobilis, quam Græci φοίνικα appellant, à noſtris quoque Palma dicitur, quòd comam in cacumine habeat circumextenſam, & ramos in digitorum modum protenſos. unde & fructum eius dactylos, ideſt, digitos uocamus, quòd digitorum manus ſimilitudinem referant. unde Gel.li.3.c.6. Ponitur pro uictoriæ ſigno. Plutarchus: In certaminibus palmam ſignum eſſe placuit uictoriæ: quoniã ingenij eiuſmodi ſignum eſt, ut urgẽtibus, opprimentibusq; non cedat. Item palma cauſſa certaminis dicitur, ut annotauit Donatus in illud Te. ex Prol. Phor. in medio omnibus Palmam eſſe poſitam qui artem tractant muſicam. Itẽ Palma (ut docet Seruius in li.11. Aen.) ſignificat togam, quæ etiam Toga palmata dicebatur à palma in ea intexta: & proprie triumphantium fuit. Alij à latitudine clauorum dictam uolunt Palmatam, quæ nunc genere picturæ Picta appellatur. Mart.li.7. Palmatęq; ducem, ſed cito, redde togæ. De pal

ma

ma arbore uide Plin.lib. 13.cap.5.& libr. 13. cap. 4. & Dioſcor. lib.1.cap.150.& Theophr.lib.1.cap.2.& lib.3.cap.5.Dicimus Latine, Palmam ferre, id eſt, uictorem eſſe: palmam dare alicui, uictorem facere.

Palmaris,& hoc palmare,ut Palmaris ſtatua, quæ alicui ob uictoriam ponitur. Ci.6.Phil. Illa ſtatua palmaris.

Palmaris,re, D'un palmo, σπιθαμιαῖος, magnitudine unius palmi. Var.l.1.de re ru.c.35.Vrgulas palmares. Col.9.Spatia palmaria.

Palmarius, a, um, palma dignum. Teren. in Eun. id mihi puto palmarium.

Palmes,itis, Palmite, tralcio, κλῆμα, uitis ſarmẽtum, quòd in modũ palmæ humanæ, uirgulas quaſi digitos edat. Plin.lib.17.cap. 22. Palmes & Pampinus pro eodem Col.l.4.cap.17. Si oculi ſinguli ſub iugo binos pampinos emiſerint, detrahendi ſunt ex ſingulis palmites, quo lætior materia conſurgat. Palmes pro flagello uitis, idem lib.4.cap.21.

Palmetum, palmeti, Luogo doue ſono piantate molte palme, φοινικών, locus palmis conſitus. Plin.lib.5.c.1. Ponitur aliquando pro palmarum frequentia. Ibidem: Hierieun em palmetis conſitam, fontibus irriguam.

Palmeus,a,um, ex palma arbore. Col.l.5.c.5. Palmeis tegetibus uineas adumbrabat. Pli.l.24.c.17. Vinum palmeum capiti noxium.

Palmifer,a,ũ, Che produce palme, φοινικοφόρος, ferẽs palmas. Oui. 1.Am. Palmiferamq; Pharon. Idẽ 10. Met. Palmiferos Arabas.

Palmipedalis, le, Della grandezza d'un piede, σπιθαμοποδιαῖος, menſura unius pedis & palmi. Colum. lib. 3. cap. 9. Malleus palmipedalis.

Palmipes, dis, τὸ στεγανόπουν, planos ad palmæ ſimilitudinem habens pedes. unde anſeres, palmipedes dicuntur. Pli.l.10.c.11.

Palmo, mas, materias alligo. Col.l.11.c.2. Palmare.i. materias alligare, hoc tempore non expedit. In alia ſignificatione accepit. Quinct.in decla. Cæci. Cũ, inquit, manus ex parte, qua palmare ueſtigium põt, plicetur in capulo. Et paulo poſt: qui palmatus eſt paries, ueſtigium eius partis oſtendit. Hinc Depalmo. δέρω palma percutio. Gel.l.ult.c.1. Quemcunque depalmauerat, numerari ſtatim, ſecundum duodecim tabulas, 25. aſſes iubebat.

Palmosus, palmis abundans. Vir.l.3.Aen. Palmoſa Selinis.

Palmula, æ, extrema pars remi, quòd in modum palmæ protenſa eſt. Virg.lib.5.Aen. Stringat ſine palmula cautes. Sunt & palmulæ, fructus palmæ, qui & dactyli, & caryotæ dicuntur. Var.1. de re ru.c.67. Palmulam, & ficum Sabinam quanto citius promas, iucundiore utare.

Palmus, mi, Palmo, δῶρον, menſuræ genus, & eſt duplex, maior, & minor: maior digitorum duodecim: minor digitorum quatuor.

Palmyra, πάλμυρα, Steph. urbs Syriæ, ſitu loci, ſoli diuitijs, aquarum amœnitate inſignis. Pli.l.5.c.25.

Palmyrenæ ſolitudines, dictæ, quæ ab hac urbe, uſque ad Petram Arabiæ Petreæ metropolim, & ad fines Arabiæ felicis pertingunt.

Palo, las, fulcio, quaſi palis munio. Colum. lib. 11. cap. 2. Vt uitis paletur.

Palor, aris, Vagare, ἀποπλανάομαι, paſſim uagor. Liu. l.1. Romana legio palantes in agris oppreſſit. Idem l.5. Vagi per agros palantur. Hoc uerbum Palam quidam deducunt: alij à palis caſtrorum, modo huc modo illuc tranſlatis.

Palatus, participium diſperſus. Li.3.

Palpator, pro adulator. Plau.in Mer. Palpator nullus eſt blãdior.

Palpatio, palpãdi actus. Pla.in Men. Aufer hinc palpationes.

Palpebræ, pen.cor. Palpebre, βλέφαρα. pili extremitatẽ genarum ambientes: à palpitando, ideſt, tremendo. Ci. Palpebras poſuiſſe uidentur pro ipſis genis, ideſt, folliculis oculum operientibus. lib.2.de Nat.Deo. Munitæ, inquit, ſunt palpebræ tanquam uallo pilorum.

Palpitatio, proprie cordis eſt, & deinde partium ſingularum frequens motus. Pli.li.32.c.5.

Palpito, tas, Palpitare, πάλλομαι, ἀσπαίρω, σπαίρω, frequenter leuiter, frequenter moueor. Ci.2.de Nat.Deo. Cum cor animantis alicuius euulſum ita mobiliter palpitaret, ut imitaretur igneam celeritatem. Iuue.Saty.6. Super illa palpitet.

Palpo, as, & Palpor depones, leuiter, blãde, & quaſi tentando tango. unde & pro adulari, accipitur. Plau.in Amph. Blande mulieri palpabitur. Regit interdum accuſatiuum, interdum datiuum. Hor.2. Ser.Sat.1. Cui male ſi palpere, recalcitrat, ideſt ſi aduleris. Iuuen. actiue poſuit: Quem munere palpat Charus. Hinc Expalpo, elicio.

Palpum, Plau. in Pſeu. Mihi obtrudere non potes palpum, id eſt blandiri, & ſpem inanem uerbis inijcere.

Paludamenta, χλαίνας, αἱ στρατηγικαί, ornamẽta militaria, proprie imperatorum, unde legimus, olim Romæ imperatores, paludatos ad bellum ſolitos proficiſci. Liu.lib. 1. Paludamentum poſuit pro ueſte militari, & eius, qui nõ eſſet imperator. Cognito ſuper humero fratris, paludamẽto ſponſi, quod ipſa confecerat, flebiliter nomine ſponſum mortuũ appellat. Paludamentum enim illud erat unius Curiatiorum, quorũ nemo, ut arbitror, imperator in Albanis fuit. Omnia enim militaria ornamenta Paludamenta dici, Feſtus ait: Dicta Paludamenta, quòd, qui illa habent, fiũt palam, ut inquit Varro. Inuenitur etiam Paludamentum dici de ueſte muliebri. Pli.l.33.c.3. Vidimus Agrippinam indutam paludamento, auro textili.

Paludatus, qui uel imperatoriam chlamydem, uel alia eiuſmodi ornamenta militaria geſtat. Cœl.ad Cice. l.8. Verentur, ne S.C. fiat ne paludati exeant, id eſt, ueſte imperatoria inſigniti. Paludati in libris auguralibus ſignificantur, ut ait Verannius, armati, ornati.

Palumbes, palumbis, Columbo ſaluatico, φάττα, tã maſculini, quàm feminini generis, ſylueſtris columba in arboribus ſepibusq; nidificans. Vir.1.ecl. Raucæ tua cura palumbes. Lucanus: Macroſq; palumbes. Dicitur & Palumbus, & Palumba. Horum duo ſunt genera: unum torquatũ, à torque, quo inſignitur. Mart.l.13. Inguina torquati tardant, hebetantq; palumbi: Alterũ genus, quod Latinorum nonnulli Vinaginem dicunt, ab eiu librutice: de quo Plin.lib.10.c.35. A Palumbus fit Palumbinus, a, um, ut Palumbina caro apud Plin.lib.30.c.2.

Palus, li, Palo, σκόλοψ, πάσσαλος, ſecũdæ declinationis, dicitur lignũ acutum, quod ſolet in terram defigi, ad fulcienda ædificiorum fundamenta, aut caſtra munienda, aut claudendos hortos, aut ſuſtinendas uites, aut ſimiles uſus. in hac ſignificatione Palus producit priorem, cum Palus, udis, eandem corripiat. Tib. l.1. El. Hic docuit teneram palis adiungere uitem. Hinc Palo, as.

Palus, udis, aqua ſtagnans, quæ æſtate plerunque ſiccatur: & in hoc differt à lacu, qui perpetuam habet aquam, neque ullo æſtu exiccatur. Cæſ. 2. Bel. Gal. Quò propter paludes exercitui aditus nõ eſſet. Habet autem palus in hac declinatione priorem correptã, poſteriorem ferè ſemper producit. Vir. 4. Ge. Tardaq; palus inamabilis unda. Hor. in Arte poetic. licenter corripuit: ſterilisq; diu palus obruta remis. Inde fit Paludoſus, a, um, ut, Humus paludoſa. apud Oui.15.Met.

Palustris, & hoc paluſtre, ἕλειος, ex palude: ut, Iuncus paluſtris, Locus paluſtris, apud Cæſ.7.Bel.Gal. Aqua paluſtris, Col.l.1.c.5.

Pamphilia, regio in minori Aſia, ab ortu Ciliciã. & partẽ Cappadociæ, ab occaſu Lyciã habẽs, à Septẽtrione Galatiã, à Meridie mare, quod ab ea Pãphyliũ appellatur. dicta Pamphylia, ut quidam putant, ab arborum copia, quaſi tota frondoſa.

Pamphilum, genus delicati currus. Lampridius.

Pampinaceus, a, um, Col.lib.12.c.20.

Pampinarium, rij, Pampano, ὄναρον, palmes, qui (ut inquit Plin.l. 17.c.22.) è duro exit, materiamq; in proximum annũ promittit, ſiue congeries uirentium ramuſculorum. Col.l.3.c.205.

Pampinarius, a, um, Di Pampino, quod eſt pãpini. Col. l.4.c.24.

Pampinatus, a, um, Ch'aſſomiglia à pampino, κλημᾳτώδης quod pãpini ſimilitudinem imitatur. Pli.l.16.c.42.

Pampineus, a, um, Pampinarius. Vir.l.2.Ge. Liber pãpineas inuidit collibus umbras. Pampineus odor, pro ſapore uini Prop. l.2.

Pampino, Spampanare, βλαστολογέω, οἰναρίζω, pampinos decerpo: uel (ut ait Varro de re ruſt. lib.1.c.30.) à ſarmento coles, qui nati ſunt, de his qui plurimũ ualent, primum ac ſecundum, nõnunquã etiam tertium relinquo, reliquos decerpo, ne relictis colibus, ſarmentum nequeat miniſtrare ſuccum. Colum. lib. 3. Pampinatio. Col.lib.4.c.27. Magis pampinatio, quàm putatio uitibus conſulit. Pampinator, oris. Idem l.4.c.27.

Pampinosus, a, um, κλημᾳτώδης, pampinis abundans. Col.

Pampinus, Pampino, κλῆμα. dicitur in uite tener, frondoſusq; coliculus, fructum fouens, & ab æſtus uindicãs iniuria. Col.lib.3.c. 17. Omnis fœcũdus pampinus intra quintã, aut ſextã gemmã fructu exuberat. Vir.1.Geor. Heu male tunc mites defendit pampinus uuas. Accipitur aliquando pro cirris ouorum polypi piſcis. Pli.l.9.c.51. Polypi pariunt uere oua tortili uibrata pãpino. Hinc uerbum Pampino, & Pampinatio: de quibus ſuis locis.

Pan, Panos, πάν, à poetis paſtorum, atque adeo totius naturæ deus eſſe fingitur: unde & à Græca dictione πᾶν, totũ, uel omne, nomen accepit, quòd putabant uno Naturæ nomine omnia complecti. Caprinos pedes habet, ut oſtendat terræ ſoliditatem. Hic Dæmogorgonis filius creditur fuiſſe, & fiſtulam compoſuiſſe ſeptem imparibus calamis ſimul coniunctis, propter harmoniam cæli. Vir.2.Eclog. Pan primus calamos cera coniungere plures Inſtituit: Pan curat oues, ouiumq; magiſtros.

Panaces, nacis, pe.c. & Panax, acis, herba, cuius ſuccus Opopanax uocatur, ἀπὸ τοῦ πάντα ἀκεῖν, à ſanandis omnibus morbis. Plin. l.25.c.3. Panaces ipſo nomine omnium morborũ remedia promittit. Col.l.11.c.3. Panax rariſſime diſſeritur. Hinc Panacea, idẽ ſignificãs. Vir. 12. Aen. Odoriferam panaceam. Lucretius (inquit Seruius) Panaceæ nomine ubiq; ſalem intelligit: unde poſſumus in hoc loco Vir. Salem intelligere: nam omnem pellit dolorem: ſed melius herbam, quia ait, Odoriferam.

Panaetius, Rhodius, Stoicæ ſectæ philoſophus, Diogenis familiaris, Scipionis Africani præceptor, quẽ Ci. ſe in officijs imitari

profitetur. Fuit & alter Panætius ſenior, & ipſe Rhodius, cuius multa eſt mentio apud philoſophos, utriuſque meminit Suid.

PANAETOLIVM, mons Aetoliæ altiſſimus: dictus, quaſi totam occu pet Aetoliam. Pli. lib. 4. c. 2. Hinc Panætolicus, a, um: ut, Panætolicum concilium, apud Liu. lib. 32.

PANARIVM, rij, *Doue ſi ripone il pane*, ἀρτοθήκη, locus ubi panis ſeruatur. Dimin. Panariolum Suet. in Cali. Panaria uiritim diuiſit Mart. l. 5. Cum panariolis tribus rediſti.

PANATHENAEA, feſta Athenis, à Theſeo inſtituta in honorem Mineruæ, pueri & puellæ ſeſe manibus cóplexi, Phyrrhicá in theatro ſaltabant. erant autem duplicia, maiora quinto quoque anno celebrari ſolita; & minora, quæ quotannis peragebantur. hinc Panathenaicus, παναθηναϊκὸς, liber Iſocratis. De Panathenæis uide Alex. Neapo. l. 5. c. 8. & l. 6. c. 49.

PANCARPIAE, coronæ ex uarijs florum generibus. Feſt.

PANCHAIA, regio Arabiæ, in qua arbores ſponte natæ thus emittunt. Vir. 2. Aen. Thuriferis Panchaia pinguis arenis.

PANCHAEI, populi, qui (ut Pópo. l. 3. refert) deſerta Sabæ habitant: qui & Ophiophagi uocantur, quoniam ſerpentibus ueſcantur.

PANCHRESTVM, medicamentum nobile. Latine dici poteſt, morbis omnibus conducibile. Plin. lib. 23. cap. 7. Fit ex pomo panchreſtos. Cic. 6. Ver. Cum omnes eius comites iſte ſibi ſuo panchreſto medicamento amicos redemiſſet. Quo in loco pecuniam per iocum medicamentum panchreſtum appellat, quòd ad uarios uſus ſit utilis.

PANCRATIASTES, certator, & uictor Pancratij. Gel. lib. 3. c. 15. Vide Pancratium.

PANCRATIVM, tij, certamen gymnicum, ex quinque certandi generibus conſtans, curſu, diſco, ſaltu, lucta, & pugilatu. hoc a Græcis, teſte Feſto, alio nomine dicitur Pentathlum eadem ratione, qua à Latinis Quinquertium. Hermolaus tamen in lib. 34. Pli. c. 8. Diſtinguit Pentathlos à Pancratiaſtis, & hos rurſus ab ijs, quos Periodo Pictores uocant, uult enim Pentathlum eſſe, qui quinque his certandi generibus, lucta, ſaltu, curſu, diſco', pugilatu certat, etiam ſi in omnibus, aut quibuſdam ſuccumbat: Pancratiaſten, qui quinque his certandi generibus congreſſus, omnibus uicit. Periodo autem uictor is dicitur, teſte Feſto, qui quatuor illa ſacra Græciæ certamina, Iſthmia ſcilicet, Nemæa, Pythia, & Olympia obiuit, & in omnibus uicit. itaque Pancratiaſtæ, ſecundum hanc Hermolai opinionem, dicuntur, ἀπὸ τοῦ πάντων κρατεῖν, à uincendo omnia: ut Pancratium ſit certamen illud, quo quis quinque iam dictis certandi generibus congreſſus omnibus uincit. Bud. uero in priorib. Pande. Annotat. uidetur Pancratij & Pancratiaſtæ uocabula deriuare, ἀπὸ τοῦ πάντα κρατεῖν, ab omnibus uiribus, quas in hoc certaminis genere effundebant. Putatq́; Pancratium fuiſſe certaminis genus, quod omnium neruorum contentione tranſigebatur. nam & calcibus, & cubitis, nó modo pugnis, Pancratiaſtæ, utebantur. Quinct. lib. 2. Ille exercédi corpora peritus, non, ſi docendum pancratiaſten ſuſceperit, pugno ferire, uel calce tantum, aut nexus modo certos aliquos docebit, ſed omnia, quæ ſunt eius certaminis. Pli. l. 35. c. 11. Olympiæ pancratio citra pulueris tactum uicit. Hinc Pancratice, robuſte: unde Pancratice ualere. Plau. in Bacch. Bene ne uſque ualuit? C. pancratice, atque athletice.

PANCRATIVS, apud Senec. l. 5. de Beneſ. legitur pro pancratiaſte.

PANDANA porta Romæ, quæ antea Saturnia dicebatur: a uerbo Pándo, quòd ſemper pateret ad res, quæ in urbem ferebantur. dicebatur & Libera, à libertate. Feſtus, & Varro lib. 4. de lin. lat.

PANDECTAE, arum, πανδέκται, uolumina ſunt, nihil non continentia unde pandectæ legum, quæ omne ius complectuntur: à πᾶν omne, & δέχομαι, capio. Gel. li. 12. Tiro, Ciceronis libertus, libros de uarijs quæſtionibus compoſuit, quos Græco uocabulo Pandectas, inſcripſit, tanquam omne rerum ac doctrinarum genus continentes.

PANDICVLARIS, dies, in quo omnibus dijs ſacrificabatur. Feſtus.

PANDICVLATIO, corporis inter oſcitandum extenſio. Feſtus.

PANDICVLOR, aris. pandiculátur, ait Feſtus, qui toto corpore oſcitantes extēdúntur, quòd pandi fiant. Plau. in Men. Ego me aſſimulem inſanire, ut illos à me abſterream, ut pandiculans oſcitator.

PANDION, proprium nomen Erichtei Athenarum regis filij, qui patri ſucceſſit in regno. huius filiæ fuerunt Progne, & Philomela. uide progne. Hinc Pandionia, Attica: & pandionius, a, um, Atti. Lucan. de Pallade: Et pandionias quæ cuſpide protegit arces.

PANDO, is, paſſum, *Aprire, manifeſtare*, πετάζω, πετάννυμι, ἁπλόω, patefacio, aperio. Virg. 2. Aen. Panduntur portæ. Pla. Bacch. Pandite atque aperite ianuam hanc. Vir. 4. Geor. Et alas Pandere ad æſtiuum Solem. Idem. 3. Aen. Remq́; ordine pando, Pandens, part. Vir. 6. Aen. Ille fame rabida tria guttura pandens. Paſſus, a, um, apertus, extentus. de quo ſuo loco. Hinc Expando, extendo, à quo Expaſſum, extentum. Cæcil. apud Gel. lib. 15. c. 15. Flammeú expaſſum domi. Diſpando, in diuerſas partes extendo: unde Diſpaſſus, diſtentus, Plaut. tamen in Mil. Diſpeſſis manibus dixit, pro, Diſpaſſis. Oppando, circum extendo. Propando, late extendo. Repando, Vide ſuo loco.

PANDO, as, *Incorvare, incurvare*, κυρτόω, incuruo: unde pandari trabs dicitur, quaſi incuruari, cedereq́; ponderi. Pli. lib. 16. c. 42. At populus contra omnia inferiora pandatur: Et à Vitru. arbores pandatæ dictæ, quæ in ædificijs curuantur. Nonnunquam pádo abſolute pro incuruari. Quin. l. 11. c. ulti. Pandant enim poſteriora. Pandatio, onis. Vitr. lib. 7. c. 1.

PANDORA, æ, ab Heſiodo fingitur fuiſſe prima mulier à Vulcano Iouis iuſſu fabricata, quam ſinguli dij donis ſuis ornauerant. Pallas enim ſapientiæ donum ei contulit, Venus formæ, Apollo muſices, Mercurius eloquentiæ. Inde dicta Pádora, quaſi ab omnibus donata.

PANDOSIA, æ, ciuitas in Epiro non procul ab Acheronte amne. Itē altera in Lucania Italiæ regione, quæ & ipſa Acheronte quodā fluuio irrigatur, circa quam Alexander Epirota occiſus.

PANDVS, a, um, *Aperto, largo, incorvo*, πεπταμένος, apertus, latus, incuruus. Vir. lib. 2. Ge. Lancibus & pandis fumentia reddimus exta. Mart. li. 14. Panda rubor urceus anſa. Pandus aſellus. Ouid. 5. Faſt. Carinæ pandæ. Vir. 2. Gé. Delphines pandi, Oui. 3. Triſt.

PANEGYRIS, cóuentus publicus: quales quincto quoq; anno Athenis celebrari ſolitas, ſcribit Hero. lib 6. à πᾶν ἀγείρω, conuenio: quaſi dicas, Vniuerſalem cóuentum. unde Panegyrici ſermones, qui in conuentu populi habentur: quales ſunt, quibus imperatores laudantur. Et Panegyricon tertium dicendi genus, quod Latini Demonſtratiuum dicunt.

PANGAEVS, πάγγαιον, promontorium Thraciæ, ad cuius radices Neſtus amnis defluit. in ſingulari eſt gen. maſ. in plurali gen. neu. Stat. Pangæa reſultant. Hinc Pangæus, a, um.

PANGO, is, pepigi, panxiq́;, pactum, *Ficcare*, πήγνυμι, figo, planto, iungo: unde Pactilis, compactus, & ex pluribus partibus coniunctus. Pli. li. 21. c. 3. Summa auctoritas pactilis coronæ. Liui. pro figo poſuit l. 7. Prætor maximus clauum pangat. Fixus fuit lateri ædis Iouis optimi Maximi. Pro Planto, φυτουργῶ. Col. lib. 3. quæ ueteres ſarmento panguntur, tardius conualeſcunt. Idem l. 11. c. 2. Ci. Tironi. l. ult. epi. Poſuit pro compono. An (inquit) pangis aliquid Sophocleum. Pangere oſculum, eſt oſculari. Plau. in Cur. Qui uult cubare, pangit ſaltem ſuauium. Pangere inducias, eſt facere inducias. Liui. l. 27. Ne antea quidem ſe inducias pepigiſſe dixit. Hinc Circumpango, unde Circumpactus pro circumiunctus. Plin. l. 17. Ramis terra circumpactis. Depango, defigo. Idem lib. 24. Oppango, Repango, ſuis locis. quædam mutant a, in i: ut Appingo, Compingo, Impingo. inter ipſa tamen tam in præterito, quàm in ſupino conuenit.

PANICA, repentini quidam terrores, & conſternationes. Cic. lib. 5. ad Att. Scis quædam πανικὰ dici. Pro eodem Panicus terror dicitur: à Pane deo, cui repentinorum terrorum, cauſſam tribuunt. uide Politia. in Miſcella.

PANICVLA, αἰθήλη, diminutiuum à Panus, ſignificat comam illam in milio, panico, arundine, & in omnibus fere arboribus picei generis, in qua ſemen dependet, quam Pli. lib. 16. c. 10. Vocat Panos, & Paniculas, & aliquando Nucamenta callo ſquammatim compactili. Plin. lib. 21. cap. 4. Græcula roſa conuolutas habet foliorum paniculas.

PANICVM, ci, *Panico*, ἔλυμος, genus frugis. Pli. l. 18. c. 7. Panicum à paniculis dictum, cacumine languido. Cæſ. 2. Bel. Ciui. Panico uetere, atque hordeo corrupto alebantur.

PANIFICIVM, cij, panis confectio. Celſ. l. 2. c. 8. Scire oportet, quæ ex frumento panificia ſunt, generis ualentiſſimi eſſe.

PANIS, nis, ἄρτος, à paſcendo, inquit Nonius: ſiue à πᾶν, omne: quòd omnibus pulmentis adhiberi poſſit. Panis uaria genera uide apud Plin. l. 18. c. 11.

PANNICVLVS, li, ῥάκιον, dimin. panno. Iuuen. Sat. 6. Quarum panniculus bombycinus urit. Panniculos aliquando uocamus uiliores pannos. Celſ. l. 7. Faſcia eius rei cauſa fit ex panniculis.

PANNISCI, dij ſilueſtres, quaſi minutuli Panes, ut à ſatyro ſatyriſcus inclinatur. Scribit Pl. l. 35. Panniſcú pictú à Tauriſco pictore.

PANNEVS, a, um, *Di panno*, ῥάκινος, ex panno: ut, Veſtis pannea.

PANNICVLARIA, dicuntur ea, quæ in cuſtodiam receptus ſecú attulit. Vide Vlpian. in l. Diuus. de Bon. damn.

PANNONII, παννόνιοι, appellantur à Romanis, quos Græci Pæonas, uulgus Hungaros uocitat. Hinc Pannonicus, a, um. Suet. in Aug. Horum regio Pannonia ab Oriente habet Mœſiam, quæ & Seruia & Bulgaria dicitur, ab Occidente Noricum, à Sepētrione Germaniam & Danubium. Diuiditur in ſuperiorem, & inferiorem. ſuperior ab occaſu Norico, a Septentrione Germania & Iſtro terminatur: ab Oriente habet Pannoniam inferiorem, à meridie Illyrim. hodie hæc Pannoniæ pars Styria & Auſtria appellatur, in qua Vienna urbs celeberrima. Inferior uero Pannonia, à Septentrione Germaniam, Danubiumq́;, ab Occaſu Pannoniam ſuperiorem, à Meridie Liburniam, quam hodie Croatiā appellant, proſpicit: ab Ortu uero Iazyges Metanaſtas: quē tractum hodie Septem caſtra uocant. Hæc Pannoniæ pars hodie fere uno nomine Hungaria dicitur.

PANNOSVS, *Veſtito di panni rotti*, ῥακώδης, ſordida ueſte, & craſſo panno opertus, Iuſti.l.2. Permutato regis habitu, pānoſus, caſtra hoſtium ingreditur. Cic. ad Att.l.4. Pauci pannoſi, ſine lacerna.

PANNVLAIVM, ἀνειλον, καὶ δρώτιον, à panno & uoluendo filo: ſudariolum ſignificat, ut eſt apud Var.l.4. de lin. lat.

PANNVS, ni, *Panno*, ῥάκος, quo ueſtimur. Ouid. in Ibin: Tincti ferrugine panni. Pannum, neutri generis, protulit Næuius in Tabellaria. Qui habet uxorem ſine dote, pannum poſitum in purpura eſt. Ponitur aliquando pro linamento, quod ulneri imponitur. Col. lib.6. cap.12.

PANNVCEVS, a, um, ῥακώδης, idem quod Pannoſus. Perſ. Sat.4. Dū ne deterius ſapiat pannucea Baucis. Mart. lib.11. Truditur & digitis pannucea mentula laſcis. Vbi pannuceam mentulam uocat languidam, & mollitie pannum referentem.

PANOMPHAEVS, Iouis epitheton, à πᾶν & ὀμφὴ uox, quòd ab omni lingua colatur. Ouid. lib.7. Met. Ara panomphæo uetus eſt ſacrata tonanti.

PANORMVS, Latine ſtatio quo nomine dicta Siciliæ inſignis ciuitas, ob multitudinem nauium, quæ undique illuc cōueniunt. Hęc & in neutro genere efferi Panormū, ἀπὸ τοῦ παντὸς, καὶ ὅρμου.

PANSAE, πλατύποδες, quibus lati ac panſi ſunt pedes. Plin. lib. 11. cap. 45.

PANTAGIAS, fluuius, qui cum plenus incederet, totam Siciliam ſonitu implebat: poſt raptum Proſerpinæ, cum Cereri filiam quærenti obſtreperet, tacere iuſſus, paruit numinis uoluntati. Hæc Seruius in illud Virg.3. Aen. præteruehor oſtia ſaxo Pantagiæ, Nomē uidetur accepiſſe ἀπὸ τοῦ πάντα ἄγειν, quòd obuia quæque ſecum rapiat.

PANTHEON, πάνθειον, πάνθεον, templū Romæ, dictū, ut ait Dio hiſtoricus, ꝙ in Martis, Venerisq; imaginibus, ſub ipſo tēplo conſtitutis, omnium deorum imagines efficte erant. Siue quòd tēplū ipſum rotundum ſit, cœlo perſimile, & ſic omnium deorum habitatio cenſeatur. Plin.l.36.c.15. Pantheon Ioui ultori ab Agrippa factum. Hodie appellatur templum D. Mariæ rotundum.

PANTHERA, æ, pen. pro. *Pantera*, πάρδαλις, πανθήρ, animal ferum & maculoſum, quod & Pardalis dicitur. à πᾶν totum, & θὴρ fera. Hora. in epiſt. Diuerſum confuſa genus panthera camelo.

PANTHERINVS, adiectiuū, Pantherina pellis. Pli. lib.15. cap.11. Pantherinæ menſæ, intorto diſcurſu maculatæ. Idem l.13.c.15.

PANTHERON, pen. pro. πανθήρον, ſiue Pantherum, ri, retis genus dictum, quòd aues oēs includat. θήρα, enim eſt aucupium. Eſt autē huiuſmodi rete, quod noſtri Saltabundum appellant, quòd cum humi exporrectum eſt, & in oblongam tenuitatem contractum, tegitur quiſquilijs, ut ab auibus prouideri poſſit: deinde, cū opus eſt, adducto magna ui fune, repente expanditur, & auiculas uno ictu uniuerſas contegit. Vlp. de Act. emp. & uend. l. emptorem: cū futurum iactum retis à piſcatore emimus, aut indaginem à uenatore, uel panthera ab aucupe. Quo in loco Panthera accuſatiuus eſt pluralis, à nominatiuo Pantheron: accipiturq; pro præda, quam auceps panthero ceperit.

PANTICES, fluxus uentris, inquit Feſtus, à pandendo, quòd uentrē pandant. Pro uentris pinguedine uidetur poſuiſſe. Pla. in Pſeud. Eo uos ueſtros pantices madefacitis, cum ego ſiem hic ſiccus.

PANTOMIMVS, pe. pro. qui in ſcenis perſonas per ſingulorum actuū ſimilitudines oſtendebat, ἀπὸ τοῦ πάντα μιμεῖσθαι. Pli.li.7.c.53. Pantomimorum duo ſunt genera, ſcenici, & mythici. Ponitur quandoque pro ipſo poemate. Pli. in Paneg. populus ille, ſcenici imperatoris ſpectator, & applauſor, nunc in pantomimis auerſatur, & damnat effœminatas artes.

PANVRGIA, πανουργία, aſtutia. Plaut. panurgia te in priſtinū dabit.

PANVS, pani, & apud Celſum Panis, is, tramæ inuolucrum teſte Nonio, quo panni texuntur. Lucil.l.9. Foris ſubtegminis panus. Ab huius ſimilitudine innatus tumor ſub faucibus, auribus, & inguinibus Panus, φῦμα, appellatur. Pli.l.1.30.c.1. Laterum parotidas, & panos ſanat. Panos Galenus in plures ſpecies diuiſit. Panus, inquit Hermolaus, ſiue, Panis, à figuræ ſimilitudine dictus, tumore non alto, ſed lato, in quo quiddam puſtulæ ſimile eſt, fitq; in uertice, alis, inguine cum dolore uehementi.

PAPAE, βαβαὶ, παπαί, admirantis interiectio. Don. Papæ interiectio eſt mira ſubito accipientis: habet enim in ſe affectum uerbi miror, ut, Papæ, quid uideo. Ter. in Eun. Papæ, hæc ſuperat ipſam Thaidem.

PAPAEVS nomen quo apud Scythas Iupiter uocatur. Hero.l.4.

PAPAVER, ris, *Papauero*, μήκων, genus herbæ ſomniferæ. Vir.4. Aen. Soporiferumq; papauer. Diuerſæ papaueris ſpecies: præcipuum tamen album ſatiuum. Pli.l.18.c.35.19. Dioſc.l.4.c.671.

PAPAVERATA, toga, μηκωνοειδὴς χιτών, à colore candido dicta. Pli. l.8.c.48. Crebræ papaueratæ antiquorem habent cognomen.

PAPHLAGONIA, παφλαγονία, regio minoris Aſiæ, ad Septentrionale litus uerſa, ſupra Galatiam, dicta, teſte Steph. à paphlagone Phinei filio, incolæ dicti paphlagones. paphlagonia (ut Solinus ſcribit) à Cytoro monte conſurgit, porrecta, in ſpatium trium & 60. milium.

PAPIA, ciuitas Inſubrium, Ticinū, τίκινον, Ptolem. appellata, olim Oſtrogotorum & Longobardorum regum ſedes.

PAPILIO, onis, *Farfalla*, ἡ ψυχή, inter uermiculos alatos numeratur, Col.l.9.c.14. Papiliones enecandi ſunt.

PAPILLA, æ, *Mamella*, θηλὴ, μαζὸς, mammæ capitulum, unde lac ſugitur. quamuis etiam pro ipſa mamma ponatur. Vir.l.11. Haſta ſub exertam donec periata papillam Hęſit. Dicitur tam de uiris, quàm de mulieribus, & alijs animalibus. Dictæ Papillæ, quaſi paruæ papulæ, quòd papularum ſint ſimiles. Papillæ etiam in fontibus clauiculæ illæ dicuntur, quibus exertis aqua effluit. Var.l.3. de re ruſt.c.14.

PAPILLATVS, θυλοειδὴς, papilla ornatus. Expapillatus, uide ſuo loco.

PAPINIANVS, Iuriſconſul. Seuero principi gratiſſimus, Scęuolæ diſcipulus. is eſt cui filios ſuos Seuerus moriens cōmendauit: deinde ab Antonino Caracalla ſecuri percuſſus. Spartianus.

PAPINVS STATIVS, Neapolitanus, inter Heroicos poetas relatus, haud ignobili genere ortus. Compoſuit Thebaidem libris duodecim, opus Siluarum: poſtremo Achilleida aggreſſus, morte præuentus, reliquit inchoatam. Ex Crinito.

PAPPA, prima infantulorum uox, qua patrem compellant.

PAPPARE, eſt minutis & blādiuſculis uerbis patrem appellare. Iuuena. Saty.3. Et ſimilis regum pueris pappare minutum Poſcis, & iratus mammæ, lallare recuſas. Aliquando eſt cibum ſumere. Plaut. in Epid. Nouo liberto opus eſt quod pappet.

PAPPAS, πάππας, accipitur pro patre, ſiue pro eo qui puerū alit. Iuuen. Sat.6. Timidus prægustet pocula pappas. Eſt autem nomē uenerationis à Syracuſijs tractum.

PAPPVS, pappi, *Auo*, πάππος, auus. Auſonius ad nepotem ſuum.

PAPPVS, carduorum flos, & lanuginoſa quædam ſubſtantia in aerē ſe effundens. Luc.l.3. Nec plumas auium, papposq; uolantes. Pl. lib.21.c.16. Pappum uocari ait, lanuginem helxines herbæ: & l. 25.c.13. Dicit eſſe herbam, quæ alias Senecio dicitur, quòd in pappos abeat.

PAPVLA, æ, *Sbroggia*, ἐξάνθημα, puſtula, qua cutis exaſperat, & rubet, leuiterq; roditur. Vir. lib.3. Ge. Ardentes papulæ, atque immundus olentia ſudor Membra ſequebatur. uide Celſ.l.5.c.ult.

PAPYRACEVS, a, um, ex papyro. Pli.l.28.c.11.

PAPYRVS, ὁ πάπυρος ἡ, arbuſcula, præcipue in Aegypti paluſtribus naſcens, habens radicem obliquam, triangulis lateribus, decem non amplius cubitorum longitudine, in gracilitatem faſtigiata. Ex hoc frutice præparabantur chartæ acu diuiſæ in prætenues & latiſſimas phylluras: quæ ab huius fruticis appellatione Papyri nomen acceperunt. uide Pli.l.13.cap.11. Ab huius fruticis nomine etiam hodie chartas noſtras, quæ ex contritis linteis fiunt, papyrum appellamus, quòd eundem nobis præſtent uſum, quem olim Aegyptijs præſtabat Papyrus. Dicimus & Papyrum in neutro gen. Pli. ibidem: Papyrum naſcitur in paludibus Aegypti.

PAPYRIFER, a, um παπυροφόρος, ut papyrifer Nilus. Oui.15. Met.

PAR, is, *Pare*, *ſimile*, *uguale*, ἴσος, cum ſuis compoſitis, Compar, Diſpar, Impar, Separ, ſunt generis omnis, faciuntq; ablatiuum in e, uel in i. Et licet Par, apud poetas producatur, in obliquis tamen prima corripitur: & tā datiuo, quam genitiuo iungi poteſt. Ouid. lib.3. Met. Sunt quoque, par alijs ætas, in ouilibus agnæ. Significat autem Par, quando adiectiuum eſt, idem quod parilis, æqualis. Ci.3. de Or. lamina par choreis, ſed ſpatio par, non ſyllabis. Idem in Lælio: In amicitia ſuperior par eſt inferiori. Interdum Pares pro duobus accipitur: ut, Paribus equis utebantur Romani in prælio, ut ſudante altero, tranſilirent in ſiccum. Interdum accipitur pro decenti, æquo. Quintil. lib.5. c.11. Si propter matrimonia uiolata urbes euerſæ ſunt, quid fieri adultero par eſt? Parem eſſe, ſignificat ſufficere alicui rei. Ci. ad Att. l.2. [...] nō ſumus. Aſpicio par laboribus corpus. Paria facere, con[...]. Quin. decla.6. Paria faceremus [...]. Par pari referro, eſt reddere qualia accepimus. Teren. in Eunuc. Par pari referto, quòd eam mordeat.

PAR, aris, ſub. *Coppia*, ζεῦγος, δυὰς, numerus duorum inter ſe æqualium. Cicero de Ami. Ex omnibus ſeculis uix tria numerantur amicorum paria. Idem de Opt. gen. dicen. Gladiatorum par nobiliſſimum.

PAR, impar, *Paro*, *e diſparo*, ἄρτιον, ἢ περιττὸν, genus ludi. Suet. de Aug. Miſi tibi denarios 250. Quot ſingulis conuiuis dederam, ſi uellent poſt cœnam uel talis uel par impar ludere. Horat. 2. Ser. Sat.3. Ludere par impar.

PARABILIS, & hoc le, *Che ſi puo acquiſtare*, εὐπόριστος, εὐκτητος, quod cito haberi poteſt. Cic.5. Tuſc. Diuitias naturæ parabiles eſſe. Horat. 1. Serm. Saty.2. Namque parabilem amo uenerem.

PARABOLA, (quam Cicero collationem uocat) longius res, quæ cōparantur, repetere ſoletur, Tam fortiter apud Hipponem fecit Scipio, quam apud Vticam Cato.

PARABOLANI (ut interpretatur Alciat.) Latine dici poſſunt glebæ aſcriptitij, quibus. f. in omni uita ab agricultura recedere, non licebat. à παρὰ, & βῶλος, quaſi iuxta glebam. Per tranſlationem

dicuntur, tenuis conditionis homines. Iuſtinianus. C. de Epiſc. & Cle. l. Parabolani, & Cœlius lib. 29. c. 11.

Paracletus, ti, p. p. *Defenſore, aduocato*, à παρακαλέω, rogo, & hortor: item pro alio precator interuentio.

Paradisus, diſi, *Paradiſo*, παράδεισος, ὁ, uox deflexa, ut quidam uolunt, ab Hebræo Pardes: quod hortum domeſticum ſignificat, ſiue pomarium. Eſt & nomẽ oppidi, in Siria Cœle ad Libani orientale latus ſitum. Pli. lib. 5. cap. 23. Eſt item Paradiſus, Siciliæ fluuius, apud eũdem li. 5. c. 27. In ſacris litteris Paradiſus peculiariter accipitur pro amœniſſimo horto in oriente, à primis noſtri generis auctoribus habitato. Diuus Aug. ad Oroſium, Paradiſus, inquit, in Oriẽte ſitus eſt, interiecto Oceano, & à noſtro orbe longe remotus, in altiſſimo loco conſtitutus, pertingens uſque ad Lunarem circulum.

Paradoxa, orum, à Græcis uocantur admirabilia, præter opinionem omnium. hinc Paradoxa Stoicorum, de quibus extat Ciceronis libellus. Paradoxon item ſchema eſt, de quo Rufin. de figuris.

Paraetonius, a, um. Lucan. l. 3. Vſque Parætonias Eoa ad littora Syrtes. Hinc Parætonium appellatum eſt coloris quoddam natiui genus, quod circa hanc urbem in littore ſolet inueniri, ex ſpuma maris, ut creditur, cum limo ſolidata. Pli. l. 35. c. 6.

Paraetonium, Libyæ Marmaricæ oppidum. Alio nomine Ammonie. Habet portum ingentem, quadraginta fere ſtadiorum. Stra. lib. 17.

Paragaudes, uel Paragauda, teſte Alciato, genus ueſtimenti uirilis, ut plurimum linei, quod ſub alia ueſte gerebatur. Vopiſcus in Aureliano: Paragaudas ueſtes primus militibus dedit.

Paragogae, figura qua littera, uel ſyllaba fini iungitur, ut, Dicier, pro dici. Latine à nonnullis appellatur adductio.

Paragraphus, παράγραφος, dicitur linea in longum protẽſa: uox eſt protrita Iuriſconſultis. Pro eodem etiam dicitur Paragraphe.

Paralleli, pe. p. dicuntur ſegmenta ſphæræ, ab Ortu in Occaſum ducta, alterum ex Polis habentia pro centro, omniq; ex parte à ſe inuicem æqualiter diſtantia. Plin. l. 6. c. 33. Plura ſunt hæc ſegmenta mundi, quæ noſtri Circulos appellauere. Græci Parallelos. παράλληλος, inuicem comparatus, uel æqualiter diſtans. unde paralleli, circuli dicuntur æqualiter diſtantes: & Lineæ parallelæ, quæ æqualibus ſpatijs ab inuicem dirimuntur.

Paralius, παράλιος, tertia ſpecies eſt tithymali, dicta, quòd loca maritima amet. Pli. lib. 26. c. 8.

Paralysis, παράλυσις, reſolutio neruorum, in altera tantum corporis parte. nam in omnibus, apoplexia nominatur.

Paralyticus, qui hoc morbi genere laborat. Pli. l. 20. c. 9.

Paranitas, gemma ex amethyſtorum genere. Pli. l. 37. c. 9.

Paraphrasis, παράφρασις, eiuſdem ſententiæ per alium ſermonem explicatio, cum quædam mutantes, aut addentes copioſius ac dilucidius explicamus quod ab alijs dictum eſt: cuiuſmodi eſt Themiſtij in Ariſtotelem. Quinct. lib. 10. ca. 5. Neque ego paraphraſin eſſe interpretationem tantum uolo, ſed circa eoſdem ſenſus certamen, atque æmulationem.

Paraphrastes, παραφραστὴς, interpres, latius explicans.

Pararius, προξενητὴς, qui ſtipulationibus, contractibus, nominibusq; faciendis interuenit. Sen. lib. 3. de Benefi. Nec interponi pararios, nec ſignatores aduocari, nec chirographũ dare. Paraſtũ æs appellabat, quòd equitibus duplex pro binis equis dabatur. Feſt.

Parasangae, apud Perſas, auctore Feſto, uiarum menſuræ ſunt, quas Budæus Herod. libr. 2. teſtimonio probat fuiſſe triginta ſtadiorum.

Parasit[illegible], fem. ge. Hor. 1. Ser. Sat. 2. ciniflones, paraſitæ.

Parasitaster, ſtri, *Cheumiccoli paraſiti*, paraſitorum imitator. Ter. in Ad. Eſt al[illegible]undam paraſitaſter paruolus.

Parasitor, [illegible] paraſitum agere. Plaut. paraſitando pauerunt uentre[illegible].

Parasitus, ti, [illegible] pro. *Paraſſito*, παράσιτος, qui aliorum menſas & cibaria ſequitur: quiq; eius, cuius contubernio eſt, omnia facta, ſimul ac dicta laudat. unde & nomen accepit, quod παρὰ τοῦ σιτίου, ideſt, à cibo totus pendeat. Ci. de Ami. Nec paraſitorum in comœdijs aſſentatio nobis faceta uideretur, niſi eſſent milites glorioſi. Paraſiti olim appellatio honeſta fuit. nam paraſiti uocabantur olim comites, ſodaleſq; pontificũ, & magiſtratuũ, ut docet Athenæus lib. 6. Solon ſic eos appellauit, qui in Prytaneo publico uictu epulabantur, auctore Plutarcho. poſtea dictus eſt, qui ad menſas diuitum oblectationis cauſſa admittebatur. Producit autẽ hoc nomen pen. ſyllabam. Hora. lib. 1. epi. 1. Quantus ſit Dorſenus edacibus in paraſitis.

Parastades, lapides qui utrũq; latus oſtij muniunt. Vitr. Hermol.

Parastatae, παραστάται, inquit Hermolaus, apud Vitru. & Pli. lapides ſunt pilarum fere modo appoſiti columnis, à quorum ſimilitudine, alterum cruris os Paraſtates nominatur in iumentis à Vegetio. Apud eundem & meatus illi, per quos genitura ex epidymide in colem fertur, paraſtatæ appellantur. Sunt & in prælio Paraſtatæ, nomen officij. Sed & tabulæ quædam cum incertis inſtrumentis, à Vitruuio Paraſtatæ uocantur. Hæc Hermolaus qui ſic legit apud Pli. li. 33. c. 3. columnæ, & paraſtatæ. Itẽ apud Vitr. l. 5. In columna, aut paraſtatâ horæ deſcribuntur. Budæus tamen legẽdum putat apud Pli. Columnæ paraſtaticæ, & apud Vitr. Columna paraſtatica, utrunque ſine coniunctione.

Paratragoedio, παρατραγῳδέω, uerborum magnitudine aliquid augeo. Pla. in Pſeu. unde ut paratragœdiat carnifex.

Parazonium, παραζώνιον, genus gladij, quod ad zonam accingi ſolebat: de quo extat epigramma. Mart. li. 14.

Parcae, arum, μοῖραι, αἶσαι, dictæ ſunt à Parco, per contrarium, quòd nemini parcant. Ideo tres eſſe Parcas arbitrantur, quoniam tria ſunt tẽpora, in quibus omnia euoluuntur. Varro à partu, unius litteræ mutatione, deduci putat, quoniam (ut ſcribit Heſiodus) naſcentibus hominibus bonum malumq; conferre cenſeantur. Iuue. Sat. 9. at mea Clotho, & Lacheſis gaudent, ſi paſcitur, inguine uenter. Harum nomina erant Clotho, Lacheſis, Atropos, quas Cicero Erebi & Noctis filias fuiſſe ſcribit, & eaſdem cum Fatis fuiſſe exiſtimatas. unde & illud Cleantis: Ducunt uolentem fata, nolentem trahunt. Fingũt uitæ hominum præeſſe, & nendo eam ducere. qua propter Lanificas ſorores appellat. Mart. lib. 6. Si mihi lanificæ ducunt nõ pulla ſorores Stamina. Apuleius: Tres Parcæ tria fata ſunt numero, cum ratione temporis facientia. nam quod in fuſo perfectum eſt, præteriti temporis habet ſpeciem: quod torquetur in digitis, momẽti præſentis indicat ſpatia: quod nondum ex colo tractum eſt, futuri, & conſequentis ſeculi poſteriora uidetur oſtendere. Lacheſim dictam putant à λαγχάνω ſortior: Atropon, quia uerti, hoc eſt mutari nõ poſſit, ab α priuatiua particula, & τρέπω, uerto: Clotho: quoniam contorta & conuoluta omnia teneat: à κλώθω, neo, uel circumuoluo.

Parco, is, peperci, uel parſi, parſum, *Perdonare, rimettere, ſparagnare*, φείδομαι, proprie ſignificat abſtineo, quaſi parum tango. Et fere cum datiuo conſtruitur: ut, Parcere pecuniæ, pro, ab expendenda pecunia abſtinere. Parcere ſumptui, à ſumptu abſtinere. Lamẽtis parcere, continere ſe à fletu. Liu. 6. Parcere lamentis Sutrinos iuſſit. Aliquando habet accuſatiuum cum datiuo. Vir. 10. Aen. Argenti, atque auri memoras quæ multa talenta, Natis parce tuis. Accipitur & pro ignoſcere. Cic. pro Quin. Boni uiri malunt commemorare, ſe, cum perdere poſſent, pepercíſſe, quàm cum parcere poſſent, perdidiſſe. Vir. 6. Aen. Parcere ſubiectis, & debellare ſuperbos. Cæſ. 7. Bel. Gal. Non ætate confectis, non mulieribus, non infantibus pepercerunt. Donatus differentiam hãc facit inter præterita Parſi, & Peperci, ut Parſi idem ſit quod abſtinui: Peperci, idem quod ignoui. Seruius tñ negat, duo hæc præterita ex ſignificationis diuerſitate uenire, ſed potius ex mutatione uſus: ut quod ueteres Parſi dixerunt, id alij poſtea Peperci dicere cœperint. Aliquando etiam accipitur pro prohibere. Virg. 3. ecl. Parcite oues nimium procedere. Nonnunquam pro deponere. Virg. 1. Aen. Parce metu Cytherea. Quandoque pro deſinere. Idem 3. Aen. Parce pias ſcelerare manus. Hinc Comparco, eiuſdem cum ſimplici ſignificationis. Teren. in Phor. Suum defraudãs genium comparſit miſer. Reparco iterum parco. Plau. Truc. Vtinam rei iterum parſiſſem meæ, ut nunc reparcis. Parcitur, impersonale. Cic. Att. l. 2. Non parcetur labori. Plin. l. 16. cap. 12. Nec corpori ipſi parcitur.

Parcus, ci, *Parco*, φειδωλὸς, qui frugi eſt, & ſumptibus parcit. Gel. l. 3. c. 19. Parcus neque ab arca, neque ab arcendo, ſed ab eo quod paruum & parum, denominatur. Hor. 1. Od. 8. Te ſenes parci. Ci. 2. de Ora. Cum optimus colonus, parciſſimus, modeſtiſſimus, frugaliſſimus eſſet. Parcus cum genitiuo. Hora. 2. Ser. Sat. 2. Veteris non parcus aceti. Plin. epiſt. 126. eiuſmodi honorum parciſſimus. Parcus ablatiuo iunctum. Plaut. Rud. Opera haud fui parcus. Parcus comitatu, apud Plin. in Paneg. dicitur, qui paucos habet in comitatu. Hinc Parce, frugaliter, moderate. Te. in And. pudice uitam, parce, ac duriter agebat. Cic. 1. Offi. Intelligemus quàm ſit honeſtum parce, continenter, ſeuere, ſobrie. Idem pro Mur. parcius de eius laude dicerem. Colum. lib. 6. c. 7. Nec poteſtas aquæ, niſi quàm parciſſime, facienda eſt. Hinc Parcitas, pro frugalitate. Præparcus, ualde parcus, Pli. l. 11. Deparcus, nimium parcus. Sue. in Ne. Sordidos putabat eſſe & deparcos. Apul. At accuſaſtis, unũ, ſeruum, ut deparci: tres liberos, ut profuſi.

Pardalianches, aconiti genus, dictum, quòd carnes eo tactæ pantheras necant. Pl. l. 8. c. 27.

Pardalios, παρδάλιος, gemma maculis quibuſdam uariegata, à Pantherinæ pellis ſimilitudine nomen habens. Plin. lib. 37. cap. 11.

Pardalis, *Pantera*, animal ferum Syriæ, Africæque peculiare, alio nomine Panthera, pellem habens candidam, breuibus macularum oculis uariegatam, præſtantiſſimum ſpirans odorem, cuius ſuauitate feras illectas corripit, laceratq;. Romani uarias appellarunt, & Africanas, quòd ex Africa in ludorum uſum mitterentur. Pli. l. 8. c. 17.

Pardalium, lij, unguentum, quòd pardalis odorem reddat. Plin. lib. 13. cap. 1.

Pardus, *Leopardo*, πάρδαλις, ὁ, mas pantheræ. uide pardalis.

Parectatus,qui de pueritia uenit ad pubertatem : à *παρεκτείνω*, extēdo.Lucil.l.8.Vnde pareſtato chlamydes, ac barbula primū. Idem lib.10.Ephebum quem uocant parectatum.Nonius.

Parens,tis,priore co.gen.com.*Padre,ouero madre,ὁ γεννήσας,ἡ γεννήσασα*,à Pario fit.quo nomine, quanuis proprie pater & mater ſignificetur,apud Iuriſ.tamen teſte Feſto,etiam auus & proauus, alijq; ſuperiores utriuſque ſexus,uſque ad tritauos & tritauias intelliguntur. ultra hos, Maiores appellantur. Ci. poſt red. in ſen. Parentes cariſſimos habere debemus;quòd ab ijs nobis uita, patrimonium,libertas,ciuitas tradita eſt. Virg.8.Aen.Quem ſubijſſe humeris confectum ætate parentem. Caius de uerbo. ſignifi.l. Appellatione,ſcribit appellatione parentum omnes in infinitum maiores utriuſque ſexus ſignificari. Parentum etiam uocabulum ad quoſlibet conſanguineos extenſum inuenimus. Lampridius de Alexandro Seuero : Amicos & parentes Alexander, ſi malos reperit,puniuit.Iulius Capitol.de M.Antonino:omnibus parentibus ſuis tantam reuerentiam,quantam priuatus exhibuit. Plin. l.18.c.1.Terram omnium parentum dixit:id eſt,altricē. Et Oui. 1.Met. Magna parens terra eſt.Ci.1.de Or.Philoſophia bonarū artium omnium procreatrix quædam,& quaſi parens. Idem 2.de Fin.Socrates parens philoſophiæ iure dici poteſt. Idem ad Att. l.9.Cum parentes non alere nefarium ſit , noſtri principes antiquiſſimam & ſanctiſſimam parentem patriam fame necandam putant . In arbore etiam parens dicitur ſtirps ipſa, unde rami enaſcuntur.Plin.lib.12.cap.5.Parentium,in genitiuo plurali pro parentum,poſuit Horat.3. Car. Ode 24. Dos eſt magna parentum Virtus. Hinc Parenticida, qui patrem aut matrem occidit. Plau.in Epid.

Parentalia, orum, *ἐπιτάφια,ἐναγίσματα , τὰ νομιζόμενα*, conuiuia,quæ in parentum aut propinquorum funeribus fieri conſueuerūt. Dicta Parentalia,teſte Hieron. in Hieremiam , quòd hoc officij genus filij parentibus præſtarent.Cic.1. Phil. An me cenſetis decreturum fuiſſe , ut parentalia cum ſupplicationibus miſcerentur?

Parentalis,&hoc ale, adiect. ut Vmbræ parentales. Ouid. 4. Triſt.El.9.Dies parentales, quibus ſolennes epulæ ad mortuorū ſepulchra ſolent afferri:quæ conſuetudo primum ab Aenea creditur manaſſe. Oui.2.Faſt.

Parenthesis,*παρένθεσις*,clauſula orationis contextui interiecta, qua remota ſenſus manet integer,à *παρεντίθημι*,interpono.

Parentium,*παρέντιον*,Iſtriæ oppidum.Ptol.li.3.c.1.Steph.

Parento, as, *ἐπιτάφια,ἐναγίζω*,parentibus iuſta celebro. licet & ad alios transferatur.Pli.lib.18.c. 12. Fabacia parentando utiq; aſſumitur.Cice.2.de Leg.Hoſtia maxima parentare , pietati eſſe adiunctum putabat. Idem 1.Phil.Vt cuius ſepulcrum nuſquā extet,ubi parētetur.Oui.1.Amo.El.13.Sic Memnonis umbras Annua ſolenni cæde parentet auis.

Pareo,es,parui,paritum:unde pariturus partic. *Obedire, φαίνομαι*, uideor,appareo Mart.li.12.Feſtinant trepidi ſubſtringere carbaſa nautæ, Ad portum quoties paruit Hermogenes. Virg.6. Aen. Cui pecudum fibræ,cœli cui ſidera parent: id eſt, à quo fibræ & ſidera cernuntur. Hinc Appareo,idem quod Pareo:id eſt,uideor. Virg.1.Aene. Apparent rari nantes in gurgite uaſto. Compareo, uide ſuo loco.Diſpareo,*ἀφανίζομαι*,à conſpectu recedo . Tranſpareo,*διαφαίνομαι*,per aliquod corpus lucidum uideor.Interdū parere eſt obedire. Vir.1.Aen.Paret Amor dictis charæ genitricis.Iuſtin.lib.1.Vix patienter uni uiro, nedum feminæ pariturus. Ci.7.Phil.Non ut pareret,& dicto audiens eſſet huic ordini . Idē de Nat.deo.Eorum imperijs remp.amplificatam , qui religionibus paruiſſent.Virg.2.Aen.neu præceptis parere recuſa. Promiſſis parere,eſt Præſtare promiſſa. Ouid.5. Fa. Parent promiſſis, diſſimulantq; deos.Paretur impersonale.Liu.9.dicto paretur.Habent autem hæc omnia pa,ſyllabam productam.Parere interceſſori,eſt ut uulgo dicunt,Iuriſconſulti, petenti cedere. Cice.3. de leg.Parere iubet interceſſori.Parere gulæ,eſt ſeruire gulæ. Hor. 2.Serm.Saty.7.Nil ſeruile gulæ parens habet.

Parergon,*πάρεργον*,dicitur quod alicui rei præter propoſitum additur. ut ſi pictor imaginem pingens,arbuſculas,& auiculas,& huiuſmodi addiderit. Plin.lib.35.cap. 10. Protogenes , cum propylæum pingeret,adiecit paruulas naues longas , in ijs , quæ pictores Parerga appellant. Sunt etiam , inquit Budæus , Parerga corollaria operis locati, quæ fiunt ultra id quod in ſtipulatione comprehenſum eſt.

Paries,etis,*Pariete,muro,τοῖχος*.proprie, qui in utroque ædiū latere domum unam ab altera dirimit: differtq; à muro , qui proprie eſt lapideus urbis ambitus.Ci.6.Ver.His tabulis templi interiores parietes ueſtiebantur, Ouid. 4. Met. Paries domui communi utrique.Intra parietes diſceptare,uel experiri,eſt amicis domi & extra cancellos forenſes controuerſiam componendam permittere.Ci.pro Quinctio:Si quid in controuerſiam ueniret , aut intra parietes,aut ſummo iure experiretur.Paries craticius, dicitur ab aſſeribus,qui arrecti, tranſuerſiq; in modum cratis texuntur: unde Vitruuius Arrectarios parietes & tranſuerſarios appellat.

Parietaria, æ, *παρθένιον, ἑλξίνη*,herba à parietibus , in quibus naſcitur,dicta uulgo Muralis herba.A Plinio appellatur Parthenion,& Perdicion, quoniam perdices ea ueſcantur.Dioſ.Helxinem appellat.

Parietinae,*τοῖχοι,σεσαθρωμένοι*,muri ueteres, ac ſemiruti. Plin. lib.26.c.8.Naſcitur circa uetera monumenta,parietinasq;.

Parilis, & hoc le , *Pariglio,eguale, ἴσος* , æquale . Ouid. 1. Triſt . El . 8. Accipere , & parili reddere uoce uale . Inde Parilitas , *ἰσότης*,æqualitas. Gel.lib.14. cap.5. Parilitas uirtutum inter ſe conſimilium.

Pario,is,peperi, partum, uel paritum , parere, *Partorire , τίκτω, ἀποτίκτω*,hodie tantum eſt tertiæ coniugationis , olim etiam quartæ. Ennius : Oua parire ſolet genus pennis condecoratum. Eſt autem Parere,fœtum emittere: quod propriè ad feminas pertinet Lucr.lib.5. Femina quæque Cum peperit dulci repletur lacte. Ci.2.de Ora. Dixiſſe dicitur,ſi quintum pareret mater eius, aſinum fuiſſe parituram . Accipitur aliquando pro generare , ut etiam de uiris dicatur,ſed hoc apud uetuſtiſſimos. Cæcilius· Hic uicinus noſter peperiſſe ſe filium memorat. Parior, eris, paſſiuū. Plin.lib.10. cap.52. Oua dum pariuntur. Per tranſlationem pro acquirere.Colum.lib.9.cap.1. Vel ære parta, uel gratuita contingunt. Virg.11. Aen.Ite,ait,egregias animas, quæ ſanguine nobis Hanc patriam peperere ſuo . Parere oua dicuntur aues, pro ponere, & quod Var.de re ruſt.Facere oua dicit.Plin.lib.10. cap. 52. Oua pariunt ſtruthiocameli.Parere uerba, eſt noua fingere. Cicero. 3. de Fin. Idque cum Græcis,tum magis nobis , quibus etiam uerba parienda ſunt , imponendaq; noua nouis rebus nomina. Partor,oris, qui peperit, & acquiſiuit.Plau.Tru.Vnde ante parta demus poſt partoribus . Partio, nis, uide ſuo loco. Hinc Aperio, à quo Adaperio , Comperio , Operio , à quo Cooperio,Reperio.

Paris,idis,Priami Troianorum regis, & Hecubæ filius , alio nomine Alexander: cuius matri,cum illa ſe facem ardentem parere ſomniaſſet,coniectores reſponderunt fore, ut filius , quem in utero geſtabat,cauſſa eſſet Troiani excidij.qua re cognita , Priamus puerum,ubi primum natus , Archelao ſeruo exponendum tradidit.contra Hecuba curauit ut furtim nutriretur à paſtoribus in Ida monte.ubi cum adoleuiſſet, Oenonem uirgunculam amauit,& compreſſit,ſuſcepitq; ex ea duos filios. Porro, cum in dirimendis controuerſijs eſſet æquiſſimus,maximam iuſtitiæ famam ſibi comparauit,adeo ut,orta inter deas,Iunonem, Palladem, & Venerem,diſceptatione de forma ob aureum pomum à Ioue cælitus demiſſum,in quo ſcriptum erat, Detur pulcherrimæ , iudex ſit conſtitutus. quas cum uidiſſet nudas,ſententiam tulit ſecundū Venerem,quæ pulcherrimam feminarum ſibi promiſerat, neglecto regno,quod pollicebatur Iuno, & contempta , quam Pallas offerebat,ſapientia. Præterea cū eſſet fortiſſimus in agonali certamine,quod ad Troiam agebatur,cum alios omnes ſuperauit,tū ipſum etiam Hectorem:qui cum iratus, quòd uinceretur , gladiū in eum ſtringeret, paſtorem putans;Paris illi aperuit,ſe eius fratrem eſſe germanum . Sic igitur cognitus, à patre receptus eſt. Deinde conſtructis uiginti nauibus ſub ſpecie legationis ad repetendam Heſionam,in Greciam miſſus eſt:ubi à Menelao hoſpitio eſt ſuſceptus. uerum cum ille neceſſaria de cauſſa in [illegible] naugare cogeretur, Paris ſibi occaſionem rei bene gerendæ oblatam ratus, Helenam,quam mutuo amore deperibat , rapuit, & in Aſiam abduxit. Alij tamen dicunt in Græciam ueniſſe abſente Menelao, Heleneſq; pulchritudine captum, Spartā expugnaſſe, illamq; etiam renitentem,& omnes regios theſauros [illegible] & ob id poſtea Helenā à uiro recipi meruiſſe. ex qua rapina [illegible]de ſecutum eſt bellum Troianum.Poſtremo, Hectore [illegible] fratribus occiſis,cum ipſe,ſumpto arcu & ſagittis, [illegible] interfeciſſet,ipſe quoque à Pyrrho,ſiue(ut aliorum eſt [illegible] Philoctete occiſus eſt.

Parisii , orum , populi inter Celtas , ad Squanam [illegible] ,inter Senones,& Bellouacos,quorum caput eſt Lutetia,olim in Sequanæ inſula ſita.hodie,prolatis identidem pomerijs , tantopere aucta,ut nulli potentiſſimarū urbium debeat poſt haberi . Cæl. 6. Com.& Ptole.li.2.c.8.

Pariter,*Parimente,egualmente, ἴσως*, ex æquo . Neuius: Vt pariter diſpartiantur bona patris. Aliquando continenter. Titin. Næ tu iſtā inedia extuliſti pariter. Aliquando,ſimiliter,*ὁμοίως*,Plau. in Aulu . Habet filium pariter moratum , ut pater atque auus eius fuit. Item pro ſimul. Cicero. 1. Tuſ. Pariter cum uita ſenſus amittitur.

Paritudo,inis, pariendi actus.Plau.in Aulu. Propinqua paritudo cui appetit.

Paritura,æ,*Parto,il partorire,γέννησις*,pariendi actus. Varr.l.2. de re ruſt. Demes duas res de mulis,admiſſuram,& parituram.

Parius,a,um, *πάριος* , à Paro inſula. unde Parius lapis , ſiue Parium marmor, quod candidum erat , & ſculpturis aptiſſimum. Virg.1. Aen.

Parma,æ,*Targa,brocchiero,πάρμη* Suidæ,breue ſcutum,& rotundū,

quo pedites utebantur, dictum, quòd è medio in omnes partes, eſſet par, ut inquit Varro. Vir. lib. 11. Parmaq; inglorius alba. Liui. 8. Quem cuſpide parmaq; innixum, Manlius terræ affixit. Parmatus, a, um, parma tectus. Liui. lib. 4. Parma etiam nomen eſt fluuij, à quo urbs inter Placentiam & Cremonam ſita, Parma appellata. hæc patria fuit Caſſij poetæ, & Macrobij, uiri ingenio, & doctrina præſtantis.

Parmenides, Eleata philoſophus, Xenophanis auditor, à cuius nomine Plato dialogum, quem de Ideis conſcripſit, Parmenidem appellauit. hic carmine phyſiologiam expreſſit. Primus deprehendiſſe dicitur eundem eſſe Luciferum, & Heſperum. Suidas, & Laertius.

Parmularius, rij, πελταστὴς, gladiator, qui parmula utebatur: itẽ factor eius generis. Quinct. l. 2. c. 11. Ego parmularius ſum. Vbi interpres: Parmarum faber. Porro gladiatores parmularij etiam Thraces appellabantur, quòd eius regionis homines peculiariter parmulis utebantur. Feſt.

Parnacides, ueſtes puellares. Varr. de liber. edu. apud Nonium.

Parnassus, gemino ſ, nam apud Steph. & Suidam legitur παρνασσὸς, mons eſt in Phocide, ut ſcribit Plin. lib. 4. c. 3. & Str. lib. 8. & 9. duos uertices habens, quorum unum Thitorea uocari, alterum Hyampeum, Herodotus in Vrania tradit. Citheron autem & Helicon, quos Seruius male putauit eſſe Parnaſſi iuga, montes ab hoc diuerſi, & diſiuncti ſunt, ita ut Helicon procul ſit à Parnaſſo circiter quindecim paſſuum millia, Citheron, uero triginta. Eſt igitur Parnaſſus ſacer Baccho & Apollini. Ouid. 1. Met. Mons ibi uerticibus petit arduus aſtra duobus Nomine Parnaſſus. Luc. lib. 5. Parnaſſus gemino petit æthera colle. Hic eſt Apollinis Delphici templum, hic fons Caſtalius, Muſis ſacer. hic habitauere Pieres, natio Thracia: unde Pierius mõs, & Pierides Muſæ. Sub Parnaſſo habitauerunt Hiantes populi, unde aquam Parnaſſi fontis, Hiantida dicunt. Hic fontes Atticam uerius Hippocrene, & Aganippe.

Paro, *Apparecchiare*, παρασκευάζω, inſtruo, apparo. Ter. And. quæ opus fuere ad nuptias Gnatæ paraui. Cæſ. 5. Bell. Gal. Neruios, bellum Romanis parare. Ita paratum eſt, inquit Plaut. in Pœn. ideſt, ita deliberatum. Significat etiam acquiro. Teren. in Eun. Cupio aliquot parare amicos beneficio meo. Hinc Paratus. Ter. in And. Summum bonum eſſe heræ putabam hunc Pamphilum, quouis in loco paratum. Paratiſſimo animo ſuſtinere. Cæſ. 8. Bel. Gal. Iungitur aliquando infinitiuo. Cæſ. 3. Bel. Ci. Paratus omnia perpeti. Aliquando accuſatiuo cum Ad. Cic. Toranio. lib. 6. Paratus ad omnem euentum. Aliquando datiuo. Quinct. lib. 8. c. 3. certamini paratior. Paratus, us, ſubſtant. idem quod apparatus. Quinct. lib. 10. c. 1. Copioſus uerborum paratus. i. apparatus. Tacit. l. 13. Prouiſo ante funebri paratu. Opus impar ueſtris paratibus. Oui. 3. de Pon. Eleg. 4. Inuenitur & Paratum, in neutro gen. Ter. in Eun. Parati nihil eſt. Hinc Parate, prompte, expedite. Plau. in Epi. Vt parate eam præmeditatam meis dolis mittam. Cic. de Cla. Orat. Ad dicendum ueniebat magis audacter, quàm parate. Idem 1. Offi. Dimicare paratius de honore, & gloria, quàm de ceteris commodis. Paratiſſime reſpondit, prom[illegible] Plin. epiſt. 9. lib. 3. Hinc Parito, as. Plaut. in Merc. cum ill[illegible] quo nunc ire paritas, Veneris. Hinc Apparo, Cõparo, Reparo, Separo, Diſparo, quod eſt ſeparo, Aequiparo, Præparo, quæ habent pen. cor.

Parochus, chi, pen. cor. ἀπὸ τοῦ παρέχειν, à præbendo. erant. n. Par[illegible] legatis publice Romam miſſis, ſalem & ligna præbe[illegible] notauit Acron in illud Horatij ex lib. 1. Ser. Saty. 5. T[illegible] quæ debent ligna, ſalemq;. Hi Latino uocabulo copi[illegible] Porphyrione; quòd omnium rerum neceſſari[illegible] gum, populorumq; legatis ſuppeditabant: nã quamuis [illegible] co iam citato ſalis tantum, & lignorum meminerit, tam[illegible] idem annotauit Acron, ſub illarum ſpecierum appellatio[illegible] nia hoſpitibus neceſſaria uoluit intelligi. In hac ſignificatione hoc nomine uſus eſt. Cic. li. 13. epiſt. ad Att. Ariarathem Sextius noſter parochis publicis occupauit. Hora. lib. 2. Ser. Sa. 8. Parochum poſuit pro conuiuatore. Vertere pallor Tum parochi faciem, nil ſic metuentis, ut acres Potores. Sunt qui Parochon etiam accipi putent pro auſpice nuptiarum, à uerbo παροχεῖσθαι, quòd in curru nuptiali unà cum ſponſo & ſponſa ueheretur. uide Cœlium.

Parodontides, tubercula iuxta gingiuas. Celſ. l. 6. c. 13.

Parœmia, definitore Donato, eſt accommodatum rebus, temporibusq; prouerb. Sic & Diomedes.

Paronomasia, *Biſchizzo*, Latine agnominatio, cum aliquod nomẽ ab alio, uoce quidem ſimili, uerum ſignificatione diuerſiſſimo perimitur. Teren. in And. Inceptio eſt amentum, haud amantiũ.

Paropsis, παροψὶς, uas eſcarium, à rotũditate, flexuq; dictũ. Mar. lib. 11. Cui portat gaudens ancilla paropſide rubra Halecẽ. Suet. in Cal. paropſidem leguminis pro ſedulitate ac diligentia porrexit. Pollux li. 10. tradit etiam iuris quoddam genus eſſe, uel obſonij uilis, quod ſuo tempore παροψημάτιον dicebatur.

Paros, una ex Cycladibus, ex quo Parius lapis aduehi ſolet, colore candido, & ſtatuis exculpẽdis aptiſſimus. Vir. li. 3. niueaq; Parõ.

Parotis, dis, παρωτὶς, apoſtema ſecus aures. Celſ. l. 6. c. 16. Sub auribus oriri parotides ſolẽt. id abſceſſus genus eſt. Dicuntur & Parotides (inquit idem) arteriæ duæ, dextra, ſiniſtraq;, iuxta gutur ſurſum procedentes. Quin & ipſi aurium cincinni, apud Pollucẽ uocantur Parotides. Solent & iuxta dentes in gingiuis oriri dolores, quos Græci παρωτίδας appellant. Pli. lib. 20. c. 1.

Parrha, genus auis inauſpicatæ. Hor. 3. lib. Car. parrhæ recinentis omen. Pli. l. 18. & 19. Auem Parrham oriente Sirio nõ apparere.

Parrhasia, παῤῥασία, regio in Peloponneſo, alio nomine Arcadia. unde Parrhaſius, a, um, pro Arcadico. Vir. 8. Ae. Parrhaſio dictũ Panos de more Lycæi. In ea mõs eſt Lycæus, i quo bicornis Fauni templum fuit, à quo Lycæa ludicra illi ſacrata, nobis Lupercalia dicta. Ouid. lib. 2. Faſt. Quid uetat Arcadico dictos à mõte Lupercos? Faunus in Arcadia templa Lycæus habet.

Parrhasis, patronymicum ſem. à Parrhaſia: unde Parrhaſis Vrſa apud poetas pro polo Arctico; quòd Caliſto, quam in hoc aſtrũ fabulantur commutatã, fuerit Lycaonis Parrhaſia, id eſt, Arcadiæ regis filia. Luc. l. 2. Parrhaſis obliquos Helice cũ uerteret axes.

Parrhasius, pictor Epheſius, qui cum Zeuxide in certamen picturæ deſcendit: & cũ ille detuliſſet uuas pictas tanto ſucceſſu, ut in ſcenã aues aduolarent, ipſe detuliſſe linteum traditur, ita ueritate repræſentata, ut Zeuxis, alitum iudicio tumens, flagitaret, tandem, remoto linteo, oſtendi picturam; atque, intellecto errore, cõcederet palmam; quoniam ipſe aues feſelliſſet, Parrhaſius autem ſe artificem. Pli. l. 35. c. 10. Horat. lib. 4. Car. Quas aut Parrhaſius protulit, aut Scopas.

Paricida, æ, pen. pro. *Paricida*, πατροκτόνος, πατραλοίας, à patre deducitur, t, in r, commutato. Alij uolunt Paricidam per ſyncopam dici quaſi parenticidam: proprie enim Paricidæ dicuntur parentum interfectores, aut qui ſuæ patriæ, quæ cuiq; parẽtis eſt loco, excidium aut uim attulerint. Ci. pro Roſ. Am. Inſui in culeum paricidas uiuos, atque ita in flumen deijci uoluerunt. Idem in Parad. Patrem uita priuare, ſi per ſe ſcelus eſt, Sanguntini, qui parentes ſuos liberos emori, quàm ſeruos uiuere, maluerunt, paricidæ fuerunt. Hora. 3. Car. Ode 29. Telegoni iuga paricidæ. Ponitur & pro eo qui qualẽcunque hominem occiderit. unde extat lex Numæ Pompilij: Si quis liberum hominem morti ſciẽs duit, paricida eſto.

Paricidium, dij, *Paricidio*, πατροκτονία, parẽtis uel cognati occaſio: quãuis ẽt pro eo accipiatur, qui impiũ aliquod nefas in patriæ perniciem fuerit machinatus. Col. li. 3. Off. Poteſt cuiquam eſſe utile fœdiſſimum paricidum patriæ? Idem pro Clu. In ipſo fraterno paricidio nullum ſcelus prætermiſſum uidetur.

Pars, huius partis, *Parte*, μέρος, μοῖρα, à pari, quòd partes ſimul iunctæ pares, ideſt, æquales ſint toti. Alij malunt Partem dictam à Parum; quòd pars ſit quid parum, reſpectu totius. Dicuntur uero partes, in quas diuiditur totum. Item de hominibus. Cic. 1. Offi. Quæ maiori parti pulcherrima uidentur. Ter. in Prol. Heau. Ni partem maximam exiſtimarem ſcire ueſtrum. Plau. in Moſt. Magna pars moram hanc ſibi induxerunt. Pars Multa, plerique. Hora. 1. Ser. Sat. 7. Pars multa natat non recta capeſſens. Magna ex parte, plerunque. Plin. libr. 8. cap. 54. magna ex parte complectendo necant. Alias ſignificat ut ſonat. Quinctil. lib. 10. cap. 1. Ex magna parte Ciceronem, quantus eſt, fecit. Ex parte, & In parte, aliquando pro Partim ponuntur. Quinct. lib. 6. c. 4. Piſces ex parte aduſti. Idem lib. 5. cap. 7. Patronorum in parte difficilior interrogatio eſt. Partes aliquas tenere, eſt per illam regionẽ iter habere. Cice. ad Atti. lib. 3. Sine te autem non nobis illas partes tenendas. Ponitur interdum pro factione: ſed hoc fere in plurali numero. Cic. pro Quinct. Erat illarum partium. Pro ſua quiſque parte, pro uirili. Parte ablatiuus aliquando pro partim. Plau. in Rud. Id ſi parte curaui, ut cauerem. Interdum geminatur. Plin. lib. 37. cap. 11. Parte flauus, parte melleus. Duabus partibus alicuius rei amplius habere, idem eſt, quod duplo plus. Cice. 5. Ver. Quid ſi duabus partibus doceo te amplius frumenti abſtuliſſe, quàm populo R. miſiſſe? Sic. Multis partibus, pro, multo plures. Cœlius. Cice. lib. 8. Fam. Turpe tibi erit, Patiſcum Curioni decem pantheras miſiſſe, te non multis partibus plures. Pars aliquando pro initio. Virg. 7. Aen. Pars mihi pacis erit, dextram tetigiſſe tyranni. Ponitur quandoque pro partim. Sueto. Milites pars uictoriæ fiducia, pars ignominiæ dolore, ad omnem audaciam proceſſerunt. Aliquando pro uxore. Pla. in Men. loquitur de me, & de parte mea. Dicimus pulchre, Partes alicuius agere, pro fungi alicuius munere, & officio. Similiter, Partes alicuius ſuſcipere: Priores partes alicui tribuere, eſt eum pluris facere, & magis laudare. Priores partes habere apud aliquem, eſt plus apud illum poſſe. Dicimus etiam, Facere partes, ideſt, totum in partes diuidere. Cic. 2. de Ora. Quis Antonio permiſit, ut partes faceret? Pars aduerſa, aduerſarius. Quinct. li. 4. c. 1. Partis aduerſæ patronus. Partes primas agere, dicitur in comœdijs, qui ſæpiſſime prodit in proſcenium. Aſconius. Primarum partium acto-

res

res ſæpius in ſcenam progrediebantur: ſecundarum, qui minus, minusq;. Porphyrio in Horatium auctor eſt, primarum partium actorem omnia clarius, ſecundarum omnia ſubmiſsius agere conſueuiſſe. Quãdoque partes Pro officio, ut Meæ partes ſunt, mearum partium eſt. Cic. 6. Verr. Non ſunt meæ partes id facere. Et Alicuius partes deſiderare, eſt eius diligentiam poſtulare, Cice. ad Att. lib. 7. Sin erit bellum, meæ partes nõ deſiderabũtur. Hinc Expers, ſine parte.

PARSIMONIA, æ, *Riſparmio*, φειδὼ, definitur à philoſophis: Parſimonia, eſt qua cauemus, ne quod diſpendium ultra modum fiat, & res familiaris ſine cuiuſquam iniuria conſeruetur. Cic. in Par. O dij immortales, non intelligunt homines, quam magnum uectigal ſit parſimonia.

PARTHENIVM, παρθένιον, herba, teſte Ruellio, quam uulgus matricariam appellat. unde Dioſc. lib. 3. cap. 146. Eſt itẽ Parthenion, teſte Plin. Aliud herbæ genus, quod & Perdicium, & Helaine, & Vrceolaris herba appellatur: nomen habens à Minerua, quæ illam Pericli in ſomnis traditur oſtendiſſe. Mineruam enim Athenienſes παρθένον appellãt. Vulgus Parietariam appellat, quòd circa parietes præcipue naſcatur.

PARTHENIVS, παρθένιος, mons Arcadiæ, teſte Plin. lib. 4. cap. 6. ita dictus à uirginibus, quæ in ea Veneri frequenter ſacra facere ſolebant. Eſt & Parthenius, παρθένιος, fluuius Paphlagonũ. Ouid. 4. de Ponto: Partheniusq; rapax. Parthenius item poeta Nicæus, ut ait Suidas, elegiarum, uarijq; carminis ſcriptor: à Cinna in bello Mitridatico captus, deinde ob ingenium manumiſſus, uixit uſque ad Ti. Cæſarem, qui teſte Tranquillo eius ſcriptis admodũ delectabatur. huius Parthenij locos Virg. quandoque mutuabatur. cuiuſmodi eſt illud, Glauco, & Panopeæ, & Inoo Melicertæ. Gell.

PARTHENOPE, παρθενόπη, una fuit Sirenum, quæ præ dolore, quòd prætereuntem Vlyſſem cum ſocijs in ſcopulos cantu pellicere nõ potuiſſent, in mare ſe præcipitauerunt. harum aliæ alia in loca. Parthenope autem eo delata eſt, ubi poſtea condita ſuit Neapolis, quæ ab eius nomine etiam Parthenope eſt appellata.

PARTHIA, παρθυαία. Stephano regio Aſſyriæ à qua Parthi. Fuit hæc olim gens Scythica, quæ poſtea Medos profugit: unde & nomen acceperunt. nam Parthi lingua Scythica exules dicuntur, ut refert Iuſtinus lib. 41. Horum regna duodeuiginti fuiſſe, teſtis eſt Pli. lib. 6. c. 15. Ab ortu habent Arios à Meridie Carmaniam, ab Occaſu Medos, à Septentrione Hircanos.

PARTIARIVS, rij, *Mezzadro, lauoratore a mezzo*, κοινωνὸς, colonus, ſiue alius quis, cum quo aliquid commune habemus, & partimur. Cato cap. 144. Vineam curandam partiario bene curet. Idem c. 16. Calcem partiario coquendam qui dant.

PARTICEPS, participis, omnis generis, *Partecipe*, μέτοχος, qui partẽ capit. Ter. in Heaut. Vbi ille huc ſaluos redierit meus particeps. Participẽ facere aliquẽ rei alicuius. Plaut. in Epi. Fac. participes nos. Ter. in Heaut. Cuius te fieri participem cupis. Cæſ. 3. bel. Ci. Quos ſui conſilij participes habebant. Particeps ſum tibi in laboribus. Curtius lib. 6. Quod fuiſſet illi in periculis particeps.

PARTICIPIVM, pij, μετοχὴ, pars orationis apud grãmaticos, dicta quòd partem capiat nominis, & uerbi. hinc participalia nomina dicta gerundia, quæ ſimilia participijs ſunt, de quibus ſuo loco.

PARTICIPO, *Participare*, μεταλαμβάνω, μεταδίδωμι, μετέχω, participem facio, aut particeps fio. cum ſignificat participem fieri, iungitur accuſatiuo tantum. Gel. lib. 15. cap. 1. Si forte ad participandas eiuſmodi uoluptates, caſus induxerit. Cic. 1. Tuſc. ea poetarum ueterum aliquo. Qui alteri exitium paras, Eum ſcire oportet, ſibi paratum, peſtẽ ut participet parẽ. Cũ ſignificat participẽ facere, iungitur interdum genitiuo cum accuſatiuo. Plau. in Ciſt. Paternum ſeruum ſui participat conſilij. Interdum ablatiuo cum accuſatiuo. Plau. in Mil. Aliquem familiarium participauit de hera amica. Interdum accuſatiuo & ablatiuo cum præpoſitione Cũ. Liui. 2. Suas laudes participare cum Cæſone.

PARTICVLA, æ, *Particella*, μερὶς, dimin. parua pars. Cic. 3. Ver.

PARTICVLARE, τὸ κατὰ μέρος, μερικὸν, quod particulatim fit.

PARTICVLATIM, μερικῶς, per particulas. lib. 1. ad Heren. Si ſummatim, non particulatim narrabimus. Col. lib. 7. c. 5. particulatim facilius, quam uniuerſus conualeſcit. & Luc. l. 3.

PARTICVLONES, cohæredes, & qui partẽ patrimonij ſumunt Põp. in præcone, ut citat Nonius: particulones producam tibi.

PARTIM, *Parte*, τὸ μὲν, τὸ δὲ, τοῦ τοδὶ, quãdoque ex parte: ut Partim ſubiecuit crimen, partim conf. ſſus eſt, & fere ſemper in oratione geminatur. Cic. Cœlio. lib. 2. Epiſt. Vt eos partim ſcelerum ſuorum, partim ineptiarum pœniteret. Aliquando non geminatur. Cic. ad Amic. Nihil eſt, quod illi non perſequantur ſuis argutijs, partim fugiendas eſſe nimias amicitias. Inuenitur, & quater repetitum. Ci. pro Clu. Aliquando Partim, teſte, Gellio lib. 10. c. 13. idem eſt, quod pars: ut, partim hominum uenerunt. Partim, autem hoc in loco aduerbium eſt, neque in caſus inclinatur, & genitiuum regit. Interdum etiam aduerbio partim, atque eius genitiuo præponitur præpoſitio Cum, ut probat Gellius, adducto Catonis exẽplo ex oratione de Re Flor. Ibi (inquit Cato) pro ſcorto fuit, cum partim illorum ſæpe ad eundem modum erat: Cum partim eorum dixit, pro, cum quibuſdam eorum. Nonnunquam partim non geminatum in priore orationis parte locatur, in poſteriore ponitur Alius, alia, aliud, Sal. in Iug. Ille probare partim, alia abnuere. Ibidem: Partim conſcij ſibi, alij ea partium inuidia pericula metuentes.

PARTIO, onis, *Parto*, τόξις, partus, teſte Nonio, à pario. Pla. in Tru. Horreſco, mentio quoties fit partionis. Gel. l. 10. c. 2.

PARTIOR, tiris, *Partire, diuidere*, μερίζω, διανέμομαι, & partio partis, partiui, partitum, futuro partiam, & partiar, & apud antiquos partibo, & partibor. Eſt autem Partiri, diuidere, & quaſi partes facere. Pla. in Aſi. prædam cum illis partiam. Cic. pro Sylla: Neque hoc partiendæ inuidiæ, ſed communicandæ laudis cauſa loquor. Idem in Or. Genus uniuerſum in ſpecies certas partietur. Præter proprium accuſatiuũ habet aliquando ablatiuum cum præpoſitione Cum: aliquando alium accuſatiuum cum In, aliquando cũ Inter. Vir. 11. Aen. Qui cum partiri curas. Cæſ. 3. Bel. Cice. Cum Scipione honorẽ partitur. Vir. 1. Aen. Socios partitur in omnes. Sal. in Iugur. prouincias inter ſe partiuerant.

PARTITE, diuiſe. Cic. in Ora. partite, definite, diſtincte. Hinc Impertio actiuum, & impertior, tam paſſiuum, quàm deponẽs, ἀπονέμω, a, in e, mutata, ſicut in Expers: idem ſignificas quod partem dare, & participem facere. Ci. in Top. Huic rei aliquid temporis impertias. Idem. 2. Cati. collegæ meo laus impertitur. Interdum habet poſt ſe ablatiuum cum accuſatiuo. Ter. in Eun. Plurima ſalute Parmenonem ſuum impertit Gnato. Diſpertio, uel diſpertior, uarie partio διανέμω. Pla. in Aul. Iniuria diſpertiuiſti: Ci. 7. Ver. A quibus humanitatis exempla hominibus, & ciuitatibus data, ac diſpertita dicuntur. Idem Metello lib. 5. epiſt. Rem, illud adiunxi, mihi tecum ita diſpertitum officium fuiſſe in reip. ſalute retinẽda. Bipertior, διχοτομέω, tripertior, quadripertior, quinpertior, ideſt in duas, tres, quatuor, aut quinque partes diuido: à quibus bipertita, tripertita, & huiuſmodi.

PARTITIO, onis, μερισμὸς, diuiſio totius in partes. Ci. 2. de natu. de. Hæc partitio fuit. Idem pro Cæci. Cũ pecunia ex partitione deberetur. Partitor, ris, diuiſor. Ci. in Vatin.

PARTVRIO, is, p. c. *Partorire*, ὠδίνω, deſideratiuum à Pario, in pariẽdo laboro, ſeu laboro ut pariam. Pli. li. 20. c. 21. Conſtat parturientes folijs ſubſtratis celerius parere. Var. lib. 3. de re ruſt. c. 9. cum parturirent, acus ſubſternendum. Cic. 2. Phil. Vtinam aliquando dolor populi Roma. pariat, quod iamdiu parturit.

PARTVS, a, um, participium à Pario, *Partorito, acquiſtato*, τετεγμένος, in lucem editus. Virg. 6. Aen. Alius Latio iam partus Achilles. Lucr. l. 5. Semine partum. Aliquando idem quod comparatus, acquiſitus, περιπεποιημένος, Cice. contra Rullum: Libertas plurimo ſudore, & ſanguine maiorum noſtrorum parta, nobiſq; tradita. Idem 2. de Orat. Non partum per nos, ſed diuinitus ad nos delatum. Et 1. Phil. Male parta male dilabuntur.

PARTVS, tus, nomen, *Parto*, τόκος, τόξις, γέννα, pariendi actus. Ci. 2. de na. de. Diana adhibetur ad partus. Vir. 1. Aen. geminam partu dabit Ilia prolem. Tranſlate & de arboribus dicitur. Plin. lib. 12. c. 5. Autumno legitur ex æſtiuo partu. Aliquando accipitur pro fœtu ipſo. Mart. li. 1. Nec iacuit partus, ſed matre cadente cucurrit. Pli. lib. 8. c. 35. Editos partus exercent curſu.

PARVM, *Poco*, μικρὸν, ὀλίγον, modicum. Pla. in Trin. duas dabo, una ſi parum eſt. Parũ conſulit, cũ dicimus, intelligitur ſibi. Teren. in Ad. Conſulitis parum, ſubauditur, uobis. Parum proſpicere, eſt parum futura præuidere. Pla. in Cur. Proſpicio parũ. Ter. in And. Parum ſucceſſit quod ago. Hinc Paululũ, Pauxillum, Pauxillulũ.

PARVMPER, *Vn pocchetto*, παρὰ μικρὸν, quaſi perparũ, ualde parũ. Cic. de Amic. Tu uelim animũ à me parumper auertas. Interdũ paulatim. Vir. 6. Aen. Pulſusq; parumper Corde dolor triſti. Nonius tamen interpretatur ibi parumper, cito, & uelociter.

PARVVS, a, um, *Picciolo*, μικρὸς, exiguus. Ci. 1. de Ora. In paruis, aut mediocribus rebus doctiores aſſequi poſſunt. Ponitur & pro eo, quod eſt minimi pretij. Pli. in Paneg. Nihil tam paruum in ſenatu agebatur, ut non laudibus principum immoraretur. In paruo ponitur pro fere. Pli. lib. 8. c. 33. Eminet roſtrum, ut in paruo ſit haud abſimile ſuillo. Paruiſſimus protulit. Lucr. l. 4. pro minimo. Hinc Paruitas, tatis, μικρότης, Ci. de Vniu. Hinc paruulus. Terẽ. in Eun. Matri paruulam puellam dono mercator dedit. Paruula res, nullius momenti. Ter. in Ad. Tam ob paruulam rem pene ex patria. Paruula pecunia, & Immanis opponuntur. Cice. pro Roſ. Com. Ponitur & pro puerulo. Quinct. lib. 6. c. 7. Excepta paruulorum iudicia. Hinc Paruulum, aduerbium. Plin. epi. 170. paruulũ differt, patiaris aduerſa, an expectes: ideſt, minimum. Hinc Paucus, à quo Pauculus, & Pauxillus.

PASCALES, νομαὶ, oues, & gallinæ dicũtur, quæ paſſim paſcuntur. Lucil. Paſcali pecore, ac montano hirco. Nonius.

PASCEOLVS, pe. c. (ut inquit Nonius) ſacculus ex aluta factus. Plau. in Rud. Centum minæ in paſceolo.

PASCHA, æ, neu. ge. τὸ πάσχα. Auſon. Nos etenim primis ſanctum

poſt paſcha diebus.quod nomen Hebræum eſſe, ac tranſitum ſignare,docet Hierony.ſic inquiens:Paſcha, quod Hebraice dicitur Phaſe,non à paſſione(ut plerique arbitrantur) ſed à tranſitu nominatur,quod exterminator uidens ſanguiné in foribus Iſraelitarum,pertranſierit,nec percuſſerit eos.

PASCITO,as,*Paſcolare,βόσκω*,frequent.à paſco.Varr.4.de re ru.c.16.Feras dico,quæ in ſyluestribus locis paſcitant.

PASCO,is,paui,paſtum,*Paſcere,mangiare,νέμομαι*,ueſcor, comedo. Vir.5.ecl.Paſcentes ſeruabit Tityrus hœdos. Quandoque conſtruitur cum accuſatiuo. Ouid.1.Faſt.Pauit ouis pratum, uerbenas improba carpſit.Aliquãdo uerbum eſt actiuum, & ſignificat, cibum alteri præbere.ut Paſco equum herba.Virg.3.Ge. Acréq; moloſſum Paſce ſero pingui.Cice.1.de Diui. Qui cum propter paupertatem ſues puer paſceret.Per tranſlationem pro delectare.Idem.1.Aen.Animum pictura paſcit inani.Ter. in Phor. Reſtabat aliud nihil niſi oculos paſcere. Interdum pro fouere, alere. Vir.3.Ge.Amiſit Mantua captum Paſcentem niueos herboſo flumine cygnos.Hinc Compaſco,Depaſco,*κατανέμομαι*, paſcẽdo abſumo: pro quo etiam dicimus Depaſcor. unde Depaſtus, quod modo actiue ſumitur, cum ſcilicet fit à deponente Depaſcor. Sic dicimus Bouem depaſtum eſſe agrum, id eſt, paſcendo omne agri gramen abſumpſiſſe.Modo paſſiue:ut cum Agrũ depaſtum dicimus,cuius herba paſcendo eſt conſumpta. Diſpaſco, Expaſco,Depaſco,Perpaſco,unde ſuis locis.

PASCOR,eris,deponens,*Mangiare,νέμομαι*,comedo, ueſcor. Vir.3. Ge.Paſcuntur ſyluas,& ſumma Lycæi. Aliquando pro creſcere. Oui.l.1.Am.Paſcitur in uiuis liuor, poſt fata quieſcit. Impaſcor, intus paſco.Col.lib.2.Neque ſuem uelimus impaſci pratum.

PASCVVM,paſcui,*Paſcolo,paſco,ἡ νομή,νομή*,à quo plurale paſcua, orum,in quibus pecudes paſcuntur,ſiue ager paſcuus ſit, ſiue pratũ,ſiue mons,aut collis.Col.lib.8.c.14.Eſuriens mittatur in paſcuum.ibidem c.3. Nec tamen ulla tam blanda ſunt pabula, aut etiam paſcua.Herboſa paſcus. Oui.2. Met. Læta paſcua, Hor.4. Car.Ode.4.Paſcua.(inquit Plin.lib.18.c.3.in Cenſorijs tabulis dicebantur omnia,ex quibus populus ceditus haberet.

PASCVVS,a,um,*Paſcolatiuo,νομαδικός*,quod paſtui aptum eſt: unde Paulus Syluam paſcuam appellat, quæ eſt paſcuis pecudum deſtinata.Pla.in Tru.paſcuus eſt ager. Luc.l.5. Volebant Pandere agros pingues,& paſcua reddere rura.

PASIPHAE,per quatuor ſyllabas,*πασιφάη*,filia Solis, & uxor Minois regis Cretæ,quam fabulæ ferunt Tauri amore captam fuiſſe,Dædaliq; opera,qui ligneæ eam uaccæ incluſit, uoti compoté factam,Minotaurum peperiſſe,media parte hominem, reliqua taurum referentem:quod monſtrum poſtea in Cretenſi labyrintho Theſeus dicitur interfeciſſe,Ariadnes ope adiutus. Seruius Minois ſcribam fuiſſe tradit nomine Taurum,cũ quo Paſiphae, mutuo eius amore capta, in Dædali ædibus concubuit. De hac Vir.6.Ecl.Et fortunatã,ſi nunquam armenta fuiſſent,Paſiphaen, niuei ſolatur amore iuuenci

PASSER,eris,*Paſſere,στρουθός*,auis uulgo nota,quam nonnulli à patiendo dictam putant,quod morbum caducum patiatur.Plin.lib. 10.c.36.paſſeri minimum uitæ,cui ſalacitas par. Mares negantur anno diutius durare,argumento,quia nulla ueris initio appareat nigritudo in roſtro,quæ ab æſtate incipit. Fœminis longiuſculũ ſpatium.Ci.1.de Diui.Chalcas ex paſſerum numero belli Troiani annos auguratus eſt.Hora.2.Ser.Sat.8.Cum paſſeris,atque inguſtata mihi porrexerit ilia rhombi.Et paſſer *ψῆττα*, nomen piſcis marini ex genere pelamidum,ut ait Pli.li.32.c.11.Eſt præterea paſſer loci nomen non procul à Tarracina.Mart.l.6. Nó mollis Sinueſſa, feruidiq; Fluctus Paſſeris, aut ſuperbus Anxur. A paſſer fit Paſſerculus,Pla.in Aſi.Dic me tuum paſſerculum. Cice. 2.de Diu.Cur de paſſerculis coniecturam facit?

PASSER, SOLITARIVS,auis aliquanto grandior paſſere, ac ſubnigrior,ſolus per domorum culmina incedens, cantu ſuauis.

PASSERNICES,cotes ſunt,quæ trans Alpes inueniuntur aqua aciẽ trahentes.Pli.lib.36.c.22.

PASSIM,*Per tutto,διεσπαρμένως,αὐέδην*, à paſſu,ſignificat ſparſim, ueluti per ſingulos paſſus.Vbique uero dicitur de eo, ubi nullum eſt interuallum: ut, Herba eſt in prato ubique,grex uero paſſim paſcitur:quia aliquid interualli eſt inter pecudem & pecudẽ, non inter herbam & herbam. Cic. pro Fonteio.Vagantur,læti,atque erecti,paſſim toto foro.Sed hæc confunduntur quandoque. Ponitur interdum pro undique. Lactan. Eo paſſim confugerunt ex finitimis locis. Interdum pro quomodo libet: Vir.3.Aen. Paſſim in littore ſicco Corpora curamus:i.ut quiſq; uult.Aliquando pro ubique.Lact.Creditur ẽi paſſim,tanquam cognitæ ueritati.

PASSIO,onis,*Paſſione,perturbatione*, animi perturbatio: cuiuſmodi ſunt amor,odium,iracundia,inuidia.Augu. 2. de Cic. Sententiæ philoſophorum de ijs animi motibus, quos Græci *πάθη*, Cicero affectiones uel affectus, quidam de Græco expreſſius paſſiones uocant.

PASSIVVS,a,um *παθητικός*,quod paſſionem denotat: unde Paſſiua uerba,apud grammaticos, Paſſiua Venus, apud Iulium Firmicũ, accipitur pro obſcœna pathicorum libidine.

PASSVM,ſi,*Sapa,γλυκύ*,uini dulcis genus,ex uuis paſſis.Vua autem paſſa ea dicitur,quæ ad Solem ſuſpenditur,ut maiorem contrahat dulcedinem.Quomodo autem fiat paſſum,docet Col.l.12.c.39.

PASSVS,a,um,à patior,*Patito,παθών*,idem quod perpeſſus, Virg.1. Aeneid. O paſſi grauiora, dabit deus his quoque finem. Vnde Vua paſſa,quæ in ſiccando paſſa eſt Solem. Pli.l.14.c.1. Lac paſſum,Ouid.14.Meta.Racemi paſſi,Vir.4.Georg.

PASSVS,a,um, Pando,*Spanſo,diſteſo,aperto, ἀναπεπταμένος, ἐκπεπταμένος*,patens, extenſus. Plautus:In portũ uento ſecundo, uelo paſſo peruenit:ideſt ocyſſimo curſu.Paſſa uela,dicimus diſtẽta, explicata,uento tumentia.Capillus paſſus, *ἐκπεπταμένος, ἐκτεταμένος*,diductus,porrectus, diſpenſus. Teren. in Phor. Capillus paſſus,nudus pes, Quod & expaſſum aliquando dicimus, & diſpaſſum,& mutatione a in e, Diſpeſſum. Plaut. in Mil. Diſpeſſis manibus. Veteres enim paſſum dixiſſe, non Panſum, & Expaſſum,non Expanſum.Gellius,Seruiuſq; teſtantur.Paſſis manibus, ideſt diductis atq; diſtenſis, Tertullianus tamen Oppanſum uelũ dixit,pro oppaſſo,& extento.

PASSVS,ſſus,*Paſſo,βῆμα*,extenſio pedum in progrediendo. Virg.2. Aen. Sequiturq; patrem non paſſibus æquis. Dicitur præterea paſſus,menſura duorum pedum,& ſemiſſis, ideſt,extenſis pedibus. tantum enim fere in progrediendo ſpatij eſt inter digitos prioris ſedis & calcaneum poſterioris. hic autem paſſus minor, uel paſſus ſimplex dicitur,à nonnullis etiam greſſus. Paſſus autẽ maior, qui & paſſus geometricus dicitur, quod eo peculiariter Geometræ utantur, conſtat ex quinque pedibus, ideſt ex paſſu minore geminato.& de hoc paſſu intelligendum eſt, cum dicimus, Millia ſingula cõſtare ex mille paſſibus.& generaliter,quoties apud ſcriptores paſſus occurrit mentio geometricum paſſum accipere debemus. Pli.lib.11.c.8.Apes operantur intra 60. paſſus. Vide Coſmographiam Appiani.

PASTELLVM,neut.gene. genus libi rotundi, quo utebantur in ſacris. Feſtus.

PASTILLVS,li,*Paſtello,τροχίσκος*,eſt maſſula cuiuſcunque mariæ in formam panis parui coacta.diminutiuum uidetur a paſta. Feſtus autem à pane deducit.hinc Paſtilli medicinales, & paſtilli odoratorij.Hor.1.Ser.Sa.2.Paſtillos Ruffillus olet. Paſtilli (inquit Celſus lib.5.cap.17. medicis arida ſunt medicamenta, contrita humore non pingui,aut uino,uel aceto incocta, quæ à cõcoctione rurſus inaruerunt. quæ quoties uſus poſcit, ſubinde eiuſdem generis humore diluuntur: deinde uulneribus illinuntur, non autẽ imponuntur,ut emplaſtra.Pli.l.33.c.6.In mortario teritur, & in paſtillos diuiditur.

PASTINACA,æ,*σταφυλῖνος*,genus radicis, uirtutis calidæ. cuius duæ ſpecies,agreſtis,& hortenſis.Pli.l.39.c.5.& Dioſ.l.3.c.57.81. Itẽ Paſtinaca,piſcis uenenatus ex planorũ genere.Pli.l.9.c.42.paſtinaca latrocinatur ex occulto.Celſus lib.6.c.9.plani piſcis quem noſtri Paſtinacam, Græci,*τρυγόνα*,uocant,aculeus torretur.

PASTINATIO,onis,*βωλοστροφία*,Col.l.3.c.12.

PASTINO,as,are,*Zappare,βωλοστροφεῖν*, eſt agrum fodere. Col. lib. 3.c.13.& 2.c.2.& Cic.de Sen.

PASTINATOR,oris.Col.l.3.c.13.Duas regulas eius latitudinis,qua paſtinator ſulcum facturus eſt, in ſpeciem Græcæ literę X decuſſabimus. Hinc Repaſtino, as. Repaſtinari decebant ueteres uineas,quæ refodiebantur. Nunc antiquitatis imprudens conſuetudo quicquid emoti ſoli uineis præparatur,repaſtinatum uocat. unde quidam repaſtinari agrum, dicunt, cuius natura fodiendo mutatur. Plin.lib.19. Præcipuus fit caulis ſapore ac magnitudine,ſi in repaſtinato ſeras. Hinc repaſtinatio, pro renouatione quandoque capitur.

PASTINATVM,nati,*Campo zappato*,Solum foſſione renouatũ. Col.l. 4.c.4.Facta in paſtinato ſcrobe. Idem l.3.c.13.

PASTINATVS,tus,*βωλοστροφία*,ipſa paſtinatio.Pli.l.17.c.20.

PASTINVM,paſtini.*Forcella di ferro*,eſt,ut ait Col.l.3.c.18.ferramẽtũ bifurcũ,quo ſemina panguntur.Palladius accipit pro terra paſtinatione renouata.Menſura paſtini hæc eſt, in tabula quadrata iugerali,ut centeni,octogeni pedes per ſingula latera dirigãtur.

PASTIO,onis,*Paſtura, νομή*,uerbale eſt,à Paſco.ſignificat ipſum paſcendi actum. Var.2.de re.ru.c.10.Qui paſcunt in ſaltibus oportet in paſtione diem totum eſſe.Frequentiſſime accipitur pro ipſo pecudum alimento.Cice. pro lege Man. Aſia ubertate agrorum,& uarietate fructuum,& magnitudine paſtionis, facile omnibus terris antecellat.

PASTOMIS,idis,inſtrumentum ferreum,ſiue ligneum, quod ad cohibendos equos naribus imponitur.Lucilius:Paſtomides de naribus ingentes pendent.

PASTOPHORIVM,Hiero.in Eſaiam:Paſtophorium eſt thalamus,in quo habitat præpoſitus templi.Dicitur autem paſtophorium *παρὰ τὸ τὸν παστὸν φέρειν*.Paſtos autem Græcis modo pallium ſacerdotale ſignificat,modo thalamum nuptialem, nonnunquam etiã conuiuij locum,in quo ſacerdotes ſolent epulari.

PASTOR,ris, *ποιμήν*, qui curam habet paſcendi,Cicero. pro Flac.

Opaſtores

O paſtores cupidos litterarum Virg.4.Ge. Deſertaq; regna Paſtorum.

PASTORALIS, & hoc,le, *Paſtorale, ποιμαντικὸς*, quod ad paſtorem pertinet. Cice.1. de Diuin. Ille Romuli auguratus paſtoralis. Vir. 7. Aen. Et paſtoralem præfixa cuſpide myrtum. Ouid.2.Faſt. Romulus, & frater, paſtoraliſq; iuuentus.

PASTORITIVS, a, um. *Da paſtore, ποιμαντικὸς, βοτηρικὸς*, paſtoralis. Ci. ad Att. li.1. Sine ulla paſtoritia fiſtula. Varro.li.1.

PASTVS, a, um, à paſcor, *Paſciuto*, qui pabulum ſumpſit. Cice. pro Clu. Beſtiæ ad eum locum, ubi paſtæ aliquando ſint, reuertuntur. Virg. 5. ecl. Paſtos illis egere diebus Frigida Daphni boues ad flumina.

PASTVS, us, *Paſtura, σίτησις, νομὴ*, pabulum. Virgil.4.Ge. Veſper ubi à paſtu uitulos ad tecta reducit. Cic.1. Off. Generi animantium eſt à natura tributum, ut quæ ſint ad uiuendum neceſſaria, inquirat, & paret, ut paſtum, latibula, alia eiuſdem generis.

PATAGIVM, gij, *παταγεῖον*, Patagiatus a, um, Apul. Crines leniter emiſſos, ſenſimq; ſinuato patagio reſidentes, ſummum uerticem nodus aſtrinxerat. Feſtus: Patagium eſt, quod ad ſummam tunicam aſſui ſolet, quæ & Patagiata dicitur. Plau. Epid.

PATALVS, inſula uicina Cariæ. Steph. Gentile Patalius.

PATARA, *πάταρα*, urbs Lyciæ, ubi Apollo dabat reſponſa ſex hybernis menſibus, ut tradit Seruius à Pataro Apollinis filio ex Lycia Xanthi filia: uel ab alio Pataro Lapeonis filio. Hinc Patareus, rea, reum. Ouid.1. Met. Et Claros, & Tenedos, Patareaq; regia ſeruit.

PATAVIVM, *πατάβιον, παταούιον*. Ptol. li.5.c.1. Vrbs eſt in Ponto, ſiue Bithynia, quæ hodie Polme dicitur. Eſt item urbs in Italia alio nomine Padua, ab Antenore condita. uide Padua.

PATEFACIO, is, *Aprire, manifeſtare, ἀνοίγω*, aperio, patentem facio. Liuius.2. Ita induxiſſe ſe in animum, hoſtibus potius, quàm regibus portas patefacere. Oui.2. Met. Cæleſtiq; fores uirga patefecit. Ponitur aliquando pro declarare, detegere, palam facere. Ter. in Hecy. Pertulit tot meas iniurias quæ nunquam ullo patefecit loco. Ci. ad Q. Fr. l.2. Racilius, rem patefecit. Idem ad Att. lib.55. Neque hoc tempore patefeciſſet odium ſuum in me.

PATEFACTIO, onis, *ἄνοιξις*, Cice.2. de Fin. patefactio rerum opertarum.

PATEFIO, palam filio. Ter. in Phor. Si hoc celetur, in metu: ſin patefit, in probro ſiem.

PATELLA, læ, *Piatello, Padella, λεκάνιον*. à patulo, uel *πλάττω*, fingo, uel *ἀπὸ τῆς πλατύτητος*, à latitudine: aut certe à nomine Patina, cuius uidetur eſſe diminutiuum: uas latum eſt condiendis obſonijs aptum, lanx, ſeu paropſis, *λεκανὶς*, ſiue uas eſcarium ad olera, & pulmenta ponenda. Hor. li.1. Epiſt.5. Nec modica cenare times olus omne patella. Ouid.2. Faſt. Nutriat intinctos miſſa patella cibos. Ci.2. de Fin. Reperiemus aſotos ita non religioſos, ut edant de patella. Sunt qui uelint Patellam eandem eſſe cum ſartagine: ſed Iuuenalis diuerſa eſſe oſtendit, cum inquit: Vrceoli, pelues, ſartago, patellæ. Eſt etiam morbus arborum. Pli. li.17. ca.24. Olea clauum patitur, ſiue fungum placet dici, uel patellam. Patella item dicitur commiſſura in cruribus, ubi coxarum capita media ſinuantur, quò facilius excipi à cruribus poſſint.

PATELLARIVS, a, um, ut Patellarij dij. Plaut. Ciſt. Dij me omnes magni, minutiq;, & patellarij Faxint, ne ego uiuos dem ſuauium Silenio.

PATENTER, aduerb. *ἀνοικτῶς*. Ci.2. de Inuen. Abſoluta eſt, quæ patentius, & expeditius recti, & non recti quæſtionem continet.

PATEO, es, patui, abſque ſupino: quamuis nonnulli putent ſupinum eſſe Paſſum, quod magis eſt à Pādo *Eſſere patente, aperto, manifeſto*, Eſt autem pateo, *ἀνοικτὸς εἰμι*, apertus ſum. Cæſar.6. Bel. Gallis omnium domus patent. Vir.6. Noctes atque dies patet atri ianua Ditis. Ponitur aliquando extendor. Cæſ.7. Bel. gal. Planities millia paſſuum tria in longitudine patebat. Aliquādo ponitur pro in poteſtate eſſe ut, Omnia mea tibi patent. Aliquando pro obnoxium, ſiue opportunum eſſe. Celſus. li.2.c.1. Longis morbis ſenectus, acutis adoleſcentia magis patet. Aliquando pro manifeſtum eſſe, & hoc in tertijs perſonis, tam ſingularis, quàm pluralis. Plaut. in Cap. Operta quæ fuere, aperta ſunt: patent præſtigiæ. Pli. li.10. ca.57. Piſces audire palam eſt, ut patet. Aliquando cum datiuo ſignificat expoſitum eſſe. Liui. l.31. In patentem uulneri equum ſagittas conijcere poterat. Hinc Patens, & patulum, quæ inter ſe differunt, quòd Patens ſit, quod ad tempus patet. *ἀναπεπταμένος*, Patulum, quod ſemper patet, ut arbor. Vir.1. Ecl. Tytire tu patulæ recubans ſub tegmine fagi. Nares patulæ, Oui.3. Meta. Os patulum, Ouid. epiſto.15. Vias patulas aperire. Silius lib.17. Campi patuli, Claud. de raptu Proſ. Hinc Plaut. Bouem patulum appellat, cuius cornua diuerſa ſunt, ac late patent. Virg.9. Aen. Et portas præbere patentes. Inuenitur tamen, patens poſitum pro eo, quod ſemper patet. Idem.4. Georg. Ver nactæ ſudum, campoſq; patentes, Erumpunt portis. Liuius. 7. Legiones uia patentiore ad hoſtem ducuntur. Col. l.12.c.6. Dolium quàm patentiſſimi oris.

PATER, tris. *Padre, γεννήτωρ, πατὴρ*. Teren. in Ad. Tuus & animo, & natura pater. Dici uidetur à *πατὴρ*: quamuis Var. li.4. de Ling. Lat. Patrem à patefaciendo ſemine dictum uelit. Oui.9. Met. Nec nos aut durus pater, aut reuerentia famæ impediet. Hor. at.2. Epiſt. 1. Pueri, patreſq; ſeueri Fronde comas cincti cenant. Patris nomine, aui abaui, proaui, atarii continentur, non autem tritaui. Valla. hinc cum patrum noſtrorum memoria dicimus aliquid eſſe factū, de proxima ætate intelligimus, non de illa ſexta. Cic.1. de Orat. Quid quod uſu memoria patrum uenit, ut, &c. Patres, maioreſq; noſtri. Idem.1. Ver. Virg.2. Geor. Sacra deum ſanctiq; patres. Pater etiam nomen religionis eſt: unde dij omnes patres uocabantur, peculiariter tamen Bacchus hoc ſibi nomen uendicauit. Virg. 2. Georg. Huc pater ò Lenæe ueni. Vbi Seruius: Pater licet generale ſit omnium deorum, tamen proprie Libero ſemper cohæret. Virg.1. Aenei. Diuum pater, atque hominum rex, id eſt, Iupiter. Oceanus pater rerum, Idem.4. Geor. Gradiuus pater, Mars, Idē. 3. Aeneid. Pater abſolute, pro Ioue: Virg.1. Geor. Similiter Pater nomen eſt reuerentiæ. ideo Romulus centum ſenatores, quos ad reip. curam elegit, Patres ab honore uocauit. Feſtus: Patres, ſenatores ideo appellati ſunt, quia agrorum partes attribuebant tenuioribus, ac ſi liberis proprijs.

PATERFAMILIAS, genitiuo patriſfamilias, uel patriſfamiliæ, *Padre di famiglia, οἰκοδεσπότης*, qui primus eſt in familia. Cic. de Legi. Vt ne morte patriſfamilias ſacrorum memoria occideret.

PATER PATRATVS, Fæcialium ſacerdotum antiſtes, per quem & bella denuntiabātur, & fœdera percutiebantur: dictus quòd ad iuſiurādum patrandum, id eſt ſanciendum fieri ſoleat. Liuius li.1. Fæcialis M. Valerius, patrem patratum Sp. Fuſium fecit.

PATER PATRIMVS, uide Patrimus.

PATERA, *Tazza, coppa, κρατὴρ*, poculi genus latum ac patens. Vir.1 Aen. Impiger hauſit ſpumantem pateram. Cic.6. Ver. Patera, qua mulieres ad res diuinas uterentur.

PATERNVS, a, um, *Paterno, πατρῷος, πατρικὸς*. Ter. in Ad. Pol haud paternum iſtuc dediſti. Vbi Donatus: Paternum, deeſt facinus. Ci. 1. de Ora. Egiſſet lege in hereditatem paternam teſtamento exheres filius. Amicus paternus, Ci. ad Atti. lib.14. Animus paternus, Hor.2. Car. Ode.2. Inimicitiæ paternæ, Cice.4. Ac. Opes paternæ Ouid.4. de Pon. El.15. Paternus, maternuſq; ſanguis. Cice. pro Roſ. Am.

PATESCO, *Eſſere aperto, eſſere fatto patente, ἀνοίγομαι*, aperior, patens fio. Pli. l.22.c.22. Si pateſcentes adhalauerit. Liu. lib.22. Paulo latior pateſcit campus. Quandoque pro primitiuo ponitur. Sal. Hinc late pateſcentibus campis, exercitum tuto emittit. Vir.2. Aen. Danaumq; pateſcunt Inſidiæ: apparent, patent. Atria pateſcūt. Idem 2. Ae. Portus pateſcit iam propior.3. Aen.

PATIBVLVM, li, *Stanga, croce, μοχλὸς*, modo ſeram ligneam, qua oſtia clauduntur, ſignificat: à Pateo, teſte Nonio, quòd hac remota ualuæ pateant. Titin. Patibulo hoc ei caput defringam. Modo crucem & ſic à Patior fieri manifeſtum eſt. Salu. lib.4. Hiſt. ut citat Nonius: Patibulo eminens affigebatur. Hinc patibulus, dicitur à Plauto in Moſt. id eſt patibulo affixus. Eſt præterea inſtrumentū uindemiatorum, ſiue eorum, qui oliuas colligunt, Cato de re ruſt. c.68. Patibulus apud antiquos gen. maſc. lectum eſt, teſte Nonio. Lucr. Rerum humanarum l.21. Deligata ad patibulos. Ci.5. Ver. Tibi ſtatua pro patibulo.

PATHICVS, à *παθεῖν*. qui prapoſtera libidine ſe iniri patitur: unde Pathici pueri, qui ad præpoſteram libidinem pædiconibus obſequuntur. Iuuen. Saty.7. Ille tenet ſpeculum pathici geſtamen Othonis. Per trāſlationem dicitur de rebus inanimatis. unde Pathiciſſimos libellos, dixit Mart. id eſt, laſciuos, & obſcœnos.

PATIENTIA, *ὑπομονὴ*, honeſtatis, aut utilitatis cauſſa rerum arduarum, ac difficilium uoluntaria ac diuturna perpeſſio, inquit Ci.2. de Inu. Idem in Cati. Habes ubi oſtentes illam præclaram tuam patientiam famis, & frigoris, inopiæ rerum omnium. Idem.1. Off. Adoleſcentia exercenda in labore, patientiaq; & animi, & corporis.

PATENA, Col. lib.12.c.34. Patruus meus lata uaſa in modū patenarum fieri iubebat. Vnde, inquit Budæus, patet, patenam labra grādia habere.

PATINA, *Piadena, λεκάνη, λοπάς*, uaſis genus, quo dapes in menſam feruntur. Ter. in Eun. Iandudum animus eſt in patinis.

PATINARIVS, a, um, *λεκανόβαπτος*, in patina conditum, uel repoſitū. Pla. in Aſin. Vel patinarium, uel aſſum uerſes. Dicta patina, quòd pateat.

PATIOR, pateris, paſſus, ſum, Paſſum, *Patire, ſoſtenere, πάσχω, ὑπομένω*, uerbum commune: ſuſtineo, tolero. Ter. in An. Patris pudor, qui me tam leni paſſus eſt animo uſque adhuc. Cic.7. Ver. Non feram, non patiar, non ſinam. Pati ægre. Pla. in Aſi. Ne ægre patiar, quod tecum accubat. Ci. pro Roſc. Am. Facile patimur eſſe quam plurimos accuſatores. Hoc non patietur æuum id eſt non durabit Col. l.2.c.10. Repoſitum in granario patitur æuum. Hoc patitur conſuetudo: id eſt conſuetum eſt. Ci. ad Att. l.12. Quem grauius accuſas, quàm tua conſuetudo patitur. Patior te eſſe deſertum, id eſt deſtituo. Ci.1. Off. Vt eos quos tutari debeāt, deſertos eſſe patiantur.

tur. Hinc Patiens partic. & aliquando nomen. Col. l. 3. c. 29. Omnis incommodi patientea, præter caloris. Vir. 2. Ge. Et patiens operũ, paruoq; aſſueta iuuentus. Quinct. l. 1. c. 12. Patientior eſt laboris natura pueris, quàm iuuenibus. Cæſ. 3. Bel. Ciu. Patientiſſimo exercitui Cæſaris luxuriam obijciebant. Ci. ad Q. fr. l. 1. Meæ literæ te patientiorẽ fecerunt. Aures patientiſſimæ. Cic. pro Lig. Saxo patientior. Prop. li. 1. ele. 14. Tellus patiens uomeris. Vir. 2. Ge. Pulueris, atque ſolis patiens, Hor. 1. Car. Ode 8. Patienter, patientius, patientiſſime. Cice. de Ami. Et monere & moneri proprium eſt ueræ amicitiæ, & alterum libere facere, non aſpere alterum patienter accipere, non repugnanter. Ouid. epi. 18. Ferre, tamen poſſum patientius omnia. Hinc patibilis, & hoc patibile, quod perferri poteſt. Ci. 4. Tuſ. Patibiles & labores, & dolores putandi. Idem. 3. de Nat. deo. Cum omne animal patibilem naturam habeat. Hinc Compatior, miſeror, & conſtruitur cum datiuo. Perpetior, uehementer patior.

Pator, patoris. pe. pr. *Apertura*, *χάσμα*, hiatus & apertio, à patendo nomen deductum: ut uagor pro uagitu. Apul. l. 3.

Patrae, iarum, urbs in Achaia, quam Pauſanias Aroen dici prius ſolitam affirmat, mox à Patræo, mœnibus ampliatis nomen accepiſſe. Pli. li. 4. c. 4. Oui. li. 6. Met. Patræq; humileſq; Cleonæ.

Patres conscripti, Feſtus: Patres dicti ſunt, qui ſunt patritij generis: conſcripti, qui in ſenatu patribus erant ſcriptia annotati. ab initio (ut ait Plutarchus in Romulo) tantum patres dicti ſunt, poſtea, aſcriptis in eum ordinem pluribus, patres conſcripti uocati ſunt. Cic. 13. Phil. Aſinius apertam curiam uidit poſt Cæſaris mortem: mutauit calceos, pater conſcriptus repente factus eſt.

Patres allecti, etiam dicebantur, auctore Feſto, qui propter inopiam ſenatorum ex equeſtri ordine in ſenatum ſunt aſſumpti. unde illud Tranquilli in Cæſ. Peregrinis in ſenatũ allectis libellus propoſitus eſt, ne quis ſenatori nouo curiam monſtrare uelit.

Patria, *Patria*, *ἡ ἐγχώρια*, *πατρίς*, urbs, ſiue alius locus, in quo nati ſumus, ita dicta, quod communis omnium parens ſit. Vir. 1. Ecl. Nos patriæ fines, & dulcia linquimus arua. Cice. 1. Off. Cari ſunt parentes, cari liberi, propinqui, familiares: ſed omnes omnium caritates patria una complexa eſt: pro qua quis bonus dubitet mortem oppetere, ſi ei ſit profuturus? Aliquando & prouincia ipſa, ex qua orti ſumus, patria uocatur. unde Sal. Hiſpaniam ſibi antiquam patriam dixit. Prouerbij ſpeciem habent. Quæuis terra patria: & Patria ibi, ubi bene uixeris.

Patriarcha, *Patriarcha*, *πατριάρχης*, patrum princeps, pontificũ primus. hi quattuor principio fuere, Romanus, Antiochenus, Alexandrinus, Hieroſolymitanus; poſtea tranſlata Byzantium Imperij ſede, additus eſt & Conſtantinopolitanus.

Patricie, *Da gentil'huomo*, more patricio, ac nobiliter. Plau. Caſin. eccſo magnifice, patricieq; amicoq; hero meo Ite aductium.

Patricida, p. p. *Vccidítore del padre*, uide Parricida.

Patricii, *Patricii*, *οἱ πατρίκιοι*, ſenatorum progenies. Liu. l. 1. Romulus centum creat ſenatores, qui patres ab honore: Patricij quoque progenies eorum appellati. Suidas patricios eſſe tradit, communis reip. patres, qui in ſuprema dignitate ſunt ſenatorij cõſilij. Nõ tamen oẽs ſenatores erant patricij: quod apertiſſime oſtenditur ex his uerbis Taciti: Iiſdem (inquit) diebus in numerum patriciorum aſciuit Cæſar uetuſtiſſimum quenque ex ſenatu, aut quibus clari parentes fuerant. Exire è patricijs, eſt fieri plebeium. Ci. pro domo. Hinc patricius, a, um, ut patricius magiſtratus. Cice. ad Brut. Dum unus erit patricius magiſtratus, auſpicia ad patres redire non poſſunt. Patricia familia, Cice. 2. de Leg. Indoles patricia, Sta. 3. Syl. Honos patricius, Claud. Hinc Patriciatus, pro ipſa dignitate. Sueto. in Augu. A Ser. Tullio in patricias gẽtes, traducta, procedente tempore ad plebem ſe contulit, ac rurſus magna ui per Diuum Iulium patriciatum redit.

Patricius uicus, Romæ, quòd ibi patricij habitauerint, iubente Ser. Tullio, ut ſi quid molirentur, è locis ſuperioribus opprimi poſſent.

Patrie, aduerbium, *Da padre*, affectu paterno. Quin. l. 11. c. 1. Vt eũ non inimice corripere, ſed patrie monere uideatur.

Patrimonium, nij, *Patrimonio*, *beni paterni*, *οὐσία*, bona paterna, hereditas a patre relicta. Cic. pro domo: Liberis noſtris ſatis amplũ patrimonium paterni nominis, ac noſtræ memoriæ relinquemus. Iuuenal. Saty. 12. Non propter uitam faciunt patrimonia quidã, Sed uitio cæci propter patrimonia uiuunt. Patrimoniũ diſſipare, effundere, exhaurire, pro conſumere.

Patrimus, uel patrima, qui uel quæ patrem adhuc uiuentem habet. Liu. libr. 37. Patrimi omnes, matrimiq; ad id ſacrificium adhibiti.

Patritus, a, um, p. p. *πατρῷος*, quod eſt patris. Ci. 1. Tuſ. patritam illam, & auitam philoſophiam.

Patrius, a, um, *Patrio*, *natio*, *πάτριος*, *ἐγχώριος*, quod eſt patriæ uel patris. Cic. de Sene. Vigebat in ea domo mos patrius. Virg. l. 12. Patrio mucrone relicto. Terent. Eunu. Patria qui abligurierat bona. Res patriæ, & auitæ, Cice. 2. Verr. Mos patrius, Cice. 2. de Orato. Hic eſt mos patrius Academiæ. Artes patriæ. Ouid. epiſto. prima. Metus patrius. Ouid. 2. Metamor. Amor patrius, Virg. 1. Aeneid.

Patrizo, as, uel Patriſſo, as, *Imitare il padre*, *πατρώζω*, *πατριάζω*, paternos mores imitor. Teren. in Ad. Laudo ò Cteſipho patriſas.

Patro, tras, *παιδοποιῶ*, proprie ſignificat liberis operam do. Quin. li. 8. c. 3. Ductare exercitus, & patrare bellum, apud Sal. dicta ſancte & antique, ridentur à nobis. Ex quibus uerbis colligitur, priſcos patrare poſuiſſe, pro perficere, non ſolum, cum opera liberis daretur, ſed etiam cum aliud quippiam iam inceptum ad finem perduceretur. Sal. in Cat Si Romæ ſocij incepta patrauiſſent. Idem de repub. ord. ad Cæſarem: ea magis fortibus conſilijs, quàm bonis prœlijs patrata ſunt. Pla. Aſi. Te quoque ipſum faciam haud magni ſi hoc patro. Liu. li. 23. Dum facinus patratur. Tac. l. 2. Si patrandæ neci uenenum mitteretur.

Patratus, a, um, part. Tac. l. 1. Maluit patrati, quàm incepti facinoris reus eſſe. Bella patrata, Clau. 4. Paneg. Cæde eius patrata, Tac. l. 4. unde & patres patrati dicebantur, quòd ad patrandum. i. peragendum iuramentum, ubi de fœderibus conuenerat, mitterentur. Plut. in Prob. Fecialibus ſacerdotibus, qui fœderibus faciendis præſunt, Paterpatratus præ eſt: inde dictus, quod ipſe pater patrem haberet, ſieq; filijs prouideret, & patrem conſuleret. Hinc Impetro, obtineo. Perpetro, perficio. Propetro, teſte Feſto, mando aliquid perfici. Accius: propetro, quòd cœpiſti. Habent autem pe. c.

Patrocinor, aris, *Difendere coſi in fatti come in parole*, *συνηγορῶ*, *ὑπερασπολογοῦμαι*, tam uerbo quàm facto imbecilliorem protego. Quinct. lib. 2. cap. 4. Leno defenditur: ut non homini patrocinentur, ſed fidei. Plin. lib. 2. cap. 41. Patrocinatur uaſtitas cœli immenſa.

Patrocinium, *συνηγορία*, defenſio. Sal. in Cat. Cuius patrocinio ciuitas plurimum utebatur. Feſtus: Patrocinia appellari cœpta cum plebs eſſet diſtributa inter patres, ut eorum opibus tuta eſſet. Arripere patrocinium, tueri patrocinium, ſuſcipere patrocinium, Latine dicta.

Patroclus, *Πάτροκλος*, Menœtij fuit filius & Steneles, qui occiſo per ludum aſtragalorum Cleonymo, ſeu, ut alijs placet, Aeane, Amphidamantis filio, ſolum uertens in Phthiam uenit, ubi à Pelen propter generis propinquitatem ſuſceptus, & una cum Achille apud Chironem educatus, cum eodem arctiſſima amicitia iunctus uixit. poſtea etiam cum Achille ad expeditionem Troianam profectus eſt, ubi armis Achillis indutus, cum Hectore pugnans, ab eodem confoſſus occubuit. quod cum reſciuiſſet Achilles, tametſi propter ereptã ſibi ab Agamemnone Briſeida bello abſtinere omnino conſtituiſſet, nihilominus ad bellum rediit, Hectoremq; occidit, ut Patrocli mortẽ quam crudeliſſime uindicaſſet.

Patrona, Teren. in Eun. Te mihi patronam cupio Thais.

Patronymicum, *πατρωνυμικόν*, à grammaticis appellatur nomẽ quod formatum à nomine patris, filium ſignificat: quamuis abuſiue etiam à nominibus auorum, proauorum, fratrum, matrum, ſororum, & ipſarum etiam regionum deducantur patronymica. Inuenta ſunt patronymica à poetis carminis gratia, ne idem ſemper nomen inculcare cogerentur. quare in oratione ſoluta iis non utimur. Dicitur Patronymicũ *ἀπὸ τοῦ πατρὸς, καὶ ὀνόματος*: quod proprie ut diximus, fiant a nominibus patrum: ut Priamides, Hector, uel alius quiuis ex filijs Priami.

Patronus, ni, *Tutore*, *difenſore*, *προστάτης*, *ἤ προστατεύων συνήγορος*, qui aliquem in periculo defendit. Pædianus: Qui defendit aliquẽ in iudicio, aut Patronus dicitur, ſi orator eſt: aut aduocatus, ſi ius ſuggerit, aut præſentiam ſuam commodat amico: aut procurator, ſi negocium ſuſcipit: aut cognitor, ſi præſens cauſſam nouit, & ſic tuetur ut ſuam. Plaut. in Moſt. Qui pro me cauſſam diceret, patronum liberaui. Cice. pro Sext. Conuentus Capuæ me unum patronum adoptauit. Ouid. 1. de Arte: Qui modo patronus, iam cupit eſſe cliens.

Patrueles, *Fratelli cugini*, *ἀνεψιοί*, patruorum filij, ideſt, ut ait Nonius marium fratrum filij: quoniam qui pater alteri eſt, alteri eſt patruus. Plaut. in Pœn. Frater patruelis meus. Sic ſorores patrueles nuncupantur, ex duobus & ipſæ fratribus genitæ. Auctor Iure. Sororum uero duarum aut plurium filij, inter ſe Sobrini dicuntur, quaſi ſororini. Ci. 5. de Fin. Frater noſter, cognatione patruelis. Oui. 13. Met. Nec minus eſt iſto Teucer patruelis Achilli. Patruelis, & hoc, le, ut, Patrueles fundi. Mart. li. 5. Cum ſibi redire de patruelibus fundis Ducenta. Ouid. Epiſt. 14. Quid merui te necem, patruelia regna tenendo?

Patruus, trui, *Zio*, *θεῖος πρὸς πατρός*, *πατράδελφος*, frater patris, quaſi patris loco. Ci. 3. Ver. Patruo teſtimonium dicente. Patruus magnus frater aui. Patruus maximus, frater proaui, & abaui. Patruiſſimus ſuperlatiuum protulit Plaut. in Pœ.

Patruus, a, um, à patruo deductum, quod pro ſeuero per tranſlationem accipitur. Horat. 3. Car. Metuentes patruæ uerbera linguæ.

Patulus, a, um, *Aperto*, *patente*, *ἀνοικτός*, apertus, latus. Differt à patenti quòd patula dicantur, quæ ſemper aperta ſunt patentia, quæ ad tempus patent. Vide Pateo.

Patvlcivs, Ianus, quòd tempore belli portæ templi eius paterent, Macr. lib. 1.

Pavcies, ueteres pro raro utebantur, teſte Nonio. Titin Vxorem meam paucies uidebo.

Pavcitas, ὀλιγότης, Cic. 1. de Ora. Quanta oratorum ſit paucitas.

Pavcvlvs, Terent. in Heaut. Loquitor paucula. Cice. Att. l. 5. Paulos dies.

Pavcvs, pauca, paucum, *Poco*, παῦρος, Cic. de Amic. Pauci admodū familiares: Paucis, ſolum poni ſolet, ita ut in eo ſubaudiatur uerbis. Ter. And. Auſculta paucis. Virg. 4. Aen. Paucis, aduerte docebo. Pauci apud antiquos pro bonis ponebantur, ut Multi pro malis, auctore Nonio. Cice. in Orat. Nec paucorum iudicium pertimuit.

Pavciloqvivm, quij, ὀλιγολογία, paucitas ſermonis. Plau. Merc.

Pavens, περίφοβος, qui timet. Ouid. 2. Met. Colligit amentes, & adhuc terrore pauentes Phœbus equos.

Pavicvla, æ, inſtrumentum, quo coæquatur, area: à pauiendo. Cato de re ruſt. c. 129.

Paveo, paues, paui, *Hauer paura, temere*, περιφοβοῦμαι, timeo. Plau. in Amphi. Me paue. Ter. An. Id paues, ne ducas illam. Ouid. 9. Met. Ne pectora uano Fida metu paueant. Cicer. o5. Phi. Pauet animus apud conſilium illud pro reo dicere. Hinc Pauendus, timendus. Plin. lib. 8. cap. 23. Pauendas ſerpentes. Pauendo, timendo. Lucan. li. 1.

Pavesco, ſcis, *Temere*, περιφοβοῦμαι, timeo. Col. l. 6. c. 2.

Pavefio, timidus fio. Gell. lib. 19. ca. 1. Videor paulum pauefactus. Oui. 13. Met. Vicino pauefacta ſub æquore mergor.

Pavidvs, *Timido*, περιδεής, qui natura timidior eſt inquit Seruius. Virg. 8. Aen. Stant pauidæ in muris matres. Ouid. epiſt. 3. Quod ſcelus ut pauidas miſeræ mihi contigit aures. Virg. 6. Aen. Pauidam uolitans pennata per urbem Nuntia fama ruit. Hor. 2. Epiſt. Pauidumq; laborem. Silius. li. 10. Talin' pauidiſſime dignum Me uita.

Pavide, timide. Lu. 5. ad Alliam tuam pauide fugerat.

Pavimento, as, *Fare pauimento*, ἐδαφίζω, pauimentum facio. unde pauimentum loca, in quibus, ſtrata ſunt pauimenta. Cice. pro domo: Porticum pauimenta. Pli. lib. 17. c. 4. Pauimentandum, ubi ſata ſit, cenſent.

Pavimentvm, ti, *Battuto terracio*, ἔδαφος, λιθόστρωτον, domus ſolidamentum, ſiue incruſtatio, quam gradiendo calcamus: à pauiendo, ideſt tundendo dictum, quòd dum fiunt pauimenta, pluribus ſimul diebus tunduntur fiſtucis, ſeu marculis, ut ſolidiora fiot, nec rimas faciant. Iuuen. Saty. 14. Verte pauimentum, & nitidas oſtende columnas. Cato c. 18. de re ru. Pauimēta ad hūc modū facito: De teſta arida pauimētū ſtruito: ubi ſtructū eſt, pauito, ſiccatoq;, oleoq; perungito, ut pauimentum bonum fiet. Multa autem pauimentorum genera fuerunt apud ueteres. Erant Lithoſtrata, paruulis coagmentata cruſtis. Subdialia à Græcis inuenta, quæ ſub dio erant, pluuijs, & tempeſtatibus expoſita. Aſarota, de quibus Papinianus in Syluis: Suberâtq; nouis aſarota figuris. Dicta ab α priuatiua, & σαίρω, ſiue σάρω, purgo, uel uerro. ſiue quòd ſcopis non uerrerentur, ſed, collectis manu analectis (ita uocant cœnarum reliquias) ipſa ſpongia mundarentur: ſiue (ut ait Pli. li. 36. c. 25.) quod in hoc pauimentorum genere tam artificioſe minutis quibuſdam teſtulis expreſſæ erant cœnarum reliquiæ, quæ ſcopis ſolent euerri, ut ſemper uiderentur non eſſe purgata. Vide Aſarotum. Fuerunt & Barbarica, Subtegulanea, Scalpturata, & Græcanica. Vide Pli. li. 36. c. 25. Pauimenta Pœnica, inquit Feſtus, marmore Numidico ſtrata ſignificat Cato, cùm ait in ea oratione, quā habuit, ne quis iterum conſul fieret, uillæ, atque ædes ædificatæ, atque expolitæ maximo opere, citro, atque ebore, atque pauimentis Pœnicis.

Pavio, pauis, paui, pauitum, *Percuotere*, ἐδαφίζω, uerbum antiquum, ferio, percutio, tundo: à παίειν, percutere. Cice. 2. de Diui. Quia cū paſcunt, neceſſe eſt aliquid ex ore cadere, & terram pauire, terripauium primo, poſt terripudium dictum eſt. Cato c. 18. De teſta arida pauimentum ſtruito: ubi ſtructum eſt, pauito. Col. li. 1. c. 6. Pauitum ſolum habeat, ne humorem tranſmittant. Hinc Depuuio, percutio. Lucilius apud Feſtum: Palmis miſellam depuuit me. Idē eſt. Oppuuio: unde Oppuuia, uerbera. Afranius, Oppuuijs pueri coercentur.

Pavito, tas, *Temere molto*, φοβοῦμαι, frequētat. à Paueo ualde timeo. Pla. Bacc. Quis hic error eſt? quid pauitas? Teren. in Hec. Philomenam pauitare neſcio quid dixerunt: ideſt laborare ex frigoribus, ut exponit Donatus. Nam & frigus accipitur pro pauore, & pauor pro frigore: ut annotauit Seruius in illud Vir. 1. Aen. Extēplo Aeneæ ſoluuntur frigore membra. Lucr. l. 2. Quæ pueri in tenebris pauitant. Vir. 6. Aen. Vix adeo agnouit pauitantem.

Pavlatim, *A poco a poco*, ἠρέμα, ſenſim, leniter. Teren. in Hec. Paulatim elapſus Bacchidi, atque huic transtulit amorem. Virgil. 6. Aeneidos, Paulatim adnabam terræ. Cælius Ci. Cuius amicitia me paulatim in hanc perditam cauſam impoſuit.

Pavlisper, *Poco tempo*, ὀλίγον χρόνον, paululum. Virgil. 5. Aeneidos, Pauliſper pro te tua munera inibo. Cic. 2. de Diui. petijſſe, ut ſibi concederet pauliſper, ut in eius ſella requieſceret.

Pavlo, *Vn poco*, paulum: ſed Paulum poſitiuis, Paulo comparatiuis frequentius iungitur: ut Paulo amplius, paulo magis, & præpoſitionibus Ante, & poſt. Cic. in Bruto: Verbis delectari uidetur paulo magis priſcis, ideſt nimium. Paulo minus, pro fere, μικροῦ. Sue. in Tib. Cæſ. Paulo minus utrunque euenit. paulo mox, ſtatim. Pli. Paulo mox calefactum uulneri imponatur.

Pavlvm, *Poco*, ὀλίγον, dimin. à Parum, cuius ſunt quatuor gradus diminutionis, Paulum, Paululum: Pauxillum, & Pauxillulum. Ter. in Phor. Pauxillulum nummorum. Idem in An. pro peccato magno paulum ſupplicij ſatis eſt patri. Cæſ. 3. Bel. Ciu. Paulū à portu progreſſus, litteras à Cæſare accepit. Cice. 1. Ac. Paulum cum ab eius uilla abeſſemus. Poſt paulum pro Paulo poſt, dixit Quin. lib. 9. c. 4.

Pavlvlvm, *pochino*, ὀλίγα, dimin. à Paulum. Teren. in Adel. Agelli paululum. Iungitur cum ante. Cice. 4. Ac. Paululum ante dicendū eſt, quæ non mihi uidentur conſideraſſe phyſici. Aliquando pro pauliſper. Teren. in Eunuc. Paululum operirier ſi uis.

Pavlvlvs, la, lum, Liui. 8. Pro paulula uia magnam mercedem Romanis eſſe ſoluendam. Idem li. 35. Equi, hominesque pauluili.

Pavlvs, li, modicus, cognomen gentis Aemiliæ. Eſt & Paulus paula, paulum, à Paruo, rariſſime uſitatum niſi in ablatiuo. Plaut. in Bacch. Paciſci cum illo paula pecunia potes. Ter. io And. Dum in dubio eſt animus, paulo momento huc, illuc impellitur.

Pavo, onis, & Pauus, ui, ταὼς, auis nota, uario pennarum fulgore cōſpicua, quam poetæ Iunonis tutelæ aſſignarunt. Gel. l. 7. c. 16. Pauus è Samo præſtantior eſt. Caro eius diutiſſime incorrupta ſeruatur, unde etiam in uentriculo egerrime concoqui putatur. quò Iuuen. uidetur alluſiſſe Sat. 1. Et crudum pauonem in balnea portas. uide Plin. 10. c. 20. Eius femininū eſt Paua, quo uſus eſt Auſonius Sectio. 1. Pauaq; de pauo conſtitit ante oculos. Col. tamen utrunque ſexum Pauonem appellat: ſed cum diſtinctione horum nominum, maſculus, & femina. Vtriuſq; exemplum habes. lib. 8. c. 11.

Pavoninvs, na, num, ex pauone. Pauoninum ouum. Col. lib. 8. c. 5. Muſcarium pauoninum, ex pauonum caudis confectum. Mart.

Pavor, oris, *Paura*, ut ait Cicer. 4. Tuſcu. Eſt timor loco mouens mentem. Ex quo illud Ennij: Pauor ſapientiam omnem mihi ex animo expectorat. Liu. lib. 24. Pauor cœperat milites, ne mortiferum uulnus eſſet. Virg. 3. Geor. Exultantiaq; haurit Corda pauor pulſans.

Pavper, pauperis, *Pouero*, πένης, πενιχρὸς, gen. com. uel ſecundum aliquos, omnis: habet enim neutrum genus, pręcipue in obliquis, ut apud Sta. li. 1. Theb. Lis eſt de paupere regno. Dicitur autem Pauper, (ut Varro putauit) à parua pecunia: ſiue (ut alij malunt) à paruo lare. Cic. in Par. Manlius pauper fuit. Hor. 1. Ser. Saty. 1. Neque ſe maiori pauperiorum Turbæ comparet. Oui. 1. Faſt. Dat cēſus honores, Cenſus amicitias: pauper ubique iacet. Pauper cum genitiuo, Hora. 2. Serm. Sat. 3. Pauper Opimius argenti. Pauperrimus, ſuperl. Hor. 1. Ser. Sa. 1. Semper ego optarim pauperrimus eſſe bonorum. Apud antiquos etiam Paupera dicebatur in fem. ge. Plautus: Paupera hæc res eſt. Hinc Pauperculus, & Paupercula. Ter. in Heau. Anus paupercula. Var. l. 1. de re ruſt. c. 17. Pauperculi cum ſua progenie.

Pavperies, pauperiei, *Pouertà*, πενία, paupertas. Hor. l. 1. epiſt. Per mare pauperiem fugiēs. Hor. 3. Car. Ode. 24. Magnum pauperies opprobrium iubet Quiduis & facere & pati.

Pavpero, as, *Impouerire*, πένητα ποιῶ, pauperē facio. Pla. in Pſeud. Boni uiri me pauperant, improbi alunt. Hor. 2. Ser. Sat. 5. Contemptum caſſa nuce pauperet. Hine Depaupero, Varro.

Pavpertas, atis, πενία, Var. l. 4. de Lin. Lat. Pecunia quæ erat parua ab ea paupertas dicta eſt. Pla. Perſa: ubi ad paupertatem acceſſit infamia, Grauior paupertas fit. Iuue. Sat. 3. Nil habet infelix paupertas durius in ſe, Quam quòd ridiculos homines facit. Paupertatem quidam ab Egeſtate ita diſtinguunt, ut Egeſtas, ſit, quando ad uictum neceſſaria deſunt: paupertas, quādo licet non ſint opes, tamen neceſſaria ſuppetunt. Cic. in Para. Iſtam paupertatem, uel potius egeſtatem, ac mendacitatem tuam nunquam obſcure tuliſti.

Pavpertinvs, *Pouero*, πενιχρὸς, pauper. Varr. de Vita po. Ro. lib. 1. Quod ſi paupertina ſit elegantia. Sidonius: paupertinus flagitatæ cantilenæ culmus immurmuret. Nonius.

Pavsa, ſæ, *Pauſa*, παῦλα, παυσωλή, requies alicuius rei. Lucr. l. 1. Sat. pauſam facit ore loquēdi. Pla. Rud. Aliquando oſculando melius eſt uxor pauſam fieri. Deducitur à παύομαι, ceſſo.

Pavsanias, Cleombroti filius, Lacedæmonius, qui unà cum Ariſtide Athenienſi uicit Macedonium Medum, Xerxis regis generum Plateas, cum ducentis peditum milibus electis, & xx. equitū millibus, haud ita magna manu & cum multum incrementi Lacedæmonijs adiecíſſet, in mores Aſiaticos labi ſe permiſit. Deinde eouſque proceſſit res, ut cum Xerxe ita conueniret, ſe illi imperiū Lacedæmoniorum proditurum eſſe, ſi filiam ſibi in matrimoniū dediſſet. quo nomine in iudicium uocatus, in templum Mineruæ confugit, ubi interfectus eſt, cadauerq; eius in barathrum abie-

ctum,

ctum. Thucydides li.2. Fuit & Pauſanias nomen auctoris Græci, qui floruit Hadriani & Antonini temporibus. Scripſit Chronica, Laconica de amphictyonibus, Lacedæmoniorum ferijs. Suidas

Pausarius, κελευστής, à Seneca uocatur, qui remigibus modos dat, & remigandi officium quadam quaſi pauſa moderatur.

Pausia, genus oliuæ, à pauiendo, quòd non niſi pauiendo, id eſt, tundendo, oleum emittat: ſeu quòd ante, quàm mole ſubijciatur, tundatur. Virgi.2.Georgi. Et amara pauſia bacca. Apud Col.l.12.c.48. legitur Pauſea per ſecundam uocalem in pen. ſyllaba.

Pausilypum, παυσίλυπον, uilla Campaniæ, ἀπὸ τῆς παύσεως τῆς λύπης, id eſt, à curæ, mœrorisq; ceſſatione. Plin. lib.9. cap.53. Pauſilypum, uilla eſt Campaniæ, haud procul Neapoli, Idem lib.3. cap.6.

Pausilipus, παυσίλυπος, poculum erat in conuiuijs tertium, Ioui ſeruatori dicatum, quòd curas abigeret.

Pauso, ſas, *Ceſſare*, παύομαι, quieſco. Pla. in Trin.

Pauxillatim, *A poco à poco*, κατὰ μικρὰ, paulùlum, ſenſim, pedetentim. Plaut. in Epi. Cœpi ad illas pauxillatim accedere.

Pauxillulus, diminutiuum à Pauxillus. Pla. in Ru. Hoc colore capiuntur pauxilluli. Ter. Phor. pauxillulum Numorum.

Pauxillum, parum admodum. Pla. in Cap.

Pauxillus, *Pochino*, ὀλίγος, dimin. à Paulum. Pla. in Aul. uerisimile non eſt, hominem pauperem Pauxillum parui facere.

Pax, cis, *Pace*, εἰρήνη, à pactione dicitur: quod nomen etiam pluraliter declinatum legitur. Hor.2.l.epi. Hoc paces habuere bonæ, uentiq; ſecundi. Varro: Animaduertendum, quibus de cauſis, & quemadmodum conſtituerunt paces. Eſt autem Pax proprie publica tranquillitas. Ci. de Sen. Cum ſententia ſenatus inclinaret ad pacem. Pax (inquit Ci.2.Phil.) eſt tranquilla libertas. Aliquando accipitur pro uenia. Vir.3.Aene. Sed uotis precibusq; iubent expoſcere pacem. Nonnunquam pro propitiatione. Idem.4.Aen. Pacemq; per aras Expoſcunt. Habet autem hoc nomen uarios in oratione uſus, dicimus enim, Conciliare pacem inter aliquos, Conficere pacem, Conſulere paci, Cum pace aliquem dimittere. Cum pace aliquid agere. Eripere pacem. Pace tua, honeſtus reprehendendi modus, i. tua uenia, te non iraſcente. Ter. in Eun. pace quod fiat tua. Similiter, Pace tua dixerim. Pax etiam aduerbium comicum eſt, & ſilentium quoddam impetrantis uim habet. Terent. in Heau. Dum argentum capio, pax.

Paxillus, *Palo*, πάτταλος, palus. Hoc nomen Priſcianus credit per diminutionem à palo factum: quod tamen uel Cicerone teſte falſum eſſe conſtat, qui Palum contra ex paxillo contractum eſſe aſſerit, fuga litteræ uaſtioris. ſic enim ſcribit in Or. uerba. Quo modo Axilla Ala factus eſt, niſi fuga litteræ uaſtioris, quam litteram etiam è maxillis, è taxillis, & uexillo, & paxillo conſuetudo elegans Latini ſermonis euellit?

P ANTE E

Peccatum, *Peccato*, Ter. in Prol. Eun. Si id eſt peccatum, peccatum imprudentia eſt. Prius eſt nomen, ſecundum participium. Eſt autē peccatum, quicquid fit contra officium. Ci. de Ami. Nulla eſt excuſatio peccati, ſi amici cauſſa peccaueris. Idem Atti. li.3. Scio nos noſtris multis peccatis in hanc ærumnam incidiſſe. Vir.10. Aene. luant peccata, neque illos iuueris auxilio.

Pecco, as, Ter. in And. Ego me amare hanc fateor ſi id peccare eſt, fateor id quoque. Ci. l.1. Offi. paſſiuo uſus eſt, cùm ait: Multa peccantur. Et impersonaliter, li.1. Off. cauendum eſt, ne quid in eo genere peccetur. Conſtruitur aliquando cum accuſatiuo cū In. Ter. in Ad. in iſtam partem potius peccato. Aliquando cum ablatiuo, cum eadem præpoſitione. Ci.5. Ver. Si uno aliquo in genere peccaſſet. Aliquando cum accuſatiuo ſine propoſitione. Pla. in Bacc. Si unam peccauiſſes ſyllabam.

Pecorarius, *Pecoraio*, qui pecora publica redimit, ut inquit Aſconius. Eſt etiam qui pecorum curam habet. Auguſtin. li.15. Ciu.

Pecorinus, a, um, προβατικός, ex pecore, ut Pecorina caro.

Pecorosus, a, um, *Ch'abonda di pecore*, προβατώδης, quod pecore abundat. Propert l.4. Venit ad inuictos pecoroſa palatia montes.

Pecten, nis, maſ. gen. *Pettine*, κτείς, inſtrumentum textorum, quo ſubtegmen ſtamini immittitur. Vir.1. Ge. Arguto coniux percurrit pectine telas. A cuius ſimilitudine & Pecten dictus, qui explicat capillos. Ouid.4. Met. Sæpe Cytoriaco deducit pectine crines. Eſt quoque cratis dentatæ genus, ſtylis ferreis, ad colendum terram. Item ferreum inſtrumentum, quo rariores ſegetes metebantur. Col. lib.2. c.21. Alij pectinibus ſpicam ipſam legunt. Item pubes, id eſt locus, ubi pili ad uerenda naſcuntur. Iuue. Saty.6. Inguina traduntur medicis iam Pectine nigro. Dictus Pecten, quia ut barba indetonſa pectine indigeat. Eſt & inſtrumentum, quo citharam pulſamus, πλῆκτρον. Virg. lib.6. Iam pectine pulſat eburno. Item pectines, ſiue Pectunculi, κτένες, piſces, qui ſe ex aqua iaculantur ſagittæ modo. Hora.2. Serm. Saty.4. Pectinibus patulis iactat ſe molle Tarentum. Pectines item à Plinio in arboribus dicuntur tectæ per longitudinem pectinum modo lineæ & interualla, id eſt diſcurſus ille uenarum rectus, in longitudinem porrectus, cuiuſmodi in pectine conſpiciuntur dentes. In quibus autem hic meatuum ductus aliquo modo uariat, neque rectus in longitudinem porrigitur, non ſolet eos Plinius abſolute pectines appellare, ſed aliquid adijcere, quo uarietas illa explicaretur, obliquos, criſpos, nodoſue pectine appellans. Pecten Veneris, herba eſt à pectinis ſimilitudine dicta. Plini. lib.24. capi.19.

Pectinatim, *A guiſa di pettine*, ad pectinis ſimilitudinem factum. Pli. l.9. c.33. Pectinatim, imbricatim undata. Sic dicimus manus pectinatim iunctas, cum utriuſque manus digiti inter ſe complicari, pectinis figuram uidentur referre. Idem l.8. c.25. Pectinatim ſtipante ſe dentium ſerie.

Pectinatus, ta, tum, κτενοειδής, ad pectinis modum factum: unde Pectinatum tectum dicitur, teſte Feſto, in duas partes deuexum.

Pectino, as, κτενίζω, πέκω, eſt ferreo inſtrumento, quod pectinem uocant, ſpicas legere, uel ſegetem metere. Pl. l.18. c.21.

Pectitus, a, um, p.c. *Pettinato*, *colto*, κτενισμένος, pexus. Col. l.2. c.3. Præparatæ ſint, & pectitæ lanæ. Tranſlate accipitur pro culto, polito. Idem. l.10.

Pecto, is, pexui, uel pexi, pexum, *pettinare*, κτενίζω, explico, & pango capillum. Ci.2. Cat. Quos pexo capillo nitidos, aut imberbes, aut bene barbatos uidetis. Ouid.1. de Arte: Hanc matutinos pectens ancilla capillos Incitet. Hor.1. Car. Ode 15. Pectes Cæſariem. Iumēta quoque aliaue animalia pecti dicuntur, cum ſordes eorum, & pili decidui ſtrigili diſtringuntur. Vir.7. Aen. De ceruo: Pectebatq; ferum, puroq; in fonte lauabat. Transfertur & ad alia. Nam & pectere citharā dicimus, id eſt, percutere: & diſtendere pectine chordas, id eſt plectro chordas mouere. Item pectere lanam, & ueſtes dicimus: à quo & ueſtes ipſæ pexæ dicuntur, quæ in ſuperficie quaſdam ueluti lanoſas extuberātias præ ſe ferunt, quales ſunt ueſtes, quas coronatas uulgus uocat. Plin. li.8. c.48. Iſtriæ Liburniæ pilo propior quam lanæ, pexis aliena ueſtibus. Idem lib.9. Stupa pectitur ferreis hamis. Hinc Depecto, Propecto, ultra in longum pecto. Oui.1. Faſt. Ille manu mulcens propexam ad pectora barbam. Repecto, ἀνακτενίζω, rurſus pecto. Claud.

Pexa, folia, craſſa, extuberantias quaſdam habentia in modum panni pexi. Col. li.11. c.3. Pexa munera, pro togis pexis. Mart. l.7.

Pexatus, ueſte pexa indutus. Mart. l.1. Pexatus pulchre.

Pectoralis, & hoc le, quòd ad pectus pertinet: ut, Faſcia pectoralis.

Pectorale, ſubſt. genus armaturæ, quò pectus munitur. Plin. li.37. cap.7.

Pectorosus, a, um, στερνώδης, magni & ualidi pectoris. Auctor Priapeæ: Nemo eſt feroci pectoroſior Marte, Col. l.8. c.2. quadratæ pectoroſæ.

Pectus, oris, *Petto*, στέρνον, στῆθος, anterior pars animalis, à gula uſq; ad uentrem. hoc homini tantum latum eſt, reliquis animalibus carinatum, ut ait Pli. l.11. c.37. Dictū à compactis coſtis: quæ ueluti firmamenta pectoris ſunt. Virg.9. Aen. Pectore in aduerſo totum cui cominus enſem condidit. Hora.2. Ser. Sat.8. Tum pectore adusto uidimus & merulas poni. Quin. li.x. c.15. cicatrices, quas pro patria aduerſo pectore ſuſcepiſſet, oſtendit. Accipitur & pro corde, quod ſub pectore latet, uel pro ipſo animo, quem in corde reſidere nonnulli antiquorum putauerunt. Iuuena. Saty.13. Nocte, dieq; ſuum geſtare in pectore teſtem. Hor. l.1. epi. Non tu corpus eras ſine pectore. Hinc fit, ut, cum aliquem perfecte à nobis amari uelimus ſignificare, dicamus nos illum amare ex toto pectore. Vir.9. Aen. Te uero, mea quam ſpatijs propioribus ætas Inſequitur, uenerande puer, iam pectore toto Accipio. & comitem cauſſas complector in omnes. Ci. de Ami. In amicitia niſi apertum pectus uideas, tuumq; oſtendas, nihil fidū, nihil exploratum habes.

Pectusculum, στηθίδιον, diminutiuum paruum pectus.

Pecuaria, orum, *Gregi grandi di pecore*, βοσκήματα, dicuntur à pecu. nominatiuus ſingularis eſt Pecuare, uel Pecuar, per apocopē Proprie pecuaria dicuntur, magni pecudum greges. Perſius, Findor, ut Arcadiæ pecuaria rudere credas. Vir.3. Ge. Mitte in Venerē pecuaria primus. Ci. l.4. ad Her. Cū canes funguntur officijs luporum, cuinam præſidio, pecuaria credemus? Nonnunquam accipiuntur Pecuaria pro omnibus ijs, ex quibus populus habet, reditibus, quia diu hoc ſolū uectigal Romanis fuit. Ci. de Clar. Orat. Societatis eius, quæ pecuaria redemiſſet.

Pecuaria, riæ, *Pecoraia*, προβατική, dicitur ratio parādi, ac paſcēdi pecoris, ut fructus ex eo capiatur: quæ & res pecuaris dicitur. Var. li.3. de re ru. c.5. Tres libros inſtitui, primum, de agricultura, ſecundum de pecuaria. Eſt & pecuaria, locus in quo pecorum greges cōſiſtunt. Var. l.2. c.1. Cuius nobiles pecuariæ in Brutis habentur. Idem in Præfat. lib.2. Pecuarias habui grandes, in Appulia, ouiarias. Poſſumus tamen in his Varronis exemplis Pecuarias intelligere, ipſos pecudum greges: ut apud eundem Pecuariæ uidentur accipi lib.3. cap.2. Vbi ſic ait, Duo genera paſtionum, unum agreſte, in quo ſunt pecuariæ.

Pecuariam. rem facere, eſt, armenta, gregesq; alere.

Pecuarius, a, um, βοσκηματικός, quod ad pecus pertinet. Plau. in Trucu. Male uertit res pecuaria mihi apud uos. Pecuarius canis

apud

apud Colum.li.7.c.12.Qui pecora cuſtodit à luporum iniuria.

PECVARIVS,rij,προβατεύς,νομεύς,qui pecora paſcit.Cicer.4.Ver.

PECV,huius pecu,in plurali,pecua, pecuum,pecubus,antiqui dixerunt pro pecore.Plau.in Rud. Non uides me referre uuidum rete ſine ſquamoſo pecu.Idem in Merc.Nec pecua ruri paſcere.

PECVVM, Cato genitiuo plura.protulit.ab eo quod eſt pecu. Feſtus.

PECVLATOR,κλέπτης τοῦ δημοσίου,qui ea, quæ ad rempub.ſeu principem pertinent,furatur.Cice.3.Off.Teſtamentarijs,furibus, peculatoribus.

PECVLATVS,us,Furto della pecunia publica,pecuniæ publicæ , aut fiſci furtum. Cice. 5. Ver. Non intelligit hæc ad peculatus iudicium pertinere .Pli. de uiris ill. Salinator peculatus reus , ab omnibus tribubus,excepta Metia,condemnatus. Plaut.Ciſt.In me peculatum facit.

PECVLIARIS, & hoc are,Particolare,ἴδιος, quod ad peculium pertinet,uel quod peculio deputatur , ſeu quod peculij proprium eſt. Plau. in Aſin. Opilio inter alienas oues,aliquam habet peculiarem qui ſpem ſoletur ſuam. Sed receptum eſt, ut Peculiaris, proprius,ſiue præcipuus dicatur,nec cum alijs cõmunis.Suet.in Cæſ. Publicis uectigalibus peculiares ſeruos præpoſuit. Peculiare edictum,peculiariter ad certam rem propoſitum.Ci.5.Ver.Exoritur peculiare dictum repentinum , nequis frumentum de area tolleret. Aliquando pro re ſeruili. Vlp.l.Si quis uinum.ff. de tritico uino & oleo lega.Si peculiare unum legatum ſit,id cõtineri, quod ſerui habuerunt.

PECVLIARITER,ἰδίᾳ.præcipue.Quin.l. 27.c.2. Quod cõmune eſt, alicui peculiariter tribuitur,ut urbem,Romam accipimus.

PECVLIATVS, Danaroſo, pecunia abundans. Aſinius Cice.Bene peculiatus.

PECVLIO,as,peculium auſero.Pla.in Per.Ego te peculiabo.

PECVLIOSVS,ſa,ſum,Che ha molto peculio,χρηματώδης, qui peculij multum habet.Plau.in Rud.

PECVLIVM,peculij,Peculio,teſte Pompeio,quicquid alicuius labore & induſtria partum eſt.Apud ueteres peculiũ dicebatur , quoduis patrimoniũ,quòd pecoribus omnis illorũ ſubſtantia cõſtabat,unde & peculij nomen deductum.Poſtea factum eſt,ut peculij nomine illud præcipue comprehenderetur, quòd ſeruus,uel filiusfamilias,dum adhuc in poteſtate domini eſt, uel patris , induſtria ſua , uel labore lucrifecerit.Cic.in Para. qui cupiditate peculij nullam conditionem recuſant duriſſimæ ſeruitutis.Pla.in Aſi.Frugi ſum, nec poteſt peculium enumerari.Floren. Iuriſcon.in. l. peculium. ff.de pecul.Peculium(inquit)ex eo conſiſtit,quod parſimonia ſua quis parauit,uel officio ſuo meruit ſibi donari. Tubero autem,referente Celſo li.6.ff.ſic definit Peculium, quod ſeruus domini permiſſu ſeparatim à dominicis rationibus habet. Peculium caſtrenſe dicitur, quòd à parentibus,aut agnatis in militia degenti donatum eſt, uel quod filiusfamilias in militia acquiſiuit:quòd niſi militaſſet , non haberet.Vide Caſtrenſis.A Peculium fit Peculiolũ.

PECVLOR, aris, & Depeculor,rempublicam furor.

PECVNIA,æ, Pecunia, ἀργύριον,χρῆμα , à pecore , ſiue à pecu.dicta eſt,quia apud antiquos omnis pecuniæ pecus fuit fundamentum. Col. lib.6.in præfa.io ruſticatione uel antiquiſſima eſt ratio paſcendi,unde nomina quoque pecuniæ, & peculij tracta uidentur à pecore.Pli.li.33.c.3.ſcribit, Pecuniam ſortitam eſſe nomen à nota pecudis,quòd primum æs nota pecudis ſignatum fuit.Hinc Plutarchus io Publicola aſſerit, in uetuſtiſſimis nummis ſignum fuiſſe ouis,& ſuis,bouiſq;.Pecuniæ uerò nomine (ut inquit Hermogenianus. l. pecuniæ.ff.de uerbo. ſignificat.) non modò nummi, hoc eſt,numerata pecunia,ſed omnes res tam ſolidæ,quàm mobiles,& tam corpora , quàm iura continentur. Cice.2.de Fini. Pecunia eſt effectrix multarum & magnarum uoluptatum , Hor.1. epiſto. 6. genus & formam regina pecunia donat. Diminutiuum Pecuniola.

PECVNIARIVS,a,um , χρηματιστικός, quod ad pecuniam pertinet. Cice. ad Brutum : Nodus eſt inopia rei pecuniariæ. Idem pro Clu. Neminem uoluerunt maiores noſtri ne pecuniaria quidem de re minima eſſe iudicem , niſi qui inter aduerſarios conueniſſet.

PECVNIOSVS,a,um, Danaroſo, πολυχρήματος , qui abundat pecunia. Nonius : Pecunioſorum proprietatem aperuit. M. Tullius de Sen. à pecore pecunioſos, appellatos aſſerens.Ci.2.Ver.Pecunioſum hominem,quamuis ſit nocẽs, neminem poſſe damnari. Artes pecunioſæ,Mart.l.5.

PECVS,udis fem.gen.& Pecus,oris,neutri,Beſtiame.θρέμμα,βόσκημα,omne animal, quod ſub hominis imperio è pabulo terræ paſcitur,ut boues,aſini,equi,cameli,oues,& huiuſmodi.Varr.l.2.de re ruſt.c.5.Qui gregẽ armentorum emere uult, obſeruare debet, ne ſint hæ pecudes ætate potius ad fructus ferẽdos integræ, quàm iam expertæ. Plinius etiam elephantos pecudes uocat : Qui (inquit)cum elephanto congreſſus,gemino ictu pecudem exanimauit. Inuenitur & Pecus,oris,pro multitudine pecorum, ſeu pecudum. Vir.3.Ecl. Dic mihi Damœta,cuium pecus , an Melibœi? Idem: Caprigenumq; pecus nullo cuſtode per herbas. Interdum pro oue,πρόβατον.Pl.l.8.c.49.genus muſimonum,caprino uillo, quàm pecoris uelleri propius.Quin. Quot. in uſum ueſtium ſæpe pecori lanæ detrahuntur? Interdũ dicitur de omni animali, quod humana effigie caret,κτῆνος, Virg.4.Ge.Ignauum fucos pecus à præſepibus arcent. Hora.l.1.Car.Omne cum Proteus pecus egit altos Viſere montes. Cum io genitiuo facit pecudis , dicitur de quouis animali,excepto homine.Pli.l.8.c.7.Ipſius animalis tanta narratur clementia aduerſus minus ualida , ut in grege pecudũ occurrentia manu dimoueat, ne quid obterat imprudens. Vir.l.4. Ge.de apibus loquens: pecudum cuſtodia ſolers. Lucr. de piſcib. Præterea genus humanum , mutæq; natantes Squamigeræ pecudes.Co.l.8.c.3. Volatile pecus facile cuſtodiã decipit:Dicit pecus (ut docet Varro)à pes,quòd pedibus ſine ratione bruta ferantur. Sunt qui dicant Pecus,udis,olim fuiſſe maſ. gen. quòd apud Ennium lectum ſit,Pecudi marito:poterimus tamen dicere, Marito ibi eſſe ſubſtantiuum , & figurate cum alterius generis ſubſtantiuo cohærere.Legitur etiam pro eodem Pecu. & in numero plur. Pecua.Pecuda etiã neutro genere in uſu fuiſſe,ueterũ affirmat auctoritas . Siſenna : Iumenta & pecuda locis trepidare compluribus. Item Cicer. de rep. apud Nonium.Cum adhibent in pecuda paſtores.

PEDA,Pedata humana,ἴχνος,ueſtigium humanum,inquit Feſtus.

PEDALIS,& hoc le,D'un piede,ποδιαῖος, quod eſt pedis: ut Menſura pedalis Col.l.3.Pedale quoquo uerſus ſpatium.Idem : Scrobiculis pedalibus factis.Ci.4.Aca.Quantulus uobis uidetur Sol? mihi hi quidem quaſi pedalis.

PEDAMEN,inis,& Pedamentum,ti,Soſtentacolo,χαράκωμα, ſuſtentaculum,quod alicui arbuſculæ adhibetur.Plin. lib.17.ca.20.Caſtanea pedamentis omnibus præfertur. Col.l.4.c.30.Pedaminum,& uiminum proſpiciendorum tradenda ratio eſt. Varr.1. de re ru.c. 8. Quibus ſtat recta uinea , dicuntur pedamenta : quæ tranſuerſa iunguntur,iuga.

PEDANEVS,a,um,D'un piede,ποδιαῖος,pedalis.Col.l.5.Nemo minorem pedanea ſcrobem uitibus comparat.Hinc,Bipedaneus,a,um, tripedaneus,ſemipedaneus. Col.l.1.Bipedanea humus arboribus quattuor pedum abunde eſt.Et lib.4.Tripedaneis relictis ſpatijs. Et li.5.Semipedaneam terram ſubiacere.

PEDARII SENATORES, qui io ſenatu ſententiam non dicebãt , ſed ab alio dictam comprobabant , mouentes ſe loco , & in partem eius,cuius ſentẽtiam approbabant,ambulantes. quod qui faciunt, Ire in ſententiam pedibus , dicuntur. Et ab actu tranſeundi pedibus in aliena ſedilia, Pedarij ſunt appellati. Ci.ad At.l.1.Eſt illud S.C.ſumma Pedariorum uoluntate, nullius noſtrum auctoritate factum. Sententia eorum Pedaria appellatur. Gellius Pedarios exiſtimat dictos ſenatores,quòd, qui magiſtratum curulem nondum ceperant,pedibus in curiam proficiſcebantur.nam qui curulem magiſtratum geſſiſſent, curru uehi ſolebant. Vide Gel.lib.3. cap.18.

PEDATIM,κατὰ πόδας. Plin. lib.11.cap.45.Leo & camelus Pedatim gradiuntur,ideſt,ut ſiniſter pes non traoſeat dextrum, ſed ſubſequatur.

PEDATIO,dicitur,quando pedamentis uinea fulcitur. Col.l.4.c.12.

PEDATVM,pedati.Nonius:Pedato, poſitum inuenitur pro repetitu, uel acceſſu,quaſi per pedem: ut nunc uulgo dicitur, Tertio pedato.Cato. Orig.li.1.Tertio Pedato bellum nobis facere,ideſt tertio reuerſi.

PEDATVS,a,um,Soſtentato , κεχαρακωμένος , quod eſt ſuſtentaculo firmatum : ut , Vinea Pedata. Quandoque etiam Pedatus dicitur, cui ſunt pedes ὑπόπους,ſicut à manu Manuleatus . Suet. de Othone:Fuiſſe traditur & modicæ ſtaturæ,& male Pedatus

PEDEM ſtruere, Fuggire,ἀποδιδράσκειν.eſt fugere.uide Struo.

PEDEPRESSIM,Tardamente,lentamente,βάδην,ταὶδε. Nonius.

PEDES,Piedi, πόδες , dicuntur , quibus utimur in gradiendo , cuius nominatiuus ſingularis eſt Pes, à, πούς.Pes autem totum dicitur, quòd eſt à femore ad calcem, diuiditurq; in coxendicem, femur, genu,femen,poplitem,crus.ſuram,& imum pedem,qui Calx appellatur : diuiditurq; in Connexum pedis , quæ pars ſuperior eſt, & Calcaneum,quæ eſt poſterior:item in Volam, quæ eſt pars medij pedis caua,& Plantam , quæ pars iota inferior eſt : præterea in digitos,& ungues. Virg.Ecl.Quo te Mœri pedes? Suo ſe pede metiri:eſt, facere ſumptũ, pro facultatũ ſuarũ modulo. Hor.1.Epi.7. Metiri ſe quenque ſuo modulo ac pede,uerum eſt.Quoniam uero ſtandi fundamentum pes eſt , factum eſt, ut in ædificijs area , Pes magnus dicatur. Pes etiam menſuræ genus eſt , quo menſurantur terræ,& continet quattuor palmos,hoc eſt,digitos ſexdecim. Itẽ funis,quo in naui tenditur uelum. Vir.l.5.Aen. Vna omnes fecere pedem. Plaut.etiam remos nauium pedes appellauit.Pedes etiam dicuntur legitimæ carminum dimenſiones: unde dicimus carmen heroicum ſex habere pedes : Pentametrum, Phalecium , & Saphicum,quinque.metaphora uidetur ſumpta ab animalium pedibus.nam ut illa ſuis pedibus mouentur,ita etiam carmina ſuis quibuſdam incedunt pedibus. Aut certe à menſuræ genere, quod pedem uocari diximus , quòd carmina ſuis pedibus ueluti menſuris

quibuſdam

quibuſdam dimetiantur. Præterea pes uocatur fœdum capitis animal à multitudine pedum. Plaut. in Curc. Vt muſcæ, culices, pedes, pulicesq; odio, & malo, & moleſtiæ, bono uſui eſtis nulli.

PEDES, ditis, *Pedone*, πεζὸς, qui pedibus incedit, unde milites, qui pedibus ſtipendia faciunt, Pedites appellamus. Cæſ. 8. Bel. Gal. Germanos pedites ad caſtra hoſtium præmittit. Vir. 6. Aene. Seu cum pedes iret in hoſtem. Curtius: Pedes agmen circuibat.

PEDESTER, *Pedone, che ua a piedi*, πεζὸς, qui pedibus iter facit. Mart. l. 1. Abnuit in liquidis ire pedeſter aquis. Dicitur etiam hic & hæc Pedeſtris, & hoc Pedeſtre, πεζικὸς, ut Pedeſtris exercitus, qui pedibus tantum conſtat, non etiam equitibus. Ci. 2. de Fin. Xerxes cum tantis equeſtribus & Pedeſtribus copijs. Pedeſtris oratio, πεζὸς λόγος, eſt proſa, & oratio ſoluta: dicta ab humilitate & ſimplicitate apparatus, quòd ad grauitatem, & maieſtatem carminis non aſſurgat. Quinct. l. 10. c. 1. de Platone: Multum ſupra proſam orationem, & quam pedeſtré uocant Græci, exurgit. Hor. ad Mœcenatem l. 2. Car. Pedeſtribus dices hiſtorijs prælia Cæſaris.

PEDESTRIA, auguria πεζικοὶ οἰωνοὶ, dicebantur, quæ à lupo, uulpe, ſerpente, equo, & ceteris animalibus quadrupedibus ſumebantur.

PEDETENTIM, *A poco a poco*, κατὰ πόδας, βάδην, aduerbium compoſitum à pede, & tento tas, ſenſim, paulatim. Cicer. 1. Off. ſenſim erit, pedetentimq; paulatimq; faciendum. Terent. in Phor. Dij bene uertant quod agis, pedetentim tamen. Quod Donatus exponit, caute.

PEDICA, *Laccio, Bogha*, πέδη, à pede, ſignificat laqueum, quo pedes illigantur. Virg. lib. 1. Ge. Tunc gruibus Pedicas, & retia ponere ceruis.

PEDICINVS, priſca dictio, cuius ſignificatio ignoratur. Cato de re ruſt. c. 18. Foramen pedicinis duobus facito, ibiq; arbores pedicino in lapide ſtatuito.

PEDICOSVS, ſiue pediculoſus, *Pedocchioſo*, φθειριῶν, qui capitis uermibus ſcatet, qui pediculi, & nonnunquam pedes appellantur. Plau. Pedicoſus, ubi me uidit, caput ſcabit. Apud antiquos teſte Feſto, aliquando inuenitur pedecoſus. Titin. Rus pedecoſus.

PEDICVLARIS, & hoc lare: unde Pedicularis morbus, quo Sylla dictator interijt, dicitur, cũ corpus pediculis ſcatet. Græci φθειρίασιν appellant.

PEDICVLI, populi Calabriæ Plin. li. 3. ca. 11. Strab. lib. 6. Pœdiculos appellat.

PEDICVLVS, li, *Picciol piede, pedocchio*, πόδιον, dimin. paruus pes Pli. l. 9. c. 28. Mollia ſunt loligo, ſepia, polypus. his pediculi octoni omnibus. Hinc Pediculi μόσχοι, uocantur, quibus pyra, mala, & huiuſmodi ſuſtinentur. Idem l. 22. c. 23. Tutiores fiunt fungi cocti cũ pediculo pyri. Hinc Pediculata poma, quæ Pediculos habent, quibus ſuſpendi poſſunt. Item Pediculus φθεὶρ, uermis in capite hominis, & in ceteris animalibus. Col. l. 8. c. 7. pluma omnis è capite detergetur, ne pediculum creet. Pediculi quoque terræ ſcarabæi terreſtres ricino ſimiles. Sunt & maris pediculi, teſte Pli. l. 32. c. 7. & 8. ita dicti à ſimilitudine pediculorum capitis, quibus ad uaria medicamenta utuntur.

PEDIO, dis, *Sbattere co' piedi*, ποδίζω, ueteres uſi ſunt, pro, pede pulſo, A quo Compedio, Impedio, Prepedio.

PEDIOLVS, πόδιον, diminutiuum, paruus pes, Nonius.

PEDISSEQVVS, *Che ſeguita il padrone*, ἀκόλουθος, qui dominum ſequitur. & Pediſſequa, ancilla quæ dominã ſequitur. Ci. ad Att. li. 2. Clamore Pediſequorum noſtrorum. Idem pro domo. Conculcari hunc à pediſſequis iuſſit. Teren. And. Accedo ad Pediſſequas. Ad Heren. li. 4. Virtutis Pediſſequæ ſunt diuitiæ.

PEDITATVS, tus, *Eſſercito a piedi*, πέζευμα, peditum copię, Ci. 5. Phil. Tu ciuem ſceleratum pecunia, peditatu, equitatu inſtrues.

PEDO, as, *Andare*, uado, à quo Repedo, ἀναποδίζω, quaſi pedẽ refero Lucil. Rediſſe, ac repedaſſe. Pedare etiam eſt uiti, uel alteri arbuſculæ ſuſtentaculum adhibere, unde uineæ Pedatæ. Plin. lib. 17. cap. 21. Columel. lib. 4. cap. 12. Putationem ſequitur pedandæ uineæ cura.

PEDO, dis, pepedi, *Petteggiare*, πέρδω, βδέω, crepitum uentris emitto, Hora. 1. Ser. Sat. 8. Nam diſploſa ſonat quantũ ueſica, pepedi, Hinc Oppedo, pen. pr. contra pedo: & per tranſlationẽ reclamo, diſſentio. Hor. 1. Ser. Sat. 9. Vin' Curtis Iudæis oppedere?

PEDVM, di, λαγωβόλος, paſtorale baculum, quo pecudum pedes detinentur. Vir. 5. Ecl. Sume pedum. eſt & Pedum, πέδα, Ste. oppidum, non longe à præneſtinis: à quo Pedani, populi. Pli. li. 3. c. 5. Liui. lib. 8.

PEGANON, πήγανον, herba Dioſ. l. 3. Latini Rutam appellant.

PEGASIDES, Muſæ dictæ, ἀπὸ τῆς πηγῆς, à fonte, numini illarum ſacro, quem Pegaſus ictu ungulæ fingitur aperuiſſe. Oui. Epiſt. 1. At mihi Pegaſides blandiſſima carmina dictant. Interdum dicuntur fontium, uel fluuiorum nymphæ, quæ & Naiades. Idem Epiſ. 5. Pegaſis Oenone Phrigijs celeberrima ſiluis.

PEGASVS, pen. cor. equus alatus, quòd iuxta πηγὰς, fontes Oceani, natus ſit: ubi Gorgones habitabant. Hunc Giginus, & alij complures Neptuni, & Meduſæ filium dixere. Alij ex Meduſæ ſanguine, quam Perſeus interemit, natum aſtruunt. Hic cum in Helicona euolaſſet, ſaxum ungula feriens, fontem aperuit, qui ex eo Hippocrene .i. fons equinus eſt appellatus. Poſtea uero cum ex Pirene Corinthio fonte biberet, à Bellerephonte, qui id temporis expeditionem in Chimæram parabat, captus eſt. Strabo lib. 8. Vulgatum eſt, & caballinum fontem in Helicone erupiſſe, cum ſubiectã ibi tellurem feriret ungula. Poſt hæc rerum terreſtrium tædio dectus in cælum dicitur euolaſſe, ibiq; inter ſidera conſtitutus, Arcticum circulum ſpectare, pedibusq; æſtiuo orbi adnixus, extremo ore caput Delphini tangere, & Aquarij manum dextram ceruici ſuæ adiungere. Hinc fit Pegaſeus, a, um, pen. cor. Catul. ad Camerium: Nec ſi Pegaſeo ferat uolatu. Et Pegaſeius, aliud adiectiuum quinque ſyllabarum. Perſius: Cantare credas Pegaſeium melos. Pegaſus etiam inſtrumentum in domibus, ſuper quo ueſtes & ſimilia tenentur ſuſpenſa, à, Pegaſo, equo poetico, traductione nominis excogitata.

PEGMA, matis, πῆγμα, ἀπὸ τοῦ πηγνύειν, à pangendo, machina quędam lignea, in qua ſtatuæ collocantur, & quaſi figuntur. Pegmatis formam Seneca ad Lucilium his uerbis deſcribit: His (inquit) annumeres licet machinatores, qui Pegmata ex ſe ſurgentia excogitant, & tabulata tacita in ſublime creſcentia, & alias ex inopinato uarietates. Ioſeph. li. 7. de Bel. Iud. Maxime erat ſtupor machinarum, quæ portabantur, ſiue Pegmatum fabricatio. Qui autem in his machinis depugnabant, à Suetonio Pegmates uocantur. Tradunt Claudium obieciſſe aliquando beſtijs, qui Pegmata in ſcenam parum feliciter produxiſſent. Pl. l. 33. c. 3. Princeps Caius in circo Pegma duxit, in quo centum & uiginti quatuor argenti pondo fuere. Feſtus ſcribit, Pegmata eſſe, ex ære, aut marmore armamenta; quæ ut plurimum in atrijs, quandoque in porticibus, aulisq; affigebantur, fortium uirorum geſta certius, quam pictura, oſtendentia. Mart. lib. 12. Et creſcunt media Pegmata celſa uia.

PEIERO, as, pen. co. *Giurare il falſo*, ἐπιορκέω, falſo, & animo fallendi iuro, ſeu iuramentum infrigo, ex per, & iuro, abiecta r, & u, longa in e, breuem conuerſa. Cic. 3. Off. Non enim falſum iurare, Peierare eſt: ſed, quod ex animi tui ſententia iuraris, id non facere periurium eſt. Idem pro Roſc. Com. Qui mentiri ſolet, peierare conſueuit. Mart. li. 7. Nec erubeſcit peierare de tardo. Iuris peierati pœna, Hor. 2. Car. Ode. 8. Pla. in Aſi. Si quid fecit ſceleſte, pro illo lingua peierat. Lact. lib. 1. Aliqua poteſtas eſt, quæ peierantes deos puniat.

PEIOR, & Deterior, *Pegiore, & men buono*, κακίων, καὶ χείρων, differunt, quòd peior reſpectu mali dicatur: deterior reſpectu melioris. ut deterius dicatur, quod minus bonum eſt. Hinc peius: quod quandoque accipitur pro magis. Cic. 8. Phil. Quo neminem peius oderunt. Idem 11. Phil. Quo neminem ueterani peius oderunt.

PELAGIA, piſcis ex genere concharum, qui & purpura dicitur, in medijs faucibus fucum habens ringendis lanis laudatiſſimum, qui ab eo Pelagium dicitur. Pli. li. 9. c. 37. Purpuræ alio nomine pelagiæ dicuntur. Idem li. 9. c. 38. Pelagio alligatur.

PELAGICVS, a, um, quod in mari uiuit, ſiue quod eſt ex mari. Col. li. 8. c. 17. Saxatiles, aut Pelagici ex recentibus melius paſcuntur. Pro eodem legimus Pelagius. Var. 3. de re ruſt. c. 3. Pelagios greges piſcium reuocant.

PELAGVS, *Mare*, πέλαγος, tam maſculini, quàm neutri generis profundũ maris ſignificat. unde Pelagus dictum uolũt, quaſi πηλαγος, quòd ſit, τῆλε τῆς γῆς, procul a terra. Tametſi etiam pro quouis mari accipiatur. Val. Flac. libr. 1. Argon. Pelagum quantos aperimus in uſus. Plin. lib. 10. c. 32. In reliquis partibus eſt minus pelagus. Virg. 3. Aen. Pelagi tot tempeſtatibus actus. Ibidem. Errамus Pelago.

PELAMIS, midis, gen. fœm. idem piſcis cum thynno, ſed qui nondum annum excellerit. nam Pelamides primo, poſt annum thynni uocantur. Dicta Pelamis, παρὰ τὸ ἐν τῷ πηλῷ μένειν, quòd in luto moretur. Plin. lib. 9. cap. 15. Iuue. Saty. 7. Siccus petaſunculus, & uas Pelamidum. Varia Pelamidum genera enumerantur à Plin. li. 32. cap. ult.

PELASGIA, giæ, olim dicta celeberrima illa tótius Europæ Cherroneſus, inter duo maria, Aegæum, & Ionium platani folio ſimilis propter angūloſos receſſus: quæ notiore nomine, Peloponneſus dicitur. Dicta Pelaſgia à Pelaſgis, populis uetuſtiſſimis, qui ab Arcadibus originem traxerunt. Strabo li. 9. & Pli. li. & c. 4.

PELASGI, populi Græciæ uetuſtiſſimi, qui ex Arcadia oriundi, circa extremam partẽ Macedoniæ conſederunt. dicti Pelaſgi, ut nonnulli putant, quaſi πελαργοὶ, ciconiæ, quòd more ciconiarum, antequam ſedem ſibi deligerent, bonam partem orbis peruagarunt.

PELASGIS, regio mediterranea Peloponneſi, olim Drymodis, poſtremo Arcadia dicta. Pli. l. 4. c. 6. Inde Pelaſgus, ga, gum.

PELAGVS, πελαργὸς, frutex lauri folijs: unde à Græcis δαφνοειδὲς appellatur. Pli. li. 15. c. ult. Herbarij Laureolam appellant.

PELETHRONII, dicti Lapithæ, a loco, qui ſubiectus eſt Pelio monti: in quo medicamentorum magna uis naſcitur, quæ Græci φάρμακα uocant. Hi primi omnium frænorum uſum inueniſſe dicuntur, & domandorum equorum artem, ut annotauit Seruius in illud Vir. 3. Geor.

3.Geor.Fræna Pelethronij Lapithæ,giroſq; dedere.

Pellas,liadis,πηλιὰς,patronymicum fœmininum, formatum à Peleus.Oui. Epiſt.3.Transeat Hectoreum Pelias haſta latus.i.haſta Achillis,qui Pelei fuit filius.Hanc à Pallade decorticatam & politam,à Vulcano cuſpidatam ferunt.

Pelias,πελίας,Neptuni filius,ex Tyro Salmonei regis filia, frater Aeſonis,& Theſſaliæ rex,qui Iaſonem fratris ſui filium,cuius indolem formidabat,ad expeditionem Colchicam,uelut ad certiſſimum periculum ablegauit.Val. Flac.li.1.Argon.Hic tandé filiarum ſuarum manibus iugulatus inſtinctu Medeæ, quæ, integræ ætati ſe illum reſtituturam ſimulabat.Ouid.7.Met.

Pelicanvs,Pellicano, πελεκάνος,auis Aegyptia.Naſcitur in ſolitudinibus,maxime Nili fluminis.Hæ aues,tanquam colaphis roſtrorum dicuntur occidere paruulos ſuos ,eoſdemq; in nido occiſos à ſe, lugere per triduum. Poſtremo dicunt matrem ſeipſam grauiter uulnerare, & ſanguinem ſuum ſuper filios fundere, quo illi perfuſi reuiuiſcunt. Aelianus libr. 15. Pelicanos eoſdem facit cum plateis.

Pelides,πηλείδης,Achilles dictus,à Peleo patre.Aeaci filio.

Paligni, populi Marſis finitimi,metropolis Sulmo Ouidij patria. Inde Pelignus,a,um,Oui.l.3.Am.Pelignę dicar gloria gẽtis ego.

Pelivs,Ci.pro.Cæl.Vtinam ne in nemore Pelio.

Pella,πέλλα, urbs Macedoniæ, in littore Aegæi maris,illuſtrata natalibus Philippi Macedonum regis,& Alexandri. unde uterq; Pellæus dictus.Lucan. libr.10.Illic Pellæi proles ueſana Philippi Felix prædo iacet. Iuue.Sat.10.Vnus Pellæo iuueni non ſufficit orbis.Pellæa gula, pro Alexandrinis delicijs, apud Mart.libr. 13.Epitheto longiuſculæ petito ab Alexandro Pellæo, Alexandriæ conditore. Eſt item Pella Syriæ oppidum, à Macedonibus ita appellatum,cum antea Apamia diceretur. Steph. Adiectiuum Pellæus.Step.

Pellax,lacis,Ingannatore,ἀπατηγὸς,πιθανὸς,qui per blanditias aliquem decipit.a Pellicio,fraudandi cauſſa aliquem allicio. Virg.2. Aen. Inuidia poſtquam pellacis Vlyſſi.Inde Pellacia,ſallacia.Idẽ li.4.Georg.Vbi nulla fugam reperit Pellacia.

Pellene,es, πελλήνη ,caſtellum eſt Achaiæ, ſexaginta ſtadijs à finus Corinthiaci littore diſtans.Strab.lib.8.Plin.lib.4.cap.5.Pellenæorum caſtellum appellat.Eſt item Pellene,eiuſdem Achaiæ uicus, inter Pellene caſtellum & Aegas. Stra.loco iam citato.

Pellenevs,πελληναῖον,mons in Chio inſula.Pli.l.5.c.32.

Pellex,cis,Adultera,παλλακὴ,παλλακὶς,quę cum eo,cui uxor ſit, corpus miſcet. Inde apud oratores & poetas Pellex non tam uiri, quàm uxoris nuncupatur. Ci.pro Clu.Vxor generi, nouerca filij, filiæ pellex.Sal.in Cice.Filia matris pellex.Oui.Epiſt.9.Nomine depoſito pellicis,uxor erit.Suet.de Cæſ.Eum Dolabella pellicem reginæ dicit. Pellex, Latinum nomen eſt,à Pallicio, blãdiendo decipio:quia blandiendo uirum ab uxore ſeducit.

Pellicator,ris, qui blanditijs aliquem in fraudem pellit.Feſtus.

Pellicatvs,tus,παλλακία,actus,quem pellex exercet.Ci.1.Officio.Ab ea eſt propter pellicatus ſuſpicionem interfectus.

Pelliceo,ces,cui,blanditijs impetro.Col.in præfat.l.8.

Pellicio,licis,lexi,lectum,Ingannare luſingando,ἐπισύρομαι,ὑφέλκομαι,προσάγομαι, blanditijs in fraudem induco. Terẽ.in Phor. Senem per epiſtolam pellexit.Cic.1.de Or.Maiorem partem ſententiarum lepore,& facetijs pellexiſti. Componiturq; ex Per, & Lacio,mutatis r,in l,& a,in i.Feſtus,Lacit,decipit, inducit. Lax, lacis,uero fraus eſt.A lax, Lacio fit:unde & Lacto,as,& Allicio, Elicio,Illicio,& alia.

Pellicvs,a,um,ex pelle,ut,ueſtis pellicea.Hieroni. contra Iouin.

Pellicvla,æ,Pellicina,δερμάτιον,diminut.parua pellis. Cice.pro Mur. Strauit pelliculis hœdinis lectos Punicanos. Continere ſe in ſua pellicula, prouerbialiter dicitur,pro intra ſuam ſortem ſe continere. Mart.li.3.Curare pelliculam, eſt corpus ſuum molliter tractare,Hora.2.Serm.Sat.5.Pelliculam curare iube. Veterem pelliculam retines,ideſt priſtinos mores,Perſius Sat.5.

Pellicvlo,as,ὑποδερματίζω, pellibus alligatis obturo. Colum. lib.12.cap.46.Vas pelliculant.Ibidem cap.39. Opercula gypſare & pelliculare.

Pelliones,qui ueſtes pelliceas,& alia ex pellibus faciunt.Plau.in Men.Quaſi ſupellex pellionis palus palo proximus eſt.

Pellis,pellis,Pelle,δέρμα,δορά, dicitur cum eſt à carne ſeparata, quæ cutis antea dicebatur.Iuue.Saty.10.Deformem pro cute pellem.Virg.8.Aen.Quem fulua leonis pellis obit totum.Quieſcere in propria pelle,eſt,contentum eſſe ſua ſorte.Hor.1.Serm.Saty.6. Quoniam in propria non pelle quieſſem.Sub pellibus eſſe, in caſtris ſtatiuis.Cice.4.Ac.Vt non multum imperatori ſub ipſis pellibus otij relinquatur. Dicta pellis à pellendo, quòd externas iniurias tegendo repellat. Hæc põſt quã cõcinnata eſt ad calceos, & cetera opera facienda.Aluta dicitur. Diminutiuum pellicula.

Pellitvs,a,um,Pelizzato,δερματώδης,quod pelles habet,uel pellibus tectũ eſt. Propert.l.4.Pellitos habuit ruſtica chorda patres. Hor.2.Car.Ode 6.Dulce pellitis ouibus.

Pello,lis,pepuli, pulſum, Percuotere,ſcacciare,προσβάλλω,κόπτω, percutio, ferio. Ter. in An. Tu'ne has pepuliſti fores? Aliquando abigo.Pla.Pelle animo timorem.Iungitur & ablatiuo cum A:ut, Pelle hunc à foribus.Pla.in Amph.Item cum De:ut, Non potuit pelli de ea ſententia.Item cum E,uel Ex,ut, Pellere aliquem è foro,ex templo. Nonnunquam ſine præpoſitione:ut,Pellere patria, ciuitate,regno.Iungitur & accuſatiuo cum In Cic. de Ora.In exilium pulſus. Pulſo,Pulto,& alia,uide ſuis locis.Item Appello,ſiue Aſpello,Compello,Depello,Diſpello,Expello, Impello, Propello.A ſupino pulſum fit Pulſo,ſas.Antiqui dixere Pultũ : à quo Pulto,pultas.

Pellos,ſiue Pellus,li,auis ex genere ardeolarum. Pli.li.10.c.60.

Pellvceo,ces,Lucere,riſplendere,διαστίλβω,per medium luceo.Iuue.Sat.2.Cretice pelluces.Plau.Aul.Ita is pellucet, quaſi laterna Punica.Oratio pellucẽs,clara & aperta.Ci. de Cla. Ora.ita recõditas ſententias mollis & pellucens ueſtiebat oratio. Hinc Pellucidus,a,um,& pellucide.Vide Perlucidus.

Pelvvivm,uij, & Pelluuia, uiæ, Vaſo doue ſi lauano i piedi, ποδονιπτήρ,uas in quo lauantur pedes: à pelluendo.Hoc & Polubrum dicitur.labrum autem commune eſt.

Pelopevs,pea,peum,πελόπειος,& diuiſa Græca diphtongo Pelopeius,πελοπήϊος,per quinque ſyllabas,denominatiuum à pelops. Prop.li.3.El.Infamis ſtupro ſtat Pelopea domus,Oui.8.Met.Nãme Pelopeia Pitheus Miſit in arua.

Pelopidas, Thebanus, rei militaris gloria clariſſimus,arctiſſimo amicitiæ fœdere cum Epaminunda coniunctus.Plutarchus.

Peloponnesvs,Morea,πελοπόννησος, nobiliſſima totius Europæ peninſula,Iſthmo anguſtiſſimo Græciæ annexa, inter duo maria Aegæum,& Ionium, platani folio ſimilis, anguloſis receſſibus duos efficiens ſinus,ab Ortu Saronicum:Criſſeum,ſiue Corinthiacum ab Occaſu, ſex millium anguſtijs diremptos: olim Apia & Pelaſgia appellata,poſtremo Peloponneſus dicta à Pelope Tantali filio:qui cum Oenomaum Eleorum regem curuli certamine ſuperaſſet,Hippodamiam filiam eius uxorem duxit,regnumq; dotale accepit:totamq; illam peninſulam Peloponneſum appellauit.Habet in circuitu circiter ccclxiij.M.paſſuum, ampliſſimis olim habitata urbibus,ex quibus clariſſimæ fuerunt Corinthus,in ipſo ſtatim Iſthmo ſita: Argos, Mycenæ, Lacedæmon, Patræ, Meſſene,Corone,Methoe, Elis, Piſa.hodie Moream appellant Veneti.

Pelops,pis,πέλοψ,Tantali Phrygiæ regis,& Taygetes filius:cuius pater cum deos in terris peregrinantes hoſpitio excepiſſet,ut certo aliquo argumento diuinitatem eorum experiretur, filium ſuum illis epulandum appoſuit: à cuius eſu cum dij ceteri abſtinuiſſent,ſola Ceres humerum eius dextrum abſumpſit,quem cum Iupiter deinde ad uitam reuocaſſet, eburneum ei humerum reſtituit.Poſtea uero cũ in uirum adoleuiſſet,relicta patria in Elidem ſe contulit,ubi id temporis regnabat Oenomaus, qui unicam habebat filiam nomine Hippodamiam,& forma eximiam, & regni totius heredem,ijſq; nominibus à procis plurimis ambitam.uerũ Oenomaus,cum oraculo edoctus eſſet,fore, ut generi opera interiret, duriſſimam hanc procis, conditionem tulit,ut qui nuptijs filiæ potiri uellet,ſecum prius curuli certamine contenderet,ea lege, ut uictorem filiæ ſuæ coniugium & regni hereditas, uictum mors ſequeretur.Cum itaque iam complures equorum celeritate ſuperaſſet,neciq; tradidiſſet, Pelops, Myrtilum aurigam eius prætio corrumpit,ut fragiles currui axes ſubiungeret.quo facto Oenomaus cum curru corruit, membriſq; omnibus ea ruina colliſis mortuus eſt.Pelops itaque & coniuge potitus & regno, uniuerſam illam Cherroneſum de nomine ſuo Peloponneſum appellauit.Strabo li.8.

Peloris,ridis,πελωρὶς,genus conchæ.Horat.2.Ser. Saty.4.Murice Baiano melior Lucrina peloris.Pli.l.31.c.11.

Pelorvs,pen.pro.πέλωρος, unum ex tribus Siciliæ promontorijs, quod in Italiam uergens, Scyllæ aduerſum eſt, dictum à Peloro Annibalis gubernatore:quem is in Syriam fugam parans,(ut Põponio Melæ placet)ibi interemit,ſe ab eo proditum ratus, quòd procul intuenti continua uidebantur eſſe littora, pelaguſq; minime peruium. Val.li.9.c.de Temeritate,Pelorum hunc ab Annibale interfectum arbitratur eo tempore, quo is à Petilia ſoluens, in Africam reditum parabat,à ſuis reuocatus, ut patriæ periclitanti opem ferret aduerſus Scipionem. Seruius quoque explicans illud Vir.3.Aen.Rareſcent clauſtra Pelori, quanquam cum Valerio uidetur ſentire, fatetur tamen etiam ante Annibalis tempora promontorium hoc Pelorum fuiſſe appellatum. Polybius quoque in primo Bello Punico alio nomine non utitur.

Pelta,æ,Targhetta,brocchiero,πέλτη,ſcutũ exiguum,Lunæ ſemiplenæ imaginem referens: quo genere Amazones pręcipue in prælijs,uti ſolent. Virg.1.Aen. Ducit Amazonidum lunatis agmina peltis.Scuta Amazonica uocat Nonius.Plin.lib.12.c.5.Foliorum latitudo peltæ effigiem amazonicæ habet. Inde Peltatus, a, um, pelta armatus.Liui. lib.28. Menippum cum peltatis Chalcidem mittit.Idem lib.31.Nocte cetratos, quos peltaſtas uocant in inſidijs abdiderat.

Pelvis, *Conca, λεκάνη, ποδονιπτήρ*, uaſis genus pedibus abluendis deſtinatum. Varr.4.de lin.lat. Peluis quaſi pedeluuis, à pedum lauatione. Alij Peluim a pelluendo dictam tradunt, putantq́; ſinum eſſe aquarium, in quo uariæ res pelluuntur. Iuu.Sat.3. Paulos effundere pelues. Cato.c.10. Peluis una. Vide Bayſium.

Pelvsium, ſij, *πηλούσιον*, oppidum in extrema Aegypti ora, quæ Caſiotidi contermina eſt: a quo & extremum Nili oſtium, quo Aegyptus ab Aſia terminatur, & Peluſium, ſeu Peluſiacum appellatum. Hanc urbem condidit Peleus Achillis pater, monitu deorũ poſt luſtrationem, furijs enim agitabatur, quia fratrem Focum interemerat. Hinc peluſius, ſia, ſium, & Peluſiacus, ea, cum. Virg.l.1. Geo. Nec Peluſiacæ curam aſpernabere lentis. Et Peluſiana mala legimus apud Col.l.5.c.10. Peluſiotæ, gentiles.

Penarivs, a, um, *Che s'appartiene à uettouaglia*, ut Penaria cella dicitur, in qua penus aſſeruant. Ci.4. Verr. M. Cato cellam penariam reip. Siciliam nominauit.

Penarivs, rij, Feſto: uel Penaria, riæ, ut Varroni l.4. de lin. lat. ut uero alij, Penarium, rij, locus ubi penus reponitur.

Penates, tum, tibus, pluraliter, *Dei domeſtici, ἐφέστιοι θεοὶ*, dij domeſtici, ut inquit Ci.l.2. de Nat.deo. Quòd penes nos nati ex quo & Penetrales à poetis uocantur. Alij a penu deriuant. Marc.l.3. Sat. c.4. Penates eſſe dixerunt, per quos penitus ſpiramus, per quos habemus corpus, per quos rationẽ animi poſſidemus. Ter. in Phor. Deos Penates ſalutatum domum Deuortar. Vir.1. Aen. Ilium in Italiam portans, uictosq́; Penates.

Penatiger, a, um, gerens penates. Oui.15. Met.

Penatores, qui penum geſtant. Cato aduerſus Macilium.

Pendeo, des, pependi, penſum, *Pendere, αἰωροῦμαι, κρέμαμαι*, ſuſpẽſus ſum: à pennis auium. Interdum ponitur abſolute. Terent. in Eun. Tu iam pendebis, qui ſtultum adoleſcentulum nobilitas flagitijs. Aliquando ablatiuo iungitur cum A, uel Ab: ut Sagittæ pẽdebant ab humero, Cic.6. Ver. Aliquando cum De: ut, Pendere de rupe, Vir.1.ecl. Item cum Ex ut, Pendere ex arbore, Ci.5. Ver. Nonnunquã ſine præpoſitione Vir.4.ecl. Pendebit ſentibus uua. Aliquando iungitur accuſatiuo cum Per, Plaut. in Aſi. Centum pondo es, per pedes quando pendes. Per tranſlationem pro innitor. Oui.3.de Ponto: pendet & à ueſtra noſtra ſalute ſalus. Pendere ex nutu alterius dicitur qui per omnia alterius addictus eſt uoluntati. Liu.l.35. Ea autem in libertate poſita eſt, quæ ſuis ſtat uiribus, non quæ ex alieno pendet arbitrio. Pendere ex fortuna dicitur, qui ad omnes fortunæ flatus circumagitur. Cice. in Para. Cui ſpes omnis, & cogitatio pendet ex fortuna, huic nihil eſſe poteſt certi. Quandoque pro cruciari, aut animo ſuſpenſum eſſe, & ſic cõſtruitur cum genitiuo, uel ablatiuo, & interdum ponitur abſolute. Ci.1. Tuſc. Expectando, uel deſiderando pendemus animis, cruciamur, & angimur. Idem in Hortenſium: Qui expectat, pendet animi. Pendere etiam dicitur, qui nimio deſiderio alicuius rei intentus, ceſſat ab omni alio opere, & id unum ſolicitus expectat. Oui. in epiſt. Penelopes: Narrantis coniux pendet ab ore uiri. Virg.6. Aen. Dum conſulta petis, noſtroq́; in limine pendes. Item ceſſare. Virg.4. Aen. Pendent opera interrupta. Aliquando pro pondus efficere. Pli.l.21.c.ult. Cyathus pendet per ſe drachmas decẽ. Pendere rei dicebantur, quòd eorum nomina in tabula pendula, publice propoſita, atque ſuſpenſa erant. Sueto. in Domitia. cap.9. Reos, qui ante quinquennium proximum apud ærarium pependiſſent, uniuerſos diſcrimine liberauit. Pendentes alas, dixit Pl.l. 10.c.38. Pendens uinum, Cato c.147. Quod adhuc in ipſa uite pẽdet, nondum ex uuis expreſſum. Appendeo, Dependeo, Impendeo, Propendeo, & Suſpendeo, uide ſuis locis.

Pendo, dis, pependi, penſum, *Penſare conſiderare, eſtimare, σταθμῶ, σταθμοῦμαι*, uerbum actiuum, pondero, à Pendeo, quòd quæ ponderantur, ex libra pendeant Pli.l.5.c.15. Inuenimus thynnos talenta quindecim pependiſſe. Per tranſlationem ſignificat, conſidero, Cic. pro Quintio. Si ex opibus non ex ueritate cauſſa pendetur. Idem.6. Verr. Rem uobis proponam: uos eam ſuo nominis pondere pẽdetote. Magni pẽdo, Parui pendo, Nihili pẽdo, Flocci pẽdo, in magna, aut parua æſtimatione habeo. Plau. in Bacc. Vnũ plurimi pendit. Ter. in Heaut. Tu illum nunquam oſtendiſti quã ti penderes. Pendero, eſt etiam ſoluere. quòd, ante quàm ſignatus eſſet nummus argenteus, non numeratione, ſed pondere fieri ſolebat ſolutio. Pli.li.33.c.3. popu. R. ne argento quidem ſignato ante Pyrrhum regem deuictum uſus eſt: librales, & dipondius appẽdebatur aſſis. unde etiam æris grauis pœna dicta eſt. Hinc etiam hodie manſit uſus, ut Penſionem dicamus pro ſolutione & Pendere pro ſoluere. Sal. Semper illis reges, populi, nationes ſtipendia pendere. Hinc Pœnam pendere dicitur, qui ob delictum pecuniã ſoluit. Pli.lib.29.c.4. Supplicia annua canes pendunt. Vir.6. Aen. Tum pendere pœnas Cecropidæ iuſſi. Penditur, imperſonale. Pl. li.12 c.14. Imperij noſtri publicanis penditur. Penſus, partic. Ponderatus. Oui.15. Met. Penſas examinat herbas. neque enim pharmaca, niſi ponderentur, recte componi poſſunt. Hinc Appendo, Compendo, unde Compendium: Diſpendo, uarios in uſus impendo, à quo diſpendium. Dependo, quod eſt do. Col.lib.5. Incaſſum dependitur opera. Cætera compoſita uide ſuis locis.

Pendvlvs, a, um, *Pendente, μετέωρος*, quod pendet, Oui. ep.1. Laſſaret uiduas pendula tela manus.

Pene, *Quaſi, παρ' ὀλίγον*, fere. Plaut. in Epid. Pene in curſu concidi. Hinc Peſſime formauit Plaut. in Aul. Vt uult Priſci.l.15. Licet alij à Penitus formari uelint: Me (inquit) perdidit peniſſime, id eſt, pene nihil defuit, quin me perderet.

Penelope, Icari filia, & Vlyſſis uxor, pudicitiæ exemplar, quæ abſente totos uiginti annos marito, nullis aut parentum precibus, aut procorum pollicitationibus adduci potuit, ut fidem, quam uiro diſcedenti dederat, ſecundis nuptijs uiolaret. cum autem proci acrius inſtarent, atq; adeo uim illaturi uiderentur, tantum moræ ab illis ſibi pepigit, quantum telæ, quam tum in manibus habebat, abſoluendæ ſufficeret. quòd cum impetraſſet; quicquid interdiu texuerat, noctu retexebat: eoq; commento eorum cupiditatẽ in reditum mariti diſtulit: qui ab illa ſub mẽdici habitu hoſpitio ſuſceptus, procos ad unum omnes interimit. Dictam uolunt ab auibus quæ Penelopes dicuntur, ſiue Meleagrides: cum ante Arnea diceretur, quaſi abiecta & repudiata. ferunt enim, cum ab Icaro, Peribœaq́; parentibus eſſet expoſita, ab hoc auium genere fuiſſe educatam.

Penelopes, aues, alio nomine Meleagrides. Pli.l.37.c.2.

Penes, *Appreſſo, παρὰ*, præpoſitio accuſatiuum exigens, ſignificatq́; dominium, uel perſonam, aut poteſtatem. Vlp. l. penes ff. de uerbo. ſignifi. Penes te, amplius eſt, quàm Apud te. nam Apud te eſt, quod qualiter qualiter à te tenetur: Penes te eſt, quod quodam modo à te poſſidetur. Cic.4. Ver. Cum omnis copia frumenti penes iſtum eſſet redacta. Idem de leg. agr. Agri, quorum penes Põpeium poteſtas debet eſſe.

Penetrabile, *περαντικὸν, διάπορον*, quod facile penetrat. Virg. 10. Aen. Penetrabile telum. Interdum paſſiue, quod facile penetratur. Oui.12. Met. Corpus nulli penetrabile telo.

Penetrale, huius penetralis *μυχὸς*, ſignificat omnem partem interiorem domus, uel templi, teſte Seruio, licet ſit inte~~: ſeu nomine, quod intimis partibus eſt. Vir.6. Aen. Te quoque magna manent regnis penetralia noſtris. Mart.l.10. Nec Capitolini ſummũ penetrale tonantis. Vir.2. Aen. Veterum penetralia regum. Liu.l. 45. Vos penetralia noſtra contaminari cruento latronis corpore ſineris? Eſt etiam adiectiuum, pro interno. Vir.2. Aen. Aeternumq́; adytis effert penetralibus ignem. Idem.4. Aen. At regina pyra penetrali in ſede ſub auras Erecta. Dij penetrales. Cic.2. de Nat. de. Item Penetrale ſacrificium, auctore Feſto, quod in intima parte ſacrificij conficitur. Penetralis Germania, interior, Tacitus lib.2.

Penetraliter, aduerbium: Lucretius l.2. Quare fulmineus multo penetralius ignis, Quàm noſter, fluat è tædis terreſtribus ortus.

Penetro, *Penetrare, διαπείρω, εἰσδύω, ἐμβατεύω, ἀνατείρω, περαιῶ*, peruado, tranſeo, quaſi penitus intro. Conſtruitur non nunquam cum accuſatiuo ſine ulla præpoſitione. Cic.1. Tuſ. Neceſſe eſt ita feratur, ut penetret, & diuidat oẽ cœlũ. Sic Penetrare Atlantẽ pro Atlantem montẽ ſuperare, apud Pli.l.5 c.1. Aliquãdo cũ Ad. Pli. l.13.c.3. Quãdo id primum ad Romanos penetrauerit, non facile dixerim. Aliquando cum, in: ut Penetrare in cœlum. Ci.4. Ac. Penetrare in portum, apud eundem.7. Ver. Sic Penetrare in urbem. Liu.2 Penetrare in animos, Cice. de cla. Ora. aliquando cum ſub: ut, Penetrare ſub terras, Cice.6. Ver. Penetrare ſe, pro inſerere ſe. Gell.lib.5.c.14. Specum quandam nactus latebroſam, in eam me penetro, & recondo. Penetrare ſe in fugam eſt, fugere. Pla. in Amph. Dicimus etiam, Penetrare Pedem intra portam, intra ædes Plau. in Men. Intra portam penetraui pedem: Si intra ædes huius unquam penetraui pedem. Penetratus, partic. ut, Limina penetrata mortis. Stat.4. Syl.

Penevs, per tres ſyllabas, pen. pro. *πηνειός*, fluuius in Theſſalia inter Oſſam, & Olympum decurrens. in eo curſu ſunt Tempe. Oui. 1. Met. Vocant Tempe, per quæ Peneus ab imo Effuſus Pindo, ſpumoſis uoluitur undis. Strab.li.7.8.& 9.& Pli.li.4.c.8. Inde Peneïus, nia, nium, per quatuor ſyllabas: ut Peneïa Daphne apud Oui.4. Metamor.

Peniculamentvm, pars ueſtis, quæ terram attingit. En.l.11. Ann. Pendent peniculamenta imum ad quenque pedem. Nonius.

Peniculvs, li, & Penicillus, ſiue Peniculum, & Penicillum, *Scona, penello, σπόγγος*, quamuis diminutiua uideantur à Penis, ſignificãt tamen ea quibus calceamenta, uaſaq́; terguntur, teſte Feſto, ita dicta quòd olim fierent ex pene, id eſt, ex cauda animalium. nam, ut ait Cic.lib.9. epiſt. ad Papyrum: Caudam antiqui Penem uocabant, ex quo eſt propter ſimilitudinem, Penicillus. Item quibus pictores pingunt, quoniam ex caudarum extremitatibus fiunt. Pli. lib.35.c.10. Arrepto penicillo lineam ex colore duxit ſummæ tenuitatis per tabulam. Quinct.li.2. Inſt.c.12. Pictor penicilla deſiderat. Item quibus albarium tectorio parietum inſerunt, qui dicũtur Tectorij penicilli. Pli.lib.28. ca.17. Setarum ex his è penicillis tectorijs cinis cum adipe tritus. Item quibus uulnera ſtipantur, ne præpropere claudãtur, prius q̃ probe fuerint purgata, ut ſunt penicilli

penicilli ex linteolis concerptis. Idem: Tum peniculo uulnus apertum. Celſ. Tum exiguu penicilla interponenda. Omne præterea, quo ad aliquid mundandum, detergendum, illinendum ne utimur, Penicillum uel Peniculum uocamus, præſertim ſi ex ſpō gia ſit factum. Ter. in Eun. Peniculo ne pugnare cogitas?

PENINSVLA, χερρόνησος, terra, undique fere aquis clauſa, & breui tantum anguſtia, quæ dicitur Iſthmos, continenti adnexa: quaſi pene inſula. nam Inſula dicitur, quæ undique aquis clauditur, proprie autem mari. Liu. lib. 31. Oppidum Celetrum in peninſula ſitum.

PENIS, κέρκος, antiquis idem erat quod cauda: à pendendo (ut quidam uolunt) ita dicta, quod à poſteriori animalium parte dependeat. Hinc etiam Peniculos dicimus, quibus puluis ſordes ve ſolent detergeri: quòd primum ex animalium caudis ſolebant conficiquemadmodum etiam hodie uulpinis caudis puluerem decutimus. Ab hac item ſignificatione Penitam offam dicimus, eam carnis ſuillæ partem, cui cauda adhæret. Poſt autem Penis uirile membrum dici cœptum eſt. πέος τὸ αἰδοῖον, ſicut & Salax cauda. Cic. l. 9. epiſt. ad Papyrium: Caudam antiqui Penem uocabant: ex quo eſt propter ſimilitudinem Penicillus: at hodie Penis eſt in obſcœnis: at uero Piſo ille Frugi in Annalibus ſuis queritur, adoleſcentes peni deditos eſſe. Iuuen. Saty. 6. Nouerunt Mauri, atque Indi, quæ pſaltria penem Maiorem, quàm ſint duo Cæſaris Anticatones, Illuc intulerit. Næuius apud Feſtum: Peni pinxit bubulo.

PENITVS, a, um, *Ciò che è dentro*, τὸ ἔνδον, quod intus eſt, & in abditis partibus ſitum. Plau. in Aſi. Exercéat uſque ex penitis faucibus. Inde Penitior, ἐνδότερος, interior: & Penitiſſimus, intimus. Pla. Ciſt. In latebras abſcōdas pectore penitiſſimo Tuam ſtultitiam. Idem Perſa: Abductam ex Arabia penitiſſima.

PENITVS, a, um, *Che ha la coda*, κερκώδης, quod penem habet, id eſt caudam. unde Penita offa, teſte Feſto, quæ conſtabat ex ea parte carnis ſuillæ, cui cauda adhærebat. Plau. in Mil. Aufer hinc illam offam penitam.

PENITVS, *Al tutto, molto à dentro*, διαμπερὲς, ἔσωθεν, in intimis partibus, ad intima uſque penetralia. Cic. 2. de Ora. Omnes animorum motus penitus pernoſcendi. Idem de Cla. Or. Totam remp. tenebat, penituſq; cognorat. Idem in Cati. Periculū reſidebit, & erit incluſum penitus in uenis atque uiſceribus reip. Virg. 3. Aen. Penituſq; ſonanteis Aceſtis ſcopulos. Accipitur aliquando pro longe, ſiue procul. Ibidem: Diſpulerat, penituſq; alias aduexerat oras.

PENNA, æ, *Penna* πτερὸν, in auibus proprie dicitur, quæ maior eſt & durior, quales ſunt, ex quibus cauda & alæ conſtant: Plumæ autē minores ſunt & molliores, quibus reliquū corpus regitur. unde auem pennis uolare dicimus, non plumis. Ouid. 3. de Arte: Terretur minimo pennæ ſtridore columba. Col. l. 8. c. 2. Aues nigris pennis. Varro. lib. 3. cap. 9. appellauit Pinnas. eligat fœcundas, rubicunda pluma, nigris pinnis. Accipitur tamen Penna nonnūquam generaliter, ut etiam plumas comprehendat. Ci. 2. de Nat. Deo. Pullos ita tuentur, ut pennis foueant, ne frigore lædantur. Pennæ renaſcuntur, metaphoricōs dicitur de iis, qui priſtinam recuperant auctoritatem. Cice. ad Atti. lib. 4. Qui mihi pennas inciderant, nolunt eaſdem renaſci. Maiores nido pennas extendere, prouerbialis metaphora eſt, pro ſe amplius efferre, quàm ferat fortunæ ſuæ tenuitas. Hor. libr. 1. epiſt. ult. Me libertino natum patre, & in tenui re Maiores pennas nido extendiſſe loqueris.

PENNARIVM, *Pennaiuolo*, καλαμοθήκη, in quo pennæ reponuntur.

PENNATVS, a, um, *Pennato, che ha le penne*, ὑπόπτερος, πτερωτὸς, qui pennas habet: ut, Volucres pennatæ. Plin. l. 10. c. 32. Pennatorum infœcunda ſunt, quæ aduncos habent ungues. Pennatum ferrum, pennis munitum, ut aerem facilius penetret, quemadmodum in telis, & ſagittis uidemus. Pli. lib. 34. c. 13. De ferro: nunc tormentis excuſſo, nunc lacertis, nunc uero pennato.

PENNICVLVM, li, *Penello*, πτερύγιον, pinna illa, quæ in faſtigio ædificiorum ſita, facili motu, uentorum indicat flatum. Petaſum uocat Plin.

PENNIGER, a, um, πτεροφόρος, qui gerit pennas. Ci. de uniu. pennigerum, aereum terreſtre. Pli. lib. 11. c. 16.

PENNIPES, pedis: ut, Perſeus pennipes, apud Catull. Epigr.

PENNIPOTENS, auium epitheton. Lucr. libr. 2. Corpora pennipotentum.

PENNVLA, æ, *Pennetta*, πτερὶς, diminut. à penna. Cic. l. 3. de Na. Deo. Cum pennulis uti poſſunt.

PENSICVLATOR, ris, qui dicta, facta ve quaſi trutinâ examinat.

PENSICVLO, penſito. Penſiculā utrumque moderate.

PENSILIS, & hoc ſile, *Penſile*, μετέωρος, quod ſuſpenſum, & ſublime eſt. ut, Penſilis hortus, qui ſupra ædificia factus eſt. Plin. lib. 19. c. 5. Penſiles eorum hortos promouentibus in ſoles rotis olitoribus. Sic Penſilis uua. Hor. 2. Ser. Sat. 2. Tum penſilis uua ſecundas Ornabat menſas. Penſilis homo qui ſuſpēſus eſt. Pla. in Pſeu. Reſtim uolo mihi emere qui me faciam penſilem. Penſilis lectus, Penſiles lychni, qui ſuſpenſi ſunt, & in aere pendentes. Penſilis urbs, quæ ſubter cauata eſt. Plin. l. 36. c. 14. Penſile horreum, quod nos uocamus Granarium, quòd ſit in altiore domus loco. Colum. libr. 1.

PENSIO, nis, *Penſione*, καταβολὴ, ἀποφορὰ, quod pro re aliqua ſoluitur. Cicero. Lept. lib. 6. epiſt. Dum exigam primam penſionem.

PENSITATOR, ἐξεταστὴς, examinator. à Penſito. Gel. l. 17. c. 1.

PENSITATVS, partici. *Peſato, eſaminato*, ἐσταθμισμένος, ἐξετασμένος, examinatus. Pli. epiſt. 8. Diu penſitatus amor liberalitatis.

PENSITO, tas, *Peſare, eſaminare*, σταθμίζομαι, ſæpe pondero, examino. Pli. lib. 7. Iuuitam æqua lance penſitabit, qui ſemper fragilitatis humanæ memor fuerit, Gel. lib. 1. cap. 4. Aut uirtutes penſitabat, aut uitia rimabatur. Penſitare accipitur pro ſoluere. Cice. pro lege. Ma. Quo animo eſſe exiſtimatis eos, qui uectigalia uobis penſitant? Hinc Penſitatio. Plin. lib 19. cap. 6. Præteriti temporis penſitatione.

PENSIVNCVLA dimin. Col. lib. 10. in Præfat.

PENSO, penſas, *Peſare, eſtimare, penſare*, τιμῶμαι, ζυγοστατέω. à Pendo, frequentatiuum, ſæpe pondero, æſtimo. Liu. l. 34. Reliquas ciuitateis monere, ut factis, non ex dictis amicos penſent. Aliquando compenſo, ſiue compenſando parem facio. Val. Max. lib. 1. Miſſus ad ſenatum legatus, ut ſe, & uno & ſene, complures Pœnorum iuuenes penſarentur. i. Penſare crimen una laude, apud Plin. lib. 9. e. 25. Penſare lætitiam mœrore, parem facere lætitiam mœrori. Pli. l. 7. c. 4. Penſanda. Aliquando pro ſupplere. Pli. li. 31. cap. 8. Aquæ marinæ uicem penſat. Hinc Penſator, Ponderator, æſtimator. Plin. lib. 33. c. 3. Penſatores, libripendes dicſitur. Hinc Compenſo, Depenſo. Repenſo.

PENSVM, ſi, ἄτρακτος, manipulus lanæ, uel lini, aut cannabis, qui ex colo pendet, & fuſo trahitur. unde Trahere penſa, idem quod nere. Ouid. lib. 2. Faſt. Lumen ad exiguum famulæ data penſa trahebant. Iuſt. lib. 1. Penſa inter uirgines partientem. Penſum per tranſlationem, eſt officij cuiuſque perfunctio. Cice. lib. 3. de Or. Ad. reliqua progrediar, meq; ad meum munus, penſumq; reuocabo. Tranſlatio ſumpta ab ancillis, penſa deducenda a matronis capientibus. Dicimus autem uenuſte Abſoluere penſum, Conficere penſum, Peragere penſum. Varr. 2. de re ruſt. cap. 2. noſtrum penſum abſoluimus. Pla. in Perſa: Penſum meum confeci. Colu. lib. 3. cap. 10. Vnum ei propoſitum, peragere operis ſui penſum. Accurare penſum, eſt diligenter ſuum officium exequi. Plau. in Bac. Penſum meum lepide accurabo. Exigere penſum ab aliquo eſt, petere an ſuo ſit functus officio. Cice. 5. Ver. Penſum in Leontino agro eſt exigendum. Quandoque penſa dicuntur de ipſis filis: ut apud Virg. 9. Aen. Excuſſi manibus radij, reuolutaq; penſa. Eſt præterea Penſum, à Penſus, a, um, particip. uerbi Pendo, quod inter cætera ſignificat æſtimo, curo: unde Penſum habere, dicimus pro de re aliqua ſolicitum eſſe, & contra, Nihil penſi habere, eſt contemnere. Salu. in Catil. Neque dicere, neque facere, quicquam penſi habebat. Inuenitur comparatiuum Penſior, & hoc Penſius. i. pretioſius: nam quæ maximi facimus, ſæpe nobis penſa ſunt, id eſt, cogitata, ponderata. Plau. in Stich.: Age tu, altera utra ſit conditio pēſior, uirginem, an uiduam habere? Gel. lib. 11. c. 5. Vt nihil quicquam eſſet charius, penſiuſq; nobis, quàm noſmetipſi.

PENTADACTYLAS, piſces ex genere concharum. Pli. l. 32. c. ult.

PENTAPOLIS, pe. cor. πεντάπολις, regio inter Palæſtinam, & Arabiam, à quinque ciuitatibus ſic appellata. Hanc regionem (ut Solinus ſcribit) de cælo tactam, reſtatur humus nigra, & cinere ſoluta. Eſt & Pentapolis regio in Libia, quæ & Cyrenaica uocatur. à quinque urbibus, quarum nomina Berenice, Arſinoe, Ptolemais, Apollonia, & Cyrene Plin. lib. 5. c. 5.

PENTATEVCHON, πεντάτευχον, uolumen quinque librorum.

PENTATHLI, qui quinque certaminum generibus congrediuntur, cæſtu, curſu, ſaltu, diſco, & lucta. Plin. lib. 34. c. 8. Hic fecit Delphicos pentathlos.

PENTECOSTE, es, πεντηκοστὴ, dies quinquageſimus à Feſto Paſchæ.

PENTESILEA, pe. pro. Amazonum regina. Vir. 1. Aen. Ducit Amazonidum lunatis agmina peltis Penteſilea furens. Hæc cum Troianis opem ferret, ab Achille occiſa eſt.

PENTEVS, per duas ſyllabas, πενθεὺς, Echionis Ex Agaue filius, qui cum Bacchi ſacra contemneret, à matre & ſorore, numinis furore actis, eſt dilaceratus. Ouid. l. 3. Met. Inde Penteus, a, um, pen. pro. Stat. lib. 2. Theb.

PENTIREMIS, nauis quinq; remos in quolibet ordine habens. Latini Quinque remem uocant. Hircius de Bello Africano l. 4.

PENVLA, æ, *Gabano, tabarro*, φαινόλη, ueſtis denſa ac uilis, quæ nebuloſo, ſeu pluuioſo tempore ſupra tunicam aſſumitur, loco palij, ad arcendas à corpore pluuias, Pompo. in Penicu: Penulam in caput induce, ne te noſcat. Iuuen. Saty. 5. Et multo ſtillaret penula nimbo. Vlpia. Iureconſultus inter communia ueſtimenta, quibus uir, & mulier promiſcue utuntur, penulas annumerat. Varro dixit non quærendam eſſe penulam homini, qui habet uirtutē.

Scribit Lamprid. Alexandrum conſtituiſſe, ut Senatores penulis intra urbem frigoris cauſſa uterentur, cum id ueſtimentum itinerarium, & pluuiæ fuiſſet. Erat etiam Penula Gauſapina, candida, ac uilloſa, qua hyberno tempore utebantur: de qua Mart. lib. 14. Is mihi candor ineſt, uillorum gratia tanta eſt: Vt me uel media ſumere meſſe uelis. Vide Bayſium.

PENVLARIVM, rij, φαινολοθήκη, locus in quo penulæ reponuntur. No.

PENVLATVS, ἐν φαινόλῃ, penula indutus. Ci. pro Mil.

PENVRIA, riæ, *Careſtia*, ἀπορία, uox à Penu deducta, ſignificatq; omnium rerum inopiam, præſertim earum, quæ ad penum pertinēt, cum ſcilicet deſunt ea, quæ ad uictum ſunt neceſſaria. accipitur pro cuiuſuis rei egeſtate. Ter. in Ad. Næ illiuſmodi iam nobis magna ciuium Penuria eſt. Cic. 7. Ver. Ne diutius in tanta Penuria uirorum fortium talem imperatorem ignorare poſſitis. Virg. 7. Aen. Vertere morſus Exiguam in cererem Penuria adegit edendi.

PENVS, us, *Vettouaglia*, βίος, τὰ πρὸς τὸν βίον ἐπιτήδεια, hic, uel hæc, quartæ declinationis, & hic Penus, ni, ſecundum Priſcia, & hoc Penus, noris, & hoc Penum, & hoc Penu, indeclinabile, ſignificat omne eſculentum, poculentumq;, quo ueſcuntur homines, non ipſos quidem cibos in ſingulos dies in cœnæ aut prandij uſum paratos, ſed quicquid ad futuri temporis uſum in loco aliquo, quem inde Penarium uocamus, ſeruamus reconditum. Dictum Penus, quòd ea, quæ longæ uſionis gratia contrahuntur, & reconduntur, non in promptu ſint, ſed intus, & penitus habeantur. Feſtus: Penora, res neceſſariæ ad uictum quotidianum. Ter. in Eun. Patris ad te penum omne congerebam clanculum. Lucilius: Magna penus paruo ſpatio conſumpta peribit. Hora. lib. 1. epiſt. Vſus eſt nomine, Penus in neutro genere, cum ait: Annonæ proſit, portet frumenta penuſq;. Penum in neutro genere per ſecundam declinationem protulit Teren. in exemplo, quod iam in Eunucho citauimus, & Aſtanius referente Nonio: Vos quibus cordi eſt, intra tunicā manus læua, dextra in Penum herile. Gel. ex Maſſurij auctoritate demonſtrat, thus & cereos, ligna quoque Penori aſcribi poſſe. Nos uero aromata caſeos carnes ſalitas, & alia eſculentia etiam Penum cōmode appellabimus. Hinc Penarius, a, um, quod ad penum pertinet. Ci. 4. Ver. Cato ſapiens cellam Penariam reip. noſtræ, nutricem plebis Romanæ. Siciliam nominauit.

PEPLOS, πέπλος, frutex eſt, (inquit Dioſcor. lib. 4. c. 197.) quē nonnulli Sycem, alij μήκωνα ἀφρώδη, idest, Papauer ſpumeum uocant. Ruel. putat eſſe, quam officinæ hodie Eſulam rotundam uocant. Pli. lib. 27. c. 12.

PEPLVS, ſiue Peplum. Donatus ad ſacrorum ritus pertinere ait. Seruius in illud Vir. 1. Aen. Peplumq; ferebant: Peplum, inquit, Mineruæ conſecratum erat. In hoc depingebantur ex more apud Athenienſes, qui ſtrenue ſe in bello geſſiſſent. Plau. Nunquam in ciuitatem uenio, niſi cum infertur peplum. Claudianus maſculino genere extulit in Epithalamo Honorij, Peplumque fluentem Alleuat.

PEPO, nis, *Popone, mellone*, πέπων, teſte Pli. l. 19. c. 5. Cucumeris genus eſt, magnitudine cetera excedens, concoctu difficile. Eſt & alterum cucumeris genus, multo minus: quod quia mali cotonei ſpeciem referre uidetur, Melopeponē uocant. Ruel. l. 2. c. 68.

PER, *Per, per mezzo*, διὰ, κατὰ, Quandoque iurandi eſt, ν*ἢ*: ut Per Pol. ideſt, per Pollucem. Quandoque obteſtandi. Virg. 4. Aen. Per te, per, qui te talem genuere, parentes. Quandoque medium quendam, & quaſi interceſſorem ſignificat: ut, Per meos amicos obtinui. Per adoptionem pater dicitur, qui me adoptauit. Plin. Iunior epiſt. li. 5. Auunculus meus, idemq; per adoptionem pater, Per ætatem etiam pulchre dicimus, pro permittente ætate. Teren. in Eun. Cetera ſigna neque ſciebat neque per ætatem etiam potuerat. Idem in Ad. Si eſſes, homo ſineres nūc facere, dum per ætatem licet, Per eos dies, Ci. 7. Ver. Per id tempus, id eſt, pendente eo tempore. Liu. 2. Multa blādimenta plebi per id tempus ab ſenatu data. Per deos, Per dextram, Per fortunas, Per fidē, Per homines, Per deum immortalium fidem, Per iura, Per genua, elegantes ſunt obſecrandi formulæ. Ci. Att. Subueni igitur per deos. Plau. in Men. Per ego te hæc genua obteſtor. Per fas, & fidē deceptus dicitur, qui nimium fidendo alicui in re bona, honeſtaque falſus eſt. Liu. 1. Cuius ad ſolenne, ludoſq; per fas ac fidem decepti ueniſſent. Pla. in Moſt. Per fidem deceptus ſum. Per gratiam bonam abire ab aliquo, eſt quem non male contentum ab aliquo diſcedere. Per iocum, Per ludum & iocum, eſt, ludendo, & iocando aliquid facere. Cic. 3. in Ver. Q. Opimium per ludum, & iocum fortunis omnibus euertiſſe. Sic, per ludum, & negligentiam peruenire ad honores, dixit Cice. 7. Ver. Per me licet tibi hoc facere. i. te non impedio. Per me nulla eſt mora, ait Ter. in And. Per me didici legere: ideſt, ex me ipſo, nullo docente. Cice. de Ami. Suos oēs per ſe eſſe poſſe ampliores uolebat, pro, quantum ad ſe attinet. Aliquando per ſe, ſignificat ex ſeſe, ſua natura. Ci. de Ami. Per ſe ſibi quiſq; carus eſt. Ci. 1. de Fin. Iſta ſua ſponte & per ſe expetenda. Per ſe aliquando ſignificat propter excellentiam ſui. Ibidē Ci. Per ſe eſt uirtus expetenda. Iungimus nō. nunquam in eadē oratione propter ſe. Ci. de Ami. Carent amicitia per ſe, & propter ſe expetenda. Per ſpeciē, ideſt, ſimulata occaſione, per ſimulationē. Liu. 1. Per ſpeciē alienæ fungendæ uicis ſuas opes firmauit. Liu. 27. Spolia per ocium legere. Per te ſtetit, quò minus hæ fierent nuptiæ, ait Ter. in And. Per tempus. i. tēpeſtiue, opportune. Plau. in Men. Per tempus aduenis. Per uinum exortū eſt diſſidiū: ideſt, per ebrietatē. Plau. in Mil. Per uos, per me, beneficio ueſtro, meo, alicuius. Cic. pro Roſc. Amer. Per uos uitam, & famam poteſt obtinere. Idem ad Terentiā: Romæ uos eſſe tutos poſſe per Dolabellam. Aliquando pro Inter. Virg. 1. Geo. Via ſecta per ambas. In compoſitione uero Per, ſignificat perfectionē actus uerbi, cū quo cōponitur, aut intentionē qualitatis per nomē adiectiuum ſignificatæ: Perficere. n. eſt perfecte facere, & opus cœptum ad finē perducere, & Perfero, ad ſtatutū finē fero. Periniquus uero eſt ualde iniquus. Aliquando abnegatiua, ut Perfidus, Periurus, qui fidē & iuſiurandum fregit. Aliquādo ſignificat idē quod trans: ut, Perfluo, Perpluo, Perſpicuū, per cuius mediū uidemus: ut cryſtallus. Aliquando habet uim aduerbij, & pro ualde ponitur, tamq; ſuperlatiuo, quàm poſitiuo iungitur. Col. l. 4. Perpauciſſimis agricolis contigit. Et ſi addatur Quàm, ſignificat maxime, εἰς σφόδρα, ut Perquàm bonus, ideſt optimus, Perquàm magnus: ideſt, maximus. Iungitur & ſuperlatiuo. Curtius: Perquam maximo poteſt exercitu comparato. Aliquādo ſignificat nimis uehementer, & in bonam & malam partē: ut pertinax, qui nimis tenax eſt & inexorabilis.

PERA, ræ, *Biſacca*, ſacculus ex aluta, à collo ad lumbos pēdens. hinc Peram uiatoriam uocamus, qua panem & aliquid obſonij geſtare uiatores ſolent. Mart. lib. 14. Dormiat, & tetrico cum cane pera rogat.

PERACER, hæc peracris, hoc peracre, p. pr. ualde acer, & uehemens. Ci. ad Papyrium, lib. 9. Cæſar habet peracre iudicium.

PERACESCO, is, ere, peracui, ualde acidum fieri. Plau. Bacch. Hoc peraceſcit, me hoc ætatis ludificari. Idem Aul. Mihi pectus peracuit.

PERACVO, is, *Fare aguzzo*, ualde acutum facio. Cato. c. 40. Surculum durum, cū peracuito. Peracutus, a, um, ualde acutum. Mar. l. 5. Teſticulos peracuta falce ſecaret, Peracute, aduer. Ci. 1. Aca. Zeno cum Arceſilam anteiret ætate, & peracute moueretur.

PERAEQVO, as, are, ὁμαλίζειν, æquum facere. Col. 3. c. 3.

PERAEQVVS, peræqua, peræquum, ualde æquum. Ci. 6. Ver. Vt hoc liceret ſuſpicari, fuiſſe aliquando apud Siculos peræqua proportione cetera, Peræque. Ci. in Pi. Quod cum peræque omnes, tum acerbiſſime Bœotij ſenſerunt.

PERAGO, pen. cor. *Compire*, τελέω, διαπράττομαι, peregi, peractū, perficio. Seneca: Omnia inchoat, nihil peragit. Interdum perduco. Plautus: Nauem peregit in portum. Aliquando tranſigo. Apuleius: Multas noctes peregi inſomnes. Interdū pertracto, mecum reputo. Vir. l. 6. Omnia percepi, atq; animo mecum ante peregi. Interdū pertraho: ut, Hic me ad carceres, ad mortē uſq; peregit. A perago fit Peractio διατέλεσις, quę eſt perfectio, finitio. Ci. de Sen. Senectus peractio ætatis eſt. Peragere reum, eſt condemnare: ſed, Facere reum, eſt accuſare. Vnde ait Iureconſultus. Peregiſſe reum non alias quis uidetur, niſi & condemnauerit. Pli. Iunior in epiſt. Dum peragitur reus. Peragere reum, inquit Budæus, eſt ita rei accuſationem perſequi, ut tandem damnetur. Peragere partes ſuas, eſt officio ſuo fungi. Peragere penſum laboris. Colu. lib. 3. c. 10. Vnum eſt ei propoſitū, peragere laboris penſum. Hinc Peragito frequens. Cæſar. 3. Bel. Ci. Vehementius peragitati ab equitatu.

PERAGRO, peragras, pen. cor. *Andare errando*, περινοστέω, ex Per, & Ager, Agri, cōponitur, & pro ambulo, ſiue inquirendo circumeo ſumitur. Cice. li. 3. Offi. Rura peragrantes, ſæpe ſoli ſumus. Hinc Peragratus. Ci. 5. de Fin. Videmus ultimas terras eſſe peragratas. Peragratio Ci. 2. Phil. Quæ fuit eius peragratio itinerum?

PERAMBVLO, as, are, ambulando circumeo. Varro de re ruſt. li. 1. c. 2. Vos qui multas perambulauiſtis terras.

PERANGVSTVS, admodum anguſtus. Ci. 7. Ver. Perangusto freto diuiſa ſeruitutis ac libertatis iura.

PERANNO, as, ἀπενιαυτίζω, per integrum anni tempus uiuo, annū perago, ex Per, & Anno, nas. Macrob. l. 1. Sat. Scribit, priſcos Romanos menſe Martio & publice, & priuatim ad Annam perennā ſacrificatum ire ſolitos, ut annare, perannareq; commode liceret. Suet. in Veſp. Puella nata non perannauit.

PERANTIQVVS, Ci. de Cla. Ora. Themiſtocles, ut apud nos, perantiquus, ut apud Athenienſes, non ita ſane uetus.

PERARESCO, is, ualde aridum fieri. Col. lib. 12. cap. 3.

PERARGVTVS, ualde argutus. Cic. de Cla. Orat. Homo perargutus.

PERARIDVS, prorſus aridus. Col. lib. 2. c. 19.

PERARO, peraras, pe. cor. *Arare d'ogni parte*, διαρόω, circunquaque arare. Per tranſlationē & de rugis dicitur, quæ in fronte quādam ſulcorum ſimilitudinem referunt. Oui. 14. Met. Rugis perarant

anilibus

anilibus ora. Interdum pro peragrare:ut, Perarare Ponticū, apud Sen. in Medea. Pro ſcribere, ſiue pingere. Oui. 1. de Arte: ergo tibi blandis perarctur litera uerbis.

PERASTVTVS, a, um, ualde aſtutus: à quo Peraſtute, aduer. Plau. in Truc. ut peraſtute eum inijciatis in malam fraudem.

PERATTENTVS, a, um, ualde attentus. Cice. 5. Ver. Perattentos ueſtros animos habuimus. Perattente: ut Perattente audite. Cice. pro Cœl.

PERBACCHOR, aris, παροινέω, perpoto, & luſito conuiuijs frequentandis. Cice. 2. Philip. At quàm multos dies turpiſſime es perbacchatus.

PERBEATVS, a, um, *Molto beato*, πανόλβιος, ualde beatus. Cicero. 5. de Orato.

PERBELLVS, a, um, *Molto bello*, ualde bellus. A quo perbelle, aduer. ualde bene. Cic. Att. lib. 4. Perbelle feceris, ſi ad nos ueneris.

PERBENE, ualde bene. Cicero 2. de Cla. Orat. Perbene loqui Latine putabatur.

PERBENIGNE, ualde benigne. Cice. ad Quinct. Fr. lib. 2. Perbenigne reſpondit.

PERBIBO, is, pen. cor. *Beuere bene*, διαπίνω, totum bibo. Plau. in Stich. At ego perij, cum medullam laſſitudo perbibit. Colum. lib. 7. cap. 4.

PERBLANDVS, a, um, *Molto piaceuole*, ualde blandus. Cice. Quinct. Fra. libr. 1.

PERBONVS, a, um, ualde bonus. Cic. pro Flac.

PERBREVIS, & hoc perbreue, pen. cor. *Molto breue*, ualde breuis. Liu. lib. 28. Satis ſperare perbreuis æui Carthaginem eſſe. Perbreuiter, ualde breuiter. Cice. 2. de Ora. Quid ſentiam perbreuiter exponam.

PERCA, æ, πέρκη, ἡ πέρκις, piſcis delicatiſſimi nomen, qui à Plin. lib. 9. c. 19. Inter ſaxatiles numeratur. Auſonius in Moſella. Nec te delicias menſarum perca ſilebo.

PERCALLEO, es, ere, *Fare il callo*, ἀποτυλλοῦμαι, calloſus ſum: & per tranſlationem obdureſco, & diutina malorum conſuetudine aduerſa patienter fero. Cicero pro Mil. Percalluerat ciuitatis incredibilis patientia.

PERCELEBRO, as, pen. cor. *Diuulgare*, διαθρυλλίζω, diuulgo. Cic. 7. Ver. de qua muliere plurimi uerſus tota Sicilia percelebrantur.

PERCELER, pen. cor. perceleris, ualde celer. Ci. pro Cœl.

PERCELLO, is, perculi, uel perculſi, perculſum, *Percuotere*, περιτρέπω, euerto, percutio. Var. in Parmenone: Altus teneram abietem ſolus percellit. Ter. in And. Perculſit illico animum. Tacitus: Ingens rerum tumultus perculſit ciuitatem. Plau. in epi. Perij, planſtrum perculi, hoc eſt, euerti. Aliquando differo. Lucil. Ad nouū hoc percellit annum. Col. l. 7. c. 7. Cum unam uel alteram peſtis perculit omnibus ſanguis detrahendus.

PERCENSEO, es, *Commemorare*, καταλέγομαι, ἐξετάζω, idem quod Recenſeo, niſi præpoſitio quid perfectionis addat. Cic. in partit. Quo in genere percenſere poteris pleroſque inueniendi locos.

PERCIEO, es, ere, *Mouere*, κινέω, moueo. Lucr. lib. 3.

PERCINGO, is, περιβάλλω, circunquaque cingo. Col. l. 10.

PERCIPIO, *Intendere, capire*, καταλαμβάνω, intelligo, capio, ſenſu apprehendo. Ci. ad Treb. lib. 7. Cogitare debebit, nullam artem litteris ſine aliqua exercitatione percipi poſſe. Plau. in Curc. Ne quod hic agimus, rus percipiat fieri. Verum hæ ſignificationes metaphoricæ uidentur: nam proprie Percipere eſt recipere, ſiue colligere, ut, Percipere fructus. Ci. 1. Offi. Vicinum citius adiuueris in frugibus percipiendis, quàm propinquum. Idem de Senec. Serere, percipere, & condere fructus. A quo Perceptio Cic. 2. de Offi. Neque frugum, fructuumq; reliquorum perceptio & conſeruatio ſine hominum opera ulla eſſe potuiſſet.

PERCITVS, pen. cor. à Percieo, *Commoſſo*, κεκινημένον, τεταραγμένος, commotus, incitatus: qui ira, ac furore accenſus eſt. Teren. in Hec. Incredibili re, atque atroci percitus. Cic. pro Mil. Siue enim illud animo irato, ac percito feciſſet.

PERCOARCTO, ctas, κατασφιγγόω, uehementer conſtringo. Columel. lib. 2. cap. 19.

PERCOGNOSCO, is, *Conoſcere perfettamente*, διαγινώσκω, perfecte cognoſco. Plau. Truc. Vtroſque percognoui probe.

PERCOLO, percolis, pen. c. *Honorare perfettamente*, διασέβομαι, perfecte colo. Plau. in Tri. Feceris par tuis cetera factis, patrem tuū ſi percoles. Interdum culturam abſoluere, perficere. Pli. l. 5. epiſt. Quæ maxima ex parte inchoaui, aut inchoata percolui. Hinc Perculſus, politus, ornatus. Pla. in Poen. Quæ lauta eſt, niſi percul ta eſt, meo animo quaſi inuenuſta eſt.

PERCOLO, las, pen. pro. *Colare, ſcollare*, ἠθμός, per colum tranſmitto. Col. l. 12. c. 41. Refrigerantur, & percolantur. Pli. l. 31. c. 6. In terra marina aqua argilla percolata dulceſcit.

PERCOMIS, penul. prod. *Molto piaceuole*, ualde comis. Cicero. de Clar. Orat.

PERCOMMODVS, a, um, ualde commodus. Percommode, admodum commode. Ci. pro Cæci. Percommode accidit.

PERCONDITVS, pe. cor. *Molto aſcoſo*, ἀποκεκρυμμένος, reconditus, & abſtruſus. Cice. 1. de Orat.

PERCONTATOR, oris, qui percontatur. Horat. 1. epiſt. 19.

PERCONTOR, ris, *Cercar diligentemente*, ἀνέρομαι, ἀνακρίνω, diligenter inquiro: à conto, quo nautæ utuntur ad inquirenda loca nauibus opportuna. Ter. in Hec. Tua quod nihil refert, deſinas percontari. Cic. in Som. Scip. Ille me de noſtra rep. percontatus eſt. Percontatio, ἀνάκρισις, interrogatio. Ci. de Vniu. Tempus reliquum percontatione conſumpſimus.

PERCONTVMAX, acis, ualde contumax. Ter. Hec.

PERCOPIOSVS, ualde copioſus. Plin. epiſt. 208.

PERCOQVO, coquis, pen. cor. *Cuocer bene*, ἑψάω, perfecte coquere. Plin. lib. 23. c. 7. Bubulas carnes additi caules magno ligni compendio percoquunt. Plaut. Merc. Coquum aliquem arripiamus, prandium qui percoquat.

PERCREBRESCO, is, percrebui, diuulgor. Ci. Att. l. 11. Putant pernicioſum fore, ſi eius hoc ſcelus percrebuiſſet. Idem 6. Ver. cum hæc fama de noſtrorum hominum auaritia percrebuerit.

PERCREPO, as, pen. cor. διακλαγγάζω, perſono, perſtrepo. Cic. 7. Verr. Lucum litoris percrepare totum mulierum uocibus.

PERCRVCIO, crucias, ualde crucio. Plau. Bacch. Percrucior.

PERCRVDVS, immaturus & ualde crudus. Colū. lib. 12. c. 10. Pruna purpurea cum immatura, non tamen percruda legeris.

PERCVDO, dis, pen. pro. *Sbattere*, διακολάπτω, pertundo. Colum. lib. 8. cap. 5.

PERCVLSVS, *Sbattuto*, ἐκπλαγείς, à Percello. Sæpius ad animum refertur. Cice. Peto lib. 9. epiſt. Perculſus atrociſſimis litteris. Virg. 9. Aeneid. Magnum laudum perculſus amore. Idem 6. Aeneid. Caſu perculſus iniquo.

PERCVPIO, pis, penul. cor. ἐπιθυμῶ, ualde cupio. Teren. Eun. Plaut. Aſin.

PERCVRIOSVS, ualde curioſus. Cic. pro Clu.

PERCVRO, as, *Sanare perfettamente*, καταθεραπεύω, perfecte ſano. Curtius: Percurato uulnere. Plin. lib. 24. cap. 15. Axungia adiecta percurant.

PERCVRRO, ris, *Peruenire correndo, ſcorrere*, διατρέχω, currendo peruenio, ſiue currendo perſeuero. Teren. in An. Percurro ad forum. Donat. Percurro, ut continuationem curſus oſtenderet. Quandoque eſt curſim pertranſire, & celeriter. Ci. l. 1. de Ora. Multa legendo percurriſſe. Percurſus, a, um. 2. de Or. Sobrij oratores percurſas animo, & prope decantatas habere debeant.

PERCVRSATIO. Ci. 1. Phil. O præclaram percurſationem.

PERCVRSIO, Ci. 4. Tuſc. Animi multarum rerum percurſionem.

PERCVRSO, as, frequent. Liu. 23. Percurſant finibus noſtris.

PERCVSSIO, Cic. 3. Tuſc. Lacerationes genarum, capitis percuſſiones. Pro ictu, de dimenſione temporum in pedibus aut muſica. Cic. 3. de Or. Sunt inſignes percuſſiones eorum numerorū. Percuſſus, a, um, Vir. 7. Aen. Percuſſum uirga uerſumq; ueneuis. Fecit autem Circæ.

PERCVSSOR, ſoris, qui percutit. Plin. li. 8. c. 16. Obſeruatione mira percuſſorem nouit. Ci. 2. Phil. Percuſſor Cæſ.

PERCVSSVS, ſus, ſui, percuſſio. Pli. lib. 7. cap. 51. Venarum inæquabili percuſſu.

PERCVTIO, tis, pe. cor. *Percuotere*, καταπλήττω, percuſſi, cuſſum, ex Per, & Quatio, q, in c, mutata, & abiecta a, ſignificat ferio. Cice. 7. Verr. Quæſiſſe Domitium, qui tantam beſtiam percuſſiſſet. Virg. 11. Aen. Terq; quaterq; manu pectus percuſſit honeſtum. Percutere aliquem palpo, eſt uerbis adulari. Plau. in Amph. Timidam palpo percuti. Percutere fœdus, eſt facere. Percutere de cœlo, eſt fulminare.

PERDECORVS, a, um, ualde decorus. Plin. epiſt. 9.

PERDENSVS, a, um, ualde denſus. Col. lib. 3. c. 12.

PERDICIVM, herba, qua perdices præcipue ueſcuntur. Plin. libr. 21. cap. 30.

PERDIFFICILIS, le, ualde difficilis. Cic. de Parti. Quæ perdifficilia ſunt, perinde habenda ſemper ſunt, ac ſi effici non poſſint. Perdifficiliter. Cic. 4. Ac.

PERDIGNVS, a, um, ualde dignus. Ci. ad Valerium, lib. 3.

PERDILIGENS, perdiligentis, ἐπιμελής, ualde diligens. Cice. ad Quin. Fr. l. 3. Res eſt hominis perdiligentis. Perdiligenter. Cice. Att. lib. 1.

PERDISCO, is perfecte diſco. Ci. pro Balbo. Omnia iura belli perdiſcere potuiſſe. Plau. Aſin. Perdidici iſtæc eſſe uera damno cum magno meo. Ortus, obituſq; ſignorum perdiſcere, Ci. de Fato.

PERDITE, *Correttamente, grandemente*, ἀκολάστως, corrupte. Ci. Atti. l. 9. Qui hic pōt ſe gerere nō perdite. Perdite, pro uehemēter: ut, Perdite amare, Ter. Heaut. Perdite conari. Quinct. l. 2. c. 2.

PERDITIO, onis. Pli. lib. 9. cap. 37.

PERDITOR, oris, Ci. pro Plau. Perditor reip.

PERDITVS, ta, tum. *Perſo*, ἀποβεβλημένος, amiſſus, profligatus. Ter. An. Tu rem impeditam & perditam reſtituas. Cic. pro Mur. Confectus morbo, perditus mœrore ac lacrymis. Perditus item dicitur, qui uitio aliquo ita contaminatus eſt, ut de eo nulla ſpes habenda ſit. Cice. l. 2. Offi. Dum homines perditi haſtam illam

cruentam,ſperabunt.Perditior,Perditiſſimus.Hor.1. Ser. Sat. 2. Quanto perditior quiſque eſt, tanto acrius urget.Ci.ad Q.Fr.l.3. Nihil perditius his hominibus,his temporibus.Idem.5.Ver.Pro fligatiſſimus,& perditiſſimus omnium.

PERDIV,admodum diu.Cic.Att.li.3. Perdiu nihil eram auditurus. Var.1.de re ruſt.c.58.

PERDIVTVRNVS,quod diu durat.Ci.2.de Nat.De. Quæ aut ſempiterna ſit neceſſe eſt,aut certe perdiuturna. Idem pro Sext. Cum Graue bellum perdiuturnumq;.

PERDIVES,perdiuitis,πολυχρήματος,ualde diues.Ci. Att.l.6.

PERDIVS,perdij,παννύχιος,ex Per,& dies, qui per diem uigilat. Gel.l.2.c.1.Stare ſolitus Socrates dicitur, pertinaci ſtatu perdius,atque pernox,à ſummo lucis ortu ad Solem alterum orientē. Seneca:Id perdius,pernoxq; agebat.Sic Interdiu,intra diem, uel per diem. Pro quo ēt dicimus Diu,ut Noctu,pro,per noctē. Plau. in Merc.Neque conquieſcam uſquam noctu,neque diu.

PERDIX,perdicis,*Pernice*,πέρδιξ,auis nota, quā Ouidius fabulatur à Perdice Dædali nepote ita fuiſſe appellatam,quem, cum ſerræ uſum primus reperiſſet,à patruo inuidia percito ab excelſa quadam turri ferunt præcipitatum, deorumq; miſericordia in auem ſui nominis fuiſſe transformatum : quæ etiam nunc ruinæ illius memor,uitat ſublimia humi nidum conſtruens.Pli.l.10.c.33.

PERDO,perdis,perdidi,perditum,*Perdere,rouinare,uccidere*, ἀπόλλω,ex Per,& Do,ſignificat amitto.Plau.in Amph. Hunc non reperi,& illos perdidi.Accipitur pro, damnum uel iacturam accipio.Ci.2.Off. Vt locupletes ſuum perdant . Item eſt perimere : quoniam quæ amittuntur,quaſi mortua nobis eſſe uidentur.Ter. in An.Dij te perdant.Perdere aliquem eſt corrumpere,malis moribus inficere. Ter. in Ad.Cur perdis adoleſcentem nobis ? Aliquando eſt mortis periculo exponere. Ter. in An. Vbi illic ſcelus eſt,qui me perdidit?Perdere aquam,eſt tempus datum fruſtra conterere,cum ad clepſydram dicitur.Quinct.lib. 11.

PERDOCEO,perdoces,pen.cor.διδάσκω,perfecte doceo. Cice.pro Sext.Rem quæris preclarā iuuentuti ad dicendū nec mihi difficilem ad perdocendum.Plau. Pſeu. Quanti illuc unum conquinare perdoces?Ter.Heau.Perdocta eſt probe.Perdoctus Ci.pro Balbo.Cum me rerum uarietate atque uſu ipſo iam perdoctum uiderent.Exitio multorum perdocti,Lucr.lib.3.

PERDOCTE,Plau.Moſt.Vt perdocte cuncta callet.

PERDOLEO,les,p.c.*Dolerſi grandemente*,λυποῦμαι, uehementer doleo.Ter.Eun.Tandem perdoluit.Cæſ.5.Bel.Cic. Suam uirtutem irriſui fore perdoluerunt.

PERDOMO,mas,pe.cor.δαμάζω,idem quod domo.Tibul.l.1.El.2. Sola feros Hecates perdomuiſſe canes. Prouinciam aliquā perdomare.Liu.9.Si arma,Aſia perdomita,in Europam uertiſſet. Perdomitus,mita,mitum.Col.l.6.c.2.Perdomiti boues mox ad aratrum inſtituantur.

PERDORMISCO,is,ſcere,*Fare un ſonno ſolo*. ſomnū in certū aliquod tempus continuare.Pla. Men.Perdormiſcin'uſque ad lucem.

PERDVCO,cis,duxi,ductum,*Condurre,menare*,διάγω, διάγω,ad finem uſque duco.Cic.in Catone.Valer. Coruinum accepimus ad centeſimum annum uitam perduxiſſe.Perducere ad exitum culmen,uel ſummum,eſt complere,abſoluere. Cic.2.de Fin. Nec.n. abſolui uita beata ſapientis,neque ad exitum perduci poterit.

PERDVCTO,as,are,frequent. Plau.Moſt.Vin qui te perductet?

PERDVCTORES, προαγωγεῖς, in hoc differunt à lenonibus, quòd lenones ſunt,ſcortorum , Perductores etiam inuitarū perſonarum: ut notauit Aſconius in illud Cice. 3. Verr. Lenonum, perductorum.

PERDVELLIO,onis.συνωμοσία,crimē læſæ maieſtatis. Vlp.l. Vltima ad legē Iul.maieſt.Qui perduellionis reus eſt ,hoſtili animo aduerſus remp.uel principem animatus eſt, Cic. pro Rab. Poſt. De perduellionis iudicio meum crimen eſt,non Rabirij.

PERDVELLIS,huius Perduellis,maſc.gene.*Inimico*, πολέμιος, apud antiquos dicebatur,quem nos uocamus hoſtem: ab eo , ut Feſto placet,quòd pertinaciter retineat bellum.Hoſtem autem illi uocabant,quem nunc dicimus,peregrinum.Plau.Amph.Vinceus Teleboarum perduellis.Caius.l.quos nos.ff.de uerborū ſignificatio. Quos non hoſtes uocamus,eos,ueteres perduelles uocabāt. Pla. Amph.Perduelles penetrant ſe in fugam.Ci.1.Offi.Equidem illud animaduerto, quòd qui proprio nomine perduellis eſſet, is hoſtis uocaretur,lenitate uerbi triſtitiam rei mitigante. Idem 3. Offi.Pirata non eſt ex perduelliū numero definitus, ſed communis omnium hoſtis. Poſtea autem Perduelles dicti ſunt patriæ hoſtes,qui crimen aliquod aduerſus maieſtatem principis, aut reip. commiſiſſent.

PERDVINT,& Perduaſſint, apud antiquos leguntur pro Perdant, & Perdiderint. Ter.in Eun.Vt illum dij, deæq; omnes perduint. Pla.in Pſeud.Dij te,deæq; omnes perduaſſint cum iſtoc omine.

PERDVRESCO,is,σκληρύνομαι,ualde durus fio. Colum. lib.7. Hæc iam perduruit.

PERDVRO,as,χρονίζω,uſq; ad finem duro. Ter.Hec.Sancte adiurat, Non poſſe apud uos Pamphilo ſe abſente perdurare.

PEREDIA,perediæ,edendi cupiditas:ut Bibeſia, bibendi deſiderium. uocabula ſunt à Plauto conficta.Feſtus.

PEREDO,peredis,p.c.*Conſumare mangiando*,totum edo, uel edendo conſumo. Ci.3. Tuſc.Lacrymæ peredere humore exangueis genas. Vir.6.Aen. Hic quos durus amor crudeli tabe peredit.Pereſus:partic.Virg. 3. Geor. Nec tondere quidem morbo, illuuieq; pereſa Vellera nec tales poſſunt attingere putres.

PEREGRE,pen.cor.*In uiaggio*,ἀπὸ ξένης,extra patriam.Et eſt commune,tam ſignificantibus quietem, quàm motum:ut, Peregre ſum, Peregre ueni,Peregre uado. Ad locū,ut apud Pla. in Amph. Peregre adueniens hoſpitio publicitus accipiar. De loco Teren. in Phor.Peregre rediens ſemper cogitet.Quietem. Plau.in Amph. Benefacit,quia nos eramus peregre.

PEREGRINABVNDVS,qui ſolitus eſt peregrinari. Liu. 28. Non peregrinabundum,neque circa amœnas oras uagantem.

PEREGRINATIO,Cice.5.Tuſcul.Exilium, ſi rerum naturam non ignominiam nominis quærimus , quantum à perpetua peregrinatione differt.

PEREGRINITAS,alieni ſoli habitatio.Vlpianus in l. ſed ſi. ff. de in ius uocā. Ad peregrinitatē redactus.i.relegatus in aliud ſolum.

PEREGRINATOR,qui ſolet peregrinari. Ci.ad Leptā.l. 6. Non tam ſum peregrinator,quàm ſolebam.

PEREGRINOR,aris,*Andare in peregrinaggio*,ἀποξενοῦμαι, deponens abſolutum,per aliena loca peragrans proficiſcor. Cic. pro Rab. Vt peregrinari in aliena ciuitate, non in tua magiſtratum gerere uideare. Peregrinari dicuntur aures, quæ rem non audiunt , nec attendūt.Ci.pro.Mil. Veſtræ peregrinantur aures? Peregrinatur animus,id eſt,expatiatur, diuagatur Pli.in præfa.li. 5.

PEREGRINVS,*Foreſtiere,peregrino*,ξένος,aduena, qui extra ſuam uerſatur regionem :ita dictus à peragrando . Et differt ab hoſpite, quòd Peregrinus ſimpliciter eum ſignificat , qui in ſua ciuitate non eſt: Hoſpes,qui in aliena ciuitate eſt.Pla.in Aſi. Peregrinus ego ſum, Sauriam non noui. Ci.de Ami.Ciues potiores ſunt,quā peregrini,& propinqui,quàm alieni. Transfertur ad alia, & dicimus Peregrinas arbores, quæ ad nos aliunde ſint aduectæ:ſic Peregrinas aues,peregrinam faciem, quæ à quotidianis noſtris differat,& quam apud nos non ſimus ſoliti uidere . Meretrices olim, teſte Donato,Peregrinæ dicebantur. Ter.in An. Adeo ne eſt demens, ex peregrina ?

PERELEGANS,tis,ualde elegans. Ci.2.Orat.Genus eſt perelegans, & cum grauitate ſalſum.Idem pro Planc. Tua fuit perelegans ac perſubtilis oratio. Pereleganter. Ci. de Cla. Or. Quæ cum ſatis ornate,& pereleganter diceret.

PERELOQVENS,tis,ualde eloquens. Cic.de Cla.Ora.

PEREMPTALIA FVLGVRA, priſci appellauere, quæ ſuperiora portēta perimunt.i.tollunt. Feſtus.

PEREMPTORIVS,a,um,*Perentorio,ch'uccide*,ἀναιρετικὸς, id eſt mortiferum,à perimendo, ut uenenum peremptorium , δηλητήριον, apud Apul.l.10.Sic apud Vlp.ff.de iud.l.& tertium. Peremptoriū edictum dicitur,quod,tribus edictis propoſitis,uel uno pro tribus fieri ſolebat,& quòd perimat diſceptationem inter litigatores.i. non patiatur aduerſarium tergiuerſari.

PERENDIE,*Poſdimane*,μεθαύριον,Poſt cras.Ci. Att.Scies perendie. Pla.Aul.Quæ cras ueniet,perendie foras feratur.

PERENDINVS DIES, ἡ μεταύριον ἡμέρα,dies ab hinc tertius. Cæſ. 5.Bel.Gal.Perendino die coniunctum communem cum reliquis caſum belli ſuſtineat. Cic.pro Mur.Illud mirum uideri ſolet, tot homines,tam ingenioſos,per tot annos etiam nunc ſtatuere non potuiſſe,utrum diem tertium,an perendinum, rem, an litem dici oporteret.

PERENNIA,orum,ſunt cæremoniæ in auſpicijs ſeruari ſolitæ. Cic. 2.de Nat.De.Nulla perennia ſeruantur.

PERENNISERVVS,ui,qui perpetuo ſeruit uni domino. Pla.in Perſa:Perenniſerue,lurco,edax,furax.

PERENNIS,& hoc ne *Perpetuo*, ἀΐδιος, ex Per, & Annus mutato a in e,quaſi per annos oēs durans:id eſt,perpetuus.Plau.in Amph. Lucrum ut perenne uobis ſuppetat.Ci. in Bruto: Contine te in tuis perennibus ſtudijs. Perennes & perpetui curſus ſtellarum.2. de Nat. de. Aquæ perennes.6.Verr. Fons perennis. Cæſ.8. Bel. Gal.Perennis flumius, Pli.li.5.c.28.Latices manāt perennes,Lucre.l.5.Hinc perenne aduerbium,perpetuo.Col.l.12.c.18. Perenne fabricandæ decimodiæ.

PERENNITAS,tis,*Eternità,perpetuità*, ἀϊδιότης, duratio in multos annos. Colum.lib. 1. cap. 6. Nam ea cæli poſitio maxime frigida,& minime humida eſt,quæ utraq; perennitatem conditis frumentis afferunt.Cice.2.de Nat. Deo.Adde huc fontium gelidas perennitates.

PERENNO,*Durare molto tempo*,διαγίνομαι,per multos annos duro. Colum. lib.1.cap.9. Vt diutius perennent boues.Idem lib.3.Roſa hoc modo culta multis annis perennat. Ouid.3.de Arte: Arte perennat amor.

PEREO,is,iui,uel perij,*Perire,morire*, ἔῤῥω,ἀπόλλυμαι, φθείρομαι, Supinum debet eſſe peritum , pen. cor. ſecundum analogiam.

Componitur

Componitur enim ex Per,& Eo, quod facit Itum: quare quamuis Peritum in uſu non ſit: conſtat tamen illud eſſe ſupinum,eo quòd uſitatiſſimum ſit participiũ. Periturus. Significatio ſatis nota eſt. Eſt enim pereo, idem quod perdor, amittor, conſumor. Pla. in Truc. Illis perit, quicquid datur. Ter. in Ad. Viginti minæ pro pſalteria periere. Vnde & pro mori ſumitur, quod qui moritur, prorſus abit. Pli. lib. 7. cap. 7. Tanti perire potuiſti? Peream, iurantis, uel imprecantis uox. Varr. 3. de re ruſtic. cap. 3. Peream, niſi piſcem putaui eſſe. Perire mulierem, dicitur, ut deperire, & amando uri. Plaut. in Truc. Tres unam pereunt adoleſcentes mulierum.

Perequito, as, *Caualcare intorno*, καθιππάζω, circum equito Cæſ. 4. Bel. Gal. per omnes partes perequitant. Liu. 5. Cum perequitaſſet aciem.

Pererro, as, *Errar intorno, circondare*, περιπλανῶ, errando circũeo, huc, uel illuc erro. Col. in Præfa. lib. 1. Ignotum pererraret orbem. Vir. 5. Aen. Nunc hos, nunc illos aditus, omnemque pererrat Arte locum.

Pererratus, a, um, partic. Vir. 2. Aene. His mœnia quære Magna, pererrato ſtatues quæ denique Ponto.

Pereruditus, ualde eruditus. Ci. ad Att. li. 4.

Perexcrucio, as, cruciatu eneco. Plau. Sticho.

Perexiguus, a, um, ualde exiguus. Cæſ. 5. Bel. Gal. Cum, hæ, intermiſſo perexiguo loci ſpatio, inter ſe conſtituiſſent. Cic. 2. Ver. Cũ diem in Siciliam inquirendi perexiguam poſtulauiſſem.

Perexilis, le, ualde exilis. Col. li. 11. c. 2.

Perfabrico, as, *Compire la fabrica, ingannare*, κατασκευάζομαι, ἀποτελέω, ſabricam abſoluo. per metaphoram pro technis & dolis fallere. Plau. Perſa. Ita me Troxillus perſabricauit, atque Meã rem diuexauit.

Perfacetus, a, um, admodum facetus. Cic. de Cla. Or. Dulcem, & perfacetum fuiſſe dicebat. Perfacete, periucunde. Ci. 3. V. Neque perfacete dicta, neque hac ſeueritate digna.

Perfacilis, le, ualde facilis, Cice. 4. Tuſcu. Contulit ſe ad eandem potiſſimum diſciplinam, ſiue quòd erat cognitu perfacilis, ſiue quod inuitabatur illecebris blandis uoluptatis. Cæſ. 1. Bel. Gal. Perfacile eſſe, cum uirtute omnibus præſtarent, totius Galliæ imperio potiri.

Perfacile, aduerb. Cice. pro Roſc. Am. Perfacile hunc, hominem incautum, & ruſticum, de medio tolli poſſe.

Perfamiliaris, re, ualde familiaris. C. ad Q. Fr. li. 2.

Perfatuus, a, um, Mart. li. 10.

Perfacul, ueteres dixere pro facile, Auctor Feſtus.

Perfecte. Ci. 4. de Fin. Quibus perfecte oratio compleatur.

Perfectio. Ci. 1. de Or. Hanc ego abſolutionem perfectionemq́; in oratione deſiderans.

Perfector. Ci. 1. de Ora. Stylus, quem tu uere dixiſti perfectorem dicendi eſſe, ac magiſtrum, multi ſudoris eſt. Ter. Eun. O mearum uoluptatum omniũ inuentor, inceptor, perfector. Perfectus, cta, ctum, modo partic. eſt. Cic. de Cla. Or. Præclare inchoata multa, perfecta non plane. Modo nomen. 1. de Finib. Homini erudito, in geometriaq́; perfecto.

Perfero, perfers, *Sopportare, tolerare, ſofferire*, περιφέρω, διαφέρω, uſque ad conſtitutum finem fero. Ci. Curioni. li. 2. epiſt. Sed nuntius ille, qui literas accepit, non pertulit. Alibi pro nunciare poſuit, ut in epiſtola ad Cœlium. In his ſum locis, quò tardiſſime omnia perferuntur. Aliquando patior, ſiue patienter fero. Teren. in Ad. Paupertatem una pertulimus grauem.

Perficio, perficis, *Fare perfettamente*, ἀποτελέω, compleo quod inceptum eſt. Cice. de Nat. In Natura neceſſe eſt abſolui aliquid, atque perfici. Ter. in Hec. Si perficio, non pœnitet me famæ. Perficere cibum, eſt concoquere. Pli. l. 11. c. 53. Athletas malunt cibũ ambulatione perficere. Pro efficere. Plau. in Aſi. Perficito, argentum hodie ut habeat filius.

Perfidelis, ualde fidelis. Ci. Att.

Perfidia, diæ, ἀπιστία. Ci. 11. Phil. Dextræ, quæ fidei teſtes eſſe ſolebant, perfidia, & ſcelere uiolatæ. Plau. Captiuis: neque precatio perfidijs meis, neque malefacti fuga eſt. Tacit. li. 20.

Perfidioſe, ad Her. li. 1. Spurce & ſuperbe, perfidioſe factum.

Perfidioſus, plenus perfidiæ. Ci. in Piſ. fallax, perfidioſus, impudens, audax. Idem 3. de Natu. Deo. Cur omnium perfidioſiſſimus C. Marius Q. Catulum, præſtantiſſima dignitate uirum, mori potuit iubere?

Perfidus, a, um, ἄπιστος, qui fidẽ uiolat, ſiue prodit. Vir. li. 10. Perfidus ut nos Præcipites ferro Rutulus, flammiſq́; premebat. Cic. 1. Offi. Perfidi, improbi, malitioſi. Amicus perfidus, Cic. poſt red. ad Quir. Arma perfida Iubæ, Oui. 4. Faſt. Hoſtes perfidi, Hor. 3. Car. Ode. 5. Verba perfida, Oui. 5. Faſt.

Perfixus, a, um, *Traffiſſo*, particip. à uerbo Figo, & præpoſitione Per: transfixus. Lucr. li. 3. Telis perfixa pudoris.

Perflabilis, Ci. 2. de Diuin Deos induxit Epicurus perflabiles, & habitantes inter duos mundos propter metum ruinarum.

Perflatus, us, perflatio. Pli. li. 16. c. 40. Vlmus in perflatu firma.

Perflo, are, *Soffiare per tutto*, διαπνέω, flãdo peragrare. Vir. 1. Aen. Et terras turbine perflant. Col. li. 2. c. 21 Fauonius æſtiuis menſibus perflat. Oui. 2. de Rem. Perflant altiſſima uenti.

Perfluctuo, as, fluctuum more circa aliquid moueor. Lu. li. 3.

Perfluo, fluis, *Gocciare, ſcorrere*, διαρρέω, liquorem tranſmitto. ut, Lagena male compacta perfluit. Lucr. lib. 1. Et quamuis ſubito per columnina uidemus Perfluere. Translate dicitur de hominibus futilibus, qui arcana continere non poſſunt. Terent. in Eun. Plenus rimarum ſum: hac atque illac perfluo. Perfluere uoluptatibus, Ci. 2. de Fin. Perfluo pro præterfluo. Liui. 1. Infima ualle perfluit Tyberis. Hora. 4. Car. Ode. 3. Sed quæ Tibur aquæ fertile perfluunt.

Perfodio, is, p. c. *Traffigere*, διορύττω, transfigo. Plau. in Aſin. Vbi parietes perfoderis. Col. li. 10. Cunctantia perfode terga.

Perfore, p. c. ualde futurum eſſe. Ci. Ap. Pulchro, li. 3. Perfore accommodatum tibi, ſi ad illam maritimam partem prouinciæ nauibus acceſſiſſem.

Performidatus, multum formidatus. Sil. li. 3.

Perforo, as, Ci. Mario: Ex quo tibi Stabianum Perforaſti.

Perfortiter, ualde fortiter. Ter. Ad. Hui perfortiter.

Perfremo, mis, p. c. uehementer fremo. Ci. 3. de Na. De.

Perfrico, as, pen. cor. *Fricare molto*, διαψήχω, ualde frico. Var. 3. de re ruſtic. cap. 9. Qui hæc uolunt diutius ſeruare, perfricant ſale minuto. Pli. li. 20. cap. 16. Vulnera ab his facta perfricamur. Cic. 5. Verr. Cum Apronius caput atque os ſuum unguento perfricaret. Perfricare os, frontem, faciem, ſignificat pudorem deponere. Cice. 3. Tuſcu. Quid tergiuerſamur, Epicure, nec fatemur eam nos dicere uoluptatem, quam tu idem, cum os perfricui, ſoles dicere? Plin. in Præfat. 2. libr. Perfricui faciem, nec tamen profeci. Mar. li. 11. Aut ſi perfricuit frontem, poſuitq́; pudorem.

Perfrigeo, es, pe. pr. *Hauer gran freddo*, ψυχοπαθῶ, ualde frigeo. Mar. lib. 3. Perfrixiſſe tuas quæſta eſt præfatio fauces. Iuue. Sat. 7. Et ſi perfrixit, cantat bene.

Perfrigero, as, *Raffreddare*, ἀναψύχω. ψυχάζω, refrigero. Plin. lib. 25.

Perfrigeſco, is, ualde frigidus fio. Pli. li. 31. c. 6.

Perfrigidus, a, um, Cice. 6. Verr. Hyems ſumma, tempeſtas perfrigida.

Perfringo, is, *Rompere, frangere, uiolare*, διαθρύπτομαι, perrumpo, uiolo. Teren. Ad. Ne uſpiam ceciderit, ac perfregerit aliquid. Ci. pro Mil. Senatus grauiſſima decreta perfregerat. Idem 7. Ver. Vt omnia repagula iuris, pudoris, & officij perfringeres. Perfractus, a, um, Axe perfracto uoluitur, Silius li. 16. Fores perfractæ, Tibul. li. 1. El. 10. Perfracte, obſtinate, Ci. 3. Off.

Perfruor, eris, *Godere longamente*, ἀπολαύω, diu & conſtanter fruor. Ci. 5. de Fini. Sequamur eam uitam, quæ rebus ipſis perfruatur. Idem 1. Offi. Expetuntur diuitiæ ad perfruendas uoluptates.

Perfuga, gæ, *Transfuga*, αὐτόμολος, qui ad hoſtes perfugit. Cic. li. 3. Off. Perfuga ab eo uenit in caſtra Fabricij. Cæſar. 7. Bel. Gal. Admiratus quærit ex perfugis cauſam. Idem & Transfuga dicitur. Liu li. 2. Metuens, ne retraheretur ut transfuga.

Perfugio, is, pe. c. *Ricorrere ad alcuno per aiuto*, καταφεύγω, auxilij gratiã ad aliquem confugio. Cæſar. 1. Bel. Ci. Magnus eorum numerus ad Cæſarem perfugiebat. Cicer. 7. Ver. Hic locus eſt unus, quò perfugiant, hic portus, arx hæc ara ſociorum.

Perfugium, gij, *Luogo doue ſi ſaluano nei pericoli*, καταφύγιον, καταφυγὴ, locus tutiſſimus, quò nos in calamitate recipere contendimus. Liu. lib. 2. Nullum propius perfugium erat. Cæſ. 4. Bell. Gall. Quo perfugio ſuperiore anno fuerant uſi. Transfertur ad literas. Ci. Atti. Vtor eodem perfugio, quo tibi utendum cenſeo, literulis noſtris.

Perfulcio, cis, cire, *Fortificare*, ἐρείδω, στηρίζω, bene fulcire. Ouid. ad Piſon. Eloquio ſanctum modo perfulcire ſenatum.

Perfundo, is, *Spargere*, διαβρέχω, humore affuſo madefacio. Vir. 3. Ge. Dulcibus iccirco fluuijs pecus omne magiſtri Perfundunt. Artus perfundere rore, Ouid. 3. Met. Ci. 3. Verr. Aqua feruenti à Rubrio Philodamus perfunditur. Enſis perfunditur ſanguine, Ouid. 7. Met. Perfundere animum religione, per translationem, pro imbuere, Liuius 10. Perfundere animos ſuauitate. Ci. de Cla. Or. Animum uoluptate perfundere. 4. Tuſc. Perfuſus, participiũ. Liuius 30. Perfuſum millies cruore Romano.

Perfungor, geris, gi, *Far perfettamente*, ἀποτελέω, ad extremum obire munus. Ci. pro Clu. Quòd ſe perfunctos iam eſſe arbitrantur, cum de reo iudicarunt, negligentius, attendunt extera. Idem de Sen. Munere quodam neceſſitatis, & graui opere perfungimur. Ter. in Hec. Dum ætatis tempus tulit, perfuncta ſatis ſum. Perfunctio. Ci. 1. de Fin. Neque laborum perfunctio, neque perpeſſio dolorum.

Perfunctorie, *Di ſopra uia*, tranſitorie, inaniter nec toto conatu Vlp. Neq; perfunctorie, aut obſcure dicere, aut denunciare debet.

Perfuro, perfuris, p. c. *Furiare grandemente*, μαίνομαι, uehementer inſanio. Vir. 9. Aen. Incenſus & ipſe perfurit.

Perga, Πέργη, oppidũ in Pãphilia, à quo Diana Pergæa, Περγαία.

dicta eſt,propter templum illi dicatum. Mela.l.1.

PERGAMA,orum,arcium Troianorum nomen,ut annotauit Seruius in illud Virg.2.Aen.Prolapſa uidentem Pergama. quanquam poſtea,ut idem fatetur,hoc nomen & cæteris arcibus communicatum.Ponitur item pro ipſa Troianorum urbe, quæ Ilium appellata.1.Vir.1.Aen.Bellantes Pergama circum.In eadem ſignificatione legitur Pergamos,ſiue Pergamus.Auctor Aetnæ Quis nō Argolico defleuit Pergamon igni Impoſitam? Hinc Pergamenus,a,um Troianus Prop.l.4.el.2.

PERGAMVM Pli.ſiue Pergamus, πέργαμος, Ptolemæo, urbs inſignis Aſiæ non procul a Caico fluuio:ita dicta,quòd edita in rupe ſita eſſet.nam Pergama olim loca omnia editiora appellabantur,teſtibus Suida,& Seruio.uide Strab.lib.13. Hinc Pergamenus,a,um,ut charta Pergamena,quæ Pergami inuenta eſt, & ab Attalo rege,(ut Aeliano placet) ſiue ab Eumene (ut Plinius mauult)primum Romam tranſmiſſa.

PERGAVDEO,es,uehementer gaudeo.Ci.ad Q.Fr.l.3.

PERGIGNO,is,*Generare*,γεννάω,idem quod gigno,Cat.Argon.

PERGO,pergis,perrexi,*Andare,far uiaggio*,πορεύομαι,ex Per, & Rego.uado,iter facio.Plau.in Cap.Nunc ad eum pergam.Terent.in Hec.Quis eſt,qui huc pergit? Quandoque perſeuero, procedo. Ter.in Ad.Si moleſtus eſſe pergis,iam intro abripere.Virgil. 1. Aen.Si prima repetens ab origine pergam. Aliquando pro ago. Vir.6.eclo.Pergite pierides.Quandoque feſtino. Ter. in Phorm. Domum ire pergam,ubi plurimum eſt. Quandoque conor. Ibidem,Ad fores ſuſpenſo gradu placide ire perrexi. Ponitur aliquando pro præterire.Cic.Att.l.3. Sed pergo præterita. Perge in uirum,dixit Plau.in Men.ideſt,oſtende te uirum fortem.

PERGRACILIS,le,*Molto ſottile*,ualde gracilis.Pl.l.25.c.13.

PERGRAECOR,aris,*Crapulare*,ἑλληνίζω, epulis, & potationibus inſeruio,quod eſt Græcorum proprium. Titinnius. Nunc iure pergræcatur.Plau.in Tru.Vt cum ſolo pergræcetur milite. Idem in Bacch. Vt ſuadeas gnato meo,Vt pergræcetur tecum.

PERGRANDIS,de Cic.6.Ver. Vas uinarium, pergrandi trulla excauatum. Idem de leg. agr. Agris publicis pergrande uectigal imponere.

PERGRAPHICVS,*Fatto a penello*,abſolutus, quaſi pictoris manu expolitus.Plau.in Tru.Pergraphicus ſycophanta.

PERGRATVS,a, um admodum gratus. Cice. ad Brutum: Pergratum mihi erit. Interponitur aliquando dictio aliqua inter Per, & Gratum. Cicero, Attic. libro 1.Per mihi,per inquam gratū feceris.

PERGRAVIS,& hoc pergraue,pen.cor.ualde grauis.

PERGRAVITER,admodum grauiter. Cic.Att.l.1.

PERGVLA,æ,προβολὴ,locus apertus a multis lateribus,aerem excipiens.aliquando extra parietem porrectus,& modo tectus,modo ſub dio expoſitus : a pergendo dicta,quòd in ea deābulare ſoleamus. Plin.lib.21.c.3.Cum corona roſacea interdiu è pergula ſua in forum proſpexiſſe dictus. In pergulis præceptores diſcipulos erudiebant,alijq; artifices opera ſua uelut in propatulo habebāt. Vnde Sue.de Craſſitio grammatico: Deinde in pergula docuit. Pli.l.35.c.10.de Apelle: Perfecta opera proponebat in Pergula tranſeuntibus. Pergula etiam locus accommodatus exponendis uenalibus rebus. Vlpian.l.Hæres.de Iudicijs. Legitur & Pergula pro ijs,qui in Pergula uerſantur.Iuue.Sat.11.Item in naui Pergula dicitur excurſus per totam nauim,alio nomine Portiſculus. In uineis uero topiarium opus ſignificat.Col.lib.11.c.2. Si quæ pergulæ uitium generoſarū a putatoribus relictæ ſunt,ante cal. Apr. utiq; deputari debent.Pli.ēt lib.17.c.24. Vitiū generoſarum per gulas præcipit Quinquatribus eſſe putandas.

PERGVLANVS,ut,Pergulana uitis,quæ pergulis ſuſtinetur. Colum. lib.3.cap.2.

PERHIBEO,bes,*Dire,affermare*,κατηγορέω,λογοποιῶ, ex Per, & Habeo,ſignificat dico,& affirmo.Col.lib.4.India perhibetur, molibus ferarum mirabilia.Cic.2.de Diuina. Bene qui conijciet, uatem hunc perhibebo optimum.Interdum Perhibere, eſt dare. Plaut.in Pſeu.Cur ego ueſtem, Aurum,atque ea, quibus uobis uſus,perhibeo? Idem in Mer.Diem unum oraui,ut apud me perhiberem ſibi locum.Perhibere teſtimonium,hoc eſt,ferre. Col. l.4.Quandoque pretium notat,ut uendo. Plaut.in Perſa: eodem mihi pretio ſal perhibetur,quo tibi.

PERHONORIFICVS,a,um, ualde honorificus. Cice. Attic. Conſalutatio forenſis perhonorifica. Perhonorifice, aduer. Cicer. Attic.lib.14.

PERHORREO,res ſiue Perhorreſco,extimeſco.Cic. Attic.lib.9. Genus belli crudeliſſimi,perhorrui.Eidem lib. 13. Quid eſt quod perhorreſcas?

PERHORRIDVS,a,um,ualde horridus.Liu.l.22.

PERHOSPITALIS,le,ἄξενος,ualde hoſpitalis.Ci.6.Ver.Huius domus eſt,uel optima Meſſanæ,maximeq; perhoſpitalis.

PERHVMANVS,a,um,humanus.Cicer. ad Q.Fra.lib.2. Multum is mecum ſermonem habuit,& perhumanum.

PERHYEMO,as,are διαχειμερίζω, totam hyemem tranſigo. Col. lib.11.cap.3.

PERIANDER,περίανδρος,Cypſeli filius, unus ex ſeptem ſapientibus Græciæ, & Corinthiorum rex,qui aliquando interrogatus, quare cum ſapiens eſſet,in tyrannide perſeueraret : Quia,inquit, & ſponte,& inuitum cedere,eſt periculoſum.Sunt qui duos fuiſſe Periandros tradant,alterum Corinthi tyrannum, alterum ſapientem,eumq; Ambracioten.quorum ſententia ueriſimilior uidetur.nam & matris,& uxoris mortuæ concubitus, aliaq; id genus flagitia,quæ de Periandro Corinthio traduntur, non uideo quo pacto in ſanæ mentis hominem,nedum in ſapientem, cadere potuerint.

PERICLES,Athenienſis,qui annos quadraginta in adminiſtratione reipub.principatum tenuit, auctoritate & eloquentia pollebat. unde & Olympius identidem a poetis comicis appellabatur, quòd tonare in concionibus,& fulmen ciere uideretur. habuit in adminiſtratione reip.aduerſarium Thucydidem Mileſium.

PERICLITATIO,experimentum, uſus. Cicero. 2. de Natu.Deo. Quarum utilitatem longinqui temporis uſu & periclitatione percipimus.

PERICLITOR,aris,κινδυνεύω,periculum ſubeo : ut, Periclitor fama,capite.Mart.lib.6.Periclitatur capite Sotades noſter.Periclitari etiam experiri.Ci.l.1.de Or.Periclitādæ uires ingenij. Plancus ad Cic.Periclitari uolui,ſi poſſem mea præſentia,& Lepidum tueri & exercitum facere meliorem.

PERICVLOR,aris,*Andare a pericolo*, κινδυνεύω, periculum ſubeo, unde,Periculatus ſum,apud Catonem,teſte Feſto.

PERICVLOSE,Ci.Tir.Periculoſe hyeme nauigatur.Idem pro Mil.

PERICVLOSVS,ſa,ſum, κινδυνώδης, ἐπικίνδυνος, cum periculo. Cic.lib.1.Offi.Grauioribus morbis periculoſas curationes adhibere coguntur.Cæſ 7.Bell.Gall.Intrare intra præſidia,periculoſum putabat.

PERICVLVM,li,κίνδυνος,a Pereo deduci uidetur, & ſalutis diſcrimē ſignificat. Vir.l.3. Ae.Obſcœnamq; famē,quæ prima pericula uito.Varijs autē modis hoc nomine in oratione utimur. dicimus enim Periculum adire, Afferre periculum, Adducere in periculū, Committere ſe periculo, Faceſſere periculum alicui, Inferre ſe in periculum capitis, Inijcere periculum, Intendere periculū, Intentare periculum, Vocari in periculum. Aliquando accipitur pro experimento. Ter.in Eun.Fac periculum in literis.

PERIDONEVS,a,um,*Molto atto*,ualde idoneus.Cæſ. 2. Bell. Ciu. Is locus peridoneus caſtris habebatur.

PERILLVS,Athenienſis faber,ingenio præſtans,qui Phalaridi tyrāno Agragantino,taurum ex ære fabricauit,in quo reus clauderetur,ac ſubiecto igne,mugitum bouis ederet: cuius muneris nomine cū ampliſſimum a tyranno, qui nouis ſemper tormentis delectabatur,ſperaret munus,incluſus tauro, ſuppoſitiſq; ignibus, primus ſuæ artis experimentum præbuit.Ouid.1.de Arte: Et Phalaris tauro uiolentius membra Perilli Torruit.Pli.li.34.c.8.

PERILLVSTRIS,ſtre,admodum illuſtris.Cic.Att.lib.5.

PERIMBECILLVS,uel Perimbecillis,le,ualde imbecillus. Cicero, Att.libr. 10. Quod eſt natum, perimbecillum eſt. Var.3. de re ruſt. cap.10.

PERIMO,is,*Vccidere,deſtruggere*,ἀναιρέω, a Per & Emo, interficio, tollo. Plau.in Men.Hunc ego perimam. Cic.4. Tuſ.Si perimit, ac delet omnino. Idem de Aruſp.reſp.Ludi non intermiſſi,ſed peremptí,atque ſublati. Perimere reditum eſt intercludere. Idem pro Plan.Si mihi uis maior aliqua reditum peremiſſet. Peremptus, interfectus. Virg.9 Aen.Primis una tot cæde peremptis.

PERINCOMMODE,Ci.ad Att.l.1.Accidit perincommode.

PERINCOMMODVS,a,um,ualde incommodus.Liu.l.37.

PERINCONSEQVENS,ἀνακόλουθος,ualde inconueniens. Gel. lib. 14.cap.1.

PERINCERTVS,ualde incertus,Cæſ.lib.18.c.4.ex Saluſtio:Cn. Lētulus,perincertum,ſtolidior,an uanior.

PERINDE,*Coſi,quaſi*,οὕτως,ex per, & inde, idem ſignificans quod ſimiliter: & habet poſt ſe fere aliquam harum particularum, Vt, quaſi, Ac, Acſi, uel atque. Plau.in Pſeu. Omnes res perinde ſunt,ut agas. Cice.3.Tuſc.Philoſophia non perinde, ac de hominum uita eſt merita, laudatur. Idem pro Marcel. Vereor, ut hoc,quod dicā,non perinde intelligi auditu poſſit atque ego cogitans ſentio. pro adeo. Sueton.in Dom. Nulla re perinde motus,quàm reſponſo Aſcletarionis mathematici. Aliquando pariter.Plin.li.1.epiſt.Funus Ruffi clariſſimi, & perinde feliciſſimi. Suet.in Cæſ.Literam d,pro a,& perinde reliquas commutet. Ci. Terentiæ.Te & Dolabellam perinde diligo. Aliquando,per hūc modum.Ter.in Phor.Sententias perinde potius ſcribito mihi iā dicas. Aliquando poſt perinde ſequitur Tanquam.Gel.lib.15. ca. 19.Hoc perinde eſt, tanquam ſi ego dicam. Eſt mihi nomen Iulium. Aliquando perinde & adeo ſimul iunguntur, idemq; ſignificant quod ita. Plau.in Amph. Perinde adeo,ut me uelle intelligis. Aliquando poſt Perinde ſequitur Prout. Pli.in Paneg. Meminerint perinde coniecturam de moribus ſuis homines eſſe facturos,prout hoc,uel illud elegerint.

PERINDVLGENS,is,ualde indulgens.Cicero.3.Offi. Perindulgens in patrem.

PERINFAMIS,ualde infamis.Sueton. in Vitel. c. 2. More libertinæ perinfamis.

PERINFIRMVS,a,um,ualde infirmus.Ci.2.de Fin.

PERINGENIOSVS,ualde ingenioſus. Ci.de clar.or.

PERINIQVVS,a,um,ualde iniquus.Ci.pro Leg.Man. periniquum, & non ferendum.Liu.21.Periniquo animo ferebat.

PERINSIGNIS,ualde inſignis. Cic.1.de Legib. Corporis grauitates perinſignes.

PERINTEGER,a,um, omnino inuiolatus.Gel.l.3.c.5.

PERINTHVS,urbs Thraciæ ad Propontidem, poſtea Heraclea dicta, à nomine Heraclij principis Conſtantinopolitani: in qua olim fuit celeberrimum illud amphitheatrum marmoreum, ex uno lapide exciſum,quod inter ſeptem orbis miracula numeratur.Inde Perinthius,a,um,&c Perinthia,Menandri Comœdia.

PERIPATETICI,philoſophi Athenis, è Platonis ſchola profecti, quorum princeps fuit Ariſtoteles:ita dicti, quòd inambulantes diſputarent: ἀπὸ τοῦ περιπατεῖν,deambulare.Cic.l.1.Aca. Platonis auctoritate una,& cōſentiens duobus uocabulis philoſophiæ forma inſtituta eſt Academicorum,& Peripateticorum,qui rebus congruentes nominibus differebant.nam cum Plato Speuſippū ſororis filium philoſophiæ quaſi hæredem reliquiſſet, duos autē præſtantiſſimos ſtudio,atque doctrina,Xenocratem Chalcedonium,& Ariſtotelem Stagiritē: qui erant cum Ariſtotele,Peripatetici dicti quia diſputabant inambulantes in Lycio: illi autem; qui Platonis inſtituto in Academia (quod eſt alterum gymnaſium)cœtus erant & ſermones habere ſoliti , è loci uocabulo nomen habuerunt.

PERIPETASMATA,tum,Razzi,aulæa ſunt, ſiue tapetia, quæ ornatus gratia circa parietes extenduntur:unde & nomen habent. nam περιπετάζειν eſt extendere. A Lucretio Babylonica dicuntur:ab alijs Attalica,à Capitolino Stromata,& Periſtromata:à Varrone Beluata , ideſt à belluis uariegata : a Plauto etiam Periſtromata: Cic.6. Verr.Attalica Peripetaſmata.

PERIPHRASIS,Circonlocutione.Latine circumlocutio,uel circuitio figura eſt,teſte Quinct.l.8.c.6.Quæ fit,cū quod uno aut certe paucioribus uerbis dici poterat,pluribus explicatur.

PERISTEREON,nis,Colombara,locus ubi columbæ educantur,quas Græci uocant περιστερεῶνας, Var,de re ruſt.lib.3.c. 7. Inaedunt in locum unum:quod alij uocāt Periſtereona, alij Periſterotrophion. Periſtereon fit magna camera tectus,uno oſtio anguſto.

PERISTEREOS,uel Periſtereon,onis,περιστερεών. Dioſ. herba , quā alio nomine Verbenam , & Verbenacam appellamus : ita dicta, quòd Columbæ unice hac herba delectentur. Plin. lib. 15. c.10. Periſtereos uocatur,caule alto,foliato cacumine , in alios caules ſe ſpargens,columbis admodum familiaris.Idem l.26. c.4. Dioſ. Duo eius facit genera,rectum,& ſupinum.

PERISTEROTROPHIVM,p.p.περιστεροτροφεῖον locus in quo columbæ habentur,Latine columbarium:quamuis columbarium proprie ſit loculamentum in periſterotrophio,ſingulis columbarum paribus præparatum. Var.l.3.de re ruſt.c.7.

PERISTROMA,pen.pro.quaſi circunſtratum,ſulæum , quo aularum parietes ſolent ornari.Ci.2.Phil.

PERISTYLIVM,locus columnis clauſus,circūquaque porticum habens.quaſi circuncolumnium,ἀπὸ τῶν στύλων, à columnis circunquaque diſpoſitis.Vitr.l.5.c.11. in palæſtris periſtylia quadrata, ſiue oblonga ita ſunt facienda , uti duorum ſtadiorum habeant ambulationis circuitione. Legimus & Periſtylum per quatuor ſyllabas.Cic.pro domo:Porticum pauimentatam , ampliſſimum periſtylum. Var.lib. 3.de re ruſti. cap.6 . Periſtylum tectum tegulis,aut rete .

PERITE,ἐπισταμένως,Ci.2.de Leg.Inſtitutum perite à Numa.

PERITIA,æ,Pli.l.14.c.1.Cognitio ex uſu.

PERITO,as,p.c.ἀπόλλυμαι, οἴχομαι , frequent. à Pereo. Plaut. in Capt.Qui per uirtutem peritat,non interit.

PERITVS,a,um,Ammaeſtrato,dotto,ἐπιστήμων, ab antiquo uerbo Perio,ut quidam exiſtimant:unde Experior tractum ijdem arbitrantur.Eſt autem Peritus idem fere quòd doctus,quanquam nō deſunt qui Doctum eſſe,minus eſſe uelint,quam Peritum. Nonius: Doctum,& Peritum cum ſimile uideatur,à Tullio diſcretum eſt, ut ſit Peritū plus quā doctū.De Off.l.3.Cum ſint docti & periti, deſiſtūt facile à ſentētia.Conſtruitur aliquādo cū genitiuo. Plin. epl.22.Peritus priuati iuris,& publici. Aliquando cum accuſatiuo cum Ad.Cic.pro Fon.Ad diſciplinam peritum, ad cōſilis prudentem.Aliquando cum ablatiuo cum De. Var.1. de re ruſt. c.2. Qui de agricultura peritiſſimus exiſtimatur.

PERIVCVNDVS,a,um,Motto giocondo.Cic. ad Lentu. l. 1. Cui literæ tuæ periucundæ fuerunt.Periucunde,aduer.Ci.Att.l.13.

PERIVRATIO,à periuro,Periuratiūcula,dimin. Pla. in Sticho.

PERIVRIOSVS,a,um,qui peierare conſueuit. Plau.in Truc.

PERIVRIVM,iurij,Giuramento falſo,ἐπιορκία,iuſiurādū uiolatū.Cic. 3.Off.Regulus nō debuit cōditiones,bellicas perturbare ,periurio.

PERIVRO,ras,Giurare il falſo,ἐπιορκεῖν,peiero.Plaut. Aſin. Vbi uelit conceptis ſciens periuraris.

PERIVRVS,Che non oſſerua il giuramento, ἐπίορκος, qui iuſiurandum uiolat. Vir.2 . Aen. Talibus inſidijs,periuriq; arte Simonis.Sil. lib. 16.Perfidiam fugio,& periuram ab origine gentem.Oui. 2. Am. El.10.Aequora periuro naufragus ore bibat.Periurior comparatiuū,Ci.1.de Na.De.Periurior hoc homine non eſt. Periuriſſimus ſuperlatiuū.Pla.in Mil.Periuriſſime hominū.Ci. pro Roſc. Improbiſſimum & periuriſſimum lenonem.

PERLABOR,eris,διαδύνω,labendo tranſeo.Cic.2.de Nat.De.Sanguis,ad cor confectus iam,coctusq; perlabitur.Vir.l.1.Aen. Summas leuibus perlabitur undas.

PERLAETVS,uehemēter lætus.Liu.10.Supplicatio perlæta, fuit.

PERLATVS,ualde latus:unde Perlate,aduer.ut, Perlate patere, Cic. 2.Or.Id in ſermonis noſtri conſuetudine perlate patet.

PERLECEBRA,æ,pen.cor.δέλεαρ,illecebra.Plau. Aſi.

PERLECTO,as,are,frequent.Ci.pro Flac.Egentes & leues,ſpe legationis,& uiatico publico,priuata etiam benignitate perlectat.

PERLEGO,gis,ἐπιλέγομαι,διεξέρχομαι,à principio ad finem uſq; lego.Plau.in Aſi.Lege,perlege. Perlegere oculis , eſt diligenter intueri.Vir.6.Aen.Quin protinus omnia Perlegerent oculis.

PERLEPIDVS,a,um,in primis lepidus,Plaut.Pſeud.

PERLEVIS,ualde leuis.Ci.pro lege agr. Populi R.uectigalia perleui ſæpe momento fortunæ,inclinatione temporis pendent. Idem 31.inclytæ populi perleui momento uicti ſunt.

PERLIBENS,à quo Perlibenter,Cice.ad Attic.lib. 8. Tecum perlibenter loquor.

PERLIBERALIS,le,admodum liberalis.Ter.Hæc Perliberalis uiſa eſt.Perliberaliter.Ci.ad Atti.lib.10.

PERLIBRO, as pen. pr. διασταθμίζω,ταλαντεύω,diligēter,ac perfecte menſurare,& ad librā æquare.Col.l.3.c.13.Stella imæ foſſæ ſolum metitur,atque perlibrat.Interdum pro librando torquere.Silius lib.15.Iaculum à tergo perlibrat ad oſſa.

PERLICIO,cis,pen.cor.perlexi,perlectum,perlicere (quod frequentius Pellicio dicitur euphoniæ cauſa)idē quod allicere , ἐφέλκειν. Liu.4.Vt quos quiſque poſſet ex collegio Tribunorum ad interceſſionem perlicerent.

PERLIGO,gas,pen.cor.διαδέω,conſtringo.Pla.Bacc.

PERLINIO,nis,pen.cor.perliniui,perlinitum,perlinire , διαχρίειν, διαλείφειν,totum oblinire. Col.l.9.c.9.

PERLINO,perlinis,perlini,perliui,uel perleui,pen.pro.idem quod perlinio.Col.l.7.c.5.Vlcera adipe ſuilla perlinuntur . Perlitus,a, um,Pla.Caſi.Vnguentis perlitus.

PERLITO,as,pen.co.perfecte lito,ſacrificio facto deos placo . Gel. l.1.cap.7.Ex Valerio Antiate res diuinæ factæ, riteq; perlitatæ. Liu.7.Diu non perlitatum.

PERLONGE.Teren.Eun.Perlōge eſt,ſed tāto ocyus properemus.

PERLONGINQVVS,a,um ualde longinquus.Plau. Bacch.

PERLONGVS,a,um,Ci.ad Att.l.5.Perlōga,& nō ſatis tuta uia. Pla. Trin.Si opperiri uis aduentum Charmidis,Perlongum eſt.

PERLVBET,pen.cor.uehementer lubet.Plaut. Capt. Perlubet hunc hominem colloqui.Perlubens.Cice.ad Q. Fr.l.1. In quibus, me perlubente Seruius alliſus eſt.

PERLVCEO,perluces,perluxi,perlucere,Traluccre,διαφαίνειν,trāſlucere.Pli.li.10.c.54.Si contra lumen,cacumine ouorum apprehenſo una manu,purus & uniuſmodi perluceat color. Vſitatius Pelluceo,euphoniæ cauſa.

PERLVCIDVLVS,diminutiuum.Catullus in Rufum epig.64.

PERLVCIDVS,a,um,& Pellucidus,Lucido, chiaro,διαφανής, à Perluceo uel Pelluceo. Eſt autem Pellucidum quod per medium ſui lucem tranſmittit,ut aqua,uitrum.Col.l.11.c.2.Coloratas,& perlucidas uuas.Mart.l.12. Crine nitens, niger unguento , perlucidus oſtro. Ouid.epiſt. 21. Eſt nitidus, uitroq; magis perlucidus amnis.Membranæ oculorum perlucidæ.Ci.2.de Nat.Deo.Hor. 2.Car.Ode.18.Arcaniq; fides prodiga perlucidior uitro.

PERLVCTVOSVS,a,um,ualde luctuoſus.Ci.ad Q.Fr.l.3.

PERLVDO,is,pen.pr.Giuocare,ſcherzare,παίζω,ludo,Prop.l.4. Ele. 4.Vidit arenoſis Tatium perludere campis.

PERLVO,ἀπολούω,multum lauo.Col.l.6.cap.8.Vino perluitur os. Ouid.4.Met.Fonte ſuo formoſos perluit artus. Hor.1 . epiſt.15. Gelida cū perluor unda.Perlutus,a,um, Col.l.9.c.16. Fauorum reliquiæ,aqua dulci perlutæ ſunt,in uas æneum conijciuntur.

PERLVSTRO,as,peragrando perſpicio.Liu.7.Perluſtrauit hoſtium agros. Transfertur & ad animum. Cice. in Part. Huius materiæ perluſtrandæ animo partea erunt omnes.

PERMACER,a,um,pen.pro.ualde macer Pli.l.26.c.6.

PERMADEO,permades,p.c.Eſſere tutto humido, διυγραίνομαι , totus madeo,unde Permadeſco,totus madidus fio. Col.l. 2.c.19. Si permaduit,inutile eſt udū mouere. Mart. l. 5. Et effuſo permaduiſſe croco. Col.l. 1.c.4.Si magnis imbribus terra permaduerit.

PERMAGNVS,a,um,ingens,ualde magnus. Cice. 1.de Fin.Fieri permagna acceſſio poteſt. Idem 5.Ver. Tu iſta permagno æſtimas, Ter.Heau.Illud permagni referre arbitror.

PERMANEO, permanes, pe.c. *Durare, perſeuerare*, διατελέω, παραμένω, διαμένω, uſque ad finē maneo. Cic.de.Amic. Alter amicitiæ ſtabiles permanere non poſſunt. Oui.14.Met. Contempto munere Phœbi, Innuba permaneo. Tranſlate pro perſeuerare. Teren. in Hecy. Ira inter eas interceſſit, quæ permanſit diu. Cæſ. 8. bel. gal. Solus ex Heduis ad id tempus permanſerat in armis.

PERMANO, as, p.p. καταῤῥέω, manando penetro, uel peruenio, & habet fere poſt ſe accuſatiuum, cum aliqua harum præpoſitionum Ad, uel In. Ci.lib.1.de Nat. Deo. Nec eſt, quod ab his ad hominum uitam permanere poſſit. Idem 3.Tuſc. Medicina, quæ ſanaret eam cupiditatem, permanat in uenas. Idem 2.de Orat. Vt ad eorum mentes, apud quos agitur, mouendas permanare poſſint. Luc.l.3. Permanare animam nobis per membra ſolere. Plau. in Cap. poſuit pro diuulgari. Ne permanet palam hæc noſtra fallacia. Ter. Ad. Ne ad patrem hoc permanet. Id eſt, ne pater reſciſcat. Permanans, tis. Ci.3.Tuſ. Concluſiunculæ non permanantes ad ſenſus. Permananter. Luc.l.6. Vſqueadeo permananter uis perualet eius. De magnete. Permanaſco, is. Pla. Trin. Suo ne gnato crederem, ne ve cuiquam, unde ad eum id poſſet permanaſcere.i. unde poteſt reſciſcere.

PERMANSIO, Cic. Lent.l.1.epiſ. Nunquã præſtãtibus in rep. gubernanda uiris laudata eſt in una ſententia perpetua permanſio.

PERMATVRESCO, *Diuenir perfettamente maturo*, prorſus maturus fio. Colum. lib.2. cap.10. hoc ſemen uidi per autumnum, cum permaturuerit, tolli. Ouid.4.Met. Nam color in pomo eſt, ubi permaturuit, ater.

PERMEO, as, are, *Paſſare, penetrare*, διαδύνω, penetro. Cice. 4. Aca. Quædam animalis intelligentia per omnia ea permeat & tranſit. Oui.4.de Pon.eleg.11. Dum littora noſtra recurrens Tot maria, & terras permeat. Pli.lib.31.c.5. Alpheus in ea inſula ſub tina maria permeet.

PERMESSVS, fluuius Bœotiæ ex Helicone proueniens, Phœbo, & Muſis ſacer. Sir. libr. 9. Virg. in Sileno: Tum canit errantem Permeſſi ad flumina Gallum. Declinatur etiam Permeſſis, idis, uel idos. Mart.l.1, Quid tibi cum Cyrrha? quid cum Permeſſidos unda?

PERMETIOR, tiris, *Miſurare*, διαμετρεῖν, metior. Cic.4.Ac. Vos huius magnitudinem, quaſi decempeda permenſi, refertis. Liu.25. Altitudinem muri, quantum coniectura poterat, permenſus. Vir. 3.Aen. Permenſi claſſibus æquor. Iter durum permenſus, Sta.1. Syl. Permenſus paſſiuum, Col.l.3.c.13.

PERMETVO, is, ualde metuo. Vir.2.Aen.

PERMINVTVS, a, um, ualde exiguus. Ci.2.Tuſ.

PERMIRVS, a, um, magnopere admirandus. Cic.2.de Diu. Vt mihi permirum uideatur, quenquam extare. ad Appium lib. 3. Illud permirum mihi accidit.

PERMISCEO, es, *Meſcere, meſchiare*, μεταμίγνυμι, miſcendo confundo. Ci.4.Ver. Quæ erant ætatis, ordinis, quæſtuſque permiſcuit. Idem in Ora Ego autem ſentio omnes in oratione quaſi permiſtos & confuſos pedes. Permiſtus, a, um, Cice.1.de Diuin. Animi hominum, ſomno ſoluti, cernunt ea, quæ permiſti cum corpore uidere non poſſunt.

PERMISTE. Ci.1.de Inu. Si genera ipſa rerum ponuntur, neq; permiſte cum partibus implicantur.

PERMISTIO. Ci.de uniu. Permiſtionis reliquias æquabat.

PERMISSIO. Liu.27. Permiſſionem extra ciuium corpora fieri iuberent. Eſt & Permiſſio figura rhetorum, de qua l.4.ad.Her.

PERMISSVS, us, ui, in ſing. num. quartæ declinationis, in plu. ſecundæ. Ci.1.Off. Cum Annibalis permiſſu exiſſet è caſtris.

PERMITIS, re, p.p. ualde mite, perfecte maturum. Col.l.12. cap.41. Sorba non permitia.

PERMITTO, is, *Permettere, concedere*, ἐάω, ſino, concedo, tolero. Cic. Tuſ. Qui & amico permiſerit, & ſe oſtenderit de hoc toto genere nihil laborare. Interdum dedo, ἐπιτρέπω, παρίημι, Cur.lib.1. Ad præſtitutum diem permiſere ſe regi. Et in hac ſignificatione dicimus, Permittere ſe fidei alicuius, & Permittere ſe in fidem. Cæſ.2. Bel.Gal. Se ſuaq; omnia in fidem, atque poteſtatem pop. Rom. permittere. Liu.7. Nos ipſos, noſtraq; omnia, cognitę permittimus fidei. Interdum immitto, incito. Liu. lib.3. Concitant equos, permittuntq; in hoſtem. Siſenna lib. 3. apud Nonium. Et inde equum concitatum princeps ad hoſtium permittit aciem. Interdum præcipito. Idem lib.4. Multi permiſſis armis ex ſummo ſe permitterent. Interdum committo. Sal. Ea poteſtas per ſenatum magiſtratui maxima permittitur. Idem. M. Petreio legato exercitum permittit. Eſt etiam Permittere idem quod tranſmittere. Colũ. l.8.c. 8. Hoc genus caſei poteſt etiam trans maria permitti. Permittitur, Imperſonale. Pli.l.4.c.14. Si cõiectare permittitur. Permiſſus, a, um. Ci. Planco, in epiſ.ad Atti.l. 16. Quibus lege permiſſum erat, ut de Cæſaris actis cognoſcerent. Luc.lib.1. Pontifices ſacri, quibus eſt permiſſa poteſtas.

PERMODESTVS, admodum modeſtus. Cic. Att.lib.4.

PERMODICE, Col. lib.5. cap.11. Permodice findito. Hoc eſt ualde parum.

PERMOLESTE, Ci.ad Att.l.5. De Pletorio, permoleſte tuli.

PERMOLESTVS, a, um, uehementer moleſtus. Cice. Att. lib.1. Non ſunt permoleſti.

PERMOTIO, Cic.4.Ac. Permotio naturalis.

PERMOVEO, ues, pen.cor. *Mouere grandemente*, ἐξάγω, uehementer mouere. Cic.5.Ver. Si quem aratorum fugæ, calamitates, exilia denique non permouent. Cæſ.1. Bel. Gal. His rebus adducti, & auctoritate Orgetorigis permoti. Ci.in Ora. Miſeratione mens indicum permouenda eſt. Permotus mente, quaſi de mente remotus, pro inſano. Cic.1. de Diu. Quod maxime contingit aut dormientibus, aut mente permotis.

PERMVLCEO, es, *Mitigare, ammollire*, καταψάω, lenio, mollio, leniter attrecto. Ci. Concione Metelli permulſa, atq; recreata. Stat. l.4.hiſto. Lenita iam ira, poſtera die liberalibus uerbis permulcti ſunt. Cic. de Sen. Præterita ætas nulla conſolatione permulcera poſſet ſtultam ſenectutem. Ouid. 4. Faſt. Terq; manu permulſit eum. Ci.in Orat. Sonus & numerus permulcent aures.

PERMVLTVM, Ci.1.Off. In omni iuſticia permultum intereſt.

PERMVLTVS, a, um, ualde multũ. Ci.4.Ac. Antiochus permulta dicebat. Hor.1.Ser.Sat.5. Campanum in morbum, in faciem permulta iocatus. Permulto, aduerbium. Ci.2.de Diuinat. Cum Chryſippus permulto clariora, & certiora eſſe dicat.

PERMVNDVS, Var.3.de re ruſt.c.7. Permundæ ſunt hæ uolucres.

PERMVNIO, is, *Fortificare*, καταφράττω, ualde munio, aut abſoluo quod munire inceperã. Liu.30. Quę monumẽta inchoauerat, permunijt. Tacit.l.5. Locorum opportuna permuniuit. Permunitus, a, um, Liu.7. Cum ante mœnia caſtris permunitis conſediſſent.

PERMVTO, as, ἀνταλλάττομαι, ſimplex muto. Ci.in Catil. Si Catilina ſententiã permutauerit. Idem.1.Off. Effectũq;, ut permutandis facultatibus nulla re egeremus. Permutare pecuniã, eſt curare, ut per trapezitam aut argentarium alio in loco reddatur. Ci.l. 1.Epiſt. Ait ſe curaſſe, ut cum quæſtu populi pecunia permutaret. Permutare remp. pro perturbare. Ci.3.de Leg. Gracchus omnem reip. ſtatũ permutauit. Permutare, pro emere. Pli.31.c.8. Singulis millibus nummum permutantibus congios pene binos. Idem l.9. c.55. Permutare quidem p retio noluit, alia ve merce.

PERNA, æ, à pede, uel à Græco, πέρνα, *Preſciutti*, dicuntur autẽ Pernæ tam priores, quàm poſteriores coxæ porcinæ ſalitæ cum toto pede: quas Mart. Petaſones appellat. Pli.l.8.cap.51. Suſpenſæ pernis prioribus. Apud Antiquos, teſtibus Nonio & Feſto, Perna pedem ſignificabat: unde & Copernes dicuntur, qui longis ſunt pedibus, genibuſq; plus æquo coniunctis. Ab huius pernæ ſimilitudine, piſcis quoque genus Perna dicitur, ex concharum genere. Pli.l.32.cap.11.

PERNAVIGO, as, Plin.l.2.c.67. Pars tota uergens in Caſpium mare pernauigata eſt Macedonum armis.

PERNECESSARIVS, a, um, ἀναγκαῖος, admodum neceſſarius. Ci. ad Att.l.5. Non eſſe Romæ meo tempore perneceſſario, ſubmoleſte fero. Perneceſſarius ualde coniunctus, & propinquus. Ci. pro Flac. Contendiſſe à Lælio paterno amico ac perneceſſario.

PERNEGO, as, p.co. *Negare al tutto*, ἀπαρνέομαι, omnino negare. Ter. in Prolo. Eun. Id uero pernegat. Pla. Men. Pernegari non poteſt. Tibul.l.1. El.6. Sic etiam de me pernegat illa uiro. Pernegatur imperſonale. Ci.6.Verr.

PERNICIABILIS, ad necem omnia ducens. Curtius lib.7. Rigor nis inſolitus plurimorum oculis perniciabilis fuit. Tacitus.lib.4 Perniciabile reo.

PERNICIALIS, ὀλέθριος, quod perniciẽ affert. Pli.li.24.c.5. Pernicialia braſſicæ cũ uite odia. Perniciales morbi, exitiales. Liu.27. Pli.l.15.c.18. Cato perniciali odio Carthaginis flagrans.

PERNICIES, perniciei exitium, à Perneco, as: neco autem à nex, necis. Nonius: Pernicies, periculum, exitium. Ter. in Ad. Pernicies communis adoleſcentium.

PERNICIOSE, exitialiter. Pli.li.17.c.22. Sic pernicioſe luxuriat. Ci. de Leg. Quo pernicioſius de rep. merentur uitioſi principes.

PERNICIOSVS, a, um, ὀλέθριος, pro perniciem afferente. Cice. 1.de Inu. Is pernicioſus ciuis patriæ alitur. Hor.2.Ser. Sat. 7.

PERNICITAS, *Velocità*, ὠκύτης, uelocitas. Plin. lib. 7. cap.2. Pernicitatis eximiæ. Liu.9. Pernicitas pedum inerat, quæ cognomen etiam dedit.

PERNIGER, a, um, ualde nigrum. Plaut. Pœn. Ore paruo, oculis pernigris.

PERNIMIVM, nimio, plus ſatis. Ter. Adel. Pernimium intereſt.

PERNIO, onis, *Spernaglia, Buganza*, χίμετλον, morbus pedum ex nimio frigore proueniens, & calcaneum infeſtans præcipue. Plin.l. 20.c.3. Rapum domeſticum perniones feruens impoſitum ſanat. Diminutiuum eſt Perniunculus. Idem l.26.c.11.

PERNIX, cis, & Pernitor, ris, *Laborioſo*, πολύπονος, ἐπίπονος, χαμαιπετής, qui multum nititur, & diu in re aliqua perſeuerat. Virg. 3. Ge. Et inter Dura iacet pernix inſtrato ſaxa cubili. Hor.l.2. Car. Pernicis uxor Appuli. Aliquando ſumitur pro celeri. Virg.lib.4. Aenei. Pedibus celerem, & pernicibus alis. Hinc perniciter. Plin. lib.8.c.14. Vt Liuius l.26.

Pernobilis, le, Cic. 6. Ver. Epigramma Græcum pernobile.

Pernocto, as, *Star di notte*, διανυκτερεύω, παννυχίζω, noctem totam aliquo in loco tranſigo, ſiue uigilando, ſiue dormiendo, ſiue aliud quid operis faciendo. Ter. in And. Si hic pernocto, cauſæ, quid dicam. Idem in Hec. Qui meretricem amaret, & pernoctaret foris. Cice. pro Clu. Cum eſſet adoleſcens apud mulierculam quandam, atque ibi pernoctaret. Idem pro domo. Propter inopiá tecti in foro pernoctans.

Pernosco, is, perfecte noſco. Pla. Mer. Amici, qui infideles fient, nequeas pernoſcere. Ter. And. Non ſatis me pernoſti etiam, qualis ſim. Cice. de Fato: Qui ſe profitebatur hominum mores, naturaſq; ex corpore, oculis, uultu, fronte pernoſcere. Hora. 2. Ser. Sat. 4. Eſt operæ pretium duplicis, pernoſcere iuris Naturam.

Pernotesco, ſcis, ſcere, unde pernotuit impersonale, pro perfecte cognitum eſt, Tacitus. l. 14. incolumem eſſe pernotuit.

Pernox, pernoctis, *Che dura tutta la notte*. παννύχιος, gen. omnis, per totam noctem durans: Gel. lib. 2. cap. 1. Stare ſolitus Socrates dicitur, pertinaci ſtatu perdius, atque pernox. Sic Luna pernox dicitur, cum per totam noctem lucet, Pli. lib. 2. c. 9. Liuius li. 5. Luna pernox erat.

Pernumero, ras, rare, *Annouerare*. καταριθμοῦμαι, numero recenſere. Plau. Epid. Argentum pernumeratum eſt. Catu. ad Lesbiam epigram. 7. Quæ nec pernumerare curioſi poſſint. Liu. 28. Paucos moratus dies, dum imperatam pecuniam Illergetes pernumerarent.

Pero, onis, *Boſega*. ἀρβύλη, genus calceamenti ruſtici, ex corio crudo contra niues, imbres, & frigora. Iuue. Sat. 14. Quem non pudet alto per glaciem perone tegi. Var. li. 7. Priſcos Latinos perone in bellis uſos oſtendit, cum inquit: Crudus tegit altera pero. Peronatus, a, um, peronibus calceatus. Perſius Sat. 11.

Perobscurus, a, um, ualde obſcurus. Ci. 1. de nat. de.

Perodiosus, a, um, ualde odioſus. Ci. Att. li. 10.

Peroleo, peroles, p. c. ualde oleo. Luci. li. 30.

Peropportunus, a, um, pen. prod. ualde opportunus. Cicer. 2. de Or. Requieſcam in Cæſaris ſermone, quaſi in aliquo peropportuno diuerſorio. Peropportune. Cice. 7. Verr. Peropportune fortuna te obtulit.

Peropus, eſt, pro ualde opus. Ter. in And.

Perorica, æ, dicitur quo adiuuante equa alligata equum citius admittit. Var. lib. 2. de re ruſt. cap. 7. Peroriga appellatur quiſquis admittit.

Perorno, as, ualde orno. Taci. li. 16. Detraheret ſenatui, quem per ornauiſſet, infamiam. Perornatus. Cice. de cla. Orat.

Peroro, as, *Conchiudere*, ἐπιλέγω, finio orationem, & epilogum impono. Cic. pro Quintio. Hæc tria cum docuero, perorabo. Idem 4. Ac. Quoniam ſatis multa dixi, eſt mihi perorandum. Idem 2. de Orat. Alij iubent, antequam peroretur, ornandi aut agendi cauſſa digredi, deinde concludere, ac perorare. Perorare orationem, pro finire ſermonem. Cicer. 2. de Legibus. Video Platonis omnem orationem de Legibus peroratam uno æſtiuo die: id eſt, dialogum totum die uno æſtiuo perfectum. Cic. pro Quinct. Queritur, priore patrono cauſſam defendente, nunquam perorari potuiſſe. Vnde Peroratio, ἐπίλογος, finis, & concluſio orationis. Cic. de Cla. Orat. Extat eius peroratio, qui epilogus dicitur. Aliquando accuſatiuo iungitur, Cic. pro Quintio: Mihi perdifficile eſſe contra tales oratores non modo tantam cauſſam perorare, ſed omnino uerbum facere conari. Aliquando accuſatiuum habet cú In. Pli. l. 2. 1. Delentem cuncta maiorum placita, & rabie quadá in omnes æui medicos perorantem.

Perosus, a, um, *Cha in odio*, διαμισῶν, ex Per, & Oſus: qui ualde odit. Col. lib. 10. Neque ea curatorem fraudulentum tantum, ſed etiam immundam ſegnitiem peroſa eſt. Quinct. l. 1. Qui modo legitimam diſciplinam non ſint peroſi.

Perpaco, as, *Far tráquillo*, Pacatu reddo. Liu. 36. Oibus perpacatis. Pli. de uiris Ill. Curius Samnites uſque ad mare ſuperum perpacauit.

Perparce, Ter. in And. Tu quoque perparce nimium.

Perparum, Ci. 5. Ver. Perparú ex illis lucris ad ſeſe peruenire.

Perparvus, quemadmodum paruus. Cic. 1. de Leg. perparua ſunt. re. Lucr. l. 3. Ergo animá totam perparuis eſſe neceſſe eſt Seminibus nexam per uenas. Perparuulus diminut. Cice. 6. Verr.

Perpaucus, minime multus. Ter. Eun. Homo eſt perpaucorum hominum. Cice. 4. Acad. Erat germaniſſimus Stoicis. Perpauculus diminutiuum. Cice. 1. de Legib. Perpauculis paſſibus.

Perpavefacio, cis, ualde pauefacio. Plau. Sticho: Perplexabiliter earum hodie perpauefaciam pectora.

Perpaulum, *Molto poco*, ex Per, & Paulum, quod à Parum deriuatur. Cic. 1. de Fin. Declinare dixit atomum perpaulum. Perpaululum, diminut. Cic. 2. de Orat. Perpaululum loci reliquum eſt aris.

Perpauper, ra, rum, *Molto povero*, ualde pauper. Cic. Att. lib. 6.

Perpauxillum, diminutiuum. Plau. Cap.

Perpello, lis, *Indurre, sforzare*, ἀνάγω, impello. Plaut. Bacch. Compuli, & perpuli, mihi omnia ut crederet. Ter. in And. Orare, uſqueadeo, donec perpulit. Liu. lib. 1. Multitudinem perpulit ut imperium regi abrogaret. Idem 2. Nec tamen perpelli potuere, ut acie dimicarent.

Perpendicularis, re, ἐπικάθετον, Geometræ uocant, quod ex ſuperiore loco in inferiorem dimittitur, ea rectitudine, qua plumbum propendet ex perpendiculo. unde radios Solis perpendiculares habere dicuntur, qui Solem habent recte ſupra caput imminentem.

Perpendiculum, li, *Archipenzolo*. κάθετος, inſtrumentum ſabri materiarij, ſeu cæmentarij, quo plumbo à filo & gnomone pendente, rectitudo, ſeu obliquitas operis perpenditur, id eſt, examinatur. Aſconius: Perpendiculum, linea laterum æqualitatem à ſummo ad imum altitudine probans. Vitruu. li. 7. Longitudines ad regulam, & lineam, altitudines ad perpendiculum, anguli ad normá reſpondentes exigãtur. Ci. 2. Ac. Vt citat Nonius: Non egeremus perpendiculis, non normis, non regulis. Perpendiculi inuentor fuit Dædalus, teſte Pli. li. 7. c. 56.

Perpendo, dis, ἐξετάζω, σταθμῶμαι, probe examino, diligenter cõſidero. Ci. pro Mur. Hæc ſi perpendere ad diſciplinæ præcepta uelis, reperientur prauiſſima. Iudicio acri perpendere, Lucr. l. 2. Perpenſus, particip. Col. lib. 3. c. 3. Perpenſum, & exploratum habeamus, an locupletet patrem familias uinearum cultus.

Perpense, *Ponderatamente*, ἐξητασμένως, examinare, ponderate.

Perperam, p. c. *Malamente*. κακῶς, πονηρῶς, præpoſtere, praue, peruerſe. Plau. Semper agit perperam. Recte, & perperam, contraria. Ci. pro Cec. Seu recte, ſeu perperam facere cœperunt.

Perperus, ra, perum, *Ignorante, rozzo*, πέρπερος, teſte Nonio, indoctus, ſtultus, rudis: ſeu, ut alij interpretantur, procax, temerarius, aut etiam leuis & inconſtans. Accius in Pragmat. apud eundem Nonium: Deſcribere eum miror perperos populares.

Perperitudo, ritudinis, *Malagità, rozzezza*, περπερεία, modo prauitatem, modo ſtultitiá ſignificat. Accius in Pragmaticis: Ductabilitate nimia ueſtra, aut perperitudine.

Perpes, perpetis, pe. pro. *Perpetuo*, ἀΐδιος, generis omnis, perpetuus. Plau. in Amphi. Quieui in naui noctem perpetem.

Perpessus, *Che ha patito*, πεπονθώς, partici. à uerbo perpetior. Ci. 12. li. Epiſt. Vt mihi tam multa pro ſe perpeſſo, atque perfuncto, hoc concederet. Perpeſſu, poſterius ſupinum à uerbo Perpetior. Ci. 4. de Fin. Dolorem aſperum, atque difficilem perpeſſu. Idé 2. Tuſc. O multa dictu grauia, perpeſſu aſpera.

Perpetim, p. c. *Perpetuamente*, εἰς ἀεί, perpetuo. Pli. l. 20. c. 4.

Perpetior, teris, perpeſſus ſum, *ſopportare*, patior. Teré. Eun. Non perpeti meretricum contumelias? Cice. ad Cœl. lib. 2. Nonne tibi affirmaui, quiduis me potius perpeſſurum, quàm ex Italia exiturum? Perpeſſio, actus perpetiendi. Cicer. 2. de Inuen. Patientia eſt, rerum arduarum ac difficilium uoluntaria, ac diuturna perpeſſio.

Perpetro, as, p. c. *Mandare ad effetto*, διαπράττομαι, ex Per, & Patro, ſignificat perficio, & plerunque in malam partem. Plaut. in Caſ. Cur non id perpetrem, quod occepi, ut nubat mihi? Idem Truc. Quod incœpit, niſi efficere perpetrat. Liui. 1. poſteaquam iuuenes perpetrata cæde pergere ad ſe gratulantes uidit. Nonnunquam accipitur & in meliorem partem: ut Sacrificio rite perpetrato, apud Liu. 44.

Perpetualis, le, καθολικός, uniuerſalis. Quin. li. 2. c. 14.

Perpetuarius, teſte Budeo in titulum de Locat. præd. ciuil. uel fiſcal. conductorem & colonum ſignificat, qui perpetuo rem conduxit. Sunt etiam alibi Fundi perpetuarij, ad diſtinctionem emphiteuticorum.

Perpetuitas, tis. Cicero in Tuſcu. Perpetuitas, & conſtantia doctorum.

Perpetuo, as, *Perpetuare*, ἀϊδίζω, perenno, continuo ſine intermiſſione. Plaut. in Pſeu. Non eſt iuſtus amator, niſi qui perpetuat data. Næuius: Miſerum me, cui datum eſt; ut hunc ſolis perpetuem laborem.

Perpetuus, a, um, *Perpetuo, continuo*, διηνεκής, continuus, minime interruptus. Oui. 1. Met. Primaq; ab origine mundi Ad mea perpetuum deducite tempora carmen. Plaut. in Aſi. Opto mihi húc annum perpetuum huius operas. Ci. 3. in Catil. Atque ut in perpetua pace eſſe poſſitis, prouidebo. Accipitur & pro perenni. Cic. 4. Catil. Ignem Veſtæ perpetuum & ſempiternum. Plaut. in Ciſtel. Vt ſunt humana, nihil eſt Perpetuum datum. Nonnunquam quod tam generale eſt, ut ſemper habeat locum. Celſus li. 2. c. 10. Cum ſit minime crudo ſanguis mittendus, tamen ne id quidem perpetuum eſt.

Perpetuum, *Continuamente*, ἀεί, αἰεί, aſſidue, uel ſemper. Plau. in Epid. Perpetuum ualuiſti? Pro eodem etiam dicimus perpetuo. Idem in Men. Meliore eſt opus auſpicio, liber perpetuo ut ſiem.

Perpictus, a, um, partic. à Perpingo, exacte pictus. Oui. 10. Meta.

Perplaceo, es, pen. corr. *Piacere molto*, ualde placeo. Teren. Heaut. Vide legem, quá T. Fadio ſcripſit. T. Viſſellius, ea mihi perplacet.

Perplexus, a, um, *Intricato, inuiluppato*, ἐμπεπλεγμένος, ἐμπεπλεγμένος, inuolutus uel implicitus. Pli. li. 9. c. 2. Perplexis, & in ſemet conuo

lutis

latis ſeminibus. Per tranſlationem accipitur pro obſcuro, & ita inuoluto, ut commode intelligi non poſſit. Liu. 34. Ita his Menippus ignorare ſe dixit quidnam perplexi ſua legatio haberet. Liui. 30. Singulos amicorum patris tentare ſermonibus perplexis inſtitit. Inde Perplexe, obſcure, & implicite. Teren. in Eun. Pergin, ſcelesta mecum perplexe loqui? Pro eodem etiam legimus Perplexim Plaut. in Sticho: utrum ego perplexim laceſſam oratione. Inde Perplexor, aris, perplexum facere, & in dubium uocare. Idē in Aul. At ſcio, quo uos pacto ſoleatis Perplexarier. Perplexabilis, perplexus, cum ſcilicet aliud audiatur, aliud ſentiatur. Idem in Aſin. Neque ullum uerbum faciat perplexabile. Perplexabiliter. Idem in Sticho. Perplexabiliter hodie earum pauefaciā pectora.

PERPLICATVS, interiecta coniūctione per Tmeſim extulit. Luc. li. 2. Aut magis hamatis inter ſe, perq; plicatis.

PERPLVO, is, ere, *Trapiouere*, διαβρέχεσθαι, per mediū pluere. Quin. li. 6. c. 3. Cum cœnaculum perplueret, ideſt per medium pluuiam admitteret. Plau. Moſt. Perpluunt tigna. Perpluit in pectus meum, per tranſlationem. Plaut. in Moſt. Hæc illa tempeſtas mea, quam mihi Amor & Cupido in pectus perpulit meum. Idem Trin. Benefacta benefactis aliis pertegito, ne perpluant.

PERPLVS, perpluris, omnis generis. Pli. lib. 13. c. 24. Spondet iugero eius, annuos perplures, uel mediocri ſolo, editus. Perplurimum, aduerb. ut Perplurimum refert, Pli. li. 5. c. 54.

PERPOL, aduerbium eſſe iurandi quidam putauere apud Pla. in Caſ. Perpol ſæpe peccas. Et apud Terent. Hecy. Perpol quàm paucos reperias meretricibus fideles amatores. Verum Donatus in hunc locum ſic ait: Ordo eſt, Pol perquam paucos reperias, nam Perpol non eſt Latinum. Ex quo patet apud Plautum in præcedenti exemplo ordinem eſſe talem, Pol perſæpe peccas.

PERPOLIO, perpolis, p. c. διαπονοῦμαι, ἐξεργάζομαι, ualde polio, abſoluo. Ci. 2. de Ora. Perpoliuit illud opus. Idem Atti. li. 14. Librū meum perpoliui. Idem 1. de Orat. Perfecti in dicendo, & perpoliti homines. Perpolitio, onis. Ad Her. lib. 4. Verborum exornatio eſt, quæ ipſius ſermonis inſignita continetur perpolitione.

PERPOPVLOR, laris, p. c. διαδῃοῦν, totum populor, & uaſto. Liuius 22. Annibal emiſſus è manibus perpopuletur Italiam.

PERPOTATIO, onis, Ci. in Piſ. Quid cum tuis ſordidiſſimis gregibus intemperatiſſimas perpotationes prædicem?

PERPOTO, as, totum tempus in potationibus conſumo. Ci. 7. Ver. Totos dies, perpotabat: Ibidem: Prætore tot dies cū mulierculis perpotante. Lucr. li. 5. Perpotet amarum abſynthi laticem.

PERPRVRISCO, is, admodum prurio. Pla. Stich. Suauem cantationē aliquam occipito, ubi perpruriſcamus uſq; ex unguiculis.

PERPVLCHER, ualde pulcher. Teren. Eun. Perpulchra credo dona.

PERPVRGO, gas, *Purgare perfettamente*, ἐκκαθαίρω, omnino purgo. Ci. 2. de nat. de. Ceruæ ante partum perpurgant ſe quadam herbula. Perpurgatis auribus, tranſlate dixit Plaut. in Mil. Perpurgatis ambo damus tibi operam auribus. Perpurgare locum aliquē, pro expedire. Cice. 2. de Diui. Cum fundamentum eſſet philoſophiæ poſitum in finibus bonorum, & malorum, perpurgatus eſt is locus à nobis quinque libris.

PERPVSILLVS, a, um, ut, Perpuſillus homo à quo Perpuſillum aduerbium. Ci. 2. de Ora. Perpuſillum rogabo.

PERPVTO, as, perfecte puto, declaro, uel potius profero. Plaut. Ciſt. Nunc operā date, Vt ego argumentū hoc uobis plane perputem.

PERQVAM, *Molto*, σφόδρα compoſita dictio, fere ſemper poſitiuis adiungitur, & uerbis, ſignificatq; maxime. Plau. in Rud. Propulit perquam indignis modis. Pli. epiſt. 147. perquam uelim ſcire. Aliquando Inuenitur cum ſuperlatiuo. Curtius lib. 4. Perquam maximo poteſt exercitu comparato.

PERQVIRO, ris, p. p. *Cercare diligentemente*, διαζητέω, diligēter quæro. Cæſ. 6. Bel. Gall. Aditus uiasq; in Sueuos perquirit. Ouid. 3. Met. Cum pater ignarus natam perquirere Cadmo Imperat. Ci. 5. de Fin. Videmus, ut pueri, ne uerberibus quidem à contemplandis rebus deterreātur. Perquirere pro interrogare. Cice. pro Cœl. poſſum etiā illa ab accuſatore, perquirere. Perquiritur, impersonale. Ci. pro Clu. Ne multa, perquiritur à coactoribus. Perquiſitus, a, um. Pli. li. 18. c. 4. Inuentis omni cura perquiſitis.

PERQVISITE, aduerb. Ci. 5. de Inu. Quæ pertinere ad dicendum putamus ea nos commodius, quàm ceteros, attendiſſe non affirmamus, ſed perquiſitius & diligentius conſcripſiſſe pollicemur. Perquiſitor. Plau. Stich. Maleuoli perquiſitores auctionum.

PERRARO, Ci. 2. de Fin. Iſtorum uerborum amore, quæ perraro appellantur ab Epicuro. Horat. 2. Ser. Sat. 5. Perraro hæc alea fallit. Ci. pro Roſc. Am. Perraro uenit in oppidum.

PERRARVS, a, um, ualde rarum. Pli. li. 31. c. 3. Perrarum eſt, ut leuior ſit aliqua. Liu. 6. Perraræ per ea tempora literæ fuere.

PERREPO, καθερπύζω, rependo aliquò peruenio: & æque de manimatis, ac de animalibus dicitur. Col. li. 8. c. 15. Maceries opere tectorio læuigatur extra, intraq;, ne felis, aut uipera perrepat. Idem li. 4. c. 24. Si longius, quam ritus agriculorum permittit, brachiis in aliena uigorum compluuia uitis perrepſerit. Idem li. 6. c. 5. Cauendum eſt, ne ad præſepia ſus, aut gallina perrepat. Tibul. li. 1. Ele. 2. Non ego tellurem genibus perrepere ſupplex.

PERREPTO, as, frequen. à Perrepo: tarde, & cum labore perambulo. Ter. in Ad. Perreptaui uſque omne oppidum.

PERRIDICVLVS, ualde ridiculus. Ci. 4. Ver. Quid in prouincia facturus eſſet, perridiculi homines augurabantur. Idem 2. de Orat. Sit eorum doctrina, quantum ego iudicare poſſum, perridicula. Perridicule. p. c. aduer. Ci. de Or. Si quid perridicule poſſis, uitandū eſt oratori utrumq;, ne aut ſcurrilis locus ſit, aut mimicus.

PERRODO, is, p. p. *Rodere*, διατρώγω, rodendo penetro. Plin. lib. 34. cap. 18. Valet purgare, ſiſtere, excalfacere, perrodere. Item lib. 20. cap. 16.

PERROGO, as, p. c. Perrogare proprie dicebantur conſules, qui ſententiam rogabant. Taci. lib. 20. Cum perrogarent ſententias conſules. Pli. epiſ. 87. Cum ſententiæ perrogarentur.

PERRVMPO, is, *Rompere nel mezzo, intrare con impeto*, διεξίημι, διεξελαύνω, διαρρήγνυμι, per medium rumpo. Col. li. 2. Omnes radices herbarum perruptæ necantur. Liu. l. 8. Qui aliquoties impetu capto, perrumpere non poterat hoſtium agmen. Aliquando pro irrumpere ut. Cæſar. 7. Bel. Gal. perrumpere nituntur. Iungitur aliquando accuſatiuo cum Ad. Liu. 36. Nec per caſtra eorum perrūpi ad Capuam poſſe. Aliquando etiam cum In. Li. 3. Iam in ueſtibulum templi perruperant. Perrumpere leges, uiolare. Luc. li. 1.

PERSAEPE, ualde ſæpe. Cic. de Ami. Hor. Epo. 14. Qui perſæpe caua teſtudine fleuit amorem.

PERSALSVS, a, um, ualde ſalſus. Ci. 2. de Orat. Perſalſum illud eſt apud Næuium. Quid ploras pater? Perſalſe. Ci. ad Quinct. Frat. l. 2. Perſalſe, & humaniter etiam mihi gratias agit.

PERSALVTO, as, *Salutare per mano ogn'uno*, frequenter ſaluto, uel ad unum omnes ſaluto. Cicer. pro Fal. Ita ambitioſus, ut omnes perſalutet.

PERSANCTE, ualde ſancte. Teren. Hecy. Bacchis deierat perſancte. Pla. Perſancte iurant ſe facturum.

PERSANO, as, *Sanare perfettamente*, omnino ſano. Pli. l. 20. c. 22.

PERSAPIENS, tis, om. gen. ualde ſapiens. Ci. de prou. conſ.

PERSAPIENTER, Ci. pro Mil.

PERSCIENTER, admodum ſcienter. Ci. de Cla. Or. Ad infirmitatem laterum perſcienter contentionem omnem remiſerat.

PERSCINDO, is, *Fendere nel mezzo*, διαῤῥήγνυμι, per medium ſcindo. Liu. 21. Omnia perſcindente uento. Tibul. li. 1. Eleg. 13. tenuem perſcindere ueſtem. Lucr. li. 6. nubem cum perſcindit atram.

PERSCRIBO, is, *Scriuere molto*, ἀναγράφω, διαγράφω, ad finem uſque ſcribo. Liu. in præfat. li. 1. Facturus ne ſim operæpretium, ſi à primordio urbis res geſtas populi R. perſcripſero. Aliquando eſt in tabulas publicas, actaq; referre. Cic. ad Plan. Ita eſt S.C. perſcriptum, ut à me de ſcripto dicta ſententia. Idem 6. Ver. Literas publicas perſcripſerunt: in quibus oſtendunt omnia, quæ dixi ablata, eſſe perſcripta. Inuenimus aliquando cum accuſatiuo cum In: ut, Perſcribere in tabulas publicas. Ci. 3. Ver. In tabulas publicas ad ærarium perſcribenda curauit. Perſcribere pecuniam, ponitur aliquādo pro reddere pecuniam creditori. Ter. in Phor. Nā ego perſcripſi, quibus debui. Vbi Donatus: Perſcripſi, multis per ſcripturam reddidi, multis dudū. Perſcriptum dicitur, quod literis conſignatum eſt, & monumentis antiquis continetur. Cice. de Aruſp. reſp. Hoc ſi minus ciuili iure perſcriptum eſt, lege tamen naturæ communi iure gentium ſanctum eſt, ut nihil mortales uſu capere poſſint.

PERSCRIPTIO, actus perſcribendi. Cic. ad Met. li. 5. Illud S.C. perſcriptione eſt, ut dum id extabit, officium meum in re obſcurum eſſe non poſſit. Perſcriptiones pro contractibus, & inſtrumentis pactorum poſuit Cicero, quod uulgus appellat Regiſtrum. Ci. 5. Phil. Illa uero diſſipatio pecuniæ publicæ ferenda nullo modo eſt per quam ſepties millies perſcriptionibus donationibusq; auertit. Idem pro Flacco poſuit pro ſyngrapha, ſic inquiens: Perſcriptiones cum mulierculis aperta circunſcriptione feciſti.

PERSCRIPTOR, oris, qui formulas conſcripit. Ci. 5. Ver. Scribam ſuū, dicit Verres, huius perſcriptorem fœnerationis fuiſſe.

PERSCRVTOR, aris, *Cercare con diligentia*, ἐξερευνάω, ἀνερευνῶμαι, diligenter inquirere. Plau. Aul. Perſcrutabor fanum, ſi inueniā uſpiam aurum. Ci. 1. Off. Præmittebatq; de ſtipatoribus ſuis qui perſcrutarentur arculas muliebres.

PERSEA, pen. cor. περσέα, arbor eſt, inquit Dioſcorides, fructum ferens ſtomacho accommodatum, & qui edendo ſit. huius arboris meminit & Stra. li. ult. comam ei perpetuam tribuens & fructum magnitudine pyri, figura oblonga, amygdalæ modo putamine incluſum, & corio, Plutarchus auctor eſt perſeam arborem in Aegypto Iſidi gratiſſimam eſſe, quod fructum ferat cordi ſimilem, folium uero linguæ. Galenus quoque in Aegypto perſeam ſe uidiſſe teſtatur magnis arboribus comparandam: cuius (inquit) poma in Perſide tam præſentis ueneni eſſe tradunt, ut ueſcentes interimat: in Aegyptum uero traſlatam, & peregrinatione mitigatam, poma, ferre cibis idonea, turbinata pyri facie. Ex quibus omnibus ſatis conſtat, perſeam arborem ſui generis eſſe, & à noſtrate perſica omnino diuerſam.

Perſeco,cas,p.c. *Tagliare in mezzo.* διατέμνω,medium ſeco.Ci.4. Ac.Rerum naturas perſecare,aperire poſſumus.Liui.40. id perſecare nouum Prætorem,ne ſerperet iterum latius.

Perſector,aris,diligenter ſector,perſcrutor.Luc.li.2.

Perſegnis,gne,ualde ſegnis.Liui.25. pedeſtre prælium perſegne.

Perſenex,huius perſenis.pen.cor.gen.omnis,ualde ſenex.Suet.de cla.gram.

Perſentio,is, *Sentire,* αἰσθάνομαι,ſentio.Vir.4.Aen. Magno perſentit pectore curas.Ibidem: Quam ſimul ac tali perſenſit peſte teneri.Perſentiſco,is,inchoatiuum,percipere aliquid fieri.Plaut. Merc.Non poteras perſentiſcere,Illam eſſe amicam tui uiri.Ter. Heaut.Quot res dedere,ubi poſſem perſentiſcere,quæ uidi.

Perſephone,à Græcis dicitur Cereris filia, quæ à nobis Proſerpina , quam ab Orco in Sicilia raptam fuiſſe poetæ fabulantur. Oui.4.Faſt.

Perſequor,eris, *Perſeguire,perſeguitare* , in bonam & malam partem.Aliquando enim idem eſt quod ſequor, niſi quòd quandam perfectionem addere uidetur præpoſitio. Tere.in And. Is bellum hinc fugiens,meq; in Aſiam perſequés.Ci.ad Q.fr.l.2.Mea mandata digeras,perſequare,conficias.Idem in Piſ.Extrema ſi perſequitur,qui inchoauit,iam omnia perfecta uidebimus.Sic, promiſſa factis perſequi,pro,quæ uerbis promiſimus,re ipſa comprobare.Perſequi imperium patris,pro facere . perſequi ius ſuum, pro defendere.In malum ſignificat inſectari,ulciſci.Ci.11.Phil.Quoniam hoſtis iudicatus eſt Dolabella , bello perſequendus.Hinc Perſecutio,in bonam,& in malá partem.Ci.in Ora.Cum in altera gratiæ,gloriæ,præſidij plurimum eſſet:in altera perſecutionú, cautionumq; præceptio.

Perſero,ris, καταπαστεύω,diuulgo.Pla.Inde ueniſſe perſerit.

Perſes,rex Macedonum,qui ab Aemilio uictus, & captus,ductus eſt in triumphum Romam cum filijs: perijtq; in carcere animi mœrore confectus.

Perſeueranter , Liu.4. Patres bene cœptam rem perſeueranter tueri.Idem 25.Vereor,ne perſeuerantius ſæuiant.

Perſeuerantia,tiæ, ἐπιμονὴ , καρτερία,eſt in ratione bene conſiderata,ſtabilis,ac perpetua permanſio.Ci.5.Verr.

Perſeuero,as,p.p. *Continouare.* καρτερῶ,διατελέω,ex Per,& ſeuerus, eſt cum conſtantia animi , & quaſi quadam ſeueritate continuare.Ci.de Amic.Oreſtes autem,ita ut erat,Oreſtem ſe eſſe perſeueraret.Cæſ.5.Bel.gal.Cotta ſe ad armatum hoſtem iturum negat,atque in eo perſeuerat.Perſeueratum eſt,imperſonaliter.Ci. 6.Verr. Non eſt ab iſto primo illo aduentu perſeueratum. Perſeuerans,nomen ex participio.Col. in Præfat.li.1.Perſeuerantiſſimo colendorum agrorum ſtudio.

Perſeuerus,a,um,ut,Imperium perſeuerum,apud Tacit.li.15.

Perſeus,ſei,& Perſes,is,uel Perſi, περσεύς,ſicut Achilles,is,uel.li, uel Achilleus,ei,Iouis filius fuiſſe fertur ex Danae,Acriſij Argiuorum regis filia,quam Iupiter,commutatus in ſpeciem aureí imbris,uitiauit. Hic Andromedam , Cephei filiam , marinæ beluæ obiecta,periculo liberauit,liberatam uxorem duxit:acceptoq; deinde à Vulcano adamantino enſe,quem uocant Hapé, Meduſam unam ex Gorgonibus, quæ ſe aſpicientes omnes in ſaxa commutabat,occidit.

Perſeus,a,um,Pro.li.3.Sectaq; Perſea Phocidis arua manu.

Perſis,idis, περσὶς,Orientalis regio Aſiæ, à Perſe,ſeu, Perſeo rege ſic dicta:cuius populi Perſæ dicti ſunt.Habet , ut Ptolemæus ſcribit. li.5.à Septentrione Media.ab Occaſu Suſiana, ab ortu Solis duas Carmanias, à Meridie parte ſinus Perſici . Primus in ea rex(ut refert Iuſtin.li.4.)fuit Cyrus.

Perſica, περσικὴ, arbor humilis,folio , amygdalæ paulo maiore, flore ſubpuniceo,pomo carnoſo,ſucculéto. Nomen accepit à Perſide Orientis regione:unde primum hoc arboris genus in noſtrú orbem eſt aduectum.unde Pli.li.15.c.11.

Perſicus,a,um,ex Perſide.Iuu. Sat.14.Nec Crœſi fortuna unquá, nec Perſica regna Sufficerent animo. Ponitur quandoque pro diuite.Hor.li.1.Car.Perſicos odi puer apparatus.

Perſideo,es,pen.cor. *Durare,* permaneo.Plin.lib.17.cap.24.Lapſa perſidet.

Perſido,dis,pe.p. *Penetrare,* καταφέρομαι,deorſum feror,deſcendo,penetro. Lucr.l.1.At neq; quo pacto perſederit humor aquai, Viſum eſt.Vir.3.Ge.ubi frigidus imber Altius ad uiuum perſedit id eſt (inquit Seruius)medullas,& oſſa penetrauit.

Perſigno,as,are, *Suggellare,* παρσημαίνω,obſigno. Liuius.25.Sacris conquirendis,doniſq; perſignandis.

Perſimilis,le,Ci.Partit.

Perſiſto,is,perſeuero.Cic.1.de Diui. Pertinaciſsimus fueris,ſi in eo perſtiteris.Liu.18.Niſi in eadem impudentia perſiſtas.

Perſius flaccus,Volaterris,Hetruriæ oppido,natus eſt.Conſtat eum claruiſſe iiſdem fere temporibus,quibus Domitius Nero imperium urbis Romæ ſuſcepit.

Perſolata,herbæ genus quam(ut ait Pli.li.25.c.9.(Græci uocant ἄρκειον,& aliquádo προσωπίδα,Dicta perſolata. à Perſola,quod nomen apud ueteres(ut Placidus grammaticus inquit) ſignificabat perſonam.ſolent enim his folijs ueſtitæ perſonæ nonnunquá in ſcenam prodire.Officinæ Lappam maiorem uocant.

Perſolido,as, *Solidare,congelare,* πήγνυμι,Solido. Stat.1.Theb.Sicco quos aſper hiatu Perſolidat Boreas.hoc eſt,congelat.

Perſoluo,is, *Pagare affatto,cancellare in tutto,* διαλύω, perfecte ſoluo. Tranſlate acceptum beneficium beneficio penſo. Vir.1.Aene. Grates perſoluere dignas Non opis eſt noſtræ. Brutus Ciceroni. Tantum me tibi debere exiſtimo , quantum perſoluere difficile eſt.Perſoluere pœnas,eſt dare pœnas.Ci.11.Phil.Pœnas dijs,hominibuſq; debitas perſoluat.Perſoluere promiſſum, eſt perficere promiſſum.Caſsius ad Ci.li.12.Habeo paululum moræ,dum promiſſa militibus perſoluo.

Perſolus,ſolus:ut Perſolæ nugæ,apud Pla.in Curc.

Perſona,æ, *Perſona,maſchera,* πρόσωπον,Perſonam definiunt philoſophi eſſe,naturæ rationalis indiuiduam ſubſtantiam. Tria igitur neceſſaria ſunt , ut aliquid Perſona dicatur : ut ſit indiuiduú: non enim in uniuerſalibus, ſed in ſingularibus tantum Perſona dici põt. Vt ſit in genere ſubſtantiæ:nam accidentia , cum per ſe non exiſtant,nec per ſe agant , perſonam conſtituere non poſſunt. Et ut ſi quid rationale:quoniam id eſt perſonans,quantum ad ipſam actionem,quod in ſe habet,quod poſsit agere , uel non agere Et hoc habent ſolú rationabilia.ideo de ratione perſonæ eſt , quòd ſit quid rationale.non ergo lapidis , uel arboris , uel irrationalis animalis,ſed uel Dei,uel angeli,uel hominis Perſona dicitur.Perſona etiam dicitur facies conficta, προσωπεῖον,uocata à Perſonando,i.clarius ſonando.nam caput(ut Baſſus inquit apud Gellium) & os cooperimento perſonæ tectum undique , unaq; tantum uocis emittendæ uia apertum. quoniam non uaga , nec diffuſa eſt, in unum tantummodo exitum coarctat uocem , & magis claros, canoroſq; ſonitus facit. Ob eam cauſam perſona dicta eſt,o,littera propter uocabuli formam productiore. Pli.lib.11.c.14.Perſona adducitur capiti,denſuſue reticulus.unde Perſonati,dicuntur, qui huiuſmodi perſonis tecti ſunt,cuiuſmódi erant Hiſtriones Attellani,qui ſoli non cogebantur in ſcena ponere perſonam. Perſona quoq; fabula dicitur,quæ agitur à perſonatis hiſtrionibus.hanc iuniores Laruá uocant.Hinc Perſona ſumitur pro qualitate , qua alius ab alio differt , tum in animo , tum in corpore,tum in extra poſitis,quæ à rhetoribus numerãtur in Attributis perſonæ. Hinc in ſcena etiam Perſonas dicimus,qui modo ſerui , modo ancillæ, modo patrisfamilias,modo paraſiti ueſtibus ornati , eorum mores,& geſtus exprimunt. Ter.in Prolog. Eun. Paraſiti perſonam inde ablatam,uel militis.in uno homine multæ poſſunt eſſe perſonæ iracundi,mitis,læti. Hinc grammatici perſonas cõſtituunt, primam , ſecundam , & tertiam. Perſona pro honore quandoque ponitur.Celſus in Proœmio lib.1. Medicos nihil tentaſſe iudico, quia nemo ſplendida perſona periclitari noluerit coniectura ſua:ne , ſi non ſeruaſſet , occidiſſe uideretur.Perſonam imponere alicui,eſt ei prouinciam aliquam dare. Ci.pro lege agr. Vos mihi perſonam hanc impoſuiſtis , ut illius abſentis dignitatem tuerer. Dicimus etiam imponere alicui perſonam calumniæ. Ci.4.Verr. Imponatur honeſtæ ciuitati turpiſsima perſona calumniæ. Idem paulo poſt:Improbam perſonam alicui imponere. Eminétes quoque figuræ in ædificijs,quæ aquas ore uel mentula fundunt, eoq; uarios uultus & geſtus exprimunt Perſonæ dicuntur , ut eſt apud Vlpianum in l.Fundi.de Act.emp.

Perſonalis,le,unde Perſonalis actio,quæ in perſonam datur.Perſonale uerbum,quod per perſonas diſtinguitur.

Perſonata,ſiue perſolata,genus herbæ, de qua Colu.lib.16.c.17. Officinæ,teſte Ruellio,uocant Lappam minorem.Hæc & Perſonacia uocatur Pli.li.21.c.15.

Perſonata,felicitas,dicitur à Seneca non uera,ſed ſimulata inſtar hiſtrionum,qui inducta perſona ſimulant.

Perſonatus, *Immaſcherato,* ὑποδεδυκὼς,qui perſonis,i.laruis indutus eſt.Ci.3.de Ora.Noſtri illi ſenes perſonatum ne Roſcium quidem magnopere laudabant.Perſonatus dici poteſt,quiſquis foris aliud oſtendit,& intus aliud ſentit.Cic.Att.li.15.Quid eſt,cur ego perſonatus ambulem? Perſonatus pater dicitur ab Horat. in Ser.Inductus in comœdia ſub perſona hiſtrionica.

Perſono,nas,p.c. *Sonare grandemente ,* περιηχέομαι,ualde ſono:perfecte ſono.Cic.pro.M.Cœlio: Non loquuntur ſolum,uerum etiá perſonant,mulieris libidinem eſſe prolapſam.Vir.1.Aen.Cithara crinitus Iopas perſonat aurata.Idem 6.Aen.Cerberus hæc ingens latratu regna triſauci Perſonat.Hor.2. Ser.Sat.6.Domus alta moloſsis Perſonuit canibus.

Perſorbeo,bes, ἀπορροφέω,totum ſorbeo.Pli.li.31.c.11.

Perſpecte,diligenter , docte. Plaut. in Mil. Docte & perſpecte ſapit.

Perſpecto,as,Plaut.in Mil.Sinite me prius perſpectarene uſpiá inſidiæ ſient.Perſpectus interdum partic. Cæſar.4.Bel.Gal.Conſuetudine itineris exercitus noſtri perſpecta. Interdum nomen ex partic.Ci.ad Q.fr. Tertius annus imperij tui , tanquam tertius actus.perſpectiſsimus,atque ornatiſsimus,

Perſpectus,a,um:C.Att.Omnia perſpecta,& explorata pſcriba-

Perſpeculor,laris, *Specolare con diligenza*, περισκοποῦμαι, diligẽter ſpeculari. Pli.l.8.c.26. Hirtius de Bel.Af.

Perſpergo,is,aſpergo. Cice.1.de Or. Libandus facetiarum quidã lepos,quo tanquam ſale perſpergatur omnis oratio. Cato.c.130. Codicillos oleaginos amurca cruda perſpergito.

Perſpicacia,ciæ,perſpicacitas. Ci.Att.li.15.

Perſpicacitas,atis, *Acutezza*,acumen. Ci.Att.li 5.

Perſpicax,conſideratus,acutus. Ter.Heaut. patrem noſti ad eas res,quam ſit perſpicax. Cic.1.Off. Acutum & perſpicax natura.

Perſpicientia, Ci.li.1.Offi. Honeſtum in Perſpicientia ueri,ſolertiaq; uerſatur.id eſt,perfecta cognitione.

Perſpicio,ſpicis, εἰσορῶ, καθορῶ, διορῶ, plane uideo. Ci. in Læl. Quidam in parua pecunia perſpiciuntur quam ſint leues. Teren. Phor. Cuius tu fidem in pecunia perſpexeris, Verere uerba ei credere? Hor. de Arte: Quem perſpexiſſe laborent, An ſit amicitia dignus.

Perſpicuitas, ἐνάργεια, ſplendor,ac facilitas. Ci.4. Aca. Enargiã Græci: perſpicuitatem,aut euidentiam nos nominemus. Quinct. li.8.c.3. Prima eloquentiæ uirtus perſpicuitas.

Perſpicuus,cua,um, *Chiaro,lucido,manifeſto*, διαφανὴς, καταφανὴς, quod uiſum tranſmittit. Martia.li.4. de calice uitreo: Prodat perſpicuus ne duo uina calix. Tranſlate ad incorporalia pertinet: Pellucidum ad corporalia. Ci.pro Quinct. Eſt quædam ita perſpicua ueritas,ut eam infirmare nulla res poſſit. Idem pro Domo; Legeſam clariſſimos noſtræ ciuitatis uiros,ſe in medios hoſtes ad perſpicuam mortem pro ſalute exercitus inieciſſe. Sic Perſpicua oratio,claram & apertam. Hinc perſpicue,euidenter. Plaut. in Aul. Perſpicue palam eſt.

Perſpiſſo,aduerbium,tarde. Plau. Quod bene pronuntiant Aruſpices,perſpiſſo euenit. Nonius.

Perſterno,is, διαστόρνυμι, totum ſterno. Liu.10. Via a Martis ſilice ad Bouillas perſtrata eſt.

Perſtimulo,as, παροξύνω, ſtimulo. Taci.li.4.

Perſtino,as, *Comperare*, ὠνοῦμαι, quidam uſurparunt pro emo. Apul. Percontato pretio,uiginti denarijs perſtinaui.

Perſto,as, *Perſeuerare,continouare*, διαμένω, permaneo, perſeuero. Gel.li.1.c.1. Perdius,pernoxq; perſtabat. Iungitur interdum datiuo Liu.8. Cum perſtaret in incepto immitis animus. Interdum ablatiuo cum In. Ibidem: Se tamen perſtaturum in incœpto. Sic dicimus, Perſtare in ſententia,& ſimilia.

Perſtrepo,is,pen.cor ualde ſtrepo. Ter. Eun. Perſtrepunt, ut fit, domini ubi abſunt. Stat.1.Achil. Rumor in arcana iamdudũ perſtrepit aula.

Perſtringo,gis, *Stringere forte,ſerrare*, συσφίγγω, ἐπισφίγγω. ualde ſtringo,claudo,inquit Nonius. Cato de re ruſt.c.33. Diligenterq; caueto,ne uitem præcipites,& ne nimium perſtringas. Aliquãdo ſummatim ſtringo,dico,uel ſcribo. Ci.pro Sex.Roſc. In animo eſt,leuiter tranſire,ac tantummodo perſtringere unamquanque rem. Aliquando pro leuiter taxare,& reprehendere. Ci. pro Sex. Vt eos quorum ſcelere uiolatus eſſem, uocis libertate perſtringerem. Pro obſcurare,obtenebrare,obtundere ut,cum dicimus, Perſtringere oculos, perſtringere aciem mentis, animi, ingenij, & perſtringere aures ſonitu. Hor.li.2. Carm. Iam nunc minaci murmure cornu. Perſtringis aures. Ci. in Catone. Voluptas rationi inimica,mentis perſtringit oculos. Ci.1.de Diui. Quorum utrunque perſtringere aciem mentis ſolet. Idem pro lege agrar. Quod ſolum tam macrum eſt,quod aratione perſtringi non poſſit.

Perſuadeo,ſuades, *Perſuadere,dar ad intendere*, ὑπάγομαι, ἀναπείθω, eſt inducere ad credendum aliquid,uel faciendũ. ad Her.l.1. Si animus auditoris perſuaſus fuerit: id eſt, ſi oratio aduerſariorum fidem fecerit auditoribus. Cæſar. Com. 4. Huic magnis præmijs perſuadet,ut ad hoſtes tranſeat. Aliquando eſt, maxime ſuadere. Ter. in An. Dauus mihi perſuadet, nuptias ut maturem. Idem in Phorm. Vbi nam Getam inuenire poſſim,ut rogem,quod tempus conueniendi patris me capere perſuadeat? Quod eſt contra eos, qui uolunt, Perſuadere, tantum in effectu eſſe, Suadere in actu. Hinc perſuaſus,partic.& aliquando nomen ex partic. Ci. in Tuſ. opinio mali,quo uiſo & perſuaſo,& ægritudo ſequitur neceſſario. Col.l.12.c.1. Villica perſuaſiſſimum habere debebit, plurimum domi ſe morari oportere. Pli.epiſt.20 li.1. Perſuaſum habeo poſſe fieri. Perſuaſio,opinio firma. Pli.li.25.c.2. Durat tradita perſuaſio i magna parte uulgi. Perſuaſorius,quod perſuadet. Sue.i Dom. Recuperatores, ne ſemper perſuaſorijs aſſertionibus accomodarẽt,admonuit. Perſuaſibilis,& hoc,ſibile,quod poteſt perſuaderi. Quin.lib.2.cap.16. Rhetorice,eſt uis inueniendi omnia in oratione perſuaſibilia. Hinc Perſuaſibiliter. Idem lib.2. cap.16. Qui finem eius eſſe,ait perſuaſibiliter dicere. Perſuaſor,qui perſuadet. Perſuaſtrix,ſtricis,fœm.gen. Plaut. in Bach. Probri perlecebras, & perſuaſtrices.

Perſubtilis,ualde ſubtilis. Ci. pro Plau. Perſubtilis oratio.

Perſulto, *Saltar per allegrezza*, ὑπερπηδάω, ſuper re aliqua ſaltos proprieq; ferarum eſt, aut pecudum, cum in pabuli ubertate identidem ſubſiliunt. Lucr.lib.1. Inde feræ pecudes perſultant pabula læta. Eſt item cum petulanti quadam inſultatione locum agrũve peragrare. Liuius. 34. Memores quam ſæpe in agro eorum impune perſultaſſent. Tacit.l.11. Libero exercitu campos perſultãte. Silius li. 3. Tam leuibus perſultat equis.

Pertædeo,des,dui ἀηδιάζω, tædio uehementer afficior. Gel.li.1. c.2. Cum omnes uerbis eius defatigati pertæduiſſent. Frequẽtius tamen eſt impersonale. Idem l 15.c.20. Matrimonij pertædebat, Pertæſum eſt, Ci.ad Q.Fr.l.1. Pertæſum eſt leuitatis. Vir.4. Aen. Si non pertæſum thalami tedæq; fuiſſet.

Pertædeſcit,impersonale. Cato de re ruſt.c.156.

Pertæſus,a,um, *Attediato*, ἐξαγγούμενος, participium ſine uerbi origine (ut inquit Seruius) & regit accuſatiuum. ſed poteſt eſſe a Pertædeo. Suet.in Cæſ. Quaſi pertæſus ignauiam ſuam. Virg. libro 4. Aen. Genitiuo iunxit: Si non pertæſum thalami, tedæq; fuiſſet.

Pertego,is,pe.c. *Coprire d'ogni parte*, κατασκεπάζω, omni ex parte tego. Pla.Rud. Quin tu exagitas arũdines,qui pertegam ui uillã. Idem Trin. Benefacta benefactis alijs pertegito.

Pertendo,is, διϊνω, ad finem recta tendo. Liuius.5. Pars maxima, atque ipſe Sergius Romam pertenderunt. Aliquando eſt comparere. Cice pro Balbo: Cum fœderibus,quorum acerbiſſima diligentia eſt pertendemus? Aliquando ad finem ducere id, quod cœperamus. Teren Heaut. Video non licere, ut cœperam, hoc pertendere.

Pertento,tas, *Tentare bene*, ἀποπειρῶμαι, eſt ſententiam alicuius callide expilcari. Ter.in And. Ea gratia ſimulaui, uos ut pertentarem. Aliquando permoueo. Vir.5. Aene. Latonæ tacitum pertentant gaudia pectus. Corripio. Idem 3.Geo. Nonne uides, ut tota tremor pertentet equorum Corpora?

Pertenuis, & hoc nue, ualde tenue. Plin.libr. 16. cap. 43. Secatur in laminas pertenues. Cice.ad Ter. lib.14. Spes ſalutis pertenuis oſtenditur. Idem de lege Arg. Cum pertenui diſcrimine ſeparentur.

Perterebro,as, διατετραίνω, terebra perforare. Cicer.1. de Diuin. Annibalem, Cœlius ſcribit, columnam auream perterebraſſe.

Pertergeo,is, *Forbire con diligenza*, ἀπομόργνυμι, ἐκμάσσω, diligenter tergo. Colum.lib.12.cap.9. debebit munda ſpongia uaſa pertergere.

Pertero, *Conſumare fregando*, κατατρίβω, terẽdo comminuo. Pla. Men. Ianuam lima pertterunt. Col.l.8.c.5.

Perterreo,es, *Far paura*, καταπλήττω, ualde terreo. Ter. Eu. Hunc perterrebo ſacrilegum. Cæſ.1.Bel Gal. Quæ copiæ noſtras perterrerent. Idem l.7. Vt magnitudine pœnæ perterreant alios. Perterritus. Ci.pro Cœlio: An timebant ne tot unum,ualentes imbecillum,alacres perterritum ſuperare non poſſent.

Perterrefacio,perterreo. Ter. And. Perterrefacias Dauum, Brutus ad Ci.li.11. Sperare eos, te perterrefacto,poſſe magna conſequi præmia.

Perterricrepus, ἐκπληκτικὸς, quod terrorem crepando incutit. Lucr. de tonitru: Tum perterricrepo ſonitu dat miſſa fragorem. Cice. in Orat. Habebo iſtam ego perterricrepam. Ex poeta quodam.

Pertexo,xis, *Teſſere*, διυφαίνω, texendo abſoluo: item perficio,tranſlatione ſumpta a textoribus, qui primo telam ordiuntur, orſam deinde texunt. Ci.l.2. de Ora Pertexe quod exorſus es. Idem ad Atti.li.1. Totum hunc locum ualde grauiter pertexuit.

Pertica,æ, χάραξ, baculus oblongus. Varro 3. de re ru.5. Perticas inclinatas ad parietem. Pl.l.15.c.3. Perticis decutiũt. Oui. de Nuce. Pertica dat plenis immitia uulnera ramis Pli.l.8. Epiſt. Ex his etiam quos non una,ut dicitur,pertica, ſed diſtincte tractaui: id eſt,quos non una uloa mẽſus ſum, inquit Budæus. Eraſmus uero, Vna pertica,ait,ideſt eadem opera.

Perticalis, Colum.lib.4.ca.31. Perticalis ſalix eundem agrum deſiderat. Id eſt,ex qua fiunt perticæ. Plin.lib.17.ca.20. Perticalis & uirga.

Pertimeſco,is, ὑποδείδια, ualde timeo, Pla. in Curc. Spectacula ruuor: ego pertimui. Cic.4 Ver. Siculos non tam pertimeſcebãt. Oui. Epiſt. 9. Diceris & dominæ pertimuiſſe minas. Cic. Lentulo: Fama inconſtantiæ pertimeſcenda. Iungitur aliquando ablatiuo cum De. Ci.5. Ver. De ſuis periculis,fortunisq; omnibus pertimeſcunt. Pertimeſcitur paſſiue dixit Ci. de Lege Agr.

Pertinacia,æ, *Oſtinatione*, ut inquit Cicero, perſeuerantiæ finitima eſt, & tam in bonum, quàm in malum ſumitur. In bonum Suet. in Cæſ. Ne patientia,& pertinacia hoſtis,animi ſuorum frãgerentur. Ci.2. Acad. Cum Zenone Arceſilas ſibi omne certamẽ inſtituit,non pertinacia, aut ſtudio uincendi. ſed earum rerum obſcuritate. in malum. Accius: Pertinaciam indocti poſſident. Terẽ. in Hecy. Quæ hæc eſt pertinacia? Ci.1. de Fin. Cum pertinacia & iracundia recte diſputari non poteſt. Ci.4 Aca. Reprehenditur in minimis rebus pertinacia, in calumnia etiam coercetur.

Pertinaciter,oſtinate. Pli. Epiſt.19.li.5.

Pertinax,acis, αὐθάδης, obſtinatus,qui ſcilicet in re aliqua, quã ſemel

ſemel animo concepit, nimis firmiter perſiſtit. Ci.1.de Fin. Pertinax non ero: tibiq; ſi mihi probabis ea, quæ dicis, libenter aſſentiar. Pertinax itaque à Per, & Teneo, dici uidetur: ut is pertinax dicatur, qui ſuæ ſententiæ nimis eſt tenax. Var.l.4.de Ling. Lat. à pertendendo dictum putat. nam is, qui pertendit in re aliqua, in qua pertendere non debet, dicitur pertinax. Accipitur tamen non nunquam in bonam partem, pro perſeuerante. Val. Max.l.1. Non mirum, ſi pro imperio augendo, cuſtodiendoq; pertinax indulgẽtia deorum ſemper excubuit. Sen.l.7.de Benef. Vincit malos pertinax bonitas Liu.25. Vincit omnia pertinax uirtus. Pertinax fama, conſtans & firma. Pertinax, odium, Pertinax pietas. Pertinacior in differendo uel diſputando, dixit Cice. de Fin. Pertinacem Plau.in Cap. Suo more dixit pro ualdè tenaci, auaro, & rei ſuæ ſeruandæ plus ſatis attento.

Pertineo, nes, *Appartenere*, ἀνήκω, διήκω, ἀνικνοῦμαι, διϊκνοῦμαι, compoſitum ex Per & Teneo, idem ſignificans quod pertingo, peruenio: habetq; accuſatiuum cum Ad, uel In. Cæſar Com.1. Ex eo oppido pons ad Heluetios pertinet. Vlpianus de Cloa.lib. prætor ait. Cloacam, quæ ex ædibus eius in tuas pertinet ædes. Ci.in Catone. Quæ ad poſteritatis memoriam pertinerent. Nonnunquam in hac ſignificatione admittit Per. Ci.1.de Nat. deo. Ratio quædam pertinens per omnem rerum naturã. Accipitur frequẽtiſſime pro attinere, & dominio cuiuſpiam ſubiectum eſſe. Pomponius.l. Verbum.ff.de uerbo.ſignifica. Verbum illud pertinere latiſſime patet. Nam & ijs rebus petendis aptum eſt, quæ dominij noſtri ſint, & eis, quas aliquo iure poſſidemus, quamuis non ſint noſtri dominij. Pertinere ad nos etiam ea dicimus, quæ in nulla eorũ cauſſa ſunt, ſed eſſe poſſunt, Hæc ille. In qua ſignificatione perpetuo habet accuſatiuum cum Ad, nunquam autem datiuum. Ci.de Amic. Eadẽ bonitas etiam ad multitudinem pertinet. Plau. Truc. Magis malitia pertinet ad uiros, quàm ad mulieres. Hoc eſt, magis cadit in uiros. Pertinet ad rem, non alienum eſt à re. Cic.ad Brutum.lib.13. Oratio eo pertinet, ideſt eo tendit, uel dirigitur. Cice. pro Balbo: Nec uero hæc oratio mea pertinet ad infirmandum fœdus Gaditanorum.

Pertingo, is, pertigi, διήκω, διικνοῦμαι, peruenio. Plin.lib.11.cap.37. Venam ab oculis pertingere ad cerebrum peritiſſimi auctores tradunt. Cic.de natu.deo. Vim uitalem, per omnem mundum pertingentem.

Pertolero, as, *Tolerare fino al fine*. ταλαιπωρέω, ὑπομένω, uſque ad finem tolero. Pla. Amph. Pertolerarem uim tantam.

Pertorqueo, es, κατασ τρεβλόω, torqueo. Lucr.l.2. Centauri fœdo pertorquent ora ſapore.

Pertracto, as, *Maneggiare*, καθάπτομαι, manibus frequentius tracto. Cicer. in Para. Barbatulos mullulos pertractantem. Tranſlate diligenter conſiderare. Cicer.2.de Fin. Mentem tuam omni cogitatione pertractans, percontare ipſe te. Pertractare, differere, diſputare. Cicer.4. Tuſcu. Ea quæ rem continent, pertractemus. Pertractatio. Cice.1.de Orat. Poetarum pertractatio, hiſtoriarum cognitio.

Pertraho, is, ἐφέλκω, ad deſtinatum finem traho. Liui.21. Ad alteram ripam pertrahitur. Idem 25. Vt ad terga collis hoſtem incautum pertraheret. Pertrahere uitam, prolongare. Plin. lib. 28.cap.1.

Pertranseo, is, *Trapaſſare*, διαβαίνω. Plin.libr. 37. cap.5. Viridis non pertranſit aſpectus, ſed intus occurrit, aut excipit in fine uiſum candor.

Pertranslucidus, a, um, quod ualde tranſlucet. Pli.l.13.c.12.

Pertribuo, is, ere, tribuo. Pl.epiſt.307. Milites & pagani, certatim ei qua priuatim, qua publice teſtimonium pertribuerunt.

Pertristis, ſte, ualde triſtis. Cicer. pro Cœlio: Fuit in hac cauſſa pertriſtis quidam patruus, cenſor, magiſter. Idem 2.de Diuin.

Pertumultuosus, a, um, tumultum magnũ excitans. Pertumultuoſe. Ci.ad Cato.li.15. Pertumultuoſe, Parthos in Syriam tranſiſſe, nunciarunt.

Pertundo, is. Colum. libr.6.cap.5. Si lapide ungulam pertuderit. Cato.ca.133. Calicem pertuſum ſumito. Lucr.lib.4. Nonne uides etiam guttas in ſaxa cadentes Humoris, longo in ſpatio pertundere ſaxa? Pertuſus, a, um, perforatum. Cato.c.157. In uas pertuſum congeſta omnia. Pla.Pſe. In pertuſum ingerimus dicta doliũ, operam ludimus.

Perturbate, τεταραγμένως, Cic.1. de Inue. Conſiderandum erit, ne quid perturbate, ne quid contorte dicatur.

Perturbatus, a, um, *Perturbato, confuſo*, τεταραγμένος, perculſus, confuſus. Ci. contra Rullum. Ciuitas perturbata ſeditionibus. Idẽ 3.de Ora. Non confuſis perſonis, non perturbato ordine. Migrat & in nomen. Ci. Att.l.6. Si perturbatior eſt οἰκονομία, tibi aſſignato. Eidem l.3. Nunquam nidi hominem perturbatiorem metu.

Perturbatio, ταραχή, cõfuſio, commotio. Ci.6.Phi. Quid eſt tumultus, niſi perturbatio tanta, ut maior timor oriatur? Idem in Parad. Quicquid peccatur, perturbatione peccatur rationis, atque ordinis. 4. Tuſ. Zenonis hæc definitio, ut perturbatio ſit auerſa à recta ratione contra naturam animi commotio. 2.de Fin. Perturbationes genere ſunt quatuor, partibus plures, ægritudo, formido, libido, lætitia. Idem 4. Tuſc. Partes perturbationum uolunt ex duobus opinatis bonis naſci, & ex duobus opinatis malis: ita eſſe quatuor: ex bonis libidinem & lætitiam: ut ſit lætitia præſentium bonorum, libido futurorum: ex malis metum, & ægritudinem naſci cenſent, metũ de futuris, ægritudinem de præſentibus.

Perturbo, as, ἐπιταράττω, ualde turbo, cõfundo, commoueo. Ter. And. Iam perturbaui omnia. Cic.5. Verr. Hæc te uox non perculit? non perturbauit? Perturbator, qui perturbat. Perturbatrix, quæ conturbat. Cicer. 1. de Leg. Perturbatricem harum omnium Academiam.

Perturpis, pe, ualde turpis. Cicer. pro Cœlio: cum hac aliquid adoleſcentem hominem habuiſſe rationis, nõ perturpe uideatur.

Peruado, is, *Trappaſſare*, διαβαίνω, pertranſeo. Tacitus li.2. Niſu tamen corporis & impetu equi peruaſit. Liui.lib.7. Præſidium Romanorum obuijs cuſtodibus cæſis ad caſtra cõſulis peruaſit. Idem 5. Cum fama forum atque urbem peruaſiſſet.

Peruvalidus, a, admodum ualidus. Li.l.40. Perualidam urbem.

Peruarius, ualde uarius. Peruarie. Ci.2.de Ora. Reliqua peruarie narrantur.

Peruasto, as, prorſus uaſto. Li.li.6. Ad peruaſtandos fines duxere, Tac.l.15. Peruaſtata Italia, prouinciæ euerſæ.

Perueho, is, *Condurre*, διακομίζω, in aliquem locum porto. Pli.lib.35.c.6. Inde nõ peruehuntur ad nos. Liu.5. Virgines Cere peruexit. Ci.2. Offi. Cum proſpero flatu fortunæ utimur, ad exitus peruehimur optatos.

Peruago, as, & Peruagor, aris, pe.c. *Andare uagando*, περιπλέομαι, per aliquem locum uagor. li.3.ad Here. Identidem primos quoſque locos celeriter animo peruagemus. Ci.1.de Leg. Moleſtiæ, lætitiæ, cupiditates, timores, ſimiliter omnium mentes peruagantur. Hinc Peruagatus. Liu.38. Inter mitiſſimum genus hominum ferox natio peruagata bello prope orbem terrarum ſedem cœpit. Eſt & Peruagatus, nomen ex partic. idem fere quod diuulgatus, Ci. pro Plancio Vulgaris, & peruagata declamatio. Idẽ.3.de Or. Commune, & peruagatum uitium. Hinc Peruagatior, & Peruagatiſſimus. Ci.2.de Inuen. & in Ora.

Peruagus, a, um. p.c. ualde uagus. Oui.2.de Arte.

Peruello, lis, uellico. Ci.3. Tuſ. Quæ peruellere te forſitan potuerit, & pungere, non potuit certe uires frangere. Hor.2. Ser. Sat.8. Qualia laſſum Peruellunt ſtomachum.

Peruenio, is, ire, διήκειν, ad finem uenio. Ter. Eun. Sine me peruenire quo uolo. Ci. pro Sex. Raro ad manus peruenitur. Idem Att. li.8. Ne in illius manus perueniret. Virgi.4.Geor. Poſtquam eſt thalami pendentia pumice tecta Peruentum.

Peruenor, pen.pro. naris, ri, diligenter uenari. Tranſlate pro diligenter inueſtigare. Plau. Merc. Defeſſus ſum urbem totam peruenarier.

Peruersus, a, um, *Maluagio*, διάστροφος, prauus, præpoſterus, Pla.in Truc. Illic & hic peruerſus eſt. Ci. pro Clu. Vt erat ſemper præpoſterus, atque peruerſus, initium facit à Bulbo. Brutus ad Ci.li.11. Gratiorem me eſſe in te poſſe, quàm illi peruerſi ſunt in me, exploratum habes. Peruerſus dies à Plau. in Me. dicitur ineptus, incommodus, intempeſtiuus. Hinc peruerſe. Pla. in Amph. Qui peruerſe peruertis familiæ meæ mentem.

Peruersitas, atis, *Peruerſità*, διαστροφή, prauitas, ſe[illegible]ctio præpoſtera. Ci.2. Tuſc. In ſumma opinionum peruerſitate uerſamur. Idem in Ora. Quæ eſt in hominibus tanta peruerſitas?

Peruerto, is, ere, *Roueſciare, uoltare ſottoſopra*, διαστρέφω, παραστρέφω Pla. in Aul. Aulas peruertunt. Modo deprauare. Ci. in Diui. Nunquam ille me ullo artificio peruertet.

Peruestigatio, Ci.1.de Ora. Omnia uel ſcientiæ perueſtigatione, uel differendi ratione comprehenderint.

Peruestigo, *Inueſtigare*, ἀνιχνεύω, non ſolum quæro, ſed quærendo inuenio. Tractum à ueſtigijs ferarum, quibus tanquam ſignis indicijſq; ad ferarum luſtra uenatores perueniunt. Ci.li.2.de Or. Noſſe regiones, intra quas uenere, & perueſtiges, quod quæras. Idem 6. Ver. odorabantur omnia, & perueſtigabant.

Peruetus, p.c. Perueteris, om.gen. *Molto uecchio*, πολυχρόνιος, ualde uetus. Ci.ad Q.Fr.l.3. Peruetus epiſtola. Peruetuſtus, a, um, peruetus. Ci.9.de Orat.

Peruicax, cis, *Duro, oſtinato*, ἰσχυρογνώμων, contentioſus, nulli cedẽs, perſeuerans cum quadam ui. Ter. in Hecy. Adeon, peruicaci eſſe animo, ut puerum præoptares perire? Hinc peruicacia durities, obſtinatio. Pli.li.17.c.20. Peruicacia & pertinacia hoc diſtant, inquit Nonius, quòd Peruicacia eſt interdum bonarum rerum perſeuerantia: Pertinacia ſemper malarum. ſed hæc differentia non eſt perpetua. nam & pertinacia in bonam aliquando partem accipitur: ut ſuo loco oſtendimus.

Peruicus, ueteres dixerunt pro peruicaci, teſte Nonio. Pla. in Aul. hic quidam peruicus cuſtodem addidit.

Peruideo, peruides, *Vedere perfettamente*, διοράω, diligenter & perfecte uideo. Col. li.2.c.1. Cur id accidat non peruidet. Hor.1. Ser. Sat.3. cum tua peruideas oculis mala lippus inunctis.

Pervigeo, es, p.c. ἀκμάζω, uigeo. Tacit. li.5. Opibus atque honoribus peruiguere.

Pervigil, pe.cor. peruigilis, omnis ge. *Che veggia molto*, παννύχιος, totam noctem uigilans. Pli. li.33.c.4. cacumine montis eius peruigil. Anguis peruigil, Ouid. 12. epiſt. Canis peruigil, Sen. Herc. fur. Cuſtodia peruigil, Lucan. li.4. Ignis peruigil, pro igne Veſtali. Stat. 2. Theb.

Pervigilium, lij, *Lunga vigilia*, παννυχισμός, diuturnæ uigiliæ Pli. li.11.c.53. Peruigilio uincuntur cibi. Et Peruigilium, ſacrū nocturnum, quo uigiliæ indicuntur, ut per totam noctem uigiletur. Liui. li.21. caſtra Campana, peruigilio neglecta. Suet. de Calig. Quo petijt die: peruigilium indixit.

Pervigilo, las, παννυχίζω, uſque ad finem uigilo. Mart. l.9. Nam uigilare leue eſt, peruigilare graue.

Pervigilatio, Ci. 2. de leg. Nocturnæ peruigilationes.

Pervilis, le, admodum uile. Liuius. 31. Annona peruilis fuit.

Pervinco, is, perficio. Cice. Att. lib.2. Reſtitit, & peruicit Cato. lib.4. Neq; ut de agris diuidendis referrent conſules peruincere potuit.

Perviridis, de, ualde uiridis. Pli. li.6.c.12.

Pervivo, is, διαζῶ, uſque ad certū aliquem finem uitam produco Plau. Capt. Et ſi peruiuo uſque ad ſummam ætatem mihi.

Pervius, a, um, *Per dove ſi puo andare*, διαβατός, διαβάσιμος, per quod iri poteſt. Ter. in Ad. id angiportum non eſt peruium. Aliquando penetrabile. Oui. li.2. Met. Non ulli peruia uento.

Perungo, is, circunquaque ungo. Colu lib.21.cap.3. Oleo perungito. Cice. 1. Tuſc. corpora oleo perunxerunt, Perunctio. Plin. lib. 28. cap.16.

Pervolgo, as, peruagari. Lucr. libr. 2. Solis peruolgant fulgura cœlum.

Pervolo, *Volare, andare velocemente*, διαπέτομαι, uſque ad certum aliquem locum uolo. Tranſlate pro celeriter pertero. Ci. in Som. Sci. Animus uelociter in hanc ſedem ſuam peruolabit. Peruolito, as, frequen. Vir. 8. Aen. Omnia peruolitat late loca.

Pervolo, peruis, *Deſiderare grandemente*, ualde cupio. Cic. ſæpe.

Pervolvo, is, *Volgere d'ogni parte*, διακυλινδέω, uerſo, magna ui, uoluo. Pli. lib. 33.c.4. Erumpit torrens tanta ui, ut ſaxa peruoluit. Ci. 2. de Or. Vt in ijs locis peruoluatur animus.

Pervoluto, as, are, frequent. Cic. de Or. Omnium bonarum artiū ſcriptores legendi, & peruolutandi.

Perurbanus, a, um, ualde urbanus. Ci. Atti. li.2. Cum ruſticis potius, quàm cum ijs perurbanis. Idem de Cla. Orat. Torquatus toto genere perurbanus.

Peruro, is, *Conſumare abbruſciando*, διακαίω, urendo conſumo. Aeſtu ualido perurimur. Oui. 3. de Arte. Peruſtus, parti. ut, Coma peroſta ſole, Prop. li.4. El. 10. Cic. ad Cæſ. li.13. Hominem peruſtum etiamnum gloria uolunt incendere.

Perutilis, le, ualde utilis. Cic. Att. li.9.

Pervulgatus, a, um. Ci. pro Cœl. Maledicta peruulgata in omnes.

Pervulgo, as, διαφημίζω, diuulgo, in uulgus ſemino. Cice. pro Sylla: Illas tabulas deſcribi ab omnibus librarijs, diuidi paſſim, & peruulgari, imperaui. Idem pro Cœl. Mulier, quæ ſe omnibus peruulget.

Perusia, Hetruriæ ciuitas ab Achæis condita. Hinc Peruſinus, a, um. Prop. li.1. Si Peruſina tibi patriæ ſunt nota ſepulcra.

Pes, pedis, quid proprie ſignificet, expoſuimus in dictione Pedes. Hic tantum pauca reſtant dicenda, quæ illic prætermiſimus. Pedibus ſtipendia facere, eſt pedibus merere. Pedem ſtruere, ueteres uſurparunt pro fugere, inquit Feſtus. Pedem efferre, eſt egredi. Ci. att. l.8. Qui, cum triginta tyranni eſſent, pedem porta non extulit. Omni pede ſtari, eſt uniuerſis uiribus. Referre pedem, recipere ſe, & paulatim ſubducere. Quin. l.6.c.5. Ab ijs qui non adiuuāt, quàm molliſſime pedem oportet referre. Suo ſe pede metiri, eſt ſumptum facere pro modulo facultatum ſuarum.

Pessinus, pe.p. peſſinuntis, emporium Phrygiæ, habens templum maximum (ut inquit Strabo) magnæ uenerationis matris Deum. Romani celebrem hunc locum reddiderunt, accerſita inde Matris Deum ſtatua. Nomine hoc Cicero in maſculino genere ſemper utitur.

Pessulus, li, *Catenaccio, chiauiſtello*, μοχλός, κατοπήγιον, quaſi paruus pes, inſtrumentum, quo oſtium clauditur. Plau. Aul. Occlude Fores ambobus peſſulis. Teren. in Eun. Peſſulum oſtio obdo. Vnde Oppeſſulata ianua, peſſulis firmata. Feſt. Obices ſunt peſſuli ferrei.

Pessum, aduerbiū, *Adietro, in giu, ſotto à piedi*, ſignificat modo retrorſum, modo deorſum, quaſi ad pedes, uel ſub pedibus. Vnde Peſſum premere, eſt pedibus calcare, ſiue ſub pedibus premere. Plaut. in Moſtel. Iſtum ſuit pro factis peſſimis peſſum premam. Plin. in Præfat. lib. 14. Peſſum iere uitæ pretia, ideſt in nullo ſunt pretio. Peſſum eo, cedo, uel retrocedo. Aliquando peſſum ire, ſiue abire, eſt ire in fundum, ſiue imam partem alicuius rei. Pla. in Aul. Vt tolleret, ne peſſum abeat. Colum. lib.12.c.6. Vbi dulcem caſeum demiſeris in eam, ſi peſſum ibit, ſcies, eſſe, adhuc crudam.

Pessundo, dat, *Calcare addoſſo*, καταπατέω, conculco, pedibus calco. Ter. in An. Quæ ſi non aſtu prouidentur, me, aut herum peſſum dabunt. Ouid. de Ponto: Non mihi quærenti peſſundare cuncta. Plau. Rud. Peſſum dediſti me blandimentis tuis. Item reprimo, Plau. in Mer. Ita Peſſumas Peſſundedi iram, inimicitiā, lacrymas.

Pestifer, quod exitium oſtendit, inquit Feſtus. Pli. l.21.c.38. Taurorum ſanguis peſtifer potu. Peſtiferum bellum dixit, Ci. ad Sulp. l.4. Peſtifere, Ci. de leg.

Pestis, huius peſtis, *Peſte*, λοιμός, morbus eſt contagioſus, ab aeris plerunque infectione initium capiens: quanquam etiam ex alijs cauſis nonnunquam gignitur. Plau. in Amphi. Peſtis te tenet. Peſtes, in plurali. Plin. lib.2. cap.7. Per metaphoram pro pernicie, exitio. Liu. 2. Veienti populo peſtem minitantes. Cic. pro Sylla: Funeſta reipu. peſtis. Aliquando de homine, qui alios corrumpit. Ter. Ad. Leno ſum, pernicies communis adoleſcentium, periurus, peſtis.

Pestilans, entis, quod peſtem affert. Ci. li.1. de Fato. Locos uidemus alios ſalubres, alios peſtilentes. Africus peſtilens, Horat. 3. Car. Ventus horribilis atque peſtilent, Catu. epigr. 23.

Pestilentia, æ, *Peſtilenza*, λοιμός, peſtis, in qua ſignificatione frequenter hac uoce utitur Pli. ut l.2.c.96. Locris, & Crotone peſtilentiam nunquam fuiſſe, notatum eſt. Idem l.7.c.50. Senes minime ſentire peſtilentiam. Sæpe accipitur pro aeris corruptione, aut loci inſalubritate, aut cæli inclementia. Cic. 1. de Diui. Vt hoſtiarum immolatarum inſpicerentur exta: quorum ex habitu, atque colore cum ſalubritatis, tum peſtilentiæ ſigna percipi.

Pestilitas, atis, apud antiquos, teſte Nonio, pro peſte. Lucr. li.6.

Petalium, lij, unguenti præſtantiſſimi genus. Plaut. in Curc. Tu ſtacte, tu cinamum, tu roſa, tu crocum, Tu petalium. Latine Foliatum appellatur. Mart. lib.11. At mea me libram foliati poſcit amica.

Petasites, Dioſcoridi li.4.c.109. Herba, pediculum habens cubito maiorem, craſſitudine pollicis. dicta à galeri forma, quam latū folium pediculo ſuperpoſitum uidetur referre.

Petaso, petaſonis. *Preſciutto*, caro porcina, quā alij coxam, alij eam partem ſuis dicunt, quæ ab alis incipit, & coſtas comprehendit, quibuſdam ueluti uirgulis pinguibus diſtincta. Mart. lib.13. Nam mihi cum uetulo ſit petaſone nihil. Diminutiuum Petaſunculus. Iuue. Sat.7.

Petasus, petaſi, *Capello*, πέτασος, idem quod galerus, pilei latioris genus, quo aduerſus Solis iniurias uiatores faciem tuentur. Plaut. in Amph. Habeo in petaſo pinulas. Fit a Græco πετάννυμι, extendo. Hinc Petaſati qui galero pro capitis ornamento utuntur. Suet. in Aug. Domi non niſi petaſatus ſub dio ſpatiabatur. Per trāſlationem Petaſus dicitur quidam in galeri formam ædificijs ſuperpoſitum extenſum, & explicatum, in metæ formam ſe contrahens. Pli. l.36.ca.13. Pyramides ita faſtigiatæ, ut in ſummo orbis æneus, & petaſus unus omnibus ſit impoſitus.

Petauristæ, teſte Nonio, à ueteribus dicebantur, qui ſaltibus uel ſenis leuioribus mouerentur. Varr. l.1. de Vita pop. R. ludi uelites Galli. Germani petauriſtæ. Feſtus. Petauriſtas Lucilius à petauro appellatos exiſtimare uidetur, quando ait: Sicuti mechanici cum alto exiluere petauro. At Aelius Stilo, quòd in aere uolent, cum ait: Petauriſta proprie Græce, ideo quòd ij πρὸς ἀέρα πετονται.

Petaurum, πέταυρον, genus ludi, quo homines per aera rotarum pulſu iactabantur. Mart. l.11. Quàm rota tranſmiſſo toties impacta petauro. Dici etiam poteſt petaurum ſupra quod homines agilitate corporum inſignes ludunt: ut haſtæ circa quas ſe uoluunt: funes, ſupra quos ambulant. Iulius Pollux exiſtimat caueam eſſe, in quam ſe cortis alites cubitum ituræ conferunt.

Petasso, ſis, antiquum uerbum, peto: ut Impetraſſo, Reconciliaſſo, qualia ſunt apud Plau. plurima. Ci. 2. Tuſ. Qui hanc gloriam petesſunt. Hinc Expeteſſo. Pla. in Trin.

Petigo, inis, pen. pro. *Volatica*, λειχήν, morbi genus, qui & Impetigo dicitur, quòd uicina petat, ſeſe late ſumma cute diffundens. Luc. lib. 30. Illuuies, ſcabies oculos huic deniq; petigo conſcendere. Non.

Petilus, exilis, Lucil. Inſignis uaris cruribus, & petilis. Nonius.

Petimina, hulcera in humeris iumētorum, quod ima petant. Lucr. apud Non. Vt petimen naſo, aut lumbos ceruicibus tangant.

Petiolus, li, πόδιον. diminut. à pede. Afranius apud Nonium: Nolo nudo petiolo ambules. Aliquando pro pediculo, ex quo fructus pendet. Colum. l. de Arb. cap.23. Petiolos, quibus pendent, intorqueto.

Petitio, nis, αἴτησις. Aliquando pro intentione actoris. Quinct. l. 4.c.4. Recuſatio plures interim propoſitiones habet: ut contra petitionem pecuniæ, Male petis: procuratori enim tibi eſſe non licuit. Nonnunquam pro ictu. Ci. 1. Catil. Quas ego tuas petitiones parua declinatione effugi. Aliquando pro ſtudio adipiſcendi honoris. Ci. Atti. l.1. Fuit mihi magno uſui in noſtris petitionibus.

Peto, petis, petiui, uel petij, petitū, *Pregare, domandare*, αἰτέομαι, ſignificat oro, ſiue obiecto. Petere (inquit Varro) proprie eſt aliquid

quid ſimpliciter, & precario poſtulare. habetq; in hac ſignificatione fere ablatiuum perſonæ cum A, uel Ab. Cic. ad Philippum lib. 13. epi. A te etiam atque etiam pro noſtra ſumma coniunctione peto atque contendo, ut eius filios, qui in tua poteſtate ſunt, mihi potiſſimum condones. Idem 6. Verr. Iſte petis à rege, & cum pluribus uerbis rogat. Præter ablatiuum perſonæ admittit & ablatiuum rei: ut, Petere auxilium, uel præſidium ab aliquo, apud Cice. pro Quintio. Varij præterea ſunt huius uerbi in oratione uſus. Dicimus enim, Petere auxilium, opem, colloquium, conſilium, gratiam, amicitiam, oracula, pacem, præmium, reſponſa, ueniam. Iungitur aliquando datiuo pro ablatiuo cum præpoſitione. Virg. 9. Aen. O genitrix quò fata uocas? aut quid petis iſtis? Vbi Seruius: Petis iſtis, id eſt, pro iſtis. Nam ſic dicimus, Peto tibi, id eſt, peto pro te. Aliquando commemorare eſt, inquit Nonius. Virg. lib. 8. Aenei. Quid cauſas petis ex alto? id eſt, commemoras, uel potius repetis: ut per aphæreſin ſimplex ponatur pro compoſito. Aliquando pro tenere. Virgi. 3. Aen. Summiſſi petimus terram. Cicer. Att. l. 3. Incertus ubi ego eſſem, fortaſſe alium curſum petiuit. Aliquando pro adipiſci. Pli. l. 11. c. 14. Inde gloriam petijt. Petere fugam, eſt fugere. Petere ſalutem fuga, eſt fugiendo uitam ſeruare. Aliquando inſidias tendere. Plancus Ciceroni. Quo magis me petiuerunt, tanto maiorem ijs fruſtratio dolorem attulit. Aliquando uiolenter aggredi. Cice. pro Lig. Cuius latus ille mucro petebat? Aliquando manere, expectare. Vir. lib. 9. Aen. Troianos hæc monſtra petunt. Aliquando cupere, appetere. Idem li. 3. Ge. Pulchráq; petunt per uulnera mortem. Aliquando percutio. Liu. l. 22. Hiſpano punctim magis, quam cæſim, aſſueto petere hoſtem. Aliquando inquirere. Virg. 9. Aen. Euandrum petimus. Aliquando capere. Idem. 4. Geor. Principio ſedes apibus, ſtatioq; petenda. Aliquando proficiſcor. Suet. in Veſpaſ. Cutilias, ac Reatina rura, petijt. Aliquando influere: ut, Campum petit amnis. Quando uero conſtruitur cum ablatino inſtrumentum ſignificante, pro inſtrumenti diuerſitate diuerſa ſignificat. nam Petere manu, teſte Nonio, eſt abducere. Virg. 6. Aen. Tartareum ille manu cuſtodem in uincla petiuit. Petere gladio, ueneno, lapide, eſt inuadere, ferire, Virg. 3. Ecl. Malo me Galatea petit, Suet. in Tib. Miſſum in arenam aprū iaculis deſuper petijt. Petere curſu, adipiſci, obtinere. Virg. 3. Aen. Quæ litora proxima curſu Contendunt petere. Petere bláditijs, bladiri. Quinct. Nouercā blanditijs petit. Petere muneribus, oſculis, precibus, eſt conciliare. Apule. Cum me lacrymis, precibusq; petijſſet. Petere oculis, eſt contemplari. Hinc petitus, huius, tus: idem quod petitio. Gel. lib. 18. cap. 3. Petitor, qui petit, & litem intendit. Cicer. in Parti. Accuſatorem pro omni actore, & petitore appello.

Petoritum, ti, pen. corr. πετώριον, genus uehiculi quo Belgæ peculiariter utebantur. Hora. libr. 1. Ser. Atque caballi Paſcendi, ducenda petorita. Idem libr. 2. epiſt. Eſſeda feſtinant, pilenta, petorita, naues.

Petra, æ, πέτρα, rupes. Plin. lib. 10. c. 32. Grauiæ in petris nidificant. Nonnunquam pro lapide, uel ſaxo. Hinc petroſus, a, um, petris abundans. Pli. l. 17. c. 27. Caprificorum laudantur nigræ, & in petroſis. Petricoſus, idem Mart. l. 5. Per tranſlationem dixit, Res petricoſa eſt. i. difficilis, dura.

Petra, Siciliæ oppidum prope Hyblam. Plin. l. 3. c. 8. Petra Sirenū, Lucaniæ promontorium, Sirenum olim inſidijs infame. Plin. Mineruæ promontorium appellat. li. 3. c. 5. & Virgil. li. 5. Scopulos Sirenum aduecta ſubibat. Vbi multa de Sirenibus Seruius. Item Petra Strab. li. 16. Arabiæ oppidum, Nabathæorum metropolis, unde ea pars Arabiæ Petræa nuncupatur.

Petraea, pars Arabiæ, à Petra Nabathæorum metropoli. Strab. libr. 16.

Petreia, mulier dicebatur, quę pompam præcedens, in colonijs ac municipijs imitabatur anum ebriam; quòd pedes in petra frequenter impingeret. Feſtus.

Petrones, ruſtici, (inquit Feſtus) à petrarum aſperitate, & duritia. Hinc Plau. Petronem, & ueruecem duriorem eleganter dixit, in Capt.

Petroselinum, quaſi apium petrinum, herba, ſemine nigro guſtu amaro: ita dicta quòd optime in petris, proueniat, præſertim in Macedonia: unde etiam Macedonicum à quibuſdam cognominatur. Dioſc. li. 3. c. 75. & Pli. li. 20. c. 12. & Ruel. l. 3. c. 47.

Petulans, *Petulante, laſciuo*, ὑβριστής, ἀσελγής, improbus, procax, cum alios per contumeliam petimus. Ci. 1. de Ora. Illud aſſequor, ut ſi quis mihi forte maledicat, petulans, aut plane inſanus mihi eſſe uideatur. Quandoq; accipitur pro laſciuo. Ci. in Parad. Lapſa eſt libido in muliere ignota, dolor ad pauciores pertinet, quàm ſi petulans fuiſſet in aliqua nobili uirgine.

Petulanter, modo procaciter. Ci. Att. l. 2. Diphilus tragœdus in noſtrum Pompeium petulanter inuectus eſt. Modo laſciue. Ouid. in epi. Paridis ad Helenam. Vt poſſem uerbis petulantius uti. Nō ſemel ebrietas eſt ſimulata mihi.

Petulantia, æ, ὕβρις, ἀσέλγεια, laſciuia, ſiue effrænatio immodica ad quodlibet uitium, à petendo dicta. Cic. in Catone: Petulantia, & libido magis eſt adoleſcentum, quàm ſenum. De pecudibus Col. l. 7. c. 6. De arborum ramis. Plin. lib. 16. c. 30. De morbis. Gel. lib. 12. cap. 3.

Petulcus, ci, *Laſciuo*, ἀσελγής, laſciuus. Vir. 4. Ge. Hœdiq; petulci. Vbi Seruius. i. laſciui, exultantes, Col. li. 7 c. 3. Capri petulci ſæuitiam paſtores hac aſtutia repellunt. Vnde meretrices quoque Petulcas ueteres dixerunt, à petendo.

Petuscum, palatij, dicta eſt ea regio urbis, quā Romulus obuerſam poſuit ei parti, in qua plurimum erat agri Romani ad mare uerſus: quia molliſſime inde adibatur urbs, cum Hetruſcorum agrum à Romano Tiberis diſcluderet, ceteræ uicinæ ciuitates colles aliquos haberent oppoſitos. Feſt.

Peucedanum, Plinio, ſiue Peucedanus, πευκέδανος, Dioſ. herba, tenui caule, & oblongo, fœniculo non diſſimili, iuxta terram folioſo nomen inuenit à pinu, cuius folia imitatur. unde, & Pinaſtellū nonnulli ex recentioribus appellauerunt.

Pexatus, a, um, qui pexa ueſte eſt indutus. Pexæ autem ueſtes dicūtur, quæ uillos habent eminentes, & oblongos. Mart. li. 2. Pexatus pulchre, rides mea zoile trita. Eſt & Pexatus, partic. à Pexo, as, qđ eſt frequentatiuum uerbi Pecto.

Pezitae, fungi, ſine radice, aut pediculo; quaſi Pedeſtres. Plini. lib. 19. cap. 3.

P ANTE H

Phaeaces, φαίακες, populi Corcyræ: unde & Corcyra Phæacia dicta eſt: quę inſula in oſtio maris Adriatici. Hodie uocant Corphu. Nominatiuus ſingularis eſt Phæax. Hora. l. 1. epi. Pinguis ut inde domum poſſis Phæaxq; reuerti. Vbi Phæacē poſuit figurate pro homine uentri ac gulæ dedito: quales in Phæacia, hoc eſt Corcyra eſſe ſolent: de quibus ſic ait Hora. Epiſt. lib. 1. Quies pulchrum fuit in medios dormire dies, & ad ſtrepitum citharæ ceſſatum ducere curam. Hinc Phæacius, a, um, φαιάκιος, & Phæacus, a, um una ſyllaba minus. Propert. li. 3. Nec mea Phæacas æquant pomaria ſiluas.

Phaecasius, calcei genus: unde Phæcaſiatos ſacerdotes: & deos uocamus. Seneca ad Lucilium. Si Phæcaſiatum conſpexeris.

Phaedra, φαίδρα, Minois Cretenſium regis filia fuit, & uxor Theſei, quæ amore Hippolyti priuigni capta, cum ipſum adducere non potuiſſet, ut paternum thalamum conſpurcaret, apud patrem eum detulit, tanquam ſtuprum ſibi inferre uoluiſſet.

Phaethon, φαέθων, Solis filius ex Clymene. qui cum à patre impetraſſet, ut uno die currus ſui habenas ſibi permitteret: aurigandiq; imperitus cœlum & terram combureret, à Ioue fulmine è curru excuſſus, in Padum fluuium decidit. Dictus Phaeton, ἀπὸ τοῦ φάους, à luce, & αἴθω, uro. Vir. 5. Aenei. Auroram Phaethontis equi iam luce uehebant.

Phaethontiades, Clymenes & ſolis filiæ dicuntur, ſorores Phaethontis, quæ dum extinctum fratrem flerent, conuerſæ ſunt in alnos arbores, ut ait Vir. 6. Ecl. Vt uero. 10. Aen. In populos.

Phalae, uel, ut alij ſcribunt, Falæ, dictæ ſunt turres ligneæ, teſte Nonio, quæ ſpectaculorum gratia erigebantur, Feſtus: Phalæ ligneæ turres ſunt, ob altitudinem dictæ à ſalando, quod apud Hetruſcos ſignificat cœlum. Ennius: Malos diffindunt, fiunt tabulata, phalæq;

Phalaecium carmen, à Phalæco inuentore nomen accepit: alio nomine hendecaſyllabum, à numero ſcilicet ſyllabarum. Conſtat ſpondeo, dactylo, & tribus trochæis. In prima tamen ſede pro ſpōdeo modo trochæus legitur, modo iambus.

Phalangae, *Stanghe*, φάλαγγες, ſunt quibus baiuli ferendis oneribus utuntur. Pli. li. 7. c. 56. Phalangæ fuſtes ſunt nodis carentes, quibus Afri prælium contra Aegyptios primi fecerunt. Iulius Pollux: Phalanges, (inquit) ſiue Phalangæ dicuntur ligna, quibus ſubiectis naues trahi ſolent. Scribit Herodotus, Aethiopas uicenos dentes elephantorum grandes, & è materia hebeni centenas phalangas, tertio quoque anno tributi uice regibus pendere ſolitos. Nonius abiecta aſpiratione uocat Palangas. Palangæ (inquit) dicuntur fuſtes teretes, qui nauibus ſubijciuntur, cum attrahuntur ad pelagus, uel cum ad littora ſubducuntur: unde etiam nunc Palangiarios dicimus, qui aliquid oneris fuſtibus tranſuehunt. Varr. li. 4. de Vita populi R. Cum Pœnus in fretum obuiam ueniſſet noſtris, & quoſdam cepiſſet, crudeliſſime pro palangis carinis ſubiecerat. Hinc Latini formauerunt uerbum Palango, as, onus aliquod huiuſmodi fuſtibus tranſueho. Afranius. Capream unam ſemilaceram quaterni ſimul Palangabant.

Phalangarii, appellati ſunt milites, qui erant in Phalange.

Phalangites, herbæ nomen, quæ alio nomine Phalangium, à nōnullis etiam Leucanthemon, teſte Pli. li. 27. c. 12.

Phalanx, phalangis, *Squadra*, dictio Macedonica, qua quadrata acies, & cuneus militaris intelligitur, quando ſcilicet pes pedi, clypeus clypeo, uir uiro in acie conſerebatur. continebat autem octo millia armatorum. Et hoc peculiare fuit Macedonum inſtitutum ut auctor eſt Liui. li. 8. Cum ait: Et quod antea Phalanges ſimiles Macedonicis, hoc poſtea manipulatim ſtructa acies cœpit eſſe. Curtius de Geſt. Alex. Macedo. Phalangem uocant peditum ſtabile

bile agmen, ubi uir uiro, armis arma conſerta ſunt. Cæſ.1.Bell. Gal. Milites noſtri è loco ſuperiore pilis miſſis, facile hoſtium phalangem perfregerunt. In quo Cæſaris exemplo procul dubio accipitur Phalanx pro armorum connexione, atque teſtudine. Hinc per tranſlationem à Satyrico poeta dictum, Iunctæq; umbone Phalanges. Item Phalanx, eſt regula continens lances, id eſt, libram. Phalangitæ, dicuntur milites ex phalange. Liu.37.

Phalarica, cæ, φαλαρικὴ, genus teli ad modum haſtæ, ualido præfixum ferro, quod in longitudine habet pedes tres: inter cuius tubam, & haſtile ſulphur, reſina, bitumen, ſtupa conuoluuntur, infuſo oleo, quod incendiarium uocant. deinde baliſtæ impetu emiſſa prærupto munimine ardēs, figitur ligno, turrimq; machinam incendit. Eſt autem magna, & parua phalarica. Vnde Lucan. dixit phalaricam neruis miſſa tortilibus. Virg. vero.l.9. Turnum manu iaculari potuiſſet phalaricam oſtendit. Sed magnum (inquit) ſtridens contorta phalarica uenit, Fulminis acta modo. Dicta eſt autem Phalarica, teſte Seruio, quòd ea utātur Phalarū, id eſt, turriū propugnatores, ſiue, ut Vegetio placet, quòd turritæ machinæ ea incendantur.

Phalaris, φάλαρις, nomen proprium Agrigentinorum regis crudeliſſimi: qui præter cetera nouorum ſuppliciorum inſtrumenta taurum habuit æneum, Perilli arte fabricatum, in quem immiſſi damnati, igneq; ſubiecto bouis mugitum edebant: cuius muneris nomine cum artifex non leue munus ſperaret, iuſſu Tyranni in taurum coniectus, primus artis ſuæ ſpecimen præbuit. Ipſe quoque Phalaris, cum nimia eius atrocitas ulterius ferri non poſſet, facto in eum uniuerſorum ciuium impetu, correptus, et ipſi tauro, quo alios excluſerat incluſus, uiuus crematus eſt. Cic.l.2.Off. Phalaris præter ceteros nobilitata crudelitas, qui non ex inſidijs interijt, ſed in eum uniuerſorum Agrigentinorum multitudo impetū fecit. Oui. in Ibin. Viq; feroa Phalaris, lingua prius enſe reſecta, More bouis Phario clauſus in ære gemas. Eſt præterea Phalaris auis quædam ex genere amphibiorum. Varro.3.de re ruſti.ca.11. Apud Pli. tamen li.10.c.48.& Col. li.8.c.15. Legimus Phalerides per ſecundam uocalem in antepen.

Phaleræ, rarum, *Abigliamenti da caualli*, ornamenta equorum ἀπὸ τοῦ φαλοῦ, quod ſignificat illuſtre. Vir. lib.6. Aenei. Primus equū Phaleris inſignem uictor habeto. Nonnunquam etiam equitum, uirorum nobilium Phaleræ dicuntur: unde Liu. libr.9. Tradit comitia ædilitia Cn. Flauij ſcribæ tantum habuiſſe indignitatis, ut plerique nobilium aureos anulos & phaleras deponerent.

Phaleratus, rata, ratū, φαλαρωτός, phaleris ornatus. Suet. in Clau. Equo phalerato, & in ueſte palmata. Tranſlate phaleratum appellamus, quod fucatum eſt, & ad ſpeciem ornatum. metaphora ducta ab equis uenalibus, qui ut carius uendantur, phaleris ſolent exornari. Sic Terens. in Phor. Phalerata dicta poſuit pro ornatis & fucatis.

Phalerides, aues e a genere natantium, in Seleucia Parthorum, & quodam Aſiæ tractu præcipue naſcentes. Pli. li.10.c.48. Col. li. 8.c.15. Clauſæ paſcuntur anates, boſcides, phalerides.

Phalereus, φαληρεὺς, gentile, nomen eſt, à Phaleris Athenienſiū portu deductum. quo cognomēto dictus Demetrius philoſophus. Theophraſti auditor, de quo Stra.l.9.

Phalerium, φαλέριον, urbs Hetruriæ. Inde Phalerius, ria, rium, Steph.

Phalisci, populi Hetruriæ, quorum oppidum Phalerij uocabatur. Sunt qui arbitrantur Phaliſcos eſſe, qui eam Hetruriæ partem inhabitant, ubi eſt oppidum, quod hodie Montem Flaſconem uocant. cum potius Montem Phaliſcum dicere debeamus.

Phanaeus, φαναῖος, promontorium in Chio inſula, optimo uino nobiliſſimum. Auctor Seruius in illud Vir.2.Geor. Firmiſſima uina. Tmolus & aſſurgit quibus & rex ipſe Phanæus.

Phanaticus, diuino ſpiritu afflatus, qualem inſanientem Aiacem fuiſſe poetæ ferunt, cum in pecora ſæuiret, Agamemnonem ſe, & Vlyſſem occidere ratus. Ci. p domo. Quid tibi neceſſe fuit, homo phanatice, ſacrificium, quod alienę domi fieret, inuiſere? Hūc morbum phanaticum errorem uocat Hor. de Arte.

Phanesii, populi in inſulis Oceani Septentrionalibus, qui (ut Soli. ait) habent aures adeo effuſas, ut reliqua uiſcera contegant illis.

Phanum, phani, *Tempio, chieſa*, ναὸς, templum, quia φανερὸν, apertū ſignificat: & omnibus adeuntibus aperta ſunt templa Ci.3.de Fin. Peccatum eſt patriam prodere, parentes uiolare, phana depeculari. Cæſar.1.Bel. Ciuil. Pecuniæ è phanis tolluntur.

Pharaones, φαραώνες, appellantur Aegypti reges, quod cognomē fuit dignitatis. ut ſcribit Euſebius. Aegyptiorum enim lingua Pharaon regem ſignificat, ut doces Ioſephus li.8. antiqu.

Pharetra, æ, p.c. *Turcaſſo, pharetra*, φαρέτρα, ſagittarum theca. Vir. 1.Ae. Succinctā pharetra, & maculoſæ tegmine lyncis. Dicta Pharetra, παρὰ τὸ φέρειν τὰ τρῶντα, ἤγουν βέλη. Capax pharetra. Oui.9.Met. Plenæ pharetræ, Oui.4.de Pōt. Hinc Pharetratus, qui pharetram fert. Oui.5. Lege Pharetratæ uirginis arua coli. Vir.4. Ge. Quaq; pharetratæ uicinia Perſidis urget,

Pharias, pen. prod. φαρίας, ſerpens eſt, ſulcum, dum ſerpit, cauda in terra faciens. Luca. libr.9. Et contentus iter cauda ſulcare pharias.

Pharisaeus, φαρισαῖος, nomen ſectæ Iudæorum religioſæ. Erant enim apud Iudæos tres ſectæ, Phariſæorum, Sadduceorum, & Eſſæorum. Herony. contra Vigilant. Quaſi ſepulcra phariſæa foris dealbata. Dicitur autem Phariſæus, qui ſeparatus, ab Hebræo pharas, quod eſt diuidere, propterea quòd qui hāc ſectam colerent, à ceteris habitu moribusq; diſtinguerentur.

Pharmaceutria, φαρμακεύτρια, dicitur, quam nos ſagam dicimus, uel ueneficam. Hoc nomine Vir. Ecl. quandam inſcripſit, in qua Theocriti imitatione uenefica quædam inducitur, quæ magicis incantationibus animum uiri, à quo ſpernebatur, ad ſui amorem conatur reuocare.

Pharmacopola, pe. pr. *Profumiero*, φαρμακοπώλης, pharmacorum uenditor: ἀπὸ τοῦ πωλεῖν τὰ φάρμακα, Hora. li.1. Serm. Satyr.2. Ambubaiarum collegia, pharmacopolæ. Ci. pro Clu.

Pharmacum, ci, pen. c. φάρμακον, uocabulum medium, quod tā pro toxico, quam pro ſalutifero medicamento accipi poteſt. quemadmodum & Veneni appellatio apud Latinos. Caius, l. qui uenenum. ff. de uerbor. ſignifica. Qui (inquit) uenenum dicit, adijcere debet, an malum, an bonum ſit. nam & medicamenta uenena ſunt.

Pharmacusae, duæ inſulæ exiles, iuxta Atticam regionem in mari Salaminiaco, in quarum altera (ut inquit Stra. lib.9.) Sepulcrum Circes uiſitur. Plin. eiuſdem nominis inſulam inter Sporadas connumerat, lib.4.cap.12. Hanc Stephanus ſupra Miletum collocat.

Pharnax, cis, p.c. Mithridatis filius, qui cum, maiore ciuilis belli, quod inter Cæſarem, & Pompeium gerebatur, quàm propriarum uirium fiducia, Cappadociam inuaſiſſet, à Cæſare fulminis in morē eſt obtritus: unde etiā inter pōtici triumphi fercula, (teſte Sueto. in Cæſ.) tria hæc uerba prælata, Veni, uidi, uici, non acta belli ſignificantia, ſed celeriter confecti notam.

Pharos, φάρος, olim inſula, Canopico Nili oſtio adiecta, dieiq; unius nauigatione (ſi Homero credimus) à continente dirempta. hodie uerò Alexandriæ pōte coniuncta. cuius mutationis cauſam quidam Nilo aſſignant, cuius oſtia magnam perpetuo limi uim ad proxima aggerunt uada. In ea turris eſt ingens à cuius ſimilitudine ceteræ quoque ſpeculæ ſimilem in uſum conſtructæ, Phari appellatæ ſunt. Papin. Lumina noctiuagæ tollit Pharus æmula Lunæ. Scribit Aegeſi. li.4. Pharon à Græcis Latiniſq; appellatā ipſius rei uſu. quòd longe uideatur à nauigantibus. tanquam ἀπὸ τοῦ φανοῦ, quod eſt lucidum, immutata littera, Pharos dicatur. Hinc Pharius, ria, rium, & Pharíacus, riaca, riacum, ut Siſtra Phariaca. Eſt item Pharos, maris Adriatici inſula, Illyrico adiacens, antea Paros dicta. Pli. l.3.c.26.

Pharsalia, regio Theſſaliæ, Pharſalo oppido circumiacens. à quo & nomen accepit. Sunt tamen qui uocatam fuiſſe exiſtiment à Pharſalo duce, quę primo Aemathia, ab Aemathio, poſtea Theſſalia, à Theſſalo, deinde à Macedone Macedonia diceretur.

Pharsalicus, a, um: ut, campi Pharſalici, in quibus duorum maximorum bellorum ciuilium procellæ detonuerunt, primum inter Cæſarem & Pompeium: alterum inter Auguſtum, & percuſſores Cæſaris, Brutū & Caſſium, hi & Philippici dicti ſunt, ſiue à Philippo rege, ſiue à Philippis uicina urbe.

Pharsalos, ſeu Pharſalum, φάρσαλος, Stepha. Theſſaliæ oppidum, in ripa Enipei fluminis ſitum, de quo Lucanus. li.6.& Cæſar lib.3.com.

Pharusii, Plin. lib.5.c.8.& Pompon. li.1. Populi ſunt Africæ ultra Mauritaniam. hi quondam Perſæ fuiſſe dicuntur, comites Herculis ad Heſperidas tendentis. Qui fabuloſa narrant, Thebano hæc Herculi tribuunt. at qui hiſtoricam ueritatem perſequuntur, Aegyptio Herculi, qui Lybicus cognominatus eſt, potius adſcribenda cenſent. Stra.l.17.

Phaselis, Pamphyliæ urbs, in monte ſita, piratarum olim perfugium. Ci. in Ver. act.6. Meſſanam Siciliæ oppidum Verri prætori, prædoni & piratæ Sicilienſi, Phaſelin quandam fuiſſe ait, quòd omnes furtorum aceruos illuc deportaſſet.

Phaselus, phaſeli, φάσηλος Straboni, & Appiano, nauigij genus, miſtam habens formam ex oneraria, & longa triremi, quod tam uelis, quàm remis agi poterat. Catullus: Phaſelus ille, quem uidetis hoſpites, Ait fuiſſe nauium celerrimus: Neque ullius natantis trabis impetum Nequiſſe præterire. ſiue palmulis Opus foret uolare, ſiue linteo. Nonius Phaſelum interpretatur nauigium Cāpanum. Bayſius eandem exiſtimat fuiſſe cum myoparone, aut certe ab illius figura non multum diſtantem. Nec defuerunt qui in Pamphylia primum inuentum ſuſpicati ſunt, & à Phaſelide oppido nomen accepiſſe.

Phaseolus, per quatuor ſyllabas, *Faſiolo*, φασίολος, genus leguminis, ſiliquam ferens longiorem quam fœnogræcum, quæ una cū ſemine manditur uiridis e a oleo & garo. Col. lib.2.c.15. Phaſeoli modi quatuor obruuntur totidem operis. Legitur & Phaſelus à

Vir.1.Geor.Viciãq; ſeres, uilemq; phaſelum. Gal.lib.1.de Alim. facult. Phaſeolos diſtinguit à phaſelis, uultq; phaſeolum plantam hortenſem eſſe eandem cum ſmilace, cuius fructus Lobi dicuntur & Dolichi Theophraſto: Faſelum autem eundem eſſe cum cicercula, aut certe eius ſpeciem, quæ etiam hodie phaſillorum nomẽ apud uulgum retinet.

Phasianarius, qui phaſianos paſcit. Pau. Iureconſultus.

Phasiani, *Fagiani* φασιανοὶ, aues notæ, à Phaſi fluuio, ita nominatæ, unde ab Argonautis primum in Græciam, atque inde ad nos putantur eſſe deportatæ. Mart.l.13. Argoa primum ſunt tranſportata carina, Ante mihi notum nil niſi Phaſis erat. In hanc autem Itym Terei filium mutatum fabulantur. Phaſiana, næ; idem. Plin.l.10.c.84.

Phasias, adis, patronymicum femi. à Phaſide fluuio ſiue oppido, quod poetæ pro Medea fere uſurpant, Phaſidis alumna. Ouid. 3. de Arte: Maritum Barbara per natos Phaſias ulta ſuos.

Phasis, is, uel idis, φᾶσις, Colchorum prægrandis fluuius, de quo Luc.lib. 3. Colchorum qui rura facit ditiſſima Phaſis. Plin. lib. 6. cap. 4. Nauigatur Phaſis quamlibet magnis nauigijs. xxxviij. M. D. paſſ. Fuit item oppidum, ad fluuij huius oſtium ſitum. Pli. lib.6.cap.4.

Phellandrion, herba quæ in paluſtribus naſcitur, folio apij. Quidam exiſtimant eſſe, quam officinæ Filipendulam uocant: alij eandem faciunt cum apio paluſtri, quod à Dioſco. ἐλαιοσέλινον uocatur.

Phemonoe, φημονόη, Sibyllæ nomen, quæ prima Apollinis Delphici uates dicitur fuiſſe, & carmen heroicũ inueniſſe, ut ait Pauſanias. Stat.l.2.Syl. Reſeretq; arcana pudicos Phemonoe fontes.

Phemion, herba, quæ & Anemone dicitur, quaſi herba uenti: ſic enim uulgus appellat, quòd eius flos uento ſpirante aperiatur. Pli.l.21.c.23.

Phengites, φεγγίτης, lapis duritia marmoris, candidus & tranſlucens: unde & nomen habet. nam φέγγος, ſplendor. Plin. lib. 36. cap. 22.

Pheræ, rum, oppidum Theſſaliæ, ad Bœbeidem lacum. Eſt item oppidum in Achaia proprie dicta. Pheræus, a, um. Ouid. in epiſt. Oenones.

Pherecides, pen.p. φερεκύδης, philoſophus, & poeta tragicus, ex Scyro inſula, teſte Strab.lib. 10. Floruit regnante Ser. Tullo apud Romanos, ut Ci.lib.1.Tuſc. refert. Hic primus dixit animos hominum eſſe ſempiternos: primus ſcripſit ſoluta oratione (ut Apuleius in Floridis auctor eſt) repudiato uerſuum nexu. hunc Pythagoras magiſtrum coluit. Periit phthiriaſi, ideſt, pediculari morbo. de quo Serenus: Sed quis non paueat Pherecydis fata tragœdi, Qui nimio ſudore fluens animalia tetra Eduxit, turpi miſerũ quæ morte tulerunt? Hic etiam ſi nullum magiſtrum habuerit, tamen per ſe multum eruditionis eſt cõſecutus, ut auctor eſt Suidas. Quanquam Diogenes Laertius eum Pittaci auditorem dicat extitiſſe. Alius fuit Pherecydes, teſte Laertio, antiquior etiã ſuperiore, Athenienſis, & philoſophus, qui ab Orpheo multa didicit, ſcripſitq; Theogoniam libris decem. item libellum De rerum principio. Pherecydem alium, Lerium genere, Hiſtoricum commemorat Suidas.

Phiala, phialæ, φιάλη, poculi genus capacius: ita dictũ, quaſi πιάλη, κατ' ἀντιστοιχίαν, παρὰ τὸ πιεῖν ἅλις παρέχειν, ab eo, quòd affatim ad bibendum ſuppeditet. Solent autem phialæ ex auro fieri: quod ipſum non obſcure innuit Iuuen.Sat.7.

Phidias, æ, φειδίας, nobilis ſtatuarius, qui in ebore ſcalpendo citra æmulum claruit, dijs tamen (ut inquit Quin.) quã hominibus efficiendis melior. inter huius opera præcipue commendata eſt Mineruæ ſtatua, quam Athenis ex ebore fecit. xxvj. cubitorum altitudine: in cuius clypeo Amazonum pugnam & Gigantomachiam inſculpſit, in ſole is uero Centaurorum & Lapitharũ certamen. Proximam commendationem meruit Iupiter Olympius, & ipſe totus ex ebore. Cælauit & Venerem, quæ poſtea Romæ ſita fuit in porticu Octauiæ. Item Nemeſin Rhamnuſiam. A Phidias fit Phidiacus, a, um. Propert.lib.3. Phidiacus ſigno ſe Iuppiter ornat eburno. Mart.l.6.

Phiditia, phiditiorum, cœnationes Lacedęmonij ſeu conuiuia nominabant, ſiue quòd φιλίας, ideſt, amicitiæ cauſa inſtituta ſint, ſiue potius à parſimonia: φείδομαι, enim parco, unde & Phiditia conuiuia parca, & frugi. Ci. 5. Tuſ. Quid uictum Lacedæmoniorũ in phiditijs? conueniebant enim ad phiditia conferentes ſinguli farinæ modium, uini coros octo, caſei quinque minas, ficuũ quinque ſeminas.

Philadelphus, Ptolemæi regis Aegypti cognomen, qui bibliothecam fecit Alexandriæ, fere quinquaginta millia librorum continentem.

Philæ, philarũ, φίλαι, inſula aſpera, & undique prærupta, adiacẽs Aegypto, duobus in unum coeuntis omnibus cincta, qui Nilo mutantur, & eius nomen ferunt. Strab.l.17.& Lucan.l.10. Qua dirimunt Arabum populis Aegyptia rura Regni clauſtra Philæ.

Philippei, ſeu Philippi, φιλιππειοὶ, aurei quidam nummi, à Philippo Macedone ita appellati: quorum apud Plau. frequens mentio eſt, ut in Pœnulo. Hor. lib. 2. Retulit acceptos regale numiſma Philippos.

Philippi, ciuitas Theſſaliæ, quæ Dathos antea dicebatur, quam Philippus Macedonum rex inſtaurauit, & à nomine ſuo Philippos nominauit. Vir.1.Ge. Romanas acies iterum uidere Philippi. Sunt & Philippi in Thracia. Pli.l.4.c.11.

Philippicus, pica, picum, denominatiuum à Philippis, ut campi Philippici, ciuilibus cladibus nobilitati, in quibus primum Cæſar Pompeium, poſtea Auguſtus Brutum & Caſſium uicit.

Philippopolis, oppidum Macedoniæ, à Philippo conditum, patre Alexandri. Ste. Pli. Philippopolim Thracia conſtituit.

Philippus, φίλιππος, Amyntæ filius, & Alexandri magni pater Macedonum rex fuit, rei militaris peritiſſimus, rebuſq; geſtis clariſſimus, qui Macedoniæ regnum, quod anguſtis antea finibus cõtinebatur, adeo ampliauit, ut centum quinquaginta populi in Macedonum ditione numerarentur. Hic à Pauſania quodam adoleſcente interfectus: qui cum de ſtupro ſibi per uim ab Attalo illato apud regem queſtus eſſet, & pro rei indignitate ultionem poſtulaſſet, ſeq; etiam à rege irrideri animaduertiſſet, iram in regẽ conuertit, & ultionem, quam ab inimico non poterat, ab iniquo iudice ſumpſit. Iuſti. Alius fuit hoc nomine Romanorum imperator, qui primus ex Rom. Imperatoribus Chriſtianus fuiſſe perhibetur.

Philippus, Demetrij filius, &c.

Philo, φίλων, Academicæ ſectæ philoſophus inſignis, Ciceronis in philoſophia præceptor, ut ipſe teſtatur in l. de Cla. Ora. Fuit etiam hoc nomine Iudæus philoſophus. Alexandriæ natus, diſciplinis omnibus eruditus, & in noſtra, & Græcorum philoſophia bene uerſatus: eloquentiæ autem Platonicæ tam diligẽs æmulator, ut illud uulgo de eo iactaretur ἢ πλάτων φιλωνίζει, ἢ φίλων πλατωνίζει, ideſt, aut Plato Philoniſſat, aut Philo Platoniſſat.

Philoctetes, ctetis, uel tæ, pen.pro. φιλοκτήτης, Pœantis filius & comes Herculis, cui idem moriens in Oeta monte mandauit, ne cui corporis ſui reliquias indicaret, idq; iurare eum adegit, deditq; pro munere pharetram & ſagittas Hydræ felle intinctas. Adueniente uero tempore, cum Delphico oraculo moniti eſſent Græci, ad euertendam Troiam ſagittis Herculis opus eſſe, inuentus Philocteres, & de Hercule interrogatus, negauit ſe primo aliquid de Hercule ſcire, tandem uero mortuum eſſe confeſſus eſt, & cum grauiter ad indicandum ſepulcrum cogeretur, ne iuſiurandum uiolaret, ictu pedis locum oſtendit: cumq; ad bellum Troianum duceretur, quia ipſe ſolus Lernæis ſagittis uti poterat, unius ſagittæ caſu in pede, quo Herculis tumulum monſtrauerat, uulnere pene immedicabili affectus eſt. tandem cũ uulneris fœtor à Græcis ferri non poſſet, in Lemno relictus eſt, ſed, occiſo Achille, Vlyſſes in Lemnum regreſſus ad Troiam illum reduxit, ut inquit Ouid.l.3. Met. Deuicta autem Troia, pudore, ne in patriam æger rediret, impeditus, in Calabriam uenit, ibiq; Petiliã condidit. Virg.l.3. Aen. Hic illa ducis Melibœi Parua Philoctetæ ſubnixa Petilia muro. Tandem opera Machaonis medici ſanatus eſt, Propert. teſte, qui inquit: Tarda Philoctetæ ſanauit crura Machaon. Vide Pœantiades.

Philomela, φιλομήλη, nomen puellæ Pandionis Athenienſis regis filiæ, & ſororis Prognes. quæ cum à Tereo compreſſa fuiſſet, tandem (ut eſt in fabulis) deorum miſeratione in auem ſui nominis conuerſa fuit, quæ & Luſcinia dicitur, quam etiam nunc deflere dicunt cantu dulciſſimo iniuriam quam paſſa eſt. Mart. lib. 14. Flet Philomela nefas inceſti Tereos.

Philopœmenes, ſiue Philopœmen, φιλοποίμην, Suidæ, Megalopolitanus, dux Achæorum præſtantiſſimus, Lacedæmonios & Meſſenios multis cladibus afflixit. Pla. in uita eius. & Liu.l.35.

Philosophia, æ, φιλοσοφία, amor, & ſtudium ſapientiæ. Cice.2. Off. Nec quicquàm aliud eſt philoſophia, quàm ſtudium ſapientiæ. Idem l.1.de Leg. ita ſi ut mater omnium bonarum rerum ſit ſapientia, à cuius amore, Græco uerbo, φιλοσοφία, nomen inuenit. Hæc ſcientia diuiditur in tres partes, in moralem, naturalem, rationalem. prima componit animum, ſecunda rerum naturã ſcrutatur, tertia bene differendi rationem docet. Cic.4. Tuſc. Eſt profecto medicina animi philoſophia.

Philosophicus, ca, cum. Cic.5. Tuſc. A Bruto non modo impulſi ſumus ad philoſophicas ſcriptiones, uerum etiam laceſſiti.

Philosophor, pharis, φιλοσοφέω, ſapientiæ ſtudeo, uel philoſophorum more diſputo. Ci.l.1.de Nat. Deo. Cum minime uidebamur, tum maxime philoſophamur. Idem 2.de Or. Decreui philoſophari paucis. nam, omnino, haud placet. Plautus Pſeud. Satis eſt philoſophatum.

Philosophus, phi, *Amator della ſapienza*. φιλόσοφος, amator ſapiẽtiæ: quod nomen à Pythagora primum dicitur eſſe profectũ; qui ſophiſtæ appellationem, tanquam arrogantiorem, reijciens, philoſophum ſe nominari uoluit: poſt quẽ deinceps omnes ſapiẽtiæ profeſſores hoc nominis ſibi uendicarunt. Cic.1. de Orat. Philoſophi, qui de ſapientia unus omnia pene profitetur; eſt tamen

quædam deſcriptio:ut is, qui ſtudeat omnium rerum diuinarum atque humanarum uim, naturam, cauſasq́; noſſe, & omnem bene uiuendi rationem tenere & perſequi, nomine hoc appelletur. Genera philoſophorum deſcribit Ci. 3. de Or.

Philostratvs, φιλόστρατος, Lemnius philoſophus, tempore Seueri principis Romæ claruit. ſcripſit uitas ſophiſtarum ad Seuerum, & de uita Apollonij Tyanei libros octo, præterea heroica.

Philtrvm, philtri, pharmacum amorem cõcilians. (Ci. amatoriũ poculum appellat,) id eſt, quicquid eo animo cuiquam edendum bibendum ve damus, ut eum ad noſtri amorem inducamus.

Philyra, φιλύρα, à Græcis dicitur arbor, quã Latini Tiliã uocant. Pli. l. 10. c. 14. Philyram uocare uidetur membranã tenuiſſimam inter corticem & lignum tiliæ arboris, ex qua coronarũ lemniſci conficiebantur. Accipiuntur & Philyræ pro mẽbranis papyri, uel aliarũ arborũ, in quibus olim ſcribebatur. Mart. de Nupt. Philolog. Libri in philyra cortice ſubnotati. Pli. l. 13. Præparãtur ex eo chartæ diuiſæ acu in prætenues, ſed quàm latiſſimas philyras. Eſt etiam philyra proprium nomen filiæ Oceani, ex qua Saturnus in equum conuerſus Chironem centaurum dicitur ſuſcepiſſe: qui à matre Philyrides, & Philyreius dicitur.

Phinevs, φινεὺς, Agenoris fuit filius, ut Hellanicus ait: ut Heſio. Phœnicis & Caſſiopæ, Agenoris nepos, frater Cilicis, Dorycli, & Aramini. Hic igitur rex Arcadiæ, uel, ut alij, Thraciæ, uel, ut rurſus alij, Paphlagoniæ, uxorem duxit Cleopatrã, (quam quidam Stenobœam uocant) ex qua genuit Orythum, & Crambũ, ut Sophocles: ut alij, Maryandinum & Thynum: uel, ut rurſus alij, Palæmonem & Phinea, quibus mortua priore coniuge Cleopatra Harpalycen, Calais & Zethæ ſororem: (quamuis Flaccus nõ Harpalycen, ſed Cleopatram Boreadum ſororem appellet) cui etiam Apollonij commentarius aſſentit, qui lib. 1. dicit: Phineum Cleopatram Boreæ & Orithyiæ filiam uxorem duxiſſe, ſecundã uero Idæam Dardani filiam nouercam ſuperinduxit: cuius ſuaſu filios ſuos ex Cleopatra ſuſceptos excæcauit. quapropter & ipſe excæcatus eſt à dijs, & Harpyiæ contra eum miſſæ, quæ cibos & menſam eius turpiſſime fœdarunt. poſtea uero, aduenientibus ad ea loca Argonautis, à Calai & Zethe fratribus alatis rurſus ad Strophades inſulas fugatæ ſunt. poſtremo occiſus eſt ab Hercule, cum is in ſolitudine liberos Phinei offendiſſet excæcatos, cõperiſſetq́; eos calumnijs nouercæ electos fuiſſe.

Phinevs, a, um apud Sen. & Phinæius, næia, næium, apud Virg. l. 3. Aen. Quas dira Celæno, Harpyiæq́; colunt aliæ, Phineia poſtquam Clauſa domus.

Phlegethon, tis, φλεγέθων, fluius infernalis, flammis æſtuantibus rapidus, à φλέγω, ardeo. Virg. 6. Aen. Quæ rapidus flammis ambit torrentibus amnis Tartareus Phlegethon.

Phlegma, atis, *Flegma*, φλέγμα, humor eſt in corpore animalis frigidus & humidus, quem Latine pituitam uocamus.

Phlegontis, Phlegontidis, φλεγόντις, gemmæ genus, quod flamma quadam intus ardere uidetur. Pli. lib. 37. c. 11.

Phlegra, æ, uel Phlegre, es, φλέγρα, urbs Macedoniæ. Plin. lib. 4. cap. 10.

Phlegraei, φλεγραῖοι, campi duo fuere, alter in Græcia, à Phlegra Theſſaliæ ualle iuxta Pallenen, ubi gigantes cum dijs conflixiſſe traduntur: alter in Campania prope Cumas, in quo Hercules cum his prælium commiſit. Stra. l. 5.

Phlegyas, φλεγύας, Martis filius, rex Lapitharum in Theſſalia, pater Ixionis, & Coronidis nymphæ: quam cum ab Apolline uitiatam ſenſiſſet, confeſtim ira percitus, tẽplum eius Delphis incendit. quapropter Apollo iratus ipſum ſagittis interfectum ad inferos detruſit, ubi hac pœna afficitur, ut ſub ingenti ſaxo ruinam minitãte ſedens ſemper illud caſurum ſuſpicetur, & timeat. Phlegiæ item populi ſunt inſulani Theſſaliæ, à Phlegea Iaſonis patre cognominati. Vir. lib. 6.

Phoca, æ, φώκη, Belua marina, corio, & pilis tecta, per ſomnũ mugiens. unde & Vitulus marinus appellatur. Virg. l. 4. Geo. Paſcit ſub gurgite phocas. Pli. lib. 9. c. 7. Vituli marini, quos uocant Phocas, ſpirant, & dormiunt in terra.

Phocaea, phocææ, φώκαια, urbs Ioniæ, Athenienſium colonia, teſte Stra. l. 14. Vnde profecti ſunt, qui Maſſiliam apud Gallos non procul à Rhodano condidere. Dicta Phocæa, quod ituli marini magno numero apparuiſſent urbem condentibus. Eſt etiam in Caria Phocæa, monti Mycalæ appoſita. ab hac Phocæenſes, ut à Græcorum Phocide Phocenſes. ab utraque Phocaicus, a, um.

Phocaei, φωκαιεῖς, Ioniæ populi, qui aſſiduis Perſarum bellis exagitati, communi conſenſu patriam reliquerunt. uaria deinde fortuna uſi, tandem in Galliam delati, Maſſiliam cõdiderunt. Horatius: Nulla ſit hac potior ſententia. Phocæorum Velut profugit execrata ciuitas.

Phocis, phocidis. φωκὶς, exigua Græciæ regio ſinui Criſſæo adiacens, Delphico oraculo, & Helicone, Parnaſſoq́; montibus inclyta. incolæ dicuntur Phocenſes, φωκεῖς: à quibus nonnulli putant profectos eſſe Maſſiliæ conditores, non (ut alij exiſtimant) à Phocæenſibus Ioniæ populis. Cui etiam ſententiæ non obſcure ſubſcribit Plin. lib. 3. cap. 4. Vbi Maſſiliam Græcorum Phocenſium coloniam appellat, ad diſcrimen, ut uidetur, Aſiaticorum. idem innuit & Lucan. lib. 5. Cum ait, Maſſiliæq́; ſuæ donatur libera Phocis.

Phoebas, badis, Phœbi ſacerdos: dicta, teſte Seruio, quòd Phœbei numinis concepto afflatu fureret in bacchantis imaginem.

Phoebe, φοίβη, Phœbi ſoror, Diana, ſiue Luna. Virg. 1. Geor. Vento ſemper rubet aurea Phœbe. Ouid. 2. Meta. Quanto ſplendidior, quam cetera ſidera fulget Lucifer, & quanto quàm Lucifer, aurea Phœbe. Iaculatrix Phœbe. Ouid. epiſt. 19. Innupta Phœbe. 1. Met. Nemoralis Phœbe, Sta. 1. Syluarum. Phœbæus, a, um, Vir. 3. Aen.

Phoebvs, φοῖβος, Apollo, Iouis & Latonæ filius, eodem partu cum Diana editus, diuinationis & ſapientiæ deus à poetis exiſtimatus, & medicinæ repertor. Dictus Phœbus, quaſi φῶς τοῦ βίου, lux uitæ.

Phoenices, populi Syriæ, Iudæis contermini, quorum præcipuæ urbes fuerunt Tyrus, & Sidon. Horum regio Phœnice, ſiue Phœnicia appellatur, à Phœnice Neptuni & Libyes filio, ut Stephano placet. Cui opinioni accedit Sil. l. 1. Cum inquit, Et qui longa dedit terris cognomina Phœnix. Phœnices ingenij acumine plurimũ ualuerunt: quippe qui & litterarũ, & nauigandi artis primi inuentores extitiſſe putant. Rufus ex Dionyſio, & Lucan. l. 3.

Phoenice, phœnices, pe. pro. φοινίκη, ora maritima Syriæ, Iudææ contermina, ita dicta à Phœnice quodam Neptuni (ut Stephano placet) & Libyes filio, qui tractui huic imperauit. Pli. li. 5. c. 19.

Phoenicea, φοινίξ, Dioſc. herba, quã Latini Hordeũ murinũ appellant. Pli. l. 22. c. ult. Quidam hodie ſterilem auenam uocant.

Phoeniceus, a, um. genus coloris, qui alio nomine Spadix appellatur, qualis in palmæ fructu apparet, Sole non admodum incocto. Quidam uoluerunt Phœniceum colorem eundem eſſe cum purpureo, à Phœnicibus populis dictum exiſtimantes, apud quos præſtantiſſima olim purpura tingebatur. Quorum opinioni quò minus accedam, facit Plinij auctoritas, manifeſte Phœniceũ colorem à purpureo diſtinguentis. l. 21. c. 23. ubi ſic habet: Aut Phœniceum habet florem, aut purpureum, aut lacteum.

Phoenicia, niciæ, regio maritima Syriæ, quam Plinius Phœnicem appellat.

Phoenicobalanvs, φοινικοβάλανος, palmæ Aegyptiæ fructus, præ maturitate nigreſcens, ueſcentesq́; inebrians. Qui uero adhuc uiridis ante maturitatem decerpitur, Adipſos appellatur. Pli. lib. 12. cap. 22.

Phoenicopterus, ri, pe. co. auis à pennarum rubedine dicta. Græci enim rubrum φοινίκεον, appellant, alam πτέρον. Iuue. Sat. 11. Et Scythicæ uolucres, & phœnicopterus ingens. Auis huius lingua in præcipuis epularum delicijs erat olim apud Romanos. Pli. li. 10. c. 48. Phœnicopteri linguam præcipui ſaporis eſſe, Apicius docuit. Mart. l. 13. Dat mihi penna rubens nomen: ſed lingua guloſis Noſtra placet. quid, ſi garrula lingua foret.

Phoenissa, ſæ, mulier, ex Phœnice, Syriæ regione. Virg. 1. Aen. Hunc Phœniſſa tenet Dido.

Phoenix, phœnicis, φοῖνιξ, auis eſſe dicitur in Oriente, à Phœniceo pennarum colore dicta, toto orbe celeberrima, in Arabia naſcens, aquilæ magnitudine, quæ annis ſexcentis & ſexaginta uiuere dicitur. Pli. l. 10. c. 2. Aethiopes, atque Indi diſcolores maxime & inenarrabiles ferunt aues, & ante omnes nobilẽ Arabia Phœnicem, haud ſcio an fabuloſe unum in toto orbe. &c. Eſt itẽ Phœnix Theſſaliæ fluuius, in Aſopum influens. Pli. li. 4. c. 8. & Strab. l. 9. Phœnix præterea gentile nomen eſt, eum ſignificans, qui è Phœnice maritima Syriæ regione ortum traxit.

Phorcvs, ci, uel Græco more Phorcys. aut etiam Phorcyn, cynos, filius Neptuni & Thooſæ nymphæ, rex Corſicæ & Sardiniæ inſularum: quem ab Atlante nauali prælio uictum, undaq́; obrutum poſtea ſocij ſuperſtites, in marinum deum conuerſum dixere, eiq́; diuinos honores exhibuere. Vir. 5. Aen. Phorciq́; exercitus omnis, &c. Hic pater fuit Meduſæ, quæ ob id nomine patronymico Phorcynio dicitur. Oui. 5. Met. In partem phorcynida trãſtulit illam. Hinc etiam deducitur aliud patronymicum fœm. Phorcys, ydos. Prop. l. 3. Sectaq́; Perſea Phorcydos ora manu.

Phosphorvs, phoſphori, p. c. ſtella matutina, quam Latini uerbũ ex uerbo reddentes Luciferum appellãt. Mar. l. 8. Phoſphore redde diem, quid gaudia noſtra moraris?

Phrenitis, phrenitidis, *Freneſis*, φρενῖτις, morbus lædens mentẽ, & ad inſaniã furoremq́; perducens: unde & nomen accepit. nam mentem Græci φρένας, appellãt. Fit aũt ex inflammatione membranularum, quas menyngas uocant, idq́; uel à pallida bile, eaq́; leuior eſt, uel à flaua, eaq́; eſt uehementior: uel ab eadem ualde aduſta, quæ eſt omnium deterrima: ut docet Galen. lib. 3. de locis affectis. Alio nomine Phreneſis appellatur, pe. pr. Iuuen. Sat. 14. Cum furor haud dubius, cum ſit manifeſta phreneſis. Qui hunc morbum patitur Phreniticus appellatur. Pli. lib. 20. c. x.

Phrygia, φρυγία, minoris Aſiæ regio, Cariæ, Lydiæ, Myſiæ, & Bithyniæ finitima, quarum omnium fines ita coeunt, ut difficulter

poſſint

poſſint diſtingui, teſte Strabo.lib. 12. Dicta eſt autem Phrygia, (ut idem Strabo non uno in loco indicat) à Phrygibus populis, è Thracia oriundis, qui antea Bryges dicebantur. Quidam dupli çem faciunt Phrygiam, Maiorem, in Galatiam uergentem, & Minorem, Epictetum cognominatam. In hac eſt Ida mons, & Tmolus, & Pactolus fluuius Ex Phrygia orta eſt Sibylla cognomento Phrygia.

Phrygianus, giana, gianum, phrygionum opera confectum ut, Phrygianæ ueſtes, id eſt acu pictæ. Pli. l.8.c.48.

Phrygiones, *Recamatori*, φρύγιοι, qui acu pingunt, uel qui ueſtes auro intexunt. Phryges enim primi inuenere talem texturam. Plin.l.4.c.48. Acu ueſtes facere Idæi Phryges inuenerũt, ideoq; Phrygiones appellati.

Phrygius, a, um, è Phrygia. Cic. pro Roſcio Am.

Phrygius lapis, gleba pumicoſa, tingendis ueſtibus utilis. Plin. lib.36.c.19.

Phryx, ygis, qui eſt ex Phrygia. Cic. pro Flac. Verum noſtrum eſt, an ueſtrum hoc prouerbium, Phrygem plagis fieri meliorem? Sero ſapiunt Phryges, prouerbium in eos dici ſolitum, quos ſtulte factorum ſero pœnitet.

Phryxus, Athamantis ex Nephele filius, qui cum nouercales inſidias ferre non poſſe, cum Helle ſorore profugit, acceptoq; à patre ariete, cui uellus erat aureum, eoq; conſcenſo, cum in Aſiam traijcere uellent, Helle puellari timore exterrita, decidit in mare: quod ex eius nomine Helleſpontum appellauit: Phryxus uero incolumis in Colchidem peruenit ad regem Aeetem, (ut etiã docet Iuſtinus l.4.) Vbi arietem Ioui, uel, ut alijs placet, Marti immolauit, uellusq; illud aureum in templo ſuſpendit, quod poſtea Iaſon, Medeæ ope adiutus, abſtulit. Aries uero inter ſidera locatus, priſtinam effigiem tenuit, qui à Phryxeo phryxeus appellatur, media longa. Oui.l.7. Met. Dumq; adeunt regem, Phryxeaq; uellera poſcunt.

Phthia, ciuitas Theſſaliæ, Achillis patria: à qua Phthius, & Phthiota. Oui. in Epiſt. Briſ. Phthijs caneſcant æquora remis.

Phthiotis, phthiotidis, φθιῶτις, ſiue Phthiotia, æ, una ex quatuor Theſſaliæ partibus, in Auſtrum uergens, ut inquit Strab. l.9.

Phthiriasis, morbus pedicularis, ἀπὸ τῶν φθειρῶν, quos & pedes, & pediculos uocamus. Pli.l.20.c.1.

Phthisis, φθίσις, morbus eſt totum corpus extenuans, proueniens ex ulcere pulmonis, à pituita potiſſimum generato, quæ à capite delapſa, in pulmonibus computruit. Quanquam interdum & ex proprio pulmonis affectu originem trahit, maxime quidẽ ex uaſis diruptione, poſt ſputum ſanguinis non conglutinata. Iuuen. Sat.13. Et phthiſis, & uomicæ putres, & dimidium crus.

Phy, interiectio mirantis. Teren. in Ad. Phy, domi habuit, unde diſceret.

Phylaca, p.c. locus cuſtodiæ. i. carcer. Pla. in Cap. Illinc eſt abductus recta in phylacam. A φυλάττω, cuſtodio.

Phyllis, φυλλίς, nomen Lycurgi Thracum regis filiæ, quæ Demophoonta Theſei filium, ex Troiano bello redeuntem, hoſpitio, lectoq; excepit, accepta prius ab eo fide, ut, domi compoſitis rebus, illam uxorem duceret. Profectus itaque Demophoon cum ultra ſtatutum tempus uarijs diſtrictus negotijs in patria detineretur, Phyllis & amoris impatientia, & doloris impulſu, quòd ſe ſpretam eſſe crederet, laqueo uitam finiuit, & conuerſa eſt in arborem amygdalum ſine folijs. Poſtea reuerſus Demophoon, cognita re, eius amplexus eſt truncum, qui (uelut ſponſi ſentiret aduentum) folia emiſit. unde etiam Phylla ſunt dicta à Phyllide, quæ ante Petala dicebantur. Eſt & Phyllis, amnis Bithyniæ, teſte Steph. quo Phyllij, Phyllienſesq; dicuntur.

Phyllitis, phyllitidis, φυλλῖτις, herba folijs lapathi, longioribus tamen adultioribusq; modo ſenis, modo ſeptenis, interius læuis, auerſa parte quoſdam quaſi uermiculos appendentes referentibus. Dioſco. à quibuſdam Lapathon agrion, id eſt, rumicem agreſtem uocari tradit.

Phyllon, φύλλον, ſpina eſt ſine caule, ſine flore, ſine echino, folijs longis, aculeatis, & lactucæ ſimilibus. alijs nominibus Polygonaton, & Leucacantha. Pli.lib.22.c.16.

Physeter, phyſeteris, pen. prod. bellua marina, admirabili magnitudine, quæ aquam faucibus hauſtam tanta copia in altum afflat, ut ueluti denſiſſimus quidam imber decidens conſpectum circumquaque eripiat. unde & Phyſeter dictus κατὰ τὸ φυσᾶν τὰ κύματα, ab euomẽdis, aut efflandis fluctibus. Pli.lib.9.cap.4. Maximum animal in Indico Oceano priſtis & balena eſt: in Gallico Oceano phyſeter.

Physica, phyſicorũ, φυσικά, ipſa naturalis philoſophia, ſiue opus rerum naturam pertractans, Cic.3.de Ora. Oratorem ne phiſicõn quidem eſſe expertem uolo. In eadem etiam ſignificatione dicimus Phyſica Phyſicæ, φυσική, præſertim pro diſciplina ipſa naturali. Ci.3.Ac. Enitar ut Latine loquar, niſi in eiuſcemodi uerbis, ut rhetoricam, aut phyſicam, aut dialecticam appellem.

Physice, φυσικῶς, naturaliter. Ci.3.de Nat. Deo.1.de Diui.

Physicus, a, um, *Naturale, che s'appartiene alla natura*, φυσικός, naturalis, ſiue ad rerum naturam, uel phyſicam pertinens. Cice. 2. de Diu. Si uelim geometricum quiddam, aut phyſicum aut dialecticum explicare, ibidem: Phyſica diſputandi ſubtilitas. Idem.2. de Nat. Deo. Rationibus phyſicis conſtituere aliquid.

Physicus, ci, ſubſtan. qui rerum naturam rimatur. Cic.1.de Na.de. Sed tu phyſice non uides, quam blanda conciliatrix, & quàm ſui ſit lena Natura. Idem 1.de Nat. de. Non pudet phyſicum, id eſt, ſpeculatorem, uenatoremq; naturæ, ab animis conſuetudine imbutis petere teſtimonium ueritatis.

Physiognomus, pen. pro. uel Phyſiognomon, onis, qui hominum mores ex corpore uultuq; cognoſcit. Cic. de Fato.

P ANTE I

Piabilis, le, *Che ſi può purgare*, ἀγνίσιμος, ἀποκαθαρτός, quod purgari poteſt, ut Fulmen piabile, apud Ouid. 3. Faſt.

Piacularis, piaculare, ἀγνιστικόν, quod uim habet expiandi. Liu. li.7. Vt cædes manifeſta aliquo piaculo lueretur. Plau. in Epid. Mene piacularem oportet fieri ob ſtultitiam tuam? id eſt, Oportet ne tuam ſtultitiam meis ſcapulis expiari? Piacularia auſpicia dicebantur, teſte Feſto, quæ ſacrificantibus triſtitia portendebãt, cum aut hoſtia ab ara profugiſſet, aut percuſſa mugitum edidiſſet, aut in aliam partem corporis, quam oporteret, cecidiſſet. Piacularis porta, Romæ appellata, ob quædam piacula, quæ ibi fieri ſolebant, teſte eodem Feſto.

Piaculum, li, καθάρμα, ſacrificium, cultus, & quicquid agitur, ſeu præbetur pro ſatisfactione peccati, aut pro fulminis portentiue expiatione. Virg.6.Aen. Ea prima piacula ſunto. Hor.li.1.Carm. Teq; piacula nulla reſoluent: id eſt nullis hoſtijs te expiabis. Aliquando crimen, flagitium, Vir.lib.6. Diſtulit in ſeram commiſſa piacula mortem. Vbi Seru. Piacula commiſſa, propter quæ expiatio debetur.

Piamen, minis, ſeu Piamentum, ti, κάθαρσις, ἀφοσίωσις, expiatio uel actus expiandi, uel id ipſum, quo ad expiationem utimur. Sunt autem, teſte Feſto, dictionis magis poeticæ, quàm oratoriæ, Oui.3.Faſt. Februa Romani dixere piamina patres. Plin. li. 25. c.4. Hac euulſa ſcrobem repleri uario genere frugum, religio eſt, & terræ piamentum.

Piare, σέβεσθαι, pie colore. Plaut. in Aſi. Vbi piem pietatem, ſi iſto more moratam tibi poſtulem placere? Quandoque contaminare, polluere, quod & Impiare dicitur, ſicuti Sacrum ponitur pro Execrabili. Quandoque pie amare. Næuius apud Nonium: Nemo eſt, qui magis ſuos piet liberos. Aliquãdo purgo, expio. Virg. 2. Aen. Et culpam miſerorum morte piabunt.

Piatrix, huius icis, ἀγνίστρια, ſacerdos, expiationes peragere ſolita, quæ & ſaga expiatrix dicebatur, teſte Feſto.

Pica, *Gazza*, κίττα, quamuis fœmininum uideatur à picus, longe tamen diuerſæ ſignificationis eſt. nam auis eſt magnitudine palumbæ, alis uario colore, & præſertim cæruleo depictis, humana imitans uerba. Mar.li.14. Pica loquax certa dominum te uoce ſaluto: Si me non uideas, eſſe negabis auem. In has aues fabulantur poetæ mutatas eſſe Pieridas, indeq; illis priſtinam loquacitatẽ, humanæq; linguæ ſtudium remanſiſſe. Ouid. 6. Met. Plangere dumq; uolunt, per brachia mota leuatæ Aere pendebant nemorum conuicia picæ. Nunc quoque in alitibus facundia priſca remanſit, Raucaq; garrulitas, ſtudiumq; immane loquendi. Eſt & alterum picæ genus, quod Plin. teſtatur ſua ætate ab Apennino Romam uerſus cerni cœpiſſe, longa, inſigne cauda, & à Romanis uariam appellatam fuiſſe. Pica etiam in grauidis dicitur peruerſus abſurdarum rerum appetitus.

Picatus, ta, tum, *Impegolato*, πιττωτός, pice illitus: ut dolium picatum, nauis picata, Vinum uero picatum dicitur, quod pice conditum eſt. ſolet enim muſto in primo feruore (qui fere nouem diebus peragitur) pix aſpergi, ut odor uini conciliaretur, & quoddã ſaporis acumen. Pli.lib.14.c.20. Fuit & uini picati genus in agro Vienneſi, ſponte naturæ picem reſipiens. quod & Plinius memoriæ prodidit l.14.c.1. Inuenta uitis per ſe in uino picẽ reſipiẽs.

Picea, piceæ, arbor larici ſimillima, folio breui, tedæ proximo, immortali uirore. Plin. lib. 16. cap. 10. Theophr.lib.3. cap. 10. Dioſc.cap.86.

Piceaster, ſtri, picea ſyluestris, Hiſpaniæ familiaris. Plin. lib 24.cap 20.

Picentes, Picentium, qui & Piceni dicuntur, πικεντοί, populi ſunt in quinta regione Italiæ, ad mare Adriaticum ſiti. Plin. l.3.c.13. Dicti Picentes, teſte Stra.lib.5. A pici Martij omne, qui in uexillis eorum è Sabinis (à quibus originem traxerunt) Aſculum commigrantium, dicitur inceſſiſſe.

Picentini, populi ad mare Tyrrhenum, Lucanis proximi, inter Surrentinum promontorium & Silarum amnem incolentes, à Picentibus maris Adriatici accolis originem trahentes. Stra. li. 5. & Pli.lib.3.c.5.

Picenum, regio Italiæ trans Apenninum, ab ipſis montibus uſq; ad mare Adriaticum extenſa, inter Aeſim & Leaſtrũ fluuios, teſte Stra.l.5. Hodie ab Ancona, celeberrimo emporio, Marchia Anconitana appellatur. Populi Picentes & Piceni appellantur, di-

uerſi à Picétinis.maris Tyrrheni ac colis.Hinc Picenus, na, nú.

Piceus,a,um,ex pice,uel quod picem refert.Mart.l.2. Et tres ſunt tibi Maximina dentes,Sed plane piceiq;,buxeiq;.

Pico,cas,*Impegolare*,*πιττόω*,pice oblino.Pli.l.36.

Picturatus,a,um,*Dipinto*,uaria pictura exornatus: unde ager picturatus floribus dicitur à Stat.l.6. Theb. Veſtes picturatæ,quas & Phrygianas uocant,quæ acu pictæ ſunt,Vir. 3. Aen. Opus picturatum metallis,Clau.7.Paneg. Volucres picturatæ, Idem ad Serenam.

Picumnus,*πικουμνος*,auis eadem cum pico Martio,teſte Non.itẽ deus quidã,qui ſacris Romanis adhibebatur. Aemilius Macer in Theogonia:Et nunc agreſtes inter Picumnus habetur.

Picus *Picchio*,*δρυοκολάπτης*,auis eſt exigua,aduncis unguibus,Marti ſacra exiſtimata:unde & Martium cognominauerunt. Præterea Picos Romani ueteres uocabant,quos Græci Gryphas, belluas quadrupedes,auritasq;,uiſu & forma terribiles,corpore leonino,roſtro,alis,pedibus aquilis ſimiles. habitare in Hyperboreis mõtibus,in Aſiatica Scythia feruntur, ubi aurum naſci perhibetur.Pla. Aul: Picos diuitiis qui aureos montes colunt,ego ſolus ſupero.Pli.tamen l.10.ca.49. Fabuloſa exiſtimat, quæcunque de Gryphibus commemorantur. Fuit & Picus rex Latinorum, Fauni pater,Latini regis auus,auguriorum peritiſſimus, qui à Circe adamatus,cum eius coniugium ſperneret, mutatus fertur in auẽ ſui nominis:quod idcirco fingi creditur,quoniam primus hac aue uſus eſt in auſpicijs.Ouid. 13. Met. Picus in Auſonijs proles Saturnia terris.unde Ser.7.Aene.in hunc Vir. locum, Picus equum domitor.

Pieres,pe.c.*πιερεῖς*,populi olim Macedoniæ finitimi,inter Axiũ & Aliacmonem amnes.Pli.l.4.c.10.& Str.l.10.

Pieria,æ,regio in finibus Macedoniæ, inter Axium & Aliacmonem flumios.Pli.l.4.c.10.& Stra.li.10.teſte Pli.l.4.c.10.Hinc Pierides Muſæ,quòd in Pieria ex Ioue & Mnemoſyne natæ ſint.Ser. Pierius,a,um,ut Pierium carmen.Lucr.l.1.Chorus Pierius, Ou. ad Piſ.Dies Pierij,quos impendimus literarũ ſtudijs, Stat.1. Syl. Via Pieria,Ouid.1.de Ponto.Eſt item Pieria,Syriæ,Antiochenę urbs celeberrima, alio nomine Seleucia.Pli.l.5.c.21.

Pierus,Pieri,pe.c.mons Theſſaliæ poſt Pheras, atque in Macedoniam uſque protenſus,teſte Pli.l.4.c.8.In hoc monte quidã Muſas natas uolunt,atque inde Pieridas appellatas.

Pietas,tis,*Pietà*,*εὐσέβεια*,*φιλοστοργία*,eſt debitus cultus erga deũ, patriam,& parentes,eosq; qui nobis parentum loco ſunt. Ci.pro domo: Nec eſt ulla erga deos pietas, niſi honeſta de numine eorum,ac mente opinio:cum expeti nihil ab ijs,quod ſit iniuſtum, ac inhoneſtum arbitrere.Sumitur etiam latius(ut diximus)nomẽ Pietatis,ut amorem complectatur filij erga parentes, & propinquos, & ciuis erga patriam, quæ communis omnium ciuium eſt parens.Cic.in Som. Scip. Cole pietatem, quæ cum ſit magna in parentibus, & propinquis, tum in patria maxima eſt. Pietas etiã à Romanis dea putata eſt:quæ ædem habuit Romæ, eo in loco, ubi poſtea Marcelli theatrum extructum.Pli.l.7.c.36.

Piger,ra,um,*ὀκνηρός*,*ἀργός*,tardus,ſegnis.Hor.1. Serm. 4. Atque piger ſcribendi ferre laborem: Scribendi recte.nam, ut multum, nil moror. Perſ.Sat. 5. Mane piger ſtertis. Cic.Treb.l.8.Interdũ piger,interdũ timidus in re militari uidebare. Aliqñ pro lẽto, & minime fluido.Col.l.2.c.2.Nullũ temere uidemus locũ,q modo pigrũ teneat humorem.Iungitur aliquando accuſatiuo cum Ad. Cœlius ad Cic.l.8.Ad literas ſcribendas pigerrimo.Hinc pigre, pigrius,pigerrime.Pli.l.10.c.34. Pigrius intrante fœmina ad pullos.Hinc pigritia,ignauia,tarditas.Cic.1.Offic. Efficiendum eſt, ut appetitus rationi obediant, eamq; neque præcurrant, neque propter pigritiam aut ignauiam deſerant. Liu. 1. Cum pigritia militandi oriretur.Pigrities,ei,Pigredo,inis, Pigritudo,& pigritas idem.

Piget,uerbum imperſonale piguit,& pigitum eſt, *Rincreſcere,eſſer moleſto*,*μισῶ*, *ἄχθομαι*, idem fere quod dolet,ſiue moleſtum eſt Sta.l. 7. Theb. Nec pigitum paruoſque lares,humilesq; ſubire. Conſtruitur autem fere cum accuſatiuo,& genitiuo,niſi quid loco genitiui ponatur,puta infinitiuus.Ou.l.2. Met. Pigetq; Actorum ſine fine mihi,ſine honore laborum.Cicer.pro domo:Vt me non ſolum pigeat ſtultitiæ meæ ſed etiam pudeat. Plau. Non dediſſe te,pudet me:quia non accepi, piget. Differt autem Piget à Pudet,teſte Donato,quòd pudet de ijs dicatur,quæ turpiter ſiũt: piget de ijs,quæ cum damno, & malo, Pudere ad dedecus refertur.Pigere ad dolorem.Pigere interdum pro tardare,interdũ pro pœnitere poni ſolet,inquit Feſtus.Legitur & pigeo,es, Pla. Mẽ. Adoleſcens loquere mihi tuum nomen,niſi piget.Idem Pſeu. Id quod pudet facilius fertur,quam id quod piget. Ter.Phor.Obſecro,ne plus minus ue ſaxit, quod nos poſtea pigeat.Inuenitur & Pigendus,quod eſt à Pigeor uerbo deponenti.Ouid.epiſt 7. Ad de fidem,nulla parte pigendus erit.

Pigmalion,ſiue Pygmalion,*πυγμαλίων*, Suidæ,Beli regis Tyri filius fuit,frater Didonis,qui dum ardentiſſima auri cupiditate flagraret,animum ad Sichæi patruelis ſui opes appulit, illumq;,ſpe potiundi auri ante aras,clam,& dolo interemit, cuius cædis cum certior in ſomnis à marito Dido facta fuiſſet, ſumptis ſecũ theſauris in Africam profugit: ubi & Carthaginem condidit.

Pigmantum,pigmenti,*Beletto*,*liſcio*,*φῦκος*, quo utuntur puellæ ad uenuſtandã faciem: qualis eſt ceruſſa. Plau.in Moſt. Non iſtanc ætatem oportet pigmentum ullum attingere. Pli.l.26.c.43. Nuper inuentum,ut pigmentis perderet ſe.Per tranſlationem Pigmenta dicuntur mendacia & fraudes,quia eius qui pingitur, non eſt naturalis color,ſed artificialis.Cic.l...de Orat.Integræ ſentẽtiæ,ueræ,nouæ,ſine pigmentis. Quandoque ſignificat colores pictorum,de quibus Pli.l.35.c.5. Cic.1. de Diuin. Aſperſa temere pigmenta in tabula oris lineamenta efficere poſſunt. Plau. Epid. Quem Appelles,Zeuxisq; pingent pigmentis ulmeis. Accipitur etiam quandoque pro confectione ex diuerſis ſpeciebus, ſuaui & odorifera.

Pigmentarius,tarij,*φαρμακοποιός*,*μυροπώλης*, qui facit uel uendit pigmenta.Iulius Firmicus.Quicunque habuerit horoſcopum in parte Libræ uigeſima ſexta,erit pigmentarius.

Pigmantatus,pigmentis ornatus.Hier.ad Paul. Formoſum quæſitis hincinde odoribus pigmentatum.

Pigneraticius,cia,cium,*ὑποθηκικός*,ex ſupino uerbi Pignero nomen deductũ,ſignificat quod pignori datum eſt: ut,Res pigneraticia,Pigneraticius creditor,cui pignoris capiẽdi ius eſt. Vlpian.

Pignero,pigneras.actiuum:aut Pigneror,pigneraris, deponens, *Pegnorare, dare in pegno, tor pegno*. *ὑποτίθεμαι*, rem pignori do, pignori oppono.Sueton.de Vitellio,Vt ex aure matris detractũ unionem pignerauerit ad itineris impenſas. Accipitur nonnunquam pro pignora capere.Iuuen.Sat.7.Cuius & alueolos, & lænam pignerat Atreus.Cic.14.Phil. In fuga fœda mors: in uictoria,glorioſa: etenim Mars ipſe ex acie fortiſſimum quenque pignerari ſolet. Vbi Pignerari dixit, pro in pignus accipere, quaſiq; debitum ſibi capere. Hinc Pignerator,qui pignus accipit.Cic. Ver.4.Cum publicanus petitor, ac pignerator, non ereptor, neque poſſeſſor ſoleat eſſe.

Pignus,oris,& Pigneris,*ἐνέχυρον*,*ἀρραβών*,*ὁμηρεῦμα*,*ὑποθήκη*,quod creditori ad ſecuritatem datur: ita dictũ à pugno, ut Caius de Verb.ſignifi.inquit,in l. Plebs.quia res quæ Pignori dantur, manu traduntur. Mart. lib. 12. Cum rogo te nummos ſine pignore, Non habeo,inquis. Aliquando pro eo accipitur, quod inter duos contendentes ſequeſtro ita deponitur,ut fiat uictoris. Virg.3.ecl. Tu die,mecum quo pignore certes.Pla.Caſ. Mecum pignus,ſi quis uult,dato in urnam mulſi. Per tranſlationẽ pignus eſſe amoris,beneuolentiæq; dicimus: ideſt,indicium, documentum,& argumentum certum.Virg.3. Aene. Ipſe pater dextram Anchiſes,haud multa moratus,Dat iuueni, atque animum præſenti pignore firmat. Ideſt, ſecurum facit, ut qui dat pignus. Liu. 39.Hæc amoris pignora cum eſſent,nec quicquam ſecreti alter ab altero haberent. Cur.l.9. Nullum erga me beneuolentiæ pignus atque indicium omiſiſtis. Vlpianus inter pignus & hypothecam hoc intereſſe ſcribit,quòd pignus dicitur, cum ad creditorem tranſit hypotheca,cum non trãſit. Budæus tamen inquit, pignus Latine id eſſe,quod Græce dicitur hypotheca quaſi obligationi ſuppoſitum,uel quaſi ob fidem debiti depoſitũ, quod Latini Pignori opponere dicunt. pignus enim tam de immobili, quàm de re mobili dicitur. Ter.in Phor. Ager oppoſitus eſt pignori ob decem minas.Dicimus Latine, Auferre pignus,Ponere pignori, uel in pignus, Opponere pignori, Accipere pignori, Coercere pignoribus captis,ideſt,Cogere per bonorum captionem.Cic.3.de Or.Philippus pignoribus ablatis Craſſum inſtituit coercere.Quoniã uero liberi uidentur tanquam pignora quædam inter coniuges perpetui amoris; factum eſt; ut pignora pro liberis capiantur.Ou.3. Faſ. Dulcia ſollicitæ geſtabant pignora matres.

Pigror,aris,*Impegrire*,*ὀκνέω*,*μέλλω*,morari,& ueluti per pigritiã cunctari.Ci.Atti.lib.14.Quicquid erit noui, ſcribere ne pigrere. Luc.l.1.Quòd ſi pigreris,paulum ne receſſeris ab re.

Pigresco,is, *Diuenir pegro*,piger fio,& lentus.Pl.l.18.c.2.

Pigro,as,*ἐπέχω*,antiqui dixerũt pro cohibere uel tardare. Accius in Chry. Melius pigraſſe,quàm properaſſe eſt nefas. Nonius.

Pila,æ,*Mortaio*,*colonna*,*molo*,*pala*,*ὅλμος*,à Pinſo, uas concauũ, quo antiqui ſiccata frumenta pinſebant,hoc eſt, contundebant. Plin. l.18.c.11. Tundatur granũ eius in pila lignea.Similiter uaſa illa concaua,medicorum uſui apta,in quibus priſanæ fieri ſolent. Pilæ dicuntur. Eſt item Pila,idem quod columna.Feſtus: Pila, quæ parietem ſuſtentat,ab opponendo dicitur.Pli.l.11. Rnentes ceras fulciunt pilarum inſtar.Pilæ etiam ſunt opera informia, quæ in aqua conſtruuntur,cuiuſmodi magnifica Genuæ uiſitur. molẽ uulgo appellant.Earum uſus eſt,ad tuendas à fluctibus naues intra portus & naualia de quarum conſtructione uide Vitru. lib. 5. Huiuſmodi Virg.l.9.Deſcribit his uerbis:Qualis in Euboico Baiarum littore quondam Saxea pila cadit. Et in his omnibus ſignificationibus Pila producit penult. Quando uero penulti. corripit, accipitur pro rotunda illa ſphærula, qua luditur. à uerbo

uerbo Græco πιλέω, æquo, quòd forma ſphærica ſit, quæ omni ex parte æqua eſt, uel à pilis, quibus impleri ſoleat. Plau. in Bacch. Ibi curſu, luctando, haſta, diſco, pugilatu, pila ſaliendo ſe exercebant. Ci. 2. de Or. Ad pilam ſe, aut ad talos, aut ad teſſeras conferunt. Seneca de Benefic. l. 2. c. 32. In luſu eſt aliquid ſcite ac diligenter pilam excipere. Cel. l. 1. c. 6. Quē frequenter citata aluus exercet, huic opus eſt pila ſuperiores partes exercere. Quatuor autem ſunt pilarum genera, Trigonalis, Paganica, Follis, & Harpaſium: quæ omnia uide ſuis locis. Pilæ autem primus inuentor fuit Pythus, ut ait Pli. l. 7. c. 56. A pilæ luſoriæ ſimilitudine etiam Pila dicitur, quicquid eſt rotundum inſtar pilæ. Pli. l. 12. c. 10. Cucurbitæ maturitate ruptæ, oſtendunt lanuginis pilas.

Pilani, dicti ſunt milites, qui pilis pugnabant, teſtibus Varrone, & Feſto, alio nomine Triarij appellati.

Pilarii, præſtigiatores, qui leui agitatione paruas pilas uidentur emittere, aut in uas iniicere, cum lectus faciant. Quinctil. l. 10. c. 7.

Pilatim, per pilas: à pila pro columna. Vitruuius. Pilatim ſtruuntur ædificia.

Pilatus, a, um, pilo armatus. Mart. l. 10.

Pileatus, a, um, pileo tectus Li. 24. Pileati, aut lana alba uelatis capitibus uolones epulati ſunt. Vnde ſerui pileati, qui pileo impoſito uendebantur. Gel. l. 7. c. 4.

Pilentum, pilenti. *Caretta*, μετέωρον ὄχημα, uehiculi genus, quo matronæ ferebantur. Hor. l. 2. epi. Eſſeda feſtinant, pilenta, petorita, naues. Ex quo Horat. loco patet non omnino idem eſſe cū petorito, ut nonnulli putauerunt, ſed tamen fortaſſis illi non diſſimile. Eſt enim Pilentum Hiſpanorum inuentum, Petoritum autem Gallorum. Var. de Lin. Lat. in conſuetudinem ſua ætate primū ueniſſe ſcribit Vir. 8. Aen. Caſtæ ducebant ſacra per urbem Pilentis matres in mollibus. ideſt, penſilibus, ut interpretatur Seruius. Liu. 5. Honorem ob eam munificentiam ferunt matronis habitum: ut pilento ad ſacra ueherentur.

Pileolus, & Pileolum, li, πιλίδιον, cum accentu in antepen. Hor. lib. 1. epiſto. Vt cum pileolo ſoleas conuiua tribulis. Ouid. 1. de Arte. Nec turpe putaris Pileolum nitidis impoſuiſſe comis.

Pileus, pilei, πῖλος, πίλιον, tegmen capitis, quod & pileum dicitur Plau. in Amph. Vt ego hodie raſo capite caluus accipiam pileū. Perſ. Sat. 5. Hanc nobis pilea donant. Quandoque pro libertate: unde legimus apud hiſtoricos, ad pileū ſeruos fuiſſe uocatos: quod ſignificat ad libertatem, cuius in ſigne eſt pileus. Liu. l. 24. Poſtero die ſerui ad pileum uocati. Suet. in Tib. Seruis ad pileum fruſtra uocatis, in Siciliam profugit. Accipiebant enim ſerui pileum raſo capite, cum manumittebantur.

Pilicrepus, pilicrepi, p. c. apud Sene. l. 8. epiſt. ad Lucil. Vbi notatur balneorum luxuria, intelligendus eſt is, qui pilas, id eſt, ſphæras, aut glomos pice illitos in ignem balneorum, ſiue uaporatij conijceret, ſicubi forte reſtringeretur. quod manifeſtat Papinius Sylu. 1. in balneo Etruſci. Quid nunc ſtrata ſolo referam tabulata, crepantis Aedibus, & tenuem uoluunt hypocauſta uaporem? Meminit huiuſmodi pilarum Vitru. l. 5. c. 10.

Pilo, pilas, p. c. τριχιάω, à Pilus ſignificat pilos emitto. Accius: Tunc primum pilabant genę. Afranius: Meum præterea corpus nunc pilare primum cœpit. Interdum eſt pilos detrahere. Mart. Quod pectus, quòd crura pilas.

Pilula, lulæ, *Pallotta, pilola*, σφαιρίδιον, quaſi parua pila, globulus, ac ſphæricum quiddam, & rotundum. Plin. l. 16. c. 7. Naſcuntur in eo pilulæ nucibus non abſimiles. Idem l. 30. c. 11. Scarabæus, qui pilulas uoluit. Quinetiam uenena, ſiue pharmaca, quæ hac forma ſumimus Pilulas nominamus. Idem. l. 28. c. 9. Vetus axungia phthiſin in pilulis ſumpta ſanat.

Pilum, li, πῖλος, ὑσσός, priore producta, telum Romanum, à perimendo dictum, quaſi per illum, ut inquit Var. Huius haſtile, teſte Vegetio, erat pedum quinque & ſemiſſis, & ferrum trigonali figura nouem unciarum. Erant autem Pila, (Varrone auctore) tela Romanorum, ſicut Geſa Gallorum, & Sariſſæ Macedonū. Lucan. l. 1. Pila minantia pilis. Vir. 1. Ge. Exeſa inueniet ſcabra rubigine pila. Præterea Pilum, à piſendo, ſeu iuxta Seruium à Pilūno inſtrumentum, quo quippiam in mortario teritur. Plin. l. 18. c. 10. Primum pilum uocabatur prima centuria in exercitu apud Romanos quòd circa ſigna grauis armatura conſtituta eſſet, in qua inter cetera armorum genera haſtile erat pedum quinque & ſemiſſis quod pilum nominabant. Cæſ. 5. Bel. Gal. Baluentio, qui ſuperiore anno primum pilum duxerat, utrunque femur tragula traijcitur.

Pilumnus, qui pinſendi frumenti uſum inuenit, Iouis (ut putant) filius, & Dauni pater. Ser. in l. 9. Aen. Pilumnus (inquit) & Picumnus fratres fuerunt dij. Horum Pilumnus ſtercorandorum inuenit uſum agrorū: unde & Sterquilinius dictus eſt. Pilumnus uero pinſendi frumenti, unde à piſtoribus colitur, & ab ipſo Pilum dictum eſt. Ad hunc Danae Acriſij filia forte ad Appulum littus acta, & à paſtore una cum Perſeo paruulo delata eſt, quam ipſe, cognito genere, uxorē duxit, ex qua Daunum filium ſuſcepit. Virg. l. 10. Cui Pilumnus auus, cui diua Venilia mater, &c.

Pilus, pili, priore cor. *Pelo*, θρίξ, generalius, quàm capillus. proprie enim capillus de ijs tantum dicitur, qui caput ueſtiunt, cum pilus omnium partium corporis ſit communis. Pli. l. 11. c. 37. In capite cunctorum animalium homini plurimus pilus. Ci. 1. de na. de. Munitæ ſunt palpebræ tanquam uallo pilorum. Iuuen. Sat. 9. Sed fruticante pilo neglecta, & ſqualida crura. Hor. 2. epi. 1. Caudæque pilos ut equinæ Paulatim uello. Hæc tamen differentia nonnunquam confunditur, capillus enim accipitur nonnunquam in eadē ſignificatione in qua Pilus. Gel. l. 12. Si ouium lacte hœdi, aut caprarum agni alerentur, conſtat fere in his lanam duriorem, in illis capillum gigni teneriorem. Pili longiores, proni in colla, atque armos ueſtientes, Iubæ dicuntur: Pili uero craſſiores, rigidi, quales habent ſues, uocantur Setæ. Pili non facio, Nec pilo quidem melior: de re nullius momenti. Cic. ad Q. fr. l. 2. Ego ne pilo quidem minus me amabo. Catu. epig. 17. Ludere hanc ſinit, nec pili facit uni. Hinc Piloſus, Pilis abundans. Var. 2. de re ruſt. c. 5. Oculis magnis, & nigris, piloſis auribus. Ci. in Piſ. Non enim nos color iſte ſeruilis, non piloſæ genę, non dentes putridi deceperūt. Piloſiora folia, quæ in ipſa ſuperficie ueluti adnatos quoſdam pilos oſtendere uidentur. Pli. l. 20. c. 16.

Pimpla, πίμπλα, Thraciæ mons, Muſis ſacer. Stra. l. 10.

Pimpleides, ſiue Pimplęę, πιμπλεῖαι, Muſæ cognominatę ſunt, ſiue à Pimpla olim Thraciæ monte, quem poſtea Macedones ſibi uendicarunt, ſiue à Pimplæo quodam fonte, ad radicem eius montis naſcente: ubi & Pimplæum antrum nonnulli conſtituerunt. Mart. lib. 12. Cuius Pimplæo lyra clarior exit ab antro.

Pinacotheca, πινακοθήκη, locus eſt in quo tabulæ pictæ, argentū cælatum, ſtragula, ueſtis, ſigna, & ornamenta reponuntur. Pl. l. 35 c. 2. uocat Tablinum. utrunque nomen dictum à tabulis, quæ in hoc loco præcipue aſſeruabantur. nam quas Latini tabulas, Græci uocant πίνακας. Var. 1. de re. ru. cap. 2. Pli. l. 35. cap. 2.

Pinarius, & Potitius, Arcades duo ſenes, quibus, qualiter coli uellet, oſtendit Hercules ſcilicet ut mane, & ueſperi ei ſacrificaretur. perfecto itaque matutino ſacrificio, cum circa ſolis occaſum eſſent ſacra repetenda, Potitius prior aduenit, Pinarius poſtea, extis iam redditis. unde iratus Hercules, ſtatuit, ut Pinariorum familia tantum miniſtra eſſet epulantibus Potitijs, & complentibus ſacra. unde & Pinarij dicti ſunt, ἀπὸ τῆς πείνης, ideſt à fame. nam ſenem illum Pinarium conſtat alio nomine nuncupatū. Hæc Ser. explicans illud Vir. Aen. 8. Et domus Herculei cuſtos Pinaria ſacri.

Pinaster, πίτυς ἀγρία, pinus ſylueſtris, miræ altitudinis. Pli. lib. 15. cap. 10.

Pincerna, æ, *Pincerna, coppiero*, οἰνοχόος, pocillator, qui uinum conuiuis miſcet: qui & à poculis dicitur.

Pindarus, p. c. πίνδαρος. poeta Thebanus, Lyricorum apud Græcos princeps. floruit temporibus Aeſchyli poetæ, & Perſarum expeditione in Græciam. ſcripſit lingua Dorica, Olympia, Pythia, Nemæa, Iſthmia, quæ extant. Altiſſimus fertur, & uerborum, & ſententiarum copia (ut ait Quinct.) grauitate arduus, conſtructione ac ordine immenſus ac prolixus. quem etiam inimitabilem Hor. ſcribit 4. Car. Ode. 1. Eius gratia Lacedæmonij, in reliquam Bœotiam ſæuientes, Thebis pepercerunt. Alexander etiam cum Thebas euerteret, & in omnes ſæuiret ſine diſcrimine, in Pindari uatis penatibus familiaq; parci iuſſit. Expiraſſe fertur in gremio pueri adamati, Valerio teſte. Quinctil. 10. Inſti. Or.

Pindus, πίνδος, Lapitharum ſedes, mons Theſſaliæ. Eſt & nomen urbis Theſſalicæ, à Pindo monte appellatæ. Str. l. 9.

Pinetum, *Luogo doue ſono molti pini*, πιτυών, locus pinis conſitus Plin. libr. 27. cap. 8. In pineto naſcitur. Succincta pineta, Ouid. 15. Met.

Pineus, a, um, *Di pino*, πιτυϊνος, ex pinu. Pli. l. 15. c. 10. pinea corona apud Iſthmum uictores coronabantur. Vir. 9. Ae. Pinea ſilua mihi multos dilecta per annos.

Pingo, pingis pinxi pictum, *Dipingere*, γράφω, formam alicuius rei ductis lineis repræſento. Cic. Luce. l. 5. Alexander ab Apelle potiſſimum pingi, à Lyſippo fingi uolebat. Idem 2. de Ora. Vt in pictura, qui hominis ſpeciem pingere perdidicerit. Hinc Pictor, ζωγράφος, qui quid pingit. Hor. de Arte: Pictoribus atque poetis. Quidlibet audendi ſemper fuit æqua poteſtas. Ci. 4. Ac. Multa uident pictores in umbris, & in eminentia, quæ nos non uidemus. Pictura, γραφική, ars pingendi. Pli. lib. 35. cap. 9. Certamen picturæ inſtitutum eſt Corinthi. Dicuntur & picturæ, tabulæ, uel aliæ res pictæ. Cice. 6. Ver. Nego ullam picturam, neque in tabulis, neque textilem fuiſſe, quin abſtulerit. Pingere humum uarijs floribus, eſt uerſicolorem florum uarietatem humi ſpargere. Pla. in Stic. Pinge humum, conſperge ante ædes. Aliquando pro deſcribere. Cicer. ad Attic. l. 4. Bibliothecam mihi tui pinxerunt cō ſtructione. Hinc pictus, a, um. aliquando partic. Pla. in Men. Tabulam pictam in pariete. Aliquando nomen, idem ſignificans quod ornatus. C. de Cla. Ora. Quo nihil poteſt eſſe pictius. Picturatus, uaria pictura exornatus. In pictura olim floruere Zeuxis, Parrhaſius, Apelles. Pli. lib. 35.

PINGVEDO, inis, & PINGVITVDO, inis, *Graſſezza*, λιπαρία, παχύτης, licet Seruius grammaticus Latina eſſe neget, a doctiſſimis uſurpantur: ut plurimis exemplis docet Beroaldus in Seruium. Pli.l.23.c.8. Nuces auellanæ pinguedini corporis conferũt. Var. 3. de re ru.c.9. De gallinis loquens: Et lux pinguitudini inimica. Col.l.2.c.15. Ea res admonet nos, ineſſe tali materiæ naturalem pinguitudinem. Quin.l.1.c.11. Quarundam uel exilitate, uel pinguitudine nimia laboramus. Vide adeps.

PINGVEFACIO, παχύνω, pinguem facio. Pli.l.15.c.44.

PINGVESCO, ſcis, παχύνομαι, à Pingueo, pinguis fio. Colu. lib. 2. c.11. Emaciatum armentum medica pingueſcit. Mart.lib.5. Pingueſcit nimium madidus mihi crinis amomo. Virg. 1. Geo. Hemi pingueſcere campos.

PINGVIARIVS, qui pinguia amat. Mart.l. 11. Carnarius ſum, pinguiarius non ſum.

PINGVIS, & hoc pingue, *Graſſo*, παχύς, λιπαρός. Pli.l.10.c.50. Fœminæ non omnes ad ſaginam eliguntur, nec niſi in ceruice pingui cute. Vir.1.Ge. Tunc agni pingues, & tunc molliſſima uina. Aliquando pro fœcundo. Vir.4. Ge. Et pingues hortos. Idem 3. ecl. Heu heu quàm pingui macer eſt mihi taurus i aruo. Aliquãdo pro impedito & inepto. Ci.l.4. Ac. Quod ipſi Antiocho pingue uidetur. Pingue, ſubſtantiuum neutri generis, proprie dicitur quod inter carnem & cutem eſt, ſucco liquidum: differtq; ab adipe, quòd hic muſculorum extremitati membranisq; adhæreat, & frigefactus durus euadat, & fragilis. Qua de re uide plura in dictione Adeps. Vir. 3. Ge. Et omnes Impendunt curas denſo diſtẽdere pingui. Pingui Minerua aliquid facere, ideſt, craſſe, & impolite. Col. in Præf. Totius operis: Poteſt enim nec ſubtiliſſima, nec pingui (quod aiunt) Minerua res agreſtis adminiſtrari. Hinc Pinguiter, aduerb. Colum.l.2.cap.2. Proximum huic pinguiter denſum.

PINNA, næ, *Penna, merlo di muro*, πτέρυξ, proprie penna eſt, quæ pluma, ideſt, mollior, & exigua penna non eſt. nam Penna nomen generale eſt ad plumas, & pinnas. Var.l.3. de re ruſt.c.7. De colũbis. Qui iam pinnas habere incipiunt in nido relinquuntur illiſis cruribus. Idem de gallinis: Eligat fœcundas, plerunque rubicunda pluma, nigris pinnis. Col.l.8.c.4. Aues his rebus plumam, pinnasq; emundant. Pinna etiam quiduis acutum ſignificat. unde & Pinnæ murorum, ἐπάλξεις, ideſt ſummitates. Liu. 40. Muri pinnæ aliquot locis decuſſæ. Pinnas etiam geſtare gladiatores ſolebant. unde Pinnirapi Retiarij dicuntur, quòd pinnas è galeis Mirmillonum iacto rete exciperent. Sunt etiam Pinnæ, quibus innatant piſces, quarum adminiculis, ueluti remis in natando utũtur. Pli. lib.9.cap.13. Pinnis, quibus in mari utuntur, humi quoque uice pedum ſerpunt. Pinna præterea eſt conchæ genus. Pli.lib.9.c.41. Cic. 2. de Nat. Deo.

PINNACVLVM, li, *Cima*, ἔπαλξις, faſtigium ædificij in acumen tendens: ſiue quod ueteres pinnã dicebãt, quicquid eſſet acutũ: unde bipennis, ſecuris, quæ utrinq; aciem habet: ſiue quòd pinnaculis addi pinna conſueuit: quæ facili motu uentorum indicaret flatũ.

PINNATVS, a, um, *Pennuto*, πτερωτός, quod pinnas habet, ut pinnatus Cupido, pro aligero, & pinnas habente. Cic. 3. de Nat. de. Pinnata folia dicuntur, pinnarum modo aculeata. Plin. lib.16. c. 10. Pinnatus fulgor, idem Pli.l.37.c.7.

PINNVLA, λοβός, dimin. à Pinna, & eſt ſumma pars auris, ab acuitate dicta. Aliquãdo parua pinna, i. penna, πτερύγιον. Col. l. 8. c. 5. Inhibetur cupiditas incubandi, pinnula per nares traiecta. Aliqñ illud, quo ueluti remigio quodam natant piſces. Pli.l.9.c. 57.

PINSITO, as, pen.cor. στομάττω, frequen. à Pinſo, ſis. Plau. in Aſin. Qui polentam pinſitant: ideſt, contundunt.

PINSO, ſis, ſui, ſtum, & Pinſum apud Vitru. ſæpius, teſte Budæo, & Pinſitum, pen.cor. apud Colu. *Peſtare, frangere*, eſt autem proprie Pinſere, in pila cõtundere. antiqui enim ante molarum uſum frumenta igni torrebant, & in pilas miſſa piſtillis tundebant, terebantq;. Col.l.2.c.9. Panicum pinſitum, & euolutum. Pompo. Cũ neque molis molui, neque palmis pinſui. Inde pinſor dicebatur, qui frumenta in pilis comminuebat: quanquam poſtea etiam de eo dici cœpit, qui farinam ſubigit, panemq; conficit: quem nunc Piſtorem dicimus. Varro: Nec pinſorem ullum noſſent, niſi qui in piſtrino pinſeret farinã. Antiqui pinſere, generaliter ſumpſerũt, pro quouis modo tundere, ſiue percutere. quare & aues pinſere dicuntur, cum roſtrum rei alicui crebro impingunt. unde & Perſius metaphoram illam ſumpſiſſe uidetur. Sat. 1. O Iane, à tergo quẽ nulla ciconia pinſit. i. roſtro tundit, & percutit: Ciconiam appellans digitos in formam roſtri ciconiæ contractos: quòd genus olim erat irriſionis apud Italos. Hinc piſtus, a, um, partic. contuſus. Plin.l.18.c.10.

PINSO, ſas, in eodẽ ſenſu, quo pinſo, ſis. Var.l.1. de re ruſt. Promendo diem, ut in piſtrino pinſetur, ac torreatur, ideſt tundatur.

PINVS, arbor, *Pino*, πίτυς, hodie tantum fœm. gen. olim & maſ. & tam quartæ, quàm ſecundæ declinationis, arbor eſt picei generis, nuces ferens omnium maximas, quas Latini Pineas, Græci κώνους, uocant. Virg.7. ecl. Pulcherrima pinus in hortis. Pinea, pro hac ipſa arbore poſuit Col.l.5.c.10.

PIPARE, πιπίζειν, dicuntur gallinæ, cum uocem emittunt. Var. in Orig. Mugit bos, ouis balat, equi hinniũt, gallina pipat. Nonius.

PIPER, piperis, *Pepe, pepero*, πέπερι, Dioſc. nomẽ arboris, cuius fructus condimentis aptus, & calidus, ex India ad nos affertur. Perſius Sat.5. Rugoſumq; piper. Dicitur & piperi inuariabile, ſicut Gummi. Piperis arboris, uel potius fruticis deſcriptionem, uide apud Pli.l.12.c.7. Theoph.l.9.c.22. Dioſc.l.2.c.176. Hinc Piperatus adiect. ut, Piperatum, uinum, pipere, & melle conditum: Piperatum acetum, apud Col.l.12.cap.42.

PIPERITIS, pen. pro. herba, quæ & Siliquaſtrum dicitur. Plin. lib. 20. cap.17.

PIPILO, as, pen.cor. τρυλίζω, uerbum eſt, quo paſſerum ſonus exprimitur. Catull. de paſſere Lesbiæ: Ad ſolam dominam uſque pipilabat.

PIPIO, pis, *Pipire*, πιπίζειν, proprium eſt uocis pullorum. Col. l. 8. c.5. Auſcultet, ſi pulli pipiant.

PIPIONES, *Pipioni*, colũbarum pulli. Lamprid. in Alexandri uita.

PIPVLVM, li, λοιδορία, conuicium, tractum à pipatu pullorum. Pla. in Aul. Pipulo hic differam ante ædes. Noni.

PIRATA, tæ, *Corſaro, corſale*, πειρατής, prædo marinus: ἀπὸ τοῦ περᾶν, qđ eſt trãſire, uel peruagari, propterea quod maria peruagentur piratæ, ut uel in nauigantes impetum faciant, uel deprædentur inſulas. Ci.7. Ver. Iſtum clam à piratis ob hunc archipiratam pecuniam accepiſſe. Luc.l.2. Omne fretum, metuens pelagi, pirata reliquit. Piratica, piraticæ, ſubſtant. eſt ipſum piratarum exercitium. Cic. poſt reditum in ſenatu: Egeſtate, & improbitate coactus, piraticam ipſe feciſſet. Hinc Piraticus, a, um: ut, Piraticum bellum. Ibidem: Niſi rogationem de piratico bello tuliſſet. Idẽ.7. Verr. Myoparone piratico capto. Nauis piratica. Quinct. lib.2.cap.14.

PIRAEVS, πειραιεύς dictio triſyllaba, eu, diphthongum habens in ultima, portus Athenarũ, quadringentarum capax nauiũ, muro duorũ milliũ paſſuũ urbi coniunctus. Sta. 12. Theb. Trepidis ſtabilem Piræea nautis. Ci. ad Att.l.7. Venio ad Piræea: in quo magis reprehendendus ſum, quòd homo Romanus Pyræea ſcripſerim, non Piræeum. Dicitur & Piræus, πειραιός Steph. Ter. An. Heri aliquot adoleſcentuli conuenimus in Piræum. Ouid. 4. Faſt. Pyræa, orum, pluraliter protulit, cum ait: Piræaq; tuta receſſu Linquit. Gel.l.2.c.21. & Strabo.l.9.

PIRENE, es, per i, noſtrũ, in prima ſyllaba, & pen.p. πειρήνη Strab. & Suidæ, fons eſt ad radicem Acrocorinthi, nõ cõpioſas ille quidem, attamen perſpicuas, potuq; ſuauiſſimas habens aquas. Strab. l.8. Plaut. Aul. interbibere ſola, ſi uino ſcateat, Corinthienſem fontem Pirenen poteſt.

PIRITHOVS, pen.c. πειρίθοος, Ixionis filius fuit, nõ ex Nube, quẽadmodum Centauri, ſed ex legitima uxore. Hic certiſſimo amicitiæ fœdere Theſeo coniunctus fuit: cuius et ope Centauros qui ſibi Hippodamen ſponſam præripere conabãtur, ſuperauit. Mortua autem Hippodame, ita illi cum Theſeo conuenit, ut uxorẽ, niſi ex Ioue natam, nullam ducerent, & cum iam Theſeus Helenam Iouis & Ledæ filiam rapuiſſet, nec alia eo temporis noſceretur, quæ Iouis eſſet, præter Proſerpinam Plutonis coniugẽ, ad rapiendam illam ſimul profecti ſunt ad inferos. uerum Pirithous primo impetu à Cerbero interfectus eſt, quem Theſeus adiuuare uolens, ipſe quoque in uitæ diſcrimine fuit, atque ad extremũ captus, à Dite detentus eſt: ſed poſtea ab Hercule liberatus, ſuperisq; reſtitutus. Ouid. Et cum Pirithoo felix concordia Theſeus. Horat.lib. 3. Car. Amatorem trecentæ Pirithoum cohibent catenæ.

PISA, πίσα, ciuitas eſt in Elide, Peloponeſi regione, iuxta Alpheũ fluuium. circa quam quinto quoque anno celebrabantur certamina Ioui ſacra, quæ Olympia dicebantur. Ex hac urbe ortum traxerunt, qui Piſas in Tuſcia condiderunt. Hinc Piſæus, a, um, Oui. 2. de Arte: Ac quàm pene Pelops Piſæo concidit axe. Sunt qui & in Theſſalia aliam eiuſdem nominis urbem collocent edito in colle inter Oſſan, & Olympum. Strab. l.8.

PISAE, arum, πίσαι. Tuſciæ oppidum, inter Arnum & Auſerem, amnes, à Piſæis conditum Elidis populis, teſte Stra. l. 5. qui Neſtorem ad Ilium ſecuti, in reditu tempeſtate diſiecti, alij quidem Metapontum, alij littus Tyrrhenum tenuerunt, ubi à nomine relictæ patriæ Piſas condiderunt. quo etiam alludit Virg. 10. Aen. Piſas Alpheas cognominans.

PISAVRVS, πίσαυρος, fluuius Vmbriæ, à quo uicinum oppidum Piſaurum appellatum. Pli.l.3.c.14. Seru. exiſtimat Piſaurum dictũ ab eo quòd aurum ab ijs, qui Romæ in Capitolio obſeſſi erant, perſolutũ, ibi à Camillo receptum fuit & appenſum. Verum hoc nimis eſt nugatorium, cum ex Romana hiſtoria conſtet, aurum illud, cum appenderetur, interuentu Camilli in ipſa urbe fuiſſe receptum, Gallis ad internecionem cæſis.

PISCARI. *Peſcare*, ἁλιεύειν, ἰχθυεύειν, eſt piſces uenari. Plin. l.9.c. 1. Retia in piſcando durantia. Cice. 3. Off. Ab ijs petiuit, ut ante ſuos hortulos piſcarentur. Piſcari in aere, prouerbium eſt, idem

ſignificans,

ſignificans,quod operam ludere. Plaut. Aſin. Iubeas una opera me piſcari in aere.

Piscaria,riæ,*Peſcaria*, ἰχθυοπωλεῖον, locus ubi piſces uenduntur. Var. Nullus in piſcaria piſcis erat.

Piscarius,ria,rium,ἁλιευτικὸς,piſcatorius: ut, Hamus piſcarius. Pla.in Stich. Arundinem fert,& hamum piſcarium. Piſcariũ forum,Plau.Curc.Piſcaria copia,abundantia piſcium,Plau.Caſ.

Piscarius,piſcarij, ſubſt.*Venditore di peſci*,ἰχθυοπώλης,qui piſces uẽdit. Varro: Inter piſcarios nemo uẽdebat.Cetarius, idẽ: quãuis Cetarij potius ſint,qui marinos piſces maiores uendunt.

Piscator,*Peſcatore*,ἁλιεὺς,qui piſcatur.Ci.3. Offi. Piſcatores ad ſe conuocat.Oui.4.Met.Miles erat gladio,piſcator arundine ſumpta.Ter.in Eun. Coquus,fartores, piſcatores,aucupes. Piſcatrix. fœm.ge.Pli l.9.c.42.

Piscatorius,a,um,ἁλιευτικὸς,γριπευτικὸς, ut, Nauis piſcatoria,apud Cæſ.2.Bel.Ciu.Piſcatoria linea,Pli.l.24.c.9. Piſcatoriũ forum,Col.l.8.c.17.

Piscatus,tus,*Peſcagione*,γριπεία,ἁλιεία,piſcatio.Pli.Quos uenatus,aucupia,piſcatus alebant.Pla.in Rud.Piſcatum hamatilẽ, ſaxatilemq; aggredimur.Pli.6.c.22.Eſſe in piſcatu uoluptatem.

Piscicvlvs,piſciculi.Ci.de nat.Piſciculi parui,Piſcis, ſcis.

Piscinas,*Peſchiera*,*peſcina*,ἰχθυοτροφεῖα,lacus & ſtagna ab initio dicta ſunt,in quibus uiui piſces coercebantur. Var. l.3.de re ruſt. c.3.Piſcinas uoco eas,quæ in aqua dulci ſalſa incluſos habent piſces.Martialis:Piſcina rhombum paſcit,& lupos uernas. Alio nomine Viuaria nocãtur.Pli.l.9.c.17.Nec in piſcinis, uiuarijsq; creſcunt.Sed quoniam in piſcinis natare etiam ſolebant, inualuit cõſuetudo,ut oẽs in hunc uſum collectæ aquæ,ſiue frigidæ,ſiue calidæ,Piſcinæ dicantur,uidenturq; à piſcibus dici,quamuis in his nihil piſcium ſit:niſi quis inde dictas malit,quòd homines piſcibus natando ſimiles fiant.Ci. Latiorem(inquit)piſcinam uoluiſſem,ubi iactata brachia non offenderentur.Pli.Iunior.epi.[illegible] Si natare latius,aut tepidius uelis,in area piſcina eſt.Eædem & Natationes appellantur.Piſcinæ pecorum. Col.lib.1.c.5.Piſcinæ pecoribus inſtruantur. Quin ẽt uaſa lignea ampliora ad tenendum aquam,Piſcinæ uocantur.Pli.In piſcinas ligneas funditur.

Piscinalis,& hoc piſcinale,quod eſt piſcinæ. Vnde apud Palladium,Piſcinales cellæ leguntur.

Piscinarius,ἰχθυοτροφεῖα κεκτημένος,qui piſcinas piſcib.refertas habet,uel qui piſcibus alendis delectatur.unde Ci.ad Att.l.1. Lucullum & Hortenſium Piſcinarios appellat. Mar. lib.3. Sat. & Var.lib.3.de re ruſt.

Piscis,huius piſcis,*Peſce*,ἰχθὺς,animal quod in aquis degit, proprie quod regitur ſquamis,ut ex Pli.apparet.l.9.c.12.Omnia aũt in aquis degentia,generali nomine Aquatilia dicuntur. Aquatilium(inquit)tegumenta plura ſunt: alia corio & pilis teguntur, ut uituli, Hippopotami:alia corio tantum,ut delphini:cortice, ut teſtudines : ſilicum duritia, ut oſtreæ,& conchæ:cruſtis, ut locuſtæ:cruſtis & ſpinis,ut echini: ſquamis, ut piſces. Vir.5.ecl. Dum iuga montis aper,fluuios dum piſcis amabit.Idem 4. Geor. Magnum qui piſcibus æquor.Et iũcto bipedum curru metitur equorum.Ouid. 10.Met.Tertius æquoreis incluſum piſcibus annum finierat.Hora.4.Car.Ode.3.O mutis quoque piſcibus Donatura cygni,ſi libeat,ſonum. Ter.in Ad.Piſces ex ſententia nactus ſum. Ci.2.de nat.de.Piſces oua cum genuerunt,relinquunt.Magis mutus,quàm piſcis,hyperbole prouerbialis de uehementer infantibus atque infacundis.Conuenit & in hominem immodice taciturnum.Piſcis nequam eſt,niſi recens,prouerbio dicitur in hoſpitem,aut uulgarem amicum,qui primo quidem aduentu non ingratus,ceterum ante triduum exactum putet. Plau. Quaſi piſcis, itidem eſt amator lenæ.Piſces pro ſigno cæleſti, frequẽtius plural.declinantur. Col.l.11.c.2.Inuenitur tamen & in ſingulari Piſcis,pro ſigno cæleſti.Vir.4. Geor. Aut eadem ſidus fugiens ubi piſcis aquoſi Triſtior hybernas cælo deſcendit in undas. Colu. lib.11.cap.2.

Pisciculus, ἰχθύδιον. Teren. in And. Piſciculos minutos ferre in cœnam ſeni. Varr.3.de re ruſt.cap.5. Piſciculi ultro ac citro commeant.

Piscosus,*Che abonda di peſci*,ἰχθυώδης,ἰχθυόεις,piſcibus abundãs, Mart.l.10.Illic piſcoſo modo uix educta profundo. Ouid.3.Faſt. eſt prope piſcoſos lapidoſi Craridis amnes Paruus ager.

Pisculentus,ἰχθυώδης,piſcibus abundans.Cato:Fluuium piſculentum.Plau.in Rud.Neptuno qui locis incolit piſculentis.

Pisidia,Piſidiæ,πισιδία,Aſiæ regio,Lycaoniæ,Iſauriæ,& Pamphiliæ finitima.populi Piſidæ appellantur, antea Solymi dicti. Pli.l.20.c.27.Prima & ſecunda dictionis huius ſyllabæ corripiũtur.Clau.2.in Eutrop. Finibus obliquis Lydi Pyſidæq; feroces. Priſcianus tamen in Periegeſi utranque produxit,cum ait.Poſt hos Piſidum pinguiſſima rura coluntur.

Pisistratus,πεισίστρατος,Hippocratis filius,Athenarum tyrannus,clarus genere,eloquentia uero tanta,ut ea delmiti Athenienſes libertate,qua nihil carius habebant,ſe ſponte exuerent. Artes liberales maxime fouit, bibliothecam primus Athenis publicauit,quam Xerxes,urbe potitus,ad Perſas tranſtulit.eam deinde multis poſt annis Seleucus Nicanor reſtituendam curauit. Homerus eius iuſſu in eum ordinem,qui nũc eſt,redactus. Regnauit annos triginta tres,quo tempore Ser. Tullius Romæ, ut auctor eſt Gel.Plura de hoc uide apud Iuſtinum l. 2. & apud Herod.1. Piſiſtratus alter,Lariſſæus hiſtoricus,commemoratur à Suida.

Piso,is,ſi ſere,*Mondare,leuar la ſcorza*, Budæo ſignificare uidetur, quod Græcis πτίσσειν,i. purgare,decorticare,quod pinſendo fit in hordeo,& alijs frugibus.Pli.l.18.c.10.Vt niſi,intenti piſant,concidantur grana. Var.de re ruſt. Alij ficum & uuam paſſam cum piſerint, affundunt ſapam. Piſo, as, idem Var.1. de re ruſt. c.63. Far in piſtrino piſetur,ac torreatur.

Pistacium,*Peſtacchio*,πιστάκιον,nucis genus, apud Alexandriam Aegypti,& Berrhœam Syriæ copioſiſſime prouenies,parũ quidẽ nutriens,ceterũ ad hepar roborandum,& ſuccos in uenis eius infarctos expurgandos in primis utile.Gal.l.2.de Alimen.facul.

Pistillum,li,*Piſtello*,ὕπερος,inſtrumẽtum, quo in mortario quippiam tunditur.Plau.in Aul.Piſtillum:mortarium.Col.l.12.c.55.

Pistor,piſtoris,*Piſtore*,*fornaio*,à pinſo, is,olim dicebatur,qui ante inuentum molarum uſum,frumenta in pilis pinſebat,hoc eſt, cõtundebat.Poſtea tamen id nomen ad eos quoque tranſlatum eſt, qui ſubacta farina panem cõficiunt. Pli.l.18.c.11.Piſtores Romæ non fuerunt ad Perſicum uſque bellum. Suet. in Cæſ. Domeſticam diſciplinam diligẽter adeo ſeuereq; rexit,ut piſtorem aliũ, quam ſibi,panem conuiuis ſubijcientem, compedibus uinxerit. Varro in Satyra de edulijs:Si, quantum operæ ſumpſiſti, ut tuus piſtor bonum faceret panem. Atteius Capito. Piſtores tantum eos,qui far pinſebant,nominatos eſſe tradit.

Pistorius,a,um,*De piſtore*,σιτοποιικὸς,quod ad piſtorem pertinet,ut ars piſtoria:nomen generale ad omnia delicatiora panum genera:cuiuſmodi erant, quas placentas & mazas appellabant. Pli.lib.18.c.11.& Suet.in Tib.

Pistorium,πιστωρία,Ptol.ciuitas mediterranea Tuſciæ inter Florentiam & Lucam.Pli.l.3.c.5.Vulgo Piſtoia.

Pistrilla,læ,χειρομύλιον,dimin.à piſtrino,ſecundum Priſcianũ. at Donatus à piſtrina deducit.Eſt autem Piſtrilla, mola truſatilis,quæ manibus uerſatur. Ter.in Ad. Apud lacum eſt piſtrilla.

Pistrinensis,& hoc ſe,quod ad piſtrinũ pertinet.Suet.in Calig. Meritorijs uehiculis,& piſtrinenſibus iumentis.Et Apul.

Pistrinum,ni,& **Pistrina**,næ,p.p.*Piſtrino*, *molino*,μύλων, ἀλφιτεῖον,olim dicebatur locus in quo farina molebatur : nomen habens à pinſendo,ideſt contundendo:quod ante inuentum molarum uſum,frumenta in pila comminuerunt,deinde quãuis mutata re,manſit tamen piſtrini nomen etiam illi loco,in quo molis ſeruorum iumentorumve opera circumactis fruges comminuebantur.Piſtrini item nomine poſtea cœpit intelligi officina, in qua opera Piſtoria.i.panes delicatiores fiebãt,cuiuſmodi erãt, quas placentas & mazas appellabant.Sue.in Aug. Et modo unguentariam tabernam,modo piſtrinum Ariſtiæ exercuiſſe obijcit. Ter.in An. Verberibus cæſum te in piſtrinum Daue dedam uſque ad necem.Ci.1.de Or.Oratorem in iudicia, tãquam in aliquod piſtrinum,detrudi,& compingi uidebam. Legitur & Piſtrina,ſtrinæ.fœ.ge.Pli.l.11.c.9 Et ſiligine lautiſſimus panis,piſtrinarumq; opera laudatiſſima.Per tranſlationem accipitur piſtrinum pro loco,uel re aliqua fatigationis plena. Cic. de Or. Tibi mecum erit,Craſſe,in eodem piſtrino uiuendum.

Pistris,huius piſtris,fœ.ge.nomen nauis apud Vir.l.5.Aen. Partem roſtro premit æmula piſtris. Sunt qui ſcribant Piſtrix, quos Seruius errare innuit,ſic inquiens: Si nauem intelligas, hæc Piſtris,huius piſtris,facit:ſi de belua,hæc Piſtrix,Piſtricis.Hæc Seruius in illud Vir.3.Aen. Immani corpore piſtrix.Germanicus tamen in Arte,pro ſidere cæleſti(quod procul dubio à belua marina nomen habet)piſtrim dixit:Diuerſe poſita,& Boreæ uicina legenti Auſter piſtris agit duo ſidera.Non deſunt tamẽ qui in omnibus hiſce locis Piſtrin legere malint:nimirum,ἀπὸ τοῦ πρίζειν τὰ κύματα,ideſt à ſecandis fluctibus.

Pistrix,ſtricis,σιτοποιὸς,ὁ, *Fornaia*, fœmininum à Piſtor, quæ uel fruges molit,uel panem conficit. Erat enim id apud priſcos Romanos præcipue mulierũ opus,teſte Pli.l.18.c.11.Eſt item Piſtrix,icis,pe.genitiui pro.bellua marina ingentis magnitudinis. Item ſidus cæleſte,à quadã belluæ huius ſimilitudine dictũ. Ci.in Arato:Et fera piſtrix Labitur horribiles epulas funeſta requirẽs.

Pistura,æ.p.p.ars pinſendi,ſiue(ut alij loquuntur) piſcendi.i.frumenta tunicis ſuis exuendi,Pli.l.18.c.10.

Pisum,ſi,λάθυρος,genus leguminis,cuius caoles ſparguntur in terram,niſi habeant adminicula.Col.l.2.Piſum facilem. & ſolutam terram deſiderat.Pli.l.18.c.12.Piſum in apricis ſeri debet,frigorum impatientiſſimum.Hinc Piſones dicti.

Pitane,ſiue **Pitana**,πιτάνη,urbs Aeolidis in Aſiam,non procul à Caici fluminis oſtio:quæ portus duos habuit. Ab hac Pitanæi. & Pitanitæ,nominanẽ.In hac urbe Arceſilaus Academicus natus eſt,qui cũ Zenone apud Polemonem philoſophiæ operã dedit Plin.l.34.c.14. auctor eſt, circa Pitanam lateres fieri ſolitos, qui

ſiccati in aqua non mergebantur, quòd fierent ex terra quadam pumicoſa. Corripit hoc nomé pen. ſyllabam. Oui. l. 7. Met. Aeoliam Pitanen à læua parte reliquit. Eſt & Pitane Laconiæ oppidum. Pli. l. 4. c. 5. Incolæ Pitanatæ.

Pithecvsa, æ, uel Pithecuſæ, cuſarum, πιθηκοῦσσαι Steph. inſula eſt Campano littori adiacens, nó procul à Neapoli, ab Homero Inarime dicta, à Latinis etiam Aenaria, à ſtatione nauiũ Aeneæ. Dicta Pithecuſa, non à Simiarum copia, ut poetæ fabulantur, ſed à figlinis doliariorum, teſte Pli. l. 3. c. 5. πίθους enim Græci dolia uocant. Habet hæc inſula in uertice oppidum eiuſdem nominis. Oui. 14. Sterilíq; locatas Colle Pithecuſas.

Pitisso, as, *Aſſaggiare il uino*, ἀπογεύομαι, parum ulni paulatim, & quaſi tentandi gratia guſto. Teren. Heaut. Pitiſſando quid uini abſumpſit?

Pittacivm, cij, apud Celſ. l. 3. c. 10. Accipitur pro modico panno, qui aliquo medicamento illitus modo præcordijs, modo capiti dolenti imponi ſolet ad mitigandum cruciatum.

Pittacvs, philoſophus Mitylenæus, unus ex ſeptem Græciæ ſapientibus, qui ex Leſbo tyrannum Melanchrum depulit: & certantibus Athenienſibus atque Mitylenæis dux in bello factus, Phrynonem Athenienſium ducem ſingulari certamine interfecit. Fuit alter Pittacus legiſlator.

Pitvita, pituitæ. p. p. *Flegma, catarro*, unus ex quatuor humoribus corpus animalis conſtituentibus, qui à Græcis φλέγμα dicitur: Medici definiunt eſſe ſanguinem imperfecte coctum. In quibus aũt humor hic abundat, tardiuſculi ſunt, teſte Ariſtotele, diſciplinæq; apprehendendæ parũ idonei. Dimiditur pituita apud medicos, in naturalem, quæ dulcis eſt, ſiue potius ſaporis expers, quæ una cum ſanguine in uenis permiſta, alit partes humidas & frigidas: quale eſt cerebrũm: & in non naturalem, quæ ruſſus diuiditur in acidam, quæ ſumme cruda eſt, defectuq; caloris aceſcit: & in ſalſam, ex pituita dulci putreſcente natam. Improprie item Pituitæ nomen latius extendimus, ut etiam eo nomine excrementa eius intelligamus: qualis eſt muccus, modo per nares ſeſe euacuãs, modo in aliam corporis partem decumbens. Producit hoc nomen pen. ſyllabam. Hor. l. 2. Sat. 2. Dulcia ſe in bilem uertent: ſtomachoq; tumultum Lenta feret pituita. Pituita interdum accipitur pro morbo ex pituitæ fluxu nato, quo etiam gallinæ infeſtantur. Col. l. 8. c. 5. In arboribus item pituita nominatur, humor lentus ex ijs effluens. Pli. Defluẽs pituita abſtrahatur. Feſt. quia petat uitam.

Pitvitosvs, ſa, ſum, *Catarroſo*, Cice. l. 1. de Fato: In alijs locis uidemus eſſe pituitoſos, & quaſi redundantes, in alijs exiccatos, atque aridos.

Pivs, pia, pium, *Pio, diuoto, diuoto*, ὅσιος, proprie dicitur de eo, qui Deum, patriam, & parentes, & eos, qui parentum loco ſunt, iuſto cultu proſequitur. Vir. 3. Geor. Dij meliora pijs. Cic. 3. Offi. Ipſi patriæ conducit, pios habere ciues in parẽtes. Accipitur nõnunquam Pius pro benigno, & miſericorde. Teren. in Hæc. Pium ac pudicum ingenium narras Pamphili. Inde Pie, religioſe. Plin. in Panegy. Ciuitas religionibus dedita, ſemper deorum indulgentiam pie merita. Pro benigne, & elemẽter. Cic. ad Matium. l. 11. epiſt. Quæ defendo à te pie fieri, & humane.

Pix, *Pece*, πίσσα, proprie eſt, quæ differt à reſina, quæ ſponte exudat. Quo modo autem excoquatur pix, docet Pli. l. 16. c. 11.

P ANTE L

Placenta, πλακοῦς, panis ſiue libi genus, quod citra fermentum in furno coqui conſueuit, ex farina fere conſtans ſiliginea, caſeo & melle adiecto. nomen habet, ἀπὸ τῶν πλακῶν, quo nomine Græci cruſtas appellant. nam, quo facilius poſſet percoqui, tenuie admodum fiebat, & latum, cruſtarum imaginem duritiamq; referens: Plin. lib. 7. cap. 53. Hor. 1. epiſt. 19. Pane egeo, iam mellitis potiore placentis.

Placentia, πλακεντία, ciuitas Galliæ Togatæ, ad Trebiam amnem.

Placentinvs, πλακεντῖνος, poſſeſſiuum.

Placeo, ces, cui, citum, *Piacere*, ἀρέσκω, gratus ſum, arrideo. Plaut. in Amph. Non placet me hoc noctis eſſe. Ouid. 4. Triſt. Eleg. 3. Omni tibi dote placebam. Placet fere in tertijs perſonis ponitur pro uidetur. Ci. lib. 1. ad Lentulum. Poſtridie placuit, ut breuiter ſententias diceremus. Idem 1. de Diuin. Et doctiſſimis placuit. Aliquando efferri, gloriari. ut Ille placet ſibi. Quin. Placeas licet tibi opum tuarum fiducia. Ouid. 2. Met. Adimam tibi nanque figuram, Qua tibi, quaq; places noſtro importuna marito. Hinc Placito, as, frequent. Plau. in Bacch. Neque placitant mores. Placendus, adiect. Plau. in Tri. Si illa tibi placet, Placenda dos quoque eſt, quam dat tibi: id eſt debet placere tibi.

Placidvs, a, um, *Placido, piaceuole*, πρᾶος, mitis, ſedatus, quòd illa, quæ quieta ſunt, omnibus placent. Ter. in Ad. Clemens, placidus, nulli lædere os. Donatus: Clemens eſt circa recte agentes: Placidus etiam circa delinquẽtes. Clemẽs animo: Placidus uultu. Teren. ibidem: Cum feruit maxime, tam placidũ, quàm ouẽ, reddo. Ouid. 1. Faſt. Da mihi te placidum. Hor. in Arte. Vt placidis coeant immitia. Arbor placida, cui ſylueſtris opponitur, Plin. l. 16. c. 5. Cælum placidum. i. ſerenum, & tranquillum, Sil. l. 12. Placidus & ſerenus dies, Pli. epiſt. 101. Lumen placidũ, Hor. 4. Car. Ode. 3. Mors placida, Vir. 6. Aen. Pax placida. 1. Aenid. Placidiſſima pax in animo, Cic. 5. Tuſc. Placiditas, atis, quam Varro in ouibus eſſe aſſerit, cum ait. Putant oues aſſumptas, & propter utilitatem, & propter placiditatem. maxime enim quietæ, & aptiſſimæ ad uitam hominum. Hinc Placide, quiete, ſine tumultu. Pla. in Bacch. Placide uolo unumquodque agamus. Virg. 5. Aeneid. Amplexos placide tumultum. Cic. 4. Ver. Prætoris iniurias tacite, hoſpitis placide ferendas arbitrabatur.

Placitvm, ti nomen, ἀρεστόν, ἀρεσκόμενον, δόγμα, decretum. Pli. l. 29. c. 1. Delentem cũctorum maiorum placita. Idem li. 14. c. 21. Medicorum placitis nouitate aliqua ſeſe commendantium.

Placitvs, a, um, partic. quod placuit. Ter. in Prolog. Hec. Vbi ſunt cognitæ, placitæ ſunt. Ibidem. Quæ nobis placita conditio eſt, datur. Ouid. Epiſt. 16. Eſt uirtus placitis abſtinuiſſe bonis.

Placo, as, *Placare*, πραΰνω, mitem, placidum facio, ſedo, tranquilliorẽ reddo. Ci. 2. in Catil. Quos non tam ulciſci ſtudeo, quàm ſanare & placare reip. Vir. 1. Aen. Tumida æquora placat. Ter. in Hea. Neque, quod principium inueniam ad placandum, ſcio. Inde Placabilis, quod facile placatur. Ci. 4. Verr. Habuiſſet æquora omnia, placabiliora, quàm animum Prætoris. Placabilis, & irritabilis contraria. Cic. Att. lib. 1. Si ſtatueris, & irritabiles animos eſſe optimorum ſæpe hominum, & eoſdem placabiles. Teren. Phor. Id noſmet indicare, placabilius eſt. Hinc Placabilitas. πραΰτης, Cic. 1. Offi. Nihil magno, & præclaro uiro dignius placabilitate & clementia. Placamen, & Placamentum, quo quis placatur. Liuius 7. Ludi ſcenici inter alia cæleſtis iræ placamina inſtituti dicuntur. Pli. l. 21. c. 7. Hoc ueluti placamento terræ blandiuntur. Tacit. l. 15. Non largitionibus principis, aut deum placamentis decedebat infamia. Et Placatio, πράϋνσις, mitigatio. Cice. 4. Tuſc. Omnis eiuſmodi perturbatio animi placatione abluatur. Placatus, a, um, aliquando participium, aliquando nomen. Pli. lib. 12. c. 18. Erant placatiores. Placatiſſima quies, Cic. 2. Tuſc. Placare. Cic. ad Torquatum lib. 6. Omnia humana placate feramus. Ad Ligarium lib. 6. Hoc ipſum intelligimus, cum quotidie remiſſius, & placatius ferre.

Plaga, æ, p. p. *Percoſſa*, πληγή, percuſſio, uulnus, ictus. Virg. 4. Geo. Plagiſq; peremptum Tunſa per integram ſoluuntur uiſcera pellem. Ouid. 2. Triſt. Non habet in nobis iam noua plaga locum. Vnde, Accipere plagam, Facere plagam, Infligere plagam, Imponere plagam, Inijcere plagam, Perferre plagas. Transfertur & ad arborum inciſiones. Pli. l. 12. c. 25. Succus è plaga manat. Plagæ, arum, priore correpta, retia dicuntur rariora, ad capiendas feras, quod plagis. i. foraminibus plena ſint. Ci. l. 3. Offi. Sunt ne inſidiæ, tendere plagas, etiamſi excitaturus non ſis? Vir. 4. Aen. Retia rara plagæ. Vbi Seruius ſcribit, Plagas proprie illos funes dici, quibus retia tenduntur circa imam, & ſummam partem. Hac in ſignificatione dicimus, Incidere in plagas, pro incidere in inſidias. Ci. 2. Ver. In illas plagas incidendum eſt. Plaga item in cæli, terræ ue diuiſione dicũtur ſpatioſiores quidam tractus, qui modo Climata, modo Zonæ appellãtur. Cic. 2. de Diui. Quod ante oculos eſt, non uidens. cæli ſcrutãtur plagas. Vir. 7. Aen. Quatuor in medio dirimit plaga ſolis iniqui. Hoc itẽ nomine ueteres appellabant linteum lecti tegmen, amplum, & candidum, quod poſtea Lecticariam ſindonem, & Torale appellarunt. Varro de uita pop. Ro. ut citat Nonius: Chlamydes, plagæ, uela, uaſa aurea. Idẽ Eburneis lectis & plagis ſigillatis. A plaga fit dimin. plagula, quod pro uaria ſignificatione primitiui diuerſa itidem ſortitur ſignificata. modo etiam exiguum uulnus ſignificat, modo minores caſſes, modo etiam paruam ſindonem quæ lecto inſternitur. Liu. 39. Veſtem ſtragulam pretioſam, plagulas, & alia textilia.

Plagiarivs, giarij, ἀνδραποδιστής, qui hominem, quem ſcit liberum eſſe, emit, uendit ue, aut pro ſeruo tenet, uel qui ſeruo, aut ſeruæ perſuadet, ut à domino, domina ue fugiat eum, eam ue, inuito, uel inſciente domino celat, uinctum habet, emit, uel uendit. Dictus Plagiarius, quòd qui criminis huius conuicti eſſent, lege Flauia plagis damnarentur. Lex ipſa, Plagiaria: crimen, Plagium uocatur. Martia. lib. 1. Imponens plagiario pudorem. Plagiarium uocat furem librorum ſuorum.

Plagiger, πληγοφόρος, quaſi genitus ad ferendas plagas. Plau. in Pſeu. Plagigera genera hominum.

Plagosvs, ſa, ſum, *Impiagato, che percuote molto*, πληγώδης, plenus plagis: ut Plagoſa crura, apud Apuleium. Aliquando Plagoſus, qui multas plagas infert: unde ab Hor. 2. l. epiſt. ad Auguſt. Orbilius grammaticus Plagoſus dicitur, quòd nimium ſæuiret in pueros.

Plagvsia, genus piſcis, dictum, quòd non uerſus caput, ſed εἰς πλάγια, ideſt, in latera natet. Plau. in Rud. Muſculos, plaguſias ſtriatas.

Plancae, tabulæ planæ, interprete Feſto, à planitie appellatæ.

Plancs, στρεβλόποδες, qui ſupra modum pedibus plani ſunt: qui

pedes

pedes imos graciles habẽt, planoſq; æqualiter, quaſi tabellas, quæ Plancæ uocantur: ijdem & Ploti, ſiue Plauti ſunt, teſte Feſto. unde & M. Accius Sarſinas poeta, à pedum planitie initio Plotus, dein de & Plautus, cognominatus eſt. Pli. lib. 11. c. 45. Hinc cognomina inuenta Plauti, Planci, Scauri.

Planctvs, planctus, *κοπετός*, lamentatio cum pectoris percuſſione, Stat. 10. Theb. Vallantur planctibus aræ. Fœmineo cum planctu miſtus clamor, Sen. 8. Proprie tamen eam ipſam percuſſionẽ, qua ſummo in luctu pectus noſtrum, aliam ue corporis partem cędimus, Planctum appellamus: à uerbo Plango, quod proprie ſignificat percutio. Silius, Liuentia planctu Brachia. Luc. l. 2. Exigit ad ſæuos famularum brachia planctus.

Plane, *Certamente, chiaramente, al tutto*, certo. Ter. in Heau. Sed te miror, qui alia tam plane ſcias. Aliquando clare, aperte. Pla. in Men. Non potuit paucis plura plane proloqui. Quandoque omnino, penitus. Cic. Treb. Si plane à nobis deficis, moleſte fero. Planius, & Planiſſime. Pla. in Cap. Eſt ne inuocatum, an non? planiſſime. Verum uos paraſiti planius. Cice. 3. Ver. Non poſſum illa planius commemorare. Idem. 2. dę Diu. Demoſthenem ſcribit Phalereus cum, rho, dicere nequiret exercitatione feciſſe, ut planiſſime diceret.

Planetae, p. p. *Pianeti, πλανῆται*, dicuntur ſeptem cœleſtia corpora terris proxima, præter motum illum primi mobilis, quo ab ortu in occaſum rapiuntur, peculiarem quandam, illiq; contrariã habentia conuerſionem: unde & nomen acceperunt, *ἀπὸ τοῦ πλανᾶσθαι*, errare: quòd à motu aliorum ſiderum aberrare uideãtur. Latini Græcorum imitatione Errantia ſidera, & Erraticas ſtellas, Nigidius etiam Errones appellat: Ex his Saturnus, ſummum locum obtinet, proximum Iupiter, tertium Mars, quem deinde Sol ordine ſubſequitur, Solem uenus: Sub Venere Mercurius ſitus eſt: Luna ultimum terriſque citiſſimum, ideoque minimum orbem poſſidet.

Plango, plangis, planxi, planctum, *Percuotere, piagnere, κόπτομαι*, tundo, uerbero. Lucilius: Plangunt littora fluctus. Oui. 2. Met. Plãgere nuda meis conabar pectora palmis. Accipitur pro lamentari, & clara uoce, pectoriſq; percuſſione, ſimilibuſq; ſignis animi dolorem teſtari. Hic Planctus, & Plangor Plangoris, quod modo uerberationem ſignificat. Catul. Leuiterq; ſonant plangore cachinni. Modo lamentationem, cum proprij corporis laceratione. Ci. 3. de Or. Plangore & lamentatione compleuimus forum. Idẽ. 4. Phil. Tu diadema imponebas cum plangore populi, ille cum plauſu reijciebat.

Planiloqvvs, a, um, qui plane, & aperte dicit, quod ſentit. Pla. in Truc. Planiloqua eſt: paucis ut rem ipſam attigit.

Planipes, planipedis, *στεγανόπους*, qui pedes planos habet Diomedes ſcribit Planipedem, Græce *μῖμον*. ſignificare. unde comœdiæ, ſiue fabulæ genus dicitur Planipedia, ubi nullo procedebatur cultu, quòd actores pedibus planis, id eſt, nudis proſcenia introirent, non ut tragici actores, cum cothurnis, neque, ut comici, cum foccis.

Planities, planitiei, *Pianura, ὁμαλότης, πεδίον*, æqualitas, uel locus planus. Salu. in Cati. Planities erat inter ſiniſtros montes, & dexteram rupem aſperam. Liu. 7. Duum millium planities caſtra Romana ab Hernicis dirimebat. Cæſ. 7. Bel. Gal. Legiones ut primum planitiem attigerunt, infeſtis contra hoſtes ſignis conſtiterunt.

Planitvdo, tudinis, *ὁμαλότης*, planities. Col. l. 4. c. 30.

Planta, Plantæ, *Pianta del piede, pianta arbore, ταρσὸς, φύλλον*, tota pedis pars inferior, cui inſiſtimus, quem & imum pedem uocant. Vir. in Moreto: Cruribus exilis, ſpatioſa prodiga planta. Pli. l. 2. c. 2. Eudoxus, in meridianis Indiæ uiris plantas eſſe cubitales. Ouid. 2. Metamor. Vt terſis niteant talaria plantis. Iuuena. Saty. 14. Ancipiti fingens ueſtigia planta. In ſtipitibus autem plãtæ, *φυτὰ*, dicuntur, ſurculi transferendi, uel inferendi gratia à matre rapti, uel ſtirpes adhuc teneriores, qui cum radicibus de loco uno in alium transferri poſſunt. Vir. 2. Georg. Hic plantas tenero abſcindens de corpore matrum Depoſuit ſulcis. Cice. de Sen. Malleoli, plantæ, ſarmenta.

Plantago, nis, *ἀρνόγλωσσον*, herba nota: cuius duo ſunt genera. Quæ minor eſt, anguſtiora habet folia, & nigriora, linguæ pecorum ſimillima, maior folijs eſt laterum modo incluſa. Plin. lib. 25. cap. 8.

Plantaria, orum *φυτευτήρια*, ipſe plantæ, teſte Seruio, quæ è ſemine ortæ, cum radicibus & terra propria transferuntur. Vir. 2. Geo. Et uiua ſua plantaria terra. Plantaria etiam dicuntur plantarum loca. Pli. l. 13. c. 4. Plantaria inſtituunt. Idem 17. Quædam in plantario inſita, eodem die transferuntur. Perſius Sat. 4. Vocem hanc ad obſcœnarum partium uermiculos tranſtulit. Quinque, inquit, palæſtritæ licet hæc plantaria uelant.

Plantaris, & hoc Plantare, à planta, cum imum pedem ſignificat. Stat. lib. 5. Theb. Summa pedum propere plantaribus. alligat alis.

Plantarivs, taria, tarium, *Che ſi puo piantare, φυτευτήριος*, quod eſt aptum ut plantetur. Colu. lib. 5. c. 9. Antequam plantarias arbuſculas effodias ſolo, rubrica notato partem eius, quæ meridiem ſpectet.

Plantiger, a, um, *φυτοφόρος*, plantas gerens: ut, Plantigeræ arbores, quæ ex ſeſe pullulando plantas emittunt. Pl. l. 13. c. 8.

Planto, as, *φυτεύω*. Pli. li. 17. c. 10. Hoc modo plantantur punicæ. Hinc Plantatio *φύτευσις*, Pli. l. 21. c. 4.

Planvs, na, num, priore pro. *Piano, uguale, ὁμαλὸς*, æqualis, in quo nihil emineat, Planum ſolum, apud Pli. epi. 161. Ci. 2. de na. de. Duæ formæ pręſtãtes, ex ſolidis globus, ex planis circulus. Liu. 34 Et Romani ſimul à portu, unde aditus planior erat. Cic. pro Cec. Ne æquo quidẽ & plano loco. Oui. 3. Tri. El. 4. Qui cadit ĩ plano, De plano, uel è Plano aliquid facere. Vlp. 1. de conſtitu. prin. Vel cognoſcens decreuit. (ait Vlpianus) uel de plano interlocutus eſt. Quem locum Budæus ſic interpretatur. De plano, id eſt, à iudice non ſedente. ſolent enim iudices in tribunalibus editioribus ſedere. Paulus de quæſt. l. Vnius. Cuſtodiæ non ſolum pro tribunali, ſed & de plano audiri poſſunt, atque damnari. Suet. in Tib. Iudices aut è plano, aut è quæſtoris tribunali admonebat. id eſt, è ſolo, in quo populus ſtabat. Papinianus in. l. miles. ad Legem Iuliam de adulter. Libellus, inquit, de plano dari poteſt, id eſt, iudice non ſedente, uel diebus feriatis. Plani piſces dicuntur, qui ſuperficiem planam, non rotundam habent, ut ſunt rhombi, & raiæ. Plinius li. 9. cap. 24. Planus aliquando pro aperto, & manifeſto, quod quæ plana ſunt, nullum impedimentum habent, quin undecunque uideri poſſint. Plau. in Perſa. Satin' hæc tibi ſunt plana, & certa? Planum facere eſt declarare. Cice. 2. Ver. Hoc planum factum eſt.

Planvs, p. c. *Ingannatore, πλάνος*, à Gel. lib. 16. c. 7. Commemoratur inter uoces inuſitatas, quibus uſus ſit Laberius mimus, quo nomine ſignificari exiſtimat ſycophantam. Budæus autem ait impoſtores à Græcis Planos dictos, ſed certi cuiuſdam generis impoſtores, inſigni uerſutia præditos: quo uocabulo potius, quàm Latino Ci. pro Clu. uſus eſt: Hic ille planus, inquit, improbiſſimus, quæſtu iudiciario paſtus. Hora. quoque li. 1. epi. Nec ſemel irriſus triuijs attollere curat Fracto crure Planum. Quo in loco planus (ut Acron annotauit) nomen eſt notiſſimi ſui temporis impoſtoris.

Plasma, tis, figmentum, *ἀπὸ τοῦ πλάττειν*, fingere, ſiue ſimulare. Perſius Plaſma pro medicamento uſurpauit, adiuuandæ uocis gratia facto. Sat. 1. Liquido cum plaſmate guttur Mobile colluerit.

Plastes, plaſtæ, maſ. gen. *πλαστὴς*, (fictor qui figlinam artem exercet. qui & Figulus dicitur: item qui ex argilla ſtatuas conficit. Pli. li. 35. c. 12. Plaſtæ laudatiſſimi fuere Damophilus, & Gorgaſus.

Platalea, æ, à Cic. 2. de na. de. Appellatur auis, quam Plinius Plateam uocat. Aelianus eandem facit cum pelicano. Vide infra dictione Platea.

Platanvs, *Platano. πλάτανος*, arbor late ſpargens ramos, umbræ tantum gratia expetita, *ἀπὸ τοῦ πλάτους*, à latitudine nomen habens. Petronius Arbiter: Nobilis æſtiuas platanus diffuderat umbras. Vir. 2. Georg. Et ſteriles platani malos geſſere ualentes. Ci. 2. de Or. Platanus, quæ ad opacandum locum patulis ſit diffuſa ramis. Pli. l. 12. c. 1. Legitur & Platanus, us, quartæ inflexionis. Vir. in Culice: Aerei platanus.

Platanivs, a, um, ex platano: ut folia platanina, Col. li. 12. c. 16.

Platea, teæ, *Via larga, borgo, piazza*, penul. indifferente, quamuis ſecundum Græcam o tigmem producenda uideatur. nam Græci *πλατεῖαν* dicunt, nos Plateam. Hora. tamen in epiſt. corripuit, cũ ait: Puræ ſunt plateæ, nihil ut properantibus obſtet. Similiter & Catullus ad Aurelium: Iſtos qui in platea, modo huc, modo illuc, In re prætereunt ſua occupati. Sunt autem Plateæ, uiæ latiores in urbibus, qui & uici appellantur. Teré. in And. In hac habitaſſe platea dictum eſt Cryſidem. Quandoque etiam capitur pro area, in quam conuenire populus ſolet. Lampridius in Heliogabalo: Plateas in palatio ſtrauit. Eſt, & nomen auis. Plin. lib. 10. cap. 50. Cice. Platealam uocat lib. 2. de Nat. deo.

Plataeae, arum, *πλαταιαὶ*, Stepha. ciuitas Bœotiæ, ſub Cithærone monte, non longe à Thebis dicta à latitudine remorum, ut inquit Strab. lib. 9. Nam *πλάτη*, Græcis eſt latior pars remi. Platæenſes autem remigatione uictum quæritabant. Hinc Platæenſes populi.

Plato, Platonis, *πλάτων*, philoſophus, ab humerorum latitudine ita cognominatus. cum antea, ex aui paterni nomine, Ariſtocles uocaretur. Fuit egregio corporis habitu, & in palæſtra ſe exercuit apud Ariſtonem paleſtritam, à quo primum cognominatus eſt Plato. Natus eſt Athenis eo die, quo apud Delon Apollo. Studuit picturæ: tragœdias, poemataq; edidit. adeo autem in omni diſciplinarum genere, & præſertim in philoſophia excelluit, ut diuinus Plato, & philoſophorum Homerus uocatus ſit. Cice. in libris Tuſcu. quæſt. Platonicæ maieſtatis maximus eſt buccinator, adeo ut ipſum Deum appellet. Labeo etiam inter ſemideos commemorandum putauit. Ei defuncto magi, ut deo, immolauerunt. Fuit uarius, multiplex, & tantæ eloquentiæ, ut Iouem (ſi Græce loqui uoluiſſet) Platonice locuturum philoſophi dicerent. Athenis primũ Socrati dedit operam. Deinde, dum licuit per ætatem, in Italiam profectus

profectus eſt, ut Pythagoreos audiret, ubi Philolai Crotoniatæ libros de ſecta Pythagorea centum minis etiam in difficultate rei familiaris mercatus eſt, ex quibus multa in ſuum Timæum tranſtulit. In Aegyptum deinde properans, ut audiret Gymnoſophiſtas, oleum (ut ait Plutarchus) ſecum mercaturæ gratia uexit, ut uiaticum ſibi inde ſuppeditaret: ubi & libros Moſeos legiſſe creditur. Ter in Siciliam nauigauit, primum Aetnæ flagrantis uiſendæ gratia, ut Apuleius ait: iterum, ſub iuniore Dionyſio, ſpe liberandi Siciliam, tertio ut Dionem tyranno reconciliaret. Dialogum primus illuſtrauit, licet prius inuentum à Zenone Eleate, ut Ariſtoteles tradit: ut, Fauorinus, ab Alexamene Teio. Deceſſit annos natus 81. morbo, uti fertur, pediculari. De hoc Quinctil. Platonem quis dubitat eſſe philoſophorum præcipuum? ſiue acumine diſſerendi, ſiue eloquendi facultate, diuina quadam, & Homerica: multũ enim ſupra proſam orationem, & quam pedeſtrem Græci uocãt, ſurgit: ut mihi non hominis ingenio, ſed quodam Delphico uideatur oraculo inſtructus. Vide plura apud Plutar. in uita eius.

PLATO, alter Athenienſis, poeta priſcæ comœdiæ, tempore Ariſtophanis & Eupolis, cuius fabulas Suidas commemorat, & Athenæus in Dipnoſophiſtis. Tres item alios Diogenes Laertius cõmemorat: unum Rhodium philoſophum, diſcipulum Panætij; alium Peripateticum, ex Ariſtotelis ludo: tertium Praxiphanis diſcipulum.

PLAVDO, dis, ſi, ſum, *Applaudere, sbattere con le mani*, κροτέω, pro re bene geſta gratulor, lætitiamq; oſtendo, manib. pulſando, ſtrepitũq; faciendo. Cic. ad Att. lib. 2. Qui curioni ſtantes plauſerant. Idem pro Sext. His in theatris plaudebat. Vir. 6. Aen. Pars pedibus plaudunt choreas. Plaudere ſibi, eſt ſibi blandiri, & ſua nimium amare. Pli. epiſt. 91. Nec ipſe tibi plaudis. Plaudite, uerbum addi ſolitum in fine comœdiarum. Quinctil. lib. 6. cap. 2. Tunc eſt commouendum theatrum, cum uentum eſt ad ipſum illud, quo ueteres comœdiæ tragœdiæq; clauduntur, Plaudite. Hor. in art. Et uſque Seſſuri, donec cantor, uos plaudite, dicat. Plaudi, paſſiue. Cicer. ad Atti. Ne uictoriæ quidem plauditur. Ouid. 4. Triſt. Eleg. 2. Quaq; ibis manibus circumplaudere tuorum. Plauditur, imperſonale. Ouid. 2. Triſt. Plauditur, & magno palma fauore datur. Plaudẽs, tis, partic. Virg. 5. Ae. Et alis Plaudentem nigra figit ſub nube columbam. Plauſus, à, um, aliud partic. Vir. 3. Ge. Et plauſæ ſonitum ceruicis amare. Ouid. 14. Met. Subuolat & remos plauſis circumuolat alis. Plauſor, oris, Hor. 2. epi. 2. in uacuo lætus ſeſſor, plauſorq; theatro. Idem in arte: Si plauſoris eges aulæa manentis.

PLAVSIBILIS, & hoc le, *Fauorabile*, κεκροτημένος, δημοτικόν, populare, quod plauſu populi excipi poteſt. Cicer. 3. Tuſcu. Plauſibilia hæc non ſunt. Idem. 1. Verr. Id populare, atque plauſibile factum eſt. Sic Oratio plauſibilis, quæ placet, & plauſum populi meretur. Quinct. lib. 4. cap. 31. In lætum, atque plauſibilem locum excurrere.

PLAVSITO, tas, frequent. à Plaudo. Auctor Philomelæ. Plauſitat arborea clamans de fronte palumbis.

PLAVSTRVM, ſtri, *Carro*, ἅμαξα, currus, quòd ex omni parte ſit palam quod in eo uehitur, ut inquit Varro libr. 4. de Lin. Lat. Pla. in Epid. Plauſtrum perculi. Ci. 1. de Diui. Se interfectum in plauſtrũ à caupone eſſe coniectum. Ouid. 2. Met. Quamuis tardus eras, & te tua plauſtra tenebant. Virg. 1. Georg. Tardaq; Eleuſinæ matris uoluentia plauſtra. Plauſtrum item accipitur pro Septentrionalibus duobus ſideribus, quas & urſas appellamus. conſtat enim utrunq; ex quatuor ſtellis in quadrãgulum diſpoſitis, quæ totidem rotarum ſpeciem referunt, & alijs tribus, quæ tribus equis currum trahentibus aſſimilantur. Oui. 10. Met. Flexerat obliquo plauſtrũ temone Bootes. Sene. Oedip. Quaq; deſpectat uertice ſummo Sydus Arcadium, geminumq; plauſtrum.

PLAVSVS, plauſus, *Plauſo*, κρότος, actus plaudendi. Ci. in Catone Quibus à cuncto conſeſſu plauſus multiplex datus. Idem Attic. lib. 2. Hinc plauſus maximi. Aliquando pro ſonora percuſſione. Plini. de gallinaceis. Cantum Plauſu laterum nunciant.

PLAVTI, πλατύποδες, qui ſunt planis pedibus, antea Ploti nominati. Feſtus. Ploti appellantur, qui ſunt planis pedibus: unde & poeta Accius, qui Vmber Sarſinas erat, à pedum planitie initio Plotus, poſtea Plautus eſt dictus. Soleas quoq; dimidiatas, quibus utebantur in uenando, quò planius pedem ponerent, Semiplotia appellabant.

PLAVTVS, nomen poetæ comici, Latinorum omnium feſtiuiſſimi, cuius fabulæ etiam hodie omnium manibus teruntur, quas horis ſucciſiuis, quibus à uerſanda mola otium erat, in piſtrino fertur compoſuiſſe. De hoc extat honorificum illud Varronis elogium: Muſas, ſi Latine loqui uellent, non alio, quàm Plautino ſermone uſuras.

PLEBECVLA, dimin. à Plebs. Ci. Att. l. 1. Miſera & ieiuna plebecula. Ad eundem l. 16. Videtur plebeculam urbanam ſecum habiturus. Hor. 2. epi. 1. Plebecula gaudet.

PLEBEIVS, ia, ium, *Plebeio*, ex plebe: ut, Plebeij ædiles. Li. 6. Alliciendo ad ſe plebeiam aurã. Aliquãdo idẽ quod uulgaris, tenuis. Pli. l. 13. c. 4. Ex reliquo genere plebeiæ uidẽtur. Mart. l. 13. Imbue plebeias Cluſinis pultibus ollas.

PLEBICOLA, qui plebem colit, & plebi ſeruit. Ci. pro Sext. Vt plebicola uideretur, libertinam duxit uxorem. Liuius. 3. Plebicula repẽte, atque omnis auræ popularis captator euaſit.

PLEBISCITVM, ti, ψήφισμα χειροτονία, plebis ſtatutum. ſciſcere enim ſtatuere eſt. ſcita uero plebis appellantur ea, quæ plebs ſuo ſuffragio ſine patribus iuſſit, plebeio magiſtratu rogante, ut pote tribuno. in populo enim pars ciuitatis, & omnes ordines continẽtur: in plebe neque equites ſunt, neque patricij. Liu. 3. Cum ueluti in controuerſo iure eſſet, tenerentur ne patres plebiſcitis, legem centuriatis comitijs tulere, ut, quod tributim plebes iuſſiſſet, populum teneret. Eſt igitur plebiſcitum, quod à plebe, nulla auctoritate patrum, conſtitutum eſt. Lucan. l. 1. Hinc leges & plebiſcita coactæ. uide Gel. l. 5. c. 27.

PLEBS, bis, uel Plebes, bei, τὸ πλῆθος, uilior pars populi. Cicer. pro Mil. Cum plebem muneribus placarit. Lucan. li. 5. Neſcit plebes ieiuna timere. Hora. 1. Ser. Sat. 8. Hoc miſeræ plebi ſtabat commune ſepulchrum. Gel. l. 10. c. 20. Plebem Capito à populo diuiſit: quod in populo omnis pars ciuitatis, omnes eius ordines contineantur, plebs uero, in qua gentes ciuium patriciæ non inſunt.

PLECTILIS, quod plexum eſt. Plau. in Bacc. Corolla plectilis.

PLECTO, plectis, plexi, plectum, (ſecundum Priſcianum) uel potius xui, xum, *Punire, percuotere*, μαστιγοῦμαι, ſupplicio afficio, punio, ferio, ἀπὸ τοῦ πλήκτω, Pla. in Men. Plecte illos pugnis. Paſſiuũ ẽ Plector. Ter. in Phor.; Tu iam lites audies, ego plectar pendens. Cicer. de Ami. Multis in rebus negligentia, plectimur. Idem. 1. Off. Cauendum eſt, ne iiſdem de cauſis alij plectantur, alij, ne appellentur quidem. Hor. 1. epi. 2. Quicquid delirant reges, plectuntur Achiui.

PLECTRVM, ctri, πλῆκτρον, inſtrumentum citharœdi, quo fides pulſantur, ἀπὸ τοῦ πλήσσειν, percutere. Cice. 2. de Nat. deo. Plectri ſimilem linguam noſtri ſolent dicere, chordarũ dentes. Mart. lib. 14. Exornent docilem garrula plectra lyram. Dicitur quandoque Pecten. Vir. 6. Aene. Iam pectine pulſat eburno.

PLEIADES, teſte Seruio, ſeptem ſunt ſtellæ, ante genua Tauri, quæ ortu ſuo primæ nauigationis tempus oſtendunt: unde Græce pleiades dicuntur, ἀπὸ τοῦ πλεῖν, nauigare. Latine Virgiliæ dicuntur, à uerni temporis ſignificatione, quo oriuntur. Higinus in Aſtronom. poet. Inter Tauri finitionem, & caudam Arietis ſtellæ ſunt, quas noſtri Virgilias, Græci πλειάδας dixere. Fuerunt Atlãtis filiæ ſeptem, ex Pleione nympha, cum qua Iupiter concubuit: unde & Pleiades dictæ. Sunt qui putent Pleiades dictas quaſi πλειόνας, id eſt, plures quòd nunquam ſingulæ appareant. ſed omnes ſimul, præter Meropen, quæ uix apparet. Pherecides tradit ſeptẽ ſorores fuiſſe, Lycurgi filias ex Naxo inſula, & quia Liberum patrem educauerunt, ab Ioue inter ſidera fuiſſe relatas. harum nomina putantur. Electra, Alcione, Celæno, Maia, Aſterope, Taygete, Merope: quarum ſeptima uix cerni poteſt: cuius cauſam afferunt, quòd cũ reliquæ ſorores dijs nupſiſſent, ſola Merope mortali uiro Siſypho nupſerit: quam ob cauſam, ueluti pudibunda, latitat. Alij putant hanc eſſe Electram: & idcirco obſcuriorem uideri, quòd excidium Troianum ſpectare non potuerit, ſed oculis manum oppoſuerit. Oui. li. 4. Faſtorum.

Pleiades incipient humeros releuare paternos.
Quæ ſeptem dici, ſex tamen eſſe ſolent.

Fit autem quãdoque hæc dictio tetraſyllaba diuiſione diphthõgi. Proper. Non hæc Pleiades faciunt, nec aquoſus Orion. Poetæ interdum adiecta uocali præpoſitiua ex ει diphtongo, Pliades efferunt. pe. co. Stat. l. 1. Syl. Nec per & Aegæas Hyades, Pliadumq; niuoſum Sydus.

PLENILVNIVM, oppoſitio Solis & Lunæ: cum ſcilicet Luna Solis ex diametro oppoſita, tota ab illo illuminatur. Pli. li. 18. c. 32.

PLENVS, plena, plenum, *Pieno*, πλήρης, μεστὸς, ἔμπλεως, refertus, perfectus, in quo nihil eſt uacui. Plaut. in Stic. Propino tibi ſalutem plenis faucibus. Ci. 2. de Or. Orator plenus & perfectus is eſt, qui de omnibus rebus uarie poteſt, & copioſe dicere. Iungitur aliquãdo genitiuo. Plau. in Merc. Cum ſis iam ætatis plenus. Plena feſtinationis epiſtola. Cice. Att. li. 5. Aliquando ablatiuo. Plin. epiſt. 5. Plenus annis obijt. Aliquando pro diuitijs onuſto. Cicer. 4. Verr. Verrem ipſum, qui plenus deceſſerat. Plena manu dare, eſt copioſe dare. Pleno gradu ingredi dicunt, qui magno ſtudio rẽ aliquã aggrediuntur: cui opponitur, Summo pede ingredi, id eſt leniter, rẽ aliquam attingere. Hinc Plene, perfecte, cumulate, abundanter. Hor. 1. epiſt. 11. Balnea laudat, Vt fortunatam plene præſtantia uitam. idem 2. epiſt. 2. Plin. æquo Laudat uenales, qui uult extrudere, merces. Cicer. 4. de Fini. Cum ſuperiores, è quibus pleniſſime Polemo, ſecundum naturam uiuere, ſummum bonum eſſe dixiſſet. Hinc Plenitudo contraria uacuitati. ſumitur & pro corpulentia, ſiue craſſitudine, ἀδρότης. Plin. libr. 11. cap. 37. Homo creſcit in longitudinem ad annos uſque ter ſeptenos, tum deinde ad plenitudinem. Colume. lib. 4. cap. 3. Perticæ cacuminum modicæ plenitudinis.

PLERIQVE, *Le maggior parte*, πλεῖστοι, pleræque, pleraque: Plures, uel maiore

uel maiore ex parte. Sal. In diuiſione orbis terræ plerią; in tertia parte Africam poſuere: pauci tantummodo Aſiam & Europam. Idem de Inq. Nec ratione animi quicquam, ſed pleraque uiribus corporis adminiſtrabant. Hora. l. 2. epi. Si quædam nimis antique, ſi pleraque dure. Teren. in And. Quod plerique omnes faciunt adoleſcentuli. Vbi Donatus: Plerique omnes ἀρχαϊσμὸς, eſt. nam erant, qui, plerique, parelcon intelligunt. hoc enim pro una parte orationis dixerunt ueteres. Idem in Hecy. Plus ſatis. Noue: ſed intelligitur, Plus quàm ſatis. Hoc quidam putantias mihi de ijs ui detur eſſe, quæ à ueteribus geminabantur, ut Plerią; omnes, ideſt. Omnes. pleraq; omnia, ideſt, Omnia. Sic & Plus ſatis, pro Satis. Ter. Phor. Ita plerique ingenio ſumus omnes. Et Heau. Dixi pleraque omnia. Hinc plerunque, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, quod etiam dupliciter ſumi poteſt: uno modo pro, ſere ſemper. Ter. in An. Ipſum animum ægrotum ad deteriorem partem plerunq; applicat. Alio modo, ſed rariſſime, pro nonnunquam. Quinct. Excuſſa ſunt plerunq; uitia uerberibus. Dicimus quoque plerunque omnes. Plaut. in Trin. Plerunque omnes iam ſunt intermortui. Inuenitur etiam Plerus ſine adiectione. Pacuu. Periere Danai. plera pars peſſundata eſt.

Plevritis, idis, inflammatio membranæ coſtas ſuccingentis. Hinc Pleuriticus. Pli. l. 20. c. 17. Datur pleuriticis.

Plicatilis, plicatile, *Pieghevole*, πλεκτὸν, quod plicatur, aut plicari poteſt: ut, Nauis plicatilis, quæ facta ex corio, complicata circumfertur ad traijciendos amnes. Pli. lib. 5. c. 9. Ibi Aethiopiæ conueniunt naues: namque eas plicatiles humeris transferunt, quoties ad cataractas uentum eſt. Plicatilis criſta. Idem li. 10. c. 19. Vpupa criſta uiſenda plicatili, contrahens eam, ſubrigenq; per longitudinem capitis.

Plico, cas, caui, catum, & plicui, plicitum, *Piegare*, πτύσσω, πλέκω: ſignificat plicare, nectere, & ueluti rugas facere. à πλέκω, necto Vir. 5. Aen. Seq; in ſua membra plicantem.

Plinivs, ſecundus Veronenſis temporibus Veſpaſiani uixit, cuius negotia adminiſtrabat: noctibus uero & ſucceſſiuis temporibus opus de Rerum natura conſcripſit. Perijt in montis Veſeui incendio, dum eius cauſam indagare cupit. Eius uitam diligentius narrat ſororis eius Plinius, cuius extant li. epi. & Panegyricus. Traiano Cęſari dictus, quo illi gratias agit conſul ab eo factus. Quinctiliani filiam dote iuuiſſe, & Martialem poetam ſecedentem uiatico proſecutum fuiſſe, teſtatur ipſe in epiſtolis.

Ploro, ras, *Piangere, Lagrimare*, κλαίω, ὀλοφύρομαι, lacrymor, fleo. Ci. pro domo: Senatum pro me non modo propugnare, ſed etiam plorare prohiberent. Hor. de Arte. Conducti plorant in funere. Idem 2. epi. 1. Plorauere ſuis non reſpondere fauorem Speratum meritis Ci. Att. li. 15. Feſſus ſum plorando. Ploratus, ta, tum, Statius: Quos Veneri plorata domus. Ploratus rogus, Oui. 4. Faſt. Ploratus, ploratus, ploratui. κλαυθμὸς, fletus, lamentatio. Ci. 2. Tuſc. Ex poeta quopiam uetuſto: Heu uirginalem me ore ploratum edere. Idem Att. lib. 5. Ciuitatum gemitus, ploratus. Plorator, qui plorat. Mart. lib. 14. Si quis plorator collo tibi uernula pendet. Plorabundus, ploranti ſimilis. Plaut. Aul. Homo ad prætorem plorabundus deuenit.

Plostrvm, ploſtri, *Carro*, ἅμαξα, idem quod plauſtrum. nam au, in o, ſæpe conuertitur. Col. li. 6. c. 2. Hinc Ploſtellum. Ploſtellum Pœnicum quid ſit, declarat Var. l. 1. de re. ru. c. 52.

Plvma, plumæ, πτίλον, mollior, & minor penna. Plau. in Men. Pluma leuior. Mart. li. 14. Laſſus Amiclea poteris requieſcere pluma. Vir. 10. Aen. Canentem molli pluma duxiſſe ſenecta. Ci. 2. de na. de. Animantiũ pluma alias, alias ſquama uidemus obductas. Hinc plumeus, a, um, ut; lectus plumeus. Plumea culcitra, Cic. 3. Tuſcu. Oui. 11. Met. Plumeus, unicolor, pullo uelamine tectus.

Plvmarivs, a, um, *Di piuma*, πτερύγινος, ex pluma. unde Plumaria culcitra, pluma plena. Et Plumarium opus, acu factum.

Plvmarivs, rij, qui acu depingit aliquid in puluinaribus plagis. Cato de Liberis educan. Nulla, quæ non didicit pingere, poteſt bene iudicare, quid ſit bene pictum plumario, aut textore in puluinaribus plagis.

Plvmatilis, le, ex plumis. Pla. in Epi. Plumatile, aut cerinum. Nonius. Clauatum interpretatur, aut ex pluma factum.

Plvmatvs, a, um, *Coperto di piuma*, πτερωτὸς, plumis tectus. Ci. 2. de na. de. Nitens plumato corpore coruus. Pli. l. 8. c. 30.

Plvmbago, inis, communis uena plumbi. Vide Plumbum. Eſt etiã Plumbago, herba in aruis naſcens, folio lapathi: qua commanducata ſi oculus ſubinde liniatur, plumbum, quod eſt genus uitij, ex oculo tollitur. Pli. l. 25. c. 13.

Plvmbarivs, a, um, quod ad plumbum pertinet: ut, Plumbaria officina. Plin. lib. 34. cap. 18.

Plvmbatae, pilæ plumbeæ, quas ueteres peregrino uocabulo Marſiobarbulos uocabant. Vegetius de re militari. l. 1. c. 17.

Plvmbatvra, æ, *Impiombatura*, μολύβδωσις, modo ferruminationem ſignificat, modo quancunq; coniuncturam plumbo factam. Caſſius apud Paulum in. l. in rem actio. ff. de rei uendicatione.

Plvmbevs, a, um, ex plumbo. Plaut. in Tri. Nummum ei nunquam credam plumbeum. Plumbeo iugulare gladio, eſt leui argumento conuincere quempiam. Plumbeus homo à Plauto dicitur liuidus, à Terentio obtuſus, & ſtupidus, in Heaut. Plumbeum ingenium, quòd cogitando penetrare non poteſt. Plumbeum eſſe in re aliqua. Cice. 1. de Fin. Dubitare non poſſumus, niſi plane in phyſicis plumbei ſimus, quin nihil ſit animis admiſtum. Plumbeæ iræ, ſunt grauiſſimæ. Pla. Pœn. Si quid peccatum eſt, plumbeas iras gerunt. Plumbeus color, Plumbum referens, qualis apparet in ijs, qui ictero nigro laborant. Pli. l. 11. c. 52.

Plvmbo, as, *Impiombare*, μολυβδόω, ferrumino, uel plumbo conglutino. Pli. li. 34. c. 17. Neque argentum ex ſtanno plumbatur. Hinc Applumbo, plumbo. Vlp. l. 2. de ſepul. uiol. Si ſtatua neque applũbata fuerit, neque affixa.

Plvmbvm, bi, μόλυβδος, μόλυβδος, duplex eſt, album, & nigrum: album, Stannum dicitur. Plin. lib. 34. ca. 16. & 17. Eſt & Plumbum genus uitij in oculis. Plin. lib. 25. cap. 13. Plumboſus, a, um, μολυβδώδης, quod plurimum plumbi habet admiſtum. Plin. lib. 34. c. 18. & l. 33. c. 5.

Plvmesco, is, ſcere, pennatus fio. Pli. l. 10. c. 53.

Plvmo, mas, πτεροφυῶ, plumam emitto. Gel. li. 2. c. 29. Pullis iamiã plumantibus. Plumare item eſt acu pingere. Flauius Vopiſcus.

Plvmosvs, a, um, *Coperto di piume*, plumis tectus, Ouid. ad Liuiam: Sic plumoſa nouis plangentes pectora pennis Oeniden ſubitæ concinuiſſis aues. Prop. libr. 4. El. 2. Faunus plumoſo ſum deus aucupio.

Plvmipes, pedis, πτερόπους, qui pedes habet pennatos. Catul. in Camerium, epigr. 51. Adde huc plumipedas uolatileſq;.

Plvmvla, æ, πτερύγιον, parua pluma. Col. li. 8. c. 5.

Plvo, pluis, plui, uel pluui, tum, βρέχω, ὕω, ſoli deo, uel naturæ tribuitur: ideo ſere ſine nominatiuo ponitur. Virg. 10. Aen. Dũ pluit in terris. Cice. 2. de Natu. deo. Has Græci ſtellas Hyadas uocitare ſuerunt: à pluendo, ὕειν, enim eſt pluere. Plin. lib. 16. ca. 26. Etiam ſi non pluat. Aliquando tamen inuenitur habere nominatiuum eius rei, quæ pluendo decidit. Virg. 4. Ge. Nec de concuſſa tantum pluit ilice glandis. Tibul. Multus & in terram deplueretq; lapis. Quandoque & ablatiuum. Liuius li. 36. Nunciatum eſt, lapidibus pluiſſe, Quandoq; accuſatiuum. Liu. li. 10. Terram pluiſſe, nunciatum eſt. Hinc Appluo, ἐφύω, Pli. li. 9. c. 16. Niſi appluat, examinantur. Compluo. Varro: Surſum, quà compluebat, cõpluuium dictũ. Impluo ſuo loco.

Plvrifariam, *A molti modi*, πλεοναχῶς, aduerbium pluribus modis, ſiue pluribus locis. Suet. de Tib. Cubicula plurifariã diſpoſita.

Plvrimvs, ma, mum, *Aſſaiſſimo*, πλεῖστος, ſuperlatiuum à Multus. Pla. in Aul. Quod me ſollicitat plurimis miſerum modis. Quandoq; pro longo. Virg. 1. Ae. Collem, qui plurimus urbi Imminet. Vnde apud eundem, Nux plurima, ideſt longa, qua ſignificatur amygdalum. Plurimum cum genitiuo. Cice. In publicanorum cauſis, uel plurimum ætatis meæ uerſor. Idem. 1. de Fin. Iuſtitiam iucunditatis, uel plurimum affert. Plurimi, genitiuus uerbis æſtimandi iungitur. Cic. 3. de Fin. Eſt illud quidem Plurimi æſtimandum, ſed ea æſtimatio genere ualet, non magnitudine. Plau. Bacchid. Illum plurimi pendit. Hinc plurimum, aduerbium, permultum. Cic. de Ami. Plurimum ſibi confidit: Quandoq; pro, Vt plurimũ, Ter. in Phor. Domum ire pergam, ibi plurimum eſt.

Plvs, pluris, πλέον, πλεῖον, gen. neu. in obliquis uero, & numero pluſali trium generum, ſecundum Priſcianum, comparatiuum eſt, ſignificatione tantum, non uoce, ab eo, quod eſt Multum: quamuis Gel. lib. 5. cap. ult. Ex captionis auctoritate putauerit eſſe abſolutum, ideſt poſitiuum. Plus nominatiuo aliquando iungitur. Liu. de bello. Maced. plus quinquaginta hominum millia ceciderunt. Aliquando accuſatiuo. Ter. in Eun. Non plus triduum. Vitruu. li. 7. Aſſeres directi diſponantur inter ſe, nec plus, ſpatium habẽtes pedes binos Aliquando ablatiuo. Plaut. in Men. Plus triginta annis natus ſum. in quibus omnibus locutionibus intelligitur particula Quàm, que plerunque etiam exprimitur aliquando & genitiuo, communi more omnium ſubſtantiuorum ut, Plus ſapientiæ, apud Plau. in Mil. Aliquando temporis aduerbium fit, idem ſignificans quod diutius. Ter. in Hec. Vt cum matre una plus eſſet. Plures pro multi. Ci. 2. de Fin. Plures dies manere non poteſt. Pli. lib. 9. ca. 12. Aquatilium tegmenta plura ſunt. In plurali numero Plura dicimus, & Pluria. Donatus: Antiqui hoc Complure, & hæc Compluria, quod noſtri Complura dicunt. Cicero in Oratore: Confirmanda genera compluria. Credo, quia ueteres, hic & hæc pluris, & hoc plure, non hoc plus, dicebant. Hæc ille. Gellius uero refert Capitonem docuiſſe Pluria Latinum eſſe, plura uero barbarum. nunc autem. & Pluria, & Plura dicimus. unde & Compluria, & Complura. Ter. in Phor. Noua hic compluria. Sed differũt ab inuicem Plura, & Complura, quòd Plura de duobus dici poſſit, Complura non niſi de maiore numero. Eſt præterea illud comparatiuum, hoc minime, ideoq; non regit caſum. Complurimus non reperitur, ſed tantum Plurimus. Eſt etiam Plus aduerbium. Plus ſatis, dicimus, pro eo quod eſt abunde, & plus quàm ſatis. Teren. in Eun. Accede ad ignẽ hunc, iam caleſces plus ſatis. Plus,

minus,

minus. Plus, minus ue, Plus ue, minus ue, In eadem ſignificatione uſurpantur, pro circiter: frequentius tamen inuenitur Plus minus, ut, Dies plus minus triginta: pro, paulo plus, aut paulo minus: id eſt circiter. Dicimus etiam, Plus plusq́; pro in dies uehementius. Cic. Atti. libr. 6. Quem mehercle plus plusq́; in dies diligo. Hinc Perplures, idem quod permulti Pli. li. 13. c. 24. Spondetq́; iugero eius annuos perplures uel mediocri ſolo reditus. Vnde Perplurimum, aduerbium. ut, Perplurimum refert, apud eundem li. 1. c. 54. Item deriuatiua, Pluralis, & hoc rale, & Pluratiuus, ua, uum, eiuſdem ſignificationis, ut apud Macrob. Pluratiuus numerus.

Plusculus, a, um, *Vn poco piu; παραπολύς*, dimin. a Plus, quamuis Plus maſculinum, fœmininumue genus non habeat: idemq́; ſignificat, quod paulo, uel aliquanto plus. Ter. in Phor. Pluſcula ſuppellectile opus eſt. Inde Compluſculus. Idem in Hecy. Dies compluſculos, Pluſculum, li. ſubſt. neut. gene. Ci. 2. de Or. Cauſas eas, in quibus pluſculum negocij eſt. Idem Luceio libr. 5. Pluſculum, quàm concedit ueritas, amori noſtro largiare.

Plutarchus, Cherroneſis philoſophus floruit ſub Traiano & Adriano Imperatoribus, vir eruditiſſimus. A Traiano in Illiricum miſſus eſt conſulari poteſtate. Suidas.

Pluteus, plutei, maſc. gen. Machina ad expugnandos muros ad ſimilitudinem caſſidis. Contexitur è uimine, & corijs protegitur, ternisq́; rotulis: quarum una in medio, duæ in capitibus apponuntur. in quamcunque partem uolueris, admouetur. Hos obſidentes muris admouebant, applicabantq́; ſub ijsq́; latitantes ſagittis, aut alijs miſſilibus defenſores de propugnaculis exturbabant, ut interim ſcalis aſcendendi præſtaretur occaſio, ut inquit Vegetius. Cæſar: Hoſtibus ſpes uictoriæ redintegrabatur, quòd deuſtos pluteos turrium uidebant. Plau. in Mil. Ad eum uineas, pluteosq́; agam, ideſt totis uiribus eum oppugnabo. Suet. in Calig. Accipere uidetur pluteum pro fulcro tori diſcubitorij, cũ inquit: Quoſdam ſummis honoribus functos cœnare modo ad pluteum, modo ad pedes ſtare ſuccinctos linteo paſſus eſt. Mar. li. 3. Namque puer pluteo uindice tutus erat. Librorum quoque, & tabularum, lignorũq́; repoſitoria Plutei appellantur. Iuue. Sat. 2. Et iubet archetypos pluteo ſeruare Cleanthas. Hinc Plutealis, & hoc le. unde à Cicerone ad Att. li. 1. Sigilla pluteālia, imagunculæ pluteis incluſæ dicuntur. Tabula inſuper, qua innituntur ij, qui aliquid meditantur, cõ ſcribuntue, Pluteus dicitur. Perſius Sat. 1. Nec pluteũ cædit, nec demorſos ſapit ungues.

Pluto, πλούτων, ᾅδης, Saturni filius ex Ope coniuge, & frater Iouis atque Neptuni: qui cum ad regni diuiſionem ueniſſent, Plutoni, qui natu minimus erat, & Ageſilaus uocabatur, pars Occidẽtis obtigit, ſecus inferum mare: Ioui plaga Orientalis: Neptuno inſulæ. hinc datus eſt locus fabulæ, Ioui imperium cœli, Neptuno maris, Plutoni inferorum obtigiſſe. Dictus Pluton, ἀπὸ τοῦ πλούτου, à diuitijs, quod opes omnes ab inferis, ideſt ex intimis terræ uiſceribus eruantur. Eandem etiam ob cauſſam Latini Ditẽ appellarunt. Ci. 2. de Na. de. Terrena uis omnis atque natura Diti patri dedicata eſt. Idem & Summanus dicitur, quaſi ſummus deorum Manium. Item Orcus, quaſi Vrgus, ab urgendo, quòd omnes ad interitũ urgeat. Dicit & alijs multis nominibus, quæ uide apud Cœlium Antiq. lect. l. 10. c. 18. Huius uxorem Proſerpinam eſſe uolunt, Cereris filiam: cuius raptum tribus libris exequitur Claudianus. Hinc Plutonius, nia, nium, Horat. li. 1. Carm. Et domus exilis Plutonia.

Pluuia, pluuiæ, ὑετός, aqua cœleſtis ex cœlo decidens. Vir. 1. Ge. Et pluuia ingenti ſata læta, boumq́; labores Diluit. Idem. 1. Geo. Ne tennes pluuiæ, rapidiue potentia ſolis.

Pluuialis, pluuialis, & pluuius, a, um, unde aqua pluuia, uel pluuialis dicitur, quæ de cœlo decidit. Feſtus: Compluuium, quò de diuerſis tectis aqua pluuialis confluit. Virg. 3. Geo. Vere madent udo terræ, ac pluuialibus Auſtris. Col. li. 1. c. 13.

Pluuiosus, a, um, *Piouoſo*, ὑετώδης, ut, Annus pluuioſus, in quo fiũt frequentes pluuiæ. Pli. li. 18. c. 13.

Pluuius, a, um, ὄμβριος, Plinius: Teritur in mortarijs admiſta aqua pluuia. Hora. li. 1. Carm. Ventos pluuios uocat, id eſt pluuiam inducentes. Col. in Præfat. li. 1. Ver. pluuium nominat, in quo ſæpe fit pluuia. Auſter pluuius, pluuiam inferens, Ouid. 1. Met. Cœlum pluuium, Var. 1. de re ru. c. 13. Frigus pluuium, Vir. 3. Geo. Hyades pluuiæ. 2. Aeneidos.

Plyntaria, dies feſti apud Athenienſes, Cereri ſacri. Cœl. Rhod.

P ANTE N

Pneumaticus, ſpiritalis, ἀπὸ τοῦ πνεύματος, à ſpiritu. unde Pneumatica organa, dicuntur ſpiritalia, hoc eſt, quæ ui flatus, uel ſpiritus aquam ex puteo, uel flumine hauriunt, ad irrigandos hortos Pli. li. 19. c. 4. Pneumatica ratio pars muſicæ, quæ fit inflatis uento fiſtulis. Pli. li. 7. c. 37.

P ANTE O

Pocillator, oris, *Coppiero*, οἰνοχόος, pincerna, qui eſt à poculis.

Pocillum, li, paruum poculum. Pli. l. 4. c. 13. Papirius, aduerſus Sãnites dimicaturus, uotum fecit, ſi uiciſſet, Ioui pocillum uini. Pla. in Aſin. Tecum aquæ pocilla potitet. Cato c. 156. Per linteũ exprimito ſuccum in pocillum fictile. Liui. 10. Vocauerat Ioui, ſi legiones hoſtium fudiſſet, pocillum mulſi.

Poculentus, ta, tum, *Che ſi puo beuere*, πότιμος, quicquid potari poteſt. Gel. lib. 4. ca. 1. Penus eſt, inquit, quod eſculentum aut poculentum eſt. Ci. 2. de Nat. deo. Eſculentis, & poculentis iter natura patefecit.

Poculum, poculi, *Coppa, bicchiere*, ποτήριον, uas, quo bibitur: à potione dictum. Cic. Verr. 6. pocula Mentoris manu ſummo artificio facta, Vir. 11. Aen. Expectare dapes, & plenæ pocula menſæ. Sumitur quandoque pro ipſo potu, ſiue potione. Vir. 2. Geo. Pocula ſi quando ſæuæ infecere nouercæ. Poſcere maioribus poculis, eſt copioſius, & liberius potationi indulgere, inuitare. Cic. 3 Ver. Poſcunt maioribus poculis.

Podager, gra, grum, ποδαγρὸς. podagricus. Claudianus epig. 30.

Podagricus, & Podagroſus. ποδαγρικὸν, qui podagra laborat. Pla. in Merc. Si podagroſis pedibus Euthycus. Pli. li. 20. c. 8. Podagricis utiles.

Podagra, podagræ. p. c. *Podagra, gotta*, ποδάγρα, morbus eſt articularis, pedes præcipue infeſtans. Dicta Podagra, quòd pedicæ more, quam Græci, ποδάγραν, appellant, pedum uſum impediat. Si manus infeſtet, chiragra dicitur. Mart. l. 1. Litigat, & podagra Diodorus, Flacce, laborat: Et nil patrono porrigit: hæc chiragra eſt. Oui. 2. de Pon. Soluere nodoſam neſcit medicina podagram. Podagra morbus peregrinus eſt. nam ſi Italiæ fuiſſet, antiquitus Latinum nomen inueniſſet. non enim Roma, cum ſudando, & laborãdo uiuebat, hoc malum cognouit. Pli. li. 26. c. 10.

Podalirius, Aeſculapij filius, ob inſignem medicinæ artis peritiã una cum fratre Machaone ad bellum Troianum euocatus.

Podex, cis, ὀρχός, πρωκτὸς, poſterior pars corporis pudenda. Iuue. Sat. 2. Et podice læui Cæduntur tumidæ medico ridente mariſcæ Horatius. Hietq́; turpis inter aridas nates Podex.

Podium, podij, *Poggio, poggiolo*, πόδιον, locus ad ſpectãdũ habilis, a pede nomen habens, quia pedis modo proiectura illa, quæ podiũ facit, procedat: uel quòd in eo pedibus hæremus. ſolet enim fieri extra domus parietem locus porrectus inſtar pulpiti, mutulis è marmore ſuppoſitis. Iuue. Sat. 2. omnibus ad podium ſpectãtibus. Suet. de Nerone. Toto podio adaperto ſpectare conſueuerat.

Poema, tis, *Poema, poeſia*, ποίημα, & Poematũ ti, & Poeſis, huius poeſis, ποίησις, poetarũ opus: hoc ẽ, figmẽtũ, ſiue fictio, Pla. in Aſi. Nã nec fictum unquam, nec pictum, in poematis. Plin. lib. 7. ca. 36. De poematum origine magna quæſtio eſt. Cice. 4. Tuſc. Anacreontis tota poeſis amatoria eſt. Nonius ita diſtinguit inter Poema, & Poeſin, quòd illud ſit inuentio parua, quæ paucis uerbis exprimitur: hæc uero contextus ipſe ſcriptorum, & opus totum. Sic tota Ilias Poeſis appellabitur: armorũ autem Achillis deſcriptio, poema. Verum hæc differentia non obſeruatur.

Poena, pœnæ, *Pena, ſupplicio*, τίμημα, τιμωρία, ſupplicium, quo quis ob delictum afficitur, a Græco ποινή: quamuis Varro à pendendo deriuari putet. Habet autem hoc nomen uarios in oratione uſus. Dicimus enim, Petere pœnas, pro exigere: Luere pœnas, ideſt, puniri. Afficere pœna: Conſtituere pœnam alicui, aut in aliquem: Conſurgere in pœnam: ideſt, Vi pœnam ab aliquo exigere: Dare pœnas: Pendere pœnas: Exigere pœnam: Expetere pœnam: Effugere pœnam: Expendere pœnas alicui: Ferre pœnam: Habere pœnas: Perſoluere pœnas ſceleris: Perferre pœnam: Perſequi Pœnas alicuius, pro ulciſci: Pendere pœnas, puniri, ſupplicio affici, mulctam ſoluere: Repetere pœnas, ab aliquo: Suſtinere pœnam: Sufferre pœnam: Sumere pœnas: Subire pœnam: Suſcipere pœnam. Pœnarum uero octo genera Cicero commemorat: damnum, uincula, uerbera, talionem, ignominiam, exilium, ſeruitutem, mortẽ.

Poenalis, & hoc le, quòd ad pœnam pertinet: ut Pœnalis opera. Pli. li. 18. c. 15.

Poenarius, pœnalis, ut, Pœnaria actio. Quinct. l. 4. c. 3. Si pœnarias actiones inferemus. Idem l. 7. c. 5.

Poenicus, ca, cum, antiqui dicebãt, quod nos Punicus, œ diphthõgo in u, transmutata. unde Pœnica pauimenta ex lapide Numidico ſtrata. Sic Pœnio dicebant, pro Punio.

Poenitentia, μετάνοια, dolor ob factum aliquod noſtrum, occaſionis ue prætermiſſionem. Plin. epiſto. 130. Supereſt, ut agat pœnitentiã pœnitẽtiæ ſuæ. Plin. l. 17. c. 12. Nihil fœdius agricolis, quàm geſtæ rei pœnitentia. Aliquando pro contemptu, l. 5. c. 17.

Poenitet, pœnitebat, pœnituit, uerbum impersonale. Ci. pro Cœlio: Quod obiectum eſt de impudicitia, id nunquam tam acerbe feret Cœlius, ut eum pœniteat non deformem eſſe natum. Aliquando pro tædet, ſeu dolet accipitur. Liuius lib. 1. Nec me eorum ſententiæ eſſe pœnitet. Cice. in Catone: Num igitur, ſi ad centeſimũ uixiſſet annum, ſenectutis eum ſuæ pœniteret? Accipitur interdũ pro, exiguum uidetur. Ter. Heaut. Me, quantum hic operis fiat, pœnitet: i. exiguum uidetur, quod à ſeruis fit. Cice. lib. 1. Offi. Tandem uelle debebis, quod te, quantum proficias, non pœnitebit. Pœnitet me hominis: non magnifacio hominem. Cic. 4. Ac. Quid, eum Mneſarchi pœnitebat? Hinc Pœnitens, Pœniturus, Pœnitendus. Accius, neq; te, neque quenquam arbitror pœniturum ſuæ laudis.

Quincta.

Quincti. lib. 9. ca. 3. Eo uſque proceſſum eſt, ut, Non pœniturum, pro non acturum pœnitentiam, & uſuros, ad uidendum miſſos, Saluſt. dixerit. Col. lib. 2. cap. 2. Hic ager colono eſt pœnitendus, ac tanquam peſtilens refugiendus. Pœnitendus enim idē eſt, quod parui æſtimandus. Liu. 1. Sub haud pœnitendo magiſtro. Pœnitens uero interdum iungitur genitiuo. Suet. in Vitel. Pœnitens facti. Interdum ablatiuo cum De. Idem in Claud. Pœnitentis de matrimonio Agrippinæ. Pœnitendum gerundiuum legitur. Saluſt. in Iug. Num eorum pœnitendum ſit.

Pœnulus, diminutiuum eſt à Pœnus: unde Plautina fabula nomen ſumpſit, in qua Pœnus Hanno Punice loquens introducitur.

Pœnus, Carthaginienſis, à nomine Phœnis, detracta aſpiratione. Seruius in illud Vir. 1. Aen. Ponuntq; feroci Pœni Corda, Pœni, inquit, *αὐτόχθονες*, eſt, quaſi Phœni, quia à Phœnicibus orti. Hinc Punicus, ca, cum, commutata œ in u.

Poeta, poetæ, *ποιητὴς*, carminum inſignium ſcriptor. Hor. in Arte: Pictoribus atque poetis Quidlibet audendi ſemper fuit æqua poteſtas. Vir. 9. Ecl. Et me fecere poetam Pierides. Ci. 2. de Ora. Bonus poeta nemo ſine inflamatione animorum exiſtere poteſt, & ſine quodam afflatu quaſi furoris.

Poetice, ces, aut Poetica, cæ, ars conſcribendorum uerſuum Cic. 1. Tuſc. O præclaram emendatricem uitæ poeticam.

Poeticus, a, um, quod ad poetam pertinet. Cicer. 3. de Orator. Habet in oratione poeticum uerbum dignitatem. Quintil. libr. 1. in eadem uitij geminatione poetico iure defenditur. Licentia poetica, Quintil. lib. 2. cap. 4. Poetici dij, Cicer. 3. de Nat. de de. Mella poetica manare, Hor. 1. epiſto. 20. Hinc poetice, more poetarum. Ci. 5. de Fin.

Poetificus, adiect. Ennius Caballinum fontem poetificum dixit.

Poetor, aris, in poetica me exerceo. Ennius: Nunquam poetor niſi podager.

Poetria, æ, *Poeteſſa*, *ποιήτρια*, mulier poetices perita. Perſius in Præfat. Poetrias picas Cantare credas Pegaſeium melos. Ci. pro Cœlio: Veteris & plurimarum fabularum poetriæ.

Pol, per Pollucem, iuramenti genus tam uiris, quàm mulieribus erat commune. Plau. in Amph. Neque pol dedi, neque dixi.

Pola, *πόλα*, Ptol. Iſtriæ urbs, à Colchis condita, poſtea à Iulio Cæſare colonia deducta, Iulia Pietas appellata. Pli. li. 3. c. 19.

Polenta, æ, *ἄλφιτον*, hordeum madefactum, deinde ſiccatum & toſtum. Eſt autem Polenta tantū fœminini gene. Cato de re ruſti. cap. 118. Polentam adijcito. Varro de re ruſt. libr. 3. cap. 9. Polenta miſta cum naſturtij ſemine. Plaut. in Aſin. Polentam pranſitant.

Polentarius, ria, rium, quod pertinet ad polentam, ſeu quod eſt ex polenta. Plau. in Curc. Eijciam polentarium crepitum.

Poli, lorum, *Poli*, *πόλοι*, *γίγγλυμοι*, Martiano, duo ſunt puncta immobilia in cælo, circa quæ, tāquam circa cardines quoſdam, totū cælum uolui uidetur: unde etiam nomen acceperunt, *ἀπὸ τοῦ πολεῖν*, à uertendo. Horum alter, qui Borealis appellatur, in noſtro hemiſphærio perpetuo apparet, cui alter, quem Auſtralem dicimus, ex diametro opponitur: neque ex noſtro horizonte unquam conſpicitur. Ab horum uno ad alterum imaginaria quędam linea ducitur, quam Axem appellant: cuius extrema occupant ipſi poli. Pli. li. 2. c. 15.

Polimenta, teſte Feſto, dicuntur teſticuli porcorum, cum caſtrātur, quòd ad ſimilitudinem ueſtium poliantur. Plau. in Men.

Polio, polis, poliui, uel polij, politum, *Polire ornare*, *ξέω*, *λεαίνω*, orno, complano. Plaut. in Pœn. Poliri, expoliri, pingi, fingi. Virg. 8. Aene. Aegidaq; horrificam, turbatæ Palladis arma, Certatim ſquamis ſerpentum, auroq; polibant. Ouid. 1. de Pon. ele. 6. Cur. ego ſollicita poliam mea carmina cura. Cice. 1. de Natu. deo. Orationis faciendæ & poliendæ ignarus. Hinc Politum, cultum, ornatum. Var. 1. de re ruſt. cap. 2. Virum omnibus uirtutibus politum, Cice. 3. de Fin. Agricultura abhorret ab omni politiore elegantia Idem 4. Aca. Politiſſimus & acutiſſimus noſtræ memoriæ philoſophus. Ibidem: Nihil acutius, nihil politius Ariſtotele. Idem Lentulo: Apelles Veneris caput & ſumma pectoris politiſſima arte perfecit. Hinc polite, aduerb. Cicer. 1. Tuſc. Fieri poteſt, ut recte quis ſentiat, & id, quod ſentit, polite eloqui non poſſit. Politulus diminut. Ci. ad Volumnium li. 7. epiſto. Opus eſt huc limatulo, & politulo tuo iudicio. Politura, ræ, poliendi actus. Pli. l. 36. c. 6. Thebaica polituris accommodatur. Repolio, rurſus polio. Col. l. 2. De Frumentis loquens: Nihil attinet repoliri, ſatis eſt umbra refrigerari. Reliqua compoſita uide ſuis locis.

Polio, onis, qui arma polit. Firmicus. lib. 2. Mars, & Mercurius in decimo poliones faciunt. Vtitur hac uoce & Calliſtratus libr. 50. Dig.

Politia, æ, p. p. *Republica*, *πολιτεία*, ſtatus ciuitatis: quo nomine etiam Plato opus ſuum de rep. inſcripſit. Ci. 1. de Diuin. Vide quid Socrates in Platonis Politeia loquatur. Politeia, iuxta Ariſtotelem in rhet. Eſt principatus, & conſuetudo rerum, ſecundum quam uiuere unum quenque, & conuerſari decet. Tres autem ſunt, quia aut unus regnat, aut plures, aut omnes. ſi unus, & bonus, regnum conſtituet: ſi malus, tyrannidem: ſi plures, & boni, ariſtocratiam: ſi mali, ochlocratiam facient: ſi omnes, & boni, democratiam.

Politicus, a, um, *πολιτικὸς*, ciuilis, quod ad ciues pertinet, quos Græci *πολίτας*, uocant. Ci. Att. l. 9.

Pollentia, lentiæ, *δύναμις*, potentia. Plau. in Rud. Ne impiorum potior ſit pollentia. Idem Caſi. Vt uiro tuo ſis ſuperſtes, atque ut potior pollentia. dea Pollentia, dea potentiæ, quæ à Romanis colebatur. Item Pollentia, Plinio auctore, oppidum in maiore Balearium inſula. Fuit & altera Pollentia iuxta Alpes, inclyta lanarum nobilitate: de qua Silius lib. 8. Fuſciq; ferax Pollentia uilli. Fuerunt & Pollentini in Piceno. Pli. li. 3.

Polleo, *Potere*, *ualere*, *ἰσχύω*, *δύναμαι*, poſſum, ualeo. Ci. in Parad. Nec eſt ulla res, quæ plus apud eū polleat, quàm ipſius uoluntas, atq; iudicium. Liui. l. 21. multum illi terra, plurimum mari pollent. Accipitur etiam pro præſtare, uel melius eſſe, uel utilius. Pli. lib. 36. ex oleo & aqua Ciliciæ cotes pollent.

Pollex, pollicis, *Dito groſſo*, *μέγας δάκτυλος*, *ἀντίχειρ*, digitus primus in pede, & manu, quòd ui, & poteſtate inter ceteros digitos polleat. unde & apud Græcos *ἀντίχειρ* uocatur quaſi altera manus uideatur. Pli. l. 11. c. 43. Hominis pollex articulos habet tres. Premere pollicem prouerbialiter dicitur pro fauere. Pli. lib. 28. c. 2. pollices, cum faueamus, premere prouerbio iubemur.

Pollicaris, & hoc pollicare, *ἀντιχειριαῖος*, quod pollicis latitudinem, ſiue craſſitudinem habet. Pli. l. 15. c. 24.

Polliceor, ceris, *Promettere*, *ὑπισχνοῦμαι*, *ἐπαγγέλλομαι* uerbū commune, ſecundum Priſcianum. nam in ſignificatione paſſiua legitur apud Oui. in epi. Cydippes: Exige polliciti debita iura tori. Eſt autem polliceri, ultro, ſeu ex pactione aliquid promittere Plaut. in Aul. Credo illi mercedem gallo pollicitos coquos. Aliquando pro affirmare. Ci. ad Curionem lib. 2. epiſt. De ipſo Tito Annio tantum tibi polliceor, te maioris animi, &c.

Pollicitatio, onis, à Pollicitor, Pli. lib. 7. c. 37. Spretis legatis, & pollicitationibus Mithridatis regis.

Pollicitor, aris, à Polliceor. Plaut. in Mil. Tibi meam operam pollicitari.

Pollicitum, ti, ſubſt. ideſt promiſſio. Colum. lib. 11. cap. 3. Memores polliciti noſtri. Ouid. 1. de Arte: Pollicitis diues quilibet eſſe poteſt.

Pollinarius, a, um, *γυρεώδης*, ut Cribrum pollinarium, quod è lino, non è ſetis equorum fit ad pollinem purgandum: nam cribra, quæ ad excutiendam farinam fiunt, Excuſſoria dicuntur. Plin. lib. 18. cap. 11.

Pollincere, p. p. eſt farinam in piſtrino lucrifactam diuidere.

Pollinctura, à Pollincio, cadauerum unctio, & curatio. Plaut. in Stic.

Pollincio, pollincis, pollincere, p. c. *Gouernare i corpi morti*, *κηδεύειν*, *ταριχεύειν*, corpus mortuum curare. Polinctus, ctus, ipſa curatio. Pla. in prol. Pœn. Eorum alter uiuit, alter eſt mortuus. mihi pollinctor dixit, qui eum pollinxerat.

Pollinctor, oris, *Pizzicamorti*, *νεκροθάπτης*, curator funerum, cuius officium erat, abluere cadauera, & ungere, ab antiquo uerbo Pollincio. quod eſt lauare, ungere, & curare cadauera Pla. in Aſin. Ecquis currit pollinctorem accerſere? Apuleius: Pollinctor eius funeri dum unctionem parat.

Pollintor, oris, qui farinam facit, & pollinem, quiq; pollinario cribro pollinem purgat: à polline farinæ deductum nomen. Cato de re ruſt. c. 5.

Pollintio, onis, à Pollinceo, quod eſt farinam in piſtrino diuidere. Cato cap. 136. Pollintionem in agro Caſinate ſic dare oportet.

Pollis, inis, & Pollen, inis, *Fior di farina*, *γῦρις*, *παιπάλη*, flos farinæ, à Polleo: quòd farinæ, portio præſtantiſſima ſit. Pli. li. 18. cap. 10. Pollinis ſextarios quinque. Marcellus Dioſcoridis interpres dicit Pollinem eſſe ſubtiliorem farinæ partem, qualis circa molas plerunque, & loca in quibus panis pinſitur, parietibus hærens inuenitur.

Pollubrum, *χέρνιψ*, *χέρνιβον*, uas latum, quod, & Peluim uocamus: à polluendo, quod eo aqua, ex manuum ablutione polluta, excipiatur. antiqui etiam ad pedes abluendos pollubro utebantur. Liuius Andron. apud Non. Argenteo pollubro, & aureo gutto. Fabius Pictor. pollubrum ſiniſtra manu teneto, dextra uas cū aqua.

Polluceo, ces, xi, *ἀνατίθημι*, uerbum ad ſacra pertinens, ſignificans dedicare, uel uouere, uel (ut alij uolunt) libamenta Herculi in arā porricere: unde Sacrificium polluctum dicebatur, quo Herculi decimæ ſolent ſacrificari, Pla. in Stich. Vt decimam partem Herculi polluceam: id eſt, ſplendide dedicem. Hoc uerbo uſi ſunt auctores, quoties opiparas dapes ueluti in ſacrificiū Dei, & in primis Herculis, facturi erant, cui decimas omnium rerum Romani uoto reddebant. unde Macrobius Catillones eos proprie dicit, qui ad polluctum Herculis ultimi cum uenirent, catillos ligurriebant. nam polluctum, cti, cœna eſt pollucibilis, & opipara. Plaut. in Rud.

Pollucibilis cœna, à Macrobio dicta opulēta, opipara, & ſplēdida.

dida. Hinc Pollucibiliter, ſplendide & laute. Plau. in Moſt. Obſonate pollucibiliter.

Pollvo, luis, lui, lutum, *Macchiare, imbrattare*, μολύνω, inquino, fœdo, contamino. Cicer. pro Roſcio Am. Cum omnia diuina, atque humana iura ſcelere nefario polluiſſet. Ouid. 1. Met. Afflatuq; ſuo populos, urbesq; domosq; Polluit. Cicer. pro domo: Inceſto flagitio, & ſtupro polluit ceremonias. Ho. 4. Carm. Ode. 5. Nullis polluitur caſta domus ſtupris. Virg. 3. Aene. Polluit ore dapes. Pollutus, luta, lutum, partic. Virg. 3. Aen. Liquere pollutum hoſpitium.

Pollvx, Iouis ex Leda filius, frater Caſtoris. hunc fabulantur poetæ fuiſſe immortalem, & immortalitatem ſuam cum fratre mortali diuiſiſſe. Vir. 6. Aen. Si fratré Pollux alterna morte redemit.

Polvlvs, adiect. *Pocchino*, pro paululus, uel paruulus: antiquum. Cato de re ruſt. c. 10. Vrceos tres, labellum polulum.

Polybivs, inſignis hiſtoricus ex Megalopoli Arcadiæ ciuitate, Scipionis Africani præceptor, qui Romanam hiſtoriam libris quadraginta conſcripſit. Suidas.

Polycletvs, ſtatuarius eximius. Aelianus de uaria hiſto. Plini. & alij.

Polycratas, pe. co. Tyrannus qui regnauit in Samo inſula. Huic, quoad uixit, nihil aduerſi contigiſſe ferunt. ſed mors ærumnoſa docuit, neminem ante obitum merito diei poſſe felicé. Fuit enim ab Oronte Satrapa Perſarum captus, ſuſpenſusq;. Str. l. 14. Ci. l. 5. de Fin. Floruit eodem tempore, quo Pythagoras.

Polydamas, antis, Pancratiaſtes nobilis, qui æmulatus Herculem leonem inermis amplexus ſuperauit. taurum ingentem apprehenſis extremis pedibus retro tenebat: currum agitatum ſeſe opponendo altera manu apprehenſum ex curſu retrahebat, in equosq; inſiliebat deiecto auriga. Poſtremo poſt cœtum in cauerna, cum ſaxum à uertice ruinam minaretur, diffugientibus conuiuis, confiſus ipſe uiribus, ac manibus poſſe illud ſuſtinere, oppreſſus eſt. Pauſanias.

Polidorvs, p. p. πολύδωρος, filius Priami ex Hecuba, quem pater initio belli Troiani, communis Martis exitum ueritus, cum magno auri pondere educandum tradidit Polymneſtori Traciæ, regi, antiquo hoſpiti, amico & genero ſuo. ſed ille, deleta Troia, auri cupiditate adductus, Polydorum in littore ſpatiantem, telis aggreditur, & fruſtra fidem deorum, hominumq; implorantem, occidit, ude Seruium in locum illum 3. Aeneid. Fuge littus auarum. Nam Polydorus ego.

Polimnia, ſiue Polymnia. πολύμνεια, una Muſarum, à memoriæ magnitudine dicta. nam μνείαν, Græci memoriam uocant. Producit autem hæc dictio penult. ſyllabam, cum apud Græcos, ει diphthongo ſcribatur. Polyhymnia, per quinque ſyllabas, dixit Hor. li. 1. Car. Euterpe cohibet, nec Polyhymnia.

Polinices, & Eteocles, Oedipi, Thebanorum regis, filij fuerunt. qui de regni hæreditate diſſidentes, ſingulari certamine congreſſi, mutuis uulneribus ceciderunt. Stat. in Theb.

Polyphemvs, p. p. πολύφημος, Cyclops, Neptuni filius ex Thoa Phorci filia, ingenti corpore, qui unum tantum oculum, eumq; in fronte habuit. Hic Galateã nymphã fertur adamaſſe, Acinq; puerum, quem ſibi illa præferebat, ſaxo interemiſſe. Vlyſſem quoque ui tempeſtatis in Siciliam delatum antro ſuo incluſit, quatuorq; ex comitibus eius deuorauit, reliquos eodem mortis genere perempturus, niſi præuertens Vlyſſes uino nigro inebriaſſet, altoq; ſopore obruto, aduſto ſtipite oculum eruiſſet. Vide Homerũ 10. Od. Seruius in illud Virgil. l. 3. Aen. Nam qualis, quantusq; cauo Polyphemus in antro Lanigeras claudit pecudes: Multi, inquit, Polyphemum dicunt unum habuiſſe oculum: alij duos, alij tres: ſed totum fabuloſum eſt. nam hic uir prudentiſſimus fuit, & ob hoc oculum in fronte habuiſſe dicitur. i. iuxta cerebrum, quia prudentia plus uidebat. uerum Vlyſſes eum prudentia ſuperauit, & ob hoc eum excæcaſſe fingitur. Hæc Seruius.

Polypvs, p. c. *Polpo*, πολύπους, maſc. gen. genitiuo Polypi, & Polypodis. piſcis eſt ex genere τῶν μαλακοδέρμων, ideſt eorum, qui molli cute teguntur, à multis pedibus appellatus: cuius deſcriptionem, naturam, & genera uide apud Pli. li. 9. c. 29. Per metaphoram Polypus accipitur pro homine rapace: quod à Polypo piſce trãſlatum eſt, qui quicquid brachiorum flagellis nactus fuerit, arctiſſime retinet. Nonnunquam Polypum dicimus omnium horarum hominem, qui ſe omnium ingenijs, omniq; tempore nouit accõmodare, ea quoque metaphora à polypi Piſcis natura ſumpta, qui ad ſimilitudinem loci, cui adhæret, colorem immutat, maxime in metu. Eſt etiam Polypus, narium morbus, cum caro interiora naſi occupat, intumeſcens maxime flante Euro, uel Auſtro. Dictus Polypus à multifida inciſione, qua polypi piſcis pedes imitari uidetur. Morbi huius deſcriptionem & remedia, uide latius apud Celſum li. 6. c. 8. Cato de re ruſt. Et ſi polypus in naſo introierit, braſſicam erraticam, aridam, tritam in malum conijcito, & ad naſum admoueto. Polypoſus, qui eo morbo laborat. Mart. lib. 12. Naſutum uolo, nolo polypoſum.

Polixana, pen. cor. πολυξένη. Priami filia formoſiſſima, ex Hecuba coniuge, quam Pyrrhus Achillis filius, Troia capta, ad patris ſui tumulum iugulauit. Ferunt enim Achillé cum ad Troiam bellum gereret, Polyxenam forte in mœnibus conſpectam adamaſſe, eamq; ſibi uxorem poſtulaſſe. quod cum Priamus annuiſſet, placuit ut in Tymbræi Appollinis templum conuenirent, pacis, nuptiarumq; fœdera ituri, quod cum reſciuiſſet Paris, poſt Apollinis ſimulacrum ſeſe occultauit, Achillemq; nihil tale opinantem ſagitta interfecit. Capta deinde Troia, cum & Polyxena una in hoſtium manus perueniſſet, Achillis umbra Græcorum proceribus in ſomnis apparuit, præcipiens ut Polyxena, cuius nuptiarum prætextu erat interfectus, inferias ſibi mitteretur: cuius crudelitatis Pirrhus ſeſe miniſtrum præbuit. Ouid. Placet Achilleos mactata Polyxena manes. Ab ea fit Polyxenius, a, um, apud Catullum: Alta Polyxenia madefient cæde ſepulcra.

Pomarivm, rij. *Luogo doue ſono molti pomari*, μηλῶν, locus arboribus pomiferis conſitus. Prop. li. 3. Nec mea phæacas æquant pomaria ſiluas. Oui. l. 4. Met. Solidis pomaria clauſerat Atlas Montibus. Aliquando pomarium, locus ubi reponuntur poma. unde Pli. lib. 15. cap. 16. Docet pomaria contabulata facienda in loco ſicco, & frigido.

Pomarivs, rii, ὀπωροπώλης, pomorum uenditor. Hor. 2. Ser. Sat. 3.

Pomeridianvs, a, um, *Doppo mezzo giorno*, μεταμεσημβρινός, à Poſt, & Meridies. quod poſt meridiem fit: ſicut Antemeridianus, quod fit ante meridiem. Ci. 3. de Ora. Dicitur & Poſtmeridianus. Quinct. li. 3. c. 1.

Pomifer, ra, rum, καρποφόρος, ferens poma: ut Arbor pomifera. Colum. lib. 5. c. 9. Autumnus pomifer, Ouid. ad Piſ. Annus pomifer, Hor. 3. Car.

Pomiliones, ſiue, Pomilij, *Nani*, νάνοι, breuis ſtaturæ homines, paulum ſupra terram extantes: qui Græco uocabulo Nani uocantur: qualem deſcribit Mart. lib. 14. Hoc diſticho: Si tantum ſpectes hominis caput, Hectora credas: Si ſtantem uideas, Aſtyanacta putes. Ibidem: Parma tibi, ſcutum pomilionis erit. Legitur & Pomilius adiect. ut Mulæ Pomiliæ, apud eundem, in titulo huius epigr. His tibi de mulis non eſt metuenda ruina, Altius in terra penè ſedere ſoles.

Pomoerivm, pomœrij, locus erat tam intra, quàm extra murum, quem antiqui in condendis urbibus inaugurato conſecrabant: neque patiebantur ullum in eo fieri ædificium. Dictum Pomœrium teſte Varrone, quaſi poſtmurium. nam antiqui Mœrum dicebant, quem nos murum dicimus. unde ita legunt nonnulli apud Virg. 10. Aen. Atque ipſis prælia miſcent Aggeribus mœrorum. Liu. li. 1. Aggere, & foſſis, & muro circundat urbem, pomœrium profert. Idem: Pomœrium eſt circa murum locus, quem in condendis urbibus quondam Hetruſci, quà murum ducturi erant, certis circa terminis inaugurato conſecrabant. Et hoc ſpatium, quod neque habitari, neque arari fas erat, non magis quod poſt murum eſſet, quàm quòd murus poſt id, pomœrium Romani appellarunt, & in urbis incremento, quantum mœnia proceſſura erant, tantum termini hi conſecrati proferebantur. Feſtus: Pomœrium quaſi promurium. i. proximum muro. Gel. lib. 13. ca. 14. Pomœrium quid eſſet, augures populi Ro. qui libros de auſpitijs ſcripſerunt, iſtiuſmodi ſententia definierunt: Pomœrium eſt locus intra agrum effatum per totius urbis circuitum, pone muros, regionibus certis determinatus, qui facit finem urbani auſpicij. Antiquiſſimum autem Pomœrium, quod ab Romulo inſtitutum eſt, Palatini montis radicibus terminabatur. ſed id pomœrium pro incrementis reip. aliquoties prolatum, & multos editosq; colles circumplexum eſt.

Pomona, æ, pomorum dea apud Romanos, adamata à Vertunno, ut fabulatur Oui. 14. Metam.

Pompa, æ, *Pompa*, πομπὴ, omne ſpectaculum dicitur, teſte ualla lib. 4. & apparatus ſolennis, cum oſtentatione, & ſpecie quadam triumphi, tam in aduerſis quam in proſperis, & lætitia à Græco πέμπω mitto. dicitur enim pompa triumphi, pompa nuptiarum, pompa ſacrorum, pompa funerum. Cic. 1. Off. Vt pomparum ferculis ſimiles eſſe uideamur. Idem. 4. Tuſcu. Socrates, in pompa cum multa uis auri argentiq; ferretur, tam multa non deſidero, inquit. Ter. in Heaut. prolixum meretricis comitatum Pompam appellauit. Tranſeundum (inquit) eſt nunc tibi ad Menedemum: & ea pompa eò traducenda eſt. Denique ſplendor omnis & magnificentia per tranſlationem Pompa appellatur. Q. Cic. de Petitione conſ. Tota petitio, cura, ut põpa plena ſit, ut illuſtris, ut ſplendida.

Pompeii, populi quos Sarnus amnis abluit, incolentes oppidum eiuſdem nominis. inde Pompeianum, prædium circa Pompeios. Pompeianæ ficus, ad ſiccandum optimæ. Pompeiana uitis. Colu. lib. 3. ca. 2.

Pompeiopolis, πομπηιούπολις, ἢ πομπηιόπολις. Stephano, Ciliciæ urbs. Mela lib. 1. in deſcriptione Ciliciæ. Hæc, Solino teſte, poſtea Traianopolis eſt appellata, mutato nomine, poſtquam ibi periit Traianus.

Pompeiorvm, Romæ illuſtris familia fuit: ex qua in primis commemoratur Q. Pompeius, qui contra Numãtinos miſſus, ab eisq; ſuperatus, turpem & ignominioſam pacem fecit. Florus li. 2. He-

ſus filius,ſiue nepos Cn.Pompeius Strabo, magni Pōpeij pater, Nouocomum coloniam deduxit. io bello ſociali imperator creatus,de Picentibus triumphauit.Cn.Pompeius, huius filius, Syllæ partes ſecutus, ab eoq; ad ulciſcendos inimicos in Africam miſſus, Domitium primum expugnauit,deinde & Iarbam regem cepit,de quo triumphauit ante legitimam ætatem:quare ab exercitu Syllæ Magnus eſt ſalutatus. Inde contra Sertoriū in Hiſpaniā profectus,Metelli copijs ſeſe coniūgens, eū cum tota factione ſuſtulit.Mox delectus imperator ad bellum piraticum, tribus menſibus id confecit. Dein ſucceſſor L.Lucullo miſſus, de Mithridate triumphauit.Tigranem Armeniæ regem,ei ad genua procumbētem,in regnum reſtituit.Inde Iberos,Albanos, Iudæos debellauit capto eorum rege Ariſtobulo. Extincta uxore Iulia, Cæſaris filia, Corneliam,Scipionis filiam uxorem duxit. Neapoli demū acutiſſima febre correptus,parum abfuit à morte: quæ ſi contigiſſet,melius cum eo actum fuiſſet, ob inſequentis belli ciuilis calamitatem.nam Pharſalica pugna à Cæſare copijs longe inferiore, ſuperatus,& in Aegyptum fugiens, regis perfidia ab Achilla præfecto interfectus eſt. Triumphum, cum ex Oriente uictor rediſſet,biduo egit, prænotatis gentium titulis uictarum,quæ à Pli.li. 7. & à Plut. in uita eius ordine exponuntur. Filios reliquit Cn. & Sextum Pompeios: quorum ille apud Mundam Hiſpaniæ urbem,hic apud Siciliam nauali prælio ſuperatus.

POMPONIANA,pyra,dicebantur ab inſitore. Pli.li.& c.15.

POMPONIVS,Atticus,πομπώνιος,nobilis eques Romanus, excellēti ingenio,& amicus Ciceronis in primis fuit: unde Atticus Ciceronis eſt appellatus:qui poſtquam uidit Cionæ tumultu remp.eſſe turbatam,feceſſit Athenas:ubi longo tempore moratus,& publice ciuitatis, & priuatim omnium gratiam moribus elegantiſſimis promeruit: linguam ita probe didicit, ut Attici nomen aſſequeretur.unde eius uitam apud Corn.Nepotem.

POMVM,pomi,μῆλον,ὀπώρα, generale nomen omnium fructuum, qui ex arboribus eſui apti proueniunt. Nuces uero ea duntaxat poma uocantur,quæ duro operimento ſunt. Pli.li.15.c.22.Nuces pomorum genere comprehendit,24.Sic & Ouidius lib. de Nuce: Annua cultori poma referre ſuo. Quod autem uulgus Gallorum pomum uocat,id Latini malum appellant.Dictum pomum(ut docet Var.lib.1.de re ruſt.cap.31.)quaſi potomum,quod eius initio potu,ideſt,aquatione indiget.Pomoſus,moſa,moſum:ut Pomoſa corona.Propert.l.3.El.x.

POMVS,pomi,fœm.gen.μηλέα,arbor pomifera. Tibul.l.2.Ele. Tūc uictus abiere feri:tunc conſita pomus.

PONDERO,ponderas,Ponderare,peſare,ἵστημι,ζυγοστατέω,pendo, libro.Plautus:Dum numularius ponderaret argentum.Pli.l.18.c.7. Si quis granum ipſum ponderet. Per tranſlationem eſt examinare,conſiderare.Cice.2.Off.Graui homini,& ea,quæ funt,iudicio certo ponderanti,probari poſſe nullo modo. Idem.1.Off.In primis,quo quiſque animo,ſtudio, beneuolentia fecerit, ponderandum eſt.Hinc Præpondero,prius pondero,ſeu prius examino.Sta. 8.The.Quem uiciſſe uelit,tacite præponderat exul.Per tranſlationem accipitur pro uincere,& quaſi pondere ſuperare.Ci.l.3.Offi. Neque ea uolunt præponderari honeſtate.

PONDO, Libra,μνᾶ,λίτρα, nomen indeclinabile,& neutri gene. idem ſignificans quod libra, ideſt, pondus duodecim unciarum. Quinct.l.6.c.4.Torquem aureum centum pondo. Plinius lib.9.c. 30.Reliquiæ aſſeruatæ pependerunt.pondo DCC. Accipitur nō nunquam Pondo pro nomine Pondus:unde Liuius.l.4.Scribit,coronam auream libræ pondo Ioui dicatam fuiſſe.Plau. in Rud. Neque piſcium ullam unciam pondo hodie cepi.

PONDVS,ponderis,Peſo,carico,βάρος, ἄχθος, rei alicuius grauitas. Pla.in Amph. Haud malum pondus eſt huic pugno. Item Pondus,quod librando ad ſtateram ponderatur Cice. in Catone. Magnum auri pondus.Interdum ponitur pro multitudine. Varro de uita populi R. E Græcia comportaſſe magnum pondus omnium artificum.Interdum pro auctoritate.Cic.Appio:Scribit,meas literas maximum apud te pondus habituras.Aliquando pro onere. Vir.6.Aen.Gemuit ſub pōdere cymba.Hinc Ponderoſus,roſa,roſum,βαρὺς, quod eſt graue. Varro.2.de re ru.c.11.Ex ſudore eius lana fit mollior,& Ponderoſior.Ponderoſam,epi.dixit.Cicer.pro multa continente,ad Atti.li.2.Da ponderoſam aliquam epiſtolā. plenam omnium non modo actorum,ſed etiam opinionum tuarum.Puſculum dimin.Col.l.12.c.61.

PONE,ὄπισθεν,ὄπισθεν,poſt,ſiue retro,aut à tergo. Virg.2.Aen. Pone ſubit coniux.Val.Max.lib.1.Pone reſpiciens animaduertit immenſæ magnitudinis ſerpentem.Quandoque præpoſitio eſt,& ſignificat poſt Liu. 40. Pone caſtra utrique pabulatum & lignatum ibant.

PONO,ponis,poſui poſitum,Ponere,mettere,τίθεμαι,τίθημι, colloco,conſtituo.Pli.lib.9.ca.35.Ex præcepto magiſtri unum tantum uas ante eam poſuere aceti.Cic.7.Verr. Recte collocata,& iudicio populi digno in loco poſita.Idem Lentulo:Amplitudo ac dignitas omnis in uirtute poſita eſt. Aliquando deſinere: quoniam cum ceſſamus ab opere, quodā modo reponere uidemur id, quod agebamus Virg.li.7.Cum uenti poſuere, omniſq; repente reſedit Flatus.Aliquando erigere,ædificare.Idem:Poſuitq; immania tēpla.Vnde in antiquis marmoribus legimus,Bene merenti poſuit. Aliquando deponere.Idem.1.Aen.ponuntq; ferocia Pœni Corda.Aliquando apponere.Mar.Nolo mihi ponas rhombum.Hinc poetæ fabulas,& ſcripta ſua ponere dicebantur,cum in ſcena hæc ſpectatoribus,quaſi in conuiuio,apponebant.Iuue.Sat.1.Pone Tigillinum:ideſt,affer in ſcenam aliquid de Tigillino ſcriptū. Aliquando pingere,ſiue ſcalpere.Hora.Solers nunc hominem ponere,nunc deum.nam de ſculptore & pictore loquitur. Poſitor, toris,conditor:Oui.9.Met.Mœnia conſtituis,poſitoris habentia nomen,Templorum poſitor. Idem.2.Faſt. Appono, παρατίθημι, iuxta pono,addo.Cice.in Piſ.Ariſtarchus, qui notam apponebat ad malum uerſum.Idem.2.de.Inu. Caupo gladium prope appoſitum è uagina eduxit. Sæpe etiam idem, quod cibō ante conuiuas pono.Pli.Nihil ei præter ſecundarium panem appoſuit.

PONS,tis,Ponte,γέφυρα,à pendeo, quòd ueluti in aere,pendeat. Et ſignificat omne per quod ſuper aquas tranſimus. Pli.li.8.c.3.Territos ſpatio procul pontis à continente porrecti. Accipitur & pro ſcalis nauticis. Vir.li.10.Aen.Interea Aeneas ſocios de puppibus altis Pontibus exponit.Per pontem olim ferebantur ſuffragia:unde,Sexagenarios de ponte deijcere, prouerbialiter dicitur pro ſuffragio priuare.

PONTICVLVS,γεφυρίς, paruus pons.Ci.5.Tuſc.

PONTIFEX,ficis, Pontifice,papa,ἱεράρχης,ἀρχιερεύς, ſacer magiſtratus(ut inquit Scæuola)à poſſe & facere dictus,uel(ut inquit Varro (quia Sublicius pons, à pontificibus factus eſt primum,& reſtitutus ſæpe.Cic.Att.li.4.Habetur ſenatus,adhibentur omnes Pontifices qui erant ſenatores.Libri pontificum, Hor.2.epi.1.Cœnæ pontificum,idem 2.Carm.Religio pontificum, Cice. pro domo. Securus pontificum, Hor. 3. Carm. Erant autem maiores & minores pontifices, inter quos ſummus pontifex maximus dictus eſt,quod maximarum rerum, quæ ad ſacra & religionem pertinent,iudex eſſet. Numa enim pontificem fecit,eiq; ſacra omnia attribuit,eiuſq; ſcitis ſacra omnia priuata,& publica ſubiecit:inſtituitq; ut idē Pontifex non cœleſtes modo ceremonias,ſed iuſta quoque funebria,placandoſq; manes edoceret.Liui.l.1.

PONTIFICALIS,& hoc pontificale,Pontificale,ἱεραρχικὸς, quod ad Pontificem pertinet:ut, Pontificalis auctoritas, apud Cicer.2.de Leg.Pontificalis honor,Oui.3.Faſt.Ius pontificale,Ci.2.de Leg. Sacrum Pontificale, Oui.1.Faſt. Pontificalis cœna,dicebatur opipara ſumptuoſa,& exquiſitis epulis inſtructa.Macrob.3.Sat. Pontificales libri,in quibus ſacræ cæremoniæ continentur.

PONTIFICATVS,ἀρχιερωσύνη,Pōtificis dignitas.Ci.de Aruſp.reſp. Solennes cæremonias Pontificatu contineri putauerunt.

PONTIFICIVS,a,um,De Pontifice,ἱεραρχικὸς,quod eſt pontificis:ut, Ius Pontificium à Pontificibus conſtitutum.Cic.3.de Nat.de.Docebo meliora me didiciſſe de colendis dijs immortalibus iure Pōtificio,& more maiorum.Pontificia uero,orum,plurali,num.libri Pontificij.Ci.1.de Na.de.Nominum non magnus numerus,ne in Pontificijs quidem noſtris. Inuenitur & Pontificium, ſubſt. pro cognitione & auctoritate pontificis, Gel.l.1.c.13.Re deliberata ab eo,cuius negotium id,pontificiumq; eſſet.

PONTINA PALVS,Volſcorum palus iuxta Forum Appij,haud longe à Tarracina. hæc à Cornelio Cethegio conſule exiccata eſt. Pli.li.4.c.7.Lucan.li.1.Pontinas uia diuidit uda paludes.

PANTONES,naues,quibus in traijciendis amnibus loco pontium utimur Apuleius:Si uado non poterunt,pontonibus tranſibunt.Cæſar.3.Bel. Ciu.Pontones quod eſt genus nauium Gallicarum Lyſſi relinquit.Papinianus.

PONTVS,Mare,πόντος, generis maſc.proprie dicitur mare illud,qđ à palude Mæotide uſque in Tenedum protenditur:ſed ubi primū ſe arctat, à Tenedo incipiens, à caſu Helles uocatur Helleſpontus:ubi ſe expandit, Propontis:ubi iterum arctatur, Thracius Boſphorus,ubi autē latiſſime diffunditur Pontus Euxinus: qui curuatus in figurā Scythici arcus cōmittitur oſtio Meotidis paludis,idq; oſtium Cimerius Boſphorus uocatur. Figurate autem pro quouis mari ponitur,ut apud Vir. lib.1.Aen.Ingens à uertice pontus In puppim ferit. Eſt; præterea Pontus, Scythiæ fluuius in quo Tracias lapis inuenitur, qui aqua accenditur & reſtringuitur oleo Dioſc.li.5.ca.93.

PONTVS,ponti,fœm. gene. prouincia Aſiæ minoris, à Ponto rege ſic cognominata.crudelitate Medeæ, & maleficarum herbarum prouentu nobilitata. Virg.Ecl.8.Has herbas,atque hæc ponto mihi lecta uenena Ipſe dedit Mœris:naſcuntur Plurima Pōto. Clauditur autem Pontus(ut Stra. refert.l.1.8.9.11.)ab ocidente,Haly flumine:ab Oriente.Colchide:à Meridie,minori Armenia.à Septentrione,mari Euxino.Ptolemæus uero.l.5.paulo aliter: Pontus,inquit.ab Occaſu,ore Ponti, & Tracio Boſphoro: à meridie regione quæ proprie Aſia dicitur:à Septentrione parte Euxini maris terminatur.eius ciuitates inſignes ſunt.Chalcedon, Nicomedia,Nicæa.

POPA,æ,dicebatur,qui uictimas uenales habebat, & qui ligabat eas ad altare,

ad altare, feriebatq́;. Propert.l.4. Succinctiq́; calent ad noua ſacra popæ. Spartianus in uita Getę: percuſſit hoſtiam popa. Sueto. in Calig. Admota altaribus uictima, ſuccinctus poparum habitu, cultrarium mactauit. Accipitur nonnunquam pro guloſo. Perſius Saty. 6. tremat omento popa uenter.

Popanvm, ni, p.c. placenta lata, tenuis, rotunda, quam dijs ueteres offerebant, ſed, & pro quocunque libo capitur. Iuu. Sat. 6. Tenui popano corruptus Oſiris. Iulius autem pollux ait Placentam eſſe, qua in ſacrificijs antiqui utebantur

Popellvs, li, dimin. à populus, idem quod plebecula. Hor. l. 1. epiſt. 7. Vilia uendentem tunicato ſcruta popello. Et Perſi. Sat. 4.

Popina, næ, ὀπτανεῖον, à popa, locus ubi publice obſonia, caroq́; cocta, ac delicate confecta uendicatur, comediturq́;. Plau. in Amph. In popinam diuortundum eſt mihi, Accipitur nonnunquam pro delicatioribus cibis, qui in ganea uendi conſueuerunt. Cicer. 3. Phil. Vino, & epulis retentus eſt, ſi epulæ potius, quam popinæ, dicendæ, ſunt.

Popinalis, & hoc le, quod ad popinam ſpectat. Colu. li. 8. Deliciæ popinales.

Popinatio, onis, *Crapula*, uocatur a Gellio, quæ alio nomine dicitur helluatio. Fit autem Popinatio a Popinor, aris: quod eſt helluari, & indulgere popinis. Iulius Capi. diu Galienus popinatur.

Popinones, *Lecardi*, ... , helluones, gulones, popinis dediti Hor. 1. Ser. Imbecillus, iners: ſint quiduis: adde, popino. Sueto. de Cla. gra. Lurconem, nebulonem, popinonem appellans.

Poples, itis, ἰγνύα, ἰγνύς, pars oppoſita genu, quæ curuatur, dicta, quod poſt plicetur. Colum. libi. 6. cap. 12. Oleo & ſale genua, poplitesq́;, & crura confricanda. Liu. libr 1. Succiſis femoribus, poplitibusq́;.

Poppysmata, *Vezzi*. ποππύσματα, proprie dicuntur ea uocis blandimenta, quę fiūt equis indomitis cum tractatione manuum. Iuu. Saty. 6. Præbebit uati crebrum popyſma roganti, id eſt crebram manuum tractationem, cum quadam uocis adulatione. nam fit à ποππύζω, quod eſt ſibilo, uel adulor. quare & pro ſibilo quandoq; ponitur, qui in re obſcœna fieri conſueuit. Martia. l. 7. Quis ferre poteſt ſatis poppyſmata cunni? Eſt & ποππύζειν, (ut quidam exponunt) idem quod Plaudere. i. manibus plauſum edere. & in eadem ſignificatione Poppyſmus. Pli. lib. 18. Fulgetras poppyſmis adorare, conſenſus gentium eſt.

Popvlabilis, le, quod populari poteſt. Ouid. 9. Met. Quodcunque fuit populabile flamma, Mulciber abſtulerat.

Popvlabvndvs, à populando, qui populatur Liu. 3. In fines Romanos excurrerunt, populabundi magis, quàm iuſti more belli.

Popvlaria, dicebantur loca ubi plebs ſedebat. Suet. in Dom. Pars maior intra popularia deciderat. Vide Equeſtria. Itē populatoria, nugatoria, puerilia. Labernis apud Nonium.

Popvlaris, & hoc re, ἰδιωτικός, δημοτικός. Hor. de arte: Et populares Vincentem ſtrepitus. Interdum carus, & gratus populo, qui ſibi populi fauorem conciliat. Cic. Nil tam populare, quam bonitas. Liuius: Et, quo nihil popularius eſt, quibus artibus petierat magiſtratus iiſdem gerebat. Interdum plebeius, uilis. Plautus: Præſtat diuitem eſſe ac popularem, quàm nobilem & mendicum. Itē qui eſt euſdē cōditionis, generis, ſortis, & fortunæ. Ter. in Phor. Amicus meus, & popularis. Geta. Item ciuis. Terent. in Ad. Obſecro populares ferte miſero auxilium.

Popvlaritas, tatis, δημαγωγία, populi, i. humanitas, blanditiæ, quibus populi fauorē aucupamur. Plin. epiſt. 117. Homo munificus, & innorix popularitatis. Aliquando pro coniunctione, quæ debet eſſe inter populares. Plau. in Pœn. Si quid opus eſt, impera popularitatis cauſa.

Popvlariter, δημοτικῶς, cum gratia populi Iuue. Sat. 3. Quemlibet occidunt populariter. Aliquando more populi. Cic. in Som. Scip. Homines populariter annum ſolis reditum metiuntur. Hinc Populariter agere. Populariter loqui, more populi.

Popvlatim, κατὰ δήμους, modo ſignificat per populos. Apuleius: Populatim ab omni prouincia reuocatus. Modo catervatim, & in uniuerſum. Cæcil. Omnes ſeruos prodo populatim.

Popvlatvs, ta, tum, partic. actiue, qui diripuit. Vir. 11. Ae. Quiſque ſuum populatus iter. Cicer. 5. Verr. Populatam, uexatamq́; prouinciam.

Popvlatvs, us, ui, δενδροτομία, πόρθησις, populatio. Luc. l. 3. Ardēt Heſperij ſæuis populatibus agri.

Popvletvm, ti, ἀίγειρον, locus populis conſitus. Pli. l. 14. c. 5.

Popvlevs, a, um, *D'albero*, λευκινος, ex populo arbore, aut quod ad eam arborem pertinet. Virg. 4. Georg. Populea mœrens philomela ſub umbra. Frondes populeæ. 8. Aen. Vmbra populea. 4. Georg.

Popvlnvs, na, num, λεύκινος, αἰγείρινος, populeus. Plaut. in Caſ. Non iſthæc aut populna ſors, aut abiegna eſt tua? Dicitur & Populneus, a, um. Colum. libr. 6. cap. 3. Populnea frons, Idem lib. 12. cap. 2.

Popvlo, las, & lor, pularis, *Depredare*. δενδροτομεῖν, πορθεῖν καὶ ἄγειν, deprædari, diripere. Cæſ. 1. Bel. Gal. Heduorum agros populabantur, Vir. 1. Geo. Populatq́; ingentem farris aceruum. Populatio, onis. Liu. 3. Aequos populationibus incurſionibusq́; meliores eſſe. Col. li. 2. c. 10. Ea res à populatione murium formicarūq́; frumenta defendit. Populator, Oui. 12. Met. Operis noſtri populator Achilles. 13. Met. Troiæ populator Atrides. Populatrix, cis, Mar. li. 13. Hinc depopulor, paſſim diripio.

Popvlonia, ſiue Populonium, nij, ποπλώνιον, Ptolemæo oppidum in littore maris Tuſci, non procul à Piſis. Plin. li. 3. c. 5. & 6. Ptol. lib. 3. Mela lib. 2. Virg. 10. Aen. Populonia mater. Hodie Plumbinum uocant.

Popvlvs, li, λαός, δῆμος, unius ciuitatis multitudo, concordi communione ſociata. Vir. 1. Aen. Hinc populum late regem, belloq́; ſuperbum Venturum excidio Libyæ. Populi uero, diuerſarum ciuitatum. Ibidem: Littoraq́; & latos populos. à Colu. de quibus dicitur, li. 9. c. 13. Duo populi coniungi debent.

Popvlvs, *Pioppa, albera*, arbor cetro ſimilis, caudice procero & erecto, cortice læui. Duo eius ſunt genera, Alba, quam & Græci λεύκην dicunt folio numeroſiore, & tremulo, & nigra, illis αἴγειρος, dicta leuior quidem & procerior, ſed fronde rariore. Virg. 9. eclo. Hic candida populus antro Imminet. Pli. li. 24. c. 8. Virgam populeo manu tenentibus intertrigo non metuatur. Col. li. 5. Cui rei uidetur idonea populus.

Porca, æ, *Porca*, ὗς, ἡ, ſus fœmina. Cato de re ruſt. c. 134. Fœminam porcam immolabis. In agro uero Porca eſt terra elata inter duos ſulcos, à porrigendo (ut inquit Varr. li. 1. c. 29. de re ruſt.) quòd ea ſeges porrigat frumentum. Vel à porcendo. i. prohibendo, ut Nonio placet, quòd ultra ſe iaci ſemina prohibeat. Porcæ (inquit Feſtus) appellantur rari ſulci, qui dicuntur aquæ deriuandæ gratia: ita dictæ, quòd porceant, i. prohibeant aquam frumento nocere. Crebriores autem ſulci, Limi uocantur. Hæc ille. Col. li. 2. c. 4. Lirar ruſtici uocant eaſdem porcas, cum ſic aratum eſt, ut inter duos latius diſtantes ſulcos, medius cumulus ſiccam ſedem frumentis præbeat. Sed & triginta pedum latitudinem CLXXX. longitudinē, Porcam uocabant eodem auctore. li. 5. c. 1. Campani, inquit Hermolaus, hodie Porcas, uocant puluinos, ſiue hortulos, in quibus ueluti ſulcatim ſua cuiuſque generis olera ſeruntur. id genus Arex dicuntur, apud Col.

Porcarivs, a, um, ex porca. unde porcariam uuluam dicebant, qua, edito partu, ueſcebantur. Pli. 11. c. 37.

Porceo, ces, ἀπείργω, uerbum obſoletum, quo antiqui. teſte Feſto, utebantur pro prohibeo. Lucil. lib. 6. Non te porro procedere porcent. Componitur ex Porro, & Arceo quaſi procul arceo.

Porcetra, æ, porca quæ ſemel tantū peperit: Scropha, quæ ſæpius.

Porcivs, Catonum familia à porcis tractum. Var. li. 2. de re ruſt. c. 1. Cognomina multa habemus ab utroque pecore, Porcius, Ouinius, Caprilius: à maiore, Equitius, Taurus.

Porcinarivs, qui carnes porcinas uendit. Pla. in Cap.

Porcinvs, a, um, χοίρειος, ex porco: ut, Caro porcina. Plau. Capt.

Porcvlationem. χοιροβοσκίαν, antiqui porcorum nutricatum uocauerunt. Varro. li. 2. de re ruſt. c. 4.

Porcvlator, oris. χοιροβοσκός, qui porcos nutrit. Col. li. 7. c. 9.

Porcvletvm, ti, Hermolaus ait, idem eſſe quod porcam. i. terram editiorem inter duos ſulcos. Plin. libr. 17. cap. 22. Vmbri & Marſi ad uicenos pedes intermittunt arationis gratia, in iis quæ uocant porculeta.

Porcvlvs, li, dimin. à porco: à quo rurſus aliud dimin. Porcellus. Porculus item machinæ genus, apud Cat. de re ruſt. c. 19.

Porcvs, ci, *Porco*, χοῖρος, proprie dicitur ſus domeſticus, quem admodum aper ferus. Suis autem appellatio utrique generi eſt communis. Mart. lib. 14. Iſte tibi faciat bona Saturnalia porcus, Inter ſpumantes ilice paſtus apros. Dictus Porcus, quòd porrecto rictu Paſcitur, & terram, dum herbarū radices rimatur, latius porrigat. Hinc. dimin. Porculus & Porcellus. Suet. in Ner. Iterū ac ſæpius recoctum porcello obiecit. Porculus legitur apud Plau. in Men.

Porphyrio, phyrionis, auis collum habens oblongum & anguſtum, crura prælonga, rubentia, ut & roſtum. Pli. lib. 10. c. 46. Ael. lib. 14. ca. 35.

Porphyrivs, philoſophus patria Tyrius, nobili genere ortus, qui Romæ Aureliani Cæſaris temporibus claruit. cum Origene & Amelio cōdiſcipulis Plotinum audiuit. Pertinaciſſimus Chriſtiani nominis hoſtis fuit, quindecim aduerſus noſtram religionē editis uoluminibus: quibus poſtea Methodius, Euſebius, & Apollinaris triginta apolegeticis libris reſponderunt. Dictus Porphyrius, ob ueſtem purpuream, qua prupter nobilitatem utebatur, cū prius Malchus diceretur. Suidas.

Porricio, pen. cor. παρεκτείνω, quaſi porro iacio, inquit Feſtus, id eſt ualde porrigo, quod uerbum ſolenne ſacrificantibus erat. nam exta porricì dicuntur, quando porriguntur diis: Plaut. Pſeud. Si ſacrificem ſummo Ioui, atque in manibus exta teneam, ut, porriciam. Virg. 5. Aen. Extaq́; ſalſos Porriciam in fluctus. Macrob. lib. 3. Sat.

Porrigo, is, xi, ctum *Porgere*, ὀρέγω, ὀρέγνυμι, extendo, dilato, à porro, & rego, ut præteritum indicat, non ab ago, ut quidam male

dutauerunt. Cic. pro Cœlio: Licinium cum iam manum ad tradẽ pam pyxidem porrexiſſet. Plinius. Facilius quippe radices porrigunt ſolo ſubacto. Quandoque extenſa manu offerre. Cic. 2. de Nat. deo. Stultitia eſt, à quibus bona precamur, ab iiſdem porrigẽtibus & dantibus nolle ſumere. Itẽ proſternere. Mart. Et uolucrẽ longo porrexit uulnere pardum. A Porrigor paſſiuo fit parti. porrectus, id eſt extenſus. Horat. l. 4. Car. Famaq; & imperi porrecta maieſtas ad ortum. Aliquando Porrectus nomen eſt, idem fere ſignificans quod hilaris: ut, Frons porrecta, id eſt, alacris. In rebus enim lætis cutem frontis extendere ſolemus, & contra in triſtibus corrugare. Plau. in Caſ. Primum ego te porrectiore fronte uolo mecum loqui, id eſt, hilariore. Hinc & Porrectio. Cice. 2. de Nat. de. Digitorum contractio facilis, faciliſq; porrectio propter molles commiſſuras. Porrigere herbam, eſt uictum ſe fateri. Pli. l. 22. c. Summum apud antiquos ſignum uictoriæ erat, herbam porrigere uictos.

Porrigo, ginis, penult. nominatiui ρ. πιτυρίασις, capitis affectus, cũ tenues, & furfuraceæ ſquammulæ ex capite decidũt. Porrigo eſt (inquit Celſ. lib. 6. cap. 2.) ubi inter pilos quædam quaſi ſquamulæ ſurgunt, exq; à cute reſoluuntur, & interdum madent, multo ſæpius ſiccæ ſunt: idq; euenit modo ſine ulcere, modo exulcerato loco. Hæc Celſus. Lucilius. l. 30. Triſtem & corruptum ſcabie, & porrigine plenum. Horat. 2. Serm. Saty. 3. Impexa fœdum porrigine.

Porro, *Certamente*, γ᾽ εμὴν, μέντοι, uarios in oratione habet uſus: Modo enim affirmandi aduerbium eſt, idem ſignificans quod ſane, certe, profecto. Cic. pro Plancio: Nihil porro tam inhumanum, quam committere, ut beneficio, non dicam indignus, ſed uictus eſſe uideare. Quandoque temporis aduerbium eſt idem ſignificans, quod longe poſt. Virg. 5. Aen. Hinc maxima porro Accepit Roma, & patrium ſeruauit honorem. Vbi Seruius: Porro, poſt longum interuallum. Sic dicimus, Lycurgus non porro ab Homeri temporibus fuit. Nonnunquam idem quod in poſterum. Ter. in Prol. And. Deinde ut quieſcant, porro moneo. Aliquando loci aduerbium, eſt, modo idem ſignificans quòd ultra, ſiue ulterius. L. 1. 8. Eadem uia repetenda: aut ſi ire porro pergas, per alium ſaltum euadendum. Modo idem quod longe, ſiue procul. Vir. 6. Aen. Quæ ſint ea flumina porro. Sæpiſſime autem cõiunctio eſt, idem ualens quod Autem. Quinct. in Apol. Panp. Porro qui confeſſum defendit, non abſolutionem ſceleris petit, ſed licentiam. Quandoque expletiua particula eſt, ornatus tantũ gratia. Ter. in Au. Adeon' me ignauum putas, Adeon' porro ingratũ, aut inhumanum, Vt &c. Aliquando hortantis eſt. Virg. 9. Aen. Percipe porro. Quid dubitem. Cic. 4. de Fin. Perge porro: nam de iſto magna diſſenſio eſt. Porro autem, idem ualet quod præterea uero. Cic. 3. Ver. Hominibus & natura, & diſciplina leuiſſimis: porro autem populi R. conditione ſocijs, fortuna ſeruis. Neque porro, idem quod, neque etiam. Cic. ibidem. Neque perfacete dicta, neque porro hac ſeueritate digna. Porro minima, dixit Cice. 5. de Fin. Pro longe minima. Ea, inquit, nos mala dicimus, ſed exigua, & porro minima. Aliquando pro ualde. Cic. in Catone. Sæpe à maioribus natu audiui, qui ſe porro pueros à ſenibus audiſſe dicebant. Aliquando eſt aduerbium ordinis. Terẽ. in And. Moue ocyus te, ut quid agam porro intelligas.

Porrum, ri, in plurali Porri, rum, *Porro*, πράσον, genus oleris notiſſimi. Plin. lib. 19. c. 12. Deſinunt ſentire iniurias, ut gethyũ porrum, raphani, apium. Mar. l. 13. Mittit præcipuos nemoralis Aricia porros. Vide Plin. l. 19. c. 6. A Porrum fit Porráceus, a, um. Pl. l. 37. c. 10. Heliotropium naſcitur in Aethiopia porracei coloris. Legitur & Porrus gene. maſ. à quo manſit pluralis numerus eiuſdem gene. Celſus. l. 4. c. 6. Ius in quo porrus cum pullo gallinaceo decoctus ſit. Eodem genere uſus eſt & Pli. l. 19. c. 6.

Porsena, æ, rex Hetruſcorum, qui pro reſtitutione Tarquinij Superbi aduerſus Romanos bellum ſuſcepit. Liu. l. 2. Mar. l. 1. Hanc ſpectare manũ Porſena non potuit. Virg. produxit poſitione duplicis nn: Tarquinium eiectum Porſenna iubebat Accipere.

Porta, æ, *Porta*, πύλη, proprie aditus ciuitatis alterius ue loci uallo foſſa ue muniti: à portando nomen habens, ſiue quòd per eam omnia & importentur, & exportentur: ſiue ab aratri portatione (ut inquit Don.) quia in deſignatione urbium ſubiunctis uacca & tauro, qui urbem deſignabat, aratrum manu ſuſpendebat, ne ſulcum quem primogenium dicunt, faceret, ubi aditus ciuitatis erãt relinquendi. Cæſ. 6. Bel. Gal. Capit arma à proximis, atque in porta conſiſtit. Vir. 7. Aen. Et criſtæ capitum, & portarum ingentia clauſtra. Ci. 4. de Fin. Si Annibal ad portas ueniſſet murumq; iaculo traieciſſet. Porta prætoria, in caſtris dicebatur, quæ erat in fronte ualli, qua miles ad prælium educebatur. antiqui enim prætorem appellabant, qui toti præerat exercitui, qui deinde imperator appellatus eſt. Porta decumana, quæ in poſtica parte caſtrorum erat, qua annona, ceteraq; exercitui neceſſaria importabantur ita dicta a magnitudine, quoniam enim ita fere uſuuenire ſolet, ut, decima quæque omnibus propemodum in rebus maxima ſint: ueteres Decumanum, pro magno & amplo accipiebãt. Portæ item per ſimilitudinem quandam montium fauces dicuntur, in maximas anguſtias coarctatæ: cuiuſmodi pleræque in diuerſis Tauri montis partibus a coſmographis commemorantur, ut Caſpiæ portæ.

Portendo, dis, *Significare, moſtrare*, ἐπισημαίνω, προσημαίνω, oſtẽdo, uel præmonſtro: a porto, quod eſt prorſum ſiue antrorſum, & Tẽdo. Vir. 7. Aen. Hunc illũ fatis externa ab ſede profectũ Portendi generum. Plau. in Aſi. Nobis periculum magnum portenditur. Cice. 1. de Diui. Populo commutatione rerum portendit fore.

Portentosus, toſa, toſum, τερατώδης, portento ſimilis. Cic. 1. de Diuin. Pli. l. 22. c. 8.

Portentum, portenti, *Prodigio, moſtro*, τέρας, oſtentum & prodigium, quod portendit aliquid futurum, ut cum inſolita corpora in aere apparent: ut cometæ, turbines, & ſereno cœlo tonitrua. Portentorum autem ſignificatio, teſte Cice. l. 2. de Nat. Deo. ſumpta eſt ex auſpicijs, & augurijs. Varro: In cœlo memorabile extitit portentum. Ci. de Aruſp. reſp. Explanationes portentorum Hetruſcorum diſciplina continentur. Aliquando fictiones, & mendacia rerum naturæ repugnantia Cic. 1. Tuſc. Quid negotij eſt, hæc poetarum, & pictorum portenta conuincere? Vir. l. 8. Pro bono omine poſuit, cum ait: Ne quære profecto, Quem caſum portenta ferant.

Porticula, æ, στοίδιον, diminut. à porticu. Cic. l. 4. Epiſt.

Porticus, huius porticus, fœm. gen. στοὰ, locus amplus, & ſpatioſus tecto incluſus, ob repentinos imbres, & umbrarum, ac deambulationis gratia ædificatus. Cic. Att. l. 4. Ea cingemus excelſa porticu. Virg. 3. Aen. Illos porticibus rex accipiebat in amplis. Multæ Romæ inſignes fuere porticus: omnium tamen magnificentiſſima fuit, quam, quòd à Pompeio ædificata eſſet, Pompeianam uocabant. Ouid. l. 1. de Arte: Tu modo Pompeia lentus ſpatiare ſub umbra.

Portio, portionis, *Parte, portione*, μέρος, quaſi partio, ſignificat partem. Pli. l. 9. c. 35. Quota hæc portio eſt? Diminutiuum Portiuncula. Apuleius: Qui cum à me portiunculam poſceret.

Portisculus, li, qui eam perticam, quæ & ipſa portiſculus dicitur, in manu tenens, hortatur remiges, & cuncta pro libito moderatur. Plau. in Aſi. Tute habes portiſculum. Ennius in annal. Portiſculus cum ſignum dare cœpiſſet. Ex Nonio.

Portitor, toris, πορθμεύς, qui homines in ulteriorem fluuij ripã, uel de littore ad nauim, uel de naui ad littus traijcit. Dictus Portitor à portando, ut uector à uehendo. Virg. 6. Aen. Portitor has horrendas aquas, & flumina ſeruat Terribili ſquallore Charon. Dicitur etiam Portitor, qui portorium, id eſt, fructus pecuniarios ex portu conducit, quiq; nomine portorij ſtipem à uenientibus exigit. Cic. ad Q. Fr. Qui nuper in portorijs Italiæ tollendis non tam de portorio, quàm de nonnullis iniurijs portitorum, querebantur. Accipitur etiam Portitor pro eo, qui aliquid portat. Stat. libr. 1. Theb.

Porto, portas, *Portare*, ἄγομαι, κομίζω, fero, affero, gero, non tantum corpore, ſed etiam animo, & tã bona, quã mala. Ter. in And. Dij boni, boni quid porto? Pli. lib. 11. c. 17. Apes feſſum regẽ humeris ſubleuant, ualidius fatigatum ex toto portant. Vir. 9. Aen. Multa patri portanda dabat mandata. Portare item dicimur, cũ nauibus aut iumentis aliquid nobiſcum uehimus. Virg. 1. Aen. Gens inimica mihi Tyrrhenum nauigat æquor, Ilium in Italiã portans. Ibidem: Portantur auari Pygmalionis opes pelago. Portare auxilium pro adiuuare. Sal. in Cat. Socijs atque amicis auxilia portabant. Hinc Portito, tas, frequent. Gel. l. 20. c. 1. Crumenã plenam aſſium portitans. Portatus, tus, actus portandi. Pli. l. 9. c. 35. Tædia exquiſita perditiore portatu.

Portorium, rij, *Nolo*, πορθμεῖον, naulum, & merces, quæ datur portitoribus. i. ijs qui nos cymba, uel pontone transfluuium, uel fretum traijciunt. Item uectigal, quod portitori ſoluitur. i. illi qui redemit prouentum portuum, uel fluminum, uel lacuum, uel ſtagnorum. Lucil. lib. 12. E portu exportant clanculum, ne portoriũ dent. Plau. in Aſi. Iam ego hunc portitorem priuabo portorio. Ci. 1. de Inuent. Nam ſi Rhodijs turpe non eſt portorium locare, nec Hermacreonti quidem turpe eſt conducere.

Portulaca, *Porcellana*, ἀνδράχνη, herba, frigida & humida, quæ dentium tollit ſtuporem. Pli. lib. 25. c. 13. & lib. 20. cap. 20. & Dioſcor. lib. 2. c. 138.

Portunalia, inter quatuor Græciæ celeberrima certamina numerantur, in honorem Palæmonis, quem Latini Portunum uocant, inſtituta.

Portunus, deus maris habitus ab antiquis: dictus à portibus, quibus præeſſe credebatur. Vide Palæmon.

Portus, tus, *Porto*, λιμὴν, in datiuo, & ablatiuo plurali Portubus, locus in littore, naues ab hyemis, tẽpeſtatumq; iniuria undicãs. Ci. in Ver. Statim ſine ullo metu in portũ ipſum penetrare cœperunt. Metaphoricẽ accipitur pro loco tuto. Cice. ad Brutum: Fugæ portus erat in tuis caſtris, & perfugium ſalutis in tuo exercitu. Inde, Rem in portu eſſe, dicimus, pro, in tuto, & extra

omne periculum. Plaut. in Merc. In portu res eſt. Item in portu nauigare, pro, ſecurum eſſe. metaphora à nauigantibus, qui cum in medio mari nauigant, undarum & uentorum arbitrio iactantur: contra cum ſe in portum receperint, nihil habent negotij cũ undis & uentis. Impingere in portu; eſt in ipſo ſtatim operis initio peccare. Hinc Portuoſus, multos portus habens. Sal. in Iug. Portuoſior, & ædificijs magis exornata erat.

PORVS, ri, Indiæ rex, ab Alexandro ſuperatus, deinde ſuorum dolo interemptus. Claud. Tradita captiuo ſpatioſior India Poro.

PORVS, pori, priore producta, à medicis appellatur callus præductus, oſſium & cartilaginis fracturam ferruminãs. oſſa enim & cartilago, quòd partes ſpermaticæ ſint, ſemel fracta, nunquam renaſcuntur. Ex uiſcoſiore tamen alimenti parte callus quidam gignitur, quo ueluti glutino coniunguntur. Auctor Galenus 6. Therapeuti. Porus item genus eſt lapidis, Pario marmori candore & duritia ſimilis: quem Plinius inter eos annumerat, qui cadaueribus aſſeruandis ſunt idonei, lib. 36. cap. 17. In articulis item Pori dicuntur tumores ex craſſo, terreſtriq; humore in eos ingruente collecti: qui nonnunquam etiam contrahuntur ex medicamentorum quorundam uſu, quæ multam diſcutiendi ſiccandiq;, nullam autem molliendi uim habeant. Pori autem, pen. cor. à medicis proprie appellantur meatus cutis, per quos ſudor erumpit, & pili.

POSCA, poſcæ, ὀξύκρατον, potio ex aquæ acetiq; miſtura temperata. Plin. l. 30. Tormina ſanat palumbus ferus, ex poſca decoctus. Celſus Puſcam appellat: Aetius, & Aegineta Phuſcam.

POSCO, poſcis, popoſci, Dimandare, αἰτέω, ἀξιῶ, proprie rem debitam, & honeſtam peto. Varro: Poſcere eſt quoties aliquid pro merito noſtro depoſcimus. Donatus: Poſcimus imperioſe: Poſtulamus iure. Aliquando prouocare, ἐκκαλεῖν. Virg. 8. Aen. Haud acrem dubites in prælia poſcere Turnum. Cice. 3. Verr. Poſcunt maioribus poculis. i. prouocant ſe mutuo ad largius potandum. Aliquando indicare rem uenalem, & pretium eius taxare. Plaut. Merc. Tanti, quanti poſcis, uin' tanti emam illam? Aliquando requirere, exigere. Cæſ. 4. Bel. Gal. Ad quos ſe celeriter, cum uſus poſcit, recipiunt. Apposco, iure poſco, exigo. Ter. in Heaut. Hæ talenta dotis appoſcent duo. Exposco, ἐξαιτῶ, multum poſco. Liu. l. 1. Pacem precibus expoſcunt. Vir. li. 3. Sed uotis precibusq; iubent expoſcere pacem. Reposco, ἀπαιτῶ, quod meum eſt, repeto. Virg. Parthosq; repoſcere ſigna. Plaut. in Curc. Quam tu uirginem me repoſcis.

POSIDONIVS, philoſophus, diſcipulus & ſucceſſor Panætij, ex Apamia Syriæ, (ut Strab. lib. 14. auctor eſt) ſed Rhodius exiſtimatus, quia Rhodi uixit: ut & Apollonius Molo dictus eſt Rhodius, cũ eſſet Alabandenſis. utrunque audiuit Cic.

POSITIO, Sito, ſitus. Quinct. lib. 3. cap. 7. Quæ ex loci poſitione, aut munitione ſunt. Col. l. 1. c. 6. Cœli poſitio maxime frigida. Cice. pro Flac. De quorum urbis poſitione, propter pulchritudinem, etiam inter deos certamen eſſe proditum eſt. A dialecticis, & rhetoribus Poſitiones appellantur, ipſa ueluti fundamenta, quibus argumenta innituntur. Quinct. lib. 2. c. 10. Argumenta ex ipſis poſitionum uitijs ducimus.

POSITIVVS, a, um, quod primo poſitum eſt, nec aliunde deriuatũ. unde grammatici poſitiuum à comparatiuo & ſuperlatiuo diſtinguunt, quòd illud ſit quaſi fundamentum illorum.

POSITVRA, æ, ſitus, poſitio. Gel. lib. 4. cap. 1. Quo habitu, qua forma, qua poſitura ſtellarum aliquis naſceretur.

POSITVS, us, θέσις, poſitio, ſitus. Ouid. 4. Faſt. Trinacris à poſitu nomen adepta loci. Tacit. lib. 5. Ille poſitus ſiderum ac ſpatia dimenſus. Celſus in principio. lib. 8. Poſitus oſſium, figurasq; indicabo.

POSITVS, Poſto; collocato, partic. ſui uerbi ſignificationem retinens, idẽ quod ſitus, locatus. Cice. de Leg. agr. Roma in montibus poſita. Idem pro Pompeio: Inſula Delos in Aegæo mari poſita. Nonnunquam pro depoſitus. Liu. 7. Poſitis omnium aliarum rerum curis. Pro exanimato: ſic enim interpretatur Seruius locũ. Vir. 4. Aen. Sic te ut poſita crudelis abeſſem? Poſitus ſuper armamentarium, Præfectus armamentario. Curt. lib. 6. Nobili iuueni, ſuper armamentarium poſito, quod ſcelus pararetur, indicat.

POSSESSIO, onis, Poſſeſſo, poſſeſſione, podere, κτῆσις, νομή, in Pandect. eſt actus, ſiue ipſum ius poſſidendi. Cice. 2. Offi. Quinquaginta annorum poſſeſſiones mouere, iniquum putabat. Poſſeſſio fiduciaria, quæ ea conditione nobis traditur, ut eam alteri poſtea reſtituamus. Liu. 35. Nabidi eam tyranno fiduciariam (ſubaudi ex ſuperioribus Poſſeſſionem) dare optimum uiſum. Interdũ Poſſeſſionis nomine intelligimus fundum, ſiue agrum, aliam ue quãuis rẽ immobilẽ. Ci. in Catil. Qui, magno ære alieno, maiores etiam poſſeſſiones habent. Idem in Parad. Prata, & areas magno æſtimans, quòd ei generi poſſeſſionum nemo nocere poteſt. Cic. ad Valerium. Is habet in Volaterrano poſſeſſionem. Hinc Poſſeſſiuncula, diminu. Cic. Att. lib 13.

POSSESSIVVS, a, um, κτητικὸς, ή, όν, Nomen poſſeſſiuũ, quo res poſſeſſa ſignificatur: ut Euandrius enſis, qui ab Euandro poſſidetur.

POSSESSOR, oris, Poſſeſſore, ὁ κεκτημένος, qui poſſidet. Liu. 3. Sine querelis poſſeſſorum plebem in agros iura. Virg. 9. ecl. Poſſeſſor agelli Diceret, hæc mea ſunt. Fœmininum Poſſeſſrix: ut, Poſſeſtrix monilis, apud Afranium, referente Nonio.

POSSIBILIS, le, δυνατόν. Plau. in Stich. Poſſibile eſt ſuauium dare amicum amicæ? Quinct. lib. 3. c. 8. Poſſibile, durum ut eſſe uocabulum, ſed neceſſarium, cum aliud non habeamus.

POSSIDEO, es, Poſſedere, κτάομαι, νέμομαι, in Pand. in dominio ſeu poteſtate ea habeo: ex antiquo nomine Pos, quod potentem ſignificabat, & uerbo Sedeo. Ter. in And. Quæ illius fuerũt, poſſidet. Cice. pro. Quin. Omnia bona poſſeſſa non eſſe conſtituit, quod bonorum poſſeſſio ſpectetur nõ in aliqua parte, ſed in uniuerſis, quæ teneri ac poſſideri poſſint. Poſſeſſus, a, um, participiũ, Oui. 1. Am. el. 2. Et poſſeſſa ferus pectora uerſat amor. Poſſidere bona ex edicto, eſt per adiudicationem, ſiue per decretum.

POSSVM, potes, potui, Potere, δύναμαι, ex Pos, & Sum, quaſi potẽs ſum. conſtruitur quandoque cum ablatiuo. Liu. lib. 10. Pecunia, qua multum poterant, freti. Habet aliquando poſt ſe accuſatiuum. Virg. 8. ecl. Non omnia poſſumus omnes. Sæpius ponitur ſine caſu. Plaut. Non hic ut poſſit, edit. ſed poſſe cupit, ut edat. Pro ualere. Ci. 1. Tuſc. Poſſunt oculi, poteſt caput. Poteſſe, apud Plaut. in Aul. Pro poſſe. Cice. ad Lentulum: Poterat utrunque præclare, ſi eſſet fides. Iungitur interdum accuſatiuo cum apud, & ualeo ſignificat: ut, Hic apud principem plurimum poteſt. Ci. 3. Verr. Is, qui apud illum plurimum poterat.

POST, Dopo, depo, μετά, præpoſitio, quæ & compoſita, & ſeparata inuenitur. Separata ordinem demonſtrat ſiue loci, ſiue tẽporis, ſiue alicuius alterius rei, & deſeruit accuſatiuo Virg. 1. ecl. Poſt aliquot mea regna uidẽs mirabor ariſtas. Hor. li. 1. epiſt. O ciues, ciues, quærenda pecunia primum eſt, Virtus poſt nummos. Quandoque tamen ponitur loco aduerbij Poſtea, ἔπειτα, & hoc quando nulli caſui ſeruit, aut quando iungitur ablatiuo. Virg. 1. Aen. Poſt mihi non ſimili pœna commiſſa luetis. Sal. Vbi periculum aduenit, inuidia atque ſuperbia poſt fuere. Cum ablatiuo. Virg. lib. 6. Venerabile donum Fatalis uirgæ, longo poſt tempore uiſum. In compoſitione etiam eandem fere habet ſignificationem, quam ſeparata: ut Poſtpono, Poſthabeo, Poſtea.

POSTEA, Dopo, ἔπειτα, μετέπειτα, ex Poſt, & Ea: idem ſignificat, quod Exinde: Sal. in Catil. Poſtea Piſo in citeriorem Hiſpaniam miſſus eſt. Hinc Poſteaquam, ἐπειδὴ, ſicut à Poſt, Poſtquã: quæ ambæ connexiuæ particulæ ſunt, quibus prædictis ſequentia connectuntur. Cic. Planco: Poſteaquam de meo curſu reip. ſum uoce reuocatus. Aliquando inter Poſtea & Quàm interponitur uero, & ſignificat Sed poſteaquam. Idẽ Appio: Poſtea uero, quàm ita cœpi.

POSTERIOR, & hoc poſterius, ὕστερος, comparatiuum à Poſterus. unde Poſteriora in animali dicuntur, quæ à tergo ſunt. Cice. 12. Phil. Poſteriores cogitationes, ſapientiores ſolent eſſe. Interdũ idem eſt quod uilior, abiectior. Idem Att. lib. 10. Quorum utriq; ſemper patriæ ſalus poſterior ſua dominatione fuit. Terẽ. in Ad. Non poſteriores feram. Vbi Donatus: Non poſteriores feram: ſubauditur, Partes.

POSTERITAS, atis οἱ μεταγενέστεροι, οἱ ἀπόγονοι, ipſi poſteri Ci. in Lelio: Sperare uidero, Scipionis & Lelij amicitiam notam poſteritati fore. Ouid. 1. de Pon. el. 5. Quam laudem à ſera poſteritate ferat.

POSTERIVS, aduerbium, poſtea. Plaut. in Amph. Ne tu poſterius in me culpam transferas. Cic. 6. Ver. Iubet iſtc poſterius ad ſe reuerti.

POSTERVS, a, um, Poſtero, ſubſequente, ὕστερος, ὀπίσθιος, temporis ordine ſubſequens: ut, Poſtera dies. i. ſequens Virg. lib. 4. Poſtera Phœbæo luſtrabat lumine terras. Cic. 4. Verr. Poſtero anno Metellus mentionem tui cenſus fieri uetat. Hinc Poſteri dicuntur, quicunque ex nobis & poſt nos etiam ex alijs naſcentur. Ci. 3. de Na. de. Expetantur hæ pœnæ à liberis, à nepotibus, ac poſteris. Pli. l. 22. c. 2. Tam digna miraculo, ut Licinius Mutianus prodendum etiam poſteris putarit. Cum dicitur, In poſterum differre, ſubauditur, tempus. Ci. pro Mur. Sapiens, ac multa in poſterum proſpiciens. Cic. in Catil. Magna tempeſtas inuidiæ, ſi minus in præſens, at in poſterum impendet. Poſtero, abſolute, pro poſtero die. Tacit. l. 4. Cum poſtero ad quæſtionem traheretur. Hinc Præpoſterus, προθύστερος, qui rerum ordinem perturbat. Cice. Caſſ. Præpoſteros habes tabellarios. Præpoſtera libido, nefandũ maſculæ libidinis flagitium peruertitur.

POSTFERO, Poſporre, ὕστερον τίθεμαι, poſtpono. Pli. l. 3. c. 4.

POSTHABEO, es, Poſponere, ὕστερον τίθεμαι. poſtpono. Ter. in Phor. Omnes poſthabui mihi res. Vir. 7. ecl. Poſthabui tamen illorum mea ſeria ludo. Ci. 5. Tuſc. Vt, omnibus rebus poſthabitis, totos ſe in optimo uitæ ſtatu exquirendo collocarent.

POSTHAC, Da qui à dietro, μετὰ ταῦτα, in futurum, quaſi poſt hoc tempus. Teren. in And. Poſthac quas faciet de integro comœdias.

POSTICVLA, æ, ἐπιδόμιος, dimin. à Poſtica pro poſteriore do-

mus

mus parte. Apul. Per quandam breuem poſticulũ intro uocat me.

POSTICVLVM, li, aliud diminut. idem ſignificans. Plau. in Trin.

POSTICVM, ci, *L'uſcio di dietro della caſa.* πλαγία θύρα, à poſtando, oſtium eſt in poſteriore parte ædium. Plau. in Stic. Aliud poſticũ noſtrarum harum ædium. Hor. l. 1. epiſt. Atria ſeruantem poſtico falle clientem. Pro eodem Poſtica fœ. gen. Ammianus. Per poſticam ingreſſus. Poſtica etiam augures appellabant plagam Septentrionalem: quòd qui inaugurabantur, hanc cœli partem à tergo habebant. Item poſtica, linea eſt in agris diuidendis, quæ ab Oriente in Occidentem ſpectat. Omnia denique, quæ poſt nos ſunt, Poſtica dicuntur. Proprie autem Poſticus, a, um, eſt illud, quod poſt nos eſt. Quando uero Anticam & Poſticam dicimus, ſubauditur nomen Pars, uel aliud ſimile. Perſius Sat. 1. Poſticæ ocurrite ſannæ. i. irriſioni factæ à parte poſteriore Auſo. poſtico uulnere ſoſſor.

POSTIDEA, poſt id, deinde. Plau. in Stic. Aequius eſt, nos potiorem habere te, poſtidea uiros noſtros.

POSTILENA, æ, pen. pro. ὑπουρίς, incuruum lignũ, ſiue craſſius lorum, quod ſub iumenti cauda ponitur: à poſt ſtando dictum: quod poſteriorem iumentorum partem exornet. Plau. in Caſ.

POSTILLA, duæ dictiones in unam coniunctæ per ſubunionem, idẽ ſignificantes, quòd Poſtea. Donato. Ter. in Eun.

POSTIS, *Le baleſtrate delle porte*, παραστάδες, in edificijs dicuntur latera oſtiorum, ex lapide ligno ue, quorum alter fores ſuſtinet cardinibus affixos, alter ſeram recipit & repagula, cum oſtium clauditur. Virg. 2. Aen. Hærent parietibus ſcalæ poſteſque ſub ipſos Nituntur gradibus. Ci. pro domo: Tectis, & poſtibus meis bellum intuliſti.

POSTLIMINIVM, nij, ἀνάστημμιον, ex Poſt, & Limen componitur: quæcunque enim à nobis alienata ad hoſtem peruenuint: cũ à noſtro limine exierint, ſi poſt ad idem limen reuertantur, poſtliminio redeunt. Feſtus: Poſtliminio receptus eſt, ſi qui extra limina, hoc eſt, terminos prouinciæ, captus fuerat, rurſus ad propria reuertitur. Paulus Iureconſul. de Cap. l. Poſtliminium: Poſtliminium eſt ius amiſſæ rei recipiendæ ab extraneo, & in ſtatum priſtinum reſtituendæ, moribus ac legibus conſtitutum. Nã quod bello amiſimus, aut etiam circa bellum, hoc ſi rurſus recipiamus, dicimus poſtliminio recipere. Ser. Sulpitius, referente Cicerone in Topicis, in dictione Poſtliminium, nihil notandum putauit, niſi particulam Poſt, reliquam uocabuli partem ſolum additamentum putabat: tanquam Liminium nihil ſignificaret: ut Tullium, ſupplementum eſt in Meditullio. Scæuola autem putauit Poſtliminium ex duabus dictionibus Poſt, & Limen, eſſe cõpoſitum. Poſtliminio quietis, apud Apuleium, ſignificat poſt quietẽ. nam reuerſio quædam poſtliminij uocabulo ſignificatur.

POSTMITTO, is, *Poſporre*, poſthabeo. Ci. pro Cœl. Quod in alicuius agreſtis periculo non poſtmitteret, id homo eruditus in inſidijs doctiſſimi hominis diſſimulandum putaret?

POSTMODVM, poſtea, quaſi poſt modo. Liu. lib. 1. Sæpe ex iniuria poſtmodum exortam gratiam. Dicitur & Poſtmodo. Idem lib. 4. Fore ut poſtmodo gaudeant ſe ire moderatos.

POSTOMIS, midis, ἐπιστομίς, ferrum eſt, teſte Nonio, quod ad cohibendam equorum tenaciam, naribus, uel morſui imponitur. Lucilius. Poſtomides huic ingentes de naribus pendent.

POSTPONO, nis, ſui, ſitum, *Poſponere*, περὶ ἐλάττονος ποιῶ, retro pono, poſthabeo, Plin. lib. 13. cap. 19. Cyrenaica regio loton ſuæ poſtpoſuit paliuro. Ouid. 6. Met. Vos eſt poſtponere natis Auſa ſuis. Hor. 1. epiſt. 18. Scorro poſtponet honeſtum officium. Aliquando pro omittere. Cic. F. ad Tironem: Omnia poſtpoſui, dũmodo præceptis patris parerẽ. Cæſ. 6. Bell. Gall. Vt omnia poſtponere uideretur.

POSTPRINCIPIA, dictio compoſita, qua Varro apud Gell. utitur lib. 16. cap. 18. Pro progreſſo rei alicuius, qui principia ſubſequitur. Voluptas (inquit) uel utilitas talium diſciplinarum in poſtprincipijs exiſtit.

POSTQVAM, connexiua particula, qua dicta ſequentibus connectũtur. Vir. 2. Aen. Poſtquam altos tetigit fluctus.

POSTREMO, *Vltimamente, finalmente*, τὰ ὕστατα, τὸ τελευταῖον, aduerbium ordinis, denique, ultimo loco, tandem. Sal. Poſtremo omnibus modis pecuniam trahunt. Pro eodem etiam dicimus, Ad poſtremum. Poſtremum pro Vltimum. Ter. in An. Si id facis, hodie poſtremum me uides.

POSTREMVS, ſuperlat. *Vltimo.* ὕστατος, ultimus. Ter. in Phorm. Hæc eius fuit poſtrema oratio. Poſtremos homines, pro ſceleratiſſimis, dixit Brutus ad Cic. Quòd ſi Romanos nos eſſe meminiſſemus, non audacius dominari cuperent poſtremi homines, quàm id nos prohiberemus. Pro Roſcio Am. Sin id actum eſt, ut homines poſtremi pecunijs alienis locupletarentur.

POSTRIDIE, *Il giorno ſequente*, τῇ ὑστεραίᾳ, τῇ ἐπιούσῃ, quod poſtero, uel ſequenti die Gel. lib. 10. c. 24. Die priſtini eodem modo dicebatur, quod ſignificabat, die priſtino: id eſt, priore, quod uulgo Pridie dicitur, conuerſo compoſitionis ordine, quaſi priſtinio die. Feſtus uero (cui magis accedendum puto) compoſitionem Pridie antiquam eſſe innuit, cum ait: Priuignus dictus eſt, quòd ante quam mater ſecundo nuberet, eſt progenitus. Pri enim antiqui pro Præ dixerunt. Pridie igitur, ex Præ, & Die compoſitũ, priori ſiue præcedenti die, ſiue die uno ante ſignificat. Poſtridie uero, poſtero die. Lact. lib. 5. De utroque exemplum poſuit loquens de Carneade. Is (inquit) diſputauit de iuſtitia copioſe: ſed diſputationem ſuam poſtridie contraria diſputatione ſubuertit; & iuſtitiam, quam pridie laudauerat, ſuſtulit. Plau. in Sticho: Quotidie Pridie caueat, ne faciat, quod pigeat poſtridie. Pridie igitur priori die, ſiue præcedente die ſignificat, ut etiam apud Catonem l. de re ruſt. Si quem purgare uoles, pridie ne cœnet. Poſtridie uero, poſtero die. Nec poſt tres dies ullo modo ſignificat, ut hoc Catonis exemplum apertiſſime demõſtrat, ex lib. de re ruſt. cap. 65. Oleam à folijs & ſtercore purgato: poſtridie, aut poſt tertium diem, quam lecta erit, facito. Non enim adiecißet diem tertium, ſi Poſtridie poſt tres dies ſignificaret. Habet autem Pridie, & Poſtridie aliquando poſt ſe hos genitiuos Eius diei. Cic. Lentulo. Sententiam Bibuli de tribus legatis pridie eius diei fregeramus. Cæſ. lib. 1. Bel. Gal. Poſtridie eius diei Cæſar præſidij utriuſque caſtri, quòd ſatis eſſe uiſum eſt relinquit. Aliquando etiam alius eis genitiuus iungitur: ut, Pridie, ſiue poſtridie Calendarum, Nonarum, Iduum. Nonnunquam & accuſatiuum habent. Cice. Appio: Pridie Nonas Iunias cum eſſemus Brunduſij, hoc eſt, Die ante Nonas. Liuius: Poſtridie Idus rebus diuinis ſuperſederi iuſſum. Quo item modo, Poſtridie Calendas dicitur: id eſt die poſt Calendas. Cice. Atti. Pridie compitalia uenito. Interdum Pridie & poſtridie ſequitur Quàm: ut, Pridie quàm intres patriam, ſacrificium facito. Liu. lib. 2. Cum pridie quàm legati ad Tarquinios proficiſcerentur, cœnatum apud Vitellios eſſet. A pridie fit Pridianus, na, num. Suet. in Calig. Marceſcente adhuc ſtomacho pridiani cibi onere. Plau. in Mil. Poſtriduo dixit pro poſtridie.

POSTVLO, ſtulas, *Domandare*, αἰτοῦμαι, ἀπαιτῶ, meo quodammodo iure aliquid peto: in qua ſignificatione præter acc. ſatium habet & ablatiuum mediante præpoſitione A, uel Ab. Cice. 2. lib. epiſt. Omnia uolo à me poſtules, & expectes. Interdum eſt requirere, uel exigere: ut cum dicimus, Res, locus, perſona, tempus, cauſa, hoc uel illud poſtulat. Idem pro Ligario: Longiorem orationem cauſa forſitan poſtulat, tua certe natura breuiorem. Idem 2. de Or. Vt cauſæ natura, & temporis ratio poſtulabit. Nonnunquam accuſare in iudicio. Sueton. in Cæſ. Dolabellam repetundarum poſtulauit. Idem in Auguſto: Poſtulabatur iniuriarum. Interdum eſt cupere, uelle. Teren. in Ad. Per oppreſſionem ut hanc mihi eripere poſtulet. Item (ſicuti docet Vlpianus. l. 1. ff. de Poſthu.) eſt deſiderium ſuum, uel amici in iure, apud eum, qui iuriſdictioni præeſt, exponere, uel alterius deſiderio contradicere. Poſtulare quæſtionem, eius eſt, qui iniuriam ſibi factã queritur aut alteri, quam uindicare ad eum pertineat. Liu. 2. Item Poſtulatio, querela. Plaut. in Bacch. Actis Poſtulatio hæc eſt, enim huius dicta intelligo. Proprie tamen poſtulatio, idem fere eſt quod petitio. Cicero Attic. libr. 3. Eſt illa impudens poſtulatio. Idem pro Mur. Conceſſit ſenatus poſtulationi tuæ, poſtulata fulgura, inquit Feſtus, quæ uotorum, aut ſacrificiorum ſpretam religionem deſignant. Poſtulatum, ti, ipſa poſtulatio. Cæſar. 4. Bel. Gal. Conuenerunt, ut de eorum poſtulatis cognoſceret. Cice. Verr. 4. Hoc commoti dolore, poſtulata conſulibus.

POSTVORTA, dea Romanorum, quod futurã proſpiceret. Macrob. lib. 1. Saturn.

POTENS, tis, *Potente, che uale aſſai*, δυνατὸς, tam partici. quàm nomen inuenitur, à Poſſum. Sed quando particip. eſt, tempus ſignificat, & accuſatiuo iungitur nominum, uel uerbo infinito, nec cõparationem accipit: ut Multa potens, potens pugnare. Quando uero nomen, caret tempore, & genitiuo iungitur, & comparationem accipit. Liu. 26. Dum liber, dum mei potens ſum, effugere morte. Cice. Att. l. 2. Potentiſſimorum hominum contumaciam nunquam tuli. Duo reges potentiſſimi, apud eundem pro lege Manil. Potens imperij, qui imperium obtinet. Potens regni, id eſt regno maturus Liu. Iuuenem iam eſſe dictitans ac regni potentem. Idem. 8. Inter ſarcinas obiacentes, neque pugnæ, neque fugæ ſatis potentes cæduntur. Potens uiri uirgo. id eſt nubilis, & uiro matura. Diua potens uteri, Ouid. 9. Met. Potens cum ablatiuo. Virg. 1. Aen. Terra antiqua, potens armis, atque ubere glebæ. Ouid. epiſt. 13. Claſſe uiriſque potens. Potens ſubſt. Luca. lib. 1. Auſus & armatos plebi miſcere potentes. Cic. pro domo: Cum tu florens & potens per medium forum uolitares.

POTENTATVS, us, δυναστεία, potentia. Cæſ. 1. Bell. Gall. Cum de potentatu inter ſe contenderent. Liu. 26. Aemulo potentatus inimicus.

POTENTIA, æ, δύναμις, poteſtas, Vir. 1. Geo. Rapidine potentia ſolis. Aliquando pro auctoritate, & opibus ciuilibus. Ci. 2. de Inu. Potentia eſt, ad conſeruanda, & alterius obtinenda, idonearum

ſerum facultas. Differunt ſecundum Priſcianum Potentia & Poteſtas, quòd poteſtas magis pro ui accipitur, Potẽtia pro dominatione. Cice. 3. Offi. omnia certa & honeſta negligunt, dum potentiam conſequantur. Plin. epiſto. 7. lib. 3. Fuit inter principes ciuitatis ſine potentia, ſine inuidia. Potenter. Horat. in Ar. Cui lecta potenter erit res.

Potentia, ποτεντία, Ptolemæo, oppidũ eſt Piceni. Cic. de Aruſp. reſp. Factus in agro Piceno Potentiæ nunciatur terræ motus.

Potassvm, ueteres dicebant, quod nos dicimus poſſum. Teren. in Eun. Amatores audieram mulierum eſſe maximos. Sed nihil poteſſe. Plaut. in Aul. Cenſen' talentum magnum exorari poteſſe Ab iſto ſene.

Potestam, pro poteſtate ueteres uſurparunt. Plautus, Neque deſidiæ in otio operam dediſſe, neque poteſtam ſibi fuiſſe.

Potestvr, pro pôt, apud antiquos, Nonio teſte. Pacuuius: Si qua poteſtur inueſtigari uia. Lucr. l. 3. Expleri nulla ratione poteſtur.

Potestas, poteſtatis, *Poteſtà*, δύναμις, ἐξουσία, à uerbo poſſum deducitur, & multa ſignificat, ut Paulus inquit in l. poteſtatis. de uerb. ſigni. nam in perſona magiſtratuum, imperium ſignificat, in perſona liberorum, patriam auctoritatem, in perſona ſeruorum, dominium. At cum agimus de noxæ deditione, cum eo qui ſeruũ non defendit, præſentis corporis copiam, & facultatem. Poteſtates etiam, principes ipſi dicuntur, qui in poteſtate conſtituti ſunt, quos Græci δυνάστας uocant, & ij qui magiſtratus gerunt, & habens merum imperium, hoc eſt gladij poteſtatem, ad animaduertendũ in facinoroſos homines, & iudicijs præſunt. Suet. in Claud. iuriſdictionem de fidei commiſſis, poteſtatibus demandauit. Pro conſilio & ratione. unde Exire aliquẽ de poteſtate dicimus, mẽtis impotem fieri, ut apud Cice. 4. Tuſc. Iratos proprie dicimus exiſſe de poteſtate, ideſt de mente. Dicimus, Dare poteſtatem alicuius rei cuipiam. Deferre alicui alicuius rei poteſtatem: Facere poteſtatẽ alicuius uiri, eſt dare aditum ad illum: Habere poteſtatem alicuius rei: Habere aliquem in ſua poteſtate: In poteſtate alicuius eſſe. Aliquando tamen ponitur pro, ex eius conſilio pendere, ei obtemperare. Permittere poteſtatem alicui alicuius rei: Peruenire in poteſtatem alicuius: Redigere aliquem in ſuã poteſtatem: Dimittere ex poteſtate: Tenere aliquem in ſua poteſtate: Tradere poteſtatem alicui alicuius rei: Venire in poteſtatem alicuius, Quæ tum erat poteſtas. dixit Cice. pro Clu. pro, Quod tum poterat fieri. Orationes in quibus uerbum Poſſum ponitur, efferri poſſunt eleganter per nomen Poteſtas. Ter. in An. Cuius tibi poteſtas ſumma ſeruandi datur: id eſt, potes ſeruare illum, Ibidem: poteſtas fuit liberius uiuendi, ideſt, potuit liberius uiuere. Cice. pro. Quinct. Poteſtas tibi fuit quotidie hominẽ admonendi. Plautus in Sticho: Maleſaciendi eſt mihi poteſtas.

Potina, teſte Nonio, deæ nomen apud Romanos, quæ puerorum potui præſidere putabatur, ut Eduſa eorundem alimentis.

Potio, nis, *Beuanda*, πόσις, potus. Plau. in Stic. Potione uinacea onerabo gulam. Cicero. 1. de Fin. Cibo, potioneq; fames, ſitiſque depulſa.

Potiono, as, *Dar da beuere*, ποτίζω, potionem præbeo. paſſiuũ Potionor. Suet in Calig. Creditus potionatus à Ceſonia uxore.

Potior, & Potius, *Megliore, meglio*, κρείττων, βέλτιον, compara. ab antiquo nomine Potis, idem ſignificãtia quod melior & melius. Cice. 4. Tuſc. Filius plus pollet, potiorq; eſt patre. Potiſſimum ſuperlatiuum, ideſt optimum, præcipuum. Pli. epiſt. 79. Si hoc opuſculum noſtrum aut potiſſimum eſſet, aut ſolum. Sic Potiſſima ratio, Potiſſima nobilitas. Hinc Potius, Potiſſimum, uel Potiſſime aduerbia, quæ ſignificant magis, & maxime. Differunt autẽ Potius, & potiſſimum, ſeu Potiſſime, μάλιστα, quòd Potius ad duo tantum, Potiſſimum ad plura refertur: ut, Quem potius inſtituam hæredem? Fabium, an Lucium? aut, Quam naturam potiſſimum erudiam? ſi multæ ſint. ad Her. l. 1. Ex comparatione, in qua per contentionem utrum potius, aut quid potiſſimum ſit, quæritur. Idem ibidem. Cum quærit orator, utrum de duobus potius, aut quid de pluribus potiſſimum dicat. Cic. in Lælio: Hactenus mihi uideor, de amicitia quid ſentirem, potiſſime dixiſſe. Plau. in Pſeud. Hunc diem ſumpſimus potiſſime. Inuenitur tamen quandoque potiſſimum referri ad duo. Cice. quanquam præſtat honeſtas incolumitati, tamen utri potiſſimum conſulendum ſit, deliberetur.

Potior, potiris, *Godere*, κρατέω, ἐγκρατὴς, γίνομαι, ἐπιτυγχάνω, à Potis deducitur, hodie magis quartæ coniugationis eſt olim & tertiæ. Vir. 3. Aen. Fas omne abrumpit, & auro Vi potitur. Ouid. 13. Met. Tuq; tuis armis, nos te poteremur Achille. In infinitiuo, & participijs præteriti & futuri temporis ſemper quartam cõiugationem ſequitur, nunquam tertiam. Eſt autem Potiri, uoti ſui in re aliqua deſiderata compotem fieri. habetq; modo genitiuũ, modo ablatiuum. Cic. Lent. l. 1. epiſt. Si tibi exploratum ſit, eius regni potiri poſſe. ad Heren. lib. 1. Athenienſium potiti ſunt Spartiatæ. Ci. 1. Offi. Omni macedonum gaza potitus eſt Paulus. Idẽ 2. de Inuentio. Si eo portu potiti eſſent. Nonnunquam idem eſt quod fruor, & ſic ablatiuo potiſſimum iungitur. Cic. de Sen. Si his uoluptatibus bona ætas fruitur libentius, primum paruulis fruitur rebus: deinde ijs, quibus ſenectus etiam ſi non abunde potitur, non omnino caret. Nonnunquam etiam accuſatiuo, ſed raro. Ter. in Ad. Patria potitur commoda. aliquando etiam cum genitiuo, & præcipue Rerum. Cic. ad Lent. l. 1. Otium ij, qui potiuntur rerum, præſtaturi uidentur.

Potis, & Pote, *Potente*, δυνατὸς, adiect. potior, potiſſimus, idem quod potens, potentior, potentiſſimus, uel bonus, melior, optimus. Virg. 3. Aen. Nec potis Ionio fluctus ſuperare ſequendo. Cic. 2. Tuſc. ex antiquo aliquo poeta: Neque ſanguis ullo potis eſt pacto profluens conſiſtere. Ter. in Phor. Potior ſit, qui prior ad dandum eſt. Vt potior ſis inquit, ideſt melior. Superlatiuum Potiſſimus fere ea ponitur, per præcipuus Quinct. lib. 10. c. 3. Vt ſemel, quod eſt potiſſimum, dicam. Pote apud ueteres aliquando pro poſſibile. Pla. in Caſi. Nec pote quicquam commemorari.

Potitivs, ſenis nomen, quem cum Pinario altero ſene ſacris ſuis præfecit Hercules. Seruius explicans illud Vir. 8. Aen. Primusq; Potitius auctor. & Liu. l. 5.

Potito, tas, frequent. à Poto, conſuetudinem potandi habeo. Plau. in Amph. Hac patera Pterela rex potitauit. Idem Aſin.

Poto, tas, taui, tatum, & potum, πίνω, bibo. Cic. de Cla. Or. Si potare uelis, de dolio tibi hauriendum eſt. Idem. 2. Phil. Totos dies potabatur. Idem. 2. de Fin. ipſum cum uigilijs, & fame cruciaretur, clamat beatiorem fuiſſe, quàm potantem in roſa Thorium, Aquam potare galea. Tibul. l. 2. el. 7. Acetum acre potare, Hor. 2. Ser. Saty. 3. Virg. 3. Ge. Et lac concretum cum ſanguine potat equino. Arbores quoque potare dicuntur, cum liquor radicibus affunditur. Plin. lib. 12. c. 1. Docuimus etiam arbores uina potare. Lanæ etiam colores potare dicuntur. Pli. l. 9. c. 38. Potandus, a, um. Ouid. 2. Faſt. Dumq; parant epulas, potandaq; uina miniſtri. Potatus, a, um: ut, potata aqua Plin. l. 2. c. 103. Potator, qui potionibus indulget. Pla. in Men. Potatio, actus potandi. Ci. 1. de Diui. Si, modicisq; potationibus ita eſt affectus, ut ſopito corpore, ipſe uigilet. Plau. in Sti. Quot potationes mulſi, quot prandia. Poturus a, um, ut Terra potura cruores, Stat. 12. Theb. Oues poturæ, Prop. lib. 4. el. 4. Potor, oris, Potator. Hor. 1. epiſt. 20. Nulla placere diu, nec uiuere carmina poſſunt, Quæ ſcribuntur aquæ potoribus.

Potorivm, rij, ποτήριον, uas ad potum deputatum.

Potorivs, a, um, quod ad potandum pertinet. Pli. l. 33. c. 10. Ptolemæũ Var. tradit. mille conuiuas totidem aureis potorijs mutantem uaſa cum ferculis ſaginaſſe. Ampulla potoria, Mar. l. 14.

Potvlentvs, a, um, μεθύων, potus, ebrius. Suet. in Othone: Ferunt & noctibus uagari ſolitus, atque inualidum quenque obuiorum, aut potulentum carpere. Interdum potui idoneus. Gel. l. 4. c. 1. Penus eſt, quod eſculentum, aut potulentum eſt. Sic enim nonnulli malunt legere, quàm Poculentus.

Potvs. ta, tum, partic. ἐμπεπωκώς, πεπωκὼς, in utraque ſignificatione ſumitur, in actiua pro eo qui abunde potauit. Oui. l. 3. Faſt. Viſa eſt mihi digna relatu Pompa: ſenem potũ pota trahebat anus. Ci. Treb. l. 7. Domum bene potus redierã. In ſignificatione paſſiua. Oui. loco iam citato. Tanto eſt albula pota deo. Ouid. li. 15. Metam. Nocte nocent potæ.

Potvs, tus, *Beuanda*, πόσις, πόμα, potio. Ci. 4. Tuſc. Ne mente quidem recte uti poſſumus, multo cibo & potione repleti? Et in Catone: Tantum cibi & potionis adhibendum, ut reficiantur uires, non opprimantur. Pli. l. 10. c. 72. Serpentes exiguo indigẽt potu.

P A N T E R

Prae, *Auanti, dinanti*, πρὸ, præpoſitio idem ſignificans quod ante. & modo abſolute ponitur: ut apud Ter. in An. I præ, ſequar. Modo cum ablatiuo: ut, præ oculis. i. ante oculos: præ cunctis. i. ante cunctos, uel plus quàm cuncti. Nonnunquam cauſam denotat, accipiturq; pro ob. Ter. in An. Præ ſtudio dum efficias quod cupis. i. ob ſtudium. Idem in Eun. Miſera præ amore. Item idem ualet quod Præter. Gel. lib. 1. Præ ſe uno, cæteros omnes rudes eſſe, atque agreſtes prædicabat. i. præter unam ancillam. Aliquando reſpectum importat ſiue comparationem. Ter. Eun. Illum contempſi præ me. Plaut. in Perſa. Res omnes relictas habeo, præ quod tu uelis. In eadem ſignificatione dicimus præ quàm. Pla. in Amph. Parua res eſt uoluptatum in uita, atque in ætate Agunda. præ, quàm, quod moleſtum eſt. Compoſita ſignificat ante, uel prius. ut, Præpono. Præfero. Aliquando ſuper: ut præfectus, Præſideo. Aliquando ualde: ut, Præclarus. Magis autem auget, quàm Per, iungiturq; cum aliquibus dictionibus, cum quibus illud non iungitur: ut, Præpotens, Præcelſus, præclarus, Præfulgens, Prædiues, Prædulcis, Prædurus, Prælargus, Prælongus. Significat quandoque etiam ante tempus, ſiue præter morem aliorum: ut, Præcox uua, Præcox ingenium. Aliquãdo ſuperuacue ponitur, ut præmorior, præcingo: quæ ſignificant quod eorum ſimplicia. A Præ, fit, Præut, quod collocationem ſignificat. Plaut. Modeſtior nunc quidem eſt de uerbis, præut dudum fuit. i. ſi priſtinos eius mores reſpicias. Hinc & Præter, ut à ſub ſubter, ab Inter, pro Propter.

Praeacto,

PRAEACVO, προθήγω, ante acuo. Cato de re ruſt. Vitem teneram præacuito.

PRAEACVTVS, ualde acutus. Plin. l. 11. c. 26. Aſperitas præacuta in dorſo. Cæſ. 2. Bel. Gal. Præacutas trabes in muro collocabant. Cuſpis præacuta, Ouid. 7. Met.

PRAEALTVS, ualde altus. Liu. 10. Oſtium fluminis præalti. Præaltus alueus, idem 5. Præalta rupes, idem 10.

PRAEBEO, præbea, *Dare*, παρέχω, es præ, & habeo, abiectis a, & h, ſignificat do, exhibeo. nam qui aliquid præbet, id præhabere dicitur. Cic. 1. de Nat. De. Aer. ſalutarem, & uitalem ſpiritum præbet animantibus. Hor. in Ser. Sunt qui conuiuas ſalibus conſpergere gaudent, Præter eum, qui præbet aquam. Aliquando oſtendo. Ter. in Ad. Seruum haud illiberalem præbes te. Dicimus aũt Præbere aurem. i. audire: Præbere auxilium, honorem alicui, iter ad aliquid, ludos, locum peccandi. Præterea lumen præbere dicitur feneſtra: Præbere materiam igni, metum, miraculum: Præbere operam i. ponere: Præbere præſidium alicui: Præbere ſe ſtrenuũ hominem. i. oſtendere: Præbere ſe æquabilem, attentum auditorem, docilem, acrem iudicem, uirum ſuperbum, durum: Præbere ſe facilem. i. acquieſcere, ſiue obſequi alicui in re aliqua: Præbere ſponſalia. i. conuiuium ſponſaliorum: & ſimilia. Hinc Præbitus, partic. & Præbita ſubſtantiue pro rebus neceſſarijs, quæ ſeruis, operisq; præbentur. Col. l. 1. c. 8. Præbitor, dator. Cic. 2. de Offi. An tu id agis, ut Macedones te non regem ſuum, ſed miniſtrum, & præbitorem putent?

PRAEBENDA, orum, plur. num. neu. gen. dicuntur ligna & ſal, quæ parochi legatis publice miſſis exhibere debent. Hor. 1. Serm. Sat. 5. Villula tectum Præbuit, & parochi, quæ debens, ligna, ſaléq; Gel. l. 15. c. 4. Qui ſortiti prouincias forent, præbenda publice eõ duxiſſe. Vide Parochus. Erant autem in exercitu Copiarij, quibus erat præceptum, ut præbenda. i. ſalem & ligna publice miſſis exhiberent.

PRAEBIA, ἀλεξητήρια, à ueteribus appellabantur remedia, teſte Feſto, Præcipueq; ea (ut l. 6. de lin. lat. Innuit Var.) quæ amuleti uim habebãt, cuiuſmodi erant lora, quæ de puerorum collo ſuſpẽdebantur: dicta à præbendo, ut teſtatur idem.

PRAEBITERE, pro perimere, uſurpauit Pla. in Pſe. Idẽ in Pœn. Præbitere dixit pro præterire: Ne iter uias præbiteramus eas, metuo.

PRAECALVVS, caluus in anteriore parte capitis. Suet. de Galba: Fuit capite præcaluo.

PRAECANTATIO, onis, incantatio. Quinct. 14. Decl. Diris carminibus & feralium præcantationum terrore permiſtum. Præcantrix ſaga, incantatrix. Var. de lib. educ. Vt adhibeant præcantrices.

PRAECANVS, pen. prod. qui ante iuſtos annos canus eſt. Hora. lib. 1. epiſt.

PRAECAVEO, ues, pe. co. *Prouedere*, προφυλάττεσθαι, ante caueo, pro uideo. Plau. in Amph. An id præcauiſſe oportuit? Cæſ. 1. Bel. Gal. Id ne accideret, præcauendum ſibi Cæſar exiſtimabat. Cic. Att. l. 2. Quod à me præcautum, atque prouiſum eſt.

PRAECEDO, dis, antecedo. Pli. l. 12. c. 37. Multa præcedente iniuria. Vir. 9. Aen. Turnus, ut antenolans, tardum præceſſerat agmen. Tranſlate ſignificat præcellere. Plau. Aſin. Veſtræ fortunæ meis præcedunt longe. Præcedere auctoritate, Plin. l. 29. c. 1.

PRAECELLO, lis, præcellui, præcelſum, *Superare, auanzare*, διαφέρω, anteire, præcedere, ſuperare. Pli. lib. 12. cap. 3. Malus Aſſyria odore præcellit foliorum. Robore mentis præcellere, Sil. l. 3. Præcellens, tis, adiect. Pli. l. 12. c. 1. Deo præcellentem arborem dicant. Ibidem c. 6. Suauitate præcellentior. Idem in prooe. l. 6. Virgiliũ, præcellentiſſimum uatem. Præcelſus, a, um, ualde celſus. Cic. 6. Verr. Loco præcelſo, atque edito. Virg. 3. Aen. Vna in præcelſa conſedit rupe Celæno.

PRAECENTIO, onis, *Ricercata*, προοίμιον, πρόασμα, modulatio illa uocum, quæ ante initiũ cãtus fieri ſolet, quaſi præludiũ. Cic. de Aruſp. Reſp. Tui ſacerdotij ſunt tenſæ, curricula, præcentio, ludi, libationes. Gel. l. 1. c. 11. Tibicines canere inceptabant. ea præcentione tranquilla, & uenerabili, ad quandam quaſi militaris muſicæ diſciplinam, uis & impetus militum cohibebatur. Quare & exordium quidam præludium, alij præcentionem uocauere: ut & Græci προοίμιον, nominant: quod οἴμη, cantus eſt.

PRAECEPS, præcipitis, *Precipite*, παράκρημνος, κρημνώδης, cum de loco dicitur, idem eſt, quod altus & præruptus, unde quis facile in præceps dari poteſt. Ci. pro Plancio: Vita præceps & lubrica. Vir. 2. Aen. Turrim in præcipiti ſtantem, ſummiſq; ſub aſtra Eductã tectis. Præceps item dicitur, qui ex loco ſublimi deorſum decidit. Virg. in Pharmaceutria. Præceps aerij ſpecula de montis in undas Deferar. Dici autẽ uidetur Præceps à capite; ſicut & Anceps, Biceps, Triceps. proprie enim Præcipitem dari dicimus, qui ita ex editiore loco deturbatur, ut deorſum decidat in caput. Per metaphoram autem Præceps, προπετής, dicitur, qui ſine conſideratione, aut modo, quid agit. Ci. de Aruſp. reſp. Ille demens, & iampridem ad pœnam exitumq; præceps. Virg. 3. Aen. Mox ſe ad litora præceps Cum fletu, precibuſq; tulit. Pro nimis feſtino. Vir. 2. Aen. Præcipites atra ceu tempeſtate columbæ. Præcipites palmites, apud Colum. qui de hornotinis uirgis enati, in duro alligantur. Dare aliquem præcipitem, eſt præcipitare: & per tranſlationem pro feſtinanter eijcere, ſiue expellere. Præcipitem in terram dare: Præcipitem agere: Præcipitem ferri: Præcipitem trahere. i. ſecum deorſum rapere. In præcipiti eſſe. i. in ſummo diſcrimine. Præceps ſenectus. i. decrepita. Præceps dies, cum Sol occaſui propinquus eſt, noxq; appetit. Liu. 4. Præcipiti iam die curare corpora milites iubet.

PRAECEPTIO, antiqui dixerunt pro frequenter præcipio: quod uerbum in Saliari carmine uſurpatum fuiſſe, auctor eſt Feſtus.

PRAECEPTVM, pti, *Ordinatione*, παράγγελμα, πρόσταγμα, mandatum, iuſſio. Cic. Luceio lib. 5. epiſt. Tuis monitis, præceptiſque, omnis eſt abijciendus dolor. Aliquando pro diſciplina, ſiue documento. Cic. 1. Offi. Neque ulla officij præcepta firma & ſtabilia, coniuncta naturæ tradi poſſunt, niſi aut ab ijs qui ſolam uirtutẽ, aut ab ijs, qui maxime honeſtatem propter ſe dicant expetendã. De Cla. or. Hermagoræ diſciplina dat rationes certas, & præcepta dicendi. Præceptus, ta, tum, particip. modo ſignificat ante captum. Liui. lib. 1. Tempore illi præcepto. Cic. 3. Tuſc. Hæc cogitantem fore beatum, præſertim ſi ante præceptis bonis contentus eſſet.

PRAECERPO, is, ante carpo. Plin. lib. 18. cap. 19. Ne germinum tenera præcerpant. Cic. 6. Verr. Non præcerpo fructum officij tui.

PRAECERTATIO, onis, quoddam futuræ pugnæ quaſi præludium. Ad Her. l. 4. Mihi tecum præcertatio non eſt.

PRAECIDANEVS, a, um, τὸ προθυόμενον. ut Præcidanea agna, quæ ante alias cædebatur. Præcidaneæ feriæ, quæ ſolennes legitimas ferias præcedebant. Præcidaneæ hoſtiæ, quæ ante ſacrificia ſolennia, pridie cæduntur. Præcidanea porca ea dicebatur teſte Feſto, quæ Cereri mactabatur ab eo, qui mortuo iuſta non feciſſet, id eſt, glebam non obieciſſet: quia mos erat eis id facere, priuſquã nouas fruges guſtarent. Hæc ille. Præcidaneus, inquit Nonius, idem quod præcidendus. Varro de uita Populi Ro. Quòd humatus non ſit, hæredi porca præcidanea ſuſcipienda Telluri, & Cereri: aliter familia pura non eſt.

PRAECIDIT, συγκόπτεσθαι, dicitur, cum bene pulſatur. Seneca l. 4. Nat. quæſt. Qui me uſque ad mendacia hæc leniora, in quibus os præcidi, non oculi erui ſolent, credulum præſto.

PRAECIDO, dis, pen. p. *Tagliare*, ἀποτέμνω, προτέμνω, ex Præ, & Cædo, ſignificat ante cædo, id eſt, ante immolo, ut interpretatur Feſtus, unde præcidaneæ hoſtiæ ſunt, quæ ante ſolennia ſacrificia pridie mactabantur. Aliquando eſt amputare, obtruncare. Cic. 5. Tuſc. Cinna collegæ ſui conſulis Octauij præcidi caput iuſſit. Præcidere ſpem alicuius rei eſt auferre, præcludere, apud Cic. 2. Verr. Aliquando pro dure negare. Cic. Att. l. 10. Quod quia plane præciderat, aſperius ad te de eo ſcribere ſolebam. Idem Atti. l. 3. Nunquam reo cuiquam tam humili, tam nocenti, tam præciſe negaui, quàm hic mihi ſine ulla exceptione præcidit. Hinc Præciſus: ut, Præciſum caput apud Pli. l. 11. c. 37. Ponitur quoque pro abrupto, & abſciſſo. Quinct. in 10. Qui præciſis concluſionibus obſcuri. Hinc Præciſe dicere, id eſt, cum compendio ſermonis, & aliquid ſubintelligendo. Ci. 2. de Nat. Deo. Sed id præciſe dicitur, ut ſi quis dicat Athenienſium remp. conſilio regi, deſit illud Areopagi. Hinc Præciſio. Ci. 3. de Ora. Huic cõtrarium præciſio eſt, & plus ad intelligendum, quàm dixeris, ſignificatio. Itẽ Præcido, τυλίζειν, de re obſcœna dicitur pro prædicare. Mart. lib. 7. Præcidi gaudes: præciſus Papile ploras.

PRAECINGO, is, xi, ctum, *Cingere*, διαζώννυμι, cingo Plau. Bacch. Cincticulo præcinctus Ouid. 2. Triſt. Præcingitur enſe uiator. Caſtris præcingere fluuium. Clau. de Bel. Get. Littora muro præcingere, Silius l. 3. Præcinctus, partic. Horat. 1. Serm. Sat. 8. Præcincti recte pueri, comptiq; miniſtrent.

PRAECINO, nis, pen. corr. *Cantare inanzi, dire*, προᾴδω, præcinui, præcentum, ante cano. Cic. 4. Tuſc. Deorum puluinaribus, & epulis magiſtratuum fides præcinunt. Tibul. l. 1. el. 5. Carmine cum magico præcinuiſſet anus. Interdum idem quod prædico, prædiuino Pli. l. 8. c. 46.

PRAECIPIO, is, *Pigliare inanzi, preoccupare*, προλαμβάνω, à præ & Capio, ſignificat ante capio, præuenio, præoccupo. Virg. 3. eclo. Si lac præceperit æſtus, Vt nuper, fruſtra preſſabimus ubera palmis. Cic. l. 2. Offi. præcipiant ratione benigna multitudinis animos. Nonnunquam idem quod præuidere. Virg. 6. Aen. Omnia præcepi, atque animo mecum ante peregi. Item iubere. hinc Præcepta, pro iuſſis. Sal. in Iug. Micipſa pater meus mihi præcepit. Item docere. Pli. lib. 18. c. 24. Heſiodus princeps omnium de agricultura præcepit. Vnde Præceptores, artium magiſtri, doctores. Ci. 5. de Ora. Iidem erant uiuendi præceptores, atque dicendi, Ouid. 1. de Arte: Aeacide Chiron, ego ſum præceptor Amoris. Præceptiones. Cic. 3. Offi. Propria eſt ea præceptio Stoicorum. præceptrix. Cic. de Fin. Sapientia præceptrice tranquille uiui poteſt.

PRAECIPITIVM, tij, *Precipitio*, ἀπόκρημνον, locus præruptus,

unde præcipitari facile quis poteſt Quinct.5.

PRÆCIPITO,tas,in præceps deijcio,*Precipitare, ruinare, καταχρημνίζω*,Cic.pro Cæcin.Præcipitatus ex locis ſuperioribus. Præcipitare ſe de turri,Liu.23.Præcipitare ſe in flumen,Cæſ.4.Bell.Gall.Præcipitare palmitem,pro deorſum reflectere,Col.l.5.c.6. Præcipitare ad mortem,eſt ad mortem præcipitem agere. Præcipitare moras, feſtinanter abijcere. Aliquando eſt neutrum abſolutum,idem ſignificans, quod in præceps ire. Cice. pro Sylla: Reip.præcipitanti ſubueni.Præcipitat hyems,ingruit, & repente aduenit.Præcipitat Nilus, præceps ruit, & ex alto delabitur. Aliquando pro temere aliquid aggredi.Pla.in Tri.Qui in amorem ſe præcipitauit,peius perit,quàm ſi de ſaxo ſaliat.Hinc præcipitans,modo à tergo accuſatiuum habens: ut, Celſa præcipitans ſeſe de Leucade Sappho. Modo abſolute poſitum. Cice.pro Clu.Præcipitantem impellamus.Sic ſolem præcipitantem dicimus.Occaſui uicinum: Aetatem præcipitantem,ad interitũ properãtem.Præcipitatio,& præcipitantia,apud Gel.l.6.c. 2. A Præcipitans fit Præcipitanter,inconſiderate. Luc.lib.3.Currit agens mannos ad uillam hic præcipitanter.

PRÆCIPVVS,a,um,*Precipuo, ſingolare, ὁ πάνυ κύριος*, à præcipio, pro ante capio,dicitur magnum,potiſſimum,optimum Plin.l. 8. cap.27.Eſt ad ſerpentis ictus præcipus. Pla.in Tri.Hic homo eſt omnium hominum præcipuus.Hinc Præcipue,ante alia.Ci. Curio.In ſalute præcipue ſum ab illo adiutus.

PRÆCISVM,(inquit Nonius)dicitur pars carnis & uiſcerũ,ideſt, circa quod uiſcera inuoluta ſunt, quòd oras circunciſas habeat. Luci.lib.20.Illi præciſo,atque epulis capiuntur opimis.

PRÆCLAMO,as,*Gridare inanzi, προβοάω*, ante clamo. unde Præclamito,ex quo Præclamitatores dicebantur, qui flaminẽ Dialem,ideſt, ſacerdotem Iouis antecedebant clamantes, ut homines ab operibus abſtinerent,quia ei opus facientem uidere, irreligioſum uidebatur.

PRÆCLARVS,a,um,*ὑπερλαμπρος*,ualde clarus.Luc.l. 5. Præclarum uelint cœli reſtinguere Solem.Tranſlate accipitur pro celebri & illuſtri,ut & ſimplex Clarus.Ci.de Or.Præclari in philoſophia, & nobiles.Nonnunquam in eadem ſignificatione accipitur, qua bonum,ſiue bellum dicimus. Cic. 3.Phil. O præclarum cuſtodẽ ouium,ut aiunt,lupum.Idem.6.Ver. O dij immortales, præclaram conſcientiam. Magnificum, & præclarum genus dicendi, Cic.2. de Orat.Præclare,aduerbium. Cice. 4. Ac.Præclare ſecum agi putet.

PRÆCLAVVM,teſte Nonio,pars ueſtis erat, quæ ante clauum texebatur.Afranius:Totum diem præclauum unum texere.

PRÆCLVDO,is,ſi,ſum,*Serrare, διακλείω, ἀπείργω*,claudo, intercludo,præcido.Cic.pro Planc.Maritimos curſus præcludebat hyemis magnitudo.Cæſ.2.Bell.Gall.Portas præcluſit.Ouid.1. Met. Præcluſaq; ianua leti.

PRÆCOGNITVS,*προεγνωσμένος*,ante cognitus.Plancus ad Cic. l. 10.Præcognito noſtro aduentu.

PRÆCOLO, is, pen. cor. ante colo.Cice.in Partir. Perfecti animi habitus,ad uirtutem quaſi præculti, & præparati rectis ſtudijs & artibus.

PRÆCOMPOSITVS,præparatus.Ouid.6. Faſt. Præcompoſito nuncius ore uenit.

PRÆCONCEPTVS,a,um,ante conceptus.Pli.l.2.c.82.

PRÆCONSVMO,ante conſumo.Ouid.poſuit pro cõſumo.l.7. Met. Vtilius bellum putat eſſe minari, Quàm gerere, atque ſuas ibi præconſumere uires.Præconſumptus,a,um.Oui.4.Triſt.el.5.

PRÆCO,nis,præcones,*Trombetti, banditori, κήρυκες*, à præcinendo dicti ſunt,quaſi præcanes,quòd ante canant, & nuncient, quod eſt faciendum:uel(ut inquit Priſcia.)à Præ,ideſt ualde cano do. ſunt enim qui iuſſu magiſtratus publice aliquid ore denunciant. Pla.in Pœn.Exurge præco,fac populo audientiam.Virg.l.5.Victorem Aeneas præconis uoce Cloanthum Declarat. Præcones erant in iudicijs qui ſenatuſconſulta prædicabant, poſteaquàm decreta erant,qui iudices & candidatos ſuis nominibus appellabant,qui literas in ſenatu publice legebant: qui bona, quæ proſcribebantur,publicæ auctioni proponebant,ac proclamabant,& pretia,ut inquit Cicero,conficiebant. Præcones laudum noſtrarum dicuntur,qui res à nobis geſtas laudando diuulgant. Cice. pro Arch.O fortunate adoleſcens, qui tuæ uirtutis Homerum præconem inueneris.

PRÆCONIVM,præconij,ipſa uox,uel officium præconis, *κήρυγμα, ἀνακήρυξις*. Cic.Leptæ lib.6.Eos,qui aliquando præconium feciſſent,in municipijs decuriones eſſe non licere. Suet. in Ner. Præconio ubique contendit.Plau.Men.Præconium ut mihi detis. Sed quoniam à præcone res geſtæ etiam pronunciari ſolent, ideo quandoque pro laude,fama,& gloria ſumitur.Oui.epiſt.15. Magna quidem de te rumor præconia fecit. Aliquando eſt præconis officium.

PRÆCONTRECTARE,ante contrectare Ouid.6.Met.

PRÆCOQVO,quis,pen.cor.*πρὸ τῆς ὥρας πεπαίνω*, ante tẽpus ſuũ, uel præmature coquo. Col.l.5. Vuæ commodius inſolatæ præcoquuntur, ideſt ante tempus aliorum fructuum maturantur.Nonnunquam ualde uel nimis coquere. Plin.lib.18.c.29. Acini præcoquuntur in callum. Aliquando prius coquere Medici iubẽt porrum,antequam ptiſanæ admiſceatur,in aqua præcoqui.

PRÆCORDIA,orum,*Parte uicine al core*,propriè partes laterales dicuntur,nothis coſtis ſubiectæ hepati, & lieni ſuperiacentes, quæ quòd *ὑπὸ τοῦ χόνδρου*, ideſt ſub cartilagine ſitæ ſint, à Græcis *ὑποχόνδρια*,appellantur. Celſus l.4.c.8. Dextra parte ſub præcordijs,uehemens dolor eſt.Idem alibi:Periculoſum eſt, ſi præcordia in dextra parte dura manſerint.Pli.lib.11.c.37.Præcordia accipere uidetur pro diaphragmate,ſiue ſepto tranſuerſo,quod uitalia uiſcera à naturalibus ſeparat.Idem l. 30. c.5.exta ipſa Præcordiorum nomine ſignificari tradit. Quandoque etiam generalius hoc nomen poſitum inuenitur pro quibuſcunque partibus interioribus, cordi uicinis. Cice. 5. de Fin. Is ipſe anulus in præcordijs piſcis inuentus eſt. Virtus redit in præcordia uoce, Virg.1.Aen.

PRÆCORRVMPO,pis,*Corrompere innanzi, προφθείρω*, ante corrumpo. Oui.14.Met.Dum tamen hanc ſperat, dum præcorrumpere donis Me cupit.Præcorruptus,a,um,Oui.9.Met.

PRÆCOX,cis,pe.cor.generis omnis, *Cio che è innanzi tempo, πρώϊμος*,quod ante cætera coctum & maturum factum eſt: ut, Præcoqua uua.Præcocia poma,ex perſicorum genere,quæ primo maturescunt.Pli.l.15.c.12.Perſica Duracina poſt autumnum maturescunt, æſtate præcocia. Eadem & Præcoqua dicuntur. Mart.l. 13. Vilia maternis fueramus Præcoqua ramis. Tranſlate Præcox ingenium,quod nimis cito maturitatem eſt conſecutum. Quinct. l.1.cap.3. Illud ingeniorum uelut præcox genus, non temere unquam peruenit ad frugem. Præcox fuga. Varro Syneph. Præcox pugna,apud Ennium lib.8.Ann.Præcox riſus.Pli.l.7. in Præfa.Legitur,& hic & hæc Præcoquis,& præcoque.Col. lib.3. c.2. Præcoques,duracinæ,purpureæ,bumaſti. &c. Eodem l. c.9. Duo genera uinearum intra tempus biennij ex una præcoque uite.

PRÆCRASSVS,a,um, ualde craſſus.Pli.l.26.c.8.

PRÆCVRRO,is,*Correre innanzi, προτρέχω*,ante curro.Ter.Eu. Præcurre,ut ſint domi parata omnia.Cæſ.6.Bel.Gal. Præcurrũt equites:quanto res ſit in periculo,cognoſcunt.Cice.1. de Diuin.Ita à principio inchoatum eſſe mũdum,ut certis rebus certa ſigna præcurrerent.Idem in Orat. Horum uterque Iſocratem ætate præcurrit.Præcurrens,tis.Cice. in Parti. Primordia rerum, & quaſi præcurrentia.Præcurſus,us.Plin.lib.26.c.25.

PRÆCVRSIO,Ci. de Fato: Confitentes non fieri aſſenſiones ſine præcurſione uiſorum. Præcurſio,pro eo,quod Boetius præcurſoriam cauſam uocat.Cic.in Top.Alia præcurſionem quandã adhibent ad efficiendum.

PRÆCVRSOR,*πρόδρομος*,Cic.7.Ver.Quem iſte in decumis præcurſorem habere ſolebat & emiſſarium.

PRÆDA,dæ,*Preda, bottino, λεηλασία, λεία*, à pariendo (ut inquit Varro)quaſi parida,quòd manu parta ſit.& eſt (ut Gell. lib. 13. c.23.inquit)proprie corpora ipſa rerũ,quæ capta ſunt: Manubiæ uero pecunia ex uenditione prædæ redacta. Vir. 3. Aen. Illi ſe prædæ accingunt. Ouid. 11. Met. Vt matutina ceruus periturus arena præda canum eſt.Ci.7.Ver.Cum ea res prædæ eſſe poſſet.

PRÆDABVNDVS,*Depredando, λαφυραγωγῶν*,prædas agens. Saluſt. in Iug.Dat fidem ſe prædabundum eodem uenturum.

PRÆDACEVS,a,um,*Di preda, λεηλατικὸς*,ex præda.Gel.l.4.c. 17.

PRÆDATICIVS,a,um,*ληςρικὸς*,prædaceus.Gel.l.13.c.23.

PRÆDATOR,*Saccheggiatore, predatore, λαφυραγωγὸς*,prædo,populator ſpoliator.Cic.2.Catil.Quos ego in eodem genere prædatorum,direptorumq; pono.Ioui uero deprædatori tẽplum fuiſſe legimus,non quòd prædæ præeſſet, ſed quod ei aliquid ex præda in partem debebatur. Prædatrix,cis.Stat.1.Syl.

PRÆDATORIVS,*ληςρικὸς*, qui prædatur, ut prædatoriæ naues. Liu.lib.34.

PRÆDAMNO,nas,eſt præiudicio ſuo aliquem condemnare.Suet.in Augu.Deſtituere,ac prædamnare amicum exiſtimaretur. Nonnunquam idem eſt,quod ante damnare. Liu.5.Totam culpam in prædamnatum collegam transferentem.

PRÆDELASSO,as,ante delaſſo.Ouid.11.Meta.Facta manu moles: quæ primas æquoris undas Frangit, & incurſus quæ prædelaſſat aquarum.

PRÆDENSVS,*ὑπέρπυκνος*, ualde denſus.Pli.lib.18.c.18.

PRÆDENSATVS,prædenſus factus.Plin.l.9.c.33.

PRÆDIATORES,*χωριοπῶλαι*,periti iuris ad prædia pertinentis. Ci. Att.l.12.Apuleius prædiator liberalis.

PRÆDIATORIVS,a,um,*περὶ χωρίου*, quod ad prædium pertinet: ut,Ius prædiatorium.Cice.pro Balbo:Cum de iure prædiatorio conſuleretur,conſultores ſuos ad Turium & Caſcelium prædiatores reijciebat.

PRÆDIATVS,prædijs munitus.Apuleius l.Flor.

PRÆDICABILIA,& hoc bile,prædicatione dignũ.Ci.5. Tuſc. Nec in miſera uita quicquam eſt prædicabile,aut gloriandum.

PRÆDICATIO,commemoratio,laudatio.Pli.l.35.cap.3.& lib.20. cap.10.

cap.10. Prædicatione,ut palam eſt.

PRAEDICAMENTA, κατηγορίαι, in dialecticis dicitur, quæ Quinct. l.3.c.7. Elementa decem uocat.

PRAEDICATOR, laudator, diuulgator. Ci. pro Balbo: Qui ſui iudicij, ſui beneficij uoluit me eſſe prædicatorem.

PRAEDICATVM, τὸ κατηγορούμενον, dialectici dicunt, quod grammatici Appoſitum uocant, quod prædicatur, ideſt dicitur de ſubiecto.

PRAEDICO, cas, *Predicare*, εὐαγγελίζω, publice dico, celebro, laudo. Ter. An. Actū eſt, ſiquidem hæc uera prædicat. Cic. Att. lib.9. Prędicat palam, ſe largitione ſuperiorem, quàm hunc, fore. Cæſ. 2. Bel. Ciu. Sæpe ex tribunali prædicauit, aduerſa Cæſarem prælia feciſſe. Cic. Lucceio: Ignoſces mihi de me ipſo aliquid prædicanti. Sal. Ipſum Craſſum ego poſtea prædicantem audiui, tãtam illam contumeliam ſibi à Cicerone impoſitam. Prædicat item præco, dum aliquid palam pronunciat. Cic. pro Quin. De quo homine præconis uox prædicat, & pretium conficit.

PRAEDICO, pen.cor. *Predire*, προλέγω, ante dico. Ter. in An. Ne temere facias, neque in haud dicas, tibi non prædictum, caue.

PRAEDICTIO, πρόγνωσις, quod prædicitur, ſiue prænunciatur. Cice. libr. 1. de Diui. Vatum furibundas prædictiones audiendas putauerunt.

PRAEDICTVS, a, um, ante dictum. Cic.4. Acad.

PRAEDICTVM, cti, Cice. de Diuinat. Panætius aſtrologorum prædicta reiecit.

PRAEDIOLVM, li, χωρίδιον, paruū prædium. Ci. Cœl. Mea prædiola tibi nota ſunt. Idem Att. lib. 16. Aedificata belle prædiola.

PRAEDISCO, is, προμανθάνω, ante diſco. Vir. 1. Geor.

PRAEDITVS, a, um, *Ornato*, participium eſt ſine uerbi origine, latiſſimū in oratione uſum habens, uariamq; ſignificationem pro ratione rei per ablatiuum, quem poſt ſe habet, ſignificat. nam cū dicimus, Præditus uirtute, Præditus ingenio, idem eſt, quod ornatus. Rurſus cum aliquem prauis moribus, oris fœditate præditū dicimus, idem eſt quod pollutus, contaminatus. Interdum idem eſt quod affectū: ut cum morbo mœrore ue quempiam affectum dicimus. Ci. pro Archia: Gloria ingenij ſummi præditus. Idem 2. Verr. Homo ſingulari cupiditate, audacia, ſcelere præditus. Pro Rabirio Poſt. Senectute affectus, morbo præditus. Pro Mur. Lacrymis ac mœrore præditus.

PRAEDIVES, tis, πολυπλούσιος, ualde diues. Sueton. de Cla. gram. Equite Romano prædiuite. Oui. 6. Met. Totumq; tulit prædiuite cornu Autumnum. Aula prædiues. Claud. 2. Rufinum.

PRAEDIVINO, as, *Indouinare*, προμαντεύομαι, rem euenturam diuino. Plin. l.1. cap.11. Prædiuinat apes imbres. Prædiuinatio. Plin. lib.8. cap.25.

PRAEDIVINVS, a, um ualde diuinus. Plin. lib.37. cap.10.

PRAEDIVM, dij, *Poſſeſſione, podere*, χωρίον, nomen eſt tam ruſticis, quàm urbanis poſſeſſionibus commune. à Præſtando (ſi Varroni lib.4. de lin. lat. credimus) deductum: quòd pignori data mancipijs fidem præſtent. Cice. 3. Off. de iure prædiorum ſancitum eſt apud nos iure ciuili, ut in ijs uendendis uitia dicerentur, quæ nota eſſent. Idem pro Roſc. Am. Fructuoſa prædia colenda pater filio tradiderat. Hor. 2. Ser. Sat. 3. Seruius oppidius Canuſi duo prædia diues, Antiquo cenſu, natis dediſſe duobus Fertur. Prædiorū itaque nomine ueniunt tam urbanæ poſſeſſiones, quam ruſticæ, & ſuburbanæ, hoc eſt, ubi proximæ. Vnde extant tituli aliquot apud Iuriſconſultos de Seruitutibus urbanorum prædiorum, & ruſticorum, & utriſque communibus. Ager autem proprie dicitur locus in rure, quem colimus. Aruum, ea pars agri, quæ ſementi datur. Fundus etiam pars agri eſt. ſingula enim prata, uineæ, horti, oliueta, pomaria, piſcatoria loca, ſiue uillam atque ædificium, ſiue piſcinam, ſiue uiuaria habeant, ſiue non habeant, ſinguli fundi ſunt. & hoc in agro duntaxat. nam in urbe, oppido, uico, caſtello, quicquid tale eſt, Prædium uocatur: Eſt itaque Fundus ruſtica poſſeſſio: Prædium & urbana, & ruſtica. Poſſeſſio generale nomē eſt. nam & tabernæ, & hoſpitia, & horrea in urbe poſſeſſiones dicuntur, & generaliter omnia immobilia.

PRAEDO donis, *Corſale, Ladro*, λῃστής, πειρατής, qui iter facientes terra mari ue ſpoliat. Pli. l.16. c.4. Germaniæ prædones ſingulis arboribus cauatis nauigant. Hor. 1. Ser. Sat. 2. Fugiens hic decidit acrem Prædonum in turbam. Prædonulus à Catone uſurpatur.

PRAEDOR, prędaris, *Depredare*, λῄζω, λῃστεύω, diripio, ui aufero. Ci. 3. Ver. Tuus apparitor de aratorum bonis prædabitur. Idem 3. Ver. Cum eſſet apertiſſime prædatus. Oui. 1. Am. el.5. Quæ me nuper prædata puella eſt, Aut amet, aut faciat, cur ego ſemper amem.

PRAEDOMO, mas, pen.cor. ante domo. Sene. piſt.114.

PRAEDVCO, is, ante duco. Plin. li.35. cap. 16. Si æra præducantur, uiolaceum reddit colorem. Tacit. lib. 14. Neque foſſam neque uallum præduxerunt. Præducere foſſam homini obſeſſo, pro circumuallare, Senec. l.2. de Ira.

PRAEDVLCIS, & hoc prædulce, ualde dulcis. Pli. li.12. c. 5. Fructus per folia ſolibus coctus prædulci ſapore. Claud. Paneg. 3. Luxuries prædulce malum. Stat. 5. Syl. Tyrrhenæ uolucres nautis prædulce minantur. Vir. 11. Aen. Haud ignarus eram, quantum noua gloria in armis, Et prædulce decus primo certamine poſſet.

PRAEDVRO, as, ὑπερσκληρύνω, ualde durum facio. Col. l.3. de rubrica. neque humentem fodere poſſis, quòd ſit glutinoſiſſima; nec nimium ſiccam, quia nimium præduratur.

PRAEDVRVS, a, um, ualde durus. Col. l.6. c.2. Illa ætas adhuc tenera eſt, hæc iam prædura. Vir. 2. Ge. Corporaq; agreſti nudat prædura palæſtra. Idem. 10. Aen. Prædurum uiribus Orſen.

PRAEEO, præis, *Andare inanzi*, προάγω, προοδοιπορῶ, καθηγοῦμαι, ante eo. Liu. 2. Præierat Aruns Tarquinius filius regis. Præire uerba, eſt, certam uerborum formulam alicui dictare, quam ille totidem referat uerbis. ſolebant enim ueteres ad execrationes, uel depoſitiones hoſtilis exercitus, & ad fœdera percutiēda, ſimileſq; publicos ritus peragendos, certam uerborū formulam habere conceptam, quod Carmen uocabant, à qua ne minima quidem ſyllaba recedere licebat. Itaque ne imperatores, qui ſe, hoſtilemq; exercitum erant execraturi, aut ij per quos fœdera faciebantur, in proferendis formulis laberentur, adhibebatur pontifex, aut ſacerdos, qui uerba præiret, ideſt conceptam uerborum formulam dictaret, quam alter totidē uerbis repeteret. Sic præire uerba iuriſiurandi, dicitur, qui iuſiurandi uerba concipit, & iuraturo dictat. Budæus. Præire, eſt uerba præfari, & Subſequi eſt dictata uerba pronuntiare. Liui. 8. Pontifex publicus populi Romani præi uerba, quibus me pro legionibus deuoueam. Gel. l.14. c.2. Si de omni officio iudicis præire tibi me uis. Ideſt, pronunciare quod ſequaris. Præire uerba de ſcripto, quid ſit, declarat Budæus his uerbis: Præire hodie uerba damnationis actuarij, aut eorum uicarij carnifici ſolent, cum damnati facinoroſi ad ſupplicia trahuntur, ſed de ſcripto id faciunt. Præiens, præeuntis. Ouid. 8. Met. Et dijs præeuntibus, ambo Membra leuant baculis.

PRAEFACILIS, le, ualde facilis. Pla. in Epid. De præfacili exora.

PRAEFARI, *Parlare inanzi*, [illegible] προοιμιάζειν, προλέγειν, ante fari, pro loqui. Col. in Præfat. l.1. [illegible] ordine ſuo perſequar, cum præfatus fuero, quæ reor ad uniuerſam diſciplinam pertinere. Cice. de Viniu. Quæ de deorum natura præfati ſumus. Præfari diuos. Virg. 12. Aen. Vbi Seruius: Præfatus diuos, more antiquo: nam maiores nulla morationem, niſi inuocatis numinibus, inchoabant. Catul. Argo. Talia præfantes quondam felicia Pelei Carmina. Præfari honorem dicimur, cum rem non ſatis honeſtam dicturi, aliquot uerbis præmiſſis mollimus. Ci. Præto. l.9. Si dicimus, Ille patrem ſtrangulauit, honorem nō præfamur: ſin de Aurelia aliquid, aut Lollia, honos præfandus.

PRAEFATIO, *Prefattione, proemio*, πρόλογος, προοίμιον, à præfando deducitur, & ſignificat id, quod præloquimur, ante, quàm ad rem ueniamus. Pli. l.25. c.1. Inchoata præfatione religioſa. Mar. l.3. Perfrixiſſe tuas queſta eſt præfatio fauces. Ci. 5. Verr. Quæ præfatio tuæ donationis fuit?

PRAEFECTORIVS, præfectura perfunctus. Vlp. de ſenatoribus lib.1.

PRAEFECTVRA, æ, ἐπαρχία, officium, uel dignitas Præfecti. Cic. de Nat. de. E præfectura Reatina Romam uenienti. Idem Att. l. 5. præfecturam petiuit. Dicuntur & præfecturæ tractus quidā regionū, ſingulis parentes Præfectis. Feſtus: Præfecturæ ea appellãtur in Italia, in quibus & ius dicebatur, & nundinæ agebantur, quarumq; quædam erat reſp. neq; tamen magiſtratus ſuos habebãt, ſed quotannis ad eas Præfecti mittebantur, qui eis ius dicerent.

PRAEFECTVS, cti. ſubſt. *Perfetto, capitano*, ἔπαρχος, qui rei alicui præficitur: ut, præfectus moribus dicitur, qui ad componendos mores eſt conſtitutus. Cic. ad Papir. l.9. Quandiu erit noſter hic præfectus moribus. Idem pro Clu. Tu es præfectus maribus. Præfectus uigilum, cui diſponendorum per urbis regiones uigilum cura incūbit. Præfectus urbi, Gel. l.13. c.16. Præfecti regij, Liu. 36. Præfectus annonæ, Liu.4. Præfectus claſſis, Ci. 7. Ver. Præfectus libidinum, poſt red. in ſenatu.

PRAEFECTVS, prætorio, τῶν βασιλείων ἔπαρχος, talis apud Cæſares erat, qualis olim apud reges Tribunus celerū, & apud dictatores Magiſter equitū. Gerebat. n. ſecundas partes poſt Cæſarē, præeratq; diſciplinæ publicæ emendandæ, Caſſiodorus epi. li.6. Poteſtati. Præfecti Prætorio nulla dignitas eſt æqualis, Vice ſacra iudicat. Nullus ei miles fori auctoritate præſcribit, excepto. Officiali Magiſtri militū. Curiales & uerberat. In officio ſuo ius retinet ſingulare: & talibus, tantisq; noſcitur iubere, quod prouinciarum non auderent iudices in qualibet parte contemnere.

PRAEFERICVLVM, à præfero, uas æneum ſine anſa, patens ueluti peluis, quod præferre in ſacrificijs ſolebant. Feſtus.

PRAEFERO, præfers. *Preponere*, ante fero. Plin. epiſt. 112. Lumen, quod ſibi maiores ſui prætuliſſent, poſteris præferret. Cice. 6. Verr. Siniſtra manu retinebat arcum, dextra ardentem facem præferebat. Aliquando præpono. Cice. pro leg. Man. Salutem reſp. ſuis commodis præferre. Idem dicto, facto, aut geſtu animi affectum oſtendo. Liuius, Vultus tuus neſcio quod ingens malum præfert. Curtius. Vultu & oculis & motum præferens animi.

PRAEFEROX, cis, ualde ferox. Liuius. 5. Præferoces legatos.

PRAEFERRATVS, a, um, *Ferrato in cima*, quod in cacumine habet ferrū: ut Hasta præferrata, quæ cuspidem habet ferream: Pilū præferratum, quod ferrum habet in summitate. Pli. 18. c. 10.

PRAEFERVIDVS, ualde feruidus: ut, Ira præferuida. Liu. 9. Trux & præferuida ira. Col. l. 3. c. 1.

PRAEFESTINO, as, *προεπείγω*, ante tempus festino. Pla. Rud. Liu. 23. c. Col. l. 11. c. 2. Hinc præfestine, celeriter. Plau. in Rud. Et præfestinatum, idem Sisenna hist. l. 4.

PRAEFICA, æ, pen. cor. mulier in funere conducta ad lamentabilem cantum, quæ defuncti facta laudat. ita dicta, quasi in hoc ipsum præfecta. Neuius: Præfica si mortuum laudat.

PRAEFICIO, is, *Preporre, ἐφίσταμαι, προΐσταμαι, ἐπιτρέπω*, ex Præ. & facio, præpono. Teren. Eun. Cheream ei rei præfecimus. Liu. 4. Quos pro centurionibus sibi præfecerant. Oui. 1. de Arte: Me uenus artificem tenero præfecit Amori. Ci. 4. Ver. An aliquem curatorem præficere, qui statuis faciundis præfecti, *ἐπάρχοντες, ἐπιστάται, προστάται*, qui alicui rei agendæ præpositi sunt, ut Præfecti urbium. Magistratus eorum præfectura, *στρατηγία, ἐπαρχία*, dicitur. Plau. in Am. Phi. præfectus Thebanis legionibus.

PRAEFIDO, is, ere, ualde fidere. Cic. 1. Offi. Homines secundis rebus effrænatos, sibiq; præfidentes.

PRAEFIGO, figis, pen. pro. *Ficcare inanti, προπήγνυμι*, ante figo Pli. l. 33. c. 4. Lineas itineri præfigunt. Liu 26. Iaculo quaternos longa pedes, præfixo ferro. Nonnunquam pro præcludo. Vir. 3. Ge. Primaq; ferratis præfigunt ora capistris.

PRAEFIGVRO, *ὑποτυπόω*, repræsento. Lact. l. 6.

PRAEFINIO, finis, *Prefinire, determinare, προορίζω*, ante p. pr. præscribo, determino, uel limites præfigo. Cic. Mario: Sed en uidisti multum, quòd præfinisti, quo ne pluris emerem, Idē pro Rosc. Quæ dies in lege præfinita est. Hinc aduerbiū Præfinito. Ter. in Hec. Illi haud licebat, nisi præfinito loqui, idest quæ illæ Præfinisset.

PRAEFLOREO, es, *προανθέω*, ante flore[illegible] Pli. l. 16. c. 29.

PRAEFLORO, ras, *προαπανθίζω*, prælib[illegible]el.

PRAEFLVO, ante fluo, *προρρέω*, uel præterfluo. Pli. l. 4. c. 5. Præfluente Alpheo amne.

PRAEFOCO, cas, pen. pro. *ἄγχω, ἀποπνίγω*, spiritum obstructis faucibus intercludo. Ouid. in Ibin: Præfocent animæ Gnossia mella uiam. Hinc Præfocationes uuluæ, *τὰ ὑστερικά*, uteri affectus dicuntur, sensum pulsumq; per interualla intercipientes, ita ut iis laborantes immobiles iaceant, mortuis simillimæ, nisi quòd circa mediam corporis partem caloris no[illegible]nihil retineant.

PRAEFODIO, præfodis, pen. cor. *προορύσσω*, ante fodio. Vir. 11. Aen. Præfodiunt alij portas. Vbi Seruius: Præfodiunt, idest, ante portas fossas faciunt. Ouid. 13. Met. Ostendit, quod iam præfoderat, aurum. idest, quod antea defoderat.

PRAEFOECVNDVS, a, um, *πολυφόρος*, ualde fœcundus. Plin. lib. 16. cap. 17.

PRAEFORMIDO, as, ualde formido. Quinct. l. 4. c. 5.

PRAEFORMO, as, *προτυπόω*, ante, uel prius formo. Quinct. l. 2. c. 7. Incipientibus danda erit uelut præformata materia secundum cuiusque uires. Idem Silius lib. 7. Atque his præformat dictis, fingitq; monendo.

PRAEFRACTVS, a, um, *Rotto prima, ostinato, διάρρηκτος, προκατάρρηκτος*, idem quod fractus: siue ante, uel prius fractus. Oui. 11. Met. Præfractam misit in hostem. Col. l. 2. Et præfractas stirpes refodiat, ac prosequatur. Cels. l. 5. Surculus corpori infixus si præfractus est, euocādus est. Præfractus, durus, & inflexibilis. Val. Max. l. 6. Charondæ Tyrij præfractior & abscissior iustitia. Cic. in Ora. Thucydides præfractior, nec satis, ut ita dicam, rotundus. Inde Præfractæ, obstinate, Cic. l. 3. Offi. Cato nimis præfracte uidebatur ærarium defendere.

PRAEFRIGIDVS, *περίψυχρος*, ualde frigidus. Pli. l. 17. Præfrigido situ. Ouid. 4. de Pon. Præfrigidus Auster.

PRAEFRINGO, is, *Rompere, προκαταρρήγνυμι*, partem anteriorem frango. Plautus Milit. Pugno præfregisti brachium. Liui. 8. Hastas præfregissent.

PRAEFVLCIO, is, *Sostentare, ὑποστηρίζω, προερείδω*, præmunio, sustento. Plau. Pse. Vel ego omnibus paruis, magnisq; miserijs præfulcior. Ci. Att. lib. 5. Illud præfulci, atque præmuni, ut simus annui.

PRAEFVLGVRO, as, Val. Flac. Arg. 3. Strictoq; uias præfulgurat ense. Hoc est, uibrando ensem uias coruscare facit.

PRAEFVLGEO, es, *περιλάμπω*, præter modum fulgeo. Lib. 3. ad Her. Ne aut obcæcentur tenebris imagines, aut splendore præfulgeāt. Virg. 8. Aen. Quem fulua leonis Pellis obit totum præfulgens unguibus aureis. Interdum ante fulgeo, præluceo.

PRAEFVRNIVM, nij, os patens furni, quo ligna in fornacem indu[n]tur, & deinde obstruitur. Cato cap[illegible]8. Ventus ad præfurnium caueto ne accedat.

PRAEGELIDVS, a, um, *περικρυερός*, nimis frigidus. Col. l. 2. Locis prægelidis ac niuosis recte committitur.

PRAEGERMINO, as, *προβλαστάνω*, ante germino. Pli. l. 16. c. 29.

PRAEGESTIO, is, *Desiderar molto, ὑπερπροθυμοῦμαι*, ualde gestio, percupio. Cic. pro Cœlio: Prægestit animus uidere lautos iuuenes. Catul. Argo. Dum aliquid cupiens animus prægestit apisci, Nil metuunt iurare.

PRAEGIGNO, *προγεννάω*, ante gigno. Plau. in Pseu. Nolebam ex me morem prægigni malum.

PRAEGNANS, tis, *Pregna, grauida, ἔγκυος, ἐγκύμων*, proprie dicitur, quæ grauida est, quæq; iam occupata est in generando, quod conceperit. Ci. 1. de Diuin. Cum prægnans hunc ipsum Dionysium aluo contineret. Vxor prægnans, Cic. pro Clu. Dicitur etiam de brutis. Var. lib. 2. de re rust. c. 4. de suibus loquens: Quatuor menses est prægnans. Canis prægnans, Hora. 3. Car. Item de arboribus. Plin. l. 12. cap. 14. Prægnans autem arbor, uel etiam Feta tunc dicitur, cum humorem, & succum sibi familiarem extixit, necdum in folia, aut flores propagauit. Hinc Prægnatio, Var. de re rust.

PRAEGRANDIS, de, *περιμεγέθης*, ualde grādis. Ci. 6. Ver. Vas uinarium ex una gemma prægrandi. Pli. l. 11. c. 13. Prægrandes aures.

PRAEGRAVIS, & hoc prægraue, pen. co. *Molto graue, ὑπέρβαρυς*, ualde grauis. Plin. lib. 8. c. 21.

PRAEGRAVO, uas, *Grauare sopra modo, ὑπερβαρύνω*, supra modū grauo, siue grauem admodum facio, & molestus sum. Plin. l. 17. c. 22. Ne prægrauet fructus parte aliqua. Accipitur pro pondero. Suet. in Cæs. Prægrauant cætera facta, dictaq; eius.

PRAEGREDIOR, eris, *Andare inanti, προέρχομαι*, ante eo. Liu. 10. Qui lictores prægredi uiderunt. Ponitur aliquando pro prætergredior. Pli. l. 28. c. 8. Declinant ad dextram, ut prægressi hominis uestigium occupent. Prægredi alios, est antecellere. Sal. ad Cæs. de rep. ordi. Qui tantum alios prægressus es, ut prius defessi sint homines laudando facta tua, quàm tu laude digna faciendo. Prægrediens, tis, præcedens. Suet. in Tib. Drusum in Germaniā amisit, cuius corpus pedibus toto itinere prægrediens Romam usque peruexit. Prægressio. Ci. de Fato. Vt nihil fieret nisi prægressione caussæ.

PRAEGVSTO, as, *προγεύομαι*, ante gusto. Pli. l. 21. c. 3. Nec nisi prægustatos cibos sumente. Prægustator, *προγευστής*, qui cibos principis prægustat. Sueto. in Claud. Prægustator libidinum, Cice. pro domo.

PRAEHENDO, dis, di, sum, & per syncopem Prændo, *Prendere, pigliare, λαμβάνω*, capio. Cicero pro Quintio: Seruulum unum quē iste præhenderat, abducit. Ouid. de Medicamine faciei: Arentisq; rosæ, quantum manus una prehendat. Virg. 6. Aen. Italiæ fugientis prændimus oras. Cato de re rust. cap. 116. Arundinē prænde tibi uiridem. Hinc præhensus & Prænsus. Gel. Noct. Att. l. 11. Seruos item furti manifesti præhensos uerberibus affici. Sen. in Troa. Sic ille dextra prænsus hostili pueri ferox. Item duo frequentatiua Præhenso, & Prænso, quæ proprie de supplicibus dicuntur, & candidatis, cum magistrum aliquem ambientes, suffragatorū manus præhendunt. Liu. lib. 3. Cum multa indignatione præhensabat singulos. Cic. Atti. l. 11. Prænsat unus P. Galba sine fuco, ac fallacijs. Virg. 2. Aen. Prænsant fastigia dextris. Prænsare consilium idem quod capere consilium. Liui. 12. Ad consilium prænsandum tempus opus esse. Prænsatio. Cic. Att. l. 1. Fuit illius hæc præpropera prænsatio.

PRAEIACEO, p. c. *Giacere inante, πρόκειμαι*, ante iaceo. Plin. l. 3. c. 4. Præiacentibus stagnis. Tac. l. 12. Campo qui castris præiacet.

PRAEIACIO, is, *Gettare inanti, opporre, προβάλλω*, ante iacio, oppono. Col. l. 9. Præiaciuntur in gyrum moles.

PRAEIVDICIVM, cij, *Pregiudicio, προκατάγνωσις*, ut inquit Asconius, dicitur res, quæ cum statuta fuerit, affert iudicaturis exemplum, quod sequantur in eadem causa, uel paribus causis. iudiciū autem, res, quæ causam, litemq; determinat. Ci. pro Clu. Duobus præiudicijs iam damnatus. Idem 1. Ver. De quo non præiudiciū, sed plane iudicium iam factum putatur.

PRAEIVDICO, *Pregiudicare, προκαταγινώσκω*, ante tēpus iudico. Brutus ad Ciceronē: Quod nondū senatus censuit, nec populus iussit, id arroganter non præiudico. Interdum est præiudicium facere. Cic. 3. de Leg. Exponant, quid in magistratu gesserint, deq; ijs censores præiudicent. Præiudicatus, a, um, partic. ut, Euentus belli præiudicatus, apud Liu. l. 42. Cic. pro Clu. Cognoscite iam, ita reum citatum esse illum, ut, re semel atque iterum præiudicata, condemnatus in iudicium uenerit. Præiudicatio. Quinct. l. 4. c. 2. Præiudicatione senatus damnatus esset Milo.

PRAEIVVO, as, pen. c. ante iuuo. Tacit. l. 12. Et credebatur affectam eius fidem præiuuisse, domo, agrisq; pignori acceptis.

PRAELABOR, penult. prod. Prælaberis, *παραρρέω*, ante labor, præterfluo. Col. l. 11. c. 1. Prælabentis temporis fuga quàm sit irreparabilis, quis dubitet? Cic. 2. de Nat. Deo. Pisces quorum alter paulo prælabitur ante. Lucan. lib. 6. Quoque modo Romæ prolapsus mœnia Tybris.

PRAELAMBO, *προλείχω, προλιχνεύομαι*, ante lambo, prægusto. Hor. 2. Ser. Sat. 6. Prælambens omne, quod affert.

PRAELEGO, gis, pen. cor. *Leggere innanzi, ad alcuno, προαναγινώσκω*, ante lego, ut solent præceptores suis discipulis. Quinct. l. 1. c. 14.

Pueris

Pueris quæ maxime ingenium alant, prælegenda. Hinc Prælectio. Quinct.lib.1.cap.2. Et Prælector, Gel.lib.18.cap.5. Prælego, præteruehor, Tacit.5. Campaniam prælegabat, ambiguus an urbem intraret.

PRAELIARIS, & hoc prçliare, *Coſa da guerra*, μαχικὸς, ἀλιμαχικὸς, quod ad prælium pertinet. Plaut. Curc. Meæ pugnæ præliares obtritæ iacent. Præliares dies, quibus fas eſt hoſtem bello laceſſere, uel ablata repetere. ſolebant enim Romani, quoties ipſi bellum inferrent, certum dierum ad conſerendum prælium delectum habere.

PRAELIBO, as, p.p. προλείβω, ante libo, & deguſto. Stat.3.Syl. Care puer, ſuperis qui prælibare uerendum Nectar. Vultum, & pectora alicuius prælibare uiſu, Stat.2.Achil.

PRAELICENTER, nimis licenter. Verba finiit prælicenter.

PRAELIGANEVM VINVM, apud Catonem à prælegendo dicitur: quod uel præmaturum eſt, uel præ omnibus legitur. Cato de re ruſt.c.23. Vuas miſcellas ad uinum præliganeum legito.

PRAELIGO, gas, p.c. ab interiori parte ligo. Liuius.23. Arida ſarmẽta præligantur cornibus boum. Ci.2.Inuent. Os obuolutum folliculo, & præligatum.

PRAELIOR, aris, *Combattere*, μάχομαι, dimico. Cæſ.li.2.Bel.Gal. In fluminis ripis præliabantur. Tranſlate, pro cõtendere uerbis. Ci. Att.l.2. Acriter, & uehementer præliatus ſum. Prælians, tis. Cic.2. Diuin. Eudemus prælians ad Syracuſas occidit.

PRAELIVM, lij, *Giornata, conflitto*, μάχη, ἀλιμαχία, συμβολὴ conflictus, dimicatio, certamen, pugna: à premendo, ut quidam putant, dictum, quod in dimicando hoſtes, inuicem premant: quanquam non deſunt, qui à prælo deduci malint, quòd in dimicationibus è corporibus ſanguis profluat, non ſecus atque muſtum è prælis. Vir.6.Ecl. Cum canerem reges, & prælia. Cynthius aurem Vellit. Audere in prælia.2.Aen. Quos ubi conſertos audere in prælia uidi. Ci.2.Ora. Cum prælia præclara feciſſet. Idem.2.de Na.deo. Cũ A. Poſtumius cũ Octauio Mamilio prælio dimicaret. Vir.3. Geo. Prælij appellationem honeſta metaphora ad coitum tranſtulit. Si quando ad prælia uentum eſt, Vt quondam in ſtipulis magnum ſine uiribus ignis Incaſſum furit.

PRAELONGVS, ga, gum, ὑπέρμακρος, ualde longus. Liuius 28. Prælongi, ac ſine mucronibus. Quinct.lib.6.cap.4. Quale refert Cice. de homine prælongo, Prælongo, as, prælongum facio. Plin.libr. 21.cap.2.

PRAELOQVOR, προλαλέω, προλέγω, ante loquor. Pli.epiſt.173.

PRAELVCEO, ces, *Lucere innanzi*, προφαίνω, ante luceo. Mart.li.12. Præ luxere faces. Pli. lib.32.c.10. Ardere uidetur adeo, ut baculum ita præluceat. Prælucere alicui, eſt præferre facem. Suet.in Augu. Cũ fulgur ſeruum prælucentem exanimaſſet. Pli.de uiris illuſt. Duillio conceſſum eſt, ut prælucente funali, & præcinente tibicine, à cœna publice rediret. Per metaphorã luce.i.claritate & nobilitate ſuperare. In Sal. Ego maioribus meis uirtute mea præluxi. Hor. 1. Epiſto.1. Nullus in orbe locus Baijs prælucet amœnis.i.amœnior eſt. Prælucidus, ualde lucidus. Pli.li.37.c.6.

PRAELVDIVM, dij, *Ricercata*, προοίμιον, proprie eſt præcentio illa quæ ante cantum legitimũ fauoris emerendi gratia à citharœdis ſolet præmitti. generalius accipitur pro quouis initio rei ſeriç præmiſſo. Præludium & portentum, metaphorice in malam partem. Ci.4.Phil. Præludium illud & portentum L. Antonius, inſigne odium omnium hominum, &c.

PRAELVDO, is, προπαίζω, ante ludo, leue quiddam, ſed maioris rei initium præmitto. Vir.li.3.Ge. Et ſparſa ad pugnam præludit arena. Sene. Epiſto.103. Illi meliori uitæ præluditur. Hinc præluſio, Præludium. Pli.Epiſt.99.

PRAELVM, præli, *Torchio, torcolo*, ληνὸς, trabs illa in torculari, qua uua calcata premitur: Torcular autem dicitur tota illa ſtructura, qua ad liquorem exprimendum utimur. Lacus autem, uas illud, in quod muſtum de torculari influit. Dictum Prælum (ut quibuſdam placet) à præluendo, quòd humore profluente præluatur, ideſt, madefiat. Alij potius à premendo deduci uolunt, unde & ſine diphthongo ſcribere malunt. Quæ quidem deriuatio uerſimilior uideretur, niſi reclamaret primæ ſyllabæ quantitas, quæ in dictione Prælum producitur, cum in uerbo Premo corripiatur. ſed hoc omnino inſolitum non eſt, deriuatiuum à primogenij quantitate diſcrepare. Vir.2.Ge. Colaq; prælorum fumoſis deripe tectis. Cato. c.38. Prælum de ſapino atra potiſſimum facito.

PRAELVMBO, bas, ἀποσφύζω, lumbos præfringo Næuius: Vindemiatoribus, ut citat Non. cœpit unumquenque prælũbare fuſtibus.

PRAELVSTRIS, ſtre, ὑπερλαμπρός, ualde illuſtris. Oui.3.Triſt. Viue tibi, quantumq; potes, præluſtria uita.

PRAEMANDO, das, προεντέλλω, ante mando. Vatinius Ci.lib.5. Vt conquireretur, præmandaui.

PRAE MANIBVS, *In pronto, alle mani*, μετὰ χεῖρας, in promptu, ad manum. Gel. Quod præ manibus eſt, ponemus. Apul.

PRAEMATVRVS, ra, rum, πρόωρος, ante tempus maturus, præcox: proprie de fructibus dicitur, qui ante alios mature ſcunt. Col.li.11.ca. 3. Qui præmaturum fructum cucumeris habere uolet. Transfertur & ad alia: ut, Præmatura ſenectus, ideſt præcipitata, legitimum tempus præueniens. Præmatura mors. immatura, & quæ ante tempus uenit. Pli. lib.7.c.51. Senilem iuuentam Præmaturæ mortis eſſe ſignum. Hinc Præmature, immature, & ante tempus legitimum. Plau.in Moſt. Præmature uita careo, ideſt, mortuus ſum ante tempus.

PRAEMEDICATVS, ta, tum, pharmacis aut incantatione præmunitus. Oui.epiſt.12. Iſſet anhelatos non præmedicatus in ignes.

PRAEMEDITOR, aris, *Diſcorrere, conſiderare innanti*, προμελετάω, prius meditor, præcogito. Ci. Att.li.6. Ex qua me fingere poſſim, & præmeditari, quo animo accedam ad urbem. Idem 11. Phil. Eſt enim ſapientis. quicquid homini accidere poſſit, id præmeditari. Ad Heren.lib.2. Si reus nihil horum fecerit, accuſator dicet eum uſque præmeditatum fuiſſe, quid ſibi eſſet uſui uenturum. Plaut. Epid. Vt parare eam præmeditatam meis dolis, aſtutijsq; onuſtam mittam.

PRAEMEDITATIO, προμελέτησις, eſt meditatio, & cognitio rei futuræ. Ci.3.Tuſc. Hæc præmeditatio futurorum malorum lenit eorũ aduentum, quæ uenientis longe ante uideris.

PRAEMERCOR, aris, προωνοῦμαι, prius emo. Pla.in Epid. Iſtam gnato tuo ſumus præmercati. Pli.li.35.c.2.

PRAEMESSVM, ſſi, ἀπαρχή, quod prælibationis cauſſa præmetitur: ut ſpicæ, quas primo demeſſas ſacrificabant Cereri. Feſtus.

PRAEMETIOR, iris. προμετρέω, ante metior. Vnde Præmenſus participium. Tibul.l.3.El.3. Præmenſæ defunctus tempora lucis.

PRAEMETVO, προφοβοῦμαι, ante metuo. Lucr.l.3.

PRAEMIGRO, προμετοικίζω, ante migro. Pli.li.8.c.28.

PRAEMITTO, tis, προπέμπω, ante mitto. Ci.2. Off. Præmittebat de ſtipatoribus ſuis. Vir.1.Aen. Rapidum ad naues præmittit Achatem. Præmiſſus, a, um. 9. Aen. Præmiſſi equites ex urbe Latina.

PRAEMIVM, mij, *Premio*, γέρας, quod pro recte factis datur. Ci. Att. Solon remp. duabus rebus contineri dixit, præmio, & pœna. Idem de Ora. Legibus & præmia propoſita ſunt uirtutibus, & ſupplicia uitijs. In ludis quoque, & certaminibus præmia dicuntur, quæ proponuntur uictoribus. Virg.5.Aen. Protinus Aeneas celeri certare ſagitta Inuitat, qui forte uelint, & præmia ponit. Accipitur Aliquando in deteriorem partem pro ſceleris mercede. Cic.de Prou. conſ. Prouinciæ, quas peſtiferi illi conſules pro euerſæ reip. præmijs occupauerunt. Idem in Piſ. Totam remp. prouinciæ præmio uendidiſti. Aliquando præmium pro pecunia. Næuius. Prçmioſum marſupium reliqui domi. Hinc Præmioſus, pecunioſus. Accius, Diuitem ac præmioſum auum.

PRAEMIOR, aris, Suet.in Tito Veſpaſ.

PRAEMODEROR, προρρυθμίζω, ante moderor. Gel.li.7.c.9.

PRAEMODVM, aduerb. ſupra modum. Gel.li.7.c.7.

PRAEMOLESTIA, æ, moleſtia ex malo, quod imminere putamus, anticipata. Ci.4.Tuſc. Alij metum præmoleſtiam appellabant.

PRAEMOLIOR, iris, *Preparare*, προκατασκευάζω, ante molior, uel præparo. Liuius.28. Præmoliendas ratus iam res.

PRAEMOLLIO, is, προμαλάττω, ante mollio. unde Præmollitus, partic. Quinct. li.2.c.9. Fruſtra ſparſeris ſemina, niſi illa præmollitus fuerit ſulcus. Idem li.6.c.5.

PRAEMOLLIS, le, ualde mollis. Pli. lib.11.ca.37. Cor palpitat, præmolli opertum membranæ inuolucro. Idem.li.9.ca.51. Parit oua præmollia.

PRAEMONEO, nes, pen.cor. *Ammonire innanti*, ὑπομιμνήσκω, ante moneo. Col. li.1. Ideo præmoneo, ne uillicum ex eo genere ſeruorũ qui corpore placuerunt, inſtituamus. Liuius. 21. Cum auriſpices ad imperatorem id pertinere prodigium præmonuiſſent. Cice.2. Verr. Animo ſane beneuolo, ut magnopere canerem, præmonebat. Præmonitus, a, um, Pli.li.16.c.39. Arbor fatalis excidio urbis præmonitæ oraculo. Præmonitus, us, pro prædictione. Val. Max. l.1.c.6. Deorum ſpreti præmonitus excandeſcunt. Ouid.15.Met. Non tamen inſidias, uenturaq; uincere fata Præmonitus potuere deum.

PRAEMONSTRO, as, προδεικνύω, ante mõſtro, doceo. Plaut.in Mil. Hoc ei præmonſtra & præcipe, Vt teneat conſilia noſtra. Cicer. 2. de Diuin. Ventos præmonſtras ſæpe futuros Inflatum mare. Hinc Præmonſtrator, qui docet, quod faciendum ſit ante periculum. Terent.in Heaut. Adiutor meus, & motor, & præmonſtrator Chremes.

PRAEMORDEO, es, καταδάκνω, morſu dilacero. Plau.in Tri. Niſi fugiſſem, medium, credo, præmorſiſſet.

PRAEMORIOR, eris, ante morior. Pli.li.7.c.50. Præmoritur uiſus, auditus, inceſſus. Oui.epi.8. Aut ego præmoriar, primoq; extinguar in æuo. Prçmortuus. Liuius.1. Scaptium credo, etſi præmortui iã ſit pudoris, non facturum.

PRAEMVNIO, is, *Fornire innanti*, προασφαλίζω, prius munio. Cæſar.3. Bel.Ciu. Iſthmum præmunire inſtituit. Tranſlate etiam de incorporeis dicitur. Cic.pro Cœlio. Illa quæ ex accuſatorum oratione ne præmuniri iam, & fingi intelligebam, non pertimeſco. Præmunitio Ci.3.de Ora. Præmunitio eſt ad id, quod aggrediare.

PRAENARRO, προδιηγοῦμαι, ante narro. Ter.Eun.

PRAE[illegible]TO,as, p.c. *ἐκπερινήχομαι*, ante nato. Pli.l.9.c.45. Prænatante p[illegible]culo frontem ſuam ſpargit. Ponitur aliquãdo pro præterfluo Vir.6.Aen.Lethæumq; domos placidas qui prænatat, amnem, Vbi Seruius: Prænatat, præterfluit.

PRAENAVIGO,as, *παραπλέω*, præternauigo. Pli.li.6.c.23.

PRAENESTE, gen.neu.& hæc Præneſtis, *Πραίνεστος*, Stephano oppidum Latij edito in loco, naturaq; munito ſitum, ita dictum (ſi Stephano credimus) à Præneſto conditore, Latini filio, Vlyſſis, & Circes nepote. Alij, *ἀπὸ τῶν πρίνων*, ab ilicibus, quæ illic abundant nomẽ accepiſſe exiſtimat. Põpeius Feſtus nominis huius originẽ ad loci ſitũ refert, quòd montibus præſtet. unde & Altũ Præneſte à Vir. dicitur. 7.Aen. Fuerunt qui à Cæculo Vulcani filio cõditum putarint: quorum ſententiæ Virgilius quoque ſubſcribit: Nec Præneſtinæ fundator defuit arcis, Vulcano genitum pecora inter inertia regem, Inuentumq; focis, omnis quem credidit ætas, Cæculus. Strab.li.5. Græcam urbem eſſe tradit cuius rei argumentum hoc affert, quod olim Polyſtephanos dicta fuerit. Habuit hoc oppidum nobile Fortunæ templum, cuius pauimentum lithoſtris ſtrauit L.Sylla, teſte Plin.lib.36.c.25. Fœminino genere uſus eſt, Vir.8.Aen. Qualis eram cum primam aciem præneſte ſub ipſa Straui. Præneſtini, p.p. habitatores præneſtis. Cic.2.de Diui. Præneſtinorum monumenta declarant, Præneſtinus, a, um, ut, Dea Præneſtina, Oui.6.Faſt. Sortes Præneſtinæ, Ci.de Diuin. Fortuna Præneſtina, Lucan.li.2.

PRAENIMIS, Troppo, *ἄγαν*, nimis, multum Gel.li.19.c.10.

PRAENITEO, ualde niteo: unde Prænitidus, ualde nitidus. Plin.lib. 2.cap 9.

PRAENOSCO,is, *Conoſcere innanti, προγινώσκω*, ante noſco, prædiuino. Ci.1.de Diu. Poſſunt futura prænoſcere. Prænotio. Cice.1.de Nat.de. Fateamur, hanc nos habere prænotionem deorum.

PRAENVBILVS, la, lum, *ὑπερζοφώδης*, ualde nubilus, & obſcurus. Oui.3. Am. Denſa prænubilus arbore lucus.

PRAENVNCIO,as, *προαγγέλλω*, ante nuncio. Ter. in Phor. Prænuncia hanc uenturam. Cic.1.de Diui. Eſt uis, & natura quædam quæ futura prænunciat.

PRAENVNCIVS, adiect. Ci.8.de Na.de. Magnarum calamitatum prænunciæ. Oui.3.Triſt.El.5. Hoc utinam nitidi Solis prænuncius ortus Afferat. Idem. 3.Met. Cladis prænuncia uerba futuræ. Idem. 2.Faſt. An ueris prænuncia uenit hirundo?

PRAEOCCIDO, dis, p.c. ante occido. Pli.li.18.c.29.

PRAEOCCVPATIO, *προκατάληψις*, apud rhetores ſchema quoddã cum, id quod ab aduerſario nobis obijci poſſet, ipſi præripimus, diluimusq;: ut apud Virgi.2.Aenei. Neque me Argolica de gente negabo. Et li.3. Scio me Danais de claſſibus unum.

PRAEOCCVPO,as, *Preoccupare, anticipare, προκαταλαμβάνω*, præuenio, anticipo. Liu.4. Vbi uident collegas gratiam omnem ad plebẽ præoccupauiſſe. Cæſ.8.Bel.Gal. præoccupauit animos timor. Cicer.10.Phil. Quas partes ipſe mihi ſumpſeram, eas præoccupauit oratio tua.

PRAEOPTO,as, *προαιροῦμαι*, potius opto. Ter.in Hec. Adeon' peruicaci es animo, ut puerum præoptares perire? Liui.23. Punicam Romanis ſocietatem atque amicitiam præoptandam eſſe. Idem. 28. Mortem in certamine præoptantes.

PRAEPANDO, ante aperio. Lucr.1. Clara tuæ poſſim præpandere lumina menti. Aliquando pro prætendere. Pli.li.11.c.24.

PRAEPARCVS, ualde parcus. Pli.li.11.c.19.

PRAEPARATO, aduerbium. Quinct.li.4.c.42. Nihil præparato uidetur feciſſe Milo.

PRAEPARO,as, *Preparar, προετοιμάζω, παρασκευάζω*, ante paro, quæ mihi utilia fore credo. Ci.1.Off. Ad degendam præparat res neceſſarias, Præparatus, a, um, Cic.1.de Inuen. Pœnæ apud inferos ſunt impijs præparatæ. Idem.1.de Diu. Animo rebus ad tranquillitatem accommodatis præparato.

PRAEPARATIO, nis, Ci.1.Off.

PRAEPARATVS, us, Gel.li.19. In præparatu rei ruſticæ, per tempeſtates, pluuiasq; maturari poteſt.

PRAEPEDIMENTVM, ti, impedimentum. Plaut. Non fallaciæ præpedimentum obijciatur.

PRAEPEDIO, dis, ſecunda ſyllaba cor. *Impedire, κωλύω*, impedio: quaſi pedes uincio. Videtur autem compoſitum eſſe ab antiquo uerbo Pedio. Pla.in Caſ. Timor præpedit dicta linguę. Teren.Heau. Gaudio præpeditũ nimio. Li.8. Sine modo ſeſe præda præpediãt. Morbo præpeditus, Ci.pro Rab.

PRAEPENDEO, es, *προαιωροῦμαι*, ante pendeo. Mart.li.9.

PRAEPENISSVS, oppidum mediterraneum maioris Myſiæ. Ptol.l.5.

PRAEPES, petis, *ὠκύς*, generis omnis, uelox. Vir.6.Aen. Præpetibus pennis auſus ſe credere cœlo. Volunt pleriq; hoc nomen ſignificare uelocitatem in altum uolantis. Dicebantur & præpetes ab auguribus aues, quæ opportune præuolabant, aut idoneas ſedes capiebant, ut inquit Higinus.

PRAEPESINTHVS, inſula maris Aegæi, una Cycladum. Plin.libro. 4.cap.12.

PRAEPETO,is, p.c. *προορμῶ*, ante, uel prius peto, ideſt, uado. Feſtus: Præpetere dicebant antiqui pro anteire. Hinc Præpes.

PRAEPILATAE HASTAE, *δόρατα σιδηρωτά*, ſunt, quæ ferreas habent cuſpides, quaſi præferratæ. Præpilatum etiam dicitur ubi nõ eſt ferrum, ſi modo in mucronem acutum ſit. Plin. lib.8.cap.6. Ab operarijs haſtas præpilatas habentibus per circum eo tum actos. Cornua præpilata, idem lib.9. cap. 30.de Locuſtis. Quinct.lib. 5. cap. 12. Declamationes, quibus ad pugnam forenſem uelut præpilatis exerceri ſolebamus, iam ab illa uera imagine orandi receſſerunt.

PRAEPINGVIS, *ὑπέρπαχυς*, ualde pinguis. Colum. libr. 3. Præpingui, & uuida terra. Virg.3.Aenei. Præpingue ſolum ſtagnantis Elori.

PRAEPOLLEO, *ὑπερέχω*, plurimum polleo. Liui.1. Gens diuitiis præpollens. Idem li.5. Virtute, formaq; præpollens.

PRAEPONO,is, *Preporre, anteporre, προΐσταμαι*, antepono, Præfero. Pla.in Rud. Lucrum præpoſui ſopori. Interdum eſt prius ponere, tempore præcepto. Sal.in Iugur. Vbicunq; res poſtulabat, præſidium eſt præpoſitum. Aliquando præficere. Ci.pro Lege Man.dixit præpoſitum bello imperatorem.

PRAEPORTO,as. ante ſe ferre, uel portare. Lucr.li.2. Telaq; præportant. Interdum præ ſe ferre, ideſt, ſigno aliquo exteriore animi affectum oſtendere. Catul.Argon. Frons expirantis præportat pectoris iras.

PRAEPOSSVM, præualeo. Tac.li.21. Macedones præpotuere.

PRAEPOTENS, *ὑπέροχος*, ualde potens. Ci.de Amic. Opes præpotẽtium excludunt amicitias fideles.

PRAEPOSTERE, peruerſe, & ordine conturbato. Ci.1.Ac.

PRAEPOSTERVS, ra, rum. *Fuor d'ordine, πρωθύστερος*, peruerſus, qui rerum ordinem conturbat. Cice. Caſſio. Præpoſteros habes tabellarios.

PRAEPROPERVS, *Frettoloſo*, ualde celer. Ci. Trebatio: Ex tuis literis cognoui, præproperam feſtinationem tuam. Li.27. Cum toto eo bello damnoſo, præpropera ac feruida ingenia imperatorum fuiſſent. Præpropere, nimium celeriter. Liu.37. Feſtinans ipſe præpropere cum quinque ſolis nauibus Annibali occurrit.

PRAEPVTIVM, tij, *ἀκροβυστία*, pellis, quæ glandem, ideſt, ſummam colis partem tegit: à præputando, nomen habens, quòd à Iudæis præputaretur, ideſt, præſcinderetur. Iuue.Sa.14.de Iudæis loquẽs. Præputia ponunt. Sat.6. Præputia ducit.

PRAERADIO,as, *ὑπερλάμπω*, præluceo. Oui.6.epi. Præradiant ſtellis ſigna minora ſuis.

PRAERADO, abrado. Cato c.41. Si uitis uitem contingat, utrinſque latus præradito.

PRAERANCIDVS, da, dum, ualde rancidus, tranſlate pro exoleto, & iam ingrato. Gel.li.13.c.19. Fictiones illas prærancidas.

PRAERAPIDVS, ualde rapidus: ut, Prærapida fuga apud Sili.li.16.

PRAERIPIO,is, *Rapire innanti, προαρπάζω*, antecapio, præoccupo. Plaut.in Caſ. Huc uenit illi ſponſam præreptum meam? Ci.l.1.Off. Inſidiari, præripere hoſtium conſilia: ideſt, præuenire. Pli.Iunior: de uiris ill. Immatura morte præreptus. Ci.pro Gallo. Demoſthenes tibi præripuit, ne eſſes primus orator.

PRAERODO,is, p.p. *κατατρώγω*, rodo. Col.l.2. Cacumina manu præfracta, aut à pecore prærosa: Idem de arboribus c.15. Volucra prærodit teneros pampinos.

PRAEROGO, præter notam ſignificationem, aliquando eſt, ante diẽ ſoluere. Vlp.l.ſed addes.ff. locat.& conduct.

PRAEROGATIVA, uæ, eminentia, qua quis præfertur alteri. Paulus iureconſultus. Veteranorum priuilegium etiam in delictis habuit prærogatiuam, ut ſuperentur à ceteris in pœnis, ideſt ceteris præferantur. Dicitur & prærogatiuum. Cicer. pro Mure. Tanta illis comitiis religio eſt, ut adhuc ſemper omen ualuerit prærogatiuũ.

PRAEROGATIVA, tribus, uel Prærogatiua centuria, quæ primo loco ad ſuffragium ferendum uocatur: uel cuius ſententia tantum momenti & auctoritatis, ut quaſi præiudicium afferret, in euentum comitiorum. Liu.26. Auctoritatẽ prærogatiuę omnes ſecuti ſunt.

PRAERVMPO,is, *Rompere, ſtirpare, προκαταῤῥήγνυμι*, abrumpo, auello. unde Præruptus, a, um, auulſus, arduus. Virg.3.Geor. Præruptis oppida ſaxis. Ci.7.Ver. Aut prærupta ſaxa tenuiſſe dicuntur. Prærupta abſolute. Pli. lib. 8.c.23. Ad prærupta ducunt. Hinc Pręrupte, in præceps, & ſine cliuo. Pli. li.34.c.14. Mons pręrupte altus totus ex ea materia eſt.

PRAES, pręd is. *Pieza, malleuadore, ἐγγυητής*, ſponſor, qui ſe pro alio obligat, promittens, ſi quid incommodi fiat, plene ſatis facturum: à pręſtando dictus, quia tam debet pręſtare, quod promiſit, quam is, pro quo præs factus eſt. Aſconius Prędes dicuntur ſatiſdatores locupletes, pro re, de qua lis eſt apud iudicem. Differunt autem Prędes à Vadibus: quoniam Vas appellatur, qui pro alio uadimonium promittit, & proprie datur in re capitali: Pręs uero in lite nummaria. Auſon. Quis ſubit in pœnam capitalis ſupplicio? uas. Quis cum lis fuerit nũmaria, quis dabitur? prædes hodie ſunt, inquit Budęus, qui ſponſores reipu. uel principi facti ſunt, pro iis qui pecuniam publicam diſpenſant, quos Receptores uocant. Iis etiam, qui publicanos in locationibus uectigalium, aut eorum fide iuſſores

ſuſſores locupletes affirmant(quod idoneos eſſe, & ſufficientes re ſtificari uocant) prædes dici propterea poſſunt, quod locupletes eos eſſe præſtare debent. Prędes etiam pro bonis ipſius prædis interdū accipiuntur. Cic. 2. Phil. Ne Plancus prædes tuos uenderet, ideſt bona tua ſponſioni obnoxia. Puſſumus etiā hic prædes pro ſponſoribus accepereant ſit, prædes uendere, ſponſorum bona & prædia auctioni addicere. Budæus.

PRAESAGIO, gis, præſagiui, gitum. penul. prod. *Preſagire, indouinare, προμαντεύω*, Præſentio, quaſi ante ſagio. Propert. Venturam melius præſagit nauita noctem. Cice. lib. 1. de Diui. Præſagiebat animus, fruſtra me ire, cum exibam domo. 2. de Diui. Sagire enim acute ſentire eſt: ex quo Sagæ anus: quia multa ſcire volunt, & ſagaces dicti canes. Qui ante ſagit, quàm oblata res eſt, dicitur præſagire. Hinc Præſagitio. Cic. 1. de Diui. Ineſt animis præſagitio extrinſecus iniecta, atq; incluſa diuinitus. Inuenitur etiā Præſago, as: à quo Præſagatio. item Præſagior, giris, deponens, pro præſagio, ſeu prædiuino. Pla. in Bac. Plus præſagitur mali.

PRAESAGIUM, gij, *Preſagio, προμάντευμα*. præſenſio. Col. li. 11. c. 1. Tempeſtatis futuræ præſagium. Oui. 3. de Pon. Vera precor fiant timidæ præſagia mentis.

PRAESAGUS, ga, gum. pen. pro. *Preſago, μαντικὸς, προμαντικὸς*, futura præſentiens. Vir. 10. Aene. Præſaga mali mens. Oui. 2. Meta. Præſagaq; luctus.

PRAESANO, nas, Præſanaſco. Plin. lib. 24. c. 10. Cicatrices, quæ præſanauere, aperit.

PRAESCATEO, *Abondare, ἀναβλύζω*, ſcateo, & per tranſlationem abūdo. Gel. li. 14. c. 6. Librum doctrinis præſcatentem.

PRAESCIO, is, *Sapere inanzi, προγινώσκω*, ante ſcio. Teren. An. Non oc oportuit præſciſſe me ante? Hinc præſcientia, futurorum notitia. Item Præſciſco. Li. 27 Eos ſortiri prouincias, & præſciſcere, quam quiſque eorum prouinciam haberet, uolebant. Virgi. 4. Ge. Trepidantia bello Corda licet longe præſciſcere. Præſcius, a, um, Vir. 6. Ae. Præſcia uenturi. Oui 5. Faſt. Subſtitit in medio præſcia lingua ſono. Mens præſcia, Silius li. 16.

PRAESCITA, ſunt quæ Græci *προγνωστικὰ*, uocant. Pli. li. 10. c. 18. Vnum eorum præſcitum tranſire non queo. Ibidem ca. 75. Præſcita animi quieſcentis.

PRAESCRIBO, bis, *Preſcriuere, προγράφω*, ante ſcribo. Cicer. Ser. Sic enim præſcripſimus iis, quibus ea negotia mandauimus. Interdum inſcribere, titulum prænotare. Virg. Nec Phœbo gratior ulla eſt, Quam ſibi quæ Vari præſcripſit pagina nomen. Inde Præſcriptio præſcriptionis, titulus. Cicer. li. 1. Off. Ex quo fit, ut ager Arpinas Arpinatium dicatur, ſimiliſq; eſt priuatarum poſſeſſionum præſcriptio. Interdum præcipere, legem ponere. Idem li. 3. Offi. Hoc natura præſcribit, ut homo homini conſultum uelit. Varro: Præſcriptum erat, nequis angiportum tranſgrederetur. Hinc Præſcriptum, & pręſcriptio pro præcepto, lege, regula ſumuntur. Tractū. (ut docet Porphyrio) à magiſtris ludi, qui ſcripta pueris dant, præcipiuntq; imitari. Sen. lib. 4. epiſto. Pueri ad præſcriptum diſcunt. Præſcriptio rationis, id quod recta ratio dictat, & præſcribit. Cic. 4. Tuſc. Intēperantia ſic eſt auerſa à præſcriptione rationis, ut nullo modo appetitiones animi nec regi, nec contineri queant. Interdum Pręſcribere, eſt finē ponere. Ter. in And. Tute ipſe his rebus finem præſcripſiſti pater. Interdum proponere. Ci. in Catone. Senatui, quę ſunt gerenda, pręſcribo. Interdum pręnunciare. Idem in Vati. Tibi pręſcribo, ne tuas ſordes cum clariſſimorum nirorū ſplendore permiſceas. Pro excipere. Quinct. li. 7. Ignominioſo patri filius præſcribit: de eo ſolo iudicatio eſt, an liceat. Præſcriptio, inquit Budæus, Exceptio, & Tranſlatio, unum, & idem in re forenſi ſignificant. iureconſulti in Pandectis promiſcue, Excipiendi uerbo, & Præſcribendi uſi ſunt: licet præſcriptionis uocabulum apud recentiores legum interpretes, & apud iuris pontificij conditores ad præſcriptionis exceptioniſq; temporis ſignificationem coarctatum ſit, & præfinitum. Budæus.

PRAESECO, cas, cui, ctum. pe. cor. *Tagliare uia, ὑποτέμνω, ἀποκόπτω*, prius ſeco, præcido. Col. li. de arboribus c. 29. Radicem arundinis acuta falce præſectam impendenti pluuia diſponito. Accōmodatur quandoque immolationi. Liui. li. 5. Qui eius hoſtiæ exta præſecuiſſet, ei uictoriam dari. Suet. in Aug. Semicruda exta rapta foco præſecuit, ideſt, partem reddidit Marti, partem ad uescendum reſeruauit.

PRAESEGMINA, *ἀποκόμματα*, amputationes rerum ſuperfluarum. unde, quæ ex unguibus animalium ſcinduntur, Præſegmina uocantur Plinius. Reſegmina unguium dixit Pli. li. 28.

PRAESENS, tis, *παρών*. à Præſum, ut ab abſum Abſens. Plautus Præda erit præſentium, ideſt, eorum qui hic adſunt. Virg. 5. Aen. Præſentemq; uiris intentant omnia mortem. Quandoque Præſens dicitur, non quod nunc fit, ſed quod tunc fiebat. Cic. Ille præſenti potius, quàm futuræ dignitati conſulebat. Ci. Q. Fr. Cetera præſenti ſermoni reſeruentur, ideſt ſermoni, qui aliquando inter nos præſens habebitur. Sic, In præſens, In præſentia, & In præſentiarum, ſignificant præſenti tempore, quod uel præſens eſt, uel fuit præſens, uel præſens erit. Vlpianus de Tab. exhi. Quid enim, ſi occultatæ tabulæ poſtea prolatæ ſunt, cur noceat ei, qui reſponderit, quod in præſentiarum ei uidebatur. Sal. in Iug. Si cauſſap ercūdi in præſens minus ſuppetebat. Hora. Pleraq; differat, & præſens in tempus omittat. ideſt in ſuum tempus. Ter. in Phor. Prouiſum eſt, ne in præſentia hæc hinc abeat. Ci. ad Herē. l. 2. In præſentiarū hoc interſerere non alienū fuit. Venire in rem præſentē, eſt eum in locum ſe conferre, de quo eſt controuerſia. Cice. pro Cec. Placuit de amicorum ſententia conſtituere, quo die in rem præſentem ueniretur. Interdum accipitur pro potenti, & efficaci. Ci. Att. lib. 6. Præſentes ad nocendum uires habet. Hinc Præſentius. Vir. 2. Ge. Quo non præſentius ullum. Sic Præſentiſſimum periculum, Præſentiſſima medicina. Quandoque pro forti. Teren. in Phor. Animo uirili, præſentiq; ut ſis, para. Quandoque pro propitio. Cic. 4. Tuſc. Hercules tantus, & tam præſens deus. Virg. lib. 1. Ge. Agreſtum præſentia numina Fauni. Ter. in Phor. Non tu hūc habeas præſentem deum?

PRAESENTANEUS, a, um, *Che opera ſubito, ἐνεργὸς*, quod præſentem habet efficaciam: ut, Præſentanei boleti, apud Senec. epiſt. lib. 15. Qui cito enecant. Pli. li. 21. c. 31. Præſentaneum remedium ad dētium mobiles firmandos. Idem li. 24. c. 1. Ferulæ aſinis gratiſſimæ in pabulo, ceteris iumentis præſentaneo ueneno.

PRAESENTARIUS, a, um, quod præſens eſt: ut præſentariæ pecuniæ. Plau. in Moſt. A me argentum petito præſentarium. Idem Pœnulo: aurum poſcunt præſentarium.

PRAESENTE, pro præſentibus dixerunt antiqui. Pomponius Syris, ut citat Nonius: Apud forum præſente teſtibus mihi uendidit.

PRAESENTIA, tiæ, *παρουσία*, Sal. in Iug. Conſul ſiue præſentiam eius timens, ſiue ira commotus. Ter. Hec. Ne mea præſentia obſtet. Cic. Licinio li. 5. Deſiderium præſentiæ tuæ meo labore minuatur. Præſentia robur animi. Ci. pro Mil. Videbatis facti rationem, præſentiam animi, defenſionis conſtantiam.

PRAESENTIO, is, *Preſentire, προαισθάνομαι*, ante ſentio. Plau. in Tri. Feciſſet, niſi hæc præſenſiſſent canes. Cæſ. 3. Bel. Gall. Cum ille præſenſiſſet, ac profugiſſet. Animo aliquid præſentire. Oui. epiſt. 11. Prima malum nutrix animo præſenſit anili. Præſentire futura. Ci. 2. de Diu. Cenſent eſſe mentibus hominum tanquam oraculum, ex quo futura præſentiāt. Præſentire ſermones autium timentū. Pli. li. 28. c. 2. Hinc Præſentiſco. Ter. in Heaut. Ea gratia ſecum adduxiſſe, ne id tu præſentiſceres. Hinc Præſenſus, a, um. Cic. 1. de Diu. Pauciora diuine præſenſa, & prædicta. Præſenſio. Ci. in Top. Per exta inuenta præſenſio. Idem 2. de Na. de. Prædictiones rerū futurarum.

PRAESENTO, as, *Preſentare, παρίστημι*, offero, & quaſi præſens exhibeo. Quinctilian. libr. 11. Plini. de uiris Illuſt. Præſentare, ſpeciem præbere, Plin. libr. 2. cap. 19. Folijs ſpeciem paſſerum præſentantibus.

PRAESEPE, pis, & Præſepium, pij, p. pe. *Preſepio, mangiatora, φάτνη*, ſtabulum dicitur, in quo equi, muli, & cetera id genus animalia continentur. Idem. 7. Aen. Stabant ter centum nitidi præſepibus altis. Nonnunquam etiam linter ille concauus, in quo iumentis bubuſue hordeum, auena, aliudue pabulum apponitur, Præſepe appellatur. Col. libr. 1. c. 6. Non altius præſepia edita eſſe conuenit, quàm ut bos aut iumentum ſine incommodo ſtans ueſci poſſit. Apul. li. 6. de Aſino: Præſepium meum hordeo paſſim repleri iubet. Vir. Item apud alueos Præſepia appellant. 4. Geor. Ignauum fucos pecus a Præſepibus arcent. Quinetiam loca omnia clauſa, & tuta, Præſepia appellantur, teſte Nonio. Cic. in Piſ. Pro ganea, ſiue lupanari uidetur poſuiſſe. Audis in præſepi, audis in ſtupris, audis i cibo, & uino. Hora. pro domo poſuit, ſiue habitaculo: Scurra, uagus, non qui certum præſepe teneret. Legitur & Præſepia, æ, fœminini generis. Var. de Rep. lib. 9. ut citat Nonius: Is habebat culinam ruſticam unam, præſepiā latā, cellam uinariam. In cœlo item nubeculam quandam inter aſellos, plurali numero præſepia appellant, quòd in ea aſelli ſtabulari uideantur. Pli. li. 16. c. ulti.

PRAESEPIO, is, *Serrare d'ogni interno, περιφράττω*, ſepto includo. Cæſ. 3. Bel. Ciu. Aditus trabibus præacutis præſepit.

PRAESERTIM, *Specialmente, ἄλλως τε*, præcipue, ante alia. Pla in Pœ.

PRAESERVIO, inſeruio. Plaut. in Amphi. Vt præſeruire poſſim patri.

PRAESES, dis, *Preſidente, ἡγεμὼν, προστάτης*, qui præſidet, & imperiū habet. Oui. 15. Met. Quo præſide rerum humano generi ſuperi fauiſtis abunde. Idem 10. Met. Caruerunt præſide Delphi. Cuſtos & præſes iuuentutis Mercurius, Ci. 7. Ver. Libertatis præſes & cuſtos tribunus plebis, Cice. 1. de lege Agr. Liu. Dij, qui Capitolium incolitis, ſiccine ueſtrum militem, ac præſidem ſinitis uexari ab inimicis? Præſes locus, ponitur pro tuto, Plaut. in Caſi.

PRAESIDEO, præſides, *Eſſere preſidente, προστατέω, ἐφεδρεύω* præſum. à quo tamen differt, ut ſpecialius à generaliori. nam, præeſſe, de quouis officio uel uiliſſimo dicitur: Præſidere autem ſemper auctoritatem quandam habet coniunctam. Cic. Qui huic urbi atque imperio præſidetis. Sueto. Præſedit & Actiacis ludis, ideſt, præfuit. Vir. 7. Aen. Queis Iuppiter Anxuris aruis Præſidet. Idem 3. Aen. Gradiuumq; patrem, Geticis qui præſidet aruis. Orbi terrarum

rarum præſidere, Ci.5.Phil.Inuenitur & accuſatiuo iunctú: Tac. li.3.Is proximum exercitum præſidebat.Idem li.4.Haud ſpernen da ciuium,ſociorumq; manus littora oceani præſidebat.

Praesidsratio, προαεροβολισμὸς, eſt cum maturius tempeſtas hyberna mouetur,quaſi ante ſideris tempus. Feſtus.

Praesidiarius,a,um,quod præſidio ſit. Col.li.4.c.16.Præſidiarij malleoli propagandi. Præſidiarij milites,apud Liuium li.29.

Praesidium,dij,Guardia,φρουρά,φρούριον, proprie dicuntur milites,defenſioni arcis,oppidi,uel perſonæ præſidentes. Cæſar 1.Bel. Gal.Præſidia diſponit, caſtella communit.Dictum Præſidium putar Var.li.4.de Lin.Lat.ab eo,quòd aliquo in loco extra caſtra ſoleat præſidere, quo ſui eſſent tutiores.Præſidia uidetur poſuiſſe. Ci.pro caſtris, cum pro Lig. inquit:In præſidijs hoſtium uerſari. Præſidium ſtatiuum dicitur,quod firmum eſt, neque loco mouetur. Ci.12.Phil.Hæc mea uigilia,hoc præſidium ſtatiuum. Tranſlate omne auxilium, & ſalutis propugnaculum, præſidium dicitur. Teren.in Hec.Illum eſſe unicum præſidium uelle ſe ſenectuti ſuæ. Subſidium autem proprie dicitur, quod ſocijs laborantibus ſubmittitur.

Praesignifico, προσημαίνω, prædico, præmoneo. Cicer. 2. de Diuina.

Praesigno,as, προσημαίνω, prius ſigno. Cato cap.154.Plini.libr. 28.cap.4.

Praesignis,& hoc ſigne,Illuſtre,ἐξοχος,ὑπέροχος, præſtans, uel præ alijs inſignis Ouid. 6. Faſt.Præſignis facie Corniculana fuit. Sta 4.Syl.Libyca præſignis auunculus baſta.

Praesilio,lis,p.c. προπηδάω,ante ſalio. Plau. Stic.Præ lætitia lacrimæ præſiliunt mihi.

Praespargo,is,προσπείρω, ante ſpargo. Lucr.li.5.

Praestabilis, le,Eccellente,ἐξοχος,excellens.Ci.de Amic.Virtute excepta,nihil amicitia præſtabilius.Idem 1.de Fin.Quem tandem hoc ſtatu præſtabiliorem poſſumus dicere? Idem 2.de Orat. Sumendæ res erant magnitudine præſtabiles nouitate primæ,genere ipſo ſingulares.

Praestantia,æ,ἐξοχή,excellentia.Cic.de Ami. Fructus uirtutis, omniſq; præſtantiæ tum maximus accipitur, cum in proximum quenque confertur. Gel. lib.1.Subtiliter ratiocinatum Pythagoram dicit in reperienda,modulandaq; ſtatus, longitudiniſq; eius præſtantia.

Praestuga,ξυστὸς,locus,ubi otij cauſa ſumus ſub tecto tantum,patula reliqua parte,tanquam ſub porticu. Pla.in Pſeu. Facite ut offendam parata omnia, Vorſa, præſtega, ſtrata, lautaq; omnia uti ſint.

Praesterno,ante ſterno.Sta.3.Syl. Quæ ſibi præſternat uiuax altaria phœnix. Tranſlate pro præparo. Plin. iunior. libr.5.epiſto. Illud peto præſternas ad quod hortaris,eligaſq; materiam. Ducta metaphora à uijs publicis,quæ in uiatorum uſum ſilice ſternuntur.

Praestus, præſtitis, Preſidente, προστάτης, παραστάτης.præſes, antiſtes.nam antiqui ſic Præſtites dixerunt,ut nunc antiſtites, teſte Feſto. Præſtites itidem Lares dicti, quòd in ædibus omnia tuta præſtarent.ideſt,conſeruarent,& tuerentur.Oui.5.Faſt.

Præſtitibus Maiæ Laribus uidere Calendæ
Aram conſtitui,paruaq; ſigna Deum.
Cauſa tamen poſiti fuerat cognominis illis.
Quòd præſtent oculis omnia tuta ſuis.

Praestigiator, Giocolatore,θαυματοποιὸς, qui circunſtantibus ita oculorum aciem præſtringit,ut non aduertant dolum. Plau.in Pœn. Præſtigiator hic quidem Pœnus probus eſt. Præſtigiatrix. Plau.in Amph.Hæc præſtigiatrix mulier maxima eſt.

Praestigia,orum.Ci.in Ver.Non per preſtigia,ſed palam totum oppidum compilauit.

Praestigiae,arum,γοητεία,deluſiones.cuiuſmodi ſunt, quæ manuum quadam dexteritate alia apparent,quàm re uera ſint.accipitur pro quauis fraude & impoſtura. Pla.in Capt. Operta quæ fuere,aperta ſunt:patent præſtigiæ. Cic. pro Rab.Poſt.Illinc omnes præſtigiæ, omnes fallaciæ. Idem.4.Aca. Ne ab ijs,quæ clara ſint ipſa per ſeſe,quaſi præſtigijs quibuſdam depellamur.

Praestino,nas, pe.c.Comperare,ὠνοῦμαι,ἀγοράζω,antiquis idem erat quod emere. Plau.Epid. Vt & præſtines argento prius,quàm ueniat filius.Idem.Pſeu.Eo in macellum,ut piſcium quicquid eſt, pretio præſtinem.Idem Cap.

Praestituo,tuis,πεφορίζω,ὁρίζω,prius ſtatuo,præſcribo Ci.3. Verr.Diem præſtitui operi faciundo Cal.Dec.

Praesto,ſtas,ſtiti,ſtitum,& ſtatum: unde & præſtaturus, Eſſere da più, multiplicē in oratione uſum habet, uariaſq; ſignificationes. nonnunquam enim eſt antecellere,cum datiuo. Cic.1.Off.Difficile eſt,cum præſtare omnibus cupieris,ſeruare æquitatem. Idem de Inuen. Zeuxis in muliebri corpore pingendo multum reliquis præſtabat. Modo accuſatiuo. Quinct.libr.1.Præſtat ingenio alius alium. Vir.11.Aen. Vel magnum præſtet Achillem. Quandoque ablatiuo eius rei,qua quis excellit. Sal.in Catil. Qui probro atque petulantia præſtabant. Ci.de Orat. Piſiſtratus litteris,doctrinaq; præſtitit. Idem lib.1.Off.Quorum patres aliqua gloria præſtiterunt, ij ſtudent plerunque in eodem genere laudis excellere. Quandoque eſt ſatisfacere,& rei alicuius exitum in ſe recipere: ut cum dicimus. Præſtare alienum promiſſum: quod eſt,alienum promiſſum in ſe recipere, & quaſi proprium eſſet, uelle ſatisfacere,& eſt uerbum iureconſultorum, apud quos frequentes ſunt huiuſmodi locutiones, Præſtare dolum, Præſtare culpam alienam, Præſtare noxam. Cic.li.3.Off. Quicquid eſſet in prædio uitij,id ſtatuerunt, ſi uenditor ſciret, niſi nominatim dictú eſſet, præſtare oporteret. Quandoque implere,perficere. Ibidem:Si non omne dictum præſtandum eſt,quod dictum non eſt,id præſtandum putas? Quandoque facere. Idem:Emptorem indemnem præſtare oportet. Quandoque beneficium dare. Pli.Plura hic mihi præſtitit,quàm parentes. Quandoque cauere,& prouidere nequid accidat. Cic.Torquato. Simus ea mente,quam ratio,& ueritas præſcribit,ut nihil in uita nobis præſtandum,præter culpam,putemus. Quandoque re ipſa perficere. Idem:Quoniam præſtitimus quod debuimus. moderate,quod euenit,feramus. Quandoque tribuere. Liui.li.6.Pacem, quam nos præſtitimus,eam à uobis petimus. Lact.li.1.Quid tales dij præſtare hominibus poſſunt? Quandoque exhibere, præbere. Cicero Lentulo:Sed præſta te eum, qui mihi à teneris(ut Græci dicunt) unguiculis es cognitus. Ponitur interdum impersonaliter,pro, melius eſt. Sal. in Catil.Nonne emori per uirtutem præſtat,quam uitam per deducus amittere? Ci.in Piſ.Emori,quàm ſeruire,præſtat. Idem Att li.14.Mori millies præſtitit, quàm hæc pati. Dicimus & Præſtare beneuolentiam,ideſt,exhibere: Præſtare diligentiam,operam: Præſtare ſe incolumem,propugnatorem acerrimum alicuius: Præſtare ultima iucunda: ideſt, efficere: Præſtare ſedulitatem alicui: ideſt, ſedulo alicuius negotium agere: Præſtare aliquem ante ædes,ideſt, exhibere, ſiue adducere eum ante oſtium: præſtare fidem, fidem promiſſi,fidem publicam,promiſſum. Præſtare nihil debeo: culpam in me recipere nô debeo. Hinc Præſtans,modo partic. Cic.de Vniuer. Altera pari numero præſtās extremis,pariq; numero ſuperata. Modo nomen,pro,inſignis,excellens: habetq; fere ablatiuum. Vir.8.Aen. Præſtantes uirtute legit. Cic.pro Plancio: Iuſtitia,integritate omnibus præſtans. Idem 3.de Orat. Litteris doctrinaq; præſtans. Nonnunquam etiam genitiuum: ut, Præſtans animi. Vir.13.Aene. O præſtans animi iuuenis,id eſt, cui eſt animi præſtantia. Hinc Præſtantior & præſtantiſſimus. Idem 6. Aen. Quo non præſtantior alter Aere ciere uiros. Cic.de Amic. Scæuolam noſtræ ciuitatis,& ingenio,& induſtria præſtantiſſimum audeo dicere. Præſtandus,a, um,participiú. Oui.4.de Pon.Eleg.10.Sed præſtandus amor,res non oneroſa uolenti. Vires præſtandi habere, Oui.1.de Pon. el.8. Præſtatio,uerbale. Pau.de leg.3.l. ſi plures gradus. Hæredes onerare legatorum præſtatione.

Praesto,Preſente,ſiue aduerbium loci ſit,ſiue nomen indeclinabile, idem fere eſt quod præſens, ſiue in promptu, iungiturq; ſoli uerbo ſubſtan.Sum,& nonnunquam eius compoſito Adſum. Ci.3. Ver.Quadruplatores ad fretum præſto fuerunt. Ter. Eun.Præſto adſum. Ci.de Lege Agr. Te uolo curare ut mihi ſummopere præſto ſis. Accipitur aliquando Præſto eſſe. pro auxilio eſſe. Idē pro Mur.Multum uigilauit,laborauit,multis præſto fuit. Item,præſto eſſe,ſignificat aduenire. ad Her. Hirundines æſtiuo tempore præſto ſunt,hyeme pulſæ recedunt.

Praestolor,aris,pen.pr.Aſpettare, περιμένω,expecto. Feſtus. Præſtolari is dicitur, qui ante ſtando ibi, quo uenturú excipere uult, moratur. Plau. Dum eum domi præſtolor. Ter.Eun. Quem præſtolare Parmeno: Cæſ.2.bel. ci. Huius aduentum L. Cæſar filius præſtolans. Ci.2.in Cat. Datiuo iunxit: Qui tibi ad forum Aurelium preſtolarentur.

Praestringo,gis,xi,ctum,ante ſtringo,obuincio. Sta.5.Sylu. Ille tuis toties præſtrinxit tempora ſertis. Interdum obtenebrare, interprete Nonio: ut Præſtringere aciem oculorum. Plaut. in Mil. Præſtringit oculorum aciem in acie hoſtibus. Ad Her. li.1. Exiſtimat ſe auri ſplendore omnium aſpectus præſtringere. Hinc Præſtrigiatores, qui incantationibus, aut manuum agilitate aſtantiū oculos præſtringunt. Nonnunquam radere, Nonio interprete, & tranſeundo attingere. Ci.in 2.Phil. Aratri uomere portam Capuę pene præſtrinxiſti. Interdum obtundere, ut Præſtringere aciem ferri,apud Pli.li.7.c.15. Præſtringere aciem ingenij, apud Ciceronem in Diuin.

Praestruo,ſtruis,Edificare inanti,προκατασκευάζω,ante ſtruo, prius ædifico. Col. li.5.c.5. Ab imo præſtructa,ualenter reſiſtent. Præſtruere ſibi fidem, per tranſlationem accipitur pro præparare. Liui.28. Fraus fidem in paruis ſibi præſtruit, ut,cum operæpretiú ſit, cum mercede magna fallat. Ponitur aliquando pro obſtruo. Oui. 5. Faſt. Ille aditum fracti præſtruxerat obijce montis. Præſtructus,a,um,ex compoſito,ſiue ex induſtria factus Sueto. Tib. Cum præſtructum utrunque conſulto eſſet,ut & ipſe tentandi gratia afferret, & illa quaſi certiſſimum exitium caueret. Interdū idē eſt quod obſtructus.

Praesudo,as,Sudare inanzi,ante ſudo: tranſlate præexerceor. Sta. 6.Theb. Præſudare paret,ſeſeq; accendere uotis,

Præsul, lis, χορυφαῖος, à ueteribus dicebatur, primus inter Salios, Martis ſacerdotes: à præſiliendo: quòd, Salijs ancilia per urbem cantu & tripudijs circunferentibus, præiret, & choream duceret. Liu. li. 1. Hodie Præſulis nomine quẽuis intelligimus antiſtitem.

Præsulsus, ualde ſalſus. Colum. libr. 6. cap. 2. Præſulſæ adipis liquamine.

Præsulto, tas, προπηδάω, ante ſalto. Liu. l. 7. Ferox præſultat hoſtium ſignis.

Præsultor, toris, ἔξαρχος, χοροστάτης, qui ſaltantium choream ducit. Ci. 1. de Diuin. Qui diceret, præſultorem ſibi non placuiſſe.

Præsum, prees, præeſt, Eſſere preſidente, ἐπιστατέω, præfectus ſum, curam rei alicuius habeo. Sal. Romæ uigiliæ haberentur, hiſq; maiores magiſtratus præeſſent. Ci. 4. Ac. Admirabili quadam laude prouinciæ præfuit. Exercitui præeſſe, Plancus ſenatui l. 10. Claſſi præeſſe, Ci. 7. Ver. Sacris præeſſe, de aruſp. reſp.

Præsumo, is, Preſumere, προλαμβάνω, prius ſumo. Pli. li. 36. Theophraſtus auctor eſt, potores in certamine bibendi præſumere ſarinam eius. Præſumere animo eſt præſagire. Val. Max. lib. 1. Armis cum collega ſub Cinna diſſidens, præſumpſit, animo, ea re ſignificari exitum ſuum. Præſumptus, a, um, Silius. li. 5. ipſa ſuis manibus præſumpta piacula mittens. Præſumpta opinio. Quinct. li. 2. c. 17. Nihil inuidia ualeat, nihil gratia, nihil opinio præſumpta. Apud Tacitum Præſumpta ſuſpicio, pro eodem dicitur.

Præsumptio, Anticipatione, Præacceptio. Pl. Iunior in epi. ad Paulum: Ego beatiſſimum exiſtimo eum, qui bonæ famæ præſumptione perfruitur, certuſq; poſteritatis cum futura gloria uiuit.

Præsuo, is, præſui, utum, προῤῥάπτω, ante ſuere. Plin. libr. 12. cap. 29. Surculos præſuunt recentibus corijs quadrupedum. Haſta præſuta folijs. Ouid. 11. Met. Quæ folijs præſuta notam ſine uulnere fecit.

Prætego, gis, προκαλύπτω, ante tego. Lact. li. 5. Vitia ſua capillis, & pallio prætegebat.

Prætendo, dis, Porre inanti, προκαλύπτομαι, προτείνομαι, ante tendo, oppono. Virg. 9. Aen. Marti prætendere muros. Quandoque præfero. Vir. li. 4. Ge. Fumoſq; manu prætende ſequaces. Quandoque exhibeo. Ci. Prioratorum munus eſt, neque abiectum, neque inefferentem prætendere. Quandoque prætexo, Vir. li. 1. Ge. Riuos deducere nulla Religio uetuit, ſegeti prætendere ſepem. Lactantius per tranſlationem l. 4. dixit. Ne iuſtam poſſent excuſationem prætendere, ideſt allegare.

Prætener, a, um, ualde tener. Pli. li. 25. c. 13.

Prætento, as, Tentare, innanzi, προπειράομαι, prius tento. Tibul. libr. 2. eleg. 1. Et pedibus prætentat iter ſuſpenſa timore. Ouid. 5. Met. Calliope querulos prætentat pollice chordas, Miſericordiam iudicis prætentare. Quinct. libr. 4. Io egreſſu parcius, & modeſtius, prætentanda eſt iudicis miſericordia. Cic. 4. de Or. Cauſſa prætentata atque perſpecta, conſiderandum eſt, quo principio ſit utendum.

Prætenuis, ὑπέρλεπτος, ualde tenuis. Pli. li. 11. c. 15.

Prætepeo, es, ui, ante tepeo Ouid. 2. Am. Si tuus in quauis prætepuiſſet amor.

Præter, Eccetto, fuor che, πλὴν, χωρὶς, præpoſitio, à Præ deducta, quemadmodum In, Inter, & à Sub, Subter. Ea modo ſeparatur, modo componitur, Separata uim excipiendi habet, & ſemper accuſatiuo iungitur. Cic. li. 1. epiſt. Amicum ex conſularibus nemine tibi eſſe uideo, præter Lucullum. Aliquando ultra. Quinct. Multa erant, præter hæc, quæ obijci merito potuiſſent. Pli. lib. 10. Præter hominem, ſomniare equos, canes, boues, pecora, capras palá eſt. Aliquando ante. Cic. 5. Ver. Serui præter oculos Lollij. hæc omnia ferebant. Legitur & pro Sine, Saluſt. Præter rerum capitalium condemnatos. Aliquando contra. Ter. in And. Præter ciuium morem atque legem. Pro præterquam. Col. li. 3. c. 2. Omnis incommodi patientes præter caloris. Præter hac, apud Plautum ſæpius legitur pro poſthac. In Rud. Si præter hac tu uerbum faxis hodie, Præter modum, ſupra modum. Ci. de Diuin. Lacus Albanus præter modum creuit.

Præter, ſpem, ex inſperato, contra ſpem. Pla. in Merc. Præter ſpẽ ſaluæ ſumus.

Præterago, is, ere, παράγω, παρελαύνω, cõpello præterire. Hor. 1. epiſt. 15. Diuerſoria nota Præteragendus equus. Hoc eſt, agendus equus præter diuerſoria nota, ideſt ultra.

Præterbito, as, frequentat, à Prætereo, quaſi Præterito, interpoſitio b. Plau. Epid. Caue præterbites ullas ædes.

Præterea, Oltre, à ciò, πρὸς, πρὸς δέ, aduerbiũ eſt, ex præpoſitione Præter, & pronomine Ea, compoſitum, idem ſignificans, quod inſuper, uel ad hæc. Cic. in epi. Nam & in omni genere prudentiam tuam mihi expoſuit, & præterea ſuauitatem tuam adiunxit. Idem pro Cor. Balbo: Sed nos Poſſumus & huius ciuitatis eſſe, & cuiuſuis præterea. Virgil. 11. Aen. Si duo præterea tales Idæa tuliſſet Terra uiros. Accipitur nonnunquã pro poſtea, ſiue poſthac, εἶτα. Vir. 1. Aen. Et quiſquam numen Iunonis adoret. Præterea, aut ſupplex aris imponat honores?

Prætereo, is, iui, & ii, præteritũ, Trappaſſare, παραβαίνω, παράγω ultra eo, prætergredior. Ter. in Eun. Imprudens uillam præterij. Virg. 3. Ge. Cum rapidus ſol Nondum hyemem contingit equis, iam præterit æſtas. Pro effugere, uitare. Tere. in Hec. Neſcis quid mali præterieris. Præterire aliquid per metaphoram dicimur, cũ nullam eius facimus mentionem. Ci. de prouin. conſ. Cędes relinquo: libidines prætereo. 6. Faſt. Non tamen idcirco prætereunda mihi. Præterire ſilentio aliquid, idem. Præterit me hæc res, ignoro. Pro antecellere, uincere. Var. 1. de re ruſt. ca. 1. Hos nobilitate Mago Carthaginienſis præterijt. Hinc tempus præteritum, elapſum eſt. Ci. de Sen. Tempus præteritum nunquam reuertitur. Præteriti, extincti. Propert. li. 2. el. 14. Fas eſt præteritos ſemper amare uiros. Item Præteriti dicuntur qui in petitione magiſtratuum repulſam habuerunt, ut ſæpe apud Cic. inuenies. Prætereor, paſſiuum. Ci. 2. de Legib. Nec acerræ prætereantur.

Præterequito, as, equitando prætereo, uel tranſeo. Li. 3.

Præterfeñor, præterferris, præterlatus ſum. Paſſare, παραφέρομαι, prætereo, uel tranſeo. Liu. 1. Bel. Pun. Numidæ, ſimulac latebras eorum improuida præterlata acies eſt, exorti à tergo. Luc. li. 4. At quæ pars uocum non aures incidit ipſas, Præterlata perit.

Præterfluo, is, xi, xum, præterfluere, Scorrere uicino, trappaſſare ſcorrendo, παραῤῥέω, iuxta fluere, uel fluendo præterire. Liuius 24. Flumen, quod medio oppido fluxerat, extra frequentia tecta loca præterfluebat muros Var. 3. de re ruſt. cap. 16. Aquam oportet eſſe propinquam, quæ præterfluat. Præterfluere, per metaphoram, pro elabi. Ci. 5. Tuſc. Animum & præſentem percipere pariter cum corpore uoluptatem, & proſpicere uenientem, nec præteritam præterfluere ſinere.

Prætergredior, eris, ſius, ſum, παραβαίνω. prætereo. Cic. Appio li. 3. epi. Nunciauit, te iam caſtra prætergreſſum eſſe.

Præterlabor, eris, præterlapſus ſum, Traſcorrere, παραῤῥέω, iuxta labor, præterfluo, prætereo. Stat. 1. Theb. Fluctiuaga quà prę terlabitur unda Sicanios longe relegens Alpheus amores. Cic. 2. de Ora. Io mentem iudicis intrare non poteſt: ante enim præterlabitur, quam percepta eſt. Vir. 3. Aen. Cum tumulum præterlabere recentem.

Prætermitto, tis, Pretermettere, tralaſciare, παραλείπω, omitto, prætereo. Ter. in Ad. Nihil prætermitto. Prætermittere ſilentio, præterire ſilentio. Ci. 13. Phil. Prætermittere pœnam ſceleris, Ci. ad Brutum, idem eſt quod remittere, uel ignoſcere. Prætermitti dicitur, quod aut ignorantia, aut obliuione, aut negligentia præteritur: omitti uero, quod de induſtria relinquitur. Ci. 3. Offi. Minime aſſentior iis, qui negant eum locum à Panetio prætermiſſum, ſed conſulto relictum. Prætermiſſio. 2. Off. Mamerco ædilitatis pręter miſſio Conſulatus repulſam attulit.

Prætermonstro, ſtras. Gel. lib. 20. c. 9. Vſus conſilio ſum magiſtri prætermonſtrantis, ideſt, quaſi prætereuntis.

Præternavigo, as, παραπλέω, prætereo, prætervehor.

Præterpropter, una dictio eſt: compoſita, ſignificans, præterquam propter: hoc eſt, propter aliam cauſam, quàm proter eam de qua loquimur, ut, Præterpropter uitam uiuitur. ideſt propter aliam cauſam uiuitur, quàm ut uiuatur, ut puta propter laudem, uel gloriam. Ennius apud Gel. Incerte errat animus, præter propter uitam uiuitur.

Præterquam, Fuor che, ſaluo che, eccetto che, πλὴν ἤ, πλὴν εἰ μὴ, dictio compoſita, excipiendi uim habens, ſed caſum exigens ſuperiori ſimilem: quia idem uerbum ſubintelligitur: ut, Nemo id dixit, præterquam Ci. Nullius id intereſt, præterquam patris: Nulli id placuit, præterquam Cæſari: Neminem, præterquam prætorẽ, timeo: O nos omnes Præterquam Plato, legite: A nemine, præterquam à Socrate, didici. Liui. li. 1. Multitudo coaleſcere in populi unius corpus nulla re, præterquam legibus, poterat.

Præterquam, quod, Se non che, πλὴν ὅτι, niſi quòd. Plinius Iun. Omnia nobis ex uoto ſucceſſerunt, Præterquam quòd in itinere defunctam matrem audiuimus. Ponitur aliquando in oratione ſequente ſemper, pro cum ſemper. Gel. li. 15. c. 1. Declamauerat Iulianus, præterquam ſemper alias, tum uero nimium quàm delectabiliter. Aliquando ſequente Etiam Celſus: Aqua uero frigida infuſa, præterquam capiti, etiam ſtomacho prodeſt.

Prætervẽho, his, p. c. παρελαύνω, naui, curru, uel iumẽtis, aliquid præter locum aliquem ueho. Cic. 5. de Fini. Reuocare eos ſolitæ, qui prætervehebantur. Virg. 4. Aen. Viuo prætervehor oſtia ſaxo Pantagiæ. Liu. li. 1. Cum prætervęheretur nauibus Galliæ ora. Legitur & abſolute pro præternauigo. Suet. in Augu. Iudæam prætervehens apud Hieroſolymam non ſupplicauit. Vbi prætervehens dixit pro Prætervectus. Oratio prętervecta ſcopulos, per tranſlationem dicitur, quę maiorem difficultatis partem ſuperauit. Cicer. pro Cœlio: Emerſiſſe iam è uadis. & ſcopulos prętervecta uidetur oratio mea. Idem 7. Phil. Periculoſiſſimum locum ſilentio ſum prętervectus, ideſt, quoniam ueſtro cum ſilentio difficillimum orationis locum abſolui. Prętervectio. Ci. 7. Ver. Monimẽtum ſceleris ſui uoluit eſſe in conſpectu Italię, ueſtibulo Sicilię, prætervectione omnium, qui ultro citroq; nauigarent.

Prætervolo, as, are, Trappaſſare uolando, παραπέτομαι, uolando prætereo

prætereo Cicer.in Arat. Quem rutila fulgens pluma præteruolat ales. Tranſlate pro uelociter præterire. Silius.li.10. Quæ medias uelox raptim præteruolat auras. Ci.3.de Ora. Sententiæ ſæpe acutæ non acutorum hominum ſenſus præteruolant, ideſt ante quàm intelligantur, præterfugiunt.

Prætexo, is, xui, textum, *Teſſere appreſſo*, προυφαίνω, ante uel circũ ueſtem aliudue quippiam atexo: unde Toga Prætexta dicta eſt, quòd purpura ei prætexeretur. Accipitur pro prætendere, ſiue ualere, cauſamq; aliquam non ueram afferre. Vir.4.Aen. Coniugiũ uocat, hoc prætexit nomine culpam. Ci.in Piſ. Nemo poteſt exercitum aperte petere, ut non prætexat cupiditatem triumphi. Nõnũquam accipitur pro præordiri, ſiue præordinare. Cic.3.de Ora. Omnia quæ aguntur acerrime, lenioribus principijs natura prætexuit. Prætexere littora uelis, eſt ea uelis quodammodo operire & abſcondere. Oui.in Arte: Quid referam Baias, prætextaq; littora uelis? In eadem propemodum ſignificatione uſus eſt hoc uerbo etiam.

Prætexta, toga, περιπόρφυρος, genus ueſtimenti oblongum ac talare quod ſupra tunicas magiſtratus ſumebant: ita dicta, quòd ei purpura prætexebatur. Hæc una cum bulla in uſum puerorum nobilium uſurpatur. unde prætextati dicebantur, qui nondum decem & ſeptem annos prætererant: à prætexta, quam induebant: qua depoſita, accipiebant togam uirilem, cum ad annum decimũ ſeptimum perueniſſent, tanquam non pueriliter, ſed uiriliter uita eſſet peragenda. Ci. A patre ita eram deductus ad Scæuolam, ſumpta uirili toga, ut quo ad poſſem, & liceret, à ſenis latere nunquã diſcederem. Ideo autem ingenuis pueris attributam exiſtimant togam prætextam, ut ex purpuræ rubore, ingenui pudoris admonerentur. Macr. li.1.Sat. Ab hoc ueſtimenti genere olim Papirius cognominatus eſt Prætextatus, ob tacendi, loquendiq; in prætextata ætate prudentiam. Id poſtea cognomen, in omnem eius familiam tranſlatum fuit. Erat & Prætexta geſtamen magiſtratuum & regum. Hac Tullus Hoſtilius primus uſus eſt (ut inquit Plinius) qui debellatis Hetruſcis, ſellam curulem, lictores, & togam pictã, atque prætextã (quæ inſignia magiſtratuũ Hetruſcorum erant) Romam tranſtulit. Sed poſtea Tarquinius, Demarati filius, cum de Sabinis egiſſet triumphum, quoniam in eo bello filius eius annos quatuordecim natus, hoſtem manu percuſſerat, & pro concione illum laudauit, & prætexta ac bulla aurea donauit inſigniens puerum ſupra annorum ſortem, præmijs uirilitatis & honoris. Prętextæ igitur ac bullæ geſtãdæ mos à Priſci Tarquinij filio deductus eſt. Sunt tamen qui tradunt eundem Priſcum cum ſtatum ciuitatis ordinaret, inſtituiſſe, ut patriciorum filij bulla aurea uterẽtur, & togã quæ purpura prætexitur, ijs tñ quorum patres curulẽ magiſtratum geſſiſſent, cæteris prætextam tantum induiſſe, uſque ad eos, quorum parentes ſtipendia iuſta meruiſſent. Fuit & in uſu prætexta bulla, qua nulli alij licebat uti, niſi ei qui funus faciebat. Dicimus autem Prætextus, a, um, adiectiue: ut prætexta toga, prætextæ actiones: uel ſubſtantiue hæc prætexta, huius prætextę. Prætextæ fabulæ, ſeu comœdiæ, in quibus reges Romani, uel duces inducebantur, perſonarum dignitate pene tragœdiis ſimiles. Hor.in Arte: Vel qui prætextas, uel qui docuere togatas. Dictæ prætextæ, quòd principum magiſtratuumue perſonæ in iis inducerentur, quæ prætextis uti ſolent.

Prætextatvm, ſermonem (inquit Feſtus) ueteres appellauerunt, ab eo quòd prętextatis nefas ſit obſcœno uerbo uti, uel (ut quidam aiunt) quòd nubentibus, depoſitis prętextis, à multitudine puerorum obſcœna acclamarentur. ideoq; prætextatum ſermonem appellabant, qui nihil obſcœnitatis haberet. Hæc ille. Contra hanc tamen Feſti opinionem Suet. Gel. & Macr. Prætextatum ſermonem acceperunt pro eo, qui aperte obſcœnam rem ſignificat. Sue. in Veſpa. Erat dicacitatis ita ſordidæ, ut ne prætextatis quidem uerbis abſtineret. Sic Macro.l.1.Sat. Impudica & prætextata uerba iacientis. Sic prætextati mores, laſciui, & obſcœni. Iuue.Sat.2. Sic prætextatos referunt Artaxata mores. Prætextati anni à Plinio dicuntur li.33. pro annis pueritiæ: & Prætextata ætas, à Gel.l.1. Prætextatæ puellæ, ingenuæ, & innuptæ, à prætextis, quas nubẽtes deponebant.

Prætextvm, ti, *Preteſto*, πρόσχημα, dicitur illud uelamen, quo moueri ſe aliquis ſimulat ad aliquid agendum, cum tamen alia cauſa moueatur. Suet. de Cæſa. Et prætextum quidem illi ciuilium armorum hoc fuit, cauſas autem alias fuiſſe opinantur. Idem ſignificat Prætextus huius prætextus Sueto.in Tib.

Prætimeo, mes, ὑπερφοβοῦμαι, ualde timeo. Plau. Amph.

Prætor, ris, *Pretore, podeſtà*, Athenis, ἄρχων, στρατηγός, omnis magiſtratus appellabatur, cui pareret exercitus. unde Imperatores, prætores quoque uocantur. Ad Hereo. Epaminondas Thebanorũ imperatori ei, qui ſibi ex lege ſucceſſerat prætor, exercitũ non tradidit. Liu. Patres quo tempore L. Sextius primus ex plebe conſul creatus eſt, Furium Camillum primum prætorem urbanum, qui ius in urbe diceret, creauerunt: mox, unico prætore non ſufficiente, quòd multi peregrini in ciuitatem uenirent, alius creatus eſt peregrinus, quòd plerunque inter peregrinos ius dicebat. Capta deinde Sardinia, alijsq; prouinciis, totidem prætores quot prouinciæ in ditionem uenerant, creati ſunt, partim qui urbanis rebus, partim qui prouincialibus præeſſent. Dictus prætor (ut Liuius innuit) à præeſſendo; ut Varro, à præeundo, quaſi præiuit, quòd prępet iure & exercitu. Idem Liui.lib.5. ſcribit, primum prætorem ex patribus, qui ius in urbe diceret, creatum fuiſſe penes quem magiſtratum omnis publici priuatique iuris erat poteſtas, ut & nouum ius condere, & uetera abrogare facultas eſſet. adq; ob magiſtratus honorem, Ius honorarium appellatum eſt; cum tamen regia illi eſſent inſignia, ut apparatu conſulibus pene par uideretur. Creatus, cum conſules auocarentur bellis finitimis, nec eſſet qui in ciuitate ius diceret.

Prætoriani, cohortis prætoriæ milites, à prætore, id eſt, imperatore corporis ſui cuſtodiæ cauſa delecti. Cicer. pro Cœl. Nemini unquam prætoriani maiores honores habuerunt. Plin. libr. 6.cap.29.

Prætorivm, rii, *Pretorio*, ἀρχεῖον, στρατηγεῖον, domus in qua prætor habitat, ſiue dux: quia (ut dictum eſt) omnis magiſtratus, cui pareret exercitus, prætor dictus. Liu.li.3. Quercus ingens prætorio imminebat. Ponitur pro magnifica & ampla domo in agro extructa. Suet. de Cali. In extructionibus prætoriorum atque uillarum. Palladius li.1. Prætorii ſitus ſit loco erectiore, & ſicciore. Figurate item Prætorium accipitur pro ipſo concilio à prætore conuocato, unde, Dimittere prætorium, legimus, ut, Dimittere ſenatum. Liu. Fuluius, dimittens prætorium, tribunis militum imperauit, &c.

Prætorivs, a, um, ut, Prætorium ius, prætoria cohors, quæ à prætore, ideſt, imperatore non diſcedebat, & Prętoria porta, qua exercitus in prælium educitur: quia initio prætores erant, qui nunc imperatores, qui bella adminiſtrabant. Prætorium genus, ex quo maiorum aliquis præturam geſſit, ad conſulatum tamen non peruenit. Cicer. pro Plancio: Cedat conſulari generi prætorium, nec contendat cum prætorio equeſter locus. Prætorius uir, qui præturam geſſit.

Prætoricivs, a, um, aliud adiect. Prætorius. Mart.li.8. De prætoricia ſolidam mihi Paule corona Mittis.

Prætortvs, ualde tortus. Col.li.3.c.18.

Prætrepido, das, ualde trepido: unde Prætrepidans. Catull.

Prætrvnco, cas, ἀποτέμνω, ἀποκόπτω, amputo, præſcindo. Pla. Mil. Nonne tibi iſtam prætruncari linguam largiloquam iubes.

Prætvmidvs, ualde tumidus. ut Prætumidus furor, Claud.

Prætvtivm, πραιτούτιον, oppidum Piceni, teſte Ptol. li.3.c.1. Inde Prætutius, a, um: ut, Pubes Prætutia; Silius lib.15. Et Prætutianus na, num: ut Prætutianus ager, Pli.li.3.c.13.14.

Prætvra, æ, *Pretura, podeſtaria*, prætoris dignitas. Plinius li.14.ca.22. Ad proconſulatum uſque è pratura honoribus geſtis. Cicero pro Flac. Præturæ iuriſdictio, res uaria. Idem 3. Catil. Cum pratura ſe abdicaſſet. Egredi præturam. Tacit.li.3.

Prævaleo, les, pen.corr. *Preualere*, ὑπερέχω, antecello, & quaſi in maiori pretio ſum, uel melior ſum. Pli. utræque in pretio ſunt, ſed tamen præualent margaritæ. Aliquando ſignificat robuſtiorem eſſe. Stat.2. Achil. Qui Præualet arcu. Pli.li.10.c.6. Vulturum præualent nigri. Hinc Præualeſco, is, ualidior fio. Col. lib.5.c.6. Vitem, ante quàm ex toto præualeſcat, arbor, conſerere conuenit. Hinc Præualidus, adiectiuũ. Liuius.26. Duas pualidas urbes Vir.1.Geo. Neu ſe præualidam primis oſtendat ariſtis. Oui.epiſ.8. Præualidæ fuſos comminuere manus. Præualide aduerbium. Pli.lib.17.c.14.

Prævaricor, aris. *Preuaricare*, καταπροΐεμαι, διαλοξεύω, quocunque modo à præſcripto ſui officij deflectere. Pli. li.18.c.19. Arator, niſi incuruus, præuaricatur. In litibus autẽ forenſibus, Præuaricari, ut ait Martianus, proprie dicitur accuſator, qui colludit cum reo, & proprias quidem probationes diſſimulat, falſas uero admittit. Ci.de Aruſp.reſp. A Catilina pecuniam accepit, ut turpiſſime præuaricaretur. Vlpianus in. li. Athletas. ff. de his qui not. inſam. Qui præuaricatur, ex utraque parte conſiſtit, quinimmo ex aduerſa. Ci. pro Clu. Non defendere, ſed præuaricari accuſatori uidebatur. Hinc Præuaricator, qui ab officii ſui præſcripto deflectit, atq; aberrat. Vlpianus in.li. Athletas. ff. de iis qui not. infam. ſcribit pręuaricatorem eſſe, qui diuerſam partem adiuuat, prodita cauſa ſua: allegatq; Labeonem, qui hoc nomen à uaria certatione tractum ſenſit. Cic.1.Ver. Vtrum te perfidioſum, an præuaricatorem exiſtimari mauis? Cœlius ad Cic.li.8. Ne præuaricator cauſſæ publicæ exiſtimaretur. Apponere ſibi præuaricatorem, dicebant antiqui, procurare ſe per aliquem accuſandum, quo cum reo colludente, facile abſoluatur. Cic.2.Phil. Iam uereor, patres conſcripti, ne pręuaricatorem mihi appoſuiſſe uidear. Præuaricatio. Plinius Iunior ad Cor. Tacit. li.1.epiſt.20. Aliqui præuaricatio eſt tranſire dicẽda: Præuaricatio etiam curſim ac breuiter attingere, quæ ſint inculcanda, infigenda, repetenda. Ci. in parti. Præuaricationis nomen ſignificat eum, qui in contrariis cauſis quaſi uarie eſſe poſitus uideatur. Idem ad Q.Fr. libr.2. Druſus erat de præuaricatione abſolutus.

Prævehо, is, προελαύνω, ante ueho. unde Præuectus, a, um, ante alios.

alios uectus, Liui.li.9. Equites Romani præuecti per obliqua cam pi. Sil.li.7. Ac præuectus equo nunc dextra prouocat hoſtem.

PRAEVELO, as, *Coprire dauanti, προκαλύπτω*, ante tego. Claud.lib.2. de Rab. Sollicitum præuelatura pudorem.

PRAEVELOX, p.p. ualde uelox. Pli.li.11.c.21.

PRAEVENIO, *Venir innanti, anticipare, φθάνω*, ante uenio, antici cipo. Liuius.24. Præuenerat non fama ſolum, ſed nuncius etiam. Prauenìens, interpoſita dictione. Vir.8.ecl. Naſcere, pręq; diē ue niens age Lucifer almum. Præuentus. Tacit.li.17. Vexillis inferio ris Germaniæ præuentus erat.

PRAEVERTO, & Pręuertor, deponens, *Trapaſſare, preporre, preoccupare, προλαμβάνω, φθάνω*, prætereo, præcedo, anteuerto. Vir.1.Ae. Volu cremq; fuga præuertitur Hebrum. Cice. pro Sylla: Nemo me un quam te nuiſſima ſuſpicione perſtrinxit, quem non præuerterem. Interdum pro præfero, præpono. Ci.2. de Diuin. Niſi quid habes, quod huic ſermoni præuertendum putes. Gel.li.4.c.3. Iuriſiuran di religionem amori præuertiſſe. Plaut. in Amph. Me me uxorem præuertiſſe dicant præ rep. id eſt ne dicant me uxorem prætuliſſe reip. Item reuoco. Ibidem, Flebilis præuertitur metus. Pro præoc cupare. Virg.1.Aen. Et uino tentat præuertere amore Iampridem reſides animos. Præuerſum fulgur, inquit Feſtus, quod ignoratur noctu, an interdiu ſit factum. Præuertere ſerio, quod dictum eſt per iocum: eſt eaſtimare dictum eſſe ſerio, quod ioco dictum eſt. Plau. in Amph. Si quid dictum eſt per iocum, non æquum eſt id te ſerio præuortier. Liuius. 2. Nec puſſe, cum hoſtes proprie ad portas eſſent, bello præuertiſſe quicquam. Ibidem. Aegre impetra tum à Tribunis ut bellum præuerti finerent. Idem, Si Punicum Romano præuertiſſet bellum. Cæſ.7.bel.gal. Cæſar huic rei præ uertendum eriſtimauit. Id eſt, occurrendum.

PRAEVIDEO, des, p.c. *Antiuedere, προορῶ*, Cic.1. de Diuin. Præſentia cernit, futura præuidet Vir.5.Aen. Ictum uenientem à uertice ue lox Præuidet. Præuiſus, a, um, Ci.5.Ver. Res mihi tota præuiſa, at que præcauta eſt.

PRAEVITIO, as, *Vitiare, corrumpere*, ante uitio, uel corrumpo. Oui.14. Met. de Circe loquens: Hunc dea præuitiat.

PRAEVINCIO, is, ire, præligo. Gel.li.15.c.10. Laqueo præuinctæ.

PRAEVIVS, a, um, *ὁδηγός, χειραγωγός*, qui præeundo uiam monſtrat Ci. in Arato. Præuius Auroræ Oui.11.Met. Nunc præcedentem ſe quitur, nunc pręuius anteit.

PRAEVMBRO, as, *Coprire d'ombra*, caligine offundere, & inuoluere. Tacitus: Præumbrante imperatoris faſtigio.

PRAEVRO, is, præuſſi, præuſtum, ante uro: unde præuſtus, in cacumi ne aduſtus. Liu. Bellum erat conſenſu fieri ſolitum, ut Fecialis ha ſtam ſanguineam præuſtam ad fines eorum ferret. Vir.7.Aen. Su dibuſue præuſtis.

PRAEVOLO, las, pen.cor. *Volare innanti, προπέταμαι*, ante uolo. Pla. Mil. Præuolet mihi, quò tu uelis. Ci.2. de Na.de. Grues in tergo præuolantium colla & capita reponunt.

PRAGMATICI, *Sollecitatori de liti*, qui apud Græcos mercede con ducti miniſtros ſe præbebant oratoribus in iudicijs. dicti Pragma tici à Græco nomine πρᾶγμα, quod inter cætera cauſſam ſiue li tem ſignificat. Quinct.li.12. Neque idem Græcos neſcio factu aſ ſe, unde nomen iis pragmaticorum datum eſt. Iuue. Sat.7. Inde ca diſtit partes in fœdera pragmaticorum: Hoc eſt, à iudicio diſce dunt, & litem arbitrio forenſium aduocatorum, ſeu procuratorum dirimendam permittunt. Ci.li.1. de Ora. Apud Græcos infimi ho mines, mercedula adducti, miniſtros ſe præbent in iudicijs orato ribus, ij, qui apud illos pragmatici uocantur.

PRAMNIVM, uinum, generoſi uini genus, quod in Smyrnæorum agro naſcebatur. Pli.li.14.c.4.

PRANDEO, prandes, prandi, & pranſus ſum. *Il deſinare, ἀριστάω*, pran dium ſumo. Pla. in Men. Prandi & potaui. Ci. pro Clu. Cum eius in nuptijs multitudo hominum pranderet. Interdum, pro in pran dio comedere: cum accuſatiuo. Hor.2.Ser. Saty.3. Luſcinias ſoliti impenſo prandere coemptas. Pranſus, ſa, ſum, partic. Hora.1.Ser. Sat.6. Pranſus non auide. Ci. pro Mil. Adde inſcitiam pranſi, poti, oſcitantis ducis. Pranſos ueteres uocabant, teſte Nonio, non ſolú qui ediſſent, ſed etiam quibus nihil deeſſet. Var. Pranſum te ac pa ratum eſſe oportere.

PRANDIVM, prandii, *Il deſinare, ἄριστον*, cibus qui circa meridiem ſu mitur. quem ueteres cœnam appellabant. Feſtus: Cœna apud anti quos dicebatur, quod nunc eſt prandium: Nonius: Quæ nunc prá dia ſunt, cœnas Sabini habebant. Pla. Pœn. Partē prandii pignus cepi. Ci. in Ver. Quid ego iſtius prandia & cœnas commemorem? Idem pro Mur. Ad prandium uulgo uocati. Sue. in Vit. Epulas di ſpertiebat in ientacula, prandia, cœnas, comeſſationes. Finire pran dia nigris moris. Hor.1.Ser.Sat.4. Ille ſalubres Aeſtates ducet, ni gris qui prandia moris Finiet. Prandium dictum uolunt quaſi pa randium, quòd leuia tantum quædam, & paratu facilia apponeren tur. nam Prandium non fuiſſe præcipuum cibum antiquis, appa ret ex Celſo l.7. cú de hyeme loquitur: Si prandet; utilius eſt exi guum aliquid, & ipſum ſiccum ſine carne, ſine potione ſumere. Di minutiuum eſt Prandiolum, ſiue Prandiculum. Feſt.

PRANSITO, as, frequent. à Prádeo. Pla. in Amph. Nequā homines, qui polentam pranſitant.

PRANSOR, ſoris, qui prandet, aut qui inuitatus eſt ad prandium. Pla. in Men. Bonum anteponam prandium pranſoribus. Hinc Pranſo rius adiect. ut, Pranſorium candelabrum, apud Quinct.li.6.c.4.

PRASSI, Indiæ populi. metropolis Palibrota. Pli.li.6.c.19.

PRASINVS, p.c. color uiridis ad ſimilitudinem porri. nā πράσον La tine Porrum. Mart.li.10. Plau. Pli.li.37 c.10.

PRASIAE, oppidum maritimum in ora Laconica. Thucyd.li.2.

PRASIVS, πράσιος, gemma eſt è uiridantium genere. Pli.li.37.c.8.

PRASOIDES, p.p. gemma ea genere topaziorum. Pli.li.37.

PRATVM, prati, *Prato, λειμών*, ex quo fœnum percipitur. nomen ha bens ex eo, quòd ſine opera paratum ſit, ut placet Varroni lib.4. de ling.lati. Pratum (inquit Vlpia. de uerbo. ſigni.) ex eo dictum; quòd paratum ſit ad fructum capiendum. Col.li.2.c.17. Prato ue teres Romani primas in agricolatione tribuerunt partes. nomen quoque indiderunt ab eo, quòd protinus eſſet paratum, nec ma gnum laborem deſideraret. Ouid.1.Meta. Figitur in uiridi, ſi ſors tulit, anchora prato. Prata item dicebantur, quæ nunc Viridaria, ut plurimum buxo & lauro frequentata. Hinc Pratenſis, & hoc pratenſe, λειμώνιος, ex prato. Col.li.6.c.3. Pratenſe fœnum. Pratē ſes flores, Pli. lib.21.c.8. Pratenſes fungi, qui in pratis naſcuntur. Hora.li. 2.Sat.4. Pratenſibus optima fungis. Hinc pratulú dimin. Ci. Att.l.12. Quotu abuſus es in noſtro pratulo. Idem de Cla. Ora. In pratulo conſedimus.

PRAVVS, ua, uum, *Cattiuo, maluagio, διάστροφος*, diſtortum, peruerſum. Cic.1.Ac. Quid rectum in oratione prauumue. Hor.1.Ser. Sat.3. Prauis fultum male talis. Lucr.li.4. Vt in ſabrica ſi praua eſt regu la prima, Omnia mendoſe fieri, atque obſtipa neceſſum eſt. Tran ſlate accipitur pro malo & uitioſo. Teren. in Ad. Prauum, ineptú, abſurdum, alienum à uita mea. Ci. pro Roſcio Com. Nihil ab hoc prauú & peruerſum produci poſſe arbitrabantur. Ci.2. de Fin. Quá uis beſtiæ deprauatæ non ſint, prauæ tamen eſſe poſſunt. Tenax praui, Vir.4.Ac. Obnoxius prauis. Hor.2.Ser.Sat.7. Stultitia pra ua, Hor.2.Ser.Sa.3. Ambitio praua, Hor.1.Ser.Sa.6. Prauo naſo ui uere, Hor. in Arte. Hinc Prauitas, obliquitas, mala & peruerſa alicu ius rei conſtitutio, Ci.4.Tuſc. Cum partes corporis inter ſe diſſi dent, ex quo prauitas membrorum diſtortio, deformitas. Aliquan do pro malitia. Cic.4.Ac. Tamen ne in iſta prauitate perſtabitis? Ci. in Parad. Animi prauitates recte uitia dicuntur. Hinc Praue, ad uerb. cui opponitur recte Cicer. 2. de Fin. Male, praue, turpiter cœnabat.

PRAXITELES, ſtatuarius, marmore nobilitatus, & præcipue duplici Venere, Gnidia, & Coa. Pli.li.34.c.8. & li.37.c.5.

PRECIS, ci, cem, *Δέησις, δέημα*, obliqui ſunt ab inuſitato nomina tiuo Prex, idem quod precatio. Ter. Phor. Vt nullus locus relin quatur preci. Quin.li.3.c.10. Ne eum talium precum pudeat. Ter. And. Nihil eſt preci loci relictum. Hor.2.epi.1. Cœleſtes implo rat aquas docta prece blandus.

PRAECARIVS, a, um, adiect. δεητικός, quod precibus petenti utēdú conceditur tandiu quādiu is, qui conceſſit, patitur. In hanc ſenten tiam dictum eſt à Seneca, hominem eſſe precarii ſpiritus. Et apud Curtium ait Alexander: Mori præſtat quàm precario Imperatorē eſſe. Idē: Sed precariú ſpernebatur Imperiú, ubi precariú Imperiú dr id, quod tandiu obtinetur, quádiu, qui conceſſere, pmittūt. Ani ma precaria. Taci. l.1. Meq; precariā animā inter infenſos trahe re. Precarium auxiliú, non iuſtum ferre, Li.8. Ius precarium. Ta citus de Germanis. Salus precaria, Brutus Ciceroni. Precario no men, ipſa terminatione datiui pro aduerbio accipitur Ter. in Eun. Seu ui, ſeu clam, ſeu precario. Pla. Iuriſc. Precario habere uidetur, qui poſſeſſionem corporis uel iuris adeptus eſt ex hac ſolummo do cauſa, quod adhibuit preces. Ci. pro Cecin. Ita ſe poſſediſſe, ut nec ui, nec clam, nec precario poſſederit.

PRECIAE, uuæ, teſte, Seruio dicuntur, quæ ante alias matureſcunt, quaſi præcoquæ. Vir.2.Ge. Purpureæ, preciæq;

PRECIVS, lacus nomen eſt, apud Ci. in Or. pro Milone.

PRECOR, aris, *Pregare, δέομαι*, cum accuſatiuo ſignificat oro. Cic.1. de na.de. Quid ueneramur, quid precamur deos? Iunctum uero cū datiuo, idem eſt, quod opto alicui bonam uel malam fortunam. Quinct. Et oram ſoluentibus bene precemur. Hor.2.Ser.Sa.7. Mil uius & ſcurræ tibi non referenda precati diſcedunt. Dira præcari alicui, Tib.li.2. El.7. Male precare alicui. Ci. in Piſ. Omnes exe crarentur, male precarentur. Dicimus autē precor deos, precor ad deos. Li.38. Ad quos precentur, & ſupplicent. Precor deos bo nas preces. Cato c.134. Hinc precator, qui pro alio poſtulat. Ter. in Heaut. Nec tu arani tibi, neq; precatorē pararis. Precatio. Ci. pro Mur. Illa ſolennis comitiorum precatio.

PREHENDO, is, Vide ſupra Præhendo.

PREMO, is, preſſi, preſſum, *Premere, calcare, πιέζω, θλίβω*, proprie ca co, & innitor alicui rei cum pondere. Vir.4.Ge. Spumantia coge re preſſis Mella fauis. Quandoque aduerſari, uexare. Vir.10.Aen. Numina nulla premunt. Plau. Amph. Fata iſtęc me premunt. Quā doque effodere. Idem 10. Aenei. Sulcumq; ſibi premat ipſa carina.

Quādoq; inſequi, inſiſtere. Vir. 1. Aen. Hac fugerēt Graii, premeret Troiana iuuentus. Quādoq; urgere: ut, Ingentē clamore premes ad retia ceruum. Quandoq; occultare. Virg. 1. Aen. Spem uultu ſimulat, premit altum corde dolorem. Quādoq; expellere. Varro, Inuitamq; preſſit ab ædibus. Quandoq; cohibere. Vir. 1. Aen. Imperio premit, ac uinclis & carcere frænat. Quandoq; claudere. Idem 9. Aene. Preſſitue oculos, ac uulnera laui. Quandoq; uitiare. Varro: Qui toties uillici tui uxorem abſente preſſiſti uiro. Quādoq; remouere, excitare. Vir. 1. Ge. Et ruris opaci Falce premes umbram. Quandoque uaſtare. Vir. 1. Aen. Pelago premit arua ſonanti. Quandoque occidere. Vir. 9. Aen. Armigerumq; Rhemi premit. Quandoque demergere, infodere. Idem. 2. Ge. Quæcunque premes, uirgulta per agros, Sparge fimo pingui. Quandoque inſtare, & dicendo immorari. Pli. epi. 9. l. 3. Cum Caſtam accuſarē, nihil magis preſſi, quàm quod accuſator eius, &c. Quandoque reprehendere. Quinct. l. 12. de Cicerone: Præcipue preſſerunt eū, qui uideri Atticorum imitatores concupiebant. Aere alieno premi, Cic. 11. Catil. Facta premunt annos, id eſt, ſuperant, Ouid. 7. Meta. Anguſtius premi. Cæſ. 3. Bel. Gal.

PRESBITER, eri, *Prete*, πρεσβύτερος, Latine ſenior dicitur.

PRESSORIVS, a, um, ut, Preſſorium uas, in quo quid premitur. Col. l. 12. c. 18.

PRESSO, ſas, καταπιέζω, frequent. à premo. Vir. 3. ecl. Preſſabimus ubera palmis. Inuenitur & Preſſor, aris, deponens. Pla. in Perſa: Vomica eſt, preſſare parce. Preſſatus, part. Pla. Aſi. Quin tradis hac crumena preſſatum herum?

PRESSVRA, παρθλίψις, actus premendi. Pli. li. 18. c. 31. Preſſura una culeos 20. implere debet. Colum. l. 12. c. 36. Poſt primam preſſuram uinaceorum.

PRESSVS, a, um, *Calcato, breue, caricato*, τεθλιμμένος, modo participium eſt: ut, preſſus manu caſeus. Colu. l. 7. c. 8. Illa notiſſima eſt ratio faciendi caſei, quem dicimus manu preſſum. Vir. 2. Ecl. Preſſi copia lactis. Idem 3. Ge. Læta magis preſſis manabunt flumina mammis: Modo nomen, idem ſignificans quod ſubtilis ac breuis. Cic. in Horten. Quis te eſt, aut fuit unquam in partiundis rebus, in definiendis & explicandis ſententiis preſſior? Aliquando onuſtum. Vir. l. 2. Geor. Ceu preſſæ cum iam portum tetigere carinæ. Preſſo gradu incedere, id eſt, firmo, nec celeri, ſed quo cautos incedere uidemus Liu. 28. Hiſpanos preſſo gradu incedere iubet. Preſſum uocat Ouid. quod eſt quaſi impreſſa nota ſignatum, l. 6. Faſto. Hinc Preſſe, aduerb. Cic. 1. Off. Imitatio preſſe loquentium, & leniter. Idem 4. de Fin. Preſſius agamus, quæ dixiſti, cum bis confeceramus, quæ tuis antepono.

PRESSVS, us, ipſa preſſio. Ci. l. 1. de Ora. Nemo eſt, quin Valerium Sotanum lenitate uocis, atq; ipſo oris preſſu & ſono facile uincat.

PRESTER, ris, pen. genitiui pro. ſerpentis genus, quem alio nomine uocant Dipſadem. Luc. l. 9. Oraq; diſtendens auidus ſpumantia preſter. Pli. l. 20. c. 20. Venena ſerpentium hæmorrhoidum, & preſterum reſtringi. Eſt etiam Preſter cœleſtis flammæ genus, quæ quicquid attingit, amburit, & proterit. Pl. l. 2. c. 48.

PRETIVM, tii, *Prezzo, pregio*, τιμή, quod datur pro re empta. Pla. in Pœn. Iſto pretio tuas nos facile feceris. Vir. 4. Aene. Fœmina, quæ noſtris errans in finibus, urbem Exiguam pretio poſuit. Ter. in Heaut. Agrum in his regionibus Meliorem, neq; pretij maioris, nemo habet. Auellere pretium, antequàm mercem oſtēdere. Hora. 1. Ser. Sat. 2. Capi. pretio, Tibul. lib. 3. el. 1. Aliquando accipitur pro mercede ſiue præmio: idq; interdum in meliorem partem. Ter. An. Quod habui ſummum pretium, perſolui tibi. Vir. 5. Aen. Et palmæ pretium uictoribus. Interdum in deteriorem, ut idem fere ſit quod pœna. Oui. 10. Met. Mors pretium tardis. Ter. An. Ego pretium ob ſtultitiam fero. Legitur etiam Pretium aliquando pro compoſito operæpretium. Tac. l. 2. Res eo anno prolatas haud referem, ni pretiū foret Piſonis, & Aſinii Galli diuerſas ſententias noſcere. Pretium operæ, & Pretium curæ, locutiones notatu dignæ Pli. Id uero audire pretiū operæ ſit. Pli. epi. 159. Poſtea mihi uiſum eſt pretium curæ, ipſum ſenatuſconſ. quærere. Hinc Pretioſus, a, um, multi pretij. Pla. in Bacc. At nimium pretioſa operaria es. Ci. 3. Off. Equine pretioſi potius iacturā faciat, an ſerui uilis. Emptor pretioſus, qui magno pretio aliquid emit. Hora. 3. Car. Ode. 6. Seu nauis Hiſpanæ magiſter Dedecorū pretioſus emptor. Ouid. 3. Am. Ingenium quondam fuerat pretioſius auro. Pretioſe aduerbium. Ci. 2. de Inuen. Vaſa Magnifica, & pretioſe cælata. Gel. lib. 5. c. 5. Pretioſe armatum exercitium.

PRIAMVS, πρίαμος, Laomedontis Troianorū regis filius ἀπὸ τοῦ πρίασθαι, quòd eſt emere, auctore Seruio. nam puer ab Hercule, qui patrem Laomedontem interfecerat, captus cum Heſiona ſorore, ſolus pecunia redimi potuit: uel ſecundum alios, quia Hercules eum à uicinis hoſtibus redemptum in paterno regno locauit. Eum à Ioue originem traxiſſe ferūt. Dardanus enim filius fuit Iouis ex Electra, cuius filius fuit Erichthonius. Hic filium habuit Troem, qui regionem quæ à Dardano Dardania dicebatur, Troiam a ſe dixit. huius filij fuerunt Aſſaracus, & Ilus, qui urbem totius regionis caput, Ilion à ſe uocauit. hic filium habuit Laomedontem, qui pater fuit Priami. at Priamus ipſe, patre ab Hercule interfecto, auro redemptus, Ilion inſtaurauit ſimul & exornauit: regniq; limites uſque adeo protulit, ut non ſolum Troiæ ſed totius fere Aſiæ rex uideretur. Hecubam, filiam Ciſſei regis Thraciæ, uxorem duxit, habuitq;, teſte Ci. Tuſ. l. 1. filios quinquaginta, quorum decem & ſeptem ex iuſta uxore ſunt nati: ex quibus fuit & Paris, qui repetiturus Heſionam ſororem, in Græciam profectus, Menelao Helenam uxorem rapuit, unde motum eſt bellum decennale a Græcis in Troianos, in quo uidit filios ſuos fere omnes ab hoſtibus interfectos. Tandem, capto Ilio, & ipſe à Pyrrho Achillis filio occiſus eſt. A Priamo fit Priamides Patrony. prima longa, & Priameius, a, um, prima breui.

PRIAPEIA, πριαπεῖα, carmen obſcœnum, quod nonnulli Virgilio, alij Ouidio aſcribunt: quanquam uériſimilius eſt, multorum id opus eſſe, ob argumenti ſimilitudinē unum in uolumē congeſtum.

PRIAPVS, πρίαπος, pen. p. Liberi patris & Veneris filius, quem ſuperſtitioſa antiquitas hortorum præſidem credidit. Hor. 1. Serm. Sat. 3. Olim truncus eram ficulnus, inutile, lignum, Cum faber ad dubitans ſcamnum faceretne Priapum, Maluit eſſe deum: deus hinc ego, furum auiumq; Maxima formido. Idem & Lampſacenus dicebatur, à Lampſaco, non ignobili Troadis urbe, in qua & natus creditur. Ouid. l. 1. Faſt. Higinus. Vir. l. 4. Ge. Et cuſtos furū atque auium, cum falce ſaligna, Helleſpontiaci ſeruet tutela Priapi. Eſt & Priapus Helleſponti urbs. Pli. c. 32. l. 5. & Strab. l. 13.

PRIDEM, *Gia tempo fa, gia buona pezza di tempo*, temporis aduerb. quod modo de exiguo tempore dicitur: idemq; ualet quod paulo ante. Plin. lib. 7. ca. 16. Pridem uidimus ea omnia præter pubertatem in filio Cornelij Taciti. Modo de longiore tempore, idemq; ualet, quod multo ante. Apul. Quòd pridem Plato affirmauerat. Quod ſi cum pridem addamus non, uel quàm, uel ita, ſignificat, multo tempore ante. Cic. pro. Roſcio: Quam pridem Fannii nomen in aduerſaria retuliſti? Ter. in Eun. Huc euaſit, quàm pridē pater mihi & mater mortui eſſent. Cic. in Bruto. Noſtra autem ciuitate nō ita pridē dominatu regio liberata. id eſt, nō multo ante.

PRIDIE, & Pridianus, na, num, uide Poſtridie.

PRIENS, πριήνη, urbs maritima (ut inquit Str. l. 12. 13. & 14.) quæ incretu Meandri fluminis inter ipſam, Miletumq; labentis, mediterranea facta eſt, Biante alumno nobilis.

PRIMAE, arum, *Le prime parti*, τὰ πρωτεῖα, τὰ πρῶτα, pluralis, tantum numeri, idem ualet quod primæ partes, uel primus in re aliqua locus: unde Primas ferre, uel tenere dicitur, qui primum in re aliqua locum obtinet. Ci. in Bruto: Ex his Cotta & Sulpitius cum meo iudicio, tum omnium facile primas tulerunt. Et iterum: Erat excellens iudicio uulgi, & facile primas tenebat. Idē de Cla. Or. Primas in cauſis agebat Hortenſius. Dicimus in eadem ſignificatione, Dare primas alicui. 2. de Ora. Non poſſum non ingenio primas concedere. Idem. 8. Phil. Paret tuus primas omnium ciuium P. Naſicæ dare ſolebat. Deferre primas alicui, pro, primum locum alicui tribuere. Cic. 1. de Nat. deo. Ad quem Epicurei primas ex noſtris hominibus deferebant. Ad Att. l. 1. Amoris erga me, cum à fraterno amore diſceſſi, tibi primas defero. In Ora. Cui primæ ſine controuerſia deferebantur.

PRIMAEVVS, a, um, ὁ ἀκμάζων τῇ ἡλικίᾳ, in primo ætatis flore cōſtitutus. Virg. 9. Aen. Quorum primæuus Helenor. 10. Aen. Primæuo corpore Lauſus. 7. Aen. Primæuo flore iuuentus.

PRIMANI, primæ legionis milites dicebantur, ut Secundani ſecundæ, Tertiani tertiæ. Tacitus l. 1. Primani, ſtratia una & uiceſimanorum principibus, aquilam abſtulere. Primanus Tribunus, is dicebatur, qui primæ legioni tributum ſcribebat: ut tradit Feſtus, citans Catonis orationem, quam de ſuis uirtutibus contra Thermum habuit.

PRIMARIVS, a, um, *Primaio*, ἀρχικός, quod aliunde non habet originem. Primarius lapis, qui primus in aliquo ædificij fundamēto ponitur. Primarij ciues, qui primi ſunt in ciuitate. Primarius uir. Ci. in Catone. Cic. 5. Ver. Hæc omnia doceo ciuium actū, & priuatis primariorum uirorum teſtimonijs. Pli. l. 7. c. 43. Primarium bellatorem, optimum oratorem, fortiſſimum imperatorem. Terent. in Phor. Neque huius ſis ueritus fœminæ primariæ loco eſſe, Cic. 3. de Finib.

PRIMATVS, ipſa primatum auctoritas. Plin. l. 13. c. 22. Primatū mutauit Cæſar. Idem l. 8. c. 5. Ob id phaleris argenteis, & reliquo omni primatu donauit. Primatum dare alicui rei. Varro. 1. de re. ruſt. c. 7. Alii dant primatum bonis pratis.

PRIMICERIVS, à cera (ut auctor eſt Hieronymus in Chronicis, & Caſſidorus in epiſt.) dicebatur notarius principis, qui ceteris honore antecedebat. antiqui enim in ceratis tabulis ſcribebant.

PRIMIGENIVS, a, um, primitiuus. Vnde Primogenia ſemina dicuntur, quæ a natura nobis inſita ſunt, quæ Cic. prima naturæ appellat. In his numerant incolumitatem, conſeruationemq; omnium partium, ualetudinem, ſenſus integros, doloris uacuitatem, uires, pulchritudinem. Varro. 1. de re. ruſt. c. 40. in his iatus primigenia ſemina dedit natura. Primigenia pecuniana. Idem. l. 2. cap. 2. De ſcapo de primigenia pecuaria. Id eſt, de ouibus quales ſint ad ſtaturam

tam utiles. Verba item uocantur Primigenia, ut lego, ſcribo, quæ non ſunt profecta ab alio uerbo, ſed ſuas habent radices. Itē Primigenius ſulcus dicitur, teſte Feſto, qui in condenda noua urbe iunctis tauro, & uacca deſignationis cauſſa imprimitur. Et Primigenia, iura primi & maximi natu filij. Primigenia fortuna, à gignendo. Cic. 2. de Leg. Liu. 34. ædem fortunæ Primigeniæ dedicauit Martius Ralla.

Primiparae, *Di primo parto, πρωτοτόκαι αἱ*, fœminæ in quouis animalium genere, quæ primo pepererunt. Plin. lib. 8. cap. 40. De canibus.

Primipilus, li, centurio primæ cohortis. Liu. l. 7. ſcribit. Ordo partes tres habebat, quarum unamquāque primum pilum uocabant, Ibidem: Primus centurio erat, quem nunc primipilum appellāt. Cæſ. 2. Bel. Gal. Primipilo P. Sextio, fortiſſimo uiro, multis uulneribus confecto. Primipilus (ut ait Veget. l. 2.) 400. milites ducebat in prima acie, eratq; caput legionis. Hinc Primipilaris dici uidetur, non tam miles qui fuerat ſub centurione primipili, quàm ipſe centurio, qui olim præditus fuerat hac dignitate. Et ea fortuna dicitur primipilaris, qua conſularis. Quinct. l. 6. c. 3.

Primitar, & Primitus, aduerbia à primum, idem quod primo, teſte Nonio. Lucil. li. 5. Cum primiter ficos populare ſentis. Var. 2. de re ruſt. c. 2. Primitus oritur herba imbribus primoribus euocata. Lucr. l. 4. Tum quibus ætatis freta primitus inſinuantur. A Primitus fit Apprimitus, idem quod apprime, ſiue ualde. Luc. apud Nonium: Ingenti pretio apprimitus paucos.

Primitiae, arum, *Primitie, ἀπαρχαὶ, κατάργματα*, primi fructus ex agro percepti, qui deo offeruntur. Priſci enim Romani, teſte Pli. l. 18. c. 2. Non guſtabant uina, aut nouas fruges, priuſquam ſacerdotes primitias libaſſent. Primitias uitis reſecare conſuerūt inquit Col. l. 4. c. 10. id eſt prima flagella. Primitiæ operum. Sta. 2. Theb. Tu bellis, tu pace feres de more frequentes Primitias operum. Primitiæ armorum idem. 11. Theb. Primitiæ lacrymarum, idem 6. The. 5.

Primitivs, a, um, quòd in aliqua re primum. Ouid. 12. Meta. Primitiuum torrem.

Primitivus, a, um, aliunde non habēs originem. unde Primitiua uerba, per ſe inuenta, & aliunde deriuata.

Primo, principio, uel ante omnia. Teren. in Phor. Cœpi aduerſari primo.

Primodum, primo. Pla. in Cap. Primodum opus eſt Piſtorienſibus, ante quem nullus eſt genitus.

Primordia, *Principij, τὰ πρωτεύοντα, ἀρχαὶ*, quæ primo ordiuntur, id eſt, initia. Cic. in Parti. Vt primordia rerum, & quaſi præcurrentia. Belli primordia, Stat. 2. Achil. Dicendi primordia, Quinctil. lib. 1. cap. 9. Gentis primordia, Ouid. 5. Met. Plin. lib. 12. cap. 1.

Primoris, *La ſommità d'ogni coſa*, aliquando adiectiuum eſt, idem ſignificans quod ſummus, uel extremus: ut, Primores ungues, Primores digiti, Primores nares, Primoribus labris: nam in neutro genere reliquos caſus non habet. Primores (inquit Nonius) dicuntur ſummæ quæq; res. Luc. l. 8. Stat. Gallinaceus cū uictor ſe gallus honeſte Suſtulit in digitos primoreſq; erigit ungues. Pla. in Bac. Sic hoc digitulis duobus ſumebat primoribus? Idem Tri. Atque etiam modo uerſabatur primorib. Primoribus labris guſtare, eſt leuiter quippiam in labris attingere. Cice. pro Cœl. Multos uidi qui primoribus labris guſtaſſent genus hoc uitæ. Primores uiri, primi ſiue optimates. Suet. Scripta famoſa, quibus primores uiri notabantur. Accuſatiuum ſingularem protulit Gel. l. 16. c. 5. Animaduerti quoſdam, inquit, opinari, ueſtibulum eſſe partem domus primorem. Et Cato c. 81. Extollito primorem partem. Aliquando pro optimatibus. Liu. 1. ad primores Romulus prouolat. Vir. 9. Aen. Primorum manus ad portas, iuuenumq; ſenumq; Proſequitur uotis. Vbi Seruius: Primorum: genitiuus hic uenit ab eo quod eſt, hi Primores, ſicut hi Proceres: quorum nominatiuus ſingularis non inuenitur, licet dicamus, huius primoris. Hor. 2. Ser. Sat. 1. Primores populi arripuit. Nonnunquam pro dentibus anterioribus, qui primi in ridendo reteguntur. Pli. l. 11. c. 37.

Primulus, dimin. à Primus. Pla. in Amph. Primulo diluculo abijſti ad legiones. Hinc Primulum aduerbium. Ter. in Ad. Plebem primulum facio meam. Plau. in Men. Tum dentes mihi cadebant primulum.

Primum, *Primieramente, πρῶτον*, aduerbium. Ponitur aliquando in oratione nulla alia ſequente clauſula. Plau. in Aſi. Cenſen' tu illū hodie primum ire aſſuetum in ganeum? Aliquando alia ſequente clauſula, cui præponitur Præterea, uel Deinde Teren. in Ad. Primum fratrem nuſquam inuenio gentium: Præterea, dum illum quæro, à uilla mercenarium uidi. Idem in Prol. Heaut. Id primū dicam, deinde, quòd ueni, eloquar. Nonnunquàm ſequitur tertia clauſula, cui præponitur poſtremo. Aliquando pro poſtremo bis ſubiungitur deinde.

Primus, a, um, *Primo, πρῶτος*, quandoque ad numerum ſeu ordinem refertur. Teren. in Ad. Primus ſentio mala noſtra, primus reſciſco omnia. Virg. 2. Aen. Primus ibi ante omnes, magna comitante caterua, Laocoon ardens ſumma decurrit ab arce. Cice. Appio. lib. 3. Prima duo capita epiſtolæ tuæ tacita mihi quodammodo relinquenda ſunt. Planc. Ciceroni lib. 10. Primæ tuæ ſententiæ infinitis cum muneribus, poſteriores ad tempus compoſitæ. Hor. 2. epiſt. 2. Extremi primorum extremis uſq; priores. Iungitur autem frequenter apud bonos auctores cum quiſque: ut, Primo quoque tempore, primo quoque die. Liui. 6. Decreuerunt, ut primo quoque tempore de ea re ad populum ferretur. Cæſ. 6. Bel. Gal. Cupiebat Cæſar primo quoque tempore de bello decernere. Pompeius ad L. Domitium: Vt primo quoque die Luceriam aduenites. Quandoque idem quod Princeps, ut eminentiam dicat, non ordinem. Vir. 1. Aen. prima quod ad Troiam pro charis geſſerat Argis. Quandoque pro optimo Idem 9. Aen. Primos iuuenum tot miſerit Orco. Quandoque præcipuo. Idem 12. Aen. Quantos primus patiare labores. Quandoque pro eo, ante quam nullus eſt. Idem 1. Eclo. Hic mihi reſponſum primus dedit ille petenti. Prima, plur. num. pro principijs. Liu. lib. 8. Quod bellum, ſi prima ſatis proſpera fuiſſent, haud dubie perueniſſet ad Romanos. Tacit. lib. 18. prima conſiliorum fruſtra ceciderunt. Primis labris guſtare, Cic 1. de Nat. Deo.

Princeps, ipis, *Prencipe*, idem quod primus. Cice. 3. Ver. Sicilia princeps ſe ad amicitiam pop. Rom. applicuit. Virg. 9. Aen. Princeps ardentem coniecit lampada Turnus. Sic Ianuarium Columella Principem menſem appellat. lib. 11. c. 2. principem locum, uel gradum obtinere, Suet. de Cla. gram. Cice. pro domo: Locum principem auctoritatemq́, in ſalute mea tenuiſtis. Cice. pro domo: Ciuitatis longe princeps Pompeius. Idem. 8. Philipp. Quam magnū eſt, in ciuitate locum tueri principis. Dearū princeps Iuno. Oui 6. Faſt. in militia item Romana Principes dicebantur ſecundæ aciei milites, ex robuſtiore fere ætate collecti, & armis maxime inſignes. Liu. l. 8. Octauum principem ducere, teſte Budæo, eſt octauum ordinem ducere inter principes. Cice. ad Brutum: Cretenſi bello octauum principem duxit.

Principalis, le, *ἡγεμονικὸς, κύριος*, quod primum & præcipuum eſt. Quinct. lib. 9. c. 1. Eſt igitur Tropus, ſermo à naturali, & principali ſignificatione tranſlatus ad aliam, ornandæ orationis gratia. Id eſt, præcipua. Idem lib. 3. cap. 13. Hanc quæſtionem ueluti principalem, uocant *ςάσημα*, Plin. l. 18 c. 3. de Cultura agri pręcipere, principale fuit & apud exteros Cic. de Fato: Omnia cauſis fiunt antepoſitis, uerum non principalibus, & perfectis, ſed adiuuantibus, & proximis. Principalis apparatus, & Res principales, quæ ſunt principis, uel principe dignæ. Tacit. lib. 8. Nullo principali apparatu, ſed uetere egeſtate conſpicuus. Plin. in Paneg. Tanta benignitas principis, tanta ſecuritas temporū eſt, ut ille nos principalibus rebus exiſtimet dignos. Principalia porta caſtrorū, inquit Feſtus, nominatur, quod in eo loco eſt, in quo principes ordines tendunt. Liuius 34. Duæ legiones duabus principalibus portis ſigna efferre iuſſæ. Hinc Principaliter, aduerbium, præcipue, uel ut decet principem. Plin. in Paneg. Quid uitam, quid mores iuuentutis, quàm principaliter formas? Seneca: Ille qui non magis dolere, quam gaudere principaliter poſſet.

Principia, orum, *Primi luoghi del campo*, locus in caſtris à principibus militibus ſic appellatus. inde, poſt principia eſſe: eſt eſſe in tuto. Sumptum à bellis, in quibus tutiſſimus locus eſt poſt principia. Liuius. lib. 8. Nullus in acie locus tutior, quàm poſt principia. Teren. in Eun. Ego ero poſt principia. Principia in acie pro principibus, ſæpe apud Liu. Ci. ad Brutum: Spes libertatis nuſquā niſi in ueſtrorū caſtrorum principijs eſt. Suet. in Othone: Inter ſtrictos gladios ad principia deuenit.

Principium, pij, *Principio, ἀρχὴ*, initium cuiuſuis rei. Cic. 3. de Fin. Omnium rerum principia parua. Idē 1. de Nat. Deo. Cuius Principium aliquod eſt, eius neceſſe eſt eſſe extremum. Principium dicendi, pro orationis exordio: ut, Exalbeſcere in principijs dicendi, apud Cice. de Orat. Ibidem: In utroque dicendi genere principia tarda ſunt. Interdum pro fundamento artis uel ſcientiæ. Cice. 3. de Leg. Bene prouiſa, & diligenter explorata principia ponantur. Interdum pro primo illo rerum omnium fonte, unde cetera omnia fluxerunt. Idem. 3. Tuſc. Principij nulla eſt origo: nam ex principio oriuntur omnia: ipſum autem ex re nulla alia naſci poteſt.

Principio, aduerbium, idem quod primum. Teren. in Eun. Principio ego uos credere ambos hoc mihi uehementer uelim. Cic. 1. Offi. Principio generi animantium eſt à natura tributum.

Prior, oris, *Primo di due, πρότερος*, nomē cōparatiuū, quòd ꝓprie de duobus dī. Ci. in Piſ. Me Quæſtorē in primis, ædilē priorē, Prætorē primū populi R. fecit. Idē de Cla. Ora. Et ſi utrique primas, priores tñ deferunt Lælio. Sic Priore loco cām dicere, idem pro Quintio. Nunnūquā tamē Priorem de pluribus dici legimus, ut idem ſit quòd Primus. Gel. l. 14. Quoties uſu ueniſſet, ut oēs iſti magiſtratus, eodē tempore Romæ eſſent; qui eorum prior alijs

l eſſet,

eſſet, ei potiſſimum ſenatus conſulendi ius fuiſſet. Apul. l. 2. Flor. Hippias è numero Sophiſtarum artium multitudine prior omnibus. Priores noſtros, pro maioribus noſtris dixit. Pli. epiſt. l. 3. Et Vir. 3. Aen nomen dixere priores Ortygiam.

PRISCIANVS, grammaticus Cæſarienſis fuit, qui tempore Iuſtiniani principis floruit. Scripſit de Arte Grammatica ad Iulianũ Cõſulem: ad Coſroen uero Perſarum regem librum de Natu. quæſtionibus: Dionyſiumq́; de Situ orbis Latinitate donauit.

PRISCVS, a, um, *Priſco, antico*, ἀρχαῖος, quod ſuperiori ætate fuit: ut, Priſci Latini, qui fuere antequam Roma conderetur. Cice. 3. de Orat. Quod loquitur, priſcum uiſum iri putat, ſi plane fuerit ruſticanum. Vir. 9. Aen. Priſca fides facto, ſed fama perennis. Mart. lib. 1. Priſca fides taceat. Gens priſca mortalium. Horat. Epod. 2. More priſco. Oui. 2. Faſ. Flamen ad hæc priſco more Dialis erat. Religio priſca, Oui. 10. Met. Seueritas priſca, Cic. de Aruſp. reſp. Cuius priſcam illam ſeueritatem ſacrificij, mirifica tua ſoror exiſtimatur imitata. Hinc Priſce, aduerbium. Cicero pro M. Cælio, Seuere, & grauiter, & priſce agere, an remiſſe, leniter urbane.

PRISTINVS, a, um, pen. cor. *Primo*, παλαιὸς, quod ſuperioribus annis, menſibus, diebus, & noſtra memoria fuit: ut, Priſtina noſtra beneuolentia. Dictum Priſtinum, teſte Priſciano, quaſi primiſtinum. Cic. 5. de Finib. Neceſſe eſt & illa priſtina remanere. Idẽ 2. de Diuinat. Quod cum accidiſſet noſtræ reipu. tum priſtinis orbati muneribus, hæc ſtudia reuocare cœpimus. Cæſ. 7. Bel. Gal. Tanta uniuerſæ Galliæ conſenſio fuit libertatis uindicandæ, & priſtinæ belli laudis recuperandæ. Gloria priſtina, Vir. 10. Aene. Dignitas priſtina, Cice. Lentulo, lib. 1. Aetas priſtina. Claud. 3. Paneg. Aliquando Priſtinus idem eſt quod prior. Curtius. Dies priſtino procelloſior.

PRISTIS, πρίστις, genus piſcis marini longiſſimi, atque anguſti corporis. Pli. l. 9. c. 3. Scribit priſtes in mari Indico ducenum cubitorum eſſe, balænas quaternum iugerum. In hunc piſcem fabulantur poetæ Scyllæ marini monſtri extrema deſinere. Vir. 3. Aen. Prima hominis facies, & pulchro pectore uirgo Pube tenus, poſtrema immani corpore Priſtis. Ab huius ſimilitudine, nauis oblonga dicta eſt Priſtis. Idem 5. Aen. Velocem Mneſtheus agit acri remige Priſtin. Vbi Seruius, Si nauem, inquit, intelligas, hæc Priſtis, huius priſtis facit: ſi de bellua, hæc Priſtrix, priſtricis. Etymi tamen ratio Priſtin, & Priſticem potius ſcribendum oſtendit. Videntur enim deduci ἀπὸ τοῦ πρίζειν τὰ κύματα, ideſt à ſecandis fluctibus.

PRIVATVS, a, um, à Priuus, *Priuato, particolare*, ἴδιος, quod uniuſcuiuſque proprium eſt, nec eſt commune cum alijs. Cice. de Amic. Cum Scipione mihi coniuncta cura de re publica & de priuata fuit. Idem de Sene. In uita etiam priuata & quieta. Idem 1. Offi. Communibus utatur pro communibus, priuatis ut ſuis. Sunt autem priuata natura nulla, ſed aut uetere occupatione, ut qui quõdam in uacua uenerunt, &c. Cenſus priuatus, Hor. 2. Carm. Ode. 15. Domus priuata, Cic. pro Quintio. Vita priuata, Lucan. lib. 7. Odium priuatum, Brutus ad Cice. Priuatæ feriæ etiam dicebantur ſacrorum propriorum, uelut dies natales, ut ait Feſtus, fulgurum procurationes, & huiuſmodi priuatæ, quæ fiebant pro familijs ſingulis, & hominibus. Priuati, qui non ſunt conſtituti in aliqua dignitate. Cice. lib. 1. Offi. Priuatum oportet æquo & pari ciuibus iure uiuere. Cice. 1. de Inuent. In fortuna quæritur, ſeruus ſit, an liber: pecunioſus, an tenuis; priuatus, an cum poteſtate.

PRIVATIM, *Priuatamente, ſpecialmente, particolarmente*, ἰδίᾳ, aduerbium, cui opponitur Publice. Saluſt. in Catilin. Exiſtumans publice priuatimq́; alieno ære oppreſſos Cic. 5. de Finibus. Priuatim aliquid gerere malunt. Aliquando pro Particulariter. Plin. lib. 6. c. 17. De ijs priuatim condidit uolumen.

PRIVERNVM, ni, πρίουερνος Stephano, urbs Volſcorum. Virg. 11. Aen. Pulſus ob inuidiam regno uireſq́; ſuperbas, Priuerno antiquo. Incolæ Priuernates. Pli. l. 3. c. 5. Hinc Priuernatius, a, um: ut, Priuernatium uinum: quod inter generoſa Italiæ uina numeratur à Pli. lib. 14. c. 16.

PRIVIGNVS, ni, *Figliaſtro*, πρόγονος, filius mariti, uxoriſve, cuius prior coniux deceſſit. Dictus, Priuignus, quòd prius quàm mater ſecundo nuberet, ſit genitus. Pri, enim antiqui pro præ, dixerunt, teſte Feſto. Brutus ad Cice. Qui priuigno minus tribuerit, quàm Ci. qui alieno tribuat. Propert. lib. 2. el. 1. Pocula priuigno non nocitura ſuo. Priuigna. Cic. Att. l. 13.

PRIVILEGIVM, gij, *Priuilegio*, προνόμιον, προτέρημα, lex ad priuatos homines, ſinguloſq́; pertinens. Cice. pro domo: Leges priuatis in hominibus irrogari, id eſt enim priuilegium. Gel. lib. 1. cap. 20. Neque de imperio. Cn. Pompeij, neque de exitu Ciceronis, neque de cæde P. Clodij quæſtio, neque alia id genus populi plebiſve iuſſa leges uocari poſſunt: non ſunt enim generalia iuſſa, neque de uniuerſis ciuibus, ſed de ſingulis concepta: quocirca Priuilegia potius uocari debent: quia ueteres Priua dixerunt, quæ nos ſingula dicimus. Priuilegiarius dicitur, cui aliquod priuilegium conceſſum eſt: uulgo ab indoctis Priuilegiatus nuncupatur. Vnde Milites priuilegiarij dicti, qui uacabant officio. Vlpian. in l. ſed an hic. ff. quod cum eo qui in al. pot.

PRIVO, as, *Priuare*, ἀποστερέω, στερίσκω, adimo, ſpolio. Plau. in Aſi. Iuſtum portitorem priuabo portorio. Ci. 4. Acade. Spoliat nos iudicio, priuat approbatione omni, orbat ſenſibus. Idem in Top. Præpoſitio enim In, priuat uerbum ea ui, quam haberet, ſi In præpoſitum non fuiſſet: ut dignitas, indignitas. Priuare oculis, Ci. 4. Acad. Priuare uita, Idem in Parad. Priuare communi luce, occidere. Idem pro Quin. Patriam priuare aſpectu ſuo, Cice. Macel. lib. 4. Priuans, tis, partic. Cice. in Topi. Sunt alia contraria, quæ priuantia licet appellemus Latine, Græce appellantur στερητικά. Priuatus, a, um, à Priuor, aris, ſpoliatus. Ouid. 1. de Pont. Alter ob huic ſimilem priuatus lumine culpam Clamabat media ſe meruiſſe uia. Plau. in Truc. Donis priuatus ſum. Plin. de Viris ill. Priuatus ſtipendio. Priuatio. Ci. 2. de Fin. Dolori non uoluptas contraria eſt, ſed doloris priuatio. Idem 1. de Fini. Omni priuatione doloris putat Epicurus terminari ſummam uoluptatem.

PRIVS, *Primiero*, πρότερον, comparat. neu. ge. Hor. 1. Ser. Saty. 4. Et quod prius ordine uerbum eſt, Poſterius facias. Teren. in Eun. Nil prius, neque fortius Hoc eſt, nihil melius, aut præſtantius. Prius, aduerbium, idem quod citius. Pla. in Amph. Prius tua opinione hic adero. Ter. in Heau. Si ſemel tuũ animum intellexero, Prius proditurum te tuam uitam, quam abs te amittas filiũ. Virg. 1. Geor. Ac prius, ignotum ferro quàm ſcindimus æquor. Cicero. Atti. libr. 4. Nihil prius mihi faciendum putaui, quàm ut tibi gratularer.

PRIVSQVAM, Iungitur quandoque indicatiuo. Ci. 1. Philip. Priuſquam de republica dicere incipio, pauca querar de heſterna M. Antonij iniuria. Teren. in Hec. Prius quàm hanc uxorem duxi. Quandoque ſubiunctiuo. Salut. in Catilin. Prius quàm incipias, conſulto opus eſt. Virg. 3. Geor. Culpam compeſce, prius quam Dira per incautum ſerpant contagia uulgus.

PRIVVS, a, um, *Particolare, proprio*, ἴδιος, idem quod priuatus, ſiue proprius. Nonius: Priuum, eſt proprium uniuſcuiuſque. Horat. lib. 1. epiſt. Quem ducit priua triremis. Antiqui Priua dixerunt pro ſingulis, teſte Gell lib. 10. c. 20. De ſingulis (inquit) concepta, Priuilegia potius uocari debent: quia ueteres Priua dixerũt, quæ nos ſingula dicimus. Liui. l. 30. Senatuſconſul. in hæc uerba factum eſt, ut priuos lapides, priuaſq́; uerbenas ſecum ferrent, ideſt, ſingulos ſilices, & ſingulas uerbenas.

PRO, Præpoſitio eſt ablatiuo caſui ſeruiens, uarios in oratione uſus habens, uariaſq́; ſignificationes. Aliquãdo enim ſignificat ante, πρὸ, ut, Pro curia, pro mœnibus. Sal. Ni maturaſſent pro curia ſocijs ſignum dare. Interdum pro In: ut, Pro roſtris, pro cenſu, pro tribunali. Plin. epiſt. 301. Poſtulauit, ut cognoſcerem pro tribunali. Interdum pro iuxta, ſiue ſecundum, κατὰ, ut, Pro Platonis ſententia, pro hominum iudicio. Sedulo moneo, quæ poſſum, pro mea ſapientia. Pro meis uiribus: ideſt, iuxta mea uires. Pro ſe quiſque uiri: id eſt, quiſque pro uirili. Interdum pro cauſa, ſiue propter: ut cum dicimus, Pro mutuo animo, pro recõciliata gratia: id eſt, cauſa mutui animi, & cauſa reconciliatæ gratiæ. Plin. Epiſt. 189. Hæc tibi, admonitus immodicæ ſeueritatis exemplo, pro amore mutuo ſcripſi. Teren. in Eunuch. Ego pol te pro iſtis dictis & factis ſcelus ulciſcar. Interdum pro loco: ut, Pecuniam ei dedi pro prædio: &, Sum pro prætore, ideſt, loco prædij, loco prætoris. Teren. in An. Pro illo te ducam. Plin. lib. 2. c. 7. Pro dijs habent obſcœna. Item ponitur pro auctoritate: ut, Tribuni plebis pro poteſtate interceſſerũt: hoc eſt auctoritate poteſtatis ſuæ. Item pro defenſione. Ter. Niſi hæc ita eſſent, pro illo haud ſtares. Vir. lib. 9. Pro turribus adſtant. Pro tanquã. Pla. in Truc. Me quaſi pro derelicta ſis habiturus. Cæſ. 7. Bel. gal. Non uidetur pro certo eſſe ponẽdum, Pro eo ac, uel Pro eo atque, legitur, pro Ita ut, uel perinde ut. Sulpicius ad Cice. Sane quàm pro eo ac debui, grauiter, moleſteq́; tuli. Vlpia. Pro eo habendum, atque ſi nullo iure factum eſſet. Eſt & interiectio admirantis, ὦ: Teré. in Adel. Pro Dij immortales, facinus indignum, quod narras? Item Interiectio dolentis, ſeu indignantis. Teren. in Heau. Pro Deum atque hominum fidem. Pla. Pro ſancte Iupiter: quid uideo? Sed his duobus modis circumflectitur, & nominatiuo, accuſatiuo, uocatiuoq́; iungitur, ut patet ex ſuperioribus exemplis.

PROAVCTOR, ris, πρόγονος, pro progenitore legitur apud Sueto. in Clau. Appium Cæcum generis ſui proauctorem, ideſt auctorẽ, & principem. Budæ.

PROAVVS, ui. p. c. *Biſauolo*, πρόπαππος, aui paterni, uel materni pater. Pla. in Mil. Auos, proauos, abauos. Ci. de Cla. Orat. Relatiuũ eſt Pronepos, à quo fœmininum, Proneptis. A proauo fœmininũ Proauia, auiæ mater.

PROBABILIS, le, *Probabile*, πιθανόν, dicitur, quod licet fortaſſis nõ ſit uerum, uidetur tamẽ rationibus probari poſſe. Pli. epiſt. 137. Cur minus probabilis ſit cauſa recitandi, quàm edendi? Cic. 1. de Inuen. Probabile autem eſt id, quod fere fieri ſolet, aut quod in opinione poſitum eſt, aut quod habet in ſe ad hoc quandam ſimi

litudinem, ſiue id falſum eſt, ſiue uerum. Idem in Para. Nihil eſt tam incredibile, quod non dicendo fiat probabile. Hinc Probabiliter, aduer. Ci. 1. de Diui. Et Probabilitas. 4. Ac.

Probi, *Buoni, da bene*, χρηστοὶ, δόκιμοι, boni dicuntur, quaſi prohibiti quòd ſe à delinquendo prohibeant. Plaut. in Trin. Amico mea commendaui bona probo, & fideli, & fido. Cicer. pro Clu. Neque hoc homine ſanctior, neque probior, neque in omnibus officijs retinendis diligentior eſſe quiſquam poteſt. Per metaphoram Argentum probum non adulteratum Liu. 32. Argentum id probum non eſſe, Quæſtores renunciauerant. Color probus, Col. li. 8. c. 2. Merx, proba, Pla. io Pœ. Probi numi, Pla. in Perſa. Sapor probus, Col. de Arb. c. 3. Hinc Probe, bene, recte. Plaut. in Moſt. Probe uiximus. Omnibus autem fere uerbis iungi poteſt: ut, Probe decipere, Probe curare, Probe monere, Probe memini, Probe ornatus. Probe percutere, dixit Pla. in Amph. id eſt, fortiter. Probis contrarij ſunt Improbi. Improbi (ut inquit Aſconius) contra leges ſunt: ſicut Inofficioſus, contra merita: Inhumanus, contra pietatem.

Problema, atis, & Problematum, propoſitio, interrogationem habens. Philoſophi proprie Problemata appellant, rerum abditarum perquiſitiones: cuiuſmodi ſunt apud Ariſtotelem & Plutarchum.

Probo, as, *Laudare, prouare*, δοκιμάζω, ἀποδέχομαι, ἀριστοποιοῦμαι, laudo, commendo, approbo. Cicer. Attic. Audio à bonis uiris hanc cunctationem noſtram non probari. Idem in Catone: Mihi & Flacco neutiquam probari potuit tam flagitioſa, & tam perdita libido. Cicer. in Para. Cato ea ſentit, quæ non probantur in uulgus, id eſt, quæ ne ipſum quidem uulgus probat. Contra ſrigere ad populum, eſt improbari. Plus autem eſt probare, quàm laudare. Cic. ad Marium li. 7. Iſtam rationem otij tui & laudo uehementer, & probo. Quandoque probare eſt argumentis demonſtrare. Plaut. in Rud. Non probare pernegando mihi potes, niſi pars datur. Quint. libr. 1. cap. 10. Dialectice probare. Lucr. libr. 2. Huic ſatis illud erat planum facere atque probare. Ponitur aliquando pro perſuadere: ut Probare ſe eunuchum, eſt perſuadere ſe eſſe eunuchum. Ter. in Eun. Præterea forma, ætas ipſa eſt, facile pro eunucho probes. ſubaudi te, inquit Don. Quandoque tentare: ut cum dicimus, Amicos probato: & apud Col. probare boues. Ouid. in epi. Phyllidis, Exitus acta probat. Aliquando Probare, eſt efficere, ut probum rectumq; iudicetur id, quod quis facit, uel dicit. Cic. 2. Ver. Si in hac cauſa noſtrum officium, ac diligentiam probauerimus. Quandoque permittere. Hor. lib. 1. Car. Vagus & ſiniſtra Labitur ripa Ioue non probante. Probandus, a, um, Cæſ. Bell. Gall. Quem locum probandæ uirtutis tuæ expectas: Probatus, a, um, modo parti. modo nomen. Cicer. in Top. Nam & ingenioſos, & ætatis ſpatio probatos, dignos quibus credatur, putant. Ouid. 15. Metam. Crimenq; patens, ſine teſte probatum. Liu. 7. Bel. Pun. Ita repente exuit antiquos mores, ut nemo tota iuuentute haberetur prior, nec probatior. Probatiſſimus homo. Cic. 4. Ver. Probatiſſima fœmina, Cic. pro Cæcin. Probator, qui probat. Cic. 2. Philip. Quid intereſt inter ſuaſorem facti, & probatorem? Probatio. Cice. 3. Ver. Ne uitioſum opus fieret? at erat probatio tua. Artificialis probatio, Firma probatio, Lineares probationes, Inexpugnabiles probationes, Potentiſſimæ probationes, leguntur apud Quint.

Proboscis, idis, προβοσκίς, roſtrum elephanti, uel muſcæ, ita dictum quòd ante depaſcat. Latini in elephanto manú appellant, quòd ea ueluti manu utatur. Plin. libr. 8. cap. 12. Reſoluunt elephanti nodos manu. Nonius Marcellus, Proboſcis, inquit, Græcum nomen eſt, dictum, quòd ante depaſcat. Eſt autem porrecta corporis pars inhærens naribus, quæ excepto homine in alijs animalibus inuenitur. Varr. Inueniſſe factum hericium cum proboſcide.

Probrosus, a, um, adiect. *Vituperoſo*, ἐπονείδιστος, ignominioſum. Gel. li. 1. Compellationibus probroſis iactatus eſt. Ci. 5. Ver. Vt illam eius uocem probroſam agnoſcatis. Hor. 3. Car. Ode. 5. O magna Carthago probroſis Altior Italiæ ruinis.

Probrum, probri, *Vituperio, villania*, ὕβρις, ſtuprum, flagitium. Suet. in Cæſare. Digreſſam à marito poſt biduum ſtatim duxerat, quãuis ſine probri ſuſpicione. Vnde lex fuit apud Romanos, ut probrum uirginis Veſtalis capite puniretur. Alias ſignificat maledictum, contumeliam, dedecus, quæ ſcelera ſequi ſolentur. Datum eſt probro, id eſt ignominiæ adſcriptum. Liu. l. 2. Ingerunt probra ægre abſtinent, quin caſtra oppugnent. Epiſtolæ plenæ probrorũ. Ci. Att. li. 4.

Procapis, p. e. progenies quæ ab uno capite procedit. Feſtus.

Procas, πρόκας, Rex Albanorum fuit, pater Amulij, & Numitoris, & auus Romuli & Remi. Liu. li. 1. Vir. li. 6.

Procax, acis, pen. geni. pr. *Procace, petulante, laſciuo*, ἀσελγής, laſciuus, petulans, improbus, proteruus: quod nomen à procando, id eſt poſcendo dictum eſſe, docet Nonius Marcellus, ex ſententia Cicer. libr. 4. de rep. Cuius hæc citat uerba: A procando, id eſt poſcendo Procacitas nominata eſt. Alij tamen à Prociendo, id eſt prouocando, ſiue laceſſendo dictum malunt. Ci. pro Cœl. Temeraria & procax mulier. ibidem: Vt non ſolum meretrix, ſed etiam procax uideatur. Idem li. 3. epi. Scio te non eſſe procacem in laceſſendo. Ter. in Hec. Magis procax illico facta eſt. Transfertur & ad inanimata. quod & Nonius adnotauit. Virg. 1. Aen. Penitusq; procacibus Auſtris. Hinc Procacitas, petulantia, improbitas. In Sal. Non enim Procacitate linguæ uitæ ſordes eluuntur. Procaciter, proterue, petulanter, unde Procacius, & Procaciſſime, Liui. 28. Flagitatum ſtipendium procacius, quàm ex more & modeſtia militari.

Procedo, is, pen. pro. *Procedere, andare innanzi*, προβαίνω, προάγω, progredior. Cice. 1. de Diuin. Cum purpurea ueſte proceſſit. Cæſ. 2. Bel. Ci. Lente, ac paulatim proceditur. Cicer. pro Sext. Huic ad urbem uenienti tota obuiam ciuitas cum lachrymis proceſſerat. Sal. in Iug. Vbi plerunque noctis proceſſit: id eſt præterijt. Aliquando eſt bene, uel male cadere. Plaut. in Capt. Neque magis effractum fame uidi, nec cui minus procedat, quicquid facere occeperit. Liu. 1. Tentata res eſt, ſi primo impetu capi Ardea poſſet: ubi id parum proceſſit, obſidione cœpti premi hoſtes. Procedere in pedes, & pedibus gigni, idem ſignificant: hoc eſt, fœtum ita naſci, ut pedes ex utero primores emergant. Plin. lib. 7. cap. 8. In pedes procedere naſcentem; contra naturã eſt. Procedere in philoſophia, eſt proficere. Cic. 3. de Fin. Qui tum in philoſophis, tum in optimo genere philoſophiæ, tantum proceſſerit. Procedunt ſtipendia, militibus, quod uulgo dicitur, currunt. Liu. 25. Tribuni plebis ad populum ferrent, ut qui minores ſeptem & decem annis ſacramento dixiſſent, ijs, perinde ſtipendia procederent, ſi ſeptem & uiginti annorum milites facti eſſent. Procedens, tis. Ci 3. Tuſcu. Diès procedens ita mitigat, ut iiſdem malis manentibus non modo leniatur ægritudo, ſed in pleriſque tollatur. Tempore procedente, pro, Succeſſu temporis. Pli. li. 11. c. 16. Tempore procedente inſtillant cibos. Pli. Iun. epiſto. 64. Vereor, ne procedente tempore ex ipſo remedio uitia naſcantur.

Proceleusmaticus, pes ex quattuor ſyllabis breuibus conſtans: dictus quòd ob celeritatem, breuiumq; ſyllabarum concurſum, celeuſmati, id eſt, nauticæ cohortationi eſſet aptiſſimus, ſiue quòd in ſacris Mineruæ carmen quoddam hoc pede conſtans primo loco cani ſolebant.

Procella, æ, *Procella, tempeſta*, θύελλα, eſt uis uenti cum pluuia, nec durans, & in mari potius, quam in terra, dicta ab eo, quòd omnia procellat, id eſt moueat, & concutiat. Virg. 1. Aenei. Creberq; procellis Africus. Oui. 11. Metam. Impediunt aduerſæ iuſſa procellæ. Horat. Ode. 9. Aut mare Caſpium Vexant inæquales procellæ. Vir. 1. Aen. Stridens Aquilone procella Velum aduerſa ferit. Translate accipitur pro moleſtia. Cic. pro Cluen. Vitam tranquillam & quietam remotam à procellis inuidiarum. Irarum procellæ, Silius li. 11. Hinc Procelloſus, a, um, θυελλώδης, procellis plenus. Liu. 40. Ver procelloſum eo anno fuit. Plin. li. 18. c. 35. Nubecula uentum procelloſum dabit.

Procello, is, *Percuotere*, concutio, euerto: unde Procella. Plin. in Paneg. Erant ſub oculis naufragia multorum, quos improuiſus turbo protulerat.

Procerastis, προκεραστίς, oppidum Bithyniæ. Pli. li. 5. c. ul.

Proceres, pen. corr. πρόβολοι, capita trabium. hoc eſt, mutuli quidam in parietibus extantes. Hinc principes ciuitatis Proceres, οἱ δυνατοὶ ὄντες, appellati ſunt, quod ij ita in ciuitate eminent, ſicut illi in ædificijs. Virg. 1. Aeneid. poſt alij proceres. Caſtrorum proceres. Luc. libr. 7. Rerum proceres Paulus & Flaminius, Sil. lib. 11. Proceres gulæ, pro principibus helluonum, apud Plin. li. 9. cap. 17. Huius nominis accuſatiuo ſingulari uſus eſt. Iuuen. Sat. 8. Agnoſco procerem.

Proceritas, proceritatis, *Lunghezza*, μῆκος, prolixitas, ſtaturæ altitudo. Pli. in Panegy. Tu ſola corporis proceritate clarior alijs. Ci. de Senect. Cum autem miraretur Lyſander & proceritates arborum, & directos in quincuncem ordines.

Procerus, ra, rũ, *Lungo, alto*, ἐπιμήκης, μέγας, προμήκης, prolixus, & in longitudinẽ productus. quod nomen quidam à cera deriuant quaſi ad ſimilitudinem ceræ protenſum ob facilitatem. Alij à creſcendo quaſi procretum. Hor. 2. Ser. Sat. 8. Quo pertinet ergo Proceros odiſſe lupos. Virg. 7. ecl. Proceras erigit alnos. Hor. 3. Car. Ode 25. Proceras manibus uertere fraxinos. Improcerus, Gel. lib. 4. Procere, aduerbium. Ci. 3. de Ora. Brachium procerius proiectum.

Processus, us, *Proceſſo, progreſſo*, πρόβασις, προχώρησις, progreſſus. Ci. pro Lege Man. Vt ex ijs locis à militibus noſtris, reditus magis maturus, quàm proceſſus longior, quæreretur. Transfertur ad litteras. Sue. de Cla. Gram. ad Lælium Hermam ſcripſit, ſe in Græcis litteris magnum proceſſum habere. Aliquando pro euentu. Sen. epiſt. 116. Queruntur & de conſilijs, & de proceſſibus ſuis.

Prochyta, prochytæ. pe. co. προχύτη, & Prochyte, prochytes, inſula in Puteolano ſinu: dicta quaſi profuſa, ἀπὸ τοῦ προχύειν, profundere. ferunt enim Inarimes uicinæ inſulæ montem terræmotum concuſſum, inſulam hanc fudiſſe. At Dionyſ. lib. 1. ſcribit

Prochytam dictam eſſe a nutrice Aeneæ eiuſdem nominis. Virg. li.9. Tum ſonitu Prochyta alta tremit. Prochytes uero maſc. ge. naſis genus erat, quo in ſacris utebantur.

PROCI, *Proci, riuali, μνηστῆρες*, qui uirginis, mulieriſve nuptias ambiunt a procando, ideſt, paſcendo. Ouid. epiſt 1. Turba ruunt in me luxurioſa proci. Cic. de Cla. Ora. Et hos ignotos & impudentes procos repudiemus. Vir. 4. Aen. Rurſusne procos irriſa priores Experiar?

PROCIDO, dis, *Cascarſi a terra, προπίπτω*, di, procaſum: pronus cado, humi me proſterno. Liui. libr 35. Saxum ingens ex Capitolio procidit, & multos oppreſſit. Ibidem lib. 1. Muri pars, ariete incuſſo ſubruta, multis iam locis prociderat. Hinc Procidentia, actus procidendi. Plin. lib. 34. c. 18. Vſus in oculorum medicamentis, & maxime contra procidentiam eorum. Procidentia ſedis, Plin. lib. 24. c. 11. Procidúus, qui procidit. Plin. lib. 20. c. 20. Infantium cerebro imponitur, umbilicoq; prociduo. Idem li. 16. c. 18. Falce procidua atque detruncata. Idem lib. 21. cap. 20. Teſtes & ſedem prociduam, quæq; illi ſunt uitia.

PROCEO, es, ciui, citum, p. c. peto. Liu. Matrem procitum plurimi uenerunt: ideſt petitum, ut interpretatur Feſtus.

PROCINGO, gis, apparo. Hinc Procinctus, a, um, paratus, expeditus. Vnde.

PROCINCTA claſſis, teſte Feſto, dicebatur exercitus ad pugnam paratus, quòd pugnaturi ritu prius cingerentur: & quòd Claſſem uetuſtius fuerit hominum dici, quàm nauium multitudinem. Gel. l. 1. c. 11. Cum procinctæ claſſes erant, & inſtructa acies.

PROCINCTVS, *προβολή, παρασκευή*, apparatus bellicus, ſiue ipſa præparatio, quæ fit ab iis, qui aut in expeditionem profecturi ſunt, aut ad prælium exituri. Cice. 2. de Nat. Deo. In procinctu teſtamenta perierunt. Plin. li. 22. cap. 1. Curas, uigoremq; animi impedit ad procinctum tendentibus. In procinctu facere: expedite, & celeriter. Ouid. 2. de Pon. el. 9. Hæc in procinctu carmina facta puta. In procinctu ſtare, eſt accinctum eſſe. Quinct. li. 12. cap. nono. Quem armatum ſemper, ac uelut in procinctu ſtantem, in cauſis oratio nunquam deficiet. In procinctu habere. Gel. lib. 1. cap. 11.

PROCIO, is, iui, itum. pen. pro. rumpo, irritum facio. Hic Iureconſultus, irritum & ruptum teſtamento, Procitum dicit Feſtus.

PROCITO, tas, pro uocito, citare enim uocitare eſt.

PROCLAMO, as, *Proclamare, ἀναβοάω*, palam & ualde clamo. Liu. l. 1. Patre proclamante, ſe filiam iure cæſam iudicare. Cic. 7. Ver. Adſunt, defendunt, fidem tuam, quæ nuſquam erat, nec unquam fuit: proclamant. Proclamator. Ci. 1. de Orat. Non enim cauſidicum neſcio quem, neque proclamatorem, aut rabulam hoc ſermone noſtro conquirimus.

PROCLINO, nas, *ἐγκλίνω*, inclino. Columel. libr. 7. ca. 10. Earum notanda ſunt capita, quam in partem proclinentur. Proclinatus, a, um. Ouid. 2. Triſt. Partes In proclinatas omne recumbit onus.

PROCLIVIS, ue, *Inchinato all'ingiù, ἐπίφορος, ἐπιῤῥεπής, κάταντες*, quòd pronū inclinatumq; eſt, ut ait Donatus. Liu. 5. Quo ſucceſſeris magis in arduum, eo pelli poſſe per procliue facilius rati. Colum. l. 9. c. 5. de Apibus: Cum onere per procliuia non ægre deuolent. Impetus procliuis undarum, Lucr. l. 7. Per tranſlationē ſecundum Ci. l. 3. Tuſc. Dicitur proprie in malis, de iis ſcilicet, qui ad aliquod uitium proni, inclinatiq; ſunt. Ter. in And. Ita ut ingenium eſt omnium hominum a labore procliue ad libidinem. Cice. in Partit. Adoleſcentiam procliuiorem eſſe ad libidinem. Sil. lib. 13. Sceleri procliuis egeſtas. Procliue etiam dicitur, quod facile factu eſt. Vnde In procliui eſſe, eſt facile, & in promptu eſſe. Plau. in Capt. Tam hoc quidem tibi in procliui, quàm imber eſt, quando pluit. Cice. 2. Offi. Cum in hominibus iuuandis, aut mores ſpectari, aut fortuna ſoleat, dictu quidem eſt procliue. Hinc Procliuiter, procliuius, procliuiſſime. Cice. 5. de Finib. Qui ſperant, facilius, & procliuius, ad laudem nobilitatis peruenient.

PROCLIVITAS, tatis, *καταφέρεια, εὐόδιον*, eſt naturalis inclinatio in rem aliquam, præſertim uitioſam. nam in rebus bonis & laudabilibus, proprie Facilitas dicitur. Cice. 4. Tuſc. Hæc aliorum ad alios morbos procliuitas late patet. Ibidem, Procliuitas ad ægrotandum: ſed hæc in bonis rebus, quòd alij ad alia bona ſunt aptiores, Facilitas nominetur: in malis Procliuitas, ut ſignificet lapſionem.

PROCLVS, Lycius, diſcipulus Syriani, Philoſophus Platonicus. Scripſit plura in grammatica, & Philoſophia, Commentarios in totū Homerū, in Heſiodi *ἔργα καὶ ἡμέρας*, in remp. Platonis, præterea contra Chriſtianos Epicheremata. xviij. Hic eſt Proclus, qui poſt Porphyriū ſecundus contra nos latrauit: aduerſus quem Iohnes cognomento Grāmaticus ſcripſit apologiam dictās eū, quamquam in rebus Græcanicis magnum, ſtultum tamen eſſe, & in hac parte indoctum. Suidas. Is etiam eſt, cuius hodie commentarios in Platonem habemus. Præceptor fuit M. Antonini, a quo ad conſulatum uſque prouectus eſt, ut ſcribit Spartianus.

PROCO, as, are, teſte Feſto, antiqui dicebant pro, impudenter petere: unde & Procacitas dicta: quod & Non. annotauit, citans illud Cice. ex lib. 4. de rep. A procando, ideſt poſcendo Procacitas nominata.

PROCONNESVS, inſula Propontidis, ante Cyzicum. Plin. lib. 5. cap. ulti.

PROCONSVL, is, qui cum poteſtate conſulari extraordinaria ad aliquam prouinciam adminiſtrandam mittitur. Ci. 2. de Diu. Quam multi ſunt anni, cum bella a proconſulibus adminiſtrātur. Procōſulatus, us, dignitas proconſulis. Plin. lib. 14. c. 22. Ad proconſulatum uſq; è Preatura honoribus geſtis. Pli. Iun. epi. 12. Summotū a proconſulatu, quia ſe in legatione turpiter geſſerat. Proconſularis, re, ad proconſulem pertinens. Gel. lib. 5. c. 14. Cum prouinciam Africam proconſulari imperio obtineret.

PROCOPIVS, è Cæſarea Paleſtinæ, orator, & ſophiſta, ſcripſit res Iuſtiniani, quæ in Oriente, aut Occidente, aut Africa per Beliſarium patricium geſſerat. item alia, Suidas.

PROCRASTINO, ſtinas, *Prolongare di giorno in giorno, ὑπερημερεύω, ἀναβάλλομαι*, diem de die traho, differo. Ci. pro Roſc. Am. Rē differre quotidie, ac procraſtinare cœperunt. Hinc Procraſtinatio, dilatio. Idem 6. Phil. Tarditas, & procraſtinatio odioſa eſt.

PROCREO, as, are, *Generare, γεννάω*, liberos generare. Plaut. in Mil. Procreare liberos, lepidum eſt onus. Cice. 3. de Finibus. Vxorem adiungere, & uelle ex ea liberos procreare. Hinc Procreator, Procreatrix, & Procreatio. Ci. de Vniuer. Procreator mundi Deus. Idem 1. de Orat. Neque enim te fugit, laudandarum artium omnium procreatricem eſſe eam, quàm *φιλοσοφίαν* Græci uocant. Idem Tuſc. Quid procreatio liberorum?

PROCVSTES, latro inſignis in Attica regione: qui hoſpites interimere ſolitus, tandem a Theſeo interfectus. Oui. 7. Metam.

PROCRESCO, is, *αὐξάνω*, creſco, augeor. Luc. l. 2.

PROCVBITOR, ris, *φρουρός, πρόκοιτος*, qui noctu cuſtodiæ cauſa excubat, cum caſtra hoſtium in proximo ſunt. Feſtus.

PROCVBO, bas, p. c. procubui, bitum, idem quod procumbo. Interdum idem quod uigilo, ſiue excubias ago. unde Procubitores dicti, ideſt, excubitores, ſiue uigiles. Nonnunquam idem quod demitti, uel inclinari. Vir. 3. Geor. Speluncæq; tegant, & ſaxea procubet umbra.

PROCVDO, is, pen. pro. *Assottigliar, aguzzare battendo, προκατατείνω, προκατακλάω*, prolato, cudendo extenuo, ſeu probe cudo, excuove. Virg l. 1. Geor. Durum procudit arator Vomeris obtuſi dentem Ita procudit enſes, Hora. 4. Carm. Ode. 15. Procudere dolos, Plau. in Pſeu. Linguam procudere. Cic. 3. de Orat. Non. n. ſolum acuenda nobis, neque procudenda lingua eſt.

PROCVL, *Dilontano, da lungi, ἄποθεν, πόῤῥω*, longe, quaſi procul ab oculis. Dicitur & de loco minus longinquo. Virg. 5. Aen. Eſt procul in pelago ſaxum. Idem in Sileno: Serta procul tantum capiti delapſa iacebant. Vbi Seruius: Procul, modo prope: nā intulit, tantum capiti delapſa, ut oſtenderet non longius prouolutā eſſe coronam. Procul hinc, id eſt, longe hoc loco. Teren in Hec. Quem cum illoc ſermonem habueris, procul hinc ſtans accepi. Item procul alicunde. Cice. 4. Ver. Quis non poſſet negare ab illis pecuniam datam, non quæſiuit procul alicunde. Procul. Pro longe, habet aliquando ſequentem A, præpoſitionem cum ablatiuo. Tere. in Ad. Conſcia mihi ſum, a me culpam eſſe hanc procul. Aliquandò & Procul, & Longe, ſimul in eadem oratione ponuntur. Plau. in Curc. Hac noctu in ſomnis uiſus ſum uiderier procul cedere longe a me Aeſculapium. Procul aliquando præpoſitio eſt, deſeruiens quandoque ablatiuo: ut, Procul dubio, perinde eſt ac ſi dicas, certe. Suet. in Clau. Reliquit filium omnibus gentis ſuæ procul dubio præferendum Procul uero, pro eo, quod eſt a ueritate abhorrens. Colum. in præfa. lib. 1. Illud procul uero eſt, facillimam eſſe, &c.

PROCVLCO, as, *Atterrare, καταπατέω*, protero. Col. l. 2. cap. 20. A pecudibus legumina proculcantur. Liui. 10. Eques ſua ipſe ſubſidia territis equis proculcauit. Oui. 8. Met. Creſcentes ſegeres proculcat in herba.

PRODVELIVNT, promittunt, ait ſignificare Antiſtius de iure pontificali. lib. 9 Feſtus.

PROCVMBO, bis, *Giacere in terra, κατάκειμαι*, proſternor, humi iaceo. Liu. l. 2. Ipſum feſſum uia procubuiſſe. Col. l. 1. Lata bubilia eſſe oportebit pedes deceni: quæ menſura ad procumbendum pecori laxa miniſteria præbeat. Vir. 1. Aen. Ne grauidis procumbat culmus ariſtis. Idem 8. Aen. Mauortis in antro Procubuiſſe lupā. Significat interdum demitti. Plin. l. 16. ca. 36. de arundinibus. Folia procumbunt, ideſt, in terram inclinantur. Lucan. l. 3. Et procumbentes iterum conſurgere taxos.

PROCVRO, ras, *Procurare, amministrare coſe d'altri, ἐπιτροπεύω, ἐπιμελοῦμαι*, adminiſtrationem rerum alienarum gero. Cice. Cornifi. Is procurat rationes Dionyſij. Hinc Procurator diſpenſator, & negotiorum geſtor. Vlpianus de Procuratoribus & Defenſ. l. j. Procurator eſt, qui aliena negotia mādato domini adminiſtrat. actores uero cauſarum, cauſidici dicuntur. Procuratorius, a, um.

καθηγεμονικός.

κηδεμονικὸς, quod ad procuratorem pertinet: ut procuratoriæ litteræ: Procuratorum munus: Procuratrix. Cic. 4. de Fin. Sapientiam totius hominis cuſtodem & procuratricem. Procuratio, ipſa adminiſtratio. Cic. l. 1. de Na. De. Philoſophi fuerunt, qui omnino nullam habere ſenſerunt rerum humanarum procurationem deos. Aliquando Procurare, eſt ſtudioſe curare. Apul. Hunc equiſium ſuum curioſe nimis procurantem inueni. Aliquando ſuſtentare, adiuuare. Cato de re ruſt. Eodem modo cæteras arbores procurato. Pla. in Curc. Tibi opus eſt hoc, quo te procures. Aliquando eſt expiare. Suet. in Colla. Auo eius, fulgur procuranti, extra manibus aquila rapuit. Hinc Procuratio expiatio. Cic. 1. de Diui. Scriptum eſt, cum terræmotus factus eſſet, ut ne plena procuratio fieret.

PROCVRRO, ris, ri, ſum, *Andare innanzi velocemente*, προτρέχω, προσρέχω, uelociter procedo. Col. l. 6. Ea domitis bubus ualentiſſimum, eundemq́; placidiſſimum, cum indomito iungimus, qui & procurrentem retrahat, & cunctantē producat. Cæſar 7. Bel. Gal. Quoties quæque cohors procurrerat, ab ea parte magnus hoſtium numerus cadebat. Virg. 9. Aen. Et conferre manum, & procurrere longius audent. Procurrens, tis. Vir. 5. Aen. Infelix ſaxis in procurrentibus hæſit, id eſt prominentibus, & uelut obuiam uenientibus, inquit Seru. Procurſus, ſus, actus procurrendi. Liu. 21. Procurſu magis militum, quam ex præparato, aut iuſſu imperatorum orto prælio. Virg. 12. Aen. Quem tota præcipitem, & procurſu concitus ætis impulit. Procurſio, excurſio, uel digreſſio a cauſſa. Quinct. l. 4. c. 3. Non ſemper eſt neceſſaria poſt narrationem illa procurſio. Procurſo, as, frequen. Liu. l. 27. Cum ab ſtationibus procurſaretur. Idem. 3. Modo procurſantes pauci recurrentesq́;. Procurſatio. Liu. 28. Per procurſationem commiſſa pugna.

PROCVRVVS, κάμπυλος, ualde curuus. Vir. 2. Geor. Nec illæ Procuruam expectant falcem. Littora procurua, Idem. 5. Aen.

PROCYON, pen. cor. Procyonis, προκύων, ſidus æſtiuum, Canis ortum præuertens: unde etiam à Latinis uerbum ex uerbo exprimentibus, Antecanis appellatur. Cic. 2. de Natu. Deo. Geminis eſt ille ſub ipſis Antecanis, Procyon Graiō qui nomine fertur. Antecanis tamen omnin uidetur minus uſitatum fuiſſe, & à Cicerone primum confictum: unde etiam Plin. lib. 18. cap. 28. Sidus hoc nomen Latinum habere negat. Niſi quis (inquit) Caniculam uelit appellare. Colum. tamen lib. 11. c. 2. Caniculam manifeſte diſtinguit à Procyone, huius ortum Idibus Iulijs, illius. vij. Cal. Auguſti aſſignans: Caniculam tantum appellans, quem nos Canem dicimus.

PRODAMBVLO, as, foras deambulo. Ter. in Ad.

PRODEO, dis, diui, uel prodij, proditum, *Vſcire fuori, comparire*, πρόειμι, προέρχομαι, ex Pro & Eo, d. interpoſita, ſignificat procedo, ultra eo, quaſi porro eo. Cic. Appio: An ego obuiam tibi: nō prodirem? Idem lib. 1. Offi. Vt in ſcena ſine ſubligaculo prodeat nemo. Cæſ. 5. Bell. Gal. Conclamauerant, uti aliqui ex noſtris ad colloquium prodirent. Proditur, pen. pro. Imperſonale. Cice. pro Muræ. Ecquinon proditur reuertenti? Subaudi, obuiam.

PRODICVS, philoſophus, patria Cous: de quo Philoſtratus, & Suid.

PRODIGAE HOSTIAE, à ueteribus dicebantur, quæ totæ conſumebantur igni: Vnde & homines luxurioſi Prodigi dicti ſunt. Feſt.

PRODIGENTIA, tiæ, à prodigo, digis, idem quod profuſio. Tacitus lib. 13.

PRODIGIALIS, & hoc le, nonnunquam prodigioſum: aliquando, prodigium auertens: unde prodigialis Iupiter, cui expiandorum prodigiorum gratia ſacra fiebant. Plautus in Amph. Prodigiali Ioui comprecatum oportuit. Hinc Prodigialiter, prodigioſe. Col. l. 3. c. 3. Illa uidentur prodigialiter accidiſſe. Horat. in Arte: Qui uariare cupit rem prodigialiter unam.

PRODIGIATOR, qui ex prodigio futura prænunciat. Feſtus.

PRODIGIOSVS, a, um, *Prodigioſo, monſtruoſo*, τερατώδης, quod prodigium facit, uel quod præter naturam eſt, & conſuetudinem. Pli. l. 10. c. 63. Hinc prodigioſe, præter morem, uel naturam. Pli. lib. 11. c. 37.

PRODIGIVM, gij, *Prodigio*, τέρας, portentum, oſtentum: quaſi Prodicium, quòd porro dicat, porro ſignificet, & aliquid futurum eſſe portendat. Feſtus: Prodigia, quòd prædicunt futura, permutatione G, literæ: nam quæ nunc C, appellatur, ab antiquis G, uocabatur. Nonius: Prodigia, deorum minæ, uel iræ. Vir. 3. Aenei. Sola nouum, dictuq́; nefas Harpyia Celæno Prodigiū canit. Cic. 6. Ver. Prodigia uim eius, numenq́; declarant. Virg. 6. Aen. Prodigijs acti cœleſtibus oſſa piabunt. Ouid. 6. Met. Stagnumq́; locumq́; Prodigijs notum.

PRODIGO, gis, pen. cor. *Conſumare prodigamente*, διασπαθῶ, prodegi, ſupinum non legi: ex Pro, & Ago, d. euphoniæ cauſa interpoſita, conſumo, profundo, liberalitatis limites egredior. Plau. in Aul. Feſto die ſi quid prodegeris. Aliquando appellere, producere, quaſi procul agere. Var. 2. de re ruſt. capite quarto de ſuibus, admiſſuras cū faciunt, prodigunt in lutoſos limites. Idem l. 3. c. 9. Prodigendi in ſolem & ſterquilinium, ut ſe uolutare poſſint.

PRODIGVS, gi, *Prodigo*, ἄσωτος, profuſus, effuſus, nepos, diſſolutus, nimius, ſupra modum liberalis. Ci. l. 2. Offi. Prodigi, qui epulis, & uiſcerationibus, & gladiatorum muneribus, ludorum, uenationumq́; apparatu, pecunias profundunt in eas res, quarum memoriam aut breuem, aut omnino nullam ſunt relicturi. Idem Catil. Homo largitor, & prodigus. Auri prodigus, Clau. 2. Paneg. Sanguinis, atque animæ prodigus, Ouid. 2. Am. el. 8. Aeris prodigus, Hor. in Arte. Cic. ad Brutum: Quòd in honoribus decernendis eſſem nimius, & tanquam prodigus. Prodigus animæ, qui uitæ ſuæ non parcit. Hor. 1. Carm. Ode. 12. Ouid. 3. Am. el. 8. Sanguinis atque animæ prodige Gallæ tuæ. Hinc Prodige, profuſe, abundanter. Ci. 11. Phil. Sed non poſſunt non prodige uiuere, qui noſtra bona ſperant, cum effundunt ſua.

PRODIGITAS, gitatis, antiquis idem erat, quod profuſio. Lucilius lib. 6. Saty.

PRODINVNT, antiqui pro prodeunt dixere. Ennius Ann. l. 3. Prodinunt famuli, cum candida lumina lucent.

PRODIVS, antiqui dixerunt pro interius, longius, inquit Nonius, à prodeundo quaſi porro eundo. Varro in Virgula diuina: primum uenit in urbem, atque intra muros, deinde accedit prodius.

PRODO, dis, di, *Gettar uia, manifeſtare, tradire*, προδίδωμι, προΐημι, porro, id eſt, longe proijcio, defero, excludo, propello. Vir. 1. Aen. Nauibus (infandum) amiſſis unius ob iram Prodimur, atque Italis longe disiungimur oris. Aliquando idem eſt quod deferre, oſtendere, patefacere. Idem. 3 Aen. Prodere uoce ſua quenquam, aut opponere morti. Item differre, Protrahere. Teren. in An. Credo, impetrabo, ut aliquot ſaltem nuptijs prodat dies. Item propagare. Virg. l. 4. Aen. Sed fore, qui grauidam imperijs, belloq́; frementem Italiam regeret, genus alto à ſanguine Teucri Proderet. Item tradere. Salſ. Ante quàm arcem proderent hoſtibus. Prodere patriam, eſt clanculum cum hoſte aduerſus patriam ſentire, ut qui uel patriæ conſilia hoſti enūciant, uel urbes, arces, aut propugnacula eidem tradunt. Cic. 3. de Fin. Peccatum eſt patriam prodere, parentes uiolare. Prodere poſteris, eſt poſteris tradere. Cice. de Senect. Non accipere modo hæc à maioribus uoluerunt, ſed etiam poſteris prodere. Prodere memoriæ, eſt litteris mandare. Idem Appio: Cum tuum ſtudium conſumas in uirorum fortium factis memoriæ prodendis. Pro eodem etiam legitur Prodere memoria. Cæſar. 5 Bel. Gall. Quos natos in inſula, ipſi memoria proditum dicunt. Cic. de Orat. Quia memoria ſic eſſet proditum. Item Prodere memoriam, id eſt, propagare, & ad poſteros transferre. Cæſ. 1. Bell. Gal. Ne committerēt, ut is locus, ubi conſtitiſſent, ex calamitate populi Romani, & exercitus internecione memoriam proderet. Interdum ſupprimitur datiuus Memoriæ. Plin. l. 6. c. 23. Regnabat ibi, cum hæc proderem, Celebrotas. Cic. lib. 3. Officio. Vtile uidebatur Vlyſſi, ut quidam tragici poetæ prodiderunt. Plin. lib. 2. Diuus Auguſtus læuum ſibi prodidit calceum præpoſtere indutum, quo die ſeditione militari prope afflictus eſt, id eſt, ſignificauit. Sic dicimus Fama prodit, id eſt, refert. Celſus: Quoſdam, fama prodidit, in ipſis funeribus reuixiſſe. Prodere, auctore Donato, aliquando eſt decipere, deſerere. Terent. in Adel. Prodidiſti & te, & illam miſeram. Prodere exemplum, eſt tradere. Cic. pro Flacco: in hoc reo ne quod pernicioſum exemplum prodatur, pertimeſco. Ibidem. Ne periculoſam imitationem exempli reliquis in poſterum proderetis. Prodere fidem, eſt iureiurando non ſtare. Saluſt. in Catil. Ea ſæpe ante hac fidem prodiderat. Prodere officium, eſt officiū ſuum non facere, aut contra officium facere. Cic. 4. Academ. Qui ſtatuit omnem cruciatum perferre potius, quàm aut officium prodat, aut fidem. Prodere diem eſt proferre. ad Q. Fr. l. 2. Teren. & Feſtus. Prodere uitam, eſt, ſe uitæ periculo exponere. Prodere legem, deſtituere. Vlpianus ad legem Iuliam de Adulte. Prodere interregem, eſt nominare, renunciare. Liu. 6. Sed nos quoque ipſi ſine ſuffragiō populi, auſpicato interregem prodamus. Sic prodere flaminem, apud Cic. pro Mil. Hinc Proditus, pro decepto. Ci. Atti. lib. 3. Proditus, inductus, coniectus in fraudem. Ouid. 13. Met. Proditus à ſocio eſt. Proditor. Plau. in Rud. Vrbis proditor, Cic. 3. de Fin. Nec magis uituperādus eſt proditor patriæ, quàm communis utilitatis aut ſalutis deſertor. Proditio. Cic. 4. Acad. Amicitiarum proditiones & rerump. Ouid. 8. Met. Nam pereant potius ſperata cubilia, quàm ſim Proditione potens. Luc. lib. 4. Mercesq́; nefandæ Proditionis erit.

PRODROMVS, mi, Latine præcurſor. Cic. Atti. lib. 1. Pompeiani prodromi nunciant, aperte Pompeium acturum. Vnde prodromi dicuntur à Græcis fici præcoces, quaſi præcurſoriæ, reliquarum maturitatem præuertentes. Pli. l. 16. c. 26. Ficus præcoces habet, quas Athenis prodromos uocant. Prodromi item dicuntur Aquilones, qui octo ferme diebus exortum Caniculæ antecedunt. Col. l. 11. c. 2.

PRODVCO, cis, *Prolongare, menar fuori, produrre*, παρατείνω, ἐπιτείνω, παρέλκω, profero, protraho, in longum duco. Vir. 2. Ae. Abnegat exciſa uitam producere Troia. Cic. in Catone: Conui-

uium ad multam noctem uario ſermone producimus. Teren. in An. Per tranſlationem dixit: Nonne tibi eſſe ſatis hoc ſolidum uiſum eſt gaudium, niſi me lactaſſes amantem, & falſa ſpe produceres? Id eſt, deluderes, detineres. Aliquando idem eſt quod foras educere, ultra, ſiue in medium adducere, uel præſentem ſiſtere. Pla. Cap. Vbi ſunt iſti, quos ante ædes iuſſi huc produci foras? Sic Producere teſtes, pro, ad dicendum teſtimonium in iudicium adducere. Ci. 6. Ver. Harum omnium rerum auctores, teſteſq; produco. Producere copias in aciem, eſt extra caſtra ad pugnam educere. Galba Ciceroni: Antonius in aciem ſuas copias de uico producit. Aliquando eſt uenenum exponere. Teren. in Eunuch. Pretium ſperans, illico producit, & uendit. Vbi Donatus: proprie uenales produci dicuntur. Plautus pro proſtituere poſuit. Audientem dicto mater produxiſti filiam. Interdum pro gignere, Plau. in Cap. Quaſi in orbitatem filios produxerint? Cice. pro Q. Roſcio: Nihil ab hoc prauum & peruerſum produci poſſe putant. Tere. Ad. Seni animam prius extinguerem ipſi, qui illud produxit ſcelus. Producere moram rei alicui, eſt morã interponere, ſiue (ut Donatus ait) differre, protendere. Ter. in An. Vt huic malo aliquam producam moram. Interdum proſequi. Vir. 9. Aen. Nec te tua funera mater Produxi. Interdum conſumere. Ter. in Adel. Cyathos ſorbillans, paulatim hunc producam diem. Producere in iudicium, eſt uocare. Cice. 7. Ver. Grauiorẽ apud ſapientes iudices ſe fore ab inferis teſtem, quam ſi unus in iudicium produceretur. Aliquando pro detinere, & uerbis remorari. Ci. pro Quint. Conditionibus hunc, quoad poteſt, producit. Aliquando eſt promouere hominem, & in medium honorifice proferre. Ci. pro domo: Quem tu non pro illius dignitate produxeras ſed pro tuo ſcelere ſubduxeras. Hinc Productus, a, um. Ci. pro reditu. Cum à tribunis pl. Conſul in concionem productus eſſet. Idem in Ora. Inclytus dicimus, breui media littera; Inſanus, producta. Idem 2. de Ora. Et principia tarda ſunt, & exitus tamen ſpiſſi & producti eſſe debent. Hinc Productior & Productiſſimus. Col. l. 7. c. 12. Status eius longior, productiorq;, ad hos caſus magis habilis eſt, quam breuis. Idem l. 3. c. 10. Vltimum & productiſſimum in flagellum. Producte aduerbium, cui opponitur Breuiter. Ci. in Orat. Litteræ, quæ in ſapiente atque felice, productæ dicuntur, in cæteris omnibus breuiter. Productio. Cice. 3. de Fin. Opportunitas non fit maior productione temporis.

PROETIDES, Prœti Argiuorum regis, & Antiæ filiæ fuerunt: quæ cũ forma eſſent præſtantiſſima, ſe Iunoni auſæ ſunt præferre. quare irata dea talem eis immiſit furorem, ut uaccas ſe eſſe arbitrarentur, & ad ſiluas confugerent. unde Plin. lib. 25. c. 5. & Vir. in Sileno.

PROETVS, Abantis regis argiuorũ filius: cui ſucceſſit in regno. uxorem habuit Antiam, ex qua quatuor filias genuit, quæ à patris nomine dictæ ſunt Prœtides poetarum fabulis celeberrimæ.

PROFANATIO, Pli. l. 16. c. 4. Ciuilium bellorum profanatione meritum cœpit uideri, ciuem non occidere. Profanatus partic. flagitio pollutus. Stat. 9. Theb. Ergo profanatum Menalippi funus acerbo Vulnere. Manus profanatæ. Oui. 2. Met.

PROFANO, as, βεβηλόω, ex ſacro humanis uſibus promiſcuum facio. Liu. 31. Sacra, ſacerdotes, omnia profanarent.

PROFANVS, a, um, βέβηλος, irreligioſum, & a religione remotũ. habet antitheta ſacrũ, & religioſum. Pla. Sacrum, an profanum habeas, paruipenditur. Ci. pro domo: Si iſta cõſecratio legitima eſt; quid eſt, quod profanum in tuis bonis eſſe poſſit? Pro ſcelerato, & impio. Stat. in principio Theb. Fraternas acies, alternaq; bella profanis Decertata odijs. Profanus etiam dicitur quod ex religioſo, uel ſacro in hominum uſum conuerſum eſt. Virg. 12. Aen. Colui ueſtros ſi ſemper honores, Quos contra Aeneadæ bello fecere profanos. Profani itẽ dicebantur ſacris non initiati, qui a fano & ſacris arcebantur. Idem 6. Aen. Procul ò procul eſte profani. Profanos ẽt dicimus imperitos, qui Muſarum ſacris non ſunt initiati. Hor. l. 3. Car. Odi profanum uulgus. Profanus uſus, dicitur communis & uulgaris, non ſanctus. Plinius lib. 15. cap. 30. In profanis uſibus pollui laurum & oleam fas non eſt.

PROFARI, *Parlare, dire, pronunciare*, ἀγορεύειν, eloqui, dicere, pronunciare. Virg. 1. Aen. Tum breuiter Dido uultum demiſſa profatur. Sil. l. 11. Magno clamore profatur. Proprie profari eſt quod Græci dicunt προφητεύειν, id eſt futura prædicere, Vlpian. de ædil. edict. l. 1. §. exempli. Si ſeruus inter fanaticos nõ ſemper caput iactaret, & aliqua profatus eſſet, an nihilo minus ſanus uideretur? Hinc fit nomen quartæ inflexionis. Profatus, tus, tui, ipſe profandi actus. Gel. li. 18. cap. 11. Neque dictu, profatuve ipſo tetræ, aut inſuaues eſſe. Stat. 5. Syl. Seu uoce ſoluta Spargere, & effræno nimbos æquare profatu.

PROFECTO, *Certamente*, ὄντως που, aduerbiũ cõfirmantis eſt: dictũ quaſi pro facto: & ſignificat certe. Teren. in An. Profecto ſic eſt. Ci. Quis hæc renunciat? is profecto, qui interfuit.

PROFECTVS, us, *Profitto*, promotio, ſiue progreſſus in re aliqua, ſiue fructus, qui ex rei alicuius tractatione prouenit. Quin. l. 10. c. 3. Vt terra altius effoſſa generandis, alendiſq; ſeminibus fœcũdior fit: ſic profectus non a ſummo petitus, ſtudiorum fructus effundit uberius. Idem lib. 1. cap. 2. Firmiores in litteris profectus alit æmulatio.

PROFERO, *Manifeſtare, paleſare*, ἐξαγορεύω, προφέρω, palam facio, prodo. Cic. pro Cœl. Domus, in qua nihil fiat, quod foras proferendum ſit. Ter. in Hec. Haud propterea te rogo, ut hoc proferam. Seneca: Ante quàm ſententiam proferam. Aliquando protendo, prolato. Pli. Cum lineam protuliſſet longiſſimam, atque rectiſſimam. Iuſtinus lib. 1. Fines imperij tueri magis, quàm proferre, mos erat. Teren. in And. Saltem aliquot dies profer. Quandoque eſt in lucem afferre Cic. pro Sext. Roſcio: Tu H-S. IIII. ex arca proferas. Plau. in Amph. Tu Theſſala intus paterã profer foras. Cic. de Inu. Cæteros proferre oportebit, quibus maiora delicta conceſſa ſunt.

PROFESTVS, ſta, ſtum, quod contrarium eſt feſto: unde Dies profeſti dicuntur, teſte Nonio, qui uacui ſunt à feſtiuitate. Plau. in Aul. Feſto die ſi quid prodegeris, Profeſto egere liceat, niſi peperceris. Pli. l. 18. c. 6. Peiorem qui profeſtis diebus ageret, quod feriatus deberet. Hor. 2. Ser. Sat. 3. Qui Veientanum feſtis potare diebus Campana ſoltus trulla uappamq; profeſtis.

PROFICIO, *Fare profitto*, ἐπιδίδωμι, procedo, & promoueo: quod & Profectum facere dicimus. Pli. Nec minorem ſub eo præceptore profectum fecit. Cic. Torano. l. 6. Cum conſilio profici nihil poſſit, una ratio uidetur, quicquid euenerit, moderate ferre. Cæſ. 3. Bel. Ci. Apud quos cum proficere nihil poſſet. Aliquando pro prodeſſe. Vlpian. de Iureiurando: Matris igitur iuſiurandum patri non proficiet, nec nocebit, ſi mater detulerit.

PROFICISCOR, eris, profectus, *Andare, partirſi*, πορεύομαι, eundi, ueniendi, aut diſcedendi ſignificationem habet, ſecundum eos caſus, cum quibus iungitur: ut ſi accuſatiuo iungatur, Proficiſcor Romam, hoc eſt Eo: ſi uero ablatiuo, ut Proficiſcor Roma, ſignificat Venio, uel diſcedo. Ci. de Sen. Adoleſcentulus miles profectus ſum ad Capuam. Prop. l. 3. el. 21. Magnum iter ad doctas proficiſci cogor Athenas. Ci. ad Q. Fr. l. 3. Salutis oſtiam ueſperi naui profectus erat. Idem Atti. l. 2. De Formiano proficiſcemur. Proficiſci in exilium, Cice. de Fin. Proficiſci obuiam, Cæſ. 7. Bel. Gal. Proficiſci ad reliqua, pro Pergere. Ci. 5. Ver. Proficiſci, pro originem habere. Cic. 4. Academ. Pythagoræ ex numeris proficiſci uolunt omnia. Profectio. Cic. 1. Philip. Exponam uobis conſilium & profectionis, & reuerſionis meæ. Profectus, a, um, Vir. 1. Aeneid. Hunc lætum Tyrijſq; diem, Troiaq; profectis.

PROFINDO, dis, fidi, fiſſum, proſcindo. Stat. 10. Theb. Profindunt inarata diu Pangæa iuuenci.

PROFITEOR, teris, *Far profeſſione*, ἐπαγγέλλομαι, aperte polliceor. Ci. 1. Acad. Qui philoſophiam iam profeſſus ſum populo noſtro exhibiturum. Liu. Palam profeſſi, nuſquam inde niſi in patriam ueſtigium eſſe moturos. Ci. 5. Ver. Me omnium prouinciarum defenſorem eſſe profitebor. Idem pro Rabi. Poſt. Fateor, atq; etiã profiteor, & præ me fero, te ex illa crudeli actione meo conſilio eſſe depulſum. Vnde conſtat, plus eſſe, profiteri, quàm fateri. fatemur enim coacti, teſte Seruio: ſponte autem & Publice profitemur. unde profeſſio, confeſſio palam facta. Ci. pro Plan. Nõ me præteribat. fructuoſiſſimam eſſe profeſſionem bonæ uoluntatis. Profeſſor. Pli. l. 3. c. 53. Diodorus dialecticæ ſapientiæ profeſſor. Suet. de Clar. gr. Grammaticum profeſſorẽ. Magni nominis profeſſores, Quinct. l. 2. c. 11. Conſummati profeſſores, idem l. 11. c. 9. Profiteri pro, artem aliquam, aut ſcientiam publice docere. Ci. de Ami. Quæ diſputari de amicitia poſſunt, ab eis cenſeo petatis, qui iſta profitentur. Hinc profeſſores artium liberalium. Profiteri uero apud prætorem, eſt, nomen dare, aut, ut uulgus loquitur, ponere nomen in ſcriptis. Cic. pro Archia. Profeſſus eſt apud prætorem. Q. Metellum. Liui. 26. Expectauerant, ut qui ſe tãto imperio dignos crederent, nomina profiterentur. Profiteri alienum, eſt ſua debita teſtari. Curtius lib. 10. Edixit, ut omnes milites æs alienum profiterentur. Profiteri poſſeſſiones ſuas, uel pecunias, eſt modum poſſeſſionum ſiue pecuniæ perſcribendum curare. Ci. 5. Ver. Edixerat, ut aratores iugera ſationum ſuarum profiterentur. Liui. ab V. C. Profiteri cogendo frumentum, & uendere. Idẽ de Bel. Mac. Vt qui ſocij ciuibus R. credidiſſent, pecunias profiterentur. Profeſſorius, a, um: ut, Lingua profeſſoria, quæ mentoriam exercet eloquentiam. Tac. l. 13.

PROFLIGO, as, p. p. *Gittare à terra*, κατατρυγάζομαι, deijcio, ſterno, ad perniciem deduco. Plau. in Mil. Confidentia eſt, nos inimicos profligare poſſe. Cic. pro Rab. Poſt. Expugnare urbes, aciem hoſtium profligare. Cæſar 2. Bel. Ciui. Quod claſſem hoſtium primo impetu profligauerim. Hinc Profligatus, a, um afflictus, perditus. Cice. 2. in Cat. Quanto tandem illum mœrore afflictum eſſe, & profligatum putatis? Vnde Profligatum exercitum dicimus, id eſt, proſtratum, afflictum, & perditum: & Profligatas res. i. perditas, ad perniciem redactas. Cice. pro Roſc. Am. Omnia ad perniciem profligata, atque perdita. Hinc Profligatos homines, uocamus perditos, & in quibus eſt nihil eſt ſani. Cice.

pro

pro Archia: Nunquam me pro ſalute ueſtra in hos profligatorũ hominum quotidianos impetus obieciſſem. Idem 5. Ver. Profligatiſſimus omnium mortalium, ac perditiſſimus. Profligare bellum, pene abſoluere. Tac. Profligauerat bellum cum Iudeis Veſpaſianus. Hinc Profligata, prope abſoluta. Cic. l. 5. Tuſc. Profligata iam hæc, & pene ad exitum deducta quæſtio eſt. Idem ad Cornifi. lib. 12. Profligato bello, ac pene ſublato renouatum bellum gerere conamur. Tacit. Non ganeo, & profligator, ſed erudito luxu.

PROFLO, proflas, *χωνεύειν*, flando reſoluo. Pli. l. 34. c. 9. Maſſa proflatur in primis: mox in proflatum additur tertia portio æris collectanei. Eſt etiam idem fere quod efflare. Vale. 6. Arg. Noctem tartaream proflantes pectore tauri. idest fumum ingentem, tenebris, & flammis tartareis non abſimilem. Idem. 7. Arg. Taurus & immani proflauit turbine flammas. Proflare pectora ſomnum, eſt inter dormiendum ſonoro flatu uti. Virg. 9. Aeneid. Toto proflabat pectore ſomnum. Proflare iras, eſt flatu iram teſtari, ut ſolent feræ. Plin. lib. 8. cap. 4. Circumſpectare, iras proflare. Proflatus, us, actus proflandi. Col. l. 5. c. 9. Aeſtiuo proflatu refrigerentur.

PROFLVENS, tis, *Che ſcorre, torrente*, modo participiũ eſt, *προῤῥέων*. Liu. lib. 1. Pueros in profluentem aquam mitti iubet. Cice. ad Q. Fra. l. 3. Aquam profluentem, & uberem. Idem 2. de Or. Genus orationis liquidum, fuſum, ac profluens. Modo ſubſtantiuũ, & ge. maſc. poniturq; pro flumine, ſeu fluento ad. Her. lib. 1. Qui parentem necaſſe iudicatus erit, is obuolutus & ligatus culeo, deuehitur in profluentem. idest, fluminis procurſum. Hinc Profluenter, abundanter. Ci. 5. Tuſ. Ergo omnia profluenter, abſolute, propere.

PROFLVENTIA, tiæ, copia. Cicero in Partit. Inanis profluentia loquendi.

PROFLVO, is, *Diſcorrere, ἀποῤῥέω*, abundanter effluo, promano: & proprie de liquidis. Col. lib. 6. Profluere lacrymas ab oculis dixit. Cic. 1. de Diui. Si lacus emiſſus lapſu, & curſu ad mare profluxiſſet, Virg. 4. Ge. Seu ſtabit iners, ſeu profluet humor. Plin. lib. 8. c. 16. Profluit ſanguis ex uulnere. Profluere ad hominum famam, per tranſlationem, pro delabi. Cice. pro Cœlio Ab his fontibus profluxi ad hominum famam. Ouid. ad Piſ. Facilis Romano profluit ore Græcia. Cuius ore ſermo melle dulcior profluebat, Ad Her. l. 4.

PROFLVVIVM, uij, *ῥεῦσις*, fluxio: ut, Profluuium ſanguinis, *αἱμοῤῥαγία*. Pli. l. 26. Profluuium alui, idem l. 9. c. 13.

PROFLVVS, a, um, *Che ſcorre, ἀποῤῥέων*, quod profluit: ut Profluus amnis, qui perpetuo fluit. Plin. l. 19. c. 4. Col. l. 8. c. 17. Piſcina deprimitur in ea parte littoris, quæ profluo receſſu nunquam deſtituitur. Ouid. 2. de Pon. Ele. 1. Et in altas proflua ſiluas.

PROFORE, à Fore, idem quod profuturum eſſe. Hora. l. 1. epi. Quæ nocuere, ſequar: fugiam, quæ profore credam.

PROFVGIO, gis, *Fuggire lungi, ἀποφεύγω*, procul fugio. Pla. in Caſ. Domo profugiam. Cice. in Læl. In Aſiam profugit. Ter. in Ad. Profugiet aliquo militatum. Cum accuſatiuo, pro, fugiendo relinquo. Curtius. lib. 10. Serui profugiunt dominos.

PROFVGIVM, fugij, *Refugio, καταφύγιον*, illud, quò quis in periculis, uelut ad portum quendam confugit. Cic. l. 1. Tuſ. Portum paratũ nobis & profugium putemus: Idem pro Cec. Exilium non ſupplicium eſt, ſed profugium portusq; ſupplicij.

PROFVGVS, qui a patria, ſuisve finibus profugit. Sic Horatius profugos Scythas appellat, quòd crebro domicilia mutẽt. Salu. Troiani Aenea duce profugi. Liu. 34. Annibal patria profugus peruenerat ad Antiochum. Ouid. 13. Met. Profugaq; per æquora claſſe Fertur ab Antrando.

PROFVNDO, dis, *Spargere largamente, προχέω*, large, & copioſe effundo. Plau. in Aul. Aquam plorat, cum lauat, profundere. Idem Cur. Profundis uinum? Vir. 12. Aen. Lacrymas oculis Iuturna profudit. Ci. pro Fonteio: uim lacrymarum profudi. Sanguinẽ pro patria profundere, Cic. 2. de Fin. Verba profundere uentis, Luc. l. 4. Vicẽ profundere. Aliquando idem eſt, quod prodigere, inutiliter conſumere, tractũ ab aqua, quæ profunditur ex uaſis, Ter. in Ad. Profundat, perdat, pereat. Ci. 5. Ver. Dare, profundere, opponere, ſi uelis uincere. Idem in Catil. Patrimonia profuderunt. Profundere uota. & Preces, eſt multum & inſtanter precari. Profundere uires animi, eſt omnes neruos intendere. Cice. Att. l. 1. Omnes profudi uires animi, atque ingenij mei.

PROFVNDVS, a, um, *Profondo, alto, βαθύς*, quod deorſum magnam habet altitudinem, dictum quòd porro, idest longe, habeat fundum. Virg. 5. Aen. Cunctæq; profundum Pontum aſpectabant. Ouid. ad Liuiam: Effugerent aliqua ſtagna profunda uia. Lur. l. 2. Corpora ſoluentes abeant per inane profundum. Quandoque pro alto. Vir. 1. Aen. Cœlumq; profundum Quippe ferant ſecũ. Hinc profunditas. Profundus ſæpe per tranſlationem capitur pro ingenti, ſiue immenſo. Hinc profunda auaritia dicitur a Salu. in Iug. Romanos iniuſtos profunda auaritia communes omnium hoſtes eſſe. Sic profunda cupido, apud eundem loco iam citato: Cupido profunda imperij, & diuitiarum. Profunda libido; Idem de rep. ordinanda. Nox profunda. Vir. 4. Aen.

PROFVNDVM, idem eſt, quod mare. Oui. 17. Epiſt. Frigora ne poſſim gelidi ſentire profundi. Rubrum profundum, apud Luc. l. 8. Pro mari Erythreo. Indomito profundo iactari, Ouid. 1. Triſt. el. 10. Pater profundi, Neptunus. Valer. Flac. 2. Arg.

PROFVSVS, a, um, *Sparſo, ſontuoſo, abondante*, large fuſus. Plin. l. 11. c. 41. Mulieri ante ſeptimum menſem profuſum lac inutile. Ouid. 11. Metam. Fletus ſuper ora profuſus. Plin. lib. 5. c. 9. Ex hoc lacu profuſus, indignatur fluere per arenoſa. Profuſus, nomen, ſupra modum ſumptuoſus. Salu. in Catil. Alieni apperens, ſui profuſus. Ci. pro Mur. Populus R. non amat profuſas epulas. Idem 1. Offi. Ipſum genus iocandi non profuſum, neque immoderatum, ſed ingenuum, & facetum. Pro abiecto. Plau. Profuſus, ſqualens, ſordidus. Hinc Profuſe, effuſe. Liu. lib. 10. Obſtitit profuſe tendentibus in caſtra.

PROGEMMO, as, *ὀφθαλμίζω*, gemmas emitto. Col. l. 4. c. 27.

PROGENERATIO, progenerandi actus. Pli. l. 8. c. 43.

PROGENERO, as, Pli. l. 11. c. 16. Fœtus quonam modo progenerarẽt, magna inter eruditos, & ſubtilis fuit quæſtio. Hora. 4. Car. Ode 4. Nec imbellem feroces progenerant aquilæ columbam.

PROGENER, neri, *προγαμβρός*, neptis meæ maritus. Suet. Progenerum uidetur accepiſſe, pro generi patre, in Aug.

PROGENIES, ei, *γενεά*, genus, ſtirps, à progignendo. Ci. 9. Phi. Statua quæ multos per annos progeniem eius honeſtaret. Virg. 7. Aen. Progeniem uirtute futuram Egregiam.

PROGERMINO, as, *βλαστάνω*, germen produco. Col. l. 4. c. 10.

PROGERO, ris. progeſſi, progeſtum, *Portar fuora, ἐκφέρω*, extra gero, effero. Col. l. 12. c. 50. Vrcei, quibus oleum progeritur. Pli. lib. 11. c. 18. Cum defunctas progerunt.

PROGIGNO, is, progenui, progenitum, *Generare, γεννάω*, generationem produco. Pla. in Truc. Neque natus eſt, neque progignetur. Ci. 3. Offi. Hic, qui illud lumen progenuit, ex filio eſt nominandus. Vir. 4. Aen. Illam terra parens, ira irritata deorum, Progenuit. Inde Progenitor, auus. Oui. 11. Met. Et forti genitore, & progenitore Tonante Eſſe ſatam.

PROGNARS, *Apertamente*, aduerb. i. aperte, auctore Feſto.

PROGNARITER, audacter, ſtrenue. Pla. in Pœn. Indica prognariter. Ennius 6. Ann. Prognariter armis Certando.

PROGNATVS, *Figliuolo, ἐκγονος*, natus. Ter. in Phor. Bonam bonis prognatam. Liui. l. 1. Romulus Deo prognatus. Horat. 1. Serm. Sat. 1. Ouo prognatus eodem. Proprie tamen non filium à patre, ſed nepotem ab auo, aut proauo, aut aliquo maiorum prognatũ dicimus. Ci. 3. Tuſ. Thyeſtes Tãtalo ꝓgnatus, Pelope natus. Prognati, ipſi nati, uel liberi. Pla. Amph. Parẽtes, patria, & prognati.

PROGNE, Pandionis Atenienſium regis filia fuit, & ſoror Philomelæ, quæ Tereo Thracum regi matrimonio iuncta eſt, ex qua filium Itym ſuſcepit. Hæc cum deſiderio uidendæ ſororis teneretur, exorauit uirum, ut Athenas profectus, Philomelam ad ſe duceret. qui mandata peragens, aduentum Philomelæ à Pandione impetrauit. uerum cum in itinere eſſent, in libidinem mulieris exardens, quamuis repugnantem compreſſit: & ne facti obſcœnitatem exprimere poſſet, linguam ei abſcidit, & ſeruo in uinculis cuſtodiendam tradidit: reuerſusq; ad uxorem, maris nauſea periſſe ſimulauit. Philomela interim tædio carceris affecta, rem omnem, uti geſta fuerat, acu in tenuiſſima tela depinxit: hanc ancillæ Prognes clam deferendam tradidit. Progne, re intellecta, ac diſſimulato ad tempus dolore, poſtquam Orgiorum dies aduenit, thyrſis & pellibus pro more inſtructa ſororem è carcere eripit, eodemq; inducam habitu ad regiam ducit: ibiq; furijs exagitata arreptum Itym filium interficit, uiroq; domum redeunti epulandum apponit. Qui tandem, re cognita ex pueri capite, quod Progne ſub finem cœnæ per ſororem afferendum curauit, dum fugientem uxorem furibundus perſequitur, mutatam deorum commiſeratione in hirundinem uidit. Ipſe in upupam conuerſus eſt, ideoq; militarem criſtam adhuc in capite gerit, & quaſi adhuc filium quæritans clamat *ποῦ, ποῦ*: quod ſignificat, ubi, ubi. Itys autem in Phaſianum, quæ auis frequens eſt iuxta Phaſim fluuium in Colchis. at Philomela in auem ſui nominis, quæ ne nunc quidem ceſſat deflere cantu dulciſſimo iniuriam. Oui. l. 6. Met.

PROGREDIOR, ris, ſus, *Andare inanzi, procedere, προάγω*, ultra procedo. Pla. in Pſeu. Si, hic quo progredietur, pariter progredimini. Cæſ. 4. Bel. Gal. Paululum in aquam progreſſi. Ci. 1. Offi. Vt regredi, quam progredi mallent. Cæſ. 1. bel. ci. Magnis itineribus progreditur. Progredi obuiam. Lib. 7. Romani ab ſtatione obuiam militi ſuo progreſſi. Progredi longius, per tranſlationem, eſt ſermonem extendere. Ci. 5. Ver. Non dubito quin uobis ſatisfecerim iudices: ueruntamẽ progrediar longius. Digitum non progredi, prouerbialis quædã formula, pro Ne minimum quidẽ. Cic. 4. Ac. Quibus conceſſis, digitum progredi non poſſunt. Hinc Progreſſus, ſus, idest. proceſſus, progreſſio. Cic. Att. lib. 1. Progreſſum præcipitem, inconſtantem reddidum uidet. Accipitur

& pro fructu, quem rei alicui operam dantes facimus. Cice. 3. Tuſc. Philoſophi nunquam in ſtudijs ſuis tantos progreſſus facere potuiſſent.

Prohibeo, bes, *Vietare*, κωλύω, εἴργω, ex pro, & habeo, ſignificat ueto, auerto, impedio ne quid fiat. Vir. 1. Aen. Phohibe infandos à nauibus ignes. Vir. 1. Aenei. Hoſpitio prohibemur arenæ.

Proiecta, in ædificijs dicuntur, quæ ita extenduntur, ut nuſquam quieſcant: qualia ſunt Mœniana & ſuggrundia. Immiſſa autem dicuntur, quæ ex noſtro ædificio protenſa in alieno recumbunt: cuiuſmodi ſunt tigna & trabes. Dicta Proiecta, à Proijcio, ideſt, porrigo, ſiue extendo.

Proiectus, puer & proiecticius, dicitur expoſitus. Plau. in Ciſt.

Proiicio, is, *Tirare à longi, gittare uia*, ἀπορρίπτω, abijcio, quaſi porro iacio. Virg. 6. Aen. Proijce tela manu. Ouid. epiſt. 20. Proijcit ipſe ſuas deducta fronte coronas. Virg. 5. Aen. Galeam ante pedes proiecit inanem. Cæſ. 3. Bel. Ciui. Ex ſuperioribus locis in planitiem deſcendere, atque arma proijcere iuſſit. Transfertur & ad incorporea. Cæſ. 2. Bel. Gal. Increpitare Belgas, qui ſe populo R. dediſſent, & patriam uirtutem proieciſſent. Aliquando pro extendo, porrigo. Cic. in Top. Scæuola id ſolum eſſe ambitus ædium dixerit, quantum parietis communis tegendi cauſa tectum proijceretur. Hinc proiectus, ctus, pro extenſione. Luc. l. 3. Quamlibet immani proiectu corporis extet. Interdum eſt eijcere. Cic. Quid ſi eum ex urbe proieceris? Proijcere ſe ad pedes, eſt ſe humi ad pedes alicuius proſternere, Cæſ. 1. Bel. Gal. Proijcere ſe, eſt deſpondere animum. Cic. Att. l. 9. Epiſtolæ tuæ rogant, ne me proijciam. Proiectus, a, um. 2. de Diuin. Simonides ignotum quendam proiectum mortuum cum uidiſſet, humauit. Virg. 11. Aen. Sternitur & toto proiectus corpore terræ. Proiectus, extenſus. Ci. 1. de Orat. Brachium procerius proiectum, quaſi quoddã telum orationis. Vir. 10. Aen. Proiecto dum pede læuo Aptat ſe pugnæ. Idem 3. Aen. Proiectaq; ſaxa Pachyni. Siſenna: ingens arbor, quæ circum proiectis ramis, maiorem partem loci ſummi tegebat. Vir. 1. ecl. Viridi proiectus in antro. Proiectus, contemptus, & uilis. Tacit. l. 1. Proiectio, onis, extenſio. Ci. in Orat. Brachij proiectio in contentionibus, contractio in remiſſis. Hinc Proiecto, as, frequent. Plaut. in Bacch. Etiam ne ultro me proiectas probris. i. Agitas.

Proin, proinde. Terent. in Eunuch. Proin tu, dum eſt tempus, cogita.

Proinde, *Per tanto*, τοιγαροῦν, ex Pro, & Inde. ſignificat ideo, propterea, quapropter. Liu. lib. 1. Proinde ne grauarentur. Ponitur quandoque pro Perinde. Teren. in Phor. Proinde expiſcare, quaſi non noſſes. Sal. Ignauiſſimi homines omnia ſocijs ademere, quæ fortiſſimi uiri uictores reliquerant. proinde quaſi, uictoria iniuriam facere, denium id eſſet imperio uti.

Prolabor, laberis, prolapſus, *Sdrucciolare, traſcorrere*, leuiter, ſenſimq; prouehor. Cic. 2. de na. de. At Canis ad caudam ſerpens prolabitur Argo. Sic prolabi longius in oratione, pro, longius prouehi. Ci. pro Cec. Longius prolapſus ſum, quam ratio ueſtri iudicij poſtulabat. Prolabi ad orationem aliquam eſt ſenſim ad eam accedere. Idem 1. de Leg. Libenter ad iſtam orationem tecum prolaberer. Prolabi item dicuntur, qui ueſtigio in loco lubrico poſito lapſantur, prociduntq;, aut ægre ſeſe ſuſtinent. Liui. 5. Traditur memoriæ, prolapſum cecidiſſe, idq; omen pertimuiſſe. Prolapſus, a, um. Vir. 2. Aen. Troiam incenſam, & prolapſa uidentem Pergama. Equus prolapſus. Prop. l. 4. El. 1. Prolapſio. Ci. pro Cœl. Vias adoleſcentiæ lubricas, quibus inſiſtere, aut ingredi ſine caſu aliquo, aut prolapſione uix poſſet.

Prolatus, a, um, *Prolongato, dilatato*, à uerbo Proferor, modo idem eſt quod dilatus, ut cum diem iudicij prolatum eſſe dicimus. Modo in conſpectum allatus, uel productus. Luc. l. 4. Non deeſt prolato ieiunus uenditor auro. Aliquando ulterius tranſlatus: ut cum terminum prolatum, uel fines imperij prolatos dicimus. Inde Prolatio, actus Proferendi. Cic. in Or. Commemoratio antiquitatis, exemplorumq; prolatio. Prolatio, protenſio. Liui. 31. Prolationem finium, uictoriam portendi. Iudicij prolatio. Cic. pro Rab. perduel.

Prolato, tas, *Dilatare, ampliare*, παρεκτείνω, dilato, extendo. Col. in Præfat. l. 1. Quibus, diuturna permittente pace, prolatare licuit rem ruſticam. Interdum eſt differre, protrahere Liu. 2. Prolatandis comitijs cum magiſtratu dictator abijſſet, res ad interregnum redijt. Vitam prolatare. Tac. l. 11. Meſſalina Lucullianis in hortis prolatare uitam. Idem lib. 5. Diem ex die prolatabant. Prolatatus, tata, tatum: ut, Bellum prolatatum, Taci. lib. 13. Prolatatum inter Parthos Romanosq; bellum acriter ſumitur. Prolatatio. Tacit. l. 19. Omnem prolatationem ſuſpectabant.

Prolectibile, quod alliciendi uim habet. Sidonius ad Vectionẽ.

Prolecto, ctas, ctare, illectare. Cic. pro Flac. Egentes priuata benignitate prolectat.

Proles, huius prolis, fœm. gen. *Prole, ſtirpe*, γενεὰ, ſoboles, progenies, neque hominum ſolum, uerum etiam brutorum. Col. lib. 8. de caprino pecore. Parit, ſi eſt generoſa proles, frequenter duos, nonnunquam trigeminos. Cice. 1. de Na. Deo. Ferreatum uero proles exorta repente eſt. Virg. 1. Aen. Et pulchra faciat te prole parentem. Duellica proles equorum, Lucr. l. 2. Per tranſlationem etiam de plantis dicitur: ut, Oliuæ proles. Vir. 2. Ge.

Proletarii, qui in plebe Romana pauperrimi erant, neq; amplius quàm mille quingentum æria in cenſum deferebant: dicti, quòd raro ad militiam conſcriberentur, & fere procreandæ prolis gratia in urbe relinquerentur. Gel. l. 16. c. 10. Nonius: Proletarij dicti plebeij, qui nihil reipu. exhibeant, ſed tantum prolem ſufficiant. Proletarius ſermo, plebeius, & uilis. Plau. in Mil.

Prolibo, as. pen. product. *Pregustare*, προλείβω, ante libo. Plin. lib. 18. cap. 4.

Prolicio, is, *Indurre*, ἐφέλκω, ἐπάγω, induco, allicio. Plau. in Curc. Eius amor cupidam huc me per tenebras prolicit.

Prolixe, *Liberalmente*, ἐκτενῶς, admodum liberaliter, large. Cic. ad Cæſ. lib. 7. Neque minus ei prolixe de tua uoluntate promiſi, quàm eram ſolitus de mea polliceri. Teren. in Eunu. accipit hominem nemo melius prorſus, neque prolixius. Aliquando ſignificat longe, lateq;. Ter. in Ad. Prolixe Mitio. i. nimis multis uerbis.

Prolixitudo, *Lunghezza*, μῆκος, longitudo. Pacuuius: In me ne flectas fandi prolixitudinem.

Prolixus, xa, xum, *Lungo, largo, liberale*, ἐκτενὴς, ἐπίμηκες, longũ, latum, liberale, quaſi porro laxum. Ter. in Heaut. Capillus paſſus, prolixus, circum caput negligenter reiectus. Barba prolixa. Virg. 8. ecl. Comæ prolixæ. Ouid. 4. Triſt. el. 1. Prolixas abietes, Var. de re ruſt. l. 1. c. 6. & c. 9. Prolixus autem accipitur pro beneuolo, & liberali. Ci. 5. epi. Prolixa & benefica natura. Idem Atti. l. 5. Ariobarzanes non in Pompeium prolixior per ipſum, quam per me in Brutum. Cice. Att. lib. 16. Intereſt noſtra. Plancum hoc animo libenti, prolixoq; facere.

Prologus, *Prologo, prefatione*, πρόλογος, præfatio fabulæ, in qua aut poeta excuſatur, aut fabula commendatur, aut aliquid lucem ei afferẽs præmittitur. Ter. in Prol. Phor. Vetus ſi poeta nõ laceſſiſſet prior, Nullum inuenire prologum potuiſſet nouus. Ponitur aliquando pro ipſo homine prologum referente. Ter. ibidem: Orator ad uos uenio ornatu prologi.

Prolongo, as, ἀναβάλλομαι, protraho, profero: quaſi longius facio. Pli. l. 13. ca. 3. Veſtes prolongant tempus. Sen. de Benefi. Vt prolongetur tibi dies mortis, nihil proficiet ad felicitatem.

Proloquium, quij, *Eſſordio, prefatione*, προλεγόμενον, præfatio, exordium. Accipitur pro oratione ueri, uel falſi ſignificatiua. Gel. lib. 5. cap. 11.

Proloquor, eris. ἀποφαίνω, ἀποφθέγγομαι, animi ſenſa clariſ, apertiſq; uerbis effero. Var. 6. de lin. lat. Proloquitur is, qui, in animo quod habet, loquendo effert. Ter. And. Cenſen' me ullum potuiſſe uerbum proloqui? Nonnunquam, prologo utor, præfatiuncula, quod dicturus ſum, præmollio. Pla. Epid. Quid ego apud te parem proloqui?

Proluuium, ij, *Cupidità uoluttà*, cupiditas, & uoluptas. Gell. lib. 16. cap. 19.

Prolusium, iuſti, legitimiq; certaminis quoddam ueluti exordiũ: cuiuſmodi eſt illud, quod à citharœdis iuſto carmini ſolet præcini. tranſlate accipitur pro leuiore rei cuiuſuis initio. Gel. lib. 5. cap. 10. Maius mihi in iſta uictoria proludium eſt.

Proludo, dis, *Promerſi*, προαγωνίζομαι, exercendarum uirium cauſa, confirmandiq; animi, ueluti ſimulacrum quoddam certaminis ineo. Virg. lib. 3. Geor. Sparſa ad pugnam proludit arena. Iurgia proludere. Iuue. Sat. 5. Cice. 2. de Ora. Vt ipſis ſententijs, quibus proluſerunt, uel pugnare poſſint. In armis leuibus proludit, Oui. ad Piſ. Seneca Medea: Dolor proludit per ſcelera. Hinc Proluſio. Cic. 2. de Ora. Eiuſmodi illa proluſio debet eſſe. Cic. Diuinationem ſuam Proluſionem Verrinæ accuſationis uocat. in ea. n. de conſtituendo accuſatore Verris agebatur.

Prolugeo, ſolito diutius lugeo. Feſtus.

Proluo, *Lauare*, ἀποκλύζω, ex Pro, & Lauo: Idẽ fere quod abluo, purgo. Perſius: Nec fonte labra prolui Caballino. Virg. 1. Aen. Et pleno ſe proluit auro. Stat. 8. Theb. Cruor ſaucia proluit pectora. Hor. 2. Ser. Sat. 4. Leni præcordia mulſo Proluerit melius. Proluere cloacam, eſt aquam in cloacam infundere, quæ ſecum rapiat ſordes. Pla. in Cur. Effunde hoc cito in barathrum, Prolue cloacam. Proluere terram dicuntur aquæ. Col. l. 2. c. 18. Impetus aquarum proluit terram. Virg. 1. Ge. Proluit inſano contorquens uortice ſiluas Fluuiorũ rex Eridanus. Prolutus, a, um. Hor. 2. Ser. Sat. 5. multa prolutus uappa nauta.

Proluuies, uiei, *Bruttura*, περίλυμα, immunditia cuiuſcunque rei ſordidæ. Virg. 3. Aen. Fœdiſſima uentris Proluuies, Col. lib. 12. cap. 38.

Proluuium, uij, tranſlate pro prodigalitas, cum quis more aquæ opes profundit. Teren. in Ad. Quod proluuium? quæ iſta ſubita eſt largitas.

Promallere, litem promouere. Feſtus.

Promercalia, *Merci da uendere*, ὤνια, mercimonia ſunt uenditioni expoſita.

expoſita. Promercalia dicuntur, ait Budæus, quæ pater familias uenalia habet extra ea, quæ uſui ſuo ſeruat. Quidam aiunt Promercalia proprie dici merces, quæ primo minoris emuntur, ut poſtea pluris diſtrahantur. Suet. in Cæſ. Aurũ promercale uocat id, quod Cæſar uendidit ſuperans ſibi reſeruata tanta auri copia, quanta ſuo uſui ſatis eſſet. Promercales ueſtes, quæ ſuperuacant patrifamilias. Suet. de Clar. gram. Cum officinas promercalium ueſtiũ exerceret. Col. l. 1. c. 8. Pecuniam domini neq; in animalibus, aut alijs rebus promercalibus occupet.

PROMEREOR, ris, deponens, & Promereo, es, *Far beneficio, meritare, benificare*, προσάγομαι, bene ago, beneficium præſto, proſum. Vir. l. 4. Aen. Ego te, quæ plurima fando Enumerare uales, nunquam regina negabo Promeritam. Ter. Ita me uelim ames promerentem pater: ideſt bene merentem. Plautus tamen in Amph. in malam partem ſumpſit: Quid mali ſum promeritus? Aliquando mereo. Plau. in Trin. Retineri nequeo, quin dicam ea, quæ promeres. Bene promereri de aliquo, eſt conferre in aliquẽ beneficiũ. Hinc Promeritum, ti. Cic. ad Quir. poſt reditum: Hoc maius eſt in uos ueſtrum promeritum, &c.

PROMETHEVS, προμηθεύς, filius Iapeti, & pater Deucalionis qui nos homines ex luto dicitur formaſſe, ex cœleſti igne animaſſe. Promethei fabulam ſic refert Seruius, enarrans illud Vir. Furtũque Promethei. Prometheus, inquit, poſt factos à ſe homines, dicitur auxilio Mineruæ cœlum aſcendiſſe, & adhibita facula ad rotam Solis ignem furatus, quem hominibus indicauit. Ob quam cauſſam irati dii, duo mala immiſerunt terris, febres, & morbos, ſicut & Sapho & Heſiodus memorant. Quod tangit & Horatius, dicens: Poſt ignem ætherea domo Subductum macies, & noua febrium Terris incubuit cohors. Ipſum etiam Prometheum in mõte Caucaſo per Mercurium religauerunt ad ſaxum: & adhibita aquila eſt, quæ eius cor exederet. Hæc autem omnia non ſine ratione finguntur. nam Prometheus uir prudentiſſimus fuit. unde etiã Prometheus dictus eſt, ἀπὸ τῆς προμηθείας, à prouidentia. Hic primus Aſtrologiam Aſſyrijs indicauit: quam reſidens in monte altiſſimo Caucaſo, nimia cura & ſolicitudine deprehenderat. hic autem mons poſitus eſt circa Aſſyrios, uicinus pene ſideribus, Vnde etiam maiora aſtra demonſtrat, & diligenter eorum ortus occaſuſq; ſignificat. Dicitur autem aquila cor eius exedere, quod ἄχος, eſt ſolicitudo, qua ille affectus, ſiderum omnes deprehenderat motus. Et hoc quia per prudentiam fecit, duce Mercurio, qui prudentiæ & rationis deus eſt, ad ſaxum dicitur eſſe religatus. Deprehendit præterea rationem fulminũ, & hominibus indicauit, unde cœleſtem ignem dicitur eſſe furatus. nam quadã arte ab eodem monſtrata ſupernus ignis eliciebatur, qui mortalibus profuit, donec eo bene uſi ſunt. nam poſtea malo hominũ uſu in perniciem eorũ uerſus eſt. Hinc eſt quod igne rapto mortalibus morbi ab iratis numinibus dicuntur immiſſi.

PROMICO, as. pen. cor. *Gittare da lungi*, inquit Nonius, eſt extendere. Næuius. Longe promicanda oratio eſt.

PROMINEO, nes, pen. cor. *Soprastare*, ἐξέχω, ex Pro, & maneo, ſignificat exto, emineo. Plin. li. 11. c. 37. Dentes, qui prominent. Hor. Epo. 5. cum Promineret ore. Ouid. 13. Met. Coma plurima toruos prominet in uultus. Prominere in memoriam ac poſteritatẽ, pro extendi. Liui. 28. Maxima pars gloriæ in memoriam ac poſteritatem promineat. Prominens, tis. Liu. 27. Gallos prominens collis tenebat. Prominens, nomen ſubſtantiuum. Tacit. l. 5. Inuenerunt in littoris prominenti nihil.

PROMISCVVS, a, um, *Meſchio, confuſo*, ἀδιάκριτον, miſtum, confuſum. Sal. Diuina, atque humana habere promiſcua. unde grammatici promiſcuum genus appellarunt, quaſi incertum ſiue confuſum. Quinct. l. 5. c. 4. Nec ſtatim diligentem putabo, qui promiſcua oſtenderit. Cõnubia promiſcua, Liu. 4. Idem 39. Stupra promiſcua ingenuorum, fœminarumq; erant. Operam promiſcuam dare, eſt mutuam operam tradere. Plau. Rud. Operam promiſcuã damus. A quo promiſcue, miſte, confuſe: pro quo ueteres etiã Promiſcuã dixerunt, inquit Feſtus. Liu. 3. Placet pecudum, ferarumq; ritu promiſcue in concubitus ruere?

PROMITTO, tis, ὑπισχνέομαι, polliceor. Ter. Ad. Tu promitte huic. Cic. de Diuin. Quæ inſtantia deorum in primis minentur extis, bene promittant ſecundis. Quandoque eſt producere, & in longitudinem demittere, quaſi porro mittere. Pla. in Rud. Capillum promittam. Pli. l. 16. c. 26. Nec ulla arborum auidius ſe promittit. Promittere barbam, Liu. 6. Coniecto in carcere Manlio, ſatis cõſtat, multos mortales capillum ac barbam promiſiſſe. Vir. 8. eccl. Hirſutumq; ſupercilium, promiſſaq; barba. Quandoque minari. Virg. 2. Aen. Promiſi ultorem, & uerbis odia aſpera moui. Promittere ad cœnam, eſt promittere ſe iturum ad cœnam. Plau. in Men. Sic promittere ad fratrem, eſt promittere ſe iturum ad fratrẽ. Ci. 2. de Orat. Cum ille dubitaret, quòd ad fratrem promiſerat. Promittere, & in ſe recipere, pulchre iunxit Cic. ad Bru. l. 13. Separatim promitto, in meq; recipio, fore eum tibi & uoluptati, & uſui. Hinc Promiſſum, ſi, ſubſt. quod promittitur. Vnde dicimus, Cõſequi promiſſa: Efficere promiſſum alicui: Exigere promiſſa: Flagitare promiſſa: Implere promiſſum: Expetere promiſſa: Stare promiſſis: Seruare promiſſa: Satisfacere promiſſo: Repetere promiſſum: Soluere promiſſa: Manere promiſſis. Promiſſio. Cic. 8. Philip.

PROMO, mis, pſi, ptum, *Dar fuori*, προχειρίζομαι, profero, in mediũ affero. Pla. in Ciſt. Si quid tibi opus erit promptu, promitto. Virg. 2. Aen. Lætiq; cauo ſe robore promunt. Pecuniam ex ærario promere, Cice. 5. Verr. Idem. 3. de Fin. Veni in eius uillam, ut eos libros inde promerem. Pli. in Paneg. Iubes, quæ ſentimus, promere in medium. Promere conſilia, eſt aperire. Cic. Att. l. 9. Nunc certe promenda tibi ſunt conſilia. Hinc Prompto, as, frequent. Pla. in Bacch. Malum ſi promptet, in dies faciat minus.

PROMONTORIVM, rii, ἄκρα, mons in mari prominens, unde & nomen accipit. Cæſ. 2. bel. ci. Duobus eminentibus promontorijs. Cic. 6. Ver. In promontorio fanum eſt Iunonis antiquum.

PROMPTVARIVM, rii, *Diſpenſa*, ταμεῖον, locus in quo res ad uſũ neceſſariæ ita repoſitæ ſunt, ut ſtatim promi poſſint. Cato. c. 11.

PROMPTVARIVS, a, um, ταμιευτικός, ex quo aliquid depromitur. Plau. in Amph. E promptuaria cella depromar ad flagrum. Promptuariam cellam pro carcere poſuit, quia è carcere ad ſupplicium promuntur noxij.

PROMPTVS, pta, ptum, *Pronto, apparecchiato*, ἀποδέσιμος, πρόχειρος, ἕτοιμος, qui iam paratus eſt ad agẽdum, & in quo nulla mora eſt. Sal. Natura ferox, uehemens, manu promptus erat. Iungitur ſæpius accuſatiuo cum Ad. Cic. 1. Off. Promptiores debemus eſſe ad noſtra pericula, quàm ad crimina. Interdum genitiuo. Gel. l. 10. c. 22. Plato ueritatis omnibus exhibendæ promptiſſimus. Per tranſlationem pro manifeſto, cum res à ſecretiore loco educitur, ut parata nobis & ad manum ſit: unde dicimus. Res eſt in promptu. Cice. l. 1. Off. Ita ſunt in promptu, ut res diſputatione non egeat. Saluſt. Aliud clauſum in pectore, aliud in lingua promptum habere. Promptum eſſe, aliquãdo pro facile eſſe. Quin. l. 9. c. 1. Neq; enim me mouent nomina illa, quæ fingere Græcis promptiſſimum eſt: Prompte, alacriter, ſine cunctatione. unde Promptiſſime. Pli. epi. 82. Corelliæ adero promptiſſime.

PROMONSTRA, prodigia. inquit Feſtus.

PROMOVEO, *Promouere*, προάγω, proueho, quaſi ulterius moueo. Ter. Eun. Moue ocyus te nutrix. S. Moueo. C. uideo: at nihil promoues. Producere tempus. Ter. in An. Quantum huic promoueo nuptias. Pro proficere. Teren. in Hec. Preſens promoueo parum. Promotus, prouectus. Stat. 1. Achi. Suaſq; hyemes claſſis promota, ſuoſq; Attollit fluctus. Promotus ad dignitatem, Pli. epiſt. 151.

PROMVLGO, gas, *Publicare*, ἐκφέρω, ἐξαγορεύω, publico, palam pronuncio, quaſi prouulgo. Feſt. Leges promulgari dicuntur, cum primum in uulgus eduntur, legendæ proponuntur: ut ſi cui uideatur, poſſit intercedere. Cic. ad Q. Fr. l. 2. Cato legem promulgauit de imperio Lẽtuli abrogando. Idem pro Sextio: De meo reditu octo tribuni promulgarunt. Promulgatus, ta, tum. Cic. pro Mur. Prælijs promulgatis, tollitur è medio ipſa illa domina rerum prudentia, Promulgator. Promulgatrix, promulgatio: ideſt diuulgator, diuulgatrix, diuulgatio Ci. ad Lent. l. 5. Exorta eſt nefaria Catonis promulgatio.

PROMVLSIS, dis, genus cibi dulcioris, mulſo conditum. Cice. Papirio. Quem tu es ſolitus promulſide conficere. Hinc promulſidaria uaſa, quibus promulſis continetur. Scribit Pomponius iurecõſul. legatis uaſis, ſcutellas, & promulſidaria contineri.

PROMVRALE, murus circum ciuitatis murum ductus.

PROMVS, condus, *Diſpenſiere*, ταμίας, apud ueteres pro cellario ſumebatur. Plaut. in Aſi. Ego ſum promus, condus, procurator peni. Promus dictus, quòd præeſſet penui promendo: Condus, quòd eundẽ in cellam reconderet. Duo enim hæc officia ab eodem fere adminiſtrabantur: licet in potentiorum ædibus aliquando fuerint diſtincta: unde & nomina ipſa aliquãdo ſeparatim collocãtur. Plau. Pœn. Feciſti prodigum promum tibi. Col. li. 12. c. 3. Promis, & cellariis aliquid interuenire. Per tranſlationem dixit Plau. in Trin. Ego meo ſum promus pectori. Apul. in Apologia: Promũ librorum appellat, qui libris promendis præeſt.

PROMVSCIS, fœm. gen. manus, ſiue proboſcis elephantorum dicitur. Plin. lib. 8. cap. 7. Promuſcidem elephantorum facillime amputari.

PRONECTO, tis, ere. Sta. 4. Syl. Vidi quam ſeriem morantis æui Pronectant tibi candidæ ſorores. i. in longũ tẽpus nectant, producãt.

PRONEPOS, & Proneptis, nepotis filius, & filia. Ci. 3. Tuſc. Iouis iſte quidem pronepos. Ouid. 13. Metamorph.

PRONOMEN, nis, ἀντωνυμία, una eſt ex octo orationis partibus, ita dicta, quòd uice nominis fungatur.

PRONVBA, æ, νυμφεύτρια, quæ nuptijs præeſt celebrandis, & ea ex parte uxoris, ut Auſpex ex parte uiri. Inde Iuno Pronuba, quæ nuptiis præeſſet. Vir. 4. Aen. Prima & Tellus, & pronuba Iuno Dãt ſignum. Flamma pronuba, Claud. 1. de raptu Proſ. i. ardor quidam qui ætate matura uirgines ad nuptias prouocat. Pronubæ, ait Donatus, dicuntur, quæ nubentes domum mariti deducunt.

PRONVNCIO, as, *Pronunciare*, προφέρω, ἀποκρίνομαι, clara uoce aliquid

quid profero. Pli. epiſt. 14. Pronunciat acriter, ſapienter, apte, decenter. Ponitur aliquando pro expreſſe, & nominatim prædicere, præfariq; ex bona ſide in rebus cōtrahendis. Vlpia. in l. 1. de ædil. edi. ſæpe in ea ſignificatione uſus eſt: & in l. quod ſi nolit. Qui mācipia uendunt, inquit, nationem cuiuſque in uenditione pronunciare debent. Ci. 3. Off. Cum in uendendo eam rem ſcilicet, & nō pronunciaſſet, emptori damnum præſtari oportere. Aliquādo pro nominare. Liui. 24. Victi conſenſu, pronunciant eos Prætores. Aliquando pro iudicare, dicere. Plin. Epiſt. 5. At ego ne interrogare quidem fas puto, de quo pronunciatum eſt. Ci. 2. de Fin. Aequam igitur pronunciabit ſententiam ratio, &c. Nonnunquam pro palā nunciare. Curt. Imminens Dario iter ad Euphratem pronunciauit. Aliquando pro palam promittere. Liui. 2. Fertur ac pronunciaſſe militi præmia, qui primus, qui ſecundus caſtra hoſtium intraſſet. Pronunciatus, a, um. Cic. in Part. Verſus pronunciatus ſyllaba una breuior, aut longior. Pronunciatum, ti, ſubſtant. propoſitio ueri uel falſi ſignificatiua. Græce ἀξίωμα, Cic. 1. Tuſc. Omne pronunciatum eſt, ſic enim mihi in præſentia occurrit, ut appellarem ἀξίωμα quod eſt uerum, aut falſum. Pronunciatus, us, ui, pronunciatio. Gel. lib. 4. cap. 17. Ratio in pronunciatu manet. Pronunciatio, eſt uocis, uultus, & geſtus moderatio cum uenuſtate, inquit auctor ad Her. lib. 1. Cic. 1. de Inuen. Pronunciatio eſt ex rerum & uerborum dignitate uocis & corporis moderatio. Idem 3. de Orat. Quis cantus moderatæ orationis pronunciatione dulcior inueniri poteſt? Pronunciator, qui pronunciat. Cice. de Cla. Orat. Thucydides rerum geſtarum pronunciator ſincerus, & grandis.

Pronvper, πρὸ ὀλίγου, ualde nuper. Plau. in Tri.

Pronvrvs, huius, pronurus, pen. cor. uxor nepotis. Ouid. Epiſt. 16. Pronurus & magni Laomedontis ero.

Pronvs, ni, *Chinato, chino*, κατωφερής, καταφερὴς, ἐπιρρεπής, proprie dicitur in anteriorem partem flexus. Oui. l. 1. Met. Pronaq; cum ſpectent animalia cætera terram, Os homini ſublime dedit. per tranſlationem uero quis dicitur pronus, i. inclinatus ad uirtutes, uel ad uitia. quanquam uſitatius in malam partem accipitur: ut docuimus in dictione procliuis. Plin. in Paneg. Nihil eſt tam pronum ad ſimultates, quàm æmulatio. Item Pronus dicitur, qui eſt contrarius ſupino. Plin. lib. 28. Supini cubitus oculis cōducunt, ac proni tuſſibus. Pronum mare, littori uicinum dicitur. Virg. 5. Aen. Ventiſq; uocatis Prona petit maria. i. littori uicina. Dicitur & Pronis in tertia declinatione, ut apud Varronē: Alia trabs pronis in humum accedens proxime frangit ramos cadentes. Et dicimus Pronus huic rei. Col. l. 3. cap. 2. Aquiloni prona, & Pronus ad hanc rem. Idem l. 2. c. 9. Campo patente, & ad ſolem prono. Pronitas. Sen. in Præfat. Decla. Neſcio qua iniquitate & ad malū pronitate naturæ eloquentia ſe retrotulerit.

Prooemivm, mii, *Proemio, eſſordio*, προοίμιον, Latinæ initium, uel exordium, ſiue præfatio dicitur, ex πρὸ & οἶμη: quòd præcipuum legitimumq; carmen ſoleat præcedere. proprie enim Procemiū dicebatur, quod a citharœdis certamen inituris præcini ſolebat. quanquam deinde etiam orationum exordia hoc nomine dici cœperunt: nam ſicut citharœdi pauca quædam, ante quàm legitimū carmen inchoent, emerendi fauoris gratia canunt: ſic oratores nonnulla prius, quàm cauſam exordiantur, ad conciliandos iudicum animos præloquuntur: quæ illorum imitatione, procemia appellarunt. Cic. 2. de Leg. Habes legis procemium. Ad Att. lib. 16. De gloria librum ad te miſi, & in eo procemium id eſt, quod in Academico tertio. Quinct. l. 3. c. 8. In demonſtratiuis procemia eſſe maxime libera exiſtimat Ariſtoteles. Per tranſlationem accipitur pro quouis principio Iuuen. Sat. 3. Miſeræ cognoſce procemia rixæ. A procemium fit procemior, ris, exordior. Pl. epiſt. 27. Procemiatur apte, narrat aperte.

Propago, ginis, & Propages, gis, pen. pro. *Propana, propagine*, μοσχευτής, uitis uetula & ſuppreſſa, ut ex una plures fiāt: dicta quòd porro pangatur. i. longe figatur. Virg. 2. Ge. Preſſus propaginis arcus. Vbi prima producitur. unde & geminato p, quidam ibi ſcribēdum exiſtimant, more ueterum poetarum, qui quoties primā dictionis huius ſyllabam producebant, duplicabant p. Vſitatius corripitur, ut ex ſequentibus exemplis manifeſtum eſt. Cic. de Sen. Malleoli, plantæ, ſarmenta, propagines. Pli. l. 14. cap. 1. Vis uitiū omnis euocatur in palmites, aut deprimitur in propagines. Hor. 2. Epo. Ergo adulta uitium propagine Altas maritat populos. Aliquando ſignificat genus, ſtirpem, progeniem. Virg. 12. Aen. Sit Romana potens Itala uirtute propago. Ouid. 13. Faſt. Tantæque propaginis auctor. Lucr. l. 4. At conſueta domi catulorum blanda propago. Propages, inquit Nonius, eſt ſeries, & affixio continua, uel longe ducta. Pages enim compactio: unde Compages, & propagare genus. i. longe mittere. Pacuui. Saluete gemina mea propages ſanguinis. Propago librorum. Pli. l. 7. c. 14.

Propago, gas, *Propanare, annestare*, μοσχεύω, uitem uetulam ſupprimo, ut ex ea una plures fiant. Cic. in Catone. Propagatio uitiū ſarmentorumq; ea, quam dixi. Cato c. 32. Vites propages in ſulcos. Per tranſlationem ponitur pro extendo, protraho, profero. Suet. in Calig. Prætorium uirum, ex receſſu Anticyræ, quam ualetudinis cauſa petierat, propagari ſibi commeatum ſæpius deſiderantem; cum mandaſſet interimi. Id eſt, produci, proferri ſibi commeatum. Cic. 7. Ver. Cum ipſe ſui generis initium ac nominis ab ſe gigni, & propagari uellet. Idem pro Sextio: Hæ monumentis annalium mandantur, poſteritati propagantur. Idem 2. Off. Vera gloria radices agit, atque etiam propagatur. Propagatus, a, um, Cic. 4. in Catil. Memoria conſulatus mei propagata. Propagatio Ci. 1. Off. Quæ propagatio & ſoboles origo eſt rerum publicarū. Idem Luccio l. 5. Vita, in qua nihil inſit, niſi propagatio miſerrimi temporis. Propagator, ad Att. l. 8. Ille prouinciæ propagator.

Propalam, *In paleſe, apertamente*, ἀπὸ παρρησίας, clare, aperte. Cic. lib. 1. de Orat.

Propatvlvs, la, lum, *Manifeſto*, προφανής, late patens, apertū, quaſi porro patulum. Ci. 6. Ver. Ante ædem Cereris in aperto, ac propatulo loco ſigna duo ſunt. In propatulo, pro palā Sal. Viros muliebria pati, mulieres pudicitiam in propatulo habere.

Prope, *Preſſo, appreſſo*, ἐγγύς, idem ualet quod iuxta. Curtius: Cum prope ad oppidum copiæ conſtitiſſent. Interdum, ſit propinquo. Mar. li. 1. Hic ubi ſidereus propius uidet aſtra coloſſus. Ter. in An. Prope adeſt, cum alieno more uiuēdum eſt tibi. ſubaudi, tempus. Aliquando pro aduerbio fere, ſeu quaſi. Pli. In foribus templi prope colla pſus expauet. Hinc Propior, & hoc Propius, propinquior. Cic. pro Quintio: Tibi me propior nemo eſt. Ouid. Epiſt. 3. Ille gradu propior ſanguinis. Hor. 3. Car. Ode. 13. Matuto propior de ſine funeri Inter ludere uirgines. Cic. pro Sext. Sua ſibi propiora eſſe pericula quàm aliena. Vir. 9. Aen. Mea quem ſpatijs propioribus ætas Inſequitur. Propius uero, uerisſimilius Liu. 4. Capuam ab duce eorum Capye, uel a campeſtri agro appellatam. Propius, comparatiuum aduerbium. Pla. Bacc. Subſequere propius me ad fores. Liuius: Caſtra propius hoſtem mouit. Vt propius uentum eſt. Ouid. 4. de Pon. el. 7. Nihil propius factum eſt: parum abfuit, quin hoc, aut illud factum fuerit. Cice. in Ver. Nec quicquam factum eſt, propius, quam ut unus combureretur. Superlatiuum Proximus, propinquiſſimus, maxime uicinus. Ouid. 1. de Arte. Proximus hinc labor eſt placidam exorare puellam. Ter. in Hec. Deſpondent ei gnatam huius uicini proximi. Cic. Att. l. 2. Arrius proximus eſt uicinus. Ter. in Eun. His menſibus ſex uel ſeptem proximis. Ter. in Ad. Proximus mihi genere. Veteres tamen non ſolum propinquum, Proximum dicebant, uerum etiam longe remotum, ſi tamen inter duo diſcreta nihil medium extitiſſet. Virg. 5. Aen. Proximus huic, longo ſed proximus interuallo. Aliquando pro maxime propitio. Ter. Gradiuum teſtor, qui deus eſt nobis omnium proximus. Interdum non habet uim ſuperlatiui, & propinquum ſignificat, qua propter comparatiuum facit, proximior, quod propinquiorem ſignificat. Veget. Proximior, & dextra ſit, quæ plagam poſſit inferre. Vlpian. ad edictum ædilit. Si quis proximior naſceretur cognatus. Proximitas, atis. Ouid. 2. de Arte: Et lateat uitium proximitate boni. Quinct. l. 3. cap. 8. Sed eam plures petant, uel eodem iure, uel proximitatis. Proxime, aduerbium Cic. Luccio l. 5. Literæ, quas à te proxime accepi. Idem. 1. de Nat. de. Ia quem proxime nominaui. Nonunquam habet & accuſatiuum. Idem Att. l. 6. Habere exercitum quamproxime hoſtem. Idem Att. l. 3. Quamproxime Italiam eſſe. Cic. Att. l. 1. Proximus Pompeium ſedebam. Sal. Proxime Hiſpaniā Mauri ſunt.

Propecto, is, xui, xum, in longum pecto: unde propexus, a, um, ut Barba propexa. Ouid. 1. Faſt. Ille manu mulcens propexam ad pectora barbam. Vir. 10. Aen. Propexam in pectore barbam.

Propediem, breui, poſt paucos dies. Ter. in Heaut. Illum ſaluum affaturum eſſe hic confido propediem Cic. Att. lib. 6. Propediem te uidebo.

Propello, is, puli, pulſum, *Scacciare lontano*, ἀπείργω. longe pello, procul amoueo. Cæſar. 5. Bel. Gal. Varenus, uno interfecto, reliquos paulum propellit. Lucan. l. 3. Propulit ut claſſem, uelis cedētibus, Auſter. Liu. l. 40. Periculum uitæ propellere à me potes. Orationem remis propellere, per tranſlationem, Cic. 4. Tuſc. Propulſus, a, um, Lucan. l. 7. Cernit propulſa cruore Flumina. Propulſo, as, frequentatiuum.

Propemodvm, pene, fere, ferme, quaſi prope menſuram. Plau. in Truc. Propemodum expertæ eſtis, quàm ego ſim tranquillus uſque homo.

Propendeo, es, *Pendere*, ῥέπω, inclinor, deorſum uergor, proprieque dicitur de lance in ſtatera præponderante. Cic. 5. Tuſ. Qui cū in alteram lancem animi bona imponat, in alteram corporis, & externa: tantum propendere illam boni lancem putet, ut terram, & maria deprimat. Propendere in aliquem inclinatione uoluntatis. Cic. 2. de. Orat. Propendens, demiſſus, Col. l. 7. c. 12. Propenſio animi inclinatio. Cic. 4. de Finibus. Qui nulla in re, niſi in uirtute aut uitio, propenſionem, ne minimi quidem momenti ad ſummum bonum adipiſcendum eſſe diceret. Propēdere uero, pen. cor. eſt diligenter ponderare, aut examinare. Quinctilianus. Diligentius repetitas tanquam propendere.

Propensvs, a, um, *Inchinato grandemente*, ἀκατάφορος, προσνευ-
θείς,

ϕὴς,uehementer inclinatus,Cic.3.de Fin.Non ſolum ad diſcendum propenſi ſumus,uerum etiam ad docendum. Idem.1.Off. ſi quis eſt paulo ad uoluptatem propenſior. Aliquando idē eſt quod propendens,ſiue extenſus,Perſius. Cum tibi calue Pinguis aqualiculus propenſo ſeſquipede extet. Vbi Cornutus interpres: Cum uentrem habeas ultra ſex pedes extenſum. Inde Propenſa munera multa,ac magna. Plau.in Truc. Miles aduenit,natiq; cauſſa dat propenſa munera. Hinc Propenſe,ex animo. Lentulus ad ſenatū. l.12. Vt hanc conſpirationem omnium ordinum ad defendendā libertatem propenſe non crederent eſſe factam.

PROPERANTIA,æ, *Affrettatione*, σπουδὴ, feſtinatio. Salu.in Iug.

PROPERATIM, celeriter. Cæcil. Properatim confectum opus. Non.

PROPERANTER, à Properans, *σὺν σπουδῇ*, feſtinanter. Accius: Remis nixi properanter nauim in fugam trahunt. Lucr.l.5.

PROPERATIO, feſtinatio. Cic.l.2.epiſt. Ad properationem meam nonnihil intereſt. Cic. Tironi,l.16.epiſt. Quæ parcius frater perſcripſerat,uerecundia uidelicet,& properatione.

PROPERATO, feſtinanter. Tacit.l.13. Neque nimis properato Narciſſus,ad mortem agitur. Properato opus eſt,pro Properare. Cic. pro Mil. Primum erat nihil,cur properato opus eſſet.

PROPERE, celeriter. Sal. Propere conſul ducit exercitum. Vir.6.Ae. Propere exequitur præcepta Sybillæ.

PROPERITER, Catul. Animula miſerrima properiter abit. Pacuuius Teucro: Mihi claſſem imperat in altum ut properiter deducerem. Accius Thelepho: Properiter nauim,in fugam trahunt. Nonius.

PROPERO,as, *Affrettarſi*, *σπεύδω*, feſtino, accelero, celeriter uror. Cic.Corniſ.l.10. In patriam omni feſtinatione properaui. Ouid. 10.Met. Sedem properamus ad unam. Virg.7.Aen. Quem regia coniux Adiungi generum miro properabat amore. Properare itē dicitur,qui feſtinanter aliquid agit,uel dicit. Virg.1.Gē. Multa forent quæ mox cœlo properanda ſereno, Maturare datur. Nonius: Feſtinare & properare ueteres diuiſerunt. Cato: Qui unum quid mature tranſigit,properat:qui multa ſimul incipit,nec perficit,feſtinat. Significantia proxima eſt ueritati,ut ſit ſæpe animi Properare ſtudioſe. Virg.l.4.Aen. Et medijs properas Aquilonibus ire per altum. Et.l.2. Feſtinate uiri. Hæc Nonius. Hinc Appropero, iuxta propero. Cic. Pro Mil. Qui iter illud ad cædem faciendam approperaſſet. Depropero,ualde propero. Horat.lib.2.Carm. Impropero,intro propero,feſtinanter ingredior. Plin.lib.16.

PROPERTIVS, elegiarum poeta,ex Meuania oppido Vmbriæ oriūdus. Sunt qui ſcribant eius patrem equeſtri dignitate ornatum, ac triumuirali poteſtate fuiſſe:tum inter eos connumeratum, qui L. Antonium ſecuti,Peruſia capta ex Octauij Cæſaris auctoritate, ad aram Diui Iulij perducti,ibidem occiſi ſunt. Illud omnino cōſtat,hunc Propertium,magna ex parte amiſſis bonis, Romam ſe recepiſſe. Aſpice me,cui parua domus fortuna relicta eſt, Nullus & antiquo Marte triumphus aui.

PROPERVS,ra,rum,celer. Plau. Properam uideo ancillam uenientem. Iræ properus. Tacit.li.11. Vt inſidiis incautum,ita iræ properum. Curſus properus,Ouid.epiſt.16. Greſſus properus. Val. Fac. 4.Arg. Pede propero ſequuntur ducem. Catullus.

PROPETRO,as,pe.co. eſt mandare ut aliquid perficiatur,teſte Feſto. Accius: Age uero,propetra,quod cœpiſti,fieri.

PROPHETA,æ, Prophetes,æ,maſ.gen. *Profeta.* προφήτης, qui futura pronunciant,à ſe primum intellecta. Veteres (ut inquit Feſtus) antiſtites fanorum,oraculorumq; interpretes,prophetas dicebāt.

PROPINO,nas, *προπίνω*, præbibo,poculum prægusto, deinde alteri trado. Plau.in Curc. Propino magnum poculum,ille bibit. Cic. 1. Tuſcul. Propino,inquit,hoc pulchro Critiæ, Mar,l.6. Nemo propinat Calliodore tibi. Iuue.Sat.5. Quando propinat Virro tibi? Propinare ſalutem,Plau.Stich. Demoſthenes eos, qui patriā produnt, προπίνειν τοῖς ἐχθροῖς ideſt propinare hoſtibus, dicebat. Interdum eſt ſimpliciter porrigere. Terent. in fine Eun. Hunc comedēdum,& deridendum uobis propino. Plin.l.20. Quidam ad uuluæ dolorem radicem cum uino dulci propinant. Propinatio, πρόποσις, actus propinādi. Sen.de Benef.c.21. Ego ab eo beneficium accipiam,à quo propinationem accepturus non ſim? Propinator. Ouid.1.de Arte.

PROPINQVITAS, modo ſanguinis coniunctio. Cic.de Amic. Aſciſcant ſibi quaſi propinquitate coniunctos. Modo loci uicinitas. Idem. 3. Off. Nimis imminebat propter propinquitatem Aegina Piræeo.

PROPINQVVS,a,um, *Propinquo*, *uicino*, πλησίος, quod prope eſt. Ter.in Eun. Ex meo propinquo iure hoc capio commodi. Nonnunquam,conſanguineus,uel ſanguine coniunctus. Cic.ad Cœl. lib.2.epiſt. Virginius,propinquus tuus. Hinc propinque. Plau. in Truc. Adeſt propinque.

PROPINQVO,as, *Auicinarſi*, ἐγγίζω, propinquus fio, prope accedo. Virg.2.Aen. Iamq; propinquabam portis. Idem. 9.Aen. Nam lux inimica propinquat.

PROPITIABILIS, inquit Nonius, pronus ad propitiandum. Ennius: Animus huic eſt propitiabilis. Propitiabilis hoſtia, apta propitiationi.

PROPITIO,as,ſiue propitior,aris, ἱλάσκομαι, propitium reddo,placo. Plau.in Pœn. Illud faciet,niſi te propitio. Suet.in Otho. Manes Galbæ,propitiare tentaſſe. Propitiare aliquid,pro conciliare, ſeu dare. Curtius l.4. Ioue Mineruaq; uictoriam propitiante. Propitiare animi ſolicitudinem,eſt lenire. Pli.l.28.c.2

PROPITIVS,a,um, ἵλεως, placidus, fauensq;: à Prope, & Ito, itas, ut quidam aiunt. nam qui nobis fauent,prope nos ire conſueuerunt. Vel dicitur Propitius,quaſi prorſus pius,aut porro, ideſt ualde pius,auctore Nonio. Plau.in Merc. Tam propitiam reddam, quàm cum propria eſt Iuno Ioui. Cic.pro Cœlio: Huic homini ego fortaſſe deos propitios,pleriquē autem iratos putabant.

PROPLASTICE,ſtices,ars faciendi typos ex argilla, cretave. Ponitur,& figurate pro ipſis typis. Plin.lib.35.ca.12. Arceſilai proplaſticen pluris uenire ſolitam conſtat,quam aliorum opera.

PROPOLA, æ, pen.pro. *Riuenditore*, μεταβολοδὶς, προπώλης, qui merces præemit minoris,ut poſtea pluris uendat. πρὸ enim ante πωλέω uendo. Cic. in Piſ. Panis,& uinū à propola, atq; de cupa.

PROPOLIS,huius propolis,pen.cor. πρόπολις, in apum operibus dicitur tertium ceræ fundamentum,ex craſſiore,tenacioreque conſtans materia,frigoris iniuriæque omnes aditus obſtruens fauoſque ſtabiliens. Plin.lib.11.c.7. Prima fundamenta operis Commoſin uocant periti: ſecunda Piſſoceron,tertia Propolin &c.

PROPONO,nis,ſui,ſitum, *Proporre*, *proponere*, προτίθημι, interdum idem eſt quod ad comedendum appono. Pli.10.c.50. Cœnarum interdictis exceptum inuenio,ne quid uolucrum proponeretur, præter unam gallinam. Aliquando in publico ponere. Plin.lib. 35. Perfecta opera proponebat in pergula tranſeuntibus. Aliquādo ante oculos ponere. Cic.de Inuen. Qui leges ſcribunt, utilitatem reip.proponere ſibi debent. Idem.l.1.epiſt. Omnibus propoſitum eſſe debet cum dignitate ocium. Interdū exponere,& abiicere. Cic. Titio l.5.epiſt. Homines nos eſſe meminerimus,ea lege natos,ut omnibus telis fortunæ propoſita ſit uita noſtra. Proponere præmium,eſt in medio ponere. Cic. Quis eſt,qui tantis propoſitis præmiis non excitetur? Proponere item oratores dicuntur, cum ea,de quibus dicturi ſunt,paucis ante enumerant. Idem de Cl.Or. Curio,cum tria propoſuerat,aut quartum addebat,aut tertium quærebat. Proponere animo,eſt conſtituere, & deliberare. Seneca: id in primis animo proponendum,ut recte uiuamus.

PROPONTIS,idis,uno nomine dicitur totū illud mare,quod ab Helleſponti anguſtijs ad Thracium uſque Boſphorum protenditur. A Propontis fit Propontiacus,a,um. Ouid.lib.1.Faſt.

PROPORTIO, duarum rerum inuicem facta comparatio. Cic.de Vniuerſ. Quæ græce ἀναλογία, Latine proportio dici poteſt. Idem.6.Ver.

PROPOSITIO,a, Rhetoribus appellatur,ad cuius probationem omnia dirigūntur argumenta. Ad Heren.lib.2. Propoſitio dicitur, per quam oſtendimus ſummatim,quid ſit, quod probare uolumus. Cic.de Inu. Propoſitio eſt,per quam breuiter locus is exponitur,quo omnis uis oportet emanet ratiocinationis.

PROPOSITVM,ti, *Propoſito*, *intentione*, προαίρεσις, σκοπὸς, ὑπόθεσις, dicitur quod mente ſtatutum eſt,& intentio hominis. Plin. Hoc ei propoſitum erat,uel ſuperare,uel cedere. Oui.10.Met. Propoſitique tenax,quodcunque eſt,orat,ut ipſi Indicet. Venuſte autē dicimus,quempiam auerti à propoſito: Declinare à propoſito: Egredi à propoſito: Nulla re à propoſito deterreri poſſe.

PROPOETIDES,puellæ Cypriæ,ex Amathunte urbe,quæ quòd Veneris numen aſpernarentur,ab irata Dea adeo percitæ ſunt libidinis deſiderio,ut corpora paſſim in triuiis proſtituerent:unde factus eſt locus fabulæ,Propœtides in ſaxa fuiſſe mutatas,quod abiecto omni pudore,uelut ſaxa,induruiſſent. Ouid.10. Met.

PROPORRO, præterea. Lucr. lib.2.

PROPRAETOR,ris,loco prætoris in prouincia,Cic.2.de Diu. Bella à Proprætoribus adminiſtrantur.

PROPRIVS,a,um, *Proprio*, *particolare*, ἴδιος, à prope fit, & dicitur quod peculiare eſt uniuſcuiuſque. Hoc enim maxime prope eſt, quod proprium eſt. Virg.7.Aened. Hunc mihi da proprium uirgo ſata Nocte laborem. Hinc proprietas. Ci.in Aca. Singularum rerum ſingulæ proprietatis ſunt. Proprie,peculiariter. Ci.de Or. Quàm proprie de unoquoque dixit. Aliquando pro ſtabili,diuturno. Si ſen. At qui metu,& ſuſpicione propriam habere quietē non poterat. Plaut. Atque illum amatorem tibi proprium futurum uita. Ideſt,perpetuum. Virg.in.6.Aeneid. Propria hæc ſi dona fuiſſent. Dicimus eleganter, Aliquid proprium eſſe oratori,uel epiſtolæ,id eſt quod maxime obſeruari debet, & conuenit oratori, aut epiſtolæ. Cic.Q. fr. Hoc eſt epiſtolæ proprium,ut,is,ad quē ſcribitur,&c. Idem de Orat. Ornate dicere,proprium ne ſit oratoris. Dicimus quoque aliquid eſſe proprium alicuius, i. illi adſcribi, per translationem. Cice.pro Roſc. Amer. Quicquid maleficij, ſceleris,cædis erit,proprium id Roſciorum eſſe debebit. Cōſtruitur & cum datiuo. Quinct.lib.1. Propria eſt nobis mentis agitatio,atque ſolertia.

Propritim, pen.pr. antiqui dicebant pro proprie, teſte Non. Lucr.libr.2.

Propter, διά, præpoſitio cauſam ſignificans. Vir.4. Aeneid. Te propter Lybiæ gentes Numidúq; tyranni Odere.i.tui cauſſa. Aliquádo ſignificat prope. Ter.in.Ad.Hic propter hunc aſſiſte. Ouid. Propter humum uolitat. Sine caſu poſitum, migrat in aduerbium. Ci.6.Ver.Propter eſt ſpelunca quædam.

Propterea, διά, τοῦτο, τούτου ἕνεκα, ob eam cauſam. Teren.in An. Vitam deorum propterea ſempiternam eſſe arbitror. Propterea quòd idem ualet, quod, ideo quia. Cic.1. Aca. Si notionem ueri & falſi, propterea quia non poſſint internoſci, nullã habemus.

Propudium, αἶσχος, rem pudendam ſignificat, teſte Budæo, quaſi porro, i.ualde pudẽdum, uel à quo pudor, & pudicitia procul ſint. Propudia uirorum, apud Plin. lib.28.cap.8. Pla. quoque meretriculam propudium uocat. Hinc propudioſus, a, um, cuius nos merito pudeat. Sidonius: Abrupto contubernio ancillæ propudioſiſſimæ.i.impudiciſſimæ. Gell.l.2.c.7. Vxorem ducere infamem, propudioſam, criminoſam.

Propugnaculum, προβολή, ἔπαλξις, eſt arx, aut alius locus munitus, propugnandæ, i.defendendæ urb[illegible] caſtris idoneus. Vir. lib.4.Aen.Et propugnacula bello Tu[illegible]rant. Cic.pro Fon. Propugnaculum iſtis nationibus oppoſitum & obiectum.

Propugnatio. Cic. Licinio.l.5.Suſcepi perpetuam propugnationem pro omnibus ornamentis.

Propugnator, πρόβολος, Liu.lib.4. Reip.pro pugnatoribus datis. Cæſar.7. bel. Gal. A propugnatoribus uacuus relictus locus. Liu.lib.4.

Propugno, as, ὑπερμαχίζω, προμάχομαι, pugnando defendo. Pli. lib.12.cap.19. Propugnantibus unguibus diro ueſpertilionum genere. Cic.pro Rabir. Teſtor, me pro illorum fama, gloria, memoria, non ſecus ac pro patriis fanis atque delubris, propugnandum putare. Idem.1.de Inu. Qui ita ſe armat eloquentia, ut non oppugnare commoda patriæ, uerum propugnare poſſit.

Propulso, ſas, *Scacciare*. ἀποσείω, ἀνακόπτω, διωθοῦμαι, frequent. à Propello, ſignificat arceo, depello, quaſi procul pulſo. Liu.l.1. Cum mœnibus bellum propulſare poſſet, in aciem copias educit. Teren.An. quod tu ſperas, propulſabo facile. Cic.pro.Cluen. Legum præſidio à capite periculum propulſare. Propulſatio. Cice. pro Sylla: Cum huius periculi propulſatione coniungam defenſionem officij mei. Propulſator. Val.Max.lib.7.ca.9.

Propylæum, læi, Latine ueſtibulum, uel porticus ante domum. Cic.lib.2.Offi. Phalereus Demetrius Periclem, principem Græciæ uituperabat, quòd tantam pecuniam in præclara illa propylæa profudiſſet. Plin.lib.35.cap.10. Protogenes cum Athenis propylæum pingeret, &c.

Proquæstor, qui quæſturam extraordinariã, gerit ſiue qui Quæſtoris auctoritate accepta mittitur in aliquam regionem. Cice.4. Ac. Cum Alexandriæ Proquæſtor eſſem.

Prora, proræ, *Prora. prua*, πρῶρα, anterior pars nauis. Liu.24. Ferrea manus cum iniecta proræ eſſet. Virg.5.Aen. Illiſa prora pependit. Prora & puppis, Prouerbialis metaphora dicitur de eo, in quo negocij totius cardo uertitur. Cice.ad Tironem lib.16. Mihi prora & puppis (ut Græcorum prouerbium eſt) fuit à me tui dimittendi, ut rationes meas explicares.

Prorepo, pis, pen. pro. ἐξέρπω, ultra repo, uel ſenſim in lucem prodeo. Colum.lib.3.cap.10. Fertiles ac firmæ, quia è tenero prorepunt. Hor.1.Ser.Sat.3. Cum prorepſerunt primis animalia terris.

Proreta, æ, gubernator in nauis prora. Plaut.in Rud.

Proripio, is, *Fuggire, ſottraggerſi*, ſubduco me, uel ſubtraho: ὑπεξάγω ἐμαυτόν, Liu.12. E manibus ſacrificantium cum ſeſe proripuiſſet. Sal.in Catil. Domum ſe ex curia proripuit. Virg.3. ecl. Quò nunc ſe proripit ille? Idem.6.Aeneid. Tandem proripuit ſeſe, atque inimica refugit In nemus umbriferum. Aliquando pro rapere. Cic.7.Ver. Iubet undique hominem proripi.

Prorito, tas, pen.pro. παροξύνω, prouoco. Colum. lib.10. Vt peluſiaci proritet pocula zythi. Aliquando pro allicere, inuitare. Colum.lib.2.cap.10. Lini ſemẽ, niſi pretiũ proritat, ſerendũ nõ eſt.

Prorogo, as, pen.cor. *Prolongare*, παρατείνω, ἀναβάλλομαι, protraho, prolongo. Cice. Appio lib.3. Illud pugna, & enitere, ne quid nobis temporis prorogetur. Clau.7. Paneg. Prorogat æternam feritas tibi punica famam. Imperium prorogare, eſt noua rogatione longius proferre. Cic.ad.Q.Fr.l.1. Si tibi, bellum aliquod periculoſum adminiſtranti, prorogatum imperium uiderẽ tremerem animo. Prorogatio. Liui.8. Prorogatio imperij, & acto honore triumphus. Cice.pro Mur. Confuſionem ſuffragiorum flagitaſti, prorogationem legis Maniliæ.

Prorsus, & Prorſum, *Affatto*, πάνυ γε, ἀμέλει, παντελῶς, omnino. Cic in. Tuſcu. Prorſus hæc diuina ſunt. Ter. Eun. Neſcio quurſum eam: Ita prorſum oblitus ſum mei. Interdum pro recte. & uere, ut ait Donatus. Ter.in.Ad. Prorſus illic alligaueris filiũ. Quando uero nomen eſt, ſignificat rectum. unde Prorſi limites dicuntur, in agrorum menſuris, qui ad Orientem directi ſunt ut ait Feſtus. Aliquando pro Recta ad locum aliquem, Plau.in Mil. Prorſum Athenas protinus abibo tecum. Ter.in Hecy. Trepidari ſentio, curſari rurſum prorſum. Vbi Donatus: Rurſum, proprie retro, prorſum, ante ſignificat.

Prorumpo, pis, *Rompere, entrare con impeto*, διεξελαύνω, διαῤῥήγνυμι, effringo. Cæſar.l.4. Munitionibus proruptis, prius in hoſtium caſtris conſtiterunt, quàm plane ab iis uideri poſſent. Vig. l.1.Ge. Rurſus in obliquum uerſo prorumpit aratro. Ponitur, & abſolute pro proruere, ideſt cum impetu progredi. Cic. pro Mur. Catilina prorũpet: quã minatur, in agros ſuburbanos repẽte aduolabit. Quandoque eſt euomere. unde proruptum, effuſum. Vir. 1.Aen. Vnde per ora nouem, uaſto cum murmure montis, It mare proruptum. Et.l.3. Interdumq; atram prorumpit ad æthera nubem. Quod Seruius exponit pro euomit. Hoc modo Ter. in Eun. uſus eſt Erumpo: Iam ne erumpere licet hoc mihi gaudium?

Proruo, is, *Far caſcare, cadere con impeto*, καταῤῥάσσω, διαῤῥήγνυμι, ruere facio, proiicio. Liuius: Mare fluminibus inuexit, montes lapſu ingenti proruit. Idem.l.9. Dolabræ calonibus diuiduntur ad uallum proruendum. Ponitur, & abſolute pro, cum impetu decidere. Val.Flac.7.Arg. ipſa ut molis, & iræ Proruit. Proruere ſe, prorumpere. Ter.Eun. Foras ſimul omnes proruũt ſe. Prorutus, a, um. Liui.4. Dictator, prorupto uallo, iam in caſtra prælium intulerat.

Prosa, ſæ, *Proſa*, πεζὸς λόγος, oratio ſoluta, quaſi profuſa. Gel.l.10. c.18. Extat Theodori tragœdia, Mauſolus, in qua eum magis, quã in proſa, placuiſſe, Higinus refert. Quin.l.1.c.10. In proſa quædã recepta immutatio. Col.in Præfat.l.10. Proſam orationem dixit: Proſa (inquit) oratione prioribus ſubnectẽtur exordiis. Inde Proſaicus, a, um. Pli.l.7.c.56. Proſaicam orationem condere primus Pherecydes inſtituit. Eſt etiam Proſa deæ nomen, quæ ad impetrandum facilem partum Romæ colebatur. Gel.l.16.c.16.

Prosapia, æ, *Stirpe, prole*, γένος, ſiue Proſapies, ei, generis ſeries ſiue progenies: à Proſupando, ut Nonio placet, ideſt proferendo. Feſtus, a proſipando, ideſt ſpargendo & diſſeminando deductum mauult, quòd liberorum procreatione progenies propagetur. Plau. in Curc. De Coclitum proſapia te eſſe arbitror. Cic.de Vniu. uetus uerbum eſſe dicit. quod & Quin. aſſerit. l.8.c.3.

Proscenium, nii, προσκήνιον, locus ante ſcenam porrectus, ubi pulpitum excitatum erat, quò actores fabularum prodirent, ita ut ſcena altior eſſet pulpito: pulpitũ altius orcheſtra, qui locus erat ſaltantium. Plau.in Amph. Hiſtriones Nannico in Proſcenio hic Iouem inuocarunt. Liu 40. Theatrum & proſcenium ad Apollinis ædem. Virg.2.Ge. ueteres ineunt proſcenia ludi.

Proscindo, odis, *Fendere*, κατασχίζω, ſcindendo aperio. unde dicimus Terram proſcindi, (inquit Var.lib.1.de re.ruſt. ca.29.) cum primum aratur, quòd prima oratione glebæ grandes ſolent excitari. cum iteratur, offringere uocant Col.l.2.ca.17. Quam uelut legem in proſcindendis agris ſequantur agricolæ. Vir.2.Ge. Et ualidis terram proſcinde iuuencis. Luc.l.3. Aeriam ferro proſcindere quercum. Proſcindere aliquem, per tranſlationem, pro contumelijs laceſſere. Plin.l.36.c.6. Mamurra Catuli carminibus proſciſſus. Idem.l.33.cap.1. Aurum proſciſſum conuicijs ab optimis quibuſque. Ouid.4.de Pon.el.16. Summotum patria proſcindere liuor Deſine. Proſciſſus, ſa, ſum, ut, Proſciſſa terra. Virg.1.G.

Proscissio, Col.lib.2.ca.13.&.l.6. ca.2.

Proscissum, ſſi, ſubſt. pro terra proſciſſa. Col.l.2.c.2. Bubulcũ per proſciſſum ingredi oportet.

Proscribo, bis, *Porre à uendere*, ἀποχράομαι, aliquid per ſcripturam uenale propono, & publico. unde Proſcriptum uenale expoſitum: quia quæ erant uendenda, publice ſcribebantur. Cic.l.3.Off. Calpurnius cum cognouiſſet Claudium ædes poſtea proſcripſiſſe. Item in exilium mittere. Cice.pro domo. Hinc uos Pontifices tribuno plebis poteſtatem dabitis, ut proſcribere poſſit, quos uelit? Idem pro Roſcio Am. Cum proſcriberentur homines. Proſcriptus, pta, ptum. Ci.Att.l.16. Iſte locare incipit, nõ proſcripta, neque edicta die. Idem ad eundem.l.12. Horti quam in diem proſcripti ſint, ad me ſcribas. Proſcriptus, relegatus. Cic.3.Verr. Lex Cornelia proſcriptum iuuare uetat. Hor.1.Ser.Sat.7. Proſcripti regis Rupuli pus, atque uenenum. Proſcriptio, publicatio. Cic. pro Flacco: Emptiones falſas, prædiorum proſcriptiones feciſti. Idem pro Roſcio Am. Cauete, ne multo crudelior per uos proſcriptio inſtaurata eſſe uideatur. Proſcriptor. Plin.l.7.cap.12. Ille proſcriptor animus, mero & contumelia furens. Proſcripturio, ris, pen. cor. Cic. Att.l.9. Syllaturit animus eius, & proſcripturit iandiu.

Proseco, cas, cui, ctum, *Tagliare*, διατέμνω, ſeco. Liui.5. Qui exta hoſtiæ extra proſecuiſſet. Val.Flac.3.Argon. Proſectaque partim Pectora. Plau. Pœn. Vetui extra proſecarier.

Prosecta, ctorum, dicta ab antiquis uiſcera, quæ in ſacrificiis proſecuiſſent. Lucan.l.6. Laui calido proſecta cerebro. Ouid.7. Met. Ambigui proſecta lupi. Nonius: Proſecta exta, quæ aris dantur, ex fibris pecudum diſſecta. Inuenitur & in fœm.ge. Luc.l.14. Neque diuo proſectam ullam.

Prosedas, pen.pro. dicuntur meretrices quòd ante ſtabula ſedeãt. Plau.in Pœn. An uis inter iſtas uerſarier Proſedas.

Prosemino, nas, *Seminare*, διασπείρω, quaſi propigo, diſſemino.

Manilius.

Manilius.l.1.Semper enim ex alijs alios proſeminat uſus.Cic.3. de Ora.Proſeminatæ ſunt quaſi familiæ diſſentientes inter ſe.

PROSEQVOR,ris,*Seguitar,andar dietro*,ἀκολουθέω,ſequor, uel à lõge ſequor. Plau.Ciſt. Proſequar hac. Aliquando eſt cum affectu animi ſequi,ut,Proſequor te amore,odio,laude,honore.Cice. in Ver.4.Iſte iratus hominem uerbis uehementioribus proſequitur: ideſt, inſectatur.Interdum eſt quaſi deducere & comitari.Liui. 5. Decedentem domum cum fauore ac laudibus proſecuti ſunt. Ci. pro Cluent.Mater exequias illius funeris proſecuta . Diuerſis alijs modis uſurpatur. Pli.epiſt.8.Medici,ſalubres,ac uoluptate carentes cibos blandioribus alloquijs proſequuntur:ideſt condiunt. Col.l.5.c.8.Præmio proſequamur eos,qui ſtrenue,atq; induſtrie ſe geſſerint.

PROSERPO,is,ere,*Rampare,ſtriſciare*,καθέρπειν,prorepo,& propriu proſerpere dicuntur ſerpentes,qui nullis pedibus innixi , per terram deuoluuntur.Plau.in Aſin.Fac me proſerpentem beſtiã . Idẽ Pœ.Huc adueniſti quaſi proſerpens beſtia.

PROSERPINA, pen.cor.περσεφόνη,Iouis,& Cereris filia, quæ cum in campis Ennæis flores legeret , à Plutone rapta eſt.Quam cum Ceres diu fruſtra toto terrarum orbe inueſtigaſſet,tandem a Cyane Nympha rem omnem edocta, petijt a Ioue,ut communem filiam ab inferis ſibi reducere liceret:quod ea duntaxat lege impetrauit, ſi nihil illa cibi apud inferos guſtaſſet. quare cum Aſcalaphi indicio palam factum eſſet , aliquot mali punici grana illam guſtaſſe,omnis reditus ſpes illi fuit intercluſa, quod ægre ferens Proſerpina, Aſcalaphum commutauit in bubonem,noctis auem, & triſtium ſemper rerum nunciam . Poſtea tamen Ceres à Ioue dicitur impetraſſe , ut Proſerpinæ ſenis quotannis menſibus ſecũ apud ſuperos , & totidem apud inferos cum marito eſſe liceret. Quod Poetarum commentum Mythologici ad Lunæ naturam referunt, (quam Proſerpinæ nomine intelligũt)quæ æquali temporis ſpatio ſuperius & inferius hemiſphærium illuſtrat. Hæc fere Seruius in illud Virg.1. Ge. Nec repetita ſequi curet Proſerpina matrem.

PROSFERO,impetro,Nonius uerbum,antiquum.Lucil.l 16. Nec minimo proſfertur par.

PROSILIO,is,proſilui,proſultum,*Saltar fuori*,ἐκπέδω,ἐκθορέω, cum ſaltu & feſtinatione prodeo.Virg.5 Aen. Finibus omnes , Haud mora,proſiluere ſuis.Liui.2.Prope attonitus miraculo rex , cum à ſede proſiluiſſet.Horat.l.1.epiſt.ad Mecœnatẽ.Ennius ipſe pater nunquam,niſi potus,ad arma proſiluit dicenda.Vbi Proſiluit, dixit,pro,impetu & furore poetico incitatus ſe contulit.

PROSIMAVIVM,rij,pontificale pomœrium, ubi Pont. auſpicabantur Feſt.

PROSITVM,ueteres dixere pro Propoſitũ quaſi ante ſitum . Feſtus.

PROSITIVM, dicitur in ſacris,quod profectum proijcitur. Feſtus.

PROSOCER. pen. cor.proſoceri maſc. gen. προπένθερος , qui & Socer magnus dicitur , eſt uxoris meæ auus: ego uero illius ſum progener. Ouid. epiſt. 3. Cuiq; ſenex Nereus proſocer eſſe uelit. Plin. epiſt.110.Eram cum proſocero meo.

PROSPECTVS,ctus,*Proſpetto,ueduta*,πρόοψις,ipſe proſpiciẽdi actus. Virg.l.2. Ge. non animum modo uti paſcat proſpectus inanem. Docet Paul. Iureconſ.proſpectum ex inferioribus,& ex ſuperioribus locis eſſe,lumen ex inferiore loco nõ eſſe. Liui.10.Non proſpectu modo extra uallum adempto , ſed propinquo etiam inter ſe congredientium conſpectu . Impedire proſpectum , eſt quod uulgo dicunt, Viſum auferre.Cæſ.4.Bel.Gal.Sepibus denſiſſimis interiectis proſpectus impediretur.In proſpectum populi producere.Cic.3. Ver.cum eum,quem uirgis iſtis ceciderat,in proſpectum populi R.produxit.Capere proſpectum , pro conſiderando proſpicere Liui.5. proſpectu in urbem,agrumq; es pro.

PROSPECTO, as, frequentat. à Proſpicio, προορῶμαι, προσβλέπω, Virg.7.Aen.Turbaq; miratur matrũ,& proſpectat euntẽ. Liui. 7.

PROSPER,ra,rum, *Proſpero*,σωτήριος,δέξιος.ſecũdus,qui dat felicitatem,& ſpem noſtram implet. Vnde Proſperos deos dicimus, & Proſpera ſydera,quaſi felicitatem impertientia , hominem autem ipſum , cui omnia ex uoto ſuccedunt,Felicem potius, quàm proſperum dicimus. Contra,Fortunam proſperam rectius dixeris,quàm felicem:quemadmodum & proſperam ualetudinem, & proſperos exitus, uel ſucceſſus.Liuius 1.Vt orſis tanti operis ſucceſſus proſperos darent.Cic.Att.lib.9.Ego enim non iam id ago, ut proſperos exitus conſequar.Cic.3.de Nat.de.Ad proſperã aduerſamve fortunam,qualis ſis,aut quemadmodum uixeris , nihil intereſt.Sic proſpera ualetudo,apud Suet.in Cæſ. Proſpera fama: id eſt,integra,uel inuiolata.Et Felix aliquando ponitur pro proſpero.Virg.1.Aen.Sis felix,noſtrumque leues quæcunque laborem.Dicitur & proſperus,ra,rum.Cic.lib.6.de rep.Hominum generi proſperus & ſalutaris. Hinc Proſpere,aduerbium, εὐτυχῶς, feliciter, quaſi pro ſpe.Cic.2.de Nat.deo. Magnis uiris proſpere eueniunt ſemper omnes res.Proſperitas,εὐημερία,εὐτυχία,felicitas , & ad uotum ſucceſſus.Cic.3.de Fin.Ariſtoteles, qui uirtutis uſum cum uitæ perfectæ proſperitate cõiũxit.Idem.3.de Nat. de.Commoditatem,proſperitatemq; uitæ à diis habemus.

PROSPERO,*Proſperare,felicitare*,εὐοδόω,εὐδαίμονα ποιῶ, ſecundo,proſperum efficio.Liuius.6. Dij manes populo. R.Quiritium uim,uictoriamq; proſperetis.Plau. Perſa:Nunc amico meo Proſperabo.

PROSPERGO,gis,*Aſpergere,ſpruzzare*,ῥαντίζω,δεύω,aſpergo.Tacit.li. 15.

PROSPICIENTER,prouide.Gel.2.c.29.

PROSPICIO,cis,*Prouedere*,προορῶ,προσβλέπω, uideo è longinquo. Vir.3. Aen.Vaſtoſq; ab rupe Cyclopas Proſpicio.Transfertur & ad animum.Cicer.pro Mur.Sapiens,ac multum in poſterum proſpiciens uir . Cum datiuo coniunctum ſignificat prouideo,& commodis alicuius conſulo. Ter.in Adel.Ego iam proſpiciam mihi.

PROSTERNO,nis,*Gettare a terra,atterrare*,καταβάλλω,in terrã deijcio,profligo.Colu. lib.11.cap.3.Omnem uiridem ſuperficiem in terram proſternere conueniet.Liui. 9. Omnium egena corpora humi proſtrauerunt.Saluſt.Proſtratiſque militibus fugæ ſe dedit. Abijcere ſe,atque proſternere,id eſt,animum deſpondere.Cic.in Parad.Sic te abijcies,atque proſternes,ut nihil inter te,& te .Proſtratæ religiones.

PROSTRATVS,ta,tum,Ci.de Ora.Afflicta & proſtrata uirtus.

PROSTIBVLVM,proſtibuli,πορνεῖον,ἐργαστήριον,modo locus eſt, in quo proſtratis pudoris meretrices corpore quæſtum faciunt:inde dictum, quod in eo proſtent ſcorta. Modo ſcorti abiectiſſimi genus,quod omni pudore poſito proſtabilis, hoc eſt , ante diuerſoria ſedere ſolebat , ut ex affluxu aduenarum copioſiorem caperet quæſtũ. χαμαιτύπη,ἡ ἐργαζομένη,ἡ πρὸ τῶν τεγῶν προεστῶσα, Plautus in Aul. Bellum & pudicum uero proſtibulum populi. Dicitur & proſtibula,bulæ, Idem in Perſa.Feſtus:Alicariæ meretrices appellabantur in campis ſolitæ ante piſtrina alicariorum uerſari,quæſtus gratia:ſicut ex,quæ ante ſtabula ſedebant,Proſtibulæ dicebantur.

PROSTITVO,proſtituis,προΐστημι,προαγωγεύω , pudicitiam uenalẽ habeo,corpus quæſtui expono:proprieq; ſcortorum eſt, quæ mercede ſui copiam faciunt , & uirorum libidini obſequuntur.Ouid. 1. Am.el.10.Turpe tori reditu cenſus augere paternos. Et faciem lucro proſtituiſſe ſuam.Proſtituere pudicitiam , eſt pudicitiæ ſuæ nullo pacto parcere,nihilque ſibi turpe putare,quod alterius libidini collibuiſſet.Suet.de Ner.ca.29. Suam pudicitiam uſque adeo proſtituit , ut contaminatis pene omnibus membris, uirorum ac fœminarum inguina inuaderet. Transfertur & ad alia:ut Proſtituere uocem foro,i.ex cauſarum actione lucrum aucupari.Ouid. el.15.Ingrato uoces proſtituiſſe foro.Proſtitutus,a,um,particip. Pli.li.30.c.2.

PROSTO,proſtas,proſtiti,proſtatum,προΐσταμαι.pudicitiam uenalẽ habeo,corpore quæſtum facio.Plaut.in Curc.Hæ ſaltem in occultis locis proſtant,uos in foro ipſo. Iuue.Sat.1.Quinct.Iubet proſtare gladio cinctum.Anguli proſtantes,i.prominentes.Lucr.l.2.

PROSVBIGO , gis,ὑποσκάπτω, ſuffodio:ut,Proſubigere terram pedibus,Vir.li.3.Geo.

PROSVM , prodes, profui,*Giouare*,ὠφελέω,utilitati ſum,quaſi pro aliquo ſum Terent. in Hec. Quicquid eſt id quod reliquit , profuit. Conſtruitur aliquando cum accuſatiuo cum Ad. Liuius. 2. Id profuit ad concordiam ciuitatis. Aliquando cum datiuo. Cicer, 4.Acad.

PROSVMIA,proſumiæ,κατασκόπιον, genus nauigij leuis ſpeculatorij; Plautus:De nocte ad portũ prouectus ſum proſumia. Cæcili. Qui pro gubernatore ſe gerens,prope uertit proſumiam.

PROTAGORAS,philoſophus Abderites fuit,aut,ut alij malũt Teius, uide Philoſtratum,& Laertium.

PROTEGO,is,pen.cor.protexi,protectum,*Coprire, & defendere*,προβάλλομαι,tegendo defendo.Cic.pro Sylla.Ego iacentem & ſpoliatum defendo & protego. Ouid. 8.Metam. Ipſa ſuis licet hunc Latonia protegat armis. Protectus,a,um , Oui.2. Met.Ecce uenit rutilis humeros protecta capillis Filia Centauri. Hoc eſt,humeros habens tectos capillis.Ci.5.Philip.Sapientis eſt omni ratione protectior.

PROTELO,as,p.p.*Scacciare lontano*,ἀπείργω,longe arceo,abigo,propello à Græco aduerbio τηλόθι,teſte Feſto,quod ſignificat procul.Siſenna lib.4.Hiſtor.ut citat Nonius·Dux cohortes de ſubſidio procedunt,atque equites protelant. Turpilius Lemnijs,apud eundem. Patria protelatum ſæuitia patris.Protelare dictis eſt perturbare.Ter.in Pho.Neu te iratus ſuis ſæuis dictis protelet.

PROTELVM,li,antiqui dixerunt,pro iugi quippiam agendi tenore. Lucilius Sat.6.ut citat Nonius. Quem neque Lucanis oriundi montibus tauri Ducere protelo ualidis ceruicibus poſſunt. Idem li.12. Hunc iuga protelo malorum ducere centum Non poſſunt. Lucre. Vndique protelo plagarum continuato.

PROTENDO,dis,*Porgere,innanzi*,προβάλλομαι , προτείνω,ultra tendo.Oui.ad Piſ.Tu tamen protende manum.Virg.12.Aenei.Dextramq; precantem Protendens.Protentus,a,um, Vir.1.Ge.Hinc à ſtirpe pedes temo protentus in octo. Tacit. li.14.Eques protentis haſtis perfringit,quod obuium erat.

PROTERMINO,as,propago.Apul.9.Fines protermin aueris.

PROTERO,tris,protriui,protritum, *Calcare con i piedi*, καταπατέω, pedibus

pedibus conculco. Plaut. Ego hic te mulier pedibus proterã. Cæſ. 2. Bel.Ci. Equitatus hoſtium ab utroque cornu circuire aciem noſtram, & auerſos proterere incipit. Idem 8. Bel. Gall. In fuga proterunrur. Ouid. 1. Met. Quacunque ingreditur, florentia proterit arua. Protritus, a, um. Liui. 34. Quod maturuerat, ne hoſtes haberent, protritum, & corruptum.

PROTERREO. *Spauentare, ἀποφοβέω*, a longe terreo. Virgi. 12. Aen. Aduerſo proterret equo.

PROTERVIA, æ, *ἀσέλγεια, ἀκολασία*, petulantia, laſciuia. Luc. Capripedes agitat cum læta proteruia Panas. Quo etiam nomine ſignificatur ſacrificium quoddam (ut teſtatur Macrob.) in quo mos fuit, ut ſi quid ex epulis ſuperfuiſſet, igne conſumeretur.

PROTERVITAS, proteruia. Ter. in Heaut. Quàm pene tua me perdidit proteruitas. Cicer. pro Cœl. De corruptelis, de proteruitate, de ſumptibus, immenſa oratio eſt. Hora. 1. Car. Vrit grata proteruitas.

PROTERVVS, a, um, *Triſto, ἀσελγὴς, ἀκόλαστος*, petulans, procax, improbus. Includit enim hoc nomen laſciuiam quãdam, & libidinẽ cum ſuperbia coniunctam, animiq; incontinentiam pronam ad quemuis laceſſendum. Cic pro Cœl. Si uidua libere, proterua petulanter, diues effuſe, libidinoſa meretricio more uiueret. Teren. Heaut. Ne ineptus, ne proteruus uideat. Ci. 5. de Fin. Mores, quales proteruorum hominum, aut mollium eſſe ſolent. Ouid. epiſt. 6. Dannaret nati facta proterua pater. Oui. in Ibin. Oculi proterui, Oui. epiſt. 16. Manus proteruæ, Ouid. 12. Venti proterui, Hor. 1. Car. Hinc Proterue, petulanter, procaciter, ſuperbe. Ouid. 1. Am. el. 4. Multa miſer timeo, quia feci multa proterue. Teren. in Hecy. Proterue iracundus es. Legitur & Proteruiter. Ennius Pancratiaſte, ut citat Noni. Quis eſt, qui noſtris foribus tam proteruiter inſultat?

PROTESILAVS, unus ex Græciæ principibus, qui ad bellum Troianum profecti ſunt. nam quamuis audiuiſſet a uatibus, ſe primum omnium in bello Troiano periturum, ſi eo proficiſceretur, contemptis nihilominus uaticiniis, una cum cæteris ducibus profectus eſt. cumque omnium primus è naui in terrã exiliſſet, & in Hectorem incidiſſet, primus Græcorum omnium ab illo eſt interfectus: unde non ſine omine quodam, & futuræ mortis præſagio Proteſilaus uidetur appellatus. Auſonius: Proteſilae tibi nomẽ ſic fata dederunt, Victima quòd Troiæ prima futurus eras.

PROTEVS, per duas ſyllabas, *πρωτεύς*, deus marinus fuit, ut poetæ fabulantur, Oceani & Tethios filius, Neptuni phocas in mari paſcens, idemque uaticiniorum peritiſſimus, & in quamlibet formã ſeſe transmutans, quem ſic deſcribit Virg. 4. Ge. Eſt in Carpathio Neptuni gurgite uates Cæruleus Proteus, magnum qui piſcibus æquor, Et iuncto bipedum curru metitur equorũ. Hic nunc Emathiæ portus, patriamque reuiſit Pallenem. hunc & nymphæ ueneramur, & ipſe Grandæuus Nereus: nouit namq; omnia uates, Quæ ſint, quæ fuerint, quæ mox uentura trahantur. Fuit item Proteus. Aegyptiorum rex, patria Memphites, qui Pheroni in regnum ſucceſſit, regnauitque belli Troiani temporibus. Herod. l. 2. Quæ uero de Protei mutabilitate poetæ ſunt commenti, ab Aegyptiorum regum conſuetudine uidentur emanaſſe: illis enim, teſte Diodoro, mos erat aut leonis, aut tauri, aut draconis priorem partem in capite ferre, inſignia principatus. quandoque uero arborem, aliquãdo ignem, quandoque redolentia ſupra caput unguenta. Hæc tũ ad decorem ſpectabant, atq; ornatum: tum ſtuporem, ac ſuperſtitionem quandam aſpicientibus iniiciebant. unde factus locus fabulæ, Proteum in ea omnia, quæcunque capite geſtabat, ſolere transformari.

PROTINVS, *Di ſubito, αὐτίκα*, ſtatim. Virg. 4. Aen. Protinus ad regẽ curſu detorquet Iarbam. Quandoque pro deinceps Idem li. 3. Ge. protinus aerii mellis cœleſtia dona Exequar. Quandoque iugiter, continuo. Idem. Traiecto miſſa lacerto Protinus haſta fugit. Plin. l. 5. c. 9. Originem habet in monte inferioris Mauritaniæ, lacu protinus ſtagnante. Quandoque omnino: ut, Cum protinus utraque tellus una foret. Seruius exponit, continua. Ponitur aliquando pro ſimul. Virg. 6. Aen. Quin protinus omnia Perlegerent oculis. Aliquando pro, ſtatim. Vlpianus. Parui refert, protinus patrono libertus cogatur dare, an per interpoſitam fideiuſſoris, uel rei perſonam. Aliquando pro a principio. Celſus: Aliquæ febres protinus a calore incipiunt. Aliquando pro uno eodemq; tempore. Virg. 8. Aen. Protinus Arcadiæ gelidos inuiſere fines. Cum autem additur negatio, ſignificat non ideo. Quin. Non, ut quicquid præcipuum neceſſario eſt, ſic ad efficiendum oratorem maximi protinus erit momenti. Protinam ueteres, dicebant, in eadem ſignificatione: quod & Feſtus annotauit. Ter. in Phor. Hinc me conii cerem protinus in pedes. Vbi Donatus: Protinam, ſunt, & ſic Nigidius legit. Protenus uero, per ſecundam uocalem in penultima, & ex Porro, & Tenus compoſitum, idem ualet quod procul, ſiue uſque in locum longe diſſitum. Virg. 1. ecl. En ipſe capellas Protenus æger ago. Sic enim legit Caper: quamuis in vulgatis quibuſdam exemplaribus Protinus legatur.

PROTOCOLVM, quod breuiter & ſuccincte a tabellione notatur, ut poſtea per otium, quoties opus ſit, latius poſſit extendi.

PROTOGENES, pictor nobilis, patria Caunius. Plinius libro 35. cap. 10.

PROTOLLO, is, *Differire, prolungare, ἀναβάλλω*, differo. Gel. lib. 3. ca. 16. Neque ultra decimum mẽſem fœtura mulierum protolli poteſt. Plautus in Caſ. Protollo mortem mihi. Ponitur & pro extendo. Idem in Pſeud. Manum ſi protollet.

PROTRAHO, *Tirar fuora, prolungare, προσύρω*, in lucem, ſeu in conſpectum traho. Liui. 28. Nudi in medium protrahebãtur. Cic. 6. Ver. In conuiuium Sex. Cominium protrahi iuſſit. Protrahere ad iudicium, Liui. 33. Verum protrahere alicunde. Luc. l. 1. Protrahere, augere. Val. l. 1. c. 5. Vt rapaciſſimi uictoris inſolentiam dicti tumore protraheret. Protrahere differre. Suet. in Ner. Vt ſtipendia militum protrahi ac differre neceſſe eſſet. Senec. in Herc. fur. Et longa fame Mors protrahatur lenta.

PROTRIMENTA, rum, dicuntur edulia minutim trita.

PROTROPVM, pi, pen. cor. Plin. lib. 14. c. 9. Inter genera potuum ponere debeo protropum. ita appellatur a quibuſdam muſtũ ſponte defluens ante, quam calcentur vuæ. Col. li. 12. cap. 27.

PROTRVDO, dis, impello, quaſi porro trudo. Cic. de Fato: Qui protruſit cylindrum, dedit ei principium motionis, uolubilitatem nõ dedit. Luc. lib. 4. Moles protruditur, atque mouetur.

PROTVRBO, as, *Scacciare, ἀπείργω*, propello, abigo, arceo. Plin. l. 11. cap. 19. Apes pigras & ignauas proturbant. Col. lib. 6. cap. 37. Admiſſarium calcibus proturbat. Virg. 10. Aen. Telaque conniciunt, proturbantque eminus hoſtem. Liui. 5. Miſſilibusque ſaxis proturbare hoſtes.

PROTYPVM, pi, in typi uicem formatum. Pli. l. 35. c. 12.

PROVEHO, is, *Menar lungi, menar oltra, προάγω*, ulterius ueho. Plau. in Rud. Prouexi: auehere non quiui miſer. Liui. 30. Naues prouectas in altum incendi iuſſit. Cic. 8. Phil. Agreſtes homines mani ſpe ad aquas uſque Puteolanas prouehuntur. Virg. 7. Aen. Cum prouectus equo. Ratem prouehere per freta, Val. 4. Arg. Virg. 3. Aen. Prouehimur pelago uicina Ceraunia iuxta. Prouehi lõgius in ſcribendo, uel orando. 3. de Fin. Sentio me eſſe longius prouectum, quã propoſita ratio poſtulat. Paulo lõgius oratio mea prouecta eſt, pro Roſ. Com. Vir. 3. Aen. Quid ultra Prouehor, & fando ſurgentes demoror Auſtros? Cic. Ad Brutum. Sed prouehor amore. Prouectus natu, uergens ad ſenium. Cic. in Catone. Cole re cœpi non admodum grandem natu, ſed tamen ætate prouectũ.

PROVENIO, *Comparir, uſcir fuori, προέρχομαι*, prodeo Plau in Pſeu. Qui in ſcenam prouenit nouo modo, aliquod nouum inuentum afferre addecet. Interdum gigni, naſci. Plin. lib. 9. c. 50. Neque ibi aliud animal prouenit. Aliquãdo creſcere, & felicitate cumulari. Plau. in Tru. Recte prouenisti. Vnde Prouentus, reditus, & non tantum bonarum rerum, ſed etiam malarum. Plau. Calamitatum & miſeriarum tot prouentus. Prouentus, pro ſucceſſu. Cæſ. lib. 2. Bel. Ciu. Multum ad hanc rem adiuuat adoleſcentia ſuperioris temporis prouentus.

PROVERBIVM, bii, *παροιμία*, accommodatum rebus, temporibusq; adagium, omnium in ore uerſans. Et modo eſt ſimplex: ut, Obſequium amicos, ueritas odium parit. Modo oſcura, & aliud ſignificans, quàm uerba exprimere uideantur: ut Equus Seianus. Ci. 4. Aca. Videſne, ut in prouerbio ſit ouorum inter ſe ſimilitudo? Idem de Sen. Pares cum paribus, ueteri prouerbio, facillime congregantur.

PROVIDE, *Con prudenza, ἐκ προνοίας*, caute, prudenter. Plin. lib. 10. cap. 33.

PROVIDEO, des, ſecũda ſyllaba co. *Antiuedere, prouedere, προορῶμαι*, ante, uel a longe aliquid uideo ante, quàm ſit factum. Plin. Hoc ſapientis eſt, omnia quæ uentura ſunt, prouidere. Cic. lib. 2. de Diuin. Medicus morbum ingraueſcentem ratione prouidet, tempeſtatis gubernator. Quoniam uero ea, quæ prouidemus, ſi mala ſunt, aut uitamus, aut emendamus, factum eſt, ut prouidere, modo uitare ſignificet, ſiue cauere, ut apud. Ter. in An. Quæ ſi non aſtu prouidentur, me, aut herum peſſundabunt. Modo proſpicere, conſulere. Cic. Satis iam omnibus quæ neceſſaria erant, prouiſum putabant. Prouidere rebus neceſſariis, eſt res neceſſarias comparare. Cic. Prouidere rei frumentariæ, Cæſa. 5. Bel. Gal. prouidere rem frumentariam. Idem 6. Bel. Gal. Prouidere in hyemes pabulum Pli. l. 8. c. 38. prouiſum hoc legibus, ideſt cautum. Prouiſum a diis immortalibus, Cic. 2. de Nat. de. Prouiſus, a, um, Col. 9. c. 8. Quibus prouiſis, ſequitur ut examina deſideremus. Prouiſus, us. Tac. l. 18. Diſpoſitu, prouiſuq; ciuilium rerum peritus. Prouiſio. Cic. 3. Tuſc. Multum poteſt prouiſio animi & præparatio ad minuendum dolorem. Prouiſor, Horat. in Arte, Vtilium tardus prouiſor, prodigus æris. Prouidens, tis, prouidentior, prouidentiſſimus, prudens, qui præuidet futura, & cauet. Cic. 7. Ver. Obſignat ſignis amicorum prouidens homo. Idem Ap. Pulchro l. 3. Id mihi & ad breuitatem eſt aptius, & ad reliquas res prouidentius. Plin. epiſt. 82. Hanc de me fiduciam prouidentiſſimi uiri. Hinc Prouidentia, prudentia. Ci. Id ſapientis eſt, prouidere: ex quo ſapientia appellata prouidentia. Idem 2. de Nat. de. Talis mens mundi cum prudentia,

dentia, uel prouidentia appellari recte poſſit. Quidam Prudentiã à prouidentia diſtinguunt, ut Prudentiam dicant in rebus humanis, Prouidentiam in diuinis. Alij prudentiam definiunt, rerum bonarũ, & malarum, & utrarumque ſcientiam: Prouidentiã uero per quam futurum aliquid uidetur ante, quàm factum ſit. Cic. 1. de Legib. Quæ uirtus ea prouidendo eſt appellata prouidentia. Prouidenter. Cic. de Nat. de. Sanctiſſime, & prouidentiſſime conſtituta.

Providvs, πρόνοος, prudens, ſolers, qui nõ modo præſentia, & quæ ante pedes ſunt, ſed etiam futura proſpicit. Cic. pro Roſcio Am. Parum putantur cauti, prouidique fuiſſe.

Provincia, æ, ἐπαρχία, proprie dicitur regio extra Italiam bello acquiſita. Scribit enim Hegeſippus, Romanos cum in ius ſuũ uincendo redigerent procul poſitas regiones, appellauiſſe Prouincias. Primo omnium Sicilia prouincia eſt appellata, ut docet Cic. 4. Ver. Ouid. 1. Faſt. Redditaq; eſt omnis populo prouincia noſtro. Prouinciarum aliæ conſulares, aliæ prætoriæ. Redigere autẽ regiones in prouinciæ formam, nihil aliud eſt, quam regionẽ ſubijcere imperio Romano, & ad eam gubernandam mittere Præfectum. Cic. pro Flacco: Cum prouinciam Aſiam conſulari imperio obtineres. Deponere prouinciam. in Piſonem. Tranſlate pro quouis munere ſiue onere. Ter. in Phor. Prouinciam cepiſti duram. Idem Heaut. Huic noſtro tradita eſt prouincia. Cic. 6. Verg. Ferebat grauiter illam ſibi ab iſto prouinciam datam.

Provincialis, & hoc le, ἐπαρχικός, quod ad prouincias attinet: ut Scientia prouincialis, quæ de prouinciarum adminiſtratione eſt. Cic. ad Q. Fr. l. 1. Negocia prouincialia, ad Att. l. 2. Viri prouinciales, Idem ad Q. Fra. l. 1. Hoſpitia prouincialia, 4. in Catil. Prouinciales, qui ex prouinciis ſunt, ſiue (ut Vlpianus inquit) qui in prouinciis domicilium habent. Prouincialium nomine omnes populo Romano ſubditi, præter Italicos, appellabanẽ. unde Col. l. 5. c. 4. Caput facit de agricultura prouincialium uinearum, cum alibi de Agricultura Italicarum ſcribat.

Provinciatim, per ſingulas prouincias. Suet. in Auguſt.

Proviso, is, duo ſignificat, ait Donat. Ad uidendum ire, & procedere Teren. in And. Prouiſo, quid agat Pamphilus. Idem in Eun.

Provivo, uitam protraho. Tacit. lib. 5.

Provoco, as, pen. cor. Prouocare, ἐκκαλέω, ex ædibus, uel ex loco interiori foras uoco. Plaut. in Pſeu. Herus ſi domi eſt tuus, quin prouocas? Aliqñ eſt in aliquod certamen uocare, ſiue ludendi, ſiue lædẽdi gratia. Hinc Prouocare ad pugnã, Prouocare ad certamẽ, Prouocare in aleã, Prouocare minimo. Ho. 1. Ser. Sat. 3. Criſpinus minimo me prouocat, digito ſcilicet. Solemus enim dicere, nos tantum digito ualere, quantum alius brachio. Liui. lib. 7. Gallus prouocat unum ex Romanis, qui ſecum ferro decernat. Prouocare aliquem literis. Cic. Mario tuis amantiſſimis literis ſum prouocatus. Prouocare aliquem iniuriis. Plin. Iunior in epiſt. Multis prouocatus iniuriis, nunquam tamen ab amicitia receſſi. Aliquãdo prouocare, eſt maioris iudicis, poteſtatiſve opem implorare: quod & Appellare dicimus: habetque accuſatiuum cum Ad. Cice. Attic. Cum alter ad ſenatum prouocaſſet, alter appellaſſet tribunos. Aliquando ſine Ad. Liui. l. 3. Ait ſe prouocare populum, implorare leges de prouocatione. Quinct. in. 10. el. Græcos prouocamus. i. quaſi certi de uictoria, in contentionem uocamus. Hinc prouocator, qui alterum ad certamen prouocat. Cice. pro Sextio: Cum alios Samnites, alios prouocatores fecerit. A quo Prouocatorius, adiect. ut, Prouocatoria dona militaria, quæ meruit prouocatus. Gel. lib. 2. cap. 11. Populi militaria, bona habuit multiiuga, in his prouocatoria pleraque. Appellatio autem, prouocatioque inuentæ pro remedio aduerſus iniurias magiſtratuum.

Provolo, as, Volare, correre uelocemente, ἀποπέτομαι, auolo, ulterius uolo. Plin. lib. 10. Vniuerſæ prouolant. Liui. l. 2. Per tranſlationem pro procurro poſuit: Infenſis haſtis prouolant duo Fabij. Idem. li. 3. In locum uicemque conſulis prouolat.

Provolvo, uis, Riuolgere, προκυλίω, uoluendo protrudo. Liui. Ingẽtia ſaxa in ſubeuntes prouoluentibus barbaris. Teren. An. Iam ego hunc in mediam uiã prouoluam. Prouoluere ſe ad genua alicuius, eſt ſeſe humi ſupplicem proſternere. Liuius. 34. Legati flentes ad genua conſulis prouoluuntur.

Provt, perinde ut, uel ut. Cic. Atti. Tuas literas, prout res poſtulat, expecto. Idem in Ver. Prout Thermitani hominis opes ferebant.

Proxeneta, tæ, licitator, conciliator, ſiue interpres duorum inter ſe ſtipulantium, aut ſpondentium, aliumve quemuis contractum, conuentumq́ue ineuntium à προξενέω, quod eſt conciliatorẽ contractuum ago. Mar. lib. 10. Vatiniorum proxeneta fractorum.

Proximo, appropinquo. Cic. de Nat. deo. Capiti equi proximat Aquarii dextra.

Proximvs, ſuperlatiuum ſine poſitiuo, quod modo de loci propinquitate dicitur. Cic. Att. Proxima eſt huic municipio Antiatium ciuitas. Et alibi ad eundem: Proximus eſt uicinus. modo de temporis propinquitate: tam de præterito, quàm de futuro. Cic. Furnio; Scilicet id agitur, utrum hac petitione, an proxima Prætor fias: i. proxime futura. Cice. pro Pompeio: Qui anno proximo legati fuerunt: id eſt anno ſuperiore. Modo uicinitatem ſanguinis denotat. Idem de Inuen. Quinque tyrannos proximos cognatione necato. Idem in Ver. Cum hæc omnia tuis proximis plana fecero.

Prvdens, Prudente, ſaputo, εὔβουλος, συνετός, φρόνιμος, ſagax, prouidus, multarum rerum peritus. Cic. de Ora. Vir. natura peracutus, & prudens. Idem de Cla. Or. L. Torquatus elegans in dicendo, in exiſtimando admodum prudens. Interdum Prudens idem eſt quod ſciẽs, & data opera aliquid faciens. Plautus Capt. Plus inſciens fecit, quàm prudens boni. Cic. Att. Ne prudens & ſciens eo te demittas, unde exitum uides nullum eſſe. Differunt autem hæc duo, Prudens, & Sciens, ſecundum Donatum: quòd prudens eſt, qui intelligentia ſua aliquid cognoſcit: Sciens, qui alterius iudicio rem Percipit: i. prudẽs per ſe, ſciẽs per alios. Teren. in Eun. Et prudens ſciens, uiuus uidensq; pereo. Omitto prudens: i. ſciẽs, & de induſtria. Plin. lib. 10. cap. 29. Multa ſimilia, quæ prudẽs ſubinde omitto. Prudens pro ſciẽs, cum infinitiuo. Plin. lib. 8. cap. 31. Euomit fel ſuum, ad multa medicamenta utile, item coagulum ad comitiales morbos, ob ea ſe peti prudens. Interdum accipitur pro gnaro, perito, docto. unde iuris prudentes dicimus, ideſt, conſultos & peritos iuris. Cic. de Amic. Acilius prudens eſſe in iure ciuili putabatur. Prudens adulandi, Iuue. Sat. 3. Ci. de Clar. Orat. Stoici prudentiſſimi in diſſerendo.

Prvdentia, tiæ, φρόνησις, eſt rerum expetendarum (ut inquit Cic. 1. Off.) fugiendarumve ſcientia. idem de Finib. Vt medicina ualetudinis, ſic uiuendi ars eſt prudentia. Idem de Sen. Temeritas eſt florentis ætatis, prudentia ſenectutis. Prudentiæ inſunt ratio, intellectus, circumſpectio, prouidentia, docilitas, cautio.

Prvdenter, Cic. 5. de Fin. Facit prudenter, qui audire de ſummo bono uelit.

Prvina, æ, Brina, πάχνη, à perurendo: quòd fruges & uirgulta perurat. Cic. 1. de Nat. deo. Pars obriguit niue, pruinaue. Virg. 2. Geor. Id uenti curant, gelidæque pruinæ. Idem lib. 3. Geor. Stant circunfuſa pruinis Corpora magna boum. Cice. in Catil. Quo pacto Apenninum, atque illas pruinas, ac niues perferrent?

Prvna, æ, Braſa, ἀνθρακιά, à carbone ita diſtinguitur, quòd illa ardens ſit & uiua: carbo autem extinctus. dicta pruna à perurendo. Vir. 5. Aen. Subijciunt ueribus prunas, Hor. 1. Ser. Sat. 5. Latum clauum, prunæque batillum.

Prvnvs, ni, Prugno, ſuſino, κοκκύμηλος, arbor, quæ pruna producit. Colum lib. 2. cap. 2. Multa ſunt, quæ & dulcem terram, & frumentis habilem ſignificent, ut, ebulum, rubi, pruni ſilueſtres. Virg. 2. Geor. Prunis lapidoſa rubeſcere corna. Huius arboris fructus Prunum dicitur. Mart. lib. 13. Pruna peregrinæ cariæ rugoſa ſenectæ Sume: ſolent duri ſoluere uentris onus. Virg. 4. Georg. Eduramq; pyrum, & ſpinos iam pruna ferentes.

Prvrio, is, Sprurire, κνήθομαι, quaſi peruror. Eſt enim prurire proprie libidine ſcalpendi ardere, excremẽtis ſpirituoſis, ſibi per poros exitum quærentibus. Plaut. Pœn. An dentes pruriunt? Idem Mil. Dorſum totum prurit. Prurire item interdum fœdæ ſignificationis uerbum eſt, idem ſignificans quod genitalium partium pruritum excitare, & rei ueneræ appetitum gignere. Mart. lib. 14. de Puella Gaditana. Tam tremulum criſſat, tam blandum prurit, ut ipſum Maſturbatorem fecerit Hyppolytum. Catul. in Gellium, Epigr. 83. Quid facit is Gelli, qui cum matre, atque ſorore Prurit, & abiectis peruigilat tunicis?

Prvritvs, us, κνησμός, ſenſus leuis morſicationis circa cutem, ad ſcalpendum nos inuitans. Plin. lib. 9. cap. 45. Vis pruritus mordax.

Prvrigo, pruritus. Col. lib. 7. cap. 5. Plin. lib. 20. cap. 8.

Prvsa, oppidum Bithyniæ, à Pruſa rege, qui cum Cyro bellum geſſit, ad radices Olympi montis cõditum. Str. lib. 12. Quamuis Pli. lib. 5. cap. 32. ab Annibale conditum uelit.

Prvsias, adis, urbs Bithyniæ, olim Cius dicta, à Pruſia rege condita.

Prvsias, rex Bithyniæ, apud quem Annibal exulauit, poſtquam uictus à Romanis, tanquam rupti fœderis auctor, depoſcebatur ad pœnas. Fuit ante hunc & alter Pruſias Bithyniæ rex, qui cum Cyro bellum geſſit, & Pruſam urbem ad Olympum Myſium condidit. Str. lib. 12.

Prytanævm, πρυτανεῖον, locus erat Athenis in arce, ubi iudices & magiſtratus habere conſiliũ ſolebant. In Prytaneo item alebãtur publice bene meriti de rep. qui honos Athenis maximus habebatur. Cic. lib. 1. de Orat. Et ut ei uictus quotidianus in Prytaneo publice præberetur.

P ANTE S

Psallo, lis, Cantare, uerbum eſt mere Græcum, idem ſignificans quod cano, ſiue id ore fiat, ſiue inſtrumento muſico. Vnde Budæus illud Gel. l. 19. c. 9. Qui canerent uoce, & qui pſallerent, interpretatur, citharam pulſarent. Hor. 2. epiſt. 1. Pingimus, atque Pſallimus, & luctamur Achiuis doctius unctis. Idem 4. Car. Ode. 14. Ille uirentis, & Doctæ pſallere Chiæ Pulchris excubat in genis. Cic. in Catil. Qui non ſolum amare, & amari, neque cantare, & pſallere, ſed etiam ſicas uibrare, & ſpargere uenena didicerunt.

Psalmus,mi,Latine canticum:à ψάλλω,canto.

Psalterium,rii,Latine Organum laudatorum.& eſt, (ut Hieronymus ſcribit)in modum quadrati clypei cum decem chordis,ſicut ſcriptum eſt:In ſalterio decem chordarum pſallite illi. Idem in expoſitione Pſalmorum ſic ait:Pſalterium,proprie genus organi muſici,melius ſonans,quàm cithara,ſimilitudinem habet citharæ,ſed non eſt cithara.Inter Pſalterium,& Citharam hoc intereſt,quòd cithara deorſum percutitur: Pſalterium uero ſurſum. Et alio in loco:Cithara deorſum habet cauameo, & ſex chordas habet:Pſalterium ſurſum habet cauamen. Auguſtinus: Pſalterium eſt organum,quod quidem manibus portatur percutiẽtis,& chordas diſtinctas habet,ſed illum locum,unde ſonũ accipiunt chordæ,illud concauum lignum,quod pendet,& tactum reſonat,quia accipit aerem,Pſalterium in ſuperiore parte babet.Cithara autẽ hoc genus ligni cauum & reſonans in inferiore parte habet.Cic. de auſp.reſ.P. Clodius à mulıebribus ſoleis,à ſtrophio, à pſalterio,à ſtupro factus eſt repente popularis. Quinct. lib.1.cap.10. Nec pſalteria,etiam uirginibus probis recuſanda.

Psaltria,æ,cantrix,quæ ſcilicet inſtrumento aliquo muſico canit:à Latinis Fidicina dicitur,quaſi fidibuscanens. Ter.in Adelp. Iſthæc iam penes uos pſalteria eſt? Cic.3.Tuſ.Qui in cœtũ mulierum pro pſaltria adducitur.

Psecas,cadis,*Gocciola*,ψακὰς,gutta,ſiue ſtilla dici poteſt.Apul. lib. de Mundo ex Ariſtotele,pſecadas interpretatur ſtillicidia. Micæ auri inter arenas lucentes.Pſecades dicuntur ancillæ quoque quę delicatarum matronarum capillos medicamento fuco conſpergunt,a Græcis hoc nomine appellatæ ſunt.

Psegma,ψῆγμα,flos æris,Plin.lib.34.cap.13.In ærarijs officinis & pſegma fit.

Pseudothyrum,quaſi falſum oſtium,Cic.10 Ver.& Oroſius.

Pseudourbana ædificia,dicuntur à Vitruuio ædificia ruſtica, urbana elegantia extructa.

Pseudulus, falſus ſeruus. unde & Plautinæ fabulæ nomen inditum.

Psilothrum,ψίλωθρον,unguentum depilatorium, quo mulieres uirique molliores utebantur,ut corpus glabrum, & læne redderent,à ψιλόω,nudo.Mar.l.6.Pſilothro nitet,aut arida latet oblita creta. Pſilothrum præterea dicitur uitis alba, quòd eius ſemen & uua uitia cutis in facie detergat, & quaſi faciem depilet. Pli.l.23.c.1.

Psymmythium,quam nos ceruſſam nomioamus.Plin.l.21.c.18.

Psittacus,ci, *Papagallo*,ψιττακὸς,ψιττάκη,auis ex India, aut occidui Oceani inſulis,uocem humanam miro naturæ artificio exprimens.M.l.14. Pſittacus à uobis aliorum nomina diſco, Hoc per me didici dicere,Cæſar aue. De hac aue Apuleius.l.2. Color pſittaco uiridis, & intimis plumulis & extimis palmulis, niſi quòd ſola ceruice diſtinguitur.Enimuero ceruicula eius circulo minio,uelut aurea torque,pari ſulgoris circumactu cingitur, & coronatur.Verum ad diſciplinam humani ſermonis facilior eſt pſittacus,glande qui ueſcitur,& cuius in pedibus,ut hominis, quini digıtuli numerantur. Non enim omnibus pſittacis id inſigne, ſed illud omnibus proprium,quòd eis lingua latior,quàm ceteris auibus eo facilius uerba hominis articulantur,patẽtiore plectro, & palato. Plin.lib.10.cap.42.& Varr.3.de re ruſt.cap.9.

Psylli,ψύλλοι,populi Libyæ prope Garamantes,à Pſyllo rege dicti (ut inquit Plin.l.7.c.2.)quorum corpori ingenitum fuit uirtus exitiale ſerpentibus.Scribit Plutarchus Catonem iter per deſerta Libyes facientes.ſecum Pſyllos duxiſſe, qui morſibus ſerpentium mederentur,partim ore trahentes uenenum,partim ſerpentes cantibus medicantes.Meminit horum & Herod. lib.4. Salius item lib.1.& Lucan.lib.9.Gel.lib.16.cap.11.

P ANTE T.

Pterygium,in oculis uocatur neruoſa quædam adnatæ mẽbranę excreſcentia,à maiori angulo ut plurimum orta,ad oculi coronã ita procedens,ut interim & pupillam operiat,Plin.l.34.c.10. At Celſus.l.7.Pterygium dixit eſſe,cum recedit ab ungue caruncula cum magno dolore.

Ptisana,πτισάνη,hordeum decorticatum,uel hordei cremor, ſiue pultis genus ex farina hordeacea,in quo eſt maxima uis reſtaurandi uires,& nutriẽdi.Plin.l.18.c.7.& l.22.c.25.Latini uocis huius primam ſyllabam corripiunt,altero.ſ.ex Gręca uoce abiecto. Martialis.l.12.Frumentum, milium, ptiſanam, fabamque ſolebas Vendere.

Ptisanarium,uas,in quo coquitur.uel tunditur ptiſana.Hora.lib. 2.Ser.Sat.Tu ceſſas?agedum ſume hoc ptiſanarium oryzæ.

Ptolemaeus,πτολεμαῖος,nomen proprium Lagi gregarij militis filij,qui maximæ auctoritatis fuit apud Alexandrum Macedonẽ. Poſt cuius mortem Aegypto,& Africa,& magna Arabiæ parte potitus,regnauit annis quadraginta. A quo deinceps Aegyptij reges,Ptol.appellati ſunt.

Ptolemais,maidis, uel maidos, oppidum in ora Rubri maris, ad primos elephantorum uenatus,à Ptolemæo Philadelpho conditum in regione Troglodıtarum.Plin.l.2.c.73. Eſt & Ptolemais urbs Aegypti apud Strabonem lib.17.Item Phœniciæ urbs, Colonia Claudij Cæſaris.Pli.l.5.c.19.Harum quinque urbium meminit Hieronymus ad Euſtochium.

P ANTE V

Pubeo,bes,*Eſſere giouane,cominciar à mandar fuori li primi peli,ἡβάω*, pubes ſum:proprieque de adoleſcentulis dicitur,qui primam circa pudenda lanuginem emiſerunt:quamuis etiam ad alia transferatur:ut,Pubentes herbæ,apud Virg.4.Aen. Vbi Seruius: Pubentes,quia aliæ ſiccæ,aliæ uiridiores leguntur.Idem.3.Geo. Pubentesque ſecant herbas. Vbi rurſus Seruius: Pubentes, adultas.

Pubesco,ſcis,à Pubeo,lanuginem emitto.Virg.3.Aen.Et nunc æquali tecum pubeſceret æuo.Cic.1. Off.Herculem Prodicus dicit cum primum pubeſceret,exiſſe in ſolitudinem.Interdum pro creſcere.Cic.l.1.de nat.de.Quibus omnia quæ terra gignat,maturata pubeſcant.Virg.lib.2.ge.Hinc oīs largo pubeſcit uinea fœtu id eſt exuberat.

Pubertas,ἐφηβεία,ἥβη,ætas in pueris.pulliſue,qua pudenda prima lanugine obducuntur.qui eſt in maribus,annus 14.in fœminis 12. Item Pubertas eſt emiſſio ipſa pubis,à qua anni pubertatis dicti ſunt.Col.l.4.At citra naturæ quãdam pubertatem.Cic.2.de Nat. de.Vt ſi quis dicat,& pubertatem natura dicat exiſtere. Pubertas autem plena annos 18.complectitur.Modeſtin.de adop.l.arrogatio.Cum quis adoptat,maior eſſe debet eo,quem ſibi filium facit:ſed utique plena pubertate: ideſt.18. annis eum præcedere debet. Vuæ pubertas,Pli.l.23.in Proœm.l.7.

Pubes,ἥβη,proprie lanugo,quæ maribus 14.anno,fœminis.12.circa pudenda oriri incipit.quod quia maturitatis eſt ſignum, factũ eſt ut mas pubes,ſiue puber uocetur,cum primum ad generandũ aptus eſt.& fœmina ſimiliter ad concipiendum. Cic.pro Rabir. Nemo pubes,tum fuit,quin arma ea petit.Saluſt.Puberes omnes interfici iubet.Cæſ.5.Bel.Gal.Quò lege communi omnes puberes armati cõuenire coguntur.Cic.1.Off. Noſtro quidem more cum parentibus puberes filij,cum ſoceris generi non lauantur. A quo Impubes,bis,uel Impuber,eris,qui nondum lanuginem emiſit.Pubes etiam honeſte pro parte pudenda ponitur.Virg.3.Aen. Pulchro corpore uirgo Pube tenus.Inde os pubis medici uocant oſtium ipſum muliebris pudendi,quod pube ambitur. Interdũ pubes,collectiuum nomen eſt,eiuſdem fere ſignificationis cum nomine iuuentus.Virg.l.1.Aen. Haud aliter,puppesque tuæ,pubeſque tuorum.Liu.l.1.Cum pubem Albanam in arcem auocaſſet. Cic.pro Mil.Cui ſenatus omnem Italiæ pubem cõmiſerat.Trãſfertur & ad alia.Vir.l.12.Aen.Puberibus caulem folijs: ideſt, ut inquit Seruius,adultis.Et.l.4.Aen.Pubentes herbæ. Puber quoq; adiectiue ponitur:ut Puber ætas,apud Liu.l.1.Itẽ Puberibus caulem folijs apud Virgilium 12.Aeneid.

Publica via,*Strada publica*,δημόσιος,quæ uniuerſo populo cõmunis eſt.Sunt & Viæ priuatæ,ſunt & Vicinales,quæ in uicis ſunt,uel quæ in uicos ducunt.Præterea aliæ Ruſticæ dicuntur, aliæ Vrbicæ.Militares uiæ,quæ inter publicas ſunt latiores,ut capere poſſint milites agminatim iter facientes.Viæ militares(ut Paulus inquit)exitum ad mare,aut in urbem,aut in flumina publica. aut aliam uiam militarem habent.

Publica iudicia,non omnia ſunt,in quibus crimen uertitur. ſed ea tantum,quæ ex legibus iudiciorum publicorum ueniunt:ut Iulia maieſtatis,Iulia de adulterijs,Cornelia de ſicarijs, & ueneficijs,Pompeia de Parricidijs,Cornelia de teſtamentis.

Publicanus,ni,*Datiere,gabelliere*,τελώνης,ὁ τελώνης,qui uectigalia,& alios populi,principumue reditus exigendos, certo cõſtituto pretio redimit:quod genus hodie datiarios appellant. horũ ordinem Romæ,& numero ampliſſimum & perſonarum dignitate potiſſimum fuiſſe conſtat. Cice.pro Planc. Flos equitum Romanorum,ornamentum ciuitatis,firmamentum reip. publicanorum ordine continetur. Vlpianus de public.& uectigal.l.1.Publicani ſunt,qui publico fruuntur, & omnes qui aliquid à fiſco conducunt,recte uocantur Publicani Cic.ad Q.Frat.l.1.Non eſſe autem leniores in exigendis uectigalibus Græcos, quam noſtros publicanos. hinc intelligi poteſt.Ci.5.Verr.Mulierculæ publicanæ noluit ex decumis nimium lucri dare.

Publice,& Publicitus,δημοσίᾳ, aduerbia à publicus nomine deriuantur:idemq; ſignificant quod vulgo,ſeu palam, Cic.5.Ver.cum Pli.Herbitenſis de calamitate aratorum publice diceret. Ter. in Ae.Haud cito mali aliquid ortum ex hoc ſit publice. Ideſt,non facile aliquid detrimenti ab hoc capiet reſp.Ci.pro Roſc. Am.Anſeribus cibaria publice locari.Publice dare ſumptus alicui, eſt illi ſumptus ſuppeditare ex ærario.Puplice aliquem deportare, i.ex decreto publico. Ter.in Phor.Nomine hoc publicitus ſcelus hinc deportarier in ſolas terras Vbi? Donatus: Publicitus, publica cura & conſilio. Pla. Hoſpitio publicitus accipiat. i. carcere publico.

Publico,as,*Publicare,manifeſtare*,φανερόω,publicum facio, manifeſto. Iuſtinus l.1. Nõ contentus uoluptatum ſuarũ tacita conſcientia,niſi etiam matrimonij reticenda publicaret. Publicare etiã eſt rem aliquam in reip. poteſtatem redigere,& præconi publico ſubijcere.

bijcere. Cic. l. 2. de Inuent. Lex eſt apud Rhodios, ut ſi qua roſtrata in portu nauis deprehenſa ſit, publicetur. Meretrix quoque ſe publicare dicitur, quæ ſe publice proſtituit. Plaut. in Bacch. Quæ corpus publicauit uulgo ſuum. Publicatio, bonorum alicuius in publicum redactio. Cicero. in Catil. Adiungit publicationem bonorum.

PVBLICVS, ca, cum, *Publico, commune, δημόσιος*, quod non eſt priuatum alicuius, ſed populo commune. Cice. 1. de Inuent. Publicum eſt, quod ciuitas uniuerſa aliqua de cauſa frequentat. Publica fides eſt, quam uulgus Saluum conductum appellat. Sal. in Iug. Romam fide publica uenerat. Legitur & publicum ſubſtantiue pro conſpectu publico. Hinc dicimus Carere publico, pro, non prodire in publicum. Ci. pro Mil. Caruit foro Pompeius, caruit publico. Idem Ver. In publico eſſe non audet. Liui. de pace Cardina loquens: Vt poſtero die nemo forum ac publicum aſpicere uellet. Ponitur & publicum aliquando pro uectigali: unde & Publicani dicti. Cice. ad Q. Frat. Hic te ita uerſari, ut & Publicanis ſatisfacias, præſertim publicis male redemptis, ac ſocios perire non ſinas: diuinæ cuiuſdam uirtutis eſſe uidetur, ideſt tuæ.

PVBLICIVS, a, um, ut, Iter publicum. Ouid. 5. Faſt. Vtile nunc iter eſt, Publiciumq; uocant. Publicij ædiles, Ibidem.

PVBLIPOR, Publij puer, ſiue ſeruus: ſicut Marcipor, Marcipuer. ueteres enim a ſuis prænominibus pueros, id eſt ſeruos in familia nominabant. unde à Lucio, Lucipores, à Quinto Quintipores. Et hoc eſt, quod Plinius ait, id genus ſeruos dominorum fuiſſe gentiles, ideſt, eodem nomine appellatos, quo domini appellabantur.

PVCINVM, urbs Iſtriæ in mediterraneis. Ptol. l. 3. c. 1.

PVCINVM, uinum, inter generoſiſſima Italiæ uina, & medicamẽtis aptiſſima connumeratum eſt. Naſcitur in ſinu Adriatici maris, ſuper colle, non procul à Timano fonte. Pli. l. 14. c. 6.

PVDEFIO, pudefis, *αἰδοῦμαι*, erubeſco, pudore ſuffundor. Paſſiuum eſt à Pudefacio, quod eſt pudorem alicui inijcio. Gel. lib. 15. c. 17. Tibiam, pudefactus oris deformitate, abiecit.

PVDENDVS, da, dum, *Vergognoſo, coſa di che ſi dee uergognare, αἰσχυντηλός*, quod eiuſmodi eſt, ut illius nos pudere oporteat. Plin. l. 29. c. 4. Quædam pudenda dictu tanta auctorum aſſeueratione commendantur. Oui. l. 3. de Arte: Perq; aditus tales lucra pudenda petunt. Vir. 11. Aen. At non Euandre pudẽdis Vulneribus pulſum aſpicies. Cic. 5. Phil. Vt iam pudendum ſit, honeſtiora eſſe legionum decreta, quàm ſenatus.

PVDENTER, uerecunde. Cic. pro Quintio. Eum pudenter appellare. Hor. 1. epiſt. 18. Diſtat, faciaſne pudenter, An rapias. Cice. in Vatin. Viuere pudenter.

PVDENTISSIMVS, ſuperlat. à Pudens. Ci. pro Flacco: Pudentiſſimus, atque optimus uir. Idem 3. Verr. Pudentiſſima fœmina.

PVDENS, uerecundus. Ci. 5. Ver. Adoleſcens bonus, ac pudens. Terent. Animi eſt pudentis ſignum.

PVDET, puduit, uel puditum eſt, Pudere, *Vergognarſi, αἰδεῖσθαι*, uerbum impersonale, idem ſignificans, quod pudore affici. habetq; fere accuſatiuum cum genitiuo. Cic. 2. Ver. Sunt homines, quos infamiæ ſuæ neque pudeat, neque tædeat. Cic. pro domo: Me non ſolum piget ſtultitiæ meæ, uerum etiam pudet. Differt autem pudere, à Pigere; quòd Pudere uerecundiæ ſit, Pigere pœnitentiæ. Sal. in Iug. Incertum habeo, pudeat, an pigeat magis. Don. Pudere eſt in ijs, quæ turpiter fiunt: Pigere in ijs, quæ cum damno ac malo. Pudere ad dedecus, Pigere ad dolorem refertur. Ter. in Ad. Patris me quidem pudet, pigetq;. Inuenitur aliquando perſonaliter poſitum cum nominatiuo, uerum id non aliter, quàm in tertijs perſonis. Luc. Semper metuet, quem ſæua pudebunt.

PVDIBVNDVS, a, um, *Riſpettoſo, uergognoſo, αἰδήμων*, qui pudore ducitur, pudens. Pli. l. 10. c. 20. Pudibundas, ac mœrens, quærit latebram. Oui. l. 2. Faſt. Illa diu reticet, pudibũdaq; celat amictu Ora. Dies pudibunda, pro Purpurea, Stat. l. 5. Theb.

PVDICITIA, æ, *ἁγνεία*, modo pro caſtitate. Ouid. epiſt. 5. Lis eſt cũ forma magna pudicitiæ. Ibidem: Nulla reparabilis arte Læſa pudicitia, deperit illa ſemel. Tacit. l. 4. Impenetrabilis Agrippinæ pudicitia. Modo pro religioſa munditia ac puritate ponitur. Vir. 2. Geor. Caſta pudicitiam ſeruat domus. Quandoque Dea, quæ Romæ colebatur. Pli. l. 2. c. 6.

PVDICE, aduerbium, à Pudicus. Ouid. ad Liuiam.

PVDICVS, Pudicum ingenium Pamphili, apud Ter. in Hec. Mores pudici, apud Plaut. in Capt. Miles pudicus, Epiſt. ad Octa. Mores pudici, Ouid. 3. Triſt. Mulier pudica, Horat. Epiſt. 2. Thalamos uiolare pudicos, Ouid. 1. Am. el. 8. Pudicior, comparatiuum. Ouid. in Ibin.

PVDOR, doris, *Timor d'infamia, pudore, αἰδώς*, ut Stoici definiunt, eſt metus infamiæ, qui animum reprimit, ne turpiter quid peragat. Cur autem erubeſcant, quos puduit, cauſam tradunt philoſophi, quoniam pudefactis ſanguis de corde in omnes corporis partes diffunditur, ita ut ſuperficiem occupet. Pudor à uerecundia ſic ſeparatur a quibuſdam, ut pudor ſit rei turpiter actæ: uerecundia etiam recte facti, atque honeſti, quæ tamen differentia uera non eſt. Ci. pro Clu. Ita flagrare cœpit amentia, ſic inflammata ferri libidine, ut eam non pudor, non pudicitia, non pietas reuocaret. Pli. l. 11. c. 37. Pudoris in malis ſedes. Ouid. 1. de Arte: Eſte procul uittæ tenues, inſigne pudoris. Erat enim uitta matronarũ ornatus. Hor. 1. Ser. Sat. 6. Infans neque pudor prohibebat plura profari. Oui. epiſt. 16. Fines tranſire pudoris. Pudor etiam pro ſcelere & probro, uel dedecore ſumitur. Ouid. epiſt. 11. Irruit, & noſtrum uulgat clamore pudorem.

PVELLARIS, & hoc lare, *Fanciulleſco*, a puella deductum, ut à puero puerilis. Quinct. Tum ætate puellari. Pli. l. 10. c. 55. Liuia Auguſta hoc uſa eſt puellari augurio. Ouid. Faſt. Præda puellares animos oblectat inanis. Puellariter. Plin. epiſt. 163. Dum ſe prægnantem puellariter neſcit.

PVELLASCERE, effœminari. Pacuuius: Puellaſcunt laſciuia adoleſcentes. Aliquando reuireſcere, & quaſi ad puellarem ætatem redire. Varro apud Nonium: Veteres puellaſcunt.

PVELLVLA, æ, diminut. à puella. Catul. in epith. Iuliæ: Floridam ipſe puellulam Matris è gremio ſuæ Dedis. Idem in Mamur.

PVELLVS, li, *Fanciullino, παιδίον*, diminut. à Puer, paruus puer. Lucil. Hic tam formoſus tibi, ac te dignus puellus. Sic Puella, læ, à puera per diminutionem. Cic. ad Att. De tutela legitima, in qua dicitur eſſe puella, nihil uſucapi poteſt. Vir. 4. Geor. Hidrum moritura puella Seruantem ripas alta non uidit in herba. Ouid. 2. Am. eleg. 16. Verba puellarum folijs leuiora caducis.

PVER, pueri, *Fanciullo, παῖς*, tribus modis dicitur, ut ait Paulus de Verbo. ſigni. l. Puer. Primo cum ſeruum ſignificamus. Ter. in An. Puerum conueni Chremis. Ci. ad Q. Frat. l. 1. Tu ne id ueritus es, ne ego iracundia aliqua adductus, pueros ad te ſine literis miſerim? Secundo, cum puerum cõtrario nomine puellæ dicimus, marem denotantes. Oui. 9. Met. Cultus erat pueri, facies, quam ſiue puellæ, Siue dares puero, fieret formoſus uterque. Et paulo poſt: Vota puer ſoluit, quæ fœmina uouerat, Iphis. Tertio, cum ætatem puerilem intelligimus. Ci. Bruto: Cæſaris pueri mirifica indoles uirtutis. Vir. 2. ecl. O formoſe puer nimium ne crede colori. Regij pueri apud Macedonas uocabantur principum liberi ad miniſterium regis electi, ut eſt uidere apud Liuium. 45. Apud antiquiſſimos erat communis generis: quod & Priſcian. annotant, citans illud ex Liuij Andronici Odyſ. Sancta puer, Saturni filia. Declinatur & hic Puerus, & hæc Puera, ut Puellus, & Puella, Plaut. in Merc. Tu puere abi hinc intro ocyus. Varro περὶ ἐκλογισμῶν, ut citat Nonius: Properate uiuere puere, quas ſinit ætatula ludere, & amare, & Veneris tenere leges. Suet. in Calig. Antiqui etiam puellas pueras, ut & pueros puellos dictitarant. Puerulus, li, dimin. à puer. Cic. pro Roſc. Am. Inter ſuos omnium deliciarum atque omnium artium puerulos.

PVERASCERE, *νηπιάζειν, ἡβάσκειν*, dicuntur, qui exacta infantia pueritiam inchoant. A quo Repueraſcere in puerilem ætatem reuerti. Cic. in Catone: Ex hac ætate repueraſcam, & in cunis uagiam. Tranſlate accipitur pro delirare. Plaut. in Merc. Autue ſolere eum rurſum repueraſcere.

PVERILIS, & hoc le, *Fanciulleſco, puerile, παιδαριώδης, νεωτερικός*, quod eſt pueri: ut ætas puerilis, apud Cice. pro Archia. Idem ad Attic. libr. 14. Acta illa res eſt animo uirili, conſilio puerili. Virg. 5. Aeneid. Si iam puerile paratum Agmen habet ſecum. Idem. 11. Aen. Tela manu iam tum tenera puerilia torſit. Hinc Pueriliter, motu puerorum: ut, Pueriliter blandiri, Liuius 22. Cicero. 1. de Fin. Quæ cum res tota ficta ſit pueriliter, tum nec efficit quod uult.

PVERILITAS, atis, *Fanciullezza, παιδαριώδης*, inconſiderantia puerilis. Sene. Qui pueritiã eius, ſiue potius puerilitatem ludibrio habuit. Aliquando pro ipſa pueritia. Varro de liberis educ. Velim uſu magno pueritatis formulam audire.

PVERITIA, tiæ, *νηπιεία*, ætas puerilis. Cic. Licino. lib. 5. Qui me à pueritia ſua ſemper obſeruauit. Quandoque pro puritate, ſiue caſtitate: quod & Nonius annotauit, citans illud Varronis ex lib. 1. Rer. hum. Quæ pueritia eſt infrequens polluta. Vide tamen, num potius ibi puritia legendum ſit.

PVERPERA, peræ, *Donna di parto, λεχώ*, mulier, quæ recens peperit. Teren. in Ad. Multo rectius eſt, Quàm illam puerperam nunc duci huc per uiam ægrotam. Puerperus, ra, rum, ut, uerba puerpera. Ouid. 18. Met. Admouitq; manus, & uerba puerpera dixit.

PVERPERIVM, perij, *Dolore del partorire, λοχεία*, niſus, & dolor parientis, uel etiam tempus ipſum, quo parit mulier, quove poſt partum ex dolore decumbit. Plin. libr. 28. cap. 8. Lingua adalligata pericula puerperij tolli. Aliquando proles ipſa. Gel. Scriptum fuiſſe conſtat numerum puerperij ideſt puerorum. Sueton. de Calig. Cum qualiſcunque partus, ſine ullo ſexus diſcrimine puerperium uocitetur. Plin. lib. 18. cap. 29. In lacte puerperium necat. Idem lib. 7. c. 11.

PVGIL, pugilis, *πύκτης*, qui pugilatu decertat: nomen à pugna ſiue à pugnis deductum. Ci. de Cl. Or. Pugiles inexercitati, Solem

ra ferre

ferre non poſſunt. Idem.2. Tuſc. Pugiles cæſtibus contuſi, ne ingemiſcunt quidem. Hor.l.1.epiſt.1. Media inter carmina poſcunt Aut urſum, aut pugiles. Pugilatus,us, pugilum certamen. Plau. in Capt. Hic homo pugilatum incipit. Plin.lib.8.cap.21. Eundẽ certaſſe in pugilatu. Pugilatio, idem Cic.2.de leg. Corporum certationes curſu, & pugilatione, luctatione.

PVGILICE, pugilum more. Plau.in Epid. Valet pugilice, atque athletice. Summam enim tam athletæ, quàm pugiles corporis robori curam impendebant.

PVGILLARES, rium, maſc.gen. uel Pugillaria, rium, neu. gen. πινάκιον, πινακίδιον, tabellæ cereæ, uel ligneæ, ſiue alterius materiæ, in quibus ſtylo ſcribimus: dictæ quòd pugno comprehendantur uel à pungendo, quòd ſtylo in his pungendo ſcribatur. Plin.l.13. c.11. Pugillarium uſum fuiſſe etiam ante Troiana tempora, inuenimus apud Hom. Catul.de Aeme. En negat mihi uera redditurum Pugillaria. Legitur & Pugillar, in ſingulari num. Auſon. Bipatens pugillar expedi. Varijs autem nominibus dicebantur pugillares apud ueteres. Duplices, Triplices, Quintuplices. Erant & Citrei, Ebori, Membranei dicti, ex citro, ebore, membranis confecti.

PVGILLARES, & hoc re, quod pugillum, ſiue pugnum implere poteſt. Iuuen. Saty. 12. Nec pugillares defert in balnea raucus Teſticulos.

PVGILLATORIVS, a, um, Da pugno, quod pugno percutitur: ut Follis pugillatorius, maximum pilæ genus quod ſpiritu inflatur, & pugno percutitur. Plau. in Aul. Ego te follem pugillatoriũ faciam.

PVGIO, onis, Pugnale, ἐγχειρίδιον, breuioris gladij genus eſt, teſte Nonio, ita dictum, quòd pugno facile apprehendatur, uel quòd eo punctim pugnetur, ut inquit Feſtus. Frontinus l.2. Stratag. Sertorius barbarum pugione traiecit. Pugionem plumbeum uocat Cic. Inualidum argumentum l.4.de Fin.

PVGIVNCVLVS, li, Pugnaletto, paruus pugio. Cic. Hiſpanienſem pugiunculum Cn. Piſonem appellat. Idem in Or. in Ijs quibus ut pugiunculis uti oportet, breuitas facit liberiores pedes.

PVGNA, pugnæ, Pugna, μάχη, prælium, dimicatio, certamẽ, quod nomen à pugno deductum exiſtimat Donatus. Nam ueteres, inquit, ante uſum ferri, & armorum, pugnis, & calcibus & morſibus certabant. Virg.3.Ge. Ardenteis accingar dicere pugnas. Idem l.8. Aen. Quem, ſi fortuna ſequatur, Euentum pugnæ cupiat. Idẽ 12. Aen. Iſq; ubi ſe nullo iã curſu euadere pugna Poſſe. Cic. pro Murx. Ex omnibus pugnis, acerrima uidetur illa, quæ cum rege commiſſa eſt, & ſumma contentione pugnata. Cic. 3. in Catil. Interuentu Pontini atque Flacci pugna, quæ erat commiſſa, ſedatur. Quandoque apud poetas pro ſtupro ponitur. Ter.Eun. Dabit hic aliquam pugnam.

PVGNAX, pugnacis, Bellicoſo, guerriero, μάχιμος, bellicoſus. Cice.in Anto. Centurio pugnax, & lacertoſus. Interdum uehemens & pertinax. Cic.1.de Or. Carneades dicere ſolebat, me ſibi perſaepe eiſdem in dicendo, te perpugnacem in diſputando eſſe uiſum. A quo Pugnacior, Pugnaciſſimus. Plin.l.28. c.21. Gallinaceos pugnaciores fieri putant. Cice.de Cla. Or. Huius oratio pugnacior uidetur. Pugnax exordiũ dicendi, efficax & uehemens.2.de Ora. Hinc pugnacitas, pugnandi auiditas. Plin.l. 10.c.33. Perdices capiuntur pugnacitate eiuſdem libidinis. Pugnaciter, conſtanter. Cice.4. Aca. Certare cum alijs pugnaciter. Quinct.l.9.c.4. Acriter erit, pugnaciterq; dicendum. Hinc perpugnax. unde apud Ci.l.1. de Or. Perpugnacem in diſputando.

PVGNACVLVM, li, propugnaculum, locus munitus, ex quo hoſtilis uis arcetur. Plau.in Mil. Deturbabo illum de pugnaculis.

PVGNO, pugnas, Combattere, guerreggiare, μάχομαι, διαπαλαίω, ἀγωνίζομαι, dimico, pugnam committo: referturq; ad animata: ut Pugno cum hoſte. Plau.in Amphit. Cum pugnabant illi maxime, ego fugiebam maxime. Cic.pro Balbo: Qui cum hoſte noſtro cominus in acie ſæpe pugnauit. Pugnare pugnam idest manus conſerere. Cic. pro Muren. Interdum pugnare accipitur pro contendere, certare. Ci.2.de Nat.de. Videtur Epicurus de Dijs immortalibus non magnopere pugnare: ideſt, de Dijs non ualde laborare. Ter.in Prol.Hecy. Pugnant de loco. Pugnare ſecum, uel inter ſe ea dicuntur, quæ inter ſe ſunt contraria. Quinct.l.3.cap.10. Hæc, quæ tantum inter ſe pugnant, plerunque nominibus deflecti ſolent. Hor.in Ser. Quid mea cum pugnat ſentẽtia ſecum? Pugnare, pro conari. Ouid.1.de remed. Pugnat in aduerſas ire natator aquas. in qua ſignificatione accuſatiuum admittit. Cice. Ap. Pulchro: Illud pugna, atque enitere, nequid mihi temporis prorogetur. Idem.1.de Natu. Deo. Illud uideo pugnare te. Pugnaueris ueteres dicebant pro ſtrenue te geſſeris. Teren.in Adelph. Iſtam pſaltriam una illuc mecum hinc abſtraham. M. Pugnaueris. Vbi Donatus: Pugnaueris: ideſt, magnam rem geſſeris. Habet autem hoc uerbum uarias conſtructiones. Dicimus enim Pugno in hoſtem, aduerſus hoſtem, cum hoſte, & apud poetas Pugno hoſti. Pugnatur, imperſonale. Cæſ.4.Bell.Gall. Cum ab hora fere quarta uſque ad ſolis occaſum pugnaretur. Cic.3. Offi. Cum male pugnatum apud Caudium eſſet. Item pugnatur, paſſiuum. ut, Hoc pugnatur. pro hoc conceditur. Cic.pro Roſc.Am. Hoc ſolum hoc tempore pugnatur, ut ad illam optimam prædam damnatio Sext. Roſcij uelut cumulus accedat. Pugnans. Ouid. 13. Metam. Ego Thelephon haſta Pugnãtem domui. Interdum migrat in nomẽ, idemq; ſignificat quod contrarius, ſiue repugnans ut, Pugnantia ſu 1a. Cic.1.de Finib. Pugnantibus & contrarijs ſtudijs cõſilijſq; ſemper utens, nihil quieti uidere, nihil tranquilli poteſt.1. Tuſc. Pugnantia te loqui non uides? Pugnatus, a, um. Saluſt. in Iugur. Quæ negotia multo magis, quàm præliũ male pugnatum à ſuis, regem terrebant. Hor.3.Carm. Ode. 19. & pugnata ſacro bella ſub Ilio. Virg.8. Aen. Pugnataq; in ordine bella.

PVGNVS, pugni, Pugno, πύξ, κόνδυλος, manus clauſa, & in condylos contracta. Teren. in Adelph. Cteſipho me pugnis miſerum uſque occidit. Vbi Donatus: Aut pugnus à pugna eſt dictus: aut ab illo pugna. Quidam à Græco πυγμή, deducunt quod & inter cetera pugnum ſignificat. Ci.in Orat. Cum compreſſerat digitos, pugnumq; fecerat, dialecticam aiebat eiuſmodi eſſe. Cato. c. 82. Sphæras pugnum altas facito. Hoc eſt ad craſſitudinem unius pugni. Ci.in Para. Verbis contendimus inter nos, non pugnis. Vir.l. 11. Aen. pectora nunc fœdans pugnis, nunc unguibus ora.

PVLCHER, chra, chrum, Bello, καλός, περικαλλής, formoſus, uenuſtus. Ci.5. Tuſ. ne pulchros adminiſtratores aſpiciebat, nec plenũ artis argentum. Ibidem: Suum cuique pulchrum eſt. Sunt qui Pulchrum à pollendo dictum putent, quaſi polcrum, quòd forma polleant pulchri. Illud certe uel Ciceronis teſtimonio conſtat, nomẽ hoc antiquitus ſine aſpiratione ſcribi ſolere, quamuis perpetuo deinde uſu effectum ſit, ut eam receperit. Eius diminutiuum eſt Pulchellus, la, lum. Cic. Atti.l.10. Surgit pulchellus puer. Interdum pulcher ſumitur pro bono, ut Bonum pro pulchro. Gel. lib. 19.c.8. Ni quid contra ea dicis poetarum pulcherrime quo, & te purges, & non eſſe id uitium demonſtres: ideſt, optime. Econuerſo Bonam formam pro pulchra dicimus, quemadmodum & Malam. pro deformi. Terent. And. Sos. Bona fortaſſis. Interdum pro forti. Vir.l.7. Aen. Satus Hercule pulchro Pulcher Auentinus. ubi uide Seruium. A pulchro fit comparatiuum Pulchrior, & ſuperlatiuum Pulcherrimus. Vir.l.9. Aeneid. Quo pulchrior alter Non fuit Aeneadum. Cic.de Seneſt. Vua quid poteſt eſſe tũ fructu lætius, tum aſpectu pulchrius? Virg. 6. Aeneid. Teucri pulcherrima proles. Cic.fam.l.1.epiſt.4. Cum in ſenatu pulcherrime ſtaremus, pro, honeſtiſſime.

PVLCRALIS, antiqui dixerunt pro pulchro, teſte Feſto. Ennius: Pulchralibus ludis.

PVLCHRE, καλῶς, præclare. Plau. Amph. Optume optumo optumã operam das, datam pulchre locas. Cic.l. 10. epiſt. Lepidum pulchre noram. Plau. in Merc. Pulchre edificatas arbitror. Aliquando pro ſapienter, interprete Donato. Teren. in Eunuch. Dixi pulchre. nunquam uidi melius conſilium dari. Aliquando pro ualde, fortiter, nimis, inquit Donatus. Ter.in Eun. At dum accubabã, quam uidebar mihi eſſe pulchre ſobrius.

PVLCHRITAS, antiqui dixerunt pro pulchritudine, ut annotauit Nonius, citans illud Cæcilij. Dij boni, quid illud eſt pulchritatis?

PVLCHRITVDO, nis, Bellezza, κάλλος, ſpecies, uenuſtas, decor, elegantia: &, ut Cice.lib.3. Tuſcul. inquit, quædam apta figura membrorum, cum coloris quadam ſuauitate. Cice. 1. Offic. Pulchritudo corporis apta compoſitione membrorum mouet oculos, & delectat hoc ipſo, quòd inter ſe omnes partes quodam lepore conſentiunt.

PVLEGIVM, gij, γλήχων, βλῆχον, herba hortenſis eſt nota. Colum. lib.2.cap.5. Pulegij ſurculis ſumigentur: ea res uidetur prohibere pituitam. Legitur & Puleium. Cice.lib.1.de Diuin. Puleium aridum floreſcere ipſo brumali die. Accipitur per tranſlationem pro ſuauitate ſermonis. Cice. ad Tironem libr. 6. Cras expecto Leptam: etenim ad cuius rutam pulegio mihi tui ſermonis utendum eſt.

PVLEX, cis, Pulice, ψύλλα, uermiculus notus, inde dictus, quòd ex puluere generetur Pli.lib.30.c. 10. Aliud eſt cuculo miraculum, non gigni pulices ubicunque ſpargatur.

PVLICOSVS, a, um, Pieno di pulici, pulicibus plenus. Col.l.7.c.13.

PVLLARIVS, ὀρνιθοκόμος, qui è paſtu pullorũ captat auſpicia. Liuius l.10. Pullarius auſpicium mentiri auſus, tripudium ſoliſtimũ nunciari iuſſit Conſuli. Cic.2.de Diuin. Attulit in cauea pullos, qui ea eo nominatur Pullarius.

PVLLASTER, Pollaſtro, ὀρνιθάριον, & pullaſtra, ſignificant gallum, ſiue gallinam adoleſcentem: Var.l.3.de Re ruſt.c.9.

PVLLATIO, τόκος τῶν ὀρνίθων, accipitur pro fœtura pullorum, quæ & Pullatio dicitur. Col.l.8.c.5.

PVLLATVS, Veſtito di nero, μελανείμων, pulla ueſte indutus: hoc eſt lugubrem habitũ ferens ex parentum morte, uel alia quauis ratione qui & Atratus dicitur. Qui mos à Lydis cœptus eſt. Cic. in Vatinium. Quis unquam cœnauit atratus, cum ipſe epuli dominus Quintus Arrhius albatus eſſet? Quandoque Pullatus accipitur pro uiliori perſona ſiue rudi, & imperita: tranſlatione ſumpta à ſpectaculorum conſuetudine, in quibus lautiores cãdidis togis ſpectabant.

ſpectabant:(ut non uno in loco indicat Mart.)tenuiores, quibus mutandæ togæ copia non erat,nigris. Suet.in Aug. Sanxitq; ne quis pullatorum media cauea ſederet.

Pvllicenvs, à quibuſdam, uſurpatum eſt pro pullo gallinaceo. Aelius Spartianus de Alexandro Seuero: Seruos habuit uectigales, qui eos ex ouis & pullicenis,& pipionibus alerent.

Pvllicies,ei,ipſa pullatio.Col.l.8.c 10.de turture.

Pvlligo,pulliginis,pullus color.Pli.l.8.c.48. Fuluas lanas Tarentum habet,& alias ſuæ pulliginis.

Pvllinvs,pullina,pullinum, *πωλινος*, quod eſt pulli. unde pullini dentes,quos primum equi iaciunt.Pli.l.8.c.44.

Pvllvlasco,ſcis, *βλαστάνω*, germen emitto.Col.l.4.c.21.

Pvllvli, *βλαστοί*, ſtolones ſunt,(ut quibuſdam placet) ex arborum radicibus enaſcentes: unde & Pullulare dictum putant pro ſtolones,ſiue germen emittere.Pli.l.17.c.10.

Pvllvlo,las, *Pullulare, germogliare.* fretifico,quaſi pullos, ideſt ſtolones emitto.nam Pullulare,dicimus arbores,cum à radice nouæ plantæ ſurgunt. Vir.2.Ge.Pullulat ab radice alijs denſiſſima ſilua.Pli.l.17.c.10. Natura & plantaria demonſtrauit,multarum radicibus pullulante ſobole denſa & pariente matre quos enecet. Hinc expullulo,extra pullulo:Col.lib. 3.

Pvllvs,pulli,à Puellus,per ſyncopen,ſignificantur autem hoc nomine quorumlibet animalium fœtus:ut, Pullus equinus. Vir.l.3. Geor.Continuo pecoris generoſi pullus in aruis Altius ingreditur.Iuue.Saty.13. Nos uiles pulli, nati infelicibus ouis.Pullus ranæ,Hor.l.1.Ser.Quinetiam priſci Pullos dicebant ſuos catamitos.unde.Q.Fabius,cui Eburno cognomē fuit ob candorē, quòd eius natis icta eſſet fulmine,pullus Iouis appellatus.

Pvllvs, *Foſco*, *φαιός*, fuſcus,in nigrum uergens, cuiuſmodi eſt color terræ,qui & Bæticus dicitur,ſiue Hiſpanus. Vir.l.3.Ge. Ne maculis infuſcent uellera pullis:ideſt,nigris, inquit Seruius. Tibul. l. 1. eleg.1.Concidit ad magicos hoſtia pulla deos. Hoc colore olim in luctu utebantur.Ci.in Vatinium:Id à te ſcire cupio, quo conſilio feceris ,ut in epulo Q. Arrhij cum toga pulla accumberes. Putre ſolum,& pullum,Collumella in præfat. l.1.

Pvlmentaris,& hoc tare,quod pertinet ad pulmentum.Plin.lib. 18.cap.12.

Pvlmentarivm,rij,propriè puls,uel cibus in modum pultis factus: quanquam & generalius pro quouis obſonio ſumitur. ait enim Plin.l.18.c. 8. primum in Latio cibum pultem fuiſſe, non panem: argumento id eſſe,quòd pulmentaria pro cibis ſua etiam ætate dicerentur. Col.lib.11.cap.3.Satureia inutilis ad pulmentaria condienda.Hor.2.Ser.Sat.2. Tu pulmentaria quære Sudando. Vncta pulmentaria, Perſius Sat. 3.

Pvlmentvm,ti, *ἄρτυμα*, puls,uel aliud cibarium ad modum pultis factum.Plau.in Aul.Pulmentum ei eripuit miluius. Horat. 1. epiſt.19.Pulmenta laboribus empta.

Pvlmo,onis, *Polmone*, *πνεύμων*, uiſcus ſpongioſum, corporis totius ſecundum cor nobiliſſimum, ad ungulæ bubulæ ſimilitudinem diſſectum,folijs modo ſpiritum attrahens eundemq; reddens, caloremq; natiuū leniter refrigerans.Perſi.Sat.1. Grande aliquid, quod pulmo animæ prælargus anhelet.Ouid.in epiſt. Cernit ut è molli ſanguis pulmone remiſſus,Ad Stygias certo limite ducat aquas.Apud ueteres ſępius pluraliter Pulmones dicebantur Pla. in Cur. Pulmones diſtrahuntur,cruciatur cor.Cic.2.Tuſc. Vrgēs grauiter pulmonum haurit ſpiritus.Pulmo item piſcis genus ſenſu carens.Pli.l.9.c.47.& l.17.c.ult.

Pvlmonarivs,a,um, *περιπνευμονικός*, pulmonis inflammatione laborans,quā & febris acuta,& difficultas anhelitus ſolent comitari, Col.7.c.5. Ouem pulmonariam ſimiliter ut ſuem curari oportet. Pulmonaria item herba eſt,quam nonnulli Pepanū appellant,bugloſſi folio,ſed promiſſo magis,atque læuiore, colore quoque dilutiore,albicantibus maculis notato, ad ſimilitudinem pulmonis:unde & nomen accepit.

Pvlmonea, poma quædam pulmonis inſtar tumentia. Plin. lib. 15.cap. 14.

Pvlpa, *Polpa*, *μῦς*, pars carnoſa in corpore animalis, quam & muſculum appellant. Mar.l.3. Et pulpam dubio de Petalone uoras. In arborum quoque carne Pulpæ dicuntur, meatuum quidam diſcurſus uenis ſimiles,niſi quòd uenæ altiores,candidioresq; ſparguntur:pulpæ fiſſilibus inſunt. Pli.lib.16.c.38.

Pvlpamentvm,ti, *προσφάγιον*, à pulpa deductum: carnes delicatiores,aliave lautiora obſonia. Ter.in Eun. Tu te lepus es,& pulpamentum quæris. Vide Lepus.

Pvlpitvm, *Pulpito*, *θυμέλη*, *λογεῖον*, locus editior in orcheſtra, in quo chorus tragœdiarum, & Comœdiarum, quo ad comœdiæ chorum habuerunt,cæteriq; perſonam nō habentes,fabulæ ſubſeruiebant,hiſtrionibusq; in ſcenam,abditis,populum geſticulatione retinebant. Pli.epiſt.90. Ludibria ſcena & pulpito digna. Ponitur etiam pro ſuggeſto.i.pro quocunque edito loco, ſiue cathedra. Suet.de Cla.gramma. Repeto quendam poſt meridiem, remoto pulpito,declamare ſolitum.

Pvls, tis, *χρίμνον*, *πόλτος*, cibi antiquiſſimi genus, ex farina, & aqua conſtans, additis interdum ouis, melle, uel caſeo. Plin.lib. 18.c.8.Pulte,non pane,longo tempore uixiſſe Romanos manifeſtum eſt: quoniam inde Polmentaria hodieq; dicuntur. Porro quod ad uocis huius etymon attinet, Feſtus uidetur innuere, à pullis Pultem Appellari,quòd pullarij,ut tripudium ſoliſtimum facerent,hoc potiſſimum cibi genere pullos paſcerent.

Pvlso, *Sbattere, percuotere*, *ἐντείνω*, *κόπτω*, *ἀράσσω*, frequent. à pello ſignificat.ſæpe percutio,uerbero. Cic.6.Ver. Lictores ad pulſandos uerberandosq; homines exercitatiſſimi. Teren.in Ad.Quis hoc hoſtium pulſauit? Virg.4. Aen. Cui nubibus atris Piniferum caput & uento pulſatur & imbri. Transfertur & ad animū. Plau. in epid. In unum multa confluunt,quæ meum pectus pulſant. Interdum uiolare,lædere. Vir.l.12.Aen. Pulſatos referens infecto fœdere diuos. Pulſari item,dicuntur fides, uel inſtrumenta muſica,cum chordæ digitis,uel plectro attrectantur, ut ſonum edant. Vir.6.Aen. Iam pectine pulſat eburno. Campana quoque pulſari dicitur, cum aut,reſtibus, aut pedibus impulſa, aut malleo icta ſonitum reddit. Pulſans,tis.Iuuen. Saty.9.Et cum luſore catello Cymbala pulſantis legatus fiet amici. Vir.l. 3. Geor. corda pauor pulſans. Pulſatus,ta,tum. Pli.l.12.cap.9. Pulſatæ fluctibus arbores. Aequor pulſatum remige, Ouid.3.de Pon. Saxa pulſata, Virg.3.Aen. Pulſandus,a,um:ut Area pulſanda equis: Ouid. 3.Am.eleg.14. Pulſatio. Liu.31. Pulſator. Val.Flacc.5. Argo. Citharæ pulſator Apollo.

Pvlsvs,huius pulſus, *Polſo*, *ἄρσις*, ictus, impulſio. Cice.1.Tuſc. Inanimum eſt omne,quod pulſu agitatur externo. Idem.1. de Orat. Impetus,pulſusq; remorum. Vir.12. Aen. Pulſuq; pedum tremit excita tellus. Pulſus,item à medicis appellatur motus arteriarū ex ſpiritus reciprocatione,& ex ſyſtole diaſtoleq; cordis proficiſcens. Pli.l.11.c.37.

Pvltarivs, rij, uaſculum culinarium, in quo puls decoquebatur. Celſus: Si cetera defecerint, pultarius oris compreſſioris ei rei commode aptatur. Plin.l.7.c. 53. Edita cœna calidam potionem in pultario popoſcit. Col.lib.12.c.43. Vuæ ſic in pultarios condi debebunt,ne quæ partes uaſa contingant.

Pvlticvla,læ,diminutium à pulte. Columel. lib.8. cap. 11. Plin. lib.26.cap.8.

Pvlto,as, *Percuotere*, *ἀράσσω*, *περιωθῶ*, *κόπτω*, pulſo, fit à ſupino pultum,quo antiqui utebantur. Teren. Ceſſo iam pultare oſtiū?

Pvlvereus,a,um, *κονιορτώδης*, ex puluere:ut, Nubes pulueréa.i.ex puluere moto excitata. Vir.8. Aeneid. Stant pauidæ in muris matres,oculisq; ſequuntur Pulueream nubem. Nonnunquam idem quod puluerulentus, puluere plenus. Oui.7.Met. Puluereāq; trahens per ſumma cacumina pallam. Aequor puluereum, pro arena,in qua pugnatur. Stat.11.Theb.

Pvlvervlentvs,ta, tum, *Polueroſo*, *κονιορτώδης*, puluere plenus. Cic.Atti. lib.5. Iter conficiebamus æſtuoſa & puluerulenta uia. Vir.12.Aen. Verſiq; uiciſſim Puluerulenta fuga Rutuli dant terga per agros. Mar.l.3.Eſt illic coniunx,quæ te, manibusq; ſinuq; Excipiet,uel ſi puluerulentus eas. Varro l.3.de re ruſt.c.16. Pilolæ,& horridæ,aut puluerulentæ.

Pvlvero,ras, *Ridur in poluere, impoluerare*, *βωλοκοπέω*, idem quod occo,id eſt, glebas maiores comminuo, & in puluerem reſoluo. Col.l.11.c.2. Priuſquam uineæ puluerentur,ſi perexilis eſt, uel rara ipſa uitis,lupini modij tres,uel quatuor in ſingula iugera ſparguntur. Hinc Pulueratio,quæ eſt genus culturæ(ut inquit Seruius in.2.Geor.)Quo imminutæ glebæ uitibus applicantur. Col.lib. 11.c.2. Pulueret. Plau.dixit pro,puluere plenum ſit ait enim: Venus uentura eſt noſtra,nolo hic pulueret.

Pvlvinar,naris, *Guanciale*, *προσκεφάλαιον*, quo dormientium capita ſuffulciuntur: dictum,quaſi pulminar,eo quòd ex plumis ſoleat confici. Vtebantur autem puluinaribus potiſſimum lautiſſimi quique,præſertim in lecto coniugali.quo factum, ut puluinar figurate pro eiuſmodi toris accipiatur. Iuuen. Sat.6. Fumoq; lucernæ Fœda lupanaris tulit ad puluinar odorem. Ouid. lib. 2. de Ponto,eleg.2. Incolumis coniux ſua puluinaria ſeruat. Sedentibus quoque puluinaria ſubijci ſolent. Ouid. lib. 1. de Arte: Fuit utile multis Puluinar facili compoſuiſſe manu. Loquitur autem de ijs officijs, quæ in Circo ſpectantibus mulieribus ab amatoribus præſtari conſueuerunt. Puluinaria item in templis dicebantur lectuli dijs dicati, in quibus illorum ſimulacra ſolent reclinari. Cice.pro domo: Aram, & ædiculam, & puluinar ſub ſaxo ſacro dedicauit. Ouid. 14. Met. Et puluinaribus altis Dignior eſt. Sternebantur autem hi lectuli quoties decreta erat ſupplicatio: unde & Lectiſternium nuncupatur. Liuius: Curatum lectiſternium,& per triduum habitum, & puluinaria in conſpectu fuere Ioui & Iunoni, alterum Neptuno & Mineruæ, tertium Marti & Veneri. Abuſiue tamen Puluinaria pro templis ipſis dicuntur. Inde apud Liuium legitur ad omnia puluinaria ſacrificatum fuiſſe. Cice.in Catil. Ad omnia puluinaria ſupplicatio decreta eſt.

Pvlvinarivm, rij, puluinar, quod capiti ſubſterni, aut ſeſſitro ſubijci ſolet:item lectus, qui in templis ſterni conſueuit. Liui.2.

Coruum' in ædem Iunonis deuolaſſe, atque in ipſo puluinario conſedi ſſe.

Pvlvinatvs, a, tum, ad ſimilitudinem puluini. Pli. l. 15. c. 22. Pro tectis operimento puluinati primum calcis, mox lignei putaminis. Idem lib. 17. c. 25. Puluinatis à deuexitate labris.

Pvlvinvs, ni, *Guanciale, letto, προσκεφάλαιον*, idem quod puluinar. Quandoque accipitur pro lecto. Ci. in Verr. act. 7. Lectica hexaphoro ferebaſ, in qua puluinus erat perlucidus. Apuleius: Quatuor eunuchi puluinis compluribus, uento tumêtibus, pluma delicata, terreſtrem nobis cubitum perſtruunt. Puluini item dicuntur qui ſellis, ſcamniſve imponuntur, quo mollior ſit ſeſſio, plumis, lana uel tomento farcti. Cic. Trebatio: Sella tibi erit in ludo: eam puluinus ſequetur. Iuuen. Saty. 3. De puluino ſurgat equeſtris. Puluinus item in hortis dicitur terra eminens, ſeu protuberans inter duos ſulcos. Pli. l. 19. cap. 14. Col. l. 11. c. 3. & l. 5. c. 10. Puluillus, li, dimi. ut Sirici puluilli, ſerico panno obducti. Hora. Epod. 8.

Pvlvinvlvs, li, *Piumacetto, προσκεφαλάδιον*, dimin. à Puluinus, uaria habens ſignificata, ut ſuum primitiuum. nam modo id ſignificat, quo dormientium capita fulciuntur: modo id, quod ſcamnis, ſellisve imponitur, quo commodior ſit ſeſſio. nonnunquam etiam pro areola in hortis in medio duorum ſulcorum eminente. Col. lib. de arb. cap. 10.

Pvlvis, pulueris, tam maſc. quam fœm. gen. *Poluere, κόνις, κονιορτὸς*, terra minuta, & arida. Prop. lib. 1. el. Sit mihi perpetuo pulueris Hetruſca dolor. Vir. l. 4. Geor. Ceu puluere ab alto Cum uenit, & terram ſicco ſpuit ore uiator Aridus. Hor. Carm. Puluis & umbra ſumus Colum. lib. 8. c. 4. Siccus etiam puluis, iuxta parietes reponendus eſt, ut ſit quo aues ſe perfundant. Dicitur autem puluis (ut quidam exiſtimant) à pellendo, quod uentorum impetu pellatur. Accipitur aliquando pro loco certaminis. Cic. 3. de Legib. Doctrinam ex umbraculis eruditorum, non modo in ſolem, atque puluerem, ſed in ipſum diſcrimen, aciemq; perduxit. Vir. l. 7. Aen. Exercentur equis, domitantq; in puluere currus, & in 1. de Orat. In ſuo puluere currere, id eſt, ea in re uerſari, in qua quis plurimum ualeat. Ouid. Faſt. Inq; ſuo noſter puluere currat equus. Citra puluerem, contingere dicitur, quo quis facile, & citra negotium potitur: quæ tranſlatio ſumpta eſt à palæſtritis, qui certamen inituri ſe mutuo puluere ſolent aſpergere, ut corpora ceromate, & ſudore lubrica, mutuas prehenſiones non fruſtrarentur. Gell. lib. 5. Ouandi cauſa eſt, cum deditione repente facta, ſine puluere, ut dici ſolet, incruentaq; uictoria obuenit. Apud antiquos etiam puluer dicebatur. Sed ab eo quod eſt Puluis, genitiuus erat puluis: ut apud Catul. in Epithalmio Iuliæ: Ille puluis Erythræi, Siderumq; micantium Subducat numerum prius. Puluer uero, pulueris. uerum hodie tantum in uſu eſt Puluis in recto, Pulueris in obliquis.

Pvlvscvlvs, li, diminut. à puluis: quod quamuis generaliter pro omni ſumatur puluere, proprie tamen de eo dicitur, quo mulierculæ utuntur, ut uel cutis colorem commêdent, uel dentibus cãdorem inducant. Apul. Miſi munditias dentium, ex Arabicis frugibus tenuem, candificum, nobilem puluiſculum. Cum puluiſculo aliquid conuerri dicimus, quoties omnia ſic tolluntur, ut nihil ſit reliqui, ne puluis quidem. Plaut. Rud. Conuerret iam hic me totum cum puluiſculo.

Pvmex, pumicis, maſc. gen. *Pumice', pomica, κισσηρὶς*, cauernoſus, aquis innatans, ad ſcabra læuiganda laudatiſſimus. Virg. lib. 12. Aeneid. Incluſas ut cum latebroſo in pumice paſtor Veſtigauit apes. Idem 4. Geor. Poſtquam eſt in thalami pendentia pumice tecta Peruentum. Ouid. 8. Met. Pumice multicauo, nec leuibus atria tophis Structa ſubit. Læuis pumice, pro molli, & effœminato, Iuuen. Saty. 9. Ouid. lib. 3. Triſt. Plin. lib. 36. cap. 21. Pumices, qui ſunt in uſu corporum læuigandorum fœminis, iã quidem & uiris, atque libris, laudatiſſimi ſunt Melo, Scyro, Aeoliis inſulis. Vis eius in medicina eſt extenuare, ſiccare, & abſtergere. A pumice aquam quærere, à Plauto dictum, pro, fruſtra ab alio petere, cuius ipſe, à quo petas, maxime ſit indigus: nihil enim pumice lapide ſiccius. Pla. Perſa. Aquam à pumice nunc poſtulas. Pumex etiam fœm. gen. reperitur, Catul. ad Cornelium: Cui dono lepidum nouum libellum, Arida modo pumice expolitum.

Pvmico, cas, *Polire, liſciare, λεαίνω τῇ κισσήριδι*, pumice polio, læuigo. Tibul. l. 3. el. 1. Pumicet, & canas tondeat ante comas. Hinc Pumicatus, a, um, Pumice politus. Mart. lib. 1.

Pvmicosvs, a, um, *κισσηρώδης*, quod pumicis ſimilitudinem habet: id eſt, rarum, & cauernoſum. Plin. lib. 17. c. 5. Pumicoſa terra. Idẽ lib. 32. cap. 8.

Pvmicevs, ex pumice, uel ad ſimilitudinem. Plau. in Pſeu. Pumiceos oculos habeo:

Pvmilio, nis, *Nano*, homo paruæ & humilis ſtaturæ. Gell. lib. 19. cap. 13. Quos Pumiliones dicimus, Græci *νάνους*, appellant. Mart. lib. 14. Parma tibi ſcutũ pumilionis erit. Transferi ad aues, aliaq; cuiuſuis generis animalia humilis ſtaturæ. Col. l. 8. c. 2.

Pvmilvs, pen. corr. à Statio ponitur pro pumilione, lib. 1. Sil. Caſuræq; uagis grues rapinis Mirantur pumilos ferociores. Legitur & Pumilo, in eadem ſignificatione, ut ibidem apud Stat. Hic audax ſubit ordo pumilonum. Item Pumilius, apud Suet. in Aug.

Pvnctim, *Di punta, di ſtoccata, ἐκ διαλείψεως*, pungendo, ut cæſim, cædendo. Liu. 22. Hiſpano punctim magis, quam cæſim, aſſueto petere hoſtem.

Pvnctvs, maſc. gene. & Punctum neutri generis, *Punto, ἄτομος, στιγμὴ*, minima indiuiduaq; lineæ pars, nullam neque longitudinem habens, neque latitudinem, neque profunditatem. Senec. Punctum, & adhuc puncto minus mundi quod incolimus. Plin. lib. 2. Non aliud eſt terra uniuerſa, quàm mundi punctus. Quandoque Punctum ſumitur pro temporis, uel horæ momento. Cic. Cecin. lib. 6. Ne punctum quidem temporis in iſta fortuna fuiſſes. Idem pro Clu. Neque poſtea Larini punctum eſt temporis commoratus. Cæſar lib. 2. Bel. Cicc. Multorum menſium labor hoſtium ui tempeſtatis puncto temporis interiit. Pro ſuffragiis. Cice. pro Planc. Queſtus es, plures teſtes te habere, quam quot io ea tribu puncta tuleris. Hor. in Arte: Omne tulit punctum, qui miſcuit utile dulci.

Pvngo, gis, pupugi, uel punxi, punctum, *Pungere, νύττω, κεντῶ*, cuſpide uel aculeo ictum infero. Var. Admota aſpis cũ pupugerit. Plau. Trunc. Stimulum habet, quæ cor pungit meum. Cice. pro Sext. Gladius, qui per ſe pungere non poteſt. Per tranſlationem de animo dicitur, cum is ægritudine aliqua afficitur. Idem 3. Tuſc. Si ignominia pupugit. Idem ad Trebat. Pungit me rurſus, quòd ſcribis, eſſe te ibi libenter. Pungens. Plin. lib. 6. cap. 24. Pungentia folia pino. Punctus, a, um, Cice. pro Mil. Uulnus acu punctum. Punctio. Plin. lib. 25. cap. 13. Punctum, cti, neut. gen. idem quod punctio. Plin. lib. 8. cap. 50. Punctus, huius punctus. idem, actus uidelicet pungendi. Plin. l. 29. c. 6. Punctiuncula, æ, dimin. Sene. 3. de Ira.

Pvnicvs, a, um, à Pœnus deductum, quaſi Pœnicus, idem ualens quod Carthaginienſis. Pœnorum autem nomen à Phœnicibus deriuatum, detracta aſpiratione. Punica mala, granata, quæ hoc cognomen ſibi circa Carthaginem uendicarunt, ubi & multa & inſignia naſci perhibentur. Granata dicuntur à granis, quibus ſunt referta. Mart. lib. 1. Aut imitata breues punica mala roſas. Poma punica. Ouid. 4. Faſt. Punica quæ in lento cortice poma tegunt. Punica grana. Ouid. 4. de Ponto, el. 15. Punica ſub lento cortice grana rubent. Punica fides, leuiſſima. Pœnorum enim perfidia in prouerbium abiit, quòd ea gens peculiariter periurii notata ſit Liu. lib. 22. Quæ Punica religione ſeruata fides ab Annibale eſt. Salu. in Iug. Comperio Bocchum magis Punica fide, quàm ob ea quæ prædicabat, ſimul Romanos, & Numidam ſpe pacis detinuiſſe. Punicũ ſagum, Hor. Epod. 9. Virg. 4. Aen.

Pvnicanvs, a, um, quod eſt Pœnorum, uel quod ex regione Punica affertur. Cicero pro Mur. Strauit pelliculis hœdinis lectos punicanos.

Pvniceus, cea, ceum *φοινίκεος*, quod uiolæ flammeæ colorem refert: quod genus coloris & rutilum, & ſpadicem appellari, auctor eſt Gell. l. 2. c. 9. Vir. l. 5. Aen. Puniceis ibant euincti tempora tænis. Idem. 5. eclog. Puniceis humilis. Colore puniceo matura arbuta, Lucr. l. 5.

Pvnio, nis, niui, nitum, *Punire, caſtigare, τιμωροῦμαι, κολάζω*, pœna afficio, quod & pœnio dixerunt antiqui. Cic. pro domo: tu eũ ſupplicio puniendum putaſti. Idem. 1. Offi. prohibenda eſt maxime ira in puniendo. Punior iris, paſſiuum. Ouid. 9. Met. Quòd uidet hæc lucem, quòd non ego punior ipſa. Inuenitur & Punior deponens apud. Cic. pro domo: Cuius tu inimiciſſimum multo crudelius etiam punitus es, quam erat humanitatis meæ poſtulare. Puniendus, Cic. l. 1. de Or. Punitor. Ci. pro Mil. Fuit ultor iniuriæ, punitor doloris ſui.

Pvpa, pæ, *Puttina, fanciulla, παιδισκάριον*, puella paruula, & tenella. Mart. lib. 4. Pupam ſe dicit Gellia, cum ſit anus. Auſonius Barbara quæ Latias uincis alumna pupas. Pupas item appellabant imagunculas quaſdam puellares, quibus uirgines in prima pueritia luſitare ſolebant, donec iam pubertati uicinæ, eas Veneri offerebant: Varro in Orig. In deſiderium puparum, & ſigillorum ueniebat. Perſius Sat. 2. Veneri donatæ à uirgine pupæ.

Pvpilla, læ, *Pupilla, κόρη*, niger in cornea tunica, atque adeo in medio oculi circulus, tunicæ, quæ *ῥαγοειδὴς* à Græcis dicitur, foramini reſpondens, Pli. lib. 11. cap. 37. Media oculorum cornea feneſtrauit pupilla: cuius anguſtiam non ſinunt uagari in certam aciem, & ueluti canali dirigunt, obiterq; incidentia facile declinant. Cice. 2. de Nat. Deo. Acies ipſa qua cernimus, quæ pupilla uocatur, ita parua eſt, ut ea, quæ nocere poſſint, facile uitet.

Pvpillaris, re, quod eſt pupilli: ut Pupillaris pecunia. Liu. l. 24.

Pvpillvs, li, *ὀρφανὸς*, impubes, qui in patris poteſtate eſſe deſiit morte,

morte, uel emancipatione: ut docet Pomponius. l. Pupillus. ff. de uerbo. ſignifi. Hieronymus: pupillus dicitur, qui non habet patrem: orphanus, qui nec patrem habet, nec matrem. Ci. 3. Ver. Is mortuus eſt: reliquit pupillum paruum filium. Hora. 1. epiſt. 1. Vt piget annus Pupillis quos dura premit cuſtodia matrũ. Cic. 3. Ver. Ille infanti pupillæ fortunas patrias ademit.

Pvppis, huius puppis, fœ. ge. *Puppa della naue*, πρύμνα, poſterior pars nauis. Liu. 51. religatas puppibus in altum extraxere. Accipitur & pro tota naui. Vir. 10. Aen. Aeneas ſocios de puppibus altis Pontibus exponit. Oui. epiſt. 12. Iuſſus in expertam Colchos aduertere puppim. Aliquando pro loco honoratiſſimo in rep. tranſlatione ſumpta à gubernatoribus, qui in puppi ſedẽtes clauũ tenent. Cic. ad Pætum l. 9. Sedebamus in puppi, clauumque tenebamus.

Pvpvla, læ, *Pupilla luce dell' occhio*, κόρη, pupilla. Luc. l. 2. Et quoniã plagæ quoddam gcous excipit in ſe Pupula, cum ſentire colorẽ dicitur album. Ci. 2. de Nat. Deo. Palpebræ, quæ ſunt tegumenta oculorum, ne læderent aciem, aptiſſimæ factæ & ad claudendas pupulas, ne quid incideret, & ad aperiendas. Hora. epiſt. 5. Interminato cum ſemel fixæ cibo Intabuiſſent pupulæ.

Pvpvlvm, urbs in latere meridionalis Sardiniæ. Ptol. l. 3. c. 3.

Pvpvlvs, & Pupula dimin. à Pupus, & Pupa. Catullus.

Pvpvs, puer paruulus, & tenellus. Varro: Mammam lactantis ſugentem ponere pupum.

Pvrgabilis, le, quod facile purgatur. Pli. l. 15. c. 23.

Pvrgamen, minis, ſeu Purgamentum, ti, *Sporchezzo*, immunditiæ, quas, rem aliquam purgantes, eijcimus. Col. l. 1. Liu. 1.

Pvrgo, as, *Purgare, mondare*, ἀποκαθαίρω, ſordibus libero, quaſi purum ago. Col. l. 2. Cauatum foramen cum purgauerimus Cato c. 65. A fulijs & ſtercore purgato. Ouid. 1. de Ponto: Eleg. 9. Nec dubitem longis purgare ligonibus arua. Hora. 1. epiſt. 7. Cultello proprios purgantem leniter ungues. Purgare aluum, eſt alui ſordes medicamento expellere Cice. 2. de Nat. de. Vomitione canis purgare aluos ibes Aegyptiæ dicuntur. Purgare cum genitiuo. Hor. 2 Ser. Sat. 3. Et morbi miror purgatum te illius. Purgare piſces. Ter. Ad. per tranſlationẽ ſignificat excuſare. Idẽ in Eun. Purgon' ego me de iſthac Thaidi. Cice. Att. l. 1. Quintus frater purgat ſe mihi per literas. Pro Sex. Roſ. Seruos ipſos neque arguo, neque purgo. Purgari rationes dicuntur, quando deciduntur ſuperflua, aut obſtantia, collatione facta accepti & expenſi. Suet. in Caligula. Purgare faſtidium, eſt curare, & remedium adhibere. Pli. l. 8. c. 27. Hinc Purgatio, aliquando pro excuſatione. Ter. in Heaut. Neſcio quid peccati portet hæc purgatio. Purgationibus fœminarum urinæ utile decoctum. Pli. l. 2. c. 4.

Pvrifico, as, *Purificare, mondare*, ἁγνίζω, καθαίρω, mundo, purum facio. Suet. in Aug. Quaſi à concubitu mariti purificaſſe ſe. Plin. l. 10. c. 41. Circumactæ gallinæ ſeſe purificant. Purificatio. Plin. li. 15. c. 30. Eadem & purificationibus adhibetur.

Pvrime, dixerunt ueteres pro Puriſſime: ut annotauit Feſtus.

Pvrpvra, ræ, πορφύρα, piſcis ex concharum genere, in faucibus habens liquorem, ungendis lanis maxime expetitum. Plin. l. 9. cap. 36. Purpuræ uiuunt annis plurimum ſeptenis. Congregantur uerno tempore, mutuoq; attritu lentorem cuiuſdam ceræ ſaliuant. Purpuræ florem illum tingendis expetitum ueſtibus, in medijs habent faucibus. Hinc Purpureus, a, um, Virg. 15. Aen. Purpureus quondam color ora relinquit. Purpureæ ueſtes, alias Tyriæ dictæ, à loco ubi purpura optime tingebatur. Pli. l. 15. c. 37. Cæſari, quo die primum ueſte purpurea proceſſit, atq; in ſella aurea ſedit, ſacrificanti bis in extis defuit cor. Quandoque tamen purpureum pro cœruleo poſitum legimus, præſertim cum de mari dicitur ex nimia altitudine nigreſcente. Virg. l. 4. Gel. In mare purpureum uiolentior influit amnis. Cic. 4. Acad. Mare illud, quod nunc Fauonio naſcente purpureum uidetur, idem huic noſtro uidebitur. Vitr. auctor eſt, purpuras pro ſolis propinquitate alium atque alium habere colorem: & apud Tyron quidem rubrum, circa Africam autem puniceum ſuccum emittere, quo & purpura tingitur, quam uiolaceam appellãt. Corn. Nepos: Me iuuene uiolacea purpura uigebat. Primum autem tingendæ purpuræ initium ad Herculem referunt Phœnices, teſte Iulio Polluce, qui cũ Tyro puella comitatus, iuxta maris litus iter faceret, accidit ut canis purpuram è mari eiectam nactus, carnem eius depaſceretur: cuius rictum cum Tyro gratiſſimo colore infectum uideret, negauit ſibi cum Hercule deinde quippiam futurum, niſi ille coloris eiuſmodi ueſtem ſibi attuliſſet. Cui morem gerens Hercules, primus cruorem ex purpuris collegit, lanaq; eo infecta; amicæ, quam petierat, ueſtem attulit. Accipitur quandoque Purpureus pro pulchro. Vir. 1. Geo. Et pro purpureo pœnas dat Scylla capillo. Purpura antiquitus erat inſigne Romanorum magiſtratuum: quod Martialis affirmat, cum ait Diuiſit noſtras purpura ueſtra togas. unde aliquando ponitur pro ipſis magiſtratibus. Idem: Purpura te felix, te colit omnis honos.

Pvrpvrarivs, ria, rium, ut Officina purpuraria, in qua purpura tingitur. Pli. lib. 35. c. 6.

Pvrpvrasco, is, re, πορφυρίζειν, in purpuram uergere. Cic. 2. Aca.

Pvrpvratvs, ta, tum, πορφυρίδι περιβεβλημένος, purpura ornatus Cic. lib. 1. Tuſc. Iſta horribilia minitare purpuratis tuis. Liu. 51. Cum Athenagora, uno ex purpuratis. Purpuratus Gabinius, Cic. in Catil.

Pvrpvrevs, ea, eum, *Porporino*, πορφύρεος, quod purpuræ colorem refert. Pli. l. 10. c. 35. Purpureis & candidis admiſtus pennis. Aer purpureus, Ouid. 6. Met. Amictus purpureus, Virg. 3. Aen. Aurora purpurea, Oui. 3. Met. Labella purpurea. 1. Am. Ele. 13. Ver purpureum, Vir. 9. Ecl. Inuenitur etiam Purpureus pro purpurato. Hor. l. 1. Car. Et purpurei metuunt tyranni.

Pvrpvrisso, ſas, purpuriſſo inficio. Plaut. in Truc, Iſtas buccas tã belle purpuriſſatas habes.

Pvrpvrissvm, ſſi, ἀνδρείκελον, Ariſt. & Polluci): coloris genus, ex creta argentaria, purpuræ ſucco inebriata: quo & pictores utũtur. & mulierculæ purpureum genarum colorem ſibi conciliant. Plin. lib. 35. c. 6.

Pvrpvro, as, πορφυρίζω, in purpuram uergo. Col. li. 10.

Pvrvlentvs, ta, tum, πυώδης, quod pure, ſiue ſanie plenum eſt. Pli. l. 22. c. 11. Auribus purulentis medetur. Idem l. 20. c. 5. Purulenta expuentibus auxiliatur. Hinc Purulente. Plin. in Proœm. l. 23. Oſſibus purulente limoſis plurimum confert.

Pvrvs, a, rum, *Puro, mondo, ſemplice*, καθαρὸς, ἁγνὸς, mundus, ſine ſorde. Cice. pro Cecin. Quicquid inde haurias, purum, liquidũq; te haurire ſentias, Hor. 3. Car. Ode 16. Puræ riuus aquæ. Cice. 2. de Nat. Deo. Acutiora ingenia, & ad intelligendum aptiora eorũ, qui terras incolant eas, in quibus aer ſit purus, ac tenuis, quàm illorum, qui utantur craſſo cœlo, atque concreto. Hinc Pura ueſtimenta à ueteribus dicebantur, quæ ſacerdotes ad ſacrificia ſumebant. i. non fucata, non maculam habentia: & Purum aurum, recte expurgatum, coctumq;. Purus locus. i. liber à religione. Vlpia. in l. locum de reli. & ſump. fun. purum locum eſſe definit, qui nec ſanctus, nec ſacer, nec religioſus eſt. Sic pura oratio, à Ter. in Heau. prologo dicitur, quæ nihil fecis barbaræ habeat admiſtum. Pura haſta, à Ver. 6. Aeo. appellatur, quæ & ſine ferro: quæ premium fuit apud antiquos militum eorum, qui ex memorabili aliquo prælio uictores euaſiſſent. Pura uaſa, a Paulo in l. ſi in rem. de rei uen. dicuntur, quæ ſunt ſine emblemate, ſiue cælatura, & incruſtatione. Purum iudicium, à Cic. 2. de Inuen. pro ſimplici, & abſoluto ab omni exceptione. Hinc pure, aduerb. Ci. 1. de Nat. Deo. Hæc enim omnia pure ac caſte tribuenda deorũ numini. Idem de Sen. Quiete, pure, & eleganter acta ætas. Loqui pure, & emendate, Cic. de opt. gen. orat. Legitur & Puriter, apud Cat. de Re ruſt. c. 23.

Pvs, puris, ge. neu. *Marcia*, πύος, ſanies coacta, & ex maturitate craſſa iam effecta, & albida, Pli. l. 28. c. 11. Si grauitas ſit audiendi, fel bubulum cum urina capræ prodeſt. uel ſi pus ſit. Pus a ſanie diſtinguit Celſus lib. 5. c. 6. His uerbis: Sanguis omnibus notus: Sanies eſt tenuior hoc, uarie craſſa, & glutinoſa, & colorata: Pus craſſiſſimum, albidiſſimumq; glutinoſius & ſanguine, & ſanie. Exit autem ſanguis ex uulnere recenti, aut iam ſcoeſcente: ſanies eſt inter utrunque tempus: pus ex ulcere iam ad ſanitatem ſpectante. Mouere pus, eſt pus excitare, & euocare. Celſ.

Pvsa, παιδισκάριον, pro puella apud antiquos accipiebatur. Feſtus.

Pvsillvs, a, um, *Picciolino*, τυτθὸς, paruulus, exiguus: dimin. à Puſus, quo ueteres pro puerulo utebantur. A quo rurſus aliud dimin. Puſillulus. Mar. l. 1. Cotta puſillus homo eſt. Trebonius ad Cice. l. 15. Nactus in nauigatione noſtra puſillum laxamenti. Horat. 1. Ser. Sat. 4. Di bene fecerunt, inopis me, quodq; puſilli Finxerunt animi. Cic. ad Brutum: Puſillam epiſtolam. Iuuen. Sat. 15. Terra malos homines nunc educat, atque puſillos. Vxor puſilla, Hor. 2. Ser. Sat. 3. Teſtis puſillus, Cic. 2. de Or.

Pvsio, onis, *Fanciullo*, παιδάριον, paruus puer. Cice. pro Cæl. Qui propter nocturnos quoſdam inanes metus tecum ſemper puſio cubitauit. Iuue. Sat. 6. Nonne putas melius, quòd tecum puſio dormit? Puſio qui noctu non litigat.

Pvstvla, læ, *Broſola*, nomen generale eſt ad tubercula omnia, præter naturã in cute effloreſcentia: à pure (ut quidam uolunt) quod in ſe cõtinet, quanquam etiam latius puſtularũ nomen ad ea extenditur: quæ pure carent. Mar. l. 14. Feruida te triro tibi pollice puſtula ſurgat. Quo in loco Puſtulam appellare uidetur, ampullæ genus, in manibus, pedibusve ex nimio labore proueniens. Celſus l. 5. c. 18. puſtularum nomen ad quatuor contraxit genera, in Phyctenas maiores puſtulas. In exanthemata, quæ Pli. modo eruptiones pituitæ, modo Papulas appellat: in Pſydracia paulo duriora, ſubalbida, & acuta: & in Epinyctidas, quæ ſunt ſubliuidæ, modice tumeſcentes, & plenæ ſanguinis.

Pvstvlatvm argentum, a puſtulis dicitur, quæ in argento pælato in aſpredinem quandam exciſæ uiſuntur, ut puſtulæ in corpore ex igni, frigore, uel labore naſcentes. Mar. l. 7. Nulla uenit à me Argenti tibi libra puſtulati. Traquil. in Nerone. Puſtulatum argentum poſuit pro purgatiſſimo, & excoctiſſimo.

Pvsvla, æ, pen. cor. φλυκταινίς morbi genus à flaua bile, uel tenui

ſanguine

ſanguine, uel ab utroque proficiſcens: quem & Ignem ſacrum appellant. Colum. lib. 7. cap. 5. Hinc Puſuloſus, qui eo morbo laborat. Idem ibidem.

PVTAMEN, inis, κέλυφος, ἔλυτρον, κάλυξ, rerum quarumlibet purgamentum, à putando. Plaut. in Cap. Nucleum amiſi; reliqui pigneri putamina. Cic. 5. Tuſc. Inſtituit, ut candentibus iuglandiũ putaminibus barbam ſibi, & capillum adurerent. Putamina ouorum Plin. l. 7. cap. 2. Teſtudinum putamina ſecare in laminas, idem l. 9. c. 11.

PVTEAL, lis, quid ſit, uideo uel inter grammaticos parum conſtare. Acron locum fuiſſe putat, ad quem conuenire ſolent fœneratores. Porphyrio ſedem fuiſſe tradit prætoris, prope arcum Fabianum, in quo primum tribunal & ſubſellia à Libone quodam fuerint collocata: unde & Libonis puteal ab Horatio ait appellatũ: Forum, putealq; Libonis Mandabo ſiccis. P. Victor in regione urbis octaua puteal conſtituit Libonis: & Ianos duos, totumq; eum locum mercatoribus frequentem fuiſſe ait. Verum omiſſis horum opinionibus, illud certe conſtat, Puteal locũ fuiſſe in Comitio, in gradibus ipſis ad læuam Curiæ, in quo olim Accij Neuij ſtatua poſita fuit, quòd eo in loco is cotem nouacula diceretur diſcidiſſe, ſub cuius ſtatua locus erat ſubterraneus, quem Puteum appellabant, aram habens, & Accij nouaculam, ibidem defoſſam. Supra autem umbella impoſita erat, ſiue petaſus puteum tegens: unde & locus nomen accepit. Putealia enim puteorum opercula dicuntur. Cic. 1. de Diuin. Cotem autem illam & nouaculam defoſſam in Comitio, ſupraq; impoſitum puteal accepimus. Fuiſſe autem hunc locum iuri dicundo deſtinatũ, ſatis aperte docet Hor. 2. Ser. Sat. 6. Ante ſecundam Roſcius orabat, ſibi adeſſes ad puteal cras.

PVTEALIS, & hoc le, ex puteo. Ouid. in Ibin: Vt quos dux Pœnus merſit putealibus undis. Col. lib. 11. cap. 3. Fonte puteali poſſit irrigari.

PVTEANVS, a, um, Di pozzo, idem: ut A qua puteana. Pl. l. 16. Colum. lib. 11. cap. 26.

PVTEARIVS, rij, φρεατορύκτης, qui puteos fodit. Pli. l. 31. c. 3.

PVTEO, putes, putui, prima pro. Puzzare. μυδάω, βρωμῶμαι, fœteo. Hor. 2. Ser. Sat. 2. Putet aper, rhombusq; recens. Quinct. libr. 6. cap. 4. Aliquando deſinet putere. Diurno mero putere, Hor. 1. epiſt. 20.

PVTEOLI, orum, Ποτίολοι, Stepha. oppidum maritimum Campaniæ, octauo lapide diſtans à Neapoli, non procul ab Auerno lacu, à Samijs conditum, teſte Euſebio, ſub idem fere tempus, quo Tarquinij Roma ſunt exacti. Dicti Puteoli, ſiue à copia puteorum aquis calidis ſcatentium, ſiue à putore, i. graueolentia aquæ ſulphuratæ. Puteolanus, Cic. Thermo: Cluuius Puteolanus ualde me obſeruat.

PVTEVS, tei, Pozzo, φρέαρ, qui perpetuas habet aquas ex terra uenis manantes, non tamen fontium more foras prorumpentes, dictus quo puteat ex alumine, & ſulphure ſæpe, dum cauatur: aut certe, ut Varroni placet l. 4. de Ling. Lat. à πότος, quod potum ſignificat. Ver. 3. Ge. Ad puteos, aut alta greges ad ſtagna iubeto Currẽtem ilignis potare canalibus undã. Ci. de Prouin. conſ. Virgines ſe in puteos abiecerunt. Differt à ciſterna, quod ille ſuas habeat aquas, ex terræ uenis manantes. Ciſterna aduentitias, i. pluuias colo perpurgatas. Legitur & Puteum neu. gen. ut annotauit Nonius, citans locum Var. Ad Fundanium, ſtagna, putea, maria.

PVTICVLI, locus publicus Romæ ultra exquilias, commune ſepulcrum miſeræ plebi: ita dictus, ſiue quòd ibi cadauera putreſcerent, teſte Feſto, ſiue quòd putrefacta cadauera ſummum ibi putorem gignerent: ſiue à puteis ipſis, i. foſſis in quibus cadauera ſepeliebantur. antiquiſſimum enim ſepulturæ genus fuit, teſte Feſto, ut facto puteo cadauer humo obrueretur. nam cremandorũ corporum conſuetudo à L. Sylla initium ſumpſit.

PVTIDVS, a, um, Puzzolente, μυδαλέος, δυσώδης, mali odoris. Plau. in Bacch. Tanti eſt, quanti eſt fungus putidus. Cic. in Piſ. Iſtius pecudis, & putidæ carnis conſilio uti nolebam. Transfertur & ad orationem, quæ putida dicitur, cum eſt inſuauis, rancida, humilis, & abiecta, aurium iudicio non ſatisfacit Nonius: Putidum non ſolum ab ore fœtido, & graui, quod naribus præbetur; ſed et quod auribus triſte, inſuaue, auſterum, rancidum, putidum dici poſſe auctoritas uetuſtatis admiſit, Ci. Atti. l. 1. Vereor ne putidũ ſit ſcribere ad te, quàm ſim occupatus. Idem in Orat. Quonã modo audiretur Myſius, aut Phryx Athenis, cum Demoſthenes exagitetur, ut putidus. Hinc Putidiuſculus. Ci. Cæſ. l. 7. Sumus putidiuſculi, quã per te uix licet. Item Putidulus, aliud dimin. Mart. l. 4. Altera ridicula eſt, altera putidula. Hinc Putide, inſuauiter, auſtere, rancide. Ci. de Cla. Orat. Si quis eos, qui nec inepte dicunt, nec odioſe, nec putide, Attice putat dicere.

PVTITIVS, pro ſtulto à Plauto uſurpatur, teſte Feſto.

PVTO, putas, Potare, bruſcare, penſare, διακαθαίρω, inutilia, & ſuperflua ex arboribus, fruticibusve reſeco. Col. lib. 2. Neque uitem, aut arborem putent. Ad animum transfertur, pro cogitare, conſiderare, cogitando enim reſecamus mente, quæ falſa, aut inutilia ſunt. Teren. in Eun. Dum hæc puto, præterij imprudens uillam. Aliquando pro æſtimare Cice. in Ver. Si denarijs quadringentis Cupidinem illum putaſſet. Teren. Adel. Mitto maledicta: rem ipſam putemus. Putare rationem, eſt calculum ſubducere. Plaut. in Aul. Putatur ratio cum argentario. Aliquando pro cogitare. Plau. in Caſ. Cum eam mecum rationem puto. Interdum aptare. Titinus Fullonibus, ut citat Nonius: lanam qui non reddet tempore putatam, facito ut multetur malo. Interdum exiſtimare. Ter. An. recte putas. Cic. de. Amic. Atilius prudens eſſe in iure ciuili putatur. id eſt, exiſtimatur. Putator, qui uites, aliasve arbores, aut frutices ſarmentis, ramiſve inutilibus repurgat. Pli. l. 17. c. 8. Vir. 2. Ge. putatico, Cic. de Or.

PVTOR, fœtor. Cato. c. 157. Ea omnem putorem adimet. Luc. l. 2. Intempeſtiuos cum putor cœpit ob imbres.

PVTREDO, nis, τῆψις, σηπεδών, corruptio. Ouid. 3. de Ponto.

PVTREFACIO, Putrefare, σήπω, τήκω, corrumpo, putre aliquid facio. Col. l. 3. Formicæ putrefaciunt crura uitium. Plin. In Moſtel. Venit imber, putrefacit opera fabri. Liu. 21. Saxa infuſo aceto putrefaciunt.

PVTREO, σήπομαι, τήκομαι, marceo. Pacuuius: Annis, & ætate hoc corpus putret. Plau. Moſtel. Tigna humida putrent.

PVTRESCO, is, καταπήθομαι, putridus fio. Col. l. 2. Vt herbarũ culmis, immiſta putreſcant. Idem in eodem: Cotum ſterquilinium raſtris permiſceri oportet, quo facilius putreſcat. & ſit aruis idoneum. Hor. 2. Ser. Sat. 3. Veſtis putreſcit in arca.

PVTRIDVS, a, um, putris, putrefactus. Cic. in Piſ. Non enim nos piloſæ genæ, non dentes putridi deceperunt.

PVTRIS, & hoc putre, Corrotto, putrefatto, σαπρὸς, corruptum, in putredinem reſolutum. Verg. 11. Aen. Quadrupedum putrem curſu quatit ungula campum. Idem. 1. Ge. Et Zephyro putris ſe gleba reſoluit. Vbi Seruius: Putris gleba, ideſt ſolubilis. Col. l. 2.

PVTVS, ta, tum, Puro, purgato, καθαρὸς, idem quod purus: unde Putum argentum, ideſt purgatum. Iuuen. Sat. 10. Pauca licet portes argenti naſcula puri. Interdum Putus in oratione legitur coniunctum cum adiectiuo Purus, unde, Argentum purum putum dicitur, quod ita excoctum eſt, itaque purgatum, ut nihil alterius materiæ habeat admiſtum. Gel. lib. 6. cap. 5. Cautum fuiſſe, ut Carthaginenſes quotannis populo R. darent certum pondus argenti puri puti. Plaut. Pſeu. ad hominem tranſtulit, cum ait: Polymachæroplacides Purus putus eſt ipſus. Quaſi dicat, ipſe omnino eſt, & non alius prorſus. Feſt. Putum antiqui pro puro dicebant: unde Putum aurum putatum dici ſolet, ideſt expurgatum. Orationes putiſſimæ Cic. Att. lib. 2.

P A N T E Y

PYCTA, pyctæ, uel Pyctes, Latine pugil. Lampridius in Heliog. Gladiatores ante conuiuium pugnantes ſibi, & pyctas frequenter exhibuit. Hinc Col. l. 8. c. 2. Gallinaceum in certaminibus gallorum pugnacem Pycten uocat. Plin. lib. 7. c. 47. Euthymus pycta, ſemper Olympiæ uictor.

PYCTACIVM, pyctacij, πυκτάκιον, apud Lampridium in Alexandri uita, dicitur album, hoc eſt, tabella dealbata, in qua nomina iudicum ſelectorum deſcribebantur.

PYGARGVS, πύγαργος, caprea ſilueſtris, non diſſimilis damis. Plin. l. 8. c. 53. Sunt & damæ, & pygargi. Iuue. Sat. 11. Sumine cum magno lepus, atque aper, atque pygargus. Eſt item Pygargus auis ex genere aquilarum. Plin. l. 10. c. 3.

PYGMAEI, Pigmei, nani, ut lib. 7. Scribit Pli. c. 2. Populi in extrema parte montium Indiæ habitantes, ſalubri cœlo, ſemperq; uernante, qui ternos dodrantes non excedunt: unde Pygmæi dicti ſunt. Πῆχυς enim cubitum ſignificat. Horũ mulieres quinto anno pariunt, ſeneſcunt octauo. Ariſtoteles in cauernis uiuere pygmæos tradit. Plin. Quoque lib. 4. cap. 11. in Thraciæ Pygmæos fuiſſe ſcribit, Vrbemq; Geraneam tenuiſſe, donec à gruibus fugati, nouas ſibi ſedes quærere ſunt coacti. ad quod etiam ſpectare uidetur illud Iuuen. ex Sat. 13.

Ad ſubitas Thracum uolucres nubemq; ſonoram.
Pygmæus paruis currit bellator in armis.

PYLADES, dæ, uel dis. Strophij Phocenſis filius, indiſſolubili amicitiæ uinculo cum Oreſte coniunctus. nam cum Clitemneſtra, ab Aegiſtho adultero adiuta, Agamemnonem occidiſſet, Strophius Oreſtem adhuc puerum certiſſimæ neci ſubduxit, & in regno ſuo una cum Pylade educauit. Poſtea cum Oreſtes, gratia uindicandæ paternæ mortis, matrem peremiſſet, eamq; ob rem in furorẽ conuerſus eſſet, Pyladem perpetuum omnium ſuarum profectionum comitem habuit, & ſocium periculorum: tamq; ſeſe mutuo amoris uehementia ſunt proſecuti, ut alter pro altero mori non recuſaret. Cic. de Amic.

PYRA, πυρά, lignorum congeries, cuiuſmodi olim cremandorum corporum cauſſa extrui ſolent. Virg. 4. Aen. At regina pyra penetrali in ſede ſub auras Erecta ingenti. Idem. 11. Aen.

PYRAMIS, dis, πυραμὶς, moles maxima quadrata, ita conſtructa, ut è lato in acutum tendat in formam flammæ, quæ ima ſui parte latior, in acuminatum deſinit faſtigium. maxime huius generis in Aegypto

Aegypto fuiſſe memorantur circa Memphim ſtructuræ ex quadratis lapidibus admirandæ, faſtigiatæ ultra omnem excelſitatē, quæ manu fieri poſſet.(ut ſcribit Soli.) ſub quibus ſepeliebantur reges. excogitatæ primum à regibus Aegypti, ne plebs eſſet otioſa, uel ne pecuniam ſucceſſoribus relinquerēt. Pli.l.36.c.12. Hinc Pyramidatus in pyramidis formam. Ci.1.de Nat.Deo. Quædam pyramidata, curuata quædam.

PYRAMVS, adoleſcens Babylonius, qui Thisbes uicinæ puellæ mutuo amore captus, amicæ perſuaſit, ut, deceptis cuſtodibus, in ſolitudinem quandam extra urbem ad ſe conueniret: quò cum puella prior ueniſſet, conſpecto leone, trepida profugit ad ſiluas, relicto præ feſtinatione amiculo, quod in uentum leo dilacerauerat. ueniens deinde ad locum conſtitutum Pyramus, cum Thisbes amiculum à fera dilaceratum agnouiſſet, arbitratus ipſam à leone eſſe deuoratam, doloris impatientia, quo accinctus erat, gladio ſeipſum interemit. Thisbe quoque cum, poſito timore, ex ſilua rediſſet, Pyramumq́; ex uulnere adhuc palpitantem agnouiſſet, exempto ex uulnere gladio, ſibi etiam mortem conſciuit. Hoc nomine etiam dictus eſt fluuius Aſiæ, Nili modo limum deferens. qui magnam Ciciliæ partem adiecit, utroque oſtij ſui latere magna limi ui congeſta. Strab.l.1.

PYRENE, pen.pro. πυρλώη, nomen puellæ, Bebryeis filiæ, in pyrenæo monte ab Hercule compreſſæ, atque à feris laniatæ, & ibi ſepultæ. qui mons quoque à Poetis Pyrene nuncupatur Silius l. 3. Pyrene celſa nimboſi uerticis arce Diuiſos Celtis late proſpectat Iberos, & Tibul.l.1. non ſine me eſt tibi partus honos: tua bella Pyrene Teſtis, & Oceani littora Santonici. Hic mons Galliam ab Hiſpania diuidit, ab exortu æquinoctiali in occaſum brumalem porrectus, ita dictus ἀπὸ τοῦ πυρὸς, ab igne: ſiue quòd crebris fulminum ignibus feriatur, ſiue quòd Pyrenæi montis ſiluæ (ut auctor eſt Diodorus.lib.6.) iniecto à paſtoribus igne, olim uniuerſæ conflagrauerint. Silius à Pyrene puella Pyrenæū ſaltum dici autumat. Dicitur autem mons ipſe Pyrene, & Pyrenæus mons. Pirene autem per i noſtrum ſiue Peirene πειρλώη, Suidæ) eſt fontis nomen (ut inquit Probus) in Helicone Muſis conſecrati. Strabo autem Pyrenem fontem ſub Acrocorintho monte nominauit. cuius meminit & Perſius, & Plau. in Aul. Stat. l.1. Sylu. In poſteriore hac ſignificatione primam ſyllabam ſemper producit: quia apud Græcos ſcribitur per ει diphthongum: in priore eandem habet differentem, ut facile eſt uidere ex teſtimonijs Catulli, & Silij paulo ante citatis.

PYRETHRVM, herba quam Romani Saliuarem appellant. Folia & caulem emittit, dauco ſilueſtri & fœniculo ſimilem. Ouid. 2. de Arte: Tritaq; in annoſo flaua pyrethra mero. Macer: Eſt pyrethrum, calidum, ſiccumq́; & quartus in illo Eſt gradus: excutiat dentes ſi frigidus humor, Maſticet hæc patiens, teneatq́; diutius ore. Plin.lib.28.c.9. Dioſ.lib.3.c.84.

PYRGVS, Torre, πύργος, Latine turris, quod fulgureis ignibus feriri, turres conſueuerunt. A cuius ſimilitudine Pyrgus etiam uaſis genus dicitur cauitate ſeſſili, quò coniecti tali, agitantur, antequam in alueolum emittantur. Horat.2.Serr.Sat.7. Mitteret in pyrgum talos. Mar. Turriculam Latino uocabulo appellauit. Perſius Orcam dixit: Scire erat in uoto damnoſa Canicula quantum Raderet, anguſtæ collo non fallier Orcæ. Porphyrio pyrgum idē eſſe docet cum fritillo, uaſculum ſcilicet, in quo coniectę teſſeræ, agitatæq́; mittuntur. Iuuenalis: Paruoq; eadem mouet arma fritillo. Quibus uerbis clarum fit, Fritillum turriculam eſſe, non tabulam luſoriam, quæ lata, & ſpatioſa eſſe conſueuit, & quæ Alueus ſiue Alueolus, ſiue latruncularia tabula dicitur.

PYRITES, pen.pro. πυρίτης, ſilicis genus, quod in metallis, & fluminibus quibuſdam inuenitur. Pli.l.36.c.19. Dictus Pyrites, quòd ægerrime quidem ignem accipiat, ſemel tamen acceptum diutiſſime conſeruet. Vide Georgium Agricolam de Re metall. qui multo plura enumerat pyritarum genera. Pyrites item dicitur ſilex ille qui ferro illiſus ignem emittit. Pli.l.36.c.19.

PYROPVS, pi, quoddam metalli genus, flammæ colorem referens, unde & nomen habet. Ouid. Met. Flammas mitante pyropo.

PYRRHA, πύῤῥα, Deucalionis uxor, quæ poſt diluuium, una cū marito, iactis poſt terga lapidibus, humanum genus fertur reparaſſe. Ouid.1.Met. Eſt & Cariæ ciuitas. Pli.l.1.c.19. Eſt & oppidū in Licia. idem l.5.c.27. Item aliud in Eubœa inſula. lib.4.cap.12. Aliud præterea in Magneſia. idem lib.4.c.9. Item aliud ad Pontum Euxinum, non procul à Mœotide, maris impetu hauſtum.l. 2.c.92. Aliud in Lesbo inſula, Ptol.l.5.c.2.& Pli.l.5.c.31. Eſt itē Pyrrha, ſiue Pyrrhe, inſula Cariæ adiacens, in ſinu Ceramico. idem lib.5.c.31.

PYRRHICHA, ſiue Pyrrhiche, es, πυῤῥίχη, genus fuit ſaltationis enopliæ, hoc eſt, quam armati peragebant, quæ Lacedæmoniorum iuuentuti loco bellici progymnaſmatis erat, teſte Ariſtoxeno, apud quos à quinto ſtatim ætatis anno pueri incipiebāt πυῤῥιχίζειν, accinente interim aliquo carmen hyporchematicum, ad cuius numeros motus componebant. Plin.lib.7.cap.57. à Pyrrho quodam Cretenſi primum inſtitutam tradit in Creta. Ariſtoxenus originem eius ad Pyrrhichum quendam Laconem refert. Ariſtoteles contra ad Pyrrhum Achillis filium, quem primum omnium Pyrrhicam ait ſaltaſſe ad Patrocli rogum. Suet. in Cæſare: Pyrrhichnen ſaltauerunt Aſiæ principum liberi.

PYRRHICARII, πυῤῥιχισαὶ, ſiue Pirrhicharij, ut ſcribebant ueteres nullam peregrinam litteram recipientes, qui pyrrhicham ſaltabant armati. Vlpian.l.ad Damnum. Digeſt. de Pœnis.

PYRRHICHIVS, πυῤῥίχιος, pes metricus, conſtans ex duabus ſyllabis breuibus: dictus à Pyrrho, qui primus uictoria potitus frequentibus pyrrhichijs eſt laudatus.

PYRRHO, πύῤῥων, philoſophus Elidēſis, primo pictor, deinde Anaxarchi diſcipulus: à quo philoſophi Pyrrhonij dicti, quos Græco cognomento σκεπτικοὺς, id eſt, conſideratores appellant. nihil enim decernunt, ſed in quærendo ſemper, conſiderandoq́; ſunt. atque uidere quidem plane quicquam, neque audire ſe putant. aiuntq́; ueritatem incomprehenſibilem uideri.

PYRRHVS, πύῤῥος, Achillis filius, ex Deidamia Lycomedis filia, ita dictus à fuluo colore capillorum, teſte Seruio. Hic & Neoptolemus appellatus: quòd admodum adoleſcentulus ad belli Troiani reliquias fuerit perductus. erat enim in fatis, ſine illo Troiam capi non poſſe. In Ilij autem expugnatione primum Politem Priami filium, deinde & patrem ipſum interfecit. Polyxenam Achillis patris ſui manibus inferias miſit, Andromachen uero, quæ in prædam ſibi ceſſerat, aliquandiu iuſtæ uxoris loco habuit: quam deinde, Hermionem Menelai & Helenes filiam ducturus, Heleno uxorem tradidit: demum ab Oreſte, uxorem ſibi eripi inique ferente (nam ei antea fuerat Hermione deſponſata) cæſus eſt. Fuit & alter Pyrrhus Epirotarum rex, materno genere ab Achille, paterno ab Hercule oriundus: qui cum à ſuis ob odium paternæ crudelitatis, ad necem quæreretur, clam à matre ſubductus eſt, & Illyricorum reginæ traditus nutriendus: apud quam eum ad ſummam ſpem adoleuiſſet, reuocatus à ſuis regni adminiſtrationem ſuſcepit. Poſtea à Tarentinis accitos, aduerſus Romanos uario euentu pugnauit. Perijt ictu regulæ percuſſus, cum Thebas cepiſſet. Plutarchus.

PYRVS, priore cor. Pero arbore, ἄπιος, arbor nota. Virg. 4. Geor. Eduramq́; pyrum & ſpinos iam pruna ferentes. Idem 1. ecl. Inſere nunc Melibœe pyros. Pyrum, fructus, dictum quod ad ſimilitudinem pyramidis è lato tendat in acutum, flāmæ ſimilitudinem reddens. Plin. lib. 15. cap. 15. Cato cap.7. Colum. lib. 12. cap.10. Hor. 1. epiſt.7.

PYTHAGOREI, & Pythagoriei præceptis Pythagoræ inſiſtentes.

PYTAGORAS, philoſophus fuit Samius, Mneſarchi annulorum ſculptoris filius, & Italicæ philoſophiæ princeps, de quo extat celebre illud elogium, apud Oui.15. Met. Mente deos adijt, & quæ natura negauit Viſibus humanis, oculis ea pectoris hauſit. in Aegyptum nauigauit, ut theologiam cognoſceret. Deinde aſtrologiæ Chaldaicæq́; diſciplinę cupidus, Babylonem ſeſe contulit, ubi ſyderum curſus, eorumq́; in genituris hominum effectus eſt edoctus. Spartam quoque adijt, & in Cretam nauigauit, ut Minois, & Lycurgi inclytas eo tēpore leges cognoſceret. Poſt hæc in patriam rediens, cum eam à Polycrate tyranno occupatam uidiſſet, in eam partem Italiæ receſſit, quæ magna Græcia dicta eſt, delectaque ſede apud Crotoniatas, magno auditorum affluxu philoſophiam profeſſus eſt, quo tēpore Romæ regnabat Serui. Tullus, ut docet Liu.lib.1. Crotoniatis & Metapontinis leges conſcripſit: populoſq́; luxuria diffluentes auctoritate, & doctrina ad frugalem cultum reuocauit, adeo ut & mulieres integritate eius, uitæq́; ſeueritate adductæ, auratas ueſtes, ornamētaque laſciuiora, in templo Iunonis conſecrarent. Poſtremo, cum multos annos Crotone egiſſet, Metapontum commigrauit: ubi & ſupremum diem obijt. Ab animalium carnibus, & à fabis religioſiſſime abſtinebat. quod & tangit Iuuen. Sat.15.

PYTHIA, thiorum, πύθια, ludi Apollinares, qui in Apollinis honorem ſunt inſtituti, ob cædem Pythonis ſerpentis nocētiſſimi: aut, ut Strab. li.9. ſcribit, hominis ſceleratiſſimi, cognomento Draconis. Ouid.li.1. Metamor. Inſtituit ſacros celebri certamine ludos, Pythia, perdomitæ ſerpentis nomine dictos. Victores huius certaminis, teſte Luciano, lauro coronabantur.

PYTHIVS, Apollinis cognomen, à Pythone ſerpente inditum, quē iaculis ſuis adhuc fertur interemiſſe. uel ἀπὸ τοῦ πυθέσθαι. hoc eſt, à conſulendi & interrogandi uſu. unde & Phœbades ipſæ Pythiæ dicuntur, teſte Strab.l.9.

PYTHON, πυθῶν, ſerpentis nomen, à πυθὼ, quod eſt putredo, quòd ex putredine terræ poſt diluuiū Deucalionis natus dicatur. Hūc ab Apolline ſagittis interfectum fuiſſe fabulantur poetæ, quòd terræ putredo Solis calore abſumatur. Clau.7. Paneg. Cæruleus tali proſtratus Apolline python.

PIXIS, idis, πυξὶς proprie uaſculum è buxo, quod Græci πύξον, appellant: ex quo ligno primū fieri cœpit: quanquam & ex alia materia fieri poſſit. nā (ut docet Quinct.lib.8.c.6.) Pyxides cuiuſcūque materiæ ſunt, quarum uſus uarijs rebus eſt accommodatus. Cic. pro Cœl. Eodem Licinium eſſe uenturum, atque ijs uenenū

pyxidem traditurum. Mart. l. 9. Et lateas centum condita pyxidibus. Pli. l. 18. c. 11. Primori ineſt pyxis ferrea. Pyxides itẽ in oſſibus per ſimilitudinem quandam appellantur acetabula, pyxidũ more excauata, quæ rotunda oſſium capita excipiunt. Diminutiuum eſt Pyxidicula, πυξίδιον, in qua aromata continentur. Celſ. l. 6. Liquidum collyrium pyxidicula ſeruatur. Pyxidatus, quod pyxidis ſimilitudinem refert. Pli. l. 31. c. 6.

DE LITTERA Q.

Q LITERA, u, uocalem poſt ſe ſequentem, in eadem ſyllaba cum altera uocali coniungat, quæ alioqui in eadem ſyllaba coniungi non poſſet. Quinct. l. 12. c. 10. Duras & illa ſyllabas facit, quæ ad coniungendas demum ſubiectas ſibi uocales eſt utilis, alias ſuperuacua: ut cum Equum, ac Equos ſcribimus, cum ipſæ etiam uocales duæ efficiant ſonum, qualis apud Græcos nullus eſt, ideoq; ſcribi illorum litteris non poteſt. Quod ſane terminatio ipſius q, & neceſſaria conſequentia alterius u, poſt illud, & ante alteram uocalem indicare poteſt. Nunquam enim in eadem ſyllaba uocalem poſt q, ponere poſſumus, quin inter q, & uocalem interponamus u: ut Qualis, Queror, Sequitur, Loquor, & Quum. Mutatur autem q, in c: ut Loquor locutus, Sequor ſecutus: in ſ, ut Torqueo, torſi: in x, ut Coquo coxi.

Q ANTE V

QVA, *Per che luogo.* τῇ, ᾗ, ὅπῃ, aduerbium, modo ſignificat per quem locum. Auctor Priap. Ad fontem dic mihi qua ſit iter. Cice. pro Cecin. Omnes introitus, qua adiri poterat in eum fundum. Idem 4. Philip. Ipſe in templum, neſcio qua, per cuniculum aſcendit. Modo inquantum, ſiue quatenus. Senec. Hominem quippe, qua animal eſt, moueri ſenſu oportet. Modo partim, uel rum. Plin. epiſt. 49. l. 3. Medium tempus diſtentum, impeditumq; qua officijs maximis, qua amicitia principum egiſſe. Cic. Quinto fratri: Omnia conueſtiuit hedera, qua baſim uillæ, qua intercolumnia ambulationis. Idem Att. l. 1. Qua domini, qua aduocati ſibilis cõſciſſi, id eſt, tum aduocati. Idem alibi ad eundem: At quàm honeſta, quàm expedita tua conſilia? Et l. 15. Intelligo te diſtentiſſimum eſſe qua de Buthrotijs, qua de Bruto, ideſt, partim ob Buthrotios, partim ob Bruti ludos. Interdum Qua, idem ualet quòd Qua ratione, uel quo modo Virg. 1. Aen. Qua facere id poſſis, noſtram nunc accipe mentem. Aliquando idem quod qua parte. Oui. in epi. Phyllidis, Qua patet umbroſum Rhodope glacialis ad Hæmum. Eſt etiam Qua, ablatiuus fœm. à nominatiuo Quæ: nam Qua nominatiuo non utimur niſi in compoſitis.

QVADANTENVS, uſque ad quandam partem. Plin. l. 36. c. 10. Tria genera eius, latum, & alterum longius quadantenus rubens.

QVADRA, quadræ, *Quadrato, tagliere,* πίναξ, inſtrumentum planum, aut modice concauum, ſuper quo cibos diſſecamus: ita dictum à figura quadrata: nam quæ orbiculari fiunt figura, Orbes potius nominantur. Eædem & Menſæ dicuntur: ſolentq; in ijs cibi ſingulis conuiuis apponi. Neque ſolum ex ligno, ſtannove, aut argẽto, ut hodie, uerum etiam ex pane fiebant. Vnde eſt illud Vir. 7. Aen. Patulis nec parcere quadris. Aliena quadra uiuere, eſt alienis ſumptibus uictitare. Iuuen. Sat. 5. Quadra placentæ, Mar. l. 6.

QVADRAGENI, æ, a, numerus diſtributiuus, ut Bini, & Terni, frequenter tamen accipitur pro quadraginta. Col. l. 5. c. 2. Centies duceni quadrageni, fiunt uigintiocto millia, & octingenti.

QVADRAGESIMVS, a, um, unus ex numero quadragenario. Plin. l. 14. c. 20. Docti parte quadrageſima. Aliquãdo ultimus ex quadraginta. Idem l. 2. c. 8. Quadrageſima ſecunda Olympiade.

QVADRAGENARIVS, a, um, quod in ſe continet quadraginta. Liu. 7. Quadragenariæ octo cohortes lecta robora uirorum ſcribuntur, ideſt quadraginta uiros continentes.

QVADRANS, *Vn quarto,* τεταρτημόριον. quarta pars aſſis. hoc eſt, unciæ tres. Pli. l. 28. Ad tuſſim ueterem recens decoquitur quadrantis pondere, in uini ſextarijs tribus. Quoties autẽ de re nummaria ſermo eſt. Quadrans, æreus nummulus eſt, teſte Plin. qui & Triuncis, uel Triunx uocatur, à tribus uncijs. Vt enim Seſtertius quarta pars eſt denarij, ita Quadrans quarta pars aſſis. Iuuen. Sat. 7. Nam ſi Pietta quadrans tibi nullus in arca Oſtendatur. Quadrans operæ, apud Col. l. 5. c. 4. Eſt quarta pars operæ. Eſt etiam Quadrans cum de menſuris loquimur, quarta pars Romani ſextarij, hoc eſt cyathi, uel unciæ tres. Quadrans pedis, παλαιστή, eſt menſura quatuor digitorum, quam etiam Palmum minorem uocamus. Hinc Quadrantalis, & hoc quadrantale. Plin. l. 15. cap. 13. Quatuor pedum, & ſemipedis per medium ambitum, craſſitudine quadrantali, ideſt pedis quartæ partis.

QVADRANTAL, κύβος, figura eſt, omni ex parte, quadrata, quales ſunt cubi, & teſſeræ. quibus in alueolo luditur. In quancunque enim partem incubuerint, immotam habent ſtabilitatem. Eſt etiã Quadrantal, ἀμφορεύς, menſuræ genus, pedem quaquauerſum quadratum habens, continens ſextarios quadraginta octo, uſitatiore nomine Amphoram appellamus. Plau. in Curc. Capit quadrantal.

QVADRANTARIVS, a, um, τεταρτημοριαῖος, à quadrante: ut, Quadrantaria permutatio, ideſt permutatio quadrantum. Cice. pro Cœl. Niſi fortaſſe mulier potens quadrantaria illa permutatione facta familiaris erat balneatori. Alludit enim ad id quod ait Plut. in Cic. P. Clodij ſororem ab amatore deceptam, qui per aureis nummis quo literas ærosin pretium concutiſſet, in eius loculos coniecerit. unde mulierum nomen inditum, quadrans. Accipitur pro uili & contemnendo: unde Quadrantaria meretrix dicitur, uiliſſimum ſcortũ. quòd uix paucis quadrantibus noctes ſuas poſſet locare. Huc etiã reſpexiſſe uidetur Cœcil. apud Quin. Cum Clytemneſtram Quadrantariam uocat, impudicitiam nimirum illius notans. ſolet enim poſtribulis aliquot quadrantum merces eſſe conſtituta.

QVADRARIVS, adiect. τετράγωνος, idem quod quadratus, aut certe quadrangulus: ut, Vas quadradium. Cato de re ruſt. c. 18.

QVADRARII, dicuntur marmorij, qui marmora adamuſſim quadrant. Qua uoce uſus eſt Sidonius Apollinaris.

QVADRATVRA, τετραγωνισμός, ipſa quadratio, ideſt alterius figuræ ad quadratam reductio. Vnde Archimedes ſcripſit de quadratura circuli.

QVADRATVS, ta, tum, *Quadrato,* τετράγωνος. quod habet quatuor angulos rectus æquales. Liui. 6. Capitolium quoque ſaxo quadrato ſubſtructum eſt. Plin. epiſt. 254. Manent adhuc pauciſſimi arcus: poſſunt & erigi quidam lapide quadrato. Quadratum agmen. Cic. 2. Phil. Agmine quadrato cum gladijs ſequuntur ſcutati milites. Liu. 2. Valerius quadrato agmine peditem ducit. Turres quadratæ, ideſt, quadrilatere, apud Lucr. l. 4. Dimenſio quadrati, Cice. 8. Tuſc. Mutare quadrata rotundis, Horat. 1. epiſt. 1. Quadratum corpus, ideſt, mediocre, quod neque nimis procerum eſt, neque nimium humile, ſed medio quodam temperamẽto decorum. Celſus medicinæ lib. 1. Corpus habiliſſimum quadratum eſt, neque gracile, neque obeſum. Col. de canibus: Probatur, inquit, quadratus potius, quàm longus aut breuis. Sic Suet. Veſpaſianum ſcribit quadrata fuiſſe ſtatura. Quadrata cõpoſitio, ideſt æqualiter fuſa. Quinct. l. 2. c. 5. Quæ leuis & quadrata, ſed uirilis tamen compoſitio.

QVADRIDENS, quatuor habens dentes. Cato. cap. 10. quadridentes duos.

QVADRIENNIVM, nij, τετραετία, ſpatium quatuor annorum. Cic. 5. Ver. Cum quadriennio poſt in Siciliam ueniſſem, &c.

QVADRIFARIAM, τετραχῶς, quadripertito, in quatuor partes Liu. 4. Quadrifariam diuiſo exercitu. Idem l. 1. Quadrifariam urbe diuiſa. Suet. in Vitellio. Epulas trifariam ſemper, interdum quadrifariam diſpertiebat.

QVADRIFIDVS, da, dum, τετράχηλος, quod in quatuor partes findi poteſt. Virg. 2. Geor. Quadrifidasq; ſudes, & acuto robore uallos. Trabs quadrifida, Valerius. 1. Argonau. Labor quadrifidus, Claudia. Paneg.

QVADRIFORIS, & hoc re, quòd quatuor fores, ſiue foramina habet. Pli. l. 11. c. 21. Veſpæ nidos faciunt fere quadriferos

QVADRIGA, drigæ, *Caretta da quattro canalli,* τέθριππος, currus quatuor equis iunctus, quaſi quadriiuga. Gel. l. 19. c. 8. Quadrigas Cæſar pluratiuo numero ſemper dicendas putat. Hor. 2. Car. Ode. 16. Tibi tollit hinnitum Apta quadrigis equa. Cic. de Clar. Ora. Nec enim in quadrigis eum ſecundum numerauerim, aut tertiũ, qui uix è carceribus exierit. Idem 3. de Nat. Deo. Mineruã quadrigarum inuentricem ferunt. Aliquando Quadrigarum nomine intelliguntur equi, qui quadrigas agunt. Col. l. 3. c. 9. Sacrorũ certaminum ſtudioſi perniciſſimarum quadrigarum ſemina diligenti obſeruatione cuſtodiunt, & ſpem futurarum uictoriarum concipiunt, propagata ſobole generoſi armenti. Plau. in Aſi. Nunquã indipiſcet quadrigis albis poſtea. Vbi Quadrigas albas uocat equos Veneris, qui albi erant. Virg. 8. Aen. Haud procul inde citæ Metium in diuerſa quadrigæ Diſtulerant. Hinc Quadrigula. Cic. de Fato: Philippus in capulo quadrigulas uitare monebatur. Quadrigarum inuentorem. Virgilius nominat Erichthoniũ. P. Erichthonius currus, & quatuor auſus iungere equos, rapidiſq; rotis, inſiſtere uictor.

QVADRIGARIVS, rij, qui quadrigas in Circenſibus agebat, inquit Aſconius. Var. 2. de re ru. c. 7. Quadrigarius, & deſultor. Fuit & cognomẽ Q. Claudij, ſcriptoris uetuſtiſſimi, nõ ſemel à Gel. citati.

QVADRIIVGI, ſiue Quadriiuges, τετράζυγες, τετράοροι, equi quaterni ad unũ iugũ alligati: ut Biiugi, Triiugi, & Seiugi, cũ duo, uel tres, uel ſex equi ad unum iugum adhibentur. Oui. 2. Met. Triiumq; relinquunt Quadriiuges ſpatium. Vir. 10. Aen. Quadriiugi, idem quod quadriga. Vir. 3. Ge. Quadriiugo uehitur curru.

QVADRIGATVS, nummus erat argenteus, quadrigæ imaginẽ habẽs impreſſam. Pli. l. 3. c. 33. Nota argenti fuere bigæ, atq; quadrigæ: & inde Bigati, & Quadrigati dicti. Liu. 22. Pacti ut arma, atque equos traderent, in capita tricenis nummis quadrigatis.

QVADRIGEMINVS.

QVADRIGEMINVS. Pli.l.8.c.23. Cornicula quadrigemina.

QVADRILIBRIS, & hoc bre, quatuor librarum. Pla. in Aul.

QVADRIMATVS, us, ætas quatuor annorum. Pli.l.8.c.45. Col. libr. 7. cap 9.

QVADRIMVLVS. Plau. in Pœn. Altera quinquẽnnis. altera quadrimula.

QVADRIMVS, quatuor annorum. Pla. in Cap. Perdidi filium puerũ quadrimum Plin.l.8.ca.44. Neque quadrimis minores, neque decennibus maiores.

QVADRINGENTI, τετρακόσιοι, quater centum. Cic. in Piſo. Annos tenueramus quadringentos iudicium, notionemque cenſoriam.

QVADRINGENTIAS. Cic. pro Rab. Seſtertium bis millies quadringentes. Quadringenteſimus, a, um, poſtremus ex quadringentis. Plin. lib. 8. c. 6.

QVADRINGENVS, na, num, & ut nonnulli legunt, Quadrigenus, uel Quadricenus. Liui. 8. Vectigal eis Campanus populus iuſſus pendere denarios nummos quadrigenos quinquagenos.

QVADRIPARTIOR, in quatuor partes diuido: unde Quadripertitũ. Plin. lib. 15. cap. 22. Nucleorum quadripertita diſtinctio. Cic. 3. Ver. Quadripertita diſtributio totius accuſationis.

QVADRIPARTITO, τετραχῶς, quadrupliciter, in quatuor partes.

QVADRIREMIS, mis, τετρήρης, nauis quatuor remorum ordines habens. Li. 24. Præmiſſa quadriremis, capitur.

QVADRIVIVM, τετράοδος, locus publicus, ubi quatuor uiæ concurrunt. Catull. ad Cœlium de Lesbia: Nunc in quadriuiis & angiportis Glubit magnanimos Remi nepotes. Iuuenal. Satyra. 1.

QVADRO, as, Squadrare. τετραγωνίζω, in quadrum redigo. Hora. 1. epi. 6. Et quæ pars quadret aceruum. Col. l. 11. c. 2. Abies atque populus ad unguem quadrantur. Per tranſlationem pro conſentire, & ex omni parte cõuenire. Tractum à lapidibus quadris, qui omnium laterum æquali proportione inter ſe optime conueniunt. Virg. 2. Georg. Secto uia limite quadret. Cice. 3. de Ora. Eam coniunctionem, numeroſe cadere, & quadrare uolumus. Idẽ de Cla. Ora. Tibi quadrat, omnia in illis fuiſſe paria. Quadrare. Cice. ad Att. lib. 4. Viſum eſt hoc mihi ad multa quadrare. Quadrate in. Cice. pro Cœl. Omnia, cum turpitudine aliqua dicta, in iſtã quadrare apte uidentur.

QVADRVM, dri, τετράγωνον, quatuor æquales lineas, quatuorque angulos rectos habens. Col. l. 8. c. 3. Perticæ dolantur quadrum. In quadrum ſententias redigere, eſt, ſuo numero ſeruato æqualiter diſponere. Cic. in Ora.

QVADRVPEDO, as, Andare in quattro piedi, τετραποδίζω, quatuor pedibus gradior. unde Quadrupedantia animalia, quadrupedia dicũtur. Vir. 11. Aen. de equis: Perfractaque quadrupedantum Pectora pectoribus rumpunt. Quadrupedans ſonitus. Vir. 8. Aene. Quadrupedante putrem ſonitu quatit ungula campum.

QVADRVPES, pedis, τετράπους, quatuor habens pedes. Teren. in And. Quadrupedem conſtringito. Oui. 15. Met. Mox quadrupes, rituque tulit ſua membra ferarum. Sæpe accipitur ſubſtantiue: idque modo in maſculino genere. Vir. 11. Aen. Quadrupedemque citum ferrata calce fatigat. Modo in fœm. ge. Quinct. lib. 1. ca. 10. Diſtentæ quadrupedes uiridi pabulo. Plin. lib. 10. ca. 33. Vt nulla quadrupes poſſit accedere. Aliquãdo etiam in neutro. Colu. l. 11. ca. 2. Maiora quadrupedia charactere ſignari debent. Idem. l. 2. c. 24. Quadrupedia tempus idoneum eſt caſtrandi.

QVADRVPLATORES, ἐνδείκται, συκοφάνται, à quadruplor, aris, dicuntur delatores; quòd quartam partem bonorum damnati indipiſcebantur. Cic. 4. Ver. Næuius Turpio, homo omnium ex illo conuentu quadruplatorum deterrimus. Liui. 3. Quadruplatoris, & interceptoris litis alienæ perſonam laturum? Aſcon. Quadruplatores, delatores erant criminum publicorum: in qua re quartam partem de proſcriptorum bonis, quos detulerant, conſequebantur.

QVADRVPLEX, plicis, generis omnis, quatuor modorum, ſpecierũ, ordinum. Li. 30. Onerariarum quadruplicem ordinem pro muro aduerſus hoſtem oppoſuit. Cic. 1. Ar. Præter quadruplices ſtellas in fronte locatas. Interdum multiplicatiui numeri uim habet, idẽ ſignificans quod quadruplus. Pla. Curc. Pecuniam quadruplicem abs te auferam. Plin. lib. 12. cap. 11. Arbor floret, albæ uiolæ ſpecie, ſed magnitudine quadruplici.

QVADRVPLICO, as, τετραπλασιάζω, in quadruplum augeo. Pla. Sticho. Qui lucris quadruplicauit rem meam. Quadruplicato, aduerbium. Plin. libr. 14. cap. 4. Emptis quadruplicato uineis idem. l. 2. cap. 17.

QVADRVPLOR, aris, delator fio, & damnati quartã partem accipio Plau. in Per. Neque quadruplari me uolo.

QVADRVPLVS, a, um, quater tantundem. Plin. l. 7. ca. 48. Cornici nouem noſtras attribuit ætates: quadruplum eius ceruis. Pla. in Tru. In te manum iniiciam quadruplus. Id eſt, ego quartus, ſeu à tribus adiutus. Quinct. l. 7. c. 5. Cum duo fures pecuniam abſtulerũt, quadruplum quiſque an duplum debeat. Caro in Præfa. operis de re ruſt. Maiores noſtri ſic habuere furem dupli condemnari, fœneratorem quadrupli. Quadruplo, aduer. Pli. l. 11. c. 37.

QVÆRITO, as, Cercare, ζητέω, frequent. inſtanter quæro. Ter. in An. Te ipſum quærito. Proprie tamen quæritare dicuntur, qui quotidie inquirendo uix uictum inueniunt, ut inquit Dona. in illud Ter. in An. Lana ac tela uictum quæritans. Plau. Inops & ſordidus quæritando alis familiam: ideſt oſtiatim quærendo uictum.

QVÆRO, ris, quæſiui, quæſitum, & quæſtum per ſyncopen, Cercare, ζητέω, inueſtigo. Ter. Eun. Vbi quæram? ubi inueſtigem? quem percuncter? Donatus. Non reperitur, niſi quod quæritur: non quæritur, niſi quod præſto non ſit. Virg. 9. Aen. Huc turbidus, atq; huc Luſtrat equo muros, aditumque per auia quærit. Item lucrari, & acquirere, Pla. Trin. Quibus ærũnis deluctaui, filio dum diuitias quæro. Cic. pro Quint. Nec mirum ſi is qui uocem uenalem habuerat, ea, quæ uoce quæſierat, magno ſibi quæſtui fore putabat. Aliquãdo pro percontari, ſciſcitari, rogare. Pla. in Amph. Ne, qui eſſem, familiares quærerent. Pro diſputare, conſulere. Pli. li. 13. c. 3. Quæritur inter medicos, cuius generis aquæ ſint utiliſſimæ. Ci. pro Mil. Tulit enim de cæde, quæ in Appia uia facta eſſet, in qua P. Clodius occiſus fuit. quid ergo tulit? nempe ut quæritur. Quærens, tis. Cic. 1. de Ora. Mihi percunctanti, aut aliquid quærenti nunquam defuiſti. Quærendus. Sen. Herc. Oetæo: Quoties genitor quærendus eras? Quæſitus, a, um. Virg. 3. Georg. Quæſitæque nocent artes. Ouid. 14. Met. Virque fuga quæſita ſalus. Taci. l. 3. Adulatio quæſitior fuit, ideſt, exquiſitior. Idem l. 2. Excepere Græci quæſitiſſimis honoribus, ideſt, exquiſitiſſimis. Quæſitũ, ti. Oui. 7. Met. Parcum genus eſt, patiensque laborum, Quæſitiq; tenax. Cic. in Para. Cui quæſito opus ſit, quis unquam hunc uere dixerit diuitem? Quæſitum, pro rogatum, ſiue interrogatum. Oui. 4. Met. Accipe quæſiti cauſam.

QVÆSITOR, oris, ὁ ἀνακριτὴς, iudex capitali quæſtioni præfectus Cice. pro Font. Quid mihi opus eſt ſapiente iudice, quid æquo quæſitore? Vir. 6. Aene. Quæſitor Minos Vrnam mouet.

QVÆSO, Di gratia, primam perſonam indicatiui tantum habet in utroque numero: in ſingulari quæſo, in plurali quæſimus, cætera exoleuerunt. eſt autem idem quod rogo: Cic. 2. Ver. Quid eſt, quæſo, iudicium corrumpere, ſi hoc non eſt? Pla. Am. Num infans, quæſo, cum id me interrogas? Ter. Ad. Deos quæſo iſtæc prohibeant. Cic. pro Arc. Quæſo à uobis, ut in hac cauſa mihi detis hãc ueniam. Brutus Cic. l. 11. Deos quæſimus conſilia tua reipu. ſalutaria ſint. Antiqui declinabant, quæſo, quæſis, quæſi, quæſum, uel ſecundum Probum, quæſiui, quæſitum. Lucr. li. 1. Ni diuum pacem uotis adit, & prece quæſit. Sal. quoque lib. 1. Hiſtor. Curionẽ (inquit) quæſiuit, uti adoleſcentior, & à populi ſuffragiis integer, ætati concederet Mamerci.

QVÆSTICVLVS, li, diminutiuum à quæſtus, idem quod lucellum. Cic. l. 2. de Diuin.

QVÆSTIO, onis, ζήτημα, inueſtigatio, à ſupino quæſtum. Pla. Ciſt. Iube domi opperiret, Nec quæſtioni mihi ſit, ſi quid eum uelim, id eſt, ne cogar eum quærere. Quandoque ſignificat dubitationẽ. Plin. li. 7. c. 28. Fortitudo in quo maxime extiterit, immenſæ quæſtionis eſt. Ci. 2. de Nat. deor. Diuidunt noſtri totam iſtam de diis immortalibus quæſtionem in partes quatuor. Apud rhetores itẽ quæſtio appellatur, circa quam cauſæ totius cardo uertitur, quæq; gignit controuerſiam. Quandoque eſt tortura corporis, eruendæ ueritatis cauſa facta. Cic. pro Clu. Saſſia habere quæſtionem de uiri morte conſtituit. Idem pro Roſcio Am. Aliquoties duos ſeruos paternos in quæſtionem Sex. Roſcius poſtulauit. Iudex quæſtionis dicitur, qui iudicio capitali exercendo præeſt. Cice. Ibidem. Cum huic quæſtioni iudex præeſſes. Exercere quæſtionem. Idem de Fini. Cum prætor quæſtionem inter ſicarios exercuiſſet. Quæſtiuncula, parua dubitatio. Cic. 1. de Ora.

QVÆSTOR, oris. ταμίας, τηulας, præpoſitus pecuniæ publicæ, qui curam ærarij habet. Cic. l. 2. de Inu. Rhodii quoſdam legarunt Athenas: legatis Quæſtores ſumptum, quem oportebat dari, non dederunt. Quæſtorum autem officium primum bellorum cauſa inuentum eſt. mittebantur enim cum conſulibus & prætoribus in militiam ad adminiſtrandam rem pecuniariam, & prædam ac manubias in rationes publicas referendas. Cic. de Sen. Non me iis eſſe uiribus, quibus aut miles Punico bello, aut quæſtor in eodem bello fuerim. Huiuſmodi quæſtores hodie Theſaurarios bellicos uocamus. quæſtores urbani, inquit Budæus, ærarium curabãt, eius pecunias expenſas, & acceptas referre in tabulas publicas conſueuerant. Pro iis nunc Præfectos ratiocinioſorum habemus, quos Magiſtros computorum uocamus. Pecunia publica Romæ in tẽplo Saturni condita erat, quod ærarium dicebatur, quam tribuni ærarii, cum opus erat, promebant. Quæſtores ærarios hodie uocare poſſumus eos, quos multarum, &, ut uulgus loquitur, emendarum receptores uocant. quæſtor item dicitur, qui præeſt iudiciis exercendis, & maleficiis puniendis, ὁ ἀνακριτὴς, quem Maleficiorum iudicẽ appellare Solemus. Vſitatius eſt hunc Quæſitorẽ uocamus. Cic. pro Font. Quid mihi opus eſt ſapiente iudice, quid æquo quæſitore? Idem in Vatin. Quæro ex te Vatini, num quis reus in tribunal ſui quæſitoris aſcenderit, eum: que ui deturbarit, ſubſellia diſſiparit, urnas deleuerit? Ad hanc autem ſimilitudinem (inquit Aſcon.) Virg. lib. 6. Minoem iudicem apud inferos, tanquam præ-

tor

tor ſit rerum capitalium. Quæſitorem appellas. Quæſtor autem dictus à quærendo, quod conquiret publicas pecunias, & maleficia.

QVAESTORIVM, rii, neu. gen. ſubſtan. ταμιεῖον, quæſtoris erat tabernaculum. Li. lib. 10. Captum quæſtorium, quæſtorq; occiſus Cic. pro Planc. Theſſalonicam me in quæſtorium perduxit.

QVAESTORIVS, a, um, Cic. Caninio lib. 2. Officio quæſtorio adductum. Idem. 3. Ver. Legatus quæſtorius. Perſona quæſtoria, pro Plancio. Quæſtorius, quæſtura perfunctus. Cic. 13. Phili. Qui tribunicij? qui quæſtorij? Idem de Cla. Or. Quæſtorius mortuus eſt.

QVAESTVOSVS, αἰσχροκερδής, qui lucri quæſtuſque auidior undique lucellum captat. Ars quæſtuoſa, quæ plurimum quæſtus affert. Pla. Mi. Dummodo eam des, quæ ſit quæſtuoſa, quæ alat corpus corpore. Cic. 4. Ver. Quam illa res calamitoſa Heraclio, quæſtuoſa Verri, miſeranda omnibus uidebatur? Cato de re ruſt. Scito quàuis ager quæſtuoſus fiet, ſi ſumptuoſus erit, relinqui nõ multum. Col. li. 6. Ratio paſcendi pecoris, quæſtuoſiſſima. Quæſtuoſus cum genitiuo. Cic. 2. Philip. Domus quæſtuoſiſſima eſt falſorum commentariorum. Cum ablatiuo. Curtius lib. 4. Naſamones gens Syrtica, nauigiorum ſpoliis quæſtuoſa.

QVAESTVRA, æ, ταμιευτικὴ ἀρχή, quæſtoris dignitas, Cic. 2. Ver. Quæſtura primus gradus honoris.

QVAESTVS, *Guadagno*, πόρος, κέρδος, lucrum nummarium datiuum & ablatiuum plurales facit, quæſtibus. Pla. Pœn. Quæſtui habent male loqui melioribus. Cic. 5. Ver. Tantum de quæſtu ac lucro dicam unius agri. Teren. in Eun. Is quæſtus nunc eſt multo uberrimus. Antiqui declinabant quæſtus, quæſti, ut Ornatus ti, & alia apud comicos paſſim obuia. Pla. in Aul. Nihil eſt aliud quæſti furibus. Interdum pro actione, atque artificio lucrandæ pecuniæ. Cice. 1. Off. De artificiis & quæſtibus, qui liberales habendi, qui ſordidi.

QVALIS, & hoc quale, οἷος, relatiuum qualitatis, alicuius rei naturã declarans. Cic. de Amic. Vt eruditi ſolent appellare ſapientẽ, qualem in Græcia neminem. Ponitur & interrogatiue. Cice. 4. Acad. Qualis eſt iſtorum oratio? Interdum infinite. Teren. in Eun. Hoc metuo, qualem tu me eſſe hominem exiſtimes. Cice. 1. de Leg. Nulla gens eſt, quæ non, etiam ſi ignoret qualem habere deum deceat, tamen habendum cenſeat Vir. 4. Geor. Qualis populea mœrens Philomela ſub umbra. Ouid. 3. Met. Falcata nouiſſima cauda eſt, Qualia dimidiæ ſinuantur cornua lunæ. Qualiſqualis geminatum, qualiſcunque. Iuriſc. in. l. reſcriptũ. ff. Diſtract. pigno. Qualiquali obligatione interpoſita.

QVALITAS, tis, eſt ſecundum quam quales dicimur: ut, Albedo, Nigredo. Cic. 1. Aca. Qualitates appellaui, quas ποιότητας Græci uocant. Col. l. 8. c. 17. Qualitatem littoris noſtri contemplemur.

QVALITER, quemadmodum. Pli. lib. 9. c. 48. Antiquis totus à ſtramento erat, qualiter nunc etiam in caſtris gauſape. Qualitercunque, utcunque, quomodocunque. Col. l. 2. c. 10. Qualitercunque obruas, ſuſtinet coloni negligentiam.

QVALIBET, ſiue qualubet, per quemcunque locum. Quinct. l. 5. ca. 13. Si uel maxima flumina in riuos deducantur, qualibet tranſitum præbent.

QVALVS, li, *Cauagno*, *Ceſto*, κάλαθος, genus uaſis uiminei, per quòd uinum guttatim defluit cum calcatur uua, reliqua uero materia exire prohibetur. Vir. 2. Ge. Spiſſo uimine qualos, Ponitur & pro ciſtula, in qua mulieres ponebant penſa lanæ. Hor. l. 3. Car. Tibi qualum Cythereæ puer ales. Eſt & qualus, in quo gallinæ oua edunt, apud Col. l. 8. c. 3. Legitur & Qualum, neu. ge. Cato c. 11. de re ru. Quala ſataria ſeptem, alueos quadraginta.

QVAM, coniunctio diſcretiua. Cice. l. 10. epiſt. Tum ille, nihil ſibi fuiſſe longius, quam ut me uideret. Aliquando pro Poſtquam. Li. lib. 6. Dii hæc dederunt, ut T. Quinctius dictator oppida nouem caperet die uigeſimo, quàm creatus erat. Aliquando pro antequã, Suet. in Cæſ. Pridie quàm occideretur, in ſermone nato quiſnam eſſet finis uitæ commodiſſimus, repentinum, inopinatumque prætulerat. Pro Quantum, & tam poſitiuo, quàm comparatiuo & ſuperlatiuo iungitur. Cic. Quam moroſi ſint qui amant, ea hoc potes intelligere. Quinct. li. 1. Quàm in his libris erunt omnia compoſitiora, ideſt, quanto. Varr. 2. de re ruſt. de canibus loquens. Quàm pauciſſimos relinques, tam optimi in alendo fient: ideſt, quanto pauciores, tanto meliores. Cato de re ru. c. 65. Quàm acerbiſſima olea erit, dum oleum facies, tam oleum optimum erit. Aliquando intenſiua particula eſt, ſuperlatiuum exigens. Cic. Cum quo ſemper quam familiariſſime uixerat. Iungitur etiam in hac ſignificatione his dictionibus, Per. Teren. Per pol quam paucos reperias meretricibus fideles amatores. quod ſic reſoluitur, Pol perquam paucos. Sen. Ci. Quod de Pompeio Caninius agit, ſane quam refrixit. Oppido. Idem: Oppidoquam libens audiui. Aliquã do comparatiue ponitur, poſt poſitiuum. Pla. in Rud. Tacita bona'ſt mulier ſemper, quàm loquens, ideſt, melior eſt tacita, quàm loquens.

QVAMLIBET, & quantumuis, idem. Pli. Impudica mulier quamlibet audax facinus audet. Cice. de Amph. Quantumuis licet excellas.

QVAM MOX, quàm cito. Pla. Rud. Quàm mox coctum eſt prandiũ? Cic. pro Q. R. Quid expectas, quam mox ego eos dicam eſſe ordine ſenatores, ætate grandes?

QVAMOBREM, cum ponitur cauſatiue, tam plurali reſpondet quam ſingulari, ſignificatque quapropter. Singulari ſic: Vnum eſt, quam obrem te amandum putent: ideſt, propter quod unũ. Plurali ſic: Quatuor ſunt, quamobrem imperator maxime laudetur: ideſt, propter quatuor. Cice. Appio: Multa mihi ueniebant in mentẽ, quãobrem iſtum laborem tibi honori putarem fore. Aliquando interrogantis. Cice. 1. de Finib. Quamobrem tandem non ſatisfacit? Quas ob res, Cic. 3. Phil.

QVAMPRIDEM, interrogantis particula, quanto tempore ante. Cic. pro Rab. Quampridem nomen Fannii in aduerſaria retuliſti?

QVAMPRIMVM, ualde cito. Ter. in Ad. Hominem iſtum impuriſſimum quamprimum abſoluito.

QVAMVIS, & quãquam, idem ſignificant, quod tametſi, hoc animaduertendum, quanquam indicatiuo, quamuis ſubiunctiuo potiſſimum gaudere. Virg. 2. Aen. Quãquam animus meminiſſe horret. Ci. 8. Phil. Quamuis intentus animus tuus ſit ad fortiſſimum uirũ liberandum. Interdum quamuis ponitur pro quantumuis. Pla. in Tri. Quamuis malam rem quæras, illic reperias.

QVANDIV, quanto tempore. Cic. 7. Ver. Quandiu uixit, in tota Sicilia clarus. Cum Tandiu. Cic. Att. Ego tandiu requieſco, quandiu ad te ſcribo. Idem l. 4. epi. Qui ſe oppido tandiu tenuit, quandiu in prouincia Parthi fuerunt. Interrogatiue. Pla. in Cap. Quandiu id factum eſt? Cice. in Cat. Quandiu nos iſte furor tuus eludet?

QVANDO, aduerbium temporis: quo tempore: ponitur modo interrogatiue. Ter. in Heau. Quãdo iſthic erit? modo relatiue. Cic. 2. Off. Vtinam tunc natus eſſem, quando Romani dona cœpiſſent. Pla Amp. Ita ſe uerſipellem facit, quando libet. Nonnunquam & indefinite. Cic. de Sen. Non intelligitur quãdo obrepat ſenectus. Pro aliquando, præſertim cum præcedit Num: ut, Num quando me audiuiſti? Interdum pro ſiquidem, quandoquidem. Virg. 1. Aenei. Hic tibi, fabor enim: quando hæc te cura remordet. Ter. in Ad. Quando conſcia ſum, à me culpam hanc eſſe procul. Quando genitium, i. quando, abſolute: ea forma, qua Nuſquam gentiũ. Pla. in Am. Qui me rogat aliquando gentium?

QVANDOQVE, aliquando Hor. Quandoque bonus dormitat Homerus.

QVANDOQVIDEM, ſiquidem. Virg. 3. ecl. Dicite, quandoquidem in molli conſedimus herba. Col. li. 7. Quandoquidem paſtoris officium celſiſſimam oculorum ueluti ſpeculam deſiderat.

QVANDVDVM, interrogatiua particula de modico quærens tempore. Pla. Quandudum è foro adueniſti domum? P. Non ita dudum.

QVANTISPER, quanto tempore: ut Tantiſper, tanto tempore.

QVANTOPERE, Cice. de Orat. Non tantopere deſiderabam, quantopere delector. Accipitur & indefinite. Idem. l. 13. epiſto. fam. Quantoq; opere eius municipii cauſa laborarem, tibi oſtendi.

QVANTVLVS, & Quantillus, dimin ſunt à Quantus. & ſignificãt, quã exiguus. Cic. 4. Ac. Quantulus nobis uidetur? de ſole loquitur. De Ora. Nihil plus aſſequi cupimus, quam quantulum tu in dicendo aſſecutus es. Pla. in Cap. Quantillum argenti mihi apud trapezitam ſiet.

QVANTVS, a, um, πόσος, πηλίκος, refertur ad numerum, ad pondus, & ad menſuram. & modo interrogatiuum eſt, modo relatiuũ. Ci. l. 2. Videre mihi uideor tantam dimicationem, quanta nunquam fuit. Idem pro Mil. Scio quanta, & quam ſolicita cupiditas ſit conſulatus. Teren. in Heau. Quanta de ſpe decidi.

QVANTVSCVNQVE, tantus quantus eſt. Cic. 5. Phil. Quorum bona, quantacunque erant, ſuis comitibus deſcripſit. Quantuluſcunque, dimin. ideſt, quantumuis exiguus. Colu. lib. 2. cap. 11. Quantulocũque humore, prius quam obruatur, corrumpitur.

QVANTVSLIBET, ὁποσοσοῦν, quantumuis magnus. Plin. lib. 8. ca. 6.

QVANTVSQVANTVS, quantuſcunque. Teren. in Ad. Tu quantuſquãtus es nihil niſi ſapientia es.

QVAPROPTER, propter quod. Teren. in Ad. Quapropter celato eſt opus.

QVAQVA, Pla. epiſto. Quaqua tangit, omne amburit, ideſt, ex quacunque parte.

QVAQVAVERSVM, in omnem partem. Cæſar in Com. Legatos quaquauerſum dimittere.

QVARE, notæ ſignificationis. Cic. 1. de Ora. Illud quare Scæuola negaſti? Infinite poſitum. Cic. 2. Off. Vtendum excuſatione, quare id quod feceris, neceſſe fuerit. In principio orationis. Cice. pro Quin. Quare, quod ſocium tibi eum uelles adiungere, nihil erat.

QVARTVS, a, um. Liui. 4. Bel. Puni. Vbi quartæ uigiliæ ſignum cecïniſſet. Virg. 4. Geor. Vbi quarta ſitim cœli collegerit hora.

QVARTANVS, a, um, quarto quoque die: ut quartana febris. Cic. Att. l. 8. Audiui quartanam à te diſceſſiſſe.

QVARTARIVS, teſte Feſto, ab antiquis appellabatur mulio mercenarius: quòd quartam partem quæſtus capiebat. Quartarius apud Catonem c. 95. congii quartam partem ſignificat. Quartarium inquit

inquit Budæus,in menſura pro quadrante congii intelligo: ſicut in pondere pro quadrante libræ.

QVARTO,& quartum,aduerbia,inter ſe differunt.nam quarto conſul,ſignificat locum conſulum,uel ordinem, hoc modo: Marcus fuit quarto conſul,ideſt,tres conſules ab origine, & inſtitutione, & ordine conſulatus ante fuerunt,quàm Marcus fuiſſet conſul, qui quarto anno à primis conſulibus factus eſt conſul. Quartum autem conſul dicitur,qui,tribus conſulatibus iã perfunctus,quartum gerit conſulatum.Li.3.Quinctio quartum conſule.

QVASI,Ita ut.Pla.in Pſe.Ex tranſuerſo cedit,quaſi cancer ſolet.Pla. in Pſe.Quaſi tu dicas,me te uelle argento circunducere. Interdũ idem ualet quod perinde ac ſi.Cice.2.epiſt.Quaſi uero ad cognoſcendum ego ad illos,non illi ad me uenire debuerint. Aliquando pro fere.Suet.in Calig.Hora quaſi ſeptima.Terẽt.in Heaut. Quaſi talenta ad quindecim coegi.

QVASILLVS,li,& quaſillum,*Cestello*. *καλαθίσκος*,dimin.à qualus,ſignificat ciſtulam,ſeu uaſculum, in quo mulieres reponebant ea quæ ad lanificium pertinerent.Feſtus. Calathos Græci dicunt, quos nos Quaſillos.Cic.1.Phil.Inter quaſilla pendit aurum. Corripit autem hoc nomen primam ſyllabam,quamuis Qualus producat.Tibul.4.el.Sit tibi cura rogæ potior,preſſumque quaſillo. Romani ueteres Quaſillum Thalaſſionem appellarunt,ut auctor eſt Varro.unde Thalaſſi nomen in nuptiis frequentabant, ad lanificium nouas nuptas inuitantes.

QVASSO,*Crollare*,*κραδαίνω*,frequentat.ſæpe quatere.Plaut.in Tri. Quid quaſſas caput? Aliquando rumpo.Vir.1.Aen.Quaſſatam uentis liceat ſubducere claſſem.

QVASSVS,a,um,*Crollato*.quaſſatus.Plin.l.18.Quaſſa farcire. Eſt & Quaſſus,huius quaſſus.Cic.2.Tuſc.Attrectatu,& quaſſu amplificatis dolorem.

QVATENVS,uſque ad quem finem.Cic.in Lælio. Videndum eſt quatenus amicitiæ tribuendum ſit.Idem 1.Tuſc.Magna culpa Pelopis qui non docuerit,quatenus eſſet curandum.Aliquando ſignificat,qua fine,inquit Feſtus:ut Verberaui filium, quatenus ſit bonus:i.ut ſit bonus.Docet Acron,quatenus eſſe aduerbium loci,ſignificans ad eum uſque locum.

QVATERNVS,numerus diſtributiuus,ſæpe tamen ualet Quatuor. Hor.1.Ser.Sat.4.Sæpe tribus lectis uideas cœnare quaternos.

QVATIO,is,ſſi,ſſum,*Crollare*,*σείω*,concutio.Liuius Carthaginis mœnia quatit ariete. Aliquando pro infeſtare.Virg.lib.9.Quatit oppida bello. Aliquando pro eijcio. Teren.in Eun. Quatietur cũ dono foras.

QVATEFACIO, is, concutio. Cice. ad Brutum: Quatefeci Antonium.

QVATRIDVVM,dui,ſpatium quatuor dierum. Lentulus Senatui li.12.Nunciatum,eum quatridui iter à Laodicea abfuiſſe.

QVATRIDVO.Cic.ad Brutum:Quatriduo ante hanc rem.

QVATVORVIRI,apud Pomp.l.11.de.Orig.iur.Hinc.Quatuor uiratus,quatuoruirorum dignitas.Aſinius ad Cic.lib.10.

QVATVOR,Vir.6.ecl.En quatuor aras.A quo Quater, Quaternus, Quadruplum,Quadriennium,& multa huiuſmodi.

QVATVORDECIM,*δεκατέσσαρα*,quatuor,& decem.Aſinius ad Ciceronem lib.10.Anulo aureo donatum in quatuordecim ſeſſum deduxit.Quatuordecies.Plin.lib.3.c.7.Sardinia abeſt à Gadibus M.paſſ.quatuordecies centena.

QVAE,*Et*,*τέ*,*καὶ*,coniunctio,ſubiunctiui ordinis,quæ modo eſt copulatiua:ut,Arma,uirumque cano. Modo expletiua,ornatus tantum cauſa.Prop.lib.3.Deiphobumque,Helenumque,& Polydamantas in armis.Quandoque pro etiam.Apul. Id ei ſerioque loquenti non crederem.i.etiam ſerio loquenti. Differunt autem inter ſe,Que,Ac,Atque.Que enim poſt poſitiua eſt, & enclitica: Ac ſemper præpoſitiua.Atque tam præpoſitiua,quàm poſtpoſitiua.Inuenitur autem Que,aliquando contra naturam ſuam produci.Virg.Aeneid.Liminaque,laurusque dei.Cuius generis licentia cæſuræ ratione ſolet excuſari. Ponitur quandoque pro, An. Hor.2.Ser.Quid refert,uri uirgis,ferroque necari? Pro,quid refert uri uirgis,an ferro necari?

QVEMADMODVM,*ὥσπερ*,*καθάπερ*,a Quem,Ad,& Modum, ponitur pro Sicut.Cice.de Amic.Pergratum mihi feceris,ſi, quemadmodum ſoles de cæteris rebus,ſic de amicitia diſputaris,quid ſentias.Nonnunquam interrogatiue,pro Quo modo. Cic.7. Ver. Quemadmodum eſt aſſeruatus? Aliquando nã interponitur. Pla. in Bacch.Quemnam ad modum.

QVEO, quis. quiui,quitum,*δύναμαι*,*ἔχω*,ualeo,poſſum.Sal.in Catil.Neque pretio,neque gratia impelli quiuit.Cice.Teren.li.14. Non queo reliqua ſcribere:tanta uis lacrymarum eſt.Hor.2.Ser. Sat.7.Liber ſum,dic agemon quis.Lucr.lib.3. Non quid ſentire dolorem. Tere.Quitus,a,um,à Queor,dixit in Hec.ſed antique, ut ait Donatus:Forma in tenebris noſci non quita eſt. A Queo deducitur, non queo, Virg.1.Aeneid.Expleri mentem nequit. Antiqui etiam Nequeo dixerunt pro non eo. quod & Feſtus annotauit.

QVERCERVS,a,um,uel Querquerus,*φρικώδης*, quod eſt frigidũ cũ tremore:ut,Febris quercera.Lucilius:Iactas me,ut febris quercera.idem:Querquera conſequitur febris, capitisque dolores.

QVERCETVM, locus ubi conſitæ ſunt quercus. Varr.1.de re ruſt. cap.16.

QVERCEVS,a,um,ex quercu.Seruius:Querceam coronam accipiebant,qui in bello ciuem ſeruaſſent.

QVERCICVS,a,um,idem Sueto.in Caligu.ca.19. Quercica corona.

QVERCVS,us,in datiuo,& ablatiuo plurali.Quercubus,*Quercia*,*rouere*.*δρῦς*,arbor eſt,lignum habens duriſſimum,glandes ferens,quę ante inuentas fruges,populis pleriſque uictum dicitur ſuppeditaſſe.Plin.li.16.c.6.Glans optima in quercu,atque grandiſſima.Vir. 3.Geor.Antiquo robore quercus Ingentes tendat ramos. Feſtus: Quercus dicitur,quod id genus arboris graue ſit,ac durum: tum etiam in ingentem euadat amplitudinem:Querquerum enim quidam graue & magnum dici uolunt.Olim etiam ſecundæ declinationis fuit,unde etiam apud Ciceronem legitur Quercorũ in plurali genitiuo.Ibi(inquit)quercorum rami ad terram iacent.

QVERNEVS,a,um,Col.l.6.c.3.l.9.c.1.

QVERNVS, a, um,idem. Virgil.1. Georg. Sed tamen & quernas frondes.

QVERELA,æ,*μομφὴ*,querimonia.Cic.de Sen.Sæpe interfui querelis meorum æqualium.Hor.2.Car.Ode.9. Define mollium Tandem querelarum.Virg.4.Aeneid.Deſine meque tuis incendere, teque querelis.

QVERIBVNDVS,querulus, Cicer.pro Sylla: De ſupplicio Lentuli magna, & queribunda uoce dicebat. Senectus queribunda. Sili.lib.13.

QVERIMONIA,æ,quærela.Cic.ad.Q. Fra.l.2. Magna querimonia omnium diſceſſimus.Hor.in Art.Verſibus impariter iunctis quęrimonia primum,Poſt etiam incluſa eſt uoti ſententia compos.

QVERITOR,taris,frequen. à Queror, *διαμέμφομαι*,ſæpe, multũque queror.Li.l.39.Ne uox queritantis audiretur.

QVEROR,ris,queſtus,*Lamentarſi*,*μέμφομαι*,*ὀλοφύρομαι*,lamentor, conqueror.Sal.Sæpe de luxuria & auaritia noſtrorum ciuiũ queſtus ſum.Et dicimus:Queror hanc rem,uel de hac re,Cæſari,cum Cæſare,& apud Cæſarem.Cic.de Ami.Plerique aut queruntur aliquid,aut etiam exprobrant.Idem Lent.l.1.epi. Multa de mea ſententia queſtus eſt Cæſar.Ouid.1.Met.Cum Ioue uiſa queri. Queror apud illum.Pli.de uiris Illuſt. Apud populum quæſtus, quòd de ſe tale aliquid timuiſſent.Abſolute,ut apud Cic.1.epiſto. ad Lentulum.Quid multa?queſtus eſt grauiter.

QVERQVETVLANA,porta Romæ fuit,dicta à querceto,quod intra muros iuxta ſe habebat.Feſtus.

QVERVLVS,a,um,*Lamenteuole*,*ἐγκληματικὸς*,*μεμψίμοιρος*, queribundus.Ouid.3.Triſt.el.8.Et nunquam queruli cauſa doloris abeſt.Idem epiſt.5.impleuique ſacram querulis ululatibus Idam. Quandoque à poetis pro canoro ponitur.Vir.l.2. Ge. Et cantu querulæ rumpent arbuſta cicadæ. Hor.li.3.Car. Sub cantu querulæ deſpice tibiæ.

QVERQVEDVLA,æ,auis tam in aqua,quàm in terra uitam agens. Varr.3.de re.ruſti.cap.3.Quæ non ſunt contenta terra ſolum, ſed etiam aquam requirunt,ut anſeres, querquedulæ, anates.

QVESTVS,in datiuo,& ablatiuo plurali Queſtubus: lamẽtatio, querela.Cic.5.de Fin.Eiulatu,queſtu,gemitu.Virg.4.Ge. & mœſtis late loca queſtubus implet.Cice.pro Quin.Qui queſtus,qui mœror dignus inueniri.

QVI,quæ,quod.Ponitur aliquãdo Qui aduerbialiter pro quomodo. Cic.de Amic.Qui fieri poterat,ut eius dolore nõ angerer,qui mecum ſemper familiariſſime uixiſſet?Aliquando pro ut, Teren. in And.Efficite,qui detur tibi.Pro utinam.Idem in Phor.Qui illum Dii omnes perdant.Pro unde.Idem in Hec.Nec,qui hoc mihi eueniat ſcio.Pro Cur.Ci.1.Tuſ.Qui beatior Epicurus, quàm Metrodorus? Qui dum,in eadem ſignificatione. Ter.in Eun.At nunquid aliud? P.quidum? Eſt & Qui,à Quis,abiecto ultimo elemento:quod aliquando interrogatiue tenetur,pro Quis.Pla.in Amp. Qui me alter eſt audacior homo? Aliquando pro utpote qui. Cic. Att.l.5.Actio maluimus iter facere pedibus, qui incommodiſſime nauigaſſemus.Aliquando pro qualis.Cic.2.de Di.Xenophon Socraticus,qui uir,& quantus?

QVIA,Cic.de Amic.Quia natura mutari non poteſt, idcirco ueræ amicitiæ ſempiternæ ſunt.Quianam quare.Virgi.l.5. Heu quianam tanti cinxerunt æthera nimbi? Quiane,certe,reuera, Virg. l.4.Quiane auxilio iuuat ante leuatos.

QVICVNQVE,*Chiunque*,*ὅστις*,*πᾶς ὅστις*,*ὁστισοῦν*,quiſquis.Cice. pro Sex.Ego uos in omni fortuna,quæcunque erit oblata, cõplectar. Aliquando pro qualiſcunque.Cic.3.de Ora.Quicunque eramus, & quantulumcunque dicebamus.

QVID,Cicero de Sen.Quid de pratorum uiriditate dicam? Nonnunquam indefinite.Virgil.10.Ecl.Nunc ſcio,quid ſit amor.Aliquando eſt aduerbium interrogandi.Teren.in And. Quidnam Pamphilum exanimatum uideo? Aliquando pro in quo.Cicer.in Læl. Quid enim indigens Africanus mei?

QVIDEM,*Certamente*,*γέ τοι*,*γοῦν*,certe. & tribus modis in oratione accipi

accipi ſolet:uno ad diſtinguendas res,ut, Ego quidem ſcribo, tu uero legis, ille autem dormit. Altero quaſi per exceptionem eius, quod affirmes. Cice.l.3.Off. Ab optimis illis quidem uiris,ſed nō ſatis eruditis. Tertio,cum nulla ſequitur ex prædictis coniunctionibus:ut apud eundem: Aut enim nemo,(quod quidem magis credo) aut ſi quiſquam eſt, ille ſapiens fuit. Quidem,& Certe, aliquādo ſimul iunguntur. Cic.ad Len.l.1. Illud quidem certe noſtrū cōſilium iure laudandum eſt. Teren.in Phor. Quidem coniunxit cum Hercle. Tua quidem hercle certo uita hæc expetenda. Cic. autem 10.epi.ad Att. Poſt quidem ſubiunxit Profecto. Nunc quidem profecto Romæ es.

QVIDNAM, aliquando interrogatiue accipitur, aliquando indefinite. Teren.in Phor. Quidnam ille cōmotus uenerat? hoc eſt, propter quid. Idē in Eun. Reuiſo quidnam Chærea hic rerum gerat.

QVIDNI, certe, uel cur non? Teren.in Eun. Habes ne hominē amabo? PH. Quid ni habeam? Veteres enim Ni pro ne ponebant, & Ne pro non. Plau. Ni ſtulta ſis. Et, Ne uult, pro non uult.

QVID QVAERIS? τί ϖλέον; clauſula eſt ſermonem in compendiū redigentis, eandem uim habens, quam Quid plura, uel Quid opus eſt uerbis? Cic.ad Att.l.1. Quid quæris? num ad priuata redeam? Hor.l.1.epiſt. Quid quæris? uiuo, & regno ſimul iſta reliqui.

QVIDQVID, Quinct.l.1.c.de Orthographia: Frigidiora his alia, ut Quicquid quartam e, haberet, ne interrogare bis uideremur. Eſt autem Quidquid ſubſtantiuum, ut & Quid. ideo genitiuum uel adiectiuum exigit. ut, Quidquid pecuniarum, Quidquid molle.

QVIES, etis, Quiete, ἡσυχία, uacatio à labore, ſiue ceſſatio à quocunque opere. Cic.in Cat. Mors laborum, aut miſeriarum quies eſt. Sæpiſſime accipitur pro ſomno, quòd dormientes ab omni opere feriuntur: cui opponitur Vigilia. Quin.l.7.c.3. Labor, an otiū uigilia, an quies? Hor.1.epi.17. Si te grata quies, & primus ſomnus in horam Delectat. Cic.1.de Diui. Quæ multo plura euenirent, ſi ad quietem integri iremus. Vir.10.Aen. Neque enim membris dat cura quietem. Accipitur pro otio, & tranquillitate animi. Pli. l.8.c.28. Qui paupertatem, & quietem doctrinarum ei ſciebant in primis cordi eſſe. Quietes, in plurali pro cubilibus. Lucr.l.1. Nanque canes ut montiuagæ perſæpe ferarum. Naribus inueniūt intectas fronde quietes. Accipitur aliquando pro tranquillitate aeris. Vir.2.Ge. Si non tanta quies iret friguſque calorem Inter, & exciperet cœli indulgentia terras.

QVIESCO, quieſcis, quieui, quietū, Ripoſarſi, ἡσυχάζω, ἡσυχίαν ἄγω, quietem ago, ferior à labore. Virg.1.Aenei. Nunc blanda compoſtus pace quieſcit. Accipitur & pro dormio. Cic.6.Ver. Eo cum uenio, prætor quieſcebat. Modo ſto, nō moueor. Vir.6 Aen. Poſtquam collapſi cineres, & flamma quieuit. Idem.7.Aen. Poſtquam alta quierunt Aequora. Aliquando accipitur pro quieſcere facio. dicitur, Plaut.in Moſt. Quieſce tumulum hunc. Quieſcere etiam ϖαύω, qui ſolitam petulātiam remittit. Ter.in Prol.An. Vt quieſcant moneo, & deſinant maledicere. Aliquando pro abſtinere. ſeu ſuperſedere. Pla.in Moſt. Quieſce hanc rem petere. Quieſci impersonale. Teren in And. Poterat quieſci, ſi quieſſet.

QVIETVS, ta, tum, ἥσυχος, à Quies, tranquillus, otioſus, placidus. Ter.in Phor. Quietus eſto. Vbi Don. Quietus, ſecurus. Virg.1. Aen. In primis regina quietum Accipit in Teucros animū. Reddere quietum, eſt efficere, ut quiete & ſecure quis uiuat. Teren. in Eun. Sex ego te totos Parmeno hos menſes quietum reddam. Solutus & quietus animus Cice.pro Roſ.Com. Soluto & quieto ſū animo, Idem.6.Ver. Mirum omnibus uideri, Diodorum reum, hominem quietiſſimum. Hor.Epo.10. Quietiore non feratur æquore, Quàm Graia uictorum manus. Quiete, tranquille, placide. Ci. 1.de Fini. Beneuolentiam ſibi conciliant, & (quod aptiſſimum eſt ad quiete uiuendum) charitatem. Cæſ.3.Bel.Ciui. Noſtri quietiſſime ſe receperunt.

QVILIBET, Qual ti piace, ὅςτις, ὁτιοῦν, quiuis, quaſi quemcunque ex multis libet deligere. Horat.in Arte: Pictoribus atq; poetis Quidlibet audendi ſemper fuit æqua poteſtas. Aliquando pro uili. Pli. lib.7. Bis ab Annibale captus: neque cū quolibet hoſtes res fuit. Ouid.1.de Arte aman. Pollicitis diues quilibet eſſe poteſt: ideſt, uel tenuiſſimæ fortunæ humunculus.

QVIMATVS, ætas, quinque annorum. Pli.l.8.c.45.

QVIN, che non, perche non, anzi, uariis modis dicitur. nam aliquando ponitur pro cur non, ut cum increpantes, uel interrogantes, uel hortantes dicimus, Quin uenis? quin fugis? Vir.2.ecl. Quin tu aliquid ſaltem potius, quorum indiget uſus, Viminibus, molliq; paras detexere iunco? Aliquando pro quòd ſeu, ut. Cic. Att. Prorſus nihil abeſt, quid ſim miſerrimus. Teren.An. Non dubium eſt, quin uxorem nolit filius. Aliquando pro quinetiam. Vir.1.Aenei. Quin aſpera Iuno, Conſilia in melius referet. hoc eſt, quod manus eſt. Aliquando ualet Vt non. Cice. Non idcirco cauſas Iſocrates nō defendit, quin id utile eſſe, & honeſtum exiſtimaret. Similiter enim dicimus: Non poſſum me continere, quin geſtiam: id eſt, ut non geſtiam. Virg.l.3. Aen. Hic tibi ne qua moræ fuerint diſpendia tanti, Quin uatem inſanam aſpicias: ideſt, ut non. Aliquandò pro qui non. Ci.l.9.epi. Nemo eſt noſtrorum, quin uota uictoriæ ſuæ fecerit. Aliquando pro imo. Ter.in Hea. Quin nolo mentiare. Pro etiam. Quin mihi moleſtū eſt. Aliquando pro certe. Plau. in Amp. Quin certa res hanc eſſe obiurgare.

QVINCENTOS, pro Quingentis dixere ueteres, auctore Feſt.

QVINCVNX, cis, pondus uel menſura quinque unciarum. In arborū ordinibus Quincunx dicitur, cum ita diſpoſitæ ſunt arbores, ut binæ cum tertia proximi ordinis æquali interuallo ſibi oppoſita, quoquo te uertas, quicuncialem referunt. Quint.l.8.c.3. Quid illo quincūce ſpecioſius, qui in quacunque partem expectaueris, rectus eſt? Ci.in Catone. Cum miraretur Lyſander & proceritatē arborum, & directos in quincūcem ordines. Col.l.3.c.13. Nonnulli omnem uitem per denos pedes in quincū cem diſponunt. Ratio, quare huiuſmodi figuræ quincuncis & decuſſis appellationē ſint ſortitæ, non eſt obſcura. Veteres enim numerum denarium, & quinarium huiuſmodi notis, X, &, V, pingere ſolebant. Arbores itaque in quincuncem digeſtæ dicuntur, cum ita ſunt collocatæ, ut tertia duabus æquali interuallo oppoſita, V literæ ſimilitudinem faciat. Quincuncialis herba dicitur, quæ menſurā quincūcis unius pedis habet, id eſt, ſeptenos fere digitos. Plin.li.27.c.55. Quincunces etiam uſuræ dicuntur, quoties ex cētum nummis (ut exempli gratia ſit) quinq; nummos uſuræ percipimus. Eſt & quincunx menſuræ genus, paulum ſupra mediam heminam cōtinens. Mart.l.2. Te conuiua leget miſto quincunce.

QVINCVPSDAL, menſura erat, ſiue regula quinque pedum, qua fabri murarii in dimetiendis parietibus uti ſolent. Huius formam & uſum ſic depingit Mart.l.14. Puncta notis ilex, & acuta cuſpide clauſa, Sæpe redemptoris prodere furta ſolet.

QVINCVPLEX, ϖενταπλάσιος, numerus multiplicatiuus, ut Duplex & Triplex. Mart.l.14. Cæde iuuencorum domini calet area felix, Quincuplici cera cum datur altus honos.

QVINDECIES, quindecim uicibus. Martia.lib.7. Dicere quindecies poteram.

QVINDECIM, Pla.Pſe. Quindecim habeo minas. Hor.in Car.ſecul. Quindecim Diana preces uirorum, Curet.

QVINDECIMVIRI, magiſtratus Romæ, quindecim numero, ius habentes ſibyllinos libros adeundi.

QVINDENVS, a, um, Liui.35. Quindena iugera agri data in ſingulos.

QVINETIAM, præterea, & quod maius eſt. Cic.de Ami. Quin etiam neceſſe erit optare, ut quam ſæpiſſime peccet amicus. Vir.4. Aen. Quinetiam hyberno moliris ſidere claſſem.

QVINQENTESIMVS, ma, mum, ϖεντακοσιοστὸς, numerus ordinis. Plin.li.15.c.1.

QVINGENTI, æ, a, ϖεντακόσιοι, quinquies centum. Virgil.10. Aen. Hinc quingentos in ſe Mezentius armat. Quingenti item, magiſtratus nomen erat Apud Athenienſes, à numero quingentorum uirorum, quorum officium erat ciuilia munera, rerumque actiones iudicare. Dignitatem hi maximam obtinebant, ab Areopagitis ſecundum locum obtinentes.

QVINGENTIES, quinquies centum. Cic.4.Ver.

QVINGENI, æ, a, idem quod quingenti per ſingula: ut cum dicimus, Quingenos denarios militibus diuiſos, ideſt, ſingulis quingentos. Suet.in Cæſ. Annuam habitationem Romæ uſque ad bina millia nummum, in Italia non ultra quingenos ſeſtertios permiſit.

QVINGENARIVS, a, um, Nonnunquam ad pondus refertur, ut Lanx quingenaria, ideſt, quinquaginta pondo. Pli.li.33.cap.11. Poteſt & ad ætatem referri, ut Quingenarium ſis, quod eſt quinquaginta annorum.

QVINIMO, imo uero, imo etiam. Pli.epi.74. Quinimo conſurgentes ad cenſendum, acclamatum eſt.

QVINQVAGENARIVS, a, um, annorum quinquaginta. Refertur & ad numerum: ut, Quinquagenarius grex, ideſt, quinquaginta capitum. Varr.2.de re ruſt. Quinquagenaria urna, ideſt, quinquaginta capiens certi generis menſuras. Cato de re ruſt.c.13.

QVINQVAGINTA, ϖεντήκοντα, Inde quinquagies. Plin.lib.7. Quinquagies collatis ſignis dimicauit. Quinquageſies, Plau. in Men. dixit.

QVINQVATRIA, orum, feſta erant Romæ, Palladi ſacra. dicta Quinquatria, a numero quinque dierum, quibus celebrabantur. quorū primo fiebāt ſacrificia: ſecundo, tertio, & quarto gladiatorum ſpectacula edebantur: quinto urbis luſtratio. uidetur autē primus ex hiſce diebus fuiſſe quintus poſt Idus Martias, ideſt XIII. cal. Apr. Quod non obſcure colligi poteſt ex l.3.Faſt.Ouidii. Varr.l.5.de Ling.Lat. Auctor eſt, antiquitus unum tantummodo feſti huius diem fuiſſe, poſt quintum ſcilicet Idus Martias, eumq; Quinquatrum uocatum fuiſſe, tracto uocabuli exemplo à conſuetudine uicinorū populorū, qui dies poſt ſextū, & ſeptimū Iduum ſextarū, & ſeptimarum appellauere: paulatim tamen nominis errore conſuetudinem irrepſiſſe, ut quinque dies crederentur. Varronis ſententiæ Feſtus quoque ſubſcribit. unde apparet non niſi mera eſſe ſomnia, quæ à recentioribus grammaticis de uocis huius etymo ſunt excogitata: qui Quinquatria inde dicta tradiderunt, quòd celebrarentur quinque diebus continuis poſt diem atrum, qui erat

poſtridie

poſtridie Iduum:cum probatiſſimorum,quos iam adduximus, au ctorum teſtimonijs ſatis conſtet, Atrus ſiue Atria,particulas in hi ſce uocibus nihil ſignificari,ſed ſolas eſſe nominum productiões. Fuerunt,& minora quinquatria,ſiue(ut Feſtus appellat)Quinqua trus minuſculæ quæ Idibus Iunij,à tibicinibus perſonatis celebra bantur in honorem Mineruæ. Ouid.6. Faſto. Et iam quinqua- trus iubeor narrare minores: Huc etiam ſpectare uidetur illud Plaut.in Mil.Da quod dem Quinquatribus. Sortitur autem hoc nomen uarias declinationes,nam modo per ſecundam,modo per tertiam declinationẽ inflectitur, unde ablatiuus Quinquatribus. Iuuen.Sat.10.Totis Quinquatribus optat Diomedes autem Quin quatrias per primam inflexionem protulit.

QVINQVE,Ouid.l.8.Met.Quinque ter implebat ulnas. Quinque pedũ præſcriptio interdicti genus eſt,ex Solonis legibus in XII. tabulas tranſlatum uide Caium.l.ult.Digeſt.Fin.regundis.

QVINQVEMESTRIS,ſtre,quinque menſium ætatem habens Varro. 2.de re ruſt.c.7.

QVINQVELIBRALIS, & hoc le, quinque librarum: Col.libr.3. cap.15.

QVINQVENNALIS,& nale,πεντετηρικὸς,quod fit quinto quoque anno :ut,Quinquennales ludi.Plin.l.4.c.5.Quinquennalis magi ſtratus,ut quinque annis continuis geritur. L.4.

QVINQVENNIS,& hoc ne,πεντaέτης,quinque annos natus.Plaut. in Pœn.Duæ fuere filiæ, altera quinquennis, altera quadrimula.

QVINQVENNIVM,nij,ſpatium quinque annorum.Cice. 3.de Leg.

QVINQVEPARTITVS, tita, partitum, pen.pro. πένταχα μεμερισμένον,in quinque partes diuiſum.Cic. .de Inuen. Quinque partitam hoc pacto putant argumentationem. Quinque partito,aduer.Plin.lib.25.cap.6.Foliis inciſis quinque partito.

QVINQVEREMIS,is,πεντήρης, nauis quinque remorum ordines habens.

QVINQVERTIVM,tij,in ſacris certaminibus dicebatur,quod Græci ſua lingua πένταθλον.appellabant:utroque nomine deducto à quinque artium,ſeu certaminum generibus,quibus in ſacris Græciæ ludis congrediebãtur ij,quos a profeſſione Græci πεντάθλους, Latini Quinquertiones appellabant cæſtu,curſu, ſaltu, diſco, & Lucta certarent.

QVINQVEVIRI,Cic.Ac.magiſtratus quinque uirorum.

QVINQVIES, quinque uicibus. Cicer. 11. Phil. Quinquies abſolutus.

QVINTA claſſis,in cenſu à Ser.Tullio deſcripto,ex triginta centurijs conſtabat,nihil aliud,quàm fundas,lapides miſſiles ferentibus:quibus adiuncti ſunt cornicines, tibicinesque in tres centurias diſtributi. Cenſebatur autem hæc claſſis undecim millibus æris,Liui.l.1.

QVINTANA porta,in caſtris dicebatur,quæ poſt Prætorium erat,ubi uenalium rerum forum ſole:eſſe.Liu.41.

QVINTANIS,ea forma dictum, qua Alternis ut.Quintanis ſemitare ideſt poſt quintum quemque palum ſemitam ducere. Plin. lib.17.c.22.

QVINTILIANVS rhetor,ortus in Hiſpania,in Ciuitate Calagurita na,ut Euſebio placet:unde & Quinctilianus ipſe Hiſpanos prouinciales ſuos uocat.Eum dicunt Romam cum Galba ueniſſe,breuique in familiaritatem Domitiani principis inſinuatum,eius nepotes erudiſſe.Ludum Romæ aperuit, primuſque è fiſco ſalarium tulit.Scripſit declamationes:quas quidem Quinctiliani alterius declamatoris dicunt eſſe, cuius Sen.in.6. declamationum libro meminit.

QVINTILIS, lis, *Luglio*,μεταγειτνιὼν,ἰούλιος,menſis anni nunc ſeptimus,olim quintus,cum à Martio annum Romani auſpicarentur,unde & Quintilis primum dictus eſt,poſtea uero in honorem Iulij Cæſaris dictatoris,Iulius appellatus eſt,Sueto. & Cic.

QVINTO,& Quintum,aduerbia,eodem modo inter ſe differunt, ut ſupra oſtendimus Quartum & Quarto.

QVINTVS,ta,tum,πέμπτος,ultimus ea quinque.

QVINVS,a,um,diſtributiuus numerus,à quinque. Cice.3.Verr. Cũ à multis quaterna,etiam quina exigerentur. Hor.l.1.Ser.Sat. 2. Quinas hic capiti mercedes exigit.

QVIPOTE,qui fieri poteſt.Compoſitum à qui interrogatiuo,& adiectiuo potis,pote.Perſius.Saty.1.Qui.1.Quipote? uis dicam?

QVIPPE,*Imperò*,*perche*,ὅτι,particula eſt,qua rationẽ reddimus eius quod præceſſit.exponitur autem aliquando per ut pote, præſertim ſubſequente relatiuo,ſiue id nomen ſit,ſiue aduerbium. Cice. pro Roſ.Am.Conuiuia cum patre non inibat:quippe qui ne in oppidum quidem,niſi perraro,ueniret.Virg.l.1. Ge.Iampridem nobis Cæſar te regia cœli Inuidet,atque hominum queritur curare triumphos: Quippe ubi fas verſum,atque nefas.Interdum per etenim,ſiue nanque.Virg.l.2.Infœcunda quidem,ſed læta & fortia ſurgunt:Quippe ſolo natura ſubeſt.Interdum idem quod certe. Plaut.in Aul.Redi iam nunc intro,atque intus ſerua.S. Quippe nil ego intus ſeruem.

QVIPPINI *Perche non?* τὶ γὰρ οὐ,antiqui dicebant pro quidni, ſiue cur non? Pla.Menæch.Itan'cenſes? MED.Quippini?

QVIRINALIA,orum,Romani uocabant diem,quo ſacra Quirino fiebant.Cic.ad.Q.F.Comitialibus diebus,qui Quirinalia ſequũtur.

QVIRINALIS,nale, Quirinalis collis, κυρίνιος λόφος, dictus eſt, quod in eo Quirini templum erat.ſiue quòd in eum commigrarere Sabini à Curibus uenientes. Hodie, à duobus equis marmoreis,in hoc colle ſitis,Montem equorum uocant. Quirinalis porta Romæ dicta,quod ea in collem Quirinalem iretur, uel quòd proxime eam eſſet Quirini ſacellum, Quirinale iugum Ouid.7. Faſt.Lituus quirinalis,qualem Quirinus habuit,Virg.7.Aen.

QVIRINVS,ni, Romuli cognomen,ab haſta, qua aſſidue utebatur. haſtam enim,teſte Feſto,Sabini Curim,ſiue(ut alij legunt)Quirim uocabant.quanquam non deſunt,qui à Curibus,ideſt, à Sabinis,quos in urbis partem recepit,Quirinum potius cognominatũ putent.Contra Var.l.4.de ling.lat.Quirinum à Quiritibus appellatum exiſtimat. Ouid.l.2. Faſ. Controuerſiam hanc in medio relinquit, contentus omnes, quas iam adduximus, opiniones recenſuiſſe.

QVIRITATIO,humanæ,diuinæque opis imploratio.Liui. l.33.Fuga comitum,& quiritatio.

QVIRITATVS,huius quiritatus,clamor urbanorum,ut Iubilatus ruſticorum,ut oſtendit Valla ex auctoritate Varronis. Plin.epiſto. 106.Audires ululatus fœminarum,infantium quiritatus, clamores uirorum.

QVIRITES,ium,uel,Quiritum,κυρῖται,ῥωμαῖοι,Romanorum nomen à Curibus Sabinorum urbe impoſitum.Romulus enim inito fœdere cum T.Tatio Sabinorum rege, eoque in partem regni, Sabiniſque in urbis portionem receptis, ut nouorum incolarum beneuolentiam aliqua ſibi ratione conciliaret,miſtam Romanorum Sabinorumque gentem uno nomine Quirites appellauit.Li. 1.Legitur & accuſatiuus ſingularis Quiritem,à nominatiuo,ut uidetur,Quiris.Perſi.Sat. 5. Quibus una quiritem Vertigo facit. Ouid.1.Am.Si pulſaſſem minimum de plebe Quiritem.

QVIRITO,as,pen.prod.ſeu.Quiritor,taris,*Lamentarſi*, *gridare*, χετλιάζειν,ποτνιᾶσθαι,lamentor, mœſtaque uoce Deorum hominumque auxilium inuoco. Quæ ſignificatio tracta eſt à conſuetudine Romanorum,qui iniuria affecti,Quiritum opem implorabant. unde Varro Quiritare interpretatur, Quirites ciere. Nonius: Quiritare eſt clamare,tractum ab iis, qui Quirites inuocant Lucil.l.12.Sat. Concurſus uelut aurai, clareque quiritans. Liui.l.39. Nulla uox Quiritantium inter ſtupra, & cædes exaudiri poterat.

QVIS,Qui,Quæ,Quod,uel Quid, quandoque interrogatiue ponitur.Virg.1.ecl.Quæ tanta fuit Romam tibi cauſa uidendi? Plau. Quod facinus auſi tantum? Aliquando infinite. Cic.Cum præcepta neſcio quæ diſcipulis ſuis palam tradidiſſet.Plaut. Nec mihi quod facinus conſcirem,inueni.Accipitur aliquando Quis,pro aliquis.Suet.in Claudio.Si quem alium,& ſe liberum aſſe.Pli.epi.6. l.3.Nec uitia,ſi qua ſunt,celant.Ponitur autem Quis, admirãtis pro qualis.Virg.9.Aeneid.Quis globus ò ciues. Olim tam fœminino,quàm maſculino genere proferebatur.Pla.in Aul. Quis ea eſt,quam uis ducere uxorem? Virg.11.Aen.Qui cum partiri curas,ideſt,cum qua.Loquitur enim de Acca,quæ erat una ex comitibus Camillæ.Accipitur aliquando Qui,quæ,quod,pro quantus, quanta,quantum.Quinct.Hoc ſi ſciſſes pater,affirmo, promitto, (cuius pietatis es)nemo se anteceſſiſſet,ideſt,quantæ pietatis es. Huiuſmodi autem orationes tribus efferimus modis: ut, Qua es humanitate,cuius humanitatis es, & Quæ tua eſt humanitas. Inuenitur & quis aut,(ut nonnulli ſcribere malunt)Queis in datiuo & ablatiuo pluralibus: uerum hoc à ſingulari nominatiuo tempore diſtinguitur.producitur enim,cum in nominatiuo corripiatur.Luca.l.2. Proh fata,quis ille,Quis fuit ille dies? Hor. in Ser. Queis humana ſibi doluit natura negatis.Fit autem Queis à ſingulari Quo,ſicut à Domino Dominis.Contra ab ablatiuo Qui, fit Quibus,ſicut à facili Facilibus.Seruius in illud Virg.1. Queis ante ora patrum,Quis,inquit,& Quibus ſecundum artem dicimus.ab eo enim quod eſt Qui in bus mittit: ab eo quod eſt Quo, in is.Sed à tertia declinatione in uſu ſunt datiuus,& ablatiuus plurales: licet antiqui omnibus uſi ſint caſibus. Denique Cato in Orig.Ques,Quium,declinauit,ſicut Puppes,puppium:Ques, inquiens,ſunt populi?

QVISNAM,*Chi?* τὶς ποτε,interrogatiuum eſt,pro Quis. Ter.in An. Quiſnam homo eſt? Aliquando infinite ponitur.Plin.l.11.c.35. Delphini,quonam modo audiant,mirum.

QVISQVAM,& Quiſpiam,idem quod aliquis.Quiſquam,olim tam maſculino,quàm fœm.iungebatur.Ter.in Eun.Illarum neq; quiſquam te nouit.Ibidem:Hunc oculis ſuis Noſtrarum nunquã quiſquam uidit.Aliquando pro quilibet.Cice.ad Terentiam:Niſi uos fortiores cognoſcerem,quàm quenquam uirum.

QVISQVILIAS,liarum,περιψήματα,σκύβαλα,purgamenta terrarum,& quicquid ex arboribus,ſurculorum,foliorumque,& florũ minutim decidit:unde nomen uenit,uelut quicquid cadit, inquit Feſtus.Ob id Cæcil.Quiſquilias uolantes uenti ſpolia appellat. Cic.l.1.epiſt.ad Att.homines nihili & perditorũ fæcem per tranſ-

tionem,

lationem, Quiſquilias appellat. Idem pro Sea. Omitto iã Numerium, Serranum, Aelium quiſquilias ſeditionis Clodianæ. Antiqui hoc nomen etiam in numero ſingulari declinarunt, ut docet Feſtus, afferens teſtimonium ex Næuii Tegularia: abi deturbate ſaxo, quiſquilia, non homo.

QVISQVILIVM, lii, κόκκος. Dioſc. exiguus frutex ilicis, producens coccum, granum ad tingendas ueſtes gratiſſimum. Pli. l. 16. c. 8.

QVISQVE, *Ciaſcuno*, ἕκαστος, uniuerſale ſignum eſt, idem ſignificans quod omnes, unoque uerbo eſt contentum. Virg. l. 7. Aen. Quiſq; ſuos patimur manes. Iungitur eleganter cum ſuperlatiuis, aut iis, qui ſuperlatiui uim habent: qualia ſunt numeralia ordinis, & eorum interrogatiuum Quotus: uel cum poſitiuis, quæ ſuperlatiua uſitate non recipiunt. Ci. l. 1. Aca. Recentiſſima quæque ſunt emẽdata maxime. Pla. in Pſe. Vix eſt decimus quiſq;, qui ſe ipſum nouerit. Cicer. 2. Tuſc. Quota enim quæque eueniunt, ut ab his ſunt prædicta?

QVISQVIS, quicunque, uel omnis qui: deſiderat duo uerba. Pla. in Stich. Quiſquis prætereat, comeſſatum uolo uocari.

QVIVIS, quilibet, unus è multis quem uelis. Ci. pro Quint.

QVO, *Quanto*, ἢ ὅσῳ, accipitur pro quanto, habetque ſibi reſpondentem particulã Hoc uel Eo. Cic. pro Roſc. Com. Quo quiſq; ingenioſior, hoc docet laborioſius. Idẽ pro Quio. Quæ quo plura ſunt, eo te meliore mente noſtra audire oportet. Aliquando eſt aduer. loci. Virg. l. 1. Aene. Quoue tenetis iter? ideſt, ad quem locum tẽditis. Aliquando eſt coniunctio, idem ualens quod Vt. Pli. Iun. Neque enim id feci, quod tibi moleſtus eſſem. Aliquãdo pro quare, ut inquit Donat. Ter. in And. Quo æquior ſum Pamphilo. Aliquando pro ad quid. Horat. lib. 1. epiſt. Quo mihi fortuna, ſi non conceditur uti?

QVOAD, donec, quouſque: ex ad & quo compoſitum, ſed præpoſtero ordine præpoſitione poſtpoſita. Sal. Dummodo puretis uos tutos eſſe, quoad reliqua multitudo aduenerit: quouſque. Ci. l. 1. Off. Tã diu uelle debebis, quoad te, quantum proficias, non pœnitebit, id eſt, quandiu. Nihil autem differunt hæ locutiones, quoad uiuam, & quoad moriar. quamuis enim contraria eſſe uideantur, idem tamen ſignificant. Poteſt etiam eſſe interrogatiuum. Ter. in Phor. Senem quoad expectatis ueſtrum? Item relatiuum. Cic. ad Treb. Quoad opinatus ſum me in prouinciam exiturum, quæ tibi ultro obtulerim, meminiſſe te credo. Idem Att. Quouſque? inquies quoad erit integrum. Aliquando rei, & ingenii facultatem, ſiue tẽporis commoditatem ſignificat. Idem in Lælio: Vt, quoad poſſem, & liceret, ab eius latere nunquam diſcederem.

QVOADEIVS, quoad: nam particula eius, inanis eſt. Cic. Appio. Si eam, quoadeius facere poſſis, quam expediſſimam mihi trades.

QVOADVSQVE, quouſque. Accius: Nihil te impedio, quoaduſque rem peragas.

QVOCIRCA, quapropter, quamobrem. Cic. in Catone.

QVOD, poteſt capi relatiue, interrogatiue, & infinite, ut oſtendimus in dictionibus quis, & qui. Ponitur aliquando ſine manifeſta dictione regente, ſubaudita præpoſitione Ob, uel Propter. Terent. in Hec. Quod me accuſat nunc uir, ſum extra noxiã. Plaut. in epi. Animum aduerte, ut, quod ego ad te uenio, intelligas. Pro quantum. Cice. pro Roſc. Am. Qui omnes, quod ad me attinet, uellem uiuerent. Aliquando pro quadam connexione accipitur. Cice. Terentiæ. Quod utinam minus uitæ cupidus fuiſſem. certe nihil, aut non multum in uita mali uidemus. Aliquando pro in quo. Idem: ut: Si quid ſit, quod mea opera opus fiet. Aliquando pro quicquid. Cic. pro domo: Ornamentorum quod ſuperfuit in fanis: domum ſuam deportauit. Aliquando eſt coniunctio cauſalis, pro quia: ut, Quòd ſcribas, lætor. Et, Non caſtigo te, quod odio habeam, ſed quo meliorem efficiam. Vbi enim poteſt eſſe Quod, ibi etiam quia: & ibi poteſt eſſe Vt, ubi poteſt eſſe quo, & ecõtrario: ut, Nõ te caſtigo quia odio habeam, ſed ut meliorem efficiam. Quandoque pro Sed, & in principio locari ſolet. Cice. Quod ſi quis à me huius conſilii mei cauſam quærat, ita reſpondebo. Ponitur aliquãdo pro cur. Vir. 3. ecl. Si ad uitulam ſpectes, nihil eſt quod pocula laudes. Cic. ad Terentiam: In uiam quod te des hoc tempore, nihil eſt. Aliquando præcedentis uerbi ſignificationem determinat. In Sal. Credo, quòd non omnes tui ſimiles incolumes in urbem ueniſſent. Aliquando pro ut, inquit Donat. Teren. in Phor. Vin' facere, quòd ego gaudeam Nauſiſtrata, & quòd tuo uiro oculi doleant?

QVODAMMODO, qđ aliquo pacto. Cicero de Amic. Ob uirtutẽ eos etiam, quos nunquam uidimus, quodammodo diligimus.

QVODCVNQVE, Cic. contra Rul. Non omnia, quæcunque loquimur, ad artem ſunt reuocanda. Aliquando pro quantumcunq;. Ci. Brut. Quodcunque militum contrahere poteris, contrahe.

QVO IVRE, QVAQVE INIVRIA, per fas, & nefas, uelis nolis. Ter. in And. Quo iure, quaque iniuria, præcipitem me in piſtrinum dabit.

QVOMODO, interrogatiua particula, ſiue admiratiua. Cic. Att. l. 10. Tulliæ noſtræ mirifica uirtus. quo modo illa fert publicam cladem? Accipitur & relatiue. Idem de Aruſp. reſp. Ex ſua concio ri ſit hominem, quo modo ipſe gloriari ſolet, ducentis confixum ſenatuſconſultis. Aliquando indefinite. Cic. Lentul. Hæc negotia quomodo ſe habeant, ne epiſtola quidem narrare audeo.

QVOMODOCVNQVE qualicunque ratione, qualitercunque, quoquo pacto. Pla. in Pœn. Quomodocunque. quanquam ſumus pauperculi, eſt domi quod edimus. Componitur quoque Quomodo cũ nam. Cic. ad Q. Fr. l. 2. Quomodonam mi frater de noſtris uerſibus Cæſar?

QVONAM, *Doue*, ποῖ, aduer. ad locum. Pla. Trin. Quonam, niſi domum? Cic. Att. l. 8. Eum ſi nunc ſequor, quonam? Quonam ablatiuus, à Quinam, iungitur ablatiuo Modo, eſtque tanquam una dictio uice aduerbii poſita: & modo interrogatiue accipitur. Cice. 2. de Fin. Quonam, inquit, modo? Modo indefinite. Idem. l. 4. de Fin. Admirantes quæramus, quonammodo uitam agere poſſimus.

QVONDAM, *Altre fiate*, πάλαι, olim. modo præteritum tempus denotat: Cicer. 2. de Inuen. Crotoniatæ quondam, cum florerent omnibus copiis. Idem. Fuit iſta quõdam in hac rep. uirtus. Modo futurum. Virgil. Quondam tua dicere facta Tempus erit. Modo præſens. Idem. 2. Aeneid. Quondam etiam uictis redit in præcordia uirtus. Quandoque pro ſemper. Idem: Vt quondam in ſtipulis magnus ſine uiribus ignis.

QVONIAM, coniunctio cauſalis. Ter. in And. Ea quoniam nemini obtrudi poteſt, itur ad me. Poteſt eſſe ſubcontinuatiua. Cic. pro Planc. Quoniam tu ita uis, ne nimium gratum eſſe concedam. Interdum, auctore feſto, ſignificat poſtquam. Plau. in Aſin. Quoniã ambo, ut eſt lubitum, nos deluſiſtis, datisne argentum?

QVOQVAM, *Ad alcun luogo*, ποῖ, aliquo. Cice. 4. Verr. O Verrea præclara, quoquam ſi acceſſiſti, quo non attuleris tecum iſtum diem.

QVOQVE, *Anchora*, καί, coniunctio eſt copulatiua, poſtpoſitiui ordinis, idem ſignificans quod etiam. Aliquando pro ſimiliter. Virg. in Daphnide: Damnabis tu quoque uotis. Huic particulæ aliquando iungitur Etiam. Ter. in Hec. Ego quoque hoc etiam credidi aliquando.

QVOQVOVERSVS, uel Quoquouerſum, πάντη, uerſus omnes partes, uerſus quemcunque locum. Cæſa. in Com. Claſſem quoquouerſum dimittunt. Colum. l. 2. c. 5. Pedes interualli quoquouerſus octo.

QVOQVO, ποῖ ἂν χῶρος, ad quẽcunque locum. Pla. in Merc. Mens mihi illam quærere, quoquo hinc abducta eſt gentium. Eſt etiam Quoquo ablatiuus à quiſquis. Cice. Ad Att. l. 9. Quoquo tempore fuerit. &c.

QVOQVOMODO, qualitercunque. Ci. Ad Acilium l. 13. epiſt. Quoquomodo ſe res habeat, peto à te, ut eum expedias.

QVORSVM, ποῖ, uerſus quem locum, quaſi quo uerſum. Et modo interrogatiue accipitur: ut, Quorſum inſtituiſti iter? Modo relatiue: ut, Meridiem uerſus curſum tenetis, quorſum & nos. Modo indefinite, ut, neſcio quorſum eam. Ter. in Eunuc. Neſcio, neq; unde eam, neque quorſum eam. Idem ibidem per tranſlationem dixit: Neſciebam quorſum ires: hoc eſt, quid tuis uerbis uelles. Dicimus & Quorſus. Cice. de Clar. Ora. Quorſus iſtuc?

QVOT, tam relatiue & infinite, quàm interrogatiue accipi poteſt: ut, Quot nummi tibi ſunt? Scio quot nummos habes. Pla. in Rud. Quot ſunt? S. totidem quot tu, & ego ſumus.

QVOTANNIS, ſingulis annis. Plaut. in Epid. Quotannis inueniunt noui ma noua? Cice. 4. Verr. Siculi quotannis tributa conferunt.

QVOTENNIS, *Di quanti anni*, ἀμφὶ πόσα ἔτη, interrogatiuum eſt, ſignificans, quot annorum.

QVOTENVS, ποσαῖος, interrogatiuum eſt numeri diſtributiui teſte Priſciano, ut, Quotenis bobus arat? binis. Accipitur & indefinite. Cic. Att. Neſcio quotenorum iugerum.

QVOTIDIANVS, a, um, quod quotidie fit. Plau. in Merc. Quæque habeat quotidianum familiæ coctum cibum. Cice. 2. de Diuin. Sũt hæc quotidiana. Per tranſlationem accipitur pro uulgari. Teren. in Eunuc. Tædet harum quotidianarum formarum.

QVOTIDIE, ſingulis diebus, à Quotus, & Dies. ſunt qui ſcribant cotidie. itaque olim ſcribi ſolitum eſſe oſtendit Quinct. li. 1. Inſtit.

QVOTIES, ποσάκις, interrogatiuum, ſignificans quot uicibus. Plaut. Curc. Quoties dicendum eſt? Cic. 4. Verr. Quoties, & quot nominibus auferes? Idem in Catil. Quotiens iam tibi extorta eſt ſica iſta de manibus? Accipitur & relatiue, habetque antecedens Toties. Cice. de Ora. Toties, quoties præſcribitur.

QVOTIESCVNQVE, *Qualunque uolta che*, quoties. Cic. pro Clu. Quotienſcunque dico, toties uideor mihi in iudicium uenire.

QVOTQVOT, quotcunque, quantumuis multi. Brutus Ciceroni. Peream, ſi te omnes, quotquot ſunt, conantem loqui ferre potuerint.

QVOTVPLEX, cis, quot generum, quot ſpecierum, quot modorum.

QVOTVPLVS, a, um, interrogatiuum, Quotuplum reddit ager? Relatiuum, Centuplum Aegyptii reddunt agri, quotuplum uix noſtri.

QVOTVS, a, um, πόστος, interrogatiuum. Hor. 2. Ser. Sat. 6. Hora quota eſt? Aliquando pro quot. Mar. Dic quotus es, quanti cupias cœnare, ideſt, quot eſtis. Cum particula Quiſque. Cic. 1. de Nat. de.

Quotus

Quotus quiſque formoſus eſt? ideſt, quot ſont formoſi? quaſi dicat, pauciſſimi. Quandoque pro Quantus. Iuu. Quota portio fecis Achææ: ideſt, quantilla portio, quaſi dicat, minima.

Qvotvs qvisqve, πόσος, idem ſignificat, quod quot: ut quotus quiſque eſt, qui aliter ſentiat? Cic. pro Plan. Quotus quiſque iuris peritus eſt? De Orat. Quotus enim quiſque eſt, qui teneat artem numerorum? Idem. l. 2. de Diui. Quota enim quæque res euenit prædicta ab iis?

Qvotis, quolibet. Ter. Hau. Abeat quouis gentium

Qvovsqve, *Sino à che tempo*, μέχρι τίνος, μέχρι τοῦ, quandiu, ad quod uſque tempus. Cic. Att. l. 1. Quouſque hunc regem feremus? Idem de Som. Scip. Quouſque humi defixa erit tua mens. Interdũ Ad quem uſque locum, ut, Quouſq; Cæſari Obuiã progreſſus es?

Qvvm, ὅτε, idem quod quando. Cice. de Inuen. Fuit quoddam tẽpus, cum in agris paſſim homines beſtiarum more uagabantur. Aliquando, quoniam. Sal. in Cic. Sed quum in te modeſtiam nullam animaduerto, reſpõdebo tibi. Interdum idem quod quamuis Cic. 13. epiſt. Cum antea ſtudio ſe commendabam Marcellum, tũ multo nũc ſtudioſius. De orthographia huius dictionis uariæ ſunt opiniones. Sunt qui perpetuo ſcribant per c, ſiue aduerbium ſit, ſiue coniunctio, aut etiam præpoſitio, ſolaq; accentus nota ſuper poſita, aduerbium, coniunctionemq; præpoſitione diſtingunt. Victorinus autem in orthographiæ præceptis, Quum temporis aduerb. per q, & u, ſcribendum aſſerit. Quinct. li. 1. c. 13. de orthographia auctor eſt, à multis hanc differentiam fuiſſe obſeruatam, ut pro aduerbio tẽporis ſcriberent Quom pro coniunctione autem cauſali Quum: pro præpoſitione uero cum.

Qvvm primvm, *Subito che*, ἐπειδὴ τάχιστα, duæ partes ſunt, duo exigentes uerba. idem enim ualent, quod ubi primum. Virgil. Eclog. 7. Quum primum paſti repetent præſepia tauri.

DE LITERA R

R Litera ſemiuocalis eſt, & liquida, quæ poſt mutam in eadem ſyllaba poſita, præcedentem ſyllabam ſi natura breuis ſit, modo longam, modo breuem facit: ut Oui. in dictione Patrẽ exẽplum poſuit: Iam patrem, famuloſq; patris, lucẽq; timebam, ubi Pa, ſyllaba & producitur, & corripitur. Conuertitur, in l, ut Intelligo, pro interlego: Pelluceo, pro Perluceo. In ſimplicibus, ut Niger nigellus, Vmbra, umbella. In s, ut Arbos, pro arbor. Odos pro odor. Aliquãdo in duo ſſ, ut Vro, uſſi: gero, geſſi. In u, conſonantem, ut, Sero, ſeui: Tero, triui. In o, ut Aeneus, pro æreus. Perſius Literã caninam appellat, quod tremula linguæ uibratione, canum, cum ringuntur, ſonum imitari uideatur.

R ANTE A

Rabsa, æ, pro Rabies, ut annotauit Nonius, citans Cæcilium in Hypobolymæo: Rabia rabere ſe ait.

Rabide, Cicer. 5. Tuſcu. Quem uidemus omnia rabide appetẽtẽ.

Rabidvs, da. dum, λυσσῶν, qui rabie laborat. Pli. l. 29. c. 5. In canis rabidi morſu tuetur capitis canini cinis illitus uulneri. Tranſlate accipimus pro eo, qui ſupra modũ ira effertur. Vir. l. 6. Ae. Vt primum ceſſit furor, & rabida ora quierunt. Idem. 2. Ge. At rabidæ tigres abſunt.

Rabies, rabiei, *Rabbia*, λύσσα, morbus canum, cum ueluti furore quodam acti, huc atque illuc rapiuntur, nec ullum quietis locum inueniunt. Alii Rabiem, quaſi rauiem dici putant à raucitate uocis, qua canes præ calore infeſtantur. Pli. l. 29. c. 5. Vtiliſſime iecur eius, qui in rabie momorderit, datur. Ouid. 14. Metam. Stat q; canum rabies. Ponitur & pro furore, & ad homines transfertur. Ci. 3. Tuſcul. Hecubam putant propter animi acerbitatem quandam & rabiem in canem eſſe conuerſam. Horat. in Arte: Archilochum proprio rabies armauit iambo.

Rabiose, rabie correpti. Cic. 4. Tuſc. Nihil rabioſe fecerunt.

Rabiosvlvs, dimin. Ci. Trebatio, l. 7. epi.

Rabio, bis, ire, λυσσάω, rabie agitor. Varro: Quid eſt quod latres? qui rabis? Nonius tamen in loco Varronis iam citato Rabis, eſſe exiſtimu à Rabo, tertiæ coniugationis uerbo. quo & Cæciliũ uſum oſtendit in Hypobolimæo Rabia rabere ſeſe ait.

Rabiosvs, a, um, λυσσώδης, ὑδρόφοβος, proprie de canibus dicitur, qui rabie laborant, & de aliis animalibus, qui ex canis morſu rabiem contraxerunt. Pli. l. 29. Datur morſis à cane rabioſo, ne rabidi fiant. Per tranſlationem, qui ira præceps fertur, ita ut rabie agitari uideatur. Cicer. 4. Tuſcu. Vide ne fortitudo minime ſit rabioſa.

Rabvla, læ, dicebatur, inquit Nonius, quem nunc aduocatum uel patronum cauſarum dicimus: ſiue à rabie, ut eidem Nonio placet, ſiue, à raui ideſt, raucitate, ut is ſit Rabula, qui in negociis agendis acer eſt, & rabioſus, quiq; (ut ait Feſtus) in multis intentus eſt negociis, paratusque ad radendum quid, auferendumque. Alii Rabulam dictum malunt à radendis auribus. nam ut à fando fabula, à nando nabula: ita à radendo rabula. nec alia ratione rabulas in foro dictos puto, quàm quòd radant, offendant aures, & (ut ait Quinct.) nimia uerboſitate feriant, quaſi ab inſtrumento illo nuncupati, quòd Rabula commodius, quàm Radula, uocari poſſit. Cicer. 1. Orat. Non declamatorem aliquem de ludo, aut rabulam de foro, ſed doctiſſimum, & perfectiſſimum quærimus oratorem.

Racemarivs, malleolus, is dicitur, ex quo pampini pullulant, uel ſteriles, uel certe minus feraces, ut inquit Col. lib. 3. ca. 18.

Racematio, collectio racemorum, qui à uindemiatoribus ſunt præteriti.

Racematvs, a, um, βοτρυωτός, quod acinos habet, ſiue baccas ut etiam granum racemi modo diſpoſita. Plin. l. 18. ca. 7.

Racemifer, a, um, βοτρυοφόρος, quod racemos fert. Ouid. 3. Meta. Ipſe racemiferis frontem circundatus uuis. Idem 15. Met. Victa racemifero lyncas dedit India Baccho.

Racemosvs, a, um, βοτρυώδης, quod eſt racemis plenum. Plin.

Racemvs, mi, *Racimo, grappolo*, βότρυς, pars botryonis, ſiue potius ipſe botryon, qui & Botrys, more Græco, & Botrus noſtris dicitur, i. integra uua ex multis conſtans acinis. Vir. l. 2. Ge. Tumidis Bumaſtæ racemis. Horat. 2. Car. Iam tibi lividos Diſtinguet autumnus racemos Purpureo uarius colore. Virg. tamen. l. 2. Geo. Aperte Racemos diſtinguit ab uuis, cum ait, Et turpes auidus prædam fert uua racemos. quo tamen in loco Vuam nõnulli figuratæ pro ipſa uite poſitam interpretantur. Dicitur item Racemus de aliis fructibus, qui uuæ in modum ex pluribus acinis ſunt conglobati. Pli. de hedera. Aliis denſus acinis, & grandior racemus.

Radiatio, ἀκτινοβολία, radiorum eiaculatio, ſplendor. Plini. lib. 36. cap. 5.

Radicitvs, ῥιζόθεν, à radice, uel uſque ad radicem. Plin. lib. 18. ca. 26. Herbas malas radicitus erui. Per tranſlationem pro penitus. Plau. in Moſt. Maleſacta ueſtra reperi radicitus. Catul. Arg. Ille mulit radicitus altas Fagos. Propert. lib. 3. el. 7. Huic fluctus uiuo radicitus abſtulit ungues. Cic. 1. de Finibus Cupiditas tollenda eſt, atque extrahenda radicitus.

Radico, cas, p. p. *Far le radici*, ῥιζόω, ſiue radicor, aris, radices ago, radices emitto. Pli. lib. 17. c. 7. Frumenta multis radicantur fibris. Radicatus, a, um, quod iam radices egit. Col. de arbor. c. 20. Arbores aut radicata ſemina autumno ſerito. Hic Eradico, uſque ad radices, uel una cum radicibus euello.

Radicosvs, a, um, quod multas radices habet. Plin. l. 16. ca. 34.

Radicvla, æ, ῥιζίον, parua radix. Col. l. 3. c. 15.

Radicvla, herba, ſuccum habens lauandis lanis, & ab œſypo repurgandis accommodatiſſimum. Pli. l. 19. c. 3.

Radio, as, are, *Reſplendere*, ἀκτινοβολέω, λαμπρύνω, radios emittere. Ouid l. 2. Met. Argento bifores radiabant lumina ualuæ. Pro. l. 4. El. 1. Infeſtis miles radiabat in armis. Ouid. 3. Am. El. 3. Radiant, ut ſydus ocelli. Radior, aris. Ouid. l. 4. De Pon. El. 4. Galeæ gemmis radientur, & auro. Radians, tis. Virg. 6. Aen. Arma ſub aduerſa poſuit radiantia quercu. Radiatus, adiect. quod radios emittit. Cic. 4. Ac. Sol ipſe hic radiatus me intueri uidetur. Radiata rota, Var. 3. re ruſt. cap. 5.

Radiosvs, multos emittens radios. Pla. in Stich. Radioſus ſol.

Radivs, dii, *Raggio*, ἀκτίς, ſplendor à ſole emicans. Cice. 5. de Fin. Vt ſtellæ in radio ſolis, ſic iſtæ in uirtutum ſplendore ne cernuntur quidem. Ouid. l. 2. Meta. Tum primum radiis gelidi caluere Triones. Transfertur & ad fulgorem oculorum. Plin. Cuius ex oculis radii nocte micantes cernuntur. Gel. l. 1. c. 16. Stoici cauſas eſſe uidendi dicunt radiorum ex oculis in ea, quæ uideri queunt, emiſſionem. Item. Radius dicitur uirga, qua geometræ lineas indicant. Virg. 3. Ecl. Deſcripſit radio totum qui gentibus orbem. Item textoris inſtrumentum, quo ſubtegmen ſtamini inſeritur, radius appellatur. Vir. 9. Aen. Excuſſi manibus radii reuolutaque pẽſa. Radii quoque in rotis dicuntur, qui hinc centro, illinc canthis inſeruntur. Vir. 1. Geor. Hinc radios triuere rotis. Inſtrumentum etiam, quo raduntur menſuræ, Radius uocatur. Pla. Dii, tantam nobis lætitiam, tot gaudia, ſine radio cumulent. Radii item dicũtur oliuæ oblongæ. Virg. l. 2. Ge. Orchites, & radii, & amara pauſia baccha. Hos & radiolos nominat. Col. l. 12. cap. 47. Eſt & radius paſtinacæ piſci pro telo. Pl. l. 29. c. 42. Paſtinaca ex occulto tranſeuntes radio figit. Radius item à rei anatomicæ peritis dicitur minus brachij os, intercubiti curuaturam, & carpum ſitum, maiori oſſi, quod cubitum appellant, ſuperincumbens.

Radix, cis, ῥίζα, ima pars plantæ, qua alimentum trahit. Cice. 5. de Fin. Videmus ea, quæ terra gignit, corticibus & radicibus ualide ſeruari. Virg. l. 2. Ge. Pullulat ab radice aliis denſiſſima ſilua. Radices montis, imæ partes montis. Cæſ. l. 1. Bel. Ci. Ab infimis radicibus montis, caſtra facere conſtituit Agere radices, eſt radices emittere, & ſtabiliri. Cic. l. 2. Off. Vera gloria radices agit, atque etiam propagatur. Defixum radicibus. Cicer. 4. Phil. Virtus eſt altiſſimis defixa radicibus, quæ nunquam ulla ui labefactari põt.

Rado, is, ſi, ſum, *Radere, mondare*, ξέω, ξύω, complano, extirpo, mundo. Iuuen. Sat. 6. Nam Sergiolus iam radere guttur Cœperat. Sue. in Calig. Regulos quoſdã barbam poſuiſſe, & uxorum capita raſiſſe ad indicium maximi luctus. Virg. l. 7. Aen. Proxima Circææ raduntur littora terræ. Lucr. l. 5. E[illegible] radentia flumina rodunt.

Radere

Radere aures, eſt re aliqua inamœna aures offendere. Quinct. lib. 3. Ne ieiuna atque arida traditio aures, præſertim delicatas, raderet. Aliquando pro ſcalpere. Plau. in Aul. Radebat pedibus terrã, & uoce crocitabat. Raſus, ſa, ſum. Virg. l. 8. Ge. Tũ læues calamos, & raſæ haſtilia uirgæ. Ouid. l. 3. de pont. El. 4. Vtque meus lima raſus liber eſſet amici.

Radvla, *Raſparuola*, inſtrumentum ferreum, à radendo dictum, quo doliorum ueterum pix liquata educitur, ut deinde iterum picentur ad futuram uindemiam. Col. l. 12. c. 18.

Raia, *βάτος*, genus piſcis plani, & cartilaginei, in tergo, & cauda ſpinas habens iis ſimillimas, quæ in rubo uiſuntur: unde & *βάτον*, Græci, id eſt, rubum appellarunt. Pli. l. 9. c. 42. & Hermolaus c. 42.

Ralla, genus ueſtis, à raritate, teſte Nonio. nam rarum facit dimi nutiuum Rallum. Plaut. in Epi. Tunicam rallam, tunicam ſpiſſam.

Rallvm, à radendo, ferrum, quo uomeres identidem purgantur in arando.

Ramale, lis, ramus inutilis ex arbore deciſus. Ouid. lib. 4. Meta. Multifidaſque faces, ramaliaque arida. Perſi. Satyr. 1. Vt ramale uetus.

Ramentvm, ti, *ῥίνημα*, tenuis cuiuſque rei particula: à radẽdo, quaſi raſura. unde ramenta auri, & cæterarum rerum, quæ è ſectione earum rerum decidunt. Fluminum quoque ramenta dicũtur, quęcunque illa ex locis, per quæ fluunt, abradunt Plin. l. 33. c. 4. Aurum inuenitur fluminum ramentis, ut in Tago Hiſpaniæ. Plau. in Bacch. Colum. l. 4. c. 29.

Ramevs, a, um, *κλάδινος*, ex ramo. Virg. l. 4. Ge.

Ramex, cis, *κήλη*, genus herniæ. Plau. in Merc. Tua cauſa rupi ramices: iandudum ſputo ſanguinem. Pli. l. 30. c. 15. Ramices infantium lacertæ uiridis admotæ dormientibus morſu emendantur. De ramice uide Celſum l. 7. c. 18. Hinc ramicoſus, qui ramicibus laborat. Pli. l. 30. c. 15. Ramicoſis, cochlearum cinis cum thure ex oui albi ſucco illitus per dies triginta medetur. Col. l. 9. Aliter accipit ramices, cum inquit de uiario conſtituendo: Per tranſuerſa laterum caua tranſmittuntur ramices, qui exitus ferarum obſerẽt.

Ramosvs, multos ramos habens. Pli. l. 8. c. 34.

Ramvlosvs, adiect. Pli. l. 16. c. 24. Ramuloſa folia ulmo.

Ramvlvs, Cice. 1. de Diuin. Ramulum adductum, in oculum ſuum recidiſſe.

Ramvscvlvs, *κλαδίσκος*, Plin. l. 20. c. 23.

Ramvs, mi, *κλάδος*, *κλὼν*, arborum ueluti brachium. Virg. 2. Ge. Ramos, & brachia tendens. Cic. 3. de Orat. In arboribus non trũcus non rami, non folia ſunt denique, niſi ad ſuam retinendam naturam. Col. l. 4. c. 10. Truncum ſuperpoſuit: mox ramis diffundit, quaſi brachiis.

Rana, næ, *βάτραχος*, genus animalis paluſtris, tam in terra, quàm in aquis, uitam habens. Hæc ſolito uocalior pluuiam denuntiat. Virg. 1. Geor. Et ueterem in limo ranæ cecinere querelam. Sunt & ranæ terreſtres omnium maximæ, quæ quod inter uepres & rubos potiſſimum uiuant, Rubetæ à latinis appellantur. Plin. l. 8. c. 31. Eſt & alia ranæ ſpecies, quam calamiten appellant, quòd inter arundines, fruticeſque uiuat. Eſt autem hæc ex omni ranarum genere minima & uiridiſſima, idem l. 32. c. 10. Sunt item Ranæ mutæ præſertim in Seripho inſula: unde & Rana Seriphia in prouerbium ceſſit, pro homine muto & elingui. Eſt & Rana marina, quam à piſcandi actu Piſcatricem cognominant. totam enim ſe limo operit, ſola exercens corona ea conſpicientes piſciculi, cum prædam ex iis captantes propius accedunt, ipſi ranæ præda fiunt. Plin. li. 9. c. 42. Præter hæc Rana à medicis dicitur, tumor ſub lingua cum inflammatione, quem & Græci *βάτραχον*, Auicenna Ranulam appellat. Quod morbi genus etiam boues nonnunquã infeſtat. Col. l. 6. c. 8.

Ranceo, es, *σαπρὸς εἰμί*, putridus ſum, & rancidus. unde ranceſcere, putreſcere, & ex uetuſtate grauem odorem contrahere.

Rancior. Gel. l. 18. c. 8. Immodice faciunt, & rancide.

Rancidvlvs. Iuue. Sat. 11. Obſonia ſiunt Rancidula.

Rancidvs, da, dum, *σαπρὸς*, putridum & putidum. Hor. 2. Ser. Sat. 2. Rancidum aprum antiqui laudabant, non quia naſus Illis nullus erat. ſed (credo) hac mente, quòd hoſpes Tardius aduenſens uitiatum commodius, quàm Integrum edax dominus cunſumeret. Interdum pro inſuaui. Plin. l. 28. cap. 11. Rancido aſpectu, liuido intus colore.

Rancor, putor. atque odoris grauitas, ex uetuſtate & putredine: à Ranceo, ut Acor ab aceo. Palladius de re ru. Receptacula olei ſint munda, ne nouos ſapores ueteri rancore infecta corrumpant.

Ranvncvlvs, li, *Ranocchietto*, *βατράχιον*, diminut. à Rana. Ranũculos per iocum uocat Vlubrenſes Cic. ad Treb. l. 7. quòd ſibi obſtreperent, tanquam ranæ. Eſt & Ranunculus herbæ genus, quatuor ſub ſe complectens ſpecies. Pli. lib. 25. cap. 13.

Rapa, æ, *Rape*, *γογγυλίς*, herba nulli non notæ dicta, quòd paſſim ex agro rapiatur. Alii deducere à Græcis malunt, qui napi quoddam genus rapis ſimillimum *ῥάφυν*, & *ῥάπυν*, nominant. Pallad. Rapa mutatur in napos, in alio ſolo per biennium ſata: alio uero napus tranſit in rapam. Col. l. 11. c. ult. Napus & rapa duas ſationes habent. Dicitur & Rapum, rapi, neut. gen. Mar. l. 13. Brumali gaudentia frigore rapa. Varro: Ex ſemine braſſicæ uetere ſato naſci aiunt rapam. Col. l. 2. Magis utilia rapa ſunt. Vide Plin. l. 18. c. 13. Theoph. l. 7. c. 4. Dioſc. l. 2. c. 131.

Rapacitas, atis, Colu. l. 1. c. 7. Niſi maxima uel negligentia, ſerui, uel rapacitas interuenit. Cic. pro Cęl. Quis in rapacitate auarior?

Rapax, cis, *Rapace*, *ἅρπαξ*, auidus & rapinis ſemper intentus. Suet. Inopia rapax, metu ſæuus. Ouid. 8. Met. Vtque rapax ignis non nunquam alimenta recuſat. Plau. Perſa: Procax, rapax. Sal. in Cic. Manus rapaciſſimæ, gula immenſa, pedes fugaces. Rapax procella, quòd omnia ſecum rapiat. Catul. epig. 22. Turbida rapacior procella. Rapax natura, id eſt, ſui ſimilium attractrix. Cicer. de Amic. Nihil appetentius ſimilium ſui, nihil rapacius, quàm Natura.

Rapicia, orum, *Rauizze*, *γογγυλίδων κύματα*, teneriores raporũ frondes, & cauliculi, quos in braſſica Cymas appellamus, non ingratum cibum præbentes. Plin. l. 18. c. 13. Rapiciorum gratia. Et Rapicios coles, apud Catonem legimus. c. 35. de re ruſt.

Rapidvs, a, um, *Veloce*, *θοὸς*, uelox, proprieque de fluminibus torrentibus procellis, fulmine, aliiſque id genus, quæ celeritatis impetu obuia quæque ſecum rapiunt. Cice. 2. de natu. deo. Ex Arato: Has inter rapido ueluti cum gurgite flumen. Virg. 6. Aenei. Quæ rapidus flammis ambit torrentibus amnis Tartareus Phlegethõ. Hora. de Arte: Tigres, rapidoſque leones. Oratio rapida, id eſt, concitata. Cice. 2. de Fin. Cum fertur quaſi torrens oratio, nuſquã orationem rapidam coerceas. Hinc rapide, uelociter. Cice. 1. de Leg. Rapide dilapſus cito in unum confluit. Rapiditas, ipſe celeritatis impetus. Cæſ. l. 1. Bel. Ci. Rapiditate fluminis ad tranſcendum impediretur.

Rapina, æ, *Rapina*, *ἁρπαγὴ*, *ἁρπαγμὸς*, eſt rei alienæ per uim ablatio. Cice. 1. Ver. Quas res luxuries in flagitiis, auaritia in rapinis, ſuperbia in contumeliis efficere potuiſſet. Cęſ. 1. Bel. Gal. Satis habebat, hoſtem rapinis populationibuſque prohibere. In hac ſignificatione Rapinam primam ſyllabam habet correptam: cum à rapiendo deriuetur. Ouid. 1. Amo. Eleg. 8. Certior è multis, nec tam inuidioſa rapina eſt. Eſt & Rapina, prima ſyllaba prod. locus rapis conſitus, aut certe rapa ipſa, uno quouis in loco naſcentia. Cato de re ruſt. cap. 35. Rapinam, roles rapicii unde fiant, loco craſſo ſerito. Idem libr. 11. cap. 5. Rapinæ ſiccaneis locis per hos dies fiunt.

Rapinator, *ἁρπακτὴς*, antiquis in uſu erat pro eo, quẽ hodie Raptorem dicimus. Luci. l. 2. apud Nonium: Impune eſt rapinator.

Rapio, pis, pui, ptum, *Rapire*, *torre per forza*, *ἄγω*, *ἁρπάζω*, impetu, & celeritate quippiam auſero. Teren. in And. Sublimem hunc intro rape, quantum potes. Idem in Ad. Cæteros ruerem, agerem, raperem, tunderem. Virg. 4. Georg. Quid faceret? quò ſe rapta bis coniuge ferret? id eſt, ablata. Et libro. 1. Georg. Atque illum in præceps prono rapit alueus amni. Cice. 3. Verr. Rapiunt eum ad ſupplicium dii patrii. Aliquando in præterito rapſi fecit. Cic. 2. de Leg. ex XII. tab. Sacrum, ſacroue commendatum qui clepſerit, rapſeritve, parricida eſto. Aliquãdo eſt uim afferre, uitiare: & proprie de uirginibus atque impuberibus pueris, etiam ſi loco non dimoueantur. Virg. lib. 1. Georg. Et genus inuiſum, & rapti Ganymedis honores. Liui. 26. Nec incendi patriam uidebo, nec rapi ad ſtuprum matres Campanas, uirgines, & ingenuos pueros. Rapere aliquem in ius, eſt quouis modo aliquem compellere, ut ſe iudicio ſiſtat. Apud ueteres etiam conſuetudo erat, ſi quis in ius uocatus ire recuſaret, ut auctor apprehenſis præſentium auriculis, euſque anteſtatus reum uel ui in iudicium adducere poſſet, quod non obſcure docet Horat. l. 1. Serm. Sat. 9. Quò tu turpiſſime? magna Exclamat uoce, &, licet anteſtari? ego uero Oppono auriculam: rapit in ius. Plaut. in Pœn. Rapiamus in ius. Rapere ad pœnam eſt punire. Rapere aliquem in inuidiam, eſt odium in aliquem concitare.

Rapo, ponis, *ἅρπαξ*, raptor. Pomponius: Ne uos comedent auri, argentique rapones. Varro *περὶ ἐγκωμίων*, ut citat Nonius: Hic rapo umbram quoque ſpei deuoraſſet.

Raptim, *Velocemente*, *ἁρπαγδὴν*, *ἁρπαλέως*, celeriter rapiendo. Plin. l. 18. c. 7. Semine raptim auium fame deuorato. Sæpe tamẽ accipitur pro celeriter, ſiue uelociter. Liui. 3. Fabius prædam ex caſtris raptim Antium ueait. Cice. Att. l. 1. Raptim in eam ſententiam pedarii cucurrerunt. Cęſ. 1. Bel. Ci. Aguntur omnia raptim, atque turbate. Cic. ad Att. lib. 2. Hæc raptim ſcripſi.

Raptio, Rapina, & Raptus, diſtinguuntur ab inuicem, quòd Raptio, ad perſonam, Rapina, ad rem, Raptus, ad ſtuprum referantur. Terent. in Ad. Audiui filium in raptione fuiſſe cum Aeſchino. Cic. 5. Verr. Quas res luxuries in flagitiis, crudelitas in ſuppliciis, auaritia in rapinis, efficere potuiſſet. Cic. 4. Tuſc. Quis de Ganymedis raptu dubitat quid poetæ uelint?

Rapto, ptas, frequenter rapio, traho. Vir. 1. Aen. Ter circum Iliacos raptauerat Hectora muros. Taci. l. 12. Raptare inter ſe, immiſere latronẽ globos. Cic. pro Sext. Diſſipati liberi, rapta coniuge.

Raptor

RAPTOR, ἅρπαξ, ἁρπακτὴς, qui rapit. Plaut. in Epi. Raptor hoſtiū glorioſus. Vir. 2. Aen. Inde lupi ceu Raptores atra in nebula. Hor. 3. Carm. Fugies inaudax Prælia raptor.

RAPTVM, pti, Ratto, λεία, λάφυρον, res rapta Liui. 7. Quòd rapto uiuere neceſſitas cogeret. Oui. 1. Metamor. Viuitur ex rapto.

RAPTVRA, ræ, rapiendi actus. Plin. libr. 11. cap. 24. Cum raptura incidit.

RAPVLVM, dimin. à Rapum. Hor. 2. Serm. Sat. 8. Acria circū Rapula. Idem Sat. 2. Cum capula plenus, Atque acidas mauult inulas.

RAPVNCVLVS, li, à quibuſdā appellatur herba, quam Dioſ. γογγύλιον ἄγριον. Pli. Rapum ſilueſtre, uulgus Rapuntium nominat.

RARE, ἀραιῶς, infrequenter, non denſe. Col. l. 2. c. 9.

RAREFACIO, rarum facio. Col. l. 3. Si rarefeceris eas partes, ſupra quas ramum ſecaturus es. Lucr. libr. 6. Et rarefecit calido miſcente uapore.

RAREFIO, ἀραιοῦμαι, paſſiuum à rareſacio. Luc. l. 1. Calidum denſarier ignem, Nec rarefieri. Rarefactum, idem l. 3.

RARANTER, raro. Gel. lib. 1. c. 25. A rarus non dicitur rare, ſed alij raro dicunt, alij rarenter. Cato cap. 103. Dato rarenter bibere. Pomponius Ergaſtulo: Longe ab urbe uillicari, quò herua rarenter uenit.

RARESCO, is, ἀραιοῦμαι, μανοῦμαι, rarum fio, ſiue extenuor. Columel. l. 3. c. 16. Quæ niteat, rareſcunt. Vir. l. 3. Aen. Rareſcent clauſtra Pelori. Stat. l. 1. Syl. Nubila rareſcunt pluuijs.

RARIPILVS, a, um, ψεδνὸς, habens raros pilos. Colume. in Præfat. libr. 1.

RARITAS, μανότης, contraria denſitati. Cice. 2. de Natu. Deo. In pulmonibus ineſt raritas, ideſt, laxitas quædam ſpongioſa. Accipitur interdum pro paucitate & infrequentia. Pli. l. 25. c. 1. Turpiſſima cauſa raritatis.

RARITVDO, μανότης, raritas. Col. l. 1. de Arb. c. 3.

RARO, σπανίως, inſolenter, infrequenter, minus ſæpe. Cic. pro Roſc. Am. Hoc maleficium raro extitit. Rarius comparatiuum, & ſuperlatiuum rariſſime. Cicero. Lent. l. 1. epi. Si rarius fiet, quàm tu expectabis.

RARVS, a, um, μανὸς, ἀραιὸς, ſpongioſum, denſo contrarium. Vir. 4. Aen. Retia rara plagæ. Ouid. 12. Met. Vtue liquor rara ſub pondere cribri Manat. Virg. 7. ecl. Et quæ uos rara uiridis tegit arbutus umbra. Interdum rarus idem eſt, quod infrequens, & non ubique obuius. Ci. de Amic. Omnia præclara rara. Idem Cœlio l. 2. Raras tuas accipio litteras. Hor. 1. Car. Rara fides.

RASILIS, & hoc le, p. c. ξυστὸς, raſus, politus, & nihil extans habens. Oui. 8. Met. Raſilis huic ſummam mordebat fibula ueſtem. Foris Raſilia, Catul. in Epi. Interdum, aptum radi. Vir. 2. Geor. Et torno raſile buxum.

RASIS, genus crudæ picis, quæ ex uetuſtate dura effecta cōtunditur & in puluerem redacta pharmacis admiſcetur. Col. l. 12. c. 20.

RASITO, tas, ξυρέω, ſæpe rado. Gel. l. 3. c. 4. Comperimus nobiles uiros barbam in eiuſmodi ætate raſitauiſſe.

RASORES, κουρεῖς, tonſores, à radendo. tranſlate & fidicines dicuntur raſores, quòd uideantur chordas ictu radere. Nonius.

RASORIVS, a, um, κουρικὸς, unde culter raſorius, dicitur quem alio nomine nouaculam appellamus.

RASTRVM, ſtri, & in plurali raſtri, maſcu. gene. & Raſtra neutro, Raſtello, inſtrumentum dentatum glebis confringendis idoneum. Plin. l. 18. c. 20. Aratione per tranſuerſum iterata, occatio, ſequitur, ubi res poſcit, crate, uel raſtro. Ter. Heau. Iſtos raſtros tamē interea depone. Virg. 1. Ge. Raſtris glebas qui frangit inertes. Raſtris item agri à noxijs herbis purgabantur. Ibidem: Quòd niſi & aſſiduis terram inſectabere raſtris, Heu magnum alterius fruſtra ſpectabis aceruum. Quo in loco Seruius raſtros pro ſarculis accipi tradit. Erant item Raſtri inſtrumenta, quibus uites, arboreſq; ablaqueabantur. Idem 2. Georgi. Procuruam expectant ſalcem, raſtroſq; tenaces. Hinc Raſtelli per diminutionē dicti, quibus defecto fœno prata ſtipulis purgabantur. Var. l. 1. de re ruſt. cap. 49. De pratis ſtipulam raſtellis eradi. Raſtellum item. Suet. in Ner. Pro ſarculo poſuit, aut ſimili inſtrumento, terræ effodiendæ idoneo.

RASVRA, æ, ξυσμὸς, radendi actus. Col. l. 4. c. 39.

RATIO, τὸ λογιστικὸν, princeps, atque nobiliſſima animæ facultas, qua una à cæteris animantibus homo ſecernitur. nam ſenſitiuas animæ facultates cum brutis, naturales etiam cum ſtirpibus habemus communes. Ci. 1. Offi. Duplex uis animorum, atque naturæ: Vna pars in appetitu poſita eſt, quæ hominem huc & illuc rapit: altera in ratione, quæ docet & explanat quid faciendum, fugiendumq;. ita fit, ut ratio præſit, appetitus uero obtēperet. Accipitur & pro ipſa ratiocinatione. Horat. Vincit enim ſtultos ratio inſanire nepotes. Rhetores rationem appellant probatiunculam propoſitioni ſubiectam. ad Heren. li. 2. Ratio eſt cauſa, quæ demonſtrat uerum eſſe id, quod intendimus, breui ſubiectione. Aliquando pro conſilio, & propoſito. Cice. Virg. 2. Mea cum in præteritis rebus eſt cognita, tum in reliquis explorata, atque propiſa eſt. Ter. in Ad. Veſtram nequeo ſatis mirari rationem. Aliquando pro cura. Cic. Planco: Péto à te ut me rationem habere, uelis & ſalutis, & dignitatis meæ. Idem 2. offi. Habenda ratio rei familiaris: quam delabi ſinere, flagitioſum eſt. Cum præpoſitione Cum, ſignificat negotium. Vnde habere rationem cum aliquo, eſt habere quod cum illo agas. Cic. 4. Verr. Nihil cum eo rationis habui. Idem Att. Cum omnibus Muſis rationem habere cogito. Aliquando pro cauſa. Idem ad Cato l. 15. epiſt. Cū ad Cybiſtra propter rationem belli quinque dies eſſem moratus. Aliquando pro uia, & forma. Sal. in Catil. Ego uobis, ſi modo uultis eſſe uiri, rationem oſtendam, qua iſta fugiatis. Quandoque ſupputatio, uel calculus. Plau. in Aul. Supputatur ratio cum argentario. Idem in Amph. Et ut res, rationeſq; ueſtrorum omnium bene expedire uultis. Ratio etiam proportio, dicitur: ut cum tria ad quatuor epitriti, quatuor uero ad ſex hemiolij rationem habere dicimus. Rationem ſui ducere, eſt conſulere ſuo commodo. Cice. ad Treb. lib. 7. Rationibus inferre aliquam ſummam, eſt eam in rationibus perſcribere. Rationem inire, eſt modum inuenire. Ponitur aliquando pro quantitate. Cato de re ruſt. Scito pro ratione fructuum eſſe, ideſt pro modo fructuum, aut quantitate.

RATIOCINATIO, Diſcorſo, λογισμὸς, principis animæ portionis, ideſt mentis functio eſt, ex ſingularibus quibuſdam uniuerſalia inducens communes rerum ac generum ſummas, ex iſq; deinde argumentatione plurima eliciens, de quibus ſcientia habetur, uel opinio. Cicero. 4. de Inuen. Ratiocinatio eſt diligens, & conſiderata faciendi aliquid, aut non faciendi excogitatio. Accipitur aliquando Ratiocinatio, pro argumentis genere, ex duobus pronunciatis cōcluſionem inferente, συλλογισμὸν, uocant Græci.

RATIOCINATIVVS, a, um, quod ad ratiocinationem pertinet. Ratiocinatiuum genus orationis, Cic. 1. de Inu. Quin. lib. 7. cap. 2. Ratiocinatiua, atque collectiua quæſtio. Status ratiocinatiuus, idem lib. 3. c. 6.

RATIOCINATOR, Quaderniero, ſubducendæ rationis peritus, calculatorem nominat Martialis. Col. l. 3. c. 3. Ci. Att. l. 1. Ratiocinatorē, & clientem tuum. Idem 1. Offi. Exercitatio capienda, ut boni ratiocinatores officiorum eſſe poſſimus, & uidere, quæ reliqui ſumma fiat: ex quo, quantum cuique debeatur, intelligas.

RATIOCINIVM, λογισμὸς, ſupputatio, calculi ſubductio. Col. l. 5. c. 1. Hæc non aliena, nec procul à ratiocinio. Et paulo poſt.

RATIOCINOR, ris, Far conto, contare, συλλογίζομαι, ratiocinatione quadam deprehendo, colligo, computo. Gel. lib. 1. c. 1. Plutarchus ſubtiliter ratiocinatum Pythagoram dicit in reperienda ſtatus, longitudiniſq; Herculis præſtantia. Ci. lib. 1. Tuſc. Ratiocinandi utilitate inſpecta, huius artis terminauimus modum. Idem 2. de Inuen. De pecunia ratiocinari, ſordidum eſt.

RATIONABILIS, le, Con ragione, cum ratione. Quinctilia. lib. 5. cap. 11.

RATIONALIS, le, λογικὸς, cui à natura inſitum ut ratione uti poſſit. Quinct. l. 7. c. 4. Falſa eſt finitio, ſi dicas, Equus eſt animal rationale: nam equus animal, ſed irrationabile. ad Heren. l. 2. In cauſa rationali quæretur. Rationales, & procuratores Cæſaris ijdē erant, ut ait Lampridius in Alexandro.

RATIONARIVM, rij, Libro di conti, λογιστικὸς, liber rationum. Sue. in Aug. Tædio diuturnæ ualetudinis, magiſtratibus ac Senatu domum acciris rationarium imperij tradidit. Rationarius, ria, rium, λογιστικός: ut, Rationarius apparitor, Marcel. iuriſconſ.

RATIO, conſtare dicitur, cum iuſta apparet. Pli. Iunior: Mirū quàm ſingulis diebus in urbe ratio conſtet. Pro eodem dicimus, Ratio apparet, cum ſcilicet accepta cum datis collata, paria inueniuntur. Plau. in Trin. Ratio apparet, argentum οἴχεται.

RATIS, tis, ſiue Rates, tis, ſi Probo credimus, Zatta naue, σχεδία, connexarum trabium compages, quæ, antequam nauigia eſſent inuenta, nauium uſum præbebat. Pli. l. 7. c. 56. Nauem primus ex Aegypto in Græciam Danaus aduexit: ante ratibus nauigabatur, Cice. 7. Ver. Cum nauibus aut ratibus conarentur accedere. Καταχρηστικῶς, à poetis pro naui accipitur. Virg. lib. 1. Aen. Diſiecitq; rates. Oui. lib. 14. Met. Fertq; rates pro nas, medioq; ſub æquore mergit.

RATITVS, quadrans, & Ratitus triens, ab antiquis appellati ſunt, quòd in ijs ratis fuerit effigies, ut nauis in aſſe. Nonius.

RATIVNCVLA, læ, λογάριον, dimin. à ratio: quod modo accipitur pro leui & futili ratione. Cic. 2. Tuſ. Concludunt ratiunculis Stoici, cur non ſit malum, quaſi de uerbo, non de re laboretur. Suggerere ratiunculas, idem 3. de Nat. Deo. Modo pro ſupputatiuncula, non magnæ pecuniæ. Tec. in Phorm. Erat ei de ratiuncula apud me reliquum pauxillulum nummorum. Plau. in Cap. Subducam ratiunculam.

RATVMENA, auriga fuit, qui cum in ludis Circenſibus excuſſus fuiſſet, equi eius cum corona, & palma in Capitolium peruenerunt, ſedemque ter luſtrarunt. Ex quo factum, ut porta, per quam intrauerat, Ratumena diceretur. Plinius libr. 8. cap. 42.

RATVS, rata, ratum, *Fermo, ſtabile, coſtante*, κύριος, βέβαιος, firmus fixus, conſtans, immobilis. Ter. in Hecy. Ne, quod egiſſem, eſſet ratum. Cic. 2. de Nat. Deo. Qui cum tam certos cœli motus, tam ratos aſtrorum ordines uideret. Ibidem. Aſtrorum in omni æternitate rati, & immutabiles curſus. Ratum habere aliquid, eſt approbare, confirmare. Cice. pro Roſc. Com. Quis hoc frater fratri tribuit, ut quodcunque retuliſſet, id ratum haberet? Ratum facere, eſt confirmare. Ci. 1. de Diui. Quid habet augur, cur a dextra coruus, à ſiniſtra cornix faciat ratum? Subaudi augurium. Ratum mihi eſt, approbo Cic. ad Gall. l. 7. Quæ te emiſſe ſcribis, non ſolum rata mihi erunt, ſed etiam grata. Pro rata, ſiue pro rata parte, id eſt, habita ratione proportionis. Cæſ. 2. Bel. Gal. Quadraginta iugera in ſingulos proponit, & pro rata parte centurionibus, euocatiſq́ue. Liu. 45. Tantum perdita daturum fuiſſe credunt, & pro rata alijs. Ci. 1. Tuſ. Vt cuique data ſunt pro rata parte, ita longa aut breuia dicuntur. Pro rata portione, Pli. l. 11. c. 15. Ratæ preces, exauditæ. Oui. in Faſt. Efficiatq́ue ratas utraque diua preces. Eſt & Ratus, partic. à uerbo Reor, idem quod arbitratus. Plaut. in Aſin. Ego præter alios meum uirum fui rata ſiccum, continentẽ, amantem uxoris maxime. Idem Amph. Victis hoſtibus, quos nemo ſuperari poſſe ratus eſt.

RAVCAE, uermes terreni, radices arborum lædentes. Plin. libe. 17. cap. 18.

RAVCITAS, raucedo, βράγχος, uocis obtuſitas. Plin. lib. 11. c. 51.

RAVCISONVS, Lucr. Rauciſonoq́ue minantur cornua cantu.

RAVCVS, a, um, *Rauco, roco*, βραγχώδης, qui uocem obtuſam habet, compreſſam, & impeditam. Vir. 11. Aen. Dant ſonitum rauci per ſaxa ſilentia cycni. Vbi Raucos cycnos uocat, non quidem canoros, aut optimam uocem habentes, ſed alarum concuſſione inter uolandum raucum per aera ſonum efficientes. Ponitur & pro feſſo: ut, Rauca fama, Cic. ad Var. l. 9. Te nolo, niſi rumor iam raucus erit factus, ad Baias uenire: id eſt, niſi ipſe rumor defecerit.

RAVDVS, uel Rodus, uel etiam Rudus, *Rozzo, imperfetto*, ἀνέργαστον, teſte Feſto ſignificat rem rudem, & imperfectam. nam & ſaxum quoque Raudus appellant poetæ. Accius Menalippe: Manibus capere rodus ſaxeum grande & graue. Aes quoque rude & impolitum Raudus, Rodus, ſiue Rudus dicebatur. Cincius de priſcis uocabulis apud Feſtum: Omnis materia fere non deformata, rudis appellatur, & ueſtimentum rude, nõ perpolitum. Ad ædem Apollinis æs conflatum iacebat. Id Rudus appellabant. In æſtimatione cenſoria tamen æs infectum Rudus dicebatur.

RAVDVSCVLA, porta Romæ, à raudo, id eſt, ære, quòd ærata eſſet. Var. 4. de Ling. Lat.

RAVDVSCVLVM, culi, ſiue Ruduſculum, dimin. à Raudus, ſiue Rudus proprie es rude & infectum: quanquam nonnunquam etiam pro ære ſignato accipiatur, ut ex Cincio annotauit Feſtus. Vnde in uenditionibus mancupi ſcriptum erat, Rauduſculo libram ferito.

RAVENNA, Ῥάβεννα, urbs in octaua regione Italiæ. Sabinorum colonia, teſte Plin. lib. 3. cap. 15. In ora litoris Adriatici. Hanc quidam à Theſſalis conditam perhibent. Alij poſt exciſam Troiam, alij poſt confuſas hominum linguas in Babylone, conſtructam fabulantur. Liu. auctor eſt, ab Auguſto muris cinctam fuiſſe.

RAVIDVS, χαροπός, quod ex fuluo colore nonnihil ad nigredinem declinat: ut, Rauidi oculi. Col. l. 8. c. 2.

RAVILLAE, dicuntur qui rauos oculos habent. Feſtus.

RAVIS, huius Rauis, raucedo, uocis obtuſitas. Plau. in Aul. Si quid poſcamus, ad rauim poſcamus, prius, Quàm quicquã detur? id eſt, clamoſe adeo, ut uox etiam toties uociferanti rauceſcat. Apul. l. 3. Boando purgaui rauim.

RAVISCELLVS, dimin. Pla. Quis hæc mulier, & ille rauiſcellus qui uenit? Feſtus: Raui coloris appellantur, qui ſunt inter flauos & cæſios, quos Plau. appellat Rauiſcellos.

RAVRICI, Galliæ Belgicæ populi non procul à Rheno: quorum caput fuit Rauricum, ſiue, ut apud Ptolemæum legitur, Auguſta Rauricorum. Vide Althamerum in Tacitum.

RAVVS, ua, um, medium habens colorem inter flauum & cæſium, ut ait Feſtus: ſiue quod ex fuluo deſinit in nigredinem. Cic. lib. 4. Aca. Quia nobis tum cæruleum, tum rauum uidetur. Sic ab Horatio Raua lupa dicitur à colore oculorum, li. 3. Car. Ode. 27. Var. 2. de re ru. c. 2. Rauis oculis.

R ANTE E

RE, ἀνὰ, præpoſitio quandoque perfectionem denotat, ut recognoſco. Quandoque reciprocationem, ut Redamo. Quandoque contra, ſiue aduerſus, ut Reluctor: id eſt, repugno. Quandoque iterum atque iterum, ut reputo. Quandoque reditum ad priſtinum ſtatum: ut Repueraſco, Quandoque ualde, ut Redundo. Quandoque longe. Vir. l. 3. Italiam petere, & terras tentare repoſtas. Seruius, Repoſtas: id eſt, longe poſitas. Sic remoueo, longe moueo. Quandoque deootat contrarietatem ſuorum ſimplicium: ut, Retego, quod eſt rectum denudo: Reſigno, ſignatum aperio: Recludo, clauſum patefacio. Quandoque habet diuerſam, à ſuis ſimplicibus ſignificationem: ut, Reſciſco. nam cum Scire ſit cognoſcere, Reſcire tamen, ſiue reſciſcere, non eſt rurſus cognoſcere, ſed factum aliquod occultius cognoſcere. Aliquando nihil omnino addit ſignificationi ſui ſimplicis. nam Recaleo, nihil aliud eſt, quam caleo.

REAEDIFICO, ficas, *Reedificare, rifar di nuouo*, ἀνοικοδομέω, inſtauro, ædificium collapſum reſtituo. Reædificare meritum pro reſarcire. Cic. ad Att. lib. 6. Cæſarem in merito reædificando diligentiorem fore.

REAPSE, *In effetto*, τῷ ὄντι, ſignificat re ipſa. Pacuuius: Si non eſt ingratum reapſe quod feci. Cic. 1. de Diuin. Formæ quæ reapſe nullæ ſunt, ſpeciem autem offerunt. Idem 5. de Finib. Quod idem reapſe primum eſt.

REATE, reatis, Ῥεάτιον, Stephano ciuitas in Vmbria, Italiæ umbilicus, teſte Plin. lib. 3. cap. 15. Hinc Reatinus gentile. Varr. 2. de re ruſt. cap. 6.

REATVS, tus, *L'eſſere reo, la conditione del reo*, ſtatus & conditio reorum. Iuriſconſultus: Si diutino tempore aliquis in reatu fuerit, aliquatenus pœna eius ſubleuanda erit: id eſt, in eum mitius animaduertendum, id quod euenire ſolet aut iudicum conſilio, in diem longiorem iudicium reijcientium: aut pro ee nata, ſi, quia de cauſa plane nõ liquebat, reus ſæpius ampliatus eſt. pars enim pœnæ uiſa eſt, longa temporis intercapedo in calamitate & miſeria. Iuſti. l. 4. Reuocato igitur ad reatum Alcibiade, duo prælia ſecunda Niceas & Lamachus faciunt. Ad reatum, id eſt, ad cauſam dicendam, inquit Budæus. Errore autem nimio (ut inquit idem Budæus) hæc opinio inter noſtræ ætatis iuriſperitos inualuit, ut Reatus pro crimine capiatur. Eſt autem reatus uocabulum nouum, Ciceronis ætati incognitum: proximo tamen ſeculo, imperãte Auguſto, à Meſſalla primum uſurpatum. Quinct. libr. 8. cap. 3. Meſſalla primus Reatum, Munerarium Auguſtus primus, dixerunt. Mart. l. 5. Si det iniqua tibi triſtẽ fortuna reatũ.

REBELLO, las, *Rebellare*, ἀφίσταμαι, ἀποστατέω, proprie de ijs dicitur, qui in fide, quam principi, aut reip. obligarunt, non permanent: aut qui aliquando uicti, & in deditionem recepti, bellum redintegrãt. Cæſ. 8. Bel. Gal. Si tali ratione plures rebellare cœpiſſent. Liu. 8. Quia cum Latinia rebellare noluiſſent. Rebellare dicuntur uulnera, ſeu alia uitia, cum ſemel curata repullulant. Pli. 25. c. 13. Rebellat humor, Idem lib. 13. c. 12.

REBELLATOR, *Rebello*, ἀποστάτης, qui ſemel uictus, & in deditionẽ receptus, bellum inſtaurat, quiue in fide principi aut ciuitati obſtricta non permanet. Rebellatrix. Liu. l. 40. Prouinciam ingenio ferocem, & rebellatricem. Ouid. 3. Triſt. el. 12. Teq́ue rebellatrix tandem Germania.

REBELLIO, ἀπόστασις, defectio. Cæſ. 3. Bel. Gal. Rebellio facta. Tacit. l. 3. Rebellionem cœptauere.

REBELLIS, le, *Rebello*, ἀποστατικός, qui ſemel uictus, & in deditionẽ receptus bellum inſtaurat, quiue principis aut reipub. ſuæ imperium detractat. Vir. 6. Aen. Gallumq́ue rebellem.

REBELLIVM, lij, *Rebellione*, ἀποστασμός, Rebellio. Li. 1. 5. Deca. l. 2. Qui pacatos ab rebellium incitaſſet.

REBITO, as, *Ritornare*, ἐπανήκω, à Re, & Ito, as, frequent. uerbi Eo, is, quo antiqui utebantur pro reuertor, redeo. Plau. in Cap. Si nõ rebitas huc.

REBOO, reboas, ἀντιβοάω, ex Re, & Boo, remugio, & per tranſlationem reſono. Vir. l. 3. Ge. Reboant ſiluæq́ue & magnus Olympus. Vbi Seruius: Reboo Græcum eſt. nam apud Latinos nullum uerbum eſt quod ante o, finalem habeat o, excepto Inchoo: quod tamen maiores aliter ſcribebant, aſpirationem interponentes duabus uocalibus, & dicebant Incoho.

RECALCITRO, as, *Percuotere co' calci*, λακτίζω, calce ferio. Proprie de equis dicitur: quamuis & ad homines trãsfertur. Hor. 2. Serm. Sat. 1. Cui male ſi palpere, recalcitrat, undique tutus.

RECALCO, ἀναπατέω, rurſus calco. Colum. li. 2. cap. 2. Si uelis humum recalcare.

RECALEO, les, p. c. θέρομαι, caleo. Virg. 12. Aen. Recalent noſtro Tyberina fluenta Sanguine.

RECALESCO, ἀναθερμαίνομαι, rurſus caleſco. Cic. l. 3. de Nat. Deo. Cum motu atque agitatione corpora noſtra recaleſcunt. Ouid. 2. de Re. Quid iuuat admonitu tepidam recaleſcere mentem?

RECALEFACIO, cis, pen. cor. ἀναθερμαίνω, rurſus calidum facio. Ouid. 8. Metam. Calidumq́ue prioris Cæde recalfecit conſorti ſanguine telum.

RECALVASTER, ſtri, diminut. à Recaluus, qui fronte ſubcalua eſt, non toto capite.

RECALVVS, ua, uum, cui non totum caput, ſed ſyncipu̇t caluum eſt. Plau. in Rud. Ecquem Recaluum ſenem?

RECANDESCO, ſcis, *Riſcaldarſi, di nuouo affocato*, ἀναπυρόομαι, à Recandeo, denuo cãdens, ſiue ignitus fio. Aliquãdo pro recaleſcere. Oui. l. 1. Met. Vbi diluuio tellus lutulenta recenti, Solibus ætherijs, altoq́ue recanduit æſtu. Tranſlate quoque ira recandeſcere dicitur, cum ſemel prope lenita, rurſus exaſperatur. Idem lib. 3. Meta. Audito clamore recanduit ira. Interdum eſt candidũ fieri. Idem l. 4. Met. Percuſſa recanduit unda, id eſt, candida facta

eſt è

eſt è ſpumis, concitatum ſolet emittere.

RECANO, recanis, recinui, recentum, ἀνακαλέω, cantu reuoco. Plin. l. 10. c. 33. de perdice loquens: Cum ſenſit fœminam aucupis accedentem ad marem, recinat, reuocatq́;.

RECANTO, as, are. *Cantare al contrario di prima*, παλινῳδεῖν, diuerſa ſuperioribus canere. Inde recantatus, a, um, partic. ut, Opprobria recantata, mutato carmine in laudem conuerſa. Hor. 1. Car. Mitibus Mutare quæro triſtia, dum mihi Fias recantatis amica Opprobrijs. Curæ recantatæ, Ouid. 1. de Rem. Interdum eſt ſonū cantati carminis reflectere. Mar. l. 2. Nuſquam Græcula quod recantet Echo. Plin. l. 28. c. 2. pro incantare uidetur uſurpaſſe: Non pauci ſerpentes ipſos recantari credunt.

RECEDO, dis, *Partirſi, farſi da canto, indietro*, ἀναχωρέω, abeo. Cice. Att. l. 2. Aduola in Formianum: unde nos pridie Non. Maij recedere cogitamus. Plau. in Cap. Ab iſtoc procul recedas. Aliquando pro diminui. Pli. epiſt. 6. lib. 3. Receſſit uenter. Pro diſiungi. Celſus, Sæpe fragmentum à fragmento recedi. Recedere ab officio, eſt deſerere officium. Ci. 3. Offi. Recedere ab armis, eſt deſiſtere. Ci. pro Roſc. Am. Recedere a uita, eſt mori. Ci. 4. Tuſc. Recedere ab oculis, eſt è conſpectu abire: accipitur pro mori. Plin. epiſt. 55. Recedere à conditione, perſona, ſtatu, eſt immutare perſonā, conditionem, ſtatum. Ci. Att. l. 1. Neque de ſtatu nobis noſtræ dignitatis recedendum.

RECELLO, lis, *Ridurre, inclinare*. Apul. l. 10. Meta. uidetur accipere pro eo quod eſt reducere, retrahere. Illa (inquit) quoties ei patens, nares recellebam accedēs, toties nisu rabido & ſpinam prehendens, Li. autē lib. 24. uidetur uſurpaſſe pro deprimere. Ferrea manus, inquit, cum iniecta proræ eſſet, grauiq́; libramento plumbi recelleret ad Solum ſuſpenſa prora, id eſt, deprimeret.

RECENS, *Freſco, nuouo, di poco, recente*, νεαλής, πρόσφατος, νεαρός, nouus, nouitius, qui nuper fuit. Cic. Cec. Commemorarem non ſolum ueterum, ſed horum etiam recentium uel ducum, uel comitum ſuorum grauiſſimos caſus. Vir. 3. Ge. Iubeo frondentia capris Arbuta ſufficere, & fluuior præbere recentes. Recens & laſſus contraria. Curt. l. 3. Timere ne non uirtute hoſtium, ſed laſſitudine ſua uincerentur. Perſas recentes inde ſucceſſuros, ſi laxatis ſtare potuiſſent. Ouid. 2. Met. Ardua prima uia eſt, & qua uix mane recentes Enituntur equi. Inuenitur etiam Recens aduerb. Virg. 3. Ge. Sole recens orto. i. recenter, Suet. in Tib. Romam, recens conditam, migrauit. Pli. lib. 18. c. 22. Quam recentiſſime ſter corato ſolo.

RECENSEO, *Riconoſcere, ricommemorare*, καταλέγομαι, ἐξετάζω, ἀπαριθμῶ, recognoſco, & ſummam totius multitudinis per numeros colligo. Liuius: Inter hæc recenſet exercitū, militem inſtruit. Idem 26. Recenſuit captiuos, quotcunque populi eſſent. Virg. 4. Ge. Conſedit ſcopulo medius, numerumq́; recenſet. Recenſere, narrare. Ci. Att. l. 16. Recenſes multa, quæ uellem. Ouid. epiſt. 9. Fortia facta recenſe. Stat. 4. Sil. Dinumera faſtos, nec parua exempla recenſe.

RECENSVS, a, um, recognitus. Suet. in Veſpa. Ampliſſimos ordines & exhauſtos cæde uaria, ſuppleuit, recenſo ſenatu, & equite. Legitur & recenſitus, ta, tum, parti. à uerbo antiquo Recenſio, recenſis, quartæ coniugationis, idem ſignificans quod recenſus. Suet. in Cæſ. Inſtituit ut quotannis in demortuorum locum ex iis, qui recenſiti non eſſent, ſubſortitio à prætore fieret. Claud. in Eutrop. l. 2. Priſca recenſitis euoluite ſecula faſtis.

RECENSVS, us, ui, recognitio exercitus, alteriusve multitudinis. Sueton. in Cæſ. Recenſum populi uicatim per dominos inſularum egit.

RECENSIO, multitudinis cuiuſuis recognitio. ut, Recenſio copiarū ſiue exercitus. Interdum pro cenſu ciuium eorumq́; facultatum, qui Romæ quinto quoque anno à cenſoribus fieri ſolet. Cic. pro Mil. Qui nympharum ædem incendit, ut memoriam publicam recenſionis tabulis publicis impreſſam extingueret.

RECENTARE, ἀνανεοῦσθαι, renouari. Accius. Albicaſcit Phœbus, & recentatur commune lumen hominibus, & uoluptas. Nonius.

RECEPTACVLVM, li, *Recettacolo, ricetto*, ἐκδοχεῖον, ὑποδοχή, quicquid rem aliquam in ſe recipit. Ci. 1. de Natu. Deo. Aluus cibi potionisq́; eſt receptaculum. Idem. 1. Tuſc. Corpus eſt quaſi uas, aut aliquod animi receptaculum. Idem. 7. Ver. Illud tibi oppidū receptaculū prædæ fuit. Interdum idē eſt quod perfugium, id eſt locus in quem quis ſe recipit, ut à ui aut iniuria tutus ſit. Cæſ. 7. Bel. Gal. Oppida incendi oportere, ne ſuis ſint ad detrectandam militiam receptacula. Ci. in Piſ. Cui templum illud fuit arx ciuiū perditorum, receptaculum ueterum Catilinæ militum.

RECEPTITIVS, a, um, ἐξαίρετος, excepticius, quicquid in uenditione aut quauis alia alienatione excipimus. Recepticius ſeruus, appellatus eſt, nuptæ mulieris proprius, quem reſeruauit, cum dotē marito daret. Quoties enim mulier in danda uiro dote, aliqua ex ſuis bonis retinet, nec ea ad uirum tranſmittit, Recipere ea dicitur. Gel. l. 17. c. 6.

RECEPTO, ptas, *Ricenere ſpeſſo*, ὑποδέχομαι, frequē. à Recipio. Ter. Hec. Meū receptas filiū. Idē Heaut. Victus, ueſtitus, quo in tectum te receptes. Luc. l. 7. Placido natura receptat Cuncta ſinu.

RECEPTVM, pti, ſubſt. ὑπόσχεσις, pollicitum promiſſum. Cicero. 2. Phil. Promiſſum & receptum interuertit, ad ſeq́; tranſtulit. Idem 7. Ver. Satis eſt factum Siculis, ſatis promiſſo noſtro ac recepto.

RECEPTVS, ta, tum, partic. Recipio: ut, Receptus mos, quem ſponte (ut inquit Nonius) ciuitas alienum aſciuit. Recepti in ciuitatē, cum ſuffragio ciues effecti. Receptus cœlo. Quinct. l. 3. c. 7. Quod ipſum cœlo receptum, temporis eius homines non dubitauerint. Oui. 3. de Pont. Tunc me (ſi qua fides) cœleſti ſede receptum Cū fortunatis ſuſpicor eſſe deis. Vir. l. 1. Aen. Frugeſq́; receptas Et torrere parant flammis & frangere ſaxo.

RECEPTVS, us, ui, *Il ritirarſi, ò la ritirata*, ἀναχώρησις, ὑπαγωγή, ipſe actus recipiendi, ſiue ſubducendi ſe è pugna. Liu. 8. Breuitate ipſa loci, faciliq́; receptu in tam propinqua caſtra. Receptui ſignum dare, eſt tubæ ſigno copias à pugna reuocare. Liu. 2. Canere receptui. Ci. 12. Phil. Quis reuocante, & receptui canente ſenatu, properet dimicare? Nonnunquàm per tranſlationem accipitur pro recedere. Ci. 3. Tuſ. Ratio abſtrahit ab acerbis cogitationibus hebetem aciem ad miſerias contemplandas, à quibus cum cecinit receptui, impellit rurſum, & incitat ad conſpiciendas, totaq́; mente contrectandas uarias uoluptates. Receptus præterea ſignificat locū ipſum, in quem tuto ſe recipit exercitus. Virg. 11. Aen. Planicies ignota iacet, tutiq́; receptus. Cice. Att. lib. 8. Neque ex omnibus oppidis contrahere copias expedit, ne receptum amittam. Plancus Cic. l. 10. Animaduerti nullum alium receptum Antonium habere, niſi in his partibus.

RECESSVS, *Il ritirarſi adietro*, ἀναχώρησις, ἄποδος, actus recedendi diſceſſus. Cic. de Orato. Luna acceſſu, & receſſu ſuo Solis lumen accipit. Interdum idem quod ſeceſſus: id eſt locus ſecretior, turba & tumultu uacuus. Cice. Atti. Mihi ſolitudo, & receſſus prouincia eſt. Receſſus oculi, eſt ipſa concauitas, in qua oculus reconditur. Plin. lib. 8. cap. 33. Oculi in receſſu cauo, tenui diſcrimine. Receſſus animi per tranſlationem dicuntur cogitationes reconditæ. Ci. pro Marcello: Cum in animis hominum tantæ latebræ ſint receſſus.

RECIDIPNA, orum, plur. num. & neut. gene. ueſtimenta ſunt, quæ Cœnatoria appellantur. Iuuen. Sat. 3. Ruſticus ille tuus ſumat recidipna Quirine. Dictio forte compoſita ex nomine Latino Recinium, quo ſignificatur ueſtis quadrata & ex Græco δεῖπνος, cœna.

RECIDIVVS, a, um, *Rifatto, & rovinato un'altra uolta*, ἀναπιπτωκώς, quòd denuo concidit. à Re, præpoſitione, actus iterationem ſignificante, & nomine Cadiuus: unde Cadiua mala legimus apud Pli. l. 15. cap. 16. Proprie itaque reciduum quid dicitur, quod iterato cecidit. Virg. lib. 4. Et recidiua manu poſuiſſem Pergama uictis, id eſt, quæ reciderunt. Idem l. 7. Funeſtæq́; iterū recidiua in Pergama tædæ. Vbi Seruius interpretatur, Recidiua, poſt caſum reſtituta: reſpiciens, opinor, ad oppidulum illud, quod Aeneas, cū primum nauibus egreſſus eſſet, non procul à Laurento condidit: quod & ipſum à nomine relictæ patriæ Troiam appellauit: ut auctor eſt Liui. l. 1. Melius tamen mea quidem ſententia, Recidiua Pergama intelligere poſſumus, quæ iterum ceciderunt, id eſt, bis euerſa ſunt. conſtat enim Troiam bis captam, ſemel ab Hercule tempore Laomedontis regis, cum Heſionem ſcopulo alligatam, occiſo marino monſtro, liberaſſet: quo nomine cum pactam ſibi mercedem Laomedon ſoluere recuſaſſet, Hercules contracto exercitu urbem expugnauit, Laomedontem occidit, Heſionemq́;, & Priamum captiuos in Græciam abduxit. redemptus poſtea à uicinis Priamus, Troiam inſtaurauit, multoque ſplendidiorem reddidit: quæ à græcis duce Agamemnone ſecundo fuit euerſa. Febres recidiuæ dicuntur, in quas ſecundo recidimus, cum ſcilicet morbo liberati, denuo in eundem relabimur.

RECIDO, dis, pe. c. recidi recaſum, *Ricaſcare*, ἀναπίπτω, retrorſum, ſiue iterum cado. Exigit accuſatiuum cum Ad, uel In. Cic. ad Brutum: Nonne hoc eſt in eaſdem tenebras recidiſſe? Plau. in Men. Omnes in te iſtæc recident contumeliæ. Ter. in prol. Hec. Nolite ſinere artem muſicam recidere ad paucos. Ci. Att. l. 4. Id ego puto nihil decaſurum. Inuenitur aliquando apud poetas Reccido, c, litera geminata, ut prima ſyllaba natura breuis, producatur. Lucr. l. 1. At neque reccidere ad nihilum res poſſe. Proper. l. 4. Reccidit inq́; ſuos menſa ſupina pedes.

RECIDO, dis, di, p. p. *Tagliare, recidere*, ἀποκόπτω, abſcindo, reſeco: ex Re, & Cædo. Cato c. 2. Viam publicā muniri, uepres recidi. Martia. l. 1. Quamprimū longas Phœbe recide comas. Horat. de Arte: Ambitioſa recidet Ornamenta. Ouid. 1. Met. Immedicabile uulnus Enſe recidendum eſt. Reciſus, a, um, partic. Ci. de Prou. conſ. Nationes eas, quæ poterant in prouincias noſtras redundare, ab eo partim reciſas, partim repreſſas. Oui. 3. Faſt. Idq́; ancile uocat quod ab omni parte reciſum eſt. Reciſum eſt. Reciſu. Pl. l. 11. c. 4.

RECINGO, gis, quod cinctum erat, ſoluo. Oui. l. 4. Met. Sumptumq́; recingitur anguem, id eſt, deponit anguem, quo ſe antea uelue

cingulo præcinxerat. Vir. 4. Aen. In ueſte recincta Teſtatur moritura deos.

RECINIVM, nij, ueſtis quadratæ genus, dictæ, ut Seruio placet, quòd lacinium eius retrorſum reijciebant. Recinium (inquit Feſtus) omne ueſtimentum quadratum. Qui XII. Tabulas interpretati ſunt, eſſe dixerunt uirilem togam, prætextatam clauo purpureo. unde mimi planipedes Reciniati dicuntur.

RECINO, nis, *Ricantare*, iterum uel frequenter cano. Ci. de Cla. Or. In uocibus noſtrorum recinit quiddam, & ſonat urbanius. Hor. l. 1. epi. Hæc recinunt iuuenes dictata, ſenesq;.

RECIPIO, pis, & ex Re, & Capio, *Ricevere*, ἀντιλαμβάνω, rem ſemel depoſitam, traditam ve, rurſus aſſumo. Liu. l. 9. Recipiant arma, quæ per pactionem tradiderunt. Quandoque pro admittere, accipere, & honoris, uel beneficij, uel humanitatis cauſa ſuſcipere. Cic. l. 2. Offi. Cyrſilum quendam, ſuadentem ut Xerxem reciperent, lapidibus obruerunt. Quandoq; pro reuocare. Vir. 5. Aen. Sic ore effata recepit Ad ſeſe. Quandoque in tutum reducere, liberare. Idem 6. Aen. Illum ego per flammas & mille ſequentia tela Eripui his humeris, medioq; ex hoſte recepi. Recipere ſeruum, ut in l. 4. de ſer. corrup. Vlpia. dicit, eſt refugium abſcondendi cauſa ſeruo præſtare uel in ſuo agro, uel in alieno loco ædificiove. Quandoq; proficiſci. Pla. in Cap. Inde me continuo recipiá rurſum domum. Quandoque recuperare. Ci. in Cat. Tarentum qua uigilantia, quo conſilio recepit? Quandoque excipere ad uſum ſuum, & reſeruare. Pla. in Tri. Poſticulum recepit, cum ædes uenderet. Hinc Recepticius ſeruus, de quo paulo ante. Recipere enſem, eſt è uulnere educere. Sic enim interpretatur Seruius illud Virg. 9. Aen. Totum cui comminus enſem Condidit aſſurgenti, & multa morte recepit. Interdum pro promittere, niſi quòd recipere amplius quiddam ſignificat, quàm Promittere: quaſi rei euétum & periculum in ſe ſuſcipere. Cic. Craſſo. Quæ tibi promitto, ac recipio ſanctiſſime eſſe obſeruaturum. Cec. ad Cic. Filio dixeram, librum ea códitione daret, ſi reciperes te correcturum. In qua ſignificatione etiam dicimus. Recipere in ſe. Ci. Bruto. l. 13. Fam. Separatim in me recipio, fore eum tibi & uoluptati, & uſui. Aliquando pro approbare. Pli. l. 25. c. 4. Quarum genus molle, lanuginoſum, pinguius cæteris: hoc recepere medici. Quin. l. 8. Vſus recepit Bene moratas urbes. Aliquando pro nominatim cauere. Iuriſconſultus in l. emptorem. de act. empt. Recipitur, ut nummos uenditor accipiat. Budæus. Aliquando pro accipere. Plau. in Rud. In cuſtodiam nos ut tuam recipias, & tueare. Recipere ſe & animum, ac uires reſumere. Cic. in ſomno Scip. Quæ cum intuerer ſtupens, ut me recepi. Recipere mandatum, eſt totum mandati onus in ſe transferre. Cic. pro Sext. Roſc. Quid recipis mandatum, ſi necturus es? Differunt Recipere, & Suſcipere, ut ait Aſconius in Diuin. quòd recipimus partem, ſuſcipimus totum. Cic. 2. de Or. Magna offenſio, uel negligétiæ, ſuſceptis rebus, uel perfidiæ, receptis. Hinc receptor, & receptrix. Ci. 6. Ver. Receptrix furtorum Meſſana.

RECEPTATOR, à recepto, ptas. Metius Iuriſconſultus titulo de receptat. Peſſimum, inquit, genus eſt receptatorum, ſine quibus latere nemo diu poteſt. Cic. pro Mil. Occultator ille, & receptator latronum locus.

RECEPTIO, onis. Plau. in Aſi. Quid tibi huc receptio ad te eſt meú uirum? i. Quare recipis ad te uirum meum?

RECIPROCO, cas. *Ritornare, rimettere*, ἀντιστρέφω, παλινδρομέω, in contrariam partem reflecto. Li. l. 21. Cum iam ſpiritum includeret uentus, nec reciprocare animam ſineret. Gel. In eam fiſtulam, per quam ſpiritus reciprocatur. Interdum idem eſt quod mutua quadam conſequentia à ſe inuicem dependere. Cic. l. 1. de Diuin. Siquidem iſta ſic reciprocantur, ut ſi diuinatio ſit, dij ſint, & ſi dij ſint, diuinatio ſit. Reciprocatio, eiuſdem uiæ retrograda repetitio, & acceſſus & receſſus. Pli. lib. 9. c. 8. Innumera uis mugilum ſtato tempore anguſtis faucibus ſtagni in mare erumpit, obſeruata æſtus reciprocatione.

RECIPROCVS, ca, cum, ἀντίστροφος, quòd alicunde profectum, redit eo, unde profectum eſt: à recipiendo dictum, ut docet Var. l. 6. de Ling. Lat. Reciprocus amnis, refluus, Plin. l. 9. c. 57.

RECISAMENTVM, ti, ψῆγμα, ἀπόκομμα, fruſtum exiguum, & uelut ramentum, à re quapiam reciſum. Pli. l. 34. c. 11.

RECITATIO, ἀνάγνωσις, de ſcripto pronunciatio. Ci. pro Clu.

RECITATOR, ἀναγνώστης, qui aliquid de ſcripto pronunciat. Cice. 2. Inuen.

RECITO, tas, *Recitare, narrare*, clare de ſcripto pronuncio, unde poetæ, & alij ſcriptores recitabant publice opera ſua, & non nulli aliena. Cic. ad Plan. l. 10. Caue putes ullas litteras unquã grauiores, quàm tuas in ſenatu eſſe recitatas. Aliquando non legendo, ſed memoriter referendo fit recitatio. Quinct. At iſta legem recitat.

RECLAMATIO, contradictio, & proprie cum clamore. Cicero. 4. Philip.

RECLAMITO, as, frequent. Cic. pro Roſcio. Am. Reclamitat iſtiuſmodi ſuſpicionibus ipſa natura.

RECLAMO, *Reclamare*, ἀντιβοῶ, clamore aduerſor. Cic. pro Pompe. Iſtis reclamantibus, unum elegiſtis. Idem Lent. Eius orationi uehementer reclamatum eſt.

RECLINO, as, *Inchinarſi*, ἀνακλίνω, κατακλίνω, inclino ad iacédum, uel quieſcendum. Cæſ. 6. Bel. Gal. Reclinatus, a, um. Hor. 2. Car. Per dies Feſtos reclinatum.

RECLIVIS, & hoc ue, ἀνάκλιτος, ἀνακλινόμενος, reclinatus, ſiue procumbens. Mart. lib. 9. Sic in gramine floreo reclinis. Ouid. 10. Met. Inq; ſinu iuuenis poſita ceruice reclinis.

RECLVDO, is, ſi, ſum, *Aprire*, ἀνοίγω, quod clauſum erat aperio. Plau. in Cap. Cellas refregit omnes, recluſit armarium. Vir. 8. Ae. Infernas reſeret ſedes, & regna recludit Pallida. Oui. 7. Met. Stricto Medea recludit Enſe ſenis iugulum. Hor. 3. Car. Ode. 3. Virtus recludens immeritis mori Cœlum, negata tentat iter uia. Recluſus, a, um, apertus. Oui. 7. Met. Foribusq; recluſis.

RECOGITO, *Ripenſare*, iterum atq; iterum cogito, Ci. Q. Fr. l. 2. Mihi uideris de nominibus Pompeianis in ocio recogitaſſe. Col. l. 1. in Præfat. Sæpe mecum retractans, ac recogitans.

RECOGNITIO, modo idem quòd agnitio, ἀναγνώρισις, id eſt, eorú, quæ alias nobis nota fuerunt, iterata ex interuallo cognitio. Modo idem quod commemoratio, uel recordatio, Cic. 6. Ver. Iſtius animus eſt nunc in recognitione ſcelerum ſuorum. Interdum inſpectio. Col. l. 12. c. 1. Frequens recognitio nec impunitatis ſpem, nec peccandi locum præbet.

RECOGNOSCO, is, *Riconoſcere*, ἀναγνωρίζω, agnoſco, ad memoriam reuoco, & rem olim cognitam denuo cognoſco. Cic. 2. Ver. Non uidetur hæc multitudo cognoſcere ex me cauſam uoluiſſe, ſed ea, quæ ſcit mecum recognoſcere. Interdum eſt, inſpicere. Col. l. 1. Veſtem, manicas, pedumq; tegmina recognoſcat. Interdum corrigo, emendo. Ci. in Vatinium. Is codicem non recitandi cauſa legit, ſed recognoſcendi. Idem 4. Ver. Hæc omnia ſumma cura & diligentia recognita. Recognoſcere equitum turmas, pro recenſere, Suet. in Aug.

RECOLO, is, *Rinouare, ripenſare, ricordarſi*, ἀναπολέω, ἀναπορθμίζω, denuo colo. Ouid. 5. Met. Poſt tempora longa recultæ. Per tranſlationem accipitur pro exercere, quod & excolere dicimus, Plin. epiſt. 3. 159. Ingenia noſtra nunc hac, nunc illa meditatione recoluntur. Liui. lib. 39. Metalla uetera intermiſſa recoluit, Tacit. l. 3. Quorum exemplo Lepidus auitum decus recoluit. Interdum meditari, perpendere. Cice. 9. Phili. Quæ ſi tecum ipſe recolis, æquo animo moriere. Idem pro Arch. Ad hæc ſtudia recolenda.

RECOLLIGO, *Adunare, raccogliere, metter inſieme*, ἀναλέγομαι, in unú colligo. Col. l. 8. c. 5. Circumire oportebit cubilia, ut, quæ nota ſunt, oua recolligantur. Pli. epiſt. 190. Actionem meam recollegi. Ouid. 7. Me. Renouata ſenectus In florem redeat, primosq; recolligat annos. Recolligere animum alicuius, reuocare ab ira. Cic. Att. l. 1. Quod ſcribis, etiam ſi cuius animus in te eſſet offenſior, à me recolligi oportere. Recolligere ſe ab ægritudine eſt uires recipere. Pli. l. 23. c. 7.

RECOMMINISCOR, ἀναμιμνήσκομαι, reminiſcor. Pla. Trin.

RECOMPOSITVS, rurſus compoſitus. Oui. 1. Amorum.

RECONCILIATIO, Ci. Att. l. 9. Et in Ora. pro Clu.

RECONCILIATOR, διαλλακτής, pacificator. Li. 35.

RECONCILIO, as, *Reconciliare, ritornare in gratia*, καταλλάττω, in concordiam reducere. Ci. Att. Quintus filius plane currentem animum patris ſorori tuæ reconciliauit. Liui. 2. Vt alio munere ſibi reconciliaret ciuium animos. Reconciliare exiſtimationem, eſt eam recuperare. Cice. 2. Ver. In quo reconciliare exiſtimationem iudiciorum amiſſam poſſetis. Reconciliare filium, frequens eſt apud Plau. in Cap. pro, efficere ut reducatur filius domum. Reconciliatus, a, um, Cic. Lent. l. 1. Reconciliata nobis uoluntas ſenatus.

RECONCINNO, *Riſare*, ἀνασκευάζω, inſtauro, reparo. Ci. ad Q. Fr. l. 2. Tribus locis ædifico, reliqua reconcinno. Cæſ. l. 2. Bel. Ci. Diuturni laboris detrimentum uirtute militum reconcinnatur.

RECONDO, dis, *Coperchiare*, καλύπτω, κρύπτω, occulto, tego, repono. Cic. 1. de Inuent. Gladium cruentum in uaginam recondidit. Vir. 5. Aen. Quos fama obſcura recondit. Oui. 13. Met. Depoſuitq; caput, ſtratoq; recondidit alto. Reconditus, a, um, occultus, abſtruſus. Ci. 6. Ver. Statuerunt ſeſe nihil tam reconditum poſſe habere, quod non iſtius cupiditati apertiſſimum eſſet. Idem Quin. Natura triſti ac recondita fuit. Idem 4. Acad. A me, quæ in promptu erant, dicta ſunt: à Lucullo reconditiora deſidero. Brutus. Cic. lib. 11. Si quid reconditum magis erit.

RECONFLO, as, ἀναχωνεύω, denuo conflo, & per tranſlationem regigno. Lucr. libr. 4. Vnde reconflari ſenſus per membra repente Poſſit.

RECOQVO, pen. co. *Ricuocere*, ἑψῶ, rurſus coquo. Mart. l. 11. Et Velabrenſi maſſa recocta foco. Cic. de Sen. Quo quidé me proficiſcenté haud ſane qui facile retraxerit, neve tanquam Peliam recoxerit. Tranſlate pro rurſus polio, & formo, tanquam aurum & ſimilia, quæ iterum coquuntur, ut meliora fiant. Quinct. lib. 12. cap. 6. Apollonio Moloni ſe reformandum, ac uelut recoquendum

quendum dedit. Lucr. l. 7. Spiculaq; extenſo Pæan Pythone recoxit. Recoctus, a, um, ut, Paſſum recoctum, Sta. 4. Syl. Senex recoctus, Catu. Epig. 50. Scriba recoctus, inquit Aeron, dicitur, qui ſæpius cum proconſule ad prouinciam miſſus, exercitatior eſt factus ex ipſa frequentia, & uſu. Hora. 2. Serm. Saty. 5. Plerunque recoctus Scriba.

Recordatio, Cic. de Sen. Benefactorum recordatio iucundiſſima. Idem Att. l. 12. Recordationes dolorem efficiunt.

Recordor, aris, *Ricordarſi*, ἐννοῶ, ἐνθυμοῦμαι, ἀναμιμνήσκομαι, in memoriam, ſiue in mentem reuoco: quaſi iterum cordi do. ueteres enim Cor pro mente dixerunt. Cice. 1. Tuſc. Ex quo effici uult Socrates, ut diſcere nihil aliud ſit, quàm recordari. Vir. 3. Ae. Si rite audita recordor. Dicimus autem Recordor huius rei, & hanc rem. Cicero in Catone. Vt bella à ſe geſta, recordentur. Idem pro Planc. Huius meriti in me recordor. Recordans. Ci. Att. lib. 4. Nauigationem timebam, recordans ſuperioris tuæ tranſmiſſionis.

Recrastino, as, *Differire di giorno in giorno*, differo, quaſi in craſtinum reijcio. Pli. l. 17. c. 14. Recraſtinare minime utile. Col. l. 2. c. 21. Non debet recraſtinari.

Recrementum, purgamentum rei cuiuſlibet. Celſus lib. 4.

Recreo, as, *Recreare*. ἀναζωπυρῶ, ἀνακαλίζομαι, reficio, inſtauro, refoueo. Plin. Defecta longis ægritudinibus corpora recreantur. Cice. pro Roſc. Am. In iſto bello non recreatus, ſed oppreſſus populus R. eſt. Idem poſt reditum ad Quir. E graui morbo recreati.

Recrepo, as, *Riſuonare*. ἀντηχῶ, ἀναψοφῶ, crepitum reddo, reſono Catul. Epig. 58. Caua cymbala recrepant.

Recresco, *Creſcere un'altra fiata*, ruſus creſco. Plin. lib. 11. cap. 37. Nec præciſa oſſa recreſcunt. Liu. 26. Fauere nomini Scipionum, ſoboli imperatorum ueſtrorum, ueluti acciſis recreſcenti ſtirpibus. Ouid. Epiſt. 2. Luna quater latuit, toto quater orbe recreuit.

Recrudesco, is, *Rinouare*, ἐξωμοῦμαι, ad priſtinam cruditatẽ redeo, tráſlate accipitur pro exaſperari. Tractum à uulneribus, quæ interdum recrudeſcunt, i. cruda & noua fiunt. Ci. ad Sulp. l. 4. Hoc uulnere etiam illa, quæ conſanuiſſe uidebantur, recrudeſcunt. Recrudeſcit ſeditio, Liu. 6. Recruduit pugna, Liu. 10.

Recta, cœna, uel recta abſolute, à ueteribus dicebatur cœna, quam clientibus, & conuictoribus, & recto ordine diſcumbentibus lante principes dabant. Suet. de Aug. Cœnitabatur aſſidue, nec unquã niſi recta. Idem in Domit. Reuocata cœnarum rectarum conſuetudine. Mart. lib. 8. Promiſſa eſt nobis ſportula, recta data eſt. Liberaliores enim diuites, ciuilioreſq; ſalutatoribus ſuis legitimũ conuiuium exhibebant, quæ recta cœna uocabatur: ſordidi autem rectæ cœnæ loco ſportulam tantum præbebant. Sportula ſpecimen erat puſilli, pareiq; hominis. Sueton. in Nerone: Publicæ cœnæ ad ſportulas redactæ. Interdum nummi ſportulæ loco cedeb.nt. Iuuen. Sat. 1. Sportula quid referat, quantum, rationibus addat.

Recta, aduer. *Al diritto*. ἐυθὺ, recta uia. Ter. in Eun. Cur nõ recta introibas? Ci. ad Att. l. 6. E naui recta ad me uenit.

Recta tunica, ὀρθὴς, ὀρθή, ita contexta, ut ueluti rigens ſtaret. hac tyrones, & nouæ nuptæ induebantur. hanc parentes liberis ſuis conficiendam curabant, ominis cauſa. Feſt. lib. 16.

Rectangulus, la, lum, ὀρθογώνιος, habens lineas in rectum productas, itaq; coeuntes, ut nulla magis promineat, quàm altera.

Recte, *Bene, dirittamente, giuſtamente, ragioneuolmente*. καλῶς, bene. Ci. 4. Ac. Recte concluſit, teneo; ſin uitioſe, minam Diogenes reddet. Idem Atti. lib. 9. Recte augurarix de me, bene enim tibi cognitus ſum. Aliquando pro iuſte. Ter. in And. Pater non recte uinctus eſt. Pro non oblique. Cic. 1. de Fin. Siue aliæ declinabũt, aliæ ſuo nutu recte ferentur. Ponitur aliquando in reſponſione, cum ſine iniuria interrogantis aliquid reticemus, ait Donat. Ter. in Hec. Quid es tam triſtis? PA. recte mater. Teren. in Ad. Quid agitur? S. recte. Aliquando pro ſic, uel etiam. Ibidem: Tu rus hinc abiſ? D. recte. Non recte dicere alicui, eſt illi maledicere. Plau. in Pſeu. Aliquando pro tuto. Cice. ad Terentiam l. 14. Recte in præſentia domi eſſe poteſtis. Cic. ad Lent. l. 1. Quoties mihi certorum hominum poteſtas erit, quibus recte dem, non prætermittam. i. quibus tuto, dare poſſim literas. Recte eſſe alicui, eſt illum recte ualere. Cic. ad Atti. De Attica pergratum mihi feciſti, quo curaſti, ante ſcirem ei recte eſſe, quam non belle fuiſſe. Recte eſſe alicubi, eſt illic ſine reprehenſione manere. Cice. ad Att. Qui minus ego iſtic recte eſſe poſſim, quàm Marcellus? Aliquando pro patienter. Ter. in Eun. Quas amor moleſtias habet, recte feras. Recte otia ponere, dixit Hor. 2. Ser. pro, utiliter diſpenſare. Recte parere, eſt non monſtrum parere, inquit Donat. Ter. in Hec. Recte, & tempore ſuo peperit. Recte dicere, eſt apte & compoſite loqui. Differunt autem recte dicere, & uere dicere: quod recte dicere, ad uerba, uere dicere, ad ſententiam referatur. nam poſſumus recte, & falſum dicere, dummodo nullo uitio uerborum dicatur. Ter. in Ad. Et recte, & uere dicis. Recte atque ordine. i. nihil præpoſtere agendo. Cic. 6. Phil. Recte atque ordine, exq; repub. feciſſe uideri.

Rectio, adminiſtratio. Ci. 3. de Fin.

Rector, ἐπιστάτης, gubernator. Cic. de Somn. Ciuitatum rectores & conſeruatores. Idem de Orat. Rector reip. & publici conſilij auctor. Rector nauis, apud eundem 2. de Diui.

Rectum, cti, neut. ge. officium perfectum, omnes uirtutis numeros complens. Ci. 1. Offi. Perfectum officium, rectum, opinor, uocemus. Idem 3. de Fin. Quæ nos recta, aut recte facta dicimus, illi uocant κατορθώματα, Vir. 1. Aeneid. Et mens ſibi conſcia recti. Oui. 1. Met. Fidem rectumq; colebat.

Rectus, cta, ctum, *Dritto, giuſto*. ὀρθὸς, εὐθύ, quod nullam in partem flectitur. Pli. l. 12. c. 19. Hi recto curſu per ſinum impellunt. Tráſlate pro bono, & laudabili. Ci. 1. Ac. Tertia de diſſerendo, & quid uerum, quid falſum, quid rectum in oratione, prauum ue, iudicando. Cic. Atti. Sauſeium ſine meis literis ad te uenire, uix rectum erat. Idem pro Mur. Negat Cato rectum eſſe. i. æquum, iuſtum. Conſcientia recta, Cic. Att. lib. 13. Ter. in An. Omnes, cum ualemus, recta conſilia ægrotis damus. Via recta rem narrare: eſt narrare rem, ut eſt, nulla circuitione. Teren. in Heaut. Recta uia rem narret ordine.

Rectrix, cis, ἐπιστάτις, gubernatrix. Col. l. 3. c. 10. Rectricem mẽbrorum animam. Pli. l. 37. c. 13. Italia rectrix.

Recubitus, tus, Pli. l. 24. c. 13. Videtur accepiſſe pro ſubſultu illo, quem faciunt corpora in ſolum durum incidentia.

Recubo, bas, pen. cor. bui, bitum, *Ripoſare*, ἀνάκειμαι, iterum cubo, denuo ad quieſcendum me compono Ci. 1. de Diuin. Cum id uiſum pro nihilo habendum eſſe duxiſſet, recubuiſſe. Interdũ idem quod cubo, quieſco. Vir. 1. ecl. Tytire tu patulæ recubans ſub tegmine fagi. Cic. 3. de Or. ubi recubans molliter & delicate. Plaut. Curc. Anus hic recubare ſolet cuſtos.

Recudo, pe. pr. denuo cudo. Varro: qui uetera metalla recudunt.

Recumbo, is, *Sedere alla menſa*, ἀνακλίνομαι, menſæ accũbo. Mart. lib. 2. Conuiuia recumbere eluo. Plin. epiſt. 200. Recumbebat mecum Ruſinus. Interdum pro recumbere, & exporrectum iacere. Cicero. 2. de Orat. Lepidus cum in herba recubuiſſet. Interdum, inclinari. Virg. 9. Aeneid. Inq; humeros ceruix collapſa recumbit. Ouid. 2. Triſt. Partes in proclinatas omne recumbit onus.

Recuperatio, ἀνακομιδή, recuperandi actus. Ci. 10. Phil. Præclara eſt recuperatio libertatis. Feſtus: Recuperatio eſt, ut ait Gallus, cum inter populum & reges, nationesq;, & ciuitates peregrinas lex conuenit quomodo per recuperationem reddãtur res, recuperentuiq;.

Recuperator, dicebatur ille, cui prætor iuriſdictionem mandabat priuatarum cauſarum: qui Delegati iudices poſtea appellari cœpti ſunt à recentioribus, ut ait Budæus. Plau. in Bacc. Prætor recuperatores dedit. Cic. 5. Ver. De conuentu nullum unquam iudicem, neque recuperatorẽ dedit. De recuperatorio iudicio ſic Ci. in Frumentaria. Iudicio recuperatorio perſequantur. Iudicium recuperatorium dicit per quod rem nobis per iniuriam ereptam repetimus, & Recuperatores, iudices, apud quos poſſeſſionem rei per iniuriam extortæ repoſcimus.

Recupero, ras, ἀνακομίζομαι, ἀναλαμβάνω, rẽ amiſſam recipio. Cic. ad Sulpicium l. 13. Si hominem per te recuperaro. Veterem belli gloriam recuperare. Cæſ. 7. Bel. Gal. Liui. lib. 5. Ferro, non auro, recuperare patriam iubet.

Recupio, is, ἐπιθυμῶ, ualde cupio. Plau. Capt.

Recuro, as, ἀνασκευάζω, magna cura reficio. Pli. l. 13. ca. 12. Quæ non eſſet ita recurata. Interdum priſtinæ ualetudini reſtituere. Catul. Epigr. 41. Et me recuraui ocymoq; & urtica,

Recurro, is, ἀνατρέχω, iterum uel retrorſum curro. Cic. ad Teren. l. 14. Deſippo imperaui, ſtatim ut recurreret. Ter. Ad iam huc recurret. Ouid. 2. Faſt. Verſa recurrat hyems. Cic. 2. de Nat. Deo. Lunæ ſpecies mutatur tum creſcendo, tum defectionibus ad initia recurrendo. Virg. 7. Aeneid. Qua ſol utrinque recurrens aſpicit Oceanum. Horat. 2. epiſt. 1. Libertaſq; recurrentes accepta per annos.

Recursus, us, ui. Liui. 26. Vt ſubeunti ſæpe ad mœnia urbis recurſus pateret. Virg. 5. Aeneid. Inde alios ineunt curſus, alioſque recurſus.

Recurso, as. Plaut. in Moſt. Quid huc recurſem. Virg. 4. Aen. Multuſq; recurſat Gentis honos. Idem 1. Aen. Sub noctem cura recurſat.

Recurvus, a, um, *Ritorto*, καμπύλος, καμπύλοι, ualde curuus. Colum. lib. 3. cap. 18. recuruum, & ſurſum uerſus ſpectans. Ouid. 3. Am. Cornu per tempora dura recuruo.

Recurvo, uas, *Ritorcere*, ἀνακάμπτω, καμπυλίζω, curuum facio. Col. li. 5. cap. 10. Duritia humi coercita recuruatur. Stat. 3. Theb. Gladios in ſæua recuruant Vulnera. Recuruatus, a, um, quod factum eſt recuruum. Celſ. lib. 5. Id ſpecillo protrahendum eſt, aut hamulo retuſo, parum recuruato. Vndis recuruatis ludit Meander, Ouid. 2. Met.

pyxidem traditurum. Mart.l.9. Et lateat centum condita pyxidibus. Pli.l.28.c.11. Primori ineſt pyxis ferrea. Pyxides uẽ in oſſibus per ſimilitudinem quandam appellantur acetabula, pyxidũ more excauata, quæ rotunda oſſium capita excipiunt. Diminutiuum eſt Pyxidicula, πυξίδιον, in qua aromata continentur. Celſ.l.6. Liquidum collyrium pyxidicula ſeruatur. Pyxidatus, quod pyxidis ſimilitudinem refert. Pli.l.31.c.6.

DE LITTERA Q.

QLITERA, u, uocalem poſt ſe ſequentem, in eadem ſyllaba cum altera uocali coniungat, quæ alioqui in eadem ſyllaba coniungi non poſſet. Quinct.l.12.c.10. Duras & illa ſyllabas facit, quæ ad coniungendas demum ſubiectas ſibi uocales eſt utilis, alias ſuperuacua: ut cum Equum, ac Equos ſcribimus, cum ipſæ etiam uocales duæ efficiant ſonum, qualis apud Græcos nullus eſt, ideoq; ſcribi illorum litteris non poteſt. Quod ſane terminatio ipſius q, & neceſſaria conſequentia alterius u, poſt illud, & ante alteram uocalem indicare poteſt. Nunquam enim in eadem ſyllaba uocalem poſt q, ponere poſſumus, quin inter q, & uocalem interponamus u: ut Qualis, Queror, Sequitur, Loquor, & Quum. Mutatur autem q, in c: ut Loquor locutus, Sequor ſecutus: in ſ, ut Torqueo, torſi: in x, ut Coquo coxi.

Q ANTE V

QVA, *Per che luogo*, τῇ, ᾗ, δι᾽ ἧς, aduerbium, modo ſignificat per quem locum. Auctor Priap. Ad fontem dic mihi qua ſit iter. Cice. pro Cecin. Omnes introitus, qua adiri poterat in eum fundum. Idem 4. Philip. Ipſe in templum, neſcio qua, per cuniculum aſcendit. Modo inquantum, ſiue quatenus. Senec. Hominem quippe, qua animal eſt, moueri ſenſu oportet. Modo partim, uel tum. Plin. epiſt.49.l.3. Medium tempus diſtentum, impeditumq; qua officiis maximis, qua amicitia principum egiſſe. Cic. Quinto fratri: Omnia conueſtiuit hedera, qua baſim uillæ, qua intercolumnia ambulationis. Idem Att.l.1. Qua domini, qua aduocati ſibilis cõſciſſi, id eſt, tum aduocati. Idem alibi ad eundem: At quàm honeſta, quàm expedita tua conſilia? Et l.15. Intelligo te diſtentiſſimum eſſe qua de Buthrotiis, qua de Bruto, id eſt, partim ob Buthrotios, partim ob Bruti ludos. Interdum Qua, idem ualet quòd Qua ratione, uel quo modo Virg.1. Aen. Qua facere id poſſis, noſtram nunc accipe mentem. Aliquando idem quod qua parte. Oui. in epi. Phyllidis, Qua patet umbroſum Rhodope glacialis ad Hæmum. Eſt etiam Qua, ablatiuus fœm. à nominatiuo Quædam Qua nominatiuo non utimur niſi in compoſitis.

QVADANTENVS, uſque ad quandam partem. Plin.l.26.c.10. Tria genera eius, latum, & alterum longius quadantenus rubens.

QVADRA, quadræ, *Quadrato, tagliere*, πίναξ, inſtrumentum planum, aut modice concauum, ſuper quo cibos diſſecamus: ita dictum à figura quadrata: nam quæ orbiculari ſiunt figura, Orbes potius nominantur. Eædem & Menſæ dicuntur: ſolentq; in iis cibi ſingulis conuiuis apponi. Neque ſolum ex ligno, ſtannove, aut argẽto, ut hodie, uerum etiam ex pane fiebant. Vnde eſt illud Vir. 7. Aen. Patulis nec parcere quadris. Aliena quadra uiuere, eſt alienis ſumptibus uictitare. Iuuen. Sat.5. Quadra placentæ, Mar.l.6.

QVADRAGENI, æ, a, numerus diſtributiuus, ut Bini, & Terni, frequenter tamen accipitur pro quadraginta. Col. l.5.c.2. Centies uicies duceni quadrageni, fiunt uigintiocto millia, & octingenti.

QVADRAGESIMVS, a, um, unus ex numero quadragenario. Plin.l.14.c.20. Docti parte quadrageſima. Aliquãdo ultimus ex quadraginta. Idem l.2.c.8. Quadrageſima ſecunda Olympiade.

QVADRAGENARIVS, a, um, quod in ſe continet quadraginta. Liu. 7. Quadragenariæ octo cohortes lecta robora uirorum ſcribuntur, id eſt quadraginta uiros continentes.

QVADRANS, *Vn quarto*, τὸ τεταρτημόριον, quarta pars aſſis, hoc eſt, unciæ tres. Pli.l.28. Ad tuſſim ueterem recens decoquitur quadrantis pondere, in uini ſextariis tribus. Quoties autẽ de re nummaria ſermo eſt. Quadans, æreus nummulus eſt, teſte Plin. qui & Triuncis, uel Triunx uocatur, à tribus unciis. Vt enim Seſtertius quarta pars eſt denarii, ita Quadrans quarta pars aſſis. Iuuen. Sat. 7. Nam ſi Pieria quadrans tibi nullus in area Oſtendatur. Quadrans operæ, apud Col.l.2.c.4. Eſt quarta pars operæ. Eſt etiam Quadrans cum de menſuris loquimur, quarta pars Romani ſextarii, hoc eſt cyathi, uel unciæ tres. Quadrans pedis, παλαιστή, eſt menſura quatuor digitorum, quam etiam Palmum minorem uocamus. Hinc Quadrantalis, & hoc quadrantale. Plin.l.15.cap.33. Quatuor pedum, & ſemipedis per medium ambitum, craſſitudine quadrantali, id eſt pedis quartæ partis.

QVADRANTAL, κύβος, figura eſt, omni ex parte, quadrata, quales ſunt cubi, & teſſeræ, quibus in alueolo luditur. In quancunque enim partem incubuerint, immotam habent ſtabilitatem. Eſt etiã Quadrantal, ἀμφορεύς, menſuræ genus, pedem quaquauerſum quadratum habens, continens ſextarios quadraginta octo, uſitatiore nomine Amphoram appellamus. Plau. in Curc. Capit quadrantal.

QVADRANTARIVS, a, um, τεταρτημοριαῖος, à quadrante: ut, Quadrantaria permutatio, id eſt permutatio quadrantum. Cice. pro Cæl. Niſi fortaſſe mulier potens quadrantaria illa permutatione facta familiaris erat balneatori. Alludit enim ad id quod ait Plut. in Cic. P. Clodii ſororem ab amatore deceptam, qui per æreis nummis quo literas ærosin pretium concutitur, in eius loculos coniecerit. unde mulierum nomen inditum, quadrans. Accipitur pro uili & contemnendo: unde Quadrantaria meretrix dicitur, uiliſſimum ſcortũ, quòd uix paucis quadrantibus noctes ſuas poſſet locare. Huc etiã reſpexiſſe uidetur Cæcil. apud Quin. Cum Clytemneſtram Quadrantariam uocat, impudicitiam minimirum illius notans. ſolet enim poſtribulis aliquot quadrantum merces eſſe conſtituta.

QVADRARIVS, adiect. τετράγωνος, idem quod quadratus, aut certe quadrangulus: ut, Vas quadradium. Cato de re ruſt.c.18.

QVADRARII, dicuntur marmorii, qui marmora adamuſſim quadrant. Qua uoce uſus eſt Sidonius Apollinaris.

QVADRATVRA, τετραγωνισμός, ipſa quadratio, id eſt alterius figuræ ad quadratam reductio. Vnde Archimedes ſcripſit de quadratura circuli.

QVADRATVS, ta, tum, *Quadrato*, τετράγωνος. quod habet quatuor angulos rectos æquales. Liui. 6. Capitolium quoque ſaxo quadrato ſubſtructum eſt. Plin. epiſt. 254. Manent adhuc pauciſſimi arcus: poſſunt & erigi quidam lapide quadrato. Quadratum agmen. Cic. 2. Phil. Agmine quadrato cum gladiis ſequuntur ſcutati milites. Liu.2. Valerius quadrato agmine peditem ducit. Turres quadratæ, id eſt, quadrilatere, apud Lucr.l.4. Dimenſio quadrati, Cice.8. Tuſc. Mutare quadrata rotundis, Horat.1. epiſt.1. Quadratum corpus, id eſt, mediocre, quod neque nimis procerum eſt, neque nimium humile, ſed medio quodam temperamẽto decorum. Celſus medicinæ lib.2. Corpus habiliſſimum quadratum eſt, neque gracile, neque obeſum. Col. de canibus: Probatur, inquit, quadratus potius, quàm longus aut breuis. Sic Suet. Veſpaſianum ſcribit quadrata fuiſſe ſtatura. Quadrata cõpoſitio, id eſt æqualiter fuſa. Quinct.l.2.c.5. Quæ leuis & quadrata, ſed utilis tamen compoſitio.

QVADRIDENS, quatuor habens dentes. Cato. cap.10. quadridentes duos.

QVADRIENNIVM, nii, τετραετία, ſpatium quatuor annorum. Cic. 5. Ver. Cum quadriennio poſt in Siciliam ueniſſem, &c.

QVADRIFARIAM, τετραχῶς, quadripertito, in quatuor partes Liu. 4. Quadrifariam diuiſo exercitu. Idem l.1. Quadrifariam urbe diuiſa. Suet. in Vitellio. Epulas trifariam ſemper, interdum quadrifariam diſpertiebat.

QVADRIFIDVS, da, dum, τετράσχιδος, quod in quatuor partes findi poteſt. Virg.2. Geor. Quadrifidaſq; ſudes, & acuto robore uallos. Trabs quadrifida, Valerius.1. Argonau. Labor quadrifidus, Claudia. Paneg.

QVADRIFORIS, & hoc re, quòd quatuor fores, ſiue foramina habet. Pli.l.11.c.21. Veſpæ nidos faciunt fere quadriferos

QVADRIGA, drigæ, *Caretta da quattro caualli*, τέθριππος, currus quatuor equis iunctus, quaſi quadriiuga. Gel.l.19.c.8. Quadrigas Cæſar pluratiuo numero ſemper dicendas putat. Hor. 2. Car. Ode. 16. Tibi tollit hinnitum Apta quadrigis equa. Cic. de Clar. Ora. Nec enim in quadrigis eum ſecundum numerauerim, aut tertiũ, qui uix è carceribus exierit. Idem 3. de Nat. Deo. Mineruã quadrigarum inuentricem ferunt. Aliquando Quadrigarum nomine intelliguntur equi, qui quadrigas agunt. Col.l.3.c.9. Sacrorũ certaminum ſtudioſi perniciſſimarum quadrigarum ſemina diligenti obſeruatione cuſtodiunt, & ſpem futurarum uictoriarum concipiunt, propagata ſobole generoſi armenti. Plau. in Aſi. Nunquã indipiſcet quadrigis albis poſtea. Vbi Quadrigas albas uocat equos Veneris, qui albi erant. Virg.8. Aen. Haud procul inde citæ Metium in diuerſa quadrigæ Diſtulerant. Hinc Quadrigula. Cic. de Fato: Philippus in capulo quadrigulas uitare monebatur. Quadrigatum inuentorem. Virgilius nominat Erichthoniũ. P: Erichthonius curr', & quattuor auſus iungere equos, rapidiſq; aris, inſiſtere uictor.

QVADRIGARIVS, rii, qui quadrigas in Circenſibus agebat, inquit Aſconius. Var.2. de re ru.c.7. Quadrigarius, & deſultor. Fuit & cognomẽ Q. Claudii, ſcriptoris uetuſtiſſimi, nõ ſemel à Gel. citati.

QVADRIIVGI, ſiue Quadriiuges, τετράζυγες, τετράοροι, equi quaterni ad unũ iugũ alligati: ut Biiugi, Triiugi, & Seiugi, cũ duo, uel tres, uel ſex equi ad unum iugum adhibentur. Oui. 2. Met. Triumq; relinquunt Quadriiuges ſpatium. Vir. 10. Aen. Quadriiugi, idem quod quadriga. Vir. 3. Ge. Quadriiugo uehitus curru.

QVADRIGATVS, nummus erat argenteus, quadrigæ imaginẽ habẽs impreſſam. Pli.l.33.c.33. Nota argenti fuere bigæ, atq; quadrigæ & inde Bigati, & Quadrigati dicti. Liu. 22. Pacti uti arma, atque equos traderent, in capita tricenis nummis quadrigatis.

QVADRIGEMINVS

QVADRIGEMINVS. Pli.l.8.c.23. Cornicula quadrigemina.

QVADRILIBRIS, & hoc bre, quatuor librarum. Pla.in Aul.

QVADRIMATVS, us, ætas quatuor annorum. Pli.l.8.c.45. Col. libr. 7.cap 9.

QVADRIMVLVS. Plau. in Pœn. Altera quinquennis. altera quadrimula.

QVADRIMVS, quatuor annorum. Pla.in Cap. Perdidi filium puerū quadrimum Plin.l.8.ca.44. Neque quadrimis minores, neque decennibus maiores.

QVADRINGENTI, τετρακόσιοι, quater centum. Cic. in Piſo. Annos tenueramus quadringentos iudicium, notionemque cenſoriam.

QVADRINGENTIES. Cic. pro Rab. Seſtertium bis millies quadringentes. Quadringenteſimus, a, um, poſtremus ex quadringentis. Plin.lib.8.c.6.

QVADRINGENVS, na, num, & ut nonnulli legunt, Quadrigenus, uel Quadricenus. Liui.8. Vectigal eis Campanus populus iuſſus pendere denarios nummos quadrigenos quinquagenos.

QVADRIPERTIOR, in quatuor partes diuido: unde Quadripertitū. Plin.lib.15.cap.22. Nucleorum quadripertita diſtinctio. Cic.3. Ver. Quadripertita diſtributio totius accuſationis.

QVADRIPERTITO, τετραχῶς, quadrupliciter, in quatuor partes.

QVADRIREMIS, mis, τετρήρης, nauis quatuor remorum ordines habens. Li.14. Præmiſſa quadriremis, capitur.

QVADRIVIVM, τετράοδος, locus publicus, ubi quatuor uiæ concurrunt. Catull. ad Cœlium de Lesbia: Nunc in quadriuiis & angiportis Glubit magnanimos Remi nepotes. Iuuenal. Satyra.1.

QVADRO, as, Squadrare, τετραγωνίζω, in quadrum redigo. Hora.1. epi.6. Et quæ pars quadret aceruum. Col.l.11.c.2. Abies atque populus ad unguem quadrantur. Per tranſlationem pro conſentire, & ex omni parte cōuenire. Tractum à lapidibus quadris, qui omnium laterum æquali proportione inter ſe optime conueniunt. Virg.2. Georg. Secto uia limite quadret. Cice.3. de Ora. Eam coniunctionem, numeroſe cadere, & quadrare uolumus. Idē de Cla. Ora. Tibi quadrat, omnia in illis fuiſſe paria. Quadrare. Cice. ad Att.lib.4. Viſum eſt hoc mihi ad multa quadrare. Quadrare in. Cice. pro Cœl. Omnia, cum turpitudine aliqua dicta, in iſtā quadrare apte uidentur.

QVADRVM, dri, τετράγωνον, quatuor æquales lineas, quatuorque angulos rectos habens. Col.l.8.c.3. Perticæ dolantur quadrum. In quadrum ſententias redigere, eſt, ſuo numero ſeruato æqualiter diſponere. Cic. in Ora.

QVADRVPEDO, at, Andare in quattro piedi, τετραποδίζω, quatuor pedibus gradior. unde Quadrupedantia animalia, quadrupedia dicūtur. Vir.11. Aen. de equis: Perfractaque quadrupedantum Pectora pectoribus rumpunt. Quadrupedans ſonitus. Vir.8. Aene. Quadrupedante putrem ſonitu quatit ungula campum.

QVADRVPES, pedis, τετράπους, quatuor habens pedes. Teren. in And. Quadrupedem conſtringito. Oui.15. Met. Mox quadrupes, rituque tulit ſua membra ferarum. Sæpe accipitur ſubſtantiue: idque modo in maſculino genere. Vir.11. Aen. Quadrupedemque citum ferrata calce fatigat. Modo in fœm. ge. Quinct. lib.5. ca.10. Diſtentæ quadrupedes uiridi pabulo. Plin. lib.10. ca.33. Vt nulla quadrupes poſſit accedere. Aliquādo etiam in neutro. Colu.l.11. ca.2. Maiora quadrupedia charactere ſignari debent. Idem.l.5.c.24. Quadrupedia tempus idoneum eſt caſtrandi.

QVADRVPLATORES, ἐνδεῖκται, συκοφάνται, à quadruplor, aris, dicuntur delatores; quòd quartam partem bonorum damnati indipiſcebantur. Cic.4. Ver. Næuius Turpio, homo omnium ex illo conuentu quadruplatorum deterrimus. Liui.3. Quadruplatoris, & intercepturis litis alienæ perſonam laturum? Aſcon. Quadruplatores, delatores erant criminum publicorum: in qua re quartam partem de proſcriptorum bonis, quos detulerant, conſequebantur.

QVADRVPLEX, plicis, generis omnis, quatuor modorum, ſpecierū, ordinum. Li.30. Onerariarum quadruplicem ordinem pro muro aduerſus hoſtem oppoſuit. Cic.1. Ar. Præter quadruplices ſtellas in fronte locatas. Interdum multiplicatiui numeri uim habet, idē ſignificans quod quadruplus. Pla. Curc. Pecuniam quadruplicem abs te auferam. Plin.lib.12.cap.11. Arbor floret, albæ uiolæ ſpecie, ſed magnitudine quadruplici.

QVADRVPLICO, as, τετραπλασιάζω, in quadruplum augeo. Pla. Sticho. Qui lucris quadruplicauit rem meam. Quadruplicato, aduerbium. Plin.libr.14.cap.4. Emptis quadruplicato uineis idem. l.2.cap.17.

QVADRVPLOR, aris, delator fio, & damnati quartā partem accipio Plau.in Per. Neque quadruplari me uolo.

QVADRVPLVS, a, um, quater tantundem. Plin.l.7.ca.48. Cornici nouem noſtras attribuit ætates: quadruplum eius ceruis. Pla.in Tru. In te manum iniiciam quadruplus. Id eſt, ego quartus, ſeu à tribus adiutus. Quinct.l.7.c.5. Cum duo fures pecuniam abſtulerūt, quadruplum quiſque an duplum debeat. Cato in Præfa. operis de re ruſt. Maiores noſtri ſic habuere furem dupli condemnari, fœneratorem quadrupli. Quadruplo, aduer. Pli.l.11.c.37.

QVAERITO, as, Cercare, ἀναζητέω, frequent. inſtanter quæro. Ter. in An. Te ipſum quærito. Propriè tamen quæritare dicuntur, qui quotidie inquirendo uix uictum inueniunt, ut inquit Dona. in illud Ter. in An. Lana ac tela uictum quæritans. Plau. Inops & ſordidus quæritando alit familiam: ideſt oſtiatim quærendo uictum.

QVAERO, ris, quæſiui, quæſitum, & quæſtum per ſyncopen, Cercare, ζητέω, inueſtigo. Ter. Eun. Vbi quæram? ubi inueſtigem? quem percontor? Donatus. Non reperitur, niſi quod quæritur: non quæritur, niſi quod præſto non ſit. Virg.9. Aen. Huc turbidus, atq; huc Luſtrat equo muros, aditumque per auia quærit. Item lucrari, & acquirere, Pla. Trin. Quibus ærūnis deluctaui, filio dum diuitias quæro. Cic. pro Quint. Nec mirum ſi is qui uocem uenalem habuerat, ea, quæ uoce quæſierat, magno ſibi quæſtui fore putabat. Aliquādo pro percontari, ſciſcitari, rogare. Pla. in Amph. Ne, qui eſſem, familiares quærerent. Pro diſputare, conſulere. Pli.li.13.c.3. Quæritur inter medicos, cuius generis aquæ ſint utiliſſimæ. Ci. pro Mil. Tulit enim de cæde, quæ in Appia uia facta eſſet, in qua P. Clodius occiſus fuit. quid ergo tulit? nempe ut quæritur. Quærens, tis. Cic.1. de Ora. Mihi percontanti, aut aliquid quærenti nunquam defuiſti. Quærendus. Sen. Here. Oetæo: Quoties genitor quærendus eras? Quæſitus, a, um. Virg.3. Georg. Quæſitæque nocent artes. Ouid.14. Met. Vixque fuga quæſita ſalus. Tacit.l.3. Adulatio quæſitior fuit, ideſt, exquiſitior. Idem l.2. Excepere Græci quæſitiſſimis honoribus, ideſt, exquiſitiſſimis. Quæſui, ti. Oui.7. Met. Paruum genus eſt, patienſque laborum, Quæſitiq; tenax. Cic. in Para. Cui quæſito opus ſit, quis unquam hunc uere dixerit diuitem? Quæſitum, pro rogatum, ſiue interrogatum. Oui.4. Met. Accipe quæſiti cauſam.

QVAESITOR, oris, ὁ ἀνακρίτης, iudex capitali quæſtioni præfectus Cice. pro Font. Quid mihi opus eſt ſapiente iudice, quid æquo quæſitore? Vir.6. Aene. Quæſitor Minos Vrnam mouet.

QVAESO, Di gratia, primam perſonam indicatiui tantum habet in utroque numero: in ſingulari quæſo, in plurali quæſimus, cætera exoleuerunt. eſt autem idem quod rogo: Cic.2. Ver. Quid eſt, quæſo, iudicium corrumpere, ſi hoc non eſt? Pla. Am. Num inſanis, quæſo, cum id me interrogas? Ter. Ad. Deos quæſo iſtæc prohibeant. Cic. pro Arc. Quæſo à uobis, ut in hac cauſa mihi detis hāc ueniam. Brutus Cic.l.11. Deos quæſimus conſilia tua reipu. ſalutaria ſint. Antiqui declinabant, quæſo, quæſis, quæſi, quæſum, uel ſecundum Probum, quæſiui, quæſitum. Lucr.li.1. Ni diuum pacem uotis adit, & prece quæſit. Sal. quoque lib.1. Hiſtor. Curionē (inquit) quæſiuit, uti adoleſcentior, & à populi ſuffragiis integer, ætati concederet Mamerci.

QVAESTICVLVS, li, diminutiuum à quæſtus, idem quod lucellum. Cic.l.2. de Diuin.

QVAESTIO, onis, ζήτημα, inueſtigatio, à ſupino quæſtum. Pla. Ciſt. Iube domi opperiret, Nec quæſtioni mihi ſit, ſi quid eum uelim, id eſt, ne cogar eum quærere. Quandoque ſignificat dubitationē. Plin.li.7.c.28. Fortitudo in quo maxime extiterit, immenſæ quæſtionis eſt. Ci.2. de Nat. deor. Diuidunt noſtri totam iſtam de diis immortalibus quæſtionem in partes quatuor. Apud rhetores itē quæſtio appellatur, circa quam cauſæ totius cardo uertitur, quæq; gignit controuerſiam. Quandoque eſt tortura corporis, eruendæ ueritatis cauſa facta. Cic. pro Clu. Saſſia habere quæſtionem de uiri morte conſtituit. Idem pro Roſcio Am. Aliquoties duos ſeruos paternos in quæſtionem Sex. Roſcius poſtulauit. Iudex quæſtionis dicitur, qui iudicio capitali exercendo præeſt. Cice. Ibidem. Cum huic quæſtionī iudex præeſſes. Exercere quæſtionem. Idem de Fini. Cum prætor quæſtionem inter ſicarios exercuiſſet. Quæſtiuncula, parua dubitatio. Cic.1. de Ora.

QVAESTOR, oris, ταμίας, τὰμίας, præpoſitus pecuniæ publicæ, qui curam ærarij habet. Cic.l.2. de Inu. Rhodii quoſdam legarunt Athenas: legatis Quæſtores ſumptum, quem oportebat dari, non dederunt. Quæſtorum autem officium primum bellorum cauſa inuentum eſt. mittebantur enim cum conſulibus & prætoribus in militiam ad adminiſtrandam rem pecuniariam, & prædam ac manubias in rationes publicas referendas. Cic. de Sen. Non me iis eſſe uiribus, quibus aut miles Punico bello, aut quæſtor in eodem bello fuerim. Huiuſmodi quæſtores hodie Theſaurarios bellicos uocamus. quæſtores urbani, inquit Budæus, ærarium curabāt, eius pecunias expenſas, & acceptas referre in tabulas publicas conſueuerant. Pro iis nunc Præfectos ratiociniorum habemus, quos Magiſtros computorum uocamus. Pecunia publica Romæ in tēplo Saturni condita erat, quod ærarium dicebatur, quam tribuni ærarii, cum opus erat, promebant. Quæſtores ærarios hodie uocare poſſumus eos, quos multarum, & ut uulgus loquitur, emendarum receptores uocant. quæſtor item dicitur, qui præeſt iudiciis exercendis, & maleficiis puniendis, ὁ ἀνακρίτης, quem Maleficiorum iudicē appellare ſolemus. Vſitatius tñ hunc Quæſitorē uocamus. Cic. pro Font. Quid mihi opus eſt ſapiente iudice, quid æquo quæſitore? Idem in Vatin. Quæro ex te Vatini, num quis reus in tribunal ſui quæſitoris aſcenderit, eumque ui deturbarit, ſubſellia diſſiparit, urnas deiecerit? Ad hanc autem ſimilitudinem (inquit Aſcon.) Virg. lib.6. Minoem iudicem apud inferos, tanquam prætor

tor ſit rerum capitalium. Quæſitorem appellat. Quæſtor autem dictus à quærendo, quod conquirit publicas pecunias, & maleficia.

Qvaestorivm,rii,neu.gen.ſubſtan. ταμιεῖον,quæſtoris erat tabernaculum. Li.lib.10.Captum quæſtorium,quæſtorq́; occiſus Cic. pro Planc.Theſſalonicam me in quæſtorium perduxit.

Qvaestorivs,a,um,Cic.Caninio lib.5.Officio quæſtorio adductum.Idem.3.Ver.Legatus quæſtorius. Perſona quæſtoria, pro Plancio.Quæſtorius,quæſtura perfunctus.Cic.13.Phili. Qui tribunicij? qui quæſtorij? Idem de Cla. Or. Quæſtorius mortuus eſt.

Qvaestvosvs,ἀκερδής,qui lucri quæſtusque audior undique lucellum captat.Ars quæſtuoſa,quæ plurimum quæſtus affert.Pla.Mi. Dummodo eam des,quæ ſit quæſtuoſa,quæ alat corpus corpore. Cic.4.Ver.Quam illa res calamitoſa Heraclio,quæſtuoſa Verri, miſeranda omnibus uidebatur?Cato de re ruſt.Scito quãuis ager quæſtuoſus fiet,ſi ſumptuoſus erit,relinqui nõ multum. Col.li.6. Ratio paſcendi pecoris,quæſtuoſiſſima.Quæſtuoſus cum genitiuo.Cic.2.Philip.Domus quæſtuoſiſſima eſt falſorum commentariorum.Cum ablatiuo.Curtius lib.4.Namaſones gens Syrtica,nauigiorum ſpoliis quæſtuoſa.

Qvaestvra,æ,ταμιευτικὴ ἐξουσία,quæſtoris dignitas,Cic.2.Ver. Quæſtura primus gradus honoris.

Qvaestvs,*Guadagno*,πόρος,κέρδος,lucrum uummarium datiuum & ablatiuum plurales facit,quæſtibus.Pla.Pœn.Quæſtui habent male loqui melioribus.Cic.5.Ver. Tantum de quæſtu ac lucro dicam unius agri.Teren.in Eun.Is quæſtus nunc eſt multo uberrimus. Antiqui declinabant quæſtus,quæſti,ut Ornatus ti, & alia apud comicos paſſim obuia.Pla.in Aul.Nihil eſt aliud quæſti furibus.Interdum pro actione, atque artificio lucrandæ pecuniæ. Cice.1.Off. De artificiis & quæſtibus, qui liberales habendi, qui ſordidi.

Qvalis,& hoc quale,οἷος,relatiuum qualitatis, alicuius rei naturã declarans. Cic.de Amic.Vt eruditi ſolent appellare ſapientẽ,qualem in Græcia neminem.Ponitur & interrogatiue.Cice.4. Acad. Qualis eſt iſtorum oratio? Interdum infinite.Teren.in Eun.Hoc metuo,qualem tu me eſſe hominem exiſtimes. Cice.1. de Leg. Nulla gens eſt,quæ non,etiam ſi ignoret qualem habere deum decet,tamen habendum cenſeat Vir.4.Geor.Qualis populea mœrens Philomela ſub umbra.Ouid.3.Met.Falcata nouiſſima cauda eſt,Qualia dimidiæ ſinuantur cornua lunæ.Qualiſqualis geminatum,qualiſcunque.Iuriſc.in l.reſcriptũ.ff.Diſtract.pigno.Qualiquali obligatione interpoſita.

Qvalitas,tis,eſt ſecundum quam quales dicimur:ut,Albedo, Nigredo.Cic.1.Aca.Qualitates appellaui,quas ποιότητας, Græci uocant.Col.l.8.c.17.Qualitatem littoris noſtri contemplemur.

Qvaliter,quemadmodum.Pli.lib.9.c.48. Antiquis totus à ſtramento erat,qualiter nunc etiam in caſtris gauſape. Qualitercunque,utcunque,quomodocunque. Col.l.2.c.10. Qualitercunque obruas,ſuſtinet coloni negligentiam.

Qvalibet, ſiue qualubet, per quemcunque locum. Quinct.l.5.ca. 33. Si uel maxima flumina in riuos deducantur, qualibet tranſitum præbent.

Qvalvs,li,*Canagno*,*ceſto*,κάλαθος,genus uaſis uiminei, per quòd uinum guttatim defluit cum calcatur uua,reliqua uero materia exire prohibetur. Vir.2.Ge.Spiſſo uimine qualos, Ponitur & pro ciſtula,in qua mulieres ponebant penſa lanæ. Hor.l.3.Car. Tibi qualum Cythereæ puer ales.Eſt & qualus,in quo gallinæ oua edunt,apud Col.l.8.c.3.Legitur & Qualum,neu.ge.Cato.c.11. de re ru.Quala ſataria ſeptem,alueos quadraginta.

Qvam,coniunctio diſcretiua.Cice.l.10.epiſt. Tum ille, nihil ſibi fuiſſe longius,quam ut me uideret.Aliquando pro Poſtquam. Li. lib.6.Dii hæc dederunt,ut T.Quinctius dictator oppida nouem caperet die uigeſimo,quàm creatus erat.Aliquando pro antequã, Suet.in Cæſ.Pridie quàm occideretur, in ſermone nato quiſnam eſſet finis uitæ commodiſſimus,repentinum,inopinatumque prætulerat.Pro Quantum,& tam poſitiuo,quàm comparatiuo & ſuperlatiuo iungitur.Cic.Quam moroſi ſint qui amant,ex hoc potes intelligere.Quinct.li.1.Quàm in his libris erunt omnia compoſitiora,ideſt,quanto. Varr.2. de re ruſt. de canibus loquens. Quàm pauciſſimos relinques,tam optimi in alendo fient: ideſt, quanto pauciores,tanto meliores.Cato de re ru.c.65. Quàm acerbiſſima olea erit,dum oleum facies,tam oleum optimum erit. Aliquando intenſiua particula eſt,ſuperlatiuum exigens.Cic.Cum quo ſemper quam familiariſſime uixerat.Iungitur etiam in hac ſignificatione his dictionibus, Per.Teren. Per pol quàm paucos reperias meretricibus fideles amatores. quod ſic reſoluitur, Pol perquam paucos.Sen.Ci.Quod de Pompeio Caninius agit, ſane quam refrixit.Oppido.Idem:Oppidoquam libens audiui.Aliquãdo comparatiue ponitur,poſt poſitiuum.Pla.in Rud. Tacita bona'ſt mulier ſemper, quàm loquens,ideſt, melior eſt tacita,quàm loquens.

Qvamlibet,& quantumuis,idem.Pli.Impudica mulier quamlibet audax facinus audet.Cice.de Amph.Quantumuis licet excellat.

Qvam mox,quàm cito.Pla.Rud.Quàm mox coctum eſt prandiũ? Cic.pro Q.R.Quid expectas,quam mox ego eos dicam eſſe ordine ſenatores,ætate grandes?

Qvamobrem,cum ponitur cauſatiue,tam plurali reſpondet quam ſingulari,ſignificatque quapropter.Singulari ſic:Vnum eſt,quam obrem te amandum putent: ideſt,propter quod unũ. Plurali ſic: Quatuor ſunt,quamobrem imperator maxime laudetur:ideſt,propter quatuor.Cice.Appio:Multa mihi ueniebant in mentẽ, quãobrem iſtum laborem tibi honori putarem fore.Aliquando interrogantis.Cice.1.de Finib. Quamobrem tandem non ſatisfacit? Quas ob res,Cic.3.Phil.

Qvampridem, interrogantis particula,quanto tempore ante.Cic. pro Rab.Quampridem nomen Fannii in aduerſaria retuliſti?

Qvamprimvm,ualde cito.Ter.in Ad.Hominem iſtum impuriſſimum quamprimum abſoluitote.

Qvamvis,& quãquam,idem ſignificant,quod tametſi,hoc animaduertendum,quanquam indicatiuo, quamuis ſubiunctiuo potiſſimum gaudere.Virg.2.Aen.Quãquam animus meminiſſe horret. Ci.8.Phil.Quamuis intentus animus tuus ſit ad fortiſſimum uirũ liberandum.Interdum quamuis ponitur pro quantumuis. Pla.in Tri.Quamuis malam rem quæras,illic reperias.

Qvandiv,quanto tempore.Cic.7.Ver.Quandiu uixit,in tota Sicilia clarus.Cum Tandiu.Cic.Att.Ego tandiu requieſco, quandiu ad te ſcribo.Idem l.4.epi.Qui ſe oppido tandiu tenuit,quandiu in prouincia Parthi fuerunt.Interrogatiue.Pla.in Cap. Quandiu id factum eſt? Cice.in Cati.Quandiu nos iſte furor tuus eludet?

Qvando,aduerbium temporis:quo tempore:ponitur modo interrogatiue.Ter.in Heau.Quando iſtuc erit? modo relatiue. Cic.2. Off.Vtinam tunc natus eſſem,quando Romani dona cœpiſſent. Pla Amp.Ita ſe uerſipellem facit,quando libet.Nonnunquam & indefinite.Cic.de Sen.Non intelligitur quãdo obrepat ſenectus. Pro aliquando,præſertim cum præcedit Num:ut, Num quando me audiuiſti? Interdum pro ſiquidem, quandoquidem. Virg.1. Aenei.Hic tibi,fabor enim:quando hæc te cura remordet.Ter.in Ad.Quando conſcia ſum,à me culpam hanc eſſe procul. Quando gentium,i.quando,abſolute:ea forma,qua Nuſquam gentiũ. Pla. in Am.Qui me rogat aliquando gentium?

Qvandoqve, aliquando Hor. Quandoque bonus dormitat Homerus.

Qvandoqvidem,ſiquidem.Virg.3.ecl.Dicite,quandoquidem in molli conſedimus herba.Col.li.7.Quandoquidem paſtoris officium celſiſſimam oculorum ueluti ſpeculam deſiderat.

Qvandvdvm,interrogatiua particula de modico quærens tempore.Pla.Quandudum è foro adueniſti domum? P.Non ita dudum.

Qvantisper,quanto tempore:ut Tantiſper,tanto tempore.

Qvantopere,Cice.de Orat.Non tantopere deſiderabam, quantopere delector.Accipitur & indefinite.Idem.l.13.epiſto. fam. Quantoq́; opere eius municipii cauſa laborarem,tibi oſtendi.

Qvantvlvs,& Quantillus,dimin ſunt à Quantus.& ſignificãt, quã exiguus.Cic.4.Ac.Quantulus nobis uidetur? de ſole loquitur. De Ora.Nihil plus aſſequi cupimus,quàm quantulum tu in dicendo aſſecutus es.Pla.in Cap.Quantillum argenti mihi apud trapezitam ſiet.

Qvantvs,a,um,πόσος,πηλίκος,refertur ad numerum, ad pondus, & ad menſuram.& modo interrogatiuum eſt,modo relatiuũ.Ci. l.2.Videre mihi uidear tantam dimicationem, quanta nunquam fuit.Idem pro Mil.Scio quanta,& quam ſolicita cupiditas ſit conſulatus.Teren.in Heau.Quanta de ſpe decidi.

Qvantvscvnqve,tantus quantus eſt.Cic.5.Phil.Quorum bona, quantacunque erant,ſuis comitibus deſcripſit. Quantuluſcunque, dimin.ideſt,quantumuis exiguus.Colu.lib.2.cap.11. Quantulocũque humore,prius quam obruatur,corrumpitur.

Qvantvslibet,ὁποσοσοῦν,quantumuis magnus.Plin.lib. 8. ca.6.

Qvantvsqvantvs,quantuſcunque.Teren.in Ad. Tu quantuſquãtus es nihil niſi ſapientia es.

Qvapropter,propter quod. Teren. in Ad. Quapropter celato eſt opus.

Qvaqva,Pla.epiſto.Quaqua tangit,omne amburit,ideſt, ex quacunque parte.

Qvaqvaversvm,in omnem partem.Cæſar in Com.Legatos quaquauerſum dimittere.

Qvare,notæ ſignificationis.Cic.1.de Ora.Illud quare Scæuola negaſti? Infinite poſitum.Cic.2.Off.Vtendum excuſatione, quare id quod feceris,neceſſe fuerit.In principio orationis. Cice. pro Quin.Quare,quod ſocium tibi eum uelles adiungere, nihil erat.

Qvartvs,a, um. Liui.4. Bel. Puni.Vbi quartæ uigiliæ ſignum cecinaſſet.Virg.4.Geor.Vbi quarta ſitim cœli collegerit hora.

Qvartanvs,a,um,quarto quoque die:ut quartana febris.Cic. Att. l.8.Audiui quartanam à te diſceſſiſſe.

Qvartarivs, teſte Feſto, ab antiquis appellabatur mulio mercenarius:quòd quartam partem quæſtus capiebat. Quartarius apud Catonem c.95. congii quartam partem ſignificat. Quartarium

inquis

inquit Budæus,in menſura pro quadrante congii intelligo : ſicut in pondere pro quadrante libræ.

QVARTO,& quartum,aduerbia,inter ſe differunt.nam quarto conſul,ſignificat locum conſulum,uel ordinem, hoc modo : Marcus fuit quarto conſul,idest,tres conſules ab origine, & inſtitutione, & ordine conſulatus ante fuerunt,quàm Marcus fuiſſet conſul, qui quarto anno à primis conſulibus factus eſt conſul . Quartum autem conſul dicitur,qui,tribus conſulatibus iá perfunctus,quartum gerit conſulatum.Li.3.Quinctio quartum conſule.

QVASI,Ita ut.Pla.in Pſe.Ex tranſuerſo cedit,quaſi cancer ſolet.Pla. in Pſe.Quaſi tu dicas,me te uelle argento circunducere . Interdú idem ualet quod perinde ac ſi.Cice.2.epiſt.Quaſi uero ad cognoſcendum ego ad illos,non illi ad me uenire debuerint . Aliquando pro fere.Suet.in Calig.Hora quaſi ſeptima.Terènt.in Heaut. Quaſi talenta ad quindecim coegi.

QVASILLVS,li,& quaſillum, *Ceſtello.* καλαθίσκος,dimin.à qualus,ſignificat ciſtulam,ſeu uaſculum , in quo mulieres reponebant ea quæ ad lanificium pertinerent.Feſtus . Calathos Græci dicunt, quos nos Quaſillos.Cic.1.Phil.Inter quaſilla pendit aurum. Corripit autem hoc nomen primam ſyllabam,quamuis Qualus producat.Tibul . 4.el.Sit tibi cura togæ potior,preſſumque quaſillo. Romani ueteres Quaſillum Thalaſſionem appellarunt,ut auctor eſt Varro.unde Thalaſſi nomen in nuptiis frequentabant, ad lanificium nouas nuptas inuitantes.

QVASSO, *Crollare,* κραδαίνω,frequentat.ſæpe quatere.Plaut.in Tri. Quid quaſſas caput ? Aliquando rumpo.Vir.1 . Aen . Quaſſatam uentis liceat ſubducere claſſem.

QVASSVS,a,um, *Crollato,* quaſſatus.Plin.l.18.Quaſſa ſarcire . Eſt & Quaſſus,huius quaſſus.Cic.2.Tuſc.Attrectatu,& quaſſu amplificatis dolorem.

QVATENVS,uſque ad quem finem.Cic.in Lælio. Videndum eſt quatenus amicitiæ tribuendum ſit.Idem 1.Tuſc.Magna culpa Pelopis qui non docuerit,quatenus eſſet curandum.Aliquando ſignificat,qua fine,inquit Feſtus:ut Verberaui filium , quatenus ſit bonus:i.ut ſit bonus. Docet Acron,quatenus eſſe aduerbium loci,ſignificans ad eum uſque locum.

QVATERNVS,numerus diſtributiuus,ſæpe tamen ualet Quatuor. Hor.1.Ser.Sat.4.Sæpe tribus lectis uideas cœnare quaternos.

QVATIO,is,ſſi,ſſum, *Crollare,* σείω,concutio.Liuius Carthaginis mœnia quatit ariete . Aliquando pro infeſtare.Virg.lib.9.Quatit oppida bello . Aliquando pro eiicio . Teren.in Eun . Quatietur cú dono foras.

QVATEFACIO , is , concutio . Cice . ad Brutum : Quatefeci Antonium.

QVATRIDVVM,dui,ſpatium quatuor dierum . Lentulus Senatui li. 12.Nunciatum,eum quatridui iter à Laodicea abfuiſſe.

QVATRIDVO.Cic.ad Brutum:Quatriduo ante hanc rem.

QVATVORVIRI,apud Pomp.l.11.de.Orig.iur.Hinc. Quatuor uiratus,quatuoruirorum dignitas.Aſinius ad Cic.lib.10.

QVATVOR,Vir.6.ecl.En quatuor aras.A quo Quater, Quaternus, Quadruplum,Quadriennium,& multa huiuſmodi.

QVATVORDECIM, δεκατέσσαρα,quatuor,& decem. Aſinius ad Ciceronem lib.10.Anulo aureo donatum in quatuordecim ſeſſum deduxit.Quatuordecies.Plin.lib.3.c.7.Sardinia abeſt à Gadibus M.paſſ.quatuordecies centena.

QVAE, *Et,* τὲ, καὶ,coniunctio,ſubiunctiui ordinis,quæ modo eſt copulatiua:ut, Arma,uirumque cano. Modo expletiua,ornatus tantum cauſa.Prop.lib.3.Deiphobumque,Helenumque,& Polydamantas in armis.Quandoque pro etiam.Apul . Id ei ſerioque loquenti non crederem.i.etiam ſerio loquenti . Differunt autem inter ſe,Que,Ac,Atque.Que enim poſt poſitiua eſt, & enclitica: Ac ſemper præpoſitiua.Atque tam præpoſitiua,quàm poſtpoſitiua.Inuenitur autem Que,aliquando contra naturam ſuam produci.Virg.Aeneid.Liminaque,laurusque dei.Cuius generis licentia cæſuræ ratione ſolet excuſari . Ponitur quandoque pro , An. Hor.2.Ser.Quid refert,uri uirgis,ferroque necari ? Pro,quid refert uri uirgis,an ferro necari ?

QVEMADMODVM, ὥσπερ, καθάπερ,a Quem,Ad,& Modum , ponitur pro Sicut.Cice.de Amic.Pergratum mihi feceris,ſi, quemadmodum ſoles de cæteris rebus,ſic de amicitia diſputaris,quid ſentias. Nonnunquam interrogatiue,pro Quo modo . Cic.7 . Ver. Quemadmodum eſt aſſeruatus ? Aliquando nã interponitur. Pla. in Bacch.Quemnam ad modum.

QVEO, quis, quiui,quitum, δύναμαι, ἰσχύω,ualeo,poſſum.Sal.in Catil.Neque pretio,neque gratia impelli quiuit.Cice.Teren.li. 14. Non queo reliqua ſcribere:tanta uis lacrymarum eſt.Hor.2. Ser. Sat.7.Liber ſum,dic age:non quis.Lucr.lib.3 . Non quid ſentire dolorem. Tere.Quitus,a,um,à Queor,dixit in Hec.ſed antique, ut ait Donatus: Forma in tenebris noſci non quita eſt . A Queo deducitur , non queo, Virg.1. Aeneid.Expleri mentem nequit. Antiqui etiam Nequeo dixerunt pro non eo . quod & Feſtus annotauit.

QVERCERVS,a,um,uel Querquerus, ῥιγώδης, quod eſt frigidú cú tremore:ut, Febris quercera.Lucilius:Iactas me,ut febris quercera.idem:Querquera conſequitur febris, capitisque dolores.

QVERCETVM , locus ubi conſitæ ſunt quercus . Varr.1.de re ruſt. cap.16.

QVERCEVS,a,um,ex quercu.Seruius:Querceam coronam accipiebant,qui in bello ciuem ſeruaſſent.

QVERCICVS,a,um,idem Sueto.in Caligu.ca.19. Quercica corona.

QVERCVS,us,in datiuo,& ablatiuo plurali.Quercubus, *Quercia, rouere,* δρῦς,arbor eſt,lignum habens duriſſimum,glandes ferens,quę ante inuentas fruges,populis pleriſque uictum dicitur ſuppeditaſſe.Plin.li.16.c.6.Glans optima in quercu,atque grandiſſima.Vir. 3.Geor.Antiquo robore quercus Ingentes tendat ramos. Feſtus: Quercus dicitur,quod id genus arboris graue ſit,ac durum : tum etiam in ingentem euadat amplitudinem:Querquerum enim quidam graue & magnum dici uolunt.Olim etiam ſecundæ declinationis fuit,unde etiam apud Ciceronem legitur Quercorú in plurali genitiuo.Ibi(inquit)quercorum rami ad terram iacent.

QVERNEVS,a,um,Col.l.6.c.3.l.9.c.1.

QVERNVS , a , um,idem. Virgil.1 . Georg . Sed tamen & quernas frondes.

QVERELA,æ, μομφὴ,querimonia.Cic.de Sen.Sæpe interfui querelis meorum æqualium.Hor.2.Car.Ode.9. Deſine mollium Tandem querelarum.Virg.4.Aeneid.Deſine meque tuis incendere, teque querelis.

QVERIBVNDVS,querulus, Cicer.pro Sylla : De ſupplicio Lentuli magna , & queribunda uoce dicebat . Senectus queribunda . Sili.lib.13.

QVERIMONIA,æ,quærela.Cic.ad.Q. Fra.l.2 . Magna querimonia omnium diſceſſimus.Hor.in Art.Verſibus impariter iunctis querimonia primum,Poſt etiam incluſa eſt uoti ſententia compos.

QVERITOR,taris,frequen. à Queror, διαμέμφομαι,ſæpe , multúque queror.Li.l.39.Ne uox queritantis audiretur.

QVEROR,ris,queſtus, *Lamentarſi,* μέμφομαι, ὀλοφύρομαι,lamentor, conqueror.Sal.Sæpe de luxuria & auaritia noſtrorum ciuiú queſtus ſum.Et dicimus:Queror hanc rem,uel de hac re, Cæſari,cum Cæſare,& apud Cæſarem.Cic.de Ami.Plerique aut queruntur aliquid,aut etiam exprobrant.Idem Lent.l.1.epi . Multa de mea ſententia queſtus eſt Cæſar.Ouid.1.Met.Cum Ioue uiſa queri. Queror apud illum.Pli.de uiris Illuſt . Apud populum quæſtus, quód de ſe tale aliquid timuiſſent.Abſolute,ut apud Cic.l.epiſto. ad Lentulum.Quid multa?queſtus eſt grauiter.

QVERQVETVLANA,porta Romæ fuit,dicta à querceto,quod intra muros iuxta ſe habebat.Feſtus.

QVERVLVS,a,um, *Lamentevole,* ἐγκλημάτικος, μεμψίμοιρος, queribundus.Ouid.3.Triſt.el.8.Et nunquam queruli cauſa doloris abeſt.Idem epiſt.5.impleuique ſacram querulis ululatibus Idam. Quandoque à poetis pro canoro ponitur. Vir. l.2 . Ge . Et cantu querulæ rumpent arbuſta cicadæ . Hor.li.3.Car. Sub cantu querulæ deſpice tibiæ.

QVERQVEDVLA,æ,auis tam in aqua,quàm in terra uitam agens. Varr.3.de re ruſti.cap.3.Quæ non ſunt contenta terra ſolum, ſed etiam aquam requirunt,ut anſeres, querquedulæ,anates.

QVESTVS,in datiuo,& ablatiuo plurali Queſtubus : lamẽtatio, querela.Cic.5.de Fin.Eiulatu,queſtu,gemitu. Virg.4.Ge . & mœſtis late loca queſtubus implet.Cice.pro Quin.Qui queſtus,qui mœror dignus inueniri.

QVI,quæ,quod.Ponitur aliquãdo Qui aduerbialiter pro quomodo. Cic.de Amic.Qui fieri poterat,ut eius dolore nó angerer,qui mecum ſemper familiariſſime uixiſſet? Aliquando pro ut, Teren. in And.Efficite, qui detur tibi.Pro utinam.Idem in Phor.Qui illum Dii omnes perdant.Pro unde.Idem in Hec.Nec,qui hoc mihi eueniat ſcio.Pro Cur.Ci.1.Tuſ.Qui beatior Epicurus, quàm Metrodorus ? Qui dum,in eadem ſignificatione. Ter.in Eun.At nun quid aliud ? P.quidum?Eſt & Qui,à Quis,abiecto ultimo elemento:quod aliquando interrogatiue tenetur,pro Quis.Pla.in Amp. Qui me alter eſt audacior homo?Aliquando pro utpote qui. Cic. Att.l.5.Actio maluimus iter facere pedibus , qui incommodiſſime nauigaſſemus.Aliquando pro qualis. Cic.2.de Di.Xenophon Socraticus,qui uir, & quantus?

QVIA,Cic.de Amic.Quia natura mutari non poteſt , idcirco ueræ amicitiæ ſempiternæ ſunt.Quianam quare. Virg.l.5 . Heu quianam tanti cinxerunt æthera nimbi ? Quiane,certe,reuera , Virg. l.4.Quiane auxilio iuuat ante leuatos.

QVICVNQVE, *Chiunque.* ὅστις, πᾶς ὅστις, ὁστισοῦν,quiſquis.Cice . pro Sex.Ego uos in omni fortuna,quæcunque erit oblata, cóplectar. Aliquando pro qualiſcunque.Cic.3.de Ora.Quicunque eramus, & quantulumcunque dicebamus,

QVID,Cicero de Sen.Quid de pratorum uiriditate dicam? Nonnunquam indefinite.Virgil.10.Ecl.Nunc ſcio,quid ſit amor.Aliquando eſt aduerbium interrogandi. Teren.in And . Quidnam Pamphilum exanimatum uideo?Aliquando pro in quo.Cicer.in Læl. Quid enim indigens Africanus mei ?

QVIDEM, *Certamente.* γέ τοι γοῦν,certe. & tribus modis in oratione

accips

accipi ſolet:uno ad diſtinguendas res,ut,Ego quidem ſcribo, tu uero legis,ille autem dormit. Altero quaſi per exceptionem eius, quod affirmes. Cice.l.3.Off. Ab optimis illis quidem uiris,ſed nõ ſatis eruditis. Tertio,cum nulla ſequitur ex prædictis coniunctionibus:ut apud eundem:Aut enim nemo,(quod quidem magis credo)aut ſi quiſquam eſt,ille ſapiens fuit. Quidem,& Certe,aliquã do ſimul iunguntur. Cic.ad Len.l.1.Illud quidem certe noſtrũ cõſilium iure laudandum eſt. Teren.in Phor. Quidem coniunxit cum Hercle.Tua quidem hercle certo uita hæc expetenda. Cic. autem 10.epi.ad Att.Poſt quidem ſubiunxit Profecto. Nunc quidem profecto Romæ es.

Qvidnam,aliquando interrogatiue accipitur, aliquando indefinite. Teren.in Phor.Quidnam ille cõmotus uenerat? hoc eſt, propter quid. Idẽ in Eun.Reuiſo quidnam Chærea hic rerum gerat.

Qvidni,certe,uel cur non? Teren.in Eun.Habes ne hominẽ amabo? pii. Quid ni habeam? Veteres enim Ni pro ne ponebant, & Ne pro non.Plau.Ni ſtulta ſis.Et,Ne uult,pro non uult.

Qvid Qvaeris? τί πλέον; clauſula eſt ſermonem in compendiũ redigentis,eandem uim habens,quam Quid plura,uel Quid opus eſt uerbis? Cic.ad Att.l.1. Quid quæris?num ad priuata redeam? Hor.l.1.epiſt.Quid quæris? uiuo,& regno ſimul iſta reliqui.

Qvidqvid, Quinct.l.1.c.de Orthographia: Frigidiora his alia,ut Quicquid quartam c,haberet,ne interrogare bis uideremur. Eſt autem Quidquid ſubſtantiuum,ut & Quid.ideo genitiuum uel adiectiuum exigit,ut,Quidquid pecuniarum, Quidquid molle.

Qvies,etis,*Quiete*,ἡσυχία,uacatio à labore,ſiue ceſſatio à quocunque opere. Cic.in Cat.Mors laborum, aut miſeriarum quies eſt. Sæpiſſime accipitur pro ſomno,quòd dormientes ab omni opere feriantur:cui opponitur Vigilia.Quin.l.7.c.3.Labor,an otiũ uigilia,an quies? Hor.1.epi.17.Si te grata quies,& primus ſomnus in horam Delectat.Cic.1.de Diui.Quæ multo plura euenirent, ſi ad quietem integri iremus. Vir.10.Aen.Neque enim membris dat cura quietem. Accipitur pro otio,& tranquillitate animi.Pli. l.8.c.28. Qui paupertatem,& quietem doctrinarum ei ſciebant in primis cordi eſſe.Quietes,in plurali pro cubilibus. Lucr.l.1. Nanque canes ut montiuagæ perſæpe ferarum.Naribus inueniũt intectas fronde quietes. Accipitur aliquando pro tranquillitate aeris. Vir.2.Ge.Si non tanta quies iret friguſque caloremque Inter, & exciperet cœli indulgentia terras.

Qviesco,quieſcis,quieui,quietũ,*Riposarsi*,ἡσυχάζω,ἡσυχίαν ἄγω, quietem ago,ferior à labore.Virg.1.Aenei.Nunc blanda compoſitus pace quieſcit. Accipitur & pro dormio.Cic.6.Ver.Eo cum uenio,prætor quieſcebat.Modo ſto,nõ moueor.Vir.6.Aen.Poſtquam collapſi cineres,& flamma quieuit.Idem.7.Aen.Poſtquam alta quierunt Aequora.Aliquando accipitur pro quieſcere facio. dicitur,Plaut.in Moſt.Quieſce tumulum hunc. Quieſcere etiam πτῶν, qui ſolitam peculiariam remittit.Ter.in Prol.An. Vt quieſcant moneo,& deſinant maledicere. Aliquando pro abſtinere, ſeu ſuperſedere.Pla.in Moſt. Quieſce hanc rem petere. Quieſci imperſonale.Teren in And.Poterat quieſci,ſi quieſſet.

Qvietvs,ta,tum,ἥσυχος,à Quies, tranquillus, otioſus, placidus. Ter.in Phor. Quietus eſto.Vbi Don. Quietus,ſecutus.Virg.1. Aen.In primis regina quietum Accipit in Teucros animũ.Reddere quietum,eſt efficere,ut quiete & ſecure quis uiuat.Teren. in Eun.Sex ego te totos Parmeno hos menſes quietum reddam. Solutus & quietus animus Cice.pro Roſ.Com. Soluto & quieto ſũ animo,Idem.6.Ver.Mirum omnibus uideri,Diodorum reum,hominem quietiſſimum.Hor.Epo.10.Quietiore non feratur equore, Quàm Grata uictorum manus.Quiete,tranquille,placide. Ci. 1.de Fin.Beneuolentiam ſibi conciliant,&(quod aptiſſimum eſt ad quiete uiuendum)charitatem.Cæſ.3.Bel.Ciui.Noſtri quietiſſime ſe receperunt.

Qvilibet,*Qual si piace*,ὅστις,ὁστισοῦν,quiuis,quaſi quemcunque ex multis libet deligere.Horat.in Arte:Pictoribus atq; poetis Quidlibet audendi ſemper fuit æqua poteſtas.Aliquando pro uili. Pli. lib.7. Bis ab Annibale captus: neque cũ quolibet hoſtes res fuit. Ouid.1.de Arte aman.Pollicitis diues quilibet eſſe poteſt: ideſt, uel tenuiſſimæ fortunæ homunculus.

Qvimatvs,ætas,quinque annorum.Pli.l.8.c.45.

Qvin,*che non,perche non*,ἀλλὰ,uariis modis dicitur. nam aliquando ponitur pro cur non,ut cum increpantes,uel interrogantes, uel hortantes dicimus,Quin uenis? quin fugis? Vir.2.ecl.Quin tu aliquid ſaltem potius,quorum indiget uſus, Viminibus, molliq; paras detexere iunco? Aliquando pro quòd ſeu,ut.Cic.Att. Prorſus nihil abeſt,quid ſim miſerrimus. Teren.An.Non dubium eſt, quin uxorem nolit filius.Aliquando pro quinetiam.Vir.1.Aenei. Quin aſpera Iuno,Conſilia in melius referet.hoc eſt,quod maius eſt. Aliquando ualet Vt non.Cice.Non idcirco cauſas Iſocrates nõ defendit,quin id utile eſſe,& honeſtum exiſtimaret. Similiter cum dicimus:Non poſſum me continere,quin geſtiam: id eſt, ut non geſtiam.Virg.l.3. Aen.Hic tibi ne qua moræ fuerint diſpendia tanti,Quin uatem inſanam aſpicias: ideſt,ut non. Aliquando pro qui non.Ci.l.9.epi.Nemo eſt noſtrorum,quin uota uictoriæ ſuæ fecerit. Aliquando pro imo. Ter.in Hea.Quin nolo mentiare. Pro etiam.Quin mihi moleſtũ eſt.Aliquando pro certe.Plau. in Amp.Quin certa res hanc eſſe obiurgare.

Qvincentos,pro Quingentis dixere ueteres,auctore Feſt.

Qvincvnx,cis,pondus uel menſura quinque unciarum. In arborũ ordinibus Quincunx dicitur,cum ita diſpoſitæ ſunt arbores,ut binæ cum tertia proximi ordinis æquali interuallo ſibi oppoſita, quoquo te uertas,quincuncialem referunt. Quint.l.8.c.3.Quid illo quincũce ſpecioſius,qui in quacunque partem expectaueris, rectus eſt? Ci.in Catone.Cum miraretur Lyſander & proceritatẽ arborum,& directos in quincũcem ordines. Col.l.3.c.13. Nonnulli omnem uitem per denos pedes in quincũcem diſponunt. Ratio,quare huiuſmodi figuræ quincuncis & decuſſis appellationẽ ſint ſortitæ,non eſt obſcura.Veteres enim numerum denarium, & quinarium huiuſmodi notis,X,&,V,pingere ſolebant. Arbores itaque in quincuncem digeſtæ dicuntur,cum ita ſunt collocatæ,ut tertia duabus æquali interuallo oppoſita,V litera ſimilitudinem faciat. Quincuncialis herba dicitur,quæ menſurã quincũcis unius pedis habet,id eſt,ſeptenos fere digitos. Plin.li.27.c.11. Quincunces etiam uſuræ dicuntur,quoties ex cẽtum nummis(ut exempli gratia ſit)quinq; nummos uſuræ percipimus. Eſt & quincunx menſuræ genus,paulum ſupra mediam heminam cõtinens. Mart.l.2.Te conuiua leget miſto quincunce.

Qvincvpidal,menſura erat,ſiue regula quinque pedum,qua fabri murarii in dimetiendis parietibus uti ſolent. Huius formam & uſum ſic depingit Mart.l.14. Puncta notis ilex, & acuta cuſpide clauſa,Sæpe redemptoris prodere furta ſolet.

Qvincvplex,πενταπλάσιος,numerus multiplicatiuus,ut Duplex & Triplex.Mart.l.14.Cæde iuuencorum domini calet area felix, Quincuplici cera cum datur altus honos.

Qvindeciss,quindecim uicibus. Martia.lib.7. Dicere quindecies poteram.

Qvindecim,Pla.Pſe.Quindecim habeo minas.Hor.in Car.ſecul. Quindecim Diana preces uirorum,Curet.

Qvindecimviri,magiſtratus Romæ,quindecim numero, ius habentes ſibyllinos libros adeundi.

Qvindenvs, a, um, Liui. 35. Quindena iugera agri data in ſingulos.

Qvinetiam,præterea,& quod maius eſt.Cic.de Ami. Quin etiam neceſſe erit optare,ut quam ſæpiſſime peccet amicus. Vir.4. Aen. Quinetiam hyberno moliris ſidere claſſem.

Qvinqvintesimvs,ma,mum, πεντακοσιοστός, numerus ordinis. Plin.li.15.c.1.

Qvingenti,æ,a,πεντακόσιοι,quinquies centum. Virgil.10. Aen. Hinc quingentos in ſe Mezentius armat. Quingenti item,magiſtratus nomen erat Apud Athenienſes, à numero quingentorum uirorum,quorum officium erat ciuilia munera, rerumque actiones iudicare. Dignitatem hi maximam obtinebant, ab Areopagitis ſecundum locum obtinentes.

Qvingenties,quinquies centum. Cic.4.Ver.

Qvingeni,æ,a,idem quod quingenti per ſingula:ut cum dicimus, Quingenos denarios militibus diuiſos,ideſt,ſingulis quingentos. Suet.in Cæſ.Annuam habitationem Romæ uſque ad bina millia nummum,in Italia non ultra quingenos ſeſtertios permiſit.

Qvingenarivs,a,um,Nonnunquam ad pondus refertur,ut Lanx quingenaria,ideſt,quinquaginta pondo.Pli.li.33.cap.11. Poteſt & ad ætatem referri,ut Quingenarium ſit, quod eſt quinquaginta annorum.

Qvinimo,imo uero,imo etiam. Pli.epi.74. Quinimo conſurgenti ei ad cenſendum,acclamatum eſt.

Qvinqvagenarivs,a,um,annorum quinquaginta. Refertur & ad numerum: ut,Quinquagenarius grex,ideſt,quinquaginta capitum. Varr.2.de re ruſt.Quinquagenaria urna,ideſt, quinquaginta capiens certi generis menſuras. Cato de re ruſt.c. 13.

Qvinqvaginta,πεντήκοντα,Inde quinquagies. Plin.lib.7.Quinquagies collatis ſignis dimi cauit. Quinquageſies, Plau. in Men. dixit.

Qvinqvatria,orum,feſta erant Romæ,Palladi ſacta.dicta Quinquatria,a numero quinque dierum,quibus celebrabantur. quorũ primo fiebãt ſacrificia:ſecundo.tertio, & quarto gladiatorum ſpectacula edebantur:quinto urbis luſtratio.uidetur autẽ primus ex hiſce diebus fuiſſe quintus poſt Idus Martias,ideſt XIIII.cal. Apr. Quod non obſcure colligi poteſt ex l.3.Faſt.Ouidii. Varr.l.5.de Ling.Lat.Auctor eſt,antiquitus unum tantummodo feſti huius diem fuiſſe,poſt quintum ſcilicet Idus Martias,eumq; Quinquatrum uocatum fuiſſe,tracto uocabuli exemplo à conſuetudine uicinorũ populorũ,qui dies poſt ſextũ,& ſeptimũ Iduum ſextarũ,& ſeptimarum appellauere: paulatim tamen nominis errore conſuetudinem irrepſiſſe,ut quinque dies crederentur. Varronis ſententiæ Feſtus quoque ſubſcribit.unde apparet non niſi mera eſſe ſomnia,quæ à recentioribus grammaticis de uocis huius etymo ſunt excogitata:qui Quinquatria inde dicta tradiderunt, quòd celebrarentur quinque diebus continuis poſt diem atrum qui erat

poſtridie

poſtridie Iduum:cum probatiſſimorum,quos iam adduximus, au ctorum teſtimoniis ſatis conſtet, Atrus ſiue Atria,particulas in hi ſce uocibus nihil ſignificari,ſed ſolas eſſe nominum productiões. Fuerunt,& minora quinquatria,ſiue(ut Feſtus appellat)Quinqua trus minuſculæ quæ Idibus Iunij,à tibicinibus perſonatis celebra bantur in honorem Mineruæ. Ouid.6. Faſto. Et iam quinqua-trus iubeor narrare minores: Huc etiam ſpectare uidetur illud Plaut.in Mil.Da quod dem Quinquatribus. Sortitur autem hoc nomen uarias declinationes,nam modo per ſecundam,modo per tertiam declinationé inflectitur, unde ablatiuus Quinquatribus. Iuuen.Sat.10. Totis Quinquatribus optat Diomedes autem Quin quatrias per primam inflexionem protulit.

QVINQVE, Ouid.l.8.Met.Quinque ter implebat ulnas. Quinque pedũ præſcriptio interdicti genus eſt,ex Solonis legibus in XII. tabulas tranſlatum uide Caium.l.ult.Digeſt.Fin.regundis.

QVINQVEMESTRIS,ſtre,quinque menſium ætatem habens Varro. 2.de re ruſt.c.7.

QVINQVELIBRALIS, & hoc le, quinque librarum: Col.libr.3. cap.15.

QVINQVENNALIS,& nale,πενταετηρικὸς,quod fit quinto quoque anno :ut,Quinquennales ludi.Plin.l.4.c.5.Quinquennalis magi ſtratus,ut quinque annis continuis geritur. L.4.

QVINQVENNIS,& hoc ne,πενταετής,quinque annos natus.Plaut. in Pœn. Duæ fuere filiæ, altera quinquennis, altera quadrimula.

QVINQVENNIVM,nij,ſpatium quinque annorum.Cice. 3.de Leg.

QVINQVEPARTITVS, tita, partitum, pen.pro. πένταχα μεμερισμένον,in quinque partes diuiſum.Cic. .de Inuen. Quinque partitam hoc pacto putant argumentationem. Quinque partito,aduer.Plin.lib.25.cap.6.Foliis inciſis quinque partito.

QVINQVEREMIS,is,πεντήρης, nauis quinque remorum ordines habens.

QVINQVERTIVM,tii,in ſacris certaminibus dicebatur,quod Græci ſua lingua πένταθλον.appellabant:utroque nomine deducto à quinque artium,ſeu certaminum generibus,quibus in ſacris Græciæ ludis congrediebãtur ii,quos a profeſſione Græci πεντάθλους, Latini Quinquertiones appellabant cæſtu,curſu, ſaltu, diſco, & Lucta certarent.

QVINQVEVIRI, Cic.Ac.magiſtratus quinque uirorum.

QVINQVIES, quinque uicibus. Cicer. 11. Phil. Quinquies abſolutus.

QVINTA claſſis,in cenſu à Ser.Tullio deſcripto,ex triginta centurijs conſtabat,nihil aliud,quàm fundas,lapides miſſiles ferentibus:quibus adiuncti ſunt cornicines, tubicinesque in tres centurias diſtributi. Cenſebatur autem hæc claſſis undecim millibus æris,Liui.l.1.

QVINTANA porta,in caſtris dicebatur,quæ poſt Prætorium erat,ubi uænalium rerum forum ſole: eſſe.Liu.41.

QVINTAVIS,ea forma dictum, qua Alternis :ut,Quintauis ſemitare ideſt poſt quintum quemque palum ſemitam ducere. Plin. lib.17.c.22.

QVINTILIANVS rhetor,ortus in Hiſpania,in Ciuitate Calagurita na,ut Euſebio placet:unde & Quinctilianus ipſe Hiſpanos prouinciales ſuos uocat.Eum dicunt Romam cum Galba ueniſſe,breuique in familiaritatem Domitiani principis inſinuatum,eius nepotes erudiſſe.Ludum Romæ aperuit, primuſque è fiſco ſalarium tulit.Scripſit declamationes:quas quidem Quinctiliani alterius declamatoris dicunt eſſe, cuius Sen.in.6. declamationum libro meminit.

QVINTILIS, lis, *Luglio*,μεταγειτνιῶν,ἰούλιος,menſis anni nunc ſeptimus,olim quintus,cum à Martio annum Romani auſpicarentur,unde & Quintilis primum dictus eſt,poſtea uero in honorem Iulij Cæſaris dictatoris,Iulius appellatus eſt,Sueto. & Cic.

QVINTO,& Quintum,aduerbia,eodem modo inter ſe differunt, ut ſupra oſtendimus Quartum & Quarto.

QVINTVS,ta,tum,πέμπτος,ultimus ex quinque.

QVINVS,a,um,diſtributiuus numerus,à quinque. Cice.3.Verr. Cũ à mulis quaterna,etiam quina exigerentur. Hor.l.1.Ser.Sat.2. Quinas hic capiti mercedes exigit.

QVIPOTE,qui fieri poteſt.Compoſitum à qui interrogatiuo,& adiectiuo potis,pote.Perſius.Saty.1.Qui.1.Quipote? uis dicam?

QVIPPE, *lmero,perche,*οἶα,particula eſt,qua rationé reddimus eius quod præceſſit.exponitur autem aliquando per ut pote, præſertim ſubſequente relatiuo,ſiue id nomen ſit,ſiue aduerbium. Cice. pro Roſ.Am.Conuiuia cum patre non inibat:quippe qui ne in oppidum quidem,niſi perraro,ueniret. Virg.l.1. Ge.Iampridem nobis Cæſar te regia cœli Inuidet,atque hominum queritur curare triumphos: Quippe ubi fas uerſum,atque nefas.Interdum per etenim,ſiue nanque. Virg.l.2.Infœcunda quidem,ſed læta & fortia ſurgunt:Quippe ſolo natura ſubeſt.Interdum idem quod certe. Plaut.in Aul.Redi iam nunc intro,atque intus ſerua.S. Quippe nil ego intus ſeruem.

QVIPPINI *Perche non?* τί γὰρ οὔ,antiqui dicebant pro quidni, ſiue cur non? Pla.Menæch.Itan'cenſes? MED.Quippini?

QVIRINALIA,orum,Romani uocabant diem,quo ſacra Quirino fiebant.Cic.ad.Q.F.Comitialibus diebus,qui Quirinalia ſequũtur.

QVIRINALIS,nale, Quirinalis collis, κυρίνιος λόφος, dictus eſt, quod in eo Quirini templum erat.ſiue quòd in eum commigrauere Sabini à Curibus uenientes. Hodie, à duobus equis marmoreis,in hoc colle ſitis,Montem equorum uocant. Quirinalis porta Romæ dicta,quod ea in collem Quirinalem iretur, uel quòd proxime eam eſſet Quirini ſacellum, Quirinale iugum Ouid.7. Faſt.Lituus quirinalis,qualem Quirinus habuit,Virg.7.Aen.

QVIRINVS,ni,Romuli cognomen,ab haſta, qua aſſidue utebatur. haſtam enim,teſte Feſto,Sabini Curim,ſiue(ut alii legunt)Quirim uocabant.quanquam non deſunt,qui à Curibus,ideſt, à Sabinis,quos in urbis partem recepit,Quirinum potius cognominatũ putent. Contra Var.l.4.de ling.lat.Quirinum à Quiritibus appellatum exiſtimat. Ouid.l.2. Faſ. Controuerſiam hanc in medio relinquit, contentus omnes, quas iam adduximus, opiniones recenſuiſſe.

QVIRITATIO,humanæ,diuinæque opis imploratio.Liui. l.33.Fuga comitum,& quiritatio.

QVIRITATVS,huius quiritatus,clamor urbanorum,ut Iubilatus ruſticorum,ut oſtendit Valla ex auctoritate Varronis. Plin.epiſto. 106. Audires ululatus fœminarum,infantium quiritatus, clamores uirorum.

QVIRITES,ium,uel,Quiritum,κυρῖται,ῥωμαῖοι,Romanorum nomen à Curibus Sabinorum urbe impoſitum. Romulus enim inito fœdere cum T.Tatio Sabinorum rege, eoque in partem regni, Sabiniſque in urbis portionem receptis, ut nouorum incolarum beneuolentiam aliqua ſibi ratione conciliaret,miſtam Romanorum Sabinorumque gentem uno nomine Quirites appellauit.Li. 1.Legitur & accuſatiuus ſingularis Quiritem,à nominatiuo,ut uidetur,Quiris.Perſi.Sat. 5. Quibus una quiritem Vertigo facit. Ouid.1.Am.Si pulſaſſem minimum de plebe Quiritem.

QVIRITO,as,pen.prod.ſeu.Quiritor,taris,*Lamentarſi, gridare*, χλαίζειν,ποτνιᾶσθαι,lamentor, mœſtaque uoce Deorum hominumque auxilium inuoco. Quæ ſignificatio tracta eſt à conſuetudine Romanorum,qui iniuria affecti,Quiritum opem implorabant. unde Varro Quiritare interpretatur, Quirites ciere. Nonius: Quiritare eſt clamare,tractum ab iis, qui Quirites inuocant Lucil.l.12. Sat. Concurſus uelut aurai, clareque quiritans. Liui.l.39. Nulla uox Quiritantium inter ſtupra, & cædes exaudiri poterat.

QVIS, Qui, Quæ, Quod,uel Quid, quandoque interrogatiue ponitur. Virg.1.ecl.Quæ tanta fuit Romam tibi cauſa uidendi? Plau. Quod facinus auſi tantum? Aliquando infinite. Cic.Cum præcepta neſcio quæ diſcipulis ſuis palam tradidiſſet.Plaut. Nec mihi quod facinus conſcirem,inueni. Accipitur aliquando Quis,pro aliquis.Suet.in Claudio.Si quem alium,& ſe liberum eſſe.Pli.epi.6. l.3.Nec uitia,ſi qua ſunt,celant.Ponitur autem Quis, admirãtis pro qualis. Virg.9.Aeneid.Quis globus ò ciues. Olim tam fœminino,quàm maſculino genere proferebatur.Pla.in Aul. Quis ea eſt,quam uis ducere uxorem? Virg.11.Aen.Qui cum partiri curas,ideſt,cum qua.Loquitur enim de Acca,quæ erat una ex comitibus Camillæ.Accipitur aliquando Qui,quæ,quod,pro quantus, quanta,quantum.Quinct.Hoc ſi ſciſſes pater,affirmo, promitto, (cuius pietatis es)nemo te anteceſſiſſet,ideſt,quantæ pietatis es. Huiuſmodi autem orationes tribus efferimus modis: ut, Qua es humanitate,cuius humanitatis es, & Quæ tua eſt humanitas. Inuenitur & quis aut,(ut nonnulli ſcribere malunt)Queis in datiuo & ablatiuo pluralibus: uerum hoc à ſingulari nominatiuo tempore diſtinguitur.producitur enim,cum in nominatiuo corripiatur.Luca.l.2. Proh fata,quis ille, Quis fuit ille dies? Hor. in Ser. Queis humana ſibi doluit natura negatis.Fit autem Queis à ſingulari Quo,ſicut à Domino Dominis.Contra ab ablatiuo Qui, fit Quibus,ſicut à facili Facilibus.Seruius in illud Virg.1. Queis ante ora patrum,Quis,inquit,& Quibus ſecundum artem dicimus.ab eo enim quod eſt Qui in bus mittit: ab eo quod eſt Quo, in is.Sed à tertia declinatione in uſu ſunt datiuus,& ablatiuus plurales: licet antiqui omnibus uſi ſint caſibus. Denique Cato in Orig.Ques,Quium,declinauit,ſicut Puppes,puppium:Ques, inquiens,ſunt populi?

QVISNAM,*Chi?* τίς ποτε,interrogatiuum eſt,pro Quis. Ter.in An. Quiſnam homo eſt? Aliquando infinite ponitur.Plin.l.11.c. 35. Delphini,quonam modo audiant,mirum.

QVISQVAM, & Quiſpiam,idem quod aliquis.Quiſquam,olim tam maſculino,quàm fœm.iungebatur. Ter.in Eun.Illarum neq; quiſquam te nouit.Ibidem:Hunc oculis ſuis Noſtrarum nunquã quiſquam uidit. Aliquando pro quilibet.Cice.ad Terentiam:Niſi uos fortiores cognoſcerem,quàm quenquam uirum.

QVISQVILIAS,liarum,περιψήματα,φρυγανα,purgamenta terrarum,& quicquid ex arboribus,ſurculorum,foliorumque,& florũ minutim decidit:unde nomen uenit,uelut quicquid cadit, inquit Feſtus.Ob id Cæcil.Quiſquilias uolantes uenti ſpolia appellat. Cicol.1.epiſt.ad Att.homines nihili & perditorũ fæcem per tranſitionem,

larionem, Quiſquilias appellat. Idem pro Sex. Omitto iã Numerium, Serranum, Aelium quiſquilias ſeditionis Clodianæ. Antiqui hoc nomen etiam in numero ſingulari declinarunt, ut docet Feſtus, afferens teſtimonium ex Næuii Tegularia: abi deturbate ſaxo, quiſquilia, non homo.

QVISQVILIVM, lii, κόκκος, Dioſc. exiguus frutex ilicis, producens coccum, granum ad tingendas ueſtes gratiſſimum. Pli. l. 16. c. 8.

QVISQVE, *Ciaſcuno*, ἕκαστος, uniuerſale ſignum eſt, idem ſignificans quod omnes, unoque uerbo eſt contentum. Virg. l. 7. Aen. Quiſq; ſuos patimur manes. Iungitur eleganter cum ſuperlatiuis, aut iis, qui ſuperlatiui uim habent: qualia ſunt numeralia ordinis, & eorum interrogatiuum Quotus: uel cum poſitiuis, quæ ſuperlatiua uſitate non recipiunt. Ci. l. 1. Aca. Recentiſſima quæque ſunt emédata maxime. Pla. in Pſe. Vix eſt decimus quiſq;, qui ſe ipſum nouerit. Cicer. 2. Tuſc. Quota enim quæque eueniunt, ut ab his ſunt prædicta?

QVISQVIS, quicunque, uel omnis qui: deſiderat duo uerba. Pla. in Stich. Quiſquis prætereat, comeſſatum uolo uocari.

QVIVIS, quilibet, unus è multis quem uelis. Ci. pro Quint.

QVO, *Quanto*, ὅσῳ, accipitur pro quanto, habetque ſibi reſpondentem particulã Hoc uel Eo. Cic. pro Roſc. Com. Quo quiſq; ingenioſior, hoc docet laborioſius. Idé pro Quin. Quæ quo plura ſunt, eo te meliore mente noſtra audire oportet. Aliquando eſt aduer. loci. Virg. l. 1. Aene. Quove tenetis iter? ideſt, ad quem locum tẽditis. Aliquando eſt coniunctio, idem ualens quod Vt. Plt. Iun. Neque enim id feci, quod tibi moleſtus eſſem. Aliquádo pro quare, ut inquit Donat. Ter. in And. Quo æquior ſum Pamphilo. Aliquando pro ad quid. Horat. lib. 1. epiſt. Quo mihi fortuna, ſi non conceditur uti?

QVOAD, donec, quouſque: ex ad & quo compoſitum, ſed præpoſtero ordine præpoſitione poſtpoſita. Sal. Dummodo putetis uos tutos eſſe, quoad reliqua multitudo aduenerit: quouſque. Ci. l. 1. Off. Tã diu uelle debebis, quoad te, quantum proficias, non pœnitebit, id eſt, quandiu. Nihil autem differunt hæ locutiones, quoad uiuam, & quoadmoriar. quamuis enim contraria eſſe uideantur, idem tamen ſignificant. Poteſt etiam eſſe interrogatiuum. Ter. in Phor. Senem quoad expectatis ueſtrum? Item relatiuum. Cic. ad Treb. Quoad opinatus ſum me in prouinciam exiturum, quæ tibi ultro obtulerim, meminiſſe te credo. Idem Att. Quouſque? inquies quoad erit integrum. Aliquando rei, & ingenii facultatem, ſiue tẽporis commoditatem ſignificat. Idem in Lælio: Vt, quoad poſſem, & liceret, ab eius latere nunquam diſcederem.

QVOADEIVS, quoad: nam particula eius, inanis eſt. Cic. Appio. Si eam, quoadeius facere poſſis, quam expediſſimam mihi trades.

QVOADVSQVE, quouſque. Accius: Nihil te impedio, quoaduſque rem peragas.

QVOCIRCA, quapropter, quamobrem. Cic. in Catone.

QVOD, poteſt capi relatiue, interrogatiue, & infinite, ut oſtendimus in dictionibus quis, & qui. Ponitur aliquando ſine manifeſta dictione regente, ſubaudita præpoſitione Ob, uel Propter. Terent. in Hec. Quod me accuſat nunc uir, ſum extra noxiã. Plaut. in epi. Animum aduerte, ut, quod ego ad te uenio, intelligas. Pro quantum. Cice. pro Roſc. Am. Qui omnes, quod ad me attinet, uellem uiuerent. Aliquando pro quadam connexione accipitur. Cice. Terentiæ. Quod utinam minus uitæ cupidus fuiſſem. certe nihil, aut non multum in uita mali uidemus. Aliquando pro in quo. Idem: ut: Si quid ſit, quod mea opera opus ſiet. Aliquando pro quicquid. Cic. pro domo: Ornamentorum quod ſuperfuit in fanis: domum ſuam deportauit. Aliquando eſt coniunctio cauſalis, pro quia: ut, Quòd ſcribas, lætor. Et, Non caſtigo te, quod odio habeam, ſed quo meliorem efficiam. Vbi enim poteſt eſſe Quod, ibi etiam quia: & ibi poteſt eſſe Vt, ubi poteſt eſſe quo, & ecõtrario: ut, Nõ te caſtigo quia odio habeam, ſed ut meliorem efficiam. Quandoque pro Sed, & in principio locari ſolet. Cice. Quod ſi quis à me huius conſilii mei cauſam quærat, ita reſpondebo. Ponitur aliquãdo pro cur. Vir. 3. ecl. Si ad uitulam ſpectes, nihil eſt quod pocula laudes. Cic. ad Terentiam: In uiam quod te des hoc tempore, nihil eſt. Aliquando præcedentis uerbi ſignificationem determinat. In Sal. Credo, quòd non omnes tui ſimiles incolumes in urbem uueniſſent. Aliquando pro ut, inquit Donat. Teren. in Phor. Vi-ſo facere, quòd ego gaudeam Nauſiſtrata, & quòd tuo uiro oculi doleant?

QVODAMMODO, quodã aliquo pacto. Cicero de Amic. Ob uirtuté eos etiam, quos nunquam uidimus, quodammodo diligimus.

QVODCVNQVE, Cic. contra Rul. Non omnia, quæcunque loquimur, ad artem ſunt reuocanda. Aliquando pro quantumcunq;. Ci. Brut. Quodcunque militum contrahere poteris, contrahe.

QVO IVRE, QVA'QVE INIVRIA, per fas, & nefas, uelis nolis. Ter. in And. Quo iure, quaque iniuria, præcipitem me in piſtrinum dabit.

QVOMODO, interrogatiua particula, ſiue admiratiua. Cic. Att. l. 10. Tulliæ noſtræ mirifica uirtus. quo modo illa fert publicam cladem? Accipitur & relatiue. Idem de Aruſp. reſp. Et ſua concio riſit hominem, quo modo ipſe gloriari ſolet, ducentis confixum ſenatuſconſultis. Aliquando indefinite. Cic. Lentul. Hæc negotia quomodo ſe habeant, ne epiſtola quidem narrare audeo.

QVOMODOCVNQVE qualicunque ratione, qualitercunque, quoquo pacto. Pla. in Pœn. Quomodocunque, quanquam ſumus pauperculi, eſt domi quod edimus. Componitur quoque Quomodo cũ nam. Cic. ad Q. Fr. l. 2.: Quomodonam mi frater de noſtris uerſibus Cæſar?

QVONAM, *Doue*, ποῖ, aduer. ad locum. Pla. Trin. Quonam, niſi domum? Cic. Att. l. 8. Eum ſi nunc ſequor, quonam? Quonam ablatiuus, à Quinam, iungitur ablatiuo Modo, eſtque tanquam una dictio uice aduerbii poſita: & modo interrogatiue accipitur. Cice. 2. de Fin. Quonam, inquit, modo? Modo indefinite. Idem. l. 4. de Fin. Admirantes quæramus, quonammodo uitam agere poſſimus.

QVONDAM, *Altre fiate*, πάλαι, olim. modo præteritum tempus denotat: Cicer. 2. de Inuen. Crotoniatæ quondam, cum florerent omnibus copiis. Idem. Fuit iſta quõdam in hac repu. uirtus. Modo futurum. Virgili. Quondam tua dicere facta Tempus erit. Modo præſens. Idem. 2. Aeneid. Quondam etiam uictis redit in præcordia uirtus. Quandoque pro ſemper. Idem: Vt quondam in ſtipulis magnus ſine uiribus ignis.

QVONIAM, coniunctio cauſalis. Ter. in And. Ea quoniam nemini obtrudi poteſt, itur ad me. Poteſt eſſe ſubcontinuatiua. Cic. pro Planc. Quoniam tu ita uis, me nimium gratum eſſe concedam. Interdum, auctore feſto, ſignificat poſtquam. Plau. in Aſin. Quoniã ambo, ut eſt lubitum, nos deluſiſtis, datisne argentum?

QVOQVAM, *Ad alcun luogo*, ποι, aliquo. Cice. 4. Verr. O Verrea præclara, quoquam ſi acceſſiſti, quo non attuleris tecum iſtum diem.

QVOQVE, *Anchora*, καί, coniunctio eſt copulatiua, poſtpoſitiua ordinis, idem ſignificans quod etiam. Aliquando pro ſimiliter. Virg. in Daphnide: Damnabis tu quoque uotis. Huic particulæ aliquando iungitur Etiam. Ter. in Hec. Ego quoque hoc etiam credidi aliquando.

QVOQVOVERSVS, uel Quoquouerſum, πάντῃ, uerſus omnes partes, uerſus quencunque locum. Cæſa. in Com. Claſſem quoquouerſum dimittunt. Colum. l. 2. c. 5. Pedes interualli quoquouerſus octo.

QVOQVO, ποῖ ἂν χώρας, ad quẽcunque locum. Pla. in Merc. Mens mihi illam quærere, quoquo hinc abducta eſt gentium. Eſt etiam Quoquo ablatiuus à quiſquis. Cice. Ad Att. l. 9. Quoquo tempore fuerit. &c.

QVOQVOMODO, qualitercunque. Ci. Ad Acilium l. 13. epiſt. Quoquomodo ſe res habeat, peto à te, ut eum expedias.

QVORSVM, ποῖ, uerſus quem locum, quaſi quo uerſum. Et modo interrogatiue accipitur: ut, Quorſum inſtituiſti iter? Modo relatiue: ut, Meridiem uerſus curſum tenetis, quorſum & nos. Modo indefinite, ut, neſcio quorſum eam. Ter. in Eunuc. Neſcio, neq; unde eam, neque quorſum eam. Idem ibidem per tranſlationem dixit: Neſciebam quorſum ires: hoc eſt, quid tuis uerbis uelles. Dicimus & Quorſus. Cice. de Clar. Ora. Quorſus iſtuc?

QVOT, tam relatiue & infinite, quàm interrogatiue accipi poteſt: ut, Quot nummi tibi ſunt? Scio quot nummos habes. Pla. in Rud. Quot ſunt? S. totidem quot tu, & ego ſumus.

QVOTANNIS, ſingulis annis. Plaut. in Epid. Quotannis inueniunt nomina noua? Cice. 4. Verr. Siculi quotannis tributa conferunt.

QVOTENNIS, *Di quanti anni*, ἀμφὶ πόσα ἔτη, interrogatiuum eſt, ſignificans, quot annorum.

QVOTENVS, ποσαῖος, interrogatiuum eſt numeri diſtributiui teſte Priſciano, ut, Quotenis bobus arat? binis. Accipitur & indefinite. Cic. Att. Neſcio quotenorum iugerum.

QVOTIDIANVS, a, um, quod quotidie fit. Plau. in Merc. Quæque habeat quotidianum familiæ coctum cibum. Cice. 2. de Diuin. Sũt hæc quotidiana. Per tranſlationem accipitur pro uulgari. Teren. in Eunuc. Tædet harum quotidianarum formarum.

QVOTIDIE, ſingulis diebus, à Quotus, & Dies. ſunt qui ſcribant cotidie. itaque olim ſcribi ſolitum eſſe oſtendit Quinct. li. 1. Inſtit.

QVOTIES, ποσάκις, interrogatiuum, ſignificans quot uicibus. Plaut. Curc. Quoties dicendum eſt? Cic. 4. Verr. Quoties, & quot nominibus auferes? Idem in Catil. Quotiens iam tibi extorta eſt ſica iſta de manibus? Accipitur & relatiue, habetque antecedens Toties. Cice. de Ora. Toties, quoties præſcribitur.

QVOTIESCVNQVE, *Qualunque uolta che*, quoties. Cic. pro Clu. Quotienſcunque dico, toties uideor mihi in iudicium uenire.

QVOTQVOT, quotcunque, quantumuis multi. Brutus Ciceroni. Peream, ſi te omnes, quotquot ſunt, conantem loqui ferre potuerunt.

QVOTVPLEX, cis, quot generum, quot ſpecierum, quot modorum.

QVOTVPLVS, a, um, interrogatiuum, Quotuplum reddit ager? Relatiuum, Centuplum Aegyptii reddunt agri, quotuplum uix noſtri.

QVOTVS, a, um, πόσος, interrogatiuum. Hor. 2. Ser. Sat. 6. Hora quota eſt? Aliquando pro quot. Mar. Dic quotus es, quanti cupias cœnare, ideſt, quot eſtis. Cum particula Quiſque. Cic. 1. de Nat. de.

Quotus quiſque formoſus eſt? ideſt, quot ſunt formoſi? quaſi dicat, pauciſſimi. Quandoque pro Quantus. Iuu. Quota portio fecis Achææ: ideſt, quantilla portio, quaſi dicat, minima.

Qvotvs qviſqve, πόστος, idem ſignificat, quod quot: ut quotus quiſque eſt, qui aliter ſentiat? Cic. pro Plan. Quotus quiſque iuris peritus eſt? De Orat. Quotus enim quiſque eſt, qui teneat artem numerorum? Idem. l. 2. de Diui. Quota enim quæque res euenit prædicta ab iis?

Qvovis, quolibet. Ter. Hau. Abeat quouis gentium.

Qvovsqve, *Sino à che tempo*, μέχρι τίνος, μέχρι ποῦ, quandiu, ad quod uſque tempus. Cic. Att. l. 1. Quouſque hunc regem feremus? Idem de Som. Scip. Quouſque humi defixa erit tua mens. Interdũ Ad quem uſque locum, ut, Quouſq; Cæſari Obuiã progreſſus es?

Qvvm, ὅτε, idem quod quando. Cice. de Inuen. Fuit quoddam tẽpus, cum in agris paſſim homines beſtiarum more uagabantur. Aliquando, quoniam. Sal. in Cic. Sed quum in te modeſtiam nullam animaduerto, reſpõdebo tibi. Interdum idem quod quamuis Cic. 13. epiſt. Cum antea ſtudio ſe commendabam Marcellum, tũ multo nũc ſtudioſius. De orthographia huius dictionis uariæ ſunt opiniones. Sunt qui perpetuo ſcribant per c, ſiue aduerbium ſit, ſiue coniunctio, aut etiam præpoſitio, ſolaq; accentus nota ſuper poſita, aduerbium, coniunctionemq; præpoſitione diſtinguunt. Victorinus autem in orthographiæ præceptis, Quum temporis aduerb. per q, & u, ſcribendum aſſerit. Quinct. li. 1. c. 13. de orthographia auctor eſt, à multis hanc differentiam fuiſſe obſeruatam, ut pro aduerbio tẽporis ſcriberent Quom pro coniunctione autem cauſali Quum: pro præpoſitione uero cum.

Qvvm primvm, *Subito che*, ἐπειδὴ τάχιστα, duæ partes ſunt, duo exigentes uerba. idem enim ualent, quod ubi primum. Virgil. Eclog. 7. Quum primum paſti repetent præſepia tauri.

DE LITERA R

R Litera ſemiuocalis eſt, & liquida, quæ poſt mutam in eadem ſyllaba poſita, præcedentem ſyllabam ſi natura breuis ſit, modo longam, modo breuem facit: ut Oui. in dictione Patrẽ exẽplum poſuit: Iam patrem, famuloſq; patris, lucẽq; timebam, ubi Pa. ſyllaba & producitur, & corripitur. Conuertitur, in l, ut Intelligo, pro interlego: Pelluceo, pro Perluceo. In ſimplicibus, ut Niger nigellus, Vmbra, umbella. In s, ut Arbos, pro arbor. Odos pro odor. Aliquãdo in duo ſſ, ut Vro, uſſi: gero, geſſi. In u, conſonantem, ut, Sero, ſeui: Tero, triui. In n, ut Aeneus, pro æreus. Perſius Literã caninam appellat, quod tremula linguæ uibratione, canum, cum ringuntur, ſonum imitari uideatur.

R ANTE A

Rabia, æ, pro Rabies, ut annotauit Nonius, citans Cæcilium in Hypobolymæo: Rabia rabere ſe ait.

Rabide, Cicer. 5. Tuſcu. Quem uidemus omnia rabide appetẽtẽ.

Rabidvs, da. dum, λυσσῶν, qui rabie laborat. Pli. l. 29. c. 5. In canis rabidi morſu tuetur capitis canini cinis illitus uulneri. Tranſlate accipimus pro eo, qui ſupra modũ ira effertur. Vir. l. 6. Ae. Vt primum ceſſit furor, & rabida ora quierunt. Idem. 2. Ge. At rabidæ tigres abſunt.

Rabies, rabiei, *Rabbia*, λύσσα, morbus canum, cum ueluti furore quodam acti, huc atque illuc rapiuntur, nec ullum quietis locum inueniunt. Alii Rabiem, quaſi rauiem dici putant à raucitate uocis, qua canes præ calore infeſtantur. Pli. l. 29. c. 5. Vtiliſſime iecur eius, qui in rabie momorderit, datur. Ouid. 14. Metam. Scatq; canum rabies. Ponitur & pro furore, & ad homines transfertur. Ci. 3. Tuſcul. Hecubam putant propter animi acerbitatem quandam & rabiem in canem eſſe conuerſam. Horat. in Arte: Archilochum proprio rabies armauit iambo.

Rabiose, rabie correpti. Cic. 4. Tuſc. Nihil rabioſe fecerunt.

Rabiosvlvs, dimin. Ci. Trebatio, l. 7. epi.

Rabio, bis, ire, λυσσάω, rabie agitor. Varro: Quid eſt quod latres? qui rabis? Nonius tamen in loco Varronis iam citato Rabis. eſſe exiſtimat à Rabo, tertiæ coniugationis uerbo. quo & Cæciliũ uſum oſtendit in Hypobolimæo Rabia rabere ſeſe ait.

Rabiosvs, a, um, λυσσώδης, ὑδρόφοβος, proprie de canibus dicitur, qui rabie laborant, & de aliis animalibus, qui ex canis morſu rabiem contraxerunt. Pli. l. 29. Datur morſis à cane rabioſo, ne rabidi fiant. Per tranſlationem, qui ira præceps fertur, ita ut rabie agitari uideatur. Cicer. 4. Tuſcu. Vide ne fortitudo minime ſit rabioſa.

Rabvla, læ, dicebatur, inquit Nonius, quem nunc aduocatum uel patronum cauſarum dicimus: ſiue à rabie, ut eidem Nonio placet, ſiue, à raui ideſt, raucitate, ut is ſit Rabula, qui in negociis agendis acer eſt, & rabioſus, quiq́ue (ut ait Feſtus) in multis intentus eſt negociis, paratusque ad radendum quid, auferendumque. Alii Rabulam dictum malunt à radendis auribus. nam ut à ſando fabula, à nando nabula: ita à radendo rabula. nec alia ratione rabulas in foro dictos puto, quàm quòd radant, offendant aures, & (ut ait Quinct.) nimia uerboſitate feriant, quaſi ab inſtrumento illo nuncupati, quòd Rabula commodius, quàm Radula, uocari poſſit. Cicer. in Ora. Non declamatorem aliquem de ludo, aut rabulam de foro, ſed doctiſſimum, & perfectiſſimum quærimus oratorem.

Racemarivs, malleolus, is dicitur, ex quo pampini pullulant. uel ſteriles, uel certe minus feraces, ut inquit Col. lib. 3. ca. 18.

Racematio, collectio racemorum, qui à uindemiatoribus ſunt præteriti.

Racematvs, a, um, βοτρυωτός, quod acinos habet, ſiue baccas uel etiam granum racemi modo diſpoſita. Plin. l. 18. ca. 7.

Racemifer, a, um, βοτρυοφόρος, quod racemos fert. Ouid. 3. Meta. Ipſe racemiferis frontem circundatus uuis. Idem 15. Met. Victa racemifero lyncas dedit India Baccho.

Racemosvs, sa, ſum, βοτρυώδης, quod eſt racemis plenum. Plin.

Racemvs, mi, *Racimo, grappolo*, βότρυς, pars botryonis, ſiue potius ipſe botryon, qui & Botrys, more Græco, & Botrus noſtris dicitur, i. integra uua ex multis conſtans acinis. Vir. l. 2. Ge. Tumidis Bumaſtæ racemis. Horat. 2. Car. Iam tibi liuidos Diſtinguet autumnus racemos Purpureo uarius colore. Virg. tamen. l. 2. Geo. Aperte Racemos diſtinguit ab uuis, cum ait, Et turpes auidus prædam fert uua racemos. quo tamen in loco Vuam nõnulli figurate pro ipſa uite poſitam interpretantur. Dicitur item Racemus de aliis fructibus, qui uuæ in modum ex pluribus acinis ſunt conglobati. Pli. de hedera. Aliis denſus acinus, & grandior racemus.

Radiatio, ἀκτινοβολία, radiorum eiaculatio, ſplendor. Plini. lib. 36. cap. 5.

Radicitvs, ῥιζόθεν, à radice, uel uſque ad radicem. Plin. lib. 18. ca. 16. Herbas malas radicitus erui. Per tranſlationem pro penitus. Plau. in Moſt. Malefacta ueſtra reperi radicitus. Catul. Arg. Ille tulit radicitus altas Fagos. Propert. lib. 3. el. 7. Huic fluctus uiuo radicitus abſtulit ungues. Cic. 1. de Finibus Cupiditas tollenda eſt, atque extrahenda radicitus.

Radico, cas, p. p. *Far le radici*, ῥιζόω, ſiue radicor, aris, radices ago, radices emitto. Pli. lib. 17. c. 7. Frumenta multis radicantur fibris. Radicatus, a, um, quod iam radices egit. Col. de arbor. c. 10. Arbores aut radicata ſemina autumno ſerito. Hic Eradico, uſque ad radices, uel una cum radicibus euello.

Radicosvs, a, um, quod multas radices habet. Plin. l. 16. ca. 34.

Radicvla, æ, ῥίζιον, parua radix. Col. l. 3. c. 15.

Radicvla, herba, ſuccum habens lauandis lanis, & ab œſypo repurgandis accommodatiſſimum. Pli. l. 19. c. 3.

Radio, as, are, *Riſplendere*, ἀκτινοβολεῖσθαι, λάμπεσθαι, radios emittere. Ouid l. 2. Met. Argento biforis radiabant lumina ualuæ. Pro. l. 4. El. 1. Infeſtis miles radiabat in armis. Ouid. 3. Am. El. 3. Radiant, ut ſydus ocelli. Radior, aris. Ouid. l. 4. De Pon. El. 4. Galeæ gemmis radientur, & auro. Radians, tis. Virg. 6. Aen. Arma ſub aduerſa poſuit radiantia quercu. Radiatus, adiect. quod radios emittit. Cic. 4. Ac. Sol ipſe hic radiatus me intueri uidetur. Radiata rota, Var. 3. re ruſt. cap. 5.

Radiosvs, multos emittens radios. Pla. in Stich. Radioſus ſol.

Radivs, dii, *Raggio*, ἀκτίς, ſplendor à ſole emicans. Cice. 5. de Fin. Vt ſtellæ in radio ſolis, ſic iſtæ in uirtutum ſplendore ne cernuntur quidem. Ouid. l. 2. Meta. Tum primum radiis gelidi caluere Triones. Transfertur & ad fulgorem oculorum. Plin. Cuius ex oculis radii nocte micantes cernuntur. Gel. l. 1. c. 16. Stoici cauſas eſſe uidendi dicunt radiorum ex oculis in ea, quæ uideri queunt, emiſſionem. Item. Radius dicitur uirga, qua geometræ lineas indicant. Virg. 3. Ecl. Deſcripſit radio totum qui gentibus orbem. Item textoris inſtrumentum, quo ſubtegmen ſtamini inſeritur, radius appellatur. Vir. 9. Aen. Excuſſi manibus radii reuolutaq́ue pẽſa. Radii quoque in rotis dicuntur, qui hinc centro, illinc canthis inſeruntur. Vir. 2. Geor. Hinc radios triuere rotis. Inſtrumentum etiam, quo radiuntur menſuræ, Radius uocatur. Pla. Dii, tantam nobis lætitiam, tot gaudia, ſine radio cumulent. Radii item dicũtur oliuæ oblongæ. Virg. l. 2. Ge. Orchites, & radii, & amara pauſia baccha. Hos & radiolos nominat. Col. l. 12. cap. 47. Eſt & radius paſtinacæ piſci pro telo. Pl. l. 29. c. 42. Paſtinaca ex occulto tranſeuntes radio figit. Radius item à rei anatomicæ peritis dicitur minus brachij os, intercubiti curuaturam, & carpum ſitum, maiori oſſi, quod cubitum appellant, ſuperincumbens.

Radix, cis, ῥίζα, ima pars plantæ, qua alimentum trahit. Cice. 5. de Fin. Videmus ea, quæ terra gignit, corticibus & radicibus ualide ſeruari. Virg. l. 2. Ge. Pullulat ab radice aliis denſiſſima ſilua. Radices montis, imæ partes montis. Cæſ. l. 1. Bel. Ci. Ab infimis radicibus montis, caſtra facere conſtituit. Agere radices, eſt radices emittere, & ſtabiliri. Cic. l. 2. Off. Vera gloria radices agit, atque etiam propagatur. Defixum radicibus. Cicer. 4. Phil. Virtus eſt altiſſimis defixa radicibus, quæ nunquam ulla ui labefactari põt.

Rado, is, ſi, ſum, *Radere, mondare*, ξέω, ξύω, complano, extirpo, mundo. Iuuen. Sat. 6. Nam Sergiolus iam radere guttur Cœperat. Sue, in Calig. Regulos quoſdã barbam poſuiſſe, & uxorum capita raſiſſe ad indicium maximi luctus. Virg. l. 7. Aen. Proxima Circææ raduntur littora terræ. Lucr. l. 5. E[illegible] ripas radentia flumina rodunt.

Radere

Radere aures, eſt re aliqua iniucunda aures offendere. Quinct. lib. 3. Ne ieiuna atque arida traditio aures, præſertim delicatas, rade-ret. Aliquando pro ſcalpere. Plau. in Aul. Radebat pedibus terrã, & uoce crocitabat. Raſus, ſa, ſum. Virg. l. 2. Ge. Tú læues calamos, & raſæ haſtilia uirgæ. Ouid. l. 2. de pont. El. 4. Vtque meus lima raſus liber eſſet amici.

Radula, *Raſpatuola*, inſtrumentum ferreum, à radendo dictum, quo doliorum ueterum pix liquata educitur, ut deinde iterum picen-tur ad futuram uindemiam. Col. l. 12. c. 18.

Raia, *βάτος*, genus piſcis plani, & cartilaginei, in tergo, & cauda ſpinas habens iis ſimillimas, quæ in rubo uiſuntur: unde & *βάτον*, Græci, id eſt, rubum appellarunt. Pli. l. 9. c. 42. & Hermolaus c. 42.

Ralla, genus ueſtis, à raritate, teſte Nonio. nam rarum facit dimi nutiuum Rallum. Plaut. in Epi. Tunicam rallam, tunicam ſpiſſam.

Rallum, à radendo, ferrum, quo uomeres identidem purgantur in arando.

Ramale, lis, ramus inutilis ex arbore deciſus. Ouid. lib. 4. Meta. Multifidaſque faces, ramaliaque arida. Perſi. Satyr. 1. Vt ramale uetus.

Ramentum, ti, *ῥίνημα*, tenuis cuiuſque rei particula: à radẽdo, quaſi raſura. unde ramenta auri, & cæterarum rerum, quæ è ſectione earum rerum decidunt. Fluminum quoque ramenta dicũtur, quę cunque illa ea locis, per quæ fluunt, abradunt Plin. l. 33. c. 4. Aurum inuenitur fluminum ramentis, ut in Tago Hiſpaniæ. Plau. in Bacch. Colum. l. 4. c. 29.

Rameus, a, um, *κλάδινος*, ex ramo. Virg. l. 4. Ge.

Ramex, cis, *κήλη*, genus herniæ. Plau. in Merc. Tua cauſa rupi ramices: iandudum ſputo ſanguinem. Pli. l. 30. c. 15. Ramices inſantium lacertæ uiridis admotæ dormientibus morſu emendantur. De ramice uide Celſum l. 7. c. 22. Hinc ramicoſus, qui ramicibus laborat. Pli. l. 30. c. 15. Ramicoſis, cochlearum cinis cum thure ex oui albi ſucco illitus per dies triginta medetur. Col. l. 9. Aliter accepit ramices, cum inquit de uiario conſtituendo: Per tranſuerſa laterum caua tranſmittuntur ramices, qui exitus ferarum obſerẽt.

Ramoſus, multos ramos habens. Pli. l. 8. c. 34.

Ramuloſus, adiect. Pli. l. 16. c. 24. Ramuloſa folia olmo.

Ramulus, Cice. 1. de Diuin. Ramulum adductum, in oculum ſuum recidiſſe.

Ramuſculus, *κλαδίσκος*, Plin. l. 20. c. 23.

Ramus, mi, *κλάδος, κλών*, arborum ueluti brachium. Virg. 2. Ge. Ramos, & brachia tendens. Cic. 3. de Orat. In arboribus non trũcus non rami, non folia ſunt denique, niſi ad ſuam retinendam naturam. Col. l. 4. c. 10. Truncum ſuperpoſuit: mox ramis diffundit, quaſi brachiis.

Rana, næ, *βάτραχος*, genus animalis paluſtris, tam in terra, quàm in aquis, uitam habens. Hæc ſolito uocalior pluuiam denunciat. Virg. 1. Geor. Et ueterem in limo ranæ cecinere querelam. Sunt & ranæ terreſtres omnium maximæ, quæ quod inter uepres & rubos potiſſimum uiuant, Rubetæ à latinis appellantur. Plin. l. 8. c. 31. Eſt & alia ranæ ſpecies, quam calamiten appellant, quòd inter arundines, fruticeſque uiuat. Eſt autem hæc ex omni ranarum genere minima & uiridiſſima, idem l. 32. c. 10. Sunt item Ranæ mutæ præſertim in Seripho inſula: unde & Rana Seriphia in prouerbium ceſſit, pro homine muto & elingui. Eſt & Rana marina, quam à piſcandi actu Piſcatricem cognominant. totam enim ſe limo operit, ſola exerens cornua. ea conſpicientes piſciculi, cum prædam ex iis captantes propius accedunt, ipſi ranæ præda ſiunt. Plin. li. 9. c. 42. Præter hæc Rana à medicis dicitur, tumor ſub lingua cum inflammatione, quem & Græci *βάτραχον*, Auicenna Ranulam appellat. Quod morbi genus etiam boues nonnunquã infeſtat. Col. l. 6. c. 8.

Ranceo, es, *σαπρὸς εἰμί*, putridus ſum, & rancidus. unde ranceſcere, putreſcere, & ex uetuſtate grauem odorem contrahere.

Rancide. Gel. l. 18. c. 8. Immodice faciunt, & rancide.

Rancidulus. Iuue. Sat. 12. Obſonia ſiunt Rancidula.

Rancidus, da, dum, *σαπρός*, putridum & putidum. Hor. 2. Ser. Sat. 2. Rancidum aprum antiqui laudabant, non quia naſus Illis nullus erat. ſed (credo) hac mente, quòd hoſpes Tardius adueniens uitiatum commodius, quàm Integrum edax dominus conſumeret. Interdum pro inſuaui. Plin. l. 22. cap. 22. Rancido aſpectu, liuido intus colore.

Rancor, putor, atque odoris grauitas, ex uetuſtate & putredine: à Ranceo, ut Acor ab aceo. Palladius de re ru. Receptacula olei ſint munda, ne nouos ſapores ueteri rancore infecta corrumpant.

Ranunculus, li, *Ranocchietto*, *βατράχιον*, diminut. à Rana. Ranũculos per iocum uocat Vlubrenſes Cic. ad Treb. l. 7. quòd ſibi obſtreperent, tanquam ranæ. Eſt & Ranunculus herbæ genus, quatuor ſub ſe complectens ſpecies. Pli. lib. 25. cap. 13.

Rapa, æ, *Rape*, *γογγυλίς*, herba nulli non notiſſima, quòd paſſim ex agro rapiatur. Alii deducere à Græcis malunt, qui napi quoddam genus rapis ſimillimum *ῥάφυν*, & *ῥάπυν*, nominant. Pallad. Rapa mutatur in napos, in alio ſolo per biennium ſata: alio uero napus tranſit in rapam. Col. l. 11. c. ulti. Napus & rapa duas ſtationes habent. Dicitur & Rapum, rapi, neut. gen. Mar. l. 13. Brumali gaudentia frigore rapa. Varro: Ex ſemine braſſicæ uetere ſato naſci aiunt rapam. Col. l. 2. Magis utilia rapa ſunt. Vide Plin. l. 18. c. 13. Theoph. l. 7. c. 4. Dioſc. l. 2. c. 121.

Rapacitas, atis, Colu. l. 1. c. 7. Niſi maxima uel negligentia, ſerui, uel rapacitas interuenit. Cic. pro Cæl. Quis in rapacitate auarior?

Rapax, cis, *Rapace*, *ἅρπαξ*, auidus & rapinis ſemper intentus. Suet. Inopia rapax, metu ſæuus. Ouid. 8. Met. Vtque rapax ignis nonnunquam alimenta recuſat. Plau. Perſa: Procax, rapax. Sal. in Cic. Manus rapaciſſimæ, gula immenſa, pedes fugaces. Rapax procella, quòd omnia ſecum rapiat. Catul. epig. 22. Turbida rapacior procella. Rapax natura, id eſt, ſui ſimilium attractrix. Cicer. de Amic. Nihil appetentius ſimilium ſui, nihil rapacius, quàm Natura.

Rapicia, orum, *Rauizze*, *γογγυλίδων κύματα*, teneriores raporũ frondes, & cauliculi, quos in braſſica Cymas appellamus, non ingratum cibum præbentes. Plin. l. 18. c. 13. Rapiciorum gratia. Et Rapicios coles, apud Catonem legimus. c. 35. de re ruſt.

Rapidus, a, um, *Veloce*, *θοός*, uelox, proprieque de fluminibus torrentibus procellis, fulmine, aliiſque id genus, quæ celeritatis impetu obuia quæque ſecum rapiunt. Cice. 2. de natu. deo. Ex Arato: Has inter rapido ueluti cum gurgite flumen. Virg. 6. Aenei. Quæ rapidus flammis ambit torrentibus amnis Tartareus Phlegethõ. Hora. de Arte: Tigres, rapidoſque leones. Oratio rapida, id eſt, concitata. Cice. 2. de Fin. Cum fertur quaſi torrens oratio, nuſquã orationem rapidam coerceas. Hinc rapide, celeriter. Cice. 2. de Leg. Rapide dilapſus cito in unum confluit. Rapiditas, ipſe celeritatis impetus. Cæſ. l. 1. Bel. Ci. Rapiditate fluminis ad tranſeundum impediretur.

Rapina, æ, *Rapina*, *ἁρπαγή*, *ἁρπαγμός*, eſt rei alienæ per uim ablatio. Cice. 1. Ver. Quas res luxuries in flagitiis, auaritia in rapinis, ſuperbia in contumeliis efficere potuiſſet. Cęſ. 1. Bel. Gal. Satis habebat, hoſtem rapinis populationibuſque prohibere. In hac ſignificatione Rapinam primam ſyllabam habet correptam: cum à rapiendo deriuetur. Ouid. 1. Amo. Eleg. 8. Certior è multis, nec tam inuidioſa rapina eſt. Eſt & Rapina, prima ſyllaba prod. locus rapis conſitus, aut certe rapa ipſa, uno quouis in loco naſcentia. Cato de re ruſt. cap. 35. Rapinam, coles rapicii unde fiant, loco craſſo ſerito. Idem libr. 11. cap. 2. Rapinæ ſiccaneis locis per hos dies ſiunt.

Rapinator, *ἁρπακτής*, antiquis in uſu erat pro eo, quẽ hodie Raptorem dicimus. Luci. l. 2. apud Nonium: Impune eſt rapinator.

Rapio, pis, pui, ptum, *Rapire. torre per forza*, *ἄγω*, *ἁρπάζω*, impetu, & celeritate quippiam aufero. Teren. in And. Sublimem hunc intro rape, quantum potes. Idem in Ad. Cæteros ruerem, agerem, raperem, tunderem. Virg. 4. Georg. Quid faceret? quò ſe rapta bis coniuge ferret? id eſt, ablata. Et libro. 1. Georg. Atque illum in præceps prono rapit alueus amni. Cice. 3. Verr. Rapiunt eum ad ſupplicium dii patrii. Aliquando in præterito rapſi fecit. Cic. 2. de Leg. ex XII. tab. Sacrum, ſacroue commendatum qui clepſerit, rapſeritve, parricida eſto. Aliquãdo eſt uim afferre, uitiare: & proprie de uirginibus atque impuberibus pueris, etiam ſi loco non dimoueantur. Virg. lib. 1. Georg. Et genus inuiſum, & rapti Ganymedis honores. Liui. 26. Nec incendi patriam uidebo, nec rapiũ ad ſtuprum matres Campanas, uirgines, & ingenuos pueros. Rapere aliquem in ius, eſt quouis modo aliquem compellere, ut ſe iudicio ſiſtat. Apud ueteres etiam conſuetudo erat, ſi quis in ius uocatus ire recuſaret, ut actor apprehenſis præſentium auriculis, eoſque anteſtatus reum uel ui in iudicium adducere poſſet, quod non obſcure docet Horat. l. 1. Serm. Sat. 9. Quò tu turpiſſime? magna Exclamat uoce, & licet anteſtari? ego uero Oppono auriculam: rapit in ius. Plaut. in Pœn. Rapiamus in ius. Rapere ad pœnam eſt punire. Rapere aliquem in inuidiam, eſt odium in aliquem concitare.

Rapo, ponis, *ἅρπαξ*, raptor. Pomponius: Ne uos conturbent auri, argentique rapones. Varro *περὶ ἐγκωμίων*, ut citat Nonius: Hic ſapo umbram quoque ſpei deuoraſſet.

Raptim, *Velocemente*, *ἁρπαγδήν*, *ἁρπακτικῶς*, celeriter rapiendo. Plin. l. 18. c. 7. Semine raptim auium fame deuorato. Sæpe tamẽ accipitur pro celeriter, ſiue uelociter. Liui. 3. Fabius prædam ex caſtris raptim Antium uexit. Cice. Att. l. 1. Raptim in eam ſententiam pedarii cucurrerunt. Cęſ. 1. Bel. Ci. Aguntur omnia raptim, atque turbate. Cic. ad Att. lib. 2. Hæc raptim ſcripſi.

Raptio, Rapina, & Raptus, diſtinguuntur ab inuicem, quòd Raptio, ad perſonam, Rapina, ad rem, Raptus, ad ſtuprum referatur. Terent. in Ad. Audiui filium in raptione fuiſſe cum Aeſchino. Ci. 1. Verr. Quas res luxuries in flagitiis, crudelitas in ſuppliciis, auaritia in rapinis, efficere potuiſſet. Cic. 4. Tuſc. Quis de Ganymedis raptu dubitat quid poetæ uelint?

Rapto, ptas, frequenter rapio, traho. Vir. 1. Aen. Ter circum Iliacos raptauerat Hectora muros. Taci. l. 12. Raptare inter ſe, immittere latronẽ globos. Cic. pro Sext. Diſſipati liberi, rapta coniunx.

RAPTOR

Raptor, ἅρπαξ, ἁρπακτὺς, qui rapit. Plaut. in Epi. Raptor hoſtiũ glorioſus. Vir. 2. Aen. Inde lupi ceu Raptores atra in nebula. Hor. 3. Carm. Fugies inaudax Prælia raptor.

Raptum, pti, Ratto, λεία, λάφυρον, res rapta Liui. 7. Quòd rapto uiuere neceſſitas cogeret. Oui. 1. Metamor. Viuitur ex rapto.

Raptura, ræ, rapiendi actus. Plin. libr. 11. cap. 24. Cum rapturę incidit.

Rapulum, dimin. à Rapum. Hor. 2. Serm. Sat. 8. Acria circũ Rapula. Idem Sat. 2. Cum rapula plenus, Atque acidas mauult inulas.

Rapunculus, li, à quibuſdã appellatur herba, quàm Dioſ. γογγυλὶς ἀγρία. Pli. Rapum ſilueſtre, uulgus Rapuntium nominat.

Rara, ἀραιῶς, infrequenter, non denſe. Col. l. 2. c. 9.

Rarefacio, rarum facio. Col. l. 3. Si rarefeceris eas partes, ſupra quas ramum ſecaturus es. Lucr. libr. 6. Et rarefecit calido miſcente uapore.

Rarefio, ἀραιοῦμαι, paſſiuum à rarefacio. Luc. l. 1. Calidum denſarier ignem, Nec rarefieri. Rarefactum, idem l. 3.

Rarenter, raro. Gel. lib. 2. c. 25. A rarus non dicitur rare, ſed alij raro dicunt, alij rarenter. Cato cap. 103. Dato rarenter bibere. Pomponius Ergaſtulo: Longe ab urbe uillicari, quò herus rarenter uenit.

Raresco, is, ἀραιοῦμαι, μανοῦμαι, rarum fio, ſiue extenuor. Columel. l. 3. c. 16. Quæ uirent, rareſcunt. Vir. l. 3. Aen. Rareſcent clauſtra Pelori. Stat. l. 1. Syl. Nubila rareſcunt plumijs.

Rarípilus, a, um, ψεδνὸς, habens raros pilos. Columel. in Præfat. libr. 1.

Raritas, μανότης, contraria denſitati. Cice. 2. de Natu. Deo. In pulmonibus ineſt raritas, ideſt, laxitas quædam ſpongioſa. Accipitur interdum pro paucitate & infrequentia. Pli. l. 25. c. 1. Turpiſſima cauſa raritatis.

Raritudo, μανότης, raritas. Col. l. 1. de Arb. c. 3.

Raro, σπανίως, inſolenter, infrequenter, minus ſæpe. Cic. pro Roſc. Am. Hoc maleficium raro extitit. Rarius comparatiuum, & ſuperlatiuum rariſſime. Cicero. Lent. l. 1. epi. Si rarius fiet, quàm tu expectabis.

Rarus, a, um, μανὸς, ἀραιὸς, ſpongioſum, denſo contrarium. Vir. 4. Aen. Retia rara plagæ. Ouid. 12. Met. Vtue liquor rari ſub pondere cribri Manat. Virg. 7. ecl. Et quæ uos rara uiridis tegit arbutus umbra. Interdum rarus idem eſt, quod infrequens, & non ubique obuius. Ci. de Amic. Omnia præclara rara. Idem Cœlio l. 2. Raras tuas accipio litteras. Hor. 1. Car. Rara fides.

Raſilis, & hoc le, p. c. ξυστὸς, raſus, politus, & nihil extans habens. Oui. 8. Met. Raſilis huic ſummam mordebat fibula ueſtem. Foria Raſilis, Catul. in Epi. Interdum, aptum radi: Vir. 2. Geor. Et torno raſile buxum.

Raſſe, genus crudæ picis, quæ ex uetuſtate dura effecta cõtunditur & in puluerem redacta pharmacis admiſcetur. Col. l. 12. c. 20.

Raſito, tas, ξυράω, ſæpe rado. Gel. l. 3. c. 4. Comperimus nobiles uiros barbam in eiuſmodi ætate raſitauiſſe.

Raſores, κουρεῖς, tonſores, à radendo. tranſlate & fidicines dicuntur raſores, quòd uideantur chordas ictu radere. Nonius.

Raſorius, a, um, κουρικὸς, unde culter raſorius, dicitur quem alio nomine nouaculam appellamus.

Raſtrum, ſtri, & in plurali raſtri, maſcu. gene. & Raſtra neutro, Raſtello, inſtrumentum dentatum glebis confringendis idoneum. Plin. l. 18. c. 20. Aratione per tranſuerſum iterata, occatio, ſequitur, ubi res poſcit, crate, uel raſtro. Ter. Heau. Iſtos raſtros tamẽ interea depone. Virg. 1. Ge. Raſtris glebas qui frangit inertes. Raſtris item agri à noxijs herbis purgabantur. Ibidem: Quòd niſi & aſſiduis terram inſectabere raſtris, Heu magnum alterius fruſtra ſpectabis aceruum. Quo in loco Seruius raſtros pro ſarculis accipi tradit. Erant item Raſtri inſtrumenta, quibus uites, arboreſq; ablaqueabantur. Idem 2. Georgi. Procuruam expectant falcem, raſtroſq; tenaces. Hinc Raſtelli per diminutionẽ dicti, quibus defecto fœno prata ſtipulis purgabantur. Var. l. 1. de re ruſt. cap. 49. De pratis ſtipulam raſtellis eradi. Raſtellum item. Suet. in Ner. Pro ſarculo poſuit, aut ſimili inſtrumento, terræ effodiendæ idoneo.

Raſura, æ, ξυσμὸς, radendi actus. Col. l. 4. c. 39.

Ratio, τὸ λογιστικὸν, princeps, atque nobiliſſima animæ facultas, qua una à cæteris animantibus homo ſecernitur. nam ſenſitiuas animæ facultates cum brutis, naturales etiam cum ſtirpibus habemus communes. Ci. 1. Offi. Duplex uis animorum, atque naturæ: Vna pars in appetitu poſita eſt, quæ hominem huc & illuc rapit: altera in ratione, quæ docet & explanat quid faciendum, fugiendumq;. ita fit, ut ratio præſit, appetitus uero obtẽperet. Accipitur & pro ipſa ratiocinatione. Horat. Vincit enim ſtultos ratio inſanire nepotes. Rhetores rationem appellant probatiunculam propoſitioni ſubiectam. ad Heren. li. 2. Ratio eſt cauſa, quæ demonſtrat uerum eſſe id, quod intendimus, breui ſubiectione. Aliquando pro conſilio, & propoſito. Cice. Virg. 2. Mea eum in præteritis rebus eſt cognita, tum in reliquis explorata, atque propoſita eſt. Ter. in Ad. Vel eam neque ſatis mirari rationem. Aliquando pro cura. Cic. Planco: Peto à te ut me rationem habere, uelis & ſalutis, & dignitatis meæ. Idem 2. offi. Habenda ratio rei familiaris: quam delabi ſinere, flagitioſum eſt. Cum præpoſitione Cum, ſignificat negocium. Vnde habere rationem cum aliquo, eſt habere quod cum illo agas. Cic. 4. Verr. Nihil cum eo rationis habui. Idem Att. Cum omnibus Muſis rationem habere cogito. Aliquando pro cauſa. Idem ad Cato l. 15. epiſt. Cũ ad Cybiſtra propter rationem belli quinque dies eſſem moratus. Aliquando pro uia, & forma. Sal. in Catil. Ego uobis, ſi modo uultis eſſe uiri, rationem oſtendam, qua iſta fugiatis. Quandoque ſupputatio, uel calculus. Plau. in Aul. Supputatur ratio cum argentario. Idem in Amph. Et ut res, rationeſq; ueſtrorum omnium bene expedire uultis. Ratio etiam proportio, dicitur: ut cum tria ad quatuor epitriti, quatuor uero ad ſex hemiolij rationem habere dicimus. Rationem ſui ducere, eſt conſulere ſuo commodo. Cice. ad Treb. lib. 7. Rationibus inferre aliquam ſummam, eſt eam in rationibus perſcribere. Rationem inire, eſt modum inuenire. Ponitur aliquando pro quantitate. Cato de re ruſt. Scito pro ratione fructuum eſſe, ideſt pro modo fructuum, aut quantitate.

Ratiocinatio, Diſcorſo, λογισμὸς, principis animæ portionis, ideſt mentis functio eſt, ea ſingularibus quibuſdam uniuerſalia inducens communes rerum ac generum ſummas, ex ijſq; deinde argumentatione plurima eliciens, de quibus ſcientia habetur, uel opinio. Cicero. 4. de Inuen. Ratiocinatio eſt diligens, & conſiderata faciendi aliquid, aut non faciendi excogitatio. Accipitur aliquando Ratiocinatio, pro argumentis genere, ex duobus pronunciatis cõcluſionem inferente, συλλογισμὸν, uocant Græci.

Ratiocinatiuus, a, um, quod ad ratiocinationem pertinet. Ratiocinatiuum genus orationis, Cic. 1. de Inu. Quin. lib. 7. cap. 2. Ratiocinatiua, atque collectiua quæſtio. Status ratiocinatiuus, idem lib. 3. c. 6.

Ratiocinator, Quadernero, ſubducendæ rationis peritus, calculatorem nominat Martialis. Col. l. 3. c. 3. Ci. Att. l. 1. Ratiocinatorẽ, & clientem tuum. Idem 1. Offi. Exercitatio capienda, ut boni ratiocinatores officiorum eſſe poſſimus, & uidere, quæ reliqui ſumma fiat: ea quo, quantum cuique debeatur, intelligas.

Ratiocinium, λογισμὸς, ſupputatio, calculi ſubductio. Col. l. 5. c. 1. Hæc non aliena, nec procul à ratiocinio. Et paulo poſt.

Ratiocinor, ris, Far conto, contare, συλλογίζομαι, ratiocinatione quadam deprehendo, colligo, computo. Gel. lib. 1. c. 1. Plutarchus ſubtiliter ratiocinatum Pythagoram dicit in reperienda ſtatus, longitudiniſq; Herculis præſtantia. Ci. lib. 1. Tuſc. Ratiocinandi utilitate inſpecta, huius artis terminauimus modum. Idem 2. de Inuen. De pecunia ratiocinari, ſordidum eſt.

Rationabilis, le, Con ragione, cum ratione. Quinctilia. lib. 5. cap. 11.

Rationalis, le, λογικὸς, cui à natura inſitum ut ratione uti poſſit. Quinct. l. 7. c. 4. Falſa eſt finitio, ſi dicas, Equus eſt animal rationale: nam equus animal, ſed irrationabile. ad Heren. l. 2. In cauſa rationali quæretur. Rationales, & procuratores Cæſaris ijdẽ erant, ut ait Lampridius in Alexandro.

Rationarium, rij, Libro di conti, λογισμὸς, liber rationum. Sue. in Aug. Tædio diuturnæ ualetudinis, magiſtratibus ac Senatu domum accitis rationarium imperij tradidit. Rationarius, ria, rium, λογιστικὸς: ut, Rationarius apparitor, Marcel. iuriſconſ.

Ratio, conſtare dicitur, cum iuſta apparet. Pli. Iunior: Mirũ quàm ſingulis diebus in urbe ratio conſtet. Pro eodem dicimus, Ratio apparet, cum ſcilicet accepta cum datis collata, paria inueniuntur. Plau. in Trin. Ratio apparet, argentum οἴχεται.

Ratis, tis, ſiue Rates, tis, ſi Probo credimus, Zatta naue, σχεδία, connexarum trabium compages, quæ, antequam nauigia eſſent inuenta, nauium uſum præbebat. Pli. l. 7. c. 56. Nauem primus ex Aegypto in Græciam Danaus aduexit: ante ratibus nauigabatur, Cice. 7. Ver. Cum nauibus aut ratibus conarentur accedere. Κατα χρηστικῶς, à poetis pro naui accipitur. Virg. lib. 1. Aen. Diſiecitq; rates. Oui. lib. 14. Met. Fertq; rates pronas, medioq; ſub æquore mergit.

Ratitus, quadrans, & Ratitus triens, ab antiquis appellati ſunt, quòd in ijs ratis fuerit effigies, ut nauis in aſſe. Nonius.

Ratiuncula, læ, λογάριον, dimin. à ratio: quod modo accipitur pro leui & futili ratione. Cic. 2. Tuſ. Concludunt ratiunculis Stoici, cur non ſit malum, quaſi de uerbo, non de re laboretur. Suggerere ratiunculas, idem 3. de Nat. Deo. Modo pro ſupputatiuncula, non magnæ pecuniæ. Ter. in Phorm. Erat ei de ratiuncula apud me relequum pauxillulum nummorum. Plau. in Cap. Subducam ratiunculam.

Ratumana, auriga fuit, qui cum in ludis Circenſibus excuſſus fuiſſet, equi eius cum corona, & palma in Capitolium peruenerunt, ſedemque ter luſtrarunt. Ex quo factum, ut porta, per quam intrauerat, Ratumena diceretur. Plinius libr. 8. cap. 42.

Ratus, rata, ratum, *Fermo, ſtabile, coſtante*, γέϱϱιος, βέβαιος, firmus ſixus, conſtans, immobilis. Ter. in Hecy. Ne, quod egiſſem, eſſet ratum. Cic. 2. de Nat. Deo. Qui cum tam certos cœli motus, tam ratos aſtrorum ordines uideret. Ibidem. Aſtrorum in omni æternitate rati, & immutabiles curſus. Ratum habere aliquid, eſt approbare, confirmare. Cice. pro Roſc. Com. Quis hoc frater fratri, tribuit, ut quodcũque retuliſſet, id ratum haberet? Ratum facere, eſt confirmare. Ci. 1. de Diui. Quid habet augur, cur à dextra coruus, à ſiniſtra cornix faciat ratum? Subaudi augurium. Ratum mihi eſt, approbo Cic. ad Gall. l. 7. Quæ te emiſſe ſcribis, non ſolum rata mihi erunt, ſed etiam grata. Pro rata, ſiue pro rata parte, id eſt, habita ratione proportionis. Cæſ. 1. Bel. Gal. Quadraginta iugera in ſingulos proponit, & pro rata parte centurionibus, euocatisq́;. Liu. 45. Tantum perditi daturum fuiſſe credunt, & pro rata alijs. Ci. 1. Tuſ. Vt cuique data ſunt pro rata parte, ita longa aut breuia dicuntur. Pro rata portione, Pli. l. 21. c. 15. Ratæ preces, exauditæ. Oui. in Faſt. Efficiasq́; ratas utraque diua preces. Eſt & Ratus, partic. à uerbo Reor, idem quod arbitratus. Plaut. in Aſin. Ego præter alios meum uirum fui rata ſiccum, continentẽ, amantem uxoris maxime. Idem Amph. Victis hoſtibus, quos nemo ſuperari poſſe ratus eſt.

Raucae, uermes terreni, radices arborum lædentes. Plin. libr. 17. cap. 18.

Raucitas, raucedo, βϱάγχος, uocis obtuſitas. Plin. lib. 11. c. 51.

Raucisonus, Lucr. Raucisonoſq; minantur cornua cantu.

Raucus, a, um, *Rauco, roco*, βϱαγχώδης, qui uocem obtuſam habet, compreſſam, & impeditam. Vir. 11. Aen. Dant ſonitum rauci per ſaxa ſilentia cycni. Vbi Raucos cycnos uocat, non quidem canoros, aut optimam uocem habentes, ſed alarum concuſſione inter uolandum raucum per aera ſonum efficientes. Ponitur & pro feſſo: ut, Rauca fama, Cic. ad Var. l. 9. Te nolo, niſi rumor iam raucus erit factus, ad Baias uenire, &c. ideſt, niſi ipſe rumor defecerit.

Raudus, uel Rodus, uel etiam Rudus, *Rozzo, imperfetto*, ἀπείϱγαστον, teſte Feſto ſignificat rem rudem, & imperfectam. nam & ſaxum quoque Raudus appellant poetæ. Accius Menalippe: Manibus ea pere rodus ſaxeum grande & graue. Aes quoque rude & impolitum Raudus, Rodus, ſiue Rudus dicebatur. Cincius de priſcis uocabulis apud Feſtum: Omnis materia fere non deformata, rudis appellatur, & ueſtimentum rude, nõ perpolitum. Ad ædem Apollinis æs conflatum iacebat. Id Rudus appellabant. In æſtimatione cenſoria tamen æs infectum Rudus dicebatur.

Rauduscula, porta Romæ; à raudo, ideſt, ære, quòd ærata eſſet. Var. 4. de Ling. Lat.

Rauduſculum, culi, ſiue Ruduſculum, dimin. à Raudus, ſiue Rudus proprie es rude & infectum: quanquam nonnunquam etiam pro ære ſignato accipiatur, ut ita Cinno annotauit Feſtus. Vnde in uenditionibus mancupi ſcriptum erat, Rauduſculo librani ferito.

Ravenna, ῥάβεννα, urbs in octaua regione Italiæ. Sabinorum colonia, teſte Plin. lib. 3. cap. 15. In ora litoris Adriatici. Hanc quidam à Theſſalis conditam perhibent. Alij poſt exciſam Troiam, alij poſt confuſas hominum linguas in Babylone, conſtructam fabulantur. Liu. auctor eſt, ab Auguſto muris cinctam fuiſſe.

Ravidus, χαϱοπὸς, quod ex fuluo colore nonnihil ad nigredinem declinat: ut, Rauidi oculi. Col. l. 8. c. 2.

Ravstae, dicuntur qui rauos oculos habent. Feſtus.

Ravis, huius Rauis, raucedo, uocis obtuſitas. Plau. in Aul. Si quid poſcamus, ad rauim poſcamus, prius, Quàm quicquã detur? ideſt, clamoſe adeo, ut uox etiam toties uociferanti rauceſcat. Apul. l. 3. Boando purgant rauim.

Raviscellus, dimin. Pla. Quis hæc mulier, & ille rauiſcellus qui uenit? Feſtus: Raui coloris appellantur, qui ſunt inter flauos & cæſios, quos Plau. appellat Rauiſcellos.

Rauraci, Galliæ Belgicæ populi non procul à Rheno: quorum caput fuit Rauricum, ſiue, ut apud Ptolemæum legitur, Auguſta Rauricorum. Vide Alrhamerum in Tacitum.

Ravus, ua, um, medium habens colorem inter flauum & cæſium, ut ait Feſtus: ſiue quod ex fuluo delinit in nigredinem. Cic. lib. 4. Aca. Quia nobis tum cæruleum, tum rauum uidetur. Sic ab Horatio Raua lupa dicitur à colore oculorum, li. 3. Car. Ode. 27. Var. 2. de re ru. c. 2. Rauis oculis.

R ANTE E

Re, ἀνὰ, præpoſitio quandoque perfectionem denotat, ut recognoſco. Quandoque reciprocationem, ut Redamo. Quandoque contra, ſiue aduerſus, ut Reluctor: id eſt, repugno. Quandoque iterum atque iterum, ut reputo. Quandoque reditum ad priſtinum ſtatum: ut Repueraſco, Quandoque ualde, ut Redundo. Quandoque longe. Vir. l. 3. Italiam petere, & terras tentare repoſtas. Seruius, Repoſtas: ideſt, longe poſitas. Sic remoueo, longe moueo. Quandoque denotat contrarietatem ſuorum ſimplicium: ut, Retego, quod eſt rectum: denudo: Reſigno, ſignatum aperio: Recludo, clauſum patefacio. Quandoque habet diuerſam, à ſuis ſimplicibus ſignificationem: ut, Reſciſco. nam cum Scire ſit cognoſcere, Reſcire tamen, ſiue reſciſcere, non eſt rurſus cognoſcere, ſed factum aliquod occultius cognoſcere. Aliquando nihil omnino addit ſignificationi ſui ſimplicis. nam Recaleo, nihil aliud eſt, quàm caleo.

Reaedifico, ficas, *Reedificare, rifar di nuouo*, ἀνοικοδομέω, inſtauro, ædificium collapſum reſtituo. Reædificare meritum pro reſarcire. Cic. ad Att. lib. 6. Cæſarem in merito reædificando diligentiorem fore.

Reapse, *In effetto*, τῷ ὄντι, ſignificat re ipſa. Pacuuius: Si non eſt ingratum reapſe quod feci. Cic. 1. de Diuin. Formæ quæ reapſe nullæ ſunt, ſpeciem autem offerunt. Idem 5. de Finib. Quod idem reapſe primum eſt.

Reate, reatis, ῥεάτιον, Stephano ciuitas in Vmbria, Italiæ umbilicus, teſte Plin. lib. 3. cap. 12. Hinc Reatinus gentile. Varr. 2. de re ruſt. cap. 6.

Reatus, tus, *L'eſſere reo, la conditione del reo*, ſtatus & conditio reorum. Iuriſconſultus: Si diutino tempore aliquis in reatu fuerit, aliquatenus pœna eius ſubleuanda erit: ideſt, in eum mitius animaduertendum, id quod euenire ſolet aut iudicum conſilio, in diem longiorem iudicium reijcientium: aut pro re nata, ſi, quia de cauſa plane nõ liquebat, reus ſæpius ampliatus eſt. pars enim pœnæ uiſa eſt, longa temporis intercapedo in calamitate & miſeria. Iuſti. l. 4. Reuocato igitur ad reatum Alcibiade, duo prælia ſecunda Niceas & Lamachus faciunt. Ad reatum, ideſt, ad cauſam dicendam, inquit Budæus. Errore autem nimio (ut inquit idem Budæus) hæc opinio inter noſtræ ætatis iuriſperitos inualuit, ut Reatus pro crimine capiatur. Eſt autem reatus uocabulum nouum, Ciceronis ætati incognitum: proximo tamen ſeculo, imperãte Auguſto, à Maſſalla primum uſurpatum. Quinct. libr. 8. cap. 3. Meſſalla primus Reatum, Munerarium Auguſtus primus, dixerunt. Mart. l. 1. Si det iniqua tibi triſtẽ fortuna reatũ.

Rebello, las, *Rebellare*, ἀφίσταμαι, ἀποστατέω, proprie de ijs dicitur, qui in fide, quam principi, aut reip. obligarunt, non permanent: aut qui aliquando uicti, & in deditionem recepti, bellum redintegrãt. Cæſ. 8. Bel. Gal. Si tali ratione plures rebellare cœpiſſent. Liu. 8. Quia cum Latinis rebellare noluiſſent. Rebellare dicuntur uulnera, ſeu alia uitia, cum ſemel curata repullulant. Pli. 25. c. 13. Rebellat humor, Idem lib. 13. c. 12.

Rebellator, *Rebello*, ἀποστάτης, qui ſemel uictus, & in deditionẽ receptus, bellum inſtaurat, quiue in fide principi aut ciuitati obſtricta non permanet. Rebellatrix. Liu. l. 40. Prouinciam ingenio ferocem, & rebellatricem. Ouid. 3. Triſt. el. 12. Teq́; rebellatrix tandem Germania.

Rebellio, ἀπόστασις, defectio. Cæſ. 3. Bel. Gal. Rebellio facta. Tacit. l. 3. Rebellionem cœptauere.

Rebellis, le, *Rebello*, ἀποστατικὸς, qui ſemel uictus, & in deditionẽ receptus bellum inſtaurat, quive principis aut reipub. ſuæ imperium detractat. Vir. 6. Aen. Gallumq́; rebellem.

Rebellium, lij, *Rebellione*, ἀποστασμὸς, Rebellio. Li. 5. Deca. l. 2. Qui pacatos ab rebellium incitaſſet.

Rebito, as, *Ritornare*, ἐπανήκω, à Re, & Ito, as, frequent. uerbi Eo, is, quo antiqui utebantur pro reuertor, redeo. Plau. in Cap. Si nõ rebitas huc.

Reboo, reboas, ἀντιβοάω, ex Re, & Boo, remugio, & per tranſlationem reſono. Vir. l. 3. Ge. Reboant ſiluæq́; & magnus Olympus. Vbi Seruius: Reboo Græcum eſt, nam apud Latinos nullum uerbum eſt quod ante o, finalem habeat o, excepto Inchoo: quod tamen maiores aliter ſcribebant, aſpirationem interponentes duabus uocalibus, & dicebant Incoho.

Recalcitro, as, *Percuotere co' calci*, λακτίζω, calce ferio. Proprie de equis dicitur: quamuis & ad homines trãsfertur. Hor. 2. Serm. Sat. 1. Cui male ſi palpere, recalcitrat, undique tutus.

Recalco, ἀναπατέω, rurſus calco. Colum. li. 2. cap. 2. Si uelis humum recalcare.

Recaleo, les, p. c. θέϱομαι, caleo. Virg. 12. Aen. Recalent noſtro Tyberina fluenta Sanguine.

Recalesco, ἀναθεϱμαίνομαι, rurſus caleſco. Cic. l. 3. de Nat. Deo. Cum motu atque agitatione corpora noſtra recaleſcunt. Ouid. 2. de Re. Quid iuuat admonitu tepidam recaleſcere mentem?

Recalefacio, cis, pen. cor. ἀναθεϱμαίνω, rurſus calidum facio. Ouid. 8. Metam. Calidumq́; prioris Cæde recalfecis conſorti ſanguine telum.

Recalvaster, ſtri, dimin. à Recaluus, qui fronte ſubcalua eſt, non toto capite.

Recalvus, ua, uum, cui non totum caput, ſed ſyncipur caluum eſt. Plau. in Rud. Ecquem Recaluum ſenem?

Recandesco, ſcis, *Riſcaldarſi, di nuouo affocato*, ἀνεκπυϱοῦμαι, à Recandeo, denuo cãdens, ſiue ignitus fio. Aliquãdo pro recaleſcere. Oui. l. 1. Met. Vbi diluuio tellus lutulenta recenti, Solibus æthereis, altoq́; recanduit æſtu. Tranſlate quoque ira recandeſcere dicitur, cum ſemel prope lenita, rurſus exaſperatur. Idem lib. 3. Meta. Audito clamore recanduit ira. Interdum eſt candidũ fieri. Idem l. 4. Met. Percuſſa recanduit unda, ideſt, candida facta

eſt è ſpuma, concitatum ſolet emittere.

Recano, recanis, recinui, recentum, ἀνακαλέω, cantu reuoco. Plin. l. 10. c. 33. de perdice loquens: Cum ſenſit fœminam aucupis accedentem ad marem, recinat, reuocatq́;.

Recanto, as, are. *Cantare al contrario di prima*, παλινῳδεῖν, diuerſa ſuperioribus canere. Inde recantatus, a, um, partic. ut, Opprobria recantata, mutato carmine in laudem conuerſa. Hor. 1. Car. Mitibus Mutare quæro triſtia, dum mihi Fias recantatis amica Opprobrijs. Curæ recantatæ, Ouid. 1. de Rem. Interdum eſt ſonū cantati carminis reflectere. Mar. l. 1. Nuſquam Græcula quod recantet Echo. Plin. l. 28. c. 2. pro incantare uidetur uſurpaſſe: Non pauci ſerpentes ipſis recantari credunt.

Recedo, dis, *Partirſi, farſi da canto, indietro*, ἀπέρχομαι, abeo. Cice. Att. l. 2. Aduola in Formianum: unde nos pridie Non. Maij recedere cogitamus. Plau. in Cap. Ab iſtoc procul recedas. Aliquando pro diminui. Pli. epiſt. 6. lib. 3. Receſſit uenter. Pro diſiungi. Celſus, Sæpe fragmentum à fragmento recedi. Recedere ab officio, eſt deſerere officium, Ci. 3. Offi. Recedere ab armis, eſt deſiſtere. Ci. pro Roſc. Am. Recedere à uita, eſt mori. Ci. 4. Tuſc. Recedere ab oculis, eſt è conſpectu abire: accipitur pro mori. Plin. epiſt. 11. Recedere à conditione, perſona, ſtatu, eſt immutare perſonā, conditionem, ſtatum. Ci. Att. l. 1. Neque de ſtatu nobis noſtræ dignitatis recedendum.

Recello, lis, *Ridurre, inchinare*, Apol. l. 10. Meta. uidetur accipere pro eo quod eſt reducere, retrahere. Illa (inquit) quoties ei parcens, nares recellebat accedēs, toties inſu raludo & ſpinam prehendens, Li. autē lib. 24. uidetur uſurpaſſe pro deprimere. Ferrea manus, inquit, cum iniecta proræ eſſet, grauiq; libramento plumbi recelleret ad Solum ſuſpenſa prora, ideſt, deprimeret.

Recens, *Freſco, nuouo, di poco, recente*, νεαλὴς, καὶ ἐφατος, γλαφός, nouus, nouitius, qui nuper fuit. Cic. Cec. Commemorarem non ſolum ueterum, ſed horum etiam recentium uel ducum, uel comitum ſuorum grauiſſimos caſus. Vir. 3. Ge. Iubeo frondentia capris Arbuta ſufficere, & fluuios præbere recentes. Recens & laſſus contraria. Curt. l. 3. Timere ne non uirtute hoſtium, ſed laſſitudine ſua uincerentur. Perſas recentes inde ſucceſſuros, ſi laxatis ſtare potuiſſent. Ouid. 2. Met. Ardua prima uia eſt, & qua uix mane recentes Enituntur equi. Inuenitur etiam Recens aduerb. Virg. 3. Ge. Sole recens orto. i. recenter, Suet. in Tib. Romam, recens conditam, migrauit. Pli. lib. 18. c. 25. Quam recentiſſime ſtercorato ſolo.

Recenseo, *Riconoſcere, ricommemorare*, καταλέγομαι, ἐξετάζω, ἀπαριθμῶ, recognoſco, & ſummam totius multitudinis per numeros colligo. Liuius: Inter hæc recenſet exercitū, militem inſtruit. Idem 26. Recenſuit captiuos, quotcunſque populi eſſent. Virg. 4. Ge. Conſedit ſcopulo medius, numerumq; recenſet. Recenſere, narrare. Ci. Att. l. 16. Recenſes multa, quæ uellem. Ouid. epiſt. 9. Fortis facta recenſe. Stat. 4. Sil. Dinumera faſtos, nec parua exempla recenſe.

Recensus, a, um, recognitus. Suet. in Veſpa. Ampliſſimos ordines & exhauſtos cæde uaria, ſuppleuit, recenſo ſenatu, & equite. Legitur & recenſitus, ta, tum, parti. à uerbo antiquo Recenſio, recenſis, quartæ coniugationis, idem ſignificans quòd recenſus. Suet. in Cæſ. Inſtituit ut quotannis in demortuorum locum ex ijs, qui recenſiti non eſſent, ſubſortitio à prætore fieret. Claud. in Eutrop. l. 2. Priſca recenſitis euolute ſecula faſtis.

Recensus, us, ui, recognitio exercitus, alteriusve multitudinis. Sueton. in Cæſ. Recenſum populi uicatim per dominos inſularum egit.

Recensio, multitudinis cuiuſuis recognitio. ut, Recenſio copiarū ſiue exercitus. Interdum pro cenſu ciuium eorumq; facultatum, qui Romæ quinto quoque anno à cenſoribus fieri ſolet. Cic. pro Mil. Qui nympharum ædem incendit, ut memoriam publicam recenſionis tabulis publicis impreſſam extingueret.

Recentasi, ἀνανεοῦσθαι, renouari. Accius. Albicaſcit Phœbus, & recentatur commune lumen hominibus, & uoluptas. Nonius.

Receptaculum, li, *Recettacolo, ricetto*, ἐκδοχεῖον, ὑποδοχή, quicquid rem aliquam in ſe recipit, Ci. 2. de Natu. Deo. Aluus cibi potionisq; eſt receptaculum. Idem. 1. Tuſc. Corpus eſt quaſi uas, aut aliquod animi receptaculum. Idem. 7. Ver. Illud tibi oppidū receptaculū prædæ fuit. Interdum idē eſt quod perfugium, ideſt locus in quem quis ſe recipit, ut à ui aut iniuria tutus ſit. Cæſ. 7. Bel. Gal. Oppida incendi oportere, ne ſuis ſint ad detrectandam militiam receptacula. Ci. in Piſ. Cui templum illud fuit arx ciuiū perditorum, receptaculum ueterum Catilinæ militum.

Receptitius, a, um, ἐξαίρετος, excepticius, quicquid in uenditione aut quauis alia alienatione excipimus. Recepticius ſeruus, appellatus eſt, nuptæ mulieris proprius, quem reſeruabat, cum dotē marito daret. Quoties enim mulier in danda uiro dote, aliqua ex ſuis bonis retinet, nec ea ad uirum tranſmittit, Recipere ea dicitur. Gel. l. 17. c. 6.

Recepto, ptas, *Ricevere ſpeſſo*, ὑποδέχομαι, frequē. à Recipio. Ter. Hec. Meū receptas filiū. Idē Heaut. Victus, ueſtitus, quo in tectum te receptes. Luc. l. 7. Placido natura receptat Cuncta ſinu.

Receptum, pti, ſubſt. ὑπόσχεσις, pollicitum promiſſum. Cicero, 2. Phil. Promiſſum & receptum interuenerit, ad ſeq; tranſtulit. Idem 7. Ver. Satis eſt factum Siculis, ſatis promiſſo noſtro ac recepto.

Receptus, ta, tum, partic. Recipio: ut, Receptus mos, quem ſponte (ut inquit Nonius) ciuitas alienum aſciuit. Recepti in ciuitatē, cum ſuffragio ciues effecti. Receptus cœlo. Quinct. l. 3. c. 7. Quod ipſum cœlo receptum, temporis eius homines non dubitauerint. Oui. 3. de Pont. Tunc me (ſi qua fides) cœleſti ſede receptum Cū fortunatis ſuſpicor eſſe deis. Vir. l. 1. Aen. Frugesq; receptas Et torrere parant flammis & frangere ſaxo.

Receptus, us, ui, *Il ritirarſi*, ἀναχώρησις, ὑπαγωγή, ipſe actus recipiendi, ſiue ſubducendi ſe è pugna. Liu. 8. Breuitate ipſa loci, faciliq; receptu in tam propinqua caſtra. Receptui ſignum dare, eſt tubæ ſigno copias à pugna reuocare. Liu. 2. Canere receptui. Ci. 12. Phil. Quis reuocante, & receptui canente ſenatu, properet dimicare? Nonnunquam per tranſlationem accipitur pro recedere. Ci. 3. Tuſ. Ratio abſtrahit ab acerbis cogitationibus hebetem aciem ad miſerias contemplandas, à quibus cum cecinit receptui, impellit rurſum, & incitat ad conſpiciendas, totaq; mente contrectandas uarias uoluptates. Receptus præterea ſignificat locū ipſum, in quem tuto ſe recipit exercitus. Virg. 11. Aen. Planicies ignota iacet, tutiq; receptus. Cice. Att. lib. 8. Neque ex omnibus oppidis contrahere copias expedit, ne receptum amittam. Plancus Cic. l. 10. Animaduerti nullum alium receptum Antonium habere, niſi in his partibus.

Recessus, *Il ritirarſi adietro*, ἀναχώρησις, ἄποδος, actus recedendi diſceſſus. Cic. de Orato. Luna acceſſu, & receſſu ſuo Solis lumen accipit. Interdum idem quod ſeceſſus: ideſt locus ſecretior, turbis & tumultu uacuus. Cice. Atti. Mihi ſolitudo, & receſſus prouincia eſt. Receſſus oculi, eſt ipſa concauitas, in qua oculus reconditur. Plin. lib. 8. cap. 33. Oculi in receſſu cauo, tenui diſcrimine. Receſſus animi per tranſlationem dicuntur cogitationes reconditæ. Ci. pro Marcello: Cum in animis hominum tantæ latebræ ſint receſſus.

Recidipna, orum, plur. num. & neut. gene. ueſtimenta ſunt, quæ Cœnatoria appellantur. Iuuen. Sat. 3. Ruſticus ille tuus ſumat recidipna Quirine. Dictio forte compoſita ex nomine Latino Recinium, quo ſignificatur ueſtis quadrata & ex Græco δεῖπνον, cœna.

Recidiuus, a, um, *Rifatto, & rouinato un'altra volta*, ἀναπιπτωκώς, quòd denuo concidit. à Re, præpoſitione, actus iterationem ſignificante, & nomine Cadiuus: unde Cadiua mala legimus apud Pli. l. 15. cap. 16. Proprie itaque reciduum quid dicitur, quod iterato cecidit. Virg. lib. 4. Et recidiua manu poſuiſſem Pergama uictis, ideſt, quæ reciderunt. Idem l. 7. Funeſtæq; iterū recidiua in Pergama tædæ. Vbi Seruius interpretatur, Recidiua, poſt caſum reſtituta: reſpiciens, opinor, ad oppidulum illud, quod Aeneas, cū primum nauibus egreſſus eſſet, non procul à Laurento condidit: quod & ipſum à nomine relictæ patriæ Troiam appellauit: ut auctor eſt Liui. l. 1. Melius tamen mea quidem ſententia, Recidiua Pergama intelligere poſſumus, quæ iterum ceciderunt, id eſt, bis euerſa ſunt. conſtat enim Troiam bis captam, ſemel ab Hercule tempore Laomedontis regis, cum Heſionem ſcopulo alligatam, occiſo marino monſtro, liberaſſet: quo nomine cum pactam ſibi mercedem Laomedon ſoluere recuſaſſet, Hercules contracto exercitu urbem expugnauit, Laomedontem occidit, Heſionemq;, & Priamum captiuos in Græciam abduxit. redemptus poſtea à uicinis Priamus, Troiam inſtaurauit, multoque ſplendidiorem reddidit: quæ à græcis duce Agamemnone ſecundo fuit euerſa. Febres recidiuæ dicuntur, in quas ſecundo recidimus, cum ſcilicet morbo liberati, denuo in eundem relabimur.

Recido, dis, pe. c. recidi recaſum, *Ricaſcare*, ἀναπίπτω, retrorſum, ſiue iterum cado. Exigit accuſatiuum cum Ad, uel In. Cic. ad Brutum: Nonne hoc eſt in eaſdem tenebras recidiſſe? Plau. in Men. Omnes in te iſtæc recident contumeliæ. Ter. in prol. Hec. Nolite ſinere artem muſicam recidere ad paucos. Ci. Att. l. 4. Id ego puto nihil decaſurum. Inuenitur aliquando apud poetas Reccido, c, litera geminata, ut prima ſyllaba natura breuis, producatur. Lucr. l. 1. At neque reccidere ad nihilum res poſſe. Proper. l. 4. Reccidit inq; ſuos menſa ſupina pedes.

Recido, dis, di, p. p. *Tagliare, recidere*, ἀποκόπτω, abſcindo, reſeco: ex Re, & Cædo. Cato c. 2. Viam publicā muniri, uepres recidi. Martia. l. 1. Quamprimū longas Phœbe recide comas. Horat. de Arte: Ambitioſa recidet Ornamenta. Ouid. 1. Met. Immedicabile uulnus Enſe recidendum eſt. Reciſus, a, um, partic. Ci. de Prou. conſ. Nationes eas, quæ poterant in prouincias noſtras redundare, ab eo partim reciſas, partim repreſſas. Oui. 3. Faſt. Idq; ancile uocat quod ab omni parte reciſum eſt. Reciſum eſt. Reciſu. Pl. l. 11. c. 4.

Recingo, gis, quod cinctum erat, ſoluo. Oui. l. 4. Met. Sumptumq; recingitur anguem, ideſt, deponit anguem, quo ſe antea uelut cingulo

cingulo præcinxerat. Vir. 4. Aen. In ueſte recincta Teſtatur moritura deos.

Recinium, nij, ueſtis quadratæ genus, dictæ, ut Seruio placet, quòd laciniam eius retrorſum reijciebant. Recinium (inquit Feſtus) omne ueſtimentum quadratum. Qui XII. Tabulas interpretati ſunt, eſſe dixerunt uirilem togam, prætextam clauo purpureo. unde mimi planipedes Reciniati dicuntur.

Recino, nis, *Ricantare*, iterum uel frequenter cano. Ci. de Cla. Or. In uocibus noſtrorum recinit quiddam, & ſonat urbanius. Hor. l. 1. epi. Hæc recinunt iuuenes dictata, ſenesq́.

Recipio, pis, & ex Re, & Capio, *Ricevere*, ἀναλαμβάνω, rem ſemel depoſitam, traditam ve, rurſus aſſumo. Liu. l. 9. Recipiant arma, quæ per pactionem tradiderunt. Quandoque pro admittere, accipere, & honoris, uel beneficij, uel humanitatis cauſa ſuſcipere. Cic. l. 2. Offi. Cyrillum quendam, ſuadentem ut Xerxem reciperent, lapidibus obruerunt. Quandoq; pro reuocare. Vir. 2. Aen. Sic ore effata recepit Ad ſeſe. Quandoque in tutum reducere, liberare. Idem 6. Aen. Illum ego per flammas & mille ſequentia tela Eripui his humeris, medioq; ex hoſte recepi. Recipere ſeruum, ut in l. 1. de ſer. corrup. Vlpia. dicit, eſt refugium abſcondendi cauſa ſeruo pręſtare uel in ſuo agro, uel in alieno loco ædificiove. Quandoq; proficiſci. Pla. in Cap. Inde me continuo recipiá rurſum domum. Quandoque recuperare. Ci. in Cat. Tarentum qua uigilantia, quo conſilio recepit? Quandoque excipere ad uſum ſuum, & reſeruare. Pla. in Tri. Poſticulum recepit, cum ædes uenderet. Hinc Recepticius ſeruus, de quo paulo ante. Recipere enſem, eſt e uulnere educere. Sic enim interpretatur Seruius illud Virg. 9. Aen. Totum cui comminus enſem Condidit aſſurgenti, & multa morte recepit. Interdum pro promittere, niſi quòd recipere amplius quiddam ſignificat, quàm Promittere: quaſi rei euétum & periculum in ſe ſuſcipere. Cic. Craſſo. Quæ tibi promitto, ac recipio ſanctiſſime eſſe obſeruaturum. Cec. ad Cic. Filio dixeram, librum ea códitione daret, ſi reciperes te correcturum. In qua ſignificatione etiam dicimus. Recipere in ſe. Ci. Bruto. l. 13. Fam. Separatim in me recipio, fore eum tibi & uoluptati, & uſui. Aliquando pro approbare. Pli. l. 25. c. 4. Quarum genus molle, lanuginoſum, pinguius cæteris: hoc recepere medici. Quin. l. 8. Vſus recepit Bene moratas urbes. Aliquando pro nominatim cauere. Iuriſconſultus in l. emptorem. de act. empt. Recipitur, ut nummos uenditor accipiat. Budæus. Aliquando pro accipere. Plau. in Rud. In cuſtodiam nos ut tuam recipias, & tueare. Recipere ſe & animum, ac uires reſumere. Cic. in ſomno Scip. Quæ cum intuerer ſtupens, ut me recepi. Recipere mandatum, eſt totum mandati onus in ſe transferre. Cic. pro Sext. Roſc. Quid recipis mandatum, ſi neglecturus es? Differunt Recipere, & Suſcipere, ut ait Aſconius in Diuin. quòd recipimus partem, ſuſcipimus totum. Cic. 2. de Or. Magna offenſio, uel negligétiæ, ſuſceptis rebus, uel perfidiæ, receptis. Hinc receptor, & receptrix. Ci. 6. Ver. Receptrix furtorum Meſſana.

Receptator, à recepto, ptas. Metius Iuriſconſultus titulo de receptat. Peſſimum, inquit, genus eſt receptatorum, ſine quibus latere nemo diu poteſt. Cic. pro Mil. Occultator ille, & receptator latronum locus.

Receptio, onis. Plau. in Aſi. Quid tibi huc receptio ad te eſt meũ uirum? i. Quare recipis ad te uirum meum?

Reciproco, cas. *Ritornare, rimettere*, ἀντιστρέφω, παλινδρομέω, in contrariam partem reflecto. Li. 21. Cum iam ſpiritum includeret uentus, nec reciprocare animam ſineret. Gel. In eam fiſtulam, per quam ſpiritus reciprocatur. Interdum idem eſt quod mutua quadam conſequentia à ſe inuicem dependere. Cic. l. 1. de Diuin. Siquidem iſta ſic reciprocantur, ut ſi diuinatio ſit, dij ſint, & ſi dij ſint, diuinatio ſit. Reciprocatio, eiuſdem uiæ retrograda repetitio, & acceſſus & receſſus. Pli. lib. 9. c. 8. Innumera ui mugilum ſtato tempore anguſtis faucibus ſtagni in mare erumpit, obſeruata æſtus reciprocatione.

Reciprocus, ca, cum, ἀντίστροφος, quòd alicunde profectum, redit eo, unde profectum eſt: à recipiendo dictum, ut docet Var. l. 6. de Ling. Lat. Reciprocus amnis, refluus, Plin. l. 9. c. 57.

Recisamentum, ti, ψῆγμα, ἀπόκομμα, fruſtum exiguum, & uelut ramentum, à re quapiam reciſum. Pli. l. 34. c. 11.

Recitatio, ἀνάγνωσις, de ſcripto pronunciatio. Ci. pro Clu.

Recitator, ἀναγνώστης, qui aliquid de ſcripto pronunciat. Cice. 2. Inuen.

Recito, tas, *Recitare, narrare*, clare de ſcripto pronuncio. unde poetæ, & alij ſcriptores recitabant publice opera ſua, & non nulli aliena. Cic. ad Plan. l. 10. Caue putes ullas litteras unquá grauiores, quàm tuas in ſenatu eſſe recitatas. Aliquando non legendo, ſed memoriter referendo fit recitatio. Quinct. At iſta legem recitat.

Reclamatio, contradictio, & proprie cum clamore. Cicero. 4. Philip.

Reclamito, as, frequent. Cic. pro Roſcio. Am. Reclamitat iſtiuſmodi ſuſpicionibus ipſa natura.

Reclamo, *Reclamare*, ἀντιβοῶ, clamore aduerſor. Cic. pro Pompe. Iſtis reclamantibus, unum elegiſtis. Idem Lent. Eius orationi uehementer reclamatum eſt.

Reclino, as, *Inchinarſi*, ἀνακλίνω, κατακλίνω, inclino ad iacédum, uel quieſcendum. Cæſ. 6. Bel. Gal. Reclinatus, a, um. Hor. 2. Car. Per dies Feſtos reclinatum.

Reclivis, & hoc ue, ἀνάκλιτος, ἀνακλινόμενος, reclinatus, ſiue procumbens. Mart. lib. 9. Sic in gramine floreo reclinis. Ouid. 10. Met. Inq; ſinu iuuenis poſita ceruice reclinis.

Recludo, is, ſi, ſum, *Aprire*, ἀνοίγω, quod clauſum erat aperio. Plau. in Cap. Cellas refregit omnes, recluſit armarium. Vir. 8. Ae. Infernas reſeret ſedes, & regna recludat Pallida. Oui. 7. Met. Stricto Medea recludit Enſe ſenis iugulum. Hor. 3. Car. Ode. 3. Virtus recludens immeritis mori Cœlum, negata tentat iter uia. Recluſus, a, um, apertus. Oui. 7. Met. Foribusq; recluſis.

Recogito, *Ripenſare*, iterum atq; iterum cogito, Ci. Q. Fr. l. 2. Mihi uideris de nominibus Pompeianis in ocio recogitaſſe. Col. l. 1. in Præfat. Sæpe mecum retractans, ac recogitans.

Recognitio, modo idem quòd agnitio, ἀναγνώρισις, id eſt, corũ, quæ alias nobis nota fuerunt, iterata ex interuallo cognitio. Modo idem quod commemoratio, uel recordatio, Cic. 6. Ver. Iſtius animus eſt nunc in recognitione ſcelerum ſuorum. Interdum inſpectio. Col. l. 12. c. 2. Frequens recognitio nec impunitatis ſpem, nec peccandi locum præbet.

Recognosco, is, *Riconoſcere*, ἀναγνωρίζω, agnoſco, ad memoriam reuoco, & rem olim cognitam denuo cognoſco. Cic. 2. Ver. Non uidetur hæc multitudo cognoſcere ex me cauſam uoluiſſe, ſed ea, quæ ſcit mecum recognoſcere. Interdum eſt, inſpicere. Col. l. 1. Veſtem, manicas, pedumq; tegmina recognoſcat. Interdum corrigo, emendo. Ci. in Vatinium. Is codicem non recitandi cauſa legit, ſed recognoſcendi. Idem 4. Ver. Hæc omnia ſumma cura & diligentia recognita. Recognoſcere equitum turmas, pro recenſere, Suet. in Aug.

Recolo, is, *Rinnouare, ripenſare, ricordarſi*, ἀναρόω, ἀναπορπιάζω, denuo colo. Ouid. 5. Met. Poſt tempora longa recultæ. Per tranſlationem accipitur pro exercere, quod & excolere dicimus, Plin. epiſt. 3. 159. Ingenia noſtra nunc hac, nunc illa meditatione recoluntur. Liui. lib. 39. Metalla uetera intermiſſa recoluit, Tacit. l. 3. Quorum exemplo Lepidus auitum decus recoluit. Interdum meditari, perpendere. Cice. 9. Phili. Quæ ſi tecum ipſe recolis, æquo animo moriere. Idem pro Arch. Ad hæc ſtudia recolenda.

Recolligo, *Adunare, raccogliere, metter inſieme*, ἀναλέγομαι, in unũ colligo. Col. l. 8. c. 5. Circumire oportebit cubilia, ut, quæ nota ſunt, oua recolligantur. Pli. epiſt. 190. Actionem meam recollegi. Ouid. 7. Me. Renouata ſenectus In florem redeat, primosq́; recolligat annos. Recolligere animum alicuius, reuocare ab ira. Cic. Atti. l. 1. Quod ſcribis, etiam ſi cuius animus in te eſſet offenſior, à me recolligi oportere. Recolligere ſe ab ægritudine eſt uires recipere. Pli. l. 23. c. 7.

Recomminiscor, ἀναμιμνήσκομαι, reminiſcor. Pla. Trin.

Recompositus, rurſus compoſitus. Oui. 1. Amorum.

Reconciliatio, Ci. Atti. l. 9. Et in Ora. pro Clu.

Reconciliator, διαλλάκτης, pacificator. Li. 35.

Reconcilio, as, *Reconciliare, ritornare in gratia*, καταλλάττειν, in concordiam reducere. Ci. Att. Quintus filius plane currentem animum patris ſorori tuæ reconciliauit. Liui. 2. Vt alio munere ſibi reconciliaret ciuium animos. Reconciliare exiſtimationem, eſt eam recuperare. Cice. 2. Ver. In quo reconciliare exiſtimationem iudiciorum amiſſam poſſetis. Reconciliare filium, frequens eſt apud Plau. in Cap. pro, efficere ut reducatur filios domum. Reconciliatus, a, um, Cic. Lent. l. 1. Reconciliata nobis uoluntas ſenatus.

Reconcinno, *Riſare*, ἀνασκευάζω, inſtauro, reparo. Ci. ad Q. Fr. l. 2. Tribus locis ædifico, reliqua reconcinno. Cæſ. l. 2. Bel. Ci. Diuturni laboris detrimentum uirtute militum reconcinnatur.

Recondo, dis, *Coperchiare*, καλύπτω, κρύπτω, occulto, tego, repono. Cic. 1. de Inuent. Gladium cruentum in uaginam recondidit. Vir. 5. Aen. Quos fama obſcura recondit. Oui. 11. Met. Depoſituq; caput, ſtratoq; recondidit alto. Reconditus, a, um, occultus, abſtruſus. Ci. 6. Ver. Statuerunt ſeſe nihil tam reconditum poſſe habere, quod non iſtius cupiditati apertiſſimum eſſet. Idem Quin. Natura triſti ac recondita fuit. Idem 4. Acad. A me, quæ in promptu erant, dicta ſunt: à Lucullo reconditiora deſidero. Brutus. Cic. lib. 12. Si quid reconditum magis erit.

Reconflo, as, ἀναχωνεύω, denuo conflo, & per tranſlationem regigno. Lucr. libr. 4. Vnde reconflari ſenſus per membra repente Poſſit.

Recoquo, pen. co. *Ricuocere*, διεψῶ, rurſus coquo. Mart. l. 11. Et Velabrenſi maſſa recocta foco. Cic. de Sen. Quo quidẽ me proficiſcenté haud ſane qui facile retraxerit, neve tanquam Peliam recoxerit. Tranſlate pro rurſus polio, & formo, tanquam aurum & ſimilia, quæ iterum coquuntur, ut meliora fiant. Quinct. lib. 12. cap. 6. Apollonio Moloni ſe reformandum, ac uelut recoquendum

quendum dedit. Lucr. l. 7. Spiculaq; extenſo Pæan Pythone recoxit. Recoctus, a, um, ut, Paſſim recoctum, Sta. 4. Syl. Senex recoctus, Catu. Epig. 50. Scriba recoctus, inquit Acron, dicitur, qui ſæpius cum proconſule ad prouinciam miſſus, exercitatior eſt factus ex ipſa frequentia, & uſu. Hora. 2. Serm. Saty. 5. Plerunque recoctus Scriba.

RECORDATIO, Cic. de Sen. Benefactorum recordatio iucundiſſima. Idem Att. l. 12. Recordationes dolorem efficiunt.

RECORDOR, aris, *Ricordarſi*, ἐννοῶ, ἐνθυμοῦμαι, ἀναμιμνήσκομαι, in memoriam, ſiue in mentem reuoco: quaſi iterum cordi do. ueteres enim Cor pro mente dixerunt. Cice. 1. Tuſc. Ex quo effici uult Socrates, ut diſcere nihil aliud ſit, quàm recordari. Vir. 3. Ac. Si rite audita recordor. Dicimus autem Recordor huius rei, & hanc rem. Cicero in Catone. Vt bella à ſe geſta, recordentur. Idem pro Planc. Huius meriti in me recordor. Recordans. Ci. Att. lib. 4. Nauigationem timebam, recordans ſuperioris tuæ tranſmiſſionis.

RECRASTINO, as, *Differire di giorno in giorno*, differo, quaſi in craſtinum reiicio. Pli. l. 17. c. 14. Recraſtinare minime utile. Col. l. 2. c. 21. Non debet recraſtinari.

RECREMENTVM, purgamentum rei cuiuſlibet. Celſus lib. 4.

RECREO, as, *Recreare*, ἀναζωπυρῶ, ἀνακαλίζομαι, reficio, inſtauro, refoueo. Plin. Defecta longis ægritudinibus corpora recreantur. Cice. pro Roſc. Am. In iſto bello non recreatus, ſed oppreſſus populus R. eſt. Idem poſt reditum ad Quir. E graui morbo recreati.

RECREPO, as, *Riſuonare*, ἀντηχῶ, ἀναψοφῶ, crepitum reddo, reſono Catul. Epig. 58. Caua cymbala recrepant.

RECRESCO, *Creſcere un'altra fiata*, rurſus creſco. Plin. lib. 11. cap. 37. Nec præciſa oſſa recreſcunt. Liui. 26. Fauere nomini Scipionum, ſoboli imperatorum ueſtrorum, ueluti acciſis recreſcenti ſtirpibus. Ouid. Epiſt. 2. Luna quater latuit, toto quater orbe recreuit.

RECRVDESCO, is, *Rinouare*, ἀνξυμοῦμαι, ad priſtinam cruditaté redeo, tráſlate accipitur pro exaſperari. Tractum à uulneribus, quæ interdum recrudeſcunt. i. cruda & noua fiunt. Ci. ad Sulp. l. 4. Hoc uulnere etiam illa, quæ conſanuiſſe uidebantur, recrudeſcunt. Recrudeſcit ſeditio, Liu. 6. Recruduit pugna, Liu. 10.

RECTA, cœna, uel recta abſolute, à ueteribus dicebatur cœna, quam clientibus, & conuictoribus, & recto ordine diſcumbentibus laute principes dabant. Suet. de Aug. Conuiuabatur aſſidue, nec unquá niſi recta. Idem in Domit. Reuocata cœnarum rectarum conſuetudine. Mart. lib. 8. Promiſſa eſt nobis ſportula, recta data eſt. Liberaliores enim diuites, ciuilioresq; ſalutatoribus ſuis legitimú conuiuium exhibebant, quæ recta cœna uocabatur: ſordidi autem rectæ cœnæ loco ſportulam tantum præbebant. Sportula ſpecimen erat puſilli, parciq; hominis. Sueton. in Nerone: Publicæ cœnæ ad ſportulas redactæ. Interdum nummi ſportulæ loco cedebant. Iuuen. Sat. 1. Sportula quid referat, quantum, rationibus addat.

RECTA, aduer. *Al dritto*, ἰθὺ, recta uia. Ter. in Eun. Cur nó recta introibas? Ci. ad Att. l. 6. E naui recta ad me uenit.

RECTA TVNICA, ὀρθή, ὀρθὴ, ita contexta, ut ueluti rigens ſtaret. hac tyrones, & nouæ nuptæ induebantur. hanc parentes liberis ſuis conficiendam curabant, ominis cauſa. Feſt. lib. 16.

RECTANGVLVS, la, lum, ὀρθογώνιος, habens lineas in rectum productas, itaq; coeuntes, ut nulla magis promineat, quàm altera.

RECTE, *Bene, dirittamente, giuſtamente, ragioneuolmente*, καλῶς, bene. Ci. 4. Ac. Recte concluſit, teneo; ſin uitioſe; minam Diogenes reddet. Idem Atti. lib. 9. Recte auguraris de me, bene enim tibi cognitus ſum. Aliquando pro iuſte. Ter. in And. Pater non recte uinctus eſt. Pro non oblique. Cic. 1. de Fin. Siue aliæ declinabút, aliæ ſuo nutu recte ferentur. Ponitur aliquando in reſponſione, cum ſine iniuria interrogantis aliquid reticemus, ait Donat. Ter. in Hec. Quid es tam triſtis? PA. recte mater. Teren. in Ad. Quid agitur? S. recte. Aliquando pro ſic, uel etiam. Ibidem: Tu rus hinc abis? D. recte. Non recte dicere alicui, eſt illi maledicere. Plau. in Pſeu. Aliquando pro tuto. Cice. ad Terentiam l. 14. Recte in præſentia domi eſſe poteſtis. Cic. ad Lent. l. 1. Quoties mihi certorum hominum poteſtas erit, quibus recte dem, non prætermittam. i. quibus tuto, dare poſſim literas. Recte eſſe alicui, eſt illum recte ualere. Cic. ad Atti. De Attica pergratum mihi feciſti, quo curaſti, ante ſcirem ei recte eſſe, quam non belle fuiſſe. Recte eſſe alicubi, eſt illic ſine reprehenſione manere. Cice. ad Att. Qui minus ego iſtic recte eſſe poſſim, quàm Marcellus? Aliquando pro patienter. Ter. in Eun. Quas amor moleſtias habet, recte feras. Recte otia ponere, dixit Hor. 2. Ser. pro, utiliter diſpenſare. Recte parere, eſt non monſtrum parere, inquit Donat. Ter. in Hec. Recte, & tempore ſuo peperit. Recte dicere, eſt apte & compoſite loqui. Differunt autem recte dicere, & uere dicere: quod recte dicere, ad uerba, uere dicere, ad ſententiam referatur. nam poſſumus recte, & falſum dicere, dummodo nullo uitio uerborum dicatur. Ter. in Ad. Et recte, & uere dicis. Recte atque ordine. i. nihil præpoſtere agendo. Cic. 6. Phil. Recte atque ordine, exq; repub. feciſſe uideri.

RECTIO, adminiſtratio. Ci. 3. de Fin.

RECTOR, ἐπιστάτης, gubernator. Cic. de Somn. Ciuitatum rectores & conſeruatores. Idem de Orat. Rector reip. & publici conſilij auctor. Rector nauis, apud eundem 2. de Diui.

RECTVM, cti, neut. ge. officium perfectum, omnes uirtutis numeros complens. Ci. 1. Offi. Perfectum officium, rectum, opinor, uocemus. Idem 3. de Fin. Quæ nos recta, aut recte facta dicimus, illi uocant κατορθώματα, Vir. 1. Aeneid. Et mens ſibi conſcia recti. Oui. 1. Met. Fidem rectumq; colebat.

RECTVS, cta, ctum, *Dritto, giuſto*, ὀρθὸν, εὐθύ, quod nullam in partem flectitur. Pli. l. 12. c. 19. Hi recto curſu per ſinus impelluntur. Tráſlate pro bono, & laudabili. Ci. 1. Ac. Tertia de diſſerendo, & quid uerum, quid falſum, quid rectum in oratione, prauumue, iudicando. Cic. Atti. Sauſeium ſine meis literis ad te uenire, uix rectum erat. Idem pro Mur. Negat Cato rectum eſſe. i. æquum, iuſtum. Conſcientia recta, Cic. Att. lib. 13. Ter. in An. Omnes, cum ualemus, recta conſilia ægrotis damus. Via recta rem narrare: eſt narrare rem, ut eſt, nulla circuitione. Teren. in Heaut. Recta uia rem narret ordine.

RECTRIX, cis, ἐπιστάτις, gubernatrix. Col. l. 3. c. 10. Rectricem mébrorum animam. Pli. l. 27. c. 13. Italia rectrix.

RECVBITVS, tus, Pli. l. 24. c. 13. Videtur accepiſſe pro ſubſultu illo, quem faciunt corpora in ſolum durum incidentia.

RECVBO, bas, pen. cor. bui, bitum, *Ripoſare*, ἀνάκειμαι, iterum cubo, denuo ad quieſcendum me compono Ci. 1. de Diuin. Cum id uiſum pro nihilo habendum eſſe duxiſſet, recubuiſſe. Interdú idem quod cubo, quieſco. Vir. 1. ecl. Tytire tu patulæ recubans ſub tegmine fagi. Cic. 3. de Or. ibi recubans molliter & delicate. Plaut. Curc. Anus hic recubare ſolet cuſtos.

RECVDO, pe. pr. denuo cudo. Varro: qui uetera metalla recudunt.

RECVMBO, is, *Sedere alla menſa*, ἀνακλίνομαι, menſæ accúbo. Mart. lib. 2. Conuiuia recumbere cliuo. Plin. epiſt. 100. Recumbebat mecum Ruſinus. Interdum pro recumbere, & exporrectum iacere. Cicero. 2. de Orat. Lepidus cum in herba recubuiſſet. Interdum, inclinari. Virg. 9. Aeneid. Itq; humeros ceruix collapſa recumbit. Ouid. 2. Triſt. Partes in proclinatas omne recumbit onus.

RECVPERATIO, ἀνακομιδὴ, recuperandi actus. Ci. 10. Phil. Præclara eſt recuperatio libertatis. Feſtus: Recuperatio eſt, ut ait Gallus, cum inter populum & reges, nationesq;, & ciuitates peregrinas lex conuenit quomodo per recuperationem reddátur res, recuperenturq;.

RECVPERATOR, dicebatur ille, cui prætor iuriſdictionem mandabat priuatarum cauſarum: qui Delegati iudices poſtea appellari cœpti ſunt à recentioribus, ut ait Budæus. Plau. in Bacc. Prætor recuperatores dedit. Cic. 5. Ver. De conuentu nullum unquam iudicem, neque recuperatoré dedit. De recuperatorio iudicio ſic Ci. in Frumentaria. Iudicio recuperatorio perſequantur? Iudicium recuperatorium dicit per quod rem nobis per iniuriam ereptam repetimus, & Recuperatores, iudices, apud quos poſſeſſionem rei per iniuriam extortæ repoſcimus.

RECVPERO, ras, ἀνακομίζομαι, ἀναλαμβάνω, ré amiſſam recipio. Cic. ad Sulpicium l. 13. Si hominem per te recuperaro. Veterem belli gloriam recuperare. Cæſ. 7. Bel. Gal. Liui. lib 5. Ferro, non auro, recuperare patriam iubet.

RECVPIO, is, ἐπιθυμῶ, ualde cupio. Plau. Capt.

RECVRO, as, ἀναθεραπεύω, magna cura reficio. Pli. l. 23. ca. 12. Quæ non eſſet ita recurata. Interdum priſtinæ ualetudini reſtituere. Catul. Epigr. 41. Et me recuraui ocymoq; & urtica,

RECVRRO, is, ἀνατρέχω, iterum uel retrorſum curro. Cic. ad Teren. l. 14. Deſippo imperaui, ſtatim ut recurreret. Ter. Ad Iam huc recurret. Ouid. 2. Faſt. Verſa recurrat hyems. Cic. 2. de Nat. Deo. Lunæ ſpecies mutatur tum creſcendo, tum defectionibus ad initia recurrendo. Virg. 7. Aeneid. Qua ſol utrinque recurrens aſpicit Oceanum. Horat. 2. epiſt. 1. Libertaſq; recurrentes accepta per annos.

RECVRSVS, us, m. Liui. 26. Vt ſubeunti ſæpe ad mœnia urbis recurſus pateret. Virg. 5. Aeneid. Inde alios ineunt curſus, alioſque recurſus.

RECVRSO, as. Plaut. in Moſt. Quid huc recurſem. Virg. 4. Aen. Multuſq; recurſat Gentis honos. Idem 1. Aen. Sub noctem cura recurſat.

RECVRVVS, a, um, *Ritorto*, καμπύλος, καμπύλος, ualde curuus. Columm. lib. 3. cap. 18. recuruum, & ſurſum uerſus ſpectans. Ouid. 3. Am. Cornu per tempora dura recuruo.

RECVRVO, uas, *Ritorcere*, ἀνακάμπτω, καμπυλίζω, curuum facio. Col. li. 5. cap. 10. Duritia humi coercita recuruatur. Stat. 3. Theb. Gladios in ſæua recuruant Vulnera. Recuruatus, a, um, quod factum eſt recuruum. Celſ. lib. 5. Id ſpecillo protrahendum eſt, aut hamulo retuſo, parum recuruato. Vndis recuruatis ludit Meander, Ouid. 2. Met.

Recuſatio, Cic.2. de Or.Hæc recuſatio diſputationis diſputatio quædam fuit. Quandoque pro defenſione. Ci.1.de Leg. Pœna uio latæ religionis iuſtam recuſationem non habet.

Recuſo, ſas, *Recuſare, rifiutare*. ἀπαδιόομαι, ἀναίνομαι, renuo, reijcio: à Re, & Cuſo: quòd eſt frequentatiuum uerbi Cudo. Virg. 9. Aen. Nec nate tibi comes ire recuſo. Ci. pro Flac. populum R. diſceptatorem non modo non recuſo, ſed etiam depoſco. Virg.1. Ge. Et quid quæque ferat regio, quid quæque recuſet. Et Cice. in Bruto. Galba recuſans pro ſeſe.

Recutio, tis, *Ripercuotere*, ἀνακλάζω, repercutio, ſiue reuerbero. Inde Recuſſus, part. repercuſſus. Aliquàdo concuſſus. Vir.2.Aen. Vteroq; recuſſo. Vbi Seru. Recuſſo, pro concuſſo.

Recutitus, pe. pro. ἀπεψωλημένος, cui à glande reſecta eſt cutis. quo nomine dicti Iudæi, qui ex legis præſcripto præcidebant præputia. Sidon. Fert recutitorum primordia Iudæorum. Mar. lib.7. Nec recutitorum fugis inguina Iudæorum. Aliquando exulceratus, & cute nudatus. Idem. l.9. Recutita colla mulæ.

Redabſoluo, is, ἀπολύω, idem quod ſoluo, uel abſoluo. Plau. Cur.

Redambulo, ἐπανήκω, reuertor. Plau. Cap.

Redamo, ἀντιφιλῶ, in amore reſpondeo. Ci. de Ami.

Redandruo, as, ex re, & andruo, quo antiqui utebàtur pro redeo, teſte Nonio. Lucil. 9. Vt uulgus redandruet. Redandruare, inquit Feſt. dicitur proprie in Saliorum exultationibus, cum Præſul ampiruauit, ideſt motus edidit, referuntur inuicem ijdem motus.

Redardeſco, is, iterum flammam emittere: proprieq; de igne ſemel ſopito. Ouid. 2. de Rem. Flamma redardeſcit quæ modo nulla fuit.

Redarguo, is, reprehendo. Cice. 2. de Fin. Quos niſi redarguimus, omnis uirtus, omne decus, omnis uera laus deſerenda. Virg.11. Aen. Aduenit, qui ueſtra dies muliebribus armis uerba redargueret.

Redauſpico, as, & redauſpicor, aris, *Incominciare da capo, & rifare lo Auſpicio*, incipio, denuo auſpiciũ ſumo, uel auſpico. Pla. in Cap. Intelligo redauſpicandum hunc eſſe in catenas denuo: ideſt in catenas remittendum.

Redditio, nis, ἀπόδοσις, actus ipſe reddendi. Quinct. l.8.c.3.

Reddo, dis, didi, ditum, *Rendere, ritornare, recare*, ἀποδίδωμι, ἀντιδίδωμι, proprie eſt acceptum, uel ablatum reſtituere. Teren. in Phor. Si quis quid reddit, magna eſt habenda gratia. Aliquando pro ſuo ſimplici Dare. Celſus Iurec. Reddendi uerbum quàquàm ſignificationem habet retrodandi, accipit tamen & per ſe dandi ſignificationem: ut, Reddo tibi literas, quas mihi Cice. ad te dedit. Ci. Ter. Omnes ſunt redditæ. Item pro efficere. Plin. lib. 16. cap.35. admota attrib. leuem ſonum reddit. Pro reponere. Plau. in Moſt. Dominus indiligens reddere alias non uult. Item pro producere. Idem in Tri. Id frumenti tribus tantis illis minus reddit, quàm obſeueris. Ter. in Phor. Fructum quem Lemni uxoris reddunt prædia. Item pro exponere. Plau. in Aul. Tibi ego rationem reddam? Pro commemorare, ſiue recenſere. Plin. in Præfat. 11. Tria, non amplius, ille fecit, quæ ſuis locis reddam. Aliquando pro ferre, ſiue repræſentare. Plin. epiſt. 139. Reddere animam, reſpirare. Cic.2. de Nat. de. Reddere anhelitum. Plin. l.9.c.7. Reddere animum, eſt reficere, & confirmare. Ter. in An. Reddidiſti animum. Reddere beneficium, referre. Plau. in Perſa. Improbus eſt homo, qui beneficium ſcit ſumere, & reddere neſcit. Gratiam reddere, eſt reponere. Col. l.4.c.3. Latine reddere, eſt uertere. Ci. 3. de Orat. Vt ea, quæ legerim Græce, Latine redderem. Reddere nomẽ alicui, eſt proprio nomine appellare. Pli. l.27.c.24. Hinc Redditus, a, um. Ci.14. Phil. O fortunata mors, quæ naturæ debita pro patria eſt potiſſimum reddita. Vir.11. Aen. Patrijs ut redditus oris. Idem 6. Aen. Redditus his primum terris.

Redemptio, nis, λύτρωσις, actus redimẽdi, ideſt pretio quempiam è uinculis aut ſeruitute liberandi. Pli. de Vir. Ill. Impetrata redẽptione, marito adulterum interficiendum tradidit. Interdum emptio. Ci.2. Ver. Redemptio eſt iudicij facta grandi pecunia. Redemptio uectigalium, cum quis à principe uel ciuitate uectigaliũ reditum certa pecunia redimit, ut ex eo faciat quæſtum. Cice. de Prouin. conſ. Publicanos temeritate redemptionis pene eſſe euerſos. Redemptio operis certo pretio faciundi.

Redemptor, *Riſcotitore*, λυτρωτὴς, qui captiuum ſeruumve pretio in libertatem uindicat. Redemptores item dicũtur, qui certo pretio opus aliquod faciundum ſuſcipiunt. Cic.2. de Diuin. Redemptor qui columnam illam de Cotta, & Torquato conduxerat faciendam. Idem. Q. Fr. Redemptori tuo dimidium pecuniæ curaui. Redemptores, (inquit Feſtus) proprie atque antiqua conſuetudine dicebantur, qui cum ad faciendum aut præbendum quid conduxerant, illudque effecerant, tum demum pecunias accipiebant, nam antiquitus Emere, pro accipere ponebatur. At ij nunc dicuntur Redemptores, qui quid conduxerunt præbendum, utẽdumve. Hæc Feſtus.

Redempto, as, frequent. à uerbo Redimo, à quo rurſus fit aliud frequent. Redemptito, quod magis eſt in uſu. Plau. Redemptitauere ad unum captos. Cato de ſignis & tabulis, ut citat Pompeius: Facta benefactis non redemptitauere, ideſt remunerauerunt, aut compenſarunt.

Redeo, redis, rediui, & redij, reditum, *Ritornare*, ἀνέρχομαι, ἐπανήκω, reuertor, quaſi retro eo. Teren. in Ad. Redeo inde iratus, atque ægre ferens. Redire ad ingenium dixit Teren. in Ad. ideſt redire ad ſuam naturam. In eadem ſignificatione dixit Cice.1. Ver. Redire ad ſe, & ad mores ſuos. Quod tamen aliquando accipitur pro, ab ira ad mentis ſanitatem redire. Ter. in Ad. Reprime iracundiam, atque ad te redi. Redire in mores patrios, eſt in libertatem uenire. Liu.29. Vt, in patrios rediret mores. Aliquàdo pro prouenire: unde Reditus, prouentus. Pli. l.14.c.4. Cato denos culeos redire ex iugeribus ſcripſit. Redire in orbem eſt à fine ad principium reuocari. Vir.1. Geor. Redit agricolis labor actus in orbem. Redeamus ad rem. Ci.1. de Fini. ideſt reuertamur ad inſtitutum: quòd idem Ci.1. Tuſ. dixit Ad propoſitum redire. Rediẽs, tis, Oui.10. Met. Hor.3. Car. Hic dies anno redeunte feſtus. Rediturus, a, um. Oui.4. de Ponto el.5. Reditura ſupino.

Redhibeo, bes, *Rihauere*. ex Re, & Habeo. Eſt autem Redhibere (ut Vlpia. inquit de ædili. edic. l. Redhibere) facere ut rurſus habeat uenditor, quod habuerat. Feſt. Redhiberi id dicitur, quod redditum eſt, improbatumque, & qui dedit, rurſus coactus eſt habere.

Redhibitio, actus reſtitutionis. Eſt & Redhibitio actionis nomẽ, quæ & Actio redhibitoria uocatur. Ea uero actio contra eum intẽtatur, qui quid uitio corruptum commutauerit, uendideritve, ut cogatur & reſtituere pretium, & retro, quod tradiderat, accipere: hoc eſt enim redhibere. Ponitur aliquando pro reſtituo. Pla. in Men. Saluum tibi, ut mihi dediſti, redhibeo marſupium.

Rediculi, fanum, Romæ extra portam Capenam, dictum, quòd accedens ad urbem Annibal, ex eo loco redierit, uiſis quibuſdam perterritus. Feſt.

Redigo, gis, *Ridurre*, περιτρέπω, περιίστημι, καθιστῶ, ex re, & ago, a, in, i, conuerſa & d, interpoſita, ſignificat quadam ui, & induſtria reduco ad aliquid, uel aliquo. Et ſemper accuſatiuum cum præpoſitione poſtulat. Pla. in Amp. Alcmenam rediget antiquam in cõcordiam coniugis. Ci.4. Phil. Bellicoſiſſimas gentes in ditionem huius imperij redegerunt. Ter. in Ad. rediges me ad inſaniam. Et in Phor. In id redactus ſum loci, ut, quid agam, neſciam prorſus. Aliquando pro retrorſum agere, & ad redeundum compellere. Liu. 25. Multati uirgis, manibuſq; præciſis, Capuam rediguntur. Liu. 21. Hoſtem fuſum, fugatumq; in caſtra redigunt. Aliquando pro accumulare, & in unum redigere. Ci.1. Per. Prædam uendit, pecuniam redigit. Idem 5. Phil. Si hoc genus in unum redigatur, non ſit pecunia reip. defutura.

Redimiculum, καλλιωπτρον, ornamentum à mitra muliebri uel ſacerdotali dependens. Iuue. Saty. 2. Qui longa domi redimicula ſumunt Frontibus. Vir.9. Aen. Et habent redimicula mitræ. Oui. 10. Met. Redimicula pectore pendent.

Redimio, mis, miui, mitum, *Ornare, pingere, coronare*, ἀναπλέκω, ταινιόω, orno, corono, acu crines diſcerno. Clau. lib. 2. de Raptu Prof. Nec ſic innumeros arcu mutante colores. Incipiens redimitur hiems. Et l.3. Ceruix redimita iacebat. Ci. in Som. Scip. Cernis terram quaſi quibuſdam redimitam & circundatam cingulis. Stat.1. Syl. Crinem redimere corymbis. Vir.3. Aen. Sacra redimitus tempora lauro. Nam eius ſimplex Emio, orno, ſignificat.

Redimo, mis, *Ricomprare, riſcuotere*, λυτρόω, ἐξωνοῦμαι, ſeruum captiuum ue ab eo, qui in poteſtate eum habebat, pretio libero: ut, Redimere captiuos à prædonibus. Ci.6. Ver. Ter. Eunu. Te redimas captum quam queas minimo. Item rem alienatam occupatamve pretio recipio. Idem 10. Phil. Redimet Cn. Pompeij domum filius. Interdum emo. Cic.5. Ver. Hæc quæ uel uita redimi recte poſſent, pecunia æſtimare non queo. Redimere lites, eſt cũ aduerſario paciſci, ut te litium moleſtia explices. Ci. pro Q. Roſ. Suas Roſcius, non ſocietatis, lites redemit. Ponitur & pro aliquid certo pretio faciendum ſuſcipere, quod & Conducere dicimus. Vlpia. Si ueſtimenta texenda redemerit, uel inſulam, uel nauem fabricandam. Cice.3. Ver. Qui iſtum eripiendum redemerunt, ideſt, qui ſuſceperunt procurationem corrumpendorum iudicum. Redimere hæreditatem, eſt, cum aliquis uenditam hæreditatẽ iterum recipit. Redimere uectigalia, uel portoria, uel pecuaria, dicuntur publicani, cum annorum aliquot reditum certa emunt pecunia, ut ſibi ea interim liceat exigere, & in quæſtum ſuum conuertere. Cice. de Cla. Orat. Qui pecuaria de cenſoribus redemiſſet.

Redintegratio, renouatio. Terent. in And. Amoris redintegratio.

Redintegro, as, ἀνανεοῦμαι, ἀνακαινίζω, inſtaurare, innouare, quaſi in integrum reſtituere. Ad Her. l.2. Vt renouetur, non redintegretur oratio. Redintegrare animum, reſumere. Cæſ. 2. Bel. Gal. Spe illata militibus, ac redintegrato animo, cũ pro ſe quiſque in conſpectu imperatoris operam nauare cuperet, paulum hoſtium impetus tardatus eſt. Bellum redintegrare. Brut. ad Cice. lib.11.

lib.11.Cæſ.3.Bel.Gal.Noſtri redintegratis uiribus,acrius impugnare cœperunt.

REDIPISCOR,eris,redeptus ſum,*ἀναλαμβάνομαι*,rem amiſſam rurſus acquiro. Plau.in Tri. Condalium te redipiſci poſtulas.

REDITIO,redeundi actus,*Ritorno,tornata*,Cæſ.1.Bel.

REDITVS,tus,*Ritorno,entrata,ἀνακομιδὴ,κάθοδος,ἐπάνοδος*. Cic. De Ami. Animis hominum,cum è corporibus exceſſiſſent,reditum ad cœlum patere. Hor.Ep.16. Quæ poterunt reditus abſcindere dulces. Ouid.1.Faſt. Vt pateant populo reditus ad bella profecto. Reditus etiam ſignificat prouentum,quòd quotannis redeat. Ouid.2.de Ponto, At reditus iam quiſque ſuos amat. Pli.l.17.c.1. Maiore reditu,quàm erat apud antiquos prædiorum.

REDIVIA,æ,*παρωνυχία*. abſceſſus circa radices unguium. Plin. libr. 29. cap. 2. Legitur & reduuia duplici u, apud Cicero. pro Roſ.Am.

REDIVIVVS,a,um,ex uetuſto,renouatum, *Rinouato*. Seneca. libr. 3.Declam.Rediuiuũ me ſenẽ meretrix uocat. Iuue.Sat.6. Velut exhauſta rediuiuus pullulet arca Nummus,& è pleno ſemper tollatur aceruo. Rediuiua,in ædificijs dicimus materiam diruti ædificij,quæ rurſus ad nouum ædificium applicatur. Cic.3. Ver. Quaſi quicquam rediuiui ex illo opere tolleretur, ac non totum opus ex rediuiuis conſtitueretur:ideſt ex ueteri materia. Ibidem : Columnam efficere ab integro nouam, nullo lapide rediuiuo. Bella rediuiua,Silius lib.10. Gens rediuiua,idem lib.1.

REDOLEO,les.*Render odore,ὄζω*,multum oleo, uel odorem alicuius rei refero. Virg.4.Geor. Feruet opus,redolentq́; thymo fragrantia mella. Pli.l.12.c.12. Frutex eſt graui & craſſa radice, ſitum redolente. Tranſlate accipitur pro ferre. Ci.de Cla.Or. Huius exiliores orationes ſunt,& redolẽtes magis antiquitatem, quàm Lælij,aut Scipionis. Co.l.12.c.18. Cella uinaria bonis odoribus ſuffienda,ne quem redoleat fœtorem. Cic. 2. Phil. Fruſtis eſculentis, uinum redolentibus. Oui.8. Met. In patulis redolentia mala caniſtris.

REDONO,as,*ἀποδίδωμι,ἀνδίδωμι*,reddo, Hor. 2. Car. Quis te redonauit Quiritem Dijs patrijs? Idem.3.Car.Ode.3.

REDORDIOR,iris,ſus,ſum,*ἀναφαίνω*,retexo. Pli.l.9.c.17.

REDORMIO,*ἀνακαθεύδω*,rurſum dormio. Plin.epiſt.213. Paulum redormio,dein ambulo. Redormitio. Pli.l.10.c.75.

REDOSTIAT,eſt retribuere,teſte Feſto,uel gratiá referre. Nonius uero ait: Redoſtit,ideſt reddit. Accius in Amph. Quid ſtit uiam?

REDVCO,cis,pen.pro.*Ridurre,ἀνάγω,κατάγω*,retroduco. Cic. pro Quintio : Seruum domum reduci curauit ad Quintium. Item replicare. Virg.4.Ge. Inq; ſinus ſcindit ſeſe unda reductos : ideſt replicatos. Item reconciliare.2. Aen. Nomenq; reducant. Reductus, a, um. Horat. 1. epiſt.16. Virtus eſt medium uitiorum, utrinque reductum Virg.6.Aen. Videt Aeneas in ualle reducta Seclusum nemus.

REDVCTIO,*ἀναγωγὴ*,Cic.ad Lent.l.1. Reductio regis.

REDVCTOR. Liu.2. Reductori plebis Romanæ in urbem.

REDVLCERO,as,*Apoſtemare,ἀνελκόω*,ulceroſum facio:ut, Cutis redulceratur putridis humoribus. Col.l.7.c.5.

REDVNCVS,a,um,retrorſum infleaus. Pli.l.11.c.56. Alijs adunca cornua,alijs redunca. Oui.12.Met. Roſtroq; redunco.

REDVNDANTIA,tiæ, quod nimium eſt, quod abundat. Cicero. in Orat.

REDVNDO,das, *Soprabondare,ὑπερπλημμυρῶ*,proprie aquarum eſt, cum adeo augentur,ut ſe ripis litoribus ve non poſſint continere. Ci.2.de Diuin. Si lacus Albanus redundaſſet,Romam perituram dat. Tranſlate accipitur pro abundo, affluo. Cic.3.Verr. Hinc illæ extraordinariæ pecuniæ redundantur, Ouid.2.de Rem. Gutture fac pleno ſumpta redundet aqua. Cic. pro lege. Man. Teſtis eſt Africa,quæ magnis oppreſſa hoſtium copijs, eorum ipſorum ſanguine redundauit. Aliquando pro recidere. Pla. Hoc facinus in tuum redundabit caput. Aliquando accuſatiuum habet cum ad. Plin.in Pan. Non ad ipſos gaudium magis,quàm ad ſimiles redundat. Redundans,tis. Ci.de Fato. in alijs locis uidemus pituitoſos, & quaſi redundantes, in alijs exiccatos & aridos. Redundatus,a, um. Ouid.6. Faſt. Amne redundatis foſſa madebat aquis.

REDVX,ducis,pen.cor.*Ritornato ſano,& ſaluo,ἀνασωθεὶς, κατηγόμενος,κατερχόμενος*,qui è periculo in tutum, aut à captiuitate lõgave peregrinatione in patriam reuertitur. Ci.pro Mil. Quid me reducem eſſe uoluiſtis? Virg.1.Aen. Nanque tibi reduces ſocios, claſſemq; relatam Nuntio. Aliquando pro participio Rediens. Pli.l.8.c.5. Sexto die perfunduntur amne, non ante reduces ad agmen.

REFACIO,cis,antiquum,apud Pla.legitur in Tru.

REFECTIO,actus reficiendi. Col. l.12.c.3. Si refectionem deſiderant,fabris concinnanda tradantur.

REFECTOR, Sue.in Veſp. Coloſſi refectorem congiario donauit.

REFELLO,lis,ex Re,& Fallo:quod dictũ eſt, arguendo falſum oſtẽdo, Ci.2.Tuſ. Et refellere ſine pertinacia,& refelli ſine iracũdia, parati ſumus. Vir.4.Aen. Neque te teneo,neque dicta refello. Ci. 4.de Fin. Vt audias me,quæ à te dicta ſunt,refellentem.

REFERCIO, refercis,referſi,*Empire,ἀναπλήθω*,ex Re,& Farcio, ſignificat repleo: quod alij cum ablatiuo,alij uero cum genitiuo cõſtruunt. Ci.pro Corn. Iis rebus urbem,Italiamq; referſerunt. Idẽ 2.Tuſ. Libris omnia referſerunt. Hinc Refertus, plenus. Cice.ad Q.Fr.l.2. Literis refertis omni officio,diligentia,ſuauitate. Idem 5.Ver. Refertius erarium populi R. quàm unquam fuit. Idem ad Q.F.l.1. Theatrum totius Aſiæ celebritate refertiſſimum. Ci. pro Font. Referta Gallia negociatorum eſt.

REFERIO,*ἀντικρούω*,repercutio. Teren. in Adelph. Me referire non audebam. Ouid.4. Metam. Oppoſita ſpeculi referitur imagine Phœbus.

REFERO,*Reportare,riferire,ἀνακομίζω,ἀνάγω*, reporto, retrorſum fero. Ci.Att. Epiſtolam ad me referri uolo. Idem alibi ad eundẽ: Auſter me in Italiam retulit. Aliquando in conſultationem pono:& ſic conſtruitur cum accuſatiuo mediante Ad: idq; dupliciter: dicimus enim Referre rem aliquam ad ſenatum, & Referre de re aliqua. Cic.2. Catil. Reliquis autem de rebus conſtituendis,maturandis,agendis,iam ad ſenatum referemus. Vir. 3. Aen. Delectos populi ad proceres,primumq; parentem Monſtra Deũ refero. Referre autem ad ſenatum proprie erat conſulum, aut eorum quibus cogendi ſenatus erat poteſtas: unde Relationes,propoſitiones in ſenatu. Referre omnia ad unum, eſt unius arbitrio omnia committere. Cic.pro Lege. Man. Si ad unum omnia referenda ſunt,digniſſimum eſſe Pompeium. Referre pedem ideſt regredi. Virg.4.Ge. Iamq; pedem referens,caſus euaſerat omnes. Aliquando numero. Vir.6. eclo. Numerumq; referre Iuſſit. Aliquando ſignificat adſcribo. Suet. Ea in deorum numerum retulit. Aliquando conuerto. Vir.l.11. Multa dies,uariusq; labor mutabilis æui Rettulit in melius. Aliquando renouo,& quaſi curſus fero. Idem l.5. Hunc morem hos curſus,atque hæc certamina primus Rettulit Aſcanius. Aliquando produco. Plin. l. 21. Diximus & terram referre multum. Aliquando renũcio,narro. Vir.2. Aen. Referes ergo hæc,& nuncius ibis Pelidæ genitori. Aliquádo oſtẽdo. Lucr. Vnde refert nobis uictor, quid poſſet oriri. Quid nequeat. Aliquando reſpondeo. Ci.pro Cec. Ego enim tibi refero: ſi non ſim ex eo loco deiectus quo prohibitus,&c. Aliquádo exprimo,imitor. Iuuen. Et multum referens de Mecœnate ſupino. Pli.epiſt.111. Amiſit filiam,quæ non minus mores eius,quam os, uultumq; referebat. Aliquando reddo. Virg.lib.8. O mihi præteritos referat ſi Iuppiter annos. Referre gratiam,eſt ipſo facto beneficium acceptum remetiri. Plau. in Moſt. Nunquam ego illi poſſem gratiam referre ut meritus eſt de me. Aliquando in malam partem accipitur, pro, par pari reddere. In Salu. Quod iſta inuſitata tabie petulanter in uxorem & filiam meam inuaſiſti, non ſperaſti me tibi mutuam gratiam relaturum,ut tuos uiciſſim compellarem. Pro eodem etiam dicimus Referre gratias. Plau.in Amph. Si merito meo referre ſtudeam gratias, Aliquem hominẽ allegent,qui mihi aduenienti os ocillet probe. Referre gratias, eſt facto: Habere gratiam,animo: Agere gratias,uerbis. Relatũ, relatu,ſupinum. Pli.32.c. 11. Purgamenta aliqua relatu indigna. Oui.15. Met. Res horrenda relatu. Relatus,a,um. Cic.2. de Nat. Deo. Relatus amplificatur ſonus. Ouid.3. Faſt. Nomine mutato cauſa relata mea eſt. Habet autem hoc uerbum primam ſyllabam correptam. Componitur enim ex Re,& Fero. in præterito tamẽ & ſupino aliquando geminatur conſonans,ut ſyllaba,alioqui breuis,producatur. Hor.lib.2.epiſt. Rettulit acceptos regale numiſma Philippos. Luca.l.9. Id rurſum cœli rellatum in templa receptant. Inuenitur tamen etiam Retulit proprie ſyllaba cor. Catul. Si reditum retuliſſet. Relatum autem fere ſemper primam corripit. Ouid.15. Met. Digitis ad frontem ſæpe relatis.

REFERT,priore pr.*Importare,appartenere,διαφέρει*, compoſitum ex Res,& Fero,imperſonale uerbũ eſt, aut certe per tertias tamen perſonas ſingularis numeri declinatum: idemq; ſignificat, quod intereſt,ſiue utile eſt,uel alicuius momenti eſt. Ci.Atti. Tua iſtuc refert maxime. Cic.Seruilio: Cæſaris conſilijs magni referebat te intereſſe. Pli.l.16.c.39. Infinitum refert lunaris ratio.i. plurimum intereſt,quo in ſtatu ſit luna,cum ligna cædũtur. Teren. in Phor. Quid tua (malum) id refert? G. Magni Demipho. Plaut. in Rud. Quomodo habeas,nihil id refert,iure an ne iniuria? Liui. lib. 2. Adeone eſt fundata leuiter fides,ut ibi ſim,quàm qui ſim, magis referat? Aliquando pro expedit, ſiue neceſſe eſt. Sal. Sin in tanto omnium metu ſolus non timet,eo magis refert me mihi timere. Virg.l.2. Geor. Neque enim numero comprehendere refert.i. non opus eſt numerare. Conſtruitur autem Refert cum his ablatiuis Mea,Tua,Sua,Noſtra,& Veſtra: in reliquis autem omnibus genitiuum habet.

REFERO ACCEPTVM,*Far di riceuere,ἀνατίθημι*,proprie eſt quod ab aliquo acceperis, in tabulas referre: cui opponitur Expenſum ferre,quod eſt in rationibus aſcribere, quod alicui dederis. Cice. lib 1. de Orat. Minus Dolabella Verri acceptum retulit, quam Verres illi expenſum tulerit. Tranſlate accipitur pro, fateri nos aliquod beneficium ab altero accepiſſe. uel etiam in malam partem. Cice. pro Marcello : Vitam acceptam refert

 clementiæ

clementiæ tuæ. In malum. Idem in Phil. Omnia uni accepta refe remus Antonio.

REFERVEO, ferues, *Bollire molto*, ἀναζέω, ualde ferueo. Pli. l. 16. c. 11. Referuens crimen à Cic. pro Roſc. Com. per tranſlationem dici tur pro uehementer obiecto.

REFERVESCO, is, ἀναθερμαίνομαι, denuo feruidus fio. Ci. 1. de Na. Deo. Sanguinem, cum terram attigiſſet, referueſcere.

REFIBVLARE, fibulam peni inductam ſoluere. Mar. l. 9.

REFICIO, is, *Rinouare, rifare*, ἐπισκευάζω, καταρτίζω, inſtauro, renouo. Cæſ. 4. Bel. Gal. Omnia deerant, quæ ad reficiendas naues uſui ſunt. Cice. 1. de Diuin. Templum Iunonis, L. Iulius refecit. Idem 3. Ver. Locatur id opus, quod ex mea pecunia reficiatur. Vlp. de Riuis lib. 1. Verbo reficiendi, tegere, ſubſtruere, ſarcire, ædificare, & aduehere, apportareq́; ea, quæ ad eandem rem opus ſunt, continentur. Aliquando Reficio accipitur pro recreo, uel delecto. Cæſ. 7. Bel. Gal. Exercitum ex labore atque inopia refecit. Ci. ad Gall. l. 7. Ego hic cogito commorari, quoad me reficiā idest, quo ad ualetudinem recipiam. Reficere uires cibo, Cice. de Sen. Refectus, a, um, Ouid. 4. Faſt. Longa uixq́; refecta mora eſt. Refectus, us, ui, ipſa refectio. Pli. l. 18. c. 7. Panem ex hordeo quadrupedum tradidit refectibus.

REFIGO, gis, p. p. xi, xum, *Diſtaccare, ſpiccare*, ἀποκαθηλόω. quod fixum erat, auello. Inde refigere tabulas, & leges. Virg. 6. Aene. Fixit leges pretio, atque refixit. Cicero. 2. Phil. Num figentur rurſus ex tabulæ, quas uos decreto ueſtro refixiſtis? Aliquando pro ualde figere. Vir. 4. Geor. Cerea regna refigunt. i. figunt, inquit Seruius.

REFLAGITO, iterum flagito. Catul. Epigr. 39.

REFLATVS, tus, ἀντιπνοή, flatus aduerſus. i. uentus contrarius. Cice. ad Att. l. 12. Naues relatas in Vticam reflatu.

REFLECTO, ctis, xi, xum, *Torcere*, ἀνακάμπτω, retrorſum flecto. Vir. 11. Aen. Et mollia colla reflectunt. Plin. l. 11. c. 50. Canum degene res caudam ſub aluum reflectunt. Per tranſlationem, Ci. pro Sylla: Animum incitatum ad ulciſcendam orationem tuam, reuoco, & reflecto. Teren. Ad. Quem neque fides, neque miſericordia repreſſit, neque reflexit. Reflexus, a, um partic. ut, Ceruix reflexa, Stat. 1. Achil. Pli. l. 11. c. 37. Maſculis reflexi, fœminis recti atque proni. De dentibus elephantorum.

REFLO, as, aui, atū, ἀντιπνέω, contra flo. Cic. Att. lib. 6. Etſi Eteſiæ reflauerint. Idem 4. Tuſc. Si reflantibus uentis reijciemur. Transfertur ad fortunam, quæ dicitur reflare, cum omnia nobis præter animi ſententiam cadunt. Cice. 1. Offi. Cum fortuna reflarit, affligimur.

REFLOREO, res, ἀναθῶ, rurſus floreo. unde Refloreſco, denuo floreſco. Plin. lib. 18. cap. 16. Secatur quoties refloruit. Idem lib. 19. cap. 8.

REFLVO, fluis, ἀναῤῥέω, παλινδρομῶ, curſu feror retrogrado. Virg. 9. Aen. Cum refluit campis. Pli. l. 2. c. 97.

REFLVVS, a, um, παλίνδρομος, quod retrogrado fertur fluxu. Ouid. 7. Met. Et quas Oceani refluum mare lauit arenas. Plin. lib. 2. cap. 97.

REFOCILLO, as, *Riſtorare, rifare, ricreare*, ἀναζωπυρέω. recreo, reficio, refoueo. Plin. epi. 57. Aegre refocillatus, non ſine ultionis ſolatio deceſſit. Simplex uerbum eſt Focillo, focillas, quod à nomine Focillus deriuari putatur: quod eſt diminut. à Focus.

REFODIO, is, di, ſſum, ἐξορύττω, fodiendo eruo. Plin. lib. 2. cap. 63. Si ulli eſſent inferi, iam profecto illos auaritiæ cuniculi refodiſſent.

REFORMIDO, as, *Temer grandemente*, περιφοβοῦμαι, ualde formido. Cic. in Ora. Illos exiſtimabo non deſperatione reformidauiſſe genus hoc, ſed iudicio refugiſſe. Virg. 4. Geor. Ante reformidant ferrum.

REFORMIDATIO, Cic. in Parti.

REFORMO, ἀνατυπόω, Quinct. lib. 12. cap. 6. Apollonio Moloni reformandum, ſe dedit. Ouid. 11. Met. Quod fuit ante reformet.

REFORMATOR, Plin. epiſt. 165. Literarum reductor ac reformator.

REFOVEO, es, ere, *Couare, nutrire*, ἀναλαμβάνω, ἀναθάλπω, calore moderato refocillare. Colum. lib. 2. cap. 1. Si modica ſtercoratio ne terra refoueatur. Lucan. libr. 8. Adſtrictos refouet complexibus artus.

REFRACTARIOLVS, Ci. Att. l. 2. Refractariolo dicendi genere.

REFRACTARIVS, a, um, nimis ſuæ ſententiæ tenax: quaſi omnia re fringens, nullis rationem clauſtris ſe patiens coerceri. Seneca: Exiſtimant philoſophiæ fideliter deditos, contumaces eſſe, ac refractarios.

REFRAENO, as, *Raffrenare, ritenere*, ἀναχαλινίζω, frænare, cohibere. Cice. pro Cœl. Adoleſcentes refrænandi potius à gloria, quàm incitandi fuerunt. Ouid. epiſt. 6. Illa refrænas aquas. Refrænatus. Lucr. l. 5. Religione refrænatus.

REFRAGOR, *Ripugnare, far reſiſtenza, reſiſtere*, ἀντιλέγω, ἀναλλάω. uerbum deponens, reſiſto, repugno. Ci. 11. Phil. Si quis poteſt refragari non modo non petenti, uerum etiam recuſanti. Legitur & Refrago, as, teſte Nonio, pro ſuffragari, apud antiquos. Siſena l. 23. Hiſt. Multi dictaturam refragauere. Refragari ingenium alicui dicitur, quando ingenio aliquis aſſequi nequit. Quinct. l. 10. c. 6. Vt is, cui non refragetur ingenium.

REFRICO, as, pen. cor. *Rinouare*, ἀνακαινῶ, ἀνακνίζω, renouo. Tractum à uulneribus, quæ plerunque fricando renouantur. Cice. ad Sext. l. 5. epiſt. Vereor ne refricem meis litteris dolorem tuum. Proprie Refricare, eſt rurſus uel ualde fricare. Cat. c. 87. Refricato denuo. Cic. Att. l. 10. neutrum poſuit: Crebro, inquit, refricat lippitudo.

REFRIGERATORIVS, a, um, ἀναψυκτικός. quod refrigerat. Plin. lib. 22. cap. 22. Refrigeratoriam uim eſſe conuenit nigro. Idem lib. 5. cap. 13.

REFRIGESCO, is, ἀναψύχομαι, frigidū fieri. Cato. cap. 105. Vbi uinum refrixerit. Col. l. 2. c. 2. Vt colla boum refrigeſcant. Ou. 12. Met. Poſt telas educta refrixit. Quin. l. 10. Calor ille cogitationis ſcribendi mora refrixerit. Ci. ad Dol. lib. 9. Vereor, ne haſta Cæſaris refrixerit. Teren. Adel. Refrixerit res.

REFRIGERO, ras, *Rinfreſcare*, ἀναψύχω, καταψύχω, frigus induco, rem calidam frigidam facio. Cic. in Catone. Vbi poteſt illa ætas aut calefacere apricatione melius, aut uiciſſim umbris, aquisve refrigerari ſalubrius? Tranſlate, prominui. Ci. Ap. Pulchro: Refrigerato ſermone hominum prouincialium. Sic Accuſatiuo refrigerata, cuius aculei, iudicium animis infixi, elanguerunt. Idem 2. Ver. Defeſſa, ac refrigerata accuſatione. Refrigeratus, a, um. Ci. 1. de nat. deo. membra partim ardentia, partim refrigerata dicenda ſunt. Refrigeratio. Cice. de Sen. Et refrigeratio æſtate. Refrigerator, & Refrigeratrix. Plin. lib. 19. cap. 8. Natura omnibus refrigeratrix.

REFRIVA, æ, p. p. faba (ut inquit Feſtus ex Cincij ſententia) quæ ad ſacrificium referri ſolet à ſegete, auſpicij cauſa.

REFRINGO, gis, gi, ctum, *Fracaſſare*, ἀνακλάω, rumpendo aperio. Plaut. Capt. Cellas refringit omnes. Liui. 34. Vt refringi carcer poſſet. Refringere om fortunæ, per tranſlationem. Liu. 5. Refractus, a, um. Pli. epiſt. 38. Refractis pudoris & reuerentiæ clauſtris omnia patent omnibus.

REFVGA, æ, p. cor. & comm. gen. *Fugitiuo*, αὐτόμολος, fugitiuus uel fugitiua. Vlp. in l. aut damnum de Pœnis. Eſt & Refugus, a, um, pro reclini, ac reiecto. Sidonius: In patulum à planitie frontis uerticem Cæſaries refuga criſpatur: id eſt, in frontem reiecta. Luc. l. 10. Refugosq́; gerens à fronte capillos. Mare refugum: id eſt refluum, & quaſi refugiens, Stat. 12. Theb.

REFVGIO, gis, ἀποφεύγω. fuga me retrorſum recipio. Cice. pro Cœl. Cur illecebris cognitis non refugiſti? Tranſlate, pro detrectare, recuſare. Cice. de Ora. A genere hoc toto ſermonis refugi.

REFVGIVM, quò refugimus, ut tuti ſimus. Cice. 2. lib. Offic. Populorum, nationum portus erat, & refugium ſenatus. Sueton. in Tib.

REFVNDO, *Rifondere, ſpandere*, ἀναχέω, fundendo regero. Ouid. 11. Met. Aequorq́; refundit in æquor. Cic. 2. de Natu. Deo. Quibus altæ, renouatæq́; ſtellæ refundunt eandem, & rurſum trahunt indidem. Hinc Refuſus, a, um, redundans. Virg. 2. Geor. Ponto ſonat unda refuſo. Idem. 1. Aen. Stagna refuſa uadis. i. effuſa. Refuſe, redundanter. Col. l. 4. c. 1. In plano refuſius egeſta humus umidior eſt.

REFVTO, tas, p. p. *Rifiutare, ricuſare*, ἀποσκυβαλίζομαι, ἀπολύομαι, à Futo, quod frequentat. eſt à Fuo, fuis, quod protulit Plaut. in Amph. Ne quiſquam tam audax fuat homo, qui obuiam obſiſtat mihi. Præſertim cum dicat Feſtus, Futare, arguere eſt. unde & confutare, & Refutare, redarguere eſt, ſiue refellere. Cic. Dolabellæ: Laboro, ut, ſi qui mihi obtrectent, à te refutentū. De Aruſp. reſp. Eius conatum refutabo. i. aut facto, aut uerbis reprimā. Inde Refutatio, actus refutandi. Cice. in Top. Refutatio accuſationis, in qua primum inſiſtit quaſi ad repugnandum congreſſa defenſio. Firma refutatio, Quinct. l. 5. c. 10. Refutatus, us, ui, refutatio. Lucr. Ancipitiq́; refutatu conuincere falſum.

REGALIOLVS, li, auis exigua, eadem, ut docti credunt, cum trochilo, quem Plin. l. 8. c. 24. & l. 10. c. 74. in Italiā auium regem ait appellari. Suet. in Cæſ. Regaliolum uolucres diſcerpſerunt.

REGALIS, & hoc le, dignum rege. Ci. in Catone: Nihil etiam regale uideri, quàm ſtudium agri colendi. Ouid. 5. Met. Fremitu regalia turbæ Atria complentur. Vir. 1. Aen. Regales inter menſas.

REGALITER, βασιλικῶς, ſeuere crudeliter, & regum more. Ouid. Met. Precibusq́; minas regaliter addit.

REGELO, las, p. c. *Diſghiacciare*, reſoluere gelu. Colum. lib. 1. c. 5. Matutino regelari ortu poterit. Idem l. 10. Candidus aprica Zephyrus regelauerit aura.

REGENERO, as, ἀναγεννάω, iterum genero, Plin. lib. 12. cap. 1. Platani regenerauere uitium. Tranſlate pro repreſentare. Plin. lib. 14. cap. 21.

REGERMINO, as, *Germogliare di nuouo*, ἀναφύω, ἀναβλαστάνω, iterū germino.

germino. Pli.l.16.c.33. Regerminatio, idem lib.17.c.21.

Regero, ris, ſi, ſtum, *ἀνακομίζω*, refero, reporto, reiicio, reddo. Pli. li.2.c.9. Quoniam hauſtum omnem lucis auerſa illo regerat, unde acceperit. Ci.li.11.epi. Pro quo tot tibi ruſticos Stoicos regeram, ut Catium Athenis oatum dicas. Interdum eſt ſcriptis mandare, quod quis legendo aut audiendo didicerit. Quinct.l.3.c.8. Sunt.n. uelut res regeſtæ in hos commẽtarios, quos puer deduxerat ſchola. Vnde regeſta dicuntur, quæ iã in tabulas, libroſve redacta ſunt. Regeſtus, a, um, partic. ut, Regeſta crapula, apud Apuleiũ in Aſino: i. nimiũ eiecta. Terra regeſta, eodem relata, unde fuerat egeſta. Oui.11.Met. Indiciumq; ſuæ uocis tellure regeſta Obruit.

Regestum, ti, terra ex ſulco egeſta, & in aliquam altitudinem eleuata. Col.li.3.c.13. Cum à parte ſuperiore in inferiorem detrahitur humus, uix iuſtum paſtinationi præbet regeſtum. Idem lib.11. cap.3. Abunde eſt gradum effodere tribus pedibus, ut in quatuor conſurgat regeſtum.

Regie, *Regalmente, tirannicamente*, *βασιλικῶς, τυραννικῶς*, regio more, imperioſe, crudeliter. Cic. in Catil. Si in hunc animaduertiſſem, crudeliter & regie factum dicerent. Idem 5. Verr. Quæ regie, ſeu potius tyrannice ſtatuit in aratores Apronius.

Regia, giæ, *Palazzo, à ſala regale*, *τὰ ἀρχεῖα*, domicilium, & aula regis. Liu.1. In regia prodigium uiſu, euentuq; mirabile fuit omen.

Regificus, a, um, regalis. Val.2. Arg. Stant gẽmis, auroq; tori menſæq; paratu Regifico. Hinc Regifice, ſplendide, ſumptuoſe, & regio apparatu. Cic.3. Tuſc. Auro, ebore inſtructam regifice.

Regifugium, feſtum Romanorum, celebrari ſolitũ poſtridie Terminaliorum: id eſt. VI. Cal. Mar. quo die Tarquinius Roma profugit. Inter Terminalia autem, & Regifugium quarto quoque anno interſerebatur dies unus, quem ob id intercalarem uocabant. uide Macr. & Cenſorinum.

Regigno, is, *ἀναγεννάω*, iterum gigno. Paſſiuũ Regignor Lucr.li.5. Cum uideam membra ac partes conſumpta regigni.

Regilla, *Veſte regale*, *βασιλική*, ueſtis regia, quæ & Baſilica, & Trabea dicitur, quoniam ea reges uterentur, auro, & purpura intexta. Eſt & ueſtis muliebris genus, à ſuperioris fortaſſe ſimilitudine dictum. Plaut. in Epi. Quid erat induta? an regillam induculam?

Regillus, lacus in Algidæ ſiluæ ingreſſu, ad quem Poſthumius dictator proſpere aduerſum Tarquiniũ Superbum pugnauit. Liu.2.

Regimen, nis, *Gouerno*, Liu.3. Regimẽ totius magiſtratus penes Appium erat. Pli.li.7.ca.16. Vocis regimen primores tenent dentes. Lucr.li.3. In quo conſilium uitæ, regimenq; locatum eſt.

Regina, æ, *βασίλισσα, βασιλὶς*, *Regina, ricca, reina*, regis uxor. Cic. Attic. libro.14. Reginæ fuga mihi moleſta eſt. Vel quæ regnum poſſidet, etiam ſi uirum nunquam habuerit. Quandoque pro muliere diuite. Terent. in Eunuc. Quia ſolæ utuntur his reginæ. Aliquando pro domina. Plaut. in Truc. Reginæ domi ſuæ fuere ambæ. Refertur & ad inanimata: ut, Regina pecunia. Horat.1.epiſt.6. Et genus & formam regina pecunia donat. Oratio regina omnium rerum, Cic.2. Orat. Syderum regina bicornis Luna, Horat. in car. ſeculari.

Regio, nis, *Regione, contrata, paeſe, prouincia*, *χώρα*, dicta à Rego, quòd, priuſquam prouinciæ fierent, regiones à regibus regebantur. Cice. pro Sext. Quæ regio, orave terrarum erat latior, in qua non regnum aliquod ſtatueretur? Poſtea maiores in urbe partes, Regiones appellari cœptæ, à ſimilitudine earum regionum, in quas orbis diuiditur. Ponitur aliquando regio, præſertim in plur. num. pro fine, ſiue termino, ut cum Cice. pro Archia dicit, uitæ ſpatium exiguis regionibus circumſcriptum eſſe. Idem cõtra Rullum: Vix ſeſe regionibus officii continet, i. terminis. Regiones uineæ, fines & limites. Cic. 2. de Nat. Deo. Regiones uineæ ſuo terminauit. Regiones cœli quatuor, Ortus, Occaſus, Meridies, Septentrio. Cic.2. de Nat. Deo. Regia, quæ tum eſt Aquilonaris, tum Auſtralis. Cice. pro Plancio: Totus ille tractus celeberrimus. Venafranus: tota illa noſtra aſpera, & montuoſa regio. Ponitur aliquando regio pro orbita, & linea. Cice. in Verr. Si quis tantulum de regione deflexerit. A Regio, fit E' regione, ex aduerſo. Cæſ.4. Bell. Gall. Cum uterque utrique eſſet exercitui in conſpectu, fereq; è regione caſtra caſtris poneret.

Regionatim, per ſingulas regiones. Suet. in Cæſ. Ludos regionatim urbe tota. Liu.40. Mutarunt ſuffragia, regionatimq; generibus hominum, cauſiſq; & quæſtibus tribus deſcripſerunt.

Registrum, ſtri, uocabulum parum receptum apud idoneos ſcriptores: quo tamen uſus eſt Vopiſcus in Probo.

Regium, *Arezzo*, oppidum Ciſalpinæ Galliæ, à Lepido ædificatum: unde & Regium Lepidum uocatur: Regium, propter pulchritudinem. Eſt & aliud Rhegium, in finibus agri Brutii: dictum *ἀπὸ τοῦ ῥήγνυσθαι*, abrumpere. Ab hoc Rhegini, ab illo Regienſes dicti.

Regius, a, um, *βασιλικὸς*, Cice. lib.3. Off. Regius paſtor. Idem 2. Tuſc. Ornatu regio. Virg.5. Aen. Frondoſa regius Ida.

Regius morbus, *ἴκτερος*, dictus quòd mulſo (quod genus potionis in regum deliciis erat) curaretur, inquit Varro. uel quia (ut Celſus ſcribit) eo morbo affectos, apparatu regio. i. lecto, & conclaui cultiore, & ludis, laſciuiaq; uti, perutile eſt, per quæ mens ægrotantis exhilaretur. Hora. in Arte: Aut mala quem ſcabies, aut morbus regius urget. Idem morbus Aurigo ante dicebatur, à colore auri, quem bilis per totum corpus diffuſa repræſentat. Arquatus quoque morbus appellatur, quòd cœleſti arcui ſit concolor.

Reglutino, as, *Diſcolare*, *ἀποκολλάω*, quod glutinatum erat, diſſoluo. Pli. lib.25. Palpebras reglutinat. Catul. Quæ nunc tuis ab unguibus reglutina & remitte. Reglutinoſus, a, um, ualde glutinoſus. Pli. lib.11. cap.14.

Regno, as, *Regnare*, *βασιλεύω*, regnum poſſideo. Priſcianus: Rex peperit ex ſe aliud uerbum, Regno. Cic. pro lege Man. Annum iã tertium & uiceſimum regnat. Idem 3. Offic. Si uiolandum eſt ius, regnandi gratia uiolandum eſt. Liu.1. Manſit Syluius poſtea omnibus cognomen, qui Albæ regnarunt. Ponitur aliquando Regnare pro auctoritate ualere. Cic. ad Gallum lib.7. Olim cum regnare exiſtimabantur. Regnatur impersonale. Virg.1. Aeneid. Hic iã tercentum totos regnabitur annos. Regnor, aris, paſſiuum. Tacitus lib.17. Neque enim hic, ut in cæteris gentibus, quæ regnantur, certa dominorum domus. Ouid.4. de Ponto, eleg.15. Regnataque terra Philippo. Regnator, qui regnat. Virg.4. Aeneid. Regnator, cœlum, & terras qui numine torquet. Aliquando pro poſſeſſore. Mart. lib.10. Quiſquis eris noſtri poſt me regnator agelli. Regnatrix, ut, Domus regnatrix, Tacitus lib.1.

Regnum, regni, *Regno, reame*, *βασιλεία*, dicitur tam regio ipſa ſubiecta, quæ à rege liberati uidemur. Virg.1. Aenei. Vultis & his mecum pariter conſidere regnis? Habere regna, pro regnare. Virg.1. Aeneid. Sed regna Tyri germanus habebat Pygmalion. Regnum etiam dici poteſt, quicquid poſſidetur. Cicero primo de Orato. Negaſti te fuiſſe laturum, niſi in regno meo eſſes, id eſt, in Tuſculano. Regnum quoque dicitur, in quo quis eminet, ut in eo regnare uideatur. Cic. pro Sylla: Regnum credo conſulatus mei. Vnde Interregnum, proprie appellatur id tempus, quo regnum uacat rege. i. ante quàm in demortui locum nouus rex præficiatur: quanquam & in libera ciuitate Interregnum dici poſſit medium illud tempus, ex quo magiſtratu abierunt conſules, uſque ad nouorum creationem. Liuius: Contentio, conſulesne, an tribuni militum crearentur in interregno, rem complures dies tenuit.

Rego, is, xi, ctum, *Reggere, gouernare*, *ἐπιστατῶ, ἡγεμονεύω, βραβεύω*, guberno, adminiſtro. Virg. Eclog.4. Pacatumque reget patriis uirtutibus orbem. Cice. in Somn. Scip. Deus eſt, qui tam regit & moderatur, & mouet id corpus, cui præpoſitus eſt, quàm hunc mundum princeps ille deus. Ouid.1. de Arte. Arte citæ, ueloque rates, remoque reguntur: Arte leues currus, arte regendus amor. Regere, eſt rectum tenere. Celſus: Qui nimio dolore regere caput non poſſet.

Regredior, *Ritornare*, *ἀναχωρέω, ἐπανήκω*, reuertor. Plaut. Aulul. Illuc regredere ab oſtio. Cice.1. Offic. Cum utriſque ſeparatim locutum, ut regredi, quàm progredi, mallent. Regreſſus, us, ui, regrediendi Actus. Liu.24. Neque locus pœnitẽdi, aut regreſſus ab ira ſibi relictus eſſet. Cic.2. de Nat. Deo. Nihil errat, quod in omni æternitate conſeruat progreſſus & regreſſus conſtantes & ratos.

Regula, æ, *Regola, miſura retta*, *γνώμων, κανὼν*, norma, qua lineæ reguntur. Colum. lib.3. cap.13. Duas regulas eius latitudinis, qua paſtinator ſulcum facturus eſt, in ſpeciem Græce litteræ χ decuſſauimus. Tranſlate accipitur pro breui rerum præceptione. Cicero.4. Acad. Hanc eſſe regulam totius philoſophiæ, conſtitutionem ueri, falſi, cogniti, incogniti. Ponitur aliquando pro baculo, quo aliquid rectum tenetur. Colum. lib.6. cap.19. Vt inſerto capite, deſcendentibus per foramina regulis, ceruix teneatur. Ponitur & pro inſtrumento eundem uſum præbente, quem fiſcus, in factura olei. Colum. lib.12. c.52.

Regularis, & hoc re, *κανονικὸς*, ſecundum regulam. unde æs regulare dictum eſt, quod à caldario, coronarioq; diſtinguitur. & in cæteris metallis Regulare dicitur, quod excoctum igni diligentius eſt, uitiiſq; purgatum. Pli.l.34.c.8. In Cypro coronarium æs, & regulare eſt, utrunque ductile.

Regulus, *Duca, ſignore, principe*, *βασιλίσκος*, diminut. à rege, non ſtaturæ, ſed potentiæ diminutionem ſignificans. Saluſt. in Iug. Reguli in unum conuenere, ut inter ſe de cunctis negotiis diſceptarẽt. Pli. li.18. ca.3. Senatus Carthagine capta, cum regulis Africæ bibliothecas donaret, unius Magonis duodetriginta uolumina cenſuit in linguam Latinam transferenda.

Regusto, iterum guſto. Cic. lib.4. ad Attic. Ille Latinus *ἀττικισμὸς*, ex interuallo reguſtandus. Eidem lib.13. Crebro reguſto tuas litteras.

Reiectanea, ſiue **Reiecta**, à Cic. appellantur, quæ Stoici uocant *ἀποπροηγμένα*: cuiuſmodi ſunt morbus, egeſtas, dolor, & id genus alia. Illa (inquit libro.4. de Finib.) morbum, egeſtatem, dolorem non appello mala, ſed ſi libet, reiectanea. Idem 3. de Fini. *προηγμένα*, & *ἀποπροηγμένα*: quorum hæc quidem præpoſita recte, illa reiecta dicere licebit.

Reiiculus, la, lum, *ἀπόβλητος*, quod ob uitium aliquod ab omnibus ſpernitur, & reiicitur. Hinc Oues reiiculæ dicuntur, quæ propter ætatem, uel morbum reiiciuntur. Varr.2. de Re ruſt. cap.1. In

rege

grege reijculæ alienandæ. Armenta reijcula, Cato c.2.

REIICIO, cis. pe. cor. *Cacciare indietro, ſcacciare, ἀπορρίπτω, ῥιπτῶ*, retrorſum iacio, in tergum abijcio: ut, Reiecto ſcuto fugere, apud Cic. de Orat. Virg. 11. Aen. Reijciunt parmas, & equos ad mœnia ducunt. Quandoque eſt reppellere, arcere. Vir. 3. ecl. Tityre paſcentes à flumine reijce capellas. Quandoque reſpuo, contemno. Ci. 1. de Fin. Quis Ennij Medeam ſpernat, aut reijciat? Idẽ 2. de Diuin. Cętera diuinationis genera reijcit. Reijcere iudicem, uel arbitrum, eſt recuſare, Ci. in Ver. 3. Sciebam in reijciendis iudicibus nonnullos, &c. Receptum enim erat apud Romanos, ut, editis iudicibus, reo liceret, ſi qui ex ijs ſibi ſuſpecti eſſent, repudiare: in quorum locum alij ſubſortiebantur. Accipitur interdum pro differre, ſiue protrahere. Ci. Att. libr. 1. In menſem Quintilẽ reiecti ſumus. Interdum pro remittere. Cic. pro Balbo: Q. Scæuola, cum de iure prædiatorio conſuleretur, conſultores ſuos ad Furium & Ceſellium prædiatores reijciebat. Cic. Att. li. 9. Ad ipſam se epiſtolam reijcio. Reijcere cauſam ad ſenatum, eſt, ſenatus iudicio rem permittere. Cic. Att. lib. 2. Ait ſe rem ad ſenatum reieciſſe. Idem ad Plan. lib. 10. Hoc animo eſſe debes, ut nihil huc reijcias. Quandoque euomere. Suet. de Aug. Senos ſextantes non exceſſit, aut, ſi exceſſiſſet, reijciebantur. Hinc Reiecto, ctas, frequen. Spartianus de Antonino Pio: Cum caſeum alpinum in cœna ediſſet auidius, nocte reiectauit. Reiectio, & Reiectus, us, pro uomitu. Plin. Vernatio utilis erat, ſi, poſtquam ſorpta fuerat, ſtatim reiectio ſequatur. Celſus: Et reiectus cibi non erit inutilis, ſi raro fiat.

REITERO, as, *Replicare*, repeto: unde Reiteratio, repetitio. Quinctil. li. 11. c. 2. Vt crebra reiteratione firmetur.

RELABOR, *Ricaſcare, ἀναπίπτω*, recido, redeo. Oui. in epiſt. Sapphus ad Phaonem: Huc ades, inq; ſinus formoſe relabere noſtros. Hor. 1. epiſt. 1. Nunc in Ariſtippi furtim præcepta relabor.

RELANGVEO, es, ſiue Relangueſco, is, *Tornar languido, ἀναπονέω, ἀναχαλάω*, denuo langueo, uel in languorem recido. Ci. Att. lib. 13. Ille relanguiſſe ſe dicit. Refertur & ad animum, pro, effœminari. Cæſ. 2. Bel. Gal. Nihil pati uini, reliquarumq; rerum ad luxuriam pertinentium inferri: quòd ijs rebus relangueſcere animos eorumq; remitti uirtutem exiſtimarent.

RELATIVVM, *Relatiuo, ἀναφορικὸν*, à grammaticis dicitur, quod aliquid ſuperius dictum refert: ut, Qui, quæ, quod. dialecticis, Relatiua dicuntur, quæ Cice. in Top. Affecta uocat: quæ ita à ſe mutuo dependent, ut alterum ſine altero non poſſit ſubſiſtere: ut Pater, & Filius; Dominus, & Seruus; relatiua ſunt: quia nec pater eſſe põt, ſi filium non habeat; nec dominus, niſi ſeruum: & talis reſpectus Relatio uocatur.

RELAXVS, a, um, *χαῦνος, μανὸς*, laxus, rarus, ſolutus. Colu. lib. 11. c. 3. Relaxa humo plenioris craſſitudinis fiat radix.

RELAXO, as, *Allargare, χαυνόω*, remitto: quod tenſum erat, laxum facio, uel ſoluo. Ci. Att. li. 10. Pater nimis indulgens, quicquid ego aſtrinxi, relaxat. Relaxare animum, eſt animum recreare. Ci. Off. Cum relaxare animos, & dare ſe iucunditati uolent, caueant intẽperantiam. Relaxatio, recreatio. Idem 2. de Or. Otij fructus eſt, non contentio animi, ſed relaxatio.

RELEGO, gas. p. pr. *Separare, rimouere, rimandar in bando, ἀποπέμπω, ἀπαδιορίζω*, ablego, amando, remoueo. Virg. 3. Geo. Tauros procul, atque in ſola relegant Paſcua. Cice. 3. Offi. Criminabatur etiam, quòd Titum filium ab hominibus relegaſſet, & ruri habitare iuſſiſſet. Aliquando remitto. Plin. lib. 7. cap. 2. Nec tamen ego obſtringam fidem meam, potiusq; ad auctores relegabo. Aliquã do exulem facio, aut certe ad tempus ciuitate eijcio. Plin. epiſto. 43. Martianum in quinquennium relegant. Ouid. 5. Triſt. Vnde precor ſupplex, ut nos in tuta releges. Vnde Relegati dicuntur in exilium miſſi. Cic. 1. Att. li. 2. Relegatus mihi uideor, poſtquã in Formiano ſum. Ouid. 5. Triſt. eleg. 11. Ipſe relegati, non exulis, utitur in me Nomine. Differt autẽ Relegatus ab exule: quòd ille, cũ exilij cauſa ſolũ uerterit, ſuis tamẽ perfruitur bonis: exulis autem bona fiſco uendicantur. Ambitione relegata. i. citra ambitionem, uel omiſſa omni ambitione. Hor. 1. Ser. Sat. 10. Ambitione relegata, te dicere poſſum Pollio. Relegatio, eſt exterminatio, cum quis fines patriæ exire iubetur: quod Cice. ſedibus expellere interpretatur. Liu. 3. Exilio, & relegatione ciuium ulciſcentes tribunos. Ci. pro Roſc. Amer. Hæc attenta uita & ruſticana, relegatio, atque amandatio appellabitur.

RELEGO, gis, pen. corr. *Rileggere, ἀναγινώσκω*, rurſus lego. Oui. 2. de Ponto: Cum relego, ſcripſiſſe pudet. Cice. 2. de Natu. deor. Qui omnia, quæ ad cultum deorum pertinerent, diligenter pertractarent, & tanquam relegerent, ſunt dicti Religioſi, ex relegendo. ut elegantes ex eligendo. Relegere iter, eſt per eandẽ redire uiã. Stat. 1. Achil. Culpatum relegebat iter. Vir. 3. Aen. Talia monſtrabat relegens errata retrorſum Litora Achæmenides. Relegere, recolligere, ut Relegere pecuniam. Hor. Epod. 2. Omnem relegit idibus pecuniam.

RELENTESCO, is, proprie eſt ad lentorem priſtinum redire. Tranſlate accipitur pro flacceſcere, & uigorem amittere. Oui. 1. Am. Ne relenteſcat ſæpe repulſus amor.

RELEVO, as, p. c. *Releuare, ἐπαείρω*, alleuo. Oui. 9. Met. E terra corpus releuare uolentem Arcuit. Tranſlate pro recreare, reficere. Terẽ. in Ad. Illi animum releuabis, quæ dolore, & miſeria tabeſcit. Releuare labores, eſt minuere, Plin. in Paneg. Vt ſtudium omnium, laboremq; tanquam particeps, ſociusq; releuares. Releuare aliquem moleſtijs, cura, eſt liberare. Cic. 2. de Diuin. Hæc ſtudia renouare cœpimus, ut animus moleſtijs potiſſimũ releuaretur. Oui. 1. Triſt. el. 1. Omnis ab hac cura mens releuata mea eſt.

RELICINVS, capillus, ab Apuleio dici uidetur recriſpus, & uerſus occiput quodammodo refugiens. quod nomen quidam putant à Recello deductum, quod eſt retraho, reclino.

RELIGIO, nis, *Religione, εὐσέβεια, θρησκεία*, pietas in deorum cultu, & rerum diuinarum cæremonijs conſiſtens. Religio, inquit Cic. lib. 2. de Inu. eſt quæ ſuperioris cuiuſdam naturæ, quam diuinam uocant, curam, cæremoniamq; affert. Plutarchus in uita Pauli Aemilij Religionem interpretatur, diuinarum rerum ſcientiã. Maſurius Sabinus ſcribit Religioſum eſſe id, quod propter ſanctitatem aliquam remotum, ac ſepoſitum ſit à nobis: a relinquendo dictum. unde Virg. Eſt ingens gelidum lucus prope Ceritis amnẽ Religione patrum late ſacer, undique colles Incluſere caui, & nigra nemus abiete cingunt. Oſtendit enim religioſum locum eſſe à populi communione ſeparatum difficultate adeundi. Cice. 2. de Nat. deo. à relegendo deducit. Qui (inquit) omnia, quæ ad cultum deorum pertinerent, diligenter pertractarent, & quaſi relegerẽt, ſunt dicti Religioſi à relegendo. Contra Lactantius à religando Religionem dictam. l. 4. aſſerit. Hoc, inquit, uinculo pietatis aſtricti deo, & religati ſumus: unde ipſa Religio nomen accepit, non (ut Cic. interpretatus eſt) à relegendo. Venire in religionem res aliqua dicitur, cum religioſa eſſe putatur, & ſancta. Religio, Latine loquentibus, eſt iuſta muneris functio. Cice. 7. Verr. Ego, quos adhuc magiſtratus mihi populus R. mandauit, ſic accepi, ut me omnium officiorum obſtringi religione arbitrarer. Aliquãdo pro ſcrupulo conſcientiæ. Cic. de Aruſp. Reſp. Quæ tanti religio eſt, qua non, in noſtris dubitationibus, atque in maximis ſuperſtitionibus, unius P. Seruilij reſponſo liberemur: Inijcere alicui religionem, eſt deorũ metum, & conſcientiæ ſcrupulum ei incutere. Cic. pro Cec. Cum Cotta Decem uiris religionem inieciſſet, non poſſe ſacramentum noſtrum iuſtum iudicari. Pro eodem dicimus, Offerre religionem, Idem in epiſt. Oblata religio Cornuto eſt pullariorum admonitu, non ſatis diligenter eum auſpicijs operam dediſſe. Religioni habere, eſt conſcientia & deorum metu à re aliqua impediri. Cicer. 2. de Diuin. Nec eam rẽ habuit religioni. Eſt mihi religio: ideſt conſcientia prohibeor. Idem in Catil. Quæ religio C. Mario non fuerat, quo minus Glauciam prætorem occideret. In eadem etiam ſignificatione dicimus: Religioſum eſt, ideſt religioni repugnans. Liu. 2. Quem campi fructum quia religioſum erat conſumere, defectam cum ſtramento ſegetem magna uis hominum corbibus fudere in Tiberim. Soluere, ſeu liberare religione, eſt religionem omnem eximere, & efficere nequid nos deorum iræ reddat obnoxios. Cicero. pro Cec. Vt ciuitas religione ſoluatur. Idem in Catil. Ea nos religione in P. Lentulo puniendo liberati ſumus. Ponitur aliquando Religio pro recta conſcientia. Cic. pro Cec. Splendor ordinis ſenatorij, decus atque ornamentum iudiciorum, exemplar antiquæ religionis. Religio in dicendis teſtimonijs, eſt deorum metus, ne peierantes eos offendamus. Cic. pro Flac. Teſtimoniorum religionem & fidem nunquam iſta natio coluit. Quandoque Religio accipitur pro metu. Vir. 8. Aen. Iam tum religio pauidos terrebat agreſtes. Vbi Seruius, Religio: ideſt metus, uel ſolicitudo; quòd mentem religet.

RELIGIOSVS, a, um, *εὐσεβὴς, εὐλαβὴς, Religioſo huomo, che teme Dio*, metuẽs deorũ, pius, integer. Ci. pro Cec. Huic ego teſti gratias agã, quòd & in reum miſericordem ſe præbuit, & in teſtimonio religioſum. Interdum Religioſum in deteriorem partẽ dicimus, pro ſuperſtitioſo, timido. Teren. Heau. Miſere omnes ſumus religioſæ. Loca religioſa dicuntur, quæ ſine religione, ideſt ſine piaculo uiolari non poſſunt. Vlpi. l. 11. ff. de rel. & ſumptibus funerum. Non totus, qui ſepulturæ deſtinatus eſt locus, religioſus fit, ſed quatenus corpus humatum eſt. Religioſi dies (ut. l. 4. c. 9. docet Gel.) dicuntur triſti omine infames, quibus res diuinas facere, & rẽ exordiri nouam debemus. Hinc Ci. ad Attic. diem Allienſis pugnæ religioſum eſſe dicit. Macr. li. 3. Sat. Religioſi ſunt dies, qui facienda & uitanda diſcernunt. Hinc Religioſe integre, pie, cum deorum metu. Cic. pro Cœlio. Vt ſapiens, moderatusq; uir religioſe teſtimonium dixiſſe uideatur. Interdum, ſubtimide, Idem. l. 1. epi. Faciam, quod facere debent ij, qui religioſe, & ſine ambitione commendant. Aliquando ſolicite, & accurate. Col. li. 3. c. 10. Nihil curioſe, nihil religioſe adminiſtrant.

RELIGO, gas, *ἀναδέω, ἀναδεσμεύω*, ligo, uincio. Vir. 7. Aen. Graminco ripæ religauit ab aggere claſſem. Religare religione bona alicuius, pro conſecrare alicui deo. Ci. pro domo. Nunquid is bona Lentuli religionibus religauit? Religatus, a, um. Horat. 4. Car. Ode. 11. Eſt hederæ uis Multa, qua crines religata fulges. Religa-

tio, *ἀνάδεσις*, religandi actus Ci. de Sen. Capitum coniugatio, religatio, propagatio uitium.

Relino, is, p. co. releui, tum, *Aprire, ἀναχρίω, ἀλείφω*, quod oblitum obturatumq; erat, aperio. Ter. Heaut. Releui omnia dolia. Solent enim dolia, ne quid uaporis exhalet, quàm accuratiſſime oblini: unde, cum aperirentur, dicebantur relini, ſoluta nimirum argilla, qua erant oblita.

Relinquo, quis, *Laſciare, abandonare, diſmettere. λείπω, καταλείπω, ἀπολείπω*, Linquo, deſero, omitto. Plau. in Moſt. Reliquit, deſeruitq; me. Cæſ. 5. Bell. Gall. In litore molli atque aperto deligatas ad anchoras relinquebat. Relinqui item hæredibus dicuntur quæ ad eos parentis, propinqui ue morte deuoluuntur. Pla. in Aul. Agri reliquit ei non magnum modum. Ter. Proh. Si talentum rē reliquiſſet decem. Relinquere aliquem, eſt nolle iuuare. Cicer. ad Silium. li. 13. Ne relinquas hominem innocentem ad alicuius tui diſſimilis quæſtū. Relinquere animā, eſt mori. Ter. Ad. Animam relinquā potius, quā illas deſeram. Reliquiſſe æs alienum dicitur, qui mortuus eſt non perſoluto ære alieno. Cic. de Ora. Cum æris alieni aliquantulum eſſet relictum. Relinquitur, pro reſtat. Cicer. Attic. Relinquitur, ut, ſi in Hiſpania uincimur, quieſcamus. Relictus, a, um. Cic. Att. Tironem ab altera quartana relictum audio. Relictus ab omni honeſtate, ideſt prorſus turpis, inhoneſtus. Cic. pro Rab. Nemo tam profligatus, tam ab omni non modo honeſtate, ſed etiā ſimulatione honeſtatis relictus, qui ſe in Capitolio fuiſſe cum Saturnino fateretur. Hor. 2. Ser. Sat. 3. Inuidiā placare paras uirtute relicta. Relictio, defectio. Cic. 6. Ver. Illam relictionem, proditionemq; conſulis.

Reliquiae, arum, *Reliquie, auanzo, rimanente, λείψανα*, Vir. 1. Aen. Iactatos æquore toto Troas relliquias Danaum. Cic. 2. de natura deorum: Cibi relliquiæ depelluntur tum aſtringentibus ſe inteſtinis, tum relaxantibus. Idem in Parad. Reliquiæ coniurationis, à Catilinæ furijs ad tuum ſcelus furoremq; conuerſæ. Celſus. lib. 3. c. 4. Manentibus reliquijs febrium.

Reliquum feci, eleganter dicimus pro reliqui: ut Miſſum feci, pro dimiſi. Ci. in Ver. Quos belli calamitas reliquos fecerat.

Reliquus, qua, quum, *Reſto, rimanente, reſiduo, λοιπὸς, ὑπόλοιπος*, quod supereſt. Cæſ. 1. Com. Demonſtrabant, ſibi præter agri ſolū nihil eſſe reliqui. Reliquum eſt, ideſt reſtat. Cice. Curio. Reliquum eſt, ut certemus officijs inter nos. Ter. in An. Vt pernoſcatis quid ſpei ſit reliquum. De reliquo, ideſt quantum ad reliqua attinet. Cic. Cornif. li. 12. de reliquo uelim tibi perſuadeas.

Reliquum, qui, ſubſt. pars debiti, quæ reſtat ſoluenda. Ci. Att. lib. 16. Me angit ratio reliquorum meorum. Pla. Ciſt. Huic, quod reliquum reſtat, uolo perſoluere, quid debeant.

Reliquor, reliquaris, p. c. deponens, eſt æs alienum ex reliquijs rationum contrahere. Vlpianus, de Mune. & hono. l. reſcripto: Eos debitores reip. accipere debemus, qui ex adminiſtratione reip. relinquantur. Hinc Reliquator, toris, qui integrum non ſoluit, aliquidq; adhuc reliqui debet. Scæuol. de ſol. & liberat. l. creditor: Accepi à Mario Marino ex ſumma maiore tot aureos. quæro an hæc ſumma in proximum annum ei accepta ferri debeat, cum ſuperioris anni ſit reliquator.

Reluceo, ces, p. p. *Riſplendere, διαλάμπω*, reſplendeo, lucem diffundo. Ci. 2. de Na. de. Huic non una modo caput ornans ſtella relucet. Liu. 40. Relucentem flammam uigiles Carthaginenſium conſpexiſſent. Vir. 12. Aen. Illi ingens barba reluxit. Ouid. 11. Met. Vectis fulgore reluxit.

Reluctor, ctaris, repugno, obnitor, renitor. Ouid. 3. Am. le. 4. Vidi ego nuper equum contra ſua fræna tenacem, Ore reluctanti fulminis ire modo. Reluctatus particip. Claud. 1. de rap. Proſer. Pene reluctatis iterū pugnantia rebus Rupiſſent elemēta fidem.

Reluo, is, quandoque, ut compoſitum à Lauo, eſt iterum lauo. Aliquando, ut à Luo, idem quod ſoluo. Plaut. Repignerat, reluit, uendit.

Remancipo, as, eſt rem ſibi mancipatam, in mācipium eius à quo eam accepimus, reſtituere. Boetius in Topica Cice.

Remandere, *Ruminare, ἀναμαρυκᾶσθαι*, ruminare, ruſus mandere. Pli. li. 10. c. 37. Pontici mures ſimili modo remandunt. Quinct. li. 11. c. 2. Deuoret tædium illud, & ſcripta, & lecta ſæpius reuoluendi, & quaſi eundem cibum remandendi.

Remaneo, nes, *Reſtare, durare, διαμένω*, perſiſto, perſeuero, superſum. Cic. 1. Tuſc. Expone, animos remanere poſt mortem. Cæſ. 3. Bel. Ci. Qui per cauſam ualetudinis remanſerunt.

Remano, as, *ἀναπαλλάζω*, reſtillo, reſluo. Lucr. libr. 5. Percolatur enim uirus, retroq; remanat. Aliqñ pro repetere: ut annotauit Feſt. citans locū Ennij ex. li. 1. Deſerunt riuos camposq; remanant.

Remansio, *διαμονή*, à remaneo. Ci. ap. Q. fr. li. 3.

Remedium, dij, *Rimedio, medicina, ἄκος, φάρμακον*, à Medeor, deris. Ci. Octauio: Nulla remedia, quæ uulneribus adhibentur, tam faciunt dolorem, quàm quæ ſunt ſalutaria. Transfertur & ad alia. Cæſ. 3. Bell. Ciu. Quibus rebus noſtri hæc reperiebant remedia. Cic. pro Clu. Actionibus ſaluti ſuæ remedijs ſubueniendum putamus. Adhibere remedium. Comparare remedium, Vti remedio, Inuenire remedium. Quærere remedium, latine dicitur.

Remeligo, inis, quod remoratur. Pla. in Patinaria citat Feſtus.

Remeo, as, retro meo, redeo. Virg. lib. 2. Aen. Si patrios unquam remeaſſem uictor ad Argos. Mart. lib. 1. Gaudia non remeant, ſed fugitiua uolant. Var. 3. de re ruſt. cap. 5. Ex Italia trans mare remeant. Tacit. libr. 1. Caium remeantem Armenia nouercæ Liuiæ dolus abſtulit.

Remetior, ris, remenſus ſum, *ἀναμετρέω*, iterum metior. Mar. li. 6. Teſtæ ſua uina remenſus. Remetiri æquor, eſt renauigare. Vir. 2. Aen. Pelagoq; remenſo Improuiſi aderunt.

Remex, gis, *Huomo da remo, κωπηλάτης, ἐρέτης*, qui remos agit. Ci. 2. de Diuinat. Quid, remex ille de claſſe Coponij? Cæſ. 3. Bell. Gall. Remiges inſtitui, nautas, gubernatoresq; comparari iubet. Ouid. 13. Metam. Quantoq; ratem qui temperat, anteit Remigis officium.

Remigium, gij, *Vuoga, εἰρεσία*, ipſa remorum agitatio, & remigatio. Virg. Geo. 1. Lembum Remigijs ſubigit. Vir. 1. Aen. tranſtulit ad aues: Volat ille per aera magnum Remigio alarum. Lucr. lib. 6. Remigij oblitæ pennarum, uela remittunt. Aues enim alis, uelut remis quibuſdam, ad diffindendum aerem utuntur. Aliquando pro remigum multitudine. Idem li. 3. Remigium ſupplet, ſocios ſimul inſtruit armis. Ci. 5. Tuſc. Quæ pugna, quæ acies, quod remigium.

Remigatio, *εἰρεσία*. Ci. Att. li. 13. Motum remigationis.

Remigo, gas, *Vuogare, ἐρέσσω, κωπηλατέω*, remis nauigo, quaſi remis ago. Ci. 4. Tuſc. Vtrum mauis nos ſtatim uela facere, an quaſi è portu egredientes paululum remigare.

Remigro, gras, *Ritornare, ἀνοικίζομαι*, reuertor, unde emigraui. Ci. 1. Tuſc. In noſtram domum remigremus. Liui. 28. Magna pars in agros remigrauit. Plau. Epid. Remigrat animus domum.

Remillum, repandum dicitur à remi ſimilitudine. Feſtus.

Reminiscentia, æ, *ἀνάμνησις*, differt à Memoria: quòd Reminiſcentia eſt omnium animantium: Memoria ad homines tantum ſpectat; cum ſit diſcurſus rerum cum ratione ab uniuerſali particularia à ſenſu.

Reminiscor, ſceris, *Ricordarſi, ἀναπεμπάζομαι, ἀναμιμνήσκομαι*, recordor, quod fit, cum ea, quæ mens tenuit, repetiuntur, inquit Var. quaſi iterum rem in mentem reuoco. Iungiturq; modo accuſatiuo, modo genitiuo. Cæſ. 1. Bel. Gal. Reminiſceretur ueteris incommodi Romanorum. Sulp. Ciceroni: Ea potius reminiſcere, quæ digna tua perſona ſunt. Oui. 1. de Pont. el. 9. Vos animo dulces reminiſcor amici.

Remissarius, a, um, quod remittitur. Cato de re ruſt. cap. 19. Vectes longiſſimos pedem decem & octo, remiſſarios pedum duodecim.

Remisse, *Humilmente, lentamente, πρᾴως, ἠπίως*, leniter, placide. Sal. Iug. Pauca timide, remiſſeq; locutus, abſceſſit. Ci. 3. de Orat. Quis unquam res, præter hunc, tragicas pene comice, triſtes remiſſe, ſeueras hilare tractauit? Idem 6. Ver. Iſte nihilo remiſſius, atque etiam uehementius inſtabat.

Remissio, animi, *ἄνεσις, ἄφεσις*, relaxatio animi. Cic. Metel. li. 5. epiſt. Si humanitas appellanda eſt in acerbiſſima iniuria remiſſio animi & diſſolutio. Proprie tamen Remiſſio, eſt ipſe remittendi actus. Cic. 1. Off. Ex remiſſione ſuperciliorum, aut ex contractione. Aliquando pro concedo condono. Cic. Vatin. lib. 5. Meam animaduerſionem & ſupplicium, quo uſurus eram in eum, remitto tibi, & condono. Aliquando pro demitto, cui contrarium eſt Erigere. Pli. li. 8. cap. 32. Cum erexere aures, acerrimi auditus: cum remiſere, ſurdi. Aliquando pro intermitto. Teren. in Heaut. Nullum remittis tempus, neque te reſpicis. Idem in Hec. Si remittēt quippiam Philomenæ dolores, omnem rem narrabit. Aliquem ædes uenditori remittere, quas emerit, eſt permittere, ut ædes emptæ redeant ad uenditorem. Pla. in Moſt. Ora ut ſuadeam Philolacheti, ut iſtas remittat ſibi. Remittere frænos dolori, eſt dolori habenas laxare, cui opponitur Adducere habenas. Remittere librum dicitur arbor, quando ſua ſponte corticem relinquit. Remittere nuncium uxori, eſt uxorem repudiare. Cic. Atti. li. 1. Vxori Cæſarem nuntium remiſiſſe. Idem in Topicis.

Remissus, ſa, ſum, *Rimeſſo, languido, παρετός*, languidus, lenis, negligens. Cice. 2. de Diuin. Imbecillo remiſſoq; animo. Cicer. 3. de Fin. Quanquam in eo ſermone, qui cum Torquato eſt habitus, nō remiſſi fuimus. tamen hæc acrior eſt cum Stoicis parata contentio. Idem pro Sext. Mihi iam licere putem remiſſiore uti genere dicendi. Cæſ. 5. Bel. Gal. Loca ſunt temperatiora, quàm in Gallia, remiſſioribus frigoribus.

Remissio, *Rilaſſatione, ἄνεσις*, relaxatio. Cice. pro Cœl. Quem non quies, non remiſſio, non ludi, non conuiuia delectarent. Idem ad Gal. libr. 7. Sed uiſa eſt mihi uel loci mutatio, uel ipſa fortaſſe iam ſeneſcentis morbi remiſſio profuiſſe. Interdum uenia: ut, Remiſſio pœnæ, apud Ci. 4. in Catil.

Remitto, tis, *ἀναπέμπω*, Plaut. Munera accipit frequens, remittit nunquam. Conſtruitur quādoque cum ablatiuo Pretio. Curtius l. 2. Captiuos honeſtius dono donabimus, quàm pretio remittemus.

mus. Aliquando pro mitto. Lucil lib. 29. Stat. ut citat Feſtus: Filiæ repudium remiſit. Aliquando pro relaxo, recreo. unde animum remittere, cum deponimus curas. Contrarium eſt Intendo, ſumpta tranſlatione ab arcu: Cice. Quæro non quibus intendam animum rebus, ſed quibus remittam. Sic Remittere diſciplinam, pro negligentius diſciplinam obſeruare. Col. li. 1. Rei ru.

Remolior, iris, ἀπομοχλεύω, multa ui loco moueo. Oui. li. 5. Met. Sæpe remoliri luctatur pondera terræ. Nonnunquam magno labore quippiam reparo. Silius l. 1. Iterum inſtaurata capeſſens Arma, remolitur dux agmina. Aliquando à conatu reuoco. Suet. in Aug. Vultu erat, adeo placido, ſerenoq;, ut quidam e primoribus Galliarum confeſſus ſit, ſe eo inhibitum, ac remolitum, quo minus, ut deſtinarat, in præcipitium impelleret. Remolitus, participium. Seneca Herc. fur. Orbe ſi remolito queat Ad ſupera uictor numinos Alcides uehi.

Remollio, is, Ammollire, καταλεαίνω, mollio. Ouid. 4. Meta. Salmacis eneruet, tactosq; remolliat artus. Colum. lib. 2. cap. Remolliri terra debet æqualiter. Remollitus, a, um, pen. prod. Suet. in Aug. Vultu erat adeo tranquillo, ut quidam è primoribus Galliarum confeſſus ſit, eo ſe inhibitum ac remollitum, quo minus, ut deſtinarat in præcipitium propelleret. Quidam legunt Remolitum uoico l, à uerbo Remolior. pro, à molimine & conatu reuocatũ.

Remolleſco, ſcis, Diuenir molle, καταμαλακίζομαι, mollis fio. Cæſ. 4. Bel. Gal. Vinum ad ſe importari non ſinunt, quòd ea re ad laborem ferendum remolleſcere homines, atque effeminari arbitrantur. Ouid. 10. Met. Vt Hymettia ſole Cera remolleſcit. Tranſlate pro mitigari. Ouid. 1. Met. Precibus ſi numina iuſtis Victa remolleſcunt.

Remora, ræ, p. c. piſcis exiguus, ἐχενηΐς, à remorando dictus, quòd nauem, cui annixus fuerit, remoretur. Pli. l. 32. c. 1. Remora etiam retardatio dicitur. Lucilius apud Feſt. Vos ea re reſonans meo gradu remoram fecit. Plau. in Tri. Quæ in rebus multis obſtant, remoramq; faciunt rei priuatæ, & publicæ.

Remorbeſco, ſcis, ἀνανοσέω, in morbum recido, inquit Feſt.

Remordeo, des, Rimordere, cruciare, ἀντιδάκνω, uiciſſim mordeo. Hor. Epod. 6. Et me remorſurum petis. Tranſlate pro crucio, ſolicito. Vir. 1. Aen. Quando hæc te cura remordet. Lucr. li. 3. Peccata remordent.

Remores, pe. c. aues in auſpicio dicuntur, quæ acturum aliquid remorari compellunt. Feſtus.

Remoria, aut (ut alii malunt) Remuria, locus in ſummo Auentino. ubi Remus de urbe condenda fuerat auſpicatus. Feſt.

Remoror, raris, pen. cor. Ritardare, ἀναβάλλω, ἀργέω, ἐπέχω, retardo. Teren. in An. Si quid eſt, Quod mea opera opus ſit uobis, Maneho: ne quod ueſtrum remorer commodum. Idem Eun. Vt illum dij deæq; perdant, qui me hodie remoratus eſt. Oui. 11. Me. Nec remoretur iter.

Remotio, Remotio criminis, quæ & Tranſlatio à rhetoribus appellatur. Cice. lib. 2. de Inuent. Remotio criminis eſt, cum eius intentio facti, quod ab aduerſario fertur, in alium aut in aliud dimouetur.

Remoueo, ues, ui, tum, Rimouere, torre uia, ἀποκινέω, amoueo, aufero. Cic. ad Fratrem lib. 16. Remoueat præſidia ex iis locis, quæ occupauit. Idem Off. 1. Quæ natura occultauit, eadem omnes, qui ſana mente ſunt, remouent ab oculis. Idem pro Balbo. Fuiſſe iudicem ex illis equitibus R neminem, quin remoueret oculos. Remouere ſe ab aliquo, diſiungere, alienare. Cice. ad Att. lib. 4. Quid ſit quod ſe à me remouit, ignoro. Remotus, ta, tum, amotus. Vir. 1. Aene: Poſtquam exempta fames epulis, menſæq; remotæ. Interdum migrat in nomen, idemq; ſignificat quod longinquus. Ci. 5. Ver. Etiamne hæc tam parua ciuitas, tam procul à manibus tuis, atque à conſpectu remota. Ouid. 3. Triſt. Longa regione remotus. Cicer. 4. Verr. Ab iniuriis noſtrorum magiſtratuum remotiſſimi. Colum. lib. 12. cap. 1. A uino, ab eſcis, à ſomno, à uiris remotiſſima.

Remugio, gis, Remuggire, muggire all'incontro, ἀναμυκάομαι, mugitum reddo, contra mugio. Vir. 11. Aen. Gemitu nemus omne remugit. Tranſlate pro reſonare. Vir. 3. Geor. Et uos aſſenſu nemorum ingeminata remugit.

Remulceo, ces, paulatim, & quiete retraho. Vir. 11. Aen.

Remulco, trahere nauẽ, Rimurchiare, ῥυμουλκεῖν, Polybio, & Diodoro, eſt è ſcapha maiorem nauem remigando trahere. Cæſ. lib. 3. Bel. Ci. Nauem ſubmerſam remulco multiſq; contendens funibus eduxit. Quo in loco Remulco uidetur eſſe ablatiuus à Remulcus, quamuis ille nominatiuus non admodum ſit in uſu. Vide Bayſium de Re naual.

Remulco, as, are, Rimurchiare, ῥυμουλκεῖν, remigando è ſcapha grãdiorem nauim trahere. Remulcare (inquit Nonius) dictum eſt, quaſi molli ac leni tractu ad progreſſum mulcere. Siſenna li. 2. In altum remulcando trahitur.

Remuneratio, Ci. de Amic. Nihil eſt remuneratione beneuolentiæ, nihil uiciſſitudine ſtudiorum, officiorumq; iucundius.

Remunero, as, & Remuneror, ris, Rimunerare, ἀντευεργέω, beneficium reddo, mutuam gratiam refero. Ci. Att. li. 8. Me remuneratere ſane uelim. Cæſ. 1. Bel. Gal. Moragno ſe illum, præmio remuneraturum. Cic. poſt red. in Sen. Quibus officiis T. Annu beneficia remunerabor?

Remuria, olim dicta feſta, quibus mortuorum ſepulcris epulæ inferebantur, quæ deinde literæ unius mutatione dicta ſunt Lemuria. Dicta autem Remuria putantur à Remo Romuli fratre, in cuius honorem primum fuerunt inſtituta. Ouid. lib. 5. Faſt. Romulus obſequitur, lucemq; Remuria dixit, Illam qua poſitis iuſta ferũtur auis.

Remurmuro, as, ἀντιμορμύρω, contra murmuro. Stat. 5. Sylu.

Remus, pen. cor. Ῥῶμος, frater Romuli primi Romanorum regis; qui quòd noua urbis Romæ mœnia per ludibrium tranſiliiſſet, à fratre eſt interfectus. Liu. lib. 1. Ouid. mauult li. 5. Faſt. à Celere tribuno occiſum.

Remus, remi, pen. cor. Remo, κώπη, ἐρετμόν, inſtrumentum, quo naues aguntur. Virg. 5. Aen. Quam deinde Cloanthus Conſequitur melior remis. Cic. 7. Verr. Nauigium erat factum ſex remorum numero. Virg. 3. Aen. Certantibus æquora remis. Ventis remiſq;, prouerbialis locutio eſt, quoties ſummam rei alicuius feſtinationẽ uolumus ſignificare. Ci. ad Cornif. Inde uentis, remiſq; in patriã omni feſtinatione properaui. Accipitur etiam Remus, pro loro quod continet tubam, ut inquit Seruius in illud Vir. 6. Aen. Suaq; arma uiro, remumq; tubamq;.

Renarro, as, Narrare, contare, ἀφηγοῦμαι, ἐξηγοῦμαι, narro, uel narrando repeto. Virg. 3. Aen. Fata renarrabat diuum, curſuſq; docebat.

Renaſcor, eris, ἀναγεννάομαι, iterum naſcor. Pli. li. 11. c. 29. Ad canis ortum obire, & alias renaſci. Renaſcens annus, pro uere, Plin. lib. 16. cap. 25.

Renauigo, as, ἀναπλέω, nauigando reuertor, retrorſum nauigo. Ci. Att. In Pompeianum renauigare cogitabam.

Renauo, as. Ci. Att. Renauabo operam.

Renes, Rene, νεφροί, uiſcera duo utrinque, non procul à uena caua ſita ſanguinis ſerum, id eſt urinam per uenas emulgentes attrahentia, & per longos quoſdam meatus ad ueſicam tranſmittentia Dicti Renes, ut quidam exiſtimant, à ῥέειν, fluere: quòd per eos fluat urina. Plau. in Curc. Lien negat, renes dolent. Cicer. 2. Tuſc. Cum ex renibus laboraret. Hor. 2. Ser. Sat. 3. Renes morbo tententur acuto.

Renideo, des, ſecunda ſyll. pro. ἀπολάμπω, reluceo, ſplendorem reddo. Hor. lib. 2. Car. Neque aureum Mea renidet in domo lacunar. Pli. li. 37. Neque in receſſu gemmæ, aut in detectu renident. Stat. li. 10. Thebaid. Orichalca renident.

Renouatio, ἀνανέωσις, Ci. 2. de nat. deo.

Renouo, ἀνανεόω, Ci. pro Dioc. Vetus hoſpitium renouare. Idem, de Or. Acerba recordatio ueterem animi curam renouauit.

Renuntiatio, Relatione che fanno gli ambaſciadori, ἀπαγγελία, nũtii uel legati relatio. Ci. 5. Ver. Cognoſcit renũtiationẽ ex literis. Idem. 2. Ver. Renunciationem eius tolli iuſſerat.

Renuncio, as, are, Rinunciare, riportare, rifiutare, ἀπαγγέλλειν, proprie nunciorum eſt, aut exploratorum, aut legatorum, cum reuerſi, quid egerint, referunt. Cicer. 8. Phil. Cum legati renunciarint Antonium non eſſe in ueſtra poteſtate. Cæſ. in Com. 1. Qualis eſſet natura montis, & qualis eſſet in circuitu aſcenſus, qui cognoſcerent, miſit: renunciatum eſt facilem eſſe. Aliquando eſt enunciare, ſignificare. Ter. in And. Quaſi tibi non renunciata ſint hæc ſic fore. Et iterum, id ego iam nunc tibi here renuntio futurum. Donatus: Renunciare, eſt quaſi ſecretum conſilium, uel malum nunciare. Re enim ſyllaba, apud ueteres interdum abũdat. Renunciare conſules, prætorem, eſt declarare. Cicer. pro lege Man. Prætor primus cunctis centuriis renunciatus. Idem lib. 9. epiſto. Climachias ſacerdos renunciatus eſt. Renunciare alicui hoſpitium, eſt, ſignificare ſe eius hoſpitio non uſurum. Cic. 3. Ver. Hoſpitium ei renuntiat, domo emigrat. Sic Renunciare conductionem, apud eundem epiſt. Att. 1.

Renuntius, tii, qui aliquid iterum nunciat, Plau. in Trin.

Renuo, Rinuſire, ἀνανεύω, eſt negare motu capitis aliove ſigno. accipitur tamen pro quouis modo recuſare. Mart. li. 2. Omnia cum fecit, ſed renuente deo. Renutus, us, pen. pro. capitis ſignum, quo negationem ſignificamus. Pl. epiſt. 7. Nutu ac renutu reſpondere.

Reor, reris, ratus, Penſare, credere, νομίζω, exiſtimo. Ci. 1. Off. Si qui ſimulatione, & inani oſtentatione ſtabilem ſe gloriam conſequi poſſe rentur, uehementer errant. Vir. 6. Aen. Rebarq; futurum.

Repagulum, li, Cadenazzo, ò ſtanghetta alla porta, chiauiſtello. μοχλός, obex, ſiue occlus, qui oſtio aduerſus uim opponitur: à Re, & Pango, quòd non uno in loco pangantur, id eſt figatur, ſed ad utrumque poſtem. Repagula ſunt (inquit Feſtus ex Verrii ſententia) quæ patefaciendi gratia ita figuntur, ut ex contrario quoque oppangantur. Ouid. lib. 5. Met. Rapta q; de dextro robuſta repagula poſte Oſſibus illiſit. Cic. de Diui. Herculis ualuæ clauſæ repagulis, ſubito ſe ipſæ aperuerunt. Plin. lib. 16. c. 42. Abies ualuarum repagulis aptiſſima. Repagula item in ludis equeſtribus dicuntur, quæ equis objiciuntur.

obijciuntur, ne ante tempus procurrant. In ſtabulis quoque, & paſcuis obices, quibus armenta coercentur, repagula dicuntur. Oui. 2. Met. Pedibuſq; repagula pulſant. Tranſlate pro quouis impedimento: unde Perfringere repagula iuris, pudoris, & officij, ait Ci. 7. Ver. pro nullo neque iure, neque pudore, neque officio à re aliqua prohiberi.

REPANDVS, da, dum, ὑπόκυρτος, recuruus, reflexus. Pli. lib. 14. ca. 22. Vnlutatio in cœna, & pectoroſa ceruicis repandæ oſtentatio. Ci. 1. de Na. de. Cum haſta, cum ſcutulo, cum calceolis repādis. Oui. 3. Met. Truncoq; repandus in undas Corpore deſilijt.

REPANGO, gis, φυτεύω, planto. Col. li. de Arb. c. 22.

REPARABILIS, le, quod reparari poteſt. Oui. epiſt. 5. Nulla reparabilis arte Læſa pudicitia eſt.

REPARATIO, inſtauratio, renouatio. Sal. in Iug. Regni reparatio.

REPARATOR, ris, inſtaurator. Stat. 4. Syl. Immenſi reparator maximus æui.

REPARCO, is, φείδομαι, idem quod parco. Plau. Truc.

REPARO, ras, Riſare, rinouare, ἐπισκευάζω, ἀνανεόω, reſtauro & in priſtinum ſtatum redigo. Curtius. Gratiā liberalitate, doniſq; reparare tentabat. Plin. epiſt. 291. Vetuſtate ſublapſa, reparentur in melius. Hor. lib. 2. Ser. Sat. 5. Reſponde, quibus amiſſa reparare queam res Artibus. Oui. epi. 4. Hæc reparat uires.

REPASTINATIO, refoſſio. Ci. de Sen.

REPASTINO, as, p. p. Zappare, ἀναβωλοστροφέω, refodio, ex Re & Paſtino, fodio. Col. Paſtinum uocant agricolæ ferramentum bifurcū quo ſemina panguntur: unde Repaſtinatæ dictæ uineæ.

REPECTO, is, rurſum pecto: unde Repexus, Oui. 3. de Arte.

REPEDO, as, pedem retraho, redeo. Lucil. apud Nonium.

REPELLO, lis, puli, pulſum, Scacciare, ἀπωθέω, ἀποδιώκω, ἀποκρούω, ἀπωθέω, arceo, reijcio. Ci. poſt red. in ſen. Tu meum generum propinquum tuum, a genibus tuis repuliſti. Ouid. li. 3. de Arte. Iudice me fraus eſt conceſſa repellere fraudem. Oui. 1. Am. el. 9. Neve reſideſcat ſæpe repulſus Amor. Prima præteriti ſyllaba aliquando producitur, p, litera carmine cogente duplicata. Lucan. Reppulit à Libycis immenſum Syrtibus æquor. Aliquando corripitur. Ouid. in epiſt. Medeæ ad Iaſonem: Quæq; feros repuli doctis medicatibus ignes. Repulſus, actus repellendi. Pli. li. 11. c. 37. Cic. 1. de Diuin. Scopulorum repulſu. Repulſo, as, frequentatiuum. Lucretius. li. 4. Verba repulſantes.

REPENDO, dis, Ricompenſare, ἀντισταθμίζω, ἀντιμεταβάλλω, retribuo, recompenſo. tractum ab ære graui, quòd ante pecuniam ſignatā appendi ſoleret, non numerari. Vir. li. 1. Aen. Fatis contraria fata rependens. Ouid. 21. epiſt. Ingenio formæ damna rependo meæ. Plin. 12. cap. 25. Cum dupli rependebatur argento. Repenſus, ſa, ſum, particip. Cic. lib. 2. de Ora. Cui pro C. Gracchi capite erat repenſum.

REPENS, pentis, αἰφνίδιος, ſubitus, & repentinus. Cic. 3. Tuſ. Hoſtiū repens aduentus magis conturbat, quàm expectatus. Liui. 1n. ab Vrbe. Si quod repens bellum oriatur. Idem. li. 6. Fama repens belli Gallici allata. Idē 29. Ciuitatem repens religio inuaſerat. Oui. in Faſt. Bina repens oculis occulit ora meis.

REPENSO, ſas, Ripenderare, rinedere, guiderare, ponderare, ἀντισταθμίζω, ἀντιμεταβάλλω, retribuo, compenſo, frequent. uerbi Rependo. Lact. Quæ legunt, & non intelligunt, repenſante deo, patientur. Col. l. 3. c. 2. Incommodum repenſant uuarum multitudine.

REPENTE, Subito, ἐξαίφνης, αἰφνίδιον, ſubito, ſtatim. Ci. epiſt. li. 4. ad Sulp. Repēte præter ſpem dixit, ſe ſenatui, roganti, de Marcello, ne hominis quidem cauſa negaturum.

REPENTINO, repente. Ci. pro Quintio. Moritur Quintius repētino.

REPENTINVS, a, um, ſubitus. Cice. ad Dolab. lib. 9. Oppreſſus bello repentino.

REPERCVSSIO, & Repercuſſus, huius repercuſſus, actus ipſe repercutiendi. Pli. li. 6. c. 13. Solis repercuſſu talem reddi colorem exiſtimantes. Pli. epiſt. 282. Repercuſſus maris ſeruabit.

REPERCVTIO, tis, p. c. Ripercuotere, ribattere, ἀντικόπτω, percutiendo meſſim ferio, & per tranſlationem reflecto. Plin. epiſt. 95. Eſt aliquid, quod huius fontis excurſum per momenta repercutiat. Repercuſſum lumen, quod reuerberatum uulgo uocant. Vir. 8. Aen. Sicut aquæ tremulum labris ubi lumen ahenis Sole repercuſſo. Oui. 2. Met. Poſitæq; ex ordine gemmæ Clara repercuſſo reddebant lumina Phœbo. Liui. 21. Equi clamoribus diſſonis, quos nemora, repercuſſæq; ualles augebant, territi trepidabant.

REPERIO, ris, Trouare, εὑρίσκω, reperi, uel repperi apud poetas per duplex pp, ex re, & pario: unde Repertum, quaſi reparatum, & denuo in lucem proditum. Et proprie Reperire, fortunæ eſt: inuenire, conſilij. Ouid. lib. 1. Met. Tu non inuenta, reperta es. Auſonius uno diſticho primam huius præteriti & produxit, & corripuit. At qui condiderat, poſtquam non repperit aurum, Aptauit collo, quē reperit, laqueum. Aliquando tamen Reperire conſilij eſt, nō fortunæ. Ter. in Phor. Vbi Antiphonem reperiam? Reperire item dicimur id, quod aperte deprehendimus. Plau. in Per. Repertus es ingratus. Sic Cic. in Catone. Reperio eum ueniſſe Tarentum: i. compertum habeo. hinc repertorium, hoc eſt, inuētarium, Vlpiani. Dicimus Latine, Reperire auxilium alicui rei, conſilium, cauſam, occaſionem, rationes, uiam, exitum, medicinam alicui rei, gloriam armis.

REPERTORIVM, rij, Inuentario, index, ſeu commentarius, particularum rerum deſcriptionem continens. Vlp. lib. 6. ff. de admin. & peric. tuto. Repertorium, quod uulgo inuentarium appellatur.

REPETITIO, onis, ἀπαίτησις, reflagitatio. Aliquando, reſumptio. Ci. 3. de Or. Eiuſdem uerbi crebra repetitio.

REPETITOR, Oui. epiſt. 8. Nuptæ repetitor ademptæ.

REPETO, repetis, Ritornare, rimandare, ἀπαιτέω, peto ut quid mihi reſtituatur. 2. ad Her. Quod argentario obtulerit expenſum, à ſocio eius recte repetere poſſis. Ter. in Eun. Hanc tibi dono do, neque repeto pro illa abs te quicquam pretij. Interdum longe ſumere. Cic. de Ora. Repetam ab incunabilis noſtræ puerilis doctrinæ quendam ordinem præceptorum. Repetere pœnas ab aliquo, eſt debitum ſupplicium ab eo ſumere. Cice. pro Sex. Roſcio: Furiæ parentum pœnas à conſceleratis filijs repetant. Cæſ. Com. lib. 1. Populus R. ab his pœnas repetiſſet. Interdum recordari, idq; interdum ablatiuo Memoria. Cice. in Ora. Cogitanti mihi, & memoria uetera repetenti. Nonnunquam & ſine illo, ſaltem expreſſo. Liu. lib. 26. Quæ inſeſte in nos fecerint, repetite. Interdum redire. Vir. Ecl. 7. Repetent præſepia tauri. Liu. li. 1. Fuga oppidum repetebant. Repetitus, ta, Repetita alte oratio, Ci. li. 3. de Or. Oui. epi. 15. Ecquæ eſt repetita per arma? Cic. ad Att. li. 13. Cum, ſomno repetito, ſimul cum ſole experrectus eſſem.

REPETVNDARVM, lex, primum à L. Piſone, cognomento, Frugi, lata: deinde, cum temporis tractu prope exoleuiſſet, à D. Iulio relata: hac cauebatur, ne quis cum poteſtate in prouinciam miſſus pecuniam ullam à prouincialibus, alijs ue acciperet, præterquam à perſonis ſanguine ſibi coniunctis. Item ut urbani magiſtratus ab omni ſorde ſe abſtinerent, ne ve plus dono muneris ue in anno acciperent, quàm quod eſſet aureorum centum. Martian. l. 1. ad Legem Iul. repetundar. Lex Iulia repetundarum pertinet ad eas pecunias, quas quis in magiſtratu, poteſtate, curatione, legatione, uel quo alio officio, munere, miniſteriove publico cepit. Hac item lege plectebantur, qui ob rem iudicandam aut non iudicandam, ob denunciandum, uel non denunciandum teſtimonium pecuniam accepiſſent. Præcipue tamen (ut docet Ci. in Verrem) tota lex repetundarum ſociorum cauſſa lata fuit. Vide librum Pauli Manutij de legibus. Huius autem nominis ſoli genitiuus & datiuus pluraies ſunt in uſu. dicimus enim Accuſare quempiam repetundarum, uel de pecunijs repetundis. Ci. pro Clu. Clames te lege pecuniarum repetūdarum non teneri. Exercere iudicium de pecunijs repetundis. idemq; de Cl. Or.

REPIGNERO, eras, ἀντενεχυριάζω, pignus recipio ſoluto pretio. Iureconſultus titulo, Commodati: Non repigneras, ut mihi reddas.

REPLEO, ples, Riempiere, ἀναπλήθω, ἀναπληρῶ, impleo. Vir. 2. Aen. Gemitu tectum omne replebat. Repletus, ta, tum. Oui. 9. Met. Pomis, & odoro flore repletum.

REPLICATIO, conuerſio. Ci. 1. de na. de. Eas partes ei tribuit, ut replicatione quadam mundi motum regat.

REPLICO, cas, Replicare, ἀναλύω, ἀναπτύσσω, quod plicatum erat explico. Plaut. Replica plicam, & extende. Interdum plico. Plin. lib. 17. cap. 14. Ne cortex replicetur in rugas. Interdum retrorſum plico, replico. Plin. li. 34. cap. 8. Vitulus genu premitur, replicata ceruice. Sic etiam ferri aciem replicari dicimus, cum reflectitur. Sen. de benefi. li. 1. ca. 4. Cuius acumen nimis tenue retunditur, & in ſe replicatur. Interdum reuoluo. Cic. pro Sylla: Ne replices annalium memoriam. Nonnunquam eadem ſæpius inculco. Plin. in epiſto. Quæ cum ſæpius replicaſſet, tandem perſuaſit. Replictus, pro Replicatus. Stat. 4. Syl. Non replictæ Bulb. orum tunicæ.

REPLVMBO, bas, Diſpiombare, ἀπομολυβδόω, quod plumbo ferruminatum erat, diſſoluo, uel à plumbo ſeparo. Vlp. lib. cum aurum. ff. de auro & argen. leg. Si centum pondo argenti fuerint relicta, an replumbari debeant, ut ſic appendantur? Proculus & Celſus aiunt exempto plumbo appendi debere. nam & emptoribus replumbatæ aſſignantur. Aliquando, generalius accipitur, pro quamuis ferruminationem diſſoluere, etiam ſi plumbo glutinata non ſit, ſed aut chryſocolla, aut alio quouis genere ferruminatis. Paul. l. Pediculis. eo. ti.

REPO, repis, repſi, Rampare, rampegare, ἕρπω, proprie dicitur de animalibus, quæ ſine pedibus, uentre gradiuntur: quæ inde Reptilia dicuntur. quamuis & ea, quæ paruos pedes habent, repere dicuntur, ut lacertæ, & ſimilia. Plaut. Amph. Angues repſiſſe tellus Epirotica uidit. Lucan. libr. 3. Cauſa repſere latenti. Transfertur ad radices: quæ repere dicuntur, cum ſeſe propagant, & diffundūt. Colu. li. 8. Spatium radicibus, quà repant, lapides præbent. Hinc Repens. Pli. li. 16. c. 34. Repens humi. Eſt & Repens, idem ſignificans, quod repentinus. uerum hoc priorem ſyllabam corripit, cum illud producat.

REPOLIO, lis, lire, Ripolire, ἀναξέω, rurſus polio, repurgo. Colum. li. 2. c. 21. Frumenta ſi protinus uſui deſtinantur, nihil attinet repoliri: ſatis eſt in umbra refrigerari, & ita granario inſerri.

REPONO,

Repono,nis,*Riporre, ἀνατίθημι*,rurſus pono. Cic.pro Sextio. Pōpeius inſigne regium,quod de capite ſuo abiecerat, repoſuit. Vir. 3.Aenei. Ariſq; reponimus ignem:id eſt,inſtauramus ignē. Mart. lib.2.Vllus ſi pudor eſt,repone cœnam:i.rurſus appone. Vnde Reponere ſabulas,& ſcripta poetæ dicuntur, cum ſecundo ea in ſcenam afferant. Hor.in Arte. Fabula,quæ poſci uult, & ſpectata reponi.i.ſemel,atque iterum ſpectari. Quandoq; eſt recondere. Colum.lib.12.cap.45. Vnumquodque genus ſeparatim proprijs arculis reponatur. Cice.2.de Nat.deo. Scientia condendi ac reponendi fructus. Animo,uel mente reponere, eſt memoriæ imprimere. Vir.l.1.Aen. Manet alta mēte repoſtum Iudicium Paridis. Quandoque ponere,collocare. Cice.pro Sextio: Quos in deum immortalium numero ac cœtu repono. Idem 2.de Nat.deo. Quid abſurdius,quàm,homines, iā morte defectos, reponere in deos? Idē de Opt. gen.Or. Hūc in numero non repono. Idem fratri: Virtutes tuas in numero deorū repoſitas uides. Lucr. l.4. Sic animi ſenſum non certa parte reponunt. Quandoque reddo,reſtituo. Plau.in Perſa. Des mihi nummos ſexcentos, quos tibi reponā in hoc triduo. Reponi (loquit Seneca ad Lucilium) dicitur illud quod creditori debemus. Virg.2.Georg. Et quantum longis carpent armenta diebus, Exigua tantum gelidus ros nocte reponet.i.reſtituet. Reponere gratiam, eſt, referre. Reponere poma in uetuſtatem, eſt ea ideo reponere,ut diu incorrupta ſeruentur. Colum. lib.12.ca.44. Reponere in coronamenta,eſt in eum uſum reponere, ut cū opus ſit,coronamentis addatur. Plin.lib.21.cap.2.Reponere item aliquid,dicuntur ſcriptores, cum argumentum ab alijs tractatum retractant. Horat.in Art. Scriptor honoratum ſi forte reponis Achillem.i.ſi de Achille aliquid ſcribendum ſuſceperis poſt Homerū. Reponere aliquid alicui,eſt par pari referre,uiciſſim obijcere. Ci. ad Lentul. Ne tibi idem reponam, cum ueneris. Repoſitus. Quin. lib.2. Repoſiti & frigidi cibi.i.rurſum appoſiti menſæ. Legitur & repoſtus,per ſyncopen. Virg.3.Geo. Non illis epulæ nocuere repoſtæ. Virg. 3. Aen. Terras tentare repoſtas.i.longe poſitas, inquit Seruius.

Reporto,tas,*Riportare, ritornare una coſa in drieto, ἀνακομίζω*,refero,ueho. Vir.li.1.Geo. Maſſam picis urbe reportat. Col.lib.7.ca.1. Pleraque utenſilia reportare dorſo uel collo poteſt commode. Reportare aliquid ad aures alicuius. Vir.7.Aen. Regis ad aures Nuntius,ingentes ignota in ueſte,reportat, Aduenisſe uiros. Reportare laudem ex hoſtibus. Ci.3.de Leg.

Repoſco,ſcis,*ἀνταπαιτοῦμαι, ἀπαιτέω*, repeto. peto ab aliquo quod mihi debet. Plau. Aul. Aulam auri, te repoſco, quam tu cōfeſſus mihi te abſtuliſſe. Vir.7.Aen. Parthoſq; repoſcere ſigna. Terent. in Ad. Repoſcere illum,eſt quem dediſti. Repoſcere ad ſuppliciū, & ad pœnas. Vir.li.8.Aen.

Repoſitorium,rij,*θήκη*, uas in quo reliquiæ ciborum, & menſæ inſtrumenta reconduntur. Plin. lib. 38. cap. 2. Bibente conuiua, menſam uel repoſitorium tolli,inauſpicatiſſimum habetur. Idem lib.9 cap.11.

Repotia,orum,quòd quaſi reficiant potatio. Hor.2.Ser.Sat.2. Ille repotia,natales,aliosve dierum Feſtos albatus celebret. Vbi Porphyrio, Repotio, inquit,dicebatur dies ille,qui nuptias ſtatim ſequitur. Acron contra, Repotia interpretatur ſeptimum diem,quo noua nupta redire ſolet ad parentes.

Reprehendo,uel per ſyncopam reprēdo,*Riprendere, ἀναλαμβάνω* retraho,quaſi retro prehendo, arguo. Liuius: Adeo turbati erant, ut quoſdam conſul manu ipſe reprehenderit, uerteritq; in hoſtē. Prop. Quam poſſit noſtros quiſquam reprendere curſus. Alias ſignificat arguo,increpo. Cice.4.Ac. Licet hæc quiuis arbitratu ſuo reprehendat. Idē ad Brut. Nihil ut in Cæſare reprehenderes. Hor. 1.epi.18. Nec tua laudabis ſtudia,aut aliena reprendes.

Reprehenſio, Cic.1.de Finib.

Reprehenſo,as,frequentat. Liu.2. Reprehenſans ſingulos.

Reprehenſor,qui reprehendit. Ci.2.de Na.de.

Repræſentatio, Pli.li.9.c.6.

Repræſento,tas,*Rappreſentare, παρίστημι*,præſentem ſiſto. Col. li.11.c.1. Si ſemper ſe repræſentauerit. Aliquando retribuo,ſoluo, Suet.in Clau. Repræſentaturus pro opera dignam cuique mercedem. Aliquando mature reſtituo. Cic.5 Phil. Ego corpus libenter obtulerim, ſi repræſentari morte mea libertas ciuitatis poſſet. Nō nunquam refero. Ci. pro Sext. Concordiæ templum repræſentabat memoriam cōſulatus mei. Repræſentare diem promiſſi,eſt ante diem promiſſum exoluere. Ci. Tironi.

Repreſſor, qui reprimit. Cicer. pro Sext. Repreſſorem cædis quotidianæ.

Reprimo,mis,repreſſi,repreſſum,*Ritenere, εἴργω, πιέζω, καταστέλλω*,contineo, cohibeo. Cic.1.de Leg. Reprimam iam me,ne inſequar longius. Idem.1. de Finib. Temperantiam poſtulant in eo,quod ſemel iam miſſum coerceri, reprimiq; non poteſt. Terē. in Ad. Reprime iracundiam. Virg.12.Aen. Dextramq; repreſſit. Repreſſus,a,um. Ci.pro lege Man. Impetus hoſtium repreſſos.

Reprobo,improbo,reijcio. Ci.4.Aca. qui cum Zenonis fuiſſet auditor,reprobauit ea. Quanquam legendum uidetur, Reprobauit, disiunctim. Idem li.1.de Fin. Confirmat illud uel maxime, quod ipſa natura aſciſcat,& reprobet.

Repromitto,is,ſpondeo ſtipulanti. Plaut.in Aſin. Argentum mihi ſi uis denumerare, Repromittam iſtoc nomine ſolutam rem futuram. Cic.poſt.red.ad Quir. In ferenda gratia hoc uobis repromitto,ſemperq; præſtabo. Repromitto, pro ſimplici, promitto. Suet.in Claud. Fucinum aggreſſus eſt:cum quidam emiſſuros ſe repromitterent,ſi ſibi ſiccati agri concederentur.

Repromiſſio, repromittendi actus. Cice. pro Roſc. Com. Sine cautione, & repromiſſione nihilo minus id Fannius ſocietati debebat.

Reptatus,us,ui,ipſe reptandi actus Pli.li.14.c.1.

Reptilis,lis, *ἑρπετὸν*,quòd repit,ideſt ſine pedibus progreditur.

Repticius,a,um,quod clanculum irrepit. Sal.in Cic. M. Tullius, quaſi unus reliquus ex familia Scipionis Africani, ac non repticius, ac paulo ante inſitus huic urbi ciuis. Alijs tamen in libris Irrepticius legitur.

Repto,as,frequent.à repo, *ἑρπύζω*,ſæpe repo. Claud.2.in Eutro. Per uada reptabat cœno ſubnixa tenaci. Lucr.lib.2. Lanigeræ reptant pecudes. Reptare item dicimus eum, qui ſegniter, & quaſi teſtudineo paſſu incedit. Hor.1.epiſto.4. Siluas inter reptare ſalubres. Plin.epiſto.ult.lib.1. Reptare per limitem,uiticulas ſuas noſſe,& numerare arbuſculas. Reptatus. Stat.5.Theb. Et Nemees reptatus ager.

Repubeſco,ſcis,*ἀνηβάω*,rurſum pubeſco. Col.li.2.c.1.

Repudiatio, Ci.ad Att.li.12. Simulatio pro repudiatione fuerit.

Repudioſus, Pla.in Perſ. Ne hæc ſama faciat repudioſas nuptias, ideſt ut hanc ob cauſam nuptiæ repudientur.

Repudio,*Ripudiare, rifiutare, ἀποβάλλω*,matrimonium dirimo, & quaſi ob rem pudendam uxorem repello. Suet.in Cæſ. Neque, ut repudiaret illam, compelli à Dictatore Sylla potuit. Dicitur etiā uxor repudiare maritum. Quinct.li.7.ca.9. Sæpe ſecubantē amatorium dedit,repudiauit. Vlpian.de Diuortijs: Iulianus li.8.ff.quærit an furioſa repudium mittere,uel repudiari poſſit: & ſcribit furioſum repudiare poſſe. Interdum pro non accipio, recuſo, reſpuo. Ter.in An. Repudio conſilium,quod primum intenderam. Repudiare,& recipere ſunt contraria. Vatinius ad Ci.li.5. Non repudiabis in honore,quem in periculo recepiſti. Dicimus Latine, Repudiare beneficium,gratiam,conditionem & alia. Repudiatus in comitijs repulſus. Ci.pro Plancio: Nunquam nobilitas populo. R. ſupplex,repudiata.

Repudium,dij,*Ripudio, rifiuto, ἀποπομπή*,recuſatio ea,qua uir uxorem à ſe reijcit. Pli.lib.7.ca.36. Lepidus Apuleiæ uxoris charitate poſt repudium obijt. Caius.l. diuortium. ff. de diuor. In repudijs ideſt renunciationibus comprobata ſunt hæc uerba, Res tuas tibi habeto. Item hæc, Tuas res tibi agito. Repudium renunciare. Pla. Aul. Is me nunc renunciare repudium iuſſit tibi. Ter.in Phor. Illis repudium renunciet. Repudium remittere. Ter. Phor. Repudiū alteri remiſerim,quæ tantundem dotis dabat.

Repueraſco,ſcis, *Ritornar fanciullo, ἀνανεάζω*, in puerilem ætatem reuertor. Cic.in Catone. Ex hac ætate repueraſcam, & in cunis uagiam. Interdum ad puerilia redire. Idem. l.2.de Or. Cum is diceret,eos incredibiliter repueraſcere eſſe ſolitos, cum rus ex urbe,tanquam ex uinculis,euolauiſſent.

Repulſa,ſæ,*ἀποδοκιμασία*, reiectio ab honore. Accipere repulſam,& ferre repulſam. Cic. pro Plan. Marius duas ædilicias accepit repulſas. Idem. Att.li.5. Repulſam tuliſſe eum.

Repugno,as,*Reſiſtere, contraſtare, ἀντιμάχομαι*,reſiſto,contradico. obſiſto. Ci.de Amic. Simulatio amicitiæ repugnat. Repugnantia, æ. Ci.2.Phil. Tantarum rerum repugnantiam non uides. Repugnanter. Ci.in Catone. Patienter accipere,non repugnanter.

Repullulo,as,*ἀναβλαστάνω*,iterum pullulo. Pli.lib.16.c.10. Larix non repullulat. Hinc Repullulaſco,is, nouos pullos, ideſt noua germina emitto. Colu.lib.4.cap.22. Vt nouellis frondibus repullulaſcant.

Repumico,cas,rurſum pumico.hinc repumicatio. Pli.li.17.ca.26.

Repungo, gis,*ἐξαλείφω*,cū de ratione loquimur,facit præteritum repunxi:cum uero uicem redditam oſtendimus, repupugi. Ci. Lēt. In quo poſſem illorum animos repungere.

Repurgo,as,*Repurgare, rinettare, ἀνακαθαίρομαι*,purgo,uel diligenter emundo. Plin.lib.19.c.10. Enecant cyminum,niſi repurgetur. Oui.5.Met. Fuſca repurgato fugiebant nubila cœlo.

Reputatio,actus reputandi, conſideratio. Pli.lib.10.c.37. Harum uolatus in reputationem ceterarum uolucrum nos impellit. Gel. li.12.c.5. Vtendi conſilij reputatio,& honeſti contemplatio.

Reputo,tas,mente reuoluo,animo expendo. Sal.in Catil. Cum ſententias quorundam mecum reputo. Ci.poſt red. Multa mecum ipſe reputaui. Nonnunquam reſeco. Vlpian.de adminiſtr.& periculor.tutor. Sumptus litis tutor reputabit,ſi ex officio neceſſario habuerit aliquo proficiſci.

Requies,quiei,*ἀνάπαυσις*,ceſſatio à labore. Oui.epiſt.4. Quod caret alterna requie,durabile non eſt. Vir.4.Aen. Tempus inane peto,requiem ſpatiumq; furori. Ci.1.de Fin. Ad dolores ita paratus, ut meminerit

ut meminerit maximos morte finiri, paruos interuallo requietis. Idem in Catone, Senectutis requiem, oblectamentaq;.

REQVIESCO, ſcis, *Riposarſi*, *ἀναπαύομαι*, ceſſo à labore, quietē ago: ut Requieſcere a reip. muneribus, apud Ci. 2. Off. Virg. 1. ecl. Hac mecum poteris requieſcere nocte. Ci. in Ver. Ut requieſcerem, curamq; animi leuarem. Requieſcere in ſpe cuiuſpiam, eſt ſpem omnem in illo repoſitam habere. Ci. pro Cœlio. In huius ſpe requieſcit. Legitur & actiue, pro, ſiſtere. Virg. Pharmaceutria. Et mutata ſuos requierunt flumina curſus.

REQVIRITO, as, frequent. Plau. in Moſt. Res nouas requiritas?

REQVIRO, ris, *Ricercare*, *ἐπιζητέω*, diligenter quæro. Ter. in Phor. Illum require, atque adduc. Pro interrogare. Pli. epiſt. 2. 37. A quibus libenter requiſierim, cur concedant. Pro quippiam in homine deſiderare. Cic. in Parad. In quo maiorum noſtrorum prudentiam requiro. Pro opus habere, Idem. 1. de Fin. Virtutem uitam honeſto, nullam requirere uoluptatem. Ci. pro Lege Man. In hoc bello uirtutes animi multæ, & magnæ requiruntur.

RES, rei, *Coſa, importanza, negotio, impaccio, travaglio, robba*, *πρᾶγμα*, generalem habet ſignificationem. nam (ut Paulus Iure conſultus inquit) tam corporalia, quàm incorporalia comprehendit. Aliquando ita accipitur, ut uerbo opponatur. Cic. 3. de Orat. Sine re nulla uis uerbi eſt. Idem. 4. Tuſcu. Rem opinor ſpectari oportere, non uerba. Hor. in Arte: Verbaq; prouiſam rem non inuita ſequentur. Nonnunquam opponitur perſonæ. unde loci argumentorum partim à rebus, partim à perſonis ſumi dicuntur. Sumitur & pro contentione, lite, negocio. Cic. pro Roſcio. Tecum mihi res eſt. Ter. Quid huic rei eſt? i. negocij. Cic. pro Mur. Nondum potuiſſe ſtatuere Iureconſultos, utrum rem, an litem dici oportet. Item pro imperio. Vir. 3. Ae. Poſtquam res Aſiæ, Priamiq; euertere gentem Immeritam, uiſum ſuperis. Item pro actu uenereo. Idem in Eun. Ego cum illo, quo cum uno rem habebam. Donat. Rem habere, honeſte res impura dicitur. De tribus hiſce poſtremis ſignificationibus Auſonij uerſus eſt in Monoſyllabis, Imperium, litem, uenerem, cur una notet? Item pro experientia. Ter. in Ad. Re ipſa repperi, nihil eſſe melius clementia. Cic. in Catone: Utinam ad ſenectutem perueniatis, ut ea, quæ ex me audiſtis, re experti, probare poſſitis. Idem pro periculo. Ter. in Phor. Non capitis eius res agitur, ſed pecuniæ. Cogitare quod res eſt; eſt, ueritatem cogitare. Teren. in Ad. Cogito, quod res eſt. Res item pro bonis accipitur. Ter. Phor. Si talentum rem reliquiſſet decem, primus eſſes. Unde dicimus Rem habere, pro diuitem eſſe. Cicer. 2. Off. Non eſſe duo hominum millia, qui rem habeant. Rem augere, locupletari. Idē pro Rab. Poſt Rem bonis & honeſtis rationibus auxit. Rem facere. Horat. 1. epiſt. Is ne tibi melius ſuadet, qui, ut rem facias, rem; Si poſſis, recte, ſi non, quocunque modo rem. Auidus ad rem, i. auarus. Ter. Eun. Huius frater aliquantulum eſt ad rem auidior. Interdum pro utilitate. Ter. Hec. Si in rem eſt Bacchidis. Ex re ipſa natum dicitur, quod extemporale eſt. E re nata, i. ex occaſione. Pro re nata, i. pro euentu rei, & occaſione. Ab re, pro, ab euentu. Ad rē uerba cōferre is dicit, qui aggredit agere, quod dixit. Tere. And. Res Romana, à Liuio ſæpe poni pro acie Romana: Sed Res Romana, inquit, erat ſuperior. Aliqñ pro modo, ſeu ratione. Pla. in Rud. Iā reperirē, quo pacto nec fur, nec ſocius ſies. Re uera, duę dictiones ſunt, pro re ipſa, uel uti ueritas ſe habet. Ci. pro Clu. Verbo ille reus erat, re quidem uera, & periculo, & tota accuſatione Oppianicus, Hor. l. 2. Ser. Sat. 7. Velut ſi Re uera pugnent, feriant. Alias res agere dicitur, qui non attendit quod aut dicit, aut facit. Ci. ad Caſſium li. 15. Facio me alias res agere.

RES COMPERENDINATA, cum iudicium in diē tertium dilatū eſt.

RES FORENSIS, *ἀγοραῖον πρᾶγμα*, cauſa quæ agitur in foro.

RESALVTO, as, ſalutantem ſaluto. Mart. lib. 4. Securus nullum reſalutas. Cicer. 8. Phil. Inter omnes conſtabat, neminem eſſe reſalutatum.

RESARCIO, cis, ſi, tum, *Riſar di nuouo*, *ἀναρράπτω*, quod diſſutum, aut ſciſſum erat, denuo ſarcio. Teren. Ad. Diſcidit ueſtem? reſarcietur.

RESARRIO, ris, *ἀναβοτανίζω*, rurſus ſarrio, Pli. li. 18. c. 21.

RESCINDO, *Sfendere, tagliare, diſtruggere*, *ἀνασχίζω*, *ἀποτέμνω*, cædo, tollo, aufero. Cæſ. 1. Bel. Gal. Pontem, qui erat ad Geneuam, iubet reſcindi. Proprie tamen ad ea pertinet, quæ ſcinduntur, reſecantur ve ferro, aut alio quouis inſtrumento. Col. li. 2. Quæ falx reliquerit, uomis reſcindat. Vir. li. 3. Ge. Si quis ferro potuit reſcindere ſummum Vlceris os. i. aperire. Idem li. 1. Ge. Cœlum reſcindere fratres Ter ſunt conati: i. oppugnare. Aliquando irritum facere, abolere. Sal. in Iug. Iugurtha ait, oportere quinquēnij decreta reſcindi. Ter. in Phor. Mihi non uidetur, quod ſit factum legibus: Reſcindi poſſe. Reſciſſus, partic. Lucan. li. 4. Reſciſſoq; nocent ſuſpiria dura palato.

RESCISCO, ſcis, ſiue Reſcio, reſcis, *Riſapere, penetrare*, *αἰσθάνομαι*, factum aliquod occultius Cognoſco. Teren. in Ad. Reſciuit omnē rem. Aliquando, rem, poſtquam geſta eſt, ſcio, quam neſciebam, cum gereretur. Ter. Hec. Omnia omnes ubi reſciſcunt, ij, quos par fuerat reſcire, Sciunt.

RESCRIBO, bis, *Riſcriuere*, *ἀντεπιστέλλω*, *ἀντιγράφω*, ſcripto reſpondeo. Oui. 2. epiſt. Nil mihi reſcribas, attamen ipſe ueni. Reſcribere argentum, eſt renumerare, ſiue per menſæ ſcripturam reddere. Ter. in Phor. Mihi argentum rurſum iube reſcribi. Ubi Donatus, Reſcribi (inquit) id eſt, reddi, ſeu per menſæ ſcripturam dari, quoniam enim ad pecuniæ renumerationē antecedit ſcriptura, ideo reſcribere dicebant pro renumerare. Seruius. Scribi eſt dari. Hor. li. 2. Ser. Sat. 3. Scribe decem Nerio. Reſcribi uero reddi. Idem paulo poſt: Dictantis quod nunquam reſcribere poſſis. Aliquando pro ſcribere contra quæ alij ſcripſerunt. Quinct. li. 10. c. 5. Melius hoc, quàm reſcribere ueteribus oratoribus.

RESCRIPTVM, uidetur, eſſe id genus epiſtolæ, quo imperatores, aut ſummi pontifices conſulentibus ſeſe reſpondent: cuiuſmodi Decretales uocant. Vlpian. in l. 1. Digeſt. de Appellat. Quæſitum eſt, an aduerſus reſcriptum principis prouocari poſſit.

RESECO, cas, p. c. cui, ctum, *Tagliar uia, ritagliare*, *ἀποτέμνω*, amputo, abſcindo. Oui. 11. Met. Sed ſolitus longos ferro reſecare capillos Viderat hoc famulus. Ci. 2. de Diuin. Quorum linguæ ſic inhærerent, ut loqui non poſſent, hæ ſcalpello reſectæ liberarentur: Idem in Piſ. Quem Carthaginienſes reſectis palpebris illigatum in machina uigilando necauerunt: Reſecare ad uiuum, eſt aliquid nimium ſtricte agere. ductum ab iis, qui ungues uſque ad uiuum reſecant. Cic. de Amic. Nec id ad uiuum reſeco. Reſecare libidinem. Cic. ad Att. li. 1. Nactus locum reſecandæ libidinis, & coercendæ iuuentutis, uehemens fui. Reſecare audacias & libidines; idem 5. Ver. Reſectus, cta, ctum, partic. Ouid. 4. Triſt. el. 10. Barba reſecta mihi biſve, ſemelve fuit. Reſectio, actus reſecandi. Colum. de Arbor. Quæ ex reſectione enata fuerit, uitem inutilem habebit.

RESECRO, as, *Pregar piu uolte*, *ἀναλιταρῶ*, iterum obſecro. Plaut. in Aul. Reſecro mater, quod dudum obſecraueram. Item religione ſoluo. Hæc Feſtus.

RESEDA, dæ, herba, ſedandis collectionibus, inflammationibusq; utilis. Pli. li. 27. c. 12.

RESEGMEN, minis, quod reſecatur: ut, Reſegmen unguium, quod ex unguibus amputatur. Pli. li. 28. c. 5.

RESERO, as, p. c. *Aprire*, *ἀνοίγω*, aperio, à ſera deductum. Cice. 2. Off. Nec ita claudenda eſt res familiaris, ut eam benignitas aperire non poſſit: nec ita reſeranda, ut pateat omnibus Vir. li. 12. Aenei. Urbem alij reſerare iubent. Reſeratus. Oui. 2. Faſt. En ſex reſeratis diebus Carceris Aeolii ianua lata patet.

RESERO, ſeris, p. c. reſeui, reſatum, *Ripiantare, riſeminare*, *ἀναφυτεύω*, rurſus ſemino, ſeu rurſus planto. Pli. li. 18. c. 20.

RESERVO, uas, in aliud tempus ſeruo. Cic. ad Q. F. li. 2. Præſenti ſermoni reſeruentur cætera. Idem in Orat. Vſum loquendi populo conceſſi: ſcientiam mihi reſeruaui. Vir. 4. Aen. Quæ me ad maiora reſeruo?

RESES, reſidis, *Tardo, ocioſo*, *χρόνιος*, *νωθής*, ſegnis, ocioſus, & à ſolito opere deſuetus. Liu. li. 2. Timuere patres reſidem in urbe plebem. Vir. lib. 6. Aen. Reſideſq; mouebit Tullus in arma uiros. Idē 1. Aen. Iam pridem reſides animos, deſuetaq; corda: i. pigros. Reſes aqua à Var. 3. de re ru. c. 17. dicitur, quæ non fluit.

RESEX, ſecis, p. c. *Ragolo*, ſarmentum annotinum, quod putatur, ut fructum ferat. Col. li. 3. c. 10.

RESIDEO, es, p. p. *Riſedere, ſedere, ſentare*, *καθιζάνω*, quieſco, ſedeo, firmiter ſto. Vir. 7. Aeneid. Omniſq; repente reſedit Flatus. Reſidere eſuriales ferias, eſt ociari, agereq; ferias eſuritione plenas. Pla. in Capt. Ci. de Fin. Reſideamus, inquit, ſi placet.

RESIDO, dis, p. p. *ἀνακαθίζω*, idem quod reſideo: niſi quòd motum quendam importat: quaſi ad reſidendum deſcendo. Pli. Iunior li. 9. Epiſt. Reſido: aguntur alia interea. Vir. 6. Aen. Tumida ex ira tū corda reſidunt.

RESIDVVS, a, um, *ὑπόλοιπος*, reliquus. Plancus Cice. lib. 10. epiſto. Cupio nullam reſiduam ſolicitudinem eſſe. Suet. in Aug. Reſiduis rectis.

RESIGNO, gnas, *Sbollare, aprire, ſlegare, come ſon lettere*, *παραλύω*, *ἀποσφραγίζω*, quod ſignatum erat aperio, pateſacio: ut, Reſignare teſtamentum. Hor. 1. epiſt. 7. Eſt enim contrarium ſuo ſimplici Signo, quod eſt annulo ſignum imprimo. Plau. in Trin. Si obſignatas non feret, dici hoc poteſt, apud portitorem eas res reſignatas tibi, inſpectaſq; eſſe. Cic. Att. lib. 11. Quòd reſignatæ ſunt, habet eius ſignum Pomponia. Item, perfecte ſignare. Colum. lib. 3. Rubrica reſignato, ut iiſdem, quibus ante ſteterunt, conſtituas eas. Item claudere. Vir. li. 4. Et lumina morte reſignat. Antiqui etiam reſignare, pro reſcribere, dicebant. Reſignatum æs militi, cum, ob delictum, iuſſu tribuni militum, ne ſtipendium ei daretur, in tabulas referebatur. Feſtus. Item reddere: Horat. l. 3. Carm. de Fortuna: Si celeres quatit Pennas, reſigno quæ dedit. Item 1. epiſt. 7. Hac ego ſi compellar imagine cuncta, reſigno. Aliquando pro tollo, comminuo. Ci. pro Ar[illegible] Cum Gabinij, poſt damnationē, calamitas omnem tabularum fidem reſignaſſet.

RESILIO, lis, ſecunda ſyllaba cor. *Saltar in dietro*, *ἀναπηδάω*, *ἀναθρώσκω*, ſaltu retrocedo, ſubito refero. Quadrigarius lib. 6. Sertorius dextrum humerum ſauciat, atque reſilit. Reſilire item dicitur mamma, cum

ſus, cum ſterileſcit. lactis materia deorſum reuocata. Plin. lib. 11. cap. 40. Detracto mamma alumno ſuo ſterileſcit illico, ac reſilit. Reſilire item dicitur, quod corpori duro illiſum repellitur atque repercutitur: unde per tranſlationem crimen ab aliquo reſilire dicimus, pro, non hærere, aut non quadrare in illum, cui obijcitur. Ci. pro Roſc. Am. Non modo ab hoc crimen reſilire uides, uerú omnem ſuſpicionem in uoſmetipſos recidere intelligis.

Resimvs, ma, mum, pen. pro. *Eleuato, ἀνάσιμος*, ex Re, & Simus idé eſt, quod ſimus. hoc eſt qui nares habet depreſſas extremitate ſurſum reflexa. Vnde à Virgilio capellæ dicuntur ſimæ, decima ecl. Dum tenera attondent ſimæ uirgulta capellæ. Seruius: Simæ Græcum eſt nomen, id eſt, preſſis naribus. unde & Simias dicimus. Reſimus, utitur Col. lib. 6. c. 1. loquens de boum indole: Parandi (inquit) ſunt boues naribus reſimis, patulis, Varro. 2. de re ruſt. c. 9.

Resina, næ, pen. pro. *Ragia, gomma, ῥητίνη*, humor tenax ex arboribus defluens, in ijsdemq; reſidens. Stomacho conducit, & ſanguinis reiectioni. in primis probatur, quæ à terebintho arbore Terebinthina eſt appellata. naſcitur in Arabia, Iudæa, Syria, in Cypro, Lycia, Cycladibus.

Resinatvs, ta, tum, *Coſa Imbrattata da ragia, da gomma, ῥητινωτός*, reſina illitum. Iuuen. Sat. 8. Reſinata iuuentus. Reſinatum uinum, reſina conditum, Mar. li. 3. Pli. li. 23. c. 1.

Resinacevs, a, um, quod reſinam refert, Pli. li. 24. c. 11.

Resinosvs, a, um, *ῥητινώδης*, quod reſina abundat. Pli. li. 15. c. 7.

Resipio, is, ui, & iui, reſipire, *Patir ſapore*, ex Re, & Sapio: idem ſignificat, quod ſaporem rei alicuius refero: ut cum dicimus Vinum reſipit picem. Pli. li. 14. c. 1. Iam inuenta uitis per ſe in uino picem reſipiens. Reſipere item, dicitur is qui ad mentis ſanitatem redijt. Teren. in Heaut. Nunc me fortunatiſſimum Factum puto eſſe gnate, cum te intelligo reſipiſſe. Ci. Att. li. 4. Vix aliquando, te auctore, reſipui.

Resipisco, cis, *ἀνανήφω*, ad mentis ſanitatem redeo. Li. li. 36. Regiam uanitatem experti, reſipiſcent.

Resisto, is, *ἀνθίσταμαι*, gradum ſiſto, reſtito. Li. li. 1. Reſtitere Romani, tanquã cœleſti uoce iuſſi. Vir. 4. Aen. Incipit effari, mediaq; in uoce reſiſtit. Aliquando pro aduerſari, ſeu repugnare, Ci. Att. Sero reſiſtimus ei, quem aluimus contra nos. Idé de Leg. agr. Vis tribunicia nonnunquam libidini reſtitit conſulari.

Resolvo, is, *ἀναλύω*, diſſoluo, quod ligatum erat. Oui. 2. Met. Et uelate caput, cinctaſq; reſoluite ueſtes. Ponitur & pro mollire. Col. li. 2. c. 2. Melius reſoluta humo, quàm denſa, prouenit. Pro amouere. Vir. li. 1. Geo. Inuitat genialis hyems, curaſq; reſoluit. Pro numerare pecunias. Plau. in Epid. Leno argentum abſtulit, ego reſolui. Pro refellere. Quin. lib. 5. Reſoluere ex parte diuerſa dicta. Reſolutus, a, um, Tibul. li. 1. el. 3. Comas reſoluta puella. Oui. 15. Met. Reſolutaq; tellus in liquidas rareſcit aquas.

Resono, as, *ἀντιβρύχω*, ſonum refero. Ver. 1. Ecl. Formoſam reſonare doces Amaryllida, ſiluas. Idem lib. 5. Aen. Reſonat clamoribus æther. Ci. 1. Tuſc. Qui cum uenenum obbibiſſet, reliquum ſic à poculo eiecit, ut id reſonaret. Reſonans, tis. Virg. 1. Ge. Reſonantia longe Littora miſceri. Reſonus, a, um, Oui. 3. Met. Reſonis iterabat uocibus eheu.

Resorbeo, es, bui, & pſi, ptum, *ἀναῤῥοφῶ, ἀναβρόζω*, iterũ ſorbeo. Oui. 11. Epiſt. Quæq; uomit totidem fluctus, totidemq; reſorbet, Pli. li. 9. 43. Interanea euomunt, donec hamum egerant: deinde reſorbent. Vir. 11. Aen. Aeſtu reuoluta reſorbens Saxa fugit.

Respecto, ctas, *Guardar à dietro, ἀποβλέπω*, frequen. à Reſpicio, oculos reflecto. Vir. 11. Aen. Reſpectant terga tegentes. Cice. pro Sex. Hæc ita prætereamus, ut tamen reſpectantes intueamur. Trãſlate pro miſereri ſeu propitium eſſe. Vir. 1. Aen. Si qua pios reſpectant numina.

Respectvs, ctus, *ἀπόβλεψις*, modo ipſa reſpectio. Plau. Et me reſpectu terruit. Modo ratio, qua ad aliquid agendum mouemur. Pli. Eo reſpectu commotus abſceſſerat. Item, quod reſpicitur. Cice. de Diui. Fugientibus miſerabilem reſpectum incendiorum fore: id eſt horrendum ſpectaculum.

Respergo, gis, ſi, ſum, *Reſpergere, ῥαντίζω*, eſt re aliqua liquida perfundo, irroro. Liu. 1. Orantes, ne ſe ſanguine nefando ſoceri, generiq; reſpergerent. Cic. 7. Ver. Cum prætoris oculos prædonum remi reſpergerẽt. Reſperſus, a, um, Liu. 24. Reſperſæ matris cruore uirgines, Manus reſperſæ ſanguine, Ci. pro Roſc. Am. Reſperſus, us, ui, ipſe reſpergendi actus, Pli. li. 10. ca. 3. Reſperſu pennarũ hoſtem obcæcantes. Reſperſio. Ci. 1. de Diuin. Habes reſperſionẽ pigmentorum.

Respicio, *Riguardare, guardare indietro, hauer riſpetto, ἀποβλέπω*, retro aſpicio, oculos reflecto. Plau. in Aul. Tu ſi reſpexeris, donec ego te iuſſero. Interdum refertur ad animum, pro, prætérita mente reuoluo. Cic. pro Archia. Quoad longiſſime poteſt mens mea reſpicere ſpatium præteriti temporis. Reſpicere ſe, eſt habere rationem ſui. Plancus. Ci. Si ani Cæſar reſpexerit ſe. Terẽ. in Phor. Reſpice ætatem tuam. ideſt proſpice ætati tuæ. Idem Heaut. Nullum remittis tempus, neque te reſpicis: ideſt non parcis ætati tuæ, neque ullam ſalutis tuæ rationem habes. Nonnunquam adiuuo, opem fero. Item in And. Me & te imprudens, niſi quid dij reſpiciunt, perdidi. Et in Phor. Dij nos reſpiciunt.

Respiro, *ἀναπνέω*, anhelitum recipio, ſpiritum duco, animum attraho & emitto. Cic. pro Roſc. Am. Cum tot, tantiſq; negocijs diſtentus ſit, ut reſpirare libere non poſſit. Interdum effo, exhalo Stat. 2. Syl. Inde malignum Aera reſpirat pelago circumflua Neſis. Tranſlate pro recreari, refici. Cic. Tor. li. 6. epiſt. Si ciuitas reſpirauerit. Reſpiratio, attractio & emiſſio anhelitus, à pulmone per aſperam arteriam. Pli. lib. 9. c. 7. Quis ſine reſpiratione ſomno locus? Nonnunquam euaporatio. Ci. 2. de na. de. Oritur ex reſpiratione aquarum. Reſpiratus, us, ui, Reſpiratio. Cic. 2. de nat. deo. Pulmones tum ſe contrahunt aſpirantes, tum in reſpiratu dilatãt. Reſpiramen, inis, pro meatu ſpiritus. Ouid. 2. Metam. Vitaleſq; uias, & reſpiramina clauſit. Ibidem: Elidunt fauces, & reſpiramen, iterq; Eripiunt animæ.

Resplendeo, des, *ἀναλάμπω*, ſplendeo. Cicer. 3. de Fin. Reſplendeat ijs ueſtis.

Respondeo, es, di, ſum, *Riſpondere, ἀποκρίνομαι, ὑπακούομαι*, Pla. in Pſeu. Reſponde, quod rogo. Dicimus autem, Reſpondeo tibi, & ad te. Pli. Cum ad eos breuiſſime reſpondiſſem. Marius ad Cic. li. 11. epiſt. Reſpondebo criminib. Aliquando euentu, & exitu conuenire, conſentire, congruere. Vir. li. 1. Aen. Dictis reſpondent cætera matris. Cic. 1. Tuſ. Non ſatis Græcorum gloriæ reſponderũt: ideſt pares fuerunt. Idem Treb. Cui amori, utinam cæteris rebus poſſem, amore certe reſpondebo Virg. 1. Geor. Illa ſeges demum uotis reſpondet auari Agricolæ. Aliquando contra poſitum eſſe. Idem li. 6. Contra elata mari reſpondet Gnoſia tellus. Reſponſio Cic. 3. de Or. Sibiipſi reſponſio, & immutatio, & diſiunctio, Idem pro Balbo: Accuſatoris interpretatio indigna reſponſione. Reſpõſor, qui pro aliquo ſpondet. Hor. 1. epiſto. 17. Quo reſponſore, & quo caueſte teſte tenentur.

Responsito, as, de re dubia conſultus reſponſum edo: proprieq; ad iuris prudentes pertinet, & Romæ olim ad Pontifices. Ci. 1. de Leg. Summos uiros, qui id interpretari populo, & reſponſitare ſoliti ſint.

Responso, as, *Riſponder ſpeſſe uolte, ἀποκρίνομαι*, frequent. à Reſpõdeo. Pla. Men. Reſponſa, aut loquere. Reſponſare palato cibus dicitur, qui duritia ſua palato reſiſtit. Hor. in præceptis Catianis. Ne gallina malum reſponſet dura palato.

Responsvm, ſi, *Riſpoſta, ἀπόκρισις, ἀντίκρισις*. Ter. in prol. Phor. Is ſibi reſponſum hoc habeat. Dare reſponſum, Reddere reſponſum, pro reſpondere. Ci. 6. Verr. Senatus Sopatro reſponſum nullum dat. Reſponſum pro oraculo. Plin. lib. 15. cap. 30. Tellurem oſculatus ex reſponſo. Cicer. 2. de Nat. deo. Multa ex aruſpicum reſpõſis cõmemorare poſſum. Vir. 9. Ae. Iactant reſpõſa deorũ.

Responsvs, ſus, *Corriſpondenza, ἁρμονία*, conuenientia, conſenſus. Vitruu. Symmetria eſt, ad uniuerſæ figuræ ſpeciem ratæ partis reſponſus. Idem li. 3. ca. 1. Cic. pro Cluen. Videtis hæc quàm ſint breuia reſponſa.

Respvblica, *Republica, città libera, πολιτεία*, ſtatus liberæ ciuitatis, Ci. 1. Off. Si mihi obtemperatum eſſet, ſi non optimam at aliquã remp. haberemus. Idem Att. Victores quam remp. ſimus habituri, neſcio: uictis certe nulla unquam erit.

Respvo, is, ſpui, tum, *Riſputar, far poco conto, ſprezzare, ἀποπτύω*, eſt repudiare, & contemptim ueluti cum ſputo reijcio. Cæſ. 1. Bel. Gal. Non reſpuit conditionem Cæſar. Liui. 2. Munera eius in animis hominum reſpuebantur. Cice. 3. de Ora. Guſtatus quàm cito id, quod ualde dulce eſt, aſpernatur, ac reſpuit? Reſpuere auribus, per tranſlationem, pro, loquentem nolle audire. Cice. in Piſ. Quis nos non oculis fugiat, auribus reſpuat, animo aſpernetur? Reſpuere item aures dicuntur: quod earum iudicio non recte ſonat. Idẽ de Parti. Quod aures reſpuunt, immutandum eſt. Reſpuere ictus, eſt duritia ſua ictum quodammodo repellere, Plin. libr. 7. cap. 15. Caro informis, inanima, ferri ictum reſpuens. Lucr. li. 3. Quæcunque manent æterna: neceſſe eſt, Aut, quia ſunt ſolido cum corpore. reſpuere ſecures dicitur lignum, quod ſecuribus non poteſt findi. Plin. lib. 16. ca. 1. His principijs reſpuentem ſecures materiem naſci. Imperium reſpuere. Colum. lib. 9. cap. 8. Vbi iuuencus medius inter duos ueteranos iungitur, nulla eſt imperij reſpuendi facultas. Reſpuor, paſſiuum. Lucr. libr. 1. Reſpuens, Gel. li. 9. c. 15.

Restagnatio, inundatio. Pli. li. 11. c. 37. Reſtagnatio alui. Idem li. 6. c. 28. reſtagnatio Euphratis.

Restagno, gnas, extra redundare, ſeu aquam non continere. Cæſ. 1. Bel. Ciu. Late reſtagnat. Oui. 11. Met. Quam reſtagnantis fecit maris unda paludem.

Restavro, ras, *Riſtorare, rinouare, ἀνανεάζω, ἐπισκευάζω*, inſtauro, reſtituo, renouo. Iuſtin. li. 1. Cum bellum reſtauraret in ipſo, apparatu decidit. Tacit. li. 3. Theatro Pompeij reſtaurando.

Restibilis, bile, *Coſa, che ogn' anno ſi torna a fare, παλιμβλαστος*, quod quotannis reſtituitur, & quodammodo renouatur: ut Ager reſtibilis, qui quotannis ſeritur. Colu. lib. 2. ca. 10. Phaſeolus terræ mãdabitur, uel inueterato, uel melius pingui, & reſtibili agro. Feſtus. Reſtibilis ager fit, qui continuo biennio ſeritur farreo ſpico.

id eſt,

ideſt, ariſtato. Reſtibilis ſeges eſt quæ regerminat, quaſi cuius fœcunditas in ſequentem quoque annum reſtet. Pli. l. 18. c. 17. Vbertatis tantæ ſunt, ut ſequente anno ſponte reſtibilis fiat ſeges. Reſtibile uinetum, dixit Col. l. 3. c. 18. pro eo, quod ſingulis annis repaſtinatur. Reſtibilis fœcunditas, eſt continua, & non intermiſſa fœcunditas, Pli. l. 28. c. 19.

Resticvla, æ, dimin. Var. l. 1. de re ruſt. cap. 41. Reſticulas perſicus, quas edimus, maturas perferunt.

Restinctio, Ci. li. 2. de Fin.

Restingvo, guis, xi, ctum, *Eſtinguere, ſmorzare*, ἀποσβέννυμι, à ſtinguo compoſitum: unde & Diſtinguo, & Extinguo. Stinguo uero (ut opinor) ſignificat obſcuro: quod quamuis raro in uſu ſit, legitur tamen apud Ci. ut in Arat. Phænomenis. Stinguens præclara inſignia cœlum. Item in Progno. Stinguuntur radij cæca caligine tecti. Reſtinguere autem, idem eſt, quod extinguere. Plau. in Ca. Ignem reſtingũt aqua. Vir. ecl. 5. Dulcis aquæ ſaliente ſitim reſtinguere riuo. Per tranſlationem pro ſedare. Ter. in Eunc. Hæc uerba una mehercule falſa lacrymula, Reſtinguet. Reſtinctus, a, um. Ci. ad Brutum. l. 11. Ex tuis literis, non modo non reſtinctum bellum, ſed etiam inflammatum uidetur.

Restio, reſtionis, *Colui che fa le funi, cordaro*, σχοινοστρόφος, qui reſtes, ideſt funes torquet. Accipitur apud Plautum pro eo, qui ſe reſti ſtrangulant. ait enim: Illi erunt bucccedæ potius, quam ego ſim reſtio: ideſt illi potius cædentur bubulis loris, quam ego me ſuſpendam.

Restipvlatio, Cic. pro Roſc. Com.

Restipvlator, ris, ri, ut Lact. inquit, eſt, contra ſponſionem factam, pecuniam obligare. Val. libr. 8. Nec dubitauit reſtipulari. Reſtipulari dicitur is, qui cum eo certat, à quo ſponſione eſt prouocatus.

Restis, huius ſtis, *Fune, corda*, σχοῖνος, funis, à Reſto (ut quidã aiũt,) quod quæcunque ligata ſunt, ſtare faciat. Apul. Reſtim qua grabatulus erat intextus, aggredior expedire. Ad reſtim res redijt, dixit Ter. in Phor. pro, Res in eum ſtatum adducta eſt, ut de ſuſpẽdio ſit cogitandum. Reſtim ducere, dicuntur in ſaltatione chori puerorum, puellarumq; manu conferri. Teren. in Adelph. Tu inter eas reſtim ductitans ſaltabis, Liui. libr. 27. Per manus reſte data, uirgines ſono uocis pulſus pedum modulantes inceſſerunt. A qua ſimilitudine alliorum connexa capita Reſtes dicuntur. Plin. l. 20. cap. 6. Allium ad ſerpentium ictus potum cum reſtibus ſuis.

Restito, as, identidem ſubſiſto. Teren. in Eunuch. At etiam reſtitas.

Restitvo, is, *Reſtituire, rendere*, ἀποδίδωμι, modo ſignificat reddo. Ter. in Eun. Vt ſuis reſtituam, ac reddam Modo in ſtatum priſtinum reduco. Iuſtinus: Hunc regno à patre priuatum filius reſtituerat. Et proprie reſtituuntur uolẽtes: ut ciuis patriæ, & filius patri. Ter. in Heaut. Somnum hac nocte oculis non uidi meis. Dum id quæro, tibi qui filium reſtituerem. Reſtituere aliquem natalibus, eſt Nobilitare, & Reſtitutio natalium, quam uocamus Nobilitationem. Aliquando ſignificat inſtaurare, reficere. Ci. in Topic. Ei, cui domus uſus fructus legatus ſit, non reſtituturum hæredem, ſi corruerit. Cæſ. 1. Bel. Gal. Ipſos oppida, uicoſq; quos incenderant, reſtituere iuſſit. In integrum reſtituere eſt, inſtaurare. Cæſar. 3. Bel. Ci. Quæ iudicia, ſingulis diebus erant perfecta, in integrum reſtituit. Liu. 31. Cum præcipitata raptim conſilia neque reuocari, neque in integrum reſtitui poſſent. Reſtitui ſibi dicuntur uina, quæ mutata fuerunt. Pli. l. 14. c. 17. Vina in apothecis Canis ortu mutantur, poſtea reſtituuntur ſibi.

Restitvtio, ἀποκατάστασις, repoſitio. Caius. l. Plus eſt. Digeſt. de uerb. ſigni. Plus eſt, inquit, in reſtitutione quàm in exhibitione. nam exhibere eſt præſentiam corporis præbere: Reſtituere uero eſt etiam poſſeſſorem facere, fructuſq; reddere. Cic. in Piſo. Nemini eſt triumphus honorificentius, quàm mihi ſalus reſtitutio perſcripta.

Restitvtor, qui reſtituit. Ci. pro Mil. Reſtitutor ſaluti meæ.

Resto, περιλείπεσθαι, ἐπιβιοῦν, ſupereſſe, reliquum eſſe. Ci. in Catone. Nec cum æqualibus ſolum, qui pauci admodum reſtãt. Idé. 3. Offi. Qui è diuiſione tripartita duas partes abſoluerit, huic neceſſe eſt reſtare tertiam. Ouid. l. 2. Faſt. iamq; duæ reſtant noctes de menſe ſecundo Cice. pro. Roſc. Am. Vnus ex illorum nefaria cæde reſtat Ter. in Phor. Reſtabat aliud nihil, niſi oculos paſcere. Item, diſtare. Ennius apud Feſtum: Magnis regionibus reſtat. Item, remanere. Teren. in An. Hic nunc me credit aliquam ſibi fallaciam Portare, & ea me hic reſtitiſſe gratia. Ci. pro Ligario: Tertium eſt tempus, quo poſt aduentum Vari in Africa reſtitit. Ter. in Eun. Vtinam illum dij, deæq; omnes ſené perdant, Meq; adeo, qui reſtiterim. Item, reſiſtere. Ter. in Heaut. In qua re tam confidenter reſtas? Pro reliquum eſſe Vir. l. 7. Aen. Hoc Latio reſtare canunt, qui ſanguine noſtrum Nomen in aſtra ferant. Ter. in Hec. Quid reſtat, niſi ut fiam miſer? Ci. 2. de Nat. de. Reſtat, ut motus aſtrorum ſit uoluntarius.

Restricte, parce, tenaciter. Ci. de Ami. Obſeruare reſtricte.

Restrictim, reſtricte. Afra. Thaide, ut citat Nonius: Quæ ferme cedere melius conſultatoribus, quàm reſtrictim cogitata.

Restrictvs, parcus, tenax Cice. ad Att. An exiſtimas illum in hoc genere lentulum aut reſtrictum? nemo eſt minus. Idem Ap Pulcro lib. 3. Cum natura ſemper ad largiendum ex alieno fuerim reſtrictior.

Restringo, is, *Legare, reſtringere*, καταστέλλω, religo, reuincio Pli. l. 35. Belli imaginem pinxit reſtrictis à tergo manibus. Aliquando coerceo, cohibeo. Plin. epiſt. 105. Fœdos illos & infames ambitus lege reſtringit. Plin. lib. 8. c. 27. Draco uernam nauſeam ſilueſtris lactucæ ſucco reſtringit. Aliquando ſoluo. Apuleius. Iumentum reſtringit. Aliquando rurſus ſtringo. Idem: Duplici nodo reſtringit.

Resvlto, tas, *Saltar all'inſu*, ἀναπηδάω, ἀνατινάσσω, frequent. uerbi Reſilio, idem quod reflector: ut cum pila pauimento illiſa, ſurſum reſilit. Transfertur tamen ad uocis repercuſſionem, qua mõtes & nemora quodammodo moţari uidẽtur, & ſubſilire. Vir. l. 5. Pulſati colles clamore reſultant. Plin. lib. 11. c. 19. Inimica apibus echo eſt, reſultanti ſono.

Resvmo pen. pro. *Ripigliare*, ἀναλαμβάνω, rurſus ſumo. Pli. Reſumptis poſt longam ægritudinem uiribus. Oui. 9. Meta. Prohibetq; reſumere uires.

Resvo, is, ui, tum, *Tornar à cuſire, diſcuſire*, ἀναρράπτω, iterum ſuo, uel, quod diſſutum erat, reſtituo. Aliquando tamen, pro diſſuere. Suet. in Aug. Tunica laticlaui, reſuta ex utraque parte, ad pedes decidit.

Resvpino, nas, *Riuoltarſi co'l corpo in ſu, riuolgere ſotto ſopra*, ἐξυπτιάζω, eſt aliquẽ ita uertere, uel collocare, ut iaceat ſupinus. Fit enim à Reſupinus: quod eſt, Supinus. Ter. in Phor. Apprehendit pallio, reſupinat. Aliquando pro peruertere. Iuu. Sat. 12. Aulam reſupinat amici. Pro perturbare. Accius Antigone, ut citat Nonius. Perturbas rem omnem, ac reſupinas ſorori.

Resvpinvs, a, um, pen. pro. *Coſa che ſta co'l corpo in ſu*. ὕπτιος, ſupinus: ideſt ita procumbens, ut pars corporis anterior ſurſum, poſterior deorſum ſpectet. Plin. lib. 7. c. 2. In maiore æſtu humi iacentes reſupini, umbra ſe pedum protegunt. Ouid. epiſt. 15. Cantabam ueteres reſupinus amores. Cice. de Diui. Proſtratum reſupinum.

Resvrgo, is, *Riſurgere*, ἀνίσταμαι, iterum ſurgo. Ouid. libr. 1. Faſt. Euerſaq; Troiaq; reſurges. Sic Reſurgere, dicitur herba, uel arbor, quæ iterum creſcit. Pli. lib. 13. c. 9. Cæſa anno tertio reſurgit. Ouid. 2. Am. el. 16. Perq; reſurgentes riuis labentibus herbas. Virg. 4. Aen. Rurſusq; reſurgens Sæuit amor. Plin. lib. 16. c. 32. A quo tempore maieſtas populi. R. reſurrexit.

Resvscito, as, *Riſuſcitare*, ἀνεγείρω, ad uitam reuoco, uel ſopitũ excito. Oui. 8. Met. Poſitamq; reſuſcitat iram.

Retae, arbores, quæ ex ripis fluminum eminent, aut in alueis ipſorum extant: à retibus dictæ, quòd pręterreuntes naues retineant inſtar retium. unde ex edicto prætorum retanda flumina locari ſolent: ideſt purganda. Gel. l. 11. c. 18.

Retarnatio, nis. Cicero. 5. Philipp. Bellum ex retardatione & mora.

Retardo, das, *Ritardare*, ἀνέχω, remoror, uel detineo. Ci. 10. Phil. Quem niſi in uia caducæ hæreditates retardaſſent, uolaſſe eum, non iter feciſſe, diceres. Idem 2. de Nat. deo. Stellarum motus tũ incitantur, tum retardantur. Ouid. 3. Triſt. eleg. 7. Sed uereor ne nunc meate fortuna retardet. Retardatus, partic. Suet. in Othon. Inundationibus Tiberis retardatus. Clau. 1. in Etr. Coegit Arte retardatam Veneri ſeruire iuuentam.

Retaxo, as, *Riprendere*, reprehendo. ſumitur enim pro ſuo ſimplici Taxare. Suet. in Vel. Mutianum nunquam retaxare ſuſtinuit.

Rete, is, *Rete*, δίκτυον, à rapiendo, uel a raritate, ut Varroni placet, eſt inſtrumentum quo feræ, uel piſces capiuntur. Virg. 3. ecl. Ego retia ſeruo. Apud antiquos legitur nominatiuus Retis tam maſcu. quàm fœm. gen. Varro. 3. de re ruſt. Intra retem aues ſunt. Plau. in Rud. Hoc, quod nunc fero in rete. Cice. de nat. Texere rete.

Retego, gis, *Scoprire, aprire*, ἀνακαλύπτω, quod tectum erat denudo, aperio. Vir. l. 1. Aen. Scelus omne retexit. Iuuen. Sat. 6. Retegãtur ſcrinia mœchæ. Hora. l. 3. Carm. Arcanum iocoſo Conſilium retegis Lyæo. Vir. l. 4. Aen. Vbi primos craſtinus ortus Extulerit Titan, radijsq; retexerit orbem. Retectus, cta, ctum, partic. Vir. libr 9. Aeneid. Iam rebus luce retectis. Catullus: Nudãtes retecta ueſte papillas.

Retendo, is, quod tenſum eſt, laxo. Oui. 3. Met. Pharetramq;, arcuſq; retentos. Idem 2. Met. Lentoſq; retendit Arcus.

Retentio, retinendi actus. Cic. Att. l. 13. Carneades προβολὴν, pugilis, & retentionem aurigæ ſimilem facit. Idem 4. Ac. Opinatione ſublata, ſequitur omnium aſſenſionum retentio.

Retento, as, *Ritentare*, frequent. ſæpe retineo. Plau. in Aſi. Cur me retentas. Interdum iterum retento. Oui. l. 1. Met. Verba intermiſſa retentat. C[illegible] de Diu. Retentare ſenſus hominum.

Rete[illegible] *Diſteſſere, disfar quello ch'è teſſuto*, ἀναλύω, ἀνυφαίνω, cõ

trarium

trarium eſt ſuo ſimplici:ſignificat enim, quod textum erat reddo non textum, Oui.3. Am.eleg.8. Tardaque nocturno tela retexta dolo. Penelopes telam retexere, prouerbio dicuntur, qui magno uel labore, uel ſumptu rem quampiam conficiunt, quam poſtea cogantur deſtruere. Tractum à Penelope Vlyſſis uxore, quæ cum tãtum temporis impetraſſet à procis, qui ſuæ pudicitiæ inſidiabantur, donec telam quantum forte præ manibus habebat, abſoluiſſet; quicquid inter diu texuiſſet, noctu retexebat. Eſt etiam Retexere, in contrarium mutare, expolire, emendare, uel potius rurſus texere, & redordiri quaſi aliam telam. Cice. 2. Phil. Retexo orationem illam. Martius Ciceroni: An, quod adoleſcens præſtiti, id nunc ætate præcipitata commonem, ac me ipſe retexam; Item diſſoluere, irritum facere. Cice.4. Ver. Omnia erant Metelli eiuſmodi, ut totam illius præturam retexere uideretur.

RETIACVLVM, li, *Reticella*, *δικτύον*, dimin. à reti. Plau. in Aſi. Venari retiaculo in medio mari.

RETIARIVS, rij, *Colui, che adopera la rete*, *δικτυφόρος*, alter ex gladiatoribus dicebatur in arena depugnantibus, quòd rete ſub ſcuto geſtaret, quo aduerſarium inuolueret: quem Mirmilonem & Gallum appellabant, à Gallicæ armaturæ genere. Hic in ſummo galeæ cono piſcis effigiem geſtabat, & in primo congreſſu ceſſim ibat, retiario ſemper inſequente, carmenque illud occinente: Non te peto, piſcem peto, quid me fugis Galle? Huius autem certaminis primum initium à Pittaco profectum exiſtimatur, qui aduerſus Phrinonem dimicaturus, reti occultæ ſub ſcuto allato, impediuit aduerſarium. Quinct. lib.6.cap.4. De Mirmillone, qui retiarium conſequebatur, nec feriebat: Viuum, inquit, capere uult.

RETICVLATVS, ta, tum, *Fatto in guiſa di rete*, *δικτυωτὸς*, factũ in modum retis: ut Structura reticulata, quæ figuram plagarum, quæ in retibus ſunt, imitatur. Pli.l.36.c.12. Feneſtræ reticulatæ, reticulis obiectis munitæ. Var.3.de re ruſt.c.7.

RETICVLVS, li, dimin. ab antiquo nominatiuo retis. Pli. lib.12. cap. 14. Adijcitur capiti reticulus, Var.l.3.cap.5. Pro pariete reticuli è neruis ſunt.

RETICVLVM, li, *Reticella, cordella da capo, cuffia, racchetta*, *δίκτυον*, dimin. à rete. Pli.l.31.c.5. Demiſſæ reticulis in mari concauæ è cera pilæ. Capitur & pro tegmine muliebris capitis. Iuuen. Saty.2. Reticulumq; comis auratum ingentibus implet. Eſt & Reticulũ ſacculus in modum retis, quo uiatores peculium, & panem geſtant. Horat. lib.1. Serm. Sat.1. Reticulum panis uænales inter onuſto Forte uehas humero. Eſt & Reticulum, faſcia quædam ad formam retis facta, quam faciei admouemus. Cic.5. Ver. Reticulum ad nares ſibi apponebat tenuiſſimo filo, minutiſſimis maculis, plenum roſæ. Accipitur præterea Reticulum, pro inſtrumẽto luſorio, quo pilam remittimus. Ouid.l.3.de ar. Reticuloq; pilæ leues fundantur aperto.

RETICEO, ces, cui, *Tacere*, *ἀποσιωπάω*, ſubticeo. Cice. 2. de Leg. Quoniam mihi ſermo eſt apud deos, nihil reticebo. Teren. in Heaut. Quicquid eſt, fac me ut ſciam. Ne retice. Cice.3. Offic. Neque enim id eſt celare, quicquid reticeas, ſed cum, quod tu ſcias, id ignorare emolumenti tui cauſa uelis eos, quorum intereſt ſcire.

RETICENTIA, tiæ, *ἀποσιώπησις*, cum id non dicitur, quod dici debuit. Cic.l.3. Offi. A iureconſultis etiam reticentiæ pœna conſtituta eſt. Pla. in Merc. Enecas me tua reticentia. Cice. 14. Phil. Veſtra uirtus nec obliuione eorum, qui ſunt, nec reticentia poſterorum inſepulta eſſe poterit.

RETINACVLA, *ἔχματα*, quibus aliquid retinetur: ut, Retinacula uitium, quibus uites religantur. Vir.l.1.Ge. Atque Amerina parant lentæ retinacula uiti. Retinacula nauium, funes, quibus naues alligantur continenti. Virg.4. Aene. Strictoque ferit retinacula ferro. Retinacula equorum, lora, ſeu habenæ, quibus equi reguntur. Idem l. 1. Geor. Fruſtra retinacula tendens Fertur equis auriga. Saluſt. Catil. Imperium facile ijs artibus retinetur, quibus initio partum eſt.

RETINEO, nes, *Ritenere*, *ἀναλαμβάνω*, *ἐπέχω*, remoror, detineo. Teren. in Eun. Id faciebat retinendi illius cauſa. Cice. ad Att. l.13. Niſi iam profecti ſunt, retinebis homines. Oui.1. de Art. Saucius arrepto piſcis retinetur ab hamo. Aliquando pro cohibeo, coerceo. Ter. in Ad. Pudore, ac liberalitate liberos retinere, ſatius eſſe credo, quàm metu. Aliquando pro ſuo ſimplici Tenere. Cice. 6. Ver. Siniſtra manu arcum retinebat. Retinere officium, eſt in officio manere. Ci. pro Clu. Neque in omnibus officijs retinendis diligentior eſſe quiſquam poteſt. Aliquando retrahere aliquem, ne cadat. Ter. in Heaut. Ah retine me obſecro. Retinens, tis. Cicero, ad Quin. F. lib.1. Homo ſui iuris dignitatiſq; retinens. Gel. lib. 10.cap.20. Saluſtius proprietatum in uerbis retinentiſſimus. Retentus, a, um. Cice. 1. Ver. Potamonem retentum eſſe à Verre in prouincia, cum tu decederes. Ouid.10. Met. Verbiſque dolore retentis.

RETONDEO, es, *Toſare*, *ἀνακείρω*, iterato tondeo: qua[illegible] nõnuquam etiam accipiatur pro tondeo. Plin.l.18.cap.17. Retonſarum etiam ſemel, certum eſt granum longius fieri. De ſegetibus.

RETONO, as, *Tonare a uicenda*, *ἀντιβροντάω*, *ἀντιέχω*, *ἀντηχέω*, contra tono, retono. Catullus? Fremitu loca retonent.

RETORQVEO, es, *ἀντιστρέφω*, reijcio. Ci. de Sen. Quo me proficiſcẽtem haud ſane quis facile retraxerit, nec tanquam pilam retorſerit: Nonnunquam retrorſum flecto. Cice. in Cati. Oculos ſæpius ad hanc urbem retorquens. Oui.3. Met. Caput in ſua terga retorſit. Vir.12. Aen. Currus Iuturna retorſit. Retortus, a, um. Hor.2. epiſt.1. Trahitur manibus regum fortuna retortis.

RETORREO, rui, ſtum, *Arroſtire*, *καταφρύγω*, *ἀναξηραίνω*, aduro, arefacio. Pli.l.13.c.8. Marceſcit non retoſtus furnis.

RETORRESCERE, retorridum fieri. Colum. libr. 3. cap. 3. Sata non ita enutriunt, ut ante conualeſcant, ac proſiliant, quam retorreſcant.

RETORRIDE. Plin. libe.17. cap.5. Terram demonſtrant frigidam retorride nata.

RETORRIDVS, da, dum, *κατακαυμένος*, ſolis calore exuſtus: ut, Retorrida zona, nimio ſolis calore ægre habitabilis. Arbor retorrida arefacta, deficiente alimento. Col.l.3. Idem l.2.c.2. Cacuminibus retorridæ frondis.

RETRACTATIO, recuſatio, tergiuerſatio. Ci. Att.l.2.

RETRACTO, ctas, *ἀναπραγματεύομαι*, denuo tracto, recognoſco. Ci. pro Mur. Tertius locus de criminibus ambitus à me retractandus: Col.l.4.c.27. Hæc poſt putationem retractanda ideſt denuo adminiſtranda. Hinc Retractatus, a, um, denuo tractatus. Quinct. l.2.c.4. Materiam rurſus retractatam ſcribere de integro. Retractatius opus, diligentius emendatum, multis locis ſecus, atque antea, tractatis. Cic. Att.l.16. Idem *σύνταγμα* miſi ad te retractatius, & quidem *ἀρχέτυπον* ipſum, crebris locis inculcatum & refectum. Aliquando renouare. Cice. Att.li.8. Omittamus hæc, ne augeamus dolorem retractando. Pro detractare, tergiuerſari. unde iuuencum retractantẽ uocat Col.l.2.c.2. qui iugũ ſubterfugit.

RETRAHO, is, xi, ctum, *Tirare in dietro*, *ἀνθέλκω*, retro traho. Cice. de Sen. Quo me proficiſcentem haud ſane quis facile retraxerit. Retractus, a, um, Ci.6. Phil. Vt retractus, non reuerſus uideretur. Retracti proprie dicuntur, qui inter fugiendum capti reducuntur. Saluſt. Catil. Ceparius ex fuga retractus erat.

RETRIBVO, *Rimunerare*, *ἀμείβω*, *ἀποδίδωμι*, remunero. Cice. pro Q. Roſc. Com. Fructum, quem meruerunt, retribuam.

RETRICES, cum, plurali tantum numero, aquæ nomen ſupra uiam Ardeatinam, inter ſecundum & tertium lapidem, qua irrigabantur horti infra uiam Ardeatinam, & Aſinariam uſque ad Latinam. Feſtus.

RETRIMENTVM, ti, *Feccia*, cuiuſlibet rei excrementum: ut, Retrimẽtum olei. i. amurca. Var.l.1. de re ruſt. cap.64. Amurca, qui eſt humor aquatilis, ac retrimentum. In animalib. quoque excrementa omnia, Retrimenta uocantur, à Celſo Recrementa. Macr.l.7. Aridiora retrimenta in aluum conuenire refert.

RETRO, *ὄπισθεν*, *ὀπίσω*, à tergo. Teren. in Heaut. Eſt mihi ultimis conclaue in ædibus quoddam retro. Ci.2. de Diuin. Tum ei deus præcepit, quid retro, atque à tergo fieret, ne laboraret. Interdum motum importat. Cic. lib.5. epiſt. Retro mihi ad Alpes iter incidit. Vir.4. Geor. Crudelia retro Fata uocant.

RETROAGO, gis, egi, actum, *Ritirare in dietro*, retrorſum ago. Plin. lib.7. cap. 44. Quos non honores, curruſq; illa uiolentia fortuna retroegit? Quinct. lib.11. cap.3. Cappillos à fronte contra naturam retroagere.

RETROEO, is, retrorſum eo. Plin. libr. 2. cap. 16. Retroire incipiunt ſtellæ.

RETROGRADIOR, deris, *Tornar indietro*, *ἀναποδίζω*, *ἀναστρέφω*, retrorſum gradior. Plin. lib. 2. cap. 15. Retrograduntur ad ſolem. Idem lib.8.c.15.

RETROGRADVS, a, um, *Retrogrado*, *παλινδρομος*, qđ retrorſum graditur: ut, Retrogradus exortus, apud Pli.2.c.17.

RETROCEDO, *ἀναποδίζω*, *ἀναχάζω*, retrogradior, retrorſum eo.

RETRORSVS, uel Retrorſum, *Indietro*, *εἰς τοὔμπαλιν*, retro uerſum. Hor. lib. 1. Carm. Retrorſum Vela dare. Plin. libr. 6. cap. 15. ab ea gente retrorſus ad Cyrum amnem produntur ducenta uiginti millia.

RETRORSVS, a, um, quod eſt à tergo. Pli.l.26.cap.9. Negat peſtem creſcere, quam nuda uirgo reſtinguat, atque ita retrorſa manu ter dicat. Apul. lib.2. de Aſi. Retrorſa reſpiciens ſubſtitit: ideſt retro conuerſa.

RETRVDO, is, pen. pro. *ἀναστέλλω*, *ἀνωθέω*, retrorſum trudo. Plau. in epi. Quaſi retrudere hominem me uis inuitum.

RETVNDO, *Ripercuotere*, *ἀμβλύνω*, repercutio, cuſpidem uel aciem alicuius rei hebeto. Plin. lib. 16. cap. 4. Citiſſime aſcias retundit. Gladios retundere, tranſlate, pro, uſum eorum uanum & irritum reddere. Ci. in Catil. Gladios in rem. diſtrictos retudimus. Mucronem ſtyli retundere, Cic. pro Clu. Improbitatem alicuius retundere, Quinct.l.6.c.4. Retuſus, a, um, Col.l.4. Quod euenit in retuſo & craſſo ferramento. Plin. li.37.c.13. Tanta differentia

eſt ut

eſt, ut aliæ ferro ſcalpi non poſſint, aliæ non niſi retuſo. Retuſum ingenium, hebes, minime acutum. Ci. 1. de Diu. Sunt partes quæ acuta ingenia gignant, aliæ, quæ retuſa. Ouid. 12. Met. Tela retuſa cadunt.

REVALESCO, is, *Riſanarſi*, ἀνἀρρώννυμαι, ad ſanitatem redeo. Gell. l. 16. c. 13. Quòd in eorum finibus ex capitali morbo reualuiſſet. Oui. epiſt. 20. Ne tamen ignores ope qua reualeſcere poſſis.

REVANESCO, ſcis, ἀφανίζομαι, iterum euaneſco. Ouid. 2. Am. el. 9. Cum bene pertæſum eſt, animiq; reuanuit ardor.

REVEHO, his, *Riportare*, ἀνακομίζω, refero. Pli. l. 12. c. 17. Ex Syria reuehunt ſtyracem. Stat. 2. Theb. Quæq; ipſe meo quæſita reuexi ſanguine. Liu. 7. Conſul reuectus ad prima ſigna? Cic. de Cla. Or. Ad ſuperiorem ætatem reuecti.

REVELLO, lis, *Eſtirpare*, ἀνασπάω, ἀποσπάω, ἀποῤῥήγνυμαι, abſtraho, auello, refigo. Cic. epi. l. 15. Tabulam, in qua ciuium nomina inciſa erant, reuelli iuſſit. Col. l. 8. c. 3. Boues cum ab opere diſiunxerit, manibus comprimat dorſum, & pellem reuellat, nec patiatur corpori adhærere. Ci. 6. Ver. Nec prius illam crucem, quæ fixa eſt ad portum, reuelliſtis, neque in profundum abieciſtis. Reulſus, a, um, partic. Vir. 9. Ge. Caput à ceruice reuulſum. Oui. 12. Met. Saxumq; è monte reuulſum Mittere conatur.

REVELO, as, pen. p. *Riuelare, diſcoprire*, ἀνακαλύπτω, ἀνακαλύπτω, contrarium eſt ſuo ſimplici Velo, quod tego ſignificat. Oui. l. 6. Faſt. ore releuato cum primum luce patebit.

REVENIO, is, ſecunda ſyll. corr. *Ritornare*, ἐπανήκω, redeo, reuertor. Plau. in Amph. Victis hoſtibus legiones reueniunt domum. Cic. 1. de Orat. Cum miles domum reueniſſet.

RE VERA, diuiſis dictionibus, uel Reuera, unica dictio, *In vero*, τῷ ὄντι, re ipſa, certe. Cic. pro Quin. Habet aduerſarium P. Quintius uerbo Sex. Neuium, re uera huius ætatis homines diſertiſſimos.

REVEREOR, eris, *Riuerire, honorare*, αἰδοῦμαι, ætate, ſapientia, uel dignitate antecedenti honorem defero. Ter. in Hec. Aduentum tuũ ambas Pamphile ſcio reuerituras. Ci. Att. Non ſimultatem reuereri meam. Ideſt, ſimultatem meam nihili facere? Cice. 2. de Inu. obſeruantia, per quam ætate, aut ſapientia, aut honore, aut aliqua dignitate antecedentes reueremur & colimus. Oui. 4. epiſt. I nũc & meriti lectum reuerere parentis. A quo reuerentia, ingenuus quidam pudor cum obſeruantia quadam coniunctus, qualis eſt minorum natu erga maiores, & plebeiorum erga magiſtratus. Cic. 1. Offi. Adhibenda quædam reuerentia aduerſus homines. Col. li. 11. c. 1. Magnitudo rei peperit reuerentiam diſcendi. Reuerens, qui alteri defert honorem. Plin. epiſt. 307. Reuerentiſſimum mei. Ouid. 1. Met. Reuerentior ulla deorum. Reuerenter, honorifice. Plin. epiſt. 151. Quam reuerenter, quàm fideliter amicos colat.

REVERSIO, Ci. 1. Phil. Exponam conſilium reuerſionis meæ.

REVERTOR, eris, deponens, & Reuerto, *Ritornare*, ἀναστρέφω, ομαι, ἐπαναστρέφω, redeo, quaſi retro uerto. Cice. pro Mur. Vnde cum honore diſceſſeris, eodem cum ignominia reuerti. Et libr. 2. Offi. Factus eſt alter eius ſiſtendi uas, ut, ſi ille non reuertiſſet, moriendum eſſet ipſi. Plau. in Aul. Ad te reuertor. Sciendũ, apud Ciceronem ſæpe inueniri Reuerto actiue, ſed uix aliter, quàm in præterito, aut in temporibus ab eo formatis. Reuertendi, Ouid. epiſt. 1. Neue reuertendi liber abeſſe uelis. Reuerſurus. 1. de Art. Pœna reuerſura eſt in caput iſta meum.

REVINCIO, is, xi, ctum, *Legare dietro*, ἀναδεσμεύω, retro uincio uel arcte ligo. Virg. 2. Aen. Ecce manus iuuenem interea poſt terga reuinctum. Cæſar. 7. Bel. Gal. Reuinciuntur introrſus. Ibidem: Anchoræ ferreis catenis reuinctæ. Prop. lib. 3. el. 14. Latus enſe reuincit.

REVINCO, is, uici, uictum, conuinco. Ci. pro Archia: Nunquam hic neque ſuo, neque amicorum iudicio reuincetur. Gel. l. 6. c. 2. Cũ in culpa reuicti ſunt, perfugiunt ad fati neceſſitatem.

REVIRESCO, is, *Rinuerdeggiare*, ἀναθάλλω, ad priſtinam uiriditatem reuertor. Col. l. 2. c. 1. Cum ſemel inuaſit ſenectus, nec reuireſcere, nec repubeſcere poteſt. Ouid. 2. Met. Læſasq; iubet reuireſcere ſiluas. Translate pro renaſcor. Cic. de Prouin. conſ. Impolitæ res, & acerbæ, quanquam ſunt abſciſſæ, tamen efferent ſe aliquando, & ad renouandum bellum reuireſcent.

REVISITO, freq. à Reuiſo. Plin. lib. 18. cap. 3. Nundinis urbem reuiſitabant.

REVISO, ſis, *Ritornar à vedere*, ἐπισκέπτομαι, redeo ut uideã. Ter. in An. Reuiſo quid agant. Pla. in Truc. Quando otium tibi ſit, me reuiſas. Dicimus etiam, Reuiſere ad aliquem. Gel. l. 13. c. 19. Cũ ualebo ab oculis, reuiſe ad me.

REVIVISCO, is, reuixi, *Tornar in vita, riſuſcitare*, ἀναβιῶ, ἀναβιώσκομαι, ad uitam redeo. Ci. 4. de Finib. Quid ſi reuiuiſcant Platonici illi? Cic. in Piſ. Autum ſuum reuixiſſe putat. Aliquando pro recreari. Ci. Att. Ciuitates, αὐτονομίαν adeptæ, reuixerũt. Idem in Phil. Senatus ad auctoritatis priſtinæ ſpem reuiuiſcit.

REVNCTOR, ris, dicitur is, cuius miniſterio utuntur medici, qui iatroleptice, ideſt unctoriam medicinam exercent. Pli. l. 29. c. 1.

REVOCO, as, *Riuocare, richiamare in dietro*, ἀνακαλοῦμαι, retrorſum uoco. Ter. in Phor. Reuocemus hominem. Salu. Sæpius uindicatũ eſt in eos, qui tardius reuocati prælio exceſſerant, quam qui ſigna reliquerant. Plau. in Cure. Poſtquam hæc mihi narrauit, ab illo reuocat me. Aliquando pro retraho. Cic. 2. de Leg. Quàm multos diuini ſupplicij metus à ſcelere reuocauit. Pro rurſus uocare. Ci. de Leg. agr. Quo prouocati à me uenire noluerunt, reuocati ſaltem reuertantur. Reuocare pedem, referre pedem: neque ſolum de ijs quæ pedes habent, uerum & de inanimatis dicitur, ut de fluminibus. Virg. 9. Aen. reuocatq; pedem Tiberinus ab alto. Reuocari item dicebantur anagnoſtæ, cum aliquid parum intellectum iubebantur repetere. Plin. Iun. Cæcilio: Memini quendam ex amicis, cum lector quædam pronunciaſſet perperam, reuocaſſe. Pro reducere. Cic. pro Clu. Tribunus pl. rem pene ad manus reuocaſſet. Pro inſtaurare. Suet. in Ner. Reuocauit & præmia coronarum. Reuocare ſe, eſt ſuperiorem ſententiam reuocare. Cic. 4. Ac. Reuocant ſe interdum. Reuocare ad uitam. Cice. Att. lib. 7. Caſſium Philotimi literæ ad uitam reuocarunt. Reuocatio, reuocandi actus. Cice. 13. Philip. Reuocationem à bello audire non poſſumus. Idem 3. Tuſc. Leuationem ægritudinis in duabus rebus ponit, auocatione à cogitanda moleſtia, & reuocatione ad contemplandas uoluptates. Reuocamen, nis, idem quòd reuocatio. Ouid. 1. Faſt. Accipio reuocamen, at Reuocabilis, le, quod poteſt reuocari. Ouid. 6. Metam. Reuocabile telum non fuit.

REVOLO, *Volar in dietro*, ἀναπέτομαι, retro uolo. Cice. l. 3. de Nat. de. Var. 3. de re ruſt. c. 5. De illo genere ſunt turdi aduentitio, ac quotannis trans mare in Italiam aduolant circiter æquinoctium autumnale, & eodem reuolant ad æquinoctium uernum. Virg. 1. Ge. Celeres reuolant ex æquore mergi.

REVOLVBILIS, le. Ouid. in Ibin. Cui tradas reuolubile pondus.

REVOLVO, is, ere, *Riuolgere, uolger ſozzopra*, ἀνακυλίω, iterum ſiue retrorſum uoluo: ut, Reuoluere libros, iterum atque iterum euoluere. Liu. 34. Tuas aduerſus te Origines reuoluam. Vir. 10. Aen. Iterumque reuoluere caſus Da pater Iliacos Teucris. Cic. Attic. l. 13. Euoluor idem eodem in Tuſculanum. Idem. 4. Acad. Imprudens eò, quò minime uult, reuoluitur. Reuolutus, a, um, redactus. Liu. 4. Reuolutus ad diſpenſationem inopiæ. Reuolutus apertus. Vir. 10. Aen. Reuoluta ruebat Matura iam luce dies.

REVOMO, is, pen. cor. ἀνάγω, euomo. Vir. 5. Aen. Et ſalſos ridens reuomentem pectore fluctus. Pli. l. 10. c. 72. Dracones, auibus deuoratis ſolidis, plumas, & oſſa reuomunt.

REVS, rei, *Reo, colpeuole cattiuo*, ὑπόδικος, ὁ διωκόμενος, dicitur quiſquis in litem adducitur, etiam ſi nihil admiſerit: cui opponitur Actor, qui reum in iudicium uocat. Cic. l. 2. de Or. Reos appello non modo eos, qui arguuntur, ſed omnes, de quorum re diſceptatur. Vnde à re dicitur Reus, quòd rei alicui obnoxius ſit: uel à re quam promiſit. Reum fieri (ut Aſcon. inquit) nihil aliud eſt, niſi apud prætorem legibus interrogari. com enim in ius uentum eſſet, dicebat apud prætorem accuſator reo. Aio te (uerbi gratia) Siculos ſpoliaſſe. Si tacuiſſet, lis ei æſtimabatur, ut uicto: ſi negaſſet, petebat à magiſtratu diem accuſator inquirendorum criminum, & inſtruebatur accuſatio. Hactenus Aſcon. Reus agitur, qui accuſatur: reus peragitur, qui damnatur. Plin. Iunior: Dum ille peragitur reus, ſedimus. Iureconſultus: peregiſſe reum non alias qui uidetur, niſi condemnauerit. Reus ſtipulandi, dicitur is, cui ſtipulatur: Reus promittendi, qui promittit. Auctor utriuſque eſt. Modeſtin. l. 1. ff. de duobus reis conſtit. Reus uoti, dicitur is, qui ſuſcepto uoto ſe numinibus obligat. Vir. 5. Aen. Candentem in littore taurum Conſtituam ante aras uoti reus.

REVVLSIO, nis, ἀπόσπασμα, Plin. libr. 13. cap. 12. Vnius ſchedæ reuulſione.

REX, regis, *Re*, βασιλεύς, qui regioni cuipiam legitime imperat: idque ſibi licere exiſtimat, quod legibus permittitur: à qua norma ſiquis uel minimum deflexerit, iam non regis, ſed tyranni nomen meretur. Hinc regiones dictæ uidentur, quòd ſingulæ ſingulis parerent regibus: à quibus & regna appellantur. Dici tamen & reges poſſunt, qui unius tantum urbis imperium habeant. ſic principio reges Romanorum dicti, quibus imperium urbis permittebatur. Ci. 2. Off. Mihi non apud Medos ſolum, ut ait Herodotus, ſed etiam apud maiores noſtros iuſtitiæ fruendæ cauſa uidentur olim bene morati reges conſtituti. Idem 3. de fin. Rectius appellabitur rex, quàm Tarquinius, qui nec ſe, nec ſuos regere potuit. Virg. 1. Aen. Diuum pater atque hominum rex. Hor. 2. Ser. Sat. 3. Hæc magnos formula reges Excepto ſapiente tenet. Reges item à tenuioribus per aſſentationem appellabantur potentiores, ditioresque, quos illi ſibi alterius ue commodi gratia obſeruabant. Mart. libr. 6. Qui rex eſt, regem Maxime non habeat. Col. in Præf. lib. 1.

R ANTE H

RHAETIA, æ, Ῥαιτία, Stephano, Europæ regio, quæ, ut lib. 2. Pto. refert, ab occaſu limites habet montem Adulam, & fontes Danubij, & Rheni: ab ortu Lycum fluuiũ, qui in Danubiũ exit, & Rhætiam à Vindelicia diuidit: à Septentrione Danubium: a Meri-

de Alpibus terminatur ſupra Galliam ciſalpinam. Diuiditur hodie Rhætia in duas partes, ſuperiorem & inferiorem. Superior Rhætia appellatur totus ille tractus, qui ab Heluetiorum finibus initium ſumens, bonam Galliæ Ciſalpinæ partem ad Larium uſque lacum occupat. huius tractus incolæ uulgo Griſones appellantur. Inferior à Lyco amne, qui hanc à ſuperiore diuidit, ſumit principium & uſque ad Aenum fluuium porrigitur, qui Rhætiæ & Norici terminus eſt. hanc hodie incolunt Boioarij.

RHAMNES, ſiue Rhamnenſes, equites Romani, erant, uel una ex Romanis tribubus. Acron: Rhamnes, Luceres, Tatienſes, Romanæ tribus erant, uel, ut uerius, equites. Var. lib. 4. de lin. lat. Ager Romanus primum diuiſus in partes tres: à quo tribus appellatæ, Tatienſium, Rhamnium, Lucerum, ut ait Ennius. Tatienſes à Tatio, Rhamnenſes à Romulo, Luceres, ut ait Iunius, à Lucumone.

RHAMNVSIA, indignationis dea, quam Græci Νέμεσιν uocant: quę ab ijs pœnas repetere exiſtimabatur, qui præſentibus bonis ſe indignos præbuiſſent. idcirco autem Rhamnuſia dicta, quod eius ſimulacrum pulcherrimum Rhamnunte (is Atticæ uicus eſt) coleretur. Ouid. lib. 5. de Tri. Exiget at dignas ultris Rhamnuſia pœnas.

RHEDA, rhedæ, ζεῦγος, genus leuiculi currus, in quo geſtabantur nobiliores in uillas ſuas. Quinct. Gallicum uocabulum eſſe docet, eiuſdem fere ſignificationis, cuius eſt apud Latinos carruca. Cice. Att. lib. 5. Hanc epiſtolam dictaui ſedens in rheda. Vnde rhedarius auriga, rectorq; ipſius rhedæ. Ci. pro Mil. Aduerſi rhedarium occidunt.

RHEDARIVS, ut rhedarius mulus, rhedam ducens. Varr. 3. de re ruſt. cap. 17.

RHEGIVM, ῥήγιον, Steph. extremum agri Brutij oppidum, cui Græci nomen dedere à fractura, quòd ibi Sicilia ab Italia credatur eſſe auulſa, ῥήγνυμι enim Græcis rumpere. Incolæ Rhegyni. Regium ſine aſpiratione, Ciſalpinæ Galliæ oppidum, non longe à Parma & Mutina, à Lepido inſtauratum: quod & Regium Lepidi ad differentiam alterius dicitur: à quo Regienſes.

RHENONES, ueſtes, ex ouium præcipue, & caprarum pellibus confectæ, quæ uox à Græcis fluxiſſe putatur, qui oues ῥῆνας, appellant. quanquam non deſunt, qui à Rheno fluuio nomen ſumpſiſſe exiſtiment: quòd Rhenani populi hiſce peculiariter utebantur. Cæſar enim Com. 6. ſcribit Germanos uti paruis rhenonum tegmentis.

RHENVS, rheni, ῥῆνος, & Rhenum, utroque modo, fluuius Germaniam à Gallia dirimens, qui de iugo Rheticarum Alpium defluens, circa Batauorum fines in tria cornua diuiditur: quæ teſte Altamero in Tacitum, & Glareano in Cæſarem, à Germanis hodie nominãtur Lecca, Vualis, & Iſela: quorum poſtremum olim non erat: ſed à Druſo, aduerſus Germanos bellum gerente, ducta foſſa à Rheno ad mare, effectum eſt, ut munimentum eſſet aduerſus incurſus barbarorum. quare mirum non eſt, ſi tertium hoc oſtium Virgilio fuerit ignotum, qui Rhenum uocat bicornem, quaſi duo hoſtia habentem. Ci. in Piſ. Rheni foſſa gurgitibus illis redundans. Hor. de Arte. Rhenum protulit in neut. gen. cum ait: Aut flumen Rhenum, aut pluuius deſcribitur arcus.

RHESVS, Thraciæ rex, qui cum Troianis aduerſus Græcos auxilio ueniſſet, ab Vlyſſe & Diomede interfectus. Hom. l. 10. Il. Eſt & Rheſus, Troadis fluuius. Stra. l. 13.

RHETOR, *Retore, colui che inſegna l'arte oratoria*, ῥήτωρ, qui artem oratoriam docet: differtq; ab Oratore, quod Orator ſit, qui in iudicijs, & concionibus cauſas agit: Rhetor, qui rhethoricen profitetur. Declamator, qui aut docendi alios aut exercendi ſe gratia fictam cauſam agit, ut in ueris poſtea cauſis ſit exercitatior. Cice. Q. Fr. Pæonius Rhetor, homo, opinor, ualde exercitatus. Idem 4. Phil. Quaſi Rhetor ille te diſertum facere potuiſſet. Apud Græcos tamen Rhetores etiam dicuntur, qui apud Latinos Oratores: nec mirum, cum ab eloquendo Rhetores dicti ſint, teſte Ci. 2. de Orat.

RHETORICA, rum, *Retorica.* ῥητορικὰ τὰ, libri de Rhetorica conſcripti. Ci. de Fato: Mihi ueſtra Rhetorica ſatis nota ſunt.

RHETORICA, cæ, ſiue Rhetorice, ces, ipſa recte dicẽdi ars, ſiue exercitatio. Cic. 2. de Fin. Zeno omnem uim loquendi in duas partes tributam eſſe dicebat: rhetoricam palmæ, dialecticam pugno ſimilem eſſe: quod latius loquerentur rhetores, Dialectici autem compreſſius. Quinct. lib. 2. cap. 15. Rhetoricem eſſe bene dicendi ſcientiam.

RHETORICAE, ῥητορικῶς, Ci. de Cla. Orat. Hanc mortem rhetorice, & tragice ornare potuerunt.

RHETORICI, orum, ſubſtantiuum generis maſculini, *Libri di rhetorica*, libri de rhetorica ſcripti. Quinct. lib. 3. c. 1. Poſt quem tacere modeſtiſſimum foret, niſi & rhetoricos ſuos ipſe adoleſcenti ſibi elapſos diceret. Idem in numero quoque ſingulari uſus eſt lib. 3. cap. 1. Ciceronis quoque rhetorico primo manifeſtum eſt. Et rurſus c. 8. Nec me fallit, in primo Ciceronis rhetorico aliam eſſe loci negocialis interpretationem.

RHETORICOR, aris, *Parlar à guiſa di retore*, ῥητορεύω, Rhetorũ more loquor. Hierony. contra Helui.

RHETORICVS, ca, cum, *Appartenente alla Retorica*, quod ad rhetorẽ, ſiue rhetoricen pertinet. Ci. 2. de Orat. Rhetorici libri, More rhetorico loqui. 1. de Or. Ars rhetorica. 4. de Finibus.

RHETORISSO, as, ῥητορίζω, rhetorice loquor. Nonius.

RHEVMA, atis, fluxio humoris, à cerebro in partem aliquam decumbens, à ῥέω fluo. Horatius. Qui rheumata curant.

RHEVMATICVS, qui rheumate, ſiue fluxione laborat. Plin. lib. 29. cap. 6.

RHINOCEROS, otis, ῥινόκερως, animal quadrupes, habens in nare unum cornu: unde hominem ſagacem & prudentem naſum rhinocerotis habere dicimus. Mart. l. 1. Et pueri naſum rhinocerotis habent. Rhinoceros (inquit Plin. 8. c. 20.) genitus hoſtis elephanto: cornu ad ſaxa limato præparat ſe pugnæ, in dimicatione aluum maxime petens, quam ſcit ſuis ictibus peruiam eſſe. Solinus dicit repandum eſſe, id eſt, recuruum eius cornu, & attritum cautibus in mucronem excitari: pugnareq; cum elephantibus longitudine parem, breuiorem cruribus. Pauſanias affirmat rhinocerota duo habere cornua, alterum inſigni magnitudine ex naribus extans, alterum quod ſuperne erumpit exiguum quidem, ſed ualidiſſimum. Feſtus, Rhinocerota quidam putant eſſe bouem Aegyptium. Compoſitum nomen à ῥὶν ῥινὸς, quod naſum ſignificat, & κέρας cornu. Mar. lib. 14. rhinocerotem figurare poſuit pro gutto ex rhinocerotis cornu confecto: quo oleum in balneis lotorũ corporibus guttatim ſolet inſtillari.

RHIPHAEI montes, montes Septentrionales Scythiæ. Pli. l. 4. c. 12. Græci hoc nomen in ſecunda ſyllaba non aſpirant, quod ἀπὸ τῆς ῥιπάδος, id eſt, à flatuum ui deductum putent: quòd ibi uehementiſſimi eſſe dicantur Boreæ flatus. Latini tenuem mutant in aſpiratam, ad differentiam Riphæorum montium, teſte Seruio, qui in Arcadia collocantur.

RHYTHMICVS, a, um. Cic. 3. de Orat.

RHODANVS, pen. cor. ῥοδανὸς, fluuius Galliæ rapidiſſimus, à Rhoda Rhodiorum oppido, ut ait. Plin. l. 3. c. 4. Hierony. in Commẽ. Epiſtolæ ad Galat. Rhodam Rhodiorum coloni locauerunt: unde amnis Rhodanus nomen accepit. Naſcitur in alpibus, quæ Italiam à Gallia diuidunt, non longe à fontibus Rheni & Danubij. Fertur per Lemanum lacum & uerſus Occidentem, per Galliam fluens, Ararim apud Lugdunum ſuſcipit. inde ad Meridiem conuerſus, & Iſaram, Druentiamque ſuſcipiens, apud Heracleam uno oſtio, & paulo ulterius duobus alijs in mare Tyrrhenum irrumpit.

RHODOPE, ῥοδόπη, mons Traciæ, à Rhodope Thracum regina in hunc montem (ut Oui. fabulatur) conuerſa: uel (ut alijs placet) ibi ſepulta. Vel à Rhodope Strymonis amnis filia, ex qua Neptunus Athon gigantem genuit, qui & ipſe monti nomen dedit. Corripit autem Rhodope in hac ſignificatione pen. ſyllabam. Virgil. 8. eclo. Duris in cotibus illum Iſmarus, aut Rhodope, aut extremi Garamantes. A Rhodope pro monte Thraciæ fit adiectiuum Rhodopeius, a, um, ut Rhodopeius Orpheus, Apud Ouid. 10. Met.

RHODOS, ῥόδος, inſula nobiliſſima in mari Carpathio, Cariæ adiacens, ambitu. CXX. M. paſſuum urbem habens eiuſdem nominis, quæ toti inſulæ nomen fecit, cum antea Ophiuſa, Aſteria, Aethræa, alijsq; plurimis nominibus fuerit appellata. Vrbem autem ipſam Rhodum dictam uolunt, ſiue à Rhodia puella, ab Apolline adamata, ut fabulatur Diodor. l. 6. ſiue ab eo quod capulo roſæ illic inuento ſit ædificata. Ea portubus olim & uijs, & mœnibus, & reliquis ornamentis tantopere ceteras ſuperauit, ut nulla putaretur æqualis: legum præſtantia, & naualis rei peritia adeo ualuit, ut annis multis maris imperio potiretur, & piratarum latrocinia ſuſtulerit. Hæc inſula inter Aſiaticas inſulas tertia numeratur. nam Lesbus & Cyprus maiores habentur. ab Horatio Clara Rhodos uocatur. nam, ut Solinus auctor eſt, nunquam dies ita nubilus eſt, ut ſol in hac inſula non conſpiciatur. Aurum Rhodi pluiſſe ob felicitatem inſulæ cecinit Pindarus. In ea fuit admirandæ magnitudinis Coloſſus, à quo poſtea Rhodij appellati ſunt Coloſſenſes, ad quos Apoſtolus epiſtolam ſcripſit. Hinc Rhodiacus, Rhodienſis, Rhodius.

RHOMBVS, bi, ῥόμβος, Græca uox ſignificans figuram quadrilaterã, cuius latera omnia ſunt æqualia, anguli uero obliqui. utebantur eo maleficæ mulieres ad deducendam Lunam, tortis filis confecto. Oui. 1. Am. Quid torto concita rhombo. Licia? Mar. l. 9. Quæ nunc Theſſalico Lunam deducere rhombo. Prop. l. 2. Deficiunt magico torti ſub carmine rhombi. Item Rombus eſt machinula illa, quam uertẽdo mulieres tramam ad lanificium nent. Eſt item Rhombus piſcis plani genus, à figura dictum. Iuue. Sat. 4. Incidit Adriaci ſpatium admirabile rhombi.

RHOMPHEA, ῥομφαία, teli longioris genus. Val. Fla. l. 6. Arg. pen. ſyllab. corripuit, abiecta uocali prępoſitiua. Nec ferro breuior, nec rhomphæa ligno.

Rhonchus, *Rinchezziamento*, ῥέγχος, ſonus, quem edunt ſtertentes: à ῥέγχω, ſterto tranſlate accipitur pro irriſione. Mar. l. 1. Maiores nuſquam rhonchi. Hinc Rhonchiſſo, as, ſterto. Plaut. Dum dormit, rhonchiſſat. Et Rhonchiſonus adiect. quod rhonchorum ſonum imitatur. Sidonius: Nec nos rhonchiſono rhinocerote notat.

Rhythmus, mi, *Harmonia*, ῥυθμὸς, Latine numerus, harmonia. Quin. l. 9. c. 4. Sunt numeri rhythmi, qui neque finem habent certum, nec ullam in contextu uarietatem. Diomedes, Rhythmus eſt uerſus imago modulata, ſeruans numerum ſyllabarum, poſitionem ſæpe ſublationemq; continens. Differt à metro, quia têporum, ſyllabarum, pedumq; congruentia in infinitum multiplicatur, ac profluit. Hinc Rhythmicus, rhythmorum concinnator. Cic. 3. de Or. Nec ſunt hæc rhythmicorum, ac muſicorum acerrima norma dirigenda.

Rhytion, ῥυτὶς, uaſis genus, Lunari ſpecie. Mar. l. 2.

R ANTE I

Rica, μίτρα, ueli genus erat, à ritu dictum teſte Var. li. 4. de Ling. Lat. quòd eo mulieres Romano ritu ſacrificantes, caput uelabãt. Ricæ (inquit Feſtus) palliola erant, ad uſum capitis facta. Idem paulo poſt, ex Granij ſententia cingulum capitis interpretatur, quo procincta Flaminica ſolet redimiri. Et alibi: Rica eſt quadratum ueſtimentum, fimbriatum & purpureum, quo pro palliolo, ſeu uitta utebantur Flaminicæ. Alij dicunt, quòd ex lana fiat ſuccida alba, quod conficiunt uirgines ingenuæ, patrimæ, matrimæ, ciues, & inficiũt cæruleo colore. Hæc Feſt. Pla. in Epid. Supparum, aut ſubminiam, ricam, baſilicum, aut exoticum. Nonius Ricam ſudarium interpretatur. Dimin. Eſt Ricula, quod legitur apud Feſtum.

Ricinus, & Ricinum, uel, ut quidam malunt, Recinum, τριβώνιον, dicitur à reijciendo, ueſtis antiquiſſima quadrata (ut inquit Varro) cuius mediam partem retrorſum iaciebant, unde Riciniati mimi. Ser. in l. 1. Aen. Ricinus dicitur ab eo, quòd poſt tergum reijcitur. Feſtus: Ricinum eſt omne ueſtimentum quadratum. Apud Cic. 2. de Legibus legitur Ricinium per quatuor ſyllabas: Extenuatio (inquit) ſumptu tribus ricinijs, & uinculis purpuræ, & decem tibicinibus. Eſt & Ricinus, κρότων, genus uermis canum boumq; aures acerrime infeſtans. Varr. 2. de re ruſti. ca. 9. Quidam nucibus Græcis in aqua tritis perungunt catulorum aures, quod ricini ſoleant eas exulcerare. Ab huius animalis ſimilitudine Ricinus dicitur frutex, aut herba inſtar arboris, κρότων, grana ferens ricinis animalibus ſimilia: quam Dioſc. arboroſum fruticem eſſe dicit, ſimilem ficui, ſed minorem, folia habentem ſimilia platano, ſed maiora, lęuia, & nigriora, ex qua exprimitur oleũ Ricinum. Vulgus Palmam Chriſti appellat.

Rictus, us, *Ceffo, moſtaccio*, σίαγων, non ſolum hiatum ſignificat, unde uerba exeunt, ſed totam illam partem circa ipſum hiatum, quæ in homine ridente, uel alio modo os torquente, lineis quibuſdã terminatur, ut maxime ſunt labia. Budæus: Rictus, eſt oris diſtentio, qualis eſſe ſolet in ridentibus. Mart. l. 3. Cum comparata rictibus tuis ora Niliacus habeat crocodilus anguſta. Contrahere rictum, eorum eſt, qui mœſti, aut meditabundi ſunt. Putatur & Rictus eſſe figura in ore ad tempus aliquo modo contracta, uel producta, uel inuerſa, uel extenſa, quæ paulo poſt reddiura ſit naturalem formam. Eſt, & communis tam beluis, quàm hominibus. Diducere rictum, eſt ad hilaritatem impellere. Horatius: Ergo non ſatis eſt riſu diducere rictum. Aliquando Diducere rictum, eſt os aperire. Iuue. Sat. 10. Ipſe ad conſpectum cœnæ diducere rictum Contentus. Ponitur aliquando Rictus pro minaci habitu oris. Ci. Ver. 6. de Herculis ſtatua: Vſque eo iudices, ut rictus eius, ac mentum paulo ſit attritius. Dicimus & Rictum neu. ge. Lucr. lib. 5. Irritata canum cum primum magna moloſſum Mollia ricta fremunt duros nudantia dentes. Aliquando accipitur pro roſtro. Vnde nonnulli à Græcis deductum uolunt, apud quos ῥύγχος, roſtrum dicitur. Veriſimilius tamen eſt à Latino uerbo Ringo, deriuari.

Rideo, rides, riſi, riſum, *Ridere*, γελάω, μειδιάω, modo abſolute ponitur ſine caſu. Gel. l. 1. Rex, quaſi anus ætate deſiperet, riſit. Ci. 5. de Fin. M. Craſſus, quem ſemel ait in uita riſiſſe Lucilius. Modo datiuum admittit, pro arrideo. Rideo tibi Vir. 5. Aen. Riſit pater optimus olli. Cum autem accuſatiuum habet, ſignificat derideo. Ter. in Ad. Rideo hunc. Ci. de Aruſp. reſp. Cum riſeritis impudẽtiam hominis. Oui. 2. Faſto. Ridet amatorem Lyda puella ſuum. Transfertur & ad plantas, quæ ridere dicuntur, cum colores amœnitate ſpectantium oculos oblectant. Virg. 4. Ecl. Miſtaq; ridenti colocaſia fundet acantho.

Ridibundus, Plau. in Epi. Illam ridibundam, atque hilarem huc adduxit. Ridendus, ideſt deridendus. Hor. 1. epi. 1. Peccet ad extremum ridendus.

Ridica, æ, p. c. χάρακες, pedamenta uinearum, quæ è quercu, & iunipero ſolent fieri optima. Var. l. 1. de re ruſt. c. 8. Col. l. 4. c. 12. Pedamentum uinearum, inquit Budæus, aut eſt fiſſile, ut ridica: aut eſt teres, ut palus.

Ridicularius, qui riſum exciat: & Ridicularia, ridicula. Plau. in Aſi. Mitte ridicularia. Gel. l. 4. c. 20. Cauillator, & nimis ridicularius, id eſt, riſum excitandi ſtudioſior, quam conueniret. inde, ridicularia fundere, dixit Cato cenſorius. Macrobius lib. ij.

Ridicule, Ci. 2. de Or. Ridicule, ac facete.

Ridiculum, li, ſubſt. *Coſa da ridere*, τὸ γελοίαστον, τὸ γελοῖον, dictũ, factumue riſum excitans. Ci. l. 2. de Or. Sæpe ſententioſe ridicula dicuntur. Pla. in Stich. Me meum obtẽturum ridiculis meis. Hinc Gel. l. 17. c. 1. formauit compoſitum, Deridiculum: Facere eos deridiculum, quòd perinde Cœlio formam criminis darẽt, quaſi arbitrium eius fuiſſet, quali forma naſceretur. Plau. in Amph. Loco illa dixeram, ridiculi cauſa. Teren. in Heau. Ridiculum eſt, iſtuc me admonere.

Ridiculus, a, um, *Ridicolo*, καταγέλαστος, qui alijs riſui eſt. Iuuen. Nil habet infelix paupertas durius in ſe, Quàm quòd ridiculos homines facit. Interdum pro ſcurra, ideſt, riſus concitatore. Cic. Att. Facie magis, quàm facetijs, ridiculus. Idem alibi: C. Steinius, homo impurus, ſed admodum ridiculus. Iocos ridiculos. Pla. in Stich.

Rigeo, ges, gui, *Eſſer freddo, eſſer aſpro, eſſer duro*, ῥιγόω, πήγνυμαι, frigeo, uel durus & inflexilis ſum præ frigore. Cice. 5. Tuſc. Partes incultas, quòd aut frigore rigeant, aut urãtur calore. Pli. l. 6. c. 13. Aſiæ magna portio oppoſita Septentrioni, iniuria ſyderis rigentis, uaſtas ſolitudines habet. Tranſlate capitur pro indurari: quoniam quæ frigent, horrent, & indureſcũt. Vir. l. 2. Geor. Veſteſq; rigeſcunt. Vbi Seruius: Durantur: ut frangi potius, quàm ſcindi poſſe uideantur. Rigere gelu. Liu. l. 21. Mar. lib. 1. Rigentes oculi apud Plinium, qui non circumaguntur. Rigens corpus, nullo modo flexum. Quinct.

Rigidus, a, um, *Rigido, freſcho, aſpro*, πεπηγὼς, κρυερὸς, frigidus uel durus præ frigore. Vir. 2. Geor. Tellurem Borea rigidam ſpirante moueri. Aliquando pro duro. Vir. 6. Ecl. Tum rigidas motare cacumina quercus. Tranſlate pro ſeuero, & crudeli. Pli. epi. 74. Sententiam Macri, ut rigidam, duramque, reprehenderunt. Mar. l. 10. Nec dorcas rigido fugax leoni. Rigida caligo. Ci. 1. Tuſc. Ibi rigida conſtat caligo inferum. Rigida innocentia. Liui. 39. Inuicti à cupiditatibus animi, & rigidæ innocentiæ.

Rigatio, Colum. lib. 11. cap. 3. Quòd rigationem miniſtrari non expediat.

Rigo, as, *Adacquare, inacquare*, ὑδρεύω, βρέχω, madefacio, humorem aſpergo, adaquo. Ci. de Diuin. Quæ paruos Mauortis ſanguine natos, Vberibus grauidis uitali rore rigabat. Plin. l. 22. ca. 21. Rigatur arbor gelidis fontibus. Ouid. 2. de Ponto. el. 1. Iuppiter utilibus quoties rigat imbribus agros. Virg. 11. Aen. Calido rigat ora cerebro. Idem 12. Aen. Sparſo late rigat arma cruore.

Rigor, ris, ῥῖγος, modo pro frigore uehementi. Pli. epiſt. 161. Rigor aquæ certauerit niuibus. Col. l. 9. c. 14. Recentiſſimi rigoris aqua. Modo pro duritie. Vir. 1. Ge. Tum ferri rigor, atque argutæ lamina ſerræ. Tranſumitur & ad alia: ut rigor naturæ, ſeueritas. Pli. l. 7. c. 19. Exit hic animi tenor aliquando in rigorem quendam, toruitatemq; naturæ. Rigor orationis, tenor quidam perpetuo ſui ſimilis. Quinct. l. 9. c. 3. Oratio habeat rectam quandam uelut faciem, quæ ſtupere immobili rigore non debeat.

Riguus, a, um, *Che ſi puo adacquare*, κατάῤῥυτος, irriguus, quod rigari facile poteſt. Col. l. 2. cap. 17. de pratis loquens: Eius duo genera: quorum alterum ſiccaneum, alterum riguum: ſiccaneum, quod rigari nunquam, aut non facile poteſt: riguum, quod facile. Oui. 8. Met. Riguo collegerat horto. Aliquando pro eo, quod irrigandi uim habet. Vir. 2. Rigui placeant in uallibus amnes.

Rima, æ, *Feſſura*, χαραδραί, proprie fiſſura dicitur in tabulis male iunctis. quanquam etiam generalius accipitur, ut fiſſuræ omnes Rimæ dicantur, & Rimas agere quæcunque finduntur. Cice. Att. lib. 14. Tabernæ mihi duæ corruerunt, reliquæ rimas agunt. Virg. 1. Aen. Laxis laterum compagibus omnes Accipiunt inimicũ imbrem, rimiſq; fatiſcunt. Ter. Eun. Plenus rimarum ſum, hac atq; illac perfluo. Inuenire rimam, dicitur in tergiuerſatores, qui nulla in cauſa tot fidei uinculis poſſunt aſtringi, quin, quo elabantur, aliquid inueniant. Pla. Caſ. Vxor hanc inuenit rimam. Rimas explere dicuntur oratores, cum uerba inferciunt, ut pleniorem orationem faciant. Cic. in Or. Neque inferciens uerba quaſi rimas expleat. Carminum item rimas explere dicuntur uerſificatores, qui tibicinibus paſſim inſertis, carminis hiatum ſupplent. Diminutiuum Rimula.

Rimor, aris, *Cercar bene*, ἰχνεύω, diligenter quæro, ſcrutor, quaſi rimulas quaſque perquiro. tractum ab auibus, quæ eſcam inquirunt in terræ rimis. Virg. lib. 1. Geor. Dulcibus in ſtagnis rimantur prata Cayſtri. Ideſt, cibum per omnes rimas terræ perquirunt. Cice. 1. de Diui. Id quoque rimatur, quantum poteſt. Silius lib. 8. Quod ſit rimabere ſolers Armorum genus. Rimari tecur epulis. Virg. 6. Aen. de Tytio, Rimaturque epulis. Interdum ſcindere, quaſi in Rimas agere. Idem. 3. Geor. raſtris terram rimantur.

Rimosus, ſa, ſum, *Pieno di feſſure*, χαραδριώδης, rimis plenũ. Colum.

lib.1.c.5. Fiſſum, rimoſumq;. Virg.6. Aen. Gemuit ſub pondere cymba Sutilis, & multam accepit rimoſa paludem.

Ringo, is, xi, rictum, Ringor deponens, *Torcer la bocca*, τὴν ῥῖνα στρέφω, ſεσηρέναι, os torqueo: quod canes faciunt, cum latraturi ſunt, uel cum ex ira in rugas diducunt os. Hinc Ringi, pro iraſci, indignari. Ter. in Phor. Ille ringitur, tu rides. Dicitur autem Ringi, à narium tortura. nam ῥὶν naris: ut ſit Ringi, quaſi narem agi, ideſt, torqueri.

Ripa, æ, *Riua, riuiera*, παραποτάμιον, ὄχθη, crepido, ſiue labrum amnis, ideſt, terræ extrema ora, quæ utroque flumine alluitur. Proprie enim fluminum & torrentium ripæ dicuntur, ut littora maris. Oui.1. Met. Pro ripis littora pulſant. Cæſ.6. Bel. Gal. Difficili tráſitu flumen, ripiſq; præruptis. Inuenitur tamen Ripa etiam de mari dici. Pli. l.9.c.15. Thynni dextra ripa intrant, læua exeunt. Diminutiuum Ripula. Cic. Att. l. 3. Hæc τοπογραφία ripulæ uidetur habitura celerem ſatietatem. Hinc Riparius, a, um, quod in ripis habitat. Pli. l. 34.c.4. Ripariæ uolucres.

Riparia, auis, quæ in ripis habitat. Pli. l.30.

Riscus, riſci, ciſtula, interprete Donato, pelle contecta. Seruius uero ait, eſſe feneſtram paruam in pariete. Teren. in Eun. Ciſtellam domo effer. P. ubi ſita eſt? T. in riſco.

Risio, riſus. Pla. in Stich. Quot uoluptates fero, quot riſiones?

Risus, huius, ſus, *Riſo, riſaglia*, γέλως, ridendi actus. Pla. in Mil. Nequeo riſu meo moderarier. Tenere riſum. Ci. de Clau. Or. Io quibuſdam uix riſum tenebam. Concitare riſum, idem. 2. de Or. Captare riſum, idem 4. Tuſc. Mouere riſum, idem Atti. Edere riſus, idem Q. Frat.

Rite, *Bene*, recte & bene. Varro à ritu dictum putat: quòd quæ ſecundum ritum fiant, recta & rata ſint. Cic. 2. de Fin. Quæ poteſt appellari rite ſapientia. Liu. l. 44. Sacrificio rite perpetrato.

Rituales, libri, θεσμοθετικὰ βιβλία, Hetruſcorum libri erant teſte Feſto, in quibus ſcriptum erat, quo ritu urbes condantur, aræ, ædeſq; ſacrentur, curiæ, tribus, & centuriæ diſtribuantur. Cice. 1. de Diuin. Hetruſcorum aruſpicini, fulgurales, rituales libri.

Ritus, tus, *Rito, coſtume, uſanza*, θεσμὸς, θεσμοθεσία, mos, & approbata conſuetudo, quam omnes ratam habent. Feſtus: Ritus, mos eſt comprobatus in adminiſtrãdis ſacrificijs. Oui. 2. Faſt. Hinc populi ritus edidicere nouos. Tacit. l. 2. Niſi certam ante diem profanos ritus exuiſſent. Accipitur generalius pro quouis more. Cic. de Ami. Pecudum ritu omnia ad uoluptatem referunt. Legitur & ablatiuus Rite, tanquam à nominatiuo Rites, ſiue Ritis. Sta. l. 11. Theb. Primitijs armorum, & rite nefaſto Libatus.

Rivales, *Riuali, innamorati d'una ſola*, ἀντερασταί, qui eiuſdem mulieris amore tenentur. Plau. in Stic. Eadem eſt amica ambobus: riuales ſumus. Ter. in Eun. Militem ego riualem recipiendum cenſeo. Tranſlatio ſumpta, uel à beſtijs, quæ ſitientes, cum ex eodem riuulo hauſtum petunt, prælium contra ſe inuicem concitant, uel à re ruſtica: nam riuales dicuntur ij, quorum agros riuus aliquis diſterminat, qui incertitudine, & mutatione crebra curſus lites ſæpe inter eos ſuſcitat. Vlpia. de aqua quoti. & æſti. l. j. Riuales qui per eundem riuum aquam ducunt. Sine riuali diligere, dicuntur ij, qui ſtulte mirantur, quod nemo alius concupiſcat. Ci. ad Q. Fr. l. 3. Se ipſe amans ſine riuali.

Rivalis, le, ποταμογενὴς, quod ex riuo eſt, ſiue quod in riuo naſcitur. Col. l.8.c.15. Datur cammarus, & riualis alecula.

Rivalitas, ἀντιζηλία, æmulatio illa inter eos, qui eandem amant. Ci. in Tuſ. Vitioſa æmulatio, riualitati ſimilis.

Rivinus, ἀντίζηλος, idem quod riualis. Pla. in Aſi.

Rivus, *Riuo, rio, foſſatello*, ῥύαξ, aqua fluens, à fonte uel flumine ducta. Cice. in Topic. Tanquam riuorum à fonte deductio. Virg. 8. ecl. Propter aquæ riuum uiridi procumbit in ulua. Lapidoſus riuus, Ouid. 3. Faſt. Sanguinis riuos fouens, Virg. 11. Aen. Lacrimarum riuus. Ouid. 9. Met. Riuulus, paruus riuus. Cic. pro Cœl. Idem 1. Ac.

Rixa, æ, *Riſſa, diſcordia*, ἔρις, lis, cõtentio, pugna, à ringendo, ut quidam uolunt, quod proprie eſt canum, quando irritantur. Cice. in Ver. Ecce noua turba, atque rixa. Oui. 3. de Arte: Nec tua frangetur nocturna ianua rixa. Cic. ad Pætum l. 9. Academiæ noſtræ cũ eo magna rixa eſt. Liui. 2. Conſulum intercurſu rixa ſedata eſt. Hinc Rixoſus, a, um, contentioſus. Feſtus. Rictus, rixæ, rixoſe, ringitur, dici uidentur, quia in diuerſum rumpantur, contrariaq; ſint recto. Col. l.8 c.2. Rixoſarum auium laniſtæ.

Rixor, aris, ἐρίζω, iurgor, contendo. Cic. 2. de Or. Cum eſſet cum eo de amicula rixatus. Var. 1. de re ruſt. c. 47. Aridæ factæ herbæ rixantur. Rixari de lana caprina, Hor. 1. epiſt. 19. Prouerbium in eos, qui de re nihili diſceptant.

R ANTE O

Robigalia, ſiue Rubigalia, lium, ſiue liorum, dies Feſtus erat VII. Cal. Maias celebrari ſolitus, teſte Feſto, quo Robigo deo ſacrificabant, ut robiginem, ſiue (ut hodie uſitatius loquimur) rubiginẽ à ſegetibus auerteret. Eſt autem Robigo, ſiue Rubigo, (ἐρυσίβη, Ariſtoteli) ſegetum morbus, quam Nebulam uulgus Gallorum appellat, qua ſpicæ aduruntur, prorſusq; reddũtur friabiles. Var. l. 1. de re ruſt. c. 1. Quarto Robigum & Floram: quibus propitijs neque rubigo frumenta, atque arbores corrumpit: neque non tempeſtiue florent. itaque publicæ Robigo feriæ, Robigalia: Floræ ludi Floralia inſtituti. Pli. l. 18. c. 30. Tria tempora fructibus metuebant: propter quod inſtituerunt ferias, dieſq; feſtos, Rubigalia, Floralia, Vinalia. Rubigalia Numa conſtituit anno regni ſui undecimo: quæ nunc aguntur ad VII. cal. Maij, quoniam tunc fere ſegetes rubigo occupat.

Robigo, ginis, ſiue Rubigo, ἐρυσίβη, ſegetum morbus, quem nebulam uocant Galli, quo ſpicæ torrentur, friabileſq; redduntur. Vir. 1. Ge. Cum mala culmos Eſſet robigo. Fuit & Rubigo, dea quædam apud Romanos, quæ auertendæ rubiginis cauſa colebatur. Oui. 4. Faſt. Flamen in antiquæ locum Robiginis ibat.

Robigus, penulti. product. deus, qui auertendæ rubiginis cauſa colebatur.

Roboaria, δρυφάκτους, antiqui appellauerunt omnia ædificia ſepta, uillas, quæ incluſa habent animalia: à tabulis roboreis, quibus ſepta erant ante, quàm mœnibus cingerentur. Gel. l. 2. cap. 20.

Roboreus, a, um, *Ciò che è di rouere*, δρύϊνος, ex materia roboris. Col. l. 11. c. 2. Materies, ſi roborea eſt, ab uno fabro dolari ad unguem debet. Oui. 5. Faſt. Mittere roboreo ſcirpea ponte ſolet.

Roboro, as, pen. cor. *Fortificare, rinforzare*, κρατύνω, ἐπισχυρίζω, fortifico, firmo, robur addo. Pli. l. 10. c. 33. Hirundines nidos luto conſtruunt, ſtramento roborant. Cic. 1. Offi. Catoni cum incredibilem tribuiſſet natura grauitatem, eamq; ipſe perpetua conſtantia roborauiſſet, moriendum potius, quàm tyranni uultus aſpiciendus erat. Idem l. 11. c. 51. Vox roboratur xiij. annis, eadem in ſenecta exilior.

Robur, ſiue Robor, oris, *Rouere, quercia, fortezza, fermezza*. ἀγρία, δρῦς ἀλίφλοιος, proprie ſpecies arboris glandiferę duriſſimæ. Pli. lib. 16. cap. 2. Roborum uaſtitas intacta, & congenita mundo. Ci. 2. de Diu. Perfracto ſaxo ſortes erupiſſe in robore. Ibidem paulo poſt. Quis robur illud cecidit, dolauit, inſcripſit? Vir. 1. Ge. Graue robur aratri. Tranſlate pro animi fortitudine, qua quis durat aduerſus pericula. Cice. pro Font. Equites tantum habuere animi, tantum roboris. Capitur & pro corporis firmitate. Cicero. pro Roſc. Am. Si iam ſatis ætatis ac roboris haberet, ipſe pro Roſcio diceret. Demum omnium rerum firmitatem, duritiamq; robur dicimus. Colum. libr. 2. Quod exile natum ſit, nunquam robur accipere manifeſtum eſt. Vnde Seruius dicit: Omne quod forte eſt, robur uocamus. Virg. libr. 7. Aeternaque ferri Robora. Robur item, teſte Feſto, in carcere dicitur is locus, quò præcipitatur malefactorum genus: quòd antea arcis robuſteis includebantur. De hoc Plau. in Cur. Vos ambo in robuſto carcere, ut pereatis. Erat enim genus ſupplicij, quod idem Plaut. in Pœn. Codicem robuſtum uocat. Hinc Roburneus, a, um, quod ex robore naſcitur. Col. li. 9. cap. 1. Frugibus roburneis. i. glandibus.

Robus, robi, apud ueteres dicebatur rubeus. unde & materia, quæ plurimas huius coloris uenas habet, dicta eſt Robus, & homines ualentes, ac boni coloris, Robuſti. hæc Feſtus. Robus etiam genus tritici, maxime laudabile. Col. l. 2. cap. 6.

Robusteus, *Di rouere*, δρύϊνος, ut Robuſtea materies, ex robore facta, ut eſſet durior. Var. 1. de re ruſt. c. 38.

Robustus, a, um, *Robuſto, forte*, ῥωμαλέος, εὔτονος, multi roboris. Colum. lib. 2. Neque dubium eſt ex robuſto ſemine poſſe fieri non robuſtum. Virg. 4. eclo. Robuſtis quoque iam tauris iuga ſoluet arator. Cice. 2. in Cati. Tertium genus eſt, ætate iam confectum, exercitatione robuſtum. Idem. 2. Phil. Robuſtioris improbitatis.

Rodo, is, roſi, roſum, *Rodere*, κνάω, proprie murium eſt, & ſimilium, qui dentibus fere ſemper aliquid demoliuntur. Cice. de Diui. Mures noctem & diem aliquid rodentes. Hora. 1. Ser. Saty. 10. Viuos & roderet ungues. Tranſlate pro detraho, ſiue obtrecto. Cice. pro Balbo: Inuident, in conuiuijs rodunt, in circulis uellicant. Flumina rodunt ripas, Lucr. l. 5. Ferrum roditur ſcabra rubigine, Ouid. 1. de Pon. el. 1. Amicum abſentem rodere, Hor. 1. Ser. Sat. 4. Dentem dente rodere, prouerbium, in illos, qui carpunt eos qui pari ſunt præditi mordacitate. Mart. l. 13. Quid dentem dente iuuabit Rodere? Hinc Roſio roſionis. Pli. l. 10. c. 21. Succus decoctæ prodeſt inteſtinorum roſionibus.

Rogator, oris, *Colui che prega, pitocco*, ἱκέτης, qui rogat. Ci. Att. l. 16. Hæc epiſtola non ſuaſoris eſt, ſed rogatoris. Rogatores, poſtulatores, & mendici, qui eleemoſynam poſtulant. Pla. Rogator oſtiatim petam panem. Rogator comitiorum, qui populum de comitijs conſulit. Cic. 2. de Nat. De.

Rogatum, Ci. pro Flac. Nunquam mihi ad rogatum reſpondet.

Rogito, as, *Pregare, cercare, domandare, chiedere*, ἐρωτάω, modo identidem rogo. Pli. Patrem adit, rogitat, ut ſui miſereatur. Modo iterum atque iterum interrogo. Vir. 1. Aen. Multa ſuper Priamo rogitans. Hinc Rogitatio, lex, plebiſcitum. Plau. in Cur. Rogitationes plurimas populus ſciuit.

Rogo, as, *Domandare, cercare, pregare*, αἰτέω, poſco. Gel. l. 13. ca. 20. Crepidarium cultellum rogauit à crepidario ſutore. Quandoque oro, precor. Virg. l. 7. Aen. Lituuſq; rogamus Innocuum. Cice. 1. Ver. Rogare & orare, ne illos ſupplices aſpernarer. Aliquando pro utendum petere. Cice. in Ver. Hinc natum eſt, Malo emere, quam rogare. Cato. c. 5. Duas aut tres familias habeat, unde utenda roget. Aliquando interrogare. Ci. Att. Roga ipſum, quẽadmodum Arimini ego eum acceperim. Teren. Adelph. Rogabit me, ubi fuerim. Teren. Eunuch. Roget quis quid tibi cum illa? Rogare ſacramento milites, eſt, iureiurando eos aſtringere Liu. 35. Scribit, uagos milites de exercitu P. Africani ſacramento rogaſſe. Rogare aliquem ſententiam. Quinct. lib. 6. cap. 3. Primus ſententiam rogabat. Rogare legem, id eſt, ſtatuere: ſolebat enim populus rogari, ideſt, interrogari num eam legem ratã uellet. Gell. lib. 1. Lex Licinia rogata eſt. Cice. 2. Phil. Ego leges pernicioſas rogaui. Hinc Legis rogatio: quoniam rogare populum magiſtratus ſolebant, an id placeret, quod ſtatuerant. Rogationis autem nomine continetur Lex, Plebiſcitum, & Priuilegium, eſtq; quaſi caput & fons totius iuris popularis. nam Rogare populum, χρηματίζειν, eſt agere cum populo, ſiue de re quauis ad populum referre, ſiue populum conſulere. Qua in re hæc erant uerba ſolennia, Velitis ne, iubeatis ne Quirites, ut hoc, uel illud fiat. unde Rogatio, quaſi quædam interrogatio. Suet. in Cæſ. Reditum in ciuitatem rogatione Plotia confecit, ideſt, lege à Plotio lata. Feſtus Rogationem uidetur accipere pro priuilegio: eamq; ita diſtinguit à lege, quod hęc in omnibus & rebus & perſonis locum habeat: Rogatio, de uno, aut certe paucis feratur, neque ad res omnes pertineat. Ferre rogationem ad populum. Cæſ. 3. Bel. Ci. Tribunis pl. rogationes ad populum ferentibus. Perferre rogationem, eſt per interrogationem populi legem perferre. Cic. ad Q. F. l. 2. Suſpicor per uim rogationem Caninium perlaturum. Accipere rogationem, ideſt, legem accipere. Cic. Att. l. 2. Vt conſules populum cohortarentur ad rogationem accipiendam. Rogans, tis. Oui. 2. Am. el. 3. Mollis in obſequium, facilisq; rogantibus eſſes. Idem in epi. Medeæ: En iterum ſcribo, mittoq; rogantia uerba. Rogandus, a, um, Oui. 3. Triſt. Sollicita mente rogandus erit. Rogatus, a, um. Ouid. 1. de Arte: Quæ dant, quæq; negant, gaudent tamen eſſe rogatæ. Rogatus, us, ui, actus rogandi. Ci. 1. de Natu. Deo. Cum ſenijs Latinis ad eum rogatu acceſſiſſemq; ueniſſem. Hinc Rogatiuncula. Cic. pro domo.

Rogus, gi, πυρά, ſtrues lignorum, ad cremenda cadauera: ita dictus, quòd in eo dij manes rogentur. Plau. in Men. Quam mox incendo rogum? Cic. 3. de Fin. beatam uitam uſque illum à Cyro extructum rogum protuliſſet. Idem 1. de Diuin. Cum aſcenderet in rogum ardentem, O præclarum diſceſſum, inquit, è uita: cum, ut Herculi contigit, mortali corpore cremato, in lucem animus exceſſerit. Virg. 3. Aen. Hoc rogus iſte mihi, hoc ignes, aræque parabant. Rogalis, le. Stat. 1. Theb. Hæc igne rogali Fulgurat. Oui. 3. Am. el. 8. Te ne ſacer uates flammæ rapuere rogales?

Roma, *Roma*, ῥώμη, urbs Italiæ, regina urbium, & totius prope orbis olim caput, de cuius origine, & nominis ratione non ſatis cõuenit inter ſcriptores. uulgatiſſima tamen eſt opinio, à iuuentute Albana conditam fuiſſe, ducibus Romulo, & Remo, nepotibus Numitoris, atque à Romuli nomine Romam appellatam. Alij multis ante Romulum ſeculis conditam uolunt, primumq; Valentiam appellatam: Romam autem dici cepiſſe poſt Euandri & Aeneæ aduentum, qui Latina uoce in Græcam eiuſdem ſignificationis tranſlata, ῥώμην, appellarunt. Sunt præterea, qui exiſtiment Aeneæ neptem fuiſſe, & Aſcanij filiam, nomine ῥώμην, à cuius nomine urbi huic nomen fuerit impoſitum. Nec deſunt, qui Troia capta, Achiuos quoſdam ea in loca ueniſſe aſſerant, eumq; in Palatino monte oppidum condidiſſent, à nobilis captiuæ nomine ῥώμην appellaſſe. Sunt & aliæ non paucæ hac de re ſcriptorum opiniones, quas hic breuitatis cauſa omittimus. Si quis tamen noſſe cupiat, adeat Pompeium Feſtum, de Antiq. uocum ſignific. l. 16. id certe conſtat, à tenuiſſimis ortam principijs, primumq; in Palatino monte conditam, ſæpiusq; deinde pomœria eius fuiſſe prolata. Scribit enim Plin. lib. 3. c. 5. Veſpaſiani temporibus ambitum urbis fuiſſe XIII. M. CC. paſſ. Vopiſcus autẽ tradit, Aurelium Imperatorem ambitum eius ad triginta millia paſſuum ampliaſſe. A Roma fit Romanus ῥωμαῖος, ut Romani rerum domini apud Virgilium 1. Aen. Item Romanus, a, um. ut, Arces Romanæ, apud eundem. 2. Georgi. Item Romanenſis, qui alibi ortus, Romæ uerſatur: unde Cato de re ruſtic. Romanenſem ſalem appellat, non Romæ factum, ſed qui Romæ uendebatur.

Romana porta, in Infimo cliuo Victoriæ fuit, à Romulo primum inſtituta, gradibusq; quibuſdam in quadraturam formata. Appellata eſt autem Romana à Sabinis præcipue, quibus ea proximus aditus erat Romam. Hæc Feſtus. Vulgo tamen, eodem Feſto referente, Romana porta dicta eſt, ubi ex epiſtylo aqua deſfluebat: qui locus ab antiquis dictus, Ad ſtatuas Cincias: quòd ibi olim fuerit ſepulchrum eius familiæ.

Romanula porta, teſte Varrone l. 4. de Lin. Lat. in Palatino mõte fuit, gradus habens in noualia, ad Volupiæ ſacellum.

Romanicus, a, um, ut Aratra Romanica, ideſt, Romæ facta. Cato cap. 135.

Romulus, ῥωμύλος, Martis, (ut Romani credi uoluerunt) ex Ilia filius, & nepos Numitoris, & frater Remi, eodem cum illo partu editus. erat enim Numitori frater nomine Amulius, præferoci ingenio: qui non contentus fratri natu maiori imperium præripuiſſe, ut poſteritati quoque ſuæ tyrannidem conſtabiliret, prolem illius maſculam interemit. Iliam quoque, ut ſpem omnem nepotum fratri eriperet, ſub ſpetie honoris uirginem Veſtalem legit, eoq; modo perpetua uirginitate damnauit. ea tamen poſtea grauida deprehenſa, gemellos peperit: quos Amulius in Tiberim abijci iuſſit, matrem autem arctiſſima cuſtodia aſſeruari. Verum cum id temporis Tiberis extra ripas reſtagnaſſet, nec adiri uſquam ad iuſti amnis curſum poſſet, qui mergendorum puerorum negocium ſuſceperat, in proxima eos alluuie, ubi poſtea Ruminalis ficus fuit, expoſitos reliquit. Vbi à Fauſtulo regij pecoris magiſtro inuenti ſunt, & Laurentiæ uxori educandi traditi: quæ quòd uulgato corpore quæſtum faceret, ideoq; Lupa inter paſtores uocaretur, factus eſt locus fabulæ, Romulum & Remum a lupa educatos fuiſſe. Hi poſtea cum adoleuiſſent, de genere ſuo à Fauſtulo edocti, Amulium trucidant, auumque Numitorem in regnum reſtituunt. Nec ita multo poſt collecta magna paſtorum manu, urbem nouam in Palatino monte, ubi educati fuerant, ædificant. Et quoniam fratres gemini erant, nec ætatis uerecundia differentiam facere poſſet, orta inter eos contentione, uter nouæ urbi nomen daret, & conditam imperio regeret, placuit rem auium iudicio permittere. Cumq; Remo in Auentino ultures ſex priores, Romulo autem in Palatino duodecim, ſed poſteriores apparuiſſent, illo tempore, hoc numero ſe potiorem eſſe aſſerente, exorta inter paſtores primum altercatio eſt, quæ deinde ad manus peruenit. Ibi Remus in turba ictus cecidit. Vulgatior fama eſt, ludibrio fratris Remũ nouos muros tranſiliſſe: inde a Romulo, ſiue à Celere quodam Romuli iuſſu fuiſſe interfectum. Solus itaque regno potitus Romulus, ut urbem incolis frequentiorem redderet, Aſylum aperuit. Senatores centum, quos ab honore patres appellauit, conſcripſit. Vicinis connubia negantibus uirgines, quæ ad Conſualium ſpectaculum conuenerant, rapuit. Ceninenſes bellum inferentes prælio uicit, regeque obtruncato, Ioui Feretrio opima ſpolia obtulit. Antemnates, & Sabinos prælio ſuperatos in ciuitatem recepit. Fidenates acie fudit, & ad oppidum fugientes inſecutus, urbem eodem impetu cepit. Veientibus, poſt aduerſam pugnam pacem petentibus, centum annorum inducias conceſſit. Hiſce rebus geſtis, cum ad Capreæ paludem concionem haberet, ingenti coorta tempeſtate repente nuſquam comparuit, patrum, ut creditur, manibus diſcerptus. A Romulus deducuntur adiectiua, Romuleus, a, um, ut, Vrbs Romulea, apud Ouid. 15. Met. Romulus, a, um, ut Tellus Romula. Vir. 6. Aen. Nec Romula quondam Vllo ſe tãtum tellus iactauit alumno. Romilius, a, um, ut Tribus Romilia. Cic. de Leg. agr. Reſpondit ſe à tribu Romilia mitium facturum.

Rorarii, γυμνῆται, leuis armaturæ milites, qui, antequam acies congrederentur, fundis & lapidibus pugnæ præludebant. Rorarij dicti, teſte Nonio, quòd illi prælium, ut ros pluuiam, antecederent. Liu. Rorarij procurrebant inter antepilanos. Hinc Rorarium uinum dicebatur, teſte eodem Feſto, quod Rorarijs militibus dabatur.

Roresco, cis, δροσίζομαι, roſcidus fio, rore aſpergor: ab inuſitato uerbo Roreo. Pli. l. 18. c. 33. Terra roreſcens.

Rorat, bat, δροσίζει, Ros decidit. Col. l. 11. c. 3. Interdum tempeſtas, nonnunquam rorat. Tranſlate pro guttatim diſtillare. Vir. 8. Aen. Sparſi rorabant ſanguine uepres. Aliquando admittit poſt ſe accuſatiuum: ut, Rorare imbrem. Plin. libr. 17. cap. 10. Periculum tantum eo die eſt, ſi rorauerit, quantuluncunque imbrem. Roror paſſiuum, pro irroror. madeſio. Plin. epiſt. 21. Scribimus & lacrymis oculi rorantur obortis. Rorans, tis. Virg. 3. Aen. Rorantia uidimus aſtra. Cice. de Sen. Pocula minuta, atque rorantia. Roratus, a, um. Oui. 3. Faſto. Mollis erat tellus, rorata mane pruina.

Roratio, onis, δροσισμὸς, morbus eſt uitium, cum defloreſcentes rore læduntur: priusq; corrumpuntur, quàm in acinos transformentur. Pli. l. 17. c. 24. Syderationis genus eſt in uitibus defloreſcentibus roratio, aut cum acini, priuſquam creſcant, decoquuntur in callum. Theophraſtus. lib. 4. de Plantis, Roratio, inquit, fit cum uitis defloreſcens irroratur. Propter hoc uitium Floralia ab antiquis inſtituta ſunt. Pli. l. 18. c. 29. Floralia IIII. Cal. Maij inſtituerunt anno urbis quingenteſimo ſextodecimo, ut omnia bene defloreſcerent.

Rorifer, ra, rũ, *Che apporta ruggiada*, δροσοβόλος, ut, Aura rorifera. Sene. Hip. Qua rorifera mulcens aura Zephyrus uernas euo

cat herbas. Biga Lunæ roriſera. Stat. 1. Theb. Roriſera gelidum tenuauerat aera biga. Lucr. l.6. Hinc ubi roriferis terram nox obruit umbris.

Rorulentus,ta, tum, *Coſa piena di ruggiada, δροσερὸς, πολύδροσος*, plenum rore. Col. l.5. Ne rorulentæ, ſed ſiccæ ſerantur uites. Idem l.12.c.38. Rorulentæ baccæ non legantur.

Ros, roris, *Ruggiada, δρόσος*, humor, qui ſereno tempore de cœlo fluit, ſerena nocte. Ariſt. l.1. Met. ſcribit, rorem fieri ex uaporatione modica, cum pluuia ex largo uapore progeneretur. Vir.2. Geor. Gelidus ros nocte reponet. Cic. 1. de Diuin. Cum primum gelidus rores Aurora remittit. Oui. 3. Met. Virgineos artus liquido perfundere rore.

Rosa, roſæ, *Roſa, ῥόδον*, flos è ſpina naſcens, Veneri ſacer, & fortaſſe non abſurde: quia ſicut roſa breui uiget, ita & Venerea uoluptas. Quo pacto autem roſa, quæ prius candida fuit, cruore Veneris infecta purpureum colorem traxerit, ex Aphthonij fabella cognoſces. De roſis plura apud Pli. l.21. inuenies. & Theophr. l. 6.c.6.& 7. Dioſc. l.3.c.132. Ci.5. Tuſc. An tu me in uiola putas, aut in roſa dicere? Vir.4. Ge. Primus uere roſam, atque autumno carpere poma. Roſa, pro oleo roſaceo. apud Celſ. l.8.c. 4. Infundenda erit roſa tepida.

Rosaceus, a, um, *Coſa fatta di roſe, ῥόδινος*, ex roſa factum: unde Roſaceum oleum, ex roſis. Pli. l.20.c.3.

Rosarium, rij, copiam fruticum ſignificat, uno loco roſas gignentium. Pli. lib.21.c.11. Roſaria à Fauonio foſſa oportet eſſe.

Roscia, lex, à Roſcio Othone Trib. ple. nomen accepit, qua equites primum à plebe diſtincti ſunt, aſſignatis equeſtri ordini in theatro quatuordecim gradibus, in quos neminem recipere liceret, niſi quadringentorum millium ſeſtertiorum cenſum expleret. Hor. 1. epiſt. Roſcia dic ſodes melior lex, an puerorū Nænia? Et paulo ante. Si quadringentis ſex ſeptem millia deſint, Plebs eris. Eodem ſpectat & illud Iuue. Sic placuit uano, qui nos diſtinxit, Othoni.

Roscidus, a, um, *Irruggiadato, δροσερὸς*, rore perfuſum, unde, Nox roſcida, rore humecta. Pli. l.18. Vbi ſunt rigua, noctibus roſcidis ſiccari melius. Similiter Mala roſcida, matutino rore humecta. Vir.8. ecl. Aurora roſcida, Oui. ad Liuiā. Gramina roſcida. Cla. 2. de Rap. Proſ. Mella roſcida, Vir.4. ecl. Pruina roſcida folijs excuſſa. Oui.5. Faſt.

Roscius, hiſtrio inſignis Ciceronis ætate, In arte ſua uſque adeo abſolutus, ut, ſi quem ſignificare uelimus cæteris ſui generis hominibus præcellere, Roſcium appellemus. Roſcij (inquit Feſtus) dicebantur in omnibus perfecti artibus: quòd Roſcius quidam perfectus unus in comœdia iudicatus eſt. Ci. de Or. Roſcius hoc iamdiu eſt aſſecutus, ut, in quo quiſque artificio excelleret, is in ſuo genere Roſcius diceretur. Hor.2. epi.1. Quæ grauis Aeſopus, quæ doctus Roſcius egit. Hunc primum in ſcena perſona uſum ferunt, quòd & ſtrabo eſſet, & aſpectu fœdus. tantum tamen pronunciandi ſuauitate ualuit, ut populo ſine perſona gratior eſſet: quod & Cicero teſtatur l. 2. de Or. Librum conſcripſit, in quo hiſtrionicam cum eloquentia comparare conatur. cum Cicerone quoque aliquando certaſſe dicitur, num ille eandem rem ſæpius oratione, an ipſe geſtu uariaret.

Rosea, campus in agro Reatino, quòd in eo arua rore humida ſemper ferantur. Var.1. de re ruſt. c. 7. Cæſar Vopiſcus campos Roſeæ Italiæ dixit eſſe ſumen, in quo relicta pertica poſtridie non appareret propter herbam.

Rosetum, *ῥοδωνιά*, locus roſis conſitus. Vir.5. eclog. Quantum ſaliunca roſetis, Iudicio noſtro tantum tibi cedit Amyntas.

Roseus, a, um, *ῥοδωπός, ῥοδόεις*, qui roſæ colorem imitatur. Vir.12. Aen. Et roſeas laniata genas. Idem 6. Aen. Roſeis Aurora quadrigis. 2. Aen. Roſeoq; hæc inſuper addidit ore.

Rosmarinus, ſiue (ut apud Plin. legitur) Roſmarinum, *Roſmarino. λιβανωτίς*, in quadruplici eſt differentia. ſunt enim duo eius genera fœcunda, quorum alterum folia habet fœniculi craſſiora & latiora, in rotæ ſpeciem, humi ſparſa, iucunde olentia, caulem cubiti altitudine, multis concauum alis: in cacumine umbellam, in qua ſemen naſcitur copioſum, candidum ſpondylo ſimile rotūdum, anguloſum, reſinaceum, quod in mandendo linguam exurit: radicem autem prægrandem, candidam, thus redolentem, unde & ruſtici Incenſariam appellant. Alterum, ſuperiori omnino conſimile eſt, ſemen ferens latum, nigrum uti ſpondylioq; odoratum, ſed minime exurens, radice foris nigra, ſed intus, ſi frangatur, alba. Tertium, quod ad ſuperiorum differentiam ſterile dicitur, ſuperioribus non diſſimile, ſed neque caulem, neque floré, neque ſemen emittit: naſcitur in ſaxoſis & aſperis. Quartū, quod Græci non abſolute *λιβανωτίδα*, ſed cum adiectione quadam *λιβανωτίδα στεφανωματικὴν*, appellant, frutex eſt notiſſimus, nuſquam non apud nos in hortis obuius. *λιβανωτίδα* autem uocãt Græci eadem ratione, qua ſuperiora genera, quòd thuris odorem referat: *στεφανωματικὴν* autem, id eſt, coronariam, quòd coronamentis ſoleat intexi.

Rosmaris, *λιβανωτίς*, frutex odoriferus, qui & Roſmarinus dicitur, Ouid. 3. de Arte: Roſmaris, & laurus, nigraq; myrtus olent.

Rostellum, li, *ῥύγχιον*, paruum roſtrum. Pli. lib. 30. c. 11. Muris roſtellum. Colum. lib.8. cap. 5. Animaduertat, an pulli roſtellis oua percuderint.

Rostra, orum, templum Romæ in foro, ante curiam Hoſtiliam, pulpitum habens nauium Antiatium roſtris adornatum, ex quo ad populum concio haberi ſolebat. Liu. lib.8. E roſtriſque earū nauium ſuggeſtum in foro extructum adornari placuit: Roſtraq; id templum appellatum.

Rostratus, a, um, roſtro armatus: ut, Naues roſtratæ, *αἱ χαλκέμβολοι*, quæ in prora æneo munitæ erant roſtro, quo in hoſtium naues, cum impetu impacto, ſæpe eas diſſoluebant. Liui. 4. Decad. l.6. Vna & octoginta roſtratis nauibus, multis præterea minoribus. Idem l.28. Prouinciæ ita decretæ: alteri conſuli Sicilia, & triginta roſtratæ naues. Eædem & Aeratæ dicebantur. Cæſ. 2. Bel. Ci. Cum claſſe nauium ſedecim, in quibus paucæ erant æratæ. Corona roſtrata, id eſt, naualis quòd exiguis quibuſdam ueluti nauium roſtris exornaretur. Plin. lib.16. cap.4. Ciuicis cedunt roſtratæ. Tēpora roſtrata, id eſt, nauali, ſiue roſtrata corona exornata. Vir.8. Aen. Tempora nauali fulgent roſtrata corona. Roſtratus impetus, qui fit roſtro impacto Pli. l.10. c.1.

Rostrum, ſtri, *Becco, muſo, moſtaccio, ſperone della naue, ῥύγχος*, quo aues cibum capiunt. Ci. 1. de Nat. Deo. Procero, corneoque roſtro aues. Oui.6. Faſto. Roſtra rapinæ. Nec ſolum de auibus, ſed de reliquis quoque animalibus, & de ipſo homine dicitur. Plau. Men. Apud menſam plenam homini roſtrum deliges. Pli. Et mugilis roſtrum. Caprarum roſtra. Var.2. de re ruſt. c.3. Cannū Plin. l.8.c.4. Suum. Cice. 1. de Diu. A ſimilitudine autem roſtri auium, pars nauis exporrecta, & acuminata, ex ære ferroue, in prora eminens, Roſtrum appellatur. Hirtius de Bel. Al. Nauibus actuarijs roſtra impoſuit. Hinc Roſtratæ naues, roſtris armatę. Ci.2. de Inuen. Lex eſt apud Rhodios, ut, ſi qua in portu roſtrata nauis deprehenſa ſit, publicetur.

Rostro, as, *Porger il becco dentro*, roſtrum impingo, roſtro penetro. Pli. lib. 18.c.19. In inferiora roſtrante uomere, id eſt roſtrum impingente, ait Bud.

Rota, æ, *Rota, ruota, τροχός*, cuius conuerſione currus procedit: à rotunditate, ſeu à ruendo: ruit enim facile in ſuos orbes. Plaut. in Capt. Pro rota me uti licet. Vel ego huc, uel illuc uortar, quo imperabitis. Pli. l.16.c.40. Lignū ad radios rotarū utile. Hor. 1. epi. 18. Puluis ſtrepituſq; rotarum. Figurate accipitur pro toto curru Vir.12. Aen. Eq; rotis magnam reſpexit ad urbem. Cice. in Ara. Hunc tangit rota feruida Solis. Rota Fortunæ, id eſt, inconſtantia, & uolubilitas Idem in Piſ. In quo ne tum quidem Fortunæ rotam extimeſcebar. Rota, tormenti genus. Cic.5. Tuſc. In Rotā beatam uitam non aſcendere. Rotæ etiam à latinis dicuntur capræ quædam feræ, quarum magna eſt copia in Samothrace inſula. Var. l.2.c.1. Eſt & Rota, piſcis, ſimilitudine. Plin. l.9. c. 4. Rota item in figlinis dicitur, qua fictilia tornantur. Hora. de Arte: Amphora cœpit Inſtitui, currente rota cur urceus exit? Dimin. Rotula. Pli. l.18.c.18.

Roto, as, *Irrodare, ruodare, γυρόω, κυκλόω*, uerto, in modum rotæ uerſo, circumago. Mart. l.1. Præceps ſanguinea dum ſe rotat urſus arena. Luc. l.6. Rotantq; cauis flammam fornacibus intus. Rotare item *φαιζεσθαι*, pauones, dicuntur, cum ueluti pulchritudinem ſuam admirantes, gemmantes caudæ pinnas in orbem explicant, rotæq; orbem imitantur. Rotans, tis. Hor.4. Carm. Ode. 11. Sordidum flammæ trepidant rotantes Vertice fumum. Rotatus, a, um, Ouid. ad Piſo. Ceruice rotata. Iuu. Saty.6. Sermone rotato Torqueat enthymema.

Rotundus, a, um, *Rotondo, περιφερής, στρόγγυλον, περίτροχον, σφαιροειδής*, quod globi ſiue ſphærę figuram habet, unica ſuperficie contentum, & in medio ſui punctum habens, à quo omnes lineæ ad circumferentiam ductæ, ſunt æquales. Dictum Rotundum, (ut quidam uolunt) à retundendo, quòd omnis undique retuſa ſit angulorum aſperitas. Plin. lib. 10.c.52. Aquatilium oua rotunda. Ibidem: Oua exeunt à rotundiſſima ſui parte, dum pariuntur. Cice. 1. de Nat. Deo. Mundum eſſe uolunt, quòd ea forma neget ullam pulchriorem eſſe Plato. Hor.8. Epo. Rotundioribus Onuſta bacchis. Cic. de Vniu. Idq; ita tornauit, ut nihil effici poſſit rotundius. Ore rotundo loqui, eſt uolubili, & concinno orationis genere uti. Hor. in Arte: Graijs dedit ore rotundo Muſa loqui. Gel. Criſpum agmen orationis rotundumque. Cice. in Or. Thucydides præfractior, nec ſatis (ut ita dicam) rotundus. Hinc Rotunditas, atis, Pli. l.1.c.3. Cornua rotunditate præpilata. Ibidem c. 36. Rotunditas oris. Rotunde. Cice.4. de Fin. Iſta ipſa, à te quidem apte, ac rotunde, &c.

Rotundo, as, *σφαιρόω*, rotundum facio. Cic. de Vniu. Cum ſimilē uniuerſitatis natura efficere uellet, ad uolubilitatem rotundauit. Vitruu. lib. 10.c.11. Id ad cyrcinum rotundatur. Tranſlate pro explere, ſiue perficere, q̄ rotūda forma nulla ſit perfectior. Hor. 1. epi.6. Mille talenta rotundentur. Hinc Rotundatio. Vitr. li.10.c. 11. In rotundatione & longitudine æqualia ſpatia fient.

R ANTE V

RVBEFACIO,cis,p.c.*Far roſſo,ποινικόω,ἐρεύθω*,rubro colore tingo. Silius li.16.Vix Atlantiadum rubefecerat ora ſororum.Rubefactus,a,um,Oui.3.Metam.Rubefactaq; ſanguine tellus.

RVBELLVS,a,um,*Roſſetto,ὑπέρυθρον*,ſubrubrum: ut Vinū rubellum ſiue Rubellum, abſolute dicitur, quod modice, & dilute, rubet. Mart.li.1.Et Veientani bibitur fæx craſſa rubelli.Rubellæ uites, ideſt,Nomentanæ,à rubedine cognominatæ.Pli.li.14.c.2.Proxima dignitas Nomentanis, rubente materia:quapropter quidam Rubellas appellauere. Eaſdem & Rubellianas uocat.Col.l.3.c.2.

RVBELLIO,onis,piſcis prægrandi capite,ex genere mullorum,à coloris rubedine nomen habens.Pli.li.32.c.10.In uino necatus rubellio,iјs,qui inde biberint,uini tædium affert.

RVBEO,rubes,rubui, *Eſſer roſſo,arroſſire,ἐρυθραίνομαι,ἐρυθριῶ*,rubens ſum.Virg.2.Geor. Sanguineis inculta rubent auiaria baccis. Idem.4.Geo.Ante nouis rubeant quàm prata coloribus. Ci. Att. li.15.Rubeo,mihi crede:ſed iam ſcripſeram, delere nolui.Idem. Ver.Hærere homo,auerſari,rubere.Mart. li.1.Pæſtanis rubeant æmula labra roſis.Ouid.2.Faſt.Tuſco ſanguine terra rubet.Rubens,idem quod rubrum.Vir.1.Ge.Semper ſole rubens, & torrida ſemper ab igni.Oui.3.Faſt.Vina rubentia.

RVBER,bra,brum,*Roſſo,ἐρυθρὸς,ἐρυθρίας*,rubentis coloris.Hora.in Ser.Obſcœnoq; ruber porrectus ab inguine palus.Oui.1.Faſt.At ruber hortorum deus, & tutela Priapus.11.Meta.Fulmineus rubra ſuffuſus lumina flamma. Hor. 3. Carm. Ode. 13. Inficiet tibi Rubro ſanguine riuos.Rubrum mare.Ci.1.de Na.de.Genera belluarum,quæ in rubro mari gignantur.Rubrior,comparatiuus.Pli. li.10.c.63.Colorem mutant rubtiore pilo.

RVBESCO,is,*Diuenir roſſo,ἐρυθραίνομαι*,rubens fio.Vir.2.Aen.Iāq; rubeſcebat ſtellis Aurora fugatis.Oui.2.Met. Vt terras,mundūq; rubeſcere uidit Pli.lib.9.c.35.Miror eas ſole erubeſcere,colorēq; perdere ut corpus humanum.

RVBETA,tæ,*Rana ſammartina,φρύνος*,ranæ genus uenenoſum, à rubis nomen trahens,in quibus uictitat.Iuue.Sat.1.Porrectura uiro miſcet ſitiente rubetam. Pli.li.8.c.31.Auxiliantur contra ranam rubetam.Idem li.32.c.5.

RVBETVM,ti,*Machione,βατών*,locus in quo rubi copioſe proueniūt. Oui 1.Met.In duris hærentia mora rubetis.

RVBI, orum, oppidum Campaniæ,à ruborum frequentia. Hora. in Ser.Inde Rubos feſſi peruenimus.Inde Rubeus,a,um, Vir.1.Ge. Rubea texatur fiſcina uirga.

RVBIA,æ,*Grana,robbea,ἐρυθρόδανον*,herba,radicem habens rubram tingendis lanis,ac corijs idoneam.Pli.li.24.c.11.& li.35.c.6.& l. 19.c.3.Pharmacopolæ Rubiam tinctorum nominant.

RVBICON,p.c.conis,*Ῥουβίκων*, fluuius diſterminans Italiam à Gallia citeriore. Luc.lib.1.Vt uentum eſt parui Rubiconis ad undas. Sue.in Cæſ.Conſecutus cohortes ad Rubiconem flumen,qui prouinciæ eius finis erat,paulùlum conſtitit.

RVBICVNDVS,a,um, *Roſſeggiante,ἐρυθρίας, ἐρυθρὸς*,abunde rubēs. Ter.in Hecy.Magnus, rubicundus, criſpus,craſſus,cæſius.Plaut. Pſeu.Magno capite,acutis oculis,ore rubicundo.Pli. lib.18.c.35. de luna loquens, Si rubicunda,uentos portendere creditur. Mart. li.14.Cumano rubicundam pluere teſtam.Rubicundulus, dimin. Subrubens.Iuue.Sat.6.Tandem illa uenit rubicundula.

RVBIDVS,a,um,*Roſſo*,colore ruſo,atrore multo mistum, cuiuſmodi fere eſt color ferri multa rubigine obducti.Gel.li.2.c.26.Fuluus, flauus,rubidus,phœniceus,rutilus, luteus, ſpadix, appellationes ſunt ruſi coloris Aliquando Rubidus, pro ſcabro & aſpero accipitur.Plaut.in Stic. Rubiginoſam ſtrigilem, ampullamq; rubidam. Hinc & panis biſcoctus,à ſcabritie Rubidus dicitur.Pla.Exiguam buccellam rubidi panis.Quo tamen in loco Feſtus Rubidum panem interpretatur,panem parum coctum.

RVBIGINOR,ris,*Arrugginirſi,ἰόω*,rubiginē contraho.Apul.li.3.Florid.Gladius uſu ſplendeſcit,ſitu rubiginatur.

RVBIGO,ginis,*Ruggine*,uitium metalli, & proprie id quod in ferro contrahi uidemus,aridum, & rubrum,metallum paulatim erodēs. Dicta Rubigo,à rubro,ſiue rubido colore:unde & antiquis Robigo dicebatur.nam illi Robum dicebant,teſte Feſto,quod nos Rubrū. Pli. li.17.c.4.Ferro argilla omnis rubiginem obducit. Virg.1.Ge. Exeſa inueniet ſcabra rubigine pila Catul. Arg.Squallida deſertis rubigo infertur aratris.Ouid.2. Met. Liuent rubigine dentes. Rubigo uitium in ſegete,ſpicas corrumpens.Hor.l.1.Carm.Nec peſtilentem ſentiet Africam Fœcunda uitis,nec ſterilem ſeges rubiginem.A rubigine Rubigalia,feſti dies,amoliendæ rubigini inſtituti ab antiquis.Pli.li.18.c.29.Inde Rubiginoſus,a,um,Mar.li. 5.Vide Robigo.

RVBOR,oris,*Roſſore,ἐρυθρότης*, color rubeus, qui & Rubedo dicitur.Pli.li.11.c.37.In malis oſtenditur rubor. Oui.3.Met.Pectora traxerunt tenuem percuſſa ruborem.Luc. li.5.Rubor igneus inficit ora.Tyrij rubores, pro Purpura, Vir.3.Ge.Virgineus rubor, pro pudore,1.Geor.

RVBRICA,æ,*μίλτος*,terra rubri coloris, qua fabri materiarij lineas ducunt.Col.li.2.Arbuſculas rubrica notare conuenit. Hac legum tituli notabantur.Perſ.Sat.5.Si quid Maſuri rubrica notauit.

RVBRICATA,color quo mulieres genis ruborem inducunt. Plaut.in Truc.Buccas rubricata intinxit tibi. Alio nomine Purpuriſſum: unde Plau.ibidem Buccas purpuriſſatas, & Rubricata tinctas, in eadem effert ſignificatione.

RVBRICOSVS,a,um,rubrica abundans. Colum.lib.4.cap.33.Solum rubricoſum.

RVBRVM,mare.*Mar roſſo,ἐρυθρὰ θάλασσα*,pars Oceani, Arabiam à Meridie alluens,ad Occidentem Arabico,ab Ortu Perſico ſinu terminata. Pli.li.5.c.23.Irrumpit geminum mare in terras, quod Rubrum dixere noſtri,Græci Erythræum, à rege Erythra, aut,ut alij,ſolis repercuſſu talem reddi colorem exiſtimantes.

RVBVS,bi,*βάτος*,frutex notiſſimus,paſſim in dumis proueniens.Florem habet candidum,& fructum moris non abſimilem. Vir.3.Ferat & rubus aſper amomum.

RVBVS, caninus.*κυνόσβατος*, frutex arbuſculæ inſtar, rubo longe maior,folia ferens multo latiora myrto,firmis circa ramos ſpinis, flore candido,fructu oblongo,nucleo oliuæ ſimili.

RVCTO,ructas.*Ruttare,ἐρεύγω*,eſt ructus emittere. Cic.ad Cornificium,li.12.Quem ego ructantem,& nauſeantem conieci in Octauiani plagas.Plau.Pſeu. Pergin' ructare tu mihi?Ructatus,a,um, pro, ructando eiectus.Silius lib.15.Ructatos ore cruores.Ructator,& Ructatrix.Mar.li.10.Nec deeſt ructatrix mentha.Ructuoſus,ſa,ſum:ut Spiritus ructuoſi,apud Quinct.li.4.c.2.

RVCTOR,ructaris deponens,*ἐρεύγω*,ructo. Var.3.de Ruſt.c.2.Cuius aues hoſpitales etiam nunc ructor. Hor. in Arte:Hic dum ſublimeis uerſus ructatur,& errat.

RVCTVS,us,ui,*ἐρυγή*,cibi,& potus in ſtomacho male concocti uentoſa per os afflatio. Mar. lib.1.Extremo ructus cum uenit à barathro.Ci. Pæto. li.9. Stoici crepitus aiunt æque liberos ac ructus eſſe oportere. Col.li.6.c.6.Cruditatis ſigna ſunt crebri ructus, uentris ſonitus,faſtidia cibi, neruorum intentio,hebetes oculi. Pli.li. 21.c.18.Anethum ructus mouet.

RVDENS,tis,*Corda,fune,ſpago,ſarta,κάλως, πρότονος*,ſub.tam maſcu. quàm fœm.gen.funem nauticum maiorem ſignificans, à malo ad puppim religatum: quanquam etiam pro eo Plin. accepiſſe uidetur, quo naues continenti alligantur. Vir.3.Aen.Excuſſoſq; iubet laxare rudentes.Plau.Rud.Dum hanc rudentem complico. Catullus:Candidaq; intorti ſuſtollant uela rudentes.Cice.5.Tuſc.Non optabilis eſt rudentibus apta fortuna.Idem.1.de Diu.Quaſi rudētis explicatio.

RVDERARIVM,cribrum,ab Apuleio appellatur,cribri genus maius ex membrana minutis foraminibus pertuſa,quo rudera, ideſt lapilli conſimileſq; ſordes,è frumento expurgantur.

RVDERO,as,*καταστρωννύω*,eſt rudus induco. Vitru.li.7.c.1.Vnde Ruderatus ager,qui ueterum ædificiorum materia ſcatet. Plin.li.21. ca.4.Roſam conſtat ruderatum agrum amare. Euderare uero eſt rudus eijcere. Var.de re.ruſt.lib. & c.2.Solum oportet eſſe eruderatum,& procliuum,ut euerti facile queat. Ruderatio. Vitru.li.7. c.1. Incipiam de ruderatione, quæ principia tenet expolitionum.

RVDERETVM,ti,locus plenus rudere, ideſt lapidum fragmentis. Cato Lentem in rudeto,ſerito.

RVDIARII, qui impetrarunt miſſionem artis gladiatoriæ donati rude.Suet. in Tib.Rudiarijs quibuſdam reuocatis. Item Rudiarij, qui ſaga rudia,& noua poliunt.Hermolaus ex Feſto.

RVDICVLA,læ,*ἀράβη*,dimin.parua uirga,impolita,uti ad mouenda, & agitanda ea, quæ ſuper ignem decoquuntur. Cato: Igni bene coquito, rudicula agitato crebro. Plin.libr. 20. Lanas rudiculis curatas.

RVDIMENTVM,ti,*Primo amaeſtramento,προπαιδεία*, prima diſciplina,qua rudes imbuuntur.unde Ponere rudimenta dicimus pro,artis alicuius principijs operam dare.figurate accipitur pro rem quālibet incipere. In Sal. Ne incipitus quidem peccare minimis rebus poſuit rudimentum,ſed ita ingreſſus eſt, ut neque ab alio uinci poſſit, &c.Li.31.Reſponſum eum ipſum redimenta adoleſcentiæ bello laceſſentem Romanos poſuiſſe.Iuſtinus.lib.9.Alexandrum filium XVIII. annos natum, ut ſub militia patris tyrocinij rudimenta deponeret,ad ſe accerſit.Rudimenta uirtutis, ideſt,initia.in Sal. An ulla alia putas eſſe rudimēta & incunabula uirtutis? Rudimentum lucis,pro uitæ initio,Pli.in Proœ.li.7.

RVDIS,ſubſt.fœmi.gene.*ἀράβη*, uirga rudis, & impolita,ſiue ea lignea ſit,ſiue, ferrea, quæ uarijs olim uſibus accommodabatur.nā & rudibus agitabantur ea,quæ ad ignem coquebantur, aut alia ratione miſcebantur. Pli. lib.34.Vritur in patinis per laminas minutas cum ſulphure,uerſatum rudibus ferreis,aut ferulaceis.Cato de Re ruſt. c.104.Hæc rude miſceto ter in die.Rudibus item depugnabant gladiatores,teſte Lampridio,qui refert Commodum in arena rudibus inter gladiatores depugnaſſe. Hinc ad Rudem compellere,eſt,cogere depugnare.Cic.Octauio:Qui ueteres gladiatores,reliquias ludi Cæſaris,ad rudem compuliſti.Ijdem quoties aut ætate emeriti, aut multis iam relatis palmis,libertate digni uidebantur,rude à prætore donabantur. Cic.5.Phil.Tam bonus gladiator,tam cito rudem accepiſti?Hor.1.epiſt.Spectatum ſatis,&

ſis, & donatum iam rude quæris Mecœnas iterum antiquo me includere ludo. Vbi Donatum rude, per tranſlationem dixit, pro ætate emeritum. gladiatores enim, accepta rude, ab omni depugnandi neceſſitate eximebantur. quo fit, ut Rudem pro libertate, & optato rei cuiuſuis fine accipiamus. Iuuen. Ergo ſibi dabit ipſe rudem.

RVDIS, uero, & hoc Rude. adiec. *Coſa rozza, aſpra, αὐτοφυὴς, αὐτόφυτος, ἄξεστος*, impolitus: ut Rude marmor, Ebur rude: Rude argentum, quod neque ſignatum eſt, neque alium in uſum laboratum. Cic. de Ora. Quæ pueris nobis inchoata & rudia exciderunt. Transfertur ad animum: rudesq; dicuntur qui adhuc animum nō expoliuere diſciplinis. Cic. de nat. Rudem me diſcipulū, integrūq; accipe. Pli. li. 2. cap. 7. Pariter & eruditum uulgus, & rude in eam ſententiam curſu uadit. Rudis genitiuo aliquando iungitur Cice. pro Flac. Homines imperiti, rerum omnium rudes. Idem l. 1. Off. Rudes Græcarum literarum. Aliquando accuſatiuo cum ad. Li. 24. Rudem ad pedeſtria bella Numidarum gentem. Aliquando ablatiuo cum In. Cic. li. 1. de Ora. Rudem in iure ciuili. Aliquando pro ruſtico. Iuu. Sat. 11. Tunc rudis, & Graias mirari neſcius artes. Pro duro & inclementi. Ter. Phor. Adeon' te eſſe ingenio rudi, & inexorabili?

RVDO, rudis, rudit, *Ragghiare, ὀγκάομαι*, proprie ad aſinos pertinet: qui rudere dicuntur, cum uocem emittunt. Oui. 3. de Arte: Vt rudit à ſcabra turpis aſella mola. Abuſiue & de leonibus, & de hominibus dicitur. Vir. 7. Aen. Sera ſub nocte rudentum. Idem 8. Aene. Inſueta rudentem. Perſius primam uerbi huius ſyllabam produxit, cum in exemplis iam citatis corripiatur. Rudens, tis. Ouid. 1. Faſt. Ecce rudens rauco Sileni uector aſellus.

RVDVS, eris, *Scaglia, ἐρείπιον*, lapidum fruſta, & ruinarum materies. eſt autem duplex, nouum ſcilicet & uetus. nouum rudus, eſt materia pauimenti, ideſt, ſaxa recens contuſa, ſeu teſtæ confractæ cum calce ad pauimentum faciendum. Vitru. lib. 7. Ruderi nouo tertia pars tuſæ admiſceatur. Vetus rudus eſt materia ueterum pauimentorum & dirutorum ædificiorum, quæ lapidibus & teſtis confractis, calceq; arena commiſta conſtat. Pli. Complanatæ ueteri rudere erant uiæ. Antiqui Raudus dicebant, teſte Feſto.

RVFESCO, es. *Arroſſirſi, ξανθὸς εἰμί*, rufus ſum: unde Ruſeſco, ruſus fio. Pli. li. 10. c. 29. Merula ex nigra rufeſcit.

RVFO, fas, *ξανθίζω*, rufum facio. Plin. libr. 15. c. 28. Rufatur capillus nucleis. Et. li. 33. c. 2. Rufat capillum.

RVFVLI, tribuni militum, à conſule facti, quòd de eorum iure Rutilius Rufus legem tulerit. poſtea mutatione unius literæ Rutuli dicti. Feſtus.

RVFVS, a, um, *Roſſo, ξανθὸς, πυῤῥὸς*, color non plene ruber, ſed ad flauum nonnihil declinans. Mart. li. 14. Roma magis fuſcis ueſtitur, Gallia Rufis. Ter. Heaut. Rufam ne illam uirginem. Plin. li. 12. c. 12. Syncerum deprehenditur colore rufo. Rufior, comparatiuus. Pli. li. 16. c. 14. Materies maris dura, rufior, ac nodoſa. Hinc Rufulus, diminutiuum. Pla. in Amph. Conuit cicatrix rufula.

RVGA, æ. *Rappa, falda, creſpa, grinza, ῥυτὶς*, contractio cutis in plicas: cuiuſmodi in ſenibus conſpici ſolent. Cic. de Sen. Non cani, non rugæ repente auctoritatem arripere poſſunt, ſed honeſte acta ſuperior ætas. Oui. 14. Met. Et rugis perarauit anilibus ora. Plicæ quoque in ueſtibus eminentes Rugæ dicuntur: ut contra, cauitates inter plicas ſinus appellamus. Pli. li. 35. c. 8. Præter quæ in ueſte rugas & ſinus inuenit. In arborum quoque fructibus, qui ante maturitatem ſunt decerpti, aſperitates quædam, & corticis contractiones oriuntur, quæ à ſimilitudine rugarum anilium, ueniunt & ipſæ in nominis huius communionem. Pli. li. 12. c. 7.

RVGIO, gis, rugiui, & rugij, *ἐρυγγάνω*, unde Rugitus, qui proprie leonis eſt, cum uocem emittit. Auctor Philomelæ. Tigrides indomitæ rancant, rugiuntq; leones.

RVGO, gas, *Infaldare, increſpare, ῥυτιδοῦμαι*, rugas contraho. Pla. in Caſ. Vide palliolum ut rugat. Rugata teſta, apud Pli. li. 9. c. 33.

RVGOSVS, a, um, *ῥυτιδώδης*, rugis plenum Colum. lib. 12. cap. 43. Hæc ratio facit rugoſa acina. Idem lib. 16. cap. 31. Cortex omnibus in ſenectute rugoſior. Mart. lib. 3. Rugoſiorem ſtola cum geras frontem.

RVIDVS, a, um, à ruendo, ideſt, cadendo, ut quidam uolunt, deductū: ut Pilum ruidum, cuius crebro caſu frumenta pinſuntur, ſiue euāluantur. Plin. li. 18. c. 10. Maior pars Italiæ ruido utitur pilo, rotis etiam, quas aqua uerſet obiter. Quem tamen Plinii locum explicans Hermolaus, Ruidum pilum dictum innuit, non à ruendo, ſed ab aſperitate. quaſi ruuidum, ſiue, ut alij ſcribunt, rubidum, quod nomen antiquis aſperum & impolitum ſignificabat.

RVINA, næ, *Rouina, caſo, πτῶσις, πτῶμα*, caſus, ſiue lapſus, à ruendo, ideſt, cadendo. Cice. de Orat. Ea ruina oppreſſus Scopas. Idem de Diui. Dij habitantes inter duos mundos metu ruinarum. Ruinas item accipimus pro ipſis ædificijs dirutis. Ci. li. 3. Tuſc. Magis me mouerunt Corinthi ſubito aſpectæ parietum ruinæ, quàm ipſos Corinthios. Cœli ruina, pro tonitru. Vir. 1. Aen. Fluctibus oppreſſos Troas, cœliq; ruina. Vbi Seruius: Cœli ruina, ideſt tonitribus quorum ſonus ſimilis eſt ruinis. Transfertur & longius, ut pro qua uis calamitate accipiatur. Ci. 1. in Catil. Prætermitto ruinas fortunarum mearum. Subdere caput ruinæ, eſt, exponere ſe periculo. Curtius li. 5. Ruinæ rerum illos ſubdere capita, in perniciē trahi. Ponitur aliquando pro morte. Pli. l. 17. c. 25. Prodigium in noſtro æuo Neronis principis ruina factum. Hinc Ruinoſus, noſa, noſum, caducus, ruinam minans, ut Aedes malæ materiatæ, ruinoſæ, apud Cic. 3. Off.

RVLLA, rullæ, inſtrumētum ferreum, ſtimulo ruſticorum additum ad uomerem detergendū. Pli. l. 18. c. 19. Purget uomerem ſubinde ſtimulus cuſpidatus rulla. Eſt autem dimin. à Runa, quod eſt teli genus. unde Runatum dixit Ennius, pro runa armato, ſiue (ut Feſtus interpretatur) pro pilato, ideſt, pilo inſtructo.

RVMA, rumæ, *μαστὸς, θηλὴ*, à ueteribus dicebatur Mamma, ut annotauit Nonius, citans locum Catonis ex opere de li. educ. Rumam (inquit Cato) priſco uocabulo mammam appellarunt: à qua Subrumi etiam nunc dicuntur agni. Hinc Irrumare dicebant antiqui pro lactare, quaſi rumam in os inſerere. quod uerbum poſtea ad fœdæ libidinis ſignificationem tranſlatum. Rumam præterea Seruius interpretatur eminentiorem colli partem. quod & ipſum Feſtus innuere uidetur, cum Rumare antiquos dixiſſe ait pro Ruminare.

RVMENTVM, inquit Feſtus, idem quod abruptio.

RVMEN, ruminis proprie in animalibus quibuſdam dicitur quidam quaſi uentriculus, quo illa pabulum ad tempus demittunt, indeq; rurſus ad os reuocant, unde & Ruminatio nomen accepit. Rumen (inquit Nonius) locus eſt in uentre, quo cibus ſumitur, & unde redditur. Per tranſlationem tamen pro ipſo etiam ſumitur uentriculo, cibi, & potus receptaculo. Pomponius, Proſtibulo, ut citat idem Nonius: Ego rumorem parui facio, dum ſit, rumen qui impleam. Feſtus rumen interpretatur, partem colli, qua eſca deuoratur. Rumen item antiqui pro ruma accipiebant, ideſt pro ubere, ſiue mamma. Pli. li. 15. c. 18. Inuenta eſt lupa infantibus præbens rumen: ita enim uocabant mammam.

RVMEX, icis, *λάπαθον*, herba ſilueſtris ex lapathi generibus, à quibuſdam Oxalis appellata, ſatiuo proxima, folijs acutis, colore betæ candidæ, radice minima. Vir. in Moreto: Fœcundusq; rumex, maluæ, uiolæq; nitebant. Sunt ex recentioribus qui Rumicis appellationem latius accipiant, ut ad omnia lapathi genera extendatur. Plinius tamen ſpeciem iam depictam, à cæteris generibus, rumicis nomine diſtinguit. li. 20. c. 21. & li. 19. c. 12.

RVMIA, ſiue Rumina (ut alij malunt) dicta eſt Dea, quę rumis, ideſt, mammis, hoc eſt, pueris lactentibus præſidebat. Auguſtinus. li. 4. de ciui. Dei. Var. li. 2. de re ruſt. c. 11. Non negarim ideo apud diuæ Rumiæ ſacellum à paſtoribus ſatam ficum. Ibi enim ſolent ſacrificare lacte pro uino, & pro lactentibus. Cato de li. educ. ut citat Nonius: Hiſce lacte fit, non uino: Cuninæ propter cunas: Ruminæ, propter rumam, ſic priſco uocabulo mammam appellabāt. à quo Subrumi etiam nunc dicuntur agni.

RVMIFERO, famam ſpargo. Pla. in Amp.

RVMINARE, *μηρυκάζομαι*, Apul. li. 4. de Aſin. Vſus eſt pro ruminare.

RVMINALIS, ficus, Romæ fuit in Comitio, fulgoribus ſub ea conditis ſacra, à ruminando (ut quidam uolunt) dicta quòd ſub ea pecudes æſtatis tempore frigora captantes, herbas ruminare conſueuerint. Aut certe (ut Pli. lib. 15. ca. 18.) quòd ſub ea inuenta ſit lupa, Romulo & Remo rumen, ideſt, mammam præbens. Liu. lib. 1. primum Romularem ficum à Romulo dictam putat, quæ deinde uoce paulatim deprauata, Ruminalis cœpit appellari.

RVMINALES, hoſtiæ, animalium, quæ ruminant. Pli. li. 8. c. 51.

RVMINO, pen. cor. & Ruminor, aris, deponens, *Ruminare, maſticar bene, ἀναμηρυκάομαι, ἀναμασῶμαι*, idem quod remandere, & cibum à rumine ad os reuocare: proprie de iis dicitur animantibus, quæ in ſuperiore mandibula dentes primores non habent. Colu. li. 7. Bos neque ruminat, neque lingua ſe detergit. Virg. 6. ecl. Ilice ſub nigra pallentes ruminat herbas. Plin. lib. 10. c. 73. Ruminant ceruæ, cum à nobis aluntur. Tranſlate pro in memoriam renoco, & diligenter perpendo. Varro Bimargo, ut citat Nonius: Odyſſeam Homeri ruminari incipies. Idem Tanaquile, apud eundem Nonium Varro. Non modo abſens de te ſæpius cogitabit, ſed etiam ruminabitur humanitatem tuam. Ruminatio. Pli. li. 11. c. 37. Quibus neque dentes utrinque, neque ruminatio. Ruminatio, rei cuiuſpiam in memoriam reuocatio. Ci. At. li. 2. Quid ageretur de ruminatione quotidiana.

RVMIS, ruma, ideſt, mamma. Rumis (inquit Feſtus) mamma dicitur. unde & ruſtici appellant hœdos Subrumos, qui adhuc ſub mammis habentur. Varro. 2. de re ruſt. c. 11. Mamma rumis, ſiue ruma, ut ante dicebant. unde Subrumi, agni lactentes.

RVMO, as, *Metter la mammella in bocca*, antiquis idem erat quod Lacto, quaſi rumā in os inſero. unde Irrumare: quod olim nihil aliud erat, quàm rumam, id eſt, mammam, in os pueri inſerere. poſtea ad fœdæ libidinis ſignificationem tranſlatum. Rumare item antiqui dixerunt pro ruminare, teſte Feſto. nam & Rumam, ſi Seruio credimus, iidem pro rumine dixerunt, ideſt, pro eminente ſub collo parte.

RVMOR

Rvmor, oris, *Rumore, fama, nouella, φήμη*, ſermo in populo, ſine certo auctore, de recenti diſperſus re. Cic. in Phil. Improbiſſimis rumoribus diſſipatis. Ter. in An. Meum gnatum rumor eſt amare. Cice. ad Caſſium, li. 12. epi. Nihil perfertur ad nos, præter rumores de oppreſſo Dolabella. Idem Att. li. 16. Rumoris neſcio quid afflauerat. Hor. 2. Ser. Sat. 6. Frigidus à roſtris manet per compita rumor. Vir. 12. Aen. Rumoreſq; ſerit uarios. Aliquando pro ſtudio. Vir. 7. Aen. Iter inceptum peragunt rumore ſecundo.

Rvmpo, pis, rupi, ruptum, *Rompere, ſpezzare, ῥήγνυμι, καταῤῥάσσω*, frango, ſcindo. Vir. li. 5. Aen. Nodos, & linea uincula rupit. Rumpere uincula carcere, ſeſe, aliumue è cuſtodia eximere. Cice. in Catil. Adiungit grauem pœnam municipibus, ſi quis eorum uincula ruperit. Interdum pro defatigare. Ter. in Hec. Vt me ambulando rumperet. Rumpere ſilentium, & Rumpere uocem, eſt rem ſilentio aliquandiu ſuppreſſam eloqui. 10. Ae. Quid me alta ſilentia cogis rumpere? Idem 2. Aen. Compoſito rumpit uocem & me deſtinat aræ. Rumpere moras, eſt auferre moras, feſtinare. Vir. l. 3. Ge. Eu age ſegneis Rumpe moras. Rumpere fidem, eſt fidem uiolare. Ouid. epi. 23. Rupi, quam ruptam ſum mihi queſta, fidem. Rumpi item dicuntur, quæ nimia tenſione diſſiliunt. Cic. in Vatin. Vt aliquando iſta, quæ ſunt inflata, rumpantur. In flatus rumpere uerſiculas, apud eundem 2. de Diu. Hor. Ser. Sat. 4. Si te ruperis, inquit, Par eris. Hinc, Rúpi inuidia & Rumpi malit, pro grauiter diſcruciari, & uix ferre poſſe. Virg. 7. ecl. Inuidia rumpantur ut ilia Codro. Ci. Q. Fr. li. 3. His malis reipu. quibus antea rumpebat, nunc ne moueor quidem. Rumpo, pro rumpi facio. Mart. li. 10. Grandis ut exiguam bos ranam ruperat olim: Sic, puto, Torquatus rumpet Otacilium. Ruptus, a, um. Vir. 1. Ge. Vicinæ, ruptis inter ſe legibus, urbes Arma ferunt. Ruptor, oris. Li. 4. Hiccine eſt, inquit, ruptor fœderis humani, uiolatorq; gentium iuris?

Rvmpi, porum, *Rampoli, raſoli*, qui & Traduces dicuntur, brachia ſunt uitium, quibus ex arboribus in arbores traducuntur, & ſibi mutuo connectuntur. Var. li. 1. de re ru. c. 8. Ex arboribus in arbores traductis uitibus uinea fit: quos traduces, quidam rumpos appellant. Quibus ex uerbis Varr. manifeſtum eſt, eoſdem eſſe Rumpos, qui alio nomine Traduces dicuntur. hiſce autem nominibus non arbores ipſas ſignificari, (ut quidam putauerunt) neque rurſus uites ipſas, ſed quædam uitium ueluti brachia, à ſua utrinque matre porrecta, & circa medium arborum interuallum ſibi occurrentia, ibidemq; connexa. planum fit Col. teſtimonio. lib. 5. ca. 6.

Rvmpotinvm, arbuſtum, genus arbuſti Gallici, à rumpis, id eſt traducibus nomen habens; qui utrinque à matre exporrecti, & circa medium arborum duarum interuallum ſibi occurentes, connectuntur. Col. li. 5. c. 6.

Rvmpotinetvm, locus rumporino arbuſto conſitus, uel ipſum arbuſtum rumpotinum. Col. li. 5. c. 6.

Rvmvscvlvs, paruus rumor. Ci. At. li. 2. Hominum rumuſculos.

Rvna, teli genus latiorem habens cuſpidem: à quo Runatus, id eſt runa armatus. Ennius: Runata recedit: id eſt pilata, ut exponit Feſtus.

Rvncina, næ, fabrile inſtrumentum eſſe conſtat: id tamen quale ſit, uideo non ſatis conuenire inter eruditos. Nos Runcinam putamus, quã uulgus hodie Planulã uocat, qua fabri aſſamenta radunt & læuigant. idq; ut ita cenſeamus, adducimur Plinij teſtimonio l. 16. ca. 42. ubi ſic habet: Abies ualuarum repagulis, & ad inteſtina opera aptiſſima ramentorũ crinibus pampinato ſemper orbe ſeſe uoluens ad incitatos runcinarum raptus. Runcina item à Romanis dea credita eſt, quæ runcarioni præeſſet. Auguſtinus libr. 4. de Ciui. Cum runcantur ſegetes, deam Runcinam præfecerunt.

Rvnco, as, *Eſtirpare l'herbe cattiue, βοτανίζω*, herbas inutiles, fruticeſue noxios euello. ut, Runcare ſpinas, apud Catonem de re ruſ. c. 2. Runcare ſegetem, eſt herbis noxijs expurgare. Pli. li. 18. c. 21. Siliginem, far, triticum, ſemen, hordeum occato, ſarrito, runcato. Hinc Runcatio. Col. lib. 2. c. 9. Frequentem exigunt ſarritionem & runcationem, ut herbis liberentur. Runcator. Colum. lib. 11. c. 3. Quæ præteriero, intelligi oportebit nullam operam poſtulare runcatoris.

Rvo, is, rui, rutum, & ruitum, *Rouinare, cadere, precipitare, ἐρείπω, καταῤῥέω*, cado, concido. Vir. 2. Aen. Ruit alto à culmine Troia. Teren. Heaut. Quid ſi nunc cœlum ruat. Tranſlate pro effundi. Vir. li. 6. Vnde ruunt totidem uoces reſponſa Sybyllæ. Pro decipi. Cic. lib. 3. Off. Emptorem pati ruere, & per errorem in maximam fraudem incurrere. Pro euertere, ſeu diſiicere. Et ſic habet accuſatiuum, cum alibi abſolutum ſit. Virg. lib. 1. Georg. Cumuloſq; ruit male pinguis arenæ. Idem 1. Aen. Spumas ſalis ære ruebant. Pro feſtinanter ire, ſeu in præceps ferri. Idem li. 10. Quò moriture ruis. Pro impellere. Teren. in Ad. Cæteros ruerem, agerẽ, reperem. Pro eruo, ſiue eximo. Virgil. lib. 11. Confuſa ruebant Oſſa focis. Pro crepare, & graui ſonitu quodammodo ruinam minari. Idem libr. 1. Georg. Ruit arduus æther id eſt tonitru percrepat. Ad eundem modum cœli ruinam, idem li. 1. Aen. Pro tonitru poſuit. Fluctibus (inquit) oppreſſos Troas, cœliq; ruina. Ver ruit, id eſt ad finem properat. Idem. 1. Ge. Vel cum ruit imbriferum uer. Nox ruit, idem. 6. Aen. Ruere nubem, eſt emittere. Virg. 2. Ge. Et ruit atram Ad cœlum picea craſſus caligine nubem.

Rvpes, is, *ἀποῤῥώξ*, mons præruptus: à rumpendo. Cæſ. 2. Bel. Gal.

Rvpicapra, capra ſilueſtris, quaſi rupium capra. Pli. li. 11. c. 37.

Rvptvs, a, um, *Rotto, ſpezzato, ῥαγεὶς*, fractus. Vir. 2. Ge. Qua ui maria alta tumeſcant Obiicibus ruptis. Teſtamentum ruptum, cui opponitur Ratum. Cic. de Or. Teſtamentum ruptum, aut ratum. Aliquando Ruptum dicimus, membris fractum ex diutino labore. Apul. Quouſque ruptum iſtum aſellum, nunc etiam claudum, fruſtra paſcemus: Aliquando pro eo ſumitur, qui ueſtibus eſt laceris & pannoſus. Mart. Qui ſanet ruptos, dic mihi Galle qui eſt?

Rvralis, & hoc le, *ἀγροικὸς*, quod ad rus pertinet. unde Rurales dij, Mercurius, Panq;, quibus ſacrificabant placentas, & uinum. qua de re extat non inuenuſtũ Leonidæ Græci poetæ epigrãma.

Rvrestris, & hoc ſtre, *ἀγροῖκος*, quod eſt ruris. Apul. Rureſtri uocabulo uulgus indoctum roſas laureas appellat.

Rvricola, æ, *γεωργὸς*, qui rus colit. Col. li. 10. c. 31. Hæc ne ruricolæ paterentur monſtra; Oui. 5. Met. Ruricolaſq; boues leto dedit Aratrum ruricola, Oui. 4. Triſt.

Rvro, ras, *ἀγραυλέω*, ruſticor, ruri ago. Plaut. in Capt. Dum ruri rurant homines. Ruror, aris, deponens. Varro. Serrano, ut annotauit Nonius, Dum in agro ſtudioſius ruror.

Rvrsvs, & Rurſum, *αὖ αὖθις*, iterum, denuo. Cice. pro Mur. Facis, ut rurſus plebs in Auentinum ſeuocando uideatur. Ter. Eun. Inimicitiæ, induciæ, bellum, pax rurſum. Rurſus, & Denuo coniuncta. Plau. in Pœn. Reuertor rurſus denuo Carthaginem. Teren. in Hecy. Trepidari ſentio, & curari rurſum prorſum Donat. Ruſum proprie retro, prorſum, ante ſignificat: & eſt prouerbiale: ſicut dicimus, Surſum, deorſum, intro, foras: hac, illac. Quandoq; pro econtrario. Vi. Haud rurſum enodes trunci reſecantur.

Rvs, ruris, *Villa, poſſeſſione, contado, χωρίον, ἀγρὸς, ἀγροικία*, prædium ruſticum, ita dictum, teſte Varr. li. 4. de Ling. Lat. quód in eo quotannis rurſum eadem fiant, ut capiatur fructus. Ci. pro Roſc. Am. Habet animi relaxandi cauſa rus amœnum. Vir. 3. Geor. Luciferi primo cum ſidere frigida rura Carpamus.

Rvspor, ruſparis, *μεταλλάω, ἐρευνάω*, antiquis in uſu fuit pro ſcrutari, ſeu diligenter inquirere. Accius Nyctereſia, ut citat Nonius: Vagent ruſpantes ſiluas. Sic Ruſpari latebras, apud Feſtum. Tranſlatio ſumpta à gallinis, quæ ruſpari proprie dicuntur, cum eſcam quærentes terram ſcalpunt. Hinc Corruſpor, conquiro. Plau. Corruſpare tua conſilia in pectore.

Rvssvs, & Ruſſeus, nomina coloris, ad rufum inclinantis, dilutius tamen rubentis. unde in factionibus aurigantium Ruſſati dicebantur, qui hoc colore erant exornati. Vide Thyleſium in libello de coloribus.

Rvstica, uinalia, *τὰ λ[illegible]*, xiiii, Cal. Sept. celebrabantur, quotidie primum in urbem uinum deferebant. Feſtus auctor eſt, à Latinis primum diem hunc fuiſſe inſtitutum, qui aduerſus Mezentium pugnaturi, uinum Ioui eo die libarunt.

Rvsticanvs, na, nũ, *Di uilla, ἀγροικος*, ruſticus. Cic. 3. de Or. Quod loquitur, priſcum uiſum iri putat, ſi plane fuerit ruſticanum. Idem pro Roſ. Am. Vita ruſticana.

Rvsticarivs, a, um, *ἐπάγρουρος*, quod ad rus, aut ruſticum pertinet. Vnde, Falces ruſticarias dixit Var. 1. de re ru. c. 22.

Rvsticatim, *Villanamente, ἀγροίκως*, pro ruſtice. Pomp. Ego ruſticatim tangam, urbanatim neſcio.

Rvsticatio, actus ruſticandi. Ci. de Ami. Ruſticationes communes. Col. li. 1. c. 1.

Rvsticitas, atis, *Ruſticità, uigliaccaria, ἀγρότης*, urbanitati contraria. Mart. lib. 7. Hirſutum, & dura ruſticitate trucem. Quandoque pro inepta & timida uerecundia. Ouid. in arte. Et, ſi ruſticitas non uetat, ipſa rogat. Ibidem: Ruſticitas, non pudor ille fuit.

Rvsticor, aris, *ἀγραυλῶ*, ruri dego. Ci. Tironi: Liceat modo ruſticari. Idem Att. Si ruſticatur, quid ſcribat ad te, ut ſciam.

Rvsticvla, auis perdici ſimilis, niſi quòd roſtrum longius habet. Pli. li. 10. c. 38. Mart. li. 13. Ruſtica ſum perdix.

Rvsticvlvs, a, um, dimin. ſubruſticus, id eſt, qui moribus non nihil ruſticis eſt præditus. Cic. pro Sext. Senſit ruſticulus non incautus, ſuum ſanguinem quæri. Mar. lib. 10. Ruſticulum nimis libellum.

Rvsticvs, a, um, *Coſa pertinente à uilla, ἐπάγρουρος*, ut, Domus ruſtica. Cic. pro Quint. Erat ei pecuaria res ampla, & ruſtica ſane bene culta, & fructuoſa. Pro Roſc. Amer. Vita hæc ruſtica, quã tu agreſtem uocas, parſimoniæ, diligentiæ, iuſtitiæ magiſtra eſt. Quandoque Ruſticus dicitur, moribus, & uita incultus Virg. 2. ecl. Ruſticus es Corydõ. Quint. li. 2. c. 11. Manus indoctæ ac ruſticæ. Vnde ueteres Ruſtice pro barbare uſurpabant, ſiue imperite, ut ſolet ruſticus. Ci. 3. Off. Vrgent ſane ruſtice. negant enim poſſe, & in eo perſtant. Ruſticus, ci, ſubſtant. agricola, ſiue ruri habitans. Plau. in Merc. Vrbani fiunt ruſtici. Vir. 2. Ge. Curas uenientem extendit in annum Ruſticus. Cic. in Or. Sermo non modo urbanorum. ſed etiam ruſticorum.

Rvta, orum, apud iureconſultos, quaſi eruta dicuntur, ut arena, creta, & his ſimilia, nondum in opus conuerſa. Feſtus: Ruta cæſa, dicuntur,

cuntur, quæ uenditor poſſeſſionis ſui uſus gratia conciderat, eruēdaq; contraxerat. Vlpian. in l. fundi de act. emp. & uend. Si ruta cæſa excipiantur in uenditione, ea placuit eſſe ruta, quæ eruta ſunt, ut arena, creta & ſimilia: Cæſa ea eſſe, ut arbores cæſas, & carbones, & his ſimilia. Mutius l. In rutis. de Verborum ſignificationibus. In rutis, & cæſis ea ſunt, quæ terra non tenentur, quæq; opere ſtructili tectoriove non continentur. Ne in rutis quidem, & cæſis: prouerbialis locutio eſt, qua uſus eſt Cic. 2. de Orat. pro, Nulla parte. Sed dicet te (inquit Cice.) cum ædes uenderes, ne in rutis quidem & cæſis ſolum tibi paternum recepiſſe.

RVTA, *Ruta*, *πήγανον*, herba nulli non nota. etiam hodie nomen uel apud uulgum retinens, luminibus claritatem afferens, ſed Venerem coercens. dictam uolunt, quòd una ex omnibus herbis, ob multiplicem eius uſum, maxime eruatur. Ouid. 2. de Rem. Vtilius ſumas acuentes lumina rutas. Ruta muſtelæ contra ſerpentes dimicaturæ ſe muniunt: habet enim præſentaneum aduerſus uenena omnia remedium. Pli. lib. 20. cap. 13. Hinc Rutaceus, a, um, ex ruta confectum. Rutatus, ta, tum, ruta conditum: ut, Muſtum rutatum. Pli. Inuenio muſtum rutatum populo datum. Rutati lacerti, ruta conditi. Mart. lib. 10. Secta coronabunt rutatos oua lacertos.

RVTABVLVM, li, auctore Feſto, inſtrumentum, quo ruſtici utuntur in proruendo igne, panis coquendi gratia. Col. li. 12. c. 18.

RVTILASCO, leſcis, *ξανθίζομαι*, rutilus fio. Pli. li. 8. c. 55. In alpibus candidi lepores, niue liqueſcente rutileſcunt.

RVTILO, as, *Far riſplendere, riſplendere*, *ξανθίζω*, aliquando actiuum, idem quod rutilum facio. Pli. li. 28. ca. 1. Gallorum hoc inuentum rutilandis capillis. Comæ promiſſæ, & rutilatæ. Liu. li. 8. c. 12. Crinis rutilatus, Tacit. li. 20. Interdum neutrum eſt abſolutum, ſignificans, rutilo colore reſplendere. Virg. 8. Aen. Arma inter nubem cœli in regione ſerena Per ſudum rutilare uident.

RVTILVS, la, lum, *πυῤῥός*, color ex flauo rubeſcens, cū quadam ſplendoris exuberantia: Pli. l. 8. c. 18. Albis maculis colorem rutilum diſtinguentibus. Ci. in Som. Scip. Rutilus fulgor, quē Martem dicitis.

RVTRVM, rutri, *σκαφεῖον*, quo quid eruitur: à ruendo. nam ut aratū Aratrum, ſic rutum Rutrum facit. Feſtus: Rutrum tenentis iuuenis effigies in Capitolio ephebi fuit. Plin. lib. 36. cap. 23. Experimentum marmorati eſt in ſubigendo, donec rutro non cohæreat. Cato. c. 11. Oportet habere uillicum palas ſex, rutra quatuor. Diminutiuum eſt Rutellum. Lucil. li. 9. Sat. ut citat Nonius: Rutellū unum affert.

RVTVBAM, ueteres turbationem appellabant, teſte Nonio. Varro Sexageſ. Nunc ſumus in rutuba. Eſt etiam Rutuba Liguriæ fluuius. Pli. li. 3. c. 5.

RVTVLI, *ῥουτουλοὶ*, antiquiſſimi Italiæ populi, qui Latij partem tenuerunt, Ardeæ proximam. hi duce Turno aduerſus Aeneam bella geſſerunt, ut late deſcribit Virgilius ſex poſterioribus Ae. ſuæ libris. Pli. li. 3. c. 5.

DE LITERA S

S LITTERA ſemiuocalis, ut quæ ſonum ſuum à uocali auſpicetur, & in ſe ipſam terminet.

S ANTE A

SABA, *σαβαί*, Steph. ciuitas regia Aethiopiæ, inquit Ioſephus, quam poſtea Cambyſes à ſororis ſuæ nomine, Meroen denominauit. hanc Nilus circundans, inexpugnabilem reddebat. Dicta Saba, *ἀπὸ τοῦ σέβειν*, colere & uenerari: quia thus mittit. quo in ſacrificijs utuntur. Sunt qui dicant Saba, Arabum lingua myſterium ſignificari: Hieronymus uero conuerſionem ſonare autumat.

SABAEI, *σαβαῖοι*. populi felicis Arabiæ, ditiſſimi ſiluarum fertilitate odorifera: quorum metropolis eſt Saba, quam Strab. li. 16. Meriabam uocat. His proxima eſt (inquit) feliciſſima Sabæorum terra, quæ maxima natio eſt. Apud hos thus, & myrrha, & cinamomum naſcitur, in ora etiam balſamum. Ioſeph li. 1. à Saba Cuſi filio, qui à Cham ortus fuit, dictos Sabæos affirmat. Seruius putat *ἀπὸ τοῦ σέβεσθαι*, uenerari. quòd deos ipſorum ture ueneramur. Vir. 1. Ge. India mittit ebur, molles ſua thura Sabæi.

SABAEVS, a, um, *σαβαῖος*, Col. li. 10.

SABAOTH, Hebraicum nomen, pluralis num. & fœm. gene. exercitū ſonans, uel militiam. unde dominus Sabaoth, aliquoties in ſacris literis occurrit. pro, Dominus exercituum.

SABATIA, Pomponio, Plinio Vadum Sabatium, oppidum Liguriæ maritimum, olim nobili portu inſigne. Hodie Sauona.

SABBATARII, dicti Iudæi à Romanis, quod Sabbata ſuperſtitioſe colerent. Mart. li. 4. Quòd ieiunia Sabbatariorum.

SABAZIVS, Bacchi cognomen, *ἀπὸ τοῦ σαβάζειν*, quod uerbū Phrygibus, aliiſq; nonnullis barbaris ualet bacchari. Val. Max. Cœlius Rhodig. li. 7. c. 15.

SABBATVM, ti, *σάββατον*, Hebræi ſeptimum quenque hebdomadæ uniuſcuiuſque diem appellabant, quem ethnici Saturni diem nominant: quo die Iudæi ob opere omni feriabantur, Deum mundi architectum imitati, quem ſacræ literæ tradunt, confecta ſex diebus mundi machina, eaq; exornata ſeptimo die quieuiſſe: unde & Sabbatum uocauerunt: quæ uox Hebræis diem quietis ſignificat. Apud Hebræos quoque Sabbatum, teſte Ioſepho, pro ſeptimana accipitur. unde illud in Euangelio: Ieiuno bis in ſabbato.

SABAA, Syrorum lingua, menſis Februarius dicitur.

SABELLICVS, ca, cum. Vir. 3. Ge. Denteſq; Sabellicus exacuit ſus.

SABELLI, populi a Sabinis orti, qui incolunt montes, qui ſunt inter Sabinos & Marſos, olim Samnites dicti, teſte Pli. li. 3. c. 12. Hinc Sabellus, a, um. Vir. 2. Ge. Marſos, pubemq; Sabellam.

SABINAM, p. c. Illyrij appellabant telum uenabuli ſimile: Ennius Illyrij reſtant ſicis, ſabinisq; fodentes. Hæc Feſtus.

SABINI, populi in quarta Italiæ regione, non procul à Roma à religione & cultu deorum cognominati. quaſi Sebini, *ἀπὸ τοῦ σέβειν*. Silius uero, à Sabo auctore gentis, Sabinos dici putat, qui li. 8. ait: Pars laudes ore ferebant Sabe tuas, qui de patrio cognomine primus, Dixiſti populos magna ditione Sabinos. Hos Plin. Apenninis iugis uallatos utrinque ſcribit. Stra. Sabinos, ait, anguſtum incolere agrum in longitudinem protenſum, à Tiberi uſque Nomentum oppidum, ſtad. mille uſque ad Veſtinos.

SABVLETVM, ti, *ψαμμαθών*, locus in quo ſabulum abundat. Plin. lib. 27. cap. 8.

SABVLO, onis. *Sabbia, arena*, *ἄμμος*. Sabulum. Col. li. 4. c. 33. & Var. 1. de re ruſt. c. 9. Rudus, arena, ſabulo, argilla.

SABVLOSVS, ſa, ſum, *ἀμμώδης*, plenum ſabulo. Pli. li. 13. c. 4.

SABVLVM, li, *ἄμμος*, *ψάμαθος*, arena craſſior, ponderoſiorq;. Plin. lib. 17. ca. 43.

SABVRRA, urræ, *Sabbione, belletta, ſauorna*, *ἕρμα*, proprie ſabulum uilius, & craſſius, quo naues onerari ſolent. uſque ad certam menſuram, quo ſtabiliores ſint. Pli. li. 10. c. 23. Anguſtias petere, mox ſaburra ſtabiliri. Liu. 27. Onerarias ducere multa ſaburra grauatas. Priſcianus præcipit in hac uoce b, literam eſſe geminandā. quod an uerum ſit, ipſe uiderit: Virg. certe primam ſyllabam corripit, l. 4. Ge. Fluctu iactante ſaburram.

SABVRRO, *ἑρματίζειν*, ſaburra onero, & ſtabilio aduerſus uim uentorum. Pli. li. 18. c. 35. Echini ſeſe arena ſaburrantes, tempeſtatis ſigna ſunt. Solinus: Grues ſublatis lapillis ſaburrantur.

SABVRRATVS, a, um, ſaburra oneratus, tranſlate quouis modo expletus. Plau. Ciſt. ubi ſaburratæ ſumus, largiloquæ ſumus.

SACCARIA, æ, *σακκοπωλική*, ſaccorū mercatura. Apul. li. 1. de Aſin.

SACCARIVS, qui ſaccis geſtandis uictum quæritat. Paul. l. Qui fundū de Contrahen. empt. Siquid ex ſacco ſaccarij cecidiſſet.

SACCHARVM, ri, pen. cor. *Zucchero*, *σάκχαρον*. naſcitur in Arabia, India, Creta, Italia, & Sicilia. Pli. li. 12. c. 8. Saccharū & Arabia fert, ſed laudatius India. Eſt autem mel in arundinibus collectum, gummi modo candidum, dentibus fragile: ampliſſimum nucis tantum auellanæ magnitudine, ad medicinæ tantum uſum. Hæc Plin. Hodie præſtantiſſimum aduehitur ſaccarum ex Fortunatis inſulis, quas Canarias uocant, in metæ formam redactum. naſcitur & in Aegypto, Cypro. Rhod. Galeni ſeculo ſaccharum uix notū erat.

SACCIPERIVM, rij, è ſacco & pera: maior crumena, & minor marſupij receptaculum. Plaut. in Rud. Marſupium plenum argenti fuit in ſacciperio.

SACCVLARII, orum, apud iureconſultos accipiuntur pro fraudulentis impoſtoribus, qui uetitas in ſacculo artes exercent & partem ſubducunt, partem ſubtrahunt, quos Vlpianus ait plus quàm fures puniendos, de Extraordinar. criminalib. lege Saccularij.

SACCVLVS, & Sacellus, *σακκίον*, marſupia. Aſcon. Sacci, unde ſacculi, & ſacelli. Saccus frumentarius, quo frumentum geritur. ſaccus niuarius, ideſt colum ex lapide ſpongioſo, ad colandas aquas ex niuibus reſolutas.

SACCVS, ci, nota res: quippe quæ non modo apud Græcos & Latinos, uerum & apud Italos, Hiſpanos, Flandros, Germanos, Gallos, multarumq; aliarum linguarum homines eodem nomine dicatur. Hor. 1. Ser. Congeſtis undique ſaccis Indormis inhians. Ci. 3. Ver. Cum ciuitatibus frumentum, cilicia, ſaccos imperaret.

SACELLVM, li, *ἱερόν*, locus paruus Deo ſacratus cum ara. Cic. de Leg. agr. Sunt loca publica urbis, ſunt ſacella.

SACER, cra, rum, *Sacro*, *ἱερός*, uenerabile, & conſecratum. Virg. lib. 8. Aen. Extulit os ſacrum cœlo, tenebraſq; reſoluit. Pla. Men. Ego te ſacram coronam ſurripuiſſe Ioui ſcio. Miſcere ſacra profanis, Horat. li. 1. epiſt. 17. Aedes ſacra, Cic. Brut. li. 3. Arces ſacræ, Vir. li. 3. Ge. Capitur nonnunquam pro execrando, ſceleſto. Hora. li. 2. Ser. Sat. 6. Inteſtabilis, & Sacer eſto. Idem li. 3. Aen. Quid non mortalia pectora cogis Auri ſacra fames? Antiquitus homo ſacer, dicebatur, qui poſt diras execrationes, peſtis alteriusve calamitatis expiandæ gratia, alicui deorum immolabatur. Macr. li. 3. Sat.

SACER IGNIS, *ἐρυσίπελας*, morbus, cuius multa ſunt genera, quæ apud Pli. habentur li. 26. ca. 11. Celſus li. 5. Sacer quoque ignis malis ulceribus annumerari debet. Eius duæ ſunt ſpecies. Alterum eſt ſubrubicundum, aut miſtum rubore, atque pallore, exaſperatumq; per puſtulas continuas, quarum nulla altera maior eſt. Ita

hæ

his ſemper fere pus, & ſæpe rubor cum calore eſt. alterum autem eſt in ſumma cutis exulceratione, ſed ſine altitudine latum, & ſublimidum. Hæc Celſ. In pecudibus (nam & eas infeſtat) Puſula appellatur. Col. li. 7. c. 5. Eſt etiam inſanabilis ſacer ignis, quam Puſulam uocant paſtores. Ea niſi compeſcitur intra primam pecudē, quæ tali modo correpta eſt, uniuerſum gregem contagione proſternit. ſiquidem nec medicamentorum, nec ferri remedia patitur. Inter ſacri ignis ſpecies numeratur, quem uulgus ignem S. Antonij uocat. à Plinio, ni fallor, Zoſter appellatur, medium hominē cingens, & ubi cinxerit, enecans.

Sacer mons, ἱερὸν ὄρος, trans Anienem fluuium ultra tertium milliarium appellatur, quem plebs Romana poſt expulſos reges, cū nexu potentiorum premeretur, ſeceſſione facta à patribus, urbeq́; relicta, occupauit: neque, niſi impetratis ſuis ſacroſanctis magiſtratibus, cum patribus redijt in gratiam. Liu. li. 2.

Sacer morbus, Mal caduco, ἱερὰ νόσος, ἐπιληψία, idem qui & comitialis, quòd comitia diſſolueret; & Herculeus, quòd Hercules eo laboraſſe dicatur. ſacer autē ideirco dici putatur, quòd ſanctiſſimam hominis partem, i. animæ rationalis domicilium infeſtet.

Sacer Serpens, ἱερὰ, ſerpentis genus admodum exiguum, adeo tamen peſtilens, ut uel maximi angues uenenum eius reformident, eoq́; adueniente diffugiant. Magnitudo huic ad cubitum, ſpecies hirſuta.

Sacerdos, tis, Sacerdote, prete, ἱερεύς, qui Deo dicatus eſt ad ſacrificia facienda. Cic. 4. Aca. Sacerdotes deorum uocationem habent. Apud Romanos uaria erant ſacerdotum genera, Flamines Diales, Martiales, Quirinales, Salij, pontifices minores, pontifices maximi, reges ſacrorum, ſacrificuli, & Galli, qui Cybeles ſacra faciebant. Ouid. 3. Am. el. 7. Ille ego Muſarum purus, Phœbiq́; ſacerdos. Vir. 6. Ae. Quiq́; ſacerdotes caſti, dum uita manebat, Quiq́; pij uates. Sacerdos, tis, genere fœm. Vir. 6. Ae. Næ ſæui magna ſacerdos. Idem. 3. Aen. Curſuq́; dabit uenerata ſacerdos.

Sacerdotalis, le, ἱεροπρεπτικός, quod ad ſacerdotē pertinet. Liu. 5.

Sacerdotiſſa, æ, Sacerdoteſſa. fœm. gen. dixit Gel. quamuis Sacerdos communis gen. ſit, li. 7. c. 15. Cæremoniæ, quas Flaminicas ſacerdotiſſas Diaeis ſeorſum aiunt obſeruitaſſe.

Sacerdotium, tij, Sacerdotio, beneficio, ἱερωσύνη, modo ſacerdotis dignitatem ſignificat: ut eſt illud: Fungi ſacerdotio. Cic. pro domo: Licinia: uirgo ueſtalis, ſanctiſſimu ſacerdotio prædita. Modo ſacerdotis prouentum. nam apud Gentiles ſacerdotia fuerunt, qualia nos Chriſtiani minus Latino in hac ſignificatione uocabulo Beneficia appellamus. unde Li. li. 9. Gens Potitia, cuius ad aram Herculis familiare ſacerdotium erat. ideſt Pinaciorum familias ſacerdotes erāt Herculis Nec alio Senſu tacitus de Othone: Adoleſcentes auitis, & paternis ſacerdotijs in ſolatium repoſuit. Liu. 30. In eius locum pontifex (nam duo ſacerdotia habuit) Sulpicius Galba.

Sacoma, p. p. genitiuo, tis, σήκωμα, æquipondium: i. quod in libra apponitur ad æquilibrium faciendum: Vitr. li. 9. c. 3. de Archimede: Aurum ad ſacoma appendit redemptori.

Sacra via, ἱερὰ ὁδὸς, in urbe Romana uocitata eſt, quod in ea ictū fœdus ſit inter Romulum & Tatium: ſiue quòd continuo ea utebantur ſacerdotes. Idulium ſacrorum conficiendorum cauſa. Extēdebatur autem à domo regis ſacrificuli uſq́; ad ſacellum Sirenię, & turſus à regia uſque in arcem. Ci. pro Planc. Si quando iactor in turba, non illum accuſo, qui eſt in ſumma Sacra uia. Hanc Hora. Sacrum cliuum uocauit.

Sacramentum, quid proprie fuit ueteribus, explicat Varr. lib. 4. de Lin. Lat. his uerbis: Sacramentum à ſacro: & qui petebat & qui inficiebatur, uterque quingenta æris ad pontificem deponebat. qui iudicio uicerat, ſuum ſacramentum à ſacro auferebat: uicti ad ærarium redibāt. Ex quibus uerbis conſtat, Sacramentum antiquis aliud non fuiſſe, quàm pecuniam ipſam à duobus contendentibus apud pontificem ea lege depoſitam, ut, qui ſponſione uiciſſet, ſuā integram auferret, uicti pecunia ærario uindicaretur. Cic. de Or. Agerent ſecum Pythagorei: quibus cum tibi iuſto ſacramento cōtendere non liceret. Iniuſtis uindictis & ſacramentis fundos alienos petere, idem pro Mil. Sacramentum item, interprete Feſto, dicitur quicquid iuſiurandi ſacratione interpoſita geritur. Hinc ſacramentum militare, quo milites in uerba imperatoris ſui iurabant, quod niſi præſtitiſſent, iuſti milites non uidebantur, eoq́; ſoluti, in hoſtem legitime pugnare non poterant. Legitima (inquit Seru.) militia erat eorum, qui ſinguli iurabant pro rep. ſe eſſe facturos, nec diſcedebant niſi completis ſtipendijs, & Sacramentū uocabatur. Vegetius de re militari li. 2. Milites iurare ſolent, & ideo militiæ ſacramenta dicuntur. Iurant autem ſe omnia ſtrenue facturos, quæ præceperit imperator, nunquam deſerturos militiam pro Romana rep. Iuuen. Sat. 16. Sacramenta figurare pro ipſis militibus poſuit. Præmia nunc alia atque emolumenta notemus. Sacramentorum: i. militū iuramēto Suet. in Cæſ. Sanxit ne quis ciuis maior uiginti annis maior ue decem, qui ſacrato non teneretur, plus triennio continuo Italia abeſſet. tenen ſacramento, eſt obligari per ſacramentum. Sacramento contendere, quid ſit, iam ex Varrone docuimus. Sacramento rogari, iureiurando adigi. Quint. li. 12. c. 2. Qui uelut ſacramento rogati, uel etiam ſuperſtitione cōſtricti, nefas dicunt à ſuſcepta ſemel perſuaſione diſcedere.

Sacrani, populi Italiæ, Romæ uicini, qui à Corybante quodam, Magnæ matris ſacerdote, ea loca tenente initium duxerunt. A ſacrificando dicti. Corybantium enim erat, Matri deum ſacra facere. Seruius tamen Ardeates intelligi putat, propter uer ſacrum, quod apud eos immolationis genus erat, quo grauibus periculis adducti, uouebant, quæcunque proximo uere apud ſe animalia nata eſſent, ſe immolaturos. Vide Seruium in illud Vir. 7. Aen. Et Sacranæ acies.

Sacrarium, ſacrarij, Sacreſtia, ἱεροφυλακεῖον, ἄδυτον, locus ſacer in templo, in quo ſacra reponuntur. unde à Cice. Sacrarium Bonæ deæ nominatur. Sen. lib. 5. Quæſt. Arcana illa rerum naturæ ſacra in interiori ſunt clauſa ſacrario. Aegeſipp. lib. 5. ſcribit, ſacrarium templi Hieroſolymorum fuiſſe profanatum à gentibus, quò ſolus ſemel in anno princeps ſacerdotum ſolebat intrare. Quid interſit inter ſacrum locum & Sacrarium, oſtendit. Vlp. in l1. Sacrar. de Diuiſ. re. inquiens: Sacer locus eſt conſecratus: Sacrarium, in quo ſacra reponuntur. Suet. tamen de Auguſto, non tam pro ſacrorum repoſitorio, quàm pro ſacello, locoq́; ſacrato ſumpſit. Natus eſt, in quit ad capita bubula, ubi nunc ſacrarium habet. Ponitur & Sacrarium pro larario in ædibus priuatis. Ci. ad Memmium li. 15. Euandro, qui habitat in tuo ſacrario, multum utor.

Sacratae, leges, ὅσιοι νόμοι, quibus ſancitum erat, ut ſi quis aduerſus eas feciſſet, ſacer alicui deorum cum familia, pecuniaq́; eſſet: Liuius lib. 2.

Sacres, porci, appellabantur qui puri eſſent ad ſacrificium, qui immolabantur, cum primum depulſi eſſent ab ubere. Sacres dicti, quòd tum primum ad ſacrificia eſſent idonei. Pla. in Men.

Sacricolae, p. c. ἱερόδουλοι, miniſtri ſacrorum. Tacit li. 19. Domitianus turbæ ſacricolarum immixtus.

Sacrifer, ra, rum, ſacra ferens. Ouid. 4. Faſtorum. eſt dea ſacriferas pene ſecuta rates.

Sacrificalis, le, ἱερουργικός, ut, Apparatus ſacrificalis. Tac. lib. 2.

Sacrificatio, onis. Ci. 1. de nat. deo.

Sacrifico, cas, Sacrificare, θύω, καθαγιάζω, ἱερουργῶ, ſacrum facio. Plau. in Capt. Quando ſacrificat, ad rem diuinam, Samiis uaſis, utitur. Interdum per ſacrificia ueniam peto. Pla. in Pœn. Si hercle iſtuc unquam factum eſt, tum me Iupiter faciat, ut ſemper ſacrificem. neque unquam litem. Nam, Litare, eſt impetrare. Confunduntur tamen.

Sacrificulus, ἱεροποιός, ſacerdos: à ſacris faciendis. Suet. in Domit. Iſiaci celatus habitu, inter ſacrificulos uanæ ſuperſtitiones. Rex ſacrificulus, Romæ poſt exactos reges primum creatus eſt quòd quædam ſacra ita inſtituta eſſent, ut neceſſe eſſet, ea per regem obiri. Liu. li. 2. Gell. lib. 10. c. 15. Super flaminem Dialem in conuiuio, niſi rex ſacrificulus, haud quiſquam alius accumbit. Liu. li. 26. Vulgo pontifices, augures, ſacrificuli, reges creentur.

Sacrificus, ſubſt. ἱεροποιός, qui ſacra facit: Ouid. 6. Faſt. Martia ſacrifico deductum nomen ab Anco. Sacrificus uero adiectiuum, quod ad ſacra attinet: ut, Sacrificæ tibiæ, quibus utebantur in ſacrificijs. Pli. li. 16. c. 36. Dies ſacrifici, Oui. 13. Met. Ritus ſacrifici, 15. Met. Veſtis ſacrifica, Silius li. 3.

Sacrificium, cij, Sacrificio, θυσία, ſacrum, ſeu res diuina. Cicer. de Aruſp. reſp. De illo ſacrificio, quod pro ſalute populi R. Liu. l. 44. Sacrificio rite perpetrato.

Sacrilegium, ἱεροσυλία, ſacrarum rerum furtum. Quint. li. 5. c. 10. Si quis ſacrilegium faciet, faciet & furtum. In Sal. Abiit in ſodalitium ſacrilegij Nigidiani. Reum eſſe ſacrilegij, Quinct. li. 4. c. 2. Admittere ſacrilegium, Quinct. li. 4. c. 2.

Sacrilegus, gi, ἱερόσυλος, qui rem ſacram, aut profanam de loco ſacro legit, i. furatur. Ter. in Ad. Vbi eſt ille ſacrilegus? Cice. 2. de Legib. Sacrilego pœna eſt, neque ei ſoli, qui è ſacro abſtulerit, ſed etiam qui ſacro commendatum.

Sacrilegus, a, um, adiect. ut artes ſacrilegę, Manus ſacrilegę. Oui. 1. de Art. Sacrilegas meretricum ut perſequar artes. Cice. 7. Verr. Deorum templis & religionibus iſte bellum ſacrilegium ſemper, impiumq́; habuit indictum. Ignes ſacrilegos admouere templis, Tibul. li. 3. el. 5.

Sacrima (inquit Feſtus) antiqui appellabant muſtum, quod Libero patri ſacrificabant pro uinea, & uaſis, & uino conſeruandis.

Sacro, ſacras, Sacrare, τελεσιουργῶ, ἱερόω, καθιερόω, Deo dedico, & ſacrum facio. Pli. lib. 36. Quem, poſt cæcitatem, uiſu reddito, Soli ſacrauit. Sacrare uotum dijs, eſt uoto ſeſe aſtringere. Virg. 8. Aen. Dijs Italis uotum immortale ſacrabat. Aliquando pro deuouere, & ita morti addicere, ut impune occidi, & uiolari poſſit. Liu. 2. Legem tulit ſacrando cum bonis capite eius, qui regni occupandi conſilia iniſſet. Sacror, ſacraris, paſſiuum. Ouid. 3. Faſt. Perpetuus olim ſacrabor in aris. Sacratus, a, um, ut, Caput ſacratum. Virg. 3. Aen. Vittasq́; reſoluit Sacrati capitis. Idem. 2. Aen. Fas mihi Graiorum ſacrata reſoluere iura. Opus alicui ſacratum, Ouid. 2. Triſt. Sacratior, Sacratius, Sacratiſſimus. Plin. li. 16. ca. 44. Nihil habent

Druidæ

Druidæ oiſco, & arbore, in qua gignatur, ſacratios. Idem l. 33. c. 4. Numine illis gentibus ſacratiſſimo.

Sacrosanctvm, ἐπιθεσμένον, quod iureiurando interpoſito erat inſtitutum, ut, qui uiolaſſet, morte pœnas penderet. Cicer. pro Balbo: Quid iuſt in ea rogatione ſacroſanctum? Idem ibidem: Sacroſanctum nihil eſſe poteſt, niſi quod per populum plebem ue ſancitum uideretur. Sacroſanctus tribunus pl. dicebatur, qui ſine capitali piaculo, attingi uiolenter non poterat. ideo principes Romanos legimus tribuniciam poteſtatem aſſumere ſibi ſolitos, ut auguſtiores ſe, & ſacroſanctos facerent: id quod in nummiſmatis quoque eorum extat. Tranqui. in Aug. Tribuniciam poteſtatem perpetuam recepit. Taci. l. 12. Decernitur Othoni Tribunitia poteſtas, & nomen Auguſti. Hinc Sacroſanctæ eccleſiæ, è quibus quempiam per uim extrahi nefas putatur.

Sacrvm, ſacri, ſubſt. *Sacramento, ſacro, conſecrato*, θυσία, λειτουργία, ſacrificium. Ci. de Legib. Sacra priuata perpetuo maneanto. Vir. 3. Aen. Sacra Dionææ matri, diuiſq; ferebant. Nonnunquam idem quod templum, ἱερόν. Paulus Iureconſultus: Sacrilegi, qui publica ſacra compilarint. at qui priuata ſacra uel ædicultas incuſtoditas tentauerint, amplius quam fures, minus quàm ſacrilegi merentur. Inter ſacrum & ſaxum, prouerbialis locutio eſt. qua utimur quoties nos in ſummo diſcrimine coſtitutos uolumus ſignificare.

Sacrvm promontorivm, ἱερὸν ἀκρωτήριον, à Ptol. appellatur extremum Luſitaniæ promontorium inter Anam & Chalyben fluuios, quod nunc appellant Caput ſancti Vincentij.

Saepe, *Speſſo, Souente*, πολλάκις, frequenter. Ter. in Heaut. Non licet hominem eſſe ſæpe ita ut uult, ſi res non ſinit. Aliquando ornatus cauſa iungitur nomen Numero, & fit una dictio, Sæpenumero. Ci. Filius ad Tironem li. 16. epiſt. Sum totos dies cum eo, noctiſq; ſæpe numero partem.

Saepivscvle, dimin. à Sæpius. Apul. Lacrymæ ſæpiuſcule de gaudio prodeunt. Plau. in Caſ. Sæpiuſcule peccas.

Saepinvm, p. p. Σαίπινον, Ptol. oppidum Samnitum. incolæ Sæpinates: quos Pli. collocat in quarta regione Italiæ.

Saevio, uis, uiui, & ſæui. tū, *Crudeleggiare, incrudelire*, καταγριαίνω, ἀγριαίνω, crudeliter in aliquem agere. Pacuuius: Quid commerui? Quid in me ſæuis pater? Liu. 7. In Tarquinienſes acerbe ſæuitū. Idem Alibi. Cum poſt uictoriam in hoſtem ſæuiret. Aliquando eſt fortiter, & ſtrenue ſeſe gerere. Mar. Belliger inuictis q Mars tibi ſæuit in armis. Sæuire animis, pro uehementer iraſci. Virg. 5. Aen. Procedere longius iras, Et ſæuire animis Entellum haud paſſus acerbis.

Saeviter, Pla. in Pſe. Cogito ſæuiter, blanditerne alloquar.

Saevitia, æ, ἀγριότης, crudelitas. Ci. 1. Off. adhibenda ſæuitia in famulos, ſi aliter teneri non poſſunt. Pli. li. 6. c. 17. Proxima inculta, ſæuitia gentium. Oui. epiſt. 7. Da breue ſæuitiæ ſpatium. Tacit. li. 5. Quantum ſæuitia gliſcere, miſeratio arcebatur.

Saevvs, a, um, χαλεπός, ἀπηνής, durus, horridus, crudelis. Vir. 5. Ae. Cum ſæuo e ſcopulo multa uix arte reuulſus. Idem. 1. Aen. Sæuæ memorem Iunonis ob iram. Quandoque pro fortis. 1. Aen. Sæuus ubi Aeacidæ telo iacet Hector. Pro irato. Virg. 1. Aen. Et ſæuum ambobus Achillem. Pro magno. 12. Aen. Maternis ſæuus in armis. Pro potenti. li. 1. Aen. Non illi imperium pelagi, ſæuumq; tridentem. Sæuior. Ouid. 13. Met. Tua fulmine ſæuior ira eſt. Sæuiſſimus, Ouid. 12. Met. Liui. lib. 34. Sæuiſſimo & uiolentiſſimo in ſuos tyranno. Virg. 5. Aen. Hic Iuno Scæas ſæuiſſima portas Prima tenet.

Saga, ſagæ, *Saga, incantatrice*, φαρμακεύτρια, uenifica, quæ malis artibus cuiquam boni aliquid uel mali conciliat: ita dicta à ſagiendo, quòd multa ſcire uelit, ut ait Cic. de Diui. Hor. 1. Car. Quæ ſaga, quis te ſoluere Theſſalis Magus uenenis, qs poterit deus? Vbi Acron. Saga dicta eſt uenefica, quòd ſatis agat, & ea eſt quæ carminibus, & herbis mala hominibus dicebatur uel arcere, uel impellere.

Sagacitas, tis, ῥινηλασία, acuta illa ſentiendi uis in canibus. & odoratu aliquid deprehendendi. Cic. 3. Tuſ. Canum incredibilis ad inueſtigandum ſagacitas narium. Tranſlate pro aſtutia, ſeu calliditate. Ci. 4. Ver. Qua eſt ille ſagacitate in his rebus.

Sagaciter, pro aſtute, prudenter, callide. Liu. 27.

Sagana, p. cauas in quo aliquid reritur.

Sagaria, riæ, exercitium uendendi ſaga, ut Lintearia, linteorū mercatura. Vlp. de trib. act. Exercebat ſagariam, & lintcariam.

Sagapenvm, pe. pr. σαγάπηνον, ſuccus herbæ ferulaceæ, guſtu acri. Officinæ uocant Serapinum.

Sagatvs, χλαμυδωτός, ſago idutus. Sue. in Cæſ. Duobus triclinijs, uno quo ſagati, palliati ue, altero quo togati diſcumberēt. Mar. l. 6. Vis te purpureum Marce ſagatus amem?

Sagax, cis, ῥινηλάτης, a ſagiendo, ideſt acute ſentiendo. Cicer. 1. de Diuin. Sagire, acute ſentire eſt: ex quo ſagaces canes. Tranſlate accipitur pro callido, & ſolerti. Cicer. 3. de Leg. Homo animal prouidum, ſagax, multiplex. Mar. li. 12. Excogitauit homo ſagax, & acutus.

Sagda, gemma porracei coloris Pli. li. ult. c. 10.

Sagena, næ, p. p. σαγήνη, genus retis piſcatorij. Latini Verriculum appellant. Mani. li. 5. Vaſta circumuallata ſagena.

Sagina, næ, pen. prod. σιτισμός, cibus quo quis pinguis efficitur: Iuu. Sat. 4. Propera ſtomachum laxare ſaginis. Sagina dicendi, apud Quinct. li. 10. c. 5. eſt dicēdi ubertas. Quandoque pinguendo ſuperuacua. Iuſtinus lib. 20. Saginam corporis ex nimia luxuria contraxit.

Saginarivm, rij, σιτιστήριον, locus, ubi ſaginantur altilia. Varr. li. 3. c. 10. de re ruſt. Pullos anſerum includunt in ſaginario.

Saginatio, onis. Pli. li. 8. c. 51.

Sagino, ginas, p. p. *Ingraſſare*, σιτίζω, pinguefacio. Col. lib. 6. ca. 38. Herba fœni uice ſaginat iumenta. Interdum ablatiuo iungitur: ut apud eundem li. 5. Formantur offæ, quibus auis ſaginatur. Et li. 6. c. 27. Hordeo ſaginandus equus. Saginatus, a, um. Prop. li. 4. ele. 1. Parca ſaginati luſtrabant compita porci.

Sagio, gis, iui, itum, ῥινηλατέω, proprie de canibus, qui odoris ductu ferarum ueſtigia perueſtigant. quamuis etiam per tranſlationem accipiatur, pro aliquid acute & callide præſentiſcere. Ci. 1. de Diuin. Sagire enim ſentire acute eſt, ex quo Sagæ anus, quia multa ſcire uolunt; & Sagaces canes.

Sagitta, *Saetta, freccia*, τόξευμα, ὀϊστός, genus teli, quod arcu emittitur. Vir. 12. Aen. Neruo per nubem impulſa ſagitta. Cicer. Acad. Configere aliquem ſagittis. Ouid. Triſt. Longeq; uolante ſagitta. Hor. 3. Carm. Dum tu celeres ſagittas promis. Sagitta etiam à rei ruſticæ ſcriptoribus ſumitur pro nouiſſima ſurculi parte: quia cacumine attenuata ſagittæ ſpeciem gerit Col. l. 3. c. 17. Eſt & Sagitta herba, ex uluæ generibus. Pli. 21. c. 17. Eſt & ſignum cœleſte Pli. li. 18. c. 26.

Sagittarivs, a, um, τοξευτικὸς, quod ad ſagittas pertinet. Pli. lib. 16. cap. 26.

Sagittarivs, rij, *Saggittario, baleſtriere, arciere*, τοξότης, qui ſagittas ex arcu emittit. Cicc. Att. libr. 5. Magna tormentorum copia, multis ſagittariis, magno labore, negotium confecimus. Eſt & Sagittarius, ſignum cœleſte, quem alij centaurum Chironem arbitrantur, alij Crotum filium Euphemes nutricis Muſarum, poſt mortem, præcibus Muſarum, à Ioue inter aſtra relatum. Idibus Februarij ueſpere occidit, ac uehementes hyemat, inquit Columella.

Sagittifer, ra, rum, ὀϊστοφόρος, qui fert ſagittas. Vir. 8. Aen. Hic Lelegas, Caraſq; ſagittiferoſq; Gelonos Finxerat. Sagittiferæ pharetræ, Stat. 1. Achill. Pecus ſagittifera, Claud. de hyſtrice.

Sagittipotens, pro ſigno cœleſti, quem & ſagittarium dicimus. Ci. 10 Arato: Menſe Sagittipotens ſolis cum ſuſtinet orbem.

Sagmina, Romani herbam appellauere, quam Græci ἱεροβοτάνην, & περιστερεῶνα, nominant, noſtri etiam Verbenam, ſiue Verbenacam. Feſtus: Sagmina uocātur uerbenæ, i. herbæ puræ, quia ex loco ſancto ſecabantur à conſule, prætore ue, legatis ad indicendū bellum, aut fœdus faciendum proficiſcentibus. Pli. li. 22. c. 2. Non aliunde ſagmina in remedijs publicis fuere, & in ſacris legationibus, quàm uerbenæ. Certe utroque nomine idem ſignificatur, hoc eſt, gramen ex ara cum ſua terra euulſum. Hac ſemper & legati, cum ad hoſt. s, clarigatumq; mitterentur, uſi ſunt. Liu. libr. 1. & lib. 30.

Sagra, fluuius in ora Magnæ Græciæ, non procul à Crotone urbe. apud quem Crotoniatæ a Locris maximo prœlio uicti. Cic. 3. de deo. De. Sagra Græcorum eſt uulgare prouerbium: qui, quæ affirmant, certiora eſſe dicunt, quam quæ apud Sagram.

Sagrvs, Italiæ fluuius, Pelignos diuidens à Ferentanis. Strab. lib. 5. Eſt & Aſiæ mons. Pli. li. 6. c. 27.

Sagvlvm, ueſtis genus, quod armis ſuperindui ſolet. Vir. li. 8. Virgatis lucent ſagulis. Liu. li. 21. Multi ſæpe militari ſagulo opertum, humi iacentem, inter cuſtodias militum conſpexerunt. Ci. in Piſ. Lictores, togulis acceptis, ſagula reiecerunt.

Sagvm, gi, genus ueſtis breuioris, qua tempore belli omnes Romani utebantur, exceptis uiris conſularibus. Cic. 8. Phil. Eſt & Sagū ueſtis ſtragulæ genus, non diſſimilis cilicio. Suet. in Othone. Ferebatur uagari noctibus ſolitus. atque inualidum quenque obuiorum uel potulentum corripere, ac diſtento ſago impoſitum in ſublime iactare.

Sagvntinvs, Mart. Sume Saguntino pocula facta luto.

Sagvntvs, Σάγουντος, Hiſpaniæ ciuitas ultra Iberum fluuium, a Zacynthiis condita. Strab. l. 3. Huius urbis ſitum deſcribit li. 1. Silius. Liuius li. 21. Meminit cladis.

Saitae, Cicer. de nat. deo. Mineruam ortam Nilo Aegiptij Saitæ colunt.

Sal, ſalis, *Sale*, per metatheſim a Græco ἅλς: eſtq; illud, quo utimur in condiendis cibis. declinatur utroque numero. in plurali tamen tantum maſculini eſt generis, cum in ſingulari etiam neutrum admittat. Cato: Ex ſale, qui apud Carthaginienſes fit. Sal. in Iug. Neque ſalem, neque alia gulæ irritamenta. Colum. Carnem ſalibus aſperſam. Paul. iureconſul. Hoſtibus uenundari ferrum, frumentū, ſales, non ſine capitis periculo licet. Colum. li. 12. c. 53. In ſeriam ſubſternitur ſal coctum. Dicitur etiam Sale neutro genere, ſecundum

dum Priſciagum pro mari. Enn. lib.14. Ann. Cæruleum ſpumat ſale conferta rate pulſum. Aliquando pro ſapientia, in qua ſigoificatione maſculino tãtum genere proferri cõſueuit. Ter. in Eun. Qui habet ſalem, qui io te eſt. Vbi Donatus: Sal neutraliter, condimentum: maſculinum, pro ſapientia. Aliquando pro dictis ad riſum, uel delectationem compoſitis, idq; tam ſingulari, quàm plurali num. Catullus Epig. 81. de Quintia. Nulla eſt in toto corpore mica ſalis. Hoc eſt nihil uenuſtum, nihil facetum. Cice de Clar. Or. P. Scipio omnes ſale & facetijs ſuperabat. Lucanus: Non ſoliti loſere ſales. Quinct. lib. 6. Salſum io conſuetudine pro ridiculo tantum accipimus nam ſicut ſal ſuauitatem quandam cum mordacitate habet, ita etiã urbanorum ioca. Sales enim pro Ciceronis ſententia ſunt ipſa ridicula, quę neſſario ſalſa oporteat eſſe. nã ſalſum erit, quod non erit inſulſum, uelut quoddam oris condimentum, quod ſentitur latente iudicio, & ueluti palatum excitat. Quãdoque Sal pro mari ponitur, ut & ἅλς, fœmininum apud Græcos: quia ſalſum eſt, & ex ipſius aqua ſal elicitur. Vir. 1. Ae. Et ſpumas ſalis ære ruebant.

SALACIA, inquit Feſtus, antiqui dicebant Deam aquæ, quam putabant ſalum ciere, i. mare oiouere. quo uocabulo poetæ pro aqua uſi ſuot. Pacuuius: Hinc ſæuitiam Salaciæ fugimus. Hæc Feſtus.

SALACONES, σαλάκωνες, dicuntur homines iactabundi, qui cum Iro pauperiores ſint, Crœſos tamen quuſdam ſe eſſe ſimulant: cumq; Sardanapalo ſint effœminatiores, fortitudinis tameo opinionem captant. Ci. Gallo: Cognoſti meam cauſam, & iſtius Salaconis iniquitatem. Suidas hanc ſignificationem fluxiſſe exiſtimat, à Salacone quodã, eiuſmodi quales iam depinximus, moribus prædito.

SALAMANDRA, *Salamandra*, σαλαμάνδρα, animal lacerti figura, ſtellatum, nunquam niſi magnis imbribus proueniens, & æſtate deficiens. Pli. li. 10. c. 67.

SALAMIS, ſiue Salamioa, genitiuo Salaminis. peo. pro. uel Salamina. ſalaminæ, inſula eſt in ſinu Saronico, contra Atticam, urbem habens eiuſdem nõmiois, in qua Telamon regnauit, Aiacis & Teucri pater. Verum cum Teucer capta iam Troia, io patriam rediret, indignatus Telamon, quòd Aiacis mortem, qui inimicorum iniuriis exagitatus, & in furorem conuerſus, ſibi necem intulerat, noo uindicaſſet, eum Salamine expulit, excluſus itaque è patria Teucer, in Cyprum nauigauit, ubi nouam condidit: & quam & ipſam relictę urbis deſiderio Salaminem appellauit. hanc hodie Cõſtantiam appellant.

SALAMINIVS, oomen gentile, à Salamine urbe. Ci. pro Archia. Homerum Caluphonii ciuem eſſe dicunt ſuum, Chiiſum uendicant, Salaminii repetunt, Salaminius, a, um, ut Salaminium trophæum, apud Ci. 1. Tuſc.

SASAMINIACVS, aliud poſſeſſium. Lucan. li. 5.

SALAPIA, urbs Apuliæ Dauniorum. Pli. li. 3. c. 11.

SALARIA, uia, ex urbe per Anienis pontem ducebat in Sabinos. Per eam Sabini ſal à mari deferebant. Plin. lib. 31. cap. 7. Vt apparet ex oomine Salariæ uiæ, quoniam illa ſal io Sabinos portari conſueuerat. Var. lib. 3. de re ruſt. cap. 2. Matertere meæ fundus in Sabinis eſt, ad quartum & uigeſimum lapidem, uia Salaria, à Roma.

SALARIVM, rii, ſubſt. *Salario*, paga, μισθὸς, ſtipendium, oel merces, quam quis pro opera perſoluit. Pli. li. 31. c. 7. Sal honoribus etiam militiæq; interponitur, ſalariis inde dictis: quòd ita Salarium neceſſarium ſit, ut homini ſal.

SALARIVS, rii, ſubſt. qui ſal, uel ſalſamenta uendit. Mart. li. 1.

SALARIVS, a, um, adiect. τὸ ἐξ ἁλὸς, quod ad ſal pertinet, Li. lib. 29. Vectigal nouum ex ſalaria annona ſtatueruot.

SALAX, cis, *Luſſurioſo*, ἀφροδισιαστικὸς, propenſus, io Venerem, à ſaliendo, ut quidam uolunt, i. arrigendo: aut certe, quòd ex humore ſalſo citatur libido. unde Venus fingitur è mari orta. Colum. li. 7. ca. 9. Salaciſſimos oportet eſſe mares & annicula ætate commode progenerant. Galli. ſalaces, Varr. 3. de re ruſt. Nymphę ſalaces, Oui. 4. Faſt. Salaces cibi, Venerem citantes, ut Erucæ, & Bulbi. Oui. 2. de rem. Nec minus erucas, aptum eſt uitare ſalaces. Salacitas, laſciuia, & propenſio in Venerem. Pli. li. 10. c. 36. Paſſeri minimum uitæ, cui ſalacitas par.

SALEBRAE, ἀνωμαλίαι, ῥωχμοί, loca inæqualia, & aſpera, & præruptа, dicta, qđ uix ſine ſalm præteriri poſſunt. Proper. l. 3. el. 16. Luna miniſtrat iter: demonſtrant aſtra ſalebras. Tranſlate accipitur pro quauis aſperitate. Ci. de Or. Alter quaſi ſedatus amnis, ſinè ullis ſalebris fluit. Idem 2. de Fin. Hic ſi definire, ſi diuidere potuiſſet, nunquam in tantas ſalebras incidiſſet. Triſtitiæ ſalebra, ſingulari num. dixit Val. Max. li. 6. Legitur & apud Cic. 5. de Fin. Salebra, numero ſingulari.

SALEBROSVS, ſa, ſum, quod multas habet ſalebras: ut, ſalebroſa oratio, abrupta, & quibuſdam uelut ſalebris remorans impetum auditoris. Quinct. lib. 11. c. 11. Interruptus actionis impetus, & reſiſtens, ac ſalebroſa oratio. Salebroſus, ſcriptor, difficilis, & in cuius lectione ſæpius ſit reſticandum. Mart. li. 11. Scriptores tetrici ſalebroſum ediſcite Sanctram.

SALENTINI, σαλεντῖνοι, populi in finibus Italiæ, proximam Apuliæ peninſulam incolentes, dicti à Salentino promontorio, in extremis eius peninſulæ finibus ſito: uel, ut ait Feſtus, à ſalo fortaſſis, quòd pene circumquaque mari ambiantur, tenui tantum Iſthmo, continenti annexi. Ortos autem putat à Cretenſibus, & Illyricis, qui, ſocietate cum Locrenſibus inita, iis in locis conſederunt.

SALGAMA, p. c. appellabantur à priſcis quæcunque condita oea ad uictum noſtrum in uaſis ſeruabantur, ut puta mala, pyra, fici, uuæ, rapæ. Col. l. 10. Tempore non alio uili quoque ſalgama merce, Capparis & triſtes inulæ, ferulæq; minaces Plantantur. Idem li. 12. c. 4. Vaſa idonea ſalgamis præparari iubent. Inde Salgamarii, ἀλμάνται, qui ſalgama uendunt. Col. li. 12. c. 44. & c. 54.

SALIARIS, & hoc, re, quod ad Salios pertinet. unde Saliares cœnæ, quas Salij faciebant ampliſſimo apparatu. Ex quo opiparæ, ac copioſæ cenæ, Saliares dicuotur. Dapes ſaliares, Hor. 1. Car. Nunc ſaliaribus Ornare puluinar deorum, Tempus erat dapibus ſodales. Carmen ſaliare Numæ, idem 2. epiſt. 1.

SALICASTRVM, genus labruſcæ in ſalictis naſcens. Pli. li. 23. c. 10.

SALICETVM, ti, per ſyncopen Salictum locus ſalicibus cõſitus. Varr. Idoneus locus eligeodus, ubi facias ſalictum. Ci. pro leg. Agr. Accedent ſalicta ad Minturnas. Vir. 1. Ecl. Florem depaſta ſalicti.

SALIANTES, fiſtularum capita, atque etiam ipſæ tubulorum, fiſtularumq; ſcaturigines, quæ & Siphunculi dicuntur, & Sipunculi, ab aquæ expreſſione, tanquam ex ſiphone ſalientis. Vitru. li. 8. Ci. ad Q. Fr. li. 3. Piſcina & ſalientibus additis.

SALIGNVS, a, um. *Di ſalice*. ἰτέϊνος, ſalice materiatum. Vir. Eſt tuguri cuſtos armatus ſalce ſaligna. Vir. 4. Geo. Cum ſalce ſaligna Helleſpontiaci ſeruet tutela Priapi. Col. li. 7. c. 1. Vel ſolijs, uel perticis ſalignis alitur. Ho. 1. Serm. Sat. 5. Cerebroſus proſilit unus, Ac mulæ, nautæq; caput, lumboſq; ſaligoo Fuſte dolat.

SALIGINEVS, a, um. idem. Col. l. 7. c. 10. Oportet tumentem uenam, detracto ſanguine, colligari ſaligineo libro. Saliginea claua, idem li. 6. cap. 2.

SALII, orum, Germaniæ populi, qui & Franci dicuntur, eius regioois incolæ, quæ uulgo Franconia uocatur. Ammian. Marcell. libr. 17. de Conſt. ſcribens, Quibus, inquit, paratis, petit primos omnium Francos, eos uidelicet, quos conſuetudo Salios appellauit. Hi Gallis expulſis, eorum ſedes occuparunt, Franciamq; de ſuo nomine appellarunt.

SALII, σάλιοι, ſacerdotes martis: ſic dicti, quòd in portandis aocilib. ſaltare eos mos eſſet. Virg. 8. Aen. Hic exultantes Salios oudoſq; Lupercos, Lanigeroſq; apices, & lapſa ancilia cœlo Extuderat. Li. li. 1. Numa Salios duodecim Martio Gradiuo legit, tunicæq; dictæ inſigne dedit, & ſuper tunicam æneum pectori tegmeo, cœleſtiaq; arma, quæ Ancilia, appellantur, ferre, ac per urbem ire canentes carmina cum tripudijs ſolenniq; ſaltatu iuſſit. Cic. 3. de Ora. Vt epularum ſolennium fides, ac tibiæ, Saliorumq; uerſus indicant. Vocantur etiam Sali ſubſuli à Catullo epigr. 17. ad Coloniam. Inquo uel Sali ſubſuli ſacra ſuſcipiunto.

SALILLVM, lli, *Salinetto*, paruum ſalinum. Plau. in Trin. Verum nos homunculi, Salillum animæ.

SALINA, *Salina*, locus in quo ſal aut effoditur, aut ex aqua marina paratur. Plin. lib. 31. cap. 7. Fit ſal uulgaris, plurimuſq; in ſalinis aſfuſo mari. Cic. Att. lib. 5. De ſtrue ſalinarum plane rogo. Idem pro l. Manil. Familias maximas, quas in ſalinis habent, quas in agris, quas in portubus.

SALINAE, arum, urbs Siciliæ iuxta Lilybeum, palmis abũdans. Sũt & aliæ non paucæ eiuſdem nominis urbes, à ſalſis fontibus nomẽ ſortitæ, inter quas minime conuenit præteriri, quæ apud Sequanos uiſuntur, & ſtructuræ genere, & ſalis prouentu adeo admirandæ, ut non immerito octauum ſibi locum inter orbis miracula poſſint uendicare.

SALINVM, ni, *Salino*, *ſaliera*, ἁλοδόχος, uaſculum, io quo ſal reponitur, tum ad menſæ uſum, tum ad ſacrificia paratum. in eo enim cũ ſale diis primitiæ offerebantur. Perſi. Sat. 5. Digito terebrare ſalinum. Ponitur pro quocunq; uaſe fictili menſæ pauperis. Hor. li. 2. Car. Cui paternum Splendet io menſa tenui ſalinum.

SALIO, ſalis, *Salare*, ἁλίζω, quartæ coniugationis, ſale condio. Tibul. Farre pio placet, & ſaliente ſale. Præteritum Salini facit, & ſupinũ Salitum. unde Salitus, & ſaliturus. Celſ. li. 2. c. 18. Piſces, qui ſolidi ſaliuntur. Legitur etiam pro eodem Sallio duplici. l. Corn. Seuerus: Ad quem ſalliti pomiliones afferebantur.

SALIO, lis, ui, uel lii, uel, iui, diuiſis ſyllabis, ſupinum, ſaltum, *Saltare*, ἅλλεσθαι, πηδᾶν, idem quod ſalto. Virg. 2. Ge. Mollibus in pratis unctos ſalire per utres. Hor. 1. Epiſto. 14. Nec meretrix tibicina, cuius ad ſtrepitum ſalias terræ grauis. Pla. io Bac. Curſu, luctando, haſta, diſco, ſaliẽdo ſe exercebãt magis, quã ſcorto, aut ſuauiis. Salire è terra, pro prodire. Lucr. li. 1. E terraq; exorta repẽte arbuſta ſalirent. Virg. 1. Geo. In tectis crepitans ſalit horrida grando. Salit mihi cor, per tranſlationem Pla. Mil. Dicito docte, & cordate, ut ei cor ſaliat. Subaudi præ gaudio. Salire dicuntur animalia carentia ratione, quando mares ineunt fœminas. nam ſaliendo aſcendunt. Oui. 2. de Arte: Læta ſalitur ouis. Var. 2. de re ruſt. ca. 7. Cum equus, matrem ut ſaliret, adduci noo poſſet. Idem. 3. de re ruſt. c. 10. Saliunt fere in aqua. de anſeribus. A Salio fit frequen. ſalto.

to.Compoſita mutant ă,in u:ut Aſſulto,Conſulto, Deſulto,Exulto,Proſulto,Præſulto,Reſulto,& Subſulto. Pla. in Caſi. Vt feſtinabat miſer,ut ſubſultabat. Tranſulto. Idem in Capt. Tu tranſultas,ego miſer uix adſto præ formidine.

SALITVRA,æ, *Salatura, ἄλισις*, actus ſale condiendi. Col. li.12.c.21.

SALIVARIVS,a,um,quod ad ſaliuam pertinet. Pli.li.9.c.11.

SALIVNCA,herba,eadem,ut Ruellius putauit, cum nardo Celtico. Pli.li.21.c.7. Saliunca folioſa quædam eſt,ſed breuis, & quæ necti non poſſit. Radici numeroſæ cohæret herba uerius quàm flos, denſa ueluti manu preſſa. Pannonia hanc gignit, & Norici, Alpiumq; Aprica,urbium Eporrhedia. Vir.Ecl.5. Quantum ſaliunca roſetis,Iudicio noſtro tantum tibi cedit Amyntas.

SALIVO, uas,ſaliuam facio. Pli.li.6.c.36. Mutuo attritu lentorem cuiuſdam ceræ ſaliuant. Aliquando illino,ſiue perungo. Col.li.6.c.5. Eo medicamine ſaliuandum ægrotum pecus.

SALIVVM, ui,& Saliua,æ, *Saliua,ſputo, πτύελον, σίαλος*, ſputum,quod ſere ſalis ſaporem habeat. Pli. li.23.c.57. Sua cuiq; uino ſaliua innocentiſſima. Aliquando pro guſtu. Perſ. Sat.6. Nec tenuem ſolers turdorum noſſe ſaliuam. Hinc Saliuoſus,quod ſaliuæ ſimilitudinē habet Pli.li.16.c.38.

SALIX,cis, *Salice, ἰτέα*, arbor nota,à ſaliendi,ideſt creſcendi celeritate. Vir.li.10.Ecl. Mecum inter ſalices lenta ſub uite iaceret. Oui. 10.Met. Amnicolæq; ſimul ſalices.

SALLO,lis,per duplex ll, tertiæ coniugationis, ſalli, ſalſum *Salare, ἁλίζειν*, ſale condire. Luci.li.4. Sallere murenas. Participio paſſiuæ ſignificationis in dus,uſus eſt, Col.li.7.c.7.cum inquit: Pecora ferro necanda,ſallendaq;.

SALMACIS, *σαλμακὶς*, fons in Caria,iuxta Halicarnaſſum, quo ueteres cediderunt lauantium corpora effœminari. Ouid.15.Met. Cui non audita eſt obſcœnæ Salmacis unda? Stra.lib.14. Salmacis fons neſcio quam ob rem calumniatus, tanquam emolliens eos, qui inde bibant.

SALMONEVS, *σαλμωνεὺς*, Aeoli filius, & Rex Elidis,qui cū diuinos ſibi honores petulantius quæreret, Iouemq; ſtructo æneo ponte, tonando,& iaciendis fulminibus imitaretur,ab eo fulminatus, ad inferos detruſus eſt. Seruius in illud Vir.6. Aen. Vidi & crudeleis dantem Salmonea pœnas.

SALNITRVM,, *Salnitro*, ut dicitur, factitium eſt,& ad tormēta Igniū miſſilia repertum, ueteribus incognitum. Corrupta tamen dictio eſt.nam legitur apud Pli.Sal,& nitrum ſulphuri concoctum in lapidem uertitur. Vide Nitrum.

SALOMON, ſapientiſſimus Iudæorum rex filius Dauidis ex Berſabea,qui patri in regnū ſucceſſit. Deoq; optimo maximum templū primus ædificauit. hoc nomen ſonat.pacificus.

SALSAMENTARIVS,i, *Magazzaro, ταριχοπώλης*, qui ſalſamenta faciet uel uendit,qui & Salarius.ad Her.li.4.

SALSAMENTARIVS,a,um,quod ad ſalſamenta pertinet. Plin. Teſtis cadi ſalſamentarii tuſis,mirum in modum prodeſt. Colum.libr.2. ca.10. Recondatur,ſi maior eſt modus in horreo,ſi minor in uaſis ſalſamentariis.

SALSAMENTVM,ti, *Salame, τάριχος*, ſale compoſitum,ſiue ſale conditum. Ter.in Ad. Salſamenta hæc fac macerentur pulchre.

SALSE, facete,urbane,cum quadam ſalium mordacitate Ci.de Ora. 2. Ridentur,quæ ſubabſurde,ſalſeq; dicuntur. Idem eodem li. Difficillimum,ea quæ occurrant, cum ſalſiſſime dici poſſent, tenere. Quin.li.6.c.4. Species infinitæ,tam ſalſe dicendi, quàm ſeuere locus,caſus denique,qui eſt maxime uarius.

SALSEDO,nis, *ἅλμη*. ipſe ſalis ſapor.

SALSILAGO,ginis, *ἅλμη*, ſalſugo. Pli.li.20.c.14.

SALSITVDO,nis,humor ſaporem ſalis referens. Pli.20.c.14.

SALSVGO,nis, *ἅλμη*, quiuis humor ſalſus. Pli.li.31.c.7. Appellatur in ſalinis ſalſugo,ab aliis ſalſilago,marina aqua ſalſior.

SALSVRA,æ, *Saleme, τάριχος*, ſalſamentum. Col.li.8.c.17

SALSVS,a,um, *Salato, ἁλμυρὸς*, ſalis ſaporem habens,ſiue ſale conditus. Hor.Epod.16. Ametq; ſalſa leuis hircus æquora. Vir.l.2.Aen. Salſusq; per artus Sudor iit. Idem 5.Aen. Et ſalſos rident reuomētem pectore fluctus. Quinct. lib.6.ca.3. Ridiculum dictum ſalſum eſt. Ci.ad Pap.li.9. Salſiores quàm illi Atticorum, Romani ueteres atque urbani ſales,

SALTATIO, *Ballo, χορεία*, hominum iactatio,quàm uulgus tripudium uocat. Cicer. pro Mure. Deliciarum comes eſt extrema ſaltatio. Idem de Cla. Ora. Titius, homo ſatis acutus, ſed tam mollis in geſtu, ut ſaltatio quædam naſceretur, cui ſaltationi Titius nomen eſſet.

SALTATORES, *Ballerini, ἀλτικοὶ, ὀρχησταὶ*, qui tripudiis,ſtaticuliſq; dandis ſunt elegantiores. Ci.lib.1.Offi. Adde ſaltatores,totumq; ludum talarium. Quinct.li.1.c.15. Non ſaltatorem in geſtu ſacio. Saltatrix, *ὀρχήστρια*, Ci.in piſ. Cum illa ſaltatrice tonſa. Hinc Saltatricula.dimin. Gel.li.1.

SALTATORIVS,a,um, *ὀρχηστικὸς*, ut Ludus ſaltatorius,in quo ſaltare docetur, Macr. lib. 3. Sat. Filii ſenatorum in ludum ſaltatorium commeabant. Cicer. in Piſ. Cum illum ſuum ſaltatorium uerſaret orbem.

SALTATVS, *Ballo, ὄρχησις*, ſaltatio. Liu.li.1.

SALTEM, *Almeno,pure, γὲ, γοῦν, ἀλλὰ γοῦν, τοὐλάχιστον*, coniunctio per defectionem dicta,quaſi ſi aliter non poteſt:uel(ut inquit Gellius)u,litera abiecta.nam à principio ſalutem dicebant,quod nos ſaltem dicimus. nam cum alia quædam petita, & non impetrata ſunt,hic ſolemus,quaſi ad extremum aliquid peti turi,quod negari minime debeat,dicere hoc ſaltem fieri, aut dari oportere:tanquam ſalutem poſtremo petentes, quàm impetrari ſit æquiſſimū. Seruius: Saltem tractum à captiuis, qui cum tenerentur ab hoſtibus,dicebant ſublatis manibus,Salutem concede. Hinc per ſynæreſin natus eſt ſermo,ut in conceptu rerum multarum petitur aliquid,Saltem dicamus. Vir.lib.1.Aen. Sicaniæ ſaltem ſedeſq; paratas,Vnde huc aduecti, regemq; petamus Aceſtem. Idem lib.6. Aen. Tecum me tolle per undas, Sedibus ut ſaltem placidis in morte quieſcam. Ci.ad.Att.li.9. Eripe mihi hunc dolorem,aut minue ſaltem.

SALTIM,apud antiquos,ſiue Saltuatim, *A ſalto, à ſalto, πηδητικῶς*, per ſaltus. Gel.li.9.c.4. Homines ſingulis cruribus ſaltuatim currentes. Saltuatim ſcribere,eſt carptim ſcribere, non ſuo ordine, ſed ut ſeſe offert. Siſe. li.3.Hiſt. Ne uellicatim, aut ſaltuatim ſcribendo,lectorum animos impediremus.

SALTO,as, *Saltare, ὀρχέομαι*, tripudio, Sal.in Catil. Literis Græcis,atque Latinis docta,pſallere,& ſaltare,& cantare elegantius,quam neceſſe eſt probæ. Ci.in Catil. Hi pueri non ſolum cantare & ſaltare,ſed etiam ſpargere uenena didicerunt. Idem pro Mur. Nemo ſaltat ſobrius. Carmina ſaltantur theatro, Oui.5. Triſt.ele.8. Saltata poemata populo, Idem 2. Triſt. Saltare laudes alicuius,eſt ſaltationibus immiſcere,ait Budæus. Pli. in Paneg. Cum laudes imperatorum ſaltarentur. Hinc Saltura,ræ,ſaltatio. Pla. in Curc. Saltura ſat bona eſt. Saltito,frequent. à ſalto.

SALTVARIVS,rii, *Campero, δρυμοφύλαξ*, ſiluarum, ſeu ſaltus cuſtos. Pomponius l. ſi ita. ff.de Vſu & habitat.

SALTVOSVS,a,um, *Boſcoſo, δρυμώδης*, ſaltibus paſſim obſitus. Liuius 27.

SALTVS,tus, *Boſco,ſelua, ἀγρὸς, δρυμὼν, δρυμώδης, τέμενος*, locus incultus,crebris ſiluis paſſim oppletus, in quo paſci etiam & æſtiuare pecora poſſunt. Virg.libr.3.Geor. Saltibus in uacuis paſcuntur plena ſecundum. Flumina. Feſtus: Saltum C. Aelius li.2. Significationum,quæ ad ius ciuile pertinent,ita definiuit: Saltus eſt,ubi ſiluæ,& paſtiones ſunt, quarum cauſa caſæ quoque:ſi qua particula in eo ſaltu paſtorū, aut cuſtodū cauſa aratur,ea res nō perimit nomē ſaltui, nō magis quàm fundi,qui eſt i agro culto & eius cauſa habet ædificium,ſi qua particula in eo habet ſiluam. Cæſ.6.Bell. Gall. Siluis, aut ſaltibus ſe eriperet, & noctu occultaret. Idem 1. Bel.Ci. Pyreneos ſaltus occupari iubet. Vir.1.Ge. Canibus circundare ſaltus. Vide Vallam Elegan. li.4.c.106.& li.4.c.57. Eſt item Saltus,ſaliendi actus. Virg.9.Aen. Saltu præceps ſeſe omnibus armis In fluuium dedit.

SALVBER,pen.prod.maſc.gen. Salubris,fœm. Salubre neu.& hic, & hæc Salubris, & hoc ſalubre, *Salubre,ſalutifero, ὑγιεινὸς, σωτήριος*, quod præbet ſanitatem.unde aer,cibus, locus, ſalubres dicuntur. Colum.lib.1.cap.4. Soli inſalubris Cic.1.de Diuin. Salubris ne, an peſtilens annus futurus ſit. Aquæ ſalubres, Horat.in Carm ſæcul. Fluuius ſaluber, Virg.1.Ge. Salubre alicui rei, Pli.li.8.c.7. Chelidoniam uiſui ſaluberrimam hirundines monſtrauere. Conſilium ſalubre, Cic. Att.lib. Aliquando ſalubris accipitur pro ſano. Sal.in Iug. Genus hominum ſalubri corpore. Liu.3. Defuncta morbis corpora ſalubriora eſſe cœpere. Hinc Salubritas,tis,ſanitas. Pli.li. 37.c.13. Situ ac ſalubritate cœli,atque temperie. Cæſ.l.8. Bel.Gal. Tantum itinerum faciebat, quantum ſatis eſſe ad mutationem locorum propter ſalubritatem exiſtimabat. Salubriter. Liu.3. Thrali bellum ſalubriter,& mature perfici poteſt. Cic.de Sen. Vbi poteſt illa ætas umbris aquiſq; refrigerari ſalubrius.

SALVE, *Dio ti ſalui, χαῖρε*, uerbum ſalutantis: idem ualens quod ſaluus ſis:ſolumq; declinatur per ſecūdas perſonas imperatiui utriuſque numeri,& præſens infinitiui. Teren.in Phor. Here ſalue,ſaluum te aduenisse gaudeo. D. Oh bone cuſtos,ſalue. Iubeo te ſaluere,i.precor tibi ſalutem. Hor.li.1.epi.10. Vrbis amatorem Fuſcum ſaluere iubemus Ruris amatores. Cice.ad Att.li.4. Dionyſium uelim ſaluere iubeas. Vir.5.Aen. Salue ſancte parens, iterum ſaluete recepti Nequicquā cineres,animæq;,umbræq; paternæ. Salueo dixit. Pla.in Truc. pro ſaluus,& ſanus ſum. Saluebis in futuro,dixit Cic.ad.Att. li.6. Saluebis à Cicerone meo:id eſt,Cicero, meus te ſalutat. Vide in dictione Valeo.

SALVIA,æ, *ἐλελίσφακον*, frutex eſt nulli non notus, uirgas habens quadrangulas,foliaq; aſpera,craſſa,& incana, odore graui quidē, cæterum non ingrato. Dicta Saluia,ut putatur, quòd multis incōmodis medeatur, ægroſq; ſaluos præſtet. Prodeſt enim paralyticis,& contra ſerpentium morſus remedium exhibet. Pli.li.22.ca. 25. Dioſc.li.3.cap.38. Fuit & Saluia mater Apuleii. Eſt & Saluia, Triacenſium oppidum,in quinta regione Italiæ: de quo Plin.li. 3.cap.13.

SALVIATVM,ti, *Beuanda di ſaluia*, genus medicamēti eſt, quo ueteri-

marij

narij, & malo medici utuntur in ægrotantium animalium curatione. Col. l. 6. c. 9. Recens tuſſis optime ſaluiato farinæ ordeaceæ diſcutitur. Col. l. 6. c. 24. Lupini ſemicrudi conteruntur, & offæ ſaluiati more faucib. ingeruntur. Et paulo poſt. Poteſt etiam cum arido fico, & eruo conteri herba ſantonica, & formata in offam, ſicut ſaluiatum demitti. Quibus tamé in locis Saluiatum potius legédum crediderim: quod & eruditioribus placere uideo: qui Saluiatum interpretantur medicamenti genus, quod pecori ægroto datur deglutiendum.

Salvio, as, ſaluiato medeor, uel ſaluiatum deglutiendum præbeo. Col. l. 6. c. 24. Vel tenero olere commiſſo, torrido, molitoq; milio, & per unam noctem lacte macerato, ſaluiatur. Quo tamen in loco doctiorib. quibuſdam Saluatur, legendum uidetur: quorum iudicio nos quoque libenter ſubſcribimus, alio Columellæ loco adducti, qui eſt eiuſdem libri cap. 5. ubi ſic habet: Euincendi ſunt quamuis peſtiferi morbi, & exquiſitis remedijs propulſandi. Túc panacis, & eringij radices, fœniculi ſeminibus miſcendæ, & cum defruto, ac molliti tritici farina, candentique aqua conſpergendæ: eoque medicamine ſaluandum ægrotum pecus. Vbi ſaluandum pecus dixit, pro eo quod eſt, ſaluiato per os immiſſo curandum.

Salvm, ſali, *Mare*, ἅλς, mare, à ſapore ſalis: uel à uerbo Græco, σαλεύειν, quod ſignificat mouere, fluctuare. Vir. 1. Ae. Perq; undas ſuperáte ſalo. Ci. pro Ceci. Vt, à quo loco depulſus eſſet, in eú ſe fortuna reſtitueret, non in ſolum, ſed in ipſam urbem, quam petebat. Idem 3. Tuſc. Nec tam ærumnoſo nauigaſſem ſalo. Virg. 2. Aen. Fit ſonitus ſpumante ſalo.

Salvs, tis, *Salute, ſanità*, σωτηρία, incolumitas. Cic. ad Att. Saluti, ſi me amas, conſule. Teren. in Ad. Quod cum ſalute eius fiat. Ci. l. 3. de Leg. Cui ne reditus quidem ad bonos, ſalutem à bonis potuit afferre. Pla. in Merc. Spem teneo, ſalutem amiſi: redeat, an non, neſcio. Ouid. l. 3. Met. Te ſ. omnis in uno Noſtra ſalus poſita eſt. Salutem dicere alicui rei. i. uale dicere, & iubere ualere, relinquere. Ci. ad Volu. l. 6. Quas ſi, ut uolumus, exceperimus, ego uero multam ſalutem & foro dicam, & curiæ: uiuamq; tecum, & cum communib. noſtris amatorib. Hoc eſt, iubebo ualere curiam: nihil mihi amplius cum curia erit commune. Accipitur aliquando Salus pro remedio. Vir. 2. Aen. Vna ſalus uictis, nullam ſperare ſalutem. Salus item dea ſalutis credita eſt: unde Salutaris porta Romæ appellata, ab eius deæ æde, quæ ei proxima fuit. Ter. in Ad. Ipſa ſi cupiat ſalus, ſeruare prorſus non poteſt hanc familiam. Dicimus Latine, Nunciare ſalutem, Adſcribere ſalutem, Dicere ſalutem. i. ſalutare. Cic. ad Att. l. 4. Miſit ad me ſtatim, qui ſalutem nunciaret. Et lib. 6. Filiola tua gratum mihi fecit, quod tibi diligéter mandauit, ut mihi ſalutem adſcriberes. Pla. in Capt. Omnium primum ſalutem dicito patri & matri, Mittere ſalutem; Remittere ſalutem, ideſt ſalutare, & reſalutare. Ouid. epiſt. 15. Hanc tibi Priamides mitto Ledæa ſalutem. Cic. ad Att. lib. 19. Atticam noſtram cupio ſuauiari: ita mihi dulcis ſalus uiſa eſt per te ab illa, referes igitur ei plurimam ſalutem.

Salvtaris, te, *Salutare, ſalubre, ſalutifero*, σωτήριος, idem quod ſalubre, hoc eſt, ſanitatem præbens, uel ad ſanitatem præbendam idoneum. Ci. ad Octa. Nulla enim remedia, quæ uulnerib. adhibentur, tam faciunt dolorem, quam quæ ſunt ſalutaria. Salutares literæ dicuntur, quæ conſolationem afferunt. Ci. ad Att. lib. 7. Sic ergo habeto ſalutares te mihi literas miſiſſe &c. Salutaris litera à Cicerone dicitur A, quæ abſolutionis nota erat: ut, Triſtis C, quæ condemnationis. Cic. pro Mil. Nec nobis tam ſalutarem hanc in iudicando literam, quam illam triſtem dediſſet. Budæus. Inuenitur & Salutare, ſubſtantiuum. Pli. l. 12. c. 5. In præſentia, externa proſequemur, à ſalutari maxime orſi.

Salvtaris digitvs, *Indice*, λιχανός, qui pollici eſt proximus, qui & Index dicitur, Suet. de Aug. c. 80. Dextræq; manus digitum ſalutarem tam imbecillum interdum ſentiebat, ut torpentem, cótractumq; frigore, uix cornei circuli ſupplemento ſcripturæ admoueret. Martian. de Nup. Verum quidam redimitus puer ad os cópreſſo digito ſalutari, ſilentium eú monebat. Dicitur autem ſalutaris, uel quia non ſalutamus, niſi uiſa, & indicata. Virg. Italiam læto ſocij clamore ſalutant. Vel quia eo comprimimus os ad ſilentium, quod ſalutare eſt præceptum.

Salvtariter, aduer. *Salutarmente*, σωτηρίως, ſalutis ergo, ſine diſcrimine ſalutis, tuendæ ſalutis gratia. Planc. Cice. Quadraginta millium paſſuum ſpatio relicto conſedi eo conſilio, ut uel celeriter accedere, uel ſalutariter recipere me poſſem. Cicero de Cla. Ora. Tum arma ſunt ea ſumpta, quibus illi ipſi, qui didicerant eis uti glorioſe, quemadmodum ſalutariter uterentur, non reperiebant.

Salvtifer, a, um, *Salutifero*, σωτήριος, idem quod ſalutaris. Ouid. 2. Met. Aſpicit infantem, totoque ſalutifer orbi, Creſce puer, dixit, tibi ſe mortalia ſæpe corpora debebunt. Mart. lib. 5. Seu placet Aeneæ nutrix, ſeu filia Solis, Siue ſalutiferis candidus Anxur aquis.

Salvtigerulus, ἀσπασμοφόρος, quo nomine utitur Apuleius, uidetur eſſe: non qui ſuo nomine alicui dicit ſalutem, ſed qui nunciat, tanquam interpres, & adminiſter eius, à quo mittitur. Salutigerulus, idem. Vnde Plau. in Aul. Salutigerulos pueros, uocat ſeruos, qui iuſſu dominæ hunc, illum ſalutant, ſuntq; nuncij & renuncij.

Salvto, as, *Salutare*, προσαγορεύω, ἀσπάζομαι, ſalutem dico, inuiſo. Cice. Att. Cum Philogenes libertus tuus ad me ſalutandi cauſſa ueniſſet. Ter. in Ad. Opperiar hominem hic, ut ſalutem, & colloquar. Neque uero accedentes tantum ſalutare dicimur, uerumetiam recedentes. Sta. 4. Theb. Stant tamen & nota puppim de rupe ſalutant. Salutare item eſt uenerari. Teren. in Phorm. At ego deos Penates hinc ſalutatum domum diuortar. Mar. l. 12. Multis dum precibus Iouem ſalutat, Oui. 15. Met. Lætoq; deum clamore ſalutant. Vnde mortuos, & res inanimatas uenerantes ſalutare ſolemus, non ſalutem imprecantes (quæ nulla in his eſſe poteſt) ſed uenerationem exhibentes. Hinc Salutator, ris, ἀσπαστής, qui ſalutat. Q. Ci. de Petit. Conſul. Deductorum officium, quod maius eſt, quam ſalutatorum. Salutatio, nis, ἀσπασμός, ſalutandi actus. Cice. in Piſo. Quis enim te aditu, quia ullo honore, quis denique communi ſalutatione dignum putet? Salutatorius, a, um, adiect. Plin. lib. 15. cap. 30. Omnia iam & uirorum ſalutatorijs cubilibus incluſa. Compoſita. Conſaluto, & Reſaluto, de quibus ſuis locis.

Salvo, as, *Saluare*, σώζω, ſaluum facio, ſeruo. Ci. in Piſ. Me poſſe iterum remp. ſaluare, ſi ceſſiſſem, infinitam cædé fore, ſi reſtitiſſem. Hinc Saluator, ris, σωτήρ, uox in ſacris literis nuſquam non occurrens: quam tamen eruditiores, tanquam parum probam, religioſe fugiunt, quemadmodum & uerbum Saluo: quod nec ipſum ſatis Latinum indicant: putantq; locum Ciceronis, quem iam citauimus, menda non uacare: præſertim cum id uerbum non temere apud quempiam ueterum, apud Ciceroné certe alibi nuſquam liceat inuenire.

Salvvs, a, um, *Sano, e ſaluo*, σῶος, ſanus, incolumis. Ter. in Phor. Saluum te aduenisse gaudeo. Idem in And. Saluus ſum, ſi hæc uera ſunt: hoc eſt, in tuto, & ſine periculo ſum. Transfertur & ad inanimata. Plau. in Rud. Heu heu ſceleſtus galeá in naui perdidi; Núc mihi opportuna hic eſſet, ſalua ſi foret. Cic. 2. de Fin. Simulatque ipſe graui uulnere exanimari uideret ſe, ut primum diſpexit, quæſiuit, ſaluus ne eſſet clypeus, &c. Ter. in Adel. Salua res eſt, id eſt, recte ſe habet.

Samaria, σαμάρεια, Steph. Palæſtinæ regio eſt, Galilææ & Iudææ contermina, oppida habens Neapolim, antea Mamortham, Sebaſtem, & Gamalam. Vide Plin. lib. 5. cap. 6. Stephano item Samaria regionis huius urbs eſt eadem cum ea, quæ poſtea Neapolis eſt appellata. Gentilia ſunt Samarita, & Samaritanus, σαμαρείτης, σαμαρεύς.

Samarobrini, σαμαροβρῖνοι, fuerunt populi in Gallia inter Belgas, apud quos Cæſ. Gallorum concilium indixit. Horum ciuitas eſt Samarobrina, à Samara amne nomen habens. Hanc Cameracenſem eſſe urbem nonnulli autumant, quam Scaldis fluuius interfluit. Conſtantior tamen opinio eſt, urbem eſſe Nouioduno uicinam, quam uulgo ſancti Quintini dicunt. Hanc enim præterfluit Samara fluuius.

Sambvca, æ, ſiue Sambyx, cis, σαμβύκη, ἢ σάμβυξ, inſtrumenti muſici genus, trianguli, teſte Porphyrio in Ptolemæi Harmonica, quod ex neruis tum longitudine, tum craſſitudine inæqualibus conſtabat: ſoletq; leuiori carminum generi adhiberi. Vnde Sambucam cothurno aptare, prouerbij ſchema habet, pro eo, quod eſt, res leuiſſimas, planeq; nugatorias, negocijs grauibus, ſerijsq; admiſcere. Perſ. Sat. 5. Sambucam citius caloni aptaueris alto. Nomen habet, ut Diomedes exiſtimat, à Sambyce inuentore: quanquam Athenæus ad Ibycum Rheginum poetam eius originem referre malit. Eſt & genus machinæ militaris, qua urbes expugnare conſueuerunt: in qua ſic funes intendebantur, ſicut in organo muſico chordæ.

Sambvcina, æ, pen. cor. σαμβυκίστρια, quæ ſambuca canit: ſicut, Fidicina, quæ fidibus. Plau. in Stich. Sambucinas aduexit ſecum.

Sambvcistria, æ, σαμβυκίστρια, mulier ſambuca canens, quæ & Sambucina dicitur. Liu. l. 39. Tunc pſaltriæ, ſambuciſtriæq;.

Sambvcvs, ci, *Sambuco*, ἀκτή, arbor nota, ſurculos ſpargens arundinaceos, teretes, cauos, caudicantes, fungoſa medulla plenos, folia iuglandis terna quaterna ve, ex interuallis circa ramos exeuntia, graui odore, minutim in ambitu ſecta, & in ramulorum cacuminibus cauliculiſq; circinatas habés umbellas, quæ florem candidum pariunt, mox acinum terebintho ſimilem, in nigredine, purpureum, racemoſum, atri ſanguinis ſucco madentem. Eſt & alterum ſambuci genus, quod ob humilitatem χαμαιάκτην uocát Græci, herbaceo magis generi aſſignandum, caule quadrangulo, geniculato, folij amygdalæ, ex interuallo longioribus, geniculatim expanſis, pinnariſque in ambitu, ſerratis, muſcario flore, & acino ſuperioris ſambuci. Latini Ebulum uocant. Vide. Plin. lib. 24. cap. 8.

Samara, re, *Semenza d'olmo*, ſemen eſt ulmi. Colum. l. 5. cap. 6. Atineam ulmum Tremellius Scrofa non ferre ſameram (quod eſt

ſemen eius arboris) falſo eſt opinatus. Apud Plin. libr. 17. cap. 11. & libr. 16. cap. 17. legitur Samara, per primam uocalem in media ſyllaba.

Samius, a, um, σάμιος, quod eſt è Samo inſula: ut, Pythagoras Samius, Vas Samium. Plaut. Cap. Samijs uaſis utitur. Cic. pro Mur. Atque ille ſtrauit lectulos: expoſuit uaſa Samia. Auſonius de Agathocle: Fictilibus cœnaſſe ferunt Agathoclea regem, Atque abacum Samio ſæpe oneraſſe luto. Pro eodem dicimus & Samiū abſolute. Cic. 6. de rep. ut citat Nonius. Munera Pontificum dijs immortalibus grata ſine Samio. Auctor ad Her. l. 4. Non ſamijs delectabimur. Hinc Samiolus, a, um, dimin. ut, Samiolum poterium. Plau. Stic. Bathyocis bibunt, non noſtro Samiolo poterio, & tamen bibimus.

Samnites, pen. pro. σαυνῖται, populi in Samnio, quod nunc Aprutium uocamus: quæ regio eſt Italiæ inter Picenum, Campaniā, & Apuliam. Vrbes in ea ſunt Adria, Aquila, Amiternum, Sulmo, Ortona, Arpinum, Aquinum, Athiua, Beneuentum, Corfinium. Ijdem & Sabelli dicuntur, nomine per diminutionem à Sabinis deducto, teſte Stra. lib. 5. Ferunt enim Sabinos, cum aduerſus Vmbros bellum gererent, Marti uotum feciſſe, ſi uictoria potirentur, ſe illi conſecraturos, quicquid eo anno apud ipſos naſcerent. Quare cum re bene geſta in patriam rediſſent, cum reliquum anni totius prouentum, tum etiam filios eo anno natos Marti conſecraſſe. Quos deinde cum adoleuiſſent, duce Tauro in Campaniam ad ſedes nouas quærendas emiſerunt: ubi nullo propemodum negocio eiectis Opicis, ſedes ſuas collocarunt, originisque ſuæ memores, Sabellos ſeſe, quaſi Sabinorum ſobolem appellarunt. Hi grauiſſima olim bella cum Romanis uario euentu geſſerunt. Sp. Poſthumium conſulem, cum collega, totoq; exercitu ad Furcas Caudinas locorum anguſtia circumuentos, ex fœdere ſub iugum miſerunt: quam tamen ignominiam Romani nō ita multo poſt magna illorum clade deleuerunt, Samnitibus uiciſſim ſub iugum miſſis. Poſtea cum ſæpius rebellaſſent, tandem à L. Sylla dictatore, multis prælijs fracti, cum ne ſic quidem iugum ferre poſſent, funditus ſunt deleti.

Samos, σάμος, nomen duarum inſularum: quarū altera Ioniæ adiacet à regione Epheſi, ambitus LXXXVII. M. paſſ. Iunoni dicatiſſima, quòd in ea nata fuerit, & educata, & Ioui nupta. Scribit Var. Samon prius Partheniam nominatam, ibiq; antiquiſſimum fuiſſe Iunonis templum, & ſimulacrum in habitu nubentis figuratum: ubi & ſacra eius anniuerſaria nuptiarum ritu celebrabātur. In ea Pythagoras quoque philoſophus ortum habuit, nec non & una ex Sibyllis, quæ inde Samia dicta eſt, quam ferunt de CHRISTO prædixiſſe. Tu n. ſtulta Iudæa Deum tuum non cognouiſti, ludentem mortalium mentibus, ſed & ſpinis coronaſti: horridumq; fel miſcuiſti. Fiebant etiam in ea uaſa fictilia egregie ex creta efficta quæ Samia uocabātur. Altera ſita eſt è regione Epiri non procul à ſinu Ambracio, quæ & Cephalenia dicitur. De hac intelligendum eſt illud Suetonij in Auguſto, ab Actio cum in Samum inſulam ſe in hyberna recepiſſet. Eſt enim hæc inſula breuiſſimo maris ſpatio ab Actio dirempta. Eodem ſpectat & illud Homeri Odyſſ. l. 24. Ἐν τορθμῷ τ' ἰθάκης, σάμοιό τε παιπαλοέσσης. Eadem & Same (σάμη) aliquando appellatur, per primam nominum declinationem. Homerus loco iam citato: Ὅσσοι γὰρ νήσοισιν ἐπικρατέουσιν ἄριστοι Δουλιχίῳ τε, σάμῃ τε, καὶ ὑλήεντι Ζακύνθῳ. Vir. 3. Aenei. Iam medio apparet fluctu nemoroſa Zacynthos, Dulichiumq; Sameq;, & Neritos ardua ſaxis. Fuit & Samos ſiue Same, oppidi nomen in eadem inſula, à Romanis dirutum, Stra. lib. 10. Quoniam cum inſula ſit tetrapolis, ideſt, quatuor habeat urbes, ex ijs una eſt, quæ Samus, ſiue Same dicitur, utroque uſitato uocabulo, ipſi etiam inſulæ communi. Et paulo poſt. De Cephallenia uero, quæ eſt tetrapolis, ideſt, ciuitates haber quaternas, neque huius temporis nomine dixit, neque ulla de ciuitate, una tantum excepta Same, ſiue Samo: quòd oppidum hodie deletum prorſus eſt. Plin. lib. 4. cap. 12. Cephallenia quondam Melæna dicta, XI. M. paſſ. abeſt: circuitu patet XLIIII. Same diruta à Romanis, adhuc tamen oppida tria habet. Ex his ſatis conſtat, uanam eſſe eorum differentiam, qui inſulam Samon, urbem uero Samen dicendam contendunt. Ab hac Same deducitur gentile Samæus, σαμαῖος, cum à Samo Ioniæ inſula Samius deducatur. Eſt & Samus, cognomento Threicia, quæ & Samothracia dicitur, de qua uide paulo poſt ſuo loco.

Samosata, æ, σαμόσατα, urbs Comagenes ad Euphratem, Luciani Sophiſtæ patria: ſtagnum habens limum quendam gignēs, quam Maltham illi appellant, cuius tam admirabilis eſt natura ut aqua accendantur, nec niſi terra reſtinguatur. Hoc limo Samoſatæi urbem ſuam, Lucullo oppugnante, defenderunt, hoſtes una cum armis exurentes: ut eſt auctor Pli. l. 2. c. 107.

Samothracia, ſiue Samothrace, σαμοθράκη, Stephan. inſula eſt maris Aegæi, Thraciæ adiacens, ea in parte, qua Hebrus in mare influit. Olim Dardania dicta, à Dardano quodam Troiano, qui Palladium ſecum ferens, eo traditur confugiſſe. Gentilia ſunt Samothrax, & Samothracius. Vir. 3. Aen. Threiciamq; Samum, quæ nunc Samothracia fertur.

Sampsa, ſiue Sanſa, ut ex Gregorij Tiferni ſententia tradit Geor. Alexandrinus in ſuis ad Columellam Annotationi.) nucleus eſt oliuæ, quem Græci πύρηνα uocant. Quorum ſententiæ ſubſcribit & Cœlius Rhodi. & Ruel. alijq; nonnulli, eruditione non contemnenda uiri. Locus autem, cui primi ſententiæ huius auctores ſunt innixi, eſt apud Colum. lib. 12. cap. 50. Vbi ſic habet: Cum primum baccæ uariare cœperint, & iam quædam nigræ fuerint, plures tamen albæ, ſereno cælo manibus deſtringi oliuam oportebit, & ſubſtratis tegetibus, aut cannis cribrari & purgari. Tum diligenter mundatam protinus in torcular deferri, & integram in fiſcinis nouis includi, prælisque ſubijci, ut, quantum poſſit, paulatim exprimatur. Poſtea reſolutis corticulis, emoliri debebunt, adiectis binis ſextarijs integri ſalis in ſingulos modios: & aut regulis, conſuetudo erit regionis, aut certe nouis fiſcinis ſampſæ capiuntur. Quo in loco Columellæ, Sampſas exprimere, idem eſſe, putant quod ſampſas, hoc eſt, oſſa, ex oliuis premere, ſiue oliuas oſſibus liberare. Quorum ſententiæ quo minus ſubſcribam, facit alter eiuſdem Columellæ locus, qui eſt li. eo. ca. 49. ubi ſic legitur: Oliua nigra maturiſſima ſereno cælo legitur, eaq; ſub umbra uno die in cannis porrigitur, & quæcunque eſt uitioſa bacca, ſeparatur. Item ſiqui adhæſerant pediculi, adimuntur, ſuliaq; & ſurculi, quicunque ſunt intermiſti, eximuntur. Poſtero die diligenter cribratur, ut ſiquid ineſt ſtercoris, ſeparetur. Deinde intrita oliua nouo fiſco includitur, & prælio ſubijcitur, ut tota nocte exprimatur. Poſtero die inijcitur quàm mundiſſimis molis ſuſpenſus, ne nucleus frangatur. Vt cum eſt in ſampſam redacta, tunc ſal coctus, tritusq; manu permiſcetur cum cæteris aridis condimentis. Quo certe in loco Sampſas nulla ratione pro oliuarum oſſibus accipere poſſumus. Neque enim ullo pacto fieri poteſt, ut oliua in nucleos ſuos redigatur. Quin etiam is ipſe locus, quo illi præcipue nituntur, interpretationi, quam adducunt, prorſus reclamat, ut non magno negocio deprehendet, qui locum eum paulo perſiculatius examinarit. Quid autem ea uoce ſignificetur, non facile fuerit pronunciare, præſertim cum præter unum Columellam, quod quidem ſciam, nemo ea fuerit uſus. Si tamen coniecturæ locus ſit, quantum partim ex iam citatis Columellæ locis, partim ex uarijs Catonis, Varronis, & Palladij locis colligere licuit, crediderim Sampſas dici ipſas oliuarum carnes mola ſuſpenſa leuiter comminutas, & oſſibus liberatas, quæ deinde exprimuntur, oleumque fundunt: aut aridis quibuſdam herbis ſeminibusve conditæ, in uſum cibarij condimenti uere ponuntur.

Samus, mi. Ci. in Ver. Iuno ſami colebatur.

Sanabilis, le, *Coſa atta à riſanarſi*, ἰάσιμος, qui ſanari poteſt. Plin. lib. 29. cap. 4. Aſpides percuſſos torpore, & ſomni necant, omnium ſerpentium minime ſanabiles. Ouid. 1. de Rem. amor. Vidi ego, quod primo fuerat ſanabile uulnus, Dilatum longæ damna tuliſſe moræ. Cicero. 4. Tuſc. Qui autem natura dicuntur iracundi, aut immiſericordes, aut inuidi, aut tale quid, ij ſunt eiuſmodi conſtituti: quaſi mala ualetudine animi, ſanabiles tamen.

Sanatio, nis, *Il reſtituir la ſanità*, ἴασις, ualetudinis reſtitutio. Cice. 3. Tuſc. Cumq́ue ad corporum ſanationem multum ipſa corpora, & natura ualeant, &c. Et paulo poſt. Eorum igitur malorū in una uirtute poſita ſanatio eſt.

Sanates, dicti ſunt, qui infra, ſupraq; Romam habitauerunt: quod nomen ijs fuit, quia cum defeciſſent à Romanis, breui poſt redire in amicitiam, quaſi poſt ſanata mente. Itaque in XII. tabulis cautum eſt, ut idem iuris eſſet Sanatibus, quod fortibus, ideſt bonis, & qui nunquam defecerant à pop. Roma. Hæc Feſtus.

Sancio, cis, ciui, citum, uel xi, ctum, *Conſacrare, ordinare*, κυρόω, κυροῦμαι, ſtatuo, ſtabilio, ratum facio, firmo: à ſanguine, ut putatur, dictum, eo quòd mactatæ hoſtiæ ſanguine fœdera ſoleant confirmari, ut eſt uidere apud Liui. lib. 1. ab urb. cond. ubi uetuſtiſſimum fœdus inter Romanos Albanosque initum porcæ immolatione docet ſancitum fuiſſe. Hinc etiam Seruius, explicans illud Virg. 12. Aen. Audiat hæc Genitor, qui fœdera fulmine ſancit: Sanctum, inquit, dicitur, quaſi ſanguine conſecratum. Vnde & Sanctio uocatur lex cum terrore pœnæ. Sed de hoc ſuo loco. Eſt itaque Sancire, ſancte aliquid & inuiolabiliter conſtituere. Cice. de Amic. Hæc igitur prima lex in amicitia ſanciatur, ut neque rogemus res turpes, nec faciamus rogati. Idem 2. de Leg. Populariter interdum loqui neceſſe erit, & eam legem, quæ ſcripto ſanciat quod uult, aut iubendo, aut uetando, ut uulgus appellat. Cæſar. 1. Bel. Ci. Hæc quo facilius certiſq́ue conditionibus ſanciantur, aut, &c. Hor. 1. Ser. Saty. 3. Eheu quam temere in noſmet legem ſancimus iniquam. Cice. ad Att. lib. 10. Ego uero Solonis popularis tui, ut puto etiam mei, legem negligam, qui capite ſanxit, ſiquis in ſeditione non alterutrius partis fuiſſet, ideſt, legibus ſuis capitis pœnam ſtatuit, Idē de aruſp. reſp. Hoc ſi minus iure ciuili perſcriptum eſt, lege tamen naturæ, communi iure gentium ſancitum eſt, ideſt, receptum, & corroboratum.

& corroboratum. Legitur & Sanctũs, a, um, partic. à ſupino Sanctum. Liu. 10. De prouocatione legem diligentius ſanctam. Hinc deducitur & Sanctus, a, um, nomen: & Sanctio, onis, de quibus paulo poſt ſuo loco.

Sancta, aduer. *Santamente, ὁσίως*, idem quod religioſe. Ci. pro Fõt. Ab his quicquam ſancte aut moderate dictũ putabitis? Pla. Cap. An tu dubiũ habebis, etiam ſancte cum ego iurem tibi? Aliquãdo idem quod firmiter, & conſtanter, *βεβαίως*, Cic. Licin. l. 5. epi. Meq; ea quæ tibi promitto, ac recipio, ſanctiſſime eſſe obſeruaturum, diligentiſſimeq; eſſe facturum. Hinc compoſitum Perſancte. Teren. Hec. Thais perſancte deierat. Pla. Perſancte iurauit ſe facturum.

Sanctifico, as, *Santificare, ἁγιάζω*, conſacro, diuinis honoribus proſequor, quaſi ſanctum facio. A quo Sanctificator, Sanctificatrix, Sanctificatio. quæ apud Eccleſiaſticos ſcriptores uſquam non occurrunt, claſſicis tamen linguæ Latinæ auctoribus parum recepta.

Sanctimonia, æ, *Santità, ἁγιότης*, idem quod ſanctitas. Cicero. pro Quint. Quid mihi inquit, cum iſta ſanctimonia ſumma ſe diligentia? Idem pro Rabir. Mentes, quæ ex hominum uita ad Deorum immortalium religionem ſanctimoniamque demigrarunt.

Sanctio, nis, *confirmatione, ratificatione, βεβαίωσις*, modo idẽ quod eſt confirmatio, ſeu ratificatio: ut Sanctio fœderis, apud Ciceronem pro Corn. Balb. Modo idem quod conſtitutio, promulgatio, decretum. Idem ibidem. Sanctiones ſacratæ ſunt aut genere ipſo, aut obteſtatione, & conſecratione legis, aut pœna cum caput eius, qui contra facit, conſecratur. Sanctio (inquit Seruius) latio legis eſt, cum terrore pœnæ. Cice. 6. Ver. Niſi uehementius homini minatus eſſem, niſi legum ſanctionem, pœnamque recitaſſem, tabularũ mihi poteſtas facta non eſſet. Idem ad Att. l. 3. Sed uides nunquam eſſe obſeruatas ſanctiones earum legum, quæ abrogarentur.

Sanctitas, itatis, *Santità*, eſt quædam (ut ita dicam) uenerabilitas, quæ proprie eſt Deorum immortalium, eorumve, qui uitæ continentia quàm proxime ad Deos immortales accedunt. Ci. 1. Offi. Deos placatos pietas efficiet, & ſanctitas. Idem pro Cœlio: Si matresfamilias ſecus, quàm matronarum ſanctitas poſtulat, nominamus. Idem. 2. de Fin. Iam ſi pudor, ſi modeſtia, ſi pudicitia, ſi uno uerbo temperantia, pœnæ aut infamiæ metu coercebuntur, non ſanctitate ſua ſe tuebuntur.

Sanctitudo, nis, *Santità, ἁγιότης*, idem quod ſanctitas. Cic. 4. de rep. ut citat Nonius: Eoſdem terminos hominum curæ atque uitæ ſic Pontificio iure ſanctitudo ſepulturæ. Accius in Tereo, apud eundem: Alia hic ſanctitudo eſt, aliud & nomen & Numen Iouis.

Sanctor, ctoris, idem quod ſancitor: ut, Sanctor legis. Tacit. lib. 3. Ser. Tullius ſanctor legum fuit.

Sanctuarium, rij, *Santuario, ἁγιαστήριον, ἄδυτον*, abditiſſimus templi locus, ſacrarium. Sanctuaria quoque Mithridatis appellauit Pli. lib. 23. c. 8. quæ alio loco uocat Arcana, Plutarchus ἀπόῤῥητα. In ſanctuarijs, inquit, Mithridatis maximi regis deuicti. Cn. Pomp. inuenit in peculiari commentario ipſius manu compoſitionem antidoti.

Sanctus, a, um, *Santo, ὅσιος*. Interdum idem quod pius & religioſus, auguſtus: proprieque de dijs, rebusve diuinis dicitur, uel qui quadam maieſtate, atque innocentia ad deorum immortalium uirtutem quàm proxime accedunt. Cice. poſt reditum. Numenq; ueſtrum æque mihi graue & ſanctum, ac Deorum immortalium, erit. Ci. 3. de Nat. deo. Aſtypalæa inſula Achillem ſanctiſſimum colit. Idem de Aruſp. reſp. Id omnibus ſemper ſanctum, auguſtum, & religioſum eſſe uiſum eſt. Sancta loca, dicuntur quæ aduerſus iniuriam & uim religione quadam muniuntur, & ut inquit, Donatus, quæ omni obſeruatione inuiolata ſunt. Sanctum (inquit Martianus de rerum diuiſione) proprie dicitur, quod ab iniuria hominum defenſum atque munitum eſt. Interdum Sanctum idem eſt, quod ſanctione ſubnixum ac, Sanctæ leges, quibus pœna ſtatuitur in uiolatores. Sanctum (inquit Vlp. de uerb. ſignif.) dicitur, quod neque ſacrum eſt, neque prophanum, ſed ſanctione aliqua firmatum. Interdum idem quod purum & impollutum. Virg. 12. Aen. Sancta ad uos anima, atque iſtius inſcia culpæ Deſcendam. Idem 11. Aen. Tuque ò ſanctiſſima coniux Felix morte tua; id eſt, caſtiſſima coniux.

Sandaliotis, Sardinia inſula denominata eſt, ab effigie ſandalij, hoc eſt, ſoleæ: unde & nonnulli Ichnuſam uocant, a ſimilitudine ueſtigij, quod Græce ἴχνος dicitur. Pli. l. 3. c. 7.

Sandalium, *σανδάλιον, ἢ σάνδαλον* Luciano, muliebris calceamenti genus. Ter. in Eun. Vtinam tibi commitigari uideam ſandalio caput. Hinc Sandalarius Apollo dictus eſt, à uico, cuius meminit Gel. l. 17. In Sandalario forte apud librarios fuimus. Item Sandaligerula, *σανδαλιφόρος, ἡ*, quæ ſandalijs utitur. Pla. in Trin. Ducitur familia tota, Veſtiſpici uncti, auri cuſtos, flabelliferæ, ſandaligerulæ, Cantrices, ciſtellatrices, nuncij, renuncij, raptores panis & peni.

Sandalum, dali, farris Gallici genus, plus alio quouis farre panis reddens. Plin. l. 18. c. 7. Galliæ quoque ſuum genus farris dedere, quod illic. Brance uocant, apud nos ſandalum, nitidiſſimi grani. Eſt & alia differentia, quod quaternis libris plus reddat panis, quàm far aliud, Ruellius auctor eſt, etiam hodie Gallis unius literæ immutatione Blance appellari.

Sandalides, *σανδαλίδες*, palmæ genus, à ſimilitudine ſandalij dictum. Pli. l. 13. c. 4.

Sandapila, æ, *Cadeletto*, genus feretri, quo tenuiorum cadauera efferebantur. Mart. lib. 8. Grandis in anguſta ſarcina ſandapila. Hinc Sandapilarij, qui pauperum cadauera in ſandapila efferebant.

Sandyx, *σάνδυξ*, coloris rubri genus, quod fieri ſolet ex ceruſſa uehementius adusta, teſte Galeno ad finem lib. 9. Simplicium, Plin. & ex ſandaracha fieri tradit, æqua parte rubricæ adiuſta. Quo in loco & Virgilium tacitæ imperitiæ uidetur deprehendere, quod ſandycem herbam eſſe crediderit cum ait, Sponte ſua Sandyx paſcentes ueſtiet agnos. Verum (quod uiri totius memoriæ doctiſſimi bona cum uenia dictum uelim) eo ex uerſu colligi non poteſt, Virgiliũ Sandycem pro herbæ genere poſuiſſe. quod & ante nos annotauit Virg. Marcel. eo capite, quo de Sandaracha agit Dioſc. Illud enim ſolum uidetur ſpectaſſe Maro eam fore rerum omnium felicitatem, ut ſponte ſua colores in ouium uelleribus naſcerentur, & inter paſcendum lanæ colorarentur: neque id paſtu ſandycis futurum ſignificaſſe, ſed id tantum uoluiſſe fore, ut ſponte ſua lanæ ſandycis colorem contraherent, non detonſæ, ipſis agnorum tergoribus, cum interim illi paſcerentur.

Sane, *Certamente, ueramente, μέντοι, ὄντως*, aduer. quandoque affirmatiue ponitur, pro eo, quod eſt, certe: ut, Ita ſane, Sane uero. Cicero. ad Lent. lib. 5. Sane moleſte Pompeium id ferre conſtabat. Quandoque permiſſiue, quando aliquid aduerſario tribuimus: ut, Sit ſane, ut uis, pro eſto ut uis. Cice. Quid enim habet commodi? quid non potius laboris? ſed habeat ſane. Quin. Tulerit ſane filius noſter merito pœnas, dederit ſpiritum ſupplicio, nihil de præteritis loquimur: quaſi dicat, Eſto ita, ut uis. Quandoque ponitur pro ualde, *μάλα*, quoniam qui ſanus eſt, ualidus eſt. Sueton. Bellum ſane difficile geſſit. Iungitur nonunquam cum &, affirmatiuaque eſt. Quin. Et ſane quis concipiat uel declamantis habitum, uel orantis uocem inceſſum, pronunciationem, illum denique animi, & corporis motum? Item cum quam. Gellius: Sane quam utile eſt. Non ſane, pro non admodũ. Cice. 2. de Fin. Poſt enim Chryſippum non ſane eſt diſputatum. Budæus. Sane bene ideſt bene quidem. Cic. pro Quin. Erat ei pecuaria res ampla, & ruſtica, ſane bene culta & fructuoſa. Ponitur aliquando in principio. Cice. 2. de Nat. Deo. Sane reſtat, ut qualis eorum natura ſit, conſideremus. Ponitur aliquando pro ſatis. Cic. Sopater, cum hoc illi improuiſum accidiſſet, commotus eſt ſane. Aliquando pro multum. Ter. in And. Sane pol illa temulenta eſt mulier.

Sanesco, is, *Sanarſi, ὑγιάζομαι*, ſanus fio. Col. l. 6. c. 7. Vulnera dum ſaneſcunt. Hinc Conſaneſco. Idem l. 4.

Sanguiculus, *αἱμάτιον*, ſanguis hœdi, ſiue ſuis, in cibum formatum. Pli. l. 28. c. 14.

Sanguino, guinas, guinare, *Inſanguinare, αἱμάσσεσθαι*, eſt ſanguine manare. Quin. in Decla. 10. tum repetitis ſanguinauere planctibus iam conualeſcentes lacerti. Et iterum: Mulier, quæ ſanguinantes porrigis ad iudicem lacertos. Tacitus in Dialogo de Oratoribus: Nam lucroſæ huius & ſanguinantis eloquentiæ uſus recẽs; & malis moribus natus.

Sanguinaria, herba eſt, quam Græci à multitudine geniculorum *πολύγονον* appellant. Sanguinaria dicta, propterea quòd ſuccus eius infuſus naribus ſupprimit ſanguinem. Col. l. 7. cap. 5. Eſt etiam grauis pernicies herbæ ſanguinariæ, quam ſi paſta eſt ouis, toto uentre diſtenditur, contrahiturq;, & ſpumam quandam tenuem tetri odoris expuit. Vocatur & Sanguinalis herba Col. l. 6. c. 12. cuius hæc ſunt herba: Poſſunt etiam, ut Cornelius præcipit, lilij radix, aut ſcylla cum ſale, uel ſanguinalis herba, quam *πολύγονον*, Græci appellant, uel marrubium, ferro recluſa ſanare. Vulgus Corrigiolam uocat, & Centinodiam.

Sanguinarius, naria, nariũ, *Crudele, ſanguinario, φιλαίματος, αἱμοχαρής*, ſæuus & crudelis. Ci. Itaq; graue illã, ac ſanguinariã uocẽ audiuimus. Sic Sanguinarius homo, dicitur à Seneca, qui gaudet humano ſanguine, & crudelis eſt. Ci. Att. l. 2. Megabronis, & hæc ſanguinaria iuuentus inimiciſſima eſt. Pli. l. 19. cap. 4. Tarquinius nunciũ illum ſæuum atq; ſanguinarium filio renuſis ex horto.

Sanguineus, a, um, *Sanguigno, pieno di ſangue, αἱματώδης, αἱματηρός*, modo ad corporis temperamentum refertur. Medicis enim ſanguineus dicitur, cui plurimum inſit boni ſanguinis, hoc eſt, qui temperamento calido ſit & humido Modo de eo dicitur, quod ex ſanguine conſtat: ut Imber ſanguineus apud Cice. 1. de Diui. Plin. lib. 11. c. 37. Coſtæ nulli, niſi ſanguineum pulmonem

habenti. Ouid. 2. Met. At inde Sanguineæ manant tanquam de uulnere guttæ. Interdum idem quod ſanguinolentus, αἱματώδης. Idem 3. Triſt. ele. 9. Pallentesq; manus, ſanguineumq; caput. Modo ad animum refertur, & ſignificat crudelem, cruentumque. Ouid. 13. Metam. Hunc ego ſanguineæ ſucceſſu cædis ouantem Eminus ingenti reſupinum pondere fudi. Hor. 1. Car. Ode. 27. Tollite barbarum Morem, uerecundumq; Bacchum Sanguineis prohibete rixis.

SANGVINEVS, frutex à corticis ſanguineo colore nomen accepit, uimina ferens lenta, uitibus uincula ſuppeditantea, teſte Pli. li. 16. c. 37. Virgæ ſanguineæ, ea ſanguineo frutice detractæ. Pli. l. 19. c. 10. Sunt qui uirgis ſanguineis tangant ea, quæ erucis nolint eſſe obnoxia. Idem l. 24. c. 10. Nec uirga ſanguinea felicior habetur. Cortex eius cicatrices, quæ perſonauere aperit.

SANGVINOLENTVS, a, um, *Sanguinolento, pieno di ſangue, tutto ſangue.* αἱματώδης. plenus ſanguine, & ſanguine conſperſus. Varro de Vita pop. Rom. Itaque propter amorem imperij, magiſtratus gradatim ſeditionibus ſanguinolentis urbem perturbauere. Ouid. epiſt. 3. Vidi, quantus erat, fuſum tellure cruenta Pectora iactantem ſanguinolenta uirum. Idem 1. Amor. eleg. 12. Ille color uere ſanguinolentus erat. Litera ſanguinolenta, pro inuectiua, ſeu famoſo libello. Idem in Ibin. Nullaq;, quæ poſſit, tot ſcriptis millibus extat Littera Naſonis ſanguinolenta legi.

SANGVIS, ſanguinis, *Sangue.* αἷμα, quod & Sanguen, neutri generis ab antiquis dicebatur. Lucr. Viſceribus uiſcus gigni, ſanguemq; creari. Dicitur autem proprie Sanguis, qui eſt intra uenas: Cruor uero, qui eſt extra uaſa effuſus. Cic. 2. de Nat. Deo. In quem ſanguis à iecore per uenam illam cauam influit, eoq; modo ea his partibus & ſanguis per uenas in omne corpus diffunditur, & ſpiritus per arterias. Idem 2. de Orat. Reliquæ duæ, ſicut ſanguis in corporibus, ſic illæ in perpetuis orationibus fuſæ eſſe debet. Vir. 2. Aen. Nec ſoli pœnas dant ſanguine Teucri. Detractio ſanguinis, & Sanguinis miſſio, φλεβοτομία, & Sanguinem mittere, & ſanguinem detrahere, φλεβοτομεῖν, apud Celſ. l. 2. c. 8. & 9. ſæpius leguntur: Quin. l. 2. c. 10. Impleat ſe declamator aliquando, dum ſciat, ut quadrupedes, cum uiridi pabulo diſtentæ ſunt, ſanguinis detractione curantur. Sanguis ærarij, μεταφορικῶς, pro ſubſtantia in ærario condita. Cic. 5. Ver. Quæ cum de populi Ro. uictu, de uectigalium neruis, de ſanguine detraxiſſet ærarij, Tertiæ nimæ condonauit. Plenus ſanguinis, pro ſanguinario. Pla. in Bacch. Magiſtron' quenquam diſcipulum minitarier? Nil moror diſcipulos mihi eſſe tam plenos ſanguinis. Sanguis, pro uigore ac ui. Ci. ad Att. lib. 4. Amiſimus, mi Pomponi, omnem ſuccum & ſanguinem, ſed etiam colorem & ſpeciem priſtinam ciuitatis: nulla eſt Reſp. quæ delectet, in qua acquieſcam. Sanguis, pro progenie. Vir. 1. Aen. Troiano à ſanguine duci Audierat. Idem. 4. Aen. Sed fore, qui grauidam imperijs, belloque frementem Italiam regeret, genus alto à ſanguine Teucri Proderet, ac totum ſub leges mitteret orbem. Idem 2. Aen. Hortamur fari, quo ſanguine cretus, Quidue ferat, memoret: quæ ſit fiducia capto. Cic. pro Roſc. Ame. Magnam uim, magnam neceſſitatem, magnam poſſidet religionem paternus maternusq; ſanguis. A Sanguis fit compoſitũ Exanguis. Item denominatiuum Sanguineus: eiusq; compoſitum Conſanguineus: de quibus ſuo loco.

SANGVISVGA, pe. pro. *Sanguetta, ſanguiſuga.* βδέλλα, uermis in aqua degens, ſanguinemq; ſeſe lauantium exugens: qui & Hirudo dicitur. Pli. l. 32. c. 7.

SANIES, huius Saniei, *Marcia,* ἰχὼρ, βρότος, ſanguis corruptus, necdum ad puris albedinem, craſſitudinemque coactus. Cic. in Piſon. Saxa ſpargens tabo, ſanie, ſanguinem atro. Virg. 8. Aen. Et ſanie, taboq; fluentes. Celſus lib. 5. Sanguis omnibus notus eſt. Sanies eſt tenuior hoc, uarie craſſa, & glutinoſa, & colorata: Pus craſſiſſimum, albidiſſimumque, glutinoſius & ſanguine & ſanie: Exit autem ſanguis è uulnere recenti, aut iam ſaneſcente: ſanies inter utrunque tempus eſt: pus ex ulcere iam ad ſanitatem ſpectante. Ponitur aliquando Sanies pro lanæ infectura. Plin. lib. 9. cap. 38. Rurſusque carminata mergitur, donec omnem ebibat ſaniem. Sanies oleæ, eſt ipſa murca, hoc eſt, fæx olei. Plin. lib. 15. cap. 3. Oliuæ conſtant nucleo, oleo, carne, amurca: ſanies eſt hæc eius amara.

SANIOSVS, adiect. βροτόεις, ſanie, & impuro ſanguine conſperſus. Plin. lib. 7. c. 15. Aut non uitales partus eduntur aut ſanioſi, ut auctor eſt Nigidius.

SANITAS, tis, *Sanità,* ὑγεία, bona ualetudo, hoc eſt, ſtatus corporis actiones omnes ſuas probe obeuntis. Ci. 5. Tuſc. Corporis temperatio, cum ea congruunt inter ſe, è quibus conſtamus, ſanitas eſt. Per tranſlationem quoque de animo dicitur, cum ille functiones ſuas probe obit. Vnde Redire ad ſanitatem dicimus, pro eo quod eſt reſipiſcere. Ci. Caſſ. l. 11. epiſt. Quibus tamen ad ſanitatem redeundi ante Cal. Septemb. poteſtas facta eſt.

SANNA, æ, *Irriſione, dileggiamento,* χλεύη, per duplex n, irriſio, quæ (ut inquit Hier.) ab occipitio, diſtorto ore, & labris contractis fit, anteriorum dentium oſtentatione. Quo uocabulo uſus eſt. Iuuen. Sat. 6. I nunc, & dubita, qua ſorbeat aera ſanna Tullia. Et Perſ. Sat. 1. Vos ò patricius ſanguis, quos uiuere fas eſt Occipiti cæco, poſticæ occurrite ſannæ. Hinc Sanniones, & Sannij, ut inquit Probus: de quibus paulo poſt. Item Deſanno, annas, quod eſt, per faſtidium derideo. Subſanno, χλευάζω, de quo alibi. Similiter Sannatores, χλευασταί, qui eo modo irrident.

SANNIO, ſannionis, χλευαστής. Ariſt. qui ſoluto riſu, & contortis corporis totius partibus quempiam irridet, moresq; aliorum tam inepto geſtu exprimit, ut cum alios irrideat, ipſe omnibus ſit ridiculus. Cic. 2. de Orat. Quid poteſt eſſe tam ridiculum, quàm ſannio? Idem ad Papyrium, lib. 9. Salis enim ſatis eſt, ſannionum parum.

SANO, as, *Sanare, guarire,* ἰάομαι, ἀλθαίνω, ſanum facio, redintegro, & incolumitati reſtituo. Cic. 4. Tuſc. Citiusq; oculorum tumor ſanatur, quam diuturna lippitudo depellitur. Idem. 3. de Nat. De. Nec enim Herculi nocere Deianira uoluit, cum ei tunicam ſanguine Cẽtauri tinctam dedit: nec prodeſſe Pheræo Iaſoni is, qui gladio uomicam eius aperuit, quam ſanare medici non potuerũt. Oui. 10. Met. Habeo quod carmine ſanet, & his herbis. Vulnera reipub. ſanare, per tranſlationem. Ci. 4. de Fin. Quæ hic reip. uulnera imponebat, eadem ille ſanabat. Idem 2. in Cati. Quos quidẽ ego, ſi ullo modo fieri poſſet, non tam ulciſci ſtudeo, quàm ſanare, & ipſos placare reip. Tibul. l. 2. eleg. 3. Nec potuit curas ſanare ſalubribus herbis. Hinc fiunt Conſano, & Reſano, compoſita, quorum ſignificationes ſupra explicantur ſuis locis.

SANVS, a, um, *Sano,* ὑγιής, integer, incorruptus, bene habens, proſpera utens ualetudine, cuiusq; partes omnes probe ſuas obeunt functiones. Cice. 10 Phil. Quaſi medicus ille te ſanum feciſſet. Cato c. 157. Cum plurimum ederit, tum citiſſime ſanus fiet ex eo morbo. Proper. l. 2. eleg. 13. Nec quiſquam ex illo uulnere ſanus abit. Ci. 3. Offi. Si quis medicamentum cuipiam dederit ad aquam intercutem, eo medicamento ſanus factus fuerit. Transfertur & ad animum. Vnde dicimus hominem ſana mente, ſanoq; conſilio. Ter. in Hea. Satin' ſanus es, aut ſobrius? Ci. 2. de Nat. De. Eſſe igitur deos, ita perſpicuum eſt, ut id qui negent, eum ſanæ mentis non exiſtimem. Hinc inſanus dicitur ἄνους, ἀνόητος, cui mentis ſanitas deeſt, hoc eſt, qui inſtrumentum principum animæ facultatum habet uitiatum. Vnde Inſania, pro dementia; & Inſanio, pro deliro, deſipio, mentis compos non ſum: de quibus copioſius egimus ſuis locis.

SAPA, æ, *Sapa, uin cotto,* σίραιον, à ſapiditate, uinum eſt ex muſto ad tertias decocto cõfectum. Græce ἕψημα ab ἕψειν, quod decoquere dicitur. Pli. l. 23. c. 2. Vino cognata res ſapa eſt, muſto decocto, donec tertia pars ſuperſit. Idem l. 14. c. 9. Siræum, quod alij hepſema, noſtri Sapam appellant, ingenij non naturæ opus eſt, muſto uſque ad tertiam partem menſuræ decocto. Mart. Et Laletanæ nigra lagena ſapæ. Ouid. 4. Faſt. Lac niueum potes, purpuream q; ſapam.

SAPIENS, tis, *Sapiente, ſaggio, ſaputo,* σοφός, qui ſapit. Cic. 4. in Catil. Miſera mors ſapienti non poteſt accidere. Hor. 1. epi. 7. Vir bonus & ſapiens dignis ait eſſe paratum. Taci. l. 3. Cæteri ad ſapientiora conuertere. Sapiens tribus modis dicitur: Primo, qui ſcientiam aliquam optime tenet. ut, Ariſt. in philoſophia, Acilius in Iure ciuili. Secundo, qui per longam ætatem, rerum multarũ cognitionem adeptus eſt: ut Cato. Tertio, qui circa præcepta bene uiuendi, & cognitionem uerſatur: qualis fuit Lælius. Cic. de Ami. Vnũ accipimus Apollinis oraculo ſapientiſſimum iudicatum. Hinc Sapienter, aduer. σοφῶς, Ter. in And. Sapienter uitam inſtituit. Cice. pro domo ſua: Quia nos à maioribus noſtris, qui non ficte & fallaciter populares, ſed uere & ſapienter fuerunt, ita comparatum eſt, &c. Idem Curioni lib. 2. Nemo eſt, qui tibi ſuadere ſapientius poſſit teipſo. Oui. 13. Met. Perq; deos oro, quos hoſti nuper ademi, Per ſiquid ſupereſt, quod ſit ſapienter agendum &c.

SAPIENTIA, æ, *Sapientia,* σοφία, eſt, ut ait Cic. 4. Tuſ. rerum diuinarum, atque humanarum ſcientia, cognitioq;, quæ cuiuſque rei cauſa ſit. Idem 2. Offi. Sapientia eſt, (ut à ueteribus philoſophis definitum eſt) rerum diuinarum & humanarum, cauſarumq;, quibus hæ res continentur, ſcientia. Idem 1. Offi. Princepsque, omnium uirtutum eſt illa ſapientia, quam σοφίαν Græci uocant, & qui eam profitetur, Sapiens, σοφὸς, appellatur. Vnde qui nunc philoſophi dicuntur, primum σοφοὶ, à Græcis, à noſtris Sapientes dicebantur, Neque quemlibet eo nomine olim dignabantur. Via. n. ſeptem eodem tempore inuenit Græcia, quibus id nominis deferret: quorum nomina & patria ſic ſe habent, Thales Mileſius, Solon Salaminius, ſeu Athenienſis, Chilon Lacedæmonius, Pittacus Mitylenæus: Bias Pryenæus. Cleobolus Lydius: Periãder Corinthius. Sed poſtea Pythagoras primus non Sophum ſe, ſed philoſophum appellauit: hoc eſt, non ſapientem, ſed ſapientiæ amatorem, & ſcientiam ipſam, non Sophiam, ſed philoſophiam nuncupandam exiſtimauit, quod hominum neminem ſed ſolum Deum ſapientem iudicaret.

SAPIENTIPOTENS, tis, pen. cor. qui ſapientia multum ualet, quemadmodum Bellipotens, qui plurimum poteſt bello. Eſt autem

uox

uox Eoniana: ſatis dure compoſita. Ci.2.de Diuin. Poſtremo quã-quam ſemper fuit, ut apud Ennium eſt, ſtolidum genus Aeacida-rũ, bellipotens magis, quam ſapientipotens, tamen hanc uerſus amphibologiam intelligere potuiſſet.

Sapinus, pen. pro. ἐλάτη, pars eſt abietis inferior, quæ enodis eſt, ſicut ſuperior, quæ nodoſa eſt, Sutteneũ. Hodie tamen uulgus Gallorum totam arborem ſua lingua Sapinum uocat. Vide Pli. l. 16. c.39. Sapineus, a, um, ἐλάτινος, quod ex ſapino eſt. Col. l. 12. c. 5. Alij nucibus ardentibus ſapineis efficiunt.

Sapio, pis, piui, uel ſapij, ſapitum, pen. pro. *Hauer ſapore, eſſer in ceruello*, χυμίζω, uel ſapui, ſapitum, pen. cor. proprie pertinet ad ſenſum guſtus, proprieq; res ipſa ſapere dicitur, quæ habet in ſe aliquem ſaporẽ. Iuu. Sat. 11. Qui meminit, calidæ ſapiat quid uulua popinæ. Cic. 2. de Fin. Nec enim ſequitur, ut cui cor ſapiat, ei nõ ſapiat palatus. Col. l. 7. c. 8. Nec dubium, quin fici ramulis glaciatum caſeum iucundiſſime ſapiat. Hinc Sapor & Sapidus: quorum ſignificationes uide ſuis locis. Transfertur & ad animum, pro ſapientem eſſe, ſeu rectam ſententiam, uel opinionem habere, φρονεῖν. Teren. in Eun. Si ſapis, neque præterquam quas ipſe amor moleſtias habet, addas, & illas, quas habet, recte feras. Mar. Nubere uis Priſco non miror, Paula ſapiſti. Cice. 2. Offi. Quem qui audiunt intelligere etiam & ſapere plus quàm cæteros, arbitrantur. Quandoque datiuo iungitur. Plau. in Trin. Habeo'ne amicum, aut familiarem, cui pectus ſapiat? Hic ſapit non ſibi ſoli, id eſt, ſcit quid ſibi agendum ſit. Sapit ad genium: id eſt, nouit curare cuticulam, & indulgere genio. Accipitur etiam Sapio pro refero: ut illud apud Perſium, Cum ſapimus patruos: hoc eſt, cum ſapientiã patruorum referimus. Ad hunc modum dicimus; Liber hic ſapit hæreſim, Phraſis ſapit Græcaniſmum: hoc eſt refert hæreſim, uel Græcaniſmum. Huius compoſita ſunt, Deſipio, & Reſipio, quorum ſignificata explicantur in uerbo Deſipio.

Sapor, oris, *Sapore*, χυλὸς, χυμὸς, eſt qualitas illa, quàm guſtu dignoſcimus, Saporum uero decem ſunt genera (ut docet (Plin. lib. 15. cap. 27.) ſcilicet dulcis, ſuauis, pinguis, amarus, auſterus acer, acutus, acerbus, acidus, & ſalſus. Cic. 3. de Fin. Vt enim mel, & ſi dulciſſimum eſt, ſuo tamen proprio genere ſaporis, non comparatione cum alijs dulce eſſe ſentitur. Plin. lib. 15. cap. 28. Quæ odorata, non eadem in guſtu tenera: quia non ſunt pariter odor & ſapor. Quamobrem citreis odor acerrimus, ſapor aſperrimus, quadantenus & cotoneis: nullusq; odor ficis. Virg. lib. 4. Geor. Aſper in ore ſapor. Quin. l. 1. c. 1. Vt ſapor, quo noua imbuas, durat, &c. Ponitur aliquando Sapor per tranſlationem pro iucunditate ſermonis. Cice. de Clar. Ora. Grauius obruebat necio quo ſapore uernaculo.

Sapphiratus, σαπφειρωτὸς, ſapphiris intertextis uariegatus. Sidon. ac ſi ſub uerſicoloribus liguris uernans herbida cruſta ſapphiratos.

Sapphirus, penul. produ. *Saffiro*, σάπφειρος, lapis pretioſus, coloris aerij, aureis punctis collucens: de quo uide plura apud Plin. lib. 37. cap. 9.

Sappho, σαπφὼ, inſignis Poetria fuit, carminis inuentrix, quod ab ea Sapphicum appellatur. Ferunt nonnulli fuiſſe duas hoc nomine quarum una Ereſia, quæ & antiquior Lyrica: qua tempeſtate Alceus clariut, Terpſichorus, & Pittacus, tempore Tarquinij Priſci. Ea plectrum prima inuenit. Scripſit Lyricos modulos, Epigrammata, Elegidia, Iambos, & Monades. Altera Mitylenæa, longe iunior, cuius pulcherrimum opus ad amicum Phaoné extat. Scripſit & alia multa apud Græcos, ut merito noua inter Lyricos poetas annumeretur. Antipater autem Sidonius ſic de ea ſcribit: Μνημοσύνην ἔλε θάμβος, ὅτ᾽ ἔκλυε τῆς μελιφώνου Σαπφοῦς, μὴ δεκάταν μοῦσαν ἔχουσι βροτοί, ideſt Mnemoſynem matrem Muſarum cepit ſtupor, quãdo audiuit dulciſonã Sappho, Nunquid decimam Muſam habent mortales?

Saprum, σαπρὸς, Pli. l. 28. c. 9 appellat caſei quoddam genus putridum, quod cum ſale & ſorbis ſiccis è uino tritum epotumq; medetur cœliacis, Græci σαπρὸς uocant putridum: unde & σαπροφάγοι dicuntur, qui putridis ueſcuntur: & uerbũ σαπροφάγειν, quod eſt, putridis ueſci. Quo quidẽ uerbo etiam Mart. utitur lib. 3. Neſcio quod ſtomachi uitium ſecretius eſſe Suſpicer. ut quid enim Bætice σαπροφάγεις?

Sapſa, à ueteribus dictum eſt pro ipſa, uel ſeipſa, Ennius: Quæ res ſapſam loco ſeſe oſtendat.

Sarcimen, ῥαφὴ, ſutura. Apul. Tunc tenui ſarcimine ſummas oras eius adæquauimus, & iuncturæ rimam ſetæ denſitate ſepſimus.

Sarcina, æ, pen. cor. *Carica, carga, peſo*, σκεῦος, ἐπίσαγμα, ἀποσκευὴ, proprie utenſilium eſt, & eorum quæ ad cultum, & ad ſimilem uſum pertinent, ueluti faſcis, quem quis in itinere faciendo comportare poſſit. Plaut. in Moſt. Hinc ſpeculabor procul, Vnde aduenienti ſarcinam imponam ſeni: Hinc milites, cum caſtra mouere uolunt, Sarcinas colligere dicuntur: Et qui in aliam domum immigrant, Sarcinas ſuas componere ſolent. Cæſ. 2. Bel. Gal. Cum prima legio in caſtra ueniſſent, reliquæq; legiones magnum ſpatium abeſſent, hanc ſub ſarcinis adoriri. Ouid. epiſt. 3. Non ego ſum claſſi ſarcina magna tuæ. Res etiam noſtras domi eſtis capſiſq; compoſitas, Sarcinas uocamus. Quin. Iacent relictæ ſine hærede ſarcinæ. Per tranſlationem quandoque Sarcinas uocamus. Quin. Iacent relictæ ſine hærede ſarcinæ. Per tranſlationem quandoque Sarcina ponitur pro inutili onere. Sarcinula, æ, diminut. Iuuen. Sat. 3. Quis gener hic placuit cenſu minor, atque puellæ Sarcinulis impar?

Sarcinatrix, cis, *ſcrazzarnola*, ῥάπτρια, mulier quæ ueſtes ſuit, & reficit. Caius in l. & ancillarũ. de Pecul. Maxime ſi qua ſarcinatrix, aut textrix erit, aut aliquod artificium uulgare exerceat.

Sarcino, as, σκευάζω, ſarcinas conficio. Interdum Sarcinare capitur pro ſuere, ῥάπτειν. Hinc Sarcinator, qui ſuit, & ueſtes reficit. Lucil. Sarcinatorem eſſe ſummum, ſuere centonem optime. Plau. in Aul. Petunt fullones, ſarcinatores petunt. Paulus in l. fullo. ff. de furtis. Fullo, uel ſarcinatores, qui polienda, & ſarcienda ueſtimenta accepit ex contractione eorum furtum facit. Sarcinatus, adiect. ſarcinis onuſtus. Plau. in Pon. Viden' homines ſarcinatos conſequi? Huius compoſitum eſt, Conſarcino, quod eſt ſarcinas colligo. Gel. l. 5. Verſus hi ſunt Cæcilij trunca quædam ea Menandro dicentis, & Conſarcinantis uerba tragici tumoris.

Sarcinarius, a, um, adiect. quod ad ſarcinas pertinet ut, Sarcinarium iumentum, quo ſarcinæ uehuntur. Cæſ. 1. Bel. Ciu. Illi & inopia pabuli adducti, & quo eſſent ad id expeditiores, omnia ſarcinaria iumentum interfici iubent.

Sarcio, cis, ſarſi, ſartum, *Cuſire ueſte*, ῥάπτω, ueſtes conſuo. Vnde Sartores dicti, qui ueſtes ſarciunt, uel reſarciunt. Accipitur & pro reſtituere, inſtaurare, ἐπισκευάζειν, Vnde Sarta tecta ἐπισκευαὶ καὶ κατασκευαὶ, opera publica, quæ locantur ut integra præſtentur. Dicimus autem Exigere ſarta tecta, Locare ſarta tecta, Conducere ſarta tecta, Tradere ſarta tecta, Habere ſarta tecta Præſtare ſarta tecta. Locabant ſarta tecta Cenſores, exigebant ipſi quoque Cenſores, interdum Aediles, aliquando etiam Prætores, nec niſi cum Senatus decreuerat: tradebant, habebant, præſtabant, conducebant ſarta tecta redemptores. Dicimus interdum cum coniunctione Sarta tectaq;, & Sartum & tectum. Vtuntur antiqui hac locutione per tranſlationem. Cic. ad Atticum l. 13. epi. Hoc mihi da, atque largire, ut M. Curium ſartum & tectum, ut aiunt, ab omni incommodo, detrimento, moleſtia ſyncerum, integrumq; conſerues. Pla. in Trin. Sarta tecta tua præcepta pater uſque habui mea modeſtia. hoc eſt, exacta, & conſtanti undique obedientia, præceptis tuis parui. Per tranſlationem ponitur pro damnum ſoluere, reparare, ἀντιμβάλλειν. Pacuui. Tu damni noſtri cauſa fuiſti, tu nobis ſarcito, ut debes. Colum. lib. 9. cap. 15. Quæ cum fuci aliquam partem cibariorum abſumunt, ſarciendo damna ſiũs agiliores. Dicimus quoque Sarcire detrimentum, pro reparare. Cæſ. 1. Bel. Ci. Dum ſarcire acceptum detrimentum uolunt, temere inſecuti fugientes, in locum iniquum progrediuntur. Sarcire infamiam. Cæſ. 3. Be. Ci. Exercitui quidem omni tantus inceſſit ex incommodo dolor, tantumq; ſtudium infamiæ ſarciendæ, ut nemo aut Tribuni, aut centurionis imperium deſideraret. Generis lapſi ſarcire ruinas. Virg. 4. Ge. de Apibus: Quo magis exhauſtæ fuerint, hoc acrius omnes Incumbent generis lapſi ſarcire ruinas. Sartus, a, um, particip. Hora. 1. epiſt. An male ſarta Gratia ne quicquam coit, & reſcinditur? Hinc componitur Reſarcio pro inſtauro, & quaſi nouam formam induco.

Sarcophagus, pen. cor. σαρκοφάγος, lapidis ſiue marmoris genus, quod circa Aſſum Troadis excinditur. in quo corpora defunctorum condita, abſumi intra quadrageſimum diem conſtat exceptis dentibus: ut tradit Pli. l. 36. c. 17. Vnde, & nomen habet, à carne edenda σάρξ σαρκὸς enim caro eſt, φάγω comedo. Vnde conuenienter pro ſepulchro poni conſueuit. Iuu. Sat. 10. Sarcophago contentus erit. Aug. l. 18. Ci. Quia enim arca, in qua mortuus ponitur, quod omnes iam ſarcophagum uocant, σορὸς Græce dicitur, à noſtris pro ſepulcro uſurpatur.

Sarculo, las, *Arare, & zappare*, σκαλίζω, ſarculo abſcindo. Col. l. 5. Primo plantæ ſarculari debent, ita ut ſimplex ſtylus altitudinem maximæ ſcrobis excedat. Sarculatio, ſarculationis, uerbale, σκαλισμὸς, idem quod ſarritio. Pli. l. 18. c. 2. Sarculatio induratam hyberno rigore ſoli triſtitiam laxat temporibus uernis.

Sarculum, *Zappa, arpego, ſarchiello*, σκαλὶς, genus raſtri, hoc eſt, cratis illa dẽtata, qua ſegetes herbis purgantur: à ſarriẽdo, ut inquit Var. Cat. c. 10. ſarcula octo, palas quatuor. Alij putant eſſe ligonẽ, aut ſimile aliquod inſtrumẽtũ ferratum, quo terra foditur. Hor. lib. 1. Car. Gaudentem patrios findere ſarculo Agros Ouid. 1. Faſt. Sarcula ceſſabant, uerſiq; in pila ligones. Plin. lib. 18. cap. 19. Certe ſine hoc animali (bouem intelligit) montani gentes ſarculis arant.

Sardanapalus, pen. pro. σαρδανάπαλος, ultimus Aſſyriorum rex & triceſimus à Nino, omni libidinis molliticq; genere effœminatiſſimus adeo, ut non erubuerit inter ſcortorũ greges nere, & muliebri habitu fœminas omnes laſciuia anteire. Quamobrem indignati Aſſyrij tali fœminæ parere, duce Arbace deſciſcentes, bellũ Sardanapalo intulerunt. Qui uictus, in regiam ſe recedit,

& extructa pyra, ſe atque diuitias in incendium miſit. Ouid. in Ibin. Inq; pyram tecum chariſſima corpora mittas, Quam finé uitæ Sardanapalus habet. Eius epitaphium refert Cic. lib. 5. Tuſ. quæſt. Quomodo igitur (inquit) iucúda uita poteſt eſſe, à qua abſit prudentia, abſit moderatio? Ea quo Sardanapali opulentiſſimi Syriæ regis error agnoſcitur, qui incidi iuſſit in buſto: Hæc habeo, quæ edi, quæq; exaturata libido Hauſit: at illa iacent multa & præclara relicta. Quid aliud, inquit Ariſt. in bouis, non in regis ſepulcro inſcriberes? Hæc habere ſe mortuum dicit, quæ ne uiuus quidem diutius habebat, quàm fruebatur. Suidas refert in Nino, monumentum habuiſſe, cui hæc fuerint inſcripta: Σαρδανάπαλος, ὁ ἀνακυνδαράξου παῖς, ἀγχίαλον καὶ ταρσὸν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἐδείματο. σὺ δὲ, ὦ ξένε ἔσθιε, καὶ πῖνε, καὶ παῖζε. ὡς τἄλλα τὰ ἀνθρώπινα οὐκ ὄντα τούτου ἄξια. Hoc eſt, Sardanapalus Anacyndaraxi filius, Anchialon & Tarſon uno die extruxit. Tu autem ó hoſpes, ede, bibe, lude: cú quibus reliqua mortalium omnia non ſunt conferenda. Vide plura de hoc apud Iuſtinum l. 9. & Diodorum Siculum Bibliothecæ l. 8.

Sardi, orum, σάρδοι, σαρδῷοι. Sardiniæ incolæ, qui ob inſignem utilitatem, nequitiamq; in prouerbium abierunt. Ci. l. 4. epiſt. Habes Sardos uenales, alium alio nequiorem.

Sardiani balani, βάλανοι σαρδιανοὶ, à Græcis dictæ ſunt caſtaneæ, quòd circa Sardis primum fuerint inuentæ. Vide Plin. lib. 15. cap. 23.

Sardinia, Sardigna. σαρδὼ Steph. inſula eſt, teſte Saluſt. in mari Libyco: ita dicta à Sardo Herculis filio (ſicut Strab. & Soli. ſcribunt) qui è Libya ueniens, cum multitudine colonorum, inſulam occupauit, cum antea Sandaliotis appellaretur, ab effigie ſoleæ, quam Græci σανδάλιον uocant. & Ichnuſa, à ſimilitudine ueſtigij, quod Græce dicitur ἴχνος. Huius latitudo eſt millium paſſuũ nonagintaocto, longitudo ducentorum uiginti: quanquam alij ſtadia multa adijciant. Habet hæc inſula à Septentrione montes editiſſimos, qui probibent quo minus à Borea poſſit perflari. quo fit ut aeris peſtilentiæ maxime ſit obnoxia. Quo nomine etiá olim tam male audiuit, ut M. Ci. Quin. Fr. moneat etiam tum cú optime ualeret, meminiſſe eum debere, in Sardinia ipſum eſſe: & alibi, Tigellium quendam Sardum hominem eſſe ait patria ſua peſtilentiorem. Martial. quoque Sardiniam Tyburi, tanquam ſaluberrimo loco peſtilentiſſimum opponit. Nullo (inquit) fata loco poſſis excludere: cum mors Venerit, in medio Tybure Sardinia eſt. Mirum in ea inſula neque lupum gigni, neque ſerpentem reperiri. Habet ciuitates multas, ſed omnium præclariſſima Calaris eſt, ubi coraliorum piſcatio eſt. In qua diui Auguſti oſſa tandiu conquieuere, quoad ab Heliprando rege Papiam tranſlata ſunt. Hæc ciuitas Iole à priſcis appellabatur: ab Iole illa, quam Hercules perditiſſime amauit. Inſulam Pœni occupauere, ſed à Romani. expulſi primo bello Puni. eandem amiſere. A Sardinia Sardus, Sardous, & Sardinienſis adiectiua fiunt. Eſt & Sardinia piſcis genus, ad condimenta, & ſalituras utilis, apud Italos plurimus. Col. l. 8. c. 17. Tabentes haleculas, & ſalibus excſam chalcidem putremq; Sardiniam.

Sardo, as, Intendere, δάκμι, uerbum eſt obſoletum, quo antiqui utebantur pro intelligere. Næuius apud Feſtum: Quod bruti nec ſatis ſardare queunt.

Sardonychatus, σαρδονυχάτος, ſardonyche ornatus. Mar. lib. 5. Cuius & hinc lucet ſardonychata manus.

Sardous, a, um, σαρδῷος, poſſeſſiuum à Sardinia. Oui. l. 4. Faſt. Sardoaq; regna ſiniſtris Reſpicit à remis. Herbæ Sardoæ. Vir. 7. ecl. Imo ego Sardois uidear tibi amarior herbis.

Sari, σάρι, neutri ge. genus fruticis proueniens in aqua, radice dura, intortaq; ferrarijs officinis utile. Plin. li. 13. c. 23. Fruticoſi eſt generis & ſari, circa Nilum naſcens duorum cubitorum altitudine, pollicari craſſitudine, coma papyri: ſimili manditur modo: radice ferrarijs officinis præcipua, carbonis uſu propter duritiam.

Sarissa, Lancia lanza, picca, σάρισσα, haſta prælonga, qua Macedones in bello utebantur. Liu. l. 7. Bel. Mace. Prælongas haſtas Macedones ſariſſas uocant. Aelianus docet, Sariſſam eſſe lanceam, qua utitur phalanx Macedonica, longitudine quatuordecim cubitorum, quorum duo manus continent, reliqua duodecim prominent. Inde σαρισσοφόροι, qui ſariſſas geſtant. Oui. 12. Met. Qui clypeo, gladioq;, Macedonicaq; ſariſſa. Lucan. l. 8. Primi Pellæas arcu fregere ſariſſas.

Sarmatae, σαρμάται Stepha. populi Scythiæ iuxta Danubium, in Mæoticam paludem uergentes, qui & Sauromatæ, σαυρομάται, dicuntur, & regio eorum Sarmatia, σαυρομάτια, dicitur. Plin. l. 4. Sauromatas gentes Scytharum Græci uocant, quas Sarmatas Romani dicunt. Dicti Sauromatæ, ab oculis lacertarum. σαῦρος enim lacerta eſt, ὄμμα oculus. Nomina diuerſa habent Sarmatæ, habitant montes & ſaltus, utuntur plauſtris pro domibus, paſcunturque lacte equino: unde quidam eos ἱππημολγοὺς, hoc eſt, equarum mulſores: alij γαλακτοφάγους, hoc eſt, lacte ueſcentes appellant. Sunt etiam quidam interius habitantes, qui ſanguinem equinum lacte miſtum potant, quos uocat Gelonos. Virg. lib. 2. Geor. Biſaltæ quo more ſolent, acerq; Gelonus, Cum fugit in Rhodopen, atque in deſerta Getarum: Et lac concretum cum ſanguine potat equino. Item Sarmatæ alij ſunt, qui equino ſanguine è cruribus detracto, farinæque commiſto aluntur. Alij etiam qui pro uictimis homines immolant: Alij bellorum & cædis amatores, quibus bellantibus mos eſt cruorem eius, quem primum interemerint, ex ipſius uulneribus bibere, & ut quiſque plures interemerit, ita apud eos eximius habetur. Sunt & in Scythiæ extremis Sarmatæ, qui carne equina ueſcuntur. alij qui humanæ carnis alimento uitam ducunt, propter quod uocantur Anthropophagi, ἀπὸ τοῦ φάγειν τοὺς ἀνθρώπους, hoc eſt, ab hominibus edendis. Ijdem ab uſu Plauſtrorum Hamaxobitæ Pomponio, Hamaxobij Ptolemæo uocantur. Auri & argenti, maximarum peſtium ignari permutatione rerum commercia exercent, atque ob ſæuitiam hyemis demerſis in humum ſedibus, ſpecus aut ſuffoſſa habitant: totum bracchati corpus, & niſi qua uident, etiam ora ueſtiti. Horum meminerunt Plin. c. 11. l. 4. & Str. l. 11. A Sarmatia fit Sarmatis, tidis. Ouid. Terreat haud manes Sarmatis umbra meos. Sunt autem duæ Sarmatiæ (ſecundum Ptolem.) quarum una eſt in Europa, quæ (ut l. 3. ſcribit) à Septentrione Oceano terminatur, ab Occaſu parte Germaniæ, à Meridie Iazigibus Metanaſtis. In ea eſt Olbia, quam nunc Ruſſiã & Tartariam eſſe credunt. Altera Sarmatia eſt in Aſia (ut idem libr. 5. refert) quæ à Septentrione terra incognita terminatur, ab occaſu Sarmatia Europæ, & Tanai fluuio. In ea ſunt Caucaſij montes.

Sarmenta, torum, Sarmenta, gli tagli di uite bruſcheti. κλημάτιδες, αἰναφίδες, φρύγανα, uirgulæ ſuperuacuæ (inquit Feſtus) à uite abſciſſæ. Virg. 2. Geor. Primus humum fodito, primus deuecta cremato Sarmenta, & uallos primus ſub tecta referto. Cice. 3. Ver. Ligna & ſarmenta circundare, ignem ſubijcere cœperunt. Frequentiſſime tamen etiam Sarmentum accipitur pro flagello adhuc in uite hærente, ſiue id frugiferum ſit, ſiue ſterile. Col. libr. 3. c. 10. Numerus uuarum, qui plerunque conſpicitur in productiſſimo ſarmento. Var. Rei ruſt. l. 1. c. 31. Emucidum enim ſarmentum propter infirmitatem ſterileſcit. Inde Sarmentitius, a, um, quod eſt ex materia ſarmentorum. Col. l. 6. cap. 26. Verum uulnera eius ſarmentitio cinere linienda ſunt. Hinc Sarmentoſus, adiect. φρυγανώδης, quod plurimum habet ſarmenti. Plin. l. 25. c. 11. Radice tenui, ſuperuacua, ſarmentoſum.

Sarpadon, p. p. gen. Sarpedonis, p. c. σαρπηδὼν, teſte Home. l. Ilia. 16. Iouis filius ex Laodamia Bellerophontis filia. aut, ut Herodotus tradit in Polymneia eiuſdem Iouis filius ex Europa, & frater Minois. Hic cum Lyciæ rex eſſet, & in armis ſtrenuus, Priamo ſuppetias tulit aduerſus Græcos ubi cum multa edidiſſet uirtutis ſuæ documenta, tandem à Patroclo eſt interfectus. Corpus autem eius Iouis iuſſu ab Apolline è medio pugnantium ſublatum eſt, & flumine ablutum, ambroſioq; reſperſum liquore, ac regia indutum ueſte, ad exequendum funus ſuis reſtitutum. Virgil. lib. 7. Aen. Sæuus ubi Aeacidæ telo iacet Hector, & ingens Sarpedon, ubi tot Simois, &c. Eſt & Sarpedon, Ciliciæ promontorium, finis aliquando regni Sarpedonis, & quod Ciliciam à Pamphylia diſtinguit: Pomponius Mela lib. 1. in deſcriptione Ciliciæ.

Saraceni, σαρρακηνοὶ, populi poſt Nabathæos, à Sarraca (ut Stephanus inquit) quæ eſt pars Arabiæ. Pli. l. 6. c. 28. Nabathæis, Thimanæos iunxerunt ueteres: nunc ſunt Taueni, Suelleni, Sarraceni, Arraceni.

Sarracum, pen. pro. Carro da uettura, ἅμαξα, plauſtrum, ſiue uehiculi genus, quo ligna, & lapides uehi conſueuerunt. Iou. Sat. 3. Longa coruſcat Sarraco ueniente abies. Idem Sta. 5. Frigida circum aguns pigri ſarraca Bootæ. Quin. l. 8. c. 3. An cum dicit in Piſoné Cicero, cum tibi tota cognatio in ſarraco aduehatur: incidiſſe uidetur in ſordidum nomen?

Sarrio, ris, riui, ritum, Zappare, ſarchiare, σκαλεύω, ſignificat ſarculis fodio, purgo: quod fit, cum ſegetes leuiter ſcalpendo raſtris, à noxijs herbis purgamus. Pla. in Capt. Semper occant, priuſquam ſarriunt ruſtici. Plin. l. 18. Qui ſarriet, caueat ne frumenti radices effodiat. Hinc componitur Reſarrio, quod eſt rurſus ſarrio. Idem cum hyeme prægelida captæ ſegetes eſſent, reſeuerunt, reſarrientes campos.

Sarritor, p. p. Zappatore, σκαλευτὴς, qui ſarrit. Col. l. 2. c. 13. Tritici modij quatuor, uel quinque bubulcorú: operas occupant quatuor, occatoris unam, ſarritoris duas.

Sarritura, Zappamento, σκάλευσις, purgatura, ſiue ipſe ſarriendi actus. Col. l. 11. c. 2.

Sartago, nis, Padella, τήγανον, patella. in qua caro frigitur: ἀπὸ τοῦ σαρκὸς, hoc eſt, à carne nomen habens. Plin. libr. 16. cap. 11. Item terebinthinam in ſartagine referuenti. Sartago loquendi. Perſius Saty. 1. Hos pueris monitus patres infundere lippos Cum uideas, quæris unde hæc ſartago loquendi Venerit in buccas?

Sartor,oris, *Zappatore, σκαλιστὴς*, à ſarrio,idem quod Sarritor. ideſt purgator.Plau.in Capt.Sator,ſartorq́; ſcelerum, & meſſor, optime. Tyn. Non occatorem dicere debebas prius? Nam ſemper occant,prius quam ſarriunt,ruſtici.Eſt & Sartor,à Sarcio: de quo ſupra egimus.Sartor,inquit Nonius Marcellus, non ſolum à ſarciendo,ſed etiam à ſarriendo deducitur,& tam eum qui ſarcit, quam qui ſarrit,ſignificat.

Sartvra,æ,idem quod ſarritura,*Zappamento,σκάλισις*,hoc eſt frugum uinearum ve à noxijs berbis purgatio.Pli.l.18.c.27.Sartura nocere & uineæ,& ſegeti exiſtimatur.

Sas,ueteres pro ſuas dixere,& Sam,pro eam. Ennius lib. 1. Virgines nam ſibi quiſque domi Romanus habet ſas.Idem lib.4. Nec quiſquam Philoſophiam in ſomnis uidit,priuſquam ſuam dicere cœpit.

Satago,is,pen.cor. *Anſiare,crucciarſi,πολυπραγμονῶ,διαπονοῦμαι, ἐνεργῶ,ἀγωνιῶμαι*,ex Sat,& Ago,compoſitum uidetur: unde Sategi præteritum, Satactum ſupinum facit. Eſt autem Satagere, anxium eſſe, & diſtorqueri difficultate rei alicuius conficiendæ. Terent.in Heau.Nam hic Clinia, & ſi is quoque rerum ſuarum ſatagit,attamen Habet bene, & pudice eductam, ignaram artis meretriciæ. Aliquando ſignificat diligentem eſſe, ſeu feſtinare,*σπουδάζω*,Plau.in Aſina. Nunc ſatagit, adducit domum ei ultro,& ſcribit nummos. Quinct. libr. 6. cap. 4. Afer uenuſte Manlium Suram multum in agendo diſcurſantem, ſalientẽ, manus iactantem,togam deijcientem,& imponentem, non agere dixit,ſed ſatagere.

Satanas,*Satanaſſo,σατανᾶς*,interpretatur aduerſarius.Quo nomine appellatus eſt Diabolus, quod Chriſti aduerſarius ſit. Quicquid enim animæ ad Deum tendenti reſiſtit, & aduerſatur, & quicquid paci contrarium eſt,hoc Satanas eſſe nominatur. Sicut legitur in Regum libris: Quia ſuſcitauit Deus Salomoni Satanã, aduerſus eum qui erat pacificus.

Satelles,ſatellitis,*Satellite,birro,zaffo,δορυφόρος*,miles mercede conductus,ut ab Imperatoris latere non diſcedat.Liu.2. ab Vrbe: Cum concurſu ad clamorem facto comprehenſum regij ſatellites retraxiſſent ad tribunal regis.Ouid.5.Faſt.Ille deæ cuſtos, ille ſatelles erat.Cic.contra Rull.Ianitores ducentos in annos ſingulos ſtipatores corporis conſtituit,eoſdem miniſtros, & ſatellites poteſtatis.Satelles Iouis Aquila,Ci.5.Tuſc.Miniſtri & ſatellites cupiditatum alicuius.Ci.5.Ver. Qui primus certos inſtrueret,nomine decumanos,re uera miniſtros ac ſatellites cupiditatum ſuarum Satelles item dicitur, qui fortibus capiendis præeſt, qui & Apparitor & Viator dicitur.

Satiabilis,ſatiabile,*Satiabile,che ſi ſatia,κορεστός*,qui ſatiari poteſt facile:cuius contrarium eſt Inſatiabilis, *ἀκόρεστος*, inexplebilis. Saluſtius:Auaritia inſatiabilis eſt.

Satietas, atis, *Satietà,faſtidio, pienezza,abundanza,κόρος*, proprie idem eſt quod ſaturitas: licet frequentius accipiatur pro faſtidio, quod ex rei alicuius aſſiduo uſu nobis ingignitur. Cice. in Catonem.Omnino quidem,ut mihi uidetur ſtudiorum omnium ſatietas facit uitæ ſatietatem,Quin.l.5.c.14. Et odium ex quadam ſeruitute,& ex copia ſatietatem,& ex amplitudine faſtidium tuleris Liu.l.4.Bel.Puni.Pluribus uos milites hortarer, ſi cum armatis dimicatio futura eſſet:inermes,incautos ad ſatietatem trucidabitis.Pro eodem legitur & ſatias,atis,Ter. in Eun. Ex meo propinquo rure hoc capio commodi: Neque agri,neque urbis odium me unquam percipit:Vbi ſatias cœpit fieri,commuto locum. Sal. Hi ſaltibus occupatis exterorum agros inuaſere, frumentiq́; ex inopia graui ſatias facta.Item Saties,ei.Sili.lib.4. Nec finis, ſatieſve,noui ſed ſanguinis ardor Gliſcere.

Satin' pro ſatiſne. Ter.in And.Satin' ſanus es?

Satio,as,*A baſtanza ſatiare,faſtidiare,κορέω,κορέννυμι, χορτάζω*, à Sat,deduci uidetur,& ſaturo ſeu expleo ſignificat: pertinetq́; ad omnes ſenſus, & frequenter ad animum.Cic.in Catonem.Satiari delectatione non poſſum,ut meæ ſenectutis requiem, oblectamentum noſcat.Ci.in Paradoxis. Nunquam expletur, nec ſatiatur cupiditatis ſitis.Ouid.3. Triſt. Elegia. 8. Forſitan hoc olim, cum iam ſatiauerit iram.Verũ hæc tranſlatitia ſunt:proprie enim ad famis ſitiſq́; expletionem pertinet.Col.l.9. Satiatq́; ſemodius cibi in diebus ſingulis uicenos, centenos turtures.Ouid.8.Met. Vtq; fœtum recipit de tota flumina terra,Nec ſatiatur aquis, peregrinoſq́; ebibit amnes. Sic epulas omnes Eriſicthonis ora profani Accipiunt,poſcuntq́; ſimul: cibus omnis In illo Cauſa cibi eſt,ſemperq́; locus fit inanis edendo.Satiatus,a,um, participium Liu.5.ab Vrb.Vbi illuxit i Romanus integer, ſatiatuſq́; ſomno, productus in aciem,feſſum ſtando & uigilijs primo impetu Volſcum perculit.Iuuen.Sat.6.Et laſſata uiris,nondum ſatiata receſſit. Hinc componitur Exatio:de quo ſupra ſuo loco.

Satis,*Aſſai abondantemente,à baſtanza,ἅλις,ἱκανῶς*, quantitatis aduerbium,idem fere ſignificans quod abunde, uel quantum opus eſt.Cic.de Inu.Longum eſt,quod pluribus ſententijs ultra quam ſatis eſt,*μᾶλλον δέοντος*,producitur. Aliquando ponitur loco nominis: ut Satis eloquentiæ habeo. Hinc Satius, comparatiuum ideſt melius. Nam quamuis Satis ſignificet quantitatem, Satius tamen comparatiuum qualitatem denotat, quia deriuatiuum nõ ſemper ſeruat ſenſum primitiui. Vir.2.Ecl.Nonne fuit ſatius triſtes Amaryllidis iras, Atque ſuperba pati faſtidia? Dicimus pulchre,Non ſatis eſt æſtimare,pro eo quod eſt,Non poſſet quis ſatis æſtimare.Pli.l.7.in præfatione.Vt non ſit ſatis æſtimare, parens melior homini,an triſtior nouerca fuit.Non ſatis habeas ſemel circuire, dixit Cato cap.1.ideſt. Non ſatis ſit tibi, non ſufficiat tibi ſiue non ſis contentus ſemel circuire, Iungitur Satis cum Super, & dicimus,Satis ſuperq́; ideſt ſatis, & pluſquam ſatis. Cice. 1. de Natu. Deo. Nam contra Epicurum ſatis ſuperq́; dictum eſt.

Satisaccipio,*μεσεγγυάομαι*,accepto fideiuſſore caueo.Cic.pro Roſ. Com. Qua de cauſa Flauius cum de tota lite faceret pactionem,neque ſatiſacciperet à Roſcio,neque abſolueretur, à Fannio, &c. Nam ſatiſaccipere dicitur creditor, cum accipit fideiuſſorem à debitore.Contra debitor Satiſdare dicitur,cum interpoſito fideiuſſore ſecurum reddit creditorem.Ci.pro Q. Si ueretur,ut res iudicio facto parata ſit,iudicatum ſolui ſatiſaccipiat: quibus à me uerbis ſatiſaccipiet,iiſdem,ego quod peto, ſatiſdet. Vnde & Satiſacceptio,quæ eſt(ut Pomponius inquit) ſtipulatio, quæ ita obligat promiſſorem, ut ex promiſſores quoque ab eo accipiantur,ideſt qui idem promittant.

Satisdo,das,are, *Sicurare, far la ſicurtà, ἐγγυητὴν καταστῆσαι*,eſt dato fideiuſſore creditorem ſecurum reddere.Cic. Sulpicio: Primum ut ſi quid tibi ſatiſdandum erit,amplius eo nomine non peti, cures ut ſatiſdetur fide mea. Caius: Satiſdatio eodem modo appellata eſt,quo ſatisfactio. Nam ut Satisfacere dicimur ei, cuius deſiderium implemus: ita Satiſdare dicimur aduerſario noſtro,cum aliquem damus,qui pro eo,quod à nobis petitur,ita caueat,ut eum hoc nomine ſecurum faciamus.Satiſdato aliquid debere.Cic.Att.l.16.Sed & illi turpe arbitror,eo nomine, quod ſatiſdato debeat,procuratores eius non diſſoluere. Satiſdatio, onis, *ἱκανοδοσία*,Cic.ad Atti.De ſatiſdando uero te rogo? quoad eris Romæ,tu ut ſatiſdes:& ſunt aliquot ſatiſdationes ſecundum mancipium in his & Menianorum prædiorum uel Atilianorum.

Satisfacio,is,*Satisfare*,interdum idem eſt quod exoluo, *ἐκτίνω*, Cic.pro Flacco: Hermippus Fuſijs ſatisfacit, & fidem ſuam liberat. Interdum ideſt quod placeo, & efficio nequid habeat quòd de me queratur.Ci. ad Att.l.7.Cui nos ualde ſatisfacere multi ad me ſcripſerunt. Aliquando idem fere quod purgo me, ſiue excuſo.Cic.Phil.2.Acceperam iam enim ante Cæſaris literas, ut mihi ſatisfieri paterer à te,ideſt,ut acciperem tuam purgationem & excuſationem.Hinc Satisfactio,pro purgatione,& excuſatione.Ci.ad Trebat.l.7.Hic tu me etiam inſimulas,nec ſatisfactionem meam accipis.Satisfacio,præter datiuum, aliquando ablatiuum habet cum præpoſitione De. Cæſ. 5.Bel. Gal. Seſeq́; paratos eſſe demonſtrant,omnibus rationibus de iniurijs ſatisfacere. Satisfieri.Cic.Acilio,lib.13.quanquam à te quidem cumulate ſatisfit,& mihi & omnibus.

Satispraesto, *ἐγγυητὴν καταστῆσαι*,idem, quod ſatiſdare, hoc eſt,pro re,quæ petitur,fideiuſſorem dare.

Sativs,*Meglio,βελτίονως*,comparatiuum uidetur eſſe ab aduerbio Satis,licet à poſitiui ſignificatione nonnihil recedat. Idem enim ſignificat quod melius,ſiue potius.Virg.2.Ecl.Nonne fuit ſatius, triſtes Amaryllidis iras,Atque ſuperba pati faſtidia?

Sativvs,a,um,*Bon da ſeminare, ἥμερος, σπόριμος*, quod ſeminatur, uel quòd idoneum eſt,ut ſeminetur:cui contrarium eſt Agreſtis. Pli.l.15.cap.7. eadem ratio & in ſatiua myrto. Gell. Sed hi pleraſque naues loris ſuebant:Græci magis cannabe & ſtupa, ceteriſq́; ſatiuis rebus.

Satrapa uel Satrapes,pen.cor.*Perfetto,preſidente,σατράπης*. dictio Perſica,apud nos ſignificãs præfectum prouinciæ.Ter. in Heaut. Satrapes ſi fiet amator, nunquam ſufferre eius ſumptus queat. Hinc Satrapia, piæ, *σατραπεία*, idem quod præfectura, quam Græci *νομὸν* appellant,hoc eſt, regio,quæ ab uno adminiſtratur præfecto. Suidas: *Σατραπεία, ἡγεμονία, Σατράπης, ὁ στρατηγός, εἶδος, ἀξιώματος*, Plin. libr.6.cap. 20. Etenim plerique ab Occidente, non Indo determinant,ſed adijciunt quatuor Satrapias,Gedroſos,&c.

Satvllo,as,*Satollare,κορέννυμι,χορτάζω*,antiqui dicebant pro ſaturo.Varro:Neque in puluere mihi coquam carnes,quibus ſatullem corpora & famem uentris. Nonius.

Satvr, ra, rum,*Satollo,pieno, ἔμπλεως,κορεσθείς*, quod eſt cibo plenum.Ter.in Hecy.Sed tu quum ſatura,atque ebria eris,puer ut ſit ſatur facito. Cice. 1. de Diui.Præclara uero auſpicia, ſi eſurientibus pullis res geri poterit,ſaturis nihil geritur. Teren. in Adel. Sed poſtquam intus ſum omnium rerum ſatur, Prodeambulare huc lubitum eſt. Virg. Ecl. 10. Ite domum ſaturæ, uenit beſperus, ite capellæ. Sumitur interdum pro fœcundo, & abundante,*εὔπορος*. Perſius Saty. 1. Nec rus ſaturum laudare. Vir.l.2. Geor.Saliis & ſaturi petito longinqua Tarenti. Vbi Ser. Saturi, aut fœcundi,aut quòd iuxta oppidum Saturum.Tarentum enim,

& Saturum ulcixæ ſunt Calabriæ ciuitates Satur color.i. plenus, uehemens.cui opponitur dilutus. Pli.li. 37. c.10. Ion apud Indos, uiolacea eſt, ſed raro ſaturo colore lucet.

SATVRITAS, tatis, *Saturità, πλησμονὴ, χόρος*, cibi potuſq; plenitudo. Plau. Capt. Proinde tu deum hunc ſaturitate tranquillum facias tibi. Aliquando accipitur pro fœcũditate, ſeu fertilitate, *εὐφορία*. Ci. in Catone: Neque ſolum officio, quod hominum generi uniuerſo cultura agrorum eſt ſalutaris, ſed etiam delectatione, quam dixi, & ſaturitate, copiaq; rerum omnium, quæ ad uictum hominum & ad cultum etiam deorum pertinent.

SATVRNALIA, Saturnaliorum, *κρόνια*, feſta ſeptem, ſeu quinque dierum menſe Decembri Saturno dicata, quibus Romani ſyntheſim ueſtem ſumebant, ſeruiſq; diſcumbentibus inſeruiebant, muneraq; ultro citroq; mitti, remittiq; ſolebant. Suet. in Auguſt. Saturnalibus, & ſi quando alias libuiſſet, modo munera diuidebat, modo nummos omnis notæ.

SATVRNALITIVS, ſaturnalitia, ſaturnalitium, *κρόνιος*, quod ad Saturnalia pertinet. Mar. l.5. Saturnalitiæ ligulam miſiſſe ſelibræ. Saturnalitiæ nuces, apud eundem. l.6.

SATVRNVS, *κρόνος*, à poetis fingitur fuiſſe antiquiſſimus deorũ, qui ex Ope coniuge genuit Iouem: à quo poſtea cœlo pulſus eſt. A Græcis dicitur *κρόνος*, quaſi *χρόνος*, hoc eſt, tempus. A Latinis autem Saturnus quòd annis ſaturetur, ut ait Cice. de Nat. Deo. uel quia ſe in deuorandis filijs ſaturauit. Ex ſe enim natos comediſſe fingitur, quia conſumit ætas temporum ſpatia, anniſq; præteritis inſaturabiliter expletur. Ouid. Tempus edax rerum, tuq; inuidioſa uetuſtas, Omnia deſtruitis, uitiataq; dentibus æui Paulatim lenta conſumitis omnia morte. Sunt qui Saturnum à ſatu deducant, quoniam peritiam ruris, & ſatorum omnium primus edocuiſſe fertur. Quidam ab eo quod Græci *σάθην*, membrum uirile nominant, propterea, quòd patris pudenda abſcidiſſe, atque in mare proieciſſe dicitur: unde Venerem procreatam ferunt, quæ à ſpuma, unde coaluit, Aphrodites nomen accepit. Fratrem habuit Titanem maiorem natu, qui cum parenti ſuccedere uellet, tamen animaduertens matrem ſororeſque Saturno magis fauere, regnum ipſi conceſſit, ea tamen lege, ne Saturnus prolem maſculam tolleret, ut regnum ad ſuam prolem rediret. Saturnus igitur cum plures liberos deuoraſſet, nati ſunt gemini Iupiter & Iuno: tum mater Iunonem Saturno oſtendit, Iouem uero clam nutriendum ablegauit: adhibitis interim Corybantibus, qui cymbalorũ, tympanorumque pulſu obſtrepebant, ne pueri uagitus audiretur. Saturno autem, cum ille puerum depoſceret, ut & ipſum deuoraret, Opis lapidem ei oſtendit pannis inuolutum, eumq; partu illo à ſe editum ſimulabat: quem ille acceptum ſine mora deuorauit. Neptunum quoque clam Saturno Opis peperit, quem ſimiliter clam educari curauit. Tertio rurſus geminos enixa eſt Plutonem & Glaucam: ibi rurſus Glaucam Saturno oſtendit, Plutonẽ abſcondit. Verum detecta tandem fraude, cum Titan reſciuiſſet, fratri prolem maſculam, ſuoſq; ea ratione regni ſucceſſione pulſos eſſe, cum filijs, qui Titani à patre cognominabantur, bellum aduerſus Saturnum ſuſcepit, illumq; & Opem ſororem captos, muro incluſit: ſed à Ioue filio deuictis Titanibus liberati ſunt. Porro Saturnus ex oraculo edoctus, fore ut à filijs regno pelleretur, cum ob hoc Ioui inſidias strueret, ab eo regno pulſus, in Italiam profugit, ubi diu apud Ianum regem latitauit: unde ea pars Italiæ Latium dictum eſt. Hoc regnante ætatem auream fuiſſe fabulantur, terramq; ſua ſponte expertem uomeris & aratri peperiſſe fruges, communes & nullis deſignatas limitibus agrorum poſſeſſiones fuiſſe: Hinc Saturnius, a, um: ut, Paret Saturnius, *κρονίδης*, id eſt, Iupiter Saturni filius: Iuno Saturnia: id eſt filia Saturni. Verſus quoque quos olim Fauni, uateſq; canebant, Saturnios antiqui nominabant, ut ait Varro.

SATVRO, as, *Satollare, κορέννυμι, χορτάζω*, ſaturum reddo, ſatio, cibo potuq; expleo. Cic. 2. de Nat. Deo. Nuper nati mammas appetunt: earumq; ubertate ſaturantur. Trãsfertur & ad animi cupiditates: ut, ſaturare odium, apud Ci. in Vatinium. Saturare ſe ſanguine, apud eundem 4. Philip. Habet autem ſaturandi uerbum uim maiorem, quam explendi. Cic. pro Domo ſua: Expleui animos inuidorum: placaui odia imperitorum: ſaturaui etiam perfidiam, & ſcelus ciuium. Expleri, inquit Nonius & ſaturari hanc habent differentiam: Expleri eſt tantummodo plenum eſſe: ſaturari ſupra modum. Ci. l.6. de Repub. Graues enim dominæ cogitationum libidines, infinita quædam cogunt, atque imperant, quæ expleri, atque ſaturari nullo modo poſſunt. Compoſita ſunt Exaturo, & Obſaturo: de quibus alibi.

SATVS, a, um, *Seminato, piantato, ἀπεσπαρμένος*, participium à ſero, ris, idem quod ſeminatus. Virg. 3. Geor. Sed frumenta manu carpes ſata. Idem 8. Ecl. Atq; ſatas alio uidi traducere meſſes. Per tranſlationem etiam accipitur pro participio natus, ſiue genitus. Virg. l.2. Aen. At non ille, ſatum quo te mentiris, Achilles Talis in hoſte fuit Priamo. Liu. 8. Bel. Maced. Vt fidem fecerit, non ſanguine humano, ſed ſtirpe diuina ſatum ſe eſſe.

SATVS, us, & ſatio, nis, *Semenza ſeminata, piantagione, σπορά*, ipſum ſerendi actum ſiue plantationem denotant. Pli. l.17. Quapropter de talearum ſatu nunc dicendum: id eſt, plantatione. Cic. de Senectute. Quid ego uitium ortus, ſatus, incrementa commemorẽ? Idem 1. de Diu. Ob eandem cauſam multa inuſitata, partim è cœlo, alia ex terra oriebãtur: quædam etiam hominum pecudumve conceptu & ſatu. Quandoque etiam ſatus, *σπέρμα*, pro ipſo accipitur ſemine ſiue ſemente. Ci. 2. Tuſc. Cultura autem animi philoſophia eſt, quæ extrahit uitia radicitus, & præparat animos ad ſatus accipiendos.

SATYRA, æ, pe.c. *Satira, σατύρα*, quaſi ſatura dici uidetur, ob carminis uarietatem, ſeu propter copiam rerum, quæ ibi tractantur. Eſt enim Satyra carmen maledicũ, & ad carpenda uitia compoſitum, quale ſcripſerunt Lucil. Horat. Iuuen. Perſius. Accepit, & id carminis hunc titulum, quòd perſonis, factiſq; ſatiatum abundare uideatur. Quidam à ſatyra lance, quæ referta multis, uarijſq; primitijs in ſacrificijs dijs offerebatur. Alij à lege ſatyra dictam exiſtimant, quæ uno rogatu multa ſimul comprobat. De qua lege Sal. in Iug. Deinde quaſi per ſatyram ſententijs exquiſitis in deditionem accipitur. Varro à quodam farciminis genere, quod multis rebus refertiebatur, dictam ſatyram eſſe ſcribit. Vnde in 2. li. Plautinarũ quæſt. habetur. Satyra eſt uua paſſa, & polenta, & nuclei pinei ex muſto conſperſi. Sunt qui a Satyris deriuent, quod in hoc genere carminis res ridiculæ, pudendæq; ſcribuntur: quemadmodum proferri à Satyris ſolent. Dona. in Ter. Deinde aliud genus fabulæ. i. Satyra ſumpſit exordium, quæ à Satyris, quos illotos ſemper, ac petulantes eſſe legimus, uocitata eſt. Poteſt etiam dici, Satyrã ideo uocatam, quòd in antiqua ſatyra introducebantur Satyrorũ perſonæ, aut ſi quæ erant ridiculæ, ſimiles ſatyris. Duo quippe Satyrarum genera fuiſſe conſtat. Alterum antiquius, quod ſola carminum uarietate conſtabat. Alterum recentius, apertam hominum reprehenſionem continens, & acrem uitiorum obiurgationem. Hinc Satyricus, *σατυρικός*, quod ad ſatyram pertinet, aut poeta ipſe, qui ſatyram ſcripſit.

SATYRA AVIS, *Corvo*, à L. Floro pro coruo accipitur. Verba eius ſunt hæc: Cum ſingulari certamine Manlius aureum torquem barbaro detraxiſſet, inde Torquati. Iterum in Pontino agro, cum in ſimili pugna L. Valerius inſidente galeæ ſatyra alite adiutus Gallum uiciſſet, inde Coruini. Quo in loco illud quidem conſtat, Satyram autem pro coruo accipi: cur tamen ita dicatur, uideo à pleriſque omnibus ignorari. Quidam ad naturam eius auis id referunt, quòd ſola ſit Satyrorum more ad libidinem procliuior. Quinetiam Anaxagoras ore coire credidit: quod tamen negat Ariſt. Olim tamen uulgo ita perſuaſum fuiſſe ſatis conſtat ex hoc Martialis diſtico: Corue ſalutator, quare fellator haberis? In caput intrauit mentula nulla tuum. Veriſimilius tamen eſt, Satyram autem, dictam à loco, in quo res geſta eſt. Conſtat enim non modo Flori, uerumetiam Liuij & Gelij teſtimonio, ſingularem hanc Valerij cum Gallo pugnam in agro Pontino factam fuiſſe: quem agrum palus alluebat, quam Plinius Pontinam, Virgilius Saturæ, ſiue Satyræ paludem appellat. Satyra itaque auis dicta uidetur, quaſi auis Satyræ paludis. Coruos enim locis aquoſis delectari auctor eſt Theon apud Aratum, propterea quòd corpora eorum uehementius inaruerint. Vide Cœl. Rhod. lib. 59 cap. 25.

SATYRI, *σάτυροι*, dicti ſunt, quòd in libidinem ſemper proni ſint: à uirili membro, quod ueteres Græce *σάθην* appellabant. Hi ſunt (ut Pli. lib. 7. c. 2. ait) animalia quadrupedia in ſubſolanis Indorũ montibus perniciſſima, humana effigie, recte currentia. Veteres huiuſmodi monſtra pro ſiluestribus dijs coluerunt: cuiuſmodi à D. Antonio uiſum fuiſſe in eremis Aegypti, auctor eſt Hieronymus in Vita Antonij. Vidit homunculum (inquit) aduncis naribus, & fronte cornib. aſpera, cui extrema corporis in caprarum pedes deſinebant. Et præmiſſo ſigno crucis, cum quiſnam eſſet, interrogaſſet Antonius, reſpondiſſe fertur. Mortalis ego ſum unus ex accolis eremi: quos uano errore deluſa gentilitas, Faunos, Satyroſq;, & Incubos appellat.

SATYRICVM SIGNVM, *σατυρικὸν ἄγαλμα*, ideſt Priapi effigies, quæ in hortis conſtitui ſolet, ueretro arrecto: unde & nomen accepit, nã *σατυρίζειν* arrigere eſt. Pli. l.19. c.4. Quam rem comitata eſt & religio quædam, hortoſq;, & fores tantum contra inuidentium faſcinationes dicari uidemus. In remedio Satyrica ſigna: quanquam hortos tutelæ Veneris aſſignante Plauto.

SATYRVS, fluuij nomẽ in Aquitania, cuius meminit Lucan. l.1. Tũc rura Nemetis Qui tenet, & ripas Satyri qua littore curuo, &c.

SATYRICE, *Satiricamente, σατυρικῶς*, aduer. ſignificat acriter, cum conuicio, mordaciter, & (ut ſemel dicam) Satyricorum more, qui uel quoſlibet nullo diſcrimine ſolent allatrare, omneſq; adunco (ut ille ait) naſo ſuſpendere.

SAVCIO, as, are, *Ferire, κατατραυματίζω*, uulnero. Cic. 3. Ver. Serui nonnulli uulnerantur: ipſe Rubrius in turba ſauciatur. Colum. lib. 6. cap. 54. Ferro palatum opus eſt ſauciare, ut ſanguis profluat. Idem lib. 4. c. 24. Sauciandа ferro eſt atque exulceranda uitis, in ea parte, qua pampinum ſtudemus elicere. Ouid. 3. de Art.

Tenues à pectore ueſtes Rũpit, & indignas ſauciat ungue genas. Hinc Sauciatus,a,um,particip. Col. li.11.c.1. Siue quis (quod plerunque accidit) ſauciatus in opere noxam ceperit,&c. Sauciatio, onis,uerbale,uulneratio. Ci.pro Cecin. Et ſauciatio quæreturq; cũ fugam ſactam eſſe cõſtabit? Hinc fit compoſitum Conſaucio, de quo ſuo loco.

Savcivs,a,um, *Ferito, impiagato, τραυματίας*, idem quod uulneratus,unde Sauciare: ideſt,uulnerare. Virg.2. Aen. Quales mugitus, fugit cum ſaucius aram Taurus. Cæſ.3.Bel. Ciu. Sauciorum modo,& ægrorum habita ratione. Ci.pro Cecin. Nemo,inquit, occiſus eſt,neque ſaucius. Tranſumitur & ad animum:ut, Amore ſaucius. Cic. pro Cœlio, ex uetuſto quopiam poeta: Medea amore ſæuo ſaucia. Saucius fatigationis:ideſt, feſſus, ſeu fatigatus. Apul. li.2.de Aſino: Mihi uero fatigationis heſternæ etiam nunc ſaucio da ueniam.

Savior, ſiue Suauior, *Basciare con allegrezza & amore, φιλέω*, cum uoluptate,aut præ gaudio oſculor. Catullus ad Verannium: Lucidum os,oculosq; ſauiabor. Donatus ita diſtinguit inter Oſculari,Sauiari,& Baſiare, quòd Oſculari pudicorum ſit affectuum, Baſiare impudicorum,Sauiari uoluptatis, & amoris. Quam differentiã nõ uſquequaq; uerã eſſe, oſtẽdimus ſupra in dictione Oſculũ, præſertim ea in parte, qua Oſcula à baſijs diſtinguit. nã Sauia,ſiue Suauia uoluptatis eſſe & amoris,uerũ eſt,ſi Voluptatis & Amoris uocabula late accipiamus, ut tam honeſta,quàm inhoneſta ijs intelligamus. Conſtat enim Suauiari,ſiue Sauiari, etiam de honeſtis Affectibus dici. Ci. Att. Atticam cupio ſauiari, ita mihi dulcis uiſa eſt ſalus per te miſſa ab illa.

Savromatae,pen.corr. *σαυρομάται*,populi Septentrionales,qui & Sarmatæ dicuntur:quorum alij Aſiatici ſunt, alij Europæi, Tanai de fluuio diſcreti:de quibus uide plura ſupra in dictione Sarmata.

Saxatilis,& hoc le.p.c. *Ogni coſa che ſtà fra gli ſaſſi. πετραῖος*,quod ſaxa incolit:ut Piſcis ſaxatilis. Col. li.8.c.16. Rurſus optime ſaxoſum mare nominis ſui piſces nutrit qui ſcilicet, quòd in petris ſtabulentur,ſaxatiles dicti ſunt:ut merulæ, turdiq;,nec minus melanuri. Saxatiles aues,quæ ſaxa incolunt. Var.3.de re ruſt.c.7. Vnũ agreſte,ut alij dicunt,ſaxatile,quod habetur in turribus, ac culminibus uillæ, à quo appellatæ columbæ. Piſcatus ſaxatilis, qui fit inter ſaxa. Plaut. io Rud. Piſcatum hamatilem, ſaxatilemq; aggredimur.

Saxetvm,ti, *Loco ſaſſoſo, pietroſo. πετρώδης τόπος*, locus ſaxoſus & petricoſus. Cice. pro Lege Agra. Quod ſolum tam exile & macrum eſt, quod aratro perſtringi non poſſit? aut quod eſt tam aſperum ſaxetum,in quo agricolarum cultus non elaboret? Hinc Saxetanus,adiect. quod inter ſaxa habitat. Martia. li.7. Cum ſaxetani ponatur cauda lacerti.

Saxificvs,a,um: ut, Os ſaxificum ideſt,uultus aſpicientes in ſaxa uertens. Senec. in Herc. Furen. Tete laborum ſocia, & adiutrix, precor Belligera Pallas,cuius in læua ciet Aegis feroces ore ſaxifico minas. Ouidi. 5. Met. Vincis,ait Perſeu,remoue tua monſtra: tuæq; Saxificos uultus,quæcuoque ea,tolle Meduſæ.

Saxones, *σάξωνες*, illuſtres Alemaniæ populi, qui Angelæ reginæ Auſpicio Angliam deuicerunt. Hos Ptol. non longe à Cimbria in Oceani Septentrionalis littoribus & paludibus inuiis conſtituit, lib.3.cap.11.

Saxosvs,a,um, *Saſſoſo, pien di pietre, πετρώδης*, ſaxorum copiam habens:ut Saxoſa uia,quæ ſaxis abundat. Col. li.5.c.10. Loca aprica, calculoſa,glareoſa,interdum & ſaxoſa amat:& Saxoſus frutex in ſaxis creſcens,uel ſaxoſis locis. Plin. lib.15.ca.7. Simillimum ineſt huic & chamæleæ frutici ſaxoſo. Virg. 5. Eclog. Nec quæ Saxoſas inter decurrunt flumina ualles.

Saxvlvm, *Saſſetto, λιθίσκος*, diminutiuum à ſaxo. Cicer. libr.1. de Orat. Vt Ithacam illam in aſperrimis ſaxulis tanquam nidulum affixam.

Saxvm,ſaxi, *ſaſſo, pietra, quadrello, λίθος*, maius, aſperius, duriusq; quàm lapis:licet quandoque ſaxum pro lapide ponatur. Cice. pro Cecin. Qui ſaxa iacerent. Ouid. de Nuce: A populo ſaxis prætereunte petor. Virg.1. Aen. Iamq; faces & ſaxa uolant, furor arma miniſtrat. Idem.2. Geor. Adde tot egregias urbes,operumq; laborem, Tot congeſta manu præruptis oppida ſaxis. Voluere ſaxum dicuntur, qui inexhauſto quopiam atque inutili labore fatigantur. Ter. Eun. Satis diu iam hoc ſaxum uoluo. Donatus admonet prouerbium fuiſſe dictum in eos, qui inextricabili ſudore affligerentur, tractumq; putat à notiſſima Siſyphi ſabula, ſaxum apud inferos ſurſum ac deorſum uoluentis. ad quem reſpexit & Virg. 6. Aene. Saxum ingens uoluũt alii,radiisq; rotatum Diſtricti pendent,&c. Ponitur aliquando pro ſcopulo, ſeu monte ſaxoſo, *πέτρα*. Plaut. in Moſtel. Iterum iam ad unum ſaxum me fluctus ferunt. Vir.1. Aen. Perq; undas,ſuperãte ſalo; perq; inuia ſaxa Diſpulit. Oui. 3. Met. Per rupes,ſcopulosq;,aditusq; carẽtia ſaxa. Vir. 2. Aen. Stupet inſcius alto Accipiens ſonitum ſaxi de uertice paſtor. Hinc Saxeus,a,um, *λίθινος*, quod è ſaxo eſt. Lucre. lib.1. Strataq; iam uulgi pedibus detrita uiarum Saxea conſpicimus. Luc. l. 4. Saxeus ingenti quem pons amplectitur arcu. Oui. 12. Met. Socium quoque ſaxea moles Oppreſſit ſpatio, ſtantem propriore Cometen.

Saxifragvm,gi,uel ſaxifraga, gæ,uel ſaxifragia, æ, *σαξίφραγον*, Dioſco.) herba, à frangendis in corpore calculis appellata, uel quòd in locis ſaxoſis cum enaſcatur,ſaxa ipſa frangat. Vulgus Saluiam uitam appellant.

S ANTE C

Scabellvm, *Banchetta, ſcabello, deſchetto, ὑποπόδιον*, ſcamnum exiguum,quod ſedentium pedibus ſubiicitur. Cice. pro Cæl. Deinde ſcabella concrepant,aulæum tollitur. Scabellum item, teſte Varrone, dicitur illud,quo ſimplici ſcanſione inſectum cõſcendimus, quod ſi duos habeat gradus, iam non ſcabellum, ſed ſcamnum dicitur,à ſcandendo. Vide paulo poſt in dictione Scamnum.

Scaber,bra, brum, *Aſpero, ſcabroſo, ψωραλέος*, proprie idem quod ſcabroſus. Col. li.7.c.4. Hoc modo curatum pecus toto anuum ſcabrum fieri non poteſt. Varr. de re Ruſt. ca.2. Non enim ſolum ea uligo lanam corrumpit ouium,ſed etiam ungulas, ac ſcabras fieri cogit. Quoniam uero quæ ſcabroſa ſunt, cutem aſperam habent, factum eſt,ut ſcabrum pro aſpero ponamus,& impolito, *τραχύς*. Vir.1. Geo. Exeſa inueniet ſcabra rubigine pila. Ci.4. Tuſ. Pectus illuuie ſcabrũ. Celſus li.7. At ubi ſcabri ungues ſũt, circumaperiri debent,quà corpus contingunt. Scabroſus,a,um, plenus ſcabritia. Pli. li.20.c.21. Hippolapathi radices priuatim ungues ſcabroſos detrahunt. Scabrum,bri, ſubſtantiuum neu. gene. idem quod ſcabrities. Pli. li.37.c.2. Infeſtantur plurimis uitijs,ſcabro,ferrugine,maſculoſa nube,&c. de cryſtallis.

Scabies,biei, *Rogna, ſcabia, ψώρα*, aſperitas cutis,cum prurit natura corporis interiora expurgante, noxiosq; humores foras expellente. Iuue. Sat. 2. Sicut grex totus in agris Vnius ſcabie cadit & porrigine porci, Vuaq; conſpecta liuorem ducit ab uua. Virg.3. Ge. Turpis oues tentat ſcabies, ubi frigidus imber Altius ad uiuũ perſedit,&c. Hor. de Arte: Vt mala quem ſcabies,aut morbus regius urget. Quoniam uero ſcabiem comitatur pruritus,pruritum autem ſcabendi cupiditas,& ex fricatione quædam uolupitas, factum eſt,ut Scabies pro uoluptatis illecebris accipiatur. Cic.3. de Legib. Nos uoluptatis blanditijs corrupti, quæ natura bona ſunt, quia dulcedine hac & ſcabie carent, non cernimus ſatis. Scabioſus,a, um, *ψωραλέος*, qui ſcabie laborat. Perſius Sat.2. Namq; eſt ſcabioſus,& acri bile tumet. Col. l.11.c.2. Nam ſi paucioribus diebus detur,ut ait Higinus,per ner ſcabioſi boues fiunt.

Scabile,lis,neut.gen. *ὑποπόδιον*, idem quod ſcabellum. Cato.cap. 10. Scamnum in cubiculo unum,ſcabilia tria,ſellas quatuor.

Scabo,is,ſcabi,ſcabitum, *Grattare, fregare, κνάω, κνίζω*, frico,ſcalpo. Pli. li.8.c.27. Si uero ſquamæ obtorpuere,ſpinis iuniperi ſe ſcabit. Horat.1. Sermo. Saty. 10. Et in uerſu faciendo Sæpe caput ſcaberet,uiuos & roderet ungues.

Scabredo,inis, *Aſprezza, τραχύτης*, idem quod ſcabrities:hoc eſt aſperitas, & inæqualitas. quo uocabulo uſus eſt Hiero. in diui Hyl. uita.

Scabritia,æ,& Scabrities,ei, *Aſperità, aſprezza. τραχύτης*, aſperitas:unde Plinius Vnguium ſcabritiam dixit. Nonnunquam accipitur pro ſcabie. Col. li.7.c.5. Poteſt etiam ſcabritiem tollere ſuccus uiridis cicutæ.

Scabro,as,are, *τραχύνω*, ſcabrum & aſperum efficio:unde Scabratus,a,ũ,participium. Col.4. li.c.4. Quo plerunque fit,ut quod præcidi debeat, perfringatur, & ſic uitis laniata ſcabrataq; putreſcat humoribus.

Scaea,porta, *σκαιὰ πύλη*, urbis Troianæ porta fuit, fatali Laomedontis ſepulcro nobilitata: ita dicta (ut grammaticis placet) quòd ad ſiniſtrum, hoc eſt, occidentale urbis latus ſita eſſet. in Augurum enim diſciplina,quæ ortum ſpectant,dextra: quæ occaſum, ſiniſtra dicuntur. Strabo, tamen li.13. uidetur ſentire Scææ portæ nomen à Scæia Thraciæ populis ſumptum fuiſſe,cum quibus Troianos multa nomina communia habuiſſe oſtendit. Vir. tertio Aeneidos, Et arentem Xanthi cognomine riuum Agnoſco,Scæaq; amplector limina portæ.

Scala,æ,Scalæ, arum, *Scala, κλίμαξ, πετύλιψ*, utroq; modo dicit̃, à ſcandendo, quòd his altiora ſcandamus. nam proprie ſcalæ ſunt, quæ ex pluribus gradibus conſtant. Diſtinguunt quidam ſic: Scala eſt,quæ ex teretibus lignis, aut funibus, aliave materia ſimili huc atque illuc transferri poteſt: ſcalæ quæ latiores habent gradus, & immobiles permanent. De hac Plin. lib.14.c.1. Etiamnum ſcalis tectum epheſiæ Dianæ ſcanditur. De illa Caius Iuriſconſultus: Vel ſcalam ſciens accommodauerit ad aſcendendum. Sed ſæpe confunduntur: & ſcalas magis in uſu eſſe, quàm Scalam dicimus. Salluſtius. In Iug. Vnæ,atque alteræ ſcalæ comminutæ ſunt: qui ſuperſteterant,afflicti ſunt. Non dixit, Vna atque altera, ſingularem numerum tanquam parum uſitatum refugiens. Cice. pro Mil. Cum ſe ille fugiens in ſcalarum tenebris abdidiſſet. Scalæ, quibus per gyrum aſcendimus,à cochleæ forma chochlides,& cochleæ dicuntur. Quæ uero ex lignis teretibus conſtant,ſiue cannabinis funibus, a Capaneo inuentæ primum fuerunt, ut eſt apud Vegetium de re militari.

Scalmus, *Palaſchermo*, *σκαλμὸς*, lignum teres, cui nautæ remos loro quodam alligant: ſiue lignum crenatum, ac feneſtratum in aſpidem, capiens remum, ut facilius, & ſolidius impellatur. Cice. 1. de Orat. Nauicula duorum ſcalmorum. Idem tertio Offi. Venit ipſe mature: ſcalmum nullum uidet. hoc eſt, nullam non modo uidet ſcapham, ſed ne ſcaphę quidem ſcalmum. Hinc Interſcalmium, & Decemſcalmus: de quibus ſuis locis.

Scalpellum, ſcalpelli, *φλεβότομον*, diminutiuum à ſcalpro, ſignificans inſtrumentum Chirurgorum, quo uenam aperiunt. Celſus lib. 2. ca. 9. Poſtero die, auerſo medio digito, non autem ſcalpello, uena ferienda, ut recens coitus eius reſoluatur. Accipitur & pro alio ferramento, quo putridam carnem excindunt. Colum. libr. 6. Ferro cæſa ſcabies perluatur urina. Etiam ſæpe ſcalpello uſque ad imum reſecare, & amputare ſcabiem, ſæpe profuit. Cice. in Orat. pro Sextio: Non (inquit) ea medicina, cum ſanæ parti corporis ſcalpellum adhibetur, atque integræ: carnificina eſt iſta, & crudelitas.

Scalper, pri, *ἐγκοπεὺς*, idem quod ſcalprum, hoc eſt, chirurgicum inſtrumentum, quo caro putrefacta, aut os uitioſum excinditur: unde & Exciſorius ſcalper dicitur. Celſus lib. 8. c. 3. Tunc exciſorius ſcalper ab altero foramine ad alterum malleo adactus, id quod inter utrunque medium eſt, excidit.

Scalpo, ſcalpis, ſcalpſi, ſcalptum, *Grattare*, *κνάω*, *κνίζω*, idem quod ſcabo, ſiue frico. Plin. lib. 9. Attrituq; petræ ſcalpentes piſces pruritus inuadit. Iuuen. Sat. 9. Vndique ad illos conueniunt & carpentis, & nauibus omnes, Qui digito ſcalpunt uno caput. Colu. libr. 7. cap. 5. Vitioſum locum pecudes aut morſu ſcalpunt, aut cornu, aut ungula tundunt. Scalpere item gallinæ cæteræq; id genus aues dicuntur, cum eſcam humi quærẽtes, pedibus diſſipant quiſquilias. Scalpere item gemmam, *κολάπτειν*, aut aliquid aliud, inquit Diomedes, dicimus, non Sculpere: quod ſi uerum eſt, innumeri fere libri mendoſi erunt, in quibus Sculpo, Sculptor &c. ſæpiſſime occurrunt.

Scalprum, pri, *Scarpello*, *κολαπτὴρ*, ferramentum, quo quid inciditur aliis atque aliis artificibus alios atque alios præbens uſus. Interdum chirurgorum eſt inſtrumentum, quo illi carnem putrefactã, uel oſſa uitioſa excidunt. Celſus li. 8. c. 7. Tum demum ad manum ſcalprumq; ueniendum. Scalprum librarium, quo ij utuntur, qui libros deſcribunt, ad eradẽdas lituras. Sue. de Vitellio: Scalpro librario uenas ſibi incidit. Scalpra ſutoria. Hora. 2. Serm. Sat. 3. Si ſcalpra, & formas non ſutor, nauticæ uel Aduerſus mercaturis, delictus, & amens Vndique dicatur. Fabrile ſcalprum Liuius appellat, quo magiſtri elephantos interimebant, inter aures beluæ adacto, in ipſa compage qua coniungitur capiti ceruix. In falce quoque putatoria Scalprum dicitur ea pars, quæ à flexu procurrit. Col. li. 4. c. 25. Quæ pars uinitoriæ falcis à flexu procurrit, ſcalprũ: quod deinde aduncum eſt, roſtrum appellatur. Cato de Re ruſt. Ficos & oleas altero modo, quod genus aut ficum aut oleam eſſe uoles: inde librum: ſcalpro eximito. Scalpratus, adiectiuum. Col. lib. 9. ca. 15. ferramentum ſcalpratum dixit ad ſimilitudinem ſcalpri formatum, quo ait opus eſſe ad cruſtandos apum alueos.

Scalptor, oris, *Tagliapietra*, *κολαπτὴς*, qui ſcalpit: ut, Scalptor gemmatum. Pli. l. 37. Expetuntur à ſcalptoribus, ferroq; includuntur, nullam non duritiam ex facili cauantes.

Scalptura, æ, *Scoltura*, *γλυφή*, ſcalpendi actio. Pli. l. 37. c. 7. Omnia autem hæc genera, ſcalpturæ contumaciter reſiſtunt. Diomedes grammaticus Scalpturam dici probat non Sculpturam: Scalpta (inquit) gemma dicendum eſt, non ſculpta, quoniam adiecta præpoſitione facit Inſculpta.

Scalpturatus, adiect. ut, Pauimentum ſcalpturatum, *διάλιθον*, genus pauimenti, quod & Vermiculatum dicitur, quod Romæ primum fieri cœpit poſt tertium Punicum bellum ex teſſellis minutis, diuerſicoloribus, ut in tẽplis antiquis. nos Muſaicũ opus dicere ſolemus. In his pauimẽtis picturæ tadendo fiebant, quomodo nũc ſcalpturata albaria in exteriore parte parietũ hac murorum fiunt. Alii uolunt Scalpturatum pauimentum eſſe, quod ſcalpturis uariorum lapidum, & quibuſdam ueluti imbricibus compoſitũ eſt adornatum. Pli. li. 37. c. 25. Romæ ſcalpturatum pauimentum in Iouis Capitolini æde primum factum eſt.

Scalpturio, ſcalpturis, ſcalpturiui, ſcalpturitũ, *Raſpare*, *κνήθομαι*, *καταχνίτομαι*, propric deſideratiuum uerbum eſt, idem fere ſignificans quod prurio, uel ob pruritum ſcalpendi deſiderio teneor. Plautus tamen in Aulul. pro ſimplici Scalpo poſuit Vbi etiã hæc defoſſa, occœpit ibi ſcalpturire unguibus.

Scamander, *Σκάμανδρος*, fluuius Troię, ex Ida monte deſcendens. antea Xanthus dicebatur. quod & Homerus innuit, cum eum ab hominibus quidem Scamandrum, a Diis uero Xanthum uocari xit, ſuo more uetuſtiorem appellationem Diis recentiorem hominibus aſſignans. In hoc fluuio ſponſæ iam nupturæ ſeſe abluebãt, Scamandrum nominatim his uerbis inuocantes, *λαβέ μου Σκάμανδρε τὴν παρθενίαν*. Quæ occaſione uſus Cimon quidam Athenienſis, cum Callirrhoes generoſæ puellæ amore teneretur, quæ iam uiro deſponſata erat, in Scamandri uirgultis ſeſe occultauit, caputq; arundine coronauit: cumq; illa ex more lauaretur, carmenq; ſolenne caneret, Scamandrum, ut uirginitatem ſuam acciperet, inuocans, Cimon è uirgultis proſiliens, Ego uero (inquit) accipio lubens: uirginemq; ripam ſuſtulit: ubi & uitium ei obtulit. Vide hac de re plura in Epiſt. Aeſchinis.

Scamnum, ſcamni, *Scanno*, *banche*, *βάθρον*, eſt quod lecto ueluti gradus apponitur, ut per id in lectum facilius aſcendatur. Varro ſcribit, ſcamnum eſſe, quo duplici gradu in lectum altiorem conſcẽdebant: Scabellum, quo ſimplici ſcanſione in lectum non altum ſcãdebant. Interdum tamen & ſcamna dicuntur, quæ pedibus ſedentium ſubiici ſolent, quæ Græci *ὑποπόδια*, uocant. Ouidius in Arte: Et caua ſub tenerum ſcanna dediſſe pedem. Item: Scamnum dicitur terra illa altior, quæ inter duos ſulcos in colendo relinquitur. Pli. Scamna inter duos ſulcos cruda relinquantur. Cic. de Diu. Auſpicio regni ſtabilita ſcamna ſolumq;. Col. li. 2. c. 2. uocat Scãnum crudum, ſolum immotum, minimeq; aratro proſciſſum. Idẽ li. 3. Duabus gemmis ſupra terram eminere, paſſim repoſita humo cætera coæquant: quæ faciunt in eadem linea, intermiſſis totidem pedum ſcamnis, dum peragant ordinem. Quandoque etiam ſcamna accipiuntur pro ipſis ſedilibus, in quibus ſedere conſueuimus. Ouid. lib. 1. Faſto. Ante focos olim ſcamnis conſidere longis Mos erat. Scamna etiam in arboribus dicuntur rami & brachia ſedilium uſum præbentia. Pli. lib. 12. ca. 1. Aliud exemplum Caii principis in Veliterno rure mirati platani unius tabulata, laxiſq; ramorum trabibus ſcamna patula, & in ea epulari, &c.

Scandalum, ſcandali, *Scandalo*, *offenſione*, *σκάνδαλον*, *πρόσκομμα*. Græca uox eſt, quam nos offendiculum, uel ruinam, uel impactionem poſſumus dicere. quando ergo legimus, Quicunque de minimis ſcandalizauerit quempiam: intelligimus qui dicto, factove occaſionem ruinæ, ſiue cadendi cuiquam dederit. Hinc Scandalizo, ſcandalizas, *σκανδαλίζω*, quod eſt alicui ſcandalum præbeo, aliquem offendo.

Scando, ſcandis, ſcãſum, *Aſcendere*, *andare in ſu*, *andare all'alta*, *βαίνω*, idem quod aſcendo. Ci. in Catone. Vt ſi qui gubernatorem in nauigando nihil agere dicant, cum alii ſcandant malos, alii per foros curſent. Virg. 2. Aenei. Scandit fatalis machina muros. Liu. 3. ab Vrbe: Exquilias quidem ab hoſte prope captas, & ſcandentem in aggerem Volſcum hoſtem nemo ſubmouit. Scandor, ſcanderis, paſſiuum. Pli. li. 14. c. 2. Etiam nunc ſcalis tectum Epheſiæ Dianæ ſcanditur uite una Cypria. Hinc Scalæ dictæ ſunt, per quas in altum aſcendimus, Scandere in ſubtectũ, dixit Pli. li. 10. c. 18. pro eo quod eſt, felium modo aſcendere. Huius compoſita ſunt, Aſcendo, Conſcendo, Inſcendo, Superſcando, & Tranſcendo: quorũ ſignificata uide ſuis locis.

Scansilis, ſcanſile, p. c. *Che ſi puo aſcendere facilmente*, *ἀναβατὸν*, ad quod facile aſcenditur. Pli. li. 17. c. 11. Ficumq; ſic etiam ſcanſilem fieri. Scanſilis annorum lex à Pli. lib. 7. ca. 49. dicitur: per quam ad ætatem ueluti quibuſdam annorum gradibus aſcendimus.

Scapha, ſcaphæ, *Barchetta*, *batello*, *σκάφη*, *ἐφόλκιον*, nauicula parua, quæ in maiori naui circumuehitur, uel eam pone aſſequitur. Ci. 2. de Inuentione: Poſtea aliquanto ipſos quoque tempeſtas uehementius iactare cœpit, uſque adeo, ut dominus nauis, cum idem gubernator eſſet, in ſcapham confugeret. Iuſtinus libro ſecundo ſcapham pro piſcatoria nauicula poſuit: Vbi (inquit) ſolutum pontem hybernis tempeſtatibus oſtendiſſet, piſcatoria ſcapha traiecit trepidus. Liui. 5. Bell. Puni. Cum merſiſſent eas in alto, exceptis in præparatas ſcaphas nautis, multiplices fuiſſe merces ementiebatur. Dicta eſt autem Scapha *ἀπὸ τοῦ σκάπτειν*, hoc eſt, ab excauando, propterea quòd primum ex prægrandi arbore cœptæ ſint excauari.

Scaphium, phii, *σκαφίον*, uaſis genus, quo excrementa tam liquida quam ſicca excipiuntur: à quadam ſcaphæ ſimilitudine nomen habens. Proprie autem mulierum erat, quemadmodum Laſanum uirorum: ut annotauit Iulius Pollux Onomaſtici ſui li. 10. c. 9. Vlpi. li. Q. Mutius. ff. de Auro & argen. leg. Legato argento, puto, habita uentris cauſa, ſcaphia non contineri. Erat Item Scaphium, ferramenti genus, quo athletæ exercendarum uirium gratia terram effodiebant: *ἀπὸ τοῦ σκάπτειν*, hoc eſt, à fodiendo dictum: Latini Ligonem uocant. Vnde Plutarchus in Arato, athleticam ei ſpeciem fuiſſe tradit, à pugilum uictu & ſcaphio non abhorrentem. in qua item ſignificatione à Iuuenale poſitum exiſtimant. Sat. 6. Vbi uiriles mulierum exercitationes inſectatur, ne à pugilum quidem & palæſtritarum armis abſtinentium.

Aſpice (inquit) quo fremitu monſtratos perferat ictus,
Et quanto galeæ curuetur pondere, quanta
Poplitibus ſedeat, quàm denſo faſcia libro:
Et ride ſcaphium poſitis cum ſumpſerit armis.

Erat & Scaphium uas æneum, in quo ſtyli in medio ſiti proceritas horarum ductus diſcriminabat. Vitruuio Scaphen, & Hemiſphærium appellatur. Plutarchus in Numa, Scaphium appellat, quo ignis ſacer extinctus, Solis tantũ radiis accendebatur. Suidas præterea Scaphion, *εἶδος κουρᾶς*, hoc eſt, tonſuræ quoddam genus interpretatur: citatq; Ariſtophanem in Veſpis: *σὺ δ' ἐκ σκαφίου ἔοικας σκάφιον ἀποτετιλμένῳ*.

τετιλμένῳ, hoc eſt, Tu uero Copſicho ſimilis es, cui reuulſum eſt ſcaphium. Athenæus quoque lib. 4. Scaphium inter uaſa potoria enumerat. In qua ſignificatione uidetur Plautus accepiſſe in Sticho: Quibus diuitiæ domi ſunt, ſcaphio, cantharis, batiolis utuntur. Cicero in Verr. Scaphia cum emblematis lilybæi empta.

Scapulae, ſcapularum, *Spalle, homeri*, ὠμοπλάται, proprie dicuntur oſſa duo poſteriore corporis parte, figura triquetra, externa facie tumeſcente, interiore reducta, extrema ſui parte in acetabula quædam deſinentia, quæ humerorum capita excipiunt. Celſus etiam Scoptula operta nominat libro octauo, cap. 1. Paſſim tamen apud ſcriptores Scapulas acceptas inuenies pro tota illa regione, quæ pone pectori obiecta eſt. Plau. in Aſina. Mirabar Quid dudum ſcapulæ geſtibant mihi, hariolariq; hoc cœperunt ſibi eſſe in mundo malum. Claudian. primo in Eutrop. Qua miſeri ſcapulas tutabimur arte? Hinc deducit adiectiuū Scapularis, ſcapulare: ut, Scapularis ſeruus, cuius ſcapulæ ad flagra denudant, quiq; tergum habet aſſiduis uerberibus liuidū. Scapularis ueſtis, qua ſcapulæ tegūtur.

Scapus, ſcapi, στῦλος, ab architecturæ peritis dicitur ipſum columnæ corpus, quod eſt inter baſim & epyſtilium. Scapus (inquit Budeus) corpus columnæ: nam quod ſuper columnam imponitur, Capitellum, uel Epiſtilium uocatur: infra ſcapum Spira, quæ Baſis ſæpe appellari licet: infraq; ſpiram, Stylobates. Vitruuius li. 3. ca. 3. Scapis columnarum ſtatutis, capitulorum ratio, &c. Et paulo poſt: In ſummis columnarum ſcapis. Et cap. 4. Qua craſſitudine fecerūt baſim ſcapi. Scapus item in herbis dicitur caulis ſimplex in ſtyli modum ſurrectus. Ruellius li. 1. cap. Radix eſt, ad quo alimentum allicitur, & terræ cohæret: Caulis uero, in quod idem defertur nutrimentum, ſimplexq; ſuper terram aſſurgit: is ſi in ſtyli modum ſurſum prorepat, aut in altum feratur, Scapus Latinis nominari conſueuit, ducta à columnaribus ſcapis ſimilitudine. Varro de Re ruſt. li. 1. c. 31. ad finem: Vicia dicta à uinciendo, quod item capreolos habet ut uitis, quibus cum ſurſum uorſum ſerpit, ad ſcapum lupini, aliumve quem, ut hæreat, ſolet uinciri. Plinius lib. 18. cap. 10. Inuentus eſt iam & ſcapus unus centum fabis onuſtus. His conſtat, claſſicis auctoribus ſcapum pro caule frequenter uſurpatum. Idem quoque quod in uirgulæ modum, uel teli rectitudine conſurgat, thyrſi nomen ſibi uendicat. Hactenus Ruellius. Scapus cardinalis, rectum illud, & paulo craſſius lignum in ualuis, quo fores ipſæ ſuſtinentur, & reguntur præcipue: & cuius capitibus, ſeu ambabus extremitatibus in ſuperiori & inferiori cardine inſertis, ualuæ ipſæ uoluuntur, aut aperiendæ aut claudendæ. Vitruuius lib. 4. cap. 6. Fores ita compinguntur, uti ſcapi cardinales ſint ex altitudine luminis totius duodecima parte: inter duos ſcapos tympana ex duodecim partibus, &c. Scapos item nonnulli appellant tenues illos, lignoſosq; ramuſculos è, quibus uuarum acini dependent. Varr. li. 1. Rei ruſt. c. 54. Quæ calcatæ uuæ erunt, earū ſcapi cum folliculis ſubiiciendi ſunt ſub prelum. Quo tamen in loco alii Scopi, legendum exiſtimant.

Scarabeus, pen. pro. *Scarafagio, ſcarauazzo*, κάνθαρος, inſecti genus, teneras habens pennas, & ob id cruſta ſuperueniente tectas, ſtercore potiſſimum ſeſe alens. Varia eius ſunt genera. Sunt enim grādiores, cornua prælonga habentes, biſulcis denticulata forficibus in cacumine cum libet, ad morſum coeuntia, quæ infantibus remedii uice ex collo ſuſpēdunt. Hos Nigidius Lucanos appellat. Alii ex fimo ingētes pilas auerſis pedibus uolutantes, paruosq; in iis cōtra rigorē hyemis uermiculos fœtus ſui nidulantes. Hos Aegypti ſacerdotes ſummo uenerebantur cultu, animatam Solis imaginem eſſe putantes, ut ſcribit Euſebius de Præparatione Euang. Volitant alii magno cum murmure, & quodam quaſi mugitu: Alij focos & prata crebris foraminibus excauant, nocturno ſtridore uocales. Scarabeorum generi adſcribuntur & Lampyrides, nunc pennarum hiatu refulgientes, nunc uero compreſſu obumbrātes, non ante matura pabula, aut defecta conſpicuæ. Sunt & alia ſcarabeorum genera, quæ uide apud Pli. li. 11. c. 28.

Scarifico, ſcarificas, ἐγχαράσσω, ἐπιξέω, ſcalpello aperio, leniter uulnero, quo aliquid facilius exeat. Plin. lib. 32. cap. 7. Dentium dolores ſedantur oſſibus draconis marini ſcarificatis gingiuis. Scarificare dolorem: id eſt, ſcarificando dolorem expellere. Idem li. 28. ca. 11. Præterea in corde equorum inuenitur os dentibus caninis maxime ſimile, hoc ſcarificari dolorem putant. Hinc Scarificatio dicitur leuis uulneratio cum aut arborum cortex, aut animalia cutis leui inciſione aperitur. Plin. lib. 17. cap. 27. Interim eſt & ſcarificatio quædam in remediis, cum macie corticis ex ægritudine aſtringente ſe, iuſtoq; plus uitalia arborum comprimente exactā falcis aciem utraque manu imprimentes, perpetuis inciſuris diducunt, ac ueluti cutem laxant. Col. li. 6. c. 12. Si ſanguis adhuc ſupra ungulas in cruribus eſt, aſſidua ſcarificatione diſcutitur.

Scarus, ſcari, σκάρος, piſcis nobiliſſimi genus, mari Carpathio maxime frequens, qui ſolus piſcium ruminare dicitur, & herbis, non aliis piſcibus ueſci. Lecton Troadis promontorium ſponte non excedit. Hunc optatus Elipertius claſſis ſub Claudio præfectus, à mari uſque Carpathio petitum, nauibusq; aduectum, inter Oſtiēſem & Campaniæ oram diſſeminauit: adhibita etiam cura, ut proximo quinquennio capti, mari redderentur: ut refert Pli. l. 9. c. 17. Oppianus: Hic ſcarus ſaxa frequentat, Qui mites inter piſces clamore tremendo Intonat & ſolus pallentes ruminat herbas. Hor. 2. Ser. Saty. 2. Pinguem uitiis, albumq; nec oſtrea, Nec ſcarus, aut poterit peregrina iuuare lagois.

Scatabra, ſcatebræ, pen. co. *Canale di mare, onde*, βλυσμὸς, ebullitio aquæ è terra exilientis. Vir. li. 1. Geo. Scatebriſq; arentia temperat arua. Pli. li. 31. c. 10. Mirum eſt & illud, ſcatebra fonticuli ſemper emicante, lacum nec augeri, nec effluere. Idem li. 5. c. 1. Eundem opacum, nemoroſumq;, & ſcatebris fontiū, qua ſpectat Africam fructibus omnium generum ſponte ita ſubnaſcentibus, ut nūquam ſatietas uoluptatibus deſit.

Scateo, ſcates, ſcatere, *Vſcire, ſaltare fuora*, βλύζειν, ἀναβλύζειν, ἀναβλυστάνειν, emanare, erumpere, ebullire, & ita plenum eſſe, ut exiliat quod continetur: proprieq; de fontibus dicitur, cum uena aquæ copiam non capiens foras eam expellit. Ci. 1. Tuſcu. Fontes ſcatere, prata herbis conueſtirier. Ablatiuo aliquando iungitur. Plautus in Aulul. Quæ mihi interbibere ſola, ſi uino ſcateat, Corinthienſem fontem Pyrenen poteſt. Per tranſlationem accipitur pro abundare Hor. 3. Carm. Ode uigeſimaſeptima: Scatentem Belluis pontum. Col. li. 6. c. 16. Solent etiam neglecta ulcera ſcatere uermibus. Aliquando etiā pro exagitari, ſiue æſtuare: idq; aliquando cum genitiuo. Gel. li. 1. c. 17. Irarumq; & moleſtiarum muliebrium per diem, perq; noctem ſcatebat. Nonnunquàm etiā accuſatiuo, dependente à præpoſitione Ob, uel Propter ſubaudita. Pla. Perſa: Pontin' ne me moneas: memini & ſcio, Et calleo, & commemini: amas pol miſera, id tuus ſcatet animus.

Scatinia, lex, qua præpoſteræ Veneris uſus coercebatur: Scatinio latore. Iuuen. Sat. 2.

Scaturigo, ſcaturiginis, penultima producta, genit. ſcaturiginis, ἀνάβλυσις, idem quod Scatebra. Col. li. 3. c. 13. Nam præſtat non conſerere, quàm in ſumma terra ſuſpendere, niſi tamen ſcaturigo paluſtris obuia, ſicut in agro Rauennate, plus quàm ſeſquipedam prohibeat infodere. Pli. lib. 31. c. 3. In nigra ſcaturigines non fere ſunt perennes. Hinc ſcaturiginoſus adiectiuum, in quo abundant ſcaturigines, Col. li. 5. c. 8. Creta ex toto repudianda eſt, magis ēt ſcaturiginoſa, & in qua ſemper uligo conſiſtit.

Scaturio, ſcaturis, *Saltare fuori, ſcorgere*, βλύζω, pro ſuo primitiuo Scateo ponitur, quod proprie fontium eſt: quamuis etiam per tranſlationem accipiatur pro quouis modo abundare. Col. l. 3. c. 1. Modice tamen roſcidum ſolum, quod fontibus non in ſummo, non in profundo terræ ſcaturiat, ſed ut uicinum radicibus humorem ſubminiſtret. Ci. Epiſt. Totus ut nunc eſt, hoc ſcaturit.

Scauri, σκαῦροι, dicti ſunt, qui talos pedum tumentes, ac porrectos habēt, uel quibus pedes inflexo talo tardigradi ſunt Hor. l. 1. Ser. Illum Balbutit Scaurum prauis fultum male talis. Ab huiuſmodi pedum uitio cognomen traxit, qui primus in Aemilia gente Scaurus dictus eſt.

Sceleratus, rata, tum, *Scelerato, ribaldo*, κατάρατος, μιαρὸς, ſceleſtus, & nefarius. Ci. ad Att. Ego illum male ſanum ſemper putaui: nunc etiam impurum, & ſceleratum puto Ouid. lib. 3. Met. Facto pius, & ſceleratus eodem. Idem undecimo. Met. A me cauſa data eſt, ego ſum ſceleratior illo. Veteres etiam Sceleratū accipiebant pro contaminato, & ſcelere aliquo polluto. Vnde Sceleratam portam dixerunt, qua egreſſi Fabii, ad Cremeram amnem ad unum omnes à Veientibus ſunt interempti: & Sceleratum campum, proxime portam Collinam, in quo uirgines Veſtales, quæ inceſtum fecerant, defodiebantur. Et Sceleratum uicum, in quo, cum Tarquinius ſuperbus interficiendum curaſſet Seruium regem ſocerū ſuum, corpus eius iacens filia carpento ſuperuecta eſt, properans in poſſeſſionem domus paternæ. Transfertur & ad inanimata, ut idem ſit quod noxius. Vir. 2. Ge. At ſceleratum exquirere frigus Difficile eſt. hoc eſt, nocens, omnia exurens.

Scelero, as, *Maculare*, μιαίνω, polluo, ſcelere coinquino. Vir. 3. Ae. Parce pias ſcelerare manus.

Scelerosus, a, um, *Scelerato*, μοχθηρὸς, κατάρατος, idem quod ſceleratus. Ter. in Eun. Vbi ego illum ſceleroſum, miſera atque impium inueniam? Facta ſceleroſa, atque impia Luc. li. 1.

Scelestus, ſceleſta, ſceleſtum, *Pien di ſceleritá*, ἀνόσιος, μοχθηρὸς, ſceleratus, impius, flagitioſus. Ci. pro Sex. Roſcio: Res ſceleſta, atrox nefaria. Plau. Milite: Atqui improbi & ſceleſti iis animam adimerent cito. Liuius li. ab Vrbe condita. Ibi ſceleſto facinori ſceleſtiorem ſermonem addidit. Sceleſte, aduerbium: ideſt, ſcelerate, flagitioſe, impie. Ci. Att. li. 15. Clodium nihil arbitror malitioſe, quanquam ſceleſte quidem egerit. Liu. li. 4. belli. Puni.

Scelus, huius ſceleris, *Ghiottonaria, misfatto, ſceleraggine*, μοχθηρία, μιαρία, graue aliquod peccatū ſeu atrox facinus. Pla. i Stic. Aduorſari ſine dedecore, & ſcelere ſummo haud poſſumus. Quin. li. 6. c. 1. Veſtis tamen illa ſanguine madens, ita repræſentauit imaginē ſceleris, ut non occiſus eſſe Cæſar, ſed tum maxime occidi uideretur. Virg. 6. Aen. Quid moror? irrumpunt thalamos, comes additur una Hortator ſcelerum Aeolides. Dicimus autem facere ſcelus, Edere ſcelus in aliquem, Aſtringi ſcelere, Perficere ſcelus, Suſcipere

pere ſcelus, quorum exempla nuſquam non occurrunt. Ponitur aliquando ſcelus, pro ſcelerato. Plau. in Amph. Ego tibi iſtam ſceleſtam ſcelus linguam abſcindam.

Scena, æ, ſine diphth. *Scena*, σκηνὴ, proprie ſignificat tabernaculum ex frondibus inumbrationis ea cópoſitum: ἀπὸ τῆς σκιᾶς, hoc eſt, ab Vmbra, deducto nomine. Vnde & Scenopegia dicta ſunt feſta quædam Hebræorum, quibus agentes ſub huiuſmodi tabernaculis ex ramis frondibuſq; compoſitis, memoriam renouabant eius temporis, quo Aegyptiorum ſeruitute liberati, in ſolitudine ſub tentorijs agitauerant. Ad hanc uocis huius originem reſpexit. Vir. lib. 1. Aen. Africæ portum quendam his uerſibus deſcribens: Hinc atque hinc uaſtæ rupes, geminiq; minantur In cœlum ſcopuli: quorum ſub uertice late Aequora tuta ſilent: tum ſyluis ſcena coruſcis Deſuper, horrentiq; atrum nemus imminet umbra. Quá quam ibi ſcenæ uocabulum, non pro tabernaculo arte, manu ue facto acceperit, ſed pro loco ſitu, naturaq; umbroſo, Et quoniam in eiuſmodi tabernaculis Attica iuuétus, cum adhuc uicatim ageret, carmina quædam incondita decantabat, ſabulaſq; quaſdam ſuo more agebat: factum eſt, ut poſtea in urbem redactis Athenié ſibus, nomen idem ibi manſerit contabulationi, quæ inter utrunque theatri cornu erat protenſa, in qua ab hiſtrionibus ſabulæ agebantur: quod etiam nomen Romani una cum re ipſa ab Athenienſibus acceptum, aſſiduo uſu ueluti ſuum effecerunt. Latius tamen Scenæ uocabulum interpretatur Labeo, referente Vlpia. l. ij. ff. de his qui not. infa. cuius uerba ſunt hæc: Scena eſt (ut Labeo definit) quæ ludorum faciendorum cauſa quolibet loco ubi quis conſiſtat, moueaturq; ſpectaculum ſui præbiturus, poſita ſit in publico, priuatove, uel in uico, quo eá loco paſſim homines ſpectaculi cauſa admittebantur. Scenarum olim uaria fuerunt genera. ex quibus, quæ Tragica dicebatur, columnis, faſtigijs, palatiis, & ſignis, ceteroq; apparatu prorſus regali inſtruebatur. Comica, priuatorú ædificiorú, & Menianorú, mediocriſq; cultus ſpecié habebat. Satyrica, arboribus, móntibus ſpeluncis, opereq; topiario exornabaſ. Erat & Scena uerſatilis, quæ ſubito tota machinis quibuſdá uertebatur, & aliam picturæ faciem oſtendebat. Item alia Ductilis, quæ contractis tabulatis hac atque illac, interiorem picturæ ſpeciem denudabat. Produci in ſcenam dicebantur hiſtriones, mimive, cum ab eo, qui ludos edebat, mercede, auctoritate, aut gratia adducebantur, ut in ſcenam ad agendum prodirent. Reduci autem in ſcenam dicebantur, qui aliquanto interuallo, poſtquá primum ſui ſpectaculum præbuerant, ad agendum reuertebantur. Pli. li. 7. c. 48. Valeria Copiola Emboliaria reducta eſt in ſcenam à Pompeio magno, quæ producta fuerat à M. Pomponio ædili plebis. Seruire ſcenæ, ideſt, ſeruire tempori, & rebus præſentibus ſe accommodare. Ci. ad Brutum. Tibi nunc populo & ſcenæ, ut dicitur ſeruiendum eſt. Scena totius rei hæc eſt, dixit Cœlius ad Ci. lib. 8. pro eo quòd eſt, hæc eſt totius rei actio: in hoc rei totius cardo uertitur. Scena minore aliquid agere, ideſt minore apparatu, & oſtentatione.

Scenalis, le, adiectiuum, idem quod ſcenicus, σκηνικὸς, ut Species ſcenalis. Lucr. li. 4. Nanque ibi conceſſum cauat ſubter, & omnem Scenalem ſpeciem patrum, matrumq; deorumq; Inficiunt.

Scenicus, a, um, σκηνικὸς, quod ad ſcenam pertinet, ut Scenici ludi. Ci. de Orat. Quis unquam res præter hunc tragicas pene comice triſtes remiſſe, ſeuerat hilare, forenſes ſcenica prope uenuſtate tractauit: Scenicus uero abſoluto uocabulo, ὑποκριτὴς, hiſtrio dicitur, qui in ſcena agit. Sueto. de Neron. Ae ſpectaculis theatri clá illatus, cuidam ſcenico placeon nuncium miſit. Cic. pro Archia poeta. Quod ſcenicis artificibus largiri ſolebat, id huic ſomma genii prædito gloria noluiſſet? Scenice, aduerbium: ut, Facere aliquid ſcenice. Quin. li. 6. c. 5.

Sceptica, cæ, σκεπτικὴ, philoſophica quædam ſecta nihil aſtruens, nihil definens, aliorum tantum decreta oppugnans, & in ueritatis inquiſitione perpetuo uerſans: unde & Sceptica dicta eſt, quaſi conſideratrix, ἀπὸ τοῦ σκέπτεσθαι, quod eſt conſiderare. Primus ſectæ huius auctor Pyrrho Eleus fuiſſe exiſtimatur: unde & Pyrrhoniam quidam appellarunt, eiuſq; ſectatores Pyrrhonios. Gel. li. 11. c. 5. Quos nos Pyrrhonios philoſophos, ij Græco cognomé to, σκεπτικοὶ, appellantur. Id ferme ſignificat quaſi quæſitores, & conſideratores. Nihil enim decernunt, nihil conſtituunt: ſed in quærendo ſemper conſiderandoq; ſunt, &c.

Sceptrum, ptri, *Scettro. bachetta regale*. σκῆπτρον, baculus regni inſigne, quo reges maieſtatis gratia utebantur. Proprie autem ſceptrum Iouis erat, ab eo ad reges, & principes, & magiſtratus tranſlatum. Ouid. li. 3. Amo. eleg. 1. Læua manus ſceptrum late regale tenebat. Hinc ad fœdera facienda ſemper adhiberi ſceptrum conſueuit: quando ueteres in hoc Iouis ſimulacrum adhibere ſolebát cum ſceptro. Quod cum difficile eſſet aliquando, præſertim quando fœdera cum remotiſſimis fiebant, inuentum eſt, ut ſceptrum, quaſi imaginem Iouis, tenentes fœdus percuterent. Sceptrifer, fera, ferum, σκηπτοῦχος, σκηπτροφόρος, Ouid. 6. Faſt. Sceptriferas ſeei templa dediſſe manus.

Scheda, æ, *Carta, cartella, tauoletta*, σχέδη, tabella, ſiue pagella philyracea hoc eſt tiliacea, qua pro chartis priſcos uti ſolitos Euſtath. & Alienus aſſerunt, hodieq; Græcum uulgus σχέδας, uocant tabulas eas, quibus ſupputatores numeris ſcribendis utuntur, ut mox litu ſpongiæ leuiter aboleri poſſint. Accipitur aliquando ſcheda pro charta, ſeu libello extemporaneo, non ſatis expolito, eiuſmodi ſunt, quas, tanquam relecturi, reponimus. Quint. Ná qui omnes etiam indignas lectione ſchedas excutit, antiquis quoque ſabulis accomodare ſeſe poteſt. Martial. lib. 4. Ohe iam ſatis eſt, ohe libelle, Tu procedere adhuc & ire quæris, Nec ſumma potes in ſcheda teneri.

Schedula, æ, *Carticella, polizetta, breue*, σχέδιον, diminutiuum, à ſcheda. Ci. ad Caſſ. l. 15. Hæc te tertia iam epiſtola aut oppreſſit, quam tu ſchedulam, aut literam.

Schema, atis, *Forma, figura, ornamento*, σχῆμα, uox Græca eſt, idem ſignificans, quod figura, ornatus, habitus, modus. Næuius Licurgo, ut citat Nonius: Pergite thyrſigeræ Bacchæ modo Bacchico cum ſchemate. Lucil. li. 24. apud eundem. In gymnaſio, ut ſchema antiquo eſt, ſpectatores retinerem. Shemata item dicuntur quædam tam uerborum quàm ſententiarum lumina, quibus tanquam inſigniori ornatu, tota oratio diſtinguitur. Ci. de Clar. Orat. Schemata enim quæ uocant Græci, ea maxime ornant orationem, eaq; non tam uerbis pingendis habent pondus, quam illuminandis ſententiis. Quint. li. 9. c. 1. Schema proprie dicitur, quod eſt a ſimplici ac in promptu. poſito dicendi modo poetice uel oratorie mutatum. Legitur & Schema fœminino genere apud antiquos. Plau. in Prol. Amph. Quòd ego huc proceſſi ſic cum ſeruili ſchema: id eſt, ſeruili habitu.

Schidia, *Schegie*, σχίδια, ſunt aſſulæ, ſiue fragmenta, quæ fabri materiaril ex ligno deiiciunt, a uerbo Græco σχίζω, quod eſt findo, ſiue ſeco. Vnde σχίδος, ſiue σχίδαξ, & per diminutionem σχίδιον, ſiue σχιδάκιον, pro minutioribus illis fragmentis, quæ à lignis cú finduntur, dolanturve, diſsiliunt. Vitr. lib. 2. c. 8. Interuallaq;, quæ relinquuntur propter craſsitudinem materiæ, ſchidiis & luto obſtruunt. Hinc ipſi etiam cunei, quibus ligna finduntur, à Græcis ἐπισχίδια appellantur. Cœl. li. 4. c. 14.

Schoenobates, p. c. *Colui che gioca caminando ſu la corda*, σχοινοβάτης, qui ſuper funes ludédo graditur. σχοῖνος, funis dicitur, & βαίνω ſacendo. Iuuen. Sat. 3. Augur, ſchœnobátes, medicus, magus, omnia nouit. Hi à Firmico dicuntur Neurobatæ, Funerepi ab Apuleio, Funambuli ab omnibus. Hinc Schœnobatica, σχοινοβατικὴ, ars ipſa, ſiue exercitium funambulorum. Cœl. ad Ci. li. 8. Ego qui ſcirem Q. Pompeium Bauli ſchœnobaticam facere, & uſque eo, ut ego miſererer eius eſuriei.

Schola, læ, *Schola*, βυμνάσιον, παιδευτήριον, τὸ παιδοτριβεῖον, literarium ludum ſignificat, à uerbo Græco σχολάζω, quod eſt uaco, quia cæteris rebus omiſsis uacare liberalibus ſtudiis pueri debét. Auſ. tamen ἀπὸ τῆς σχολῆς, deduci mauult, id eſt, ab uacatione, & laxamento quod pueris interdum dandum eſſe præſcribit. Sic enim ait: Graio ſchola nomine dicta eſt, Iuſta laboriferis tribuantur ut otia Muſis. Plurali num. ſcholæ apud Feſtum. Ci. 2. Off. Sed toto hoc de genere, de quærenda, de collocanda pecunia, etiam de utenda, commodius à quibuſdam optimis uiris ad Ianum medium ſedentibus, quàm ab ullis philoſophis ulla in ſchola diſputatur. Quin. li. 3. c. 8. Hæc uel ad ſcholarum exercitationes pertinere creduntur. Idem in procem. lib. 2. Qui ſi fuiſſet aliquando perfectus, non à philoſophorum ſcholis uirtutis præcepta peterentur. Eligere ſcholas. Quint. li. 1. c. 2. Sed ut fugiendæ ſint magnæ ſcholæ, (cui ne ipſe quidem rei aſſentior, ſi ad aliquem merito concurritur) non tamen hoc eo ualet, ut fugiendæ ſint omnino ſcholæ: aliud eſt enim uitare eas, aliud eligere. Explicare ſcholam: eſt, præcepta doctrinæ exponere. Cic. 2. de Fin. Primum, inquam, deprecor, ne me tanquam philoſophum putetis ſcholam uobis aliquam explicaturum: quod ne in ipſis quidem philoſophis magnopere unquam probaui. Erat & in balneis ſchola apud Vitruu. hoc eſt, pars labri, ſiue aluei, à præſtolando (ut quidam arbitrantur) dicta, ut occupato ab his qui priores ueniſſent labro, in ſchola cæteri circumſpectantes recte ſtare poſſent. Erat & in porticibus auctore Plinio: Alexandrum (inquit) & Philippum cum Minerua, qui ſunt in ſchola in Octauiæ porticibus & Philippi. Cic. l. 5. Tuſc. poſuit Scholas pro diſputationibus, & controuerſiis, quæ in ſcholis inter doctoré & diſcipulos ocioſe agitari ſolent, cum inquit. Hác perfectam philoſophiam ſemper iudicaui, quæ de maximis quæſtionibus copioſe poſſet, ornateq; dicere, in quam exercitationem ita nos ſtudioſe operam dedimus, ut iam etiam ſcholas Græcorú more habere auderemus.

Scholasticus, ca, cum, σχολαστικὸς, quod ad ſcholam pertinet. Vnde Scholaſtica diſciplina, & Scholaſticos uocamus diſcipulos, qui diſcendi gratia ſcholas frequentát. Pli. epiſt. 24. Scholaſticis porro dominis, ut hic eſt, ſufficit abunde tantum ſoli, ut releuare caput, reficere oculos, reptare per limitem unamq; ſemitam terere, &c. Ponitur quandoq; Scholaſticus pro declamatore ſolum in fictis cauſis, & ocioſis uerſato, non in ueris litibus. Pli. epi. l. 2. Scholaſticus tantum eſt, quo genere hominum nihil aut ſimplicius, aut ſincerius,

ſincerius, aut melius: nos enim qui in foro, ueriſq; litibus terimur, multum malitiæ, quamuis nolimus, addiſcimus.

SCHOLIVM, lii, σχόλιον, interpretatio breuior, breue ſcriptum, excuſatio, ſiue purgatio. Cice. Att. li. 16.

SCIENS, ſcientis, *sciente, intendente*, participium, à Scio, ſiue nomen ex participio: Aliquando idem eſt quod non neſcius, Ter. And. Id ego iam nūc tibi renuncio here futurum, ut ſcis ſciens. Aliquando idem quod prudens, & data opera. Ter. Heau. Sciens non faciam. Ci. 7. Verr. Nam mihi uideor de omnibus iam rebus eius geſtis dixiſſe, quæ quidem ad belli fugitiuorum pertinerent ſuſpicionem, certe nihil ſciens prætermiſi. Idem pro Sylla: nullum à me ſciēte facinus occultatur. Sciens cum genitiuo, pro gnarus, ſiue peritus. Gel. lib. 18. ca. 5. Lucilius adeo uir apprime linguæ Latinæ ſciens equum equitare dicit. Hor. 3. Car. Ode. 9. Me nūc Threſſa Chloe regit Dulceis docta modos, & citharæ ſciens. Scientior, comparatiuus. Ci. pro Lege Man. Quis igitur hoc nomine ſcientior unquā aut fuit, aut eſſe debuit? Scientiſſimus ſuperlatiuus. Ci. 1. de Inuen. Nam nauis optime curſum conficit ea, quæ ſcientiſſimo gubernatore utitur. Scienter, aduerbium: id eſt, prudenter, & data opera. Pli. in Paneg. Explanauitq; uerba, quibus caput ſuum, domū ſuā, ſi ſcienter fefelliſſet, deorum iræ conſecraret. Aliquando ſcite, perite. Cicer. in Bruto. Quam omnino multa de iure ciuili, quæ quidem perite, & ſcienter, tum ita breuiter, & preſſe, & ſatis ornate & pereleganter diceret. Scientius, Scientiſsime. Cic. in Ora. Nam neminem in eo genere ſcientius uerſatum Iſocrate confitendum eſt. Idem lib. 1. de Diuin. Hetruria autem cœlo tacta, ſcientiſſime animaduertit, eademq; interpretatur, quid, quibusq; oſtendatur monſtris atque portentis.

SCIENTIA, æ, *Scienza, dottrina, ſapienza*, ἐπιστήμη, certa rei alicuius per cauſam cognitio. Philoſophi definiunt eſſe habitum, una pluribus demonſtrationibus acquiſitum, quo certo ſcimus rem aliter ſe nō poſſe habere. Ci. de Off. Modeſtia eſt ſcientia opportunitatis idoneorum ad agendum temporum. Idem. 3. De Orat. Omnes. n. trahimur, & ducimur ad cognitionis & ſcientiæ cupiditatem. Dicimus autē Conſequi ſcientiam, Dare ſcientiam, Habere ſcientiā, Profiteri ſcientiam, Tenere ſcientiam alicuius rei. quæ locutiones uiris doctis familiares ſunt. Cōtrariū eſt Inſciētia. *ἀνεπιστημοσύνη*. Col. lib. 3. Queruntúrq; non reſpondere ſibi uineta, quæ per auaritiam, uel inſcientiam, uel negligentiam perdiderunt. Hæc & inſcitia dicitur: ut apud eūdem: Nam plurimos per hanc inſcitiam uaſtare uineta comperi.

SCILICET, *Certo, certamente*, δήπου, δηλαδή, ἀμέλει, idem quod uidelicet, nempe, nimirum, certe, profecto. Cice. 6. Verr. Reſpondit id, quod neceſſe erat, ſcilicet dicto audientem fuiſſe Prætoris, Idē pro Cœlio: Cum ſcires quātum ad ſcelus aurum hoc quæreretur, ad necem ſcilicet legati. Cic. lib. 9. epiſt. Quid eos interpretari putas, cum hoc faciunt? ad hoſtem ſcilicet portari. Ouid. in epiſto. Canaces: Scilicet eſt aliquid, cum ſæuis uiuere uentis: id eſt multum profecto ad rem facit. Venuſtiſſime autem ponitur ironicῶs, præſertim cum rem aliquam abſurdam eſſe, & minime credibilem uolumus ſignificare. Ter. An. Meum gnatum rumor eſt amare. DAV. Id populus curat ſcilicet. Virg. 4. Aen. Scilicet is ſuperis labor eſt.

SCILLA, æ, σκίλλα, ſiue ut apud Varronem legitur, ſquilla, herba eſt, ex genere bulborum. radicem habens cæparum modo multipliciter tunicatam. Officinæ cum Varrone Squillam nominant. Ariſt. li. 1. de Plan. Quædam habent unā tantum radicem, ut ſcilla: quia illa naſcitur ex ſolo raro, proceditq; inferne dilatando ſe. Col. li. 16. Sed etiam remedio cum dulci uino tritum ſerpyllum, & conciſa & in aqua macerata ſcilla. Hinc Scilliticus adiect. quod ex ſcilla factum eſt. Pli. lib. 24. cap. 8. At cum aceto acri, magiſq; ſcillitico. &c. Scillinus, aliud adiect. idem Plin. lib. 23. cap. 1. Acetum ſcillinum inueteratum magis probatur, &c. Scillites acetū, ὄξος σκιλλητικόν. dicitur in quo ſcillarum bulbi ad medicamentum macerati ſunt. Plin. li. 32. c. 10. Vrtica marina trita ex aceto ſcillite, &c.

SCIMPODION, dii, σκιμπόδιον, grabatum, ſiue humilior lectulus, diurnæ quieti accommodatus. Gel. 18. Offendimus eum cubantē in ſcimpodio Graecienſi.

SCINCVS, σκίγκος, genus crocodili terreſtris, ab aquatico diſtans tū candore, & tenuitate cutis, tum ſquammarum ſeu quas habet ad caput uerſas. Affertur ſalſus ex India, & Arabia. Roſtrum eius, & pedes in uino albo poti, cupiditates Veneris accendunt. Vide Plin. lib. 28. cap. 8.

SCINDO, dis, di, ſſum, per duplex ſſ, *Schiappare, fendere*, τέμνω, σχίζω, ſignificat findo, frango, diuido. Vir. 6. Aen. Procumbūnt piceæ, ſonat icta ſecuribus ilex, Fraxineæq; trabes, cuneis & fiſſile robur ſcinditur. Oui. 3. Triſt. ele. 10. Nec poterit rigidas ſcindere remus aquas Cic. 3. Tuſcul. Scindens dolore identidem intonſam comā. Vir. 12. Aen. Infelix crines ſcindit Iuturna ſolutos. Scindere dolorem ſuum, eſt patefacere commemorando. Cic. ad Att. li. 3. Nolo commemorare quibus rebus ſim ſpoliatus, non ſolum quia non ignoras: ſed etiam ne ſcindam ipſe dolorem meum. Penulam ſcindere, pro impenſius retinere hoſpitem, atque inuita e prolixius hodie tritiſſimum eſt. Quod qui faciunt manu in penulam iniecta, quaſi ui conantur remorari. Cic. ad Att. li. 13. Venit enim ad me. & quidem id temporis, ut retinendus eſſet: ſed ego ita egi, ut non ſcinderem penulam. Et paulo poſt: Horum ego uix attigi penulam, tamen remanſerunt. Scindere ſententiam, eſt mutare. Cic. ad Att. li. 13. Non licet ſcindere ſententiam ſuam: ſed tamen quæ tum acta ſunt, non poſſum non probare: & tamen non curare pulchre poſſum ſicuti facio. Vir. 2. Aen. Scinditur incertum ſtudia in contraria uulgus, Ideſt, diuiditur, & in diuerſas ſententias, ueluti partes quaſdam it. Scindo, Scindidi, olim in præterito habuit. Plau. in Pſeud. Nam ego cicilendrum quando in patina ſcindidi. Sciſſus, ſſa, um, particip. Virg. 12. Aen. It ſciſſa ueſte Latinus Coniugis attonitus fatis, urbiſq; ruina. Sciſſus, ſus, ſui pro ipſa ſciſſura, Varro: Sciſſu materiæ fatigatus, quieſcebat lectulo. Sciſſilis, le, p. c. σχιστός, quod ſcindi poteſt, uel quod ſciſſum eſt: ut, Sciſſile alumen, apud Cel. li. 6. Inſpergiq; ulcera debent alumine ſciſſili. Sciſſura, ſuræ, ipſa ſciſſio, Plin. li. 11. ca. 28. Pennæ inſectis omnibus ſine ſciſſura. Idem lib. 5. cap. 9. Vnde ad Ammonis oraculum duodecim dierum iter eſt: ad ſciſſuram autem Nili, quod appellamus Delata quindecim. M. P. Huius uerbi compoſita ſunt, Abſcindo, Conſcindo, Diſcindo, Interſcindo, Proſcindo, & Reſcindo, de quibus alibi.

SCINTILLA, illæ, *Sintilla*, σπινθήρ, proprie eſt, quæ è ſilice, cum cæditur, exilire ſolet. Vir. 1. Aen. At primum ſilicis ſcintillam excudit Achates. Ouid. 4. Faſt. Pars quoque cum ſaxis paſtores ſaxa feribant, Scintillam ſubito proſiluiſſe ferunt. Per traſlationem accipitur pro minima lucis alterius ue rei portiuncula. Ci. 4. Acad. Iſti autem, quos tu probas, tantis offuſis tenebris, ne ſcintillam quidē ullam nobis ad aſpiciendum reliquerunt. Scintilla belli, pro reliquiis. Cicer. ad Plancum lib. 10. In illam igitur curam incumbe, mi Plance, ut nequa ſcintilla teterrimi belli relinquatur. Hinc Scintillula, diminutiuum. Cic. lib. 5. de Fin. Virtutum quaſi ſcintillulas uidemus.

SCINTILLO, as, *Splendere, riſplendere*, σπινθηρίζω, ſplendeo, mico & ueluti ſcintillas quaſdam emitto. Plau. in Menæc. Vt oculi ſcintillant, uide Virg. 1. Ge. Ne nocturna quidem carpentes penſa puellæ Neſciuere hyemem, teſta cum ardente uiderunt Scintillare oleum, & putres concreſcere fungos. Pli. li. 20. c. 1. Hoc enim ueri experimentum eſt, ſi admotum prius, quàm extinguat, ſcintillare ſurſum ac deorſum cogat. Scintillatio, onis, σπινθηρισμός, actus ſcintillandi. Pli. li. 20. c. 9. Prodeſſe tradit capitis doloribus, oculorum caligini ſcintillationibusq;.

SCIO, ſcis, iui, itum, *Sapere, eſſer dotto*, οἶδα, γινώσκω, ἐπίσταμαι, futuro, ſciam & ſcibo. Ter. in Adel. Hinc ſcibo iam ubi ſiet. Et proprie ſcire, eſt rem per cauſam cognoſcere. Plau. Epid. Quia ego hanc, quæ ſiet, Neque ſcio, neque noui. Cic. 1. de Orat. Nihil certum ſciri, nihil plane recognoſci, & percipi poſſit. Li. 5. bel. Pun. Iam tumultus erat, clamorq; qualis eſſe in capta urbe ſolet: ſed quid rei eſſet nemo ſatis pro certo ſcire. Scire linguas, hoc eſt, noſſe, ſiue callēre. Plau. Pœn. Et is omnes linguas ſcit: ſed diſſimulat ſciens ſe ſcire. Scire fidibus. Teren. Eun. Is ubi hanc forma uidit honeſta uirginem, Et fidibus ſcire, pretium ſperans ilico producit. Scire, Latine, uel Græce. Cic. de Cl. Ora. Non enim tam præclarum eſt ſcire Latine, quam turpe neſcire. Idem 2. de Fin. Cum Græce, ut uideor, luculenter ſciam. Sciri paſſiuum. Ci. 5. Ver. Id adeo ſciri facillime poteſt ex literis publicis. Idem 2. de Orat. Ars enim earum rerum eſt, quæ ſciuntur: oratoris autem omnis actio opinionibus, non ſcientia continetur. Huius compoſita ſunt, Aſcio, Abſcio, Cōſcio, Deſcio, Neſcio, Præſcio, & Reſcio: à quibus Aſciſco, Conſciſco, & Reſciſco, de quibus alibi.

SCIOLVS, p. c. ideſt, ſemidoctus, literis leuiter tinctus, qui cum in Muſarum ædem uix à limine inſpexit, nihil tamen non audet, falſaq; eruditionis opinione intumeſcit.

SCIPIO, onis, σκῆπτρον, proprie dicitur baculus ille, cui ſenes innitentes, gradum ſtabiliunt. Liu. 6. ab urb. Scipione eburneo in caput incuſſo, iram mouiſſe. Scipio in uineis, quo ipſa una ueluti baculo ſuſtinetur: ſcapum Varro, noſtri caudam appellant, alii pedē uuæ. Colum. li. 12. c. 39. Vbi ſatis erunt corrugata acina, demito, & ſine ſcipionibus in doliū conſicito, pedibusq; bene calcato.

SCIPIONVM, familia Romæ in primis illuſtris, à P. Cornelio cognomen traxit, qui quòd patrem luminibus orbum uice Scipionis teperit, primus id cognomē eſt ſortitus, & deinceps ad poſteros tranſmiſit.

SCIRPEVS, a, um, ex ſcirpis confectum: ut Scirpea ratis, Pla. in Aſin. Scirpea ſimulacra, Oui. 5. Faſt.

SCIRPI, βρύλλα, iunci fragiles, plauſtreaq; ſunt, non in fruticum uepriumue, non in caulium, ſiue herbarum genere numerati. Ex his teguntur domus, & tegetes ſiunt, quibus nebificant in Pado nautici, & in mari Africo piſcatores. Donat. Scirpus ſine nodo eſt, & læuis iūci ſpecies, paluſtris res. Hinc factum eſt prouerbium, Nodū in ſcirpo quæris, de his, qui in rebus claris atque apertis ſcrupulū quærunt. Hoc adagium refertur apud Plau. in Men. & uerbis iiſdē apud Terent. in An. Hierony. ad Pamph. Qui inimicus eſt, etiam

in ſcirpo nodum quærit. Quidam etiam Scirpos accipi putarunt pro nodoſis & implicatis ænigmatibus citantes locum Gelli.lib. 12.ubi ſic legunt: Quæ Græci αἰνίγματα, Latini Scirpoa app. lla uerunt: tales etiam Græcis itidem γρῖφοι, uocitantur. Quo tamen in loco Scrupos legendum eſt, non Scirpos.

Scirpiculae, *Corteletti, falcette*. falces. quibus in ſcirpãdis, hoc eſt, in præcidendis uineis utimur, ad amputanda ſuperflua ligamentorum. Varr.li.1.c.22. Falces dicuntur uineaticæ opus eſſe ſex, ſcirpiculæ quinque. Hæ etiam dicuntur Scirpariæ falces.

Scirpiculum, ſcirpiculi. *Caneſtro, ciſtello, ciſtella*. caniſtrum, uel quod de ſcirpis, ſeu lento uimine confectum eſt: uel, quod uerius uidetur, à ſcirpando, hoc eſt, à ligando, ſiue uinciendo. Col. rei ruſt.li.10. Cano iam uimine textum Scirpiculum ferrugineis cumulatæ hyacinthis.

Scisco, ſciſcis, *Cercare, d'informarſi*, πυνθάνω, intelligo, uel operã do, ut ſciam. Plaut. in Aph. Ocyus accurro ut ſciſcam, quid uelit. Aliquando etiam ponitur pro ſtatuere, decernere, ſancire, edicere. χειροτονεῖν, χυρῶν. Idem in Cur. Rogationes plurimas propter nos populus ſciuit, quas uos rogatas rumpitis. Cic. pro Flac. Quæ ſciſceret plebs, aut quæ populus iuberet ſummota concione, diſtributis partibus. Idem 3. Off. Durius etiam Athenienſes, qui ſciuerunt, ut Æginetis, qui claſſe ualebant, pollices præciderentur. Idem pro Planco Plancus primus legem ſciuit de publicanis.

Sciscitor, taris, deponens, *Interrogare, cercare d'intendere*, πυνθάνομαι, idem quod ſcitor, ſiue inquiro. Plau. Amph. Ibo aduerſum, ut, ſi quid habent, ſciſcitet. Cic. 1. de Nat. de. Epicuri Velleio ſciſcitabat ſententiam. Plau. Capt. Secede huc: nam ſunt, quæ ex te ſolo ſciſcitari uolo. Legitur & Sciſcito, in eadem ſignificatione. Idem in Merc. Imo mane, paucula etiam prius ſciſcitare uolo.

Scissile. p.c. *Che ſi puo fendere*, τμητὸν, σχιστὸν, quod ſcindi poteſt: ut, ſciſſile alumen, apud Celſum li.6.c.11. Vide Scindo.

Scissio, Sciſſura, & ſciſſus, ſſus, *Schiappatura, feſſura*, τμῆσις, σχίσις, idem ſignificant. Varro Sciſſu materiæ fatigatus quieſcebat lectulo. Pli.li.11.c.28. Peoniæ inſectis omnibus ſine ſciſſura.

Scitamenta, mentorum, ἡδύσματα. ſunt edulia, ex eo dicta. quòd ſciti ſaporis ſint: hoc eſt, egregii, & præcellentis. Mar.li.ult. Saturnalium: Apud Popinatores pleraque ſcitamentorum cernimus propoſita ampliora ſpecie, quàm corpore: ideſt, iucundiora pulmenta. Gel. li.18.c.8. Per tranſlationem poſuit pro exornationibus orationis, quæ in collocandis uerbis (ſi immodice uſurpetur) non carent reprehenſione, κακοζηλίας, Cæteraq; inquit, huiuſmodi ſcitamenta, ideſt ſcite, & argutule, ut ipſis uidentur, excogitata orationis ornamenta.

Scite, aduerb. *Sapitamente, dottamente, leggiadramente*, ἐπισταμένως, docte, pulchre, bene. Ci. ad Brut. li.11. Satis ſcite, & commode tẽpus ad te cœpit adeundi. Gel. li.1.c.1. Scite, ſubtiliterq; ratiocinatum Pythagoram philoſophum dicit. Huius contrarium eſt Inſcite. i. indocte, imperite, ineleganter. Col. lib.4. Nam id plurimum refert inſcite non facere.

Scitor, ſcitaris, deponens, *Inueſtigare*, περιεργάζομαι, ἔρομαι, interrogo, ſeu inueſtigo, quæ occulta magis ac ſecretiora ſunt. Vir. li.2. Aen. Suſpenſi Eurypilum ſcitatũ oracula Phœbi Mittimus. Ouid. li.16. Met. At Cinyras, quem copia digna procorum Quid faciat, dubitare facit, ſcitatur ab ipſa Nominibus dictis, cuius uelit eſſe mariti. Ci. de Orat. Sentiebam non te, id ſcitari, qualem, &c.

Scitum, ti ſubſt. *Decreto*, Δόγμα, ſignificat decretum, ſiue iuſſum, Liu. li.1. Cetera quoque omnia publica, priuataq; ſacra pontificis ſcitis ſubiecit. Hinc Plebiſcitum plebis ſtatutum. Auctor ad Heren. li.1. In rem conferuntur, ut ſi quis ex teſtamento, quod facere iuſſus eſt, ex plebiſcito uetetur.

Scitus, ta, tum, *Dotto, ſauio, accorto, ornato*, σοφός, uenuſtus, elegans, argutus, ornatus. Tere. in Eun. Scitum hercle, hominem hic prorſus ex ſtultis inſanos facit. Ci. in Læl. Scitum eſt illud Catonis, Multo melius de quibuſdã acerbos inimicos mereri, quam eos amicos, qui dulces uideantur. Interdum accipitur pro formoſo, ὡραῖος. Teren. in And. Scitus puer natus eſt Pamphilo. Plau. in Amph. Hæc nox ſcita eſt exercendo ſcorto, conducto male. Huic contrarium eſt Inſcitus, pen. pro. de quo ſupra ſuo loco. Item Scitulus, dimin. Plaut. in Rud. Atque ambas forma ſcitula, atque ætatula.

Scloppus, pi, *Schioppo, ſcoppio*, ſonus eſt, qui ex inflatione buccarum erumpit. Perſ. Sat. 5. Nec ſcloppo tumidas intendis rumpere buccas.

Scobina, æ, pe. *Limatura, raſcatura, lima*, limatura, quæ etiã Scobs dicitur. Pli. li.11.c.37. Nouiſſima aſperitas, ut ſcobinæ ferri. Vnde Deſcobinatus, teſte Nonio, id eſt, defectus, ſaucius, abraſus. Varro Meleagro, ut citat idem Nonius: Sin autem delectationis cauſa uenamini, quanto ſatius eſt ſuis cruribus in circo expectare quam his deſcobinatis in ſilua currere?

Scobs, bis, fæm. gene. ſecundum Priſc. uel Scobs ſecundum Phocam, *Riſecatura, ſegatura, limatura*, ῥίνημα, πρίσμα, quod ab aliqua materie minutiſſimum decidit, dum uel per ſerram ſecatur, uel terebra perforatur, uel lima politur. Horat. 2. Serm. Sat. 4. Vilibus in ſcopis, in mappis: in ſcobe quantus Conſiſtit ſumptus? neglectis, flagitium ingens, Te lapidea uarios lutulenta radere palma. Pli. lib. 34. Alii elimatam ſcobem in fictili cado coquunt, in caminis, donec percoquatur figlinum. Iuuen. Sat. 14. Et tamen uno Semodio ſcobis hæc emendat ſeruulus unus.

Scomma, *Motto, bottom*, σκῶμμα, Latine cauillum uerti poteſt. Nam ut Macrob. inquit lib.7. Saturn. c.3. eſt morſus figuratus, qui ſæpe fraude, uel urbanitate tegitur, ut aliud ſonet, aliud intelligatur, nec tamen ſemper ad amaritudinem pergit. Eiuſmodi eſt illud in ſalſamentarii filium, Tace tu, cuius pater ſe cubito ſolet emungere. Item illud Ciceronis in Caninium unius diei Conſulẽ: Olim Flamines, nunc conſules ſunt Diales. Lædoria uero, eodem Macrobio teſte, apertum eſt conuicium, & manifeſta contumelia, nullo feſtiuitatis, ambiguitatisve uelamento adumbrata.

Scopae, arum, pluraliter, *Scopa, granata*, σάρωθρον, κόσημα, inſtrumentum, quo pauimenta uerruntur. Plau. in Stich. Munditias uolo fieri hic: ferte huc ſcopas, ſimulq; arundinem, Vt operam omnem arancarum perdam, & texturam improbam, Deiciamq; earum telas. Dictæ ſcopæ, quaſi ſcobæ, quòd his purgamenta uelut ſcobem educimus. Hoc inſtrumento plectuntur ſontes ob noxã, cum cæduntur ſcoparum faſciculo manuali, circunducti per fora, ut uibices rubentes exiliant in tergo. Scopæ diſſolutæ, prouerbiali metaphora dicuntur homines nihili, nulliusq; prorſus conſilii. Cice. ad Att. lib.7. Cæſarẽ uidi Minturnis ad VIII. Calend. Febr. mane, cum abſurdiſſimis mandatis, non hominem, ſed ſcopas ſolutas, ut id ipſum mihi uideatur irridendi cauſa feciſſe. Idem in Orato. Scopas diſſoluere dixit, pro eo quod eſt, rem prorſus inutilem facere. Illi (inquit) cum diſſoluunt orationem, in qua nec res, nec uerbum ullum eſt, niſi abiectum, non clypeum, ſed, ut in prouerbio eſt, ſcopas mihi uidentur diſſoluere. Scopæ manuales herbarum, δράγματα dicuntur, quas medici uocant manipulos, hoc eſt, faſciculi, quos una manu poſſumus apprehendere. Pli. li.24.ca. 15. Incipientibus hydropicis efficax, manualibus ſcopis eius in tribus heminis aquæ decoctis uſque ad tertias. Huius diminut. eſt Scopula. Colum. libr.12. cap. 38. Scopulis aridæ myrtuſetia ſuffriatur.

Scoparii, orum, *Scopatore, ſpazzatore*, οἱ σαροῦντες, dicuntur ſerui, quorum miniſterium eſt, ut ſcopis deuerrant pauimenta ſordentia. Vlpian. titu. de Fundo inſtruct. Si uilla cultior ſit, accedere inſtrumento fundi atrienſes, & ſcoparios.

Scopula operta, quæ medicis dicantur, docet his uerbis Celſus libr.8. cap.1. A ceruice duo lata ſunt oſſa utrinque ad ſcapulas tendunt, noſtri ſcopula operta, ὠμοπλάτας, Græci nominant. Ea in ſummis uerticibus ſinuata, ab his triangula, paulatimq; lateſcẽtia ad ſpinam tendunt, & quo latiora quaque parte ſunt, hoc hebetiora. Hæc Celſus. Latos humeros quidam uocant, alii Oſſa humeraria.

Scopulus, li, *Scoglio*, σπιλάς, σκόπελος, eſt ſaxum eminens: à uerbo Græco σκοπεῖν, ut Seruio placet, hoc eſt, à ſpeculando, quod inde in mare pateat proſpectus: uel ab eo, quod Græci pro eodem dicunt σκόπελον, quamuis etiam hoc ἀπὸ τοῦ σκοπεῖν, dictum ſit. Pli. lib.12.c.14. Saba regio à dextra maris, ſcopulis inacceſſa. Eſt etiam ſcopulus interdum paruus ſcopus: hoc eſt, illud, ad quod ſagittas dirigimus. Sueto. in Domitia. c.19. Nonnunquam in pueri procul ſtantis, præbentisq; pro ſcopulo diſpanſam dextræ manus palmam, ſagittas tanta arte direxit, ut omnes per interualla digitorum innocuæ euaderent. Ci. de Ora. Syrtium patrimonii, ſcopulum libentius dixerim.

Scopus, pi, *Mira, ſegno, intentione*, σκοπός, eſt illud, ad quod ſagittas dirigimus. Inde manarunt prouerbiales locutiones, Attingere ſcopum, Aberrare à ſcopo, & ſimiles. Per metaphoram Scopus accipitur pro fine illo, quo mentem & propoſitum noſtrum dirigimus: Ci. Att. li.15. Scopus enim hic eſt, hinc poſſeſſio, nihil præbere. Scopus etiam in uua dicitur ramuſum illud, ex quo dependent acini. Var. 1. de re ruſt. c.45. Quæ calcatæ uuæ erunt, earum ſcopi cum folliculis ſubiciendi ſub prælum, ut ſi quid reliqui habeant muſti, exprimatur in eundem lacum.

Scopulosus, adiectiuum, *pieno di ſcogli*, ſcopulis plenus: Pli. li.6.ca. 19. Deiectumq; per ſcopuloſa & abrupta, &c. Per tranſlationem ponitur pro difficile. Ci. 4. Verr. Intelligo quam ſcopuloſo difficiliq; loco uerſer.

Scoria, æ, σκωρία, ſpurcitia, ſiue ſordes, quæ ex metallo, inter coquendum, ueluti ſpuma quædam expurgatur. Celſus Excrementum nominat. Sic enim habet medicinæ ſuæ li.5.c.18. Plumbi excrementum σκωρίαν μολύβδου, Græci uocant. Pli. li.33.c.4. Spurcitia in omni metallo Scoria uocatur. Ponitur interdum pro cura & paſſione, propterea quòd qui in luctu conſtituti ſunt, nimia propter ſui cultus neglectu, ſordidati conſpiciantur. Var. ad Metal. hic Scoria patiar eabolere tale.

Scorpius, pii, & Scorpio, onis, *Scorpione*, σκορπίος, animal uenenoſum cauda feriens, de cuius natura uide Plin. lib.11.c.25. Scorpius etiam, ſiue Scorpio, cœleſte ſignum. Colu. Sol ingreditur Scorpium XIIII. Calend. Nouembr. Item militare inſtrumentum,

tum, ita dictum, quòd paruis, ac ſubtilibus ſpiculis inſerat mortē, ſiue quod ſcorpionis ſimilitudinem habeat, cum arcus hinc atque hinc chelarum ſimilitudine præ ſe ferant ſpiculum caudæ. Vulgus Arcuballiſtam appellat. Quidam etiam accipiunt Scorpium pro genere tormenti, ut ſunt rubi aculeati, uel flagellum uirgarum, ut ſcutica habens in ſummitate glandes plumbeas. Quo quidem tormenti genere ſæpe legimus martyres afflictos fuiſſe. Pli. lib. 7, ca. 56. Et in tormentis ſcorpionem Cretas inueniſſe ferunt. Præterea Scorpius herba eſt, ſemen habens ad ſimilitudinem ſcorpionis, quæ ualet aduerſus animal ſui nominis: de qua Pli. li. 22. c. 15. Eſt & Scorpius piſcis, apud eundem Pli. li. 32. c. 12. Cic. in Arat. Scorpios infeſta præportans, flebile acumen.

Scorteus, a, um, *σκύτινος*, coriaceus, pelliceus. Oui. 1. Faſt. Scortea non illi fas eſt inferre ſacello. Scortei nūmi, *σκύτινα νομίσματα*, qui fiebant ex corio. Donatus quoque in Com. Virgilij, pecuniā aſſumat ex corio bubulo priſcis temporibus fuiſſe, & inde dictā pecuniam, quod ex pecore fieret. ſcortea bullata, qua liberini pueri utuntur nominat. Pedianus ſcorteos autem numos donetur in uirgilium pecuniam ait ex corio bubulo priſcis poribus fuiſſe.

Scortator, oris, uerbale, meretricū ſectator. Ci. 2. in Catil. O bellum magnopere pertimeſcendum, cum hanc ſit habiturus Catilina ſcortatorum cohortem prætoriam.

Scortor, aris. *Andare à meretrici*, *πορνεύω*, meretricor. Terē. Heau. Scortari crebro nolunt.

Scortum, ti, *Meretrice*, *πόρνη*, id eſt, meretrix: inde dicta, teſte Feſto, quòd tanquam pellicula ſubigatur. Omnia nanque pellibus facta, antiqui Scortea appellabant. Cice. pro Milo. Clodius ſemper ſcorta, ſemper lupas ducebat. Idem de Aruſp. reſp. Quis unquā nepos tā libere eſt cū ſcortis, quā hic cū ſororibus uolutatus? Dicitur aliquando & de maribus, præpoſteræ uirorum libidini obſequentibus. Ci. pro Sext. Nec mihi res erat cum Saturnino, ſed cum ſcurrarum locupletum ſcorto, cum ſororis adultero, &c. Quo in loco Clodium intelligit. Hinc fit diminutiuum Scortillū. Catul. Scortillum mihi cum repente uiſum eſt. Non ſane illepidum, nec inuenuſtum.

Scotoma, *Caligine de gli occhi, uertigine*, *σκότωμα*, uertigo capitis, cum omnia, quæ foris oculis occurrunt, in gyrum circumagi uidētur, quam & uiſus obtenebratio, nonnunquam & caſus ſolet comitari. Dictum Scotoma, quaſi obſcuratio. Σκότος n. Græcis tenebras ſignificat. unde *σκοτόω*, obtenebro, obſcuro. A cuius præterito paſſiuo deducitur uerbale *σκότωμα*. Latini hoc mali genus uertiginem appellant.

Screabile, *χρεμπτόν*, quod ſcreari poteſt. Vnde compoſitum Excreabilis. Pli. li. 20. Pulmonum uitia excreabilia facit.

Screatus, tus, *Raſcamento*, *χρέμψις*, ipſa ſcreatio. Ter. in Heau. Gemitus, ſcreatus, tuſſis.

Screo, as, *Carcaſſare, ſputare per forza*, *χρέμπτομαι*, cum conatu quodam de pectore ſputum eiicio. Pli. l. 23. c. 1. Eadem in iumento, homineq; phlegma, aut ſanguinē qui ſcreatur, talo circumligata ſanat. Screator, oris, qui ſcreat. Pla. in Mil. Screator ſum itidem minime ſuccidus. compoſitum Excreo, cuius ſignificationem ſupra explicuimus ſuo loco.

Scriba, bæ, *Scriuano, cancelliere, notaio*, *γραμματεύς*, cuius munus eſt literas, uel acta, aliud ue quiduis, Principis, uel ciuitatis, uel etiam magiſtratus cuiuſpiam nomine ſeu mandato ſcribere. Liu li. 2. de Cneo Mucio loquens. Ibi cum militibus ſtipendium forte daretur, & ſcriba cum rege ſedens, pari fere ornatu, multa ageret. Et paulo poſt: Scribam pro rege obtruncat. Ci. Ruſ. Ad ea, quæ ſcripſiſti, commodius equidem poſſem de ſingulis ad te rebus ſcribere, ſi M. Tullius ſcriba meus adeſſet.

Scribello, las, *Scriuere*, ueteres uſi ſunt pro ſcribo: à quo compoſitum fit Conſcribello: de quo ſupra ſuo loco.

Scriblita, genus cibi appellatum, quòd in circuitu ad reſtis modū torqueretur. Hoc ſolum differens à placenta, quòd ſine melle coquebatur, & feruentiſſima edi ſolebat. Mar. li. 3. Circumlata diu menſis ſcriblita ſecundis Vrebat nimio ſæua calore manus. Plau. in Pœn. Dum ludi fiunt, in popinam pediſſequi irruptionem facite: nunc dum occaſio eſt, nunc dum ſcriblitæ æſtuant, occurrite.

Scribo, ſcribis, ſcripſi, ſcriptum, *Scriuere, ſignare, mettere à libro*, *συντάττομαι*, *λογογραφέω*, eorum proprie eſt, qui operis aliquid componunt. Ci. Cornificio. Sed proxime ſcripſi de Optimo genere dicendi, in quo, &c. Plin. lib. 12. c. 14. Iuba rex iis uoluminibus quæ ſcripſit ad C. Cæſarem Auguſti filium. Hor. 2. epiſt. 2. Præter cætera Romæ me ne poemata cenſes Scribere poſſe, inter tot curas, totq; labores? Vnde Scriptores, *συγγραφεῖς* dicuntur ipſi librorum auctores. Nam qui ab exemplaribus aliquid exſcribendū ſumunt, non proprie Scriptores, ſed Librarii dicuntur: nec ſcribunt, ſed deſcribunt, aut exſcribunt tranſcribuntue. Interdum tamē ſcribere accipitur pro manu propria literas fingere, *γράφειν*, Plaut. in Pſeu. Quaſi in libro cum ſcribuntur literæ calamo. Aduertendum tamen apud bonos auctores non reperiri, Scripſi propria manu: ſed, mea, aut tua, aut ſua manu, Cic. Att. Neque ſemper mea manu literas expectabis. Sic alibi perſæpe. Quandoque pingere. Pli. de Nicomacho pictore: Scripſit & Appollinem, & Dianam, Deumq; Martem in leone ſedentem. Vnde & picturas legere dicimus. Virg. 6. Aen. Quin protinus omnia Perlegerent oculis. Scribere notis, eſt celeriter excipere, & dictionibus decurtatis aliquid ſcribere, quēadmodū olim faciebāt notarii, quibus & nomen à notis huiuſmodi remanſit. Quin. lib. 12. c. 2. Habeamus ſane, ut qui notis ſcribunt certas imagines omnium, &c. Scribere leges, quod & condere, & dicere, & facere dicitur. Cicer. pro Roſc. Amer. Eius porro ciuitatis ſapientiſſimum Solonem dicunt fuiſſe eum, qui leges, quibus hodie quoque utuntur, ſcripſerit. Scribere hæredem, eſt inſtituere, facere. Martial. l. 10. Hæredem ſcripſit me Numa, conualuit. Scriptum facere, eſt ſcribendo uictum quærere. Gel. li. 6. c. 9. Cn. Flaucus patre libertino natus ſcriptum faciebat. Huius compoſita ſunt, Adſcribo, Conſcribo, Circumſcribo, Deſcribo, Exſcribo, Inſcribo, Perſcribo, Præſcribo, Proſcribo, Reſcribo, Subſcribo, Superſcribo, (unde & Superſcriptio) Tranſcribo, quæ habent p. p.

Scrinium, *Scrigno*, *κρύπτον*, à ſecernendo, area dicitur, quā ſeruantur precioſa ſecreta. Pli. l. 13. c. 1. Alexander cepit ſcrinium unguētorum. Horat. 2. epiſt. 1. Et prius orto Sole uigil calamum, & chartas, & ſcrinia poſco. Idem 1. Ser. Sat. 1. Iam ſatis eſt ne, me Criſpini ſcrinia Lippi Compilaſſe putes, uerbum non amplius addā. Huius diminutiuum eſt Scriniolum.

Scriptio, onis, *Scrittione*, *συγγραφή*, actus quippiam literis mādandi, ſiue id ipſum opus, quod conſcribitur. Cic. 5. Tuſcu. A quo non modo impulſi ſumus ad philoſophicas ſcriptiones, uerumetiam laceſſiti. Idem Dolabellæ: Oratiunculam pro Deiotaro quam requirebas, habebam mecum, quod non putaram. Itaque eam tibi miſi: quam uelim ſic legas, ut rem tenuem, & inopem, nec ſcriptione magnopere dignam. id eſt, non magnopere dignam, quæ literis mandetur. Ponitur etiam pro quacunque ſcriptura, aut ipſo ſcribēdi actu. Ci. ad Att. li. 10. Crebro refricat lippitudo, non illa quidē prodigioſa ſed tamen quæ impediat ſcriptionem meā. Var. Auarus, fœnerator, ſpe lucri ſcriptionem duplicarat.

Scriptito, ſcriptitas, *Scriuere ſpeſſo*, frequentatiuum eſt à uerbo minus uſitato. Scripto, as, quod & ipſum frequentat. eſt à uerbo Scribo. Ci. Att. li. 7. Et hæc, & ſi quid aliud, ad me ſcribas uelim, uel potius ſcriptites.

Scriptor, oris, *Scrittore, compoſitore*, *συγγραφεύς*, operis alicuius auctor, qui quippiam literis mandat Hor. in Arte. Scriptor honoratum ſi forte reponis Achillem. Liu. lib. 1. Et ſi in tanta ſcriptorum turba mea fama in obſcuro eſt. Donatus in prol. Ter. in differenter, inquit: omnis, qui aliquid ſcripſiſſet, ſcriptor à ueteribus dicebat. Scriptor legū, legū lator, *νομοθέτης*. Cic. ad Brut. Neque ſolū ut Solonis dictum uſurpem, qui & ſapiens unus fuit ex ſeptem, & legum ſcriptor ſolus ex ſeptem.

Scriptorius, ria, rium, *Coſa da ſcrittore*, *γραφικός*, quod aptum eſt, ut ex eo ſcribatur, ſeu quod ad ſcriptorem pertinet: ut, Atramentum ſcriptorium, *μέλαν γραφικόν*, apud Celſum li. 6. c. 4. Id autem quod ſubinde raditur, illinire atramento ſcriptorio ſatis eſt. Idem lib. 5. Sed eadem medicamenta in calamum ſcriptorium conijcienda ſunt.

Scriptum, pti, *Poliza, ſcritto, ſcrittura*, *σύγγραμμα*, idem quod ſcriptura, hoc eſt, id ipſum quod literis mandatum eſt. Luceio: Ardeo cupiditate incredibili, neque, ut ego arbitror, reprehendenda, nomen ut noſtrum ſcriptis illuſtretur, & celebretur tuis.

Scriptus, ptus, ptui, *γραφή*, idem quod ſcriptura. Gel. li. 6. c. 9. Dicitur tabulas poſuiſſe, ſcriptu ſeſe abdicaſſe. De Flauio.

Scriptura, ræ, *γραφή*, idem quod ſcriptio, ſtylus, uel ipſe actus aliquid literis mandandi. Auctor ad Her. lib. 3. Non ſum neſcius quātum ſuſceperim negocii, qui motus corporis exprimere uerbis, & imitari ſcriptura conatus ſim uoces. Scriptura, inquit, id eſt ſcribendo, uel (ut Cic. loquitur) ſcriptione li. 4. Reliquum ſcripturæ conſumetur in exemplis: id eſt reliquum eius quod ſcribendum eſt. Aliquando capitur pro ſtylo, quo quis utitur in ſcribendo. Cic. ad Treb. li. 5. Cum ea, quæ ſcriptura perſecutus es, ſine ſummo amore cogitare non potueris. Scriptura ponitur aliquando pro uectigali, quod percipitur è portoriis, ſeu paſcuis: uel ipſa ratio eorum, qui præſunt huiuſmodi uectigalibus: & ij qui portus aut portoria curabant, uectigalia deſcribentes, aut colligentes, Magiſtri ſcripturæ, & portus dicebantur. Cicer. Attic. lib. 11. & ad Silium lib. 13. in Verr.

Scripturae Magiſter, *Scrittore de datij*, *διαγραφεύς*, qui uectigalia deſcribebat in portu, eorumq; rationes conficiebat. Ci. Magiſter ſcripturæ, & portus, quidam Lucius Carpinatius.

Scripturarii, *διαγραφεῖς*, olim dicebantur, teſte Nonio, qui poſtea Tabularii dicti ſunt, quòd ſcripturis & commentariis omnes aut ciuitatum, aut prouinciarum res complecterentur. Luci. li. 26. Publicarum rerum aſſuefiam, ut ſcripturarius. Scripturarius ager, teſte Feſto, is dicitur, qui publicus eſt, in quo ut pecora paſcantur, neceſſe eſt, ut certum æs paſtor pendat publicano.

Scrobs, bis, *Foſſa, buſa, poro, caua da piantar uigna, o arbori*, *ὄρυγμα*, generis tam maſculini, quàm fœmi. ſecundum Priſci. Seruius tamen

ait

ait magis maſculinum eſſe, quàm fœminioum, & citat Plaut. qui dixit, Sexagenos ſcrobes. Quod uero Lucanus ait. Exigua poſint ſcrobe, id uult eſſe contra artem. Sunt autem Scrobes, foſſioues, ut putei uel fouex intra terram manu factæ, ad uineas, uel arbores conſerendas, uel ad metalla, & quæcunque alia fodienda. Col. Ante annum quàm poma diſponere uoles, ſcrobes fodito. Huius diminut. eſt Scrobiculus. Pli. li. 21. c. 5. Atque ita in ſcrobiculis ſeruntur, heminis fæcis circuufuſis. Col. lib. 15. Scrobiculo facto ad imum ſolum præciditur.

Scrofa, fæ, *Porca uecchia*, ὗς, ſus fœmina, quę fœtus cauſa alitur. Varro: Propterea matrem ſcrofam ſua quæq; hara ſuos alat oportet, quæ alios aſpernatur. Pla. Capt. Eorum ſi cuiuſdam ſcrofam, in publico conſpexero, ex ipſis dominis mei pugnis exculcabo furfures. Col. li. 7. c. 9. Scrofæ probantur longiſſimi ſtatus, & ut ſint reliquis membris ſimiles deſcriptis uetribus. Hinc Scrofipaſcus, qui paſcit ſcrofas. Pla. in Cap. Dum paſtores ſcrofipaſci qui aluit fur ſure ſues.

Scrofulas, *Scrouole*, χοιράδες, proprie dicuntur indurati adenes in collo præcipue, & in alis, & in inguinibus conſiſtentes, ita dictæ à ſuibus, qui peculiariter hoc morbo infeſtantur. Latini Strumas appellant. Vide Celſ. li. 5. c. 28. & infra in dictione Struma.

Scropha, Tremellius, uir prætorius fuit, Varronis æqualis, quem de familiæ ſuæ cognomine ita inducit loquentem lib. 2. ca. 4. Rei ruſt. Auus (inquit) meus primum appellatus eſt Scropha: qui Quæſtor cum eſſet, à Licinio Nerua Prætore in Macedonia prouincia relictus, qui præeſſet exercitui, dum prætor rediret, hoſtes arbitrati occaſionem ſe habere uictoriæ, impreſſionem facere cœperunt in caſtra. Auus cum hortaretur milites, ut caperent arma, ac exirent contra: dixit celeriter ſe illos, ut ſcropha porcos, diſiecturum: idq; fecit. Nam eo prœlio hoſtes ita fudit, ac fugauit, ut eo Nerua prætor imperator ſit appellatus, & auus cognomen inuenerit ut diceretur Scropha. Itaque proauus & ſuperiores, de Tremelliis nemo appellatus Scropha. Nec minux ſeptimus ſum deinceps prętorius in geote noſtra. Hactenus Varro.

Scrotum, ὄσχεον, rugoſus ille teſticulorum ſacculus, quem nonnulli etiam Scortum appellant, quòd quandam coriacei ſacculi ſimilitudinem referat. Scortea enim ueteres appellabant, quæcunque ex aluta aut pelle conſtabant.

Scrupulus, puli, *Scrupulo, pietra picciola, pietrella, pietricella*, ψηφὶς, diminut. à Scrupus, proprie lapillus breuis, & aſper, qui in calceo latens plerunque nos lædit, preſſusq; dolorem creat. Vnde pro ſolicitudine & difficultate ponitur. Ci. pro Sext. Roſci. Hunc mihi ex animo ſcrupulum euelle, qui me dies noctesq; ſtimulat ac pũgit. Hinc fit ſcrupuloſus, a, um, quod ſcrupulis abundat. Pla. Capt. Nã meus ſcrupuloſam uictus commeat uiam. Cic. 4. Tuſc. E quibus, tanquam ex ſcrupuloſis cotibus, enauigauit oratio. Per tranſlationem tameo frequentius pro anxio, triſti, & ſolicito accipitur. Val. Max. lib. 1. Qui tam ſcrupuloſa cura paruula quæq; momenta religionis examinare uidentur. Hinc Scrupuloſe aduerbium: id eſt, anxie, difficulter, religioſe. Col. l. 8. c. 8. At quæ dono, uel aucupio contingunt, minus ſcrupuloſe probantur: id eſt, difficulter. Et ſcrupuloſitas, anxietas, difficultas. Col. li. 11. c. 1. Io hac autem ruris diſciplina non deſideratur eiuſmodi ſcrupuloſitas. Scrupulus etiam, uel Scrupulum genus eſt exigui ponderis pendentis tertiam partem drachmæ, hoc eſt, obolos duos. A Græcis dicitur γράμμα, hoc eſt, litera, quòd alphabetum apud Græcos quatuor & uiginti literas habet, in quot ſcrupula diuiditur uncia. Fannius apud Priſcianũ: In ſcrupulis triois drachmam. Valer. Maxim. l. 4. de Paup. Eadem gens nullum ante ſcrupulum auri habuit. Ouid. de Reme. Quinque parant marathri, ſcrupula myrrha nouem. Cice. Att. illud cognitum eſt nullum eſſe argenti ſcrupulũ in illa inſula. Scrupulus etiam menſura eſt io metiendis terris, continens pedes quadratos centum. Col. l. 5. c. 1. Igitur iugerum, ut diximus, habet quadratorum pedum millia XXVIII. & DCCC. qui pedes efficiuot ſcrupula CCLXXXVIII.

Scrupularis, & hoc re, quod ad ſcrupulum pertinet. Pli. li. 33. c. 8. Protinus dicunt, quantum auri ſit in ea, quantum argenti, uel æris ſcrupulari differentia.

Scrupuloſus, *Scropoloſo, maligno*, & Scrupuloſitas. uide Scrupulus.

Scrupus, pi, *Pietrella, pietricella*, λίθαξ, ψηφὶς, calculus, ſeu lapillus exiguus, pedes ambulantium offendens. Feſtus, Scrupi dicuntur aſpera ſaxa & difficilia attrectatu. Hinc Scrupeus, pea, peũ, λιθώδης quod eſt lapilloſum. Vir. li. 6. Spelunca alta fuit, uaſtoq; immanis hiatu, Scrupea, tuta lacu nigro. Scruposus, idem Lucan. Scruposisq; anguſta uocant ubi littora ſaxis Impoſuit terræ. Scrupus etiã accipitur pro ænigmate, ſeu pro nodoſo quopiam argumento. Gellius lib. 12. Quæ Græci αἰνίγματα, Latini ſcrupos, appellauerunt, tales etiam Græcis itidem γρίφοι, appellantur. Ea enim eſt genuina lectio quanquam in uulgatis exemplaribus Scirpos perperam legamus.

Scruta, orum, *Stracci*, γρυτάρια, attritæ uſu ueſtes, dimidiatæ ſtrigiles & iumentorum ſoleæ, refixi claui, idq; genus alia, quæ uiliſſimi proxenetæ uenalia habent, quos antiqui Scrutarios, γρυτοπώλας, appellabant. Hor. lib. 1. epiſt. Vulteium mane Philippus Vilia uendentem tunicato ſcruta, popello Occupat. Luci. apud Gel. Noct. Att. li. 3. Quid ni? ſcruta quidem ut uendat ſcrutarius, laudat. Cæl. li. Anti. 10. c. 56. Verbo Scruta, ueteramenta ſignificari puto omnifaria, quæ cum uſu iam detrita ſunt, pretio item deminuta cenſentur.

Scrutaria, æ, γρυτοπωλία, ſcrutorum uenditio: ut ſagaria, cœnacularia, lintearia. Apul. li. 4. Scrutariam facitis.

Scrutinium, nii, *Cerco, cerca, cercamento*, ἐξερεύνησις, inueſtigatio, inquiſitio, à Scrutor. Apul. l. 9. Poſtremum magiſtratibus placuit, obſtinate denegantem ſcrutinio detegere.

Scrutor, aris, *Cercare*, ἐρευνάω, μεταλλάω, inquiro, inueſtigo. Ci. pro Roſc. Am. Non excutio te, ſi quid forte ferri habuiſti, non ſcrutor, oihil ad me pertinere arbitror. Pli. li. 5. c. 1. Polybius annalium conditor ab eo accepta claſſe, ſcrutandi illius orbis gratia circumuectus prodidit, &c. Hor. 1. epiſt. 18. Arcanum neque tu ſcrutaberis ullius unquam, Commiſſumq; teges, & uino tortus, & ira. Pli. li. 8. c. 40. de canib. Sed in uenatu ſolertia & ſagacitas præcipua eſt: Scrutatur ueſtigia, atque perſequitur, &c. Scrutator, oris inueſtigator: ut, Pallidus ſcrutator auri, Lucan. libr. 4. Sat. 3. Sil. Quodq; legit merſus pelagi ſcrutator Eoi. Legitur & Scruto, apud antiquos, actiua uoce: quod & Nonius annotauit. Vnde compoſitum Perſcruto, quo uſus eſt Plaut. in Aul. Poſtremo hunc iam perſcrutaui.

Sculnam, ueteres pro ſequeſtro uſurparunt, quaſi ſequulnam quo uerbo uſus eſt Varro.

Sculpo, pis, pſi, ptum, *Scolpire*, γλύφω, cędendo imaginem aliquam efficio, ſeu formam materiæ induco. Et proprie in marmore, & aliis lapidibus ſculptura fieri dicitur. Conflatura in metallis, quæ ſolui poſſunt, atque conflari, ut auro & argento, & ceteris. Cicer. Acad. E ſaxo ſculptus, aut ebore dolatus. Pli. lib. 36. c. 4. Marmore ſculpẽdo primũ omniũ inclaruerũt Dipœnus, & Scyllis. Oui. 10. Met. Interea niueum mira feliciter arte Sculpſit ebur. Hinc Sculptura, γλυφὴ, quæ auro, argento, ære, ferro, ligno, ebore, marmore, uitro, gemma, opera noſtra efficit. Pli. li. 16. c. 40. Habent in ſculpturis facilitatem. Et Sculptor, qui ſculpit. Pli. li. 20. c. 13. ſculptores, & pictores utuntur. Diomedes tamen contendit Sculpo Latinum oon eſſe, eiusq; loco Scalpo, dicendum eſſe. Quod ſi uerum eſt, codices fere omnes mendoſos eſſe oportet, in quibus Sculpere, frequenter occurrit.

Sculponeæ, arum, *Scarpe di lana*, calcei ex lana confecti. Plaut. in Caſ. Næuius: Sculponeis batuenda ſunt latera.

Sculponeatus, dicitur qui eſt ſculponeis iodutus. Varr. Aſpicio ſculponeatam, bigas ſequi cornutas. Scribit Cato Sculponeas bonas alternis annis dari oportere familiæ ruſticanæ.

Sculptile, γλυπτὸν, quod ſculptum eſt: ut, Sculptile ſimulacrum. Ouid. 4. de Ponto. Signa quoque in ſella noſſem formata curuli, Et totum Numidæ ſculptile dentis opus. Numidam dentem uocat ebur è dente elephanti Numidici.

Scurra, ſcurræ, *Buffone*, γελωτοποιὸς, βωμολόχος, qui riſum ab audientibus captat, non habita ratione uerecundiæ, aut dignitatis. Dictus Scurra (ut quidam uolunt) à ſequendo, quòd id genus homines ſequi ſoleant opulentiores aliquid promerendi cauſa. Cic. pro Quin. Memini, uetus eſt, de ſcurra multo facilius diuitẽ, quàm patrem familias fieri poſſe. Iuuen. Sat. 13. Vrbani fugitiuus ſcurra Catulli. Inde Scurrilitas, βωμολοχία, γελωτοποιία, turpis, & procax dicacitas, neque temporis, neque loci, neque perſonarum reſpectum habens. Et ſcurrile, pen. pro. ridiculum cum turpitudine. Cicer. 2. de Orat. Ne aut ſcurrilis iocus ſit aut mimicus. Hinc Scurriliter, aduerb. procaciter. Plin. epiſto. 90. Quid hunc putamus domi facere, qui in tanta re, tam ſerio tempore, tam ſcurriliter laudat?

Scurror, aris, *Fare il buffone*, βωμολοχεύω, γελωτοποιῶ, ſcurram ago. Hor. 1. epiſto. 10. Scurror ego ipſe mihi, populo, tu. Idem. 1. epiſt. 19. Scurrantis ſpeciem præbere profeſſus amicum. Hoc eſt, turpiter adulantis.

Scutarius, *Scudiero*, ἀσπιδοποιὸς, qui ſcuta facit. Pl. io Epid. Id modo uidendum, ut materia ſuppetat ſcutariis.

Scutarius, a, um, ἀσπιδικὸς, quod ad ſcuta pertinet. Vnde Veget. li. 2. In Romana militia habebant fabricatas ſcutarias, & loricarias, quibus armorum genera formabantur.

Scutatus, a, um, ἀσπιδώτης, ſcuto armatus Cic. 2. Philip. Agmine quadrato cum gladiis ſequuntur ſcutati milites, &c. Vir. 9. Aenei. Tercentum ſcutati omnes Volſcente magiſtro.

Scutella, læ, *Scodella*, πινάκιον, uaſis genus rotundi, concaui, quo minutal ex carne, uel oleribus in menſam exhibetur. Eſt autem diminut. à mitra mitella: aut recte à ſcutula. Ci. 3. Tuſ. Eripiamus huic ægritudinem. Quomodo? Collocemus in culcitra plumea, pſaltriam adducamus, cedrum incedamus, demus ſcutellam dulciculæ potionis, aliquid prouideamus & cibi.

Scutica, æ, pen. cor. *Scorreggiata, baſilo, bacchetta, sferza*, σκυτάλη, genus uerberis è loris facti: à Græco σκῦτος, quod corium ſignificat uel pellem: Mar. li. 10, Scuticaq; loris horridis Scythæ pellis,

Qua

Qua uapulauit Marſyas Celenæus. Huius diminut. eſt Scuticula Iuu. Saty. 6. Hic frangit ferulas, rubet ille flagellis; Hic ſcutica. Horat. 1. Ser. Saty. 3. Adſit Regula peccatis, quæ pœnas irroget æquas, Ne ſcutica dignum horribili ſectere flagello.

Scutigerulus, ἀσπιδοφόρος, a Plauto ſumitur pro armigero qui ſcutum domini gerit, qui & ſcutifer dicitur.

Scutriscum, uaſis genus apud Catonem de re ruſt. c. 10. & uidetur ex figura Græca deriuari a Scutra. Eſt enim Scutra uaſis genus, quod & Scutula dicitur.

Scutula, læ, forma rotunda quales aranea contexit. Inde Scutulata figura dicitur, quæ telæ aranearum ſimilitudinem habet. Plin. l. 11. c. 23. Quanta arte cælant pedicas, ſcutulatim rete graſſantes. Eſt & Scutula uaſculi genus, unde diminutiuum deducimus Scutella. Mart. lib. 8. Beſſalem ad ſcutulam ſexto peruenimus anno. Idem l. 11. Sic implet gabatas, paropſidesq́; , Et leues ſcutulas, cauasq́; lances.

Scutulata Veſtis dicitur, quæ quibuſdam orbibus, ſeu circulis, quaſi ſcutulis eſt diſtincta ad aranearum ſimilitudinem accedentibus. Iuuen. Saty. 2. Cærulea indutus, ſcutulata & galbana raſa. Hoc autem texturæ genere olim præcipue commendabatur Luſitanea. Id autem fere erat eiuſmodi, quale cernimus in araneorum telis: quarum retia etiam ſcutulata dicuntur à Pli. li. 11. c. 23. Eſt & Scutulatus color, in equis præcipue commendatus, quem uulgus ab exiguorum pomorum ſpecie Pomulatum appellat. Meminit eius coloris & Palladius in Menſe Martio. c. 13.

Scutulum, ſcutuli, Scudetto, ὁπλάριον, paruum ſcutum. Cice. lib. 2. de Nat. deo. Cum pelle caprina, cum haſta, cum ſcutulo, cum calceolis repandis.

Scutum, ſcuti, Scudo, θυρεὸς, ὅπλον, armorũ genus, quo pugnãtes corpus tegunt: ἀπὸ τοῦ σκύτους, hoc eſt, à corio, ſiue pelle, qua obtegebatur: uel à ſecura (ut inquit Varro) quòd è minutis confectum ſit tabulis. Pli. l. 35. c. 3. Scutis enim qualibus apud Troiam pugnatum eſt, continebantur imagines. Cæſar. 5. Bel. Gal. Quo percuſſo & exanimato, hunc ſcutis protegunt hoſtes, & in illum uniuerſi tela conijciunt. Cice. 2. Tuſc. Ignauus miles ac timidus ſimul ac uiderit hoſtem, abiecto ſcuto fugiat quantum poſſit. Vir. 8. Aen. Scutis protecti corpora longis. Ouid. 6. Faſt. Iacta ſuper galeas, ſcutaq́; longa ſonant.

Scylla, σκύλλα, filia fuit Niſi, regis Megarenſium, quæ Minois, paterni hoſtis, amore capta, ut illum ſine beneficio aliquo demereret, patrem purpureo capillo, in quo ſitum erat regni totius fatum, ſpoliauit, eumq́; hoſti obtulit, tanquam futuri coniugij dotem. Verum cum ſe ab illo ſperni uideret, doloris impatientia in Cirim auem commutata eſt: Niſus autem in aliam auem ſui nominis: quæ ueluti tanc adhuc impietatis pœnas à filia repetens, etiamnunc eam ubique inſectatur. Vide latius hanc fabulã apud Ouid. l. 8. Met. Fuit & altera Scylla, Phorci filia, quæ cum mutuo Pici amore teneretur, indignata Circe, quæ Picum miſere deperibat, Scyllam ſibi ab illo præferri, fontem, in quo illa lauare ſeſe ſolebat, noxijs herbis ueneficijsq́; infecit. Cuius rei illa ignara, cum lauandi gratia fontem ingreſſa eſſet, uidit inferiorem corporis partem in caninos rictus eſſe commutatam: quam deformitatem tantopere exhorruit: ut ſeſe ſtatim in uicinum præcipitauerit fretum: ubi & in ſaxum mutata fingitur, Charybdi ex aduerſo obiectum, prætermanigantibus uehementer periculoſum. Vide latius hanc fabulam apud Ouid. 14. Meta. Eſt item Scylla, genus piſcis, quo maxime abũdat Latis Campaniæ amnis. Hor. Aſſertur ſcyllas inter murænas natantes. Mart. Cæruleus nos Lãis amat, quem filia Mariſcæ Protegit: hunc ſcyllæ maxima turba ſumit. Cice. in Ver. Non Charybdim tam infeſtam, neque Scyllam nautis fuiſſe.

Scyllacæum, σκυλλάκιον, oppidum fuit in finibus Calabriæ, cuius meminit Stra. lib. 6. Georg. Virg. 3. Aeneid. Abiecto altero l, primam ſyllabam corripuit, cum ait: nauifragum Scylacæum.

Scyllæta, loca in quibus ſcyllæ piſces capiũntur. Cice. de Lege agr. contra Rullum; Hac lege tribunicia decemuiri uendent agrum Campanum, accedet ei mons Caurus, accedent ſcylleta ad Minturnas.

Scyllurus, ri, ſiue potius Scilurus, per i, noſtrum pert. prẽ σκίλλουρος, nomen uiri propenoti, qui (ut Plutar. autor eſt) cum relictis manib. filijs octoginta, diem eſſet obiturus, haſtilium faſcem cuique obtendens ut illum confringeret, iubebat. Id autem ſingulis ſe poſſe negantibus, ipſe ſingillatim educta haſtilia omnia facile confregit: Ita docens illos, ubi una eſſe perſeuerarent, firmos, ac potentes fore: imbecillos autem, ſi ſepararentur ac diſſiderent.

Scymnus, σκύμνος, ſignificat leonis catulum, ut aliarum ferarum ſcylacia, Iulio Polluce auctore. Lucr. lib. 5. Scymniq; leonum.

Scyphus, ſcyphi, Coppa, tazza, bichiero, gotto, σκύφος, uaſis potorij genus, quod propter Herculi attribuitur, teſte Macrobio Satur. libr. 5. cap. 21. ſicut Cantharus Libero patri. Hoc ueteres in ſacris uſi ſunt, & in conuiuijs. Virgil. 8. Aeneid. Et ſacer impleuit dextram ſcyphus. Horat. Epod. 9. Capaciores affer huc puer ſcyphos. Cicero Epiſt. Illuſeras heri inter ſcyphos.

Scyrius, ria, rium, prima ſyllaba producta. Ouid. Epiſt. 8. Ignara tetigi Scyria membra manu.

Scyros, σκῦρος, inſula eſt contra Magneſiam, in mari Aegæo, una ex Cycladibus, Lycomedis regis patria: ubi Achilles puellari habitu educatus Deidamiam eius regis filiam uitiauit, & ex ea Pyrrhum ſuſcepit, quæ ab hac inſula & ipſa Scyrias eſt appellata. Ouid. 1. de Arte am. Scyrias Aemonio uicta puella uiro. In ea eſt urbs eiuſdem nominis. Patet hæc inſula, Pli. teſte, longitudine uiginti quinque millium paſſuum, ex qua lapidem integrum fluctuare tradunt, eundem, comminutum mergi.

Scytala, læ, uel, Scytale, les, σκυτάλη, mus araneus Latine dicitur. Colum. lib. 6. cap. 17. Muſque araneus, quem Græci σκυτάλην appellant, quamuis exiguus, dentibus non exiguam peſtem molitur. Plin. lib. 32. cap. 5. Eadem uis contra uenenatorum morſus, priuatim ſcytalen, & angues. Eſt etiam Scytale genus ſecretioris epiſtolæ, quo ad res arcaniores utebantur Lacedæmonij: unde & Scytale Laconica appellata eſt. Id autem erat huiuſmodi. Imperatori ad bellum proficiſcenti Lacedæmonij ſurculum dabant teretem, alterumq́ue omnino ſimilem penes ſe retinebant. Deinde ſiquid ſecretioris rei incidiſſet, in loro quõdam tenui prius ad ſurculum adaptato, quod uiſum eſſet, præſcribebant. illudq́; minutim conciſum ad imperatorem mittebant, qui loro illo per ſurculum ſuum circumplicato, literisq́; coeuntibus, commode quod ſcriptum erat, perlegebat. Vide Gel. l. 17. c. 9.

Scytha, æ, uel Scythes, σκύθης, qui ex Scythia eſt. ut, Anacharſis Scythes, apud Cice. 3. Tuſc. Sunt autem Scytharum alij Europæi, alij Aſiatici: de quibus uide latius in dictione Scythia.

Scythia, σκυθία, regio Septentrionalis latiſſima in duas diuiſa partes, Europæam & Aſiaticam, quarum Europæa à Tanaidis ripis per Mæotidis, & Ponti Euxini littora, uſque ad Iſtri oſtia expanditur. Aſiatica à limitibus oppoſitorum littorum in Orientem procurrit, Oceano à Septentrione, à Meridie Tauro terminata. Vtriuſque uariæ ac prope innumeræ ſunt gentes, ad bella magis quàm ad ullum humanitatis ſtudium idoneæ. Hominibus inter ſe fines nulli: neque enim agrum exercent, nec domus illis ulla, aut tectum aut ſedes eſt, armenta & pecora ſemper paſcentibus, & per incultas ſolitudines errare ſolitis. Vxores liberosque ſecum in plauſtris uehunt, quibus corijs, imbrium, hyemisque cauſa, tectis pro domibus utuntur. Iuſtitia gentis ingenijs culta, non legibus. Nullum ſcelus apud eos furto grauius. Quippe ſine tecto, & munimento pecora, & armenta habentibus quid ſaluum eſſet, ſi furari liceret? Aurum & argentum perinde aſpernantur, ac reliqui mortales appetunt. Lacte & melle ueſcuntur. Lanæ ijs uſus, ac ueſtium ignotus. Et quanquam cõtinuis frigoribus urantur, pellibus tamen ferinis, aut murinis ueſtiuntur. Hæc continentia illis morum quoque iuſtitiam dedit nec alienum concupiſcentibus, quippe diuitiarum cupido ibi eſt, ubi & uſus. Atque utinam reliquis mortalibus ſimilis moderatio, & abſtinentia alieni foret, profecto non bellorum tantum per omnia ſecula terris omnibus continuaretur: nec plus hominum ferrum, & arma, quàm naturalis fatorum conditio raperet. Scythæ ab alieno imperio aut intacti, aut inuicti manſerunt. Darium regem Perſarum turpi à Scythia ſubmouere fuga. Cyrum cum omni exercitu trucidarunt. Alexandri Magni ducem cum copijs uniuerſis deleuerunt. Romanorum audiuere, non ſenſere arma. Gens & laboribus, & bellis aſpera. Vires corporum immenſæ. Dicta eſt autem Scythia, (ut placet Herod. l. 4.) a Scythe quodam Herculis ex muliere Semiuipera filio, fratre Geloni, & Agathyrſi. Hinc Scythicus, a, um, σκυθικός, ut, Arcus Scythicus, Sagittæ Scythicæ, Mores Scythici, Scythicum tegmen, Cice. 5. Tuſcul.

Scythicus, a, um, σκυθικόν, adiect. à Scythia deductum. Virg. lib. 3. Geo. At non qua Scythiæ gentes, Mæoticaq; unda.

S ANTE E

Se, διὰ, præpoſitio eſt, ex earum numero, quæ quòd extra compoſitionem non inueniantur, inſeparabiles à Grammaticis dicuntur. Compoſita uero diuiſionem ſiue ſeparationem fere ſignificat, quemadmodum διὰ, apud Græcos: ut, Separo, Seduco. Nonnunquam & priuationem, ſeu negationem: ut, Securus, quaſi ſine cura. Componitur aũt cum dictione incipiente à c, ut Secedo: d, ut Seduco: g, ut Segrego, i, ut Seiungo: l, ut Seligo: p, ut Separo: u, ut Seuoco. Eſt & Se, αὐτὸν, pronomen reciprocum accuſatiui caſus, à genitiuo Sui: quod etiam cum ſeipſo componitur. Vir. 3. ecl. At mihi ſeſe offert ultro meus ignis Amyntas.

Sebethos, pen. pro. σέβηθος, fons apud Neapolim, cuius aqua uicatim decurrens, amnis fere uſum Neapolitanis præſtat. Papin. li. 1. Silua. Et pulchra tumeat Sebethos alumna. huius Virgilius, Statius, Colum. meminerunt: quod quidem nomen ſine r, litera procul dubio ſcribendum eſt, & ſi ſciam eſſe qui Sebethrus

per i, legant. Teſtis eſt, ut alia omittam, tabella marmorea uetuſtiſſima Neapoli in murorum fundamẽtis reperta, quæ habet, P. Meuius Eutychus ædiculam reſtituit Sebethro.

SEBVM, ſebi, *στέαρ*, idem quod ſeuum. Vnde ſebaceus, a, um, *στεάτινος*, quod ea ſebo, ſiue ſeuo confectum eſt: ut, Candela ſebacea. Inde Sebare uerbum, *στεατοῦν*, id eſt, ſeuo obducere Colum. l. 2. c. 22. Ferijs autem ritus maiorum etiam illa permittit ſar pinſere, faces incidere, candelas ſebare. Quid autem proprie ſit ſebum, ſiue ſeuum & quomodo differat ab adipe & pingui, abunde ſupra explicauimus in dictione Adeps.

SECALE, neu. pen. prod. *Segale, ſegala*, frugis genus, tantum ad arcendam famem tenuiorum utile, fœcunda, ſed gracili ſtipula. Huic milium in Italia miſcetur, panisq́; fit melior. Galli, inquit Ruellius, una litera detrita Seclam uocant: de quo uide Plin. lib. 18. cap. 16.

SECAMENTVM, ti, lignum ſectile, aut quippiam ea ligno ſectili confectum. Pli. l. 16. c. 10. E diuerſo materia abieti pulcherrima, piceæ ad fiſſiles ſcandalas, cupasq́;, & pauca alia ſecamenta.

SECEDO, ſcedis, pen. pro. ſeceſſi, ſeceſſum, *Partirſi, andar uia, uenir uia, ἀναχωρέω, μεθίσημι*, ſeorſum ab hominum frequẽtia recedo. Ci. in Cati. Quare ſecedant improbi, ſecernant ſe à bonis. Plautus in Amph. Secede huc tu Soſſia. Idem in Curcul. Fugite omnes, abite, & de uia ſecedite. Liu. 10. Bel. Maced. Poſtcaquam ueniſſe eos nunciatum eſt, ſeceſſit in partem interiorem cum duobus amicis, totidem cuſtodibus corporis. Ouid. l. 4. Triſt. eleg. Sed modo, quos habui, uacuos ſecedere in hortos. Hinc Seceſſus, & Seceſſio: de quibus infra ſuo loco.

SECERNO, ſecernis, ſecreui, ſecretum, *Spartire, diuidere, ſeparare, ἀποτέμνω, ἀφορίζω, ἐκκρίνω, ἀποκρίνω*, diuido, ſeparo, diſcerno, ſegrego. Cice. Luceio: Si a continentibus tuis ſcriptis ſecernas hanc quaſi fabulam rerum euentorumq́; noſtrorum. Idem de Amic. Secerni autem blandus amicus à uero, & internoſci tam poteſt adhibita diligentia, quàm omnia fucata, & ſimulata à ſynceris, atque ueris Hor. in Arte. Fuit hæc ſapientia quondam, Publica priuatis ſecernere, ſacra profanis. Secretus, ta, tum, participium, *ἀφορισμένος*, ſeiunctus, ſeparatus. Cice. 1. de nat. deo. Habent igitur ſuam ſphæram ſtellæ inerrantes ab æthera coniunctione ſecretam & liberam. Vir. 8. Aen. Secretosq́; pios, ideſt ab impijs ſeparatos. Interdum idem eſt quod ſelectus. Quin. l. 9. c. 3. Secretæ, & extra uulgarem uſum poſitæ, ideoq́; magis nobiles, ut nouitate aurem excitant, ita copia ſatiant. Migrat interdum in nomen, & admittit comparationem. Col. l. 9. cap. 4. Probatis apibus deſtinari debent pabulationes, eæq́; ſint ſecretiſſimæ ut noſter Maro præcipit, uidux pecudibus, aprico, & minime procelloſo cœli ſtatu. Secretum, ti, pro ſeceſſu. Pli. epiſt. 1. l. 3. Quàm pulchrum illud, quàm dulce ſecretum, quantum ibi antiquitatis? aliquando ſecretum, *ἀπόῤῥητον*, accipitur pro re arcana, quam nulli temere communicamus, ſed apud nos tacitam ſeruamus: ut, Secreta animi. Quinct. libr. 11. cap. 1. Profert enim mores plerunque oratio, & animi ſecreta detegit. Ouid. 2. Metam. Et legem dederat ſua ne ſecreta uiderent. Secretum locum dicimus, ſolum, & quaſi à ceteris ſeparatum. Cice. 2. de Legibus: Loco publico, priuatove, celebri, an ſecreto, aliena ciuitate, an tua, in caſtris, an foro dicas, intereſt plurimum. Secretio, nis, uerbale, ſeparatio, diuiſio. Ci. 1. Tuſcul. Eſt enim interitus quaſi diſceſſus, & ſecretio, ac diremptus earum partium, quæ ante interitum iunctione aliqua tenebantur.

SECESPITA, interprete Feſto, culter eſt ferreus, oblongus, manubrio eburneo, rotundo, ſolido, iuncto ad capulum argento, auroq́; fixo clauis æneis, ære Cyprio: quo Flamines, Flaminis uirgines, Pontificesque ad ſacrificia utebantur: à ſecando dicta. *τομίς*, Sueton. in Tib. Nam & inter pontifices ſacrificanti ſimul pro ſeceſpita plumbeum cultrum ſubijciendum curauit. Idem alibi: ſeceſpitam alij ſecurim, alij dolabram æneam, alij cultellum putant.

SECESSIO, onis, *Partimento, andato, partita, loco ſecreto, diuiſione, ἀναχώρησις*, idẽ quòd ſeceſſus ideſt receſſio in locũ ſecretiorem, aut minus frequentem. Hinc Seceſſionem ſubſcriptorum dixit. Cice. pro. Mur. pro ſecreta collocutione, quæ fit ſine arbitris, non ſine ſuſpicione conſpirationis. Etenim (inquit) ſeductiones teſtium, ſeceſſiones ſcriptorum animaduerti. In ciuitate item Seceſſio dicitur, populi diuiſio in duas pluresve partes. Idem pro Ligario. Seceſſionem tu illam exiſtimauiſti Cæſar, non bellum.

SECESSVS, ſus, *ἀναχώρησις*, diſceſſus in locum ſolitarium, minusve frequentem. Hor. Carmina ſeceſſum ſcribentis, & ocia quærunt. Nonnũquã locus ipſe ſecretior, & ab hominum turba, aſpectuq́; remotus, *ἐσχατιά*, Virg. 1. Aen. Eſt in ſeceſſu longo locus. Plin. epiſt. 13. l. 2. Ille meus in urbe, ille in ſeceſſu contubernalis, ideſt in uilla. Seceſſus auium. Pli. l. 10. c. 29. Sed in ſeceſſu auium & noctuæ paucis diebus latere traduntur.

SECIVM, inquit Feſtus, à ueteribus dicebatur libum, quod in ſacrificio ſeceſpita ſecabatur.

SECIVS, aduer. *Altramente, manco, piu tardamente, ἧττον*, quidam à ſecus deriuant, quidam à ſero, unde quandoque ſumitur pro poſitiuo, quandoque potius uel tardius. Virgil. Nec ſecius omnis in unguem Arboribus poſitis ſecto uia limite quadret. Accius Amphytrione, ut citat Feſtus: Si forte paulo quàm dixi ueniã ſecius. Ci. ad Her. Impedimento eſt, quo ſecius lex feratur.

SECLVDO, dis. p. p. *Serrare, chiudere, ἀποκλείω*, ſeorſum claudo. Ci. 1. Tuſc. Nam qui ſe humanis uitijs contaminaſſent, & ſe totos libidinibus dediſſent, ijs deuium quoddam iter eſſe ſecluſum à conſilio deorum. Quandoque excludo. Virg. 1. Aen. Soluite corde metum Teucri, ſecludite curas. Secludere uitam corpore, dixit Plau. pro occidere.

SECLVM, ſecli. Ci. de Cl. Vt Athenienſium ſecla numerantur.

SECLVSA Sacra, *Segreti, miſterij*, à priſcis dicebantur, quæ Græci, *μυστήρια*, appellant ab eo, quod ſeparata, ac ſeorſum clauſa à nobis propter ſanctitatem aliquam eſſe debeant. Id genus ſacra Plinius appellat Opertanea, quod in operto occulta ſint, ne oculis profanorum obuia polluantur.

SECLVSORIVM, ſecluſorij, *ἀπόκλεισμα*, in quo aliquid ſeorſum concluditur. Var. 3. de re ruſt. c. 5. Cum opus ſunt, ex hoc auiario, ut ſumantur idoneæ, excluduntur in minuſculum auiarium, quod eſt coniunctum cum maiori oſtio, & lumine illuſtriore: quod Secluſorium appellant.

SECO, ſecas, ſecui, ſectum, *Tagliare, ſegare, ſpartire, diuidere, τέμνω, κείρω*, proprie excido. Col. l. 2. Cum ſecueris autem herbam medicam, ſæpius eam rigato. Plau. Mer. Vel, ut ſcias me amare, cape cultrum, ſeca Digitum, uel aurem. Ci. de Orat. Atque iſti quidẽ cauſas in plura genera ſecuere. Virg. 1. Aen. Pars in fruſta ſecant, uerubusq́; trementia figunt. Secare uiam, eſt celeriter proficiſci, tranſlatione ſumpta ab auibus, quæ aerem inter uolandum diuidunt. Vir. l. 9. Ille uiam ſecat ad naues. Seruius exponit: ideſt, tenet. Accipitur item Secare pro ſequi. Idem lib. 10. Quæcunq́; eſt fortuna hodie, quiſque ſecat ſpem: ideſt, ſequitur, tenet, habet. Sectus, a, um, partic. Ci. 2. Tuſc. At uero. C. Marius ruſticanus uir, ſed plane uir, cum ſecaretur, principio uetuit ſe alligari: nec quiſquam ante Marium ſolutus dicitur ſectus. Legitur tamen participium futuri temporis Secaturus, pro ſecturus, apud Col. lib. 5. c. 9. Huius uerbi compoſita ſunt Conſeco, Circunſeco, Deſeco, Diſſeco, Execo, Inſeco, Interſeco, Præſeco, Proſeco, Reſeco, & Subſeco, quorum ſignificata uide ſuis locis.

SECORDITER, ſiue Socorditer, *ῥαθύμως*, ignauiter. Inde Socordius, comparatiuum. Liu. 1. ab urb. Ab Albanis ſocordius res acta.

SECORS, & Socors, *Pegro, tardo, negligente, poltrone, miſero, ῥάθυμος, ἐκμελής, ἠμελημένος*, ignauus, ſegnis, tardus, uel negligens in cõſulẽdo, meditando, proſpiciendove quid opus ſit facto, quaſi ſine corde. Ter. in Adel. Nolim ceterarum rerum te ſocordem eodem modo. Ci. 1. de Nat. de. Contra quos Carneades ita multa diſſeruit, ut excitaret homines non ſocordes ad ueri inueſtigandi cupiditatem. Col. l. 1. c. 1. Itaque iſtam uitam ſocordem perſequitur ualetudo. Vnde Secordia, & ſocordia, *ἀπονοία, ῥαθυμία*, ignauia, inertia, ſegnities. Secordiam, inquit Feſtus, quidam pro ignauia poſuerunt: Cato pro ſtultitia. Plau. in Pœnu. Nimia nos ſecordia hodie tenuit. Ter. And. Enimuero Daue nihil loci eſt ſegnitiei, neque ſocordiæ.

SECRETO, *Secretamente, ἀποῤῥήτως*, clam, occulto, ſine arbitris. Plau. Amph. Mirum, quod ſolus ſecum ſecreto ille agat. Ci. Att. lib. 7. Vna Formias uenimus, & ab hora octaua ad ueſperum ſecreto collocuti ſumus. Interdum idem ualet quod ſeorſum, ſiue ſeparatim. Col. l. 11. c. 2. His diebus commode inſtruuntur horti, de quibus ſuo loco dicam ſecretius, ne inter hanc quaſi turbam negligentius olitoria officia deſcripſiſſe uidear.

SECTA, æ, *Setta, liga, maona*, proprie eſt ratio illa dogmatum, quam quis ſibi in Philoſophia imitandam propoſuit, & tuendam ſuſcepit: à ſectando (ut uolunt) dicta, quod plures primum opinionis cuiuſpiam auctorem ſequãtur, uel à ſectione (ut alijs placet) quod cum omnes philoſophi dicantur, ſcriptorum tamen diuerſitate à ſe inuicem ſint diuiſi. Aliud enim de ſummo bono ſentiunt: ut Stoici, aliud Academici, aliud Peripatetici, aliud Epicurei. Cic. 1. de Or. Eſt autem ſecta diſciplina, ſeu certa quædam diſciplinæ formula, factio ſtudium, ratio uitæ. Col. l. 6. Quare antiquiſſimum eſt formam huius operis conſcribere, quam uelut ſectam legemque in proſcindendis agris ſequantur agricolæ. Ci. pro Cel. Qui hanc ſectam, rationemq́; uitæ re magis, quàm uerbis ſecuti ſumus. Idẽ 2. de Nat. de. Omnis natura artificioſa eſt, quòd habet quaſi uiam quandam, & ſectam, quam ſequatur. Hinc Conſectaneus, *ὁμόδοξος*, qui eiuſdem ſectæ eſt. Auguſt. li. 10. Ciui. Quanto humanius & tolerabilius conſectaneus tuus Platonicus Apuleius errauit.

SECTARIVS, ueruex, qui gregem ouium præcedens, ducem ſe illis præbet. Plau. in Capt. Qui Petroni nomen indunt ueruecí ſectario.

SECTILE, pen. co. *τμητόν*, quod ſectum eſt, ſiue ſecari ſolet, aut ſectu facile eſt. Sectile porrum, *πράσον κηπευτόν*, idem quod ſectiuum, cuius folia identidem ſolo tenus ſecantur. Iuuen. Saty. 3. Quis tecum ſectile porrum Sutor, & elixi ueruecis labra comedit?

dit? Medulla ſectilis. Plin.lib.16.cap.39. Ebur ſectile, Ouid. de Medicam.faciei.

Sectio, onis, *Diuiſione, parte, bottino*. τομή, actus ipſe ſecandi. Plin. l.25.c.13. Bibitur & contra ſerpentes, & ante ſectiones, punctioneſq;, ne ſentiantur. Aliquando accipitur pro bonis damnatorum, aut etiam pro præda hoſtium, quæ ſub haſta uenditur. Cæſar Com.3. Poſtridie eius diei refractis portis, cum iam defenderet nemo, atque intromiſſis militibus noſtris, ſectionem eius oppidi uniuerſam Cæſar uendidit: id eſt, bona oppidi uendidit ſub haſta. Tacitus: & Reliquias ſectionum Neronianarum nondum in fiſcum conuerſas reuocatis ab exilio conceſſit. Hoc eſt, reliquias eorum bonorum, quæ Nero, dominis in exilium actis, fiſco uendicauerat.

Sectiuus, a, um, pen. produ. τμητός, quod ſectum eſt, aut ſecari ſolet: ut, Porrum ſectiuum, quod folia eius ſæpius ſecantur, ut profundius creſcat. Duo enim ſunt porri genera: unum capitatum, alterum ſectiuum. Colum.lib.11.cap.3. Porrum ſi ſectiuum facere uelis, denſius ſatum præceperunt priores relinqui, & ita, cum increuerit, ſecari.

Sector, aris, *Seguitare, andar dietro*. παρακολουθέω, multum & cōtinue ſequor. Plau.10 Ciſt. Anum ſectatus ſum clamore per uias. Cicero.4. Verr. Prætorem per omnia foras ſectabatur. Proprie autem hoc uerbum (quod & Donat. annotauit) ad philoſophorū diſcipulos pertinet, qui præceptorem aſſidue comitantur, ut colloquio eius, & uſu eruditiores, eique per omnia ſimiles euadant. Huc reſpexit Gnato ille Teren. in Eun. Ibi homo cœpit me obſecrare, Vt ſibi liceret diſcere id de me ſectari iuſſi, Tanquam philoſophorum habent diſciplinæ ex ipſis Vocabula, paraſiti ita ut Gnatonici uocentur. Sectari beluas, apros, ceruos, διώκειν, eſt uenando conſectari, perſequi, inueſtigare, perquirere, ſequi. Virg.10 Bucol. 3. Eclog. Si dum tu ſectaris apros, ego retia ſeruo. Horat. 2. Serm. Saty. 2. Leporem ſectatus equove Laſſus ab indomito. Hinc Sectator, oris, uerbale, qui aſſidue aliquem aſſectatur. Cic. pro Mur. Quid opus eſt ſectatoribus? Sectatores philoſophorum: id eſt, diſcipuli, qui ut aliquid ab iis addiſcant, ab eorum latere nunquam diſcedunt. Gell. libr. 2. cap. 2. Taurus ſectatoribus commodum dimiſſis, ſedebat pro cubiculi ſui foribus. Huius compoſita ſunt Aſſector, Conſector, & Inſector, de quibus ſupra ſuis locis.

Sector, oris, *Taglia legne, ò altra coſa, compratori del bottino*. τμήτης, uerbale eſt à ſecando deductum, eum ſignificans, qui aliquid incidit, aut diuidit: ut, Sector zonarius, βαλαντιοτόμος, qui alterius zonam, aut marſupium incidit. Plaut. Trin. Mira ſunt, ni illic homo eſt aut dormitator, aut ſector zonarius. Sectores item dicuntur, qui ſpem ſui lucri ſecuti, bona damnatorum emebant in auctionibus, ac poſtea pro cōpendio uenditabant: quòd empta ſua proſequantur, dicti. Inde à Cice. 2. Philip. Marcus Antonius ſector Pompeij appellatur, quoniam in ſubhaſtatione bona Cn. Pompeij redemerat. Cice. pro Roſcio: Neſcimus per iſta tempora eoſdem fere ſectores fuiſſe bonorum, & collorum? Item Sectores, teſte Valla li.5. Eleg. ſunt accuſatores, qui ex damnatione accuſati, dimidium bonorum expectant, aut certam aliquam partem, & id perſequuntur. Budæus eos proprie dicit Sectores appellari poſſe, qui delationibus faciendis confiſcationes à principibus impetrant, ut homines interdum inſontes fortunis omnibus euertant. Sectrix, uerbale, fœminini generis eiuſdem ſignificationis. Plin.l.36.c.17. Vnde enim uitricus Sylla, & Metella mater, proſcriptionum ſectrix?

Sectura, æ, *Tagliatura*. τομή, ipſa ſectio, ſiue ſecandi actio. Plin. lib.37.cap.8. Et uenatus quidem Callaides tali ſectura formantur, alias fragiles. Secturæ item dicuntur fodinæ, ſiue cuniculi ſubterranei, in quibus metalla excinduntur. Cæſar Commen.4. Quibus fortiter reſiſtentibus, uineas, turreſq; ſubegit: illi alias eruptione tentata, alias cuniculis ad aggerem, uineaſq; actis, cuius rei ſunt longe peritiſſimi Aquitani, propterea quòd multis locis ærariæ ſecturæ ſunt.

Secubo, ſecubas, pe.cor. *Sederſi da un canto ſolo*, ἀποκοιμῶ, ſeorſum, ſiue ſolus cubo. Liui.4. Decad.lib.9. Per iocum adoleſcens uetat eam mirari, ſi per aliquot noctes ſecubuiſſet religionis cauſa ut toto pro ualetudine ſua facto liberaretur. Secubitus, us, ipſe ſecubandi actus. Ouid. 3. Am. Eleg. 9. Qui tibi ſecubitus triſtes dea flaua fuiſſent: Has cogor ſacris nunc ego ferre tuis. Catul. Argonaut. Anxia nec mater diſcordis mœſta puellæ Secubitu, caros mittet ſperare nepotes.

Secula, *Falce*. δρεπάνη, pen.cor. falx, à ſecando dicta, ut ait Var. li. de Lin.Lat.5.

Seculum, ſeculi, *Secolo, età*. αἰών, γενεά, ſiue à ſecando, ut quibuſdā placet: ſiue, ut alij malunt, à ſequendo deducatur, abſque diphth. melius ſcribitur: producitq; antepenultimam contra primitiui rationem. Eſt autem Seculum, idem fere, quod hominis unius ætas. Feſt. interpretatur ſpatium centum annorum. Vnde carmen Horatij ſeculare dicitur, quo deſcribuntur ſacrificia, quæ centeſimo quoque anno fiebant. Id etiam colligi poteſt ex lib.2. Cice. de Orat. cum ait: Numam Pompiliū duobus ſeculis Pythagorā præceſſiſſe, quem e Liuii auctoritate conſtat ducētis annis fuiſſe ante Pytagorā. Sūt qui ſpatiū triginta annorū ſeculū putēt: Alij uero mille annos ſeculum habere exiſtimant. Cic. Bruto, lib.11. In multa ſecula uidebamus remp. liberatam: hoc eſt, in multum tempus, ſiue in multas ætates. Idem 6. Verr. Parietes, quorum ornatus tot ſecula manſerat. Seculum ſiue ſeclum, per ſyncopē, Lucr. pro genere uſurpat: ut, Serpentia ſecla, lib.6. Naribus alipedes ut cerui ſæpe putantur Ducere de latebris ſerpentia ſecla ferarum. Idem libro 3. Deſipere ut homines, ſaperent fera ſecla ferarum. Sæpe etiam Seculum accipitur pro tempore. Cic. in Parad. Etiam ipſe fortaſſis in huius ſeculi errore uerſor. Aurea ſecula, Virg. 6. Aen. Auguſtus Cæſar Diuum genus aurea condet Secula. Aſpera ſecula. Virg.1. Aen. Aſpera tum poſitis miteſcent ſecula bellis. Impia ſecula. Vir.1. Geor. Impiaq; æternam timuerunt ſecula noctem.

Secularis, & hoc re, quod centeſimo quoque anno inſtauratur: ut, Ludi ſeculares, qui ita inſtituti erant, ut non niſi centeſimo quoque anno fierent: quanquam poſtea principum ambitione, minore ſpatio interiecto, ſæpius fuerint inſtaurati. In his ludis præco pronunciare ſolet, populum Romanum eos uiſurum eſſe ludos, quos nemo eius ætatis unquam uidiſſet, aut uiſurus eſſet poſthac. Pli.l.7.c.48. Minus miror Stephanionem, qui primus togatus ſaltare inſtituit, utriſque ſecularibus ludis ſaltaſſe.

Secum, *Con ſeco, ſeco*. σὺν ἑαυτῷ, dictio compoſita ex ablatiuo Se, & præpoſitione Cum: notæ eſt ſignificationis. Ci. Att.li.8. Quis aūt eſt tam a quidem de re, quin uarie ſecum ipſe diſputet? Vir.4. Aen. Ille meos, primus qui me ſibi iunxit amores, Abſtulit: ille habeat ſecum, ſeruetq; ſepulcro.

Secunda classis, δεύτερον τίμημα, in cenſu Seruij Tullij Romanorum regis dicebatur ea pars populi, quæ æris LXXV. M. aut eo amplius, intra tamen centum millia, in cenſum deferebat: iiſdemque armis utebantur, quibus prima claſſis, præter loricam, & clypeum, cuius loco ſcuto utebantur. Vide Liui. lib. 1. ad urb.cond.

Secundae Menſæ, τραγήματα, dicuntur fructus, cæteraq; bellaria quæ ſublatis carnibus ſecundo loco apponūtur. Quæ nominis ratio inde ducta eſt, quod antiqui, menſas appellabant ipſos diſcos, ſiue quadras, quibus epulæ in conuiuium inferebantur. Vir. 2. Ge. Non ego te dijs & menſis accepta ſecundis Trāſierim Rhodia. Horat. 2. Serm. Saty. 2. Tum penſilis uua ſecundas, Et nux ornabat menſas, cum duplice ficu. Legitur & Secunda menſa, in ſingulari num. Ci. Att.l.14. Hæc ad te ſcripſi appoſita ſecunda menſa. Pli.l.9.c.35. Inferri menſam ſecundam iuſſit.

Secundae, arum, *Secondine*, τὰ χόρια ὕστερα, membrana illa qua partus obuolutus ex utero prodit: dictæ quod naſcentem infantē ſequantur. Plin. Braſſicæ ſuccus contra ardorem febrium facit & ſtomachi uitia, & ad ſecundas.

Secundani, οἱ ἐκ τῆς δευτέρας τάξεως στρατιῶται, dicebantur ſecundæ legionis milites, ſicut Primani, primæ legionis. Liu.4. Bel. Maced. Dum repetunt enixe ſignum, priores ſecundani ſe porta eiecere. Et paulo poſt: Secundani terga hoſtium cædunt, cæteri caſtra diripiunt. Plin.lib.3. cap.4. In mediterraneo coloniæ Arelate ſextanorum, Bliteræ ſeptimanorum, Arauſio ſecundanorum.

Secundarius, a, um, *Secondario, da la ſeconda uolta*. δευτερεῖος, quaſi ſecundi ordinis: ut, Panis ſecūdarius, ῥυπαρὸς ἄρτος, id eſt, uulgaris & ſordidus, ut qui confectus ſit ex farina, ex qua Pollinis pars ante ſit excuſſa. Suet. in Augu. Cibi minimi erat, atque uulgaris fere: ſecūdarium panem, & piſciculos minutos maxime appetebat. Hic etiam ſecundus dicitur. Horat. Paſti ſiliquis, & pane ſecundo. Legimus & Secundarium neut.gen. pro ea parte farinæ, ex qua conficitur panis ſecundarius. Plin. lib.18.c.9. Iuſtum eſt è grano Campanæ, quam uocant Caſtratam, è modio redire ſextarios quatuor ſiliginis, uel è gregali ſine caſtratura ſextarios quinque. Præterea floris ſemodium, & cibarij (quod ſecundarium uocant) ſextarios quatuor, furfuris ſextarios totidem. Ponitur aliquando pro proximo, & ſecundo. Cic.2. de Iouent. In hoc autem loco caput illud erit accuſatori, ſi demonſtrare poterit alij nemini cauſam fuiſſe faciendi ſecundarium: ſi tantam, aut tam idoneam nemini. Idem de Clar. Orat. Q. Arrium. M. Craſſi ſecundarium appellat, hoc eſt, ſecundum, à M. Craſſo eloquentiæ locum obtinentem. Idem (inquit) faciebat Q. Arrius, qui fuit M. Craſſi quaſi ſecundarius.

Secundo, aduerb. *Secondamente, ſecondariamente*. δεύτερον, ſecundo loco, ſecunda uice, iterum, rurſus. Cicero Attic. Semel hominem allocutus fueram: an ſecundo mihi redeundum eſſet, ignorabam.

Secunde. Cicero. de Nat. Nauigare ac ſecundiſſime curſum tenere.

Secundo, as, *Proſperare, far andar à ſeconda*. εὐοδίζω, proſpero, proſperum reddo. Prop. Iam liquidum nautis aura ſecundat iter. Virg. 7. Aen. Dij noſtra incœpta ſecundent. Ouid. Epiſt.13.

Blandaque compoſitas aura ſecundent aquas. Hinc Obſecundo, as. de quo alibi.

SECVNDVM, *Secondo, appreſſo*, κατὰ, præpoſitio accuſatiuo caſui ſeruiens, idemq; ſignificans quod iuxta. Cice. 6. Ver. Secundum arbitrium tuum teſtes dabo. Interdum idem ualet quod Poſt, μετὰ. Seruius Sulpicius ad Cicero. libr. 4. Duo uulnera accepiſſe, unum in ſtomacho, alterum in capite ſecundum aurem. Quinct. Nam quod unum mihi ſecundum patrem, fortuna uidebatur parաſſe præſidium: id ego ſperare in alia ſorte non poteram. Cice. 1. Offi. Proxime autem & ſecundum deos, homines hominibus maxime utiles eſſe poſſunt. Interdum idem ualet quod pro: ut, Prætor ſecundum me decreuit: id eſt, pro me. Cic. pro Q. Roſcio: Secundum nos iudicari uolumus. Item Att. Quiſque eorũ ſecundum cauſam noſtram iudicauit. Aliquando In: ut, Secundum quietem: id eſt, in quiete. Suet. in Auguſt. Affirmabat ipſum eſſe, cuius imago ſecundum quietem ſibi obſeruata ſit. Aliquando Super, ſiue De, περὶ. Sal. in Iugur. Secundum ea, ut de liberetis, &c.

SECVNDVS, a, um, *Secondo*, δεύτερος, qui immediate ſequitur primum: & tam numeri, quàm dignitatis ordinem denotat. Cice. in Orato. Quoniam id ſecundum erat de tribus. Virg. 11. Aen. Turnus ego, haud illi ueterum uirtute ſecundus. Hirtius 4. Bel. Alexand. Bellonæ templum, quod tanta religione colitur, ut ſacerdos eius deæ maieſtate, imperio, & potentia ſecundus à rege conſenſum gentis illius habeatur. Per tranſlationem ponitur pro proſpero, δεύτερος, ut, Secunda fortuna, ἀγαθὴ τύχη, id eſt, proſpera, quod uel conatus noſtros ſequatur, uel quod nobis obſequatur. Virg. 9. Aen. Tantum fortuna ſecunda Aut diuerſa cadat. Sic res ſecundæ, quæ pro noſtro deſiderio ſequuntur. Vir. 10. Neſcia mens hominum fati, ſortiſque futuræ, Et ſeruare modum rebus ſublata ſecundis. Ventus ſecundus, οὔριος, qui à puppe ſequitur. Vir. 4. Aen. Nec Zephyros audis ſpirare ſecundos? Secundo flumine nare, ſiue nauigare, hoc eſt, in eam partẽ, in quam flumẽ decurrit. Oui. 4. de Ponto. Sed flumine ſæpe ſecundo Augetur remis curſus euntis aquæ. Virgil. 3. Georgicorum. Miſſuſque ſecundo defluit amni. Secundis auribus aliquid accipere: id eſt, beneuolis, clementibus. Liuius: Omniane ſemper quæ magiſtratus ille dicet, ſecundis auribus, quæ ab noſtrum aliquo dicentur, aduerſis accipietis? Secundo lumine, pro ſecundo die, poſuit Cice. ad Atti. lib. 7. Epiſt. 144. Secundo populo philoſophiam uituperare.

SECVNDVS, philoſophus fuit Athenienſis, quem aliqui Epirhytum uocant, quòd architecti filius fuerit, multæ quidem doctrinæ, mediocris eloquentiæ, æqualis æmulusq; Herodis Attici: qui illud Heſiodi elegãti mutatione in eum cauillatus eſt, Figulus æqualem exagitat, tum rhetora rectòn. Nihilominus tamen ſenem poſtea mortuum, & epicedio & lacrymis honorauit. Ex Philoſtrato. Secundus alter Tridentinus, uir ſanctus, Agiulphi regis Longobardorum tempore, ſcripſit breuiter Longobardorum hiſtoriam. Auctor Paulus Forouilienſis. Fuit etiam hoc illuſtris Veronenſis familiæ cognomen, ex qua fuit Plinius Secundus Naturalis hiſtoriæ ſcriptor.

SECVRIS, huius ſecuris, *Scure, manara*, πέλεκυς, inſtrumentum ad ſecanda ligna: quaſi ſemiquiris, ut loquit Seruius, uel, ut uetiſimilius uidetur, à ſecando. Virgil. lib. 11. Aeratam quatiens Tarpeia ſecurim. Cicero 3. Verrina. Agunt eum præcipitem pœnæ ciuium Romanorum, quos partim ſecuri percuſſit, partim in uinculis necauit. Virgilius ſexto Aeneidos: Conſulis imperium hic primus, ſæuaſq; ſecures Accipiet. Lucan. lib. 7. Pacificas ſæuus tremuit Catilina ſecures. Huius inſtrumenti inuentrix fuit Pantheſilea Amazon, teſte Plin. lib. 7. cap. 56. Vnde & Amazones Securigeræ à poetis dictæ ſunt. Secures item magiſtratuum inſignia erant, uirgarum faſciculo loro illigatæ. Cicero ſexta Verrina. Quamobrem faſces Prætoribus præferantur, cur ſecures datæ? Infligere reipub. ſecurim, per tranſlationem dixit Cice. pro Plancio: pro eo quod eſt uehementer lædere, uel grauiter ei officere. Idem pro Muræna: Quam te ſecurim putas iniciſſe petitioni tuæ? Id eſt, quantum detrimenti putas te attuliſſe tuæ petitioni? quaſi dicat. Omnem petitionis tuæ ſpem quadam quaſi ſecuri præcidiſti.

SECVRICLA, clæ, ligneum retinaculum, quod Suſcus, ſiue Subſcus dicitur: quo duo ligna inter ſe tenaciſſime uinciuntur. Vnde Securiclati cardines apud Vitru. l. 10. Noſtri, inquit Budæus, ut arbitror, Hirundinum caudas appellant.

SECVRICVLA, læ, *Picciola ſcure, Manara*, πελεκύδιον, exigua ſecuris. Pli. lib. 18. c. 19.

SECVRIFER, ra, rum, πελεκυφόρος, qui fert ſecurim. Ouid. 12. Met. ſecuriferumq; Pyracmon.

SECVRIGER, ra, rum, ſecurifer. Ouid. Epiſt. 4. Prima ſecurigeras inter uirtute puellas Te peperit. Silius l. 16. Hic fera gentis More ſecuriger amiſcebat prælia dextra.

SECVRITAS, ſecuritatis, *Sicurtà, ſicurezza*, ἄδεια, ἀσφάλεια, ἀθυμία, tranquillitas: curæ, anxietatis, & periculi expers. Cic. de amicitia: Caput eſſe ad beate uiuendum, ſecuritatem, qua frui non poſſit animus, ſi tanquam parturiat unus pro pluribus. Plinius epiſt. 332. Sicut largitiones ex publico fieri mandata prohibent: ita uidendum, ne multorum ſecuritas ſubruatur. Philoſophi definiunt Securitatem, rectam eſſe placidamq; animi conſtitutionẽ, malorum pendentium cura uacantem.

SECVRVS, ſecura, ſecurum, *Sicuro*, ἀφρόντις, ἄθυμος, ἀνώδυνος, tranquillus, cura, & anxietate uacans: quaſi ſine cura. Et differt à tutus quòd Securus dicatur is, qui non timet, etiam ſi immineat periculum: Tutus autem is, qui eſt extra periculum, quamuis etiam timeat. Cice. Planco, lib. 10. Si Africanæ legiones celeriter uenerint, ſecuros uos ab hac parte reddemus. Ouid. 1. Metam. Mollia ſecuræ peragebant otia gentes. Aliquando Securus, ὀλίγωρος, capitur pro contemptore, incurioſo, & negligente: tuncq; regit genitiuum. Vir. 1. Aen. Securus amorum Germanæ. Quinctilianus libr. 8. In quod ſæpe etiam incidit, Cice. ſecurus tam paruæ obſeruationis. Luca. l. 1. Per ferrum tanti ſecurus uulneris exit. De Leone.

SECVS, *Dietro, altrimenti*, παρὰ, cum datiuo aliquãdo præpoſitio eſt. idem ſignificans quod iuxta: ut, Secus decurſus aquarum feruntur ſalices. Aliquando eſt aduerbium, & ſignificat aliter, ἄλλως, præſertim quando non, uel haud, ſecum comites habet. Virg. 2. Aen. Haud ſecus Androgeos uiſu tremefactus abibat. Cic. Epiſt. Quod non multo ſecus fieret.

SED, *Ma*, ἀλλὰ, coniunctio eſt diſcretiua, ſiue aduerſatiua. Cicero de Orat. Non de præſtanti quadam & eximia, ſed prope de uulgari, & communi prudentia diſputo. Aliquando incipientis particula eſt, aut certe ad diuerſa tranſeuntis. Terent. in And. Sed Pamphilum uideo. Iungitur aliquando cum Autem. Plaut. in Rudent. Sed autem quid ſi hanc hinc abſtulerit quiſpiam ſacram urnam Veneris? Aliquando cum Vero. Ci. 7. Verri. O præclarũ imperatorem, nec iam cum M. Aquilio fortiſſimo uiro, ſed uero cum Paulis, Scipionibus, &c. Ponitur Sed aliquãdo pro Sed etiam. Ci. pro Milone. Obliti eſtis non modo inimicorum Milonis ſermones, ſed nonnullorum imperitorum.

SEDATE, *Quietamente*, καταστατικῶς, ἡσύχως, πρᾴως, quiete, tranquille Cic. in Orat. Cum ſedate placideq; loquimur. Placide, & ſedate ferre dolorem, idem 4. Tuſc.

SEDATVS, a, um, ἥσυχος, πρᾷος, tranquillus, quietus, minime præceps. Virg. 12. Aeneid. Sedato reſpondit corde Latinus. Cice. Attic. libr. 8. Hæc ſcripſi ſedatiore animo, quàm proxime. Horat. in Epiſt. Oderunt hilarem triſtes, triſtemq; iocoſi, Sedatum celeres.

SEDATIO, onis, *Moderatione*, κατάστασις, πραΰτης, moderatio, placatio. Cic. 1. Offi. Sedatio perturbationum animi.

SEDENIM, *Ma pur*, ἀλλὰ γάρ, aduerſatiua particula, quandam etiam probationis uim habens adiunctam. Vir. 1. Aen. Hoc regnũ Dea gentibus eſſe, Si qua fata ſinant, iam tum tenditq; fouetq;. Progeniem ſed enim Troiano à ſanguine duci Audierat, Tyrias olim quæ uerteret arces. Accipitur & pro autem, ſiue Vero. Cice. pro Arch. Sed enim hoc non ſolum ingenij ac literarum, uerumetiam naturæ atque uirtutis. Plau. Curc. Sed enim nequeo durare, quin herum accuſem meum.

SEDENTARIVS, ria, rium, ἑδραῖος, quod ſedendo fit: ut, Ars ſedentaria, quæ ſedendo exercetur: quam & Sellulariam uocant. Opera ſedentaria, quæ fit à ſedentibus. Col. lib. 11. cap. 3. Neque enim ſedentaria eius opera, ſed modo ad telam debebit accedere, modo eos, qui cibum familiæ, conficiunt, inuiſere. Sedentarij, qui ſedendo opus faciunt: ſicut ſutores, ſartores, & id genus alij. Plau. in Aul.

SEDEO, des, ſedi, ſeſſum, *Sedere, ſentare, ſtar à ſedere, ſtar aſſentato*, κάθημαι, καθίζομαι, καθίζω, notæ ſignificationis uerbum eſt, cuius antitheta ſunt Sto & Ambulo. Cice. 1. de Diuin. Cum Cæcilia in ſella ſederet. Plaut. Stic. Si non ubi ſedeas, locus eſt: at eſt, ubi ambules. Dicimus autem Sedeo ſuper equum, Sedeo equo, & Sedeo in equo. Quint. An ſit credibile, ſuper caput Valerij pugnantis ſediſſe coruum? Cicero de Ora. In ſolio ſedens domi. Idem 2. de Fin. Sedere in ſolio ornatu regali. Mart. libr. 5. Epig. Vno credis equo poſſe ſedere duos? Liu. libr. 19. Nemo, qui ſella curuli ſederit. Sedere in ouis, pro incubare. Plin. lib. 9. cap. 51. Polypus fœmina modo in ouis ſedet. Aues quoque ſedere dicuntur, cum arbori, tecto, alijve rei inſiſtentes, non mouentur. Vir. 12. Aenei. Alitis in paruæ ſubito collecta figuram, Quæ quondam in buſtis, aut culminibus deſertis Nocte ſedens, ſerum canit importuna per umbras. Aliquando ignauiam, ceſſationemque denotat. Cicero Attic. Quid enim? ſedere totos dies in uilla iſta? Virg. 11. Aeneid. Sedeant, ſpectentq; Latini. Teren. in Adelph. An ſedere oportuit Domi uirginem tam grandem? Aliquando Sedere ponitur pro placere: & tunc datiuo conſtruitur. Vir. 5. Aenei. Idque pio ſedet Aeneæ, probat auctor Aceſtes. Aliquando pro manere, immorari. Cicero. lib. 9. Epiſt. Si uenti eſſent, nos hic Corcyræ non ſederemus. Liui. lib. 2. Bel. Pun. Id horreum fuit Præſidium Pœnis ſedentibus ad Trebiam.

Trebiam. Aliquando ſedere eſt conſilium capere, conſiderare, ut apud Virg. 2. Aen. Celia ſedet Aeolus arce. Et 9 Aen. Turnus ſecreta ualle ſedebat. Plau. Sine iuxta aram ſedeam, & dabo meliora conſilia. Item ſecundum Augures ſedere, eſt augurium capere. Nam poſt deſignatas cœli partes, a ſedentibus captantur auguria. Veſtis item ſedere dicitur, quæ apta eſt. Quint. Ita ſedet melius toga, & continetur. A qua loquendi conſuetudine ſumpta tranſlatione, Imperium humeris alicuis bene ſedere dicimus, quod illi probe cōuenit, & ab illo pro dignitate recte ſuſtinetur. Plin. in Paneg. Cum abunde expertus eſſet, quàm bene humeris tuis ſederet imperium. Sedens lactuca, pro ſeſſili. Mar. l. 10. Epig. 48. In quibus eſt lactuca ſedens, & ſectile porrum. Aſſideo, Conſideo Circunſedeo, Diſſideo, Deſideo, Inſideo, Obſideo, Præſideo, Reſideo, Subſideo, & Superſedeo, in quibus ſyllaba, ſi, corripitur, unde ſuis locis.

Sedes, huius, ſedis, *Sedia, ſede, luoco da ſedere, cadrega, ſcagno, ſeggio,* ἕδρα, θῶκος, ſella in qua ſedemus. Plin. in Paneg. Iandudum illi radiaturu caput, & media inter deos ſedes auro ſtaret, aut ebore. Interdum ponitur pro habitatione, uel domicilio, idq; tam in ſingulari, quàm in plurali numero. Ci. de Prouin. conſ. Nunquã hæc urbs ſummo imperio domicilium ac ſedem præbuiſſet. Vir. 1. Ae. Hic tamen ille urbem Pataui, ſedeſq; locauit Teucrorum. Interdum pro ſepulchro. Vir. 6. Aen. Sedibus ut ſaltem placidis in morte quieſcam. Interdum pro podice, & ani circulo. Plin. l. 23. Cinis ſarmentorum, uitiumq;, ſedis uitijs medetur. Sedes luxuriæ, per tranſlationem, pro loco, in quo maxime urget luxuria. Cice. contra Rullum: Coloni Capuæ in ſedibus luxuriæ collocati.

Sedicula, *Sedietta,* ἑδράριον, parua ſedes: ſicut Aedicula, parua ædes: quanquam non deſunt, qui Sedecula ſcribendum contendant, quo pacto etiam legitur apud Ci. in Epiſt. ad Att. l. 4. Malo in illa tua ſedecula ſedere. Valla putat omnino Sedicula eſſe ſcribendum per tertiam uocalem.

Sedigitus, ti, ἑξαδάκτυλος, ſenos habens in manu digitos. unde & Volcatius Poeta Sedigitus, & C. Horatij filiæ Sedigitæ ſunt cognominatæ. Pli. l. 12. c. 43.

Sedile, lis, p. p. *Sedia,* ἕδρα, ἐξέδρα, ſedes, ſubſellium, ſcamnum ad ſedendum aptum. Pli. Epiſt. 101. locis pluribus diſpoſita ſedilia è marmore. Virg. 1. Aen. uiuoq; ſedilia ſaxo.

Sedimentum, ti, ὑπόστασις, quod in re aliqua ſubſidit. unde craſſiorem urinæ partẽ in fundo matulæ ſubſidentẽ, medici ſedimentum appellant. In ædificijs quoq; ſedimentum dicitur ipſa ſubſeſſio, cum. ſ. ob fundamenti infirmitatem ædificium ſubſidit. Plin. l. 36. c. 10. Si Inundationibus Tiberis ſedimento molis facto.

Seditio, onis, *Seditione, diſcordia,* στάσις, à ſe, hoc eſt, ſeorſum, & itio, componitur. Cic. l. 6. de Rep. docet ſeditionis proprietatem à diſtenſione ciuium dictam eſſe, quod ſeorſum eant alij ad aliũ. Eſt enim proprie, cum populo diſcordante itur ad manus: qualem deſcribit Virg. l. 1. Aen. Magno in populo cum ſæpe coorta eſt Seditio. Similiter ſeditio in exercitu dicitur, in claſſe, in campo, & ubicunque eſt multitudo hominum aduerſus duces, magiſtratuſve arma capientium, uel imperium detractantium. Ouid. 12. Met. Seditioq; recens. Dicimus autem Latine eleganterque, Concitare ſeditionem, Facere ſeditionem, Commouere ſeditionem, Oriri ſeditionem, Sedare ſeditionem.

Seditioſus, ſa, um, *Seditioſo, Scandaloſo,* στασιώδης, procliuis ad ſeditionem. Cic. 3. Verr. ſeditioſus homo. Cn. Carbo. Hinc ſeditioſe, per ſeditionem, aut more ſeditioſorum. Cice. pro Clue. Concionibus ſeditioſe concitatis. Idem ad Att. lib. 2. Multa cum ſeditioſiſſime diceret.

Sedo, das, *Mitigare,* παύω, καταστέλλω, πραΰνω, mitigo, placo, lenio. Salu. Catil. Animus impurus, dijs hominibuſq; infeſtus, neq; uigilijs, neq; quietibus ſedari potuit. Lib. 4. ad Heren. Neq; habeat, qui ſitim ſuam ſedet: ideſt extinguat. Dicimus præterea Sedare bellum, controuerſiam, diſcordias, infamiam, iram, lites, mẽtes commotas, motus animi, miſerias, pauorem, tempeſtatem, tumultum, quorum omnium exempla nuſquam non ſunt obuia. Ci. 2. in Catil. Atque hæc ſic agentur, ut bellum inteſtinum me uno togato duce ſedetur. Sedare, & Incendere, contraria. Ci. 3. de Leg. At aliquando incenditur, & quidem ſæpe ſedatur. Hinc Sedatus participium, ſiue nomen ex participio: item Sedate, aduerbium, & Sedatio, uerbale.

Seduco, is, *Ingannare, trauiare dal dritto ſentiero,* ἀπάγομαι, proprie ſeorſum duco ab alijs, quaſi de rebus aliquibus locuturus. Teren. in Hecy. Pamphilus me ſolum ſeduxit foras. Cic. Att. l. 2. Seducit me Scaptius. Plau. in Aul. Secreto te huc foras ſeduxi. Ci. lib. 1. Tuſ. ad animum tranſtulit, inquiens. Animum ad ſe ipſum aduocamus, ſecum eſſe cogimus, maximeq; à corpore ſeducimus? Accipitur & pro decipio, in fraudem induco. Ter. in And. Me ſeducere iſtis dictis poſtulas?

Seductio, nis, *Seduttione,* uerbale à ſeduco, ſignificans abductionem à turba. Ci. pro Mur. Seductiones teſtium.

Seduculum, li, quaſi ſudaculum, genus flagelli, quod uapulantes ſudare faciat. Feſtus.

Sedulo. *In uero,* ἐπιμελῶς, ἀτεχνῶς, diligenter, & ſimpliciter quaſi ſine dolo, ut inquit Nonius. Plau. in Aulu. Nam nunc cũ cælo ſedulo, ut omnes neſciant, Omnes uidentur ſcire. Ter. in Phor. Ego ſedulo hunc dixiſſe credo. Ideſt, ſimpliciter, inquit Donatus. Idem in Hec. Et ſi diſſimulas ſedulo. Cice. de Fin. Faciam omnia ſedulo.

Sedulus, la, lum, *Diligente, officioſo,* ἐπιμελής, ἀκριβής, diligẽs officioſus, intentus. Ci. de Clar. Ora. Eloquentes uidebare, non ſedulos uelle conquirere. Tib. l. 1. El. 3. Aſſideat cuſtos ſedula ſemper anus. Ouid. 1. de Rem. Am. Nec deſunt comites ſedula turba canes. Hinc Sedulitas, ἐπιμέλεια, pro inſtanti, & fideli officio, ac diligentia. Ci. ad Att. lib. 11. Quæ ſi non eſſent ſedulitate effectæ, & beneuolentia tua. Oui. 10. Met. Sedulitas erit apta tibi. Sedule, ἐπιμελῶς, idem quod Seduco. Col. l. 9. c. 9. Cuſtos ſedule circũire debet aluearia.

Sedum, ſedi, ἀείζωον, herba perpetuo uirens: unde etiam Semperuiuum appellatur. Pli. l. 18. c. 17. Col. l. 2. c. 9. Remedio eſt miſtus ſuccus herbæ, quam ruſtici ſedum appellant. Duo autem Sedi ſunt genera, quorum alterum in tectis fere & ſuggrundijs naſcẽs, quòd folia habeat latiora, Sedum maius appellant, uulgus Iouis barbam nominat. Alterum in petris & parietinis prouenit, à Latinis Sedum, ſiue ſemperuiuum minus dictum. Vulgus à folijs uermiculorum ſimilitudinem referentibus, Vermicularem nominat.

Seges, huius ſegetis. *Frue, biada in herba, ſegete.* ἄροτος, proprie fruges eorum ſeminum, ex quibus conficitur panis, nondum demeſſa, ut ait Valla. lib. 4. cap. 24. Plin. lib. 18. cap. 17. Si in articulum ſeges ire cœperit, runcare remedium eſt, ne herbæ uincant. Et paulo poſt: Luxuria ſegetum caſtigatur dente pecoris. Virg. 1. Geor. Luxuriem ſegetum tenera depaſcit in herba. Hor. 2. epiſt. 2. Cum ſegetes occat, tibi mox frumenta daturus. Seges per tranſlationem: ut Seges ſtimulorum, apud Plau. in Aul. Tibi ego rationem reddam, ſtimulorum ſeges? Ferrea ſeges telorum. Virg. 3. Aeneid. Confixum ferrea texit Telorum ſeges. Clypeata ſeges uirorum, Ouid. 2. Metam. Seges, ac materia gloriæ. Cic. pro Mil. Quid odiſſet Clodium Milo, ſegetem, atque materiem ſuæ gloriæ? Quandoque accipitur pro ipſa humo iam ſubacta, & ſata. Var. libr. 1. de re ruſt. cap. 29. Seges dicitur, quod aratum & ſatum eſt: Aruum, quod aratum, nec ſatum eſt. Virg. 1. Geor. Illa ſeges demum uotis reſpondet auari Agricolæ, bis quæ Solem, bis frigora ſenſit. Plin. li. 18. Segetes quæ interquieuere, fundunt roſam odoratiorem. Seges quoque aliquando de leguminibus dicitur. Col. l. 2. c. 14.

Segetia, nomen Deæ, quam Romani uenerabantur, ut lætas ſegetes faceret: cuius meminit Macr. l. 1. Sat. Pli. l. 18. c. 2.

Segmen, inis, τομή, ſegmentum, quod à re aliqua reſecatur: à quo Præſegmen, & Reſegmen Pli. l. 13. cap. 18. Segminibus utrinque amputatis. Gel. l. 10. c. 15. Vnguium & capilli ſegmina.

Segmenta, rum, *Tagliamenti, diuiſioni,* ἀποκόμματα, proprie ſegmina, & ramenta, quæ à re quapiam reſecantur: à ſecando quaſi ſecamenta, c, in g, mutata. Plin. lib. 36. de ratione ſecandi marmoris loquens. Craſſior arena laxioribus Segmentis terit. Hinc etiam partes, & (ut dicam) membra mundi, in quæ uniuerſa terra digeritur (quæ noſtri Circulos, Græci Parallelos appellant, & climata) Segmenta dicuntur. Plin. libr. 6. cap. 33. Plura ſunt ſegmenta mundi. Segmenta item dicebantur minuta auri, & purpuræ, alteriuſve materiæ ſegmina, ex quibus uermiculatim compoſitis precioſiſſimæ conficiebantur ueſtes, quæ Segmentatæ dicebantur: quanquam non raro pro ipſis etiam ueſtibus Segmenta poſita legamus. Ouid. 3. de Arte. Non iam ſegmenta requiro. Val. Max. Datum eſt mulieribus, ut ſegmenta aurea geſtarent. Iuuen. Saty. 2. ſegmenta enumerat inter nubentium ornamenta. Segmenta (inquit) & longos habitus & flammea ſumit. Non deſunt tamen, qui Segmenta interpretentur monilia ex auro & gemmis confecta.

Segmentatus, a, um, *Recamato,* ſegmentis uariegatus: ut, Veſtes ſegmentatæ: de quibus iam egimus. Segmentatæ cunæ, quæ confectæ ſunt ex tenuiſſimis ſegmentis diuerſorum colorum, & quodam quaſi uermiculato emblemate pictæ. Iuu. Sat. 6. Et ſegmentatis dormiſſet paruula cunis. Quanquam non deſunt, qui Cunas ſegmentatas ibi intelligant, ueſte ſegmentata tectas.

Segnis, huius ſegnis, & hoc ſegne, *Pegro, tardo, poltrone,* ἀργός, ῥάθυμος, νωθής, tardus, ignauus, quaſi ſine igne: ſicut contra, Ardens pro ſolerti, diligenti, & moræ omnis impatienti. Virgil. libr. 3. Aeneid. Haud ſegnis ſtrato ſurgit Palinurus. Cicero ad Attic. lib. 8. Ego ſi cui uideor ſegnior fuiſſe, dum ne tibi uidear non laboro. Tacit. libr. 18. Neque enim ſegnem ei fuiſſe indolem ferunt. Interdum pro infœcundo & inutili. Idem libr. 1. Geor. Segniſque horreret in aruis Carduus. Et pro pulchro Plautus in Pyrgo. Haud ſegnior ibat Aeneas, quo loco uide Seruium. Hinc Segnities, tiei, ſiue Segnitia, æ, νωθεία, ῥαθυμία, tarditas, negligentia ad agendum. Socordia autem eſt negligentia in conſulendo, meditando, proſpiciendo, quid opus

ſit facto. Teren. in And. Nihil loci eſt ſegnitiæ, neque ſocordiæ. Quandoque Segnities, ἀϕορία, dicitur inſœcunditas. Plin. Hinc negligentia cultorum, hinc agrorum ſegnities. Legitur & Segnitas, pro Segnitia: quod & Nonius annotauit. Cic. de Or. Caſtigemus ſegnitatem. Hinc Segniter, ῥαθύμως, negligenter. Liui. 2. ab urb. Segniter, ocioſe, negligenter, contumaciter omnia agere: Virg. 9. Aen. Inſtat non ſegnius, ac rotat enſem Fulmineum. Oui. 10. Met. Scythica non ſegnius ita ſagitta.

Segnipes, dis, pen. cor. βραδύπους, qui tarde incedit. Iuuen. Sat. 8. Tritoq; trahunt epirhedia collo Segnipedes.

Segrego, gas, pe. cor. *Separare, ſpartire*, ἐκκρίνω, ἀϕορίζω, ab aliorũ numero uel ſocietate, uel grege ſeparo. Teren. in Hec. Nam ſi ita eſt, ut hæc nunc Pamphilum uere à ſe ſegregarit. Pla. in Mil. Ille illas ſpernit, Segregat ab ſeſe omnes, extra te unam. Cic. pro Archia. Perficiam profecto, ut hunc non modo non ſegregandum à numero ciuium, uerum etiam putetis aſciſcendum fuiſſe.

Segullum, li, eſt terræ genus in ſummo ſolo, ex quo metallarij cognoſcunt ſubeſſe uenam auri. Pli. l. 33. c. 4.

Seia, dea Romæ, quæ ſationi præeſſe putabatur: ut Segeſta, ſiue Segetia, quæ Segetes lætas facere exiſtimabatur. Pli. l. 18. c. 2.

Seianus equus, dictus eſt à Cn. Seio, qui equum habuit inuſitata magnitudine, omnibusque alijs equorum laudibus præſtantiſſimum, adeo ut ex eorum genere equorum crederetur, quos Hercules occiſo Diomede Argos perduxit. ſed eo facto is equus fuit, ut quiſquis poſſideret eum, is cum omni familia interiret. Primus enim huius equi dominus à M. Antonio, qui poſtea triumuir conſtituendæ reip. fuit, damnatus, miſerando affectus eſt ſupplicio. Hunc deinde emit Cor. Dolabella, qui & ipſe à Caſſio uictus in prælio occubuit. Ab hoc ad Caſſium uictorem equus peruenit, qui ab Antonio uictus, ſibi manus intulit. Nec multo poſt Antonius uictor, qui equum hunc abſtulerat, ab Auguſto uictus ſimili mortis genere perijt. Hinc ortum eſt prouerbium, ut homines calamitoſi equum Seianum habere dicerentur. Gel. l. 3. c. 9.

Seiuges, & Seiuges, pen. cor. dicuntur equi ſeni ad unum currũ adhibiti. Apul. in Flor.

Seiugo, gas, ἀποζεύγνυμι, ſeiungo. Cice. 1. de Diu. Humani animi partem non eſſe ab actione corporis ſeiugatam.

Seiungo, is, *Diſgiungere, ſlontanare*, ἀϕίστημι, ἀποζεύγνυμι, iunctos ſeparo, auello. Cice. Lentul. Hoc tempore, quo ſeiuncti fuimus. Cic. 3. de nat. deo. Fortunam nemo ab inconſtantia, & temeritate ſeiunget. Idem in Catil. Dum tua calamitas à reip. periculo ſeiungatur.

Selenus, uide Selinus.

Seleucia, σελεύκεια, Syriæ Antiochenæ oppidũ eſt, ab Antiocho Seleuci filio conditum: de quo Pli. l. 5. c. 21. Eſt & Seleucia alia ad Euphratem: & tertia ad Belum amnem: quarum meminit idem Pli. l. 5. c. 13. Rurſus alia Ciliciæ, Trachiotis cognominata ad Calicadnum amnem, teſte eodem Pli. l. 5. c. 27.

Seleucus, unus ex principibus Alexandri, qui primus poſt Alexandri mortem regnauit in Syria annos quadraginta.

Selibra, ἡμιλίτριον, dimidia libra. Liui. 5. Selibra farris. Gell. libr. 7. cap. 18.

Seligo, gis, penul. cor. *Far la ſcelta, diſcernere*, ἀπολέγω, ἀποκρίνω, ſeorſum colligo, ſecerno. Cice. de optimo gen. Quæ exempla ſe legiſſem, niſi nota eſſe arbitrarer. Ouid. 3. Am. Eleg. 10. Tu ſelige tantum, Me quoque uelle, uelis, an ne coactus amem? Cic. in Or. Nec uero utetur imprudenter hac copia, ſed omnia expendet, ac ſeliget. Selectio, onis, actus ſeligendi. Ci. de Fin. In una uirtute ſic eſſe omnia uoluerunt, ut eam rerum ſelectione expoliarẽt. Idem 3 de Leg. Selectio uitiorum. Selectus, a, um, particip. Cice. 1. de Nat. Deo. In illis ſelectis eius breuibusq; ſententijs. Ouid. 5. Faſt. Romulus hoc uidit ſelectaq; corpora patres Dixit. Hinc Selecti iudices. Cic. pro Clu. Cui iurati debent optimum quenque in ſelectos iudices referre. Hor. 1. Ser. Sat. 4. Vnum ex iudicibus ſelectis obijciebat.

Sellquastra, (inquit Feſtus) ſedilia appellantur antiqui generis, d, litera in l, conuerſa, ſicut & in Sella, & Solio factum eſt, quæ omnia à ſedendo dicta ſunt.

Sella, æ, *Sedia*, ἕδρα, καθέδρα, θρόνος, idem quod ſedes: à ſedendo dicta, quaſi ſedda, κατ' ἀντίστοιχον. Plin. de Vir. Illuſt. P. Decium Prætorem tranſeunte ipſo ſedentem iuſſit aſſurgere, eiq; ueſtem ſcidit, ſella concidit, ne quis ad eum in ius iret, edixit.

Sellaria, æ, ἐξέδρα, dicta ſunt loca, in quibus ſedes diſponi ſolebant. Pli. l. 34. c. 8. In ſellarijs domus aureæ diſpoſita. Suet. in Tib. Sellariam excogitauit ſedem arcanarum libidinum. Diminutiuũ eſt Sellariola. Mar. l. 5. In ſellariolis uagus popinis.

Sellularii, ἑδραῖοι, opifices, qui ſedendo opus faciunt, quos Liu. l. 8. ſcribit militiæ minime aptos.

Sembella, ἡμιλίτριον, libræ dimidium, quaſi ſemilibella. Var. l. 4. de Ling. Latin.

Semel, *Vna uolta*, ἅπαξ, aduerb. idem ſignificans, quod unica uice. Plau. in Capt. Satis ſum ſemel deceptus. Aliquãdo accipitur pro ſummatim, aut in ſumma κεφαλαιωδῶς. Quin. Denique (ut ſemel finiam) ſic fere componendum, cum pronunciabis. Nonnunquã & pro omnino, penitus. Vir. 11. Aen. Procubuit moriens, & humum ſemel ore momordit. Ouid. Epiſt. 5. Læſa pudicitia eſt, deperit illa ſemel.

Semele, pe. cor. σεμέλη, Cadmi Thebarum regis filia, ex qua Iupiter Bacchum genuit, teſte Hor. 1. Car. Ode. 19. Thebanæq; iubet me Semeles puer. Prop. Narrabis, Semele quàm ſit formoſa. Semeleius, a, um, Ouid. 5. Met. Proles Semeleia.

Semen, ſeminis, *Seme, ſemenza, ſemente*, σπέρμα, notæ ſignificationis eſt, quaſi Serimen, à Sero, ris, Colum. lib. 1. cap. 7. Longe plus imputant ſeminis iacti, quàm quod ſeuerint. Virg. 1. Geor. Debita quàm ſulcis committas ſemina. Hor. Epod. 16. Pinguia nec ſiccis utantur ſemina glebis. Nonnunquam etiam de uirgultis, & ſurculis dicitur. Virg. 2. Geor. Seminibus poſitis ſupereſt deducere terram Sæpius. Col. lib. 3. Ex eiuſmodi uitibus lecta ſemina multum, bonumque uinum præbebunt. Eſt & Semen frumenti genus, quod Zeam ζειὰν, appellant, ſimile farri Plin. lib. 18. cap. 11. Alica fit ex Zea, quam ſemen appellamus. Per tranſlationem ſignificat auctorem alicuius rei, & eum, a quo quid ortum eſt. Cice. Phil. 2. Vt in ſeminibus cauſa eſt arborum, & ſtirpium, ſic huius actuoſiſſimi belli ſemen tu fuiſti. Ponitur aliquando pro genere. Suet. in Calig. cap. 25. Nec ullo firmiore iudicio ſui ſeminis eſſe credebat. Virg. 7. Aen. Geminoſque iugales Semine ab æthereo. Ouid. in. Metam. Ipſaq; cuius Semine concepta eſt, ex illo concipit ales. Lucr. lib. 2. Cœleſti ſumus omnes ſemine oriundi.

Sementicius, cia, cium, penul. cor. σπέρσιμος, quod ſeminari poteſt. Plin. lib. 18.

Sementinus, a, um, ut Sementina pyra, uel à ſeminum multitudine, uel quod uſq; ad ſementis tempus durent, dicta. Cato c. 7. Feriæ ſementinæ. Feſtus. Sementinæ feriæ fuerant inſtitutæ, quaſi ex ijs fruges grandeſcere poſſent. Dies ſemẽtina, feſtum fuit antiquis celebratum, poſtquam terræ mandaſſent ſemina agricolæ. Oui. 1. Faſt. Nec ſementina eſt ulla reperta dies.

Sementis, huius ſementis, fœm. gen. *Semente, ſeme, ſemenza, ſeminata*, σπορά, ſignificat ipſam ſationem, ſeu ſeminationem, Plin. lib. 18. Sunt qui properent, atque ita pronuncient, Feſtinatam ſementem ſæpe decipere, ſerotinam ſemper. Colum. lib 13. Quibus magna ſementis præparatur. Liu. Vt Campani ſemẽtem facere poſſent. Ouid. lib. 1. Faſt. Villice da requiem terræ, ſemente peracta. Nonnunquam pro ſeminandi tempore. Colum. lib. 2. Prima ſementis rarius ſerere permittit, nouiſſima ſpiſſius poſtulat. Ponitur aliquando pro ſegete. Gell. l. 2. ca. 29. In ſementes forte conceſſerat tempeſtiuiores. Facit ſementis aliquando in ablatiuo ſementi, & in accuſatiuo ſementum. Cato. cap. 27. Sementim facito ita. Col. l. 2. c. 12. Peracta ſementi.

Semento, tas, σπερματίζω, ſemen produco. Plin. l. 18. c. 28.

Semestris, & hoc ſtre, *Di ſei meſi* ἑξαμηνιαῖος, quod eſt ſex menſium: ut Semeſtris tribunatus. Plin. Epiſt. 69. Semeſtri tribunatu ſplendidiorem. Plin. l. 10. c. 25. Semeſtres, ut hirundines. Semeſtre regnum. Cice. ad Att. l. 10. Intelliges id regnum uix ſemeſtre eſſe poſſe.

Semesus, a, um, pen. pro. *Mezzo mangiato*, ἡμίβρωτον, ſemicomeſtum. Eadem enim forma dicitur, qua Ambeſum, & Comeſum. Sueto. in Tib. Semeſa opſonia appoſuit Virg. 8. Aeneid. Oſſa ſuper recubans antro ſemeſa cruento. Horat. 2. Serm. Sat. 6. Semeſaque lardi Fruſta dedit. Silius lib. 6. Semeſaque membra relinquit.

Semianimis, me, ſiue Semianimus, a, um, *Mezzo morto, tramortito*, ἡμιθνής, ſemiuiuus, ſiue ſemimortuus. Plin. de Viris Illuſt. Semianimis inuentus & ſanatus. Ouid. 1. Triſt. Eleg. 3. Semianimis media procubuiſſe domo. Virg. 11. Aeneid. Semianimes uoluuntur equi. Lucr. libr. 6. Languida ſemianimo cum corpore membra uideres.

Semiapertus, a, um, *Mezzo aperto*, ὑπανέῳκτον, dimidiata ſui parte apertum. Liu. l. 26. Semiapertis portarum foribus.

Semiassus, a, um. Ci. 1. Tuſc. Heu reliquias ſemiaſſi regis. Ex poeta uetuſto.

Semibos, pen. cor. huius ſemibouis, *Mezzo bue*, ἡμίβους, epitheton eſt Minotauri, quem Poetæ fingunt, dimidia ſui parte bouẽ fuiſſe. Ouid. 4. Triſt. Eleg. 6. Semibouemq; uirum.

Semicaper, p. cor. huius ſemicapri, *Mezzo capra*, ἡμίτραγος, Faunorum & Satyrorum epitheton eſt, qui inferiore ſui parte capris ſimiles pinguntur. Ouid. 5. Faſt. Semicaper coleris ſuccinctis Faune Lupercis. Deus ſemicaper. Ouid. 4. Faſt. Pan ſemicaper. Ouid. 14. Met.

Semicirculus, *Mezzo circolo*, ἡμικύκλιος, medius circulus. Col. l. 5. c. 2. Omnis ager, ſemicirculi, uel arcus, nonnunquam etiam plurium angulorum formam exhibet. Ci. 5. Fin. Circulos aliquos, & ſemicirculos conſectari. Semicircularis, re, mediam circuli formam habens. Col. l. 5. cap. 2.

Semicinctium, tij, ὑπόζωμα, ſuccinctorium, quod medium hominem cingat. eſt enim genus ueſtis breuiſſimæ, quo uenter, &

uelanda

uelanda tegumenta. Apud Mart. l. 14. de Semicinctio tale eſt epigramma: Det tunicam diues, ego te præcingere poſſum.

SEMICOCTVS, a, um, *Mezzo cotto.* ἡμίεφθος, ſemicrudus. Colum. lib. 8. cap. 5. Semicoctum hordeum. Et Plin. lib. 22. cap. 25. Semicocta aqua.

SEMICREMATVS, a, um, *Mezzo abbrugiato*, Ouid. in Ibin: Membra feras Stygiæ ſemicremata neci. Martial. lib. 11. Thuraq; de medio ſemicremata rogo.

SEMICRVDVS, a, um, *Mezzo crudo*, Col. lib. 6. c. 26. Lupini ſemicrudi conteruntur. Statius 4. Syl. Cum bene mane ſemicrudus illæeam tibi dixero ſalutem.

SEMIDEVS, adiectiuum, ἡμίθεος; Lucan. l. 8. Semideoſq; canes. Oui. in Ibin. Vos Fluminaq; & Nymphæ, ſemideumq;. Reges ſemidei. Statius 2. Achil.

SEMIDOCTVS, *Mezzo dotto, cioè non molto*, ἡμιμαθής, id eſt, mediocris eruditionis. Cic. 2. de Orat.

SEMIERMIS, me, *Diſarmato*, Liu. l. 22. multitudo ſemiermis.

SEMIFACTVS, a, um, ἡμιτελής. Tacit. l. 15. Semifacta opera grupis.

SEMIFER, a, um, *Mezzo ſaluatico*, ex dimidia parte ferus. Oui. 2. Met. de Chirone Centauro: Semifer interea diuinæ ſtirpis alumno lætus erat. Pli. l. 8. c. 57. Semiferum ipſum animal.

SEMIFORMIS, me. Colum. lib. 8. cap. 5. Pulli ſemiformes interimuntur.

SEMIFVLTVS, a, um, Mar. l. 5. Subſellioq; ſemifultus extremo.

SEMIGERMANVS, pen. pro. Liu. lib. 21.

SEMIGRABCVS, Var. 2. de re ruſt. c. 1.

SEMIGRAVIS, graue, pen. cor. Liu. lib. 25.

SEMIGRO, as, *Partirſi*. ἀποικέω, ad ſeorſum habitandum me confero. Ci. pro. Cœl. Reprehendiſtis, à patre quòd ſemigrarit.

SEMIHOMO, pe. cor. *Mezzo huomo*, ἡμιάνθρωπος, Col. l. 10. Quamuis ſemihominis ueſano gramine fœta Mandragoræ pariat flores. Vir. 8. Aen. Semihominis Caci.

SEMIHORA, æ, pen. pro. *Mezza hora*, ἡμιώριον, horæ unius ſpatium dimidium. Cice. pro Rab. perd. reo. Me ex comparato & conſtituto ſpatio defenſionis in ſemihoræ circulum coegiſti. Plin. lib. 28. cap. 9.

SEMIIVGERVM, geri, pen. cor. Col. l. 4. c. 18 & l. 5. c. 1.

SEMILACER, pen. cor. *Mezzo ſtracciato*, ἡμιρραγής, Oui. 7. Met. Semilacerq; torquentat conſurgere.

SEMILIBER, pen. pro. *Mezzo libero*. Cice. ad Att. lib. 13. Abijciamus iſta, & ſemiliberi ſaltem ſimus.

SEMILIXA, æ, maſc. gen. Liu. l. 28.

SEMIMADIDVS, Colum. lib. 2. cap. 4. Ager exiguis nimbis ſemimadidus.

SEMIMARINVS, ἡμιθαλάσσιος, Lucr. l. 5. Aut rapidis canibus ſuccinctas ſemimarinis Corporibus Scyllas.

SEMIMAS, pen. cor. *Caſtrato*, huius ſemimaris, pen. cor. maſ. ge. caſtratus, euiratus, ἡμίανδρος, Var. 3. de re ruſt. cap. 9. Capi ſemimares, quòd ſunt caſtrati. Liu. 1. l. 31. Ante omnia abominati ſemimares. Oui. 1. Faſt. Semimaris flammis uiſcera libat ouis. Semimares item dicuntur androgyni, utrunque habentes ſexum. Ouid. 4. Met. de Hermaphrodito. Semimarem feciſſe uidet.

SEMIMORTVVS, a, um, *Mezzo morto*, ἡμιθανής, Catullus ad Liciniũ Epigr. 47. Semimortua lectulo iacebant.

SEMINALIS, & hoc le, *Da ſemenza, da ſeme*, quod ad ſementem faciendam pertinet. Col. l. 11. c. 2.

SEMINARIVM, rij, φυτωτήριον, eſt locus ex quo transferuntur plantæ in aliam terram. Col. l. de Arborib. c. 1. Qui uineam, uel arbuſtũ conſtituere uolet, ſeminaria prius facere debet. Idem: Satoris officium eſt, de ſeminario transferre plantam. Ponitur & ſeminarium per tranſlationem pro rei alicuius fonte & origine: idq; tam in bonam partem, quàm in malam. Cice. in Catil. Qui uiſi exeunt, ſcitote hoc in rep. ſeminarium Catilinarum futurum. Ci. 1. Offi. Principium urbis, & quaſi ſeminarium reipublicæ.

SEMINARIVS, a, um, quod ad ſeminandum pertinet. Ambroſius: Ineſt naſcentibus aut ſemen, aut uirtus aliqua ſeminaria.

SEMINIVM, nij, σπέρμα, idẽ quod ſemen, uel planta, aliudve quiduis, quod de ſe aliquid poteſt producere. Col. 2. Superfuſa terra latentibus ſeminijs. Var. 2. de re ruſt. c. 6. Aſini Reatini optimi, & maximi, è quo ſeminio hic procreaui pullos. Pla. in Amph. Anguineo repente hoſtes peperit ſeminio. Luc. lib. 3. Cur acris uiolentia triſte leonum Seminium ſequitur? Quandoque pro ſeminis lucro. Plau. in rud. Venundantur merces non hoc ſuo ſeminio.

SEMINO, nas, *Seminare*, σπείρω, φυτεύω, notæ ſignificationis. Dicimus autem: Seminatur hordeum, & Seminatur ager hordeo: ſicut Spargitur humor, & Spargitur ueſtis humore. Col. li. 2. c. 9. Seminari debet hordeum poſt æquinoctium. Idem lib. 2. c. 8. Seminarentur agri. Semino, pro gigno. Virg. 6. Aen. Quale ſolet ſiluis brumali frigore uiſcum Fronde uirere noua, quod non ſua ſeminat arbos. Col. l. 6. cap. 24. de tauris: Si dextra deſiluit, marem ſeminaſſe manifeſtum eſt: ſi læua, fœminam. Pla. in Amph. Alter decumo poſt menſe naſcetur puer, Quàm ſeminatus. Seminatio, onis, σπορά, ſatio Var. 1. de re ruſt. c. 6. Ad ſeminationem onagrus idoneus. Seminator ris, σπορεύς, qui ſerit ſeminatve. Ci. 2. de Nat. de. Omnium rerum ſeminator, & ſator, & parens, ut ita dicam, atque altor eſt mundus. Per tranſlationem ſpargo, diuulgo. Lact. lib. 4. Et cultum Dei per totam terram ſeminaret. Diſſemino, & Inſemino, ſuis locis.

SEMINECIS, ἡμιθανεῖς, ſemimortui: proprieq; de iis dicitur, qui graui uulnere accepto, morti ſunt uicini. Liu. l. 29. Qui circa regem ſeminecem pugnabãt. Ibidem l. 3. Seminecem ad Cannas in aceruo cæſorum corporum inuentum. Ouid. 1. Met. Atque ita ſeminaces partim feruentibus armis Mollit aquis.

SEMINVDVS, pen. pro. *Mezzo nudo*, ἡμίγυμνος, adiect. Liu. 9. Conſules prope ſeminudi ſub iugum miſſi.

SEMIOBOLVS, *Mezzo dinaro*, ἡμιωβόλιον, oboli dimidiũ, & per trãſlationem quæuis res uiliſſima.

SEMIPAGANVS, ni, pen. pro. adiect. Perſ. in prol.

SEMIPES, pen. cor. dis, & pen. cor. maſcu. gene. *Mezzo piede di miſura*, ἡμιπόδιον, menſura dimidiata pedis, hoc eſt, digitorum octo. Pli. l. 12. c. 19. Rubeſcit addito ſemipede.

SEMIPEDALIS, ſemipedale. pe. p. *Ciò che tiene la miſura di mezzo piede*, ἡμιποδιαῖος, quod dimidij pedis longitudinem habet. Plin. l. 13. c. 4. Semipedales truncos. Idem l. 36. c. 25.

SEMIPLENVS, plena, plenum, *Mezzo pieno*, ἡμιπλήρης, Liui. l. 25. Improuiſo adorti ſemiplenas ſtationes. Semiplenæ nares, Ci. 7. Ver. Semiplenæ ſcrobes. Col. l. 5. c. 5.

SEMIPVTATVS, a, um, *Mezzo tagliato, bruſcato*, Vir. 2. Bel. Semiputata, ubi frondoſa uitis in ulmo eſt.

SEMIQVINARIA diuiſio, πενθημιμερὴς, cæſuræ genus, cùm poſt duos pedes relinquitur ſyllaba, partem orationis terminans, ut, Arma ui-rumque ca-no. Dicta Semiquinaria quod conſtet ex duobus pedibus & ſemiſſe, quod eſt dimidium quinque pedũ. Semiſeptenaria autem diuiſio, ἑφθημιμερὴς, dicitur, cum poſt tres pedes ſimiliter relinquitur ſyllaba partem orationis terminans, ut Arma ui-rumque ca-no Tro-iæ.

SEMIRAMIS, mis, uel Semiramidis Aſſyriorum regina, Nini regis uxor, mulierum omnium, quarum memoria ad nos peruenit, clariſſima, quæ poſt uiri obitum, quòd intelligeret Aſſyrios grauatè mulieris imperium paſſuros, diſſimulato illius obitu, perſonã eius aſſumpſit, donec Ninus filius adoleſceret, regnoq; adminiſtrando idoneus fieret. Hæc & Babylonem muro laterìcio cinxiſſe dicitur, & ſubactis uicinis, regni ſui terminos latiſſime propagaſſe. Verum eadem tam portentoſæ libidinis fuiſſe traditur, ut & filij concubitum experierit, & equum uſque ad coitum adamaſſe dicatur. De hac Plutarchus in Apophthegmatis ſic ſcribit. Semiramis ſepulchro, quod ſibi conſtruxerat, hanc addidit inſcriptionẽ, Quicunque rex pecunijs indiguerit, patefacto monumento, quod uoluerit, accipito. qua ſpe adductus Darius, ſublato lapide, pecuniarum nihil inuenit, ſed, alias repertæ literas, in hanc ſententiã: Ni malus uir eſſes, ac nimis inſatiabilis, cadauerum loculos non moueres. Semiramis, lingua Syriaca, auem ſignificat. namque ab auibus adhuc infans nutrita dicitur. Scribit Val. Max. l. 9. c. 3. Aliquando, cum circa cultum corporis occupata eſſet, & nunciaretur ei Babylonem defeciſſe, ſoluta adhuc altera parte crinium, protinus ad eam expugnandam cucurriſſe, nec prius decorem capillorum redegiſſe in ordinem, quam tantam urbem in ſuam poteſtatem reſtituiſſet. Exercitum ipſius ſic deſcribit Suidas. Πεζοῦ μὲν μυριάδας δέκα, ἱππικοῦ δὲ ἑκατόν. δρεπανηφόρων δὲ ἁρμάτων μυριάδας δέκα, ἀνδρῶν τε ἐπὶ καμήλων μαχομένων τὸ ἴσον πλῆθος. ἄλλων δὲ καμήλων, ἐς ὅτι αὐτῇ ἔδει, μυριάδας εἴκοσι, βύρσας δὲ βοῶν ἀποδεδαρμένων εἰς τριάκοντα μυριάδας. ναῦς δ᾽ ἐν Βάκτροις ναυπηγηθείσας τρισχιλίας: Id eſt, Peditatus cẽtum millia, equitatus centum myriades, falcatorum autem curruũ decies decem millia. uirorum in camelis pugnantium par numerus. aliorum uero camelorum (ad quocunque indigebat opus) uicies dena millia. terga uero boum excoriatorum tricies dena millia. Naues uero in Bactris fabricatæ ter mille. Et multa alia, quæ proſequitur admiranda.

SEMIRASVS, a, um, *Mezzo raſo*, Catul. Epig. A ſemiraſo tonderetur uſtore.

SEMIREDVCTVS, Ouid. 2. de Arte: Protegitur læua ſemireducta manu.

SEMIREFECTVS, *Mezzo rifatto*, adiect. Oui. epiſt. 7. Laniataq; claſſis Poſtulat exiguas ſemirefecta moras.

SEMIRVTVS, a, um, pen. cor. *Mezzo rotto*, quaſi ſemidirutus. Liu. l. 32. Loco, qui ſtrage ſemiruti muri cumulatus erat. Lucr. l. 1. Semirutis pendens quod mœnia tectis.

SEMIS, iſſis, *Mezzo, la metà*, ἡμιλίτριον, pondus ſiue menſura ſex unciarum, quaſi ſemias. Semi autem pars eſt indeclinabilis, quas extra compoſitionem non utimur: idemq; ualet quod dimidiatum.

SEMISENEX, pen. co. *Mezzo uecchio*, uel Semiſeneus, antique. Pla. in Mil. O lepidum ſemiſeneum. Alij.

SEMISEPVLTVS, Ouid. epiſt. 1. Semiſepulta uirum curuis feriuntur aratris.

SEMISOMNVS, a, um, penè dormiens. Cic. ad Marium l. 7. Cum illi ſpectarẽt communes mimos ſemiſomni. Liu. 9. Portæ à ſemiſomnis refringuntur. Tacit. l. 1. Qui ſemiſomnos, inermes, aut palantes ceciderant. Semiſomnis, mne. idem. Ci. 7. Ver. Cum is etiam tum ſemiſomnis ſtuperet. Liui. libr. 37. Semiſomnes propè adorti ſunt.

SEMISOPITVS, ta, tum, penul. pro. ſemiſomnis. Liu. li. 25. Semiſopitos hoſtes cædunt. Ouid. 1. Amo. Ele. 14. Purpureo iacui ſemiſopita toro.

SEMISVPINVS, a, um, Mart. libr. 6. Ampullis potas ſemiſupinus aquam. Ouid. 3. de Arte: Cum iacet in dextrum ſemiſupina latus.

SEMISSIS, *Mezza libra*, eſt dimidia pars aſſis, hoc eſt, unciæ ſex. Cice. ad Att. lib. 15. De Tulliano ſemiſſe. Ad monetam quoque refertur, quemadmodum triens & quadrans. Cice. pro Sextio: Vt, remiſſis ſemiſſibus & trientibus, quinta prope pars uectigalium tolleretur.

SEMISSIS HOMO, *Di poco prezzo*, nullius pretij, uix ſemiſſe æſtimandus. Vati. Ci. l. 5. Semiſſis homo contra me arma tulit.

SEMISSIS uſura, dicitur quoties de centum numis ſenos uſuræ nomine quotannis percipimus. Plin. l. 14. cap. 4. Vſuræ multiplicatæ ſemiſſibus.

SEMITA, tæ, pen. cor. *Sentiero, calle, ἀτραπὸς*, uia anguſtior, diuerſa à uia plauſtrorum. Cæſ. 7. Bel. Gal. Ne ſingulari quidem homini eo tempore aditi ſemitæ patuerant. Vir. 9. Aen. Rara per occultos ducebat ſemita calles. Semitam pro uia dixit. Ci. 4. Verr. Intelligetis, hanc pecuniam, qua uia uſa eſt exire ab iſto, eadem ſemita reuertiſſe. Hor. 1. epiſt. Fallentis ſemita uitæ.

SEMITARIVS, qui ſemitas percurrit. Catul. ad contubernales.

SEMITO, tas, eo modo dictum, quo limito, tas. Pli. l. 17. c. 22.

SEMITRITVS, ta, tum, pen. pro. Col. l. 2. c. 6. Quo collocata ſemitrita frumenta proteguntur.

SEMIVIETVS, a, um, pen. pro mollis, flaccidus. Col. l. 12. c. 16. Folijs uitigineis, nonnulli plataninis ſemiuietas uuas conteguut.

SEMIVIR, ri, *Mezzo huomo, ἡμίανδρος*, mollis, effœminatus, ſpado, eunuchus. Liu. lib. 33. Errare ait homines, qui tam atrocem cædem pertinere ad illos ſemiuiros crederent. Plin. lib. 11. cap. 49. Teſtes homini tantum iniuria aut ſponte naturæ franguntur: idq́ʒ tertium ab hermaphroditis & ſpadonibus ſemiuiri genus habent. Virg. 4. Aeneid. Et nunc ille Paris cum ſemiuiro comitatu. Ouid. 4. Meta. Quiſquis in hos fontes uir uenerit, exeat inde Semiuir. Eſt etiam centaurorum epitheton, quos poetæ fabulantur anteriore ſui parte homines, cætera equos fuiſſe. Idem de centauro Neſſo, Epiſt. 9. Semiuir occubuit ui, Lerniferoq́ʒ ueneno Neſſus.

SEMIVIVVS, a, um, pen. pro. *Mezzo uiuo, ἡμίζωος*, idem quod ſemimortuus. Cic. 3. Ver. Hominem ingenuum, domi nobilem, fumo excruciatum, ſemiuiuum reliquit. Idem pro Seſt. Semiuiuis mercenariorum uocibus.

SEMIVNCIA, ſemiunciæ, aut potius Semuncia, *Mezza oncia, ἡμιούγγιον*) dimidia uncia. Perſius, Hæreat in ſtultis breuis ut ſemuncia recti. Liu. l. 34. Ne qua mulier plus ſemuncia auri haberet. Cice. pro Cecin. Facit hæredem ex deunce & ſemũcia Cecinnam. Semuncialis, le, quod menſuram, pondus, uel ualorem ſemunciæ exæquat. Pli. lib. 33. c. 3. Lege Papiriana ſemunciales aſſes facti. Semunciarius, a, um, idem quod Semuncialis. Liu. 7. Semunciariũ ex unciario fœnus factum.

SEMIVOCALES, *ἡμίφωνα*, dictæ ſunt ſex numero conſonãtium, quaſi dimidium uocalium ſonum habentes.

SEMIVSTVLATVS, a, um, Semiuſtus. Cic. pro Mil. Tu P. Clodij cruẽtum cadauer eiecisti domo, tu in publicum eiecisti, tu infeliciſſimis lignis ſemiuſtulatum, nocturnis canibus dilaniandum reliquiſti. Semiuſtulandus, a, um. Suet. in Tib. c. 75. Corpus in amphitheatro ſemiuſtulandum.

SEMIVSTVS, a, um, *Mezzo arſo, arſo d'intorno, ἡμίφλεκτος*, dimidia parte uſtus. Et Semuſtus, pro Semiuſtus. Cic. in Ant. Ipſæ faces, quibus ſemiuſtum latus illius eſt. Ouid. 4. Faſt. Semuſtamq́ʒ facem uigilata nocte uiator Ponet. Virg. 3. Aen. Fama eſt, Enceladi ſemuſtum fulmine corpus Vrgeri mole hac. Robora ſemuſta, Lucan. lib. 8. Membra ſemuſta, Idem lib. 9.

SEMIZONARIVS, qui ſemizonia conficit. Pla. Aul.

SEMODIVS, dij, *Mezzo moggio, ἡμιμέδιμνος*, quaſi ſemis modius. Iuuen. Saty. 14. Et tamen uno Semodio ſcobis hæc emundat ſeruulus unus. Mart. l. 7. Semodiuſq́ʒ fabæ cum umine Picenarum. Col. lib. 2. c. 11.

SEMOVEO, ſemoues, pen. cor. *Leuar uia, ἀποχωρίζω*, ſeorſum moueo. Plau. in Aſin. Culpa tua iſtæc, quæ diſcipulum ſemidoctum abs te ſemoues. Ci. de Aruſ. reſp. Qui antea uoce præconis à liberis ſemouebantur. Ter. in And. Vos ſemotæ, nos ſoli.

SEMPER, *Sempre, d'ogn'hora, ἀεὶ*, aduerb. temporis. Ter. in And. Semper fugi has nuptias.

SEMPERLENITAS, atis, unica dictio apud Teren. in And.

SEMPERVIVVM, ui, *Semperuiua*, herba, quæ Græce *ἀείζωον*, dicitur, utroque nomine à perpetua uiriditate deducto. Herba hæc folio eſt carnoſo, leni, atque oblongo. Duo eius genera ſunt. Maius in fictilibus uaſculis ſeritur, quod aliqui Buphthalmon, à ſimilitudine: hoc eſt, bouis oculum uocant. *βοῦς* enim bos, *ὀφθαλμὸς*, oculus. Alij *ζωόφθαλμον*, hoc eſt, animalis oculum. Alij Hypogeſon, quoniam fere in ſubgrundijs naſcitur. Alterum genus eſt minuſculum quod Brothales uocatur, quaſi amor floreſcẽs. *θάλλω*, enim floreſco ſignificat. Idem Trithales, quòd ter floreat. Item Chryſothales, quòd aureum florem producat. Naſcitur in parietinis & petris. Latini utrunque genus Sedum appellant. Vide Plinium lib. 25. c. 13.

SEMPITERNVS, a, um, *Sempiterno, ἀτελεύτητος*, quaſi ſemper æternũ, perpetuum, & ſemper durans. Plau. in Merc. Homo nullus eſt, aduerſa cui plura ſint ſempiterna. Teren. in And. Ego uitam deorum propterea ſempiternam eſſe arbitror, Quòd uoluptates eorũ propriæ ſunt. Cice. Lucceio. lib. 5. Neque ego ſum ita demens, ut me ſempiternæ gloriæ per eum commendari uelim.

SENACVLVM, *Palazzo di conſiglio, βουλευτήριον*, ubi ſenatores conſultandi gratia conſiſtebant. Val. Max. ſcribit, ſenatum apud ſenaculum habitare conſueuiſſe, ut cum ad Curiam uocaretur, præſto adeſſet. Fuerunt autem tria ſenacula Romæ. Vnum ubi nunc eſt ædes Concordiæ, inter Capitolium & forum, in quo ſedebant magiſtratus, de republica cum ſenioribus deliberantes. Alterum ad portam Capenam. Tertium intra ædem Bellonæ. Auctor Nicoſtratus l. de Senatu habendo. Feſtus: Senaculum, locus ſenatorum.

SENARIVS, a, um, *Numero di ſei, ἑξαδικὸς*, quod conſtat ſex rebus, ut Senarius numerus. Hinc Senarij uerſus, qui & Senarioli dicti ſunt à ſex pedibus. Ci. l. 5. Tuſc. Tenebam quoſdam Senariolos, quos in eius monumento eſſe inſcriptos acceperam.

SENATORES, *βουλευταὶ*, inquit Plutarchus in Problematibus, alios Patres uocant, alios Patres conſcriptos, quia primis à Romulo lectis alij additi, & conſcripti: uel quia qui ſententiam dicunt, conſcripti ſunt: qui non ſolum patres uocati ſunt, ſed cum additione Patres conſcripti. Cice. Poſt red. Cum CCCCX. ſenatores eſſetis. Vlpia. de Sena. l. Nuptæ. dicit: Senatores eſſe, quã à patricijs, & conſularibus uſque ad omnes illuſtres uiros deſcendunt, quia hi ſoli in ſenatu dicere ſententiam poſſunt: appellatiq́ʒ ſunt ab ætate prouecta, quòd tales in principiò in ſenatum electi fuere.

SENATORIVS, ia, ium, *Coſa da ſenatore, βουλευτικὸς*, quod eſt ſenatoris: ut, Senatoris dignitas, Senatorium conſilium. Cice. 3. Ver. Remp. ſenatorio conſilio maxime poſſe defendi. Tac. libr. 15. & Viuianus, nondum ſenatoria ætate. Cice. pro Flac. Adeptus eſt ordinem ſenatorium.

SENATVS, ſenatus, & ſenati, *Senato, palazzo di conſiglio, congregatione di uecchi, βουλὴ, γερουσία*, à ſenectute, uel à ſinendo, quia magiſtratibus non plus licebat, quàm ſenatus permitteret. Et ſignificat tam locum in quem ſenatores conueniunt, quàm ipſos ſenatores. Cice. pro Sext. Senatus princeps ſalutis mentiſq́ʒ publicæ. Cogere ſenatum, eſt conſules, & ſenatores in conſilium conuocare. Conuocare, uel uocare ſenatum, idem. Efficere frequentem ſenatum, eſt fere omnes ſenatores cogere. Senatum haberi, eſt cogi. Senatus erit: id eſt, conuocabitur, cogetur. Senatus mitti, aut dimitti dicitur, cum datur facultas ſenatoribus abeundi domum. Senatus diſcedit, cum ſenatores à conſule miſſi facti domum abeunt. Senatum cooptare, eſt ſenatum conſtituere. In ſenatum legere aliquem, eſt ipſum ſenatorem facere. In ſenatum uenire, aliquando eſt ſenatorem fieri. Mouere ſenatu, & ex ſenatu reijcere, idem. Senatum extinguere, eſt ſenatus auctoritatem, & dignitatem deprimere, uel tollere. Senatum conſilij in cor conuocare, dixit Plautus in Amphitr. quod eſt conſulere apud ſe, quid agendum ſit. Huc, inquit, conceſſero, dum mihi ſenatum conſilij in cor conuoco.

SENATVSCONSVLTVM, ti *Senato conſulto, deliberatione del ſenato, βούλευμα, τὸ διαβεβουλευμένον*, id eſt, ſenatus ſententia. quod fiebat aut per rogationem, cum rogabatur unuſquiſque ſententiam, quam uerbis efferebat: aut per diſceſſionem, quando plerique idẽ ſentientes in unam partem pedibus ibant, ſicut teſtatur Gellius lib. 3. cap. 18. Flauius Vopiſcus de Aurel. Alijs pedibus in ſententiam euntibus, pleriſq́ʒ uerbo conſentientibus, conditum eſt ſenatuſconſultum.

SENECA, natione Hiſpanus fuit, patria Cordubenſis. Academicus philoſophus, & Neronis præceptor: à quo diuitijs ingentibus auctus, cum in Piſonianæ coniurationis ſuſpicionem ueniſſet, eiuſdem iuſſu inciſis uenis mortem obijt. Fuit & alter Seneca, Tragicus Poeta, cuius fabulæ decem ad nos peruenerunt.
Vtriuſq́ʒ meminit Sidonius Apollinaris ad Felicem.

Non quod Corduba præpotens alumnis
Facundum ciet, hic putes legendum,
Quorum unus colit hiſpidum Platona,
Iocaſſumq́ʒ ſuum monet Neronem.
Orcheſtram canit alter Euripidis,

Pictum facibus Aeſchylum ſecutus,
Aut plauſtris ſoltos ſonare Teſpin.
Qui poſt pulpita trita ſub cothurno
Ducebat olidæ patrem capellæ.

SENECTVS, ctutis, & Senecta, ctæ, *Vecchiezza*, γῆρας, in eodem ſenſu accipiuntur, pro ſenum ætate. Ter. in Pho. Senectus ipſa eſt morbus. Eſt autem Senectus ſexta hominum ætas: unde & Senes à ſenario numero quidam dictos exiſtimant. Aetas enim prima incipit ab infantia, nomen à non fando accipiens. In ea enim ætate non fatur homo: aut ſi fatur, imperfectus eſt eius ſermo. Secunda pueritia, cuius pars eſt Pubertas, uſque ad XIIII annum. Tertia Adoleſcentia. Quarta Iuuenta. Quinta Virilis ætas. Sexta ſenectus, cuius pars eſt Aetas decrepita. Alij tamen Senes, à ſegnitie dictos malunt quòd tardi ſint, & ad res gerendas inutiles. Alij rurſus à mortis uicinitate appellatos contendunt, quaſi ſemineces. Cice. in Topic. Senectus eſt occaſus uitæ. Iuuen. Saty. 9. Obrepit non intellecta ſenectus. Cicer. de Sen. Senectus ſi nihil quicquam aliud uitij apportet ſecum, cum aduenerit, unum id ſatis eſt, quòd diu uiuendo multa, quæ non uult, uidet. Vir. 1. Ge. Inopi metuens formica ſenectæ. Ouid. 3. de arte. Venturæ memores iam nunc eſtote ſenectæ. Senectus præterea dicitur pellis, quàm uerno tempore ſerpentes exuunt, quæ à Græcis, γῆρας, à nobis etiam Vernano dicitur: unde & Senectutem exuere dicuntur. Plin. lib. 8. ca. 30. Angues eodẽ modo, & ſtelliones ſenectutẽ exuere, eamq; protinus deuorare, præripientes comitiali morbo remedia.

SENECTVS, a, um, γεραλέος, idem, quod ſenilis: ut, Membra ſenecta. Lucr. li. 3. Quidue foras ſibi uult membris exire ſenectis. Aetas ſenecta. Plaut. Aul. Quem ſenecta ætate ludos facias haud merito meo. Senectum corpus. Salu. 4. Hiſt. Quibus ſenecto corpore animus militaris erat.

SENEO, ſenes, ſenui, & Seneſco, ſeneſcis, *Eſſer uecchio, inuecchiarſi*, γηράσκω, ſenex fio. Catul. Nunc placida ſenet quiete. Plin. lib. 6. ca. 4. Fœminas gigni celerius, quàm mares, ſicut celerius ſeneſcere. Vnde & Conſeneſco, de quo ſupra ſuo loco. Seneſcit ciuitas, ocio torpeſcit. Seneſcunt conſilia, cum nimia diuturnitate, & mora uana ſiunt. Seneſcere fama dicitur, cum tempore minuitur. Seneſcit hyems, declinat. Seneſcit laus, ideſt, deflorescit.

SENEX, huius ſenis, *Vecchio*, γέρων, πρεσβύτης, dictus uidetur quaſi ſeminex, quod acta maiori ſuæ ætatis parte, iam morti propinquior ſit. Et eſt generis communis ſecundum Priſcianum. Cice. de Senec. Senex ſtultus, credulus, obliuioſus. Tibullus li. Eleg. 6. Cõmemorant merito tot mala ferre ſenem. Comparatiuũ eſt Senior, ualde ſenex. Ouid. lib. 12. Met. Tum ſenior, quamuis obſtet mihi longa uetuſtas. Quin. de Iſocrate, Eo nanque ſeniore, præcipere Ariſtoteles pomeridianis ſcholis cœpit. Capitur quandoque etiã Senior pro magis ſene. Seneca Epi. 75. Qui ſenior deceſſit, non eſt beatior eo, cuius inter pauciores annos terminata eſt uirtus. Eſt & Senior, generis communis, in obliquis uero communis trium generum. Senes uocantur, quantum ad priuatam ipſorum uitam, quòd uſque ad ſenilem ætatem uixerunt. Veteres quantum ad publicum tempus, quod alia ætate uixerunt, etiamſi ad ſenium non peruenerunt: Vtrique Antiqui dicuntur, ſed magis ueteres, quàm ſenes. Seniores, pro Senatu aliquando dicuntur, quoniam ex prouectioris ætatis hominibus legi ſolet Senatus. Liuius. 4. li. 34. Scriptum erat, Ariſtonem, publicè ad ſeniores (ita Senatum uocabãt) mandata habuiſſe.

SENILIS, & hoc le, γεραλέος, γεροντικὸς, quod ad ſenem pertinet. Ci. 1. de diuin. Is Tages puerili ſpecie dicitur uiſus, ſed ſenili fuiſſe prudentia. Oui. 1. de Po. Iamq; meos uultus ruga ſenilis arat. Ci. pro Seſt. Te Poſtumius, adoleſcens grauis, ſenili iudicio notauit. Oui. 5. Met. Hyems ſenilis tremulo uenit horrida paſſu. Seniliter, aduerbium. Quin. li. 1. c. 11.

SENI, ſenæ, ſena, à Sex. Ci. 4. Ver. Pueri annorum ſenum denum ſenatorium nomen nundinati ſunt. Anni decies ſeni, id eſt, ſexaginta. Oui. 5. Faſt.

SENIO, onis, ἑξίτης, latus tali ſex puncta continens, & à ſenario numero dici uidetur: eiusq; iactus perutilis erat. Perſ. Sat. 3. Quid dexter ſenio ferret. Nonnunquam & damnoſus ut & canis. Erat enim quædam ludi ratio, qua quicunque aut canem iecisset, aut ſenionem, nummum unum in medium conferre cogebatur, ut eſt uidere in epiſtola Auguſti apud Suet. Mar. l. 13. Senio nec noſtrũ cum cane quaſſat ebur.

SENIVM, ſenii, *Vecchiezza*, γῆρας, idem quod ſenectus, ut Confectus ſenio, apud Pli. li. 7. c. 55. Mens ſenio fluxa, Tacitus li. 5. Ter. Eun. pro improbo & moroſo ſene poſuit, cum ait, Vt illum dii, deæq; ſenium perdant, qui me hodie remoratus eſt. Senium Lunæ, pro decurſu Pli. li. 7. c. 48. Quidam Lunæ ſenio annum terminabant, ut Aegyptii. Quandoque etiam dicitur tædium, triſtitia, & moleſtia, quòd ſenes omnibus odio ſint. Ci. pro Mil. Tota ciuitas confecta ſenio eſt. Turpilius: Quia odio ac ſenio mihi nuptiæ ſunt. Næuius ſonticum appellat, quaſi nocens, quia ſenectus naturalis morbus eſt, ut inquit Ariſtoteles.

SENOGALLIA, ciuitas agri Gallici, infra Picenum, teſte Plin. li. 3. c. 14. dicta à Senonibus Gallis, qui eam condiderunt. De hac Silius lib. 8. Senonum de nomine Sena. Mela lib. 2. Senogallia maritima ad Aterni fluminis oſtia.

SENONES, Σένονες, populi Galliæ, finitimi Belgis, qui olim urbem Romam incenderunt, & Capitolium obſederunt. hos Furius Camillus aggreſſus adeo cæcidit, ut incendiorum ueſtigia Gallicis ſanguinis inundatione deleret. Scribit Verrius, referente Feſto, ideo Senones appellari, quia noui uenerunt ex Tranſalpina Gallia, quaſi cænones litera immutata, καινὸς, enim Græce, Latine nouus dicitur.

SENSIBILIS, le, *Senſibile*, αἰσθητὸς, fere paſſiue accipit, pro eo quod ſentiri poteſt, hoc eſt, quod uel auditu, uel uiſu, uel olfactu, uel guſtu, uel tactu poteſt deprehendi. Nonnunquam & actiue, pro eo quod ſenſus facultate præditum eſt, αἰσθητικὸν, Contrarium eſt Inſenſibilis: quo utitur. Gel. li. 17. c. 10.

SENSICVLVS, ἐνθυμημάτιον, dimin. à Senſus. Quint. li. 8. c. 4.

SENSIFER, ra, rum, ſenſum ferens. Lucr. lib. 3. Concluſa mouebunt Senſiferos motus. Ibidem. Longe ab ſenſiferis primordia motibus errant.

SENSIFICVS, ca, cum, αἰσθητήριος, quod ſenſus cauſam præſtat. Macrob. Spiramentum ſenſificum.

SENSILE, p. c. quod ſenſui ſubiectum eſt. Inſenſile, quod ſentiri non poteſt. Lucr. li. 2. Ex inſenſilibus nec credas ſenſile gigni.

SENSIM, aduer. *A poco à poco*, ἐκ προσαγωγῆς, ἠρέμα, idem quod paulatim, ſeu pedetentim. Pla. in Caſi. Senſim ſuper attolle limen pedes noua nupta. Cicer. 5. Verr. Quibus rebus non ſenſim, atque moderate, ad iſtius amicitiam arrepſerat. Senſim & Repente contraria. Cicer. lib. 1. Offi. Amicitiam ſenſim diſſuere, non repente præcidere.

SENSVM, ſenſi. Cicer. de Orato. Senſa mentis, & conſilia uerbis exprimere.

SENSVS, *Senſo, ſentimento*, αἴσθησις, facultas animæ, qua obiecta ſenſibilia apprehenduntur. Senſuum autem alii ſunt Exteriores, Viſus, Auditus, Guſtus, Tactus, & Olfactus: Alii interiores, Senſus communis, Imaginatrix, & Memoria. Plin. lib. 10. c. 69. Ex ſenſibus ante cetera homini tactus, deinde guſtus: reliquis ſuperatur à multis. Aquilæ clarius cernunt: uultures ſagacius odorantur: liquidius audiunt talpæ obrutæ terra, tam denſo, atque ſurdo naturæ elemẽto. Cic. 2. de Nat. deo. Guſtatus præclare ſeptus eſt: ore enim continetur, & ad uſum apte, & ad incolumitatis cuſtodiam. Differunt autem Senſus & Senſa. nam ſenſus ſunt, facultates ipſæ, quibus ſentimus: Senſa uero, quæ ſentiuntur. Senſus humanitatis. Ci. 3. Ver. Non dubito, quin, tametſi nullus in te ſenſus humanitatis, nulla ratio unquam fuit religionis, nunc tamen in metu periculoq; tuo tuorum tibi ſcelerum ueniat in mentẽ. Idem 7. Verr. An uos hic acerbiſſimus innocentium cruciatus & mœror pari ſenſu doloris afficit? Senſus uitalis. Lucr. lib. 3. Sæpe hominem paulatim cernis obire, Et membratim deperdere ſenſum. Mentis conceptus etiam Senſa, ἐνθυμήματα, νοήματα, διαλογισμοὶ, dicuntur. Quint. lib. 8. ca. 5. Sententiam ueteres, quod animo ſenſiſſent, uocauerunt: id cum eſt apud Oratores frequentiſſimum, tum etiam in uſu quotidiano quaſdam reliquias habet. nam & iuraturi ex animi noſtri ſententia, & gratulantes, ex ſententia, dicimus. Non raro tamen & ſic locuti ſunt, ut Senſa ſua dicerent: nam ſenſus corporis uidebantur. Sed conſuetudo iam tenuit ut mente concepta Senſus uocaremus: lumina autem, præcipueq; in clauſulis poſita, Sententias. Cice. 1. Aca. Quod autem erat ſenſu comprehenſum appellabat. Idem. 1. de Ora. Hoc uno præſtamus feris, quod colloquimur inter nos, & quod exprimere dicendo ſenſa poſſumus. Senſus communis. Quintil. li. 1. c. 3. Senſum ipſum, qui dicitur Communis, ubi diſcet, cum ſe à congreſſu, qui non hominibus ſolum, ſed mutis quoque animalibus naturalis eſt, ſegregarit? Vbi interpres: Communis ſenſus accipitur pro rerum peritia, ex multorum hominum congreſſu comparata: non pro ſenſu communi, qui in anteriori cerebri uentriculo à Phyſicis collocatur. Hor. 1. Ser. Sat. 3. Communi ſenſu plane caret.

SENTA, Deæ nomen apud Romanos, quam & Bonam deam uocabant: ueteres Faunam, & Fatuam dixerunt. Hanc Varro ſcribit tãtæ pudicitiæ fuiſſe, ut nemo illam, dum uixit, præter uirum ſuum, mas uiderit, nec nomen eius audierit. propter quod illi in operto mulieres ſacrificabant, & Bonam deam nominabant.

SENTENTIA, ſententiæ, *Sentenza, parere, opinione*, γνώμη, νοῦς, iudiciũ animi ſenſa, conceptus mentis, & quicquid animo ſentimus. Salu. Cato rogatus ſententiam, huiuſmodi orationem habuit. Plaut. in Pſeu. Hæc mea ſententia eſt, ut hinc, quid agas, conſulas. Terẽ. in Phor. Sapiunt mea quidem ſententia. Res poſita in ſententiis dicitur, de qua uariæ ſunt hominum ſententiæ. In ea ſum ſententia: id eſt, ita ſentio. Omnibus ſententiis abſolutus eſt, dixit Ci. ad Quin. Fra. li. 2. Id eſt, omnium conſenſu, & calculo. Modo dicitur iudicatum: hoc eſt, cum ex lege, uel ex æquo & bono ſententia dicitur: ut, Iudex in cauſa mea ſententiam dixit: ideſt, ſanciuit, quod ius exigebat. Et ut Dig. de Arbitr. ſcribit Paulus. Dicere ſententiam æſtimatur is, qui ea mente id pronunciat, ut ſecundum hoc diſcedere

dere eos, qui litigant, à tota controuerſia uelit. Sententias etiam uocamus, inquit li.8.c.5. lumina orationis, præſertim quæ in clauſulis ſunt breuiter collecta, quas γνώμας, uocant Græci: cuiuſmodi eſt illa apud Teren. Ob ſequium amicos, ueritas odium parit.

Sententiola, æ, dimin. γνωμίδιον. Ci.3.Phil.

Sententioſe, aduer. Ci.2.de Or. Sæpe ſententioſe ridicula dicuntur. Auctor ad Heren. definit ſententiam hoc modo: Sententia eſt oratio ſumpta de uita, quæ aut quid ſit, aut quid eſſe oporteat in uita, breuiter oſtendit.

Sententioſus, ſa, ſum, quod ſententiis abundat. Cice. de Cla. Or. Genera Aſiaticæ dictionis duo ſunt: unum ſententioſum, & argutum, ſententiis, non tam grauibus & ſeueris; quàm concinnis, & uenuſtis.

Sentina, æ, p.p. *Sentina, una parte baſſa nella naue.* ἄντλος, pars nauis inferior, in quam, quicquid inſtillat aquarum, defluit, quibus corruptis tetrum odorem emittit: à Sentio, tis, quod eius fœtor ſentiatur, nam odorem fœtidum emittit. Iuue. Sat. 6. Tunc ſentina grauis, tunc ſummus uertitur aer. Per tranſlationem Sentina dicitur omnis locus, qui ſceleratorum hominum receptaculum ſit. Cicer. in Cat. O fortunatam remp. ſi quidem hanc ſentinam urbis eiecerit.

Sentino, nas, *Far la ſentina*, ſatago, ac ſubtiliter periculum euito: à ſentina nauis, quam quiſque ut aqua liberet, euacuare contendit. Cæcilius: Capit conſilium, poſtquam ſentinat ſatis. Feſt.

Sentinum, *Saſſoferrato*, σέντινον, oppidum in confinibus Vmbriæ, & Piceni, quod nunc Saxumferratum appellatur, à quo Sentinates populi dicti ſunt, Pli.li.3.c.14.

Sentio, ſentis, ſenſi, ſenſum, *Sentire, pigliare in ſentimento, intendere, accorgerſi*, αἰσθάνομαι, ſenſu percipio. Pla. in Cur. Sentio ſonitum. Vnde quinque corporis ſenſus appellati ſunt, uiſus, auditus, guſtus, odoratus, & tactus. Lucret. lib.1. Varios rerum ſentimus odores. Interdum pro intelligere, νοεῖν: Cice. pro Archia: Animus ita ſentit, neſcio quid in ſe eſſe diuinum. Interdum iudicare, opinari, οἴομαι, γιγνώσκειν. Plin. Iunior: Cupio abs te intelligere, quid ſentias. Cic. de Ami. Hoc primum ſentio, niſi in bonis, amicitiam eſſe non poſſe. Interdum aduertere. Plau. in Amph. Nec noſtrum quiſquam ſenſimus, cum perit. Sentire pro aliquo, ſiue ab aliquo, eſt, ſententia ſua alicui fauere. Sentire grauiter de aliquo, eſt malam (ut uulgus loquitur) de eo opinionem habere: ſiue grauiter de aliquo iudicare, ſtatuere. Budæus. Sentire medicinam apud Celſum, eſt melius habere poſt medicinam. Sic Pli. li.22.c.25. Atropha dixit, quæ cibum non ſentiunt, hoc eſt, quæ ob debilitatem alimentum attrahere non poſſunt. Sentire cariem, Sentire uetuſtatem. Plin. lib.12.cap.7. Celeriter ea cariem ſentit. Hoc eſt efficitur carioſa. Aſſentio, Conſentio, Diſſentio, Præſentio. Subſentio, ſuis locis.

Sentis, tis, *Spine, ἄκανθα*, ſpina, quòd à tangentibus quàm primum ſentiatur. Col. li.6.c.3. Liberantur arua ſentibus. Virg.2.Aen. Improuiſum aſpris ueluti qui ſentibus anguem Preſſit humi nitens. Hinc Senticoſus, a, um, ἀκανθώδης, ſpinoſus, & aſper. Luci. Quàm ſenticoſa uerba pertorquet.

Sentiſco, is, αἰσθάνομαι, idem fere quod ſentio. Lucre. l.3.

Sentus, a, um, *Peloſo, ſpinoſo*, λάσιος, δασύς, αὐχμηρός, ἀκανθώδης, horridus, piloſus, ſitu, & ſquallore obſitus. Ter. in Eu. Video ſentum, ſquallidum, ægrum, annis panniſq; obſitum. Vir.6.Aen. Per loca ſenta ſitu.

Seorſum, *ſeparatamente, à parte, da parte*, χωρίς, aduerbium idem ſignificans quod ſeparatim. Cice. li.7.epiſt. Seorſum a collega puto mihi omnia paranda. Auctor ad Heren. li.1. Seorſum ab illo tractandum eſt. Legitur & Seorſus. Pla. in Rud.

Separabilis, le, p.c. quod ſeparari poteſt. Ci.1.Tuſc.

Separate, à quo fit comparatiuum Separatius. Ci.2.de Inue. Quædam ſeparatius ad finem.

Separatim, χωρίς, diuiſim. Saluſ. Separatim quiſque conſilium capitis. Separatim de probitate alicuius dicere, Ci. ad Bru.

Separo, ras, p.c. *Separare, ſpartire, diuidere, diſtinguere*, ἀφορίζω, ἀποχωρίζω, χωρίζω, diuido, diſtraho, à Se, & Paro. Pli. lib.13.c.17. Mox ſeparant lauando, & ſiccata tundunt. Ci.4.Acad. Vera à falſis nullo diſcrimine ſeparantur. Idem.1.Off. Quod cogitatione magis à uirtute poteſt, quàm re ſeparari. Ouid.1.Amor. Eleg.4. Separor à domina, nocte iubente, mea. Separatus, a, um, participium. Ci.4. Tuſc. Virtus ipſa per ſe ſua ſponte ſeparata.

Sepelibilis, le, quod ſepeliri debet, aut poteſt. Plau. Ciſ. Facito, ut facias ſtultitiam ſepelibilem.

Sepelio, ſepelis, penulti. corr. ſepeliui, ſepultum, *Sepelire, ſotterrare*, θάπτω, quod uerbum à Sepio quidam deducunt, quia cadauer terra, uel alio materiæ genere circunſepitur. Eſt autem Sepelire, humo iniecta contegere, in ſepulcrum inferre, tumulo mãdare mortuum. Cic.2.de Legib. Mortuum in urbe ne ſepelito. Seruius. Cic. li.4. Vt in quo uellemus gymnaſio eum ſepeliremus. Sepelire dolorem, per tranſlationem, eſt deponere, tegere. Cic.2.Tuſc. Sepeliendus dolor. Sepultus, ta, tum, ταφείς. Plin. lib.7.ca.54. Sepultus intelligitur quoquo modo conditus: humatus uero humo contectus. Virg.6.Aen. Occupat Aeneas aditum cuſtode ſepulto. Sepultus, pro Sopitus. Virg.3.Aeneid. Expletus dapibus, uinoq; ſepultus. Idem 2.Aen. Inuadunt urbem ſomno uinoq; ſepultam. Cice. pro lege. Man. Quod bellum expectatione Pompeii attenuatum atque imminutum eſt: aduentu ſublatum, & ſepultum. Sepultus ſum: id eſt, perii: Et plus eſt, quàm Nullus ſum, auctore Donato, in Phor. Teren. Ex quo filiam ſuſcepit, & eam clam educat. C. ſepultus ſum. De more Sepeliendi apud Romanos, Seruius in Vir.

Sepes, ſepis, fœminini generis. *Siepe, ceſa, chiudenda*, φραγμός, quæ obiecta introitum prohibet in agrum, aut hortum. Col. li.10. Talis humus uel parietibus, uel ſepibus hirtis claudatur. Vir.8.Eclo. Sepibus in noſtris paruam te roſcida mala (Dux ego ueſter erã) uidi cum matre legentem. Idem.1.Georg. Rinos deducere nulla Religio uetuit, ſegeti prætendere ſepem.

Sepia, æ, *Sepa*, σηπία, genus piſcis, atrum cruorẽ, dũ ſe peti animaduertit, per aquam effundens, atque ita piſcatoribus ater actus præſepiens. Plin. lib.9.c.29. Sepiarum generis mares uarii & nigriores, conſtantiæq; maioris. Perſ. Sat.3. Sepiam pro atramento ſcriptorio poſuit, reſpiciens nimirum ad piſcis eius ſanguinem, atramenti nigrorem referentem. Verba eius ſunt hæc: Tũ querimur, craſſus calamo quòd pendeat humor, Nigra quòd infuſa uaneſcat ſepia lympha. Hinc Sepiola diminutiuum, Pla. in Caſ.

Sepimentum, ti, *Intermezaia*, φραγμός, id dicitur, quò aliquid ſepitur. Varr. lib.1. de re ruſt. c.14. Naturale ſepimentum; quod obſeri ſolet uirgultis. Cicer.2. de Leg. Hæc omnia quaſi ſepimento aliquo uallabit.

Sepio, ſepis, ſepiui, ſepitum, uel ſepſi, ſeptum, *Circundare, d'intorniare*, περιβάλλομαι, φράσσω, circumuallo, impedio, circundo. Dictũ à ſepibus, quæ obiectæ, intercludunt iter. Cic.2.de Na. de. Latent præterea utiliter, & excelſi, undique partibus ſepiuntur. Idem ad Cato. li.15. Vallo, & foſſa circundedi, ſex caſtellis caſtriſq; maximis ſepſi. Tacit. li.1. Acribus namque cuſtodiis domum & uias ſepſerat Liuia. Vir.1.Aen. At Venus obſcuro gradientes aere ſepſit. Septus, a, um, partic. Liu. 1. ab Vrb. Albana pubes inermis ab armatis ſepta. Virg.1.Aen. Infert ſe, ſeptus nebula, mirabile dictu, Per medios. Conſepio, Circunſepio, Interſepio, ſuis locis.

Seplaſia, forum Capuæ, in quo unguentarii negociabantur, cuius deliciis fractam fuiſſe Punicam ferociam, teſtatur Vale. Maxi. li.9. Ci. contra Rull. Qui metus erat in Albana, & Seplaſia?

Seplaſiarius, pro unguentario, & effœminato. Lampridius in Heliogabalo: Pinxit ſe, ut cupedinarium, ut ſeplaſiarium.

Sepono, ponis, pe.p. *Metter da banda, ſeparare*, ταμιεύω, ἀποτίθημι, ſeorſum pono, ſeparo. Cic. in Orat. Nullum ſibi ad eam rem tempus ſeponerent. Idem.3.de Ora. Vt alius aliam ſibi parẽ, in qua elaboraret, ſeponeret. Hora. in Arte: Scimus inurbanum lepido ſeponere dicto. Quint. lib.12. In conſiliis, quæ ratio ſuadendi eſt, ab honeſti quæſtione ſepoſita eſt, id eſt: diuiſa. Liu. l.1. ab urb. Captiuam pecuniam in ædificationem eius templi ſepoſuit. Hinc Sepoſitus, qui in longinquis habitat finibus. Mart. li.1. Quæ tam ſepoſita eſt, quæ gens tam barbara Cæſar.

Seps, ſepis, maſcul. gen. σήψ, paruus ſerpens, ex cuius ictu membra percuſſa putreſcunt: à σήπω, uerbo Græco, quod eſt putrefacio, nã quicquid momorderit, reſoluitur in putredinem. Luc. li.9. Oſſaq; diſſoluens cum corpore tabificus ſeps. Pli. li.29. Lacerta, quam hi Sepa, alii Chalcidem uocant. Auſ. Ao Libyæ ferale malum ſit Romula uox, ſeps.

Septa, ſeptorum, *Mandria, brancο, ſpigarata*, περιβολή, ἕρκη, generali uocabulo dicuntur omnia loca munita, & quodam ſepimento uallata: ut, Septa uillæ, quibus uilla circunſepitur. Varr. li.1. de re ruſt. cap.14. Nunc de ſeptis, quæ tuendi fundi cauſa, ut partis fiant, dicam. Hinc etiam pecorum ſtabula, ut ſtabula ouilia, bubilia, caprilia, & id genus reliqua, ſepta nuncupantur. Virgil.1.ecl. Quamuis multa meis exiret uictima ſeptis. contra Luca. Ouilia pro ſeptis poſuit. Et miſeræ maculauit ouilia Romæ. Inde in Martio campo loca incluſa tabulatis, in quibus ſtans populus Romanus ſuffragia ferre conſueuerat, Septa dici meruerunt, ad ſimilitudinem ouilium. De quibus Marti. libro.9. In ſeptis Mamurra diu multumq; uagatus. Var. li.3. de re ruſt. appellat Septa, omnia quæ habent incluſa animalia, quæ paſcuntur. Iureſconſulti accipiunt Septa pro obicibus, & clauſtris, quibus utimur ad impetus fluuiorum coercendos. Vlpian. de riuis. lege 1.

Septangulus, ἑπτάγωνος, quod ſeptem angulos habet.

Septem, *Sette*, ἑπτά, numerale nomẽ notæ ſignificationis, à Græco, ἑπτὰ, deductum ſpiritu aſpirato in s, mutato, & uocali ultima in em. Vir.6.Aen. Septem diſcrimina uocum.

September, *Settembre*, μαιμακτηριών, σεπτέμβριος, menſis ſeptimus à Martio, à quo Romani olim annum ſuum auſpicabantur. Aliquando ſumitur adiectiue. Horat.1.epiſto.17. Incolumem tibi me præſtant ſeptembribus horis.

Septemfluus, a, um, ἑπτάρροος, quod ſeptem alueis, riuis, aut fontibus fluit. Oui.15.Met. Septemflua flumina Nili.

Septemgeminus, ἑπταπλοῦς, quod ſeptem habet partes. Virgil.6. Aen. Et ſeptemgemini turbant trepida oſtia Nili.

Septempedalis,le,*Longodi ſette piedi*, ἑπταποδιαῖος,quod ſeptem pedes eſt longum. Plaut. Cur. Statuam uult dare auream Solidam faciundam,quæ fiet Septempedalis.

Septemplex, cis, ἑπταπλοῦς, quod in ſeptem partes diuiſum eſt. Vir.12.Aen.Et clypei extremos ſeptemplicis orbes.Oui.2.Triſt. Solus ad ingreſſus miſſus ſeptemplicis Iſtri.

Septemviralis,le,ad ſeptemuiros pertinens Liu.li.24.Vt proditio pro ſeptemuirali iudicio eſſet.

Septemviratus,tus ſeptemuirorum dignitas Ci.2.Phil.

Septemvir,ri,magiſtratus nomen apud Romanos: à numero uirorum,qui eo magiſtratu fungebantur.Ci.5.Phil.Iudicandumq; nullos ſeptemuiros fuiſſe.

Septenarius,a,um,*Numero di ſette*, ut Septenarius uerſus. Cicer.2. Tuſ.Cum tam bonos ſeptenarios fundat ad tibiam.

Septendecim,pe.c.δεκαεπτὰ, indeclinabile,nocę ſignificationis. Ci.1.Ver.In ſeptendecim populis Siciliæ non eramus.

Septenus,na,num, ſeptem. Ci.4.Ver.Pueri annorũ ſeptenũ denũ ſenatorum nomen nundinati ſunt. Vir.5.Aen.Septem gyros, ſeptena uolumina traxit. Prop.li.2.Ele. 17. Non quia ſepte nas noctes ſeiuncta cubaris.

Septies,aduer.*Sette uolte*, ἑπτάκις,ſeptem uicibus.Cice.2.Phil.Vbi eſt ſepties milies ſeſtertium,quod in tabulis petebat.

Septifariam,A *ſette modi*, ſeptem modis.Satra de Verbor. antiq. Inuenimus ſeptifariam diuiſum.Nonius.

Septimum,aduer.*La ſettima uolta*,ut ſeptimum conſul. Ci.3.de Na.de.Marius ſeptimum conſul domi ſuæ ſenex eſt mortuus.

Septimus,ma,mum,ἕβδομος,unus ex ſeptem. Pli. li.7.c.52.In ſeptimum,& quinquageſimum atque centeſimum uitæ duraret annum. Pla.Pſe.Aedes eſſe ſeptimas à porta.

Septingenarius,a,um, quod ſeptingentorum numerum complectitur:ut,Septingenarius grex.Var.2. de re ruſ.c.10.

Septingentesimus,ma,mum,ἑπτακοσιοστὸς,ultimus,ſiue unus ex Septingentis. Liu.1.in Procem.Res eſt immenſi operis, ut quæ ſupra ſeptingenteſimum annum repetatur.

Septingenti,ſeptingentæ,ſeptingẽta,pluraliter tãtũ,ἑπτακόσιοι, Pli.li.35.c.2.Nominibus ſeptingentorum illuſtrium.Liu.l.23.Firmatis ſeptingentorum militum præſidio.

Septennis,& hoc ne,*Di ſette anni*,ἑπταετὴς,ſeptem annorum:pro quo legitur & ſeptuennis.Plau.in Men.Pueri ſeptuennes.

Septentriones,ἄρκτος,ſunt ſeptem ſtellę,ex quibus quaſi iuncti Triones figurantur.Scribit Varro, Triones ruſticorum uocabulo boues uocari,quaſi teriones, hoc eſt arandæ terræ ac colendæ idoneos. Alii Triones à ſitu dictos malunt,quoniam ita ſitæ ſunt, ut ternæ quæque ſtellæ proximæ inter ſe trigonon, ideſt, triquetrã figuram conſtituant, quam recentiores uocant triangulum. Hoc ſydus a figura, quia ſimile plauſtro uidetur, antiqui Græcorum ἄμαξαν,ideſt,plauſtrum dixerunt:noſtri à bobus iunctis. Septentriones appellarunt.ab his etiam uentus ſpirat, quia Auſtro obiectus eſt:& Latine Septentrio,& Septentrionarius, Græce uero q ab Arcto flet, Aparctias appellatur.Ci.ad Att. li.9. Ex ea die fuere Septentriones uenti.

Septicollis,ἑπτάλοφος, urbis Romæ epitheton, à ſeptem colliũ numero:quorum nomina erant,Capitolinus, Palatinus,Quirinalis, Auentinus,Cælius,Viminalis,Eſquilinus.

Septicus,a,um,putrefactiuus,ἀπὸ τοῦ σήπειν,putreſcere. Pl.l.28. c.9.Sanguis eorum ſepticam uim habet.

Septuagenus,na,num,diſtributiuus numerus.Pl.l.26.c.10.Septuageno conu durare libidinem contactu herbæ cuiuſdam.

Septuaginta,ἑβδομήκοντα,decies ſeptem.Ci.5.Verr.

Septuncialis,le,ἑπτουγγιαῖος,quod eſt unciarum,ſeu partium ſeptem,ut Septuncialis ſatio,qua ſeritur ſemiiugerum, & duodecima iugeri pars.Col.li.2.c.19.

Septunx,cis,ἑπτούγγιον,menſura, uel pondus ſeptem unciarũ,hoc eſt,aſſis partes ſeptem. Vnde & in agri menſuris Septunx dicitur, qui continet ſemiiugerum, & iugeri partem duodecimam. Colu. lib.5.cap.1.Pars dimidia & una duodecima,pedes ſexdecim millia & octingẽtos:hoc eſt,ſeptũx,i quo ſunt ſcrupula CLXVIII. Accipitur etiam Septunx pro ſeptem cyathis uini.Solebant enim ueteres,quando ſe paulo liberius inuitabant,tot uini cyathos ebibere,quot erãt literæ in amaſiorum amicarumue nominibus:ſingulosq; ciathos appellabant uncias.Mart.li.8.Si dubia eſt ſeptunce trahatur:ſi fallit amantem: Vt iugolem curas,nomen utrunque bibam. Idem li.1. Næuia ſex cyathis,ſeptem Iuſtina bibatur, Quinque Lycas,Lyde quatuor,Ida tribus.

Septuose,à ſepio,i.obſcure.Liu.in Antiopa:Ita ſeptuoſe dictio abs te datur quod conſecutam agris ſapiens ægre contulit.Nonius.

Sepulcralis,erale,ἐπιτάφιος,quod ad ſepulcrum pertinet:Oui. 8.Met. Ante ſepulcrales infelix aſtitit aras.

Sepulcretum,ri,pen. prod. locus ubi ſepulcrorum eſt frequentia. Catull. Epig. 55. Quam in ſepulcretis uidiſtis ipſo carpere è rogo cœnam.

Sepulcrum,pulcri,*Sepolcro,ſepoltura,auello*.τάφος,locus in quo corpus,oſſa ue hominis ſepulta ſunt:à ſepeliendo dictum, ſicut Simulacrum à ſimulando,& Lauacrum à lauando. Vnde etiam ars exigit,ut ſine aſpiratione ſcribatur. Conſuetudo(ut inquit Gellius)obtinuit,ut uegetioris ſoni cauſa aſpirationem recipiat.Vir.1.Geor. Grandiaq; effoſſis mirabitur oſſa ſepulcris. Idẽ 3. Aen.Animãq; ſepulcro cõdimus.Ci.pro Arch.Ennius in ſepulcro Scipionum putatur eſſe conſtitutus.Idem de Sen. Nec ſepulcra legens uereor, ne perdam memoriam. Oui.9.Meta.Ne ue morere meo ſubſcribi cauſa ſepulcro. Hora.1.Ser.Sat. 9. Poſt magna latere ſepulcra. Sepulcri autem appellatione, omnis ſepulturæ locus continetur, ut ait Vlp.de Sepulc.uiol.l. Prætor ait.

Sepultura,ræ,*Sepoltura*,quandoque pro ipſo ſepulcro dicitur,τάφος,Sulp.ad Cic.li.4.Ab Athenienſibus,locum ſepulturæ intra urbem ut darent, impetrare non potui. Quandoq; pro funeratione atque ipſo ſepeliendi actu. Pli.Poſt ſepulturam aliæ manium ambages ſunt.Ci.1. Tuſc. Aliquid etiam de humatione & ſepultura dicendum.

Sepultus,*Sepolto,ſepelito,ſotterrato*,ταφεὶς,particip.à Sepelio:cuius ſignificationem uide ſupra in ſuo uerbo.Ci.in Cati.Cerno animo ſepultam patriam.

Sequana, p.c.σηκουάνα,fluuius Galliæ,Belgas à Celtis diuidens, qui Sequanis populis,apud quos oritur,nomẽ creditur feciſſe.Pli. lib.4.cap.17.

Sequani,p.c.σηκουανοὶ,Steph.populi ſunt Galliæ, Heduis Lingonibus,& Heluetiis finitimi à Sequana fluuio, qui apud eos oritur nomen ſortiti. Horum loca hodie tenent Burgundiones, gens origine Germanica,quemadmodum & Franci,qui traiecto Rheno in Galliam irruperunt,pulſiſq; prioribus incolis, ſedes eorum inuaſerunt. Hinc Sequanus,a,um.Luc.li.1.

Sequanicus,a,um,Mar li.13.

Sequax,cis,*Seguace*,ἀκολουθητικὸς,facilis, ſiue aptus ad ſequendum,quocunque trahatur: ut,Laoæ ſequaces,quæ nentis manum ſequuntur.Mar.li.23.Niliacum ridebis olus,lanaſq; ſequaces,Improba cũ morſu fila, manuq; trahes. Cornuum natura ſequax,id eſt,flexilis,& ductilis.Pli.li.11.c.37.Adeo ſequax natura eſt, ut in ipſis iuuentium corporibus ſeruenti cera flectantur. Aliquando ſignificat id, quod ſe ſpargendo dilatat. Perſ. in Proœ. Quorum imagines lambunt Hederæ ſequaces. Sequacem uero materiam, dixit Pli.li.11.c.2. pro tractabili,& facili. Idem Bitumen ſequax, dixit li.7.c.15.id eſt, lentum,& quod attractum digitos ſequitur, picis uel uiſci more.Sequaces capræ,hoc eſt, aliæ aliam ſequentes. Vir.2.Geor. Capræq; ſequaces Illudunt.Aliquando idem eſt quod ſectator.Seneca:Ceteriq; Ariſtippi ſequaces.

Sequela,æ,p.p.ἀκολουθία,ipſe ſequendi actus.

Sequester,ſtris,ſtre,& hic,& hæc Sequeſtris,& hoc ſtre, Sequeſter,ra,rum,*Sequeſtrato,intromeſſo*, πρoστάτης,μεσέγγυος,apud quem plures rem aliquam,de qua controuerſia eſt, depoſuerunt, ut inquit Modeſtinus de Verbor.ſignificat.Dictus(ut docet Gel. l.20.c.10.)quòd eius,qui electus ſit, utraque pars fidem ſequatur. Eſt enim medius inter duos altercantes, apud quem aliquid ſeponitur. Quapropter Vir.li.11.Pacem ſequeſtram, inducias appellauit,quod mediæ ſint inter bellum præteritum,& futurum. Bis ſenos(inquit)pepigere dies,& pace ſequeſtra Per ſiluas Teucri,miſtiq; impune Latini Errauere iugis.Sequeſter (inquit Aſconius) apud quem pecunia deponitur. Tribuum quoque corrumpendarũ conductor,Sequeſter dicebatur. Sequeſtri, uerbo, Oratores pro iis interpretibus utuntur,qui iudiciis corrumpendis,aut eiuſmodi maleficiis ſuſcipiẽdis operam ſuam locant.Ci.2.Ver.Moneo,prædico, ante denuncio,qui ſequeſtres, aut interpretes corrumpendi iudicii ſolẽt eſſe,abſtineant in hoc iudicio.Sequeſter apud Quint. eſt, qui à litigatore doctus,docet patronum,li.12.c.8.

Sequestro,aduer.id eſt,apud ſequeſtrem: ut, Pecuniam ſequeſtro deponere,hoc eſt,in manibus ſequeſtris,donec ſententia deciſum fuerit,cuius eſſe debeat.Sequeſtro ſeponere,dixit Cato,pro, ſeſe ſeparare ab eo, cum quo antea fueris coniunctus. Nolite(inquit) per Deum immortalem uos ſequeſtro ponere.

Sequor,eris,cutus,*Seguire,ſeguitare*,ἕπομαι,ἀκολουθέω,à Seco fit, & eſt uerbum commune ſecundum Priſcianum. Plaut.in Amph. Sequere hac igitur me. Teren. And.Funus interim Procedit,ſequimur.Cic.1.Offi.Neque attinet quicquam ſequi,quod aſſequi nõ queas. Virg.1. Aene. Hos tota armenta ſequuntur A tergo.Sequi amicum,eſt facere quod amico placet.Ci.de Amic.Ne quis conceſſum putet,amicum bellum patriæ inferentem ſequi.Sequi conſuetudinem,eſt facere ſecundum conſuetudinem. Plin.epiſto.30. Tu ergo quam conſuetudinem ſequeris? Sequi fidem alicuius populi,aut principis,eſt illi fidelem eſſe,fidem ſeruare, non diſcedere à fide.Cicer.2.de Diui. Quòd fidem ſecutus,amicitiamq; pop. Rom.functus ſit officio.Sequi ſuam fortunam,eſt ſucceſſu,& occaſione fortunæ uti.Sequi naturam ducem, facere quemadmodum natura nos inclinat.Sequi uerbum Aliquod, eſt ſummæ dictionis uti inſiſtere,omiſſa interim ſententia. Huius compoſita ſunt, Aſſequor,Conſequor,Exequor, Inſequor, Obſequor, Perſequor, Subſequor,Pediſequus,& Pediſequa:de quibus ſuis locis.

Secutor,cutoris,*Seguitatore*,ὁ ἀκολουθῶν,qui præeũtem ſequitur.

Secutores

Secutores item inter gladiatores dicuntur, qui aduerſus retiarios pugnabant, alio nomine Mirmillones dicti. Vitur hac uoce Ci. ad Att.li.7.& Suet.in Caligula.

SERA, æ, *Chiauatura, chiuſura, toppa, ὀχεὺς, κλεῖθρον*, per ſimplex r, inſtrumentum eſt, quo clauduntur oſtia. Iuue.Sat.6. Adde ſeram, cohibe. Oui.1.Am. Eleg.6. Tempora noctis eunt, excute poſte ſeram. Dictæ Seræ, teſte Feſto, quod foribus admotæ opponuntur, defixæ poſtibus, quemadmodum ea, quæ terræ inferuntur. Var.li. 3.de Ling.Lat. à ſerare denuat, quod eſt aperire.

SERAPHIM, uox eſt hebraica, pluralis numeri, idem ſignificās quod igniti, candentes; à uerbo ſaraph, ſuccendo, uro, exuro, comburo. Numeri.21. Miſit dominus in populū (hannehaſim haſeraphim, idest, ignitos ſerpentes. Significat & certum ordinem angelorum cœleſtis hierarchiæ: eſtq; generis tam maſculini, quàm neutri. Eſaiæ, 6. Seraphim ſtabant ſubter illud. Ibidē: Et uolauit ad me unus de ſeraphim. Diuus Hieronymus ad Furiam: Hæc ſunt duo ſeraphim ter glorificantia trinitatem.

SERAPIS, pis, uel Serapidis, ſecunda ſyllaba indifferente, *σέραπις*, deus Aegyptiorum, qui & Apis & Oſiris dicitur. Mar. li.9. Vincebant nec quæ turba Serapin amat. Vide de hoc plura in dictionibus Apis, & Oſiris.

SERENITAS, tatis. *Serenità, ſerenezza, αἰθρία, εὐδία*, puritas, & tranquillitas aeris. Pli.li.10.c.67. Salamādra animal lacerti figura, ſtellatum, nunquam niſi magnis proueniens imbribus, & ſerenitate deficiens. Cicer.2.de Diui. Cum ſerenitas, olim perturbatio cœli. Liu.l.26. Mira ſerenitas cum tranquillitate oriebatur.

SERENO, nas, *αἰθριάζω*, clarifico, trāquillo. Vir.1.Aen. Vultu quo cœlum, tempeſtateſq; ſerenat. Plin.lib.2.c.6. Nubila humani animi ſerenat. Serenatur Phœbus, Sil.li.5.

SERENVS, rena, renum, pen.pro *Sereno, tranquillo, ſenza nube, εὔδιος, αἴθριος*, ſignificat tranquillum, ſine nubibus, ſine imbre: à ſerendo, ut quidam uolunt, quod id maxime tempus ſationi aptum ſit. Vir.6.Aen. Vbi apes æſtate ſerena Floribus inſidunt uarijs. Ad Heren.li.4. Falſi amici ſereno uitæ tempore præſto ſunt. Mart.lib.1. Cœlo perfruitur ſereniore. Serena frons, per tranſlationem ponitur pro læta. Idem li.2. Sic me fronte legat dominus Fauſtine ſerena. Serenus color lucidus. Pli.li.9.c.35. Serenum colorem margaritæ pro claritate matutina contrahunt. Serenum ſubſtantiue, idem quod ſerenitas, *εὐδία, αἰθρία*. Virg.1.Georg. Nec minus ex imbri ſoles, & aperta ſerena Proſpicere. Sereno caſus ablatiuus, pro ſereno tempore: cui opponitur Nubilo. Pli.lib.11.ca.24. Aranei ſereno non texunt: nubilo texunt. Quandoque ponitur Serenus, pro ſicco: quod & Nonius annotauit. Vir.1.Geo. Vnde ſerenas Ventus agat nubes, id eſt, ſiccas, quas alibi arida nubila appellauit: Atque arida nubila differt.

SERES, *σῆρες*, populi Scythiæ Aſiaticæ à Sera urbe ſic dicti, apud quos arbores ſunt, quæ non ſolum folia, ſed lanam quoque proferunt tenuiſſimam. nam ex earum frondibus canitiem depectunt aqua perfuſam, ex quo uellere ueſtimenta conficiunt, quæ Serica nuncupantur. Virg.2.Geor. Velleraque ut folijs depectant tenuia Seres. De his Marcellinus lib. ſuæ hiſtoriæ 23. Huius nominis nominatiuus ſingularis eſt Ser, *σήρ*. Sidonius: Aſſyrius gemmas, Ser uellera, tura Sabæus. Auſonius: Iam pelago uolitat mercator ueſtifluus Ser. Quin.& uermiculus quidam ſericum texens (ut auctor eſt Pauſan.) Ser, *σήρ*, appelletur.

SERESCO, ſis, *Seccarſi, ſerenarſi, farſi ſera, ξηραίνομαι*, ſiccus fio, quaſi ſereneſco, & ſerenus fio, quoniam ſerenitas ſicca eſt. Lucr.li.1. Cādenti Sole ſereſcunt. Aliquādo Sereſcere, *διαφρουδεῖσθαι*, eſt in ſerū abire. Pli.li.11.c.41.

SERIA, orum, *Coſe da douero, graui, importanti, σπουδαῖα*, res graues, ſeueræ, & minime iocoſæ. Mar. Seria forſan amat. Oui.5.Faſt. Nulla coronata peraguntur ſeria fronte. Hor.1.Ser.Sa. Sed tamē amoto quæramus ſeria ludo. Quoties omnia noſtra cum aliquo communicamus, cum eo ioca ſeriaq; conferre dicimur. Cicer. 1. de Fin. Qui cum ioca & ſeria, ut dicitur, qui cum arcana, qui cum occulta omnia.

SERIA, riæ, *πίθος*, uas uinarium fictile, oblongum. Liu.li.24. Et in uico Iſtrico fontem ſub terra tanta ui aquarum fluxiſſe, ut ſerias, doliaq; prouoluta, uelut impetus torrentis tulerit. Ter.Heau. Releui dolia omnia, omnes ſerias. Perſ.Sat.4. Et ò ſi Sub raſtro crepet argenti mihi ſeria dextro Hercule. Colum.li.12.c.18. Seriæ, cæteraq; uaſa ante quadrageſimum uindemiæ diem picanda ſunt. Seriæ olearīæ. Var.3.de re ruſt.c.2. Nihilo magis torcular uaſa uindemiatoria, aut ſerias olearias, aut trapetas. Eſt item Seria, Hiſpaniæ ulterioris urbs, in tractu Celtico, alio nomine Fama Iulia dicta Pli.li.3.c.1.

SERICARIVS TEXTOR, *Teſſitori di panni di ſeta, σηρικοϋφάντης*, qui ueſtes ſericas texit. Iulius Firmicus li.8. Matheſeos, refert, ſericarium textorem naſci, qui habuerit horoſcopum in uigeſima octaua parte Arietis.

SERICATVS, *σηρικοφόρος*, indutus ſerico. Suet.in Calig.

SERICVS, ca, cum, *Di ſeta, σηρικός*, quod ex ſerico confectum eſt. Eſt autem Sericū, lanę pretioſiſſimæ genus, quod apud Seras Scythiæ Aſiaticæ iam (ut alij malunt) Indiæ populos ex arborum frondibus dicitur depecti. Quanquam non deſunt, qui uermiculi laniſicium eſſe putent, qui genus illius lingua Ser, *σήρ*, appelletur. quā ſententiam ne Iulius quidem Pollux diſſimulauit, ſic ſcribens Onomaſtici ſui lib.7. *Ἔνιοι δὲ καὶ τοὺς σῆρας ἀπὸ τοιούτων ἑτέρων ζώων ἀθροίζειν φασὶ τὰ ὑφάσματα*. Priorē opinionē ſequit Vir.2. Geor. Velleraq; ut folijs depectant mollia Seres. Hinc Serica ueſtimenta dicta ſunt, quæ ex ſerico conficiebantur. Vlpia. l. Veſtis, de Auro & argento legato: Veſtimentorum ſunt omnia lanea lineaq; uel ſerica, uel bombycina, quæ induendi, præcingēdi, amiciendi, incubandi ue cauſa parata ſunt. Pli.li.21.c.3. Lautiſſimum habetur è nardi folijs eas dari, aut ueſte ſerica, Puluilli ſerici. Horat.Epod.8. Quid? quòd libelli Stoici inter ſericos Iacere puluillos amant? Pallia ſerica apud Stat.2.Syl.4 Legimus & Serica abſolute pro ueſtibus ſericis. Mar.l.6. Non alter dentes, quàm ſerica, nocte reponis. Serici olim tanta erat caritas, ut auro rependeretur: ut eſt uidere apud Flauium Vopiſcum in Aureliano, ubi ſic habet: Veſtem ſericam neque ipſe in ueſtiario ſuo habuit, neq; alteri utendam dedit.

SERIES, ſeriei, *Ordine, τάξις, εἱρμός*, ordo, & quaſi quædam rerum cōtinuata progreſſio. A ſerendo: ideſt, ordinando dicta: ut Series orationis: ideſt, contextus. Quin. Quod non, niſi in contextu orationis, ſerieq; contingit. Cic.1.de Diui. Fatum id appello, quod Græci *εἱμαρμένην*, ideſt ordinem ſeriemq; cauſarum. Idem.1.de Na.de. Admirabilis quædam continuatio, ſerieſq; rerum. Vir.1.Aen. Series longiſſima rerum. Ouid. 15. Met. Seriemq; euoluere fati. Val.Max. Quis compos mentis, domeſticæ, peregrinæq; hiſtoriæ ſeriem, felici ſuperiorum ſtylo conditam, uel præſtantiore facundia traditurum ſe ſperauerit.

SERILLA, inquit Feſtus, Verrius appellari putat Iſtrica nauigia, Liburnica, quæ lino ac ſparto condenſantur, à conſerendo: hoc eſt, contexendo dicta, à Verrio tamen uidetur diſſentire Feſtus.

SERIO, *Da douero, σπουδαίως*, uere, non ioco, Plaut. in Amph. Dic mihi uerum ſerio. Ter.in Eun. Miſit orare, ut uenirem, ſerio.

SERIOLA, Seriolæ, *πιθίδιον*, doliolum fictile, in quo uinum ſolet aſſeruari. Perſ.Sat.4. Seriolæ ueterem metuens deradere limum.

SERIVS, a, um, *Da douero, graue, importante, σπουδαῖος*, graue, & minime iocoſum. Ter.in Eun. Rem ſeriam uelle agere mecum. Cic.1. Off. Ludo & ioco uti licet tum, cum grauibus, ſerijſq; rebus ſatis fecerimus. Quin li.6.c.4. Dictorum urbanorum alia ſeria, alia iocoſa, alia media. Serium (inquit Nonius) id eſt, triſte, & quaſi ſine riſu, uel ſine ridiculo.

SERMO, onis, *Sermone, parlare, parlamento, ragionare, ragionamento, loquela, λόγος, ὁμιλία*, locutio, uerba, colloquium, mentio. Cicer. 1.Off. Sermone uti uidemus, qui notus eſt nobis, ne, ut quidam, Græca uerba inculcantes, iure optimo rideamur. Dictum autem putant Sermonem à uerbis ſerendis: hoc eſt, conferendis ſiue connectendis. Seruius. Sermo eſt conſertio orationis, & confabulatio duorum, uel plurium. Virg.1.Aen. Amiſſos longo ſocios ſermone requirunt. Idem.4.Geor. His medium dictis ſermonem abrumpit. Tractare aliquid Græco, uel Latino Sermone. Cicer.lib.1.de Fin. Quæ ſummis ingenijs, exquiſitaq; doctrina philoſophi Græco ſermone tractauiſſent. Inſtituere ſermonem cum aliquo, eſt cum illo uerba facere, uel incipere colloqui. Cice.de Orat. Cum mihi ſermo cū hoc ipſo Craſſo eſſet de te inſtitutus. Diſſipare ſermonem, *διαθρυλλοῦσθαι τὸν λόγον*, eſt euulgare, & diſpergere. Cic.pro Flacco, Sermo eſt tota Aſia diſſipatus. Ordiri ſermonem: ideſt, excogitare, comminiſci. Idem de Ora. Craſſus princeps eius ſermonis ordiendi fuit. Habere ſermonem, eſt uerba facere. Cice. de Sen. Cyrus in eo ſermone quem moriens habuit. Tribuere alicui ſermonem, eſt inducere eū loquentem. Idem de Seneſt. Omnem ſermonem tribuimus Catoni ſeni. Incidere in ſermonem alicuius, idem de Amicitia. Conferre ſermonem cum aliquo: hoc eſt, cum altero colloqui. Cic.2.de Inuent. Sermo capite carens, & pede. & hoc eſt, cuius neque initium facile fuerit inuenire, neque exitum. Diminutiuum eſt Sermunculus, *λογίδιον*. Pli. epiſt.103. Vt ſermunculis etiam, & fabellis ducantur. Cic ad Att.li.13 Sermunculum omnem aut reſtrinxeris, aut ſedaris. Idem pro Deiotaro: Ex urbanis maleuolorum ſermunculis, collecta.

SERMOCINOR, aris, p.c. *Parlare, ὁμιλέω*, ſermonem facio, loquor. Pli.li.10. Super omnia humanas uoces reddunt pſittaci, & quidē ſermocinantes. Ci.2.de Inuen. Et quibus in rebus homines in conſuetudine ſcribendi, aut ſermocinandi eo uerbo uti ſoleant, conſiderabitur. Idem.3.Ver. Reſpondit illa, ut meretrix, ſe cum iſto diligenter ſermocinaturam. Sermocinatrix, cis. Quin.li.3.c.4. Quam ſane permittamus dicere ſermocinatricem.

SERO, ras, *Serrare, chiudere, κλείω*, claudo. Col.li.6. Femina ſerari, & interdum iniri ſolent. Hinc Obſero, *κατακλείω*, occludo. Ter.in Eun. Obſera oſtium intus. Et Reſero, *ἀνοίγω*, aperio. Vir.7.Aen. Reſerat ſtridentia limina conſul.

SERO, ſeris, ſeui, ſatum, *Seminare, piantare, generare, σπείρω*, ſignificat ſemino. Cæſ.Bel.Gal. Frumenta non ſerunt: ſed lacte, & carnibus uiuunt. Aliquando ſignificat planto, *φυτεύω*, Cic.1.Tuſc. Serit arbores,

tores, quæ alteri ſeculo proſint. Col.li.3.c.10. Si unum genus ſeuerimus. Per tranſlationem Serere, quandoque capitur pro generare: Vnde Satus: idest, generatus. Virg.7. Aen. Satus Hercule pulchro Pulcher Auentinus. Per tranſlationem quoque dicimus Serere bella, & Serere certamina: idest, mouere lites, & pugnas. Idē. l.27. Annibal turmatim per equites peditumq; iaculatores leuia certamina ſerens caſum uniuerſæ pugnæ non neceſſarium ducebat. Liu.2.ab Vrbe. Cum patribus ſerere certamina. Serere bella ex bellis, eſt bello uno extincto, alterum aggredi. Liu.li.21. Incuſauerat bella ex bellis ſeri. Hinc Sator, uerbale, σπορεύς, φυτουργός, qui ſerit, aut plantat Col.li.3.c.15. Plin.li.5.c.1. Heſiodus negauit ſatorem oleæ fructum ex ea percepiſſe quenquam. Sator cæleſtium Ci.2. Tuſcu. idest, creator, genitor. Hinc Satorius, ria, um, adiectiuum, quod ad ſatorem pertinet. Col. lib.2.ca.9. Satio, onis, σπορά, idem quod ſatus. Cice. de Vniuerſ. Poſt eam ſationem diis iunioribus permiſit. Idem.5. Verr. Si tempus ſationis præteriiſſet. Virg 2. Geo. Optima uinetis ſatio eſt. Aſſero, Circunſero. Cōſero, Deſero, Diſſero, Exero, Interſero, Inſero. Obſero, Reſero, & Subſero, quæ habent p.c. de quibus ſuis locis. Fuit etiam antiquis in uſu Sero, ſerui, ſertum: à quo manſerunt Aſſero, rui, aſſertū, Conſero, rui, ſertum, aliaq; complura.

Sero, *Tardamente, tardi, di ſera*, ὀψέ, aduerbium ſignificans tarde. Ci de Clar. Ora. Eloquentia ſero prodiit in lucem. Aliquando ſignificat ueſpere, hoc eſt, poſt occaſum: atque hæc eſt eius uera ſignificatio, inquit Valla. libr.4. Cic. Att. Conſul uenit ſero. Aliquando poſt tempus: quæ ſignificatio tracta eſt ex ſuperiori. Quod enim poſt Solis lucem eſt, id uere poſt tempus diei poteſt. Oui.1. de Remed. Principiis obſta, ſero medicina paratur, Cum mala per longas inualuere moras. Auctor ad Heren. li.1. Sero, atque acto negocio uenisti. Sic etiam Cicero: Cum accuſator Milonis identidem interrogaretur quo tempore Clodius eſſet occiſus, Sero, reſpondit, ludens nimirum in uocis ambiguitate. Nam cum illud uideretur dicere, ueſperi Clodium fuiſſe occiſum, illud potius uoluit ſignificare, ſerius quàm oportuerit, fuiſſe interemptū. Hinc Serius, comparatiuum, id eſt, tardius. Cice. in Catil. Hoc ſerius à me factum eſt. Et Seriſſime. Plin. lib.15. cap.17. Tarentina ſeriſſime legi.

Serotinvs, na, num, pen. cor. *Di ſera, tardi*, ὄψιμος, ὄψινος, à Sero, pro ueſpere ſitur. Hora Serotina, Tempus ſerotinum. Nonnunquam etiam à Sero, pro tarde: ut, Poma ſerotina, quæ poſt legitimum tempus, uel tardius cæteris matureſcunt. Col.li.3. Locis frigidis, & autumni temporibus aquoſis, præcoces ſerito: locis hybernis ſerotinas ſerito.

Serpens, tis, modo participium, *Serpente*, ἕρπων, quod longius, ac latius ſerpit, & diuagatur. Cic. de Senect. Vitis, quæ natura caduca eſt, & niſi fulta ſit, ad terram fertur: tandem ut ſe erigat, claiculis ſuis, quaſi manibus, quicquid eſt nacta complectitur: quàm ſerpentem multiplici lapſu, & erratico, ferro amputans coercet ars agricolarū, ne ſylueſcat ſarmentis. Modo nomē ἑρπετὸν ὄφις, tam maſculini, quàm fœminini generis generale eſt ad omnia quæ ſerpunt citra uſum pedum, uel quæ tam exiguos habent pedes, ut repere potius quàm pedibus incedere uideantur. Pli. lib.8. cap.23. Nec pedibus pauendas tantum ſerpentes; ſed & miſſili uolare tormento. Virg.1. Georg. Ille malum uirus ſerpentibus addidit atris. Ouid.3. Met. Longo caput extulit antro Cæruleus ſerpens, horrendaq; ſibila miſit. Serpentia ſecla ferarum, pro ſerpentum genere. Lucret.li.6. Naribus alipedes ut cerui ſæpe putantur Ducere de latebris ſerpentia ſecla ferarum. Hinc Serpentinus, na, num, ὀφιώδης, ut, Vox ſerpentina. Serpentiger, ra, rum, ὀφιοῦχος. Oui.4. Triſt. Ele.6. Sphyngaq; & Harpyas, ſerpentigeroſq; Gigantes. Serpentigenæ, ὀφιογενεῖς, ex ſerpentibus nati. Oui.7. Metam. Vos ſerpentigenis in ſe fera bella dediſtis.

Serparasta, Varro uocat inſtrumenta, quæ geniculis puerorum ambulare diſcentium alligantur, ne uatii fiant, aut compernes. Dicta à ſerpendo: ſerpunt enim magis pueri quam gradiuntur.

Serpyllvm, *Serpilo, ſermolino*, ἕρπυλλον, herbæ nomen nulli non notæ, παρὰ τὸ ἕρπειν, hoc eſt, à ſerpendo dictum, mutatione aſpirationis in ſ, literam. Habet enim ramuſculos tenues humi ſerpētes, & quacunque terram attigerint, radicem agentes, & ſeſe propagantes. Officinæ etiam hodie Latinum nomen retinent. Vulgus Gallorum Serpoletum appellat. Vir.2. Eclog. Alia ſerpyllūq; herbas contundit olentes.

Serpo, pis, pſi, ptum, *Rampegare, andar carponi*, ἕρπω, repo, uentre ingredior, more ſerpentis incedo. Cicero quinto de Finib. Deinde ſuo quæque appetitu mouentur: ſerpere anguiculos, nare anaticulas, euolare merulas, cornibus uti uidemus boues, ueſpas aculeis: ſuam denique cuique naturam eſſe ad uiuendum ducem. Plin.li.9. c.13. Pinnis, quibus in mari utuntur, humi quoque uice pedum ſerpunt. Ouid. 3. de Pon. eleg.3. Liuor iners uitium, mores non exit in iſtos: Vtq; latens ima uipera ſerpit humo. Serpere quoque dicuntur plantæ, quæ cum ob caulis infirmitatem ſtare non poſſint, humi procumbunt. Pli. li.21.c.16. Aculeatarum caules aliquarum per terram ſerpunt, ut eius quam cornnopum uocant. Vir.8. eclo. Atque hāc ſine tempora circum Inter uictrices hederam tibi ſerpere lauros. Serpere item humi dicuntur ſcriptores, qui nimis humili utuntur genere dicendi. Horat. de Arte: Serpit humi, tutus nimium, timiduſq; procellæ. Transfertur & ad inanimata, ut idem ſit quod ſpargi, creſcere, ſeu dilatari. Ci. in Lælio: Serpit enim neſcio quomodo per omnium uitas amicitia. Idem pro Rab. Poſthumo: Serpet hoc malum, mihi credite, longius, quàm putatis. Cōpoſita ſunt, Inſerpo, & Proſerpo: de quibus egimus ſuis locis.

Serpvla, æ, à ueteribus dicebatur, quam nos ſerpentem dicimus. Feſtus.

Serra, æ, *Sega, reſſega, ſega*, πρίων, per duplex r, inſtrumentum dentatum, quo ligna & lapides ſecantur: à Dædalo primum inuentum, teſte Pli.li.56. Col. li.5. Vno ictu arborem præcidi: ſi minus ſerra deſecari. Mar. Et pingues tunicas ſerra ſecare poteſt. Eſt & genus piſcis marini, apud Pli.li.32.c.11.

Serratvs, ta, tum, *A foggia di ſega*, πριονοειδής, quod ſerræ in modū eſt denticulatum. unde Serrati dentes dicuntur, qui ad ſimilitudinem dentium ſerræ pectinatim ſunt ſtipati. Pli. li.11.c.37. Dentiū tria genera, ſerrati, aut cōtinui, aut exerti. Serrati pectinatim coeuntes, ne contrario occurſu atterātur, ut ſerpentibus, piſcibus, canibus: Continui, ut homini, equo. Exerti: ut apro, elephanto. Serrati item nummi quidam dicebantur apud Romanos, ab impreſſa ſerræ nota. Tacitus de moribus Germanorum.

Serta, orum, *Ghirlanda*, στέφανος, στεφανία, corollæ ex herbarum frōdibus, floribuſq; confertæ, hoc eſt, connexæ, unde & nomen acceperunt. Virg.li.1. Aen. Sertiſq; recentibus halant.

Sertvs, a, um, *Ghirlandato*, συμπεπλεγμένος, idem quod conſertus, uel compoſitus. Lucan.li.10. Accipiunt ſertas nardo florente coronas, Et nunquam fugiente roſa.

Serva, æ, *Serua, maſſara, ancilla*, δούλη, δουλὶς, id eſt, ancilla, quæ ſeruitutem ſeruit: cui opponitur Libera. Vir.5. Aen. Olli ſerua datur operum haud ignara Mineruæ.

Servla, lae, στεφάνιον, στέφανος, ſertum quod ex floribus fiebat. Plin. lib.21. cap.2.

Servilis, le, *Seruile, da ſeruo*, δουλικὸς, quod ſeruorum eſt, uel quod ad ſeruos pertinet: ut, ſeruilis conditio, & Seruile officium. Indoles ſeruilis. Liu.1. ab Vrb. Comparando eorum ætatem & ipſam minime ſeruilem indolem, tetigerat animum memoria nepotum. Iugum ſeruile. Ci.1. Philip. patriæ liberatores urbe carebant ea, cuius à ceruicibus iugūm ſeruile deiecerant. Hinc Seruiliter, aduerbium, δουλικῶς. ſeruorum more. Ci.2. Tuſc. Ne quid ſeruiliter muliebriterve faciamus.

Servilcorvm, illuſtris Romæ familia fuit: ex qua ortum traxit P. ille Seruilius, uir triumphalis, qui à deuictis Iſauris, Aſiæ populis, Iſaurici cognomen accepit: de quo uide Stra. li.14. Item P. Seruilius Rullus, qui primus Romæ ſolidum aprum in conuiuio appoſuit, teſte Pli. lib.8.c.51. Huius fuit Seruilius ille Rullus, legis Agrariæ promulgator quam Cicero in Conſulatu ſuo ſubuertit: cuius meminit idem Pli. loco iam citato.

Servio, uis, uiui, uitum, *Seruire*, δουλεύω, in ſeruitute ſum, domino miniſterium exhibeo. Plaut. in Menæ. Propterea heri imperium exequor bene, & Sedulo ſeruio. Propert. li.3. Ele.24. Quinque tibi potui ſeruire fideliter annos. Hora.1. epi.10. Sic qui pauperiem ueritus, potiore metallis Libertate caret: dominum uehet improbus atq; Seruiet æternū: quia paruo neſciet uti. Oui.2. Amor. Ele.17. Si quis erit, qui turpe putet ſeruire puellæ, &c. Interdum idē quod obtemperare, ſeu morem gerere. Cic. in Catil. Qui aliorum amori flagitioſiſſime ſeruiebat. Seruire rei, eſt rei agendæ incumbere. Teren. Hecyra: Rus habitatum abii, concedens uobis, & rei ſeruiens. Cicer. pro Sex. Roſcio: Rei familiari maxime ſeruire, & in prædiis operæ plurimum ſtudiiq; conſumere. Seruire item prædia dicuntur, in quibus uenditor aliquam ſibi ſeruitutem reſeruauit. Cic. de Leg. Agr. contra Rul. Capite hoc Prædia omnia, quæ ſeruiebant, non ſeruient. Seruire poſteritati, ualetudini, honori, dignitati, uel commodis, eſt eorum rationem habere. Cic.3. Tuſc. Optimus quiſque poſteritati ſeruit. Idem Tironi. li.16. Epiſt. Sed indulge ualetudini tuæ, cui quidem tu, dum mihi deſeruis, ſeruiſti non ſatis. Seruire tempori, eſt ſeſe tempori accommodare. Ci. pro Sextio: Sed agā moderate: & huic tēpori, ſeruiā potius quàm dolori meo. Seruire ſcænæ idē qđ ſeruire tēpori, & ſe præſentibus hominum moribus accommodare: quæ metaphora tracta eſt ab his, qui in orcheſtra cantu, uel geſtu, hiſtrionibus in ſcena fabulam agentibus ſubſeruiebant. Cice. Bruto: Ac mihi tum, Brute, officio ſolum erat, & naturæ, tibi nunc populo, &, ut dicitur, ſcenæ ſeruiēdum eſt. Seruitur impersonale. Ci.1. Off. Primum, ut ne cui noceatur: deinde ut communi utilitati ſeruiatur. Mart. lib.2. Non bene (crede mihi) ſeruo ſeruitur amico. Seruibo, in futuro. Plaut. Men. Tanquam ſi emeris me argento, liber ſeruibo tibi. Huius compoſita ſunt Aſſeruio, Deſeruio, Inſeruio, Reſeruio, & Subſeruio: quorum ſignificata explicantur ſuis locis.

Servitivm, tii, *Seruigio*, δουλεία, idem quod ſeruitus. Teren. in An. Ego Pamphile, hoc tibi pro ſeruitio debeo, Conari manibus, pedibuſq; noctesq; & dies capitis periculum adire, dum proſim tibi. Virg.

bi. Virg. 1. Eclog. Quid facerem? neque ſeruitio me exire licebat: Nec tam præſentes alibi cognoſcere diuos. Idē 1. Aen. Cū domus Aſſaraci Phthiam, claraſq; Mycenas Seruitio premet, ac uictis dominabitur Argis. In plurali uero Seruitia, non raro pro ipſis ſeruis accipimus. Sal. Catil. Interea ſeruitia repudiabat, quorum in initio magnæ copiæ ad eum concurrebant. Ci. 4. in Catil. Hic ad euertēda fundamēta reipub. Gallos acceſſiuit, ſeruitia concitauit, Catilinā euocauit. In qua ſignificatione aliquando etiam legimus Seruitiū ſingulari numero. Ci. de Aruſp. reſp. Omne ſeruitium in alteram ſcenam immiſſum.

Servitvs, tutis, ſecunda ſyllaba cor. *Seruitù*, *δουλεία*, ipſa ſeruiendi neceſſitas, aut ſeruorum conditio. Cic. Phil. Pax eſt tranquilla libertas: ſeruitus poſtremum malorum omnium, non modo bello, ſed morte etiam repellendum. Tacit. li. 17. Sed imperaturus es hominibus, qui nec totam ſeruitutem pati poſſint, nec totam libertatem. Terent. in And. Vt ſemper tibi apud me iuſta & clemens fuerit ſeruitus, Scis. i. quàm iuſta & clementi dominatione in te fuerim uſus.

Servivs Tvllivs, ſextus Romanorum rex, ex ſerua natus, Tanaquilis aſtu poſt Tarquinii Priſci necem ad imperium prouectus, Hetruſcos ingenti prælio fudit: primus luſtrum condidit: populumq; omnem ex cenſu in quinque claſſes diſtinxit. Vrbis pomœria protulit. Quirinali & Viminali collibus muro incluſis. Tandē iam ætate prouectior, à Tarquinio genero occiſus eſt, & inſepultus in uiam abiectus: idq; inſtinctu Tulliæ filiæ ſuæ, quæ etiam cōſpecto patris cadauere, aurigam eius reuerentia lora retorquentē compulit per medium patris corpus carpentum ageret, à quo tā immani ſcelere ei uico, in quo hæc geſta ſunt, ſcelerati nomē māſit. Vide plura de hoc apud Liui. li. 1. ab Vrbe.

Servo, *Seruare, ſaluare, cuſtodire, oſſeruare, tenere, recuperare, σώζω*, libero, incolumem præſto. Virg. 3. Aen. Seruatum ex undis Strophadum de littora primum accipiunt. Item cuſtodio, tueor, *φυλάττω, τηρῶ*, *σφίζομαι*, Virg. 2. Aen. Dii patrii ſeruate domum ſeruate nepotem. Item ſolicite, ac diligenter obſeruo. Plau. in Aſin. Tuus ſeruus ſeruet, Venerine eas det, an uiro. Item inhabito, poſſideo. Vir. li. 4. Geor. Centum quæ ſiluas, centum quæ flumina ſeruant. Item teneo. Idem li. 7. Curuam ſeruans ſub imagine falcem. Ponitur aliquando pro recuperare. Iulianus: Si mandato meo decem Titio credideris, ſi cum Titio egeris, ego non liberabor: ſed in id duntaxat tibi obligatus ero, quod à Titio ſeruare non potueris. Cic. ad Q. Fr. Caluus aiebat, aqua dempta, & ſeruitute fundo impoſita, tamen nos pretium ſeruare poſſe, ſi uendere uellemus. Qui modus loquendi frequens eſt apud Iuriſconſultos. Budæus: Seruare de cœlo, eſt nunciare aut pluiſſe, aut intonuiſſe, & ideo diruptum eſſe auſpicium, qua obnunciatione facta, ſi quis tamen in re cœpta perſiſteret, id contra auſpicia fieri dicebatur. Ci. pro domo ſua: Negant fas eſſe agi cum populo, cum de cœlo ſeruatum ſit. Seruare fidem, eſt præſtare promiſſum. Teren. Hec. Pollicitus ſum, & ſeruare in eo certum eſt, quod dixi, fidem. Seruare in uetuſtatem, eſt aliquo in loco reponere. ut diu, ſiue in aliquot annos integrum, incorruptumq; duret. Col. lib. 12. c. 28. Si in uetuſtatem ſeruare uoles, in cado duarum urnarum quàm optimi uini ſextarium aut fæcis generoſæ recentis ſextarios tres addito. Dicimus quoque Seruare modum, ordinem, officium, inſtitutum, promiſſum, temperamentum, & gloriam, Exempla ſtudioſis paſſim occurrent. Seruans, tis, participium ſeu nomen ex participio. Vir. 2. Aenei. Cadit & Rhipheus iuſtiſſimus unus, Qui fuit in Teucris, & ſeruātiſſimus æqui. Seruatus, a, um, Oui. 3. Triſt. Eleg. 1. Cauſa ſuperpoſitæ ſcripto teſtata coronæ Seruatos ciues iudicat huius ope. Seruator oris, *σωτήρ*, qui ſeruat & liberat. Liu. 4. Bel. Maced. Quorum agmen imperator ſecutus, perſequentibus cunctis, ſeruatorem, liberatoremq; acclamantibus, ſalutatis dimiſſiſq; eis, eadem qua uenerat, uia Elatiam redit. Ouidius quarto de Pōto. Eleg. 15. Teq; meæ cauſam ſeruatoremq; ſalutis, Meq; tuum libra norit & ære magis. Seruatrix, tricis. Cice. 5. de Finib. Non dubitemq; dicere, omnem naturam eſſe ſeruatricem ſui: idq; habere propoſitum quaſi finem & extremum, ſe ut cuſtodiat. quàm in optimo ſui generis ſtatu. Ter. Hecy. O Bacchis, ô mea Bacchis ſeruatrix mea. Seruabilis, le, quod ſeruari poteſt. Oui. 4. Triſt. Eleg. 5. Et tutare caput nulli ſeruabile. Huius compoſita ſunt Aſſeruo, Conſeruo, Obſeruo, Præſeruo, Reſeruo, quorum ſignificata uide ſuis locis.

Servm, ei, ſubſtantiuum, p. p. *Sera, ſeiān, ὀψία, ἑσπέρα*, ſignificat extremam partem diei. Liu. Erat iā diei ſerum, *ὀψὲ ἦν τῆς ἡμέρας*, Suet. in Auguſt. Nec multo poſt, nauali prælio Apud Actium uicit, in ſerum dimicatione protracta, ut in naui uictor pernoctauerit, id eſt in horam ueſpertinam. Liu. li. 10. ab Vrb. Extrahebaturq; in quammaxime ſerum diei certamen.

Servm, ri, p. c. *ὀῤῥός*, pars lactis, aquoſa à caſeoſa parte ſeparata. Vir. 3. Geo. Acremq; moloſſum Paſce ſero pingui. Ouid. 4. Faſt. Deniq; uiam liquido uimina rara ſero.

Servs, a, um, *Tardo, χρόνιος*, modo tardum ſignificat. Mar. lib. 1. Sera nimis uita eſt craſtina, uiue hodie. Hinc Colu. li. 2. comparatiuum formauit: Sationes (inquit) eius duas ſeruamus, alteram maturam per mediam ſementem, ſeriorem alteram menſe Februario. Pli. l. 15. c. 15. Patriæ cognomina habēt ſeriſſima omniū Amerina. Modo ſignificat grauem, magnum, triſtem. Saluſtius: Serum bellum in auguſtiis futurum. Virg. 5. Aen. Seraq; terrifici cecinerunt omina uates. Serus conuiua Tonantis, qui ſero moritur. Mar. lib. 8. Eſſe uelis, oro, ſerus conuiua Tonantis. Serum lumen, eſt nocti uicinum. Vir. 1. Geor. Illic ſera rubens accendit lumina Veſper. Seræ frondes, dicuntur ſero cadentes. Idem. 2. Geor. Et iam olim ſeras poſuit cum uinea frondes.

Servvs, ſerui, *Seruo, ſeruidor, δοῦλος*, proprie is dicitur, qui ſui iuris non eſt, ſed, alieno dominio ſubiicitur: cui opponitur Liber. Cice. pro Corn. Balb. Serui quorum ius & fortunæ conditio infima eſt. Idem 6. Verr. Neque tam ſerui illi dominorum, quàm tu libidinum. Idem. 1. Offi. Vlyſſes contumelias ſeruorum ancillarumq; pertulit. Auguſt. li. 19. Ciuit. Origo uocabuli ſeruorum inde creditur dicta, quòd ii, qui iure belli poſſent occidi, à uictoribus conſeruabantur, & ſerui fiebant, à ſeruando appellati. Huius diminutiuum eſt Seruulus *δουλάριον*, Ter. in And. Obſeruabam mane illorum ſeruulos uenientes, &c.

Servvs, a, um, adiect. à ſeruo deductum. *δουλικὸς*, tur, Serua prædia, quæ ſeruituti alicui obſtricta ſunt. Cic. contra Legem Agra. Libera prædia meliore iure ſunt, quam ſerua. Lucan. li. 6. O famuli turpes, ſeruum pecus. Ouid. 1. Amo. Eleg. 6. Nec tibi perpetuo ſerua bibatur aqua.

Sescvnx, cis, & Seſcuncia, ciæ, *τριημιούγγιον*, unciam ſignificat, & unciæ dimidium, ut ait Budæus. Colum. li. 12. c. 57. Laſeris radicis, quod *σίλφιον*, Græci uocant, ſeſcunciam. Hinc Seſcuncialis, & hoc, ale, quod pondus aut menſuram habet ſeſcunciæ. Tota craſſitudine ſeſcunciali.

Sescvplvm, ſiue Seſquiplum, *ἡμιόλιον*, quod numerum, pondus, aut menſuram totam in ſe continet, & præterea eius dimidium. Sic Senarium, dicimus eſſe ſeſcuplum quaternarii, & ſemiſſem quadrantis.

Seselis, fœm. gen. ſiue Seſeli, neutro, *σέσελι*, herba eſt folio fœniculi, ſed craſſiore, ſemine quoque non abſimili, ſed calloſiore & habitiore, capite anethi, in quo granum habet oblongum & anguloſum, & cum editur, acre; radice autem longa, & odore non ingrato. Vulgus herbariorum Saxifragiam maiorem appellat. Cic. 2. de na. de. Paulo ante partum ceruæ ſe purgant quadam herbula, quæ Seſelis dicitur. Dioſc. quatuor facit ſeſelis genera. Maſſilioticum, Aethiopicum, Peloponneſiacum, & Creticum.

Sesqvi, *Altretanto, & la meta, τρίημι*, idem quod tantundem, & eius dimidium: qua uoce non modo in cōpoſitione utimur ut Seſquialtera, Seſquimodius: uerumetiam extra compoſitionem. Ci. de Perfe. Or. Pes, qui adhibetur ad numeros, partitur in tria, ut neceſſe ſit partem pedis aut æqualem eſſe alteri parti, aut altero tanto aut ſeſqui eſſe maiorem: ita fit æqualis dactylus, duplus iambus, ſeſquiplex pæon.

Sesqvialtera proportio, *Proportione ſeſquialtera, ἡμιόλιος*, quæ quantitatem aliquam in ſe continet, & eius dimidium. Ci. de Vniuer. Seſquialteris autem interuallis, & ſeſquitertiis, & ſeſquioctauis ſumptis ex his, &c.

Sesqvicvlearе, dolium, quod culei menſuram continet, & dimidii. Colu. li. 12. c. 18. Sunt autem ſatis ſeſquiculearibus doliis picis duræ pondo uicenaquina.

Sesqvihora, *Vn'hora e mezza, τριημιώριον*, una hora cum dimidia. Pli. epiſt. ſeptuageſimaquarta: Egeram horis tribus, & dimidia. ſuperat ſeſquihora.

Sesqvilibra, *Vna libra e mezza, τριημιλίτριον*, una libra cum dimidia alterius. Colu. li. 12. c. 36. Sat erit autem roſmarini ſeſquilibram in duas urnas muſti adiicere.

Sesqvimensis, *Vn meſe e mezzo, τριημιμήνιον*, unus menſis cum dimidia parte alterius. Varr. li. primo de re ruſt. c. uigeſimoſeptimo: Annus eſt diuiſus in quatuor partes totus & idem ſubtilius in ſeſquimenſes octo.

Sesqvimodivs, *Vn mozzo e mezzo, τριημιμέδιμνος*, qui continet unum modium cum dimidia parte alterius. Varr. li. 1. de re ruſt. c. 42. Vt nuces integras, quas uno modo comprehendere poſſis, quod putamina ſuo quæque loco natura compoſita, cum eaſdem ſi fregeris, uix ſeſquimodio concipere poſſis. Ci. in Verr.

Sesqviobolvs, *τριημιωβόλιον*, obolus cum dimidio. Pli. li. 26. c. 8. Deiectoq; quod ſupernatat, reliquus ſuccus purgat, unaq; parte ſeſquioboli in aqua mulſa.

Sesqvioctavvs, octauam rei alicuius partem in ſe continens & eius dimidium. Ci. de Vniuer. In primis interuallis ſeſquioctaui interuallo ſeſquitertia omnia explebat.

Sesqviopera, id eſt, opera diei unius, & dimidiati. Col. li. 2. c. 13. Fabæ occantur ſeſquiopera, ſarriuntur ſeſquiopera.

Sesqvipes, pen. cor. *Vn pie è mezo, τριημιπόδιον*, menſura unius pedis & ſemiſſis. Col. li. 3. c. 13. Niſi tamen ſi ſcaturigo paluſtris obuia (ſicut in Agro Rauennate) plus quàm ſeſquipedē prohibeat infodere. Mar. li. 8. Summa palatini poteras æquare Coloſſi, Si fieres breuior Claudia ſeſquipede. Hinc ſeſquipedalis, & hoc, le.

Cato

Cato c.10.Seſquipedalis paries. Pli. l.7.c.16.Seſquipedales quoſdam gigni longiores, in trimatu implentes uitæ curſum, haud ignotum eſt.Seſquipedalia uerba:id eſt,grauia,& turgida, qualia Tragicis poetis ſolent eſſe familiaria.Hora.de Arte:Proicit ampullas,& ſeſquipedalia uerba.

SESQVIPLVM,ſiue ſeſquiplex, ἡμιόλιον,idem ſignificat quod ſeſquialterum. Vt cum dicimus ſenarium eſſe ſeſquiplum quaternarii: continet enim eum totum,& inſuper dimidiam eius partem:Budæ. Cicer. in Orat. Ita fit æqualis dactylus, duplex iambus, ſeſquiplex pæon.Et paulo poſt: Modus aut duplex,aut ſeſquiplex, aut par.

SESSILIS,le,pen,cor.ἑδραῖος,quod ſedet,uel ſedere uidetur.Pli.li. 15.cap.15.Incerta nominum cauſa eſt barbaricis,uenereiſq́;,quę colorata dicunt,regiiſq́; quæ minimo pediculo ſeſſilia, &c.Hinc Seſſiles lactucæ dicuntur, quaſi ſedentes: hoc eſt, quæ ita humi proiectæ ſunt,ut ſedere uideantur,neque ſurſum uectæ eſſe,aut in ſublime aſcendere. Mart.lib.5.Illic uideres frutice nobili caules: Et utrunque porrum, ſeſſileſq́; lactucas. Tergum ſeſſile, in quo quis poſſit ſedere.Oui.11.Met.Sic tergum ſeſſile,ſic ſunt Pectora celſa toris.

SESSIBVLVM,li,ſuper quod ſedemus,& quieſcimus.Plaut. in Pœn. Quæ tibi oleant ſtabulum,ſtatum, ſellam,& ſeſſibulum merum.

SESSITO,as, frequentat.Ci.de Clar.Ora.Quam deam in Periclis labris ſcripſit Eupolis ſeſſitauiſſe:id eſt,ſæpius ſediſſe.

SESSIO,onis, *Da ſedere, ſedia,* ἕδρασις, modo ipſum ſedendi actum ſignificat.Ci.2.de Nat.de.Accubatio,inclinatio,ſeſſio. Modo ipſum ſedile.Ci.2.de Ora. Num tandem aut locus hic non idoneus uidetur,in quo porticus hæc ipſa,ubi inambulamus, & palæſtra, & tot locis ſeſſiones, gymnaſiorum & Græcarum diſputationum memoriam quodammodo commouent:id eſt,tot ſedilia.

SESTANS,tis,ſiue Sextans, ἑκτημόριον,ſexta pars aſſis:hoc eſt,unciæ duæ. Pl.li.26.c.11.Prodeſt & uino myrteo fouere:menthæ ſeſtãs, uini ſulphuris uncia.Eſt item Seſtans nummulus æreus,tertia parte minor quadrante.Liu.li.2.ab Vrbe:Extulit eum plebs, ſextantibus collatis in capita. Nonnunquam etiam menſura continens ſextam partem iugeri. Varr. 1.de re ruſt.cap.10.Ab hoc principio menſores nonnunquam dicunt in ſucceſſiuũ eſſe unciam agri, aut ſextantem,aut quid aliud: cum ad iugerum peruenerunt,id habet ſcrupula ducenta octoginta octo.Hinc ſeſtãtarius, a,um, quod habet pondus aut menſuram ſeſtantis.Plin.lib.33.ca.3.Conſtitutum eſt,ut aſſes ſeſtantarii pondere ferirentur.

SESTERTIVS,ſeſtertii, maſc.ge. σηστέρτιος,apud Romanos moneta erat argentea,ualens quartam partem denarii argentei, hoc eſt, (ut ad Gallicæ pecuniæ æſtimationem redigamus) decem denariolos Turonicos & ſemiſſem.Hic alio nomine,Nummus dicebatur. Interdum utrunque coniungentes, Nummum ſeſtertium uocabant. Dictus eſt autem ſeſtertius,quaſi ſemis tertius,eo quòd in ſe continebat aſſes duos, & tertium dimidiatum. Notabaturq́; apud ueteres per geminum II,& literam S, quæ prima eſt in dictione Semis,interueniente linea tranſuerſa, tres eæ literæ coniũgantur,ad hunc modum. H. S. Veteris conſuetudinis fuit, ut Semis in compoſitione ante poneretur:ut Semiſquartus, Semiſquintus,Semiſtertius,unde ſublatis duabus literis,dictus eſt ſeſtertius. Eſt autẽ compoſitio Attico more facta.Illi enim ἕβδομον ἡμιτάλαντον:hoc eſt,ſeptem ſemitalenta dicebant.Seſtertium autem in neutro genere, & in plurali numero Seſtertia, ſingula ualebant mille nummos ſeſtertios. Habetq́; Seſtertium in neutro genere eandem proportionem ad libram Romanam,quæ & Mina,& Põdo dicitur,quam nummus ſeſtertius ad aſſem,hoc eſt, ad libram æris grauis. Continent enim ſingula ſeſtertia in ſe duas libras Romanas & ſemiſſem.Singulæ autem libræ drachmas, uel denarios centum,hoc eſt,ſeſtertios quadringentos.Duæ itaque libræ & dimidia,ut clarum eſt,ualebant ſeſtertios nummos mille: idq́; uno nomine Seſtertium dicebant in neutro genere. Decem ergo ſeſtertia ualebant decem millia nummorum ſeſtertiorum.Quòd ſi hunc numerum per aduerbium extuleris, ad hunc modum, Decies ſeſtertium, iam reddideris hanc ſummam centuplo maiorẽ. Idem enim eſt dicere Decies ſeſtertium, quod Decies centena millia nummorum ſeſtertiorum. Vide Budęum de Aſſe, diffuſius hac de re tractantem.Eſt etiam Seſtertium,genus uelis triplici licio texti, ut tertium filum duobus impar ſit. Suet.in Auguſto. Ita ut in extremis ſpatiis ſubſultim diſcurreret,ſeſtertio uel lodicula inuolutus. Hinc diminutiuum eſt Seſtertiolus, uel Seſtertiolum, cum accentu in antepenultima. Mart.li.1.Sed ſeſtertiolum donauit mentula Phœbo Bis decies &c.

SESTIANA,mala,à Seſtio cognominata, apud Colum.lib.12.ca.45. Ita poſſunt alia genera malorum,ſicuti orbiculata, Seſtiana melimela,Mariana,hoc liquore cuſtodiri.Seſtiana pyra,apud Colu. lib.5.cap.10.

SETAE,arum, *Sede,* τρίχες,dicuntur pili craſſiores,rigidiq́;,atque erecti, quales ſues habent. Vnde dictæ ſunt Setæ,quaſi ſuetæ: A quo & Suo, ſuis, deducitur. Dicitur tamen & de durioribus aliorum animalium pilis. Cice.5. Tuſc.In hoc medio apparatu fulgentem gladium è lacunari ſeta equina appenſum demitti iuſſit,ut impenderet illius beati ceruicibus. Ouid.8. Met. Protinus exuuias rigidis horrentia ſetis Terga dat.Setæ leonis.Cice.3.de Orat.Oculos autem natura nobis,ut equo & leoni ſetas, caudam, aures ad motus animorum declarandos dedit.

SETIGER,ra,rum, *Porta ſede,* quod ſetas gerit.Mart.li.13. Qui Diomedeis metuẽdus ſetiger agris, Aetola cecidit cuſpide, talis erat. Oui.li.8.Met.Vulnera feciſſent,niſi ſetiger inter opacas, Nec iaculis eſſet,nec equo peruia ſiluas. Vir.12.Aen.Setigeræ fœtũ ſuis, intonſamq́; tridentem Attulit.

SETOSVS,ſa,ſum, *Sedoſo, pieno di ſede,* λάσιος,quod eſt ſetis plenum: ut,ſetoſum animal. Pli.lib.8.ca.45.Torua fronte,auribus ſetoſis. Virg.7.Eclog. Setoſi caput hoc apri tibi Delia paruus, Et ramoſa Mycon uiuacis cornua cerui.Propert. li.4.Eleg.1.Verbera pellitus ſetoſa mouebat arator.

SEV, *Ouero, ò,* disiunctiua particula, qua iungimus ea,quorum alterũ, non utrunque affirmamus.Pla. in Trin.Hæc ſunt.ſeu recte, ſeu peruerſe facta ſunt,egomet feciſſe confiteor.

SEVERITAS,tis, *Seuerità, grauità, durezza, acerbità,* αὐστηρία,grauitas,facilitati,& miſericordiæ contraria, quæ eſt pars iuſtitiæ,qua iudex nihil omnino de ſupplicio remittit, neque à uero diſcedit. Ci.7.Verr. Cum iſte ueſtra ſeueritate permotus multa ſigna dederat, quamobrem is reſponſurus non uideretur.Quinetiam extra iudicium dicitur de morum grauitate,& quadam naturæ toruitate,quæ & Seueritudo dicitur.Plau.in Epid.Quid illud eſt,quòd illi caperat frons ſeueritudine?

SEVERVS,ra,rum,pe.pr. *Seuero, graue,* αὐστηρός, σεμνός,modo idem eſt,quod grauis,tetricus,triſtis: ut,Seueri agricolæ, apud Lucretium lib.5.Seuerus auctor,Pli.lib.11.c.5. pro graui & cui maxime ſit fidendum. Vir.8.Aen.Romulidis,Tatioq́; ſeni,Curibuſq́; ſeueris. Ter.Heau.Sed ipſe egreditur,quàm ſeuerus,rem cum uideas, cenſeas. Cice.2.Verri.L.Caſſius ex familia tum ad cæteras res,tum ad iudicandum ſeueriſſima.Modo crudelis,& aſper. Cic. 3.Offi.Magnus uir in primis,& qui perindulgens in patrem,idem acerbe ſeuerus in filium.Modo actiue accipitur pro eo quod horrorem aſpectu incutit.Vir.3. Georg. Inuidia infelix Furias,amnemque ſeuerum Cocyti metuet.Seuere,aduerbium,grauiter,aſpere.Cice.2.de Finib.Ita grauiter,& ſeuere uoluptatem ſecernit à bono.Idem pro Roſc. Comœ.Nihil mihi detraham, cum illis exactæ ætatis ſeueriſſime fructum,quem meruerunt, retribuam. Seueriter,p.c.idem quòd Seuere. Titinnius:Seueriter hodie ſex ... em amica mecum contulit.

SEVOCO,cas,pen.cor. *Chiamare da banda, ſeparatamente,* ἀποκαλέω, ſeorſum,ſeu in alteram partem uoco,duco ve. Cice.2.Phil.Et ob eius conſilii ſocietatem cum interficeretur Cæſar, tum te à Trebonio uidimus ſeuocari.Ouid.2.Meta.Seuocat hunc genitor,&c. Seuocare ad ſe de communi,eſt de eo,quod multis commune eſt, furari.Cic.pro Quintio:Itaque hercule haud mediocriter de communi,quicquid poterat, ad ſe in priuatam domum ſeuocabat.Seuocare animum ab omni negocio,eſt animum laxare,& nulli rei intendere.Cice.1. Tuſcu. Cum à re familiari,quæ eſt miniſtra & famula corporis, cum à repub. cum à negocio omni ſeuocamus animum.

SEVVM,ui, *Seuo,* quod & Sebum,& Sepum dicitur, στέαρ,unctuoſum illud, quod in animalibus quibuſdam muſculorum extremitatibus membraniſve accreſcit, ea frigida portiones ſanguinis,quæ è uenis excidens, exanguibus, ideoq́; frigidis membranis adhæret, ibidemq́; non ſecus atque oleum frigore concreſcit. Differt autẽ ab adipe,quod ſeuum proprie eſt cornigerorum duntaxat,quæ in una parte dentata ſunt, & quæ in pedibus talos habent. Biſulca uero,& quæ pedes ſciſſos in digitos habent, & carent cornibus, non Seuum,ſed Adipem habent. Vterque autem concretus eſt, & cum refrixit,facile frangitur, ſemperq́; eſt in fine carnis,ſine ſenſu,quia nec arterias habet,nec uenas.Contra pingue inter carnẽ, cutemq́; eſt,ſucco liquidum,quod etiam in aliquibus ſine ſenſu eſſe manifeſtum eſt. Vnde ſues uiuentes à muribus legimus aliquando fuiſſe eroſas,nudo etiam in iis cõſtructo. Hinc Seuoſus,ſa,ſum, στεατώδης,quod inſtar ſeui unctuoſum eſt.Plin.lib.11.cap.37.Seuoſa cornigeris medulla.Hinc Seuo,uas,ſeu Sepo, pas, quod eſt ſeuũ impono,ſeu candelas ex ſeuo facio.Colu.li.2.c.22.Feriis autem ritus maiorum etiam illa permittit,far pinſere,faces incidere, candelas ſeuare.ſeu(ut quidam legunt) ſebare,aut ſepare: A nomine Sebum fit Sebaceus,ſebacea,ſabaceum,quod ex ſebo,ſiue ſeuo confectum eſt:ut Candela ſebacea.

SEX, *Sei,* ἕξ,numeri nomen notæ ſignificationis,à Græco deductum mutatione aſpirationis in S,literam. Hinc multa deducuntur tum compoſita,tum,deriuata,quæ ſuo ordine explicabimus.

SEXAGENARIVS,ex Quinct.li.6.cap.de riſu.Cic. Obiurgatus,quod Publiliam cum ſexagenarius uirginem duxiſſet,cras inquit mulier erit.

SEXAGENVS,a,um, ἑξήκοντα,quamuis proprie ſit numeri diſtributiui nomen, ſæpe tamen idem eſt quod ſexagintа. Liu. 8. ab Vrb. Ordo ſexagenos milites, duos centuriones, uexillarium unum habebat.

habebat. ſexagena milia modiorum, Cic.7.Verr.

Sexagies, aduerb. ἑξηκοντάκις, Cic.2.Philip.

Sexangulus, a, um, *Che ha ſei cantoni* ἑξάγωνος, quod habet ſex angulos. Pli.li.37.c.2. Quare ſexangulis naſcantur lateribus, non facile ratio inueniri poteſt. Idem li.11.c.11. Apum ſexangulæ omnes cellæ. Ouid.15.Met. Nonne uides quos cera tegit ſexangula fœtus Melliferarum apium ſine membris corpora naſci?

Sexcenus, a, um, numeri diſtributiui nomen, idem ſignificãs quod ſexcentus. Ci.7.Verr. ſexcenos nummos nautarũ miſſioni conſtituere. Col.li.3.

Sexcentenus, a, um, numeri diſtributiui nomen Col.3.c.5. Suet. in Clau. ſexcenteni pleraque ſimul diſcubuerunt.

Sexcenti, tæ, ta, ἑξακόσιοι, pluraliter tantum. Ci.2.de Diu. Sexcenta licet eiuſmodi proferre. Terent. Phor. Sexcentas ſcribito dicas. Vbi donat. Apud nos ſexcenta dicere pro infinito numero fere uſitatum eſt. Cic. pro Roſcio Am. Sexcenti ſunt, qui inter ſicarios accuſabant.

Sexcentesimus, a, um, pe.c. ἑξακοσιοστὸς, ultimus, ſiue unus ex ſexcentis. Pli.li.8.c.7.

Sexcenties, *Seicento uolte*, aduerbium numeri ſignificans ſexcentis uicibus. Cice. Att.l.4. contempſimus ſexcenties H.S. Pli. epiſt. ulti. lib.2.

Sexdecies, *ſedeci uolte*, aduerbium ſedecim uicibus. Pli.li.6.ca.29.

Sexdecim, Ci. pro Cluent.

Sexies, *Sei uolte*, ἑξάκις, ſex uicibus. Liu.4. ab Vrb. Venientem hoſtem ſexies uictum. Col.li.5.c.2. Hoc ſexies dicendum eſt.

Sextus, a, um, ἕκτος, ultimus, ſiue unus ex ſex: ut, Sexta ætas.

Sexcentoplagus, fictum à Plauto nomen eſt in Cap. pro eo, qui ſexcentas plagas accepit.

Sextarius, dicitur, quòd ſit ſexta pars congij, quæ menſura apud antiquos tam liquidis, quàm aridis ſeruiebat. Capit autem ſextarius cotulas binas, quæ & Heminæ dicuntur. Sextarius uini Li.7. ab Vrb. Iiſdem militibus legiones libras farris, & ſextarios uini contulerunt. Ducere ſextarium, eſt ebibere. Iuuen. Saty.7. De quo Sextarius alter. Ducitur ante cibum, rabidam facturus orexim. Sextarius aquæ. Cicer. lib.2. Off. Si emere Sextarium aquæ mina cogeretur.

Sextilis, menſis, qui nũc Auguſtus. Sic autem dicebatur, quòd ſextus eſſet in ordine menſium à Martio: à quo Romani annum auſpicabantur. Hora.1.epiſt.11. Sextili menſe caniculo.

Sextula, æ, unciæ pars ſexta quatuor continens ſcrupula, hoc eſt aſſis partem. LXXII. Cic. pro. Cecinna: Facit hæredem ex duabus ſextulis M. Fulcinium Aebutio ſextulam aſpergit. hoc eſt, hæreditatis totius partem. LXXII. Col.li.5.c.1.

Sexus, os, maſc. gen. *Seſſo, natura*. φύσις, diſcretio uiri à fœmina, à Græco ἕξις, ut Feſtus exiſtimat, quod habitum ſignificat. Plin. de Vir. illuſtribus: Ad quos cum utriuſque ſexus multitudo ueniſſet, dato ſuis ſigno, uirgines raptæ ſunt. Col. lib.6. ca.24. Certis ſignis comprehendere licet, quem ſexum generauerit. Cice.1. de Inuen. Hominum genus in ſexu conſideratur, an uirile, an muliebre ſit. Mentiri ſexum. Columel. in Præfat. libr.1. Attonitiq; miramur geſtus effœminatorum, quòd natura ſexum uiris denegatum muliebri motu mentiantur, decipiantq; oculos ſpectantium. Antiqui Sexus, neutro genere efferebant: quod poſt Nonium etiam Priſcianus annotauit. Plau. Rudente. Virile ſexus nunquam habui ullum. Varr. li.1. de Analog. Sexus utrum uirile, an muliebre, an neutrum ſit. Saluſt. li.2. Hiſtor. ut citat Nonius: At metellus in ulteriorem Hiſpaniam poſt annum regreſſus magna gloria concurrentium undique uirile ac muliebre ſexus per uias, & tecta omnium miſcebantur.

S A N T E I

Si, *Se, el, ſe, ſe*, εἰ, ἐάν, coniunctio eſt conditionalis. Cic. Att. lib.6. Moriar, ſi magis gauderem, ſi id mihi accidiſſet. Ponitur interdum pro utinam. Vir. l.6. Si nunc ſe nobis ille aureus arbore ramus Oſtendat. Interdum pro Poſtquam. Terent. in Phorm. Herus ſi redierit, molendum uſque in piſtrino. Nonnunquam pro Quia, ſeu Siquidem, ut ſit confirmantis. Plau. in Amph. Si ſimilem rem ipſe in legerit iuſſit eſſe Iupiter. Vir. li.1. Geor. Veſtro ſi munere tellus Chaoniam pingui glandem mutauit ariſta. Vbi Seruius Si, exponit pro Siquidem: in qua ſignificatione fere indicatiuũ exigit, cum alioqui ſubiunctiuo ſæpius iungatur: quem tamen modum etiam nũc inuenitur habere cum meram conditionem importat Terent. in And. Si illum relinquo, eius uitæ timeo. Ibidem: Si id facis, hodie poſtremum me uides. Ponitur Si, aliquando, pro Quamuis, etſi, ſiuè etiamſi: idq; indifferenter cum indicatiuo, aut ſubiunctiuo. Terent. in Eun. Nam ſi ego digna hac contumelia ſum maxime, at tu indignus qui faceres tamen. Plau. in Mercato. Decem uocaſſes ſi ad cœnam ſummos uiros, nimium obſonauit. Aliquando pro An, Ter. Heaut. Viſam, ſi domi eſt. Cic. de Diu. Dicito, ſi paſcuntur ſues. Aliquando ſubauditur Si. Pli. Iunior: Dediſſes huic animo par corpus, feciſſet optabas. Cic.1. de Na. deo. Roges me, quid ſentiam, nihil reſpondeam, id eſt ſi roges. Si eſt, ut admiſerit, id eſt ſi admiſit, apud Terentium.

Sibilo, as, *Zuffolare, ſibilare, fiſchiare*, συρίττω, σίζω, ſibilum edo. Ci. ad Att. li.2. Populares iſti iam etiam modeſtos homines ſibilare docuerunt. Oui.4. Metam. Quotieſq; aliquos parat edere queſtus, Sibilat. Virgi.11. Aenei. Arrectiſq; horret ſquamis, & ſibilat ore. Horat.1. Sermo. Sat.1. Populus me ſibilat: at mihi plaudo ipſe domi, ſimulac nummos contemplor in arca. Huius compoſita ſunt, Aſſibilo, & Exſibilo: quorũ ſignificata ſuis locis explicamus.

Sibilus, li, pen. cor. *Sibilo, ſibio, zuffolo, fiſchio*, συριγμὸς, ῥοῖβδος, ſonus exilis, qui ſit ore compreſſis dentibus, & parum diductis labris. Col.li.2. Sibiloq; allectari, quo libentius bibant. Liu.5. Bel. Pun. Vbi iam eo conſuetudinis adducta res eſſet, ut quocunque noctis tempore ſibilo dediſſet ſignũ, porta aperiretur. Ci. pro Roſc. Com. Qui poſtquam è ſcena non modo ſibilis, ſed etiam conuicio explodebatur. Transfertur & ad ſonitum uenti leniter flantis Vir. 5. Eclog. Nam neque me tantum uenientis ſibilus Auſtri, Nec percuſſa iuuant fluctu tam littora. Sibilus, a, um, adiectiuum: Ora ſibila, pro ſibilantia, inquit Seruius. Virg. lib.2. Aen. Sibilis lambebant linguis uibrantibus ora. Sibila colla. Idem.3. Geo. Tollentemq; minas, & ſibila colla tumentem Deiice. Sibilus, & plauſus contraria. Cic. pro Sextio: Qui rumore, & fauore populi tenetur, & ducitur, ei plauſum immortalitatem, ſibilum mortem uideri neceſſe eſt.

Sicaus, παροῦργος, ueteribus erat callidus, & acutus. Feſtus.

Sibylla, *Sibilla*, σίβυλλα, uirgo fatidica, ab enunciandis deorum cõſilijs dicta. σιοὺς enim deos uocant Aeoles. βουλὴν, autem Græci omnes dicunt, quod nos ſententiam, ſiue conſilium. Hieronym. cõtra Iouinia. Quòd ſi Aeolici ſermonis genere Sibylla θεοβούλη appellatur, recte conſilium dei ſola ſcribitur noſſe uirginitas. Sibillas decẽ fuiſſe ſcribit Varro, Prima fuit Perſica, ſecunda Libyca, tertia Delphica, quarta Cumæa in Italia, quinta Erythræa, ſexta Samia, ſeptima Cumana Amalthea nomine, octaua Helleſpõtiaca, nona Phrygia, decima Tyburtina, nomine Albunea. Vide plura de his apud Suidam. Hinc fit Sibyllinus adiectiuum, penul. pro. quod eſt Sybillæ, uel quod à Sibylla factum Cicer. de Aruſp. reſp. Nec hoc quidem in mentem ueniebat Sibillino ſacerdoti: hoc eſt, ei, cuius erat ſibyllinos libros aperire, & proferre, ſi quando uaticinium aliquod petendum erat. De librorum Sybillinorũ origine prodidit Gel. li.1.c.19. Anum quandam ignotam, quæ Sibylla Cumana credita fuit, ad Tarquinium Priſcum regem nouẽ libros attuliſſe, ac pro eis trecentos popoſciſſe Philippeos, regeq; aſpernante pretii magnitudinẽ, in conſpectu eius tres libros exuſſiſſe, & pro reliquis idem pretium poſtulaſſe: cumq; à rege uelut delira uideretur, tres præterea alios combuſſiſſe, nihiloq; minus pretii pro tribus petijſſe: regemq; mulieris conſtantia commotũ, tres illos libros trecentis Philippeis comparaſſe, iuſſiſſeq; hos libros in Capitolio religioſiſſime aſſeruari, & de rebus dubijs à Quindecim uiris uelut oraculum conſuli. Hos libros Stilico, cum aduerſus Honorium & Arcadium principes defectionem moliretur, exuſſit. De quo Rutilius: Ne tantum patrijs ſæuiret proditor armis, Sancta Sibyllinæ fata cremauit.

Sic, *Si, coſi, in tal modo, in tal guiſa, per coſi fatta guiſa, in tal maniera, di modo, di ſorte*, οὕτως, ὧδε, aduerbium eſt ſimilitudinis, idem ualens quod Ita. Virg.2. Aenei. Non ſic aggeribus ruptis cum ſpumeus amnis Exijt. Cic. li.16. Epiſt. Apud eum ſic ſui, tanquam domi meæ. Aliquando reſponſiua eſt particula, affirmandi uim habens, quemadmodum & Etiam, ναί. Cice.4. Philip. Visne igitur te inſpiciamus à puero? Sic, opinor. Quandoque optandi. Idem I.10. Aeneidos: Sic pater ille Deum faciat, ſic magnus Apollo. Eſt & coniunctio illatiua, idem ualens quod Igitur. Cic.4. Tuſcu. Sic uti ſimul uirtutes, continentia, grauitas, iuſtitia, fidei defecerunt. Nonnũquam capitur pro ualde. Apuleius. Nec ego rebar ſic malorum id opus dierum eſſe. Duplicatur etiam maioris expreſſionis cauſa. Vir.4. Aenei. Sic ſic iuuat ire ſub umbras. Aliquando demonſtratiuum eſt. Terẽ. in Eun. Ego limis aſpecto ſic per flabellũ clanculum, &c. Ponitur aliquãdo pro tamen. Plaut. in Trin. Nihil ſic celere eſt, neque uolat.

Sica, æ, *Daga, daghetta*, ξίφος, genus gladij breuioris, quaſi ſeca, à ſecando. Cic. pro Cati. E quibus ille maximum ſicarum numerum & gladiorum extulit. Idem 13. de Nat. deo. Tum hæc quotidiana; ſicæ, uenena, peculatus, &c. Hinc Sicula, diminutiuum. Plaut. in Ruden. Poſt eſt ſicula argenteola, & duæ connexæ maniculæ.

Sicambri, σίκαμβροι, populi Germaniæ, Menapiis finitimi, ad utramque Rheni ripam habitantes, quorum meminit. libr.4. Hi crines natura flauos habent, quos creſcere ſinunt, & artificio quodam intorquent. Mar. li.1. Crinibus in nodum tortis uenere Sicambri. Eruditi eos eſſe iudicant, quos hodie Geldrenſes uocamus: quanquam uidẽtur olim latiores fuiſſe Sicambrorum, quàm hodie ſint Geldrenſium termini.

Sicani, σικανοὶ, populi Hiſpani, à fluuio Sicani ſiue potius Sicori, dicti. De quo Lucan. Heſperios inter Sicoris non ultimus amnis. Hi duce Siculo, excluſis Aboriginibus, Italiam tenuerunt: ip ſiq; poſtea ab ipſis pulſi, quos ante pepulerant, inſulam uicinam Italiæ occupauerunt, & eam Sicaniam à ſuo nomine nuncupauerũt. Hi

ius dictionis ſyllaba,ca,indifferenter ponitur. Virg. lib. 3. Sicanio prætenta ſinu iacet inſula contra. Silius. lib. 13. Sydera hiſleis aderat gens Sicana uotis.

Sicania, *σικανία*, dicta eſt inſulæ Siciliæ quædam pars, in finibus Argigentinis, ut ex Apollodori ſententia tradit Stephanus, qui & Sicanum amnem iiſdem in locis collocat. Sed & inſula quandoque tota, Sicania dicta eſt, à Briarei Cyclopis filio Sicano: uel à Sicanis populis, qui primi eam inſulam incoluiſſe feruntur, qui tamen non ſunt indigenæ, ſed Hiſpani.

Sicarius, *Homicida*, *φονεύς*, *ξιφοφόρος*, *παλαμναῖος*, qui ſica.i. gladio hominem interficit: uel ſicam maleficij alicuius gratia gerit: & *καταχειριστής*, quicunque cædem telo quocunque commiſerit. Cic. pro Roſcio Am. Vetus uidelicet ſicarius, homo audax, & ſæpe in cæde uerſatus. Hor. 1. Serm. Sat. 4. Quod mœchus foret, aut ſicarius, aut alioqui Famoſus.

Siccaneus, a, um, *κατάξηρος*, quod eſt naturaliter ſiccũ: uel quod nullo humore irriguum, uel aſperſum eſt. Colum. libr. 2. cap. 17. Eius prati animaduertimus duo genera, quorum alterum eſt ſiccaneum, alterum riguum. Idem cap. 2. De ſiccaneis, & irriguis nõ comperimus utræ ornmero uincant.

Siccesco, cis, *Seccarſi*, *ξηραίνομαι*, à ſicceo, ces, ſiccus fio. Pli. lib. 18. cap. 34. Aquilonem prænunciat terra ſicceſcens repente, Auſtrũ humeſcens rore occulto. Colum. lib. ult. Fœnum Græcum uetere uino macerato, deinde in Sole expoſito, aut in furno, ut ſicceſcat. Hinc aſſicceſco, ſiccus & aridus fio. Idẽ ibidẽ: In muria iacere oportet, & expreſſos in cratibus pandere, dum aſſicceſcant.

Sicce, aduerb. Col. l. 6. c. 12. Vt ſicce ſtabuletur. Dicimus per trãſlationem Sicce dicere, ut ieiune dicere. Ci. in Ora. Id uero deſinãt dicere, qui ſubtiliter dicunt, eos ſolos Attice dicere, id eſt quaſi ſicce, & integre, & ample, & ornate, & copioſe.

Siccine, *Coſi*, *οὕτως*, aduerbium interrogantis eſt, pro an ſic. Plau. Siccine tu illam? Siccine nos habes ludibrio omnes?

Siccitas, tatis, & Siccitudo, dinis, *Siccità*, *ſeccagine*, *ξηρότης*, qualitas humiditati contraria. Col. l. 2. Si uero torpor cœli, ſiccitaſque regionis ſuadebit, Februario ſtatim proſcindendi ſunt. Cæſ. 4. Bel. Gal. Qui cum propter ſiccitates paludum, quo ſe reciperent, non haberent, &c. Ci. 2. de Nat. Deo, Neque enim flumine conturbor inanium uerborum, nec ſubtilitate ſententiarum, ſi orationis eſt ſiccitas. Ponitur aliquando pro firmitate, interprete Nonio. Cice. in Catone Maio. Summam eſſe in eo corporis ſiccitatem.

Sicco, ſiccas, *Seccare*, *ξηραίνω*, quod humidum erat ſiccum reddo. Colum. lib. 2. Si humidus erit, abundantia uliginis ante ſiccetur foſſis. Plin. lib. 8. cap. 24. Mergitque limo ſæpius, ſiccatque ſole. Horat. 2. Ser. Saty. 6. Siccat inæquales calices conuiua, ſolutus Legibus inſanis. Virg. 4. Aeneid. Atque atros ſiccabat ueſte cruores. Ouid. 8. Metam. Lacrymas ſiccauerat ardor. Huius compoſita ſunt, Aſſicco, quod eſt ualde ſicco. Plin. libr. 8. cap. 24. Ea cum ſpicas ediderint, prius quàm ſemina hient æſtibus, manu carpuntur, & ſuſpenſa in Sole cum aſſiccauerint, reconduntur, atque ita repoſita perennant æuo diutius, quàm cætera. Abſicco, *ἀποξηραίνω*, idem quod exicco. Plin. libr. 1. Plurimum refert, non abſiccato ſucco ſimum utres continere, & aſſiduo macerari liquore. Deſicco, & Exicco, uide ſupra ſuis locis. Ci. in Ant. Ille paludes ſiccare uoluit.

Siccoculus, adiect. *ξηρόφθαλμος*, Plau. in Pſeud. Genus noſtrum ſemper ſiccoculum fuit. Nomen uidetur à Plaut. fictum, pro eo quod eſt, ſiccis oculis, id eſt, nec lippis, nec lacrymoſis.

Siccus, ſicca, ſiccum, *Secco*, *ſutto*, *aſciutto*, *arido*, *ξηρός*, quod eſt aridũ & ſine humore. Virg. lib. 5. Aeneid. Summa petit ſcopuli, ſiccaq; in rupe reſedit. Ouid. lib. 3. Amorum: Eleg. 5. At tibi pro meritis opto, non candide torrens, Sint rapidi ſoles, ſiccaque ſemper hyems. Tibul. l. 3. Eleg. 6. Sed poſcite Bacchi Munera, quem ueſtrum pocula ſicca iuuant? Per tranſlationem ponitur pro exercitato, quod etiam Nonius annotauit. Nam exercitij uehementia ſudantes, corpus ſiccamus. Cic. de Opt. Attici oratores ſani, & ſicci. Lucil. l. 6. Cum ſtudio in gymnaſio duplici corpus ſiccaſſem pila. Item pro continente, ſobrio, cuius contrarium eſt Madidum, quod ſignificat ebrium. Plau. Aſin. Siccum, frugi, continentem, amantem uxoris maxime. Idem in Pſeud. Vini modo cupidæ Eſtis, eo uos pantices adeo madefacitis, cum ſim ego hic ſiccus. In ſicco, id eſt, extra aquam. Plin. lib. 8. cap. 8. Non reuerſum in maria, atque in ſicco expiraſſe. Virg. 1. Georg. Cumque marinæ In ſicco ludunt fulicæ.

Sicelis, lidis, *σικελίς*, patronymicum fœm. forma Græca, à Sicilia deductum. Virgil. 4. Eclo. Sicelides Muſæ paulo maiora canamus.

Sicilio, ſiciles, ſicilui, uel Sicilio, ſicilis, ſicilini, ſicilitum, *Bruſcare*, uerbum eſt proprie ad prata pertinens, quæ tunc ſiciliri dicuntur, cum ea quæ prima ſectione relicta ſunt à fœniſecis, iterata ſectione demetuntur. Plin. libr. 18. cap. 28. Prata quoties ſecta ſunt, ſicilere oportet: hoc eſt, quod fœniſeces prætericrunt, ſecare. Varro lib. 1. de re ruſt. cap. 49. Quo facto ſicilienda prata, id eſt falcibus conſectanda quæ fœniſecæ prætericrunt, ac quaſi barba tuberoſum reliquerunt camporum: à qua ſectione arbitror dictum, ſicilire pratum. Hinc Sicilimentum, menti, herba ſicilitione reſecta, id eſt ea, quæ fœniſecis prima ſectione relicta, iterata ſectione demetitur. Cato cap. 5. Item fœnum, cordum, ſicilimenta de prato demito, eaq; arida condito.

Sicilia, æ, *σικελία*, Tyrrheni maris inſula, à Thucydide Sicania dicta, à pluribus Trinacria, quòd tria habeat Promontoria. Patet in circuitu, ut ex Agrippæ ſententia tradit Cice. in Verrem. Cato ille ſapiens cellam penariam reipub. Siciliam nominauit. Plin. DCXVIII. M. paſſuum. Olim agro Brutio creditur adhæſiſſe, poſteaq; interfuſo mari auulſa M. D. paſſuum freto, iuxta columnam Rhegyam. A quo debiliſcendi argumento, Rhegyum Græci nomen dedere oppido. Quin & inſula ipſa inde nomen creditur traxiſſe, quaſi Sicilita, id eſt, reſecta. Virg. libr. 3. Hæc loca ui quondam, & uaſta conuulſa ruina (Tantum æui longinqua ualet mutare uetuſtas) Diſſiluiſſe ferunt, cum protinus utraque tellus Vna foret. Eadem & Triquetra à quibuſdam appellatur, à figura trianguli, cuius unus angulus, qui in Meridiem uergit, Pachynus dicitur: alter Pelorus, qui ad Septentrionem ſpectat, & ab Italia mille quingentis paſſibus diſtat: tertius Lilybeus, qui Carthaginem maxime ſpectare uidetur, quemq; ab Africæ litoribus CXX. millibus paſſuum diſtare prodiderunt. Hæc ab Oriente, & occidente, Septentrioneq; Tyrrheno mari, à Meridie Aphrico alluitur. Patet in longitudinem à Peloro uſque ad Pachynum, millia paſſuum centũ octoginta ſeptem, in latitudine centum octoginta nouem. Sicaniam autem dictam putant à Sicanis Hiſpaniæ populis, qui duce Sicano primum in Italiam ueniſſe feruntur. Solinus auctor eſt, Siciliam primum Cyclopum ſedem fuiſſe, iiſq; extinctis, Aeolum inſulam occupaſſe. Vnde Virg. lib. 3. Ignariſque uiæ Cyclopum allabimur oris. Item lib. 11. Aetnæos uidit Cyclopas Vlyſſes. De hac Diodorus ſic ſcribit: Sicilia optima inſularum omnium, antiquitate rerum cæteras antecellit. In ea ſunt Panhormus, Catana, Syracuſæ, undecima Olympiade conditæ. Præterea Meſſana, Eryx, & Leontium, Gorgiæ rhetoris patria. Ibi Arethuſa fons: Eryx, & Aetna montes. In ea Comœdia primum creditur inuenta. Viros genuit illuſtres complures, ex quibus ſatis fuerit hic nominare Dionem Platonis auditorem, & Archimedem inſignem Mathematicum.

Sicilicum, ci, pen. cor. *δίδραχμον*, pars aſſis quadrageſimaoctaua, hoc eſt, ſcrupula ſex, ſiue (quod in idem recidit) drachmas duas continens. Dictum Sicilicum, à Siciliendo, id eſt, ſecando, quod ſemunciam per medium ſecet. Neque ſolum de ponderibus dicitur, uerumetiam de menſuris. Pli. l. 13. c. 15. Qua in re non omittendum uidetur. Tiberio principi menſam quatuor pedes ſextante, & ſicilico excedentem, tota uero craſſitudine ſeſcunciali, operimento laminæ ueſtitam fuiſſe.

Sicilienses, *σικελιῶται*, dicuntur qui alibi orti, in Sicilia uerſantur. Sicilienſis, ſicilienſe, poſſeſſiuum à Sicilia deductum. Cice. 2. Verr. ſiſci Sicilienſes. Fretum Sicilienſe, apud eundem 2. de Nat. Deo. Quæſtura Sicilienſis, apud eundem in Epiſt.

Sicilisso, ſas, *σικελίζω*, loquor lingua Siculorum, quorum ſermo adeo corruptus fuit, ut abierit in prouerbium. Plaut. in Menæch. Non Atticiſſat, ſed ſiciliſſat.

Sicilices, haſtarum ſpicula lata, inquit Feſtus. Ennius: Incedit ueles uulgo ſicilicibus latis.

Sicinnium, *σίκιννις*, genus ueteris ſaltationis, quaſi ſitiunium, hoc eſt tantum apud ſitos. unde ſiticen, qui apud ſitos canere ſolitus eſt: hoc eſt uita functos, & ſepultos. Gel. l. 20. c. 2. Budæus ait genus eſſe ſaltationis quæ ſatyrica eſſe dicitur. Alij non ſicinnium, ſed ſicinnam appellant, *ἀπὸ τοῦ σείζεσθαι καὶ* [illegible]

Sicubi, pen. cor. *Se in qualche luogo*, *εἴ που*, idem quod ſi alicubi. Liu. 3. ab urb. Conſul prouidere omnia, laudare fortes, increpare ſicubi ſegnior pugna fuiſſet. Ci. 7. Verr. Hæc ſicubi facta ſunt, &c.

Siculi, *Siciliani*, *σικελοί*, qui Siciliam inſulam incolunt. Ci. in Diu. Cũ Quæſtor in Sicilia fuiſſem iudices, itaq; ex ea prouincia deceſſiſſem, ut Siculis omnibus diuturnam iucundamq; memoriam mei nominis relinquerem.

Siculum mare, *Mar di Sicilia*, *σικελὴ θάλασσα*, anguſtum, atque anceps alterno curſu, modo in Tuſcum, modo in Ionium pelagus influit, uorticoſum & Scyllæ, ac Charybdis ſæuitia inclytum. Sicula tellus pro Sicilia. Vir. 1. Aen.

Sicunde, *εἴ ποθεν*, ſi ex aliquo loco. Cice. ad Attic. lib. 13. Sicunde potes erue.

Sicut, & ſicuti, *Come*, *ſi come*, *ὡς*, *ὥσπερ*, aduerbia ſimilitudinis ſunt. Plaut. in Ruden. Quibus ſicum parua periit Athenis, ſicut dixi. Interdum tamen non res ſimiles, ſed diuerſas, & plane contrarias denotant, & ita in priore membro ponuntur. Quinct. Sed hæc eloquendi præcepta, ſicuti cognitioni ſunt neceſſaria, ita non ſatis ad uim docendi ualent, niſi illis quædam facilitas, quæ

apud Græcos ἴυγξ,nominatur, acceſſerit.Habent etiam uenuſtatem,atque utilitatem magnam, quoties antecedentem ſententiã annectunt cum ſequenti.Pli.lib.7.cap.19. Ferunt Craſſum auum Craſſi,in Parthis interempti, nunquam riſiſſe , ob id Agelaſtum uocatum,ſicuti nec fleſſe multos.Cic Academic.Amaui hominẽ, ſicuti ille me.

Sicyon,ſicyonis,σικυὼν,urbs uetuſtiſſima Peloponneſi, non procul à Corintho,olim Aegialos dicta,à rege Aegialeo, qui totius eius tractus imperium tenuit.Hanc Plin.lib.36.cap.4.metallicarum omnium officinarum patriam fuiſſe ſcribit.Præcipue autem nobilitatam conſtat Occaſionis ſimulacro à Lyſippo fabricato. Ab hoc oppido uicina regio Sicyonia appellatur. Ex hac urbe ortus eſt Aratus ille,cuius in clarorum uirorum catalogo meminit Plutarch.

Sideratio, onis, ἀστροβολία , ἀστροβολισμὸς , proprie plantarum morbus eſt,cum nimio æſtu humore abſumpto,uel totæ , uel aliqua ſui parte inareſcunt.Quod quoniam ſideris alicuius afflatu fieri putatur,& præſertim Caniculæ , (quam Theophraſtus peculiariter ἄστρον,uocat)factum eſt, ut hoc plantarum uitium Græci ἀστροβολισμὸν,nos Siderationem dicamus.Plin.lib.17.cap.24. Sideratio tota è cœlo conſtat.Et paulo poſt : Proprium tamen ſiderationis eſt,ſub ortu canis ſiccitatum uapor,cum inſitæ ac nouellæ arbores moriuntur, præcipue ficus ac uites. Quin & in animalibus Sideratio dicitur,cum pars aliqua corporis peſtifero ſidere percuſſa,ſubito inareſcit, ipſaque etiam oſſa carie conſumuntur.Quod morbi genus Galenus σφακελισμὸν appellat.

Siderari, *Sideraſi aſſiderarſi*, ἀστροβολίζεσθαι,eſt ſidere peſtifero afflari & proprie de arboribus dicitur , cum per ſideris cuiuſpiam, & præcipue Caniculæ exortum, æſtu uehementer inualeſcente , aut alia quauis ratione, humor conſumitur , totæque uel aliqua ſui parte,ſubito inareſcunt. Trãſfertur & ad animalia, quæ & ipſa Siderata,ἀστρόβλητα,dicuntur,cum ſimili ſideris afflatu aliqua ſui in parte ſphacelismon, hoc eſt , oſſium cariem patiuntur: ita ut ſubito ea pars,cum ipſis etiam oſſibus inareſcat,omnéq; prorſus ſenſum amittat.Pli.l 28. cap.16. Sideratis urina pulli aſinini nardo admiſto perunctione prodeſſe dicitur. Plau. Sideratus eſt: moueri non poteſt.

Sidereus,a,um,ἀστερόεις , idem quod ſtellatus:ut, Siderea ſedes , apud Virg.10.Aen.id eſt,ſphæra ſtellata.Cœlum ſidereũ. Ouid. 10.Metam.Aliquando ponitur pro alto. Martial.libr. 1. Hic ubi ſidereus propius uidet aſtra coloſſus. Aliquãdo pro fulgenti,& lucido:ut,Ignes ſiderei,apud Oui.1.Metam. Virg. l.3.Nec lucidus æthra Siderea polus.

Sido,dis,ſedi,ſeſſum, *Sedere*, καταθέσθαι, θ ὥσαι, ὀκλάζειν,deorſum feror,ſubſido,ad ſedendum me demitto.Virg l.6. Sedibus optatis gemina ſuper arbore ſidunt.Pli.l.6.c.82.Mare interetl uadoſum, ſenis non amplius altitudinis paſſibus.ſed certis canalibus adeo profundum,ut nullæ anchoræ ſidant.Huius compoſita ſunt, Aſſido,Conſido,Circunſido,Deſido,Inſido,Obſido,Reſido, & Subſido:quorum ſignificata uide ſuis locis.

Sidon,onis,p.gen.p.σιδὼν,urbs Phœnices,cum Tyro & uetuſtate certans,& claritate:ita dicta(ut Euſtatio placet)à Sida Beli filia: quanquam Ioſephus à Sichem filio Canaan appellatam mauult: unde etiam apud Hebræos conditoris nomine integro ſeruato, Sichem uocari tradit. Alij à Phœnicibus ijs conditam uolunt,qui mediterranea incolebant, qui cum perpetuis uexarentur terræmotibus, relictis ſedibus ſuis , nouam urbem ad mare condiderunt,quam à piſcium ubertate ſua lingua Sidona appellarunt.

Sidonius,a,um,antepe.indifferenter.nam apud Græcos,teſte Stephano,indifferenter σιδώνιος ſcribitur per ω.magnum, aut σιδόνιος,per o paruum. Vir.8.Aen.Obſtupuit primo aſpectu Sidonia Dido.Et paulo poſt.Sidoniaſque oſtentat opes.Cic.de Ora.Sidonius Antipater.

Sidus, *Stella, ſegno celeſte* , ἄστρον,licet quidam Græcum eſſe uelint, ἀπὸ τοῦ σὺν,quod eſt ſimul,& εἴδειν,uidere, quòd plures ſtellæ ſimul conſpiciantur:aut παρὰ τὸ συνοδεύειν,quod eſt commeo & conuenio,ut ſit plurium ſtellarum conuentus:rectius tamen Latinum eſſe putatur,& à Sido deduci,propterea quòd ſidera occidentia,in mare ſubſidere uideantur.Eſt autem Sidus ſignum ex pluribus ſtellis cõpoſitum,ut Aries,Taurus, Andromeda , Perſeus, Corona,& quæcunque uariarum genera formarum feruntur in cœlum recepta.Stella uero ſingularis eſt.Sic etiam apud Græcos, ἀστὴρ,& ἄστρον,diuerſa ſunt,teſte Suida. Nam ἀστὴρ eſt ſtella una, Aſtron ſignum ſtellis coactum,quod nos ſidus uocamus . Quandoque tamen ſidus pro ſtella ponitur . Cice. Itaque neſciunt hos ſiderum errores.Quin.Quid hæc fulgentium ſiderum uenerãda facies,quæ quadam ueluti infixa , ac cohærentia perpetua ſemel capta ſede collucent: alia toto ſparſa cœlo uagos curſus,certis emetiuntur erroribus. Hinc Sideralis, & hoc le, quod ad ſidus pertinet. Pli.l.7.c.49.Poſcere uidetur locus ipſe ſideralis ſcientiæ ſententiam.

Sifilatores,a ueteribus dicebantur Sibilatores: & Sifilare,σιφλάζειν,quod nos ſibilare dicimus. Nonius.

Sigalion,σιγαλίων,ſimulacrũ apud Aegypcios in ſacris Iſidis & Serapidis,quod digito labijs impreſſo ſilentium imperare uidebatur:unde & nomen accepit,ἀπὸ τοῦ σιγᾶν,quod eſt ſilere,alio nomine Harpocratem appellabant. Vide Harpocrates.

Sigeum,gei,pen.pro.σίγειον,promontorium & oppidum Troadis, Aiacis ſepulcro nobilitatum. Dictum σίγειον,ut quidam uolunt, ἀπὸ τοῦ σιγᾶν,hoc eſt, à ſilendo, eo quod Hercules præmio ſuo à Laomedonte fraudatus, diſſimulato diſceſſu , ibi ſe occultarit, indeq; ſilentio magno reuerſus,urbem repente adortus ceperit . Alij per antiphraſim Sigeum dictũ putant, quòd nullũ ibi unquã ſit ſilentium,aquis ſe perpetuo magno cum murmure ſaxis illidentibus.Hinc Sigeus gea,geum,& Sigeius,per quatuor ſyllabas. Vir.2.Aen.Iam proximus ardet Vcalegon: Sigeia igni freta lata relucent. Ouid. 13. Meta. Sigeia toruo Littora proſpexit uultu. Cic.pro Arch.Achillis tumulus in Sigeo.

Sigillaria,uicus erat Romæ,ubi ſigilla uendebantur. Gel. lib.5. Apud Sigillaria forte in libraria ego & L.Paullus Poeta conſederamus.Sigillaria præterea dicebantur dies feſti Saturnalibus additi,quibus ſigilla,hoc eſt,parua ſigna amicis miſſitabantur.Auctor Macrob.l.1.Satur.c.10.

Sigillaris, re adiectiuum à ſigillis deductum:ut, Ars ſigillaris, ἀγαλματοποιία.Sigillaria opera,parua ſigna.

Sigillatim,ἐν μέρει καθ' ἕκαστον,per ſingulos.Cic.7.Ver.

Sigillo,gillas, *Sigillare,bollare*, σφραγίζω,ſignum imprimo , ſigillum alicui rei appono.Hinc Sigillatæ dicuntur literæ, id eſt, clauſæ, & anulo impreſſæ. ex quo ueteres Sigillare ſimpliciter pro Claudere uſurpabant. Var. Lex nimis impia eſt , ne filij patribus luce ſigillent oculos.

Sigillum,ſigilli, *Sigillo,bollo*, ἀγαλμάτιον, diminutiuum eſt à Sigillum,quod modo imagunculam , ſiue paruam ſtatuam ſignificat. Cic.6.Ver.Appoſuit patellam,in qua erant ſigilla egregia. Modo imaginem,qua ceræ impreſſæ literas obſignamus. Hinc Sigillatus,lata,latum,quod modo participiũ eſt idem ſignificãs quod obſignatus:ut,Literæ ſigillatæ:Modo nomen,idem ualens, quod ſigillis ornatus.Ci.8.Ver.Iubet me ſcyphos ſigillatos ad Prætorem afferre.

Signaculum,li, *Segnacolo,ſegnetto,ſegno*, χαρακτὴρ, proprie eſt ſignum alicui rei impreſſum,ut lateat,quouſque reſeretur.

Signatores, *Teſtimoni*, ἐπισφραγισταὶ,dicebantur,qui aut teſtamentis,aut cauſis ſeſe ſubſignabant. Sal. Multis modis mala facinora docebat. Ex illis teſtes,ſignatoreſque falſos commodare, fidem, fortunas,pericula uilia habere.Suet.in Tib.c.83. Illatum deinde Auguſti teſtamentum non admiſſis ſignatoribus , niſi ſignatorij ordinis. Iuuen.Sat.10.Veniet cum ſignatoribus auſpex.

Signatorius,a,um, *Che ſegna*, σφραγιστικὸς,quod ſignat , ſeu quo ad ſignandum utimur:ut,Signatorius anulus. Valer.Maxi. Vt anulo,quo ſignatorio utebatur. Plan. Iurp. Anulus ſignatorius ornamenti appellatione non continetur.

Signatus,gnata, gnatum. *Segnato,bollato*,aliquando participiũ eſt, idem ſignificans quod inſignitus,hoc eſt,quod ſignum habet impreſſum:ut,Pecunia ſignata.Ci.6.Ver.Argentum factum , atque ſignatum. Vir.2.Geor.Et admorſo ſignata in ſtirpe cicatrix. Oui. 2.de Arte aman. Aſpice,ſignatum ſanguine pectus habet. Aliquãdo nomen, & tunc pro inſigni aliquando captum à ueteribus legitur,ἐπίσημος,Lucil.l.29.ut citat Nonius: Primum Chryſidem negat ſignatam reddere.

Signifer,ri, *Porta ſegno,banderale,ſegnifero,alfieri*, σημειοφόρος,qui ſigna fert:hoc eſt,uexillifer.Cic. 4.Ver.Sit in eius exercitu ſignifer,&c.Idem 1.de Diu.Quo tempore cum ſignifer primi haſtati ſignum nõ poſſet mouere loco,&c. Oui.5.Faſt. Romanæq; Aquilæ ſignifer hoſtis erat.Signifer item dicitur circulus ille obliquus, in quo duodecim ſigna ſunt,qui Græce ζωδιακὸς, appellatur, ab effigie animalium,quæ in eo Aſtrologi imaginãtur.Ci.2. de Na. Deo. Infra autem hanc ſtella Mercurij eſt,quæ anno fere uertentem ſigniferum luſtrat.Pli.l.2.c. 4. Adiuuat rerum ordo , deſcripto circulo,qui ſignifer uocatur,in duodecim animalium effigies , & per illas ſolis curſus congruens tot ſeculis ratio.

Signifex, *Che fa inſegne, o ſtatue*, ἀγαλματοποιὸς,qui facit ſigna, hoc eſt, ſtatuas. Apul l.2. Egregius ille ſignifex.

Significo , ſignificas, penult. corr. *Significare , dimoſtrare, far ſapere, far intendere*, σημαίνω, indico notum facio,demonſtro,oſtendo. Plau.in Truc. Etenim ſic iſtuc uolo , ne inter nos ſignificetis,&c. Cicero pro Roſcio Amer.Quid hæc tanta celeritas , feſtinatioque ſignificat ? Idem ad Attic. libro primo . Ac ne illud mireresis cum ego antea tibi ſignificarem per literas , me ſperare, illum in noſtra poteſtate fore , nunc idem uideat diffidere. Hinc Significatio,onis,uerbale,ἐπισημασία. indicatio , indicium. Cice. Heu quæ ſignificatio doloris. Idem de Amicitia.Cũ autem contrahat uirtus amicitiam,ut ſupra dixi , ſi qua ſignificatio uirtutis eluceat,ad quam ſe ſimilis animus applicet, & adiungat: id cum contigerit, amor exoriatur neceſſe eſt. Celſ.

lib.6

lib.6.Bell. Gal. Monet ut ignes fieri in caſtris prohibeat, ne quãdiu aduentus procul ſignificatio fiat. Significatus, tus, ui, idẽ quod ſignificatio. Plin. lib.18.cap.25. Ipſi dies raro non aliquos tempeſtatum ſignificatus habent. Item aduerbia, Significanter, ἐμφατικῶς, & ſignificantius, ἐμφατικώτερον.i. expreſſe, & expreſſius, & quod uulgo dicitur intelligibiliter, notabiliter. Quinct. libr.6. cap.3. Non parum ſignificanter etiam illa in ſchola ἔθω diaerimus.

Significans, *Significante*, ἐμφατικὸς, quod apertus, & euidens. Quinct.l.4.c.5. Verbis proprijs & ſignificantibus. Idem lib.8.c.2. Quo nihil inueniri poteſt ſignificantius.

Signinum opus, quod fractis teſtis, addita calce conficiebatur. Col.l.6. Signinum opus pauculis condenſatur.

Signo, nas, *Segnare, ſigillare, bollare*, σημειοῦμαι, σφραγίζω, ſignum imprimo. Virg.3. Geor. Et ſummo ueſtigia puluere ſignent. Vnde Signare epiſtolam dicimus, anulo ſignum imprimere. Huius contrarium eſt Reſigno, quod eſt deleto ſigno aperio. Sic Signatam pecuniam dicimus, & ſignata pecora quæ ſignis notata ſunt, & quæ notã inuſtam habent. Interdũ ſignare, ſignificat oſtẽdere, indicare ſigno, σημαίνειν, Pla. in Ciſt. Cui hæc excidit ciſtella? recte eccum locus ſignat, ubi ea excidit. Interdum ſcribere. Colum.lib.3. Huc pertinet præclara noſtri poetæ ſententia, Laudato ingentia rura, Exiguum colito. quod uir erudiciſſimus (ut mea fert opinio) traditum uetus præceptum numeris ſignauit. Vnde & Subſignare, ὑποσημαίνειν. ſubſcribere dicimus. Accipitur etiã Signare pro deſignare. Virgil. lib. 2. Georgicorum. Quin etiam cœli regionem in cortice ſignant. Huius compoſita ſunt, Aſſigno, Conſigno, Circũſigno, Deſigno, Obſigno, Reſigno, & Subſigno: quorum ſignificata uide ſuis locis. Cice. in Arat. Signaque ſignauit cœleſtia.

Signum, ſigni, *Segno*, σημεῖον, proprie eſt parua quædam nota indicans totius rei qualitatem, inquit Donat. Teret. And. Vide num eius color pudoris ſignum uſquam indicat? Oui.2. Metamorph. Sed ſilet, & læſi dat ſigna rubore pudoris. Signa ad ſalutem, ſalutis prognoſtica. Teren. Andria Adhuc Archillis quæ adſolent, quæq́ue oportent ſigna ad ſalutem eſſe, omnia huic eſſe uideo. Virg.3. Georgicorum: Morborum quoque te cauſas & ſigna docebo. Dare ſignum militibus, eſt pugnam ineundam ſignificare, Teren. Eun. Tu hoſce inſtrue: hic ego ero poſt principia, inde omnibus ſignum dabo. Liuius 5. ab urb. Senſere Vigiles, excitatus exercitus, ſigno dato concurſum eſt ad arma. Virg.5. Aeneid. Intenti ſignum expectant. Item notæ, quæ pecudibus inuruntur, Signa dicuntur. Virgil. 1. Georgicorum. Aut pecori ſignum, aut numeros impreſſit aceruis. Hinc duodecim illa ſidera, quæ in zodiaco animalium figuris imaginamur, ſigna dicuntur. Sunt enim notæ quædam, quæ ad naturam Solis referuntur. Eorum nomina ſunt Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo, Libra, Scorpius, Sagittarius, Capricornus, Aquarius, Piſces. Item ſignum, uexillum dicitur, ab effigie animalium, quæ in uexillis fieri conſueuerunt, σύμβολον, σύνταγμα. Lucan. libr.1. Infeſtiſque obuia ſignis Signa, pares aquilas, ac pila minantia pilis. Plin. lib.7. cap. 25. Signis collatis quinquagies dimicauit. Liui.3. Bel. Maced. In eo prælio ſupra quadraginta millia hominũ cæſa, Valerius Antias ſcribit: & quingentaſeptem ſigna militaria capta. Horat.1. Epiſt.19. Cantabrica bella tuliſti Sub duce, qui templis Parthorum ſigna refixit. Hinc Anteſignani dicuntur, qui in acie ante ſigna conſtituuntur: de quibus egimus ſupra ſuo loco. Signa quoque ἀγάλματα, dicuntur ſculptilia, ſiue fuſilia, ad effigiem animalium fabricata: quemadmodum contra Tabulæ, opera pictorum. Vnde Signa, & tabulas dicimus pro cælatis operibus, atque depictis. Siquidem in tabulis antiqui pingebant, non in parietibus. Tabulæ igitur, picturæ ſunt, Signa uero ſtatuæ. Vnde apud Saluſtium: Signa, & tabulas pictas, uaſa cælata mirari, ea priuatim, & publice rapere, delubra ſpoliare. Cic.3. in Ver. Delum uenit, ibi ex fano Apollinis religioſiſſimo noctu clam ſuſtulit ſigna pulcherrima atque antiquiſſima, eaque in onerariam ſuam nauem conijcienda curauit. Pocula aſpera ſignis, quæ etiam dicebantur Sigillata: id eſt, ſignis decorata & ornata, qui mos fuit apud antiquos. Virgilius. 9. Aeneid. Bina dabo argento perfecta, atque aſpera ſignis Pocula, deuicta genitor quæ cepit Ariſba. Idem.5. Aeneid. Tertia dona facit, geminos ex ære lebetes, Cymbiaque argento perfecta, atque aſpera ſignis. Signum etiam dicitur, quo quid conſignamus, uel obſignamus, & notamus: quod & Sigillum dicitur, σφραγίς, Cic. pro Quintio: Tabulæ maximæ nobilium hominum ſignis conſignantur. Dicitur & Signum, id quod pro tabernis ſuſpendi ſolet. Quinct. libr.6. cap.4. Tabernæ autem erant circa forum, ac ſcutum illud ſigni gratia poſitum. Signum etiam dicitur miraculum inſolitum, prodigium, oſtentum, uel augurium, & tanquam omen boni aliquid, malive prænuncians. Cic. lib.1. de Diuin. Equus eius repente concidit, nec eam rem habuit religioni, obiecto ſigno, ut peritis uidebatur, ne committeret prælium.

Sil, lis, genus pigmenti luteum colorem, quemadmodum ochra, reddens: inueniturq́; ceu limus quidam in argenti, & auri fodinis quemadmodum etiam id aliud pigmentum, quod Cæruleum à colore dicitur. Vide Pli.l.34.c.12. Auſon. in Monoſyl. Sitne peregrini uox nominis, aut Latij ſil?

Silacsus, color, luteus, ex ſile compoſitus. Vide Pli.l.37.c.7.

Silatum, antiqui (inquit Feſtus) dicebant, quod nunc ientaculum dicimus, quòd tum ieiuni uinum ſili hera conditum abſorbebant.

Silentiarii, dicti ſunt, quorum miniſterio imperator utebatur ad ea, quæ ad quietem palatij pertinebant. Accurſius Silentiarios dici putat, quos ulgo Secretarios, appellamus. Sic enim ait Iuſtin. C. de Silentiarijs: Viros clariſſimos ſacri noſtri palatij ſilentiarios circa latus noſtrum militantes de tutelis & curationibus excuſari ſancimus. Procopius lib.2. Bel. Perſ. Romani, inquit, ad ea, quæ quietis ſunt in palatio, miniſtrum Silentiarium uocant.

Silentium, tij, *Silentio, tacere*, σιγὴ, σιωπὴ, taciturnitas. Plin.l.10.c.69. Silentium in mari piſcantibus oſtrea. Silentium agere de re aliqua, eſt illam tacere. Quinct. lib.10. c.1. Quippe cum Tullius tot millibus uerſuum de Romanis tantum Oratoribus loquatur: & tamen de omnibus ætatis ſuæ, quibus cum conuiuebat, exceptis Cæſare atque Marcello, ſilentium egerit: quis erit modus ſi & illos qui poſtea fuerunt, & Græcos omnes, & philoſophos, & poetas perſequi uelim? Silentium eſt de re aliqua: id eſt de re illa nihil dicitur. Cice. ad Att. lib.5. De Partho ſilentium eſt, ſed tamen conciſos equites noſtros à barbaris nunciabant ij, qui ueniebant. Silentio aliquid ferre, eſt diſſimulare, & de re illa nihil conqueri. Deſcendere in ſilentium, incipere taciturnum eſſe. Quinct.l.10.c.3. Accidit etiam ingenioſis adoleſcentibus frequẽter, ut labore conſumantur, & in ſilentium uſque deſcendant nimia bene dicendi cupiditate. Silẽtium dicimus in auſpicijs, quod omni uitio caret, ut ait Ci.l.2. de Diuin. Silentium noctis, pro intempeſta nocte ponitur, quam alij Concubium, alij Conticinium uocant. Liui.5. ab Vrbe: Supra ædem Veſtæ uocem noctis ſilentio audiſſe clariorem humana.

Silenus, penul. pro. σειληνὸς, Bacchi nutritius fuit, & pædagogus, ſemper aſino uehi ſolitus: quem Aratus in gratiam alumni inter ſidera tranſlatum dicit. Vir.6. ecl. Chromis, & Mnaſyllus in antro Silenum pueri ſomno uidere iacentem, Inflatum heſterno uenas, ut ſemper, Iaccho. Cic. Tuſc.

Sileo, ſiles, ſilui, *Tacere*, σιγάω, ſignificat taceo: quamuis hæc ita inter ſe differre uelit Seruius, ut Silere dicatur, qui nondum cœpit loqui: Tacere, qui iam cœpit. Quæ differentia ſi uera eſt, falſi ſunt, qui dicunt Silere factitium uerbum eſſe, ab s, litera, quæ ſilentij nota eſt, quoniam in ludis literarijs, publiciſque conuentibus, dum uolunt ſilentium indicere, s, literam, quaſi ſibilando pronunciant. Iungitur aliquando accuſatiuo. Cic. Attic. l.2. Hæc tu ſilebis: Frequentius ablatiuo cum præpoſitione De. Cice.6. Verr. Me non ſolum de ueſtris monimentis ſilere oportebit, ſed etiam lætari. P. Africani eiuſmodi eſſe fortunas mortui, ut eius honore &c. Paſſiuum habet. Plin. lib.12. cap.1. Nullum ſileatur rerum naturæ opus. Idem lib.16. cap.21. Idque mirum eſt, Græcis auctoribus proditum, apud nos poſtea ſileri. Silent muſæ Varronis, dixit Cice.4. Acad.1. Varro nihil ſcribit, nihil edit. A ſileo fit Silens participium: quod aliquando fit nomen ea participio. Silene cœlum, pro tempore ſereno. Plin.lib.18. cap.28. Alia ſunt illa, quæ ſilente cœlo ſereniſque noctibus fiunt, nullo ſentiente, niſi cum facta ſunt. Silens flos, qui non amplius creſcit, & quodam modo declinat. Silens luna dicitur, quando fit coniunctio eius cum Sole, quod contigit ipſo die nouilunij. Plin.lib.16.cap.39. Inter omnes uero conuenit utiliſſime in coitu eius ſterni, quem diem alij interlunium, alij ſilentis lunæ appellant. Colum. lib.2.cap.10. Silente luna fabam uellito ante lucem. Silentes ſurculi, Silentes uineæ.i. nondum germinantes. Colum.l.11. cap.2. Surculi quoque ſilentes ad inſitionem nunc præcipue, utiliterq́; leguntur. Colum. libr.4. cap.27. Foſſor protinus, adhuc ſilentibus uineis inducendus eſt: id eſt, nondum gemmantibus. Silentes, pro mortuis. Ouid.5. Faſt. Mox etiam lemures animas dixere ſilentum: id eſt, mortuorum. Virg.lib.6. Aen. Quæſitor Minos urnam mouet: ille ſilentum Conciliumq́ue uocat, uitaſq́ue & crimina diſcit.

Siler, gen. neut. frutex nonnunquam arboreſcens, adeo ut baculos ruſtici ex eo faciant: aquoſis locis creſcit, quaſi pumila ſalix, cuius etiam generibus annumerari creditur, inquit Ruellius: contenditq́ue non eſſe id, quod Seſeli Maſſilienſe officinæ, & Siler montanum appellant. Virg.li.2. Geor. Nanque aliæ nullis hominum cogentibus ipſæ Sponte ſua ueniunt, camposq́ue & flumina late Curua tenent, ut molle ſiler, lentæq́ue geniſtæ.

Siler, maſ. gen. fluuius eſt, Picentinos diuidens à Lucanis naturæ tam admirabilis, ut uirgulta & frondes in ipſum decidentes, ſtatim lapideſcant, teſte Plin.li.2.cap.103. quamuis illi, ut cæteris fere omnibus, Silarus dicatur, non Siler. Qua tamen terminatione effertur à Luca. libr.2. Radeſque Salerni Tecta Silear

Vide plura de hoc ſupra in dictione Silatus.

Sɪʟᴇsᴄᴏ, ſileſcis, *Tacere, acquetarſi.* σιγηρὸς γίνομαι, tacitus ſeu quietus fio. Ter. in Adelph. Quid ego nunc agam, niſi dum hæ Sileſcunt turbæ, interea in angulum aliquo abeam, atque edormiſcā hoc ulli? Vir. 10. Aen. Tum pater omnipotens, rerum cui ſumma poteſtas, Inſit: eo dicente deum domus alta ſileſcit, Et tremefacta ſolo tellus: ſilet arduus æther. Furor cœli ſileſcit. Cice. epiſt. 6. Adhærere in ſilice, Catul. Epig. 43.

Sɪʟᴇx, cis, *Pietra battifuoco*, πυρίτης, lapis durus, ex quo ignis excuti ſolet: unde & nomen habet, quòd ignis ex eo ſaliat, uel quòd ſilentem intra ſe ignem habeat, qui attritu, aut percuſſu excitetur. Virg. 1. Aeneid. Ac primum ſilicis ſcintillam excudit Achates, Suſcepitque ignem folijs. Idem 1. Georg. Et ſilicis uenis abſtruſum excuderet ignem. Ouid. 7. Metam. Aut ubi terrena ſilices fornace ſoluti, &c. Accipitur nonnunquam latius Silicis appellatio, ut etiam de petris & marmoribus dicatur. Plin. libr. 36. cap. 18. Idem Varro Lunenſem ſilicem ſerra ſecari tradit. Virg. libr. 7. Aen. Stabat acuta ſilex, præciſis undique ſaxis. Eſt autem hoc nomen tam maſc. quàm fœm. gen. Lucr. lib. 1. Vnde queant ualidi ſilices, ferrumque creari. Virg. 5. ecl. Spem gregis ah ſilice in nuda connixa reliquit. Lapidem ſilicem manu tenebant fœdera ferientes, itaque precabantur: Si ſciens fallo, qui me deſpicit, ſalua urbe, arceque is me eijciat, ut hunc ego lapidem.

Sɪʟɪᴄᴇʀɴɪᴠᴍ, ſilicernij, uarie exponi ſolet. Scribit Nonius eſſe funebre conuiuium, quod ſenibus exhibetur. Feſtus docet eſſe farciminis genus, quo familia in luctu a fletu purgatur, quia cuius nomine inſtituebatur ea res, is iam ſileotium cerneret. Cæcil. Credidi me ſilicernium eius eſſe eſurum. Don. inquit eſſe cœnam, quæ infertur dijs manibus, uel quòd ea ſilentes cernant umbræ, id eſt, umbræ poſſideant: uel quòd qui hæc inferunt, cernant, neque deguſtent. nam de ijs qui libantur inferis, quiſquis ederit, aut biberit, funeſtatur. Hinc Ter. in Adelph. Appellat ſenem ſilicernium, qui iamiam ſilentibus cernendus ſit. Alij Silicernium nomen fictum à Terentio exiſtimarunt pro ſene, quòd incuruitate ſilices ſpectet. Qui recte ſentiunt, affirmant Silicernium funebre conuiuium eſſe, quod apud ueteres ſenibus exhiberi ſolebat: dictum quòd cum ſilentio edentes cernerentur, uel quòd cogitarent ſe mox illum ſecuturos. Quapropter abeuntes à conuiuio: uelut ſe amplius non uiſuri, mutuo ſe ſalutabant. Varro: Funus exceuti, laute ad ſepulchrum antiquo more ſilicernium confecimus: id eſt conuiuium, in quo pranſi diſcedentes dicimus alijs alij, Vale. Silicernium ergo Terentius ſenem uocat, atque decrepitum: id eſt, dignum, uel cui Silicernium fiat, uel qui ad ſilicerniū uocetur, τυμβογέρων.

Sɪʟɪᴄᴇᴠs, a, um, quod eſt ex ſilice. Cat. c. 18. Lapides ſiliceos.

Sɪʟɪɢᴏ, ſiliginis, *Segina, ſegala*, ζεῦγμα, frumenti ſpecies eſt, quæ Gallis olim Arinca dicebatur, ex qua laudatiſſimus conficitur panis, Pli. l. 18. cap. 10. Siligo nunquam matureſcit pariter: nec ulla ſegetum minus dilationem patitur, propter maturitatem, ijs quæ maturuere, protinus granum dimittentibus: ſed minus quam cetera frumenta in ſtipula periclitatur, quoniam ſemper habet rectam ſpicam, nec rorem continet, qui rubiginem faciat. Col. l. 2. Omne triticum ſolo uliginoſo poſt tertiam arationem conuertitur in ſiliginem. Pli. eodem l. c. 8. Siliginem proprie dixerim tritici delicias: candor eſt, & ſine uirtute, & ſine pondere, conueniens humidis tractibus, quales Italiæ ſunt, & Galliæ comatæ, Sed & trans Alpes in Allobrogum tantum, Aruernorumq; agro pertinax: in cæteris uero partibus biennio in triticum tranſit. Ex his omnibus ſatis conſtat, ſiliginem tritici genus eſſe, quod iam aliquot ſationibus in aliam ſpeciem degenerarit, minus quidem potentem ad nutriendum: cæterum guſtu non iniucundiorem.

Sɪʟɪɢɴᴇᴠs, a, um, quod eſt materiatum ex ſiligine: ut, Panis ſiligineus, σιλιγνίτης, quem Seneca commendat his uerbis: Malum panem inquis: Expecta, bonus fiet etiam, illum tenerum tibi & ſiligineum fames reddet.

Sɪʟɪǫᴠᴀ, ſiliquæ, pen. cor. *Teca, sega, tiga, tauella*, λόβος, κεράτιον, folliculus, ſeu integumentum, cui grana leguminum includuntur, & ſi quid leguminibus eſt ſimile. Virg. lib. 1. Geor. Grandior ut fœtus ſiliquis fallacibus eſſet. Plin. lib. 18. de fabis loquens ait, Nam ſiliquæ, caulesq; gratiſſimi ſunt pabulo pecori. Item ſiliqua κεράτιον, ſiue Siliqua Græca, fructus eſt arboris, quæ à Galeno κερατωνία appellatur, ſiliquis tectus falcatis, humani digiti longitudine, iiſque prædulcibus, & ob id cibis expetitis, cum ſemen propter amaritudinem negligatur. Vide Plin. lib. 15. cap. 24. Horat. 2. epiſt. 1. Viuit ſiliquis & pane ſecundo. Col lib. 5. cap. 10. Siliquam Græcam, quam quidam Ceration uocant, & Perſicum ante Brumam per autumnum, ſerito. Eſt & alia arbor, Siliqua dicta, in Syria naſcens, quam Iones Ceruniam appellant, omnino diuerſa à Siliqua Græca, de qua uideto Plin. lib. 13. c. 8. Eſt etiam ſiliqua, minimi ponderis apud Romanos nomen, quod & à Græcis Ceratio appellatur, ſcrupuli ſextam partem, drachmæ uero decimamoctauam conficiens. Sex itaque ſiliquæ conficiunt ſcrupulum. Scrupula autē tria ſiue octodecim ſiliquæ explent drachmam. Sextula autem, ſexta pars unciæ eſt, unde & nomen habet continetque ſcrupula IIII. ſiue ſiliquas XXIIII. Continet itaque ſextula drachmam unam, & tertiam eius partem. Drachma Græcum nomē eſt, Latinoque uocabulo Denarius dicitur, ut Budæus non uno loco prodidit, quamuis Agricola hoc putet intereſſe inter Denarium & Drachmam, ut ſeptem denarij ſiue octo drachmæ, unciam expleant. Supra ſextulam Semuncium legimus, dimidium unciæ continentem. Vncia ab uno denominatur, quod ex duodecim ea una eſt pars aſſis, & ex octo drachmis conficiebatur, aut ex totidem denarijs, ut putauit Budæus: quamuis, ut ſupra diximus, Agricola ex ſeptem denarijs, qui octo drachmis reſpondebant, unciam conſtare aſſerat. Vnciç duæ, Sextans, ἑξαντισμὸν, quaſi ſexta pars aſſis nuncupatur, Quadrans quarta pars: Triens tertia pars: Semis, unciæ ſex, quaſi ſemias. Septunx unciæ ſeptē. Bes, unciæ octo. Dodrans, unciæ nouem. Dextans unciæ decem, Deunx, unciæ undecim. Inde As, ex duodecim uncijs conſtans, quæ & Libra dicitur: minorque eſt quàm mina Attica quatuor drachmis. Habet enim Romana libra nonagintaſex non amplius drachmas, cum Attica mina ex cētum drachmis cōſtet. Ex duobus aſſibus conficitur Dupōdius, ita dictus, quòd ſit duorum pondo. Vltra Dupondium eſt Seſtertius, qui ex duabus libris & ſemiſſe conſtat, quaſi ſemiſtertius: de quo uide ſuo loco. Quod n. fiebat ex duobus aſſibus, & tertio ſemiſſe, Seſtertium ueteres uocauerunt. Supra ſeſtertium Treſſis, à tribus aſſibus. Octuſſis quoque, Nonuſſis, Decuſſiſque reperitur, octo, nouem, ac decem aſſes. Decuſſem uero, denarium à decem aſſibus nominauerunt. A duobus deinde decuſſibus Viceſſis: id eſt, uiginti aſſes. A Tribus Triceſſis, triginta aſſes. A centum centuſſis, cētum aſſes, qui erāt breues ex ære nummi. Supra centuſſem maius æris uocabulum non habemus.

Sɪʟɪǫᴠᴀsᴛʀᴠᴍ, herba hortenſis, quæ alio nomine πιπερῖτις, nominatur, cuius meminit Pli. l. 19. c. 12.

Sɪʟɪǫᴠᴏʀ, ſiliquaris, λλοβίζω, ſiliquas facio: hoc eſt, ſiliquis tegor: quod de leguminibus ſiliquis tectis dicitur. Plin. lib. 27. Inter omnes autem conſtat, nihil eſſe utilius lupini ſegete, prius quàm ſiliquetur. Idem lib. 18. cap. 7. Siliquantur omnia diuerſi diuerſis diebus.

Sɪʟᴏ, ἔξοφρυς, qui prominentia habet ſupercilia, à Sileno, quē hirſutis ſupercilijs fuiſſe tradunt: Auctor Nonius, citans locum Varronis ex Satyra, cui titulum fecit γνῶθι σεαυτόν. Non ne unum ſcribunt eſſe grandibus ſupercilijs ſilonem quadratum? Plin. tamen lib. 11. cap. 37. non obſcure innuit Silones dictos fuiſſe homines repando naſo. Altior (inquit) homini tantum, quem noui mores ſubdolæ irriſioni dicauere, naſus. Non alij animalium nares eminent. Auibus, ſerpentibus, piſcibus foramina tantum, ad olfactus, ſine naribus. Et hinc cognomina Simorum, Silonum. Hæc Plin.

Sɪʟᴠɪ, naſum habens ſurſum uerſus aduncum. Vnde Galeæ quoque à ſimilitudine Silæ appellatæ ſunt. Cice. 1. de Nat. deo. Ecquos ſilos, flaccos, frontones, Capitones &c.

Sɪᴍʙᴇʟʟᴀ, ſimbellæ, quaſi ſemilibella, hoc eſt, dimidia libella. Eſt præterea Simbella, inſtrumentum paruum, quo ſinguli nummi ponderantur. Sipontin.

Sɪᴍᴇᴛʜᴠs, ſimethi, ſiue Simethis, ſimethidis, uide Simæthus, & Simæthis.

Sɪᴍɪᴀ, æ, Ci. de Nat. Simia quàm ſimilis turpiſſima beſtia nobis.

Sɪᴍɪᴀᴇ, & Simij, *ſimia, bertuccia*, πίθηκοι, hominum figuris proxima animalia, quæ cauda carent, & in Libya naſcuntur: dictæ quòd ſimæ ſint, id eſt, naribus depreſſis, uel quaſi mimæ, hoc eſt, imitatrices. Martia. l. 14. Callidus emiſſas eludere ſimius haſtas. Vide Pli. l. 8. c. 54. Simia per tranſlationem dicitur, qui alium imitatur. Pli. Epiſt. 5. In quo ruſticum inſectatur, atque etiam Stoicorum Simiam appellat.

Sɪᴍɪᴏʟᴠs, diminutiuum, πιθήκιον, qui utcunque alterum imitatur. Ci. ad Marium. l. 7. Hic ſimiolus.

Sɪᴍɪʟᴀ, ſimilæ, *Amito*, σεμίδαλις, penul. cor. medulla farinæ triticeæ, hoc eſt, ea pars, quæ media eſt inter pollinem, & ſecundarium, potiſſimam nutriendi uim habens. Sunt enim molitæ farinæ partes quatuor, Pollen, ſimila, ſecundarium ſiue cibarium, & furfures. Eadem & ſimilago dicitur. Pli. l. 18. c. 10. Similago ex tritico fit laudatiſſima. Et Africo iuſtum eſt è modijs redire ſemodios & pollinis ſextarios quinque: ita enim appellant in tritico, quod florem in ſiligine. Præterea ſecundarij ſextarios quatuor, furfurumque tantundem. Mart. l. 13. Nec dotes poteris ſimilæ numerare, nec uſus.

Sɪᴍɪʟᴀɢᴏ, pe, pro. idem quod ſimila. Pli. l. 18. c. 10.

Sɪᴍɪʟɪs, ſimile, *Simile, aſſomigliante*, ὅμοιος, ἐμφερὴς, notæ eſt ſignificationis: conſtruiturque indifferenter cum genitiuo aut datiuo. Solet tamen ita diſtingui, ut quoties ad motum uel doctrinæ, uel huiuſmodi imitationem refertur, genitiuo iungeretur: ut, Verſus Lucani non ſunt ſimiles uerſuum Virgil. Horat. lib. 2. Serm. Saty. 1.

Sat 1. Similesq́; meorum Mille die uerſus deſcribi poſſe. Trebat. Cic. Vt aliquorum ſimiles in dicendo ualeamus eſſe. Quando uero uel in forma, uel in ætate, uel in fortunis, aut alijs huiuſmodi rebus ſimilitudo eſt, cum datiuo, Virg. l. 1. Aeneid. Os humerosq́; Deo ſimilis. Pli. Effigie ac lineamentis corporis patri ſimilis. Sed confunditur apud claſſicos auctores hæc differentia. Nam utrũq; indifferenter reperitur. Cice. Ver. 4. Si aliqua in re Verri ſimilis fuero. Liu. lib. 1. ab Vrb. Fratri ſimilior, quam patri. Quibus in locis de moribus, non de figura ſermo eſt. Hinc Similior & Simillimus. Cice. pro M. Marcel. Hæc qui faciat, non ego eum ſummis uiris comparo, ſed ſimillimum deo iudico. Plaut. Aſina. Hic noſter quæſtus aucupij ſimillimus eſt. Vir. 6. Aeneid. Preſſitq́; iacẽtem Dulcis & alta quies, placidæque ſimillima morti. Ouid. li. 4. Metamor. Violæque ſimillimus ora Flos tegit. Pli. lib. 12. cap. 17. Maſtiche tertia in Ponto bituminis ſimilior. Hinc ſimiliter, aduerbium, ὁμοίως. Ad Heren. lib. 4. Similiter cadens exornatio dicitur, &c. Simillime, ſuperlatiuum. Cice. 2. Tuſc. Simillime animus intentione ſua depellit preſſum omnem ponderum: remiſſione autem ſic urgetur, ut ſe nequeat extollere. Similis, & Similiter nonnunquam in prima orationis parte ponuntur pro ita, ſequente in ſecunda Vt, uel Ac, aut, Atque, pro Vt. Colum. lib. 5. Cætera ſimili ratione, atque in arbuſto Italico adminiſtrantur. Liu. Similem pauorem inde, fugamq; fore, ac bello Gallico fuerat. Cic. de Senect. Similes ſunt, ut ſi qui gubernatorem in nauigando agere nihil dicant. Idem Philip. 1. Neque uero illum ſimiliter, atque ipſe eram, commotum eſſe uidi. Similes inter ſe, id eſt, ſibi inuicem ſimiles. Cic. pro Cluen. Homines inter ſe cum forma, tum moribus ſimiles. Huius compoſita ſunt Aſſimilis, Abſimilis, Conſimilis, Diſſimilis, & Veriſimilis, quorum ſignificata pete ex ſuis locis.

Simılitas, atis, *Aſſomiglianza*, ὁμοιότης, antiquis in uſu erat pro ſimilitudine. Cælius apud Nonium: Vide quid ferat morum ſimilitas.

Similitudo, dinis, *Similitudine, imagine, forma*, ὁμοιότης, notæ ſignificationis eſt. Cic. l. 1. Offi. Nihil autẽ amabilius, nec copulatius, quam morum ſimilitudo bonorum: in quibus enim eadem ſtudia ſunt, eædem uoluntates: in ijs fit, ut æque quiſque altero delectetur, ac ſeipſo. Liu. l. 5. Bel. Punic. Gracchus fraudem & ſermoni & rei abeſſe ratus, ac ſimilitudine ueri captus, cum lictoribus ac turma equitum è caſtris profectus, duce hoſpite in inſidias præcipitatus. Eius contrarium eſt Diſſimilitudo. Cice. in Lælio: Diſpares mores, diſparia ſtudia ſequuntur: quorum diſſimilitudo diſſociat amicitias.

Similo, las, *Somigliare*, ὁμοιόω, refero, repræſento, exigitque accuſatiuum. Martia. Cum ſint crura tibi, ſimulent quæ cornua Lunæ. Hinc componitur Aſſimulo, de quo ſupra ſuo loco.

Si minus. Cic. de Fat. Quod ſi minus uerbis, re cogitur confiteri.

Simitu, *Insieme*, antiqui utebantur pro ſimul: quod & Nonius annotauit. Plaut. in Merc. Ita tres ſimitu res agendæ ſunt. Idẽ in Amph. Non ego cum uino ſimitu ebibi imperium tuum.

Simoisius, a, um: ut, Campus, hoc eſt, Troadis campus Simoente irrigatus.

Simois, entis, Σιμόεις, fluuius eſt Troadis, ex Ida monte naſcens, labitur per campum Troianum, qui ab eo dicitur Simoeſius, & mari appropinquans commiſcetur Xantho, ac in paludem cogitur, deinde exit in Helleſpontum iuxta Sigæum promontoriũ. Virg. 1. Aen. Tu ne ille Aeneas, quem Dardanio Anchiſæ Edidit alma Venus rapidi Simoentis ad undam?

Simonides, Σιμωνίδης, Lyricus poeta fuit è Cæa inſula Steſichori æqualis, quem Pli. l. 7. cap. 56. quatuor harum literarũ ζ, η, ψ, & ω, inuentorem fuiſſe tradit, octauamq; in lyra chordam inueniſſe. De hoc Cice. in Orat. Simonides, inquit, Cæus primus artẽ memorandi inueniſſe fertur. Cum cœnaret in Theſſalia Simonides apud Scopam fortunatum hominem & nobilem, cecinisſetque id carmen, quod in eum ſcripſiſſet, in quo multa ornandi cauſa poetarum more, in Caſtorem & Pollucem ſcripta fuiſſent, nimis illũ ſordide Simonidi dixiſſe, ſe dimidium eius ei, quod pactus eſſet, pro illo carmine, daturum: reliquũ à ſuis Tyndaridis, quos æque laudaſſet, peteret, ſi ei uideretur. Paulo poſt eſſe ferunt nunciatũ Simonidi, ut prodiret, iuuenes ſtare ad ianuam duos quoſdam, qui eum magnopere euocarent: ſurrexiſſe illum ipſum, prodijſſe, uidiſſe neminem. Hoc interim ſpatio conclaue illud, ubi epularetur Scopas, concidiſſe, ea ruina ipſum oppreſſum cum ſuis interijſſe: quos cum humare uellent ſui, nec poſſent obtritos internoſcere ullo modo, Simonides dicitur ex eo, quod meminiſſet, quo eorum loco quiſque cubuiſſet, demonſtrator uniuſcuiuſque ſepeliendi fuiſſe. Hac re tunc admonitus, inueniſſe fertur ordinẽ eſſe maxime, qui memoriæ lumen afferret. Hactenus Cice. Fuit & Simonides alter, Crinei filius, ex Amorgo inſula, Iambicus poeta: de quo Quinct. lib. 10. cap. 1. Simonides tenuis, alioqui ſermone proprio & iucunditate quadam commendari poteſt: præcipua tamen eius in commouenda miſeratione uirtus, ut quidam in hac eum parte omnibus euſdem operis auctoribus præferant. Simonides item alius, Cariſtius, ſiue Erythræus poeta Epicus fuit, qui ſcripſit Græcorum apud Aulidem conuentum trimetrorum libros duos, & alia. Præter hos, alios duos ponit Suidas, unum nepotem Simonidis Lyrici ex ſorore cognominatum Milicertam, qui ante bellum Peloponneſiacum fuit, ſcripſitque genealogiam libris tribus: Alterum Simonidem Magoetem poetam Epicum Antiochi magni tempore, cuius res geſtas ſcripſit, ac bellum aduerſus Galatas. Suidas.

Simplarius, ἁπλοϊδός, adiect. à Simplo, ſiue ſimplici deductum, cuius etiam propemodum habet ſignificationem. Simplariæ uenditiones (inquit Budæus) ſunt, pro quibus uenditor neceſſe non habet de dupla emptori repromittere: quarum meminit Vlpia. in l. Empto. de Euiction. Ita enim ſimplariæ uenditiones à Pomponio dicuntur, ut ſimplariæ actiones, & duplariæ, & quadruplariæ dicebantur, quæ in ſimplum, duplum, quadruplum dabantur. Eadem ratione armaturæ ſimplares, duplareſque à Vegetio dicuntur l. 2. de re milit. quas qui geſtabant, ſingulas, & duplas conſequebãtur annonas. Et à Modeſtin. de uocabulis rei militaris, Torquatij ſimplares, duplareſque, quòd qui illa præmia uirtutis, & decora militiæ meruiſſent, ſingulas, & binas præter alios conſequebantur annonas. Sic hodie in ſacerdotalibus collegijs ſacerdotia quædam ſimplaria dici poſſunt, & quædam duplaria: à ſimplice duplicéq; ſtipe in conſeſſu eccleſiaſtico accipienda. Vide plura de hiſce in dictione Duplarius.

Simplex, cis, *Semplice, ſempio, puro*, ἁπλοῦς, à philoſophis proprie appellatur, quod nullo modo compoſitum eſt: quemadmodum elementa quatuor, quæ ſola, ſi rationem conſulamus, ſunt ſimplicia. Aliquando tamen in ſimplicibus diſcernendis à compoſitis, ſenſum, non rationem iudicem adhibemus. Et ita partes corporis partes ſimilares, item plantas omnes ſimplices dicimus, propterea quòd ſenſus in ijs compoſitionem nullam poſſit deprehendere. Argumentum ſimplex, quod in plures partes non eſt diuiſum. Teren. Prolog. Heaut. Duplex quæ ex argumento facta eſt ſimplici. Aliquando ponitur pro uero, & ſyncero, ἀφελής, ἁπλοϊκός, ſicut econtrario Duplex pro fallaci & uafro. Marius Cice. libr. 11. Trebatio noſtro magnas ago gratias, quòd tuum erga me animum ſimplicem, atque amicum aperuit. Horat. Et curſus duplicis per mare Vlyſſei. Simplex homo, purus, apertus, nihil ſimulatum habens. Cicero. 4. Ac. Cum ſimplici homine ſimpliciter agerem, nec magnopere contenderem. Anni ſimplices, id eſt, rudes, & doli nondum capaces, cuiuſmodi ſunt in pueritia, aut prima adoleſcentia, quibus etiam ſimplex toga & pura, quæ prætexta dicebatur, ſumi ſolebat. Mart. libr. 10. Tu mihi ſimplicibus Mani dilectus ab annis, Et prætextata cultus amicitia. Simplex cibus, αὐτόφυλον ὄψον, purus, non affectatus, aut aliquo condimento corruptus, uel compoſitus. Plin. libr. 11. cap. 53. Homini cibus utiliſſimus ſimplex. Inde ſimplicitas, atis, ἁπλότης, ἀφέλεια. Mar. lib. 10. Vitam quæ faciunt beatiorem, Iucundiſſime Martialis hæc ſunt: Res nõ parta labore, ſed relicta: Non ingratus ager, focus perennis: Prudens ſimplicitas, pares amici. Ouid. 3. de Arte: Simplicitas rudis ante fuit: nunc aurea Roma eſt, Et magnas domiti poſſidet orbis opes. Quinct. l. 5. c. 7. In paucis atque humilibus accuſator ſimplicitate gloriari poteſt.

Simpliciter, aduerbium, *Semplicemente, ſempiamente* ἁπλῶς, pure, aperte. Plin. epiſto. 98. Amice, & ſimpliciter reprehenderunt. Simpliciter oberrare, eſt imprudenter ab itinere deflectere. Plin. libr. 8. cap. 4. Elephas homine obuio forte in ſolitudine, & ſimpliciter oberrante, clemens, placiduſque, etiam demonſtrare uiam traditur. Cice. Offic. Viuere ſimpliciter, fideliter, uitæque hominum amice. Quinct. libr. 2. cap. 12. Præterea ſecundum aliam ætatis illius facilitatem, uelut ſimplicius docentes ſequuntur. Simplicitus, ueteres pro ſimpliciter utebantur. Plaut. in Merc. Vt ſimplicitus dicam. Sic enim legit Nonius: nequis forte ſciolus librariorum incuria Simplicitus pro Simplicius irrepſiſſe ſuſpicetur.

Simplum, Ci. Top. Vt Duplum, ſimplum.

Simplus, *Sempio*, ἁπλοῦς, nomen numerale, ſignificans unicum, & minime multiplex. Plau. in Moſt. Simpla eſt habitatio. Idem in Pœn. Liceat ſimplum ſoluere. Sic duplus, bis tantum, Triplus, ter tantum, & huiuſmodi.

Simpulum, calix fictilis, quo uinum in ſacrificijs libabatur à ſumendo, quòd eo uinum ſumebant minutatim. Plin. lib. 15. ca. 12. Sed fictilibus prolibabatur ſimpulis innocentius. Apuleius, catinum, & ſimpulum ſacrificijs adhiberi ſolita oſtendit his uerbis: Paupertas populo Romano imperium à primordio fundauit, proque eo in hodiernum Dijs immortalibus ſimpulo, & catino fictili ſacrificat. Feſtus: Simpulum, uas paruum, non diſſimile cyatho: unde mulieres diuinis rebus deditæ Simpulatrices uocantur. Varro ſcribit, uas eſſe minutim fundens, in cuius locum ſucceſſerit epichyſis: unde ueteres res minutas, nulliuſque pretij, Simpularias appellabant. Sunt qui pro ſimpulo, Simpuuium legunt: cuius meminit Iuuen. Saty. 6. Aut quis Simpuuium ridere Numæ, &c.

Sunt etiam qui uelint Simpullum gemino l, ſcribendum, ea forma, qua Ampullam dicimus. In ſimpulo aliquid facere prouerbij ſpeciem habet: Cic. de Leg. Excitabant enim in ſimpulo, ut dicitur Gratidius. quos, &c.

SIMVL, *Inſieme, in compagnia, di compagnia, dopò, oltre à ciò, ἅμα, ὁμοῦ*, aduerbium congregandi, idem ſignificans, quod una, pariter. Ter. in Eun. Simul conſilium cum re amiſiſti. Aliquando ponitur pro Deinde, uel etiam, uel Præterea. Vatinius Ciceroni: Ciues Romanos occidit, abripuit, diſperdidit, regiones uaſtauit: ſimul uero ſemiſſis homo contra me arma tulit. Sal. His amicis, ſocijsq́; confiſus Catilina, ſimul, quòd æs alienum per omnes terras ingens erat. Inuenitur quandoque geminatum, & habet quaſi eandem uim, quam Cum, & Tum, ſiue partim. Quin. Simul, ut pleniori obſequio demererer amantiſſimos mei, ſimul ne uulgarem uiam ingreſſus, alienis ueſtigijs inſiſterem. Ponitur aliquando ſimul, pro eadem opera. Pla. in Merca. Duas res ſimul nunc agere decretum eſt mihi. Dicimus uenuſte, Simul tecum, nobiſcum, & Simul cum aliquo Cic. pro Domo ſua: Optimi ciues feruntur nobiſcum ſimul hac ciuitate. Cice. de Amic. Differere cœperunt, cum corporibus ſimul animas interire, &c. Accipitur aliquando ſimul, pro poſtquam, ſimulac, ſiue ſimulatq́; Cic. 4. Acad. Et ſimul inflauit tibicen, à perito carmen agnoſcitur.

SIMVLAC, & Simulatque, *Subito, che pu, ἐπειδὴ, τάχιστα, ὡς τάχιστα*, cum primum, uel Statim cum, ſiue poſtquam. Sal. Iam primum iuuentus, ſimulac belli patiens erat. Colum. lib. 5. Semper conuenient, ſimulatq́; folia agere cœperint, ficus rubricam amurca diluere. Cice. Ap. Gratiſſimum mihi feceris, ad me, ſi multaque adeptus eris, miſeris. In eadem ſignificatione dicimus Simulac primum, Simul primum, & Simul ut. Cice. 3. Ver. Simulac primũ ei occaſio uiſa eſt, quæſtor conſulem deſeruit. Liui. 6. ab urb. Q. Fabio, ſimul primum magiſtratu abijt, ab C. Martio dicta dies eſt. Simul ut. Plin. l. 11. c. 49. Ponuntur aliquando Simulac, ſimul &, & Simulque, pro Atque etiam. Plin. epiſt. 7. lib. 9. c. 35. Quin. lib. 10. c. 1.

SIMVLACRVM, pen. pro. *Simolacro, ſtatua, forma, imagine, idolo, effigie, εἴδωλον, εἰκασμός, ὁμοίωμα*, imago ad ſimilitudinem rei alicuius effacta. Cic. pro. Domo. Mulieris ſimulacrum è marmore. Ouid. 10. Met. Veterum ſimulacra deorum. Virg. 2. Aen. Diuum amplexæ ſimulacra tenebant. Simulacrum ciuitatis, per tranſlationem pro ſigno & nota. Cic. ad Planc. l. 10. In qua, nec iudicia, nec omnino ſimulacrum aliquod, ac ueſtigium ciuitatis.

SIMVLAMEN, nis, uel Simulamen, *ἐξομοίωσις, μίμησις*, idem quod repræſentatio, aſſimilatio, ſiue imitatio. Ouid. de Adonide l. 10. Meta. Annua plangoris peraget ſimulamina noſtri: Ideſt repræſentationem noſtri doloris. Loquitur enim de ſacris annuis, quæ Adonia dicebantur: in quibus Adonis plangebatur, ac luctus Veneris referebatur.

SIMVLO, as, *Simulare, fingere, προσποιοῦμαι, ὑποκρίνομαι*, præ me fero, quod non eſt, & fictam rei alicuius ſimilitudinẽ refero, & pro uero falſum oſtendo. Cic. Atti. Simulabat ſe Romam rediturum, cum in Africam nauigaturus eſſet. Virg. 1. Aen. Spem uultu ſimulat, premit altum corde dolorem. Ouid. 1. de Arte: Vt ſimulet uultu gaudia, triſtis erit. Eius antitheton eſt Diſſimulo. Cice. li. 7. epiſt. Multa & ſimulaui inuitus, & diſſimulaui cum dolore. Simulo non ſentire: ideſt, diſſimulo. Pli. epiſt. 14. lib. 3. Ille ſiue quia non ſentiebat, ſiue quia non ſentire ſimulabat, immobilis, & eatenus fidem peractæ mortis impleuit. Eſt & Similo, as, per tertiam uocalem in ſecunda ſyllaba, quod ſignificat ſimilitudinem rei alicuius repræſentare, *ἐξομοιοῦν*, Horat. 2. epiſt. 1. Aera Fortis Alexandri uultum ſimilantia. Sed de hoc ſupra egimus ſuo loco. Hinc. Simulatio, onis uerbale, *προσποίησις*, fictio & ſimulata, & ficta alicuius rei internæ per uultum repræſentatio: unde pro deceptione, & circumuentione ponitur, quòd animo, uel uultu, aut uoluntate ſimulata fiat. Cic. ad Lentul. l. 1. A quibus tuendus fuerat, derelictus, idque non ſolum fronte, atque uultu, quibus ſimulatio facillime ſuſtinetur. Idem 3. Ver. Nullæ ſunt occultiores inſidiæ, quàm hæ, quæ latent in ſimulatione officij, aut in aliquo neceſſitudinis nomine. Simulator, oris, qui ſimulat. Cice. 1. Offic. De Græcis autem dulcem & facetum, feſtiuiq́; ſermonis, atque in omni ratione ſimulationem, quem *εἴρωνα*, Græci nominauerunt, Socratem accepimus. Ouid. 2. de Arte: Tantum ne pareas urbis ſimulator in illis. Simulate, aduerbium, ficte. Cic. 2. de Nat. de. Mala enim, & impia conſuetudo eſt, contra deos diſputandi, ſiue ex animo id fit, ſiue ſimulate.

SIMVLTAS, ſimultatis, *Simultà, amicitia finta, ἔχθρα*, inimicitia, à ſimulando, ut quidam uolunt, quòd proprie latens, & diſſimulatũ odium nomine hoc ſignificari exiſtiment, quanquam reuera etiã de apertis inimicitijs dicatur. Cice. pro Lege. Man. Vt multas etiã ſimultates partim obſcuras, partim apertas intelligam mihi nõ neceſſarias, uobis non inutiles, ſuſcepiſſe. Iuue. Sat. 5. Inter ſiuiti-mos uetus atque antiqua ſimultas. Pla. Pſeud. Nam hic id metuit, ne illam uendas ob ſimultatem ſuam.

SIMVLTER, aduerb. *ὁμοίως*, dixerunt antiqui pro Similiter. Plaut. Exoſſabo ego eum, ſimulter ut murænam coquus.

SIMVS, a, um, *σιμός*, qui preſſis eſt naribus: unde proprium caprarum eſt epitheton. Virg. 10. ecl. Dum tenera attondent ſimæ uirgulta capellæ. Hiero. de Socratis uxoribus: quæ cum crebro inter ſe iurgarentur, & ille eas irridere eſſet ſolitus, quòd propter ſe fœdiſſimum hominem, ſimis naribus, recalua fronte, piloſis humeris, & repandis cruribus, diſceptarent. Mart. libr. 6. Atque ille ſima nare, turgidis labris. Huius diminut. eſt, Simulus. Mart. lib. 6. Simulus iſte quis eſt, uxori ſemper adhæret Qui Menedore tuæ? Compoſita ſunt Deſimus, Raſimus, & Subſimus: de quibus ſuis locis.

SIN, *Ma ſe, εἰ δὲ, καὶ*, cum ſubiunctiuo, ex Si, & Ne, cõponitur, abiecta e: ſignificatq́; Si uero: & nunquam in prima parte collocatur, ſed in ſecunda, ubi duorum eſt oppoſitio: & fere ſemper Si, in priore parte præcedit. Teren. in And. Si illum relinquo, eius uitæ timeo: ſin opitulor, huius minas. Habet enim quandam uim negationis, perinde ac ſi diceretur, Si autem non relinquo, ſed opitulor. Aliquando Sin ſolum reperitur, ita tamen ut conditio aliqua intelligatur præceſſiſſe. Sal. in Iug. Imperat ut pretio ſicuti multa confecerat, inſidiatores maxime paret, ac maxime occulte: ſin id parum procedat, quouis modo Numidam interficiat: Id eſt, ſi poteſt, occulte: ſi non poteſt, utcunque queat.

SINAPI, pen. pro. neu. gene. & indeclinabile, *Senaura, ſanauro, ſenape, σίναπι*, uel Sinapis, pis, fœm. gene. herba eſt, ſemen ferens tanta acrimonia, ut cieat lacrymas comedenti, in hibernis condimentis uſitatiſſimum. Pli. l. 19. cap. 8. Acerrimum ſapore, ignei effectus ac ſaluberrimum corpori, ſinapi. Plaut. in Pſeud. fœmi. gene. uſus eſt: Teritur (inquit) ſcelerata ſinapis cum illis. Item Col. l. 10. Sequę laceſſenti fletum factura ſinapis.

SINCIPVT, pitis, *Parte dinanzi della teſta, βρέγμα*, pars anterior capitis, aures, temporaque complectens. Sinciput (inquit Cornutus in Perſium) anterior pars capitis: Occiput, poſterior. Pla. in Menæchmis: Non eſt tibi ſanum ſinciput, adoleſcens. Iuue. Saty. 13. Si uero & pater eſt, comedam, inquit, flebile nati Sinciput elixi, Pharioq́; madentis aceto. Apollinaris ad Valerium Maioranum: Partemq́ue cerebri Hic galeæ cum parte rapit, fortique lacerto Diſijcit ancipiti miſerabili ſinciput enſe. Neque ſolum in homine Sinciput dicitur, uerum etiam in brutis animantibus: & præcipue in genere ſuillo. Erant enim olim in delicijs ſincipitia uerrina ſiue aprugna, aceto condita, & ad eſum præparata. Plin. lib. 8. cap. 51. Interdicta quoque abdomina, glandia, teſticuli, uuluæ, ſincipitia uerrina.

SINDON, *σινδών*, genitiuo ſindonis, pen. cor. amictus ex lino Aegyptiaco: inde, ut creditur, nomen habens, quòd primum in Sidone urbe fuerit inuentus: ob id Tyria Sindon à Martiale dicta l. 4. Ridebis uentos hoc munere tectus, & imbres: Nec ſic in Tyria ſindone tutus eris.

SINE, *Senza, ſanza, ἄνευ*, præpoſitio ſeparatiua, idem ſignificãs quod abſque: ut Sine Cerere & Baccho friget Venus, Terentius in Eunuch. Vir. 1. Aen. Imperium ſine fine dedi. Ouid. 2. Met. Immotosq́; oculos in ſe ſine ſiue tenentem Neſcius extimuit. Cice. Offic. Sine ullo errore.

SINGILLATIM, *Singolarmente, καθ' ἕκαστον*, idem quod Singulatim, hoc eſt, unumquodque per ſe. Ci. 4. Philip. Ciuitas non ſingillatim, ſed prouincijs totis dabatur. Lucil. Singillatim unuſquiſque noſtrum mouetur. Sueto. in Auguſt. Atque etiam ſingillatim è certo genere hominum libentes, ac pro facultate quiſque pecunias contulerunt.

SINGVLARIS, ſingulare, *Singolare, unico, ἀτυχὲς, διάφορον*, qđ eſt unicũ. Pli. l. 28. c. 10. Democritus etiamnũ effectus auget eius, qui ſingularis natus ſit. Verbis ſingularibus gratias agere: hoc eſt, quæ unũ tantum, non & plures cõplecterentur. Cic. in Catil. Primum quòd mihi gratias egiſtis ſingularibus uerbis, &c. Dicitur aliquãdo Singulare, *ἔξοχον*, quod eſt excellens: & tam in malum, quam in bonum ſumitur. Cice. pro Sylla: Me ſingulari immanitate, & crudelitate præditũ. Pli. Epiſt. 45. Mox uehiculum aſcendis, aſſumis uxorẽ ſingularis exẽpli, &c. Pro eodem antiqui dicebant Singularius: quod & Nonius annotauit, citans locum Turpilij in Demetrio: homini natura unica eſt. Pla. in Capti. His Indito cathenas ſingularias: hoc eſt, ſingulis cathenam unam.

SINGVLARITER, *Singolarmente, ἐξαιρέτως, ἐξόχως*, uniee, excellenter, magnopere, mirum in modum. Ci. 4. Ver. Quem ego ſingulariter in prætura mea dilexiſſem.

SINGVLATIM, aduerbium, *Singolarmente, καθ' ἕκαστον*, ſignificat unumquodque ſeorſum, uel per ſe. Cic. 1. Ver. Si tantulum offenſum titubarimq́; ſit, ut ea, quæ ſingulatim ac diu collecta ſint, uno tempore uniuerſa perdamus. Pro eodem etiam dicimus Sigillatim. Cæſ. l. 5. Bel. Gall. Centuriones ſigillatim, Tribunosq́; militum appellat: quorum egregiam fuiſſe uirtutem teſtimonio Ciceronis cognouerat.

SINGVLTVS, *Singulto, ſignozzo, λύγξ*, ſpecies eſt conuulſionis, quæ fit uel nimia ſpirituum ſuppreſſione, uel propter munitionem uel repletionem immoderatam, uel ob eroſionem ab acrioribus in uentriculo

in uentriculo humoribus,quas cum facultas expultrix per ſe expellere non poſſit,motricem in auxilium accerſit: ſpiritumq; aut humores noxios ui quadam,& non ſine ſonitu expellit: atque ita cietur conuulſionis quoddam genus in uentriculo, quod ſingultum appellamus. Cice.pro Planc. Non modo lacrymulam, ſed multas lacrymas,& ſingultum cum fletu uidere potuiſti. Neque ſolius hominis eſt ſingultus,uerumetiam brutorum animantium, ut equorum. Virg.3.Georg. Imaq; longo Ilia ſingultu tendunt. Ouid.3.Amor.Eleg.8.Oraque ſingultu concutiere ſonant. Item Gallinarum. Colum.li.8.cap.5.Aſſiduus autem debet eſſe cuſtos, & ſpeculari parientes; quod ſe facere gallinæ teſtantur crebris ſingultibus interiecta uoce acuta. Hinc Singultio, λύζω, hoc eſt, ſingultus emitto. Pli.lib.23.c.1. Nec ſingultientibus,nec ſi cum ſe bee diſpnœa ſit, &c. A quo rurſus fit frequentatiuum Singulto; ſingultas,quod eſt frequenter ſingultio. Virg.9. Aen. Tum caput ipſi aufert domino, truncumq; relinquit Sanguine ſingultantem; id eſt,cum ſingultu animam efflantem. Hinc quoque ſingultim, aduerbium Hor.l.1.Ser.Sat.6. Vt ueni coram,ſingultim pauca locutus. Id eſt,uerbis interruptis.Budæus.

SINGVLI,læ,la,non niſi in plurali numero, *Ciaſcuno da per ſe*, ἕκαστοι, οἱ καθ᾽ ἕνα, unuſquiſque per ſe,hoc eſt,ſeparatim ab alijs: Cic. 7.Verr. Vt non modo plures,ſed ne ſinguli quidem poſſint accedere. Vir.1. Aen. Nanque ſub ingenti luſtrat dum ſingula templo, &c. Dicimus autem Latine, Aliquid fieri ſingulis diebus, uel In ſingulis diebus,cum præpoſitione, Item uel cum accuſatiuo, In ſingulos dies,pro eo quod eſt,quotidie. Cic pro Mur. Qui ſingulis diebus edicendos faſtos populo propoſuit. Idem 2. de Natu. Deo.Sol binas in ſingulis annis reuerſiones facit. Idem ad Att. Quotidie,uel potius in ſingulos dies,breuiores literas ad te mitto. In dies,tamen,ſiue In dies ſingulos, licet idem ſignificet,quod Quotidie,uix unquam tamen in oratione ponuntur ſine comparatiuo,aut uerbo incrementi. Cic. in Catil. Creſcit in dies ſingulos hoſtium numerus. Antiqui etiam ſingulus dicebant, pro unico,& ſingulari. Pla.Ciſt. At at,ſingulum uideo ueſtigium.

SINISTIMVM,inquit Feſtus, antiqui dixerunt pro ſiniſtrum; Siniſtimum auſpicium, cum aues à ſiniſtra conſpiciuntur. Id autem dextero felicius habebatur. Cuius rationem hanc reddit Feſtus, ex ſententia Varronis quòd ueteres Deorum ſedem ad ſeptentrionē eſſe uoluerint,atque inde eos in Meridiem ſpectare: Quo fit, ut Ortum ad dexteram,Occaſum habeant ad ſiniſtram.

SINISTRA, *Mano ſiniſtra,man manca*, χειρὸς, *man ſtanca,man mancina*, σκαιά, ἀριστερά, manus læua, à Sino, is, ut placet Feſto, eo quòd aues, quæ ad læuam apparent, rem inſtitutam nos agere ſinant. Vir.10. Aen.Clypeum tum deinde ſiniſtra Extulit ardentē. Idē 5. Aen.Nunc dextra ingeminans ictus,nunc ille ſiniſtra. Ouid.3. de Pont.Dicitur infirma cornu tenuiſſe ſiniſtra. Siniſtra ponitur aliquando pro ea parte,quæ ſiniſtram manum uerſus eſt. Cice.de Diu.Cur à dextra coruus,a ſiniſtra cornix faciat ratum. Ponitur aliquando aduerbialiter pro à parte ſiniſtra. Cic.4.Aca. Et cum uno mundo ornatus hic ſit tam mirabilis, innumerabilis, ſupra, infra,dextra,ſiniſtra,ante,poſt.

SINISTER,tra,trum, λαιὸς, σκαιὸς, καὶ ἀριστερὸς κατ᾽ ἀντίφρασιν, quod ad ſiniſtram eſt: ut Siniſtra manus, Siniſtrum cornu. Liui.3. ab Vrb. Nam cum æquaſſet aciem, duo extra ordinem millia, quæ in ſiniſtrum cornu Romanorum in ipſo certamine impreſſionem facerent,tenuere. Vir.10.Aen. Pallaſque ſiniſtro Affixus lateri. Idem 7.Aen. Veſtigia nuda ſiniſtri Inſtituere pedis. Ouid. 9. Met. In latus erigitur,cubitoq; innixa ſiniſtro. Siniſterior,& Siniſterius. Var.2.de re ruſt.cap.5.Siquidem ſi mas eſt, in dexteriorem partem abit:ſi fœmina, in ſiniſteriorem. Cic. Cornu ſiniſterius,quod erat infirmius. Siniſtrum autem quantum ad augeria pertinet, ſignificat Proſperum, teſte Feſto, propterea quòd nos agere aliquid ſinat. Cic.2.de Leg. Is aue ſiniſtra dictus populi magiſter eſt. Aliam tamen eius rei rationem affert Varr. li. 4. Epiſtolicarum Quæſtionum his uerbis: A deorum ſede cū in Meridiem ſpectes, ad ſiniſtram ſunt partem mundi exorientes, ad dextram occidentes: quo factum arbitror, ut ſiniſtra meliora auſpicia,quam dextera,eſſe exiſtimentur. Aliquando accipitur pro aduerſo,noxio,ominoſo: quòd quæ ſiniſtra manu fiunt, minus rectè fieri uideantur. Vir.l.1.Geor. Arboribuſque ſatiſque Notus, pecoriq; ſiniſter. Pli.epiſt.9. Nemo me apud quenquam ſiniſtris ſermonibus carpit. Vir.9.ecl. Ante ſiniſtra caua monuiſſet ab ilice cornix. Ouid.epiſt. 20. Et ſunt ad cœptas hora ſiniſtra uias. Idem epiſt.13. Dij precor à nobis omen remouere ſiniſtrum. Hinc Siniſtre,aduerb. Tacit.l.17. Exceptus ſiniſtre, Hora.in Arte.

SINISTRORSVM, *Da banda ſiniſtra*, ἐπ᾽ ἀριστερὰ, ἐπὶ τὰ λαιά, aduer. ſignificans,uerſus ſiniſtram partem. Horat.2. Serm. Saty.3. Ille ſiniſtrorſum,hic dextrorſum abit. Legitur & Siniſtrorſus: quod & Feſtus annotauit,citans locum Cæſ.6. Bel.Gal.

SINISTERITAS,atis, *Siniſtrezza,ſinestramente*, σκαιότης, peruerſitas, improbitas. Pli.epiſt.l.18.

SINO,is, ſiui,ſitum, *Laſciare,permettere*, ἐάω, permitto. Varro. Sine is ad pubertatis annos perueniat. Teren.And. Sine meo me more modo. Ibidem: Sine te exorem. S.ſino. Cæſ.4. bel. Gal. Vinum ad ſe importari non ſinunt. Hinc Situs, & Siturus participia: id eſt, permiſſus, & permiſſurus. Cic.pro Sext. Accuſare eum moderate non eſt ſitus. Idem ad Quin. Fr.l.2. Cato concionatus eſt, comitia haberi non ſiturum.

SINON,onis.penul.genit. pro. nomen eſt filij Siſyphi, nepotiſque Autolyci ſuis. Autolycus enim teſte Seruio, duos habuit liberos: Siſyphum,unde natus eſt Sinon: & Anticleam, unde Vlyſſes. Hinc eſt,quod Virgil. 2. Aeneid. Sinoni aſtuti & fallacis proditoris tribuit perſonam. Hic nanque cum Græcis Troiam profectus,poſt diuturnum bellum ab ijſdem ſubornatus, ſua ſponte ſe Troianis capiendum obtulit,& ad Priamum deductus,illi & omnibus ciuibus Græcos abijſſe, ac equum illum ingentem in urbē recipiendum eſſe fictionibus ſuis perſuaſit, ſed maximo eorum detrimento. Vir.l.2. Aen. Talibus inſidijs periurijq; arte Sinonis Credita res,&c. Sinonis huius inuentum eſſe ſignificationem ſpecularium, auctor eſt Pli.l.7.c.56.

SINOPE,pē.pro. σινώπη, urbs Ponti quæ olim frequenti gymnaſio, & rubricæ genere,quam Sinopicam uocant clariſſima fuit. Sinopem (inquit Stra.l.12.) urbium, quæ in Ponto ſunt, clariſſimum, Mileſij condidere: quæ claſſe comparata, mari quod intra Cyaneas eſt imperauit. Extra uero multorum certaminum particeps fuit cum Græcis, & cum libera fuiſſet, tandem amiſſa libertate, Pharnaci obtemperauit, (fuit enim obſidione capta) poſteaque ſucceſſoribus eius uſque ad Eupatorem, & Romanos, qui illum ſuſtulerunt. Eupator ibi natus & educatus, eximie illam coluit, & regni metropolim fecit. Munita eſt naturali prouidentia. Nam in colle peninſulæ cuiuſdam ſita ex utraq; Iſthmi parte portus & ſtationes habet,&c. Hinc Diogenes Cynicus, & Timotheus Patron,& Diphilus comicus orti ſunt. Cic. in oratione pro Pompeio: Haud obſcure indicant Sinope & Amiſo Mithridatis olim domicilia fuiſſe, omniſacijs rebus ornatiſſima refertiſſimaque. Hinc deducitur gentile Sinopeus, σινωπεύς, per tres ſyllabas. Ouid.1. de Ponto: Non dolet patria Cynicus procul eſſe Sinopeus.

SINOPIS, penulti. produ. genitiuo Sinopidis, σινωπὶς, rubricæ genus præſtantiſſimum, quod circa Sinopem Ponti urbem effodiebatur: unde & nomen habet. Plin. libr.35. cap.6. Naſcuntur ſinopis,rubrica,parætonium, melinum, eretria, auripigmentum, cætera finguntur. Species eius ſunt tres; rubens, minus rubens, & media. Hæc ille. Vitruu.lib.7.eam rubricam Sinopicam appellauit,Strabonem,arbitror ſecutus, qui.li.12. μίλτον σινωπικὴν eam nominat, & in Cappadocia eam naſci aſſerit; idcirco autem ſinopicam uocari, quòd à mercatoribus Sinopen ſoleat ad mercatum deferri, prius quàm Epheſiorum emporium tam celebre eſſet.

SINVESSA, σινύεσσα, oppidum (inquit Plin.lib.3. cap.5.) noui Latij extremum,non procul à Liri fluuio,quod quidam olim Sinopem appellatum uoluerunt. In eius agro gignitur uinum copioſum,quod à ſaxoſis collibus, in quibus naſcitur, Sinueſſanum petrinum uocat. Horat. De hac Liui. libr. 10. In ſaltu Veſtino Falernum contingente agrum Sinope dicitur Græca urbs fuiſſe,Sinueſſa deinde a Romanis colonis appellata. Stra. libr. 5. Sinueſſa in Setano ſita eſt ſinu, à quo nomen uendicat. Et proxime calidæ ſunt balneæ ad ægritudines quaſdam accommodatiſſimæ.

SINVO,as, *Ingobbire, intorcere*, κυρτόω, curuo, in ſinus flecto. Virg.li. 2. Aene. Sinuatq; immenſa uolumine terga: Id eſt, in ſinus flectit. Ouid.li.2.Met. Tremulæ ſinuantur flumine ueſtes: Id eſt, rugantur,uel in ſinus colliguntur. Hinc componitur Inſinuare, de quo ſatis multa dicta ſunt ſuo loco.

SINVOSVS,a,um, *Tortuoſo,gombettoſo,golfoſo*, κολπώδης, quod habet multos ſinus: ut Mare ſinuoſum, Vela ſinuoſa, quæ uento inflata in ſinus turgeſcunt. Claud.li.1.de Rap. Proſerp. Sinuoſa draconum Membra regens obliqua,& multis ſpiris incuruis. Pli. l. 11. cap.37. Cor prima domicilia intra ſe animo & ſanguini præbet, ſinuoſo ſpecu,& in magnis animalibus triplici, in nullo non gemino. Virg.11. Aen. Saucius at ſerpens, ſinuoſa uolumina uerſat. Ouid.5. Met. tamen ſinoſa ueſte pependit.

SINVS,us,penul.cor. *Seno,colfo,golfo,grembo*, κόλπος, curuitas illa, quæ eſt intra pectoris brachiorumque complexum. Ter.in Adel. Hic non amandus? hiccine non geſtandus in ſinu? Ouid. epiſt. 3. Te tenet in tepido mollis amica ſinu. Seneca Troade: Blando ſinu fouens nepotem. Fouere dextram ſinu Ouid. 1. Am. Eleg.4. Hinc ſinus ueſtium appellati ſunt, laxitates interplicas intermediæ. Virg.1. Aen. Nuda genu, nodoque ſinus collecta fluentes. Per tranſlationem quoque Sinus uocantur littora curua, duobus quaſi brachijs longius in mare procurrentibus incluſa. Græci κόλπους, appellant. Hinc Plin. totam Europam, quæ Mediterraneo mari alluitur, in quatuor præcipuos diuiſit ſinus: quorum primus Calpe Hiſpaniæ, & Lacinio extremo Italiæ promontorio includitur: ſecundus à Lacinio initium ſumens, Acroceraunijs montibus terminatur: tertius ab Acroceraunijs ad Helleſponti anguſtias

ſtias extenditur:quicquid reliquum eſt Europæ uſque ad Tanaim fluuium,quarto ſinu includitur. In oculis item Sinus dicuntur concauitates illæ,quibus lacrymæ erumpentes,primum excipiuntur. Sic enim interpretatur Seruius illud Virg.4.Aen.Sic effata, ſinũ lacrymis impleuit obortis. Accipitur item Sinus pro gremio,ſiue ea parte ueſtis,qua uerenda teguntur. Iuue.Sat.9. Fata regunt homines:fatum eſt in partibus illis,Quas ſinus abſcondit. nam ſi tibi ſidera ceſſant,Nil faciet longi menſura incognita nerui. Nonnunquam etiam pro caſſibus uenatorijs. Mar.li.13.Pulcher adeſt nõ ager,mitti uenatio debet Dentis Erythræi,iam remouete ſinus. Aliquando pro uelo,quod uentis flantibus curuatur,& ſinuoſum redditur. Virg.5.Aen. Colligere arma iubet,ualidiſq; incumbere remis,Obliquatq; ſinus in uentum,&c. Iuu. Saty. 1. Totos pande ſinus. Sinum ex toga facere, eſt extremas togæ oras ita contrahere,ut in medio ſinus, hoc eſt, capacitas quædam relinquatur. Liu.2.Bel.Pun. Tum Romanus ſinu ex toga facto, Hic, inquit uobis bellum atque pacem portamus:utrum places,ſumite. E ſinu alicuius eſſe dicimus,quod ex intima familiaritate eius eſſe uolumus intelligi. Ci.3.Ver. Verres ſimulac tetigit prouinciam,ſtatim Meſſanam literas dedit:Dionem euocauit: calumniatores ex ſinu ſuo appoſuit:qui,&c. In ſinu ſuo habere,pro eo quod eſt habere in poteſtate ſua. Caius. Iureconſ. Titio centum do,lego,quæ mihi pertulit,quæ ideo ei non caui,quòd omnem fortunam,& ſubſtantiam,ſi quam à matre ſuſceperat,in ſinu meo habui ſine cautione. Sinus item pro copia ponitur:quo modo accipitur à Seneca: Non recipit ſordidum uirtus amatorem: ſoluto ad eam ſinu ueniendum eſt:ideſt,plena liberalitate & copia effuſa,ut interpretatur Budæus.

SINVS,nus,p.pr.genus uaſis ſinuoſi interprete Nonio, quemadmodum & Galeola. Plau.in Cur. Hic cum uino ſinus fertur. Varro de uita populi Romani,ut idem Nonius citat. Vbi erat uinum poſitum in menſa,aut galeola,aut ſinu. Vir.eclo.7. Sinum lactis, & hæc te liba Priape quotannis Expectare ſat eſt,&c.

SIPARIVM,ſiparij,σιφώνιασμα,ueli genus,quo utebantur mimi, ſcenicique artifices ad ſcenam uelandam. Cice. de Prouincijs Conſularibus.

SIPHVNCVLVS,li,dimin.eſt à ſiphone,ſignificans exiguam fiſtulam ex ære,uel marmore,aliave materia,ex qua aqua exilit è fonte. Pli.ad Appolinarem.

SIPONTVM,ti, ſiue Sipus,untis,σιποῦς,urbs Apuliæ iuxta Garganum montem à Diomede ædificata, quæ primum ob multitudinem ſepiarum,quæ ibi capiuntur Sepius,ſepiuntis, fuit appellata, teſte Strab.lib.6. Luc.lib.4. Et ſubdita Sipius,Montibus. Hinc Sipontinus à Siponto,& Sepiuntius,σηπιούντιος,à Sepiunte.

SIQVANDO, *Se qualche uolta,ſe pur una uolta*,εἴποτε, aduerbium temporis:ideſt,ſi aliquando,uel ſi aliquo tempore,primam productã, & acutam habet. Ci.de Amic. Non erunt ergo homines diuitijs affluentes audiendi,ſi quando de amicitia, quam nec uſu, nec ratione habent cognitam,diſputabunt.

SIQVIDEM,antep.acuta, *Se pur,poi che,perche,certamente*,εἴγε,componitur ex Si,& Quidem:quamuis Si,per ſe producatur, ibiq; correpta ſit,nec ſignificationem partim habeat, ex quibus componitur. Significat enim nam,ſeu quoniam. Cic. Dolab. Gratulor Baijs noſtris,ſiquidem ut ſcribis,ſalubres repente factæ ſunt. Ponitur & pro Si certe, dubitatiua coniunctione. Aſinius Ci. Nam & robur,& ſoboles militum interijt,ſi quidem quæ nunciantur, uera ſunt. Verum in hac ſignificatione duæ diuiſæ dictiones eſſe uidentur:unde,& Sic producendum eſt,cum in compoſita dictione corripiatur. Profertur tamen teſtimonium ex Ouid. in quo Si, corripi uolunt,etiam extra compoſitionem. Id autem eſt huiuſmodi:Quæ mihi uentura eſt,ſiquidem eſt uentura,ſenectus,Sic.n.legit Laurentius Valla:cum tamen emendatiores codices genuinã lectionem hanc eſſe oſtendant. Si qua eſt uentura ſenectus.

SIQVIS, Siqua, Siquod, uel Siquid, *Se alcuno*,εἴτις, compoſitum à Quis,idem ſignificans,quod Si aliquis. Pli. Epiſt.6.lib.3. Nec uitia,ſiqua ſunt,celant.

SIQVISALIVS, *Se alcun'altro*,εἴτις ἄλλος,clauſula eſt in primis elegans,qua utimur cum ſignificare uolumus, quẽpiam in re aliqua uehementer excellere,ut, Varro totius antiquitatis, ſiquis alius, peritiſſimus.i. Aut uarro peritiſſimus eſt antiquitatis, aut nemo. Suet.in Claudio:Si quem alium & ſe liberum eſſe.

SIQVO. Cice. Attic. Eas ſi quo, ille miſit, in publico proponant uelim.

SIREMPS,uox antiqua, & prorſus obſoleta, qua tamen Catonem uſum tradit Feſtus,pro eo quod omnimodam rei alicuius ſimilitudinem refert:quaſi ſimilis res ipſa.

SIREN,Sirenis, penultima genitiui corrupta, *Sirena*, σειρὴν, monſtri marini genus, Poetarum fabulis celebratũ,ſuperiori ſui parte uirginis formam referens, inferiore in piſcis caudam deſinens. Has Poetæ tres fuiſſe fabulantur Archeloi fluminis, & Calliopes Nimphæ filias,quarum nomina fuerunt Parthenope, Ligia, & Leucoſia. Hæ cum littus Siculum incolerent,nautas prænauigantes, ſuauitate cantus in naufragium pellicebantur. Vlyſſes autem cum illac ſibi iter eſſet, ſociorum aures cera obturauit, ne inſidioſos Sirenum cantus poſſent exaudire: ſeipſum uero malo nauis iuſſit alligari, atque ita periculum tutus euaſit. Sirenes itaque cum ſe contemni uiderent, impatientia doloris ſe præcipitauerunt in mare. Ouid.l.5.Metamor. tradit has fuiſſe comites Proſerpinæ, eamque raptam diu quæſiſſe, quam cum non inueniſſent, in marina monſtra eſſe conuerſas ſurſum uerſum uirginea forma,poſtrema corporis parte piſces, uoce, cithara, & tibijs tam blande canentes,ut cantus dulcedine nautas ſopirent, ſopitos demergerent, demerſos etiam deuorarent. Ser. in illud Virg.5. Aeneid. Iamque adeo ſcopulos Sirenum aducta ſubibat Difficiles quondam,multorumque oſſibus albos. ſic ait: Sirenes ſecundum fabulam partim uirgines fuerunt, partim uolucres, Acheloi fluminis & Calliopes Muſæ filiæ. Harum una uoce, altera tibijs, alia lyra canebat, & primo iuxta Pelorum, poſt in Capreis inſulis habitauerunt, ubi nautas illectos ſuo cantu in naufragia deducebant. Secundum ueritatem meretrices fuerunt, quæ quoniam tranſeuntes eos perducebant ad egeſtatem, fictæ ſunt inferre ijs naufragia. Has Vlyſſes contemnendo deduxit ad mortem. Ouid. Monſtra maris Sirenes erant, quæ uoce canora. Quaſlibet admiſſas detinuere rates. Hæc Ser. Dictæ autem ſunt Sirenes, non ἀπὸ τοῦ σύρειν, hoc eſt à trahendo (ut quidam uoluerunt) cum Græci cum ει diphthongo ſcribant, ſed παρὰ τὸ σείειν, quod inter cætera ſignificat decipere. Aut ἀπὸ τῆς σειρᾶς, quod catenam, uel uinculum ſignificat: propterea quòd aduenas incautos amore ſui, ueluti uinculo quodam iniecto, retinebant. Fuerũt, qui & aues quaſdam in India eſſe tradiderint, Sirenas appellatas, cantu homines mulcentes, ut deinde ſomno grauatos lacerarent. Vide Plin.l.10.c.49. Sunt & Sirenes in fucorum genere, quas in apibus Nymphas appellamus: hoc eſt, fuci imperfecti, cum iam formam capere incipiunt. Pli.l.11.c.16.

SIRIASIS,fœmi.gene.σειρίασις,inflammatio eſt partium earum, quæ circa cerebrum, aut eius membranas ſunt, ἀπὸ τοῦ σειριᾶν, quod eſt capitis inflammatione laborare. Pli.l.30. c. 10. aduſtio infantium, quæ uocatur Siriaſis. Idem l.12.c.23.

SIRIVS,σείριος,ſtella eſt in ore Canis, quæ a Latinis Canicula dicitur. Higinus tamen in Tractatu de Signis cœleſtibus, Sirium diuerſum facit a Canicula, neque in ore Canis, ſed in capite eius collocat. Hæc in cœli centro cum Sole coniuncta, æſtum eius duplicat, mortaliumque corpora nimio calore languida reddit. Dictus Sirius, ut quidam uolunt ἀπὸ τοῦ σειραίνειν, hoc eſt, à ſiccando, propterea quòd & fluuios & fontes nimio calore exiccet: uel ut alij, ἀπὸ τοῦ σειροῦν, hoc eſt, ab euacuando, quòd corpora noſtra ſudoribus euacuet. Luca. lib. 10. Rapidus qua Sirius ignes Exerit. Stat.lib.1. Siluar. Nec calido latrauit Sirius aſtro. Seruius enarrans illud Virgil.10. Aeneid. Non ſecus ac liquida ſiquando nocte cometæ Sanguinei lugubre rubent, aut Sirius ardor. ſic inquit: Sirius ſtella eſt in ore canis, quæ quantum in ipſa eſt, peſtifera eſt, ſed pro qualitate adiacentium aut uincitur, aut maioribus utitur uiribus. Hinc eſt quòd cum tempore certo oriatur, non ſemper eſt noxia. Ad hanc ſtellã Sol mẽſe Iulio ueniẽs duplicat æſtus, & præ nimio calore languent mortalia corpora. Quin & Solem ipſum quidam Sirium & aſtra omnia Siria appellarũt, ut annotauit Suidas: cuius uerba ſunt hæc: Σείριον τὸν κύνα, οἱ δὲ τὸν ἥλιον, Ἴβυκος δὲ πάντα τὰ ἄστρα σείρια λέγει. Hoc eſt, Sirium Canem, quidam Solem. Ibycus autem omnia aſtra Siria appellat. Eſt item Sirius, eodem Suida teſte, amiculi genus prætenue, & leuiter contextum.

SIS,pro ſi uis dixere ueteres. Ad uerba enim imperatiua, quia uidebantur contumelioſa, addebant ſis, pro, ſi uis, ut Fac ſis, Vide ſis. Plau.in Amph. Modo ſis ueni huc, inuenies infortunium. Ci. pro Sex.Roſc. Age nunc, refer animum ſis ad ueritatem.

SISERA,eris,σίσαρον Dioſco. herba eſt paſtinacæ non diſſimilis, quæ hodie uulgo Seruilia, ſiue Charuilla appellatur. Eius duo ſunt genera, Satiuum & Erraticum. Satiuum, caulem habet anguloſum, folia oblonga, & in extremitatibus inciſa, ſemen latum, & foliaceum, radices candidas, iucundi guſtus, eſuiq; gratiſſimas. Satiui rurſus duo ſunt genera, floris colore diſtincta. nam quod ex ijs maius eſt, flores habet luteos, minus candidos. Erraticum uero caule eſt bicubitali, folijs biximellæ, ſed maioribus, flore luteo, & umbella anethi, ſemine lato & rotundo, ut ſatiuum, radice tenui & longa. Pli.l.19.c.5. Inter medica dicendum Siſer, quod ipſum Tiberius princeps nobilitauit, flagitans omnibus annis, a Germania Gelduba appellatur caſtellum Rheno impoſitũ, ubi generoſitas præcipua. Ineſt longitudine neruus, qui in decoctis extrahitur, amaritudinis tamen magna parte relicta, quæ mulſo in cibis temperata, etiam in gratiam uertitur.

SISTO,is,ſti,ſiue ſupino, *Affermare, intricare, ſtringere, reprimere*. ἵστημι, ἐπέχω, ſtare facio, coerceo, reprimo, ſeu retineo, ut, Siſte gradũ, Siſte lacrymas. Pli. Sãguinis profluuiũ ſiſtit herbæ pæoniæ ſemen rubrũ. Aluũ ſiſtere.i.reprimere. Pli l.20.c.6. Capita bis aqua mutata cocta, aluum ſiſtunt, &c. Fugam ſiſtere. Liui.10.Bel. Pun. Ibi Syphax dum obequitat hoſtium turmis, ſi pudore, ſi periculo

ſuo

ſuo fugam ſiſtere poſſet, equo, &c. Profluuium genitale, uel ſanguinem ſiſtere. Plin. lib. 7. c. 4. Mulier poſt quinquageſimum annum non gignit, maiorq; pars profluuium ſiſtit. Quandoq; ſignificat præſentare, & quaſi præſentiá corporis exhibere, ἐφιστάναι, παριστάναι. Cic. ad Att. Des operam id, quod mihi affirmaſti, ut te ante Calen. Ianuarias ubicunque erimus, ſiſtas. Siſtere etiam pro cóſiſtere & ſtare. ἀφιστάναι. Ci. 5. Verr. Qui temp. ſiſtere negat poſſe, ni ad Equeſtrem ordinem iudicia referantur. Quandoque eſt confirmare, corroborare, & quaſi nutantem fulcire, στηρίζειν, ἐρείδειν. Vir. 6. Aen. Hic ré Romano magno turbante tumultu Siſtet eques. Huius uerbi præteritum eſt Stiti: non, ut quidam exiſtimarunt, Steti: ſupinum autem nullum habet. nam Statum a Sto, non à Siſto deducitur. Vnde & Stator Iupiter a ſtando, non à ſiſtendo, cognominatus eſt. Priſcianus, præteritum huius uerbi Statui eſſe exiſtimauit: quod certe a uerbo Statuo eſſe conſtat, quemadmodum & ſupinum Statutum. Stiti autem uerum uerbi huius præteritum eſſe, in Noctibus ſuis Atticis docet Gellius: cuius hæc ſunt uerba, In libro uetere M. Cato qui inſcribitur Contra Tiberium exulem, ſcriptum ſi quidem ſic erat, Quid ſi uadimonium capite obuoluto ſtitiſſes? recte ille Stitiſſes ſcripſit, ſed falſi & audaces emendatores exſcriptos per libros ſtetiſſes fecerunt, tanquam Stitiſſes uanum & nihili uerbum eſſet. Quin potius ipſi nequam & nihili ſunt, qui ignorant Stitiſſes dictum à Catone, quoniam ſiſteretur uadimonium, nó ſtaretur. Quibus ex Gellij uerbis cum ſatis conſtet, Stiti, à Siſto præteritum eſſe, non ſteti, illud quoque obſcurum eſſe non poteſt, Supinum Statum eſſe, non Statum, Statoriſq; appellationem non à ſiſtendo, ſed à ſtando, eſſe deductam. Verum quoniam hoc ad præſens negocium non multum pertinet, omnem autem diſputationem ſuum in locum reſeruabimus, quo ex profeſſo de uocis eius ſignificatione ſumus acturi. Verbi huius compoſita ſunt Abſiſto, Conſiſto, Circumſiſto: Deſiſto, Exiſto, Inſiſto, Obſiſto, Perſiſto, & Reſiſto, quorum ſignificata uide ſuis locis.

SISTRVM, ſtri, σεῖστρον, crepitaculum æneum, quo Aegyptij ſacerdotes in Iſidis ſacris uti ſolent: ita dictum ἀπὸ τοῦ σείειν, hoc eſt a quatiendo, propterea quòd concuſſum argutum ſonorumq; ederet tinnitum. Oui. 2. Amo. Per tua ſiſtra precor per Anubidis ora uerendi. Apuleius. Aereis, & argenteis, & aureis ſiſtris argutum tinnitum conſtrepentes. Mart. libr. 14. Siquis plorator Collo tibi uernula pendet. Hæc quatiet tenera garrula ſiſtra manu. Hoc inſtrumentum apud Aegyptios uicem tubæ exhibebat. Virg. 8. Aen. Patrio uocat agmina ſiſtro. Ouid. 3. Amor. Eleg. 8. Quid nos ſacra iuuant? quid nunc Aegyptia proſunt Siſtra? quid in uacuo ſecubuiſſe toro? Hinc Siſtratus, ſiſtrata, ſiſtratum, id eſt, ſiſtrum tenens: qđ eſt proprium epitheton ſacerdotum Iſidis. Mar. li. 12. Linigeri fugiunt pueri, ſiſtrataq; turba.

SISIPHVS, pen. cor. σίσυφος, Aeoli filius fuit, mortalium omnium ſuæ ætatis aſtutiſſimus, qui cum Atticam latrociniis infeſtaret, à Theſeo occiſus eſt. Hunc poetæ fabulantur eo ſupplicij genere apud inferos plecti, ut ſaxum ingens in montis cuiuſdam uerticé cogatur prouoluere: quod cũ ad ſummum pene extulerit, repente deorſum relabitur. Ouid. 3. Met. Aut petis, aut urges rediturum Siſyphe ſaxum. Huc etiam reſpexit. Vir. li. 6. Aen. Saxum ingens uoluunt alij radijsq; rotarum Diſtricti pendent. Fuit & alius Siſyphus Corinthiorum rex, cui Merope Atlantis filia nupſit. Oui. 4. Faſt. Septima mortali Merope tibi Siſyphe nupſit.

SITELLA, læ, καλπίδιον, diminutiuum eſt à Situla, quemadmodum Matella à Matula. Accipitur frequéter pro fiſtula, ſiue urna, è qua ſortes duci conſueuerunt. Liu. 5. Bel. Pun. Sitella allata eſt, ut ſortirentur, ubi Latini ſuffragium ferrent. Plaut. Caſ. Conijciam ſortes in ſitellam.

SITICINAS, pen. cor. *Suonatori da morti*, dicti ſunt, teſte Gellio, qui apud ſitos canere ſoliti eſſent: hoc eſt, ſepulcro códitos. Plura Gel. lib. 20. cap. 2.

SITICVLOSVS, a, um, *Che fa ſete*, δίψιος, modo id ſignificat quod ſitim affert, auget ue. Pli. li. 23. c. 6. Modo idem quod ſiccus, aridus, & uehementer ſitiens, διψαλέος. Loca ſiticuloſa. Col. lib. 33. c. 6. Sed ſi aſpera, & ſiticuloſa loca arboribus obſerenda ſint. Horat. 3. Epod. Vapor Siticuloſæ Apuliæ.

SITIS, huius ſitis, fœm. gen. *Sete*, δίψος, eſt appetitus bibendi. Cic. 1. de Fin. Cum cibo, & potione fames, ſitiſq; depulſa eſſet. Idem. 2. de Fin. Eſt ne quæſo, inquam, ſitienti in bibendo uoluptas? Quis iſtud, inquit, poſſet negare? Eadem ne, inquam, quæ reſtincta ſiti? Vir. 5. ecl. Tale tuum carmen nobis diuine poeta, Quale ſopor feſſis in gramine: quale per æſtum Dulcis aquæ ſaliente ſitim reſtinguere riuo. Luc. li. 4. Sic igitur tibi anhela ſitis de corpore noſtro Abluitur. Per tranſlationem etiam Sitis, δίψα, dicitur nimia rei alicuius auiditas. Ci. in Parad. Nunquam ſatiatur cupiditatis ſitis. Hor. 1. epiſt. 18. Quem tenet argenti ſitis importuna, fameſq;.

SITIO, is, ire, *Hauer ſete*, διψάω, appeto bibere, ſiti laboro. Cicer. in Piſ. Ipſe cum paucis ad portam ſitiens perueni. Transfertur etiá ad plantas, quæ tunc ſitire dicuntur, cum æquo ſicciores ſunt, humoremq; deſiderant. Cic. in Orat. Ruſticorum eſt, Gemmare uites, Sitire agros, Lætas eſſe ſegetes. Virg. 4. Geo. Cum ſitiunt herbæ. Aliquando pro uehementer cupere, ſicut Sitis pro uehementi rei alicuius auiditate. Iuſtinus: Satiare ſanguine, quem ſemper ſitiſti. Cic. ad Q. Fr. li. 3. Nec ſitio honores, nec deſiderio gloriam. Idé 5. Philip. Qui ſanguinem noſtrum ſitiebat. Paſſiuo ſitior uſus eſt. Ouid. li. 1. Faſt. Quo plus ſunt potæ, plus ſitiuntur aquæ. Sitiens, tis, particip. ſeu nomen ex participio: ut, Sitiens hortus. Oui. 1. de Pont. Eleg. 9. Nec dubitem longis purgare ligonibus arua, Et dare, iam ſitiens quas bibat hortus, aquas. Vir. 4. Geo. Sitiétes Sirius Indos Ardebat cœlo, & medio ſol igneus orbem Hauſerat, &c. Idé 1. ecl. At nos hinc alij ſitientes ibimus Afros. Sitienter, aduerbium ardenter. Ci. 4. Tuſc. Nec ſitienter quid appetens.

SITVS, a, um, idem quòd Poſitus, *Poſto, meſſo*, κείμενος, Plau. in Milite: Scio crucem Futuram mihi ſepulcrum: ibi enim mei maiores ſunt ſiti. Liu. 10. Bel. Pun. Ea ſinum ab alto claudit, in quo ſita eſt Carthago. Terent. in Adel. In te ſpes omnis Hegio nobis ſita eſt. Cic. 1. de Fin. Eſt autem ſitum in nobis, ut & aduerſa quaſi perpetua obliuione obruamus, & ſecunda iucunde ac ſuauiter meminerimus. Accipitur aliquando Situs pro conditus. Tacit. li. 3. Vrbéq; Philippopolim à Macedone Philippo ſitam. Situs præterea dicitur defunctus, qui ad tempus in aliquo loco conditus eſt, donec alio transferatur, uel iuſtum ei fiat ſepulcrum. Vide ſupra Siti.

SITVS, us, *Sito, muto, muffa, muffa*, αὐχμός, ἄζα, lanugo ex humore creata, præſertim in locis Sole carentibus. Valla li. 6. Situs, ſordes & illuuies illa, qualis naſcitur inter opaca domus, quæ diu non repurgatur. Vir. 6. Aen. Sed me iuſſa deum, quæ nunc has ire per umbras, Per loca ſenta ſitu cogunt, noctemq; profundam, Imperijs egere ſuis. Solet autem in locis ſitulentis odor quidam teter & fœdus olfactantium nares offendere, qui & ipſe Situs dicitur. Pli. lib. 21. Peſſimum eſſe crocum, quòd ſitum redolet. Accipitur item Situs, pro ſquallore quodam corporis, cum ſcilicet cultu omni neglecto, corpus horriditatem quandam, & ingratum contrahit odorem, quem etiam Pædorem dicimus: cuiuſmodi li. 6 deſcribit Lucre. Fœda ſitu macies, &c. Quinetiam uitibus ipſis. Col. li. 5. ſitum aſſignat: Iam uero (inquit) muſcus, qui more compedis crura uitiú & uineta comprimit, ſituq; & ueterno macerat, ferro diſtringendus & eradendus eſt. Accipitur aliquando Situs pro torpore, & inertia ex diutino ocio. Vir. 7. Aenei. Sed te uicta ſitu, uerìq; effœta ſenectus, O mater, curis nequicquam exercet. Quem locum explicans Dona. Situs, inquit, eſt corruptio ex humore & diuturnitate contracta, qua deteriores fiunt ſpecies, uno in loco prolixo tempore conſtitutæ. Vnde Senectus uicta ſitu, quaſi ocio & nihil agendo corrupta. Huic non diſſimile eſt illud apud Virg. 1. Geo. Et ſegné patiere ſitu dureſcere campum. id eſt, quiete & intermiſſione arandi. Situs præterea dicitur qualitas, & poſitio loci, τοποθεσία, Cæſ. 5. Bell. Gall. Sub caſtris eius uagabatur, ut ſitum caſtrorum cognoſceret.

SIVE, coniunctio, *Ouero che*, κἄν, cum ex SI, & VE, cópoſita ſit, duorum generum uim ſimul obtinere uidetur. Itaque cum orationem inchoat, minime mirum eſt, ſi præter morem aliarum coniunctionum tres minimum ſenſus poſtulat, cum & SI, continuatiua ſuá apodoſin, & VE, alteram disiunctiuam exigat: ut, Siue odiſti, non magni æſtimo. Aliquando quatuor. Oui. in Epiſt. Penelopes: Siue quis Antilochum narrabat ab Hectore uictum, Antilochus noſtri cauſa timoris erat: Siue Menœtiaden falſis cecidiſſe ſub armis, Flebam ſucceſſu poſſe carere dolos. Aliquando ſimpliciter pro Vel, ponitur. Ci. ad Quintum Fratrem: hoc te primum rogo ne contrahas, aut demittas animum, contraq; erigas, & reſiſtas, ſiue etiam ultro occurras negocijs.

S ANTE M.

SMARAGDVS, *Smeraldo*, σμάραγδος, gemma uiridis & translucida, tertiam in ordine gemmarum nobilitatem obtinens. Pli. li. 37. c. 5. Tertia auctoritas ſmaragdis perhibetur pluribus de cauſis. Nullius coloris aſpectu iucundior eſt. Nam herbas quoque uirentes & frondes auide ſpectamus. Smaragdos uero tanto libentius, quoniá nihil omnino uiridius comparatum illis uiret. Præterea ſoli gemmarum contuitu oculos implent, nec ſatiant. Martia. lib. 5. Sardonycas, ſmaragdos, adamantas, iaſpidas uno Portat in articulo. Ouid. 2. Amo. Eleg. 6. Tu poteras uirides pennis hebetare ſmaragdos. Eſt autem Smaragdus fere generis maſculini, ut ſæpius apud Pli. li. ult. ca. 5. Apud Suidam tamen inuenitur articulo fœminino iunctum.

SMEGMA, ſmegmatis: σμῆγμα, ſapo, aliudve quid, abſtergendi habens facultatem, ἀπὸ τοῦ σμήχειν, quod eſt abſtergere, ſiue purgare. Pli. li. 22. c. 25.

SMEGMATICVS, abſterſiuus. Pli. li. 31. c. 7.

SMECTICVS, a, um, σμηκτικός, quod habet uim abſtergendi: unde Smectica uia dicitur, quæ & Smegmatica: id eſt, abſterſiua. Plin. lib. 30. cap. 4.

SMINTHEVS, σμινθεύς, Apollinis cognomen, qui apud Chryſam, Aeolidis urbem, colebatur, à muribus, quos Græcorum nonnulli

σμίνθας,

σμίνθας, appellant, impoſitum. Qua de re duplex ab Homeri interprete affertur opinio: quarum prior eſt, fuiſſe in Chryſe, oppido Aeolidis, Crinim ſacerdotem Apollinis: cui Deus iratus, immiſit in agros illius mures, qui fructus illius uaſtabãt: poſteaq; eiuſdem ſacrificijs placatus, cum peſtem hanc tollere uellet, ad Orodem paſtorem illius uenit: à quo hoſpitio acceptus, pollicitusq; mali remedium, mures ſagittis omnes interfecit: eoq; facto iuſſit paſtorem Crinidi indicare, ipſum Apollinem humana ſpecie apud ſe diuertiſſe, & ab eo mures occiſos: quod audiens Crinis, templum deo conſtruxit, uocauitq; Apollinis Sminthei, quod Aeolicæ linguæ dialecto mures σμίνθαι, uocantur. Altera talis eſt: Cum Cretenſes aliquando coloniã deducturi eſſent, ab Apolline reſponſum acceperunt, ut ibi urbem conderent, ubi eis terra geniti obſtitiſſent. Venientibus igitur ad Helleſpontum, noctu mures clypeorum lora arroſerunt: itaque mane cum id factum uiderent, memores oraculi, urbem poſuerunt, eamq; Sminthiam appellauerunt: templo etiam Appollini extructo, quem illi ab eorum Sminthea cognominarunt. Ouid. libr. 6. Faſt. Conſuluntur Smintheus.

Smyrna, σμύρνα, urbs Ioniæ clariſſima, Melete amne irrigata. Homeri, ut plurimi credunt, patria. De hac Strabo lib. 14. Cum Lydi Smyrnam euertiſſent, circiter annos quadringentos in uici modũ manſit habitata. Poſt Antigonus eam ſuſcitauit, deinde Lyſimachus: & nunc omnium pulcherrima eſt.

S A N T E O

Soana, σόανα, ſoſte Ptolemæo li. 11. dicta ſunt oſtia fluuij cuiuſdam in Taprobana inſula.

Soanes, σόανες, populi Aſiæ, Caucaſi extrema obtinentes, qui ducenta hominum millia educunt in pugnam. Vide Stra. li. 11.

Soboles, Succeſſione, figliolanza, γόνος, id eſt, proles, ab oleſcendo, id eſt, creſcendo dicta. Pli. li. 10. c. 34. Amor utrique ſobolis æqualis. Cic. 1. Offi. Quæ propagatio & ſoboles, origo eſt Rerumpub. Vir. 4. eclog. Chara deum ſoboles. Idem 4. Aen. Ante fugam ſoboles. Ci. 3. de Legib. Soboles, familias, pecuniasq; cenſento. Col. li. 9. c. 24. Ne nouæ ſoboles diffugiant.

Soboleſco, is, ſcere, Figliuolare, ὑποφύομαι, ſubnaſcor, ſuccreſco. Liu. 9. Bel. Pun. Illis Romanam plebem, illis Latiam iuuentutem præbuiſſe maiorem ſemper, frequentioremq; pro tot cæſis exercitibus ſuboleſcentem. Quo tamen in loco Suboleſcẽtem, potius legendum uidetur.

Sobrini, Cugini, germani, figiuoli di ſorelle, ἀνεψιοί, duarum pluriumve ſororum filij, quaſi ſororini. Teren. in Andr. Et ne hoc Crito ſobrinus Chryſidis? Idem in Phorm. Eho tu ſobrinum tuum non noras?

Sobrius, a, um, Sobrio, σώφρων, νηφάλιος, non ebrius, ſanæ mẽtis. Ter. in Andr. tu pol homo non es ſobrius. Cicer. 4. Aca. Ne uinolenti quidem quæ faciunt, eadem approbatione faciunt, qua ſobrij. Pocula ſobria, Tibul. libr. 1. Eleg. 6. Rura ſobria: id eſt, in quibus antea uinum non naſcebatur. Sta. 4. Sil. Sobrie aduerb. temperanter. Cic. 1. Off.

Socculus, li, diminutiuum, ἐμβάδιον, paruus ſoccus. Sueto. in Vitell. Detractum ſocculum dextrum inter togam tunicasq; geſtauit. Pli. li. 9. c. 35.

Soccus, ci, ἐμβὰς, per duplex c, genus calciamenti, humilius cothurno. quod non tantum comœdorum erat, ut apud Hor. Hunc ſocci cepere pedem, ſed etiam mulierum. Sue. de Calig. Modo in crepidis & cothurnis, modo in ſpeculatoria caliga, nonnunquam ſocco muliebri.

Socer, ſoceri. pe. c. Socero, meſſere, padre de la moglie, padre del marito, πενθερός, uxoris meæ pater: à quo fit fœm. Socrus, πενθερά, uxoris meæ mater. Cic. 1. Offic. Cum ſoceris generi non lauantur. Socer magnus, uxoris meæ auus, qui & Proſocer dicitur: cuius relatiuum eſt Progener. Sic etiam auus meus, Socer magnus eſt uxoris meæ: illa illi Pronurus. Socer autem & Socrus dicuntur, quia ſibi generum aſſocient. Conſoceros uocant, quorum filij inter ſe matrimonio copulati ſunt. Verbi gratia: Ego illi conſocer ſum, & ille mihi conſocer eſt, cuius filio filia mea nupſit.

Socerus, ri, πενθερὸς, idem qui & ſocer. Pla. in Menæch.

Socialis, & hoc, le, Compagneuole, da compagno, συμμαχικὸς, ἑταιρικὸς, quod eſt ſociorum: ut Amor ſocialis, qualis eſſe ſolet inter ſocios. Ouid. 7. Meta. Mutua cura duos, & amor ſocialis habebat. Anni ſociales. Sociale bellum, quod cum ſocijs geſtum eſt: alio nomine Marſicum appellatum, quoniam à Marſis rebellandi ſuſcitatum fuerat initium. Sociale autem, quia omne Latium, Picenum, & Etruria omnis, atque Campania; poſtremo Italia tota in perniciẽ Romanorum coiſe. Fœdus ſociale, Liu. 4. Bell. Maced.

Sociabilis, & hoc le, Compagneuole, ſociabile, quod facile coniungitur alteri. Plin. lib. 16. c. 41. Curribus maxime ſociabilis. Liu. Bell. Maced. Sociabilem conſortionem inter binos Lacedæmoniorum reges.

Socialitas, tatis, pro ſocietate ſeu ſodalitio, Compagnanza, compagnia, ἑταιρία, uox eſt ſatis infrequens claſſicis ſcriptoribus, qua tamen uſus eſt Pli. Iunior in Pan.

Socinnus, Compagno, antiquis in uſu fuit pro ſocio: quod & Nonii annotata. Pla. in Aul. Socinno tuo iam interſtringam gulam.

Societas, Compagnia, κοινωνία, fortunæ & periculi participatio, quæ fit, cum ſocium ad aliquod negocium gerendum nobis adiungimus. Ci. 1. Verr. Quorum tibi ſocietas cum Verre eiuſmodi eſt. Liui. 8. Bell. Macedo. Decreuerunt renunciandam ſocietatem Achæis. Liu. 1. ab urb. Infida regni ſocietas.

Socio, as, Accompagnare, συμμίγνυμι, συνεταιρίζω, iungo: quaſi ſocium ſocio appono. Col. li. 4. At ſiqui cum ſcientia ſociauerint diligentiã. Vir. 1. Aen. Vrbe, domo ſocias. Ouid. 10. Met. Vnus eras, cum quo ſociare cubilia uellem. Socians, tis, participium. Ouid. 11. Met. Orphea percuſſis ſociantem carmina neruis. Sociandus, a, um. Horat. 4. Carm. Ode 9. Verba loquor ſociãnda chordis. Sociatus, a, um. Ouid. 2. Amor. Eleg. 8. Quis fuit inter nos ſociati corporis index? Sociatrix, cis, uerbale. Valerius Flac. 5. Arg. Medij ſociatrix, gratia Phryxi. Compoſita, Aſſocio, Conſocio, & Diſſocio, ſuis locis.

Socius, ſocij, Compagno, ἑταῖρος, κοινωνὸς, qui pari conſilio, ſpe, & periculo, rem aliquam cum altero aggreditur. Ci. 5. Ver. Socij putandi ſunt, quos inter res communicata eſt. Idem ad Attic. li. 11. Neminem habeo culpæ ſocium. Lucret. lib. 1. Nulla fides regni ſocijs. Virgi. 2. Aen. Addunt ſe ſocios Rhiphem, & maximus armis Iphitus. Hinc Romani Socios ſuos, συμμάχους, appellabãt, quos ita fœdere coniunctos habebant, ut belli & pacis eſſent participes. Inter negociatores quoque ſocij dicuntur, qui lucri damniq; communionem inierunt. Cice. pro Q. Roſ. Qui ſocium fallit, in iniorum bonorum numero non eſt habendus. Societatis itaque coniunctio, fortunarum, & periculi communionẽ importat, ſitq; propemodum inter pares. Comitum uero appellatio proprie ad eos pertinet, qui non tam ſui cauſa, quam ut alium proſequantur, iter, aut expeditionem arripiunt. Cæſar de Labieno. Cum ſeruitoris Pompeij comitem eſſe mallet, quàm ſocium Cæſaris. Sodales uero (ut Caio Iuriſconſulto placet) proprie dicuntur, qui eiuſdem ſunt collegij: aut etiam qui rerum diuinorum iucundiorumq; inter ſe ſunt participes: Hinc deducitur fœm. Socia, ἑταίρα, ut, Tori ſocia id eſt, uxor, quæ cum marito non proſperæ ſolum fortunæ, ſed & aduerſæ ſocietatem init. Ouid. 10. Metamor. Appellatq; tori ſociam. Socius, a, um adiectiuum. Ouid. 13. Metamor. Dij mariſ exceptum ſocio dignantur honore: id eſt, honoris ſocietate dignantur Ouid. 5. Triſt. Eleg. 11. Exercent illi ſociæ commercia linguæ. Vir. 2. Aen. Socia agmina credens, Inſcius. Socia nox, quæ alicuius facinoris perpetrationem iuuant. Ci. 2. Philip. Nocte ſocia, hortante libidine.

Socors, ſocordis, Fuor di mente, che non ha ceruello, di poco ſenno, ſtordito, ἀθυμος, ignauus, tardus, quaſi ſine corde. Cic. de Clar. Orato. Glabrionem ſocors ipſius natura, negligensq; tardauerat. Idem de Na. de. Homines non ſocordes. Hinc Socordia, diæ, ἀθυμία, negligentia & tarditas. Auctor ad Heren. li. 1. Philoſophia uitanda eſt: affert enim ſocordiam atque deſidiam.

Socrates, pen. corre. Socrate, σωκράτης, philoſophus Athenienſis, Apollinis oraculo omnium ſapientiſſimus iudicatus, qui philoſophiam naturalem primus in moralem tranſtulit. Hic æquabilitatem in omni uita ſeruauit, adeo ut idem ſemper uultus, eademq; frons ſiue proſperis, ſiue aduerſis rebus extiterit uſque ad extremum. Plin. lib. 7. Ferunt Socratem clarum ſapientia, eodem ſemper uiſum uultu, nec aut hilarem magis, aut turbato. Habuit duas eodem tempore uxores, Xantippem, & Myrtonem, Ariſtidis Iuſti filiam, quæ cum crebro inter ſe iurgarentur, & ille eas derideret, quòd propter ſe, fœdiſſimũ hominem, ſimis naribus, recalua frõte, piloſis humeris, repandis cruribus diſceptarent, nouiſſime uerterunt in eum impetum, & male mulctatum fugientemq; diu perſecutæ ſunt. Interrogatus autem ab Alcibiade, cur mulierem tam acerbam domo non exigeret? Quoniam, inquit, cum illam domi talem perpetior, inſueſco, & exerceor quo foris petulantium iniuriam facilius feram. Iterum dicenti Alcibiadi, intolerandam eſſe Xantippes maledicentiam: Tu, inquit, non ne toleras anſeres clamore perſtrepẽtes? eoq; reſpondente, Nec mirum, cum mihi oua & pullos pariant: Et mihi, ait Socrates, Xantippe filios gignit. Pater Socratis fuit Sophroniſcus ſtatuarius, mater Phanareta obſtetrix. Hic in paupertate beatiſſimus, amicis olim audientibus dixit Emiſſem pallium, ſi nummos haberem: neminem popoſcit, omnes admonuit, a quo acciperet ambiguus fuit. Auditor fuit Anaxagoræ & Damonis, poſtea ad Archelaum phyſicum ſe contulit. Poſtea animaduertens, naturalis ſpeculationis fructum nullum eſſe, inuenit primus Ethicen, id eſt, moralem philoſophiam, ad quam tranſiens, fertur dixiſſe, Quæ ſupra nos, nihil ad nos. Nihil unquam ſcripſiſſe conſtat, ſed eius diſſertiones à Platone commemorantur. Dæmonem ſe habere dicebat, qui ſibi futura prædiceret. Ex Socratis uarijs in omnem partem diffuſis diſputationibus, plures fluxere diſcipuli, & cum alius aliud apprehenderet, pro ſeminatæ ſunt quaſi familiæ diſſentientes inter ſe, cum tamen omnes ſe philoſophos Socraticos & dici uellent, & eſſe arbitrarentur. Primum ab ipſo Socrate Plato, Platone Ariſtoteles, & Xenocrates.

crates. Deinde ab Antiſthene,qui patientiam & duritiam in Socratico ſermone maxime adamarat, Cynica:& ab Ariſtippo,quẽ maxime uoluptariæ diſputationes delectarent,Cyrenaica philoſophia manauerunt. Fuerunt etiam alia genera philoſophorum, ut Erethricorum,Megaricorum,Pirrhonicorum,qui ſe Socraticos eſſe dicerent. unde merito philoſophorum ſons Socrates appellatus eſt.Accuſatus poſtremo ab Anyto quodam diuite,& Melito poeta,& Lycone oratore,quòd de Dijs male ſentiret,in carcerem coniectus,ac è uinculis cauſam dicere iuſſus, neglexit, & Lyſiæ orationem elegantiſſimam reſpuit,ut ſcribit Cicer. libr.1. de Orato. Populus mortem eius ita doluit ut accuſatores eius partim morte, partim exilio puniret,& ipſi Socrati ſtatuam æreã dedicaret.

SOCRVS,huius ſocrus,*Socera,madonna, madre de la moglie, ò del marito,πενθερὰ*, uxoris mater,aut mariti. Nam & ad generum, & ad nurum refertur.Cic.pro Clu.Nubit genero ſocrus,nullis auſpicibus,nullis auctoribus,funeſtis ominibus omnium.Clau.in Eutro. 1.Qualis uenit arida ſocrus.

SODALIS,huius ſodalis,*Compagno di conuiti,σύνεστος,ἑταῖρος*,rerum lætiorũ,læuiorumque cũ altero particeps. Quint.in Gladiat.Per uigiles iocos,aduocata ſodalium turba,ſolutus atque affluens agerem.Cicero pro Planc.Quos tu ſi ſodales uocas,officioſam amicitiam nomine inquinas criminoſo.Vir.10.Aen.Nam fuit incautũ crudeli morte ſodalis,Excipit.Horat.Carm.Ode 36.Caris multa ſodalibus.Ouid.1.de Arte.Cognatum, fratremq; caue, fidumq; ſodalem.

SODALITAS,atis,*συνεστία*,collegium,ſeu familiaritas,& conuictus multorum. Ci.de Sene.Sodalitates me Quæſtore conſtitutæ ſunt. Idem pro Cæl.Fera quædam ſodalitas, & plane paſtoritia atque agreſtis germanorum Lupercorum.

SODALITIVM,tij, idem quod ſodalitas. Ad Heren.4.Venit in ædea quaſdam,in quibus ſodalitium erat eodem die futurum. Cic. pro Planc.Lex Licinia eſt de ſodalitijs. Idem in Sal.Abijt in ſodalitium ſacrilegij Nigidiani.Dulce ſodalitium.Catu. Epigr.95.

SODES,*ἄγε*,quidam aduerb. precationem uel exhortationem denotans, arbitrantur.Priſcianus putat eſſe uerbum defectiuum, cum ait,quædam uerba eſſe,quæ in uſu deficiunt perſonis,ut Cedo,Sodes,Salue,Aue,Furis,Inſit,Inquam, Foret, Fio. Dictum Sodes, pro ſi audes,ut Sis,pro ſi uis.Ci.in Or.Libenter copulando uerba iungebantur:ut Sodes,pro ſi audes.

SODOMA, ſodomæ,*σόδομα*,Stephano,oppidum Palæſtinæ.Strabo. li.16.auctor eſt, Sodomam olim XIII. urbium caput fuiſſe, urbemq; magnam,quippe cuius etiam illa ætate ſexaginta ſtadiorũ fuerit ambitus.

SOL,huius Solis,*sole,ἥλιος*,Planetarum omnium medius, & temporum diſpenſator,ut qui aduentu ſuo diem,receſſu noctem efficiat. Dictus Sol,quaſi ſolus,quod unus ſit,& non plures,ut ſentit Cice. 2.de Natu. deo. Quodq; tantam claritatem ſolus obtineat,ut ſolus cum exortus,obſcuratis omnibus alijs,appareat.Cic. de Nat. deor.Sol, qui aſtrorum obtinet principatum. Idem 1. Tuſcul.Sol moderator & dux temporum.Virg.3.Geor.Diffugiunt.noo Eure tuos, neq; ſolis ad ortus.Idem 1.Geor.Quid cogitet humidus Auſter,Sol tibi ſigna dabit. Solem quis dicere falſum Audeat? A primo Sole:hoc eſt,ſtatim poſt Solis ortum.Iuuen.Saty.2.Officiũ cras Primo à ſole mihi peragendum in ualle. Quirini.Niger Sol, hoc eſt,infauſtus.Horat.1.Ser. Saty.9. Hunccine ſolem Tam nigrum ſurrexe mihi? Sole nouo.Virgi.1.Georg.At cum ſole nouo terras irrorat Eous:id eſt, oriente die & ſole adhuc recenti necdum feruenti,ut interpretatur Seruius. Soles tamen plurali numero,pro diebus legimus.Virg. lib.3.Aene.Tres adeo incertos cæca caligine ſoles Erramus pelago. Et Soles, ſolis ſplendores uel radii dicuntur. Mart. Hybernis obiecta locis ſpecularia puros Admittunt.Soles,& ſine fæce dies.Item Soles,æſtus,uel ardores ſolis.Horat.1.Epiſt.21. Corporis exigui præcanum ſolibus aptum. Hinc In ſolo,las,*ἡλιάζω*.de quo ſupra.

SOLAMEN,ſolaminis,*Conſolatione,ſpaſſo,παραμύθιον*,idem quod ſolatium.Ci.in Læl.Magnum ferret mihi ætas ipſa ſolamen.Vir.3. Aen.Solamenq; mali de collo fiſtula pendet.

SOLANVM,*στρύχνος*,herba eſt, quatuor generum:de qua uide Pli.li. 27.cap.13.

SOLARIS,& hoc ſolare,*Del ſole.ſolare.ἡλιακὸς*,quod eſt ſolis.ut, Radij ſolares.Annus ſolaris,cum ſol expleto per omnia ſigna circuitu ad id unde digreſſus fuerat rediit, quod fit fere CCCLXV. diebus & quadrante.Solaris herba,teſte Celſo,quæ Græce *ἡλιοτρόπιον*,dicitur,quod ſe cum ſole circumagat, etiam nubilo die tantus eſt eius ſideris amor.Lumen ſolare.Oui.5.Triſt.Ele.10.

SOLARIVM,rij,*Horologio del ſole. ὡρολογεῖον ἡλιακὸν*,inſtrumentum in quo horæ ad ſolem conſpiciuntur,ueruto umbram faciẽte, uel pinnula.Cic.pro Quint.Non ad ſolatium,non in campo,non in conuiuiis uerſatus eſt:id eſt,in foro Romano, ubi erat ſolarium. Primus Romanis hoc ſtatuiſſe dicitur L. Papyrius curſor ad ædẽ Quirini duodecim anois, ante quàm cum Pyrrho bellatum eſt. nam prius ortus tantum & occaſus Solis nominabantur, poſt aliquot annos adiecto meridie.Eſt item Solarium,uaporarium quoddam in aprico loco ſitum, ad colorem ſolis excipiendum, idem cum eo,aut certe ſimillimum,illi quod Græci *ἡλιοκάμινον*,appellant. Vlpi. ſi arborem.ff.de Seruitu.urbanor.præd.Si arbor in heliocamino,uel ſolario,ſolem adimat,dicendum erit, quia umbrã fecit in loco,cui ſol fuit neceſſarius,contra ſeruitutem impoſitam fieri.Plaut.in Milit.Nam certo neque ſolarium apud nos eſt, neque hortus ullus.Eſt præterea Solarium à nomine Solum, ſoli,ſignificatq; uectigal, quod pro ſolo penditur. Qua uoce utitur Vlp.in li.1.ff.ne quid in loco uel itin.publ.fiat.Siquis nemine prohibente,in publico ædificauerit,ſi tamen obſtet ædificium in publico uſui:utique is,qui operibus publicis præeſt,debebit id deponere:aut ſi non obſtet, ſolarium ei imponere. Sic enim uectigal hoc appellatur,ex eo quod pro ſolo pendatur.

SOLATI,*ἡλιαζόμενοι*,dicuntur qui ſole correpti ſunt,ut Siderati,qui ſidere.Pli.l.29.c.6.

SOLATIOLVM,li,p.e.dimi.Catul.ad Paſſerem Lesbiæ, Epig.2.Vt ſolatiolum ſui doloris.

SOLATIVM,*Conſolatione,ſpaſſo,piacere,ſolazzo, παραμυθία*,ipſa conſolatio: & proprie rebus fit.Quint.in Pariete palmato:Cæcitatis miſeræ ſolatium eſt,habere rem uidentium.Cic. Mario li.7.Vacare culpa magnum eſt ſolatium.Vir.9.eclo.Heu tua nobis Pene ſimul tecum ſolatia rapta Menalca.Quin.in Procem.li.6.Credendumq; doctiſſimis hominibus,qui unicum aduerſorum ſolatium literas putauerunt. Ouid.8.Met.Sed uincire fratres, Dummodo quæ dedero uobis ſolatia,uosq; ipſa ſequar.Ci.de Clar. Orat.Abſenti magna ſolatia dediſtis.

SOLDVM, pro ſolidum. Mart. libro 5. Ex inſulis fundisq; tricies ſoldum.

SOLDVRII,Gallicum eſt uocabulum,arctiſſimum amicorum genus ſignificans quos Latine Deuotos dicere Poſſumus:eorumq; eiuſmodi erat conditio, ut omnibus in uita commodis una cum his fruerentur, quorum ſe amicitiæ addixiſſent:& ſi quid eis per uim accidiſſet,aut eundem caſum ſubirent, aut ſibi mortem conſciſcerent.Auctor.Cæſ.Bel.Gal.li.3.

SOLEA,æ,*Suola,ἐμβὰς,κρηπὶς*,calceamenti genus, quo ſolæ obteguntur plantæ,cæteris pedis partibus nudis relictis,anſulis tantũ quibuſdam in ſuperiore parte coeuntibus reuinctum,quo ſolo pedis ſubiiciantur.Plaut. in Truc.Date iam ſoleas.In equis quoque & mulis Soleæ dicuntur ferramenta illa,quæ pedibus illorum ſubijciuntur. Catull. Et ſupinam animam graui delinquere cœno, Ferream ut ſoleam tenaci in uoragine mula. Eſt etiam Solea inſtrumentum,quo oleum ex oliuis exprimebatur.Col.li.12.ca.50. Oleo conficiendo molæ utiliores ſunt,quàm trapetum:trapetum quàm canalis & ſolea.Item Solea genus piſcis plani, à ſimilitudine ſoleæ.Pli.li.11.Rhombi,ſoleæ,paſſeres, habent formam planam.Solea item dicitur materia roborea,ſuper quam paries craticius extruitur:ut ex Verrii ſententia annotauit Feſtus. Ci.de Art. Soleæ mulieres.

SOLEARII,*Scarpolini,ἐμβαδοποιοὶ*,ſolearum ſutores.Pla.in Aul.

SOLEATVS,*Solato,κρηπιδωτὸς*,qui ſoleis indutus eſt.Gel. li.13.cap. 20.Cur ſoleatos dixiſſet,qui Gallicas non haberent ſoleas. Ci.7. Ver.Steti ſoleatus,prætor pop.Rom. cum pallio purpureo.Mar. li.12.Etſi iam lotus,iam ſoleatus erit.

SOLENNIS,& hoc ne,*Solenne,ἐτήσιος*,quod quotãnis fieri ſolet. Vale.Max. Maiores ſtatas ſolenneſq; ceremonias Pontificum ſcientia bene gerendarum rerum auctoritate,&c. Vir.2. Aen.Solennes taurum ingentem mactabat ad aras. Hora.4. Carmin.Ode.11.Iure ſolennis mihi ſanctiorq; Pene natali proprio, Ouid.5.Faſto. Solennes ludos circi celebrate Quirites.Salu.in Catil.Sicut in ſolennibus ſacris fieri conſueuit.Vir.3.Geo. Iam nunc ſolennes ducere pompas Ad delubra iuuat.Accipitur aliquando ſolenne, pro ſolito,recepto,& conſueto.Suet. de Auguſt. Gladiatores promiſcue ſpectari ſolenne olim erat.Ci.Att.li.7.Noſtrum illud ſolenne ſeruemus.

SOLENNITAS, atis, *ἑορτὴ*, quæ quotannis celebratur. Gell. libr. 2.cap.24.

SOLENNITER,*Solennemente*, aduerbium. Liui.5. ab urbe.Omnibus ſolenniter peractis eadem reuertens.Pl.li.8.c.1.

SOLENNITVS,ueteres pro ſolenniter uſurparunt: quod & annotauit Nonius,citans Luci.in Aegiſtho:Solennitus cum lauder.

SOLENNE,ſolennis,*Solennità, ſolenne,ἑορτὴ*,& Solẽnia, ſolennium, ſubſtantiuum, feſta, quæ ſingulis annis certo tempore fiunt.Iuue. Sat.10. Incolumi Troia Priamus ueniſſet ad umbras Aſſaraci magnis ſolennibus.Tacit.libr.12. Et funeris ſolenne perinde ac diuo Auguſto celebratur.Idem libr.11.Cuncta nuptiarum ſolennia celebrat. Virg.6.Aeneid.Et ſtatuent tumulum,& tumulo ſolennia mittent.

SOLEO,ſoles,ſolitus,*Soglio,εἴωθα, ἐθίζω*, idem fere quòd conſueui. Vir.Vnde omnis Troia uideri,Et Danaum ſolitæ naues,& Achaica caſtra.Ter.in And.Quod uulgus ſeruorum ſolet.Vir.10.eclog. Solet eſſe grauis cantantibus umbra.Cic.de Amic.Si prius, quod maxime reprehendere ſolitus ſit, edixero. Solere cum uiro, aut muliere,

muliere, eſt rem habere, συνοικεῖν, Pla. in Ciſt. Frigidam ſub dole ſuffundunt: uiris cum ſuis nos ſolere prædicant. Apud antiquos legitur & præteritum Soluit, quod & Feſtus annotauit, citás locum Cælij ex Annal. li. 7. Duos & ſeptuaginta lictores domum deportauiſſe, qui ductoribus hoſtium antea ſoluerint ferri. Salu. li. 2. Hiſt. Neque ſubſidijs, uti ſoluerat, compoſitis. Solens, tis, participium. Plaut. in Epid. Ego abſceſſi ſolens Paulum ab illis: id eſt, ut ſoleo. Idem in Amphit. Si dixero mendacium, ſolens meo more fecero. Solitus, ſolita, ſolitum, nomen ex participio. Oui. 6. Metamor. Vt ſolito finem impoſuere labori. Solito, ablatiuus, qui ſolis comparatiuis nominibus aut aduerbiis iungitur. Liu. 5. Bell. Pun. Reate ſaxum ingens uiſum uolitare: ſol rubere ſolito magis, ſanguineoq́; ſimilis. Ouid. 14. Metam. Ille fugit, ſed ſe ſolito uelocius ipſe Currere miratur. Solito, as, are, frequentatiuum, Vide infra. Compoſita. Aſſoleo, Abſoleo, Obſoleo, Inſolens, & inſolitus, uide ſuis locis.

Solers, huius ſolertis, om. gen. *Solicito, diligẽte, ingenioſo, induſtrioſo, ſotile.* ἀγχίνους, δέξιος, πανοῦργος, induſtrius, ingenioſus, acutus, dexter. Terent. in Eunuch. Solertem dabo. Cice. pro Roſc. Com. quo quiſque eſt ſolertior & ingenioſior, hoc docet iracundius. Colum. lib. 8. cap. 13. de anſere: Solertiorem cuſtodiam præbet, quam canis. Virg. 4. Geor. Quem mihi uix frugum & pecudum cuſtodia ſolers omnia tentanti extuderat. Cice. de Sene. Inſitionibus nihil inuenit agricultura ſolertius.

Solerter, aduerbium, δεξιῶς, ingenioſe, perſpicaciter, ſubtiliter. Ci. 1. de Legib. naturam imitata ratio, res ad uitam neceſſarias ſolerter conſecuta eſt. Idem 6. Verr. Tu illius æris temperationem, tu operum liniamenta ſolertiſſime perſpicis? Oui. li. 11. Met. Non illo iuſſos ſolertius alter exprimit inceſſus.

Solertia, ſolertiæ, ἀγχινοία, δεξιότης, ingenii acumen & dexteritas ad rem aliquam agendam: & tam in bonam partem accipitur, quàm in malam. Ci. in Catil. Tum eum dixiſſe, mirari ſe, non modo diligentiam, ſed etiam ſolertiam eius, à quo eſſent illa dimenſa atque deſcripta. Claudia. li. 3. de Raptu Proſerpinæ: Vtq́; artes pariat ſolertia, nutriat uſus.

Solet, *Suolſi, ſi ſuole,* εἴωθε, φιλεῖ, aliquando imperſonaliter ponitur: & cum particula Vt, uel ſimili, non inuenuſte longiori orationis cõtextui interiicitur. Cic. pro Cluẽ. Cum quædam in collibus, ut ſolet, controuerſia paſtorum eſſet orta. Hoc eſt, ut ferre fit. Eũdem uſum habet eius compoſitum Adſolet. Ci. in Lælio.

Solicito, citas, pen. cor. *Attriſtare, affannare, ſolicitare, dar faſtidio,* αἰκίζω, inquieto, & curam iniicio ſeu contriſto. Terent. in Andr. Cur meam ſenectutem ſolicito huius amentia? Plin. Epiſto. lib. 9. Nulla ſpe, nullo timore ſolicitor, nullis rumoribus inquietor. Aliquando inſto, aut ſpem, metum ue oſtendendo, allicio, πειράω, ut, Solicitare pudicitiam mulieris, hoc eſt, attentare, & conari labefactare. Solicitare animos militum, διαστασιάζειν, eſt ad ſeditioné, defectionem, proditionemue conari impellere. Curtius li. 2. cum milites meos litteris ad proditionem, amicos ad perniciem pecunia ſolicitet. Dictum Solicitare, quaſi ſolo citare, id eſt, ſuo loco mouere. Proprie enim ſignificat terram uertere: ideoq́; unico l, ſcribendum uidetur. In carmine tamen aſſumit alterum, quia alioqui tot concurrentibus breuibus ſyllabis, carmen ingredi nõ poſſet. Tibul. Et teneram ferro ſollicitauit humum. Vir. 2. Geo. Sollicitanda tamen tellus, puluisq́; mouendus. Sed quia Solum etiam de mari dicitur, ponitur quãdoque pro nauigare, & mare uertere. Claudia. in Præfat. li. 1. de Rap. Proſerp. Et rudibus remis ſollicitauit aquas. Solicitare forem, pro eo quod eſt aperire ianuam. Cic. epiſt. Ea cura me uehementiſſime ſolicitat. Oui. 3. Amo. Ele. 1. Per me decepto didicit cuſtode Corinna Liminis adſtricti ſollicitare forem.

Solicitatio, *aſſanno,* triſtitiæ illatio, afflictio, quæ fit ab alio, ut ait Donat. Terent. in And. Tot me impediunt curæ, quæ meum animum diuerſe trahunt, Amor, miſericordia huius, nuptiarum ſolicitatio. Sumitur & pro tentatione, ſeu pro conatu aliquem labefactandi, πειρασμός. Cicer. in Catil. Illa Allobrogum ſolicitatio.

Solicitator, oris, πειραστής, tentator: ut Solicitator alieni lecti, hoc eſt, qui pudicitiã matronæ conatur labefactare. Paul. de Extr. crim. Solicitatores alienarum nuptiarum,

Solicitior, *Più ſolicito*, φροντιστικώτερος, id eſt, magis ſolicitus, comparatiuus à Solicitus. Sene. de Benefi. li. 3.

Solicitudo, dinis, *Affanno,* μέριμνα, ἀγωνία, cura, anxietas. Terẽ. in And. Quantas hic confecit ſolicitudines. Cicer. 4. Tuſcu. Solicitudo, eſt ægritudo cum cogitatione. Idem 1. de Finib. Eas ſolicitudines à dijs immortalibus ſupplicij cauſſa importari putant. Idem ad Att. libr. 6. Solicitudine prouinciæ maxime urgebamur.

Solicite, anxie, cum cura & ſolicitudine. Oui. 4. de Ponto. Eleg. 6. Qui mala ſollicite noſtra leuatis, ero.

Solicitus, ta, tum, *Solecito*, πολυμέριμνος, inquietus, anxius, & curis affectus. Cic. Cælio: Mirifice ſum ſolicitus, quidnã de prouincijs decernatur. Solicitus ex aliqua re, in eadem ſignificatione dicimus, qua Solicitus propter rem aliquam. Teren. in And. ex hoc miſera ſolicita eſt, ne ſe deſeras. Cice. 2. de Finib. Num eum cenſes anxio animo, aut ſolicito fuiſſe? Interdum & actiue accipitur, pro ſolicitudinem & curas, affert. Virg. 10. Eclo. Sollicitos Galli dicamus amores. Solicitior, comparatiuus. Plancus Ci. li. 10. Solicitiorem hominem neminem puto fuiſſe.

Solidesco, is, *Saldarſi,* συγκολλοῦμαι, στερεοῦμαι, conſolidor, conglutinor, coeo, ſolidus fio. Pli. li. 11. c. 37.

Soliditas, atis, *ſaldezza, ſaldamento,* στερεότης, firmitas, Ci. 2. de Nat. Deo. Idem de Vniuerſ. Sed cum ſoliditas mundo quæreretur.

Solido, as, *Saldare,* στερεῶ, ſolidum & firmum reddo. Vir. 1. Geo. creta ſolidanda tenaci. Nonnunquam quod ruptum, fractum ue erat, conglutino, συγκολλάω, Pli. l. 14. c. 16. Boum neruos abſciſſos uomere ſolidari ea.

Solidus, a, um, *Saldo, fermo,* στερεός. proprie de eo dicit, quod habet tres dimenſiones, longitudinis, latitudinis, & profunditatis. Linea enim ſola longitudine contenta eſt: Superficies, præter longitudinem, habet & latitudinem: quibus ſi profunditas acceſſerit, tum demum ſolidum quiddam intelligimus. Cicer. 2. De Nat. Deor. Duæ formæ præſtantes ſunt, ex ſolidis globus, ex planis circulus, aut orbis. Accipitur aliquando Solidum, pro integro, quod neque concauum eſt, neque ex partibus compoſitum, ſed quod ex uno, eoq́; iugi conſtat corpore. Sic columnas dicimus eſſe ex ſolido marmore, non quæ marmoreis rectæ ſunt cruſtis, ſed quæ ex uno confectæ ſunt lapide. Virg. 6. Aene. Tum Phœbo & Triuiæ ſolido de marmore templa Inſtituam. Idem 3. Georg. In foribus pugnam ex auro, ſolidoq́; elephanto Gangaridum faciam: id eſt ex integro ebore, non fictili, inquit Seruius. Cice. 1. de Diuin. Annibalem Cælius ſcribit, cum columnam auream quæ eſſet in fano Iunonis Laciniæ, auferre uellet, dubitaretq́; utrum ea ſolida eſſet, an extrinſecus deaurata, perterebrauiſſe. Transfertur & ad alia, accipiturq́; pro toto, ſiue pfecto, quod ſcilicet omnibus ſuis partibus conſtat, cuiq́; nihil eſt detractum, ὁλόκληρος, ὁλόμερος, Sic Solidam hæreditatem accepiſſe dicimus eum, qui ex aſſe inſtitutus eſt heres. Solidus annus, id eſt, integer, & non interruptus. Pla. Decem annos ſolidos errauit. Solidum beneficium, id eſt, plenũ, & ad cuius perfectionem nihil deſideratur. Terent. Eunuch. Vt ſolidum parerem hoc mihi beneficium. Solida lætitia, Solida felicitas, hoc eſt, nulla ægritudine, aut infortunio contaminata. Plin. li. 7. cap. 44. Nulla eſt profecto ſolida felicitas. Tere. in And. Nonne tibi ſatis eſſe hoc uiſum ſolidum eſt gaudium. Vbi Donatus: Solidum, plenum, idoneum, integrum. In ſolidum aliquid promittere dicuntur plures debitores, fideiuſſoresve, quorum unuſquiſque ſe rei totius debitorem, fideiuſſoresve conſtituit: quod locutionis genus frequens eſt apud Iuriſconſultos. Solidus, aliquando ſubſtantiuum eſt, quo Romani utebantur pro genere quodam nummi aurei, ita dicti, quòd iuſto pondere erat percuſſus, non dimidiato, aut trientali, quemadmodum ſemiſſes, & tremiſſes. Lãpridius in Alexandro: Solide, ὅλως, integre, omnibus modis. Ter. And. hinc ſcio mea ſolide ſolum gaudium gaudia. Plaut. Trinu. Hic homo ſolide Sycophanta eſt.

Solipes, ſolidipes, omn. gen. quod ſolidos habet pedes, non biſulcatos. Pli. li. 10. Contra naturam ſolidipedum.

Soliferrum, *Arme tutto di ferro,* genus teli appellatum, quaſi totũ ferreum, tractum ex Oſcorum lingua, teſte Feſto qui Solum dicebant, quod nos totum. Liu. 4. Bel. Mace. emiſſis ſoliferris.

Solipuga, genus formicæ uenenatæ, à fugiendo ſole dicta. Pli. lib. 22. c. 25. & li. 29. c. 4. Solifugas Cic. appellat, Salfugas Bætica. Feſtus Solipũgam uocat: indeq́; nomen ſortitum, quod fiat acrius cõcitatiusq́; feruore Solis. A Lucano dicitur Solpuga, li. 9. Quis calcare tuas metuat ſolpuga latebras.

Solis Mensa, Aethiopiæ locus, apparatis epulis ſemper refertus: & quia, ut libet (inquit Pompo.) ueſci uolentibus licet ἡλίου τράπεζαν, id eſt, Solis menſam appellant: & quæ paſſim appoſita ſunt, affirmant naſci ſubinde diuinitus. Ad quem locum Seuerus imperator, referente Spartiano, Cum Alexandriam ueniſſent, rei fama permotus, profectus eſt. Cælius li. 6. Antiquarum lectionũ ſcribit, Solis menſam, adagio dici diuitum opulentorumq́; hominum domos, omni rerum copia ubertim affluentes, expoſitas inopum alimentis.

Solistimum Tripudium, dicebatur, cum in auſpicando eſca ex ore pulli decidens, ſolum pauiebat, hoc eſt, terram feriebat: unde & Tripudium dictum, quaſi Terræpauium. Soliſtimum autem à ſolo dictum eſt, ut à medio Mediaſtinum. Vide Tripudium.

Solitanæ, cochleæ ab Africæ loco dictæ, quibus Pli. li. 30. cap. 6. principatum tribuit. Var. li. 3. c. 14.

Solitarius, ria, rium, μονήρης, μονάζων, ſolus agens, ſoliuagus, frequentiam uitans. Cic. 1. Off. Solitarius homo, in agro uitam agẽs. Vita ſolitaria, μοναστικὸς βίος, quæ agitur in ſeceſſu, & procul ab hominum frequẽtia. Locus ſolitarius ἔρημος, id eſt, deſertus. Res ſolitaria, id eſt, ſola, & ſine alterius conſortio. Ci. de Ami. natura ſolitarium nihil amat.

Solitaurilia, orum, neut. gen. plu. num. ſolennia apud Romanos ſacrificia erant diuerſi generis, tauri, arietis, & uerris quibus cenſores

ſores quinto quoque anno urbem luſtrabant, teſte Aſconio: Dicta Solitaurilia, ut placet Feſto, ab integris genitalibus boſtiarū, quæ immolabantur. ſolum enim Oſci integrum dicebant, Taurū autem etiam Græci eam pudendorum partem, quæ a caſtratore eximitur: unde & Laſtauri dicti ſunt, qui egregie ſunt mentulati. Liu. 8. ab urbe. Si potiatur, Marti Solitauribus piaculum fieri.

Solito, εἴωθα, frequenter ſoleo. Gel. li. 7. c. 1. Scipionem Africanum ſolitauiſſe noctis extremo, priuſquam dilucularet, in Capitolium uentitare.

Solitudo, dinis, *Luoco abbandonato*, ἐρημίας, ἐρημία, plaga inhabitata, locus deſertus. Cæſ. 6. Bell. Gal. Ciuitatibus maxima laus eſt, quam latiſſimas, circum ſe uaſtatis finibus, ſolitudines habere. Et pro ipſa frequentia. Ter. And. Solitudo ante oſtium.

Solitus, a, um, *Solito, uſato, aſſuetο*. ἠθισμένος, particip. à uerbo Soleo, idem quod conſuetus. Ci. de Orat. Quod cuiq; quoque Athenis accidere ſolitum eſt. Legitur & Solitus pro Solus, apud antiquos. Plau. Amph. Qui ſoliti uiuiti cubant.

Solivagus, uaga, uagū, p. c. *Solitago*, μονάζων, μονότης φοιτῶν, qui ſolus uagatur. Pli. li. 8. minime ex omnibus ſoliuagi. Ci. 5. earum partim ſoliuagas, partim congregatas.

Solium, lij, *Carega, ſedia, ſolio*, θρόνος, ſella regia, in qua reges ius dicentes ſedebant. Dictum Solium (ut quidam uolunt) quaſi ſolidū, propterea quod olim reges in thronis ligneis, & quibuſdam quaſi armariis ob corporis ſui tutelam ſedebāt. Alij unde dictum ma lunt, quod ſoli in eo reges ſederent. Aſper κατ' ἀντίφρασιν, appellatum putat, quaſi ſedium, quemadmodum & Sella dicta eſt, quaſi ſedda. Vir. Præfatus diuos, ſolio rex infit ab alto. Quandoque pro uaſe ſaligno, uel abiegno ponitur, quo utuntur ad uinum plurimosq; liquores transferendos, & ad pannos lineos cum lixiuio calido & cinere emaculandos. Eſt & Solium uas, quo in balneis utebātur, & in quo ſedentes lauabantur. Celſus: In ſolium is aquæ calidæ reſupinus dimittendus eſt. Mart. Non uis in ſolio prius lauari. Suet. de Auguſt. contentus hoc erat, ut inſidens ligneo ſolio, manus ac pedes alternis iactaret. Nonnunquam loculamentum ſepulcrale, quo conduntur defuncti. Pli. li. 35. Quoniam & defunctos ſeſe multi fictilibus ſoliis condi maluere. Curtius li. 10. Septimus dies erat, ex quo corpus regis iacebat in ſolio. Ci. de Fin. Sedere in ſolio, ornatu regali.

Solo, as, ἐρημόω, locum aliquem deſertum & ſolum reddo, depopulor. Stat. 5. Theb. Idem animus ſolare domos.

Soloecismus, σολοικισμός, eſt impar, & inconueniens compoſitura partium orationis: à noſtris Imparilitas, à uetuſtioribus Latinis Striblígo dicebatur, quaſi Stroblígo, hoc eſt, inuerſura & prauitas tortuoſa orationis. ſiquidem στρέφειν, torqueo, ac deprauo ſignificat. Iuuen. Sat. 6. Solœciſmum liceat feciſſe marito. Mart. in Calliodorum: Surge, Solœciſmum, Calliodore facis. Dictus Solœciſmus, ut in uita Solonis annotauit Laertius, à colonis quibuſdam Athenienſibus, quos Solon Salaminius in Solos, Ciliciæ urbem, tranſtulit: qui cum, non multo interiecto tempore, patrii ſermonis nitorem corrupiſſent, factum eſt, ut qui ea in parte peccarent, σολοικίζειν, dicerentur. Per tranſlationem tamē latius Solœciſmi nomē accipitur, ut quicquid perperam fiat, Solœciſmum uocemus.

Solon, σόλων, fuit unus ex ſeptem ſapientibus Græciæ, patria Salaminius, qui (teſte Gel. lib. 17. cap. 21.) Athenis claruit, Tarquinio Priſco Romæ regnante. Hic Athenienſibus leges dedit, tanto tēperamento compoſitas, ut parem gratiam à ſenatu & plebe con traheret, quanquam plebs & ſenatus in ſumma prius eſſent diſſenſione. Draconis autem leges (iis exceptis, quæ in homicidas pœnas ſtatuebant) quòd iuſto atrociores uiderentur, omnes abrogauit. illis enim in omnia ſcelera æqualis pœna ſtatuta erat, adeo ut etiam ii, qui otii damnati eſſent, aut qui olera ſurripuiſſent, capite plecterentur. ob quam cauſam Demades dicere ſolebat, Draconem non atramento, ſed ſanguine leges ſcripſiſſe. Florebat tūc in republica Piſiſtratus, æmulus Solonis, cui & genere propinquus erat. illius igitur eloquētia plus potuit apud populum quàm huius ſapientia. Ceſſit ſponte Solon, tyrannum fugiens, primum in Aegyptum, deinde in Cyprum, poſtremo ad Crœſum regem: cuius cum opes uideret, oſtētanti Crœſo, atque interrogāti num quis ſe felicior eſſet; reſpondit, Tellum quendam, pauperem admodum, alioqui iuſtum, Athenis agentem: qui in ſuo prædiolo ſolitarius conſenuerat: ſimul affirmans nihil eſſe felix, quod temporum mutationi ſubiaceat: felicitatem tantum finem indicare. Cuius ſententiæ Crœſus poſtea, à Cyro captus, meminiſſe dicitur. Solon inde in Ciliciam profectus, ciuitatem à ſuo nomine Solos dixit, in qua Athenienſes colonos ſtatuit, qui interuallo temporis ab Attica lingua deſciſcentes, Solœciſſare dicti ſunt: unde uerbum Solœciſmi tractum. Deceſſit in Cypro annorum L X X X mandauitq; oſſa Salaminem transferri, ibiq; per regionem proiici ac diſſipari, ne Athenas inferrentur, quoniam diſcedens iureiurando ciues adegerat, non antiquaturos leges ſuas, donec rediret. Reliquit etiam conciones & epiſtolas quaſdam. Epigramma ſepulcro eius inſcriptum. Cice. in hanc ſententiam commemorat. Tuſc. quæſt. lib. 1. Mors mea ne careat fletu: linquamus amicis Mœrorem, ut celebrent funera cum lacrymis. Ex Plutarcho & Diogene Laertio.

Solor, aris, *Conſolare, conſolarſi*, παραμυθέω, παρηγορέω, uerbum eſt commune, ſignificans conſolationem do. Cicer. in Vat. Antonius hac una re miſeriam ſuam ſolatur. Virg. 5. Aene. Quos bonus Aeneas dictis ſolatur amicis. Ouid. 2. Faſtor. Hinc pater, hinc coniux lacrymas ſolantur. Solari laborem, uel famem, idem eſt quod ſubleuare. Virgil. 1. Georg. Interea, longum cantu ſolata laborem. Idem 10. Aenei. Et mœſtum Muſa ſolatur amorem. Hinc Conſolatorem uerbalia Solator, Solamen, & Solatium: quorum ſignificata uide ſuis locis.

Solox, (inquit Feſtus) eſt lana craſſa, & pecus, quod paſſim paſcitur non tectum. Titinius Baraſbro: Lana ſoloci ad purpuram data Lucil. montano hirco, atque ſoloce: Hæc Feſtus, ſed ſuccinctius, quàm ut à quouis poſſint intelligi. Fient autem notiora, ſi ſciamus, duo ueteribus in uſu fuiſſe ouilli pecoris genera: quorū quod uulgatiſſimum erat & robuſtiſſimum, à uelleris hirſutie Hirtum dicebatur: alterum a lanæ mollitie Molle nominabant, hirto corpore multo infirmius, ſed uelleris nobilitate longe præſtantius. Vnde & pellibus quibuſdam tectum paſci ſolet, ne aut ipſius adhæreſcēs lana inquinaretur, aut luto ſordidaretur. Hoc genus è Magna Græcia, & præcipue è Tarento peti ſolet. unde & Græcum pecus, & Tarentinum ſolet appellari: nonnunquam etiam ex agro Gallico, quod Altinum uocitabant. Ex hiſce igitur ſatis conſtat, quod Solocis nomine intellexerit Feſtus, nimirum uulgatum illud pecudis genus, quod ab hirſutiore uellere Hirtum appellat. Colu. Id enim nullis pellibus tectum paſcebant. cuius etiam lanā eodem nomine appellabant.

Solpuga, ſolpugæ, genus eſt uenenatæ formicæ, quod etiam à fugiendo ſole, Solifuga nominatur. concitatur enim acrius feruore Solis. Lucan. li. 9. Quis calcare tuas metuat ſolpuga latebras? Pli. li. 8. c. 29. A Feſto dicitur Solipunga. Vide Solifuga.

Solstitialis, le, *Solſtitiale*, θερινός, ad ſolſtitium pertinens: ut, Circulus ſolſtitialis, id eſt, Tropicus Cancri. Plin. lib. 2. cap. 13. Quia circa ſolſtitialem circulum habitantium meridie ad ſeptentrionē umbræ cadant. Tempus Solſtitiale, Ouid. 6. Faſt. Solſtitialis dies. Cic. 1. Tuſcul. id eſt, dies anni totius longiſſimus, quo Sol altiſſimum in noſtro hæmiſphærio locum obtinet: cui opponitur Dies brumalis, anni totius breuiſſimus. Solſtitialis herba, quæ Græce ἡλιοτρόπιον & ἡλιότροπος dicitur, quod tropos, id eſt ſolſtitia ſpectet. Pli. li. 26. c. 5.

Solstitium, tii, *Solſtitio*, ἡλίου τροπή, ſolis ſtatio, cum ſol ultra nō progreditur, ſed retrocedere incipit. Singulis autem annis duo ſolſtitia ſunt, unum æſtiuum, alterum hyemale. Sunt enim duo tropici, hybernus & æſtiuus. Hybernus eſt, per quem Sol tranſmittens octauam Capricorni partem ſolſtitium hybernum facit, quo tempore Sol altiores incipit circulos petere: Aeſtiuus uero, per quem Sol octauam partem Cancri tranſmittens, ſolſtitium æſtiuum facit, quo tempore remeare Sol ad inferiores incipit circulos. Hoc autem Cæſaris ætate fiebat octauo Calen. Ianua. ut Aeſtiuum octauo Calen. Iulii. Verum ea ratio hodie non nihil eſt mutata propter minuta ſupra C C C L X V. dies, quadrantem exuperantia. hodie. n. ſolſtitiū æſtiuū incidit in ipſas Idus Iulii, ut hybernum in Idus Decem. Solſtitii tamen nomine ueteres, ſi nihil adiiceretur, æſtiuum fere intelligebant. Virg. lib. 1. Geor. Humida ſolſtitia, atq; hyemes optate ſerenas Agricolæ. nam cum hybernum ſolſtitium intelligi uolebant, id non abſolute Solſtitium, ſed cū adiectione Brumale Solſtitium nominabant. Colu. X V I. Calen. Ian. cum ſol in Capricornum tranſitum facit, brumale ſolſtitium.

Solvendo non sum, ἀξιόχρεως οὐκ εἰμί, hoc eſt, ſatisfacere non poſſum id, pro quo obligatus ſum. Cicer. 2. Philip. Tu nec ſoluendo eras.

Solum, li, priore correpta, *Suolo, ſuolaro, ſuola, terra, ſalizamento, ammattonato, laſtricato*, πέδον ἔδαφος, dicitur omne, quod quid ſuſtinet, & rei cuipiam, uelut fundamentum ſubiicitur. Vnde aquæ ſuperficies dicitur Solum, quia nauium fundamentum eſt. Virg. lib. 5. Subtrahiturq; ſolum. Cœlum ſtellarum ſolum eſt. Oui. lib. 1. Metamor. Aſtra tenent cœleſte ſolum. Næuius uero Sola terrarum, plurali numero dixit: Sed ſola terrarum poſtquam permenſa parumper. Sic etiam Cicer. in Orat. pro Balbo: Vos mutæ regiones imploro & ſola terrarum ultima. Aer etiam Solum dicitur, quia auium ſubſtentaculum. Item terra ipſa quod hominum & animalium fundamentum ſit. Colum. lib. 2. Quod ſicco ſolo ingeſtum eſt. Oui. 2. Met. Inq; ſolo quod texerat herba iacebat. Quint. l. 2. ca. 19. At in ſolo fœcundo plus cultor, quàm ipſa per ſe bonitas ſoli efficiet. Virg. li. 7. cereſam appellauit ſolū: Et cereale ſolum pomis agreſtibus augent. Rurſus Solum, inferior pedis pars, quam uulgo Soleam uocant, quæ calloſa fit, & dura diſcalciatis. Cicer. 5. Tuſcul. Mihi amictui eſt Scythicum tegmen, calciamentum ſolorum callum, cubile terra. Et ſolum dictum eſt, pro ſoleam calciamenti & corio, ὑπόδημα. Mart. Et mordere luto putre uetuſq; ſolum. Proprie tamen ſolum terra dicitur: unde Natale ſolum dicimus, pro

patria

patria in qua nati ſumus: Vt exulem, qui extra ſolum, hoc eſt, extra patriam eiectus eſt. Vertere ſolum, eſt ſedem & habitationē mutare. Cice. pro Cecinna. Solum foſſæ, pro ima foſſæ parte. Cæſ. 7. Bell. Gall. Vt eius foſſæ ſolum tantundem pateret, quantum ſummo labra diſtabant.

SOLVO, ſolus, ſolui, ſolutum, *Scioglière, ſoluere, diſlegare, diſfare*, λύω, diſſoluo quod erat ligatum. Virg. lib. 7. Soluite crinales uittas. Te rent. And. Iube ſolui obſecro. Soluere item dicuntur, qui naui ue hunter, cum ſoluto fune, quo nauis retinetur, recedunt. Et dicimus Soluere ſimpliciter, nullo adiecto, & Soluere nauem. Cicer. ad Ti ronem lib. 16. Nos en die cœnati ſoluimus. Cæſar. 1. Bel. Ci. Pom peius ſub noctem naues ſoluit. Cice. 3. Off. Si idem ſciat complu res mercatores Alexandria ſoluiſſe. Et quoniam qui debent, quo dam modo obligati ſunt creditori, Soluere etiam pro debitum reddere ponitur. Cicer. 5. Verr. Pro quo frumento pecunia ſoluta non eſt. Soluere ab aliquo, ἐκτίσαι παρά τινὸς, eſt a quoquam acceptam pecuniam creditori numerare. Cic. Atti. Frater laborat ut tibi quod debet, ab Egnatio ſoluat. Et alibi: Se à me quodammodo ſoluere. Hinc per tranſlationem Solutionis uocabulum omnem liberationem quoquo modo factam transfertur, magisq́; ad ſubiectum obligationis, quàm ad nummorum ſolutionem. Vnde Soluo pro Satisfacio, ἐκτίνω. Terent. in Adel. Nec tu uerbis ſoluas unquam, quod mihi re maleféceris. Quandoque pro dimitto, ἀπολύω. Virg. libr. 3. Georg. Solue mares mitte in Venerem pecuaria primus. Soluere ebrietatem, pro diſcutere. Celſ. Niſi febris acceſſit eo tempore, quo ebrietas ſolui debet. Soluere aliquem legibus, eſt eum legum uinculo eximere, & efficere ne legibus teneatur. Soluere iuſta funeri. Cice. pro Roſc. Amer. Hunc miſerum luctu perditum, qui nondum etiam paterno funeri iuſta ſoluiſſet. Quandoque pro liberare. Virg. 1. Aen. Soluite corda metu Teucri. Vnde Solutus riſus, dicitur magnus, & à curis liber. Idem: Riſuq́; ſoluto. Sic etiam dicimus Soluere religione, id eſt, religione liberare, & efficere nequis religionis ſcrupulus relinquatur. Cic. pro Cecin. Vt religione ciuitas ſoluatur. Solui cera igni uel ſole dicitur, hoc eſt, molleſcere, ſiue liquefieri. Sic etiam hyemem ſolui, dicimus, hoc eſt, miteſcere, & molliorem fieri. Hora. libr. 1. Carm. Soluitur acris hyems. Soluere fidem, eſt rumpere, uel non ſeruare fidem, καταλύειν πίστιν. Terent. in And. Soluiſti fidem. Soluere uenam, φλεβοτομεῖν, eſt uenam aperire. Colum. li. 7. Ea potro uena, quæ in aure uidetur eſſe ampliſſima, ſarmento prius uerberatur, deinde cū ad ictum intumuit, cultello ſoluitur. Abſoluo, Diſſoluo, Exoluo, Perſoluo, & Reſoluo, ſuis locis.

SOLVS, a, um, *Solo*, μόνος, incomitatus, unicus: quam uocem Feſtus ex Oſcorum lingua ductam putat, qui ſolum dicunt, quod nos totum: nā qui unus eſt, totus eſt. Cic. 3. Offi. Cui cū uiſum eſſet utilius, ſolū ſe, quā cū altero regnare, fratrē interemit. Solus, & Vnus pro ſolus more ſuperlatiuorū genitiuū regūt, uel ablatiuū mediāte præpoſitione Ex, uel accuſatiuū mediante præpoſitione In ter. Plin. lib. 9. Solus omniū accipenſer ſquammis ad os uerſis contra aquas natando meat. Cice. de Orato. Gorgias ſolus ex omnibus. Et cum ſingularitatem ſignificet, inuenitur tamen pluraliter. Teren. in Adel. Solæ ſumus. Ponitur aliquando Solus pro Solitario, & deſerto, ἔρημος. Virg. 2. Georg. Heu male tum Libyæ ſolis erratur in aruis. Teren. in And. Venit meditata alicunde ex ſolo loco. Salu. in Iug. Marius cum expeditis cohortibus, proficiſcitur in loca ſola. Genitiuum facit Solius: nām etiam Soli, lę, li. Teren. Eun. Mihi ſolæ ridiculo fuit.

SOLVM, μόνον, id eſt, tantum. Cic. 4. Phili. Nos nunciationem ſolum habemus, cōſules etiam inſpectionem. Idem 2. de Legi. De re una ſolum diſſident, de cæteris mirifice congruunt.

SOLVTE, aduer. *Liberamente*, ἀμερίμνως, ſine cura, aut ſolicitudine. Ci. de Clar. Ora. Tam ſolute egit, tam leniter, tam oſcitanter.

SOLVTILIS, le, p. c. λύσιμος, quod ita cōpactum eſt, ut quoties opus ſit, ſolui poſſit. Sue. in Nero. c. 34 Solutilem nauem.

SOLVTIO, onis, uerbale, *Solutione, pagamento*, λύσις, diſſolutio eius, quod compactum fuit: ut, cum mortem animæ & corporis ſolutionem dicimus. Cicer. 4. Tuſc. λύπη quaſi λύσις, id eſt, ſolutio totius hominis. Solutio ſtomachi, quam & diſſolutionem dicimus, cum naturales eius facultates aut amiſſæ ſunt, aut certe imbecilliores redditæ. Plin. lib. 20. Cum melle, aut adipe, aut cera, ſtomachi ſolutionis inſperſum polentæ modo. Solutio, ad omnem liberationem quoquo modo factam transfertur, magisq́; ad ſubiectū obligationis, quàm ad nummorum ſolutionem. Vlp. de uerb. ſigni. Solutionis nomine ſatisſactionem quoque omnem accipiendū placet. Ci. 2. Offie. Fides eſſe nulla poteſt, niſi erit neceſſaria ſolutio rerum creditarum.

SOLVTVS, ta, tum, nomen ex participio, *Sciolto, diſfatto*, ἀμέριμνος, ſecurus, liber, cura, & ſolicitudine uacuus. Ci. Atti. quo ſoluto animo ſcribi ſolent, ea his tēporibus excludūtur: Terra ſoluta, μανὸς id eſt, rara & laxa, cui opponitur denſa. Col. libro primo. Soli pinguis uel macri, ſoluti uel ſpiſſi.

SOLYMI, orum, σόλυμοι, populi Aſiæ, Lycijs & Piſidis proximi, poſtea Milyæ appellati: ut docet Strab. lib. 1. & 14. Pli. eoſdem facit eum Piſidis, li. 5. c. 27.

SOLYMA, æ, uel Solyma, orum, urbs clariſſima Iudææ, quæ poſtea ad diuo templo Hieroſolyma dicta eſt. Inde Solymus, a, um. Iuu. Sat. 6. Interpres legum Solymarum.

SOMNICVLOSE, aduer. negligenter. Plau. in Capt.

SOMNICVLOSVS, a, um, *Addormentato, che ſempre harria dormire, ſonnolento*, ὑπνηλὸς, à ſomniculo magis fit, quàm à ſomno: & is dicitur, qui ſomno plenus eſt, & ignauia. Cic. de Senē. Quæ uitia ſunt nō ſenectutis, ſed inertis, ignauæ, ſomniculoſæ ſenectutis. Columel. lib. 11. cap. 1. Somniculoſo plurima effugiunt. Interdum nō quod ſomno indulget, ſed quod ſomnum inducit, unde Siſenna aſpidem uocat ſomniculoſam, non quòd ipſa dormiat, ſed quòd ui ſomnifica omnes percuſſos enecet.

SOMNIFER, nifera, niferum; *Sonnacchioſamente, porta ſonno*. ὑπνοτικὸς, quod affert ſomnum. Plin. libr. 18. Vtq; ſomnifera etiam ſatiuo papauer. Ouid. 9. Met. Plenaq́; ſomniferis ſerpens peregrina ueneni.

SOMNIFICVS, ca, cum, ὑπνοποιὸς, quod ſomnum inducit. Pli. li. 37. Spargere ſomnifica medicamenta. Idem li. 29. c. 4. Quoniam uocatur aſpidum ſomnifica uis.

SOMNIO, ſomnias, *Sognare, inſognare*, ἐνυπνιάζω, per quietem aliquid quaſi uigilans uideo. Cicer. de Diui. Nec mihi magis uſquam uideor. Somniare. Et paulo ante: Deferre ad coniectorem, ſomniaſſe ſe, ouum pendere ex faſcia lecti ſui cubicularis. Plau. in Cur. Quos tu mihi luſcos libertos ſomnias? Id eſt, ſomniando loqueris. Ter. And. Num ille ſomniat Ea, quæ uigilans uoluit? Cic. 2. de Diuin. Quod ſi ita natura paratum eſſet, ut ea dormientes agerent, quæ ſomniarent. Somniatur, imperſonale. Pli. li. 28. Plurimum ſomniari circa uer & autumnum tradunt.

SOMNIOSVS, niosa, nioſum, *Sonnacchioſo*, ὀνειρώδης, qui crebris ſomnijs uexatur. Pli. li. 28.

SOMNORINVS, a, um, apud antiquos dicebant id, quod in ſomnis uidetur. Var. in Prometheo, ut citatur à Nonio. Hic ſomnorinas imagines affatur.

SOMNIVM, nij, ἐνύπνιον, idem quod inſomnium, hoc eſt, quod uidere nobis uidemur dormientes. Virg. 8. eclog. An qui amant, ipſi ſibi ſomnia fingunt? Cice. de Leg. Agrar. Hæc, per deos immortales, utrum eſſe uobis conſilia ſiccorum, an uinolentorum ſomnia. Macrob. quinque tradit eſſe genera: Somniū, quod Græce eſt ὄνειρος, Viſio, id eſt, ὅραμα: Inſomnium, id eſt, ἐνύπνιον: Oraculum, id eſt χρηματισμὸς: & Viſus, qui Græcis φάντασμα dicitur. Ex his Inſomnium & Phantaſma cum falſa ſint, interpretatione non indigent: tria reliqua uates interpretantur. Et Oraculum quidem eſt, cum in ſomnijs aliquid nobis denunciat. Viſio, cum id quis uidet, quod eodem modo, quo apparuerat, euenit. Somnium autem proprie uocatur, quod tegitur figuris, & uelatur ambagibus non niſi interpretatione, intelligendis.

SOMNVS, ſomni, *Sonno*, ὕπνος, ſopor, quies, quæ fit ab humorib. à corde ad cerebrum ſublatis, qui eum ibi fuerint refrigerati, recidentes ad cor, calorem eius refrigerant. Dictum autem uolunt ſomnum, à Græco ὕπνος, unde mutata aſpiratione in s, literam primū ſypnum, mox ſopnum, & poſtremo ſomnum appellatum. Virg. 3. Georg. Nec ſomnos abrumpit cura quietos. Cic. de Diu. Animus per ſomnum curis uacuus. Somnum Deum finxit antiquitas, cuius ſedem apud Cimmerios collocat. Ouid. 11. Metamor. Eſt prope Cimmerios longo ſpelunca receſſu Mons cauus, ignaui domus, & penetralia Somni: Quò nunquam radijs oriens, medius ve, cadens ve Phœbus adire poteſt. Hinc Inſomnis, de quo ſuo loco.

SONIPES, pedis, p. c. *Cauallo*, καναχίπους, ſignificat celerē equum, quòd pedibus ſonet. Vir. 4. Aen. Stat ſonipes.

SONITVS, p. c. *Suono, ſtrepito*, ἦχος, crepitus, uel ſonus. Vir. 6. Aen. Dū flammas Iouis, & ſonitus imitatur Olympi. Idem l. 2. Geo. Ingentem cœlo ſonitum dedit. Cic. de Som. Scip. Hoc ſonitu completæ aures obſurduerunt.

SONO, ſonas, ſonui, ſonitum, *Suonare, far ſtrepito*, & aliquando ſonaui ſonatum. Hora. 1. Ser. Sat. 4. Magna ſonaturum des nominis huius honorem. Eſt autem Sono, ἠχέω, ſonum edo. Virg. 4. Aen. Pharetramq́; fuga ſenſere ſonantem. Aliquando actiue accipitur, pro eo quod eſt ſonū referre, ſiue repræſentare. Virgi. lib. 1. Aen. Nec uox hominum ſonat. Sonant idem hæc uerba, id eſt, ſignificant. Ci. 3. Offie. Vt hæc duo uerba inter ſe diſcrepare, re unum ſonare uideantur. Sonans, tis, particip. Ouid. 12. Met. Tota eſt ex ære ſonanti. Virg. 3. Aen: Turba ſonans prædæ pedibus circumuolat uncis. Sonandus, a, um, Ouid. 2. de Arte: Et magno nobis ore ſonandus eris: id eſt, graui carminis genere celebrandus. Sonabilis, le, ſonorus: ut, Siſtrum ſonabile. Ouid. 9. Metam. Crepuitq́; ſonabile ſiſtrum. Sono, is, ſonere, tertiæ coniugationis. Lucr. lib. 3. Caligare oculos, ſonere aures, ſuccidere artus. Aſſono, Conſono, Circunſono, Diſſono, Inſono, Interſono, Perſono, Reſono, ſuis locis.

SONOR, oris, *Strepito*, βρόμος, uehementior ſonus. Virg. 7. Aen. Magno ueluti cum flamma ſonore Virgea ſuggeritur coſtis undantis aheni. Idem. 9. Aen. Et crines albos, & ſæua ſonoribus arma.

SONORVS.

SONORVS,a,um, *Strepitoſo*, ἠχώδης, ἠχετικὸς, quod graue ſonat. Vir. 1. Aen. Tempeſtateſq; ſonoras. Flumina ſonora: Idem 12. Aen.

SONS, ſontis, omni gen. *Colpeuole, maligno*, ὑπαίτιος, ὑπόδικος, nocens, nouius, criminis alicuius conuictus. Cice. 3. de Leg. Vincula ſontium ſeruanto, capitalia uindicanto. Vir. 10. Aen. Omnes per mortes animam ſontem ipſe dediſſe. Oui. 13. Met. fœdato ſangui ne ſonti. Contrarium eſt, Inſons.

SONTICVS,a,um, *Maligno, iniquo*, δεινὸς, idem quod grauis, noxius, uehemens. Næuius apud Feſtum, Sonticam cauſam eſſe oportet, quamobrem perdas mulierem. Vnde Sonticum morbum ueteres appellarunt, qui ita grauis eſſet, ut ſolitas functiones impediret: quem oi pareretur, iuſtam excuſationem habere putabatur, quo minus, in iudicium uocatus, ſe ſiſtere cogeretur, ut inquit Iuriſconſultus. Plin. de Gagate lapide: Deprehendit ſonticum morbum.

SONVS, ſoni, *Suono di ogni uoce*, ἦχος, quicquid auribus percipitur, ſiue id ab ore animalis proficiſcatur, (quam uocem appellamus) ſiue ex aliorum corporum colliſione. Cic. de Diu. Qui ſono quodam uocum incitantur. Idem. 2. de Nat. deo. Aures cum ſonum recipere debeant, qui natura in ſublime fertur, recte in alia corporum parte collocatæ ſunt. Ibidem: ad neruorum eliciendos ſonos, ad tibiarum apta manus eſt. Virg. 4. Georg. Tum ſonus auditur grauior. Sonum fundere. Cicer. in Acad. mihi uidetur digniſſimum rebus his, de quibus loquitur ſonum fundere. A ſonus fiunt Abſonus, Altiſonus, Armiſonus, Conſonus, Diſſonus, Dulciſonus.

SOPHISTA, ſiue Sophiſtes; ſophiſtæ, *Sophiſta*. σοφιστὴς, olim honeſta appellatio erat communis ijs omnibus, qui in arte aliqua excelle rent: unde & Rhetores & ſapientiæ profeſſores olim Sophiſtæ dicebantur: quanquam ad eos poſtea hoc nomen tranſierit, qui fallacibus concluſiunculis inanem quandam ſapientiæ ſpeciem oſtentarent. Suidas: σοφιστὴς πᾶς τεχνίτης, καὶ ὁ τὸ λεκτικὸν καὶ ὁ ἐπιδεικνύμενος ἐν τοῖς λόγοις καὶ ἀπατῶν. id eſt, Sophiſta omnis artifex, & qui eloquentiam profitetur, & qui in uerbis calumniatur, atque fallacijs. Plato ait Sophiſtas eſſe Rhetores, qui ueluti uenatores parati ſunt ad capiendos iuuenum animos. Ariſto. libr. 10. Et hic Scientiam gubernandarum rerum publicarum ſophiſtæ profitentur, quorum nullus rempublicam gerit. Olim autem Sophiſtæ dicebantur philoſophi & ſapientiæ profeſſores, deinde uero Rhetores: poſtremo abijt nomen in inuidiam, ut Sophiſtæ dicerentur, qui fictam quandam ſapientiæ ſpeciem iactitarẽt Ci. li. 1. de Nat. de. Abderites quidam Protagoras, cuius à te modo facta eſt mentio, ſophiſtes, temporibus illis uel maximus. Idẽ. li. 2. de Fin. Eorum erat iſte mos, qui tunc ſophiſtæ nominabãtur. Hinc Antiſophiſtæ à Suetonio in Tiberio dicuntur, inter ſe pugnantes ſophiſtæ.

SOPHOCLES, σοφοκλῆς, poeta Tragicus fuit, patria Athenienſis, tãta orationis ſuauitate, ut uulgo, μέλιττα, hoc eſt Apis cognominaretur, æqualis Euripidis, & Periclis, cuius etiam quandoque collega fuit in prætura. Natus Olimpiade LXXIII. ante Socratem annis XVII. Primus tribus actoribus uſus eſt, adiecto eo, qui uocatur Tritagoniſta, hoc eſt, tertiarum & ultimarum partium hiſtrio. Primus etiam Choros ex iuuenibus quindecim introduxit, cũ ante duodecim tantum introducerentur. Primus quoque tragicas contentiones ac compoſitiones inſtituit. Scripſit inſuper Elegiam & Pæanas, atque orationem proſam, cum de Choro aduerſus Theſpim & Chœrilum contenderet. Obijt autem ſexto anno poſt Euripidis mortem: cui ſtyli magnitudine præfertur, licet eius ſententijs inferior. Filios habuit Iophontem, Leoſthenem, Ariſtonem, Stephanum, Meneclidem. Exhibuit fabulas centum uigintitres, quanquam alij dicant multo plures. Victorias autem uigintitres reportauit. Hunc Cice. diuinum poetam lib. 1. de Diu. uocauit: eiuſq; in Cat. Maiore meminit. Sophoclem ex inſperato gaudio ob uictoriam ex tragœdia quadam repente obiiſſe, Valerius auctor eſt. Sophocles ſuperioris nepos, poeta item tragicus qui docuit tragœdias XL. uicit 8. cõmemoratur à Suida. Hinc Sophocleus, a, um, p. p. σοφόκλειος. Ci. ad Tyronem: An pangis aliquid Sophocleum? Vir. 8. Eclog. Sola Sophocleo tua carmina digna cothurno.

SOPIO, ſopis, ſopiui, ſopitum, *Adormentare*, κατακοιμάζω, ſoporo, ſoporem induco. Liu. 9. ab Vrbe. Vino oneratos ſopiunt. Idem. 4. Bel. Pun. Lentior denique, æqualiorq; accidens auribus, magnam partem hominum ſopiuit. Ouid. 7. Meta. Cuſtodemq; rudem ſomno ſopiſtis. Vnde Sopitum dicimus, qui iam cœpit dormire. Liu. 5. Bell. Puni. Nico ex improuiſo ad portas ſopitos uigiles in cubilibus ſuis obtruncat, portamq; aperit. Virg. tamen ſopitum ſomno dixit, quaſi irrigatum. Vir. 1. Aen. Hunc ego ſopitum ſomno ſuper alta Cythera, Aut ſuper Idalium ſacrata ſede recondam. Aras ſopitas excitat ignibus. Ouid. epi. 14. Ignis ſopitus: id eſt, propemodum extinctus, aut cineribus occultatus. Virg. 8. Aen. Impoſitum cinerem, & ſopitos ſuſcitat ignes. Manus ſopitæ, Oui. li. 3. Faſt. Sopitus ictu: id eſt, ſtupefactus. Liui. li. 1. Iubet bono animo eſſe, ſopitum fuiſſe regem ſubito ictu. Conſopio, totum ſopore obruo. Cic. 1. Tuſ. A luna conſopitus putatur.

SOPOR, oris, *Sonno, dormire*, ὕπνος, ſomnus. Ci. 1. de Diu. Sopore placans artus languidos. Virg. 6. Aen. Tum conſanguineus lethi ſopor, & mala mẽtis Gaudia. Hora. 5. Epod. Feræ Dulci ſopore lãguidæ. Oui. 15. Met. Aut furit, aut patitur mirum grauitate ſoporem. Idem Meta. Cura remouente ſoporem.

SOPORIFER, fera, ferum, ὑπνωτικὸς, quod ſoporem inducit. Pli. li. 9. Dextræ pennæ uim ſoporiferam ineſſe. Virg. li. 4. Aen. Spargens humida mella, ſoporiferumq; papauer. Oui. 11. Me. Viſe ſoporiferam ſomni uelociter aulam.

SOPORO, as, pen. pro. *Adormentare*, κατακοιμάζω, ſoporem induco, ſtupefacio. Pli. li. 18. Serpentes ſoporari Idem li. 21. c. 31. Vi radice eius propius admota ſoporantur. Hinc Soporatus, rata, ratum, participium: id eſt, ſopore obrutus. ut, Artus ſoporatos premit quies. Pli. li. 10. c. 75. Aquatilia ipſa quiete cernuntur placida, ceu ſoporata. Dolor ſoporatus, id eſt, lenitus. Cur. lib. 7. Offa ſoporata melle, apud Virg. 6. Aen. id eſt, ſoporifero melle imbuta. Ramus ſoporatus ui Stygia, Ibidem.

SOPORVS, a, um, ὑπνωτικὸς, ſomnum inducens: ut, Nox ſoporat: id eſt, nox intempeſta, quæ placida rigat membra quiete. Luc. lib. 2. Sed nocte ſopora Atria cognati pulſat non ampla Catonis. Sta. 1. Theb. Eadem ſub nocte ſopora Luſtra terit.

SORA, æ, σώρα, oppidũ Campaniæ, cuius meminit Pli. li. 3. c. 5. Iuue. Sat. 1. Optima Soræ, aut Fabrateriæ domus, aut Fruſinone paratur. Steph. Soram alteram collocat in Phœnice.

SORACTE, is, uel Soractis, tis, mons eſt Faliſcorum, Appollini ſacer, circa quem fiebat ſacrificium annuum, in quo Hirpiæ familiæ ſuper ambuſtam lignorum ſtruem ambulantes, non adurebantur: ut refert Pli. li. 7. c. 2. Vir. 11. Aene. Summe deus, ſancti cuſtos Soractis Apollo Pli. lib. 3. c. 2. Varro ad Soractem ſcripſit eſſe fontem, cuius ſit latitudo quatuor pedum. ſole oriente eum exundare ferventi ſimilẽ, aueſq;, quæ guſtauerint, iuxta mortuas iacere. Neu. genere uſus eſt Silius Italicus libro. 8. Et ſacrum Phœbo Soracte frequentant.

SORANVS, Ditis ſeu Plutonis cognomen: à uoce Græca σῦρος, quæ tumulum ſepulcralem ſignificat: uel à Sora oppido, ad Soractem montem ſito. Tradit enim Pli. li. 2. c. 92. Eo in tractu tam peſtiferos ſpiritus exhalari, ut auibus ſint letales. Vnde uideri poteſt Pluto dictus eſſe Soranus, non diſſimili ratione ab ea, qua Auernum pro inferis Poetæ acceperunt.

SORBEO, bes, bui, bitum, uel ſorpſi, ſorptum, *Sorbire*, ῥοφέω, liquidum aliquid deglutio. Factitium uerbum à ſono, quem edunt, qui ſorbent. Pla. in Mil. Sorbet dormiens. PA. Quid ſorbet? a v. illud, ſtertit, uolui dicere: Sed quia cõſimile eſt, quod ſtertas, quaſi ſorbeas, Pli. l. 7. c. 53. Ap Saufeius cum à balneo reuerſus mulſum bibiſſet, ouumq; ſorberet. Tranfertur & ad alia. Ouid. 2. de Arte: Terraq; cœleſtes arida ſorbet aquas. Vir. 3. Aen. Dextrum Scylla latus, læuum implacata Charybdis Obſidet, atque imo barathri ter gurgite uaſtos Sorbet in abruptum fluctus. Luca. l. 4. Sordidus exhauſto ſorbetur ab ubere ſanguis. Sorbere odia alicuius, pro proferre. Ci. ad Q. Fr Sed me ab eo ita obſeruari ſcio, ut eius iſta odia non ſorbeam ſolum, ſed etiam concoquam. Sorbere animo, pro eo quod eſt præpropera ſpe deuorare. Cicer. 2. Philip. Quid eum non ſorbere animo, quid non haurire cogitatione, cuius ſanguinem non bibere cenſeus? Abſorbeo, Exorbeo, Obſorbeo, & Reſorbeo, ſuis locis.

SORBILLO, las, diminut. à Sorbeo, *Sorbir poco ma ſpeſſo*. κατὰ μικρὸν καταῤῥοφέω, minutim, & paulatim ſorbeo. Teren. in Ad. cyathos ſorbillans paulatim hunc producam diem.

SORBILLVM, li, ῥοφημάτιον, pocuncula ſorbitioni apta. Pla. in Pœn. mihi iam uideo propter te uictitandum ſorbillo.

SORBILIS, & hoc, le, pe. cor. ῥοφητὸν, quod facile ſorbetur: ut Ouum ſorbile, apud Celſum li. 2. c. 19. & 25. Col. li. 8. c. 17.

SORBITIO, onis, ῥόφημα, ipſe ſorbendi actus, uel potio ad ſorbendũ apta. Perſi. Sat. 4. Sorbitio tollit quem dira cicutæ. Pli. li. 20. ca. 6. Arteriæ ſanat uitia, datum in ſorbitione ptiſanæ.

SORBVM, ſorbi, οὖα, Sorbi arboris fructus, ſimilis pyro: quod Malum ſorbum etiam Col. appellat lib. 5. c. 10. Et mala ſorba, pruna, poſt mediam meſſem, uſque ad Idus Febr. ſerito. Hæc mala, ut docet Mart. lib. 3. [illegible] ſiſtunt. Sorba ſumus molles nimium durantia uentres, Ap[illegible] hæc puero, quam tibi, poma dabis. Col. Sorba manu lecta, in u[illegible] adijcito. Pli. l. 15. c. 21. Sorbis quadruplex eſt differentia. &c [illegible] Sapa cum ea condire uel ſiccare, uiridia facia.

SORBVS, ſorbi, fœ[illegible]ge. arbor eſt procera, quam Græci οὔην, & οὖα, fructumq; eius οὖα, οὖα, uocant. Teophr. li. 3. c. 21.

SORDEO, des, dui, *Eſſer ſporco*, ῥυπόω, ſordidus ſum. Mart. lib. 1. Dum nulla teneri ſordent lanugine uultus. Sordere alicui res aliqua dicitur, cum contemnitur, & uilis æſtimatur. Pli. l. 35. c. 10. Sordebat ſuis. Epiſto. ad Octa. Cui ſordebat Macedonia prouincia. Cæſar. Liu. 4. ab Vrb. Adeo ſe ſuis etiã ſordere, nec à plebe minus, quàm à patribus contemni. Pli. li. 15. Adeo delicijs ſordent & quæ ad ſalutem pertinent.

SORDES,

SORDES, ſordis, fœm. gen. *Sporchezza, ſporcitia, bruttura. Δ on, ῥύπος*, immunditia, Plaut. in Pœn. Pleni oculi ſordium qui erant, iam ſplendent mihi. N. Imo etiam in medio oculo paruum ſordis eſt. Horat. 1. Epiſt. 2. Auriculas citharæ collecta ſorde dolentes. Iacere in ſordibus, eſt nimio animi dolore ſquallere. Cicer. ad Terentiam. Te nunc mea Terentia ſic uexari, & iacere in ſordibus. Sordem urbis uocat Cicero fæcem plebis, Attico ſic ſcribens: Apud bonos iidē ſumus, quos reliquiſti: apud ſordem urbis & fæcem, multo melius quàm reliquiſti. Sordes item accipimus pro immoderata parſimonia, & auaritia, ex minimis etiam rebus lucrū captante, *ῥυπαρία, μικρολογία*. Quintil. li. 6. Incuſans eius ſordes: calceos eum ueteres dicebat uendere ſolere. Hor. 1. Ser. Sat. 6. Si neque auaritia, neque ſordes, ac mala luſtra Obijciet uere quiſquam mihi. Luxurię ſordes, Iuuen. Sat. 1. Id eſt, ſummam prodigalitatem cum inſigni auaritia coniunctam. Gaudet autem Iuuenalis antithesi hoc pacto coniungere, ut alibi, Socraticos cinædos, Triſtia obſcœna, Lacernatam amicam.

SORDESCO, is, *Diuenir ſporco, ῥυπαίνομαι, ῥυπαίνομαι*, ſordidus fio. Hora. 1. epiſt. 20. Contrectatus ubi manibus ſordeſcere uulgi Cœperis. Pli. lib. 11. c. 12. Hinc Exordeſcere, ualde ſordidum fieri, & per tranſlationem uileſcere. Gell. Cur ergo non patimur nomen philoſophiæ in hominibus deterrimis exordeſcere?

SORDIDATUS, a, um, *ῥυπαρὸς, ἐγχαλεὸς*, pannoſus, ſordidis ueſtib. indutus. Pla. in Aſi. Sum ſordidatus. Id eſt, ſordide indutus. Cic 6. Verr. Diodorus ſordidatus circum patronos curſare.

SORDIDUS, da, dum, *Sporco, imbrattato, ῥυπαρὸς*, quod eſt ſordibus infectum. Cic. 3. Tuſc. Sæpe eſt ſub palliolo ſordido ſapientia. Vir. 6. Aen. Sordidus ex humeris nodo dependet amictus. Ouid. 3. de Arte: Quas gerit ueſtes, ſordida lana fuit. Sordidus homo, *ῥυπαρὸς ὁ ἄνθρωπος, μικρολόγος*, tenax, auarus, & ex rebus uiliſſimis quæſtum captans. Cic. 1. Off. Sordidi putantur, qui mercantur à mercatoribus quod ſtatim uendant. Sordido loco natus, id eſt, ignobili. Liui. 2. Bell. Pun. Vnus inuentur eſt ſuaſor legis C. Terentius Varro, loco non humili ſolum, ſed etiam ſordido ortus. Sordida lingua, impura, mendax. Tibul. li. 3. Eleg. 7. Aut fallat blanda ſordida lingua fide.

SORDIDE, *μικρολόγως*, auare. Plin. epiſt. 9. Proconſulatum ſordide geſſerat. Ci. 2. de Or. Si arroganter, ſi turpiter, ſi ſordide.

SORDIDULUS, *Imbrattello*, diminu. à ſordidus. Pla. in Pœn. Seruulorū ſordidulorum ſcorta. Iuue. Saty. 3. Si toga ſordidula eſt.

SORDITUDO, inis, *ῥύπος*, idem quod ſordes, Plaut. in Pœn.

SOREX, ſoricis, p. c. maſc. gen. *Sorco, ratto, ſope, ἀρουραῖος μῦς*, animal eſt notiſſimum, maius mure, clariusq; ſtrepitor, domos noſtras frequentans, omniaq; arrodens Col. li. 12. c. 31. Si ſerpens, aut mus, ſorexve in muſtum ceciderit. Sorex ſuo indicio perit, prouerbialis metaphora eſt, qua utimur, quoties ſignificare uolumus quempiam à ſe ipſo proditum eſſe, cui uel in primis expediebat cautiſſime latere. Teren. Eun. Egomet meo indicio miſer, quaſi ſorex, hodie perii. Hinc Soriceus, cea, ceum.

SORICINUS, a, um, *Di ſope, μύειος*, à Sorex. unde ſoricinos dentes, dixit Plautus.

SORICULATA VESTIS, quæ uariis conſerta coloribus erat. Varro: Vermiculatam ac ſoriculatam ueſtem. Pli. li. 8. c. 48.

SORITES, *σωρείτης*, à Græcis uocatur captioſum & multiplex argumentandi genus, in quo ex uno conceſſo, ad multas concluſiones connexas aſſurgitur. Dictus Sorites *ἀπὸ τοῦ σωροῦ*, quod Græcis aceruum ſignificat, quoniam ſemper aſcendunt in cumulum hæc argumenta. Ci. de Diuin. Quemadmodum ſoritæ reſiſtamus, quem, ſi neceſſe ſit, Latino uerbo liceat Acerualem appellare. ſed nihil opus. ut enim ipſa philoſophia, & multa uerba Græcorum, ſic ſorites ſatis Latino ſermone tritus eſt. Idem 1. Acad. Soritas hos uocant. qui aceruum efficiunt uno addito grano: uitioſum ſane, & captioſum genus.

SOROR, oris, *Sorella, ſorore, ſirocchia, ἀδελφὴ*, dicta eſt, quòd quaſi ſeorſum a ſua ſtirpe naſcatur, ſeparetúrq; ab ea domo, in qua oritur, & in aliam tranſgrediatur, ut docet Gel. lib. 13. cap. 10. Ea ſententia Labeonis. Cic. pro Mil. Clodius cum ſorore germana nefariū ſtuprum fecit. Virg. 2. Georg. Panaq;, Siluanumq; ſenem, nymphasq; ſorores Ouid. 5. Met. Conſtitit, & doctas ſic eſt effata ſorores. Sorores palmulæ: id eſt, ſimillimæ, & quaſi gemellæ. Plin. lib. 13. cap. 4.

SORORICIDA, dæ, p. p. qui ſororem occidit. Cic. pro domo.

SORORIARE, puellarum mammæ dicuntur, cum iam iuueneſcunt, quòd non ſingulæ, ſed ueluti geminæ ſorores ſimul naſcantur.

SORORIUS, a, um, *Di ſorella*, Cice. pro Sextio. Sororiis ſtupris, omni inaudita libidine infamis. Sororium tigillum, appellabatur locus ſacer in honorem Iunonis, quem Horatius ille, unus ex fratribus trigeminis, ſtatuerat cauſa ſororis a ſe interfectæ ob ſuam expiationem. Feſtus.

SORS, *Sorte, caſo, fortuna, diſgratia, deſtino, κλῆρος*, à ſerie, ſecundum Varronem ponitur pro fortuito alicuius rei euentu. Cicer. libr. 2. Diui. Quid ſors eſt? Idem propemodum quod micare, quod talos iacere. Accipitur etiam Sors pro munere, uel officio. Liui. Si id facere grauaretur, quòd non ſuæ ſortis id negocium eſſet, ſe quidē id facturum, quod ſenatus cenſuiſſet. Aliquando etiam pro patrimonio, ſiue hæreditate accipitur. Vnde Conſortes dicuntur, qui aliquod patrimonium, uel hæreditatem una habent: & Conſortium eiuſdem hæreditatis communio. Et præterea Sors, ſumma, ſiue caput, & prima pecunia, quæ confertur in ſocietatem, ut inde lucrum fiat, *ἀρχαῖον, δάνειον, δάνεισμα, κεφάλαιον*, Ter. in Adel. Hei mihi, etiam de ſorte nunc uenio in dubium. Hoc eſt, de precio, quo empta erat fidicina. Inde conſortes, qui tantundem ſortis attulerant in ſocietatem, quantum ille, cum quo eſt ſocietas. Item Sors eſt fatalis neceſſitas, ſiue Parcæ, quòd ita unicuiq; ſortitum ſit, ut ipſæ uoluerunt, Vir. 3. Hic exitus illum Sorte tulit. Item dicitur iudicium. Idem 6. Ae. Nec uero hæ ſine ſorte datæ, ſine iudice ſedes. Tractum ex Romano more. Non. n. audiebantur cauſæ, niſi per ſortem ordinatæ. Nam quo tempore cauſæ agebantur, cō ueniebant omnes, & ex ſorte dierum ordinem accipiebant, puta quod poſt triginta dies cauſas ſuas exequerentur. Sortes etiā oracula, ſeu reſponſa, *χρησμοὶ*, dicebantur, quæ à diis eorumve ſacerdotibus, conſultoribus edebantur. Vale. li. 1. Cuius rei explorandę gratia legati ad Delphicum oraculum miſſi, retulerunt præcipi ſortibus, ut aquam eius lacus emiſſam per agros diffunderent. Accipitur etiam Sors pro progenie. Oui. li. 6. Faſt.

Si genus aſpicitur, Saturnum prima parentem
Feci, Saturni ſors ego prima fui.

SORTICULA, læ, dimin. a Sors. Suet. in Ner. c. 21. Sorticula in urnam cum cæteris demiſſa.

SORTILEGUS, gi, pen. cor. *χρησμῳδὸς*, qui per ſortes futura præuunciat, & qui per ſortem aliquid eligit. Ci. 1. de Diu. non me ſortilegos, nec eos, qui quæſtus cauſa ariolentur. Horat. de Arte: Et diuina futuri Sortilegis non diſcrepuit ſententia Delphis. Hinc Sortilegium, gii, *χρησμῳδία*; quod proprie ſignificat rei futuræ per ſortes explorationem. Pli. tamen ſortilegia accepit pro magicis quibuſdam ſuperſtitionibus lib. 28. cap. 4. ubi titulus capitis ſic habet De ſortilegiis quibuſdam, & ſaliua hominis: Quid autem ibi ſortilegiorum nomine intelligat, ſatis declarat capitis totius tenor, quo non niſi uaniſſimas Magorum perſuaſiones exequitur.

SORTIOR, iris, *Sortire, far le ſorti, buttar à ſorte, λαγχάνω*, ſortes duco. Plaut. Caſi. Nam ſi ſic nihil impetrare potero, ſaltem ſortiar. Sortiri remos. Virg. 5. Aeneid. Sternimur optatæ gremio telluris ad undam, Sortiti remos. Vbi Ser. Sortiti remos, per ſortem diuiſi ab officio remigandi, quis eſſet proreta, quis pedem teneret. Idem 8. Aeneid. Ocyus incubuere omnes, pariterq; laborem Sortiti: Id eſt, diuiſerunt inter ſe laboris officium. Sortiri iudices, per ſortem eligere. Cic. ad Q. Fra. libr. 2. Sententiam dixit, ut ipſe iudices per prætorem urbanum ſortiretur. Sortior, per Sortes capio, & ſorte conſequor. Cice. 7. Philip. lege, qua cum C. Cæſare magiſtratum ſortitus eſt. Suet. in Auguſt. Ex prætura Macedoniam ſortitus. Sortiri prouinciam, eſt ſorti committere, cuius prouincia futura ſit. Cic. Att. lib. 1. Senatus decreuit, ut conſules Galliam ſortirentur. Sortiri prouincias, eſt ſorte prouincias diuidere. Aliquando Sortiri, *κληροδοτεῖν*, ſignificat diſponere. Virg. 3. Aen. Sic fata Deum rex Sortiri, pro ſubſtituere & ſubminiſtrare. Virg. 3. Georg. Sobolem armento ſortire quotannis. Vbi Ser. Sortire, ſubſtitue, ſubminiſtra.

SORTITIO, uerbale, *Sortitione, κλήρωσις*, ipſe ſortiendi actus. Ci. pro Clu. Ecce tibi eiuſmodi ſortitio, ut in primis Bulbo & Staleno & Gutiæ eſſet iudicandum. Ibidem: Statuerunt ita maiores noſtri, ut, ſi à multis eſſet flagitium rei militaria admiſſum, ſortitione in quoſdam animaduerteretur.

SORTITO, pe. p. *Sorteamente, κληρωτὶ*, aduerb. ſignificans ex ſorte, uel per ſortem. Ci. 4. Verr. Lex Iouis ſacerdotem ſortito capi iubet. Idem li. 6. Epiſt. Eos ſortito in prouincias mitti placere. Aliter accipitur pro naturaliter, ut apud Hora. 4. Epo. Lupis & agnis quanta ſortito obtigit, Tecum mihi diſcordia eſt. hoc eſt, naturaliter, uel occulta quadam fati ratione.

SORTITUS, tus, maſc. gen. *Sortimento, κλήρωσις*, pro ſortitione. Cic. pro Domo ſua: Quid, ſi etiam pluribus de rebus uno ſortitu retuliſti? Vir. 3. Aene. Quæ ſortitus non pertulit ullos.

SORTI, aduerb. Vir. 4. Geor. Sunt quibus ad portus cecidit cuſtodia ſorti. Vbi Ser. Sorti: id eſt, ex ſorte, uel in ſortem. nam aduerbium eſt, quod traxit à militia.

SOSPES, tis, gen. com. *Sano, e ſalvo, σῶος*, ſaluus, incolumis. Liu. 5. ab Vrbe: Soſpiteſq; omnes Romam ad propinquos reſtituit. Vir. 11. Aen. At non Euandre pudendis Vulneribus pulſum aſpicies, nec ſoſpite dirum Optabis nato funus pater. Horat. 1. Carm. Ode 36. Vix una ſoſpes nauis ab ignibus. Antiqui item Soſpitem accipiebant pro ſoſpitatore ſiue ſeruatore: Vnde Iouem ſoſpitem dixit Ennius, quem alii Iouem ſeruatorem appellant.

SOSPITA, tæ, penul. corre. *σώτειρα*, id eſt ſeruatrix: quo cognomine Iuno colebatur apud Lanuuinos Cicer. pro Muræn. Nolite à ſacris patriis Iunonis ſoſpitæ, domeſticum, & ſuum conſulem auellere.

SOSPITALIS, & hoc le, ſalutifer, ſalutaris. Plaut. in Pſeud.

Sospito, tas, pen. pro. *Conſeruare ſano, & ſaluo, σώζω*, incolumem ſeruo. Liui. li. 1. Pacem precibus expoſcunt, uti uolens propitius ſuam ſemper ſoſpitet progeniem.

Sotadeum carmen, *σωτάδειον μέτρον*, pedes habet ſeptem. Primus ſpondeus, ſecundus periambus, tertius ſpondeus, quartus periambus, quintus & ſextus tribrachys, & ultimus ſpondeus. Et (quod magis mirum eſt) totus ſotadeus numerus è trochæis poteſt conſtare pedibus. Hæc Fortunatianus. Atilius. Alij de hoc uocabulo ſic: Sotadeum carmen conſtat è quinque pedibus: primis duobus Ionicis à maiore, & tribus reliquis trochæis. Et quia Ionicus à maiore conſtat è duabus primis longis & reliquis duabus breuibus, primus pes interdum ſoluta prima Ionici in duas breues fit meſomacros, conſtans è media longa & duabus utrinque breuibus: Soluta ſecunda, fit paropæon, conſtans è prima longa & quatuor breuibus.

Spadix, cis, pen. gen pro. *σπάδιξ*, teſte Gel. lib. 3. Eſt auulſus à palma termes cum fructu: qui quoniam puniceum refert coloré, hoc eſt, rubrum cum exuberantia quadam ſplendoris, factum eſt, ut ſpadicem pro puniceo colore accipiamus, qui potiſſimũ in equis commendatur. Virg. 3. Geor. Luxuriatq; toris animoſum pectus: honeſti Spadices, glaucíq;. Eſt etiam ſpadix, genus inſtrumenti muſici, cuius meminit Iul. Pollux li. 4. & Cælius l. 9. c. 4. Quinct. lib. 1. c. 17. de Muſica: Pſalteria, & ſpadices etiam uirginibus probis recuſanda.

Spado, onis, *Caſtrato, eunucho, σπάδων*, proprie is dicitur cui aut teſtes euulſi ſunt, aut ipſi cremaſteres, hoc eſt, nerui, è quibus teſtes dependent. A uerbo Græco *σπάω*, quod eſt, euello. Eunuchus aũt etiam natura quis eſſe poteſt, ut cum frigidiore temperatura Veneris uſum cuiquam pernegat. Plin. lib. 11. cap. 37. Defluuium capillorum ſpadonibus non uiſum. Spadones item dicuntur ſurculi infrugiferi. Col. lib. de Arbor. Euiſmodi ſurculos, qui nihil afferunt, ſpadones appellant.

Spargo, gis, ſi, ſum, *Spargere, σκεδάζω, πάσσω*, huc illuc proijcio, diſſemino, late diffundo. Virg. 3. Eclog. Iam cornu petat, & pedibus qui ſpargat arenam. Spargere aquam, eſt aquam affundere. Plau. Truc. Sparſiſti aquam: iam redijt animus. Inſulæ ſparſæ per æquor id eſt, late diffuſæ. Vir. 3. Aen. Niueamq; Paron, ſparſaſq; per æquor Cycladas. Colum. lib. 2. cap. 16. Si tamen aliqua cauſa tempeſtiuam ſtercorationem facere prohibuerit: ſecunda ratio eſt, ante quàm Sarrias more ſeminantis ex uiuarijs puluerem ſtercoris per ſegetem ſpargere. Spargere humum folijs: id eſt, ſternere uel operire. Virg. 5. Aen. Spargite humum folijs, inducite fontibus umbras. Compoſita ſunt, Aſpergo, Conſpergo, Diſpergo, Inſpergo, & Reſpergo: quorum ſignificata explicantur ſuis locis, Spargere ſe in ariſtas uel brachia, dicitur herba, quando in ariſtas uel in brachia dilatatur. Plin. lib. 12. cap. 12. Cacumina in ariſtas ſe ſpargunt.

Sparsim, aduerb. *Sparſamente, qui è lì, σποράδην*, multis, uarijsque in locis, hic & illic. Gel. lib. 11.

Sparsus, particip. *Sparſo, διεσπαρμένος*, longe lateq; diffuſus. Cice. in Arat. Stellæ ſparſæ fuſæq; uidentur. Os ſparſum. i. latum, & plus ſatis diffuſum. Teren. in Heau. Cæſiam ſparſo ore, adunco naſo. Aliquando Conſperſus. Ouid. 8. Metam. Raris iam ſparſus tempora canis. Corpus ſenatus ſparſum: id eſt, diſiectum. Luc. l. 7. Calcatoſq; ſimul reges, ſparſumq; ſenatus Corpus.

Sparta, tæ, *σπάρτη*, Peloponneſi ciuitas nobiliſſima, Lycurgi legibus optime olim inſtituta, ita dicta à Sparto Phoronei filio, aut (ut alij malunt) à Sparta Eurotæ filia: cum antea Lacedæmon diceretur. Virg. 3. Geor. Veloces Spartæ catulos, acremq; Moloſſum. Huius ciues dicuntur Spartiatæ, ſiue Spartani, qui & Lacedæmonij.

Spartanus, a, um, *σπαρτιατικός*, Lacedæmonius. Vir. 1. Aen. Virginis os habitumque gerens, & uirginis arma Spartanæ.

Spartacus, *σπάρτακος*, famoſus gladiator fuit, ex Thracia oriundus, robore animi & corporis præſtans, qui una cum Crixo & Oenomao, effracto Lentuli ludo gladiatorio, cum ſeptuaginta gladiatoribus erupit Capua, manuq; ſeruorum congregata, quaſi iuſto exercitu comparato, Ceruſium montem in Cãpania occupauit, ubi cum à Clodio Glabro obſideretur, eius caſtra diripuit, & Campaniam populatus, raptis prætorum faſcibus, appellatus eſt imperator. inde Lentuli exercitum in Apennino diſſipauit: apud Mutinam Caſſij caſtra deleuit. tandem cum de urbe inuadenda deliberaret, à M. Craſſo pulſus, fugamque cum Brutiũ angulum occupaſſet, nec in Siciliam præ nauium penuria traijcere potuiſſet, cum ſuis omnibus fortiſſime dimicans occiſus eſt. Luca. li. 2. Vt ſimili cauſa caderes, qua Spartacus hoſtis.

Spartaus, a, um, è ſparto compoſitum. Cato de re ruſt. c. 3.

Sparus, ſeu Sparum, telum ruſticũ, in modum pedis recuruũ. Virg. l. 5. Agreſtiſq; manus armat ſparus. Feſtus: Spara, minimi generis ſunt iacula, à ſpargendo dicta, quòd paſſim pugnando ſpargerentur. Lucil. Tum ſpara, tum murices.

Spasmus, mi, ſiue Spaſma, atis, contractio neruorum, rigor, diſtentio, conuulſio. à *σπάω*, conuello. Plin. lib. 22. c. 8.

Spastici, quibus aliquid intus conuulſum eſt. Pli. l. 21. c. 19.

Spatha, æ, *Spada, σπάθη*, gladij genus, *ἀπὸ τοῦ σπαθᾶν*, hoc eſt, à ſcindendo, ſiue deuellẽdo, aut certe *ἀπὸ τοῦ σπᾶν*, quod inter cætera ſignificat ſtringere. Apuleius: Et militaris ſacramẽti genium ob amiſſam ſpatham uerebatur. Vegetius gladios maiores Spathas uocari docet: minores uero Semiſpathas. Hæc etiam auctore Auguſt. dicitur Framea, & alio nomine Romphæa. Eſt itẽ Spatha, rudicula, qua utimur in uerſandis rebus, quæ coquuntur. Col. lib. 12. c. 25. Permiſceto ſpatha lignea. Spatham præterea uocimus inſtrumentum illud culinarium, quo ſpumam detrahimus. In palmis item Spathæ dicuntur ramuli, ex quibus palmulæ dependent: à frondis, ut uidetur, figura nomen habentes, quæ ad gladioli folium latis accedit. Pli. l. 16. c. 26. Palma ſola in ſpathis habet fructum.

Spathalion, *Rama di palmo, σπαθάλιον*, diminutiuum à Spatha, ſignificans ramulum palmæ cum dactylis inde pendentibus. unde apud Mar. lib. 13. Spathalion caryotarum numeratur inter munera tenuiorum, quæ Kalendis Ianu. ſolẽt miſſitari: Aurea (inquit) porrigitur Iani caryota Calendis: Sed tamen hoc munus pauperis eſſe ſolet. Eſt etiam ornamentum muliebre, inter delicias fœminarum annumeratum. à uerbo Græco, *σπαθαλάω*, quòd ſignificat, delicias ago, & laſciuio. Plin. lib. 3. c. 15. Plau. Men. Amabo pondo duum nummum ſpathalia.

Spathe, es, *σπάθη*, inuolucrum eſt ſiue operimentum fructus palmarum adhuc florentiũ, quo in ſpiſſandis unguentis utuntur unguentarij: ut docet Dioſc. lib. 1. cui ea in re optime conuenit cum Theophraſto, qui lib. 3. de Plantarum hiſtoria de palmis agens, in eo maſculam à femina differre ſcribit, quod maſcula prior florem ferat in ſpathe. Plin. lib. 13. cap. 6. ſpathes ſiue elates nomine proprium quoddam palmæ genus uidetur intellexiſſe, quod medicinæ conferret, germina, folia & corticem. Vide Marcellum in Dioſcoridem.

Spathula, læ, diminutiuum à Spathe, ſiue Spatha, quo Celſ. lib. 8. c. 15. uſus eſt pro inſtrumento chirurgico, ad humeri luxati curationem accommodato.

Spatior, aris, *Andar à ſpaſſo è ſolazzo, ſpatiando, περιπατέω*, deambulo. Vir. l. 1. Geor. Et ſola in ſicca ſecum ſpatiatur arena. Oui. 2. Metam. Nam cũ per littora lentis Paſſibus, ut ſoleo, ſumma ſpatiarer arena. Feſt. Spatiatorem pro erratore poſuit Cato. Spatiãs, tis. Oui. 14. Met. Et ſpatiantia paſſim Brachia compeſcit. Spatiatus, ta, tum. Oui. 3. Faſto. Spatiataque littore curuo.

Spatiosus, a, um, *Spatioſo, grande, εὐρύχωρος*, amplus, capax, uaſtus. Col. l. 6. c. 2. Primũ omniũ ſpatioſum ſtabulũ præparetur. Interdũ non loci, ſed tẽporis ſpaciũ importat. Ouid. lib. 1. Amor. Eleg. 8. Sed nunquã dederis ſpacioſum tempus in iram. Hinc Spatioſe, *εὐρύ*, late, diffuſe. Plin. lib. 19. c. 5. Quoniam ſpatioſe fruticat. Inde Spacioſus, & Spacioſiſſime. Plin. Epiſt. 62.

Spatium, ſpatij, *Spatio, agio, tempo, ἀπόστασις, διάστημα*, capedo, interuallum: & nõ ſolum de loco dicitur, ſed etiam de tempore De loco. Cic. lib. 1. de Nat. Deo. Sydus ſpatijs immutabilibus ab ortu ad occaſum commeans. Virg. 3. Geor. Hic uel ad Elei metas, & maxima campi Sudabit ſpatia, & ſpumas aget ore cruentas. Oui. 2. Metam. Tritumq; relinquunt Quadriiuges ſpatium, nec, quo prius, ordine currunt. De tempore. Cic. pro Arch. Quoad lõgiſſime poteſt mea mens reſpicere ſpatium præteriti temporis. Aut ad Her. lib. 2. Spatium ita conſideratur, ſatiſne longum fuerit ad eam rem tranſigendam. Spatium, pro menſura & temporibus pedum in carmine. Cic. in Orat. Trochæus, qui in eodem ſpatio eſt, quo choreus. Spatium pro dilatione. Liu. lib. 8. Orabant ut iræ ſuæ ſpatium, & conſilio tempus daretur.

Specialis, & hoc, le, *Speciale, ſingolare, proprio, εἰδικός, ἴδιος*, proprium, & ueluti peculiare. Iulius Capitolinus. Macrinorum familiam id ſpeciale ſemper habuiſſe, ut Alexandrum Magnum in auro & argento exculptum haberet.

Speciatim, *Specialmente*, particulariter. Cic. poſt Réd. in Sen. Meſſius legem ſpeciatim de ſalute mea promulgauit.

Specialiter, *Specialmente, εἰδικῶς*, ſpeciatim. Col. l. 3. nunc illud ſpecialiter, ut non ſolum ex feraciſſima uite, ſed etiam è uitis parte feraciſſima ſemina eligantur.

Species, ciei, *Specie, imagine, εἶδος, ἰδέα*, effigies, facies, uel imago. Ci. l. 1. Off. Quæ ſũt ſpecie quadã utilitatis, hãc Græci *εἰδέας* uocãt. Et in Topicis. In diuiſione formarũ, quæ Græci *εἰδέας*, uocãt, noſtri Species appellãt. Cæſ. Cõ. 4 ſpeciẽ, pugnãtium præberẽt. Id eſt, demõſtrationẽ, ſiue ſimulationẽ, prætextũ, & quaſi uelamentũ, *πρόφασις*. Ci. de Amic. Quæ iſta ſecuritas? ſpecie quidẽ blãda, ſed re ipſa multis locis repudiãda eſt. Quãdoq; ſumitur pro aſpectu, & re ipſa. Vir. 2. Aen. Non tulit hãc ſpeciẽ furiata mente Chorœbus. Quandoque pro pulchritudine à ſpeciendo. Plau. in Bacch. Bellan uidetur ſpecie mulier? Inde ſpecioſus pro pulchro & formoſo accipitur, de quo infra. Species itẽ (ut definitur à Dialecticis) eſt quæ dicitur de pluribus differentibus numero: ut, Homo eſt ſpecies, quoniã de Socrate & Platone, & alijs, non ſpecie, ſed numero differentibus prædicatur. Ob eam rationem ita appellata

pellata, quòd mulrorumcollectio una quaſi uiſione comprehendatur. Genus autem eſt, quod prædicatur de pluribus differentibus ſpecie: ut Animal, quod de homine, equo, aſino, & huiuſmodi dicitur, quæ ſpecie differunt. Quandoque ſpecies in plurali numero ſumitur pro aromatibus. Macrob. l. ult. Saturnal. Species, & acres, & calidæ, ſuperficiem, cum apponuntur, exulcerant. Martia. Iureconſultus: Species pertinentes ad uectigal cinnamomum, piper longum, piper album. Sic dicitur Vicus ſpeciarius à ſpeciebus Arabicis, Peregriniſque. In ſpeciem, ſimulate. Liu. 4. ab Vrbe: De Sempronio reo. Quæ in ſpeciem modo iactentur.

SPECILLVM, li, *Taſto, μηλωτὶς*, inſtrumentum quo utuntur chirurgi ad ſcrutationem uulnerum, & fiſtularum. Eſt autem diminutiuum à Specium, quo antiqui uſi ſunt in eadẽ ſignificatione. Cor. Celſ. lib. 5. Ante omnia ſpecillum demitti in fiſtulam conuenit. Hinc Auricularium ſpecillum, quod curandis auribus adhibetur. Eſt & Specillum, inſtrumentum quo oculos inungimus. Plin. l. 7. C. Iulius medicus ſpecillum per oculos trahens. Cel. lib. 7. Specillo ſuper oculum inducatur. Var. lib. 5. de lingua Lati. Quo oculos inungimus, quibus ſpecimus, ſpecillum. Quidam etiam Specilla appellant uitreos illos orbiculos, quos ſenes, quo clarius cernant, oculis admouent.

SPECIMEN, nis, pen. cor. *Speranza, ſaſſo, proua, ἐπίδειγμα*, proprie in quauis merce dicitur exiguum quiddam quod à uenditore ſpectandum profertur, ut ex eo emptor rem totam æſtimet. Frequẽtiſſime tamen per tranſlationem accipitur pro quouis documento, experimento, ſiue exemplo, ex quo rei totius capimus coniecturam. Cic. in Tuſc. non dubitas quin ſpecimen naturæ capi deceat ex optima quaque natura? Apul. in Flor. Sed Marſyas (quod ſtultitiæ maximum ſpecimen) non intelligens ſe derridiculo haberi. Dare ſpecimen ſui, eſt re aliqua inſigni declarare, quid de ſe ſit ſpectandum. Cic. in Diuin. in Ver. qua in re non modo ſpecimen ceteris aliquod dediſti, ſed tute tui periculum feciſti? Specimen innocentiæ, prudentiæ, uirtutis: id eſt, exemplar. Ci. 3. de Natu. Deo. Cur temperantiæ, prudentiæque ſpecimen, ante ſimulacrum Veſtæ pontifex maximus eſt Q. Scæuola trucidatus?

SPECIO, cis, xi, ctum, *σκέπω*, apud antiquos in uſu fuit, pro uidere. Vnde augures Specere, hoc eſt, inſpicere aues dicebantur. Ennius apud Var. Vos epulo poſtquam ſpexit. Hodie utimur tantum eius compoſitis Aſpicio, Conſpicio, Circunſpicio, Deſpicio, Diſpicio, Inſpicio, Perſpicio, Proſpicio, Præſpicio, Reſpicio, Introſpicio, Suſpicio, de quibus ſuis locis.

SPECIOSVS, a, um, *Viſtoſo, apparente, bello, ben formato, εὐειδής*, pulcher: Semper enim in bonum accipitur, quamuis Species mediũ uocabulum ſit. Vir. 4. Aen. Neque enim ſpecie ſamave mouetur, hoc eſt, nec præſenti deformitate, nec rumore mox futuro. Sic & formoſus, licet forma indifferenter ponatur, ſemper tamẽ in meliorem partem accipitur. Plin. lib. 13. cap. 4. Minus ſpecioſæ, ſed ſapore caryotarum ſorores. Celſ. lib. 2. c. 2. Si plenior aliquis, & ſpecioſior, & coloratior factus eſt, ſuſpecta habere bona ſua debet. Hor. de Arte: Interdum ſpecioſa iocis. Ouid. 7. Metam. Specioſaq́; nomina culpæ Imponis Medea tuæ. Specioſe, ſpecioſius, ſpecioſiſſime, pulchre, ornate. Liu. 4. Bel. Maced. & equus tuus ſpecioſius inſtratus erit, quàm uxor ueſtita. Specioſe ingredi: id eſt, cum ornatu. Col. lib. 2. c. 1.

SPECITO, as, are, frequentatiuum antiquum à Specio. Plau. in Ciſt. Mater pompam me ſpecitatum duxit.

SPECIVM, cij, *Taſto, tenta, μηλωτὶς*, inſtrumentum teres & paruum, quo medici ad tentandum uulnerum ac fiſtularum uiam & profunditatem utuntur. Pacuuius: Vt medici faciunt, qui prius ſpecio uulnus tentant. Fit autem à Specio.

SPECTABILIS, le, *Spettabile, θεατός, ἀξιοθέατος*, ſpectatu dignus, clarus, illuſtris. Pli. l. 11. cap. 14. faui cera ſpectabiles gignuntur. Oui. 2. de Pon. Eleg. 2. Ipſe ſuper currum placido ſpectabilis ore. Iuuen. Sat. 8. ſi quod ſpectabile ſignum. Tacit. in uita Agric. In quibus pulchram & ſpectabilem uictoriam ederetis.

SPECTACVLVM, li, *Spettacolo, θέα, θέαμα*, dicitur, id quod ſpectandũ exhibetur. Vir. in quodã Epig. redeunt ſpectacula mane. Liu. l. 1. Iudici Fuſcinus ſpectaculum iubet. Aliquando dicitur ipſa ſpectatio, *θέα*, Cic. 7. Verr. O ſpectaculum miſerum, atque acerbum, ludibrio eſſe urbis gloriam? Aliquando locus unde ſpectatur, *θέατρον*. Liu. l. 1. Tum primum diuiſa loca Patribus, Equitibusq́; ubi ſpectacula ſibi quiſque facerent.

SPECTATOR, *Spettatore, θεατής*, qui ad ludos ſpectandi cauſa conuenit. Plau. Amph. Nunc ſpectatores Iouis ſummi cauſa clare plaudite. Spectatores rerum cæleſtium: id eſt, contemplatores. Cic. 2. de Natu. Deo. Homo rerum ſuperarum, atque cæleſtium ſpectator. Spectator pugnæ, qui ſe pugnæ non admiſcet, ſed ſecurus eius exitum expectat. Tractum à ludorum ſpectatoribus, qui, hiſtrionibus in ſcena fabulam agentibus, ocioſi interim deſident. Cic. 2. Offi. Spectatores ſe ocioſos præbuerunt Leuctricæ calamitatis. Spectator formarum, id eſt, iudex, probator, *ἐξεταστής*. Terẽ. in Eun. elegans formarum ſpectator. Vbi Donatus: Spectator elegans eſt, qui ſit cunctantis & faſtidioſi iudicij, cui non quiduis ſpecie placet. Spectator, probator: ut ſpectatores pecuniæ dicuntur.

SPECTAMEN, inis, ſpecimen. Plau. in Menæch.

SPECTATE, egregie. Pli. lib. 21. quæ ſpectatiſſime floreant, celerrime marceſcere.

SPECTATIO, onis, ipſe ſpectandi actus. Cic. ad Att. Eſt quiddam etiã animum leuari, tum ſpectatione, tum religione opinionis & fama. Spectatio pro probatione pecuniæ. Cice. in Verr. act. 4. primum pro ſpectatione, & collybo.

SPECTATIVVS, ſpeculatiuus, cõtemplatiuus. *θεωρηματικός*, Quinct. lib. 3. cap. 5. Vt illa ſit ſpectatiuæ partis, hæc actiuæ.

SPECTANDVS, adiect. *θεατός*, Plin. lib. 10. c. 42.

SPECTATRIX, cis, *θεάτρια*, uerbale femi. à ſpectando deductum. Plau. Merc. Diuum atque hominum ſpectatrix. Lucan. lib. 3. ſpectatrix ſcelerum.

SPECTATVS, *Lodato, probato, δοκιμασθείς*, probatus, cognitus. cuius. ſ. perſpecta iam uirtus eſt. Virg. 8. Aen. Sunt animi, & rebus ſpectata iuuentus. Plau. Perſa: Vitam iam ſatis tibi ſpectatam eſſe cenſueram. Spectatæ integritatis uir, Liu. 6. Bel. Pun. Spectatiſſima femina, Cic. pro Sext. Roſc.

SPECTIO, onis, uerbum eſt proprie ad Augurum diſciplinam pertinens, in qua officia ita diſtributa erant, ut qui ſpectionem habebant, nunciationem non haberent. Var. lib. 5. de lingua Latina & Feſtum lib. 17.

SPECTO, as, *Guardare, guardar ſpeſſo, ὁράω. θεάομαι*, frequentatiuum à ſpecio, antiquo uerbo, idem ualẽs quod multum & fixe intueor. Cic. de Aruſp. reſp. ni tu Megaleſia eo die ſpectare uoluiſſes. Teren. Eun. Hercule me ſpectes: me impulſore hæc non facit. Accipitur non raro pro iudicare, probare, ſiue æſtimare, *ἐξετάζειν, τιμᾶν*. Cic. pro Roſc. Com. Nemo enim illum ex trunco corporis ſpectabat, ſed ex artificio comico æſtimabat. Cice. lib. 5. Tuſcul. Non ex ſingulis uocibus philoſophi ſpectandi ſunt. Aurum ſpectatur in ignibus. Ouid. 1. Triſtib. Eleg. 4. Scilicet & fuluum ſpectatur in ignibus aurum. Vnde & Spectatores pecuniæ, dicuntur qui ualorem eius explorant. Huc etiam pertinet illud Virg. 3. Eclog. Si ad uitulam ſpectes, nihil eſt quod pocula laudes. hoc eſt, ſi uitulæ pretium tecum reputes: uel (ut Seru. interpretatur) ſi pocula cum uitula compares. Interdum eſt attendere, &, ut Cice. loquitur, etiam atque etiam uidere. Plau. Spectandum, ne tibi anulum det, neque roget. Eleganter item accipitur Spectare pro, ad rem aliquam pertinere, ſeu referri, quod & Græci dicunt *ἀποβλέπειν, συντείνειν, καὶ τείνειν πρός τι*. Cice. 3. de Finib. Hæc ſtudia ad imitandos ſummos uiros ſpectant. Spectatur, imperſonale. Pli. lib. 10. cap. 70. Plauſu congregari feras ad cibum conſuetudine ſpectatur. Spectatu, ſupinum. Cic. 2. Off. admirantur eum, qui pecunia non mouetur: quod in quo uiro perſpectum ſit, hunc dignũ ſpectatu arbitrantur.

SPECTRVM, tri, *φάσμα, εἴδωλον*, ſimulacrum, ſeu imago oculis ſeſe offerens. Cic. lib. 15. Epiſt. Qui putant *διανοητικὰς φαντασίας* ſpectris Catianis excitari. Et ruſſus: His ſpectris etiam ſi oculi feriri poſſint, animus qui poſſit non uideo.

SPECVLA, læ, *Vedetta, σκοπιά, περιωπή*, locus editus, & eminens unde aliquid eminus uideri & proſpici poteſt, ſiue ſit mons, ſiue turris, ſiue lapis, ſiue arbor, ſiue quid aliud eminens. Vir. 8. Eclog. Præceps aerij ſpecula de mõtis in altum Deferar. Oui. in Epiſt. Leãdri: In ſpeculis omnis Abydos erat. Liu. 8. Bel. Pun. Ipſe in Caſſeo monte ſpeculam poſuit, ut ignibus procul ſublatis, ſignum, ubi quid molirentur hoſtes, momento temporis acciperent. Virg. 3. Aen. Dat ſignum ſpecula Miſenus ab alta. Eſt & Specula, *ἐλπίδιον*, diminutiuum, à ſpes, ſicut à Res, Recula. Ci. Cælio. Hac tamen oblectabar ſpecula. ſ. Tullia. Plaut. Perſ. Ecquid eſt mihi in te ſpeculæ?

SPECVLABVNDVS, Suet. in Tiberio.

SPECVLARE, ris, *Specchio*, ſiue Specular, aris, ſiue Specularium, rij, feneſtræ genus, admittendæ in ædificium lucis, & excludendæ pluuiæ uentiq; gratia excogitatum: quod primum ex ſpeculari lapide fieri cœpit, hodie magis ex uitreis orbibus uel teſſellis plumbo iũctis. Mart. l. 8. Hybernis obiecta notis ſpecularia puros Admittunt Soles, & ſine luce diem. Vlpia. Specularia & uela, quæ frigoris cauſſa, uel imbrium in domo ſunt, inſtrumento domus non contineri, Caſſius exiſtimauit. In hortis quoque ambulationes ſpecularibus claudi ſolere, indicat illud Iuuena. Sat. 4. Quæ uehitur clauſo latis ſpecularibus antro. Hinc Specularius, larij, ſpeculariorum artifex: qua uoce utitur Vlpia. l. Quæſitum. Digeſt. de Fund. inſtruct.

SPECVLARIS LAPIS, *φεγγίτης*, lapidis pellucidi genus, in tenuiſſimas cruſtas ſectile, ex quo olim ſpecularia cõficere ſolebant, hoc eſt, feneſtras admittendæ luci, & excludendo uento, imbrique idoneas: quod genus hodie ex orbibus teſſellisve uitreis, magis conficimus. Dictus Specularis, ſiue quod ſpecularia ex eo fierent, ſiue quòd ſpeculi modo luceret. Pli. lib. 21. cap. 13. Vide Plin. lib. 36. cap. 22.

SPECVLARIS, & hoc lare, adiect. à Speculum, Specularis ſignificatio, quæ fit, igne è ſpecula oſtenſo. Plin. lib. 7. c. 56.

SPECVLOR, laris, lari, *Contemplare, ſpecular e*, κατασκοπέω, σκοπιωρέομαι, exploro, contemplor, quaſi è ſpecula proſpecto. Pla. Mil. Sed ſpeculabor, ne quis aut hinc ab læua, aut ab dextera Noſtro conſilio uenator adſit cum auritis plagis. Cæſ. 8. Bel. Gal. Qui ſpeculandi gratia eſſent remiſſi. Vnde ſpeculatores κατάσκοποι, id eſt exploratores, qui è ſpecula aſpiciunt, uel in bello ante exercitum explorandi gratia mitti ſolent. Cæſ. 2. Bel. Gall. Hac re Cęſar ſtatim per ſpeculatores cognita. Per tranſlationem pro ſcrutari. Tacit. li. 18. Satis patuit ijs, qui principum offenſas acriter ſpeculantur. Ci. in Catil. Multi te oculi & aures non ſentientem ſpeculabuntur, atque cuſtodient. A quo fit Præſpeculor, ante ſpeculor, uel præmiſſis ſpeculatoribus exploro. Suet. de Cæſ. Exercitũ neque per inſidioſa itinera duxit unquam, niſi præſpeculatus locorum ſitus. Hinc Speculatus, huius ſpeculatus, κατασκοπὴ, ipſe ſpeculandi actus. Pli. l. 10 c. 37.

SPECVLATRIX, icis, *Speculatrice*, uerbale. Cic 3. de Nat. Deo.

SPECVLATORIVS, a, um, κατασκοπικὸς, quod ſpeculationi eſt accommodatum, ut Speculatoria nauigia, quibus in mari ſpeculamur, quid fiat. Cæſ. 4. Bel. Gal.

SPECVLVM, li, *Specchio, ſpera*, κάτοπτρον, inſtrumẽtum ex uitro, chalybe, ſtanno, argentoue, intuentium imaginem repræſentans: cuius inuentionem Aeſculapio aſſignat Cic. 2. de Natu. Deo. Terẽt. in Adelp. Inſpicere tanquam in ſpeculum uitas hominum iubeo. Ouid. 3. de Arte: quid quanque decebit, Eligat, & ſpeculum conſulat ipſa ſuum. Cice. 2. de Finib. Nec tamen argumentum hoc Epicurus a pueris petiuit, aut etiam à beſtijs, quæ putat eſſe ſpecula naturæ.

SPECVS, cus, tam maſc. quàm fem. gen. & ſpecus, oris, neut. gene. *Spelunca, cauerna*, σπήλαιον, σπέος, idem quod ſpelunca. Gel. lib. 6. Sole medio & arido ac flagranti ſpecum quandam nactus remotam, latebroſam penetro. Horat. l. 3. Car. Quæ nemora, aut quos agor in ſpecus. Ouid. 3. Met. Eſt ſpecus in medio. Vir. 7. Aen. Hic ſpecus horrendum.

SPELAEVM, σπήλαιον, nomen Græcum, quod à noſtris dicitur ſpelunca. Vir. 10. Eclog. Inter ſpelæa ferarum Malle pati.

SPELVNCA, luncæ, σπήλαιον, antrum, ſpecus ſubterraneus, uel montis cauitas. Vir. 6. Aen. Spelunca alta fuit, uaſtoq; immanis hiatu. Ci. 2. de Finib. Iam decimum annum in ſpelunca iacet.

SPERCHIVS, pen. pro. σπερχειὸς, fluuius Theſſaliæ, qui Pelio monte effuſus uelociſſimo curſus defluit in ſinum Maliacum. Stra. l. 8. Luca. l. 6. Fertur amne citato Maliacas Sperchius aquas.

SPERNO, nis, ſpreui, ſpretum, *Refiutare*, ἀκφαυλίζω, ἐξουθενῶ, faſtidio, deſpicio. Cice. de Seneſt. Quòd ſpernerentur ab ijs, à quibus eſſent coli ſoliti. Ter. Eun. Ob hæc facta abs te ſpernor. Virg. 3. Ecl. Quid prodeſt, quòd me ipſe animo non ſpernis Amynta? Ci. 2. de Natu. Deo. Veritas auſpiciorum ſpreta eſt, Catul. Epigram. 20. Hæc tu commoda tam beata Furi Noli ſpernere. Hor. 1. Epi. 2. Sperne uoluptates, nocet empta dolore uoluptas. Ouid. 8. Met. Pater huius erat, qui numina diuum Sperneret. Antiqui Spernere dicebant pro ſegregare: quod & Nonius annotauit, citans Ennium in Hectoris lytris: Ius atque æquum ſe à malis ſpernit procul. Spernax, cis: id eſt, contemptor. Silius lib. 8. Ductor Piſo uiros ſpernaces mortis agebat. Spretor, oris, eiuſdem ſignificationis. Oui. 8. Met. Vtq; deorum Spretor erat.

SPERO, as, *Sperare, hauer ſperanza*, ἐλπίζω, fiduciam habeo aliquid ex uoto ſucceſſurum. Pli. l. 11. Speratur largior prouentus. Hor. 1. Epiſt. 4. Grata ſuperueniet, quæ non ſperabitur hora. Cice. Attic. lib. 1. A quo nihil ſperes boni. Idem pro Deiot. Iubeo te ſperare, & bono animo eſſe. Aliquando Sperare eſt exiſtimare, ſeu confidere: & tam de præſenti, quàm de præterito dicitur. De præſenti, Quint. Facilis (ut animaduertere uos ſpero) defenſionis meæ curſus eſt. De præterito, Idem: Et innocentiam quidem puellæ ſatis, ut ſpero, defendimus. Accipitur itẽ pro timere. Virg. 1. Aen. Si genus humanum, & mortalia temnitis arma: At ſperate deos memores fandi, atque nefandi. Vbi Seruius: Sperate, abuſiue, timete: ut lib. 4. Hunc ego ſi potui tantum ſperare dolorem, Et perferre ſoror potero. Cum alioqui proprie ſperemus bona, timeamus aduerſa. Hæc Seruius. Accipitur & Sperare pro gaudere. Teren. in Adelph. Sperabam iam deferuiſſe adoleſcentiam. Vbi Donatus: Recte Sperabam, pro Gaudebam. Sic enim dicimus cũ erraſſe nos cernimus. Speratum teſte Nonio, ueteres dicebant, eum, qui uxorem petit: & Speratam uirginem, quæ petitur. Afranius: Curre, & nuncia uenire, & mecum ſperatam adducere, ut uideat puellam. Poſtquam uero ſponſio facta erat, non ſperata, ſed uel Dicta, uel Pacta, uel Sponſa uocabatur. Speratus, participiũ. Plau. in Merc. Spem ſperatam cum hanc obtuliſti mihi, grates ago. Sperabilis, & hoc le, quod ſperari poteſt. Pla. in Capt. Hic ille dies eſt, cum nulla uitæ ſalus ſperabilis eſt mecum.

SPES, ei, *Speranza*, ἐλπίς, eſt opinio futuri boni. Cic. 4. Tuſc. Spes eſt expectatio boni. Cæſ. Bel. Ciui. libr. 2. Plenus ſpei bonæ, atque animi, aduerſus eos proficiſcitur. Spes pro lætitia. Virg. 1. Aenei. Spem uultu ſimulat, premit altum corde dolorem. Vbi Seruius, Spem, lætitiam. Eſt & crebra apud Virg. figura, quæ fit, quoties ſignificatur ab eo quod præcedit, id quod ſequitur. Nam ſpem lætitia ſequitur: ſpes uero in uultu non uidetur, ſed lætitia. In numero plurali habet nominatiuum, accuſatiuum, & uocatiuum. Hor. 1. epiſt. 5. Quid nõ ebrietas deſignat? operta recludit. Spes iubet eſſe ratas: ad prælia trudit inermem. Liu. 2. ab Vrb. Has ſpes, cogitationesque ſecum portantes, urbem ingreſſi ſunt. Sperum autem nuſquam, quod ſciam reperitur: Spebus rariſſime. Spem pretio emere, prouerbialiter dicitur pro eo quod eſt certum & præſens detrimentum facere ſpe incerti lucri. Terẽ. in Adel. Spem pretio non emo. Antiqui auctore Feſto declinabant. Hæ Speres, huius ſperis. Varro: Quibus ſuam delectet ipſe amicam, & ſeſe ſperibus iactet ſuis. Hinc dictum putat Aſpere, quaſi ſine ſpere: & proſpere, quaſi pro ſpere.

SPEVSIPPVS, σπεύσιππος, Philoſophus Athenienſis, Platonis ex ſorore nepos, qui octo annos Platonicæ ſcholæ præfuit. Ferunt hunc ſenio confectum, ſibi mortem conſciuiſſe mœrore impulſum. Plut. uero ſcribit, illum pediculis efferueſcentibus interijſſe. Primus inuenit, quo pacto ex gracilioribus lignis fierent uaſa capacia. Compoſuit dialogos à Diogene commemoratos. Hunc Plato quaſi philoſophiæ hæredem reliquit, ut ſcribit Cice. lib. 1. Acad. quæſt.

SPHAERA, *Sfera, balla, globo*, σφαῖρα, Græca uox eſt, idem ſignificans quod Latinis Globus. Geometræ definiunt eſſe corpus ſolidum, unica ſuperficie contentum, in medio ſui punctum habens, à quo omnes lineæ ad ſuperficiem ductæ ſunt æquales. Cic. 2. de Natu. Deo. Cumq; duæ formæ præſtantes ſint, ex ſolidis globus (ſic enim ſphæram interpretari libet) ex planis autem circulus, aut orbis, qui κύκλος, Græce dicitur.

SPHAERICA, ricæ, *Fugazza, ſchiazzata*, placentæ genus, quod ex multis globulis in ſphæram, & rotundam formam coactis, ac deinde ſimul compactis fiebat. Cato c. 82. Sphæricam ſic facito, ita uti ſpiram, niſi ſic effingito, detractis caſeo, melle: ſphæras pugnum altas facito, eas in ſolo componito, denſas eodem modo componito.

SPHAERISTERIVM, σφαιριστήριον, locus balnei, ſpecie rotunda, cum alijs pleriſque exercitationum generibus, tum pilæ ludo præcipue deſtinatus, quam Græci σφαῖραν uocant. Vnde σφαιρίζω, pila ludo, & σφαιρισαὶ pilæ ſtudioſi. Pli. in epiſt. Apodyterio ſuppoſitum eſt ſphæriſterium, quod plura genera exercitationis, pluresq; circulos capit. Lamprid. in Alex. Poſt lectionem, operam palæſtræ, aut ſphæriſterio, dabat.

SPHINX, gis, uel gos, σφίγξ, monſtrum apud Thebas, cuius caput & manus puellæ, corpus canis, alæ auis, uox hominis, ungues leonis, cauda draconis ſimilitudinem referebant. Dicta eſt autem Sphinx ἀπὸ τοῦ σφίγγειν, hoc eſt, à conſtringendo, uel uinciendo, quòd prætereuntes ſuis quæſtionibus ita ſtringeret, ut ſe expedire non poſſent. Scribit Lactantius Papinianæ Thebaidos interpres, Sphingas monſtrum fuiſſe, alas & ungues habens in ſimilitudinem harpyiarum, quod inſidens ſcopulo uiæ imminenti, inſolubilia ænigmata tranſeuntibus proponebat: & quotquot diſſoluere non poterant, unguibus, & alis interficiebat. Aenigma autem erat eiuſmodi, Quodnam animal mane quadrupes, meridie bipes, ueſperi tripes eſſet. Cuius ænigmatis nodum Oedipus ita diſſoluit, ut hominem eſſe diceret, qui in infantia manibus & pedibus repens uerius, quàm incedens, quadrupes eſt: Factus uir, ut qui nullo alio, quàm pedum adminiculo nititur, bipes: Ingraueſcentibus autem annis, aſſumpto ſcipione tripes. Quam ſolutionem illa tã ægre tulit, ut ſe ſtatim de ſaxo præcipitarit. Hinc ſumpſit originem adagium in Terentiana Andria, Dauus ſum, non Oedipus. Sed hæc fabuloſa ſunt. conſtat enim cum aliorum multorum, tum Alberti Magni teſtimonio, Sphingem animal eſſe ex genere ſimiarum, inſigne duabus in maxilla maculis nigricantibus, cauda coloris ſubnigri oblonga. Solin. inter ſimias habentur & ſphinges uilloſæ comis, mammis prominentibus, dociles ad feritatis obliuionem. De ſphingibus ſic Diod. Sicul. lib. 4. Sphinges, & apud Trogloditas, Aethiopesque naſcuntur, forma haud ei diſſimili, qua pinguntur, ſed paulo pinguiores. naturam habent manſuetam, pluribus diſciplinis aptam. De his & Plin. lib. 8. cap. 21.

SPICA, ſpicæ. στάχυς, in frumento dictur totum illud, quo granum continetur, cuius partes ſunt glumæ & ariſtæ. Cic. 5. de Fin. ſeges ſpicis uberibus & crebris. Dicta ſpica, quaſi ſpeca, à ſpe, ut inquit Varro de re ruſt. lib. 1. Nam cum fruges in ſpicam exit, ſpẽ præbet hominibus. Seruius: Spicam dictam putat à figura ſpiculi, quã refert, ubi primum è folliculo erumpit. Tunc enim ſolum proprie ſpicam dici arbitratur. Sed hoc non eſſe uſquequaque uerum ſatis docet Var. lib. 1. c. 48. cum granum ſpicæ partem facit: quod certe de ſpica iam primum erumpente intelligi non poteſt, quæ cum nondum floruerit, granum habere non poteſt. Verba Varronis ſunt hæc, Spica in hordeo & tritico tria habet continentia, granum, glumam, ariſtam, & etiã primitus, ſpica, cũ oritur, uagi-

nam. Ouid. 9. Met. Inerant lunaria fronti Cornua, cum ſpicis nitido flaueſcentibus auro. Cererem in ſpicis intercipere. Oui. 8. Met. de Apro Calydonio: Is modo creſcentes ſegetes proculcat in herba: Nunc matura metit fleturi uota coloni, Et Cererem in ſpicis intercipit. Quid ſit, Cererem in ſpicis intercipere, iam ipſe expoſuit, cum inquit, Matura uota coloni. Primo enim herbeſcit ſeges, unde illud eſt, Segetes proculcat in herba, & in Epiſtolis; Adhuc tua meſſis in herba eſt. Deinde uero, ubi maturuit, in ſpica eſſe dicitur. Spicæ allij. Ruel. lib. 1. cap. 2. Cohærentes bulbi, in quos allij caput extumuit, qui ſeorſim conſiti nouam creant ſobolem, & Nuclei, & Spicæ Latinis auctoribus appellantur. Col. lib. 11. c. 3. Habet allium plures cohærentes ſpicas. Antiquis etiam in uſu erat Spicus maſc. gen. & Spicum neutro, quod & Nonius annotauit. De neutro genere exemplum eſt apud Ciceronem in Arato: Spicum illuſtre ferens inſigni corpore uirgo. Item apud Var. de Lege Mœnia: Neque in bona ſegete nullum eſt ſpicum nequam, Neque in mala non aliquod bonum. De maſculino genere citatur uerſus uetuſtus à Feſto, ſed ſine auctoris nomine: Quaſi meſſor permeſſum unumquenque ſpicum collegit. Eſt & Spica ſignum cœleſte, oriens in Virginis parte decima. Iul. Firmicus: Quicunque in ortu ſpicæ natus fuerit, erit ruralibus officijs ſemper applicatus.

Spicamvtica; quæ non habet ariſtam, quaſi mutila ariſtæ enim quaſi cornua ſunt ſpicarum. Var. de re ruſt. l. 1. c. 48.

Spiceus, a, um, *Di ſpica*, σταχύϊνος, quod ex ſpicis eſt. Tibul. Flaua Ceres tibi ſit noſtro de rure corona Spicea. Meſſis ſpicea. Virg. 1. Geor. Spicea iam campis cum meſſis inhorruit, & cum Frumenta in uiridi ſtipula lactentia turgent. Ouid. 5. Metam. Stabat nuda æſtas, & ſpicea ſerta gerebat.

Spicifer, a, um, pe. cor. σταχυοφόρος, quod fert ſpicas: ut, Ceres ſpicifera à poetis dicitur. Seneca Hercul. Oetæo. Et ſpiciferæ conceſſa deæ Attica Myſtas claudit Eleuſis. Mart. l. 10. Non Hybla, non me ſpicifer capit Nilus.

Spicilegium, *Spigolo*, σταχυολογία, collectio ſpicarum, uel ſpicæ ipſæ in agro à meſſoribus prætermiſſæ. Var. 1. de re ruſt. c. 53. Meſſe facta ſpicilegium uenire oportet. Hinc Spicilegium facere, dicuntur, qui meſſorum terga inſequentes, ſpicas ab ijs prætermiſſas colligunt.

Spico, cas, *Spicciolare, mandar fuora le ſpighe*, σταχυοφυέω, ſpicas emitto. Pli. l. 18. c. 7. Grana in ſtipula crinito textu ſpicantur. Hinc Spicatus, ta, tum, nomen adiectiuum, quod habet ſpicas. Et lib. 24. c. 15. Chamæciſſos ſpicata eſt tritici modo.

Spicio, is, ſpicere, ὁρᾶν, θεάομαι, uerbum eſt obſoletum, quo antiqui utebantur pro aſpicere, ſeu intueri: quod & Feſtus annotauit, citans locum Plau. in Mil. Quo ſupercilio ſpicit.

Spiculatores, δορυφόροι, ſatellites principum, à ſpiculis, quæ geſtant. Cornel. Tacit. Dilapſis ſpiculatoribus.

Spiculo, as, *Aguzzar la ponta*, ἀκονάω, cuſpidem acuo. Pli. l. 11. Telum perfodiendo tergori quo ſpiculauit ingenio.

Spiculum, li, *Dardo, punta*, λόγχη, ξυστὸς, lancea breuis, ſeu (ut Vegetius ait) telum miſſile, cuius ferrum eſt triangulum, unciarum nouem, haſtile pedum quinque & ſemiſſis. Antiqui pilum neutro genere uocauerunt. Ad huius iactum exercebantur milites, ita ut arte & uirtute directa, ſcutatos pedites & loricatos equites ſæpe tranſuerberarent. Plau. in Caſ. Si non impetrauit, ſpicula et inſortita ſunt mihi. Cic. in Piſon. L. Craſſus ſpiculis prope ſcrutatus eſt alpes. Virg. 5. Aen. Gnoſſia bina dabo læuato lucida ferro Spicula, cælatamq; argento ferre bipennem. Accipitur & pro Sagitta. Vir. 12. Aen. Spicula conuerſo fugientia dirigit arcu. Aliquando Sagittæ ferrum, ſeu cuſpis ipſa, & aculeus, ut ſunt ſpicula ſagittarum, & aculei apum. Curt. Alexander ſagitta ictus eſt, quæ in medio crure reliquerat ſpiculum. Virg. 4. Geor. de apibus. Et ſpicula cæca relinquunt. Dictum Spiculum, à ſpicatum ſpecie.

Spina, æ, *Spina*, ἄκανθα, proprie eſt aculeus ſentis, uel rubi, quo pungimur. Vir. 5. Eclog. Carduus & ſpinis ſurgit paliurus acutis. Col. lib. 11. cap. 3. Ea ſint uaſtiſſimarum ſpinarum maximeque rubi, & paliuri, & eius quam Græci uocant κυνόσβατον, nos ſentem canis appellamus. Spinam facere dicitur aſparagus, cum percreuit, & ſpinoſus fit. Colum. lib. 11. cap. 3. Spina etiam dicitur, uertebrarum in quocunque animali contextus inter ſe, (quam & Græci ἄκανθαν nominant) qui eſt à collo, ad extremum uſque os, quod ſacrum dicitur: ſic autem appellata eſt, quod ipſæ uertebræ in ſuo contextu proceſſus utrinque oſtendant ſpinis haud abſimiles. Plin. l. 11. cap. 37. Spina lumbis oſſea, ſed tereti ſtructura, per media foramina à cerebro medulla deſcendente. Eandem eſſe ei naturam, quam cerebro colligunt: quoniam prætenui eius membrana modo inciſa ſtatim expiretur. Spina etiam pro aculeo, qualis ſerpentibus & hyſtricibus, & plerisque piſcibus ineſt. Plin. lib. 8. c. 35. Hyſtrices generat & Africa ſpina contectas. Spinæ per tranſlationem pro difficultatibus. Cic. 4. Tuſc. peripatetici ſpinas partiendi, & definiendi prætermittunt. Spineus, ſpinea, ſpineum ἀκάνθινος, quod ex ſpinis factum eſt: ut, Corona ſpinea. Vincula ſpinea. Ouid. 1. Metam. Baculumque capit quem ſpinea tortum Vincula cingebant. Spinoſus, noſa, noſum, ſpinis abundans, ἀκανθώδης. Varr. 2. de re ruſt. c. 3. Quod uſu ſæpe uenit his, quæ inter ſe cornibus pugnant, atque in ſpinoſis locis paſcuntur. Spinoſa oratio, per tranſlationem, pro dura & aſpera. Ci. 1. de Orat. Hæc erat ſpinoſa quædam, & exilis oratio.

Spineticum, unum ex Padi oſtijs, quo Claudius Cæſar è Britannia triumphans, prægrandi illa domo uerius, quàm naui, intrauit Adriam, à Spina urbe nomen habens, quam conditam uolunt à Diomede. Plin. l. 3. c. 16.

Spinetum, ti, *Loco piantato de ſpini*, ἀκανθών, locus ſpinis abundans. Plin. l. 10. c. 74. Aſinus ſpinetis ſe ſcabendi cauſa atterens. Virg. 2. Eclog. Occultant ſpineta lacertos.

Spinter, βραχιονιστὴρ, armillæ genus erat, teſte Feſto, quo mulieres utebantur in ſummo brachio ſiniſtro. Plau. Menæch.

Spintrias, dicti ſunt repertores monſtroſæ libidinis, nouiq; concubitus. Suet. in Tiber. c. 43.

Spinus, *Prugnolo, Suſino ſaluatico*, agreſtium prunorum arbor, quod ſpinis referta ſit. Vir. 2. Ge. Spinos iam pruna ferentes.

Spionicus, ca, cum, adiectiuum: ut, Spionicus guſtus, id eſt, guſtus uuæ ſpioniæ. de qua Colum. lib. 3. cap. 2. Plin. l. 14. cap. 2. Colum lib. 3. cap. 21.

Spirabilis, le, ζωτικὸς, uitale, quo ſpiramus. Virg. 3. Aen. Per ſuperos, atque hoc cœli ſpirabile lumen. Spirabilis animus. Cic. 2. de Natu. Deo. Animum ipſum ſpirabilem ſi quis quærat unde habemus.

Spiraculum, li, *Spiracolo*, ἀναπνοή, odor, aerue per quod expiratur, aut exhalat. Virg. 7. Aeneid. Sæui ſpiracula Ditis. id eſt aditus, ait Seruius. Plin. lib. 2. c. 93. In Sinueſſano agro & Puteolano ſunt, quæ ſpiracula uocant.

Spiræ, arum, σπεῖραι, ſunt reuolutiones, ſiue circuli, qui in ſe ipſos non recurrunt: unde in matronarum ornamentis Spiræ dicuntur, ut eſt uidere apud Plin. lib. 9. cap. 35. ubi meminit Lolliæ Paulinæ Caij principis matronæ. In ſerpentibus quoque Spiræ dicuntur, cum in orbem contracti quoſdam quaſi circulos imitantur. Virg. lib. 2. Geor. Squammeus in ſpiram tractu ſe colligit anguis. Et lib. 5. Aeneid. Spiriſque ligant ingentibus. Funes item nautici in orbem conuoluti, proprie Spiræ dicuntur. Item Spira dicitur funiculus, qui à pileo ad fauces extenditur, & ſub mento alligatur. Iuuenal. Saty. 8. Et longo iactetur ſpira galero. Baſis item columnæ, unius tori aut duorum, Spira dicitur. Plin. lib. 36. cap. 23. In Epheſiæ Dianæ æde columnis ſpiræ ſubditæ. Item Spira genus operis piſtorij, ut ait Feſtus. Cato: Spiram ſic facito Quantum noles pro ratione, ita uti placenta fit, eadem omnia facito. Ennius etiam ſpiram, hominum multitudinem uocauit Feſtus.

Spiramen, inis, φυσητὴς, per quod exit ſpiritus: ut Naris ſpiramina Lucan. lib. 5. Hic aures, alius ſpiramina naris aduncæ. Stat. 2. Theb. Reficit ſpiramina foſſi Ignis.

Spiramentum, ti, φυσητήριον, per quod exit ſpiritus. Vir. l. 4. Ge. Certatim tenuia cera Spiramenta linunt. Spiramentum, pons. Pli. l. 31. c. 6. Spiramentum cauernæ, Iuſtinus. Vir. 1. Ge. Seu plures calor ille uias, & cæca relaxat Spiramenta.

Spiritus, *Spirito, animo, fiato, uento*, πνοὴ, πνεῦμα, halitus: idē enim ſunt Spiritus, Halitus, & anima. Cice. 2. de Natu. Deo. Tribus rebus animantium uita tenetur, cibo, potione, ſpiritu. Idem de Sen. Quorum uſque ad extremum ſpiritum prouecta eſt prudentia. Auferre ſpiritum ſine ſenſu doloris. Cice. in Verr. Accipitur aliquando Spiritus pro uento. Virg. 12. Aen. Ac uelut Edoni Boreæ cum ſpiritus alto Inſonat Aegæo. Nonnunquam etiam pro animi elatione. Cice. pro Sylla: Res geſtæ, credo meæ, me nimis extulerunt, ac mihi neſcio quos ſpiritus attulerunt. Cæſ. lib. 3. Bel. Ciuil. His rebus tantum fiduciæ ac ſpiritus Pompeianis acceſſit.

Spiro, ras, *Spirare, mandar fuora, mandar ſu il fiato, eſalare*, πνέω, ſpiritum duco, animam emitto & attraho. Plinius. Hæc duo genera fiſtulis ſpirant, quæ ad pulmonem pertinent. Idem libr. 9. cap. 8. Spirant confeſſione omnium & pauciſſima alia in mari. Spirare, flare etiam, Valentius ſpirat Eurus, id eſt flat. Ouid. 11. Metam. Cum mare ſub noctem tumidis albeſcere cœpit Fluctibus, & præceps ſpirare ualentius Eurus. Clementius ſpirant Auſtri, Stat. 2. Sylu. Aliquando Spirare, eſt odorem aliquem emittere, ſiue exhalare. & ſic conſtruitur cum accuſatiuo. Virgil. 1. Aeneid. Ambroſiæque comæ diuinum à uertice odorem ſpirauere. Exta ſpirantia, hoc eſt palpitantia. Virg. 4. Aen. Spirantia conſulit exta. Spirantia ſigna, hoc eſt, tam artificioſe facta, ut uiuere, atque adeo ſpirare uideantur. Virg. 3. Georg. Stabunt & Parij lapides ſpirantia ſigna. Aſpiro, Conſpiro, Expiro, Inſpiro, Interſpiro, Proſpiro, Reſpiro, & Suſpiro, ſuis locis.

Spissamenta, *Speſſezza*, uocantur, quæ à Græcis στόμματα, dicuntur, quæ in unguentorum confectionibus, & oliuarum, aliorumq; id genus fructuum conditura extrema adduntur, ne finiret, quod conditum fuerit. Col. l. 12. c. 46.

Spisse, πυκνῶς, πυκνῶς, denſe, ſiue ad multam ſpiſſitudinem. Plin. lib. 36. c. 25. Ci. de Clar. Orat. Spiſſe, atq; uix, ad Antonium Craſſumque peruenimus.

Spissesco, ſcis, ſcere, πυκνοῦσθαι, πήγνυσθαι, ſpiſſum fieri. Celſus l. 5. de Curat. aduerſus ictum aſpidis: Eadem ut uerisimile eſt ſpiſſeſcentem intus humorem hominis ab eo diſcutit. Lucr. l. 6. Fecit ut ante cauam docui ſpiſſeſcere nubem.

Spissitas, atis, Spessezza, πυκνότης, Spiſſitudo. Pli. l. 18. c. 30.

Spissigradus, βραδύπους, qui tardo paſſuum motu in ambulando utitur. antiqui enim Spiſſum dicebant pro tardo. Hinc Spiſſigradior, & Spiſſigradiſſimus. Plau. in Pœn.

Spisso, as, Inspessare, πυκνόω, πήγνυμι, ſpiſſum facio. Pli. l. 11. c. 42. Omne lac igne ſpiſſatur. Spiſſari in panem farinæ modo, Plin. l. 13. c. 4. Dentes pectinatim ſpiſſati. Idem l. 31. c. 11. Dentes in circuitu marginum habent, pectinatim ſpiſſatos. Oui. 15. Met. Ignis enim denſum ſpiſſatus in aera tranſit. Nubes ſpiſſatæ, Luca. l. 4. Inſpiſſo, & Conſpiſſo, ſuis locis.

Spissus, a, um, Spesso, πυκνός, idem quod denſus: cui opponitur Rarus. Virg. 2. Geor. Scrobibus ſuperabit terra repletis Spiſſus ager. Ouid. 1. Met. Et liquidum ſpiſſo ſecreuit ab aere cœlum. Pli. l. 12. c. 24. Aſpalati probatio eſt in colore ruſo, uel igneo, tactuq; ſpiſſo. Corona ſpiſſa uiris. Vir. 9. Aen. Non tam ſpiſſa uiris. Quandoq; ſignificat tardum. Plaut. in Ciſtel. Spiſſum hoc eſt, amanti dicere, uenire. Cice. ad Att. lib. 10. omnia adhuc tarda & ſpiſſa. Cæcil. Dardano: omnes res ſpiſſas facit. Hinc etiam Spiſſius legimus pro tardius. Varro Myſterijs, ut citat Nonius, Naſcimur ſpiſſius, quàm emorimur. A Spiſſus fiunt Spiſſior & Spiſſiſſimus. Plin. lib. 22. cap. 21.

Splen, huius ſplenis, maſc. gen. Milza, σπλήν, uiſcus eſt in ſiniſtra animalis parte ſitum, ſuccos craſſos & melancholicos in hepate genitos ad ſe attrahens, quorum parte ſubtiliſſima cum ſe aluerit, quod ſupereſt, proprio quodam meatu ad uentriculum remittit. Latini Lienem appellant. Celſ. l. 4. Splen in ſiniſtra parte eſt inteſtino innexus, natura mollis & rarus, longitudinis & craſſitudinis modicæ. Pli. l. 8. c. 23. uiſcera ſine ſplene. Perſ. Saty. 1. petulanti ſplene cachinno.

Splendeo, es, ui Risplendere, rilucere, λάμπω, luceo. Mart. lib. 4. Et acies multo ſplendeat alba pilo. Virg. 7. Aen. Splendet tremulo ſub lumine pontus. Ci. pro Sext. uirtus in tempeſtate quieta eſt, & lucet in tenebris, Splendetq; per ſe ſemper, neque alienis unquam ſordibus obſoleſcit. Hor. 1. Car. Ode. 14. Vrit me Glyceræ nitor Splendentis Pario marmore purius.

Splendesco, ſcis, λαμπρύνομαι, ſplendidus fio. Apul. Cum iam Aurora ſplendeſceret. Mart. l. 8. Defluat, & lento ſplendeſcat turbida limo amphora. Ci. in Parad. Nihil iam horridum, tam incultum, quod non ſplendeſcat oratione, & tanquam excolatur. Virg. 1. Geor. Depreſſo incipiat iam tum mihi taurus aratro Ingemere, & ſulco attritus ſplendeſcere uomer.

Splendide, λαμπρῶς, laute, magnifice. Ci. 3. Tuſc. acta ætas honeſte ac ſplendide, tantam affert conſolationem, ut eos, qui ita uixerunt, aut non tangat ægritudo, aut perleuiter tangat.

Splendidus, dida, idum, Splendido, risplendente, λαμπρός, clarus, lucidus, nitidus. Ci. in Parad. Reuiuiſcat Curius, aut eorum aliquis, quorum in uilla, ac domo, nihil ſplendidum, nihil ornatum fuit, præter ipſos. Vir. 1. Aen. At domus interior regali ſplendida luxu. Horat. l. 3. Carm. Ode 13. O fons Blanduſiæ ſplendidior uitro, Dulci digne mero. Cic. 1. Offic. In maximis animis ſplendidiſſimisq; ingenijs plerunque exiſtunt honoris, imperij, potentiæ, gloriæ, cupiditates. Splendidus homo, id eſt, magnificus, diues, lautus, liberalis: cui opponitur ſordidus. Cice. 1. de Finib. C. Plotius Eques Romanus ſplendidus.

Splendor, oris, Splendore, luce, αὐγή, λαμπρότης, lux, nitor, claritas. Plau. in Mer. Cœlum ut ſplendore eſt plenum, nonne ex aduerſo uides? Hor. 1. Serm. Saty. 4. Hunc capit argenti ſplendor. Per tranſlationem pro decore, dignitate, gloria, unde ſplendor nominis, Splendor familiæ, Splendor uirtutum: Ci. pro Pomp. Nūc imperij noſtri ſplendor illis gentibus lucet.

Spleneticus, lienoſus, cui poſt inflammationem lien in priſtinum non reſtituitur habitum, ſed tumor permanet. Plin. libr. 20. cap. 9.

Spleniatus, a, um, σπληνωτός, ſplenio obuolutus, Mart. l. 10. Cur ſpleniato ſæpe prodeam mento.

Splenium, ſplenij, σπλήνιον, emplaſtri genus oblongum, quod ferè fronti ad ſedandos capitis dolores ſolet adhiberi, quanquam & alijs partibus interdum accommodetur: nomen habens ab oblonga ſplenis figura. Mart. Splenia tolle leges. Plin. l. 29. Superimponi oportet ſplenium.

Spoletium, tij, Spoleto, σπολήτιον, ciuitas in Vmbria: etiam hodie nomen retinens. Inde Spoletinus, a, um, pen. pro. σπολητῖνος, ut ab Aretio Aretinus. Mart. lib. 13. De Spoletinis quæ ſunt cariosa lagenis.

Spoliarium, rij, ἀποδυτήριον, proprie locus ante balneum in quo loturi ſeſe ſpoliabant, accipitur tamen & pro quouis alio loco, in quo quis ueſtibus pecunia, aliave re à latronibus exuitur. Plin. in Panegyr. non ſpoliarium ciuium, cruentatumque prædarum ſæuum receptaculum.

Spoliatio, onis, σύλησις, ſpoliorum detractio, depopulatio. Ci. 4. Verr. fanorum ſpoliationes.

Spoliator, oris, λωποδύτης, qui alterum ſpoliat. Cic. 6. Verr. ſpoliatorem uexatoremq; eorum defendes.

Spoliatrix. Mart. lib. 1. Sic Spoliatricem commēdat Fauſtus amicam. Cic. pro Cœl. Venus Spoliatrix.

Spolio, as, Spogliare, συλάω, exuo, nudo, orbo, priuo, ſpolia detraho. Liui. 1. ab Vrbe. Regem in prælio obtruncat, & ſpoliat. Cice. 6. Ver. Apollonium omni argento ſpoliaſti. Teren. in Hec. Quin ſpolies, mutiles, laceres. Vir. 5. Aen. Pars ſpoliant aras. Luc. lib. 3. Triſti ſpoliantur templa rapina. Ci. 3. Verr. Neſciebas ab eo Cn. Carbonem conſulem, non modo relictum, ſed etiam ſpoliatum auxilijs? Idem pro Quint. qui amicum, ſocium, affinem, fama, & fortunis ſpoliare conatus eſt. Vir. 5. Aen. Cedit, quoniam ſpoliata magiſtro eſt.

Spolior, Spogliare, inquit Nonius, antiqui dicebant pro Spolio: unde Deſpolior, & Expolior, in actiua ſignificatione leguntur. Afran. Quos impune depopulatur & diſpoliatur dedecus. Quadrigarius agrum Campanum expoliabatur.

Spolium, lij, Bottino, σκῦλον, quicquid hoſtibus detrahitur, ut ait Ser. Vir. 8. Aen. Tergemini nece Geryonis, ſpolijſque ſuperbus Alcides. Spolia opima, quæ dux duci detrahit, qualia fuerunt ea, quæ primus omnium Ioui Feretrio obtulit Romulus, rege Ceninenſium manibus ſuis in acie occiſo. Liu. l. 1. ab Vrbe.

Sponda, ſpondæ, Sponda, latus lecti: nam ſpondæ ſunt tabulæ, quæ utrinque lectum ſuſtinent. Mart. lib. 1. Nec nudi ſponda grabati. Vir. 1. Aen. Aurea compoſuit ſponda, mediamque locauit. Hora. Epod. 3. Extrema & in ſponda cubet.

Sponsa, æ, Cic. Att. Sua cuique ſponſa.

Spondeo, des, ſpopondi, ſponſum, Promettere, ἀναδέχομαι, ἐγγυῶμαι, idem quod ſponte promitto. Cice. 14. Phil. Panſa aut morte, aut uictoria ſe ſatisfacturum reip. ſpopondit. Idem Lentulo. lib. 1. Dependendum tibi eſt, quod mihi pro illo ſpopondiſti. Idem ad Trebonium. l. 15. Quod ego non modo de me tibi ſpondere poſſum, ſed de te etiam mihi. Vir. 12. Aen. Quæ iam ſpondet fortuna ſalutem? Ouid. in Ibin: Te fera nec quicquam placidum ſpondentia Martis Sydera preſſerunt. Spondere puellam dicitur pater alicui, cum pollicetur futurum eſſe, ut eam uxorem ducat. Plaut. Trin. Spondeſ'ergo Tuam gnatam uxorem mihi? Ca. ſpondeo. Eius compoſita ſunt Conſpondeo: unde Veteres Conſponſos dicebant, teſte Feſto, fide mutua obligatos. Et Conſponſores duo, pluresve eandem rem promittētes Cic. Leptæ: De negocio tuo, quòd ſponſor es pro Pompeio, ſi Galba conſponſor tuus redierit. Deſpondeo, & Reſpondeo, de quibus alibi.

Spondeus, p. p. σπονδεῖος, pes duabus ſyllabis longis conſtans, qui in Heroico uerſu omnem ſibi uendicat locum, licet raro quinto loco reperiatur. Dictus, quòd in ſacrificijs, & libamentis eo maxime uterentur. nam σπονδή libamentum, fœdusque, ac ſponſionem ſignificat. Ci. de Orat. Ne ſpondeus quidem funditus eſt repudiandus.

Spondylus, ſiue Spondylus, maſculi gen. σπόνδυλος, à σφόνδυλος, nodus ſeu uertebra ſpinæ dicitur. Sunt autem in ipſa ſpina ſpondyli quatuor & uiginti, quorum ſeptem collum conſtituunt, duodecim thoracem, quinque alij lumbos. Spondylus in mari animal apud Pli. l. 32. c. 11. Spondylus calculus æneus, quo ſuffragia ſua iudices Athenis dabant, ut eſt apud Iulium Pollucem. Spondylus, uerticulum quod apponitur fuſis, ut nendo melius uertantur. Spondylus, callus ſiue caro interior oſtreorum. Pli. l. 25. c. 5. Spondylo utitur Martialis pro animalium oſſiculis, lib. 7. Roſos tepenti ſpondylos ſinu condit.

Spongia, æ, Sponga spugna. σπόγγος, quiddam eſt, in natura tertium ordinem habens, ut neque animal, neq; frutex, ſed tertium quiddam, ac medium inter utrumque genus dici poſſit, quod Græci ζωόφυτον appellant. Plurimis locis in ſaxis marinis naſcuntur ſpongiæ, diuerſiſq; nominibus ab antiquis diſtinctæ, quoniam nō una eſt earum bonitas & uſus. Senſum ijs ineſſe apparet, quia ubi auulſorem ſenſere, contractæ multo difficilius abſtrahūtur: auulſæ relinquunt in petris ueluti cruoris ueſtigium, atque ex ijs quaſi molliores peniculi recreſcunt. Spongias antiqui in delicijs habuerunt ſtrigilum uice, linteorumque illis utentes ad diſtringenda & mundanda corpora. quapropter purpura tingebant eas. alias cura candidas faciebant, tinctas per æſtatem ſalis ſpuma ad lunam & pruinas ſternētes inuerſas, ut candorē biberent. Apud antiquos in uſu erat tergendarum menſarum, adhibebanturque ad obſcœna emundanda. Mart. l. 14. Hæc tibi forte datur tergendis ſpongia menſis Vtilis, expreſſo cum leuis imbre tumet. Cice. de Nat. In pulmonibus ineſt raritas quædā, & ſimilis ſpongijs mollitudo. Senec. lib. 10. epiſt. Vnus è Germanis lignum id, quod ad emūdanda obſcœna adhęrēte ſpongia, totū in gulā farſit. Accipiē & Spongia pro aſparagi ſatiui radice, apud Pli. & Col. l. 11. c. 3.

Spongiola, læ, σπογγίδιον, dimin. à Spongia, quo nomine etiam ſignificatur quiddam ſquamatim cópactum è cynorrhodi ramis paruæ ſpongiæ modo dependens. Pli. l. 25. c. 2. Spongiolæ radicu læ aſparagorum inter ſe implicitæ. Col. l. 11. c. 3.

Spongiosvs, adiect. Spugnoſo, σπογγοειδής, quod ſimilitudinem ſpongiæ habet. Pli. l. 11. c. 37. pulmo ſpongioſus.

Spongiare, ἐκσπογγίζειν, ſpongia extergere. Apicius.

Spongiatores, σπογγοθῆραι, qui ſpongias captant. Purpuratores, qui purpuras piſcantur. Cæl. Rhod. l. 8. c. 11.

Sponsalia, orum, Sponſalitio, maritaggio, μνηστεία, promiſſio, ſiue ſtipulatio futurarum nuptiarum. Sponſalia hoc modo fiebant. qui uxorem ducturus erat, ab eo, unde ducenda erat, ſtipulabatur eam ſibi in matrimonium traditum iri. qui daturus erat, itidem ſtipulabatur eam ductum iri. is contractus ſtipulationum ſponſionumq́; dicebatur Sponſalia, Vide Gel. l. 4. c. 4. Vlp. l. 1. ff. de ſponſali. Sponſalia dicta ſunt à ſpondendo. nam moris fuit ueteribus ſtipulari, & ſpódere ſibi futuras uxores. Iuuen. Sat. 6. Sponſalia noſtra Tempeſtate paras.

Sponsio, onis, Promiſſione, promeſſa, ἐγγύη, uerbale à Spondeo, idem quod promiſſio. Paulus de uerb. ſignifica. Sponſio appellatur non ſolum quæ per ſponſi interrogationem fit, ſed omnis ſtipulatio, promiſſioque. Erat etiam Sponſio, παρακαταβολαί, genus actionis apud antiquos, quod fiebat interpoſita ſtipulatione certæ pecuniæ, quem perderet is qui ſponſione uinceretur, & coram recuperatoribus, aut alio iudice diſceptabatur. Erat autem decima pars controuerſiæ rei in cauſis priuatis, in publicis autem quinta apud Græcos auctore Polluce, pœna ſcilicet temere litigantium. Cice. lib. 3. Offi. Cum is ſponſionem feciſſet, niſi uir bonus eſſet. Fiebat ſponſio plerunque in Interdictis, id quod oſtendit Quin. in 7. Efficiendum eſt, ut de re quacunque bene ſentiat iudex: ſic enim iuri noſtro libentius indulgebit, ut in ſponſionibus quæ ex interdictis fiunt, etiamſi non proprietatis eſt quæſtio, ſed tantum poſſeſſionis, tamen non tantum poſſediſſe nos, ſed etiam rem noſtram poſſediſſe dicere oportebit. Cice. in Ora. pro Cæci. Erat. Reſtituiſſe ſe dicit: ſponſio facta eſt: hac de ſponſione uobis iudicandum eſt. Sponſio uoti. Cice. 2. de Leg. Diligentia uotorum ſatis in lege dicta eſt, ac uoti ſponſio, qua obligamur deo.

Sponso, ſas, Promettere, ſponſare, μνηστεύω, frequẽtatiuum à ſpódeo, quod ſignificat uxorem ſibi ſtipulari. Paul. de titu nupt. l. 3. Quamuis ſponſare ono prohibeatur.

Sponsor, ris, Segurtà, ἐγγυητής, qui pro altero ſpondet. Cic. Attic. l. 1. Tulliola tuum munuſculum flagitat, & me, ut ſponſorem appellat. Sponſor item dicitur is: qui puellam uiro promittit. Ouid. Epi 2. Qui mihi coniugij ſponſor & obſes erat.

Sponsvs, ſi, maſ. gen. μνηστός, cui ſpondetur puella, ſiue qui ſpopondit eam ſe ducturum. Sponſa, æ, μνηστή. puella, quę ſpondetur. Pla. Caſi. Huc uenisti ſponſam præreptum meam? Iuuen. Sat. 1. Quem ſponſæ turpes, & præteſtatus adulter?

Sponsvs, ſus, Promeſſa, ἐγγύη, ſponſio. Seru. Sulpic. Si poſt eas ſtipulationes uxor non dabatur, qui ſtipulabatur, ex ſponſu agebat.

Sponsvs, a, um, μνηστευθείς, ἐγγυητός, particip. promiſſus. Ter. in Eun. Scis ſponſam mihi? ſubaudi, eſſe. Idem Phor. Quæ ſponſa eſt mihi.

Spontalis, & hoc, le, Volontario, ſpontaneo, αὐτόματος, ἐθελούσιος, idem ſignificat quod ſpontaneus, ultroneus. Apul. lib. 4. Cum nulli noſtrum ſpontale parricidium ſuadens perſuadere poſſet.

Sponte, Da ſua poſta, di uolontà, αὐτομάτως, nomen ablatiui caſus, idem ualens, quod Vltro, hoc eſt, propria uoluntate. Ci. Att. Gaudeo id te mihi ſuadere, quod ego mea ſponte pridie fecerã. Virg. 4. Eclo. Sponte ſua ſandyx paſcentes ueſtiet agnos. Hinc Spontaneus, a, um, quod eſt uoluntarium, aut naturale. Sunt qui putent Sponte aduerb. eſſe, quod certe uerum eſſe non poteſt, tum quòd admittat ſecum adiectiuum, quemadmodum alia nomina ſubſtantiua: ut Mea, tua, uel ſua ſponte: tum quòd non raro legatur eius genitiuus Spontis. Celſ. lib. 1. c. 1. Sanus, qui & bene ualet, & ſuæ ſpontis eſt, nullis obligare ſe legibus debet. Var. lib. 2. de re ruſt. Spontis ſuæ ſtatuerat finem.

Sporta, ſportæ, Sporta, σπυρίς, aut à ſparto herba, quæ frequẽs apud Hiſpanos naſcitur, aut ab aſportando, uaſis genus, ex uimine, iuncis, aut ſparto, aut ſimili leuiore materia. Saluſt. lib. 1. Hiſtor. E muris canes ſportis demittebant. Colum. lib. 8. cap. 7. Sportis incluſæ pendeant aues.

Sportvla, læ, Sportella, σπυρίδιον, diminut. à Sporta. Plau. in Curc. Qui incedũt ſuffarcinati, cum libris, cum ſportulis. Idem in Men. Sportulam cape. Et quoniam in ſportulis pecunia, quandoque etiam cibus in quotidianum uſum deferri ſolebat, factum eſt ut Sportula pro ijs cibis, & pro ea pecunia acciperetur, quæ à magnatibus ijs quotidie dabatur, qui ipſos officij gratia eſſent comitati, aut domi ſalutaſſent. Iuue. Sat. 1. Nunc ſportula primo Limine prima ſedet turbæ rapienda togatæ. Idem Sat. 3. Nonne uides, quanto celebretur ſportula fumo? A Sportula fit aliud diminutiuum Sportella, genus quoddam bellariorum ſignificans. Cic. ad Pætum: Dediſcendæ tibi ſunt ſportellæ, & artologani.

Spretor, oris, Ouid. Meta. Vtque deorum ſpretor erat.

Spvma, ſpumæ, Spuma, ſchiuma, ἀφρός, rara quædam fæx, quæ per ebullitionem, aut uehementem agitationem rebus liquidis ſupernatat. Ci. de Nat. de. Venus Spuma procreata, &c. Vir. 1. Aen. Spumas ſalis ære ruebant. Oui. 3. Met. Spumaq́; peſtifero circum fluit albida rictu. Virg. 3. Aen. Ter ſpumam eliſam.

Spvmatvs, adiect. Schiumato, ſpumato, ἀφριόεις, ſpuma aſperſus. Cic. 1. de Diui. Saxaque caua ſalis niueo ſpumata liquore.

Spvmatvs, tus, tui, ſubſtantiuum. Sta. 1. Sylua.

Spvmesco, is, ere, ſpumoſus fio. Ouid. Epiſt. 2. At ſi noſtra tuo Spumeſcant æquora remo.

Spvmevs, a, um, ἀφρώδης. ſpuma abundans. Vir. 10. Aen.

Spvmifer, a, um, ſpumoſus, ut Fluctus ſpumiferi, Stat. l. 2. Achil.

Spvmiger, a, um, idem quod ſpumifer. ut, Fons ſpumiger, Ouid. l. 11. Met. Lucr. l. 5. Spumigeri ſuis aduentu, ualidiq́; leonis.

Spvmo, as, Mandar la ſchiuma, far la ſpiuma, ἀφρίζω, ſpumam emitto. Pli. l. 31. c. 7. Poſtquam deſierit ſpumare, tepidum infundere. Vir. 2. Ge. Spumat plenis uindemia labris. Spumans, tis, particip. Vir. 4. Aen. Stat ſonipes, ac frena feroa ſpumantia mandit. Col. l. 10. Sordidus & muſto ſpumantẽs exprimit uuas.

Spvmosvs, a, um, ἀφρώδης, quod ſpumam facit. Plin. l. 12. c. 7. Vir. 6. Aen. Inter ſaxa uirum ſpumoſa immerſerat unda.

Spvo, ſpuis, ſpui, ſputum, Sputare, πτύω, ſaliuam eijcio. Virg. l. 4. Ge. Et terram ſicco ſpuit ore uiator Aridus. Conſpuo, Deſpuo, Expuo, Inſpuo, & Reſpuo, ſuis locis.

Spvrcificvs, qui ſpurca, & fœda facit. Plau. in Trin.

Spvrcidicvs, αἰσχρολόγος, qui ſpurca loquitur. Pla. in Cap.

Spvrcitia, & Spurcities, Sporcitia, ſporchezza, ἀκαθαρσία, immunditia. Lucret. l. 6. Cœni teterrima cum ſit Spurcities, eadem porcis hæc munda uidetur. Col. l. 12. c. 22. Eluit ſpurcitiam.

Spvrco, as, Sporcare, lordare, imbrattare, ῥυπαίνω, fœdo, uitio. Celſ. Iurec. Cum eo agi poſſe Aquilia, qui uinum ſpurcauit, uel effudit. Plau. in Men. Spurcatur naſum odore illutibili. Antiqui Spurcũ uinum dicebant, cum aqua miſtum, tanquam non amplius purum foret, aut igne calefactum, aut muſtum antequam deferueſcat. Catul. Epig. 103. ad Sieonium: Sieoni arbitrio populi tua cana ſenectus Spurcata impuris moribus intereat. Hinc Conſpurco, de quo ſuo loco. Spurce, αἰσχρῶς, ſpurcius, ſſime, aduerb. Cic. 1. de Inuent. Si quid eorũ ſpurce, ſuperbe, malitioſe factũ proferetur.

Spvrcvs, a, um, Lordo, ſporco, mal netto, μιαρός, ῥυπαρός, quod eſt impurum, obſcœnum, luculentum. A ſpuendo dictum, quòd tale ſit, ut deſpuentes auerſemur. Plaut. Tot noctes reddat ſpurcas, quot putas habuit. Ci. 2. Tuſc. Ea poeta quodam. Samnis, ſpurcus homo. Idem pro Domo: Spurciſſimus homo, prægustator libidinum. Aliquãdo pro fœtido, δυσώδης. Apul. Tam multæ res ſpurcæ & graues nares infeſtant. Aliquando pro uehementi, aſpero, δεινός. Ci. Iactati tempeſtate ſpurciſſima. Col. in Præf. l. 1. Quid ſiccus & ſpurcus ager. Aliquando pro ſæuo, & ſanguinario. Var. Spurcus gladiator, & carnifex. Hinc Spurce, αἰσχρῶς. Cic. Atti. li. 7. ſpurce, ſed tamen prudentius, quàm Lucius noſter. Eidem l. 12. Perſcribit ſpurciſſime, quas ob cauſas fecerit.

Spvrena, dux regis Parthorum, qui Craſſum interemit. item Mathematicus ac uates, qui Cæſari prædixit, ut Martias caueret Idus. Tranquillus in Cæſare, & Valerius.

Spvrivs, adie. Baſtardo, mulo, νόθος, incerto patre natus: ἀπὸ τοῦ σπόρου, hoc eſt, à ſemine: quòd nihil habeat à patre, niſi ſemen. unde Spurios uerſus dicimus, quaſi adulterinos, ſuppoſititios. Auſonius. Quiq́; notas ſpurijs uerſibus appoſuit. Seruius: Spurius dicitur, qui ex muliere non nõta ortus eſt. Modeſtinus Iureconſultus Spurios eos dici affirmat, quos & uulgo conceptos appellamus, eos ſcilicet, qui incerto patre nati ſint, uel qui eum habeant patrem, quem habere non liceat. Plutarchus in Problem. de hoc uerbo loquens, ita inquit: Spurius primum nomen eſt apud Romanos, ut Sextus, Decimus, Caius. Prima autem nomina non tota ſcribunt, ſed aut una litera, ut T. Titum; aut duabus, ut Cn. Cneum; aut tribus, ut Sex. Sextum. ſic Spurius, Sp. ſcribebatur. Eos autem qui ſine patre erant, qui ἀπάτορες Græce dicuntur, S. & P. deſignabãt, quaſi ſine patre. hoc errore factum, ut Spurij, qui ſine patre ſunt, dicerentur.

Spvtatilicvs, inuſitatum, à uerbo Spuo. Cice. de Cla. Orat. Quo accuſante Chritilium, Siſenna defendens, dixit quædam eius Sputatilica eſſe crimina. Tum C. Ruſcius, Circumuenior, inquit, iudices, niſi ſubuenitis. Siſenna quid dicas neſcio: metuo inſidias. Sputatilica, quid eſt hoc? Sputa quid ſit, ſcio, tilica neſcio.

Spvtator, oris, qui frequenter ſpuit. Plau. in Mil.

Spvto, as, Sputare, ἀναπτύω, à ſpuo frequentatiuum. Pla. Iſti, qui ſputatur, interdum morbus uenit. i. morbus comitialis, quem nominantes ſolemus deſpuere.

Spvtvm, ti, Sputo, πτύαλον, ſaliua, à ſpuendo dicta. Dicitur & Sputus. Lact. l. 4. Impurato ore expuent uenenatos ſputus.

S ANTE Q

SQVALDAM ueſtem, pro ſqualida ueſte dixere ueteres: ut annotauit Nonius, citans locum Ennij ex Telamone: Elauere lacrymis ueſtem ſqualdam & ſordidam.

SQVALEO, les, lui, *Eſſere ſporco*, αὐχμέω, à ſquamarum crebritate & aſperitate dictum eſt, teſte Macrob. lib. 6. Satur. Olim enim hoc uerbum de omnibus ijs dicebatur, quæ dura eſſent, denſa & rigida, & ſquamarum ſimilitudinem imitarentur. Hinc Virg. l. 10. Aen. Tunicam auro ſqualentem dixit, hoc eſt, rigentem, & in ſquamarum modum contextam. Vir. l. 12. Aen. Auro ſqualentem, alboque orichalco Circundat loricam humeris. Poſtea tamen aſſiduo uſu effectum eſt, ut hoc uerbum de ijs rerum dicatur quæ inculta ſunt, deformia, & multarum ſordium congerie contaminata. Vir. 2. Aen. Squalētem barbam, & concretos ſanguine crines. Quint. l. 10. c. 1. Neque ego ſqualere arma ſitu & rubigine uelim. Cic. pro Sex. Erat in luctu ſenatus: ſqualebat ciuitas. Vir. 1. Geor. Squalent abductis arua colonis.

SQVALIDE, horride, inculte. Ci. 4. de Finib. Sed uos ſqualidius: illorum uidetis quàm niteat oratio.

SQVALIDVS, da, dum, *Sporco*, αὐχμηρὸς, ſordidus, incultus. Teren. Eun. Video ſentum, ſqualidum, ægrum. Liu. 1. Bel. Pun. Ociò cultus ex illuuie, tabeq; ſqualida. Ouid. 1. Faſt. Squalidaq; humanis oſſibus albet humus. Ci. in Orat. Quia ſua ſpōte ſqualidiora ſunt, adhibendus erit quidam orationis nitor.

SQVALOR, oris, *Sporchezza*, λεπίδες, inquinatio ſordes. Gell. In corporibus incultus, & ſquamoſis congerie ſordium Squalor appellabatur. Liu. 2. ab Vrbe: Obſita erat ſqualore ueſtis. Ci. ad Ter. Mihi ante oculos dies noctesq; uerſatur ſqualor ueſter, & mœror. Virg. 6. Aen. Terribili ſqualore Charon.

SQVALVS, li, piſcis marinus, ex genere cartilaginoſorum, qui parit circa æquinoctium uernum. Plin. lib. 9. cap. 51. Varr. 3. de re ruſt. cap. 3.

SQVAMAE, arum, *Scaglie*, λεπίδες, quibus corium piſcis aut ſerpentis tegitur. Pli. l. 9. c. 10. Alia corio & pilis teguntur, ut uituli, alia ſquamis, ut piſces. Virg. 11. Aene. Arrectisq; horret ſquamis, & ſibilat ore. Hinc Deſquamo, mas, ſuo loco. Ab harum ſimilitudine loricarum quoque cathenulæ Squamæ dicuntur. Vir. 11. Aen. Quem pellis ahenis. In plumam ſquamis auro conſerta tegebat. Eſt & Squama æris, de qua Pli. l. 34. c. 11. Ci. de Nat. Pluma alias, alias ſquama uidemus obductas.

SQVAMATIM, aduer. ad ſimilitudinem ſquamarum. Plin. l. 16. c. 10. Nucamenta ſquamatim compacta dependent.

SQVAMEVS, a, um, *Scalioſo*, λεπιδωτὸς, plenum ſquamis. Vir. 2. Ge. Squameus in ſpiram tractu ſe colligit anguis.

SQVAMIFERI, piſces. Ci. in Arat.

SQVAMIGER, a, um, quod habet ſquamas. Lucr. li. 1. E terra poſſet oriri Squamigerum genus, i. piſces. Pli. l. 11. c. 37.

SQVAMOSVS, idem, *Scalioſo*, Pli. l. 9. c. 16. Vagant gregatim cuiusq; generis ſquamoſi. Vir. 4. Geo. Squamoſusq; draco.

SQVARROSVS, λεπρώδης, à ſquamarum ſimilitudine dicitur, cuius cutis exurget ob aſſiduam illuuiem. Lucil. apud Feſtum: Varonum ac rupicum ſquarroſa incondita roſtra.

SQVATINA, *ſine*, piſcis, quo propter ſqualorem, hoc eſt, aſperitatem cutis, ligna & ebora poliuntur. Pli. l. 9. c. 12.

SQVILLA, æ, Varroni, reliquis Scilla, σκίλλα. Dioſc. bulbus nobiliſſimus, cæpe modo multipliciter tunicatus, qui etiam hodie in officinis nomen retinet. Eſt præterea Squilla paruus piſcis, qui cũ pinna piſce comparandi cibi iniit ſocietatem. Ci. 2. de Nat. Deo. Alio nomine Pinnotherem, ſiue Pinnophylacem appellant. Pli. l. 9. c. 42. Iuuen. Saty. 5. Quæ fertur domino, ſquilla.

S ANTE T

ST, uox ſilentium indicentis. Teren. in Phorm. St. S. quid has metuis fores?

STABIAE, ſtabiarum, Campaniæ oppidum, bello ſociali à Sylla deletum. Plin. lib. 3. c. 5. Hinc fit Stabianus, a, um: ut, Ager Stabianus, Pli. l. 32. c. 1.

STABILIMEN, nis, Ci. de Nat. Regni ſtabilimen mei.

STABILIO, lis, *Stabilire fermare*, βεβαιόω, ὑποραλίζομαι, μεθαρμόττω, καταστηλίζω, καθίστημι, ſtabilē facio, firmo. Pla. in Amph. Creonti regnum ſtabilitum ſuum. Cic. 4. de Fin. Cum alter ſtabilire rempub. ſtuduerit, alter euertere. Hinc Conſtabilio, omnibus modis ſtabile & ſecurum reddo. Idem in Capt. Ego rem meam conſtabiliui.

STABILIS, ſtabile, *Stabile, immutabile*, βέβαιος, ἑδραῖος, σταθερὸς, firmus, & fixus: ut apud Ter. in Adelph. Errat longe, qui imperium credat grauius eſſe, aut ſtabilius, Vi quod fit, quàm illud, quod amicitia adiungitur. Ci. 1. de Ora. Nihil eſt tam ad diuturnitatem memoriæ ſtabile, quàm id, in quo aliquid offenderis. Ouid. 5. Triſt. Eleg. 14. Rara quidem uirtus, quàm non fortuna gubernet, Quæ maneat ſtabili, cum fugit illa, pede. Stabile eſt, id eſt certum & ſtatutum. Plau. Bacc. Profecto ſtabile eſt, me fratri aurum reddere. Mala ſtabilia, hoc eſt, poma non decidua, & quæ diutius in arbore ſtant, uel diu maturitatem retinent. Cato c. 7.

STABILIMEN, minis, & STABILIMENTVM, *Stabilimento*, ἔρεισμα, βεβαίωσις, idem quod firmamentum, ſiue corroboratio. Plau. Curcul. Hæc ſunt uentri ſtabilimenta, panis, & aſſa bubula. Ci. 2. de Nat. Deo. Regni ſtabilimen eius.

STABILITAS, atis, *Stabilità, fermezza*, σταθερότης, firmitas. Cæſ. 4. Bell. Gal. ſtabilitatem peditum in prælijs præſtant. Cic. 1. de Fin. Videtur quibuſdam ſtabilitas amicitiæ uacillare. Pl. li. 33. cap. 3. Dentium ſtabilitati efficaciſſime ſubuenit.

STABVLARIAE mulieres, καπηλίδες, inquit Aug. l. 8. Ciui. dicuntur, quæ exercent ſtabulum, & uiatores mercede paſcunt.

STABVLARIVS, larij, *Stallaro, albergator da caualli*, πανδοχεύς, caupo uiatores precio recipiēs. Vlp. Caupones & ſtabularios eos æque accipiemus, qui cauponā & ſtabulū exercēt. Stabularius itē dicitur, qui ſtabuli, hoc eſt, loci, ubi animalia ſtant, curā gerit. Col. l. 7. Si uelut ex militari diſciplina intra ſtabularij caſtra manſerint. Var. 2. de re ruſt. c. 10. In quibus ſtabularij ſolent equas abigere.

STABVLATIO, ἐπισταθμεύσις, manſio in ſtabulo. Col. l. 7. ſtabulatio boum præparanda eſt.

STABVLO, as, *Allogiare alla ſtalla*, σηκάζω, in ſtabulum recipio. Var. l. 1. de re ruſt. danda opera, ut alienum pecus in ſuo fundo paſcat, & ſtabulet. Stat. l. 1. Theb. Geticoq; pecus ſtabulare ſub Hemo.

STABVLOR, ſtabularis, uerbum deponens, αὐλίζομαι, ἐπισταθμεύω, in ſtabulo ago, ſtationem aliquo in loco habeo. Col. lib. 7. Cura fuerit ut ſtabulentur ſicco in loco. Ouid. 13. Met. Multæ ſtabulantur in antris.

STABVLVM, ſtabuli, *Stalla, ò tauerna*, σηκὸς, σταθμὸς, à ſtando, locus dicitur, in quem longo itinere feſſi ſuccedere ſolent, quod & Diuerſorium, & Hoſpitium dici ſolet. Vnde & Proſtibulæ meretrices dictæ, quòd quæſtus copioſioris gratia, concurrētibus illuc aduenis, māſiones ante ſtabula habuere. Pla. in Aul. Nequtobi habeam ſtabulū ſtabile. Stabula quoq; dicuntur loca generaliter omnia, in quibus armenta gregesq; conſiſtunt, ueluti quædā ſtationes animalium. Nā ubi equi tenētur, ſpecialiter Equile: ubi oues, Ouile: ubi ſues, Haram dixere: Bouile quoque à bobus, Caprile à capris nomen traxerunt. Vir. 8. Aen. Quatuor à ſtabulis præſtanti corpore tauros Auertit. Poteſt ēt præſepe in diuerſorijs ſtabulum dici. Apul. ad uectorem meum in ſtabulum concedo. Stabulum etiam ſumitur pro quacunque ſtatione ſeu habitatione & loco, ubi quis ſtare conſueuit. Vir. 7. Aen. Ardua tecta petit ſtabuli. Stabulum cōfidentiæ, flagitij, nequitiæ. Plau. in Moſt. Nuſquam ſtabulum eſt confidentiæ. Ci. pro Sext. Stabula paſtorum præclara.

STACTE, ſtactes, fœm. gen. teſte Dioſcoride, uocatur pinguitudo recentis myrrhæ, cum exigua aqua tuſæ, & organo expreſſæ: à diſtillando dicta, quòd Græci στάζειν dicunt: quia è ſtillatitia duntaxat myrrha fiat. Lucr. l. 2. Stactæq; liquorem.

STACTEVS, a, um, adie. a Stacte deductum: ut, Myrrha ſtactea, id ſtillatitia, è qua ſtacte exprimitur: quam Theophraſtus factitiæ opponit. Pli. l. 12. c. 16.

STADIODROMI, dicti ſunt, qui in ſtadio curſu certāt. Iulius Firmicus: Si Mars reſpexerit Leporem cœleſtē in horoſcopo, faciet ſtadiodromos. Stadiodromus ēt locus in quo ludi & curſus exercentur. Pli. l. 34. c. 8. Leontius fecit ſtadiodromum aſtylon.

STADIVM, ſtadij, *Stadio*, στάδιον, Latine curriculū, ſiue locus in quo equi, homineſve currunt, & certant athletæ. Dictum Stadiū, à τοῦ στῆναι, hoc eſt, à ſtatione, quòd Hercules, eo ſpatio uno ſpiritu confecto, conſtitiſſet. nam clariſſimum fuit curriculum ſtadij Olympici, quod Hercules ſuis pedibus menſus fertur, continetq; octauam mille paſſuum partem, quod centum uigintiquinq; (inquit Pli. l. 2. c. 23.) noſtros efficit paſſus: hoc eſt, pedes ſexcentos uigintiquinque, quæ menſura octies ſumpta efficit mille paſſus. Dicimus autem, Curro ſtadium, in ſtadio, & per ſtadium. Cice. 3. Offi. Qui ſtadium currit.

STAGIRA, στάγειρα, oppidum in finibus Macedoniæ, ad ſinum Strymonicum, Ariſtotelis Peripatetici patria.

STAGNO, as, *Tenere, ſtagnare l'acqua fermata intorno*, λιμνάζω, ſtagnum facio, proprieq; de mari aut flumine dicitur, cū littora aut ripas prætergreſſum aliquo in loco ſtagnū efficit. Vir. l. 4. Geo. Effuſo ſtagnātem flumine Nilum. Aliquando actiue accipitur pro inūdare. Tacitus lib. 1. Tiberis plana urbis ſtagnauerat, id eſt, plana loca inundauerat. Stagnare item agri dicuntur, qui non abſorbēt, ſed continent aquam. Stagnantior, comparatiuus. Claud. de Nilo defluit Aegæo ſtagnantior. Reſtagno, exundo: ut apud eundem lib. 9. Vbi nullæ reſtagnent aquæ.

STAGNATVS, adiectiuum, aqua ſtagnante humidus. Col. lib. 10. Nec quæ ſtagnata palude Perpetitur querulæ ſemper conuicia ranæ.

STAGNVM, gni, *Acqua morta, ſtagno*, λίμνη, à ſtando, dicitur aqua ſtans. Vir. 4. Geo. Et ſtagna uirentia muſco. Vir. 1. Aen. Stagnum pro parte maris profundiſſima poſuit; quòd ea minime moueatur, ſemperq; ſtet: id eſt, quieſcat. Imis Stagna refuſa uadis.

STAMEN, inis, *Stame, garzuolo, lana da filare*, στήμων, dicitur lana, linū, cannabis, uel aliud ſimile, in colu poſitum, unde fila ducuntur: à ſtando, eo quòd non moueatur. Pli. l. 8. c. 48. Inde factum, ut nubentes uirgines comitarentur colus compta & fuſus cum ſtamine

.VIT. 2

Ouid.1.de Arte am. Reijce ſuccinctos operoſi ſtamine fuſis. Stamina (inquit Sipontinus) etiam dicũtur fila recta in opere textorio & ſtabilia, per pectinem trãſmiſſa, quibus alia, quę ſubtegmina uocant, intertexuntur. Dicuntur præterea Stamina in ligno uel herbis quædam quaſi filamenta. Pli.l.21.c.5.

Stamineus, nea, neum, à ſtamine deductum: ut, Vena ſtaminea, Plin.lib.16.c.43. Propertius lib. 3. Eleg. Staminea rhombi ducitur ille rota.

Stannum, ni, *Stagno*, κασσίτερος, metalli genus, quod in fodinis inuenitur cum argento, & in fornace primum liqueſcit. Pli. multis in locis plumbum album uocat, ad differentiam plumbi nigri, quod uelut argenti ſtanniq; quoddam purgamentum in fornace remanet. Verba eius ſunt hæc ex l.34.c.16. Plumbi nigri origo duplex eſt. Aut enim ſua prouenit uena, nec quicquam aliud ex ſe parit: aut cum argento naſcitur, miſtiſq; uenis conflatur. Eius qui primus fluit in fornacibus liquor, Stãnum appellatur: qui ſecũdus, Argentum. Ibidem c.17. Stannum illitum æneis uaſis, ſaporem gratiorem facit, & compeſcit æruginis uirus: mirumque. Stanneus, a, um, factum ex ſtanno, Pli. l.19.c.1.

Staphis, huius ſtaphilis, fœmi. gene. σταφὶς, quæ etiã Staphis agria, & Latinis Pituitaria, & Pedicularis dicitur, uitis eſt cauliculis nigris, rectis, folijs labruſcæ, folliculos uerius, quàm acinos ferens, uirides, ſimiles ciceri. Plin.lib.23.c.1.

Staphylinus, σταφυλῖνος, quam Paſtinacam uocant Latini, duorũ generum eſt, hortenſis, quem σταφυλῖνον κηπαῖον nominat Dioſcorides. & Agreſtis, quem idem σταφυλῖνον ἄγριον appellat: Romani etiam Paſtinacam ſerraticam. Hæc folia habet gingidij, ſed latiora, & ſubamara, caulem rectum, ſcabrum, umbellam ſimilem anethi, in qua flores inſunt cãdidi, & in medio purpureum quiddam ferme croceum, radicem digiti craſſitudine, & dodrantalem, odoratam, quæ cocta manditur. Galli peculiari nomine Paſtinacam appellant. Staphylinorum autem nomine, ſi nihil addatur, ſatiuos potius intelligimus, quas iidem Carotas ſua lingua nominant. Sic Col.l.10. Lætetur, mollemque ſinum ſtaphylinus inumbret. Loquitur enim de ijs, quæ in hortis ſeruntur, Idem li. 11. c. 4. Tum agreſtis paſtinaca, & eiuſdem nominis edomita, quam Græci Staphylinum uocant.

Stare, *Stare*, ἑστάναι, ſteti, ſtatum, proprie ſignificat erectum eſſe, & ſua mole conſiſtere: cui opponitur Sedere. Pla.Capt. Hi ſtant hic ambo, non ſedent. Terent.Eunuc. Dum ante oſtium ſto. Et non tantum de animatis, ſed de inanimatis quoque dicitur: ut, Nauis ſtat, Flumen ſtat, Currus ſtat. Sol item ſtare dicitur, cum ad alterum Tropicorum perueniens, ulterius progredi non poteſt, ſed curſum incipit reflectere. Vnde duo dicimus eſſe Solſtitia alterũ æſtiuum, alterum hybernum. Item permanere, durare, ἐμμένειν. Cic.1.Offi. Facere promiſſa, ſtare conuentis. Virg.4. Aen. Et bene apud memores ueteris ſtat gratia facti. Item horrere: ut Annotauit Nonius, citans locum ex Titinio: Atque illud ante partum comedet: fundi ſtabunt ſentibus. Item alterum ex Cæcilio. familiæ fame pereant: ager ſtet ſentibus. Item plenum eſſe. Virg. 12. Aen. Iam puluere cœlum Stare uident. Item prominere, exigi, ut annotauit idem Nonius, citans illud Lucilij ex lib. 19. Hic corpus ſolidum inuenies, hic ſtare papillas Pectore marmoreo. Item præſtitutum eſſe, & immobilem. Virg. 10. Aeneid. Stat ſua cuiq; dies. Ouid.1.Met. Sic ſtat ſententia. Item in animo eſſe, & conſtitutum habere. Virg.12. Aenei. Stat, conferre manũ Aeneæ, Item poſitum eſſe, κεῖσθαι, Virg. 1. Aen. Omnis in Aſcanio chari ſtat cura parentis. Item quieſcere. Apuleius: Dum forte ſtarent in taberna ludentes. Item in priſtino ſtatu manere. Virg.2. Aen. Troiaq; nunc ſtares. Item conſtare, & magno pretio emptum eſſe. Liui.lib.23. Multo ſanguine ac uulneribus ea Pœnis uictoria ſtetit. Gel. Magni ei ſtet ea nocte abſentem fuiſſe. Stare firmum, στηρίζεσθαι, μένειν, eſt non moueri, ſed conſtantem eſſe. Liu. Reſiſtes, aduerſus famam, rumoresq; hominum, ſi ſatis firmus ſteteris. Stare per me, per te, per illum aliquid dicitur, cum ego, tu, aut ille impedimento eſt, ne quid fiat. Pli.lib.18. Non ſtat per me, quominus cœlum intelligas. Quintil. Non per me ſtetit, ſed per illam. Stare à Senatu, uel ab optimatibus, eſt Senatus, uel optimatium cauſam tueri. Cice. de Clar. Orat. Nemo à ſenatu, & à bonorum cauſa ſtetit conſtantius. Stare à Mendacio contra uerum. Cic.2. de Inuent. pro, tueri falſum, & uerum oppugnare. Stare extrema fortuna, eſt ſummo in periculo ſitum eſſe. In Saluſt. Bis ad ſubſellia attractus, extrema fortuna ſtetit. Abſto, Adſto, uel Aſto, Conſto, Circunſto, Anteſto, Contraſto, pro aduerſor. Næuius: Contraſtat ſemper, nec me ſinit loquier. Exto, à quo Superexto, Inſto, Interſto, Diſto, Obſto, Perſto, Præſto, Proſto, Reſto, Subſto, Superſto.

Stata ſacra, *Sacrificij, che ſi faceuano in giorni determinati*, τακταὶ θυσίαι, quæ certis, ac ſtatutis diebus fiebant, & non mutabantur, ſed firma & ſtabilia erant: diuerſa ab illis, quæ indicta uocantur, quæ nimirum uel in alia tempora reijci poſſunt, uel etiam omitti penitus. Cat. Sacra ſtata, ſolennia, ſancta ſeruaſti. Ouid.1. Faſto. Quid à Faſtis non ſtata ſacra petis. Ennius modicam & modeſtam formam mulieris Statam uocauit, quam Phauorinus apud Gellium non inuenuſte Vxoriam formam nominat. Vide Gel. lib.5.cap.11.

Statanus, deus puerilitatis præſes credebatur antiquis, in cuius tutela pueri eſſe putabantur, cum primum ſtare atque incedere inciperent: ut ex Varrone de liberis educandis docet Nonius.

Statarius, ria, rium, *Fermo, immobile*, μόνιμος, στατηρὸς, fixus, firmus, immobilis. Vnde Statariæ fabulæ dictæ ſunt, quæ motorijs opponuntur, hiſtrionibus minime laborioſæ, quippe quæ à ſtantibus non diſcurſantibus tumultuantibuſve peragerentur. Teren. in Heaut. Date poteſtatem mihi Statariam agere ut liceat per ſilentium. Statarius orator. Cic. de Clar. Orat. C. Piſo ſtatarius, & plenus ſermonis orator. Et paulo ante: Ii, quos ſtatarios appellant, quorum eſt illa ſimplex in agendo ueritas. Pugna ſtataria, in qua non excurſionibus, non leuibus prælijs, ſed collatis utrinque ſignis decertatur. Statarij ordines, ad ſtatariam pugnam inſtructi, Liuius lib.9.

Stater, eris, pen.gen.pr. *Statera, bilancia*, στατὴρ, genus numiſmatis, duo didrachma, hoc eſt quatuor ualens drachmas, ſiue ſolidos Turonenſes quatuordecim. Dictus Stater à uerbo Græco ἱστάναι, quod inter cætera ſignificat ponderare. Erat autem hæc appellatio Perſis cum Macedonibus communis. Vnde & Philippeos, & Daricos, & Alexandreos ſtateras paſſim legimus.

Statera, teræ, *Statera da peſare*, σταθμὸς, ζυγὸς, inſtrumentum, quo res ſine lancibus ponderantur. nam quod lances habet, proprie libram dicimus. Dicta Statera à uerbo Græco ἱστάναι. Cice. 2. de Orat. Hæc noſtra oratio multitudinis eſt auribus accommodanda, ad ea probanda, quæ non aurificis ſtatera, ſed quadam populari trutina examinantur. Erat item Statera, uaſis genus in argentea ſupellectili, quod & Tympanum & Magida appellant. Plin.l.33.c.11.

Staticulum, li, genus uehiculi, ſeu geſtatorij, ſicut Eſſedum, & Petoritum. Plin.lib.ulti.c.10. Apud Plautum in Perſa, Staticuli ſunt motus ex arte ſaltatoria & geſticuli, in quibus ad numeros modulosque muſicos nunc ſubſiſtendum erat, nunc ſubſiliendum, σχήματα ὑπορχήματα. Cato quoque, referente Gellio, Cæcilium ſenatorem ſaltatorem & feſcennium uocare ſolent, quòd caneret, & ſtaticulos daret. Macr.l.3.

Statim, *Di ſubito*, βεβαίως, perſeueranter, continue, quaſi inſiſtendo, & uno ſtatu: à ſtando. Plau. in Amph. Nec recedit loco, quin ſtatim rem gerat. Teren. in Phor. Bina talenta capiebant ſtatim. Aliquando mox, illico, αὐτίκα, εὐθὺς, quòd ea, quæ mox fiunt, continenter fieri uideantur. Cice. in Verr. Statim Meſſanam literas dedit.

Statio, onis, *Stagione*, σταθμὸς, locus in littore ſinuoſus, in quo naues ad tempus poſſunt conſiſtere, minus tamen tuto, quàm in portu. Virg.2. Aeneid. Nunc tantum ſinus, & ſtatio male fida carinis. Stationes item dicuntur loca in quibus milites conſederunt, quæ & Statiua dicuntur, & Præſidia. Curtius: Exploratores ſtationes hoſtium fuerant ingreſſi. Locum item uigilibus ad excubias agendas aſſignatum, Stationem uocamus, quòd in eo ſubſiſtere cogantur, neque eum ſine graui noxa poſſint relinquere. Virg.9. Aeneid. Statione relicta, Ipſe comes Niſo graditur. Hinc Stationarij milites dicuntur, quibus cuſtodiæ aut præſidij gratia aſſignatus eſt locus. Item officina, in quam multi conueniunt, ut de aliqua re decernatur, & ius dicatur, Statio appellatur. Gel. lib.13.cap.13. In plerique Romæ ſtationibus, ius publice docentium. Iuuen. Saty.1. Stationes omne theatrum. Similiter errãtium ſtellarum matutinæ (quas primas uocant) & ueſpertinæ (quas ſecundas) cum ſtare ſpectantibus uideantur in Oriente & Occidente, Stationes uocãtur. Per metaphoram etiam Statio pro temporaria habitatione accipitur. Cice. ad Attic. libr.6. Athenis ſtatio mea nunc placet. Tranſlatio à loco litorali, ubi naues, ad tempus ſubſiſtunt, quamuis non æque tuto, atque in portu. Proprie autem Statio dicitur ipſe ſtandi actus: unde cæteræ omnes ſignificationes fluxerunt.

Stationalis, *Della ſtagione*, φυλακτικὸς, à ſtatione deductũ: ut, Stationales milites, qui & Stationarij, quibus certa ad excubias agendas aſſignata eſt ſtatio. Stationales ſtellæ, quæ matutino tempore omnium nouiſſimæ, & ueſpertino omnium primæ in cœlo apparentes, quaſdam quaſi excubias facere uidentur. Pli.l.2.c. 15.

Stationarii milites, φύλακες dicuntur, quibus cuſtodiæ, aut præſidij gratia ſtatio aſſignata eſt.

Statiua, orum, σταθμοὶ, ἔρυμα, caſtra, ſiue munitiones militares: à ſtando dicta, quòd in ijs milites ſubſiſtunt. Liui.l.1.ab Vrb. In his ſtatiuis ſatis liberi commeatus erant. Cice. pro Lege Agra. Quid cauſæ eſt, quin omnes agros, urbes, ſtatiua, portus, totam denique Bithyniam decemuiri uenditur ſint.

Statiuus, a, um, pen. pro ſtationalis: ut, Præſidium ſtatiuum, quod certis locis cuſtodiæ & ſecuritatis gratia diſponitur. Caſtra ſtatiua, quæ & Statiua abſolute, munitiones ſunt militares, quibus copiæ ſepiuntur aduerſus repentinum hoſtium incurſum. Ci. in Ant. Hæc mea cuſtodia eſt, hoc præſidium ſtatiuum.

STATSVS Cæcilius,poeta comicus fuit,cui Vulcatius Sedigitus primas in comœdia partes tribuit: quanquam à Cicerone nonnunquam malus linguæ Latinæ auctor,nonnunquã & ferreus ſcriptor appelletur.Statius alius cognomento Papinius,illuſtris poeta fuit Neapolitanus,Domitiani temporibus,Iuuenalis,Martialis æqualis:cuius multa extant poemata,Syluarum libri quatuor, Thebaidos libri duodecim præterea Achilleidos opus inchoatum,quod morte præuentus abſoluere non potuit. Scripſit & Agauen Tragœdiam,quam inopia coactus Paridi hiſtrioni uendidit.Iuue.Sat.7.Eſurit,intactam Paridi niſi uendat Agauen.

STATINNES,Etruriæ populi,apud Pli.li.3.c.5.quorum oppidum Statonia commemoratur à Strab.li.5.In horum agro uinum ſatis generoſum naſcebatur, quod ſtatonienſe uocabatur:cuius meminit Plin.li.14.c.16.

STATOR,oris,*Vfficiale,sbirro, meſſo, zaffo,famiglio della corte.* κλητὴρ, apparitor,uiator,qui magiſtratui præſto eſt, ut illius iuſſu quemlibet accerſat, & coram illo ſiſtat:à iugi aſtandi munere dictus.Ci.lib.2.Epiſt.Vt ad te ſtatores meos cum literis mitterem.Idem li.9. Præſto mihi fuit ſtator eius cum literis. Stator item Iouis cognomen fuit apud Romanos,Græci *ςάσιον*, uertunt,nonnunquã etiam *ἐπιςάσιον*, inde dictum quòd Romanos à Sabinis in fugã uerſos ſtare fecerit:qua de re ſic ſcribit Liuius lib. 1.ab Vrbe.Romulus turba fugientium actus,Iupiter,inquit,deme terrorem Romanis, fugamq; fœdam ſiſte: hic ego tibi templum ſtatori Ioui, quod monumentum ſit poſteris,tua præſenti ope ſeruatam urbem eſſe,uoueo.

STATVA,tuæ,*Statua,imagine,ſimulacro, effigie, forma.* ἄγαλμα, ἀνδριάς,ſimulacrum, ex ære aliove metallo, quod alicui uel mortuo,uel etiam uiuenti antiquitus decernebatur,& in foro, aut aliquo loco conſpicuo collocabatur, ad alicuius rei bene geſtæ memoriam.Generalius eſt autem Imaginum nomen, quàm Statuarum;cum pictas etiam tabellas Imagines uocemus: ad quas certe Statuarum appellatio non extenditur. Suet.in Tib.Etiam ſtatuas atque imagines,niſi permittente ſe,poni prohibuit.Cic.9.Philip. Maiores quidem noſtri ſtatuas multis decreuerunt,ſepulcra paucis:ſed ſtatuæ intereunt tempeſtate,ui,uetuſtate:ſepulcrorum autem ſanctitas in ipſo ſolo eſt,quod nulla ui moueri,neque deleri poteſt.Catullus:Hoſpes inaurata ſtatua pallidior.

STATVARIA,æ,ἀγαλματοποιΐα,ἀνδριαντοποιΐα,ars ſtatuas ex ære, aliove metallo conficiendi. Plin. lib.36.cap.5.Non omittendum, hanc artem tanto uetuſtiorem fuiſſe, quàm picturam, aut ſtatuariam, quarum utraque cum Phidia cœpit LXXXIII. Olympiade.Quo in loco Plin. manifeſte ſtatuariam diſtinguit à ſculptura, ſtatuariæ nomen intelligens fuſoriam,qua ex ære potiſſimum,nõnunquam etiam ex alio metallo,ſtatuæ conficiebantur:Sculpturã autem,qua ex marmore, lignove,aut alia materia ſimulacra ſcalpro exculpebantur. Idem non temere Statuam appellat, niſi ex metallo confectam.nam quæ ex marmore exculpitur,ſimulacrum potius,uel imaginem,uel ſignum appellat.

STATVARIVS,rii, *Intagliatore, maeſtro d'intagli*, ἀγαλματοποιὸς, ἀνδριαντοποιὸς,qui ex ære aliove metallo fuſoria arte ſigna conficit:quo in genere claruerunt,Lyſippus,Phidias,Praxiteles,Polycletus,& Alcamenes,quorum meminit Plinius libro 34.cap.7.

STATVARIVS,aria, arium, ἀγαλματοποιϊκὸς, ἀνδριαντοποιϊκὸς, quod ad ſtatuarum conficiendarum rationem pertinet: ut Ars ſtatuaria,ἀγαλματοποιϊκὴ,Pli.li.34.c.7.

STATVMEN, pen. prod. χάραξ,pedamentum,ridica,uel palus, quo uitis fulcitur.Colum.lib.4.cap.30. Vinea uehementioribus ſtatuminibus impedienda eſt, Non tamen de ſolis uitium pedamentis Statumina dicuntur, uerum & de quibuſuis fulcimentis:unde etiã Colum.libr.6.cap.18.in deſcriptione machinæ cuiuſdam,qua iumenta clauduntur,Statumina accipit,pro ſtipitibus erectis, quibus lignum quoddam tranſuerſum, quod iugum uocat, superincumbit.

STATVMINO,as,ἐρείδω,ςηρίζω,fulcio,firmo, & quaſi ſtatuminibus quibuſdam ſuſtineo. Pli.li.18.c.6.

STATVO,tuis, tui, tutum,*Statuire,deliberare,ordinare,* τίθημι,pono, colloco,erigo.Cic.2.de Inu. Thebani in finibus æneum trophæũ ſtatuerunt.Nonnunquam pro conſtituo, decerno, προαιροῦμαι. Liui.5.ab Vrbe.Ferro eam arcere contumeliam ſtatuunt.Cice.3. Verr.Iſte ſtatuerat,ac deliberauerat, non adeſſe.Aliquando ad iudicia pertinet,ut idem ſit quod decernere, & pro poteſtate iudicare,διαγινώσκειν.Idem 5.Ver.Statuit ſenatus hoc. Idem 2.de Or. Sine ulla dubitatione ſic ſtatuo & iudico.Statuo, dedico. Virg.5. Eclog.Craterasq; duos ſtatuam tibi Pinguis oliui, id eſt, dedicabo.Terent.pro concutere poſuit,cum ait:Sublimem illum arriperem,& caput in terram ſtatuerem,ut cerebro diſpergat uiam.Statuere,prouidere,exiſtimare.Ci.ult.Verr.Statueras cauſam ſibi eſſe dicendam,etiam ante quàm hoc uſu uenit.Exemplum ſtatuere in homine, idem quod edere exemplum. Ci.4.Verr.Vt intelligere poſſint,in quo homine tu ſtatueris exemplum eiuſmodi.

STATVRA,æ,*Statura,grandezza,ò picciolezza.* μέγεθος, modus corporis,ſiue is procerus ſit,ſiue humilis.Suet.Statura fuit eminenti.Ci.2.Philip.Velim mihi dicas,L. Turſelius,qua facie fuerit,qua ſtatura.Statura,de uitibus.Col.li.5.Producat in tantã ſtaturam, quãtam permittit agricola.

STATVR,impersonale,*Sta*,Pla. in Pſeu. Quid agitur? ſtatur hic ad hunc modum?

STATVS,tus,*Stato,ſtado,* κατάστασις,conditio,habitus. Colum.lib.8. Status eius longior productiorq; ad hos caſus magis habilis eſt. Cic.Lentulo lib.1.Epiſt.Ex eodẽ de toto ſtatu rerũ omniũ cognoſces. Idẽ de Aruſp. reſp.ſtatũ,qui nunc eſt,cõcordia retinere poſſumus. Deducere aliquẽ de ſtatu uitæ, eſt eũ à ſolito uitę tenore reducere.Cic.3. Verr. Me de uitæ meæ ſtatu lacrymis ſuis deduxerũt Apud Rhetores aũt Status,στάσις, dicitur ſumma cauſæ cõſtitutio, ad quam totius orationis argumenta referuntur:hoc eſt, id quod naſcitur ex conflictione petitionis actoris, & defenſionis rei. Id autem dilucidius fiet huiuſmodi exemplo: Deiotarus inſidias ſtruxit Cęſari:Intentio eſt actoris.Non ſtruxit:Depulſio rei. Hinc oritur conſtitutio ſiue ſtatus. Struxeritne inſidias Cæſari Deiotarus. Et quoniam in omni diſceptatione quæritur,an ſit, quid ſit,uel quale ſit,tres inde oriuntur ſtatuum differentiæ, Coniecturalis, Legitima,& Iuridicialis.Cicero. in Topic.Refutatio accuſationis,in qua eſt depulſio criminis,Græce στάσις, Latine Status uocetur.

STATVS,ta,tum.*Fermo,ſtabile,* τεταγμένος,firmus,certus.Plin. li.18. Propter ſtatos ſiderum curſus. Cicer. de Aruſp.reſp.Statas ſolenneſq; cæremonias.Sic ſtatis uicibus aliquid fieri dicitur,quod certis fixiſq; temporibus iteratur.Status dies cum hoſte, eſt dies conſtitutus controuerſiæ cum peregrino iudicio finiendæ. Pla. Curc. Status condictus cum hoſte intercedit dies. Ci.1. Offic. Si ſtatus dies ſit cum hoſte.

STATVTVS,conſtitutus,*Statuito,* τεταγμένος,ut Statuta die, hoc eſt, conſtituta,ac decreta. Liui. 1. Bel.Mace. Concilium Aetolorum ſtatuta die futurum erat.

STATYELLI,orum. populi Liguriæ,teſte Pli. li.3.c.5.quorum oppidum Aquæ Statyellæ,collocatur à Strabone ea in uia, quæ à Genua Placentiam ducit.

STEGA,στέγα,locus in naui contectus:ἀπὸ τοῦ στέγειν, quod eſt tegere. Plau.in Bacch.Forte ut adſedi in ſtega.Hinc Triſtega,τρίστεγα,dicitur pro triplici tabulato.

STELLA,Aruntius,poeta Patauinus lepidiſſimus.Mart. li.1.Laurigeros habitat ſacundus Stella penates.

STELLA,æ,*Stella,* ἀστὴρ,à ſtando,quod ſtare ſtellæ uideantur. Cic.2. de Diui.Ita te nec terræ fremitus,nec traiectio ſtellæ,nec faces uiſæ terrebunt. Virg.5.Aen.Poſtera cum primo ſtellas oriente fugarat Clara dies.Idem 4. Aen. Axem humero torquet ſtellis ardentibus aptum.Horat.3.Carm. Ode 15.Et ſtellis nebulam ſpargere candidis.Lucan.lib.9. Stellasq; uagas miratur,& aſtra. Differunt autem Stellæ à ſideribus, quòd illæ ſingulæ ſint, Sidera uero ex pluribus ſtellis compoſita, quæ & Signa cœleſtia uocamus:cuiuſmodi ſunt Aries,Taurus &c. Eſt & Stella piſcis marinus, à ſtellæ effigie nomen habens.Pli.li.9.c.60.

STELLATVS,*Stellato,pien di ſtelle,* ἀστερόεις,ſtellis plenus: proprie cœli epitheton,cum eſt clarũ & ſerenum:quãquam ad alia etiã transfertur. Plin.lib. 10.cap.67.Salamandra animal lacerti figura ſtellatum.Cic.5.Tuſc.Stellatus Cepheus cum uxore.Oui. 1.Met.Talia dicenti ſtellatus ſummouet Argus.Vir.4.Aen.Stellatus iaſpide fulua Enſis.

STELLATVRA,ræ,ſtellionatus,hoc eſt, fraus, deceptio, impoſtura. Lampridius in Alexandro: Tribunos, qui per ſtellaturas militibus aliquid abſtuliſſent,capitali pœna affecit.

STELLIFER,a,um,*Stellifero,* ἀστροφόρος, quod ſtellas fert: proprie cœli epitheton. Cicer. in Som.Scipin. Summus ille cœli ſtelliferi curſus.

STELLIGER,a,um,ἀστροφόρος, eiuſdem ſignificationis cum ſuperiori.Stat.duodecimo Thebaid. Stelligeri iubar omne poli. Idem 3. Sylu.Nondum ſtelligerum ſenior demiſſus in axem.

STELLIO,onis,*Tarantola,* γαλεώτης,animal non diſſimile lacertæ, multo tamen minus, tergum habens lucentibus quibuſdam guttis depictum,ad modum ſtellarum.Veſcitur rore & araneis.Exuit quotannis cutem exutamq; deuorat, inuidens nimirum homini comitialis morbi remedium. unde & Stellionum nomen in maledictum abiit.Morſus eius perraro interimit hominem,tamen ſemiſtupidum facit,& uarie afficit.Eſt & alius Stellio, ex phalãgiorum genere, lentiginoſus,acerbi ſtridoris, in cauernulis dehiſcentis per æſtum terræ habitans.olim Italiæ incognitus,nunc in Apulia frequens uiſitur, & ſimiliter Tarantula dicitur, ſcorpionibus ita contrarius,ut uiſus ab eis pauorem ipſis afferat, & torporem. Pli.li.30.c.10.

STELLIONATVS CRIMEN,à Iuriſconſultis dicitur,quando quis alterum callida quapiam impoſtura defraudat. Dictus Stellionatus à ſtellionis natura,quo nullum animal homini fraudulentius inuidet,ut inquit,Pli.li.30.c.10.

STELLO,las,*Lucero,far à guiſa di ſtelle.* ἀστερίζω,luceo, & quaſi ſtellas imitor.Mart.li.2.Et numeroſa linunt ſtellantem ſplenia frontem Pli. li.37.Stellarum Hyadum & numero, & diſpoſitione ſtellantur.

tur. Claud. li. 2. Stat pronuba iuxta Stellantes nox picta ſinus.

STEMMA, matis, *Ghirlanda, mazzo di fiori*, στέμμα, Græca uox eſt, idē ſignificans quod corona. A uerbo στέφειν, coronare. Iulius Firmicus lib. 3. Magnos uiros faciet Mercurius, qui ſacris & glorioſis ſtemmatibus coronentur. Stemmata item dicebantur maiorum imagines, quæ in atriis magnatum ad nobilitatis oſtentationem ſolent collocari: quanquam nonnunquam etiam pro ipſa ſtirpe, ſiue generis nobilitate accipiuntur. Martialis: Atria Piſonum ſtabant cō ſtemmate toto. Iuue. Sat. 8. Stemmata quid faciunt? Sueton. in Nerone: Quòd in uetere gentilium ſtemmate, C. Caſſii, percuſſoris Cæſaris, imagines retinuiſſet. Quoniam uero mos erat apud antiquos, ut uiri, ob res bene geſtas coronis donarentur, & eædem ſtatuarum capitibus imponerentur, inualuit conſuetudo, ut ſtemma aliquando pro facinore accipiatur. Mart. lib. 1. Cæſaris atque Iouis confer nunc ſtemma iuuentus. Plin. lib. 35. cap. 2. Stemmata accepiſſe uidetur pro ipſa generis ſerie, gradibusq; deſcendentium, qui ramis quibuſdam, & uelut intercurrentibus lineis diſtinguebantur. Stemmata uero lineis diſcurrebant ad imagines pictas. Legimus præterea Stemmata aliquando accipi pro inſcriptionibus ſaxorum. Martialis: Triſtia ſaxorum ſtemmata delet herus.

STEPHANITAS, uites, hoc eſt, coronariæ, nempe quæ per ſtatumina calamorum materiis ligatis in orbiculos gyroſque flectuntur, & materiis ſubmiſſis earundem ſtatuminibus per orbem, & in coronam connectuntur. Col. li. 3. c. 2.

STERCORARIVS, ria, rium, κοπρικός, quod ad ſtercora pertinet. Var. li. 1. de re ruſt. traces ſtercorarias quatuor.

STERCORATVS, a, um, partici. uel nomen ex participio, *Letamato, ſmerdato, imbrattato*. κεκοπρισμένος, ſtercore infectum, uel fœdatum. Col. li. 1. Et apud Catonem li. 2. Locus ſtercoratiſſimus.

STERCORATIO, onis, κοπρισμός, ipſe ſtercorandis actus. Colum. li. 2. cap. 16. Si aliqua cauſa tempeſtiuam ſtercorationem facere prohibuerit.

STERCORO, ras, *Letamare*, κοπρίζω, fimum agris fœcunditatis gratia adhibeo. Pli. li. 18. Ager, ſi non ſtercoratur, alget. Colu. Lupinum, ubi in florem uenerit, nihil agrum ſtercorauerit. Stercorari item ager dicitur, cum quouis modo pinguefit, etiam nullo adhibito fimo, ſed alia quauis re, quæ fimi uicem ſupplet. Idem li. 12. Vicia & faba ſtercorare agrum dicuntur.

STERCOROSVS, a, um, κοπρώδης, plenus ſtercore. Col li. 9. ca. 4. In oleribus & ſtercoroſis herbis. Idem lib. 8. c. 3. Aqua ſtercoroſa pituitam concitat. Cato c. 52. Locus ſtercoroſiſſimus.

STERCVS, coris, pen. corr. *Sterco*, ἀφόδευμα, κόπρος, ab extergendo deduci uidetur, quòd undique abſtergi ſoleat. Plaut. in Aſina. Iuſſin' ſceleſte ab ianua hoc ſtercus hinc auferri? Colum. lib. 2. cap. 6. Optimum ſtercus lupinum præbet. Cicer. 1. de Diuinat. Interfectum in plauſtrum à caupone eſſe coniectum, & ſupra ſtercus iniectum, &c. Iuue. Sat. 14. Ne ſtercore fœda canino Atria diſpliceāt oculis uenientis amici. Hor. Epod. 12. Colorq; ſtercore fucatus crocodili. Stercoreus, a, um, ut Stercoreus miles id eſt, uilis, & nō pluris, quàm ſterquilinium, faciendus. Pla. in Mil. Stercoreus, plenus periurii, atque adulterii.

STERCVTIVS, dictus eſt Saturnus, quòd primus ſtercorandi agri rationem inuenerit. Auctor Macrob.

STERILESCO, is, ere, *Diuenir ſterile*, στειροῦσθαι, ſignificat ſterilem fieri. Palladius de gallinis loquens: Vinaciæ cibo ſterileſcunt. Pli. li. 8. c. 50. Capræ pinguedine ſterileſcunt.

STERILIS, le, *Sterile*, ἄκαρπος, ἄφορος, ἄγονος, στεῖρος, infœcundus, & fructum non ferens: ἀπὸ τοῦ στερεῖν, carere. Pli. li. 11. c. 39. ſterilis in gignendo eſt, ſeu maſculus, ſeu fœmina. Vir. 6. Aen. Sterilemq; tibi Proſerpina uaccam. Ouid. 5. Faſt. Sterilem quoque tange iuuencam. Sterilis ueri, qui uerum neſcit Perſius Sat. 5.

STERILITAS, *Sterilità*, στείρωσις, infertilitas, infœcunditas. Cicer. prò lege Agrar. Alterum genus agrorum, propter ſterilitatem incultum. Cicer. 1. de Diuin. Quorum ex habitu, atque ex colore percipi, quæ ſit uel ſterilitas agrorum, uel fertilitas futura. Plin. lib. 30. cap. 2.

STERNAX, equus, qui ſeſſorem excutit, ac in terram deiicit. Vir. 12. Aen. Sternaces, equi lapſum ceruice. Seruius.

STERNO, nis, ſtraui, ſtratum, *Gettare per terra, diſtender giu, atterrare*, καταβάλλω, humi deiicio, & quaſi in terram extendo. Liui. 7. Bel. Pun. Feſſi ſomno ac uigiliis ſternunt corpora paſſim. Idem 1. ab urb. Stratis ariete muris. Hora. 4. Carm. Ode 14. Primoſq; & extremos metendo Strauit humi ſine clade uictor. Ouid. 2. Metam. Strauit humi pronam. Vnde etiam pro occidere ponitur. Virg. li. 10. Aeneid. Sternitur infelix alieno uulnere. Liu. 1. Bel. Maced. Cū omni parte cæde ingenti ſternerentur. Hinc cæſum exercitum, Stratum dicimus. Item ſtragem pro ingenti clade. Per tranſlationem Sterno pro extendo, στρώννυμι, καταστρώω, quandoque ponitur, unde Sternere humi tapetas, frondes, & huiuſmodi. Valla: Sternimus quidem ueſtes humi, ramos arborum, flores, & multa eiuſmodi: tamen frequentiuſ dicimus, Sterno humum floribus, ramis, ueſtibus. Et quoniam ſternendo fit, ut id, ſupra quod ſternimus, hoc eſt, extendimus aliquid, tegamus. Sternere etiam pro tegere ſumitur. unde Sternere equos. Liui. 8. Bel Pun. Teſſeram ueſperi per caſtra dedit, ut armatus eques frænatos ſtratoſq; teneret equos. Sternere menſam, uel lectum, id eſt, inſtruere, apparare. Terent. in Heaut. Video alios feſtinare, lectos ſternere, cœnam apparare. Cicer. 2 de Legib. quòd erat ſactinatum, ut lecti plures ſternerētur. Triclinia ſternere. Cice. 2. Verr. ſterni triclinia etiam in foro, iubebat. Item quoniam ſternendo, id eſt, extendendo, id, quod extendimus, complanamus atque componimus, fit ut ſternere quoque pro componere ac complanare uſurpetur, & Stratū dicamus, complanatum atque compoſitū ἐστρωμένον, unde Stratū mare dicimus, quando, nullo urgente in fluctus uento, æquatum manet. Vir. 9. Eclog. Et nunc omne tibi ſtratum ſilet æquor. Et ſtratas uias dicimus, ſiue quòd complanatæ ſint, ſiue quòd lapidibus tectæ. Liui. 8. ab Vrb. Via ſub terram ſtrata defoſſa. Item, quia, iacendo quodam modo extendimur, fit ut eos etiam ſe ſternere dicamus, qui ſe ad iacendum collocant, ut quieſcant. Idem li. 4. Geo. Sternunt ſe ſomno diuerſo in littore Phocæ. Aſterno, Conſterno, Externo, à quo Superexterno, Deſterno, Inſterno, Proſterno, Subſterno, uide ſuis locis.

STERNVO, nuis, nui, tum, *Sternutare, ſternutire*, πτάρνυμαι, flatum è pectore exurgentem cum capitis concuſſione emitto. Plin. lib. 7. c. 6. Sternuiſſe à coitu abortiuum. Propert. li. 2. Ele. 3. Num tibi naſcendi primis mea uita diebus Aridus argutum ſternuit omen amor? Col. li. 8. ſurculi nepetæ naribus inſeruntur, uerſanturq;, donec ſternuat ouis. Hinc Sternuto, as, are, frequentatiuum, Pli. li. 28. c. 8. A quo Sternutatio, onis, ipſe ſternutandi actus, πταρμός.

STERNVTAMENTVM, ti, *Sternuto, ſternuto*, πταρμός, ſternutatio. Plin. li. 20. c. 12. Semen ſinapi naribus, ſternutamenta mouet.

STEROPE, es, p. c. στερόπη, Suidæ, Atlantis filia una Pleiadum: quam nonnulli Aſteropen uocant. uide Pleiades.

STEROPES, is, unus ex Vulcani miniſtris, à fulgore nomen habens. Vir. 8. Aen. Brontesq;, Steropesq;.

STERQVILINIVM, nii, *Fogna da ſterco*, κοπρία, κοπρών, locus ſtercoribus plenus, ſeu ſtercoris receptaculum. Col. li. 1. Sterquilinia duo ſint; unum, quod noua purgamenta recipiat, & in annum conſeruet; alterum, ex quo uetera uehantur.

STERTO, tis, tui, *Ronchieggiare, ruſſare*, ῥέγχω, dormio, ſiue dormiendo rhonchos emitto. Terent. in Eunuc. ſtertit noctesque dieſq;. Pla. in Mil. Sorbet dormiens. PA. Quid ſorbet? ſ. v. Illud, ſtertit uolui dicere. Cic. 2. de Diuin. Cum ſtertentem aliquem uiderint. Iuu. Sat. 1. Doctus & ad calicem uigilanti ſtertere naſo. Horat. Serm. Sat. 3. Noctes uigilabat ad ipſum Mane: diem totum ſtertebat. Hinc Deſterto, pro expergiſcor. Perſius: Cor iubet hoc Enni, poſtquam deſtertuit eſſe Mæonides.

STESICHORVS, Στησίχορος, poeta Lyricus ex Himera Siciliæ urbe, à qua Himeræus eſt dictus. alii ex Methauria urbe natum dicunt. alii ex Palantio Arcadiæ oppido. Ferunt inde profugum Catanā ueniſſe, eoq; in loco defunctum & extra portam urbis ſepultum fuiſſe, portamq; ab eo Steſichoriam nuncupatam. Natus eſt trigeſimaſeptima Olympiade, ſextaq; & quinquageſima obiit. Fertur luſciniam aliquando in ore Steſichori infantis cecinisse mirabili auſpicio ſummum eum poetam futurum, & cantus ſuauitate omnes, qui ante eum fuiſſent, ſuperaturum. Dicitur & ſcripſiſſe Helenæ uituperationem, ex quo exoculatum fuiſſe, rurſusque ob palinodiam uiſum recuperaſſe. quam fabulam tetigit & Horat. in Epod. ad Canidiam ſic ſcribens: Infamis Helenæ Caſtor offenſus uice, Fraterque magni Caſtoris, uicti prece, Adempta uati reddidere lumina. Vocatus eſt Steſichorus, quoniam primus cum citharæ cantu chorum inſtituit. nam prius Tiſias uocabatur. Auctor Suidas. Quintil. uero li. 10. c. 1. Sic eum taxat. Steſichorus quàm ſit ingenio ualidus, materiæ quoq; oſtēdūt, maxima bella, & clariſſimos canentem duces, & epici carminis onera lyra ſuſtinentem. Reddit enim perſonis in agendo ſimul, loquendoq; debitam dignitatem: ac ſi tenuiſſet modum, uidetur æmulari proximus Homerum potuiſſe, ſed redundat quod eſt reprehendendum.

STESIMBROTVS, p. c. Στησίμβροτος, hiſtoricus Tarſenſis, qui Cimonis Athenienſium ducis res geſtas ſcripſit, teſte Plutarcho in uita Cimonis. Steſimbrotus alius fuit Epaminundæ filius, à patre interfectus, quòd eum Lacedæmonius, ipſo inconſulto, manum conſeruiſſet, etiamſi ſpecioſiſſimam eo ex prælio uictoriam reportaſſet. Idem Plutarchus in Parallelis.

STIBADIVM, dii, στιβάδιον, proprie eſt ſedile, ſiue lectulus ex herbis ſiue frondibus, quo fulti conuiuæ menſæ accumbere ſolebant. dicta Stibadia à ſtibadibus herbis ad diſcumbendum idoneis. Latini à tortis herbis torum appellant. Plin. lib. 5. epiſto. Ex ſtibadio aqua uelut expreſſa cubantium pondere ſiphunculis effluit. Seruius in primum librum Aeneidos, Stibadia (inquit) antiqui non habebant, ſed ſtratis tribus lectis epulabantur. unde & triclinium dicitur Mart. lib. 14. de ſtibadio: Accipe lunata ſcriptum teſtudine ſigma: Octo capit: ueniat quiſquis amicus erit. Fiebant etiam ſtibadia è tabulis, quæ ebore atq; auro ornabantur, transferebanturq; de loco ad locum pro ut libido animi ferebat. De hoc locutus eſt Martialis, cum inquit: Et teſtudineum menſus quater hexacli-

non

non Ingemuit atrio non ſatis eſſe ſuo. Hexaclinon uocat ſtibadium ſex capiens lectos.

STIBIVM, bii, quod & Stibi, & Stimmi, *ςίμμι*, metalli genus eſt ſimile Galenæ, ſed magis radians, quod uulgo Antimonium dicitur. Pli. lib. 33. c. 6. Vnde in Hieremia propheta: Cum pinxeris ſtibio oculos tuos. Hieronymus ad Furiam: Non habuit orbes ſtibio fulginatos. Hinc Stibinus, a, um, quod ſtibi colorem habet.

STIGMA, atis, *Segno, ſegnale, bollatura*, nota, ſiue ſignum quod inuritur, à *ςίζω*, pungo. Mart. li. 12. Frons hæc ſtigmate non meo notanda eſt. Pli. li. 25. c. 13. Vtuntur ad tollenda ſtigmata. Iuuen. Sat. 10. Mitius id ſane, quod non & ſtigmate dignum Credidit. Per tranſlationem quandoque ponitur pro infamia. Sueto. in Cæſare Dict. Catullum à quo ſibi uerſiculis de Mamurra perpetua ſtigmata impoſita non diſſimulauerat, ſatisfacientem eadem die adhibuit cœnæ.

STIGMATIÆ, dicuntur nocentes, quibus ſtigma, hoc eſt, nota aliqua ita inuſta eſt, ut ſemper appareat. Ci. li. 2. Off. O miſerum, qui fideliorem & barbarum, & ſtigmatiam putaret, quàm coniugem.

STIGMOSVS, a, um, idem. Plin. epiſto. Vitelliana cicatrice ſtigmoſum.

STILICO, onis, Honorii imperatoris ſocer, à Claudiano poeta multis laudibus celebratus. de eo uide Eutropium.

STILLA, æ, *Gocia, ghiozza, gocio, ghiozzo, gozza, gocciola, ςαγὼν, ςαλαγμὸς*, dimin. à Stiria (ut inquit Feſtus) & accipitur pro gutta: ut, Stilla olei, Stilla aquæ. Plin. lib. 19. c. 4. Ternis ſtillis additis in oleū. Apuleius: Vt nulla ſtilla compareat uſquam. Vitru. libr. 2. Faſtigia facientes, proclinatis tectis, ſtillicidia deducebant: per id ſtillæ decidunt in impluuium. Mart. Atq; olei ſtillam donaret Opellicus unctor.

STILLATICIA RESINA, *καταςακτὸς*, quæ ruſo colore lenteſcit, dicta, quòd guttatim ſtillaret, Pli. li. 17. c. 11.

STILLICIDIVM, cidii, *Grondana, ςαλαγμὸς*, locus, in quem è tecto guttæ decidunt: quaſi ſtillarum cadium. Ci. 1. de Leg. ut libelios cōficiam de ſtillicidiorum, ac parietum iure? Idem in Orato. Quàm indecorum eſt, de ſtillicidiis cum apud unum iudicem dicas, ampliſſimis uerbis, & locis uti cōmunibus; de maieſtate popu. Rom. ſubmiſſe, & ſubtiliter?

STILLO, as, *Giocciare, gocciolare, ςάζω, λείβω*, guttatim fluo, ſiue emitto. Pli. li. 28. c. 7. Contra morſum eiuſdem bibitur ſtillaturq;. Horat. de Arte: Stillabit amicis Ex oculis rorem. Luca. lib. 7. Sanguineis ſtillauit roribus arbor. Iuue. Sat. 3. Nam cum facilem ſtillauit in aurem Exiguum de naturæ patriæq; ueneno. Stillans, tis, participium. Ci. 2. Philip. Qui ſtillantem præ ſe regionem tulit. Oui. 1. Amor. Eleg. 8. Sanguine (ſi qua fides) ſtillantia ſidera uidi. Stillatus, a, um, participium. Oui. 2. Met. Inde fluunt lacrymæ, ſtillataq; ſole rigeſcunt. Stillatio, onis, actus ſtillandi. Deſtillo, Diſtillo, Extillo, & Inſtillo, ſuis locis.

STILPO, Megarenſis philoſophus, tempore primi Ptolemæi, diſcipulus Paſiclis Thebani: præfuit ſcholæ Megarenſi: ſcripſit Dialogos uiginti. de hoc Ci. de Fato.

STIMVLO, as, *Stimulare, pungere, παροξμῶ, παροξύνω, διεγείρω, κεντέω*, pungo, commoueo, ago, concito, incito. Ter. in Heau. Magis me amicæ dicta ſtimulant. Cic. pro Sext. Roſc. Hunc mihi ex animo ſcrupulum euelle, qui me dies noctesq; ſtimulat, ac pungit. Ad Att. li. 9. Me congreſſus Cæſaris ſtimulat. Liu. 2. ab urb. Hæc indignatio ferocem animum ad uexandum ſæuo imperio exercitum ſtimulat. Plaut. in Ciſt. Iactor, crucior, agitator, ſtimulor, uerſor in amoris rota. Virg. 4. Aeneid. Ecce iterum ſtimulat. Hinc Extimulor, ualde ſtimulor. Colum. libr. 7. Libidinis extimulatur furiis.

STIMVLVS, li, *Stimolo, pungitione, κέντρον, ἀπὸ τοῦ ςίζω*. proprie dicitur fuſtis acutæ cuſpidis, quo ruſtici boues ſuppungunt. Plaut. in Aſin. Vtinam nunc ſtimulus in manu mihi ſit. Per tranſlationem dicitur omne illud, à quo uexamur. Cicer. 2. Tuſcu. Non modo ſtimulos doloris, ſed etiam fulmina fortunæ contemnamus. Hinc Stimulum carnis, & uitiorum dicimus. Plaut. in Truc. Næ iſta ſtimulum longe habet, quæ uſque illinc cor pungit meum. Virg. 3. Georg. Cæci ſtimulos auertere amoris. Ouid. 2. Meta. Parce puer ſtimulis.

STIMVLATIO, onis, *Stimolatione, κεντισμὸς, παροξυσμὸς*, ipſe ſtimulandi actus. Pli. l. 35. c. 2. Erat hæc ſtimulatio ſumma & ingens. Stimulator, oris, *κέντωρ*. Ci. pro Domo: ſeditionis ſtimulator & concitator tu fuiſti. Stimulatrix, tricis, *κέντρια*, Pl. in Moſt. Vt enecē ſceleſtam ſtimulatricem. Hinc Stimuleus, a, um, p. c. ut, Suppliciū ſtimuleum, quod ſtimulis infligitur. Pla. in Milite. Dedecoris pleniorem herum faciam tuum. Stimulatus, a, um, participium: ut Rabie furenti ſtimulatus animus. Catul. epig. 58. Oui. 1. de Arte Iurgia præcipue uino ſtimulata cauato.

STINGO, ſiue Stinguo, is, xi, ctum, *σβέννυμι*, eiuſdem ſignificationis eſt cum Extinguo. Cicer. in Prognoſt. Stinguntur radii cæca caligine tecti. Lucr. libr. 2. Euaneſcere paulatim, ſtinguiq; colorem. Diſtingo, Extinguo, Interſtinguo, Inſtinguo, & Reſtinguo, ſuis locis.

STIPATIO, onis, ipſe ſtipandi actus. Ci. pro Sylla: ſtipatio, greges hominum perditorum. Pli. li. 10. c. 12. ſtipatione naturali.

STIPATORES, qui in nauibus onera componunt, *ςοιβασταὶ*, Item ſatellites, quos principes corporis cuſtodiæ cauſa ſibi adhibent, *δορυφόροι*, à ſtipe quam accipiebant: uel quòd reges ſtipent, & undiq; circundent, ac claudant, pene conſtringentes, inſtar apum circa ipſarum regem: aut quòd ipſi ferro ſtipati ſint. Cicer. libr. 2. Offi. Præmittebat de ſtipatoribus ſuis, qui ſcrutarentur arculas muliebres. Hos antiqui à Latere Latrones uocabant. Horat. 1. Serm. Sat. 3. Neque te quiſquam ſtipator ineptum Præter Criſpinum ſectabitur.

STIPENDIALIS, le, *ὑποτελὴς*, idem quod ſtipendiarius: unde Fœdus ſtipendiale, apud Sidonium Apollinarem.

STIPENDIARIVS, a, um, *ὑποτελὴς*, tributarius, qui ſoluendo ſtipendio obnoxius eſt: ut, Ciuitates ſtipendiariæ, quibus certum ſingulos in annos imperatum erat tributum. Cæſ. Comm. 7. Reliquas ciuitates ſtipendiarias haberent. Stipendiarii ſubſtantiue, ſtipendiariæ ciuitatis incolæ. Ci. 1. Verr. Socii, ſtipendiariiq; populi Romani afflicti, miſeri.

STIPENDIOR, aris, *μισθοφορέω*, ſtipendia facio, uel mereo. Plin. li. 6.

STIPENDIVM, dii, *Paga, ſtipendio, ἀποφορὰ*, Plut. æs militare, ſeu præmium quod militibus datur. ex ſtipe, & pendo, quòd ante nummū ſignatum quæſtores ſtipem militibus appendere ſolebant, non annumerare. Stips autem dicebatur ab antiquis à ſtipando, quòd eo tempore, quo pop. Rom. ære graui utebatur, in cellulis æs ſolebat ſtipari. nam etiam exiguæ æris grauis ſummæ maiorem faciebant cumulum, quàm ut crumenis uel loculis poſſent includi. Paulo aliter Vlpia. de uerbo. ſignifi. Lager. Stipendium (inquit) à ſtipe appellatum eſt, quod per ſtipes, id eſt, mendica æra colligatur. Emeritis ſtipendiis, & Confectis ſtipendiis in eadem dicuntur ſignificatione. dicebantur enim Stipendia confecta uel emerita, cum elapſo tempore iuſtæ militiæ, milites iureiurando ſoluebantur. Cic. pro lege Manilia: Partem militum, qui iam ſtipendiis confectis erant, dimiſit. Emerita ſtipendia ambitionis, Cic. de Senect. At illa quanti ſunt, animum, tanquam emeritis ſtipendiis libidinis, ambitionis, cupiditatum omnium, ſecum eſſe? Explere ſtipendia. Tacit. li. 3. quanquam ipſe plures per prouincias quadraginta ſtipendia expleuiſſet. Facere ſtipendia pedibus. Liui. Sed qui tum ſtipendia pedibus propter paupertatem feciſſet. Stipendium etiam dicitur tributi genus, quod quis tenetur ſoluere principi, aut reipublicæ. Liu. li. 2. Pauperes ſatis ſtipendii pendere, ſi liberos educent.

STIPES, huius, ſtipis, *Ronco, κορμὸς*, truncus, aut ualidus fuſtis humi defixus. Cæſ. 1. Bell. Ciui. Foſſas tranſuerſas uiis perducit, atque ibi ſudes, ſtipitesq; præacutos defigit. Ouid. 4. Faſt. Querno religant in ſtipite funem. Per tranſlationem accipitur pro ſtulto, inſulſo, & fatuo. Teren. in Heau. Caudex ſtipes, aſinus, plumbeus. Ci. in Piſ. Tanquam truncus, atque ſtipes ſi ſtetiſſet modo, poſſet ſuſtinere titulum conſulatus.

STIPO, as, *Riempire le fiſſure, ςιβάζω, πυκνόω*, rimas obturo, cōdenſo, in unum cogo, claudendo coarcto: *ἀπὸ τοῦ ςύφειν*, condenſare, unde & Stypare, ſiue Stupare, quidam ſcribendum exiſtimant. Aut certe à ſtupa, hoc eſt, lini purgamento, quod in ſtipandis nauium rimis ſolet adhiberi. Col. li. 7. c. 8. Stipatur per plura tabulata. Virg. de Apibus: At cum liquentia mella Stipant. Idem. 3. Aeneid. Stipatq; carinis Ingens Argentum. Stipari item, *δορυφορεῖσθαι*, dicūtur principes, qui cuſtodiæ cauſa ſatellitio cinguntur: item qui amicorum, clientum, comitumue turba ſepiuntur. Liu. libr. 1. Stipatus agmine armatorum, in forum irrumpit. Cicer. ad Att. libr. 1. Cum ad forum, ſtipati gregibus amicorum, deſcendimus. Virg. 1. Aen. Magna iuuenum ſtipante caterua. Stipatus, ſtipata, ſtipatum, Virg. libr. 11. Aeneid. Nanque omnis eum ſtipata tegebat Turba ducum.

STIPS, ſtipis, & Stipis, huius ſtipis, fœm. gen. *Paga, mercede*, pecuniæ genus, quod per capita colligi ſolet, quod *ἀγυρμὸς*, dicitur à Græcis. Cic. 2. de Leg. ex XII. Tab. præter Idææ Matris famulos, ne quis ſtipem cogito. Et rurſum: Stipem ſuſtulimus, niſi eam, quam ad paucos dies propriam Idææ Matris excepimus. implet enim ſuperſtitione animos, & exhaurit domos. Pecunia quoque, quam uel in ærarium reponebant, uel diis offerebant, uel mendicis porrigebant ad ſuſtentationem uitæ, Stips dicebatur, à ſtipādo, quod in cella ſtipabatur: id eſt, componebatur. Pli. epiſt. 161. Gurges purus & uitreus, ut numerare iactas ſtipes & relucentes calculos poſſis. Stipem magnam confert hæc res, id eſt, fructum. Colum. lib. 8. cap. 1. Conferre ſtipem. Vlp. de coll. illic. Sed tenuioribus permittitur ſtipem menſtruam conferre. Spargere ſtipem. Plin. libr. 33. c. 10. Populus Rom. ſtipem ſpargere cœpit Sp. Poſtumio. Q. Martio COSS.

STIPTICVS, adiectiuum, ſiue potius Stypticus, *ςυπτικὸς*, quod uim habet ſtipandi, hoc eſt, dēſandi: *ἀπὸ τοῦ ςύφειν*, denſare. Plin. li. 11. c. 23. Quæ ex his phœniceum colorem habet, ulcerum habet ſtypticam uim.

STIPVLA, æ, *Stopia, ſtrepola, καλάμη*, à ſtipa, ſiue ſtupa deducitur, ſiu

quòd e

quòd ſtipæ inſtar uratur, ſiue quòd ea quoq; ſtipari tectorū rimæ cōſueuerunt. Eſt autē ſtipula, calamus frumenti, puta tritici, hordei, & ſimilium, quòd ſcilicet continet ſpicam, cuius internodia Genicula dicuntur & aliquando Genua, à ſimilitudine genuum animalis. Oui. 4. Faſto. Moxq; per ardentes ſtipulæ crepitantis aceruos Traiicias celeri ſtrenua membra pede. Virg. 1. Geor. Culmumq; leuem, ſtipulasq; uolantes. Stipula etiam dicitur, quæ remanet in campo, demeſſo frumento. Virg. 1. Geo. Sæpe etiam ſteriles incendere profuit agros, Atque leuem ſtipulam crepitantibus urere flammis. Spicæ præterea, quæ poſt meſſorum terga à tenuioribus legi ſolent, Stipulæ appellantur. Ter. in Adel. Meridie Ipſo faciam, ut ſtipulam colligat.

STIPVLATVS us, ὁμολογία, ſtipulatio. Plinius: Iouis, deorum ſummi, ſtipulatu.

STIPVLOR, aris, ſecunda ſyll. cor. συγγράφω, διαπολογοῦμαι, προξενῶ, μνηστεύομαι, eſt certa & ſolennia quædam uerba concipere, quibus is, qui interrogatur aliquid ſe daturum, facturum ue promittit. & quamuis proprie de iis interrogationibus dicatur, in quibus de pecunia agitur, eo quòd à ſtipe dictum putetur: transfertur tamen ad omnes rogationes, quæ de quauis re interponuntur. Cice. 2. de Leg. Si ei, cui legatum eſt, ſtipulatus eſt id ipſum, quod legatum eſt, ut ea pecunia ex ſtipulatione debeatur. Colu. in Præfat. lib. 10. Fœnoris tui Siluine, quod ſtipulanti ſpoponderam tibi, reliquam penſiunculam percipe. Hæc autem duo Stipulator, & Promiſſor opponuntur. quod docet Iureconſul. tit. de Verb. oblig. Stipulatio (inquit Pomponius) eſt uerborum conceptio, quibus is, qui interrogatur, daturum facturum ue ſe id, quod interrogatus eſt, reſpondet, συγγραφή. Cic. ad Att. li. 16. Etſi nondum ſtipulationes legeram. Seneca de Benefi. lib. 3. cap. 16. Utinam nulla ſtipulatio emptorem uenditori obligaret. Eſt autem Stipulor (ſecundum Priſcianum) uerbum commune, quod tam in actiua, quàm paſſiua ſignificatione ablatiuo iungitur. Dicimus enim: Stipulor abs te, pro rogo te, peto abs te, & Stipulor abs te, pro rogor abs te. Iuuen. Quantū uis, ſtipulare, & protinus accipe, quod do. Quo in loco eſt actiuæ ſignificationis. Sueton. uero paſſiue protulit: Prætorum lectoria, quæ uetat minorem annis uigintiquinque ſtipulari: id eſt, interrogari. Plau. quoque paſſiuè dixit: Niſi dolo malo inſtipulatus ſis. Idem Cur. Ibidem erunt ſcorta exoleta, quiq; ſtipulari ſolent. Hinc Aſtipulor, conſentio. Cice. lib. Acad. Falſum eſſe Stoici dicunt, & eorum aſtipulatur Antiochus. & in Ora. pro Quintio. Teſtes noſtri cum aſtipulatore tuo comparabuntur. Inſtipulor. Plaut. in Pſeu. Minæ uiginti, quas abs te eſt inſtipulatus etiam Pſeudolus. Reſtipulor, ſuo loco.

STIPVLATIVNCVLA, æ, diminutiuum à Stipulatio. Cicer. 1. de Ora. Cum in circulo decipiare aduerſarii ſtipulatiuncula.

STIRIA, *Acqua agghiacciata che ſta pendente*, σταλαγμός, proprie eſt aqua frigore concreta, pendens, guttatimq; ſtillans. Virg. 3. Geor. Stiriaq; impexis induruit horrida barbis. Mart. libr. 7. Turpis ab inuiſo pendebat ſtiria naſo. Plinius: Deſtillantes hyberno gelu ſtirias.

STIRPITVS, p. c. ἐκ βάθρων, aduerbiū, idem quod funditus, ſeu radicitus. Ci. 4. Tuſc. Hunc errorem, quaſi radicem omnium malorū, ſtirpitus philoſophia ſe extracturam pollicetur.

STIRPS, huius ſtirpis, *Progenie, ſtirpe*, γενεά, modo fœm. gen. eſt, idē ſignificans quod origo, progenies, ſoboles. Virg. 7. Aen. Heu ſtirpem inuiſam. Ouid. 2. Met. Semifer interea diuinæ ſtirpis alumno Lætus erat. Modo maſculini gene. & ſignificat imam firmiſſimamque arboris partem, quam & Truncum appellamus. Idem lib. 12. Cū ſemel in ſiluis imo de ſtirpe reciſum. In qua ſignificatione inuenitur etiam fœmininum. Hora. Stirpesq; raptas, & pecus, & domos. Stirps quæſtionis origo, fundamentum, per tranſlationem. Cicer. 4. de Finib. Differo etiam partem, quæ quaſi ſtirps eſt quæſtionis.

STIRPESCO, is, ēre, in ſtirpem conuerti. Pli. li. 9. c. 8.

STIVA, ſtiuæ, ἐχέτλη, aratri manica, quæ tenetur manibus, cum aratur. Virgi. 1. Georg. Stiuaq;, quæ currus à tergo torqueat imos. Ouid. 8. Metamor. Aut paſtor baculo, ſtiuæve innixus arator. Dicta Stiua à ſtando, quia ſuper eam regula ſtat, & eſt quaſi temo inter boues.

STLATA, genus nauigii (inquit Feſtus) latum magis, quàm altum: à latitudine ſic appellatum: ſed ea conſuetudine qua Stlocum pro locum, Stlitem non litem dicebant antiqui, qui dictionibus ab l, incipientibus, st literas præponere ſolebant. A Stlata Stlatarius dicitur, qui ſtlata uehit, ſicut à Scapha Scapharius. Stlatarius, a, um, dicitur, quod mari portatum eſt, quaſi ſtlata aduectum, Iuue. Saty. 7. Spondet enim Tyrio ſtlataria purpura filo.

STLEMBVS, grauis & tardus. Lucilius: Atque equum pedibus ſtlembum. Feſtus.

STLITIBVS iudicandis dicebant ueteres, pro litibus iudicandis. Feſtus.

STO, as, are, eiusq; deriuata, uide Stare.

STOICI, στωϊκοί, philoſophi appellati ſunt, à στοά, quod ſignificat porticum, quò conuenire ad differendum ſolebant. erat enim porticus Athenis dicta Pœcile, ex uarietate picturæ, (Græci enim ποικίλον, uarium dicunt) in qua Zenon, primus eius ſectæ auctor, philoſophiam profitebatur, unde & ſecta Stoica, & philoſophi Stoici nuncupati ſunt, qui antea Zenonii dicebantur, à Zenone doctore. Hanc porticum pinxit Polygnotus gratuito.

STOICVS, ca, cum. Ci. Tuſc. à laqueis ſtoicorum recedamus.

STOLA, ſtolæ, *Stola*, Græcorum uocabulum eſt, quo illi quodlibet ueſtis genus ſignificant, ἀπὸ τοῦ στέλλεσθαι, ab induendo. unde Plutarchus ſcribit, ab Alexandro cuidam eſſe permiſſum, ut ſtola Perſica uteretur. hoc eſt, cultu Perſico. Idem in Dione Dionyſii maiorem ait eo diffidentiæ proceſſiſſe, ut ne fratrem quidem aut filium in cubiculum admitteret, niſi prius illi ſuam ſtolam poſuiſſent, & aliam ſumpſiſſent. Apud Latinos tamen ad honeſtæ tantum matronæ ueſtē hoc nomen tralatum eſt, quæ uſque ad imos pedes demiſſa erat, & cuius extremam partem ambibat inſtita aſſuta, quæ erat faſciola quædam ſiue limbus. Vlpia. l. Veſtis. ff. de auro & arg. leg. Muliebria ſunt (inquit) quæ matrisfamilias cauſa parata ſunt, quibus uir non facile uti poteſt ſine uituperatione, ut ſunt ſtolæ, pallia, tunicæ, &c. 2. Philipp. Sumpſiſti uirilem togam, quam ſtatim muliebrē ſtolam reddidiſti. Oui. 2. Triſt. Ecquid ab hac omnes rigida ſummouimus arte: Quas ſtola contingi ſumptaq; uitta uetat? Vale. Max. li. 2. Ut inuiolata manus alienæ tactu relinqueretur. Hinc Stola nonnunquam pro ipſa matrona, ſiue honeſta muliere figurate accipitur. Papinius in Siluis: Hinc eques, hinc iuuenum cœtu ſtola miſta laborat. Stola etiam accipitur pro ueſte ſacerdotali, apud Apul. li. ult. Metam. Proceſſi duodecim ſacratus ſtolis.

STOLATVS, a, um, στολιδωτός, ſtola ornatus. utrum quoniam (ut iam docuimus) ſtola honeſtarum tantummodo matronarum ueſtis erat, factum eſt, ut Stolatum accipiamus pro matronali & honeſto. unde Stolatam mulierem pro locuplete & primaria dicimus, ut contra Togatam, pro plebeia, & minoris dignitatis; ut non obſcure innuit Hor. li. 1. Ser. Sat. 2. Stolatus pudor, hoc eſt, matronalis uerecundia. Mar. li. 1. Quis Floralia ueſtit, & ſtolatum Permittit meretricibus pudorem?

STOLIDE, Liu. 5. Bell. Pun. Id non promiſſum magis ſtolide, quàm ſtolide creditum.

STOLIDVS, da, dum, *Pazzo, goffo*, ἀβέλτερος, ἀνόητος, νωθρός, excors, ſtupidus, ſtultus. Ter. in Heaut. Stolidus eſt. Plaut. Epid. Ego illic me aſſimulabam quaſi ſtolidum. Liui. 4. Bel. Maced. Armatos paulisper continuit, ut ſtolidam fiduciam hoſti augeret. Ouid. 11. Met. Ruſus erant domino ſtolidæ præcordia mentis. Pla. in Mil. Nullum eſt hoc ſtolidius ſaxum.

STOLO, ſtolonis, ἀβλαστής, inutilis, & quaſi ſtolida fruticatio, ex arborum radicibus. Plin. li. 17. c. 1. Fuerunt ab arboribus cognomina antiquis, ut Stolonum Liciniæ genti. Varr. lib. 1. de re ruſt. cap. 2. Stolonis illa lex, quæ uetat plus quingenta iugera habere ciuem Romanum, & qui propter diligentiam culturæ Stolonum confirmauit cognomen, quòd nullus in eius fundo reperiri poterat ſtolo.

STOMACHICVS, στομαχικός, proprie is dicitur, teſte Acriueta, cuius ſtomachus, ſiue uentriculus cibum aſſumptum non retinet. Pli. li. 25. c. 5. ſcribit helleborum mederi ſtomachicis.

STOMACHOR, macharis, *Sdegnarſi, Sdegnarſi*, διαγανακτεῖν, ἀγανακτεῖν, indignari, ac turbari. Ci. Caſſ. Si ſtomachabere, & moleſte feres, plura dicemus. Ter. in Eun. Adueniens mecum ſtomachabar. Cic. 4. Tuſc. An uero uir fortis niſi ſtomachari cœperit, non poteſt fortis eſſe? Stomachans, tis, participium. Cic. de Clar. Orato. Videre quempiam iraſcentem & ſtomachantem. Hinc Subſtomachor, de quo ſuo loco.

STOMACHOSVS, choſa, choſum, *Accorucciaſo, colerico, faſtidioſo*, ὀργίλος, iracundus, qui facile indignatur, ac cuncta faſtidit. Ci. 2. de Orat. Me ualde illa mouent ſtomachoſa, & quaſi ſubmoroſa ridicula. Literæ ſtomachoſæ, quæ indignationem iracundiamque ſcriptoris præ ſe ferunt. Cicer. ad Appium Stomachoſiores meas literas, quas dicas, non intelligo.

STOMACHVS, chi, *Stomacho*, στόμαχος, fiſtula, per quam cibus deſcendit. Plin. lib. 11. cap. 37. Summum gulæ Fauces uocantur; poſtremum ſtomachus. Cic. 2. de Nat. deo. Linguam ad radices eius hærens ſtomachus excipit. Celſ. lib. 4. cap. 1. Duo itineta incipiunt. alterum aſperam arteriam nominant: alterum Stomachum. Arteria exterior ad pulmonem, ſtomachus interior ad uentriculum fertur. illa ſpiritum, hic cibum recipit. Et paulo poſt: Stomachus uero, qui inteſtinorum principium eſt, neruoſus, ſeptus, à ſeptima ſpinæ uertebra incipit, ac circa præcordia cum uentriculo cōmittitur. Ventriculus autem dicitur, qui receptaculum cibi eſt. Hactenus Celſus. Improprie tamen Stomachus accipitur pro uentriculo, qui cibum concoquit. Iuuen. Sat. 5. Si ſtomachus domini feruet uinoq;, ciboq;. Celſ. lib. 1. cap. 2. Secunda menſa bono ſtomacho nihil nocet, in imbecillo coaceſcit. Horat. 2. Serm. Sat. 2. Ieiunus ſtomachus raro uulgaria temnit. Et paulo poſt: Latrantem ſtomachum bene lenit cum ſale panis. Dictus ſtomachus, ἀπὸ τοῦ στόματος, καὶ χέω, quod cibum inferiore orificio ad inteſtina transfundat.

tranſfundat. Stomachi reſolutio. Celſ. lib.4.ca.5. Vulgatiſſimum uero, peſſimumq́; ſtomachi uitium eſt reſolutio, id eſt, cum cibi non tenax eſt, ſoletq́; deſinere ali corpus, ac ſic tabe conſumi. Pli. lib.9.ca.48. Vomitum, diſſolutionemq́; ſtomachi protinus creat. Interdum ſtomachus ponitur pro indignatione ſiue iracúdia. Ci. 4. Tuſc. Tractata definitione fortitudinis, intelligenda eam ſtomacho non egere. Cic. Q. Fr. li.6. Superiori epiſtolæ quid reſpondeá, nihil eſt, quæ plena ſtomachi, & querelarum eſt. Stomachus, pro animo: quia quemadmodum ſtomachus facile eo cibo mouetur, à quo natura abhorret: ſic animus eas res maxime auerſatur, quas ſuæ naturæ contrarias eſſe ſentit. Cicer. ad Cœl. libr.2. Noſti non modo ſtomachi mei, ſed etiam oculorum in hominum inſolentiú indignitate faſtidium. Hoc eſt, Noſti animum meum præ faſtidio id ferre non poſſe. Interdum in bonam partem capitur pro facilitate. Pli. in Prolo. Argumentum huius ſtomachi mei habebis.

STOMATICVS, ϛομα τικός, oris uitio laborans, cui os eſt exulceratum. Plin. lib.24. cap.14. Huius flos cum melle epiphoris illinitur, & ignibus ſacris ſtomaticiſq́; ex aqua bibendus dat. Stomatica itē dicuntur quæ oris ulceribus medentur. Plin. libr.22. cap 9. Stomatica tamen Celſ. libr.5. cap. 18. interpretatur, quæ aperiendi uim habent.

STOREA, reæ, *Stora, ſtuoia*, ϛορέα, teges uilior, ex iuncis, aut ſtramentis, quæ humi ſternitur. Plin. libr.15 cap.16. Dicta Storea, ἀπὸ τοῦ ϛορεννύναι, ſternere.

STRABO, onis, *Che guarda in trauerſo, guercio*, ϛραβὸν, qui oculos habet diſtortos. Cic. 1. de Nat. de. Ecquos inſigni nota ſtrabones, aut pætos eſſe arbitramur? Plin. libr.11. c.37. Vni animalium homini oculi deprauantur, unde cognomina Strabonum & Pætorum. Eſt etiam Strabo inſignis Geographi nomen, qui temporibus Auguſti, & Tiberii claruit. ſcripſit commentarios geographicos, qui ét hodie omnium manibus teruntur.

STRAGES, ſtragis, *Strage*, ὄλεθρος, φόνος, clades, occiſio, uel (ut Valla interpretatur) cadauerum interfectorum multitudo. Ci. ad Att. li. 8. Quas ego pugnas, & quantas ſtrages edidi. Liu. li.8. Per arma, per uiros late ſtragem dedere. Vir.9. Aen. Quas ibi tum ferro ſtrages, quæ funera Turnus ediderit.

STRAGVLVM, li, uel, Stragula, læ, ἐπίβλημα, ϛρῶμα, genus ueſtis, inquit Aſconius. Varr. li.4. de Ling. Lat. Quicquid inſternebant, à ſternendo Stragulum appellabant. Vlpia. accipit pro ueſte exteriore, quæ reliquis iniicitur, quale eſt Græcorum pallium. In ſtragulis item dormiebant, unde prouerbio monemur, ut ſtragula ſemper conuoluta habeamus: hoc eſt, ut pudoris uerecundiæq́; limites non tranſgrediamur. Item quæ equis iniiciuntur, Stragulas itē ueſtes, ſiue Stragula pro aulæis, ſiue peripetaſmatibus accipiebát ueteres, quòd iis aulæ & triclinia, nonnunquam etiam lecti inſternebantur. Tibul. li.1. eleg.2. Nec ſtragula picta ſoporem. Ci.4. Ver. Dico te maximum pondus auri, argenti, plurimam ueſtem Melitenſem, plurimam ſtragulam, &c.

STRAMEN, inis, *Strame, letto di paia, ſaccone*, κάρφος, ſiue Stramentum, culmi frumentacei, inde dicti quòd pecori ſubſternantur. Varr. de re ruſt. li.1. c.50. Tertio modo metitur, ut Stramentum mediū ſubſecent. Col. li.6. ca.3. Hybernæ ſtabulationi boum præparáda ſunt ſtramenta. Cæſ. li. 6. Bel. Gal. Caſæ quæ more gallico ſtramentis erát tectæ. Hora.2. Ser. Sat.3. Si & ſtramentis incubet.

STRAMENTICIVS, cia, cium, ex ſtramento, ut, Tectum ſtramenticium.

STRAMINEVS, a, um, *Di ſtrame*, κάρφινος, ex ſtramine. Prop. libr. Ele. 17. Straminea poſſet dux habitare caſa. Oui.2. Amo. Eleg.9. Stramineis eſſet non quoq; denſa caſis.

STRANGVLO, as *ſtrancolare*, ἄγχω, ϛραγγαλόω, ſtringendo gulam neco. Pli. li.7. Fabius in lactis hauſtu uno pilo ſtrangulatus eſt. Cic. ad Pætum li.9. Nos ridicule, ſi dicimus, ille patrem ſtrangulauit, honorem non præfamur. Transfertur & ad alia: ut cum hominem cura ſtrangulari dicimus. Iuue. Sat.10. Sed plures nimia congeſta pecunia cura Strāgulat. Strangulare diuitias in arca, eſt concluſas ſeruare, nec quicquā inde aut ad ſuū, aut ad amicorū uſum depromere. Stat.2. Sil. Nō tibi ſepoſitas infelix ſtrāgulat arca Diuitias. Strangulare ſegetes dicitur nimia terræ lætitia. Quint. li.8. in Proœm. Et uelut læto gramine ſata ſtrangulant.

STRANGVLATVS, huius ſtrangulatus, ϛραγγάλησις, ſtrangulatio: unde, Strangulatus uluæ, pro compreſſione & anguſtia uteri, Plin. li. 20. cap.18.

STRANGVRIA, æ, ϛραγγουρία, urinæ ſtillicidium, cum urina per interualla, & guttatim defluit. Vnde definitiones Galeno aſſignatæ ϛραγγουρίαν eſſe aiunt κατὰ ϛράγγας τοῦ οὔρου ἔκκρισιν, hoc eſt, urinæ per guttas excretionem. Dyſuria autem dicitur, cum ægre it lotium, ut Cato loquitur: uel, ut Celſus cum difficulter urina redditur, nec ſine dolore excernitur. Ci. 2. Tuſcul. Quamuis idem forticulum ſe in ſtranguria ſua præbeat. Pli. li.20. c.5. Ad ſtranguriam dat radicia uncias quatuor.

STRATIOTES, millefolium, ϛρατιώτης, χιλιόφυλλος, frutex exiguus palmi altitudine, foliis auicularum pennas imitátibus, breui admodum diſſectoq́; foliorum exortu. Latini & Militarem herbam appellant, qđ uulnera omnia ferro facta intra dies quinq; ſanare dicatur ex oleo impoſita. Eſt & Stratiotes aquaticus, ſine radice uiuens, aquis tantum ſupernatans, folia habens ſempèruiuo ſimilia, ſed maiora. Huius meminit. & Pli. li.24. c.18.

STRATIOTICVS, militaris. Plau. in Pſeu. Stratioticum nun iam.

STRATON, ϛράτων, ut ſcribit Suidas, Lampſacenus philoſophus fuit Theophraſti familiaris, & ſucceſſor, & præceptor Ptolemæi Philadelphi: qui ob inſignem Naturalis philoſophiæ cognitionem Phyſicus eſt cognominatus.

STRATOR, ἀναβολεύς, qui equum domini ſella inſternit, ipſumq́; in equum ſuſtollit: Spartianus in Caracalla: Cum illum in equum ſtrator ſuus leuaret. Vlpi. de Officio Proconſulis: Proconſul ſtratores ſuos habere non poteſt.

STRATVS, ta, tum, *Diſteſo, buttato giù per terra*, participiū uerbi Sterno, ϛρωτὸς, proſtratus, humi extenſus. Virg. 7. eclog. Strata iacent paſſim ſua quæque ſub arbore poma. Cicer. ad Attic. lib.10. Quis nos ſibi quondam ad pedes ſtratos ne ſubleuabat quidem. Strata uero nomen, ϛρωμνὴ, ponitur pro lecto. Liui.1. Bel. Pun. Ea neque molli ſtrato, neque ſilentio accerſita. Oui. Strataq́; quæ membris intepuere tuis. Virg.5. Aeneid. Haud ſegnis ſtrato ſurgit Palinurus. Strata item dicuntur, quæ & Stragula, hoc eſt, quælibet ueſtes, quæ homini aliisve animalibus inſternuntur. unde Strata ſeu Inſtrata, generaliter dicuntur omnia, quæ equis mulisve inſternuntur. & dicimus Equos ſtratos, inſtratoſq́;, hoc eſt, ſtratis ornatos. Liu. libr.7. Strata detrahi iubet. Et de ſecundo Bel. Pun. Armatos in ſtratiſq́; equis ſignum expectare. Seneca ad Lucil. Stultus eſt, qui equum empturus, non ipſum inſpicit, ſed ſtratum eius & frænos.

STREBVLA, lingua Vmbrorum appellabantur partes carnium ſacrificatarum. Feſtus.

STRENA, æ, *Bona mano*, ξένιον, munus quod datur die feſto, ominis boni gratia, qualia ſunt quæ paſſim dantur quotannis circiter Kalend. Ianua. Dicta à numero quo ſignificatur alterum, tertiúmq́; uenturum ſimilis commodi, ueluti trena, quæ præpoſita, s, litera dicitur Strena. ut in lite ſolebant antiqui dicentes Stlitem. Hæc Feſto. Contra Nonnis, Strena, inquit, dicta eſt a ſtrenuitate. Pomponius pictoribus: Aſſide, ſiqua uentura eſt alia ſtrena ſtrenæ. Sueto. in Calig. cap.41. Edixit & ſtrenas ineunte anno ſe recepturum.

STRENVE, diligēter. Cic. ad Quin. Frat. Domus ædificatur ſtrenue.

STRENVITAS, ἀνδραγαθία. Ouid.4. Metamor. Strenuitas antiqua manet. Hinc Strenuior, comparatiuum, pro magis ſtrenuus: & ſuperlatiuum Strenuiſſimus. Plaut. in Epid. Strenuiori deterior ſi prædicet ſuas pugnas, de illius ore fiunt ſordidæ. Pli. li 18. c.5. milites ſtrenuiſſimi. Cato in Præf. Ex agricolis milites ſtrenuiſſimi gignuntur.

STRENVVS, a, um, *Forte, ualoroſo, gagliardo*, ἀνδρεῖος, fortis, celer, uigilans, & ad res gerendas promptus. Saluſt. in Catil. Strenuus quiſque aut occiderat in prælio, aut grauiter uulneratus diſceſſerat. Ci. ad Att. li.15. Noli me tam ſtrenuum putare, ut ante Nonas recurram. Oui.9. Met. Faciendis ſtrenua iuſſis. Col. li.8. Magiſter pecoris acer, durus, ſtrenuus, laboris patientiſſimus.

STREPITO, tas, κροταλίζω, frequenter, ſtrepitum edo. Virg. lib.1. Georg. Inter ſe foliis ſtrepitant. Arma ſtrepitantia, Tibul. libr.2. Eleg.6.

STREPITVS, tus, *Strepito mormorio*, ψόφος, κτύπος, lenior ſonitus, murmur, ſuſurrus: cuiuſmodi pedibus ambulantium edi ſolet, aut uoce admurmurantium. Ci.2. Verr. Non ſtrepitu, ſed maximo clamore ſuam populus Rom. ſignificauit uoluntatem. Accipitur & pro faſtu diuitum, & comitum pompa: ut apud Quint. Hic eum tne toto fortunæ ſuæ ſtrepitu circumſteriſſet.

STREPO, pis, pui, pitum, *Far ſtrepito, ò romore*, ψοφέω, κτυπέω, pedibus, aut alio quocunq; modo ſtrepitum facio, ſuſurro, murmuro. Pli. li.11. de apibus: Cum aduesperaſcit, in alueo ſtrepunt. Virg.6. Aenei. Strepit omnis murmure cāpus. Strepere aliquid, pro ſubmurmurare. Liu.2. ab Vrb. Hæc cum ſub ipſo uallo, portiſq́; ſtreperent. Adſtrepo, Conſtrepo, Circumſtrepo, Inſtrepo, Obſtrepo, & Perſtrepo, ſuis locis.

STRIAE, arum, & Striaturæ, ſunt quidam quaſi canaliculi, & ſulci, cuiuſmodi in columnarum ſcapis quibuſdam, item in herbarum quarundam caulibus uidemus æquali interuallo excauatos. Vitruuius lib.7. Columnarum ſtriæ faciendæ ſunt XXIIII. ita excauatæ ut norma in cauo ſtriæ cum fuerit conjecta, circumacta anconibus ſtriarum, dextra ac ſiniſtra tangat acumen. Hinc Striatus, a, um, unde Striatas columnas dicimus, quę ſtriis diſtinctę ſunt & folia ſtriata, & conchas ſtriatas. Pli. li.21. Candor eius eximius, foris ſtriatis & ab anguſtiis in latitudinem paulatim ſeſe laxantibus, effigie calathi. Idem lib.37. cap.10. ſtriata conchanum modo. Apul. Frontem ſtriatam uocat, contractam, & quaſi ſulcos facientem præ triſtitia. Strio, as, are, ſtrias facere. Vitr. li.4. Columnas autem ſtriari uiginti ſtriis oportet. Striare etiam dicuntur boues, cū, peracto, ſiue non peracto priore uerſu, alius ſuper alium mittitur. Hoc autem fieri, dum boues adhuc in priore uerſu anhelant, non conuenit. Pli. li.18. c.19.

STREBLIGO, ϛρεβλισμὸς, à uetuſtioribus Latinis dicebatur ſolœ-

ci amus

ciſmus, à tortuoſæ orationis prauitate. Ab Aſinio Capitone definitur, & impar & inconueniens compoſitura partium orationis. Vide Gell. li. 5. c. 20.

STRICTE, *Strettamente*, στενῶς, arcte: à quo ſtrictius. Cice. de Amic. Nec obſeruare ſtricte, ne plus reddat, quàm acceperit.

STRICTIM, *ſuccintamente*, κεφαλαιωδῶς, λίγδην, ἀγρόβεγῶς, compreſſim, & breuiter, ſingula ſtringendo. Cice. pro Cluen. Cum ea, quæ copioſiſſime dici poſſunt, breuiter à me, ſtrictimq́ue dicuntur. Idé de Na. Deo. quibus de quæſtionibus tu quidem ſtrictim, noſtri autem multa ſolent dicere. Plau. Capt. Vtrum ſtrictim me attonſurum dicam eſſe, an per pectinem, Neſcio.

STRICTIVVS, a, um, quod ſtringitur: ut Strictiuæ oliuæ, quæ manu colliguntur, ad differentiam caducarum. Cato c. 146. Oleæ caducæ modij quinquaginta, ſtrictiuæ modij decem.

STRICTVRAS, ἀντιθῆρες, teſte Nonio, dicuntur ſcintillæ, quæ de ferro candenti micant, cum maſſa malleis tunditur: quòd ſtricte emittuntur, id eſt, celeriter. Virg. libr. 8. Striduntq́ue cauernis Stricturæ chalybum.

STRICTVS, a, um, parti. à uerbo Stringor: ut, Strictus gladius. Cice. 2. Philipp. Cum tu illum in foro ſtricto gladio inſecutus es. Liu. 1. ab Vrb. Stricto gladio transfigit puellam.

STRIDEO, des, dui, *Far ſtridore ò ſtrepito*, ſtridorem, aut ſtrepitum edo. Plin. epiſt. 203. At cum ſtridunt funes, curuatur arbor, gubernacula gemunt. Quamuis etiam ad alia transferatur. Horat. 2. Serm. Saty. 8. Stridere ſecreta diuerſos aure ſuſurros. Virg. 1. Aenei. Foribus cardo ſtridebat ahenis. Luca. lib. 6. Strident oculis ardentibus ignes Stridens, tis. Vir. 6. Aen. Ac belua Lernæ Horrendum ſtridens, Idem 3. Geo. Monteſq́ue per altos Contenta ceruice trahit ſtridentia plauſtra. Legitur & Strido, dis. Virg. 8. Aen. Striduntq́ue cauernis Stricturæ chalybum.

STRIDOR, oris, ſtrepitus, ingratus ſonus, qualis in foribus cardinibus, & angium ſibilis, & in curruum rotis male unctis intelligitur. Virg. 1. Aeneid. Stridorq́ue rudentum. Cicer. 5. Tuſcu. At uocem citharœdi non audiunt, ne ſtridorem quidem ferri tum cum acuitur. Virg. 7. Aen. Stridore ingenti liquidum trans æthera uectæ. Ouid. 8. Metam. Feruida cum rauco latos ſtridore per armos Spuma fluit.

STRIGAE, ordines rerum inter ſe continuate collocatarum, ut ait Feſtus, ita dictæ quòd una ſint conſtrictæ. Col. li. 2. c. 2. Vtrunque ſic catum coaſtabimus in ſtrigam. Altera lectio hebet Striam. Item longitudo maior latitudine dicitur Striga: à quo Strigatus ager, qui per ſtrigas creſcit.

STRIGILIS, huius ſtrigilis, *Strigia, ſtregia*, στλεγγὶς. ξύστρα, inſtrumentum proprie è ferro dentatum, quo equos, & id genus iumenta expolire ſolent equiſones, è corpore ſordes abradendo. Strigilibus item utebantur ueteres in balneis ad radendas ſordes corporis, ſudoremq́ue tergendum, præcipue in frictionibus, ante cibum. Fiebat autem hæc ex auro, argento, ferro, interdum etiam ex pumicibus. Perſ. Saty. 5. I puer, & ſtrigiles Criſpini ad balnea defer. Indi etiam ex hebeno ſtrigiles conficiebant, teſte Strab. li. 15. Strigiles etiam ſunt uelaria quibus athletæ poſt laborem ſtringuntur. Plinius de ſpongia: Præſtat & ſtrigilum uicem, linteorumq́ue affectis corporibus. Alij Strigilem accipiunt pro quodam uaſis genere. Plaut. in Perſa: Ampullam, ſtrigilem, ſcaphium, ſoccos, palliú. Cice. li. 4. de Fin. Si ad illam uitam, quæ cum uirtute degatur, ampulla, aut ſtrigilis accedat. Et hinc Hiſpani (ut inquit Pli. li. 33. c. 3.) Strigiles etiam uocabant auri paruulas maſſas. Item Strigil, aluminis genus pumicoſum & foraminoſum, fiſtulis ſpongiæ ſimile, rotundumq́ue natura. Cornel. Celſ. Medicamentum in aurem per ſtrigilem inſtillari iubet. Strigiles etiam nunc ſermone uernaculo piſciculi quidam dicuntur, quorum frequens fit captura per hyemes. Hanc dictionem Priſc. à ſtringo, uel à Græco στλεγγὶς, deduci exiſtimat. Budæus: Strigiles in antiquis libris Vitruuij impreſſis bene legebatur, ubi nunc Striges, legitur, & Strigium lib. 4. c. 4. & li. 5. c. 7. Nam id uerbum apud Celſum legitur, lib. 6. ca. 7. Strigilis, inquit Nonius, certum eſt eſſe fœminini generis. antiqui & neutro protulerunt.

STRIGILLO, las, uerbum eſt à ſtringendo deductum. eiuſdem cum illo ſignificationis. A quo Obſtrigillo, obſto, impedio. Varro. Dicebat amicis ut illi nunciaretur ſe obſtrigillaturum, ne triumphus decerneretur.

STRIGIVM, ueſtis Hiſpanica. Plaut. Iurat ſe ſtrigium oppigneraſſe.

STRIGMENTVM, ti, ξύσμα, ῥύπος, & γλοιός. Herm. ſordes quæ ex corporibus raduntur. Celſ. 5. c. 6. Aluus uaria peſtifera eſt, quæ ſtrigmentum, ſanguinem, bilem uiridem repræſentat. Vnde Strigmenta olei dicimus ceromata, κηρώματα, πάτος: id eſt, ſordes olei, quæ ex unctarum athletarum corporibus raduntur. Pli. li. 15. c. 4. Notum eſt octogeius ſeſtertiis ſtrigmenta olei uendidiſſe.

STRIGOSVS, a, um, λεπταλέος, macilentum, quaſi ſtringoſum: unde Iumenta ſtrigoſa dicta ſunt, quorum corpora reſtricta ſunt fame, aut alia uitij cauſa. Col. li. 6. c. 37. Et li. 7. c. 6. Hic etiam Male habitus dicitur. Gellius: Equum ſtrigoſum, & male habitum. Strigoſus orator, per translationem ieiunus, ineptus. Cice. de Clar. Ora. Lyſias eſt genere toto ſtrigoſior. Id eſt, tenuior.

STRINGO, gis, xi, ctum, *Stringere*, σφίγγω, θλίβω, τρίβω, arcto. Cice. Oth. Nullum uinculum ad ſtringendam fidem iureiurando maiores arctius eſſe uoluerunt. Plin. Apprehenſamq́ue manu ſtringit. Quandoque pro percutere ponitur. Virg. libr. 10. Atque animum patriæ ſtrinxit pietatis imago. Quandoque decerpere, colligere. Idem in Bucol. Hic ubi denſas Agricolæ ſtringunt frondes. Quandoque pro rado, προσψαύω, παραθραύομαι. Idem li. 8. Ego ſum, pleno quem flumine cernis Stringentem ripas. Quandoque pro uulnerare, ἀμύσσειν, ἀποτρίβειν. Idem in eodem: Hunc primum leuis haſta Themillæ Strinxerat. Quandoque pro attenuare, quod ſtringẽdo fieri ſolet: ut, Stringite remos. Stringere enſem: γυμνοῦσθαι, eſt nudare. Idem libr. 11. Strictum rotat acer Leucagus enſem. Attringo, Conſtringo, Diſtringo, Deſtringo, Obſtringo, Perſtringo, Præſtringo, Reſtringo, & Subſtringo ſuis locis.

STRIX, gis, *Stringhe*, στρίγγος, auis quædam nocturna & importuna: à ſtridendo dicta, Lucan. lib. 6. Quod trepidus bubo, quod ſtrix nocturna queruntur. Pli. l. 11. c. 39. Fabuloſum arbitror de ſtrigibus. ubera eas infantium labris immulgere. Eſſe in maledictis iam antiquis ſtrigem conuenit, ſed quæ ſit auium conſtare non arbitror, Hæc Pli. Ouidius autem infantes ſine nutricum cuſtodia relictos à ſtrigibus è cunis rapi tradit, ſanguinemq́ue omnem illis exſorberi. Sic enim habet. 6. Faſt.

Sunt auidæ uolucres, non quæ Phineia menſis
  Guttura fraudabant: ſed genus inde trahunt.
Grande caput, ſtantes oculi, roſtra apta rapinæ:
  Canities pennis, unguibus hamus ineſt.
Nocte uolant pueroſq́ue petunt nutricis egentes,
  Et uitiant cunis corpora rapta ſuis.
Eſt illis ſtrigibus nomen: ſed nominis huius
  Cauſa, quòd horrenda ſtridere nocte ſolent.

Ab huius auis nocumento Striges appellamus mulieres, puellulos faſcinantes ſuo contactu. Serenus. Preterea ſi forte premit ſtrix atra puellos Viroſa immulgens exertis ubera labris. Striges, etiam dicuntur olera uilia, ut apud Plaut. in Pſeud. Non condimentis condiunt, ſed ſtrigibus. Strix frumenti genus apud Hippocratem.

STROBILVS, pen. cor. στρόβιλος, nux pinea, quæ & Cocalus, & à forma conus appellatur, ut non uno in loco teſtatur Galenus. Ab huius ſimilitudine & cardium ſatiuum Strobilum à Romanis fuiſſe appellatum, auctor eſt Dioſcorides, uoce quidem Græca, ſed tunc forte quotidiana, & in uſum populi recepta. Quin & pinum ipſam Strobilon aliquando legimus appellari. Plinius quoque arborem quandam ex pinaſtrorum genere hoc nomine appellat. li. 16. ca. 10. Eſt & Strobilus, ſaltationis genus, apud Pollucem. Eodẽ etiam nomine ab Ariſtotele uocantur flatus ex inferiore loco ſurſum reuoluti.

STROBVS, bi, fœm. gen. arbor odorifera, de qua Pli. li. 12. c. 17.

STROMBVS, concha tortilis in mari, nomen habens à figura. Plini. lib. 32. cap. 11.

STROPHA, æ, *Sottigliezza*, στροφή, impoſtura, ludificatio: à uerbo Græco στρέφω, uerto: unde & à noſtris Verſutia dicitur. Hieronymus contra Rufinum: Vis ſcire totas argutiarum tuarum ſtrophas? Mart. li. 3. Nihil ſtropharum eſt.

STROPHADES, στροφάδες, ſunt duæ inſulæ in mari Ionio, ad occidẽtale latus Peloponenſi, quæ antea Plotæ dicebantur. Strophades dictæ à conuerſione Calais & Zethæ, qui ad has uſque inſulas Harpyas perſecuti, unde reuerſi ſunt. nam στροφή, inter cætera conuerſionem ſignificat. Virg. 3. Aen. Excipiunt Strophades.

STROPHIARIVS, arii, qui ſtrophia facit. Plau. in Aul.

STROPHIVM, phii, στρόφιον, faſcia pectoralis, quæ tumorem cohibet papillarum uirginalium. Turpilius: Inter tumculam ac ſtrophium collocatam. Strophia etiam coronæ dicebantur, ab inſignis, quod imponebatur capitibus ſacerdotum. Plin. lib. 21. c. 2. Tenuioribus utebantur antiqui coronis, ſtrophia appellantes. Cicer. de Aruſp. reſp. Publius Clodius à mitra, à muliebribus ſoleis, purpureiſq́ue faſciolis, à ſtrophio, à pſaltrio eſt factus repente popularis.

STRVCTILIS, & hoc ſtructile, p. c. κατασκευαστός, quod ſtructum eſt ut, Structiles columnæ, quæ non ſunt ex uno lapide, ſed ex multis, quibus opponuntur Solidæ, quæ ex uno ſolidoq́ue conſtant lapide. Sepes ſtructiles, id eſt, manu factæ, quibus opponuntur uiuæ. Col. li. 11. c. 3.

STRVCTOR, oris, *Edificatore, diſpenſatore, ſcalco*, κατασκευαστής, τέκτων, faber, qui aliquid ſtruit. Ci. ad. Q. Fr. li. 2. Res agebatur multis ſtructoribus. Structores annonæ. Cic. Att. lib. 14. ſtructores noſtri ad frumentum profecti. Structores item dicuntur, qui inſtruendæ menſæ, ciborumq́ue apponendorum curam habent. Item ii, qui decoro manuum geſtu cibos diſcerpũt. Mart. li. 10. Et quæ nõ egeãt ferro ſtructoris Ofellæ.

STRVCTVRA, *Edificio ordinanza, compoſitione*, κατασκευή, οἰκοδομή, ædificium, ſiue compoſitio, & ordinatio, & Colu. lib. 1. ad ſtructuram cum primum ſtatim fundamenta iaciuntur, Lucan. lib. 6. Prima quidem ſurgens operum ſtructura fefellit Pompeium. Cic. de

opt.gen.Orato.;Verborum ſtructura quædam duas res efficiens, numerum,& lenitatem. Ouid. 4. Faſt. Et ſtructura mei carminis eſſe poteſt.

STRVES,is, *Pilla*, ὄγκος, à Struo, proprie lignorum congeries eſt. Liu. 1.Bel.Pun.Struem ingentem lignorum faciunt. Strues item dicebatur genus libi, quod addebatur in ſacris. Oui.l.1.Faſt. Hæc adolet flammis cum ſtrue farra ſuis.

STRVFECTARII, dicebantur, qui ferctum, aut ut Sipontinus legit, fartum libi genus, cum ſtrue altero libi genere ad ſacra ferebant. Feſtus.

STRVFARARIOS, dicebant, inquit Feſtus, qui quædam ſacrificia ad arbores fulguritas faciebant, ut ferto: ſcilicet, quodam ſacrificii genere.

STRVICES, κατασκευαί, inquit Feſtus, ab antiquis dicebantur omnium rerum extructiones. Plau.in Men. Tantas ſtruices concinnat patinarias.

STRVMA,æ, *Scrofola*, χοιράς, tumor, ceruicem præcipue infeſtans, qui à ſcrophis quę id morbi patiuntur, Scrophula dicitur, cum ſcilicet circa guttur glandulæ quædam puræ, & ſanguine plenæ oriuntur: quamuis & in aliis interdum corporis partibus gignantur, ut puta in alis, inguinibus, & lateribus. Vide Celſum li. 5.c.28. Hinc ſtrumoſus, moſa, moſum, qui hoc uitio laborat. Iuue. Sat.10. Strumoſum, atque utero pariter gibboque tumentem. Pli. lib.11.c.37. Quædam tubera ſpongioſa per corpus aliquando inſperſa Scrophulæ dicuntur, quæ etiam ſub ſtrumæ appellatione continentur, ut rectius Strumulæ, quaſi paruæ Strumę, quàm Scrophulæ nominentur. Struma ciuitatis. Cic. pro Sext. Hi medentur reip. qui execant peſtem aliquam ſtrumam ciuitatis.

STRVO, ſtruis, ſtruxi, ſtructum, *Ordinare, apparecchiare, accommodare, edificare*, κατασκευάζω, συντίθημι, παρασκευάζω, extruo, ædifico, ordino, ſeu ordinate apto. Cæſ. 8. Bel. Gall. E regione turres agere aduerſus montem, & aggeres ſtruere cœpit. Liui. libr.1.ab. Vrb. Poſtquam ſtructi utrinque ſtabant. Ouid.1.Metam. Altaq; congeſtos ſtruxiſſe ad ſidera montes. Struere aliquid, eſt machinari, moliri. Terē.Heaut. Nūme fefellit hoſce id ſtruere? Struere aciē, τάττειν. Struere dolos, uel inſidias, eſt parare. Liu.3.Bel.Pun. Cauendis, ac ſtruendis inuicem inſidiis: Aſtruo, Deſtruo, Extruo, Inſtruo, Obſtruo, Præſtruo, Subſtruo, & Superſtruo ſuis locis.

STRVPPI, inquit Feſtus, uocabantur in puluinaribus faſciculi de uerbenis facti, qui pro corona deorum capitibus imponebantur.

STRVTHIA, mala, quæ & Struthiomela uoica uoce dicūtur, *Pomi codogni*, στρουθιόμηλα, ex genere ſunt cotoneorum cæteris odoratiora, ſed minora ſerotinique prouentus. Pli.li.15.c.11.

STVDEO, ſtudes, ſtudui, ſtuditum, *Studiare*, σπουδάζω, προσέχω, ſtudium adhibeo, do operam alicui rei. Teren. Eunuch. Quas matres ſtudent demiſſis humeris eſſe. Ci.5.de Finib. Studet meus audire Cicero, quęnam ſit iſtius ueteris, quam commemoras, Academię de finibus bonorum, Peripateticorumq; ſententia. Iungitur hoc uerbum aliquando datiuo. Cæſ.Comment. 1. Cupiditate regni adductus, nouis rebus ſtudebat. Nonnunquam etiam cum ablatiuo mediante In. Gell. Siquis in ea re ſtudebat, Interdum & cum accuſatiuo, & tunc ſignificat cupere & uelle. Cic.li.5.Epiſt. Qui ſi nihil aliud ſtudeat, niſi quod agit. Accipitur aliquando Studere, pro amare, ſiue fauere, σπουδάζειν, συμπράττειν, cū datiuo. Ouid. li.9.Metam. Cui ſtudeat, Deus omnis habet. Item enim. Cic.lib.1. Off. ſtudent in eodem genere laudis excellere. Lactan.lib.3.duo eodem exemplo ſignificata eius cōprehendit. Qui ſapientiæ ſtudet, utique nondum ſapit, ſed, ut ſapere poſſit, ſtudet. Studere cum genitiuo. Cic.3.de Nat.de. Parentem habere auarum, illepidum in liberos, difficilem, qui te nec amet, nec ſtudeat tui. Conſtruitur etiam cum accuſatiuo cum præpoſitione In. Fabius li.10.c.2. Poetæ & pictores in id ſolum ſtudent, deſcribere tabulas menſuris ac lineis ſecant, Ponitur etiam abſolute, pro amare, ſiue fauere. Saluſtius: Neque ſtudere, neque odiſſe, ſed minime iraſci debet.

STVDEBATVR, imperſonale, *Si ſtudiaua*, Pli.li.35.c.12.

STVDIOSE, aduer. diligenter, *Studioſamente*, σπουδῇ, Teren. in Heau. Texentem telam ſtudioſe ipſam offendimus. Cice.de Sen. Xenophontis libros legite, quæſo, ſtudioſe. Studioſe, diligenterq; aliquid curare, idem Attico.

STVDIOSVS, ſa, ſum, σπουδαῖος, modo aſſiduum ac perſeuerantem ſignificat. Cic.4.Acad. Homo & acutus, ut Pœnus: & ualde ſtudioſus, & diligens. Auctor ad Herennium: Ideoq; bonis uiris & ſtudioſis amicus erat. Modo cupidum, & alicui rei deditum quē Gręci σπουδαστήν, appellant. Cic.de Clar. Orat. Habet certos ſui ſtudioſos. Idem Cecin. Viri ſunt optimi, & tui ſimilium ſtudioſi. Idē de Amici. Si qui ineunte ætate uenandi aut pilæ ſtudioſi fuerunt. Accipitur etiam Studioſus pro literarum cupido. Ci.de Opt.gen. Orat. Suſcepi laborem utilem ſtudioſis. Pli.epiſto.5.lib.3. Itaque ſoleo ridere, cum me quidam ſtudioſum uocant. Hinc fit Perſtudioſus.

STVDIVM, ſtudii, *Studio*, σπουδή, eſt uehemens applicatio animi ad aliquid peragendum plus equidem quam diligentia: Nam ſtudiū cum animo iungitur: diligentia interdum operæ tantum eſt. Cic. de. Inuent. l.1. Studium eſt animi aſſidua & uehemens ad aliquam rem applicata, magna cum uoluptate, occupatio, ut philoſophiæ, poeticæ. Pla.in Aſin. Meo de ſtudio erant ueſtra omnia: Vſq; adhærebatis. Teren.in Hecy. Viris eſſe aduerſas, æque ſtudium eſt. Cæſ.4.Bel.Gal. non omnes eadem alacritate ac ſtudio, quo in pedeſtribus uti prælis conſueuerunt. Accipitur quandoque pro exercitatione. Teren.in And. Quod plerique faciunt adoleſcentuli, Vt animum ad aliquod ſtudium adiungant. Quandoque pro amore. Saluſt.in Catil. C. Syllanum certe ſcio, quæ dixerit, ſtudio reipublicæ dixiſſe. Quandoq; pro uoluntate. Virg.2.Aen. Scinditur incertum ſtudia in contraria uulgus. Studio habere aliquid. Ter.in Adel. Vtrum ſtudio ne id ſibi habeat, an laudi putat Fore, ſi perdiderit gnatum?

STVLTVS, ſtulta, ſtultum, *ſtolto, groſſo, di legname, goffo, groſſolano, di poco ingegno*, μωρὸς, ἠλίθιος, ἀρχαῖος, imprudens, improuidus, incautus, ineptus. Ci.4.Phil. Vt hominem ſtultum magis etiā infatuet. Leuius eſt enim ſtultum eſſe, quàm fatuum: fatuus enim dicitur qui omnino deſipit. Afra. Ergo ſtultum me exiſtimo, fatuum eſſe non opinor. Inſanus, qui obiecta ratione, cum furore & impetu, omnia facit. Ter.in Eun. Hic homines prorſus ex ſtultis inſanos facit. Cic.ad Curionem. lib.7. me non ratio ſolum conſolatur, ſed etiam dies, quæ ſtultis quoq; mederi ſolet. Hora.1.Ser.Sat.5. Hic ego mendacem ſtultiſſimus uſque puellam. Ad mediam noctem expecto. Ci.Pæto.lib.9. Stultorum plena ſunt omnia. Dies ſtulti, pro adoleſcentia. Tibul.li.1.Eleg.4. Vidi iam iuuenem, premeret cum ſerior ætas, Mœrentem ſtultos præteriiſſe dies. Conſiliū ſtultum capere, Ci.7.Ver.

STVLTITIA, æ, imprudentia, *Pazzia*, ἀβελτηρία, μωρία, Cicer.2.de Diuin. Non omnis error ſtultitia eſt. Idem.3.Tuſc. Eſt proprium ſtultitiæ, aliorum uitia cernere, obliuiſci ſuorum. Idem.3.de Orato. Malo indiſertam prudentiam, quàm ſtultitiam loquacem. Plin. lib.11.cap.52. Auricularum magnitudo loquacitatis, & ſtultitiæ nota eſt. Horat.2.Ser.Sat.3. Stultitia ne erret, nihilum diſtabit an ira.

STVLTE, aduerbium, *Stoltamente, pazzamente*, ἀφρόνως, ἀνοήτως, imprudenter. Plau. Menæch. Quæſo ignoſcas, ſi quid ſtulte dixi. Ter. in Hec. Factum à nobis ſtulte. Cic.2.de Na.de. Hæc & dicuntur & creduntur ſtultiſſime.

STVLTILOQVIVM, quii, μωρολογία, imprudens ſermo. Plau.in Mil. Paratum eſt dupliciter, ni reprimas tuum Stultiloquium.

STVLTILOQVENTIA, æ, Stultiloquium. Plau. Trin. factum occulſiorem habeant ſtultiloquentiam.

STVPA, pæ, uel Stypa, ut quibuſdam placet, *Stoppa*, linum uile, quod linum cortici proximum eſt, ut inquit Plinius: a Græco στυππεῖον, quod ſtuppam ſignificat, uel à ſtipando, quòd ea ſtipentur, hoc eſt, obturentur nauium rimæ. Liu. 5. Bel. Pun. Quadratum ſtupa circunligabant, linebantq; pice. Virg.5 Aene. Stupa uomens tardum fumum.

STVPARIVS, a, um, ſtupa, Stuparius malleus quo linū tunduntur. Pli. lib.19.cap.1.

STVPEFACIO, is, ſtupentem reddo. Liui.5.ab Vrbe: Priuatos deinde luctus ſtupefecit publicus pauor.

STVPESIO, ſtupeſis, paſſiuum. Seneca Thyeſte: Fratris aſpectu ſtupefactus hæſit. Vir.4.Aen. Et ingenti motu ſtupefactus aquarū. Cic. de Ora. Homines ſtupefacti.

STVPEO, ſtupes, ſtupiui, *Stupirſi, eſſer ſtupido, marauigliarſi*, ἀναισθήτως ἔχω, ἐξίσταμαι, ἐκπλήττομαι, ſignificat quodam modo ſenſum rerum non habere. Ter. And. laſſus, cura confectus, ſtupet. Cicer.7. Verr. Cum is etiam tum ſemiſomnis ſtuperet. Ouid.5.Met. Mater ad auditas ſtupuit, ceu ſaxea, uoces. Perſ.Sat.1. Sed ſtupet hic uitio. Iungitur & cum accuſatiuo, ſignificatq; cum ſtupore quodā admiror. Vir. li.2. Aen. Pars ſtupet innuptæ donum exitiale Mineruæ. Ci.2.de Fi. Hæc cum loqueris, nos Barones ſtupemus. Obſtupeo, & Subſtupeo, ſuis locis.

STVPENS partic. Pli.li.14.c.21. Vini natura ad frigus ſtupens.

STVPESCO, ſcis, ſtupeſio, Ci.3.de Or. admiretur, ſtupeſcat.

STVPEVS, a, um, Virg.libr.7. Aen. & ſtupea uincula collo intendunt. Idem.8.Aen. Stupea flamma manu, teliſq; uolatile ferrum ſpargitur, Oui.14.Met. Stupea prærupit phrygiæ retinacula claſſis.

STVPIDITAS, tatis, ἀναισθησία, ſtupor. Ci.2.Phil. In quo incredibilem ſtupiditatem hominis cognoſcite.

STVPIDVS, a, um, *Stupido, ſtupefatto, pazzo*. quandoque pro ſtupefacto, ἀναίσθητος, ἔκπληκτος, ἀπόπληκτος, quandoque pro ſtulto accipitur. Plau.in Epid. Quid ſtas ſtupida? quid taces? Ter. in Prolog. Hecy. Ita populus ſtudio ſtupidus in funambulo animum occuparat. Cic.de Fato: Zopyrus phyſiognomon ſtupidum eſſe Socratem dixit, & bardum. Ad Heren. li.4. Omnes ſtupidi timore obmutuerunt. Pla. Pœnulo: Stupida ſine animo aſto.

STVPOR, oris, *Stupore*, ἔκστασις, ἔκπληξις, θάμβος, eſt alienatio quædam ſenſuum, quòd. ſ. ſenſus conſtipentur. Cic.in Piſ. Tarditatem ingenii, ſtuporem, debilitatumq; linguæ. Idem pro Domo: Eam animi duritiam: ſicut corporis, quod cum uritur, non ſentit, ſtuporem potius, quàm uirtutem putarem. Virg.3.Georg. Oculos ſtupor

porurget inertes. Eſt & admirationis ſpecies, ex magnitudine mi raculi prouenìens.

STVPRATOR, oris. Quint. l. 7. Stuprator an decē millia dare debeat, quæ pœna huic crimini conſtituta eſt. Sene. Hippol. quem tumultu territus Liquit ſtuprator.

STVPRE, aduerb. *αἰσχρῶς*, antiquiſſimi dixerunt pro turpiter, ut in Nelei carmine apud Feſtum: Fœde, ſtupreq; caſtigor.

STVPRO, as, *Stuprare, uitiare, uiolare, suergoguare, tuor la uirginità, sforzare, μοιχεύω*, uitio, ſtuprum infero. Plaut. in Aul. Is adoleſcentis illius eſt auunculus, qui illam ſtuprauit noctu. Ci. 2. de Fin. Stuprata per uim Lucretia a regis filio. Vatinius ad Cic. li. 5. qui tot matres familias ſtuprauit. Conſtrupo ſuo loco.

STVPRVM, *Stupro, μοιχεία*, eſt coitus lege uetitus, ſiue fiat cum nupta, quod adulterium dicitur, ſiue cum puero, quod pædicationē, uel præpoſteram libidinem uocamus, ſiue cum ſanguine coniunctis, aut ſacris uirginibus, quod Inceſtum dicimus, ſiue etiam cum aliqua quauis muliere ſoluta, ſiue libera ſit, ſiue ancilla. Cicer. in Tuſcu. Stupra dico, & corruptelas, & adulteria, inceſta denique. Idem pro Mil. Clodius cum ſorore germana nefarium ſtuprum fecit. Ouid. 1. de Arte: Quid blanda uoce moraris Auctorem ſtupri Deidameia tui? Cice. pro Domo, Qui non ſolum aſpectu, ſed etiam inceſto flagitio & ſtupro polluit ceremonias. Aliquando ſtuprum ponitur pro turpitudine, ignominia, ſeu dedecore. Næuius apud Feſtum, Seque perire mauolunt ibidem, quam cum ſtupro redire ad ſuos populares.

STVRNVS, ni, *Stornello, ψάρ*, auis genus ſatis notum. Pli. lib. 10. c. 24. Sturnorum generi proprium cateruatim uolare. Mart. lib. 9. Nunc ſturnos inopes, fringillarumq; querelas Audit.

STYGIVS, a, um, *στύγιος*, à Styx. Col. li. 10. Stygium regem uidere trementem Tartara. Seneca in Hercule furente: Hic ſæuus umbras territat Stygius canis. Ouid. li. 14. Met. ſtygios ſemel iſſe per amnes. Vir. 4. Aen. Sacra Ioui ſtygio, quæ rite incœpta paraui, Perficere eſt animus. Os ſtygium, uenenatum. Oui. 3. Met. Quiq; halitus erit Ore niger ſtygio uitiatas inficit herbas.

STYLOBATES, tæ, *στυλοβάτης*, lapis, & quædam ueluti baſis, ſuppoſita columnæ, cui innititur ſcapus. Var. l. 1. de re. ruſt. c. 13. habeat lacum, ubi aqua ſaliat, qui intra ſtylobatas cum uenit ſit ſemipiſcina. Idem li. 3. c. 5. Subter columnarum ſtylobaten eſt lapis.

STYLVS, *Stilo, ſtile*, *στύλος*, Græca uox eſt, columnam ſignificans: unde epiſtylium, *ἐπιστύλιον*, capitellum, quod ſuper columnæ ſcapum locatur. Accipitur item Stylus pro graphio, quo in albo, id eſt inceratis tabulis antiquitus ſcribebatur, ut nunc in libellis ligneis, uel codicillis mercatores ſcribūt. Pl. l. 34. 14. ſtylo ſcribere inſtitutum eſt. Stylus etiam dicitur ſtructura orationis, ac modus dicendi, *χαρακτήρ*. Ter. in Prolog. And. Diſſimili oratione ſunt factæ, ac ſtylo. Vbi Donatus: Oratio in ſenſu, ſtylus i uerbis, oratio ad res, ſtylus ad uerba. Accipitur item Stylus pro ipſa ſcribendi exercitatione, & meditatione. Ci. 1. de Orat. Stylus optimus & præſtantiſſimus dicendi effector ac magiſter. Stylus præterea dicitur, quicquid uel ligneum, uel ferreum, aut alterius materiæ acuminatum eſt ad columnæ ſimilitudinem. Col. li. 11. c. ult. Ligneo ſtylo laxatis. Stylus præterea pro uellicatione ac reprehenſione aliquando accipitur, quæ ſcriptis & inuectiuis libellis fieri ſolet. Plini. in Præf. operis. Lucilius primus condidit ſtyli naſum. Cenſorius ſtylus, apud Cic. pro Cluent. Accipitur etiam Stylus pro radice recta, & oblonga ad ſtyli, hoc eſt columnæ ſimilitudinem. Col. li. 5. c. 9. Omnis nux ſimplici ſtylo prorepit.

STYMMA, *στύμμα*, eſt ſpiſſamentum, & domitura unguenti ex odoramentis conſtans. Plin. lib. 13. c. 1. Ratio unguenti faciendi duplex ſuccus, & corpus. Ille olei generibus fere conſtat hoc odorū: hæc ſtymmata uocāt, illa hedyſmata. Dicta Stymmata, *ἀπὸ τοῦ στύφειν* quod eſt, ſtringere, condenſare.

STYMPHALVS, *στύμφαλος*, lacus in Arcadia, iuxta Stym phalum oppidum, eo quo Eraſinus erumpit. Oui. li. 2. Faſt. Teſtes Stymphalides undæ. A Stymphalo lacu Stymphalides aues appellatæ ſunt tantæ magnitudinis, ut Solis radios obumbrare dicerentur, omnē Arcadiam deuaſtantes, donec ab Hercule ænei crepitaculi ſonitu pellerentur. Vir. de Herculis ærumnis.

Stymphalidas pepulit uolucres diſcrimine quinto.

A Stymphalo oppido, fit Stymphalius, a, um, *στυμφάλιος*. & Stymphalis, dis. Hieronymus contra Iouin. Ariſtoclides Orchomeni tyrannus adamauit uirginem Stymphalidem.

STYPTICVS, *Stitico, στυπτικός*, aſtrictiuus, hoc eſt denſandi ſeu aſtringendi uim habens *ἀπὸ τοῦ στύφειν*, aſtringere, ſeu denſare. Pli. li. 24. c. 13. Inter medicamenta, quæ ſtyptica uocant.

STYRAX, cis, maſc. gen. *Storace, στύραξ*, arbor eſt cotoneæ malo ſimilis fructu oratiore quàm auellana, ſpecie candidi pruni. hodie officinæ Storacem appellant. Plin. libr. 12. cap. 17. Ex Syria reuehunt Styracem.

STYX, ſtygis, *στύξ*, fons eſt ad Nonacrin Arcadiæ, è ſaxis profluens exitioſus omnibus animalibus, tamq; frigidus, ut potus ſtatim enecet, ferrumq; ac æs erodat, ſolaq; mulæ ungula poſſit contineri, cætera uaſa frigoris uehementia ſtatim dirumpens. hoc ueneno quidam Alexandrum ab Antipatro non ſine Ariſtotelis conſilio, putant peremptum. hinc poetæ occaſionem arripuerunt, qui Stygem paludem eſſe apud inferos dixerunt, apud ſuperos tanta in ueneratione habitam ut nefas ducerent quidam eorum, quæ per Stygem iuraſſent obſeruare. ſi quis Deorum uiolaſſet, centum annis a nectare abſtinebat, & numinis maieſtate erat priuatus. Vir. 6. Aen. Stygiamq; paludem, Dii cuius iurare timent, & fallere numen. De hac Seruius ſic ſcribit: Dicitur uictoria, Stygis filia, bello Giganteo Ioui fauiſſe: pro cuius remuneratione Iupiter ei tribuit, ut iurantes dii per eius matrem non audeant fallere. Ratio autē hæc eſt, Styx mœrorem ſignificat, unde *ἀπὸ τοῦ στυγεῖν* id eſt, a triſtitia Styx dicta eſt. dii autem læti ſunt ſemper: unde & immortales. Ergo quia mœrorem non ſentiunt, iurant per rem ſuæ naturæ contrariam id eſt, triſtitiam, quæ eſt æternitati contraria. ideo, iuſiurandum per execrationem habent. Hactenus Seruius. Ci. de Na. qui fluere apud inferos dicuntur, Acheron, Cocytus, Styx, Phlegeton. Virg. 6. Aen. Si tanta cupido eſt, Bis Stygios innare lacus. Eſt & alia palus in Aegypto iuxta Memphim. quā ueteres Styga uocauere, ambiens Abaton inſulam. A ſtyx dicitur Stygius, gia, gium, *στύγιος*, ut Iupiter Stygius, pro Plutone, apud Vir. li. 4. Aen. Sacra Ioui Stygio. Stygius canis, Cerberus. Seneca: Hic Sæuus umbras territat Stygius canis.

S ANTE V.

SVADA, dæ, à Romanis dicta eſt quædam perſuaſionis dea, quā Græci uocant *πειθώ*. Ci. de Clar. Ora. *Πειθὼ* quam Græci uocant, cuius effector eſt orator, hanc Suadam appellauit Ennius, eius autē Cethegum medullam fuiſſe uoluit, quam deam in Pericle labris ſcripſit Eupolis ſeſſitauiſſe, huius hic medullam noſtrum oratorē fuiſſe dixerit. Et paulo poſt. Cethegum illi homines florem populi eſſe dixerunt Suadæq; medullam. Idem de Sene. M. Cethegus, quem recte Suadæ medullam dixit Ennius.

SVADELA, æ, ſuaſio. Plaut. in Ciſt. Iam perducebam illam ad me mea ſuadela. Hor. 1. Epiſt. uidetur Suade lam accepiſſe pro dea perſuaſionis. At bene nummatum decorat Suadela, Venuſq;.

SVADEO, des, ſi, ſum, *Suadere, eſſortare, indurre, perſuadere, πείθω, πείθομαι, συμβουλεύω*, ſecundum naturam triſyllabum eſt: quòd ſi inuenitur tetraſyllabum, ſolutio dicenda eſt, quàm Græci Diæreſin uocant. Eſt autem Suadere, accommodatis & ſuauibus uerbis aliquem in opinionem noſtram inducere conari. Cic. Val. li. 13. Hæc eo ſpectant, ut te hórter, & ſuadeam. Suadere legem, eſt populum ad accipiendum legem adhortari. Cice. de ſen. Cum legem Voconiam magna uoce, & bonis lateribus ſuaſiſſem. Trāsfertur & ad res inanimatas, quæ tum ſuadere dicuntur, cum rei alicuius faciendæ nobis præbent occaſionem. Oui. l. 1. Amorum Eleg. 6. Nox & amor, uinumq;, nihil moderabile ſuadent. Vir. li. 2. Aen. Suadentq; cadentia ſidera ſomnos. Ouid. 2. Faſt. Iamq; ubi ſuadebat placidos nox humida ſomnos.

SVAMET, uox compoſita ex ablatiuo Sua, cum ſyllabica adiectione Met. idem ualens, quod Suaipſius. Pli. li. 10. c. 59. Anſeres ſuamet ui colla ſua abrumpunt.

SVARIVS, rii, *συβώτης*, qui ſues paſcit, qui & Subulcus. Suarius, ſuaria, ſuarium. Pli. li. 21. c. 3. Suarius cognominabatur propter ſimilitudinem ſuarii cuiuſdam negociatoris.

SVAPTE, & ſuopte, uoces compoſitæ ex ablatiuis Sua, & Suo. cum ſyllabica adiectione pte. idem ſignificant, quod Suamet, & Suomet: ut Suapte ſponte, *αὐτομάτως*, ſua ipſius ſponte. Suopte nutu, ſuo ipſius nutu. Ci. 1. Tuſc. Terrena & humida ſuopte nutu, & ſuo pondere ad pares angulos in terram feruntur.

SVASOR, oris, *Eſſortatore, εἰσηγητής*, qui ſuadet. Ci. 3. Offi. huius deditionis Poſthumius ipſe ſuaſor & auctor fuit.

SVASIO, nis, *Eſſortatione, εἰσήγησις*, actus ipſe ſuadendi, adhortatio. Ci. in Or. Tales ſuaſiones, qualem Iſocrates fecit Panegyricum.

SVASORIVS, a, um, *Eſſortatorio, συμβουλευτικός*, quod ad ſuadendum pertinet. Suaſorium genus cauſæ. rhetoribus idem eſt, quod deliberatiuum, quo ſuademus uel diſſuademus. Quint. lib. 8. in proœmio. Suaſoriis accedere tertiam partem ex coniectura.

SVASVS COLOR, *φαιός*, pullus. Legitur & Suaſum, ſubſtantiuū neutro gene. Pla. in Trucul. Tibi ſuaſo infeciſti pallulam.

SVASVM (inquit Feſtus) color appellatur, qui fit ex ſtillicidio fumoſo in ueſtimento albo.

SVATIM, *Da porco, ὑϊκῶς*, ad ſimilitudinem ſuis, inquit Nonius Nigidus. Comment. grammat. Sunt etiam adſimulanter dicta hæc canatim, ſuatim, bouatim, quæ ab animalibus ſumuntur.

SVAVIOR, aris, & Suauior, *Baſciare, φιλέω*, cum uoluptate oſculor. Catul. ad Veranium: Lucidum os, oculoſq; ſuauiabor. Ci. ad Att. l. 16. Atticam noſtram cupio ſuauiari.

SVAVIS, & hoc ſuaue, *Soaue, dolce*, dulcis, iucundus, guſtui, ſiue odoratui gratus: nam ad hos duos ſenſus proprie pertinet. Sapores enim & odores ſuaues dicimus, qui blanda quadam uoluptate guſtandi, odorandi ue ſenſum afficiunt. Virgi. 4. Georg. Verum ipſa foliis natos, & ſuauibus herbis Ore legunt. Per tranſlationem tamen & aliis rebus accōmodatur, ut idem fere ſit, quod iucundum & amœnum. Cice. ad Cælium lib. 2. Nam & honorificus in me cum ſui

ſal fuit,& ſuauis amicus. Hor.1.Serm.Saty.x. At ſermo lingua cõcinnus utraque Suauior. Cic.pro Corne.Balbo: Comes, benigni, faciles, ſuaues homines. A quo Suauitas, ſuauitatis, ἡδύτης, pro dulcedine,& iucunditate. Pli.l.10.cap. 19. Vt non ſit dubiũ hanc ſuauitatem præmonſtratam efficaci auſpicio. Cic.ad Atticum lib. 6. Miram in eo pietatem, humanitatem, quæ perſpexi. Idẽ Appio Pulchro lib.3. Sic enim tibi perſuade, chariſſimum te mihi eſſe, cum propter multas ſuauitates ingenij, officij, humanitatis tuæ. Suauitudo, ſuauitudinis, idem quod ſuauitas. Auctor ad Herennium lib. 3. Quoniam igitur res eædem uocis firmitudini, & pronunciationis ſuauitudini proſunt. Plautus Stich. Age mulſa mea, ſuauitudo ſalta. Horum contraria ſunt, inſuauis: id eſt, auſterus, aſper, iucundus, inamœnus, & inſuauitas, & inſuauitudo, iniucunditas, inamœnitas, uoluptati contraria. Suauiter aduerbium, idem quod iucunde. Cic.4. Acad. Veruntamen uideo, quàm ſuauiter uoluptas ſenſibus noſtris blandiatur. Hor.1.Sermo. Saty. 9. Accurrit quidam notus mihi nomine tantum, Arreptaq; manu. Quid agis dulciſſime rerum? Suauiter, ut nunc eſt, inquam. Idem. 2. Sermo. Saty. 8. Et leporum auulſos, ut multo ſuauius armos, Quàm ſi cum lumbis quis edat. Suaue, pro Suauiter. Virg.3. Aen. Et ſuaue rubens hyacinthus.

Svavsloqvens, omnis generis, ἡδυλόγος, qui ſuauiter loquitur. Cic.de Clar.Orat. Ex Ennio: Additur orator Cornelius ſuauiloquenti Ore Cethegus.

Svaviloqventia, tiæ, ἡδυλογία, pro loquendi ſuauitate. Cice.de Clar.Ora. Et oratorem appellat & ſuauiloquentiam tribuit.

Svaviloqvvs, a, um, ἡδυλόγος, idem quod Suauilo quens. Lucan. libr.2. Quod quoniam docui, nunc ſuauiloquis age paucis Verſibus oſtendam corpuſcula materia. Ex infinito ſummam rerum uſque tenere.

Svavivm, ſuauij, quod & Sauium dicitur per detractionem literæ u, ...ma, oſculum, ſiue baſium uoluptatis, uel gaudij cauſa datum. ...or.Epod.3. Manum puella ſuauio opponebat tuo. Cice. ad Att. ...16. Atticæ: quoniam hilarula eſt, meis uerbis ſuauium des. Meũ ...uium, amatorium blandimentum eſt, quemadmodum Mea uo...tas. Ter.Eun. Thais, meum ſuauium. Suauiolum, oli dim. Catu. Su...iolum dulci, dulcius ambroſia. Suauiatio, uerbale. Gel. li. 18. c.2. Suauiationes puerorum & puellarum.

Svb, Sotto, ὑπό, cum ablatiuo, ſiue accuſatiuo, præpoſitio idem ſignificans, quod ſubter, qua tam in compoſitione utimur, quam in appoſitione. Extra compoſitionem modo accuſatiuo iungitur, modo ablatiuo: pro ratione motus ſiue quietis ſignificatæ per uerbum, cui adhæret. Cice. Top. Quod ſub ea cauſa ſubiectum eſt. Virgil. 8. Aen. Arma ſub aduerſa poſuit radiantia quercu. Aliquando ponitur pro In. Virgilius primo Aeneidos: Namq; ſub ingenti luſtrat dum ſingula templo. Hoc eſt, in templo. Idem.3. Georg. de Ceruis: Ipſi in defoſſis ſpecubus ſecura ſub alta Ocia agunt terra. Aliquando tempus importat, & accipitur pro circiter, ſiue per, uel paulo ante. Idem lib.3. Georg. Sub lucem exportant calathis. Liui.l.1. ab Vrbe condita, Vtrinque legati fere ſub idem tempus ad res repetendas miſſi. Suet.in Augul. Sub horam pugnæ tam arcto repente ſomno deuictus, ut ad dandum ſignum ab amicis excitaretur. Aliquando ſumitur pro ante. Virgilius 2. Aeneid. Poſteſque ſub ipſos nituntur gradibus. Aliquando pro iuxta. Idem.3. Aen. Claſſemque ſub ipſa Antandro, & Phrygiæ molimur montibus Idæ. Nonnunquam ordinem importat, idemque ualet, quod Poſt. Idem. 5. Aen. Quo deinde ſub ipſo Ecce, uolat, calcemq; terit iam calce Diores. Compoſita plerunque localem ſignificationem retinent, quæ illi propria eſt: ut Subeo, Subijcio, Suppono, quæ idem ualent quod ſubter iacio, eo, ſiue pono. Virg.11. Aen. Caudamque remulcens, Subiecit pauitantem utero, ſiluaſque petiuit. Interdum diminutionem, ut Subdubito, Subiraſcor: id eſt, aliquantulum, ſiue nonnihil iraſcor, ſeu dubito. Eſt enim (ut Donatus inquit) temperamentum plenæ pronunciationis. Interdum ſignificat Superius, Corpora ſaltu Subijciunt in equos: id eſt, Super iaciunt. Interdum proſpere: ut Succedit. Interdum Poſt, ut Subſequor. Interdum Latenter, ut Suppilo. Interdum Senſim, ut Surrepto. Interdum adhuc. Liui.5. ab Vrbe: Tanquam ſpes ſubeſſet. Habet & alia in compoſitione ſignificata, quæ ſuis locis explicabuntur. Componitur autem fere cum omnibus literis: a, ut Subaro: b, ut Subbibo: c, ut Succido: d, ut Subdo: e, ut Subeo: f, ut Suffero: g, ut Suggero: h, ut Subhaſta: i, ut Subiungo: l, ut Subleuo: m, ut Submoneo: n, ut Subnecto: o, ut Suborior: p, ut Suppono: r, ut Surripio: ſ, ut Subſano: t, ut Subtraho: u, ut Subuenio. Sed quoties ſubiungitur, uocalibus, uel b, d, h, l, n, ſ, t. remanet b, integra: in alijs mutatur b, in literam ſequentem, niſi in Subrideo, Subrogo, Subruo. Suſtineo uero, Suſpiro, Suſpicor, Suſpicio, Suſtuli, Suſtollo huiuſmodi, ſine b, ſcribenda ſunt, quia non a Sub, ſed a Sus, ſiue Surſum compoſita ſunt.

Svb corona, ὑπὸ στέφανον, uenundari captiui dicebantur, quia coronati uendebantur. Liui. 8. ab Vrbe. Pollix ſententia fuit puberes uerberatos necari, coniuges, liberoſque ſub corona lege belli uenire.

Svbdio, ὑπαίθριον, id eſt, ſub ipſo cælo, & ſine tecto. Locutio eſt à Græcis tracta, qui Iouem Δία nominant. Varro.de re ruſt. c.14. Nam & idoneus ſub Dio ſumendus eſt locus cochlearijs, quem totum circa aqua claudas. Legitur & ſub diuo, in eadem ſignificatione. Col. 1. cap.8. Nullus dies tam intolerabilis eſt, quo non moliri ſub diuo aliquid poſſit. Nonnunquam etiam, Sub Ioue. Horat.1. Carm. Ode.1. Manet ſub Ioue frigido Venator teneræ coniugis immemor.

Svb ivgvm mitti, ὑπὸ ζυγὸν ἄγεσθαι, dicebantur milites, qui ab hoſtibus uicti, eam ignominiam ſubire cogebantur, ut poſitis armis per iugum tranſirent. Iugi autem forma erat huiuſmodi, ut duobus tignis erectis, tertium ſuperne incumberet. Qua de re uide plura in dictione Iugum.

Svb manv, Di mano in mano, παραχρῆμα, προχείρως, ex tempore, ſtatim, ſine mora. Senec l.10. epiſt.ad Lucilium: Cõſilium naſci ſub die debet, & hoc quoq; tardum eſt nimis: ſub manu quoq;, quod aiunt, conſilium naſcatur. Suet. in Auguſt. Et quo celerius ac ſub manu annunciari cognoſciq; poſſet, quid in prouincia quaq; gereretur, iuuenes primo modicis interuallis per militareis uias, dehinc uehicula diſpoſuit.

Svb vinea iacere, dicuntur milites, qui ſub militari machina, quã uineam uocant, latitantes in propugnatores haſtas, pila ve eiaculabantur. Qua de re uide plura infra in dictione Vinea.

Svb vmbra, ὑπὸ προσχήματι, ὑπὸ προφάσει, id eſt, ſub prætextu, uel quæſito colore. Liui.8. ab Vrb. Nam ſi etiam nunc ſub umbra fœderis æqui ſeruitutem pati poſſumus, quid eſt, quòd proditis Sidicinis, non Romanorum ſolum, ſed Samnitium quoque dicto pareamus.

Svbabsvrdvs, a, um, adiectiuum, Vn poco ſordo, ὑπάτοπος, aliquantulum abſurdus. Cice. 2. de Orat. Sunt enim illa ſubabſurda, ſed ex ipſo nomine ſæpe ridicula, non ſolum mimis perappoſita, ſed etiam quodam modo nobis. Subabſurde, aduerbium. Cice.2. de Orat. Valde hæc ridentur, & hercule omnia, quæ a prudentibus, quaſi per diſſimulationem non intelligendi, ſubabſurde ſalſeq; dicuntur.

Svbacidvs, a, um, adiect. Vn poco forte, o garbo, ὑπόξυς, aliquantulum acidus. Plin.lib.duodecimo cap. 25. Eſſe enim debet lenis, non ſubacidus. Subacidulus, adiect. diminutiuum. Cato de re ruſt. cap. 108. Vinum ponito ſub dio, poſtridie mane guſtato, ſi id ſapiet, quod in dolio eſt, ſcito id duraturum: ſubacidulum non durabit.

Svbaccvso, as, are, Quaſi accuſare, pro nonnihil & leuiter accuſare. Cice.pro Planc. Sed ſunt hæc leuiora, illa uero grauiora & magna, quod meum diſceſſum, quem ſæpe defleras, nunc quaſi reprehendere, & ſubaccuſare uoluiſti.

Svbactio, ſubactionis. Cic.de Orat. Subactio autem eſt uſus, auditio, lectio, literæ.

Svbactvs, acta, ctum, participium eſt à uerbo ſubigo, modo idem ſignificans quod cultus, εἰργασμένος. Cice.in Caton. Terra gremio mollito, & ſubacto ſemen ſparſum excipit. Et paulo poſt: Humus ſubacta, atque pura. Ingenium ſubactum, per tranſlationem, pro exercitato atque exculto. Idem de Orat. Subacto mihi ingenio opus eſt, ut agro non ſemel arato, ſed nouato & iterato. Aliquando idem quod uictus & domitus, κατειργασμένος. Cice. pro Font. Galli ab imperatoribus noſtris ſubacti, & bello domiti: Lucan. libr. 1. Genteſque ſubactas uix impune feres. Interdum idem quod coactus βεβιασμένος. Tacit. lib.5. Annal. Multitudine periclitantium ſubactus. Idem l. 15. Donec ui amoris ſubactus.

Svbactvs, us. Plinius libr. 18. cap. 7. Quod in ſubactu congium aquæ capiat.

Svbæratvm avrvm, ὑπόχαλκον χρυσίον, quod foris quidem aurum oſtendit, intus autem æs occultat. Perſ. Sat. 5. Tibi recto uiuere talo Ars dedit, & ueri ſpeciem dignoſcere calles: Neque ſubærato mendoſum tinniat auro. Hinc prouerbiali metaphora, hominem uirtutum prætextu uitia occultantem, Aurum ſubæratum uocamus.

Svbagito, as, Cavalcare, ὀχεύω, uerbum actiuũ eſt, idem ſignificans quod ineo, ſiue futuo: quæ ſignificatio ducta eſt a crebro motu eorum, qui rei Venereæ indulgent. Pla. Dum ille meretricem ſubagitat, ego quieſco. Subagitare aliquem hoc eſt, mollis uerborum lenocinijs allectare & commouere. Pla.in Ciſt. Subagito blandis & benedicis dictis.

Svbagrestis, & hoc ſte, Vn poco ſaluatico, un poco bruſco, ὑπάγροικος, aliquantulum agreſtis. Cic.de Clar. Orat. Cotta, quia ſe ualde dilatandis literis a ſimilitudine Græcæ locutionis abſtraxerat, ſonabatq; contrarium Catulo, ſubagreſte quiddam planeq; ſubruſticum, alia quidem quaſi inculta & ſiluestri uia ad eandem laudem peruenerat.

Svbalbico, as, are, ὑπολευκαίνομαι, ſubalbidus ſum. Varr. 3. de re ruſt.cap.9. Roſtro breui, acuto, oculis rauis aut nigris, palea rubra ſubalbicanti.

SVBALBIDVS, a, um, ὑπόλευκος, aliquantulum albidus. Plin. lib. 21. cap. 25. Ramulos habet candidos, folia ſubalbida, abrotano ſimilia,

SVBALARIS, & hoc re, ὑπομάλιος, quod ſub alis eſt. Vnde ſcribit Lampridius, Heliogabalũ ſolitum fuiſſe in accubitis habere pulmas ſubalares,& ſubalares culcitras.

SVBALPINVS,a,um,ὑπάλπειος,quod eſt ſub Alpibus. Plin. lib. 25. cap.7. Radice lenta,ſubnigra,ſine odore, aquoſa montibus ſubalpinis plurima.Italia ſubalpina, quam hodie Pedemontanam regionem appellant. Idem l.6.c.21. Nec niſi in paucis locis Subalpinæ Italiæ.

SVBAMARVS,adiect. *Amaretto*,ὑπόπικρος,in amaritudinem nõnihil declinans.Ci.de Fato:At quoniam in naturis hominum diſſimilitudines ſunt,ut alios dulcia,alios ſubamara delectent.

SVBAQVEVS,a,um, adiect. *Sotto acqua*, ὕφυδρος, quod ſub aqua latet:ut Scopulus ſubaqueus.

SVBAQVILVS,a,um , adiec. *Oſcuretto*, ὑπόφαιος, ſubfuſcus. Pla. in Rod. Eia corpus cuiuſmodi Subuolutorium ? illud quidem , ſubaquilum uolui dicere.

SVBARGVTVS,a,um,aliquantulum argutus,a quo diminut. Subargutulus,apud Gel.l.15.c.30.

SVBARO,as,pen.cor.a,ὑπαρόω,ſubtus arando terram moueo. Plin. l.16.c.27.Item quæ ſubarantur,aut quæ ablaqueantur, celeriora neglectis.Subaratio,& Subarator,uerbalia.Plin.l.17.cap.24.Vel etiam ſubarator imprudens luxauit radices.

SVBARROGANS,tis, *Alquanto arrogante*, omnis gene. aliquantulum arrogans.Subarroganter,aduerb.Cic.4.Acad. Vereor ne ſubarroganter facias,ſi tuam dixeris.

SVBAVSCVLTO,as,are,ὑπακροάομαι,leuiter, & quaſi prætereundo auſcultare.Plaut.in Milit.Tace,ſubauſcultemus ecqua de me fiat mentio.Cic.l.2. de Orat. Subauſcultando tamen excipere uoces eorum,& procul,quid narrarent,attendere.

SVBBASILICANVS,adiect.qui libenter & frequenter ſub baſilica ſpatiatur, ita enim interpretatur Priſcianus. In baſilica nanque negociationes & publica conſilia tractabantur,& iudicia quoque in baſilicis fiebant. Pla. in Cap. Quorum odos ſubbaſilicanos omnes abigit in forum.

SVBBIBO,ſubbibis,pen.cor.aliquanto liberalius bibere , & ſubinebriari,ὑπομεθύσκεσθαι.Pla.in Tru.Qui improbus eſt,ſiue ſubbibit,ſiue adeo caret temeto.Tamẽ ab ingenio eſt improbus. Suet. in Ner.c.30. Si paulum ſubbibiſſet.

SVBBLANDIOR,iris,iri,ὑποκολακεύεσθαι,paululum & leuiter blandiri. Plau in Caſi. Non matronarum eſt officium, ſed meretricum, uiris alienis,Mi uir,ſublandirier.

SVBCAERVLVS,adiect.ὑποκυάνεος,in cæruleum colorem declinans. Celſ.l.6.c.1. In ea pares portiones ſunt myrobalani magmatis, cretæ cimoliæ ſubcærulæ,nucum amararum, &c.

SVBCANDIDVS, adiect. ὑπόλευκος, ad colorem candidum nonnihil accedens. Plin.libr. 27.cap. 8. Folia bouis linguæ ſimilia,minora,ſubcandida.

SVBCENTVRIO,onis,maſc.gene.ὑφεκατόνταρχος, qui Centurionis uices gerit.Liu.9.ab Vrb. Romano haud ſatis fidenti uiribus permiſſum erat ab conſulibus,ut ſubcenturionem ſibi,quem uellet,legeret,qui tutaretur eum ab uno deſtinato hoſte.

SVBCERNICVLVM,li, *Sedaccio,tamiſo*,κόσκινον,farinarium cribrum, quod fit è ſetis equorum:quemadmodum Excuſſorium, & Pollinarium fit è lino.

SVBCINERICIVS PANES,ἐγκρυφίας ἄρτος,qui ſub cinere coquit.

SVBSECIVA,in agrorum diuiſionibus dicuntur, aſſignatorum agrorum reliquiæ,quæ à normali linea ſuperabãt . Subſeciuum(inquit Frontinus)à ſubſecante linea nomen accepit. Subſeciuorum duo genera,unũ quod in extremis aſſignatorum finium centuria expleri non potuit: Alterum genus,quod in medijs aſſignationibus & integris centurijs interuenit.Quicquid enim inter quatuor limites minus,quàm incluſum eſt,fuerit aſſignatum, in hac remanet appellatione, ideo quòd is modus , qui aſſignationi ſupereſt,linea claudatur,& ſubſecetur. nam & reliquarum menſurarum actus, quicquid inter normalem lineam & extremitatem intereſt,Subſeciuũ appellatur.Hæc aũt(ut ſcribit Hyginus) diuiſionum atque aſſignationum auctores ſibi reſeruabant . Ab hac ſimilitudine,operæ,horæ,dies & tempora, quæ amicorum, fori, reipub.ſuperſunt,atq; ex ijs quaſi ſubſecantur, quæ nobis reſeruamus,& perire non ſinimus,ſed aut legendo aut ſcribendo, aut cõmentando conſumimus,Subſeciua nominantur. hanc enim ſcripturam à doctioribus magis probari uideo , quàm ut ſcribi ſolet, Succiſiua aut ſubceſiua.Cic.1. de Legib. Subſeciua quædam tempora incurrunt,quæ ego perire non patior.

SVBCINGVLVM , ſubcinguli, ζωστήρ, idem quod baltheus. Plaut.in Men. Nimio ego hanc periculo Surripui hodie meo animo : ab Hippolyta ſubcingulum Haud Hercules æque magno unquam abſtulit periculo.

SVBCONTVMELIOSE,aduerbium.Cic.ad Attic.Hercule , uerum ut loquamur , ſubcontumelioſe tractatur noſter Publius , qui cum in domo Cæſaris quondam unus uir fuerit , nunc ne in tigni quidem eſſe potuerit.

SVBCONTVMELIOSVS , adiectiuum , ὑφυβριστικός , aliquantulum contumelioſus.

SVBCRISPVS,pa,pum,adiectiuum, *Alquanto criſpo,ò riccio,ò ricciuto*, qui crines habet aliquantulum criſpos. Cic.in Verr. Videtis illũ ſubcriſpo capillo nigrum.

SVBCRVDVS, da, dum,adiectiuum , *Mezzo crudo, non cotto in tutto*, quod non omnino coctum eſt. Cato. c. 156. Sumito braſſicam, conijcito in aquam feruẽtem,coquito pauliſper,& ſubcruda ſiet. Celſ. lib.6.cap. 13. Subcrudum incidendum, ne ſi diutius ibi pus permanſerit, os lædat.

SVBCRVENTVS,a,um,adiectiuum. *Alquanto inſanguinato*, aliquantulum cruentus.Celſ.l.4.c.18. Deſcendunt autem pituitæ , mucoq; ſimilia,interdum etiam leuiter ſubcruenta: id eſt, cruentum aliquid mixtum habentia.

SVBCVRATOR , oris, *Soſtituto di curatore*, qui curatoris locum tenet. Iulianus in l. ex facto de Negoc. geſt . Quendam ad ſiliginem emendum decreto ordinis conſtitutum, eidemque alium ſubcuratorem conſtitutum.

SVBCVTANEVS,ſiue ſubtercutaneus morbus,ὑποδερματικός, dicitur,qui infra cutem,ſiue ſub cute eſt, ſiue ſubter cutem.

SVBCVSTOS,odis,ὑποφύλαξ,qui pro alio cuſtode ſubſtitutus eſt. Plau.in Milit.Quia ſcelestus dormit, hunc ſubcuſtodem ſuum Foris ablegauit,dum eapſe tranſire huc placet.

SVBDEBILITATVS,adiect. *Vn poco indebolito*, ὑπεξαδυνατισθείς, aliquãtulum debilitatus. Cic. ad Att.l.11.equidem ex tuis literis intellexi,& ijs quas communiter cum alijs ſcripſiſti, & ijs quas tuo nomine(quod etiam mea ſponte uidebam)te ſubdebilitatum,nouas rationes tuendi mei, quæ &c.

SVBDIALIS,& hoc ale,ὑπαίθριος,quod ſub dio eſt,hoc eſt, ſub ipſo aëre,& ſine tecto.Pli.l.34.c.12.Diſtat à Cadmia , quòd illa ſuper terram ex ſubdialibus petris cæditur:hæc ex obrutis.Subdialia à Græcis prima habita,quibus contegerentur domus , pedali craſſitudine ex contuſa teſta ſiſtucata. Hinc Subdialia pauimenta,& Subdiales deambulationes,quas Vitruui. Græco uocabulo uocat Hypæthras. Terracium nunc appellatur.

SVBDIFFICILIS,le,pen.cor.ὑποδύσκολος , aliquantulum difficile. Cicero. de Amic. Exiſtit autem hoc loco quæſtio quædam ſubdifficilis.

SVBDITITIVS,a,um,ὑποβολιμαῖος,ὑπόβλητος,ſuppoſititius. Vnde à Plauto Iupiter dictus eſt Subdititius Amphitryo. Amphitruo ſubdititius eccum exit foras Cum Alcumena uxore uſuraria. Ci. 7.Ver.Quòd eodem cæteros piratas contrudi imperarat , intellexit,ſi hunc ſubdititium archipiratam in eandem cuſtodiam dediſſet,fore ut,&c.Suet.de Clar.Gram.Non modo uerſus cenſoria quadam uirgula notare,& libros, qui falſo uiderentur inſcripti, tanquam ſubdititios ſummouere familia,permiſerint ſibi.

SVBDITIVVS, adiectiuum,ὑποβολιμαῖος,qui ſubditus eſt,& in alterius locum poſitus.Plau.in Amph.Nanque de illo ſubditiuo Soſia mirum nimis eſt.

SVBDITVS,ta,tũ, participiũ, *Sottopoſto*, ὑποτεθειμένος , ſubtus immiſſus.Cic.2.de Nat.de. Quæ efferueſcant ſubditis ignibus. Subditum & partum,dicimus ſuppoſitũ, hoc eſt,ſublatum ab ea muliere quæ peperit,& alteri appoſitum, ὑποβεβλημένον . Item apud Iureconſultos Subditum teſtamentum dicitur, cum uero teſtamẽto occultato,aliud clam fuit uppoſitum.Subditus iudex,hoc eſt,in locum alterius ſuffectus. Accipitur interdum Subditus, pro ſubiecto,eoq; qui alterius paret imperio,ἀρχόμενος,ὑποτεταγμένος.

SVBDIV,καθ' ἡμέραν ,idem quod Die, ſiue Interdiu. Plau. in Moſt. Nam ſubdiu ſol agit hic perpetuum diem.

SVBDO,dis, *Sottoporre,ſottomettere*,ὑποτίθημι,ſuppono,ſubiicio. Cato de re ruſt. Ignẽ ſubdito:ubi bullabit uinũ,ignẽ ſubducito.Aliquãdo accipitur pro ſubiungere,ſiue adijcere,ἐπιλέγειν. Quintil. His dictis & alia ſubdidit.Interdũ pro ſufficere , ſiue ſubſtituere. Cic. 3.Ver. Videat quid de illis reſpondeat, quos in eorũ locum ſubditos domi ſuæ reſeruauit. Subdere equo calcaria, eſt uentrẽ equi calcaribus pungẽdo,ad curſum incitare:quãquã & per trãſlationẽ accipitur pro quouis modo urgere.Oui.2.de Arte:Cũ mora non tuta eſt,totis incũbere remis Vtile:& admiſſo ſubdere calcar equo.Subdere ignẽ,ac materiam ſeditioni : per tranſlationẽ, pro augere,& fouere ſeditionẽ,animoſq; iam ſatis incitatos uehementius inflammare,& oleum,(quod dici ſolet)camino adijcere. Liu.l.8.ab Vrbe condita:Ita irritatis militũ animis ſubdere ignem ac materiam ſeditioni,non eſſe ætatis,non prudẽtiæ eius.

SVBDOCEO,es,ὑποδιδάσκω, uicẽ præceptoris occupo, uel boris ſucciſiuis doceo.Cic. Att.lib.8. Ciceroneſq; noſtros meo potius labore ſubdoceri,quàm me alium uis magiſtrum quærere.

SVBDOLVS,a,um,p.c. *Ingannatore,aſtuto*, ἀπατηλός. fraudulentus, aſtutus , doloſus. Plau. Strobile ſubdole Huccine detruſiſti me ad ſenem parciſſimum ? Idem Epid. Atque ei præmonſtrabitur. Quo pacto fiat ſubdola aduerſus ſenem. Ouid. 1. de Arte: Fac titubet blæſo ſubdola lingua ſono. Subdole, caute , & fraudulenter.

ter Plau.in Triu.Eos conſectatur,ſubdole blanditur,ab re Conſulit.Cic.de Clar.Orat.Nihil acute inuenire potuit in eis cauſis, quas ſcripſit: nihil(ut ita dicam)ſubdole, nihil uerſute, quod ille non uiderit.

SVBDVBITO,as,are,ὑπενδοιάζω,nonnihil addubito.Cic.Cœlio lib.2. Hæc eo pluribus ſcripſi,quod nonnihil ſignificabant tuæ literæ, te ſubdubitare,qua eſſem erga illum uoluntate.

SVBDVCO,is,p.p.ſubtraho,*Tirar ſotto,menar ſotto,condur ſotto*,ὑπεξάγω,ὑπεξαιροῦμαι.Cato: ignem ſubdito: ubi bullabit uinum, ignem ſubducito.Sunt enim contraria,Subdo, & Subduco. Iuue. Sat.1.Et nos ergo manum ferulæ ſubduximus. Interdum ſurſum duco,leuo,extollo, ὑπάγω. Vir.9.eclog.Qua ſe ſubducere colles Incipiunt.Hinc Subducere naues,dicimus,pro eo quod eſt,in terram trahere,quòd terra altior mari ſit:ſicut econtrario Deducere,in mare è terra ducere. Idem 1.Aen. Quaſſatam uentis liceat ſubducere claſſem.Plau.in Caſin.Ibo intro, ut ſubducam nauim rurſum in puluinarium. Subducere rationem, uel calculum, eſt computare,ſiue calculare,λογίζεσθαι.Cic.Lent.Rationibus ſubductis,ſummam feci cogitationum mearum. Plau. in Cap. Subducam ratiunculam,Quantillum argenti mihi apud trapezitam ſiet.Subducere item,eſt furtim ſubtrahere, ὑφαιρέω, κλέπτω. Idem in Curc.Propino magnum poculum,ille bibit, Caput ponit: cum dormiſcit,ego ei ſubduco anulum.Virg.3.eclog. Et ſuccus pecori:& lac ſubducitur agnis. Subducere ſe ex aliqua ſocietate,uel de aliquo loco, ὑπεκχωρεῖν, eſt ſenſim & clanculum diſcedere,ita ut nullus uideat.Cic.ad Q.Fr.l.3. De circulo ſe ſubduxit. Teren.Eun. Vbi primum poterit,ſe illinc ſubducet,ſcio.Saluſtius:Præterea ex gregarijs militibus quenque armatum in prima acie ſubducit: ideſt,extrahit,& alibi locat. Subducere aliquẽ dictis,circumuenire. Terent. in And.Etiam nunc me ſubducere iſtis dictis poſtulas?

SVBDVCTARIVS,adiectiuum:ut,Funis ſubductarius,quo quid leuatur.Cato de re ruſt.cap.13. Funes loreos quinque, ſubductarios quinque,medipontos quinque.

SVBDVCTIO,onis,uerbale,*Sottrare*,λογισμὸς,ratio, & quod uulgus Computum uocat.Cic.2.de Orat.Quo perſpecto, ſtatim occurrit naturali quadam prudentia non his ſubductionibus, quas iſti docent,quid faciat cauſam. Subductio, ipſe extollendi,ſiue leuandi actus.Cæſar 5. Bel. Gal. Ad celeritatem onerandi, ſubductiones paulo facit humiliores, quàm quibus in noſtro mari uti conſueuimus.

SVBDVLCIS, & hoc ce, *Vn poco dolce*, ὑπόγλυκυς, nonnihil habens dulcedinis.Pli.l.26.cap.8. Radix ſubdulcis,in petris naſcens, aut ſub arboribus uetuſtis.

SVBEO,bis,iui,uel ſubij,bitum,*Andar ſotto,ſotto entrar*, ὑποδύομαι, ingredior. Cæſ.Com. 1. Qui intra annos quatuordecim tectum non ſubijſſent. Paſſiuum protulit Iuuen.Sat.16. Nam ſi ſubeantur proſpera caſtra.Et Cice.7.Ver. Inimicitiæ ſunt,ſubeantur labores,ſuſcipiantur. Subire item aliquando eſt ſuſcipere, aut pati:ut, Subeo periculum,Subeo crucem,mortem.Cice.lib.3. Offic.Qui retinendi officij cauſa cruciatus ſubierit ultro. Item ſuccreſcere, ὑποφύομαι.Virg.1. Georg. Ne ſubeant herbæ, neu puluere uicta fatiſcat. Interdum inuadere, corripere, in mentem uenire, ὑπιέναι,εἰσιέναι,ὑπεισιέναι,idque tam cum datiuo, quàm cum accuſatiuo. Dicimus enim Subijt mihi cura,& ſubijt me pœnitentia. De datiuo nuſquam non occurrunt exempla. Accuſatiuo autem iunxit Virg. 12. Aeneid. Et mentem patriæ ſubijt pietatis imago. Item Curt.lib.3. Sera pœnitentia ſubijt regem. Itẽ Subdere,ſupponere. Virg.lib.10. Aen. ſubijt mucronem, ipſumque morando Suſtinuit. Subire onus dorſo eſt ſuſcipere, ſiue ferre. Horat.lib. 2.Serm. Saty.9 Demitto auriculas, ut iniquæ fortis aſellus, Cum grauius dorſo ſubijt onus. Accipitur item Subire pro ſubleuari,& in altum extolli. Plin. Sed hi rationem afferũt, quòd leuiſſima ſit imbrium ciſternarum aqua,in quæ ſubire potuerit,& pendere in aere. Idem: Nec leuitatis in pluuia aqua argumentum eſt ſubijſſe eam in cœlum,cum etiam lapides ſubiſſe appareat. Item pro ſuccedere: Varro: In quarum locum ſubierunt inquilinæ, impietas, perfidia,impudicitia. Item reſpondere,ſeu reſiſtere. Cice. de Diu. Poteris ne orationem eius ſubire? Item ſcandere.Pli.lib.4.cap.11.Hæmi excelſitas ſex millia paſſuum ſubitur.Subire iudicem, eſt iudici quodammodo obrepere,& latenter eum inducere, ut pro nobis ſentiat. Quint.l. 4.c.5. Fallendus eſt iudex, & varijs actibus ſubeundus, ut aliud agi, quàm quod nos petimus,putet.Subire ad hoſtes:id eſt, uerſus hoſtes aſcendere. Liui. 2. ab Vrb. Cum Aequis poſt aliquanto pugnatum eſt, inuito quidem conſule, quia loco iniquo ſubeundum erat ad hoſtes.

SVBER,eris,generis neutri,*Subro,ſouero,ſugher*,φελλὸς,arbuſcula eſt glandifera,corticem habens præcraſſum,cui inniti ſolent,qui natare diſcebant. Pli.lib.16.cap.8. Suberi minima arbor,glans peſſima,rara,cortex tantum in fructu præcraſſus,ac renaſcens,atque etiam in denos pedes undique explanatus.Perſ. Saty.1.Vt ramale uetus uegrandi ſubere coctum. Calepinus hoc nomen etiam maſculino, & fœminino efferri putauit. De fœminino nullum profert teſtimonium, præſertim cum in Columellæ loco paulo ante citato genus perſpici non poſſit. De maſculino profert exẽplum ex Pli.l.16.c.25. ubi ſic legit: Tardiſſimus ſuber: Sed perperam: cum uera Plinij lectio ſic habeat, Serotino autem germine malus,tardiſſimo ſuber, Subaudi ex ſuperioribus, germinat. Subereus,adiect.à ſubere,apud Colum.

SVBERRO,ras, rare, ſub re aliqua errare: ut, Suberrare montibus, hoc eſt, errare ſub montibus. Claud. 5. Pan. Indigenas fluuios Italis quicunque ſuberrant Montibus,alpinasque bibunt, de more pruinas.

SVBFERVEFACTVS,partic.à ſubferuefacio,ὑπόθερμος,paulum feruefactus. Pli.l.29.c.9. Contra ſcabiem uero,quouis admiſſo iumentorum ſeuo pro parte tertia & pice,pariter ſubferuefactis.

SVBFIBVLVM,ſiue Suffibulum,ueſtimentum album, prætextum quadrangulum,oblongum, quod in capite Veſtales uirgines ſacrificantes habebant:idq; fibula comprehendebatur. Auctor Feſtus.

SVBFRIGIDVS,adiecti. *Vn poco freddo*,ὑπόψυχρος, nonnihil frigidus: A quo Subfrigide,aduerbium.Gel.l.1.c.9. Nimis minute, ac prope etiam ſubfrigide.

SVBGRANDIS,de,adiect.idem quod grandiuſculus,hoc eſt, aliquantulum grandis, *Vn poco grande* Ci.ad Att.l.3.Subgrande cubiculũ autem,& hybernum altum,ualde probaui.

SVBGRAVIS,& hoc ue,ὑπόβαρυς,aliquantulum grauis. Pli.l. 27. c. 9. Radice tenui,nigra,ſubgraui odore.

SVBGRVNDA,ſubgrundæ,ſiue Suggrunda,pars tecti prominens,qua ſtillicidia à parietibus arcentur(inquit Budæus) qualia fere ſunt Lugdunenſium tecta, quæ à Græcis γεῖσος, καὶ γεῖσα, dicuntur. Varr.3. de Re ruſt. cap.3. Apes enim ſubter ſubgrundas ab initio uillatico uſæ tecto. Subgrundatio, onis, uerbale, γεισηπόδισμα, huiuſcemodi prominentium partium conſtructio. Vitru. lib.4.c.2.Sub tectis(inquit)ſi maiora ſpatia ſunt,columen in ſummo faſtigio culminis,(unde & columnæ dicũtur)& tranſtra,& capreoli: Si commoda, columen & canterii prominentes ad extremam ſuggrundationem.

SVBGRVNDIA, orum, γεῖσοι, γεῖσαι, idem quod Subgrundæ. Pli. l.25. c. 13. Alij Stergethron uocant, quòd amatoriis conueniat, alij Hypogeſon, quoniam in ſubgrundiis fere naſcitur.

SVBHASTARE,λαφυροπωλεῖν, eſt ſub haſtam mittere, hoc eſt, per auctionem uẽdere.Solet enim haſta figi in publicis auctionibus, in quibus aliquid ueluti belli iure uendebatur.

SVBHORRIDVS,adiectiuum,aliquantulum horridus.Cice.pro Sextio: Quia eum triſtem ſemper,quia taciturnum, quia ſubhorridum atque incultum uidebant.

SVBIACEO,ces,ſubiacui,*Sottogiacere,ſottoporſi*,ὑπόκειμαι,ſub re aliqua iaceo.Plin.epiſt.101. lib.5.Sed hi procul à mari receſſerunt: quinetiam Appennino,ſaluberrimo montium, ſubiacent. Col.l. 10.Et mater facili molliſſima ſubiacet aruo.

SVBIACTO,as,*Trarre in ſu,palare*,ἀναῤῥιπτω,in altum iacto, ut cum in areis frumenta uanno à paleis ſecernuntur. Var.l.1.de Re ruſt. c.52.His tritis oportet è terra ſubiactari uallis aut uentilabris,cũ uentus ſpirat lenis.Ita fit,ut quod leuiſſimum eſt in ea, atque appellatur Acus,euanoetur foras extra aream:ac frumentum. quod eſt ponderoſum,purum ueniat ad corbem.

SVBIECTO,tas,ἀναῤῥιπτω, in altum eiaculor. Virg.3. Aen.Nigrãq; alte ſubiectat arenam. Aliquando idem ualet, quod identidem ſubiicio: unde Subiectare manum dicuntur,qui ſub uentrem manum mittunt ad partes pudẽdas, ut ſolent paſtores, qui ſub equuleorum uentrem manum ſolent ſubiicere,ne poſtea adulti ad tactus huiuſmodi expaueſcant.Laſciuiores item adoleſcentuli manum ſubiectare dicuntur,cum ad muliebria pudenda attrectanda,inter femina manus ſubiiciunt.Econuerſo item puellæ,cum uirorum adoleſcentulorumve pudenda attrectant. Ouid. 4. Metam. de Salmacide nympha:Subiectatque manus inuitaque pectora tangit.

SVBIGATRIX,cis,τριβὰς,mulier impudica, quæ in re uenerea uirum imitatur:quo nomine olim male audiit Sappho. Plautus Perſa: Ne me attrecta ſubigatrix.

SVBIICITO, as, are, aliud frequent. Plaut. in Caſin. Nunc tu ſi uenis ſubiicitare me, proba eſt occaſio: Periſti hercle, age, accede huc.

SVBICVLVM,li,qui ſemper flagris ſubiicitur. Plaut.in Perſ.Vit ſum me populi ſtabulum ſeruitricium,Scortorum liberator, ſubiculũ flagri,Compedum contritor,piſtrinorum ciuitas.

SVBIGO,gis, p. c.*Coſtrignere, ſottomettere*,βιάζομαι. Salu. Ambitio multos mortales falſos fieri ſubegit. Quandoque Subigere, eſt ſubiicere,domare κατεργάζομαι,καταστρέφομαι, χειρόω. Idem. Poſtea uero quàm in Aſia Cyrus,in Græcia Lacedæmonij & Athenienſes cœpere urbes atque nationes ſubigere.Quandoque acuere. Virg.lib.7.Pars læues clypeos & ſpicula lucida tergunt Aruina pingui,ſubiguntq; in cote ſecures. Quandoq; attrecto, agito, ἀναμάττω,ἀναφυρῶ.Cato:farinam in mortarium indito:aquam paulatim addito,ſubigitoq; pulchre.Quandoq; bene arare,bene

colere, κατεργάζομαι. Virg. 1. Georg. Ante Iouem nulli ſubigebant arua coloni. Colu. lib. 2. Sequitur, ut tempora quoque ſubigendi arui præcipiamus. Cice. per tranſlationem lib. 2. de Orat. pro exercere poſuit: Subacto mihi ingenio opus eſt, ut agro non ſemel arato, ſed nouato, & iterato. Quandoque ſuffodere. Virg. 2. Geor. Tamen hæc quoque ſiquis Inſerat, aut ſcrobibus mandet mutata ſubactis. Quandoque ſubagitare, ὀχεύειν. Cicero Pæto: Gallam ſubigo. Quandoque ſurſum agere in, ὑπάγειν. Sed tunc à Sus, quod ſignificat ſurſum componitur. Virg. libr. 1. Geor. Non aliter, quàm qui aduerſo uix flumine lembum Remigijs ſubigit. A Subigo fit aliud compoſitum, Proſubigo: de quo ſupra. Et ſubactus participiũ: de quo ſupra ſuo loco. Subactus, huius ſubactus, idem quod ſubactio. Plin. lib. 18. cap. 7. Quod in ſubactu congium aquæ capiat.

SVBIICIO, cis, ſecunda ſyllaba cõr. *Sottoporre, ſottomettere, ſottogiungere*, ὑποβάλλω, ſuppono. Virg. 4. Geor. Et ramea coſtis Subijciunt fragmenta. Aliquando ſubiungo, κατεργάζομαι. Cice. Tot ſibi populis repente ſubiectis. Subijcere, pro ſubdere ſiue addere. Cice. 7. Verr. Atque cauſatum ſubijciebatur ab ipſo, Iudices, huius tam nefariæ crudelitatis. Aliquando ſurſum iacio. Virg. 2. Aen. Et corpora ſaltu Subijciunt in equos. Subijcere calumniæ per tranſlationem. Liuius. lib. 8. Bel. Maced. Sed ſi ego in ea ciuitate, quæ ideo omnibus rebus incipiendis gerendiſque Deos adhibet: quia nullius calumniæ ſubijcit ea, quæ dij comprobauerunt.

SVBIECTVS, a, um, *Sogetto, ſottopoſto*, ὑπεξούσιος, ἀρχόμενος, id eſt, ſubditus, & alterius imperio parens. Virg. lib. 6. Aen. Parcere ſubiectis & debellare ſuperbos. Aliquando idem eſt, quod expoſitus, ſiue obnoxius. Cic. 5. Tuſc. Sin autem uirtus ſubiecta ſub uarios incertoſque caſus, famula fortunæ eſt nec tantarum uirium eſt, ut ſe ipſa tueatur. Idem: omnes res ſubiectæ ſunt naturæ ſentienti. Horat. 2. Ser. Saty. 6. Per totum hoc tempus ſubiectior in diem & horam inuidiæ.

SVBIECTIO, onis, uerb. *Sogettione*, ὑποτύπωσις, eſt repræſentatio, delineatio, ſiue deſcriptio. Cic. 3. de Ora. Rerumque, quaſi gerantur, ſub aſpectum pene ſubiectio, quæ & in exponenda re plurimum ualet, & ad illuſtrandum id quod exponitur. Interdum accipitur pro ſuppoſitione rei adulterinæ pro uera, ὑποβολή. Liui. 9. Bell. Macedon. Qui falſis teſtimonijs, ſignis adulterinis, ſubiectione teſtamentorum, fraudibus alijs contaminati, eos capitali pœna afficiebant.

SVBIICES, penultima correpta, ὑπήκοοι, dicuntur ſubiecti. Ennius in Achille referente Feſto: Ergo Deum ſublimis ſubijces, humidus Vnde oritur imber ſonitu ſæuo & ſtrepitu. Vide Gellium lib. 5. cap. 7.

SVBIMPETRANDVS, participium à uerbo Subimpetro. Tacit. lib. 4. Nam priores duces ſubimpetrando triumphalium inſigni, ſufficere res ſuas crediderant.

SVBIMPVDENS, penulti. correp. adiectiuum, ὑπαναίσχυντος, nonnihil impudens. Cice. ad Trebat. lib. 7. Interdum timidus in labore militari, ſæpe autem etiam (quod à te alieniſſimum eſt) ſubimpudens uidebare.

SVBINANIS, & hoc ane, ὑπόκενος, nonnihil uacui habens, aut inanitatis. Cic. ad Attic. l. 2. Quinetiam quod eſt ſubinane in nobis, & non ἀφιλόδοξον, (bellum eſt enim ſua uitia noſſe) is afficiuur quadam delectatione.

SVBINDE, cum accentu in antepen. *Subito, immantinente*, εἶτα, deinde, uel ſtatim poſt. Horat. 1. Epiſt. 8. Si dicet recte, primum gaudere, ſubinde Præceptum auriculis hoc inſtillare memento. Liui. 7. ab Vrb. Vno alteroque ſubinde ictu uentrem, atque inguina hauſit. Interdum ſignificat frequenter, ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε, ſiue (ut proprie dicam) identidem: hoc eſt, crebro, cum exiguo quodam interuallo. Suet. in Tib. c. 57. Læua natura ne in puero quidem latuit, quam Theodorus Gadareus & perſpexiſſe primus ſagaciter, & aſſimulaſſe aptiſſime uiſus eſt: ſubinde in obiurgando appellans eum lutum à ſanguine maceratum. Dicitur & Subin, ſicut Proin, & Dein.

SVBIGERE ARIETEM (inquit Feſtus) Antiſtius eſſe ait, dare arietem, qui pro ſe agatur, cædaturve.

SVBINSVLSVS, adiect. ὑπαπειρόκαλος, aliquantulum inſulſus. Cice. in Orat. Eſt enim uitioſum in ſententia, ſiquid abſurdum, aut alienum, aut non acutum, aut ſubinſulſum eſt.

SVBINVISVS, adiect. *Vn poco odiato*, aliquantulum inuiſus. Cice. pro Rab. Poſtumo: Ille Puteolanus ſermo illius temporis, uectorum curſus atque oſtentatio, tum ſubinuiſum apud maleuolos Poſtumi nomen.

SVBINVITO, tas. pen. pro aliquantulum inuito, & prouoco. Cice. ad Marium lib. 7. epiſt. Hæc ad te pluribus uerbis ſcripſi, quàm ſoleo, non ocij abundantia, ſed amoris erga te, quòd me quadam epiſtola ſubinuitaras.

SVBIRASCOR, *Alquanto accorrocciarſi*, ὑποργίζομαι, nõnihil iraſcor. Cic. Ad Att. l. 9. In Epeirum quòd me non inuitas comitem, non moleſtum: ſubiraſcor, ſed Vale.

SVBIRE ALEAM, παρακινδυνεύειν, eſt periclitari, & ſobiectare ſeſe fortunæ dubiæ. Tractum ab aleatoribus, qui in ſoro aleatorio uarie agitantur, & repente uictores, repente uicti dubio euentu exanimantur. Liuius: Dubiam ſeruitij, imperijque aleam ſubimus.

SVBITANEVS, ſubitanea, ſubitaneum, *Subitano*, αἰφνίδιος. idem quod ſubitus. Col. l. 1. c. 6. Hinc autem nubilarium applicari debet, maximeq; in Italia, propter inconſtantiam cœli, quo collata ſemitrita frumenta protegantur, ſi ſubitaneus imber inceſſerit.

SVBITARIVS, ſubitaria, ſubitarium, ἐξαπιναῖος, repentinus, licet quandoque pro extemporali ſumatur. Celſ. Quid ſibi uellet ſubitaria dictio. Subitarij milites pro repentino auxilio. Liu. 3. ab Vrbe: Ad eum expellendum, Latini, Hernicíq; & colonia Antium dare Quintio ſubitarios milites (ita tum repentina auxilia appellabant) iuſſi.

SVBITO, aduerbium, ἐξαίφνης, ἐξαπιναίως, repente, confeſtim, ex tempore. Cic. pro Fonteio: Cum tot bella aut à nobis neceſſario ſuſcipiantur, aut ſubito, atque improuiſo naſcantur. Virg. 4. Geor. Dixit & ex oculis ſubito, ceu fumus in auras Commiſtus tenues, fugit diuerſa.

SVBITVS, a, um, *Subito, repentino*. αἰφνίδιος, à Subeo, is, idem quod repentinus. Cic. Planco l. 10. Ne ve in rebus tam ſubitis, tamque anguſtis à ſenatu conſilium petendum putes. Plau. Perſa: Si tibi ſubiti nihil eſt, tantundem eſt mihi. Cic. Memm. l. 13. Nam propter opera inſtituta, multa multorum, ſubitum eſt ei remigrare. Virgil. 11. Aen. Sterneret ut ſubita turbatam morte Camillam. Ouid. 6. Met. Subituſque inuita notauit Ora rubor. Virg. 1. Aen. Cum ſubito aſſurgens fluctu nimboſus Orion.

SVBIVGALIS, ὑποζύγιος, iugo ſubditus: unde pullus ſubiugalis in Euangelio legitur. Huic opponitur iniugis, quod iugum non eſt expertum.

SVBIVGIA LORA, dicebantur ea, quibus iugum collis boum, uel iumentorum aptabatur. Cato de re ruſt. c. 15. Subiugia in luſtrum lora pedum XIX.

SVBIVGIS, & hoc ſubiuge, pen. cór. ὑποζυγιώδης, idem quod ſubiugalis. Pli. li. 11. cap. 49. Nero oſtentabat hermaphroditas ſubiuges carpento ſuo equas.

SVBIVGO, as, pen. c. *Soggiogare*, ὑποτάσσω, debello & imperio meo ſubijcio, quaſi ſub iugo pono. Claud. Nulla eſt uictoria maior, Quàm quæ confeſſos animo quoque ſubiugat hoſtes.

SVBIVNGO, ſubiungis, *Sottogiugnere*, ὑποτάσσω, ὑποζεύγνυμι, ſubijcio debello. Virg. 8. Aen. Nulli fas Italo tantam ſubiungere gentem. Cic. pro Lege Agra. Vt ſub ueſtrum ius, iuriſdictionem, poteſtatem, terrarum orbem ſubiungeretis? Vnde Subiunctiuus modus dictus eſt, ὑποτακτικός, quia ſubiungitur alteri uerbo, ſine quo ſententiam explere non poteſt.

SVBLABOR, eris, p. p. ὑπολισθαίνω, prætereo, ſiue latenter decurro, aut fugio. Virg. 1. Ge. Sic omnia fatis In peius ruere, ac retro ſublapſa referri Spes Danaum.

SVBLABRO, as, pe. cor. cibum intra labra mitto, ut interpretatur Nonius citans illud Næuij ex Decuma. Iam ego illi ſubiens ſublabrabo eſui illud ſinciput.

SVBLATE, aduerb. ὑψηλόφρονως, μεγαλοπρεπῶς, magnifice, ſplendide, elate. Cice. de Clar. Orat. Quoniam ergo bonorum oratorum duo genera ſunt: unum attenuate preſſeq;: alterum ſublate, ampleque dicentium. Sublate de ſe dicere, eſt magnifice de ſe prædicare. Cice. pro Domo ſua: Nihil enim unquam ſublatius dixi aſciſcendæ laudis cauſa potius, quàm criminis depellendi.

SVBLATEO, ſublates, pen. c. *Naſconderſi alquanto*, ὑπό τινι λανθάνω, ſub re aliqua lateo. Varr. 2. de re ruſt. cap. 48. Ariſtę enim quaſi cornua ſunt ſpicarũ, quæ primitus cum oriuntur, neque plane apparent: in qua ſublatet herba, ea uocatur uagina, ut qua latet conditus gladius.

SVBLATIO, ἀναίρεσις, uerbale eſt à Suſtollo, idem fere ſignificans, quod ablatio, ſiue deſtructio. Quint. lib. 7. cap. 2. An reſtitutio pro ſublatione iudicij fit. Cic. de Fin. Voluptas eſt ſublatio animi ſine ratione, &c.

SVBLEGO, as, pe. pro. *Robare*, ὑπεκλείπομαι, ſubſtituo. Iuſtin. lib. 3. Senatui cuſtodiam legum, populo ſublegandi ſenatum, uel creandi, quos uellet magiſtratus, poteſtatem permiſit.

SVBLEGO, is, pen. co. ὑφαιροῦμαι, furto aliquid ſurripio. Virg. 9. ecl. Vel quæ ſublegi tacitus tibi carmina nuper. Nonnunquam idem quod curſim, ſiue obiter aliquid legere. Gel. lib. 13. cap. 5. Cum hoc in ea Capitonis epiſtola ſublegiſſemus. Sublegere, colligere. Col. 12. cap. 17. Propter imbres in terram decidit, quæ cum ſublecta eſt &c. Horat. 2. Ser. Sat. 8. Puer alte cinctus, acernam Gauſape purpureo menſam perterſit: & alter Sublegit, quodcunque iaceret inutile. Sublegere in locum alicuius, ὑποκαθίσταμαι, eſt legendo ſubſtituere. Liu. 5. Bel. Pun. Et ita in demortuorum locum ſublecturum, ut ordo ordini, non homo homini prælatus uideretur. Sublegere ſermonem eſt, clà excipere. Pla. in Mili. Clam noſtrum huic illæ ſublegerunt ſermonem.

SVBLESTVS, ſubleſta, ſubleſtũ, ἀσθενής, infirmus, leuis, friuolus, debilis.

bilis. Plaut. in Perſa: Nam ubi ad paupertatem acceſſit infamia, Grauior paupertas fit, fides ſubleſtior. Idem in Bacch. Lingua factioſi inertes opera, ſubleſta fide. Vinum ſubleſtiſſimum, quod minimam debilitandi uim habet: ut exponit Feſtus, citans Plautum in Neruolaria.

Svblevo, as, *Solleuare*, *κατεξαίρω*, ſurſum leuo. Sueton. in Veſpaſiano: Aluo repente uſque ad defectionem ſoluta. Imperatorem ait ſtantem mori oportere: dumq; ſurgit ac nititur, inter manus ſubleuantium extinctus eſt. Per tranſlationem ſumitur pro fauere, defendere, & quodammodo labeſcentem erigere. Cic. 4. Tuſc. Cum multa in conuentu collegiſſet in Socratem Zopyrus, qui ſe naturam cuiusque ex forma perſpicere profitebatur, deriſus à cæteris eſt, qui illa in Socrate uitia non agnoſcebant, quæ ipſe ex illius aſpectu multa collegerat. Ab ipſo autem Socrate eſt ſubleuatus, cú illa ſibi ingenita, ſed ratione à ſe deuicta diceret. Plác. Cic. l. 10. Hoc omne aſſignatum iri aut pertinaciæ meæ, aut timori uidebam, ſi aut hominem offenſum mihi, aut coniunctum cum rep. non ſubleuaſſem. Cice. 5. Ver. Sed eadem iſta æſtimatione alter ſubleuarat aratores, alter euerterat. Subleuare teſtimonio aliquem, i. cauſam eius leuiorem reddere. Cic. pro Cluen. Pater adoleſcentis, quem propter animi dolorem perennis ſuſpicio potuiſſet ex illo loco reſtem in Aulum Cluent. conſtituere, is hunc ſuo teſtimonio ſubleuat.

Svblica, æ, p.c. palus, ſeu pertica, quæ in aqua defigebatur ad pontis alicuius conſtructionem. Vnde Pons Sublicius Romæ dictus eſt, qui ex ſublicis ita ſtructus ſine ferreo clauo fuit, ut trabes ſine fulturis eximerentur. Liui. 1. ab Vrbe: Id non muro ſolum, ſed etiam ob commoditatem itineris ponte ſublicio, tum primum in Tiberi facto, cóiungi urbi placuit. Cæſar in deſcriptione Rhenani pontis: Non ſublicæ modo (inquit) directæ ad perpendiculum, ſed pronæ ac faſtigiatæ, ut ſecundum naturam fluminis procumberent.

Svblicivm, ſublicij, idem quod Sublica. Liuius tertio Bell. Puni. Quia muro ſatis per ſe alto, ſubiectus ualidis ſublicijs pro ſolo uſus erat.

Svblicivs pons, ad eam partem Tiberis fuit, qua Ianiculum ab urbe dirimit, ea arte cóſtructus, ut trabes ſine fulturis eximi poſſent. Id enim religioſum eſſe cœpit, ex quo defendente Coclite ægre reuulſus eſt. Dictus eſt autem Sublicius, quòd ligneus eſſet, & ſublicis fulciretur. Ita enim uocant palos ad pontis ſuſtentationem in aqua defixos.

Svbligacvlvm, li, *περίζωμα*, amiculi genus, quo femora, & partes pudendæ ligantur. Cice. 1. Officior. Scenicorum mos tantam habet ueteris diſciplinæ uerecundiam, ut in ſcenam ſine ſubligaculo prodeat nemo.

Svbligar, aris, *Braga. bracha, περίζωμα, ὑπόβασις*, idem quod ſubligaculum, hoc eſt, illud, quo partes pudendæ teguntur. Mar. lib. 3. Tecta tamen non hac, qua debes, parte lauaris: Si pudor eſt, transfer ſubligar in faciem. Iuuen. Sat. 6. Perſonam, thyrſumque tenent, & ſubligar Acci.

Svbligo, as, pen. cor. *Sottigliare*, *ὑποδέω*, ſubtus ligo: unde & Subligaculum. Plin. lib. 17. cap. 22. Vbi uua uaria cœperit fieri, uites ſubligato. Virg. lib. 6. Aen. Tum lateri atque humeris Tegeæum ſubligat enſem.

Svblimis, me, pe. pro. *Alto, all'alta, ſublime, μετέωρος*, in altum eleuatus, compoſitum eſt à Limus, quemadmodum & Illimis, quaſi ſupra limum. Vir. 1. Aen. Ipſa Paphum ſublimis abit. Col. lib. 5. Igitur in opere boues arcte iunctos habere conueoit, quo ſpecioſius ingrediantur ſublimes, & elatis capitibus. Teren. in Adel. Sublimem medium arriperem, & capite primum in terram ſtatuerem, Vt cerebro diſpergat uiam. Ouid. libr. 14. Metam. Pulchro ſedet illa receſſu Sublimi ſolio, pallamque induta nitentem. Virg. lib. 7. Aeneid. Tectum auguſtum, ingens, centum ſublime columnis. Horat. de Art. Hic dum ſublimes uerſus ructatur, & errat. Sublimem abire: pro in cœlum ire. Liui. 1. ab urbe: Hæc locutus, ſublimis abijt. Sublimé rapere, eſt raptum ſublimem in aeré ferre. Virg. 5. Aeneid. Sublimem pedibus rapuit Iouis armiger uncis. Hinc ſublimitas, atis, *ὕψος*, altitudo, eleuatio à terra. Plin. lib. 19. cap. 5. Natura ſublimitatis auida. Colum. lib. 8. c. 3. Eaque longitudinis & altitudinis, duodenos pedes habeant: nec plus latitudinis, quàm media ſublimitas. Sublimiter, aduerbium, idem quod alte. Colum. lib. 8. c. 11. Quoniam nec ſublimiter poteſt, nec per longa ſpatia uolitare. De pauone. Cato c. 70. Hæc omnia ſublimiter legi, teri, darique oportet. Sublime, pro Sublimiter, cui opponitur Humi. Cicero. 2. de Diui. Eaque ſcuta quæ fuerant ſublime fixa, ſunt humi inuenta. Virg. 9. eclog. Cantantes ſublime ferent ad ſidera cygni. Ci. 1. Tuſc. perſpicuū debet eſſe, animos cum è corpore exceſſerint, ſiue illi ſint animales, id eſt, ſpirabiles, ſiue ignei, ſublime ferri.

Svblimo, ſublimas, penul. produ. *Inalzare, μετεωρίζω*, exalto, in altum ſubleuo. Ennius: Si qui candentem in cœlo ſublimat Pacem. Nonius.

Svblino, penul. cor. is, *ὑπαλείφω, ὑποχρίω*, leuiter perungo. Cor. Celſus: Idem quoque umbilico ſublitum facit. Inde Sublino, *ὑπάλειμμα*, quæ eſt quaſi primum tectorium & fundamentum coloris eius, quem reddi uolumus inductione manus ultima. Sublinere os, eſt illudere, & pro ridiculo habere. Tractum à genere ludi, quo dormientibus ora pinguntur. Plau. in Aul. Ah ſubleuit mihi os peſſime.

Svblividvs, a, um, *Pallidetto, ſmorticcio, ὑπόχλωρος*, aliquantulum liuidus. Celſus libr. 5. cap. 28. Puſtulæ eminent ſubliuidæ, aut pallidæ.

Svblvcanvs, adiectiuum, *ἀμφίλυκος*, idem quod antelucanus, hoc eſt, quod lucem antecedit. Plin. lib. 11. c. 12. Venit mel ex aere, nec omnino prius Vergiliarum exortu, ſublucanis temporibus.

Svblvceo, es, ere, *Sottolucere, ὑπολάμπω*, aliquantulum lucere. Ouid. 1. Amorum. Eleg. 5. Qualia ſublucent fugiente crepuſcula Phœbo: Aut ubi nox abijt, nec tamen orta dies. Virg. 4. Geor. Aureus ipſe, ſed in folijs, quæ plurima circum Funduntur, uiolæ ſublucet purpura nigræ. Ouid. epiſt. 20. Candida nec miſto ſublucent ora rubore.

Svblvco, as, pen. pro. *ὑποκαθαίρω*, ramos arborum ſupputo, & ueluti luci tranſitum aperio. Conlucare autem, eſt ſuccisis paſſim arboribus lucum luce implere. Ex Feſto.

Svblvo, is, *καταλούω*, lauo, purgo. Col. l. 6. c. 32. Intertrigo bis indie ſubluitur aqua calida: mox decocto ac trito ſale, cum adipe defricatur, dum ſanies uis emanet. Mar. l. 6. Iratus tanquá populo Charideme lauaris, Inguina ſic toto ſubluis in ſolio.

Svblvridvs, a, um, pe. co. *ὑπόχλωρος*, ſubpallidus. Pla. in Amph. Eodé in loco, Signo eodem apparet probe, ut primum coiuit cicatrix rufula. Sublurida.

Svblvstris, & hoc luſtre, *ὑπόλαμπρος*, idem quod ſubilluſtris, hoc eſt, obſcurus quidem, ſed tamen lumine nonnullo illuſtratus. Vnde Subluſtria uerba dicuntur, non ex toto luminoſa, ſed aliquid luminis habentia. Aul. Gel. l. 13. cap. 23. de Catonis oratione: Quæ quoniam ſunt eloquentiæ Latinæ tunc primum exorientis lumina, uerba quædam ſubluſtria libitum eſt, *ἀπομνημονεύειν*. Subluſtris nox, *ἀμφιλύκη νύξ*, & Subluſtris umbra, *ἀμφιλύκη σκιά*, quæ habet aliquid luminis. Liu. 5. ab Vrb. Nocte ſubluſtri, cum primo inermem, qui tentaret uiam, præmiſiſſent &c. Vir. 9. Aen. Et galea Euryalum ſubluſtri noctis in umbra Prodidit immemorem.

Svblvvies, uiei, *ῥύπος*, ſordes, & immunditiæ, quas & Illuuiem & Proluuiem uocamus. Apud Col. genus morbi in diſcrimine ungulæ ouium naſcens: Ait enim l. 7. cap. 5. Claui quoque dupliciter infeſtant ouem, ſiue cum ſubluuies atque intertrigo in ipſo diſcrimine ungulæ naſcitur, ſeu cum idem locus tuberculum habet, cuius media fere parte canino ſimilis extat pilus, eique ſubeſt uermiculus. Subluuies & intertrigo pice per ſe liquida, uel alumine & ſulphure atque aceto miſtis rite eruentur. Hactenus Columella.

Svbmergo, is, ſi, ſum, re, *Sommergere, annegare, καταδύω, καταποντίζω*, ſub aquas mergere. Vir. 1. Aen. Pallas ne exurere claſſem Argiuum, atque ipſos potuit ſubmergere ponto, Vnius ob noxá, & furias Aiacis Oilei? Ci. 2. de Na. De. Quot genera, quamq; diſparia partim ſubmerſarum, partim fluitantium, & innatantium beluarum, partim ad ſaxa natiuis teſtis inhærentiú? Virg. 1. Aen. Incute uim uentis, ſubmerſaſq; obrue puppes: Aut age diuerſas, & diſijce corpora ponto. Virtus ſubmerſa tenebris. Claud. 7. Paneg. Innatare, & ſubmerſum eſſe, contraria. Col. lib. 13. c. 4. Cum ea res innoxia pecora conſeruet, ubi non innatent, ſed ſemper ſint iure ſubmerſa.

Svbmervm, ſubmeri, *ὑπάκρατον*, id eſt, fere merum. Pla. in Stich. Næ iſte ædepol uinum poculo pauxillulo Sæpe exantlauit ſubmerum ſcitiſſime.

Svbminia, æ, ueſtis genus à ſubrubro colore, ut uidetur, nomen habens. Pla. in Epid. Crocotulam, Supparum, aut ſubminiam, ricam, baſilicum, aut exoticum.

Svbministro, ſubminiſtras, ſubminiſtrare, *ὑπηρετέω*, porrigo, ſuppedito. Cæſ. l. 1. Bel. Gal. Hæc ſibi eſſe curæ, frumentum Sequanos, Leucos, Lingones, ſubminiſtrare, iamq; eſſe in agris frumenta matura. Cice. pro Cœlio: Palam in eum tela iaciuntur, clam ſubminiſtrentur. Col. lib. 1. c. 10. Cum ſemina depones, dextra ſiniſtraq; uſq; ad imú ſcrobem faſciculos ſarmentorum demittito ita: ut per faſciculos ſarmentorum æſtate paruo labore aquam radicibus ſubminiſtrare poſſit.

Svbmitto, ſubmittis, ſubmittere, ſiue ſúmitto, ſummiſi, ſummiſſum, *ὑποτάττω*, idem quod ſubdo, ſubijcio, uel ſubiugo. Virgil. 1. eclog. Paſcite, ut ante, boues pueri, ſummittite tauros. Horat. l. 1. epiſt. 1. Et mihi res, non me rebus, ſubmittere conor. Summittere faſces ianuæ dicebantur magiſtratus, cum ædes ingredientes, inclinari eos & deprimi iubebant, & non ſurrectos teneri. Plin. lib. 7. cap. 30. Faſces lictorios ianuæ ſubmiſit is, cui ſe Oriens, Occidenſq; ſubmiſerat. Submittere genua, pro flectere, & incuruare. Plinius libro undecimo, capite quadrageſimonono: Solidipedes inter initia paſci, niſi ſubmiſſis genibus non poſſunt. Idem lib 8.

capite primo: Nam quod ad docilitatem attinet, regem adorant genua ſubmittunt, coronas porrigunt. De elephantis. Submittere animos, per tranſlationem, id eſt, demittere, & propemodum deſpondere animum. Liu. 3. Bel. Pun. Tum T. Sempronius ſenatū habuit, conſolatusque Patres eſt, & adhortatus, ne, qui Cannenſi ruinæ non ſuccubuiſſent, ad minores calamitates animos ſubmitterent. Submitto, ὑποπέμπω, clanculum allego, ſuborno. Cice. 5. Ver. Submittebat iſte Timarchidem, qui moneret eos, qui ſaperent ut tranſigerent. Summittere pretia, eſt imminuere. Plin. lib. 29. c. 1. Neque enim pudor, ſed æmuli pretia ſubmittunt. Submiſſus, participium, ſiue nomen ex participio: Liu. 1. ab Vrbe: Lupam ſitientem ex montibus, qui circa ſunt, ad puerilem uagitum, curſum flexiſſe: eam ſubmiſſis infantibus adeo mitem præbuiſſe mammas. Submiſſus & abiectus: tbi contrarium, Efferens ſe. Cice. lib. 1. Offi. Priuatum autem oportet æquo & pari cum ciuibus iure uiuere: neque ſubmiſſum, & abiectum, neque ſe efferentem: tum in rep. uelle, quæ tranquilla & honeſta ſint. Submiſſa oratione, uel uoce loqui, id eſt, humili, non elata, aut clara. Cæſ. 3. Bell. Ciu. Submiſſa oratione loqui de pace, atque altercari cum Vatinio incipit. Cice. pro Planc. Submiſſa uoce agam, tantum ut iudices audiant. Mart. libr. 8. Hos comes inuiſidus ſubmiſſa uoce precatur, Vt quocunque uelint corpus inane ferant.

Svbmisse, aduerbium, *Piano, piacemente*, ὑποχα, humiliter, demiſſe. Cicero. pro Planc. Meum beneficium potius ad eum demiſi, qui à me contenderat, quàm ad eum, qui mihi non nimis ſubmiſſe ſupplicarat. Ci. 1. Offi. Vt quanto ſuperiores ſimus, tanto nos ſubmiſſius geramus.

Svbmissim, aduerbium, idem quod ſubmiſſe. Suet. in Auguſt. Nam & ad communionem ſermonis tacentes, etiam ſubmiſſim fabulantes prouocabat.

Svbmissio, onis, uerbale, idem quod remiſſio: ut, Submiſſio uocis, cui opponitur Cõtentio. Ci. 1. Off. Ex locutione, ex reticentia, ex contentione uocis & ſubmiſſione, & cæteris ſimilibus facile iudicabimus, quid coram aptè fiat. Summiſſio, aliquando accipitur pro inclinatione ſiue depreſſione: cui opponitur Elatio, ſiue Amplificatio. Idem in Topicis: Parium autem comparatio nec elationem habet, nec ſubmiſſionem: eſt enim æqualis.

Svbmolestvs, a, um, ὑποδυσχερής, nonnihil moleſtus. Cic. ad Att. l. 16. Illud eſt mihi ſubmoleſtum, quod parum properare Brutus uidetur. Submoleſte, aduerbium. Cice. ad Att. lib. 5. Te in Epirum ſaluum ueniſſe, &, ut ſcribis, ex ſententia nauigaſſe, uehementer gaudeo: non eſſe Romæ meo tempore pernecceſſario ſubmoleſte fero.

Svbmoneo, nes, pen. breui, ὑπομιμνήσκω, leuiter uel paucis moneo. Teren. in Eun. Submonuit me Parmeno ille ſeruus, quod ego arripui. Pli. epi. 2. l. 1. Quoties paulum itinere decedere non intempeſtiuis amœnitatibus ſubmonebamur.

Svbmorosvs, adiect. ὑποδύσκολος, nonnihil moroſus. Cic. l. 2. de Orat. Me quidem hercule ualde illa mouent ſtomachoſa, & quaſi ſubmoroſa ridicula, non cum à moroſo dicuntur: tunc enim non ſal, ſed natura ridetur.

Svbmoveo, ues, ui, tum, *Summouere*, ἀπωθέω, arceo, depello, remoueo, abire facio. Liu. 3. ab Vrbe: I, inquit, lictor, ſubmoue turbam, & da uiam domino ad prehendendum mancipium. Ci. pro Roſ. Vt quos natura ipſa retinere in officio non potuiſſet, ij magnitudine pœnæ maleficio ſubmouerentur. Ouid. lib. 3. Amo. Eleg. 13. Ignoto meretrix corpus iunctura Quiriti, Oppoſita populũ ſubmouet ante fera. Submouere, ſeparare. Plin. l. 3. c. 19. de Alpibus: Germaniam ab Italia ſubmouent.

Svbnascor, eris, ὑποφύομαι, ſuccreſco. Pli. l. 11. cap. 23. Atque ita ſubnaſci ſui generis palmas. Idem lib. 12. c. 3. Malus Aſſyria omnibus horis pomifera eſt, alijs cadentibus, alijs matureſcentibus, alijs uero ſubnaſcentibus.

Svbnecto, is, ὑποπλέκω, ſubligo, appendo. Virgil. 1. Aen. Aurea ſubnectens exertæ cingula mammæ. Pli. l. 28. cap. 1. M. Seruil. Nonianus, princeps ciuitatis, non pridem in metu lippitudinis, prius quàm ipſe eam nominaret, aliusve ei prædiceret duabus literis Græcis P, & A, chartam inſcriptam, circumligatam lino, ſubnectebat collo. Id eſt, appendebat.

Svbnego, gas, pen. cor. fere, uel quodam modo nego. Cice. Trebat. Veruntamen quod præſenti tibi prope ſubnegaram, &c.

Svbniger, gra, grum, penul. produ. ὑπομέλας, nonnihil habens nigredinis. Plaut. Merc. - Bucculentum, breuiculum, ſubnigris oculis, oblongis malis. Varr. 2. de re ruſt. cap. 5. Subnigris labris pecudes.

Svbnitor, pen. pro. ſubniteris, ſubnixus, ὑποστηρίζομαι, ſuffulcior, ſuſtineor. Virg. 1. Aen. Solio ſubnixa reſedit. Cic. de Somn. Scip. Duo quaſi cinguli terræ uerticibus ex utraque parte ſubnixi. Accipitur interdum Subnixus pro elato, ſiue arroganti. Cice. 1. de Ora. Hæc quàm ſit facilis, illi uiderint, qui eius artis arrogantia, quaſi difficillima ſit, ita ſubnixi ambulant. Liui. 5. Bel. Pun. Liuiuero indignum ratus Marcellus, ſe, qui Annibalem ſubnixum uictoria Cannenſi ab Nola repuliſſet, his terra, marique afflictis ab ſe hoſtibus cedere.

Svbnoto, as, p. c. *Sottonotare*, ὑπογράφω, ſubſcribo. Mar. l. 1. Et nõ ſobria uerba ſubnotaſti.

Svbnvbilvs, adiect. ὑποζοφώδης, ſuboſcurus. Cæſ. 3. Bel. Ciu. Et quinque intermiſſis diebus, alteram noctem ſubnubilam nactus, extructis omnibus caſtrorum portis, & ad impediendum obiectis, tertia inita uigilia, ſilentio exercitum educit. Oui. 2. de Reme. Amor. Limes erat tenuis longa ſubnubilus umbra, Qua ſimilis ipſa ſuos ad mare ſæpe pedes.

Svbo, bas, bare, κατωχεύειν, dicuntur ſues, cum libidinem exercent, aut appetunt: quamuis & ad alia animalia, atque adeo ad ipſos etiam homines transferatur. Pli. l. 10. c. 63. Verres ſubantis audita uoce, niſi admittantur, cibum non capit. Horat. Epo. ad homines tranſtulit. Iamque (inquit) ſubando Tenta cubilia, tectaqs rumpit. Subatio, appetitus ſuum in Venerem. Plin. l. 8. c. 51. Remedium, ne prima ſubatione, neque ante flaccidas aures coitus incipiat, de ſuibus.

Svbobscenvs, adiect. ὑπαισχρος, non omnino uacans obſcœnitate. Cice. in Orato. Illud admonemus tamen, ridiculo ſic uſurum oratorem, ut nec nimis frequẽti, ne ſcurrile ſit; nec ſubobſcœno, nec mimicum.

Svbobscvrvs, adiect. ὑποσκοτεινός, nonnihil obſcurus, & per trãſlationem intellectu ſubdifficilis. Cice. de Clar. Orato. Grandes erant uerbis, crebris ſententijs, comprehenſione rerum breues, & ob eam ipſam cauſam interdum ſuboſcuri.

Svbodiosvs, pen. p. aliquantulum odioſus. Ci. ad Att. l. 4. Non mihi graue duxi, ſcribere ad te de illius querimonijs, cum eas audire (quod erat ſubodioſum) leue putaſſem.

Svboffendo, is, *Offender un pochetto, alquanto*, aliquantulum offendo. Cic. ad Q. fr. Nam apud illam perditiſſimam, atque infimam fæcem populi Pompeius propter Milonem ſuboffendit: & boni multa ab eo deſiderant, multa reprehendunt.

Svboleo, oles, pen. cor. ἀπόζω, leuiter oleo, ſiue odoratus ſenſu leuiter percipior. Pla. in Pſeu. Corrũpitur iam cœna, item ſubolet, ſis uide. Subolere, per tranſlationem Præſentiſcere, αἰσθάνεσθαι. Plaut. in Caſin. Tu ecaſtor tibi homo malam rẽ quæris: ſubolet, ſentio. Ter. Phor. Nunquid patri ſubolet?

Svboriob, eris, *Sottonaſcere*, ὑποφύομαι, ſubnaſcor, & exurgo, ut Subortus eſt rumor. Pli. l. 2. c. 93. Metallorum opulentia tam uaria, tam diues, tam fœcunda, tot ſeculis ſuboriens. Lucr. l. 1. Ex infinito ſuborta copia poſſet.

Svborno, as, *Sottoornare*, ὑποτιμάω, idem quod orno, hoc eſt, honoro, ſiue laudo. Planc. Cic. Tu Cic. quod adhuc feciſti, idem præſta, ut uigilanter, neruoſeque nos, qui ſtamus in acie, ſubornes. Subornare item accipitur pro clam ſubmittere, ὑποπέμπειν. Pli. in Paneg. Traian. Grata tamen ſint recordantibus principem illum in capita dominorum ſeruos ſubornantem. Cice. pro Roſc. Falſum ſubornauit teſtem Roſc. Cluuium, cur tam ſero?

Svbpallidvs, a, um, *Smortaicolo*, ὕπωχρος, ad pallorem accedens, uel aliquantulum pallidus. Celſus lib. 5. Alterum eſt minus ſuper corpus eminens, durum, latum, ſubuiride, ſubpallidum, magis exulceratum.

Svbpingvis, gue, ὑπόπιον, nonnihil pinguis. Celſus libr. 6. cap. 4. Peius eſt, quod denſam cutem, & ſubpinguem, & ex toto glabram fecit.

Svbpvbet, bat. Cic. epiſt.

Svbrancidvs, adiect. *Rancetto*, ὑπόσαπρος, aliquantulum rãcidus. Cic. in Piſo. Extructa menſa non conchylijs aut piſcibus, ſed multa carne ſubrancida.

Svbravcvs, a, um, *Alquanto rauco*, ὑποβραγχώδης, aliquantulũ raucus. Ci. de Cla. Ora. Omniſque motus cum uerbis, ſententijsque conſentiens, uox permanens, uerum ſubrauca natura.

Svbremigo, gas p. c. ὑπερέσσω, ſub uelo remigo, hoc eſt, curſum nauis, quæ uento fertur, remis adiuuo. Pli. l. 9. c. 29. Cæteris ſubremigans brachijs, media cauda, ut gubernaculo ſe regit. Vir. 10. Aen. Dextra puppim tenet, ipſaque dorſo Eminet, ac læua tacitis ſubremigat undis.

Svbrepo, pis, pe. p. ὑφέρπω, latenter repo. Pl. l. 34. c. 8. Fecit & puberem Apollinẽ ſubrepenti lacertæ cominus ſagitta inſidiantẽ. Col. l. 9. cap. 1. Hæc porro animalia, uel ſimilia his, facile intelligitur, quàm nõ expediat conferre in id uiuarium, quod uaccerris circundatum eſt: ſiquidem propter exiguitatem corporis facile clatris ſubrepũt, & liberos nacta egreſſus, fugã moliuntur. Subrepere animo, per metaphoram, pro eo quod eſt clam ſe in animum alicuius inſinuare. Quint. l. 4. c. 1. Exordium quidam in duas diuidunt partes, Principiũ, & Inſinuationẽ: ut ſit principijs recta beneuolẽtiæ & attẽtionis poſtulatio: quæ quia eſſe in turpi genere cauſæ nõ poſſit, Inſinuatio ſubrepat animis, maxime ubi frons cauſæ nõ ſatis honeſta eſt. Obliuio ſubrepit. Pli. l. 8. c. 22. Huic quamuis in fame mãdẽti, ſi reſpexit, obliuionẽ cibi ſubrepere aiũt, digreſſumq; quærere aliud. Aetas iners ſubrepit. Tibul. l. 1. Ele. 1. Interea dũ fata ſinũt, iungamus amores: Iã ueniet tenebris mors adoperta capus.

ta caput. Iam ſubrepet iners ætas, nec amare decebit, Dicere, nec cano blanditias capiti.

SVBREPTITIAE literæ, κλεπτικὰ γράμματα, dicuntur quæ ad falſam alicuius ſuggeſtionem conceſſæ ſunt: quod tam à Subrepo eſſe poteſt, quam à Subripio.

SVBRIDEO, *Sorridere, ghignare, ſoghignare*, ὑπομειδιάω, leuiter arrideo. Virg. 1. Aen. Olli ſubridens hominum ſator atque Deorum. Cic pro Roſc. Com. Qua de cauſa ſubridet Saturius ueterator, ut ſibi uidetur. Oui. 3. Amo. Ele. 1. Limis ſubriſit ocellis. Clau. 2. in Eutr. Subriſit crudele patens. Vir. 10. Aen. Ad quem ſubridens mixta Mezentius ira.

SVBRIDICVLE, aduerbium. Ci. 2. de Orat. Quid hoc Næuio ignauius? ſeuere Scipio. At male olentem, Video me à te circumue niri. Subridicule Philippus.

SVBRIGO, gis, penult. cor. ſiue Surrigo, b, in r, mutata, ἐξανίστημι, erigo, in altum eleuo. Pli. l. 9. c. 59. Supinus in ſumma æquorum peruenit, ita ſe paulatim ſubrigens, ut emiſſa omni per fiſtulam aqua, uelut exoneratus ſentina, facile nauiget. Vir. 4. Aen. Tot linguæ totidem ora ſonant, tot ſubrigit aures. Subrectus ſiue Surrectus. Silius lib. 10. Connixus in haſtam Illa compedis ſubrecta cuſpide tranſit.

SVBRIGVVS, adiect. ὑποδιάβροχος, aliqua ex parte irriguus, ſubaquoſus. Pli. l. 17. c. 18. Io craſſo, aut humido, aut ſubriguo, a meſſe ad Brumam.

SVBRIPIO, pis, *Rapire, rubbare, tor da naſcoſo*, ὑφαρπάζω, furor, clam auſero. Plau. Menæch. Hæc modo uxori meæ palam ſubripui. Ci. in Paradox. Quanti eſt æſtimanda uirtus, quæ nec eripi, nec ſurripi poteſt unquam, neq; naufragio, neque incendio amittitur, nec tempeſtatum, nec temporum permutatione mutatur? Subreptio, κλοπή, ipſe ſurripiendi actus. Surreptio item dicitur, impetratio, quæ fit à principe, ſiue magiſtratu per falſam rei enarrationem. Subreptitius, adiectiuum: ut, Subreptitia poſtulatio, ſubreptitiæ literæ, quæ ad falſam alicuius ſuggeſtionem conceſſæ ſunt. Subrepitius puer, furtim ſublatus. Plau. in Menæc. Atque illic habitat geminus ſubreptitius.

SVBROGO, gas, pen. cor. *Sotto ſtatuire*, ἀντικαθίστημι, ſubſtituo. Liu. l. 3. ab Vrbe: Cóſul antequam collegam ſubrogaſſet, negabat paſſurum agi de lege. Subrogare collegam Conſul dicebatur, qui in demortui locum Conſulis alterum ſufficiebat. Cic. ad Brut. epiſt. 5. Omninó Panſa uno celeriora omnia putabamus. Statim enim collegam ſibi ſubrogaſſet: deinde ante prætoria ſacerdotum comitia fuiſſent. Liu. 2. ab urb. Regnum eum affectare fama ferebat, quia nec collegam ſubrogauerat in locum Bruti, & ædificabat in ſumma Velia.

SVBROSTRANI, homines ocioſi dicebantur, quibus cum nihil eſſet quod domi agerent, ſub roſtris frequenter deſidebant, rumores nouos aut captantes, aut ipſi confingentes. Cœl. ad Cic. lib. 8. Te ad nonum Kalend. Iunij, ſubroſtrarij (quod illorum capiti ſit) diſſiparant periſſe.

SVBRVBEO, es, *Arroſcirſi un poco*, ὑπερυθρός εἰμι, nonnihil rubeo. Oui. l. 2. Am. Quale coloratum Tithoni coniuge cœlum Subrubet, aut ſponſo uiſa puella nouo.

SVBRVBICVNDVS, adiect. ὑπέρυθρος, i. rubicundulus, ſiue aliquantulum rubicundus. Pli. l. 15. c. 13. Herba eſt trixaginis ſpecie & mollitia, cauliculis ſubrubicundis.

SVBRVFVS, adiect. *Vn poco roſſo*, ὑπόπυῤῥος, aliquantulum rufus. Plin. l. 37. c. 10. Indica gentium ſuarum habet nomen, ſubrufo colore, in attritu ſudorem purpureum manat. Plau. in Capt. Subrufus aliquantum, criſpus, cincinnatus.

SVBRVMI, *Agnelli pecorini*, ὑπομάσθιοι, dicti ſunt agni, qui adhuc ſunt ſub mamma, quæ Ruma à ueteribus dicebatur. Var. 2. de re ruſt. c. 1. Et ſi parum habet lactis mater, ut ſubijciat ſub alterius mammam, qui appellantur ſubrumi, id eſt, ſub mamma. Antiquo enim uocabulo, mamma ruma, ut opinor, dicebatur. Hæc Var. Inde Subrumari, quod eſt ſub ruma, id eſt, mamma ſubmittere. Col. l. 7. c. 4. Diligenti cura ſeruandum eſt, ut & ſuis quotidie matribus & alienis, non amantibus, agni ſubrumentur.

SVBRVO, ruis, *Cauar*, ὑπορύττω, ſuffodio, uel ſuffoſſo fundamento diruo. Cæſar 2. Bell. Gall. Murusq; defenſoribus nudatus eſt: teſtudine facta portis ſuccedunt, murumq; ſubruunt. Liui. 5. Bell. Pun. Seq; ultimum illũ diem agere, nihil minus timentes, quàm ſubrutis cuniculo mœnibus, arcem iam plenam hoſtium, &c. Aliquando effodio, κατασκάπτω. Seneca. Subruunt terram, theſauros quæritant.

SVBRVTILVS, adiect. *Roſſetto*, ὑποπυῤῥίζων, in rutilum uergens colorem. Plin. l. 10. c. 3. Media magnitudine, colore ſubrutilo, rarum conſpectu.

SVBRVSTICVS, a, um, *Ruſtichetto, uillanello*, ὑπάγροικος. Cice. de Cla. Ora. Cum etiam ipſo ſono, quaſi ſubruſtico, proſequebatur atq; imitabatur antiquitatem.

SVBSALSVS, a, um, adiect. ὑφάλμυρος, quod ſalis ſaporem nonnihil refert. Pl. l. 21. c. 59. Subſalſa guſtanti herba.

SVBSANNO, as, *Dileggiare*, χλευάζω, uerbum eſt adiect. idem ſignificans quod irrideo. Nam Sanna (ut ſuo loco docuimus) irriſionem ſignificat, quæ & ſubſtantiuo dicitur, χλευασμός.

SVBSCRIBO, bis, *Sotto ſcriuere*, ὑπογράφω, ſubnoto, ſubſigno: ficut ſolent principes, qui ſubſcribunt ea, quæ rata habent. Cice. ad Att. lib. 8. Literas tibi à L. Domitio ad XIII. Kalend. Martij allatas eſſe, earumque exemplum ſubſcripſeras. Alias Subſcribere ſignificat fauere, ſiue approbare. Eſt etiam Subſcribo aliquando uerbum iudicijs & foro accommodatum, & ſignificat iudicium dictare, quaſi q; dicam ſcribere. Pli. lib. 5. epiſt. Scis te non ſubſcripſiſſe mecum, & iam biennium tranſiſſe, omniaq; me uſu cepiſſe. Id eſt, mecum querela nó eſſe expertum, ut interpretatur Budæ. Idẽ in Proœm. Pand. Anno. Subſcribere dicebant ueteres Iureconſulti, quod nunc Adiungere ſe, dicunt. Subſcribendi igitur facta poteſtas: dicendum, quod leguleorum uulgus hodie ſic barbare eſſem. Dictum eſt, quod adiungere ſe poterit. Cum Diu. Non modo deferendi nominis, ſed ne ſubſcribendi quidem, cum id poſtularet, fecerunt poteſtatem.

SVBSCRIPTIO, onis, *Sottoſcrittione*, ὑπογραφή, ὑπομνημάτισις, id eſt quod ſubſignatio. Cice. pro Cluent. Quare quicquid de ſubſcriptionibus eorum mihi dicendum erit, eo dicam animo, &c. Subſcriptio cenſoria, eadem eſt cum ipſa cenſura. Cice. pro Cluen. Ne ſubſcriptio cenſoria non minus calamitatis ciuibus, quam proſcriptio acerbiſſima poſſit afferre. Budæ. Accipitur præterea Subſcriptio, pro adiunctione, ut hodie loquuntur Iuriſconſulti, cum accuſatori aliquis ad agendum adiungitur. Cice. 1. Verr. Quartum quem ſit habiturus, non uideo: niſi quem forte ex illo grege oratorum, qui ſubſcriptionem ſibi poſtularunt.

SVBSCRIPTOR, qui accuſatori adiungitur, ſecundasque obtinet accuſationis partes. Cic. in Ver. Venit paratus cum ſubſcriptoribus exercitatis & diſertis. Vbi Aſcon. Subſcriptores dicuntur qui adiuuare accuſatorem ſolent: quos oportebat ſubmiſſius agere, quàm eum, quem ſequebantur.

SVBSCVS, dis, pen. prod. tabella exigua eſt, inquit Feſtus, qua tabulæ duæ inter ſe configuntur: ita dicta à ſuccudendo, quod qua immittitur, ſuccuditur. Pacuuius: Nec ulla ſubſcus cohibet compagem. Subſcudes, inquit Budæus, quæ & Subcudes, & Suſcudes appellantur, ſunt lignea retinacula, quæ etiam Securiclæ à forma uocantur, quaſi ſecuriculæ, quibus duo tigna tenaciſſime inter ſe uinciuntur: unde Securiclati cardines apud Vitruuium l. 10. licet uulgo Securidari legatur. Galli Hirundinum caudas appellant. Solent etiam interdum Subſcudes ex ferro fieri. Vitr. l. 10. c. 10. loquens de tympano ad molendam farinam faciendo: Secundum id tympanum, inquit, maius, item dentatum planum eſt collocatum, quo continetur axis, habẽs in capite ſummo ſubſcudem ferream, qua mola continetur. Quod Vitr. Subſcudem hic appellat, inquit Budæus, noſtri ferrum molendini: ex quo forma ſubſcudis intelligi poteſt.

SVBSECO, cas, pe. c. ὑποτέμνω, ὑποκόπτω, ab ima parte reſeco, ſuccido, abſcindo. Col. lib. 2. Quædam ſubterraneæ peſtes adultas ſegetes radicibus ſubſectis enecant. Ouid. 4. Faſt. Illa papauereas ſubſecat ungue comas.

SVBSECVNDARIVS, adiect. *Succeſſiuo*, idem quod ſubſeciuus, & quod quaſi ſecundo tempore aduenit. Gel. lib. 20. c. ultimo. Quantum autem uitæ deinceps mihi Deum uoluntate erit, quantum à cura publica, & à re familiari, procurandoque cultu liberorum meorum dabitur ocium, ea omnia ſubſeciua, & ſubſecundaria tempora, ad colligendas huiuſmodi memoriarum delectatiunculas conferam.

SVBSELLIVM, lij, lege Subſellia.

SVBSELLIA, ſubſelliorum, *Sedie, pulpiti, banche*, ἕδραι, ſedes & pulpita, uel (ut ita dicam) ſcamna, in quibus audientes poetas recitantes ſedere conſueuerant, uel in quibus ab equitibus ſpectabantur ludi: à ſubſedendo, quaſi ſubſedia per mutationem d, in l, ut Sella, pro Sedda. Nam ſenatores in ſellis altioribus conſidebãt. Perſ Saty. 1. Troſſulus exultat tibi per ſubſellia læuis. Scribit Aſco. Subſellia eſſe Tribunorum, Triumuirorum, Quæſtorum, & huiuſmodi minora iudicia exercentium, qui non in ſellis curulibus, nec tribunalib. ſed in ſubſellijs conſidebant. Vnde Varro Subſellium dictum exiſtimat, quòd non ſit plane ſella. Erant præterea Subſellia ſedes in foro, ſub dio, ubi iudicia publica exercebantur. Ci. in Vatinium: Quæro ex te, poſt orbem códitũ num quis reus in tribunal ſui quæſitoris aſcenderit, eumq; ui deturbarit, ſubſellia diſſiparit, urnas deleuerit, &c. Quo in loco Cice. Prætori tribunal aſſignauit, qui iudicijs præerat, & Quæſitor uocabatur: Subſellia uero iudicibus, qui reos ſententijs ſuis tabellaribus iudicabant. Erant & ſubſellia in curia, in quibus ſenatores ſedebant, ut oſtendit Ci. 1. Inuect. in Catil. Item ſedes in theatro. Suet. in Augu. Facto igitur decreto patrum, ut quoties quid ſpectandi uſquã publice ederetur, primus ſubſelliorum ordo uacaret ſenatoribus. Itẽ ſedes, in quibus ſedebant rei, & accuſatores, & teſtes. Cic. pro Roſc. Am. Erãt ei ueteres inimicitiæ cũ duobus Roſcijs Amerinis, quorũ alterũ ſedere in accuſatorum ſubſellijs uideo: alterum

tria huiuſce prædia poſſidere audio. Subſellia pro ipſis iudicibus aliquando accipiũtur: quod & Budæus annotauit. Mar.li.1. Sextiliane bibis, quantum ſubſellia quinque.

Svbseqvor, eris, pen.c. *Seguire incontinente, ἐφέπομαι*, ſtatim ſequor. Cæſ. de Bel. Gal. l.4. Agmen ſubſequi iuſſit. Pla. Bacc. Cedo manum, ac ſubſequere propius me ad fores. Liu.7. Bel. Pun. Raptimq; cum equitatu profectus, iuſſis ſe ſubſequi peditibus, palatos paſſim per agros, &c. Subſequi, & imitari aliquem. Plin. in Paneg. Te enim imitari, te ſubſequi ſtudent.

Svbsero, it, p.c. *Sotto ſeminare, ſotto piantare, ὑποφυτεύω*, ſubeus ſemino uel planto. Col. l.4. c.55. Nam plurimum intereſt adhuc noua conſitione pedamen omne ueſtiri, nec mox uineam tum ſubſeri, cum fructus capiendus eſt.

Svbservio, uis, *Seruir beniſſimo, ὑπηρετέω*, diligẽter ſeruio, uel obtempero. Plaut. in Menæch. Ita iſtæ ſolent, quæ uiros ſubſeruire ſibi poſtulant, fretæ dote feroces. Subſeruire orationi alicuius, eſt ea dicere, quæ pertinent ad confirmandam alterius orationem. Terent. in Andr. Ego quoque hinc ab dextra Venire me aſſimulabo: tu, ut ſubſeruias orationi, utcunque opus ſit uerbis, uide.

Svbsessas, *Inſidie, agguaiti, aguati, ἐνέδραι*, dicũtur à Vegetio inſidiæ, quibus in itinere exercitus imparatus, ac nihil tale ſuſpicans opprimi ſolet. Subſidere enim ſignificat deliteſcere: unde Subſeſſores dicti, qui deliteſcentes inſidiantur, & inſidijs circumuentos interimunt. Contra ſubſeſſos uocamus hoſtilibus inſidijs circũuentos. A Valerio Subſeſſor alieni matrimonij dictus eſt, qui pudicitiæ alienæ coniugis inſidiatur.

Svbsideo, des, *Star ſotto, ὑποκαθίζω, ὑφίσταμαι*, ſubſiſto, ſedeo. Cic. Atti. l.2. Itaque ſubſedi in ipſa uia, dum hæc ſummatim tibi perſcriberem. Cæſ. 6. Bel. Gal. Magna præterea multitudo calonum, magna uis iumentorum, quæ in caſtris ſubſederat, facta poteſtate ſubſequitur. In aquis quoque cæteriſq; liquoribus Subſidere dicuntur, quæ imum petierunt fundum, ibique ſubſiſtunt. Colũ. l. 12. c.1. Villica debet curam adhibere, ut ſi quæ fæces, aut amurcæ in fundis uaſorum ſubſederint ſemel, ſtatim emundentur. Eſt & Subſidere, inſidiari, ἐφεδρεύειν. Cice. pro Milo. Cur neque ante occurrit, ne in uilla reſideret, nec in eo loco ſubſedit, quò noctu uenturus eſſet? Budæus. Inde Subſeſſores, ἔφεδροι, & Subſeſſæ: de quibus paulo ante.

Svbsidiarivs, a, um, adiect. βοηθητικός, quod in ſubſidium paratur. Liu. 5. ab Vrb. Paulum erat ab dextra editi loci, quem ſubſidiarijs repleri placuit. Idẽ 9. ab Vrbe: Qui ſubſidiarias cohortes, quæ integræ ad lõgioris pugnæ caſus reſeruabantur, in primam aciem extẽplo emiſit. Subſidiarius palmes, qui & Præſidiarius & Reſex à Columella, à Catone cuſtos, & Vinarius appellatur palmes.

Svbsidivm, *Suſſidio, aiuto*, auxilium eum in uſum comparatum, ut laborantibus opem ferat. Cic. Q. Fr. Sextius, multis uulneribus acceptis, ſubſidio Beſtię ſeruatus eſt. Vnde Subſidio uenire dicimus, pro eo quod eſt laboranti auxilium ferre. Cice. 6. Philip. C. Cæſar Galliæ cum exercitu ſubſidio profectus eſt. Subſidium ſenectutis, id eſt, perfugium. Idem ad Atti. l. 5. Res Hiſpanienſes ualde bonæ, modo Balbitium incolumem uideam, ſubſidium noſtræ ſenectutis.

Svbsido, dis, pen. produ. *Inchinarſi, aſſaltare, ὑποκαθίζω*, ad ſedendum deſcendo, peſſum eo. Virg. 5. Aen. Subſidunt undæ, tumidumque ſub axe tonanti Sternitur æquor aquis. Oui. l.1. Met. Iam mare litus habet, plenos capit alueus amnes: Flumina ſubſidũt, colles exire uidentur. Et paulo ante: Iuſſit & extendi campos, ſubſidere ualles. Liu. 8. Bel. Pun. Subſidũt Hiſpani aduerſus emiſſa tela ab hoſte: inde ad emittenda ipſi conſurgunt. Subſidere in loco aliquo pro commorari, cui opponitur Proficiſci. Ci. ad Cecinnam lib. 6. Quid ſim tibi auctor, in Sicilia ne ſubſidas, an ut ad reliquias Aſiaticæ negociationis proficiſcare? Subſidere ſignificat aliquando inuadere. Lucan. libr. 5. Iure ſed incerto mundi ſubſidere regnum.

Svbsigno, as, are, *Sottoſcriuere, ὑποσημειόω*, ſubſcribo ſubnoto. Ci. pro Flac. Illud quæro, ſunt ne iſta prædia cenſui cẽſendo: habeãt ius ciuile, ſubſignari apud ærarium, apud cenſorem poſſint?

Svbsilio, lis, p.c. *Saltare in ſu*, ſubſilui, ſubſultum, ὑφάλλομαι, ſurſum ſalio. Plau. in Curc. Subſilire obſecro, & mittite iſtanc foras. Lucr. l. 2. Nec cum ſubſiliunt ignes ad tecta domorum, Et celeri flamma deguſtant tigna, trabeſque, Sponte ſua facere id ſine ui ſubiecta putandum eſt. Hinc Subſulto, frequentatiuum. Plaut. in Caſi. Vt ſubſultabat, poſtquam uicit uillicus. Idem: Tu ſubſultas, ego miſer uix aſto præ formidine. Et Subſultim, aduerb. Suet. in Aug. c.83. Mox nihil aliud quàm uectabatur, & deambulabat, ita ut in extremis ſpatijs ſubſultim decurreret.

Svbsillas, (inquit Feſtus) dicebantur quædam lamellæ ſacrificijs neceſſariæ.

Svbsimvs, a, um, penul. produ. ὑπόσιμος, aliquantulum ſimus. Var. lib. 2. de re ruſt. cap. 5. Vt ſint bene compoſitæ, & integris membris, & cæt. Piloſis auribus, compreſſis malis, ſubſimisve, gibberibus demiſſis, &c.

Svbsisto, ſubſiſtis, *Contraſtare, ὑφίσταμαι*, contra ſiſto. Cæſ. 1. Bell. Gal. Quo prælio ſublati Heluetij, quòd quingentis equitibus tantam multitudinẽ equitum propulerant, audacius ſubſiſtere: nonunquã ex nouiſſimo agmine prælio noſtros laceſſere cœperũt. Vir. 9. Aen. Ergo nec clypeo iuuenis ſubſiſtere tantum, Nec dextra ualet. Suſiſtere feras, eſt excipere, nec cedere irruẽtibus, ut ait Bud. Liui. 1. ab Vrb. Hinc robore corporibus, animiſque ſumpto, iam non feras tantum ſubſiſtere, ſed in latrones præda onuſtos impetum facere, paſtoribuſq; rapta diuidere. Subſiſtere in aliquo loco, eſt aliquandiu commorari. Vir. 2. Aen. Quater ipſo in limine portæ Subſtitit, atq; utero ſonitum quater arma dedere. Pli. epi. 234. Grauiſſimis æſtibus, atque etiam febriculis uexatus, Pergami ſubſtiti. Id eſt, reſtiti, remanſi, cõmoratus ſum. Lingua ſubſtitit timore, Oui. epiſt. 13. Subſiſtit unda; hoc eſt, ſtetit, ſiue conſtitit. Virg. 8. Aen. Tibris ea fluuium, quàm longa eſt, nocte tumentẽ Leniit, & tacita refluens ita ſubſtitit unda, Mitis ut in morem ſtagni, &c.

Svbsolanvs, ni, ἀπηλιώτης, uentus ſpirans ab ortu æquinoctiali, aduerſus Fauonium: ita dictus, quòd ſub Sole naſci uideatur: unde & Græci Apelioten appellarunt. Plin. l.2. c. 47. Ab oriente æquinoctiali Subſolanus, ab Oriente brumali Vulturnus. Illum Apelioten, hunc Græci Eurum appellant.

Svbsortior, tiris, ὑποκληροῦμαι, eſt ſorte aliquẽ in reiectorum iudicũ locũ ſubſtituere: unde Subſortitos iudices dicimus, qui in aliorum locum ſunt ſubſtituti. Cice. 3. Verr. Cur ea, quàm diu alium prætorem, cum ijs iudicibus, quos in horum locum ſubſortitus es, de re in conſilium iturum putaſti, tam diu domi fuerunt?

Svbsortitio, onis, ὑποκλήρωσις, eſt ſuffectio, quæ ſorte fieri ſolet à prætore, ad ſupplendum numerum iudicum, qui ab accuſatore, aut reo erant reiecti. Ci. 3. Ver. Nam de ſubſortitione illa Iuniana iudicum nihil dico. Suet. in Iul. Cæſare. c.41. At ne qui noui cœtus recenſionis cauſa moueri quandoque poſſent, inſtituit, quotannis in demortuorum locum, ex his, qui recenſiti non eſſent, ſubſortitio à prætore fieret. Cic. pro Clu. Et quod C. Verres prætor urbanus, homo ſanctus & diligens ſubſortitionem eius in eõ codice non haberet, qui tum interlitus proferebatur.

Svbsortitvs iudex, ὑποκληρωθεὶς δικαστής, qui in locum reiecti iudicis ſorte eſt ſubſtitutus: de quo uide plura in uerbo, Subſortior.

Svbstantia, ſubſtantiæ, *Soſtanza, ὑπόστασις, οὐσία, ὕπαρξις*. eſt quæ per ſe ſubſtat, & fundamentum præbet accidentibus, quæ ſine illa ſubſiſtere non poſſunt. Quandoque etiam Subſtantia ponitur pro materia, & argumẽto, circa quæ uerſatur cardo totius rei. Plin. Nouocomenſis in epiſt. Subſtantia omnis orationis fuit cohortatio eius ad pacem. Quintil. in Proœ. l.1. Prima apud Rhetorem elementa, & quæ de ipſa Rhetoricæ ſubſtantia quæruntur, tractabimus. Quandoque pro facultatibus. Idem: Vt plus ſubſtantiæ filio relinquerem.

Svbstantivvs, a, um, *Soſtantiuo, ὑπαρκτικός*, idem quod ſubſtantialis, hoc eſt, quod per ſe ſtare põt: cuius contrarium eſt, Inſubſtãtiuus. Rufinus in expoſitione Symboli: Sed forte dicas, iſta quam memoras, inſubſtantiua eſt generatio: Neque. n. lux ſubſtantiuũ facit ſplendorem, aut cor ſubſtantiuum generat uerbum.

Svbsterno, ſubſternis, ſubſtraui, ſubſtratum, *Sottodiſtendere, ὑποστρώννυμι, ὑποστόρνυμι*, ſubtus ſterno. Ter. in And. Ex ara hinc ſume uerbenas tibi, atque eas ſubſterne. Ouid. 15. Met. Quaſſaque cum fulua ſubſtrauit cinnama myrrha. Ci. 2. de Nat. De. Iam gallinæ, aueſque reliquæ quietum requirunt ad pariendum locum, & cubilia ſibi, nidoſque conſtruunt, eoſque quàm poſſunt molliſſime ſubſternunt, ut quàm facillime oua ſeruentur. Subſternere animo omnia, id eſt, ſubijcere, ſupponere. Ci. de Vniuerſ. Animũ igitur cum ille procreator mundi Deus ex ſua mente & uoluntate genuiſſet: tum denique omne quod erat concretum atq; corporeum ſubſternebat animo, interiuſque faciebat. Subſtratus, hutus Subſtratus: ipſe ſubſternendi actus. Plin. l.24. c.9. Suffitu quoque, aut ſubſtratu fugant uenenata.

Svbstillvm, ſtilli, tempus dicitur, quod ante pluuiam, uel poſt pluuiam eſt, non ſiccum, ſed humidum, quod aut iam ſtillet, aut nondum ſtillare deſierit. Hæc Feſtus. Apud Cato. l. de re ruſt. ponitur pro ægritudine, quando ſtillatim urina emittitur, quam Græci uocant στραγγουρίαν. Nunc (inquit) de ijs, quibus ægre lotium it, quibuſque ſubſtillum eſt. Celſ. uero, quibus difficulter urina redditur, dicere ſolet.

Svbstitvo, tuis, *Sottoponere, ſupporre, ὑποκαθίστημι*, in locũ alterius ſurrogo, ſufficio. Ci. 7. Verr. Tum iſte in eorum locum alios ſubſtituere, & ſupponere cœpit. Idem 2. de Diuin. In libris enim ſententiam dicebamus, concinnabamur, philoſophiam nobis pro reipublicæ procuratione ſubſtitutam putabamus. Subſtitutio, ὑποκατάστασις, ſurrogatio, ſuffectio. Paulus Iureconſultus: In uulgari ſubſtitutione, qua ei qui ſupremus morietur, hæres ſubſtituitur, recte hæres ſubſtitutus etiam unico intelligitur.

Svbstramen, inis, quod animalibus ſubſternitur. Var. l.3. de re ru. c.10. Eaſque cellas prouident, ne habeant in ſolo humorem: ſed habeant molle ſubſtramen è palea, aliave qua re.

SVBSTO,as, *Soſtenire,ὑφίσταμαι*, ſuſtineo,& conſtans ſum, non uacillo,aut labaſco. Ter.in And. Perii:metuo,ne ſubſtet hoſpes.

SVBSTRINGO,gis, *Stringere,συσφίγγω*,contraho,coarcto,complico. Quint.lib.10.Omiſſa ſupplere,& effuſa ſubſtringere. Mar.li.12. Feſtinant trepidi ſubſtringere carbaſa nautæ. Lucr. lib.3.Hinc & Sidoniæ gentes , auroq; ligatas Subſtringens Arimaſpe comas, &c.Subſtrictus,ſtricta,ſtrictum,participium.Colu.li.2.c.3.Boues cum ab opere diſiunxerit,ſubſtrictos confricet,manibusq; comprimat dorſum.Eſt & Subſtrictus,nomen ex participio , idem ſignificans quod arctus,& contractus:cui contrariũ eſt Prominens, & effuſus.Col.li.6.c.10.de tauri forma loquens:Vt ſit magna portio corporis , uentre paulo ſubſtrictiore , qui magis rectus , & ad ineundas fœminas habilis ſit.Subſtricti teſtes.Pli.li.32.c.3.Quin immo paruos eſſe,ſubſtrictosq;,& adhærentes ſpinæ , nec adimi ſine uita animalis poſſe.

SVBSTRVCTIO,onis,uerbale, *καταβολή*,actus ipſe ſubſtruendi.Ci. pro Milo. Ara,quas ille cæſis lucis ſubſtructionum inſanis molibus oppreſſerat. Colu. li.1.c.2.Quibuſdam ſubſtructionibus partes agri ſunt occupandæ.Cæſ.li.1.Bel.Ciu. Altera theatro , quod eſt ante oppidum ſubſtructionibus eius operis maximis, aditu ad caſtra difficili & anguſto.Col. lib.1.Cum ex depreſſiore loco fuerint orſa fundamenta, non ſolum ſuperficiem ſuam ſuſtinebunt facile , ſed & pro fultura & ſubſtructione fungentur aduerſus ea', quæ mox , ſi forte ullam prolatare libuerit , ad ſuperiorem partẽ applicabuntur.

SVBSTRVO,ſtruis, *Sotto fabricare,καταβάλλομαι, κατασκευάζω*,fundamentũ iacio,ab imo extruo, fundamentis erigo.Plau.Moſt.Primum dum parentes fabri liberum ſunt], & fundamentum liberorum ſubſtruunt,extollunt. &c.Liu.6.ab Vrb.Capitolium quoque ſaxo quadrato ſubſtructum eſt, opus uel in hac magnificentia urbis conſpiciendum.

SVBSVLTIM,aduerbium.Suet. in Augu.c.83.Mox nihil aliud quàm uectabatur , & deambulabat , ita ut in extremis ſpatiis ſubſultim decurreret.

SVBSVLTO,tas,frequentatiuum. Plaut. in Caſ.Vt ſubſultabat,poſtquam uicit uillicus. Idem. Tu ſubſultas , ego miſer uix aſto præ formidine.

SVBSVM, *Eſſer ſotto,ὕπειμι*,ſub re aliqua ſitus ſum. Pli.Suberant tecto abiegnæ trabes.Subeſt cauſa. Cic.5.de Fini. Intelligatur aliquam ſubeſſe eiuſmodi cauſam. Aliquando ſubeſſe , ſignificat latẽter ineſſe. Vir.2.Ge.Quippe ſolo natura ſubeſt.Subeſſe pro adiuuare aliquando ponitur. Plaut.in Trin.Quod ago , aſſequitur,ſubeſt,ſubſequitur.

SVBSVO,is,p.c. *ὑπορράπτω*,ad imam rei cuiuſpiam partem aliquid aſſuo. Hor.1.Ser. Sat.2 Sunt qui tetigiſſe niſi illas , Quarum ſubſuta talos tegat inſtita ueſte. Subſutam ueſtem,limbum intelligit , qui inſtitæ ſubſuebatur.

SVBTEL,ex ſub & talo componitur , ſignificatq; cauum pedis:quamuis & pro uola quandoque accipiatur.Sipont.

SVBTEGMEN,inis , *κρόκη*,dicitur filum , quod ſub ſtamine texitur. Ter.in Heaut. Anus ſubtegmen nebat:præterea una ancilla erat. Oui.6.Met. Inſeritur medium radijs ſubtegmen acutis. Catul. Argo. Currite ducentes ſubtegmina,currite fuſi. Vir.3.Aen.Fert picturatas auri ſubtegmine ueſtes.

SVBTEGVLANEA,pauimenta , *Sotto à i coppi,à i tegoli,ὑπόστεγα* , quæ & barbarica dicebantur ex teſtis tuſis,rudere,& calce conſtantia. Pli.lib.36.c.25.Pauimenta credo primum facta, quæ nunc uocamus Barbarica atque ſubtegulanea.

SVBTENDO,dis, *Diſtender ſotto,ὑποτείνομαι* ,ſubtus extendo . Cato de re ruſt.c.10.Lectum in cubiculo unum, lectos loris ſubtentos quatuor,& lectos communes tres.

SVBTENTASSE, *Tentare,πειράζειν*,idem quod tentare.Plau.in Truc. Aduenisti huc ſubtentatum exornatis oſſibus.

SVBTENVIS,e, *ὑπόλεπτος*,aliquantum tenue. Var.2.de re ruſt.ca.7. Non anguſta iuba,crebra,fuſca,ſubcriſpa , ſubtenuibus ſetis implicata in dexteriorem partem ceruicis.

SVBTER, *Sotto,ὑπένερθε*,præpoſitio locum denotans inferiorem,ſicut Super,ſuperiorem.Iungitur autem fere accuſatiuo.Ci.in Ara. Spiniferam ſubter caudam piſtricis adhæſit. Nonnunquam etiam ablatiuo.Vir.9.Aen.Ferre iuuat denſa ſubter teſtudine caſus.Ponitur & ſine caſu,aduerbialiter.Cic. de Somno Scipionis.Deinde ſubter mediam fere regionem ſol occupat.

SVBTERDVCO,cis, *Fuggire da naſcoſto,ſotto fugere,piantare, ὑπεκφεύγω*,uerbum Plurimum pro ſubterfugere,& clam ſubducere ex aliqua ſocietate uel loco. Pla.in Mil.Serua iſtas fores, Ne tibi clam ſe ſubterducat iſtinc.Id eſt,ne hinc abeat,te inſcio.

SVBTERFLVO,is,ere, *ὑπορρέω*,notæ eſt ſignificationis. Pli.l.8.c.50. Torrente rapido minaciter ſubterfluente.

SVBTERFVGIO,gis,pen.cor. *ὑπεκδύομαι, ὑπεκδιδράσκω, ὑπεκφεύγω* , clam aufugio. Plaut. in Bacch. Subterfugiſſe mihi ſic hodie Chryſalum? Aliquando uito,uel detrecto.Pla.in Merc. Nequicquam ego mare ſubterfugi ſæuis tempeſtatibus.Sic dicimus,Subterfugere militiam,Subterfugere laborem , periculum , hoc eſt , detrectare.

SVBTERLABOR,p.p.Subterlaberis,p.c. *Fuggire tacitamente, ὑπολίσθομαι, ὑπεκφεύγω*,elabor , & effugio.L iui. 10. Bel.Pun.Sed neque roſtro ferire celeritate ſubterlabentem poterant: neque tranſilire armati ex humilioribus in altiorem nauem.

SVBTERLINO,is,p.c. *ὑποχρίω, ὑπαλείφω*,imam rei alicuius partem perlino. Pli.li.28.c.7.Sotira obſtetrix,tertianis,quartanisq; efficaciſſimum dixit plantas ægri ſubterlini.

SVBTERO,teris, *συντρίβω*,comminuo. Colu.li.12.c.5.Salis ſextariũ ſubterito,& ſubtritum cum quarto mellis aceto diluito. Cato ca. 72.Boues ne pedes ſubterant,prius quàm in uiam quoquam agas, pice liquida cornua infima ungito. Subtritus,ta,tum,id eſt,Attritus.Pla.in Aſin.Sed tamen inepte eos aſinos prædicas Vetulos , claudos,quibus ſubtritæ ad fœmina iam erant ungulæ.

SVBTERRANEVS,nea,neum, *Sotto terra,ὑπόγειος*,quod eſt ſub terra. Col.li.1.c.6. Vinctis quàm ſaluberrimum ſubterraneum ergaſtulum plurimis:ſitq; id anguſtis illuſtratum feneſtris.

SVBTERRASCO,as,Ci.in Arat.

SVBTEXO,is,xui,xtum, *Sottogiungere,ὑποζεύγνυμι*,idem quod ſubiũgo.Plin.lib.25.c.11.Verum & generatim,membratimq; ſingulis corporum morbis remedia ſubtexemus.

SVBTILIS,& hoc ſubtile, *Sottile,tenue,λεπτὸς, λεπτομερὴς* , quod eſt tenuium partium:ut Subtilis ſuccus. Plin.lib.11.c.5. Apes ſuccum ſubtiliſſimum contrahunt.Subtile conſilium, *λεπτὸν νόημα*.i.implicatius,nec cuiuis obuium.Concluſio ſubtilis.Quint.lib.7.ca.4. Concluſio ſubtilis,& ad morem Dialecticorum formata.Cic.lib. 3.de Finib.Stoicorum autem non ignoras quàm ſit ſubtile,uel ſpinoſum potius diſſerendi genus.Subtile iudicium.id eſt,acutum,& perſpicax, *ὀξύ*,Idem ad Catonem lib.15.Nam ad meum ſenſum, & ad illud ſincerum ac ſubtile iudicium nihil poteſt eſſe laudabilius,quàm eſt tua oratio.Subtile palatum, & Subtilis gula,quæ ſapores acute diiudicat.Hor.2.Ser. Sat.8.Ferruda quod ſubtile exũdant una palatum.Col.li.8.c.16.Hoc igitur periurium multorum ſubtiliorem fecit gulam,doctaq; & erudita palata faſtidire docuit fluuialem lupum.

SVBTILITAS,atis, *Sottigliezza,ſottilità,ſottiglianza*,tenuitas,gracilitas,acumen. Cic.li.2.Acad.Apud noſtros enim non ignoras,quæ ſit & quanta ſubtilitas.

SVBTILITER,acute,acriter,tenuiter. Ci.1.Tuſc.Sed Zeno cum Arceſilam anteiret ætate , ualdeq; ſubtiliter diſſereret , & peracute moueretur,corrigere conatus eſt diſciplinam.

SVBTIMEO,es,p.c. *ὑποδειλιῶμαι*,aliquantum timeo,ſubuereor,ſubformido.Ci.2.Phili.Num quid ſubtimes,ne ad te hoc crimen pertinere uideatur.

SVBTRAHO, is, *Tuor di ſotto,robbare,ὑπεξάγω*,de medio aufero.Pli. lib.11.c.18.Subtrahit itaq; deducta multitudine.Oui.in Ibin:Subtrahit preſſo mollis arena pede. Ci.ad Q.Fr.l.2.Quo ego me libentius à curia,& ab omni parte reip.ſubtraho.Oui.5.Triſt.Subtrahis & fracto tu quoque colla iugo. Virg.6.Aen. Siſte gradum , teq; aſpectu ne ſubtrahe noſtro.Subtrahere etiam accipitur pro ſurripere,ſiue furari.Pla.in Caſi. Nam peculi probam nihil habere addecet Clam uiro:& quæ habet partum,ei haud commodi eſt quin uiro aut ſubtrahat,Aut ſtupro inuenerit.

SVBTRISTIS,ſte, *ὑπολύπηρος*,aliquantum triſtis. Ter. in And. Subtriſtis uiſus eſt eſſe aliquantulum mihi.

SVBTVNDO,dis, *κόπτω*,idem quod Tundo. Tibul. li.1.Eleg.10.Flet teneras ſubtuſa genas:ſed uictor & ipſe Flet ſibi dementes tam ualuiſſe manus.

SVBTVRPE, *ὑπαισχρον*,quod turpitudinis nonnihil habet coniunctũ Cic.de Clar.Orat.Exprimenda enim ſunt, & ponenda ante oculos ea,quæ uideantur & uerisimilia quod eſt proprium narrationes:& quæ ſint,quod ridiculi proprium eſt, ſubturpia.

SVBTVRPICVLVS.Cic.ad Att.li.4.Subturpicula mihi uidebatur eſſe *παλινῳδία*.

SVBTVS,aduerb. *ὑπένερθε*,idem quod Sub. Varr. 1.de re ruſt.c.9.Labria ſubnigris aut rubicundis,neq; reſimis ſuperioribus,neq; pendulis ſubtus,mento ſuppreſſo.

SVBVCVLA, *Camiſcia,ὑποχιτὼν, χιτωνίσκος , ὑποδύτης*,intima ueſtis,quæ fere ex lino fit,ita dicta,quod ea ſubtus induamur. Varro de Vita pop.R.Poſtquam binas tunicas habere cœperunt,inſtituerunt uocare Subuculam , & induſium. Eſt & Subucula libum , quod diis dabatur ex alica,oleo,& melle compoſitum. Feſtus.

SVBVCVLATVS,lata,latum, *Camiſciato* , ſubucula indutus . Quintil. libr. 8. cap.3.Nec à uerbis modo,ſed à nominibus quoq; deriuata ſunt quædam,ut à Cicerone ſubuculatum , & ab Aſinio Fimbriatum.

SVBVECTO,frequenta.Pla.in Aſin.Ipſos qui tibi ſubuectabant rure huc uirgas ulmeas. Vir.l.6.Aen. Et ferruginea ſubuectat corpora cymba.

SVBVEHO,is, *Inalzare,ò portare,ὑπαναφέρω* , adueho, uehiculis nauibusve affero.Pli.li.31.c.1. Sæpe etiam lapides ſubuehunt, portantes aliena põdera.Liu.9.ab Vrbe.Nã inſeſſis omnibus uiis,per quas cõmeatus ex Samnio ſubuehebatur , fame domiti Samnites qui Luceriæ in præſidio erant , legatos miſere ad cõſulẽ Romanũ Oui. li.8.Meta. Illa dato ſubuecta per aera curru Deuenit in Scythiam.

SVBVE-

Svbvectio,onis,*κομιδὴ*,ſubuehendi actus.Cæſ.7.Bel.Gal.Sin ma turius ex hybernis educeret,ne ab re frumentaria duris ſubuectio nibus laboraret.Subuectus,us,ui.Idem Tacit.li.15.Et prouiſa ante commeatus,quorum ſubuectu,&c.

Svbvenio,nis,*Souuenire,ἐπικουρῶ,βοηθέω*,ſubſidio uenio, ſuppetias fero,auxilior.Pla. Qui toties tibi miſero ſubueni.Cæſ.5.Bel. Gal.Succurrit inimicus illi Varenus, & laboranti ſubuenit.Ter. Eun.Sed neceſſe eſt,huic ut ſubueniat.Ci.ad Catonem l.15.Cúq; eo animo ueniſſem,ut utriq; prouinciæ,ſi ita tempus ferret, ſubuenirem. Subuenitur,imperſonale.Ci.de Aruſp.reſp.Idemq; earum templum inflammauit dearum, quarum ope etiam aliis incendiis ſubuenitur.

Svbvento,frequentatiuum.Plaut. Ruden.Spes bona obſecro ſubuenta mihi.

Svbverbvsta,ſtæ,id eſt,ueribus uſta, inquit Feſt.Pla.Viſceroſam, compeditam,ſubuerbuſtam,ſordidam.

Svbvereor,eris,*ὑποδείδω*,aliquantulum uereor.Ci.ad Marcellum. Venit enim mihi métem ſubuereri interdum, nec te delectet tarda deceſſio.

Svbverso,as,are,frequentat.Plaut.Curc. Vel qui ipſi uortant, uel qui alios ſubuerſandos præbeant.

Svbverto,tis,*Souuertere,καθαιρῶ*, deſtruo, ſiue demolior,tollo,deleo.Saluſtius in Iugurtha:Probarentne tantum flagitium, an decretum conſulis ſubuerterent,parum conſtabat.Subuertere,perdere calumniis. Tacit. lib. 3. Cum omnis domus delatorum interpretationibus ſubuerteretur. Subuerti etiam dicuntur fruges, & legumina,cum impinguandi agri cauſa inarantur. Col.li.11.ca.2. Item qui lupinum ſtercorandi agri cauſa ſerit, nunc demum aratro ſubuertit.

Svbveteribvs,eſt loci nomé in urbe Roma,ſicut & Subnouiis.Pla. in Curc.Subueteribus ibi ſunt qui dant,quiq; accipiunt fœnore. Suet.in Auguſt.Bifariam laudatus eſt,pro æde diui Iulii à Tiberio,& pro Roſtris ſubueteribus. Var.Subnouiis pars dicta in foro, ædificiorum:quòd uocabulum eius peruetuſtum.

Svbvexvs,adiect.ut,Conuexus.Liui.5.Bel.Pun. Omnia faſtigio leni ſubuexa.

Svbviridis,ride,p.c.*ὑπόχλωρος*,aliquantum uiride. Pli.lib.37.ca.10.Balanitæ genera duo habent, ſubuirides & Corinthii æris ſimilitudine.Idem li.25.c.9. Therinnaca fruticoſa foliis ſubuiridibus,flore roſeo.

Svbvla,bulæ,*Leſina,ὀπήτιον*, inſtrumentum ſutorium, quo illi calceos ſuentes corium perforant.Mart.li.1.Quodq; tibi tribuit ſubula,ſica rapit.Col.li.6.c.5.Aenea ſubula pars auriculæ latiſſima circumſcribitur.

Svbvlcvs,ci,*Porcaro,ὑφορβός*,cui porcorum nutriendorum cura'có miſſa eſt. Var.de re ruſt.libr.2.ca.4.Altitudinis hæc modus ſit,ut ſubulcus facile circumſpicere poſſit, ne quis porcellus à matre opprimatur.Colu.in Præf. li.1. Porculatoris uero & ſubulci diuerſa profeſſio,diuerſæ paſtiones.

Svbvlo,onis,pen.cor.*αὐλητής*,lingua Hetruſca dicitur tibicen.Enni.apud Feſt.Subulo uicinas propter adſtabat aquas.In alio ſignificatu Subulones dicuntur cerui,quibus ſunt cornua ſimplicia, minimeq; ramoſa,ad ſubularum ſimilitudinem.Pli.li.11.c.37.Aliis ſimplicia tribuit, ut in eodem genere ſubulonibus ex argumento dictis.Idem lib.28.cap.17.Sunt & qui ſunt fimi cinerem profuſſe ſcripſerint in paſſo:& cerui pulmonem,maxime ſubulonis.

Svbvolo,as,are,*ὑποπέταμαι*,ſurſum euolo.Pli. li.10 c.8.Item & columbæ nouere ex iis periculo,uiſoq; conſidunt, aut ſubuolant. Cic.1.Tuſc. Si hæ ſurſum rectis lineis in cœleſtem locum ſubuolent.Ouid.14.Met.Numeruſq; ex ordine maior Subuolat,& remos plauſis circumuolat alis.

Svbvolvo,luis,luere,*ὑποκυλίω*,ſurſum uoluo. Vir.1.Aen. Inſtant ardentes Tyrii,pars ducere muros, Moliriq; arcem, & manibus ſubuoluere ſaxa.

Svbvr,eſt Hiſpaniæ Taraconenſis oppidum ad flumen Rubricatū, ut ſcribit Pli.li.3.c.3.

Svbvrbanitas, atis, urbis uicinitas.Cicer. 4. Verr.de Sicilia loquens: Sic populo Romano iucundo ſuburbanitas eſt huiuſce prouinciæ.

Svbvrbanvm,ni,ſubſtantiuum,*τὸ ἐν τῷ προαστείῳ χωρίον*, prædiū urbi uicinum.Suet.in Augu. Nutrimentorum eius oſtenditur adhuc locus in auito ſuburbano iuxta Velitras permodicus.

Svbvrbanvs,a,um,*ὑπάστειος*,quod urbi uicinum eſt.Ci.1.de Diui. Ita aqua Albana deducta ad utilitatem agri ſuburbani,non ad arcem,urbemq; retinendam.Rus amœnum & ſuburbanum.Ci.pro Roſc.Amer.Hortulus ſuburbanus.Pli.li.35.c.10.

Svbvrbia,*ὑπάστεια*,plurali numero tantum, ſunt frequentes extra urbem domus inſtar uici urbani,quaſi uiæ ſub urbe.

Svbvrbivm,ii.Ci.in Arat.In Suburbium ire.

Svbvrra,uicus Romæ,ut ex Iunii ſententia refert Var.l.4.de Lin. Lat. Sic dictus ab eo q ſitus ſit ſub loco,quem Terreū murum appellant. Verum ego(inquit Varro)potius à pago Succuſano puto dictam Succuſam,inde mutatis literis Suburram. Cuius rei iudicium eſt,quod antiquitas per c,literam non per b,ſcribebatur. Feſtus uero Verriū ſecutus,à ſuccurrēdo dictam,exiſtimat, quòd in ea ſtatione ſoleat habere præſidiū ſtatiuū ut Exquiliis ſuccurreret,Gabinis eam partem infeſtantibus. Cuius rei iudicium profert,quod & ſuo ſeculo Succurrana tribus ſcribi ſoleat,per c,literam,non ſuburrana per b.

Svbvrranvs,a,um,ut Regio Suburrana,in qua meretricum diuerſoria erant,quæ ob id Suburranæ dicuntur poetis.Mart. li.6.Famæ non nimium bonæ puellam, Quales in media ſedent Suburra, Vendebat modo præco Gellianus.

Svbvvltvrivs,a,um,uox eſt à Plauto riſus mouendi gratia conficta,qui Ampeliſcæ puellæ corpus ſubuulturium tribuit,quod uulturis ritu raperet aſpicientes. Verba eius ſunt hæc in rudente: Proh dii immortales,Veneris effigies hæc quidem eſt.ut in ocellis hilaritudo eſt,corpus cuiuſmodi ſubuulturium?illud quidem; ſubaquilum uolui dicere.

Svccedanevs,a,um, *Succeſſore,uicario, ὑποβολιμαῖος*,quod alteri ſuccedit,ſeu quod pro alio ſubiicitur.Pla. in Epid. Men' piacularé oportet fieri ob ſtultitiam tuam. Vt meum tergum ſtultitiæ tuæ ſubdas ſuccedaneum, Legitur & Succidaneum à ſuccidendo ut paulo poſt docebimus ſuo loco.

Svccedo,dis,*Andar ſotto, ſuccedere, ὑποδύομαι*; ſubeo, ingredior. Ci.pro domo ſua. Is tectum, quod imbris uitandi cauſa ſuccederet,nullum habebat. Vir. li.3.Ge. Aut tecto aſſuetus coluber ſuccedere,& umbræ, Peſtis acerba boum, pecoriq; aſpergere uirus Idem 4. Aeneid. Quis nouus hic noſtris ſucceſſit ſedibus hoſpes? Cæſar 2.Bel.Gal.Murus defenſoribus nudatus eſt:teſtudine facta portis ſuccedunt; murumq; ſubruunt. Idem in alterius locum uenire,*διαδέχομαι*,*διαζεύω*, Cæſ.7.Bel.Gal. Stationeſq; diſpoſitas haberent, atque alios alii deinceps exciperent, integriq; & recentes defatigatis ſuccederent. Cice. lib.3.Off. Quid ergo?hic non nocear,qui quodam quaſi ueneno perficiat,ut ueros hæredes moueat,in eorum locum ipſe ſuccedat?Accipitur aliquando Succedere,pro proſpere cedere,ſeu feliciter euenire.*προχωρεῖν*. Ter. in And. Hæc non ſucceſſit,alia agg rediamur uia. Liu.8. ab Vrbe. Vt ſi ſucceſſiſſet inceptum,cogitaret popu.Rom.potius,cum quanto ſtudio,periculoq; reditum in amicitiam ſuam eſſet, quàm quam ſtultitia & temeritate de officio deceſſum.Cicer.ad Brut.Nos te, tuumq; exercitum expectamus: ſine quo , ut reliqua ex ſententia ſuccedant,uix ſatis liberi uidemur fore.Succeſſit,pro accidit.Pli. libr.28.cap.8.Quod ſi ſucceſſit alienari mente,uel ex equo hominem decidere.Succeſſum eſt, imperſonaliter. Cicer. ad Planc. libr.13.Qui cum forte quæſtor Macedoniam obtineret :neque ei ſucceſſum eſſet , Pompeius in eam prouinciam cum exercitu uenit.

Svccendo,is,*infiammare,ὑποκαίω,ὑποτύφω,ἐμπρήθω*, ignem ſubiicio. Liu.8.Bel.Pun. Cum turbam fœminarum, puerorumq; imbellem,inermemq; ciues ſui cæderent. & in ſuccenſum rogum ſemianima pleraque inicerent corpora.Succenſus,particip. Cic.in Piſ. Sapiens etiam ſi in Phalaridis tauro incluſus ſuccenſis ignibus torreatur,&c.

Svccenseo,ſuccenſes,*Accorrucciarſi,adirarſi, ἀγανακτέω*, in re graui & iuſta ex cauſa iraſcor , ut ait Donatus. Cicer.4.Aca. Cur mihi magis ſuccenſetis,qui iſta non aſpernor : quàm eis,qui cum audiunt,deſipere nos arbitrantur. Ouid. epiſt.16.Nec tamen iraſcor:quis enim ſuccenſet amanti?Ci.pro Deiotaro:Non enim iā metuo,ne tu illi ſuccenſeas : illud uereor,ne tibi illum ſuccenſere aliquid ſuſpicere.

Svccentvrio,ſuccenturias,*ἐπιλοχαγέω*, explendæ centuriæ gratia ſubſtituo. Vnde Succenturiati milites dicuntur, non primæ, ſed ſecundæ centuriæ , ubi ad inſidiandum maxime collocabantur:ex quo in ſuccenturiis, hoc eſt , in inſidiis quempiam collocatum dicimus. Ter. in Phor.Nunc prior adito tu: ego in inſidiis hic ero Succenturiatus.

Svccerda,æ,*Merda porcina,ὑόχοπρος* , ſtercus ſuillum, interprete Feſto. Titinnius:Quid habes niſi unam arcam ſine claue?eo condis ſuccerdas. Rectius uidetur unico c,ſcribi poſſe. Nam apud Lucilium corripit primam ſyllabam : ex quo hunc uerſiculum citat Nonius:Hic in ſtercore humi,fabuliſq; fimo,atque ſuccerdis.

Svccerno,is,ere,*ἐκκρίνω*,ſeparo,ſecerno.Pli.li.18.c.11.Farinario cribro ſuccernunt. Cato c.18.Eo calcem cribro ſuccretam indito alte digitos duos.

Svccessor,oris,*διάδοχος*,qui alteri ſuccedit.Ci.ad Canin. lib.2. Marium quidem ſucceſſorem tarde uideo eſſe uenturum.Mart.li. 9.Sic quaſi Pythagoræ loqueris ſucceſſor & hæres.

Svccessio,onis.*διαδοχή*,ipſe ſuccedendi actus.Cælius ad Ci.lib. 8.epiſt. Præterea Marcellus quod adhuc nihil retulit de ſucceſſione prouinciarum Gallicarum.Cice.1.de Finib.Vt enim cum cibo potioneq; fames ſitiſq; depulſa eſt, ipſa detractio moleſtiæ conſecutionem affert uoluptatis : ſic in omni re doloris amotio ſucceſſionem efficit uoluptatis.

Svccessvs,ceſſus,*Auenimento,τύχη*,pro euentu accipitur tam bono,quàm malo. Vnde bonum ſucceſſum,& proſperos ſucceſſus,&

Infelices

Infelices ſucceſſus legimus. Vir.li.2. Atque hoc ſucceſſu exultans animisq́; Chorœbus. Liu. 1. ab Vrb. in Præf. Cum bonis potius ominibus, uotisq́; ac precationibus deorum, dearumq́;, ſi, ut poetis, nobis quoque mos eſſet, libentius inciperemus: ut orſis tanti operis ſucceſſus proſperos darent. Ouid. 8. Metamor. Nec tamen illa ſui ſucceſſu lætior ictus, Quàm Meleager erat. Idem epi. 1. Flebam ſucceſſu poſſe carere dolos.

Svccessa, orum, pluralis numeri. Ouid. 2. Met. Murmura parua dedit, ſucceſſorumq́; Mineruæ Indoluit.

Svccessvs, a, um, partic. paſſiuum ſine uerbi origine, id ſignificans, quod proſpere ceſſit. Cice. ad Tiron. li. 16. Nam cum omnia mea cauſa uelles mihi ſucceſſa, tum tua: ſocium enim te meorum commodorum ſemper eſſe uolui.

Svccidvs, a, um, p. c. *Graſſo di porco*, à ſuccidendo, aut, ſucco: aut, ut Varro putauit, à ſudore dictum eſt: ut Lana ſuccida, hoc eſt, pinguis, ſordida, & nondum lota, hoc eſt talis, qualis ſuccidituṙ: Græci οἰσυπηρὸν, uocant. Varr. de re ruſt. li. 2. c. 11. Tonturæ tempus inter æquinoctium uernum & ſolſtitium, cum ſudare inceperunt oues: à quo ſudore recens lana tõſa ſuccida eſt appellata. Iuu. Sat. 5. Qualis cœna tamen? uinum quod ſuccida nolit Lana pati.

Svccidaneae, Hoſtiæ, *ἀντεμβαλλόμεναι θυσίαι*, dicebantur, quæ ſecundo loco cædebantur. Apud ueteres enim ſi primis hoſtiis litatum non fuiſſet, aliæ poſt eaſdem ductæ hoſtiæ cædebantur duæ, quæ prioribus iam cæſis luendi piaculi gratia ſubdebantur. Feſtus.

Svccidia, æ, *περίχειλε*, tergum, ſiue maſſa carnis porcinæ ſalita, & in neceſſarium uſum ſeruata, ita dicta quòd quoties opus eſt, ſuccidituṙ. Nonius ſuccidiam pro lardo exponit. Continet autẽ pernam, petaſonem, & lardum. Ci. in Cato. Iam hortum ipſi agricolæ ſuccidiam alteram appellant. Var. li. 4. de Lin. lat. non à ſuccidendo, ſed à ſuibus cædendis dictam exiſtimat. Nam id pecus primum occidere cœperunt, & ut id ſeruarent, ſalire. Idem de re ru. lib. 2. c. 4. Quis enim noſtrum fundum colit, quin ſues habeat? qui non audierit patres noſtros dicere, ignauum & ſumptuoſum eſſe, qui ſuccidiam ſuſpenderit in carnario potius ab laniario, quàm ex domeſtico fundo.

Svccido, is, p. p. *Tagliar ſotto*, *ὑποτέμνω*, *ὑποκόπτω*, ſubſeco, abſcindo, à Sub, & Cædo. Virg. 1. Geo. At rubicunda Ceres medio ſuccidituṙ æſtu. Pli. li. 16. c. 32. Poſtea tota arbor ſucciditur, & medulla eius uritur. Cæſ. 4. Bel. Gal. Omnibus eorum agris uaſtatis, frumentis ſucciſis.

Svccido, dis, pe. cor. *Caſcar ſotto*, *ὑποπίπτω*, ſub onere, uel præ laſſitudine ſuccumbo: à Sub & Cado. Gel. Iam continuo labore grauia genua ſuccıderant. Plau. in Curc. Genua media ſuccidunt laſſitudine.

Svccidvvs, dua, dum, *καταπίπτων*, pronus ad cadendum, ſiue ferme cadens. Claud. li. 3. Succidui titubant greſſus. Ouid. epiſto. 16. Succiduo dicor procubuiſſe genu. Idem 10. Met. At illi Poplite ſucciduo genua intremuere. Fugitq́; Et color, & ſanguis: animusq́; relinquit euntem.

Svccingo, gis, *ὑποζώννυμι*, ueſtis lacinias cingulo coerceo, ut ſolemus, quo expeditiores ſimus ad aliquod opus faciendum. Horat. 2. Ser. Saty. 6. Veluti ſuccinctus curſitat hoſpes. Nonnunquam idẽ quod circuncingo, ſiue ambio. Oui. 13. Meta. Illa feris atram canibus ſuccingitur aluum, Virginis ora gerens. De Scylla. Vrbs ſuccincta portubus, hoc eſt, circunſepta ac munita. Cic. de leg. Agra. Deleta Carthago eſt, quòd cum hominum copiis, tum ipſa natura ac loco ſuccincta portubus, armata muris, &c. Pectora ſuccincta curis. Statius. 5. Sylua. Succinctus, nomen ex participio. Pli. li. 16. c. 16. Eaſdem arbores alio nomine eſſe per oram Italiæ, quos tribulos uocant, plerique arbitrantur, ſed graciles, ſuctioresq́;, & enodes. Hoc eſt, ima ſui parte minus ramoſas.

Svccingvlvm, cinguli, ſiue Subcingulum, *ζωστὴρ*, idem cum baltheus teſte Feſto.

Svccino, cinis, *ὑπᾴδω*, canendo ſubſequor, poſteriore loco cano: cui opponitur Præcino. Horat. lib. 1. Epiſto. Clamat, uictum date ſuccinit alter, Et mihi diuiduo findetur munere quadra. Accipitur etiam Succinere pro eo quod eſt, ſubmiſſa uoce canere. Vnde Succentores dicuntur, quos uulgus Baſſos appellat. Contra Cantores qui uocem maxime acuunt. Occentores autem, qui medium inter utranque ſeruant tenorem.

Svccinvm, ni, p. c. *Ambre*, *ἤλεκτρον*, idem quod electrum. Veteres putauerunt eſſe lacrymam ex arboribus pinei generis. Verum hodie deprehenſum eſt a uiris doctis, qui Pruteniã totam peragrarunt, nihil aliud eſſe, quàm bituminis genus ex ſaxis profluens, primo liquidum, ſed poſtea maris frigiditate condenſatum. Succinum (inquit Ruellius) uulgus medicorum Ambram citrinam uocat. Mauritani Karabe. Geſtatur à noſtris muliercułis decoris gratia quadam monilium uice, aliæ in orbiculis, quibus preculas ſuas numerant. Dictum Succinú, quòd ſuccus eſſe crederetur profluẽs, ex arboribus pinei generis. Pli. li. 37. c. 3. Arboris ſuccum eſſe priſci noſtri credidere, ob id Succinum appellantes.

Svccinvs, a, um, quo id ſignificatur, quod ex ſuccino conſtat. Mar. li. 6. Cum Phaethontea formica uagatur in umbra, Implicuit tenuem ſuccina gutta feram.

Svccisivvs, a, um, adiectiuum, ut Succiſiuum tempus, *τὸ πάρεργον*, quod ſubtrahitur rebus magis ſeriis, ut ad aliquem uſum accõmodemus. Gel. lib. 10. ca. 11. Quantum autem uitæ mihi deinceps Deum uoluntate erit, quantumq́; à cura, & a re familiari, procurandoq́; cultu liberorum meorum dabitur ocij, ea omnia ſucciſiua, & ſecundaria tempora, ad colligendas huiuſmodi memoriarum delectatiunculas conferam. Cic. 1. de Legib. Succiſiua quædã tempora incurrunt, quæ ego perire non patior: ut ſiqui dies ad ruſticandum dati ſint, ad numerum accommodentur, quæ ſcribimus. Succiſiuæ operæ, quæ poſt neceſſarias fiunt, & quaſi intermiſſariæ. Ci. 2. Philip. Nec uero tibi de uerſibus reſpondebo; tantum dicam breuiter, neque illos, neq; ullas te omnino literas noſſe: me nec reipub. nec amicis unquam defuiſſe, & tamen omni genere monumentorum meorum perfeciſſe operis ſucciſiuis, ut meæ uigiliæ meæq́; literæ, & iuuentuti utilitatis, & nomini Romano laudis aliquid afferrent. Menſores etiam terræ nonnunquam dicũt, In ſucciſiuum eſſe unciam agri, ſextantem cum ad iugerum metiendum peruenerant, & aliquid præter id, quod demetiendum erat, ſupereſſe uidebatur. Sunt hodie ex eruditionibus, qui Subſeciuum ſcribere malunt: qua de re uide ſupra ſuo loco.

Svcclamatio, onis, *ἐπιφώνημα*, idem quod acclamatio. Liui. 10. Bel. Macedonici: Si ex eo quod aut inter ſe loquantur, aut ſucclamationibus apud concionantem imperatorem ſignificent, quod ſentiant, & cæte.

Svcclamo, as, *ἐπιφωνέω*, idem quod acclamo, ſiue alterius orationẽ clamore excipio. Cicer. lib. 8. Epiſto. Succlamatum eſt frequenter a militibus. Liu. 5. ab Vrbe. Hæc Virginio uociferanti ſucclamabat multitudo, nec illius dolori, nec ſuæ libertati defuturas.

Svccollo, as, *Portar ſu le ſpalle*, *κατωμαδὸν αἴρομαι*, collum ſuppono, ceruicibus ſubiectis porto: quod propriẽ eorum eſt, qui aliquem in lectica geſtant. Suet. in Claud. Cæſ. cap. 10. Ab his lecticæ impoſitus. & quia ſerui diffugerant, uiciſsim ſuccollantibus in caſtra delatus eſt.

Svccortrilla, *Voce feminil & alta*, dictio eſt prorſus obſoleta, quæ apud antiquiſsimos ſignificabat uocem tenuem, & claram: quod annotauit Feſtus, citans illud Titinnii: Fœmina fabula, ſuccortrilla uocula.

Svccresco, ſcis, *ὑποφύομαι*, ſubnaſcor, in ſubſidium uel locum alterius creſco, uel ſub re aliqua altior gignor. Colum. lib. 4. ca. 14. ne patiantur herbam ſuccreſcere. Ouid. 9. Met. ſuccreſcit ab imo, Tortaq́; paulatim lentus premit inguina cortex. Plau. Tri. Interim mores mali, quaſi herba irrigua, Succreuerunt uberrime. Per tranſlationem, Succreſcere ætati. Cic. 3. de Or. Non enim ille mediocris orator ueſtræ quaſi ſuccreſcit ætati, ſed & ingenio peracri & ſtudio flagranti. Et in Bruto.

Svccvba, cubæ, *μοιχαλὶς*, *μοιχεύτρια*, adultera quæ ſe alieno marito ſubijcit. Oui. Epiſt. 6. Lecti quoque ſuccuba noſtri Mœreat, & leges ſentiat ipſa ſuas.

Svccvbi, qui dicantur, uide in uerbo Succubo.

Svccvbo, as, are, *ὑποκεῖσθαι*, *ὀχεύεσθαι*, uiro ſe ſubijcere, iniri, unde & Succuba dicitur adultera, quæ alieno ſuccubat uiro. Item Dæmones quidam dicti ſunt Succubi, qui aſſumpta muliebri forma uiris ſe credantur ſubijcere: quemadmodum Incubi appellantur, qui uirorum ſpecie aſſumpta, mulieres inire exiſtimantur.

Svccvmbo, bis, bui, itum, *Sottogiacere*, *ἀπαγορεύω*, *ἀπολέγομαι*, *ὑπόκειμαι*, uincor, defatigor, oneri impar ſum. Liu 6. ſuccumbere oneri coacta plebes. Oui. 4. Faſt. Eleg. 2. Iani fera Cæſaribus Germania, totus & orbis Victa poteſt flexo ſuccubuiſſe genu. Succumbere ad animum relatum pro frangi, & ita debili animo eſſe, ut ferre aduerſa nequeamus. Cic. 2. de Finib. Potius ergo illa dicantur, turpe eſſe uiro debilitari, dolere, frangi, ſuccumbere. Cice. 2. Tuſc. Pugiles uero etiam cum feriant aduerſarium, in iactandis cæſtibus ingemiſcunt: non quòd doleant, animoue ſuccumbant: ſed quia profundenda uoce omne corpus intenditur, uenitq́; plaga uehementior. Virg. 4. Aen. Huic uni forſan potui ſuccumbere culpæ.

Svccvrro, ris, *Soccorrere*, *ſouuenire*, *porgere aita*, *ſoccorſo*, *βοηθέω*, *ἐπικουρῶ*, auxilium præſto, ſuppetias fero. Virg. 1. Aen. Non ignara mali, miſeris ſuccurrere diſco. Cic. pro Sext. Roſcio: Licet omnia in me pericula impendeant, ſuccurram, atq́; ſubibo. Oui. 1. Triſt. Eleg. 4. Rebus ſuccurrite læſis. Item in mentẽ uenire, *ὑπέρχεσθαι*. Cice. Neq; enim mihi ſuccurrebant uerba, quæ ante diſceſſum à Dolabella audieramus. Cice. filius ad Tironem libr. 16. Deinde illud etiam mihi ſuccurrebat, graue eſſe, me de iudicio patris iudicare. Virg. 2. Aene. Pulchrumq́; mori ſuccurrit in armis. Succurſum, imperſonale. Pli. li. 23. c. 1. Intellectum tibi remediú eſt, potuq́; ſuccurſum. Liu. 3. Se quoque id genere ac nomini daret nec cum eo in gratiam rediſſe, cuius aduerſæ fortunæ uelit ſuccurſum.

Svccvs, ci, *Succo*, *humore*, *χυλὸς*, *χυμὸς*, humor tam in animalium, quàm in plantarum corporibus, quo illa aluntur: ita dictus à ſugendo,

gendo,ut quidam uolunt,quod ſingula membra , quantum cuiq; opus eſt.ex eo exugant,attrahantq;. Cic.2.de Nat.deo.Principio eorum,quæ gignuntur è terra,ſtirpes & ſtabilitatem dant iis quę ſuſtinentur,& ex terra ſuccum trahunt, quo alantur ea,quæ radicibus continentur. Succus pomorum pro ſapore, *χυμὸς*. Virgi.2. Ge.Pomaq; degenerant ſuccos oblita priores. Qui rem herbariã ex profeſſo tractandam ſuſceperunt, ſuccum diſtinguunt a lacryma,& liquore:ut Lacryma ſit, quæ ſponte profluit: Liquor , qui ſcarificato cortice emanat:Succus,qui ex planta contuſa exprimitur.Quæ differentia ut cognitu digna eſt, ita à ſcriptoribus nullo pacto obſeruatur. Nam & Plinius Succum accipit pro reſina ſiue pice,ex arboribus ſponte profluente.Ita enim habet li.16.Arborum ex quibus manat ſuccus , aliæ picem , aliæ reſinam mittunt. Succus ciuitatis,per tranſlationem.Cic.ad Att.li.4.Amiſimus,mi Pomponi,non omnem modo ſuccum,& ſanguinem,ſed etiam colorem , & ſpeciem priſtinam ciuitatis. Succoſus , plenus ſucco, *χυλώδης*,quod & ſucculentum dicimus.Pli.li.12.c.25.Vixit & in Pamphylia,ſed acrior,minusq; ſuccoſus.Locus ſuccoſus.i.natura humectus,& irriguus.Col.lib.2.c.17.Meliusq; habetur fœnum , quod natura ſuccoſo gignitur cœlo , quàm quod irrigatum aquis elicitur.Succoſior,comparatiuum.Idem li.4.c.19.Id porro in aliis ſtirpium generibus,quæ firmioris, & ſuccolioris libri ſunt , poſſe fieri ſane conceſſerim.

SVCCVSSARIVS,

SVCCVSSATOR,&

SVCCVSSOR equus,*Cauallo che trotta,che ua di trotto,*uocatur,qui duriore greſſu ſeſſorem concutit.Lucil.Succuſſatoris tardi,ratiq; caballi.greſſus ſuccuſſoris equi appellatur,lo trotto.

SVCCVSSO,ſas,*Trottare,κατασείω* , frequentatiuum eſt à uerbo Succutio:proprieq; dicitur de equis , qui duriore gradu incedentes , ſeſſorem concutiunt:Accius:Agite,ac uulnus ne ſuccuſſet greſſus, caute ingredimini.

SVCCVSSVS,us,*Lo trotto*,Ci.2.Tuſc.Pedetentim ite, & ſedato niſu, ne ſuccuſſu arripiat maior dolor.

SVCCVTIO,cutis,ſecunda ſyllaba correpta , *ὑποσείω* , compoſitum ex præpoſitione Sub,& uerbo Quatio, cuius ſignificationem explicuimus in ſimplici Quatio.

SVCTVS,us,*Sorbitione, ῥόφησις*, à Sugo, gis, ipſa humoris attractio. Pl.li.10.Caprarumq; uberibus aduolans,ſuctũ propter lactis,qua iniuria uber emoritur.

SVCVLA,æ,pen.cor.*Porchetta,χοιρίδιον*,diminut.à ſue. Plaut.in Ruden.Quin tu directa,cũ ſucula,& cum porculis.Suculæ etiam dicuntur ſtellæ,quæ alio nomine Hyades,*ὑάδες*, uocantur, à pluuia.Nam & orientes,& occidentes,tempeſtates & pluuias cient. Vnde etiam à Latinis Suculæ appellantur,quòd ſuum ritu luto delectari uideantur.Exoriuntur XII. Calen. Iunii.Pli. lib.18.c.16. Aegypto ſuculæ occidunt ueſperi. Eſt & Sucula genus intimæ ueſtis.Plau.in Rud.Duæ connexæ maniculæ cum ſucula,inquit Budæus , machina eſt tractorii generis: conſtat autem tereti ligno , duobus aut pluribus uectibus traiecto , utrinq; æqua extantibus longitudine:hæc dum uerſatur,funis,qui ductarius dicitur , circa eam obuoluitur.Huiuſmodi machina hodie uiatores,id eſt, cuparii,uina ex hypogeis ſubuehunt , Turnum eum appellantes. Budæus.

SVDABVNDVS, a, um.Oui.ad Piſo.Totaq; ludos Turba repẽte ſuos iam ſudabunda reliquit.

SVDARIVM,rii,*Sudario,ouer fazzola,fazzoletto.χειρόμακτρον, ἡμιτύβιον*,linteum,quo ſudor facie detergitur, & nares purgantur.Sue. in Nero.c.40.Adoperto capite , & ante faciem obtenſo ſudario, equum aſcendit quatuor ſolis comitantibus.Et mox.Ligato circa collum ſudario,prodierat in publicum.Huius diminut.eſt Sudariolum. Mart. lib.11.Iam mihi nigreſcunt tonſa ſudaria barba. Et queritur labris puncta puella meis.Quintil. cap.3.libr.6.Cum reus,agente in eum Caluo , candido frontem ſudario tergeret,&c.

SVDATOR,oris,Pli.li.23.c.5.Dyſentericis,ſudatoribus in longa tuſſi.in epiphoris,merſcum.

SVDATRIX,cis,Mart.lib.12.Dum per limina potentiorum ſudatrix toga uentilat,uagumq; Maior Cælius,& minor fatigant.

SVDES,huius ſudis,*Pertica,baſtone.κάμαξ*.pertica,ſeu genus teli ruſtici, hoc eſt , paxillus igni torridus. Virg.7. Aeneid. Sudibuſve præuſtis.Vbi Seruius.Vallus , & ſudes idem eſt . Sudibus inter ſe concurrere. Liu.6.Bel. Pun. Tertio die ſudibus inter ſe , in modum iuſtæ pugnæ concurrerunt , præpilatisq; miſſilibus iaculati ſunt.

SVDIS,huius Sudis,piſcis inſigni magnitudine & ſapore non ingrato,quem Græci *σφύραιναν* appellant.Pli. li.32.c.11. Sunt præterea nullo auctore nominati,ſudis latine appellata à Græcis ſphyræna,roſtro ſimilis nomine,magnitudine inter ampliſſimos , rarus,ſed tamen non degener.

SVDO,as,*Sudare, ὑδρόω , παρὰ τὸ ὕδωρ*,quod aquam , undamque ſignificat,deriuatum exiſtimatur,aſpiratione in s,literam conuerſa.Et modo abſolute ponitur.Horat.de Arte:Sudauit, & alſit.Idẽ 2.Serm. Saty.2.Tu pulmentaria quære Sudando. Cice.1.de Diuinat.Nunciatum eſt,alicubi deorum ſudaſſe ſimulacra.Modo cum ablatiuo iungitur.Liui.Et ſcuta duo ſanguine ſudaſſe. Vir.1.Geor. Vnde cauę tepido ſudant humore lacunæ: Modo cum accuſatiuo, pro exudare,ſiue ſudando producere. Virg.4.Eclog.Et duræ quercus ſudabunt roſcida mella. Sudare metaphoricõs pro uehementer laborare. nã magnos labores ſolet & ſudor comitari. Ter. in Phorm.Eia ſudabis ſatis,Si cum illo inceptas homine:ea eloquentia eſt. Hoc eſt,ſatis erit tibi negotii,ſatis laborabis. Ci.pro Sext. Sudandum eſt his pro communibus commodis.Sudatus, participium.Saty.5.Theb. Labor gelido ſudatur in Hæmo. Claud.2.de Raptu Proſerp.Fibula ſudata marito, Compoſita ſunt Conſudo, Deſudo , Exudo,Inſudo , & Præſudo : quorum ſignificata uide ſuis locis.

SVDOR,oris,*Sudore,ἱδρώς*, excrementum aqueum , per cutem extillans.Pli.l. 10. Serpentes neq; ſanguinis,neq; ſudoris uim habẽt, quæ auiditatem naturalem ſale augent. Cicer. 1. de Diuin. Nec enim ſanguis,nec ſudor,niſi è corpore fluit. Virg.3.Ge. Ardentes papulæ,atq; immundus olentia ſudor Membra ſequebatur. Idem 3.Aen. Tum gelidus toto manabat corpore ſudor.Sudor, pro labore.Cic.pro Font.de Gallis qui cum ipſo M. Fonteio ferrum ac manus contulerunt,multoque eius ſudore ac labore ſub pop.Roma.imperium ditionemque ceciderunt. Ci.1.de Or. Ac ſtylus ille tuus , quem tu uere dixiſti perfectorem dicendi eſſe, ac magiſtrum,multi,ſudoris eſt.

SVDATORIVS,a,um,adiect.*ὑδρωτικός*.Pla.in Sti.Nullos meliores eſſe paraſitos ſinam,Vel unctiones Græcas,ſudatorias , uel alias mollis.

SVDVM,ſudi:*αἴθριον*.quaſi ſine udo:eſt enim proprie pars ſerena inter nubes. Virgil.8.Aeneid. Arma inter nubes cœli in regione ſerena Per ſudum rutilare uident. Accipitur tamen Sudum pro ſicco,ſiue ſereno,cum ſcilicet nulla eſt pluuia. Ci.ad Tyronem: Horologium mittam,& libros,ſi erit ſudum. Pla.Mil.Curate ut ſplẽdor meo clypeo ſit clarior,Quàm ſolis radii eſſe olim , cum ſudũ eſt,ſolent. Vir.4.Geo.Ergo ubi uer nactæ ſudum , camposq; patentes,Erumpunt portis.

SVEO,ſues,*Vſarſi, ἔθω*,antiquum uerbum idem ſignificans, quod ſoleo:unde Sueſco. Lucret.li.1.Et ſemina rerum Appellare ſuemus id eſt,ſolemus.Liu.5.ab Vrbe. Nec ſecus,quàm diuino ſpiritu tactus,cum ſe in mediam concionem intuliſſet,abſtinere ſuetus ante talibus conſiliis. Ci.2.de Nat.de.Has Græci ſtellas Hyadas uocitare fuerunt.Lucr.li.1.Nec frigora quimus Vſurpare oculis,nec uoces cernere ſuemus.

SVESCO,ſcis,cui,etum,*Vſarſi , accoſtumarſi.ἐθίζομαι* , conſuetudinem capio.Cic. Metello:A te id,quod ſueuiſti,peto,me abſentem diligas,atque defendas. Claudia.lib.3.Poſt hæc cunabula dulci Ferre ſinu ſummoq; Ioui deducere paruam Sueuerat ,& genibus ludentem aptare paternis.Suetus,ſueta,ſuetum,participium. Vir.5. Aeneid.Geminos immani pondere cæſtus Proiecit , quibus acer Eryx in prælia ſuetus Ferre manum.Cice.ad Att.li.16.Ita multæ ciuitates omni ære alieno liberatæ,multæ ualde leuatæ ſunt, omnes ſuis legibus & iudiciis ſuetæ, *αὐτονομίαν* adeptæ reuixerunt. Luca.lib.1.Bella neſanda parat,ſuetus ciuilibus armis,compoſita ſunt Aſſueſco,Conſueſco,Deſueſco,& Inſueſco,quorum ſignificata uide ſuis locis.

SVESSA,Campaniæ oppidum,non procul à Liri amne,ut auctor eſt Pli.li.3.c.5.

SVESSIONES,Galliæ Belgicæ populi,ut ſcribit Pli.li.4.c.17.In prouincia Remenſi.Hodie Soſſones.

SVEVI,*σύηβοι*,bellicoſiſſimi Germaniæ populi,olim Albis , hodie Danubii accolæ. Luc. libr.2.Fundit ab extremo flauos Aquilone Sueuos.

SVFFARCINATVS , *Caricato,aggrauato,συνδεδεμένος*,ſarcina quapiam oneratus. Ter.in And.Verum uidi Cantharam ſuffarcinatã. Pla.Curc.Tum iſti Græci palliati, capite operto qui ambulant, Qui incedunt ſuffarcinati cum libris.

SVFFARRANEVS,à farre,quemadmodum Confarratio,deduci uidetur:& ſignificat eum,qui far in caſtra conuehit, ſed modicum alienumve,non iuſto commeatu aliquo , ſed crebris & uilibus inſtitorum uecturis. Plin.li.7.ca.43.Cice. Mulionem caſtrenſem ſuffarraneum fuiſſe,&c.

SVFFERO,p.c.*Sofferire,solerare,patire,ὑποφέρω,ὑφίσταμαι*, ſuſtineo, patior. Vir.2.Aen.Nec clauſtra,nec ipſi Cuſtodes ſufferre ualent. Ter.Heau.Satrapes ſi ſiet Amator , nunquam ſufferre eius ſumptus queat. Ci.pro Roſc.Am.Plus oneris ſuſtuli,quàm ferre poſſum.Sufferre,pati.Ci. pro Cæcin. Quam mulctam ſi ſufferre noluiſſent,tamen manere in ciuitate potuiſſent. Ter.in And.Pro huius peccatis ego ſupplicium ut ſufferam.

SVFFERTVS,a,um, deductum uidetur à Suffercio; ſicut Refertus , à Refercio. Suet in Nero.c.20.Mediaq; in orcheſtra frequente populo epulatus, ſi paulum ſubbibiſſet , aliquid ſe ſufferti tinniturũ Græco ſermone promiſit.Hoc eſt,cantaturum ſe clarius aliquid: aut quod Gręci dicũt *πυκνὸν*,id eſt,denſũ quippiã,ac ſucci plenũ

SVFFARCIO.

SVFFERVEO, ſufferues, ere, *Bogliere un pocchetto*, ὑποθερμαίνομαι, aliquantulum feruere. Plin. li. 18. cap. 15. Vulgo uero nec ſufferuere faciunt.

SVFFERVEFACIO, cis, cere, ὑποθερμαίνω, ſubferuidum reddo. Plin. li. 12. ca. 26. Odor uero in uino ſufferuefacti antecedit alios. Idem li. 22. c. 25. In ueſicæ uero dolore, ſemúcia amyli cum ouo & paſſis tribus ſufferuefacta à balneo.

SVFFERVEFIO, uefis, eri, *Eſſer tepido*, ὑποθερμαίνεσθαι, aliquantulum feruidum fieri. Pli. li. 27. c. 9. Qui fidem promiſſo huic quærunt, affirmant lapillos, qui ſufferuefiant, una rumpi.

SVFFES, etis, ſummi magiſtratus nomen erat apud Carthaginiéſes, non diſſimilis Romanorum Conſulatui. Liu. 10. Bel. Pun. Senatú itaque Sufferes (quod uelut Conſulare imperium apud Carthaginienſes erat) uocauerunt. Idem 8. Bel. Pun. Infeſtus ob direpta quædam ab conſcendentibus naues militibus, ad colloquium Suffetes eorum, qui ſummus Pœnis eſt magiſtratus, cum Quæſtore elicuit.

SVFFIBVLVM, li, pen. cor. ſiue Subfibulum, ueſtimentum album erat, teſte Feſto, prætextum, quadrangulum, oblongum, quod in capite Veſtales uirgines ſacrificantes habebant, idq́; fibula comprehendebatur.

SVFFICIO, is, *Baſtare, eſſere ſofficiente, & aſſai*, ἐξαρκῶ, ἐπαρκῶ, ex Sub, & Facio ſignificat ſatis eſſe: conſtruiturq́; cum datiuo. Stat. libr. 5. Syl. Vade puer, tantisq́; enixus ſuffice donis. Id eſt, ſatis eſto. Cic. in Salu. Poſtea quàm immenſæ gulæ impudiciſſimi corporis quæſtus ſuffieere non potuit. Ouid. 3. Triſt. Eleg 2. Sufficitq́; malis animus. Virg. 11. Aen. Nec ſufficit ambo Ictibus. Hoc eſt, ſatis eſſe non poteſt ſuſtinendis ictibus. Nonnunquam ſine datiuo collocatur, eius loco habens infinitiuum. Virg. li. 5. Nec nos obniti contra, nec tendere tantum Sufficimus. Aliquando Subminiſtrare ἐπαρκεῖν. Vir. 2. Aen. Ipſe pater Danais animos, uiresq́; ſecundas Sufficit. Aliquando ſubſtinere, ἀντικαθιστάναι. Virgil. 2. Geo. Atque aliam ex alia generando ſuffice prolem. Vnde Suffecti magiſtratus dicuntur, qui in locum mortuorum corumve, qui munere ſuo perfuncti ſunt, ſurrogantur. Ci. li. 4. epi. Si Apij os haberem, in cuius locum ſuffectus ſum, tamen &c. Aliquando inficere, maculare. Ci. in Horten. Vt ii, qui in conuiuiis purpuram ſufficiunt, poſt ſanant medicamentis quibuſdam.

SVFFIGO, is, xi, xum, *Inficcare, afficcare*, προσπερονάω, προσηλόω, idem quod affigo. Ci. in Piſ. An ego, ſi te & Gabinium cruci ſuffixos uiderem, maiore afficerer lætitia ex corporis ueſtri laceratione, quàm afficior ex infamia? Hora. 1. Ser. Sat. 3. Si quis eum ſeruum, patinam qui tollere iuſſus Semeſos piſces, tepidumq́; ligurierit ius, In cruce ſuffigat Labeonem inſanior inter Sanos dicatur. Hircius de Bel. Afr. li. 5. Poſtero die Iuba Numidas eos, qui loco amiſſo fuga ſe receperant in caſtra, in cruce omnes ſuffixit.

SVFFIMENTVM, ſuffimenti, *Perfumo*, ὑποθυμία, θυμίαμα, idē quod ſuffitus, & Suffitio. Plinius: Quod & Suffimentis quibuſdam facere conſueuerunt. Ci. 2. de Legibus: Nam & in iis ſine illius ſuffimentis expiati ſumus. Suffimenta, inquit Feſtus, à ueteribus dicta ſunt, quæ fieri ſolebant ex faba, milioq́; molito, mulſo aſperſo. Ea diis eo tempore dabantur, quo uuæ calcatæ prelo premebantur.

SVFFIMEN, inis, *Perfumo*, θυμίαμα, idem quod ſuffitio. Oui. Sanguis equi ſuffimen erit.

SVFFIO, fis, fiui, uel fij, fitum, *Perfumare*, ὑποθυμιάζω, idem ſignificat, quod ſuffumigo. Plin. Hippocrates ruta uuluarum cauſa naturam ſuffire iubet. Vir. li. 4. Ge. At ſuffire thymo, ceraſq́; recidere inanes, Qui dubitet? Col. lib. 12. c. 18. Cella quoque uinaria omni ſtercore liberanda, & bonis odoribus ſuffienda. Lucr. li. 2. Ignibus æthereis terras ſuffire feraces.

SVFFITIO, onis, *Perfumo*, ὑποθυμίασις, idem quod ſuffitus. Plinius libr. 25. cap. 22. Orpheus, & Heſiodus ſuffitiones commendauere. Col. li. 1. c. 6. Ne rurſus nimia ſuffitione medicata ſint.

SVFFITOR, oris, ὑποθυμιαστής, uerbale à ſuffiendo deductum. Pli. li. 34. c. 8. & Lycus & ipſe puerum ſuffitorem.

SVFFITVS, ta, tum, pen. prod. *Perfumato*, τεθυμιαμένος, ſuffumigatus. Plin. libro 20. capite 27. Aniſum dolores capitis leuat ſuffitum naribus.

SVFFITVS, tus, *Perfumo*, θυμίασις, ſuffumigatio. Pli. li. 24. c. 11. A multis in ſuffitus pro thure aſſumitur. Idem alibi: Et uuluarum conuerſionem ſuffitu excitant.

SVFFISCVS, ſci, folliculus teſtium arietinorum, quo utebantur antiqui pro marſupio: à fiſci ſimilitudine dictus. Feſtus.

SVFFLAMEN, nis, machinæ genus eſt teſte Budæo, quo in deſcenſu, uel procurſu nimio rota ſolet retineri. Iuu. Sat. 8. Ipſe rotam ſtringit multo ſufflamine Conſul.

SVFFLAMINO, as, ſufflamine comprimo, & retineo. Sen. 4. Declam. Tanta illi erat uelocitas orationis, ut uitium fieret. Itaque Diuus Auguſtus optime dixit, Aterius noſter ſufflaminandus eſt: adeo nedum currere, ſed decurrere uidebatur: nec uerborum tantum illi copia, ſed etiam rerum erat.

SVFFLATIO, nis, ἐμφύσημα, idem quod inflatio. Pli. li. 9. c. 7. Bullantium aquarum ſufflatio.

SVFFLO, as, φυσάω, ῥιπίζω, uerbum eſt actiuum, idem ſignificans quod inflare, ſiue flatu excitare. Plin li. 34. c. 8. Buthyreus Lycius Myronis diſcipulus fuit, qui fecit dignum præceptore puerum ſufflantem languidos ignes. Sufflare buccas, id eſt, inflare, ſiue flatu extendere. Plaut. in Stic. Age tibicen, quando bibiſti, refer ad labia tibias, ſuffla Celeriter tibi buccas, quaſi proſerpens beſtia.

SVFFOCO, as, pen. pro. *Soffocare*, πνίγω, ἄγχω, ex Sub, & Faux, au in o, productam conuerſa, ſignificat ſpiritum præcludo, ueluti obſtrictis faucibus, quanquam etiam latius accipitur pro quouis modo enecare: ut Suffocare fame, Suffocare ueneno. Cicer. ad Att. lib. 9. Conſilium primum eſt, Suffocare urbem & Italiam fame, deinde agros uaſtare, urere, pecuniis locupletum non abſtinere. Idē pro Mur. Qui gallum gallinaceum ſuffocauerit. Ouid. in Ibin. Suffocent animam dira uenena tuam. Suffocatio, onis, uerbale, ſuffocandi actus. Pli. lib. 20. c. 5. Eius ſemen contritum, & uino potum, tumentem aluum, & ſuffocationes mulierum, doloresq́; lenit.

SVFFODIO, *Incauare*, ὑπορύττω, ſubtus effodio. Col. li. 2. c. 18. Neque ſuem uelimus impaſci, quoniam roſtro ſuffodiat, & ceſpites excitet. Suffodere equum, eſt eum confodere, & proprie ſub ipſo ſeſſore occidere. Cæſ. 4. Bel. Gal. Rurſus his reſiſtentibus, conſuetudine ſua ad pedes deſilierunt: ſuffoſſisq́; equis, cōpluribusq́; noſtris deiectis, reliquos in fugam coniecerunt. Vir. 11. Aen. Suffoſſo reuolutus equo. Ci. pro Mur. Sacella ſuffoſſa.

SVFFRAGIVM, gii, *Suffragio, ballota, uoce*, ψῆφος, χειροτονία, ſignificatio uoluntatis, iudicii ue noſtri in creandis magiſtratibus, aut reo iudicando, ſiue ea calculis, ſiue tabellis, aut etiam uoce fieret. Ci. 3. de Legib. Suffragia in magiſtratu mandando, aut etiam de reo iudicando palam ferri melius eſſet. Iuu. Sat. 8. Libera ſi dentur populo ſuffragia, quis tam Perditus, ut Senecam dubitet præferre Neroni? Ci. 1. de Legib. Si hæc Suffragiis, aut ſcitis multitudinis probarentur.

SVFFRAGATOR, oris, ψηφιστής, qui in creandis magiſtratibus ſuffragium fert. Pli. Epiſt. 64. Addebat quoſdam ex ſuffragatoribus: illi grauiter & paucis loquebantur. Cicer. pro Mure. Tua uero nobilitas Serui Sulpici tametſi ſumma eſt, tamen hominibus literatis & hiſtoricis eſt notior: populo uero & ſuffragatoribus obſcurior.

SVFFRAGATIO, onis, ψηφοφορία, ipſe ſuffragandi actus. Ci. pro Mur. Multum auctoritatis habet ſuffragatio militatis.

SVFFRAGO, pen. pro. genitiuo ſuffraginis, καμπή, flexura in poſterioribus quadrupedum cruribus, retrorſum incuruata, quæ in prioribus contrario modo inflexa genu dicitur. Dictæ Suffragines, quòd ibi cruris continuitas diuiſa & quodammodo fracta appareat. Pli. li. 8. c. 45. Victimarum probatio in titulo, ut cauda articulum ſuffraginis contingat. Hinc Suffraginoſi equi, quorum Suffragines morbo uitiatæ ſunt. Col. li. 6. c. 38. Suffraginoſæ hordeacea farina imponitur. Suffragines etiam dicuntur uitis ſoboles, radicibus adhærentes. Idem li. 5. Et ſi ſoboles (quam ruſtici Suffraginē uocant) radicibus adhæret, diligenter explantanda, ferroq́; euellenda eſt, ut hybernas aquas reſpuat.

SVFFRAENATIO, onis, colligatio, & arcta ſtructura, quæ lapides ueluti fræno retineat. Pli. li. 36. c. 22. de quodam lapidis genere: Globoſus contra iniurias fortis, ſed ad ſtructuram infidelis, niſi multa ſuffrænatione deuinctus.

SVFFRAGOR, aris, pen. pro. *Far fauore, fauoreggiare*, ψηφοφορέω, ſuffragium fero. Ci. pro Mur. Quorum ſuffragium tenue eſt, ſi ut ſuffrageotur, nihil ualēt gratia. Hinc Suffragatores, ψηφισταί dicti ſunt qui in comitijs ſuffragium ferunt. Ci. pro Mur. Tua uero nobilitas Serui Sulpici tametſi ſumma eſt, tamen hominibus literatis, & hiſtoricis eſt notior: populo uero & ſuffragatoribus obſcurior. Per tranſlationem accipitur pro fauere, auxilio eſſe, ſententiæ aut uoluntati cuiuſpiam ſubſcribere, ἐπιψηφίζειν. Cuius contrarium eſt Refragor, pro repugno, aduerſor. Auctor Priapeiæ: Copia me perdit tu ſuffragare rogatus. Ci. 7. Ver. Cui legi ueſtra dignitas uehementer aduerſatur, ei inſignis illius impudentia maxime ſuffragatur. Idem ad Att. Nec deſtiti accuſare eius neceſſarios qui eius cupiditati ſuffragari uidebantur. Idem Planco li. 10. Fortuna ſuffragante uideris res maximas conſecutus.

SVFFRIGO, as, p. c. ψύχω, ψύχω, leuiter frigo. Col. lib. 12. c. 13. Nam oportebit poſt hunc numerum dierum confeſtim emundare & ſiquid fæcis, aut labris uaſorum, aut lateribus inhæſit, eradi, ac ſuffrigari, & protinus operculis impoſitis oblini.

SVFFRINGO, is, ere, καταθλάω, idem fere quod frango. Plau. in Rudens. Homini iſti talos ſuffringi uolo. Ci. pro Roſcio Amer. Quod ſi luce quoque canes latrent, cum Deos ſalutatum aliqui uenerint opinor, iis crura ſuffringantur, quod acres ſint etiam tum, cum ſuſpicio nulla ſit.

SVFFRIO, as, pen. cor. ἐπιτρίβω, idem quod infrio, hoc eſt, friatum ſiue comminutum inſpergo. Colum. lib. 2. cap. 38 Scopulis aridæ myrti feria ſuffriatur operculumq́; ſuperimponitur, ne quid eo decidat.

Svffverat, pro ſub eodem recto fuerat, ſcripſere ueteres, inquit Feſt.

Svffvgio, idem quod confugio, καταφεύγω. Liui.4.Bell.Pun.Imber à nocte media coortus, cuſtodes uigileſq; dilapſos è ſtationibus, ſuffugere in tecta coegit.

Svffvgivm, gij, καταφυγή, quo quis ſuffugit, hoc eſt, ſecuritatis cauſa ſeſe recipit. Ouid.de Nuce: Quid, niſi ſuffugium nimbos uitantibus eſſem?

Svffvlcio, is, *Soſtentare*. ὑπερείδω, ſuſtento. Varr.1.de re ruſt. Vti maioribus perticis ſuffultæ uites, auras non pertimeſcant. Plaut. Mil. Ecce autem ædificat, columnam mento ſuffulciat ſuo. Lucre. libr. 4. Propterea capimr cibus, ut ſuffulciat artus, Et recreet uires.

Svffvmigo, as, are, ὑποθυμιάζω, idem quod ſuffio, uel ſubtus fumum excito. Celſ.lib.6.c.5. de ſuffuſione oculorum: Suffumigare oculos acribus medicamentis.

Svffvndo, is, ere, ὑποχέω, ἐπιχέω, affundo, inſpergo, infundo. Pla.Curc. Mane ſuffundam aquulam. Colu.lib.7. Laſſæ & æſtuanti mulæ ad hos in fauces dimittitur, uetunque in os ſuffunditur. Suffundi rubore faciem dicimus, cum ſanguis ſubter cutem ſeſe diſpergens, faciem inficit rubore. Quod Virgilius Ad Auroram tranſtulit.lib.1 Ge. At ſi uirgineum ſuffuderit ore ruborem, Ventus erit.

Svffvsio, onis, ὑπόχυσις, morbus oculorum, qui fit ex concreto humore inter κερατοειδῆ, καὶ ἀραχνοειδῆ, tunicas ante ipſam pupillam collecto, quo uiſu uſqueadeo impeditur, ut diſcretas rerũ ſpecies, & colores apprehendere non poſſit. Cel.li.6.c.6. Suffuſio quoque quam Græci ὑπόχυσιν, nominant, interdum oculi potentiæ, qua cernit, ſe opponit. Quod ſi inueterauerit, manu curandum eſt.

Svffvndo, as, are, καταβάλλομαι, pro fundamento ſubiicio. Varro ἐν ταφῇ μενίππου, ut citatur à Nonio, Antiqui noſtri domibus latericiis, paululum modo lapidibus ſuffundatis, ut humorẽ ſuffugerent, habitabant.

Svffvror, aris, p.p. κλέπτω, clam furari. Plau. Truc. Hæc cum uideo fieri, ſuffuror, ſuppilo, de præda prædam capio.

Svggero, ris, ſſi, geſtum, ὑποφαίνω, ſubminiſtro, ſuppedito. Tere. Ad. Cur perdis adoleſcentem nobis? cur amat? Cur potat? cur tu his rebus ſumptum ſuggeris? Ci.2.de Ora. Singulis generibus argumentorum copiam ſuggerunt. Interdum idem eſt quod in memoriã redigere, ἀναμιμνήσκειν. Cic. 2.de Fin. Si memoria defecerit, tuum erit ut ſuggeras.

Svggestvs, uel Suggeſtum, βῆμα, locus editior, puta pulpitum, unde oratio ad populum ſolet haberi. Dictum Suggeſtum, ſiue quòd conſtet ex ſuggeſta, hoc eſt, congeſta materia, ſiue quòd inde populo ſuggeratur, quod in rem eius eſſe poſſit. Pli.lib.34.ca.5. Eodemq; in conſulatu in ſuggeſtu roſtra deuictis Antiatibus defixerat. Cic.5.Tuſc. Idemq; cum in communibus ſuggeſtis conſiſtere nõ auderet, cõcionari ex turri alta ſolebat. Liu.8.ab Vrbe. Naues Antiatium partim in naualia Romæ ſubductæ, partim incenſæ, roſtriſq; earum ſuggeſtum in foro extructum adornari placuit. Cic. 1.de Diui. Neque illud in ſuggeſtum, in quo cauſam dixerat, aſcẽdenti, ſignum ſibi ullum, quod conſueſſet à deo, quaſi mali alicuius impendentis, datum. Var.l.3.c.5. ſuggeſtum poſuit pro loco in ornithone paulo eminentiore, quàm ſit ipſum fallere. Ex ſuggeſto (inquit) falleris, ubi ſolent eſſe περιστέρια, prodeũt anates in ſtagnum & nant. Suggeſtus comæ. Stat.li.1.Sylu. Celſæ procul aſpice frontis honorem Suggeſtumq; comæ.

Svggredior, eris, ὑποβαίνω, latenter gradior. Tacit.li.2. Suggreſſiq; propius ſpeculatores. Habet nonnunquam adiunctum accuſatiuum: ut, ſuggredi hoſtes: id eſt, latenter aggredi. Idem Tacit. Anna.li.4. Quos dux Romanus acie Suggreſſus.

Svggrvndia, orum, *Grondane*, uel ſuggrundæ, γεῖσα, γεῖσα, ſunt partes prominentes, quibus ſtillicidia a parietibus arcentur: qualia fere ſunt tecta Lugdunenſium. Var.libr.3.de re ruſt. Aues ſubtus ſuggrundas, ab initio uillatico uiæ tecto. Plin. libr.25.cap.13. de Sedo herba: Alii Hypogeſum uocant, quoniam in ſuggrundiis naſcitur.

Svggrvndatio, onis, γεῖσωμα, γεισηπόδισμα, ſuggrundiorum, hoc eſt, prominentium tectorum ſtructura. Vitru.li.4. cap. 2. Sub tectis, ſi maiora ſpatia ſint, columen in ſummo faſtigio culminis: unde & columnæ dicuntur, & tranſtra & capreoli ſi commoda, columen & cantherii prominentes ad extremam ſuggrundationem.

Svggrvndaria, ueteres dicebant ſepulcra infantium, qui necdum quadraginta dies impleſſent (ut inquit Fulgentius) cuoi nec buſta dici potuerunt, quia oſſa, quæ cõburerentur, non erant, nec tanta magnitudo cadaueris, qua locus tumeſceret: unde neque tumuli appellari merebantur.

Svgillo, las, *Sigillare*, ὑπωπιάζω, liuido colore partem aliquã corporis commaculo: quod accidere ſolet ucois ex ilibus ictu fuſtis, alteriuſve corporis dum colliſis, ſanguineq; ſeſe ſubter cutẽ diffundente. Hinc Sugillata dicuntur, quæ maculis huiuſmodi ſunt deformata. Plin.lib.13.cap.9. loquens de ſale: Ex ictu ſuffuſis cruore oculis, ſugillatiſq; cum mirrha pari pondere. Idem li.57. Caſeus recens cum melle ſugillata extendat. Et libr.20. Cinis ex oleo, & garo illitus, ſugillata aut liuentia ad colorem reducit: Per tranſlationem accipitur pro detrahere, reprehendere, uilipendere, contumelia afficere, ſiue exiſtimationem alicuius lædere. Liui.libr.5. Bel. Maced. Legati grauiter ferentes ſe ſugillatos eſſe. Vlpianus: Si famoſa actio non ſit, uel pudorem non ſugillet. Hinc Sugillatio, onis, ὑπωπιασμός, liuida cutis cõmaculatio: & per tranſlationem contumelia, ſiue ignominia ὑβρισμός. Pli.lib.7.ca.45. Iterũ hæc Variana clade, & maieſtatis eius fœda ſugillatio. Alii Suggillo geminato g, ſcribendum putant. Sed quoniam à ſugendo deriuari putatur, melius ſimplici g, ſcribi crediderim.

Svgo, gis, xi, ctum, *Sugare*. θηλάζω, μυζάω, ſuccum labris elicio. Ci. 3. Tuſc. Nunc autem ſimulatq; editi in lucem, & ſuſcepti ſumus, in omni continuo prauitate & in ſumma opinionum peruerſitate uerſamur: ut pene cum lacte nutricis errorem ſuxiſſe uideamur. Idem 2.de Nat.de. Alia ſugunt, alia carpunt, alia uorant, alia mandunt. Apud antiquos etiam per ſecundam coniugationem inflectebatur Sugeo, es, unde & Exugeo, es. Pla. in Epid. Ego me uertam in hirudinem, atque eorum exugebo ſanguinem. Suctus, huius ſuctus, ipſe ſugendi actus. Pli.li.8.ca.36 Aliis diebus reſidunt, ac priorum pedum ſuctu uiuunt.

Svi, ἑαυτοῦ, οὗ, & eius deriuatiuum Suus, ſua, ſuum, ὑοειδής, ſunt pro nomina reciproca, propterea ſic dicta, quòd ſicut reciprocatus ſpiritus, cũ uiciſſim efflatur, & attrahitur, ita hæc pronomina ad id, unde prodierant, reuertuntur. Vnde non recte dicimus, Ego dixi ſibi, Non eſt ſibi curæ reſpublica, Tu fuiſti ſecum: quia nulla in his eſt reciprocatio. Sed dicendum: Ego dixi ei, Non eſt ei curæ reſpublica, Tu fuiſti cũ eo. Similiter nõ dicimus: Vidi Ciceronem & fratrem ſuum, ſed, Fratrem eius. E contrario non recte dicitur: Omnia à te expectant, ut des illis cibum in tempore, cum Sibi, dicendum ſit. Sicut enim recte dicimus: Omnes expectamus, ut det nobis eſcam. Omnes expectatis, ut det uobis eſcam: ita dicendum eſt, Omnes expectant, ut det ſibi eſcam. Eſt tamen quando indifferenter uti licet reciproco, aut non reciproco, prout ad illius de quo loquimur, uel ad noſtram perſonam ſermonem referimus: ut, Omnes optant quod ſibi utile eſt: &, Omnes optant quod ipſis utile eſt. Illud ad perſonam eius, de quo loquimur, refertur, & manifeſtam habet reciprocationem: hoc ad perſonam noſtrã, ideoq; nulla eſt in eo reciprocatio. Cice. Multi dubitabant, quid optimum eſſet, multi quid ſibi expediret. Idem. Legatus in pace profectus, in prouincia pacatiſsima ita ſe geſsit, ut ei pacem eſſe expediret. Nonnunquam etiam amphibologiæ uitandæ cauſa pro Sui ſiue Suus, ponitur Is, aut Ipſe, aut ille. Cicer. in Brut. Is ſoceri inſtituto, quem quia cooptatus in Augurum collegium non erat, non admodum diligebat, præſertim cum ille Q. Scæuolam ſibi minorem natu generum protuliſſet. Accipitur aliquando Suus pro proprius, ἴδιος, ut, Velle ſuum cuiq; eſt. Accipitur autem Sui paſſiue, quemadmodum Mei, & Tui. Cic. ad Att.lib.10. Nicias uehementer tua ſui memoria delectatur. Idem de uniuerſ. Imitantes genitorem & effectorem ſui. Inuenitur interdum Sibi datiuus, ſolius uenuſtatis gratia, nullaq; neceſsitate in oratione poſitus. Cicero: Suo ſibi uictitant ſucco. Colum. Suo ſibi iure abluuntur. Dicimus etiam: Suus eſt illius mos, Sua eſt iſtius natura, Suus eſt Ariſtotelis modus, Suum Platonis genus. Habetq; hoc pronomẽ Suus uocatiuum: ut ſi dicam, Defendite Cæſarem ô amici ſui. Iuter, præpoſitio id habet peculiare, uti ſi anteceſſerit genitiuus, datiuus, aut ablatiuus, indifferenter uti liceat reciproco pronomine, aut non reciproco. Si præceſſerit accuſatiuus, aut nominatiuus, reciprocum poſtulat. Cicero: Nec mihi cæterorum iudicio uidetur ſolum, ſed etiam ipſorum inter ipſos conſenſu. id de genitiuo exemplum eſt. Nunc de datiuo. Quintil. Circa quem inexplicabilis, & Grammaticis inter ipſos & philoſophis pugna eſt. De ablatiuo idem: Nam à magnis quoque auctoribus incidimus in ioſa aliqua, & à doctis inter ipſos etiam mutuo reprehenſa. Vide hac de re plura apud Vallam, eo in opuſculo, quo duorum horum pronominum naturam ex profeſſo exequitur.

Svile, lis, p.p. ὑοστασία, ὑφεῖς, ſeptum, in quo nutriuntur porci: differtq; ab hara, quòd eo nomine ſignificetur ſcropharum cubile, cui ſingulæ ſcrophæ ſeparatim cum ſuis ſuculis includuntur. Colu.lib.7. cap. 9. Diligens autem porculator frequenter ſuile conuerrat, & ſæpius haras.

Svillvs, a, um, ὕϊκος, diminutiuum eſt à Suinus deductum, eiuſdem tamen cum illo ſignificationis. Pli. li.8.c.52. At in Arabia ſuillæ genus non uiuit in ullo genere. Liu.2.Bel.Pun. Ex ſuillo, ouillo, caprino grege.

Svinvs, a, um, ὕϊκος, quod ex ſue eſt. Varro li.2.c.4. Hic enim conciliator ſuinæ carnis datur populo.

Svlcatim, aduerbium, κατ' αὔλακας, per ſulcos. Pomponius: Gerens præterea ſulcatim conciſam faciem.

Svlco, as. *Far ſolchi ſolcare*, αὐλακίζω, ſulcos facio, proſcindo. Colu. lib.11.cap.2. In ſubacta iam terra latiores porcæ ſulcantur. Plin. lib.9.

lib.9.cap.6.Satianſq; ſe per complures dies, alueum in uado ſulcauerat, accumulata fluctibus intárum ut circumagi nullo modo poſſet. Ouid. 1. de Pont. Nos fragili ligno uaſtum ſulcauimus æquor. Vir.10.Ae.Sulcat maria alta carina.Sulcatus,a,um,participium.Lucan.li.1.Et quondam duro ſulcata Camilli uomere.Sulcator,oris,uerbale.Sylu.li.7.Sulcator nauita ponti.Stat.11.Theb. Nigri ſulcator Auerni.

Svlcvs,ci,*Solco*,αὖλαξ,*apertura*, foſſa illa oblonga, quæ inter arandum fit uomere. Cice. de Diuin. Cum terra araretur,& ſulcus altius eſſet impreſſus. Non raro tamen accipitur pro ipſa aratione, ſiue terræ proſciſſione. Vir.1.Geor.At ſi non fuerit tellus fœcunda,ſub ipſum Arcturum ſat erit,tenui ſuſpendere ſulco. Hinc fit, ut tertio,quarto,quinto ſulco ſerere dicamus, pro eo quod eſt tertia,quarta , aut quinta aratione.Pli.li.18.cap.20.Quarto ſeri ſulco , Virgil. exiſtimatur uoluiſſe cum ait: Ipſa ſeges demum uotis reſpondet auari Agricolæ,bis quæ Solem , bis frigora ſenſit.{Hoc eſt,quæ bis per æſtatem , bis per hyemem aratur. In uitium quoque cæterarumq; arborum plantationibus ſulcum appellamus foſſam in longum ducta,in qua plantantur ſemina. Vir.li.2. Geo. Auſim uel tenui uitem committere ſulco. Hinc Biſulcus,biſulca, biſulcum,Δίχηλος,unde Biſulcum animal,quod non ſolidas , ſed fiſſas ungulas habet . Item Triſulcus,triſulca,triſulcum:id eſt, triſidus,ut, Telum triſidum,quod tres habet cuſpides.Sulculus,αὐλάκιον,diminutiuum.Col.de Arboribus, c.30.Roſam fruticibus, ac ſurculis diſponi per ſulculos pedales conuenit.

Svllae,ab antiquis dicti ſunt,qui poſtea Syllæ, propterea quòd priſci illi peregrinam literam nullam recipiebát: unde & Fruges uocabant , quos nos Phryges dicimus. Hinc etiam Sullanum diem apud Ciceronem legimus,pro Syllano,ad Att.lib.10. Non fuiſſet & illa nox tam acerba Africano ſapientiſsimo uiro, non tam dirus dies ille Sullanus callidiſſimo uiro C.Mario, ſi nihil utrunq; eorum feſelliſſet. Quo in loco Syllanum diem eú intelligit , quo L.Sylla Marianarum partium uictor, urbem ingreſſus,omnia cædibus & proſcriptionibus uaſtauit.

Svllatvrio,deſideratiuum, à Sylla formatum, idem ualens quod proſcripturire,uel Syllæ proſcriptionem imitari. Cice. ad Att.li. 9.Sed medius fidius turpe nobis puto eſſe , de ſuga cogitare. Hoc turpe Cn.noſter biennio ante cogitauit , ita Sullaturiuit animus eius,& proſcripturit iam diu.

Svlmo,σουλμών.oppidum Pelignorum , in quarta regione Italiæ, nonageſimo ab urbe diſtans lapide, Ouidii Poetæ patria , ut ipſe teſtatur 4.Triſt.ſic ſcribens: Sulmo mihi patria eſt,gelidis uberrimus undis. Millia qui nouies diſtat ab urbe decem. Dictus Sulmo à Solymo Aeneæ comite , conditore eius urbis : ut teſtatur idem Oui.4.Faſtor.Huius erat Solymus Phrygia comes unus ab Ida , A quo Sulmonis mœnia nomen habent.

Svlphvr,ſiue Sulfur,*Solpho*,θεῖον,à Plin.lib.35.cap.15. terræ generibus aſſignatur, ab aliis quibuſdam inter metallica corpora enumeratur. Effoditur enim cuniculis in Aeoliis præcipue inſulis inter Italiam & Siciliam ſitis , nobilius tamen in Melo. Inuenitur & in Italia Neapolitano Campanoq; agro,in collibus , qui uocantur Leucogæi. Dioſcorides duo eius enumerat genera, Natiuú ſiue foſſile,quod quoniam ignem non eſt expertum, ἄπυρον appellat, Virg. Viuum cognominat. Alterum factitium,quod,quoniam olei in coctu ad ignem perficitur, πεπυρωμένον, nominát. Plin.loco iam citato quatuor eius numerat genera, factitium nimirum in tres ſecans differentias,quas his Breuitatis cauſa omittimus,ab eo,ſi uideatur, petendas. Ouid. 1.de Arte : Quid referam Baias, prætextaq; littora uelis, Et quæ de calido ſulphure fumat, aquam? Virg.3.Geor. Et ſpumas miſcent argenti, ac ſulphura uiua. Idem 2. Aeneid. Et late circum loca ſulphure fumant. Hinc Sulphureus, ea, eum, θειώδης,quod ex ſulphure eſt,ſiue ſulphuris naturam refert Plin.libr.36.cap. 19. Cum uritur,odorem ſulphureum reddit. Virg.7. Aeneid. Audiit amnis Sulphurea Nar albus aqua. Ouid.15.Metam. Nec quæ ſulphureis ardet fornacibus Aetna.

Svlphvraria,riæ,*Inſolfurato loco*,locus ubi ſulphur coquitur , aut effoditur.

Svlphvratvs,a,um,θειωτός,quod ſulphur habet admiſtum. Vnde Sulphurata dicútur ligna exilia, ſulphure ex utraq; parte intincta, ad accendendas lucernas. Mart.li.1.Qui pallentia ſulphurata fractis Permutat uitreis.

Svltis,εἰ βούλεσθε, ueteres dixerunt, pro Si uultis. Plau. in Aſina. Hoc agite ſultis ſpectatores nunc iam.

Svm,es,eſt,*Eſſere*,εἰμὶ, ὑπάρχω,uerbum ſubſtantiuum à Grammaticis appellatum , ſiue quod per ſeſe ſubſiſtat , ſolumq; nullius alterius uerbi egeat adminiculo: cum contra cætera omnia in hoc reſoluantur, pleraq; etiam ſine eius ope declinari non poſsint: ſiue quòd cum cætera omnia uerba aut actionem importent , aut paſſionem,ſolum hoc ſit uerbum,quod ſubſtantiam rei denotet. Variam autem in oratione obtinet conſtructionem. Aliquádo enim ſimiles coniungit caſus. Cic. de Diuin. Cum ſolutus eſt animus , nihil plane ei eſt cum corpore. Idem Trebatio: Audio Treuiros capitales eſſe. Aliquando non inuenuſte ſubauditur. Virg.1. Aen. Tunc ille Aeneas,quem Dardanio Anchiſæ Edidit alma Venus, &c. Idem lib.3. Nam Polydorus ego. Nonnunquam pretium importat, idem fere ſignificans quod ualeo, ſiue æſtimor , in quá ſignificatione genitiuum exigit. Saluſt.in Iug. Nunc uos æſtimate facta, an dicta pluris ſint. Ter. in Adel. Argenti quanti,eſt ſumito,id eſt quanto pretio ualet. Cicer.lib.2.Off. Vt commodius putarent numerari ſibi,quòd tanti eſſet,quàm ſuum recuperare. Eſſet, inquit,i.exiſtimaretur. Idem in frumentaria : Cum in Sicilia ſeſtertiorum duorum tritici modius eſſet. Eundem etiam cauſam exigit , cum dominium ſeu poſſeſſionem importat: ut, Pecus eſt Melibœi. Item quando munus ſignificat,ſiue officium: idq; in tertia duntaxat perſona ſingularis numeri. Cic.lib.de Orat. Clamare contra quàm deceat , hominis eſt impudentis. Et paulo poſt : Quorum alterum diuinitatis mihi cuiuſdam uidetur,alterum humanitatis. Quandoque iungitur datiuo,& tunc ſignificat, habeo. Virg.1. Aenei. Sunt mihi bis ſeptem præſtanti corpore nymphæ. Iungimus interdum & alterum datiuum. Cice.ad Attic. Poſtrema tua pagina magnæ mihi moleſtiæ fuit. Cuius generis orationes fere exponi ſolent per uerbum afficio , hoc modo: Poſtrema tua pagina affecit me magna moleſtia. Ampla domus ſæpe afficis dominum dedecore. Cum datiuo,& ablatiuo. Plaut.in Mil. Nihil me pœnitet iam quanto ſumptu fuerim tibi. Eſt mihi minus cum illo,i.minus ſum ei familiaris Cic. Marcello lib.15. Si mihi tecum minus eſſet,quàm eſt cum tuis omnibus,allegarem ad te illos , à quibus intelligis me præcipue diligi. Ponitur & pro conuenit,ſiue contingit: ſed in tertia tantum perſona ſingularis numeri. Val. Max.lib.1. Non eſt inter patrem & filium ullius rei comparationem fieri,præſertim diuinitatis faſtigio functos. Virg.6.Aeneid. Necnon & Tityon terræ omniparentis alumnum Cernere erat i.licebat. Apponitur quandoque huic uerbo ablatiuus ſine præpoſitione: ut, Tuo beneficio liber ſum:& , Tu es magna ui animi,& corporis. Aliquando etiam cum præpoſitione: ut , Hæc res eſt in poteſtate mea: Vis eſt in armis. Eſt in bonis , pro , in poſſeſſione bonorum,bona poſsidet. Cice. Acilio lib.13. Nullam omnino arbitror de ea hæreditate controuerſiam eum habiturum, & eſt hodie in bonis. Eſſe in aliquo numero,atq; honore. Cæſ.6.Bel.Gal. In omni Gallia eorum hominum,qui in aliquo ſunt numero,atque honore,duo ſunt genera. Interdum adiunctum habet accuſatiuum mediante præpoſitione Ad: & tunc eſt,ſignificat expoſitum eſt,uel uergit. Cæſ.1.Coment. Aquitania à Garumna flumine ad Pyrenæos montes,& eam partem, quæ eſt ad Heſperiam. Ponitur nonnunquam ſine caſu a parte poſteriori. Lucretius, Quæ ſunt quæ fuerunt, & quæ poſt facta ſequentur. Item iungitur infinitiuo alterius uerbi: ut, Magnæ laudis eſt, uacare ſapientiæ: &, Animi fortitudo eſt, aduerſa contemnere. Eſt pro poſſibile eſt. Celſus : non tam facile iis opitulari eſt , qui in cibo uenenum, uel in potione ſumpſerunt. Budæus. Es,pro ſoles. Ci. Cornif.li.12. Quod ſi,ut es, ceſſabis , laceſſam. Huius uerbi compoſita ſunt, Abſum, Adſum, Deſum, Exum, Inſum, Interſum, Obſum. Poſſum , Præſum, Proſum, Subſum, & Superſum: quorú ſignificata explicantur ſuis locis.

Svman,inis,οὖθαρ,ὑπογάστριον,uenter ſuillus, infra umbilicum,cum ipſis uberibus. ſummis olim Romæ in deliciis habitus , præcipue ſi ex primipara exciſus eſſet ſue uno die poſt fœtum editum. Antiqui Abdomen appellarunt. Suminis autem uocabulum à Publio Mimorum Poeta initium ſumpſit. Plin.lib.8.cap.51. Hinc Cenſoriarum legum paginæ, interdictaq; cœnis abdomina, glandia, teſticuli, uuluę, ſyncipitia uerrina: ut iam Publii Mimorum Poetæ cœna, poſtquam ſeruitutem exuerat, nulla memoretur ſine abdomine, etiam uocabulo ſuminis ab eo impoſito. Idem in libr.11.cap. 37. Proxima eiectitiæ uuluæ eſt occiſæ uno die poſt partum. Huius & ſumen optimum, ſi modo fœtus non hauſerit, eiectitiæ deterrimum. Antiqui Abdomen uocabant , prius quam calleret id, ſcientes occidere non aſſueti. Hæc Plin. Martia.libr.13. Eſſe putes nondum ſumen , ſic ubere largo Effluit , & uiuo lacte papilla tumet. Plaut.in Capt. Quanta labes larido, quanta ſumini abſumédo. Dictú Sumen(ut quibuſdam placet)quaſi ſuis abdomen : aut, ut alii putant , à ſugendo: quanquam non deſunt, qui Sumen dictum putent, quaſi Rumen , à mammis, quas antiqui Rumas appellabant.

Svmma,*Somma,conchiuſione* , κεφάλαιον,τὸ σύμπαν,caput ſententiæ alicuius, aut rerum de quibus uerba ſunt, aut etiam quæ numerátur. Virgi. libr.4. Nauiget, hæc ſumma eſt. In ſummam proficere. Quintil.lib.1. Maiora tamen aliqua diſcet puer eodem ipſo anno, quo minora didiciſſet . Hoc per ſingulos annos prorogatum , in ſummam proficit. Id eſt, in cumulum exereſcere, & ad eam dicendi facultaté, quá adoleſcéti aut iuueni cóparare uolumus, & ad eú finem, quem deſtinauimus. Summa uictoriæ. Cæſ.7. Bel.Gal. Nec ſolis Biturigibus communem ſalutem committendam cenſent : quod pene in eo, ſi oppidum retinuiſſent, ſummá uictoriæ cóſtare intelligebant. Summa rerum. Ter. in Phor. Ad te ſumma ſolum Phormio rerum redit. Cic.de Leg. Leges autem à me edentur nó perfectæ,

perfectæ, nam hoc eſſet infinitum, ſed ipſæ ſummæ rerum ac ſententiæ. Idem ad Tit. lib. 13. Summa eſt, in quo mihi gratiſſimum facere poſſis, ſi curaueris, ut Auianus, quando ſe à me amari putat, me ù te amari ſciat: erit id mihi pergratum. Summa pecuniæ. Ci. 1. Off. Addendo, deducendoq; uidere, quæ reliqui ſumma fiat. Ci. de Lege Agra. 1. Cum ſummam tantæ pecuniæ nullo teſte ſibi ipſe ex ſua uoluntate confeciſſet. Huius diminutiuum eſt Summula, id eſt, parua ſummu.

Svmmanalia, dicuntur liba farinacea in modum rotæ facta. Feſtus. Hæc Cælius libr. 9. cap. 16. Sumenalia uocat, putatq; à ſumine eſſe dicta, eademq; eſſe cum iis, quæ Græci, ὕστρια, appellant.

Svmmanvs, p. p. ᾅδης, ἀΐδωνεύς, Pluto, deus inferorum, ita dictus, quaſi ſummus deorum Manium: ut in Nupt. Philologiæ docet Martianus. Huic Romani nocturna fulmina aſſignabant, quemadmodum diurna Ioui, teſte Plin. li. 11. c. 51.

Svmmarivm, rii, ἐπιτομή, idem quod breuiarium. Seneca, Vide ne plus profectura ſit ordinaria oratio, quàm quæ uulgo breuiarium dicitur. olim cum Latine loquebamur, Summarium dicebatur.

Svmmates, *Primarij de la città, gouernatori principi*, μεγιστᾶνες, ἄριστοι principes in ciuitate, qui & Optimates, & Primates appellantur. Plaut. in Pſeud. Nunc tibi hæc ego loquor deliciæ ſummatum uirum. Idem in Ciſtel. Vbi iſtas uideas ſummo genere natas Summates matronas.

Svmmatim, κεφαλαιωδῶς, ὁμαδὸν, per ſingulas ſummas, uel in ſumma, & breuiter, & omnibus quaſi ſimul comprehenſis. Apuleius: Omnia ſummatim tetigeras. Plin. Sed ut hæc de re ſummatim dicam. Huius ſignificantiæ ſunt, In ſumma, & Ad ſummam, quæ ita ſignificant, ac ſi diceremus, Quod ut ſummatim comprehendam, Quintil. In ſumma non recedo: fas eſt mihi, inuitis etiam parentibus, pie facere. Cic. de Offic. Ad ſummam, ne agam de ſingulis, communem totius generis humani ſocietatem, congregutionem, & conciliationem colere, tueri, conſeruare debemus. Ad ſummum uero, ſiue Summum, ſine Ad, τὸ μέγιστον, idem eſt, ac ſi diceremus, Vt ſummum uel maximum dicam. Cicer. pro Milon. Vnus aut ſummum duo, inuenti ſunt, qui Milonis cauſam nō probarent. Id eſt, non plures, quàm unus aut duo ex omnibus. Pro eo quod nos dicimus Summatim, uel in ſumma, frequenter uti ſolet Quinti. aduerbio Semel. Et ut ſemel omnia complectar: id eſt, in ſumma. In eundem ſenſum etiam quandoque ſumitur Breuiter. Quintilianus: Breuiter tamen longæ crudelitatis explicanda ſæuitia eſt: ex omnibus quæ protuli, leuiſſimum fuit, quòd occiſus eſt. Plin. libr. 3. cap. 4. A reliqua uero Gallia cultu uirorum, morum dignatione, amplitudine opum præferenda, breuiterq; Italia uerius, quàm prouincia. Aliquádo etiam Summatim à Summus fit, & ſignificat per ſumma ἄκρως. Colum. libr. 3. Si autem eo uſque exaruit (ſcilicet uineæ truncus) ut curuari non poſſit, primo anno ſummatim, ita ne radices eruas, aut lædas, ablaqueato.

Svmmatvs, us, ui, πρωτεῖον, ἀρχή, imperium, & rerú ſumma. Lucre. lib. 3. Imperium ſibi cum, ac ſummatum quiſque petebat.

Svmme, *Grandiſsimamente*, εἰς τὰ μάλιστα, ἐξόχως, ἐν τοῖς μάλιστα, εἰς ὑπερβολήν, εἰς τὰ ἔσχατα, aduerbió à ſummus, ſignificans maxime, exe ellenterq;. Plin. epiſt. 243. Habui enim illum Quæſtorem in conſulatu, mei ſumme obſeruantiſſimum. Ci. ad Sulpicium lib. 13. Tale enim tuum iudicium de homine eo, quem ego unice dili go, non poteſt mihi non ſumme eſſe iucundum.

Svmmergo, is. Cicer. de Diuin. Summerſus equus uoraginibus non obſtitit.

Svmmisse, ſiue Submiſſe, ὑφειμένως, demiſſe, abiecte, humiliter. Cice. pro Plancio: Si meum beneficium potius ad eum detuli, qui à me contenderat, quàm ad eum, qui mihi non nimis ſubmiſſe ſupplicarat.

Svmmissim, ὑφειμένως, idem quod ſummiſſe, ſiue uoce ſubmiſſa. Suet. in Auguſto: Nam ad communionem ſermonis tacentes etiá & ſummiſsim fabulantes prouocabat.

Svmmissio, nis. Ci. Ora. Summiſſio orationis.

Svmmissvs, a, um, ſiue Submiſſus, *Sommeſſo, demeſſo, humile*, ὑφειμένος, interdum idem quod incuruatus ſiue inclinatus. Virg. 3. Aene. Summiſſi petimus terram. Pli. li. 11. c. 49. Solidi pedes inter initia paſci niſi ſubmiſſis genibus non poſſunt. Interdum idem quod humilis, abiectus, ταπεινός. Cice. 1. Off. Neq; ſummiſſum nimis, neque ſe nimium efferentem. Summiſſa uox, ὑφειμένη φωνή, id eſt, preſſa, cui opponitur clara & elata. Ci. 1. de Ora. Oratio placida, ſummiſſa lenis.

Svmmitas, atis, *Sommità, altezza*, ἄκρα, idem quod uertex, ſiue faſtigium.

Svmmitto, tis, *Sommettere, ſottomettere*, ὑποτίθημι, καθυποτάσσω, ὑποβάλλω, ὑπάγω, ſuborno, clanculum & furtim immitto. Ci. 5. Ver. Summittebat iſte Timarchidem, qui moneret eos, ſi ſaperét ut tranſigerent. Item permittere creſcere, καθίημι. Nanq; Summittere barbam, & capillum dicimur, quando neque tondemus, neq; radimus, permittentes ad enormitatem adoleſcere, quod ſpecimen eſt maximi doloris. Id etiam Promittere, & Demittere, dicitur. Aliquando ſubdere uel ſucceſſorem in alterius locum mittere. Ci. de Prouinc. conſul. Huic uiro non ſummittetis? hunc diutius in prouincia manere patiemini? Loquitur de Piſone, Macedoniam conſulari imperio obtinenti, cui ſententia ſua ſucceſſorem decernit. Aliquando ſub iugum mittere. Vir. 1. Eclog. Paſcite ut ante boues pueri, ſummittite tauros.

Svmmoenivm, nii, χαμαιτυπεῖον, locus ſub mœnibus, in quo meretrices proſtabant. Inde Summœnianus, a, um. Mart. li. 1. Summœnianæ cernes inter uxores. Quibus in locis Summœnianas uxores appellat uiliſſimum meretricum genus, quæ in fornicibus ſub mœnibus cellas habebant.

Svmmopere, aduerb. μάλιστα, ἐξόχως, id eſt, maxime, uehementiſſime. Cic. li. 1. de Inuent. Vitia uero hæc ſunt certiſſima exordiorum, quæ ſummopere uitare oportebit.

Svmmoveo, es, ſiue Submoueo, moui, motum, ἀνείργω, arceo, depello, remoueo. Liu. 3. ab Vrbe: Lictor, ſubmoue turbam, & da uiam domino ad prehendendum mancipium Ci. de Legib. Summouere Academiam non audeo.

Svmmvs, a, um, *Altiſsimo, ſommo, grandiſsimo*, ὕψιστος, κορυφαῖος, ἄκρος. quod eſt omnium altiſſimum. Vir. 4. Aeneid. Summoq; ulularunt uertice Nymphæ. Aliquando extremum, ἔσχατος, Cic. in Hortenſ. Vixit ad ſummam ſenectutem ualitudine optima. Virg. 2. Aeneid. Venit ſumma dies, & ineluctabile tempus Dardaniæ. Aliquando maximum, quo nihil ſit maius, μέγιστος. Sic Iupiter ſummus dicitur. & à Virgilio, Summe Deum, pro Maxime deorum. Aliquando laudabile, glorioſum. Virg. 9. Aene. Me ne igitur ſocium ſummis adiungere rebus Niſe fugis? Summum, & Ad ſummum, hoc eſt, pro eo quod dicimus, Vt ſummum, uel maximū dicam. Ci. 5. Verr. Duo millia nummum, aut ſummum tria dediſſet. Nonnunquam etiam, pro optime. Ci. ad Tironem lib. 13. Fac plane, ut ualeas, nos ad ſummum ſcilicet ualemus: i. optime, ut nihil melius poſſimus.

Svmmvto, as, a. p. *Mutare*, ὑπαλλάττω, aliud pro alio muto. Cice. in Orat. Hanc Hypallagen rhetores, quia quaſi ſummutantur uerba pro uerbis, Metonymiam Grammatici uocant, quòd nomina tranſferantur.

Svmo, is, ſumpſi, ſumptum, *Pigliare, attribuirſi, conſumare*, λαμβάνω, ἀναιροῦμαι, αἱρέω, capio, aſſumo, accipio. Cice. de Clar. Orat. Tu qui à Næuio ſumpſiſti multa, ſi fateris, uel ſi negas, ſurripuiſti. Saluſt. in Iugur. Epiſtolam ſuper caput temere poſitam ſumit. Nonnunquam arrogo mihi, ſiue attribuo, aut plus iuſto mihi uendico. ἀντιποιοῦμαι ἑαυτοῦ. Cicer. pro Planc. Quanquam non tantum mihi ſumo, iudices, neque arrogo. Item eligo. Cicer. in Diuin. Sumat aliquem ex populo monitorem officii ſui. Item conduco. Cicer. Quoad enim peruentum quò ſumpta nauis eſt, non domini eſt nauis ſed nauigantium. Item conſumo. Ter. in Adelph. I ergo intro, & cui rei opus eſt, hilarem hunc ſumamus diem. Item impendo. Idem in Phor. Opportune adeo nunc argentum attuli. Fructum, quem Lemni uxoris reddunt prædia, eo ſumam. i. impendam, ut Donatus exponit. Vnde Sumptus, de quo infra. Sumere obſequiū animo, eſt animo obſequi. Plaut. in Bacch. Ego dare me ludum meo gnato inſtitui, ut obſequium animo ſumere poſſit. Sumere operam, fruſtra laborare. Plaut. in Moſt. Quid ego huc recurſem? aut operam ſumam, aut conteram? Sumere ſupplicium, punire. Cicer. 7. Verr. Quamobrem ſupplicium non ſumpſiſti? Et paulo poſt: Dixit ſe, quod ſciret ſibi crimini datum iri, pecuniam accepiſſe, neque de uero archipirata ſumpſiſſe ſupplicium, ideo ſecuri non percuſſiſſe. Huius compoſita ſunt, Abſumo, Aſſumo, Conſumo, Deſumo, Inſumo, Præſumo, Reſumo, Tranſumo: quæ habent penultimam productam. Significata eorum explicantur ſuis locis.

Svmptifacio, eis. *Far ſpeſa, conſumare*, καταναλίσκω, δαπανάω, facio ſumptum. Plaut. Si nunc me ſuſpendam, meam operam luſerim, ut præter operam reſtim ſumptifecerim.

Svmptito, as, are, ſecundum frequentatiuum a Sumo. Pli. li. 25. ca. 5. Candidum autem uomitione cauſas morborum extrahit, quondam terribile, poſtea tam promiſcuum, ut plerique ſtudiorum gratia, ad prouidenda acrius, quæ commentabantur, ſæpius ſumptitauerint.

Svmptio, onis, uerbale, λῆμμα, idem quod aſſumptio. Ci. l. 2. de Diuin. Sed demus tibi iſtas duas ſumptiones, ea quæ Lemmata appellant Dialectici, ſed nos Latine loqui malumus.

Svmptvarivs, a, um, δαπανηματικός, quod ad ſumptum pertinet: ut Lex ſumptuaria, quæ de moderandis ſumptibus lata eſt, quam Cato Cibariam appellat. Cic. Pæto: Ad fungos me tuos cōferam domum ſi habebo, in denos dies, ſingulos ſumptuariæ legis dies conferam. Hinc centenarias appellauere antiqui cœnas, ab impenſu centum ſeſtertiorum, ſumptuaria lege præſcripta.

Svmptvosvs, a, um, *Sontuoſo*, φιλαναλωτής, δαπανηρός, qui immoderatum ſumptum facit. Cic. in Parad. Venio enim iam ad ſumptuoſos, relinquo iſtum quæſtuoſum. Ter. in Adel. Domus ſumptuoſa, adoleſcens luxu perditus. Sumptuoſa cœna, πολυτελής, ut

quam

quam magnus ſactus eſt ſumptus. Cice. Pæto: Expecta igitur hoſpitem cum minime edacem, tum inimicum cœnis ſumptuoſis. Sumptuoſe. Catul. Epig. 44. Vos conuiuia lauta ſumptuoſe. De die facitis.

Sumptus, a, um, *Pigliato, tolto*, εἰλημμένος, ληφθείς, participium paſſiuum uerbi Sumo, idem ſignificans quod acceptus, uel electus: ut, Sumpta uirili toga. Cic. de Amic. Idem pro Rabi. Vide hos quaſi ſumptos dies ad labefactandum illius dignitatem.

Sumptus, ptus, *Speſa*, δαπάνη, ἀνάλωμα, impenſa, à uerbo Sumo, quod inter cætera ſignificat impendo: ut ſuo loco docuimus. Pli. Qui eam domum magno ſumptu ædificauerat. Ter. in Phorm. Opus eſt ſumptu ad nuptias. Cic. in Parad. Non modo ad fructũ illic eſt ſumptus, ſed etiam ad fœnus, exiguus.

Sunium, σούνιον, extremum Atticæ promontorium, ortum ſpectãs, uicum habens eiuſdem nominis, quem Leuntidi tribui aſſignat Stephanus. Vide Ptolemæum decima Europæ Tab. & Strabonẽ ſub initium lib. 9.

Suo, is ſui, tum, *Cucire, cuſire*, ῥάπτω, ſarcio, concinno, compingo. Cic. 2. de Nat. Deo. Cultus dico agrorum, extructioneſq; tectorum, tegumenta corporum uel texta, uel ſuta, omnemq; fabricã æris & ferri. Vnde Sutores qui calceos ſuũt. Quidam à ſue uerbũ hoc deduci exiſtimant, eo quòd huius animalis ſetis in ſuendo ſutores utantur. Sumitur tamẽ generalius, pro eo quod eſt, rem quãuis coniungere, connectere, ſiue colligare. Gel. Sed hi pleraſque naues loris ſuebant. Compoſita ſunt Aſſuo, Conſuo, Circũſuo, Deſuo, Diſſuo, Exuo, Inſuo, Interſuo, Perſuo, Præſuo, Reſuo, Subſuo, Subterſuo, & Tranſſuo: quorum ſignificata explicantur ſuis locis. Deriuata ſunt Sutor, oris: Sutorius, a, um: Sutrina, næ, & Sutura, ræ: quæ omnia ſuis locis explicabuntur.

Supellex, lis, fœminini generis, uel hæc Supellectilis, & apud antiquos hoc Supellectile: unde putatur manſiſſe plurale neutri generis, Supellectilia. Ablatiuum ſingularem facit Supellectile, uel Supellectili. Eſt autem Suppellex, *Roba di caſa, mobile di caſa, maſſaricie di caſa, ornamento*, κατασκευή, σκεύη, παρασκευή, ἔπιπλα, domeſticum inſtrumentum, quod neq; argento, aurove facto, uel ueſti annumeretur, id eſt res mobiles, ut uocant Iureconſulti, apud quos titulus eſt, de Supellectile legata. Cuius nomine, ut inquit Paulus, continentur menſæ, trapezophora, delphicæ, ſubſellia, ſcamna, lecti inargentati, culcitræ, toralia, mappæ, uilloſæ, uaſa aquaria, pelues, aquiminaria, candelabra, lucernæ, trullæ, uaſa ænea uulgaria, id eſt, quæ non proprio ſunt loco attributa: præterea capſæ, armaria, uitrea, eſcaria, & potoria. Hæc Sipontinus ex 33. Digeſt. de Supellectile legata. l. 1. & l. ſupellectile. Horat. 1. Sermo. Saty. 6. Cœna miniſtratur pueris tribus: & lapis albus Pocula cum cyatho duo ſuſtinet: aſtat echinus Vilis, cum patera guttus, Campana ſupellex. Cicero 4. Verr. Supellex, ex ære elegantior, Deliaca, & Corinthia. Virgil. 1. Georg. Viliſq; ſuppellex, Arbuteæ crates, & myſtica uannus Iacchi.

Super, ὑπέρ, præpoſitio eſt modo accuſatiuo, modo ablatiuo caſui ſeruiens, deducta à Græca præpoſitione eiuſdem ſignificationis, aſpiratione in s, & υ in u, commutata. Eius antitheton eſt Subter. Quidam hoc diſcriminis eſſe uoluerũt inter Super & Supra, quòd illud contiguitatem, hoc ſpatium quoddam interiectum importaret. Quæ tamen differentia perpetua non eſt, ut ſatis conſtat uno Liuij teſtimonio lib. 44. ab urbe: ubi ſic habet: Vbi citra muros, ſupra, ſubterq; terram per dies uigintiquinque pugnatũ eſt. Accipitur aliquando Super pro De περί, cum genitiuo. Virgil. 1. Aen. Multa ſuper Priamo rogitans, ſuper Hectore multa. Aliquando idem ualet quod Pro, ut apud eundem 4. Aen. Nec ſuper ipſe ſua molitur laude laborem. Iuncta uero accuſatiuo, ſignificat Vltra. Virg. 6. Aen Super Garamantas, & Indos Proferet imperium. In qua ſignificatione aliquando etiam ablatiuo iuncta inuenitur. Virg. 9. Aen. Nocte ſuper media: Id eſt, ultra mediam noctem. Ponitur aliquando aduerbialiter ſine caſu. Plau. Hinc atq; hinc ſuper ſubterq; premor anguſtijs. Accipitur aliquando pro uehementer. Virg. 2. Aeneid. His accenſa ſuper, iactatos æquore toto, &c. Nonnunquam pro Deſuper. Virgil. 9. Aen. Et ſuper e uallo proſpectant Troes. Super ſomnum. i. ſeruua à cubili, interprete Budæo. Curtius: Sed per diſpoſitos, quos ſuper ſomnum habebat, omnes procul relegatos, ne fremitu murmurantium inter ſe excitaretur. Quandoque pro Inſuper, & Amplius. Idem 2. Aen. Cui neque apud Danaos uſquã locus, & inſuper ipſi Dardanidæ infenſi pœnas cum ſanguine poſcunt. Componitur cum dictione incipiente ab a, ut Superaddo: e, ut Supercido: d, ut Superducoce, ut Superemineo: f, ut Superfluo: i, ut Superincido: m, ut Supermeo: p, ut Superpono: ſ, ut Superuacuus. Componitur & cũ præpoſitionibus De & In, ex quibus fiunt Deſuper, & Inſuper: de quibus egimus ſupra ſuis locis.

Superabundo, as, περισσεύω, redundo, ſuperfluo. Vlpianus. Digeſt. de Regulis iuris: Non ſolent, quæ ſuperabundant, uitiare ſcripturas.

Superaonata tunica, ἐπιπεφυκὼς χιτών, omnium oculi tunicarum extima, corneæ extrinſecus adherens: unde & nomen accepit.

Superalligare, *Ligar ſopra*, ἐπιδεῖν, ſuperne alligare. Plin. lib. 20. c. 6. Caninus lien ſi uiuenti eximatur, & in cibo ſumatur, liberat eo uitio, Quidam recentem ſuperalligant.

Superbibo, *Bever fuor di modo*, ἐπιπίνω, poſt cibũ potumve aſſumptum, alium potum ſuperingero. Pli. li. 23. c. 1. Aquæ potum interponere utiliſſimum, itemq; iugi ſuperbibere ebrietati: quam quidem frigidæ potus ex templo diſcutit.

Superbia, æ, *Superbia, altezza*, ὑπερηφανία, ἀλαζονεία, ἀγηνορία, elatio mentis, arrogantia, inſolentia. Cic. 6. Ver. Illa tua ſingularis inſolentia, ſuperbia, contumacia. Hora. 3. Carm. Ode 10. Ingratam Veneri pone ſuperbiam: Ne currente retro funis eat rota. Quint. lib. 3. cap. 6. An diuitiæ pariant ſuperbiam. Cice. contra Rullum: Coloni Capuæ in domicilio ſuperbiæ, & in ſedibus luxuriæ collocati.

Superbio, bis, *Inſoperbirſi*, ὑπερηφανεύομαι, ἀλαζονεύομαι, faſtu quodam extollor: à præpoſitione Super, & uerbo Eo, ut uolunt, compoſitum, b, litera euphoniæ cauſa interſerta. Plin. l. 10. c. 62. Equæ comantes ſeſe ſuperbiunt. Ouid. de Medic. fac. Laudatas homini uolucris Iunonia pennas Explicat, & forma muta ſuperabit auis. Accipit aliquando ſuperbire pro excellere, ὑπερέχειν Plin. lib. 17. Hinc geminæ certe apud Menandrum & Philemonem fabulæ ſuperbiunt. Claud. l. 4. de Raptu: Phlegræis ſilua ſuperbit Exuuijs, totumq; nemus uictoria ueſtit. Hoc eſt, nobilitatur, celebratur, illuſtratur.

Superbus, a, um, *Superbo altiero*, ὑπέροχος, σοβαρός, ὑπερήφανος, elatus, arrogans. Virgil. 3. Aen. Stirpis Achilleæ faſtus, iuuenem ſuperbum Seruitio enixæ tulimus. Catul. Epig. 27. Et ille nunc ſuperbus, & ſuperfluens. Perambulabit omnium cubilia. Horat. Epod. 4. Licet ſuperbus ambules pecunia. Fortuna non mutat genus. Ouid. 2. Metam. Ecce ſuo comitata choro Dictynna per altum Mænalon ingrediens, & cæde ſuperba ferarum. Aliquando nobilis, magnificus, excellens, ἀγέρωχος. Idem 1. Aen. Hinc populũ late regem, belloque ſuperbum Venturum excidio Libyæ. Aliquando altus, ſublimis, ὑψηλός. Virg. 7. Aen. Tela nouãt Atina potens, Tyburque ſuperbum. Aliquando ornatus. Idem 2. Aene. Barbarico poſtes auro ſpolijsque ſuperbi. Aliquando opulentus: ut apud eundem 9. Aen. Simul enſe ſuperbum Rhamnetem aggreditur. Aliquando iniquus: ut apud 8. Aeneid. Quos illi bello profugos egere ſuperbo, Antiqui etiam Superbos (propter pompam funeris) mortuos dicere. Plaut. in Amph. Faciam ego hodie te ſuperbum, niſi tu hinc abis. Id eſt, occidam.

Superbe, aduerbium, *Superbamente altieramente*, ὑπερηφάνως, elate, faſtuoſe. Ter. in Phor. Satin' ſuperbe illuditis me? Liu. 4. ab Vrbe: Superbe à Samnitibus, qui Capuam habebant Cumaſq; legati prohibiti commercio ſunt. Cice. pro lege Man. Legati quòd erãt appellati ſuperbius, Corinthum patres ueſtri, totius Græciæ lumen, extinctum eſſe uoluerunt.

Superbificus, pen. cor. adiectiuum. Senec. Herc. furen. Et ſuperbifica manu Atrum per urbes ducit Argolicas canem.

Superbiloquentia, æ, ὑψηγορία, μεγαλορρημοσύνη, elatus atque arrogans ſermo. Cic. 4. Tuſc. Quam uim mali ſignificantes Poetæ impendere apud inferos ſaxum Tantalo faciunt ob ſcelera, animiq; impotentiam, & ſuperbiloquentiam.

Superbiter, ὑπερηφάνως, γαυρικῶς, antiquis in uſu fuit pro eo quod hodie uſitatius dicimus Superbe, Afranius apud Nonium: Ille ſuperbiter imperat. Næuius lib. 6. Bel. Pun. ut citatur ab eodem Nonio: Superbiter, contemptim, conterit legiones.

Supercalco, as, are, *Calcar ſu*, ἐπιστείβω, ἐπιπατέω, idem quod conculco. Col. lib. 12. cap. 39. Vbi unum tabulatum feceris, uinum uetus conſpergito: poſtea alterum ſupercalcato, & item uinum conſpergito: eodem modo tertium calcato, & infuſo uino ſuperponito, ut ſupernatet: & ſinito dies quinque, poſtea pedibus proculcato.

Supercernere, ἐπικρίνειν, eſt terrã cribro purgatã inijcere. Pli. l. 17. c. 10. Terraq; cribris ſupercernitur pollicis craſſitudine.

Supercido, dis, pen. cor. *Caſcar ſuſo*, ἐπιπίπτω, ſuper rem aliquã cado. Col. l. 5. Ne ſi tranſuerſa fuerit cicatrix, cœleſtem ſupercidentem aquam contineat.

Superciliosus, ὑπέροφρυς, κατωφρυωμένος, αὐστηρός, auſterus, & grauis.

Supercilium, lij, *Ciglio*, ἐπισκύνιον, προβολὴ τοῦ ὄμματος, σκέπασμα, ὀφρύς, pars extrema frontis, quæ ſuper oculos prominẽs, breuibus ueſtitur pilis, ad oculi porrectionem aduerſus ea, quæ ſuperne incidere poſſent, uallum quoddam à natura conceſſa. Plin. lib. 11. cap. 37. Supercilia homini, & pariter, & alterne mobilia: in his pars animi. Cic. pro Roſc. Com. Nonne ſupercilia illa penitus abraſa olere malitiam, & clamitare calliditatem uidentur? Idem 1. Offi. Ex oculorum obtutu, ſuperciliorum aut remiſſione aut contractione ex mœſtitia, ex hilaritate, ex riſu, ex locutione, ex reticentia, ex contentione uocis, ex ſummiſſione, & cæteris ſimilibus facile iudicabimus, quid apte eorũ fiat, quid ab officio, naturaq; diſcrepet. Sed quoniã his annuimus, his uega

u mus,

mus, ideo Supercilium quandoque pro faſtu & ſuperbia ponitur. Iuue. Sat. 5. vi cum magnis uirtutibus affers Grande ſupercilium, & numeras in dote triumphos. Grande, inquit, ſupercilium, hoc eſt, faſtum, grauitatem, & ſeueritatem. Supercilium cenſorum apud Valer. Max. i. grauitas, ſeueritasq́; Cenſore digna. Cice. pro lege. Agrar. Hunc Capuæ Campano ſupercilio ac regio ſtrepitu cum uideremus, Magios Bloſſios mihi uidebar illos uidere, ac Iubellios. Supercilium ſalit, Quoties bona quædam ſpes titillat animum noſtrum, dicere licebit nobis ſalire ſupercilium. Vide Adagia Eraſmi. Is uero, cui ſupercilia multum extrorſum porriguntur & prominent, Silo dicitur. Accipitur etiam Supercilium pro rei alicuius ſummitate, & loco eminentiori. Vir. 1. Ge. Ecce ſupercilio cliuoſi tramitis undam Elicit. Sic dicimus Supercilium montis, pro uertice. Liui. 7. Bel. Pun. Ipſe expeditos, qui pridie ſtationes hoſtium pepulerant ad leuem armaturam infimo ſtantem ſupercilio ducit.

SVPERCLAVDO, Liu. 7. Bel. Maced. A continente arctæ ſemitæ aditum habet, à mari rupes excelſæ, fluctibus ſuperclaudunt.

SVPERCRESCO, ἐπιφύομαι, innaſcor: ut, Vlcera ſupercreſcentia, apud Celſum lib. 6. c. 6.

SVPERCVBO, as, pe. cor. *Star ſopra*, ὑπέρκειμαι, ἐπίκειμαι, ſuperiaceo, ſuperdormio. Col. lib. 8. Perforatis tabulis quibus ouilia conſternuntur, ut grex ſupercubet.

SVPERDICO, is, pen. pro. *Aggiungere al parlare*, ἐπιλέγω, ſubiungo dictis, dico aliquid præter id, quod dictum eſt. Cice. 2. de Legib. Admonet Iuriſconſultus hic quidem ipſe Mutius Pontifex, idem ut minus capiat, quàm omnibus hereditatibus relinquatur: ſuperdicebant quicquid cœpiſſet adſtringi, rurſus ſacris liberantur.

SVPERDO, as, ἐπιτίθημι, ſuper impono. Celſ. l. 7. c. 7. Superdandum emplaſtrum, quo id glutinetur.

SVPERDVCO, is, *Sopraporre*, εἰσάγω, ἐπεισάγω, præter iam adducta, alia adduco. Plau. in Truc. Iam quinetiam ſuperducas, quæ mihi commendant cibum.

SVPEREDO, is, pen. cor. *Mangiar dapoi*, ἐπεσθίω, ἐπεδίω, poſt cibum aſſumptum alium ſuperiogero. Plin. libr. 19. cap. 6. Menander à Græcis auctor eſt, allium edentibus, betæ radicem in pruna toſtam ſi ſuperederint odorem extingui.

SVPEREMINEO, nes, pen. cor. ὑπερέχω, ſupra alios emineo. Col. l. 12. c. 47. Tum faſciculum uiridis fœniculi, ſuperpoſitum merge, ut oliuæ premantur, & ius ſupereemineat. Vir. 7. Aeneid. Victorq́; uiros ſupereminet omnes. Ouid. 3. Met. Colloque tenus ſupereminet omnes.

SVPERERROGO, ἐπιτίμω, iam antea erogatis addo.

SVPEREXTO, tas, *Sopraſtare*, ὑπερέχω, ſupereemineo, præ cæteris exto.

SVPERFERO, pe. cor. ἐπιφέρω, ὑπερτίθημι, ſupra aliquid ferre. Pli. libr. 28. c. 28. Siniſtrum pedem ſuperlatum parturienti, letalem eſſe: dextro illato, facile eniti. Superlata nomina, ſuperlata uerba, quæ augendi cauſa in oratione proferebantur. Cice. in Partit. Illuſtris autem oratio eſt ſi & uerba grauitate delecta ponuntur, ac tranſlata & ſuperlata, & ad nomen adiuncta, & duplicata. Superlatio, onis, ὑπερβολή, exceſſus, oratio fidem ſuperans. Ad Heren. lib. 4. Superlatio, eſt oratio ſuperans ueritatem, alicuius augendi, minuendive cauſa.

SVPERFICIARIÆ ædes, ἐπιπολαίοι οἶκοι, inquit Caius Iuriconſultus de Superficieb. l. ſuperficiarius, quæ in conducto ſolo poſitæ ſunt, quarum proprietas & ciuili, & naturali iure eius eſt, cuius eſt ſolum.

SVPERFICIARIVS, rij, ἐπιπολαῖος, qui in alieno ſolo ſuperficiē habet, ita ut certam penſionem præſtet. Auctor Vlpianus.

SVPERFICIES, ciei, *Superficie*, ἐπιπολή, ἐπιφάνεια, ſuperior pars cuiuſque rei, facies quæ exterius oculis cernitur. Conſtat autem ex longitudine & latitudine ſine profunditate. Pli. lib. 15. c. 48. Quia longitudo ſuperficiem corporum ſolam ampliat. Superficies pro area ædificio nuda. Cic. ad Attic. lib. 4. Nobis ſuperficiem ædium cos. de conſilij ſententia æſtimarunt. H. S uicies.

SVPERFIT, pro ſupereſt, περιέστι. Colum. lib. 12. Tum ſeparare quæ conſumenda ſunt, & quæ ſuperfieri poſſunt, cuſtodire, ne ſumptus annuus, menſtruus fiat.

SVPERFORANEVM, περιττόν, pro ſuperuacaneo Sidonius Apollinaris uſurpat.

SVPERFLORESCO, is, ἐπανθέω, poſt alium floreſco. Plin. l. 19. cap. 5. Particulatim cucumis floret, ſibi ipſe ſuperflorenſcens.

SVPERFLVO, is, *Abondare*, ὑπερεκπλύω, πλεονάζω, abundo. Plin. l. 31. cap. 34. Apolloniæ in Ponto fons iuxta mare, æſtate tantum ſuperfluit, & maxime Canis ortu: parcius ſi frigidior ſit æſtas. Ci. de Cla. Orat. Is dedit operam, ſi modo id conſequi potuit, ut nimis redundantes nos, & ſuperfluentes iuuenili quadam dicendi impunitate, & licentia reprimeret: & quaſi extra ripas diffluentes coerceret.

SVPERFLVITAS, ſuperfluitatis, περιουσία, abundantia. Plin. libr. 14. c. 1. Aliæ improbo reptatu, pampinorumque ſuperfluitate atria media complentes.

SVPERFLVVS, a, um, περιττός, idem quod redundans, abundans.

SVPERFOETO, as, ἐπικυέω, ἐπικυίσκω, ſuperiori fœtationi alteram addo: quod accidere ſolet quibuſdam animalibus, quæ poſt unum fœtum ex coitu conceptum rurſus alium concipiunt à priore, unoque aut altero die, uel & pluribus poſt primum emiſſum ſuo tempore enituntur: quæ emiſſio ſecunda, & ueluti nouus quidam partus Superfœtacio dicta eſt. Plin. l. 10. c. 63. Daſypodes ſuperfœtant, ſicut lepores. Idem lib. 8. cap. 55. Lepus omnium prædæ naſcens, ſolus, præter daſypodem ſuperfœtat, aliud educans, aliud in utero pilis ueſtitum, aliud implume, aliud inchoatum gerens pariter.

SVPERFVLGEO, es, ὑπερφεγγέω, deſuper affulgeo. Stat. 1. Syl. Ipſe autē puro celſum caput aere ſeptus, Templa ſuperfulgens, & proſpectare uideris.

SVPERFVNDO, is, ἐπιχέω, de liquoribus dicitur, cum alicui rei ſuperijciuntur. Col. l. 12. c. 57. Hanc miſturam cum in catillo compoſueris, oleum ſuperfundito. Liui. 5. ab Vrbe: Tum uero iam ſuperfundenti ſe lætitiæ uix temperatum eſt, per tranſlationem pro uberim ſeſe oſtendenti. Superfuſus Tiberis, inundans. Liui. 7. ab Vrbe: Quin etiam cum medios forte ludos Circus Tiberi ſuperfuſo irrigatus impediſſet. Superfuſi hoſtes. Liui. 9. Bel. Maced. Gens ſuperfuſa montibus Caucaſijs: hoc eſt conſperſim fuſa. Plin. lib. 6. cap. 13.

SVPERGERO, is, ere, ἐπιχώννυμι, ſuperiacere, & quaſi aggeratim ſuperimponere: nam proprie de terra dicitur. Colum. lib. 11. cap. 3. Prædicti deinde funes de tabulato prompti explicantur, & in longitudinem per utrunque ſulcum porrecti obruuntur: ſed ita ut non nimium ſupergeſta terra ſemina ſpinarum, quæ inhærent toris funiculorum, enaſci poſſint.

SVPERIACIO, eis, pen. c. *Sopraporre*, ἐπιβάλλω, ſuperpono, uel ſuperextendo. Colum. lib. 2. c. 1. Quæq́; temporibus autumni frutetis & arboribus delapſa folia ſuperiaciebantur, mox conuerſa uomeribus, &c. Idem lib. 2. Seminibusq́; de tabulato ſuperiectis. Hinc frequentatiuum Superiacto, as, are. Plin. lib. 9. ca. 15. Quod & alias faciunt aliorum uim timentes, mugiles maxime, tam præcipuæ uelocitatis, ut tranſuerſa nauigia interim ſuperiactent: Id eſt, tranſiliant. Superiectus, ctus. Col. l. 6. c. 36. Ita enim efficitur, ut eius obiectu, cum mas etiam ſuperiectu eblāditus eſt, uelut incenſus & obcæcatus cupidine ſubtracta quam petierat, faſtidita imponatur equæ.

SVPERILLIGO, as, are, *Ligar ſopra*, ἐπιδεσμέω, idē quod ſuperligo. Plin. l. 19. ca. 3. Eadem cum oleo trita ignes ſacros leniunt, betæ folijs ſuperilligatis.

SVPERILLINO, is, pen. cor. *Iungere*, ἐπιχρίω. Plin. lib. 30. cap. 12. Reduuias, & quæ in digitis naſcuntur pterygia, tollunt canini capitis cinis & uulua decocta in oleo, ſuperillito butyro ouillo cum melle.

SVPERIMPENDENS, participium. Catul. Argon. Confeſtim Peneos adit uiridantia tempe, Tempe quæ ſiluæ cingunt ſuperimpendentes.

SVPERIMPONO, is, ὑπερτίθημι, idem quod impono. Liu. 1. Bel. Pun. Et Sardiniam inter motum Africæ fraude Romanorum ſtipendio etiam ſuperimpoſito, interceptam.

SVPERINCIDO, is, p. c. *Caſcar ſopra*, ἐπεμπίπτω, deſuper in rē aliquam incido. Liu. l. 5. Multisq́; ſuperincidentibus telis incolumis ad ſuos tranauit. Col. l. 4. c. 9. Ne ſi tranſuerſa fuerit cicatrix cœleſtem ſuperincidentem aquam contineat.

SVPERINDVCO, *Soprametteere*, ἐπεισάγω, ſuperinijcio. Pli. l. 15. cap. 17. Duum pedum terra ſuperinducta.

SVPERINDVO, is, ἐπενδύω, ſuper cætera ueſtimenta induo. Suet. in Nero. c. 48. Vt erat nudo pede, atque tunicatus, penulam obſoleti coloris ſuperinduit.

SVPERINGERO, is, ἐπισωρεύω, aggregatim ſuperimpono. Plin. lib. 18. cap. 30. Sunt qui leguminum aceruos ſuperingerant.

SVPERINIICIO, eis, pen. co. *Gettar ſopra*, ἐπεμβάλλω, deſuper inijcio. Virg. 4. Ge. Raras ſuperinijce frondes. Ouid. 5. Faſt. Tum ſuper iniecta texere madentia terra.

SVPERINTEGO, is, penul. cor. ἐπιγκαλύπτω, ſuperne intego. Plin. l. 18. c. 6. Ora utrinq; lapidibus ſtaminari, & alio ſuperintegi.

SVPERINTONO, as, pe. c. ἐπιβροντάω, deſuper tono. Vir. lib. 9. Aen. Dat tellus gemitum, & clypeum ſuperintonat ingens.

SVPERINVNGO, is, *Inungere*, ἐπαλείφω. Celſus lib. 7. cap. 7. Deinde ſuperinungi collyrio debet ex ijs aliquo, quo lippientes oculi ſuperinunguntur.

SVPERIOR, ſuperioris, ἀνώτερος, comparatiuū eſt ab antiquo nomine Superus, idem ualens, quod altior ſiue ſublimior. Ci. Att. l. 12. Tota domus ſuperior uacat, uti ſcis. Interdum idem quod maior, potior, ſiue excellentior, ὑπέρτερος, φέρτερος. Cicero. 1. Offic. Quanto ſuperiores ſumus, tanto nos ſummiſſius geramus. Vita ſuperior. i. uita anteacta. Idem de Senect. Senes ſemper agunt aliquid, tale. ſ. quale cuiuſq; ſtudium in ſuperiore uita fuit. Superior Dionyſius, πρεσβύτερος, id eſt prior, uel ſenior: ſicut Inferior

pro

pro iuniore aut poſteriore. Sic enim fere loqui ſolemus, quoties de malis ſermo eſt. Nam ſi de bonis laudabilibusque loquamur, Maiorem & Minorem dicimus. Sic duos Africanos, & duos Cyros maioris & minoris cognominibus diſtinguimus. In conſanguinitatis quoque & affinitatis gradibus Superiores eos intelligimus, qui quartum aſcendentium gradum excedunt: quemadmodum Inferiores, qui ſunt infra quartum deſcendentium gradum. Var. l. 2. de re ruſt. Itaque proauus ac ſuperiores, de Tremellijs, nemo appellatur Scropha. Superiores, pro ijs qui ante nos uixerunt, qui & Maiores dicuntur. Cice. 4. Acad. Non modo opinionem uicit omnium, quæ de uirtute eius erat, ſed etiam gloriã ſuperiorum. Superiores dicuntur etiam, qui alios uincunt. Cæſ. 5. Bell. Gal. Atque una ex parte Hiſpanis equitibus emiſſis cum equeſtri prælio ſuperiores eſſent.

SVPERLACRYMO, ἐπιδακρύω, lacrymando irrigo. Col. l. 5. Optimum eſt igitur, medio fere internodio ſubſidiarium tondere palmitem, deuexaq; reſectionem facere poſt gemmam, ne ſuperlacrymet, & gemmantem cæcet oculum.

SVPERLIMINARE, aris, neu. gen. *Soglia di ſopra*, ὑπέρθυρον, limen oſtij ſupernum, hoc eſt, lignum ſiue lapis, qui poſtibus ſuperiucumbens, iugi formam efficit. Plin. lib. 29. cap. 4. Priuatimq; ouilibus circumlatum toties, & pedibus ſuſpenſum in ſuperliminari.

SVPERMANDO, is, ere, *Remaſticare*, ἐπιμασάομαι, poſt rem aliquã manſam, aliam mandendo ſuperingero. Plin. l. 31. cap. 6. Qui puram dedere raphanos ſupermãdi ex mulſo aceto iubent, ut ad uomitiones reuocent.

SVPERMEO, as, ὑπερρέω, ſuperfluo, ſiue ſuperlabor. Pli. lib. 2. c. 103. Quædam uero etiam dulces inter ſe ſupermeant alias, ut in Fucino lacu.

SVPERNAS, atis, ὁ ἄνωθεν, quod ex loco ſuperiore ortum traxit, ſicut Infernas: quod natum eſt in loco inferiori. Sunt autem hæc duo communis generis, ſicut Noſtras, & Veſtras: ut Abies ſupernas, quæ ad mare ſuperum, hoc eſt, Adriaticum, nata eſt: & contra Infernas, quæ nata eſt ad mare inferum, ſiue Tyrrhenum. Plin. lib. 16. cap. 39. Ideo Romæ infernas abies ſupernati præfertur.

SVPERNATVS, a, um, adiectiuum, ἐπιπεφυκώς, poſt alios natus. Pli. l. 19. c. 3. Hoc inciſu, profluere ſolitum ſuccum ceu lactis, ſupernato caule, quem magydarium uocarunt.

SVPERNATO, as, are, *Sopra natare*, ἐπιπλάζω, in aquæ alteriusue liquoris ſuperficie fluito. Col. l. 12. c. 9. Deinde arido ſpiſſamento fœniculi ſic comprimi, ut ius ſupernatet. Pli. l. 26. Poſtea ſupernatans aqua tollitur ſpongijs.

SVPERNE, aduerbium, ἄνωθεν, idem quod deſuper. Vir. 6. Ae. Vnde ſuperne Plurimus Eridani per ſiluam labitur amnis. Liui. lib. 5. ab Vrbe: Male ſuſtinenti arma, gladium ſuperne iugulo defigit, iacentem ſpoliat. Idem ualet quod ſupra, ἄνω. Plin. Argentum ſuperne innatat, ut oleum aquis.

SVPERNVS, a, um, *Superno*, ὁ ἄνω, quod eſt ſupra. Plin. lib. 11. cap. 37. Dentes ſimiles aſpidi & ſerpentibus: ſed duo in ſuperna parte dextra, læuaq; longiſſimi. Stat. Thebai. Crines à fronte ſuperni. Oui. 15. Met. Supernum numen.

SVPERO, ras, pen. cor. *Superare*, ὑπερβαίνω, tranſcendo, ſubeo. Virg. l. 3. Geor. Superant montes & flumina tranant. Plin. lib. 7. Arbores quidem tantæ proceritatis traduntur, ut ſagittis ſuperari nequeant. Per tranſlationem ponitur pro uincere, ὑπερβάλλειν. Vir. 5. Eclog. Quid ſi idem certet Phœbum ſuperare canendo? Item abundo, περιγίνομαι. Vir. 1. Geor. Si ſuperent fœtus, pariter frumenta ſequentur. Itẽ ſuperuiuere, & quaſi ſuperſtitem eſſe, quod & ipſum περιγίνεσθαι dicunt Græci. Item reſtare, ſiue ſuperfluere, περισσεύειν. Cic. Deq; eo quod ipſis ſuperat, alijs gratificari uolunt. Item occidere, ἀναιρεῖν. Virg. 1. Aen. Clam ferro incautũ ſuperat. Vnde ſuperabilis, & hoc le, quod facile ſuperari poteſt. Liu. 5. Bel. Pun. Simul altitudinem muri, quantum proxime coniectura poterat, permenſus, humilioremq; aliquanto priſtina opinione ſua, & cæterorum omnium, ratus eſſe, & uel mediocribus ſcalis ſuperabilem, ad Marcellum rẽ defert. Ouid. 5. Triſt. Eleg. 8. Scilicet ut per uim non eſt ſuperabilis ulli, Molle cor ad timidas ſic habet ille preces. Huius compoſita ſunt Exupero, id eſt abundo: & Proſupero, ſuperabundo: de quibus ſuis locis.

SVPEROBRVO, ſuperobruis, καταχέω, καταβάλλω, re aliqua iniecta operio. Propertius. libr. 4. Eleg. 4. Dicit, & ingeſtis comitum ſuperobruit armis.

SVPERPENDEO, es, *Sopra pendere*, ὑπερκρέμαμαι, ſupra pẽdeo. Liu. 7. Bel. Mace. Ita ut quibuſdam locis ſuperpendentia ſaxa, plus in altum, quàm quæ in ſtatione ſunt naues promineant.

SVPERPINGO, ſuperpinguis, ὑπεργράφω, operi iam picto addo. Pli. lib. 35. cap. 11. Nealces Venerem, ſolers hic arte ingenioſo operi ſuperpinxit.

SVPERPONO, nis, *Sopraporre*, ὑπερτίθημι, ſuper aliquid colloco. Pli. lib. 29. cap. 2. Tantumque pollent, ut medicamentis quoque ſuperponantur. Colum. lib. 1. cap. 5. Sin ſummotus longius à collibus erit amnis, & loci ſalubritas, editiorq; ſitus ripæ permittet ſuperponere uillam profluenti. Ouid. epiſt. 20. Aegra ſuperpoſita membra mouere manu.

SVPERRADO, ſuperradis, pen. pro. ſuperraſi, ſuperraſum, ὑποξύω, ſuperficiem rei alicuius rado, uel leuiter incido: ut, Superradere clauus pedum. Pli. lib. 22. cap. 23. Perniones ex uino fouet, & ex oleo coctum imponitur: ſic & callo, Clauis pedum ſuperraſis præcipuæ utilitatis.

SVPERSCANDO, is, *Andar ſopra*, ὑπερβαίνω, ſurſum aſcendo. Col. l. 11. c. 3. Oportebit autem uirgeam ſepem interponere, quam ſuperſcandant ſentes utrinſque ſulci.

SVPERPONDIVM, dij, ἐπίμετρον, auctarium ponderis, quod legitimæ ſarcinæ adijcitur. Eſt autem nomen à pondere deductum ea forma, qua Centumpondium. & Aſſipondium. Apul. l. 7. Exiguũ ſcilicet & illud tantæ molis ſuperpondium.

SVPERSEDEO, ſuperſedes, *Sopra ſedere, laſciare*, ἐπέχω, ἐπίσχομαι, διαλείπω. rem inſtitutam omitto, exigitq; fere ablatiuum. Cæſar li. 1. Commen. Et propter multitudinem hoſtium, & propter eximiam opinionem uirtutis, prælio ſuperſedere ſtatuit. Auctor ad Heren. lib. 3. Commode poterimus principio ſuperſedere. Gelli. autem lib. 2. cum accuſatiuo conſtruxit, cum ait: Alia luce auis in paſtum profecta eſt: cognati & affines operam, quam dare rogati ſunt, ſuperſedent. Hiero. contra Iouin. cum infinitiuo iungit. Cice. (inquit) rogatus ab Hirtio, ut poſt repudium Terentiæ, ſororem eius duceret, omnino facere ſuperſedit, dicens, non poſſe ſe uxori & philoſophiæ pariter operam dare.

SVPERSILIO, ſuperſilis, pen. cor. ὑπεράλλομαι, ὑπερπηδάω, ſuper re aliqua ſalio. Col. lib. 8. cap. 3. Ea pernicies ut euitetur, perticæ dolantur in quadrum, ne teres læuitas earum ſuperſilientem uolucrem non recipiat.

SVPERSPERGO, ſpergis, ἐπιπάσσω, inſpergo, aſpergo. Cato c. 54. Cum ſtramenta condes, quæ herboſiſſima erunt, in tecto condito & ſale ſuperſpargito.

SVPERSTERNO, is, ὑπερστρώννυμι, ſuper extendo. Liu. 10. ab urb. Conſulis corpus eo die, quia obrutum ſuperſtratis Gallorum cumulis, inueniri non potuit, &c.

SVPERSTES, ſtis, penul. corr. omn. gener. *Poſtero*, περιγινόμενος, qui ſuis iam fato functis ſuperuiuit: quaſi mortuis ſuis ſuperſtans. Quintil. Defuncta uxore, liberis tamen ſuperſtitibus. Ouid. 3. Metamorph. Marte cadunt ſubiti per mutua uulnera fratres, Quinque ſuperſtitibus. Virgil. 11. Aeneid. Tuque ò ſanctiſſima coniux Felix morte tua, neque in hunc ſeruata dolorem. Contra ego uiuendo uici mea fata: ſuperſtes Reſtarem ut genitor. Superſtes reip. Cice. Torq. libr. 6. Cum ſuperſtitem te eſſe reip. ne ſi liceat quidem, uelis. Fama ſuperſtes. Ouid. 3. Triſt. Eleg. 7. Me tamen extincto fama ſuperſtes eris. Superſtes quoque dicitur, qui ſaluus eſt, & uiuis inter uiuos, & ſine morte ſuorum omnium. Ter. in And. Deos quæſo, ut ſit ſuperſtes. Superſtes gloriæ alicuius. Accipitur interdum Superſtes pro præſenti. Plau. Superſtitem utrunque monui ne iniuſſi abeãt. Quin & teſtes antiqui ſuperſtites appellabant.

SVPERSTITIOSI, *Superſtitioſi*, δεισιδαίμονες, anili ſuperſtitione imbuti, quique deum timent in rebus etiam non timendis. De uocis huius origine ſic ſcribit Cice. lib. 2. de Nat. Deo. Non ſolum (inquit) Philoſophi, uerum etiam maiores noſtri ſuperſtitionem à religione ſeparauerunt. Nam qui totos dies precabantur, & immolabant, ut ſibi ſui liberi ſuperſtites eſſent, Superſtitioſi ſunt appellati. Aulus Gel. lib. 19. Noct. Atticarum, Superſtitionem δεισιδαιμονίαν, interpretatur importunam & ineptam religionem. Lactantius eos potiſſimum Superſtitioſos dictos exiſtimat, qui ſuperſtitem memoriam mortuorum colerent, aut qui parentibus ſuis ſuperſtites imagines eorum domi, tanquam deos uenerarentur. Cice. 3. Tuſc. Accedit ſuperſtitio muliebris quædam. Virg. 12. Aen. Vana ſuperſtitio ſuperis quæ reddita diuis. Seru. A ſuperſtite ſuperſtitio dicta, quæ anicularum propria eſt, quæ multis per ætatem ſuperſtites ſunt, & quæ rebus inanibus addictæ, dum uolunt uideri nimis religioſæ, ſuperſtitioſæ fiunt, & ita delirant. Superſtitioſe, aduerb. Cice. 3. de Nat. de. Neque id dicitis ſuperſtitioſe, atque aniliter: ſed phyſica conſtantique ratione.

SVPERSTITO, tas, *Eſſer ſaluo*, περιγίνομαι, frequentat. à Superſto, idem ualens, quòd ſuperſtes, & incolumis ſum. Plau. Perſa: Vt mihi ſuperſit, ſuperet, ſuperſtitet. Antiqui hoc uerbo uſi ſunt pro ſeruare, σώζειν, ſiue incolumem præſtare. Ennius apud Nonium: Regnumque ueſtrum ut ſoſpitent, ſuperſtitentque.

SVPERSTO, ſuperſtas, *Star ſopra*, ἐφίσταμαι, ὑπερανίσταμαι, ſupra aliquid ſto. Gellius: Cum ſedenti aquila ſuperſtaret. Liui. 10. Bell. Macedon. Signa alia in circo maximo cum columnis quibus ſuperſtabant euertit: faſtigia aliquot templorum à culminibus abrupta fœde diſſipauit. Virgilius 10. Aeneid. Quem congreſſus agit campo, lapſumque ſuperſtans Immolat. Quandoque Superſtare, eſt ſupereſſe, περιγίνεσθαι. Vnde Superſtites dicti ſunt.

Svperstrvo, ſtruis, *Sopra fabricare*, ἐποικοδομέω, ſuperædifico. Lact. lib. 6. Manentibus enim præceptis eorum, quæ ſolent ad probitatem recte dari, ignota illis ſuperſtruemus ad perficiendã conſumandamq́; iuſtitiam, quàm non tenent.

Svpersvm, peres, ſupereſt, ſuperfui, *Abondare*, περίειμι, περιγίνομαι, affluo, abundo. Vir. 11. Aeneid. Auxilioq́; urbes Italæ, populiq́; ſuperſunt. Interdum ſupereſſe ſignificat reliquum eſſe, περιγίνεσθαι. Ennius. li. 3. Ann. Inde ſibi memorat unum ſupereſſe laborem. Interdum ſuperſtitem eſſe, ἐπιβιῶν. Plaut. in Aſin. Sicut tuum uis unicum gnatum tuæ Supereſſe uitæ ſoſpitem & ſuperſtitem. Interdum uincere, ſuperiorem eſſe, ἐπικρατεῖν. Vir. 3. Geor. Ne blando nequeant ſupereſſe labori. Id eſt, uincere laborem. Interdum ſuperfluum eſſe, περισσεύειν. Gel. Memini ego Prætoris docti hominis tribunali me forte aſſiſtere, atque ibi aduocatum reum non habere. Et cum is qui uerba faciebat, reclamaſſet, Ego illi ſuperſum: reſpondiſſe Prætorem feſtiuiter, Tu plane ſuperes, non ades. Hoc eſt ſuperfluus, ſuperuacaneus es. Ex quibus Gellij uerbis colligi poteſt, fuiſſe nonnullos ea ætate, qui Supereſſe uſurparent pro eo quod eſt, in iudicio adeſſe: quos tamen, ut inepte loquentes, irridet. Vſus tamen eſt etiam hoc uerbo in hac ſignificatione. Suet. in Auguſt. c. 56. Cũ Aſprenas Nonius arctius ei iunctus cauſam ueneficij accuſante Caſſio Seuero diceret, conſuluit ſenatum quid officij ſui putaret. Cunctari enim ſe, ne ſi supereſſet, eripere legibus reum: ſin deeſſet, deſtituere, ac prædamnare amicum exiſtimaretur. Interdum durare. Virgil. 3. Geor Primus ego in patriam mecum, modo uita ſuperſit. Cice. pro Mar. Nulli de inimicis ſuperſunt.

Svpervacanevs, a, um, *Superuacuo*, περισσὸς, idem quod ſuperuacuus. Cice. Appio: Confirmata amicitia & perſpecta fide, commemoratio officiorum ſuperuacanea eſt. Idẽ 1. de Nat. de. Quid de re aliqua deſcriptione omnium corporis partium, in qua nihil inane, nihil ſine cauſa, nihil ſuperuacaneum eſt? Pro ſuperuacaneo habere. Liui. 10. ab urbe: Cui autem dubium eſſe, ubi unũ bellum ſit aſperum, ac difficile, cum id alteri extra ſortem mandetur, quin alter Conſul pro ſuperuacaneo, atque inutili habeatur?

Svpervacvvs, uacua, uacuum, *Superuacuo*, περιττὸς, ἀργὸς, quod non eſt neceſſarium, neque alicuius uſus. Col. l. 3. Itaque ſuperuacuum eſt, hoc repetere, iam tradita ratione terebrationis. Ouid. 2. de Pont. Eleg. 7. Sed me timor ipſe malorum ſæpe ſuperuacuos cogit habere metus.

Svpervado, ſuperuadis, ſuperuadere, *Andar su*, ὑπερβαίνω, tranſcendo. Liui. 1. Bel. Maced. Cum omnes uicti, metuq́; perculſi ex prælio intra uallum protinus inde ſuperuadentem munimenta uictorem hoſtem fugerent.

Svpervacanevs, adiectiuum antiquum à uerbo Vagor: unde Auis ſuperuaganea dicebatur ab auguribus, cum ex ſummo cacumine uocem emiſiſſet. Feſtus.

Svpervagor, penul. cor. *Eſſer troppo uagante*. ſuperuagaris præter iuſtum & æquum uagari, ſuperfluere, uel ſuperfluos ramos habere. Colum libr. 4. cap. 21. Quinquennis uineæ non alia eſt putatio quàm ut figuretur, quemadmodum ſupra inſtituimus, ne ue ſuperuagetur.

Svperveho, his, ὑπερόχέω, ſuper aliquid ueho. Catul. Epigram. 61. Ille quoque euerſus mons eſt, quem maxima in oris Progenies Phthiæ clara ſuperuehitur.

Svpervenio, ſuperuenis, ſuperuenire, *Venire alla improuiſa, ſopraeuenire*, ὑπερέρχεσθαι, ex inopinato uenire. Hora. 1. Epiſt. 4. Grata ſuperueniet, quæ non ſperabitur, hora. Virgilius ſexta Ecloga: Addit ſe ſociam, timidisque ſuperuenit Aegle. Liu. 4. Bell. Puni. Munientibus ſuperuenit Marcellus. Superuenire cum accuſatiuo, ſuccedere, aſcendere. Ouid. 10. Meta. Nam crura eloquentis terra ſuperuenit. Stat. 1. Achil. Neſcio quid magnum (nec me patria omnia fallunt) Vis feſtina parat, tenerosque ſuperuenit annos.

Svperventvs, tus, *Venuta ſopra*, ἐπέλευσις, ipſe ſuperueniendi actus. Plin. lib. 7. cap. 15. Sed nihil facile reperiatur mulierũ profluuio magis monſtrificum: Aceſcunt ſuperuentu muſta, ſterileſcunt tactæ fruges, &c.

Svpervestio, is, περιβάλλω, ueſte ſuperintego. Pli. l. 16. c. 33. Imagines rerum tenui filo, breuiq́;, & uirente ſuperueſtiens.

Svpervivere, ἐπιβιῶν, is dicitur, qui cum iam mortuus uideretur, refocillatus reſipuit, ac ueluti reuixit.

Svpervolo, las, *Volar di ſopra*, ὑπερπέταμαι, ἐπιπτάω, ſupra aliquid uolatu feror. Plin. l. 7. cap. 14. Superuolantes quamuis alte, perniciterq́;, alites hauſtu raptas abſorbeant. Oui. 4. Meta. Deſpectat terras, totumq́; ſuperuolat orbem. Plin. l. 10. c. 33. Perdices concipiunt ſuperuolantium afflatu, ſæpe uoce tantum audita maſculi. Superuolito, as, frequentatiuum. Vir. 6. Eclog. Et quibus ante Infelix ſua tecta ſuperuolitauerit ales.

Svpervolvo, is, uere, *Voltar di ſopra*, ἐπικυλινδέω, ſupra uoluo. Colum. libr. 11. cap. 3. Poteſt etiam citra hanc operam fieri criſpum qualitercunque ſatum, ſi cum eſt natum, incrementum eius ſuperuoluto cylindro, coerceat.

Svpervngo, gis, *Inungere*, ἐπαλείφω, ſuper illino. Celſ. lib. 7. cap. 7 Dein ſuperungi collyrio debet ex his aliquo, quo lippientes oculi ſuperunguntur.

Svpervm mare, ἀδριατικὸν πέλαγος, idem eſt cum Adriatico: ita dictũ, quòd Italiam ſupra, hoc eſt, ab ortu alluat. quemadmodum mare Tyrrhenum ab occaſu, quod ideo inferum appellatur. Pla. Menechmis. Iſtros, Hiſpanos, Maſſilienſes, Illyricos, Mare ſuperum omne, Græciamq́; exoticam, Oraſq́; Italicas omnes, quas adgreditur mare, Sumus circumuecti.

Svpervs, a, um, pen. cor. *Di ſopra, ſouran*o, ὁ ἄνω, à Super fit, cui contrarium eſt Inferus: ut Mare ſuperum, Sedes ſuperæ, & Aura ſupera. Vir. 6. Aen. Facilis deſcenſus Auerni: Noctes, atque dies patet atri ianua ditis. Sed reuocare gradum, ſuperasq́; euadere ad auras, Hoc opus, hic labor eſt. Idem 6. Aen. Talis ſeſe halitus atris Faucibus effundens ſupera ad conuexa ferebat. Idem 10. Aen. Tum breuiter ſupera aſpectans conuexa precatur. Cic. 2. de Natu. Deo. Homo ſpectator ſuperarũ rerum atq; cœleſtium. Supera, orum, pro cœlo, ſubſtantiue. Vir. 6. Aen. Omnes cœlicolas, omnes ſupera alta tenentes. Cic. 1. Tuſc Nihil enim habent hæc duo genera proni, & ſupera ſemper petunt. Vir. 7. Aen. de Iunone: Cocytiq́; petit ſedem, ſupera ardua linquens.

Svperi, orũ, pluraliter, & ſubſtãtiue cœleſtes, ſiue uiui, & qui alijs ſuperiores ſunt: ſicuti Inferi, orum, manes, ac mortui dicuntur. Virg. 5. Aen Attonitis hæſere animis, ſuperosq́; precati Trinacrij, Teucriq́; uiri. Oui. 1. Met. Talia quærentes (ſibi. n. fore cætera curæ) Rex ſuperum trepidare uetat. Contra inferi, orum, pro manibus, ſiue mortuis accipi ſolent. Pli. l. 12. c. 18. Felix appellatur Arabia falſi, & ingrati cognominis, quæ hoc acceptũ ſuperis ferat, cum plus ex eo inferis debeat.

Svpino, as, pen. p. ὑπτιάζω, ſupinum colloco. Stat. 6. Theb. Præcipitatq́; retro iuuenem, atque in terga ſupinat.

Svpinor, aris, ari, ὑπτιάζομαι, paſſiuum eſt uerbi Supino, idẽ ſignificãs quod ſupinus fio. Hor. 2. Serm. Sat. 7. Naſum nidore ſupinor. Vbi Acron interpres, Naſum, inquit, nidore ſupinatur, qui nimiũ delectatur, & inclinatur odoribus pulmentariorum. Supinari igitur eſt erigi, & ſupinum fieri. Accuſatiuum uerbo addidit paſſiuo, quemadmodum & Vir. 7. Aen. Loricam induitur, fidoq́; accingitur enſe Stat. 12. Thebaid. Iamq́; ſupinantur feſſis, lateq́ue fatiſcunt Pẽthei deuexa iugi. Supinatus, ta, tum, participium. Vir. 2. Geor. Ante ſupinatas Aquiloni oſtendere glebas, Quàm lætum infodias uitis genus. Stat. 5. Theb. Incertusq́; ſui liquidum nunc aera lambit Ore ſupinato, nunc arua gemẽtia radens, Pronus adhæret humo.

Svpinvm, à quibuſdã dicitur uerbũ participiale, ſicut Gerũdia, Participialia nomina appellãtur. Habet aũt duas terminationes, um, & u ut, Lectũ lectu. Quod in um, finitur, habet ſignificationẽ actiuã. Saluſt. Legatos ad Iugurthã de iniurijs queſtũ miſit. Id eſt, qui quererẽtur uel quæſturos, μεμψομένους. Idẽ: Non mea culpa ſæpe ad uos oratũ mitto. P. C. Hoc eſt, qui orent ſiue oraturos, παρακαλέσοντας. Do filiã nuptum dicimus, hoc eſt, quæ nubat. Do uenum, uendo. Spectatũ admiſſi ſumus. id eſt, ut ſpectemus. Quod uero in u, finitur, ſignificationis paſſiuæ eſt, iungiturque nominibus adiectiuis. Vir. 3. Aen. Nec uiſu facilis, nec dictu affabilis ulli, hoc eſt, qui nec uideri, nec dici facile poſſit. Dicimus præterea, Dignum ſiue indignum relatu. hoc eſt, quod referatur. Impium factu, ſi fiat. Horrendum aſpectu, ſi aſpiciatur. Iucundum cogitatu, ſi cogitetur. Obſcœnum uiſu, ſi uideatur, & ſic de reliquis.

Svpinvs, na, num, p p. *Co'l uentre in ſu, ſopino, ò riuerſcio*, ὕπτιος, ἀμβαχος, qui dorſo incũbit, ita uti faciem uentremq́; habeat cœlũ uerſus ſpectantẽ. Iuue Sat. 3. Cubat in faciem, mox deinde ſupinus. Ci. de Diuinat. Nam ſi omne animal, ut uult, ita utitur motu ſui corporis, prono, obliquo, ſupino: membraq́; quo uult, flectit, contorquet, porrigit, contrahit: eaq́; ante efficit pene, quàm cogitat: quanto id Deo eſt facilius, cuius numini parent omnia? Manus ſupinæ. Liui. 6. Bel. Pun. Vndique matronæ in publicum effuſæ, circa Deum delubra diſcurrunt, crinibus paſſis aras uerrẽtes, nixæ genibus, ſupinas manus ad cœlum ac Deos tendentes. Vir. 3. Aen. Tendoq́ue ſupinas Ad cœlum cũ uoce manus. Et quoniã ſupinus ille recubitus indicium eſt hominis ſoluti, & ocioſi, factum eſt ut Supinum pro molli, delicato, ocioſo, & negligenti ponamus, ῥᾴθυμος. Seneca ad Lucilium: Eſt quidem, mi Lucili, ſupinus & negligens, qui in amici memoriam ab aliqua regione admonitus reducitur. Inde Supinior, oris, comparatiuus. Mart li. 2. Nuſquam deliciæ ſupiniores. Supinus, item accipitur pro accliui, ſiue montoſo. Horat. l. 1. Car. Seu mihi frigidum Præneſte, ſeu Tybur ſupinum. Fuit enim Tybur ciuitas in aſcenſu collis poſita, cuius etiam hodie ruinæ conſpiciuntur.

Svppar, aris, πάρισος, ex Sub, & Par, propemodum æqualis. Cice. de Cla. Orat. Huic ætati ſuppares Alcibiades, Critias, Theramenes.

Svpparasitor, aris, pen. pro. ὑποπαρασιτέομαι, ſubſeruio, obſequor, tanquam paraſitus. Plaut. in Amph. Accedam, atque hanc adpellabo, & ſupparaſitabor patri.

Svpparvm, Calepinus putauit, uelum eſſe ad uelandas ſcenas accommodatum: adducens teſtimonium Ciceronis ex oratione de Prouincijs conſularibus, ubi ſic legit: Quibus cum iam in orcheſtra helluatur, antea poſt ſupparium ſolebat. Verû falſus eſt hic, ut pleriſq; alijs in locis, Calepinus corruptis exemplaribus. Conſtat.n.in hoc Ciceronis loco Siparium legendum eſſe, non Supparium: ut latius ſupra docuimus ſuo loco.

Svpparvs, uel Supparum, p.c. *Camiſcia, trauerſa,* περιώμιον. genus togæ leuis & anguſtæ, inde dictum, teſte Var.lib.4. de Liu. Lat. quód ſupra induatur, quemadmodum Suburula, quod ſubtus induatur. Luc.2. Pharſaliæ: Suppara nudatos cingunt anguſta lacertos. Feſtus ſupparum ueſtem puellarem lineam interpretatur, eandemq; eſſe exiſtimat cum ea, quæ & Subucula & Camiſia dicitur: Quam ſententiam hoc Afranij teſtimonio fulcit: Puella nô ſum, ſi induta ſupparo ſum. Eſt & Supparum nauium inſigne, teſte Seneca lib.11. Epiſt. Sunt.n. Suppara ſumma uela, quæ cæteris annectuntur, & quæ ſuper antennas expliantur. De quibus Luc. lib.5. Imaq; pandens Suppara uelorum perituras colligit auras. Stat. 3. Syl. Vos ſummis annectite ſuppara uelis.

Svppedanevm, ὑποπόδιον, dicitur id, quod pedibus ſubijcitur, dum ſedemus.

Svppedito, as, pe.c. *Dare, ſumminiſtrare,* ἐκπορίζω, χορηγέω, ὑπαρκέω, ſuggero, ſubminiſtro. Var.2. de re ruſt. Largiore cibatu ſuſtentare debet, quo facilius lac ſuppeditare poſſit. Cice. ad Trebat.l.7. Epiſt. An hoc ſignificas nihil fieri, frigere te, ne chartam quidem tibi ſuppeditari? Id eſt, chartam tibi deeſſe. Quint. lib.2. cap.2. Licet enim ſatis exemplorum ad imitandum ex lectione ſuppeditet, tamen uiua illa, ut dicitur, uox alit plenius. Suppeditare, neutrum abſolutum, pro ſufficere, ſatis eſſe, ἐπαρκεῖν. Cic.1. Offi. Ob eaſq; cauſas ſtudeat parare ea, quæ ſuppeditent & ad cultum & ad uictum. Suppeditare, pro ſuppetere, περιγίνεσθαι. Liu.8. Bel. Pun. Apud uos quemadmodum loquar, nec conſilium, nec oratio ſuppeditat. Eſt & Suppeditare, opprimere, ſiue ſupplantare, ὑποσκελίζω. Cice. Nunc uideo, in iudicio mecum contendere non uis, ubi ſuppeditari turpiſſimum, ſuperare pulcherrimû eſt. Hinc Suppeditatio, uerbale. Cice.1. de Natu. Deo Quæ ergo uita? Suppeditatio, inquit, bonorum nullo malorum interuentu. Suppeditor, aris, deponens. Cic. Atti. lib. 14. De Paulciano nomine quòd mihi ſuppeditatus es, gratiſſimum eſt, & ſimile uſurum omnium.

Svppello, lis, puli, ſum, *Luſſuriare*, uerbum modo honeſtum, modo turpe. Cice. ad Pætum lib.9. Quid ipſa res modo honeſta: modo turpis? ſuppellere, flagitium eſt: iam erit nudus in balneo, non reprehendes.

Svppetiae, & in accuſatiuo Suppetias, ſine alijs caſibus ἐπικουρία, idem quod ſubſidium, quod fertur laboranti. Valla auxilium interpretatur. Plau. tamen in Epid. Diuerſa eſſe oſtendit, cum ait, Auxilia mihi & ſuppetiæ ſunt domi. Si enim eadem eſſent Suppetiæ & Auxilium, alterum uacaret. Rectius itaque auxilij nomine intelligimus, quod augendarum uirium cauſa alicui ſummittitur: Suppetias uero eas dicimus, quæ iam laboranti & periclitanti feruntur: quod & Subſidium dicimus. Suppetias uenire, id eſt, in ſubſidium. Cæſ.2. Commen. Et nunciabantur auxilia magna equitatus oppidanis ſuppetias uenire.

Svppetior, aris, *Aiutare, dar ſoſſidio,* ἀμύνω, auxilior, ſuccurro. Apul.l.8. At uobis facile eſt ſuppetiari miſerrimo ſeni.

Svppeto, tis, pen.cor. *Aſſaltare celatamente,* ὑπαιτέω, παραιτέω, latenter, ſeu per fraudem peto. Vlpia. de Furtis: Apud labonem, relatum eſt, ſi ſiliginario quis dixerit, ut ſi quis nomine eius ſiliginem petiſſet ei daret. Et quidam ex tranſeuntibus cum audiſſet, petijt eius nomine & accepit, furti actionem aduerſus eum, qui ſuppetijt ſiliginario competere, non mihi. Non enim mihi negocium, ſed ſibi ſiliginarius geſſit. Suppetit uero, περιγίνεται, in tertia perſona, & Suppetunt, ſignificat in promptu eſt, adeſt: cui opponuntur Deficit, & Deeſt. Horat.1. Epiſt.12. Pauper enim nô eſt, cui rerum ſuppetit uſus. Nonnunquam ſufficit, ſiue ſatis eſt, ἐπαρκεῖ. Pli. Iunior in epi. Cui abunde ſuppetunt facultates. Liu. 2. ab Vrb. Rudis in militari hominis lingua, non ſuppetebat libertati, animoque. Suppetat ſuperſtes uitæ tuæ. Plau. in Trin. Bene hercle denuncias, deoſq; oro, ut uitæ tuæ ſuperſtes ſuppetat. hoc eſt, poſt te uiuat.

Svppilo, as, p.p *Rapire, rubbare,* ὑπεξαιροῦμαι, ſuffuror, clam, & paulatim ſurripio. Pla. in Truc. Hæc cum uideo fieri, ſuffuror, ſuppilo, & de præda prædam facio.

Svpplanto, as, ὑποσκελίζω, pede ſuppoſito in terram deijcio. Ci. 3. Offi. Contendere debet, quàm maxime poſſit, ut uincat: ſupplantare eum qui cum certat, aut manu depellere nullo modo debet. Et quoniam qui in lucta hac ratione ſuperiores euadunt, fraude magis, quàm uiribus uidentur uiciſſe, factum eſt, ut Supplantare accipiatur pro decipere. Eſt & Supplantare, ὑποφυτεύειν, compoſitum à uerbo Planto, idem ſignificans quod ſub re aliqua quippiam plantare. Col.l.3. Et uitem ita ſupplantato, ne radicem abrumpas.

Svpplementvm, ti, *Supplemento, aggiunta,* πλήρωμα, quod ad ſupplendum rei alicuius numerum ſubmittitur: unde militum & remigum proprie ſupplementa dicimus, quæ ad iuſtum numerum explendum ſuccenturiantur. Cice. App. Pulch. lib. 3. Cenſebant omnes fere, ut in Italia ſupplementum meis, & Bibuli legionibus ſcriberetur.

Svppleo, ples, *Sopplire, empire, giungere,* πληρόω, in deficientis locû aliquid ſubſtituo. Virg.l.3. Aen. Remigium ſupplet, ſocios ſimul inſtruit armis. Accipitur interdum Supplere, pro æquare. Idem 7. Eclo. Si fœtura gregem ſuppleuerit aureus eſto: id eſt, Si tot agnos habuero, quot oues, interprete Seruio. Aliquando pro implere. Cato.c. 88. Ibi fiſcellam cum ſale populari ſuſpendito & quaſſato, ſuppletoq; identidem. Idem cap.69. Facito ut amurcâ quotidie ſuppleas.

Svpplex, cis, *Supplichevole,* ἱκέτης, ἱκέσιος, qui alteri abiecte, demiſſe, & humiliter ſupplicat, ad pedes eius ſeſe proſternens, aut genua flectens: unde & Supplicem dictum putant à ſupplicandis genibus. Cice. 3. Tuſc. Cum ſe Alcibiades affictaret, lacrymanſque Socrati ſupplex eſſet, ut ſibi, &c. Liu.7. ab Vrb. Veniâq; ſupplex popoſci. Stat.1. Achil. Supplex miſerânda rogabo, &c. Lacrymæ ſupplices, Proper. lib.1. Eleg. 15. Libelli ſupplices, quos uulgus Requæſtas uocat. Mar.l.8. Sed iam ſupplicibus dominum laſſare libellis Deſine, & in patriam ſerus ab urbe redi. Vota ſupplicia. Vir.l.8. Aen. Iunoni fer rite preces: iramq; minaſq; Supplicibus ſupera uotis. Suppliciter, aduer. ἱκετικῶς, humiliter, demiſſe, abiecte. Cæſ.1. Bel. Gal. Qui cum eum in itinere conueniſſent, ſeq; ad pedes proiecíſſent, ſuppliciterq; locuti, flentes pacem petiſſent, &c. Ouid.li.1. de Pont. Eleg.11. Suppliciter ueſtros quiſq; rogate Deos. Vir.12. Aen. Et atam Suppliciter uenerans, demiſſo lumine Turnus, &c.

Svpplicatio, onis, *Supplicatione, proceſſione, prego,* ἱκεσία, ipſe ſupplicandi actus. Supplicationes item, πρόσοδοι, dicebantur, quando re feliciter geſta, ex Senatuſconſulto templa aperiebantur, diuorumq; ſimulacra in lectulis collocabantur, populo certatim ad puluinaria confluente, dijſque ſuis pro eorum in remp. meritis ſupplicante, gratiaſque agente. Cice. in Catil. Atque etiam ſupplicatio dijs immortalibus pro ſingulari eorum merito meo nomine decreta eſt Quirites. Cæſ.l.4. Bel. Gal. His rebus geſtis ex literis Cæſaris dierû uiginti ſupplicatio à ſenatu decreta eſt.

Svpplicassis, pro ſupplicaueris, legitur apud Plau. in Aſi. Hercle illum dij omnes perduint: uerbo caue ſupplicaſſis.

Svpplicivm, cij, *Supplicio, pena, tormento, cruciato,* ἱκεσία, ἱκετεία, idem quod ſupplicatio. Salu. in Catil. Non uotis, neque ſupplicijs muliebrib. deorum auxilia parantur: ſed uigilando, agendo, bene conſulendo proſpere omnia cedunt. Taci.l.3. Sed tum ſupplicia dijs ludiq; magni ab ſenatu decernuntur. Supplicia quoque, teſte Feſto, certa quædam erant ſacrificia, à ſupplicando dicta. Varro: Boues ad uictimas faciunt: atque ad deorum ſupplicia. Hodie uero uſitatius Supplicium accipitur pro pœna, τίμημα, τιμωρία. Vir.li.4. Aen. Spero equidem medijs (ſi quid pia numina poſſunt) Supplicia hauſurum ſcopulis. Hora. 1. Ser. Saty.3. Cur non ponderibus, modulisque ſuis ratio utitur? ac res Vt quæq; eſt, ita ſupplicijs delicta coercet? Ci.7. Ver. Includuntur in carcerem condemnati: ſupplicium conſtituitur in illos. Idem lib. 3. de Nat. de. Summo cruciatu, ſupplicioq; Q. Varius homo importuniſſimus perijt.

Svpplico, as, p.c. *Supplicare, pregar riuerentemente,* ἱκετεύω, humiliter & demiſſe precor. Ci. in Lælio: Quàm multa enim, quæ noſtra cauſa nunquam faceremus, facimus cauſa amicorum: precari amicis ab indigno, ſupplicare, tum acerbius in aliquem inuehi. Plau. Curc. Volo hic in phano ſupplicare. Supplicari, imperſonale, pro ſupplicationes fieri. Pli.l.13. ca.1. Iliacis temporibus non ſupplicabatur thure.

Svpplodo, dis, pe.p. *Sbattere i piedi,* κατακροτέω, ὑποκροτέω, pedibus terræ illiſis ſonitum facio. Ci.1. de Ora. Pedem nemo in illo iudicio ſupploſit: credo, ne Stoicis renûciaretur. Supploſio, onis, uerbale: ipſe actus ſupplodendi. Cic.3. de Orato. Supploſio pedis in contentionibus aut incipiendis, aut finiendis.

Svppoenitere, ὑπομεταμέλειν, eſt aliquantulum, uel propemodû pœnitere. Cic. Att. Iam & illum furoris ſuppœnitet.

Svppono, *Sottoporre, metter ſotto,* ὑποτίθημι, ſubtus pono. Cice.2. de Nat. de. Quinetiam anatum oua gallinis ſæpe ſupponimus, è quibus pulli orti primo aluntur ab ijs, ut à matribus, à quibus excluſi fotiq; ſunt. Supponere colla iugo, id eſt, ſubmittere. Ouid. 3. Am. Eleg.9. Prima Ceres docuit turgeſcere ſemen in agris, Falce coloratas ſubſecuitq; comas. Prima iugis tauros ſupponere colla coegit, Et ueterem curuo dente reuellit humum. Supponere aliquid iudicio alicuius. Oui. epi.15. Cû Venus, & Iuno, & Pallas in uallibus Idæ corpora iudicio ſuppoſuere meo. Supponere, ὑποβάλλειν, adulterinû loco ueri ſubijcere: ut Supponere teſtaméta, eſt falſis teſtamenta ſuppoſita perſona obſignare, auctore Cice. pro Clu. Qui ſuppoſita perſona falſum teſtamentum obſignare curarit. Idem in Para. Si ſocios ſpolias, ærarium expilas, ſi teſta-

menta amicorũ expectas, aut ne expectas quidem, aut ipſe ſuppo nis. Idem de Leg. l. 1. Ius eſſet latrocinari, ius adulterare, ius teſtamenta falſa ſupponere, ſi hæc ſuffragijs, aut ſcitis multitudinis probarentur. Hinc Suppoſitus, & Suppoſtus, participium, ὑποβλητος, id eſt, pro alio, fraudulenter poſitus. Ci. 7. Ver. Et ut quiuis facile perſpiceret, id ab iſto actum eſſe, ut ille ſuppoſitus facile & libenter ſe illum, qui non erat, eſſe ſimularet.

Svpporto, tas, *Portar ſotto*, ὑποκομίζω, ſubueho, ſuggero. Cæſ. 1. Bel. Gal. Aut rem frumentariam, ut ſatis commode ſupportari poſſet, timere dicebant.

Svppositio, onis, uerb. ὑπόθεσις, ſupponendi actus. Col. l. 8. c. 5. Semper autem cum ſupponuntur oua, conſiderari debet, ut luna creſcente, à decima uſque ad quintam decimam id fiat: nam & ipſa ſuppoſitio per hos fere dies commodiſſima.

Svpposititivs, a, um, adiec. ὑπόβλητος, ὑποβολιμαῖος, quod ſuppoſitum eſt, & alterius loco pro uero, & natiuo poſitum. Mar. lib. 5. Hermes ſuppoſititius ſibi ipſi. Var. 2. de re ruſt. c. 8. Matri ſuppoſititiæ quoque inſeruiunt, quo equa ad miniſterium lactis cibum pullo præbere poſſit.

Svppostor, & Suppoſtrix, qui falſum aliquid ſeu adulterinũ pro uero ſupponit. Pla. in Truc. Venefica, ſuppoſtrix puerum.

Svpprimo, mis, p. c. *Coprire, naſcondere*, ἐπέχω, καταστέλλω, reprimo, cohibeo, compeſco. Oui. l. 1. Met. Supprimunt extemplo uocem. Cice. 5. Tuſc. Hæc ſunt igitur officia conſolantium, tollere ægritudinem funditus, aut ſupprimere, & non pati manare longius. Supprimere, pro occultare, ἀποκρύπτειν. Pli. l. 25. c. 1. At nos elaborata ijs abſcondere atque ſupprimere cupimus, & fraudare uitam etiam alienis bonis? Supprimere iter, retrahere ſe ab itinere. Cæſ. lib. 1. Bel. Ciuil. Veriti ne noctu impediti ſub onere confligere cogerentur, aut ne ab equitatu Cæſaris in anguſtijs tenerentur, iter ſupprimunt, copiasq; in caſtris continent. Nummos, uel pecuniam ſupprimere. i. celare, occultare, diſſimulare ſe habere, uel dolo malo retinere. Cice. pro Clu. Sexcentis millibus nummũ à ſe iudicium corruptum eſſe dixerat: quæ cum accepiſſet à pupillo ſuppreſſit, iudicioque facto, &c. Et paulo poſt: Capit hoc conſilium, ut pecuniam quibuſdam iudicibus leuiſſimis polliceatur, deinde eam poſtea ſupprimant. Suppreſſus, a, um, particip. ut, Nauis ſuppreſſa, hoc eſt, depreſſa, ſiue ſubmerſa. Iuſtinus: Victi Perſæ in naues confugerunt, ex quibus multæ ſuppreſſæ, multæ captæ. Fuga ſuppreſſa. i. retenta, cohibita. Oui. l. 11. Met. Cum uira ſuppreſſa fuga eſt. Mentum ſuppreſſum, hoc eſt, contractum, non oblongum, ſed breue potius. Varr. libr. 2. de re ruſt. c. 9. de canibus loquens, qua forma eſſe debeant. Mento, inquit, ſuppreſſo, & ex eo enatis duobus dentibus, dextra & ſiniſtra. Voce ſuppreſſa dicere, ὑφειμένῃ τῇ φωνῇ, idem quod ſubmiſſa. Cic. pro Syl. Qui cum ſuppreſſa uoce de ſcelere P. Lentuli, de audacia cõiuratorum omnium dixiſſet, &c. Suppreſſio, onis, ipſe actus ſupprimendi. Cic. pro Clu. Statuit ad eaſdem ſibi prædas ac ſuppreſſiones iudiciales reuertendum. Suppreſſiones nocturnæ dicũtur, quoties per ſomnum ſpiritus ſupprimitur, aut etiam ipſa uox, ut incerta, indiſcretaq; edatur, quemadmodum in eo morbo accidere ſolet qui Latinis Incubus, Græcis Ephialtes dicitur. Pli. l. 27. c. 10. Grana nigra auxiliantur & ſuppreſſionibus nocturnis, in uino pota, quo dictum eſt, numero.

Svppromo, is, pen. pro. προχειρίζομαι, idem fere quod promo. Pla. in Mil. Eho tu ſceleſte, qui illi ſuppromis, eho tu. Suppromus, mi, ταμίας, cui uini promendi cura incumbit. Plau. Mil. Bono cella ſuppromo credita.

Svppvdet, p. c. ὑπαισχύνομαι, aliquantulũ pudet. Cic. Caſſio: Puto te iam ſuppudere, cum hæc tertia iam epiſtola ante te oppreſſit, quàm tu ſchedam, aut literam: ſed non urgeo.

Svppvllvlo, las, ὑποβλαστάνω, nouos pullos, hoc eſt, noua germina à radice emitto.

Svppvratio, onis, ἐμπύησις, generatio puris. Col. l. 7. Et cum maturuerit ſuppuratio, reſcinditur ferro. Suppuratus, a, um, ἐμπυος, quod ſuppurauit. Plin. lib. 20. cap. 4. Strumiſque uel ſuppuratis alligant.

Svppvratorivs, a, um, ἐμπυητικὸς, quod ad ſuppurationem pertinet, uel quod ſuppurare facit. Plin. lib. 28. cap. 4. Efficaciora ad eadem ſtrigmenta à balneis, & ideo miſcentur ſuppuratorijs medicamentis.

Svppvro, as, pe. p. *Apoſtemarſi, conuertirſi in marcia*, ἐμπυῶμαι, in pus conuerti. Col. l. 6. c. 12. Hic idem ſanguis niſi emiſſus fuerit, ſaniẽ creabit, qui ſi ſuppurauerit, tarde procuratur.

Svppvto, as, pen. c. *Computare, far conto, calculare, contare*, ὑποκλαδεύω, ſarmenta, uel ramos inutiles ſubſeco. Pli. l. 17. c. 10. Præterea ſemina ipſa fruticantia ſupputare. Aliquando computare, uel calculum ſubducere, λογίζεσθαι, ut, Supputare rationem, apud Plau. in Aul.

Svpra, *Sopra*, ὑπὲρ, modo præpoſitio eſt accuſatiuo caſui ſeruiens. Vir. l. 3. Aen. Olli cæruleus ſupra caput aſtitit imber. Modo aduerbium, ἄνω. Sal. in Iugurtha: Pauca ſupra repetam. Quando præpoſitio eſt, aliquando pro ualde, ſeu plus ſatis, πέρα, ponitur: ut, Supra morem, Supra modum, Supra iuſtum. Vir. l. 2. Geor. Rara ſit, an ſupra morẽ quæ denſa, requiras. Antiqui etiam Supera protulerunt: ſicut Infra & Infera. Cic. in Arat. Huc ſupera duplices humeros affixa uidetur Stella micans. Supra quàm credibile eſt, πέρα πίστεως, id eſt, plus, quàm quis facile crediderit. Sal. Cat. Corpus patiens inediæ, algoris, & uigiliæ, ſupra quam cuiquam credibile eſt.

Svpramo, ἔσχατος, id eſt, nouiſſime. Plin. l. 11. c. 53. Eadem cõmeabat ab eo recens aſſidue, extura ſupremo.

Svpremvs, *Supremo, ultimo*, ἔσχατος, extremus, ultimus. Vir. 11. Aen. Qui ſupremum comitentur honorem. Pli. l. 23. c. 1. M. Agrippa ſupremis ſuis annis conflictatus graui morbo pedum. Oui. l. 2. Faſt. Dies regnis illa ſuprema fuit. Honores ſupremi: funeralia. Oui. ad Liu. Ne iuuenis poſiti ſupremos deſtrue honores. Officia ſuprema, quæ morienti exhibentur. Tacit. lib. 5. Quod ſupremis in matrem officijs defuiſſet. Sole ſupremo, id eſt, occidente. Hor. 1. epiſt. 5. Supremo te ſole domi Torquate manebo. Aliquando ſummus, maximus, altiſſimus, ἀνώτατος. Sueto. Verum ſupremũ cœlum iuuentem ſtupidum cubuiſſe. Tere. Proh ſupreme Iupiter. Virg. lib. 3. Geor. At eborus æqualis Dryadum clamore ſupremos Implerunt montes. Supremum ſupplicium, id eſt, extremũ, nempe mortis. Cic. l. 2. de Leg. Inceſtum pontifices ſupremo ſupplicio ſanciunto. Suprema mulcta, pro maxima, uide in dictione Mulcta. Suprema alicuius: ſubintellige facta: hoc eſt, ſupremum uitæ tempus. Plin. lib. 16. c. 44. Circa ſuprema Neronis principis. Suprema, pro morte. Taci. l. 3. Poſt celebre carmen, quo Germanici ſuprema defleuerat. Soluere alicui ſuprema, pro parentare. Taci. lib. 1. Igitur cupido Cæſarem inuadit ſoluendi ſuprema militibus, ducíq;.

Svpvm, ὕπτιον, antiqui dicebant, quod nunc ſupinum dicimus. Luci. apud Feſt. Si uero das, quod rogas, & ſi ſuggerit ſupus. Deducitur autem hoc nomen à Græco ὕπτιος, teſte eodem Feſto, aſpiratione, in s, literam commutata.

Svra, *La polpa della gamba*, γαστροκνημία, poſterior pars cruris carnoſa, quæ tantum homini eſt: reliqua. n. omnia animalia habent crura ſine ſuris. Plau. Pſeu. Suram ubi Aſpicias, ſcias eum poſſe gerere craſſas compedes. Hor. l. 2. Car. Ode. 4. Brachia, & uultum, tereteſq; ſuras Integer laudo. Quandoque pro toto crure ſumitur. Vir. l. 1. Aen. Purpureoque alte ſuras uincire cothurno. Suræ, pro ocreis, quibus muniuntur ſuræ. Iuu. Sat. 15. Calceus & grandes: magna ad ſubſellia ſuræ.

Svrcvlacevs, a, um, φρυγανοειδὴς, quod eſt ſimile ſurculo. Col. Surculacea in folliculo ſunt.

Svrcvlaris, & hoc re, φρυγανοτόκος, ut Terra Surcularis, quæ ſurculos generat. Col. l. 3. cap. 11. Conſiderandum eſt, ante quam paſtinemus ſurcularis nec ne ſit terra.

Svrcvlarivs, a, um, *Surculare*, ut, Surcularia cicada, quæ in ſurculis uiuit, uel quæ eo tempore apparet, quo arbores ſurculos emittit. Pli. l. 11. cap. 26. de cicadis loquens: Quidam duo alia genera faciunt earum: ſurculariam, quæ ſit grandior, frumentariam, quam alij auenariam uocant. Apparet enim ſimul cum frumentis areſcentibus. Surcularius ager, qui ſurculis conſitus eſt. Var. 1. de re ruſt. 2. Colonus in agro ſurculario ne capra natum paſcat.

Svrcvlvs, li, *Macchia*, κλαδίσκος, φρύγανον, quod in ramis ſimplex oritur, & frondes gerit, detrahiturq; interdum & reſecatur ex arbore, ad alias rurſus producendas. Var. de re ruſt. ca. 40. Eſt altera ſpecies ex arbore in arborem inſerẽdi, nuper animaduerſa in arboribus propinquis. Ex arbore enim è qua quis uult habere ſurculum, in eam quã inſerere uult, ramulum traducit, & in eius ramo præciſo, ac diffiſſo implicat, &c. Cic. 2. de Ora. Amabo te, inquit, da mihi ex iſta arbore, quos feram, ſurculos. Vir. 2. Ge. Nec Surculus idem Cruſtumijs, Syrijsq; pyris, grauibusq; uolemis.

Svrcvlo, as, are, *Scaluare*, φρυγανίζειν, ſurculos ramis adimere, ut altius creſcant, & uberius à terra nutrimẽtum accipiant. Col. l. 5. c. 9. Atque etiam rigandæ ſunt plantæ, cum ſiccitates inceſſerint, nec niſi poſt biennium ferro tangendæ, ac primo ſurculari debẽt, ita ut, &c. Alij hic legunt Sarculari.

Svrdaster, a, um, *Mezzo ſordo*, ὑπόκωφος, δύσηκοος, βαρύηκοος, diminutionem ſurditatis ſignificat: hoc eſt, non plane ſurdus, ſed (ut ſic dicam) ſurdulus, qui parum ſurdus eſt.

Svrdeo, des, ui, *Eſſer ſordo*, κωφοῦμαι, ſurdus ſum: unde Surdeſco, ſurdus fio. A quibus rurſus fiunt Obſurdeo, & Obſurdeſco.

Svrditas, atis, κώφωσις. Cice. 5. Tuſc. In ſurditate uero quidnã eſt mali? erat ſudaſter M. Craſſus: ſed aliud moleſtius, quòd male audiebat, etiamſi, ut mihi uidebatur, iniuria.

Svrdvs, a, um, *Sordo*, κωφὸς, ſenſu auditus omnino ſpoliatus: quod fere ſolet accidere ex læſione nerui auditorij, uel eius partis cerebri, ex qua oritur: nonnunquam etiam ex intemperie, aut tumore contra naturam, uel ex obſtructione, uel continua ſolutione. Ter. And. Vtinam aut hic ſurdus, aut hæc muta facta ſit. Cice. 5. Tuſc. Surdus uarietates uocum, aut modos noſcere non poteſt. Surda buccina, paſſiue quæ nõ auditur. Iuue. Sat. 7. Surda nihil gemeret graue buccina. Sic etiam Vota ſurda dicimus, quæ non exaudiuntur.

exaudiuntur. Surdum item dicitur, cuius odor non ſentitur. Perſ. Sat.6. Nec ſpirent cinnama ſurdum. Item ea quæ guſtum amiſerunt. Exurdata dicuntur. Hor. in Serm. Feruida quod ſubtile exurdant uina palatum. Refertur etiam ad uiſum. Pli. l. 36. Surduſque color fit. Locus etiam ſurdus dicitur in quo non facile auditur. Vitru. lib. 5. Diligenter eſt animaduertendum, ne ſit locus ſurdus. Surdus cum genitiuo. Colum. lib. 3. cap. 10. Idque nobis poetæ uelut ſurdis ueritatis, indulget dicendo: id eſt, qui ueritatem non facile admittimus.

SVRGO, gis, rexi, rectum, *Leuar ſu*, διανίσταμαι, ἀνίσταμαι, ἐγείρομαι, erigo me: à ſurſum & rego. Cic. 3. Offi. Surrexit è lectulo, remotiſque arbitris ad ſe adoleſcentem iuſſit uenire. Idem 2. de Inué. Ille multo ante lucem ſurrexit. Virg. 3. Aen. Haud ſegnis ſtrato ſurgit Palinurus. Idem 8. Aen. Haud ſecus Ignipotens, nec tempore ſegnior illo Mollibus è ſtratis opera ad fabrilia ſurgit. Ter. Ade. Vt triduo hoc perpetuo è lecto nequeat ſurgere. Hinc Surgere uenti dicuntur, cum ueluti ſe erigentes flare incipiunt. Virg. l. 3. Aen. Et fando ſurgentes demoror Auſtros. Aliquando ſurgere ponitur pro creſcere, ſeu naſci: unde arbores, cæteræq; plantæ ſurgere dicuntur, cum ſeſe ab humo in altum paulatim attollũt. Surgere item dicuntur ea, quæ quouis modo augentur. Idem 4. Aen. Aſcanium ſurgentem, & ſpes hæredis Iuli. Surgere etiam dicuntur ædificia cum paulatim à fundamento ad tecti faſtigium attolluntur. Quæ nunc animo ſententia ſurgit? id eſt, oritur. Virg. 1. Aen. Tranſlatio eſt à corpore ad animum. Seruius.

SVRPICVLVS, li, Vide Scirpiculus.

SVRREGO, *Leuo ſu*, pro Surgo, & Surregit pro Surgit ſcripſere ueteres: unde manſerunt Surrexi, & Surrectum. Ex Feſto.

SVRRENTVM, ti, Συρρεντὸν Ptolemæo, oppidum eſt Picentinorum, iuxta Mineruæ promontorium, Sirenum quondam ſedem, teſte Pli. lib. 3. cap. 5. Hinc Surrentina uina, & Surrentini colles, apud Col. lib. 3. cap. 2.

SVRREPO, pis, p.p. ὑπεισέρπω, ὑποδύομαι, ſenſim ingredior, latenter me inſinuo. Vide Subrepo.

SVRRIGO, gis, p.c. ſurrexi, ſurrectum, *Leuar in ſu*, ἐξανίστημι, Surſum erigo. Virg. 4. Aen. Tot linguæ, totidem ora ſonant, tot ſurrigit aures. Liui. 7. ab Vrbe. Romanus mucrone ſurrecto, cum ſcuto ſcutum imum perculiſſet, &c. Col. l. 7. cap. 3. Intorta potius quàm ſurrecta & patula cornua.

SVRRIPIO, pis, p.c. *Toglier naſcoſamente, robbare*, ὑφαιρέω, ὑφαρπάζω, latenter rapio, ſeu furor. Pla. in Aſin. Surripiam, in delicijs pallam quam habet. Cic. 3. Offi. In uita ſibi quenquam petere, quod pertineat ad uſum, non iniquum eſt: alteri ſurripere ius non eſt. Ouid. epiſt. 1. Crimina ſunt oculis ſurripienda patris. Id eſt, cauendum eſt, ne pater hæc reſciſcat. Surripere ſe alicui: eſt ſubducere ſe ab eius conſpectu. Plau. Menæc. Vt ſurripuiſti te mihi dudum de foro?

SVRREPTITIVS, adiect. idem quod furtiuus, κλοπιμαῖος, ſiue clancularius. Pla. in Caſ. Inter nos amore utimur ſemper ſurreptitio.

SVRSVM, *Di ſopra*, ἄνω, quid ſignificet notum eſt: cuius contrariũ eſt Deorſum. Capitur tamẽ interdum ambo pro ultro citroq; ἄνω καὶ κάτω. Ter. in Eun. Ne ſurſum, deorſumve curſites. Tractum ab Athenis, cuius portus in imo, urbs uero in editiore loco ſita erat. Surſum uerſum, i. uerſus ſuperiorem locum, aut partem. Cic. de Orat. Cum gradatim ſurſum uerſum reditur.

SVS, ſuis, generis communis, ſecundũ Priſcianum, *Porco, porca, uerro, e Troia*, ὗς, ὑὸς, porcum ſignificat, uel porcam: & dicitur tam de feris, quàm de domeſticis. Pli. l. 8. c. 51. Sues feræ ſemel in anno gignunt. Cic. 2. de Nat. de. Sus uero quid habet præter eſcam? cui quidẽ ne putreſceret, animam ipſam pro ſale datam dicit eſſe Chryſippus. Idem lib. 5. de Fini. Sunt autem beſtiæ quædam, in quibus ineſt aliquid ſimile uirtutis: ut in Leonibus, ut in canibus, ut in equis: in quibus non corporum ſolũ, ut in ſuibus, ſed etiam animorum aliqua ex parte motus aliquos uidemus. Vir. l. 3. Geo. Ipſe ruit, dentesq; Sabellicus exacuit ſus. Idem 7. Ae. Setigeriq; ſues. Idem l. 3. Geor. Et quatit ægros Tuſſis anhela ſues. Iuuen. Sat. 15. Sicci terga ſuis rara pendentia crate. Ouid. l. 8. Met. In uinces certo ſic impete fulmineus ſus Fertur. A Sus deducitur diminutiuum Sucula, & deriuata Subulcus, Suile, Suillus, & Suinus, quorum ſignificationes ſupra ſuis locis ſunt explicatæ.

SVSA, orum, Σοῦσα Ptolemæo, urbs nobiliſſima, inter Perſidem, & Babyloniam ſita, Perſarum olim regia, à Dario Hyſtaſpis, (ſi Plinio credimus) aut (ut Straboni placet) à Tithono Memnonis patre condita, iuxta Choaſpem fluuium: à cuius urbis nomine circumiecta regio dicta eſt Suſiana. In hac urbe fuit nobilis illa Cyri regia, candido uarioq; marmore, columnis aureis, magnaque gemmarum copia exornata, cœli in lacunaribus habens ſimulacrum, ſtellis micantibus inſignitum. Eſt autem hoc nomen pluralis tantum numeri & neutri generis. Proper. lib. 2. Non tot Achæmenijs armantur Suſa ſagittis. Luca. Non tot Achæmenijs deducunt Medica Suſa Agmina. Dicta autem putantur Suſa, à liliorum copia, quæ illorum lingua ſuſa dicuntur.

SVSQVE, deq; fero, ἀδιαφορῶ, quod & Suſq; deq; habeo, dicimus: ſignificat æquo animo ſum, & quod accidit, non magnifacio. Interdum negligo atq; contemno: hoc eſt, ſurſum an deorſum feratur res, paruifacio. Plau. in Amph. Atq; id me ſuſq; deq; eſſe habituram putat? Vide Gel. l. 16. c. 9.

SVSCIO, ſcis, iui, tum, ſcire, *Sapere*, οἶσθα, uerbum antiquum eſt, idem ſignificans quod ſcio, ſiue cognoſco. Plau. in Men. Eho M. ſilento accede huc. MESS. quid negocij eſt? ſuſciti. Quid eo opus eſt?

SVSCIPIO, pis, pe.c. *Pigliare*, παραδέχομαι, ἀναιροῦμαι, ὑποδέχομαι, ſumo, capio, recipio. Cic. li. 1. de Fin. Sed ut omittam pericula, labores, dolorem etiã, quem optimus quiſq; pro patria & pro ſuis ſuſcipit, ut non modo nullam captet, ſed etiam prætereat oẽs uoluptates: dolores deniq; quoſuis ſuſcipere malit, quàm deſerere ullam officij partem. Ci. 7. Verr. Tantumne igitur laborem, tantas inimicitias tot hominum ſuſcepturus es? Suſcipere liberos, ἀναιρεῖσθαι παῖδας, eſt gignere. Cic. 5. Ver. Suſceperas enim liberos non ſolum tibi, ſed etiam patriæ. Suſcipi in lucem, pro naſci. Cice. de Aruſp. reſp. Eodem enim tempore & ſuſcipimur in lucem & hoc cœleſti ſpiritu agimur. Accipitur item Suſcipere pro eo, quod eſt ſermonem excipere, & in uicem reſpondendi ſuccedere, ὑπολαμβάνειν. Vir. l. 6. Aen. Suſcipit Anchiſes, atq; ordine ſingula pandit. Suſceptus, a, um, partici. Cice. pro Quint. Tranſigere ſuſceptum negocium. Vir. l. 4. Aen. Saltem ſi qua mihi de te ſuſcepta fuiſſet Ante fugam ſoboles. Suſceptum, pti, neutri gen. ſubſtantiuum. Ouid. 11. Met. Suſceptaq; magna labore Creſcere difficili. Suſceptio, onis, uerbale, ὑποδοχή, ὑπόσχεσις, ipſe ſuſcipiendi actus: ut, Suſceptio cauſæ. Ci. pro Mur. Et quoniam in hoc officio ſtudium meæ defenſionis ab accuſatoribus, atq; ipſa ſuſceptio cauſæ reprehenſa eſt, ante quàm pro L. Muræna dicere inſtituo, pro me ipſo pauca dicam.

SVSCITABVLVM, *Suſcitamento, incitamento*, ὑπέκκαυμα, ἐρεθίσμα, ὁρμητήριον, incitamentũ dicitur. Var. in Sat. quam ὄνος πρὸς λύραν inſcripſit: Symphonia uocis ſuſcitabulum. Nonius.

SVSCITO, as, pe.c. *Eccitare*, ἐγείρω, excito. Plau. in Moſt. Quis iſtic dormit? PH. TR. Callidates. T. Suſcita iſtum. Cice. 4. Tuſc. Noctu ambulabat in publico Themiſtocles, quòd ſomnum capere non poſſet: quærentibusq; reſpondebat, Miltiadis trophæis ſe è ſomno ſuſcitari. Ignis item ſuſcitari dicitur, ἀνάπτεσθαι, ἀναζωπυρεῖσθαι, cum iam ſemiſopitus uigori ſuo reſtituitur. Virgil. 8. Aene. Hæc memorans, cinerem & ſopitos ſuſcitat ignes. Transfertur & ad alia, ut cum iram, quæ iam elanguerat, ſuſcitari dicimus, hoc eſt, renouari, ſeu reuiuiſcere. Ouid. 3. de Arte: Quoſlibet extinctos iniuria ſuſcitat ignes. Suſcitare mortuum, id eſt, ad uitam reuocare. Seneca: Nec tam ſanare languentem uirtus eſt, quàm mortuum ſuſcitare.

SVSIANA, Σουσιανὴ Steph. Aſiæ regio, Perſicæ ditionis, quæ à Septentrione terminatur Aſſyria, ab Occaſu Babyloniæ adiacet, ab Oriente habet Perſidem, à Meridie partẽ Perſici ſinus. Dicta Suſiana à Suſis urbe nobiliſſima Perſarum regia, & totius regionis capite. Latiorem eius deſcriptionem pete ex Ptol. l. 6. c. 3.

SVSINVM, p.c. σούσινον, oleum, ſiue unguentũ ex lilijs confectum, quæ Phrygum lingua Suſa, σοῦσα, appellantur. Pli. l. 13. cap. 1. E malis quoq; cotoneis & ſtrutheis fit oleum, ut dicemus, melinũ. Suſinũ tenuiſſimũ omnium eſt. Conſtat ex lilijs, balano, calamo, &c. Idem & Lirinũ, λείρινον, appellatur, Græci enim λείρια appellant, quæ nos unius literæ immutatione lilia dicimus. Plin. l. 21. c. 5. Lilium roſæ nobilitate proximum eſt, & quadam cognatione unguenti oleiq;, quod Lirinon appellatur.

SVSPICTO, as, *Guardar in ſu, ſoſpettare*, frequentat. à Suſpicio, ὑποβλέπω, ἀναβλέπω, modo ſurſũ ſpecto. Mar. Oculiſq; ſuſpectãs ſidera. Modo ſuſpectum habeo. Taci. l. 1. Et quidam ſcelus uxoris ſuſpectabant. Idem l. 4. Pellit domo Seianus uxorem Apicatam, ex qua tres liberos genuerat, ne pellici ſuſpectaretur.

SVSPENDEO, es, ere, (inquit Calep.) idem quod ſupra pendere. Col. l. 4. c. 26. ſæpe enim notaui per imprudentiam ruſticos ſubijcere iugo palmam, & ita colligare, ut ſolo uimine ſuſpendeat. Sic enim legit ille: ſed non recte: cum emendatiora Columellæ exemplaria, Suppendeat legendum oſtendant.

SVSPENDIOSVS, a, um, *Appiccato*, ἀπεσταυρωμένος, qui laqueo nexili ſtrangulatus eſt. Pli. ſcribit, laqueum ſuſpendioſi circundatũ temporibus dolorem capitis ſedare. Idem pœnam laquei præpoſteram appellat, ex eo quod includatur ſpiritus, cui exitus quærendus erat.

SVSPENDIVM, dij, *Appiccamento*, ἀνασταύρωσις, pro ſuſpenſione. Gell. Suſpendio uitam finiuit. Cicero. 5. Verr. Non, inquam, perpetere, ut homines miſeræ tuæ remedium mortem, ac ſuſpendio quærerent. Mart. libr. 1. Iam ſuſpendio ſæua cogitabas. Ouid. libr. 1. Am. Eleg. 12. Præbuit illa arbor miſero ſuſpendia collo.

SVSPENDO, dis, *Appiccare*, ἀναρτῶ, ἀνάπτω, ἀνασταυρόω, appendo, alligo. Pli. l. 20. c. 20. Quem ſcio propter impatibiles uuæ morbos radicem eius filo ſuſpenſam in collo gerere, præterquam in balneis. Hor. lib. 1. Carm. Ode. 5. Me tabula ſacer Votiua paries indicat humida Suſpendiſſe potenti Veſtimenta maris deo.

Virg.lib.4.Ge. Ante nouis rubeant quàm prata coloribus, ante Garrula quàm tignis nidum ſuſpendat hirundo. Quandoque eſt ſubleuare, ſuſtollere. Apuleius: cum deberet manum porrigere, capiſtro ſuſpendere, cauda ſubleuare, nullum mihi ferebat auxilium. Quandoque pendendo interimere, κρεμᾶν. Cice.5. Verr. Centuripinum Dioclem hominem locupletem ſuſpendiſſe ſe cõſtat. Suſpendere rem aliquam, id eſt, differre, prorogare ἀναβάλλειν. Liui. lib.9 Bell.Maced. Nouit aliquantum oratio regis legatos: itaque medio reſponſo rem ſuſpenderunt. Oui.lib.4. Faſt. Dat tamen exequias nec iam ſuſpendere fletum Suſtinet. Suſpendere aliquem, pro incertum reddere. Plin. epiſt. ult. lib. 2. Diu miſeram expectatione ſuſpendit. Plau. Vix compos mentis ſum, ita mihi ſuſpendit animum. Curt.lib.9. Ea ipſa res omnium animos expectatione ſuſpenderat: quippe armato congredi nudum, dementia non temeritas uidebatur. Suſpendere ſpiritum pro eo quod eſt, paululum quieſcere inter legendũ, & ſubſiſtere. Quint. Sciat puer, ubi ſuſpendere ſpiritum debeat, quo loco uerſum diſtinguere, ubi claudatur ſenſus, ubi incipiat. Quandoque anxiũ eſſe, ἀπαιωρεῖν. Plaut. Vix compos mentis ſum, ita mihi ſuſpendit animum. Hinc Suſpenſus, a, um. Cice.de Leg.Agra. Roma cœnaculis ſublata atque ſuſpenſa. Liui. lib.8.ab Vrbe condita: Suſpenſus reſte manibus ſe demiſit. Hor.lib.1. Ser. Saty. 8. Interea ſuſpenſa graues aulæa ruinas In patinas fecere. Suſpenſus, pro incerto, ac dubio, μετέωρος, ἀπηρτημένος. Seneca: Suſpenſus animo, quid ageret, cogitabat. Virg. lib.6. Aen. Dicam equidem, nec te ſuſpenſum nate tenebo. Idem 2. Aen. Suſpenſi Euripylum ſcitatum oracula Phœbi Mittimus. Suſpenſus ſomnus, pro inquieto, intranquillo, in quo mens curis eſt fatigata, cui contrarius eſt Profundus ſomnus. Cice.1. Tuſc. Ex Poeta quopiam uetuſto: Mater te appello, tu quæ curam ſomno ſuſpenſo leuas. Suſpenſus gradus, pro placido ac ſilenti. Tere.in Phor. Hæc ubi ego audiui, ad fores ſuſpenſo gradu ἀκροποδητί. placide ire perrexi. Suſpenſio, uerbale, incertitudo. Hircius lib.5.bel.Afri. Erat in caſtris Scipionis ſuperiore tempore magnus terror, & expectatione regiarum copiarum exercitus eius magis ſuſpenſione animi ante aduentum Iubæ commouebatur.

SVSPICAX, acis, adiect, omnis generis, ὑποπτευτικός, idem quod ſuſpicioſus. Tacit.lib.3. Iis haud alias intentior populus, plus ſibi in principem occultæ uocis, aut ſuſpicacis ſilentij permiſit. Idem lib.1. Etiam Q. Hatterius & Mamercus Scaurus ſuſpicacem animum perſtrinxere.

SVSPICIO, cis, ſecunda ſyll. cor. *Guardar in ſu, honorare, hauer ſoſpetto*, ἀναβλέπω, ὑποβλέπω, ſurſum aſpicio. Virg. l.1. Aen. O fortunati, quorum iam mœnia ſurgunt, Aeneas ait: & faſtigia ſuſpicit urbis. Cic.1. Tuſc. Et aſtra ſuſpeximus, tum ea quæ ſunt infixa certis locis: tum illa non re, ſed uocabulo errantia. Virg.li.1. Geor. Aut bucula cœlum Suſpiciens, patulis captauit naribus auram. Suſpicere aliquem, admirari, & uenerari: quaſi ſupra nos aſpiciamus illum eſſe collocatum, quem admiramur, ἀποβλέπειν, θαυμάζειν. Cic.lib.2. Offi. Itaque eos uiros ſuſpiciunt maximiſque efferunt laudibus. Idem in Orat. Eloquentia, quam ſuſpicerent omnes, quam admirarentur, quam ſe aſſequi poſſe diffiderent. Suſpicere etiam ſignificat Suſpectum habere, ὑποπτεύειν, ut apud Saluſt. in Iugur. Per Idem tempus Bomilcar (cuius impulſu Iugurtha deditionem, quam metu deſeruit, inceperat) ſuſpectus regi, & ipſe eum ſuſpiciens: nouas res cupere, ad perniciem eius dolum quærere. Suſpectus, a, um, nomen ex participio, ὕποπτος, de quo habetur rei alicuius ſuſpicio. Cic. in Catil. Si me meis ciuibus tam grauiter ſuſpectum atque infenſum uiderem: carere me aſpectu ciuium, quàm infeſtis oculis omnium conſpici mallem. Virgil.4. Aen. Suſpectas habuiſſe domos Carthaginis altæ. Idem 3. Aen. Graiugenumque domos, ſuſpectaque linquimus arua. Cice.de Ami. Hæc eſt enim Tyrannorum uita, nimirum in qua nulla fides, nulla charitas, nulla ſtabilis beneuolentiæ poteſt eſſe fiducia: omnia ſemper ſuſpecta atque ſolicita ſunt. Virgil.2. Aene. Suſpectaque dona Præcipitare iubent, ſubiectiſque urere flammis. Suſpectior, oris, comparatiuus. Cic.2. Offi. Quo enim quis uerſutior, & callidior eſt, hoc inuiſior, & ſuſpectior, detractâ opinione probitatis. Liui. 7. Bel. Pun. Is omnia ſuſpectiora, quàm ante fuerant, in ſenatu fecit. Suſpectus, us, ui, ὑπόβλεψις, ἀνάβλεψις, actus ſuſpiciẽdi, id eſt, ſurſum aſpiciendi. Plin.lib.9.cap.38. Laus ei ſumma, color ſanguinis concreti, nigricans aſpectu, idemque ſuſpectu refulgens. Hoc eſt, ſi ſurſum conſpiciatur, & in aerem, quòd dicitur. Suſpectus pro altitudine. Virgil.6. Aen. Tum tartarus ipſe Bis patet in præceps tantum, tenditque ſub umbras, Quantus ad æthereum cœli ſuſpectus Olympum. Suſpectus, us, pro admiratione. Seneca de Benefi. l.2.c.25. Videndum eſt, quid maxime faciat ingratos, aut nimius ſui ſuſpectus, & inſitum mortalitati uitium ſe ſuaq; mirandi: aut auiditas, aut inuidia. Suſpectio, nis, uerb. ὑποψία, idem quod ſuſpicio. Ter. And. Nam qui iſtæc tibi incidit ſuſpectio?

SVSPICIO, onis, uerbale, *Suſpicione*, ὑπόνοια, ὑποψία, ipſe ſuſpicandi actus. Cic.1. de Fin. Plerunque improborum facta prima ſuſpicio inſequitur, deinde ſermo, atque fama, tum accuſator, tum iudex, multi etiam, ut tẽ Conſule, ipſi ſe iudicauerunt. Teré. Eun. Imo magis auge ſuſpicionem. Plau. Pſeu. Suſpicio mihi nũc eſt nos ſuſpicarier. Me hæc ideirco tanta facinora promittere. Qui uos oblectem. Ter. Eun. Iam tum erat ſuſpicio Dolo malo hæc fieri omnia.

SVSPICIOSVS, a, um, *Suſpettoſo, ombroſo*, ὑποπτευτικός, qui pronus eſt ad ſuſpicionem. Ter. in Adel. Omnes quibus res ſunt minus ſecundæ, magis ſunt, neſcio quo modo, Suſpicioſi: ad contumeliam omnia accipiunt magis: Propter ſuam impotentiam ſe ſemper credunt negligi. Cice.7. Ver. Te conſcientia timidũ, ſuſpicioſumque faciebat. Idem ad Q.F.lib.1. Eſſe nimis ſuſpicioſum & durum in ſuos. Accipitur etiam quandoque pro eo, qui ſuſpectus eſt. Cice. pro Roſc. Am. Verum id, quod adhuc eſt ſuſpicioſum, niſi perſpicuum res ipſa fecerit, hunc affinem culpæ iudicatote. Suſpicioſe, ſius, aduerb. Cic. pro Sext. Roſc. Amer. Cum n. aliquid habeas quod poſſit criminoſe ac ſuſpicioſe dicere: aperte ludificari & calumniari ſciens non uideatur. Idem de Clar. Orat. Qui ſuſp[illegible]ſius, aut criminoſius diceret, audiui neminem.

SVSPICOR, aris, *Penſare, ſuſpettare*, ὑποπτεύω, ὑπονοέω, ὑποτοπεύω, ſuſpicionem habeo. Ter. in Hea. Nam mihi nunc nihil rerum omnium eſt, Quod malim, quàm hoc falſo ſuſpicarier. Cæſ.8. Bel. Gal. Cæſar etſi diſceſſum hoſtium animaduertere non poterat, incendijs oppoſitis: tamen id conſilium cum fugæ cauſa initum ſuſpicaretur, legiones promouit. Cice. 3. Verr. Hoſpes ianitor, qui nihil ſuſpicaretur, ueritus nequid in ipſo ſe offenderet, hominem ſumma vi retinere cœpit. Ouid. epiſt. 1. Quæcunque æquor habet, quæcunque pericula tellus, Tam longæ cauſas ſuſpicor eſſe moræ. Cic. Att. l.7. Scribe non modo ſi quid ſcies, aut audieris: ſed etiam, ſi quid ſuſpicabere. Suſpicans, tis, partic. Ter. And. Egomet quoque eius cauſa in forum prodeo, nihil ſuſpicans etiam mali.

SVSPIRIOSI, qui ſpirandi difficultatẽ patiuntur, uel quibus uitioſa eſt reſpiratio, quos Græci ἀσθματικούς uocant. Col.l.5.c.37. Febrienti mulæ cruda braſſica datur, ſuſpirioſæ ſãguis detrahitur.

SVSPIRIVM, rij, *Soſpiro*, στεναγμός, στεναγή, ipſa ſuſpiratio, hoc eſt, ab imo pectore ſpiratio. Cice. ad Atti. lib. 13. Conſul eſt impoſitus is nobis, quem nemo præter nos philoſophos, aſpicere ſine ſuſpirio poſſet. Ouid. 2. Met. Præſagaque luctus Pectore ſollicito repetens ſuſpiria, &c. Idem 10. Met. Myrrha patre audito, ſuſpiria duxit ab imo pectore. Col. lib. 6.c. 14. Interdum tumore palati cibos reſpuit, crebrum ſuſpirium facit. Mar. l.1. Collo nexa cubat, capitq; ſomnos, Vt ſuſpiria nulla ſentiantur. Accipitur aliquando Suſpirium, pro ipſa ſpirandi difficultate, Græci ἆσθμα, uocant. Pli. l.20.c.9. Ad tormina, regios morbos, tuſſim ueterem cum ſuſpirio.

SVSPIRATVS, us, *Soſpiro*, στεναγή, idem quod ſuſpirium, hoc eſt, actus ipſe reſpirandi. Oui.14. Met. Reſpicit hunc uates, & ſuſpiratibus hauſtis, Nec dea ſum, dixit.

SVSPIRO, as, p.p. *Soſpirare*, ςένω, ςενάζω, ſpiritũ ab imo pectore traho, quod ſolicitudinis aut doloris argumẽtũ eſt. Pla. in Menechmo, Quin ſuſpirabo ſexcentũ dies. Cice. Att. lib.1. Reperire ex magna turba neminẽ poſſumus, qui cũ aut iocari libere, aut ſuſpirare liberaliter poſſimus. Ouid. Epiſt.20. Ingemit, & tacito ſuſpirat pectore. Per tranſlationẽ accipitur pro deſiderare: & ſic fere accuſatiuo iungitur. Iuue. Saty.11. Suſpirant longo non uiſam tempore matrem. Tibul.l.4. Eleg.5. Quòd ſi forte alios iam nũc ſuſpirat amores. Suſpirare in aliquam. Ouid.1. Faſt. Hanc cupit, hanc optat, ſolam ſuſpirat in illam.

SVSTENTACVLVM, *Soſtentacolo*, ἔρεισμα, id eſt, fulcimentũ, quo aliquid ſuſtinetur.

SVSTENTO, as, *Soſtentare*, ἀνέχω, βαςάζω. Frequẽtat. eſt à Suſtineo, eâdẽ ſignificãtiõe qd̃ fulcio, & alioqui ruiturũ retineo. Virg. 10. Aen. Huic frater ſubit Alcanor, fratremq; ruentẽ Suſtẽtat dextra. Nonnũquã idem quod tolero, ſeu patienter fero, ἀνέχομαι, ὑπομένω. Sal. ad Cæſ. de rep. ordin. Poſtremo ſapiẽtes pacis cauſa bellũ gerũt, laborẽ ſpe otij ſuſtẽtant. Ci. pro Flac. Hominũ mentes, cogitationeſq; ſpes ſuſtẽtat. Cæſ.7. Bel. Gal. Vſq; eo, ut cõpluresdies milites frumẽto caruerint, & pecore è longinquioribus uicis adacto, extremã famẽ ſuſtentarent. Idẽ 3. Bel. Ci. Iamq; frumenta hiuſſcere incipiebãt, atq; ipſa ſpes inopiã ſuſtentabat, quòd celeriter ſe habituros copiã confidebant. Suſtentare ſe, uel forte animũ in rebus aduerſis gerere, & fortunæ non uccũbere. Ci. Ter. l.14. Quod reliquũ eſt, ſuſtẽta te mea Terentia, ut potes. Idẽ Att. l.3. Me uix, miſereq; Suſtento. Suſtentare, pro alere, ſeu inopiam, & egeſtatẽ alicuius ſubleuare, τρέφειν, ἐπαρκεῖν. Cice. Att. P. Valeriũ negat habere quicquã Deiotarus rex, eũq; ait à ſe ſuſtentari. Ter. in Adel. Alit illas, ſolus omnẽ familiã Suſtentat. Suſtentatũ eſt, imperſo. Cæſ.2. Bel. Gal. Id ex itinere magno impetu Belgæ oppugnare cœperunt: ægre eo die ſuſtentatũ eſt.

SVSTENTATIO, onis, ὑπομονή, idem quod expectatio ſiue dilatio. 2. de Inuen. Deinde utrum ſtatim fieri neceſſe ſit, utrum habeat aliquam moram & ſuſtentationem.

Svſtineo,es,ſecunda ſyl.co. *Soſtenere*, ἀνέχω, βαστάζω,fero,fulcio, labentem excipio,aliquid ruiturum retineo. Pla.in Men. Suſtinebas Peniculę exuuias. Idem Pœn. Quantum hominum terra ſuſtinet.Ci.2.de Na.de.Ex quo concluditur cum omnes mundi partes ſuſtineantur calore,&c.Plin.lib.12.c.25.Vineæ ſine adminiculis ſe ipſæ ſuſtinent.Suſtinere,pati, tolerare, ἀνέχεσθαι, ὑπομένειν, φέρειν,Ci.6.Phil.Odii immortales, quis huius potentiam poterit ſuſtinere?Ter.in Phor. Prima coitio eſt acerrima Si eam ſuſtinueris,poſt illa iam,ut lubet, ludas licet.Aliquando alo , reficio, egeſtatem ſubleuo,nutrico,τρέφω,ἀνατρέφω.Liui. Milites fluuiali piſce & herbis ſuſtinebantur.Id eſt,cibabantur.Vir.li.2.Georg. Hinc patriam paruoſq; nepotes ſuſtinet.Suſtinere ſe à reſpondendo.i.cohibere.Cice.4.Aca.Cum ſe à reſpondendo,ut aut approbet,aut reprobet quid , ſuſtineat , ut neque neget aliquid , neque aiat.Non ſuſtineo,pro non poſſum,neq; non audeo. Quin.li.2.c.4.Nec.n.huius rei iudicium differre ſuſtineo. Ouid.4.Faſt.Nec iã ſuſpendere fletum Suſtinet.Suſtineo,defendo,tueor.Cice.4.Aca. Philo autem dum noua quædam commouet , quòd ea ſuſtinere uix poterat, quæ contra Academicorum pertinaciam dicebantur & aperte mentitur. Suſtinere perſonam,expectationem,cauſam, dignitatem imperii.i.tueri,itaque ſeſe gerere,ut iis rebus non impar uideatur.Cice.pro Domo ſua:Hi tales uiri,qui non ſolum cõſiliis ſuis,ſed ſpecie ipſa dignitatem reip.ſuſtinent. Idem poſt reditum,Quorum mentes anguſtæ, & humiles magnitudinem tanti imperii ſuſtinere non poſſunt. Accipit aliqñ Suſtinere,pro compeſcere,reſiſtere. Atticus Ciceroni : Cum iſta copia tantam multitudinẽ ſuſtinere non poteris.ſuſtinere, differre, ἀναβάλλεσθαι, Liu.li.5.ab Vrb Compreſſiq; à Centurione, quẽ ſibimetipſi uræ fecerant, rẽ in noctẽ ſuſtinuere. Suſtineo gradum, reprimo. Oui. 6.Faſto.Obſtupui tacitus,ſuſtinuiq; gradũ.Suſtinere dici Deus manum ſuam , quando retrahit. Ouid.libr.5. Faſto. Sæpe Iouem uidi, cum iam ſua mittere uellet Fulmina, thure dato ſuſtinuiſſe manum.

Svſtollo,lis,*Sollenare*,ἀναίρω.αἰωρέω,ἐπαίρω,uerbum eſt obſoletum,idem ſignificans , quod attollo, ſiue ſurſum ſubleuo. A quo manſit præteritum,Suſtuli, & tempora ab eo formata. Vir.lib.2. Aen.Suſtulit exutas uinclis ad ſidera palmas. Reliqua uide paulo poſt in dictione Suſtuli.

Svſtvli,ἀνήνεγκα,præteritum eſt uerbi Tollo , non illud quidem proprium,ſed ab inuſitato uerbo Suſtollo mutuatum,& loco inuſitati præteriti Tetuli uſurpatum.Tollo (inquit Diomedes) tuli , quod in compoſitione Suſtuli facit. Eius tamen perfecti inſtans apud ueteres Suſtollo.Nunc uero à Tollo,Suſtuli. Hæc ille.ſignificat autem Suſtuli,idem quod ſurſum tuli, in altum erexi ſubleuaui, ἐπῆρα.Cic.pro Deiot. Cum eum in equum plures ſuſtuliſſent,uix in eo hærere ſenex potuit.Idem Att.Salaminii nos decretis ſuis in cœlum ſuſtulerunt. Aliquãdo idem quod ſuſcepi, ἀνείλομην,ut cum dicimus quempiam ex uxore liberos ſuſtuliſſe.i.ſuſcepiſſe. Nam quemadmodum mater dicitur peperiſſe , ita pater ſuſtuliſſe. Cicer. in Ant. Qui ex libertina ſuſtulerit liberos. Nonnunquam.pro educaui,τέθρεφα. Vir.li.Aen.

Mezentio regi,quem ſerua Lycimnia furtim
Suſtulerat. Nonnunquam, item occidi , necaui , abſtuli de medio,abrogaui,perdidi,deſtruxi,ſubuerti,ἀνῄρηκα,unde eſt Diſtichon illud apud Sueton.in Nerone.

Quis neget Aeneæ magna de ſtirpe Neronem.
Suſtulit hic matrem: ſuſtulit ille patrem. Ci. de Diui. Xenophanes diuinationem funditus ſuſtulit. Idem li. 1. Off. Maiores noſtri,Carthaginem funditus ſuſtulerunt.

Svſvm,pro Surſum,apud antiquos.Cato c.157.Ita ſubducito ſuſum animam quam plurimum poteris:in triduo polypus excidet.

Svſvrro,as,*Mormorare,bucinare*,ψιθυρίζω, ſummiſſa uoce loquor, lenem,& ſubmiſſum ſtrepitum edo, quale eſt aut apum murmur, aut aquæ molliter defluentis,aut uenti leniter ſpirantis. Virgil.in Culice.Inter ſuſurrantis repetebant ad uada lymphæ. Et paulo poſt:Quos leniter afflans Aura ſuſurrantis poſſit confundere uiti. Sumitur aliquando pro clanculum. Ter.in An.iam ſuſurrari audio,ciuem atticam eſſe hanc.Mar.li.2.Nequid ſurte petam timet cauetq;:Et ſecum ſic,ut audiam,ſuſurrat.Ouid.epi.18.Aut ego cũ chara de te nutrice ſuſurro. Suſurratio , onis , ψιθυρισμὸς, uerb. Cœl. ad Ci.li.8.Ad Cæſarem crebri & non belli de eo rumores , ſed ſuſurrationes dumtaxat ueniunt. Hinc Inſuſurro, & Conſuſurro,compoſita de quibus ſuis locis.

Svſvrrator,ris,*Mormoratore,ſuſurrone*,ψίθυρος , detractor,maledic. qui non aperte loquitur, ſed uoce demiſſa auribus hominum obſtrepit.

Svſvrrvs,ri,*Mormoratione,mormoro*,ψιθυρισμὸς,paruum, & ſummiſſum murmur. Ci.4.Tuſc.Leniculus ſane noſter Demoſthenes qui illo ſuſurro delectari ſe dicebat aquam ferentis mulierculæ (ut mos in Græcia eſt)inſuſurrantiſq; alteri,&c. Hor.libr.1.Car. Leneſq; ſub nocte ſuſurri. Vir.1.Eclo.Sæpe leui ſomnum ſuadebit inire ſuſurro.Declinant etiam hoc ſuſurrum.Oui.li.7.Meta. Procrin adit,linguaq; refert audita ſuſurra.

Svtates,à Plauto(modo emendata ſit lectio)dici uidentur iidem, qui ſutores , aut ſaltem quoddam ſutorum genus. Sic.n.legitur apud ipſum in Aul.Stat fullo,Phrygio,aurifex,lanarius, Ciniflones,patagiarii,induſiarii,Propolæ,linteones,calceolarii, ſutates, diabathrarii.

Svtela,læ,κακοῤῥαφία.doloſa aſtutia(ut inquit Feſtus) ſiue techna callide conſuta. Plaut.in Capt.Quando ego te exemplis peſſimis excruciauero,Atq; ob ſutelas tuas te morti miſero, Vel te interiiſſe,uel periſſe prædicent.

Svterna,ῥαφή,ipſa ſutura,ſiue opus ſutorium. Varro:Quod ſuternas facere inſcius nihil homo agis.

Svtilis, & hoc le,p.c.*Cucito coſito*.ῥαπτόν, quod cõſutum eſt:ut Corona ſutilis,quæ opponitur pactili.Pli.li.21.c.3. Summaq; auctoritas pactili coronæ:ſutiles Saliorum ſacris inuenimus , & ſolennes cœnis.Balteus ſutilis.Virg.li.12.Aen.Teritur qua ſutilis aluo Balteus.Cymba ſutilis , qua Charon inferorum portitor animas per Stygiam paludem tranet.Idem li.6.Aen.Gemuit ſub pondere cymba ſutilis.

Svtor,*Calzolaio*,ῥάπτης,qui calceos ſuit.Proprie enim artifex calceorum Sutor appellatur:eum ille,qui ſuit pannos,potius Sarcinator dicatur.Pli.li.35.c.10. de Apelle:Feruntq; à ſutore reprehenſum, quòd in crepidis una intus pauciores feciſſet anſas , eodem poſtero die ſuperbu emendatione priſtinæ admonitionis cauillante circa crus , indignatum proſpexiſſe , denunciantem , ne ſupra crepidam ſutor iudicaret : quod & ipſum in prouerbium uenit.

Svtoricvm, Atramentum,*Vitriolo*,χάλκανθος, corpus metallicum, quo aqua diſſoluto corium denigratur. Duo eius ſunt genera Foſſitium,quod aliquando eſt cæruleum,aliquãdo pallidum,alias cãdidum & pellucidum in morem uitri : unde & Vitriolum uulgo appellatur.Factitium uero ex aqua pluuia fit per metalla defluente in lacunam,quæ inde ab iis,qui in metalla ſunt damnati, in uaſa ampla fictilia perfertur,in quibus æſtiuis diebus concreſcit. Vide plura de hoc apud Pli.li.35.c.12.& Dioſc.li.5.

Svtrina,næ,p.p.*Calzolaria*,ῥαφεῖον,officina ſutoris. Pli. li.10.cap. 43. Tiberio principe ex fœtu ſupra Caſtorum ædem genitus pullus,in oppoſitam ſutrinam deuolauit, etiam religione commendatus officinæ domino.

Svtrivm,σούτριον,oppidum Tuſciæ mediterraneum apud Str.l.5.

Svtvra,æ,p.p.ῥαφή,ῥαφὶς,commiſſura partium conſutarum. Cor. Celſ.lib.8 Sutura oras iungit,quæ ne ipſæ quidem contingere ex toto debent. In cranio quoq; Suturæ dicuntur commiſſuræ illæ, quibus oſſa coniunguntur. Celſ.li.7.Raro caluaria ſolida ſine ſuturis eſt , & id caput firmiſſimum, atq; à dolore tutiſſimum eſt. ex cæteris quo pauciores ſunt ſuturæ , eo capitis ualetudo commodior eſt.

Svtrvs,ut ex Catonis ſententia refert Plin.lib.8.cap.5.nomen fuit elephanti,qui in Punica acie fortiſſime dimicauerat,altero dente mutilato.

Svvs,*Suo*,ὁ σὸς τὸν,ὁ ἑαυτοῦ,relatiuum reciprocum à Sui,genitiuo deductum,de quo ſupra egimus in ſuo primitiuo. Hic paucula tãtum annotanda ſunt , quæ illic ſunt omiſſa. Suus aliquando idem ualet,quod ſui iuris. Cicer.4.de Fin. Semperq; erit in diſputando ſuus.i.non utetur alienis inuentis argumentorum. Aliquando idẽ quòd proprius,ἴδιος Ci.pro Roſ.Am.Sua quenque fraus, & ſuus terror maxime uexat , ſuum quenque ſcelus agitat. Idem 1. Off. Expendere oportebit,quid quiſq; habeat ſui:id enim maxime decet,quod eſt cuiusque ſuum maxime.Sic ad Att.lib.14.Plura nobiſcum hic perhonorifice,& amice Octauius,quem ſui Cæſarem ſalutabant. Plaut.Trin. Neu ſuum adueterem alteri. Idem Curc. Quibus ſui nihil eſt.niſi una lingua.A Suus deducuntur compoſita Suapte & ſuopte,quæ idem ualent,quod Suamet,& Suometiut, Suapte culpa id eſt ſuamet, uel ſua ipſius culpa.Idem Mere.Suapte culpa ex genere capiunt genus.Suopte ingenio.Liui.1.ab Vrbe. Suopte igitur ingenio temperatum animum uirtutibus fuiſſe opinor magis.inſtructumq; ſuopte nutu.Ci.1. Tuſ.Vt terrena & humida ſuopte nutu , & ſuo pondere ad pares angulos in terram & in mare ferantur. Suiſmet. Tacit.li.14. Pulſi cum ſanciis integri ſuometipſi metu, & anguſtiis uiarum conflictabantur. Saluſt. in Iug.Neceſſe eſt ſuometipſi more præcipites eant.

S ANTE Y.

Syagra,Syagræ,σύαγρα,regio Ciliciæ,prope Adum & Laerten,à ſuum uenatione , (ut ex nominis compoſitione apparet) appellata.

Syagros,*Porco cinghiale*,σύαγρος, canis nomen apud Sophoclem, à ſuum uenatione impoſitum.Græcis item Syagros , aprum, ſeu ſuem ſilueſtrem ſignificat.

Syagron,σύαγρον , extremum Arabiæ felicis promontorium , ad mare rubrum,cuius meminit Plin.lib.6.c.23.& 28.& Ptol.Tab. Aſiæ 6.

Sybaris,σύβαρις,Stephano, Magnæ Græciæ oppidum,inter Crathin,& Sybarin amnes,ab Achiuis conditum, qui poſt Troiæ excidium

cidium uì tempeſtatis eo fuerunt appulſi. Huius olim tanta fuit potentia, ut quaternas proximas rexerit gentes, & quinq; & uiginti urbes ſuo ſubdiderit imperio, & contra Crotoniatas trecenta hominum millia armarit. Auctor Stra. li.6. Eſt & Sybaris (ut iam diximus) fluuij nomen iuxta urbem eiuſdem nominis, à cuius potu incolæ ſubmouent greges, ſiue quòd pecora ſternutamentis exagitet, ut uiſum eſt Straboni: ſiue quòd uellera nigrore inficiat, cum Crathis uicinus amnis iis candorem inducat, ut tradit Plin. lib. 31. cap. 2. Eſt item Sybaris adoleſcentis nomen, apud Hor. li. 1. Car. Ode 8.

Lydia dic per omnes
Te deos oro, Sybarim cur properes amando Perdere.

Sybaritae, συβαρῖται, à Sybari Magnæ Græciæ oppido dicti, populi fuerunt ingenioſiſſimi omnium uoluptatum architecti, omniq; deliciarum genere adeo effœminati, ut Sybaritica menſa in prouerbium abierit. Traditur hiſce fuiſſe conſuetudo, ut conuiuas in proximum annum inuitarent, ne ſpatium interim deeſſet, aut conuiuatori conquiſitis terra mariq; deliciis epulas inſtruendi, aut conuiuiis ipſis corpus auro, gemmiſq; exornandi. Hi poſtremo aduerſus Crotoniatas bello ſuſcepto, cum trecenta hominum millia in aciem eduxiſſent, turpiſsime tamen uicti, unaq; cum urbe ſua ſunt deleti.

Sybaritis, tidis, συβαρῖτις, patronymicum fœm. à Sybaritis populis formatum. Oui. de Triſt. ad Auguſtum: Nec qui compoſuit nuper Sybaritida, fugit. Quo in loco Sybaritida uocat Ouidius, opus Hermitheonis cuiuſdam cynædi de generibus uoluptatum, & obſcœnarum deliciarum.

Sybota, æ, p.c. σύβοτα, Stepha. inſula eſt ante Leucadiam, teſte Pl. lib. 4. c. 12.

Sycaminon, συκάμινον, oppidum fuit in ora Phœnices, cuius ſua ætate nihil præter memoriam extitiſſe, auctores ſunt Pli. li. 5. ca. 19. & Strabo li. 16. Sycaminon item Græci morum appellant, arboremq; ipſam Sycamineam, συκαμινέαν.

Syce, συκῆ, inſula eſt Aſiæ adiacens, non procul ab Epheſo, cuius meminit Pli. li. 5. c. 31.

Sychaeus, Vide ſupra Sichæus.

Sycites, συκίτης, gemma à fici colore dicta: de qua Pli. li. 37. c. 11. Eſt item Sycites, uini factitii genus, ex fico, quem alii Palmi primum, alii Catorchiten appellant, ſingulis modiis in aquæ congiis tribus maceratis, ut docet idem Pli. li. 14. c. 16.

Sycomorus, p.c. Sicomoro arbore, συκόμορος Dioſcoridi, arbor eſt, mediam inter morum & ficum ſimilitudinem habens: unde & nomen ei impoſitum eſt. συκῆ enim Græcis ficus eſt, & μορέα, arbor, quam & Latini Morum appellant. Hanc nonnulli Ficum Aegyptiam, Theophraſtus Aegyptiam Morum, Celſus inuerſa cõpoſitione Moroſycon, Dioſcorides & Galenus Sycomorum appellarunt. Dioſcorides ſcribit Sycomorum eſſe arborem magnã, ſimilem ficui, foliis moro quàm proximis magna lactis copia abundantem. Fructum fert ter quater ue quotannis; non ramis, ut ficus, ſed caudice ipſo caprifici ſimilem, ficorum groſſulis dulciorem, & qui in interiore farcto, nulla qualia in fico ſunt frumenta habeat: nec niſi ferro unguibus ue ſcalpatur, matureſcentem. Naſcitur præcipue in Rhodo, & Caria, aliiſq; locis frumenti non admodum feracibus. Prouenit & in Aegypto, maxime in Nili aggeribus, quos radicibus ſuis colligat, & aduerſus Nili inundationes munit: unde teſte Vlpiano, grauiter in eos ſolet animaduerti, qui Nili ripis ſycomorum excinderet.

Sycophanta, ſycophantæ, Mangiator de fichi, calonniatore, συκοφάντης. idem qui calumniator, ſiue delator. Cuius ſignificationis ratio ab aliis alia traditur. Τῷ συκοφάντῃ (inquit Plutarchus) τοὔνομα ἐκ φιλοπραγμοσύνης γεγενῆσθαι φασίν, κεκωλυμένου γὰρ ἐξάγειν ἐκφέρειν τὰ σῦκα, μηνύοντες καὶ φαίνοντες τοὺς ἐξάγοντας, συκοφάνται ἐκλήθησαν. Hoc eſt, Sycophãtæ ex cupiditate aliis faceſſendi negocii nomen factum aiunt. nam cũ Athenis uetitum eſſet efferre ficus, qui eos deferebant accuſabantq;, Sycophantæ ſunt appellati. Alii tradunt, cum Attici iuuenes in hortos alienos irrumperent, ficoſq; ſublegerent, pœnam capitis in eos, qui id facerent, fuiſſe conſtitutam: quam pœnam qui perſequerentur ob paruula detrimenta, Sycophantas appellatos. Dicti itaque uidentur Sycophantæ, παρὰ τὸ τὰ σῦκα φαίνειν. hoc eſt, à ficuum delatione. Alii nominis huius etymon ad huiuſmodi referunt fabulam, quam & Maximus Planudes in uita Aeſopi refert: Cum Xanthi philoſophi ſeruus ficus domino ex agro allatos abſumpſiſſet, eius rei culpam in Aeſopum conſeruũ ſuum reiecit. Qui ut domino innocentiam ſuam probaret, aquam tepidam ebibit, eandemq; puram, ut hauſerat, euomuit. Quod cũ iubente hero alter quoque feciſſet, una cum aqua ficuum quoque fruſta eiecit: eaq; ratione prodito calumniatore factum eſt, ut Sycophantam dicamus, qui inſontem falſo crimine calumniatur. Plaut. in Amph. Nimis hic ſcitus eſt ſycophanta, qui quidem ſit meus pater.

Sycophantia, æ, Calonnia, fallacia, συκοφαντία, mendacium, calumnia, fallacia. Pla. in Aſi. Per fallaciam, quam amabat, abduxit à lenone mulierem; neque puduit id ætatis ſycophantias ſtruere. Idem in Aſin. Perfidiæ laudes, gratiaſq; habemus merito duas magnas, Cum noſtris ſycophantiis, dolis, aſtutiiſq; Scapularum cõfidentia, &c.

Sycophantor, aris, ari, συκοφαντεῖν Suidæ, ſycophantias ſtruere. Pla. in Trin. Quanquam hoc me ætatis ſycophantari pudet.

Sycophantiose, aduer. antiquum, συκοφαντικῶς, hoc eſt doloſe, ſiue per calumniam. Pla. in Pſeu. Ego nec ſycophantioſe quicquã ago, nec malefice.

Sycosis, pe. pr. σύκωσις, uitium eſt palpebræ aſperæ, & granorum exiguorum, quæ in ficis frumenta à Plinio appellantur, ſimilitudinem referentis: unde & nomen accepit.

Sycuia, συκοῦσα, inſula eſt in mari Aegeo, ante Epheſum: de qua Pli. li. 31. c. 5.

Syderis, fluuius in finibus Caſpiorum & Hyrcanorum, à cuius oſtio Caſpium mare nomine amiſſo Hyrcanum incipit appellari. Auctor Pli. li. 6. c. 16.

Sydus, & Syderatio, Vide ſupra in dictione Sydus.

Syedra, dræ, σύεδρα, oppidum eſt Iſuriæ, quæ eſt regio Aſiæ media inter Ciliciam, & Pamphiliam. Stephanus.

Syene, συήνη, urbs in confinibus Aethiopiæ atque Aegypti, non procul a Nilo, ſupra Alexandriam uerſus meridiem quinque millibus ſtadiorum, ſub tropico Cancri directe locata: unde Sole exiſtente in Cancro, medio ſolſtitii die ſupra uerticem ciuitatis nullam prorſus in ea umbram iaci, ait Plinius li. 2. c. 73. Lucan. lib. 2: Vmbras nuſquam flectente Syene.

Sygaros, σύγαρος, inſula eſt in ſinu Arabico: in qua nulli ſunt canes, atq; aliunde importati, circa littora errantes moriuntur. Auctor Pli. li. 6. c. 28.

Syla, per ſimplex l, mons Lucaniæ, ſyluam habens eiuſdem nominis, latrociniis crebris infamem. Vnde & nomen accepiſſe uidetur, ἀπὸ τοῦ συλᾶν. quod eſt, prædari. Sal. de fugitiuis, In ſylua (inquit) Syla fuerunt. Vir. 12. Aen. Ac uelut ingenti Syla, ſummo ue Taburno, Cum duo, &c.

Sylla, duplicato l, σύλλας, fuit Romanus nobilis, teſte Salu. qui ex antiqua Scipionum familia originem duxit. Hic in adoleſcentia omnibus flagitiis inquinatam uitam egit, uſque ad quæſturam, quam ſub Mario adeptus eſt, in qua uitam omnem penitus commutauit. Literis Græcis & Latinis bene eruditus, facundus, acer, aſtutus, gloriæ cupidus, ſui ſecretus, pecuniæ maximus largitor, animo grandis: adeo ut de illo dubitari potuerit (inquit Saluſt.) fortiorne, an felicior eſſet. Miſſus à Mario ad Bocchum regem legatus, Iugurtham uinctum retulit. Deinde & Mithridatem Aſiam crudeliſſime uaſtantem compeſcuit: ſocialis belli luctus repreſſit. Cinnæ dominationem fregit & Marium, qui olim ſe quæſtorem faſtidierat, ipſam illam prouinciam proſcriptum & exulem coegit petere. Dictator deinde effectus, ita remp. oppreſſit, ut, teſte Cic. in Verr. nemo illo inuito, nec bona, nec patriam, nec uitã retinere poſſet. Poſtremo rep. conſtituta dictaturam depoſuit, & priuatus Puteolos conceſſit: ubi & pediculari morbo periit. Quapropter Cæſar Iulius dicere conſueuit illum literas neſciuiſſe, quia dictaturam depoſuiſſet, ut ſcribit Tranquillus. Syllæ autem nomen ex Sybilla contractum putatur. Ita enim dictus fuit, qui primus ex gente Cornelia id cognomen ſortitus eſt: cuius poſteri duabus ſublatis literis Syllæ ſunt appellati.

Syllaba, bæ, Sillaba, συλλαβή, eſt cõprehenſio literarum, uel unius uocalis enunciatio, unius, aut duorum temporum capax. Omnis enim ſyllaba aut breuis eſt, & unum tempus recipit, quod atomũ metrici uocant, ut, Vir. Aut longa, & duo recipit tẽpora, ut Res. Dicta eſt autem Syllaba ἀπὸ τοῦ συλλαμβάνειν, quod eſt comprehendere. Proprie enim illa eſt ſyllaba, quæ ex pluribus literis conſtat. Quæ autem una uocali perficitur, abuſiue ſyllaba uocatur, & Monogramma appellatur. Aliæ dicuntur Digrammata, ut Ne: uſque ad Hexagrammatam, ut Stirps. Accidunt ſyllabæ quatuor, tenor, ſpiritus, tempus, & numerus literarum. Tenores tres ſunt, acutus, grauis, & circunflexus. Spiritus duo, Aſper, & lenis. Tempora tria, breue, longum, & commune. Numerus, quia una litera contenta eſſe poteſt, aut plures admittit: ſenarium tamen numerum non egreditur.

Syllabatim, aduerbium, Al combino, à compito, κατὰ συλλαβὰς per ſyllabas. Ci. Att. li. 13. Ergo ego ne Tironi quidem dictaui, qui totas περιοχὰς, perſequi ſolet, ſed Spintheri ſyllabatim. Dicere ſyllabatim. Idem 4. Aca. Cum enim tuus iſte Stoicus ſapiens, ſyllabatim tibi illa dixerit.

Syllanion, συλλανίων, ſtatuarius nullo doctore nobilis: de quo Pli. li. 34. c. 8.

Syllanus, a, um, Cicero contra Rullum: Qui nos Syllanos in inuidiam rapit.

Syllaturio, is, pro quo & Sullaturio ſcribimus, uerbum deſideratiuũ eſt à Sylla formatũ, qđ eſt, Syllã, eiuſq; mores, crudelitatẽ, & proſcriptionẽ imitari. Ci. Att. l. 9. Hoc turpe Cneus noſter biennio ante cogitauit: ita Syllaturit animus, & proſcripturit iandiu.

SYLLEPSIS, *σύλληψις*, figura eſt orationis, teſte Rufiniano, cum duab. diuerſisq; ſententiis uerbum accommodatur alteri non cóueniens. Beda diffinit eſſe diſsimilium clauſularum per unum uerbum conglutinatam conceptionem: ut cum ſubſtantiuis, nominatiuis ue diuerſorum generum iungitur adiectiuum, uerbum ue alteri tantum reſpondens. Virg. 1. Aen. Sociis & rege recepto. Idē 1. ecl. Sunt nobis mitia poma, Caſtaneæ molles, & preſsi copia lactis. Aut cum pro multis unus ponitur: ut Vterumq; armato milite complent. Aut pro uno multi: ut Vos ò Calliope, precor aſpirate canenti. Vſitatius. n. dixiſſet. O uos Muſæ. Dicta Syllepſis, *ἀπὸ τοῦ συλλαμβάνειν*, quod eſt concipere: unde Latine conceptionem, ſiue Comprehenſionem uertere poſſumus.

SYLLOGISMVS, *ſillogiſmo*, *συλλογισμὸς*, argumenti firmiſsimi genus, ex duobus pronunciatis concluſionem neceſſario inferens. Latine Ratiocinationem uertere poſſumus, *ἀπὸ τοῦ συλλογίζειν* quod eſt ratiocinari. Quint. li. 3. c. 7. In ſyllogiſmo tota ratiocinatio ab eo eſt, qui intendit.

SYLOSON, ontis, *συλοσῶν*, Polycratis Samiorum tyranni frater, qui cum Dario Hyſtaſpis filio ueſtem, quam ferebat, aliquando largitus eſſet, ab eo pro penſatione muneris tyrannidem dono accepit. in qua adminiſtranda crudeliſsime ſeſe geſsit, patriam ciuibus exhauriens. Vnde tractum eſt prouerbium *ἕκητι συλοσῶντος εὐρυχωρίη*. Hoc eſt, Syloſontis opera facta eſt loci amplitudo.

SYLVA, æ, *Selua, boſco*, *δρυμὸς*, *ὕλη*, nomen generale eſt, non ſolum arborum, ſed etiam herbarum. Virg. li. 1. Georg. Subit aſpera ſylua, Lappæq;, tribuliq;. Proprie tamen arborum, & quæ cædua eſt, hoc eſt quæ habetur in eũ uſum, ut ex ea materia cædatur. Quòd ſi ſucciſa ſit, nihilominus dicitur Sylua, quoniam rurſus ex ſtirpibus, aut radicibus renaſcitur. Cic. Att. lib. 12. Mane me in ſyluam abſtrudo denſam atq; aſperam: non exeo inde ante ueſperam. Quin. li. 1. c. 10. de Orpheo: Non feras modo, ſed ſaxa etiam, ſyluasq; duxiſſe poſteritatis memoriæ proditum eſt. Virg. 6. Aene. Itur in antiquam ſyluam ſtabula alta ferarum. Dicta ſylua, ab eo quòd Græcis, *ὕλη*, id eſt, materia dicitur. Et ut illi *ὕλην*, pro materia, ſic noſtri Syluam poſuerunt. Sylua autem uel glandifera eſt, cuius arbores non cæduntur, ſed ad eſcam quadrupedibus præbendã ſeruantur: aut Cædua, quòd in ea arbores, cum ad iuſtam proceritatem creuerunt, cæduntur, ut uel ædificationibus, uel aliis uſibus materiam præbeant. Lucus non eſt cæduus, ſed manu conſitus, religioſusq; Deo, uel hominis alicuius cineri dedicatus, circa delubrum Dei uel ſepulcri. Saltus eſt Sylua inuia, ubi paſci & æſtuare, uel hyemare pecudes ſolent. Nemora uoluptatis cauſa comparata, & plena amœnitatis. Quandoque Syluam accipimus pro tumultuario, & extemporaneo ſcripto, quod Græci *σχεδίασμα* appellant: cuiuſmodi ſunt Syluæ Papinii, quas ſibi ſubito calore & quadam feſtinandi uoluptate excidiſſe teſtatur. Quinti. lib. 10. c. 3. Diuerſum eſt huic eorum uitium, qui primo decurrere per materiam ſtylo quàm uelociſsimo uolunt, & ſequentes calorem atque impetum ex tempore ſcribunt: hanc Syluam uocant. Hinc Syluula, *ὑλάριον*, diminutiuum. Colum. libr. 8. cap. 15. Sunt enim, quibus cordi eſt uel in ſyluulis tamaricum, aut ſcirporum frutetis immorari: nec ob hanc tamen cauſam totus locus ſyluulis occupetur.

SYLVANVS, *Siluano*, ſyluarum Deus, qui Cypariſſum puerum in deliciis habuiſſe dicitur, eundemq; in arborem ſui nominis, hoc eſt, in cupreſſum transformaſſe. Fabulantur enim poetæ, Cypariſſum ceruam habuiſſe manſuefactam, eamq; unice adamaſſe: quam cũ Syluanus imprudens occidiſſet, puer doloris impatientia contabuit. Cuius mortem ægre ferens Syluanus, in arborem cupreſſum eum commutauit, quam amaſij deſiderio ſemper dicitur circunferre. Quidam Syluanum eundem eſſe putarunt cum Pane. Virg. tamen lib. 1. Georgi. manifeſte eos diſtinguit. Nam cum dixiſſet, Pan ouium cuſtos, &c. interiecta deinde Mineruæ, & Triptolemi mentione, ſubdit tandem. Et teneram ab radice ferens Syluane cupreſſum. Quem locum explicans Seruius, Publica (inquit) cæremoniarũ opinio hoc habet, pecorum, & agrorum deum eſſe Syluanum. Prudentiores tamen dicunt eum eſſe *ὑλικὸν θεόν*, hoc eſt deum *τῆς ὕλης*. *ὕλη* autem eſt fæx omnium elementorum, id eſt, ignis ſordidior, & aer item, & aqua & terra ſordidiora: unde cuncta procreantur. Quam *ὕλην* Latini materiam appellauerunt: nec incongrue, cum materiæ ſyluarum ſint. Ergo quam Græci à toto, Latini à parte dixerunt. Hæc ille. Pli. li. 1. c. 12. Quin & Syluanos, Faunosq; & deorum genera ſyluis ac ſua numina tanquam è cœlo attributa credimus.

SYLVATICVS, a, um, *Saluatico, di ſelua*, *ὑλικὸς*, quod eſt ſyluæ, ſeu qđ ad ſyluam pertinet. Var. li. 1. de Re ruſt. Vt falces dicuntur ab eodem ſcriptore uineaticæ opus eſſe ſex, ſirpiculæ quinque, ſyluaticæ quinque, arborariæ tres, ruſticariæ decem. Syluatica laurus, creſcens in ſyluis, Cato c. 8. Syluaticus mus, id eſt, agreſtis, ſiue in ſyluis habitans, Pli. li. 30. c. 9.

SYLVESCO, is, ere, *ὑλομανέω*, in nimiam ramorum, ſarmentorum ue ubertatem luxuriare. Cicer. in Cato. Quam multiplici ſerpentem lapſu, & erratico, ferro amputãs, coercet ars agricolarum, ne ſyluescat ſarmentis, & in omnes partes nimia fundatur. Colum. lib. 4. cap. 11. Nec pati uitem ſuperuacuis frondibus luxuriantem ſyluescere.

SYLVESTER, ſtris, ſyluestre: uel, hic & hæc Syluestris, & hoc ſyluestre, *ὑλῆεις*, *ὑλήεις*, idem quod ſyluoſus. Liu. 3. Bel. Pun. Tumulus erat ſylueſtris inter Punica & Romana caſtra. Cicero in Læl. Cum locis ipſis delectemur montoſis, & ſylueſtribus, in quibus diutius commorati ſumus: hoc eſt, locis qui in montibus ſunt, & ſyluis. Interdum idem quod agreſtis ſiue ruſticus, *ἄγριος*. Ouid. 2. Faſt. Tranſtulit Euander ſylueſtria numina ſecum. Vir. 1. Eclo. Sylueſtrem tenui muſam meditaris auena. Hinc Sylueſtrior, comparatiuus. Pli. li. 26. c. 27. Sylueſtriora omnia tardiora.

SYLVIA, quæ & Rhea, & Ilia. Numitoris filia, quæ à Marte compreſſa, (ut Romani credi uoluerunt) Romulum peperit, & Remum, urbis Romanæ conditores. Vide Liu. libr. 1. ab Vrb. Eſt & Syluia apud Vir. 7. Aen. nomen ſororis Thyrrhei paſtoris regii armenti, cuius ceruus manſuetus à Troianis uulneratus, initium præbuit belli inter Latinos, & Troianos aduenas.

SYLVICOLA, æ, p. c. *Chi habita nelle ſelue*, *ὑλήνομος*, qui ſyluam incolit. Propert. li. 3. Eleg. 13. His tum blanditiis furtiua per antra puellæ Oſcula ſyluicolis empta dedere uiris.

SYLVICVLTRIX, cis, ſyluæ habitatrix. Catul. Epi. 58. Vbi cerua ſylui cultrix, ubi aper nemoriuagus?

SYLVIFRAGVS, a, um, pen. cor. *Spezza ſelue*, uenti epitheton eſt, quo arbores in ſyluis & franguntur, & eruuntur. Lucr. lib. 1. Monteſq; ſupremos Syluifragis uexat flabris. De ui, & impetu uentorum loquitur.

SYLVIGER, a, um, *ὑλώδης*, idem quod ſyluoſus: ut, Montes ſyluigeri. Plin. libr. 31. cap. 3. Ideo ſyluigeri ab Aquilonis tantum parte ſunt.

SYLVOSVS, a, um, *Seluoſo*, *ὑλώδης*, *ὑλήεις*, ſylua obſitus, arborũ denſitate ſyluæ imaginem referens. Liui. 9. ab Vrbe: Saltus duo alti, ſyluoſiq; ſunt montibus circa ſe perpetuis inter ſe coniuncti. Pli. lib. 12. c. 5. Superiores eiuſdem rami in excelſum emicant ſyluoſa multitudine.

SYLVIVS, Aſcanii filius, Aeneæ nepos: ita dictus quòd caſu quodã in ſyluis natus eſſet: à quo deinceps Albanorum reges omnes Syluii dicti ſunt, ſicut Romanorum Imperatores, Auguſti: Aegyptiorum reges Ptolemæi, Parthorum Arſaces. Vide Liuium libr. 1. ab Vrbe.

SYMA, æ, ſiue Syme, es, *σύμη*, inſula eſt Cariæ adiacens, portum habens clauſum triremibus aptum, & nauale nauium uiginti. Auctor Strabo li. 14.

SYMAETHVS, *σύμαιθος*, fluuius Siciliæ, non longe ab Aetna: qui, ut ait Stra. li. 6. agrum Cataneum irrigat. Hinc deducitur adiectiuum Symæthius, a, um. Vir. 9. Aen. Eductum Martis luco Symæthia circum Flumina.

SYMBARS, populi feri, inter Arabiæ montes, & Nilum incolentes, elephantumq; uenatu uictitantes. Auctor Plin. libro 6. ca. 31.

SYMBALOTA, penul. prod. *συμβαλλωτά*, ueſtes quædam coactiles per ſe ueileris implexu potius, quàm textu confectæ: *ἀπὸ τοῦ συμβάλλειν*.

SYMBOLA, fœm. gen. apud antiquos in eadem legitur ſignificatione, in qua Symbolum. Plautus in Sticho: Iam hercle ego per hortũ ad amicam tranſibo meam, Mi hanc occupatum noctem: eadem ſymbolam Dabo, & iubebo apud Sangarium cœnam coqui.

SYMBOLVM, li, p. c. *Segno, contraſegno, conſentimento*, nota, ſignum, collatio: *σύμβολον*, à *συμβάλλω*, confero. Hinc fit, ut Symbolum accipiatur pro eo, quod in cœnam comparandam plures conferunt. Ter. in And. Symbolum dedit, cœnauit. Dicitur etiam Symbolũ, ſignum bellicum, quod à Latinis Teſſera appellatur, quo ſocii ab hoſtibus & exploratoribus dignoſcuntur: ut in Marii exercitu, Lar deus: in caſtris Syllæ, Appollo Delphicus: inter Cæſarianos, Venus genitrix. Ab huius ſimilitudine Symbolum Apoſtolorum dictum eſt, quoddam quaſi totius noſtræ fidei breuiarium: quo ueluti quadam teſſera, pſeudapoſtoli à ueris diſcernerentur. Erant enim eo tempore Iudæi quidam, qui ſimulabant ſe eſſe apoſtolos Chriſti, & lucri alicuius, uel uentris gratia ad prædicandũ proficiſcebantur: nominantes quidem Chriſtum, ſed non integris traditionum lineis annunciantes. Hoc etiam nomine dicebantur teſſeræ quædam, quæ dabantur publicæ à ciuitatibus, quibuſdam hominibus ſibi amicis, ut hoſpitaliter, & amice acciperentur in oppidis fœderatis. Sic etiam hodie uocari poſſunt teſſeræ collybiſticæ, id permutandam pecuniam ſine uecturæ periculo inſtitutæ. Iulius Pollux interpretatur Symbolum paruum numiſma. Ariſtoteles originem: id eſt, etymologiam uocabulorum Symbolum appellat, per quam uis uerbi, uel nominis, per interpretationem cognoſcitur. Symbola item dicuntur notæ arcanoris cuiuſpiam myſterii ſignificatiuæ: ut cum ciconiam dicimus eſſe ſymbolum pietatis, & papauer fertilitatis. Item breues quædã & inuolutæ ſententiæ, & quædam quaſi ænigmata, rem aliquã occultã & recõditã ſignificantia: quæ & *συνθήματα*, & *ἀλληγορήματα* à Græcis appellãt, cuius generis ſunt ſymbola Pythagorica.

SYMBOLVS,

Symbolus, pen.cor. σύμβολος, idem quod ſymbolum, id eſt, anulus, teſſera, chirographum. Plau. in Bacch. Eo præſente homini exté- plo oſtendit ſymbolum, Quem tute dederas ad eum, ut ferret fi- lio. Idem Pleu. Date eum ſymbolum illi. Iuſtinus lib. 1. Solicitare inquietos in partes ſuas ſtatuit, & cum colloquendi copiam non haberent, quo applicaturi erant ſymbolos proponi, & ſaxis pro- ſcribi curat. Quo in loco Symbolos uidetur appellare literas ſiue notas, quibus militibus indicabatur locus, quo eſſent conuenturi.

Syme, σύμη, inſula Cariæ adiacens medio fere ſpatio inter Rho- dum & Gnidum, ut tradit Plin. lib. 5. cap. 31. Vide ſupra in dictio ne Syma.

Symmachus, pe.co. σύμμαχος, proprium nomen oratoris cuiuſdam Romani, qui miſſus fuit a ſenatu Conſtantinopolim, ad Theodo ſij liberos, rogatum ut Veſtales à Chriſtianis deſtrui minime pa- terentur. Cuius rei gratia, putabant ſe aduerſa multa à dijs eſſe paſſos. Eius igitur orationem & Prudentius & Ambroſius, qui hu ius meminerunt, acerrime confutarunt. Fuit & Symmachus, ſacro rum librorum interpres, doctrinæ parum ſynceræ: cuius meminit Euſebius. Græcis alioqui σύμμαχος belli ſocium ſignificat, que- madmodum & συμμαχία belli ſocietatem.

Symmetria, συμμετρία, apta membrorum, partium omnium pro- portio: quæ quibus adeſt Symmetra, σύμμετρα, dicuntur. Pli. lib. 34. cap. 8. Primus hic multiplicaſſe uarietatem uidetur, numero- ſior in arte, quàm Polycletus, & ſymmetria diligentior.

Symonianum, trifolium, uel (ut Ruellio placet) Symmoniacum, herba quam in hæc uerba deſcribit Col. lib. 6. c. 17. Symonianum trifolium, quod inuenitur confragoſis locis efficatiſſimum tradi- tur, odoris grauis, neq; abſimilis bitumini, & idcirco Græci eam ἀσφάλτιον appellant: noſtri autem propter figuram uocant Acu tum trifolium: nam longis & hirſutis folijs uiret, caulemq; robu- ſtiorem facit, quàm peatenſe.

Sympathia, *Compaſſione*, συμπάθεια, condolentia naturalis conſen ſus & conuenientia: qualis eſt maris cum Lunæ natura, & helio tropij cum natura Solis. Ci. 3. de Na. de. Illa uero cohæret & per manet naturæ uiribus, non deorum: eſtq; in ea iſte quaſi conſen- ſus, quam συμπάθειαν Græci uocant.

Symphonia, æ, *Sinfonia, conſonantia, concento*, συμφωνία, conſonan- tia, & muſicus concentus, ἀπὸ τοῦ συμφωνεῖν, quod eſt conſona re, ſiue concinere. Cicer. pro Cœl. Accuſatores quidem libidines, amores, adulteria, Baias acta conuiuia, commeſſationes, cantus, ſymphonias, nauigia iactant. Ci. ad Tir. li. 15. Symphoniam Ly- ſonis uelim uitaſſe. Symphonia herba, quæ & Gumphena dicitur. Pli. li. 26. c. 7. Symphonia uel gúphena alternis uiridibus roſeisq; per caulem folijs, in poſca ſanguinem reijcientibus medetur.

Symphoniaci, pueri, συμφωνιακοὶ παῖδες, ſerui, qui ad modula- tiones muſicas, concentusq; conficiendos comparantur. Cic. pro Milone: Milo tum caſu pueros ſymphoniacos uxoris ducebat. Pæ dianus auctor eſt, cum remigibus celeuma per ſymphoniacos ſer uos ſolitum olim fuiſſe, interdum per aſſam uocem. id eſt, ore pro latam, interdum per cytharam.

Symphoniaca herba, eadem cum Apollinari ſiue hyoſcyamo, te ſte Apuleio. Palladius: Si ceraſus æſtu canicularium langeat, her bam ſymphoniacam circa arboris truncum torqueri coronam iu bet, uel ex ea iuxta unum caudicem cubile fieri.

Sympheeatioas, qui iiſdem utuntur puteis. Ci. lib. 2. de Leg. Ego mehercule & illi & omnibus municipibus duas eſſe cẽſeo ſtatuas unam naturæ, alteram ciuitatis: ut ille Cato cum eſſet Tuſculi na tus, in Pop. Rom. ciuitatem ſuſceptus eſt. Itaque cum ortu Tuſcu- lanus eſſet ciuitate Romanus, habuit alteram loci patriam, alte- ram iuris: ut ueſtri Attici, priuſquam Theſeus eoſdem migrare ex agris, & in Aſty quod appellatur, omneis conferre ſe iuſſit, & ſym phreatidas ex Atticis fieri nos & patriam dicimus, ubi nati, & il- lam qua excepti ſumus. Quo in loco tamen nonnulli συμφράδ- μονας legere malunt, quaſi ὁμόφρονας, hoc eſt, eiuſdem animi & ſententiæ.

Symphyton petraeon, σύμφυτον πετραῖον, herba in ſaxis na- ſcens, ramis tenuibus, paruis, origani ſimilibus, capitulis thymi, ſurculoſa tota, odorata, guſtu dulcis, ſaliuam ciens, longa radice, ſubruſa, digiti craſſitudine. Latini Alum, ruſtici in Gallia Buglũ appellant. Symphiton alterum, caule naſcitur cubitorum binum, aut maiore, anguloſo, inani, ut ſonchus, & craſſo, qui per breuia interualla circundatur folijs lanugi noſis, oblongis, &c. Officinæ nomen ſymphyti retinuerunt, Herbarij & uulgo Conſolida ma- ior uocatur.

Sympinium, σιμπίνιον, uas uinarium non diſsimile cyatho, quo in ſacrificiis utebantur, ἀπὸ τοῦ συμπίνειν, quod eſt comportare. Iuu. Sat. 6. Et quis tunc hominum contemptor numinis, aut quis Simpinium ridere Numæ, nigrumq; catinum. Quo tamen in lo- co non deſunt qui Sympullum legere malint: quæ uox & apud Plinium, & apud Varronem legitur. Verba Plinij ſunt hæc li. 35. c. 12. in ſacris quidem, etiam inter has opes, non murrhinis, cry- ſtallinis ue, ſed fictilibus pro libatur ſympullis. Varro autem ſic habet li. 4. de Lin. Lat. Quod uinum dabant, ut minutatim funde- rent, à guttis Guttum appellarint. Quod ſumebant minutatim à ſumendo Sympullum nominauere. In huiuſce locum in conui- uiis è Græcia ſucceſsit epichyſis, & cyathus: in ſacrificiis reman- ſit guttus & ſimpullum.

Symplegades, pen.co. συμπληγάδες, quæ & Cyaneæ, inſulæ duæ ſunt, ſiue potius ſcopuli trans Boſphorum Thracium, in ipſo Pon ti Euxini oſtio, mille quingentis paſsibus ab Europa diſtantes: & modico autem inter ſe diſcretæ interuallo, ut ex aduerſo quidem intrantibus geminæ cernantur, paulum uero deflexa acie, coeun- tium ſpeciem præbeant. Quæ res occaſionem præbuit poetarum fabulis, qui eas olim inter ſe concurriſſe tradunt. Vnde & nomen acceperunt, ἀπὸ τοῦ συμπλήσσεσθαι hoc eſt, à concurrendo, ſeu conflictando. Ouidius: Compreſſos utinam Symplegades eliſiſ- ſent. Nominatiuus ſingularis eſt Symplegas, συμπληγάς, pe. pro. Mart. li. 11. Si conſtringantur gemina ſymplegade culi. Quo in lo co per geminam ſymplegadem nates ipſas intelligit.

Symposium, ſii, συμπόσιον, idem quod conuiuium. Cice. li. 9. epiſt. ad Petũ: Sapientius nos, quam Græci, illi ſympoſia, aut ſyndeipna, id eſt, compotationes, aut concœnationes. nos conuiuia, quia tum maxime ſimul uiuitur. Hinc Sympoſiaſtes, συμποσιαστὴς, dicitur ipſe conuiuator, ſeu conuiuij dominus. Ipſi autem compotores Sympotæ, συμπόται. Cuius fœmininum eſt Sympotria, συμπό- τρια, compotrix.

Sympsalma, σύμψαλμα, uocum in cantando copulatio. Diapſal- ma, diiunctio earum, ubi quædam requies diſtinctæ continuatio nis oſtenditur. Pſalma, quod pſallitur.

Symmysta, *Segretario*, συμμύστης, ſecretarius, ſeu ſecretorum con- ſcius, ut apud interpretem Origenis. Sicut Ioannes Symmyſta pronunciat dicens: Quia ſi quis peccauerit, aduocatum habemus apud Deum Ieſum Chriſtum.

Syn, σὺν, præpoſitio Græca, quæ in compoſititione ſignificat ſimul, quemadmodum apud nos Con.

Synaeresis, συναίρεσις, contractio, figura, qua duæ ſyllabæ in unã contrahuntur, nullo ſublato elemento: ut Aerei: diſſyllabum pro Aerei. Virg. libr. 6. Aeneid. Centum ærei claudunt uectes, & c. Itẽ Ferrei, per duas ſyllabas pro Ferrei Ibidem: Ferreiq; Eumenidũ thalami. Dicta Synæreſis, ἀπὸ τοῦ συναιρεῖν, quod eſt contrahere. Huic figuræ contraria Diæreſis cũ una ſyllaba in duas reſoluitur.

Synagoga, p.p. συναγωγὴ, idem quod cõgregatio, uel cœtus: ἀπὸ τοῦ συνάγειν, quod eſt congregare.

Synaloephe, συναλοιφὴ, abſumptio uocalis dictionem finientis, à ſequenti dictione incipiente à uocali. Dicta Synalœpha ἀπὸ τοῦ συναλείφειν, hoc eſt, à conglutinando, propterea quòd per eam duæ ſyllabæ in unum coaleſcant.

Synanche, *Scarantia*, συνάγχη, angina, morbus in faucibus, & pro prie muſculorũ interiorũ inflammatione, teſte Aegineta: Nã cũ malũ guttur ipſum inuaſerit, potius Cynanche, κυνάγχη, appel- latur. Quæ tamen differentia non raro confunditur. Celſ. lib. 4. cap. 4. Vt hoc autem morbi genus circa totam ceruicem, ſic alte- rum æque peſtiferum, acutumq; in faucibus eſſe conſueuit: noſtri Anginam uocant apud Græcos nomen, prout ſpecies eſt. Interdũ enim neque rubor, neque tumor ullus apparet, ſed corpus aridum eſt, uix ſpiritus trahitur, membra ſoluuntur, id κυνάγχην uocant. interdum lingua faucesq; cum rubore intumeſcunt: uox nihil ſi- gnificat: oculi uertũtur. facies pallet, ſingultusq; eſt. Id συνάγχη, uocatur. Illa communia ſunt, Aeger non cibum deuorare, non po tionem poteſt: ſpiritus eius includitur. Leuius eſt, ubi tumor tan- tummodo & rubor eſt, cætera non ſequuntur, id παρασυνάγχην appellant. Hæc Celſus.

Synathroesmus, συναθροισμὸς, figura eſt, quam nos Congeriem uertere poſſumus: ἀπὸ τοῦ συναθροίζειν, quod eſt congerere, ſeu congregare. Poteſt autem & ſingulis uerbis, & plurium uerborũ coniunctione fieri. Singulis hoc modo: Sed cum ad ſupplicium ſe mendum ſe confirmaret, multa ſimul eum reuocabant, officia, cõ ſuetudo, tempus, exiſtimatio, periculum, religio. Plurium uerbo- rum coniunctione ſic apud Lycurgum: Nemo enim nocens ſine ſummo mœrore eſt, Iudices, ſed multa ſimul eum perturbant: & quod adeſt, ſolicitudinis plenum: quod futurũ eſt, formidoloſum, lex paratum ſupplicium oſtentans, uitia ex uitiis coacta, occaſio- nem arguendi maleficia captans inimicus, quæ quotidie eius ani- mum uehementer excruciant. Vide Rutilum.

Syncategorema, atis, συγκατηγόρημα, Latine dici poteſt uox conſignificatiua. Sunt enim Syncategoremata, particulæ per ſe ip ſas nihil ſignificantes: quæ tamen orationem ingreſſæ, aliarum compoſitioni nonnihil addunt. Huiuſmodi ſunt, quæ à Dialecti- cis uocantur Signa uniuerſalia, & particularia, ut Omnis, Nul- lus, Quidã. Hinc fit adiectiuum Syncategorematicus, matica, ti- cum, συγκατηγορηματικὸς, id eſt, conſignificatiuus.

Syncerastum, inquit Var. li. 6. de Lin. Lat. dicitur omne edulium antiquo uocabulo Græco. Pacuuius in Phagone, Honos ſyncera ſto perit, pernis, gladio.

Syncerus, ra, rũ, p.p. *Sincero, puro, intero, reale*, ἄθραυστος, ἀμίαντος, proprie idem quod integer, illæſus, non mutilatus. Tractum ab

co

eo quod qui diuidere fructum communem alueorum cum ſocio uolunt ſimul cum cera, mel partiuntur, quòd ſi mel tantum ſine cera conſignent, fraudant ſocium, nec agunt integre. Syncerum itaque, quaſi ſimul cum cera. Ouid. 12. Meta. Rurſus ſine uulnere corpus Syncerúq; fuit. Lucre. lib. 3. Sin ita ſynceris membris abla ta profugit, Vt nullas parteis in corpore liquerit ex ſe, &c. Ci. li. 3. epiſt. Hoc mihi da ut M. Curium integrum ſyncerumq; conſerues. Accipitur item Syncerus pro puro, & incorrupto, καθαρὸς. Horat. l. 1. epiſt. Syncerum eſt, niſi uas, quodcunque infundis, aceſcit. Aliquádo pro uero, & minime, fucato, ἀνυπόκριτος, εἰλικρινὴς, Cic. lib. 2. de Diuin. Quod licet exiſtimare in aliis quoque oraculis Delphicis aliquid non ſynceri fuiſſe. Liu. li. 9. Bel. Pun. Si ſpatium ad ſua, ut uelit componenda detur, nihil ſyncera fide cum Romanis acturum. Sincerus, inquit Donatus: id eſt, purus, ſine fuco & ſimplex, ut mel ſine cera: quod etymon ſi admittamus, Sincerus, i, Latino ſcribendum erit. Syncere, aduerbium: Pure, & integre. Cæſ. 7. Bel. Gal. Hæc ut intelligatis, inquit, ſyncere à me pronunciari, audite Romanos milites. Ci. ad Att. li. 3. Craſſi libertum nihil puro ſyncere locutum. Synceriter aliud aduer. euſdem ſignificationis Gel. li. 13. c. 16. Quas qui ſynceriter capiunt. Huic contrarium eſt Inſyncerus, pro uitiato, & corrupto. Vir. Inſyncerus apes tulit cruor.

Syncerɪtas, atis, *Sincerità, purità, integrità*, puritas, integritas. Plin. libr. 31. cap. 7. Salinarum ſynceritas ſummam fecit ſuam differentiam. Colum. libr. 4. cap. 26. Atque alia conuertenda, quæ ſynceritatem habent: alia ſummouenda, quæ uel carioſa, uel iuſto breuiora ſunt.

Synchronos, σύγχρονος, contemporaneus. Vnde ſcribit Hieronym. Oſeam prophetam fuiſſe ſynchronon Eſaiæ. Et Varro ait non eſſe dubium, quin aliquo tempore eodem uixerint Homerus & Heſiodus, eosq; ſynchronos fuiſſe teſtatur.

Synchysis, σύγχυσις, confuſio, turbatio ordinis: unde accipitur pro figura, ſeu uitio orationis, cum ordo deturbatus eſt: quod & Hyperbaton appellant: cuiuſmodi eſt illud Virgilian. Tres Notus abreptas in ſaxa latentia torquet: Saxa uocant Itali mediis quæ in fluctibus aras. Dicta Synchyſis, ἀπὸ τοῦ συγχέειν, quod eſt confundere, ſeu perturbare.

Syncipvt, Vide ſupra Sinciput.

Syncopa, ſyncopæ, συγκοπή, conciſio, figura cum litera uel ſyllaba è medio dictionis abſcinditur: ut Compoſtus pro compoſitus. Virum pro uirorum. Dicta Syncope ἀπὸ τοῦ συγκόπτειν, quod eſt concidere.

Syncrisis, p. c. σύγκρισις, figura eadem cum Antitheſi, hoc eſt, comparatio rerum atque perſonarum inter ſe contrariarú: ut, Tu delinquis, ego arguor pro malefactis. Ci. pro Muræna: Vigilas tu de nocte, ut conſultoribus tuis reſpondeas: Ille ut mature, quo intendit, cum exercitu perueniat: te gallorum cantus, illum buccinarum ſtrepitus excitat.

Syndicvs, ci, pen. corr. *Sindico, giudice*, σύνδικος, patronus, qui cum alio cauſam aliquam tuendam accepit, qui ue ſecundis actionibus cauſam defendit: ut in cauſa Corn. Balbi Cicer. Syndici item ſunt ciuium aduocati & defenſores iuris publici: quaſi in cauſam publicam communiter incumbentes. Vnde apud Plutarchum legimus, Ariſtidem ab Athenienſibus creatum fuiſſe Syndicum, ut communem cauſam Græcorum ciuium ſuorum nomine defenderet. Demoſthenes quoque πρὸς Λεπτίνην refert, lege ſancitum fuiſſe Athenis ne cui iterum ſyndicum fieri liceret creariq; à populo: idq; ideo, ne συνδικία, id eſt, ſyndici munus ob publicam utilitatem inuentum, uerteretur in quæſtum, compendiumq; priuatum. Hoc nomine uocari poſſunt, quos hodie Deputatos noſtri uocant. Bud.

Synecdoche, συνεκδοχή, figura locutionis, qua parte totum, uel à toto pars intelligitur: ut Puppis, pro naui, & Annus, pro hyeme. Vir. Quàm multæ glomerantur aues, ubi frigidus annus Trans pontum fugat, id eſt, frigida hyems.

Synechon, συνέχον, à Latinis Rhetoribus continens, uel firmamẽtum dicitur ἀπὸ τοῦ συνέχειν, quod eſt continere.

Synedrvs, ſynedri, σύνεδρος, Latinis conſeſſor, aſſeſſor, ſiue conſiliarius dicitur. Liui. 5. Decad. li. 5. His rerum externarum cognitionibus interpoſitis, Macedonum rurſus aduocatum concilium, pronunciatum quod ad ſtatum Macedoniæ pertinebat: Senatores, quos Synedros uocant, legendo eſſe, quorum conſilio reſpub. adminiſtraretur.

Synephebi, p. p. συνέφηβοι, dicuntur adoleſcentes ſimul pubeſcentes. Quod nomen inditum eſt comœdiæ Statii Cecilii. Cicer. 1. de Fin. Synephebos ego, inquit, potius Cæcilii, aut Andriam Terentii, quàm utranque Menandri legam?

Synephites, συνεφίτης, gemma eſt lactei coloris, alio nomine Galactites. Pli. li. ult. c. 10. Galactites ex uno colore lactis eſt. Eandẽ dicunt Leucogæam, & Leucographiam appellant, & Synephiten lactis ſucco & ſapore notabilem.

Synesivs, συνέσιος, è Pentapoli Africæ, philoſophus Chriſtianus præſul Ptolemaidis factus. Scripſit libros in Grammatica, Philoſophia, Panegyricos, Epiſtolas, & alia. Auctor Suidas.

Syngrapha, æ, *Poliza*, συγγραφή, Syngraphus, & Syngraphum, ſyngraphi, pen. cor. ſcriptura, ſiue ſchedula, quæ fit propria manu cõtrahentium, ad pactorum fidem. Plaut. in Aſin. Age illum oſtende, quem conſcripſi, ſyngraphum Inter me, & amicum, & lenam. Cicero. Treb. libr. 7. Tanquam enim ſyngrapham ad imperatorem non epiſtolam attuliſſes: ſic pecunia ablata, domum redire properabas. Idem de Ariſp. reſp. Alterum putabo regem, ſi habuerit, unde tibi ſoluat, quod ei per ſyngrapham credidiſti. Sueton. Cuius patri dubitauit à quibuſdam iuſiurandum, atque etiam ſyngraphú exigere. Dictæ Syngraphæ, ἀπὸ τοῦ συγγράφειν, quod inter cætera ſcripto cauere ſignificat.

Synnada, σύνναδα, ciuitas maioris Phrygiæ. De hac Strab. li. 10. ſic ſcribit: Synnada, urbs non magna, ante quàm planities iacet oleis conſita, ſexaginta fere ſtadiorum. Vlterius eſt Docimia uicus, & Synnadici lapidis fodina: ſic enim eum Romani appellant indigenæ uero Docimeten, & Docimeam. Vena in initio paruas glebas emittebat, nunc propter maximos Romanorum ſumptus columnæ integræ & ingentes extrahuntur, & uarietate Alabaſtritæ lapidi proximæ. Dicitur & Synnas, nadis, ut apud Sidonium.

Synochitis, συνοχῖτις, gemma, qua Magi aſſerunt umbras inferorum euocatas teneri. Pli. li. 37. c. 11.

Synodia, orum, συνόδιον, congreſſus, colloquium: ex σὺν & ὁδὸς. Ci. ad Att. li. 10. Iniecta autem mihi ſpes quædam eſt, uelle mecũ Seruium Sulpicium colloqui: ad eum miſi Philotimum libertum cum literis, ſi uir eſſe uolet, det clara ſynodia: ſin autem, erimus nos, quales ſolemus.

Synodicvs, ca, cum, συνοδικὸς, quod ad ſynodum pertinet. Hieronymus: Ante annos plurimos, cum iuuarem Damaſum Romanæ urbis epiſcopum, & Orientis atque Occidentis ſynodicis conſultationibus reſponderem.

Synodontites, συνοδοντίτης, gemma ex cerebro ſynodontis piſcis. Auctor Pli. li. ult. c. 10.

Synodvs, di, pe. co. & fœm. gen. σύνοδος, idem quod conuentus, ſiue cœtus. A σὺν præpoſitione, & nomine ὁδὸς.

Synodvs, dontis, συνόδους, piſcis genus, in cuius cerebro ſynodontides gemma inuenitur. Pli. li. 37. c. 10.

Synoeceosis, p. p. συνοικείωσις, figura, quæ docet diuerſas res coniungere, & communi opinioni cum ratione aduerſari: & habet magnam uim uel ex laude uitium, uel ex uitio laudem exprimendi. Cuiuſmodi eſt illud Hyperidis. Nam hominis auari atque aſoti unum atque idem uitium eſt. Vterq; enim neſcit uti, atque utrique pecunia dedecori eſt: quare merito utrique pari pœna afficiũtur, quos pariter non decet habere. Ex Rutilio Lupo.

Synonyma, συνώνυμα, dicuntur, quæ ſub diuerſis uocibus idem ſignificant: ut, Enſis, mucro, gladius.

Synonymia, συνωνυμία, figura, quæ communio nominis interpretatur. Vtimur autem eo genere elocutionis, quoties uno uerbo non ſatis uidemur dignitatem, aut magnitudinem rei demonſtrare. Ideoq; in eandem ſignificationem plura conferuntur, ut ſi dicamus: Proſtrauit, afflixit, perculit.

Syntagma, gmatis, *Ordinatione*, σύνταγμα, tractatus, ordinatio, rerum conſtitutio, documentum: ἀπὸ τοῦ συντάττειν, quod eſt componere, ordinare.

Syntaxis, σύνταξις, dici poteſt conſtructio & ſeries, à συντάττω, ordino.

Syntexis, *Conſtrutione di fiato*, σύντηξις, colliquatio & tabes corporis ex diuturno morbo: παρὰ τὸ συντήκεσθαι, quod eſt liquefieri. Plin. libr. 22. cap. 25. Tali ſorbitionis genere emendantur ſyntexes, id eſt, defectiones ex longis morbis ſumptæ. Inde Syntectici, συντηκτικοὶ, dicti ſunt quorum corpus longo morbo ex hauſtum eſt, & colliquefactum. Idem libr. 22. cap. 23. Præcordiorum uitiis ſyntecticis, comitialibus in uino, in aqua mulſa ringuæ paralyſi.

Synteresis, pen. pro. συντήρησις, dici poteſt attentio, ſeu cõſeruatio. Nam à συντηρέω, quod eſt conſeruo, deriuatur. Vnde ea pars animæ quæ uitiis aduerſatur, & ſeſe ſemper immaculatam cupit à uitio conſeruare, & perpetrata male continuo arguit, Syntereſis dicitur.

Synthema, pen. pro. genitiuo Synthematis. pen. cor. *Segno dil fatto d'arme*, σύνθημα, ſignum bellicum, quod datur inſtructæ aciei. Itẽ teſſera uigiliarum, quæ erat tabella ſcripta à Tribuno data. Item nota & teſſera quædam epiſtolaris, commendatrix eius, qui eam reddebat. In Pandectis item Græcis Synthemata uocantur Diplomata, quæ iis dabantur, qui curſu publico utebantur. Synthemata item, dicuntur breues quædam & obſcuræ ſententiæ, & quædam quaſi ænigmata, altiorem quendam & reconditum ſenſum occultantia: cuiuſmodi ſunt Pythagoræ ſymbola. Habet & alia ſignificata apud Græcos: quæ quoniam ad linguæ Latinæ inſtructionem nihil pertinent, ex Græcorum Lexicis petenda relinquimus.

Synthesis, pen. cor. *Compoſitione*, σύνθεσις, idem quod compoſitio. ἀπὸ τοῦ συντιθέναι, quod eſt componere. Quintus Serenus pro

commiſtione

commiſſione accepit, Vilem (inquiens) deprehendit in illis Syntheſio, & uulgata ſatis medicamina riſit. Eſt item Syntheſis, figura contraria ἀνάλύσει, à quibuſdam confeſſis exordiens, & deſinens in id, quod in quæſtione eſt. Analyſis autem quaſi retextio eſt complexionis. Significatur item hoc nomine apta & concinna orationis & uerborum ſtructura & collocatio, in qua ita componuntur & ſtruunt uerba, ut non concurſus, non hiulcus ſit, ſed leniter coagmentatus, & molliter fluens. De qua ratione ſatis multa diſſeruerunt Cice. 3. de Ora. & Quinti. lib. 9. Eſt etiam Syntheſis genus ueſtis breuis, qua Romani peculiariter in Saturnalibus utebantur. Illis enim diebus omnes exuebant togam, & ſyntheſin induebant. Dicta Syntheſis ab eo quod conſuta contextaq́; eſſet compoſitione quadam uerſicolori. Marti. libr. 14. Syntheſibus gaudere equites dominusq́; ſenatus, Dumq́ue decent noſtrū pilea ſumpta Iouem. Suet. in Nero. cap. 51. Ac plerunque ſyntheſin indutus, ligato circa collum ſudario prodiit in publicum ſine cinctu, & diſcalceatus. Syntheſis præterea aliquando accipitur pro tota ueſte in ueſtiario compoſita. Scæuola in lib. Titia de Auro & argen. leg. Quæro an ex uniuerſa ueſte id eſt, ſyntheſi, tunicas ſingulas, & palliola Sempronia eligere poſſit.

Syntomia, *συντομία*, quam Latine Conciſionē uertere poſſumus, figura eſt, qua res quantumuis magnæ, breui, & compendioſo uerborum ambitu redduntur. Quam eandem nonnulli Græcorum *ἐνάργειαν*, appellant à luce, quam rebus addit. Nonnulli etiam *ἐνέργειαν*, à mouendi efficacia. Dicta Syntomia, *ἀπὸ τοῦ συντέμνειν*, quod eſt concidere, abbreuiare.

Syphax, acis, pen. genitiui prod. *σύφαξ*, Numidiæ rex fuit, qui cum Scipioni per Lælium fuiſſet conciliatus, bellique ſocietatem cum eo iniſſet, poſtea uiolata fide Annibali adhæſit. Tandem uictus à Maſiniſſa, uiuus in Scipionis manus perductus eſt, à quo in triumpho circunductus, & deinde in carcerem incluſus media uitam finiit, regno eius Maſiniſſæ conceſſo. Claudia. de Bello Gildonico, Syphacem extulit media ſyllaba. Haurire uenena, Compulimus durum Syphacem, fratremq́; Metelli. Alii tamen fere omnes conſtanter producunt. Propert. lib. 3. Annibalis ſpolia, & duri monumenta Syphacis. Oui. 6. Faſt. Poſt ea lux melior, uincit Maſiniſſa Syphacem.

Syracusae, pen. prod. *συρακοῦσαι*, ciuitas Siciliæ ampliſſima, ſub Pachyno monte ſita, ubi fons Arethuſa ab Alpheo (ut creditur) Elidis fluuio per ſubterraneos cuniculos means, magna aquarum ubertate erumpit. Cice. 6. Verr. ſcribit Syracuſas urbem eſſe maximam Græcarum urbium, pulcherrimamq́;, quæ ex quatuor quaſi urbibus maximis conſtare uideatur, quarum una Inſula nominatur, Altera Acradina, tertia Tyche, à nobili Fortunæ templo in ea extructo: quarta Neapolis. Syracuſani multos claros principes habuerunt, ſed præcipue clariſſimum Dionyſium ſeniorem. Qui cum apud filium Dionyſium uidiſſet ingentem uaſorum aureorum, argentorumq́; copiam, exclamans inquit: In te affectus regius non eſt, qui ex tanta poculorum ui amicum neminem tibi conciliaſti. Ambo tamen Dionyſii philoſophi fuere, amboque Platonem audierunt. Ex Syracuſis fuit Archimedes mathematicus, & Theocritus poeta Bucolici carminis ſcriptor, quem Virg. imitatus eſt.

Syracusanus, *συρακούσιος*, gentile formatum à Syracuſis Siciliæ urbe.

Syracusius, a, um, *συρακούσιος*, uel abiecta uocali ſubiunctiua Syracuſius, eiuſdem ſignificationis eſt cum ſuperiore. Virgili. libr. 6. Eclog. Prima Syracoſio dignata eſt ludere uerſu. Ouid. in Ibin. Vtq́; Syracoſio, præſtricta fauce, poetæ, Sic animæ laqueo ſit uia clauſa tuæ.

Syraeum, pro ſapa, huc non pertinet, cum prima eius ſyllaba apud Græcos per ει ſcribatur. quod & ipſum etymi ratio exigit. Nam *παρὰ τὸ σειραίνεσθαι* dictum putatur, eo quòd ad tertiam partem ad ignem exiccetur.

Syria, *συρία*, regio Aſiæ, quæ ab Oriente fluuio Euphrate, ab Occidente noſtro mari, & Aegypto terminatur, à Septentrione habet Ciliciam, & partem Cappadociæ, à meridie Arabiam: cuius inſignes ciuitates (ut li. 5. refert Ptol.) ſunt Laodicea, Hierapolis, Antiochia, Apamea, Palmyra, Heliopolis, Ptolemais, Sidon, Tyrus, Berytus, Botrys, Tripolis, Byblus, Seleucia, Cæſarea, & Damaſcus: Montes clari, Carmelus, Caſius, Libanus: Fluuii, Euphrates, Chryſorrhoas, Singas: Regiones, Phœnice, Palæſtina, Iudæa, Idumæa, Comagena, & Samaria, & Syria Cœle. Hæc regio in medio orbis conſtituta eſt: quo fit ut nec frigore omnio rigeat, nec calore torreatur. Sunt qui quadripartitā faciunt diuiſionem, in Syros, Aſſyrios, Leucoſyros, & Cœloſyros. Plin. libr. 5. cap. 12. Meſopotamiam, quoque & Babyloniam Syriæ attribuit: totiusq́; Syriæ partem facit Aſſyria. Multi confundunt, ut Herodotus, qui Syros à Græcis dictos, Aſſyrios à Barbaris dici ſcribit, & illis Chaldæos adnumerat. Acron quoque & Porphyrio, inſignes grāmatici, apud Horatium, eam, quæ nunc Syria dicitur detracta ſyllaba, olim Aſſyriam dictam ſcribunt. Ammianus Marcellinus li. 25. Citra amnes (inquit) prouincia eſt nobilis Aſſyria celebritate, & magnitudine, cum & multiformi feracitate ditiſſima: quæ per populos pagosq́; amplos diffuſa, quondam & copioſa, ad unū conceſſit uocabulum, & nunc omnis appellatur Syria. Dion in Traiani uita Atyriam Barbaris dictam S, litera in T, mutata, quā Aſſyriam nos uocemus, indicat. Scriptores in eo fere conueniunt omnes, ut Syria & Aſſyria nomina confuſa eſſe credant. Syri ſunt eiuſdem populi, ludis celebritatibusq́; dediti: perunguntur oleo pretioſo, & liniuntur unguentis. Maximam diei partem in commeſſationibus abſumunt & potu. Maſculi à XIIII. anno, fœminæ à XII. uſque ad LXV. tributo obligantur. Fortunam colunt. Prima autem dictionis huius ſyllaba corripitur, cum in Syro inſula eadem producatur. Iuuen. Sat. 6. Quam quæ longorum uehitur ceruice Syrorum. Cicer. pro Dom. Illa opima, fertiliſq́; Syria.

Syriacus, a, um, *συριακὸς*, poſſeſſiuum à Syria deductum: ut, Syriaci boues. Plin. lib. 8. cap. 45. Syriacis non ſunt palearia. Syriaca radix pro ſilphio, quod Latini Laſerpitium uocant: quia, ut inquit Dioſco. ex Syria & Media optima huiuſmodi radix afferebatur. Col. lib. 11. cap. 13. Nec minus uernum & æſtiuum fructū uoles habere, Syriacæ radicis, & rapi, napiq́; ſemina obrues. Syriacus, ros, *δροσόμελι*, cœli ſudor, ſiue aeris ſeſe expurgantis ſuccus, in foliis ſtirpium concreſcens, præcipue in Syria, iuxta Lybanum montem: unde & nomen accepit. Arabes Manna appellant: quo nomine utuntur & officinæ. Col. lib. 9. cap. 13. Nam uel granamali Punici tunſa, & uino Aminneo conſperſa, uel uuæ paſſæ cum rore Syriaco cum pari menſura pinſitæ. Syriacus rhaphanus, à Syria, unde primum aduectus fuit, nomen retinuit. Eſt autem cæteris rhaphani ſpeciebus ſuauior & tenerior, & patientior hyemis. Vide Pli. li. 19. c. 5. Ci. Q. Fr. Syriacus, & Ciliceoſis prætor.

Syrianus, *συριανὸς*, Alexandrinus philoſophus Platonis, docuit Athenis, ſcripſitq́; in totum Homerum commentarios libros ſeptem. in Platonis remp. & alia. Huius diſcipulus & ſucceſſor fuit Proclus: Suidas.

Syrictae, *συρικταί*, populi ſunt inter Nomadas Indiæ, narium loco foramina tantum habentes, anguium modo loripedes. Author Pli. lib. 7. c. 2. Dicti à fiſtulis & calamis, auenarum; quibus cibum capiunt Solinus: Alii concreтum os habent, modicum tantum foramen, quo calamis auenarum cibos hauriunt: *σύριγγας*, enim Græcis fiſtulas appellant.

Syricum, *συρικὸν*, color factitius ex ſinopide, & ſandyce mixtis, quo minium adulteratur. Plin. lib. 35. cap. 6. Sublini autem ſyrico minium compendii ratio demonſtrat. Et paulo ante, Præterea è uiloribus ochra, ceruſſa uſta, ſandaracha, ſandyx, ſyricum, atramentum.

Syricus, a, um, denominatiuum à Syro inſula: ut, Mala Syrica. Col. li. 5. c. 10. Præterea malorum genera exquirenda, maxime Sciana, Syrica.

Syringites, *συριγγίτης*, gemma, quæ ſtipulæ internodio ſimilis eſt, ac perpetua fiſtula cauatur. Pli. li. 37. c. 10.

Syrinx, gis, *σύριγξ*, idem quod fiſtula, ſiue ea ſimplex ſit, quam Græci uocant *μονοκάλαμον*, ſiue ex pluribus calamis contexta, quam illi *πολυκάλαμον* appellant. Fabulantū poetæ Syringa nympham fuiſſe Arcadiæ, quæ cum Panos uim effugere non poſſit, miſeratione deorum mutata eſt in paluſtres calamos. Oui. 1. Meta. Inter Hamadryadas celeberrima Nonacrinas Naias una fuit Nympha, Syringa uocabant.

Syriscus, *συρίσκος*, uas uimineum, in quo ficus ſolent aſſeruari. Cæl. Rhodig. li. 9. c. 3.

Syrissa, *σύρισσα*, mulier è Syria. Nam quemadmodum à Libys fit Libyſſa, ita à Syris Syriſſa. Virgil. in Moreto: Copa Syriſſa caput Graia redimit amitella.

Syrites, *συρίτης*, lapis, qui in lupi ueſica naſcitur. Pli. li. 38. c. 37. In ueſica lupi lapillus, qui Syrites appellatur.

Syritha, filia fuit Danorum regis Syluani, tantæ pudicitiæ, ut cum ob elegantiam formæ: magna procorum frequentia peteretur, ſpretis tamen omnibus prætulerit cœlibatum. Saxo li. 7.

Syrius, a, um, *σύριος*, denominatiuum à Syria deductum, ut, Syria pyra. Col. li. 5. c. 10. Ea ſunt Cruſtumina, Regia, Signina, Tarentina, quæ Syria dicuntur.

Syrma, atis, *σύρμα*, genus ueſtis tragicorum, uel cauda, ſiue tractus ueſtis fœminarum. Mar. lib. 12. A pæſti longum tu quoque ſyrma tibi. Idem lib. 1. Muſa nec inſano ſyrmate noſtra tumet. Seneca de Baccho. Qui habitu muliebri nonnunquam ſe ornabat, auro decorum ſyrma barbaricum. Sumitur interdum pro longa tragicæ orationis ſerie, tenorem ſuum uſque in ultimum protrahente: à *σύρω*, traho.

Syrmaea, *συρμαία*, cibi genus ex adipe & melle confectum, purgationibus in primis aptum. Item certaminis genus apud Spartanos, in quo uictor huiuſmodi ſyrmæa donabatur. Item rhaphani genus apud Herod. Vide Cœl. Rhodig. li. 27. c. 23.

Syrna, næ, *σύρνα*, oppidum in Cherroneſo Cariæ adherenti à Podalirio condita, & à nomine Syrnes uxoris eius ita appellatum. Ferunt enim Podalirium, cum in Cariam eſſet eiectus, à caprario quodam

quodam fuiſſe ſeruatum, & ad Damœthum regem deductum: cuius filiam de tecto delapſam cum detracto ex utroque brachio ſanguine ſeruaſſet, admiratus hominis ingenium Damœthus, filiam eius beneficio ſeruatam, ei uxorem tradidit, Cherroneſo illi in dotem attributa: in qua Podalirius duas condidiſſe urbes traditur, quarum alteri uxoris, alteri paſtoris nomen indidit. Auctor Stephanus.

Syrophoenices, p.p. συροφοίνικας, populi Aſiæ, iidem cũ Phœnicibus, ita dicti quòd maritima Syriæ incolant loca. Iuuen. Sat. 8. Obuius aſſiduo Syrophœnix udus amomo.

Syſicambis, Darii mater, quæ audita morte Alexandri, ſeſe perpetuæ nocti dedit: Auctor Curtius.

Syrtes, tium, *Scopuli di mare, ſecche*, σύρτεις, duo ſunt ſinus periculoſiſſimi, in mari Libyco qua Africani proprie dictam alluit: quorum alter, qui Carthagini propinquior eſt (minorem Syrtim uocant) CCC. M. paſſuum ambitum habet. Alter, qui in Cyrenaicã uergit, maior Syrtis dicitur: habetq; circuitũ DCXXXV M. paſſ. Vtraque Syrtis nauigantibus eſt periculoſiſſima, quod mare ibi uadoſum ſit, arenæ uehens cumulos, qui loci faciem inciſſim immutant, dorſaq; & breuia, in alia atque alia loca transferunt. Syrtium harum naturam ſic deſcribit Sal. in Iug. Duo ſunt ſinus prope in extrema Africa, impares magnitudine, pares tamen natura, quorum proxima terris perlata ſunt, cæterum uti ſors tulit alta alias tempeſtate uadoſa. nam ubi mare magnum eſſe & uentis ſæuire cœpit, limum, arenamq; & ſaxa ingentia fluctus trahunt: ita facies locorum cum uentis ſimul mutatur. Hæc Sal. Sunt & terra Syrtes in eadem Africa, uento arenas excitante & proxima quæque operiente, Vnde Solinus auctor eſt, iis in locis, quamuis terra iter facientes, curſum ſideribus regere. Nam arenarum cumuli uento agitati locorum faciem mutant: & quemadmodum in mari, nunc aggere ſublimia faciunt, quæ prius deſidebant, nunc uallibus profunda, quæ prius excelſa erant, denique procellarum ritu arenæ exagitantur, Syrtimq; faciunt terreſtrem, paris cum illis æquoreis periculi. Parum enim refert, undis ne an arena quis obruatur. Hæc Solinus.

Syrus, ri, priore cor. σύρος, gentile eſt à Syria deductum. Iuuen. Sat. 6. Quàm quæ longorum uehitur ceruice Syrorum. Syri olim aſtutiæ nomine male audierunt, quemadmodum & Phœnices. Vnde factus eſt locus prouerbio, Σύρος πρὸς φοίνικας, hoc eſt, Syri aduerſus Phœnices: quo utimur, quoties ſignificare uolumus duos egregie aſtutos, hoc agere, ut dolis ſe mutuo circumueniant. Hæc Suidas.

Syrus, priore, prod. σύρος Stephano, inſula Ioniæ: Aſiæ regioni appoſita, à qua Pherecides Syrus ortum habuit, non à Syria regione. Scyrus, uero, σκύρος. Thraciæ aſcripta eſt, ut Strabo & Pli. teſtantur. Vide ſuo loco.

Syrus, ſiue potius Sirus, per i, noſtrum, *Foſſa*, λάκκος, foſſa, ſeu cuniculus ſubterraneus, in quo frumentum conditur, & diutiſſime cõſeruatur. Siros, inquit Curt. libr. 6. uocabant barbari circa Caucaſum: quos ita ſolerter abſcondunt, ut niſi qui defoderint, inuenire non poſſint: in iis conditæ fruges erant. Plin. lib. 18. cap. 30. Vtiliſsime ſeruantur in ſcrobibus, quos Siros uocant, ut in Cappadocia & Thracia, Hiſpania & Africa. Col. lib. 1. cap. 6. Vbi puteorũ in modum, quos appellant Siros, exhauſta humus editos a ſe fructus recipit. Vide plura de hoc ſupra in dictione Siri.

Syſsitia, συσσιτία, Græca uox eſt, ſodalitatem ſignificans, ſiue conuictum. Vnde σύσσιτοι, dicuntur ſodales, quiq; eadem utuntur menſa. Caius Iuriſconſultus de Verb. ſignifi. Sodales ſunt, qui eiuſdem collegii ſunt, quos Græci συσσίτους uocant.

Syſtole, συστολή, figura, qua longa ſyllaba contra naturam corripitur: ut apud Virg. Connubio iungam ſtabili, propriamq; dicabo, Vbi, nu, ſyllabam corripuit, quę naturaliter longa eſt: cum à nubo deducatur, cuius prima ſyllaba producit. Quare & in nomine connubium erat producenda: quo pacto etiam Vir. uſus eſt 3. Aen. Hectoris Andromache Pyrrhin' connubia ſeruas.

Syzygia, æ, συζυγία, idem quod coniugium, ſiue coniugatio. Vnde Gal. lib 89. & 10. de uſu partium, ſeptem illas partium neruorum productiones, quibus ſenſus à cerebro in uniuerſum corpus diſtribuuntur, Syzygias appellat. Horũ prima eſt neruorum ὀπτικῶν, hoc eſt, uiſoriorum, qui circa medium ſui coeuntes, & Græcæ literæ imaginem referunt, rurſusq; ſeparati, in oculos recipiũtur, quibus ſpiritum uiſorium ſubminiſtrant. Secundæ Syzygiæ nerui in oculorum muſculos inſerti, motum iis ſuppeditat. Tertia guſtus ſenſum in linguam, reliquasq; oris partes defert. Quarta totipalati tunicæ inſeritur. Quinta ad aures fertur, iisq; ſenſum aditus ſuppeditat. Sexta ad inteſtina, uiſceraq; omnia ſenſum tranſmittit, neruosq; recurrentes producit. Septima dat motum linguæ, & rectis laryngis muſculis. Eſt & alia præter has, quæ uerſus nares odoratus gratia defertur: quæ idcirco non annumeratur inter neruorum ſyzygias, quòd extra cranium non prodeat. Vide plura de his apud Galen. de Diſſect. neruorum, & lib. 8. 9. & 10. de uſu partium.

DE LITERA T

T LITERA ut cæteræ mutæ, ori nonnihil inter pronunciandum exhibet negocii. Quod & Lucianus ſignificat, qui in iudicio uocalium ludens, σ, inducit τ, literæ obiicientem, quòd unculis quibuſdam uocem humanam intorqueat, ac dilacerare conetur. Apud Atticos & Dores frequenter σ, ſede ſua eiicit. Rurſus apud Latinos non pauca per t, ſcribi ſolebant, quæ nunc per ſ, ſcribimus. Nam Mertare & Pultare antiqui dicebant, nos Merſare & Pulſare dicimus. Habet præterea T, litera cognationem quandam cum D, ut ait Quintil. lib. 1. cap. 4. Veteres nanque Alexanter, & Caſſantra ſcribebãt, ubi nos Alexander, & Caſſandra.

T ANTE A

Tabae, Tabarum, ταβαί, urbs Ciliciæ. ut ait Pli. li. 5. c. 27. Stephanus tabas alias collocat in Lydia, item alias in Caria, & alias in Peræa.

Tabanus, tabani, p.c. *Tauano, aſſillo*, οἶστρος, muſcæ genus, quod & Aſilum Latini nominant, in ore aculeum habens, quo armenta maxime infeſtat. Vnde poetæ fingunt Io puellam tabano à Iunone immiſſo, uerſam fuiſſe in inſaniam. Pli. li. 11. c. 28. Reliquorum quibuſdam aculeus in ore, ut aſilo, ſiue tabanum dici placet: item culicibus & quibuſdam muſcis. Var. 2. de re ruſt. ca. 5. Itaque quòd eæ æſtate tabani concitare ſolent, &c.

Tabareni, ut apud Pomponium legitur, ſiue potius Tibareni, τιβαρηνοί, Stephano, quo pacto etiam apud Strabonem, & Plin. ſcribitur, populi ſunt ad Pontum Chalybibus proximi, adeo religioſi iuſtitiæ cuſtodes, ut prius prælio non congrediatur, quàm diem, locum, & horam, ex fide hoſti denunciarint. Cum mulier partu liberatur, uir in lectulum, tanquam pueri auctor decumbit, eumq; puerperam effœta uxor curat, ut ex Nymphodoro Cœlius annotauit. Valer. Flac. li. 5. Inde Genetæi rupem Iouis, hinc Tibarenum. Dant uirides poſt terga lacus: ubi deſide mitra Fœta ligat, partuq; uirum fouet ipſa ſoluto.

Tabefacio, μαραίνω, corrumpo, colliquo, quaſi tabe conficio. Hinc Contabefacio & Extabefacio, compoſita: de quibus ſupra ſuis locis.

Tabella, llæ, πινάκιον, πινακίδιον, πυξίδιον, diminutiuũ à tabula. Cicer. 1. de Nat. deo. Non ne animaduertis ex tot tabellis pictis, quàm multi uotis uim tempeſtatis effugerint? Quo in loco intelligit exiguam tabulam uotiuam, in qua periculo liberati caſum ſuum ſolebant depingere, & alicui deorum ſuſpendere. Tabellæ item dicebantur, in quibus populus ſuffragium, aut iudices ſentẽtiam perſcribebant. Cic. 3. de Legib. Non fuit latebra danda populo, in qua bonis ignorantibus quid quiſque ſentiret, tabella uitioſum occultaret ſuffragium. Idem in Piſ. Me uniuerſa ciuitas non prius tabella, quàm uoce priorem conſulem declarauit. Accipitur item tabella pro literis, ſeu codicillis, quæ appellatio inde manſit, quòd olim ſcribi ſolebat in tabulis buxeis ceratis. Cicer. in Catil. Introductus Statilius, cognouit manum & ſignũ ſuum: recitatæ ſunt tabellæ. Tabellis obſignatis cum aliquo agere, eſt ſuo illum ſcripto conuincere. Ci. 5. Tuſc. Tu quidem tabellis obſignatis agis mecum, & teſtificaris, quid aliquando dixerim aut ſcripſerim.

Tabellarius, rii, *Cauallario, porta lettere, corriero*, γραμματοφόρος, qui tabellas, id eſt, literas perfert. Cic. ad Brut. Statim extruſi tabellarios, literasq; ad Ciceronem, ut etiam, ſi in Italiam ueniſſet, ad te rediret. Idem ad Ter. lib. 4. Nos quotidie tabellarios noſtros expectamus. Accipitur item tabellarius, pro eo qui rationes conficit, & data acceptaq; in tabulas refert, λογιστής, Sidonius ad Petreium: Sed & ille ſuſcipiebat hunc granditer, habens eum cõſiliarium in iudiciis, uicarium in eccleſiis, procuratorem in negociis, uillicum in prædiis, tabellarium in tributis, in lectionibus comitem, in expoſitionibus interpretem, in itineribus contubernalem.

Tabellarius, a, um, adiec. ut, Lex tabellaria, quæ lata fuit à L. Caſſio, ut ſuffragia tabellis, non uoce proferrentur. Ci. 3. de Leg. Quis autem non ſentit omnem auctoritatem optimatium tabellariam legem abſtuliſſe?

Tabelliones, qui & Libelliones, *Notari*, γραμματεῖς, appellati ſunt, qui tabulas, hoc eſt, teſtamenta, & publicas ſcripturas conficiunt. Hodie Notarii dicuntur, quamuis fortaſſis non ſatis recte Olim enim Notarii dicebantur, qui notas in iudicio excipiebant.

Taberna, æ, *Bottega, allogiamento, albergo*, οἴκημα, quoduis edificium habitationi aptum: à tabulis, quibus claudebatur, aut operiebatur, ut putat Vlpian. de Verb. ſignifi. Aut à trabibus ualidioribus, quibus ſuperiora ſuſpendebantur, quaſi Trabena, ut placet Donato. Cic. Att. lib. 14. Tabernæ mihi duæ corruerunt. Taberna diuerſoria, καπηλεῖον. Plaut. in Menæch. Quantum potes Abduce iſtos in tabernam actutum diuerſoriam. Taberna item dicitur, in qua merces uenditantur: Officina, in qua fiunt opera. Et tabernarum quædam lanaria, quædam uinaria, quædam olearia, & huiuſmodi.

Nouius

Nonius ſcribit tabernas non tantum uinarias eſſe, ſed & omnes quæ ſunt popularis uſus. Pli. lib.10.c.43. Poſtea ad tabernam remeans plurium annorum aſſiduo officio mirus. Horat. li.1.Serm. Saty.4. Nulla taberna meos habet, neque pila, libellos.

TABERNACVLVM, li, *Tabernacolo, albergo, allogiamento, σκήνωμα*, ſubl tarium quoddam tectum frondibus, aut ſtragulis opertum aduerſus Solis, tempeſtatisque iniuriam: cuiuſmodi ſunt, quæ in caſtris excitantur, & modo huc, modo illuc transferuntur. Cæſ. 6. Bell. Gall. Hic diffiſus ſuæ, ac omnium ſaluti, inermis ex tabernaculis prodit.

TABERNARIVS, a, um, καπηλικός, adiect. à taberna deductum: ut Comœdiæ tabernariæ, in quibus humiles perſonæ introducebantur: cuiuſmodi ſunt inſtitores, qui in tabernis merces uenditant.

TABERNARIVS, rii, *Bottegaro*, κάπηλος, inſtitor, qui in taberna merces ſuas uenales habet. Cicer. pro L. Flac. Opifices & tabernarios atque illam omnem fæcem ciuitatum quid eſt negocii concitare? Cælius ad Ci. li.8. Sed dici non poteſt, quomodo hic omnia iaceant: niſi ego cum tabernariis & aquariis pugnarem, Veternus ciuitatem occupaſſet.

TABES, *Tiſichezza: mal di tiſico. marcia, ſangue marcio.* μαρασμός, σύντηξις, colliquatio ex morbi diuturnitate, ſeu nimia corporis extenuatio ex cura, animi ne ægritudine procedẽs. Huius tres ſunt ſpecies. Vna cum corpus non alitur, & ita ſumma oritur macies, & niſi occurratur, occidit: quæ ἀτροφία dicitur à Græcis. & qui hoc malo laborant, ἄτροφοι. Altera, ubi malus corporis habitus eſt, ideoq; omnia alimenta corrumpuntur. Hanc Græci καχεξίαν nominant. Tertia quam Græci φθίσιν, uocant ἀπὸ τοῦ φθίειν, quod eſt conſumi, & tabeſcere, cum in pulmonem deſcendit à capite pituita, & frequens tuſsis oritur, cum exulceratione. Ex hac febricula letis fit, quæ etiam cum quieuit, tamen & repetit: frequens tuſſis eſt, pus excreatur. Hæc Sipontinus ex Celſo lib.3.c.2. Tabem (inquit Feſtus) antiqui uſurparunt pro eo, quod quid faceret tabeſcere. Sal. Cati. Vti tabes, pleroſque ciuium animos inuaſerat. Cicer. 3. Tuſc. Habet ardorem libido, leuitatem lætitia geſtiens, humilitatem metus: ſed ægritudo maiora quædam tabem, cruciatum, afflictionem, &c. Virg. 6. Aenei. Hic quos durus amor crudeli tabe peredit. Vbi Seruius: Tabe, corpore defluente paulatim. Ouid. 9 Meta. Ambuſtiq; ſonant nerui, cæcaq; medullis Tabe liquefactis. Arborum tabes, σύντηξις, ἀτροφία, qua arbores alimentum non ſentientes elangueſcunt, & tandem areſiunt. Interdum aliquid cruentum, & purulentum ſignificat: quod Græci πύος, ſeu λύθρον, nominant: Serui. in illud Virg. 3. Aen. Et terram tabo maculant: Tabo, inquit, nomen eſt ſeptimi caſus tantum: quod ſi uelis declinare, hæc Tabes, huius Tabis dices: In hac tamen ſignificatione uſitatius utimur nomine Tabo. Idem li.8. Aen. Et ſanie taboq; fluentes. Vbi idem Seruius: Sanies, mortui eſt: Tabo, uiuentis ſcilicet ſanguinis. Ouid. 2. Meta. Protinus inuidiæ nigro ſqualentia tabo Tecta petit. Vbi interpres Diptotum nomen eſt, & duorum caſuum. nam tabi, & tabo, ſolum inueniuntur. Vir. 3. Geo. Turpi dilapſa cadauera tabo.

TABEO, es, τήκομαι, colliqueſio, tabe conſumor. Oui. 9. Met. Lanigeris gregibus balatus dantibus ægros Sponte ſua lanæq; cadunt, & corpora tabent. Nonnunquam idem quod tabo, ſiue ſanie diffluo. Vir. 1. Aen. Et ſale tabentes artus in littore ponunt.

TABESCO, beſcis, *Marcirſi, ammalare, corromperſi, infracidarſi.* ἀτροφῶ, τήκομαι, μαραίνομαι, tabe conſumor, morbo uel animi ægritudine colliqueſio. Plaut. Capt. Tuo mœrore maceror, marceſco, conſeneſco, & tabeſco miſer. Terent. Adel. Nam & illi animum iam relcuabis, quæ dolore ac miſeria tabeſcit. Cic. Attic. lib.2. Ego autem uſq; eo ſum eneruatus, ut hoc ocio, quo nunc tabeſcimus, malim ἐντυραννεῖσθαι, quàm optima ſpe dimicare. Tabeſcere ſal dicitur, cum in humorem diffunditur. Cato de re ruſt. Id aliquoties faciendum in die, donec ſal deſinat tabeſcere. Compoſita ſunt Cõtabeſco, Diſtabeſco, Extabeſco, & Intabeſco: quæ omnia ſunt ferè eiuſdem ſignificationis, ut eſt uidere ſuis locis.

TABIDVS, da, dum, pe. co. *Marzo, guaſto*, συντηκτικός, μαρασμώδης, propriè de eo dicitur, qui morbo, uel animi ægritudine extabeſcit, & colliquatur. Accipitur tamen etiam generalius pro omni eo, quod quouis modo corrumpitur. Ouid. 1. de Pon. Eleg. 1. Non igitur mirum eſt, ſi mens mea tabida facta, De niue manantis more liqueſcit aquæ. Tabida lues. i. tabifica. Vir. 3. Aen. Subito cum tabida membra corrupto cœli tractu, miſerandaq; uenit Arboribusq; ſatisque lues. Sic etiam Tabidam uetuſtatem appellat. Ouid 4. de Ponto, Eleg. 8. Tabida conſumit ferrum lapidẽq; uetuſtas: Nullaq; res maius tẽpore robur habet. Nix tabida, quæ iam remittente ſe frigore ſoluitur. Liu. 5. Bell. Pun. Itaque in leui tantum glacie, tabidaq; niue uolutabantur iumenta. Aliquando etiam tabidum dicimus, quod tabo diffluit, & ſanioſum. eſt Mart. li.5. Indignas premeret peſtis cũ tabida fauces, Inq; ipſos uultus ſerperet atra lues. Loquitur de lichenibus.

TABIFICVS, a, um, φθινικός, φθοροποιός. quod tamen inducit Virg. in Epig. Liuor tabificum malis uenenum. Vnde & à Cice. libro 4. Tuſcul. ægritudo & metus Tabificæ perturbationes dicuntur, quoniam mentem lacerant, tabem, cruciatum, & afflictionem inferunt. Plinius lib.29. cap.4. Non enim eſt tabifica mus: itaque occiſa morſa earum animalia cibi innoxia ſunt. Antiqui Tabificabile in eadem ſignificatione uſurparunt: ut annotauit Nonius, citans illud Accii ex Med. Parnaci orbificos liberorum lecho & tabificabili.

TABIS, τάβις Ste. mons Scythiæ, mari incumbens, non procul à Serum regione. Auctor Pli. li.6.c.17.

TABITVDO, *Marcia, male*, σύντηξις, idem quod tabes. Pli. li.22.c.25. Peculiariter tamen ad tabitudinem longo morbo redactis ſubuenit. De alica.

TABLINVM, ni, γραμματοφυλάκιον, χαρτοφυλάκιον, locus in quo tabulæ & inſtrumenta publica, monimentaq; rerum geſtarum aſſeruabantur. Plin. lib.35. cap. 2. Tablina codicibus implebantur, & monumentis rerum in magiſtratu geſtarum. Apul. lib. ult. Hos Medici cum intrauerint ad ægrum, uti uſant, nemo eorum quòd perpulchra tablina in ædibus uſant, & lacunaria auro oblita, &c. Dicitur autem Tablinum, quemadmodum & Figlinum, non Figulinum. Differt à pinacotheca, quòd in ea tabulæ pictæ, aliaq; id genus ornamenta, in tablino rerum in magiſtratu geſtarũ monimenta continebantur.

TABOR, τάβωρ, mons in medio Galilææ, rotundus ac ſublimis.

TABRACA, τάβρακα, oppidum eſt Africæ minoris, ut Pomponio placet. Nam à Plin. Numidiæ adſcribitur. Silius Sabatram nominat lib.3. Sabatra tum Tyrium uulgus, &c. Alii Tabarram, quod minime mirum eſt. Barbara enim uocabula inepta ſunt, nec ſemper eodem ſono utraq; lingua efferri conſueuerunt, ut Hermolaus ſcribit.

TABVLA, *Tauola*, πίναξ, aſſer in uſum aliquem concinnatus: cuiuſmodi ſunt in quibus aut pingimus aliquid, aut ſcribimus. Pla. in Men. Dic mihi, numquid uidiſti tabulam pictam in pariete, ubi aquila catamitum reperet? Hor. 1. epiſt. 2. Qui cupit aut metuit, iuuat illum ſic domus, aut res, Vt lippum pictæ tabulæ, fomẽta podagrã. Cic. pro Roſc. Amer. Quid præterea cælati argenti? quid ſtragulæ ueſtis? quid pictarum tabularum? quid ſignorum? quid marmoris apud illum putaris eſſe? Tabulæ item dicebantur codicilli ex ligno cera obducti, in quibus olim teſtamenta, actaq; publica ſcribebantur: unde etiam hodie, quamuis mutata re, Tabulas accipimus, pro teſtamento, aliis ue publicis ſcripturis. ex quauis materia confectis, διαθήκας, γράμματα. Cic. pro Cæl. Cælius tabulas nullas confecit. Et Tabula dicebatur, in quam mittebant teſſeras, quæ Luſoria, & quandoque Latruncularia, & Pyrgus, ſiue Alueus Alueolus ue dicebatur. Tabulæ nouæ appellantur, quando debentes creditas pecunias cum uſuris perſoluere non coguntur ipſis creditoribus, & abolitis prioribus debitis, nouæ tabulæ conficiuntur, χρεῶν ἀποκοπαί. Cic. 2. Offic. Tabulæ nouæ quid habent argumenti, niſi ut emas mea pecunia fundũ & eum tu habeas, ego non habeam pecuniam? Salu. in Catil. Tũc Catilina polliceri cœpit tabulas nouas proſcriptionem locupletum. Tabula item liber eſt, quem ſibi quiſque noſtrum priuatum facere conſueuit, quaſi quoddam memoriæ promptuarium, eorũ quæ agimus, id eſt, Diarium, & Ephemeris actionum noſtrarum. Liu. lib.4. de Cenſura loquens: Conſtitutum eſt eam domum unicuique noſtrum debere exiſtimari, ubi quis ſedes & tabulas haberet, ſuarumq; rerum conſtitutionem feciſſet. Bud. Tabula accepti & expenſi, rationes in quas acceptæ & expenſæ pecuniæ referebantur. Cic. 3. Ver. Habeo. & iſtius, & patris eius accepti tabulas omnes, quas diligentiſſime legi, & digeſſi. Tuis tabulis cauſam dicis: hoc eſt, priuatis tuis, & domeſticis rationib. Bud. Tabulæ pro auctione. Cicer. pro Cec. Adeſt ad tabulam, licetur Aebutius, &c. Cic. Ter. Quemadmodum à Veſtæ ad tabulã Valeriã deducta eſſes. Tabulæ item dicuntur aſſeres, ex quibus nauis compingitur. Cicer. 2. Off. Si tabulam de naufragio ſtultus arripuerit.

TABVLARIS, & hoc re, ut, Temperatura æris tabularis, quæ accommodatiſſima erat conficiendis æreis tabulis quibus ea incidebantur, quorum memoriam poſteritati traditam uolebant. Plin. lib. 34. cap.9. Aes omne frigore magno melius fundi, ſequensq; temperatura ſtatuaria eſt, eademq; tabularis, hoc modo, maſſa conflatur, &c.

TABVLARIVM, γραμματοφυλάκιον, Seruio auctore, locus eſt, in quo tabulæ, hoc eſt, inſtrumenta, & literæ, & acta publica reponuntur. Ci. pro Arch. poeta: Hic tu tabulas deſideras Heracleenſium publicas, quas Italico bello incenſo tabulario, interiſſe ſcimus omnes?

TABVLARIVS, rii, qui ad teſtamenti tabulas obſignandas adhibetur. Tac. li.14. Igitur Fabianus tabularus, quos modo memoraui, & aliis minus illuſtribus obſignat.

TABVLATA, orum, *Solare, palchi*, σανιδώματα, dicuntur planæ in ædibus ſuperficies, tabulis, uel etiam lapidibus conſtratæ: uulgus Solaria uocat. Cæſ. 6. Bel. Gal. In extremo ponte turrim tabulatorũ quatuor conſtituit. Rurſus Tabulata dicuntur rami extenti in arboribus in plana tendentes, non in altiora creſcentes. Col. lib.6.

Cum

deinde adoleſcere incipient ulmi, falce formandæ ſunt & tabulata inſtituenda. Hoc enim nomine uſurpant agricolæ, ramos, truncosq́; prominentes: eos uel propius ferro compeſcunt, uel longius promittunt, ut uites laxius diffundantur.

Tabulo, tabulas, *Intauolare*, σανιδόω, tabulis aliquid cõſtruo. Hinc Tabulatio, tabulationis, σανίδωσις, tabularum compoſitio & tectura: ſicut aſſerum Coaſſatio. Cæſ. 2. Bel. Ciuil. Centonesq́; inſuper iniecerunt, ne aut tela tormentis miſſa tabulationem perfringerent, aut ſaxa ex catapultis lateritium excuterent. Hinc & Contabulo. Suet. in Calig. Qui non ſine admiratione Helleſpontum contabulauerit.

Taburnus, mons Campaniæ, oliuetis abundans. Virg. 2. Geor. Iuuat Iſmara Baccho Conſerere, atque olea magnum ueſtire Taburnum.

Tacape, es, ſiue Tacapa, æ, τακάπη, ciuitas proprie dicta, non procul a minore Syrti: de cuius agri fertilitate ita ſcribit Plin. li. 18. cap. 22. Ciuitas Africæ in medijs arenis, petentibus Syrteis, Leptinq́; magnam, uocatur Tacape, felici ſupra omne miraculum riguo ſolo: ternis fere millibus paſſuum in omnem partem fons abundat, largus quidem, ſed certis horarum ſpatijs diſpenſatus inter incolas. Palmæ ibi prægrandi ſubditur olea, huic ficus, ficui punica, illis uitis: ſub uite ſeritur frumentum, mox legumen, deinde olus, omnia eodem anno, omniaq́; aliena umbra aluntur. Super omnia eſt, biferam uitem bis anno uindemiare. Et niſi multiplici partu exinaniatur ubertas: pereunt luxuria ſinguli fructus.

Taceo, taces, tacui, citum, *Tacere, ſtar cheto*, σιγάω, σιωπάω, nihil loquor: notæ eſt ſignificationis. Ter. Eun. Nunquid habes quod contemnas? quid tu autem Thraſo? Tacent, ſatis laudant. Tacere aliquid, eſt reticere. Ter. Eun. Quæ uera audiui, taceo, & contineo optime. Quandoque etiam dicitur de ijs, quæ ſine uoce ſunt. Sic agrum & mare tacere dicimus, in quo nullus auditur ſtrepitus. Virg. 3. eclog. Cum tacet omnis ager. Quoniam uero cum aliquid laude dignum eſt, laudamus: & è contrario malefacta nõ laudamus, factum eſt, ut Tacenda, non laudanda, & Non tacẽda, laudanda dicantur. Ouid. de Arte: Eximia eſt uirtus, præſtare ſilentia rebus: At contra, grauis eſt culpa, tacenda loqui. Quandoque ſignificat ſecurum eſſe, ἀτρέμας ἔχειν, quoniam qui ſecuri ſunt, nullã quærendi cauſam habent. Ter. in Adel. Tace, egomet conueniam Pamphilum. Tacitum eſt, imperſonale. Ter. in Adel. Ignotum eſt, tacitum eſt, creditum eſt. Huius compoſita, Conticeo, Obticeo, Reticeo, & Subticeo, de quibus ſuis locis.

Tachempso, ταχομψώ, teſte Herodoto lib. 2. Hiſt. quædam Niſi inſula eſt, non procul ab Elephantina.

Tacitum mal, ὀρύχουσι, quod per ſe fluit, & eſt optimum. Tacitum os alicui præbere, eſt nihil prorſus reſpondere. Cic. 1. Verr. Qui teſtes priore actione interrogari nolueris, & ijs tacitum os præbere malueris, &c.

Taciturnus, a, um, *Tacito, taciturno*, σιγηλὸς, σιωπηλὸς, qui paucorum eſt uerborum, & minime garrulus. Ouid. 2. de Arte: Qui ſermone placet, taciturna ſilentia uitet. Qui canit arte, canat: qui bibit arte, bibat. Ripa taciturna, id eſt, quieta, in qua nullus auditur ſtrepitus. Hora. 2. Carm. Ode. 20. Caretq́; Ripa uagis taciturna uentis. Hinc Taciturnitas, ἐχεμυθία, idem quod ſilentium. Cic. de Inuen. Taciturnitas imitatur confeſsionem. Ter. in And. Sed his, quas ſemper intellexi in te ſitas, fide, & taciturnitate. Horat. 4. Carm. Ode. 8. Quid foret Iliæ, Mauortisq́; puer, ſi taciturnitas Obſtaret meritis inuida Romuli? Huius diminutiuum eſt Taciturnulus, Apuleius: Blanda mulier & taciturnula. Taciturniſſimum oſtium apud Plau. in Curc. Valeat ne oſtium? PH. Beliſſimum hercle uidi & taciturniſſimum.

Tacitus, *Tacito, ſecreto*, σιωπῶν, ἐχέμυθος, modo actiue accipitur pro eo qui tacet. Cic. in Cat. Quid expectas auctoritatem loquentum, quorum uoluntatem tacitorum perſpicis? Aliquando paſſiue pro quod tacetur: σιωπώμενος. Virg. 6. Aen. Quis te magne Cato tacitum aut te Coſſe relinquat.

Tacitus, Cor. ſub Adriano principe orator clariſſimus, æqualis ac familiaris Plinij iunioris, Belgicæ Galliæ rationes procurauit: ad Veſpaſianos uſque peruenit, ab ijsq́; honoribus euectus, hiſtoriam principum conſcripſit, ab Auguſto uſq́; ad Adrianum, quæ ad nos haud integra peruenit. Hanc igitur non uitas imperatorũ auſus inſcribere, ſed tantum diurnales actiones, quæ medium inter hiſtoriam & uitas tenerẽt. Scripſit & de Claris oratoribus, Ciceronis Brutum & materia, & dicendi copia imitatus. Præterea uitam Agricolæ ſoceri ſui: & de moribus ac ſitu Germaniæ, ſtylo tum preſſo & eleganti, tum arguto & ſententioſo: in cætera uero hiſtoria aliquãtulo ſublimior. Scribit Flauius Vopiſcus hũc auctorem tanquam è ſuis progenitoribus, Tacitum imperatorẽ quotannis decies deſcribi, ne liber periret, eumq́; in omnibus bibliothecis adponi iuſſiſſe. Tertullianus autem noſter eum mendaciorum loquentiſſimum appellat, propterea quòd iniquiſſimũ ſeſe in ſcriptis ſuis, falſiſſimumq́; de Chriſtiana religione iudicẽ præbuerat.

Tacola, τακόλα, emporium ampliſſimum Indiæ extra Gangem, in aurea Cherroneſo: cuius meminit Ptol. lib. 7. cap. 2. Hodie Malachadici creditur, a Luſitanis noſtra ætate ui ſubacta: quod teſtatur Epiſtola Emanuelis Regis ad Leonem Decimum.

Tactici, τακτικοὶ, à Vegetio appellantur, quibus cura incumbit inſtruendæ aciei. Nam τάττειν, inſtruere eſt, & ordinare.

Tactus, a, um, *Toccato*, ἁμμένος, partic. paſſ. a Tango: cuius contrarium eſt Intactus. Accipitur aliquando pro afflato ſiue fulmine percuſſo. Cice. de Aruſp. reſp. Tactus etiam ille, qui hanc urbem condidit. Pro eodem etiam dicimus De, uel è cœlo tactus. Cic. in de Diu. Natta uero ſtatua, aut æra legum de cœlo tacta, quid habent obſeruatum, ac ueteſtum.

Tactus, tactus, nomen, ἁφὴ, ipſe tangendi actus. Plin. lib. 8. cap. 55 Necnon & ueſtes leporino pilo facere tentatum eſt, tactu non perinde molli, ut in cute. Virg. 2. Aen. Tactuq́; innoxia molli Lambere flamma comas. Tactus item eſt unus ex quinque corporis ſenſibus, a cerebro per neruos in totum corpus diffuſus. Plin. lib. 10. cap. 69. In ſenſibus ante cætera hominis tactus, deniq́; guſtus: reliquis ſuperatur a multis.

Taedet, *Rincreſcere, infaſtidire*, tæduit, uel tæſum eſt, uerbum imperſonale, idem ſignificans, quod tædium, hoc eſt ſatietas & faſtidiũ capit. Ter. in Eun. Et tædet, & amore ardeo. Tædeo uerbum imperſonale in uſu non eſt: quamuis compoſitum eius Pertædeo legatur apud Gel. lib. 1. Has ille inanes cum ſiaret glorias, iamq́ue omnes finem cuperent, uerbisq́; eius fatigari pertæduiſſent. Tædet autem imperſonale uerbum habet fere poſt ſe accuſatiuum cũ genitiuo. Cice. ſecundo Verr. Sunt homines, quos infamiæ ſuæ neque pudeat, neque tædeat. Nonnunquam accuſatiuum ſine genitiuo. Nonnunquam cum ſolo genitiuo, accuſatiuo tamen tacite ſubaudito. Ter. Eun. Tædet harum quotidianarum formarũ. Cic. ad Att. li. 2. Prorſus uitæ tædet, ita ſunt omnia omnium miſeriarum pleniſſima. Nonnunquam cum infinitiuo. Ter. in Phor. At enim tædet audire eadem millies.

Taedium, dij, *Tedio, faſtidio*, βδέλυγμα, κόρος, faſtidiũ, ſatietas. Q lib. 2. Et ipſius lectionis tædium uicibus leuatur. Iuu. Sat. 7. Tædia tunc ſubeunt animos. Ouid. 9. Metam. Nec tædia cœpti Vlla mei capiam, dum ſpiritus iſte manebit.

Taedulus, pe. cor. *Faſtidioſo*, προσκορὴς, faſtidioſus, qui omnibus tædio eſt. Feſtus.

Taenarus, & in plurali numero Tænara, pen. cor. ταίναρος, promontorium eſt Laconicæ regionis, circa medium meridionalis lateris Peloponneſi, quàm longiſſime in mare procurrens, oppidum habens eiuſdem nominis. Ταίναρον (inquit Suidas) ἀκρωτήριον λακωνικῆς, ἀφ' οὗ στόμιον ἦν κατάγον εἰς ᾅδου, ἔνθα καὶ Ποσειδῶνος ἱερὸν ἄσυλον, ἐκεῖσε δὲ τοὺς εἵλωτας, ἱκέτας καθεσθέντας ἐν τῷ τοῦ Ποσειδῶνος ναῷ ἀναστήσαντες ἀνεῖλον οἱ λακεδαιμόνιοι: id eſt, Tænarum promontorium Laconiæ, in quo fauces erãt ad inferos deducentes, ubi & Neptuni præſidis templum, illic ſupplicãtes in ſacello Neptuni Helotes nihil ueriti Lacedæmonij interfecerunt. Circa Tænarum antrum oſtẽdebatur, per quod Herculem ab inferis rediſſe poetæ fabulati ſunt, Cerberumq́; uinctum ad ſuperos trauxiſſet. Vulgoq́; creditum eſt, eas inferorum eſſe fauces. Virg. 4. Georg. Tænarias etiam fauces, alta oſtia Ditis. Ibidem marmor Laconicũ effodiebatur, coloris uiridis, quod & a loco Tænarium cognominatur. Propert. lib. 2. Quod non Tænarijs domus eſt mihi fulta columnis.

Taeniae, ταινίαι, uittarum extremitates, ut quæ ab infulis pendẽt. Virg. 7. Aen. Fit tortile collo Aurum ingens coluber, fit longæ tænia uittæ. Quandoque accipitur pro tota uitta Idem lib. 5. Puniceis ibãt euincti tempora tænis. Vbi Seruius. Tænis, a tenia non tænia: nam & Tæna & Tænia dicitur. Tæniæ (inquit Feſtus) proprie dicitur faſcia. Græca enim dictio eſt ταινία, quam ſic interpretatur Verrius, ut dicat eſſe laneum ornamentum capitis honorati. Ennius in Alexand. Volans de cœlo cum corona & tenijs. Hactenus ille. Plin. lib. 13. cap. 12. Deprehenditur & lentigo oculis, ſed incerta medijs glutinamentis tænia, fungo papyri bibula, ut uiſi litera fundente ſe: tantum ineſt fraudis. Tænias præterea dicimus lapides ſub aquis cãdicantes in longum porrectos, a faſciarum ſimilitudine. Plin. in Præfat. lib. 3. Nec profunda altitudo miraculum minuit. Frequentes quippe tæniæ candicantis uadi carinas territant. Eſt & tænia, piſciculi genus apud Ariſtotelem, a gracilitate & longitudine dictum. Vide Plin. l. 32. c. 7. Tæniola diminutiuum. Col. li. 11. c. 3. Braſſica, cum ſex foliorum erit, transferri debet: ita Vt radix eius liquido fimo illita, & inuoluta tribus algæ tæniolis pangatur. Hoc eſt, quibuſdam quaſi faſciolis.

Taenon, fuit urbs in Laconia, teſte Hermo. in li. 9. Plinij, a qua mulier poetria nomine Herina ortũ habuit. Fuit & i Achaia urbs τενέον, id eſt, Teneiũ & Tenea uicus inter Mycenas & Corinthũ.

Tages, (inquit Feſtus) idem quod furunculus: a tangendo dictus. Antiqui enim Tagere dicebant pro tangere. Vnde Tagacem manum, dixit Lucil. Mutonisq́; manum perſcribere poſſe tagacem.

Tages, τάγης, filius Genij, teſte Feſto, & nepos Iouis, qui ad huc

puer xes. Hetruriæ populus haruſpicinam traditur docuiſſe. De hoc Cic.lib.2.de Diui. Scribit ad hunc modum: Tages quidam dicitur in agro Tarquinienſi, cum terra araretur, & ſulcus altius eſſet impreſſus, extitiſſe repēte, & eum affatus eſſe, qui arabat. Is autem Tages, ut in libris eſt Hetruſcorum, puerili ſpecie dicitur uiſus, ſed ſenili fuiſſe prudentia. Eius aſpectu cum obſtupuiſſet bubulcus, clamoreq́; maiorem cum admiratione ediďiſſet, concurſum eſſe factum, totamq́; breui tempore in eum locum Hetruriā conueniſſe, tum illum plura locutū multis audientibus, qui omnia eius uerba exceperint, literisq́; mandauerint: omnem aūt orationem fuiſſe eam, qua haruſpicinæ diſciplina contineretur, eam poſtea creuiſſe rebus nouis cognoſcendis, & ad eadem illa principia referendis. Hactenus Cic. Ouid.lib.15.Met. Indigenæ dixere Tagem, qui primus Hetruſcā Edocuit gentem caſus aperire futuros, &c.

Tagesta, ταγέστη, Africæ oppidum, D.Augu.patria. Pli.lib.5.ca.4. περιφραστικῶς Tageſtenſe oppidum uocat.

Tago, tagis, *Toccare*, apud ueteres in uſu fuit pro Tango. Tagit (inquit Feſtus) pro Tangit, proculdubio antiqua conſuetudo uſurpauit. Pacuuius in Teucro: Vt ego, ſiquis me tagat, & tagam. Idem in Hermiona: Non cernam, niſi tagam. Hinc etiam Attigo, legitur pro attingo. Plaut.in Bacch. Ne Attigas puerum iſta cauſa, quando fecit ſtrenue.

Tagus, τάγος, fluuius Luſitaniæ, aureas trahens arenas. Iuuen. Quod Tagus & rutila Pactolus uoluit arena. Circa hunc fluuium (ſi Plinio credimus) equæ ſtanti Fauonio obuerſæ, animalem ſpiritum concipiunt, equosq́; ita gignunt perniciſſimos, ſed qui tertium uitæ annum non excedant.

Talaon, ταλάων, filius fuit Iaſij, & apud Argos regnauit, ut notat Bocatius lib.2.cap.38.

Talaria, plu.num.gene.neu. πέδιλα, calciamenta alata Mercurij. Virg.lib.4.Aen. Pedibus talaria nectit Aurea. Talaria inducere, prouerbialis allegoria, pro eo quod eſt, fugam adornare, quaſiq́; uelle quopiam auolare. Cic.ad Att.lib.14. Nemo eſt iſtorū, qui ocium non timeat: quare talaria induamus.

Talaris & hoc talare, ποδηνεκὴς, quod ad talos pertinet: ut, Veſtis talaris, quæ ad talos uſque deſcendit. Cice.7.Verr. Stetit ſolearus prætor pop. Roma.cum pallio purpureo, tunicaq́; talari, muliercula nixus, in littore.

Talarius, a, um, κυβευτικὸς, quod pertinet ad talos: ut, Lex talaria, aduerſus eos, qui talis luſitant. Talarius ludus, κυβεία, id eſt ludus talorum. Cic.lib.1.Offi. Adde his, ſi placet, unguentarios, ſaltatores, totumq́; ludum talarium.

Talassio, apud Romanos carmen nuptiale erat, & Deus ipſe nuptiarum præſes, quē Græci uocant, ὑμέναιον. Martia.lib.1. Quid, ſi me iubeas Talaſionem uerbis dicere non Talaſionia? Hoc eſt, Quid ſi me iubeas hymnos nuptiales alijs uerbis, quàm nuptialibus cantare? Feſtus ex ſententia Varronis Talaſionem tradit, fuiſſe uocem nuptialem, nouis nuptis boni ominis cauſa acclamari ſolitam. Quare autem ea acclamatione in nuptijs uterētur, diuerſi diuerſa ſenſerunt. T.Liu.lib.1.ab urbe ſcribit in raptu Sabinarū uirginem unam longe ante alias ſpecie & pulchritudine inſignē, a globo Talaſij cuiuſdam raptam fuiſſe, multisq́; ſciſcitantibus cuinam eam ducerent, identidem, ne quis eam uiolaret, Talaſio ferri clamitatum: ideoq́; eam uocem nuptialem eſſe factam. Varro exiſtimat hanc uocem in nuptijs uſurpatam fuiſſe: non alia ratione, niſi ut nouæ nuptæ ad opera & labores, & præcipue ad lanificia excitarentur. Talaſionem enim uocabant quaſillum ſiue calathum, hoc eſt, uas lanificijs aptum. Quam ſententiā tangit & Plutarchus in Proble. a Græcis huius uocis originem repetens, qui lanam ταλάσιον appellant.

Talea, æ, *Palo*, τάλεα, ξυλάριον, ſurculus præciſus ex utraque parte, ut in terra inſeratur. Plin.lib.17.cap.17. Myrtus & taleis ſeritur: morus talea tantum: quoniam ramo eam ſeri religio fulgurum prohibet. Quapropter de talearum ſatu nunc dicendum eſt. Seruandum in eo ante omnia, ut taleæ ex feracibus fiant arboribus, nec curuæ, ne ue ſcabræ, aut bifurcæ, ne ue tenuiores, quàm ut manum impleant, ne minores pedalibus, ut illibato cortice: atq; ut ſectura inferior ponatur ſemper. Cato de re ruſt.ca.45. Taleas oleaginas, quas in ſcrobe ſaturus eris, tripedaneas facito. Quemadmodū uero ſurculus, qui in terra ſeritur, Talea dicitur, ita quod inſeritur ramo Calamus uocatur. Plin.lib.17.ca.14. Quod ſi longius afferantur pomorum calami, rapo infixos, optime cuſtodire ſuccum arbitrantur. Eſt autem hæc uox Græca, ſed quam Latini ita in uſum ſuum conuerterunt, ut Taleare pro incidere ruſtica uſurpet ſimplicitas. Taleas (inquit Nonius) ſciſſiones lignorū, uel præſegmina Varro appellat de re ruſt.lib.1. Vnde etiam nunc ruſtica uoce Intertaleare dicitur diuidere, uel incidere ramum ex utraque parte æqualiter præciſum: quas alij Clauulas, alij Taleas appellant.

Taleola, læ diminutiuum, ξυλάριον, parua talea. Col.lib.3.ca.17. Idq́; per gemmas quinas, uel etiam ſenas partiti, complures taleolas terræ mandauerunt.

Talentum, ti, *Talento, una ſorte di moneta*, τάλαντον, multiplex fuiſſe. Budæus in eo opere, quod de Aſſe conſcripſit, latiſſime docet. Quoties tamen apud ſcriptores talenti mentio occurrit, ſi nihil aliud addatur, de minore talento Attico fere intelligimus, quod fuit minarum ſexaginta: ſingulæ autem minæ drachmas Atticas centum continebant. Valebat itaque talentum ſex millia drachmarum, hoc eſt, ſi ad Gallicæ pecuniæ æſtimationē redigas, coronatos ſexcentos, ſingulis coronatis ſolidis Turonenſibus triginta quinque æſtimatis. Decem autem talenta, coronatorum ſex millia conficiunt. Quindecim talenta nouem millia aureorum. Viginti talenta, duodecim millia. Sed hoc, ut iam diximus de talento Attico minore intelligendum eſt, quod apud ſcriptores plurimum celebratur. Eſt enim & alterum talētū Attici genus, quod Talentum magnum uocant, quod ad minus talētum epitriti, hoc eſt, ſeſquitertij habet proportionem. Nam cum talentum minus ſexaginta tantum haberet minas, magnum talentum minas habebat octoginta. Vtrunque autem talenti genus Atticum erat. Neq; mirum uideri debet, Athenienſes duplici talēto fuiſſe uſos, cum etiam duplex apud eos fuerit mina, maior & minor: quæ eādem inter ſe proportionem habebant, quam talentum maius & minus. Erat.n. mina Attica maior, centum drachmarum, cum minor ſeptuagintaquinque tantum haberet drachmas. Erant præterea pleraque alia talentorū nomina, Euboicum, Ptolemaicum, Syrium, Tyrium, Antiochenum, Babylonium pondere & precio omnia fere diſtantia, ſed in hoc uno conuenientia, quod ea ſexaginta ſui generis minis conſtarent, ſed quæ in quibuſdam ciuitatibus maiores eſſent, quàm in alijs: unde etiam nata eſt talentorum diuerſitas. Nam, ut ſcribit Africanus, talentum omne minarum fuit ſexaginta. Verum quoniam minæ apud alios maiores erant, apud alios minores, factum eſt, ut talenta quoque eſſent inæqualia. Minarum etiā diuerſitas, ex uarietate drachmarum nata eſt, quæ in quibuſdā ciuitatibus maioris erant precij & ponderis, quàm in alijs. Quod & ipſum apertiſſime teſtatur Iulius Pollux lib.9. Hoc (inquit) utique dicere non intempeſtiuum erit, quod Atticum talentum ſex milia drachmarum ualebat Atticarum, Babylonium uero ſeptem millia, Aeginæū decem millia, Syrum mille & quingentas iuxta Atticæ drachmæ rationem. Quemadmodum ſane & Atticas minas Atticum talentum habuit ſexaginta, Babylonium ſeptuaginta, Aeginæum centum iuxta proportionem. Sed mina ipſa ut apud Athenienſes habuit centum drachmas Atticas, ſic apud alios quoque ipſis conſuetas, quæ pro ratione cuiuſque talenti ſecundum augmentum uel decrementum ualerent. Hæc ille.

Talga, inſula in mari Hyrcano (ut Pomponius refert) ſine cultu fertilis, omni fruge ac fructibus abundans: ſed uicini populi, quæ gignuntur, attingere nefas, & pro ſacrilegio habent, diis parata exiſtimantes, dijsq́; ſeruanda. Hact. Mela. Ptolem l.6.cap.9. Talca dicitur. Plin.lib.6.ca.17. in Caſpio mari uulgatam inſulam Tazatam eſſe ſcribit. Variat igitur nomen ut in ſexcentis alijs, Viſtula, Iſtula Tabireni, Tabaſni, Tibareni, &c.

Talio, ἀμοιβὴ, æqualis retributio: idq́; in malam partem: ut ſiquis oculum eruerit, idem ille patiatur. Hinc Retaliare, ἀμείβεσθαι, Gellius formauit, quod ſignificat talione hominem repercutere. Plin.lib.7.cap.54. Sicut in Cornelia familia nemo ante Syllam dictatorem traditur crematus. Idq́; uoluiſſe, ueritum talionem, eruto C.Marij cadauere.

Talipedo, as, p.c. *Scapuzzare, ſdrucciolare*, παραφέρομαι, pedibus uacillo, & quaſi ſupra talos inſiſto. Feſtus.

Talis, & hoc le, *Tale*. τοιοῦτος, eiuſmodi, eius generis. Pl. in Aulu. Cui in re tali ſubueniſti ante hac. Ter.Heaut. Tum præterea talem, niſi tu, nulla pareret filium. Virg.1. Aen. Haud equidem tali me dignor honore. Cice.2.Offic. Quales ſumus, tales eſſe uideamur.

Taliter, aduerbium, τοιοῦτως, tali modo. Cic.ad Att.lib.10. Etenim audieram, nemini taliter licere. Plin.l.35.cap.11. Nec cameras ante eum taliter, adornari mos fuit.

Talitrum, tri, percuſſio, quæ ungue fronti puerorum infringitur. Suet.in Tiberio Cæſ.c.68. Articulis tam firmis, ut recens & integrum malum digito terebraret: caput pueri, uel etiam adoleſcentis talitro uulneraret.

Talus, in Sabinorum nominibus, prænominis loco uidetur fuiſſe. Feſtus.

Talpa, æ, ἀσπάλαξ, ge.maſc.& fœm. animal captum oculis, muri ſimile, quod arua & hortos ſuffodit. Virg.1.Ge. Aut oculis capti fodere cubilia talpæ.

Talthybius, ταλθύβιος, Home.Iliad.1. præco Agamemnonis in Græcorum exercitu, qui una cū Eurybate ab Agamemnone miſſus eſt ad Achillis caſtra, ut Briſeidem ab eo abduceret. Ouid. in epiſt.Briſeid. Nam ſimul Eurybates me Talthybiusq́; uocarunt, Eurybati data ſum Talthybioque comes.

Talus, li, *Tallone*, ἀστράγαλος, os in articulo pedis animalium biſulcorum, uentre extuberans, concaua uertebra ligatum, quadratā forma, altera parte concauum, altera fere planum. Tali autem

homini

homini non ſunt, neque animalibus digitos aut ſolidas habentibus ungulas, ſed tantum (ut diximus) biſulcis. Plin. lib. 11. cap. 46. Talus aſinus indicus unus ſolidipedum habet. Et paulo poſt: Hominem qui exiſtimarunt talos habere, facile ſunt conuicti. Καταχρηστικῶς tamen Talos quoque in homine dicimus, pro ima parte pedis, ſiue pro oſſe quod iuxta calcaneum extuberat. Horat. 1. Ser. Saty. 2. Ad talos ſtola demiſſa, & circundata palla. Hinc Talaris ueſtis dicta eſt, ποδήρης, uſque ad talos demiſſa. Tali item dicebantur, oſſicula quædam quadrilatera, quibus olim luſitabant: quorum latus, quo unitas ſignificabatur, Canis, ſiue Canicula dicebatur: in quam conuerſo talo deponebatur ab eo, qui iactauerat, numus unus ſine lucro. Vnde Damnoſa canicula à Perſio dicitur. Eius oppoſitum latus, Venus, ſiue Cous dicebatur, ſeptenarium numerum ſignificans: quem numerum qui repræſentaſſet, ſex nummos lucrifaciebat, & quicquid caniculæ iactu corraſum eſſet. Alia duo latera Chius & Senio dicebantur, ternarium ille, hic quaternarium ſignificans. Chius lucri nummos tres, Senio quatuor auferebat: ideo dexter dictus. Perſius: Quia dexter ſenio ferret, Scite erat in uoto. Erat tamen & ludi quædam ratio, in qua Senio æque damnoſus erat, atque canis. Suet. de Aug. Talis iactatis ut quiſque canem aut ſenionem miſerat, in ſingulos talos, ſingulos denarios conferebat in medium, quos tollebat uniuerſos qui Venerē iecerat. Aliæ quoque in hoc ludi genere, differentiæ fuerunt. Nam & Vulturios habebant, & Herculem baſilicum. Plau. Talos poſcit ſibi in manum: prouocat me in aleam: iacit Vulturios quatuor: Talos arripio, Herculem iacto baſilicum.

TAM, & QVAM, *Tanto, & quanto*, τόσον, καὶ ὅσον, Priſciani ſententia aduerbia ſunt, quæ poſitiuo, comparatiuo, & ſuperlatiuo adijciuntur, cum duo uel plures comparatiui & ſuperlatiui diuerſæ ſignificationis poſiti inter ſe æquantur, uel ijdem geminantur. Cice. pro Deiot. Iſtam, inquam, dexteram non tam in bellis, neque in prælijs, quàm in promiſſis, & fide infirmiorem. Bis infirmiorem, intelligendum eſt. Superlatiui exemplum, Saluſt. Quī qui ſque peſſime fecit, tam maxime tutus eſt. Frequentiſſime autem poſitiuo. Cic. Tam ſum amicus reipublicæ, quàm qui maxime ſ. eſt amicus. Hoc eſt, Tam amo rempublicam, quam ille quī plurimum amat. Componitur tam cum Etſi, & ſignificat quamuis. Plin. Iunior de Mart. Dedit quantum maximū potuit, daturus amplius ſi potuiſſet: tametſi quid homini dari pōt maius, quàm gloria, laus, æternitas? Tam aduerbijs iunctum. Terent. in Heaut. Nunquam tam mane egredior, neque tam ueſperi Domū reuertor, quin, &c. Tam diminutiuis additum. Teren. in Adelph. Tam ob paruulam Rem pene ex patria: turpe dictu. Tam modo, inquit Feſtus, ueteres pro modo accipiebant: quod Græci dicunt, οὕτως ἄγαν.

TAMA, dicitur, (inquit Feſtus) cum labore uiæ ſanguis in crura deſcendit & tumorem facit. Lucilius. Inguen ne exiſtat, papulæ, tama, ne boa noxit.

TAMARA, ταμάρα, oppidum Damnoniorum, in occidentali parte Britanniæ inſulæ. Ptol. lib. 2. c. 3.

TAMAVA, Ptole. Pomp. Tamaris, fluuius Hiſpaniæ Tarraconenſis, in Artabrorum finibus in Oceanum fluens occidentalem: à quo uicini populi Tamarici dicuntur. Vide Ptole. l. 2. ca. 6. & Melam. l. 3. in deſcriptione Hiſpaniæ.

TAMARITAE, pen. produ. ταμαρῖται, populi Aſiatici non longe à Caſpio mari.

TAMARIX, ricis, μυρίκη. humilis frutex eſt Amerinæ ramis, folio anguſto, carnoſo, & fere pinnato. Duo eius ſunt genera: ſilueſtre, omnino ſterile, unde & Infelix lignum appellatur, a Gallis Bryana. Alterum fructiferum, quod in Aegypto altiſſimas æquat arbores, ramis ex herbaceo, fuluoq; uariegatis, lignoſo fructu, galla maiore, in quo ſemen guſtu aſperum, eiuſdem effectus cum galla. Vide Plin. lib. 24. c. 9.

TAMARVS, τάμαρος, Britanniæ fluuius, non procul ab Ocrio promontorio, quod Meridiem ſpectat, in Britannicum Oceanū influens. Ptolem. l. 2. c. 3.

TAMEN, *Nientedimeno, nulladimeno, nondimeno, tuttavia, pur, Apres, quelques*, adverſatiua coniunctio eſt, idem ſignificans, quod attamen, uerūtamen, nihilominus: quæ, ubi præcedit Quanquàm, Quāuis, & alia huiuſmodi, dat principium conſtructionis, ipſa dictione Tamen excuſſa: quæ ideo in ligatura & quaſi iunctura orationis fuerat inſerta, quia oratio, unde non debuerat, inceperat. Idcirco in ordine Grammatico Tamen abijcitur, tanquam functū officio ſuo. Aliquando particula inceptiua eſt. Cic. Pæto: Tamen à malitia non diſcedis. Aliquando ponitur pro ſtatim. Virgil. 9. eclo. Hic hædos depone, tamen ueniemus in urbem. Aliquando pro tandem. Sal. l. 3. Hiſt. Nam qui enare conati ſunt, icti ſæpe fragmentis nauium, tamen aut uulnerati à ſuis; aut aſſiduis undarum ui, mulcato fœde corpore, &c. Pla. Ita faciam, ita placet, quidnam tamen? Aliquando pro duntaxat. Ter. in Heau. Quod potero faciam, tamen ut pietatem colam. Vbi Donatus: Tamen, id eſt, duntaxat, uel ita tamen ut pietatem colam. Hinc componuntur Attamen, & Veruntamen, eiuſdem fere ſignificationis.

TAMETSI, *Benche, ſe bene, quantunque*, καὶ, καίτοι, aduerſatiua particula, idem ualens, quod Quanquam, uel Etſi. Cic. pro Sext. Roſcio: Tametſi uieiſſe debeo, tamen de meo iure decedam. Hæc in principio orationis poſita, indicatiuo gaudet: ſecundo loco, ſubiunctiuo. Tametſi, pro tamen. Teren. in And. Rape D. Si quicquam mentitum inuenies, occidito. S. nihil audito, Ego iam te commotum reddam. D. tametſi hoc uerum eſt. Tamenetſi Cic. epiſt. ult. l. 4. de orat. l. 3. & de petitione conſulatus.

TAMIA, ταμία, oppidum in Orientali parte Britanniæ inſulæ, ſub Caledonijs. Ptole. l. 2. c. 3.

TAMINIA, uuæ genus, acinos habens rubentes, quæ à quibuſdam falſo Aſtaphis agria credita eſt. Plin. l. 23. c. 1. Aſtaphis agria ſiue ſtaphis, quam Vuam taminiam aliqui uocant falſo (ſuū enim genus habet) cauliculis nigris, rectis, folijs labruſcæ, fert folliculos uerius quàm acinos, uirides, ſimiles ciceri: in his nucleum triāgulum. Matureſcit cum uindemia nigreſcitq; cum taminiæ rubentes nouimus acinos: ſciamuſque illam in apricis naſci, hanc non niſi in opacis.

TAMOS, Indiæ promontorium eſt, quod Taurus attollit, in Meridiē ſeſe conuertens. Vide Pomp. in deſcriptione Indiæ.

TANAGRA, τάναγρα, oppidum Bœotiæ mediterraneæ, quā γραῖαν ab Homero appellari tradit Steph. Nobilitatum fuit autem hoc oppidum præſtantiſſimo genere gallinaceorum, ad pugnas & prælia naſcentium, teſte Pli. l. 10. c. 21.

TANAGRVS, ſiue Tanager, τάναγρος, fluuius eſt Lucaniæ, quæ eſt regio Italiæ inter Picentinos & Brutios. Vir. 3. Geor. Et ſicci ripa Tanagri.

TANAIS, τανάϊς, fluuius Scythiæ, Aſiam diuidens ab Europa. Fertur q; à Septentrione Nilo aduerſus, inquit Strab. lib. 11. paulo tamen Orientalior, non ſolum per Scythas in Mæotim defluens, ſed & per Sauromatas. Originem eius incertam aliqui putant. Ptolem. ex montib. Rhiphæis prodire putat, qui magis Auſtrales ſunt quàm Hyperborei. Alij, in quorum numero Hero. eſt lib. 4. aiunt eſſe paludem non admodum magnam ex qua Tanais naſcitur, qui duobus oſtijs Mæotim ingreditur quæ ſtadijs inter ſe circiter ſeptuaginta diſtare feruntur. Alij ex Caucaſijs montibus oriri exiſtimant. Scythæ Tanaim Silin uocant. Fuit & oppidum Tanais, ad amnis huius oſtia, teſte Pli. lib. 2. ca. 98. à Græcis qui Boſphorum tenuere, conditum. Vide Ptol. l. 5. cap. 9. Dionyſius in Periegeſi.

Europam atque Aſiam Tanais diſterminat amnis:
Hic ſe Sarmaticis euoluens finibus, alta
(Sciſſus Araxeo prius æquore) iam ſuus, unda
Effluit in Scythiam, procul hinc Mæotida Tethyn
Intrat, & inſerto freta pellit uaſta fluento.

Lucanus lib. 3.

Qua Crœſo fatalis Halys, qua uertice lapſus.
Rhiphæo Tanais diuerſi nomina mundi
Impoſuit ripis, Aſiæque, & terminus idem.
Europæ mediæ dirimens confinia terræ, &c.

TANAITAE, p. p. ταναῖται, Tanais fluuij accolæ, à Suitis, Aucheris, & Satarneis deleti. Pli. l. 6. c. 7.

TANAQVIL, Tarquinij Priſci uxor fuit, magni animi mulier, & Hetruſcæ diſciplinæ peritiſſima. Vide Liu. l. 1. ab Vrb.

TANARVS, ex Apennino naſcens, & in Padum influens. Plin. libr. 13. cap. 16.

TANDEM, *Finalmente, ultimamente, al poſta, al perfine, à la fine, al fine*, ποτὲ. τέλος, ταῖον, τέως. ὀψέ ποτε, poſtremo, denique, ad extremū. Vir. Iā tandē Italiæ fugiētis prēdimus oras. Per interrogationem habet urgēs quiddā, & accelerās. Ci. Quouſq; tandē abutere Catilina patientia noſtra? Aliquādo eſt cōiunctio expletiua. Teren. in Phor. Ita ne tandē uxorē duxit Antipho iniuſſu meo? Interdū ponitur pro Aliquādo, ut apud eūdē: Ita ne tandē ſororē duxit? Nōnunquā pro Vix. Ci. Tandem aliquando Quirites. Item pro Saltē. Ter. in Eun. Perfice hoc Precibus, aut pretio, ut hæream parte aliqua tandem apud Thaidem. Item pro Tamen. Ci. In qua ciuitate tandem arbitrare te uiuere? Tandem tandē, reticentia quædā cū abrupto ſermone nonnihil ornatus habens, Plaut. in Curc. Ac tandem tandem. PH. Tandem es odioſus mihi.

TANDIV, *Tanto tempo*, ἐπὶ τοσοῦτον, ἐς τοσοῦτον χρόνον, tanto tempore. Ci. 7. Ver. Nam tandiu fuit in carcere Appollonius. Tandiu & quādiu. Cice. 4. Ver. Ignominia autem grauis tandiu in illo homine fuit, quandiu iſte in prouincia manſit.

TANGO, gis, tetigi, tactum, *Toccare*, ἅπτομαι, καθάπτομαι, ψαύω, tactus ſenſu deprehendo. Lucr. lib. 1. Tangere enim & tangi, niſi corpus, nulla poteſt res. Sed quoniam tangendo, quodam modo moueri uidemus ea, quæ tanguntur. Pangere quandoque pro commouere, capitur. Idem libr. 1. Nec bene pro meritis capitur, nec tangitur ira. Nonnunquam pro fulmine percutere, ſiue afflare. Virgil. 1. eclog. De cœlo tactas memini prædicere quercus. Quandoque circumuenire. Turpil. At etiam ineptus meus eſt mihi pater iratus, quia cum talento argenti tetigi ueteri

exemplo amantis. Aliquando pro peruenire. Idem: Verres ſimul ac tetigit prouinciam. Tangere aliquid, pro deſcribere, mentionem facere, obiter attingere. Cic. 4. Aca. Sed ubi Socrates, ubi Ariſtoteles iſta tetigit? Hæc modice me tangunt. i. mediocriter me commouent. Cic. ad Att. lib. 2. Cætera in magnis rebus, minæ Clodij, contentionesq́; quæ mihi proponuntur, modice me tangunt. Tangereq́ conſilia alicuius, intelligere. Ci. Poſtquam autem conſilia eius omnia tetigi. Compoſita à Tango ſunt, Attingo, Contingo, Obtingo, Pertingo, quorum ſignificata explicantur ſuis locis.

Tanis, *τάνις*, ciuitas Aegypti, à qua Tanicum, ſiue Taniticum Nili oſtium dictum eſt. Herodot. libr. 2. ab inſignibus oppidis Nili oſtijs impoſita nomina ſcribit: Ea ſunt, Canopus, Bolbis, Sebennis, Pathmis, Mendes, Tanis: à qua Taniticum Ptol. & Strabo deriuant: Pomponius Tanicum.

Tanos, gemma inter ſmaragdos, ingrate uiridis & intus ſordida. Plin. lib. 37. c. 5.

Tanqvam, *Come, ἐν ταυτῷ, ὥσπερ, οἷα δὴ*, aduerb. eſt ſimilitudinis uerbis ſubiunctiuis gaudens. Pli. Nat. hiſt. li. 2. Tanquam neſciamus hanc eſſe ſolam, quæ nunquam iraſcatur: ideſt, quaſi neſciamus. Tanquam cum Sic pro quemadmodum. Cic. ad Caſſium lib. 12. Tanquam enim ſi clauſa ſit Aſia, ſic nihil perfertur ad nos præter rumores de oppreſſo Dolabella.

Tantalis, idis, *ταντάλις*, oppidum fuit Magneſiæ, terræ hiatu abſorptum. Pli. l. 5. c. 91. Tantalis item patronym. fœmin. eſt, à Tantalo deductum: quo poetæ utuntur, pro Niobe Tantali filia. Ouid. 6. Met. Diro conuicia facto Tantalis adiecit.

Tantalvs, *τάνταλος*. Iouis ex Plote nympha filius fuit, Agamemnonis & Menelai auus. Vnde & Tantalidæ dicti ſunt. Hic cum deos conuiuio excepiſſet, ut eorũ diuinitatem experiretur, Pelopem filium membratim diſcerptum, coctumq́; ijs appoſuit comedendum. Illi uero à nephandis epulis abſtinuere omnes, una Cerere excepta, quæ pueri humerum deuorauit: pro quo illi Dij eburneum humerum reſtituerunt, reuocataque per Mercurium ab inferis anima, Pelopem ad uitam reuocarunt. Patrem uero tanti ſceleris auctorem ad inferos detruſerunt, ubi perpetua fame & ſiti torquetur, Eridani fluuij aquis & pomis, quæ capiti eius imminent, captationem eius fugientibus. Quam fabulam mythologici de auaris interpretantur, qui bonis partis frui non audent. Horat. l. 1. Serm. Sat. 1. Tantalus à labris ſitiens fugientia captat Flumina: quid rides? mutato nomine, de te Fabula narratur, congeſtis undique ſaccis Indormis inhians, & tanquam parcere ſacris Cogeris, aut pictis tanquam gaudere tabellis. Plato in Cratylo ſcribit: Tantalum dictum eſſe, quaſi *ταλαίτατον*, hoc eſt infeliciſſimum. Alius fuit Tantalus Corinthiorum rex, ob pietatem deorum menſis dignatus. Alius Thyeſtæ ex Merope filius, interfectus & appoſitus eſca patri. Euſebius Tantalum Phrygiæ regem cum Troe rege Dardaniæ, quòd Ganymedem rapuerit, bellum geſſiſſe ſcribit.

Tanti, *Per tanto*, *περὶ τοσούτου*, & Quanti, *περὶ ὅσου*, cum eorum compoſitis, Tantidem, Quantilibet, Quanticunque, iunguntur uerbis pretium ſignificantibus: qualia ſunt, emo, uendo, uæneo, mercor, comparo, æſtimo, conſtat, conduco, loco, fœneror, paciſcor, pango, pepigi, condemno, poſtulo, & ſi qua ſint alia: quæ tamen in alijs à prædictis ablat. poſtulant. Ter. in Eun. Quid agas? niſi ut te redimas captum quàm queas Minimo: ſi nequeas paululo, at quanti queas. i. tanti te redimas, quanti queas. Liu. l. 48. Mancipia minora annis uiginti, quæ poſt proximum luſtrum decem millib. æris aut pluris ueniſſent, ea quoque tanto pluris, quàm quanti eſſent, æſtimarentur. Dicimus quoque aliquid non eſſe tanti, *οὐ περὶ τοσούτου*, id eſt non ſatis dignum, ob quod quicquam fiat. Cæl. ad Cice. l. 8. Tanti non fuit Arſacem capere, Seleuciam expugnare, ut earũ rerum quæ hic geſtæ ſunt, ſpectaculo carerem.

Tantidem. Cice. pro Sext. Is uoluntatem mancipium tantidem, quanti fidem ſuam fecit.

Tantisper, aduerbium, *Tanto tempo, tra tanto. ἄχρις, ἕως*, tandiu: poſtulatq́; poſt ſe, Dum, Donec, ſiue Quandiu, uel quoad. Cic. 2. de Inuen. Deinde eſt in carcerem deductus, ut ibi eſſet tantiſper, dũ culeus, in quem deiectus in profluentem deferretur, compararetur. Ter. in Heau. Ego te meum eſſe dici tantiſper uolo, dũ, quod te dignum eſt, facies. Sic cætera eiuſdem terminationis temporis breuitatem ſignificant: ut, Quantiſper, Parumper, Pauliſper, Aliquantiſper. Ponitur etiam Tantiſper ſine Dum, & ſignificat tantummodo, ſiue interea, *ἐν τοσούτῳ*. Liui. l. 1. Tamen id imperium ei ad puberem ætatem incolume manſit. Tantiſper tutela muliebri res Latina, & regnum auitum, paternumque puero ſtetit. Ci. 5. Tuſc. Sed uidero quid efficiat, tantiſper hoc ipſum magni æſtimo, quod pollicetur.

Tantopere, *Si grandemente*. *τηλικοῦτον, τοσοῦτον*, uſque adeo, tam uehementer. Ter. in Adel. Ego has in te nihil reperio, quam obrem lauder tantopere.

Tantvm, aduer. *Solamente*, *μόνον*, *μόνως*, ſolum, quod & Tantummodo dicitur: & iungitur poſitiuo. Pli. l. 12. c. 1. Sed quis non iure miretur arborem umbræ gratia tantum ex alieno orbe petitam? Aliquando ſignificat uſqueadeo, *τοσοῦτον*. Ci. Att. De fano illo tantum, quantum me amas, uelim cogites.

Tantvm non, *Quaſi, ὅσον οὔπω, μόνον οὐ*, id eſt, ferme: rei non plane peractæ aduer. Suet. in Tib. Cæſa. Tantum non aduerſis tempeſtatibus Rhodum enauigauit.

Tantvm abeſt, *Non ſolo non è, τοσούτου δεῖ τοι*, non ſolum nõ eſt. Cic. l. 3. Offi. Tãtum abeſt ab officio, ut nihil officio magis poſſit eſſe contrarium: Hoc eſt, non modo officium non eſt, uerum etiam nihil magis officio poteſt eſſe contrarium: uel tantũ abeſt, ut officium ſit, ut nihil officio, &c.

Tantvm quantum, *Tanto, τοσοῦτον ὅσον*. Plau. in Moſt. Tu, ut occepiſti, tantum quantum quis, fuge.

Tantvmmodo, aduerbium, *Solamente*, *μόνον*, idem quod tantum. Teren. in Phor. Poſthac ſi quicquam, nihil precor: tantummodo non addat, &c.

Tantvndam, gen. Tantidem, ſine alijs caſibus, *Altro tanto, τοσοῦτον*, æque multum, quaſi tantum idem. Col. l. 7. Tum paribus caſiæ, myrrhæq́;, & turis ponderibus, ac tantundem ſanguinis marinæ teſtudinis miſcetur. Teren. in Pho. Num tu intelligis quid hic narret? P. num tu? A. Nihil. PH AAD. tantundem ego, hoc eſt, nihilo plus, quàm tu. Tantidem, id eſt, æque magno pretio. Ter. in Adel. Domo me eripuit, uerberauit, me inuito abduxit meam: Ob malefacta hæc, tantidem poſtulat emptam ſibi tradier.

Tantvs, a, um, *Tanto, coſi grande, τοσοῦτος, τηλικοῦτος*, à Tam deduci uidetur, quãtitatẽq́; ſignificat, quaſi tam multus, uel tam magnus: habetq́; fere particulam Quantum, ſibi reſpondentem. Cic. 6. Phil. Multas habui conciones: nunquam tantam uidi, quanta nunc eſt ueſtra. Idem 2. de Diu. Sol maior ne terra ſit, an tantus, quantus uidetur. Aliquando non habet particulam hanc expreſſe ſubſequentem, ſed quæ tamen facile poſſit intelligi. Virg. 1. Aen. Tantæ molis erat Romanam condere gentem. Subaudi, Quanta ex iam dictis poteſt intelligi. Cice. pro Pompeo: Quis unquam tam breui tempore tot loca adire, tantos curſus conficere potuit? Subaudi, Quantos hic confecit. Tanti genitiuus uerbis iungitur ad pretium pertinentibus. Oui. in epi. Penelopes: Vix Priamus tanti, totaque Troia fuit. Eius tamen loco aliquando legitur ablatiuus Tanto. Plin. lib. 12. cap. 18. Tanto nobis deliciæ & fœminæ conſtant.

Taos, gemma pauoni ſimilis, qui Græce *ταὼς* dicitur. Auctor Pl. lib. 37. cap. 11.

Tapetvm, ti, p. p. uel Tapetium, tij, uel tapes, etis, maſcul gene. *Tapeto, τάπης, περίστρωμα, περιπέτασμα*, idẽ quod aulæum, hoc eſt ueſtis ſtragula, uarijs coloribus intexta, quo aularũ parietes, menſæ, lecti, nonnunquam etiam equi inſternuntur. Vir. l. 10. Quſ... te tapetib. altis Extructus toto perflabat pectore ſomnum. Idem l. 7. Inſtratos oſtro alipedes, pictiſque tapetis. Stat. libr. 1. Theb. Aliosq́; inferre tapetas. Accuſatiuus Græcus eſt à Tapes. ... Pla. Vt ne periſtromata quidem æque ſint Campanica, neque Alexandrina belluata, conſutaque tapetia.

Taphiae, *ταφιαὶ*, quædam inſulæ in mari Ionio, ante Leucadiam, prope Echinadas, quarum nomina fuerant Taphias, Ameta, & Prionceſſa, teſte Pli. l. 4. c. 12. Eædem & Teleboides dicuntur, utroque nomine ab incolis ducto: nam Taphij & Teleboæ ijs communiter dicuntur imperaſſe. De quibus huiuſcemodi repetit originem enarrator Apollonij poetæ. Perſeo ex Andromede, ut narrat Herodotus, quatuor fuere filij: Alarus, Sthenelus, Meſtor, & Electrion, qui ſimul regnarunt. Ex Hippothoe Meſtoris filia, & Neptuno Pterelas genitus, ex Pterela Teleboas & Taphus: à quo Taphus inſula, in qua Teleboæ ac Taphij communi nomine & imperio fuere. Igitur ij Hippothoes eorum auæ pecuniam ab Electrione eorum neceſſario, qui pro ea ſpoponderat, repetebant: qua negata ad arma uenere, armenta abegerunt, ipſum denique & filios ſuſtulere. Alcmena Electrionis filia patrem ultura, Amphitryonem Thebanum hominem potentiſſimum in matrimonium accepit, atque hoc pacto, bello inter eos conflato, ab eodem Amphitryone deleti ſunt, eorumq́; regnum Cephalo profugo Atheniensi, qui exercitui præerat, donatum: quod ad Vlyſſem è ſucceſſione peruenit. Hæc ille: Ex quo apparet Teleboas & Taphios omnibus ijs inſulis imperaſſe.

Taphias, adis, *ταφίας*, inſula eſt exigua in mari Ionio, ante Leucadiam, una Taphiarum ſiue Teleboidum. Auctor Plin. lib. 4. cap. 12.

Taphiassvs, *ταφιασσὸς*, mons eſt Aetoliæ, non procul à Chalcide. Plin. l. 4. cap. 2.

Taphii, *τάφιοι*, dicti ſunt populi, à Tapho Neptuni filio, qui Taphijs inſulis imperauit, quæ ſunt in mari Ionio, iuxta Echinadas. Vide ſupra in dictione Taphiæ. Strabo. libr. 7. Taphios alios collocat ad Pontum Euxinum, non procul à Boryſthene fluuio.

Taphivsa, *ταφιοῦσσα*, oppidum Cephalleniæ inſulæ, è regione Leucadis, in qua Taphiuſium marmor effodiebatur. Vide Steph. & Plin. l. 36. c. 21.

Taphos, τάφος. Ste. oppidum eſt Cephalleniæ inſulæ, poſtea Taphiuſa appellatum. Alioqui τάφος. Græcis ſepulchrũ ſignificat: unde Epitaphion, ſepulcri inſcriptio.

Taphosiris, ταφόσιρις, urbs Aegypti, Oſiridis ſepulcro nobilitata: unde & nomen accepit, Stra. l. 7. duas huius nominis, urbes in Aegypto collocat, alteram ad mare, in qua maxima Oſiridis feſta celebrabantur: alteram in mediterraneis.

Taphra, Plinio, ταφροῦρα Ptolæ. oppidum eſt Africæ proprie dictæ, inter duas Syrtes.

Taphrae, τάφραι, oppidum eſt ad ſinum Carcinitem, in ipſis Tauricæ Cherſoneſi anguſtijs ſitum, ut refert Pli. l. 4. c. 12. Hunc locũ quondam ſerui muniiſſe dicuntur, cum abſentib. dominis in diuturno illo bello, quod aduerſus Thracas Scythæ geſſerunt, cum eorum uxorib. rem habuiſſent: ut ex ſententia Calliſtrati refert Steph. Huius meminit & L. Florus, refertq́; ſua illam ætate, Traiani auſpicijs fuiſſe expugnatam.

Tapinosis, pe. p. ταπείνωσις, figura eſt orationis, ſeu potius uitiũ, cum rei dignitas uerbi humilitate deprimitur, ταπεινὸς enim humile ſignificat, & ταπεινόω humilio, extenuo. Exemplum poteſt eſſe illud Vir. 1. Aen. Apparent rari nantes in gurgite uaſto. Vbi Seru. In gurgite uaſto, Tapinoſis eſt: id eſt, rei magnæ humilis expoſitio. Prudenter tamen Virgil. humilitatem ſermonis epitheto plerunque ſubleuat. ut hoc loco, Vaſto addidit.

Taposiris, uide Taphoſiris.

Taprobane, ταπροβανή, inſula eſt omnium, quæ ueterib. cognitæ fuerunt, maxima, à Colaico Indiæ promontorio in Auſtrũ quatridui nauigatione recedens, in qua Septentriones negant conſpici poſſe. Lucet ibi Canopos, ſidus clarum, & ampliſſimum. Homines corporum magnitudine alios antecellũt, cæruleis oculis, atroci uiſu, terrifico ſono uocis. Viuunt ultra annos centum. Naſcuntur in ea berylli & hyacinthi, ut Ptol. l. 7. refert. Vide plura de hac inſula apud Plin. lib. 6. cap. 22. & Vadianum in Melæ librum tertium.

Tapsegum, Cyrenaicæ regionis oppidum, ut ſcribit Pli. l. 5. cap. 5. in deſcriptione Cyrenaicæ regionis.

Tapsus, uide Thapſus, Græci enim θάψος ſcribunt per θ.

Tapyri, Plin. ταπυῤῥοι Ste. populi ſunt ad mare Caſpium inter Derbicas, & Hyrcanos, quibus mos fuit, ut uxores ſuas, cum duos tres ue ex ijs filios ſuſcepiſſent, alijs nuptui concederent. Auctor Stra. l. 11.

Taracina, uide Tarracina, duplicato r.

Taracon, uide Tarraco, r, litera geminata.

Tarandus, τάρανδος Ariſt. animal apud Scythas bouis magnitudine, capite ceruino non abſimili ſed maiore, cornibus ramoſis, ungula biſida, uillo magnitudine urſorum. Solum ex ijs, quæ pilis ueſtiuntur, animalibus, colorem mutat: ſed cum ſui coloris eſſe libuit, aſini ſimile eſt. Auctor Plin. lib. 8. c. 34.

Taranis, p. c. dicebatur Iupiter à Gallis, cui humano ſanguine litabant. Luc. l. 1. Et Taranis Scythiæ non mitior ara Dianæ.

Taras, antis, τάρας, fuit Neptuni filius, qui primus Tarentum condidiſſe creditur, & à nomine ſuo appellaſſe. Græce enim Tarentum τάρας dicitur. Vide paulo poſt in dictione Tarentum.

Taratantara, *Voce de la tromba*, uox tubæ ab Ennio ficta. Seru. in nonum Aen. in eum uerſum, At tuba terribilem ſonitum procul ære ſonoro. Hemiſtichium, inquit, Ennij: nam ſequentia iſte mutauit. Ille enim ad exprimendum tubæ ſonum ait Taratantara: Et multa huiuſmodi Virg. cum aſpera inuenerit, mutat.

Tarbelli, τάρβελλοι, populi Galliæ Aquitanicæ, in Pyrenæos montes uergentes, quorum urbs Aquæ Auguſtæ commemoratur à Ptol. lib. 2. c. 7.

Tarchetius, ταρχέτιος, nomen fuit impij Albanorum regis: de quo Plutarchus in uita Romuli: Quidam (inquit) etiam ſunt, qui de Romuli ortu fabuloſa quædam referre non dubitent. nam dicunt. Tarchetio Albanorum regi ſceleſtiſſimo & crudeliſſimo homini diuinitus ſpectrum domi ſuæ uiſum ex penitiſſimo ſacrario ſe attollens, & ad multos dies manſiſſe. Fuiſſe etiam Tethyos in Hetruria ſit ubi eum templum à quo allatum Tarchetio reſponſum, ut ei admiſceretur uirgo. Nam genitum iri ex ea filium uirtute, fortuna, ac uiribus potentiſſimum, magnamq́; ex re bellica gloriam relaturum. Quod cum Tarchetius uni ex filiabus expoſuiſſet, imperaſſe ut cum monſtro illo coiret. Illam contempto patri imperio, ancillam in ſui locum ſuppoſuiſſe. Id Tarchetium re cognita ægre tuliſſe, & utramque in carcerem, ut morte mulctaret, coniecisse: Sed uiſum eſt illi per quietem ſe Veſtam uidere, quæ puellas necari uetaret, ſed telam illis texendam tradi iuberet: nec prius uiro locari, quàm illam abſoluiſſent. Cui inſomnio cum paruiſſet Tarchetius, commentus eſt rationem, ut puellas perpetuo damnaret cœlibatu. nam quicquid illæ interdiu texuiſſent, noctu alijs ancillis tradidit retexendum. Expleto deinde legitimo partus tempore, ancillam geminos ferunt peperiſſe, quos Tarchetius ſtatim Teratio cuidam tradidit exponendos. At illum ferunt ſecus fluuium infantes depoſuiſſe: lupamq́ue cum eo ueniſſet, admotis uberibus lac præbuiſſe, auibus quoque uarijs cibum pueris comportantibus. quod bubulcus aſpiciens, admiratus, auſusq́; accedere, uiuantes ſuſtulit. Hæc illos ratione ſeruatos: cũ primum per ætatem licuit, Tarchetio tetendiſſe inſidias, ac tandem oppreſſiſſe. Hæc à Promathione quodam, qui Italicã ſcripſit hiſtoriam, memoriæ prodita accepiſſe ſe dicit Plutarch.

Tarchon, τάρχων, nomen proprium Hetruriæ ducis, & Aruſpicis, qui Aeneæ ſuppetias tulit aduerſus Turnum & Rutulos. Dicitur & Tarcho abiecta n, litera. Virg. Aen. 8. Haud procul hinc Tarcho, & Tyrrheni tuta tenebant Caſtra locis.

Tarde, aduer. βραδέως, lente, pigre, cunctanter. Ci. Ter. Prid. Idus Octob. Athenas uenimus, cum ſane aduerſis uentis uſi eſſemus, tardeq́; & incommode nauigaſſemus. Hinc Tardius comparat. & ſuperlat. Tardiſſime. Idem 4. Acad. Quinetiam cum uictor à Mithridatico bello reuertiſſet, inimicorum calumnia triennio tardius, quàm debuerat, triumphauit. Plin. l. 10. c. 7. Quatuor, aut quinque tardiſſime diebus florere incipiunt: totidemq́; aut paulo pluribus, defloreſcunt: hordea uero, cum tardiſſime, ſeptem. Accipitur aliquando pro ſero, ὀψὲ, hoc eſt, ueſpertino uel nocturno tempore. Cice. pro Mil. Egreditur è uilla ſubito. cur ueſperi? quid neceſſe eſt, tarde?

Tardigradus, pen. cor. *Chi ua tardo*, βραδύπους, qui tarde graditur. Cice. 2. de Diui. Quadrupes tardigrada, agreſtis, humilis, aſpera. Ex poeta.

Tardiloquus, *Chi parla tardo*, βραδύγλωσσος, qui tarde loquitur.

Tarditas, βραδύτης, cunctatio, mora, pigritia, celeritati contraria. Cic. ad Q. Fr. lib. 2. Sic ego quoniam in iſto homine colendo tam indormiui diu, te mehercule ſæpe excitante, curſu corrigam tarditatem cum equis, tum uelis. Idem 6. Phi. Pleriſque in reb. gerendis tarditas & procraſtinatio odioſa eſt. Plin. l. 20. c. 9. Idq́; etiam tarditati audientium prodeſſe aſſeuerat. Antiqui in eadem ſignificatione & Tarditudinem dicebant, & Tarditiem. Plau. in Pœn. Podagroſi eſtis, ac uiciſtis cochleas tarditudine. Acci. Multa mittuntur tarditie & ſocordia.

Tardo, das, *Tardare, indugiare, dimorare, tener in tempo*, ἀναβάλλω, ἐπέχω, remoror, moram inijcio tarditatem affero, reprimo. Cæſ. 5. bel. Gal. Sed ne omnino metum reditus ſui barbaris tolleret, atque ut eorum auxilia tardaret, &c. Idem l. 1. Bel. Ciu. Sed exercitum Cæſaris uiarum difficultates tardabant. Cic. ad Cæſ. li. 7. Mea quædam tibi non ignota dubitatio aut impedire profectionem meam uidebatur, aut certe tardare. Cæſ. 1. Bel. Ci. Quo facilius impetum Cæſaris tardaret, ne ſub ipſa profectione milites oppidum irrumperent. A quo Retardo, ἀναβάλλω, morari facio, retineo. Cice. in Cat. Ad quem fruendum non modo ſe non retardat, uerum etiam inuitat. Tardare, abſolutum, βραδύνειν, διατρίβειν, moram trahere. Cic. ad Bru. epiſt. 18. Acceſſeremus ne te, atque tibi id conducere putaremus, an tardare & commorari te melius eſſet tibi. Tardare etiam, tardum reddere. Plin. l. 18. c. 8. Ac præacuta bipenni hoc cruce tardato. i. debilitato. Tardãs, tis, particip. Vir. 5. Aen. Sed enim gelidus tardante ſenecta Sanguis hebet, frigentq́; effœtæ in corpore uires. Tardatus, a, um, aliud particip. Virg. 5. Aen. At non tardatus caſu, neque territus heros; Acrior ad pugnam redit.

Tardus, a, um, *Tardo*, βραδὺς, ὀκνὸς, ἀργὸς, νωχελὴς. Virg. 1. Geor. Sæpe oleis tardi coſtas agitator aſelli Vilibus aut onerat pomis. Plau. Pœn. Sciebam ætate tardiores: metui meo amori moram. Necquicquam hos patronos mihi elegi, loripedes tardiſſimos. Cice. 1. de Inuen. Formoſus, an deformis, uelox, an tardus ſit. Noctes tardæ, ὄψιμαι, tarde uenientes, ut ſunt æſtiuæ. Vir. 2. Geor. Vel quæ tardis mora noctib. obſtet. Per tranſlationem quoque de animi uel ingenij tarditate dicitur: & accipitur pro hebeti, cui ingenium non eſt expromptum. Idem 10. eclo. Tardi uenere ſubulci. Ter. in Eun. Fatuus eſt, inſulſus, tardus. Quandoque pro perſeueranti, & diuturno. Vir. 2. Ge. Media fert triſteis ſuccos, tardumque ſaporem. Sic Non. Seru. uero interpretatur Saporem tardum, uix intelligibilem Quandoque pro denſo ac craſſo. Idem 5. Aen. Vdo ſub robore uiuit Stupra uomens tardum fumum.

Tarentina nux, κάρυον ταραντῖνον, è iuglãdium genere eſt, adeo fragili putamine, & ita mollis, ut uix attrectata rumpatur. Vnde quidam Tarentum appellatum putant, quod iuglandes nuces & pineas molles habeat, ac ſimiliter oues. Tarentum autem Sabini uocant molle, ad quod alludens Hora. 2. lib. Ser. Sat. 4. Tarentum molle uocauit: Quo pacto autem Tarentina nux arte effici poſſit, docet Col. l. ult. c. 25.

Tarentinus, quod ex Tarẽto eſt, uel in Tarentinis agris creſcit, apud Col. l. 5. c. 10. Tarẽtina pyra: cuius hæc ſunt uerba: Curandũ eſt ant, ut q̃ generoſiſſimis pyris pomaria cõſeramus: ea ſũt Cruſtumina, Regia, Signina, Tarẽtina, quæ Syria dicũtur: & quædam alia, quorũ enumeratio nũc lõga eſt. Venenũ Tarẽtinũ. i. purpura Tarentina, quæ rubedinis pluſculũ habeat. Hor. 2. epiſt. Lana Tarentina uiolas imitata ueneno. Tarentina nux, de qua ſupra.

Tarentum, τάρας, Magnæ Græciæ urbs clariſſima, in intimo receſſu ſinus, qui ab ea dicitur Tarẽtinus. Hæc à Tarante Neptuni filio primum condita fuit: à quo nomẽ accepit: deinde Laconib.

aucta,qui duce Phalanto illuc aduentantes, expulſis incolis, (ut Iuſt.l.3.ſcribit)eam tenuerunt. Huius incolæ dicuntur Tarentini, ταραντῖνοι, qui cum Romanis aliquando bellum geſſerunt: quibus cum pares non eſſent,Pyrrhum Epirotarum regem auxilio ſibi acciuerunt. De hac Virg. Aen. 3. Hic ſinus Herculei, (ſi uera eſt fama)Tarenti Cernitur,attollit ſe diua Lacinia contra, Caulonisq; arces,& nauifragum Scylaceum.Sunt qui Tarentum non à Tarante Neptuni filio,ſed à Sabina uoce Tarentum deducant,quæ illis molle ſignificat: propterea quòd in agro Tarentino & nuces,& lanæ molliſſimæ prouenirent.Ex hac urbe ortum traxerunt ciues illuſtres, Ariſtoxenus Muſicus, Ariſtotelis familiaris: Rinthon Tragicus, & Comicus:Iccus medicus:& Archytas ſummus Mathematicus,qui Platonem, cum mortem illi moliretur Dionyſius tyrânus, per epiſtolam eripuit, ut ſcribit Laertius libr. 8.

TARMES,genus uermiculi carnem exedens. Feſtus.

TARNE,es,τάρνη,fons eſt in Lydia,in Tmolo monte naſcens: teſte Pli.lib.5.c.29. Fuit & oppidum eiuſdem nominis , ad Tmoli radices ſitum,cuius meminit Home.lib.5.Iliad.Stephanus Tarnem aliam collocat in Achaia.

TARPEIA,ταρπηΐα,uirgo Veſtalis fuit,teſte Varr.quæ arcem Capitolinam, patris ſui Tarpeij cuſtodiæ commiſſam, Sabinis prodidit: à quibus cum proditionis mercedem peteret (pacta enim erat quicquid in ſiniſtris brachijs geſtarent , armillas intelligens, quas illi aureas gemmataſque læuo in brachio ferebant) ſcutis illorum obruta, Tarpeio monti nomen fecit, qui prius Saturnius dicebatur. Vide Liui. lib.1. ab urb. & Plutarchum in Vita Romuli.

TARPEIVS,mons,ταρπηΐον ὄρος,idem qui Capitolinus, ita dictus à Tarpeia uirgine Veſtali,quæ cum Sabinis arcem prodidiſſet, eorundem ſcutis obruta:eo in monte ſepulta eſt. Virg.8.Aen. Sedem Tarpeiam appellat.Hinc ad Tarpeiam ſedem, & Capitoliâ ducit Aurea nunc,olim ſylueſtribus horrida dumis.

TARPHARA,orum,τάρφαρα τὰ,urbs felicis Arabiæ:cuius ciues dicuntur Tarphareni,ταρφαρηνοὶ Steph.

TARPHE,es τάρφη Ste.urbs Locrorum Epicnemidiorum,iuxta Pharygas : cuius meminit Home. in Catal. τάρφην τε, θρόνιόν τε, βοάγριον ἀμφὶ ῥέεθρα. Nomen habet à Tarphe propinquo fonte , ſiue ab arborum denſitate . ταρφὺς enim Græci denſum appellant.

TARQVINII, orum, ταρκυνία Steph.oppidum fuit Tuſcorũ,à quo Tarquinius Priſcus Romam commigrauit. Huic oppido uicinus erat lacus, de quo nemora habens innatantia , & proventorum impulſu nunc triquetram , nunc rotundam figuram edentia : ut refert Pli.l.2.c.95.

TARQVINIVS Priſcus,Demarathi Corinthi filius, Tarquinijs urbe Tuſcorum natus,primum Lucumo dictus, qui ubi ſe in patria nullo in honore eſſe uidet , quòd peregrino patre eſſet prognatus,ſuaſu uxoris(ea mulier ſatidica erat nomine Tanaquil) Romam ſeſe contulit:ubi breui propter opes,ingenijq; dexteritatẽ in Anci regis amicitiam inſinuatus , ab eodem relictus eſt liberorum tutor ; quorum tamen commoda proprijs rationibus poſthabuit:breuiq; perfecit,ut magno plebis conſenſu rex crearetur. Quare ut regnum parum iuſte partum ſtabiliret , centum patres in ſenatum allegit,qui minorum deinde gentiũ dicti ſunt, ſuæ eos factionis futuros ratus,cuius beneficio in ſenatum ueniſſent. Bellum primum cum Latinis geſſit, oppidumq; Appiolas ui cepit. Circo maximo primus locum deſignauit, locaque patrib.equitibusq; diuiſit,ubi ſibi quiſq; ſpectacula facerent. Sabinos uictos Collatia, agroq; Collatino mulctauit. Corniculum, Ficulneam ueterem,Cameriam,Cruſtumeriam,Ameriolam,Meduliam,& Nomentum,priſcorum Latinorum oppida partim expugnauit , partim in deditionem accepit. Tandem cum annos duodequadraginta regnaſſet, dolo liberorum Anci in Curia eſt obtruncatus.Vide hæc latius apud Liui.l.1.ab Vrbe.

TARQVINIVS COLLATINVS,Aegerij ex Tarquinij ſuperbi ſorore filius fuit, & gener Sp. Lucretij, qui Romæ præfectura urbis fungebatur. Hic cum in Ardeæ obſidione,cum regijs iuuenibus cœnaret, exorta de uxoribus mentione, cum ſuam quiſque certatim laudaret, Collatinus negat uerbis opus eſſe,paucis id quidem fieri poſſe,quantum cæteris præſtet ſua Lucretia. Quid multa?citatis pariter equis Romam aduolant, regiaſque nurus in cõuiuijs luxuq; cum æqualibus deprehendunt. Deinde Collatiam petentes,Lucretiam nocte ſera lanæ deditam inter lucubrantes ancillas in medio ædium ſedentem inueniunt. Quare muliebris certaminis laus penes Lucretiam fuit. Adueniens uir , Tarquiniíque benigne accepti , uictor maritus comites inuitat regios iuuenes. Ibi Sextum Tarquinium mala libido ſtuprandæ per uim Lucretiæ capit:tum forma,tum ſpectata caſtitas incitat. Diſſimulata tamen in præſens cupiditate , tum quidem una cum cæteris in caſtra redit:ſed paucis poſt interiectis diebus Ardeam reuerſus,& à muliere propinqua hoſpitio exceptus, nocte intempeſta conceptum animo facinus ui minisq; exequitur. Quam rẽ mulier caſtiſſima tam ægre tulit, ut poſtridie uiro patreque per literas accerſito, cum rem uti geſta erat expoſuiſſet , necem ſibi conſciuerit. Pulſis deinde ob facinus tam tetrum Tarquinijs , Collatinus Bruto in conſulatu datus eſt collega, quo tamen non multo poſt coactus ſeſe abdicare,non aliam ob cauſam,niſi quòd Tarquiniorum propinquus eſſet, eodemq; cum illis nomine diceretur. Vide Liui.l.1.& 2. ab Vrbe.

TARRA,τάῤῥα,urbs Lydiæ, Lucij Grammatici patria. Alia Cretæ, in qua Apollo Tarrhæus colebatur. Tertia iuxta Caucaſum,Cretenſium colonia, Stephanus.

TARQVINIVS Superbus,ſeptimus & ultimus Romanorum rex, cognomen à moribus meruit. Occiſo Seruio Tullio,regnum ſceleſte occupauit: bello tamen ſtrenuus Latinos Sabinosq; domuit. Sueſſam Hetruſcis eripuit. Gabios per Sextum filium ſimulato transfugio,in poteſtatem redegit . Ferias Latinas primus inſtituit. Cum Capitolium extruere inciperet, caput hominis inuenit:ex quo cognitum eam urbem caput gentium futuram, ut ſcribit Ter.Var.de Lin.Lat.lib.4. Demum cum in Ardeæ obſidione filius eius Lucretiæ ſtuprum intuliſſet,cum eo in auxilium actus, ad Porſennam Hetruriæ regem ſe contulit, cuius ope regnum retinere tentauit. Pulſus Cumas conceſſit, ubi per ſummam ignominiam reliquum uitæ tempus exegit.Liu.l.1.

TARRACINA,Città,ταῤῥακίνη Steph. oppidum Volſcorum in Italia ante Trachyna,id eſt, aſpera, à loci aſperitate. Alio nomine Anxur dicebantur, à Ioue Anxuro , qui ibi colebatur barbatus, Intonſuſque. Vnde Anxurum dictum putãt,quaſi ἄνευ ξυροῦ. Effertur & Tarracinæ,arũ,pluraliter. Liu.4.ab urbe: Anxur fuit: quæ nunc Tarracinæ ſunt,urbs prona in paludes.

TARRACON , ſiue Tarraco , onis, ταῤῥάκων , Hiſpaniæ citerioris urbs olim clariſſima, Scipionum opus,à qua præcipua Hiſpaniæ pars Tarraconenſis cognominatur:quæ(ut Pomponius ſcribit, l. 2.)altero capite Gallias,altero Bæticã, Luſitaniãq; contingens, mari latera obijcit,mediterraneo, quà Meridiẽ ſpectat : quà Septentrionẽ,Oceano. Vrbiũ maritimarũ opulentiſſima fuit Tarraco:mediterranearum autẽ fuerunt Pallantia & Numantia: nũc eſt Cæſarea auguſta. Circa Tarraconem nobiliſſimũ naſcebatur uinum,quod Tarraconẽſe dicebatur, ταῤῥακωνήσιος οἶνος:de quo Martialis: Tarraco Campano tantum ceſſura Lyæo. Et Silius lib. 3. Dat Tarraco pubem Vitifera,& Latio tantum ceſſura Lyæo.

TARSVS, Città, ταρσὸς, urbs Ciliciæ præclariſſima, (ut auctor eſt Stra.l.15.)& regionis totius caput,in cãpis ſita, & Cydno amne irrigata:cuius conditorem uolunt fuiſſe Perſeum Danaes filium. Luca.li.4.Deſeritur Taurique nemus Perſeaque Tarſus. Alij tamen urbis huius originem ad Sardanapalum referunt , poſtremũ aſſiriorum regem : cuius etiam monumento inciſum erat, quòd Tarſum,& Anchialon die uno condidiſſet . Ex Tarſo uiri illuſtres orti ſunt Antipater, Archelaus,& Neſtor, & duo Athenodori, Philoſophi Stoici, quorum qui Cordilion dictus eſt,cũ M. Catone uixit,& apud eum mortuus eſt . Alter Cananita à uico quodam, Cæſaris præceptor. Tarſenſis & hoc Tarſenſe poſſeſſiuum:ut Tarſenſe pelagus. Col.l.8.c.16.

TARTARINVM,p.c ταρταρῶδες,ueteres dixerunt horrendum atq; terribile. Feſtus. Var.l.6.de Lin.La. à Tartaro deducit,citans uerſiculum ex uetuſto quopiam poeta, Corpore Tartarino prognata paluda ulrago.

TARTARVS,p.c.& maſc.gen.in plurali Tartara neutri,Inferno, τάρταρος, καὶ τάρταρα, τὰ ,locus profundiſſimus inferorum , in quo ſontes plectuntur. A uerbo Græco ταράττω, conturbo , quia illic omnia perturbata dicuntur : uel quod ueriſimilius eſt , ἀπὸ τοῦ ταρταρίζειν , id eſt, à tremore frigoris. Sole enim caret, inquit Seru. Virg.6.Aen. Tum Tartarus ipſe Bis patet in præceps tantum,tenditq; ſub umbras, Quantus ad æthereum cœli ſuſpectus Olympum. Hinc Tartareus,a,um,adiectiuum, pen. cor. ταρτάρειος. Virg.7.Aen. Cornuque recuruo Tartaream intendit uocẽ. Id eſt,terribilem,aut fortem,inquit Seruius.

TARTARI,populi ſunt partis Sarmatiæ Europeæ,moribus, omniq; crudelitatis genere efferatiſſimi, incertis uagantes ſedibus , ex præda uictitantes, improuiſis incurſionibus maxime noxij , profundis & trucibus oculis,ac fere caſijs,turbinato cranio, & caua tempora capite preſſo Vide Vadianum in Melam. Nemo enim ueterum hac uſus eſt appellatione:cum ſit uox nouitia, & paucis abhinc ſeculis nata.

TARTESSVS, ταρτησσὸς,Hiſpaniæ Bæticæ oppidũ,in littore Oceani ſitum,ea in parte,qua primum ex anguſtijs freti faucibus panditur mare. Hæc eadem eſſe creditur cum ea, quam noſtri Carteiã appellant, dicente Plin.l.3.c.1.Carteia , quam Græci Tarteſſum appellant. Quod & ipſum confirmat Strabo, ita ſcribens libr.3. Tarteſſum huius temporis nonnulli Carteiam appellant. Silius tamen lib.3. Tarteſſum omnino aliam facit à Carteia: quã recte,ipſe uiderit. Liu.certe l.8.Deca.3. ſitũ Carteiæ deſcribens, omnino eandẽ fuiſſe oſtendit. Dum hæc(inquit)ad Bætim flumẽ geruntur , Lælius interim freto in Oceanum euectus, ad Carteiam claſſe acceſſit. Vrbs ea in ora Oceani ſita eſt, ubi primum è

faucibus

faucibus anguſtis panditur mare. Tarteſſus olim uiuaciſſimis regibus celebrata fuit, ex quibus Arganthonius centum quinquaginta annos dicitur regnaſſe. Hinc Tarteſſiacus, a, um, poſſeſſiuũ: ut, Tarteſſiaci thyrſi, apud Col. l. 10.

TARVANNA, ταρουάννα, Morinorum urbs eſt in Gallia, hodie nomen retinens. Commemoratur à Ptolemæo li. 2. c. 9.

TARVEDVM, ei, ταρουέδουμ, promontorium extremum in tractu Septentrionali Britanniæ inſulæ, non procul ab Orcade altero promontorio, & Nabæi fluminis oſtio. Ptol. l. 2. c. 3.

TARVNTIVS, uir fuit tum Philoſophiæ, tum Mathematicarum diſciplinarum in primis ſtudioſus: qui cum ad Aſtrologiæ diſciplinam ſe contuliſſet, contemplationis gratia: & in ea excellere putaretur, huic impoſuit Varro, ut Romuli conceptionem in diem & horam deduceret: inſpectiſque eius uitæ initiis ac rebus geſtis, ex illis conſequentiam colligeret, ueluti Geometricarum propoſitionum reſolutiones præcipiunt. Auctor Plutarch. in Romulo.

TARVS, ri, Ciſalpinæ Galliæ fluuius, in Apennino naſcens, & in Padum ſe exonerans. Pli. l. 3. c. 16.

TARVSCVM, Ptolemæo lib. 2. cap. 10. Saliorum urbs in Gallia, uulgo Taraſcon.

TASCONIVM, eſt terra alba, ſimilis argillæ, ex qua catini fiunt, in quibus coquitur aurum. Pli. l. 33. c. 4. Catini fiũt ex taſconio. Hæc eſt terra alba ſimilis argillæ. Neque enim alis afflatum, & ignẽ, & ardentem materiam tolerat.

TASMENES, quod hic pro Neſtoris filij nomine corrupte legebatur. unde Taſymedes.

TATAM, pueri patrem uocant, quemadmodum Mammam, matrem. Mar. l. 1. Mammas atq; tatas habet Afra: ſed ipſa tatarum Dici & mammarum maxima mamma poteſt.

TATAE, cantio eſt ſibi inuicem reſpondentium. Plaut. in Stich. Fac tu hoc modo. ST. At tu hoc modo. SA. babæ. ST. tatæ. SA. papæ. ST. quax. Nonnunquam & admirantis particula. Idem in Truc. Tatæ ecquis illa eſt?

TATIENSES, tertia pars populi Romani, ſub Romulo, à T. Tatio Sabino, quem Romulus ex fœdere in regni portionem acceperat, denominata. Ager Romanus (inquit Var. li. 4. de Ling. Lati.) primum diuiſus fuit in partes tres: unde Tribus appellatæ, quæ Tatienſium fuerunt, Ramnium, & Lucerum: ut ait Iunius. Tatienſes à Tatio, Ramnenſes à Romulo, Luceres à Lucumone. Liui. contra l. 1. ab urbe: non tribus haſce fuiſſe, ſed equitum centurias aſſerit.

TATIVS, Sabinorum dux fuit, acerrimusq; popu. Rom. hoſtis, qui proditione Tarpeiæ uirginis Capitolio capto, ex ſuperiore loco aduerſus Romanos in aciem deſcendit: ubi cum aliquandiu acerrime, ſed uaria uictoria pugnatum eſſet, tandem diremptio interuentu Sabinarum prælio: pax ita conuenit, ut Sabini in urbem, Tatius in regni partem acciperetur. Verũ cum poſtea Tatij propinqui Laurentium legatos pulſaſſent, eamque iniuriam Tatius inultam reliquiſſet, aliorum pœnam in ſe conuertit. nam cum Lauinium ad ſolenne ſacrificium ueniſſet, concurſu oppidanorum facto eſt interfectus. Auctor Liu. lib. 1. ab urbe. Vir. lib. 8. Subitoque nouum conſurgere bellum Romulidis, Tatioq; ſeni, Curibusq; ſeueris.

TATTA, τάττα, lacus eſt maioris Phrygiæ, poſt Galatiam, Auſtrum uerſus, iuxta Morimenos, fontes habens ſalis natiui, qui adeo facili ter rebus immerſis circumgelaſcit, ut ſæpe cum funalem torquem demiſerint, ſalis coronas educant. Quin ipſæ etiam uolucres aquas contingentes facile capiuntur, cum ſale repente concreto alis conſtrictis, ipſarum miniſterio ad uolandum uti non poſſint. Auctor Stra. lib. 2.

TATTAEVS SAL, ἅλς ταττᾶιος, qui & Phrygius, oculis præcipue utilis: ita dictus à Tatta lacu in regione Morimenorũ, quà Phrygia Cappadociæ & Galatiæ contermina eſt. Auctores Dioſco. l. 5. & Pli. l. 31. c. 7.

TAVCHIRA, Herodo. li. 4. ciuitas Barcæorum, qui ſunt Africæ populi, Cyrenaicis ad occaſum proximi.

TAVLANTII, ταυλάντιοι, Illyrici populi, teſte Pli. l. 3. c. 22. qui poſtea mutatis ſedibus, in eam Macedoniæ partem ſe contulerunt, quæ mari Adriatico incumbit, nõ procul a Dyrrhachio ubi Arniſſam oppidum incoluerunt, teſte Ptolemæo l. 3. c. 13. Horũ meminit & Luca. lib. 6. Quemque uocat collem Taulantius incola Petram, Inſedit caſtris.

TAVRA, βοῦς στεῖρα, uacca ſterilis: ita dicta, teſte Feſto, quòd nihilo magis pariat, quàm tauri. Col. l. 6. c. 22. Et utique tauræ, quæ locũ occupant fœcundarum, ablegandæ. Var. 2. de re ruſt. c. 5. Quæ ſterilis eſt uacca, Taura appellatur.

TAVREA Iubellius, uir fuit Campanus, inſigni corporis robore, in Annibalis caſtris militans, qui cum Claudium Aſellum Romanum apud Nolam ad ſingulare certamen prouocaſſet, poſt inanẽ garrulitatem, cum Aſellum ad ſe accedere uideret pedibus magis quàm manibus fretus, intra oppidum ſe recepit: quem inſecutus Aſellus una cum ipſo urbem ingreſſus, inter tot hoſtium tela incolumis, per alteram portam euaſit. Hic poſtea capta à Fuluio Capua, manu propria coniuge, liberiſque interfectis, ſe poſtremo ante pedes imperatoris gladio transfixit. Auctor Liu. de Bel. Pun. 2.

TAVREA, Nervo di bue, ſcutica eſt ex taurino corio facta, quod & à Græcis ταυρέα appellatur. Iuue. Sat. 6. Taurea punit Continuo flexi crimen, facinusq; capilli.

TAVREVS, ταύρειος, Neptuni epitheton, ſiue quòd ei tauri ſolẽt immolari, uel Virgilio teſte: ſiue quòd mare (cui præeſſe putabatur) taurinum boatum imitetur.

TAVRI, ταῦροι, Sarmatiæ Europeæ populi, ad Boſphorum Cimerium, peninſulam inhabitantes, eodem Boſphoro, Byce palude, & Carcinite ſinu circunfuſam, tenui tantum Iſthmo continenti adhærentem: quæ de incolarum nomine Taurica Cherroneſus appellatur. Fuerunt autẽ Tauri omnino inhoſpitales, moribusq; immaniſſimis, ut qui hoſpites omnes Dianæ ſoleant immolare: cuius ſacrificij primus auctor Thoas fuiſſe perhibetur: unde & Diana ipſa Thoantea dicitur à Sil. l. 4. Sacra Thoanteæ, ritusq; imitata Dianæ. Herodotus tamen lib. 4. auctor eſt, non Dianam eſſe, ſed Iphigeniam Agamemnonis filiam, cui Tauri humanas uictimas ſoleant immolare, naufragos præſertim, & Græcos, quouis caſu illuc delatos: quorum poſt preces peractas caput claua feriebatur, truncum de rupe deturbabant: caput cruci affigebant. Hoſtibus autem in bello captis, aut in prælio occiſis, capita præcidebant, & perticæ ſuffixa, quàm maxime ſublimia ſupra fumarium ſtatuebant, exiſtimantes hoc ad totius domus tutelam, cuſtodiamq; pertinere.

TAVRANIA, ταυρανία, oppidum fuit Campaniæ, non procul à Sabijs, cuius meminit Plin. lib. 3. c. 5. Inter ea oppida, quæ in Italia interciderunt.

TAVRICVS, ca, cũ, ταυρικός, adiect. eſt à Tauris Cimmerij Boſphori accolis ductum, ut Diana Taurica, apud Oui. l. 4. Triſt. & Scythæ Taurici, apud Pli. l. 4. c. 12.

TAVRIANVM, Brutiorum oppidum in Italia iuxta Rhegium. Auctor Pomponius Mela l. 2. Pli. l. 3. c. 5.

TAVRII, numero plurali, & Taurilia, ταυρίλια, βουφόνια, ludi in honorem Deorum inferorum facti, quos & Boalia, & Bupetias uocatos inuenimus, quanquam duobus hiſce nominibus potius ſacrificia quædam ſignificantur, quæ pro boum ſalute fieri ſolent. De origine horum ludorum refert Feſtus Pompeius, quòd regnãte Tarquinio Superbo cum magna incidiſſet peſtilentia in mulieres grauidas ex carne taurorum diu uendita, ob hoc ludi dijs inferis inſtituti ſunt, qui Taurij ſunt appellati.

TAVRICA CHERRONESVS, ταυρικὴ χερρόνησος, peninſula eſt in finibus Europę, Boſphoro Cimmerio, Byce palude, & Carcinite ſinu propemodũ circũfuſa, anguſto tantũ Iſthmo continẽti adhærẽs, immiti Dianæ ara, & nefanda hoſpitũ immolatione infamis. Ciuitates multas habet, ex quib. præcipuæ fuerunt Eupatoria, & Theodoſia, hodie Capha. Legitur & Taurica abſolute. Iuu. Saty. 16. Nephandi Taurica ſacri Inuentrix, homines tantũ immolat.

TAVRIFER, a, um, quod magnum taurorum habet prouentum: ut, Campi Tauriferi, in quibus magna taurorum paſcitur copia. Luc. l. 1. Tauriferis ubi ſe Meuania campis Explicat.

TAVRIFORMIS, me, ταυρομορφής, formã tauri habens. Hor. 4. Carm. Ode 14. Sic tauriformis uoluitur Aufidus, Qui regna Dauni præfluit Appuli.

TAVRINVS, a, um, Di toro, ταύρινος, quod eſt ex tauro: ut, Tergum taurinum, id eſt, corium tauro detractum. Virgil. 1. Aen. Taurino poſſent quantum circundare tergo. Habet autem penultimã productam, quemadmodum omnia huius terminationis adiectiua à nominibus animalium formata: ut Leporinus, Caprinus, Formicinus, Hirundinus, Verueccinus, Porcinus, Ouinus, & huiuſmodi.

TAVRINI, populi Italiæ Tranſpadanæ, ſub Alpium radicibus, à Liguribus oriundi, quorum urbs Auguſta Taurinorum commemoratur à Plin. l. 3. c. 17.

TAVRISANI, Venetiæ populi, per quorum regionem Silis amnis in mare Adriaticum labitur. Auctor Pli. l. 3. c. 18.

TAVRISI, populi Germaniæ, Carnis, & Pannonijs finitimi, quos Monſclaudius dirimit à Scordiſcis: Poſtea Norici appellati, teſte Plin. lib. 3. c. 20.

TAVROMINIVM, ταυρομένιον Ptolemæo, ταυρομένιον Stephano: Siciliæ oppidum à Zanclæis conditum, nõ procul à Drepano promontorio: teſtibus Plin. lib. 3. c. 8. & Strab. lib. 6. Hinc Taurominitanus, minitana, minitanum. Silius lib. 14. Taurominitana cernunt à ſede Charybdin.

TAVROPOLOS, ταυροπόλος, Dianæ cognomen, apud Dionyſium Aphrum, impoſitũ ab eo, quòd apud Tauros Cimmerij Boſpori accolas coleretur: aut quòd gregibus præeſſet, ut ex parte totum intelligamus: aut certe, quòd eadem ſit cum Luna, quæ tauris uehitur. Vide Euſtathium in Dionyſium.

TAVROPOLIVM, ταυροπολεῖον, Dianæ templum in Icaria inſula, teſte Strab. lib. 14.

Tavroscythae, *ταυροσκύθαι*, populi ex genere Scytharũ, ſumma Tauricæ Cherroneſi iuga incolentes. Auctor Pli. l. 4. c. 12.

Tavrvrvm, *ταυροῦρον*, Pannoniæ inferioris oppidum, ad Danubium ſitum ea in parte, qũa Saus, & Drauus Danubio immiſcentur. Vide Ptol. l. 2. c. 16. Pli. Taurunum appellat li. 3. c. 25. Hodie Belgradum uocant, & Albam Græcam.

Tavrvs, ri, *Tauro, toro, bue, bò, ταῦρος*, mas in genere bubulo, & uaccarum admiſſarius. Virg. 6. Aen. Hic crudelis amor tauri, ſuppoſtaq; furto Paſiphae. Idem 3. Geor. Atque ideo tauros procul atq; in ſola relegant Paſcua. Accipitur & pro quocunque forti boue. Virg. l. 1. Geor. Ergo age terræ Pingue ſolum primis extemplo à menſibus anni Fortes inuertant tauri. Idem eclo. 7. Cum primũ paſti repetent præſepia tauri. Eſt & Taurus ſecundum Zodiaci ſignum. Pli. lib. 17. cap. 24. Cum ſit Luna in Leone, Scorpione, Sagittario, Tauro. Vir. 1. Geor. Candidus auratis aperit cum cornibus annum Taurus. Ideo autem in cœlum tranſlatus Taurus exiſtimatur, quòd Europam in Cretam inſulam tranſuexerit incolumem. Lege fabulam apud Hyginum. Eſt præterea, Taurus, *ταῦρος*, mons Aſiæ totius longe maximus qui ab Indico mari exurgens, uaſte ſatis attollitur: dein dextro latere ad Septentrionem, ſiniſtro ad Meridiem uerſus it, in Occidentem rectus, & perpetuo iugo, multarumq́ue gentium, qua dorſum agit, terminus, ſed pro gentium ac linguarum uarietate diuerſa habet nomina. Prima ſui parte Imaus dicitur, mox Edigis, Paropamiſus, Circius, Chambades, Pharphariades, Choatras, Oreges, Orates, Niphates, Taurus: atque ubi ſe quoque exuperat, Caucaſus: ubi brachia emittit: ſubinde tentanti maria ſimilis, Sarpedon, Coraceſius, Cragus; iterumq; Taurus, etiam ubi dehiſcit, ſeq; populis aperit: portarum tamen nomine unitatem ſibi uendicans, quæ alibi Armenicæ, alibi Caſpiæ, alibi Ciliciæ uocantur. Quinetiã confractus, effugiens quoque maria, plurimis ſe gentium nominibus hinc & inde implet: à dextra Hyrcanus, Caſpius: à læua Pariedrus, Moſchius, Amazonicus, Corax, Scythicus appellatus: in uniuerſum uero Græcis Ceraunius. Cætera uide apud Pli. li. 5. c. 27. ubi latiſſime montis huius deſcriptionem exequitur. Taurus etiam accipitur pro radice arboris. Quint. l. 8. c. 2. Sicut in his, quæ homonyma dicuntur: ut Taurus animal ne ſit, an ſignum in cœlo, an nomen hominis, an radix arboris, niſi diſtinctum, non intelligitur. Taurus item auicula eſt, ex genere carduelium, ita dicta quòd taurorum mugitus imitetur, præſertim in agro Arelatenſi, referente Pli. l. 10. c. 42. Tauri item, *κάραβοι* Ariſt. dicuntur ſcarabæi terreſtres, ricinis ſimiles: quibus cornicula nomen dederunt: ut docet idem Pli. l. 30. c. 30.

Tavrvs, *ταῦρος*, Berytius philoſophus Platonicus, A. Gellij familiaris: ſub Antonino Pio floruit: Scripſit de differentia ſectarum Platonis & Ariſtotelis, de corporis, & incorporeis, & alia, ut eſt auctor Suidas.

Tavtologia, *Replicare il parlar iſteſſo*, *ταυτολογία*, eiuſdem ſententiæ per alia atque alia uerba repetitio: cuiuſmodi eſt illa apud Ouidium: Cinis ipſe ſepulti In genus hoc pugnat: tumulo quoque ſenſimus hoſtem: Aeacidæ fœcunda fui. Item illa apud Vir. 1. Aen. Quem ſi fata uirum ſeruant, ſi ueſcitur aura Aetherea, neque adhuc crudelibus occubat umbris.

Tax, uox eſt fictitia, quam Plau. in Perſ. pro ictu ſiue uerbere uſurpauit. Taxtax (inquit) erit tergo meo.

Taxila, *τάξιλα*, Steph. Indiæ urbs ampliſſima, inter Indum, & Hydaſpen fluuios ſita: cuius incolæ Taxilæ appellantur à Plin. l. 6. c. 20. In hac urbe (ut ſcribit Philoſtratus) Apollonius inuenit Elephantem, quem uitteis & myrteis coronæ indigenæ ornabãt. Eum autem regionis illius homines eſſe direbant, qui pro rege Poro contra Alexandrum pugnauerat: quem idcirco Alexander Soli dicauit, torques aureos circa cornua adaptans.

Taxillvs, *πίσσος, κύβος*, idem quod talus. Neque enim dimin. eſt, (ut nonnulli exiſtimarunt) à nomine Talus deductum, cum contra Talus, per conciſionem deducatur à Taxillus, fuga literæ uaſtioris, quemadmodum & Palus à Paxillus, & Ala ab Axilla. Ci. in Ora. Literam x, è maxillis, & taxillis conſuetudo elegans Latini ſermonis exemit.

Taxim, *ἠρέμα*, aduerb. obſoletum, quo antiqui utebantur pro ſenſim, ſiue paulatim, ut annotauit Nonius, citans Pomponij locum ex Buccone: Adoptatu clandeſtino tacitus taxim perſpectani perenntum.

Taxo, as, *Taſſare, ſtimare, καθάπτομαι*, reprehendo, mordeo, noto, inceſſo: à tangendo (ut Feſto placet) inclinatum, quòd ſit taxare, ueluti conuicijs tangere. Suet. in Augu. Sed etiam, ut nummularij nepotem, ſic taxat Auguſtum. Pli. l. 15. c. 15. Eadem cauſa in pyris taxatur ſuperbiæ cognomine. Hinc Taxatores dicti, teſte eodem Feſto: quorum alter alterum conuicijs tangit. Taxare & pro pretio æſtimare ponitur, *τιμᾶν*. Plin. l. 17. c. 1. Illos qui frugiferas tanti taxauerant. Taxatio, onis, idem quod æſtimatio, *τίμησις*. Taxatio, inquit Feſtus, dicitur quæ ſit certæ ſummæ. Pli. lib. 13. c. 15. Quam Cethegus decedens libris xiiij. permutauerat latifundi taxatione. Idem lib. 9. c. 35. At illa corollarium id eſſe, conſumpturamq; ſe in ea cœna taxationem confirmans.

Taxvs, xi, *σμίλαξ*, arbor abieti ſimilis, baccasq; ferens, quibus lethale uenenum ineſt, præcipue in Hiſpania, & Arcadia. Plin. lib. 16. c. 10. Similis his (abieti. ſ. & piceæ) eſt taxus, minus uirẽs, graciliſq; & triſtis, ac dira, nullo ſucco, ex omnibus ſola baccifera. Mas noxio fructu. Lethale quippe baccis, in Hiſpania præcipue uenenum ineſt. Vaſa etiam uiatoria ex ea uinis in Gallia facta, mortifera fuiſſe compertum eſt. Hanc Sextius Smilacem à Græcis uocari dixit, eſſe in Arcadia tam præſentis ueneni, ut ſi qui dormiant ſub ea, cibum ue capiant, moriantur. Sunt qui & Taxica hinc appellata putent uenena, quæ nunc Toxica dicimus. Hæc Pli. Virg. 9. eclo. Sic tua Cyrneas fugiant examina taxos.

Taygete, es, uel Taygeta, tæ, *ταϋγέτη*, Atlantis, & Pleiones filia, teſte Hygino una Pleiadum, quæ Ioui peperit Lacedæmonem urbis ſibi cognominis conditorem. Virg. 4. Ge. Taygete ſimul os terris oſtendit honeſtum Pleias, &c. Vide Pleias.

Taygetvs, ti, maſc. gene. & Taygeta, orum, neutri, *ταΰγετον*. mõs eſt Laconiæ, teſte Strabone, non ille quidem admodum magnus, ſed tamen excelſus & erectus, Spartæ & Amyclis imminens, quem Libero patri ſacrum fuiſſe tradit Seruius in illud Virgil. 2. Geor. ubi Campi, Sperchiusque & uirginibus bachata Lacænis Taygeta. Huius montis bona pars cum terræmotu corruiſſet, Spartanorum urbem oppreſſit: ut refertur à Cice. lib. 1. de Diu. & à Plin. l. 2. cap. 79. Fuit præterea hic mons Caſtori & Polluci ſacer, qui in eius radicibus nati dicuntur: quod & Homerus aſſerit in Hymnis.

> *Κάστορα καὶ πολυδεύκε᾽, ἀείσεο μοῦσα λίγεια:*
> *Τυνδαρίδας, οἳ ζηνὸς ὀλυμπίου ἐξεγένοντο.*
> *Τοὺς ὑπὸ ταϋγέτου κορυφῇς τέκε πότνια λήδη,*
> *Λάθρη ὑποδμηθεῖσα κελαινεφεῖ κρονίωνι.*
> *Χαίρετε τυνδαρίδαι, ταχέων ἐπιβήτορες ἵππων.*

Id eſt, Caſtora & Pollucem cantato Muſa ſtridula Tyndaridas, qui Ioue Olympio prognati ſunt, quos ſub Taygeti uerticibus peperit ueneranda Leda, latenter commiſta nubes denigranti Saturnio. Saluete Tyndaridæ celerum cultores equorum.

T ANTE E

Te, ſyllabica adiectio, quæ pronominibus Tu & Te adiungitur: ut Tute. Tete, pro eo quod eſt Tuipſe, & Teipſum. Cice. l. 1. epiſt. Vt tute mihi præcepiſti.

Teanvm. *τεανὸν* Stepha. duarum ciuitatum nomen eſt in Italia. Eſt enim Teanum Sidicinum in Appia uia, & Teanum Apulum in finibus Apuliæ, diſtans à Larina xviij. M. paſſ. Huius meminit aliquoties Cice. in Orat. pro Cluen. illius mentionem facit Hor. l. 1. epiſt. Cras ferramenta Teanum Tolletis fabri.

Tearco, *τεάρκων*, Aethiopiæ rex potentiſſimus, qui bonam Europæ partem dicitur ſubegiſſe, & ad Herculis uſque columnas eſſe progreſſus: referente Strabone l. 15.

Tearvs, *τέαρος*, Thraciæ fluuius, duodequadraginta naſcens fontibus partim calidis, partim frigidis, & in Contadeſdum amnem influens, qui in Agrianem illabitur, Agrianes autem in Hebrũ. Ad hoc flumen cũ peruenisſet Darius Hyſtaſpis filius, aquis eius delectatus, triduo ibi commoratus eſt: oppidumq; ibidem erexit cum hac inſcriptione Teari amnis capita optimam atque pulcherrimam cunctorum amnium aquam continent: & ad ea peruenit exercitum ducens aduerſus Scythas, uir optimus atque pulcherrimus cunctorum hominum Darius Hyſtaſpis filius, Perſarum, cunctæq; continentis rex. Auctor Herodo. l. 4.

Teate, p. p. *τεάτε* Ptolem. oppidum Marrucinorum, in quarta regione Italiæ: cuius incolæ dicuntur Teatini: quorum meminit Plin. l. 3. c. 12.

Techna, æ, *Arte di ingannare*, *τέχνη*, Græca uox eſt, quam Latine artem ſeu artificium interpretari poſſumus. Vtuntur hac uoce & Latini, ſed fere in deteriorem partem, pro dolo, aſtutia, impoſtura, fraude, ſiue fallacia. Ter. in Eunuc. Tam ſcio hanc technam à Parmen ne profectam, quàm me uiuere. Idem in Heaut. Falli te ſinas technis per ſeruulum.

Technophyon, *τεχνόφυον*, Græca dictio, quam nos Artium officinam uertere poſſumus: *παρὰ τὸ φύειν τὰς τέχνας*, hoc eſt, à producendis artibus. Suet. in Aug. Erat illi locus in edito ſingularis, quem Syracuſas & technophyum uocabat.

Tector, oris, *Architetto, muratore*, *κονιατής*, qui opus tectoriũ parieti inducit. Var. 3. de re ruſt. c. 2. Non minus tua erit uilla ad angullum Vellini, quam nec pictor, nec tector uidit unquam, quàm illa in roſea, quæ eſt polita opere tectorio eleganter.

Tectoriolvm, li, paruum tectorium. Cic. ad Pætum l. 9. Bella tectoriola: dic ergo etiam pauimenta iſto modo, non potes.

Tectorivm, rij, *κονίαμα*, illinimentum parietum: à tegendo dictum: ut cum calce, aut gypſo ad maiorem ſpectantium gratiã & decorum parietem inalbamus, quæ ideo etiam Albatio appellatur, ſiue Albarium: quanquã Albarium (inquit Budæus) ex pura calce fiat, ut hodie eſt in uſu. Tectorium autem continet Arenatum, hoc eſt, quod fit ex calce, & arena: & Marmoratum, quod ex calce & marmore tuſo, triplici uarietate comminuto, proxtrũ

cotiorum

coriorum exigebat uſus:continet & Trulliſationem, quæ ex Gypſo,ut hodie quoq;,antiquis fiebat. Pli. li. 36. Ideoq; nullæ tectoria eorum rimæ fœdauere. Ci.ad Att.li.1. Præterea typos tibi mando,quos in tectorio atrioli poſsim includere: & putealia ſigillata duo. Iuuen. Sat.6. Tectorium accipit pro fuco, quo mulieres faciem illinunt. Tandem(inquit)aperit uultum, & tectoria prima reponit. Tectorium linguæ, pro ſermone ſimulato. Perſ. Satyr.5. Pulſu dignoſcere cautus Quid ſolidum crepet, & pictæ tectoria linguæ.

TECTORIVS,a,um,adiec.ut Opus tectorium, *κονία, κονίαμα*, quo parietes integuntur. Col. Sed ea tota maceries opere tectorio, læuigatur,ex utraq; parte,ne feles,aut uipera prorepat. Ci.2.de Legi. Neq; id opere tectorio exornari,quæ nec hermas has,quas uocant,licebit imponi.

TECTOSAGES, *τεκτόσαγες, ἢ τεκτοσάγαι*, Steph. Galliæ Narbonenſis,populi, quàm maxime in Occidentem uergentes, Pyrenæis,& Cemenis montibus proximi:quorum oppida ſunt Toloſa,Carcaſſo,Ruſcino,& Narbo Martius, aliaque nonnulla, quæ uide apud Ptole. li. 2.c.10. Hi olim Gallorum omnium fortiſsimi habiti ſunt: qui cum domi multitudine abundarent,relictis ſedibus, per Græciam tunc gentium uictricem in Aſiam penetrarunt, & ſupra Phrygiam in uberrimis Cappadociæ campis conſederunt.

TECTVS,a,um, *κεκαλυμμένος*, partic. paſsiuum à Tego, idem ſignificans quod opertus. Ouid.12.Meta. Arboribus tecto diſcumbere iuſſerat antro. Interdum migrat in nomen & accipitur pro obſcuro,ſecreto,occulto,non manifeſto, *ἀφανὴς, κρύφιος*, Idem 2. de Arte: Hic tibi multa licet ſermone latentia tecto Dicere. Cic.ad Pætum libr.9. Itaq; tectis uerbis ea ad te ſcripſi, quæ apertiſsimis agunt Stoici. Idem.2.de Ora. Ego mehercule,inquit, Antoni ſemper is ſui,qui de te oratore ſic prædicarem,unum te in dicendo mihi uideri tectiſsimum. Tectæ oues,eædem quæ a patria Tarentinæ,ſiue Græcæ dicebantur. quæ quòd molliſsimam ferrent lanam. pellibus inſutę paſcebantur,ne uellera aut conſpurcarentur,aut dumis adhæreſcerent:qua de re uide Col.li.7.c.6. Pli. li.8.c.47. Ouium ſumma genera duo,tectum & colonicum,illud mollius,hoc in paſcuis delicatius. Tecte,aduerbium, *κρυφῆ*, latenter,occulte, cuius contrarium eſt Aperte. Cic.ad Att.li.1. Hic dies me ualde Craſſo adiunxit,& tamen ab illo aperte,tecte,quicquid eſt datum, libenter accepi.

TECTVM,cti,ſubſtantiuum, *Tetto coperto*, *ὄροφος, στέγαστρον, στέγος, στέγη*, ſumma pars domus, qua ceteræ teguntur. Oui.12.Met. Nõ ſecus hæc reſilit,quàm tecti à culmine grando. Cic.de Cla.Orat. Sed Athenienſium quoque plus interfuit firma tecta in domiciliis habere,quàm Mineruæ ſignum ex ebore pulcherrimum: tamen ego me Phidiam eſſe mallem,quàm uel optimum fabrum tignarium. Quare non quantum quiſque proſit,ſed quanti quiſq; ſit,põderandum eſt. Tectum item figurate pro tota accipitur domo, *οἴκημα*. Cic.ad Lepta li.6. Eius Falernum ſemper idoneum uiſum eſt diuerſorio, ſi modo tecti ſatis eſt ad comitatum noſtrum recipiendum. Virg.2.Aene. Quare agite ò tectis iuuenes ſuccedite noſtris.

TECVM, *μετὰ σοῦ*, aduerbium compoſitum ex ablatiuo Te, & præpoſitione Cum. Pla. in Milit. Quid nunc taces?tecum loquor.

TEDA,æ, *Face,facella,facellina, δᾷς, δᾳδίον*, arbor eſt ex earum genere,quæ reſinam ferunt,abundantior ſucco, quàm reliquæ ſimilis generis,parcior tamen liquidiorq;,quàm picea,flammis, & luminibus ſacrorum etiã grata. Impropríe tamẽ tedas appellamus tũ piceæ ſatiuæ partes imas,tum alia quoque ligna,quæ uel naturali pinguedine,uel oleo piceue illita, faculæ modo lucent. Hinc Cererem Deam Tediferam, *δᾳδοφόρον*, poetæ uocant, quod tedas dicitur inflammaſſe,cum inueſtigare uellet filiam Proſerpinam à Plutone abreptam. Oui. Epi.2. Et per tediferæ myſtica ſacra deæ. Teda etiam accipitur pro nuptiis,ſiue pro ipſo coniugio. Mos.n.antiquorum erat ut in nuptiis(inquit Varro)faces & tedæ ſemper præirent, quod olim non niſi per noctem nubentes ducebantur à ſponſis. Virgi.4.Aene. Si non pertæſum thalami,tedæq; fuiſſet.

TEDAVIVM,fluuius eſt in extremis finibus Iapidiæ:cuius meminerunt Pli.li.3.c.21.& Ptolemæus li.2.c.ult.

TEDER,(quod hic pro Vmbriæ oppido perperam legebatur.)Vide Teder.

TEGEA æ,p.c. *τεγέα*, oppidum Arcadiæ:à quo Tegeæus, *τεγεάτης*, ſicut à Nemea Nemeæus. unde Pan Arcadiæ Deus Tegeæus dictus eſt. Vir.1.Ge. Pan ouium cuſtos tua ſit tibi Mænala curæ, Adſis ò Tegeæ fauens. Propertius: Fiſtulis & calami Pan Tegeæ tui. Enſis Tegeæus:id eſt, Arcadius. Vir.8.Aen. Tunc lateri atque humeris Tegeæum ſubligat enſem. Huius urbis incolæ etiam Tegeates, *τεγεάται*, dicuntur, à quo rurſum deducitur aliud adiectiuum Tegeaticus,ca,cum:unde Mercurium Statius Tegeaticum appellat. Et cum Mænalia uolucer Tegeaticus umbra.

TEGES,etis, *φορμὸς, ψιάθος*, ſtraguli genus, quam & Stoream appellant,ex ulua ſiue ſcirpo,aut ſparto in lodicis ſimilitudinem, quo uiliores utuntur. Var.de Re ruſt. Sicq; fiunt de cannabi, lino,iunco,palmo,ſcirpo,ut funes,reſtes,tegetes. Iuu. Sat.6. Auſa Palatino tegetem præferre cubili, Colum. libr. 5. cap.3. Sub ortu caniculæ palmeis tegetibus uineas adumbrabat. Huiuſmodi ſimile quoddam apud nos, è ſtraminibus concinnatur: uulgus natas uocat.

TEGESSVS,ſi, *τεγησσός*, Cypri oppidum:à quo fit gentile Tegeſſius,ſiue Tegeſſeus. Stephanus.

TEGETICVLA,æ,dimi. *ψιαθίδιον*, parua teges. Var.3.de re ru.cap.8. Sed pro columbariis in pariete mutulos,aut palos in ordinem,ſupra quos tegeticulæ cannabinæ ſint impoſitæ. Idem libr.2.ca.11. Diligentiores tegeticulis ſubiectis oues tondere ſolent, ne flocci intereant.

TEGILLVM,li, *Tranchello, καλυμμάτιον*, paruum tegmen. Var.in Seſquulyſſe. Ob aquam è nubibus ortam,indicat fore,ut tegillum paſtor ſibi ſumat. Eſt & Tigillum cuculli unculum è ſcirpo. Plau. Tegillum mihi aret,id ſi uis, dabo. At Tigillum diminutiuum à tignum eſt.

TEGMEN,inis,quod & Tegimen,inis,& Tegmentum,ti, *Coprimento,coperta,coperchio, περιβολή, στέγασμα, κάλυμμα*, quod aliquid tegit. Cic.5.Tuſc. Mihi amictui Scythicum tegmen,calceamentũ ſolorum callum, cubile terra. Liu.5.ab urb. Magna ſtrages facta eſt,multoſq; imperitos nandi,aut inualidos,graues loricis,aliiſq; tegminibus hauſere gurgites. Vir.1.ecl. Tityre tu patulę recubãs ſub tegmine fagi. Lucr.libr 1. Nec res ulla geri ſub cœli tegmine poſſet. Tegimen,inis,idem. Ouid.3.Met. Tegimen direpta leoni Pellis erat. Idem 1.Meta. Deſilit in terras,illic Tegimenq; remouit. Tegumen, inis,idem Liu.1.ab urb. Et ſuper tunicam æneum pectori tegumen,cœleſtiaq; arma,quæ ancilia appellantur,ferre. Tegumentum,ti,idem. Cic.2.de Nat.deo. Palpebræq;,quæ ſunt tegumenta oculorum, molliſsimæ tactu ne læderent aciem aptiſſime factæ. Cæſ.2.Bell.Gal. Vt non modo ad inſignia accommodanda, ſed etiam ad galeas induendas ſcutiſq; tegumenta detrahenda,tempus defuerit.

TEGO,gis,xi,ctum, *Coprire, καλύπτω, σκεπάζω, ὀροφόω, στέγω*, operio. Pli.li.13.c.18. Radicem lotos hæc habet opertam nigro cortice qualis & caſtaneas tegit. Prop.li.4.Ele.3. Et texit galea barbara molle caput. Oui.1.Amor. Eleg.5. Pugnabat tunica ſe tamẽ illa tegi. Idem 1.de Arte. Aequore quot piſces.fronde teguntur aues. Per tranſlationem Tegere,accipitur pro *κρύπτειν*. Mar. Quod tegitur,maius creditur eſſe malum. Cic.pro Quin. Id te admiſiſſe concedit,quod ne mendacio quidem tegere poſsis. Item defendere,conſeruare, *φυλάσσω, προβάλλομαι*, Salu. in Cati. At Romani domi militiæq; intenti feſtinare,parare, alius alium hortari,hoſtibus obuiam ire,libertatem,patriam,parentes armis tegere. A Tego fiunt compoſita Contego,Detego,Obtego,Pertego, Prætego,Protego,Retego,Supertego: quorum ſignificata ſupra explicuimus ſuis locis.

TEGVLA,tegulæ, *Coppo,tegola, κέραμος*, dicta eſt,quòd domos tegat. Ter. in Eun. Deum ſeſe in hominem conuertiſſe,atq; per alienas tegulas Veniſſe clanculum per impluuium,fucum factum mulieri. Plau.in Mili. Quòd meas confregiſti imbrices & tegulas. Cic. ad Att.li.9. De iſto licet bene ſperes:promitto tibi,ſi ualebit, tegulam illum in Italia nullam relicturum. Cat.c.14. In tectum ſic numerabitur tegula integra,quæ erit. Tegulæ autem quæ ad balneas adhibentur, à laxitate dicuntur mammatæ. Colliciæ autem uocantur,teſte Feſto,quibus aqua, ueluti quibuſdam canalibus, in uas aliquod,uel puteum deriuatur.

TEGVLVM,li,p.c. *Coperta,tegoli,embrici, στέγασμα, τέγος*, idẽ quod tegmen. Plin.lib.10.c.36. Tegulo enim aquaticarum arundinum domos ſuas Septentrionales populi operiunt.

TEGVMEN,& Tegumentum,uide in dictione Tegmen.

TEGYRA, *τεγύρα*, Bœotiæ urbs, in qua Apollinem natum uolunt, qui inde Tegyreius cognominatur. Stephanus.

TEIVM,quod hic pro Paphlagoniæ, ſeu Ponti urbe legebatur uide Tium. Pro Ionica autem urbe, Anacreontis poetæ patria lege Teos.

TELA,æ, *Tela, ἱστὸς*, quod texendo conficitur. Ter. in Heaut. Mulier telam deſerit continuo. Vir.1.Aen. Percurrere pectine telas. Oui. epi.1. Laſſaret uiduas pendula tela manus. Telam exordiri.prouerbialiter dictum, pro eo quod eſt, techinam aliquam incipere & aggredi. Plaut. in Bacc. Exorſa hæc tela non male eſt omnino mihi.

TELAMON, *τελαμὼν*, rex Salaminis inſulæ, Aeaci filius, frater Pelei,& Pater Aiacis,qui ab eo Telamonius cognominatur. Ouid. 13.Met. Ne mandare mihi:melius Telamonius ibit. Eſt & Telamon Vmbriæ portus,Pli.li.3.c.5.

TELAMONES, *ἄτλαντες*, in ædificiis dicebantur hominum ſimulacra,quæ gibboſa fere figura affingebantur,ut columnas,uel mutulos dorſo ſuſtinere, & ipſo pondere propemodum ſuccumbere uiderentur. Græci Atlantas uocant,ſimilitudine ſumpta ab Atlante Mercurii auo, quod quemadmodũ ille cœlũ ſuis humeris, ita hi ædificiũ fulcire uideãtur. Vide de hoc plura in dictione Atlas.

TELANOROS,

TELANDROS, τήλανδρος, Lyciæ oppidum eſt, apud Pli. lib. 5. ca. 27. Item inſula in mari Lycio, cuius meminit idem Pli. li. 5. c. 31.

TALANE, es, τελανη, urbs antiquiſſima Phrygiæ, quam Ninus inhabitarunt ante Ninum conditam. Auctor Stephanus.

TELCHINIS, Carpathii maris inſula, quæ notiore nomine dicitur Rhodos: ita dicti à Telchinibus, qui olim eam inſulam tenuerūt. Vide Strab. li. 10.

TELCHINES, p. p. τελχῖνες, filij Mineruæ, & Solis, uel, ut alii maliīt, Saturni & Aliopes; qui olim Rhodum inſulam tenuerunt: unde etiam Rhodus ipſa dicta eſt Telchinis. Hos quidam maleficos homines fuiſſe prodiderunt, aſpectu ſolo omnia effaſcinantes. Quorum ſententiam ſecutus eſt Oui. li. 7. Met. ſic ſcribens: Phœbeamq; Rhodon, & Ialyſios Telchinas, Quorum oculos ipſo mutantes omnia uſu Iuppiter exoſus fraternis ſubdidit undis. Alij eoſdem faciunt cum Curetibus & Dactylis Idæis, ſummosq; artifices fuiſſe tradunt: ueneficiorum autem infamiam ab illorum æmulis fuiſſe diſperſam. Vide Stra. li. 10.

TELCHIVS, τέλχιος, alter ex Caſtoris & Pollucis aurigis, qui una cum Amphito Dioſcuriadem urbem apud Colchos traditur condidiſſe, referente Pli. li. 6. c. 5.

TELEBOAE, τηλεβόαι, Aetoliæ populi fuerunt, latrocinio infamati. De quibus Ariſtoteles in Politicis, Io Acarnanum politia: quandam Acarnaniæ partem Curetes habent: ſpectantem uero in occaſum plagam Leleges tenent: reliquam inde Teleboæ. Alii dicunt fuiſſe Capreatum populos, quos Telon ſuo regebat imperio: quod & Seruius annotauit in illud 7. Aeneid. Nec tu carminibus noſtris indictus abibis Oebale, quem generaſſe Telon Sebethide nympha fertur, Teleboum Capreas cum regna teneret Iam ſenior.

TELEBOAS, τηλεβόας, unus ex Centauris, Ixionis ex nube filius. Ouid. lib. 12. Meta. Chthonius quoque Teleboaſq; Enſe iacent noſtro.

TELEGONVS, pe. cor. τηλέγονος, filius fuit Vlyſſis ex Circe, qui cum iam adoleuiſſet, uidendi patris cupidus, in Ithacam nauigauit: cumq; à miniſtris paternis incognitus aditu prohiberetur, aliquot ex iis occidit. Ad quem tumultum excitus Vlyſſes, cum & ipſe iam ſenior ſuis opem ferret, à filio ſuo eſt occiſus oſſe piſcis cuiuſdam, qui à Græcis Xiphias dicitur. Quod ubi cognouit Telegonus, relicta Ithaca, in Italiam uenit, ubi Tuſculum condidit. Ouidius: Et iam Telegoni, iam mœnia Tyburis udi Stabant, agricolæ quæ poſuere manus. Dictus eſt autē Telegonus, quaſi ſero & in ſenectute genitus, & ultimus, poſt quem genitum non eſt alium parere.

TELEMACHVS, τηλέμαχος, Vlyſſis ex Penelope filius, quem ad Troiam proficiſcens apud matrem reliquit: eundemq; poſtea in ulciſcendis procis habuit adiutorem. Oui. in epi. Penelope: Tres ſumus imbelles numero: ſine uiribus uxor, Laerteſq; ſenex, Telemachuſq; puer.

TELEMVS, τήλεμος, teſte Hom. in Odyſſ. & Theocrito i Bucolicis Eurymi filius, & inter Cyclopas uates egregius: qui Polyphemo prædixit, quæcunq; poſtea ab Vlyſſe paſſus eſt. Huius meminit Oui. li. 13. Met. Telemus Eurymides, quem nulla fefellerat ales, Terribilem Polyphemon adit: lumenque, quod unum Fronte geris media, rapiet tibi, dixit Vlyſſes.

TELEPHANES, τηλεφάνης, ad regnum Lydorum Cumis ex oraculo accerſitus, qui antea currus factitabat. Fuit & eius nominis tibicen, cuius meminit Demoſthenes in oratione contra Midiam.

TELEPHVS, τήλεφος, Myſorum rex fuit & Herculis filius, ex Auge nympha, qui cum aui iuſſu in ſiluis expoſitus eſſet, à ceruа aliquandiu dicitur educatus. Quæ res tantam futuræ claritatis opinionē de eo præbuit, ut mox à Myſiæ rege adoptatus ſit, & regni hæres inſtitutus: Factus itaque Myſorum rex, cum Græcos ad Troianā expeditionem proficiſcentes prohibere conaretur, ne per Myſiam iter facerent, ab Achille uulneratus eſt. Cuius plagæ cum nullum ſatis efficax inueniretur remedium, oraculo reſponſum eſt, fore, ut eadem haſta, qua uulneratus erat, ſanaretur. Reconciliatus itaq; Achilli, ab eo impetrauit, ut ex haſtæ, qua ictus erat, rubigine malagma conficeretur, & uulneri ſuo imponeretur: quo facto, ſtatim ſanitatem eſt conſecutus.

TELEPHVS, alter, Pergamenſis Grammaticus, qui multis editis uoluminibus quæcunque Grammaticum ſcire conuenit pertractauit. Vide Suidam, qui ſcripta eius nominatim enumerat.

TELESILLA, mulier fuit poetria nobilis, cui etiam apud Argos ante Veneris templum ſtatua poſita eſt, ut ſcribit Pauſan.

TELESTHO, us, τελεσθὼ, nomen nymphæ Oceani & Tethyos filiæ. Heſiodus in Theogonia, ἣ τέ τ' Εὐρωπώμη τε, τελεσθώ τε κροκόπεπλος.

TELICARDIOS, gemma colore cordis exiſtens, Perſis maxime grata, quam & Muculam appellant. Pli. li. 37. c. 10.

TELINVM VNGVENTVM, τήλινον μύρον, Menandri poetæ ætate ſummo erat in pretio. Conſtabat autem ex oleo recenti, cypero, calamo, meliloto, melle, melino, maro, amaraco, & fœnogræco: à quorum poſtremo nomen accepit. Græci enim fœnogræcum τῆλιν appellant. Alii tamen à Telo inſula, in qua optimum conficiebatur, dictum putant. Vide Pli. li. 13. c. 1.

TELLEN, τελλὴν tibicen, & poeta ineptiſſimus, cuius meminit Dicæarchus Meſſenius apud Zenodotum. Hinc ortum eſt prouerbium, Cane Tellenis canticenas: quod quidam dici putant de dicacibus, ſeu mordacibus: quidam de inepte loquaculis. Sunt enim qui tradant, hunc locos quoſdam uerſibus lepidiſſimis deſcripſiſſe, non ſine multo ſale ſcommatum.

TELLIAS, τελλίας, Herodoti li. 8. uates fuit Eleus, qui Phocenſibus cum Theſſalis bellum gerentibus, rem huiuſmodi commentus eſt: ſexcentos uiros è Phocenſibus præſtantiſſimos, gypſo, tam ipſos, quam arma, illinit, eoſq; ſub noctem in Theſſalos dimiſit, dato præcepto, ut quemcunq; albicantem non cernerent, eum obtruncarent. Hos primum Theſſalorum excubitores prodigium quoddam eſſe arbitrati, deinde ipſi exercitus adeo exhorruerunt, ut tribus millibus ex ſorum atque ſcutorum Phocenſes potiti ſint.

TELLVS, telluris. La dea della terra, ἡ γῆ, αὐδὴ αἰ, terræ Dea eſt. Ci. 3. de Nat. deo. Iam ſi eſt Ceres à gerendo (ita enim dicebas) terra ipſa Dea eſt, & ita habetur: Quæ eſt enim alia Tellus, niſi terra? Non raro tamen Tellurem pro ipſa accipimus terra, quemadmodum Cererem pro ipſis frugibus. Pli. li. 2. c. 5. Vitalem hunc ſpiritum & per cuncta rerum meabilem, totoq; conſertum: cuius ui ſuſpenſa, cum quarto aquarum elemento, librari medio ſpatio tellurem. Vir. 1. Aene. Ac magno telluris amore Egreſſi, optata potiuntur Troes arena. Vbi Seruius: Tellurem pro terra poſuit, cum Tellurem deam dicamus, terram elementum: ut plerumque Vulcanum ponimus pro igne.

TELLVS, li, τέλλος, Athenienſis quidam fuit, genere non admodum claro, qui uita integerrime acta, honeſtiſſimam pro patria, fuſis iam hoſtibus, mortem occubuit, liberis omnib. ſuperſtitibus, publicoq; funere in rogum illatus. Quamobrem non dubitauit Solon, eum mortalium omnium feliciſſimum iudicare. Vide Plutarchum in Solone, & Herodotum li. 1.

TELMESSVS, τελμησσὸς Ptole. ſiue Telmiſſus, τελμισσὸς Straboni, Stephano, & Suidæ, oppidum Lyciæ, uel (ut Ciceroni placet) Cariæ, aruſpicum diſciplina in primis excellens: cuius meminit & Pli. li. 5. c. 27.

TELO, onis, L'acino, à ruſticis dicitur inſtrumentum longum ex ligno, quo utuntur ad aquam è puteis hauriendam. Hiſpani Ciconiam uocant, a ſimilitudine roſtri ciconiarum. Hæc Sipontinus.

TELONIVM, pen. cor. Banco, τελώνιον, menſa publicanorum, ubi uectigal exigitur, à Græco nomine τέλος, quod inter cætera uectigal ſignificat. Vnde τελῶναι, ſiue τελῶνες dicuntur, qui uectigales exigunt.

TELOS, hoc, τέλος, Latine finis, honor, legio, tributum, uectigal, penſio. Cicer. 3. de Fin. Sentis enim credo me iandiu quod τέλος Græcus dicat, id dicere tum extremum, tum ultimum, tum ſummum: licebit etiam finem pro extremo aut ultimo dicere. Eſt itē Telos, τῆλος, inſulæ nomen unius ex Sporadibus, in qua conficiebatur præſtantiſſimum unguentum, quod ab ea Telinum dicebatur. Plin. lib. 4. c. 12. Telos unguento nobilis, à Callimacho Agathuſa appellata.

TELPHVSA, τέλφουσα, urbs in Arcadia, à Telphuſſa Ladonis filia nomen habens. Eſt & Telphuſſa, ſiue (ut alii malunt) Tilphoſa fons Bœotiæ gelidiſſimus, quem cum Tireſias iam ſenex potaſſet, ſtatim extinctus eſt, calore nimirum interno tanta frigoris ui oppreſſo.

TELVM, li, Arme, dardo, ſaſſo, pietra, lanza, baſtone, βέλος, τόξευμα, dicitur omne quod manu iaci poteſt: quo nomine lapis, lignum, plūbum, & ferrum continetur. Dictum ab eo quod in longinquum mittatur. Nam apud Græcos τῆλε, ſiue τηλοῦ, longe ſignificat. Feſtus: Tela proprie dici uidentur ea, quæ miſſilia ſunt ex Græco uidelicet tranſlato eo nomine, quia illi τηλόθεν miſſa dicunt, quæ nos eminus: ſicut arma, ea quæ ab humeris dependentia retinentur manibus. Ouid. 8. Metam. Ex humero pendens reſonabat eburnea læuo Telorum cuſtos, arcum quoq; læua tenebat. Virg. 10. Aen. At puer Aſcanius muros, foſſaſq; tenens Tela inter media, atq; horrentes Marte Latinos. Non raro tamen tela pro quibuſlibet armis accipimus, etiam iis, quibus comminus aut ſalutē tuemur, aut alium oppugnamus. Cic. in Catil. Qui ex ædibus Cethegi, ſiquid telorum eſſet, afferret. Intendere telum in iugulum nocentis, eſt caput alicuius per accuſationem petere. Pli. epi. 9. li. 3. Si quam haberem in dicendo facultatem, in iugulum nocentis quaſi telum aliquod intenderem. Tela ad manum ſubminiſtrare, apud Quin. Telū reuellere. Ci. in Piſo. In me de corpore reipub. tuorum ſcelerum tela reuellentem.

TELYS, Sybaritarum tyrannus, teſte Herod. li. 5.

TEMBAIVS, fluuius iuxta Pontum, teſte Orpheo in Argon.

TEMERARIVS, Temerario, inconſiderato, ἄβουλος, ἀπερίσκεπτος, προπετής, θρασύς, dicitur, non qui plus audet, quàm oportet: ſed qui facile, nullo adhibito conſilio, credit. Oui. epiſt. 6. Verum temeraria dicar Criminibus falſis inſimulaſſe uirum. Haud temerarium eſt. Plau. in Aſin. Sed quid hoc, quod picus ulmum tundit?

haud

haud temerarium eſt. Certe hercle, ego quantum ex augurio auſpicii intelligo, Aut mihi in mundo ſunt uirgæ, aut Atrienſi Saurix. Pli. li. 17. c. 22. Temerarium eſt ante craſſitudinem pollicarẽ uiti imperare. Liui. 7. Bell. Pun. Ad conſilium prima ſpecie temerarium magis, quàm audax, animum adiecit. Ouid. 8. Meta. Licet eminus eſſe Fortibus. Antæo nocuit temeraria uirtus. Hinc Temeritas, & Temeritudo, προπέτεια, ἀβουλία. Pacuuius: Egon' tyranni non noui temeritudinem? Cicer. pro Marcel. Nunquam enim temeritas cũ ſapientia commiſcetur, nec ad conſilium caſus admittitur. Idem 2. Off. Temeritate enim remota gratiſsima eſt liberalitas.

Temere, aduerbium, *Inconſideratamente, ſtoltamente, ſenza ragione,* εἰκῇ, ἀπερισκέπτως, παραλόγως, inconſiderate, ſtulte, incõſulte. Ter. in Hec. Vide ne quid temere agas. Idem in Phor. Quàm ſæpe forte temere Eueniunt, quæ non audeas optare. Virg. 9. Aene. Temere inter tela iacentes. Cic. de Inue. Domus ea, quæ ratione regitur, omnibus inſtructior eſt rebus, & apparatior, quàm ea, quæ temere & nullo conſilio adminiſtratur. Quidam etiam uſurpant pro ſere, ῥᾳδίως. Liu. Non temere incerta caſuum reputat, quem fortuna nunquam decepit. Quint. li. 1. Inſtit. Illud ingeniorum, uelut præcox genus, non temere unquam peruenit ad frugẽ. Nonnunquam ſine cauſa, ἀλόγως, ut, Temere non eſt, pro non abs re. Teren. in Phor. Non pol Temere eſt, quod tu tam times. Cic. ad Figulum li. 4. Non ſcribo hoc temere. Cic. de Nat. de. Idq; euenit non temere, nec caſu. Temere, ſine periculo. Pla. in Bacch. Rapidus fluuius eſt, non hac temere tranſiri poteſt. Temeriter aduer. idem quod temere. Accius in Amphitryone: Hoc in re eſt, quid tu tam temeriter meam beneuolẽtiam interiſſe eſſes ratus.

Temero, as, pen. cor. *Machiare, contaminare,* καταισχύνω, βεβηλόω, ſcelero, corrumpo, contamino. Oui. 15. Met. Parcite mortales dapibus temerare nefandis Corpora. Idem 1. de Arte: At non Actorides lectum temerauit Achillis. Temerare pro uiolare, ſtuprare. Tacit. lib. 20. Eandem Iuliam in matrimonio M. Aggripæ temerauerat. Temeratus, a, um, participium. Oui. epi. 16. Auſus es hoſpitii temeratis aduena ſacris Legitimam nuptæ ſollicitare fidem? Liui. 6. Bell. Pun. Sepulcra maiorum uulſa, temerata, ac uiolata. Temerator, uerbale, pro falſario in l. ſi quis obrepſerit, ad legem Corneliam de falſ. Hinc Intemeratus, integer, incorruptus, inuiolatus, ἀμίαντος. Vir. 2. Aen. Per, ſi qua eſt, quæ reſtat adhuc mortalibus uſquam Intemerata fides, oro: miſerere laborum Tantorum: miſerere animi non digna ferentis.

Temesa, æ, uel Temeſe, es, p. c. Τεμέση Steph. urbs eſt in agro Brutio, ab Auſoniis condita, olim ærifodina nobilis: quæ deinde mutato nomine Temſa uocata eſt. Plin. li. 3. c. 5. Temſa, inquit, urbs, à Græcis Temeſe dicta. Ouid. 15. Met. Thurinosq; ſinus, Temeſenq; & Iapygis arua. Inde fit adiectiuum Temeſæus, a, um, Τεμεσαῖος, ut, Aes Temeſæum. Oui. 7. Met. Quamuis Temeſæa labores Aera tibi minuant.

Temetum, ti, *Vino,* μέθυ, idem quod uinum: ita dictum, quod tentet, hoc eſt, labefactet mentem. Plau. in Aul. Ceterine Strobile has facturi nuptias? ST. Qui? ST A. quia temeti nihil allatum intelligo. Liui. 10. ab Vrbe: Vouerat Ioui uictori, ſi legiones hoſtium fudiſſet, pocillum mulſi, prius quàm temetum biberet, ſeſe facturum. Hora. 2. Epiſto. 2. penultimam dictionis huius ſyllabam producit, cum apud Iuuenalem corripiatur. Te (inquit) dominum ſentit: das nummos, accipis uuas, Pullos, oua, cadum temeti: nempe modo iſto paulatim mercaris agrum. Hinc Temulentus, a, um, οἰνόπληξ, uinolentus, ebrius. Terent. in Eun. Temulenta es. P. utinam ſic ſint, qui mihi male uolunt. Temulentia, æ, οἰνοφλυγία, ebrietas. Pli. li. 14. c. 2. Siquidem temulentiam ſola non facit. Idem li. 14. Cato ideo propinquos fœminis oſculum dare iuſsit, ut ſcirent, an temetum olerent. hoc tum uino nomen erat. Vnde & temulenta appellata. Per contrarium Abſtemius, ſobrius, quaſi ſine temeto. Temulenter, aduerbium. Col. lib. 8. c. 8. Iam nunc Gangeticas & Aegyptias aues temulenter eructant.

Temnites, Τεμνίτης, gentile eſt à Temno deductum Aeolidis urbe. Cicer. pro Flac. Heraclides ille Temnites homo ineptus & loquax.

Temno, nis, tempſi, temptum, *Sprezzare,* καταφρονέω, ſperno: à τέμνω, quod incido, reſecoq; ſignificat, quoniam quæ ſpernimus, amputare & reſecare conſueuimus. Vir. 1. Aen. Si genus humanum, & mortalia temnitis arma. Hor. 2. Ser. Saty. 2. Ieiunus ſtomachus raro uulgaria temnit. Hinc Contemno, compoſitum, de quo ſuo loco.

Temnos, Τῆμνος Stephano & Straboni, urbs eſt Aeolidis, Hermogenis Rhetoris patria. Cicer. pro Flac. Temni uſq; ad illam ætatem in ſenatum uenire non potuit: & qui ſe artem dicendi traditurum etiam cæteris pollicebatur, ipſe omnibus iudiciis turpiſsimis conuictus eſt.

Temo, onis, *Temone,* ῥυμός, lignum in curru, inter equos intermedium continet iugum in curru, uel plauſtro. Ouid. li. 2. Met. Aureus axis erat, temo aureus, aurea ſummæ Curuatura rotæ. Liu. 7. Bel. Mace. Caſpides circa temonem ab iugo decem cubita extantes, uelut cornua habebant: quibus quicquid obuium daretur, trãsfigerent. Temonem pro ſtipite Col. poſuit, ſiue pro lignis tranſuerſariis, & longuriis, li. 6. c. 18. Huic ſolo ſeptenum pedum ſtipites recti ab utroq; latere quaterni applicantur. Ii autem in ipſis quatuor angulis affixi ſunt, omneſq; tranſuerſis ſex temonibus, quaſi uacerræ inter ſe ligantur. Budæus.

Tempe, τέμπη, neu. genere, & numero plurali, proprie Theſſaliæ loca quinq; millia paſſ. longitudine, & ferme ſex latitudine, Peneo amne irrigua, cuius ripæ gramine uiridi, amœniſsimiſq; ueſtiuntur arboribus. Ouid. 1. Meta. Eſt nemus Aemoniæ prærupta quod undiq; claudit Sylua uocant Tempe, per quæ Peneus ab imo effuſus Pindo ſpumoſis uoluitur undis. Sunt & Tẽpe in Bœotia, quæ Teumeſia dicuntur, à Teumeſſo monte Bœotiæ, ab Oui. Cygneia dicta. Sunt & alia in Sicilia, a nomine amnis Heloria. Denique quælibet loca amœna, nemora præſertim, atque aquas habentia, καταχρηστικῶς, Tempe uocamus. Vir. 2. Geo. Speluncæ, uiuiq; lacus, ac frigida Tempe.

Temperamentum, ti, *Temperamento,* μετριότης, idem quod modificatio ſiue moderatio, modus, mediocritas. Ci. 3. de Leg. Inuentum eſt temperamentum, quo tenuiores cum principibus ſe æquari putarint. Pli. Tali adhibito temperamento, ut nec laxet nimis, nec arctum eſſe patiatur. Temperamentum linguæ, id eſt, linguæ continentia. Liui. 8. Bel. Pun. Et ſi nulla alia re, modeſtia certe, & temperamento linguæ adoleſcens ſenem uicero. A medicis Temperamentum, κρᾶσις, appellatur proportio quatuor primarum qualitatum in corpore mixto: eiuſq; nouem conſtituunt differentias. Nam aut æqualis eſt omnium qualitatum proportio: eaq; conſtituit iuſtum legitimumq; temperamentum, quod eſt ueluti canon & norma reliquorum. Aut inæqualis: idq; rurſus duobus modis. Nam aut unica eſt qualitas reliquis excellens tribus ſe moderate habentibus, indeq; emergunt quatuor ſimplicia temperamenta: aut ad ſummum duæ reliquis præualent duabus: unde rurſus oriuntur quatuor alia temperamenti genera, quæ compoſita dicuntur.

Temperans, antis, σώφρων, moderatus, continens. Ci. pro Fonteio: Vir frugi, & in omnibus uitæ partibus moderatus, ac temperans, plenus pudoris, plenus officii, plenus religionis.

Temperanter, aduerb. *Temperatamente,* σωφρόνως, μετρίως, idem quòd temperate, ſeu moderate. Cicer. ad Attic. libr. 9. Nam quod ais, ſi hic temperantius egerit, conſideratius te conſilium daturum. Temperanter haberi. Tacit. libr. 4. Vel cum patres pollerent poſcenda uulgi natura, & quibus modis temperanter haberetur.

Temperantia, æ, *Temperanzia, modeſtia, continenza,* σωφροσύνη, ut Cic. lib. 2. de Inuent. ait, eſt rationis in libidinem atq; in alios nõ rectos impetus animi, firma, & moderata dominatio. Huius partes ſunt continentia, clementia, modeſtia. Temperantia (inquit Seneca) uoluptatibus imperat: alias odit atque abigit, alias diſpenſat & ad ſanum modum redigit. Ci. ad Lentulum li. 1. Epiſt. Noui enim temperantiam & moderationem naturæ tuæ. Idem 5. Tuſcu. Temperantia eſt moderatrix omnium commotionum. Pli. li. 2. c. 5. Multo utiliſſima eſt temperantia in cibis.

Temperatura, æ, *Temperatura,* κρᾶσις, idem quod temperamentum. i. proportio partium ſimplicium, quæ conſtituunt corpus mixtum: unde cum quempiam calidæ, frigidæ, humidæ, aut ſiccæ temperaturæ eſſe dicimus. Nonnunquam accipitur pro ipſa mixtura: unde æris temperaturam ſtatuariam, formalem, uel tabulariam dicimus. Plin. libr. 34. cap. 9. Sequens eſt æris temperatura ſtatuaria eſt, eademque tabularis, hoc modo: Maſſa proflatur in primis: mox in proflatum additur tertia portio æris collectanei. Et paulo poſt: Appellatur etiam nunc formalis temperatura æris teneriſsimi, quoniam nigri plumbi decima portio additur, & argentarii uigeſima. Temperatura ferri. Plin. Ferrum à rubigine uindicatur ceruſſa & gypſo & liquida pice. Hæc eſt temperatura à Græcis antipathia dicta. Temperatura cœli, idem quod temperies. Var. Quæro, utrum hoc addixerit cœli temperatura, an terræ bonitas.

Temperatus, partic. ſiue nomen ex participio. *Temperato,* μέτριος, idem quod moderatus, mediocris, modeſtus. Plin. lib. 11. cap. 37. Lux temperato repercuſſu non obſtrepat. Cice. 1. de Diuin. Si modo temperato repercuſſu non obſtrepat. Cic. 1. de Diu. Si modo temperatis eſcis, modicisque potationibus eſt affectus. Horat. 2. Carm. Ode 3. Aequam memento rebus arduis ſeruare mentem: non ſecus in bonis Ab inſolenti temperatam Lætitia, moriture Deli. Cicer. ad Att. lib. 4. Hominem in ſumma magnitudine animi, multa humanitate temperatum perdidimus. Idem pro Fonteio. Ille igitur ipſe homo ſanctiſsimus & temperatiſſimus multa audiuit in ſua cauſa, quæ ad ſuſpitionem ſtuprorum, ac libidinem pertinerent. Temperatior oratio. Cice. 2. de Orat. Neque eſt ulla temperatior oratio, quàm illa, in qua aſperitas contentionis, orationis ipſius humanitate conditur. Temperate, aduerb. μετρίως, moderate, mediocriter, & quodã cũ tẽperamento. Cato c. 69. Vbi temperate tepebit, tum cuminũ indito, poſtea linito. de dolio

dolio loquitur. Ci. ad Att. li. 12. Ages, ut ſcribis temperate.

TEMPERATIO, onis, *Temperatione*, κρᾶσις, idem quod temperamentum. Cice. 4. Tuſc. Corporis temperatio, cum ea congruunt inter ſe, quibus conſtamus, ſanitas. Cice. 1. Tuſc. Nec ſit quicquam, niſi corpus unum, & ſimplex, ita figuratum, ut temperatione naturæ uigeat, & ſentiat. Temperatio æris. i. miſtura, σύμμιξις. Aliquando idem ualet quod moderatio, ſiue gubernatio. Idem 2. de Diui. Hoc temperatio lunæ, cœliq; moderatio efficit.

TEMPERATOR, oris, uerbale. *Temperatore*, ἁρμοστὴς, moderator, gubernator. Mart. libr. 5. Sed inquieto Armorum fato temperator ambit. Cicer. in Orat. Et quaſi temperator huius tripartitæ uarietatis.

TEMPERIES, riei. *Temperanza*. εὐκρασία, temperamentum, ſeu ſtatus cœli. Pli. Iunior: In quo ſaluberrima eſt aeris temperies. Oui. 2. de Pon. Eleg. 7. Temperie cœli corpuſq; animuſq; iuuatur. Pl. Epiſt. 101. Atque adeo, ut omnem pro me metum ponas, accipe temperiem cœli, regionis ſitum uillæ amœnitatem. Quandoque temperies accipitur pro temperantia. Stat. li. 2. Sylu. Tranquillaq; morum Temperies, teneroq; animus maturior æuo. Quandoq; pro temporis commoditate ad aliquid agendum, εὐκαιρία. Plini. Sic iudicatur anni temperies alibi tardius, alibi maturius.

TEMPERO, as, *Temperare*, συγκεράω, ἁρμόζω, κεράννυμι, rē ſuo ordine ac mēſura adminiſtro, moderor. Cic. 2. Tuſc. Rēpu. uero noſtri maiores certe melioribus tēperauerūt & inſtitutis, & legibus. Sic dicimus Temperare uinum aqua, Temperare iram ſedato animo, Temperare ferrum flammis & ictibus. Temperamus item ſtylum, calamum, & huiuſmodi. i. concinnamus. Temperare datiuo iunctum ſignificat abſtinere: ut, Temperare alicui, pro abſtinere ab iniuria inferenda. Cice. 3. Verr. Te putet quiſquam, cum ab Italia freto diſiunctus eſſes, ſociis temperaſſe, qui ædem Caſtoris teſtem furtorum tuorum eſſe uolueris? Sibi temperare. Ci. pro Flac. Vt qui ante dictum teſtimonium ſibi temperarit, cum tamē aliquid, &c. Temperare uino: Temperare ab iniuria: Temperare in amore. & multa alia, id eſt, abſtinere. Temperatum eſt, imperſonale, pro abſtinuerunt. Liui. lib. 1. ab Vrb. condita: Vnaq; hora quadringentorum annorum opus, quibus Alba ſteterat, excidio ac ruinis dedit: templis tamen Deum temperatum eſt. Huius cōpoſita ſunt Attempero, & Obtempero, de quibus ſuis locis.

TEMPESTAS, atis, *Tempeſta*, *tempo*, *bonaccia*, *fortuna*, modo idem ſignificat, quod tempus, χρόνος. Plaut. in Caſi. Ea tempeſtate flos poetarum fuit. Saluſt. in Iugur. Ea tempeſtate in exercitu noſtro fuere complures noui & ignobiles. Modo tranquillum & ſerenū tempus, εὐδία. Cæſ. 4. Bel. Gal. Nactus idoneam ad nauigandum tempeſtatem, tertia fere uigilia ſoluit. Cic. ad Q. Fra. li. 2. Primam nauigationem (dummodo idonea tempeſtas ſit) ne omiſeris. Vir. lib. 9. Aen. Vnde hæc tam clara repente Tempeſtas? Modo in malam partem accipitur, ut idem ſit quod procella, turbo, grando, & generaliter quiuis cœli inquietior ſtatus, χειμών, ζάλη. Pla. in Moſt. Tempeſtas uenit, Confringit tegulas, imbriceſq;. Pl. Hunc diem feſtum tempeſtatibus leniendis ferunt inſtitutum. Idem: Tempeſtates uocamus, in quibus grandines, procellæ, cæteraq; ſimilia intelliguntur, quæ, cum acciderint, uis maior appellatur. Tempeſtates alicuius ſubire, id eſt, pericula. Cic. ad Caton. li. 15. Mitto, quòd inuidiam, quòd pericula, quòd omnes meas tempeſtates & ſubieris, & multo etiam magis, ſi per me licuiſſet, ſubire paratiſſimus fueris. Inuidiæ tempeſtas. Cic. in Catil. Tametſi uideo, ſi mea uoce ire in exilium animum induxeris, quanta tempeſtas inuidiæ nobis, ſi minus in præſens tempus recenti memoria ſcelerum tuorum, at in poſterum impendeat.

TEMPESTIVVS, a, um, καίριος, εὔκαιρος, opportunum, & quod ſuo tēpore fit. Virg. lib. 1. Geo. Aut tempeſtiuam ſiluis euertere pinum. Hinc Tempeſtiuitas, εὐκαιρία, pro opportunitate. Plin. libr. 10. c. 34. Columbæ præparantes tempeſtiuitatem cibo. Cic. de Senect. Suaque cuique parti ætatis tempeſtiuitas eſt data. Tempeſtiue, εὐκαίρως, opportune, & ſuo tempore. Plin. lib. 16. cap. 36. Cædi ſolebāt tempeſtiue uſque ad Antigenem tibicinem. Cic. 2. de Nat. deo. Neque enim ſerendi, neque colendi, neque tempeſtiue demetendi, percipiendique fructus, neque condendi ac reponendi ulla pecudum ſcientia eſt. Horum contraria ſunt, Intempeſtiuus, & Intempeſtiue: quorum ſignificata explicantur ſuis locis.

TEMPESTVOSVM, θυελλώδης, procelloſus, tempeſtate turbatus. Gel. mare ſæuum ac tempeſtuoſum erat.

TEMPESTVS, a, um, antiqui dicebant tempeſtiuus: unde Intempeſtus pro intempeſtiuus: ut, Nox intempeſta, quod minime tempeſtiua ſit rebus agendis.

TEMPLVM, templi, *Tempio*, *Chieſa*, proprie locus, uel in cœlo notatus ab augure, uel in terra: a tuendo. i. conſpiciendo dictū, quod ex omni parte, uel quòd ex eo omnis pars aſpici poſſit, ut ait Donatus. Primo autem cœlum ipſum dictum eſt templum, quia ipſum primo tuemur. Enn. Contremuit templum magnum Iouis altitonantis. Eius partes quatuor eſſe dicuntur, Siniſtra ab Oriente, Dextra ab Occaſu, Antica ad Meridiem, Poſtica ad Septentrionem. In terris autem dictū eſt Templum, ναὸς, νεὼς, ἄδυτον, quod quibuſdam conceptis uerbis ab augure finiebatur, unde tueri quancunque cœli partem commodam poſſet. Hinc Contemplo, ſiue Contemplor, pro diligenter intueor. In hoc templo per augures conſtituto ſenatuſconſultum fiebat, & niſi in eo fieret, non erat iuſtum. Ab hoc templo non ſolum ædes ſacræ, ſed & alia loca ſepta, & unum tantum introitum habentia, dici templa cœpere. Quippe Curia Hoſtilia templum erat, licet ſacra non eſſet. Cic. pro domo ſua: Curia eſt ſedes ac templum publici conſilij. Templum ædes ſacræ. Ci. 6. Verr. Herculis templum eſt apud Agrigentinos non longe à foro, ſane ſanctum apud illos, & religioſum. Vir. 6. Aen. Teucros uocat alta in templa ſacerdos. Templa linguæ. i. partes, loca, apud Lucre. li. 4. Mentis templa, apud eundem lib. 5. Pro interioris animi ſecretis. Item Templum uocatur tignum, quod in ſacro ædificio tranſuerſum ſupra canterios ponitur, ut inquit Feſtus. Vitru. lib. 5. Et canterii prominentes ad extremam ſuggrundationem, ſupra canterios templa. Item ſepulcrum dicitur templum Virgil. libr. 4. Præterea fuit in tectis de marmore templum Coniugis antiqui. Hæc Sipontinus ex Varr. de Lin. La. Feſto & Nonio. A templum fit aduerbium Extemplo: de quo ſupra ſuo loco.

TEMPORALIS, le, πρόσκαιρος, quod ad tempus durat. Quintil. li. 6. c. 3. Adiciunt quidam peritorum, πάθος, Temporale eſſe: opponitur enim æterno. Interdum quod ad tempus fit, χρονικὸς, ut, Temporale theatrum, apud Pli. li. 36. c. 15.

TEMPORANEVS, a, um, πρόσκαιρος, quod ad tempus pertinet, ſiue quod ſubito & in tempore fit. Vnde Extemporaneum, pro ſubitario, ac impræmeditato. Contemporaneum, quod eſt eiuſdem temporis, & Græce σύγχρονον dicitur.

TEMPORARIE, χρονικῶς, ſignificat ad tempus.

TEMPORARIVS, a, um, πρόσκαιρος, quod non eſt perpetuum, ſed ad tempus durans. Vnde legimus, Scaurum olim feciſſe in ædilitate theatrum temporarium: id eſt, tandiu duraturum, donec ſpectacula peragerentur. Plin. lib. 16. cap. 33. Nec terræ tantum natura circa has refert, aut perpetua cœli, uerum & quædam temporaria uis imbrium.

TEMPORE, aduerbium, ἐν καιρῷ. εὐκαίρως, tempeſtiue, uel ſuo tempore. Pla. in Amph. Tu uapula. S. Qua de re? num ſatis tempori non ocyus quiui, &c. Cato de re ru. c. 2. Poſtridie eius diei uillicū uocet: roget quid operis ſiet factum: ſatiſne tempori opera ſient confecta. Tempore pro tempori. Cice. 4. Verr. Satis putabat ſe ad comitia tempore uenturum, ſi pridie ueniſſet.

TEMPORIVS, ὡριαίτερον, comparatiuum deductum à Tempori aduerbio, idem ſignificans quod citius, aut tempeſtiuius. Colu. lib. 9. Eſcā bis diuidenda, ut mane non protinus à cubili latius euagentur, & ante crepuſculum propter cibi ſpem, temporius ad officina redeant. Ouid. 4. Meta. Modo ſurgis Eoo Temporius cœlo: modo ſerius incidis undis.

TEMPSA, τέμψη, fuit ciuitas Brutiorum, alio nomine Temeſe appellata, teſte Pli. li. 3. c. 5. Vide ſupra in dictione Temeſa.

TEMPSIS, cacumen eſt Tmoli montis, tam inſigni aeris temperie, ut incolæ ſupra C L. annos uiuant. Auctor Mutianus referente Pl. li. 7. c. 48.

TEMPVS, temporis, *Tempo*, *agio*, *commodità*, *occaſione*, χρόνος, ut Varro ſcribit, eſt interuallum mundi & motus diuiſum in partes aliquot ab Solis & Lunæ curſu: à quorum tenore temperato tempus dictum eſt. Tria uero ſunt tempora, Præſens, Præteritum, & Futurum. Cic. 1. de Inuen. Tempus autem eſt, id quo nunc utimur, (nā ipſum quidem generaliter definire difficile eſt) pars quædā æternitatis, cum alicuius annui, menſtrui, diurni nocturniue ſpatii certa ſignificatione, &c. Aliquando tempus ponitur pro temporis cōditione. Cic. O mores ò tempora. Tempus, pro auctoritate & potentia. Cicer. in Bruto: In omnibus exemplo debet eſſe, quantum in hac urbe polleat multorum obedire tempori, multorumq; uel periculo ſeruire. Tempus pro commodo temporario. Cic. pro Cluen. Omnes illæ orationes temporum ſunt & cauſarum, nō hominum ipſorum, aut patronorum. Budæus. Tempus pro neceſſitate. Cic. pro Planc. Sed ego id ponderibus meis examinabo, nō ſolum quid cuique debeam, ſed etiam quid à me cuiuſque tempus poſcat. Budæus. Tempus, pro conſtituto tempore. Teren. in And. Poſt, Vbi tempus promiſſa iam perfici. Tum neceſſario ſe aperiunt, & timent. Tempus ætatis, pro uigore. Teren. in Heau. Dū ætatis tempus tulit, perfuncta ſatis ſum. Cæcum tempus. Cic. li. 12. epiſt. Fuit enim cæcum tempus ſeruitutis. Vt temporibus illis. i. prout tunc erant tempora. Idem in Brut. Fuit (ut temporibus illis) uir ualde peritus. Pro tempore. i. pro ratione temporis. Cum tempore. i. cum mora, & ſpatio temporis. In tēpore, ἐν καιρῷ, opportune. Ex tempore, αὐτοσχεδίως, ſubito, quaſi extra temporis commoditatem. Tempus item pars capitis eſt, Tempia, κρόταφος: Habet enim caput duo tempora, unum à dextra, alterum à ſiniſtra: ſic dicta, quia anni in eis cognoſcantur. Virg. lib. 5. Aene. Temporibus geminis canebat ſparſa ſenectus. Nam primo tempora caneſcunt, cauanturq; magna diuturnitate temporis. Col. li. 7. Decimo tamen anno tempora cauari incipiunt, ſupercilia non

nunquam

nunquam caneſcere, & dentes prominere. Item pro parte capitis l.4. ad Her. & dubitante Graccho quid eſſet, neq; tamen locum in quo conſtiterat, delinquenti percuti tempus.

TENACITAS, tis, *Tenacità*, μικρολογία, ſordes parſimonia, auaritia. Liui. 4. Bel. Maced. Sed in purpura quæ teritur, abſumiturq;, non iniuſtam quidem, ſed aliquam tamen cauſam tenacitatis uideo, &c. Aliquando firmitas, & perſeuerantia aliquid retinendi. Ci. 2. de Na. de. Cibumq; partim oris hiatu, & dentibus ipſi capeſſunt, partim unguium tenacitate arripiunt, partim aduncitate roſtrorum, &c.

TENASMVS, Græce τεινεσμὸς, frequẽs, ſed irrita deiiciendæ alui cupiditas, cum inflammatione ac tumore ſedis, mucoſa & ſanguinolenta quædam egerentis: quod morbi genus naſci ſolet ex bilioſis, acribusq; humoribus, rectũ inteſtinum mordicantibus. Pli. li. 28. c. 14. Tenaſmos: id eſt, crebra & inanis uoluntas egerendi, tollitur lacte aſinino.

TENAX, cis, *Tenace, miſero, auaro*, ἰσχυρὸς, γλίσχρος, id eſt, uiſcoſus, & quicquid attingit, facile retinens: ut, Glutinum tenax dictum eſt, quod dum attrectatur, digitos tenere uideatur. Virg. 4. Geo. Excudunt ceras, & mella tenacia figunt. Oui. 15. Met. Vi ne tenax grauida manat tellure bitumen. Memoria tenax: id eſt, ſtabilis, conſtans, firma, quiduis optime tenens. Plin. epiſto. 27. Mira utrique probitas, conſtantia ſalua, decorus habitus, os Latinum, uox uirilis, tenax memoria magnum ingeniũ. Quint. li. 1. c. 1. Et natura tenaciſſimi ſumus eorum, quæ rudibus annis percipimus. Morbus tenax, contumax, moleſtus, quiq; difficulter propulſatur. Suet. in Clau. Cæſ. cap. 2. Infans autem relictus à patre, ac per omne fere pueritiæ, atque adoleſcentiæ tẽpus uariis, ac tenacibus morbis cõflictatus eſt. Homo tenax. i. auarus, parcus, ſordidus, φειδωλός, γλισχρὸς, μικρολόγος. Apuleius: Homo diues, ſed nimium tenax. Ter. in Adel. Ego ille agreſtis, ſæuus, triſtis, parcus, truculentus, tenax. Cicer. pro Cæl. Illum filium familias patre parco ac tenaci habere tuis copiis deuinctum non potes. Aliquando durus, cõſtans, perſeuerãs, ἰσχυρογνώμων, ἀμετάπειστος. Hor. 4. Carm. Ode 3. Iuſtum & tenacem propoſiti uirum. Virg. 4. Aene. Tam ficti, prauiq; tenax, quã nunciaueri. Hoc eſt, in omnibus perſeuerans, inquit Seru. Iuu. Sat. 8. Prima mihi debes animi bona: ſanctus haberi, Iuſtitiæq; tenax factis dictisq; mereris. Hinc Tenacior & Tenaciſſimus. Col. li. 1. Poteſt etiam illiteratus, dummodo tenaciſſimæ memoriæ, παγὶν, τείνω, rem ſatis commode adminiſtrare. Tenaciter, aduer. i. firmiter, conſtanter, pertinaciter. Oui. epiſt. 3. An miſeros triſtis fortuna tenaciter urget.

TENDICVLA, læ, *Laccio*, παγὶς, laqueus eſt, quem auibus, ſiue feris tẽdimus. Tendiculæ literarum: id eſt, captiones ex literis & ſyllabis, cum non rei æquitati, ſed ſummo iuri inſiſtimus, ipſisq; uocu lis aduerſarium irretire conamur. Cice. pro Cæcin. Tum aucupia uerborum, & literarum tendiculas in inuidiam uocant.

TENDO, dis, tetendi, tenſum, & tentum, *Diſtendere*, τείνω, συντείνω, eiuſdem fere ſignificationis cum compoſito Extendo. Vir. 3. Aen. Tendunt uela Noti. Saluſt. Manus ſupplices ad cœlum tendere. Virg. 7. Aen. Ante urbem pueri, & primæuo flore iuuentus Exercentur equis, domitantq; in puluere currus: Aut acreis tendunt arcus, aut lenta lacertis Spicula contorquent, curſuq;, ictuq; laceſſunt. Tendere rete, eſt explicare, & auibus ſeriſue eo inſidiari. Ouid. 1. de Arte: Scit bene uenator, ceruis ubi retia tendat. Teren. in Phor. Quia nec rete accipitri tenditur nec miluio. Tendere inſidias. i. parare, uel ſtruere inſidias, hoc eſt, inſidiari, ἐνεδρεύειν. Saluſt. Catil. Interea Romæ multa ſimul moliri, Conſuli inſidias tendere. Cic. pro Roſc. Com. Ex perfidia & malitia, per quam inſidiæ tenduntur alicui, Dii immortales hominibus iraſci, & ſuccẽſere conſueuerunt. Interdum pro conari. Vir. 2. Aen. Ille ſimul manibus tendit diuellere nodos. Liu. 4. ab Vrbe. ipſe (ut eſt animus humanus inſatiabilis, eo quò fortuna ſpondet) paulatim ad altiora, & non conceſſa, tendere: Id eſt, aſpirabat ad altiora. Quinti. lib. 2. cap. 4. Paulatim ad maiora tendere incipiet. Tendere ad eloquiũ, eſt ſtudere eloquentiæ, uel ſcopum eloquentiæ nobis præfigere. Ouid. 4. Triſt. Eleg. 9. Frater ad eloquium uiridi tendebat ab æuo. Accipitur Aliquando Tendere pro eo quod eſt, tentoria ſeu Tabernacula figere. σκηνοῦν. Val. Max. lib. 2. Ne quis eorum intra caſtra tenderet. Virg. Aene. Hic Dolopum manus, hic ſæuus tendebat Achilles. Extenduntur enim tentoria, dum ponuntur. Interdum pro offerre, porrigere, ὀρέγειν, quod protendendo manus fieri ſolet. Interdum pro iter inſtituere, proficiſci, στέλλεσθαι. Cic. ad Att. li. 16. Itaque dubito, An Venuſium tendam, & ibi expectem. Virg. 1. Aen. Per tot diſcrimina rerum Tendimus in Latium. Tẽdere alicui metum aut ſpem. Cic. pro Fonte. Nolunt iſti aut quieſcere, id quod uicti ac ſubacti ſolent: aut cum minantur, intelligere ſe Pop. Roma. non metum belli; ſed ſpem triumphi tendere. Tendit res eo, hoc eſt, res eo ſpectat. Cice. ad Brutum: Atqui eo tendit, id agit, ad eum exitum properat uir optimus, ut ſit illi Octauius propitius. Tenſus, uel Tentus, particip. τεταμένος, id eſt, diſtentus. Horat. ii. Ser. Saty. 3. Seu pingui tentus omaſo Furius, &c. Stat. 3. Syl. 1. Tenſoq; modos imitabitur arcu. Horat. 10. Epod. Illic iniuſſæ ueniunt ad mulctra capellæ, Refertq; tenta grex amicus ubera. Huius compoſita ſunt, Attendo, Contendo, Circuntendo, Diſtendo, Intendo, Extendo, Obtendo, Oſtendo, Pertendo, Prætendo, Portendo, de quibus ſupra ſuis locis, & Suſtendo, ὑποτείνομαι, quod eſt decipiẽdi gratia ſubdo aliquid, aut machinor. Saluſt. Dum ſuſtendit inſidias militi.

TENONTES, τένοντες, à recentioribus medicis appellantur quædã motus inſtrumenta, in capite muſculorum ex neruis & ligamentis conflata, eosq; oſſibus annectentia. Græcorum nonnulli, quòd ex neruis oriantur, ἀπονευρώσεις appellant. Vide Galenum in tractatu de Motibus muſculorum.

TENEBRAE, pen. cor. *Tenebre, oſcurità*, σκότος, priuatio lucis, quod teneant. i. impediant oculos, & uiſum prohibeant. Cic. de Nat. De. Nos autem tenebras cogitemus tantas, quantæ quõdam eruptione Aetnæorum ignium finitimas regiones obſcurauiſſe dicuntur. Vir. lib. 9. Aeneid. Hic ſubitam nigro glomerari puluere nubem Proſpiciunt Teucri, ac tenebras inſurgere campis. Ouid. libr. 2. Met. Talia dicentẽ circunſtant omnia ſolem Numina, neve uelit tenebras inducere rebus, Supplice uoce rogãt. Tenebræ, metaphorice pro cuiuſcunque rei obſcuritate. Cic. pro Archia poeta: Quæ iacerent in tenebris omnia, niſi literarum luce accenderentur. Vir. li. 2. Aen. Afflictus uitam in tenebris luctuq; trahebam. Cic. poſt reditum in ſenatum: Eu ſuperioris anni caligine & tenebris lucem in repub. Calend. Ianuarii deſpicere cœpiſtis.

TENEBRESCO, as, *Oſcurarſi*, σκοτοῦμαι, obſcurus fio: unde Augu. Aer contenebreſcat, inquit, συσκοτίζῃ, id eſt, tenebroſus fiat.

TENEBRICOSVS, ſa, ſum, *Tenebricoſo, tenebroſo*, σκοτώδης, idẽ quod obſcurus. Tenebricoſæ libidines. Ci. de Prouinc. Conſul. Lateant libidines eius illæ tenebricoſæ: quas fronte & ſupercilio, non pudore & temperantia contegebat. Idem in Vatinium: illud tenebricoſiſſimum tempus ætatis tuæ patiar latere. Idem Cic. in Piſ. Tu ex tenebricoſa popina conſul extractus.

TENEBRIONES, ἀπατεῶνες, mendaces, & doloſi, qui mendaciis, & aſtutiis ſuis quaſdam quaſi tenebras obiiciunt. Alii Tenebriones interpretantur lucifugos, quaſi in tenebris deliteſcentes. Afra. Si accuſatur & reus erunt tenebriones, uterque utrunque uituperato. Ex Nonio.

TENEBRICVS, a, um, p. c. Offuſum tenebris. Cic. 8. Tuſc. Hæc à Tartarea tenebrica abſtractum plaga Tripitem eduxit hydra generatum canem.

TENEBROSVS, ſa, ſum, *Tenebroſo, oſcuro*, σκοτεινός, quod tenebris plenum eſt. Var. 3. de re ruſt. cap. 9. de Gallinis: Eas includunt in locum tepidum & anguſtum, & tenebroſum. Vir. 6. Aene. Quando hic inferni ianua regis Dicitur, & tenebroſa palus Acheronte refuſo. Ouid. 5. Met. Hãc metuens cladem, tenebroſa ſede tyrannus Exierat.

TENEDOS pen. cor. τένεδος, inſula in mari Aegæo, inter Leſbum, & Helleſpontum, cõtra Troiam, à Sigeo litore XII. M. paſſuum diſtans, à Leſbo LVI. M. Hæc prius Leucophrys, λευκόφρυς, appellabatur, nonnullis etiam Phœnice & Lyrneſſos, teſte Plin. li. 5. cap. 31. In hanc ex Troade nauigauit cum nouis colonis Tenes Cycni filius, conditaq; urbe de nomine ſuo Tenedon eam uocauit, à qua & inſula denominata eſt. Cice. 3. Ver. Tenedo (prætereo pecuniam, quam ſuſtulit) Tenem ipſum, qui apud Tenedios ſanctiſſimus Deus habetur, qui illam urbem dicitur condidiſſe, cuius ex nomine Tenedus nominatur: hunc ipſum, inquam, Tenem pulcherrime factum, quem quondam in comitiis uidiſtis, abſtulit magno cum gemitu ciuitatis. Inſula hæc ante bellum Troianum florentiſſima fuit: in qua Græci ſupremas illas, quibus Troia periit, inſidias ſtruentes, ſeſe occultarunt: quod & Virg. teſtatur li. 2. Aen. ſic ſcribens: Eſt in conſpectu Tenedos notiſſima fama Inſula, diues opum Troiæ dum regna manebant. Nunc tantum ſinus, & ſtatio male fida carinis. Huc ſe prouecti deſerto in littore condunt.

TENEDIVS, a, um, τενέδιος, adiectiuũ, à Tenedo, inſula deductum: ut, Tenedius tibicen, pro calumniatore & falſo teſte: prouerbiũ tractum ab eo, quòd Philonome tibicinem ſuum dicatur ſubornaſſe, qui apud Cygnum teſtaretur, ipſam à Tenede ſtupro fuiſſe interpellatam. Tenedia ſecuris. τενέδιος πέλεκυς, pro iudice nimium ſeuero, propterea quòd Tenedi olim rex ſecurim geſtans, cauſas ſolet audire, nocentemq; ſtatim ſecuri percutere.

TENELLVS, a, um, *Tenerello*, ἁπαλὸς, τέρην diminutiuum à Tener. Plaut. in Caſi. Bellam & tenellam Caſinam. Var. 1. de re ruſt. cap. 41. Aqua recenti inſito inimica, tenellum enim cito facit putre. Stat. 5. Syl. Cui nomen uox prima meum, luſusq; tenello Riſus, & è ueſtro ueniebant gaudia uultu. Tenellulus, aliud diminutiuum. Catul. Epigr. 17. Vt puella tenellulo delicatior hædo.

TENEO, es, ui, tum, *Tenere, hauere, poſſedere, habitare, ſapere*, λαμβάνομαι, ἔχω, κρατέω, apprehendo, detineo. Virg. 4. Aen. neque te teneo, neque dicta refello. Cicer. 1. Tuſc. Et cum pene in manu iam mortiferum illud teneret poculum, locutus ita eſt. Oui. Epiſt. 15. Cum te tenet arctius ille. Per tranſlationem Tenere capitur pro habitare, poſſidere, νέμεσθαι. Vir. l. 4. Ge. Quæ gurgitis huius Ima tenet.

tenes. Plin. epiſto. 97. Tenet ſe trans Tiberim in hortis. Teneri, poſſideri. Cicer. 2. Offic. Propterea quòd iam longo ſpatio multa hæreditatibus, multa emptionibus, multa dotibus tenebantur. Tenere, pro habere, retinere. Idem Terentiæ: Tulliam adhuc mecū teneo. Tenere, pro reminiſci ſeu meminiſſe, ἀναμιμνήσκεσθαι. Vir. Eclo. 9. Numeros memini, ſi uerba tenerem. Mart. li. 1. Et te nō melius iſta, quàm meum nomen. Aliquando pro conſtringere, includere, continere, κατακλείειν. Virg. 2. Ge. Texendæ ſepes etiam, & pecus omne tenendū. Aliquando pro tegere, συγκαλύπτειν, καλύπτειν. Idem 1. Ge. Et obducto late tenet omnia limo. Teneri etiam pro conuinci, & coargui, διελέγχεσθαι. Cic. 4. Aca. Si recte concluſero, teneo: ſin uitioſe, minam Diogenes reddet. Tenere iter, ἔχειν τῆς ὁδοῦ, eſt iter dirigere, quod & iter habere dicimus. Virgil. 2. Aeneid. Sed uos qui tandem? quibus aut uenistis ab oris? Quòve tenetis iter? Aliquādo pro intelligere, συνιέναι. Ter. Rem tenes. Aliquando pro remorari, ἀναβάλλειν, ἐπέχειν. Virg. 5. Aeneid. Hūc Phœniſſa tenet Dido. Item Tenere, ſeruare, tueri, σώζειν. Virg. 8. Aen. Stabat pro templo, & Capitolia alta tenebat. Id eſt, defendebat. Tenere ſe caſtris, eſt ſalutem ſuam caſtrorum uallo tueri. Cæſ. 4. Comment. Sabinus inferior omnibus rebus, loco ſe & caſtris tenebat. Tenere curſum, proprie naues dicuntur, quarum curſus clauo regitur. Virg. 3. Aenei. Inter utranque uiam leti diſcrimine paruo Ni teneant curſus. Teneri furti, eſt furto obnoxium eſſe, ἐνέχεσθαι τῇ κλοπῇ. Item tenere eſt poſſidere, occupare, corripere, inuadere. Sal. in Iugur. Forte apud illum, quem inhoneſta & pernicioſa libido tenet, potentiæ paucorum decus atque libertatem ſuam ſignificari. Tenere, pro durare, διαρκεῖν, παρατείνεσθαι. Cæſ. 4. Bel. Gal. Romæ fœdum incendiū per duas noctes ac diem unum tenuit. Teneri, pro conſtare. Cic. ad Plancū. Non his modo cauſis, quæ ſpeciem habent magnæ coniunctionis, ſed iis etiam quæ familiaritate & conſuetudine tenentur. Tenere, pro ſtare & inniti. Cic. ad Att. lib. 15. Occidimus, occidimus Attice iampridem nos quidem: ſed nunc fatemur, poſteaquā unum, quo tenebamur, amiſimus. Huius compoſita ſunt Abſtineo, Attineo, Contineo, Detineo, Deſtineo, Obtineo, Pertineo, Retineo, & Suſtineo: quæ habent ti, ſyllabam correptam.

TENER, a, um, *Tenero, molle, trattenole, di buona paſta*, ἁπαλὸς, τέρην, ἁβρὸς, mollis, delicatus, minime robuſtus: à Græco τέρην, teſte Feſto, tribus poſtremis literis conuerſis. Cicer. 3. de Fin. Tener puer. Liu. 9. Bel. Maced. Cum uinum animos, & nox, & miſti fœminis mares, ætatis teneræ maioribus, diſcrimen omne pudoris extinxiſſent, corruptelæ primum omnis generis fieri cœptæ. Oui. 4. Triſt. Eleg. 10. Cepimus & teneræ primos ætatis honores. Anton. Ciceron: Me deinde ſine ad hanc opinionem iam nunc dirigere puerum, & tenero animo eius perſuadere, non eſſe tradendas poſteris inimicitias. Cic. de Amic. Neque enim ſunt iſti audiendi, qui uirtutem duram, & quaſi ferream eſſe uolunt: quæ quidem eſt cum multum in rebus, tum in amicitia tenera & tractabilis, ut ex bonis amicis quaſi diffundatur, & incommodis contrahatur. Ouid. Epiſt. 4. Ars fit, ubi à teneris crimen condiſcitur annis. Vir. 2. Ecl. Quo ſæpe ſolemus Paſtores ouium teneros depellere fœtus. Oratio mollis, tenera, & flexibilis, Cic. in Orat. Tenerior, tenerrimus. Pli. lib. 10. c. 72. Si tenerior eſt catuli adhuc ætas. Idem lib. 13. cap. 4. Et ab radice auulſæ uitalis eſt ſatus, & ramorum tenerrimis. Ouid. 1. de Arte: Ipſa nouas frondes, & prata tenerrima tauro Fertur inaſſueta ſubſecuiſſe manu. Hinc Teneritas, atis, & Teneritudo, inis: ipſa mollities, robori contraria, ἁπαλότης. Cic. 5. de Fini. In primo enim ortu ineſt & teneritas, & mollities quædam, ut nec res uidere optimas, nec agere poſſint. Varro 1. de re ruſt. ca. 36. de ſegetibus: Si qua eſt aqua, deduci: ſin ſiccitates ſunt, & terra teneritudinem habet, ſarrire uineas, arbuſtaq; putare. Tenere, pe. co. & Teneriter, aduerbia. Plin. lib. 23. c. 3. E radice oleæ quàm tenerrime cortex deraſus, in melle crebro guſtatus medetur ſanguinem reiicientibus.

TENERASCO, is ſiue Tenereſco. *Intenerirſi*, ἀπαλύνομαι, tener fio, miteſco, miſericordia ducor. Luc. li. 3. Scilicet in tenero teneraſcere corpore mentem. Plin. li. 17. c. 25. In tantum tenereſcere ramos, ut rumpantur. Idem li. 28. c. 12. Cutem in facie erugari, & tenereſcere, & candorem cuſtodire lacte aſinino putant.

TENES, næ, τέννης, filius fuit Cycni, & Scamandrodices, Tenedi urbis conditor, ut refert Lycophronis Scholiaſtes. Ci. 3. Act. in Ver. Tenem apud Tenedios in Sicilia putant eſſe ſanctiſſimum Deū, uc eorum urbem condidiſſe. Vide ſupra in Tenedos.

TENERAE, credebantur eſſe fortium Deæ, quòd tenendi poteſtatem haberent. Feſtus.

TENNIS, & Tennites, (quæ hic corrupte legebantur) uide Temnos & Temnites.

TENONTES, τένοντες, à Græcis dicuntur, quos recentiores medici, nouitio quidem uocabulo, attamen inter ipſos melioris penuria recepto, Tendones appellant: quidam etiam Græci, eu neruis naſcentes, ἀπονευρώσεις. Sunt autem quædam motus inſtrumenta, in capite muſculorum ex neruis & ligamentis conflata, eoſq; oſſibus (quorum motui præcipue ſeruiunt) annectentia. Habent autem mediam quandam naturam inter neruos & uincula, illis quidem duriores, horum tamen duritiem nō exæquantes. Vide Gal. in tractatu de Motibus muſculorum.

TENOR, *Tenore*, τόνος, idem quod accentus: à Greco nomine τόνος, teſte Quint. libr. 1. cap. 5. Adhuc (inquit) difficilior obſeruatio eſt per tenores: (quos quidem antiquis dictos tenores comperi, uidelicet declinato à Græcis uerbo, qui τόνους dicunt) uel accentus, quos Græci προσῳδίας uocant. Interdum idem eſt quod ordo, uel forma, ſeu continuatio. Vale. Max. lib. 1. Quo minus religionibus ſuus tenor ſuaque obſeruatio redderetur. Virg. 2. Geor. Non alios prima creſcentis origine mundi Illuxiſſe dies, aliumue habuiſſe tenorem Crediderim. Liu. 3. Bel. Pun. Hi mores eadēq; charitas patriæ, per omnes ordines uelut tenore uno pertinebat. Oui. 3. Met. Cætera paulatim, placidoq; educta tenore. Eraſmus tenorem, rei progreſſum uocat. Vnde quæ ſui ſimilia ſibiq; uelut perpetua quadam ſuccedunt ſerie, horum eundem eſſe tenorē dicimus. Cic. de Orat. perf. Iſq; uno tenore, ut aiunt, in dicendo fluit, nihil afferens præter æqualitatem & æquabilitatem. loquitur de æqualitate dictionis, nulla uarietate reficientis auditorum aures. Tenor pugnæ. Liu. 8. ab Vrbe: Fremitus æqualis, tenorq; idem pugnæ in defatigationem ultimam, aut noctem ſpectabat.

TENOS, τῆνος, inſula una ex Cycladibus, in qua eſt oppidum eiuſdē nominis, quam propter aquarum abundantiam Ariſto. Hydruſam ὑδροῦσαν, appellatam dicit: alioqui Ophiuſam, ὀφιοῦσαν, Vide Plinium li. 4. c. 12.

TENTABUNDUS, adiect. nunc hoc, nunc illud tentans. Liui. 1. Bel. Pun. Vnorum deinde ad multo anguſtiorem rupem, atque ita rectis ſaxis, ut ægre expeditus miles tentabundus, manibuſq; retinens uirgulta, ac ſtirpes circa eminentes demittere ſeſe poſſet.

TENTAMENTUM, ti, *Tentamento, tentatione*, πείραμα, idem quod tentatio. Virg. libr. 7. Nec prima per artem Tentamenta tui pepigi. Oui. li. 7. Metam. Meditataq; pene reliqui Tentamenta fide. Fide, pro fidei.

TENTIGO, nis, ῥοπαλισμὸς, p. p. pruritus libidinis, quo uirilia extenduntur: ut illud in Priap. Turpe quidem dictu, ſed ſi tentigine rūpar. Falce mihi poſita fiet amica manus. Iuuenalis hanc uocem uſurpauit pro pruritu, ſeu appetitu rei ueneræ in fœminis, cum ſic ait Saty. 6. de Meſſalina: Tamen ultima cellam Clauſit, adhuc ardens rigidæ tentigine uuluæ.

TENTIPELLIUM, lii, genus calciamenti ferratum, quo pelles extē duntur, ut ex Artorii ſententia tradit Feſtus. Alii putant medicamentum eſſe, quo rugæ abiguntur, cutiſq; extenditur. Titinnius apud Feſtum: Tentipellium inducis, rugæ in ore extenduntur. Vide plura apud Feſt.

TENTO, as, *Tentare*, πειράζω, πειρῶμαι, πειρατίζω, idem quod experior, ſiue periculum facio, inquiro. Colu. lib. 9. Sæpius digitis loca fœminarum tentanda ſunt: nam in promptu gerunt oua, quibus iam partus appropinquat. Cicer. in Parad. Tentare uolui, poſſentne ita dici, ut probarentur. Virg. 2. Aen. Vix primi prælia tentant Portarum uigiles. Ter. in Phor. Viſum eſt mihi, ut eius tentarem ſententiam. Oui. 1. Meta. Cuncta prius tentanda: ſed immedicabile uulnus Enſe reciſendum eſt, ne pars ſincera trahatur. Cicer. 1. Tuſc. Tentaui, quid in eo genere poſſem. Tentari morbo. i. dolere, affligi morbo. Cic. 4. Tuſc. Illud animorum corporumq; diſſimile, eſt quòd animi ualentes morbo tentari non poſſunt, corpora poſſunt. Tentare pudicitiam alicuius, & Tentare iudicium pecunia, eſt pudicitiam, uel iudicium conari labefactare, & corrumpere. Cic. pro Clu. Iudicium pecunia eſſe tentatum, non à Cluentio, ſed contra Cluentium. Tentare ſenectutem, uel ſolitudinem alicuius, eſt aggredi, & conari ſubuertere aliquem ſenectute & neceſſariorum inopia infirmum & iniuriæ facile obnoxium. Cic. pro Rab. Idcirco in omnibus iis euertendis unius hominis ſenectus, infirmitas, ſolitudoq; tentata eſt. Tentatus, a, um, partici. Ouid. 1. de Arte: Opprime tentatam, nec niſi uictor abi. Cic. lib. 2. Off. Tentata res eſt ab omni genere hominum. Tentaturus, a, um, aliud participium. Virg. li. 4. Aen. Tentaturum aditus, & quæ molliſſima fandi Tempora. Tentatio, onis, uerbale, πειρασμὸς, experimentum, conatus. Liui. 4. ab Vrbe: Aegre Hortenſius pati, tentationem eam credēs eſſe perſeuerantiæ ſuæ. Ci. ad Att. l. 10. Valetudinem tuam iam confirmatam eſſe & à uetere morbo, & à nouis tentationibus, gaudeo. Tentator oris, πειραστὴς. Hora. Notus & integræ Tentator Orion Dianæ.

TENTORIUM, rii, *Padiglione*, σκήνωμα, tabernaculum, extenſis uelis contra æſtum cœliue iniuriam excitatum. Luc. libr. 1. Deſeruere cauo tentoria fixa Lemanno. Oui. 3. Faſt. Sub Ioue pars durat: pauci tentoria ponunt: Sunt quibus è ramis frondea facta caſa eſt. Tentoriolum, diminutiuum, σκηνωμάτιον. Hircius li. 5. Bel. Afric.: reliqui ex ueſtimentis tentoriolis factis ex arundinibus tectis intextis permanebant.

TENTUM, ti, τὸ αἰδοῖον, accipitur pro membro uirili tentigine diſtento. Catul. Grandia te medii tenta uocari uiri.

TENTYRA, orum, p. c. ſiue Tentyris, idis, τέντυρα Ptolemęo, & Strabonis, τεντυρὶς Stephano, urbs eſt Aegypti in eiuſdem nominis

inſula

inſula, quam Nilus efficit: cuius incolæ tanto terrori ſunt crocodilis, ut uel uocem eorum expaueſcant, eaq; audita, protinus diffugiant. Iuu. Sat. 15. Qui uicina colunt umbroſæ Tentyra palmæ.

Tentyritas, p.p. τεντυρῖται, populi ſunt ex Tentyris Nili inſula: qui tanto Crocodilis terrori eſſe dicuntur, ut ſola eos uoce in fugam uertant. De his ſic ſcribit Plin. lib. 8. ca. 15. Quin & genus hominum eſt huic beluæ aduerſa in ipſo Nilo Tentyritæ, ab inſula, in qua habitat, appellata. Menſura eorum parua, ſed præſentia animi in hoc tantum uſu mira. Terribilis hæc contra fugaces bellua eſt, fugax cōtra inſequentes. Sed aduerſum ire hi ſoli audent: quinetiam flumini innatant: dorſoq; equitantium modo impoſiti hiantibus reſupino capite ad morſum addita in os claua, dextra ac læua tenentes extrema eius utrinq;, ut frænis in terram agunt captiuos ac uoce etiam ſola territos cogunt euomere recentia corpora ad ſepulturam. Itaq; ei uni inſulæ crocodili non adnatant, olfactuq; eius generis hominum, ut Pſyllorum ſerpentes, fugantur. Strabo quoque lib. 17. Cum (inquit) crocodili Romam allati eſſent, ut uiderentur, Tentyritæ eos ſequebantur, facta eſt ab illis piſcina quædam, & foramen in uno laterum, ut ea aqua in apricum egredi poſſent. Tentyritæ aderant, qui eos interdum reti educebant ad ſolem, ut à ſpectatoribus uiderentur, interdum in aquam meantes, rurſum eos in piſcinam retrahebant. Nonnulli hos etiam Tentyros uocari putant: & ita uulgo legitur apud Pli. lib. 28. ca. 3. Nam in inſula Nili Tentyri naſcentes tanto ſunt crocodilis terrori, ut uocem quoque eorum fugiant. Quo in loco alii legunt ad hunc modum: Nam in inſula Tentyris naſcentes: ut Tentyris ablatiuus ſit à tentyra, orum, quod inſulam ipſam ſignificat.

Tenusculus, *Stiletto, picciolettio.* λεπτός, λεπτὸς, ἀτενῶς, diminutiuū à Tenuis. Ci. Pæto: Tenuiculo apparatu ſignificans Balbum fuiſſe contentum.

Tenuis, & hoc Tenue, *Sottile, picciolo, poco, pouero.* λεπτὸς, ψιλὸς, ἀραιὸς, exilis, gracilis, exiguus: cuius antitheton eſt Craſſus. Cic. de Fato: Athenis tenue cœlum: ex quo etiam acutiores putantur Atticæ craſſum Thebis, itaq; pingues Thebani ac ualentes. Col. lib. 2. Quo tenue linum proueniat. Cic. pro Flac. Hæc enim ratio, ac magnitudo animorum in maioribus fuit, ut cum in priuatis rebus ſuisq; ſumptibus minimo cōtenti, tenuiſſimo cultu uiuerent, &c. Virg. 4. Aen. Et tenui telas diſcreuerat auro. Cice. 5. Tuſc. Negat ullam in ſapiente uim eſſe fortunæ: tenuem uictum antefert copioſo. Ouid. 1. de Arte: Blanditiasq; leues tenui perſcribere uino. Hinc Tenuior, & Tenuiſſimus. Stat. 1. Sylu. 4. Hæc tu Sperne coli tenuiore lyra. Cice. ad Attic. lib. 3. Spes mea, ſemper fuit tenuior, quàm literæ tuæ. Tenuiſſima membrana, Idem primo de Natur. deo. In minimis tenuiſſimiſq; rebus labi, Idem 1. de Ora. In tenui labor. Virg. 4. Georg. In tenui labor, ac tenuis non gloria, ſi quem Numina læua ſinunt, auditq; uocatus Apollo. Per tranſlationem nonnunquam tenuis ponitur pro paupere, πένης. Cic. pro Mur. Pœna grauior in plebem tua uoce efflagitata: eſt commoti animi tenuium in ordine noſtrum. Ibidem: Tenuiorum, & nō occupatorum amicorum eſt iſta aſſiduitas. Idem 3. de Legib. Conceſſa plebi à patribus iſta poteſtate arma ceciderunt, reſtincta ſeditio eſt: inuentum eſt temperamentum, quo tenuiores cum principibus æquari ſe putarint. Tenuitas, atis, λεπτότης, λεπτομέρεια, gracilitas, ſubtilitas. Plin. lib. 8. cap. 33. Cauda prælonga in tenuitatem deſinens, & implicans ſe uiperinis orbibus. Tenuitas, pro paupertate, πενία. Cicer. 2. Off. Danda etiam opera eſt, ne, quod apud maiores noſtros ſæpe fiebat, propter ærarij tenuitatem aſſiduitatemq; bellorum, tributum ſit conferendum. C. fil. Tironi: Ut poſſum, ex meis anguſtiis illius ſuſtento tenuitatem. Tenuiter, aduerbium, λεπτῶς, tenuius, tenuiſſime. Cæſ. libr. 3. Bel. Gal. Pelles pro uelis, alutæq;, tenuiter confectæ. Cicer. libr. 2. de Inuent. Sed illæ tenuius & acutius, & ſubtilius tractantur: hi autem grauius, & ornatius. Idem 6. Verr. Iuſſit Timarchidem æſtimare argentū, quo modo? quo qui nunquam tenuiſſime in donatione hiſtrionum æſtimauit.

Tenuo, nuas, λεπτύνω, tenue reddo, extenuo, macero. Quintil. li. 2. ca. 10. Ita ſibi quoque tenuandos adipes, & quicquid humoris corrupti contraxerit, emittendum, ſi eſſe ſanus, ac robuſtus uolet. Propert. lib. 3. Eleg. 1. Dicite, quo pariter carmen tenuaſtis in antro. Ouid. 3. Meta. Et tenuant uigiles corpus miſerabile curæ. Idē 2. de Pont. Eleg. 7. Nec magis aſſiduæ uomer tenuatur ab uſu, Pectora quàm mea ſunt ſerie calcata malorum. Tenuatus, a, um, particip. Hora. 2. Serm. Sat. 2. Seu recreare uoles tenuatum corpus, ubiq; Accedent anni, &c. Oui. li. 2. Met. Cum uox eſt tenuata uiro, canæq; capillos Diſſimulant plumæ. Compoſita ſunt, Attenuo, & Extenuo: de quibus ſuis locis.

Tenus, huius, Tenus, παγὶς, idem quod laqueus, teſte Nonio, à tendendo dictus. Plaut. Bacch. Pendebit hodie: ita pulchre intendi tenus.

Tenus, μέχρι, præpoſitio, idem ſignificās quod uſq; ad: exigitq; aut ablatiuum ſingularem, cui tamen poſtponitur: ut, Pube tenus, Mēto tenus, Capulo tenus. Virg. lib. 3. Aen. Prima hominis facies, & pulchro pectore uirgo Pube tenus: Aut genitiuum pluralem. Vir. li. 3. Ge. Et crurum tenus à mento Palearia pendent. Sic Cumarum tenus. i. uſq; ad Cumas. Cice. in epiſt. Illi rumores de comitijs Cumarum tenus caluerunt. Nonnunquam admittit & accuſatiuū. Fla. in Argon. Et Tanain tenus immenſo deſcēdit ab Euro. Quodam tenus prodire, eſt qualemcunq; aliquem in re quapiam progreſſum facere. Horat. 1. epiſto. 1. Eſt quiddam prodire tenus, ſi non datur ultra. Titulo tenus Conſul, hoc eſt, ſolo titulo & non re.

Teos, τέως, Stephano, Ioniæ ciuitas, Anacreontis Poetæ patria, qui ab ea Teius eſt cognominatus. Horat. in Epod. Non aliter Samio dicunt arſiſſe Bathyllo Anacreonta Teium. Eſt & altera eiuſdem nominis ciuitas in Scythia, ad paludem ſita piſcibus refertam, cui ſereno tempore oleum innatat tanta copia, ut in uaſa colligi poſſit, & neceſſariis uſibus adhiberi. Auctor Stepha.

Tepefacio, facis, feci. *Intiepidire*, χλιαίνω, tepidum reddo. Cice. de Nat. deo. Is Solis tactus eſt, non ut tepefaciat ſolum, ſed etiam ſæpe comburat. Horat. 2. Ser. Saty. 3. In matris iugulo ferrum tepefecit acutum. Cice. de Senect. Hinc Tepefio, paſſiuum, χλιαίνομαι, unde particip. Tepefactus. Terra ſemen tepefactum uapore & complexu ſuo diffundit. Vir. 9. Aen. Atro tepefacta cruore Terra, toriq; madent.

Tepeo, pes, pui, χλιαρός εἰμι, tepidus ſum. Pli. lib. 29. c. 4. Carnibus gallinaceorum, ita ut tepeant auulſæ, appoſitis, uenena ſerpentiū domantur. Ouid. 3. de Pont. Eleg. 4. Illa recens pota eſt, noſtra tepebit aqua. Virg. 3. Geo. Parturit almus ager, Zephyriq; tepentibus auris Laxant arua ſinus. Oui. 3. Faſt. Et pereunt uictæ ſole tepente niues. Cato de re ru. c. 69. Lenibus lignis facito caleſcat: ubi temperate tepebit, tum cuminum indito.

Tepeſco, cis, χλιαίνομαι, tepidus fio. Cic. 2. de Na. deo. Atq; etiam maria agitata uentis ita tepeſcunt, ut intelligi facile poſſit, in tantis illis humoribus eſſe incluſum calorem. Vir. 9. Aen. Et fixo ferrum in pulmone tepeſcit. Lucan. li. 4. Paulatim cadit ira ferox, mētesq; tepeſcunt. Huius compoſitum eſt, Intepeſco, quod eſt ualde tepeſco. Col. Nunc mitigato iam & intepeſcente frigore largiſſimis, ubertatibus, Liberiq; uindemiis exuberent.

Tephritis, τεφρίτης, gemma, quæ nouæ Lunæ ſpeciem habet, in cornua curuatæ, cinericei tamen coloris: unde & nomen habent. Auctor Pli. li. ult. c. 10.

Tepido, as, are, χλιαίνω, tepida aqua irrigare. Plin. libr. 17. cap. 26. In eodem agro bruma, tanto magis ſi niues ſcateant, geletue, ne frigus uites adurat, circunfundit riguis, quòd ibi tepidare uocant, memorabili natura in amne ſolo. Sed idem æſtate intolerandi rigoris.

Tepidarium, χλιαρὸν λουτρὸν, locus in balneis, in quo tepida aqua lauabantur, quemadmodum caldarium, in quo calida lauabātur, & Frigidarium, in quo frigida.

Tepidus, da, dum, *Tepido*, χλιαρὸς, χλιερός, quod eſt medium inter calidum & frigidum. Pli. lib. 14. c. 25. Præterea ſynceri denſantur in tepida aqua. Interdum pro calido ponitur. Lucr. Tepidiſq; caminis. Vir. 2. Geo. Non tepidum ad ſolem pennas in littore pandunt. Ouid. 2. Am. Eleg. 19. Tepidoſq; reſouerat ignes. Interdum pro frigido, præſertim quando transfertur ad hominem. Pla. Hic homo factus eſt tepidior. i. frigidior, ſegnior. Hinc Tepidulus, diminutiuum, id eſt, ſubtepidus, ὑποχλίαρος.

Tepor, oris, & Tepiditas, tis, χλιαρότης, ἀλέα, media qualitas inter calorem & frigus. Colum. lib. 2. Si uero tepor cœli, ſiccitaſq; regionis ſuadebit, Februario ſtatim proſcindendi ſunt. Cicer. 2. de Nat. deo. Nec enim ille externus & aduentitius habendus eſt tepor, ſed ex intimis maris partibus agitatione excitatus, quod noſtris quoq; corporibus contingit, cum motu atq; exercitatione recaleſcunt. Oui. 2. Met. Quæ neque dant flammas, leniq; tepore cremantur.

Teporo, as, p.p. χλιαίνω, idē quod tepefacio. Pli. li. 36. c. 26. Fragmenta teporata agglutinantur tantum, rurſus tota fundi non queunt, præter quàm abrupta ſibi.

Ter, *Tre uolte*, τρὶς, aduerb. numerale, idem ualens quod tribus uicibus. Cice. de Diuin. Ceciderunt ter quatuor de cœlo corpora ſancta. Vir. li. 1. Ge. Ter ſunt conati imponere Pelio Oſſam: Ter pater extructos diſiecit fulmine montes. Hora. 3. Car. Ode 3. Ter ſi reſurgat murus aheneus Auctore Phœbo, ter pereat meis Exciſus Argiuis, ter uxor Capta uirum, pueroſq; ploret. Aliquando nō tā numerū ſignificat, quàm augmētū: ut, Ter maximus τρισμέγιστος. Ter beati, τρισμάκαρες. Oui. 8. Meta. ò ego ter felix. Vir. 1. Aen. ò terq; quaterq; beati.

Tercentum, τριακόσιοι, id eſt, trecenti. Virg. 8. Aeneid. Maxima tercentum totam delubra per urbem Lætitia, ludiſq; uiæ, plauſuq; fremebant. Idem 1. Geor. Tercentum niuei tondent dumeta iuuenci.

Trecenti, tæ, ta, τριακόσιοι, id eſt, trecenti, ſeu trecenteni. Cic. 2. de Finib. Trecentoſq; eos, quos eduxerat Sparta, cum eſſet propoſita aut fuga turpis, aut glorioſa mors, oppoſuit hoſtibus. Plau. Persa: Trecentis uerſibus tuas impuritias loqui nemo poteſt. Ci. 3. Phil.

3.Phil.E: Brunduſij tercentos fortiſſimos uiros,ciueſq; optimos trucidauit. Tercenties,aduerb.Catul.in Iul.Cæſarem Eone noo.I ne imperator uoice Fuiſti in ultima occidentis inſula, Vt illa ueſtra diffututa mentula Ducenties comeſſet, aut tercenties? Nõ deſunt tamen qui hiſce omnibus in locis Trecenti,& Trecenties legendum contendant.

Tercenteni, τριακόσιοι,id eſt,treceni. Mart.libr.2.Tercentena quidem poteras epigrammata ferre.

Terdeni,æ,a,τριάκοντα,triginta.Mart.li.10.Terdenos uigilaueram per annos.Vir.li.8.Aen.ex quo terdenis urbem redeuntibus annis,Aſcanius clari condet cognominis Albam.

Terebellum,Trivellino,ſucchiellino,τερέτριον, diminutiuum à terebra,inſtrumentum chirurgorum,quo fracta erant oſſa eximũtur.

Terebinthus, τερέβινθος, arbor eſt circa Idam Macedoniaq; breuis,fruticoſa,& contorta: in Syria uero magna & copioſa,materie lenta,& nigra,lauri pene folio,oleæ flore;ſed puniceo,baccis primum herbaceis,mox rubris,& cum maturuerint, nigrantibus,magnitudine fabæ,reſinoſis,& ſulphuroſis, radice ualida, in profundum acta.Duo terebinthi ſunt genera, ſexu diſtincta, ex quibus mas ſterilis eſt,teſte Theophraſto.Ex hac arbore diſtillat laudatiſsimum reſinæ genus, quã Terebinthinam Latini uocãt. Pli.li.55.c.6.de reſinæ generibus loquens: In arborum differentia placet terebinthina odoratiſſima atque leuiſſima: nationum Cypria atque Syriaca, utraque mellis Attici colore, ſed Cypria carnoſior, ſicciorq;.

Terebra,bræ,p.c.Trivella,τέρετρον,τρύπανον,inſtrumentum, quo ligna perforantur:a terendo dictum. Col.li.4.c.29.Nam antiqua terebra,quam ſolam ueteres agricolæ nouerant, ſcobem faciebat,peruretbatq; eam partem,quam perforauerat.

Terebro,bras,Trivellare,forare,τρυπάω,terebra perforo. Virg.2.Aen.Aut terebrare cauas uteri,& tentare latebras.Col.lib.5.ca.9 eas terebrari Gallica terebra conuenit.Oui.6.Faſt.Prima terebrato per rara foramina buxo, Vt daret effeci tibia longa ſonos. Terebratio,onis,uerbale,τρύπησις, ipſe terebrandi actus.Colu.lib.4.cap.29.In illa autem quæ fit per terebrationem,&c.Huius compoſitum eſt,Exterebro,quod eſt extorqueo,& exculpo:ut,Exterebrare ueritatem.Plaut.Exterebra prorſus,atque excute.

Teredo,inis, p.p.τερηδών,uermis in ligno naſcens,eaq; prodens. Eſt autem hæc uox Græca, ſed quam Latini & uſu & inflexione ſuam fecerunt,Græci enim τερηδόνα appellant,quam nos Teredinem. Quanquam nihil prohibet Latinam uocem eſſe à terendo dictam.Eadem & Tinea dicitur.Licet ſint qui diſtinguant,ut Teredines tantum dicantur in mari,hoc eſt,in nauibus: Tineæ, terreſtres ſint. Pli. li.16.c.41.Infeſtantium quatuor genera.Teredines capite ad Portionem grandiſſimo, rodunt dentibus:hæ tantũ in mari ſentiuntur,nec aliam putant teredinem proprie dici: Terreſtres,Tineas uocant.Teredo pro uerme ueſtes terente, & erodente.Plin.lib.8.ca.48.de prætextis Seruii Tullii: Mirumq; fuit nec defluxiſſe eas, nec teredinum iniurias ſenſiſſe annis quingentis ſexaginta.

Terentia, Ciceronis uxor fuit, Epiſtolis ipſius notiſſima:quam poſtea à uiro repudiatam, Saluſtius uxorem duxit, ut inimici ſui arcana certius poſſet dicere ex ea,quæ omnium eius conſiliorum particeps fuerat & ſocia.Connumeratur hæc à Pli.li.7.cap.48.inter longiſsimæ uitæ exempla, ut quæ uſq; ad CXVII.annum dicatur perueniſſe.

Terentius.τερέντιος,Poeta comicus,natione Afer,patria Carthaginienſis,libertus fuit Romæ Terentii Lucani: à quo ob liberale ingenium optimis literis eruditus, in hominum nobiliſſimorum amicitiam peruenit,præcipue Scipionis,& Lælii: quorum etiam opera adiutus creditur in ſcribendo,ob ſermonis elegãtiam. Cui opinioni aſtipulatur etiam Varro, Non obſcurum eſt,inquiens, adiutum Terentium in ſcriptis à Lælio & Scipione.Eandem,ipſe famam auxit. Nunquam enim, niſi leuiter, ſe tutari conatus eſt. Scripſit fabulas ſex,quæ omnium manibus teruntur.Poſt hac uiſendarum Athenarum cupiditate ductus ex quo nauim conſcendit,nuſquam deinde conſpectus eſt. Quo fit, ut naufragio credatur periiſſe.Latius exequitur huius uitam Donatus in Prolegomenis Andriæ.

Terentius Scaurus,Grãmaticus,quẽ Gel.dicit floruiſſe Adriani temporibus,ac librum de Cæſelli Vindicis Grammatici erroribus ſcripſiſſe.Terentius Culeo,ſenator Romanus,captus à Carthaginienſibus fuit, & redemptus ab Africano maiore: unde & currum eius ſecutus eſſe dicitur pileatus:ut refert Liui.libr.30.de Bel. Puni. Hinc natus error apud indoctos,qui Terẽtiũ Comicũ à Pœnis captum fuiſſe,& à Scipione redẽptũ crediderunt. Teren. Varro,collega Pauli Aemilii poſt cladem Cannenſem cum reliquiis exercitus,Canuſium ſe recepit.Cui Romam redeunti gratias actum eſt pop.Rom.,quòd de repub.non deſperaſſet.

Terentum,locus in campo Martio, quòd in eo ara Ditis patris in terra occultaretur:quæ ludis tantũ ſecularibus effoſſa terra oſtendebatur: atq; peractis rurſus claudebatur. Mart. Bis mea Romano ſpectata eſt uita Terento. Hoc eſt, binos ſpectaui ludos ſeculares.

Terentinus,tina,tinum, adiect. eſt à Terento deductum: unde Ludi Terentini dicti ſunt, qui alio nomine ſeculares uocantur, qui centeſimo quoque anno tribus diebus continuis, tribuſq; noctibus celebrabantur:tametſi poſtea ambitione principum minore interiecto ſpatio aliquoties fuerint celebrati. Auſonius in Ternario: Trina Terentino celebrata trinoctia ludo. De horum ludorum inſtitutione,& ritu, unde Politianum c.58. Miſcellaneorum: Cenſorinum c.6.D. Auguſtinum de ciuitate Dei li. 3. c.18. Vale. Maxi.li.2.c.1.

Teres,teretis, pen. corr.generis omnis,κυλινδροειδής,longum & rotundum,cuiuſmodi eſt figura cylindri:ita dictum, quòd angulis circunquaque quaſi torno uideantur eſſe detriti. Vir.8.Ecl. Incũbens tereti Damon ſic cœpit oliuæ.Oui.lib.10.Meta.Pendebant tereti gemmata monilia collo.Virg.4.Aen.Et tereti ſubnectit fibula gemma. Oratio teres.Cice.3.de Orat.Sed ſi habitum etiam orationis,& quaſi colorem aliquem requiritis, eſt plena quædã, & tamen teres & tenuis, & non ſine neruis ac uiribus. Totus teres atque rotundus.Horat.2.Ser.Sat.7.Hoc eſt æqualis & conſtãs in ſe, interprete Acrone. Nam Teretes(ut inquit ille)dicuntur, qui ab alio non quærunt quid faciendum ſit, ſed ipſi per ſe moueniunt. Tale eſt & illud Virgilii de Viro bono: Mundi inſtar habens, teres,atque rotundus.

Tereus,τηρεύς,rex Thracum, Martis ex Biſtonide nympha filius,qui cum Prognen Pandionis Athenarum regis filiam uxorẽ duxiſſet, eius etiam ſororem Philomelam per ſpeciem inſendæ ſororis abductam uitiauit, uitiatæq; linguam præcidit. Quod facinus cum illa indicare alioqui non poſſet, cruore ſuo depictum ſorori ſuæ tranſmiſit. Qua re cognita Progne, ut ſororem ulciſceretur, Itym filium patri epulandum appoſuit: Prolato deinde capite, cum pater ſe uxoris dolo filium in ſua uiſcera condidiſſe agnoſceret, & ad ultionem properaret, Progne mutata eſt in hirundinem, Philomela in auem ſui nominis, Tereus in upupam, Itys in phaſianum. Hæc Seruius,enarrans illud Virgilii, Aut ut mutatos Terei mutauerit artus. Lege fabulam hanc latius apud Oui.li.6.Met.

Tergemini,dicuntur,qui tres eodem partu editi ſunt. Pli.li.7.c.3. Tergeminos naſci certum eſt, Horatiorum Curiatiorumq; exẽplo. Tergemini fratres apud Liui.1.ab Vrb.

Tergeminus,a,um,adiect.τρίδυμος,τριπλαξ,id eſt,triplex. Liu. 6.ab Vrb. Modo tergeminæ uictoriæ triplicem triumphum ex ipſis Volſcis & Aequis & ex Hetruria egiſtis. Oui.4.Triſt. Eleg.6. Tergeminumq; uirum,tergeminumq; canem.Stat.1.Syl.5. Non hoc imbriferas hyemes opus, aut Iouis ignem Tergeminum, Aeolii non agmina carceris horret. Id eſt, fulmen triſulcum. Ius tergeminæ prolis,id eſt, ius trium liberorum. Stat.4.Syl.8. Ergo quod auſoniæ pater auguſtiſſimus urbis Ius tibi tergeminæ dederat lætabile prolis, Omen erat.

Tergeste,τέργεστον Ptol.colonia Romanorum ab Aquileia ſtadia centum octoginta diſtans(ut inquit Strabo)hodie Trieſtum uocatur. Hæc urbs olim florentiſſima fuit: Vide Pli.li. 3.c.18.

Terginus,a,um,τεργινος,poſſeſſiuum à Tergus:ut Terginum lorum,id eſt,ſcutica è tergore animalis. Plaut. in Pſeu. Aedepol noſtrum durius tergum erit,quàm terginum hoc meum.

Tergiuerſor,ris,Tergiuerſare,poſtergare, voltar le ſpalle,fallo, & dicta muto, inquit Nonius:propriè eſt eorum, qui terga uertentes adhuc tamen pugnant, nec ſeſe uictos fateri uolunt. Vnde etiam ad alias res transfertur, ut diſputationes, controuerſias,&c. Nam Vertere terga, στρέφεσθαι,μεταστρέφεσθαι,μεταβάλλειν τὰ νῶτα, fugere eſt,quod & Terga dare dicimus. Plaut. Quid expectas? quid tergiuerſaris? Cic.lib.3.Tuſc. Quid tergiuerſamur Epicure? nec fatemur eam nos dicere uoluptatem,quam tu idem, cũ os perfricuiſti, ſoles dicere? Id eſt, diſſimulamus, & ſubterfugimus. Iureconſulti accipiunt tergiuerſari, pro in uniuerſum ab accuſatione deſiſtere,teſte Martiano ad Senatuſcon. Turp.li.1. Tergiuerſatio,uerbale,id eſt,ſubterfugium,detrectatio. Ci.pro Milone: Quid erat moræ & tergiuerſationis.

Tergo,gis, & Tergeo,ges,ſi,ſum,Nettare,forbire,& ſecundum antiquos terſum,ἀμόργνυμι,ἐκμάσσω,σμήχω,mundo, nitidum facio. Iuue.Sat.14.Vaſa aſpera tergeat alter.Plau.Ornantur,lauantur, tergentur,poliuntur.Liui.6.Bel.Pun.Secundo die arma curare,& tergere ante tentoria iuſſit.Cice. in Parad.Vt in familia qui tractant iſta,qui tergunt,qui ungunt,qui uerrunt,qui ſpargunt, non honeſtiſſimum locum ſeruitutis tenent. Ouid.2. Metamor. Vt terſis niteant talaria plantis. Idem 13. Meta. Manuq; ſimul ueluti lacrymantia terſit Lumina. Huius compoſita ſunt Abſtergo, Attergo, Detergo, Extergo: quorum ſignificata explicata ſunt ſuis locis.

Tergum,gi,Schena,ſpalle di dietro,reni,νῶτον,dorſum. Virg.2.Aen. Ecce manus iuuenem interea poſt terga reuinctum. Inambulare manibus ad tergum reiectis,Aſin.Cic.li.10.Ouid.li.2.Metamor. Oſſaq; poſt tergum magnæ iactata parentis. Dicitur & de auibus.Cic.2.de Natura Deo.Grues in tergo præuolantium colla & capita

capita reponunt. Neque ſolum de animalibus, uerum etiam de rebus inanimatis dicitur. Vnde librũ a tergo, ὀπισθόγραφον, ſcriptum dicimus, id eſt a poſterioris parte chartæ, uel membranæ. Iuuen. Saty. 1. Scriptus & a tergo, necdum finitus Oreſtes. Glaci alia terga fluuiorum, Claud. de bel. Get. Aerea terga loricæ, Stat. 9. Theb. Aliquando tamen Tergum pro tergore ponitur, σκῦτος. Virg. 1. Aen. Mercatiq; ſolum facti de nomine byrſam, Taurino quantũ poſſent circundare tergo. Item pro ſcuto, θυρεὸς, ἀσπὶς, quoniam ſcuta corio tegi ſolent. Idem lib. 10. Aen. Et tergo decutit haſtas. Et tam Tergus, quàm Tergum, a terendo dici uidentur, quoniã uehendis oneribus teruntur. Terga uertere, νῶτα δίδωμι. Cæſar tertio Belli Gal. ut ne unum quidem noſtrorum impetum ferrẽt, ac ſtatim terga uerterent. Dare terga. idem. Quint. lib. 2. cap. 13. Nonnunquam terga etiam dediſſe ſimulata fuga proderit. Virg. 4. Georg. Aut hos uerſa fuga uictor dare terga coegit. Præbere terga fugæ, Ouid. 10. Meta.

Tergus, tergoris, pe. co. neut. gen. σκῦτος, corium, & proprie craſſior illa pars, qua tergum id eſt dorſum tegitur. Virg. li. 1. Aen. Tergora diripiunt coſtis & uiſcera nudant. Plin. li. 8. cap. 10. Duriſſimum dorſo tergus, uentres molles, ſquamis nullum tegumentum. Silius. lib. 3. Squalenti tergore ſerpens.

Terina, æ, τέρινα, agri Brutii oppidum maritimum. a quo propinquus ſinus Terinæus appellatur. Auctor Pli. l. 3. c. 5.

Terias, τηρίας, fluuius eſt Siciliæ non procul a Catana, teſte Pli. li. 3. c. 8. Stephanus alium eiuſdem nominis fluuium collocat in Phrygia, quem alio nomine Gallum ait appellari.

Termentarium, inquit Varro lib. 4. de lingua Latina linteum, quod teritur corpore.

Termentum, apud Plau. pro detrimento, teſte Feſto.

Termera, τέρμερα, oppidum liberum Cariæ, teſte Plin. lib. 5. c. 29. Stephanus Lyciæ aſſignat.

Termerium, τερμέριον, promontorium eſt Myndiorum, Candariæ Coorum promontorio oppoſitum, & quadraginta non amplius ſtadiorum mari ab eo diremptum. Auctor Strabo lib. 14.

Termessus, τερμησσὸς Ptolem. Piſidiæ urbs eſt, teſte Strab. li. 13. Cibyræ, & Milys proxima.

Termes, termitis, pe. c. maſcu. gene. κλάδος ἔγκαρπος, ramus ex arbore decerptus cum fructu. Qui quoniam in diuiſione agrorũ ante quàm metæ ponerentur, figi ſolebat, termino nomen dedit. Proprie Termes (ait Porphyrio) eſt oliuæ, ſicut Palmes uitis. Hor. Epo. 16. Germina, & nunquam fallentis termes oliuæ. Gellius tamen etiam Termitem appellat palmæ ramum cum fructu auulſum, quem Græci σπάδικα nominant.

Termilae, τερμίλαι Herodoto, populi ſunt Lyciæ, è Creta oriundi quos Sarpedon Minois, & Rhadamãti frater colonos ea Creta duxit, ac Termilas nominauit, cum prius Minyæ & Solymi uocarentur, ut Herodotus refert. Poſtea Lycus Pandonis filius, eoſdem a ſe Lycios appellauit. Quæ profecto ratio Lycios ac Solymos eoſdẽ eſſe oſtẽdit, quanquã Homerus eos uideatur ſeparare.

Terminalia, orum, τερμινάλια, Varro ideo appellata eſſe exiſtimat, quòd is dies anni extremus erat conſtitutus. Ego potius a Termino Deo nomen ſumpſiſſe exiſtimo. Fuerunt enim Terminalia feſta, quæ in honorem termini Dei celebrabantur menſe Februario, ad octauum Calendas Martias. Nam inter Terminalia & Regifugium, teſte Cenſorino, interſerebatur dies intercalaris. Liuius quinto Decad. li. 3. Tertio die poſt Terminalia Calendæ intercalares fuere.

Termino, as, *Terminare, determinare, finire, concludere*, περατόω, ὁρίζω, terminos conſtituo, certis finibus circunſcribo, finio. Cic. 3. Offic. Illorum fines, ſicuti ipſi dixerunt, terminauit: in medio relictum quod erat, pop. Roman. adiudicauit. Ci. in Catil. Quorum alter fines ueſtri imperii, non terræ, ſed cœli regionibus terminaret. Cic. de Finibus. Omni autem priuatione doloris putat Epicurus terminari ſummam uoluptatem: hoc eſt, Epicurus putat ſummam eſſe uoluptatem, priuari doloribus. Terminare ſententiam, abſoluere. Cic. ad Att. lib. 9. Sed ut ſententiam aliquando terminemus. Terminatus, a, um, participium: ut, Terminatus ager. i. limitatus. Terminatæ diuitiæ. Ci. 1. Fini. Ne naturales quidem multa deſiderem, propterea quòd ipſa natura diuitias, quibus contenta ſit, & parabiles, & terminatas habet. Terminatio, tionis, uerbale, ὁρισμὸς, finitio. Terminatio aurium, diſtinctio, diſcretio. Cic. in Ora. Vt igitur poetica, & uerſus inuentus eſt terminatione aurium, obſeruatione prudentium: ſic in oratione animaduerſum eſt, &c. Huius compoſita ſunt, Determino, Diſtermino, & Extermino: quorum ſignificata uide ſuis locis.

Terminus, ni, *Terminus, finis*, ὅρος, πέρας, τέρμα, proprie dicitur limes qui agrum ab agro diuidit, a terendo, (ut Varroni placet l. 4. de lingua Latina) quòd hæ partes maxime terantur, propter iter limitare. Aut certe a Græco nomine τέρμα quod eſt eiuſdẽ ſignificationis. Cic. 4. Acad. Eſt enim inter ipſos, non de terminis, ſed de tota poſſeſſione cõtentio. Per tranſlationẽ Terminus, pro quouis fine accipitur. Ci. 1. de Orat. Nullis terminis circunſcribere, aut definire ius ſuum. Vir. li. 4. Geor. Quamuis anguſtus terminus æui. Apud antiquos Terminus Deus putabatur in cuius tutela fines agrorum eſſe exiſtimabant. unde etiam ſub aperto colebatur. propterea quòd nefas putabant Terminum ſub tecto conſiſtere, ut auctor eſt Feſtus. Liu. 1. ab urbe. Nam cum omnium ſacellorum exaugurationem aues admitterent, in Termini fano non addixere. Huius compoſita ſunt Anterminus, & Conterminus: quorum ſignificata uide ſuis locis.

Termites, κλάδοι ἔγκαρποι, rami arborum cum fructibus detracti. Vide ſupra in dictione Termes.

Termon, τέρμων, a ueteribus Græca conſuetudine ponebatur pro eo, quem Latini Terminum appellant. Ennius apud Feſtum: Ingenti uadit curſu, quo redditus Termo eſt.

Ternarius, a, ũ, ut, Ternarii ſcrobes, i. ſcrobes quadrati, quaquauerſum pedes habentes ternos. Colum. lib. 11. ca. 2. Scrobes omnis generis, quos eris Autumno conſiturus, hoc tempore præparare oportebit: eorum quaternarii, hoc eſt, quaquauerſum pedũ quatuor, ſi eſt commodum terrenum, XIIII. ab uno fiunt: ternarii autem XVIII.

Ternus, a, um, diſtributiui numeri nomen eſt: quod tamen ſæpe accipitur pro ſuo primitiuo. Horat. 3. Car. Ode. 19. Ternos ter cyathos attonitus petet Vates. Vir. 5. Aen. Terno conſurgunt ordine remi. Cic. ad Pætum lib. 4. Cum loquimur terni, nihil flagitii dicimus: at cum bini, obſcœnum eſt.

Tero, ris, iui, tritum, *Tritare, sfrantumare, rompere*, τρίβω, συντρίβω, frico, contero, attero, conſumo. Plau. in Aſi. Num me illuc ducis, ubi lapis lapidem terit? Oui. 1. de Arte. Frenaq; magnanimi dente teruntur equi. Virg. 4. Ge. Ipſe labore manum duro terat. Pli. Dein refrigeratum teritur in farinam. i. comminuitur. Terere iter, eſt iter agere. Virg. 1. Georg. Sæpius è tectis penetralibus extulit oua Anguſtum formica terens iter. Terere tempus, χρονοτριβεῖν, eſt conſumere: ſimiliter terere ocium. Liu. lib. 1. Quas in conuiuiis, luxuq; cum æqualibus uideant tempus terentes. Tritus, a, um, particip. καταττετριμμένος, id eſt, attritus, & uſu cõſumptus. Martia lib. 1. Cerea ſi pendet lumbis, & trita lacerna, Dimidiasq; nates Gallica palla tegit. Trita uia, ſeu Tritum iter i. ſæpius calcatum, & a multis frequentatum. Oui. 3. de Arte: Trita frequensq; uia eſt, per amici fallere nomen. Tuta frequensq; licet ſit uia, crimen habet. Cice. 1. Phil. Cum Brundiſium, iterq; illud, quod tritum in Græciam eſt, non ſine cauſa uitauiſſem. Tritum prouerbium, hoc eſt, multorum ſermone celebratũ, θρυλλούμενον. Cice. 1. Offi. Ex quo illud, Summum ius, ſumma iniuria, factum eſt iam tritũ ſermone prouerbium. Tritus, tritui, τρῖψις, ipſe auctus terendi. Plin. lib. 33. cap. 4. Nec ullum abſolutius aurum eſt, curſu ipſo, trituq; perpolitum. Tritor, oris qui aliquid conterit: ut Tritor colorum. Pli. lib. 35. c. 11. Nanq; Erigonus tritor colorum Nealcæ pictoris intantum ipſe profecit. Tritor ſtimulorum, qui aſſidue uapulando ſtimulos tergo ſuo cõterit. Pla. Perſea: Quid ais tu crux, ſtimulorum tritor? Huius compoſita ſunt, Attero, Contero, Detero, Diſtero, Extero, Intero, Obtero, Protero, Pertero, Subtero: quæ ſuis uide locis. Retero, ἀνατρίβω, rurſus tero, purgo, excerno. Col. lib. 7. Pura deinde frumenta, ſi in annos recondantur, reteri debent: nam quanto ſunt expolitiora, minus a curculionibus exeduntur.

Terpander, dri, τέρπανδρος, Poeta Lyricus, ex Antiſſa Leſbi ciuitate, qui primus quatuor lyræ chordis, tres alias addidit, & Lyrici carminis leges conſcripſit quas nonnulli Philæmoni cuidã adſcribunt. Auctor Suidas. Tanta autem in Terpandro artis excellentia fuiſſe perhibetur, ut quem ſignificare uolebant inſigniter quidem canere, primum tamen locum non mereri, eum μετὰ λέσβιον ᾠδόν, hoc eſt, poſt Leſbium cantorem collocandum dicerent. Cuius prouerbii ortum ad huiuſmodi referunt hiſtoriam. Cum Lacedæmoniorum res ſeditionibus tumultuarentur, conſultum oraculum iuſſit, ut Leſbium cantorem accerſerẽt. Accerſitus itaq; Terpander, populi animum ſic deliniuit, ut omiſſa omni ſeditione, in priſtinam concordiam redirent. Qua ex re factum, ut Lacedæmonii Leſbiis muſicis primas partes tribuerint, & ſi quem alium canentem audiſſent, promptius dicerent, μετὰ λέσβιον ᾠδόν, id eſt, poſt Leſbium cantorem eum collocandum.

Terpnus, citharœdus inſignis Neronis temporibus floruit, cuius cantu ſupra modum Neronem delectatum fuiſſe, ſcribit Suetonius in uita eius: Statim (inquit) ut imperium adeptus eſt, Terpnum citharœdum, uigentem tunc præter alios accerſit, diebusq; continuis poſt cœnam canenti in multam noctem aſſidens, paulatim & ipſe meditari, exercitariq; cœpit, nec eorum quicquam prætermittere, quæ artifices eius generis uel conſeruandæ uocis cauſa, uel augendæ factitarent.

Terpsiceroteſ, (inquit Calepinus) ductum nomen a modulatis, & quaſi ad lyram compoſitis cornibus. Qua in re nimis pueriliter fallitur, inemendatis, ut ſolet, exemplaribus deceptus. Terpſicerotes enim neque Græca, neque Latina lingua agnoſcit. Sterpſicerotes ita legẽdum, quo nomine ſignificatur capræ ſilueſtris genus, ab intortis cornibus ita dictum. Pli. lib. 11. c. 37.

Erecta autem cornua, rugarumq; ambitu contorta, & in leue faſtigium exacuta (ita ut lyras diceres) ſtrepſicerotι, quem Addacẽ Africa appellat.

TERPSICHORE, τερψιχόρη, una nouem Muſarum, ſic dicta, quòd choreis, & tripudiis delectetur: uel, ut Plutarchus ait, quòd maxima uitæ pars ea delectetur & gaudeat. Huic quidam citharæ inuentionem tribuunt. Virg. de Nouem Muſis, Terpſichore affectus cithara mouet, imperat, auget. Vide in dictione Muſa.

TERRA, æ, *Terra*, γῆ, χθών, elementum frigidum & ſiccum, quod, quoniam reliqua omnia grauitate exuperat, infimum ſibi inter ea locum uendicant. Dicta Terra (ut quidam uolunt) quòd pedibus teratur. Cic. de Nat. deo. Terra locata in media mundi ſede, ſolida & globoſa, & undique in ſeſe nutibus ſuis conglobata, ueſtita floribus, &c. Sunt qui uelint hoc nomine in ſingulari numero, totum elementum ſignificari, in plurali aliquot eius regiones. Virg. 1. Aen. Multum ille & terris iactatus & alto. i. per multas regiones, ut illi exponunt. Quæ differentia aut falſa eſt, aut certe non perpetua. Nam & terram frequentiſſime pro una qualibet regione legimus & Terras pro toto orbe. Cic. de Amic. Eorum, qui in hac terra fuerunt, Magnamq; Græciam, quæ tum florebat, &c. Vir. 4. Aen. Et nunc magna mei ſub terras ibit imago. Terræ filii, γηγενεῖς, olim obſcuro ignotoq; genere prognati dicebantur, propterea quòd terra ſit omnium communis parens: uel quòd iuxta quorundam etiam hiſtorias primitus mortales ex terra naſcebantur: quod etiam de Gigantibus Poetarum fabulæ prodiderunt, quorum quod obſcura eſſent, & incognita ſtirpe prognati, ad Terram, communem omnium matrem, origo referebatur. Ad quod alludens Iuuenalis, hominem obſcurum, Gigantum fraterculum appellat. Cic. Attic. lib. 1. Et huic terræ filio, neſcio cui, committere epiſtolam tantis de rebus non audebam. Vide Eraſmi Adagia. Terram pro terra, eodem Eraſmo teſte, prouerbialis eſt figura in hominem exulem, erronem, & incertis uagantem ſedibus. M. Tul. in epiſt. ad Att. li. 14. Hæc & alia ferre non poſſum: itaq; γῆν πρὸ γῆς cogito, ſignificat, ſe de fugiendo cogitare. Terra defoſſum aliquid habere dicitur, qui non impertit neq; profert ſuas dotes: ſumptum ab auaris, aurum humo defodientibus: quod apud Plaut. facit Euclio. Terrā uidere, γῆν ὁρᾶν, dicuntur, qui ad moleſti prolixiq; laboris finem prope modum peruenerunt. Sumptum a nauigantibus. Varr. li. 1. de re ruſt. ſcribit, Terram tribus modis dici: communi, proprio, & miſto: Communi, ut cum dicimus, orbem terræ, & terram Italiam, cum & lapis, & arena, & cætera eius generis ſint in nominando comprehenſa. Altero modo dicitur terra proprio nomine, quæ nullo alio uocabulo neq; cognomine adiecto appellatur. Tertio modo dicitur terra, quæ eſt miſta, in qua ſeri quid poteſt & naſci, ut argilloſa, uel lapidoſa. Terra etiam uocatur Veſta, ſiue quòd rebus omnibus ueſtiatur, ſeu quia ui ſua ſtet. Oui. li. 6. Faſt. Stat ui terra ſua, ui ſtando Veſta uocatur. Dicitur & mater. Col. lib. 10. Tu penitus clathris eradere uiſcera matris Ne dubita. Pli. lib. 2. Sequitur terra, cui uni rerum naturæ partium eximie, propter merita cognomen indidimus maternæ uenerationis. Nos naſcentes excipit, natos alit, ſemel editos ſuſtinet, & ſemper nouiſſime complexa gremio, iam ab reliqua natura abdicatos, tum maxime, ut mater, operiens. Et paulo poſt: Terra ſerpentem, homine percuſſo, amplius non recipit.

TERRAEMOTVS, huius, tus, *Terremoto*, σεισμός, terræ concuſſio, quæ a ſpiritibus terræ incluſis, & exitum ſibi molientibus fit. Plin. lib. 2. ca. 84. Fiunt cum terræmotu & inundationes maris, eodem uidelicet ſpiritu infuſi, aut reſidentis ſinu recepti. Maximus terræ memoria mortalium extitit motus Tiberii Cæſaris principatu XII. urbibus Aſiæ una nocte proſtratis. Cic. 2. Offi. Si ſecta aut ui tempeſtatis, aut terræmotu, aut uetuſtate cecidiſſent. Idem. 1. de Diui. Conquaſſari maximis terræmotibus.

TERRANEOLA, æ, cum accentu in antepenult. χερσαῖος, κορυδαλός. auis alaudæ ſimilis, præter quàm quòd in capite apicem non habet, ſicut alauda. Dicta Terraneola, quòd non in arboribus, ſed in terra uerſetur, atque nidificet. Sipontinus.

TERREFACIO, cis, p. c. *Spauentare*. ἐκπλήσσω, δειματόω. terrore afficio. Hinc Perterrefacio: ut, Perterrefacias Dauum, apud Terentium in Andria.

TERRENVM, ni, ſubſtantiuum, neut. ge. *Terreno*, γῆ, terra cultui idonea. Col. lib. 2. Calidiſſimi ruſticarum rerum genera terreni tria eſſe dixerunt campeſtre, collinum, montanum. Idem l. 1. Agrum habebimus ſalubri cœlo, uberi gleba, parte campeſtri, parte alia collibus, uel ad Orientem, uel ad Meridiem molliter deflexis, terrenisque aliis, atque aliis ſiluestribus & aſperis.

TERRENVS, a, um, *Di terra*, χερσαῖος, quod uel in terra natū eſt, uel in terra uiuit, uel aliquid cum terra commune habet, ut terrenum animal. Virg. 6. Aen. Terreniq; hebetant artus, moribundaq; mēbra. Ouid. 15. Met. Sic ubi terreno Lycus eſt epotus hiatu, Exiſtit procul hinc, alioq; renaſcitur orbe. Idem 5. Met. Nec quicquam terrenæ fæcis habentem. Ci. 1. Tuſ. Corpora noſtra terreno principiorum genere confecta, ardore animi concaleſcunt. Pli. l. 9. c. 29. Terreni maiores, quàm pelagici. Terrenus, γεώδης, γήϊνος, pro terreus. Col. Area quoque ſi terrena erit, ut ſit ad tecturam ſatis habilis.

TERREO, es, rui, *Spaurire, ſpauentare*. ἐκπλήττω, φοβέω, timorem alicui incutio. Vir. l. 1. Ge. Et ſonitu terrebis aues. Cæſ. l. 3. Bel. Ci. Et legionarii interioris munitionis defēſores, ſcalis admotis, tormentisq; cuiusq; generis telisq; terrebant. Vir. l. 8. Aen. Iam tū relligio pauidos terrebat agreſtes Dira loci. Idē. 8. Aen. Neu belli terrere minis. Oui. 14. Met. Tonitruq; & fulgure terruit orbē. Territus, ta, tum, participium, ſeu nomen ex participio: ut Territus animi. hoc eſt, conturbatus animo. Liu. 7. ab Vrb. Itaq; Conſule territo animi, Videſne tu, inquit, A. Corneli, cacumen illud ſupra hoſtem? Oui. 2. Met. Venatrixq; metu uenantum territa fugit. Huius compoſita ſunt, Abſterreo, Conterreo, Deterreo, Exterreo, & Perterreo: quorum ſignificata explicantur ſuis locis.

TERRESTRIS & hoc terreſtre. *Terreſtre di terra*, χερσαῖος, χθόνιος, idem quod terrenus: ut, Terreſtre animal, quod in terra uitam agit. Pli. l. 10. c. 61. Rurſus in terreſtribus pariunt ſerpentes. Oui. l. 14. Met. Tantosq; per alta labores Aequora ſuſtinuit, tantos terreſtribus armis. Cic. 6. Ver. Illud Flaminius ita ex æde ſua ſuſtulit, ut in Capitolio, hoc eſt, in terreſtri domicilio Iouis poneret. Liu. 3. bel. Pun. Conſul literis Philippi atq; Annibalis perlectis, conſignata omnia ad ſenatum itinere terreſtri miſit: nauibus deuehi legatos iuſſit. Liu. 1. ab urb. Audi Iupiter, & tu Iuno, Quirine, diiq; omnes cœleſtes, uosq; terreſtres, uosq; inferni audite.

TERREVS, a, um, *Di terra*, γήϊνος, quod ex terra conſtat: ut. Vas terreū. Col. l. 1. Horreum cameræ contectum, cuius ſolum terreum, priuſquàm conſternatur perfoſſum.

TERRIBILIS, le, φοβερός, ἐκπληκτικός, formidabile, atq; horrendum. Vir. 6. Aen. Terribili ſqualore Charon. Ci. pro Sext. Alter, ô dii boni, quàm teter incedebat, quam truculentus, quàm terribilis aſpectu. Vir. 6. Aen. Terribiles uiſu formæ, letumq;, laborq;.

TERRICOLA, ἐπιχθόνιος, qui terram habitat. Eſt autem hominum epitheton apud Poetas, a terræ inhabitatione deductū, quo mortales diſtinguuntur a ſuperis, qui a cœleſti habitatione cœlicolæ dicuntur.

TERRICREPVS, a, um, pen. cor. βαρύβρομος, Iouis, uel fulminis epitheton, quaſi terribiliter, ſeu cum terrore increpans. Vox eſt poetica.

TERRICVLVM, i, φόβητρον, quod iniicit terrorem. Liu. 5. ab Vrbe. Cum omnium aſſenſu comprobata oratio eſſet, gauderentq; patres ſine tribunitiæ poteſtatis terriculis inuentam eſſe aliam uim maiorem ad coercendos magiſtratus, uicti conſenſu omnium, comitia tribunorum militum habuere. Accius: Proinde iſta hæc tua aufer terricula, atque animum iraſum comprime.

TERRICVLAMENTA, φόβητρα, phantaſmata, ſiue ſpectra terrorem incutientia.

TERRIFICO, as, ἐκπλήττω, φοβέω, terrorem incutio. Lucr. li. 1. Et quæ res obuia mentes Terrificet morbo affectis. Virg. li. 4. Aen. Cæciq; in nubibus ignes Terrificant animos.

TERRIFICVS, a, um, p. c. φοβερός, terribilis, formidabilis, terrorem incutiens. Vir. 5. An. Seraq; terrifici cecinerunt omina uates. Nox terrifica, apud Val. Flac. lib. 5. Argonau. Stridores terrifici, apud Silium lib. 5.

TERRIGENA, p. c. cōmunis generis, γηγενής, ex terra genitus. Ci. 2. de Diui. Terrigenam tardigradā domiportam ſanguine caſſam potius: quàm hominum more cochleam dicere. Luca. li. 3. Aut ſi terrigenæ tentarent aſtra gigantes. Oui. Epiſt. 12. Donec terrigenæ (facinus miſerabile) fratres. In ſe cōſtrictis cōſeruere manus.

TERRITO, as, p. c. *spaurire*, ἐκδειματόω, frequentatiuū a Terreo. Ter. in An. Dii te eradicent, ita me miſeram territas. Vir. 4. Aen. Et magnas territat urbes. Liu. 8. ab Vrb. Dein poſtquā aſpernabātur flagitiū aures, minis territare, atq; identidem admonere fortunæ. Plau. Amph. Larua umbratilis, tu me minis territas.

TERRITORIVM, rii, *Territorio*, ὁ ἀγρός, eſt, ut inquit Pōponius, uniuerſitas agrorum intra fines cuiuſq; ciuitatis. Quod ab eo dictum eſt, quòd maxime teratur, uel quòd magiſtratus eius loci intra omnes fines terrendi, id eſt, ſummouendi ius habet. Hactenus Pomponius. Plin. lib. 29. ca. 6. Extra territorium id abire. Cice. 2. Phili. Vt florentis coloniæ territorium minueretur. Seruius etiā in Virgilium.

TERROR, oris, *Terrore, ſpauento, paura*, φόβος, δεῖμα. φόβητρον, timoris incuſſio. Cice. quarto Tuſculanorum. Quæ autem ſubiecta ſunt ſub metu, ea ſic definiunt. Pigritiam metum conſequentis laboris, terrorem metum concutientem. Ex quo fit: ut pudorem rubor, terrorem pallor & tremor, & dentium crepitus conſequatur. Seruius inter Terrorem & Metum ſic diſtinguit, quòd Terror proprie ſit, qui aliis infertur: unde & Terribilis dicitur Metus, quem habent timentes. Licet aliquando terror pro metu ponatur. Virg. 11. Aen. Quòd ſi tantus habet mentes & pectora terror.

TERSA GALEA, id eſt, deterſa. Varro: Terſa nitet galea. Cato de Liberis educandis, ut citatur a Nonio, Aliti, ſunt, circumtonſi, terſi

atque

atque unctuli, ut uideantur eſſe mangonis ſeruuli.

TERTIANVS, adiect. *Tertiano*, τριταῖος, ut, Tertiana febris: quæ tertio quoq; die recurrit: quemadmodum Quartana, quæ quarto. Cic. 3. de Natu. deo. Vide quæſo ſi omnis motus, omniaq;, quæ certis temporibus ordinem ſuum conſeruant, diuina dicimus, ne tertianas quidem febres, & quartanas diuinas eſſe dicendum ſit. Tertiana etiam abſolute idem ſignificat. Plin. l. 10. c. 14. Xenocrates pulegii ramum lana inuolutum in tertianis ante acceſſionem olfactandum dari, &c.

TERTIANI, orum, οἱ τῆς τρίτης τάξεως στρατιῶται, Tertiæ legionis milites. Tacitus li. 21. Tradidit & Syria duo & uiceſſimanos, tertianosq;.

TERTIATA VERBA, ἐγκεκομμένα ῥήματα, appellantur imperfecta, lapſantia, & cum pauore nutabunda: quando quis exanimatus non profert uerba integra, ſed uix tertia quæque enunciat mediis ex perturbatione ſuppreſſis. Apuleius li. 5. Tremens & exangui colore, lurida tertiata uerba ſubſtrepens, ſic ad illas ait.

TERTIO, aduerb. *Tertiare, interziare*, τρισσῶς, tertia uice. Ter. in Eun. Non hercle ueniam tertio. Colum. l. 3. c. 13. Sarriuntur ſeſquiopera, iterum ſarriuntur una opera, & tertio una.

TERTIO, tias, uerbum eſt rei ruſticæ ſcriptoribus familiare, pro eo quod eſt, opus aliquod tertio repeto: ut Tertiare agrum, τριπολεῖν, eſt tertio proſcindere. Colum. lib. 2. Sed iugerum talis agri quatuor operis expeditur: Nam commode proſcinditur duabus, una iteratur dodrante, in liram redigitur quadrante operæ. Idem libro ſecundo capite 13. Iteratos eſſe oportebit, ac deinde circa Septembris Calendas tertiatos. Hinc Tertiatio uerbale, pro tertia operis repetione: quo nomine Colum. lib. 12. cap. 50. uſus eſt pro tertia olei preſſura. Sint autem, inquit, in cella olearia tres labrorum ordines, ut unus primæ notæ, id eſt, primæ preſſuræ oleum recipiat, alter ſecundæ, tertius tertiæ. Nã plurimum refert non miſcere iterationem, multoq; minus tertiationem.

TERTIVM, aduerb. τρίτον, τρίτατον, tertia uice. Cic. 2. de Diui. Quid eſt tam incertum, quàm talorum iactus? tamen nemo eſt, quin ſæpe iactans, Venerem iaciat aliquando, nonnunquam etiam iterum, ac tertium. Tertium conſul eſſe dicitur, qui duobus iam perfunctus Conſulatibus, tertium gerit. Tertio autem conſul quis factus eſſe dicitur: qui tertio poſt exactos reges anno geſſit Conſulatum.

TERTIARIVS, a, um, adiect. quod tertiam rei alicuius partem recipit: unde Tertiarium ſtannum appellatur a Pli. l. 34. c. 17. Adulterini & factitii ſtanni genus, cum ſingulis ſtanni libris ſingulæ plumbi albi, & ſingulæ nigri libræ admiſcentur.

TERTIARIVM, rii, ſubſtant. τριτημόριον, idem quod triens, hoc eſt, unciæ quatuor: & tam de pondere, quàm de menſura dicitur. In ponderibus enim, teſte Budæo, libræ tertiam partem ſignificat: in menſuris autem tertiam partẽ congii. Cato rei ruſt. ca. 95. Poſtea ſumito bituminis tertiarium, & ſulphuris quartarium.

TERTIVS, a, um, τρίτος, ultimus, ſiue unus ex tribus. Pl. epi. 92. Tertius dies eſt, quòd audiui recitantem Sentium Augurinum. Cic. pro Rab. Poſth. Modo uobis inſpectantib. in Gabinij iudicio tertio quoque uerbo excitabatur. Plin. l. 8. c. 48. Tertium locum Mileſiæ oues obtinent. Tertiæ notæ herbæ, id eſt tertio loco adſcribendæ, uel tertiam dignitatem poſt alias ſortitæ. Col. l. 9. c. 4. Tertiæ notæ, ſed adhuc generoſæ, marinus ros, & noſtràs cunila, quã dixi ſatureiam.

TERTVLLIANVS, τερτυλλιανὸς, ſcriptor Eccleſiaſticus, eloquens quidem, in nonnullis tamen ab Orthodoxæ Eccleſiæ fide nonnihil aberrans. Animam enim immortalem quidem eſſe fatetur, ſed eam effigiatum corpus eſſe contendit, neque hanc tantum, ſed ipſum etiam Deum corporeum eſſe dicit, licet non effigiatũ: Nec tamen tunc hæreticus creditur eſſe factus.

TERVNCIVS, τεταρτημόριον, τριούγγιον, nummus perexiguus, a tribus unciis, hoc eſt, quarta libellæ parte dictus, teſte Varr. lib. 4. de linga Latina. Pla. in Capt. Neq; ridiculos iam & terũcii faciunt. Cice. Caninio: De præda mea teruntium non attigit quiſquam.

TESQVA, loca edita, aſpera, & inculta, ipſo ſitu atque ſilentio religionem quandam honorem incutientia. Hor. 1. Epi. 14. Nam quæ deſerta & inhoſpita teſqua Credis amœna uocat, mecũ qui ſentit: & odit Quæ tu pulchra uocas, nemoroſaq; Teſqua, apud Luc. li. 6. Teſqua (inquit Feſtus) loca augurio deſignata: Cicero aſpera eſſe ait, & difficilia. Hæc ille. Varr. lib. 6. de lin. La. Teſca ſcribit per e, literam: putatq; Teſca dicta, quaſi Tueſca, a tuendis ſacris: locaq; quædam agreſtia interpretatur, Deo cuipiam conſecrata: Accii teſtimonio idipſum confirmans ex Tragœdia, cui Philoctetæ nomen eſt, in hunc modum citato, Quis tu es mortalis, qui in deſerta, & teſca te apportes loca? Quid autem Teſcorum nomine ibidem intelligere debeamus, explicat idẽ Accius, paulo poſt ſubiungens, Celſam Cabyrum delubra tenes, myſteriaq; priſtina caſtis concepta ſacris. Hæc ferè Var.

TESSARESCAEDECATITAE, τεσσαρεσκαιδεκατῖται, ſectæ cuiuſdam homines, qui non niſi decimaquarta Luna menſe Martio Paſcha celebrabant: unde & nomen acceperunt.

TESSARACOSTON, τεσσαρακοστόν, tempus dierum quadraginta ante partum, & totidem poſt partum, quibus mulieres à ſacris arcebantur: propterea quòd id ferè temporis tam ipſæ, quàm earum fœtus plurimis infeſtentur incommodis. Quo dierum numero exacto feſtum celebrabant, quod & ipſum Teſſaracoſton appellabant. Vide Cenſorinum de die natali, & Cœlium Rhod. lib. 16. cap. 21.

TESSELLA, læ, τετράγωνον, diminu. a Teſſera, rem quamuis ſignificans, formam habentem quadratam: cuiuſmodi ſunt laterculi, ſiue lapides quadrati, quibus pauimenta ſternuntur. Pli. li. 37. cap. 10. Andromadas argenti nitorem habet, ut adamas, figura quadrata, & ſemper teſſellis ſimilis.

TESSELLATVS, a, um, quod teſſellis, id eſt paruis quadratis lapillis eſt compoſitum: ut. Pauimentum teſſellatum. Suet. de Cæſ. Munditiarũ, lautitiarumq; ſtudioſiſſimum multi prodiderunt: quamuis tenuem adhuc, & obæratum, in expeditionibus teſſellata & ſectilia pauimenta circuntuliſſe. Vitru. lib. 7. præcipit pauimenta teſſellata angulos omnes æquales: eademq; ſectilia dici, quoniã in particulas ſecta ſunt, ut quocunque uelis, poſſint circunferri. Erant & Teſſellatæ quædam tunicæ, teſſeris quibuſdam diſtinctæ, Vnde palliorum teſſeras dixit Pli. l. 35. Zeuxis aureis literis in palliorum teſſeris intextum nomen ſuum oſtentabat.

TESSERA, æ, κύβος, figura omni ex parte quadrata, teſte Macrob. l. 2. in Som. Scip. hoc eſt, conſtans ſex lateribus æqualibus: æqualẽ eſt uidere in iis oſſiculis, quibus in alueolo ludimus, punctis quibuſdam diſtinctis & in quãcunque incubuerint partem, immotã ſtabilitatem habentibus: quæ & ipſa a Latinis Teſſeræ, a Græcis κύβοι appellantur. Cice. de Diuinat. Quid eſt enim ſors? idem propemodum quod micare, quod talos iacere, quod teſſeras: quibus in rebus temeritas & caſus, non ratio & conſilium ualet. Tali autem ſiue taxilli omnino diuerſi erant à teſſeris: ut qui quatuor tantum haberent latera ad ſimilitudinem eorum oſſiculorũ, quæ in articulo pedis animalium biſulcorum uenire protuberant, concaua uertebra ligata, altera parte cõcaua, altera in conuexitatem nonnihil aſſurgente. Sed de his abunde multa dicta ſunt ſuo loco. In militia item Teſſera, σύμβολον, σύνθημα, dicebatur ſymbolum, quo ſocii ab hoſtibus. & exploratoribus dignoſcebantur. Ea autem erat tabella, teſte Polybio, quam Tribuni militares ſub noctem ab Imperatore acceptam ad Centuriones perferebant: Cẽturiones autem ad Decuriones, & ii rurſus ad unumquenque ſuæ decuriæ militem: a quibus rurſus, antequam ſe intenderent tenebræ, redibat ad Imperatorem. Vir. lib. 7. It bello teſſera ſignum. Liu. li. 7. Cæteris omnibus teſſeram dari iubet. Item: Teſſera eſt belli & pacis futuræ ſignum. Pomponius? Q. Mutius miſſus ad Carthaginienſes legatus, cum eſſent duæ teſſeræ poſitæ, una pacis, altera belli, arbitrio ſibi dato utram uellet deferre utranq; ſuſtulit, & ait Carthaginienſes petere debere, utram mallent accipere. Ponitur nonnunquam pro ſigno frumentario, quo exhibito, unuſquiſq; frumentum pro portione accipiebat a præfecto annonæ: ſicut ex more uetuſto in patria noſtra fieri ſolitum eſt ab his, qui pauperum curam habent. Nam erogantur ſigna quædã plumbea, quibus exhibitis, ſigillatim accipiunt certam menſuram farinæ, uel panis uini ue. Suet. in Auguſto: Ac ne plebs frumentationum cauſa frequentius a negociis auocaretur, ter in annum quaternorum menſium teſſeras dare deſtinauit. Iuue. Sat. 7. Summula ne pereat, qua uilis teſſera uenit Frumenti. Sic etiam dicuntur teſſeræ nummariæ, quib. exhibitis, ſumma nummorũ præſcripta repenſari ſolet. Item Teſſeræ collybiſticæ, quas uulgus literas cambii uocat, eum in uſum excogitatæ, ut pecunia argentariis, ut pecunia argentariis tradita, uel in locis remotiſſimis citra ullum uecturæ periculum recipi poſſit. Item Teſſera eſt lignum utrinq; complanatum, in quo numeri inciduntur. Vulgus Taleã appellat. Plau. Suam uterq; teſſeram habet, ratio conſtat. Teſſera hoſpitalis. Fuit antiqui moris teſſeram dari hoſpitibus dimidiatam, quam quicunque attuliſſet ad hoſpitem, continuo agnoſci poſſet, & hoſpitio accipi, tanquam amicus, & uetus hoſpes. Hoc autem ius neceſſitudinis ad poſteros tranſibat: propterea teſſeram hoſpitalem diligenter aſſeruabant. Pla. in Pœn. Ego ſum ipſius, quem tu quæris. P. hem quid audio? A. Antidamæ me gnatum eſſe. P. ſi ita eſt, iam teſſerã Confer, ſi uis, hoſpitalem. A. eccam attuli. Teſſeram hoſpitalem confregiſſe dicebatur, qui ius hoſpitii uiolabat: hoc eſt, ut ait Eraſmus, qui ſibi reditum in domum aliquam præcluſit. Plau. in Ciſtel. Hic apud nos iam Alceſimarche confregiſti teſſeram. In ueſtibus item figuræ quædam quadratæ, Teſſeræ dicebãtur: unde & ueſtes ipſæ dictæ ſunt Teſſellatæ. Plin. libr. 35. cap. nono de Zeuxide pictore: Opes quoque tantas acquiſiuit, ut in oſtentatione earum Olympiæ aureis literis in palliorum teſſeris intextum nomen ſuum oſtentarit.

TESSERARIVS, rii, ὁ τὸ σύνθημα σημαίνων, qui teſſeram, hoc eſt, ſignum bellicum per contubernia militum nunciat.

TESSERARIVS, a, um, κυβικὸς, quod ad teſſeras pertinet: ut ludus

teſſerarius, κυβεία.

TESSERVLA, læ, συνθημάτιον, ſymbolum ſiue ſignũ frumentarium, quòd qui ad præcium annonæ teſerebant, certam frumenti accipiebant menſuram: quemadmodum etiam hodie in quibuſdam ſacerdotum collegiis æneos plumbeos ve quadrantes uidemus diſtribui, quos penoris præfectus, ab iiſdem certa uini menſura, certoq; panis põdere ſolet redimere. Perſi. Sa. 5. Scabroſum teſſerula far Poſſidet. Pli. Frumẽti rationem teſſerulis uſtendebat. Teſſerulæ item dicebantur exigui quidam & quadrati lapilli, ex quibus elegantiora pauimenta ſternebantur, quæ ab antiquis Teſſellata dicebantur. Cic. li. 3. de Ora. ex Lucilio. Quam lepide lexeis compoſtæ, ut teſſerulæ omnes Arte, pauimẽto atque emblemate uermiculato.

TESTA, æ, Chiappa, pezzo, guſcio, teſto, κεράμιον, uas fictile, quod ex argilla tornatum, mox ad ignem coquitur: unde & Teſta dicta, quaſi toſta. Hora. 1. Epiſt. 2. Quo ſemel eſt imbuta recens ſeruabit odorem Teſta diu. Ouid. 2. Triſt. Alter humum, de qua fingantur pocula monſtrat: Quæq; docet liquido teſta ſit apta mero. Hor. 1. Car. Ode. 20. Vile potabis modicis Sabinum Cantharis, Græca quod ego ipſe teſta Conditum leui. Ad Her. l. 4. Prometheus, cum mortalibus ignem diuidere uellet, ipſe ſi a uicinis cũ teſta ambulans, carbunculos corrogaret, non ridiculum uideretur. Quin & ipſa fragmenta fictilium uaſorum, Teſtæ dicuntur. Plin. l. 36. ca. 25. Neceſſarium binas; per diuerſum coaſſationes ſubſterni, capita earum præfigi ne torqueantur, & ruderi nouo tertiam partem teſtæ tuſæ addi. Teſta item dicitur tegmen cuiuſlibet rei durum & fragile, quod Græci ὄστρακον uocant: ut in piſcibus omnibus, qui duriore ueſtiuntur cortice, qui a Græcis ὀστρακόδερμοι appellantur. Ci. 2. de Nat. deo. Quot genera, quamque diſparia partim ſubmerſarum, partim fluitantium, & innatantiũ belluarum, partim ad ſaxa natiuis teſtis inhærentium? Teſtas quoque figurate poſitas legimus pro oſtreis, aliiſve id genus piſcibus duriore cortice contectis. Horat. 2. Ser. Sat. 4. Sed non omne mare generoſæ fertile teſtæ. Teſtas item pro ouorum putaminibus dicimus: item pro conchis cochlearum. Plau. Pœn. Scin. quid eſt? cochleæ è teſta ut ſuſtolli ſolent, &c. Teſtula, læ, dimin. Col. l. 11. c. 3. de porria capitata loquens: Tum teſtulæ, uel conchæ quaſi ſedes in ſingulis ſubiectæ ſeminibus adobruũtur, ut fiãt capita latioris incrementi. Teſtulis ferebantur ſuffragia. Liu. 5. bel. Pun. Teſtulis datis, tribuni populum ſummouerunt, ſitellaq; allata eſt, ut ſortirentur, ubi Latini ſuffragium ferrent.

TESTACEVS, a, um, ὀστράκινος, ὀστρακώδης, quod ex teſta eſt, ſiue quod teſtæ duritiem imitatur. Pli. Inſectorum omnium, & quibus teſtacea operimenta, oculi mouentur. Pli. epi. 135. Quia ſint cæmento medii farti, nec teſtaceo opere præcincti. Teſtacea pyra, quæ etiam Signina dicebantur. Pli. l. 15. cap. 15. Signina, quæ alii a colore teſtacea appellant.

TESTAMENTARIVS, a, um, quod ad teſtamentum pertinet. Vnde Teſtamentariæ tabellæ, & Teſtamentaria lex, quæ Cornelia dicitur: quæ irrogat pœnam ei, qui falſum teſtamentum, uel aliud inſtrumentum ſignauerit, ſcripſerit, recitauerit. Adoptio teſtamentaria, qua quis per teſtamentum ſibi filium adoptat. Pli. li. 5. c. 2. Cum Scipionis Africani tranſiſſet atrium, uidiſſetq; adoptione teſtamentaria Solutionis (hoc enim fuerat cognomen) Africanorum dedecore notam irrepentem Scipionum nomini.

TESTAMENTARIVS, rii, ῥᾳδιουργὸς, πλαστογράφος, qui teſtamenta falſa conficit. Cic. l. 3. Offi. Non de ſicariis, ueneficijs, teſtamentariis, furibus, peculatorib. hoc loco diſſerendum eſt.

TESTAMENTARIVS, διαθηκογράφος, notarius, confector, & ſcriptor teſtamentorum. Paulus ad legem Cor. de Falſ. l. impuberẽ. Si teſtamentarius ſeruo fideicommiſſariam libertatem dederit, uideamus ne id extra pœnam ſit, Budæus.

TESTAMENTVM, ti, teſtamento, legatione, laſcio, διαθήκη, ἢ διαθῆκαι, τῶν διατακτικῶν, inſtrumentum extremæ noſtræ uoluntatis cõtinens teſtimonium. Vlpia. l. j. qui teſta. facere poſ. Teſtamentũ eſt, inquit, uoluntatis noſtræ iuſta ſententia, de eo quod poſt mortem fieri uoluerimus. Et proprie quod perfectum eſt, Teſtamentum dicitur. Sed abuſiue quoque teſtamenta uocamus ea, quæ falſa, uel iniuſta, uel irrita, uel rupta, itemque imperfecta ſunt. Cice. ſecundo de Fin. Sic eiuſdem teſtamentum non ſolum philoſophi grauitate, ſed etiam ab ipſius ſententia iudico diſcrepare. Hora 1. epiſt. 7. Et opella forenſia Adducit febres, & teſtamenta reſignat.

TESTATIM, ὀστρακηδὸν, aduer. antiquum, idem ſignificans quod minutim. Tractum a teſtarum natura, quæ in exigua fragmenta ſolent confringi. Pomponius in Verre ægroto, ut citat Nonius: Iam iſtam colaphis comminuiſſem teſtatim tibi.

TESTATIO, onis, teſtatione, teſtimonio, μαρτυρία, idem quod teſtimonium. Liu. 8. ab urb. Sicut fœderum ruptorum teſtationem, ingẽti fragore cœli procellam effuſam. Quint. l. 5. c. 13. Si quid ab aduerſario teſtationibus comprehenſum.

TESTATOR, Teſtatore, ὁ διατιθέμενος, teſtamenti conditor, uox in primis frequens apud Iuriſconſultos.

TESTATVS, Chi fa teſtamento, διαθέμενος, qui teſtamentum condidit: cuius contrarium eſt Inteſtatus, ἀδιάθετος, qui teſtamentũ non condidit. Vnde & ab inteſtato dicimus aliquem hæredem factum, hoc eſt, non ex teſtamento, quod nullũ erat, ſed iure propinquitatis. In ſignificatione autem paſſiua Teſtatus, μεμαρτυρημένος, dicitur apertus, uulgatus, ab omnibus cognitus, quod id quaſi omnes teſtentur. Cic. 4. Ver. Vt res quàm maxime clara atque teſtata eſſe poſſet, in ius ad Metellum Carpinatium uoco, tabulaſq; ſocietatis in forum defero. Oui. 3. de Pont. Ele. 1. Nota tua eſt probitas, teſtataq; tempus in omne. Ci. Curioni. Aut certe teſtatum apud animum tuum relinquam, quid ſenſerim. Hinc Teſtatior, & Teſtatiſsimus. Cæſ. 8. Bel. Gal. Itaque omnibus, qui arma tulerant, manus præcidit, uitamq; conceſsit, quo teſtatior eſſet pœna improborum. Cic. pro Cœl. Nam neceſſe eſt fuiſſe nõ paucos, ut & comprehendi Licinius facile poſſet, & res multorũ oculis eſſet teſtatior.

TESTICVLOR, aris, quod & Teſtillor dicitur, ſignificat iumentis maribus fœminas, uel fœminis mares admoueo Feſtus.

TESTICVLVS, li, ὀρχίδιον, diminutiuum a teſtis cum pro coleo accipitur. Auctor ad Heren. lib. 1. Medicus teſticulos arietinos tenens.

TESTIFICOR, aris, ari, teſtificare, teſtimoniare, μαρτυρέω, teſtimonium dico, notum facio, teſtib. firmo. Cice. 3. de Orat. Quod eo ſæpius teſtificor, ut auctorib. laudandis ineptiarum crimen effugiam. Ouid. 2. de Art. Te memorem dominæ teſtificare tuæ. Cic. ad Att. li. 8. Teſtificor me expertem belli fuiſſe. Teſtificari deum, pro Teſtari, & in teſtimonium inuocare. Teſtificatus, a, um, partic. Cic. Att li. 1. Illud ineſt tamen commodi, quod & mihi, & cæteris amicis tuis nota fuit, & abs te aliquando teſtificata tua uoluntas omittendæ prouinciæ. Oui. Epiſt. 20. Linguaq; præſentem teſtificata deam.

TESTIFICATIO, onis, μαρτυρία, probatio per teſtes. Cice. 6. Verr. Si eius rei teſtificatio tolleretur, cautumq; eſſet, eos teſtimonium non eſſe dicturos. Idem de Clar. Ora. Chirographa, teſtificationes, indicia, quæſtiones, rem manifeſtam facere. Interdum idem quod declaratio, aſſertio, profeſſio. Cice. Lentulo lib. 1. epi. Sic egit cauſam tuam, ut neq; eloquentia maiore quiſquam, nec grauitate, nec ſtudio, nec contentione agere potuerit, cum ſumma teſtificatione tuorum in ſe meritorum. Idem 9. Philip. His honoribus habitis Ser. Sulpicio, repudiatæ legationis ab Antonio manebit teſtificatio ſempiterna.

TESTIMONIVM, nii, Teſtimonio, teſtimonianza, μαρτυρία, teſtium depoſitio: quæ & Teſtatio dicitur, quum teſtimonium propter abſentiam ſit, cum dicta teſtium, quæ alibi depoſuerunt, apud iudicem in ſcriptis proferunt: quod genus Græci, ἐκμαρτυρίας, uocant. Vnde Diuus Adrianus (referente Calliſtrato. Digeſt. de probat. & præſump.) Rufino proconſuli Macedoniæ reſcripſit, Teſtibus ſe, non teſtimoniis crediturum. Gabinio quoque in hæc uerba reſcipſit: Alia eſt auctoritas præſentium teſtium, alia teſtimoniorum quæ recitari ſolent. Accipitur aliquando latius teſtimonii uocabulum, pro omni eo quod ab aliqua re externa ſumitur ad faciendam fidem. Cic. in Topic. Teſtimoniorum duo ſunt genera, diuinum, & humanum. Diuinum, ut oracula, auſpicia, uaticinationes & reſponſa ſacerdotum, aruſpicum, coniectorum. Humanum, quod ſpectatur ex auctoritate, & ex uoluntate, & ex oratione, aut libera, aut expreſſa: in quo inſunt ſcripta, pacta, promiſſa, iurata, quæſita. Sumitur aliquando teſtimonium pro elogio, quo ſententiam noſtram de re quapiam declaramus. Cic. pro Domo ſua. Senatus mihi teſtimonium huius urbis conſeruatæ dedit.

TESTIS, is, generis communis, Teſtimonio, μάρτυρ, qui, quæve teſtimonium dicit. Teſtibus præſentibus facere aliquid: cui contrarium eſt, Clam, furtim, & ſine arbitris aliquid facere. Plaut. Curc. Quod amas, amas, ama teſtibus præſentibus. Martial. lib. primo. Ille dolet uere, qui ſine teſte dolet. Ouid. Epiſt. 6. Vis mihi teſte deo, credita uita tua eſt. Cice. 3. Offic. Cum uero iurato ſententia dicenda ſit, meminerit, deum ſe habere teſtem. Virg. 8. Eclog. Quanquam nihil teſtibus illis profeci. Iuuen. Saty. 14. Falſus erit teſtes, uendet periuria ſumma Exigua, Cereris tangens aramque, pedemque. Teſtis uero pro teſticulo, maſculini gene. eſt, ὄρχις, dictus, quòd uirilitatis teſtis ſit. Auctor Priapeæ: Magnis teſtibus iſta res agetur, Plin. lib. 28. cap. 49. Teſtes pecori armentoque ad crura decidui.

TESTIVILICIVM, res minimi pretii: ſumptum a filorum fragmentis, quæ de tela decidunt, quæ proprie teſtiuilicia uocari uolunt. Plautus Caſi. Non ego hoc uerbum emptitem teſtiuilicio, Quo tamen in loco Feſtus legit Teſtuilicio.

TESTOR, aris, Teſtificare, teſtimoniare, addur in teſtimonio, μαρτυρέω, teſtimonium perhibeo, teſtimonio ſum, affirmo, profiteor. Cic. 2. de

de Nat.de. Venæ & arteriæ crebræ multæq́; toto corpore intextæ, uim quandam incredibilem artificioſi operis, diuiniq́; teſtantur. Idem pro Mur. Ego quod facio, omnium ueſtrum cauſa me facere clamo atque teſtor. Tranquillus in Claudio: Teſtatus quondam per edictum, tanto impenſius petere ſe, ut natalem patris ſui Druſi celebrarent. Ouid.8.Meta. Et plauſit pennis, teſtataq́; gaudia cantu eſt. Aliquando teſtem aduoco, uel in teſtimonium adduco, & alterius implorato teſtimonio aſſero, μαρτύρομαι, Virg.2.Aeneid. Vos æterni ignes, & non uiolabile ueſtrum Teſtor numen, ait Cice.5.Phil. Is me potiſſimum teſtatus eſt, ſe æmulum extitiſſe mearum laudum. Idem pro Flacco: Vociferarer quantum maxime poſſem, contenderem, teſtarer publicanos, excitarem negociatores ueſtram etiam conſcientiam implorarem. Hoc eſt, teſtes aduocarem publicanos, totamq́; rem eorū iudicio permitterem, ut interpretatur Budæus. Teſtari, pro obteſtari, hoc eſt, ſuppliciter aliquid petere, numinum etiam inuocatione adhibita ἐπομνύναι, ἱκετεύειν. Plau. Ipſus tete per ſuperos omnes precatur. Accipitur item Teſtari, pro teſtamentum condere, διατίθεσθαι. Cic.2.de Inuen. Poſſitne quiſquam de filiis pupillis te teſtari. Huius uerbi compoſita ſunt, Anteſtor, Atteſtor, Conteſtor, Deteſtor, Obteſtor, & Proteſtor: quorum ſignificata explicata ſunt ſuis locis.

TESTVACEVM, λαγανίτης, libi uel panis delicatioris genus, quod in teſto calido coquebatur. Teſtum autem Latini uocant, quod Græci κλίβανον. Varr.li.4.de ling.lati. Libum (inquit) quod libaretur prius quam eſſet coctum, teſtuaceum, quod in teſto calido coquebatur: ut etiam nunc Matralibus id faciunt Matronæ.

TESTVDINEATVS, a, um καμαρωτὸς, fornicatus, concameratus, ſiue quod conuexum, & incuruum eſt, teſtudinis more. Pli. lib.33. ca.11. Sed & teſtudineatum in uſum ueniſſe. Col.l.11.cap.15. Et inter ſe acclines teſtudineato ſectu more tuguriorum inareſcentem ficum a rore & interdum a pluuia defendant. Vitru.li.2. Tecta recidentes ad extrema tranſtra traiiciunt, gradatim contrahentes, & ita ex quattuor partibus ad altitudinem educunt in medio metas, quas luto & fronde tegentes efficiūt teſtudineata tecta.

TESTVDO, inis, Teſtudine, galana, biſſa ſcudelera, teſtuggine, χελώνη, animal tardigradum, a teſta, qua tegitur nomen habens. Earum genera ſunt Marinæ, Paluſtres, Terreſtres, & Lutariæ, quæ in dulci aqua diuerſantur. Ex his marinæ in Indico mari in tantam euadunt magnitudinem, ut ſingularum ſuperficies habitabiles caſas integant, atque inter inſulas Rubri præcipue maris non aliis fere nauigent cymbis. Vniuerſo autem generi teſtudinum dentes nulli ſunt, ſed roſtri margines acuti, ſuperiori parte inferiorem claudente, pyxidum modo. Oua pariunt in terra, auium ouis ſimilia, fetusq́; educant annuo ſpatio. Reliquam earum naturam uide apud Pli.li.9.cap.10. Eſt item teſtudo machina bellica, tabulatis contexta, & crudo corio, aut ciliciinis centonibus contecta, aliaue materia, quæ difficulter poſſit exuri. Hæc intus habebat trabem, funibus ſuſpenſam, quæ ſi unco præmuniretur ferreo, Falx dicebatur, eo quòd incuruata eſſet eum in uſum, ut lapides è muro euelleret, Si uero ferro biſurco caput haberet munitum, Aries dicebatur, ſiue quòd arietis in morē retrorſum cederet, ut maiori cum impetu ferirer, ſiue quòd geminis cornibus capitis arietini ſimilitudinem referret. Teſtudo autem dicebatur, quòd modo caput exereret, modo ſubduceret, uiuæ teſtudinis ritu. Silius l.8. Tandem condenſis arctæ teſtudinis armis, Subducto Pœni uallo, cæcaq́; latebra Pandunt prolapſam ſuffoſſis mœnibus urbem. Cæſ. 4.Bel.Gal. Reliquisq́; diebus turres ad altitudinem ualli, falces, teſtudinesq́; parare ac facere cœpērunt. Teſtudo item dicebatur congregata militum multitudo confertis ſcutis tectis, aduerſus impetum lapidum, aliorumq́; telorum deſuper inſidentium, συνασπισμός. Liu.xii. ab Vrb. Galli teſtudine facta conſerti ſtabāt, Cæſ.5.bel.Gall. At milites legionis ſeptimæ teſtudine facta, & aggere ad munitiones adiecto, locum cœperunt. Ruſus Teſtudines in ædificiis dicuntur fornices, ſiue, cameræ, καμάραι, teſtudinei tegminis inſtar cōuexæ. Vir.1.Aen. Tum foribus diuæ, media teſtudine tēpli, Septa, armis ſolioq́; alte ſubnixa reſedit. Eſt item Teſtudo, muſicum inſtrumentum, uiuæ teſtudinis figuræ non admodum diſſimile, quod & Græci ab animalis nomine χέλυν appellant. Huius inuentionem Mercurio aſſignat Hyginus, qui cū aliquando in teſtudinem incidiſſet, cuius caro longa uetuſtate erat exeſa, ſolis relictis neruis, qui digitis percuſſi non iniucundum edebant ſonum: ex illius ſimilitudine lyram excogitauit: unde & teſtudinis illi nomen manſiſſe quidam exiſtimant. Horat. lib.1.Carm. O decus Phœbi & dapibus ſupremi Grata teſtudo Iouis, o laborum Dulce lenimen. Virg.4.Geog. Ipſe caua ſolans ægrum teſtudine amorem. Cic.2.de Nat.deo. Quocirca & in fidibus teſtudine reſonatur. Teſtudineus, a, um, adiect. quod eſt teſtudinis: ut, Teſtudineus gradus. Plau.in Amph. Siue grallatorius, ſiue teſtudineus fuerit (ſubaudi, gradus) certum eſt mihi hūc ſceleſtum perdere.

TESTVLA, læ, ὀστράκιον, minor teſta, uel teſtæ fragmentum. Col.l.11 c.3.de porris capitatis loquens: Tum teſtulæ uel conchæ, quaſi ſedes, ſingulis ſubiectæ ſeminibus, adobruūtur, ut capita latioris incrementi. Teſtulis in comitiis ferebantur ſuffragia. Liu. lib.5. Bel.Pun.2. Teſtulis datis Tribuni populū ſummouerent: ſitellaq́; allata eſt, ut ſortirentur, ubi Latini ſuffragium ferrent.

TESTVS, us, Teſto, coperchio della padella, κλίβανος, inſtrumentum plerunq́; fictile, nonnunquam etiam, in quo ex ære, aliaue materia placentæ, aliaq́; id genus coquebantur. Cato de re ru.c.75. In foco calido ſub teſtu coquito leniter. Legitur & Teſtum in eadem ſignificatione: ut, æreum teſtum, apud Pli.li.10. Hinc Teſtuaceum libum, & Panem teſtuaceum dicimus, quem Græci uocant κλιβανίτην. Var.li.4.de Lin.Lat. Libum dictum, quod libaretur, prius, quam eſſet coctum: Teſtuaceum, quòd in teſto calido coquebatur, ut etiam nūc Matralibus id faciunt matronæ.

TETANICI, τετανικοὶ, a tetano morbo dicti ſunt quiuis muſculi, qui ſecundum ſpinam ſunt, ita rigēt, ut ſe inflectere non poſſint. Idq́; cum anterior pars afficitur, ut ſi mentum pectori annectatur ἐμπροσθότονος: cum poſterior, ὀπισθότονος, ut ſi caput ſcapulis adhæreat. cū uero ambæ rigent ex æquo, τέτανος, uocatur, ut ſi ceruix rectū & immobilis intendatur, etiam ſi (ut ait Celſus) quidam minus ſubtiliter, & minus diſcrete his nominibus utuntur.

TETANOTHRA, τετάνωθρα, medicamenta ſunt eiuſdem formæ, cuius & pſilothra, ψίλωθρα. Sed pſilothris ad pilos uellendos, tetanothris ad erugandam extendendamque in facie cutem utimur.

TETANVS, ni, pen.cor. τέτανος, rigor & immobilitas ceruicis, cum ſpinæ, nerui, & muſculi utrinque ex æquo obriguerunt, ita ut ceruicis uertebras neutram in partem flecti permittant. Vide paulo ante in dictione Tetanici.

TETARTAEVS, adiect. τεταρταῖος, quartanus. Col.li.3.cap.20 Tetartæum pro tetrade, ſiue quaternario numero poſuiſſe uidetur, cum ait. Nec tamen ea cauſſa compellere nos debet ad multas uitiū uarietates: ſed quod iudicauerimus eximium genus: id quā maxime multitudine poſſimus, efficiamus. Quod deinde proximum a primo, tum quod eſt tertiæ notæ, uel quartæ quodq́; eatenus ueſtiti lectarum quodam contenti ſimus tetartæo. Satis eſt enim per quattuor uel ſummum quinque genera uindemiæ fortunam opperiri.

TETARTEMORION, τεταρτημόριον, Græca dictio quadrantem ſignificans Pli.li.7.c.49. Durat & ea ratio, quam Petoſiris, ac Necepſos tradiderunt, & Tetartemorion appellant, a trium ſignorum portione, qua poſſe in Italiæ tractu cxxvi. annos uitæ contingere apparet. Quo in loco Tetartemorion accipitur pro ſpatio trium ſignorum, quæ eſt pars quarta Zodiaci.

TETER, tra, trum, Vile, crudele, ἀπηνὴς, ſœdus, crudelis, dirus: & tā ad animum, quàm ad ſenſus exteriores pertinet: ut, Tetra belua, Tetra uox, Teter odor, Teter aſpectus, Teterrima mens. Pla. Moſt. Ego uero te neque tetriorem beluam Vidiſſe me unquam, neque peiorem, cenſeo, Cic.4.Tuſc. ægritudinem ut tetram, & immanem beluam fugiendam eſſe diximus. Clau. in Eutro. Nec belua tetrior ulla eſt, Quam ſerui rabies in libera colla furentis. Sulpitius ad Cic.lib.4. Vir clariſſimus ab homine teterrimo acerbiſſima morte eſt affectus. Col.l.7.c.5. Spumam tetri odoris expuit. Vir.li.3.Aen. Tum uox tetrum dira inter odorem. Horat. 1. Ser.Sat.4. Poſtquam diſcordia tetra Belli ferratos poſtes portasq́; refregit. Hinc Tetre, tetrius, teterrime, aduerbia. Cic.1.de Diu. Multa facere impure, ac tetre. cum temeritate, & impudentia. Idem pro domo ſua: Impuriſſime, teterrimeq́; uiolaſti.

TETHYS, Tethyos, prima ſyllaba product. τηθύς, Cœli & Veſtæ filia, ſoror Saturni, coniunx Neptuni, fluuiorum, & Nympharum mater. Heſiodus in Theogonia, Terræ ſobolem enumerans: Οὐρανῷ εὐνηθεῖσα, τέκ' Ὠκεανὸν βαθυδίνην, Θείαν τε Ῥείαν τε, Τηθύν τ' ἐρατεινήν. Et paulo poſt. At Ouid.l.5. Faſt. uidetur ſentire illam fuiſſe Titani filiam, qui fuit Saturni frater natu maior. Ait enim: Duxerat Oceanus quondam Titanida Tethyn. Datiuū facit Tethyi Catul. de Coma Beren. Luce tamen canæ Tethyi reſtituor.

TETRADACHMA, mæ, uel Tetradachmon, mi, τετράδραχμον, nummus quaternas ualens drachmas. Liu.li.34.

TETRAGNATHI, aranei quidā, a maxillarum multitudine ita dicti, quos Græci γνάθους dicunt. Pli.l.29.c.4.

TETRAGRAMMATON, quattuor conſtās literis. unde Dei nomen Tetragrammaton, quòd non modo apud Hebræos, uerum & apud Græcos, Latinos, Aegyptios, Chaldæos, Arabes, aliosq́; populos quattuor elementis ſcribatur.

TETRAMETRON, pe.c. τετράμετρον, carminis genus. Comicis familiare, quattuor cōſtans menſuris maioribus, hoc eſt pedibus octo: unde & octonarium uocant Latini.

TETRARCHA, æ, quartam regni partem obtinens. Cic.ad Att.lib.2. Qui regna tetrarchis dederunt. Luca.l.7. Sicci ſed plurima campi Tetrarchæ, regesq́; tenent, magniq́; tyranni. Horat. 1.Ser.Sat. 3. Modo reges, atque tetrarchas.

TETRARCHIA, æ, τετραρχία, quartæ partis imperium. Cic. 1. de Diuin. a Cæſare tetrarchiæ regno multatus eſt.

TETRASTICHON, carmen, quatuor tantum uerſibus ſententiam cō cludens. ςίχος enim Græce uerſus.

TETRICI. pe. co. σκυθρωποί, triſtes ac ſeueri, a Sabinorum monte Tetrico, qui aſperrimus eſt, teſte Seruio in illud Vir. lib. 10. Qui Tetricæ horrentis rupes. Col. l. 8. cap. 11. Pauonum educatio magis urbani patrisfamiliæ, quàm tetrici ruſtici curam poſcit. Oui. 1. de Arte. Tetricæ data uerba puellæ.

TETRO, tras, ἀμαυρόω, fœdo, conſpurco. Pacuui. Belluarum ac ferarum aduentus loca tetrat.

TETTIGOMETRA, pe. pr. inuolucrum, ex quo cicadæ oriuntur. Plin. lib. 11. cap. 26.

TEVCER, Scamandri Cretenſis filius, in Troade cum Dardano genere regnauit: unde Ilienſium regum fluxit origo. Ab huius nomine Troia, Teucria dicta, & Troiani Teucri. Hic & Salamina Cypri condidit, ut teſtatur Iuſtinus li. 44. Fuit & alius, frater Aiacis Telamonij.

TEVCHITES, pe. p. & maſcu. gene. τευχίτης, iunci odorati ſpecies laudatiſſima, a loco, in quo naſcitur, nomen habens, Plin. l. 21. c. 18. Dioſcorides τευχῖτιν appellat fœminini generis, reſpiciens nimirum ad nomen generalius σχοῖνος, quod etiam in fœminino genere ab eodem uſurpatur.

TEVTONES, ſiue Teutoni, pe. cor. *Todeſchi*. Germaniæ populi, ita dicti a Teutone ipſorum deo. Tacitus Tuiſconem appellat. unde Plin.

TEVTONICVS, poſſeſſiuum a Teutonibus Germaniæ populis deductum. Mart. l. 14. Teutonicos accendit, ſpuma capillos.

TEXO, texis, texui, textum. *Teſſere*. ὑφαίνω, ἱςουργῶ, telam conficio. Terent. in Heaut. Texentem telam ſtudioſe ipſam offendimus. Tibullus li. 2. Eleg. 3. Illa gerat ueſtes tenues, quas fœmina Coa Texuit. Virg. 10. Eclog. Dum ſedet, & gracili fiſcellam texit hibiſco. Per tranſlationem Texere ponitur pro componere, fabricare, ſcribere, colligere, compingere, concinnare, συμπλέκειν, συγγράφειν, κατασκευάζειν: ut, Texere hiſtoriam, Texere corollā, Cice. ad Att. lib. 4. Paulus in medio foro baſilicam iam pene texuit. Pli. li. 13. c. 11. Ex papyro nauigia texunt. Virg. 11. Aen. Bis denas Italo texamus robore naues. Ouid. Epiſt. 15. Texitur & coſtis panda carina ſuis. Texere oidos, apud Quintil. l. 2. c. 16. Texere epiſtolas, Cic. ad Pætum li. 9. Textus, a, um, participium. Vir. 2. Aen. Hanc tamen immenſam Calchas attollere molem Roboribus textis, cœloq; educere iuſſit. Attexo, Contexo, Detexo, Intexo, Prætexo, Retexo, Subtexo, ſuis locis.

TEXTILIS, & hoc le, pe. cor. ὑφαντὸς, πλεκτὸς, quod texendo factum eſt: ut, Textilis corona, & Textilis ueſtis, ante cuius uſum fuit Nexilis ueſtitus, ut docet Lucret. lib. 5. cum ait: Nexilis ante fuit ueſtis, quàm textile tegmen. Primi autem Aegyptii inuenerunt textilia, teſte Plinio lib. 7. c. 56. Cice. 4 Tuſc. Aureo lecto, ſtrato pulcherrime textili ſtragulo. Virg. 3. Aen. Textilibusq; onerat donis. Textilis pictura, quę in tapetibus fieri, aut tela ſolet. Cic. 6. Verr. Nego ullam picturam, neque in tabulis, neque textilem fuiſſe. Textilis umbra palmitis, quæ multis palmitibus intertextis fit. Mart. li. 12. Hæc textilis umbra ſupini Palmitis.

TEXTOR, oris, *Teſſaro, teſſitore*, πλοκεὺς, ἱματουργὸς, ὑφάντης, qui ueſtes, aut telam texit. Cic. pro Planc. Si pro fabro aut textore emimus. Iuue. Sat. 9. Textoria pectine Galli.

TEXTRICVLA, æ, *Teſſadrella*. ὑφάντρια, dimin. a Textrix.

TEXTRINA, næ, pen. prod. *Teſſitura*. ἱςουργεῖον, officina textoris. Cic. 5. Ver. Nulla domus in Sicilia locuples fuit, ubi iſte textrinam non inſtituerit. In eadem ſignificatione legitur & Textrinum. Cic. ibidem: Quod tamen oppidum iſti per triennium textrinū ad muliebrem ueſtem faciendam fuit.

TEXTRIX, cis, ὑφάντρια, mulier textoriæ artis perita. Tibul. lib. 2. cap. 2. Textrix operata Mineruam Cantat.

TEXTVS, huius textus, ὕφανσις, συμπλοκὴ, textura. Pli. l. 6. c. 35. Alterno textu fulgentibus crinibus.

TEXTVM, ti. ὕφασμα, quicquid ex quauis materia contexitur, aut cōponitur. Mart. lib. 5. Et dona matrum uimineo ferunt texto. Oui. Epiſt. 16. Pretioſaq; texta dabuntur. Vir. 8. Aen. Haſtisq; & clypei non enarrabile textum. Pinea texta carinæ, Catul. Argó. Textum orationis, pro ſtylo. Quint. lib. 9.

TEXTVRA, æ, ὕφασμα, πλοκὴ, πλέγμα, ratio ipſa texendi. Lucr. lib. 13. Quàm tenui conſtet textura.

T ANTE H

THAIS, Θαΐς, nobilis meretrix fuit Alexandrina, quæ Atticam iuuentutem in ſui amorem pellexit. Hanc ſuis carminibus celebrauit Menander, comicus poeta Græcus, unde & Menandreæ epitheto a Poetis inſignitur. Propertius: Turba Menandreæ fuerat nec Thaidos olim Tanta.

THALAMVS, pen. corr. *Camera da ſpoſo ò da ſpoſa*. θάλαμος, commune coniugis utriuſque cubiculum. Virg. lib. 9. Aen. Ferreiq; Eumenidum thalami. Per tranſlationem pro ipſis nuptiis, atq; adeo pro ipſo conubii iure accipitur. Idem 6. Aen. Hic thalamum inuaſit natæ, Ou. 10. Met. Thalamiq; diu cōſorte carebat. Idem 1. Am. Eleg. 8. Hæc ſibi propoſuit thalamos uiolare pudicos. Thalamus, pro alueolis apium. Virg. 4. Geor. Poſt, ubi iam thalamis ſe compoſuere, ſiletur. Hinc Epithalamium, carmen nuptiale.

THALASSICVS color, θαλασσικὸν χρῶμα, ſimilis fluctibus marinis. Græci enim θάλασσα mare. Pla. in Mil. Ornatu thalaſſico. Thalaſſinus, a, um, pe. cor. eiuſdem ſignificationis. Lucr. l. 4. Tentaq; thalaſſina ueſtis.

THALASSIO ὑμέναιος, carmen nuptiale ita dictum a uoce quam in nuptiis omnis cauſa acclamabant, quæ erat thalaſſius. De cuius acclamationis origine uide Liuium lib. 1. ab Vrb. Apud Varronem Talaſio legitur ſine aſpiratione, atque unico, s, putatq; Varro ea uoce quaſillum ſignificari, hoc eſt, calathum reponendis lanis deſtinatum. Quam ſententiam etiam attingit Plutarchus in Problematibus, dicens hanc uocem in nuptiis non alia ratione fuiſſe uſurpatam, niſi ut nouæ nuptæ ad lanificium prouocarentur. Vocis autem huius originem a Græcis repetit, qui ταλασίαν dicunt, quod nos lanicium.

THALES, etis, & Thalis, θαλῆς, θάλης, unus ex ſeptem Græciæ ſapientibus, qui eodem tempore in Græcia floruerunt. natus eſt (ut ex Apollodori ſententia tradit Laertius, anno primo xxxv. Olympiadis. Vixit annos (ut Soſicrates tradit) nonaginta: ut alij ſeptuaginta. Hic primus in Græcia geometriam creditur inueniſſe, primusq; obſeruaſſe temporum ambitus, uentorum flatus, ſtellarum motus, tonitruum ſonora miracula, ſiderum obliqua curricula, & Solis annua reuerticula. Interrogatus, quid in rerum natura difficillimum exiſtimaret, ſe ipſum, inquit noſſe. Iterumq; rogatus cum ſciſcitaretur, quo modo optime & iuſtiſſime uiuere liceret, Si, inquit, quæ in aliis reprehendimus, ipſi non faciamus. Huic tripus aurea a piſcatoribus Mileſiis reperta, dum res in lite uerteretur, ex oraculo Apollinis indicantis eam ſapientiſſimo dari oportere, delata eſt: deinde per manus omnibus ſapientibus tradita, ad Solonem peruenit, qui illam Delphos remiſit ad Phœbum, ut qui Deorum hominumq; ſapientiſſimus eſſet. A Thalete Ionica fluxit diſciplina, ſicut a Pythagora Italica. Eius diſcipulus fuit Anaximander, cuius auditor Anaximenes, & Hecatæus hiſtoricus.

THALETA, θαλῆς, θάλης, poeta Lyricus Cretenſis, quem è Creta Solon Spartam miſit, ut eius odio ac poeſi Spartani delinitó, animorum feritatem, nimium ex Lycurgi legibus imbutam, mitigaret. Auctor Plutarchus in Solone.

THALIA, pen. pe. θάλεια, una ex nouem Muſis ἀπὸ τοῦ θάλλειν, quod inter cætera ſignificat uirere, ſeu florere: propterea quòd Poetarum fama nullo tempore marceſcat. Vir. 6. Ecl. Noſtra nec erubuit ſiluas habitare Thalia.

THAMYRAS, ſiue Thamyris, θαμύρας, ἢ θάμυρις Suidæ, Poeta nomen ex Thracia, qui cum omnes pulchritudine præcelleret, ab initio mares dilexit: deinde mutata conſuetudine, Muſas amauit, cum quibus de cantu certauit hiſce conditionibus, ut, ſi uinceret, earum complexu potiretur, ſin ſuccumberet, ab illis pateretur, quicquid eis uideretur. Itaque ſuperatus & oculis, & lyra priuatus eſt. Hinc manauit prouerbium in eos, qui præter ingenium proprium aliquid agunt, Thamyras inſanit, θαμύρας μαίνεται. Suidas. Oui. lib. 3. de Arte: Tu licet & Thamyram ſuperes, atque Orphea cantu.

THAVMANTIAS, adis, Thaumantis & Electræ filia. Vir. 9. Aen. Roſeo Thaumantias ore locuta eſt. Eadem etiam Thaumantis dicitur, ut Imbrifera Thaumantis, apud Sta. 3. Syl.

THEAGENES, tres Athenis diuerſis tēporibus Suidas fuiſſe recenſet: unum, qui de Homero ſcripſit: alium, qui καπνὸς, id eſt, fumus eſt cognominatus, quòd multa promittens, nihil præſtaret: pauper enim erat, ac diues uideri uolebat. tertius, uir potēs ac diues Athenis, qui liberalitate ac beneficētia publice ac priuatim multa laude digna geſſit. quartum addit Pauſanias, Athletam, qui cxl. coronas è certaminibus retulit.

THEATRALIS, & hoc le, ad theatrum pertinens, unde dicimus theatralia ſpectacula. Cice. pro Sext. Theatrales conſeſſus. Tacit. li. 1. Dux olim theatralium operarum. Humanitas indecora, & theatralis, Quint. li. 2. c. 2.

THEATRICVS, a, um, ad theatrum attinens.

THEATRIDION, diminutiuum, forma græca, a theatro. Varro li. 3. de re ruſt. Theatridion auium.

THEATRVM, tri, *Teatro*, θέατρον, ædificium in hemicycli ſpeciem factum ad uidenda ſpectacula idoneum, ἀπὸ τοῦ θεᾶσθαι, hoc eſt, a ſpectando dictum. Vir. 1. Aen. Hic alta theatris Fundamenta locant alii. Oui. 2. Amor. Ele. 7. Siue ego marmorei reſpexi ſumma theatri. Pli. li. 11. c. 51. In theatrorum orcheſtris ſcobe, aut arena ſuperiecta deuoratur uox. Aliquando tamen ponitur pro ſpectaculo. Mart. lib. 1. Quicquid in Orpheo Rhodope ſpectaſſe theatro Dicitur, exhibuit Cæſar Arena tibi. Aliquādo pro multitudine ſpectante: ut, Magno theatro hæc acta ſunt. i. multis ſpectātibus. Ci. 3. de Ora. Theatra tota reclamāt. Verſari in theatro, per trāſlationē pro eſſe in aliquo loco cōſpicuo ante omniū oculos. Ci.

in Verrem

in Verrem act. ult. Vt me, quæſturamq́; meam, quaſi in aliquo or bis terræ theatro uerſari exiſtimarem.

Thebais, idis, Θηβαΐς, Aegypti regio, Aethiopiæ contermina, a Thebis urbe potentiſſima, totiusq́; tractus illius capite nomen habens. Vide Pli. li. 5. c. 9. Eſt item Thebais, inſigne Papinij Statij opus, bellum illud continens, quod Argiui ad Thebas geſſerunt, in quo Eteocles & Polynices fratres mutuis vulneribus ceciderunt. Aliquando adiectiui uim habet, quemadmodum & cætera eiuſdem terminationis patronymica: ut, Thebais nupta, id eſt, Andromache, Eetionis Thebarum Cilicium regis filia. Ouid. 3. de Arte: Quòd erat longiſſima, nunquam Thebais Hectoreo nupta reſedit equo.

Thebani, Θηβαῖοι, qui ſunt ex Thebe ciuitate Bœotiæ.

Thebe, bes, & Theba, bæ, Θήβη, & Thebæ, barum, Θῆβαι, nomina ſunt multarum urbium, quarum una fuit in Aegypto, a Buſyride rege condita ambitu centum quadraginta ſtadiorum, uti refert Herodotus, centum portis, aliisq́; publicis priuatisq́; ædificiis in ſignis, totaq́; penſilis, adeo ut reges, uel maximos exercitus ſoleant educere, nullo oppidanorũ id ſentiente. Huius incolæ Thebæi dicuntur: & uicina regio Thebais, in Aethiopiam uergens. Alia Thebe fuit in Bœotia, a Cadmo Agenoris filio condita, quã Amphion muris ornauit, Bacchi & Herculis clariſſima patria, ab Alexandro Magno poſtea euerſa. Hæc & Draconigera dicitur, qui a Cadmo cum quinq; uiris, e dentibus draconis ab ipſo interfecti natis, conſtructa fuit. Varro tamen lib. 3. de re ruſt. ſcribit hanc urbem ab Ogyge ædificatam. Ab hac Thebani dicti ſunt. Hanc Heptapylun uocat Apuleius, ab eo quòd ſeptem portas habebat, inclyta duobus ducibus, Epaminonda & Pelopida. Eadem dicta fuit, & Dircæa, a Dirce fonte. Vnde & a Statio Thebanus ager Dircæus uocatur. Hinc Pindarus poeta Lyricorum Princeps habuit ortum. Fuerunt & Thebæ in Africa, a Libero patre conditæ. Vnde Hieronymus in commentario Epiſtolæ ad Galatas: Prætereo Thebas Liberi, quas in Africa condidit, quæ ciuitas nunc Thebeſtis dicitur. Alia in Theſſalia, a qua Thebani & Thebæi. Fuit & alia Thebe, Homero teſte, in Cilicia, Andromaches uxoris Hectoris patria. unde Oui. Nec cruciere minus, quã cum Thebana cruentum Hectora Theſſalico uidit ab axe trahi. Alia fuit in Lucania, ab Aoniis colonis condita, quam interiiſſe auctor eſt Cato in Originibus. Fuerunt & Thebæ Corſicæ. Eſt & Thebe nomen uirginis, è cuius gremio geminæ colũbæ (ut eſt in fabulis) cum euolaſſent, altera ad Hammonis fontẽ tetendit, & ibidem reſponſa dedit: altera ad ſiluam Dodonæam, ubi futura mortalibus præcinuit.

Theca, θήκη, uagina, loculus: in quo aliquid recondimus: ut theca calamaria, nummaria. Varro 1. de re ruſt. c. 48. Vt graui theca ſit. Mart. l. 17. Sortitus thecam calamis armare memento. Ci. ad Att. li. 4. In hoc thecam nummariam ne retexeris.

Themata, matis, θέμα, Latine poſitũ, ſeu poſitio dicitur. Sunt etiã themata mathematicorũ apud Firmicum affectiones natalitiæ, & quaſi poſituræ cœli, ἀποτελέσματα. Thema, controuerſiæ declamandæ argumentum. Quint. l. 6. c. 2. Erat mihi curæ in controuerſiis forenſibus noſſe omnia quæ in cauſa uerſarentur. Nam in ſchola certa ſunt & pauca, & ante declamationem exponuntur, quæ themata Græci uocant, Cicero propoſita.

Themis, Themis, uel Themidis, uel etiam Themiſtis, θέμις, cœli & terræ filia fuit, quæ Iouis nuptias fugiens, ab eo in Macedonia compreſſa fuit. Hæc dea putabatur, quæ præciperet hominibus id petere, quod fas eſt, ut ait Feſtus, (Nam θέμις Græce fas dicitur) habuitq; uetuſtiſſimum oraculum in Bœotia, ad Cephiſum amnem. Qui. 1. Met. Fatidicamq́; Themin, quæ tunc oracla tenebat. Claudia. Sic cecinit longæua Themis. Fuit & alia Themis, quæ alio nomine Carmentis dicta eſt.

Themiſcyra, regio Ponti, finitima Cappadociæ. Plin. m. 3. l. 6. & Mela l. 1.

Themiſon, Θεμίσων, medicus apud Herod. & Cor. Celſum.

Themiſtius, philoſophus temporibus Iuliani apoſtatæ, a quo etiã prætor Conſtantinopolis urbis creatus eſt. Scripſit Paraphraſim ad Ariſtotelis Phyſica libris octo, in Analytica poſteriora, libris duobus. Præterea edidit ſua, uidelicet, De inuentione & inſcriptione prædicamentorum diſputationes etiam quaſdam. Hic Valentem imperatorem quotidie ſæuientem in Orthodoxos auctoritate ſua & epiſtolis reddidit mitiorem. Suidas.

Themiſtocles, Θεμιστοκλῆς, nomen uiri Athenienſis clariſſimi, Neoclis filii qui prodigus ac laſciuus prima iuuẽtute, poſtea dux delectus res inclytas geſſit. Pyræeum muniuit, bello maritimo Perſas apud Salaminem uicit. Hic, cum ab ingrata patria exul factus eſſet, & a Xerxe princeps exercitus aduerſus Athenienſes magno cum honore creatus, cum uideret patriæ ſuæ ingentis cladis periculũ imminere, hauſto tauri ſanguine ſeipſum interemit, ne aut regi de ſe merito infidelis eſſet, non pugnãdo uiriliter: aut patriæ ſuæ hoſtis atque oppugnator uideretur. Plutarchus.

Thenſæ, θεῖαι ζεῦγη, ut docet Aſconius, ſunt ſacra uehicula, cum pompa ordinum & officiorum ſic dictæ, quòd ante eas lintea ten nali,

duntur, quæ gaudent manu tenere, & tangere, qui eas deducant. Vel ἀπὸ τοῦ θείου, id eſt, a re diuina, & ſic per sh, ſcribitur. Cic. de Haruſpicum reſponſis: Te appello Lentule, cuius ſacerdotii ſunt thenſæ, curricula, præcentio, ludi, libationes. Liu. li. 5. Quæ auguſtiſſima ueſtis eſt, thenſas ducentibus, triumphantibusve, ea ueſtiti medio ædium eburneis ſellis ſedere.

Theocrines, Θεοκρίνης, nomen cuiuſdam Athenienſis, qui primũ tragœdiarum actor fuit, deinde calumniator & ſycophanta. Vnde & Demoſthenes in oratione pro Cteſiphone, Aeſchinem tragicum Theocrinem uocat. Id Chiliad.

Theocritus, Θεόκριτος, Poeta Syracuſanus, Praxagoræ, ſiue (ut alii malunt) Symmachi, & Philinæ filius, qui ſub Ptolemæo Lagi filio floruit. Alii Coum fuiſſe uolunt, ſed admodum iuuenem Syracuſas commigraſſe. Scripſit Idyllia in genere bucolico, quæ & hodie omnium manibus teruntur.

Theodectes, Θεοδέκτης, orator, Cilix genere, diſcipulus Platonis, Iſocratis, & Ariſtotelis, qui ei ſuos de rhetorica libros dedicauit conuerſus deinde ad Tragœdias, ſcripſit fabulas. L. deceſſit Athenis natus annos XLI. ſcripſit & uerſibus artem rhetoricam: laudauit & uirum Artemiſiæ Mauſolum. Theodectes orator, ſuperioris filius, ſcripſit Encomium Alexandri regis Epirotarum: commentarios hiſtoricos, artem Rhetoricam libris VII. aliaq; complura. Suidas.

Theodorus, Θεόδωρος, Byzantius ſophiſta, a Platone uocatus λογοδαίδαλος. Scripſit contra Traſybulum, & Andocidem. Suidas. Theodorus & Teladeus fratres Samii, ſculptores celeberrimi, quorum alter in Samo Pythii Apollinis ſignum incœpit: alter Epheſi eodem tempore, & alio ſaxo abſoluit. quibus ſimul compoſitis ita conuenit, & unum corpus ab uno artifice, & ex uno lapide ſculptum uideretur. Genus artis huius eſt Græcis ignotum, ſed apud Aegyptios frequentatum. Nam ſoli hominum non oculis tantum totius ſtatuæ compoſitionem metiebantur, ſed dimenſione, ut ex uariis multisq; lapidibus in unum corpus, in certam menſuram ſtatua perficeretur. De hoc Theodoro Diogenes teſtatur, quòd non ſolum ſculptor, ſed etiam architectus fuerit, quodq́; Epheſiis auctor extiterit, ut Dianæ templi fundamentis carbones ſubiicerent, ut locus alioqui humidus immobilem acciperet ſoliditatem. Idem primus ferrum fundere docuit, ſtatuamq́; ferream fecit. Auctor Pauſanias.

Theognis, poeta Siculus, Megaris natus, qui lectu dignas Parænes ſes conſcripſit, fœdis tamen amoribus paſſim aſperſis.

Theologia, Theologia, θεολογία, prima Philoſophiæ pars, quæ uerſatur circa Dei, & rerum diuinarum contemplationem.

Theologus, gi, Theologo, θεολόγος, circa rerũ diuinarum cognitionem uerſans. Ci. 3. de Nat. deo. Principio Ioues tres numerant ii, qui theologi nominantur.

Theon, Θέων, nomen pictoris Samii, de quo Quint. li. 12. de Inſtitu. Orat. Alter mathematicus, qui ſcripſit de ſpiritibus ad Ptol. aſtrologum. Tertius Grammaticus, interpres Apollonii Rhodii. Fuerunt & alii, qui commemorantur a Suida. Fuit & marmoris cælator hoc nomine, unus ex iis, qui Mauſoleum cælauerunt. cuius meminit Pli. l. 35. c. 11. Theon præter hos Poeta quidam fuit rabioſæ cuiuſdam loquacitatis, petulantiſſimæq; maledicentiæ. Vnde factum eſt, ut Theonino dente rodi eum dicamus, qui cõuiciis laceſſitur. Vide Adagia.

Theophanes, Θεοφάνης, Mitylenæus Hiſtoricus, ſcriptor rerum Pompeii Magni. Cic. in Orat. pro Archia.

Theophraſtus, philoſophus, ex Ereſſo Lesbi oppido, prius Tyrtamus appellatus, deinde Euphraſtus, & poſtremo Theophraſtus ob oris & eloquentiæ ſuauitatem propemodum diuinam. Hic Peripateticorum eloquentiſſimus doctiſſimusq; fuit, Ariſtotelis diſcipulus, & in ſchola ſucceſſor. Dicere ſolebat, doctum hominẽ, ex omnibus ſolum, neque alienis locis peregrinum eſſe, neq; inopem amicorum. Habuit diſcipulos ad duo millia. Opera eius a Diogene commemorantur, inter quæ ſunt libri ſex epitomes in Ariſtotelem de animalibus. Extant hodie tantum de plantis conuerſi a Theodoro Gaza, & parua quædam opuſcula. Exceſſit admodum ſenex. Ex Suida, Diogene, Strabone.

Theopompus, Θεόπομπος, Chius, orator & hiſtoricus poſt Thucydidem & Herodot. teſte Quint. quibus ut in hiſtoria minor, ita oratori magis ſimilis: ut qui, ante quàm eſſet ad hoc opus ſolicitatus, diu fuerit orator. Filius fuit Damaſiſtrati, teſte Suida, & auditor Iſocratis. Scripſit Epitomen Herodoti libris duobus, & Rerum Græcarum Hiſtoriam, poſt bellum Peloponneſiacum incipiens, ubi deſiit Thucydides. Theopompus alius fuit Athenienſis, Theodectis filius, antiquæ Comœdiæ ſcriptor, cuius fabulas recẽſet Suidas. Præter hos Theopõpus Gnidius, Cæſaris familiaris, qui Artemidorũ habuit filiũ, qui apud Cæſarẽ ipsũ plurimũ poterat, ut ſcribit Stra. l. 14. Theopõpus itẽ alius fuit rex Spartanorũ, qui cum primus inſtituiſſet ut Ephori Lacedæmone crearentur, ita futuris regiæ poteſtati oppoſiti, quẽadmodũ Romæ cõſulari imperio Trib. ple. ſunt obiecti, atq; uxor ei dixiſſet id egiſſe illũ, ut filio minorẽ poteſtatẽ relinqueret; Relinquã, inquit, ſed diuturniorem.

diuturniorem. Val. Max. lib. 4. ca. 1. Q. tamen l. 2. hanc modeſtiam parum ualuiſſe demonſtrat, captum demum fuiſſe oſtendens.

Theorema, matis, θεώρημα. ſpeculatio, commentatio. Ci. de Fato.

Theramenes, pen. c. ciuis Athenienſis, unus ex triginta tyrannis, qui cum a collegis multos inſontes ſupplicio affici uideret, ea de re conquerens, cum ceterorum omnium, tum præcipue Critiæ cuiuſdam, qui reliquis ut potẽtia, ita & immanitate antecedebat, odium in ſe cõcitauit, tandemq; per calumniam circumuentus, & innocens capitis damnatus, cum cicutam auide hauſiſſet, quod reliquum erat, è poculo eiiciens, Propino, inquit, hoc pulchro Critiæ. De hoc ſic Cic. 1. Tuſc. Quàm me delectat Theramenes: qui cum coniectus in carcerem, triginta iuſſu tyrannorum uenenum ut ſitiens obbibiſſet, reliquum ſic è poculo eiecit, ut id reſonaret. quo ſonitu reddito, arridens: Propino, inquit, hoc pulchro Critiæ. Græci enim in conuiuiis ſolent nominare, cui poculum tradituri ſunt.

Theriace, ſiue Theriaca, cæ, *Triaca*, θηριακὴ, ἡ θηριακά, τά, medicamentum præſtantiſſimum, multis ex ſimplicibus conflatum ſingulare aduerſus uenena omnia remedium. Dicta Theriaca, ἀπὸ τῶν θηρίων, hoc eſt, a uenenatis beſtijs, ſiue quòd illarũ carnes recipiat hæc cõpoſitio (fit enim ex uiperina carne) ſiue quòd earum uenenis aduerſetur. Pli. certe Theriacam ab effectu non a materia uidetur appellaſſe, non unam eius conficiendæ rationẽ præſcribens, cui tamẽ nulla admiſcet uenena. Quin & uitis quoddã genus in Thaſſo naſcens, Theriacen appellat, non aliam ob cauſam, quàm quòd uenenatis omnibus uideatur reſiſtere. Vide ipſum lib. 21. cap. 24. & li. 14. cap. 18.

Thermae, *Stufe*, θερμαί, loca aquas habentia, aut ſponte naturæ calentes, aut fornace calefactas, ſudandi lauandive uſibus deputata: ἀπὸ τῆς θέρμης, hoc eſt, a calore. Proprie tamen Thermas uocamus, quas ſudandi gratia ingredimur: quæ Seneca Sudatoria uocat. Quid (inquit) cum ſudatorijs? Omnis ſudor per laborẽ exeat. In quæ uero deſcendimus, ut lauemur, Balneas uocamus, & Balnearia. Quæ tamen differentia perpetua non eſt. nam & Thermas pro balneis legimus, in quibus aqua calida lauamur. vide Vallam in Raudenſem, & ea quæ ſupra annotauimus in dictione Balneæ. Mart. l. 1. Hic ubi miramur uelocia munera thermas. Hinc Thermulæ, arum, dimi. Eſt & Therme, ciuitas in Thracia. Therme præterea Siciliæ oppidũ, auctore Mela li. 2. inde Thermitani.

Thermodoon, ontis, uel Thermodon, ontis, ſecunda ſyllaba producta, Suidæ, fluuius Themiſciræ (quæ eſt regiuncula Cappadociæ contermina.) Amazonum ſedibus nobilitatus. Virg. 11. Aen. Quales Threiciæ cum flumina Thermodõtis Pulſant. Quo in loco nõnulli legunt Thermodoontis impari ſyllabarum numero: ſed perperam: cum ſecunda ſyllaba ſcribatur per ω μέγα. Hic fit adiectiuum Thermodonteus. Propert. l. 3. Thermodonteis turba lauatur aquis.

Thermopotae, θερμοπότης, qui calidam bibunt: unde Thermopotare uerbum effinxit Plau. in Trinum.

Thermopylae, p. co. mons Græciæ longiſſimus, qui a Leucade incipiens, in Aegæum uſq; mare protenditur, mediamq; Græciam ita dirimit, ut Italiam Apenninus. Dictæ Thermopylæ ab anguſtis faucibus, aquis calidis ſcatentibus. montium enim anguſtias, ut Latini portas, ita Græci πύλας appellant. Thermas aũt aquas calidas eſſe, nemo eſt qui ignoret. Montem hunc maxime illuſtrẽ reddidit Lacedæmoniorum cum Mardonio pugna, & Leonidæ Regis interitus. uide Herodot. l. 7.

Thersites, pe. pr. θερσίτης, Græcorum omnium fœdiſſimus fuit, quem Achilles ſibi procaciter cõuiciantem pugni ictu interfecit. Huius inſignis deformitas ab Homero li. 2. Iliad. graphicẽs expreſſa, effecit, ut, cum hominem uehemẽter fœdum ſignificare uelimus, θερσίτου βλέμμα, id eſt, Therſitæ faciem eum habere dicamus. Iuue. Sat. 8. Malo pater tibi ſit Therſites, dummodo tu ſis Aeacidæ ſimilis.

Thesaurus, ri, *Teſoro*, θησαυρός, eſt (ut Paulus Iureconſultus, de Acquirendo rer. do. l. nunquam. inquit) tam uetus depoſitio pecuniæ, ut eius non extet memoria, & iam dominum non habeat. Sic. n. fit eius, qui inuenerit, quòd non alterius ſit. Alioqui ſi quis lucri cauſa, uel metus, uel cuſtodiæ condiderit ſub terra, non eſt theſaurus, utpote cuius etiam furtum ſit. Cic 6. Phil. Seruus domini patrimonium circumplexus, quaſi theſaurum draco. Virg. 1. Aen. Veteres tellure recludit Theſauros. Suppeditare alicui aliquid de ſuis theſauris, accipitur, pro quodam quaſi penu quarumuis rerum repoſitarum. Quint. li. 2. c. 7. Abundabunt autem copia uerborum optimorum, & compoſitione, ac figuris iam non quæſitis, ſed ſponte, & ex repoſito uelut theſauro ſe offerentibus. Cic. 1 de Orat. Theſaurus rerum omnium memoria. Nonnunquam & in malam partem accipitur: ut, Theſaurus ſtupri, Theſaurus mali. Plaut. Amph. Teneo theſaurum ſtupri. Theſaurus carbones facti ſunt, θησαυρὸς ἄνθρακες πέφυκεν, prouerbio in eos dici conſueuit, qui magnificis rebus expectatis, nil niſi fumum reperiunt. Hinc Theſaurarius, adiectiuum: ut, Theſaurarij fures, apud Plaut. in Aul.

Theseis, idis, θησηΐς, poema Theſei geſta complectens. Iuuen. Sat. 1. Vexatus toties rauci Theſeide Codri.

Theseus, θησεύς, Aegei regis Athenarum & Aethræ filius, qui dũ eſſet adoleſcens, opera Medeæ nouercæ pene ueneno perijt. Sed poſt mortem patris ad regnũ euectus, tam multa digna memoratu peregit, ut inter plures Hercules unus connumeretur. Debellauit Amazones, earumq; reginã Hippolyten rapuit: ex qua Hippolytum genuit. Creontem regem Thebarum Argiuos in bello cæſos ſepeliri prohibentem interfecit. Oppreſſit & terribilem taurum in Attica, Minotaurum in Labyrintho occidit, & Ariadnam Phædrãq; Minois filias clam ſecum abduxit: ſed relicta Ariadna in Chio inſula, Phædram ſibi coniugio copulauit. Scironem, Procruſtem, & Schinin, latrones Atticæ, neci dedit. debellauit Centauros: Thebas domuit: Pirithoum præcipua coluit amicitia, quo cum deſcendit ad inferos ad rapiendam Proſerpinam: ſed, occiſo Pirithoo, ipſe aliquandiu in uinculis Plutonis detentus, donec ab Hercule, qui illum ſumma proſequebatur beneuolentia, liberaretur. Poſtremo iam ſenior, tot tantiſq; rebus geſtis, patria, regnoq; pulſus, in inſulam Syrum nauigauit, ubi perijt, interemptus a Nicomede. uel (ut quidam uolunt) ex loco edito poſt cœnam deambulando delapſus. Primus inſtituit Athenis Panathenæa, hoc eſt, communem celebritatem in honorem Mineruæ, quæ Græce Ἀθηνᾶ nominatur. Idem in Iſthmo funebres ludos inſtituit. Reliqua uide apud Plutarchum.

Thesides, dæ, p. pro. θησείδης, patronymicum maſculinum a Theſeo deductum: quo poetæ utuntur pro Hippolyto Theſei filio. Ouid. Epiſt. 4. Theſeides, Theſeuſq; duas rapuere ſorores.

Thesis, ſis, θέσις, quæſtio ſiue argumentum, quod nobis tractandi diſputandumve proponimus. Cic. in Top. Propoſitum interpretatur. Proprie autem Theſis, ut Rhetores utuntur, eſt quæſtio generalis & infinita, nullis perſonæ, loci, aut temporis circumſtantijs limitata. In quo differt ab hypotheſi, quòd ea ſit quæſtio definita, certiſq; perſonis, temporibus, & locis propria. Vt ſi hoc modo proponamus. Sitne omnino ducenda uxor, Theſis erit. Sin id de uno quopiam peculiariter quæramus, aut loci, temporisve circunſtantijs reſtringamus, hoc modo: Sitne Catoni ducenda uxor Martia, eo tempore, quo omnia flagrant ciuili bello: iam dicenda erit Hypotheſis. Cic. de Orat. Orator a proprijs perſonis, & temporibus ſemper, ſi poteſt, auocat cõtrouerſiam. Latius enim de genere, quàm de parte diſputare licet: ut quod in uniuerſo ſit probatum, id in parte ſit probari neceſſe. Hæc igitur quæſtio, a proprijs perſonis ad uniuerſi generis rationẽ traducta, appellatur Theſis.

Thesmothetae, θεσμοθέται, magiſtratus apud Athenienſes, a legum latione ita appellati, qui ætate & uſu docti, domi iura dabãt, querelas accuſationeſq; cognoſcebant, deq; controuerſiis æquo examine decernebant, quotannis quoq; leges recognoſcebant, emendabantq;, & ad congruentiam, ſenſumq; conſentaneum reducebant.

Thespiae, θεσπιαί, oppidum liberum in Bœotia (ut Strabo inquit li. 9.) Heliconi proximum, ſed eo magis Auſtrale, Criſſeo imminẽs ſinui. Theſpias nobilitauit Praxitelis Cupido a Glycerio meretrice ibi cõſecratus. Hinc Theſpiades, θεσπιάδες, dictæ ſunt Muſæ, ſeu Nymphæ Theſpias incolẽtes. Sunt & aliæ Theſpiæ in Magneſia Theſſaliæ contermina, quarum meminit Plin. lib. 4. cap. 9.

Thespis, primus poeta Tragicus apud Athenienſes. Hora. in Arte. Ignotũ Tragicæ genus inueniſſe Camœnæ Dicitur, & plauſtris uexiſſe poemata Theſpis.

Thesprotia, regio Epiri, Chaoniæ proxima, teſte Plin. in Proœ. l. 5. Stra. li. 3. Theſproti, Dryopeſq; ruunt.

Thessalia, regio Græciæ ex una parte Bœotiam, ex altera Macedoniam habens, ad mare inter Peneum amnem, & Thermopylas extenſa. Prius Aemonia, ab Aemone rege, & Pelaſgicon Argos, Hellas, & Dryopis dicebatur. In hac genitus rex nomine Græcus, a quo Græcia: ibi natus eſt Hallen, a quo Hellenes. Homerus eius incolas tribus nominib. appellat, Myrmidonas, Hellenas, & Achæos. Olim etiam Pyrrhæa dicta eſt, teſte Stra. li. 10. a Pyrrha Deucalionis uxore: cuius tempore (ut inquit Ariſtot.) ingens imbrium illuuies maiorem partem populorum Theſſaliæ abſumpſit paucis, qui ad montium culmina ſeſe receperant, conſeruatis. Inter quos Deucalion Parnaſſum petierat, ratibusq; ad ſe confugientes per ſumma Parnaſſi iuga benigne fouebat. Propter quod dictus eſt genus humanum reparaſſe. In Theſſalia ſunt montes uigintiquatuor, quorum nobiliſſimi Olympus, Pierus, parens, domusq; Muſarum, Pelion, & Oſſa, gigantum bello memorati, itẽ Pindus, & Othrys, Lapitharum ſedes. Flumina in ea (ut ſcribit Herod.) ſunt Apidanus, Enipeus, Onochonus, Pamiſus, Peneus, & Phœnix.

Thessalonica, cæ, *Città*, θεσσαλονίκη, urbs clariſſima Macedoniæ, ad ſinum Thermaicum ſita, non procul ab Echedori fluminis oſtio: quæ primũ a Caſſandro condita dicitur, & Halia appellata. Theſſalonicæ aũt nomen à Philippo Amyntæ filio accepit, cũ

ille

ille in eius agro Theſſalos ingenti clade profligaſſet.

Theta, θῆτα, nomen eſt literæ Græcæ, quæ apud nos ualet th aſpiratum. Hæc in Græcorum iudiciis nota erat condemnationis, quemadmodum apud Latinos C, quod ea ſit prima litera in dictione θάνατος, quæ illis mortem ſignificat. Huc alluſit Perſius Sat.4. Et potis es uitio nigrum præfigere theta.

Thetis, tidis, θέτις, Pelei Theſſaliæ regis uxor, Nerei marini Dei filia, & Achillis mater. Accipitur & pro mari. Vir.4.Eclog. Tentare Thetin ratibus.

Thoas, antis, θόας, fuit rex in Taurica regione, ad quem delata eſt Iphigenia Agamemnonis filia, & ab eodem Dianæ Tauricæ ſacris præfecta. Hunc poſtea occidit Oroſtes, à ſorore adiutus: cũ illum quoque Thoas Dianæ aræ deſtinaſſet. De quo Ouid.l.3.de Pont. Regna Thoas habuit Mæotide clarus in ora. Alter rex Lẽni fuit, Liberi patris filius, ex Ariadne Minois filia, & pater Hypſipyles, ſolus filiæ pietate ſeruatus cum cæteræ omnes Lemniæ mulieres, uiros ſuos & parentes trucidarent. Ouid.li.7.Meta. Patronymica Thoantis, idos, & Thoantias: quæ à poetis uſurpátur pro Hypſipyle Thoantis filia.

Thorax, cis, *Petto, pettorale, corazza, corazzina*, θώραξ, à medicis, & rei anatomicæ peritis, dicitur pars corporis ab ipſis clauibus uſque ad diaphragma, coſtis undique circunſcripta, parteſq; uitales continens. unde, cum apud Plinium, Celſum ue legimus, medicamentum aliquod uitia pectoris purgare, intelligere debemus concauitatem illam, quæ intra ſeptum pectoris continetur. Accipitur item pro quouis munimento pectus tegente, ſiue illud laneum ſit, ſiue ferreum, ſiue ex alia materia confectum. Virgil.10. Aen Thoraca ſimul cum pectore rupit. Idem 11. Aene. Thoraca indutus ahenis Horrebat ſquamis. Plin. libr. 7. cap.20. Vidimus Athanatum nomine, prodigioſæ oſtentationis quingenario thorace plumbeo indutum. Laneus thorax. Suet. de Auguſt. Hyeme quaternis cum pingui toga tunicis, & ſubucula, thorace laneo.

Thraca, cæ, regio Macedoniæ propinqua, quæ & Thracia dicitur. Vir.12. Aen. Genit ultima pulſu Thraca pedum.

Thrace, ces, & Thracia, *Tracia, regione d'Europa*, θρᾴκη, Europæ regio, Macedoniæ ad Occaſum proxima, à Septentrione Iſtrum habens, ab Oriente Pontum, à Meridie Aegæum mare. Olim Scython, poſtea Thracia, à Thrace Martis filio, ſeu ab aſperitate dicta: Græce enim τραχὺ aſperum dicitur. Eſt enim regio (ut Pomponius ſcribit) nec cœlo, nec ſolo tractabilis, &, niſi qua mari propior eſt, infœcũda, frigidaq;. Habet feros homines, aſpero cultu. In ea ſunt urbes celebriores Appollonia, Aenos, Nicopolis, Byzantium, Perinthos, Lyſimachia, Callipolis. Amnes ſunt Hebrus, & Neſtos. Montes Aemus, Rhodope, & Orbelos: A Thracia fit gentile Thrax. Vir.3. Aen. Thraces arant. Fœmininum eſt Thraſſa, θρᾷσσα, ſiue Threiſſa, θρῇσσα. Idem 1. Aen. Qualis equos Threiſſa fatigat Harpalice. Thracius, a, um, poſſeſſiuum, θρᾴκιος. Idem.5. Aeneid. Quem Thracius albis Portat equus bicolor maculis. Item Threicius, a, um, θρηΐκιος. Idem 6. Aen. Threicia fretus cithara.

Thraſymenus, lacus in agro Peruſino, Annibalis uictoria & Flaminii conſulis clade nobilitatus. Ouid.li.5. Faſt. Sunt tibi Flaminius, Thraſumenaq; littora teſtes. Dictus à Thraſumeno puero, quem Aegyla nympha rapuiſſe dicitur.

Thraſibulus, p.p. θρασύβουλος, nobilis Athenienſis fuit, ingenti animi magnitudine, & amore in patriam ſingulari: qui a triginta tyrannis in exilium actus, comparato exercitu nõ admodum magno, adiunctiſq; exulibus, ſibi ſuiſq; reditum in patriã manu cõparauit: lato prius plebiſcito de iniuriis ultra citroq; obliterandis: quam ἀμνηστίαν Græci appellant. Cæſus eſt ab Aſpendiis, noctu in tabernaculũ eius facto concurſu, ob pecuniam acerbius imperatam. Vide Xenophontem Rer. Græcarum li.4.

Thronus, θρόνος, à noſtris ſedes ſiue ſolium dicitur, Quamuis in ſcripturis ſacris throni quandoq; non pro cathedris, ſed pro uirtutibus aliquibus in cœleſtibus, in quibus Deus ſemper ſedeat, quaſi in quadriga ſua ponatur.

Thucydides, dis, & dæ, θουκυδίδης, hiſtoricus Athenienſis, Holori filius, nobili in primis genere, ut qui à Miltiade & Cimone ducibus ortum traheret, qui & ipſi genus ſuum ad Aeacum, Iouis filium, referebant. Vxorem duxit è Thracia oriundam, aliqui diuitem, cuius opes aſſecutus, non in uoluptates, ſed bonam earum partem in ocium literarium erogauit. nam bellum Peloponneſiacum ſcribere aggreſſus, eodem, quo illud gerebatur, tempore, Athenienſibus pariter ac Lacedæmoniis aliquot militibus, qui bello intereſſent, mercedem præbebat, qui res quotidie ueras ſibi renunciarent, quas fidelius ſe accepturum ſperabat, ſi non ſolum ab amicis, ſed etiam ab hoſtibus de iis edoceretur, ne partes quiſque ſuas falſo tueretur. Præceptores habuit in philoſophia, Anaxagoram: & in rhetorica, Antiphontem. Scripſiſſe autem putatur hiſtoriam in Aegina inſula, quò in exilium ſe contulerat. Sepultus eſt in agro Attico iuxta ſepulcra Miltiadarum, in loco, qui Cœla appellatur. Quidã Athenis obiiſſe dicunt, expleto iam legitimo relegationis tẽpore. Alii in Thracia deceſſiſſe uolunt, oſſaq; eius Athenas in maiorũ ſuorum ſepulcra fuiſſe relata: ubi & cippus erectus cum hac inſcriptione, Thucydides Holori iacet hoc Alimuſius antro. Hæc fere ex Marcellino. Quintil. libr. 10.cap.1.de Thucydide ſic ſcribit: Thucydides & Herodotus, longe cæteris in hiſtoria præferendi, quorum diuerſa uirtus laudem pene eſt parem conſecuta. Denſus, & breuis, & ſemper inſtans ſibi Thucydides, dulcis, & candidus, & effuſus Herodotus. Ille concitatis, hic remiſſis affectibus melior. Ille concionibus, hic ſermonibus. Dionyſius Halicarnaſſeus ſcribit Demoſthenem adeo Thucydidis ſtylum probaſſe, ut eius librum octies ſua manu deſcripſerit, totumq; fere edidicerit. Cic. in Brut. Thucydidem (inquit) imitamur. Optime, ſi hiſtoriam ſcribere, non ſi cauſas dicere cogitatis. Thucydides enim rerum geſtarum ſyncerus pronunciator & grandis etiam fuit, hoc forenſe concertatorium non tractauit genus. Orationes autem, quas interpoſuit, eas ego laudare ſoleo, imitari neq; poſſim, ſi uelim, nec uelim fortaſſe, ſi poſſim.

Thucydidius, a, um, Ci. in Ora.

Thule, es, θούλη, inſula eſt in ditione Scotorum, in Septentrionẽ uergens, ultra Orcada, latitudinem habens gradium LXIII. Quo fit, ut circa æſtiuum ſolſtitium quàm breuiſsimæ ibi ſint tenebræ, Sole ab illorum horizonte quàm minimum recedente: quemadmodum contra circa ſolſtitium hybernum nihil fere aut quam minimum habens diei, Sole Tropicum Capricorni ab illis diſiunctiſsimum, perambulante. Hæc extrema fuit earum, quæ in Septentrionali Oceano Romanis fuerunt cognitæ: unde etiam à Virgilio Vltima Thule appellatur. 1. Geo.

Thurium, li. Cice. in Ver. Num etiam de L. Papyrio Thuribulum emiſti?

Thurium, θούριον, urbs Magnæ Græciæ, olim nobiliſsima, ad ſinũ Tarentinum ſita, inter Crathin & Sybarin amnes: à Thuria uicino fonte nomen habens. Huius incolæ Thurii dicti ſunt & Thurini, θούριοι, καὶ θουρῖνοι, qui cum aliquandiu floruiſſent, à Lucanis in ſeruitutem tracti, & à Tarentinis infeſtati, tandem in Romanorum tutelam ſeſe dedere ſunt coacti, qui, eò deducta colonia, urbem eorum pro Thurio Copias appellarunt. Strab.li.6.

Thus, uris, *incenſo*. λίβανος, lacryma eſt exiguæ arbuſculæ, uni terrarum Arabiæ conceſſæ, gratiſsimum in ſacrificiis, deorum ſuffitum præbens: unde etiam nonnulli nomen accepiſſe exiſtimant, ἀπὸ τοῦ θύειν, quod eſt ſacrificare. Alii Latinam uocem eſſe putant à tundendo dictam: unde & citra aſpirationem ſcribere malunt. Sed de hoc latius infra ſuo loco.

Thyaſus, *Ballo*, θίασος, ſaltatio, ſiue chorea dicitur, quæ Baccho exhibebatur: à uerbo θυάζειν, quod eſt Orgia celebrare. Virgi.5. ecl. Inſtituit Daphnis thyaſos inducere Baccho.

Thyeſtes, filius Pelopis ex Hippodamia, & Atrei frater, ac Tantali nepos, qui cum fratri, cui peſsime cupiebat, aliter nocere non poſſet, uxorem eius per adulterium polluit. Atreus uero ei filium epulandum appoſuit. Ob quæ flagitia Sol ne pollueretur, retro fugiſſe fertur. Thyeſtis fabula ſcribitur Seruio: Atreum & Thyeſtẽ germanos, cum diſſenſione ſibi nocere non poſſent, in ſimulatam gratiam ferunt rediiſſe: qua occaſione Thyeſtes cum fratris uxore concubuit. Atreus uero ei filiũ epulandum adpoſuit: quæ Sol abominatus, ne pollueretur, aufugit. Sed ueritas hæc eſt: Atreum apud Mycenas primum Solis eclipſim inueniſſe: cui inuidens frater, ex urbe diſceſsit eo tempore: quo eius probata ſunt dicta. Hactenus Seruius, ennarrans illud Virg. Aen.li.1. Nec tam auerſus equos Tyria Sol iũgit ab urbe. Et rurſus in illud 11. Aen. Atrides Protei Menelaus aduſque columnas Exulat, &c. Inde Thyeſtæus, æa, æum, θυέστειος. Oui.li. 15. Met. Ne ue Thyeſtæis cumulemus uiſcera menſis.

Thyades, p.c. θυιάδες, Bacchi ſacrificulæ, quæ & Bacchæ, & Menades & Baſſarides dicuntur. Rationem autem huius nominis quidam referunt ad Thyiam quandam Cephiſi filiam, quæ prima omnium Dionyſio initiata, Orgia eius celebrauit, Bacchicoq; furore correptis nomen reliquit, ut ab ea Thyades dicerentur. Alii hanc non Cephiſi, ſed Caſtalii cuiuſdam indigenæ filiã fuiſſe uolunt. Vide Cœl. Rhodig. li.16.c.19.

Thymbra, bræ, θύμβρα, campus Troadis, per quem Thymbrius fluuius in Scamandrum influit. thymbræ ante nomen huic campo factum putat Seruius à copia thymbræ herbæ, quam Romani Cunilam uocant, cuius maximus hoc in campo eſt prouentus. Fuit item Thymbra uetuſtum iis in locis oppidum, Dardani opus, cuius meminerunt Strab.li.13. Pli.li.5.c.30.

Thymbræus, θυμβραῖος, Apollinis cognomentum, ſiue Tymbra Troadis campo, ſiue ab eiuſdem nominis urbe, in qua colebatur, impoſitum. Virg.3. Aen. Da propriam Thymbræe domum. Vbi Seruius: Thymbræus Apollo dictus eſt à loco Troiæ uicino, pleno thymbra, in quo & nemus habuit & templum. Verum quia Græce θύμβρη, dicitur, in deriuatione, η, in æ, diphthõgum mutaturut, Αἴτνη, Aetnæus: Δίρκη, Dircæus: κρήτη, Cretæus. Apollinis Thymbræi tẽplũ Strabo ea in parte fuiſſe tradit, qua Thymbrius fluuius in Scamandrum influit: quo in templo ferunt Achillem à Paride fuiſſe interemptum. unde factus locus fabulæ, ut

Achilles Apollinis ſagittis diceretur eſſe interfectus.

THYMELICI, θυμελικοί, dicuntur geſticulatores, qui in pulpito orcheſtræ, quod Thymelem uocabant, fabulæ ſubſeruiebant, & hiſtrionibus in ſcenam abditis, populũ geſticulatione retinebant. Meminit horum Vitruuius, diuerſosq; eos facit, à ſcenicis enim dicebantur hiſtriones, qui in ſcena fabulam agebant: thymelici uero, qui perſonam ea fabula non habentes, ante ſcenam in orcheſtra ſaltabant, & ſcenæ ſubſeruiebant.

THYMVS, uel Thymum, *Timo, herba*, θύμος, frutex humilis, odoratus, apibusq; gratiſſimus. Virg. 3. eclo. Dumq; thymo paſcentur apes, dum rore cicadæ. Hor. 4. Carm. Vt apis Matinæ Grata carpentis thyma per laborem Sunt autem thymi duo genera, album ſ. & nigrum. Vnde Bithymum mel, quod ex utroq; thymo collectum eſt, teſte Pli. li. 21. c. 16. Thymus item (ut inquit Iulius Pollux) uerrucula eſt Aegyptiæ fabæ magnitudine, ſcabra, & ſubrubens ſanguine, cuius ſumma pars (ut Celſus inquit) florem thymi repræſentat, in genitalibus, ſede, feminibus, palmis, & inferioribus pedum partibus naſcent. Vide Pli. lib. 21. c. 10. Hinc Thyminus, adiectiuum, quod ex thymo factum. Thymoſus, aliud adiectiuum. Pli. li. 21. c. 15. Thymoſum mel non coit.

THYNNVS, *Tonno*, θύννος. piſcis marinus eſt notiſsimus, qui menſe Maio copioſiſsime capitur in freto Gaditano. nam id temporis ex Oceano Atlantico in mare mediterraneum irrumpit, non paruo Gaditanorum quæſtu, qui infinitam eorum multitudinem retibus extrahunt, cetariisq; inferunt, ſaliuntq;, membratimq; diſſectos, & in cadis aſſeruatos celebri mercimonio per omnem Europam diffundunt. Gallice de la Thonyne. Hæc fere ex libello Pauli Iouii de Romanorum piſcibus.

THYNNEVM, p. p. θυννεῖον, ſacrũ erat, quo piſcatores Neptuno thynnum immolabant ſpe impetrandæ ab illo felicioris capturæ. Vide Cœlium Rhodig. li. 15. c. 6.

THYONEVS, trium ſyllabarum, θυωνεύς, cognomen Bacchi. quod à θύω. i. ſacrifico, quidam deductum putant, quod illi adhuc inter humanos uerſanti ſacrificaretur. Quanquam non deſunt, qui id cognominis eum à matre ſua Semele accepiſſe uelint, quæ alio nomine dicta eſt Thyone, θυώνη, Ouid. 4. Meta. Additus hia Nyſeus indetonſusq; Thyoneus.

THYRSVS, θύρσος, proprie dicitur illud in herbis, quod uirgulæ in modum uel teli rectitudinem conſurgit. Pli. li. 19. c. 8. Inuentum, omnes thyrſos, uel folia lactucarum prorogare urceis conditos. Eſt prætcrea Thyrſus haſta aculeata, hederis obtecta, quam in Orgiis Bacchæ quatiebant. Tacit. Meſſalina crine fluxo thyrſum quatiens. Scribit Diodorus, Dionyſium in exercitu habuiſſe mulieres thyrſis armatas. Et Macrobius ait, Liberum patrem tenere thyrſum, quod eſt latens telum, cuius mucro hedera lambente protegitur. Vnde Thyrſiger, θυρσοφόρος, dictus eſt Bacchus. Seneca in Medea: cãdida Thyrſigeri proles. Lucretius accepit Thyrſum pro furore, ardore, ſtimulo, uel inſtinctu, cũ ait. Percuſsit thyrſo laudis ſpes magna meum cor.

THYSSAGETAS, p. c. θυσσαγέται. populi Scythici, ultra Mæotim, & Sauromatas, uenatione ſeſe alentes, apud quos Tanais oritur, teſte Herodotu lib. 4. cum aliis tribus fluminibus, in Mæotim illabentibus.

T ANTE I

TIARA, p. p. *Mitria, capello, Mazzocchio*, τιάρα, κυρβασία, generis fœminini, ornamentum capitis Perſicarum prius mulierum, quo poſtea uſi ſunt reges, & ſacerdotes. Iuu. Sat. 6. Et Phrygia ueſtitur bucca tiara. Virg. per uſurpationem dixit: Septrumq; ſacerq; tiaras. Alioqui enim Tiara dicimus, teſte Seruio. Hiero. ad Fabiolam t Quartum eſt genus ueſtimenti rotundum pileolum, quaſi ſphæra media ſit diuiſa, & pars altera ponatur in capite. hoc Græci, & noſtri τιάραν, nonnulli galerum uocant. Non habet acumen in ſummo, nec totum uſque ad comas tegit. ſed tertiam partem à fronte inopertam relinquit, atque ita in occipitio uitta conſtrictum eſt, ut non facile labatur ea capite.

TIBARANI, τιβαρηνοί. populi Chalybibus contigui, teſte Ponponio, li. 1. in riſu, & luſu ſummum conſtituentes bonum. tenaciſsimi Interim iuſtitiæ, ut qui, niſi ante denunciato die, hoſtem non adoriantur. De his memoriæ prodidit Nymphodorus, Muliere partu ſoluta, uirum in lectulo decumbere, &, tanquam partus auctorem, ab uxore puerpera curari. quod & ipſum confirmat Vale. Flac. Argon. libr. 5. his uerſibus. Hinc Tibarenum Dant uirides poſt terga lacus, ubi deſide mitra Fœta ligat, partuq; uirum fouet ipſa ſoluto.

TIBERIAS, adis, τιβεριάς, urbs Iudææ, ab Herode condita, & in gratiam Tiberii Cæſaris ita appellata. Auctor Steph.

TIBERIVS, τιβέριος. Liuiæ Auguſtæ filius, & priuignus Auguſti, eiuſdemq; in imperio ſucceſſor, omni auaritiæ, libidinis, & crudelitatis genere contaminatiſſimus. Vide Suet.

TIBERIS, ris, qui, & Thybris, θύβρις, Dionyſio, τίβερις, καὶ θύμβρις Stephan. celeberrimus Italiæ fluuius, è media fere longitudine Apennini Aretinorum finibus defluens, qui multis deinde fluminibus auctus ab Hetruria Latium, Ianiculumq; ipſum ab urbe Romana dirimit, tãdemq; 15. ab urbe lapide duobus oſtiis modico interuallo diremptis in mare euoluitur, ea in parte, qua Ancus Martius Oſtiam extruxit. De ratione nominis diuerſi diuerſa prodiderunt, adeo ut non facile fuerit certi aliquid conſtituere. Liuius à Tiberino Albanorum rege dictum exiſtimat, in traiectu eius ſubmerſo, cum antea Albula diceretur. In qua ſententia Ouid. quoque fuiſſe uidetur, ſic ſcribens li. 2. Faſt. Albula, quem Tiberim merſus Tiberinus in undis Reddidit, hybernis forte tumebat aquis. Seruius Tiberis nomen ipſa etiam Alba uetuſtius eſſe contendit: ideoq; nominis eius originem ad Tybrin potius Hetruſcorum regem referendum exiſtimat, qui Latium crebris latrociniis infeſtans, tandem circa hunc fluuium eſt occiſus. Cui ſententiæ Virg. quoque non obſcure ſubſcribit, apud quem ſic loquitur Euander. l. Aen 8. Tum reges, aſperq; immani corpore Thybris: A quo poſt Itali fluuium cognomine Thybrim Diximus. Alii non tam à regis huius nomine quàm ab iniuriis, & contumeliis, quibus in obuium quenque circa hunc fluuium graſſabatur, appellationem hanc tractam exiſtimant: unde Thymbrim ſcribendum cõtendunt, quaſi τὴν ὕβριν, ut dictionem conflatam intelligamus ex articulo fœminino, & nomine ὕβρις. quã ſcripturã etiam apud Dionyſium Afrum obſeruauimus. Nos Thybridis nomen antiquius eſſe putamus, Tiberis recentius, literis, aliquot (ut ſolet) temporis lapſu immutatis. Quo fit, ut illud poetis, hoc Oratoribus ſit uſitatius. Stephanus quoque in urbium Onomaſtico utrunque nomen agnoſcit, niſi quod apud illum θύμβρις, legatur m. litera communi Græcorum conſuetudine adiecta θύμβρις (inquit) ποταμὸς ῥώμης, ὃ καὶ τίβερις, Hiſce rationibus in eam potiſſimum ſententiam adducor, ut Thybris diſſyllabum, th, aſpirato, & y, Græco ſcribendum putemus: Triſſyllabum autem Tiberis, t, tenui, & i, noſtro. Quam ſcripturæ rationem etiam à Græcis uidemus obſeruari, apud quos τίβερις, τιβέριον, τιβερῖνος, τιβεριάς, & cætera omnia hinc deriuata per iota ſcribi uidemus.

TIBERINVS, tini, pen. prod. τιβερῖνος, Capeti filius, & Albanorum rex, qui in uicino flumine ſubmerſus, effecit, ut pro Albula Tiberis diceretur. Liui. lib. 1. ab urbe: Latino Alba ortus, Alba Atys, Aty Capys, Capy Capetus, Capeto Tiberinus, qui in traiectu Albulæ ſubmerſus, celebre ad poſteros nomen flumini dedit. Tiberinus item à ſuperſtitioſa antiquitate creditus eſt deus eſſe, Tiberis fluuii præſes, cuius monitu Aeneas Euandri ſibi auxilia adſciuit: de quo ſic ſcribit Virg. li. 8. Aeneid Huic deus ipſe loci fluuio Tiberinus amœno, Populeas inter ſenior ſe attollere frondes Viſus. Quin & fluuius ipſe in ſacris dictus eſt Tiberinus, teſte Seruio quemadmodum in καθομιλίᾳ, Tiberis, & in poeſi Thybris.

TIBERINVS, a, um, p. p. τιμβέριος. Steph. poſſeſſiuum eſt à Tiberi deductum: ut Oſtia Tiberina, apud Virg. 1. Aen. Tiberina flumina. apud eundem li. 12.

TIBIA, *Gamba, pina, xrdun*, proprie os cruris oppoſitum ſuræ. Celſus lib. 8. cap. 1. Ipſum autem crus eſt ex oſſibus duobus &c. Verum alterum os ab exteriore parte, &c. alterum à priore parte poſitũ, cui tibiæ nomen eſt, longus, & in ſuperiore parte plenius, ſolum cum femoris inferiore capite committitur, ſicut cum humero cubitus. Tibiam item, αὐλόν, uocamus inſtrumentum muſicũ oblõgum, teres, & foraminoſum, quod inflatum, & digitis modo adductis, modo reductis temperatum, non iniucundam reddit ſymphoniam. Has primum ex gruum tibiis confectas exiſtimant, & inde nomen accepiſſe. Horat. de Arte: Tibia non, ut nunc, orichalco uincta, tubæq; Aemula: ſed tenuis, ſimplexq; foramine pauco. Oui. 5. Triſt. Ele. 1. Tibia funeribus cõuenit iſta meis Ci. 1. Tuſc. Non intelligo quid metuat, cum tam bonos ſeptenarios fundat ad tibiam. Vir. 8. ecl. Incipe Mænalios mecum mea tibia uerſus. Ci. de Clar. Ora. Si tibiæ inflatæ non referant ſonum, abiiciendas eas ſibi tibicen putet.

TIBIALIA, lium, *Calze, gambiere*, περικνημῖδες, ualamenta tibiarũ. Suet. de Augu. Hyeme feminalibus, & tibialibus muniebatur. Tibialia, pro ocreis, quibus tibiæ militum muniuntur. Paulus Iureconſultus: Si tibiale, uel humerale millies alienaure.

TIBIALIS, & hoc le, αὐλητικός, idoneum ad tibias faciendas. Pli. li. 16. c. 36. Tertia arundo eſt tibialis calami.

TIBICEN, inis, ſecunda ſyllaba pro. *Trombetta*, αὐλητής, qui tibia canit. Plau. Pſeud. Tibicen uos interea hic delectauerit. Ci. ad Gal. li. 7. Qui ſciret ſe nepotẽ bellũ tibicinẽ habere. Hor. 2. epiſ. 1. Nũc tibicinibus nunc eſt gauiſa tragœdis. Tibicines item, αὐλητρίδες, pilæ dicuntur ſiue tigna, quibus ædificia inclinata & alioqui ruitura ſuſtinentur. Iuuen. Sat. 3. Nos urbem colimus tenui tibicine fulcam. Tibicen, pro ſuſtentaculo telæ. Ouid. 4. Faſt. Hæc modo uerſabat ſtantem tibicine telam. Virg. quoq; hemiſtichia ſua, quæ in Aeneide aliquot reliquit imperfecta, Tibicines appellabat, eo quòd ad fulciendam ſupplendamque ſententiam, ad tempus eſſent inſerta. Ipſæ quoque particulæ, quibus uerſuum hiatus replentur, alioqui nihil facientes ad ſententiam, Tibicines à Grãmaticis appellantur. Quale eſt hoc apud Vir. Sic forte precatur. Nam Forte uacat.

Tibicina, næ, p. co. αὐλητρίς, mulier tibia canens. Mart. li. 14. Ebria non madidis rumpit tibicina buccis.

Tibullus, prænomine Albius, poeta Elegiographus, Romę natus Hirtio & Panſa Coſ. quo annus etiam Ouidij poetæ natalibus fuit inſignis. Ex amicis Meſſallam Coruinum maxime coluit. Ex poetis familiares habuit Horatium, qui eum iudicem ſuorum appellat ſcriptorum: & Ouidium, qui mortem eius elegantiſſima defleuit Elegia. In amoribus & nimius & inconſtans fuiſſe uidetur: ut qui præter Marathum, & Cherinthum pueros, Deliā quoque amarit, Sulpiciam, & Neæram, omnium autem maxime Nemeſim, cuius formam, & uenuſtatem bona operis ſui parte poſteritati commendauit. Obijt Romæ uirenti adhuc ætate.

Tibur, uris, pen. gen. cor. τίβουρις, τίβουρα καὶ τίβουρα Steph. ciuitas in Sabinis. 16. ab urbe lapide, crebris fontibus irrigua, & ſingulari aeris temperie commendata. Ouid. 4. Faſt. Mœnia Tiburis udi. Mart. li. 6. Cum mors uenerit, in medio Tibure Sardinia eſt. Eſt autem hoc oppidum origine Græcum, à Tyburto, Carillo, & Coface, Amphiarai liberis, poſt prodigioſum patris ad Thebas interitum communiter conditum, & à Tiburti nomine, qui ex tribus natu maximus erat, Tybur appellatum. Auctores Cato in Orig. & Solinus, & Sextus ſcriptor Græcus.

Tiburs, urtis, τιβουρτῖνος, gentile à Tibure deductum. Vir. 11. Ae. Haud aliter Tarchon Tiburtum ex agmine prædā Portat ouans. Ci. pro Balbo: Coſſinius Tiburs.

Ticinum, p. p. τίκινον, Ptol. τίκινος Steph. Inſubriæ ciuitas, quam hodie Papiam uocant, D. Auguſtini corpore inſignis: à Ticino fluuio præterlabente nomen habens.

Ticinus, p. p. τίκινος, fluuius Inſubriæ in Eridanum fluens, à quo uicinum oppidum Ticinum eſt appellatum, nunc Papia. Sil. li. 9. Dum Romana tuæ Ticine cadauera ripæ Non capiant.

Tifernum, τίφερνον, Vmbriæ oppidum eſt, teſte Ptol. lib. 3. ca. 1. à quo Tifernates, quorum meminit Pli. li. 3. c. 14.

Tifernus, τίφερνος, fluuius eſt in ſecunda Italiæ regione, Appulos diuidens à Frentanis. Pli. li. 3. c. 11.

Tigillus, & Tigillum, Trauicello. δοκίδιον, diminutiua à Tignus & Tignum. Liu. 1. ab urb. Tranſmiſſo per uiam tigillo, capite adoperto, uelut ſub iugum miſit iuuenem. Tibul. li. 1. Eleg. 1. Illi compoſitis primum docuere tigillis Exiguam uiridi fronde operire domum. Catul. Ianua ſuffixa tigillo.

Tignarius, a, um, adiectiuum à tignis deductum: ut, Tignarius faber, δοκοποιός, qui tigna dolat, aut ædificio adaptat. In qua ſignificatione legitur & Tignarius abſolute. Ci. de Clar. Ora. Ego me Phidiam eſſe mallem, quàm uel optimum tignarium.

Tignus, ni, maſ. gen. & Tignum, neut. Traue, δοκὶς, δοκὸς, ἰκρίον, trabs, qua uarie diſpoſita domus extruitur: & proprie, cui ſuperponitur tectum: à tegendo nomen deductum. Lucre. libr. 1. Et celeri flamma deguſtant tigna. Hora. de Arte: Et modicis inſtrauit pulpita tignis. Ouid. 8. Met. Sordida terga ſuis nigro pendentia tigno. Iouen. Sat. 3. Hic tignum capiti incutit, ille metretam. Cæſ. 4. Bel. Gal. Tigna bina ſeſquipedalia ab imo præacuta. Tigni nomine omne genus materiei, ex qua ædificia conſtant, continetur, inquit Vlp. de Tigno iuncto lib. 1. & ad exhib. l. Tigni. & Caius de Verb. ſign. l. & Tigni. Sed & in uineis, Tigni appellatione omnia uineis neceſſaria continentur, ut puta perticæ, pedamenta, ut ait ibid. Vlpia. Hinc contigno, gnas συμπηγνύω, tigna in ædificio coniungo. Pli. li. 9. c. 3. Oſſibus tecta contignare. & Cæſ. li. 2. de Bel. Ci. Contignatio, textura ipſa trabium, ac tignorum: Coaſſatio uero, aſſium dicitur, hoc eſt, tabularum.

Tigranes, n is, p. p. proprium nomen regis maioris Armeniæ, qui auxilium ferens Mithridati regi, uictus eſt primo à Lucullo, deinde à Pompeio Magno. Cic. in Orat. pro lege Man. Lucan. li. 2. Tigranemq; meum.

Tigranocerta, tæ, τιγρανόκερτα, oppidum in montanis maioris Armeniæ, teſte Pli. li. 6. c. 11. Tigrane conditum, unde & nomen accepit, quaſi Tigranis ciuitas. Nam certa Parthorum lingua urbem ſonat. Stephanus.

Tigris, huius tigris, & tigridis. Tigre, τίγρις, fera ſæuiſſima, & uelociſſima, in Hyrcania maxime abundans: ita dicta, quod ſagittæ uelocitatem, quam Tigrim Medi appellant, curſu uideatur adæquare. Virg. 4. Aene. Hyrcanæq; admorunt ubera tigres. Arrianus, qui res geſtas Alexandri condidit: Tigrim feram Indicam, non eam eſſe uoluit, quá uulgus Tigrim nominat, ſed hāc eſſe Thoas: Tigrim uero, equi magnitudine eſſe, à ſuperiori longe diuerſam. Eſt item Tigris, τίγρις, ιτος, inſignis Aſiæ fluuius, Meſopotamiā ab ortu alluens, quem Sacræ literæ ex Paradiſo naſci confirmāt. Solinus in Armenia caput attollere, dicit, in loco edito, ex lucido, conſpicuoq; fonte, nec ab exordio ſtatim, totum eſſe, ſed primo pigre fluere, non cum ſuo nomine. At cum fines Medorum inuectus ſit, Tigrim ſtatim uocari. Arethuſam lacum influere grauia pondera ſuſtinentem, cuius piſces nunquam ſe alueo Tigridis immiſceant, ſicut nec amnici ſtagnum attingant Arethuſæ. Mox Arabas præterfluens, Meſopotamiam amplectitur & Hydaſpen accipiens, Euphratemq;, defertur in ſinum Perſicum. A Tigri fluuio dicti ſunt Tranſtigritani, qui trans Tigrim habitant, ſicut Tranſpadani qui trans Padum. A Tigris deducitur adiectiuum Tigrinus, a, um, ut Tigrinæ menſæ, hoc eſt, uenarum diſcurſu tigridum maculas referentes. Pli. li. 13. c. 15. Menſis præcipua dos in uena criſpis, uel in uertice uariis. Illud oblongo euenit diſcurſu, ideoq; tigrinæ appellantur.

Tigulli, τιγούλλιοι, Liguriæ populi, quorum urbes Tigullia, & Segeſta commemorantur à Pli. li. 3. c. 5.

Tigullia, τιγουλλία, urbs Tigulliorū, in tractu Liguſtico, cuius meminerunt Pli. li. 3. c. 5. & Ptol. li. 3. c. 1.

Tigurini, τιγυρῖνοι, populi inter Heluetios Limagi fluminis accolæ, quorum meminerunt Cæſ. li. 1. de Bel. Gal. Strab. li. 7. Florus, Paulus Oroſius li. 5. c. 16. & Plutarchus in Mario.

Tilia, liæ, φίλυρα, arbor eſt apud Gallos nomen retinens, folio hederaceo molliore, & in angulum acutiorem rotundiore, & prolixiore, in orbem leniter criſpo, atque ſerrato flore tantiſper, dum calyculo continetur, herbaceo: dum emerſit, flauo: fructus magnitudine fabæ, ſimilis acinis hederæ: in quo ſemen prætenue, quantum atriplicis, omnibus animalibus ingratum, cum foliorum pabulo maxime educantur. Vir. li. 2. Ge. Nec tiliæ læues. Ouid. 10. Met. Nec tiliæ molles. Tiliæ etiam dicuntur uincula, ex arboris huius membranis tenuiſſimis inter corticem & lignum ſitis. Plin. li. 16. cap. 14. Inter cortices & lignum tenues tunicas multiplici membrana: è quibus uincula Tiliæ uocantur. Tenuiſſimæ earum philyræ coronarum Lemniſcis celebres antiquorumq; honore.

Tiliaceus, cea, ceum, φιλύρινος, quod ex tilia confectum eſt. Iulius Capitolinus de Antonino Pio: Cum ſenex & longus eſſet, incuruaretur q;, tiliaceis tabulis in pectore faſciabatur. Col. l. 12. c. 45. Arculæ tiliaceæ, quales ſunt, in quibus ueſtimenta forenſia conduntur.

Timæus, τίμαιος, nomen proprium philoſophi Locrenſis, cui diuinum illud opus Plato inſcripſit, in quo de rerum creatione diſſerit, quod Cicero poſtea Latinum fecit, atque de Vniuerſitate inſcripſit.

Timauus, flumen iuxta Aquileiam, nouem naſcens capitibus, teſte Pomponio, unoq; oſtio ſeſe in mare euoluens. Vir. 1. Aen. fontes ſuperare Timaui.

Timidus, da, dum, Timido, pauroſo, di poco animo, δειλὸς, pauidus, meticuloſus. Ci. 1. Off. Ne imbelles, atque timidi uideamur. Cic. pro Marcel. Malim uideri nimis timidus, quàm parum prudens. Hinc Timide, aduerbium, pauide, minus audacter. Ci. 2. Tuſc. In dolore maxime eſt prouidendum, nequid abiecte, nequid timide, nequid ignaue, nequid muliebriter faciamus.

Timiditas, itatis, δειλία, proclinitas ad timorem. Ci. 4 de Fin. Ex rebus timiditas, non ex uocabulis naſcitur. Idem 3. Tuſc. Timiditatem & ignauiam.

Timeo, times, timui, Temere, hauer paura, φοβοῦμαι, ἀποδειλιάω, metuo, horreo, reformido, uereor. Cice. pro Flac. Nihil magis, quàm perfidiam timemus. Variis modis conſtruitur. Dicimus enim: Timeo te, tanquam inimicum: timeo tibi tanquam amico, nequid mali tibi accidat. Ter. in And. Pamphili uitæ timeo. Timeo mihi abs te Cic. pro Sylla. A quo genere ego nunquam timui: id eſt, non timui ne malum mihi inferrent. Inuenitur etiam cum ablatiuo, mediante de, Ouid. li. 4. Faſtor. Nec timui de morte. Item dicimus, Timeo furem tauro: id eſt, ne fur taurum furetur. Iuuen. Sat. 6. Cum furem nemo timeret Caulibus, aut pomis. Dicimus etiā, Timeo pro amico. Gel. li. 19. c. 1. Illum pro Ariſtippi anima timere. Timeo quemadmodum hæc explicari poſſint. Ci. li. 15. epiſt. Nunc iſtic quid agatur, magnopere timeo, apud eundem ad Att. li. 2. timeo, Pertimeo, Prætimeo, ſuis locis.

Timoleon, τιμολέων, Corinthius, dux inclytus, uiribus fortiſſimus, itaq; abſtinentiſſimus, qui miſſus cum paucis triremibus ad liberandas à Dionyſii tyrannide Syracuſas, quem Dion Syracuſanus, implorato Corinthiorum auxilio, expellere conabatur, quinquageſimo, poſtquam Syracuſas appuliſſet, die, urbe potitus eſt: deinde arcem obſidens, Dionyſium ad deditionem compulit, & cum paucis in exilium Corinthum miſit: arcem uero ſolo æquauit, & Syracuſanis libertatem reſtituit. Deinde contra Leontinos pergens, eorum tyrannum in bello captum interfecit. In ſumma æqualis fuit Timotheo, Ageſilao, Pelopidæ, Epaminondæ. Hæc ex Plutarcho, qui eum è noſtris comparat Paulo Aemilio.

Timolus, Lydiæ mons, poſtea Tmolus. Pli. li. 5. c. 29.

Timon, τίμων, Phliaſius philoſophus, qui apud Chalcedonem philoſophiam, & oratoriam exercuit, carus Ptolemæo Philadelpho. Scripſit Tragœdias, & Comœdias, & Satyras. Dictus amarulentus, & mordax, ſillorum, id eſt dicacitatū ſcriptor. de quo Gell. Timon amarulentus librum maledicentiſſimum conſcripſit, quē Sillos inſcripſit. Fuit & alius Timon Athenienſis, temporibus Peloponneſiaci belli (ut ex Ariſtophanis & Platonis poematibus perſpicere licet) prorſus inhumanus, ac uitans hominum congreſſus, præter unius Alcibiadis adoleſcentis, Interrogatus quæ cum

illo cauſa eſſet amicitiæ, Quod ſciam, inquit, illum quandoque multorũ malorũ Athenienſibus cãm futurũ. Semel in uita in concionem dicitur aſcendiſſe: factiq; nouitatem cunctis admirantibus, Eſt mihi, inquit, ô uiri Athenienſes, poſt ædes hortulus, in quo ficus coaluit quædam, in qua permulti noſtri ciues ſe ſuſpenderunt. in eodem nunc ego loco ædificare uolo. quamobrẽ uiſum eſt mihi, uos publice admonere, ſi quis forte ſit, qui ſe prius uelit ſuſpendere, antequam arbor excidatur. His igitur de cauſis ab Athenienſibus μισάνθρωπος, eſt appellatus, hoc eſt, humani generis oſor. In ſepulcro, quod ſibi ipſe conſtruxerat, inciſum erat epitaphium in hanc ſententiam: Hic ſum poſt uitam miſeramq; inopemque ſepultus. Nomen non quæras: dii, lector, te male perdant.

Timor, oris, *Timore, paura*, φόβος, δέος, eſt, ut Ci. 4. Tuſc. inquit, metus mali appropinquantis. Facere alicui timorem Cic. li. 10. epiſt. Quæ res mihi facit timorem. Affici timore de aliquo. Idem li. 11. epiſt. Amici noſtri de nobis magno timore afficiuntur. Inijcere timorem. Ci. Att. Hoſtibus timor iniectus eſt.

Timotheus, p.c. τιμόθεος, nomen proprium Cononis Athenienſis filii, qui acceptam à patre gloriam multis auxit uirtutibus. Fuit enim diſertus, impiger, laborioſus, rei militaris peritus: & (quod ſuper omnia eſt) εὐτυχής, id eſt, fortunatus imperator habebatur. Huic ſtatua publicitus in foro Athenis poſita eſt, ob uictoriam, qua, uictis Lacedæmoniis, imperium Athenienſium auxit, & muros Athenarum extruxit. Poſt huius obitum non fuit quiſquam ſere Athenis dignus memoria. Huius geſta æmuli, ut laudem eius diminuerent, Fortunæ adſcribebant, circunferentes paſſim tabulas, in quibus ille pictus erat dormiens, adſtante interim Fortuna, quæ ciuitates in retia eius ageret. Quam rem ille ægre ferens, Sua illa eſſe dicebat, non Fortunæ opera. Ex quo tempore, quaſi pero ſa hominem ingratum Fortuna, omni prorſus felicitate excidit. Auctor Suidas. Huius ut docti hominis meminit Cic. li. 1. de Off. Quod idem fecit (inquit) Timotheus Cononis filius, qui cum belli laude non inferior fuiſſet, quàm pater, ad eam laudem, doctrinæ & ingenii gloriam adiecit. Hactenus Cicer. Timotheus, item Athenienſis Comicus, mediæ Comœdiæ: cuius fabulas nonnullas cummemorat Athenæus. Timotheus Mileſius, Therſandri filius, muſicus, qui decimam & undecimam chordam lyræ addidit, & antiquam muſicam in molliorem modum mutauit. Hunc ferunt duplo maiorem ab his, quos alius inſtituiſſet, mercedem exigere ſolitum fuiſſe, quàm ſi rudes traderentur. Geminatum enim laborem dicebat dedocendi prius, mox docendi. Emicuit tempore Philippi Macedonis cuius filius Alexander modulo eius excitabatur & ad res bellicas alacrius inſtruebatur. Deceſſit anno ætatis LIII. Scripſit de muſica libros 17. item Encomia, & Dithyrambos. Hæc Suidas. Timotheus, ſculptor nobiliſſimus, unus ex iis qui Mauſoleum cælauere: cuius in templo Appollinis Romæ multa fuerunt monumenta: ut ſcribit Pli. l. 34. c. 8.

Tina, næ, uaſis uinarii genus, quod à Feſto Tinion appellatur. Var. l. 1. de Vita pop. Rom. ut citat Nonius: Antiqui in conuiuiis utrea uini primo, poſtea tinas ponebant. Tina item Ptol. l. 2. c. 3. fluuius eſt in tractu orientali Britanniæ inſulæ.

Tinda, τίνδα, Thraciæ urbs, in qua Diomedes equos ſuos humana carne paſcebat. Auctor. Pli. li. 4. c. 11.

Tinctilis, le, p.c. *Umido, bagnato*, βαπτόν, quod intinctum eſt Oui. in Triſt. li. 3. Nam uolucri ferro tinctile uirus ineſt.

Tinctura, æ, *Tentura*, βαφή, infectio, imbutio coloris. Pli. li. 37. ca. 9. Adulteratur maxime tinctura.

Tinea, æ, *Tignola*, σής, uermiculus eſt, qui aut ſitu, aut puluere, ac putredine interdum naſcens, ueſtes, aut libros abrodit Hor. 1. epiſt. 21. ad librum ſuum. Aut tineas paſces taciturnus inertes, Aut fugies Vticam aut uinctus mitteris Ilerdam Item Tineæ uentris uermes ſunt, ἕλμινθες, in inteſtini recti extremo naſcentes. Celſus Lumbricos appellat. Pli. li. 11. c. 33. Sic intra hominem tineæ tricenum pedum aliquando & plurium longitudine. Item Tineæ ſunt uermes in aluearibus, apibus noxii. Colu. li. 9. c. 14. Præterea ut tineæ, ſi apparuerint, euerrantur, papillonesq; enecentur, qui plerunq; inter alueos morantes, apibus exitio ſunt. Nam & ceras erodunt, & ſtercore ſuo uermes progenerant, quos aluearum tineas appellamus. Hinc Tineoſus, a, um, ἑλμινθώδης, ut, Aluei tineoſi, apud Col. li. 9. c. 14.

Tingitana, τιγγιτανή, extima Mauritaniæ pars, à Tingi urbe nomen habens: cuius deſcriptionem uide apud Pli. li. 5. c. 21.

Tingo, gis, xi, ctum, uel Tinguo, *Tingere*, βάπτω, inficio, madefacio, immergo, colore, uel humore imbuo. Mart. li. 5. Mentiris iuuenem tinctis Lentine capillis, hoc, eſt, unctis, & coloratis. Virg. 1. Aenei. Quid tantum Oceano properent ſe tingere Soles. i. immergere. Mart. l. 1. Tingit crinem Carinus, & tamen pallet. Virg. 3. Geor. Ac uix ſuppoſiti tinguntur ſanguine cultri. Tingens, tis, participium. Pli. lib. 9. c. 38. Sed id tingentium officinæ ignorant, cum ſumma uertatur in eo. Tinctus, a, um, participium paſſiuum, idem quod immerſus, uel infectus: ut, Spicula tincta uenenis, Oui. 4. de Pont. Idem 1. de Arte. Conſule de gemmis de tincta murice, lana, Conſule de facie corporibusq; diem. Per tranſlationem accipitur pro leuiter imbutus. Ci. de Or. Sit enim mihi tinctus literis, Idem de Clar. Ora. Ego illam patris elegantia tinctam uidimus. Tinctus, us, ipſe tingendi actus. Pli. li. 10. c. 48. Et alia eodem nomine croceo tinctu. vide Intingo ſuo loco.

Tinia, æ, *Tina, tine*, πυτῖναι, uaſa uinaria apud antiquos fuere, ut inquit Feſtus. Nonius Tinas appellauit. Erant autem hæc uaſa minora, & omnino diuerſa ab iis, quæ apud nos ſub hoc uocabulo habentur, nec ad eos uſus parata. His namque è ligno fabricatis, multa cum uinaceis noſtri ebulliunt.

Tinnio, nis, niui, itum, κωδωνίζω, ἠχέω, proprie de metallis, dicitur, cum ex eorum pulſatione ſonus efficitur. Tinnit. n. aurum, argentum, æs, ferrum, ſtannum, orichalcũ, & huiuſmodi. Hinc Circuntinnio compoſitum. Varr. 3. de re ruſt. c. 16. Cum à mellario ſeciſſe ſunt animaduerſæ, iaciundo in eas puluerem, & circumtinniendo ære; pertérritas, quo uoluerit perducet. Tinnire quoque dicitur auris, cum incluſi ſubtiles, & leues uapores interdum per membranam illam, quæ in auribus eſt, emergunt, & ſonum aliquem ficticium edunt. Catul. ad Lesbiam, epig. 48. Aures tinniunt ſuopte ſonitu.

Tinnimentum, ti, ipſe tinniendi actus. Pla. in Rud.

Tinnitus, tus, κωδωνισμός, metalli ſonitus. Plin. lib. 11. c. 10. Apes gaudent plauſu, atque tinnitu æris. Vir. 4. Geo. Tinnituſq; cie. Aerium tinnitu præſentire, apud Pli. li. 18. c. 2.

Tinnunculus, auis eſt, teſte Pli. li. 10. c. 37. columbas defendens, & accipitres territans occulta naturæ ui.

Tinnulus, la, lum, *Agutto, acuto, & ſonante*. λιγυρὸς, λιγὺς, quod acutum edit ſonum, eiuſmodi eſt ſonus metallorum. Ouid. Tinnulaq; æra ſonant. Quinti. li. 2. c. 3. corruptos, & tinnulos, & quocunque alio cacozeliæ, genere peccantes, certum habeo, non uiribus, ſed infirmitatis uitio laborare.

Tintinnaculi, κροταλίζοντες, qui flagris cædunt ſontes ob noxam, & loris bubulis caſtigant, ficto uocabulo à ſonitu, quem uerbera efficiunt. nam dum uerberant, & cædunt flagris, tinnitum edere uidentur ex crepitu plagarum: quæ percuſſio à Plauto dicitur Tax, per onomatopœiam, à ſonitu quẽ reddit. Id genus homines flagratores dicebantur, & Lorarii. nam cædendo loris, & flagris hunc ſonum faciunt. Pla. in Truc. Niſi ad tintinnaculos uiuos educi uiros.

Tintinnabulum, li, κρόταλον, κώδων, inſtrumentum æneum, quo populus lauandi hora ad balneas conuocari ſolebat, Nomen fictum, à ſono, quem edit Iuuen. Sat. 6. Tot pariter pelues, & tintinnabula dicas Pulſari. Pli. li. 36. c. 13. Vt in ſummo orbis æneus, & petaſus unus omnibus ſit impoſitus, ex quo pendeant accepta catenis tintinnabula.

Tintino, nas, p.c. *Riſonar*, ἀλαλάζω, pro reſono. Catul. ad Lesbiam Sonitu canoro Tintinant aures. Dicitur & Tintinnio, is, ut Afranius. Tintinire ianitoris impedimenta audio.

Tiphys, Argonautarum in Colchica expeditione gubernator. Vir. in Bucol. ec. 4. Alter erit tum Tiphys, & altera quæ uehat Argo Delectos heroas. Oui. Tiphys in Aemonia puppe magiſter erat. Seneca in Medea: Tiphys in primis domitor profundi.

Tipula, æ, p.c. uermis ſex pedes habens, ſed tantæ leuitatis, ut ſuper aquam currens non deſidat. Pla. in Perſa. Neque tipulæ leuius pondus eſt, quàm fides lenonia.

Tiresias, τειρεσίας, uates Thebanus fuit: Euero patre genitus, qui cum aliquando in Cithærone uidiſſet duos dracones coeuntes, obſeruata fœmina ex iis, occidit illam: quo facto in fœminam & ipſe mutatus eſt. Deinde cum rurſus poſt ſeptem annos eodem pacto & marem draconem interfeciſſet, in priſtinam formam rediit. Contingit igitur aliquando certantibus inter ſe Ioue & Iunone, uiri, ne, an fœminæ maiorem ex Venere uoluptatem caperent, ut ille iudex ſit adhibitus, ut qui utrunq; fuiſſet expertus. Tireſias autem pro Ioue ſententiam tulit, aſſerens multo plus ex coitu uoluptatis percipere fœminas. ob quod à Iunone excæcatus eſt. Alii uero propterea excæcatum dicunt. quòd Palladem nudam in fonte conſpexerit. Iupiter autem in ſolatium uiſus amiſſi diuinationem illi dedit. Stat. lib. 10. Theb. Sibi callidus iſta Tireſias natæq; canat, &c. Huius animam euocat Vlyſſes apud Homerum lib. 10. Odyſſ. multaq; ab ea futura edoctus. Auctor eſt Stra. li. 9. Tireſiæ monumentum fuiſſe ſub Tilphoſſo monte Bœotiæ, iuxta fontem Tilphoſſam, ubi profugus, diem ſuum obiit, cum ſenex gelidiſſimam Tilphôſſæ aquam hauſiſſet. Ibi Thebani ciues ſepulcro diuinos honores tribuere. Fuit Tireſiæ filia fatidica nomine Manto, quæ ex Tiberino fluuio filium peperit nomine Ocnum, qui in Ciſalpina Gallia oppidum condidit, & à nomine matris Mantuam appellauit. Iuu. Sat. 13. Tireſiam appellatione poſuit pro homine cæco, cum ait: Nec ſurdum nec Tireſiam quenquam eſſe deorum.

Tiridates, rex Armeniæ, qui uariis geſtis cum Corbullone bellis, tandem ex fœdere Romam uenit, & diadema regni à Nerone accepit. Vide Tacit. li. 15.

Tis, σύ, genitiuus eſt antiquus à Tu pronomine. Plau. in Milit. Tis egeat.

egeat, quia te careat.

Tisiphone, *τισιφόνη*, una ex furiis, à cædibus plectendis dicta: *τίσις*, ultio, uel pœna: *φόνος* uel *φόνη*, cædes, aut mors. Hor. in Ser. Hecaten uocat altera, ſæuam Altera Tiſiphonen.

Titan, & **Titanus**, pen. pro. *τιτάν*, Saturni frater, Cœli & Veſtæ filius, qui etiam pro Sole ponitur, & ipſe à Titanibus duxit originem. Tradunt enim Titanas ſex fratres fuiſſe, & quinque ſorores à Titea matre dictos, ut auctor eſt Diodorus. Ex quibus unus fuit Iapetus pater Promethei. Hyperion quoque ex Titanum numero eſt, qui Solis ac Lunæ ſtellarumq; motus obſeruaſſe, atque demonſtraſſe primus fertur. Ideo Solis parens, & aſtrorum fertur. Hinc Sol Titan, Luna Titanis, *τιτανίς*, & Diana Titania à poetis dicuntur. Lucan. li. 1. Flammiger an Titan, ut alentes hauriat undas. Oui. 3. Meta. Dumq; ibi perluitur ſolita Titania lympha. Seruius ſic habet: Ferunt fabulæ Titanas ab irata cõtra deos Terra in eius ultionem creatos. Vnde & Titanes dicti ſunt, *ἀπὸ τῆς τίσεως*, id eſt, ab ultione. Primumq; contra Saturnum quidem Titanes, deinde Gigantes contra Iouem genuit. Ipſe uero Titan cum filiis, quos Titanes à patre appellabant, bellum geſſit aduerſus Saturnum & Opim, quòd conuentui non ſteriſſent, eosq; captos muro incluſit: qui poſtea à Ioue filio uictis Titanibus liberati ſunt, ut ſupra latius de Saturno dictum eſt.

Titanius, a, um, *τιτάνιος*, adiectiuum deductum à Titan: ut Titania aſtra. Virgil. 6. Aen. Lucentemq; globum Lunæ, Titaniaq; aſtra Spiritus intus alit. Titaniacus, a, um. Oui. 7. Met. Hinc Titaniacis ablata draconibus, intrat Palladias arces.

Tithonus, p. p. *τιθωνός*, Laomedontis filius, qui (ut fabulæ ferunt) cum iuuenis eſſet, & decorus, ab Aurora dilectus, & raptus fuit, ex qua Memnonem genuit. Sed tandem poſt longiſſimam uitam, audita Memnonis filii morte, in cicadam uerſus dicitur, dicente Horatio: Longa Tithonum minuit ſenectus.

Titi, Liuii, duo fuerunt: Alter tragœdiarum ſcriptor Romanorum poetarum antiquiſſimus, qui ob ingenii felicitatem à Liuio Salinatore, cuius liberos erudiebat, libertate donatus eſt: Alter Patauinus cum Criſpo Saluſtio de Hiſtoriæ principatu certans. Vide ſupra in dictione Liuius.

Titii, ſacerdotes fuerunt Apollinis, à Titiis auibus, quas in auguriis certis obſeruare ſolebant ſic appellati, ut ait Var. li. 4. de Lin. Lat. Lucan. li. 1. Titiiq; ſodales.

Titillo, titillas, *γαργαλίζω*, *κνάω*. leui attrectatione alarum, aliarum ue mollium corporis partium riſum cuipiam moueo. Per tranſlationem tamen accipitur pro quouis modo blandiri, & uoluptate afficere. Ci. 1. de Fin. ſi ea ſola uoluptas eſſet, quæ quaſi titillaret ſenſus, ut dicam. Lucr. lib. 2. Et quæ Titillare magis ſenſus, quàm lædere poſſunt. Hor. 2. Serm. Sat. 3. Præterea ne uos titillet gloria. Hinc Titillatio, onis, uerbale, *γαργαλισμός*, ipſe titillandi actus. Ci. in Catone. At non eſt uoluptatum tanta quaſi titillatio in ſenibus. Titillatus, us, ui. Plin. lib. 11. ca. 37. Quod titillatu maxime intelligitur alarum.

Titio, onis, *δαλός*, linum aduſtum, quod ab igne extrahitur. Celſus li. 3. c. 18. Extinctis titionibus.

Titiuilitium, eii, dici uoluerũt, inquit Nonius, fila putrida, quæ è telis cadunt. Plaut. in Caſ. Non ego iſtud uerbum empſitem titiuilicio.

Titubo, as, pen. co. Vacillare, haeſitare, *παραφέρομαι*, *συγχλονοῦμαι*, *ὑποφέρομαι*, proprie pedib. inſiſtere nequeo, quod accidere ſolet ebriis, aut longo iam morbo languidis. Ouid. 3. Meta. Ille mero, ſomnoq; grauis titubare uidetur. Quintil. Sed iugulaſti uulneratum, titubantem ſtrauiſti. Transfertur ad animum, quoties ab animo uerba diſſentiunt, quod inconſtantiæ ac leuitatis ſignum eſſe dicitur: ut apud eundem: Neque ulla unquam tanta fuerit dicendi facultas, quæ non titubet, aut hæreat, quoties ab animo uerba diſſentiunt. Plau. in Mili. Cogitate Nequid, ubi miles uenerit, titubetur. Ter. in Heaut. Verum illa nequid titubet. Cic. ad Att. lib. 2. Videbis breui tempore magnos, non modo eos, qui nihil titubarunt, ſed etiam, Catonem. Hora. 1. epiſt. 13. Caue ne titubes, mandataq; frangas. Titubare quoque, *τραυλίζειν*, lingua & dentes dicuntur. Oui. 3. Triſt. Eleg. 1. Hæc ubi ſum furtim lingua titubãte locutus, &c. Hinc titubatus, particip. ſine uerbo, ut inquit Seruius: Nam titubor non legitur. Virg. 5. Aen. Veſtigia preſſo, Haud tenuit titubata ſolo. Hinc quoque Titubantia, æ, & Titubatio, onis, uerbalia, *τραυλισμός*, id eſt, ipſe titubandi actus. Suet. in Vitel. Ac de hac quoque liberos utriuſq; ſexus tulit, ſed marem titubantia oris, prope mutum, & elinguem. ad Herennium libr. 2. Vt ne paruula quidem titubatione, aut offenſione, impediremur. Titubanter, aduerbium, inconſtanter. Cice. pro Cœlio. Poſuiſtis atque id tamen titubanter, & ſtrictim, coniurationis hunc propter amicitiam Catilinæ participem fuiſſe.

Titulus, li, *ἐπιγραφή*, *τίτλος*, inſcriptio cuiuſcunq; operis: quod ſ. libro, operi, uel ſtatuæ ſuperſcribitur, ut ſtatim primo aſpectu argumentum noſcamus, aut artificem. Suet. in Domit. ca. 5. Plurima & ampliſſima opera incendio conſumpta reſtituit, ſed omnia ſub titulo tantũ ſuo, ac ſine ulla priſtini auctoris memoria. Mart. lib. 2. Vnum de titulo tollere iota potes. Oui. li. 1. de Remed. Legerat huius amor titulum, nomenq; libelli. Dictus titulus à tuendo, quaſi tuitulus, quòd tueatur factũ auctoris, & ſi quis alterius opus eſſe contendat, ueri opificis indicet nomen. Per tranſlationem quandoque ponitur pro laude, & dignitate. Ouid. lib. 2. Faſt. At tua proſequimur ſtudioſo pectore Cæſar Nomina, per titulos ingredimurq; tuos. Aliquando pro monumento. Apuleius: Auorum, & proauorum titulis clarus. Tituli etiam dicti ſunt milites, quaſi tutuli, quod patriam tuerentur. Vnde & Titi prænomen ortum eſt, inquit Feſt. Perſius. Hic nec more probo uideas, nec uoce ſerena Ingentes trepidare Titos. Titulo tenus, id eſt, ſolo titulo, & non re ipſa.

Titus, *τίτος*, prænomen fuit Romanis familiare, inde dictum (ut Feſto placet) quòd antiqui Titos, & Titulos milites appellabãt, eo, quòd patriam tuerentur. Hoc prænomine dictus fuit Veſpaſianus Flauii filius, & frater Domitiani, princeps clariſſimus, populoq; Ro. adeo carus, ut uulgo, Orbis amor, diceretur, & Deliciæ humani generis.

Tityus, *τιτυός*, filius fuit Iouis ex Elara, Orchomeni filia: quam prægnantem Iupiter, timens Iunonis iram, occultauit in terra: ex quo factum eſt, ut naſcens puer ex terra natus uideretur. Hic poſtea cum ad integram ætatem perueniſſet, captus amore Latonæ, Apollinis matris, eam de ſtupro interpellauit. Quamobrem Apollo iratus, ſagittis ipſum confodit, & apud inferos religauit, eiuſq; iecur uulturibus laniandum appoſuit hac lege ut cõſumptum renaſceretur ilico, & ſic nunquam Vultures a diſcerpendo ceſſarent, nec ipſe a patiendo. Tantæ magnitudinis gigas fuiſſe perhibetur, ut iacens nouem iugera occupauerit. Oui. 4 Met. Viſcera præbebat Tityus lanianda, nouemq; Iugeribus diſtractus erat. Vide Seruium apud Vir. li. 6. ad hunc locum. Necnon & Tityon terræ omnipotentis alumnum Cernere erat.

T ANTE L

Tlepolemus, *τληπόλεμος*, Herculis & Aſtyoches filius, quam ex Ephyra urbe Peloponneſi rapuerat, (ut meminit Home. Ilia. β.) clarus rebus bellicis, corporiſq; proceritate inſignis. Hic cum adoleuiſſet, Licymnium, auunculum ſuum, Marte progenitum, & patri ſuo chariſſimum, iam ſenem interfecit. ex quo fabricatis nauibus patria profugus, collecta iuuenum multitudine Rhodum petiit: & ea inſula occupata, Rhodienſibus imperauit. Poſtea ad bellum Troianum cum nouem nauibus profectus à Sarpedone occiſus eſt.

T ANTE M

Tmesis, is, huius tmeſis, fœmi. gene. *τμῆσις*, eſt unius uerbi compoſiti, uel ſimplicis ſectio, una dictione, uel pluribus interiectis. Virg. Ge. Septem ſubiecta trioni. Idem 1. Aene. Et multo nebulæ circũ dea fudit amictu, pro circumfudit. Hoc autem tolerabile eſt, inquit Ser. in ſermone compoſito, cæterum in ſimplici nimis eſt aſperum, quod tamen aliquando fecit antiquitas: ut Saxo cere minuit brum. Vtuntur & hac figura nonnunquam oratores. Ci. pro Sext. Quiſquis erat, qui aliquam partem in meo luctu ſceleris Clodiani attigiſſet, quod iudicium cunque ſubierat, damnabatur, id eſt, quodcunque iudicium.

Tmolus, *τμῶλος*, Lydiæ mõs, Sardib' incubẽs, ex quo Pactolus amnis profluit, aureas ferens arenas. Ouid. 5. Met. Riget arduus alto Tmolus in aſcenſu, cliuoq; extenſus utroq;, Sardibus hinc, paruis illinc finitur Hypæpis. Antiquis Timolus dicebatur per tres ſyllabas. Pli. lib. 5. c. 29. Celebratur Lydia maxime Sardibus in latere Tmoli montis, qui ante Timolus dicebatur. Ouid. 6. Met. Deſeruere ſui nymphæ uineta Tmoli.

Tmolus, Lydiæ amnis, ex eiuſdem nominis monte profluens, in quo coticula inuenitur, auro explorando utilis. Pli. li. 33. c. 8. Lapis, quem Coticulam appellant, quondam non ſolitus inueniri, niſi in flumine Tmolo.

T ANTE O

Toga, æ, *Toga, ueſta, palandra*, (*τήβεννος*, Plutarcho, *τήβεννα*, Athenæo) ueſtis communis omnium Romanorum, tam fœminarum, quàm marium, ſicut Pallium Græcorum. Dicta Toga à tegendo, quòd corpus tegat. Superimponebatur autẽ tunicæ, uel potius tunicis. Hæc laxa erat, & in ſinum multis criſpulis ſubtracta ſuccingebatur. Tibu. li. 1. El. 7. Et fluit effuſo cui toga laxa ſinu. Hinc Romani Togati dicuntur, quemadmodum & Græci Palliati. Virg. 1. Aene. Romanos rerum dominos, gentemq; togatam. Quoniam uero in pace tantum togæ uſus erat (nam in bello depoſita toga ſaga ſumebant) factum eſt, ut Toga pro pace, ſeu artibus pacis accipiatur: ſicut Arma, pro bello, ſeu re militari. Caſſius Ciceroni: Tua toga omnium armis felicior. Cic. in Piſ. Non dixi hanc togam, qua ſum amictus, nec arma, ſcutum, & gladium unius Imperatoris: ſed quòd pacis eſt inſigne, & otii toga, contra autem arma tumultus atque belli. Toga olim etiam utebantur tenuiores, qui reges ſuos, hoc eſt, potentiores officii gratia per urbem deducebant, ut ſportulam conſequerentur. Mart. Si matutinos facile eſt tibi rumpere ſomnos, Attica ueniet ſportula ſæpe toga. Hinc turbam togatam uocat Iuue. Saty. 1. clientelam illam comitum, qui

toga

toga induti potentiores amicos per urbem ducebant, & reducebant. Sportula (inquit) primo Limine parua ſedet turbæ rapienda togatæ. Item opera togata dicitur idipſum togatorum officium. Mart. Exigis à nobis operam ſine fine togatam.

Togatae, comœdiæ, quæ ſcriptæ ſunt ſecundum ritus Romanorũ, ſicut Græcas fabulas ab illorum habitu Palliatas appellamus, uã Græci ſupra tunicam pallium ferebant.

Togatas, tabernariæ, dicuntur comœdiæ, in quibus non magiſtratus, ſed humiles perſonæ inducuntur, teſte Donato quales fere ſunt qui in tabernis uendunt merces ſuas.

Togati, *Togati*, *τηβεννοφόροι*, togis induti: unde Romani togati dicti ſunt, quoniam Toga Romanorum propria erat. Sic ii, qui principes ciuitatis officii gratia in forum deducebant, ac deinde domum reducebant, quoniam togis amicti erant, Togati uocabantur. Iuuen. Turbæ rapienda togatæ. Hi etiam per diminutionem Togatuli dicebantur, quod diminutiuum eſt ioco formatũ. Mart. libr. 10. Quam diu ſalutator, Anteambulones, & togatulos inter Centum merebor plumbeos die toto.

Toga, candida erat, quam petitores magiſtratuum induebant, unde Candidati dicebantur. Pli. li. 7. de Naſica: In toga candida bis repulſa notatus à populo. Pura toga, quam tyrunculi forenſes aſſumebant tyrocinii die. Lucan. lib. 7. Pura uenerabilis æque. Quàm currus ornante toga, id eſt, nec picta, nec triumphali, nec prætexta, inquit Budæus. Pura enim ideo dicebatur, quòd nullo purpuræ prætextu diſtincta eſſet. Toga prætexta, *περιπόρφυρος*, Plutarcho, dicebatur, cuius oræ & circuitus purpura erat prætextus: quod ipſum ſatis indicat Liuius li. 34. Purpura uiri utimur prętextati in magiſtratibus, in ſacerdotiis: liberi noſtri prętextis, purpura togis utuntur. Toga palmata ueſtis erat triumphalis, à palma, id eſt, à uictoria ita appellata. Mart. lib. 7. I comes, & magnos illæſa merere triumphos. Palmatæq; ducem, ſed cito, redde togæ. Toga picta, ueſtis publica fuit: ſummiq; magiſtratus. Capitol. de Gordi. Palmatam tunicam, & togam pictam primus Romanorum priuatus ſuam & propriam habuit: cum ante Imperatores, uel de Capitolio acciperent, uel de palatio. Lampridius de Alexandro Prætextam & togam pictã nunquam, niſi Conſul, accepit: & eam quidem, quam de Iouis templo ſumptam alii quoque accipiebant aut Prætores, aut Conſules. Budæus. Toga pulla qua in funeribus utebantur, ut nunc atra ueſte utimur: Alba autem, uel in epulo publico, uel in epulo parentali, uel in ſpectaculis, uel in comitio. Toga raſa, ut inquit. Pli. l. 8. c. 48. Diui Augusti nouiſſimis temporibus cœpit. Toga puerilis, quæ & Prætexta appellabatur. Gel. li. 18. c. 4. Cum iam adoleſcentuli Romæ prætextam & puerilem togam mutaſſemus. Toga uirilis, à puerili diſtincta erat: ea decimoſeptimo anno ſumebatur. Cic. in Lælio: A patre ita eram deductus ad Scæuolam ſumpta uirili. toga. Per tranſlationem ponitur quandoque Toga pro officio deducendi & reducendi potentiores: Martialis. Lis nunquam, toga rara, mẽs quieta. Plinius ad Apollinarem: Altius tibi ocium, & pinguius, eoque ſecurius, nulla neceſſitas togæ, nemo accerſitor ex proximo. Quod ideo inualuit, quia ad officia præſtanda togati conueniebant: id eſt, ad deducendos, comitandosq; amicos honoris gratia. Hinc diminuti. Togula. Martia. l. 5. Ignoſces togulam Poſthume pluris emo.

Tolentum, oppidum Italiæ in Picenis, Diui Nicolai patria, à quo Tolentinates populi, Pli. li. 3. c. 13.

Tolero, toleras, unico l, *Tolerare, ſofferire, patire, ſoportare, φέρω, ὑπομένω*, fero, patior, perfero, ſuſtineo. Terent. in Phor. Una tecum bona, malaq; tolerabimus. Idem in Hecyra. Sed quod ſeſe indignam deputat matri meæ, Cui concedat cuiutq; mores tolerat ſua modeſtia. Tolerare ſe eſt modice, & ſumma parſimonia ſe alere. Corne. Nepos in uita Pomp. Attic. Ex quibus agris paterfamilias fructus caperet, quibus ſe toleraret. Cæſar: Erat ſumma inopia, adeo ut folijs ex arboribus ſtrictis, & teneris arborum radicibus contuſis, equos alerent, & cogerentur bis rationibus equitatum tolerare. In qua ſignificatione etiam dicimus. Tolerare uitã, id eſt uiuere, nutriri. Tacitus: Multos militia, quoſdam exercendo agros tolerare uitam. Cęſar. 7. Bel. Gal. Eorum corporibus, qui ætate ad bellum inutiles uidebantur, uitam tolerauerunt. Accipitur aliquando Tolerare pro portare, ſeu geſtare, *κομίζειν*. Plau. in Mercat. Tolerat hæc nauis metretas trecentas. Tolerare milites ſua pecunia, id eſt, ſuſtinere, & ſtipendium, aut certe neceſſaria ſubminiſtrare. Plin. lib. 33. c. 10. Octona millia equitum ſua pecunia toleraniſſe. Hinc Tolerans, nomen ex participio, id eſt, patiens. ut, Tolerantiſſimus penuriæ, id eſt, patientiſſimus, apud Colu. li. 7. c. 5. Toleranter, aduerbium, patienter, tolerabiliter. Plin. lib. 8. c. 45. Anniculæ ad fœcunditatem poſcuntur, tolerantius tamen bimæ. De bobus. Quintil. li. 8. c. 6. Qui toleranter uidere Septentriones uidemur. Hinc quoque Toleratio, onis, uerbale, ipſe tolerandi actus. Cice. 2. de Fin. Quædam, alia toleratio eſt uerior. Tolerabilis, le, quod tolerari poteſt. Plin. in Paneg. Tolerabile tributũ. Ci. de Amici. Quæ tamen ſi tolerabiles erunt, ferendæ ſunt. Unde Tolerabiliter aduerb. facile, ſine diſcrimine. Col. lib. 2. c. 2. Adhuc tolerabiliter efficies. Cic. Cælio. li. 2. Quo tolerabilius igniculum deſiderij tui feramus. Hinc etiam Tolerantia, tiæ. Cice. in Parad. Tolerãtia rerum humanarum, ex contemptione fortunæ. Quin. li. 1. c. 2. Tolerantia tamen doloris laude ſua non carebit. Intolerandus *ἀνύποιστος*, qui ferri non poteſt.

Toletum, *τώλητον*, urbs Carpetanorum, in tractu Tarraconenſis Hiſpaniæ, apud Ptolemæum li. 2. c. 6.

Tolleno, tollenonis, genus machinæ, ut ait Feſtus, quo hauritur aqua in alteram partem prægrauante pondere. Pli. lib. 19. c. 4. Vel tollenonum hauſtu rigandos. Liuius. li. 38. In arietes tollenonibus libramenta plumbi, aut ſaxorum, ſtipitesue robuſtos incutiebant.

Tollo, lonis, à Plauto in Rudente uidetur poſitum pro, qui ex puteo aquam haurit.

Tollo, tollis, ſuſtuli, & ſecundum antiquos tetuli, ſublatum, *Leuare, inalzare, torre, togliere, αἴρω, ὑψῶ, ἐγείρω*, eleuo, attollo, ſurſum erigo. Plaut. tolle caput. Cicer. 4. Academ. Hortenſius uehementer admirans, ut etiam manus ſæpe tolleret. Ouid. epiſt. 14. Ter acutũ ſuſtulit enſem. Liuius lib. 34. Sublatis ſupra capita ſcutis. Ulpianus: Ius uicino non eſſe, altius ædes tollere. Aliquando tollere eſt capere, *λαμβάνειν*. Virg. li. 4. Geo. Ut cymbæ inſtabiles fluctu iactante, ſaburram Tollunt. Aliquando ſuſcipere, *ἀναιρεῖσθαι*. Suetonius de Neronis parente: Deceſſitque Pyrgis, ſublato filio Nerone ex Agrippina. Aliquando nutrire, *τρέφειν, ἀνατρέφειν*. Ter. in Andr. Quicquid peperiſſet, decreuerunt tollere. Aliquando auffero, *ἀφανίζω, αἴρομαι*. Cice. in Læl. Solem de mundo tollere uidentur, qui amicitiam è uita tollunt. Tollere de medio. *ἀναιρεῖν, ἀναρπάζειν, ποιεῖν ὑπεξαίρειν*, id eſt, interimere. Cice. pro Roſc. Amer. Perfacile hunc, hominem incautum de medio tolli poſſe. Aliquando differre *ἀναβάλλεσθαι*. Plaut. Omnes tollo ex hoc die in alium diem. Aliquando inferre. Virg. 3. Geo. Tollentemq; minas, & ſibila colla tumentem. Nam tollere minas, eſt minari, timorem incutere, inferre. Tollere gradum, ambulare. Pla. Bacchid. Adibo contra, & tollam gradum. Tollere ſe altius à terra, eſt creſcere, ac de herbis, & arboribus dicitur. Tollere animos, eſt ſuperbire, audaciorem eſſe. Propet. l, 3. Eleg. 18. I nunc tolle animos, & tecum finge triumphos. Teren. in Hecyra: Quia paululum uobis acceſſit pecuniæ, ſublati animi ſunt. Tollere animos dictis, eſt magnanimitatem ſuam dictis comprobare. Vir. 9. Aen. Ultro animos tollit dictis. Tollere cachinnum, eſt in clarum, & immoderatum riſum ſolui. Tollere clamorem, eſt clara & magna uoce clamare. Cic. 7. Verr. Clamor à fani cuſtodibus tollitur. Tollere aliquem in cœlum humeris, eſt illum laudibus celebrare, & quantum fieri, poteſt, diis immortalibus æqualem facere. In qua ſignificatione etiam dicimus, Tollere in cœlum fama aliquem, & Tollere laudes alicuius in aſtra. Cicer. Att. li. 2. Hortenſius, quam plena manu, quam ingenue, quam ornate noſtras laudes in aſtra tulit? Vir. 5. Eclo. Daphninq; tuum tollemus ad aſtra. Tollere manus, lætitiæ ſignum eſt, & gratias agentis. Cic. ad Cæſa. lib. 7. Suſtulimus manus & ego, & Balbus. Tollere aliquem ab officio, eſt priuare. Tollere aliquem de oratione ſua, eſt eum non amplius nominare. Tollere aliquem è numero, eſt eum excipere. Tollere aliquẽ de medio, è medio, uel ex rerũ natura, idẽ. Tollere legẽ, abrogare. Tollere moram, feſtinare. Tollere metum, timorem adimere. Tollere ſpẽ, auferre aliquẽ teſtimonio, teſtimonijs ita conuincere, ut condemnetur, puniatur. Tollere aliquem ferro, aut ueneno, eſt interficere. Hinc ſublatus, participiũ, id eſt, eleuatus, ablatus, &c. ſecũdum ſignificationem ſui uerbi. Vir. 2. Aen. Et ſublatus ad æthera clamor. Ponitur aliquando pro ſuperbiente, & ferociente. Cæſar. 1. Bel. Gal. Quo prælio ſublati Heluetii. Hinc quoq; ſublatio uerbale: ut Sublatio animi: id eſt, elatio, ſuperbia Cicer. 2. de Finib. Voluptatem Stoici ſic definiunt: Sublationem animi ſine ratione opinantis ſe magno bono frui. Sublate; aduerbium. Cicer. de Clar. Orato. Sublate ampleq; dicere. Idem pro domo ſua: Nihil unquam de me dixi ſublatius aſciſcendæ laudis cauſa. Attollo, Contollo, Extollo, Protollo, Suſtollo, ſuis locis.

Tolosa, pe. p. *Τόλωσα*, urbs Tecto ſagum in ea parte Narbonenſis Galliæ, quæ in Pyrenæos montes uergit: cuius incolæ dicuntur Toloſani. Aurum Toloſanum habere prouerbio dicuntur, qui magnis & fatalibus afficiuntur malis, nouoq; ac miſerando pereunt exitio. Sumptum à Q. Cæpionis conſulis exercitu (ut indicat Gellius) qui cum Toloſam diripuiſſet, multumq; auri ex templis abſtuliſſet, ſubitò magna lues exercitum inuaſit, quæ eos omnes, qui aliquid ex ſacro auro attigerant, miſerando leti genere abſumpſit. Vide Adagia.

Tolutarii, ſiue Tolutares, equi, *ἱπποφορεῖς, ἔνδρομοι*, dicuntur, qui alio nomine ab Aſturia Hiſpaniæ regione, Aſturcones dicunt, à nonnullis etiam Gradarii, quia gradu non uulgari incedant, ſed alternis crura molliter explicantes, commodam ſeſſori præbeant ne ctationem, citra ullam ſuccuſſationis moleſtiam. Tolutares dicti, ſiue à tollendis alterno glomeratu pedibus, ſiue (ut alii malunt) à pedum uolubilitate, quaſi uolutarii. Seneca in Epiſt.

Mannos tolutares appellat.

TOLVTILOQVENTIA, uolubilis ſermo, ut interpretatur Nonius, citans locum Mæuii poetæ ex Gallinaria.

TOLVTIM, ἐπιτροχάδην, id eſt, uolubiliter, & molliter: proprieq; ad Aſturconum, ſiue gradariorum inceſſum attinet qui alternis crura molliter explicantes, commodiſſimam ſeſſori præbent uectationem: quod genus equorum à Polluce, εὔδρομοι, appellatur. Tolutim, (inquit Nonius) quaſi uolutim, uel uolubiliter, Plaut. Aſin. Tolutim ambulas. Var. Vt equus, qui ad uehendum eſt natus, tamen traditur magiſtro, ut equiſo doceat tolutim incidere. Pli. li. 8. c. 42. In eadem Hiſpania Gallaica gens, & Aſturica, equini generis, quos Thieldones uocamus, minori forma appellatos Aſturcones gignunt: quibus non uulgaris in curſu gradus, ſed mollis alterno, crurum explicatu glomeratio: unde equus tolutim carpere in curſus traditur arte.

TOMACVLA, Tomaſelle, alibi mortadelle, ἀλλᾶντες, uel per ſyncopen Tomacla, edulia ſunt, quæ fere ex iecore porcino minutatim conciſo, & iam ſemicocto infuſis ouis crudis, & caſeo optimo, & liquamine, pipere, aniſo, zingibere, fieri conſueuerunt, teguntur q; omento ſuillo. Dicta Tomacula, ἀπὸ τοῦ τέμνειν, quod eſt incidere. Iuuc. Sat. 10. Candiduli diuina tomacula porci.

TOMACINAE, ἀλλᾶντες, edulia ex iecore porcino minutim conciſo, quæ & Tomacula dicuntur. Varr. li. 2. c. 4. Quotannis è Gallia apportantur Romam pernæ, tomacinæ, & petaſones. Pli. Tomacinæ appellantur, quæ Tomacula Inſubres uocant, Galli noſtris temporibus Tomacellas.

TOMENTVM, ti, γνάφαλον, lana breuis ac conciſa, quæ ex ueſtibus à fullone poliendo detrahitur, & quicquid farciminis ex quacunq; re, ſiue ex fœno, aut palea, ſiue ex pluma fuerit: quo culcitræ farciuntur. Varr. de Lingua Lat. li. 4. Poſt quàm tranſierunt ad culcitras, quòd in eas ſagos, aut tomentum, aliudue quid calcabant, ab inculcando Culcitra dicta. Videtur autem Tomentum deduci à τέμνω, quod ſignificat incido. Suet. in Tib. Adeo alimenta Druſo ſubducta, ut tomentum ex culcitra tentauerit mandare. Tomentorum autem aliud Leuconicum dicebatur, quod fiebat ex lana alba conciſa. Aliud Circenſe ex arundinibus conciſis factum: idq; ſtramentum habebatur plebeiorum. Dictum Circenſe, quod in Circo Romano ſternebatur, illicq; egeni quieſcebant. Sene. libr. de Beata uita: Nihilo miſerius ero, ſi laſſa ceruix mea in manipulo ferri acquieſcat, ac ſi ſuper Circenſe tomentum per ſarcinas ueteris lintei effluens incubabo. Mart. li. 14. Tomentum conciſa palus Circenſe uocatur.

TOMICES, ces, ſiue (ut quibuſdam placet) Tomix, cis, τομικὴ, appellantur ex cannabi impolita & ſparto leuiter torta reſtis, ex qua funes fiunt. Pli. li. 17. c. 10. Palladius li. 1. c. 13.

TOMOS, τομεύς, Straboni, ciuitas in Ponto, Ouidii exilio nota: ab eo dicta, quòd illic Medea Abſyrti fratris membra fruſtulatim conciderit: ut patrem inſequentem remoraretur. Ouid. 3. Triſt. Inde Tomos dictus locus hic, quia fertur in illo Membra ſoror fratris conſecuiſſe ſui. Conditam apparet à Mileſiis, quod & ipſum teſtatur idem Oui. li. Triſt. 1. A quibus adueniat Miletida ſoſpes ad urbem, Offenſi quo me contulit ira Dei.

TOMVS, tomi, maſc. gen. Pezzo, parte, uolume, tomo, τόμος, fragmentũ, uel pars operis, quam Latine Sectionem uocamus. Mar. li. 1. Scriptura quanti conſtet, & tomus uilis. Vnde Origenes tertium librorum ſuorum genus Tomos inſcripſit, quos (ut ait Hieronymus) non poſſumus appellare uolumina.

TOMYRIS, p. c. τόμυρις, fuit regina nobilis Maſſagetarum in Scythia, quæ potentiſſimo Perſarum regi Cyro bello congreſſa, ipſum & uita & caſtris ſpoliauit ad ulciſcendam filii mortem, quem ille prius, à matre obuiam miſſum, cum ſuis per inſidias interfecerat. Nec tamen hoc euentu uictoriæ contenta fuit aut emollita animi rabies: mortui enim caput in utrem humano cruore plenum demiſit, his uerbis inſultans: Filii mei ſanguinem hauſiſti, & meũ ſitiſti Cyre: at ego cruore te ſaturabo. Herodot. l. 1.

TONDEO, tondes, totondi, tonſum, Toſare, κείρω, lanam, ſiue capillos, & huiuſmodi incido. Pli. li. 8. c. 48. Oues non ubique tondentur. Ci. 5. Tuſc. Regiæ uirgines, ut tonſtriculæ, tondebant barbã, & capillum patris. Mar. li. 2. Non tondet, inquam: quid ergo facit? radit. Virg. lib. 3. Nec minus interea barbas incanaq; menta Cinyphii tondent hirci. Interdum depaſcere, uel paſcendo abſumere, νέμεσθαι. Vir. li. 1. Ge. Ter centum niuei tondent dumeta iuuẽci. Aliquando reſecare, uel demetere. Idem libr. 1. Georg. Nocte arida prata Tondentur. i. ſecantur. Tondere aliquem auro. i. emungere, techna aliqua ſpoliare. Plaut. in Bacchid. Tondebo auro, uſque ad uiuam cutem. Attondeo, & Detondeo, ſuis locis.

TONESCIT, Tonare, βροντᾷ, tonat. Varro Bimargo, ut citatur à Nonio, Cœlitum altum tonitribus templum toneſcit.

TONIMVS, ueteres pro ſonamus uſurparunt. Varr. Eudæmonibus. Tibi tympana non inaneis ſonitus matris deum tonimus. Nonius.

TONITRVS, us, maſculini generis, Tuono, & Tonitru, neutrum indeclinabile in ſingulari, in plurali Tonitrua, βρονταὶ, fragor nubis, qui fit erumpente fulmine. Ouid. 2. Meta. Vnde ſolet tonitrus, & fulmina mittere terris. Iuuen. Saty. 5. Et facient optata tonitrua cœnas. Cice. 2. de Diuin. Nonne perſpicuum eſt, ex prima admiratione hominum quòd tonitrua, tactusq; fulminum extimuiſſent, crediſſe ea efficere rerum omnium auctorem Iouem? Tonitruum, tonitrui, idem. Cælius Ciceroni li. 8. Hic tibi ſtrepitus, fremitus, clamor, tonitruum.

TONO, as, tonui, tonitum, & aliquando, tonatum, Tonare, βροντάω, notæ ſignificationis eſt. Ci. de Diui. Cum tonuit læuum bene tempeſtate ſerena. Apud uetuſtiſſimos legitur Tono, tonis, per tertiam coniugationem. Var. in Eudæmonibus, ut citatur à Nonio: Tympana tibi, non inaneis ſonitus matris Deum tonimus tibi ſe minimi. Tonare laudes alicuius, eſt magnopere efferre. Pli. in Præfa. libr. 3. Quanto tu ore laudes patris tonas? Tonare murmure & uerberibus, eſt reſonare. Mart. li. 9. Murmure iam ſæuo, uerberibusq; tonas. Attono, Cõtono, Circuntono, Detono, Intono, Pertono, ſuis locis.

TONSAE, Remi, ἐρετμοὶ, dicuntur remi, à diuerberandis fluctibus. Vir. li. 7. Et in lento luctantur marmore tonſæ.

TONSILIS, & hoc le, pe. c. Toſato, podato, κεκαρμένον, quod tonſum eſt, ac in orbem & comam puratum: ut Tonſiles oleæ, Tonſilis buxus. Pli. li. 12. c. 2. Primus Cn. Marius nemora tonſilia inuenit. Idem li. 18. c. 50. Villo tonſili ueſtiuntur.

TONSILLAE, παρίσθμια, extremæ faucium partes circa radicẽ linguæ, gulam utrinq; attingentes. Cicer. de Natu. deo. Linguam ad radices eius hærens excipit ſtomachus, quò primum illabuntur ea, quæ accepta ſunt: oris utraq; ex parte tonſillas attingens, palato extremo, atq; intimo terminatur. Tonſillas item medici uocant faucium inflammationes cum tumore, Græci παρίσθμια.

TONSO, ſas, frequentatiuum: unde & Detonſo, ἀποκείρω, Gel. Capillos Dialis, niſi qui liber homo eſt, non detonſet. Hinc aliud frequentatiuum Tonſito, as. Plaut. in Bacchid. Ter in anno tu has tonſitas?

TONSOR, ſoris, Barbiere, κουρεὺς, qui barbam tondet, aut aliud quippiam. Varr. li. 2. de re ru. c. 11. Omnino tonſores in Italia primum ueniſſe ex Sicilia dicũtur poſt Romã conditã anno CCCCLIIII. ut ſcriptum in publico Ardeæ in literis extat. Ibidem: Olim tonſores non fuiſſe ſignificant antiquorum ſtatuæ, quòd pleræq; habent capillum, & barbam magnam. Cic. 1. Tuſc. Dionyſius, ne tonſori collum committeret, tondere filias ſuas docuit. Plaut. in Aſin. Ad tonſorem ire dixit.

TONSTRIX, cis, Tonditrice, κουρεύτρια, mulier tonſoris officio fungens. Pla. Truc. Hinc Tonſtricula. Cic. 5. Tuſc. Regiæ uirgines, ut tonſtriculæ, tondebant barbam.

TONSORIVS, a, um, κουρεῖον, quod ad tondendum pertinet: ut, Culter tonſorius, hoc eſt, nouacula. Ci. 2. Off. Qui cultros metuens tonſorios, candente carbone ſibi adurebat capillum.

TONSTRINA, æ, pe. pr. Barbaria, κουρεῖον, officina tonſoris. Plautus in Aſi. Libanum in tonſtrinam iuſſeram uenire. Ter. in Phor. Ex aduorſum ei loco tonſtrina erat quædam.

TONSVS, a, um, particip. Toſato, κεκαρμένος, lana, crineue ſpoliatus. Cic. in Piſ. Cum illa ſaltatrice tonſa. Mart. lib. 11. Et tonſo pura miniſtro. Tonſæ ualles, quæ arboribus & ſiluis ueluti comis ſuis uiduatæ ſunt. Vir. 4. Ge. Tonſis in uallibus illum Paſtores. Contra intõſi mõtes, id eſt, ſiluoſi. Varro. Intonſi montes, & feris pleni. Villi tonſi. Vir. 1. Ae. Tonſiſq; ferunt mantilia uillis. Tonſa oliua. Vir. li. 5. Aen. Ipſe caput tonſæ folijs euinctus oliuæ.

TONSVRA, æ, Toſatura, κουρὰ, eſt ipſe tondendi actus. Col. lib. 7. ca. 4. Tonſuræ certum anni tempus per omnes regiones ſeruari nõ poteſt. Idem l. 7. c. 2. Oues Tarentinæ radice lanaria lauari debent ut tonſuræ præparentur.

TONVS, τόνος, idem quod uoculario, ſiue accentus, à uerbo, τείνειν, quod eſt intendere, quaſi τῆς φωνῆς τάσις. Toni item dicuntur nerui in ſtomachi lateribus. Præterea tonum appellant ſpatium interiectum inter terram & citimum cœli circulum, hoc eſt, lunarem, quod eſt centum uiginti ſex millium ſtadiorum, ut inquit Martianus: quoniam ut in ſonis interuallum cum legitima quantitate minimum ex duobus ſonis inter ſe diuerſis, ita in cœlum minimum à terra ſpatium ad Lunam Tonum appellare placuit. Huius menſuræ dimidium, Hemitonium, ἡμιτόνιον, dicitur. Tonus uero cum Hemitonio proportionem facit ſeſquiplam, hoc eſt, ſeſquialteram. In picturis item ſplẽdor intermedius inter lumen, & umbram, Tonus dicitur. Plin. libr. 35. cap. 5. Deinde adiectus eſt ſplendor alius, hic, quàm lumen: quem quia inter hoc & umbram eſſet, appellauerunt Tonon: commiſſuras uero & tranſitus Armogen.

TOPAZIVS, topazii, fœm. gen. Topazzo, τοπάζιον, gemma eſt uiridis coloris, ἀπὸ τοῦ τοπάζειν, hoc eſt, à quærendo dicta, ſiue quod troglodytæ prædones cum diutius fame & tempeſtate preſſi herbas, radicesq; effoderent, hanc gemmam primi eruerunt: ſiue à Topazio inſula maris rubri, in qua hic lapis mire pellucidus inuenitur

tur. Inſulæ autem huic ideirco Topazio nomen factum putant, eo quòd nebuloſa ſit, ſæpèq; à nauigantibus fuerit quæſita antequam inueniretur. Vtranq; nominis cauſam refert Pli. lib. 37. c. 8. & li. 6. c. 29. & Stra. li. 6.

Tophus, *Tofo*, τόφος, maſc. g. genus lapidis aſperi, qui facile in arenam reſoluitur Pli. li. 17. c. 4. Tophus ſcaber natura. Vir. 2. Ge. Et tophus ſcaber, & nigris exeſa chelydris. Hinc Tophinus, & Tophaceus, ex topho. Sueto. Quæ tophina, ac lignea antea erant. Pli. li. 17. c. 7. argillacea, tophacea, arenacea.

Topiarium, rii, τόπιον, opus ex arbore, aut frutice, aut herba, ornatus, aut uitandi æſtus cauſa factum: ut ſunt teſtudines, cameræ, nau es, auiculæ, & huiuſmodi, quæ ex buxo, uel hedera & huiuſmodi, quarum natura ſequax eſt, & flexibilis fieri conſueuerunt. Dictum Topiarium, ἀπὸ τῶν τόπων: hoc eſt, à locis, quæ in his uaria conſtituuntur. Quæ & Topia, τοπεῖα, ab idoneis ſcriptoribus nuncupantur. Vitruuius. li. 7. Habentem Deorum ſimulacra, ſeu fabularum diſpoſitas explicationes, non minus Troianas pugnas, ſeu Vlyſſis errationes per topia, cæteraq; ſunt eorum ſimilibus rationibus ab rerum natura procreata. Quidam inde Topiarii appellationem deductam exiſtimant, quòd plantæ funium modo flexibiles & ſequaces, in quaslibet formas ducantur. Græci enim funes in nauibus τοπεῖα, καὶ τοπεῖα appellant. Opus topiarium. Pli. li. 15. c. 30. Accedit in Topiario opere lauri genus, quæ taxa dicitur: ramos ſpargit à radice topiarii, ac coronarii operis. Hinc Topiarii dicuntur, qui topiaria faciunt, ſicut Coronarii, qui faciunt coronas. Idem li. 15. c. 29. Satiuæ myrti genera topiarii faciunt. Pli. Iunior epiſt. 63. Ineſt huic computationi ſumptus ſupellectilis, ſumptus atrienſium topiariorum. Ars item ipſa Topiaria dicitur, ut argentaria. Ci. ad Q. Fr. lib. 3. Vt illi palliati topiariam facere uideantur. Topiariam facere eſt artem exercere topiarii operis.

Topos, Latine locus. Topicus, τοπικός, localis. Vnde Ariſtoteles, & Cicero libros ſuos, quos de Inuentione argumentorum conſcripſerunt, Topica appellarunt, quòd in iis doceantur, quemadmodum ex certis locis argumenta eruantur. Ci. Trebatio li. 7. Inſtitui Topica Ariſtotelica conſcribere. Hinc Topice, ces, τοπική, ars ipſa inueniendorum argumentorum. Ci. in Topic. Inueniendi uero artem, quæ Topice dicitur, quæ ad uſum potior erat, & ordine naturæ certe prior, totam reliquerunt.

Topper, obſoleta dictio, qua antiquiſſimi utebantur pro ſtatim. Næuius apud Feſtum. Capeſſe flammam Vulcani topper.

Toral, lis, *Perpunta*, ἐπίβλημα, στρῶμα, quoduis lectuli ſtragulum. Horat. lib. 1. Epi. Ne turpe toral, ne ſordida mappa Corruget nares. Idē in Ser. Et Tyrias dare circum illota toralia ueſtes.

Torculare, aris, uel Torcular per apocopen, machina eſt premendis uuis, oliuis q; accommodata, à torquendo dicta. Col. li. 12. ca. 50. de olei loquens factura. Tum diligenter mundatam protinus in torcular deferri, & integram in fiſcinis nouis includi, preloq; ſubiici, ut quantum poſſit, paulatim exprimatur. quo in loco Col. aperte diſtinguit torcular à prelo. Eſt enim torcular (ut diximus) tota illa machina, uino oleoue exprimendo inuenta: prelum autem ipſa trabs, qua uuæ, oleæve premuntur: lacus autem, in quem defluit muſtum, ex uinaceis expreſſum. Priſcianus ſecundam dictionis huius ſyllabam præcipit eſſe producendam. Alii tamen contra corripiendam contendunt, analogiam ſequentes, quòd in dictione Specular, quæ huic per omnia ſimilis uidetur, mediam ſyllabam conſtet corripi.

Torcularium, rii, *Torcolo*, idem quod torcular. Cato c. 18.

Torculum, torculi, p. c. *Torcolo*, idem quod Torcular. Cato c. 5. Vaſa, torcula, dolia. Pli. li. 18. c. 31.

Torcularius, a, um, ὑπολήνιος, quod ad torcular pertinet. Varr. de Re ruſt. li. 1. c. 22. uaſa torcularia trina. Col. lib. 12. c. 58. Lacus uinarii torcularis. Turcularia cella, Col. li. 1. c. 6.

Torcularius, rii, qui torculari premit uuas. Col. li. 12. c. 50.

Torculus, a, um, quod ad torculum pertinet: ut, Torculus funis. Cato c. 135. Funem torculum ſi quis faciet.

Toreuma, atis, & Toreumatū, ati, τόρευμα. uas aliudue opus torno factum, aut alioqui artificioſe cœlatum. Eſt enim τορεύειν, tornare, ſiue ſculpere: unde & ars ipſa Toreutice, τορευτική, dicitur: quam Plinius li. 34. c. 8. primum à Phidia inuentam ſcribit, ſed à Polycleto Sicyonio conſummatam. Mar. li. 3. Artis Phidiacæ toreuma clarum. Salu. in Iugur. Tabulas, ſigna, toreumata emunt.

Tormentum, ti, *Tormento*, *pena*, *ſupplicio*, βάσανος, cruciatus, quis aut eruendæ ueritatis, aut criminis puniendi cauſa fieri ſolet: à Torqueo quod inter cætera ſignificat crucio, βασανίζω. Cice. 3. de Finib. Vt in omnibus tormentis conſeruetur uita beata. Hora. 1. Epiſto. 2. Inuidia Siculi non inuenere tyranni. Maius tormentum. Cice. 3. de Natu. Deo. Zenonem Eleatem in tormentis necatum. Præterea Tormentum, μηχανή, generale uocabulum eſt omniū machinarum, ſaxa, tela, & id genus uaria torquentium. Cæſar. 2. Comm. Ad extremas foſſas caſtella conſtituit, Ibiq; tormenta collocauit. Virg. 11. Aen. Fulminis in morem, aut tormento ponderis acti.

Tormina, *Dolore di uentre*, *di panza di corpo*, στρόφος, morbus inteſtinorum. Celſus lib. 4. c. 15. Proxima his inter inteſtinorum mala, tormina eſſe conſueuerunt, δυσεντερία, Græce uocatur. Inteſtina exulcerantur: ex his cruor manat: iſq; modo cum ſtercore aliquo ſemper liquido, modo cum quibuſdam quaſi mucoſis recernitur. Interdum ſimul quædam carnoſa deſcendunt. Frequens deiiciendi cupiditas, dolorq; in ano eſt. Hæc Celſus. Plin. lib. 10. cap. 14. Mentaſtrum torminibus cholericis efficaciſſimum. Ci. 2. Tuſ. Quamuis idem forticulum ſe in torminibus præbeat. Cel. lib. 12. c. 7. Sequitur torminum uitium, quorum ſignum eſt cruenta & mucoſa uentris proluuies. Hinc Torminoſi, στροφώδεις, qui eum morbum patiuntur, quos & dyſentericos Græco uocabulo appellant. Cic. 4. Tuſc. Grauedinoſos quoſdam, quoſdam torminoſos, quia ſæpe ſint. Hinc Torminalis, & le, quod tormina refert. Pli. li. 15. c. 21.

Torno, nas. *Far al torno*, τορνεύω, τορεύω, torno conficio, uel polio. Pli. li. 36. c. 22. Lapis eſt, qui tornatur in uaſa coquendis cibis utilia. Ci. de Vniuerſ. Id ita tornauit, ut nihil effici poſſit rotundius. Verſus male tornati, μὴ τετορνευμένοι, pro male elaborati. Horat. de Arte. Et male tornatos incudi reddere uerſus. Hinc Detorno, ἀποτορνεύω, ex materia quapiam torno aliquid efficio. Pli. li. 13. Lignum, ex quo uelares detornant anulos.

Tornus, τόρνος, inſtrumentum fabrile, quo ligna, ebur, & reliqua huiuſmodi polita redduntur. Vir. in Buc. Ec. 3. Lenta quibus torno facili ſuperaddita uitis. Pli. lib. 7. c. 56. Tornum Theodorus Samius inuenit. Idem li. 16. c. 40. Calices ex terebintho ſolitus facere torno.

Torpedo, torpedinis, fœm. ge. νάρκη, piſcis genus, qui limo merſus occultat ſe, & piſces ſupra natantes facit, poſtquam obtorpuere, deuorat. Pli. li. 9. c. 42. Nouit torpedo uim ſuam. Idem li. 32. c. 5. Cic. 2. de Na. de. Torpore torpedines ſe tutantur. Accipitur & pro ſegnitie, torpore, ſiue ſtupore, νάρκη. Salu. lib. 1. Hiſt. Si tanta torpedo animos obrepſit.

Torpeo, pes, pui, *Eſſer debole*, *pegro languido*, ἀτονῶ, ναρκῶ, ſtupeo, piger ſum, & ſegnis, languidus ſum & remiſſus. Vir. lib. 3. Ge. Ceruí Torpent mole noua. Ci. 1. de Na. De. Deum ſic feriatum uolumus ceſſatione torpere. Liu. lib. 27. Adeo torpentibus metu qui aderant, ut non modo ferocior uox aduerſus atrocitatē pœnæ, ſed ne gemitus quidem exaudiretur. Vir. 1. Ge. Nec torpere graui paſſus ſua regna ueterno. Hinc Torpeſco, piger, ſiue torpidus fio. Saluſt. Iug. Ingenium ſocordia torpeſcere ſinunt. Pli. li. 9. c. 35. Flaueſcunt ſenectia, rugiſq; torpeſcunt.

Torpidus, a, um, ναρκώδης, ſegnis, ſtupens, piger. Liu. li. 25. Torpidos ſomno, pauentesq;.

Torpor, oris, νάρκη, νάρκωσις, ſtupor, à torpedine piſce, cuius contactu corpus ſtupeſcit. Cice. li. 2. de Na. de. Tutantur ſe atramenti effuſione ſepiæ, torpore torpedines. Vir. lib. 12. Aen. Illi membra nouus ſoluit formidine torpor.

Torporo, as, p. p. ναρκόω, torporem induco. Turpil. in Hetæris, ut citat Nonius: Stupidus aſtat, ita eius aſpectu repens, cor torporauit hominis amore: id eſt, torpefecit.

Torquatus, cognomen T. Manlii, à torque impoſitum, quem occiſo ad Anienem Gallo detraxit.

Torquatus, ta, tū, στρεπτοφόρος, torque inſignitus: ut, Palumbus torquatus, cuius collum circulo quodam, ueluti torque, cingitur. Ariſtoteles φάτταν, appellat. Mart. lib. 13. Inguina torquati tardant, habebantq; palumbi.

Torqueo, ques, ſi, ſum, & tortum, *Torcere*, *lanciare*, στρέφω, κάμπτω, curuo, inflecto. Plin. lib. 36. c. 25. Capita earum præfigi clauis ac torquerentur. Virg. lib. 2. Georg. Ityreos taxi torquentur in arcus. Aliquando Torquere ponitur pro gyro celeri rotare. Virg. primo Aeneid. Illum ter fluctus ibidem Torquet agens circum. Aliquando pro torquendo iacere, ῥίπτειν. Idem 5. Aeneid. In medios telum torſiſti primus Achiuos. Hora. 2. Epiſt. 2. Torquet nunc lapidem, nunc ingens machina tignum. Vir. li. 4. Aen. Cum fulmina torquens. Aliquando pro gubernare. Virg. lib. 4. Aene. Cælum & terras qui numine torquet. Aliquando pro ſuſtinere. Virg. lib. 6. Aen. Vbi maximus Atlas Axem humero torquet. Accipitur quandoque pro, tormentis in quempiam ſæuire. Torquemus (inquit Donatus) hominem, extorquemus ueritatem. Cic. 3. de Fin. Equuleo torqueri. Transfertur & ad animum, pro angere. Plin. Epiſt. 198. ne torſeris illum, ne torſeris etiam te. Aliquando pro nere, ξαίνειν, ut eſt illud Iuuenalis: Melius torquens Arachne. Aliquando pro trahere. Vir. 6. Aen. Torquetq; ſonantia ſaxa. Cicer. in Orato. Oratio ita flexibilis, ut ſequatur quocunque torqueas. Torquere funem, πλέκειν σπαρτίον, eſt torquendo ex funiculis pluribus funem unum efficere. Proper. Dignior obliquo funem qui torqueat, Ocno. Torquere ius per tranſlationem, eſt euertere Cic. pro Cecin. Verbo, ac litera ius omne torqueri. Tortus, a, um, particip. i. cruciatus. Cicer. in Top. Verberibus tortus, & igne fatigati. Tortus uino, uel ira dicitur, qui aut per ebrietatem, aut iræ impotentiam, quæ tacenda erant, nequit continere. Hora. 1. Epiſto. 19. Commiſſumq; tegis & uino tortus & ira. Abſtor-

que,

queo, Contorqueo, Detorqueo, Diſtorqueo, Extorqueo, Intertorqueo, Obtorqueo, Prætorqueo, & Retorqueo, ſuis locis.

Torquis, & Torquis, modo maſculini, modo fœminini generis, *Collana, collare, στρεπτὸς*, colli, & ſummi pectoris ornamentum, ex auro, argento, gemmis, aliaue materia Cice. 3. Off. hic T. Manlius is eſt, qui ad Anienem Gallo, quem ab eo prouocatus occiderat, torque detracto Torquati cognomen inuenit. Proper. l. 4. Eleg. Torquis ab inciſa decidit unca gula. Gel. li. 4. ca. 14. Caput Galli præcidit, torquem detraxit. Torques aurei militibus ob rem ſtrenue geſtam donari ab imperatoribus ſolebant: unde Torquati milites dicti, qui hoc honoris genus uirtute erant conſecuti. Horum duo erant genera Simplares, Duplareſque. Vegetius lib. 2. Torquati, inquit, duplares & ſimplares erant, quibus torquis aureus ſolidus uirtutis præmium fuit: quem qui meruiſſet, interdum, duas conſequebatur annonas; duplares, duas, ſimplares, unam. Auctor tamen eſt Plin. l. 33. c. 2. priſcis Romanorum temporibus auxiliares tantum & exteros aureis torquibus donari ſolitos, at ciues non niſi argenteis.

Torrefacio, is, *Roſtire, ξηραίνω*, torridum reddo, arefacio, ad ignẽ ſolemve ſicco. Col. li. 2. ca. 21. Solibus torrefacta proteritur. Idẽ l. 6. c. 7. Vinaceorum duas libras torrefaciunt.

Torrens, tis, maſculini generis, *Torrente, χείμαρρος*, riuus, fluuiuſve temporarius, non è fonte, ſed è pluuia naſcens, æſtate ſiccus, hyeme magno fluens impetu. Virg. 2. Aen. Rapidus montano flumine torrens. Torrens participium, ſiue nomen ex participio, id eſt, rapidus, uehemens concitatus. Virg. 7. Eclog. Torrentia flumina. Et l. 2. Ge. Torrẽtẽ undã leuis innatat alnus. Hinc Torrẽtior, & Torrentiſſimus. Plin. l. 3. c. 6. de Pado flumine: Agris, quàm nauigiis torrentior. Iuuen. Sat. 3. ſermo promptus, & Iſæo torrentior. Hoc eſt, concitatior. Stat. 3. Silu. Tempus erat, cœli cum torrentiſſimus axis Incumbit. Campi torrentes ſanguine, apud eundem 1. Syl. hoc eſt undantes, & torrentium fluxum imitantes. Ripæ torrentes pice. Virg. 9. Aen. Per pice torrentes atraque uoragine ripas Annuit.

Torreo, res, rui, toſtum, *Seccare, ξηραίνειν*, ad ignem, ſolemve ſicco, arefacio. Pli. li. 11. ca. 20. Sole uerno torreantur. Nonnunquam idem, quod nimio calore exurere. Cic. de Som. Scip. Medium illum circulum Solis calore torreri. Virg. 4. Ge. Iam rapidus torrens ſitientes Sirius Indos ardebat cœlo. Neque ſolum Torreri calore dicimus, uerum etiam frigore: ut annotauit Marcel. citans locum Varronis ex Eumenidib. Frigore torret: uenatum eiicit. Torreri item, *ὀπτᾶσθαι*, dicuntur carnes, quæ ſine aqua ad ignem coquuntur. Vir. 5. Aen. Viſcera torrent. Cice. in Piſ. Sapientem in Phalaridis tauro incluſum ſuccenſis ignibus torreri. Accipitur aliquando pro uertere. Luc. li. 7. Ingentes fato torrente ruinas. Toſtus, a, um, aliud particip. Ouid. 12. Met. Et corpora toſta Carne replent. Vir. 1. Geor. Et medio toſta æſtu terit area fruges.

Torreſco, *Seccarſi, ξηραίνομαι*, torridus fio, exuror, Lucr. l. 3. Ignibus impoſitum calidis torreſcere flammis. A quo Retorreſco, retorridus fio. Col. l. 3. Sata non ita nutriunt, ut ante conualeſcant, quàm retorreſcant.

Torridus, a, um, *Secco*, nonnunquam actiue accipitur pro præferuido, quodq; ſiccandi, aut exurendi uim habet, *καυστικός*, ut, cũ Aeſtatem torridam dicimus, aut Solem torridum. Virg. 7. Ecl. Iam uenit æſtas Torrida. Nonnunquam paſſiue pro exulto, ſiue ſicco, & ſole, ignisue torrefacto: unde Zonam torridam uocamus, quæ inter duos tropicos ſita, aſſiduo æſtu torretur. Virg. 1. Geor. Quinque tenent cœlum Zonæ: quarum una corruſco Semper ſole rubet, & torrida ſemper ab æſtu. Torridus macie. i. ſiccus, *σκελετός*. Ci. pro lege Agr. Hominem grandi macie torridum. Torridus frigore. Liu. li. 21. Membra torrida gelu. Hinc Retorridus eiuſdem ſignificationis. Col. l. 3. Arbor fiet retorrida.

Torris, huius torris, maſc. gen. *δαλός*, ſtipes ſemiuſtus, & adhuc ardens, aut ſaltem ignitus: cum titio ſit torris extinctus. Lactant. Titionem vulgus appellat torrem ſemiuſtum extinctum: Vir. 12 Aen. Obuius ambuſtum torrem Chorineus ab ara Corripit. Ouid. 8. Met. Funereum torrem medios coniecit in ignes.

Tortilis, le, *στρεπτόν*, quod retortum, & replicatum eſt. Oui. in Epiſt. Paridis ad Helenam: Tortilis a digitis excidit anſa meis. Luca. l. 6. Tortilibus uibrata phalarica neruis. Oui. 5. Met. Caua buccina ſumitur illi Tortilis in latum.

Tortio, nis, *στρόφος*, a Torqueo: ut, tortio ſtomachi, id eſt, tormina, ab humoribus acribus. Pli. li. 20. ca. 17. Priuatim eius uſus contra tortiones ſtomachi in tepida aqua.

Tortiuum, muſtum, quod dicatur, docet his uerbis Col. l. 12. c. 36. Tortiuum muſtum dicitur, quod poſt primam preſſuram uinaceorum circunciſo pede exprimitur. Cato de re ruſt. c. 23. Tortiuum muſtum circuncidaneum ſuo cuique dolio diuidito.

Torto, as, *Torcer bene, βασανίζω*, iterum atq; iterum torqueo. Vetus eſt frequẽtatiuum a uerbo Torqueo. Pomponius in Decuma fullonis, ut citatur a Nonio: Vbi inſilui in cochleatum equuleũ, ubi tolutim tortor, &c.

Tortor, oris, *Βασανιστής*, qui ueritatis eruendæ cauſa tormenta admouet, quod quoniam hodie carnificum officium eſt, factum eſt, ut tortorem accipiamus pro carnifice. Cic. pro Clu. Cum iam tortor, atq; eſſent tormenta ipſa defeſſa. Liu. 10. Bel. Maced. Conſpectum tortoris, uerberumq; ſuſtinuit Hor. 3. Carm. Ode. 5. Barbarus tortor. Tortores item ab Ammiano dicuntur, qui ſaxa, aliaue tela ex balliſta, aliaue machina eiaculantur.

Tortum, antiqui uſurpabant pro tormento. Pacuuius in Duloreſtes ut citat Nonius. Nã in tenebras ſæpe lacerabo fame clauſum, fatigans artus torto diſtrahans.

Tortuoſus, ſa, ſum, *Tortuoſo, torto, ἑλιγματώδης, ἑλικοειδής*, obliquus, & multis flexibus ſinuoſus. Cic. in Læl. Multiplex ingenium, & tortuoſum. Idem de Nat. Deo. Aluus multiplex, & tortuoſa. Tortuoſum diſputandi genus, apud eundem 1. Acad. Tortuoſa urina, apud Pli. l. 21. c. 27. quæ tortuoſe defluit.

Tortus, a, um, *διάστροφος*, flexuoſus, obliquus. Ouid. 2. Meta. Neu te dexterior tortum declinet ad Anguem. Torta ſupercilia, apud Plaut. in Rud. Reliqua ſignificata uide in uerbo Torqueo.

Tortus, tus, *καμπυλότης*, ipſe torquendi actus. Ci. 2. de Diuin. tortuq; draconem Terribilem. Ex poeta. Vir. l. 5. Aen. Nequicquã longos fugiens dat corpore tortus.

Torus, tori, generis maſc. *Letto, tauola, στιβάς*, lectus ab intortis herbis dictus. Vir. 2. Aen. Inde toro pater Aeneas ſic orſus ab alto Pli. l. 8. c. 47. Antiquis enim torus è ſtramento, erat, qualiter nũc etiam in caſtris gauſape. Conſors tori, coniux. Oui. 1. Met. Cum conſorte tori parua rate uectus adhæſit. Socia tori, uxor. Oui. 10. Met. Appellatq; tori ſociam. Tori item dicuntur eminentiæ muſculorum, quales in robuſtioribus compactioribusq; corporibus cernuntur quodammodo nodoſæ, & colliculorum ritu inter quaſdam quaſi ualleculas nonnihil aſſurgentes. Vir. 3. Ge. Luxuriatq; toris animoſum pectus. Inde Toroſi dicuntur, qui tororum amplitudine corporis robur præ ſe ferunt. Hinc apud Col. legimus, Parandos eſſe boues nouellos, ceruice longa, & toroſa. Quod & de uenis dicitur, cum uaricum in morem quibuſdam in locis turgeſcunt. Celſus. l. 7. Ac per ipſos uenarum toros inæquale eſt. In herbis item, cæteriſq; plantis prominentes partium calli, & in ſe pulparum modo collecti, Tori nominantur. Pli. l. 19. c. 5. Breuior is eſt, ſed toroſior amariorq; inula.

Toruus, a, um, *Terribile, ἀγριωπός, γοργωπός*, ſpecie ipſa ferociam præſe ferens. Quam uocem a tauris declinatam putat. Seruius, quorum propriam uult eſſe toruitatem. Alii a terrore deducunt: nonnulli etiam a torto aſpectu. Virg. 3. Ge. Optima toruæ forma bouis. Pli. l. 7. c. 19. Exit hic animi tenor aliquando in rigorem quendam, toruitatemq; naturæ, &c. Hinc ſunt aduerbia Torue, Toruum, & Torua. Plau. Quid me torue aſpectas? Apul. Cum toruum in eos intueretur. Vir. 4. Aen. Talibus Aeneas ardentem, & torua tuentem. Lenibat dictis. Torua uina, dicuntur aſpera, & immitia. Pli. l. 17. c. 23. Cultura quoque torua ſiunt uina.

Tot, plu. tantum num. & indeclinabile, *Tanti, τοσοῦτοι*, tam multi. habetq; fere adiunctam particulam Quot. Cic. de Aruſ. Reſp. De nullo opere publico tot Sena. extãt cõſulta, quot de mea domo.

Toties, aduerb. *τοσαυτάκις*, tam ſæpe. Ci. Att. l. 7. Ignoſcas, quòd ad te ſcribo tã multa toties. Huic reſpõdet relatiuũ Quoties. li. 1. epiſt. Quoties mihi certorum hominũ poteſtas erit, ad te ſcribã.

Totidem, *Altretante uolte, τοσοῦτοι*, æque multi, nec plures, nec pauciores. Cic. 2. de Diu. Proclus, & Euryſthenes gemini fratres fuerunt: at hi nec totidem annos uixerunt.

Totus, ta, tum, adiectiuum, *Tutto, ὅλος*, integer, uniuerſus, ſolidus. Totum & Omne ſic differunt, quòd Totum ad quantitatem refertur, Omne ad numerum: Totum partium, Omne numeri denotat plenitudinem. Poetæ tamen iſta cõfundunt. Fit autem Totus a tot, quamuis Tot breue ſit, Totus uero priorem producat: cum tamen Quotus eandem habeat breuem. Totæ ædes, id eſt, integræ. Plau. in Moſte. Aedificantur ædes totæ denuo. Totus in amore, uel in ſtudiis eſſe dicitur, qui ita amat, uel ſtudet, ut nullam temporis portionem alteri rei decidat.

Toxicum, ci, p. c. *Toſco, una ſorte di ueleno, τοξικόν, δηλητήριον, φάρμακον*, idem quod uenenum, quaſi taxicum: quoniã taxos arbor eſt ueneni præſẽtiſſimi, adeo ut ſi iumẽta eius folia comederint, emoriantur. Pli. l. 16. c. 10. de taxo agens: Hanc Seſtius Similacẽ uocari dixit, & eſſe in Arcadia tam præſentis ueneni, ut ſi quis ſub ea dormiat, cibumve capiat, moriatur. Sunt qui & Taxica hinc appellata dicunt uenena, quæ nunc Toxica dicimus, quibus ſagittæ tinguntur. Hæc ille. Oui. 4. de Pont. Eleg. 7. Aſpicis & mitti ſub adunco toxica ferro, Et telum cauſas mortis habere duas. Plaut. in Mercat. Ibo ad medicum, atque ibi me toxico morti dabo.

T ANTE R

Trabalis, & hoc bale, *δοκώδης*, id eſt, magnus, ſiue ingens inſtar trabis: ut Telum trabale. Vir. 12 Aeneid. Teloque orantem trabali Deſuper altus equo grauiter ferit. Haſta trabalis. Stat. 4 Theb. Dexteraque trabalem Haſtam intorſit agens: liquido quæ ſtridula cœlo fugit, & aduerſo celſæ ſtetit agmine Dirces

Clauus trabalis, δοκαῖδες ἧλος, Cice.7. Ver. Vt hoc beneficium quẽadmodum dicitur, trabali clauo figeret, cum conſilio cauſam Mamertinorum cognoſcit. Trabali clauo figere beneficium, prouerbialiter dictum eſt, in eodem ſere ſenſu, quo dicimus. Herculano nodo aliquid ligare, uel immortali, & inextinguibili memoriæ commendare. Tractum a conſuetudine ueterum, qui ad clauum figendum Dictatorem ſolent creare: & ex clauis fixis, quòd raræ apud eos eſſent literæ, numerum annorum obſeruare. Vide Liu.li.7.ab urb. Apud Hor.l.3.Car. Trabalis clauus accipi uidetur, pro tormenti quodam genere, cum ait. Te ſemper anteit ſæua neceſſitas, Clauos trabales, & cuneos manu Geſtans ahena: nec ſeuerus Vncus abeſt, liquidum ue plumbum.

Trabea, æ, τραβέας, nomẽ poetæ, cui inter comicos octauus locus aſſignatur. Huius meminit Cic.l.4.Tuſc. & de Finib. Eſt & Trabea, ἁλουργὶς, genus ueſtis, cuius tria ſunt genera, ut Suet. lib. de ueſtium generibus inquit: Vnum quod diis ſacratur tantum de purpura, aliud eſt regum, purpuræ aliquid albi habens admiſtũ: tertium augurale ex purpura, & cocco miſtum. Erat autem ueſtis togata purpura circunducta ſubtegmine puniceo, quam aurex fibulæ annectebant. Virg.7. Aene. Ipſe Quirinali lituo, paruaq; ſedebat Succinctus trabea. In funebri pompa utebantur & equites trabea, ſi Tacito credimus, l.3 Hinc Trabeati, qui trabea ſunt induti. Ouid. l.1. Faſt. Trabeati cura Quirini.

Trabica, inquit Feſtus, dicta eſt nauis, quòd ſit trabibus confixa. Pacuuius: Labitur trabica in alueos.

Trabs, bis, & Trabes, bis, Traue, δοκὸς, lignum duplex (inquit Feſtus) ex duobus compactum tignis, ædificij gratia. Virg. 2. Aen. Cum iam hic trabibus cõtextus acernis Staret equus. Et paulo poſt: Auratasq; trabes, ueterum decora alta parentum Deuoluunt. Interdum trabes legimus pro ipſis arboribus. Virg.9. Aeneid. Lucus in arce fuit ſumma, quo ſacra ferebant Nigranti picea, trabibusq; obſcurus acernis. Auctor ad Heren. lib.1. Niſi nũ cecidiſſent ad terram abiegnæ trabes, Argo illa facta non eſſet. Nonnunquam etiam pro naui, ex trabibus contexta. Horat. li.1. Carm. Vt trabe Cypria Myrtoum pauidus nauta ſecet mare. Vir. lib 3. Aen. Vaſtumq; caua trabe currimus æquor.

Trachale, appellãtur muricum, ac purpuræ ſuperiores partes Vnde. Arminenſis maritimi cognomen traxerunt. Feſtus.

Trachallvs. orator fuit Domitiani temporibus, magna uocis, pronunciationisq; felicitate, de quo Quin.l.10.c.1. & lib.12.c.5.

Trachia, pen. pro. τραχεῖα, regio Aſiæ inter Ciliciã & Pamphyliam, quæ notiore nomine dicitur Iſauria. Auctor Stephanus. Eodem item nomine dicitur Ciliciæ pars montana, & aſpera, cuius etiam incolæ dicuntur Trachiotæ, τραχειῶται. Vide Strabonem lib.12.

Trachea, ſiue Trachia, pen. pro. τραχεῖα, fiſtula, qua ſpiritus ab ore fertur ad pulmonem. Latini, Græcorum imitatione Aſperã arteriam uocant. Gel.lib.17.c.2.

Trachis, ſiue Trachin, inis, pe. gen. pr. τράχις, ciuitas Theſſaliæ ſub Oeta monte, alio nomine ab Hercule conditore Heraclea dicta, teſte Plin.lib.4.cap.7. Ceyx Hinc Trachinus Ouid. lib. 11. Met.

Tractim, ἐκ προσαγωγῆς, trahendo in lõgum, ſine intermiſſione, longo tractu. Pla. in Amphi. Quid ſi ego tractim tangam ut dormiat? Vir.4.Ge. Tractimq; ſuſurrant.

Tracto, as, Trattare, προσφέρομαι, χράομαι, frequẽtatiuum a Traho, ἅπτομαι, attrecto, in manu habeo. Iuuen. Satyr.6. Per puppim & duros gaudet tractare rudentes. Virg. lib.3. Geor. Aret Pellis, & ad tactum tractanti dura reſiſtit. Colum. libr. 6. Talis notæ uitulos oportet, dum adhuc teneri ſunt, conſueſcere manu tractare. Arte aliqua tractare hominem. Teren. in Heaut. Hæc arte tractabat uirum, ut illius animum cupidum inopia incenderet. Tractare item, ὑποδέχεσθαι, eſt conuiuio accipere. Cice. 4. Verr. Liberaliter ex iſtius cibarijs tractati. Horat. 2. Serm. Sat. 2 Tractari mollius ætas Imbecilla uolet. Item diſſerere, πραγματεύεσθαι, διαλαμβάνειν, & deſcribere, uel ſcribendo, aut narrando commemorare, quòd talia frequenter tangere uideamur. Cic. 1. Acad. Dabitis enim profecto, ut in rebus inuſitatis, quòd Græci ipſi faciunt, a quibus hæc iandiu tractantur, utamur uerbis interdum non auditis. Plin. lib.12. cap.22. Quoniam tamen hic unguentorum materia tractatur. Hinc Tractatus, πραγματεία. Itẽ exerceo, πραγματεύομαι, μεταχειρίζω, Hora. Quod medicorum eſt, Promittunt medici: tractant fabrilia fabri. Terent. in Prolo. Formio. Qui artem tractant muſicam. Item gubernare. διοικεῖν. Ci. Brut. li.3. Fuit in Cilicia mecum tribunus militum; quo in munere ita ſe tractauit, ut accepiſſe ab eo beneficium uideret, non dediſſe. Hoc eſt, ita ſe geſſit. Aliquando eſt adminiſtrare. Cic.1. Ver. Pecuniam publicam tractabas. id eſt, adminiſtrabas, & pecuniæ curam habebas. Tractare bibliothecam alterius, eſt curare, ſiue illius curam habere. Cic. ad Sulpic. li.13. Dionyſius ſeruus meus, qui meam bibliothecam tractauit. Hinc Tractatus, porttc. Cic.2. de Leg. Aliquoties iam iſte locus a te tractatus eſt: id eſt enarratus. Aliquando uerbale eſt quartæ declinationis, idem aliquando ſignificans, quod deſcriptio. Quin. in Procem. l.8. Aſperiorum tractatu rerum atteruntur ingenia. Aliquando libri pars eſt, in qua aliud deſcribitur. Plin. lib. 14. c.4. Toto ſeparatim tractatu teſtatus ſententiã. Hinc quoq; Tractatio, alterum uerbale: ut, Tractatio armorum, tibiarum, philoſophiæ, Cic.3. de Ora. Vt ii, qui in armorum tractatione uerſantur. Idẽ 4. Acad. Philoſophiæ tractatio optimo quoque digniſſima eſt. Tractabilis, & le, quod tractari poteſt: ut, Tractabile pelagus, idẽ fere quod nauigabile. Tractabilis homo manſuetus, pacatus, facilis. Non tractabile cœlum. Virg.4. Aen. id eſt, procelloſum, inquietum, impacatum: Huius contrarium eſt Intractabilis, ut, Intractabile ingenium apud Gel. lib.1.c.17. Attrecto, Contrecto, Detracto, Retracto, Obtrecto, Pertracto, ſuis locis.

Tractoria, organa, ὁλκευτικὰ μηχανὰ, a Vitruuio appellantur machinæ, quibus onera maiora ſurſum trahuntur.

Tractvs, us, Tratto, ſpacio, regione, χώρα, κλίμα, regio, plaga. Cic. pro Plancio: Totus ille tractus celeberrimus Venafranus. Plin. li.11.c.53. Vir.2. Georg. Indicio eſt tractu ſurgens oleaſter eodẽ. Tractus item dicuntur, circulati ſerpentum progreſſus, quos ὁλμοὺς, uocant Græci. Virg.2. Georg. Squammeus in ſpiram tractu ſe colligit anguis.

Trado, dis, tradidi, itum, Dar, dar entro le mani, παραδίδωμι, μεταδίδωμι, in poteſtatem do: a Trans, & Do, duabus poſtremis præpoſitionis literis abiectis. Plaut. Mercu. Tradas in manum. Terent. in Phor. Verum ſcientem, tacitum, cauſam tradere aduerſarius, etiamne id lex coegit? Tradere etiam eſt docere, διδάσκειν. Cæſar 6. Bell. Gallo. De deorum immortalium ui ac poteſtate diſputant, & iuuentuti tradunt. Hinc Traditio, pro doctrina, δόγμα. Gel. lib.13.c.21. Sed eam quoque traditionem fuiſſe, ut Nerio, &c. Interdum referre, ſcribere, ſcriptis ſeu poſteritati mandare. Gell. l.1.c.5. Demoſthenem tradunt ueſtitu, cæteroq; cultu corporis, nitido, uenuſto, nimiuq; accurato fuiſſe. Nonnunquam additur datiuus Memoriæ. Li.2. ab Vrb. Qui captus omnibus membris delatus in curiam eſſet, eum functum officio pedibus ſuis domum rediſſe, memoriæ traditum eſt. Aliquando tamen Tradere memoriæ, eſt rem ita in animo figere, ut eius nunquam nobis obrepat obliuio. Cic. in Som. Scip. Et quæ dicam, tradere memoriæ. Item fidei alicuius committo, ἐπιτρέπω. Virg. Eclog.1. Nuper mihi tradidit Aegon. Ponitur aliquando pro dare, porrigere. Cæſ.2. bel. Ciui. Pecuniam ex publico tradunt. Tradere ſe in ſtudium aliquod quietum, apud eundem. Cicer. de Inuent. Tradere ſe in ſeruitutem alicui, apud eundem de Prouincijs Conſ. Non raro tamẽ poſterior accuſatiuus commutatur in datiuum: ut, Tradere ſe lacrymis, & triſtitiæ, apud Cice. lib. 4. Epiſt. Tradere ſe quieti, Idem 2. de Diu. Tradere per manus, eſt de manu in manũ tradere. Cæſ.1. Bel. Ciu. Saxa multis locis prærupta iter impediebant, ut arma per manus neceſſaria traderemus. Sic morbos per ſucceſſiones tradi dicimus. Pli. epi. 12. Plerunque morbi per ſucceſſiones quaſdam traduntur. Traditum eſt, hoc eſt memoriæ mandatum eſt. Pl. l. 8. c.6. Dum pro catulis dimicat fœta, oculorum aciem traditur defigere in terram, ne uenabula expaueſcat. Cic.5 Tuſc. Traditum eſt etiam Homerum cæcum fuiſſe.

Tradvco, cis, xi, ctum, pen. pro. Tradurre, traſportare, μετάγω, διάγω, μετακομίζω, ἀναβιβάζω, διαβιβάζω. per locum aliquem duco, uel de loco in locum duco: a Trans, & Duco, abiectis duabus poſtremis præpoſitionis elementis. Cæſ. 1. comment. Heluetij per fines Sequanorum ſuas copias traduxerant. Interdum traiicio, hoc eſt, in litus uel ripam ulteriorem tranſueho, περαιόω. Cice. 2. de Inuent. Fluuius erat ita magnus, ut eo uictimæ traduci nõ poſſent. Aliquando extendo, produco, παρεκτείνω, παρατείνω, Plau. Traduce adhuc lineam pluſculam. Aliquando transferre, interpretari, & ex una lingua in aliam conuertere. μεταφράζω. Traducere uitam, uel Traducere tempus, eſt conſumere, terere, tranſigere. Cic. de Sen. Vt uitam ocioſam & quietam, ſine ullo labore, & contentione traducamus. Idem Ser. Sulpicio: Qua ratione nobis traducendum ſit hoc tempus. Aliquando ſiniſtram famam de aliquo ſpargere, ludibrio exponere, ad deridendum omnibus per uicos, & theatra ducere. Mart. lib. 9. Multoq; magis traduceris Apher. Liu. li.2. Veſtros liberos traductos per ora hominum. Aliquando traduces facere. Paulus. l. ſi digeſt. Vti poſſit. Si uicinus uites ex fundo tuo in ſuas arbores traduxit. Aliquando accipitur pro tranſmittere, & de loco, in quo quid natum eſt, alio mittere. Iuue. Sat.7. Altera quos nudo traducit Gallia talo. Hoc eſt, quos mittit Gallia nudo pede.

Tradvces, pen. pro. qui & Rumpi dicuntur, ſunt brachia uitium, quibus illæ ex arboribus in arbores traducũtur, & ſibi mutuo connectũtur. Var. 1. de re ruſt. c. 8. Quartũ pedamentũ eſt natiuum eius generis, ubi ex arboribus in arbores traductis uinea fit. quos Traduces, quidã Rũpos appellãt. Col. l. 5. c.6. Noui traduces omnibus annis inter ſe ex arboribus proximis cõnectãtur. Si tradux traducem non contingit, media uirga inter eas deligetur. Sic hominis genituram humani generis traducem nonnulli appellarunt. Famam quoque Tertullianus in ſuorum & linguarum

gnorum traduces ait proſerpere, quòd aurium linguarumq; in ſtrumenta propagetur, & breui tẽporis ſpatio infinitum propemodum expiat incrementum.

Tragice, *Aſpramente, crudelmente*, τραγικῶς, grauiter, ſublimiter, crudeliter, more tragico. Cic. de Cla. Orat. Hanc mortem rhetorice, & tragice ornare potuerunt.

Tragicus, ſubſtantiuum, τραγικός, qui tragœdiam ſcribit. Horat. de Arte: Et Tragicus plerunque dolet ſermone pedeſtri.

Tragicus, a, um, τραγικός, quod ad tragœdiam ſpectat: ut, Cothurni Tragici, Poeta Tragicus. Hora. 2. Serm. Saty. 5. Tragicis opus eſſe cothurnis. Cic. 1. de Nat. deo. Vt tragici poetæ, cum explicare argumenti exitum non poteſtis, confugitis ad Deum. Aliquãdo crudeli, & ſcelerato, qualia fere ſolent eſſe Tragœdiarum argumenta. Liu. 1. Tulit Romana regia ſceleris Tragici exemplum.

Tragoedia, æ, p. c. *Tragedia*, quamuis apud Græcos accentum habeat in penultima, τραγῳδία, poematis grauiſſimi genus, quo regum principumve, aut eorum, qui in aulis regum uerſantur, calamitates depinguntur, triſtiſſimum fere habens exitum. Dicta Tragœdia (ut quidam uolunt) ab eo quòd primum eius poematis præmium hircus fuerit, aut certe uter hircinus uino plenus. Quod & ipſum non obſcure iudicat Hora. de Arte: Carmine qui tragico uilem certauit ob hircum. Alii a fece putãt, quam Græci τρύγιαν, uocant, Tragœdiam appellatam, quòd ora ſua fecibus perlinebant ſcenici, ante uſum perſonarum ab Aeſchylo repertum. Quam ſententiam etiam tangens Horat. dicit tragœdiam a Theſpide repertam. Ibidem: Ignotum tragicæ genus inueniſſe camœnæ Dicitur, & plauſtris uexiſſe poemata Theſpis, Quæ canerent, agerentq; peruncti fecibus ora. Differt autem Tragœdia a Comœdia, quòd in hac humiles & priuatæ perſonæ introducuntur: in Tragœdia & Reges & principes, nonnunquam etiã heroes & Dii. Ad hæc Comœdia a turbulentioribus fere rebus initium ſumens, tranquillum lætumq; ſortitur exitum. Tragœdiæ autem totum quidem argumentum habent luctuoſum, exitũ autem triſtiſſimum. Triſtitia nanque tragœdiæ propria eſt. Propter quod, Euripides Archelao rege petente, ut de ſe Tragœdiã ſcriberet, abnuit, ac precatus eſt, ne ſibi accideret aliquid Tragœdia proprium. Hora. 2. Car. Ode. 1. Paulum ſeueræ muſa tragœdiæ Deſit theatris. Tragœdiis perturbari. Ci. 1. de Orat. Neque uero iſtis tragœdiis tuis, quibus uti philoſophi maxime ſolent, Craſſe perturbor. Tragœdias agere, & Tragœdias excitare, prouerbii ſpeciem habet, pro eo quod eſt, tumultum cõmouere. Cic. 2. de Ora. Ne aut irriſione, aut odio digni putemur, ſi aut tragœdias agamus in nugis, &c. Quin. l. 6. cap. de peroratione. Nam in paruis litibus has tragœdias mouere, tale eſt, quaſi ſi perſonam Herculis, & cothurnos aptare infantibus uelis.

Tragoedus, *Colui che recita la tragedia*, τραγῳδός, actor tragœdiæ. Cic. 1. de Orat. Vox tragœdorum, geſtus pene ſummorum actorum eſt requirendus. Hor. 2. Epiſt. 2. Miros audire tragœdos.

Tragula, æ, ἀκόντιον, genus teli ſimilitudine haſtæ, ita dictum, quod ſcuto infixum trahatur. Saluſt. l. 4. Hiſtor. ut citat Nonius. Vt Metellus ictu tragulæ ſauciaretur. Plaut. in Epidic. Tragulam in te iniicere adornat. Tragula item ἀμφίβληστρον, retis genus eſt, quo uulgo nunc Tractam uocant. Pli. l. 16. c. 8. Dicta Tragula, quòd ex undis ut plurimum trahatur.

Traha, *Tregola, treggia*, ἕλκηθρον, genus uehiculi ſine rotis, quo coloni utuntur: a trahendo dictum. Virg. li. 1. Georg. Per epentheſim Traheam uocat, ſicut Nauitam dicimus pro nauta: Tribulaque traheæq; , & iniquo pondere raſtri.

Trahax, cis, *ingordo, rapace*, ἑλκτικός, auidus, rapax, omnia ad ſe trahens. Plaut. in Perſ. Procax, rapax, trahax.

Traho, his, traxi, tractũ, *ſtraſcinare, tirare, trahere*, ἐφέλκω, per uim duco. Trahimur enim inuiti, ducimur uolentes. Vir. 2. Aen. Altaria ad ipſa trementem Traxit. Aliquando ſimpliciter ducere, ἄγειν. Pli. l. 6. c. 28. A rege Cretæ Minoe, ut exiſtimãt, originẽ trahẽtes. Ci. pro Archia. Trahimur oẽs cupidine laudis. Et paulo poſt: Optimus quiſque maxime gloria ducitur. Aliquando haurire, ἀντλεῖν, ἀπομάττεσθαι, ἀρύεσθαι. Cic. 2. de Na. de. Ex puteis iugibus aquã calidam trahi. Aliquando protrahere, παρέλκειν, ἀναβάλλεσθαι. Saluſt. in Iug. Adherbal ubi intelligit, penuria rerum neceſſariarum, bellum trahi non poſſe. Aliquando remouere, auocare, ἀφιστάναι. Idem: Niſi eas res longius nos ab incepto traheret. Trahere noctem ſermone: id eſt, terere, ſeu conſumere. Vir. 1. Aen. Vario noctem ſermone trahebant. Trahi item dicitur, quod ita geſtatur, ut tamen humo non attollatur. Plau. in Ciſtel. Amiculum hoc ſuſtolle ſaltem. S. ſine trahi, cum egomet trahor. Hinc non diſſimile eſt illud Virg. 4. Georg. Latamq; trahens inglorius aluum hoc eſt, ægre & uix ferens aluum præ magnitudine. Trahi puer dicitur, qui uix ambulare poteſt. Virg. 2. Aene. Et uno puerum Aſtyanacta trahebat. Trahere ſe cum aliquo, eſt cum eo morari. Plaut. in Trin. Me adeo cum illis Vna ibidem traho. Trahere, interdum eſt cum feſtinatione adducere. Virg. 2. Aeneid. Ecce manus iuuenem interea poſt terga reuinctum Paſtores magno ad regem clamore trahebant. Trahere ad ſe partem diei, eſt diei partem occupare. Plin. epiſt. 213. Partem diei amici ad ſe trahunt. Trahere ad defectionem, eſt impellere, incitare, cogere ad defectionem. Trahere aliquem ſecum in calamitatem, eſt eum calamitatis ſuæ participem facere: Cic. pro Pompeio: Non poſſunt una in ciuitate multi rem amittere, ut non plures ſecum in eandem trahant calamitatem. Trãhere candorem, acquirere. Plin. lib. 7. cap. 16. Candorem trahant quodam medicamine. Huic ſimillimum illud apud Cice. 6. Phil. Aliquid ſalis ab uxore mima trahere poteras. Trahere dictum aliquod in uoluntatem: eſt dictum aliquod ſecundum uoluntatẽ ſuam interpretari. Plin. de Vir. illuſt. Hoc dicto in uoluntatem tracto. Trahere tutam fortunam, eſt feliciter agere. Trahere tutam pacem, eſt tuta in pace agere. In diuerſum trahere, eſt ancipitem & ambiguum reddere. Tere. in And. Tot me curæ in diuerſum trahunt. Abſtraho, Attraho, Protraho, Retraho, Subtraho, ſuis locis.

Traianus, natione Hiſpanus, omnium Romanorum principum citra controuerſiam optimus, pacis, belliq; temporibus clariſſimus, & in quo nihil omnino fuerit, quod iure reprehendas. Vixit annos LXIIII. imperauit XX. Quanta autem fuerit in eo bonitas, acclamationes principibus exhiberi ſolitæ declarant: cum Auguſti felicitatem, Traianique bonitatem illis precarentur.

Traiectio, onis, πέραμα, πόρθμευσις, tranſuectio. Cice. Att. Honeſtior exiſtimatur traiectio. Traiectio uerborum, pro tranſlatione, μεταφορά, apud auctorem ad Heren. lib. 4. Traiectio ſtellarum. Idem 2. de Diuin. Aſſyrii traiectiones motuſque ſtellarum obſeruauerunt.

Traiectus, iectus, διαπόρθμευσις, traiectio. Liu. 1. In traiectu Albulæ amnis ſubmerſus.

Traiicio, cis, *Trapaſſare, traportare*, διαπεράω, διίημι, διαπορθμεύω, διαβιβάζω, modo actiuum uerbum eſt idem ſignificans quòd tranſueho, tranſporto. in qua ſignificatione duos fere habet accuſatiuos, alterum ui præpoſitionis, alterum communẽ uerbis omnibus actiuis. Plancus Ciceroni: Exercitum Rhodanum traieci. Modo neutrum, idem ſignificans quod tranſmittere, ſiue tranſuehi. περαιοῦν, περαιοῦσθαι. In qua ſignificatione unico ablatiuo contentum eſt, quem habet ui præpoſitionis incluſæ. Liu. 2. bel. Pun. Amnem uado traiecit. Aliquando eſt transfigo, & trãſuerbero, διελαύνω. Idem 2. Tanta uis infeſtis uenientium haſtis fuit, ut brachium Aebutio traiectum, Mamilio percuſſum pectus. Traiicere in alia uaſa pro fundere in alia uaſa dixit Varr. 1. de re ruſtic. c. 64. Traiicere in alium culpam, aut quippiam, eſt transferre. Cic. 1. Verr. Quid cum commiſerari, conqueri: & ex illius inuidia deriuare aliquid, & in ſe traiicere cœperit. Traiicere rẽ (id eſt, negocium) ad magiſtratus, pro reiicere, Liu. 2. ab Vrb. Traiectus, a, um, partici. διαπορθμευθείς, tranſuectus. Cicero ad Quirites poſt reditum: Traiectus nauiculam in Africam. Aliquando idem quod confoſſus, ſiue transfixus, διαπεπαρμένος. Plin. lib. 11. cap. 37. Mortem cum riſu traiecta præcordia attulerunt.

Tralatio, onis, quæ & Tranſlatio, μεταφορά, nominis uerbiue in minus propria ſignificatione augendæ, minuendæue rei gratia, uſurpatio. Cic. lib. 16. epiſt. Verecunda tralatio.

Tralaticius, a, um, ſiue Tranſlaticius, μεταφορικός, quod aliunde eſt translatum: ut Tralaticium edictum, minime nouum, ſed aliunde translatum. Cic. 4. Verr. Hoc uetus edictum, tranſlatitiumq; eſt.

Tralles, ium, ibus, pluralia num. tantum, Τράλλεις, Aſiæ urbs, inter Mæandrum & Cayſtrum fluuios ſita, a Plinio & Ptolemæo Cariæ, a Strabone Ioniæ, a Stephano Lydiæ annumerata, aliis nominibus Euantia, Seleucia, & Antiochia appellata. Sunt & alteræ Tralles, ad ipſum Mæandri tranſitum ſitæ, medio fere itinere, inter ſuperiores, & Magneſiam. Stra. l. 14. A Trallibus fit Tralliatus, na, num.

Traluceo, traluces, pen. p. διαφαίνω, tranſluceo. Lucr. l. 4. E ſpeculo in ſpeculum tralucet imago.

Tralucidum, cida, διαφανές, pellucidum, uiſui peruium. Pli. l. 21. A tralucido facilius accipitur aer.

Trama, æ, *trama*, κρόκη, ἐφυφή, idem quod ſubtegmen, teſte Seruio, hoc eſt, filum, quod ſtamini ex tranſuerſo intertexitur: ita dictum, a trameando, hoc eſt, tranſeundo: propterea quòd ſtamen iterum, atq; iterum tranſeat. Pli. l. 11. c. 24. de araneorum telis agens: Pexitas telæ, & quandam pulturæ arte ipſa per ſe tenax ratió tramæ? Trama figuræ, a Perſio dicitur pro extenuatiſſimo corporis habitu, umbram potius hominis, quam hominem præferente, uerba eius ſunt Sat. 6. Mihi trama figuræ Sit reliqua.

Trames, tramitis, gen. maſc. ἀτραπός, ſemita tranſuerſa. Liu. lib. 5. Obliquis tramitibus Cice. 2. Phil. In Apennini tramitibus.

Tramitto, *Trapaſſare*, tranſmitto, traijcio, περαιοῦμαι. Cic. ad Attic. l. 16. Duo ſinus fuerunt, quos tramitti oportet.

Trano, as, *Tranodare, paſſar oltre*, διανήχεσθαι, natãdo traiicereq; à

Trans, & nato, duobus poſtremis præpoſitionis elementis abiectis. Liu. l. 2. Incolumis ad ſuos tranauit. Virg. 2. Georg. Superant montes, & flumina tranant. Virg. 6. Aen. Magnos Erebi tranauimus manes. Tranare pro tranſuolare. Vir. 4. Aen. Et turbida tranat Nubila. Tranare pro penetrare, ſeu tranſire. Ci. 2. de Natu. deo. Genere hoc igneo, quod omnia tranat. Haſta tranauit uiri pectus, Sil. l. 13. c. 48. Tranor, aris, paſſiue. Ouid. 2. de Arte: Obſequio tranantur aquæ.

TRANQVILLITAS, atis, *Tranquillità, ſereno, ſerenità*, γαλήνη, γαληνότης, εὐδία, νηνεμία, quies maris & cœli, tempeſtatis expers. Cic. Att. l. 4. Nos longis nauibus quietẽ aucupaturi eramus. Per tranſlationem accipitur pro quauis quiete: ut Tranquillitas uitæ, Trãquillitas animi, hoc eſt, ſecuritas motuum omnium & perturbationum expers. Cic. pro Muræna: Ocium ac tranquillitatem uitæ ſecuti ſunt. Cic. 1. Off. Tranquillitas animi adſit.

TRANQVILLE, aduer. γαληνῶς, quiete, citra motum, & perturbationem. Ci. Att. Velim tranquille a Parthis. Plautus Ciſtellaria: Tranquille amabo, ne quid, quod illi doleat, dixeris. Trãquille, & placide traducere uitam, apud Cic. 4. Tuſc.

TRANQVILLO, abſolute, γαλήνης οὔσης, νηνεμίας οὔσης, pro tranquilla tempeſtate. Pli. l. 6. ca. 7. Sæpe annotata piſcium quædam tranquillo uelut oſcitatio.

TRANQVILLVM, li, ſubſtantiuum ex adiectiuo, γαλήνη, γαληνότης, tranquillitas. Plau. Caſina: Tranquillum eſt.

TRANQVILLO, las. *Acchetare*, γαληνίζω, γαληνὸν ποιῶ, trãquillum, & quietum facio. Cic. 1. de Fin. Semper alit aliquid, quod tranquillet animos. Hor. 1. epiſt. 16. Quid pure tranquillet, honos, an dulce lucellum. Huic opponitur perturbare. Cic. Topic. Vt aut perturbentur animi, aut tranquillentur.

TRANQVILLVS, a, um, *Cheto, tranquillo*, γαληνός, εὐήνεμος, ἀκλυστος, εὔδιος, ἀκύμων, quietus, placidus: proprieq́; de mari dicitur & aere, quando nulla exagitãtur tempeſtate. Ci. pro Clu. Mare, quod ſua natura tranquillum eſt, uentis concitatur. Pli. l. 9. c. 17. Tranquillis noctibus relucet. Per tranſlationem tamen accipitur pro quieto, miti, ſeu pacato. Plaut. in Ciſtel. Si poſſum Tranquillum facere ex irato mihi. Cic. 3. Tuſc. Tranquilla & ſerena. Luca. l. 2. Melius tranquilla ſine armis Ocia ſolus ages. Idem l. 1. Longoq́; togæ tranquillior uſu Dedidicit iam pace ducem. Tere. in And. Qui me ex trãquilliſſima re conieciſti in nuptias. Tranquilla res eſt, inquit Ter. in Phormione, id eſt, bene ſe habet.

TRANS, *Oltre, oltra de là*, πέραν, πέρα, Polybio, præpoſitio, idem fere ſignificans quod ultra: ut, Trans flumen, πέρα τοῦ ποταμοῦ, hoc eſt, ad ulteriorem, uel in ulteriori fluminis parte. Iungitur autem motus uerbis, quàm quietis. Huic opponitur Cis, uel Citra, ἐπὶ τάδε. Cic. Att. Cogito trans Tiberim hortos parare: Idem de Diuin. Si ſciſſet, ſibi trans Euphratem eſſe pereundum. Horat. l. 1. epiſt. 11. Cœlum, non animum mutant, qui trans mare currunt. Pla. in Mil. Commeatus eſt trans parietem. In compoſitione quoque eandem retinet ſignificationem: componiturq́; ſere cum dictionibus ab hiſce incipientibus literis ab a, ut Tranſabpinus: c, ut Tranſcurro: d, ut Traduco: e, ut Tranſeo: f, ut Tranſfero: g, ut Trãſgredior: i, ut Tranicio: l, ut Tranſlego: m, ut Tranſmigro: n, ut Trano: p, ut Tranſpono: r, ut Tranſrhenanus: a, ut Tranſcribo: t, ut Tranſtigritanus, qui habitat trans Tigrim: u, ut Tranſueho. Ex quibus quæ a d, uel n, uel i, conſonante initium ſumunt, poſtremas duas præpoſitionis literas abiiciunt: ut Traduco, Traiicio, Trano. In reliquis præpoſitio manet integra: præterquam quòd ſecunda compoſitionis parte ab s, incipiente, ea præpoſitione t, abiicitur: ut, Tranſcribo.

TRANSABEO, is, iit, διαπεράω, διαβαίνω, tranſeo. Statius. Theb. Tranſabiit coſtas cognatis ictibus enſis. Val. Flac. 4. Argon. Populus, atque æquora longe tranſabiit.

TRANSACTOR, oris, πραξιτεύτης, cuius miniſterio ad rei alicuius tranſactionem utimur. Cic. quarto. Verr. Rerum omnium tranſactor.

TRANSACTVS, participium, *Paſſato*, παρεληλυθώς, idem eſt, quod præteritus. Lib. 1. ad Heren. In conſequenti tempore ſpectabitur, nũquid re tranſacta relictum ſit. Aliquando idem quod peractus, διαπεπραγμένος. Ter. And. Ego iam tranſacta re conuertam me domum. Facta, tranſacta omnia, Prouerbiale eſt, inquit Donatus in And. Ter. quo utimur, cum uolumus ſignificare, nihil diligentiæ prætermiſſum nihilq́; reliquum eſſe ad agendum: Verba Terẽtii ſunt hæc Contemptus, ſpretus, facta, tranſacta omnia.

TRANSADIGO, is, egi, actum, διαπερόω, διελαύνω, traiicio. Virg. 9. Aen. Viribus enſis adactus Tranſadigit coſtas.

TRANSALPINVS, na, num, *Da la dalle alpe*, ὑπεράλπειος, trans Alpes ſitum. unde Galliam Comatam Romani Tranſalpinam uocãt, quæ deducitur in Belgicam, Celticam, Lugdunenſem, & Brachatam, ſiue Narbonenſem. Contra Ciſalpinam Galliam eam uocabant, quæ ab Alpium radicibus extenditur uſque ad Rubiconem, antiquum Italiæ limitem. Cic. Præto: Brachatis, & Tranſalpinis nationibus. Idem. 2. Off. Sine urbe Maſſilienſi nunquam noſtri imperatores ex Tranſalpinis bellis triumpharunt.

TRANSCENDO, is, ὑπερβαίνω, ſupero, aſcendendo tranſgredior a Trans, & Scando. Cic. in Catil. Hoc malum manauit non ſolum per Italiam, ſed etiam trãſcendit Alpes. Idem de Som. Scip. Num cuiuſquam noſtrum nomen tranſcendere potuit? Luca. l. Audiet tranſcendere uallum Miles.

TRANSCINDO, is, κατασχίζω, conſcindo, lacero. Plaut. Perſa.

TRANSCRIBO, bis, *Transcriuere, copiare, recopiare*, ἀντιγράφω, idẽ quod exſcribo, ſiue ab exemplari deſcribo. Cic. 2. de Na. de. Q. Sosius tranſcripſit tabulas publicas. Auctor ad Heren. lib. 1. Si ueſtra manu orationes totas tranſcripſiſſetis. Interdum tranſcribere, μεταγράφειν, eſt per ſcripturam, aut inſtrumentum rem noſtrá in alterius dominium transferre. Agretius in l. ſi uxori ff. de præſc. uerba. Vt eos fundos eodem pretiu mulier tranſcriberet uiro. Huic perſimile eſt illud Vir. 7. Aen. Et tua Dardaniis tranſcribi ſcepera colonis. Hoc eſt, ius regni tibi debiti in Troianos transferri. Sic tranſcribi nomina dicuntur in rationibus, cum id quod mihi expenſum latum eſt, in aliud nomen transfertur, & nomen meum ex rationibus eximitur. Hoc modo accipitur in l. ult. C. de præd. nauic. ut annotauit idem Budæus. Tranſcribere aliquem auctorem, interdum eſt deſumere ex eo, quod ad noſtrum opus facere uidetur, & illius tanquam noſtris uti. Pli. lib. 4. cap. 2. Græci mus Cornelium Celſum tranſcripſit. Tranſcripti etiam in colonia dicebantur, de quo Seruius in Virgilium.

TRANSCVRRO, is, *Traſcorrere, trapaſſare*, μετατρέχω, διαδραμῶ, curſu me aliquo confero. Ter. in Eun. Obſera oſtium, ego dum hinc tranſcurro ad forum. Aliquãdo curſum conficio, διατρέχω. Cic. de Clar. Ora. Alexander & Cyrus, qui curſum ſuum tranſcurrerant. Aliquando excurrere, euagari. παρεκβαίνω. Auctor ad Herenn l. 1. Ne ſine delectu temere in rem diſſimilem uideatur tranſcurriſſe. Pli. li. 9. cap. 36. Quòd ſi hactenus traſcurrat expoſitio. Nonnunquam perſtringere, curſim & breuiter exequi. Quinct. In narratione tranſcurrãt, ſubtiles omnium diuiſiones quorundam. Hinc Tranſcurſus, huius, ſus. ipſe tranſcurrendi actus. Vnde in tranſcurſum aliquid factum, μεταδρομάδην, dicimus, pro obiter, & inter percurrendum. Pli. l. 18. c. 13. In tranſcurſu eas attigere noſtri.

TRANSDO, dis, μεταδίδωμι, ueteres dixerunt ſonantius, inquit Donatus, quod nos lenius tradere, ut, trãlatum illi, nos contra tranſlatum. Ter. in Prol. Phor. Tranſdere hominem in ocium.

TRANSDVCO, cis, *Tradurre*, μετάγω, μεταφέρω, traduco, transfero. Cic. 6. Verr. Vt conarere clientelam tam illuſtrem, tam ſplendidę prouinciæ tranſducere ad te. Tranſducere arbores, pro tranſplantare apud Col. l. 5. c. 9.

TRANSENNA, æ, *Ferrata, raſtello*, κιγκλίς, cancelli lignei, ferrei, ſiue uiminei, qui feneſtris, aut etiam mercibus oppoſiti, uiſui peruii ſunt. Cic. l. 1. de Orat. Petas a Craſſo, ut illam copiam ornamentorum ſuorum, quam conſtructam uno in loco quaſi per tranſennam prætereuntes ſtrictim aſpeximus, in lucem proferat. Quo in loco, per tranſennam aſpicere, prouerbiali metaphora dixit Cicero, pro, non propius, neque ſingillatim, ſed procul, & ſummatim inſpicere. Tranſlatum a negociatoribus; qui mercibus, quas contrectari nolunt, cancellos obiiciunt: quædam etiam uitrum pellucidum opponunt, ut prætereuntibus procul modo contemplari liceat: nec explicant eas, niſi licitatori idoneo. Macrob. lib. 1. Satur. cap. 7. ex lib. 2. Hiſto. Saluſtii: Sedenti in tranſenna demiſſum Victoriæ ſimulacrum coronam ei imponebat. Quo in loco Nonius feneſtram interpretatur. Quandoque ponitur pro decipula, laqueo, & funiculo ad decipiendum cõcinnato, παγίς. Plau. in Bacch. Nũc ẽ tranſenna hic turdus lumbricum petit. Vt in Rudẽ. In ætate agenda hominum, pluſimæ ſunt tranſennæ, ubi decipiuntur dolis.

TRANSEO, is, iui, & ii, ſitum, *Trapaſſare, paſſare, ualicare*, μεταβαίνω, διοδεύω, διαβαίνω, traiicio, tranſmitto, trãſgredior. Ci. 1. de Na. de. Cum Gracchus pomœriũ tranſiret, auſpicari eſt oblitus. Cic. 3. de Fin. Craſſus, niſi egiſſet, nũquã Euphratem, nulla belli cauſa, tranſire uoluiſſet. Aliquãdo tranſire, nihil aliud eſt, quam ire, aut ſeſe recipere. Pla. in Stich. Deos ſalutabo modo, poſtea ad te continuo tranſeo. Idem in Mil. Philocomaſio dic. ſi hic eſt, domum ut tranſeat. Sic Brutus ad Ci. l. 12. Tranſire in Apenninum, dixit. Accipitur aliquando pro, curſim attingere, paucis explicare, διαγράφειν διεξιέναι. Ci. pro Roſc. Am. Sed in animo eſt leuiter tranſire, ac tantùmodo perſtringere unamquamq; rem. Tranſire ſilentio aliquid eſt ſilere illud. Ci. pro L. Sylla: Ac ne hoc quidem mihi uideatur ſilentio tranſeundũ. Et ſine illo ablatiuo Pli. 2. c. 68. Vt publicos gentium furores tranſeam. Id eſt, taceam, ſileam. Tranſire quædam in legendo, eſt præterire. Plin. epiſt. 98. Tranſeo enim Neronem, id eſt ſileo de Nerone. Tranſit dies, id eſt præterit. Cic. ad Att. lib. 7. Legis dies tranſit. Sic tranſit menſis apud Plautum in Curcul. Tranſeamus ad partitionem, apud Cic. 2. de Inuent. Tranſire ad hoſtes, eſt ad illos deficere. Liu. 4. bel. Maced. Si ad Romanos tranſire uelint. Tranſire ad uitam, eſt reuiuiſcere, ἀναβιῶν. Tranſire in multos colores: eſt per interualla modo in hunc, modo in illum colorem mutari: & quod Polypo,

lypo, & Chamæleonti fertur accidere. Tranſire legem, eſt legem ſoluere, eiq; non parere. Tranſire lineas, eſt ſeſe intra præſcriptum terminum non continere. Hinc Tranſitio, uerbale, *διάβασις, μετάβασις*, tranſgreſſio, traiectio Ci.l.10. Epiſt. Qui ſpẽ ſæpe tranſitionis præbuit. Ponitur aliquando pro defectione, *ἀπόστασις*, Liu.4. Bel. Punic. Numidas ad tranſitionem perlicerent. Tranſitus, tus, alterum uerbale, *διάβασις, διαπόρθμευσις*, idem quod tranſitio, ſiue traiectio. Pli.l.12.c.15. Sabæi tranſitu maris. In tranſitu, id eſt, curſim percurrendo, *δρομαίως, μεταδρομάδην*. Quint.l.6.cap.3. Eorum non ſimplex natura, nec in tranſitu tractanda.

TRANSARO, feris, *μεταφυτεύω*, tranſplanto. Stat. 2. Syl. Vidi ego tranſertos alieno in corpore ramos Altius ire ſuis.

TRANSFERO, tranſtuli, tranſlatum, *Trasportare, tradurre, μεταφέρω, μετακομίζω*, de loco in locum tranſporto. Cic.5. Phil. Ad ſe omnia ex hortis ornamenta tranſtulit. Cæſar.3. Bel. Ciu. Cæſar pauló ultra eum locum caſtra tranſtulit. Cic. de Orat. Alii a regendis ciuitatibus totos ſe ad cognitionem rerum tranſtulerunt. Transferri item *μεταφέρεσθαι*, dicuntur nomina aut uerba, cum a ſignificatione propria propter aliquam ſimilitudinem ad minus propriam tranſumuntur. Cice. de Orat. Tranſlata ea dico, quæ per ſimilitudinem ab alio trasferuntur. Et paulo ante: Cum uerbum aliquod altius transfertur, & quaſi alieno loco collocatur. Idem de Opt. gen. dicendi: Cuius orationem illuſtrant, quaſi ſtellæ quædam, tranſlata uerba, atque immutata. Tranſlata dico, quæ per ſimilitudinem ad aliam rem aut ſuauitatis, aut inopiæ cauſa tranſferuntur. Quin. autem li.1. Inſtitut. Propria ſunt uerba, cum id ſignificant, in quod denominata ſunt: Tranſlata, cum alium natura intellectum, alium loco præbent. Idem l.8. Tranſfertur nomen aut uerbum ex eo loco, in quo propriũ erat, in eũ, in quo aut proprium deeſt, aut tranſlatum proprio melius eſt. Id facimus aut quia neceſſe eſt, aut quia ſignificantius eſt, aut, ut dixi, decentius. Transferre iudicia, eſt ab uno ordine ad alterũ trãſferre, hoc eſt, a ſenatu ad equites. Transferre item *μεταφράζειν, ἑρμηνεύειν*, eſt, ex lingua una in alteram conuertere. Quint. l.10.c.5. Græcos auctores transferentibus uerbis uti optimis licet. Plin. li.18.c.3. Magonis Pœni Senatus noſter cenſuit libros in linguam Latinam transferendos.

TRANSFIGO, is, pen. pro. transfixi, xum, *Trapaſſare, traſfodere. διελαύνω, διαπειρω* transfodio, ſeu tranſuerbero, traiicio. Liu. li. 1. ab Vrbe: Stricto itaque gladio, ſimul uerbis increpans transfigit puellam. Dicimus autem Transfigo pectus gladio, uel Tranſfigo aliquem gladio per pectus. Liu. 2. ab Vrbe: Ex his Q. Fabiũ principem in conſertos Veientes euntem, ferorum uiribus, & armorum arte Tuſcus inter multas uerſantem hoſtium manus gladio per pectus transfigit. Transfixus, a, um, participium: *διαπεπαρμένος*, id eſt, traiectus. Vir. 1. Aen. Transfixo pectore.

TRANSFIGVRO, as, *Traſfigurare, μετασχηματίζω, μεταμορφόω*, in aliam figuram uerto. Suet. in Nerone. Puerum Sporum, exectis teſtibus, in muliebrem naturam trãsfigurare conatus eſt. Pli.l.17. c.24. Transfigurantur amygdalæ ex dulcibus in amaras. Tranſfiguratio, onis, *μεταμόρφωσις*, transformatio, Pli.l.7.c.55.

TRANSFODIO, dis, *Transfodere, διορύττω, διελαύνω, διαπειρω*, perfodio, traiicio, transfigo. Ouid. 12. Met. Gemino transfodit vulnere pectus. Val. Flac. Arg.l.6. Inguine transfoſſo. Liu.l. 39. Fugienti latus transfodiſſe.

TRANSFORMO, as, *μεταμορφόω*, in aliam formam muto. Vir. 4. Geor. Omnia transformat ſeſe in miracula rerum. Ouid. 3. Am. El. 11. Iuppiter aut in aues, aut ſe transformat in aurum. Hinc Tranſformis, & hoc transforme, quod quancunque formã recipit. Oui. 8. Meta. Transformia corpora.

TRANSFRETO, pen. cor. *διαπορθμεύω*, fretum traiicio. Plin. in Paneg. Tranſfretare obſtantia freta.

TRANSFVGA, æ. pen. cor. *ἀποστάτης, αὐτόμολος*, qui tranſfugit, & ad hoſtes defecit. Liu. li. 2. Metuens, ne retraheretur ut transfuga. Nec ſolum (ut Paulus de Capt. l. Poſtliminium inquit) Transfuga is accipiendus eſt, qui ad hoſtes, & a bello transfugit, ſed, & qui per induciarum tempus ad eos, cum quibus nulla amicitia eſt, fide ſuſpecta transfugit.

TRANSFVGIO, gis, *Traſfugire, αὐτομολέω, ἀφίσταμαι*, ad hoſtes deficio Liu.l.2. Magna clientium comitatus manu transfugit. Cice. pro Quin. Fatetur ſe non ab afflicta amicitia transfugere, atque ad florentem aliam deuolare.

TRANSFVGIVM, gii, *αὐτομολία, ἀπόστασις*, defectio ad hoſtes. Hiero. de uiris illuſt. Gabios per Sextum filium, ſimulato transfugio, in poteſtatem redegit. Taci.l.18. Crebris transfugiis.

TRANSFVMO, as, pe. p. *διακαπνίζομαι*, fumi modo tranſeo. Sta. 6. Theb. Clauſtraq; compreſſæ transfumat anhelitus iræ.

TRANSFVNDO, is, *μεταχέω*, de uaſe in uas fundo. Col.12.c. 12. Sæpius eam in alia uaſa transfuderunt. Suas laudes tranſfundere ad alterum, per tranſlationem. Ci. Dolabellæ. l. 9. Libentius laudes meas ad te trãsfuderim. Idẽ 1. Phil. Omnẽ ſe amorẽ abieciſſe illinc, atq; i hãc trãsfuidiſſe. Trãsfuſio, is, *μετάχυσις*, Pli.l.34.c.18.

TRANSGREDIOR, eris. *Traſgredire, contrafare, ὑπερβαίνω, μεταβαίνω*, tranſeo, & proprie de pedum greſſu dicitur. Liu. 2. Inde in Latinam uiam tranſgreſſus. Cic. 1. de Diui. Inauſpicato pomerium tranſgreſſus. Aliquando tamen generalius accipitur, ut etiam tranſgredi dicantur, qui equo aut naui præteruehuntur, quod & Nónius annotauit, citãs locũ Saluſtii ex l. 1. Hiſt. æſtu ſecundo tanſgreſſus. Aliquando pro ſuperare, *ὑπερβαίνειν, ὑπερέχειν*. Pli. l.7.c.24. Idem ſignis collatis quinquagies dimicauit, ſolus Marcellum tranſgreſſus, qui unde quadragies dimicauerat. Tranſgreſſio, onis, *διάβασις, μετάβασις*. Cic. in Piſo. tranſgreſſionẽq; Gallorum. Id eſt tranſitum. Apud Rhetores Tranſgreſſio, dicitur, cum ab ea ſententia, quam propoſuimus, conuertimus ſermonem ad aliquam perſonam, aut rem, aut fortunam, & tanquã perſonam appellamus, uel cum ad id, quod demonſtrare inſtituimus, ab alia re actionem noſtram, & orationem reuocamus. Rufinianus & Rutilius Lupus.

TRANSIGO, gis, egi, actum, *Trapaſſare, traghettare, διαπράττομαι, διατελέω*, perago, perficio. Cice. 4. Phil. Negocium que tranſegiſſes, niſi ille ſe ſubter ſcalas abdidiſſet. Idem 5. Verr. Prima actio a nobis viij. diebus tranſacta eſt. Tranſigere res multas uno tempore, apud eundem 1. de Inuent. Sic Tranſigere uitam dicimus, *διάγειν*, pro peragere. Sal. in procem. Catil. multi mortales uitam ſicuti peregrinantes tranſiere ũr. Aliquando, *διαλύσασθαι*, cõtrouerſiam mutuo conſenſu dirimere. Cic. pro Roſc. Qui pro ſociis tranſigit, ſatiſdat neminem poſtea eorum petiturum. Idem in Verr. Quod erat uia H.S. quadringentorum millium, tranſigunt H.S. ducenis millibus. Tranſactus, ſuo loco.

TRANSIECTIO, onis, & traiectio, id eſt, tranſpoſitio: ut, tranſiectio uerborum, *ὑπερβατόν*. Ad Heren. l. 4. Huiuſmodi trãſiectio multum proderit ad continuationes. Ad eundem etiam modum legitur tranſiectus apud Ciceronem de Vniuer. Terra trãſiecto axe ſuſtinetur.

TRANSILIO, iis, *Saltar oltra, ὑπεράλλομαι, ὑπερπηδάω*, ultra ſalio. a trans, & ſalio. Col.l.6.c.26. Si foſſam ſine cunctatione tranſilit. Per translationem pro ſilentio præterire, *παραλείπειν*. Cic. 3. de Finib. Cum ad ſummum bonum uolunt peruenire, tranſiliunt omnia. Item 3. Off. Ingenii ſpecimen quoddam eſt, tranſilire ante pedes poſita.

TRANSILIS, palmes, *ὑπερβατικὸν κλῆμα*, qui inter traduces alios tranſilit. Pli.l.17.c.23.

TRANSIVNGO, gis, *μεταζεύγνυμι*, iugalium loca muto. Vlpi. in l. Aediles. de Aedil. edi. Si multa talia ſit, ut tranſiungi non poſſit. Tranſiungere inquit Budæus, eſt in quadriga locum ueterinis mutare, ut mulam dextram facere, quæ ſiniſtra eſſe ſolebat.

TRANSLABOR, eris, labendo tranſeo. Clau. 1. in Eutro. Vnoq; Padum translapſa uolatu.

TRANSLATIVE, negligenter. Vlp. l. 3. de iure patr. Patronorum querelas aduerſus libertos Præſides audire, & non translatiue exequi debent. Martianus: Præuaricatorem eſſe eum oſtendimus, qui translatiue munere accuſandi fungitur.

TRANSLATITIVS, a, um, ſiue translatiuus, *μεταφορικός*, quod aliunde eſt translatum: unde Tranſlatitias uocum ſignificationes dicimus, quæ propter aliquam ſimilitudinẽ a propriis ſunt deflexæ. Translatiua item, ſiue (ut alii malunt) translatitia dicuntur, teſte Aſconio, quæ noua non ſunt, nec nuper inuenta, ſed aliunde tranſlata. Cic. 4. Ver. Hoc uetus edictum, translatiuumq; eſt. Aliquando tamen Translatiuum ueteres, teſte Budæo, uſurparunt, pro vulgari, quotidiano, & minime exquiſito. Pli. in Epiſt. Nec tuæ naturæ eſt, translatiua hæc, & quaſi publica officia a familiaribus amicis contra ipſorum commodum exigere. Plin. lib. 7. c. 5. Trãſlatiuum in Aegypto, octauo menſe parere. Hoc eſt, uſitatum.

TRANSLEGO, gis, p. e. *Traſcorrere legendo, διαναγινώσκω*, perlego, ſiue legendo tranſcurro, Plau. in Aſin.

TRANSLVCEO, ces, p. c. *διαφαίνω*, pelluceo. Oui. li. 4. Met. In liquidis translucet aquis. Pli.l.37.c.12. Smaragdi, aliæq; translucentes. Translucidus, pellucidus, *διαφανής*, uiſui per medium ſui tranſitum præbens. Plin. lib. 36. cap. 8. In uertice maculoſi, atque non translucidi.

TRANSMARINVS, *Oltra mare, ὑπερθαλάσσιος*, trans mare. Cicer. 7. Ver. Accerſere res tranſmarinas ex iis locis.

TRANSMEO, as, *μεταβαίνω*, tranſeo. Pli.l.30.c.11.

TRANSMIGRO, tranſmigras. pen. cor. *Andar ad habitare, μετοικέω*, domicilium, habitationemq; commuto. Liu. li. 5. Vt Veios tranſmigraremus. Sueto. in Tib. e Carinis Eſquilias in hortos Mecœnatianos tranſmigrauit.

TRANSMITTO, tis, *Traſporre, por per mezzo. διίημι*, tranſitũ præbeo. Pli.l.18. Itẽ cribraria, quę ſimili modo in tertio remãſit cribro anguſtiſſimo, & tantũ arenas trãſmittente. Pli. l. 9. c. 22. Lacus eſt Italiæ Benacus in Veronenſi agro Minciũ amnem trãſmittens. Hoc eſt, per mediũ ſui emittens. Aliquando traiicere, *περαιοῦν*. Plin. Epiſt. 173. Ad quæ noſcenda iter ingreſſi, tranſmittere mare ſolemus. Cice. lib. 2. de Natu. deo. Grues maria tranſmittunt,

Sueto.in Iulio: A Brunduſio Dyrrhachium hyeme tranſmiſit. Tranſmittere campos,eſt celeriter percurrere. Virg.li.4. Aenid. Alia de parte patentes tranſmittunt campos. Tranſmittere aliquem,eſt cum feſtinatione mittere. Plaut.in Epid.Continuo te orabit ultro,ut illam tranſmittas ſibi. Tranſmittere tectum lapide,eſt lapidem ultra tectum coniicere. Tranſmittere bellum,eſt dare prouinciam belli adminiſtrandi. Tranſmittere in formas coactam materiam, dixit Col.lib.7.cap.8.pro formare, & in formas redigere. Tranſmittere menſes,tranſigere, διάγειν. Tranſmittere tempus,ducere. Traſmittere diſcrimen,euadere. Tranſmittere hæreditatem fratri,id eſt,transferre. Tranſmiſſio,onis, traiectio, διακόμισις,Cice.ad Att. l. 4. O nauigationem amandam,quam ualde timebam, recordans ſuperioris tuæ tranſmiſſionis.

TRANSMONTANVS,ὑπερόριος,ultra montes habitans.Liu.lib.39. Tranſmontanos adortus.

TRANSMOVEO,es,p.c. μετακινέω,de loco ad locum moueo. Ter. Eunn. Magnam partem gloriam uerbis in ſe tranſmouet. Tranſmotus,a,um,partic.Taci.li.13.Syria tráſmotæ legiones.

TRANSMVTO,as,pe.pro.μεταλλάττω,muto.Lucr.l.2.Traſmutans dextera læuis.Hor.3.Car.Ode.29.Fortuna tranſmutat incertos honores, Nunc mihi,nunc alii benigna.

TRANSNATO,tas,*Nodar oltra*,διανήχομαι,ultra nato, natando tráſeo Liu.l.21.Flumen tranſnatauere.Pli.lib.6.ca.27.Piſces in lacum tranſnatant.

TRANSNO,as,idem.Ci.in Som.Vel illum Gangem tranſnare. Horat.2. Ser.Sat.1.Tranſnanto Tiberim.

TRANSNOMINO,as,μετονομάζω,nomen commuto.Suet.de Cla. Gramm. Craſſitius Paſides,mox Panſam ſe tranſnominauit.

TRANSNVMERO,as,ultra numero.Ad Heren.lib.4.Tu illo plures mittas oportet,inquit,ſi hodie tis tranſnumerari.

TRANSPADANVS,*De la dal Po*,ὁ πέραν τοῦ Ἠριδανοῦ,trans Padum habitans.Cic.ad Caſſ.li.15.Tuos clientes Tranſpadanos.

TRANSPICIO,cis.*Guardare oltre*, διαβλέπω,per corpus pellucidũ aſpicio.Lact.de Opifi.Per eas membranas mens,ea,quæ ſunt foris,tranſpicit. Lucre.l.4.Quæ uere tranſpiciuntur. Tranſpectus, us,Luc.li.4.Ianua cum per ſe tranſpectum præbet apertum.

TRANSPONO,is,μετατίθημι,Gel.l.2.c.1.Arborem in locum aliũ tranſpoſitam.

TRANSPORTO,as,*traſportare*,διακομίζω,de loco in locum porto Cic.ad Att.l.14.Quas Annius traſportauit? Liui.lib. 26. Eum exercitum Nero in Hiſpaniam tranſportauit. Pro tranſmittere. Virg.6.Aen. Nec rauca fluenta Tranſportare prius.

TRANSRHENANVS, *Di la dal Reno*,qui trans Rhenum incolit.Cæſ. 5.Bel.Gal.Germanos tranſrhenanos ſolicitare.

TRANSTIBERINVS,a,um,*Oltre teuere*,ὑπερθύμβριος,trans Tiberim incolens.Mar.l.1.Tranſtiberinus ambulator.

TRANSTRA,orum,gen.neu.num.plu.ζυγά,remigum ſedilia in nauibus.Vir.5.Aen. Tranſtra per,& remos.Oui.14.Met. Incutuæ fumabunt tranſtra carinæ. Hæc & Iuga dici ſolent.Virg.6. Aen. Inde alias animas,quæ per iuga longa ſedebant,Deturbat. Tranſtra item tigna dicuntur,quæ tranſuerſa a pariete in parietẽ porriguntur. Vitru.l.4.c.2. Trabes etiam ſupra columnas & paraſtatas,& antes ponuntur in contignationibus,tigna,& axes ſub tectis: ſi maiora ſpatia ſunt,& tranſtra,& capreoli: ſi commoda,columen,& canterii.

TRANSVEHO,is,*Menar oltre*,διακομίζω,ex uno loco in alium ueho,ſiue id naui fiat,ſiue plauſtro,aut etiam iumentis.Sal. in Iug. Armenii cum nauibus in Africam tranſuecti. Tempus tranſuectum. Tacit.lib.18. Abiit iam & tranſuectum eſt tempus. Hinc Tranſuectio,onis,διακομιδή,tranſportatio.Cic.1.Tuſcul. Tráſuectio Acherontis? Tranſuectio item equitum recenſio,qua ante conſpectum Cenſorum uel Principis equites prætereuehebantur. Liu.l.9.Fabius inſtituit,ut equites Idibus Quintilibus tranſueherentur. Tranquil.in Auguſt. Equitum turmas frequenter recognouit,reducto more tranſuectionis.

TRANSVERBERO,as,*Trapaſſare*,διελαύνω,διαπείρω,tráſfigo, traiicio.Cic.Mario. Beſtia uenabulo tranſuerberatur. Virg.undecimo Aen. Aduerſi longa tranſuerberat abiecte pectus.

TRANSVERSVS,a,um,*In trauerſo*,πλάγιος,obliquus,lateralis:ut Linea tranſuerſa,quæ rectam lineam decuſſat:ut ſi linea recta, uerbi gratia,ab ortu ducatur in occaſum,tranſuerſa dicetur,quæ a Septentrione ducta eandem mediam diſſecat. Col.l.2.Tranſuerſus mons ſulcetur,li.4 ad Heren.Ecce ibi iſte de tranſuerſo. Tranſuerſo.Tranſuerſum digitum,uel unguem,diſcedere, prouerbialis hyperbole eſt,pro,minimo ſpatio. Cice.2.Tuſcul. Ab hac regula mihi non licet tranſuerſum,quod aiunt,unguem diſcedere. Tranſuerſus agi dicitur,qui ui & impetu quodam ab inſtituto depellitur.Metaphora ducta a nauigantibus,qui uento aduerſo tráſuerſi aguntur. Tranſuerſarius,quod in tranſuerſum ponitur. Cæſar 2.bel.Ciu. Tranſuerſaria tigna iniiciuntur. Tranſuerſa accuſatiuus plu.neu.gen.aliquando pro tranſuerſe & oblique.Virg.3 Eclo.Tranſuerſa tuentibus hirquis.

TRANSVLTO,as,μεταπηδάω,tranſilio.Liu.l.23. In recentẽ equũ ex feſſo armatis tranſultare mos erat.

TRANSVMO,is*Pigliare,togliere altrõde*,μεταλαμβάνω, ex alio ſumo.Sta.3.Theb.Haſtam læua tranſumit,& alto(Haud mora) deſiluit curru. Vnde quæ ex primis tabulis tráſcripta ſunt,ſolemnitate iuris adhibita, dicuntur Tranſumpta. Tranſumptio figura eſt:quam Græci μετάληψιν uocant,cum ab eo, quod præcedit, id,quod ſequitur,paulatim inſinuatur. Virg.1.Aen.Speluncis abdidit atris. Nam ex atris intelligimus tenebroſas, ac per hoc in præceps profundas.

TRANSVO,is,*Trappaſſare*,διαῤῥάπτω,ex trans & ſuo.Col.l.6.ca.5. Media pars deſcripti orbiculi eadem ſubula tranſuitur.Celſus, l. 7.ca.24.Cutis acu filum ducente tranſuitur.

TRANSVOLO,las,pe. c.διαπέτομαι,uolando prætereo.Pli.l.10.c. 29. Perdices non traſuolant Bœotiæ fines in Attica. Per tranſlationem pro celeriter eo,διατρέχω.Liu.3.Tranſuolat inde in alteram partem,ſuæ uictoriæ nuncius. Plaut.in Epid.pro transfugio poſuit,Tranſuolauerunt ad hoſtes.

TRAPES,etis,maſ.gen.& pen.genit.pro.mola olearia:a τρέπω,uoluo. Varro a terendo deducit.Cato c.18.

TRAPETVM,ti,pen.pro.idem cum ſuperiore,hoc eſt ipſa mola olearia.Vir.2.Ge.Teritur Sicyonia bacca trapetis.Trapetus,ti,maſc. gen.idem.ſed antique.Cato c.21.

TRAPEZITAE,*Banchieri*,τραπεζῖται,nummularii,menſarii, τράπεζαν enim uocant Græci,quam nos menſam.Pla.in Capt. Quantillum argenti mihi apud trapezitem ſiet.

TRAPEZOPHOROS,phori,τραπεζοφόρος,menſam ferens.Cice.ad Gallum l.7.Quod tibi deſtinaras trapezophoron, ſi te delectat, habebis. Vbi interpres, Trapezophoros ſignum erat ſacerdotis cuiuſdam huius nominis,qui ſacra Mineruæ adminiſtrabat. Hæc ille ex Suida: Iulius Pollux Onomaſtici ſui li. 10. Trapezophoron menſam interpretatur pocula ſuſtinentem. Vnde Cælius l.7. c.12.coniecturam capit apud Ciceronem hoc nomine ſtatuam ſignificari,in eum uſum factam,ut abacum ſuſtineret,in quo pocula reponebantur.

TRAPEZVS,untis,τραπεζοῦς,ciuitas libera ad Pontum Euxinum, in Cappadociæ finibus.Pli.l.6.c.4.

TRASIMENVS,p.pr.ſiue Thraſymenus,θρασυμένος, lacus in agro Peruſino,nobilis clade Flaminii conſulis,ab Annibale cũ xxv. Romanorum millibus interfecti. Dictus a Traſimeno puero,quẽ Agylla nympha rapuiſſe dicitur.

TRAVEO,as,*Trapaſſare*,antiquum uerbum,quo uſus eſt Luc.l.4.pro tranſeo,διαβαίνω. Vitri ſpecies quæ trauiat omnes.

TRAVLI,*Balbi*,τραυλοὶ,à Græcis dicuntur,quos nos balbos & blæſos dicimus. unde τραυλίζειν, balbutire, & τραυλισμὸς,balbuties Luc.l.4.Balba loqui non quit,τραυλίζει.

TREBIA,τρεβίας,fluuius prope Placentiam in Gallia Ciſalpina, ex Apennino monte in Padum fluens.iuxta hunc Annibal Romanos maxima clade affecit.Luc.l.2. Trebiæq; iuuentus.

TREBIATES,Vmbriæ populi,in quarta Italiæ regione:quorum meminit Pli.l.3.c.14. Suet.in Ti.

TREBELLICVM uinum,a Plin.li.14.c.6.inter generoſa Italiæ uina commemoratur. Naſcebatur autem in Campania.

TREBVLA,oppidum in Sabinis,incolæ Trebulani:quos Plinius collocat in quarta Italiæ regione.Apud hos præſtátiſſimi fiebant caſei.Martialis: Trebula nos genuit.

TRECENTI,tæ,ta,τριακόσιοι,ter centum.Vir.7.Aen. Aſt illum trecentos.Liu.l.31.

TRECHEDIPNI,a Græcis dicebantur,qui tardius ad cœnam conueniebant,ut ex Apollodoro annotauit Cælius li.27.cap.24. Quæ uox κατ᾽ ἀντίφρασιν uidetur impoſita,cum ad cœnam currentes uideatur ſignificare.hinc ueſtes quaſdam cœnatorias nõnulli trechedipna a Iuuenale putant appellari,Saty.3.

TREDECIES,aduer.τρισκαιδεκάκις,pro ter decies.Cic.6.Ver.11. tredecies ſcribam tuum abſtuliſſe.

TREMEBVNDVS,a,um,*Tremente,pauroſo*,περίτρομος, paulum tremens.ad Heren.li.3.Leuiter,& tremebunda uoce. Ouid. 3. Met. Dum dubitat,tremebunda uidet pulſare cruentum Membra ſolum.Hinc Tremebundior,comparatiuum.Col.l.10.

TREMEFACIO,is,σείω,tremorem incutio.Vir.2.Aen.Tum uero tremefacta nouus per pectora cunctis Inſinuat pauor.Tremefacta libertas,id eſt,concuſſa,dixit Cic.2.Offi.Idem 1.de Diui.ex poeta uetuſto: Aut cũ ſe grauido tremefecit corpore tellus.Virg. 6.Aen. Lernam tremefecerit arcu.

TREMISCO,is,*Hauer paura*,τρέμω,tremore concutior. Vir.l.3.Aeneid.Sonitumq; pedum,uocemq; tremiſco. Oui. 14. Metamor. Omnemq; tremiſcens Ad ſtrepitum. Contremiſco & Pertremiſco, ſuis locis.

TREMO,is,*Tremare*,τρέμω,τρομέω,tremore concutior.Pla.in Aſin. Qui ſudat, tremit. Teren Eunu. Totus Parmeno Tremo, horreoq; Virg.1. Georgic. Terra tremit,fugere feræ. Cic. 1.Acade. Si qui tremerent,& exalbeſcerent. Interdum pro timere,φοβοῦμαι.Vir.l.2.Aen.Hic aliud maius miſeris,multoq; tremendũ

Obiicitur

Obiicitur magis. Tremens,tis,particip.Cic.4. Tuſc. Hectorem toto pectore trementem. Tremendus,a,um,φοβερὸς,terribilis,timendus.Vir.4.Aen.Maneſq; adiit,regemq; tremendum.Contremo,Intremo,& Pertremo,ſuis locis.

TREMOR,oris,*Tremare*,τρόμος,παλμὸς,concuſſio corporis, qualis in febrientibus,frigentibus,aut timentibus cernitur.quin & terra tremere dicitur,cum terræmotu concutitur.Virg. l.2. Georg. Vnde tremor terris.Cic.4.Tuſc.Terrorem pallor, & tremor conſequitur.Ouid.3.Meta.ſubitus tremor occupat artus.

TREMVLVS,a,um,τρομώδης,τρομητὸς,qui ualde tremit.Ter.Eun. Incuruus,tremulus.Mart.l.9.Tremulo uix accipienda tribuli.Cic.e.1.de Diuin.Tremulo fundens è gutture cantus.Hora.4.Carm. Et cantu tremulo pota cupidinem Lentum ſollicitas d extra . Vir. 8.Ecl. Corripuit tremulis altaria flammis.

TREPIDO,das,*Temere*,τρέω,φοβοῦμαι,πτοέω,pre timore loco ſubſiſtere non poſſum.Ter.Hec.Trepidari ſentio.Ter.in Eu. Quid eſt quod trepidas?Ci.3.de Orat.ex poeta antiquo.Virg.6. Aen.Ingenti trepidare metu . Et quoniam a timentibus omnia præpropere aguntur , factum eſt,ut trepidare accipiatur pro feſtinare. Virg.l.4.Dum trepidant alæ. Trepidatio , onis , φόβος, τρόμος. Cic.pro Deiot.Num quæ trepidatio ? Liu.2. Pilis inter primam trepidationem abiectis.

TREPIDVS,a,um,*Pauroſo,timido*,περίφοβος,idem quod pauidus , timens.Liu.1.Curia trepida ancipiti metu . Trepida res, dubia, & ob hoc timorē inducens.Liu.1.Tullius in re trepida duodecim uouit Salios.Virg.12.Aen. Illæ intus trepidæ rerum . Vbi Seruius . Trepidæ rerum,neſcientes quid agant,incertæ dubiæ.Trepidus,Feſtinus,quòd qui timent,feſtinent greſſus.Virg.lib.3.Dum trepidi crudelia limina linquunt.Seruius.Trepidi,feſtini , ut per timorem,non per contemptum relictus fuiſſe uideatur : qui enim timent,feſtinant greſſus.Lucan.l.8.Trepida fugiente carina. Ob timorem illorum qui in ea uehebantur,aut trepidam,id eſt, celerem. Trepidulus.Gel.li.2.ca.39.Trepide,celeriter,& quaſi per timorem.Liu.10.Statiua trepide deſerta . Trepidanter , timide.

TREPONDO,τρίλιτρον,trium librarum pondus . Quintil.li.5.c.9.

TRES,& hæc Tria,plu.num.tantum,τρεῖς καὶ τρία,nomen numerale eſt notæ ſignificationis.Virg.5.Aene.Tres equitum numero turmæ.Idem 8.Aen.Treis imbris torti radios,treis nubis aquoſæ Addiderant . Trium literarum homo:id eſt: Fur: quod tres in ea dictione tantum ſint literæ.Plaut.Aul.Tu,trium literarum homo,uituperas me? Tribus uerbis,id eſt,breuiter. Plautus Triu. Pax,te tribus urbis uolo. Idem Milite .

TRESSIS,& hoc Treſſe,τριβολιαῖος, uilis , & minimi pretii , quaſi trium aſſium.Perſi.Sat.5.Non treſſis agazo .

TREVIRI,τρηούιροι,Ptolemæo populi Galliæ,inter Belgas , apud quos inſignis olim cognoſcendarum cauſarum populi Romani curia,treuirorum cognominata. Vopiſcus in Vopiſeo : Luca.l.1. Lætatus conuerti prælia Treuir .

TRESVIRI,orum,τρεῖς ἄνδρες,iidem.Plaut.in Amph.

TRIAMBI qui terni ex proſcenio loquebantur . Feſtus .

TRIANGVLVS,li,pen.cor.*Triangulo,coſa da tre cantoni*,figura tres angulos habens,τρίγωνον.Cic.2.de Nat.deo.Grues trianguli efficere formam.Hinc triangulus,a,um,quod triagularem figuram habet.Col.l.5.c.2.

TRIARII,orum , οἱ ἐπὶ τεταγμένοι , οἱ ἐφεδρεύοντες, ἐπίτακτοι, τριάριοι,Polyb.dicebantur milites ueteram,ſpectatę uirtutis,qui tertio loco prælium inibant,poſt profligatos haſtatos,qui primo loco,& principes,qui ſecundo loco pugnam capeſſebant. Liuius li. 1. Hinc factus eſt locus prouerbio,ut cum in re aliqua laboratur,eoq; res adducta eſt,ut extremo conatu ſit enitendum,rem ad triarios rediiſſe dicamus. Triarii(inquit Var.)dicti ſunt , quòd in acie tertio ordine extremis ſubſidio ponerentur. Plau. Subſidete omnes,quaſi ſolent triarii . Vide plura apud Liu. lib. 8. & in Adagiis.

TRIBADES,mulieres fricatrices,quæ in ſexum ſuum libidinē exercent,ἀπὸ τοῦ τρίβειν,fricare.Hoc nomine male audiuit Sappho: quod innuit Ouid.in Epiſ.ipſius ad Phaonem .

TRIBALLI, τριβαλλοί,populi ſunt inferioris Mœſiæ,inter Hæmū montem , & Danubium fluuium ſiti : ut eſt auctor Ptol.li.3. c.5.

TRIBRACHYS,p.c.ſiue Tribrachys , τρίβραχυς, pes metricus ex tribus ſyllabis breuibus conſtans : quaſi τρεῖς βραχεῖς ἔχων συλλαβάς,ut,Dominus,Loqueris,Agimus .

TRIBVLA,læ,& Tribulū,li,*Rodicolo*.τρίβολον,genus uehiculi , quo frumenta in area teruntur,a tribus lateribus ſic appellatum. Vir. l.1.Ge.Tribulaq; , traheæq; . Varro l.1.c.52.E ſpicis in area excuti grana,iumentis iunctis,& tribula.Col.li.2.ca.21. Si pauca iugea ſunt,adiicere tribulam & traham poſſis.

TRIBVLIS,gen.maſc.pen.pro.φυλέτης,qui ex eadem eſt tribu.Hora.1.Epiſt.13.Conuiua tribulis.Cic.Seruio lib.13.Coſſinio, amico,& tribuli tuo.Liu.2.Vetus Claudia tribus, additis poſtea nouis tribulibus.Mart l.9.Tremulo uix accipienda tribuli .

TRIBVLVS,li,pen.cor.*Triolo*,τρίβολος,herba foliis ad portulacæ effigiem accedentibus,tenuioribus uiticulis in terra ſtratis : ſpinis ſecundum folia rigidis & præduris. Naſcitur ſecundum flumina, & in locis ruderoſis. Vir.1.Geor. Lappæq; , tribuliq; . Eſt & alterum tribuli genus aquaticum,non uiſi in amnibus naſcens,coma duntaxat aquis extante,folio ulmi effigie . Tribulos item uocat Vegetius l.1.ſtimulos illos ferreos,formæ quadrangulæ , qui in bello aduerſus equitatum ſpargi ſolent in quodcunque latus incubuerint,infeſtum ſemper aculeum protendentes. Latini Murices apppellant. Vide Murex .

TRIBVNAL,alis,δικαστήριον,βῆμα, locus excelſus arcuata figura, in quo reſidebat,qui ius tribubus redderet.Cic.ad Q.Fr.li.1. Nullius inopiam,ac ſolitudinem non modo illo populari acceſſu, ac tribunali,ſed ne domo quidē tua,& cubiculo eſſe excluſam . Formam tribunalis uide apud Vitruuium li.5.c.1.

TRIBVNATVS,us,δημαρχία,tribunorum dignitas . Cic. in Lælio. De Gracchi tribunatu quid expectē,non libet augurari .

TRIBVNI,*Tribuni*,δημαγωγοὶ,δήμαρχοι,magiſtratus Romæ,non diſſimiles iis qui apud Lacedæmonios Ephori dicebantur, quorum officium erat iniuriam omnem interceſſione ſua prohibere, & commoda plebis aduerſus patricios tueri: unde & trib. plebis dicti ſunt : anno xvij.poſt exactos reges primum creati, cum plebs ſeceſſione facta a patribus,in ſacrum montem ſeſe contuliſſet. Fuerunt & alii Tribuni,hiſce multo uetuſtiores , atque adeo urbis origini æquales,qui quòd equitibus præerant , Tribuni celerum ſunt appellati. Tribunorum autem nomen accepiſſe exiſtimantur ab eo,quòd id temporis populi tres tantum erant partes,& ex ſingulis ſinguli creabantur Tribuni . Alii a centuriarum equeſtrium numero dictos malunt,quas ab initio tres tantū fuiſſe conſtat,Ramnenſium, Tatienſium, & Lucerum . Nec deſunt qui a tribuum ſuffragiis, quibus creabantur , dictos exiſtimant. Tribuni celerum,inquit.Pomp.de Orig.iur.l.neceſſariū,equitibus præerant,& ueluti ſecundum locum a regibus obtinebāt:quē admodū Magiſtri equitum apud Dictatores:quo in numero fuit Iunius Brutus.Poſtea facti ſunt Trib.militares,ſiue Tribuni militum in caſtris,qui parem cum conſulibus haberent poteſtatem πολέμαρχοι. Tribunorum militarium(ut docet Aſco.)duo fuerunt genera: Alii Rufuli dicebantur,qui in exercitu creari ſolebant:Alii Comitiati,qui Romę comitiis deſignabantur . Tribuni militaris officium erat,ut miles ueſte indutus,armis bene munitus exercitationis uſu,& diſciplina eruditus incederet . Olim Tribuni militum Conſulari poteſtate promiſcue ex patribus,ac plebe creati ſunt,uario quidem numero:interdum enim uiginti, interdum plures,nonnunquam pauciores fuerunt:ut inquit Pōponius loco iam citato . Alii Tribuni ærarij, dicti ab eo quòd his attributa erat pecunia,quam militi reddebant.

TRIBVNICIVS,ſubſtantiuum,ὁ δημαρχήσας,qui tribunatum geſſit,quemadmodum ædilicius ædilitate perfunctus.

TRIBVNICIVS,a,um,δημαρχικὸς,quod ad tribunos pertinet.Luc. l.2.Sæua tribunicio maduerunt robora tabo.Cic.2.de Orat. Cū tribunicia poteſtas eſſet conſtituta .

TRIBVO,buis,bui,butum,*Dare*,δίδωμι,do,largior,impertio. Plin. in Paneg.Tribuas ei ſucceſſorem.Oui.2.de Arte:Hæc bona non primæ tribuit natura iuuentæ. Pro attribuo,imputo,ἀνατίθημι, Cic.Hoc beneuolentiæ eius tribuendum eſt. Pro æſtimo , νέμω , ut,Tu tibi multum tribuis. Cice.4.Acad.Quibus ille plurimum tribuebat . Aliquando pro faueo.Cic.Craſſipedi. Cum uniuerſo ordini publicanorum ſemper libentiſſime tribuerim. Pro diſtribuere.Cic.2.de Fini. Omnem uim loquendi in duas tributam eſſe partes. Tribuere miſericordiam eſt miſereri. Cic. pro Milo . Quid reſtat,niſi ut orem uos Iudices,ut eam miſericordiam tribuatis fortiſſimo uiro,quam ipſe non implorat? Sic etiam dicimus: Tribuere alicui honorem,gratiam,operam,palmam,præmia,primas,priores partes,tempus alicui rei,ueniam . Tribuere aliquid ualetudini, eſt ualetudinis cā aliquid facere. Tributū eſt, impersonaliter.Ci.1.Off. Generi animantium omnium a natura tributum eſt, ut ſe uitam, corpuſque tueatur . Tributio, onis , Cic.1.de Natu.deo. Hanc ἰσονομίαν appellat Epicurus,id eſt, æquabilem tributionem.Attribuo,Contribuo,Diſtribuo,& Retribuo,ſuis locis.

TRIBVS,bus,*Tribu*,φυλὴ,a tributo dādo, uel quòd ager Romanus primo diuiſus in tres partes fuerit , & tres partes populi factæ : una Tatienſiū,a Tatio Sabinorū duce iā amico poſt fœdera , & in partē regni a Romulo ſuſcepto: alia Ramniū,ſiue Rānenſiū,a Romulo,tertia Lucerū a Lucumone. Varro .n. ſcribit Romulū dimicantē contra Tatiū a Lucumonibus,hoc eſt, Tuſcis auxilia poſtulaſſe:uniq; ex iis,qui ſibi cū exercitu ſuppetias tuliſſet receptio iā in regni portionē Tatio,partē urbis aſſignaſſe , indeq; regioni,in qua ille cū Tuſcis cōſediſſet,Tuſco uico nomen eſſe factū.Et quia ī tres partes populus diuiſus erat,factū ē,ut hæ populi partes Tribus dicerētur:& qui ſingulis tribubus præerant,Tribuni,& pecunię quę tributim hoc eſt,per tribus imperabātur, uocarētur Tributa.Sed poſtea aliæ quoq; partes urbis factæ,quæ ſimiliter Tribus appellatæ ſunt.Nā i ſex partes fuit diſtributa ciuitas,in primos,ſecūdoſq; Tatiēſes,Rānes,Luceres. Quælibet ex

tribubus dec ecurias cõtinebat,quæ de nominibus Sabinorũ appellatæ ſunt. Hæc Varro, Feſtus, Plutarchus, & Aſconius. Diſſentit paulũ ab his li.1. Liuius, ſcribens a Romulo centurias equitũ tres fuiſſe conſcriptas, Ramnenſes, & Tatienſes, & Luceres: nec uidetur exiſtimare totum populum in hos fuiſſe diſtributum, ſed ſolos equites. Tribus autem ſtatim ab initio quatuor eſſe factas aſſerit, urbe quadrifariam ſecundum colles & regiones diuiſa: Tribusq́; non a numero ternario, ſed a cõferendo tributo appellatas exiſtimat. Qua in re optime cum Liuio conuenit Plinio, qui quatuor ab initio urbanas fuiſſe tribus affirmat, Suburranam, Palatinam, Collinam, & Exquilinam, ita appellatas a partibus urbis, in quibus habitabant. Cice. uerò ætate urbs in xxxv. tribus erat diuiſa: quod ipſe cum plerisq; aliis in locis tum apertiſſime oſtendit in orationibus contra Rullum de lege agra. Harum nomina erant, Aemilia, Anienſis, Cornelia, Claudia, Collina, Cruſtumina, Exquilina, Falerina, Fabia, Galeria, Lemonia, Metia, Narnienſis, Otriculana, Vfentina, Palatina, Papyria, Pollia, Popilia, Pontina, Publicia, Pupinia, Quirina, Romulia, Sergia, Suburrana, Scaptia, Stellatina, Sabatina, Tarentina, Tormentina, Velina, Veientina, Veturia, & Voltinna. Hinc Tribuarius adiectiuum, quod ad tribus pertinet: ut Tribuarium crimen, Tribuaria res. Cic. pro Plancio: hæſitantem te in hoc ſodalitiorum crimine tribuario.

Tributarius, ὑπόφορος, ὑποτελὴς, ſoluendo tributo obnoxius. Iuſtinus l.1. ciuitates Medorum tributariæ. Pli. l. 12. c. 1.

Tributim, κατὰ φυλὰς, per ſingulas tribus. Cic. Att. l. 4.

Tributum, ti, Tributo, εἰσφορὰ, τέλος, φόρος, a tribubus Varro dictum oſtendit, quòd ea pecunia, quæ populo imperata erat, tributim a ſingulis pro portione cenſus ſoluebatur. Feſtus a tribuendo deriuare uidetur: quia ex priuato in publicum tribuitur. Cice. 2. Offi. Danda opera, ne tributum ſit conferendũ. Oui. de Nuce: Et ſoli domino ferre tributa poteſt. Dicitur & Tributus. Plautus in Epid.

Tricca, τρίκκη, Stephano urbs Theſſaliæ, non procul a ſinu Pagaſico, id nominis ſortita a Tricca Penei filia. Fuit & Tricca alia in Apulia Dauniorum, quam cum Apina uicino oppido tanta Diomedes ignominia euertit, ut in prouerbii ludibrium tranſierint. Vide Apina.

Tricae, Intricamenti, τριχώματα, capilli pedibus pullorum gallinaceorũ inuoluti, ita dicti, quaſi τρίχες, teſte Nonio: qui quoniã greſſum illorum impediunt, factum eſt, ut omnia impedimenta Tricæ uocentur. Turpilius Demiurgo, ut citatur a Nonio: Iudicia, lites, turbas, tricas, contentiones maximas. Varro, γέροντες δὶς παῖδες apud eundem Nonium: Putas eos non citius tricas Atellanas, quàm id extricaturos. Hinc Intricare dictum eſt, pro eo quod eſt inuoluere & implicare, ut annotauit idem Nonius, citãs Afranium in Epiſto. Ita intricauit huius hanc rem temeritas. Itẽ Extricare pro explicare. Plautus Epid. Aliqua ope exoluam, extricabor, aliqua inde ex impedimentis liberabor. Tricas item accipimus pro nugis, & rebus nihili. Pla. Rud. Nummos trecentos. G. Tricas. In qua ſignificatione & Tricas & Apinas dicimus. prouerbiali nimirum metaphora, res uiliſſimas ſignificantes. Mart. l. 14. Sunt Apinæ, Tricæq; , & ſi quid uilius iſtis. Ortum creditur prouerbium a duobus Apuliæ oppidis hiſce nominibus dictis, quæ Diomedes nullo negocio euertit. Plin. lib. 3. cap. 11. Vide Adagia.

Triceni, æ, a, plu. num. τριάκοντα, idem quod triginta: quaſi Trigeni, g, in c. mutata, ea forma, qua Vicenos dicimus pro uigenis. Plin. l. 9. c. 36. Latent tricenis diebus. Tricenæ amphoræ, Col. l. 3. c. 3. Tricenarius, a, um: ut, Vites Tricenariæ. Varro l. 2. c. 2. Tricenteni, Treceni. Col. li. 5. c. 2. duo millia tricenteni.

Triceps, τρικέφαλος, trium capitum. Seneca in Hercule furente. Tricipitem ſecum beluam manibus trahens. Cice. in Orat. Inſipientem, non inſapientem: tricipitem, non tricapitem. Idem. 1. Tuſc. Triceps cerberus. Ouid. 8. Meta. Tuq́; triceps Hecate.

Tricessimus, a, um, τριακοστὸς, ultimus ex triginta. Cic. ad Att. l. 6. Triceſimo quoque die. Hora. 1. Serm. Sat. 9. Hodie triceſima ſabbata. Pli. l. 17. c. 23.

Trichila, orum, τρίχειλα, nonnulli interpretantur uaſa, tria habentia labra, è quibus liquor effluere poſſit. Quod ſi uerum eſt, penultima debebit produci, utpote quæ, ει, diphthongo ſcribatur. Columella tamen corripit, lib. 10. ſic ſcribens: Tummodo dependent trichili, modo more chelydri. Apud Cæſarem de Bel. Pompeiano, Trichilon accipi uidetur pro ueſtis ſtragulæ genere tenuiſſimo: quod & annotauit Cæl. Rhodiginus lib. 18. cap. 11 ἀπὸ τῶν τριχῶν.

Trichitis, tis, τριχῖτις, aluminis genus. Pli. l. 35. c. 15.

Tricies, ſubauditur, centena millia. Liu. l. 28. In, ærarium tulerũt ſeſtertium uicies octoginta millia. Cic. 3. Verr. Dolabellæ. H.S. Ad tricies litem æſtimatam.

Tricliniaria, orum, τὰ τοῦ τρικλινίου περιστρώματα, aulæa, ſiue ueſtes ſtragulæ, quibus triclinia ornantur. Pli. li. 9. c. 29. Var. 1. de Re ruſt. c. 13. æſtiua tricliniaria.

Tricliniarius, a, um, & Tricliniaris, & hoc, re, quod ad triclinium pertinet: ut, lecti tricliniares. Pli. l. 37. c. 2.

Triclinium, nii, τρικλίνιον, Latine diſcubitorum conclaue dici poteſt. erat enim locus, in quo diſcumbebant, & cœnabant, a tribus lectis, quos in eo ſternebant, nomen habens. nam tres menſas in conuiuio apponere ueteres ſolebant, & cubantes cœnare. Hinc Hora. 1. Ser. Saty. 4. Sæpe tribus lectis uideas cœnare quaternos. Iuue. Saty. 5. Tertia ne uacuo ceſſaret culcitra lecto. Et quibus Iuuena. uerbis apertiſſimum eſt, Triclinium diſcubitorũ tribus fuiſſe inſtructum lectis, atq; inde nomen accepiſſe. Et quãuis τρικλίνιον ſit dictio Græca, ita tamen recepta eſt in Latinam coloniam, ut ea utamur, tanquam Latina. Quint. Triclinium ſupra conuiuas corruit. In eadem ſignificatione Cicero Conclauis uocabulo uſus eſt, eandem cum Fabio referens hiſtoriã. lib. 3 de Orat. Conclaue illud, ubi epulabatur Scopas, concidit. Et Vitruu. lib. 4. manifeſte triclinia inter conclauium genera annumerat: In tricliniis, inquiens, cæteriſq́; conclauibus maximus eſt uſus luminum. Aliquando pro ipſis lectis, & reliquo diſcubitus apparatu. Cice. 4. Verr. In foro ſibi triclinium ſtrauerat. Quod explicans paulò poſt ſubdit: Imperauit, ut in foro ſibi medio lecti ſternerentur. A triclinio dictus eſt Architriclinus, triclinii præfectus, cui inſtruendi, ornandiq́; triclinii cura incumbit. Legitur & Biclinium apud Pla. in Bacch. pro cœnaculo duobus tantum lectis inſtrato. Græci δικλίνιον appellant.

Tricolon, pen. prod. τρίκωλον, trimembre. unde certa quædam odarum genera, quæ triplici carminis genere ueluti tribus conſtant membris, tricola dicuntur: cuius generis non pauca apud Horatium.

Tricones, Contentioſi. δυσέριδες. contentioſi, & rixarum perameñtes. Vnde Iul. Capit. in Aelio Vero: Vt commiſceretur cum triconibus, & committeret rixas.

Tricor, aris, Cianciare, ληρῶ, φλυαρῶ, nugas ago. Cice. Atti. Vectenum accuſat: tricatur ſcilicet. Et pro rixari. Idem eidem: Publius tecum tricatus eſt.

Tricorpor, oris, τρισώματος, habens tria corpora. Virg. 6. Aen. Et forma tricorporis umbræ. Silius l. 3

Tricuspis, dis, pe. co. adiect. τρίστομος, quod tres habet cuſpides. Oui. 1. Met. Poſitoq́; tricuſpide telo.

Tridacna, τρίδακνα, oſtrea tantæ magnitudinis, ut ter mordenda eſſent. Pli. l. 32. c. 6.

Tridens, Tridente, τρίαινα, ferramentum tres habens dentes, ſiue cuſpides. unde Neptuni ſceptrum poetæ ab hac forma peculiariter tridentem appellarunt. Vir. 1. Georg. Tellus percuſſa tridenti. Plin. lib. 9. ca. 15. Tridente in eos iacto. unde Tridentifer Neptunus. Ouid. 8. Metam. Regna uagæ, dixi, ſortite tridentifer undæ. Tridentiger, penult. corre. idem Ouid. 11. Metamor. Cumq; tridentigero tumidi genitore profundi.

Tridentum, ti, Rhætiæ oppidum, ad Atheſim fluuium: in Alpiũ anguſtiis ſitum: a quo Tridentini. Pli. l. 3. c. 19.

Triduum, dui, τριημερία, ſpatium trium dierum. Ci. 2. de Leg. cenſet habendas triduum ferias. Idem pro Milo. Clodius reſpondit, triduo illum periturum.

Triennis, ne, Tre anni, τριετὴς, trium annorum. Hinc triennium, τριετία, ſpatium trium annorum. Cic. 4. Verr. Triennium prouinciam obtinuit. Idem ad Q. Frat. li. 1. Fuiſſe in Aſia triennium. Ouid. 9. Met. repetita triennia Bacchæ.

Triens, tis, τριτημόριον, tertia pars aſſis, hoc eſt, unciæ quatuor. Cic. Att. Dolabellam uideo eſſe in triente, hoc eſt, in tertia parte totius hæreditatis. Erat item Triens numuli genus, ualens tertiam aſſis partem. Iuue. Sat. 3. Nec habes infelix, quem porrigat ore, trientem. Item pro calice quatuor continente cyathos. Propert. l. 3. Multis exacta trientibus hora. Perſi. Sat. 3. Calidumq́; trientem Excutit è manibus. Triens apud Vitruuium accipitur pro tertia pedis parte, unde Trientalis materia dicitur, quæ eſt craſſitudine quatuor unciarum, ſiue quatuor pollicum. Nam in menſuris, teſte Budæo, unciæ accipiuntur pro pollicibus. Duodecim ſiquidem pollices conſtituunt pedem.

Trientalis, herba, τριτημοριαῖος, βοτάνη, quæ altitudine æquat tertiam pedis partem, hoc eſt, pollices quatuor.

Trierarchus, chi, maſc. gene. τριηράρχης, præfectus triremis. Nam a Græcis τριήρης dicitur, quam nos triremem uocamus. Cice. 3. Verr. Cum eſſet trierarchus.

Trietarscus, a, um, Di tre anni, τριετηρικὸς, triennalis, ſiue quod tertio quoque anno fit. hinc trieterica ſacra Bacchi, quæ tertio quoque anno agitabantur: inſtituta, cum ex India uictor rediſſet, a triennio, quo peregrinatus eſt. Virg. 6. Aen. Celebrant trieterica Baccho. Ouid. 6. Met. Tempus erat, quo ſacra ſolent trieterica Bacchi. Nox trieterica. Sta. 2. Theb. Non hæc trieterica nobis.

Trietaris, pen. pro. genitiuo Trieteridis, Tre anni. τριετηρὶς, ſpatium trium annorum. Sta. lib. 4. Theb. Recolet trieteris Opheltem. Mar. lib. 6. Nec adhuc trieteride plena. Cic. 3. de Natu. deo. A quo Trieterides conſtitutæ.

TRIFARIAM, *In tre parti e modi*, τριχῶς, tripertito, tribus modis. Li. 3. Triſariam Romam muniebant.

TRIFAVX, cis, omnis generis, τρίγναθος, tres ſauces habens. Vir. li. 6. Aen. Cerberus hæc ingens latratu regna triſauci Perſonat.

TRIFERVS, a, um, τριφόρος, ter quotannis fructus producens. Col. l. 5. c. 10. Pli. li. 16. c. 17. Vites triferæ.

TRIFIDVS, a, um. p. c. τρίχηλος, quod in tres partes diuidi poteſt. Flāma trifida, id eſt, ſulmen triſulcum. Oui. 2. Met. Trifida fumantia flamma. Haſta trifida. Vale. Flac. 1. Argon. Cuſpis trifida Neptuni, tridens, Claud. 2. de Raptu Proſerp.

TRIFINIVM, τριορία, trium agrorum terminus.

TRIFOLIVM. *Trifoglio*, τρίφυλλον. herba à tribus foliis appellata. Eius tria ſunt genera: ex quibus Menyanthes uocāt Græci, quod maiore eſt folio: alterum à folii acumine Oxytriphyllon cognominant. tertium omnium minimum, in pratis paſſim prouenit. Pli. li. & c. 21.

TRIFOLINVM, Campaniæ oppidum, à quo ager Trifolinus dictus, uini non prorſus ignobilis ferax. Iuue. Sat. 8. Te Trifolinus ager fœcundis uitibus implet. Et Trifolina uitis. Mart. l. 13. Non ſum de primo, fateor, Trifolina Lyæo.

TRIFORMIS, me, τρίμορφος, tres habens formas: ut Canis triformis: Cerberus. Senec. Herc. Oethæo. Triformis Hecate. Horat. 3. Carm. Ode 22. Adimisq; leto Diua triformis.

TRIFVR, *Ladro ſceleratiſsimo*, τρίφωρ, inſignis fur. nam particula τρὶς, in compoſitione augendi uim habet. Pla. Non fur, ſed trifur. Sic Trifurcifer dicitur, inſignis furcifer.

TRIFVRCVS, adiectiuum, quod tres furcas habet. Columel. libro 5. cap. 10. Trifurca femina, in tres partes furcata, idem de Arb. cap. 20.

TRIGA, gæ, *Carro da tre caualli*, τρίϊππα τρίωρον, uehiculi genus, quod tribus trahitur equis: quaſi triiuga, à tribus equis iunctis. In Pandectis. li. 11. Si triga uenierit.

TRIGAMVS, pen. c. τρίγαμος, qui tres duxit uxores: nam γάμος nuptias ſignificat.

TRIGARIVM, rii, locus iuxta campum Martium, ubi Trigarum curule certamen fiebat. Pli. li. ult. c. 13.

TRIGARIVS, τριππηλάτης, trigarum agitator. Plinius libr. 28. cap. 17.

TRIGEMINI, τρίδυμοι, tres uno partu editi. Pli. de Vir. Illuſt. Col. li. 7. c. 7. Parit nonnunquam trigeminos.

TRIGEMINA, porta Romæ dicebatur, per quam trigemini fratres Horatii exierunt. Liu. extra portam trigeminam.

TRIGEMMIS, me, τριόφθαλμος, tres habens gemmas. Colum. lib. 3. cap. 19.

TRIGESIMVS, a, um, τριακοστὸν, ultimus ex triginta. Ci. de Sen. Cuius à morte tertius & trigeſimus eſt annus.

TRIGINTA, indeclinabile nomen numerale, τριάκοντα, terdecem. Vir. 3. Aen. Triginta capitum fœtus enixa iacebit.

TRIGON, onis, τριγών, locus in thermis, pilæ ludo deſtinatus, à trigone, hoc eſt, triquetra figura nomen habens. unde & minimum pilæ genus, trigonem, & trigonalem pilam appellarunt, quòd eo in trigone luſitare ſolebant. Mart. l. 2. Tepidumq; trigona. De pila trigonali extat Epigramma apud Mart. li. 14. & li. 12. Captabit tepidum dextra, læuaq; trigonem.

TRIGONVS, ni, pen. pro. τρίγωνος, triangulus: unde Trigonus, a, um, triangularis.

TRILINGVIS, gue, *Trilingue*, τρίγλωσσος, tres linguas habens. Hor. 3. Carm. Ode 11. ſaniesq; manet Ore trilingui.

TRILIX, cis, p. gen. p. adie. τρίμιτος, quod ex tribus conſtat liciis. unde Trilices ueſtes. Interdum accipitur pro triplici, τριπλοῦς. Vir. 3. Aen. Loricam conſertam hamis, auroq; trilicem. Val. Flac. 3. Argon. partemq; trilicem.

TRIMESTRIS, ſtre, *Di tre meſi*, trium menſium. Pli. li. 7. c. 15.

TRIMETRON, carminis genus ex tribus conſtans menſuris maioribus, i. pedibus ſex: unde ſenarii iambici trimetri.

TRIMMA, *Aſtuto, pratico*, τρίμμα, à Græcis dicitur is, qui à Latinis ueterator, qui. ſ. in re aliqua tritus eſt, quaſi ἐν πράγμασι τετριμμένος. Sic Quintil. Attrita uſu forenſi ingenia dixit.

TRIMODIA, æ, uas, tres continens modios: Col. Satoriam trimodiā uocat, quod ex ea ſatores iaciant ſemina, libro 2. c. 9.

TRIMODIVM, dii, τριμέδιμνον, τριμέδιμνον, quod tres modios continet. Pli. li. 33. c. 1. Trimodia anulorum. Plaut. Men. Non modio, neque trimodio.

TRIMVS, a, um, *Di tre anni*, τρίετον, τριετὴς, trium annorum. Pla. in Rud. Trima quæ periit mihi. Pli. Arborem nec minorem bima, nec maiorem trima. Hinc Trimulus, quo in iis duntaxat utimur teſte Valla, quæ incrementum capere poſſint. unde puerum trimulum rectè dixeris, equum aut canem trimum, non trimulum. Suet. in Veſp. Trimulus patrem amiſit.

TRINACRIA, τρινακρία, inſula maris Tyrrheni, anguſtiſſimo freto ab Italia dirempta, cum qua olim creditur cohæſiſſe: unde Siciliam dictam uolunt à Siciliendo. hoc eſt, abrumpendo. Eadem à triangulari figura dicta eſt Triquetra, Trinacria autem, à tribus promontoriis Pachyno, Lilybæo, Peloro. Græci enim ἄκρας, ſummitates uocant. Vir. 3. Aen. Trinacria, fines Italos mittere, relicta. Hinc Trinacris, τρινακρὶς, patronymic. fœmin. Ouid. 4. Faſt. Trinacris à poſitu nomen adepta loci.

TRINACRIVS, a, um, poſſeſſiuum, τρινάκριος. Siculus. Virg. 3. Aene. Præſtat Trinacrii metas luſtrare Pachini. & 5. Aen.

TRINEPOS, Trinepotis, τριτέγγονος, abnepotis filius tertius à nepote correlatiuum eſt Tritauus. Vide Inſtitut. Iuſtiniani.

TRINOCTIVM, trinoctii, τρινύκτιον, trium noctium ſpatium Gell. libr. 3. Non poſſe impleri trinoctium. Trinoctalis, le, penul. prod, Mart. lib. 12.

TRINODIS, de, p. p. τρίκομβος, tres nodos habens: ut, Claua trinodis. Oui. epiſt. 4. Oſſa mei fratris claua perfracta trinodi.

TRINVNDINVM, ni, idē quod tres nundinæ: unde Trinundino promulgari dicebatur, quod tribus continuis nundinis promulgabatur. Erant autem Nundinæ apud Romanos, feriæ ſtatæ, nono quoque die celebrari ſolitæ, eo conſilio inſtitutæ, ut octo diebus ruſtici in agris eſſent, nono autem die in urbem commearent, partim ut res ſibi neceſſarias compararent, partim ut plebiſcita, & ſenatuſconſulta frequentiore populo referrentur: quæ ideo trinundino. hoc eſt, tribus nundinis proponebantur, ne in tanta hominū frequentia promulgata quempiam latere poſſent. Quamobrem lex, teſte Cicerone, iure lata non putabatur, niſi quæ trinundino ante eſſet promulgata. Magiſtratuum quoq; candidati trinundino plebem circuibant, unumquenq; manu prehenſantes, ſuamq; illi dignitatem commendantes. Ci. in Epi. de Cæſ. Se præſentem trinundinum petiturum.

TRINVS, na, num, τρεῖς, idem quod tres ſignificat. Cæſ. 7. Bel. Gal. Milites trinis caſtris potiūtur. Trini pro Terni, diſtributiuè. Sue. in Nerone. Trinis in die ſacrificiis colore perſeuerans. Ci. ad At. Literas trinas.

TRIOBOLVS, τριώβολος, tres obolos ualet, alio nomine Hemidrachminum: ſenes enim obolos drachma efficit, ut aiunt Pli. Pollux, & alii. trioboli nota ab altera parte effigiem Iouis, ab altera noctuam habebat. Plaut. in Bacc. Negare ſe debere tibi triobolum. Trioboli homo, nullius pretii. Plau. in Pœn. Non ego homo trioboli ſum. Hinc. Triobolaris τριωβολιαῖος, uilis, & pretii triū obolorum: ut triobolares meretrices.

TRIONES, *Boui aratori*, βόες ἀρότριμοι, ab antiquis dicebantur boues aratores: quaſi teriones, à terendo: aut, ut alii malunt, à terra quaſi terriones. Triones (inquit Var. lib. 6. de Ling. Lat.) etiamnunc, boues appellantur à bubulcis, maxime cum terram arant: è quibus ualentiores dicti glebarii, quòd facile glebas proſcindant. Sic omnes, qui terram arabant, à terra Terriones: unde, Triones ut dicerentur, detritū. Hactenus Var. Triones item dicuntur ſeptē ſtellæ uerſus Aquilonem circulumq; hyemalem ſitæ, ſydus illud conficientes, quod Græci Arcton, noſtri. Vrſam, & Plauſtrum appellant. Ci. 2. de Na. De. Quas noſtri ſeptem ſoliti uocitare triones. Vir. 1. Aen. Geminosq; Triones.

TRIPARCVS, a, um, τρισφειδωλὸς, ualde parcum. Plau. in Perſ.

TRIPECTORVS, a, um, τρίστερνος, τρίστηθος, tria habens pectora. Lucre. li. 5. Quidue tripectora tergemini uis Gerionei?

TRIPEDALIS, le, τριποδιαῖος, menſura trium pedum. Plin. libr. 17. cap. 12.

TRIPEDANEVS, a, um, τριποδιαῖος, idem quod tripidalis. Cato de re ruſt. c. 45. Talcas oleagineas tripedaneas decidito.

TRIPERTIOR, iris, *Spartire in tre parti*, τριχοῦν, μερίζω, in tres partes diuido. Hinc Tripertius, adiectiuum, in tres partes diuiſum. Ci. ad Quir. poſt red. Cuius oratio fuit tripertita. A quo Tripartito, τριχῶς, τριαχῶς, in tres partes. Liuius lib. 21. Annibal, urbem tripertito aggreditur. Ci. 5. Tuſc. Bona diuidit tripertito.

TRIPES, dis, *Treſpido*, τρίπους, habens tres pedes. Mar. li. 12. Ibat tripes grabatus. Liuius li. 40. Tripedem mulum Reate natum. Hora. 1. Serm. Sat. 3. Modo ſit mihi menſa tripes.

TRIPLEX, cis, omn. gen. *Triplice*, τριπλοῦς, ter geminus. Horat. 1. Carm. Illi robur, & æs triplex Circa pectus erat. Ouid. 9. Meta. Nec forma triplex tua Cerbere mouit. Vir. 10. Aen. Gens illi triplex. Vnde Triplico, cas. Pli. li. 7. c. 48. Cornici nouem noſtras attribuit ætates Heſiodus, triplicatum coruis.

TRIPLICES, plurali tantum numero, & maſc. gen. tabellæ ceratæ, à numero foliorum dictæ, in quibus res leniores ſcribi ſolent, ſicut in quintuplicibus grauiores. Marti. lib. 14. Tunc triplices noſtros non uilia dona putabis.

TRIPLVS, a, um, *Triplo*, τριπλάσιον, per tantum. Ci. de Vniu.

TRIPOLIS, tractus Phœnices, tres urbes continens, Tyrum Sidonem, & Aradum: à quarum numero nomen accepit. Plin. lib. 5. cap. 20.

TRIPONDIVM, τρίλιτρον, pondus trium librarum.

TRIPTOLEMVS, τριπτόλεμος, Celei Eleuſii regis filius, qui primus in Græcia agriculturæ rationem creditur inueniſſe. Eleuſin (inquit Seruius) ciuitas eſt Atticæ prouinciæ, non longè ab Athenis, in qua cum regnaret Celeus, & Cererem filiam quærentem liberaliſſime hoſpitio ſuſcepiſſet, illa pro remuneratione oſtendit ei

dit ei omne genus agriculturæ. Filium etiam eius Triptolemum recens natum, per noctem igne fouit, per diem diuino lacte nutriuit: & eum alatis ſerpentibus ſuperpoſitum, per totam orbem miſit, ad uſum frumentorum hominibus indicandum.

Tripudio, as, *Ballare*; χορδίω ὀρχοῦμαι, ſalto. Liu. li. 23. Tripudiantes more ſuo. Ci. pro Sext. In funeribus reip. tripudiantem.

Tripudium, dii, χορεία, ſaltatio, chorea, quaſi terræpauium, à terra pauienda, id eſt, ferienda. Liu. lib. 1. Per urbem ire canentes carmina cum tripudiis. Catul. Epigr. 58. Quo nos decet citatis celerare tripudiis. Tripudia ſoliſtima in auſpiciis dicebantur, cum pulli tam auide ueſcebantur, ut aliqua offæ particula illis ex ore excidens ſolum pauiret, hoc eſt, terram feriret. Vnde primum Terræpauium dictum eſt, quòd poſtea uoce paulatim immutata, Tripudium. Soliſtimum autem ita à ſolo dicitur, ut à medio Mediaſtinum. Cicer. 1. de Diuinat. Quia, cum paſcuntur, neceſſe eſt aliquid ex ore cadere, & terram pauire, terripauium primo, poſt terripudium dictum: hoc quidem iam tripudium dicitur. Liu. 10. cùm pulli non paſcerentur, pullarius tripudium ſoliſtimum conſuli nunciauit.

Tripus, odis, p. c. τρίπους, olla ærea, tribus fulta pedibus. Erant autem tripodum duo genera, quorum alii ἀνάθημα τικοὶ dicebantur, qui ornatus tantum gratia dicati erant in domibus uel templis ignibus prorſus intacti: quos Homerus ἀπύρους appellat. Qui uero ad ignis uſum comparati erant, ἐμπυριβῆ, aut ἀἴθωνας, τρίποδα, Tripodum item nomine intelliguntur menſæ, ſellæ, aliaq́; omnia quæ tribus pedibus ſuſtinentur. Tripodes, ut ait Seruius, erant menſæ in templo Apollinis Delphici, quibus ſuperpoſitæ Phœbades uaticinabantur. alio nomine Cortina. Pli. li. 34. cap. 3. Cortinas tripodum nomine Delphicas, quoniam donis maxime Appollinis Delphici dicabantur. Cic. 3. de Nat. deo. Quem concertauiſſe cum Apolline de tripode accepimus.

Triquetra, æ, pen. natura corre. quamuis propter mutam & liquidam ſubſequentem, aliquando producatur, σικελία, τρίγωνος, inſula maris Tyrrheni, olim Italiæ ānexa, quæ notiore nomine Sicilia dicitur. Triquetra dicta à trianguli figura. Pli. li. 3. c. 8. Sicilia Triquetra dicta à trianguli ſpecie.

Triquetrum, tri, τρίγωνον, triangolus. Pli. li. 2. c. 15.

Triquetrus, a, um, τρίγωνος, quod triāguli formā habet. Col. li. 5. c. 1. Omnis ager aut quadratus, aut longus, aut cuneatus, aut triquetrus. Cæſ. 5. Bel. Gall. Inſula natura triquetra. Et pro Siculus, nam Sicilia olim dicta Triquetra, à figura triangulari. Silius li. 9. Triquetris quam miſerat oris. Hor. 2. Serm. Sat. 6. miſſa Triquetra prædia.

Triremis, mis, gen. fœm. *Naue da tre remi*, τριήρης, nauis oblonga, tres habens remorum ordines, ut biremis duos, quadriremis quatuor. Liu. li. 21. Quadriremes duæ, triremes quinque. Ci. 7. Verr. Nauem maximam, triremis inſtar. Lucan. l. 3. Validæq́; triremes. Hor. 3. Carm. Ode. 1. ærata triremi. Bellatrix triremis, Claud. 4. Paneg. Triremes ab Aminocle Corinthio primum fuiſſe inuentas, poſt Thucydidem refert Pli. li. 7. c. 56.

Tris, τρεῖς, ueteres in plurali accuſatiuo ſcribebant, quod nunc uulgo Tres ſcribimus. Vir. 1. Aen. Tris notus abreptas in ſaxa latentia torquet. Ci. 4. Acad. Teſtatus tris ſolas eſſe ſententias. Priſcianus ait: Nominum, quorum genitiuus pluralis ante um, ſyllabam, i, literam habuerit, accuſatiuum in is terminari. Noſtra tamē ætate paſſim ab eruditis receptum eſt, ut eiuſmodi accuſatiuus per ei diphthongum ſcribatur: cum tamen Velii Longi ſententia ſit, ut per i, ſolam notetur. nam & aliquando Quintiliano incommodū per ei ſcribere uiſum eſt. Gell. li. 13 c. 18.

Triscurria, uocantur à Iuuenale ludi admodum ſcurriles, liberoq́; homine indigni. Locus Iuuenalis eſt Sat. 8.

Trismegistus, *Mercurio triſmegiſto*, τρισμέγιστος, Latinis ter maximum ſonat. quo cognomine dictus Mercurius, ſuperioris Mercurii nepos: quem fabulantur fuiſſe filium Nili. Hunc tamen ſecundam aſſerunt occidiſſe Argum, Aegyptiisq́; præfuiſſe, & leges literasq́; tradidiſſe, ſed literarum characteres animaliū, arborúmq́; figuras habuiſſe. Hic condidit urbem, quam à ſe Hermopolin nominauit. Dictus autem Triſmegiſtus, quòd & philoſophus maximus, & ſacerdos maximus, & maximus denique rex fuerit. Conſueuerunt enim Aegyptii ex omni philoſophorum numero ſacerdotes, ac rurſus ex ſacerdotibus regē eligere. Hic ut philoſophos ſapientia, ita religione ſacerdotes excelluit, ac mox in imperio adminiſtrando ſuperiores omnes reges ſuperauit. Primus à phyſicis ad diuinorum ſpeculationem ſe erexit. Primus de maieſtate Dei, de dæmonum ordine, animarumq́; mutationibus ſapientiſſime diſputauit. Diodorus Siculus.

Tristis, & hoc triſte, *Triſte, triſto, gramo, meſchino, di mala uoglia*, σκυθρωπός, λυπηρός, idem quod mœſtus. Virg. Eclo. 10. Triſtis at ille, tamen cantabitis Arcades, inquit. Ci. 1. de Diui. Quærerem ex te, quid triſtis eſſes. Sed quia triſtitia in fronte hominis, crudelitatis, grauitatis, iræ, minarum, difficultatis indicium eſt, fit ut Triſtis aliquando pro ſæuo accipiatur, ὠμός, Vir. 2. Aen. Illi mea triſtia facta, Degeneremq́; Neoptolemum narrare memento. Aliquando pro graui, ut annotauit Nonius, citans illud Ci. lib. 6. de rep. Grauitati ſuæ liquit illum triſtem, & plenum dignitatis ſonum. Aliquando pro irato. Lucilius: Timeo certe, ne mihi ſit triſtior. Aliquando pro minaci. Vir. 2. Aen. Iſq́; adytis hæc triſtia dicta reportat. Aliquādo pro amaro, πικρός, Vir. 1. Ge. Triſtisq́; lupini. Sic Triſtis ſuccus, pro amaro. Virg. 2. Geo. Media fert triſtes ſuccos. Pro difficili, δύσκολος. Ci. in Cato. Facilius in morbos incidunt adoleſcentes, grauius ægrotant, triſtius curantur. Pro horrido. Mart. Amator ille triſtium lacernarum. Et qui inuitus aliquid facit. Terent. in Eun. Inuitat triſtis. Tempus triſte. Ci. Figulo lib. 4. Tuorumq́; triſtiſſimo meo tempore meritorum erga me memoriam conſeruabo. Triſtia Verba. Ci. 1. de Fin. Hinc Triſticulus, diminutiuum, ſubtriſtis. Cic. de Diuin. Filiolam ſuam animaduertit triſticulam. Triſtitia, æ, λύπη, mœſtitia, cui opponitur Lætitia. Cice. de Orat. Iudex tum ad triſtitiā, tum ad lætitiam eſt contorquendus. Mitigare triſtitiam. Cice. 2. Offic. Lenitate uerbi triſtitiam rei mitigante. Tradere ſe triſtitiæ, Lucceius Tullio li. 5. Lacrymis, ac triſtitiæ te tradidiſti. Hinc Triſtificus, quod triſtitiam adfert. Cice. 1. de Diuin. Triſtificas certant Neptuno reddere uoces.

Tristo, as, *Attriſtare*, λυπέω, antiquis in uſu erat, pro triſtem facio: unde Contriſto. Vir. 3. Geo. Et pluuio contriſtat frigore cœlum. Eſt & Triſtor deponens, triſtis ſum.

Trisulcus, a, um, tres habens acies. Virg. 3. Ge. Linguis micat ore triſulcis. Oui. 1. Met. Cui dextra triſulcis Ignibus armata.

Tritavus, τριτάππος, ataui pater, quaſi Tetartauus, ut quidam uolunt. Eſt enim quartus, ab auo. Pla. Perſa: Pater, proauos, abauos atauos, tritauos. Sic tritauia, τριτήμμη, atauiæ mater.

Triticum, ci, *Formento, grano*, πυρός, optimi frumēti genus eſt: ita dictū quòd tritō ē ex ſpicis. Pli. l. 18. c. 7. Tritici genera plura. Italico nullū comparauerim candore ac pondere. Ci. de Diui. Midæ illi Phrygio, cum puer eſſet, dormienti formicæ in os tritici grana congeſſerunt. Hinc triticeus, a, um, πύρινος, ut, Meſſis triticea Vir. 1. Ge. At ſi triticeam in meſſem robuſtaque farra Exercebis humum. Fœtus triticei, Oui. 1. Faſt.

Triton, onis, deus marinus, Neptuni, & Salaciæ, marinæ nymphæ, filius, quem poetæ fingunt Neptuni tubicinem eſſe. Oui. 2. Met. Cæruleos habet unda deos, Tritona canorum.

Tritonia, τριτωνία, dicta eſt Minerua, quòd temporibus Ogygis regis ad lacum Tritonidem, ex quo Triton fluuius erumpit, uirginali primum habitu apparuerit. ubi ait Herodotus, uirgines annis ſingulis inter ſe pugnare lapidibus & fuſtibus in uenerationē Palladis. Diod. ſcribit dictam Tritoniam à Triton Cretæ fluuio.

Tritura, æ, ἀλοητός, ἀλόησις, tēpus triturandi, uel ipſe triturādi actus. Vir. 3. Ge. Magnaq́; cum magno uenit tritura calore. Hinc Trituro, as, ἀλοάω, frumentum pedibus excutio: à terendo, quod olim bibulorum equinorumq́; pedum attritu fieri ſoleat tritura. Col. li. 2. c. 21.

Triveneficа, æ, τριφαρμακεύτρια, inſignis ueneficа: qua uoce utitur Pla. in Aul.

Trivia, τριοδῖτις; dicta eſt Diana, quòd triuiis præeſſet, ex quo tres facies habere fingebatur. Vir. 4. Aen. Tria uirginis ora Dianæ. Oui. 1. Faſt. Ora uides Hecates, in tres uergentia partes. Vir. 6. Aen. Phœbi, Triuiæq́; ſacerdos.

Trivialis, & hoc le, ἐγκύκλιος, quod I triuio fit, uel quo in triuiis utebantur: unde accipitur pro uulgari, & minime exquiſito: ut, Verba triuialia. Suet. de Clar. Rhet. Tantummodo uerbis triuialibus egit. Vnde Triuialis ſcientiæ magiſtri a Quintiliano dicuntur, qui in triuiis docent. Et Grammatica dicta ſcientia triuialis, quia in triuiis docebatur.

Trivium, triuii, *Luogo di tre, ò quatro uie, crocale*, τρίοδος. & Quadriuium locus, in quem tres, uel quatuor conueniunt uiæ. Cice. 1. de Lege agr. Vt in atriis auctionariis potius, quàm in triuiis auctionentur. Catullus: Omnibus in triuiis uulgetur fabula paſſim. Iuu. Sat. 1. Nonne libet medio ceras implere capaces Quadriuio? Erāt autem Triuia, & Quadriuia ruſticorum ſacris attributa. nam illic oues cædebantur, & ſerta pendebantur. Tib. li. 1. In tria florida ſerta lapis.

Trium literarum homo, τριγράμματος, per ironiam dici ſolet in eos, qui inanibus nobilitatis titulis ſibi placent, quòd olim ingenui prænomen, nomen, & cognomen tribus literis ſolebant notare, ut pro Q. Valerio Maximo, Q. V. M. Plautus in Aul. iocum alio detorſit, nempe in ſeruum furacem, quòd in nomine fur tres tantum ſint literæ.

Triumphalis, & le, adie. *Trionfale*, θριαμβευτικόν, quod ad triumphum pertinet. Vnde Triumphales coronæ, quibus Imperatores in triumphis coronabantur. Hæ primum ex lauro fieri ſolebant, poſtea ex puriſſimo auro confectæ ſunt, quod inde Coronarium appellabatur. Vide ſupra in dictione Corona. Triumphalis porta, θριαμβευτική πύλη, Romæ dicta eſt, quòd per eā triumphi agerentur: hoc eſt, triumphantes uictores in urbem deducerentur. Hæc alio nomine Capena porta appellatur, & Appia, quòd ad uiam Appiam ſita ſit. Hodie D. Sebaſtiani porta dicitur. Triumphalis

phalia triumphalium, pluraliter, ipſa triumphatio. Tacit.li.4. Dolabellæ petenti abnuit triumphalia. Triumphalis uir, qui triumphauit: ut conſularis, qui conſul fuit. Suet.de Augu. Solos triumphales nunquam donis impertiendos putauit. Triumphalis currus, quo uehebantur triumphantes. Plin.li.7.ca 2. Curru triumphali reuerſus eſt. Triumphalis prouincia, qua deuicta Imperator triumphum reportauit. Cicer.in Piſ. Ex ea prouincia, quæ fuerit ex omnibus una maxime triumphalis. Triumphales ueſtes, quæ triumphantium erant Plin.libr.8.cap.48. Pictas ueſtes iam apud Homerum fuiſſe: unde triumphales natæ. Triumphales coronæ, Pli.li.9.c.55. Triumphalis ſtatua, Plin.Epiſt.3.li.2.

TRIVMPHATVS, a, um, θριαμβευθεὶς, de quo triumphatum eſt. Vir. 3.Georg. Biſq; triumphatas utroq; ab littore gentes. Oui.1.Am. Eleg.15. Roma triumphati dum caput orbis erit.

TRIVMPHATVS, us, Il trionfare, θριαμβεία, ipſa triumphatio. Plin. Ne triumphatu ſuo nimis ſuperbiat Antonius.

TRIVMPHO, phas, Trionfare, θριαμβεύω, triumphum ago. Cicer.in Cato. M.Curius cum de Samnitibus triumphaſſet. Idem 2.de Finib. bis conſul fuerat, triumpharat. Conſtruitur tripliciter. Aliquando cum accuſatiuo, ut triumphauit Mummius Achæos, id eſt, uictis Achæis triumphauit. Plin.de Vir.illuſtr. Achæos triumphandos Mummio tradidit. Secundo cum ablatiuo cum præpoſitione De. Ibidem: Conſul de Liguribus triumphauit. Tertio cũ præpoſitione Ex. Plin.li.7.ca.33. Triumphauit ex iis, quorum conſul fuerat. Qui autẽ triumphabant apud Romanos, quatuor equis albis uehebantur, curru inaurato, capite coronato lauro, & ante ipſum triumphantẽ uictus hoſtis, oneratus colla catenis, & præeunte Senatu, Capitolium aſcendebant ad templum Iouis Opti. Max. ubi mactato tauro albo domum redibant, ut non uno in loco docent Plutarchus, & Plin. Aliquando tamen triumphare ponitur pro exultare, & ſibi placere. Cæſar. Ciceroni: Meum factũ probari abs te, triumpho, & gaudeo. Cic.7.Verr. Lætaris tu in omnium gemitu, & triumphas. Dicimus quoque Triumpho gaudio. Ci.pro Cluent. Exultare lætitia, ac triumphare gaudio cœpit. Inuenitur etiam Triumphatur uerbum imperſonale. Ci.2.Offi. Vidimus ex ea urbe triumphari, ſine qua nunquam noſtri Imperatores triumpharunt. Liui.3. Tum primum ſine auctoritate Senatus, populi iuſſu triumphatum eſt.

TRIVMPHVS, phi, Trionfo, quidam Græcum putant. nam θρίαμβον appellant. Græci. Nos aſpiratione ex prima in nouiſſimam ſyllabam tranſlata, & b, in p, mutata dicimus Triumphum. Varro à Baccho huius rei inuentore tractum nomen putat. Tranquillus dici exiſtimat Triumphum, quia qui triumpharet, triplici iudicio honoraretur. Primo exercitus de triumpho decernendo duci iudicabat, ſecundo Senatus, tertio populus. Erat aũt Triũphus oium honorum, qui à populo Romano dari ſolebant, maximus. nam. illa pompa ſolennis erat, quæ fiebat redeuntibus in urbem cum uictoria. Ci.in Piſ. Quid tandem habet iſte currus? quid uicti ante currum duces? quid ſimulacra oppidorum? quid aurũ? quid argentum? quid legati in equis, & tribuni? quid clamor militum? quid tota illa pompa? quid uehi per urbem?

TRIVMVIR, triumuiri, pe. co. maſcu.gen. nomen magiſtratus, quem tres collegæ adminiſtrant. Triumuiri triplices fuere, Capitales, Menſarii, Nocturni. De capitalibus ſic habet Pompo.de Origine iuris.l.neceſſarium. Triumuiri capitales conſtituti ſunt, qui carceris cuſtodiam haberent, ut Athenis Vndecimuiri, οἱ ἕνδεκα, & cũ animaduerti oporteret, interuentu eorũ fieret. De menſariis creati ſunt: hique numularii, & monetæ omnis generis, & formæ cuſoribus præerant. De Nocturnis meminit Tacitus. Triumuiri nocturni, quòd ad incendium in ſacra uia ortum tarde uenerant, à Trib.pleb.die dicta damnati ſunt. Triumuirorum item nomen aſſumpſerunt Octauius, Antonius, & Lepidus, qui oppreſſa iam republica, ut tyrannidem honeſto aliquo uelarent nomine, Triumuiros reipublicæ conſtituendæ cauſa, ſe dici uoluerunt. Hinc triumuiratus, ipſa triumuirorum dignitas. Ci.de Clar.Or. Qui quidẽ in triumuiratu iudicauerit contra P. Africani auunculi ſui teſtimonium. Triumuiralis.le, Horat.Epod.4. Sectus flagellis hic triumuiralibus Præconis ad faſtidium.

TRIVNCIS, τριούγκιον, τεταρτημόριον, numulus æreus, quem poſtea quadrantem appellarunt. Pli.li.33.c.3.

TROAS, huius Troadis, p.c. τρωὰς, regio eſt Aſiæ minoris, quã Ptolemæus minorem Phrygiam appellat. Helleſponto adiacet. Hãc Homerus ab Aeſapo fluuio uſq; ad Caici fluminis oſtia produxit. Plin. autem. cæteriq; recentiores Lecto promontorio eam ab Aeolide diuidunt. In ea fuit Ilion, ἴλιον, ἴλιος, mille quingẽtis paſſibus à portu diſtans, Hom.&.Vir. carminibus nobiliſſimum. Eſt præterea Troas, patronymicum fœmininum, formatum à maſculino Tros Trois. Vir. 5. Aen. In ſola ſecretæ Troades acta, hoc eſt, mulieres Troianæ.

TROCHAEVS, τροχαῖος, pes metricus ſyllabis duabus, priore longa, altera breui conſtans. Dictus Trochæus (ut quidam exiſtimant) quòd celeritate ſua imitetur uolubilitatem rotæ, quam Græci τροχὸν, appellant: uel (ut alii malunt) διὰ τὸ τοὺς περιτρέχοντας τοὺς βωμοὺς τοῦτῳ τῷ μέτρῳ ᾄδειν, hoc eſt, ab eo quod circum aras currentes carmen decantabant hoc pedis genere compoſitũ. Ci. 3 de Ora. Iambum & trochæum frequentem ſegregat ab oratore Ariſtoteles.

TROCHILOS, p.p. Aratino, forafiepe, ſcriccolo, τροχίλος, auicula exigua, quam ideo aquilæ inuiſam eſſe quidam tradiderunt, quòd rex auium appelletur. Pli.li.10.c.7.& l.8.c.25.

TROCHLEA, æ, p.c. Taglia, inſtrumentum cum orbiculis ad ſubleuãda, & demittenda onera. Vel rotula ſtriata è ligno, uel ære, qua aquam haurimus fune ductatorio, & hydria. Lucretius: Multaq; per trochleas, & tympana pondere magno Commouet. Budæus ait Trochleam ſignificare totam illam machinam, quæ continet rotulam, & axiculum per rotulam traiectum, circa quem rotula uerſatur, & præterea ductarium funem qui circa orbiculum æneũ currit, quales in puteis uidemus quas Polias uocamus. Trochlearum meminit Cato de re ruſt. In inſtrumento torcularis, in quo ſuculas quinque, funes ductarios quinq;, trochleas decem oportere eſſe tradit. Trochleis pituitam adducere, per tranſlationem dixit Quintil.lib.11.c.de pronunciatione, pro difficulter expuere, his uerbis: Iam tuſſire & expuere crebro, & ab imo pulmone pituitam trochleis adducere.

TROCHVS, chi, Trotolo, moſcolo, pirla, pirlo, carlo, τροχὸς, inſtrumentũ quo luſitant pueri, quod Latine Turbo dicitur: a rotando dictum. τρέχω, enim ſignificat curro, & τροχὸς, rotam uel aliud inſtrumentum, quod in gyrum circumuoluitur: Trochus (inquit Acron) turbo eſt, qui à ludentibus pueris ſcutica agitatur, & rotatur. Mart.li.14. Iſte trochus pueris, at mihi canthus erit. Hor.de Arte. Indoctusq; pilæ, diſciue, trochiue quieſcit. Hinc Trochulus diminutiuum. Plau. in Amph. Tum meo patri autem trochulus inierit aureus ſub petaſo.

TROEZEN, enis, cum œ diphthongo in priore ſyllaba, τροιζὴν, oppidum Peloponneſi in ſinu Argolico, à Trœzene conditum filio Pelopis. In hac regnauit Pittheus Aethræ pater, & auus maternus Theſei: unde Pittheia Trœzen ab Ouidio cognominatur. Eſt & Thrœzen altera Cariæ, introeuntu Alabandarum: cuius meminit Pli.li.5.c.19. Trœzenius, a, um, τροιζήνιος, ut, Trœzenii carbunculi, apud eundem Pli.li.37.c.7.

TROGLODYTAE, populi Aethiopiæ ſub Aegypto in ſinum Arabicum & mare rubrum uergentes, ἀπὸ τῶν τρωγλῶν, hoc eſt, à ſpecubus, in quibus habitant, nomen ſortiti Pli.li.5.c.8.

TROGLODYTICA, es, τρωγλοδυτικὴ, regio Aethiopiæ ſub Aegypto in qua Septentriones, ſi Plinio credimus, conſpici non poſſunt. Hinc proximus ſinus Troglodyticus appellatur à Pli.lib.6.c.29. quem Barbaricum appellat Ptolemæus.

TROIA, τροία, regio minoris Aſiæ, teſte Seru. in qua fuit Ilion, urbs regia Priami, quæ etiam à ſcriptoribus nonnunquam Troia uocatur. Ouid.Epiſt.1. Troia iacet certe Danais inuiſa puellis. Vir. 3.Aen. Et campos ubi Troia fuit. Cice.de Amic. Nec enim (ut ad fabulas redeam) Troiam Neoptolemus capere potuiſſet, ſi Lycomedem, apud quem erat educatus, multis cum lacrymis iter ſuũ impedientem, audire uoluiſſet. Vir.3.Geo. Et Troiæ Cynthius auctor. Troia autem dicta eſt, à Troe rege: antea Teucria à Teucro & Dardania à Dardano. A Troa, deducitur gentile Tros, τρὼς, cuius fœmininum eſt Troias, adis, τρωιὰς, ſiue Troias, per tres ſyllabas, τρωϊὰς, Virg.1.Aen. Tros, Triusq; mihi nullo diſcrimine agetur. Perſ.Sat.1. Ne mihi Polydamas, aut Troiades Labeonem Prætulerint. Troianus, a, um, Vir.2.Aene. Troianas ut opes & lamentabile regnum Eruerint Danai. Bellum Troianum. Hor. de Arte: Nec gemino bellum Troianum orditur ab ouo. Porcus Troianus, per iocum dicebatur aper, qui integer torrebatur, minutioribus animalculis ueluti grauidus: de quo uide Macrob. in Saturn. Equus Troianus, prouerbiali metaphora, pro clandeſtinis inſidiis accipitur, & latenti periculo. Cice.pro Mur. Intus, intus inquam, eſt equus Troianus, à quo nunquam me conſule dormientes opprimemini. Troicus, a, um, τρωικὸς, eiuſdem ſignificationis. Cic.de Clar.Orat. Neque enim iam Troicis temporibus tantum laudis in dicendo Vlyſſi tribuiſſet Homerus, & Neſtori: niſi iam tum eſſet honos eloquentiæ habitus. Trous, a, um, dictio triſyllaba, τρώϊος, ut Troia gaza. Virg.1.Aen. Et Troia gaza per undas. Troia item dicitur ludus puerilis, & ſciomachia equeſtris, ab Aenea in Sicilia ad Anchiſæ patris tumulum primum inuenta: deinde poſt Albam conditam ab Aſcanio inſtaurata, tandemq; ueluti per manus ad Romanos tranſmiſſa. Virg.5.Aen. Hunc morẽ curſus, atque hæc certamina primus Aſcanius, longam muris cũ cingeret Albam Rettulit, & priſcos docuit celebrare Latinos, Quo puer ipſe modo ſecum, quo Troia pubes, Albani docuere ſuos, hinc maxima porro Accepit Roma & patriũ ſeruauit honorem: Troiaq; nunc pueri Troianum dicitur agmen. Troia item fuit oppidum, ad intimum maris Adriatici ſinum, ab Antenore Troiano, & Henetis conditum. Item alterum eiuſdem nominis, in agro Laurenti, ab Aenea extructum, antequam Lauinium conderet. Vtriuſque meminit. Liu.li.1.

TROILVS, τρωίλος, filius fuit Priami & Hecubæ, cuius uita inter

Troianorum

Troianorum fata numerabantur. nam eo uiuo Troia capi non poterat. Hic adhuc adoleſcentulus auſus cum Achille, Græcorú omnium fortiſſimo, congredi, ab eodem occiſus eſt. Vir. lib. 1. Parte alia fugiens amiſſis Troilus armis, Infelix puer, atque impar congreſſus Achilli, Fertur equis.

TROIVGENA, æ, τρῶς, id eſt, Troianus, quaſi in Troia genitus, ea forma, qua Græcos uocamus Graiugenas, quaſi genitos in Græcia. Vir. 8. Aen. Troiugenas, & tela uides inimica Latinis.

TROPAEI, τροπαῖοι, uenti Altani, qui in terra geniti, cum mare perflarint, redeunt ad continentem: ita dicti ἀπὸ τῆς τροπῆς, hoc eſt, à conuerſione. Iidem, cum in mare tendunt, Apogæi uocantur, quòd à terra proficiſcantur. Pli. li. 2. c. 43. Nanq; & è fluminibus, & è niuibus, & è mari uidemus, etiam trãquillo, & alios quos uocant Altanos, à terra conſurgere. qui cum è mari redeunt, Tropæi uocantur: ſi pergunt, Apogæi. Tropæi item dicuntur in certo luſus genere, qui alios uellicant, infeſtantq; & ne deprehendantur, conuertunt ſe. Sue. in Claud.

TROPHAEVM, trophæi, τρόπαιον, cum æ diphthongo & ph, aſpirato quamuis apud Græcos ſine aſpiratione ſcribatur à uerbo Græco τροπέω, quod eſt, retrouerto. Proprie enim Trophæum eſt monumentum à uictore erectum eo in loco, ubi hoſtes in fugam conuertit. Prima autem trophæa ex arboribus confecta ſunt, quas amputatis ramis hoſtium ſpoliis decorabant. Deinde etiam cœpta ſunt fieri ex lapide, & in montibus, & locis eminentioribus collocari. Hinc Saluſt. de Pompeio ait, quòd deuictis Hiſpanis, trophæa in iugis Pyrenæi montis poſuit. Romæ quoque in arcubus figebantur ex marmore ædificatis. Quæ uero ſpolia in trophæo figerentur, docet Vir. li. 11.

Mezenti ducis exuuias tibi magna trophæum
Bellipotens aptat rorantes ſanguine criſtas,
Telaq; trunca uiri, & bis ſex thoraca petitum,
Perfoſſumq; locis, clypeumq; ex ære ſiniſtræ
Subligat, atq; enſem collo ſuſpendit eburnum. Nonius:

Spolia capta, fixa in ſtipitibus appellantur trophæa. Accipitur & Trophæum pro uictoria ſiue pro ſpoliis, quæ uictoria parantur. Horat. 2. Car. Ode. 9. Et potius noua Cantemus Auguſti trophæa. Vir. 3. Ge. Et duo rapta manu diuerſo ex hoſte trophæa.

TROPHONIVS, τροφώνιος, inſignis architectus fuit, qui ſubterraneũ fanum in Lebadia Bœotiæ regione conſtruxit, quod ab ipſo Trophonii antrum cognominatum eſt. ubi cum aliquandiu oracula reddidiſſet, atque tandem fame interiiſſet, ferunt Genium quendam antrum hoc ſubiiſſe, atque ex eo oracula reddidiſſe. Qui uero hinc oracula ſciſcitabantur, nudi in aditu ſpecus ſedere ſoliti ſunt, atque inde flatu quodam ſub terram abripiebantur. Geſtabant autem ſecum placentas, quas lemuribus, ſerpentibusq; occurrentibus obiicerent. Deinde accepto oraculo, rurſus per alium hiatum in terram reſtituebantur. Creditum eſt, quotquot in hoc antrum deſcendiſſent, nunquam poſtea ridere. Hinc factus eſt locus prouerbio, ut homines triſtes, & tetrici in Trophonii antro uaticinati dicerentur uide Adagia.

TROPIS, is, ſeu, tropios, τροπὶς, Vinum, quo in balneis utebantur ſiue ad abluenda corpora, ſiue ad ciendum uomitum. Mar. lib. 12. Fumoſæ feret ipſe tropin de fæce lãgenæ.

TROPVS, τρόπος figurata uerbi immutatio. Ci. de Clar. Ora. Ornari orationem Græci putant, ſi uerborum immutationibus utantur, quos appellant τρόπους. Quintil. Tropum ſic definit, uerbi uel ſermonis à propria ſignificatione ad aliam cum uirtute mutatio.

TROPICI, τροπικοὶ, à Coſmographis appellantur duo circuli cœleſtes æquali ſpatio diſtantes ab æquatore, quos Latini Solſtitiales appellant: quorum alter, qui nobis propinquior eſt, Cancri Tropicus dicitur: alter in Auſtrũ uergens, Tropicus Capricorni. Hoſce circulos Sol nunquam egreditur, uerum ubi ad alterum eorũ peruenerit retrorſum ſeſe conuertit. Vnde & nomen acceperunt ἀπὸ τῆς τροπῆς, hoc eſt à conuerſione Solis.

TROS, ois, ſiue oos, Erichthonii filius, & nepos Dardani, Troianorum rex, pater Ili, Aſſaraci, & Ganymedis: ut refert Aeneas apud Home. li. 20. Eſt item Tros, gentile nomen à Troia deductum. Vir. 1. Aen. Tros, Tyriuſq; mihi.

TROSSVLVM, oppidum fuit Tuſciæ, nouem paſſuum millibus diſtãs à Volſiniis; quod cum equites Romani cepiſſent ſine peditum adiumento, inde Troſſuli dicti ſunt. Plin. lib. 33. cap. 2. Hinc ille Nonius Troſſulos dictos putat, quaſi toroſulos, hoc eſt, bene habitos, & muſculorum toris præualidos: citatq; teſtimonium Varronis ex Seſquiulyſſe: Nunc emunt Troſſuli, nardo nitidi.

TROXIMOS, τρώξιμος, uua edulis, quæ cibaria à Plinio uocatur. Apud Iureconſultos, conſtat troximos uuas eſſe, quas non uini cauſſa habemus. Paulus in Pandectis: Qui fundum uendidit, pomum recipit, nuces, & ficos, & uuas duntaxat duracinas, & purpureas, & quæ eiuſdem generis eſſent, quas non uini cauſa haberemus, quas Græci τρωξίμους appellarent, recepta uideri. Politianus li. 7. epiſto.

TRVCIDO, as, pen. pro. *Tagliar à pezzi*, κατακόπτω, ἀποκτείνω, crudeliter neco. Vir. 2. Aen. primoſq; trucidant. C. 4. in Catil. Qui nos, qui coniuges, qui liberos noſtros trucidare uoluerunt. Trucidari fœnore, per tranſlationem dixit Ci. pro Cœlio. Ne effundat patrimonium, ne fœnore trucidetur. Trucidatio, onis, cædes. Cic. 4. Phil. Nullus ei ludus uidetur eſſe iucundior, quàm ante oculos trucidatio ciuium.

TRVCVLENTVS, a, um, *Crudele*. ἀπηνὴς, qui uultu crudelitatem præfert alioſq; terret. Ci. pro Seſt. Alter, ò dii boni, quàm tetre incedebat, quàm truculentus. Oui. 2. de Pont. Eleg. 7. Nulla Getis toto gens eſt truculentior orbe. Inuenitur datiuo iunctum. Pli. lib. 8. ca. 4. Tigris etiam feris cunctis truculenta. Hinc Truculenter, tius, tiſſime, aduerbia. Ci. contra Legem Agra. Truculentius ſe gerebat, quàm cæteri. Inde quoque Truculentia, æ, ὠμότης, quæ & Truculentitas ab antiquis eſt dicta.

TRVDES, huius trudis, ἀκόντιον, inſtrumenti genus, quo in re quapiã protrudenda utimur. Tacit. li. 3.

TRVDO, dis, ſi, ſum, *Spingere, sburlare, ſoſpingere*, ὠθέω, proprie ſignificat uiolentia quadam impello. Ci. 1. Tuſc. Locutus ita eſt, ut nõ ad mortem trudi, uerum in cœlum uideretur aſcendere. Plaut. in Aſin. Ille hinc trudetur. Aliquando eſt obiicere ſeu producere. Idem in Epid. Quas tu mihi tenebras trudis? Ter. in And. Fallacia alia aliam trudit, id eſt, inſequitur. Compoſita, Abſtrudo, Protrudo, Contrudo, Detrudo, Extrudo. Intrudo, Obtrudo, & Retrudo, quæ habent penultimam productam.

TRVENTVM, fluuius Picenorum, cum oppido eiuſdem nominis. Pli. li. 3. c. 13. & Ptol. li. 3. c. 1.

TRVLLA, æ, ἀγγεῖον, diminutiuũ eſt à Trua, uaſis uinarii genus. Trulla (inquit Varro li. 4. de Ling. Lati.) dicta eſt a ſimilitudine truæ: ſed hæc magna, illa puſilla. Mar. lib. 9. Clinicus Herodes trullam ſubduxerat ægro Eſt item Trulla, eodem Varrone teſte, aliud uaſis genus, quo in culina aquam in lauatrinam ſolent infundere. Item capitur pro uaſe lato, profundoq; : quod in menſam inferri plerunque ſolet. Quod licet potius ineptum uideatur, tamen uſurpatum fuiſſe legimus. Horat. 2. Serm. Satyr. 3. Qui Veientanum feſtis potare diebus Campana ſolitus trulla, uappamq; profeſtis. Iuuen. Satyr. 3. Si trulla inuerſo crepitum dedit aurea fundo. Vbi bibacem arguit, quòd in trulla bibat: ineptum, quòd crepitus inter bibendum edat. Pli. li. 34. c. 2. Sunt ergo uaſa tantum Corinthia, quæ iſti elegantiores nunc æs ſculpendo transferunt, modo in lucernas, modo in trullas. Eſt & Trulla cęmentarii inſtrumentum, quo fabri murarii tectoriis linendis, complanandiſq; uti ſolent, ut non ſolum parietes pulchritudinem accipiant, ſed & firmitatem contra iniuriam imbrium, & creberrimas tempeſtates. Inde Trulliſſare, apud Vitru. li. 7. c. 3. pro, trulla gypſum inducere.

TRVLLEVM, lei, *Bacino, napo*, χειρόνιπτρον, uaſis genus, quo manus perluuntur, ſimile trullæ, niſi quòd latius erat. Varro de Vita populi Romani li. 1. ut citatur à Nonio: Trulleũ, matellionem, peluim, naſiterternam. Idem li. 4. de Lin. Lat.

TRVNCO, as. *Troncare, zoncare, mozare*, ἀκρωτηριάζω, ἀποτέμνω, κολοβόω amputo, in partes ſcindo, mutilo. Valer. Flac. 6. Argon. In medio truncantem marmore ceruos. Clau. de Bel. Get. Manibus truncatus & armis. Detrunco, Diſtrunco, Obtrunco, Pertrunco, ſuis locis.

TRVNCVS, ci, ςέλεχος, pars arboris craſſior, è qua rami enaſcuntur. Colum. li. 3. Vt ex iis partibus trunci ſumantur, quæ & genitales ſunt, & maxime fertiles. Ci. 3. de Ora. Quid in arboribus, in quibus non truncus, non rami, non folia. Vir. 3. Ge. Arboris obnixus trunco. Idem. 10. Aene. Arboris accliuis trunco. Truncus corporis. Cicero pro Roſc. Com. Nemo illum ex trunco corporis ſpectabat, ſed ex artificio comico æſtimabat. Vir. 2. Aen. Iacet ingẽs littore truncus. Truncus per tranſlationem pro homine ſtupido. Cice. in Piſ. Sed qui tanquam truncus atq; ſtipes, ſi ſtetiſſet, modo potuiſſet tamen ſuſtinere titulum Conſulatus. Hinc Trunculus, diminut. Celſus li. 2. c. 9.

TRVNCVS, a, um, κολοβὸς, truncatum, mutilum, Col. li. 2. Cum truncam reddideris. Vir. 3. Aen. Trunca manum pinus regit. Proper. l. 4. El. 4. Iactabat truncas ad caua buxa manus.

TRVO, onis, auis, cygno non diſſimilis, quæ alio nomine Onocrotalus, ὀνοκρόταλος, dicitur, in faucibus ipſis capaciſſimum uentriculum habens, quo omnia conuertit, donec perfecta rapina ſenſim inde in os reddita, in ueram aluum ruminantis modo refert. Supra roſtrum uerò nares habet ualde prominẽtes. unde Cæcilius, referente Feſto, naſi eiuſdem magnitudinem irridens, prob dii immortales; (inquit) unde hic prorepſit truo?

TRVSATILIS, le, ὠςὸς, ut Mola truſatilis, quæ manu truſa circumagitur. Gell. li. 3. c. 3.

TRVTINA, æ, penul. cor. *Stadera, bilancia*, πλάστιγξ, ... ſtatera. Vitr. lib. 11. Id ex trutinis, quæ ſtateræ dicuntur, licet conſiderare. Cornutus tamen ſcribit, Trutinam foramen eſſe, intra quod eſt lingua bilancis, ad quod eſt examinatio, quod alii Aequamentum, alii Libramentum, alii Aequilibrium uocant. Per tranſlationem ponitur pro iudicio. Hora. li. 1. Serm. Sat. 3. In trutina ponetur

netur eadem. Ci. li. 2. de Orat. Quæ artificis, ſed populari quadam trutina examinantur.

Trutino, nas, p. c. ταλαντεύω. examino, penſiculo, libro. Perſius Sat. 3. Atq; exporrecto trutinantur uerba labello. Apuleius Trutinatam ſententiam, uocat grauem, & recte examinatam.

Trux, trucis, omnis gene. ἀπηνής, ferox, crudelis. Pla. in Bacch. Arietes truces nos erimus. Ci. 2. de Diuin. Aſpectu truci. Idem. 2. de Na. De. E trucibusq; oculis duo feruida lumina flagrant. Pli. li. 6. c. 22. Ipſos excedere hominum magnitudinem rutilis, comis, cæruleis oculis, oris ſono truci. Oui. 8. Met. Non armenta truces poſſunt defendere tauri.

T ANTE V

Tu, tui, uel tis, tibi, σύ, unicum ſecundæ perſonæ pronomen, Plau. in Amphytrione. Lacrumantem ex habitu concinnas tu tuam uxorem. Cice. pro Rab. Tu mihi etiam legis Porciæ, tu C. Gracchi, tu horum libertatis, tu cuiuſquam deniq; hominis popularis mentionem facis? Pla. Merc. Tibi aras, tibi occas, tibi ſeris, tibi eidem metis. Tute, tu ipſe. Ter. Eun. Et quod nunc tute tecum iratus cogitas. Tutemet, idem. Lucr. li. 4. Tutemet in culpa cum ſis.

Tuatim, inquit Nonius, id eſt, tuo more. Pla. Amph. Eccerem iam tuatim facis.

Tuba, æ, σάλπιγξ, inſtrumentum incuruum ex ære argentone, cuius ſonitu milites equiq; ad prælium inflammantur: à tubi, hoc eſt, canalis, concauitate nomen habens. Huius inuentionem Piſeo Tyrrheno aſſignat Pli. li. 7. c. 56. Ci. in Cati. Cum tubas, & ſigna militaria ſcirem eſſe præmiſſa. Vir. 2. Ae. Exoritur clamorq; uirum, clangorq; tubarum. Ad Heren. li. 4. In concione de uirtute loquens, in prælio per ignauiam tubæ ſonitum perferre non potes. Lucan. li. 1. Quos ære recuruo Stridentes acuere tubæ. Tacit. l. 2. occanere cornua tubasq;. Hinc Tubicen, tubicinis, p. p. σαλπιγκτὴς, qui tuba canit.

Tuber, eris, neut. gen. & prima ſyllaba producta, *Gonfiamento, tartofola*, ὄγκος, tumor ſiue callus, in quocunque corpore eminens. Ter. Adel. Colaphis tuber eſt totum caput. Plin. lib. 8. c. 18. Tubera bina in dorſo habent cameli. Tuber pro callo prædurο, in arboribus eminente. Plin. li. & cap. 16. Reperitur & in alno tuber, tanto deterius, quanto ab acere alnus ipſa diſtat. Tubera item dicuntur tumentis terræ calli, & quidam prægnantis arenæ foetus ſiccis in locis ſine ullo caule prouenientes, nulliſq; radicis nixi capillamentis. Plin. lib. 19. c. 2. Tubera undique terra circundata, nulliſq; fibris nixa. Idem ca. ſeq. Cum fuerint imbres autumnales, ac tonitrua crebra, naſcuntur, & maxime è tonitribus, nec ultra annum durant. Iuue. Sat. 5. Poſt hunc raduntur tubera, ſi uer Tunc erit. Mart. lib. 13. Rumpitis altricem tenero de uertice terram Tubera boletis poma ſecunda ſumus. Eſt & Tuber priore breui & fœminini generis arboris genus, poma ferens baccis, quàm malis ſimiliora, à Sexto Papinio ex Africa in Italiam tranſlatum. Pli. li. 16. ca. 25. Ab amygdala proxime florent Armeniaca: deinde tuberes, & præcoces. Fructus quoq; arboris huius Tuberes dicuntur, ſed maſc. gen. Suet. in Domi. Pridie, quàm periret, cum oblatos tuberes ſeruari iuſſiſſet. Martial. lib. 13. Lecta ſuburbanis mittuntur apyrina ramis, Et uernæ tuberes.

Tuber terræ, κυκλάμινον, herba eſt folia habens hederæ, purpurea uaria, maculis utrinq; albicantibus, caule quadrantali nudo, floribus purpureis roſarum effigie, radice nigra, & tuberoſa, ita ut rapum uideri poſſit: à cuius figura apud Latinos etiam nomen accepit. Vide Pli. li. 25. c. 9.

Tuberculum, culi, diminutiuum à Tuber Pli. li. 11. c. 11. Apes regias extruunt tuberculo eminentes. Col. li. 7. c. 5.

Tubero, as, ὀγκοῦμαι, tuberoſus ſum, tuberis modo emineo, in tuber excreſco: unde Extubero, & Protubero, ſuis locis.

Tubiluſtrium, dies, quo aquatubæ luſtrabantur. Feſtus.

Tuburcinor, naris: raptim comedo. Titinnius apud Nonium Tuburcinari ſine me uidi ſ reliquias. Plau. in Perſa.

Tubus, tubi, maſculini generis, *Canna, cannone, docione*, αὐλὸς, canalis teres, & concauus, ſeu fiſtula maior, qua aqua ducitur: nomē habens à tumore. Cicer. lib. 2. de Legib. Ductus aquarum, quos iſti tubos, & euripos appellant. Tubos uiſcerum Mart. libr. 11. Per tranſlationem poſuit pro pudendo muliebris, quòd meatibus, uelut canalibus quibuſdam, excrementa tam liquida, quàm ſicca egerantur. Modo (inquit) qui per omnes uiſcerum tubos ibat.

Tubulus, tubuli, pen. cor. αὐλίσκιον, diminutiuum à Tubus, idem ſignificans quod canaliculus, ſeu fiſtula minor. Varro lib. 1. de re ruſt. cap. 8. Aliquot colligatas libris demittunt in tubulos fictiles cum fundo pertuſo, quos cuſpides appellant, qua humor aduentitius tranſire poſſit. Tubuli olim in parietibus fiebant, quibus calor ignis ex fornace aſcendens primum parietem, deinde & locum uicinum calefaciebat. Hinc eſt, quod apud Paulum Iuriſconſultum legimus Tubulos eos eſſe, quibus paries calore torretur. Apud antiquos enim nullus in cubiculis tricliniiſue uſus erat ignis, nondum ſcilicet ratione excogitata fumum per infumibula emittendi.

Tucca, Auguſti temporibus, uir in primis eruditus, Virgilioq; amiciſſimus, & ex parte teſtamenti hæres, cui Auguſtus una cum Vario, & Plotio Aeneidem, quam cremari Poeta teſtamento iuſſerat, ea lege dedit emendandam, ut nihil adderent. Seruius.

Tudes, itis, σφῦρα, idem quod malleus, teſte Feſto, a tundendo dictus, onde cuidam nomen factum eſt Tuditano, quòd caput oblõgum haberet, & malleo ſimile. Hæc ille.

Tudicula, æ, σφραγῖς [illegible], inſtrumentum, quo uaſis ſigna imprimũtur. Quidam etiam accipiunt Tudiculam pro cohleari, τορύνη Ariſtophani, quo oſſis olla mouẽtur. Eſt & Tudicula, machina, qua tunduntur oleæ. Col. li. 12. c. 50.

Tudito, as, p. c. negocii aliquid agere, teſte Feſto, & quaſi tundendo aliquid efficere. Luc. li. 2. Nec tuditantia rem ceſſant extrinſecus ullam Corpora conficere. Tractum à fabris, qui malleis ſæpe percutiendo opera faciunt.

Tueor, eris, pro defẽdo, & cõſeruo, *Difendere, cuſtodire*, φυλάττομαι, ἀμύνω, ſecundæ coniugat. eſt: à quo Tutus, quamuis Tutus eius participium ſit, quo uſus eſt Quintil. in declamatione Cæci. Tuitus ſum (inquit) adoleſcentis miſerrimi cauſam. Quem imitatus Laurent. Valla in Raudenſem: Quis, inquit, narrat Verrem ſuperaſſe Dacos? Tantum Siciliam contra piratas fortiter tuitum eſſe accepimus. Hinc & Tuitio nomen uerbale, non Tutio. id eſt, defenſio, cuſtodia. Cic. in Top. Tuitio ſui. Similiter in compoſitis, Intuitum dicimus, non Intutum. Tutus autẽ magis nominis, quã participii, uim habet, licet actiuam & paſſiuam in ſe gerat ſignificationem, ut Valla docet: ut Tutus portus, Tuta urbs: quòd tueatur alios, non quòd ab aliis defendatur. Ceſ. 3. Bel. Cic. qui modo ſibi timuerant, hos tutiſsimus portus recipiat. Sic apud Terent. in Heaut. Tutum conſilium. i. firmum, ſecurum, Tutus locus, in quo ſecure uerſari, aut quippiam agere poſſumus. Plaut. in Mil. Nam opus eſt nunc tuto loco. Non raro etiam paſſiue accipitur & tunc fere ablatiuo cum præpoſitione a, uel ab iungitur: ut Tutus ſum ab hoſtibus, pro munitus, & ſine periculo ſum. Cæſ. 2. Bel. Gall. Quæ res & latus unum caſtrorum ripis fluminis muniebat, & poſt eum quę eſſent, tuta ab hoſtibus reddebat. Sic dicimus quempiam Tutum à calore, a ui, à perfidia, &c. Cætera uide in dictione Tutus, ſuo loco. In hac autem ſignificatione Tueor unicum habet compoſitum Contueor, quo uſus eſt Cicero in Clodium: Qui illum Pompeii inimicum, ob eam cauſam tot, tantisq; ſceleribus contuebantur. Tuor uerò, tueris, pro uideo, ὁρῶμαι, tertiæ coniugationis eſt: & tria compoſita habet, Contuor, Intuor, & obtuor: à quibus Contutũ, Intutum, & Obtutum fiunt ſupina: unde & uerbale Obtutus pro aſpectu. Ci. 1. Offi. Ex oculorum obtutu, ex eleuatione aut remiſſione ſuperciliorum. Plaut. in Aſin. Ipſum contuor. Et iterum: Nam ego illud argentum tam paratum filio ſcio eſſe, quàm me hunc Scipionem contui. Et in Moſt. Cicero pro ſe ad Quirites: Vt non ſolum cunctam intui, ſed etiam tueri poſſitis ciuitatem. Ex his patet, aliud Tueor ſignificare: quod eſt contra Priſcianum: quia Tuor ſemper pro uideo capitur, ſicut Contuor, & Intuor indicant. Tueor uero frequentiſſime pro defendo. Oui. 2. de Art. Non minor eſt uirtus, quàm quærere, parta tueri. Licet quandoq; etiam pro uideo capiatur. Vir. li. 4. Aeneid. Talia dicentem iandudum auerſa tuetur. id eſt, huc illuc uoluens oculos aſpicit. In qua ſignificatione compoſita habet Intueor, & Contueor. Cicer. de Somn. Scip. Solem aduerſum intueri nequimus. Plaut. in Cap. Viden tu hunc, quàm inimico uultu contuetur? In eadem tamen ſignificatione & contuor legimus, & intuor, ut paulo ante Plauti teſtimoniis docuimus. Tuor igitur, ut iam diximus, contuor, intuor, & ſi qua alia forte reperiantur à tuor compoſita, uidendi tantum habent ſignificationem: Tueor uerò ſæpius defendendi, nonnunquam etiam uidendi. Verum quoniam Tuor cum ſuis compoſitis priſcum nimis eſt, & propemodum obſoletum: idcirco pro eis tueor, contueor, & intueor, in ſignificatione uidendi ſuppleri uidemus. Ponitur præterea Tueor aliquãdo pro alo. Sceuola in l. pen. & ult. de in rem uerſ. Sine quibus aut ſe tueri, aut ſeruos paternos exhibere non poſſet. Tueri ædificium, eſt ſartum tectum conſeruare. Var. li. 1. de Re ruſt. Maiora tecta exædificantur pluris, & tuemur ſumptu maiore.

Tugurium, rii, *Tegete, gerga*, καλύβη, caſa ruſtica, ex leuiore materia excitata, arundine aut ulua paluſtri tecta. Dictum Tugurium, quaſi tegurium à tegendo; propterea quòd ruſticos ab æſtus tempeſtatumq; iniuria tegat. Vir. 1. Ecl. Pauperis & tuguri congeſtum ceſpite culmen. Tugurii appellatione (ait Pompo. de uerb. ſign. l. tugurii) omne ædificium, quod rei ruſticæ magis cuſtodiendæ conuenit, quàm urbanis ædibus, ſignificatur. Proprie autem, quæ ædificantur, ut nec parietes habeant, nec luto cruſtata ſint, ſed ſtramẽtis, uel arundinibus, aliove ſimili genere teguntur, Tuguria appellant.

Tuli, ἤνεγκα, modo attuli ſignificat. Ter. in Andr. Si illum obiurges, uitæ qui auxilium tulit, Quid facias illi, qui dederit dãnum, aut malum? Modo pertuli. Vir. 2. Aen. Non tulit hanc ſpeciem furiata mente Chorœbus. Modo ſuſtuli: unde Fero.

Tullianum, ni, locus erat Romæ in carcere, noxiorum ſupplicio deſtinatus: à Tullo Hoſtilio extructus: unde & nomen accepit.

Sal.

Sal.in Catil. Eſt locus in carcere, quod Tullianum appellatur.

Tvllivs, nomen proprium M. Ciceronis, eloquentiæ totius parentis: de quo latius in dictione Cicero.

Tvllvs Hoſtilius tertius Romanorum rex, qui Numæ ſucceſsit, moribus illi diſsimilibus, atque ipſo etiam Romulo ferocior: cuius uita explicatur à Liu.li.1. Vir.li.6. Reſideſq; mouebit Tullus in arma uiros.

Tvllios, alii dixere ſilanos, alii riuos, alii uehementes proiectiones ſanguinis arcuatim fluentis, quales Tiburi in Aniene. Enn. in Aiace: Miſſo ſanguine tepido tullii efflantes euolant. Feſt.

Tvm, καὶ μάλιστα δὲ, particula in oratione plerunq; ſubſequens poſt Cum, eiuſdem fere cum illo ſignificationis, niſi quòd Tum, maius quiddam in ſe contineat, aut ſpecialius. Nam ſi membra ambo eiuſdem ſint ponderis, magis utimur Tum, geminato. Verum de hoc abunde diximus in particula Cum.

Tvm, autem, ponitur pro Et, teſte Donato. Ter. in Eunuc. Vt illum dii ſenium perdant, qui me hodie remoratus eſt: Meq; adeo qui reſtiterim, tum autem qui illum non flocciſecerim. Aliquãdo pro præterea, inquit Donatus. Ci. de Na. De. Is tum fuſus ſublime fertur, tum concretus in nubes cogitur.

Tvm demum, τότε δὲ τέλος, id eſt nouiſſime. Vir. li. 12. Tum demũ mouet arma Leo. Ci. 2. de Leg. Quæ non tum denium incipit eſſe lex ſcripta, ſed tum cum orta eſt.

Tvm denique, id eſt, tum demum, uel ad extremum. Ci. ad Quinct. Fra. 1. Plato, tum denique fore beatas reſp. putauit, ſi aut docti, aut ſapientes homines eas regere cœpiſſent.

Tvm uero, deinde, εἶτα, Cum non præcedente. Ci. de Or. Tum uero, & iuſtus, ac honeſtus labor honore decoratur.

Tvmba, æ, Tomba, τύμβος, locus concauus ſub terra. unde & pro ſepulchro poni conſueuit: παρὰ τὸ τύφεσθαι ἐκεῖ τὸ νεκρὸν σῶμα, τουτέστι καίεσθαι, hoc eſt, ab eo quòd corpus mortui ibi uratur.

Tvmeo, mes, mui, Eſſer ſgonfio, οἰδέω, ὀγκάω, inflor, protubero. Pla. in Perſ. Quid hoc quod in collo tibi tumet? Vir. li. 2. Geo. Vere tument terræ. Oui. 3. Met. Corpus tumet omne ueneno. Tibul. lib. 1. Eleg. 8. Et tua iam fletu lumina feſſa tument. Ponitur aliquando pro ſuperbire, ὀγκοῦσθαι, quoniam inflati quodam modo ſuperbientium animi uidentur. Pli. li. 7. c. 7. Tu qui te Deum credis, aliquo ſucceſſu tumens. Ci. 3. Tuſc. Sapientis animus ſemper uacat uitio, nunquam tumet. Hor. 1. Epiſt. 1. Laudis amore tumes. Tumere negocia, dixit Ci. ad Att. lib. 14. id eſt, ſeditiones erumpere, & bella. Tumeſco, is, tumidus fio, ὀγκώδης γίνομαι. Vir. li. 1. Ge. Freta ponti incipiunt agitata tumeſcere. Contumeſco, Extumeſco, Intumeſco, ſuis locis.

Tvmefacio, is, tumidum facio. Ci. 1. de Diui. Immoderato tumefacta potu. Mar. lib. 4. Vano tumefactus nomine. Oui. 15. Met. Extentam tumefecit humum.

Tvmidvs, a, um, Gonfiato, ὀγκώδης, inflatus. Cice. 3. Tuſc. Num aliquod quodpiam membrum tumidum ac turgidum non uitioſe ſe habet? Vir. 3. Ae. Nos tumidum ſub te permenſi claſſibus æquor. Per tranſlationem accipitur pro ſuperbo. Ouid. 8. Meta. Succeſſu tumidus.

Tvmor, oris, Sgonfiatura, οἴδημα, ὄγκος, inflatio. Ci. 3. Tuſ. Num manus affecta recte eſt, cum in tumore eſt? Idem. 4. Tuſc. Citius repẽtinus oculorum tumor ſanatur, quàm diuturna lippitudo depellitur. Celſus li. 5. c. 28. Vſque eo adhibenda, donec aliquid ex tumore minuiſſe uideatur. Per tranſlationem pro ira. Ci. 2. Tuſc. Cum tumor animi reſediſſet.

Tvmvlo, as, Sepelire, ſotterrare, θάπτω, ſepelio, in tumulo cõdo. Mar. li. 11. Aeolidum Canace iacet hoc tumulata ſepulcro. Vltima ſ. Oui. 8. Met. Neu ſim tumulandus ab illa. Catul. Argon. Nec iniecta tumulabor mortua terra. Vnde & Attumulo, terram aggero, & quaſi tumulum iuxta facio. Pli. li. 19.

Tvmvltvarivs, a, um, παρατυχὼν ἐξ αὐτοσχεδίου, quod ſine præmeditatione & ſubito factũ eſt. Liuius li. 35. Mẽs ea Senatus fuit, ut in Hiſpania tumultuarii milites legerentur. Tumultuarium opus, raptim factum. Tumultuarius exercitus, raptim, & feſtinanter conſcriptus. Liu. li. 5. Tumultuario exercitu raptim ducto. Tumultuario, ἐκ τοῦ παρατυχόντος, aduerb. Apul. Tumultuario lauacro præparato.

Tvmvltvo, tuas, Eſſer in trauaglio, θορυβοῦμαι, in perturbatione ſum. Pla. in Ruden. Vt mihi iſtud dicas, negocii quid ſit, quòd tumultues. Dicimus & Tumultuor, aris, deponens. in eadem ſignificatione. Pla. in Pœn. Interfectis hoſtibus non decet tumultuari. Ter. Hec. Neſcio quid iandudum hic audio tumultuari. Cicer. 1. Off. Fortis uero animi, & conſtantis eſt, non perturbari in rebus aſperis. nec tumultuantem de gradu deiici, ut dicitur. Cæſar. 7. Be. Gal. Nunciatur, in caſtris Romanorum tumultuari. Tumultatio, onis, θορύβημα. Liu. li. 38.

Tvmvltvosvs, a, um, θορυβώδης, qui turbas excitare ſolitus eſt. Liu. 4. In ocio tumultuoſi, in bello ſegnes. Tumultuoſus item dicitur plenus tumultu. Ci. 1. de Diui. Ex tumultuoſa uita ſe in ſtudium traderent quietum. Liuius 2. Latini equites cum tumultuoſo aduolant nuncio. Volſcos ad urbem oppugnandum uenire. Horat. 3. Carm. Ode 1. neq; Tumultuoſum ſollicitat mare. Hinc tumultuoſe, θορυβωδῶς, cum tumultu. Liuius. 1. Adeo tumultuoſe excepta eſt clamoribus. Cæſar. 7. Bel. Gal. Imperat, ut paulo tumultuoſius omnibus in locis peruagarentur.

Tvmvltvs, us, ui, Romore, trauaglio, θόρυβος, idem quod metus, uel trepidatio, quaſi timor multus. Proprieq; dicebatur bellum aliquod ſubitum, quod ob periculi magnitudinem, hoſtiumque uicinitatem magnam urbi trepidationem incutiebat. Cicer. 8 Philip. Quid aliud eſt tumultus, niſi perturbatio tanta, ut maior timor oriatur? unde & nomen ductum, quaſi timor multus. Itaque maiores noſtri, Tumultum Italicum, quòd erat domeſticus, Tumultũ Gallicum, quòd erat Italiæ finitimus, præterea nullum tumultũ nominabant. Liu. 8. Nondum perfunctos cura Priuernatis belli, tumultus Gallici fama atrox inuaſit. Ci. 5. Philip. omnia in tumultu oſtendit præpoſtere adminiſtrari publice priuatimq; ſolna. Inde Tumultuarium pro ſubitario, ac rapide facto. Ponitur aliquando Tumultus pro omni motu, ſeu perturbatione. Cæſar 1. Bell. Ci. Conclamant legionis tertiædecimæ milites, (hanc enim initio tumultus euocauerat, reliquæ nondum conuenerant) ſeſe paratos eſſe imperatoris ſui iniurias defendere. Plaut. in Mil. Nunc in tumultum ibo, intus clamorem audio. Virg. lib. 1. Georg. Ille etiam cæcos inſtare tumultus Sæpe monet. Idem 2. Aeneid. Hic Ithacus uatem magno Chalcanta tumultu Protrahit in medios. Terent. Andr. Nihil ornati, nihil tumulti. pro tumultus, more antiquo.

Tvmvlvs, li, Mucchio, ſepulcro, λόφος, βουνός, colliculus, terra nonnihil eminens. Virg. lib. 2. Aen. Eſt urbe egreſſis tumulus. Cæſar 1. Bel. Gal. Planities erat magna, & in ea tumulus terreus. Virg. 5. Aen. Tumuliq; ex aggere fatur. Oui. 15. Met. Eſt prope Pitheam tumulus Trœzena. Aliquando pro ſepulcro, quia ibi coaceruari terra conſueuit. Vir. li. 3. Aen. Hoſtilem ad tumulum Troiæ ſub mœnibus altis iuſſa mori. Ci. 3. Tuſ. ex Homero: Quo magis eſt æqui tumulis mandare peremptos. Tumulus honorarius, κενοτάφιον, hoc eſt uacuum ſepulcrum, quod in mari ſubmerſis, iiſq;, quorũ corpora haberi non poterant, erigi ſolet. Sue. in Claud. Exercitus ei honorarium tumulum excitauit. Hinc Tumuloſus, a, um, λοφώδης, tumulis plenum. Saluſt. in Iug. Ante lucis aduentum peruenit in locum tumuloſum.

Tvnc, τότε, τηνικαῦτα, aduerbium temporis, eo tempore: & de omnibus temporibus dicitur. De præterito. Virgil. Tunc decet, cum ſceptra dabas. De præſenti. Plaut. Tunc ad eam accede, cum potes. De futuro, Idem. Ego tunc adero. cum tui uidendi mihi copia erit. Additur quandoque genitiuus Temporis: ut apud Iuſtinum: Tunc temporis Perſarum Cãbyſi mediocri uiro. Tunc demum, tum demum. Pli. li. 11. c. 34.

Tvndo, dis, Piſtare, ſpolueriʒare, sbattere, κόπτω, ἀλοάω, τρίβω, tutudi, tunſum, ſecundum Priſcianum, licet eius compoſita ipſum non habeant, ut Obtundo, obtudi, obtuſum. Vir. li. 4. Gel. Proinde & tunſum gallæ admiſcere ſaporem. Plin. li. 31. Tuſum ſine r. poſuit, Hæc tuſa, cribrataq; uino. Diomedes putat habere duo præteritum, & duplex ſupinum, ſcilicet tutudi, tuſum, & tunſum. Significatq; Tundere, percutere, pulſare, comminuere. Plau. in Aſin. Sed quid hoc, quòd picus ulmum tundit? Colum. lib. 2. c. 21. Ipſæ autem ſpicæ melius fuſtibus tunduntur. Et li. 6. c. 7. Quibus in unum tunſis. Ci. 7. Verr. Cum ille iacenti latera tunderet. Oui. 3. de Arte: Iamq; iterum tundens molliſſima pectora palmis. Refertur interdum ad uerba, & ſignificat ſæpius idem repetere. Ter. in Hec. Tundendo, atq; odio effecit ſenex. Id eſt, ſæpe iterando. Et eſt tranſlatio ſumpta à malleo fabrorum ſæpe percutiente. Tundere aures. Plau. in Pœn. Pergin' aures tundere? id eſt, obtundere. ſæpe idem repetendo. Tundere eandem incudem aſſidue, prouerbialiter dicitur, pro eo quod eſt, indefatigabili aſſiduitate in operis alicuius ſtudio perſeuerare. Vide Chiliadas. Contundo, Extundo, Obtundo, Pertundo, Protundo, Retundo. ſuis locis.

Tvnes, tunetis, Τύνης, urbs eſt Africæ totius præſtantiſſima, regiaq; Libyæ regia. Hæc eo tempore, quo Scipio in Africa bellum gerebat, tumulus erat, cum operibus, tum natura loci munitus, decem non amplius millia paſſuum à Carthagine diſtans, Recentiores aliquot antiquitatis imperiti, Tunetum uocant. Liu. certe lib. 30. Bel. Pun. accuſatiuum modo Tunetem Latinorum, modo Tuneta Græcorum more effert. Sic enim habet, circa initium libri 30. Tuneta. Et circa finem eiuſdem libri: Tum ad Tunetem eodem, quo prius, loco caſtra poſita.

Tvnica, æ, Tonega, tonega, χιτών, ueſtis erat apud Romanos interior, & ſine manicis, cui toga ſuperinducebatur. Virg. 9. Aen. Et tunicæ manicas, & habent redimicula mitræ. Hoc autem dicit, ut barbarum, & peregrinum morem indicet, non Romanum: cum apud Romanos ſine manicis tunicæ geſtarentur. Plaut. Manuleatam tunicam habere hominem decet. Dicta eſt autem Tunica à tuendo corpore. Cic. 5. Tuſc. Atq; is, cum pila ludere uellet: tunicamq; poneret, adoleſcentulo tradidiſſe gladium dicitur. Mulieres quoque olim tunicis utebantur, ſed oblongis, & talaribus, quæ ima etiam crura tegerent. Plin. Epiſt. ult. lib. 2. Aurelia ſumpſerat

perat pulcherrimas tunicas. Mart. in Lesbiam: Pædicant miſeram Lesbia te tunicæ. Tunica item omnium intima dicebatur, qua hodie linea utimur. Ouid. 2. Amor. Sic etiam tunica tangitur illa ſua. Et alibi: Pugnabat tunica ſe tamẽ illa regi. Vtebâtur & tunica, quæ media dici poteſt: cuiuſmodi eſt fere tunica lanea, rubra, albave, qua brumali tempore utimur. Erat & alia tunica, quæ his ſuperinducebatur, Gallis uocabuli Græci ueſtigia retinentibus. Hocqueton appellatur, quaſi ὀχιτὼν, Neq; uero id cuipiam mirum uideri debet, Gallicæ uocis etymon ex lingua Græca peti, ſiquidem olim Druidæ Gallorum ſacerdotes in publicis, priuatisq; rationibus Græcis literis utebantur, ut legimus in ſexto Cõmentariorum Cæſaris. Hæc fere ex Bayſio. Tunica moleſtia, genus erat ſupplicii: ea ignium alimentis illita & intexta, ut Seneca docet, ac mox ſuccenſa, cruciabiliter obuolutos nocentes, qui ſceleris conuictu grauioris forent, amburebat. Vide Cæl. Rhod. antiq. lect. li. 10. c. 5. Tunicæ oculorum, ſunt membranæ, quibus oculi ſunt compoſiti. Pli. lib. 11. c. 37. Tenuibus, multisq; membranis oculos naturæ compoſuit, callosis contra frigora, caloresq; in extremo tunicis. Arborum quoq; & fruticum membranas, Tunicas appellamus. Pli. li. 12. c. 19.

TVNICO, as, χιτωνίζω, tunicam induo. Varro λαγωναγὴς, ut citat. Nonius, Hæc lanigeras detondere docuit, tunicareq; homulum.

TVNICATVS, a, um, μονοχίτων, qui ſola indutus eſt tunica, hoc eſt, qui nullam tunicæ ſuperinduit togam: cui opponitur Togatus. Pla. Pœn. Noſtin' tu illunc tunicatum hominem, qui ſiet? Iuu. Sat. 3. Tunicati fuſcina Gracchi. Eſt autem Tunicatus, non particip. ſed nomen adiect. à tunica deductum.

TVOR, eris, ὁρῶμαι, uideo, à quo Contuor, Intuor, & Obtuor. Plau. Aſin. Ipſum adeo contuor. Et iterum, Illud argentum tam paratũ filio ſcio, quàm me hunc ſcipionem contui. Idem Moſt. Profecto equidem nullam illic cornicem intuor. P. At tu iſtac ad nos obtuere, quoniam cornicem nequis conſpicari: ſi uulturios forte duos poſſis contui. Hodie tamen Tuor cum compoſitis raro eſt in uſu: eorumq; loco magis recepta ſunt Tueor, Contueor, & Intueor.

TVRARIVS, uicus, Romæ fuit, in quo thus, cæteraq; thymiamata uẽdebantur. Aſconius: Signum Vertumni in uico Turario.

TVRBA, æ, *Turba, turbamento, dolore*, τύρβη, ὄχλος, ταραχὴ, & Rixa, non idem ſignificant. Vlp. Vi bo. rap. & de turba. l. Prætor ait, Turbam appellatam eſſe Labeo ait ex genere tumultus. Si duo rixam commiſerint, utiq; non accipimus in turba id factum, quia duo turba non proprie dicuntur. Si uero fuerint decem, aut quindecim homines, turba dicetur. Turba ergo multitudinis, Rixa duorum. Sed quia multitudo ferè non uacat perturbatione, factũ eſt ut perturbationem appellemus Turbam. Eſt igitur Turba, & multitudo, & in multitudine perturbatio. Cicero Cecinnæ: Exponerem etiam, quanta in turba, quantaque in confuſione rerum omnium uiueremus. Ter. in And. Quid turbæ eſt apud forum? Ci. 6. Verr. Ecce autem noua turba atque rixa. Turba, pro multitudine. Cicer. 2. Verr. Videt ad ipſum fornicem Fabianum in turba Verrem. Idem. 5. Tuſcu. Quid erit in philoſophi grauitate, quam in uulgi opinione, ſtultorumq; turba, quòd dicatur aut grauius, aut grandius? Ouid. 1. Am. El. 7. Quæq; tuos currus comitantum turba ſequetur. Turbam prunorum, pro uariis generibus prunorum dixit Pli. li. 15. c. 13. Et turbam uulnerum, pro multitudine, l. 11. c. 37.

TVRBATE, ταραχωδῶς, turbulenter. Cæſ. 1. Bel. Ciui. Aguntur omnia raptim atque turbate.

TVRBAMENTVM, ti, (ταραχὴ, τάραχος, turbatio. Tacit. li. 17. Quæque alia turbamenta uulgi. Sal. in Oratione Lepidi ad Quirites: Maxima reipublicæ turbamenta atque exitia probare.

TVRBATOR, ris, ταρακτὴς, qui rem aliquam conturbat, Liu. 4. Iam ad Conſulatum uulgi turbatores accingi.

TVRBELLA, æ, ταραχίδιον, diminutiuum, parua turba. Pla. in Pſeu. Scis quantas ſoleam turbellas dare.

TVRBIDVS, a, um, *Conturbato*, θολερὸς, conturbatus, confuſus, nõ clarus, tumens, commotus. Hora. 1. Car. ode. 3. Qui uidit mare turbidum. Turbidus dies, procelloſus. Pli. lib. 11. c. 10. Turbidus homo, commotus, arrogantia tumens. Virg. 9. Aene. Huc turbidus, atque huc Luſtrat equo muros. Idem li. 12. Ita turbidus infit. Tacit. lib. 20. Cæſ. turbidus animi. Turbida aqua: id eſt, turbata, & impura, Cicero 5. Tuſc. Virg. 5. Aenei. Ruit æthere toto Turbidus imber aqua. Turbidior, Turbidiſſimus. Oui. 1. Triſt. Ele. 2. Pectora ſunt ipſo turbidiora mari. Actiones turbidiſſimæ, apud Quinct. libr. 2. cap. 10. Hinc turbide, θολερῶς. Cicer. 4. Tuſcu. Inconſtanter, & turbide.

TVRBINO, as, p. c. *Aguzzare, appuntare*, ταράττω, ὀχλέω, in turbinis figuram exacuo. Hinc Turbinatus, adiectiuum. κωνέω, quod in turbinis figuram deſinit. Plin. lib. 37. cap. 4. Turbinatus in mucronem. Idem lib. 11. cap. 37. Cor homini infra læuam papillam turbinato mucrone in priora eminens. Hinc Turbinatio, idem li. 15. c. 20.

TVRBO, bas, *Turbare*, ταράττω, ὀχλέω, κυκάω, τυρβάζω, cõfundo, cõmoueo. Plau. in Capt. Turbauis totum carnarium. Mart. li. 2. Pectere te nolim, ſed nec turbare capillos. Ci. 1. de Na. De. Ariſtoteles in tertio de philoſophia libro multa turbat. Idem pro Clue. Mare, quod ſua natura tranquillum eſt, uentorum ui agitatur, atque turbatur. Vir. 1. Aenei. Sed res animos incognita turbat. Idem 12. Aeneid. Et ſubita turbaret clade Latinos. Turbare, abſolute. Taci. lib. 4. Cum repente turbare fortuna cœpit. Turbatum eſt, impersonale. Ter. in Eun. Neſcio quid profecto abſente nobis turbatum eſt domi. Turbaſſit, pro turbauerit, uſurpatum ab antiquis. Cicer. 3. de Le. ex 12. Tabul. Aſt qui turbaſſit in agendo fraus auctoris eſto. Hinc Turbor, paſſiuum. Cice. ad Attic. libr. 2. Turbatur Sampſiceramus. Hinc Turbatus, στρόβιλος, commotus. Cæſ. 2. Bel. Ciui. Turbatus ex inopinato malo. Conturbo, Deturbo, Exturbo, Diſturbo, Interturbo, Obturbo, Perturbo, ſuis locis.

TVRBO, binis, *Turbine, nembo*, στρόβιλος, uentus ualidiſſimus, & uorticoſus, obuia quæque deturbans. Vir. 1. Aen. Venti, uelut agmine facto, Qua data porta, ruunt, & terras turbine perflant. Turbo pacis, per tranſlationem pro turbatore. Idem pro do. ſua: Tu procella patriæ, turbo, ac tempeſtas pacis atque otii. Eſt & Turbo, στρόβιλος, τροχὸς, βέμβηξ, genus inſtrumenti luſorii, quod à pueris ſcutica in gyrum circumagitur. Virg. 7. Aen. Ceu quondam torto uolitans ſub uerbere turbo, Quem pueri magno in gyro uacua atria circum Intenti ludo exercent. Ab huius inſtrumenti ſimilitudine, Turbo, κῶνος, dicitur, quicquid è lato paulatim deſinit in acutum. Cicero de Fato: Sed reuertitur ad cylindrum, & ad turbinem ſuum. Plinius de aloe. lib. 27. cap. 4. In turbinibus cadorum. Ouid. 1. Metam. Caua buccina ſumitur illi Tortilis in latum, quæ turbine creſcit ab imo. Turbineus, a, um, ut, Vortex turbineus. Ouid. 8. Metamor. Multa quoque hic torrens niuibus de monte ſolutis, Corpora turbineo iuuenalia uortice merſit.

TVRBVLENTO, tas, perturbo. Apul. Me ſtrepitu turbulentauit.

TVRBVLENTVS, a, um, *Torbolento, tribulato*, ταραχώδης, θορυβώδης, commotus, iratus, contentione plenus. Plautus in Epi. Tu ædepol re es turbulentus. Conciones turbulentæ. Cice. ad Att. lib. 4. Conciones turbulentæ Metelli, temeratiæ Appii. Tempeſtas turbulenta. Idem. 7. Ver. Vt nullus unquam dies tam turbulenta tempeſtate fuerit, quin aliquo tempore ſolem eius diei homines uiderent. Idem pro Sylla: In illa turbulẽtiſsima tempeſtate Reip. Turbulentus animus, id eſt, perturbatus. Liu. lib. 2. Hinc Turbulente, aduerbium ταραχωδῶς. Ci. pro Domo ſua: Omnia contra leges moresq; maiorum temere, turbulente, per uim per furorem geſta. Turbulenter, aliud aduerbium. Ci. ad Cælium libro 2. Nos nihil turbulenter, nihil temere faciemus.

TVRCAE, Scythiæ populi fuere. unde Melam, & Benedicti Rhambertí itinerarium ad Conſtantinopolim, Italica lingua conſcriptũ, & Egnatium de Romanis principibus, & Iouium.

TVRDARIVM, κιχλοτροφεῖον, locus, in quo turdi alũtur ad ſaginam.

TVRDETANI, Hiſpaniæ Bæticæ populi, Ptol. li. 2. c. 5.

TVRDVLI, populi Hiſpaniæ Bæticæ, Baſtulis, & Turdetanis finitimi. Ptol. lib. 2. cap. 5. Var. de Re ruſt. libr. 2. cap. 10. neq; Turduli idonei.

TVRDVS, *Tordo*, κίχλη, auis nota, inter primas à ſaporis bonitate collocata. Hor. li. 1. Epiſt. 16. Nil melius turdo. Eſt & Turdus piſcis, quem & ipſum κίχλην uocant Græci. Pli. li. 32. c. 11.

TVRGEO, ges, turſi, *Gonfiarſi*, ὀγκοῦμαι, οἰδέω, inflor, tumeo. Virg. Eclo. 7. Iam læto turgent in palmite gemmæ. Turgere alicui, eſt iraſci in aliquem, ſiue commoueri. Plaut. in Caſi. In fermento tota eſt, ita turget mihi. Idem in Moſt. Tota mihi turget uxor. Pli. lib. 20. c. 13. Imponunt & mammis turgentibus decoctam rutam. Deturgeo, Obturgeo, ſuis locis.

TVRGESCO, cis, ὀγκοῦμαι, turgidus fio, intumeſco. Perſius: Nõ equidem hoc ſtudeo, bullatis ut mihi nugis Pagina turgeſcat, dare põdus idonea fumo. Cicer. 3. Tuſcu. Corq; meum penitus turgeſcit triſtibus iris. Varr. 3. de Re ruſt. cap. 9. Ne in eorum corpore turgeſcat aqua, prohibendum. Ouid. 3. Am. Eleg. 9. Prima Ceres docuis turgeſcere ſemen in agris. Plin. libr. 8. ca. 50. Turgeſcentibus uirgultis.

TVRGIDVS, a, um, *Gonfio*, ὀγκώδης, tumidus, inflatus. Plaut. in Mil. Oculis turgidis. Cice. 5. Tuſc. Membrum tumidum ac turgidum. Hor. 3. Carm. Ode. 13. Cui frons turgida cornibus. Hinc Turgidulus. Catullus: Flendo turgiduli rubent ocelli.

TVRMA, æ, *Compagnia, de ſoldati*, ἴλη, ordo militaris, tres equitũ cõtinen decurias, totidemq; habens decuriones. Romuli enim tempore cum tres tantum eſſent tribus Ramnenſium, Tatienſium, & Lucerum, ex ſingulis tribubus deni equites in turmam aſciſcebãtur, & ſinguli decuriones: à quo etiam numero Turmam dictam aſſerit Varro, quaſi terdenam. Ci. pro Marcello: Nihil ſibi ex iſta laude cohors, nihil turma decerpit. Vir. 5. Aen. Tres equitum numero turmæ. Hor. lib. 3. Carm. Od. 4. Diuosq; mortalesq; turmas Imperio regit unus æquo.

TVRMALIS, lis, qui in turma eſt. Liuius 5. Manlius cum ſuis turmalibus euaſit. Turmalis, le, quod ad turmam pertinet. Cl. de Bell.

Gil. Excitet inceſtos turmalis buccina ſomnos.

Tvrmatim, ἰλαδὸν, per turmas. Cæſar. 8. Bel. Gal. Turmatim in eũ locum deuenerunt. Liuius 5. Vagantibus circa mœnia turmatim barbaris.

Tvrnvs, rex Rutulorum, acerrimus Troianorum, In Italiam aduenientium hoſtis: quem Aeneas ſingulari certamine occidit, Lauiniamq; illi deſponſatam uxorem duxit.

Tvrpio, Ambiuius, actor comœdiarum Terentii temporibus.

Tvrpis, & hoc pe, *Sozzo, brutto, turpe, deforme*, αἰσχρὸς, δυσειδὴς, deformis: eſt enim contrarium Pulchro. Terent. in Phor. Veſtitus turpis. Hor. 3. Car. Ode 27. Ante quàm turpis macies decentes Occupet malas. Ouid. 3. de Arte: Turpe pecus mutilum, turpis ſine gramine campus. Transfertur etiam ad animum, pro inhoneſto, infami, indecenti, Oui. 1. Amor. Eleg. 13. Turpior in cœlo fœmina nulla foret. Cicero pro Quinctio: Plurimis iactatus iniuriis non turpis ad te, ſed miſer confugit. Terent. in Heaut. Pudet dicere hac præſenti uerbum turp. Oui. 1. Amor. Ele. 9. Turpe ſenex miles, turpe ſenilis amor. Ci. 1. Off. Luxuria cum omni ætati turpis, tum ſenectuti fœdiſſima eſt. Interdum pro magno, ut annotauit Nonius. Vir. 3. Ge. Optima toruæ Forma bouis, cui turpe caput, cui plurima ceruix. Idem 4. Geo. Et turpes paſcit ſub gurgite phocas. Item pro crudeli, ut apud Saluſtium.

Tvrpicvlvs, a, um, ὑπαισχρος, ſubturpis. Ci. 2. de Or. Iocus in turpiculis, & quaſi deformibus ponitur. Hinc Subturpiculus. Idem Att. li. 4. Subturpicula mihi uidebatur palinodia.

Tvrpifico, cas, turpitudine afficio. Ci. 3. Offi. Quanta illa deprauatio, & fœditas turpificat animi uideri debet.

Tvrpitvdo, nis, αἶσχος, αἰσχρότης, deformitas. Ci. 2. de Finib. Sunt etiam turpitudines plurimæ, quæ, niſi honeſtatis natura plurimum ualeat, cur non cadant in ſapientem, non eſt facile defendere. Quinct. li. 2. c. 2. Carendum non ſolum crimine turpitudinis uerum etiam ſuſpicione. Cic. 2. de Ora. Verborum turpitudinem, & rerũ obſcœnitatem uitare.

Tvrpiter, αἰσχρῶς, fœde, indecore. Pla. in Merc. Quòd in ſe olim admiſerit turpiter. Cæſar. 3. Bel. Ci. Reliquos turpiter fugere coegerunt. Cice. 3. Tuſc. Quæ te turpiter & nequiter facere nihil patiatur. Ouid. 5. Triſt. El. 7. Turpius eiicitur, quàm non admittitur, hoſpes.

Tvrpo, as, αἰσχύνω, fœdo, turpitudine afficio. Ci. 1. Tuſ. e uetuſto poeta. Iouis ara in ſanguine turpari. Vir. 10. Aen. Sanguine turpantem comptos de more capillos. Hor. 1. Ser. Saty. 5. Fœda cicatria Seroſani leui frontem turpauerat oris.

Tvrricvla, *Torricella*, πυργίον, diminutiuum, parua turris. Eſt & uaſculi genus, turris ſimilitudine, per quod tali in alueolum mitti ſolent, ne in iacendo fraus committi poſſet. Græci πύργον uocant: Perſius etiam Orcam. Mar. li. 14. turriculæ uſum deſcribit.

Quærit compoſitos manus improba mittere talos?
Si per me miſit, nil niſi uota facit.

Tvrriger, πυργοφόρος, gerens turres. Pl. Turrigeros elephantorum miramur humeros. Virg. 10. Aeneid. Turrigeræq; urbes. Dea turrigera, eadem cum Cybele, ſiue Tellure, Ouid. 4. Faſt. Carina turrigera. Lucan. li. 3. Frons turrigera Cybelles, Oui. 6. Faſt.

Tvrris, huius turris, fœminini generis, *Torre*, πύργος, à terrendis hoſtibus dicta eſt, ſicut Arx ab arcendis: uel quòd aſpectu torua ſit, hoc eſt terribilis. Cæſ. 5. Bel. Gal. Turris ſuccenſa eſt. Cicer. 5. Tuſc. Dionyſius concionari ex turre alta ſolebat. Vir. 10. Aeneid. Stant turribus altis. Hor. 2. Car. Ode 10. Decidunt turres, feriũtq; ſummos Fulmina montes. Fiunt etiam turres ambulatoriæ, de quibus Vegetius lib. 4. c. 17. ſic: Turres dicuntur machinamenta, ad ædificiorum ſpeciem tabulis tabulatiſq; compacta. Et ne tantum opus hoſtilis concremetur incendio, diligentiſſime ex crudis coriis, uel centonibus communiter, quibus pro modo latitudini additur altitudo &c.

Tvrritvs, ta, tum, *Alto, ſoblime*, ἔμπυργος, πυργοφόρος, turribus inſtructus: ut, Mater deum turrita, id eſt, Cybele, quæ eadem credebatur cum Tellure. Vir. li. 6. Aen. Caſtella turrita, Lucan. li. 5. Elephanti turriti, qui turres geſtant. Pli. li. 8. c. 7. Mœnia turrita. Oui. 3. Amo. Ele. 7. Quid tibi Turritis incigere mœnibus urbes? Interdum Turritus accipitur pro alto, & turris inſtar edito, ὑψηλὸς, Vir. 3. Aen. Turriti ſcopuli.

Tvrtvr, maſc. ge. *Tortora*, τρυγὼν, auis nota ex genere columbarũ a ſono, quem edit, nomen habens. Plaut. in Moſt. Tu tibi iſto habeas turtures. Calepinus Seruium ſecutus, putauit, fœmininum eſſe in hoc uerſu Virg. ex 1. Eclo. Nec gemere aeria ceſſabit turtur ab ulmo: ſed uterque decipitur. nam Aeria non cum nominatiuo Turtur, ſed cum ablatiuo Vlmo cohæret. Eſt item Turtur piſcis marinus, qui & τρυγὼν, dicitur à Grecis. Vulgo piſcis columbus dicitur.

Tvrvnda, *Tronda*, ψωμὸς, maſſa, ſiue buccella qua farciuntur, ſiue ſaginantur altilia. Varro 3. de re ru. c. 89. Gallinas farciunt turundis hordeaceis. Apud Catonem c. 89. ſignificat linamentum illud ex filis, quod in ulcus immitti à medico ſolet.

Tvs, huius turis, *Incenſo*, λίβανος, lacryma libani arbuſculæ, uni terrarum Arabiæ conceſſa, diuinis ſacrificiis, & templorum ſuffimentis dicata. Oui. 14. Metamor. Soluam tibi turis honores. Tibul. li. 1. Eleg. 3. Redderéq; antiquo menſtrua tura Lari. Varro à tuſis glebis dictum exiſtimat: cui & Seruius aſtipulatur, & Priſcianus. Quocirca ſine aſpiratione ſcribendum uidetur. alii tamen originẽ eius à Græco uerbo θύειν, petere malunt, quod eſt ſacrificare: unde etiam per aſpirationem ſcribendum præcipiunt. Prouenit autem tus potiſſimum in regione Sabæorum, quæ Felicis Arabiæ pars eſt. Virg. 1. Geor. India mittit ebur, molles ſua tura Sabæi. Colligitur ante duplici uindemia: quarum prior eſt circa canis ortum, altera uerno tempore inciſo arboris cortice, qua maxime uidetur eſſe prægnans, & ubi tenuiſſimus tenditur. Laxatur, hinc plaga, unde proſilit ſpuma pinguis, quæ concreta denſatur. Probatur Tus candore, amplitudine, fragilitate, carbone, ut ſtatim ardeat, & frietur potius, quàm dentem recipiat. Tureus, a, um, quod ex ture eſt, λιβανωτός. Colum. lib. 3. Turεam plantam mature amplatam. Vir. 2. Geo. Solis eſt turea uirga Sabæis. Oui. 4. Faſt. In uteres turea grana focos. Turibulum, li, θυμιατήριον, uas, quo tus adoletur. Liui. 9. Belli Pu. Ante ianuas poſitis, atque accenſo ture precantibus. Cic. 6. Verr. Num etiam de L. Papirio turibulum emiſti? Turifer, ra, rum, pen. cor. λιβανωτοφόρος, tus producens: ut, Regio turifera, Pl. li. 6. c. 23. l. 12. Turiferas gẽtes. Oui. 3. Fa. Et domitas gentes turifer Inde tuas. Turicremus, a, um, cremãs tus, ut, Aræ turicremæ, Vir. 4. Aen. Oui. epiſt. 1. Sum prece turicremas deuenerata focis. Turilegus, a, um, penultima correpta, ut Arabes turilegi. id eſt, colligentes tus. Oui. 1. Faſt. Nam modo turilegos Arabas, modo deſpicit Indos.

Tvscania, τυσκανία, oppidum Tuſciæ prope Tarquinios: à quo Tuſcanienſes populi, quorum meminit Pli. li. 3. c. 5.

Tvscia, *Toſcana*, τυῤῥηνία, celeberrima Italiæ regio, Macra & Tiberi fluminibus intercepta, alio nomine Hetruria dicta, à Græcis etiam Tyrrhenia, à Tyrrheno quodam Atyos filio, qui relicta Mœonia in Italiam ſeſe contulit, & in ora maris inferi conſedit, populoſq; Tyrrhenos, & mare ipſum Tyrrhenum de nomine ſuo appellauit. Tuſciam autem Feſtus dictam exiſtimat, à Tuſco quodam Herculis filio, qui regionis huius imperium dicitur tenuiſſe, quanquam non deſint, qui à Græco θύειν, quod eſt ſacrificare, uocis eius originem repetãt. Fuerunt enim Hetruſci præ ceteris Italiæ populi eorum, quæ ad religionem & ſacrificia pertinent, ad ſuperſtitionem uſque ſtudioſi. Hinc fit, ut nonnulli primum nominis huius elementum exiſtiment eſſe aſpirandum. Tuſciæ oppida celeberrima ſunt Florentia, Piſæ, Luca, & Sena. Populi ipſi Tuſci appellantur, & Hetruſci, & Græcis λιβανώτιον, haruſpicinæ olim peritiſſimi. Quapropter interpretandorum prodigiorum, & procurandorum fulminum cauſa uates olim ex Hetruria Romani ſæpiſſime accerſebant.

Tvscvlvm, λιβανωτίον, à tus. Pla. in Aul. Hoc tuſculum eme.

Tvscvlvm, τούσκλον, Strab. oppidum Latii. 12 v. M. paſſuum ab urbe diſtans, olim inter inſignes Latii ciuitates numeratum, Frederici Ahenobarbi temporibus, à Romanis Pontificibus deletum, quòd Imperatori, Pontifici bellum inferenti, auxilio fuiſſent Tuſculani. Hodie obſcurus eſt uicus, quem Romani Fraſcatam uocant. Dictum autem putatur Tuſculum, quaſi τὸ σκύλλον, quòd in monte ſatis edito ſitum, moleſtiam exhiberet aſcendentibus eſt enim σκύλλειν uexare. Conditum autem exiſtimatur à Telegono Vlyſſis & Circes filio. qui cum patrem imprudens occidiſſet, in ea ſeſe loca recepit. Hinc deducitur Tuſculanus, a, um, τουσκλανὸς Stephano: ut, Ager Tuſculanus, Ciceronis uilla nobilitatus: & Tuſculanum municipium, Catone cenſorio municipe illuſtratum.

Tvscvs, a, um, τυῤῥηνὸς, poſſeſſiuum à Tuſcia deductũ: ut Tuſcus uicus, à Tuſcis incolis, teſte Feſto, ita dictus, quibus poſt Porſenæ diſceſſum in urbe manentibus ſedes ſunt aſſignatæ. Hor. 1. Serm. Sat. 3. Ac Tuſci turba impia uici.

Tvssedo, inis, βὴξ, tuſſis. Apuleius.

Tvssio, ſis, ſiui, ſitum, *Toſſire*, βήττω, tuſſim patior. Plau. in Aſin. Sic tuſſiat, Vt cuiquam linguam in tuſſiendo proferat. Pli. li. 20. c. 21. Semen eorum tuſſientibus auxiliatur. Mar. li. 1. Et placet, & tuſſit. Hor. 1. Ser. Sa. 21. Senior male tuſſiet.

Tvssis, huius tuſſis, fœminini gen. *Toſſe*, βὴξ, uehemens ſpiritus efflatio (ut definit Galenus in tract. de Sympt. cauſis) ea quæ meatus ſuum obſtruunt, excutere conantis. Quæ ſi continue uexet, à Seneca Pertuſſis nuncupatur. Eſt enim continens tuſſis, & inueterata quæ uix unquam eliditur. ex qua multi conficiuntur. Ter. in Hea. Genitus, ſcreatus, tuſsis, Virg. 3. Georg. Quatit ægros Tuſſis anhela ſues, Catu. Malamq; pectore expuli tuſsim, Hinc Tuſsicula, Pli. epiſt. 114. Veteris infirmitatis tuſsicula admonitus.

Tvtamentvm, ti, πρόβλημα, defenſaculum. Liu. lib. 21. Vt ea ſola ignibus coniectis ab hoſte tutamentum fuerit.

Tvtamen, minis, Vir. 5. Aen. decus, & tutamen in armis.

Tvtanvs, p. p. deus apud Romanos, idem (ut putatur) cum Hercule, quem periclitantes inuocabant, ut ipſos tutaretur. Varro in Hercule Noctu Annibalis cum fugaui exercitũ Tutanus, ob hoc Tutanus Romæ nuncupor Nonius.

Tvta,

Tvte, *σὺ αὐτὸς*, tu ipſe. Cic. 4. Ver. Hoc autem tute fatebere. Idem 2. Tuſc. Reliquum eſt, ut tute tibi imperes.

Tvtela, læ, *Defenſione, ἀπιτροπή*, quid ſit docet Paul. Iuriſconſul. ff. de Tut. Tutela (inquit) eſt ius, ac poteſtas in capite libero, conſtituta ad tuendum eum, qui per ætatem ſua ſponte ſe defendere nequit, iure ciuili data, ac permiſſa: ex qua ipſi Tutores nomen acceperunt, quaſi tuitores, atque defenſores. Cic. de Ora. Filius eius tibi in tutelam traditus. Accipitur latius Tutelæ nomen, pro quauis protectione. Idem 3. de Finib. Hoc intelligi uolumus, ſalutem hominum in Iouis eſſe tutela. Horat. 1. epiſt. 1. Rerum tutela mearum.

Tvtelaris, re, *προστατικὸς*, quod quippiá in ſua habet tutela: ut, Dii tutelares, in quorum tutela urbes putabantur. Hi autem in oppugnationibus urbium certo carminis genere ſolent euocari, ne cum ipſis etiam diis bellum ſuſceptum uideretur. Tutelaris Prætor, cuius officium erat, pupillis tutores attribuere, quem primus M. Antonius Imperator conſtituiſſe exiſtimatur. Tullius Capitolinus.

Tvtelarivs, *ἱεροφύλαξ*, æditũus, qui ædes ſacras, aut publicas ſuo periculo tuetur. Pli. l. 34. c. 7.

Tvto, *ἀσφαλῶς*, ſine periculo. Plaut. in Amph. Patri ut liceret tuto illam amplexarier? Cice. 4. Verr. Tuto tranſire.

Tvto, tutas, *ἀσφαλίζω*, uerbum antiquum, idé quod protego. Plau. in Mer. Inuoco uos Lares Diales, ut me tutetis.

Tvtor, aris, *Defendere, ἀμύνω, προΐσταμαι*, deponens, ſiue (ut Priſciano placet) commune, idem ſignificans, quod diligenter protego. Horat. in epiſt. Res Italas armis tuteris, moribus ornes. Terentius in Hecy. Ego interea meum non potui tutari locum. Cic. pro Sylla: Per uos tutari, conſeruareq; cupiunt. Vir. 7. Aen. Tutari Italiam, detrudere finibus hoſtem. Idem 2. Aen. Hanc primum tutare domum.

Tvtor, ris, *Tutore, defenſore, προΐστωρ, ἀπίτροπος, πρόβολος*, is, qui ius & poteſtatem habet in capite libero, ad tutandum eum, qui ſe per ætatem nondum tueri poteſt. Hæc autem ætas (ſecundum Iureſconſultos) eſt uſque ad pubertatem, id eſt uſque ad 14. annũ. nam inde uſque ad uigeſimumquintum dantur curatores, qui etiam furioſis, & mentecaptis dari ſolent. Eſt igitur Tutor, pupilli defenſor. Liuius 1. Tutor liberis regis teſtamento inſtitueretur. Cic. de Orat. Galba populum Rom. tutorem inſtituere ſe dixit filiorum ſuorum orbitati. Idem de Cla. Ora. Orbæ eloquentiæ quaſi tutores relicti. Tutor finium, defenſor. Horat. Epod. 2. Siluane tutor finium.

Tvtvla, inquit Feſtus, ornamentum capitis Flaminicarum, & uitta purpurea innexa crinibus, & in altitudinem erecta, qua Flaminica a cæteris mulieribus diſcernebatur. Viri item in ſacris tutulis utebantur, qui inde Tutulati dicebantur. Var. li. 6. de Lin. Lati. Tutulati dicti, qui in ſacris habere ſolent ut metam in capitibus: id Tutulus appellatur ab eo, quòd matres familias crines cõuolutos ad uerticem capitis, quos habent uti uelatos, dicunt Tutulos: ſiue ab eo, quòd tuendi cauſa capilli fiebãt, ſiue ab eo, quòd altiſſimum in urbe, quod eſt arx, Tutulus uocatur.

Tvtvs, ta, tum. *Sicuro, libero, dal pericolo*, modo actiue accipitur pro eo, quod quid facile a periculo protegit, *ὀχυρὸς, ἀσφαλής*, ut, Tutus locus, Tutus portus. Ci. pro lege Man. Quis locus tam firmum habuit præſidium, ut tutus eſſet? Cæſar. 3. Bel. Ciuil. Qui modo ſibi timuerant, hos tutiſſimus portus recipiebat. Modo paſſiue, pro eo qui extra periculum eſt: ut cum dicimus quempiam tutum ab hoſtibus eſſe, uel Tutum ad ictus. Cæſar 2. Bell. Gall. Quæ res, poſt eum quæ eſſent, tuta ab hoſtibus reddebatur. Liu. 6. Bel. Mace. Teſtudinem tutam ad omnes ictus. Cic. 2. de nat. de. Trũci a frigorib. noti. Hinc Tute, aduerbium, *ἀσφαλῶς*, id eſt, citra periculum. ad Heren. l. 3. Eum tute uiuere, qui honeſte uiuat, Tute, cauteq; aliquid agere, ibidem paulo poſt. Hinc Tutiſſimo, aduerbium. Pompeius Ciceroni, Te hic tutiſſimo fore puto.

Tvvs, a, um, *σός*, pronomen poſſeſſiuum a Tu. Pla. in Perſa: Tua merx eſt, tua indicatio. Cic. ad Trebonium li. 15. Cupio cognoſcere, iter tuum cuiuſmodi ſit. Tuum eſt: ad te ſpectat, tui eſt negocii & officii Ter. in An. Tuum eſt, ſi quid præter ſpem euenit, mihi ignoſcere. De tuis unus: pro unus tuorum amicorum, uel de numero amicorũ tuorũ. Ci. ad Ceſ. l. 13. Qui de tuis uo. eſſet. Tuapte, & tuopte, ablatiui ſũt ex Tua, & Tuo ablatiuis, & Pte, ſyllabica adiectione compoſiti: ut Tuapte ſponte, id eſt, tua ipſius ſponte: Tuopte conſilio, id eſt, tuo ipſius conſilio. Plaut. Mil. Tibi tuopte conſilio occludunt linguam.

T ANTE Y

Tyana, penultima correpta, *τύανα*, Cappadociæ ciuitas ad radices Tauri mõtis, patria Apollonii, ſiue ille magus, ſiue Philoſophus fuit: cuius item fabuloſiſſimo uolumine exequitur Philoſtr. Hinc ſunt gentili Tyaneus, & Tyanites, *τυανεὺς, καὶ τυανίτης* Stephano. Poetæ aliquando efferunt Tyraneius per quinque ſyllabas. Oui. 8. Met. Oſtendit adhuc Tyraneius illic Incola de gemino uicino corpore truncos.

Tyberis, aut certe Thybris, *θύβρις*, Dionyſio, *θύμβρις, ἢ τίβερις*, Stephano celeberrimus Italiæ fluuius, è media fere Apennini longitudine Aretinorum finibus delapſus, primumq; Hetruriã ab Vmbris, & Sabinis, deinde eandem a Latio, atque ad Ianiculum ab urbe dirimens. Dictus Tybris (ut quidam exiſtimant) a rege quodam Hetruſcorum eiuſdem nominis, qui cum aliquandiu Latium incurſionibus infeſtaſſet, tandem ad fluminis huius ripas eſt interfectus. Virg. 8. Aen. Immani corpore Tybris. A quo poſt Itali fluuium cognomine Tybrim Diximus. Alii Tybrim dictum exiſtimant, quaſi *τὴν ὕβριν*, non tã a regis nomine, quàm ab iniuria, quæ tum accolis, cum uiatoribus circa fluuii huius ripas inferebatur. Eſt autem Tybridis nomen uetuſtius, & ſolis propemodum Poetis uſitatum, cum oratores Tiberim potius appellent, quod nomen recentius eſſe uidetur, ſiue a Tiberino Albanorum in eo ſubmerſo impoſitum, ut placet Liuio l. 1. ſiue literis aliquot paulatim, ut ſolet, temporis progreſſu immutatis. Verum quod ad uocis huius etymon, ſcripturamq; pertinet, ſatis multa ſupra dicta ſunt in dictione Tiberis. Apud Dionyſium Afrum conſtantiſſime legitur Thybris, th aſpirato: cuius aliquot uerſus, quod ſingulares Romani fluuii laudes contineant, hic uiſum eſt adſcribere.

Θύβρις ἑλισσόμενος καθαρὸν ῥόον εἰς ἅλα βάλλει,
Θύβρις ἐϋῤῥείτης ποταμῶν βασιλεύτατος ἄλλων,
Θύβρις, ὃς ἱμερτὴν ἀποτέμνεται, ἄνδιχα ῥώμην,
Ῥώμην τιμήεσσαν, ἐμῶν μέγαν οἶκον ἀνάκτων.

Tyberis, Tyberias, Tyberius, & Tyberinus, & ſi qua ſint alia id genus: rectius i, noſtro ſcribuntur, cum præſertim etiá apud Græcos per iota ſcribantur, *τίβερις, τιβεριάς, τιβέριος, καὶ τιβερῖνος*. eorum ſignificationem uide ſuis locis.

Tybvr, uris, Tyburis, urtis, & Tyburtinus, a, um, rectius i, noſtro ſcripſeris, præſertim cum apud omnes Græcos, *τίβυρις, τίβυρα, καὶ τίβυρα*, per iota legimus. uide ſuis locis.

Tydevs, dictio diſſyllaba, *τυδεύς*, nomen filii Oenei regis Calydoniæ, & Eurybϧæ; uel ut aliis placet, Althææ: qui cum fratrem ſuum Menalippum inſcius occidiſſet, ad Adraſtum regem perfugit, cuius filiam Deiphilen coniugem duxit. Poſtea a Polynice, qui alteram Adraſti filiam, Argiam uxorem habebat, legatus ad Eteoclem regem Thebarum miſſus, ut pacti memor fratri regnũ redderet. Ad quem cum ueniſſet, regiamq; eſſet ingreſſus, Eteocles negauit ſe regno ceſſurum eſſe. Quo reſponſo Tydeus uehementer commotus eſt, ita ut non ſit ueritus Thebanos omnes, quotquot tum forte cum Eteocle eſſent in conuiuio, ad quodlibet certaminis genus prouocare. atque ut animoſe prouocauit, ita omnes (ſic illi Pallas propitia erat) ſtrenue uicit. quamobrẽ Thebani dolore ac indignatione accenſi, reuerſuro inſidias tetenderunt, collocatis ad opportunum locũ, quà Tydeus tranſiturus erat, quinquaginta iuuenibus, cum duobus ducibus, Mæone Aemonis, & Lycophonte Autophoni filio: quos Tydeus in ſe impetũ facientes trucidauit, uni tantum parcens Mæoni, quem acceptæ cladis nuncium ad Eteoclem remiſit. Profectus deinde una cum Polynice, & Adraſto, reliquisque Græciæ principibus ad bellum Thebanum, poſt multas res præclariſſime geſtas, a Menalippo quodam Thebano lethaliter uulneratus, occubuit. Vide hæc latius in Statii Thebaide.

Tydides, dæ, pe. pr. *τυδείδης*, nomen patronymicum a Tydeo deductum: quo poetæ utuntur pro Diomede Tydei filio. Vir. 1. Aen. O Danaum fortiſſime gentis Tydide. Hor. 1. Carmen. Ode. 6. Quis Tydiden ſuperis parem.

Tymolvs, pen. pr. qui & Timolus, *τμῶλος* Stepha. Lydiæ mons, ex quo Pactolus amnis profluit. Apud Plin. lib. 5. cap. 29. Timolus.

Tympaniticvs, ci, *τυμπανιτικὸς*, qui tympanite laborat: hoc eſt, ea ſpecie aquæ intercutis, cum uenter ſpiritu, aquaq; diſtentus, ſonum reddit tympani, cum pulſatur. Pl. l. 26. ca. 5.

Tympaniſtria, mulier tympanum pulſans. Sidonius. lib. 1. Epiſt.

Tympanites, genus hydropis, cum uentre uehementer intento, crebet intus ex motu ſpiritus ſonus eſt. Celſus l. 3. c. 21.

Tympanizo, zas, *Sonar il timpano, τυμπανίζω*, tympana pulſo. Suet. in Auguſto: Comprobauit uerſum in ſcena pronuntiatum, de Gallo matris Deum tympanizante.

Tympanotriba, bæ, *τυμπανοτρίβης*, qui tympanum terit, & pulſat. Plau. in Truc. Tympanotribam amas.

Tympanvm, ni, *Timpano, τύμπανον*, inſtrumentum ex una parte planum, membrana clauſum, intus uacuum, quod baculo pulſatur. Eo uti ſolebant in ſacrificio matris Deum. Virg. 9. Aen. Tympana uos, buxuſq; uocat Berecynthia. Oui. 4. Faſt. Et inania tympana tundent. Eſt & tympanum uehiculi tectum, ut inquit Seruius, ſiue (ut aliqui putant) teſtudo ſupra radios. Radii autem dicuntur ſtipites, altera parte rotæ centro, altera cantbis infixi. Virgil. 2. Ge. Hinc tympana plauſtris. Eſt præterea tympanum, machina rotunda ad rotæ ſimilitudinem, qua a calcantibus hominibus uerſata, põdere in ædificiis ſubuehũtur, uel aqua hauritur fiſtulis maiorib. ex puteis, uel ex riuis ꝑ canales ad irrigãdos hor-

nos diffunditur. Huiuſmodi etiam tympana in portubus inſignioribus uidemus ad exonerandas naues accommodata. Luc.l.4. Multaq; per trochleas, & tympana pondere magno Cómouet. Tympanum genus uaſis. Pli.l.33.c.11.

TYNDARVS, ri, pen. cor. τυνδάρεος, rex fuit Oebaliæ, & maritus Ledæ, quæ eodem tempore duo peperit oua, e quorum altero, quod à Ioue conceperat, excluſi fuerunt Pollux, & Helena; ex altero, quod conceperat ex Tyndaro, Caſtor, & Clytemneſtra. Ex his priores duo immortales fuerunt, poſteriores mortales. Mortuo tamen Caſtore Pollux a Ioue impetrauit, ut ſibi cum fratre immortalitatem communicare liceret, alterniſq; cum illo uitã morte commutare. Cui fabulæ occaſionem ſumminiſtrauit ſiderum illorum natura, quæ talis eſt, ut uno oriente, alterum occidat. Ambo autem a Poetis dicuntur Tyndaridæ, non quòd uterque è Tyndaro fuerit natus. ſed καταχρηστικῶς, quemadmodum Herculem iidem appellant Amphitryoniaden. Sic etiam Helenam Tyndaridem uocãt, quæ tamen fuit Iouis, non Tyndari filia. Alioqui, ſi mortali patre nata fuiſſet, tot ſecula uiuere non potuiſſet. conſtat enim fratres eius cum Argonautis nauigaſſe. Argonautarum autem filij cum Thebanis dimicauerunt. horum uero filii bello Troiano interfuerunt. Dicimus & Tyndareos, ſeu Tyndareus, per quatuor ſyllabas. Ouidius in epiſtola Hermiones: Me tibi Tyndareus uita grauis auctor & annis Tradidit,

TYPHOEVS, per tres ſyllabas, eu. diphthongum in ultima habens, penultima prod. τυφωεὺς, unus è Gigantibus, Terræ & Titani filius, quem illa Ioui irata in perniciem cœleſtium fertur edidiſſe. Hic cũ in ingentem corporis molem adoleuiſſet, eo uæcordiæ prouectus eſt, ut Iouem de cœli poſſeſſione deiicere conaretur. Quapropter fulmine ab eodem ictus eſt, & ſub Inarimen inſulã detruſus: ut placet Homero in Catalogo. Virg. 9. Aen. Inarime Iouis imperiis impoſta Typhoeo. Lucan. lib. 4. Conditur Inarimes æterna mole Typhoeus. Ouid. tamen lib. 5. Met. & Strabo libr. 12. Pindarum ſecuti, in Sicilia ſub Aetna monte ſepultum uolunt. Hinc Typhoeus, a, um. pen. pro. τυφωεῖος, licet Poetæ ſuo iure alteram ex diphthongo uocalem abiicientes, eandem corripiant. Vir. 1. Aen. Qui tela Typhoea temnis.

TYPHON, onis, τυφῶν, flatus uorticoſus, mira uelocitate, ſed ſine igne, è nube erumpens. Pli. lib. 2. ca. 48. Gellius li. 19. cap. 1. Producit autem hæc dictio priorem ſyllabam. Lucanus l.7. Auidos typhonas aquarum.

TYPVS, typi, *Forma, ſtampa*, τύπος, Latine forma, figura, adumbratio rudis, exemplar, umbra, & ueluti imago quædam alterius rei. Ci. ad Att. l. 1. Typos tibi mando. Hinc protypa, dicta ſunt opera, quæ ante typos facta ſunt. Ectypa, ἔκτυπα, quæ ex ipſis ſunt formata typis. Pli. l. 35. c. 12. Archetypa autem dicuntur prima & principalia exemplaria, quæ non aliunde ſunt deſumpta, neque ad aliorum ſimilitudinem efficta, cuiuſmodi uulgus uocat Originalia. Typi item, teſte Gellio lib. 1. a Græcis dicuntur, quas nos deſcriptiones appellamus, quæ rudiores ſunt, quàm ὁρισμοὶ, quas nos finitiones uocamus.

TYRANNICE, τυραννικῶς, crudeliter, more tyrannorum. Ci. 5. Ver. Quæ regie, ſeu potius tyrannice ſtatuit in aratores.

TYRANNICVS, ca, cum, τυραννικὸς, quod eſt tyranni, hoc eſt, crudele, & ſuperbum. Ci. 1. de Leg. Si Athenienſes delectarentur tyrãnicis legibus. Idem de Inuent. Quod tetrum, crudele, nefarium, tyrannicum factum eſſe dicamus.

TYRANNIS, nidis, τυραννὶς, dominatio, ſæuum ac uiolentum imperium. Iuuen. Sat. 8. Quid Nero tam ſæua, crudaque tyrannide fecit?

TYRANNOCTONVS, ni, p. cor. *Vccidit ore del tiranno*, tyrannicida, percuſſor tyranni: a κτείνω, interficio. Cic. ad Att. l. 14. Periculoſa noſtris tyrannoctonis.

TYRANNICIDA, dæ, pen. pro. gen. maſ. *Ammazzatore del ſignore*, τυραννοκτόνος, qui tyrannum occidit. Pli. l. 7. c. 23.

TYRANNICIDIVM, τυραννοκτονία, tyranni cædes Quinct. lib. 7, cap. 4.

TYRANNVS, ni, *Tiranno, ſignore*, τύραννος, apud ueteres in bonam partem dicebatur pro rege, ſeu monarcha, qui plenam habebat in ſubditos poteſtatem. Ab initio enim Trogo teſte, omnium ciuitatum, regionumq; imperium penes reges fuit, quos ad huiuſmodi faſtigium maieſtatis, non ambitio popularis, ſed ſpectata inter bonos moderatio prouehebat, qui etiam tyranni ob fortitudinem uocabantur. Vir. 7. Aen. Pars mihi pacis erit, dextrã tetigiſſe tyranni. Poſtea tamen tyranni nomen ad illos ſolum reſtrictum eſt, qui per inſolentiam Imperii uiribus abutebantur, & ui & quadã animi libidine dominabantur, nõ iure, legibus æquis. Ci. 2. Off. Huius tyranni, quem armis oppreſſa pertulit ciuitas. Oui. 1. Met. Et inhoſpita tecta tyranni.

TYRIAMETHYSTVS, τυριαμέθυστος, amethyſti color, Tyria rurſus purpura inebriatus. Pli. l. 9. c. 41.

TYRIANTHINVS, a, um, pen. cor. τυριάνθινος, color, qui fit ex ianthino, hoc eſt, uiolaceo, rurſus Tyria purpura inebriato. hinc Tyrianthinæ ueſtes, colore huiuſmodi infectæ. Mart. lib. 1. Tyrianthina Bardocucullus.

TYRIDATES, ſeu potius Tyrdates, τυριδάτης, Vologeſis Parthorum regis frater, qui Neronis principatu Romam uenit, & regni Armeniæ diadema ab eo accepit. Tac. l. 6. & 7.

TYRIVS, a, um, τύριος, adiect. deductum a Tyro urbe, olim inſula, ſed ab Alexandro continenti adiuncta. Vir. 1. Aen. Vrbs antiqua fuit, Tyrii tenuere coloni. Tibullus, Quid Tyrio recubare iuuat. Et quoniam in hac urbe laudatiſſima tingebatur purpura, factum eſt, ut Tyrium dicamus pro purpureo. Oui. 3. de Arte: Tyrios labdabis amictus. Tyria maria, prouerbio dicebatur, de re admodum tumultuoſa, terriculiſque plena. Feſtus putat inde natum eſſe prouerbium, quòd Pœni Tyro oriundi, adeo potẽtes in mari fuerint, ut omnia maria infeſtantes, nauigationẽ redderent periculoſam. Vnde Tyria maria excitare, prouerbialiter dicitur, pro, ingentes tumultus commouere.

TYRO, onis, *Tirone, ſoldato nouello*, νέος στρατιώτης, nouus miles, & fortis ad militiam exercendam. Cic. 2. Tuſc. Aetas Tyronum plerunque melior: ſed ferre laborem, contemnere uulnus conſuetudo docet. Liu. l. 40. Veteribus militibus tyrones immiſcebantur. Per translationem Tyrones, appellamus, qui prima arte aliqua ponunt rudimenta. unde pro rudi adhuc & nouitio gladiatore poſuit Suet. in Cæſare. Sic adoleſcentes, quando, toga ſumpta, cauſſam quempiam exercere incipiebant, Tyrones dicebantur, & illa prima actio, Tyrocinium. Seneca li. 3. Declam. Ille in foro primum ducturus tyro dictus eſt. Suet. in Nerone. Deductus in forum tyro, populo congiarium propoſuit. Hinc Tyrunculus, diminutiuum, pro iuuenculo, qui prima in arte aliqua cœpit ponere rudimenta. Pli. Iunior in epiſt. Quod me, quamuis tyrunculum, notauit ad emendum, hoc eſt, rudem, & nondum ſatis exercitatum in cognitione ſignorum. Iuuen. Sat. 11. Nec latus Afræ Nouit auis noſter tyrunculus. Huius fœmininum eſt Tyruncula, quo Colu. uſus eſt pro Cane adoleſcentiore. Quoniam (inquit li. 2. c. 7.) tyruncula nec recte nutrit, & educatio totius habitus aufert incrementum. Tyrocinium, nii, στρατοπεδεία, prima artis alicuius rudimenta. Suet. in Tib. Tyrocinii die adoleſcentuli togam puram ſumebant. Tyrocinium nauium dixit Pli. l. 24. c. 7. per metaphoram: cum primum mari committuntur. Sunt qui ſcribant, Tiro, per i, noſtrum, & melius fortaſſis. arbitror enim Grecam dictionem non eſſe. Fuit etiam Tyro, ſiue Tiro, nomen liberti Ciceronis, in omni literarum genere exercitatiſſimi, ad quem extant Ciceronis epiſtolæ.

TYROCINIVM, Tyrunculus, & Tyruncula, uide in dictione Tyro.

TYROS, ſiue Tyrus, τύρος, urbs Phœnices olim celeberrima, una ex iis, quæ Tripolim efficiunt, olim inſula, ſed Alexandri operibus continenti coniuncta. Tyros, inquit Pli. l. 5. c. 19. quondam inſula, prælato mari, ſeptingentis paſſibus diuiſa, nunc uero. Alexandri eam oppugnantis operibus, continens. Olim partu clara, urbibus genitis Lepti, Vtica, & illa Romani Imperii æmula, Carthagine. nunc omnis eius nobilitas conchylio, & purpura conſtat. Olim Sarra nuncupata, ut ait Gellius lib. 14. c. 6. Vnde Sarranum oſtrum pro purpura Tyria.

TYROTARICHVS, τυροτάριχος, genus obſonii, ex caſeo, ſalſamentiſq; confecti. τύρος, enim caſeus eſt. τάριχος, ſalſamentum. Ci. ad Pætum l. 9. Ad tyrotarichum antiquum redi. Et ad Att. l. 4. Patina tyrotarichi.

TYRRHENOS, τυῤῥηνοὺς, Romani Hetruſcos appellant, atque Tuſcos, hoc eſt, quicquid eſt populorum in Italia, inter Macram & Tiberim fluuios. Græci uero hoc eos nomine nominarunt a Tyrrheno Atyos filio, qui è Lydia colonos in hanc regionem deduxit. Atys enim ex poſteritate Herculis, & Omphales unus, cum ſterilitate ac fame populum ſuum emittere cogeretur, e duobus filiis, ſorte iacta, Lydum quidem regni ſucceſſorem tenuit. Tyrrhenum autem cum bona populi parte ad quærendas nouas ſedes emiſit: qui cum poſt longos errores in inferi maris ora ſedes fixiſſet, totum eum tractum de ſe Tyrrheniam, & mare ipſum Tyrrhenum appellauit. Vir. li. 7. Primus init bellum Tyrrhenis aſper ab oris Contemptor diuum Mezentius.

TYRRHENVM mare, *Mar di Toſcana*, τυῤῥηνὴν θάλασσαν. Stephanus mare inferum eſt: ita dictum quod Tyrrheniam, hoc eſt, Tuſciam alluat: unde & Tuſcum dicitur. Vel a Tyrrhenis nautis, qui ſe in hoc mare præcipitauerunt. Nanq; hoc habet fabula: Dormientem in litore Liberum patrem adhuc puerum nautas abſtuliſſe Tyrrhenos, qui cum eſſet experrectus in naui, quò duceretur, interrogauit. Reſponderunt illi: Quò uellet. Liber ait: Ad Naxum inſulam ſibi ſacratam. Sed cum aliò uela deflecterent, iratum numen tigres ſibi ſacratas uiſibus eorum obiecit: quo terrore ſe illi in fluctus dedere præcipites. Hæc Seruius in illud Virg. 1. Aeneid. Gens inimica mihi Tyrrhenum nauigat æquor.

DE LITERA V

V LITERA uocalis eſt, quæ ſæpe in conſonantem tranſit: & modo uim ſimplicis habet, ut apud Virgilium, Cum tales animos iuuenum, & tam certa tuliſtis Pectora. Modo duplicis: ut, Cupiui, cupiueram: in quibus i, ante u, conſonantem poſita producitur, & eadem ſubtracta corripitur. Aliquando u, conſonans per diæreſim ratione carminis in uocalem correptam mutatur. Hor. in Epo. Niueſq; deducunt Iouẽ, Nunc mare, nunc ſiluæ. Interdum a uocali tranſit in conſonantẽ, ut Nauta nauita: Gaudeo, gauiſus. Quandoq; amittit uim literæ cũ ſubditur poſt q, aut g: ut Aliquis, Sanguis. Idem fit antecedẽte ſ: ut, Suauis, Suetus. Tranſit quandoq; per deriuationes in a: ut Veredus, ueredarius. in e, ut Pondus, ponderis: Deierat, pro deiurat. Contra Antiqui Auger, pro Augur dicebant. Similiter in gerundiis, quæ a tertia coniugatione naſcuntur, loco e, ſcriptitarunt u: ut Faciundum, pro faciendum. In compoſitione etiam u, ſæpe mutatur in i correptam: ut Cornu, corniger: Arcus, arcitenens: Fatum, fatidicus: Aurum, aurifex: Luctus, luctificus: Fluctus, fluctiuagus: Magnus, magnificus: Opus, opifex. Scribebant etiam antiqui, Carnufex pro carnifex, & Lubens pro libens, Peſſumus pro peſſimus: quorum innumera occurrunt exempla apud Comicos.

V ANTE A

VACANTER, *κενῶς, μάτην*, inaniter, fruſtra. Gel. l. 17. c. 10.

VACCA, *Vacca, βοῦς, ἡ*, bos fœmina. Ci. 1. de Na. de. Cur non geſtiret taurus equæ contractione, equus uaccæ? Varro 2. de re ruſt. c. 5. Diſcernuntur in tertia, & quarta taurus & uacca. Vir. 4 Aen. Ipſa tenens dextra pateram pulcherrima Dido Candentis uaccæ media inter cornua fundit. Virg. 6. Aen. Sterilemq; tibi Proſerpina uaccam. Vacca, quæ ſterilis eſt, Varroni taura appellatur. Diminutiuum eſt Vaccula, *βοΐδιον*, Vir. Vaccula nonnunquam ſecreta cubilia captans.

VACERRA, uacerræ, *Palo, χάραξ, σκόλοψ, σταυρός*, palus uel ſtipes humi defixus ad caſtra munienda, uel hortos claudendos. Colum. l. 9. c. 1. de uiuariis claudendis loquens: Vbi uero neutrum patriſfamiliæ conducit, ratio poſtulat uacerris includi. Sic enim appellatur genus clathrorum, idq; fabricatur ex robore, quercu, uel ſubere. Et mox: Satis eſt uacerras inter pedes octonos defigere. Et paulo poſt: Nam & uacerris fabricandis ingens eſt in Gallia materiæ copia. Vacerram (inquit Feſtus) Aelius & alii complures aiunt eſſe ſtipitem, ad quem equi ſolebant religari. Alii dicunt maledictum ſignificari hoc nomine acerbitatis magnæ, ut ſit uecors & neſanus. Hæc Feſtus.

VACILLO, as, are, *Vacillare, non eſſer conſtante, παραφέρομαι*, eſt proprie inconſtãtem eſſe, & quaſi alternatim modo huc, modo illuc inclinari, nutare, fluctuare. Cic. ad Att. l. 12. Memoria uacillare. Idem 1. de Na. de. Tota res uacillat, & claudicat. Idem 3. Off. Iuſtitia uacillat, uel iacet potius. Vacillare item teſtis dicitur; qui in dicendo teſtimonio ſibi nõ ſatis conſtat, & modo negat, quod paulo ante affirmarat. Hinc Vacillatio. Quin. l. 11. c. ult. Eſt & illa indecora in dextrum, ac læuum latus uacillatio, alternis pedibus inſiſtentium. Vacillans, is, partic. Ci. Tironi l. 16. Accepi tuã epiſtolam uacillantibus literulis, id eſt, non recte præ ualetudine ſcriptis. Idem 3. Phil. Cum una legione, & ea uacillante.

VACCINIVM, nii, a Romanis dictus eſt flos purpurei coloris, teſte Dioſc. quem Græci uocant *ὑάκινθον*, quod etiam aperteſſime teſtatur Seruius, explicans illud Virg. 2. Ecl. Alba liguſtra cadunt: uaccinia nigra leguntur. Quo in loco nonnulli Seruium immerito reprehendunt, quod Vaccinium pro hyacintho acceptum Maroni affirmarit. Nec obſtat, quod uacciniis nigrum colorem tribuat Vir. cum purpuream quoque uiolam, nigram uocare ſoleãt auctoritates: præſertim ſi fuſcioris purpuræ habeat colorem. Galli ſeruatis non obſcuris priſci nominis ueſtigiis, Vacietum appellant: herbam autem ipſam, a quadam cæpæ ſimilitudine, Cæpam agreſtem: Habet enim, Dioſcoride teſte, folia bulbi, & radicem bulbaceam, caulem uero dodrantalem minimo digito tenuiorẽ, comam procumbentem, incuruamq; purpureorum florum plenã. Vaccinia in Italia aucupiis ſerebantur, in Gallia etiam tincturæ. uide Pli. l. 16. c. 18.

VACO, cas, *Dar opera, σχολάζω*, otium habeo. Et conſtruitur cũ datiuo: ut, Vaco philoſophiæ. Ci. 1. de Diuin. Philoſophiæ ſemper uaco. Vacare corpori, eſt curare corpus. Pli. epiſt. 9. aut lego aliquid, aut ſcribo, aut etiam corpori uaco. Iungitur aliquando accuſatiuo cum præpoſitione In. Oui. 3. de Pon. Eleg. 3. In nullũ mea mens grande uacabat opus. Interdum Vacare ſignificat uacuum eſſe, *κενὸν εἶναι*, & ſic fere abſolute ponitur. Plau. in Caſ. Facua cent ædes. Cæſ. 1. Bel. Gal. Noluit eum locum, unde Heluetii diſceſſerant, uacare. Vacant agri, id eſt, non excoluntur. Cæſar 4. Bel. Gal. Millia paſſuum ſexcenta agri uacare dicuntur. Interdum pro carere, *ἀπέχειν*, idq; fere cum ablatiuo nulla præcedente præpoſitione. Ci. l. 9. Epiſ. Vacare culpa, magnum eſt ſolatium. Item l. 1. Cum, in quo accuſabat, culpa uacarem. Interdum uacare, *σχολὴν ἄγειν*, eſt otioſum eſſe, nihil agere, ceſſare: idq; interdum abſolute. Ci. l. 12. epiſt. Si ne tu quidem uacas, noli mihi moleſtiam exhibere. Nonnunquam cum ablatiuo præeunte præpoſitione A, uel Ab. Pli. epiſt. 51. Cum a ſcribendo uacaret, id eſt, cũ a ſcribendo ſuperſederet. Ci. in Bruto: Nullum tempus ei uacabat a forenſi dictione. Vacare animo, eſt curis ſolutum eſſe. Ci. 2 de Diuin. Si uacas animo, neque habes aliquid, quod huic ſermoni prætermittendum putes. Hinc Vacans, qui otiatur. Cælius ad Ci. l. 8. Hoc mihi certum, ac iucundiſſimum uacanti negociorum erat, tecum id otii tempus conſumere. Ouid. 9. Meta. Nec petiit horamq; animumq; uacantem. Vacanter, aduerbium *κενῶς, μάτην*, ſuperuacanee, fruſtra. Gellius l. 17. c. 10. Vacanter hoc eu mulauit, & maniter. Vacatio, onis, uerbale, *σχολή*, ceſſatio, immunitas, feriæ, Cæſare 6. Bell. Gall. Militiæ uacationem, omniumq; rerum habẽt immunitatem. Habere uacationem, id eſt, ceſſare, Cic. 4. Acad. Cum ſacerdotes deorum, uacationem habeant. Dare uacationem, id eſt, immunitatem alicui permittere. Ci. 6. Ver. Vacatio data eſt ab illo. Interdum Vacare ſignificat ad nihil utile eſſe, ſuperabundare, *πλεονάζειν*, quod otioſum eſſe uideatur, ſed non niſi in tertia perſona. Vacat mihi impersonaliter. id eſt, otium, uel uacuum tempus eſt mihi, *σὺ σχολὴν ἔχω*. Aliquando tamen datiuus non exprimitur. Vir. 2. Aen. Sed ſi tantus amor caſus cognoſcere noſtros, Et uacat annales noſtrorum audire laborum. Iuuen. Sat. 1. Si uacat, & placidi rationem admittis, eadem. Id eſt, ſi ocium eſt nobis. Quandoq; ponitur pro curæ eſſe. Quin. l. 11. c. 1. Et cui eſſe diſerto uacet. Vacare populo, eſt operam populo dare, & inſeruire *χρηματίζειν*. Aliter Vacare populo, ſignificat liberum eſſe a populo, popularíq; iudicio. In quem ſenſum Cicer. uidetur lib. 5. Tuſc. accipere, cum ait: Amplitudo animi una eſt omnium rerum pulcherrima, eoque pulchrior, ſi uacet populo.

VACVNA, p. pr. a uacando dicta eſt dea, quæ præeſſe uacantibus, & otioſis putabatur: cui cum agricolæ a laboribus ruris uacarent, ut poſt perceptos fructus requieſcerent, per hyemem uota ſoluebãt, & ſacrificabant Oui. l. 6 Faſt. Antiquæ ſacra Vacunæ. Ante Vacunales ſtantq; ſedentq; focos. Pli. l. 3. c. 12.

VACVO, as, *Vuotare, κενόω*, uacuefacio, uacuum reddo, euacuo. Mart. l. 11. Elyſium liceat ſi uacuare nemus. Colum. lib. 3. c. 13. Sulcum uacuari.

VACVVS, a, um, *Vuoto, uacuo, κενὸς, διάκενος, λαγαρὸς*, inanis, nihil continens. Cic. de Vniuerſi: Nihil igni uacuum uideri poteſt. Ci. in Catil. Quid? quod aduentu tuo ſubſellia iſta uacua facta ſunt. Vacuum definiunt Philoſophi, quod ſit locus non repletus corpore, natus repleri. Vel ſic, Vacuum eſt dimenſio, omnia in ſe nõ cedendo recipiens. Quibus ex definitionibus ſatis conſtat, proprie loquendo nihil eſſe uacuum, cum omnia ſi non ubi corpore, certe aere plena ſint. Vulgo tamen ita loquimur, ut uacuum dicatur, in quo nihil ſit præter aerem. Aliquando Vacuum accipimus, pro interuallo & ſpatio. Vir. 3. Ge. Saltibus in uacuis paſcant. Idẽ 5. Aen. Quem pueri magno in gyro uacua atria circum Intenti ludo exercent. Sic aerem uacuum eſſe dicimus, quod in eo nullũ cõſpiciatur corpus. Vir. 3. Ge. Aera per uacuum ferri. Quo in loco Virg. Lucretium uidetur imitatus, qui Inane neutro genere pro aere poſuit, Longum, inquiens, per inane reſoluit. Vacuus animus, otioſus, nullis curis, nullis negotiis irretitus. Ci. de cla. Ora. ſi es animo uacuo, expone nobis quod quærimus. Vacuos habere dies, id eſt, nullis rebus dedicatos. Vacuus equus, qui ſine seſſore eſt. Liuius l. 27. Vacuus paulo poſt equus, errans per urbem, cognitus. Vacuum remum trahere, eſt remum inutiliter, mearſum, fruſtra trahere. Iungitur aliquando genitiuo. Pla. in Bacchid. Volens afflictat me iam uacuum uitiũ. Id eſt, inualidum. Ter. in Heaut. Vacuum tempus, ne quod dem mihi laboris. Aliquando ablatiuo ſine præpoſitione. Ci. 5. de Fin. Cum uacui curis, etiam quid in cœlo fiat, ſcire auemus. Aliquando cum præpoſitione. Cic. ad Att. Sin eris ab iſto periculo uacuus. Hinc Vacuitas, tis, *κενότης*, inanitas, abſentia, priuatio. Ci. 1. de Off. Adhibenda uacuitas ab angoribus. Idem 5. Tuſc. Securitatem appello uacuitatem ægritudinis.

VADIMONIS, lacus in Vmbria, non procul ab Ameria, opacam habens ſyluam ſibi innatantem, quæ nunquam die ac noctu eodem niſitur loco. Pli. l. 2. c. 95. Pli. Iunior in epiſt.

VADIMONIVM, nii, *Securtà, malleuadore, ἐγγύη, ἐγγυητὴς, ὑπέρου*, eſt ſponſio quædam ſiſtendi, comparendiq; in iudicio ad diem præſtitutam per ſe, uel per aduocatos, quod deſerere non licet. Seneca: Vadimonium promittimus, & tamen deſeritur. Ci. pro Quintio: Ad uadimonium non uenit. Et paulo poſt: Non dubitauit, cum uadimonium deſertum eſſet, bona proſcribere. Vadimoniũ promittere, eſt promittere comparere in iudicio ad diem præſtitutam per ſe uel per aduocatum. Ci. 5. Verr. Statuit iſte, ut arator decumano, quò uellet decumanus, uadimonium promitteret. Vadimonium conſtituere, eſt diem aſſignare, ut loquuntur, quo

quis in iudicio comparere debeat. Cic. de Sen. Omnia quæ curãt meminerunt, uadimonia conſtituta, qui ſibi, cui ipſi debeant. Vadimonium deſerere, eſt non comparere in iudicio ad diem præſtitutam. Plin. in Præfa. Nat. Hiſt. Inſcriptiones, inquit, propter quas uadimonium deſeri poſſit. Id eſt, inſcriptiones librorum, tã ampla & magnifica pollicentes, ut propter eorum librorum aut lectionem uadimonium deſeri poſſit. Differre uadimonium, eſt differre diem contentionis, quo reus in iudicio comparere promiſerat. Plin. lib. 7. cap. 53. Bæbius iudex uadimonium differri iubet. Vadimonium miſſum facere, eſt uadimonii obligationem remittere, condonareq́;. Cic. pro Quint. Qui poſtea quoque uadimoniũ miſſum fecerit. Vadimonio obſtricti, hodie dici poſſunt qui ob crimina in iudicium uocati, ab iudicibus, ut fit, impetrarunt, ut aut ſua, aut ſponſorum fide dimittantur, ea lege, ut in diẽ certum, aut quandocunque iudici uiſum fuerit, ad iudicium ſiſtantur. Concipere uadimonium, eſt exprimere certam formulam uadimonii ſiſtendi, comparendiq́;. Ci. Q. F. l. 2. Negat in tanta multitudine eorum, qui una eſſent, quenquam fuiſſe, qui uadimonium concipere poſſet.

VADO, dis, ſi, ſum, *Andare*, βαδίζω, ἰέναι, βαίνω, eo, iter facio, quaſi uiæ me do. Virg. 2. Aen. Vadimus immiſti Danais. Ibidem: Per tela, per hoſtes Vadimus. Ci. ad Att. l. 4. Ad eum poſtridie mane uadebam. Transfertur & ad fluuios, pro, fluere. Pli. l. 5. c. 26. In Meſopotamiam uadit per ipſam Seleuciam. Circumuado, Euado, Inuado, Peruado, ſuis locis.

VADO, as, priore correp. *Paſſare il fiume*, uado traiicio. Papinianus: Si uadari nequeat, ſed põtonibus traiiciatur. Solinus: Flumen, quod propter breuitatem facile uadari poterat.

VADOR, aris, *Far la ſegurtà*, κλυτεύω, uerbum commune, ſecundum Priſcianum, ſignificat uadimonio obſtringere, ſiue diem iudicij ex compacto conſtituere, & in ius uocare. Cic. pro Quintio: Debere tibi dicis Quintium, procurator negat: uadari uis, promittit. Vadari reus dicitur, cum uadimonio obſtringitur, præſtituta die ſe iudicio affuturum. Actor etiam Vadari reum, dicitur, cum acceptis uadibus reum ad comparendum in iudicio aſtringit. Liuius 3. Decem uadibus accuſator uadatus eſt reum. Ci. 5. Verr. Cum ex Leontino uſque Lilybæum aliquem uadaretur. Ouid. 2. de Rem. Am. Iamque uadaturus: lectica prodeat, inquit. Hor. 1. Ser. Sat. 9. Tunc reſpondere uadato Debebat.

VADOSVS, a, um, τεναγώδης, πολύπορος, ut, Vadoſus amnis, qui frequẽtia habet uada, quæ tranſiri pedibus poſſunt? Cæſ. 1. Bel. Ciui. Vadoſum mare erat. Liuius l. 37. Vadoſum oſtium portus.

VADVM, di, *Acqua baſſa, guado*, πόρος, eſt locus in flumine, mari uel lacu, tam paruæ profunditatis, ut pedibus tranſiri poſſit: unde & nomen habere putatur, a uadendo ſcilicet, quòd per ipſum uadere poſſimus. Liuius l. 38. Pontem, quia uado nuſquam tranſitus erat, facere inſtituit. Cæſ. l. 3. Bel. Gall. Romanos uada, portus, inſulas non noniſſe. Vadum pro mari. Catu. Argonau. Auſi ſunt uada ſalſa cita decurrere Puppi. Virg. 5. Aen. Sulcant uada ſalſa carinæ. Oui. 3. Triſt. Eleg. 9. Dicitur his remos applicuiſſe uadis. Emerſiſſe è uado dicitur, qui maximam rei alicuius difficultatem ſuperauit. Tractum a nauigantibus, qui non ſine maximo diſcrimine inter breuia, & loca uadoſa nauigant. Cic. pro Cælio. Emerſiſſe iã è uadis, & ſcopulos prætervecta uidetur oratio. Res in uado eſt, prouerbialiter dicitur, pro, In tuto eſt. Tractum uidetur a natantibus, quibus ut in profundo periculum, ita in uado eſt ſecuritas. Ter. in An. Omnis res in uado eſt. Plautus Aulul. Iam eſſe in uado ſalutis res uidetur.

VAEH, *Oime, modo di dolerſi*, οὐαὶ, interiectio dolentis: ut Væh miſero mihi. Virg. 9. Ecl. Mantua uæh miſeræ nimium uicina Cremonæ. Quidam Væ ſine aſpiratione ſcribunt: recipit diphthongum, ut diſtinguatur a Ve, coniunctione.

VAFER, fra, frum, *Aſtuto, giotto*, πανοῦργος, pro callido, & aſtuto accipitur, quaſi ualde Afer. Mira enim ſemper fuit eius gentis calliditas. Cic. l. 1. de Na. de. Chryſippus, Stoicorum ſomniorum uaferrimus interpres. Ouidius. 3. de Arte: Qua uafer eludi poſſit ratione maritus. Vafrum ius, id eſt, ſubtile, uel in quo multis uafre uerſantur. Horat. 2. Ser. Sat. 2. Aut uafri inſcitia iuris. Hinc Vafre, πανούργως, callide, aſtute. Cic. 4. Verr. Nihil uafre, nec malitioſe facere conatus eſt.

VAGINA, pen. pro. *Guaina*, θήκη, κολεός, alicuius rei theca. Cice. in Catil. Gladium in uagina reconditum. Cæſar 5. Bel. Gal. Auertit hic caſus uaginam, & gladium educere conantis dexteram moratur manum. Oui. 10. Met. Pendenti nitidũ uagina diripit enſem. Vir. 4. Aen. Vaginaq́; eripit enſem. Vagina frumenti quidam quaſi folliculus, quo ſpica etiamnum pubeſcẽs, necdum plane apparens, circunuoluitur. Varro. l. 1. c. 48. ter. Cice. de Sen. Vaginis iam quaſi pubeſcens includitur. Vaginæ corporis, Pli. l. 8. c. 15. & l. 11. c. 37. Diminutiuum Vaginula. Pli. l. 18. c. 7.

VAGIO, gis, giui, gitum, κνυζάω, proprie de infantibus dicitur, cum fletum emittunt. Cic. in Catone. Quòd ſi quis Deus mihi largiatur, ut in cunis uagiam. Oui. 4. Faſt. Infanti uagiat ore puer.

VAGITVS, pen. pro. βάβαξις, infantium fletus. Virg. 6. Aen. Continuo auditæ uoces, uagitus & ingens.

VAGOR, oris, *Vagito, pianto de fanciulli*, βάβαξις, uagitus. Lucret. l. 2. Miſcetur funere uagor.

VAGOR, aris, περιφέρομαι, περιπολέω, huc illuc oberro. Ci. pro Fonteio. Hi contra uagantur læti. Vir. 4. Aen. Vritur infelix Dido, totaq́; uagatur Vrbe furens. Vagatur animus, id eſt, inconſtans eſt, & inſtabilis. Cic. 2. Off. Non enim ſumus ii, quorum uagetur animus errore. Sunt qui illud intereſſe exiſtiment inter Vagor & Erro, quòd Vagari ſit per diuerſa, Errare per aliena. Ci. l. 1. de Ora. Ne uagari, & errare cogatur oratio. Inuenitur etiam Vago, gas. Plaut. in Mil. Quæ circum uicinos uagas. Vagans, tis, partic. Ci. 2. de Diuin. Natura uolucres huc, & illuc paſſim uagãtes efficit, ut ſignificent aliquid. Vagatio. Liu. 5. Vagationibus uniſum.

VAGVS, *Vago, vagante, vagabondo*, πλάνης, πλανήτης, πλανητὸς, huc illuc oberrans, incertus, inſtabilis. Cic. Att. l. 1. 7. Vagus eſſe cogitabam. Vaga ſententia, id eſt, incerta. Cic. 2. de Nat. de. Eſt & philoſophi, & pontificis, de diis immortalibus habere non errantẽ, & uagam, ut Academici, ſed, ut noſtri, ſtabilem certamq́; ſententiam. Vagum nomen herbæ, dixit Pli. l. 27. c. 4. id eſt, incertum, & multis opinionibus obnoxium. Hinc uage aduerb. Liu. l. 26.

VAH, *Vah*, φεῦ, interiectio eſt inſultãtis. Hieronymus ad Damaſum: Sicuti nos in Lingua Latina habemus interiectiones quaſdam, ut inſultando dicamus Vah, & in admirando Papæ, & in dolendo Hei: ita & Hebræi inter reliquas proprietates linguæ ſuæ habent interiectionem. Plau. in Moſt. Vah, quid illa poteſt pensi quicquam muliere memorarier? Interdum eſt interiectio admirantis. Plau. in Curc. Subegit ſolus intra uiginti dies. 1 r. Vah. Aliquando exultantis. Plaut. in Bacch. Vah, Salua mea ſeruaſti me.

VAHA, interiectio exultantis, uel ridentis. Plau. in Caſ.

VALDE, *Grandemente*, λίαν, πάνυ, μάλα, σφόδρα, uehementer, maiorem in modum: aduerbium eſt per ſyncopen a Valide effectum: ideo in ualde poſterior ſyllaba producitur. Iũgitur autem fere poſitiuis. Cic. ad Caſſ. l. 15. Expectatio ualde magna. Aliquando aduerbiis. Cic. ad Att. l. 1. Illud ualde grauiter tulerunt. Aliquando uerbis. Cic. ad Tiron. l. 16. Literas tuas ualde expecto. Aliquando cum Tam, & Quàm. Cic. 2. de Diuin. Nihil eſt tam ualde uulgare, quàm nihil ſapere. Dicimus & Valdequam, ut Sanequam, & Perquam. Decimus Brut. ad Cicer. Suos ualdequam paucos habet.

VALDIVS, μᾶλλον, comparatiuum eſt Valde, pro magis.

VALENS, tis, *Valente, potente, ſano, gagliardo*, δυνατός, ἰσχυρός, nomen ex participio: id eſt, ſanus, incolumis, robuſtus, fortis, firmus cui contrarium eſt Imbecillus. Cicero Tironi, li. 16. Epiſt. Medicus confirmat propediem te ualentem fore. Idem in Orat. Valentiorum hæc laterum ſunt. Idem 7. Verr. Sex lictores ualentiſſimi. Aliquando efficax, utilis. Pli. l. 20. c. 18. Silueſtri longum, & ad omnes effectus ualentius. Cic. ad Att. l. 7. Quàm nunc tam ualenti reſiſteret. Varro de Re ruſt. l. 1. cap. 16. Prouidendum ne infirmiores a ualentioribus opprimantur. Hinc ualentulus, diminutiuum. Plaut. in Caſ. Vt ualentula eſt. Hinc ualenter, aduerbium, ἰσχυρῶς. Col. l. 1. c. 5. Valenter reſiſtent contra ea. Oui. 11. Met. Spirare ualentius Eurus.

VALENTIA, æ, *Valenza, potenza, gaiardezza*, ῥώμη, δύναμις, antiquis idem erat, quod potentia, firmitas, robur, unde Romam ipſam a priſcis Latinis Valentiam dictam accepimus, quam poſtea Euander, Græco quidem nomine, ſed ſeruata Latinæ uocis ſignificatione, ῥώμην appellauit. Solinus cap. 2. Sunt qui uideri uelint Romæ uocabulum ab Euandro primum datum, cum oppidum ibi offendiſſet, quod extructum antea Valentiam dixerat iuuentus Latina. Contrarium eſt Inualentia, ἀδυναμία. Gell. l. 20. c. 1.

VALENTIA, æ, urbs inſignis citerioris Hiſpaniæ, tribus millibus paſſum a mari remota. Plin. lib. 3. c. 3. Ptolem. li. 2. c. 6. Me la l. 2. Eſt etiam eius nominis oppidum inter Allobroges Pli. l. 3. c. 4.

VALEO, les, lui, litum, *Valere, potere, eſſere, ſano, gagliardo, robuſto*, ὑγιαίνω, ῥώννυμαι, ἰσχύω, δύναμαι, ſanus, ſiue potens ſum. Semper enim in bonam partem ſumitur, niſi aliud addatur: ut, Male ualeo: id eſt, æger ſum. Plautus in Amphit. Equidem ualeo, & ſaluos ſum recte. Idem in Perſa: Si ualetis, gaudeo. Valere ab oculis, & eiuſmodi, eſt oculorum morbo liberatũ eſſe. Gell. l. 5. c. 10. Cum ualebo ab oculis, reuiſe ad me. Sic ualere a pecunia Plautus in Aul. Ne ualeam, imprecantis clauſula eſt. Mart. li. 2. Ne ualeam, ſi non totis Deciane, diebus, Et tecum totis noctibus eſſe uelim. Valere, δύνασθαι, aliquando eſt poſſe, pollere, uim, uel uires, momentum, pondus, ſiue auctoritatem habere, alicuius momenti putari. Terentius in Eunucho: Neque tam imperita, ut, quid amor ualeat, neſciam. Iungitur aliquando datiuo. Gellius lib. 5. c. 12. Augendæ rei, & minuendæ parum ualet. Aliquando accuſatiuo cum præpoſitione Ad. Cic. 1. Academ. Vitæ adiuncta dicebant, quæ ad uirtutis uſum ualerent. Et cum præpoſitione apud Cæſarem 1. Belli Gallici: Quorum auctoritas apud plebem plurimum ualeat. id eſt, multum poſſit gratia. Liuius 1. l. 31. Valere poteſtate, Valere ingenio, eſt poteſtate, uel ingenio plurimũ poſſe. Cicer. pro Domo ſua: Quaſi ego in iſto genere omnino quicquam

quam an: curatione, aut poteſtate ualerem. Idem de Claris Ora. Is longe plurimum ingenio ualuit. Valere gratia dicimus apud eos, qui nobis aut aliqua re præſtant, aut ſaltem pares ſunt: auctoritate, quibus ipſi præſtamus, aut ſaltem pares ſumus. Aliquando etiã ablatiuo iungitur cum præpoſitione In. Mart. l. 2. Si quid in arte uales. Ci. 1. Tuſc. Quod in omnibus cauſis ſolet ualere plurimum. Aliquando accuſatiuo cum præpoſitione In, uel Ad. Ci. 2. Tuſ. In vulgus inſipientium opinio ualeat honeſtatis. Quin. l. 4. c. 5. Quædam in id tamen ualent. Ci. 3. de Diuin. Affectio aſtrorum ualeat ad quaſdam res. Idem Att. l. 3. Vtinam ualeat ad celeritatem reditus tui. Cum ad pretiũ pertinet, ſi pretium exprimatur, in ablatiuo ponitur. Pli. l. 33. c. 3. Scrupulum ualet ſeſtertiis uicenis. Varro tamen accuſatiuum dedit dicens: Denarii, quod denos æris ualebat: quinarii, quod quinos. Imperatiuo Vale, χαῖρε, ἔῤῥωσο, in diſceſſu utimur, aut in calce epiſtolarum, quemadmodum Salue in acceſſu, aut etiam in literarum principio. Vir. 3. Ecl. Et longum formoſe uale, uale, inquit, Iola. Reperitur tamen Salue in diſceſſu & in calce epiſtolarum. Ci. l. 16. epiſt. Vale mi Tiro, uale, & ſalue. Quoniam uero abeuntes per hæc uerba ſalutare ſolemus Vale, & Salue: inualuit conſuetudo, ut hæc ſumantur pro diſcedo, etſi nõ cum ſtomacho, & indignatione loquamur, non quod illis nobis, ſed quod nos ab illis, quibus ſic loquitur, uale dicendo recedamus, inquit Valla l. 6. Ter. in Adel. Valeas, habeas illam, quæ placet. Idẽ in And. Valeant, qui inter nos diſſidium quærunt. Quod perinde eſt, ac ſi diceremus, Diſcedant a nobis. Ci. 3. de Nat. deo. Si Deus talis eſt, ut nulla gratia, nulla hominum charitate teneatur, ualeat. Vale & Salue, uerba erant poſtrema, quibus olim mortuos affabantur. Varro: Vale, & Salue, cum ad mortuos referuntur, non id dictum eſt, quòd aut ualere, aut ſalui eſſe poſſint, ſed quòd ab his recedimus, eos nunquam uiſuri. Vir. 11. Aen. Salue æternum mihi maxime Palla, Aeternumq; uale. Valere iuſſit: id eſt, uale dixit. Cic. Att. l. 5. Hominẽ ualere iuſſi. Huius uerbi compoſita ſunt, Conualeo, Eualeo, Inualeo, Aequiualeo, Præualeo, Reualeo: a quibus ſunt Cõualeſco, Eualeſco, Præualeſco: Reualeſco, quorum ſignificata uide ſupra.

VALERIVS, cognomento Publicola, Iunii Bruti in 1. conſulatu collega, in Tarquinii Collatini locum ſuffectus. Hic primum de Veientibus, iterum de Sabinis, tertio de utriſq; triumphauit. Deinde cum domum in Velia, tutiſſimo loco haberet, in ſuſpicionẽ regni uenit. Quo cognito, apud populum conqueſtus eſt, quod tale aliquid de ſe timuiſſent, & miſit qui domum ſuam diruerent. Secures item faſcibus dempſit, eoſq; in populi concione ſubmiſit. Legem de prouoc. ad populum tulit. Quapropter Publicolæ nomen accepit. Hic, cum diem obiiſſet, publice ſepultus, & annuo matronarum luctu honoratus eſt. Hæc Plinius de Viris illuſt. Plutarchus tradit in uita eius, hunc quadriga primũ in triumpho uectum fuiſſe, ſine ulla inuidia: præterea collegæ Bruto honores funeſq; curaſſe: funebremq; orationem de ipſius laudibus habuiſſe, quæ adeo iucunda fuit Romanis, ut ex eo conſuetudo manarit, ut qui ſtrenue pugnando occubuiſſent, ab optimatibus laudarentur. Valerius, M. Publicolæ frater, conſul una cum Poſtumio Tuberto factus, ac contra Sabinos profectus, rem feliciter fratris auſpiciis, & adminiſtratione geſſit. ex quo publice ei domus ædificata, cuius fores extrorſum honoris gratia aperiebantur, cum cæteræ introrſum aperirentur. Val. Max. hiſtoricus, ſcripſit dicta ac facta memorabilia ad Tiberium Cæſarem. Militauit ſub Sex. Pompeio, ut ipſe de ſe teſtatur, ubi de inſtitutis antiquis loquitur. Feſt.

VALESCO, is, inchoatiuum, ἰσχύω, ualidus fio. Lucr. l. 1. Recreata ualeſcit. Tac. l. 4. Maritatio in poſterum ualeſcit.

VALIDVS, a, um, εὔρωστος, ἰσχυρός, δυνατός, robuſtus, ualens, firmus. Plaut. in Amph. Me miſerum homines octo ualidi cædunt. Cic. Tironi: Omnia uiceris, ſi te ualidum uidero. Ter. Hecy. Bene factum, te aduenisse ſaluum atque ualidum. Tac. l. 19. Coloniã copiis ualidam. Validus ex morbo, id eſt, cõualeſcens. Liu. 3. Fratrem ſuum, needum ex morbo ſatis ualidum, pugno ictum a Cæſone. Validæ opes, id eſt, magnæ, ingẽtes, apud Plautum in Caſi. Vinum ualidum, Oui. 6. Faſt. Virg. 5. Aen. Validis incumbere remis. Idem 10. Aen. Nil ualidæ iuuere manus.

VALIDE, aduerbium, πάνυ, λίαν, σφόδρα, ualde, uehementer, maiorem in modum. unde Validius, comparatiuum, μᾶλλον, magis, uehemẽtius. Quin. l. 10. c. 5. Nec promptũ eſt dicere, utros peccare ualidius putem. Validiſſime, maxime, uehementiſſime. Cęlius Ci. l. 8. epiſt. Cum pro amicitia ualidiſſime fauerem ei.

VALETVDINARIVM, ii, Infermaria, νοσοκομεῖον, locus quo ualetudinarii, & infirmi curantur, ut ualetudinem malam bona permutẽt. Seneca ad Lucilium: Tanquam in eodem ualetudinario iaceam. Col. l. 1. Rei ruſt. præcipit, ualetudinaria languentibus ſalubria eſſe conſtituenda.

VALETVDINARIVS, rii, Mal ſano, νοσώδης, νοσηματικός, qui frequẽter ægrotat. Sed. in Quæſt. Non uideo, quare ſibi placeat, qui robuſtior ſit ualetudinario. Valetudinarius medicus, is eſt, qui ualetudine affectos curat. Calliſtratus de Iure immunitatis dixit, capſarii artifices.

VALETVDO, inis, Sanità, malattia, gaiardezza, infermità, franchezza, uocabulum eſt medium, quo modo ſanitas ſignificatur, ὑγίεια, ἀρτιότης, modo morbus, νόσος, ἀῤῥωστία. In meliorem partem accipitur apud Cic. 2. Off. Valetudo ſuſtentatur notitia ſui corporis, & obſeruatione earum rerũ, quæ res aut prodeſſe ſolent, aut obeſſe, & cõtinẽtia in uictu, & prætermittẽdis uoluptatibus. Item apud Hor. l. 1. epiſt. Gratia, fama, ualetudo contingat abunde. In deteriorem partẽ accipitur apud Ci. Off. l. 1. Aeſculapius poteſt præſcribere per ſomnum curationẽ ualetudinis. Et l. 4. epiſt. Scripſit ad me te moleſte ferre, quod me propter ualetudinem tuam non uidiſſes. Sæpe tamen confuſionis tollendæ cauſa addimus epitheton, quo ſignificationẽ eius reſtringimus: dicimuſq; Bonam uel Malam, Commodam uel incommodam ualetudinem. Quin. l. 10. c. 3. In hoc præcipue bona ualetudo, quæq; eam præſtat, frugalitas neceſſaria eſt. Ci. 4. Tuſc. Ii ſunt eiuſmodi conſtituti, quaſi mala ualetudine animi, ſanabiles tamen. Cic. Att. Me incommoda ualetudo tenebat iam duodecimum diem Brundiſii. Idem de Cla. Ora. Infirma, atq; etiam ægra ualetudine fuit.

VALGVS, βλαισός, qui ſuras habet extrorſum intortas, & in diuerſum actas: quales cancri habent, & lacerti. Pla. in Mil. Aut uarũ, aut ualgum, aut compernem. Næuius apud Non. Valgus, ueternoſus. Valgum ſauium, id eſt, intortum, Plautus Mil.

VALLARIS, & hoc re, σχηνικός, quod ad uallum pertinet, ut Vallaris corona, qua donari ſolebat, qui primus uallum hoſtium fuiſſet ingreſſus. Liu. 10. & l. 30.

VALLES, lis, & Vallis, lis, Valle, κοιλάς, αὐλών, ἄγκος, πτυχή, planities duobus lateribus incluſa: dicta quod hinc, atque hinc montibus uallata ſit. Vir. l. 11. Valles accommoda fraudi. Statius: Vallis in amplexu nemorum ſedet. Vir. 2. Ge. Complentur ualleſq; cauæ ſaltuſq; profundi. Oui. 8. Met. Concaua uallis erat. Hinc Vallecula, ut a Vulpes Vulpecula. Feſtus tamen Valliculam effert.

VALLO, as, Fortificare, fornire, circondare, περιβάλλομαι, περισταυρόω, περιτειχίζω, ὀχυρόω, munio, firmo, quaſi uallo ambio. Pli. l. 15. c. 18. Non caſtra punica ad tertium lapidem uallata. Luc. l. 4. Nullis uallarent oppida muris. Vallare armis, eſt, ſtipare. Vale. Flac. 2. Argon. Inopem nullis uallauerit armis. Vallare aliquid ratione diſſerendi, eſt Dialecticis argumentis confirmare. Cice. 2. de Legib. Atq; hæc omnia, quaſi ſepimento aliquo, uallabit diſſerendi ratione.

VALLVM, li, Baſtione, caualliero, χάραξ ὁ, χαράκωμα, ἕρκος, munitio caſtrorum, quòd ex uallis, id eſt, palis, fiat. Ci. ad Cat. li. 15. Epiſt. Vallo & foſſa circundedi. Idem in Piſ. Vallum Alpium contra aſcenſum Gallorum. Legitur & Vallus, maſculini gen. in eadem ſignificatione. Tibul. l. 1. El. 1. Non arces, non uallus erat. Cæſar 3. Bel. Ci. Vallus contra hoſtem.

VALLVS, li, Palo, χάραξ, ὁ, firmior palus, cui uitis alligatur, & quo caſtra muniuntur. Vir. 1. Geor. Exacuunt alii uall os. Idem 2. Geo. Et acuto robore uallos. Accipitur nõnunquã pro ipſo caſtrorũ aggere (ut docuimus in dictione præcedenti) in qua ſignificatione frequentius uallum dicimus neutro genere. Eſt item Vallus diminutiuum a Vannus. Varro 1. de re ruſt. c. 52.

VALOR, oris, pretium: a Valeo. Pli. Victoriati ualore redimi poteſt.

VALVAE, arum, pluralis numeri tantum, Porte della chieſa, θύραι, δικλίδες, fores geminas habentes partes, in ſeſe coeuntes: ita dictæ, quòd introrſum reuoluantur. Ci. 1. de Diui. In templo Herculis ualuæ clauſæ repagulis ſubito ſe ipſæ aperuerunt. Idem 3. Verr. Hæc alia duo ſigna, quæ ad ualuas Iunonis Samiæ ſtetetunt. Ouid. 1. Metam. Dextra, læuaq; deorum Atria nobilium ualuis celebrantur apertis. Idem 2. Met. Argenti bifores radiabant lumine ualuæ. Hor. 2. Ser. Sat. 6. Cum ſubito ingens Valuarum ſtrepitus lectis excuſſit utrunque.

VALVVLI, Tanelle, teghe, righe, guſcie, λοβοί, ſunt concauitates in folliculis leguminum, in quas ipſa grana ſeparatim recipiuntur. Col. l. 7. de Ouibus tectis: ſingula capita per hyemem recte paſcuntur ad præſepia, tribus hordei, uel freſæ cum ſuis ualuulis fabæ. Feſtus: Valuuli, fabæ folliculi appellati, &c.

VANDALIA, Βανδαλία, regio Europæ ſeptentrionalis, a Vandalo fluuio, a qua populi Vandali, qui per Gallias in Hiſpaniam penetrantes, loca circa Bæticam, quæ Vandalia ab eis dicta eſt, occuparunt.

VANDICVS, ματαιολόγος, uaniloquus, mendax. Plautus in Trin. Cum probis potius, quàm cum improbis uiuere uanidicis.

VANILOQVIDORVS, ri, iocoſa Plauti dictio in Perſa.

VANILOQVVS, Bugiardo, κενολόγος, ματαιολόγος, uanos ſermones effundens, mendax. Plau. in Amph. Vaniloquus, uapulabis. Li. l. 35. Vaniloquus maria, terraſq; inani ſonitu uerborum compleuit. Sil. l. 8. Vaniloquum Celtæ genus ac mutabile mentis.

VANILOQVENTIA, æ, κενολογία, ματαιολογία, uana & inanis blateratio. Liu. Vaniloquentia Arithenum exacitauit. Taci. l. 3.

VANITAS, atis, Vanità, ματαιότης, ψεῦδος, Leuitas. Cic. l. 3. Off. Si uituperandi, qui reticuerunt: quid de iis exiſtimandum, qui orationis uanitatẽ adhibuerunt? Saluſtius: Huic non minor uanitas

inerat, quàm audacia. Tacit. l. 15.

VANITVDO, dinis, ματαιολογία. uanitas. Plau. in Capt.

VANNO, *Pallare, mandare*, λικμάω, acus, uel paleas è frumento uel legumine uannis expurgo. Varro de re ruſt. Vt quod leuiſſimum eſt in ea, atque appellatur acus ac palea, uannatur foras extra aream. Hinc Euanno, ἀπολικμάω: extra uanno. Nonius. Euannetur, dictum eſt uentiletur, uel moueatur, à uanno, in quo legumina uentilantur.

VANNVS, ni, λίκνος, inſtrumentum latum ex uimine, aliàve materia, quo acus paleæq; poſt trituram à frumento aut legumine uentilando, & in ſublime eiaculando, excernuntur. Virg. 1. Georg. Et myſtica uannus Iacchi. Colum. lib. 2. cap. 21. Spicæ uannis expurgantur. In eadem ſignificatione legitur & Vallus, diminutiua forma: quam uocem Varro à uolatu dictam exiſtimat, quòd, dũ frumenta uanno in ſublime iactantur, leuia euolent.

VANO, nas, uniuo, n. ψεύδω, antiquis in uſu fuit pro fallo: ut annotauit Nonius, citans Accium ex Alemma.

VANVS, a, um, *Vano, falſo*, κενὸς, uacuus, ſiue inanis. Vir. 1. Ge. Sed illos Expectata ſeges uanis eluſit auenis. Modo pro ſtulto, quaſi mente uacuo, & qui in rebus inanibus ſtudium collocat, φιλαλάζων. Iuuen. Sat. 3. Sic libitum uano, qui nos diſtinxit, Othoni. Modo pro mendaci, & leuia, manìaque pro grauibus & ueris aſtutiſſime componente, ψευδολόγος, ψευδηγόρος, Vir. 1. Aen. Niſi fruſtra augurium uani docuere parentes. Mendax autem proprie dicitur, qui ad decipiendum mentitur. Vnde idem 2. Aen. utrunque complexus eſt: Nec ſi miſerum fortuna Sinonem Finxit, uanũ etiã mendacemq; improba finget. Vanũ aliquando dicitur, auctore Donato, nec ueriſimile, nec poſſibile. Ter. in Eun. Sin falsũ aut uanũ, aut fictũ eſt, continuo palam eſt. Vana fides. i. falſa. Vanũ inceptũ, quod fruſtra inceptũ eſt. Vana neutrũ plurale, loco aduerbii, apud Vir. 12. Aen. Fulgentẽ armis, ac uana tumentem.

VAPIDVS, da, dum, ἀτμώδης, emittens uapores. Perſius Sat. v. Exhalet uapida læſum pice ſeſſilis obba? Vapidum pectus Per tranſlationem, apud eundem eadem Sat. Aſtutam uapido ſeruas ſub pectore vulpem. & priſtinas fraudes redolente.

VAPOR, oris, & uapos, *Vapore, fumo*, ἀτμὸς, tenuis humoris alicuius exhalatio. Lucr. l. 5. Friguſq; uaposq; Ci. 2. de Na. Deo. Aquarũ enim quaſi uapor quidam aer habendus eſt. Ouid. 1. Met. Vapor humidus omnes Res creat. Ponitur aliquando pro calore. Col. l. 5. ca. 10. Minus uaporis æſtare per anguſtum os penetret. Virg. 5. Aen. Lentúmq; carinas eſt uapor.

VAPORARIVM, rii, *Camino*, ἀτμιστήριον, καπνοδόχη, in hypócauſtis dicebatur, quà uapor erumpebat. Cic. Q. Fratri. li. 3. Hypocauſta ita erant poſita, ut eorum uaporarium eſſet ſubiectum cubiculo.

VAPORIFERVS, ra, rum, ἀτμώδης, multos emittens uapores. Sta. 3. Syl. 5. Siue uaporiferas, blãdiſſima littora, Baias. propter aquas calidas multos exhalantes uapores.

VAPORO, as, pen. prod. *Mandar el fumo*, ἀτμίζω, aliquando neutrum eſt, idem ſignificans quod uaporem emitto. Plinius l. 31. c. 2. Vaporant & in mari ipſo. Aliquando actiuum eſt, pro ſuffire ponitur, ἀναθυμιᾶν Virg. 11. Aen. Succedunt matres & templum ture uaporant. Aliquando pro areſacere, exugere. Plin. l. 2. cap. 16. Vt ſolibus æſtiuis uaporatæ reſolnantur. Vaporatio, uaporis excitatio. Plin. l. 28. cap. 4. Perfundere caput aqua calida ante balnearum uaporationem, & poſtea frigida, ſaluberrimum intelligitur. Gel. l. 19. c. 5.

VAPPA, æ, *Vino ſuanito*, ἐξατρος οἶνος, ἐξεστηκὼς οἶνος, uinum cuius uis omnis euaporauit. Plin. l. 14. c. 20. Vitium muſto quibuſdam in locis ſponte feruere: qua calamitate, cum deferbuit, perit ſapor, uappæq; accipit nomen. Hor. 2. Serm. Sat. 3. Qui Veientanum feſtis potare diebus Campana ſolitus trulla, uappamq; profeſtis. Per tranſlationem ponitur pro homine ignauo, inerte, & in quo nihil ſit ſolertiæ. Idem 1. Serm. Sat. 1. Non ego, auarum Cum ueto te fieri, uappam iubeo, aut nebulonem.

VAPVLARIS, qui continue uapulat, ut apud Plaut. in Perſea.

VAPVLO, as, *Eſſer battuto*, τύπτομαι, μαστιγοῦμαι, uerberor, cædor. Proper. l. 2. El. Vapulat umbra mea. Cælius ad Cic. l. 8. Septimam legionem uapulaſſe. Vapulare ſermonibus, eſt uituperari. Ci. ad Att. l. 2. Cum ſe omnium ſermonibus ſentiet uapulare.

VARDVLI, οὐαρδουλοὶ, Ptolomæo, Hiſpaniæ citerioris populi, in conuentu Clunienſi: quorum meminit Pli. l. & c. 3. & Strab. l. 3.

VARI, ῥαιβοὶ, qui introrſum pedes, uel crura obtorta gerunt. Hor. 1. Ser. Sat. 3 Hunc Varum diſtortis cruribus. Vnde Varum frequenter pro obtorto accipitur. Perſius Sat. 4. Et non fallit pede regula uaro. Vatii autem dicuntur, quibus in exteriorem partem crura pedesve flectuntur. Varr. l. 2. de Re ruſt. de canib. Cruribus rectis, ac potius uaris, quam uatiis. Hinc Vatiarum, & Vatiniorum cognomina fluxerunt quòd pedibus eſſent natioſis. Seneca in quadam Epiſtola: Seruilios Vatia latere ſciebat, non uiuere. Valgi autem βλαισοὶ, ſunt qui diuerſas ſuras habent: hoc eſt, ambas introſum intortas: cuiuſmodi lacertarum pedes ſunt. Plaut. in Mil. Aut uarum, aut ualgum, aut compernem. Hinc Valgum ſuauium, i. intortum. Plaut. in Mil. Aqua fortaſſe ſimilitudine inſtrumentum quoddam ruſticum ad areas complanandas Valgum Plin. appellat lib. 17. Alioqui & ſermo agreſtis Valguæ uſurpat hodie pro, pauire, coæquareq;. Omnino id fere uidetur eſſe, quod Cato ait. Comminuito terram, & cylindro, aut pauicula coæquato. In Campania certe habent genus id teſtamentali ſpecie, quaſi ſunt ſuræ duæ in diuerſum collocatæ, quo, ut cylindro, ſupplanantur areæ. Varæ manus, incuruæ. Ouid. lib. 9. Met. Tenuiſque a pectore uaras in ſtatione manus. Sic uarum brachiũ, a Martiali dictum l. 9. Vara nec iniecto certamine brachia tendis. Varus genius apud Perſium Sat. 6. Sunt item Vari, tubercula exigua & dura in facie, quos ἴονθους Græci appellant. Pli. l. 23. Varos, & lentigines emendat.

VARIAE, οὐαρίαι, ex genere ſunt pantherarum: ita dictæ à macularum uarietate, quibus ſunt ſpectabiles. Pli. l. 8. c. 17.

VARIX, cis, p. cor. gen. maſ. κιρσὸς, κιρσοὶ, uenæ plus æquo intumeſcentes, in temporibus, in uentre, in teſtibus, in inguine & potiſſimũ in cruribus, quas Plin. lib. 11. cap. 45. In cruribus uiro tantum, mulieri raro, præ nimio labore naſci aſſerit. Ci. 2. Tuſc. Cum uarices ſecabantur Mario. Horat. Varice ſecciſo. Seneca Epiſt. 78. feminino gen. Dum uarices execandas præberet. Vnde Varicoſus, qui huiuſmodi uenas tumidiores habet. Auicenna auctor eſt, uarices accidere curſoribus, baiulantibus, aut ſtantibus. Inde eſt illud Iuuen. Sat. 6. Varicoſus fiet aruſpex. Ex diuturna ſ. ſtatione.

VARICO, cas, ſeu Varicor, aris, deponens, ſecunda ſyllaba correpta, διαβαίνω, ἢ διΐστημι τὰ σκέλη, crura in diuerſas partes extendo. tractũ ab iis, qui natura uari ſunt, cruraq; habent extrorſum intorta. Quint. lib. 11. c. 3. Varicare ſupra modum, & in ſtando deforme eſt, & accedente motu prope obſcœnum.

VARICVLA, æ, κιρσίδιον, diminutiuum à Varix. Cel. l. 5. Si uaricula intus eſt, excidenda.

VARICVS, a, um, pen. cor. qui ampliore paſſu incedit. Oui. 3. de Arte: Ingentes uarica ferrq; gradus.

VARICITVS, aduerbiũ, ῥαιβῶς, cruribus diuaricatis, diuiſiſq;. quod fieri ſolet à fœmina iam mictura. Apule. l. 8.

VARIETAS, atis, *Varietà*, ποικιλία. proprie eſt uariatio & diſſimilitudo colorum: quamuis & ad alia transferatur. Plin. lib. 8. ca. 30. Oculis mille uarietates eſſe, colorumq; mutationes. Cic. 7. Ver. Neque hoc prouiderim, ut uarietate criminum uos attentos haberem. Idem 2. de Fin. Varietas Latinum uerbum eſt, id proprie in diſparibus coloribus dicitur, ſed transfertur in multa diſparia: uarium poema, uaria oratio, uarii mores, uoluptas uaria etiam dici ſolet, cum percipitur ex multis diſſimilibus rebus. Quint. l. 8. c. 18. Reficit animos uarietas. Idem l. 9. c. 1. Gaudent res uarietate. Apud antiquiſſimos etiam Variantia lectam fuit in eadem ſignificatione; ut annotauit Nonius. Luci. l. 3. Principiis unde hæc oritur uariantia rerum.

VARIO, as, *Variare, far uario è diuerſo ricamare*, παραλλάττω, ἀλλοιόω, diſtinguo, muto, uarium ſiue diuerſum facio. Plin. Epiſtola. 161. Laborem ocio, ocium labore uariate. Mart. l. 8. Texta Semiramia quæ uariantur acu. Oui. 2. Met. Non erat huius opus lanã mollire trahendo. Nec poſitu uariare comas. Virg. l. 9. Aen. Decurrunt uariantq; uices. Ponitur aliquando pro uaria tradere. Liuius lib. 27. De morte Marcelli uariant auctores. Legitur & abſolute, pro ſibi diſſimilem eſſe, & modo hoc, modo illo modo ſe habere. Cel. l. 3. Non in iis ſolum, in quibus ſemper ita ſe habet, ſed in iis quoque in quibus uariat. Variare, aliquando eſt ambiguam eſſe. Liu. l. 9. ibi ſi uariaret, ut ſecundæ, &c. Variatur, impersonale. Liuius l. 22. Ibi cum ſententiis uariaretur, Varians, participium. Plin. lib. 24. cap. 2. Impatiens uariantis cœli. hoc eſt, incõſtãtis, modo hoc, modo illo ſe habentis. Variãtes adhuc, & acerbæ uuæ apud Col. l. 4. c. 10. hoc eſt nondum nigræ, ſed colore adhuc uario.

VARIATIM, *Variamente*, diuerſimode. Gel. l. 5. c. 12.

VARIVS, a, um, πολύχρους, πολύχρους, ποικίλος, multiforme uel diuerſorum colorũ. Ter. Eun. Varia ueſte exornatus fuit. Vir. 4. Aen. Varium, & mutabile ſemper Fœmina. Idem 5. Aen. Ceu nubibus arcus Mille trahit uarios aduerſo ſole colores. Idem 2. Aen. Per uarios hominumq;, urbiſq; labores. Cic. 1. Acad. Plato uarius, & multiplex, & copioſus. Liui. 5. Ibi uaria uictoria pugnatum eſt. Variæ uuæ fiunt, cum ad maturitatem perduci incipiunt, & colorem mutant. Cato c. 37. Vbi uuæ uariæ cœperint fieri, bubus medicamẽtum dato. Varius præterea dicitur, qui in facie uaris diſtinctus eſt. Vnde locus Ci. apud Quint. li. 6. ca. 4. In Iſauricum. Miror quid ſit, quòd pater tuus, homo conſtantiſſimus, te nobis uarium reliquit. Hinc Varie, uariis modis. Plinius Epiſtola 104. Varie me affecerunt literæ tuæ, nam partim læta, partim triſtia continebant.

VARIVS, poeta tragicus Virgilii & Horatii amiciſſimus ex iis, quibus Virgilii Aeneis commiſſa eſt emendanda. Hor. in Ser.

VARVS, ra, rum, ῥαιβὸς, ſuras habens extrorſum intortas. Plaut. in Mil. Aut ualgum, aut uarum, aut compernem.

VARVS QVINCTILIVS, ab Auguſto Germanico exercitui præfectus, ab Arminio dolo circũuẽtus, & cũ tribus legionibus interfectus

fectus. huius mortem deflet Horatius l. 1. Carm. eius meminit & Maro.6.& 9.Ecl.

VARRO,Βάῤῥων,Senator Romanus, Ciceronis æqualis,a Quinctiliano Romanorum omnium eruditiſſimus appellatus : ut qui pluzimos doctiſſimosq; ſcripſerit libros,peririſſimus omnia antiquitatis,& rerum Græcarum, noſtrarumq; eruditione tamen præſtantior,quàm eloquentia.

VAS,uaſis,Vaſo,σκεῦος,& ἀγγεῖον,gen.neu.& tertiæ declina.in plurali numero ſecundæ,pro inſtrumento ad aliquid capiendum idoneo.Ci.1.Tuſc. Corpus quaſi uas eſt,aut aliquod animi receptaculum. Idem pro Muræna : Expoſuit uaſa Samia.Hor.1.Serm. Saty.3.Syncerum cupimus uas incruſtare. Vaſorum appellatio generalis eſt. Dicimus enim uaſa & uinaria,& naualia,inquit Vlpianus de auro & argent.lega.l.ſi gemma.Ci.6. Verr. Vas uinarium ex una gĕma prægrandi.Hinc Vaſculum,& Vaſilium,σκευάριον.Cato.ca. 3.Vaſculum facito de materia hederacea. Quint. l.1.c.2.Vaſcula oris anguſti ſuperfuſam humoris copiā reſpuūt. Vaſum,ſi,etiam in ſecundo flexu dixerunt antiqui,ut ait Gel.lib. 13.c.22.Plau.in Truc.Vaſum argenteum.

VAS,uadis,ἐγγυητὴς,ὅμηρος,ſponſor alterius in re capitali : cum in cauſſa pecuniaria Præs potius appelletur.Auſonius in Monoſyllabis: Quis ſubit in pœnam capitali iudicio ? Vas. Quis,cum lis fuerit numaria,quis dabitur ? Præs. Ci.3.Off. Factus eſt uas eius ſiſtendi. Hor.1.Ser.Sat.1. Ille datis uadibus qui iure extractus in urbem eſt. Dicti Vades,quòd poteſtatem faciant ei, cuius nomine ſpondent,uadendi eò quò uelit.

VASARIVM,ſarii,σκεῦος,uaſorum ſupellex,atque etiam quod magiſtratibus in prouincias euntibus publice dabatur, uaſa, muli, equi, uiaticum. Cice.in Piſ. Seſtertium centies & octogies, quod, quaſi uaſarii nomine, in uenditione mei capitis adſcripſeras,ex ærario tibi attributum,Romæ in quæſtu reliquiſti?Budæus in lib.de Aſſe.

VASCONES,populi citerioris Hiſpaniæ, quæ in Gallicum & Britānicum Oceanum uergit ad Pyrenæum poſiti. Hi a Metello Romanorum duce obſeſſi,in tantam famem compulſi ſunt,ut humana carne ueſcerentur.Iuuen.Sat. 15.

VASCVLARIVS, rii, σκευοποιὸς, qui uaſa conficit. In l. apud Labeonem. de Præſcript. uerbis. Si cum emere argentum uoles, uaſcularius ad te detulerit. Cic. 6. Verr. In regiam uaſcularios conuocari iubet.

VASTESCO,cis,ſcere,ἐξανδραποδίζεσθαι,populari,& uaſtum fieri. Accius apud Nonium: Ne ſcelere tuo Thebani uaſteſcant agri.

VASTO,as,Guaſtare,diſtruggere,ruinare, πέρθω, ληΐζω, ἐξανδραποδίζω,populor,perdo.Cæſar.1.Bel.Gal. Agri uaſtari,liberi eorum in ſeruitutem abduci. Vaſtant agros cultoribus,dixit Vir.8. Aen. Hoc eſt,abducendo cultores agrorum,eos uaſtos, & deſertos efficiunt.Brutus ad Ciceronem lib.11. Decurſionibus per equites uaſtat ea loca,in quæ incurrerit.Cic.ad Att.l.9.Conſilium eſt agros uaſtare,uere. Liuius l.23. Vaſtare omnia ferro, & incendiis. Vir.4.Ge. Omnia uam late uaſtant. Ci. Att.l.8.Homo magis ad uaſtandum,quàm ad uincendum paratus. Vaſtatio,onis,πόρθησις, depopulatio.Liuius 7. Acceſſit ad eam cladem uaſtatio Romani agri. Vaſtator,oris,πορθητής,populator. Oui.9.Meta. Arcadiæ uaſtator aper. Deuaſto,& Peruaſto,ſuis locis.

VASTVS,a,um,Grande,ἀχανὴς,ἀμεγέθης,ualde magnus, immenſus,quodq; iuſtæ magnitudinis modum excedit.Virg.3.Aen. Vaſtumq; caua trabe currimus æquor. Idem 1. Aen.Vaſto rex Aeolus antro.Cic.1.de Diuin.Beluam uaſtam & immanem. Aliquando pro deſerto,ἔρημος. Accius apud Nonium: Hanc urbem ferro uaſtam faciet. Hinc Vaſtitas,tatis,μέγεθος,ἀμετρία,nimia magnitudo.Col.l.3.Pari uaſtitate beluas progenerari, quis neget? Apuleius, Cui corporis uaſtities honori fuit. Accipitur aliquando Vaſtitas pro populatione, Cice.in Catil. Italiam ad exitiū, & uaſtitatem uocas. Vaſtitudo,dinis,idem, ſed antiquum. Cato re ruſt.c.141. Viduertatem,uaſtitudinem,calamitates prohibeſſis. Vaſtities,tiei,idem,ſed & ipſum ueruſtum. Plau.in Pſeud. Harum mihi uoluptatum omnium,atque itidem tibi,Diſtractio,diſſidium,uaſtities uenit. Hinc Vaſte,aduerbium,Cic.3.de Ora. nō aſpere,non uaſte,non ruſtice,non hirſute.

VASTIFICVS,a,um,ἐρημικὸς,ἐρημοποιικὸς,quod uaſtitatem affert. Ci.2.Tuſc.ex ueruſto poeta: Vaſtificam beluam.

VATES,uatis,communis generis,Indouino,μάντις,fatidicus,diuinus, propheta: a fando (ut quidam uolunt) quaſi fates, Plau.in Mil. Bonus uates poteras eſſe,cum,quæ ſunt futura, uideas. Virg. 6. Aen. Quippe pii uates,& Phœbo digna locuti. Cic.2. de Legib. Alterum quod interpretatur fatidicorum & uatum effata incognita. Vir.6.Aen. Tuq; o ſanctiſſima uates, Præſcia uenturi. Vates itē dicuntur Poetæ,a uiēdis uerſib. Viere enim uincere eſt, ſit Varro 4.de Lin.Lat. Col.in Præf. Ex uoluntate uatis maxime memorandi.Id eſt,Virgilii. Quint.l.10.c.1. Beneuolum auditorē inuocatio dearum,quas præſidere uatibus creditum eſt,facit. Ci. 2.de Diuin. Verſus,quos olim Fauni,uateſq; canebant. Vates medicinæ,Pli.l.11.c.37. Herophilus,medicinæ uates.

VATICANVS,pen.produ.Βατικανὸς,collis eſt,non procul a Tiberi,ſupra molem Adriani,conterminus Ianiculo,in quo Petri baſilica eſt,ſic dictus,quòd populus Romanus eo potius ſit uatum reſponſo expulſis Hetruſcis,ut inquit Feſtus. Vel(ſecundum Gellium l.16.c.17.) a uaticiniis,quæ ibi dari ſolebant,ui atque inſtinctu Dei Vaticani. Varro ſcribit Vaticanum Deum in eo monte fuiſſe, qui infantibus primam uocem daret,quæ eſt Va, quæ prima in Vaticano ſyllaba eſt. Auguſtinus tamen uocat Vagitanū, tanquam infantium uagitibus præſidentem. Prima huius nominis ſyllaba ſemper producitur,ſecūda uariatur,tertia ſemper producitur. Iuuen. Satyr.6. Et Vaticano fragiles de monte patellas. Hor.1.Carm. Vaticani Montis imago. De Vaticano agro colle,& Deo ſic ſcribit Gel.l.16.c.17. Et agrum Vaticanum (inquit)& eiuſdem agri Deum præſidem appellatum acceperamus a Vaticiniis,quæ ui atque inſtinctu eius Dei,in eo agro fieri ſolita eſſent. Sed præter hunc caſum Marcus Varro in libris rerum diuinarum,aliam eſſe tradit iſtius nominis rationem. Nam ſicut Aius,inquit,Deus appellatus,araq; ei ſtatuta eſt,quæ eſt in infima noua uia,quòd eo in loco diuinitus uox edita erat:ita Vaticanus Deus nominatus,penes quem eſſent uocis humanæ initia: quoniam pueri,ſimulatq; parti ſunt,eam primam uocem edunt, quæ prima in Vaticano ſyllaba eſt. Idcirco uagire dicitur, exprimente uerbo ſonum uocis recentis. Hactē. Gell.

VATICINOR,pen.cor.Indouinare,χρησμῳδέω,μαντεύομαι,diuino, futura prænuncio,quaſi fata cano. Cice.1.de Diui. Illud quod uolumus expreſſum eſt,ut uaticinari furor uera ſoleat. Oui.8. Met. Quæ tibi factorum pœnas inſtare tuorum, Vaticinor moriens. Liu.2. Virginium in concionibus uelut uaticinantem audiebat. Aliquando accipitur pro delirare, ſiue ariolari : quæ ſignificatio inde tracta eſt,quòd ſacerdotes oracula edituri, furore quodam ſoleant corripi, Cic,pro Sextio: Eos,qui dicerent dignitati eſſe ſeruiēdum,uaticinari & inſanire dicebat. Idem Epiſt.l.2. Sed ego fortaſſe uaticinor. Vaticinatio,μαντεία,μάντευμα,diuinatio,futurorum prædictio. Cic.2.de Na.De. Multa ex Sibyllinis uaticinationibus cōmemorare poſſum. Vaticinator,oris,χρησμῳδὸς, hariolus,coniector. Ouid.de Pon.Eleg.1. Vnde tamen uiuat, uaticinator habet.

VATICINVS,a,um,pen.cor.μαντικὸς, quod ad uaticinia pertinet. Liu.edixit,ut quicunque libros uaticinos,habere eos libros omnes ad ſe deferret. Idem l.39. Vaticinos libros conquirerent,cōburerentq;. Furor uaticinus, Ouid.2. Met. Vaticinos concepit mente furores.

VATINIVS,ciuis Romanus contaminatiſſimæ uitæ,in quem Cicero tam acerbe inuectus eſt,ut,patefactis eius flagitiis, in ſummū Romani populi odium peruenerit. Hinc factus eſt locus uulgi prouerbio,ut Vatinianum odium,pro capitali,& implacabili odio acciperetur. Catullus: Munere iſto Odiſſē te odio Vatiniano.

VATIVS,tii,βλαισὸς,qui pedes,curaue habet extrorſus obtorta,ut cōtra Varus,qui ea introrſum habet inflexa. Varro l.2. Rei ruſt. c.9. Sint crurib.rectis,& potius uaris,quàm uatiis. Hine Vatiarum cognomen,quòd,qui primus in ea familia id cognominis ſortitus eſt,pedibus fuerit uatiis.

VATRAX,acis,omnis gene.& Vatricoſus,adiect. qui crura uitioſa habet,teſte Nonio. Lucil.l.28. Vt ſi progeniem antiquam, qua eſt Maximus Quintus Vatrax, qua uatricoſus Vatrax.

VATRENVS,fluuius eſt,ex agro Forocornelieſi in Padum decidens, a quo & ampliſſimum quondam Padi oſtium, Vatreni portus appellatu. auctor Plin.l.3.c.16.

V ANTE B.

VBER,ris,modo adiect. eſt idem ſignificans,quod fertilis,fœcundus copioſus,εὔφορος,εὔπορος. Cicero 1.de Nat.De. Vberrimi, lætiſſimiq; fructus uitium. Idem de Sen. Agro bene culto nihil eſt nec uſu uberius,nec ſpecie ornatius. Modo ſubſtantiuum, itiem ſignificans,quod mamma,οὖθαρ. Virg.3. Ecl. Binos alit ubere fœtus. Inuenitur tamen Vber ſubſtantiuum,pro ubertate,ſiue fœcunditate,εὐθηνία,εὐφορία,ut, Vber agri:id ē,ubertas,& fertilitas,quo pacto & Græci οὖθαρ ἀρούρης. Virg.1.Aen Terra antiqua, potēs armis atque ubere glebæ. Non deſunt,qui principium huius uocis aſpirandum putent,quòd aut a uerbo ὕειν,dictum exiſtiment, quod eſt pluere aut ab humore,quaſi Humor,m,in b,mutato: aut a Græca præpoſitione ὑπέρ,quæ abundantiam quandam importat. Vide Huber.

VBERTAS,tis,ſiue Hubertas,εὐπορία,εὐφορία,εὐθηνία, οὖθαρ,πολυφορία,fertilitas,abundantia,copia. Cic. pro Pompeio: Summa ubertas agrorum. Idem pro Cornelio: Orationis ubertas.

VBERO,ras,ſiue Hubero πιαίνω,γονιμοποιῶ, aliquando actiuū uerbum eſt,idem ſignificans quod lætifico,fœcūdo,fertilem efficio. Palladius l 4. Hoc ueluti coitu ſteriles arbores uberabantur. Aliquando neutrum,idem ſignificans,quod lætum, & fœcundum eſſe,εὐθηνεῖν. Col.l.5.c.9. Neque enim olea biennio uberat.

VBERTIM,ἀφθόνως,copioſe. Catullus: Fruſtrantur falſis gaudia lacrymulis, Vbertim thalami quas intra limina fundunt.

VBERTVS,a,um,εὔπορος,εὔφορος,εὔθηνος,copioſus. Gel.l.7. ca. 14

Genera dicendi tradita ab Homero ſunt tria in tribus: magnificum in Vlyſſe & uberum, ſubtile in Menelao, & cohibitum: miſtum moderatumq; in Neſtore.

Vbi, aduerb. modo loci interrogatiuum, *Doue, in che luogo, quando, poi che*, ποῦ, ſignificans in quo loco. Plaut. Vbi id audiſti? Modo relatiuum, ὅπου, ἔνθα. Virgil. 1. Aen. Vbi Aeacidæ telo iacet Hector. Plin. l. 12. c. 14. Alexandriæ, ubi thura interpolantur. Modo infinitum, οὗ, ᾗ. Cic. 3. Tuſc. Eſt ubi id iſto modo ualeat. Plaut. in Trucul. Vbi amici, ibidem opes. Ponitur quandoque pro aduerbio temporis, poſtquam. Virg. 1. Aen. Hæc ubi dicta dedit. Quandoque pro quando, ὅταν. Ter. in And. Vbi uoles, accerſe. Virg. l. 6. Vbi cœlum condidit umbra Iuppiter.

Vbi gentium, Vbi loci, Vbi terrarum, idem quod Vbi, ſignificant: nam genitiui illi ornatus tantum gratia ponuntur. Vbi primum, ſtatim. Cæſar 5. Bel. Ci. Vbi primum illuxit.

Vbii, populi origine Germani, cis Rhenum fluuium, in parte Galliæ Belgicæ. Pli. l. 4. c. 17. & Tacit. l. 1. & 20.

Vbicunque, ὅπου ποτέ, quocunq; in loco. Ci. Curioni. Vbicunque es, in eadem es naui.

Vbiuis, ἑκασταχοῦ, quolibet in loco. Cic. lib. 4. Epiſt. Nemo eſt, quin, ubiuis eſt, eſſe malit.

Vbique, πανταχοῦ, omni in loco. Virg. 2. Aen. Crudelis ubiq; Luctus, ubique pauor. Aliquando habet adiunctum genitiuum, ut, Vbique locorum, Vbique gentium. Vbique itineris, πανταχοῦ τῆς ὁδοῦ. Apuleius. Quæ itineris ubiq; nos comitantur.

Vbiubi, ὅπου ἄν, ἔνθα ἄν, pro Vbicunque. Ter. in Eun. Vbiubi eſt, diu celari non poteſt. Et Plaut. in Merc.

V ANTE D

Vdo, onis, genus calceamenti, modo ex lana, modo ex hirci pilis cõfectum, Mart. l. 14. Non hos lana dedit, ſed olentis barba mariti: Cinyphio poterit planta latere ſinu.

Vdus, a, um, *Humido*, ὑγρός, humidus, uuidus. Vir. in Ecl. Nigra ſubeſt udo tantum cui lingua palato. Varro l. 4. de Ling. Lat. ab humido deducit: unde & per aſpirationem ſcribendum putatur.

V ANTE E

Ve, ἤ, enclitica particula, & coniunctio diſiunctiua, idem ſignificans quod Aut: nullum tamen in oratione locum habens, niſi poſt dictiones, quas connectit. Cic. 1. de nat. de. In Rubro mari, Indiaue gignuntur. Aliquando geminatur. Vir. l. 9. Aen. Siquis in aduerſum rapiat caſusve deusve. Eſt & altera particula Ve, quæ non niſi in compoſitione inuenitur: & modo augendi uim habet: ut, Vetus, Vehemens: quorum alterum ab ætatis magnitudine, alterum a ui, atque impetu mentis dictum eſt. Modo uim habet diminuendi: ut, Vegrandis, id eſt, male, uel parum grandis. Ve, enim ſyllabam rei paruæ ueteres præponebant: unde apud Auſonium Vegrandes meſſes legimus pro paruis, & apud Varronem lib. 2. Rei ruſtic. Oues uegrandes, & imbecilles. Sic & Vecordẽ dicimus, quaſi cordis, hoc eſt, ſanæ mentis parum habentem. Ita etiam Veiouem antiqui appellarunt a non iuuando: qui idcirco tantum colebatur, ne noceret. Eius enim ſimulacrum ſagittas manu tenebat, quo illud ſignificare uolebant, paratiorem eſſe ad nocendum, quàm ad iuuandum: Vide Gell. l. 5. c. 12.

Vecors, uecordis, *Pazzo, ſmemorato, ſciocco*, ἄφρων, ἀνόητος, παραφρόνιμος, inſanus, ſtolidus, ſtupidus, inſipiens: quaſi ſine corde, hoc eſt, ſine mentis ſanitate. Liu. 4. Audita uox eius ineoncinne ſtolida, & prope uecors. Cic. 1. Tuſc. Aliis cor ipſum minus uidetur: ex quo excordes, uecordes, concordes dicuntur. Cic. pro Domo ſua: Ipſius uecordiſſimi mentem cura metuq; terrebant. Ouidius in Ibin: Mens quoque ſit furiis uecors. Hinc Vecordia, uecordiæ, παραφροσύνη, ἄνοια, inſania, deſipientia. Saluſt. in Catil. Prorſus in facie, uultuq; uecordia. Ter. in And. Hoccine credibile eſt, Tanta uecordia innata cuiquam ut ſiet? Oui. 12. Met. Quæ te uecordia Theſeus Euryte pulſat, ait.

Vectabulum, buli, *Carriolo*, ὄχημα, uehiculum. Gel. l. 20. c. 1.

Vectarius, aria, arium, ὀχηματικός, quod idoneum eſt ad uehendum: ut, Vectarius equus. Varro l. 2. de re ruſt. c. 7.

Vecticularia vita, τοιχωρυκτικὸς βίος, dicitur eorum, qui uectibus parietes perfodiunt alienos, furandi gratia. Feſtus.

Vectigal, lis, pe. pro. *Datio, gabella*, πρόσοδος, πορισμός, τέλος, φόρος, tributum, portorium, & generaliter cuiuſuis generis fructus, aut reditus: ita dictum à uehendo. Proprie enim hac uoce primũ ſignificabatur portorium, quod mercium è loco aliquo euehendarum, uel per locum aliquem tranſuehendarum nomine ſoluebatur. Hodie tamen multo latius ſignificatio eius extenditur, ut tã ad publicos reditus, quàm ad priuatos extendatur. Publica uectigalia intelligere debemus, quæ accipit fiſcus, uel ærariũ. Ci. pro Pomp. Vectigalia neruos eſſe reip. ſemper duximus. Priuata, quæ quiſque ſumit ex reditibus, & fructibus ſuis. Ci. in Parad. Ex meo tenui uectigali capio ego ducenta. Paulus: Cæſar arũdinis, uel pali cõpendium, ſi in eodẽ fundo uectigal eſſe conſueuit, ad fructuarium pertinet. Ci. 2. Off. Vt uectigalia urbana ruſticis ædibus, & mercibus anteponantur: Id eſt, prouentus, reditus. Hinc Vectigalis, le, ὑποτελής, τελεσφόρος, pro tributario. Sic prouinciæ, agri, homines, qui tributa perſoluunt, uectigales dicuntur. Ci. l. 1. Off. Quas ciuitates L. Sylla liberaſſet, ut hæ rurſus uectigales eſſent. Suet. in Cæſ. Agrum Campanum, ad ſubſidia reip. uectigalem relictum, diuiſit. Ci. in Catil. Et ſiluas, lucosq; publicos Romani uectigales habuere. Latine autem dicimus, Imponere uectigal, Pẽdere uectigal, exigere uectigal, Leuare agros, ciuitates, populos uectigali, Facere populos uectigales.

Vectis, huius uectis, gen. maſ. *Catenaccio, ſtanga, chiauiſtello*, μοχλός, ἀναφορεύς, inſtrumentum ex ferro aliaue materia, quo oſtiũ clauſum aduerſus uim munitur, ita dictum, quòd manu huc illuc uehatur. Vir. l. 7. Aen. Centum ærei claudunt uectes. Vectem Cyniras Agrippæ filius inuenit. Eſt etiam Vectis palus e ferro, uel ligno grandior, ruſticis, & fabris neceſſarius ad onera promouenda. Cæſ. 2. Bel. Ci. Saxa uectibus promouent. Ci. 1. de Na. de. Quæ molitio, quæ ferramẽta, qui uectes, quæ machinæ? Rurſus Vectes ſunt inſtrumenta ad aliquid ſubuertendum, effringendumue accõmodata. Hor. l. 2. Car. Hic ponite lucida Funalia, & Vectes. Vectibus item torcularia circumagebantur. Hinc Vectiarius, qui torcularia premit uectibus. Vitruu. l. 6. c. 8.

Vecto, as, ὀχέω, ἐποχέω, κομίζω, frequentatiuum a Veho, Gell. 16. c. 19. Dorſo ſuper fluctus edito uectauiſſe. Virg. 6. Aen. Corpora uiua nefas Stygia uectare carina. Horat. Epod. citra finem: Vectabor humeris tunc ego inimicus eques. Hinc Vectatio, pal ſiue contra aliorum uerbalium naturam.

Vector, *Condottiero, colui ch'è condotto, nauigante*, ἐπιβάτης, qui in aliena naui, uel equo, uel plauſtro uehitur precio Ci. 7. Phil. Gubernatores in magnis tempeſtatibus a uectoribus admoneri ſolent. Virg. 4. Ecl. Cedet & ipſe mari uector. Aliquando actiue accipitur pro eo, qui uehit. Ouid. 1. Faſt. Sileni uector aſellus. Vectores per tranſlationem pro ciuibus Cic. ad Att. l. 2. Male uehi malim alio gubernante, quàm tam ingratis uectoribus bene gubernare.

Vectura, æ, *Vettura*, ἀγώγιμον, non modo actum ipſum, hoc eſt, uectionem denotat, ſed etiam mercedem, quæ pro uectura ſoluitur: ut puta pro naui, ſiue equo meritorio. Varro l. 2. cap. 7. de re ruſt. de equis loquens: Alii ſunt idonei ad rem militarem, alii ad uecturam. Ci. ad Att. 11. Miſimus, qui pro uectura ſolueret. Cæſ. 5. Bel. Ci. Remiges, arma, tormenta, uecturæ imperabantur. Facere uecturam, eſt uehendo parare ſibi lucrum. Quint. Claſſis noſtra uecturam facit.

Vegeo, es, uerbum eſt antiquum, quod modo abſolute accipitur pro ualeo, ſiue uegetus, & incolumis ſum, ὑγιαίνω, ἀκμάζω, Varro Manio, ut citat Nonius: Viget, ueget. Modo actiue, pro uegeto, recreo. Pomponius Maiali, apud eundem Nonium: Animum Venus neget uoluptatibus.

Vegetius, Flauius Venatus, Comes Conſtantinopolitanus floruit Valentiniani principis tempore. Scripſit Epitomen inſtitutionũ rei militaris, de commentariis Catonis, Auguſti, Traiani, & Hadriani principum, ac Frontini.

Vegeto, tas, pen. cor. ῥώννυμι, recreo, corroboro, uegetum facio. Gel. Memoriæ uegetandæ gratia. Vegetatio, onis, Apul. de Aſino.

Veges, etis, ὑγιεινός, ἄρρωστος, idem quod Vegetus. Liu. l. 21.

Vegetus, a, um, *Vigoroſo, ſano, gagliardo, proſperoſo*, ἀκμαῖος, ἄρτιος, ὑγιεινός, ἀκμητός, bene habitus, incolumis, uiuidus, agilis, & ad obeundas actiones idoneus: & tam de animo, quàm de corpore dicitur. Cic. Att. Te uegetum nobis in Græcia ſiſte. Idẽ 5. Tuſ. Ne tam uegeta mens in Empedocleo ſanguine demerſa iaceat. Liu. 6. Vegetum ingeniũ in uiuido pectore uigebat. Gel. l. 3. c. 1. Multos uidemus eſſe pecuniæ cupidos, & eoſdem corpore eſſe uegeto, ac ualenti. Suet. de Cæſ. Nigris, uegetisq; oculis, ualetudine proſpera. Scribit Apul. Lunæ lumine cuncta animantia uegetari: id eſt, ali, & uigorem acquirere. Sene. quoque lib. 3. Quæſt. Refert terræ ineſſe ſpiritum ille uitaliter uegetum, & alentem omnia. Huic Vegetatiuam animam philoſophi recentiores appellant animam ſeminalem, quæ a Plinio dicitur Alens, cuius ope interiore plantæ uigeſcunt, creſcunt, frondeſcunt, germinant, breuiterq; uiuunt. Vegetior, Vegetiſſimus. Col. l. 6. c. 10. Hoc intervallum temporis uegetiſſimum agricolis.

Vegrandis, *Poco grande*, ἀναύξητος, μικρός, paruus, & male grandis. Auſon. lib. 2. Epiſt. Meſſis uegrandis. Varro. 2. de re ruſt. Fabæ uegrandes, atq; imbecillæ.

Veham, uiam ueteres dicebant, quòd per eam uehebant omnia. Varro 1. de re ruſt. c. 2.

Vehemens, tis, *Vehemente, terribile, grande*, ὑπερφυής, κατάφορος, σφοδρός, ex Ve, & Mens componi arbitror, tametſi quidam dici uelint, quòd uehatur eminentius, uel quòd uehatur mente. A mentis enim ui, atq; impetu (ut docet Gellius) dicitur. Nam Ve, in hoc loco intentiua particula eſt. Dicitur autem Vehemens, graue, magnum, ut urgens, acre. Ter. in And. Ne hæc quidem Satis uehemẽs cauſa ad obiurgandum. Ci. 2. de Ora. Acri & uehementi quadam incitatione inflammari. Idem de Cla. Orat. Galba in meditãdo uehemẽs & incẽſus. Vitis uehemẽs. Col. l. 4. cap. 4.

c.3.Vehementẽ uicẽ, multaq; materia frondentem. A quo Vehementia, σφοδρότης, grauitas, acritudo. Pli.li.13.c.8.Flore cãdido, cum uehementia odoris. Hinc Vehementer, acriter. Cic. in Phili. Vehementer me agere, fateor: iracunde, nego. Ter. Eun. Vos credere hoc mihi, uehementer uelim.

VEHES, uehis, uel Vehis, uehis, *Carro, Carregio*, ὄχημα, idem quod plauſtrum, uel tanta fœni, ſtercoris, alteriuſve materię quantitas, quanta in plauſtro uectura una uehi poteſt. Plin. libr. 36. cap. 15. Vt uehem fœni large onuſtam tranſmitteret. Colum. lib. 2. & li. 11. cap. 2.

VEHIARE, ὀχέειν, ueteres dixerunt pro uehere, quod tractum eſt ex Oſcorum lingua, apud quos Vehia plauſtrum dicitur, Sipon.

VEHICVLVM, li, *Carriuolo*, ἅρμα, ὄχημα, currus, uel plauſtrum, quo quid uehitur. Ci. pro Mil. Quid horum non impudentiſſimum? ueſtitus, an uehiculum? Pli. li. 7. c. 56. Vehiculum cum quatuor rotis Phryges inuenerunt. Eſt autem uehiculi nomen generale, haſce ſub ſe continens ſpecies, Carpentum, Ciſium, Carrum, Currum, Arceram, Baſternam, Rhedam (unde Epirrhedium) Saracum, Petoritum, Plauſtrum, Eſſedum, Pilentum, Liburnium, Traham, & Vehiam.

VEHO, is, xi, ctum, *Menare, condurre*, ὀχέω, ἀποχέω, naui, iumento, uel plauſtro porto. Oui. Epiſt. 21. Hunc Venus in cœlum curru uexiſſet eburneo. Cic. 1. Tuſc. Cum illam ad ſolenne ſacrificium curru uehi ius eſſet. Vehitur oratio, metaphoricῶs. Ci. 1. Tuſc. Tanquã ratis in mari immenſo noſtra uehitur oratio. Vir. 1. Aen. Diuerſa per æquora uehi. Aueho, Adueho, Conueho, Circumueho, Deueho, Eueho, Inueho, Præueho, Prętereueho, Proueho, Reueho, Subueho, Seueho, ſuis locis.

VEIOVIS, apud Romanos inter noxia numina habebatur, quẽ non auxilii ſpe uenerabantur, ſed ne quid ipſis noxæ inferret. huius ſimulacrum effingebatur ſpicula manu tenens, eaque minaciter intentans. unde quidam eundem cum Apolline eſſe putarunt, qui ſpiculis, hoc eſt, radiis ſuis multa morborum genera immittit. Ci. 3. de Na. De.

VEII, urbs Etruriæ, à Camillo capta. Liuius, & alij.

VEL, *Ouero*, ἤτοι, ἤ, coniunctio plerunque diſiunctiua, idem ſignificans, quod aut. Cice. de Orat. Cui noſtrum non licet, res ruſticas fructus cauſa, uel delectationis inuiſere? Eadem plurimum uenuſtatis habet geminata. Idẽ. 2. de Natu. De. In his uel aſperitatibus rerum, uel anguſtiis temporum. Interdum pro etiam. Ter. in And. Vel hoc quis non credat? Virg. 11. Aene. Vel Priamo miſeranda manus. Interdum pro ualde. Ci. pro Mur. Vel maximum bellum pop. Rom. cum rege Antiocho geſſiſſe. Interdũ pro ueluti. Ter. in Hec. Vel hic Pamphilus iurabat quoties Bacchidi? Interdum pro ſaltem. Terent. in Phorm. Poſtremo ſi nullo alio pacto, uel fœnore.

VELABRVM, bri, p. p. βήλαβρον, locus in urbe iuxta Auentinum mõtem, in quo Vela obtendebantur, ſub quibus oleum & ſimilia uẽdebantur. Plau. in Capt. Quaſi in Velabro olearii. Sueto. in Cæſ. Gallici triumphi die Velabrum prætereuehens, pene curru excuſſus eſt. Hor. 2. Serm. Sat. 3. Cum Velabro omne macellum Mane domum ueniant. Ci. Brut. li. 15. Larentiæ uos pontifices ad aram in Velabro facere ſoletis. Hinc Velabrenſis, & hoc, enſe. Mart. li. 11. Vel Velabrenſi recocta foco. Velabrenſis caſeus, qui in Velabro conficiebatur, cunctis præferendus. Mar. li. 13. Sed Velabrenſem qui bibit, ille ſapit.

VELAMEN, inis, εἴλυμα, προκάλυμμα, operimentum, tegmen, ueſtis. Vir. 1. Aen. Et circuntextum croceo uelamen acantho. Ouid. 6. Met. Velamina Progne Deripit ex humeris.

VELAMENTVM, ti, εἴλυμα, χιτὼν, σκέπασμα, tegmen, operimentum, inuolucrum. unde teſticulorum tunicæ Velamenta à Celſo appellantur. Velamenta item à Romanis dicebantur, quæ Græci uocant ἱκετήρια, hoc eſt, quæ ſupplices miſericordiæ mouendæ cauſa præferebant: cuiuſmodi erant rami olearum uittis obuoluti. Liu. Oratores ad Romanos cum infulis, & uelamentis miſerunt. Ouid. 1. Met. Velamenta manu prætendens ſupplice. Tacit. lib. 11.

VELARIA, rium, ἱστία, uela erant, quibus theatrum ſuperne tegebatur: item theatrum ipſum, aliuſue locus uelis tectus. Iuuen. Saty. 4. Et pueros hinc ad uelaria raptos.

VELATVS, a, um, participium, *Velato, coperto*, ἐσκεπασμένος, κεκαλυμμένος, uelo ornatus, tectus, & opertus. Ci. 2. de Na. de. Quidã Imperatores ſeipſos diis immortalibus, capite uelato, pro Rep. deuouerunt. Virgi. 11. Aen. Velati ramis oleæ. Vbi Ser. Velati, inſtructi, & ornati: i. in manib. oliuæ ramos tenentes.

VELES, itis, pen. genitiui cor. *Caual leggiero*, γυμνήτης, miles leuis armaturæ, nullis aut exiguis armis tectus, quo ſit expeditior, iaculis tantum, ſeu funda armatus, unde & Velites dicti putantur, quaſi uelati, quòd ueſtiti eſſent potius, quàm armati. Alii Velites à celeritate dictos putant, quaſi uolites, o, in e, mutato. Alii rurſus ἀπὸ τοῦ βάλλειν, hoc eſt, à iaculando, quòd iaculis potiſſimum, & fundis pugnarent. Liu. 6. Bell. Pun. Et ubi ad coniectum teli uentum eſt, ſigno dato uelites deſiliunt. Ouid. in Ibin: Vtque petit primo plenum flauentis arenæ Nondum calfacti uelitis haſta ſolũ.

Refert Aelianus ordinem pedeſtrem in militia diuidi trifariam: in Armatos, quæ Grauis armatura dicitur: & Velites, qui leuiſſime omnium armatur: unde & Expediti nuncupantur: non enim ocreas, aut loricam induunt, ſed tantum iaculis, & fundis utuntur. In tertio ordine ſunt Peltati: à pelta dicti, quod ſcutum eſt paruũ, & leue. Hi medii erant inter grauem armaturam, & leuem.

VELIA, βελία, Stephano, Lucaniæ oppidum in ſinu Pæſtano conditum a Phocenſibus, antea Elea, ἐλέα, dicta, & incolæ ipſi Eleatæ. Hinc deducitur adiectiuum Velinus, a, um, pen. prod. Virgi. lib. 6. Aene. Portuſque require Velinos. Velinus lacus, Plin. lib. 33. c. 2. & Colu. lib. 8. ca. 16. Eſt præterea Velia Romæ collis editior, in quo cum Valerius, qui poſtea Publicola dictus eſt, domum ædificare uellet, apud plebem in ſuſpicionem uenit affectatæ dominationis, quòd in editiore loco ueluti arcem quandam ad opprimendam libertatem conſtitueret. Qua re intellecta Valerius, poſtquã plebi in concione ſe purgaſſet, iuſſit materiam omnem ad radicẽ Veliæ transferri. Vide Liu. lib. 2. Hunc autem collem dictum uolunt Veliam, quaſi, uelliam, quòd ibi paſtores lanam uellere ſoliti fuerint.

VELIFICO, as, *Diſtender le uele, nauigare, far uela*, ἱστιοδρομεῖν, uelo nauigo, uel facio. Pli. li. 9. ca. 33. Per ſumma æquora uelificant. Propert. lib. 4. Ele. 10. Nauta per urbanas uelificabat aquas. Velificor, paſſiuum. Iuue. Sat. 3. Velificatus Athos. id eſt, circumnauigatus. Legitur & Velificari, deponens. ut, Velificari honori ſuo, id eſt uelis, remiſq; honori, & dignitati operam dare. Cic. de Leg. Agr. Quòd ſi quis ueſtrum ſpe ducitur, ſe poſſe in turbulenta ratione honori uelificari ſuo. Velificatus, a, um, particip. Prop. libr. 2. Ele. 29. Cærula ad infernas uelificata rates. Velificatio, onis, uelificandi actus Cicer. ad Lent. lib. 2. Cum id poſſis mutata uelificatione aſſequi.

VELIFER, ra, rum, ferens uelum, ἱστοφόρος, ut Carina uelifera. Ouid. 15. Met. Huc ubi uelíferam nautæ aduertere carinam. Malus uelifer, Valer. Flacc. 1. Argon.

VELIFICVS curſus, qui uelis fit. Pli. li. 13. c. 11. Noctis dieiq; uelifico attingit curſu. Idem li. 6. c. 17.

VELIS, equiſque, ἐκ παντὸς τρόπου, omni conatu, & mari terraq;. Ci. 3. Off. Cum his uelis equisque, ut dicitur, ſi honeſtatem tueri ac retinere ſententia eſt; decertandum erit. Remis uelisq;, idem 3. Tuſc. Tetra res eſt, deteſtabilis, omni contentione, uelis (ut ita dicam) remiſq; fugienda.

VELITARIS, & hoc re, γυμνητικὸς, quod ad uelites pertinet: unde, Velitaria arma. Salu. in Iug. Sagittarii, & cohors Peligna cum uelitaribus armis. Liu. libr. 26. Præfixa ferro, quale haſtis uelitaribus ineſt.

VELITOR, pe. co. *Combattere, ſcaramucciare*, ἀκροβολίζομαι, γυμνητεύω, leui pugna congredior, more uelitum, quorum officium eſt prælium eminus iaculis & fundis auſpicari. Per tranſlationem accipitur pro rixari, & uerbis pugnare, λογομαχεῖν. Nam à uerbis plerunque ad manus ſolet deueniri, ſicut a Velitibus ad milites grauis armaturæ. Plaut. Men. Neſcio quid uelitati eſtis inter uos. Gel. li. 6. c. 11. Non eſt maledictis aduerſum impudentes, & improbos uelitandum. Vnde & Velitatio, onis, uerbale, λογομαχία, quæ, teſte Feſto, dicta eſt ultro citroq; probrorum obiectatio, ab exemplo uelitaris pugnæ. Plau. in Aſi. Verbis uelitationem fieri, compendio uolo.

VELITERAE, p. c. βέλιτραι Stephano, ciuitas inſignis Volſcorũ, Octauiæ generis origine nobilitata, ut in Auguſto teſtatur Suet. Incolæ Veliterni. Scribit Dionyſius l. 7. Velitris adeo ſæuiſſe peſtilentiam, ut uix decima pars ciuium ſuperfuerit: quod damnũ poſtea Romani, miſſa eo colonia, ſarſerunt.

VELIVOLVS, a, um, nauium epitheton, quæ, ut alis aues, ita uelis uolitare uidentur. Oui. 4. de Pont. El. 5. Et freta ueliuolas non habitura rates. Vir. li. 1. Aen. ad mare tranſtulit: Deſpiciens mare ueliuolum. Veliuolantes naues, Ci. 2. de Diui.

VELLATVRA, æ, ἁμαξηλασία, exercitium ducendi plauſtrum, uel quæſtus ex uectura. Vellaturam facere (inquit Varro libr. 1. de re ruſt. c. 2.) dicuntur, qui uecturis uiuunt. nam antiqui Vellam, non Villam dicebant.

VELLICATIM, aduerb. μερικῶς, σποράδην, id eſt particulatim, ſparſim, carptim, continue, hinc illinc aliquid, decerpendo. Siſenna hiſto. li. 1. ut citatur a Nonio: Ne uellicatim ac ſaltuatim ſcribendo lectorum animos impediremus.

VELLICO, as, pen. cor. *Pelare, mordere, pizzicare*, παρατίλλω, frequenter uello, quod proprie fit, cum extremas corporis partes digitis uellimus, & preſſando infeſtamus. Propert. li. 2. Nec mihi tam duris inſultes moribus, & te Vellicet. Per tranſlationem Vellicare ponitur pro criminari, mordere, ac lacerare, διασύρειν, καταλαλεῖν. Cicer. pro Balbo: More hominum inuident, in conuiuiis rodunt, in circulis uellicant. Gel. li. 4. c. 15. Plura in Saluſtii ſcriptis maligne uellicãt. Hinc Vellicatus, tus, ipſe uellicandi actus. Pli. li. 28. c. 6.

VELLO, lis, li, & uulſi, uulſum. *Pelare, iſtirpare, ſuellere*, μαδίζω, τίλλω, ἐκσπάω, extirpo. Colu. lib. 11. c. 3. Reliquis annis non erit decerpendus, ſed radicitus uellendus. Plin. lib. 12. ca. 12. Nardum Gallicum

cum

gum radice uellitur. Vir. 3. Aen. Nam quæ prima ſolo ruptis radicibus arbos Vellitur. Sue. de Cæſ. Vt non ſolum tonderetur diligenter, ac raderetur, ſed uelleretur etiam. Vnde Vulſa corpora à Quintil. in Proœmio lib. 8. dicuntur, quibus pili ſunt euulſi. Aliquando pro eruere, in terram proiicere, euertere, καταβάλλειν, κατασπᾶν. Liu. libr. 26. Sepulchra maiorum uulſa, temerata, ac uiolata. Barbam uellere: prouerbium eſt, quo ſummum contemptum ac ludibrium ſignificamus. Hora. 1. Ser. Sat. 3. Barbam tibi uellunt Laſciui pueri. Vide in Chiliad. Auello, Conuello, Diuello, Euello, Peruello, Interuello, Reuello, ſuis locis.

VELLVS, *Lana*, πόκος, κῶδιον, lana ex oue dempta & conglobata, ita dicta à uellendo, quòd ante inuentam tondendi rationem, lana ſolebat euelli. Varro rei ruſt. li. 2. c. ul. Legimus frequenter uellera pro lana nondum deronſa, ſed adhuc in ipſis hærente pecudibus. Vir. 3. Ecl. Aries etiam nunc uellera ſiccat. Idem 3. Ge. Reiice, ne maculis infuſcet uellera pullis Naſcentum. Ouid. libr. 7. Meta. Sacra facit cultroſq; in guttura uelleris atri Conicit. Nō nunquam etiam pro ipſis pellibus una cum lana ouibus detractis Colum. libr. 7. cap. 4. Pelles eorum propter pulchritudinem lanæ maiore pretio, quàm alia uellera, mercatoribus traduntur. Vir. l. 7. Aen. Centum lanigeras mactabat rite bidentes. Atq; harum effultus tergo, ſtratiſq; iacebat Velleribus: Vellera etiam propter ſimilitudinem Vir. poſuit pro lana, quæ apud Seres Scythiæ populos ex arborum frondibus depectitur. Ita enim habet. lib. 2. Geo. Velleraq; ut foliis depectant tenuia Seres. Quin etiam ipſas arborum frondes Vellera interdum inuenimus appellata, eo quòd iis ueſtiantur arbores, quemadmodum Velleribus oues. Ouid. de Nuce: At ſimul induimus noſtris ſua uellera ramis.

VELO, las, per ſimplex l, *Coprire, ueſtire, uelare*, σκεπάζω, καλύπτω, tego, operio. Cic. pro domo ſua: Tu, tu inquam, capite uelato, concione aduocata. Vir. 3. Aen. Et capita ante aras Phrygio uelamur amictu. Nonnunquam ueſtire, induere, &c. ἐνδύειν, περιβάλλειν, ἱματίζειν. Ouid. 3. de Arte: Croceo uelatur amictu. Plaut. Muliebri uelatus toga. Hinc Velati olim dicebantur, teſte Feſto, qui poſtea literis aliquot immutatis Velites appellati ſunt, quòd ueſtiti, non armati, exercitum ſequerentur. Nonnunquam pro celare, abſcondere, ἀποκρύπτειν. Plin. in Paneg. Agentibus tibi gratias nihil uelandum eſt. Hinc Velanda corporis, τὰ αἰδοῖα, pro pudendis poſuit idem Pli. Epiſto. 110. Velatæ manus, id eſt, uelamenta ſupplicum præferentes. Velamenta enim dicebantur à Romanis, quæ ſupplices miſericordiæ mouendæ cauſa in manibus geſtabant: cuiuſmodi erant rami oleagini, uittis lanave uelati. Plaut. in Amph. Velatis manibus orant: Auelo, Euelo, Præuelo, Reuelo, ſuis locis.

VELOX, *Veloce preſto*, ταχύς, ὠκύς, θοός, celer: à uolando, quaſi uolox. Pli. li. 8. c. 34. de Tarando: Velox ſaltu, uenatu niuem. Ouid. 1. de Pont. Ele. 3. Sed piger ad pœnas princeps, ad præmia uelox. Virg. 5. Aen. Veloces iaculo ceruos, curſuq; fatigat. Ouid. 8. Meta. Nec fortibus illic Profuit armentis, nec equis uelocibus eſſe. Velox, pro ueLociter. Vir. li. 1. Aen. Ictum uenientem è uertice uelox Præuidit. Hinc Velocitas, atis, ταχύτης, celeritas. Ci. 2. de Fin. In corpore multa uoluptati præponenda, ut uires, ualetudo, uelocitas, pulchritudo Liu. li. 25. Velocitate corporum ac leuitate armorum aptiſſimos. Velociter, ταχὺ, celeriter. Mar. li. 1. Velociter exit ab hoſte. Ci. de Somn. Scip. Quibus curis exercitatus animus uelocius in hanc ſedem peruolabit.

VELVM, ueli, *Vela, uelo*, παραπέτασμα, εἴλυμα, integumentum, inuolucrum, quo quid uelatur: id eſt, tegitur. Varro à uelleribus dictum putat, quòd ex ouium uelleribus fierent uela, quibus homines tegebantur. Cic. 6. Ver. Tabernacula carbaſeis intenta uelis. In nauibus item Velum, ἱστίον, dicitur linteum, quod circa malum expanſum, uentum excipit. Virg. 3. Aen. Interea claſſem uelis aptare iubebat Anchiſes, Idem 1. Aeneid. Talia iactanti ſtridens Aquilone procella Velum aduerſa ferit. Ouid. 1. Faſto. Dirigat in medio quis mea uela freto? Dare uela, eſt uentis ſe committere, & nauigare. Virg. 1. Aeneid. Vela dabant læti. Dare uela uentis, Idem 4. Aen. Vela facere, idem quod expedire uela. Cice. 5. Verr. Cleomenes malum erigi, uela fieri iubet. Per tranſlationem Vela facere, accipitur pro, toto conatu rem aliquam aggredi. Idem 4. Tuſ. Vtrum igitur mauis? ſtatimne nos uela facere, an quaſi è portu egredientes, paulum remigare? Permittamus uela uentis, dixit Quintilianus in Præfat. Inſti. hoc eſt, editionis ancipitem euentū, utcunq; cadet, experiamur. Remis, equiſq;: Remis, ueliſq; proverbia, quibus ſumma ſignificatur diligentia, & ad rem peragendam celeritas, ſummuſq; conatus.

VELVT, *Come, sicome*, ὥσπερ, aduerbium ſimilitudinis, ſicut, quemadmodum. Ci. 2. de Fin. Non elogia monumentorum hoc ſignificāt, uelut hoc ad portam. Idem de Aruſp. reſp. Eius conatum refutabo, uelut heſterno die. Eiuſdem ſignificationis eſt Veluti. Ci. 1. de Na. de. Beſtiæ, quæ gignuntur in terra, ueluti crocodili. Quomodo autem hæc differant à Quaſi, Ceu, & Tanquam, fuſe explicat Valla li. 5. c. 36.

VENA, æ, *Vena*, φλέψ, φλεβίον, conceptaculum ſanguinis miſti, confuſiq; cum ſpiritu naturali, in quo, ut ait Gel. li. 18. cap. 10. plus ſanguinis, minus ſpiritus. Plin. lib. 11. 37. Inter his latent arteriæ: id eſt, ſpiritus ſemitæ. His innatant uenæ: id eſt, ſanguinis riui. Venæ ſuapte ui immobiles ſunt, & ſanguinis tantum mittendi gratia explorantur. Arteriæ autem motu, atque pulſu ſuo habitum, & modum febrium demonſtrant. Super arterias locantur uenæ, præterquàm in dorſo, in quo magna arteria, quæ Trachia dicitur, eſt poſita ſuper uenam. Vena tamen aliquādo pro arteria ponitur. Celſ. libro 2. capite 6. Ouid. 10. Metamorph. Saliunt tentatæ pollice uenæ. Cic. de Fato: Si cui uenæ ſic mouentur, is habet febrem, Incidere uenam, φλεβοτομεῖν, dixit Cic. de Aruſp. reſp. pro, ſcalpello uenam aperire. Concidere uenæ dicuntur à Celſo li. 3. c. 5. quādo arteriarum pulſus languidus fit. Tenere uenas cuiuſque generis hominum, ætatis, ordinis, &c. dixit Cic. 1. de Orato. pro, cuiuſque naturam pernoſcere, & ingenium. Venæ quoque de Arboribus dicuntur. Plin. libr. 16. cap. 38. Ponitur aliquando Vena pro ingenio hominis ad aliquid ſcribendum apto. Iuuen. Sat. 7. Sed uatem egregium, cui non ſit publica uena. Inde fit Venoſus, a, um, φλεβώδης, quod eſt uenis turgentibus plenum. Pli. li. 11. c. 13. Transfertur etiam ad alia, ut ad orationem, quæ tanquam corpus conſtruitur, quod ſuccum, & ſanguinem habet, & uenas, & oſſa, & neruos carnem, & toros, & robur, & colorem, decoremque. Vnde à Perſio Satira. 1. dictus eſt Liber uenoſus, pro aſpero, duro, & horrido. Per translationem quoq; Venæ in terra dicuntur ſubterranei meatus, per quos unda manat, aut alius liquor. Hirci. 4. Bel. Alex. omnia litora naturaliter aquæ dulcis habere uenas. Venas quoque argenti, & Venas auri dicimus. Cic. 2. de Na. De. Aeris, argenti, auri uenas penitus abditas inuenimus.

VENABVLVM, li, προβόλιον, ὑσσός, telum, quo uenantes utuntur, acie longiſſimæ, apud nos cornibus hinc & inde extantibus. Mart. li. 14. Si directa geres longo uenabula roſtro.

VENAFRVM, ciuitas Campaniæ abundans oleis. Mart. li. 13. Hoc tibi Campani ſudabit bacca Venafri. Horat. 2. Car. Ode. 6. Vndique certat Bacca Venafro. Hinc Ager Venafranus, Oleum Venafranum, quod & Venafranum dicitur abſolute. Iuuen. Sat. 5. Ipſe Venafrano piſcem perfundit.

VENALIS, & hoc le, *Da uendere*, ὤνιος, πράσιμος, quod uenum expoſitum eſt. Ci. li. 3. Offi. Venales honos ſe non habere dixit. Salu. in Iug. O urbē uenalē & cito periturā, ſi emptorē inuenerit. Venales etiam, ſi nihil addas, ſerui intelliguntur, qui ad uendendum ſunt expoſiti. Venalis aſcriptor, qui pretio emitur, pecunia comparatur. Cic. pro domo ſua: Venalis aſcriptor & ſubſcriptor tuus. Venale, ſubſtant. neu. gen. id quod uenditioni exponitur. Plin. li. 6. cap. 22. Alii primam huius dictionis diphthongo ſcribunt: de quo uide Veneo.

VENALITIVM, tii, ἀνδραποδοκαπηλεῖον, locus ubi mancipia uenalia proſtant. Venuleius de Aedilitio edicto, l. ult.

VENALITIVS, ſubſtantiuum, ἀνδραποδοκάπηλος. idem quod Venaliciarius qui ſcilicet greges mancipiorum uenales habet. Cicer. in Orato. Neque me diuitiæ mouent, quibus Africanos, & Lælios multi uenalitii ſuperarunt. Aliquando Venalitius, capitur adiectiue, idemq; ſignificat, quod uenalis. Pli. lib. 35. c. 18. Hoc eſt inſigne uenalitiis gregibus, Sic Pomponius Iureconſ. li. Digeſt. 24. Venalitiam parauit.

VENATICVS, ca, cum, *Venatico, caccilatorio, coſa che appartiene alla caccia*, θηρευτικός, κυνηγετικός, quod ad uenationem pertinet. Vnde Venaticos canes dicimus, quibus feras perſequimur. Var. 2. de Re ruſt. c. 9. Canum duo genera, unum uenaticum, alterum cuſtodiæ cauſa. Col. li. 7. c. 12. De uillatico, & paſtorali dicendum eſt. Ci. 6. Ver. canes uenaticos diceres. Canum uenaticorum elegantiſſime excogitata nomina habes apud Oui. 3. Met. & apud Xenophontem de Venatione Paraſiti uenatici, Pla. Cap.

VENATIO, onis, ἄγρευσις, θήρευμα, κυνηγεσία, ferarum perſecutio Cicer. 2. Offic. Prodigi gladiatorum muneribus, uenationumq; apparatu pecunias profundunt. Interdum Venatio accipitur pro apparatu, aut comitatu uenatorum Li. lib. 25. Conuenerat, ut Philomenes portula aſſueta uenationem inferens, armatos induceret.

VENATOR, oris, κυνηγέτης, κυνηγός, θηρατής, qui feras perſequitur Hora. li. 1. Carm. Ode 1. Venator teneræ coniugis immemor. Ci. 2. Tuſc. Pernoctant uenatores in niue.

VENATRIX, icis, κυνηγός, mulier feras perſequens: Vir. li. 9. Aen. Comitem Aeneæ quem miſerat Ida Venatrix.

VENATORIVS, a, um, *Coſa da cacciatore*, κυνηγετικός, idem quod uenaticus: ut, culter uenatorius, apud Mart. li. 14.

VENATVS, tus, ἄγρευσις, θήρευμα, κυνηγεσία, ipſa uenatio. Pla. in Ruden. Hunc cepi in uenatu meo. Vir. li. 6. Aen. Vidimus obſcuram primam ſub uallibus urbem Venatu aſſiduo. Oui. Epiſt. 5. Quis tibi monſtrabat ſaltus uenatibus aptos? Ci. 5. Tuſc. Labor in uenatu, ſudor, curſus ab Eurota.

VENDAX, cis, πωλητικός, qui facile uendit. Cato de re ruſt. c. 2. Patremfamilias uendacem, & non emacem eſſe oportet.

VENDIBILIS, le, *vendibile*, τιμαλφής, quod facile uendi poteſt. Cic.

in Rall. Adiungetur illa uia uendibilis Herculanea Col. li.7.c 6. Dum poſſis eſſe uendibilis. Hor.1.Epiſt.17. Et fundus nec uendibilis, nec paſcere firmus. Ouid.3. Amor Eleg.11. Vendibilis culpa facta puella mea eſt. Per tranſlationem ponitur pro populari, & uulgo grato. Cice. de Amic. Illius uendibile orationem religio deorum immortalium nobis defendentibus facile uincebat. Aliquando pro uulgari. de Clar. Orato. Gellius, non tam uendibilis orator.

VENDICO, as, pen. corr. Far ſuo, attribuirſi. ἀντιλαμβάνομαι, ἐξιδιοποιοῦμαι, σφετεροποιοῦμαι, αὐτιχᾶμαι, approprio, & meum eſſe dico, mihiq́; aſſumo. Plin. Epiſto. 47. Quam curam etiam ſi non mandaſſes, uendicaſſem. Cice. pro Archia. Homerum Colophonij ciuem eſſe dicunt ſuum, Chij ſuum uendicant. Ouid. 4. de Pont. Ele. 8. Vendicat ut Calais laudem, quos fecit equorum. Cice. 1. Offic. Si id mihi aſſumo, uideor id meo iure quodammodo uendicare. Idem eodem libro, Ortus noſtri partem patria uendicat, partem amici.

VENDITARIVS, a, um, ὠνητός, uenalis. Pla. in Stich.

VENDITO, as, Vendere ſpeſſo et di continuo, ἀπεμπολάω, ἀποδίδομαι, πωλέω, ſæpe, ſeu continuo uendo. Pl. li. 22. c. 22. Ariſtophanes Euripidi poetæ obiicit iocullariter, matrem eius, ne olus quidem legitimum uendicaſſe, ſed ſcandicem. Venditare ſe cuiquam cum datiuo, eſt per aſſentationem operam ſuam ultro ſpondere, & quaſi uenalem ſe oſtentare. Ci. Att. li. 8. Quomodo ſe uenditant Cæſari. Liu. 3. Se plebi uenditare. Venditare interdum eſt uenale habere. Pli. Epiſt. 24. Agellum uenditare amicus tuus dicitur. Venditatio, oſtentatio. Ci. 2. Tuſc. Mihi laudabiliora uidentur omnia, quæ ſine uenditatione, & ſine populo teſte ſiunt.

VENDO, dis, Vendere, πιπράσκω, πωλέω, ἀποδίδομαι, ex Venũ, & Do, ſecundum Apuleium, abiectis u, & m. Et conſtruitur cum ablatiuo, ſi exprimatur pretium rei, quæ uenditur: uel cum genitiuis, Pluris, Minoris, Tanti, Quanti, & eorum compoſitis, ſubſtantiue acceptis. Plautus in Merca. Viginti minis opinor poſſe me illam uendere. Cic. 3. Offic. Vendo meum non pluris, quam ceteri. Quod ſi addantur ſubſtantiua, ſtatim in ablatiuos reſoluantur. Et ſicut non dicimus, Quanto uendidiſti, ſed Quanti, ita non dicimus Quanti pretii uendidiſti, ſed Quanto pretio. Varro tamen ablatiuo uſus eſt ſine ſubſtantiuo, cum ait, Veneunt propter penuriam magno. Et ſane recte, cum non ſit ex quatuor illis exceptis, Tanti, Quanti, Pluris, Minoris. Huius compoſitum eſt, Diuendo. Venditor, oris, πωλητὴς, qui uendit. Ci. 3. Offi. Vt nequid omnino, quod uenditor norit, emptor ignoret. Venditio, Actus uendẽdi. Ci. pro Roſc. Amer.

VENEFICIVM, Venefico, incanto, φαρμάκευσις, φαρμακεία, aliquando accipitur pro crimine illo quo quis alterum ueneno necat. Cicero pro Cluentio: Attigere rationem ueneficii criminum. Tacitus. li. 11. Locuſta, nuper ueneficii damnata. Aliquando pro maleficis artibus, & uetito magiæ genere. Ci. de Claris Ora. Idq́; ueneficiis & cantionibus Titiniæ factum eſſe dicebat. Ouid. 1. de Rem. Amor. Iſta Veneficiis uetus eſt uia.

VENEFICVS, ci, Veneficio, incantatore, φαρμακός, φαρμακεύς, & uenefica, φαρμακίς, φαρμακεύτρια, qui & quæ uenena conficit, & qui incantationibus, & cæteris malis artibus utitur. Ci. in Catil. Tota Italia ueneficus. Idem 13. Phili. Recte ueneficum appellas, à quo tibi præſentem peſtem uides comparatam. Ouid. Epiſt. 6. Barbara narratur ueniſſe uenefica tecum. Eſt & Veneficus aſpectus, ideſt ueneno inficiens. Pli. li. 28. c. 3. Hinc Triuenefica, excellens uenefica. Plautus.

VENENARIVS, rij, Venenario, φαρμακοποιός, φαρμακοπώλης, qui parat, uel conficit, aut uendit uenena. Apul. Qui uenenarium accuſat, Suet. Nerone. Venenum accepit à quadam Locuſta uenenariorum indice.

VENENATVS, ta, tũ, Venenato, attoſſicato, ἰοβόλος, uenenoſus, ueneno infectus: ut Venenata caro, apud Cic. 2. de Na. de. Sic, Venenatæ ſagittæ, Venenatus morſus, Venenatum telum Pli. l. 8. c. 38. In Italia muribus araneis uenenatus eſt morſus. Cice. 1. de Diuin. Cum Ptolemæus telo uenenato ictus eſſet. Oui. 14. Met. Ora uenenata tetigit mirantia uirga.

VENENIFER, a, um, ἰοβόλος, uenenoſus. Oui. 3. Met. Iamq́; uenenifero ſanguis manare palato cœperat.

VENENO, as, are, φαρμακεύω, inficere ueneno. Lucr. li. 6. Vt ſpatium cœli quadam de parte uenenet.

VENENVM, ni, Veneno, toſſico, φάρμακον, uocabulum mediũ eſt, quod tam in bonam, quàm in malam partem ſumi poteſt, quemadmodum & φάρμακον apud Græcos.

Qui igitur Venenum dicit (inquit Caius Iureſconſultus de uerbis ſignificatiuis) adiicere debet, utrum bonum, an malum. hodie tamen Venenum in deteriorem partem accipitur. Cice. in Catil. Qui ſpargere uenena didicerunt. Idem de Clar. Orato. Fuit ſuſpicio, Themiſtoclem ueneno ſibi mortem conſciuiſſe. Color quoque qui à ueſtibus imbibitur, quove lanæ medicantur, per quandam ſimilitudinem Venenum appellatur. Verg. li. 3. Georg. Alba nec Aſſyrio fucatur lana ueneno. uel magica. aliquando pro arte malefica, Cic. in Ora. Cum ſibi uenenis ereptam memoriam diceret.

VENEO, nis, pri. prod. Eſſer venduto, πωλοῦμαι, ueniui, uel ueni, ſupino uenum, quamuis analogiæ, compoſitionisq́; ratio uideatur exigere Venitum, ſicut reliqua compoſita à uerbo Eo. Componitur enim ex dictione Venum, & Verbo Eo, abiectis duabus literis, quemadmodum fieri uidemus in uerbo Vendo. Sequiturq́; per omnia fere coniugationem uerbi Eo. Sub uoce tamen neutrali habet ſignificationem uerbi paſſiui. Eſt enim idem quod uendor: habetq́; eandem omnino conſtructionem. Nam ipſum quod uenditur, in nominatiuo ponitur, & is à quo uenditur, in ablatiuo cum præpoſitione, & pretium in ablatiuo ſine præpoſitione: Cui autem uenditur, in datiuo: ut, Centum aureis nummis à mangone ueniere mancipia mihi. Sed nonnunquam uenditor, & pretium rei non explicantur. Pla. in Men. Quibus hic pretiis porci ueneunt? Varro Veneunt propter penuriam magno. Cicer. pro Sext. Roſc. Amer. uideamus, eius hominis bona quomodo uenire potuerunt. Hora. 1. Ser. Sat. 1. Venit uiliſſima rerum Hic aqua. Claud. 1. in Eutro. Non pudet (heu ſuperi) populos ueniſſe ſub haſta Vendentis. Apud antiquiſſimos legitur Veneor. Plau. apud Diomidem: Egòne illi uenear?

VENERABILIS, Venerabile, σεμνός, σεβάσμιος, ueneratione dignus. Plin. Iunior in epiſt. Verg. grauis, & ipſa ſenectute uenerabilis. Liui. 1. ab Vrbe: Venerabilis uir miraculo literarum. Mart. lib. 1. Hic ubi conſpicui uenerabilis amphitheatri Erigitur moles. Ouid. 2. de Reme. Am. Eſt prope Collinam templum uenerabile portam Vir. li. 6. Aen. Admirans uenerabile donum Fatalis uirgæ.

VENERABVNDVS, a, um, σεβόμενος, cum ueneratione aliquid faciens. Curt. li. 8. Macedonas uenerabundos ipſum ſalutare. Liui. li. 1. Cum perfuſus horrore uenerabundusq́; aſtitiſſem.

VENERANDVS, a, um, Venerando, σεμνὸς, σεβάσμιος, τίμιος, αἰδέσιμος. idem quod uenerabilis. Sen. Vocem omni ſeculo uenerandam. Vir. li. 9. Aen. Te uero, mea quem ſpatiis propioribus ætas Inſequitur, uenerande puer iam pectore toto Accipio. Mar. lib. 1. Inde ſacro ueneranda petes palatia cliuo.

VENERANTER, Reuerentemente, venerabilmente, σὺν αἰδοῖ, cum ueneratione. Apul. ab eo ueneranter exceptus.

VENERIS portus, locus in Galliæ & Hiſpaniæ confinio, ubi Pyrenæi montes iuxta mare deſinunt Mela li. 2. Ptol. ab inſigni Veneris phano Ἀφροδίσιον, ideſt Veneris templum appellat.

VENEROR, aris, Riuerire, honorare, adorare, σέβομαι, αἰδέω, colo, honoro, cultu & obſeruantia proſequor: quod uerbum quidam dictũ exiſtimant, quaſi ueniam oro. Virg. 1. Georg. In primis uenerare deos. Cic. 6. Verr. Non ſolum uenerari, uerum etiam oſculari ſolent. Idem 1. Tuſc. Eum uenerantur ut deum. Venerans, tis, participium, σεβόμενος. Vir. 12. Aen. Et aram Suppliciter uenerans. Veneratio, onis, σέβασμα, cultus, & honor. Plin. lib. 8. cap. 1. de Elephantis: Syderum, ſolisq́;, ac lunæ ueneratio. Cic. 1. de Natu. deo. Habet uenerationem iuſtam quicquid excellit. Venerator, oris, σεβαστής cultor. Ouid. 2. de Pont. Eleg. 2. Ille domus ueſtræ primis uenerator ab annis. Veneratus, ta, um, participium. Horat. 2. Serm. Saty. 2. Ac ueneratа Ceres. Poetæ quandoque Veneratum pro uenerabili ponunt. Virg. 3. Aenei. Curſusq́; dabit uenerata ſacerdos.

VENETI, pe. cor. Ἐνετοί, populi Italiæ, ab Henetis, Paphlagoniæ populis, & Troianis oriundi, qui, Troia euerſa, cum magna manu Henetum, duce Antenore, in intimum maris Adriatici ſinum peruenerunt, pulſisq́; Euganeis, qui inter Alpes & mare incolebant, eas occuparunt terras, & ubi primum egreſſi ſunt, oppidum condiderunt, quod de nomine relictæ patriæ appellarunt Troiam. Gẽs autem tota, aſpiratione in a conſonantẽ mutata, Veneti appellati ſunt. Horum regio Venetia dicitur, Adriatico mari proxima, & à Padi fluminis oſtii poſt Iſtriam uſq́; protenſa. Inſignes urbes habet, Veronam, Vicentiam, Patauium, & Venetias, regionis totius caput. Sunt & Veneti alii ex Britonum genere, in Gallia Lugdunenſi ad Oceanum, quorum frequens mentio apud Cæſarem, Vulgo Vennes.

VENETIAE, Venetia, Vinegia, Viniticeno, Ἐνετίαι, ciuitas inſignis in mari Adriatico, anno à natali Chriſti CDLIIII. condita, quo anno Attila rex Hunnorum Aquileiam euertit.

VENETVS, a, um, ἐνετός, quod è Venetis eſt: ut Venetus color, qui (ut ait Vegetius) cæruleus eſt & marinis fluctibus ſimilis. à quo aurigarum factio una in curulibus certaminibus Veneta nominabatur. Et qui eo colore induebantur, Veneti dicebantur. Veget. li. 4. de re militi. ſcribit, exploratores in mari ueſte Veneta eſſe induendos, & uela nauium exploratoriarum colore Veneto eſſe tingenda, ut ſimilitudine coloris marini, hoſtiles oculos fallãt. Hic color etiam Thalaſſicus, ideſt, marinus dicitur. Græci enim θάλασσαν mare appellant. Vide Ferrugineus.

VENIA, æ, Remiſſione, perdono, perdonanza, συγγνώμη, remiſſio culpæ, & condonatio erroris. Quinct. in Gladiatore: Peccaui, ueniam peto. Quandoque ponitur pro beneficio, & permiſſione, συγχώρησις, Cic. lib. 1. de Orat. Date nobis hanc ueniam, ut ea, quæ ſenti

tie

tis de omni genere dicendi, ſubtiliter proſequamini id eſt, conce dite. Tere. in And. Da pater ueniam, ſine te uxorem. Cum uenia, hoc eſt, cum pace tua, & te permittente. Sic cum uenia legere, dixit Quinct. lib. 10. cap. 1. pro, non nimium rigide examinare, ſed inter legendum ad quædam conniuere. Sic Cic. pro Roſc. Amer. Bona, inquit, cum uenia uerba mea audiatis. Liu. Cum bona uenia, quæſo, audiatis. Habere ueniam, pro ignoſcere. Quin. lib. 11. c. 1. Paulo Pluribus uerbis debet haberi uenia. Hinc Venialis, & le, uenia dignum. Macrob. Si uenialis erit iſta tranſlatio.

Venio, nis, ire, uentum, *Venire*, ἥκω, ἔρχομαι, notæ eſt ſignificationis. Vir. 6. Aene. Veniſti tandem. Aliquando pro Eo. Terent. Niſi ego ad mercatum uenio. Sic econtrario Ire, pro Venire. Terent. And. Ibam ad te. Admittit aliquando datiuum, qui reſolui poteſt in accuſatiuum mediante præpoſitione Ad, uel In Virg. 1. Aene. Hinc populum late regem, belloq; ſuperbum Venturum excidio Libyæ. Poetæ tamen aliquando Venire pro imminere uſurpant. Virg. 7. Aen. Se ſatis ambobus Teucriſq; uenire, Latiniſq;. Aliquando pro creſcere, prouenire, φύεσθαι, Idem libe. 1. Georg. Hic ſegetes, illic ueniunt felicius uuæ. Aliquando pro afferri. Plin. li. 35. cap. 6. Bius quæ ex Africa uenit, octoni aſſes. Cicero. ad Brutum lib. 11. Scribis, in Italia te moraturum, dum tibi literæ meæ ueniant. Venire ab aliquo, eſt ab eius ædibus uenire. Ci. pro Roſ. Comœd. Quia ueniebat à Roſcio, plus etiam ſcire, quàm ſciebat, uidebatur: id eſt à diſciplina Roſcii. Venire aduerſum, eſt uenire obuiam. Quod uenit in buccam, Cic. ad Att. lib. 1. pro quicquid in mentem uenit. Venire in cognitionem. Quinctil. libr. 7. cap. 3. In confeſſum uenit, id eſt, notum & manifeſtum eſt. Plin. Epiſt. 102. Ter. Hecy. Hera in crimen ueniet, ego uero in magnum malum. Hoc eſt, accuſabitur. Venire in fidem alicuius, hoc eſt, ſeſe dedere. Liu. l. 16. oppida in fidem uenerunt. Venire in flammam. Cice. Atti. li. 16. Veniendum eſt uel in ipſam flammam. Hoc eſt, oportet conicere ſe in periculum. Venire uiam. Cice. 3. Phil. Quis, qui neſcierit, ueniſſe eam tot dierum tibi uiam gratulatum. In uſum uenire, Pli. li. 24. cap. 11. Nec thus Latinum nomen habet, cũ in uſum plurimis modis ueniat. Vſus uenit. Ter. Heaut. Ego te (ſi uſus ueniat) magnifice Chreme, Tractare poſſim. Venire uſu. Ci. ad Att. lib. 7. Nunc uenit idem uſu mihi, quod tu tibi ſcribis. Venire in religionem res aliqua dicitur, cum conſcientiæ (ut uulgus loquitur) ſcrupulus de ea exoritur. Cic. 2. de Natu. Deo. Cum tẽ illam religionem populo ueniſſe ſentiret. Venire in mentem ἐπελθεῖν, ἐλθεῖν εἰς νοῦν, eſt ſuccurrere, neq; ſolum ad recordationem pertinet, uerumetiam ad conſiderationem. Teren. Eun. Hoc ideo ex hac re uenit in mentem mihi. Virgil. 4. Nec uenit in mentem, quorum conſederis aruis? Lucr. lib. 5. Et uenit in mentem ſolis lunæq; uiarum. Cic. 1. Verr. In mentem tibi non uenit, quid negocii ſit cauſam publicam ſuſtinere? Venire diuitiæ ad aliquem dicuntur, quæ morte cuiuſquam ad eum deuoluuntur. Ci. pro Sext. Roſcio: Venire ad manus, uel ad arma, eſt rem eo uſq; progredi, ut pugna, uel bellum ex ea emergat. Cic. 6 Verr. Venire oratum, eſt orandi gratia uenire. Cæſar. 7. Bell. Gall. Lega. Venitur, pen. pro impersonale. Venitur ad me, conſurgo. Oui. 3. Faſt. Seu quod aduſque decem numero creſcente, uenitur. Ventum eſt. Liu. 1. ab urb. Ad Ianiculum uentum erat. Oui. 5. Faſt. Quo poſtquam uentum eſt. Veniens, tis, partic. Cic. ad Q. Fr. Non ſumus omnino ſine cura uenientis anni. Vir. 5. Ae. Gratior & pulchro ueniẽs in corpore uirtus. Venturus, a, um, aliud parti Oui. 3. de Arte: Venturæ memores iam nunc eſtote ſenectæ. Virg. 4 Geor. Venturæq; hyemis memores. Ventio, onis, uerbale. Pla. Truc. Quid tibi huc uentio eſt.

Venonius, hiſtoricus Romanus, cuius meminit Ci. in Epiſt. ad At. Conquerens ſe eius hiſtoriam non habere. Et li. 1. de Leg. eum inter nudos & exiles ſcriptores recenſet.

Venor, aris, *Cacciar, andar à caccia*, ἀγρεύω, κυνηγέω, θηράω, θηρεύω, feras indago, feris inſidior, & quaſi circumuenio. Cic. ad Cælium, libr. 2. de pantheris, per eos qui uenari ſolent, agitur diligenter. Virg. 3. Geor. Canibus uenabere damas. Plin. li. 16. c. 1. Fugientes cum mari piſces circa tuguria uenantur. Ci. 2. de Na. De. Canum tanta alacritas in uenando. Per tranſlationem pro captare, hoc eſt, artificio quodam, & ſolertia quærere: ut, Venor gloriã: quod etiam Aucupari dicimus. C. At. li. 16. Bene igitur tu, qui εὐθανασίαν uenatis, relinquis patriam. Venari apros in mari, dixit Plau. in Aſin. pro, operam perdere, & fruſtra aliquid conari. Legitur etiam Venari, paſſiue, pro captari, ſiue circumueniri, quod & Nonius annotauit, citans illud Ennii ex Nemea. Teneor conſepta, atque undique uenor. Hinc Venatio, Venator, Venatrix, Venatus, us, Venatorius, a, um, & Venabulum.

Venter, huius uentris, γαστὴρ, κοιλία, tota illa pars corporis concaua, à mucronata cartilagine, & nothis coſtis, uſque ad pubem extenſa. Plin. lib. 9. ca. 50. Piſces attritu uentrium coeunt. Ibidem Fœmina piſcis coitus tempore marem ſequitur, uentrem eius roſtro pulſans. Venter, γαστρίδιον, στόμαχος, pro uentriculo, in quem cibus receptus, commutatur in chylum. Perſius in Prol. Sat. Magiſter artis, ingeniiq; largitor Venter. Fames enim in ſuperiori uentriculi orificio potiſſimum ſentitur. Iuue. Sat. 5. Ventre nihil noui frugalius. Pla. Capt. Tui quotidiani uicti uentrem ad me afferas. Venter pro aluo. Celſ. lib. 3. c. 18. Vbi ab inferiori parte purgandus aliquis eſt, uentrem eius ante ſoluendum eſſe: ubi à ſuperiore comprimendum. Col. li. 9. c. 12. Tithymalus maiorum quoque animalium uentrem ſoluit. Ventrem ferre, ἐν γαστρὶ ἔχειν, eſt eſſe grauidam. Col. li. 7. c. 24.

Ventilabrum, bri, πτύον, θρῖναξ, inſtrumentum, quo ruſtici frumenta leguminave poſt trituram ſurſum eiaculantur, ut uentorum flatu à paleis repurgentur. Col. li. 2. c. 10.

Ventilator, oris, *Paladore*, λικμητὴς, qui poſt trituram frumenta aut legumina uentilabro in ſublime eiaculatur, ut uentorum flatu grana ſecernantur à palea. Col. li. 2. c. 10. Faba, quæ longius emittetur, pura eo perueniet, quò uentilator eam iaculabitur. Ventilatores, γόητες, apud Quintil. lib. 10. ca. 7. ſunt præſtigiatores, qui ut uentilatores grana, quæ purgant, in uentum proiiciunt, ita res, quam retinent manibus, eiicere uidentur.

Ventilo, las, pen. cor. *Paleare, ventare*, λικμάω, καταπνέω, uentum excito, ut aliquid ardeat, aut coquatur. Prop. li. 4. El. 3. Hanc Venus, ut uiuat, uentilat ipſa facem. Ventilari frumentũ λικμᾶσθαι, dicitur, dum in area uentilabro purgantur. Plin. Multi uentilare granum uetant. Et Ventilari uinum dicitur, quod dicunt, dare uentum uino: ut fit, cum difficulter exit è dolio. Col. lib. 12. c. 30. Quo maior æſtus erit, eo ſæpius conuenit uinum tueriri, refrigerariq; & uentilari. Ventilare annulum, eſt è digitis exemptum manibus uerſare, & ueluti uento perflandum exponere. Iuuen. Sat. 1. Ventilet æſtiuum digitis ſudantibus aurum. Compoſitum Euentilo, eiuſdem fere ſignificationis cum ſuo ſimplici. Pl. li. 31. c. 3. Aeſt emendant aſſiduo linteorum iactatu euentilando. Col. lib. 1. Frumenta euentilata mundiora ſunt. Ventilatio, onis, uerbale, actus uentilandi. Pli. lib. 23. c. 1. Vuæ uentilatione etiam utiles ſunt ſtomacho, ægriſq;.

Ventito, as, φοιτάω, frequent. ab inuſitato Vento, frequenter uenio. Pli. li. 35. c. 10. Alexandro frequenter in officinam uentitanti. Ci. ad Att. li. 1. Dies nullus eſt, quin hic Satirus domum meam uentitet. Catul. epig. 8. Cum uentitabas, quo puella ducebat.

Ventosus, a, um, *Ventoſo, pien di vento*, ἀνεμώδης, φυσώδης, uento plenus: ut, Ventoſus aer, apud Plin. libr. 2. cap. 18. Ventoſi folles Virg. 8. Aen. Alii uentoſis follibus auras Accipiunt. Forma uentoſa, id eſt, uento expoſita, Cato c. 38. Per tranſlationem accipitur pro tumido, uano, & inani, κενὸς, ut uentoſa uerba, uentoſa natio. Plin. in Pane. Super bibebat uentoſa, & inſolens natio. Ventoſa gloria, κενοδοξία. Virg. 11. Aene. Iam noſces, uentoſa ferat cui gloria fraudem. Horat. 1. epiſto. 19. Non ego uentoſæ plebis ſuffragia uenor.

Ventriculus, γαστὴρ, γαστρίδιον, κοιλία, cibi & potus receptaculum, primæ concoctionis inſtrumentum. quod & ſtomachum nonnulli appellant. Celſus li. 4. c. 1. Ventriculus, qui receptaculum cibi eſt, inter lienem & iecur poſitus.

Ventulus, *Venticello*, ἀνεμίδιον, lenis uentus. Terent. in Eun. Cape hoc flabellum, & uentulum huic ſic facito.

Ventus, ti, maſcu. gene. *Vento*, ἄνεμος, πνεῦμα, exhalatio ſicca (teſte Ariſtotele in Meteoris) è terra reſoluta, cum aliqua uirtute cæleſti compoſita. Cice. 2. de Diuin. Placet Stoicis anhelitus terræ, qui frigidi ſunt, cum fluere cœperint, uentos eſſe. Idem pro Cluẽt. Mare quod ſua natura tranquillum ſit, uentorum ui agitari. Virg. 1. Aen. Incute uim uentis. Ventum (inquit Auguſtinus li. de Quãtitate animæ) nihil aliud, quàm illum aerem commotum, ac cogitatum eſſe ſentimus, quod in loco tranquilliſſimo, & ab omnibus uentis quietiſſimo, uel breui flabello approbari poteſt, quo etiam muſcas abigentes aerem commouemus, flatumq; ſentimus. Sunt autem quatuor præcipui uenti, à quatuor mundi cardinibus flantes, quorum rurſus ſinguli in ternos diuiduntur. Ab Oriente æquinoctiali Subſolanus, qui ad Septentrionem habet: Vulturnum, à uoluendis nubibus dictum: ad meridiem Eurum, ſic dictum, quia late flat. hi ſunt calidi & ſicci, quia ſub ſole diu morantur. In ortu diei ſalubres ſunt, quia ueniunt à regionibus temperatis. Ab occaſu æquinoctiali Fauonius eſt dictus, quòd foueat quæ naſcuntur. Huic Circius proximus eſt ad Septentrionem, Zephyrus ad Auſtrum. Sunt iſti temperate frigidi, & humidi, quia Sol paruam facit moram in occidente, propterea nec multum calefacit illos, nec multum deſiccat. In fine diei ſalubres ſunt, quia à Sole tunc ſubtiliores redduntur. A meridie Auſter eſt, dictus quod hauriat aquas. Huic ad Orientem Notus eſt, qui Græce ſic dicitur ab humore: Africus ad Occidentem. Hi omnes calidi ſunt, & humidi, nubes, pluuiaſq; inducunt, citant tempeſtates marinas, impediunt uirtutes animales, & grauitatem corpori afferunt. A Septentrione Boreas eſt. Huic ad Orientem Aquilo ſurgit, ad Occaſum Corus. Hi uenti frigidi ſunt & ſicci, unde corpora indurant, poros conſtringunt, humores purificant. Ventus operam dat dixit Plau. in Milit. id eſt, proſper eſt. Ventum popularem quærere in re aliqua, eſt populi plauſum, fauoremq; manem aucupari. Virg. 4. Ge. Quatuor à uentis obliqua luce feneſtras. Ventus ſecundus, pro ſecunda

cunda fortuna, *μεταφορικῶς*. Cic. ad Att. li.1. Quid ſi etiam Cæſarem cuius nunc uenti ualde ſunt ſecundi, reddo meliorem? Ventus, pro procella & turbine in Rep. Ci. in Piſ. Alios ego uidi uentos, alias proſpexi animo procellas.

VENTRALE, huius uentralis, neu. gen. *τῦ ὑπογαστρίῳ ἐπίβλημα*, ueſtimentum uentrem contegens. Pli. li. 8. c. 48.

VENTRIOSVS, a, um, *Ventroſo, panzuto, trippone, γαστρώδης*, qui magnum habet uentrem. Pla. in Mercu. Cannm, uarum, uentrioſum. Idem Aſin. Aliquantulum uentrioſus. Pro eodem nonnulli utuntur. Ventricoſus.

VENTROSVS, a, um, *γαστρώδης, γαστρώδης*, Pli. li. 14. c. 21.

VENVCVLA, uuæ genus, quod in ollis conditum, quàm diutiſſime in corruptum ſeruabatur. Col. li. 3. c. 2. Pli. li. 14. c. 2. Veniculam appellat per tertiam uocalem in ſecunda ſyllaba. Beroaldus Venuoculam, legendum exiſtimat: ut apud Hora. in præceptis Catianis Venuncula conuenit ollæ. Venunculum, farris genus, Cluſino põderoſius. Col. lib. 2. c. 6. Quo in loco Ruellius legit Vermiculum. Quid, ſi Vernaculum legatur? cum Plinius far adorem Vernaculum appellari affirmet.

VENVM, *Ad eſſer venduto, à uendere*, aliqui aduerbium eſſe putant, quẽadmodum & Peſſum: uſurpatur tamen pro ſupino uerbi Veneo admittitq; ſecum præcipue hæc uerba Eo, Do, Expono, & fortaſſis nonnulla alia. Eſt autem uenum ire, idem quod uendi. Venum dare, idem quod uendere: pro quo etiam unica dictione compoſita dicimus uenundare. Liu. Se uenum à primoribus datos. Liu. lib. 3. Legem fecerunt, ut liberi, liberæq; uenum irent: id eſt, uenderentur. Saluſt. in Iug. Quippe cui omnia uenũ ire in animo hæſerat. Vbi illud notandum eſt, quòd dicimus, Venum ire, non Venũ iri, ſicut Vapulatum ire, non iri: quia Venum & Vapulatum ſemper ſunt paſſiuæ ſignificationis, ne duo paſſiua copulentur. In cæteris uero quæ ambigua ſunt, quòd actiue & paſſiue accipi poſſint, accommodamus infinitum hoc uel actiuum, uel paſſiuum: ut Video te amatum ire, uel iri, quia talia ſupina ſunt ancipitis ſignificationis.

VENVNDO, as. *Dare à uendere, ἀποδίδομαι, ἀπεμπολέω, ἀπεμπολάω*, ex Venum, & do, idẽ quod uendo. Ci. 3. Offi. cum in uenũdãdo rem eam ſciſſet. Pli. li. 35. Octoginta talentis uenũdatas. Hinc Venundatio, uenditio.

VENVS, Veneris, *ἀφροδίτη, κυπρογένεια*, ab antiquis amorum, gratiarum, pulchritudinis, deliciarum, uoluptatumq; omnium habita eſt dea: ita dicta à Veniendo, quod ad omnes res ueniat, ut auctor eſt Cic. 2. de Natu. Deo. Hanc poetæ ex ſpuma maris, & Cœli teſticulis natam fabulantur, à Saturno exciſis, & in mare proiectis: unde & *παρὰ τὸν ἀφρὸν*, hoc eſt, à maris ſpuma Aphroditen appellarunt. Eſt item Venus, una errantium ſtellarum, inter Solis & Mercurii ſphærã ſita, quæ *φωσφόρος*, Græce, Lucifera, Latine quãte graditur Solem: cum aurẽ ſubſequitur, Heſperos, Veſper, & Veſperugo. Ponitur etiam Venus pro libidine, & re ipſa Venerea, quam & Græci *ἀφροδισιασμὸν* dicunt. Ter. in Eun. Sine Cerere & Baccho friget Venus. Virg. 2. Georg. Frigidus in Venerem ſenior. Plin. lib. 24. cap. 9. Ad Venerem impetus inhibet. Ouid. 1. Artes Nos Venerem tutam conceſſaq; furta canemus. Interdum pro uenuſtate, ornatu, elegantia, *ἀγχιμορφία*(?), *χαριεντισμὸς*. Quinct. lib. 6. ca. 4. Quod cum gratia quadam & Venere dicitur. Idem lib. 10. c. 1. Iſocrates omnes dicendi Veneres ſecutus eſt. Eſt præterea Venus talorum iactus Venerius, ex quatuor cõſurgens talis diuerſam faciem oſtendentibus. Sue. in Augu. Talis iactatis, denarios tollebat uniuerſos, qui Venerem iecerat. Cic. lib. 3. de Na. de. Venus, inquit, prima Cœlo, & Die nata, cuius Elide delubrum uidemus. Altera ſpuma procreata, ex qua & Mercurio Cupidinem ſecundum natum accepimus. Tertia Ioue nata, & Iunone, quæ nupſit Vulcano. Quarta Syria, Cyroq; concepta, quæ Aſtarte uocatur, quam Adonidi nupſiſſe proditum eſt.

VENVSIA, æ, oppidum Appulorum Dauniorum, patria Horatii poetæ, qui ab eo dictus eſt Venuſinus: Pli. li. 3. c. 11.

VENVSTAS, atis, *Venuſta, belezza, gratia, ἀγχιμορφία, χαριεντότης*, pulchritudo, formæ elegantia, gratia, aſpectus. Ci. 1. Of. Venuſtas & pulchritudo corporis ſecerni non poteſt à ualetudine. Idem in Orat. Vultus multam affert tum dignitatem, tum uenuſtatem. Firmicus lib. 4. Matheſeos: Si Luna à Ioue defluat ad Venerem, facit uenuſtos, & quibus ex uenuſtate poteſtas maxima comparetur. Accipitur etiam Venuſtas, *χαριεντισμὸς, σεμνολογία*, pro lepore, ſiue gratia dicendi, & uenere. Ci. 1. de Orat. Dicendi uis egregia, cum ſumma feſtiuitate, & uenuſtate coniuncta, profuit. Idem 7. Verr. Affluens omni lepore & uenuſtate. Ci. 1. de Or. Agere cum dignitate & uenuſtate.

VENVSTE, Cæl. ad Ci. li. 8. Venuſte cecidit.

VENVSTVLVS, diminut. Pla. in Aſin. oratione, uenuſtula.

VENVSTVS, a, um, *galante, gratioſo, ἀπαφρόδιτος, ἐπίχαρις, χαρίεις*, quod in ſe habet uenuſtatem: ut uenuſtus homo & uenuſta oratio, ſicut lepidus homo, lepida oratio. Catull. de paſſere: Et quantum eſt hominum uenuſtiorum. Ci. de Clar. Ora. Geſtus ita uenuſtus, ut tamen ad forum, non ad ſcenam inſtitutus uideretur. Idem 2. de Ora. Omnium uenuſtiſſimus, & urbaniſſimus. Venuſtus uultus, ingenuus, elegans, Ter. in And. Et uultu Soſia adeo uenuſto, ut nihil ſupra. Lepidus autem & Venuſtus ita inter ſe differunt, quòd Venuſtum uocamus, ut ait Quintil. li. 6 c. 4. quod cum gratia quadam, & Venere dicitur, Lepidum, quod rotunditate quadam, & breuitate, atque acumine uerborum delectat.

VENVSTO, as, orno. contrarium eſt Deuenuſto. Gel.

VEPRES, huius uepris, *ſpine, ἄκανθα*, ſpinæ genus nocentioribus aculeis, quibus tenaciter prætereuntium ueſtibus adhæret. unde & nomen accepiſſe exiſtimat, quod uehementer prehendat. Virg. 8. Aen. Sparſi rorabant ſanguine uepres. unde Vepreculã apud Ci. pro Sext.

VEPRETVM, ti, *ſiepe, ἀκανθών*, locus uepribus plenus. Col. li. 4. c. 32.

VER, huius ueris. *Primauera, ἔαρ*, anni quadripertiti pars temperatiſſima: ita dicta à Virore, teſte Varrone Lang. Lat. lib. 5. quòd tum uirgulta uiuere incipiant: ſiue à uertendo, quòd tunc uertere ſe incipiat anni tempus. ſiue ab eo quod Iones *ἦρ* dicunt, pro eo quod communi lingua dicitur *ἔαρ*. Cic. 7. Verr. Cum uer eſſe cœperat, cuius initium iſte non à Fauonio, neque ab aliquo aſtro notabat, ſed cum roſam uiderat, tum incipere uer arbitrabatur. Diuiditur autem uer, ut cæteræ anni partes, in portiones tres: in Ver nouũ ſiue primum, adultum, & præceps. Nam cum uernum tempus ſit trimeſtre, primus menſis primo, ſiue nouo ueri aſſignatur: ſecundus adulto tribuitur, tertius præcipiti ſiue cadenti. Virg. 1. Georg. Vere nouo, canis gelidus cum montibus humor Soluitur. Plin. li. 10. c. 29. Luſciniæ pariunt uere primo. Liuius: Primo uere exercitum moturus erat. Ver ſacrum, ſacrificii genus erat apud Italos, quo diis immolabatur, quicquid proximo uere apud ipſos natum eſſet. Quam conſuetudinem à Sabinis ortam putat Strab. li. 5. qui aduerſus Vmbros cum aliquoties infeliciter pugnaſſent, Marti uotum fecerunt, ſi uictoria potiri contingeret, ſe illi conſecraturos, quicquid proximo uere apud ipſos naſceretur. Quare cum re bene geſta in patriã eſſent reuerſi, omnem pecoris prouentum Marti immolarunt: liberos quoque eo uere natos, quoniam crudele uidebatur occidere, Martis miniſterio conſecrarunt, poſteaq; adultos, uelato capite, extra fines ſuos exegerunt. Quondam (inquit Siſenna lib. 4. Hiſtor.) Sabini feruntur nouiſſe, ſi res communis melioribus locis conſtitiſſet, ſe uer ſacrum facturos. Li. li. 42. Ver ſacrum factum erat priore anno.

VERATRVM, tri, herba, quam Græci nocant Helleborum, uehementem habens uim purgandi, educendiq; humores noxios, principis animæ facultatum ſedem infeſtantes: unde melancholicis & furioſis dari ſolet. & comitiali morbo laborantibus. Perſius Sat. 3. Non eſt hic Ilias Accii Ebria ueratro. Dictum putatur Veratrum à uertenda mente.

VERAX, cis. *Verace, ἀληθινὸς*, qui uera loqui ſolet. Ci. 1. de Diu. Multis ſeculis uerax fuit id oraculum. Ibidem: Tum ei uiſa quietis accurrens tranquilla, atque ueracia.

VERBA dare, *Dar la berta, uccelare le perſone. παραλογίζεσθαι*, eſt decipere. Ter. in And. Cui uerba dare difficile eſt.

VERBA, ad rem conferre. *τοῖς ἔργοις πιστοῦσθαι*, dicta factis comprobare. Ter. in Eun. ſi uerba ad rem conferet, uapulabit.

VERBALE, *ῥηματικὸν*, quod à uerbo deſcendit: ut, Lector à Lego.

VERBANVS, lacus Ciſalpinæ Galliæ, Ticinum ex Alpibus defluentem accipiens, eundem in Padum tranſmittens. Nunc Lacum maiorem appellant Pli. 9. c. 18.

VERBENA, næ, ſiue Verbenaca, *Herbena uerminaca, ἱερὰ βοτάνη*, herba ramulos habens cubitales, anguloſos, in quibus ex interuallis folia quercus, ſed minora anguſtioraq; eiſdem diuiſuris in ambitu, colore aliquatenus ræſio. A Græcis Hierobotane *ἱερὰ βοτάνη* Dioſcor. dicta eſt, propterea quòd ad multos ſacrorum uſus ea uterentur. Cice. in Verr. Sacerdotes cum infulis, ac uerbenis. Plin. lib. 25. cap. 9. Nulla Romanæ nobilitatis plus habet, quàm hierobotane. Aliqui periſtereonea, noſtri uerbenacam uocant. Hæc eſt quam legatos ferre ad hoſtes indicauimus. Hac Iouis menſa uerritum domus purgantur luſtranturq;. Hæc ille. Periſtereona autem Græci idcirco appellarunt, quòd plurimum in ea manſitent columbæ. *Καταχρηστικῶς*, tamen quaſlibet herbas & frondes feſtas, ad aures coronandas, ex puro loco decerptas, Verbenas appellamus, quaſi herbenas: quod & Donatus annotauit in locum illum Andriæ Terentianæ, Ex ara uerbenas hinc ſume. Quo profecto in loco Teren. non uidetur intellexiſſe herbam illam, quam proprie Verbenam appellari diximus, cum apud Menandrum, à quo illa tranſtulit, *μυρσίνη*, hoc eſt, myrtus legatur. Pli. 22. c. 2.

VERBER, eris, *Baſtone, uerga, bacchetta, μάστιξ, αἴκισμα*, inſtrumentũ uerberandi (inquit Valla li. 6.) longum, & exile, qualis eſt uirga, baculus, fuſtis, lora, flagellum, ferula, arundo, & ſiquid eſt ſimile. Vir. 3. Geor. Illi inſtant uerbere torto. Cic. 7. Verr. Ne catenæ, ne uerbera, ne ſecures, ne cruciatus ſociorum. Plin. lib. 8. cap. 9. Domantur rabidi fame & uerberibus. Ter. Andr. Verberibus cæſum te in piſtrinum Daue dedam uſque ad necem. In uitibus quoque & arboribus Verbera dicuntur, teneriores uirgæ longitudine & flexibilitate ſua flagrorum ſpeciem referentes: unde & Flagella à

rei

rei ruſticæ ſcriptoribus appellantur. Quinct. Declam. ulti. Ignes ex proximo raptos, uerberaq;, quæ caſus obtulerat in oado. Verbera nonnunquam pro ipſa uerberatione, ſiue pro ictibus accipimus, πληγαὶ, αἰκίσματα. Vir. 3. Ge. Nec uerbera ſæua, Non ſcopuli, rupesq; cauæ, atque obiecta retardant Flumina. Ter. Heaut. Tibi erunt parata uerba, huic homini uerbera. Radiorum uerbera. Lucr. li. 1. Ventorum uerbera uitare, apud eundem li. 5. Linguæ uerbera, obiurgationes. Hora. 2. Carm. Ode. 22. Metuentes patruæ uerbera linguæ.

VERBERALIS, μαστιγίας, uerberibus dignus. unde ſuperlatiuum Verberaliſſimus deduxit Plau. in Aul. Verberaliſſime etiam rogitas? Sic enim legendum eſt.

VERBERATIO, Ci. Epiſt. Mirificam mihi uerberationem dediſti.

VERBERATVS, us, *Battitura*, μαστίγωσις, αἴκισμα, uerberatio Pli. lib. 31. c. 3. Verberatum corripiat aera. Verberatus, pro impulſu. Curti. li. 7. Tuo uerberatu et omnes te præeunte iurauimus.

VERBEREVS, a, um, μαστιγίας, uerberibus dignus. Pla. io Pſe. Video uerbeream ſtatuam. Idem Perſa: Verbereum caput.

VERBERITO, as, καταμαστίζω, ſæpe uerbero. Feſtus.

VERBERO, ras, *Battere, baſtonare, dar de le botte, dar de le mazzate*, μαστιγόω, μαστίζω, cædo uerbere. ſic. n. à uerbere fit Verbero, ut à fuſtis Fuſtigo. Ci. 7. Verr. Virgis oculi uerberabantur. Verberari etiam uerbis quis dicitur, quoniam (ut teſtatur Nouius) non ſolum uerberare à uerberibus dictom, ſed etiam à uerbis. Plau. in Truc. Me illis hæc uerberat uerbis. Verberare conuicio, uel inioria, eſt laceſſere. Cic. fil. ad Tiron. li. 16. Verberaui te cogitationis tacito duntaxat conuicio. Diuerbero, Euerbero, Reuerbero, Tranſuerbero, ſuis locis.

VERBERO, nis, maſc. gen. *Homo da baſtone, pezza d'aſino*, μαστιγίας, uerberibus dignus. Plau. in Amph. Ain' uero uerbero? Idem: Tun' me uerbero Audes herum ludificarier?

VERBIGERO, ras, *Cianciare, cicalare*, διαλέγομαι, oerba facio. Apuleius: Quoties inter nos uerbigeratum ſit.

VERBOSE. πολυλόγως, multis uerbis. Ci. pro Mur.

VERBOSVS, ſa, ſum, *Cianciatore, pien di parole*, πολυλόγος, πολύμυθος, multiloquus, garrulus, locutuleius, dicax. Ci. pro Mur. Iſta ueſtra uerboſa ſimulatio prudentiæ. Quinct. li. 2. c. 4. Quidam ſententiarum gratia uerboſiſſimos locos arceſſunt. Cic. Martio li. 7. Epiſtolam uerboſiorem, quàm uelles.

VERBVM, bi, *Verbo, parola*, λέξις, ῥῆσις, generaliter accipitur pro qua uis dictione quæcunque ea ſit orationis pars: inde nomen habēs, quòd aeris uerberatu formetur. Varro tamen à ueritare deducit, quòd uerum nos loqui oporteat. Terent. in Eunu. De exeluſione uerbum nullum. Idem Hecy. Verbis dici non poteſt Tantũ, quàm re ipſa nauigare incommodum eſt. Ci. 2. de Ora. Neque enim quoties uerbum aliquod eſt ſcribendum nobis, toties eius uerbi literæ ſunt cogitatione conquirendæ. Aliquando ſpecialiter, pro parte orationis per tempora & perſonas declinabili, ῥῆμα. Vnde Verbale nomen dicimus, quòd à uerbo originem accepit. Nonnunquam Verba λόγους, ita accipimus, ut rebus, ſiue factis opponantur. Hinc Verba dare dicimus, pro decipere, παραλογίζεσθαι, Cic. Att. Verba dari mihi, facile patior. Interdum ita accipimus Verbum, ut ſcripto opponatur. unde Verbo alicui mandata dare, hoc eſt, uiua uoce, & non ſcripto. Cice. lib. 7. Epiſt. Plura illi mandata uerbo, quàm ſcripto, dedi. Nonnunquam non ſingulas tantum dictiones Verbi nomine complectimur, uerum etiam ſolidas orationes. Quo fit, ut modo ſententiam aliquam inſignem, modo prouerbium, Verbum appellatum inueniamus. Terent. Adel. Illud non meum uerbum facio, quo Mitio bene & ſapienter dixit. Et paulo ante: Vetus uerbum hoc eſt, Communia eſſe amicorum inter ſe omnia. Meis uerbis locutio in primis elegans, pro, meo nomine. Ci. Att. Atticæ meis uerbis ſuauiſ. des. Et alibi: Salutem Pyliæ Tulliæ uerbis plurimã. Idē li. 4. Epiſt. Cum Sura locutus ſũ ut ei meis uerbis diceret. Idem li. 16. Si ei meis uerbis eris gratus. Verbi cauſa, idem ualet quod exempli gratia. Cice. 3. Vert. Siquis, uerbi cauſa, oriente Canicula natus ſit. Verbi gratia, in eadem ſignificatione, apud Cic. 1. Acad. Verba facere, διαλέγεσθαι, differere, orationem habere, diſputare, proloqui: ut, Facere uerba in Senatu, apud eundem 5. Ver. Idem de Cla. Ora. Qui nunquam uerbum in publico fecerunt. Verba mortuo facere, in eadem ſignificatione dicimus, qua Surdo fabulam oarrare. Ter. in Phorm. uerba fiunt mortuo. Verbum de uerbo exprimere, eſt, ad uerbum trãſferre. Terent. in Prolo. Ad uerbum de uerbo expreſſum extulit. Verbum reddere uerbo. Hora. de Arte: Nec uerbum uerbo curabis reddere fidus Interpres. Verbum pro uerbo reddere. Idē Cic. de Opt. Orat. gen. Conuerti duorum eloquentiſſimorum nobiliſſimas orationes inter ſe cõtrarias. in quibus non uerbum pro uerbo habui neceſſe reddere. ſed genus omnium uerborum, uimq; ſeruaui. Totidē uerbis transferre, pro eodem, apud Ci. l. 6. ad At. Eiſdem uerbis aliquid reddere, Idem Ci. de Clar. Orat. Memoria tanta, quantam in uiro cognouiſſe arbitror, ut quæ ſecum commentatus eſſet, ea ſine ſcripto uerbis eiſdem redderet, quibus excogitauiſſet. Quinct. li. 10. c. 6. Ad uerbum dixit.

VERCELLAE, urbs Transpadanæ Italiæ. Pli. li. 3. c. 7.

VERECVNDIA, æ, *Vergogna*, αἰδώς, metus iuſtæ reprehenſionis, modeſtia, contraria arrogantiæ: à pudore in hoc differt, teſte Donato, quòd Verecundia, ingenuitatis cuiuſdam ſit & modeſtiæ unde & in laude ponitur: Pudor uero, animi ſibi male conſcii ob ſcelus aliquod perpetratum. Cice. pro Quinct. Homo timidus, uirginali uerecundia. Liui. 1. ab Vrb. In eam uerecundiam adducti ſunt, ut ciuitatem totam, in cultum uerſam deorum, uiolari, ducerent ne Pli. fas. Epiſt. 7. li. 2.

VERECVNDE, αἰδημόνως, cum uerecundia. Ci. 5. de Finibus: Timide uel potius uerecunde. Cic. 2. de Finib. Veſtri hæc uerecundius, illi fortaſſe conſtantius.

VERECVNDOR, aris, *Vergognarſi*, αἰδοῦμαι, uerecundia teneor. Ci. li. 3. de Or. Cunctantem, & quaſi uerecundantem incitabat. Plau. in Trin. Verecundari neminem apud menſam decet.

VERECVNDVS, a, um, *Vergognoſo, riſpettoſo*, αἰδήμων, qui uerecundia tenetur, id eſt, iuſtæ metuens reprehenſionis. Ouid. 1. Amor. El. 5. Illa uerecũdis lux eſt præbẽda puellis. Ci. 3. de Leg. Verecundus eſt, qui, ut bene audiat, erubeſcit. Verecundus, & parcus in transferendo hoc eſt, non nimium audax, aut frequens in translationibus. Idem de Ora. Nec in faciendis uerbis erit audax, & in transferendis uerecundus & parcus. Verecunda tranſlatio, id eſt, modice detorta, & non nimis longe petita apud eundem lib. 16. Epiſt.

VEREDVS, di, pen. pro. ταχύδρομος, equus curſus uelociſſimi: quibus antiqui utebantur in uenatione. Mar. li. 14. Stragula ſuccinct uenator ſume ueredi. Veredis item utuntur principum tabellarii, qui mutatis per ſtationes equis, quàm uelociſſime, quò miſſi erunt, perueniunt: qui inde etiam Veredarii appellari ſunt. Iul. Firmicus Matheſeos li. 3. Regum nuncios, ueredarioſq; reddent. In qua etiam ſignificatione uocem eandem uſurpat Procopii interpres belli Perſici li. 2. Sunt, qui ueredum dictum putent, à uehenda rheda.

VERENDA, orum, generis neutri, numeri pluralis tantum, *Vergognoſe parti*, τὰ αἰδοῖα, corporis partes pudendæ, quæ ſine uerecundia nominari non poſſunt. Pli. Epiſt. 14. li. 3.

VEREOR, eris, itus, *Dubitare, temere, ſtare in ſoſpetto*, δέδοικα, αἰδοῦμαι, cum obſeruãtia quadam, & ingenuo pudore metuo. eſt enim Vereri proprie liberorum: qui honeſtatis gratia mouentur. Timere autem ſeruorum, qui formidine pœnæ aliquid aut faciunt, aut omittunt. Cicer. ad Att. libr. 7. Et quod ſcribis in orbem interiiſſe, uereor quid ſit. Teren. And. Quid nam Pamphilum exanimatum uideo? uereor quid ſiet. Et ut dicimus Timeo te, tibi, à te, ſic dicimus, Vereor te, tibi, à te, in eadem differentia, quam explicamus in uerbo Timeo. Cice. 4. Acad. Vos autem uereamini ne labar. Teren. in And. Ego dudum nonnihil ueritus ſum Due ab te. In eadem ſignificatione dixit Cice. in Catone. De qua (loquitur de Carthagine) non ante uereri deſinam. id eſt, timere, ne uobis malum inferat. Verens, tis, partic. ſic ut nomen à participio, timens, metuens. Cicer. ad Papir. lib. 4. Qui te ad ſcribendum incitauit, uerentem, ne Silius ſuo nuncio aliquid mihi ſolicitudinis attuliſſet.

VERENDVS, a, um, αἰδέσιμος, ueneranndus. Oui. 4. Met. Maieſtatiſq; uerendam impoſuit. Idem 4. de Ponto, Ele. 1.

VERETRVM, tri, penis, mentula, membrum uirile. Sue. in Tib.

VERGILIAE, πλειάδες, ſeptem ſtellæ in genu Tauri ita dictæ, quòd circa æquinoctium uernũ matutino oriantur. Ci. de Na. Vergilias tenui tum luce uidebis. Vir. 1. Geor. Pleiadas, claramq; Lycaonis Arcton. Vide Pleiades.

VERGO, gis, ſi, uel ſecundum Diomedem, xi, ſum, συννεύω, ἐπινεύω, τελευτάω, ῥέπω, rendo, ſpecto, inclinor, declino. Virgil. 12. Aen. Quem damnet labor, & quo uergat pondere lethum. Iungitur aliquando accuſatiuo cum præpoſitione Ad, uel In. Cic. 11. Philip. Et eius auxilium ad Italiam uergere, quàm ad Aſiam maluerunt. Venenum uergere alicui actiue, pro miſcere, porrigere. Lucr. lib. 5. Illi imprudentes ipſi ſibi ſæpe uenenum Vergebant. Vergens, tis, partici. Lucan. li. 2. Illyris Ionias uergens Epidamnus in undas. Sue. in Othone, Vergente iam die ingreſſus ſenatum. Id eſt, inclinato.

VERIDICVS, a, um, *Veridico*, ἀληθινός, ἐτυμηγόρος, qui uera dicit. Mar. lib. 5. Seu tua ueridicæ diſcunt reſponſa ſorores. Luc. Omnia ueridico qui quondam ex ore profudit.

VERILOQVIVM, quii, origo nominis. C. in Topic. Cum ex ui nominis argumentum elicitur, quam Græci ἐτυμολογίαν uocant, id eſt uerbum ex uerbo ueriloquium.

VERIMONIA, æ, ἀλήθεια, Veritas. Pla. Truc. Ad amicam uerum ueri rimonia referre.

VERISIMILIS, mile, *Veriſimile, quella coſa che ha del ueriſimile*, εἰκός, πιθανός, idem quod probabile, quod licet non ſit uerum, ueri tamen ſimilitudinem habet. Cic. pro Roſc. Amer. Etiam tum cum ueriſimile erit aliquem commiſiſſe, in ſuſpicione latratore. Col. lib. 3. c. 9. Id cum ſit ueriſimile, tum etiam uerum eſſe, nos docuit experimentum. Pli. li. 5. c. 32. Quod eſt ueriſimilius, quàm quia cadendo

do tripudium ſonitumve faciant. Cic.1.de Inuent. Veriſimillimum mihi uidetur.

Veritas,atis,ἀλήθεια,uera ratio,res uera,uerum.Ci.2. de Inuen. Veritas eſt,per quam immutata ea quæ ſunt,aut ante fuerunt,aut futura ſunt,dicuntur.Quint.lib.6. cap. 1. Non admittit hoc idem ueritas fori.

Veriverbium,ἀληθολογία,uerus ſermo.Pla.Capti.

Vermiculor,aris,*Far uermi*,τερηδονίζομαι,σκωληκιῶμαι, uermiculos gigno:quod uitium non modo lignis & arboribus,uerum & alijs plantis & fructibus ſolet accidere.Pli.lib. 17.c.24. Vermiculantur magis minutæ quædam arbores. Hinc Vermiculatio , σκωληκοβολία,uitium arborum,aliarumve plantarum , aut etiam fructuum,cum uermiculis infeſtantur. Pli.li.55.c.17.

Vermiculatus,a,um.σκωληκοειδής,quod quandam uermiculorũ effigiem imitatur:unde Opus uermiculatum quod minutia teſſellis inſititijs uermiculorum inſtar uariegatũ eſt, ac diſtinctum.Pl. lib.35.c.1.de pictura loquens: Vermiculatis ad effigies rerum,& animalium cruſtis.Ci.de Or.Emblema uermiculatum.

Vermina,*Dolor di uentre*,teſte Feſto,dicuntur uentris tormina,cum inteſtina minuto motu, quaſi uermibus quibuſdam ſcindi uidentur. Græci στρόφον appellant.

Verminatio,uitium in iumentis, cum à uerme infeſtantur. Pli.l. 28.c.11.

Vermino,as,p.c.*Hauere,o far uermi*. σκωληκιάω,uermib. infeſtor. Celſ.Nihil periculoſius pueria,dum uerminant.Mar. li.14.Si tibi moroſa prurigine uerminet auris.

Verminor,aris ,deponens,στρέφομαι,uentris torminibus uexor. Vermina enim,teſte Feſto,ueteres uentris tormina appellabant. Pompo.Hirnea,ut citat Nonius: Decimo menſe demum turgens uerminatur,parturit. Tractum à uermibus, qui in animalium aluo ſeſe mouentes inteſtina excruciant.

Verminosus,*Pieno di uermi*,σκωληκιῶν , qui uermes habet . unde Verminoſæ aures. Pli.li 20.c.14.

Vermis,huius uermis,maſc.gen.*Verme*,σκώληξ , à uertendo dicitur,quod rependo torqueat ſeſe & uertat.Pli.lib 18.ca.17.Si uermes radicibus inhæreant, remedium eſt amurca pura. Lucr.lib.2. riuos exiſtere uermes Stercore de tetro. Hinc Vermiculus dimin. σκωλήκιον,exiguus uermis. Pli.lib.10.c 65.Iam obituris muribus uermiculum in capite gigni tradunt. Lucr. libr. 2. Vermiculos pariunt.

Verna, æ,com.gen,*Seruo nato in caſa*,οἰκότριψ.οἰκογενής,ſeruus , ancilla,domi noſtræ,aut certe ex ancilla noſtra natus,nataue:quod nomen Feſtus à uere deductum putat , quòd id tempus maxime idoneum ſit feturæ. Plaut in Mil.Quid.nutrici non miſſurus quicquam,quæ uernas alit?Cel.Cic.lib.9.Belliſenus uerna Demetrii. Tibul.li.2.Ele.1.Turbaq; uernarum,ſaturi bona ſigna coloni Ludet.Hor.2.Serm. Vernaſq; procaces Paſco libatis dapib. Vernarum nomen apud antiquos , teſte Nonio , pro conuicio habebatur,quòd eo nomine primum dicti fuerint ii , qui ſacro uere nati eſſent. Plau.Amph.Cum cruciatu tuo iſtæc uerna uerba funditas. Huius diminut.eſt Vernula.Pli.li.22.c.17.Mar.li.14.Siquis plorator collo tibi uernula pendet.

Vernaculus, la , lum , ἐγχώριος,quod noſtra in regione natum eſt,uel quod illi proprium & peculiare:ut,Vernacula lingua,quæ regioni noſtræ eſt peculiaris,quam uulgus maternam uocat. Vernaculæ uuæ,quæ exoticæ aut peregrinæ non ſunt, neque aliunde tranſlatæ.Plin.li.14.c.2.Potiſſima nobilitas datur uuis peculiaribus,atque uernaculis Italiæ.Sapor uernaculus,id eſt, regioni ſuæ peculiaris.Ci.in Bru.Neſcio quo ſapore uernaculo. Idem in Ver. 6.Crimen domeſticum,ac uernaculum.Vernacula putatio,id eſt, regioni noſtræ conſueta.Pli.li.17.

Vernalis,& hoc le,ἐαρινὸς,quod eſt ueris ,Auguſti. l.7.Ciu.Vernalem faciem terræ,quæ cæteris temporibus eſt pulchrior.

Vernaliter,οἰκοτριβικῶς,ſeruiliter,blande,adulatorie.Horat.2. Ser.Sat.9. Nec non uernaliter ipſis Funguntur officiis. Cæcilius in Venatore,ut citat Nonius:Hoc fit uernaliter.

Vernatio,onis,*Mudanda,ſcorza di biſſo,ſcaglie di ſerpe*,λεβηρὶς, corium uetus,quo ſerpentes uerno tempore exuuntur,quod & Senectus dicitur. Pli lib.29.c.6.Nonnunquam uerbalis ſignificationẽ retinet,actum ipſum exuendæ cutis ſignificans.Idem lib.30.ca.3. Anguinæ uernationis membrana cum oleo,tedæq;reſina calefacta,auribus prodeſt.& li.29.c.6.

Vernilis,& hoc,nile,p.p.οἰκετικός,ſeruilis.Tacit.li.18.Quamuis odium Vitellius uernilibus blanditiis uelaret. Hoc eſt ſeruilibus, libero homine indignis.

Vernilitas,atis,ſeruilis aſtutia.Plin.libr. 34. cap. 8. Subdolæ ac fucatæ uernilitatis.Quint, lib.1. capit. 11. Nec ſeruili uernilitate imbuatur,

Verno,as,*Pullulare,ſpicciolare*,βλαστάνω,pullulo.Mart. li.2.Dum tibi uernarent tenera lanugine malæ.Id eſt,tenera quadam lanugine ætatis florem præ ſe ferrent. A uere deductum uerbum, quo tempore omnia renaſci conſpiciuntur. Aliquando pro canere. Plaut. Aniculæ uernant. Quippe uerno tempore omnia lætari uidentur Aliquando pro ſplendere.Pli.li.8.c.27.Anguis hyberno ſitu nitiduſq; uernat.Vernans cælum , uernam quandam temperiem præ ſe ferẽs.Pli.li.7.c.2.Salubri cœlo,ſemperq; uernante.Vernans ager,pullulans,floridus,uiridis,lætus Mar. li.9.Arguto paſſere uernat ager.

Vernus,a,um,ἐαρινός,quod eſt ueris:ut,uerna temperies, Aequinoctium uernum,Pli.li.10.c.31.

Vero,*certo ſi*,μέντοι,aſſentientis particula,eſt, idem ualens quod ſane,uel utique:ſemperq; ſecundo loco in oratione collocatur.Ci. in Brut. Tum Brutus in me intuens,Orationes,inquit,ueteres nobis explicabis.Ego uero,inquam,Brute, Terent.Heaut Heus,laudas,qui heros fallunt?c 11.In loco ego uero.Cic,Sulpic.li.4.Epiſt, Ego uero,Serui,uellem,ut ſcribis, in meo grauiſſimo caſu affuiſſes.Aliquando diſcretiua particula eſt,idem ualens quod Autem δέ.Cicer.de Orat.Poeta numeris aſtrictior paulo,uerborum autem licentia liberior,multis uero ornandi generibus ſocius , ac pene par.Pro interiectione ſtomachantis accipi,ait Donatus in illo Eunu. Moue uero ocyus te nutrix. Aliquando etiam particula eſt,ironiam adiuuans: ut apud Virg.4. Aene. Egregiam uero laudem , & ſpolia ampla refertis Tuq; puerq; tuus. Ponitur etiam pro quinimo. Seneca. Socratem cum Platone , & Zenonem , & Cleantem in animum meum ſine dignatione recipiam? Ego uero illos ueneror,& tantis nominibus ſemper aſſurgo.Pli.in Præf. Proinde occupantibus locum faueo ego uero & poſteris. Vide Vallam li.2.c.24.

Vero,as,*Dire il uero*,uerum dico.Gell.li.18.c.2.ex Ennii 13.Annal. Satin'uates uerant ætate in agunda.Eſt & Verare,uere repræſentare.Sidon.Quoties uerba Grata carmine uerat.

Verona,Βήρωνα,ciuitas Venetiæ , à Gallis condita,duce Brenno: à quo Brenona primo, deinde mutatis literis , Verona dicta eſt, ut Iuſtin.li. 20. refert. Veronam alluit Atheſis fluuius amœniſſimus qui ex Tridentinis Alpibus ortus,non longe à foſſa Clodia Pado miſcetur.Ex hac urb· præſtantes uiri orti fuerunt , Catullus, Aemilius,& Macer poeta,& ut nonnulli putant, Plinius

Verpa,χωλὴ,πέος,uſurpatum à ueteribus pro membro uirili.Mar. li.11.Incipit in medios meiere uerpa pedes.

Verpus,*Diſcapelato,retagliato*,λειπόδερμος,ψωλὸς,recutitus,qui ſcilicet uerpam , hoc eſt, mentulam habet præputio nudatam. ideo Iudæi Verpi dicantur,qui præſcripto legis præputium pueris præcidunt.Mar.li.7.Delapſa eſt miſero fibula,uerpus erat. Iuue.Sat. 14.Ad fontem ſolos deducere uerpos.

Verres,ris,*Verro,porco non caſtrato*, χοῖρος , porcus non caſtratus. Var.de Re ruſtic. libr.2.cap.4.Caſtrantur uerrea commodiſſime anniculi Hinc Verrinus , χοίρειος, quod eſt uerris. Plin. libr. 28. capit.9.

Verres,ciuis Romanus ,qui,quòd Siciliam in prætura auare, libidinoſeq; adminiſtraſſet , à Siculis repetundarum poſtulatus eſt , Ciceroneq; accuſante damnatus. Extant Actiones Ciceronis in Verrem.

Verriculatus,la,latum,adiectiuum,ad ueriouli formam factum. Col.li.2.c.21.Metendi genera complura:multi falcibus uerriculatis medium culmum ſecant.

Verro,uerris,uerri,ſum,*Tirare,uoltare,ſcouare,ſpazzare*,ἑλκύω,traho,abripio. Virg.1.Aene. Maria ac terras , cœlumq; profundum Quippe ferant rapidi ſecum,uerrantq; per auras.Aliquando uerto.Idem 3.Aene.Adnixi torquent ſpumas,& cærula uerrunt Aequora.Idem 6.Aen.Remis uada liuida uerrunt.Oui.10.Metam. Summæ cauda uerruntur arenæ.Catul.Argonau.Cærula uerrentes abiegnis æquora palmis. Aliquando mundo , ſcopis purgo , σαίρω. Iuue.Sat. 14. Verre panimentum, nitidas oſtende columnas.Ci.in Parad.Qui tergent,qui ungunt,qui uerrunt. Liuius lib. 36.Matronæ crinibus paſſis aras uerrentes. Plin. libr.28.capit.2. Verri ſolum.Verſus,a,um,participium.Virg.1,Aene.Et uerſa pulsus inſcribitur haſta.Idem.5.Aenei.Conuerro, Deuerro,Euerro, ſuis locis.

Verruca,æ,pen.prod. δειράς , locus in monte editior. Cato in libris Originum: Quadringentos milites ad uerrucam illam ire iubeas. Ex Gell.lib.3.cap.7.Verrucam locum editum, aſperumque interpretatur. A cuius ſimilitudine tubercula in corpore eminentia ſine ſenſu, Verrucæ appellantur.Harum Græci duo faciunt genera.nam quæ ſuperiore ſui parte latiores,tenui tantum filo cuti adhærentes,ἀκροχορδόνας, appellant : quæ uero ad cutem latiores ſunt,in acumen deſinentes,μυρμηκία nominant. Plin.lib.20. cap. 12. Ocimum miſto atramento ſutorio uerrucas tollit. Serenus:Interdum exiſtit turpi uerruca papilla. Hinc quondam Fabio uerum cognomen adhæſit , qui ſolus patriæ cunctando reſtituit rem. Verrucas,& maculas linearum,pro tuberculis quibuſdam in lapillis,ceu eorum uitia quædam conſpiciuntur,Pli.li.37.c.12.Diminutiuum eſt Verrucula.Col.li 7.c.6.

Verrucaria,æ,ἡλιοτρόπιον,herba:ita dicta ab affectu, quòd ſucco eius uerrucæ tollantur.Pli.li.22.c.21.

Verrucosus,a,um,uerrucis plenus : ut. Verrucoſus mons,qui multis uerrucis,hoc eſt aſperis,editioribusque iugis aſſurgit. Verrucoſus homo,qui cutem habet uerrucis multis aſperam.tranſlate accipitur pro duro,horrido,aſpero. Perſ.Satyr. Verrucoſa moretur.

Antlopa.hoc eſt,aſpera,& nnn ſatis polita. Hinc Fabii & Maximi cognomen.Ci.de Cla.Ora. Quintus Maximus uerrucoſus orator habitus eſt.

VERRVNCO,as, *ἀποτρέπομαι, ἀποπέμπομαι*,auerto,depello Ci.2. de Diui.ex antiquo Poeta: Per propinqua hæc bene uerrucantur populo. Auerrunco:unde ſuo loco.

VERSATILIS,& hoc uerſatile, *Agevole,trattevole, περίακτος, κυκλοφόρος, εὐκίνητος*, quod huc, & illuc uerſatur,ſiue quod idoneũ eſt ut uerſetur:ut, Gladius uerſatilis, Ars uerſatilis, Acies uerſatilis.Curt.li.4. Adeo aciem uerſatilem poſuit,ut qui ultimi ſtabant, ne circumirentur,uerti tum,& ad frontem circumagi poſſent. Pli.li.9.c.18.Molas uerſatiles Volſinis inuentas. Verſatile ingeniũ. ad res quaſlibet obeundas idoneum.Liuius li.39.

VERSICOLOR,oris, *Muta colore, πολύχρους, χλαινίδιος*, proprie dicitur illud quod ex diuerſis partibus ſpectanti non eundem , oſtendit colorem: ut eſt uidere in anatum & columbarum collis , & in ſerici quodam genere,quod modo hinc , modo illinc ſpectatum colores mutare uidetur. Cicer.libr.3.de Finib. Plumæ uerſicolores.In eadem etiam ſignificatione non raro hac uoce utitur Plin. teſtimonia hic breuitatis cauſa omittimus. Interdum tamen Verſicolores ueſtes poſitas legimus pro uariis ſeu diſcoloribus. Liuius libro 34.Ne qua mulier ueſtimento uerſicolore uteretur.Vir.10.Aen. Aſtur equo fidens & uerſicoloribus armis.

VERSIPELLIS,le, *Muta pelle,muta faccia.ἀλλοπρόσαλλος, πολύτροπος, πανοῦργος* , aſtutus,uerſutus , ſimulandi & diſſimulandi artifex.Pla.in Amph. Verſipellem ſe facit , quando lubet.Pli.li.8.ca.22.homines aſtutos uerſipelles dicimus.

VERSO,as, *Verſare,uolgere,uoltare,maneggiare,κυλίω, ἀνακυκλόω, περιάγω, στρέφω*,frequentatiuum à Verto.Cicer. de Som.Scip.Orbes qui uerſantur retro contrario motu,atque cœlum.Idem de Fato:Cylindrum uolui , atque turbinem uerſari putes. Accipitur aliquando pro uoluo, *κυλίω*. Idem 2. Tuſ. Tum illud,quod Siſyphus uerſat ſaxum.Sic Verſare libros,dicimus pro euoluere. Horat.de Arte:Vos exemplaria Græca Nocturna uerſate manu , uerſate diurna. Verſare aliquem,eſt illum deludere. Plautus in Perſa.Quo modo hodie me Verſauiſti? Verſat animum cupido regni.id eſt , tranſuerſum agit,& a recto honeſtoq; abducit Li.1.Patrum interim animos certamen regni ac cupido uerſabat. Animum muliebrem uerſare in omnes partes,eſt,modis omnibus ſolicitare.Liui.1.Tum Tarquinius fateri amorem,orare,miſcere precibus minas,uerſare in omnes partes muliebrem animum. Verſare dolos, id eſt,tractare. Idem 2. Aene Seu uerſare dolos,ſeu certæ occumbere morti. Verſare oues. Virg.10.Ecl. Aethiopum uerſemus oues ſub ſydere Cancri. id eſt, paſcamus. Verſare terrá,id eſt,arare,fodere. Virg.1.Geo. Verſando terram experti. Aliquando uerſare , *ἐξετάζειν*,eſt animo uoluere.Hor.de Arte: Verſate diu, quid ferre recuſent,Quid ualeât humeri. Aliquãdo pro exercitare. Quint. li.5.c.6.Multum domi ante uerſandi.

VERSOR,aris,deponens, *Verſare,praticare, διατρίβω, διαγίνομαι, πολεῦμαι*,moram traho,frequens ſum,maneo,dego. Cic.6.Verr. Verſabatur in Sicilia longo interuallo alter Phalaris. Idem pro Mil.In quibus propter inſanas ſubſtructiones facile mille hominum uerſabatur. Verſari in ſuo munere,eſt ſuo munere fungi, *ἀναστρέφεσθαι*.C.de Fato. Non.n.credo nullo præcepto cæteros artifices uerſari in ſuo munere. Verſari ante oculos Cic.ad Terentiá. Nam mihi ante oculos dies noctesque uerſaris. Quinct.lib.2.cap.16.Verſatur circa res omnes Rhetorice. Idem in Proœ.li.2.Præclariſſime in conſiliis,ac adminiſtratione reipub.uerſari. Plin. Epiſto.55.In hoc uno errore uerſatur. Cice.3. Tuſc. In ſumma inanitate uerſatur. Terent. An.Neſcis quantis in malis uerſer miſer. Cic.3.Ver.Vos illud uellem recordari, iſtius nequitiam & iniquitatem tum in ore uulgi,atque in communibus prouerbiis eſſe uerſatam. Vir.4.Aen.Illa dolos,diruumque nefas in pectore uerſat.

VERSORIAM,capere, *ἀναστρέφεσθαι*,pro,retrorſum conuerti. Plaut. Trin.Cape uerſoriam,recipe te ad herum.

VERSVRA,æ, *στροφή* à Verto,is,idem quod conuerſio. Var.lib.1.de re ruſt.cap.46.Ex quibuſdam foliis,propter eorum uerſuram , quod ſit anni tempus,dici poſſit. Idem Verſura dicitur locus , ad quem cum quis peruenerit,reuertitur: ut cum boues in arando poſt per actum legitimum ſulcum circum aguntur,uertunturque. Col.lib.2.ca.2. Cum uentum erit ad uerſuram,in priorem partem iugum propellat. Idem de Arb.cap.19. Idem Verſura , quam Græci *μεταλλαγὴ*,uocant , flexus ipſe angulorum in ædificiis, & parietibus exterior:in qua ſignificatione aliquoties utitur hac uoce Vitruuius. Verſura item dicitur mutatio creditoris,& æris alieni pari aut maiori fœnore perſolutio, *τὸ δανείζειν*. Vnde Verſuram facere dicuntur, *τόκον τόκῳ ἐκτίνειν* , qui pecuniam fœnori accipiunt,ut aliud æs alienum diſſoluant: unde & Verſura nomen inuenit,teſte Feſto,quòd hoc nihil aliud ſit,quàm uertere creditorem. Verſuram facere(inquit Donatus)eſt æs alienum ex ære alieno ſoluere.Hoc fit,quando æs alienum nobis conflatum fuerit, nec nobis tantum pecuniarum ſit , ut id diſſoluere liceat : ubi autem diſſoluendi tempus aduenerit, mutamus creditorem , ab altero ſcilicet uſurarium æs accipientes , quod alteri reddamus.Ci.pro Cæl.Nulli ſumptus,nulla iactura,nulla uerſura. Hinc Verſuram , ſiue uorſuram ſoluere , dicimus eos qui ita ſe præſentibus explicant incommodis,ut aliis grauioribus impediantur.Teren. in Phorm.Verſuram ſolues, Geta.Id eſt , debitas tandem pœnas dabis etiam cum fœnore : ut ii,qui ut ſyngrapham unam diſſoluant,pecuniam mutuam maiori fœnore iterum accipiunt.

VERSVS,ſa,ſum,participium,à uerto. *Volto , uoltato, ἀνεστραμμένος*, id eſt,conuerſus. Virgil.4.Georg. Dum grauis aut hos, Aut hos uerſa fuga uictor dare terga coegit. Idem 3.Georg. Verſaque in obnixos urgentur cornua uaſto Cum gemitu. Interdum idem quod mutatus, *μεταλλαγμένος*,ut Riſus uerſus eſt in luctum.Cice.pro Roſc. Ame. Videte nunc quàm uerſa , & mutata in peiorem partem ſint omnia. Tacit.libr. primo: Verſo ciuitatis ſtatu.Hoc eſt, mutato. Ouid. Epiſtol.tertia. At ſi uerſus amor tuus eſt in tædia noſtri.Idem.primo. Georg. Quippe ubi ſas uerſum atque nefas. Aliquando pro propenſo.Liu.libr.34.Totus in Perſea uerſus pater. Hoc eſt omni beneuolentia in Perſeum tranſlata.Et ſicut dicimus,Suſpenſus animi,ita & Verſus animi:tameq; nomen eſt.Tacit.Verſus animi modo numen paueſcere, modo minis aduerſantis populi terret.Eſt & Verſus,à uertendo. Vi,10. Aene.Spumant uada marmore uerſo.

VERSVS,us: *Verſo, ἔπος, στίχος*,idem quod carmen:ita dictum à uertendo,quòd antequam legitimos accipiat numeros,modo hoc,modo illo modo uertatur. Cicer. pro Archia. Si quis minorem fructum gloriæ putat ex Græcis uerſibus percipi, quàm ex Latinis, uehementer errat. Facere uerſus. Cicer. 6. Verr. Verſus in illius cupiditatem facti. Scribere uerſus. Idem ſecundo. Verr.De qua muliere uerſus plurimi ſupra tribunal ſcribebantur. Fundere uerſus.Cicer.tertio.de Orator. Solitus eſt uerſus hexametros fundere ea tempore. Verſus in agricultura quid notet,explanat Var. libr.primo.de Re ruſtic.capit.10.his uerbis: In Hiſpania ulteriore metiuntur iugis,in Campania uerſibus , Iugum uocant , quod iuncti boues uno die exarare poſſint. Verſum dicunt centum pedes quoquo uerſum quadratum. Iugerum , quod quadratum duos actus habet. Ponitur aliquando Verſus pro eo quod uulgo Lineas uocatur. Plin.Epiſto.libr.4. Non paginas tantum epiſtolæ , ſed etiam uerſus ſyllabasq; numerabo. Interdum Verſus ſignificat ordinem,ſeu tractum. Virgil.quinto.Georg. Ille etiam ſeras in uerſum diſtulit ulmos. Idem 5. Aene. Triplici pubes quam Dardana uerſu Impellunt:id eſt,triplici ordine. Interdum cantum. Plin.li.10.c.29. Luſciniæ uerſum,quem imitentur,accipiunt. Diminutiuum Verſiculus, *στιχίδιον* , quod modo ſignificat breue uel humile carmen. Martial. libr.1. Verſiculos recites ut Ligurine tuos. Modo breues ſcripturæ(ut ita dicam)lineas. Cicer. ad Brutum libr. 14. Tribus ne uerſiculis Brutus ad me? Hinc Verſifico,as,uerſus facio. Quinct.lib.9.cap.4. Verſificandi genus eſt,omnibus ſermonibus unam legem dare. Verſificatio, *στιχοποιΐα* , uerſificandi actio. Ibidem cap.2. Verſificator,oris, *στιχοποιός*,uerſuum ſcriptor. Idem lib.19.c.1.

VERSVS. *Verſo,in uerſo, πρὸς*, præpoſitio,accuſatiuum requirit,& ſere ſemper poſtponitur. Plaut. Ego portum uerſus pergam,& perquiram:quem ſi non inuenero,domum uerſus reuertar. Dicimus & Quoquo Verſus, quaqua uerſus, utroque uerſus:id eſt, in unam quanque partem, quocunque, per quamcunque partem, in utramque partem. Quandoque loco accuſatiui habet aduerbium:ut, Surſum uerſus. Cato c.156. Deorſum uerſus ibit.nam Ci. de Or.Gradatim ſurſum uerſus reditur.

VERSVTVS,a,um, *Aſtuto,trincato,malitioſo, πανοῦργος, στρεφαῖος*, aſtutus,callidus,qui modo hoc,modo illud, ut uiſum fuerit , ſimulat, & ſeſe in omnes uertit ſpecies. Plaut.in Epid. Verſutiores , quam rota ſingularis. Cicer.1.de Finib. Sed omnia callide referentem ad utilitatem,acutum,uerſutum,ueteratorem. Idem tertio de Na. De.homo uerſutus & callidus. Interdum pro ingenioſo, & prompto. Cice.3.de Nat.Deo. Verſutos eos appello , quorum celeriter mens uerſatur. Pla.Sticho: Ille adoleſcens docte aſtutus fuit. Hinc uerſutia, *ῥᾳδιούργημα, πανουργία*, calliditas & malitia. Verſute, aduerbium, *πανούργως*, callide, aſtute. Cicer. de Clar. Orato. Nihil ſubdole, nihil uerſute , quod ille non uiderit. Verſutiloquus , qui uerſute loquitur. Cicer. 3.de Orato. ex uetuſto poeta, Verſutiloquas malitias.

VERTAGI,dicuntur canes ſponte in uenationem exeuntes. Mart.li.14. Venator uertagus acer.

VERTEBRAE,penultima correpta , ſiue Vertibula, *σπόνδυλοι*, ſpinæ oſſa dicuntur,in craſſiores quoſdam nodos conglobata,& in medio ſui concaua,ut ſpinali medullæ tranſitum præbeant , firmiſſimis autem uinculis colligata , quorum beneficio interiores nodi cohæreſcunt. Harum munus eſt,ut corpori flectendi ſe,incuruandiq; præbeant facultatem,quod ſine illis prorſus rigidum eſſet,& inflexibile. Pli.quoque lib.11. cap.1.per quandam ſimilitudinem in inſectis uertebras appellat eas partes , quæ circa ipſam ſui inciſuram,corpori flexum præbent. Hinc uertebratus,a,um, in uertebras conglobatum. Pli.li.11.c.37.

VERTERE ſolum, *Mutar luogo*, γῆν ἐκ γῆς, dicebantur urbe cedentes, ſiue ob decoctam creditoribus pecuniam, ſiue ob exilium. Liu. l. 3. Exilii gratia ſolum uerterunt. Cic. pro Cæcin. Qui uolunt ſubterfugere calamitatem, ſolum uertunt?

VERTEX, cis, qui, & Vortex, στρόβιλος, à Verto, is, proprie uentus eſt contortus, ac rotatus. Ventus (auctore Seneca lib. 5. Natur. quæſt.) aliquo promontorio repercuſſus, atque in ſe uolutatus facit uorticem: qui circumactus, ac ſe ipſe uertigine concitans, Vertigo uocatur. Docet Quinct. lib. 8. c. 2. Verticem eſſe contritam in ſe aquam, uel quicquid aliud ſimiliter uertitur. Vir. 1. Aen. Ingens a uertice pontus. Cice. 2. Tuſc. per translationem Vertices dolorum, dixit, pro doloribus circumagentibus præcordia. Nunc nunc (inquit) dolorum anxiferi torquent uertices. Inde propter flexum capillorum, pars ſumma capitis dicitur Vertex, ſiue quia ad occipitium, in decliue uertitur. Apul. de Dogmate Platonis: capitis uerticem ſpecta. Plin. lib. 11. cap. 37. binos hominum aliquibus uertices dat, cum ait: Vertices bini hominum tantum. Ab huius ſimilitudine quod in montibus eminentiſſimum eſt, Vertex appellatur. Virg. 1. Aen. Geminique minantur In cœlum ſcopuli, quorum ſub uertice late Aequora tuta ſilēt. Item altiſſimæ partes cœli, quas Græci πόλους, uocant dicuntur Vertices, quòd circa hos mundus rotetur. Virg. primo Georgicorum Hic uertex nobis ſemper ſublimis. Ideo Cardines dicuntur a ſimilitudine eorum cardinum, circa quos ualuæ uoluuntur. Apud Virg. lib. 2. Georgic. Vertex pro Aquilone ponitur. Tempeſtas a uertice ſyluis Incubuit. Vortices antiqui per o, literam pronunciabant, teſte Quinti. c. de Orthographia: primus Africanus per e, Vertices dixit. Hinc Verticoſus. Liu. lib. 22. Quidam uerticoſo amni delati in hoſtes.

VERTICVLVM, li, *Cocco, fuſaiuolo*, σφονδύλιον, inſtrumentum quod fuſo adhibetur, ut facilius uertatur. Hinc Verticillum, li, & Verticillus, maſc. ge. dimin. Plin. l. 37. c. 2. Verticilla, inſecti ſpecies, inquit Budæus. A Verticillus deducitur Verticillatus. Celſ. lib. 8. Verticillatis ſcapularum oſſibus. Hoc etiam Vertibulatum dici poteſt, & Vertebratum, quoniam Vertibulum, & Vertebra pro ſpondylis accipiuntur. Budæus.

VERTIGO, inis, ἴλιγξ, morbus capitis, ex frigidis, & lentis humoribus ſurſum ex uentriculo commeantibus, quo affecti occaſione parua ſuccidunt. Dicta, quoniam ob oculos earum uorticoſa quædam, & rotatilia circumagi uideantur. Græci σκότωμα. Pli. lib. 7. cap. 6. A conceptu decimo die dolores capitis oculorum uertigines tenebræq;. Iuue. Sat. 6. Cum iam uertigine tectum Ambulat, Col. lib. 7. c. 10. Febricitantium ſigna ſunt, cum uertigine correptæ concidunt.

VERTO, is, ti, ſū, *Volgere, uoltare, mutare*, στρέφω, ἀλλάττω, δινέω, ἐλίσσω, τρέπω, a uere dici putatur, quoniā uere annus icipit uerti. Virgil. 8. Aen. Gorgona diſſecto uertentem lumina collo. Terent. in Heaut. Rotundum redigam, ut quò ſe uertat neſciat. Interdum transfero quippiam de una in aliam linguam, μεταφράζω. Cic. 1. de Fin. Si ſic uerterem Platonem, ut uerterunt noſtri poetæ fabulas. Vertere omnia eſt euertere. Cic. 1. Offic. Vt Callicratidas multa cum feciſſet egregie, uertit ad extremum omnia. Aliquando eſt conuertere. Plin. lib. 15. cap. 4. Vſum olei ad luxuriam uertere Græci. Vertere ad ſe aliquid, eſt ſibi accipere. Cice. 1. Verr. Ex illa pecunia magnam partem ad ſe uertit. Vertere agros, ſeu terram, id eſt, ſubigere. Virg. 7. Aen. Et centum terras uertebat aratris. Vertitur cauſa in hac re, id eſt, conſiſtit. Quinctil. l. 3. c. 13. Significamus ſummam illam, in qua cauſa uertitur. Vertunt crateras ahenos, dixit Virg. 9. Aen. id eſt, portant. Verte omnes tete in facies, dixit idem Virg. id eſt, transformes te in quaſcunque ſpecies. Vertere ſeſe in formam alterius, eſt mentiri alterius formam, & ſimulate effingere. Vertere aliquem in fugam, eſt cogere, ut fugiat. Vertere ſe in ſelectionem alicuius partis, eſt eam eligere. Vertere omnium in ſe oculos, eſt facere ut omnium oculi in ſe conuertantur. Liu. 7. Cum omnium in ſe uertiſſet oculos. Quò me uertam neſcio, uel non habeo: locutio, qua rei alicuius grauitatem oſtendimus. Quoquo te uerteris, id eſt, in quancunque partem te ſpexeris. Ci. 2. de Diu. Quoquo ſe uerterint Stoici, iacent omnis eorū neceſſe eſt ſolertia. Vertitur res in meo foco, id eſt, de mea re agitur, aut quæ in me recaſura, ſiue ruitura eſt. Vertere ſententiam retro, eſt mutare ſententiam. Vertere ſtylum in tabulis, eſt, ut inquit Budæus, ſcripta inducere, & delere, aut reuocare quod ſcripſimus. Cice. 4. Ver. Vertit ſtylum in tabulis, quo facto cauſam omnem uertit ſuam. Vertere terga, eſt fugere. Vertere ſtultitiæ, eſt ſtulte factum eſſe interpretari. Vertere uitio, eſt dare uitio, criminari. Horat. 1. Serm. Sat. 6. Nec timuit ſibi ne uitio quis uerteret. Vertere aliquando eſt uerſuram facere. Pla. in Curc. uel qui ipſi uertant, uel qui alii ſubuerſandos præbeant. Ponitur aliquando pro conſidero, uoluo, agito, ἐξετάζω. Liui. li. 28. Cum omnium ſecundorum aduerſorumque cauſas uerterent. Verto, aliquando neutraliter, & abſolute ponitur. Liu. lib. 3. Aliquandiu æquatus inter omnes terror fuit, paulatim totus uertere in plebem cœpit, id eſt, uerti. Idem l. 5. de Camillo aduerſus Gallos inuocato: iam uerterat fortuna. id eſt, uerſa erat fortuna. Bene uertere: pro, Bene euenire. Virg. 9. Eclog. Hos illi (quod nec bene uertat) mittimus hœdos: Hoc eſt ut malo omine hoc munus accipiat, inquit Seruius bene tibi uertat hæc res: pro, utinam res proſperere tibi ſuccedat. Liu. 1. ab urb. Quod bene uertat, caſtra Albanos Romanis caſtris iungere iubet. Sic male uertere eſt infeliciter ſuccedere. Terent. Phor. Quæ quidem res illi uertat male. Res male uertunt: hoc eſt male cedunt, male habent. Pla. Perſa. male res uertunt, quas agit. Aduerto, Animaduerto, Auerto, Conuerto, Circumuerto, Diuerto, Euerto, Inuerto, Interuerto, Obuerto, Peruerto, Præuerto, Reuerto, Subuerto, ſuis locis.

VERTVMNVS, dei cuiſdam nomen apud Romanos, in omnigenas ſeſe formas uertentis: unde & nomen accepit. Hic Pomonam Nympham fertur adamaſſe, & ut eius ſaltem conſpectu frui liceret, in nullas non formas ſeſe transmutaſſe. Qua de re uide Ouid. lib. 14. Metam. Acron. in illud Horatii lib. 2. Serm. Vertumnis, quotquot ſunt, natus iniquis: Vertumnum ait eſſe deum humanarum cogitationum præſidem: ideoque multiformem fingi & inconſtantem, quemadmodum & illæ uariæ ſunt & mutabiles. Iniquo autem Vortumno natos eſſe interpretatur, qui cogitationes ſuas regere non poſſunt. Tiberius Donatus Vertunum dicendum exiſtimat, quemadmodum & Portunum: quem idcirco coli arbitratur, ut res inſtitutæ, ad quē deſtinatæ ſunt finem, perducantur. Sæpe enim male cedit, quod uel optime eſt inſtitutum: ut gladius ille, qui reginæ dono datus fuit ab Aenea, necis ipſi conſciſcēdæ fuit inſtrumentū. Nec deſunt, qui inde Vertumnum dictum putent, quòd lacum Curtium in Tiberim auerterit. Quam opinionem tangit & Oui. l. 6. Faſt. Ci. in Verr. Qui a ſigno Vertumni in circum maximum uenit.

VERTVMNALIA, ſiue uertumnalia, Vertumni feſta, menſe quæ fiebant Octobri.

VERV, *Spedo, ſchidone*, indeclinabile nomen in ſingulari numero, in plurali Verua, uuum ὀβελός, inſtrumentum oblongum ex ferro, quo carnes, ad ignem torrentur. Virg. Georg. In ueribus torrebimus exta colurnis. Varro a uerſando dictum exiſtimat, quòd ad ignem uerſetur. Ad huius ſimilitudinem telum item oblongum, & tenue, Veru dictum eſt. Virgil. 7. Aeneid. Veruq; Sabello.

VERVACTVM, νεατός, νεατή, ager uerno tempore ſemel proſciſſus, deindeq; quieſcens uſque ad ſequentem autumnum quo aratur. Veruactum dictum, quaſi uere actum. Plin. li. 18. c. 19.

VERVCVLVM, li, *Spedetto, ſchidoncino*, ὀβελίσκος, inſtrumentum ferreum, quo metallorum expurgatores ſpumam eximunt a reliqua materia. Plin. li. 33. c. 6.

VERVECEVS, a, um, *Da caſtrone*, ad ſimilitudinē ueruecis factum: ut, Statua ueruecea, apud Plau. in Capt. pro ſerno ſtupido, qui quàm minimum differat a ueruece. Quo tamen in loco quidam legunt: Verberea: nam Veruecea, Trochaici metri ratio non patitur. Supereſt enim ſyllaba, niſi, cea, per ſynæreſim contrahas.

VERVEX, ueruecis, pen. pro. *Caſtrone, caſtrato*, κριός, ἐκτετμημένος, ab inuerſis teſticulis dicitur: eſt enim mas inter oues, cui inuerſi, ſiue adempti ſunt teſticuli. nam qui ad generandam ſobolem integer tenetur, Aries dicitur. Inde Veruecinus, na, num, ex ueruece Plin. ueruecinus adeps utilis eſt.

VERVLANI, populi Italiæ, Tuſculanis uicini. Plinius lib. 3 cap. 5.

VERVS, a, um, adiectiuum, *Vero*, ἀληθής, ἔτυμον, ἀληθινόν, ſyncerū, non falſum: a Ve particula, ut nonnulli putant, quæ uehementiam ſignificat, & Res: quaſi non uerborum inanis ſonitus, ſed ſolida res. Terent. in And. Actum eſt, ſi quidem hæc uera prædicat. Cic. 4. Acad. Quæ iſta regula eſt ueri & falſi, ſi notionem ueri & falſi nullam habemus? Oui. 5. Triſt. El. 7. Nec procul a uero eſt, quod uel pulſauit amicum. Hoc eſt, ueriſimile eſt. Simile uero. Cic. ad Caſſium lib. 12. Id autem eo facilius credebatur, quia ſimile uero uidebatur. Verius uero. Mar. l. 8. Vero uerius ergo quid ſit, audi. Similitudo ueri. Cicer. de Vniuerſ. Bene agi putat, ſi ſimilitudinem ueri conſequatur. Verum mordax, id eſt ueritas libera, male ſibi conſciorum aures offendēs. Perſius Sat. 1. Teneras mordaci radere uero Auriculas. Aliquando Verum accipitur pro bono, æquo, & iuſto, δίκαιον. Horat. lib. 1. Epiſt. Metiri ſe quenque ſuo modulo, ac pede, uerum eſt. Ci. pro Mur. Cato negat uerum eſſe, beneuolentiam allici cibo. Aliquando ſumitur pro ueridico, ἐτυμηγόρος, ſicut econtrario Falſum pro fallace. Teren. in And. Sum uerus color, γνήσιος, id eſt, natiuus, non adulteratus. Teren. in Eun. Color uerus, corpus ſolidū. Verus labor, quem quis per ſeipſum ſuſcipit, non qui ex aliorum uirtute imperatoribus adſcribi conſueuit. Virg. 12. Aeneid. Diſce puer uirtutē ex me, uerumque laborem. Verior, Veriſſimus. Plin. lib. 12. cap. 13. Quod uerius, coſto uicinius eſſe debet. Cic. 4. Acad. Mihi tamen uidetur eſſe ueriſſima. Hinc Vere, aduerb. ἀληθῶς, δικαίως. Terent. in Heaut. Hoc ibi fit, ubi non

uere uiuitur. Cic. pro Roſc. Amer. Vere nihil potes dicere. Idem 1. Off. Honeſtum quod proprie uereq́; dicitur, id ſapientibus eſt ſolis. Idem Verr. Laudarem illam ciuitatem, id quod uerißime poſſem. Idē ad Att. l. 5. Non ὑπερβολικῶς, ſed uerißime loquor. Hinc ueritas, atis, & Verimonia, æ.

VERVM, Ma, anzi pur, coniunctio, idem ualens quod Sed, γε μὴν, ἀλλ᾽ ὅμως, πλὴν ἀλλά. Cic. pro Mur. Ea ſunt omnia non a natura, uerum a magiſtro. Cice. 5. Phil. Expectabantur Calendæ Ian. for taſſe non recte, uerum præterita omittamus. Idem 3. Orat. Verū hoc nihil ad me.

VERVMENIM, ἀλλὰ γὰρ, ſed enim. Ter. Ad.

VERVMENIMVERO, ἀλλὰ μὴν ἀλλά, ſed tamen. Ci. in Frumentaria.

VERVNTAMEN, ὁ μὲν δὴ, ſed tamen, Cice. de Orat. Leue eſt, uerum tamen non utile. Idem libr. 1. Epiſt. Verumtamen ipſe me conformo.

VERVTVM, ti, haſtile quod ueru habet præfixum. Hinc Lucanus lib. 8. Pharioque ueruto. Nonius: Verutum eſt telum breue, & acutum. Cæſar 5. Bell. Gal. Transfigitur ſcutum Pulfioni, & uerutum in balteo defigitur. Liu. 16. Quibus pleriſque in ſcuta, pleriſque uerutis in corpora ipſa fixis, ſternitur cuneus. Hinc Verutus, a, um, adiectiuum: ueruto armatus. Virg. 2. Georg. Volſcosque uerutos.

VESANVS, a, um, pen. prod. Pazzo, furioſo, bizarro, beſtiale, παράφρων, μανιώδης, ἄγριος, uecors, crudelis, furioſus. Cice. pro domo ſua: Hæc furioſa uis ueſani Tribuni plebis. Ibidem. Homine ueſano & furioſo. Virg. 6. Aen. Suadet enim ueſana fames. Catul. Epigr. 96. Cum ueſana meas torreret flamma medullas. A quo Veſania, uecordia. Plin. li. 35. c. 11.

VESANIO, is, παραφρονέω, μαίνομαι, inſanio, amens ſum. Nonnunquam etiam ſæuio, ferocio, ἀγριαίνω, ἀγριοῦμαι, Catullus ad mare tranſtulit tempeſtate commotum. Deprenſa (inquit) nauis in mari ueſaniente uento.

VESCOR, ſceris, Mangiare, uſar cibo, σιτοῦμαι, ἐσθίω, cibo utor, paſcor. Cic. 2. de Nat. Deo. Dii nec potionibus ueſcuntur. Idem in Ora. Quæ in hominibus tanta peruerſitas, ut inuentis frugibus glande ueſcantur? Virg 8. Aene. Veſcitur Aeneas ſimul & Troiana iuuentus Perpetui tergo bouis. Inuenitur etiam conſtructum cum accuſatiuo. Plin. lib. 10. cap. 48. Aues nonnullæ ueſcuntur ea, quæ rapuere pedibus. Veſci aura æthere a, id eſt, uita frui, uiuere. nam quemadmodum partes ſolidæ animalis cibo & potu, ita ſpiritus aere aluntur. Virg. 1. Aen. Quòd ſi fata uirum ſeruant, ſi ueſcitur aura Aetherea. Quandoque pro uideo. Accius in Athamante, apud Nonium, Prius quàm infans eſſes, tui oculi ueſcuntur. Veſci ex manu hominis, eſt ex manu hominis eſcam capere. Pli. l. 9. c. 7.

VESCVS, a, ū, Buon da mangiare, ἐδώδιμος, τρώξιμος, idem quod edulis, ſiue eſui aptus: a Ve augmentatiua particula & nomine Eſca. Vnde Lucre. lib. 5. Salem ueſcum, dixit. Item Vir. 4. Geor. Veſcum papauer, quod uidelicet in cibis adhibeatur: & Veſcas ſali cum frondes: quoniam eſcis iumentorum ſunt accommodatæ. Rurſus Veſcum ponitur pro paruo, & minuto. Vnde & apud Marſos lingua uernacula cum dicunt Maluam ueſcam, intelligūt de ea, quam paruam dicunt. Ouid. lib. 2. Faſt. Quæ male creuerunt, paruaque Veſta uocant. Pli. l. 7. c. 20. Corpore ueſcos eſſe, ſed eximiis uiribus. Et in hac ſignificatione, Ve eſt priuatiua particula. Habet enim Ve, in compoſitione (ut lib. 5. cap. 12. docet Gellius) duplicem ſignificationem. nam & augendæ rei, & minuendæ ualet: quo accidit, ut quædam uocabula, quibus particula iſta præponitur, quædam augmentum importent, ut uehemēs: quædam diminutionem, ut Vecors, Vegrandis: quædam ambigua ſint: cuiuſmodi eſt, Veſcus.

VASCVLI, λεπτοὶ ἰσχνοὶ, μονόγραμμοι, homines graciles dicuntur, teſte Feſto, & male curati.

VESEVVS, pen prod. qui & Veſuuius, mons eſt Campaniæ, Nolæ uicinus, agros habens miræ fertilitatis, præterquam in ſolo cacumine, ubi planitiem habet magnam, fructum omnino nullum ferentem, ueteris incendii indiciis oſtendentem. conſtat enim ſæpius arſiſſe, nonnunquam tamen uehementius, quàm imperante Tito. quo tempore erumpens ex eo ignis & uicinas regiones latiſſime populatus eſt: & Plinium, Naturalis hiſtoriæ ſcriptorem, qui cognoſcendi cupiditate eo ſe contulerat, fumo flammiſque enecauit: qua de re uide Epiſtolam Plinii Iunioris ad Cornelium Tacitum, quæ Naturali hiſtoriæ eſt præfixa. Montis huius meminit Virg. lib. 7. Et uicina Veſeuo Ora iugo. Fallitur autem Seruius, qui Veſeuum diuerſum eſſe putat a Veſuuio, atq; illum quidem in Liguria, hunc in Campania ſitum eſſe. Conſtat enim celeberrimorum ſcriptorum teſtimoniis, Liguſticum illum montē, Veſulum, non Veſeuum eſſe appellatū: de quo profecto non ſenſit Virg. qui non Liguriæ, ſed Campaniæ populos, qui Turno aduerſus Aeneam ſuppetitias tulerant, ſuſceperat enumerandos. Quid enim imperitius a Poeta dici potuiſſet, quàm ſi Clanio fluuio, Acerris Capuæ, reliquisq; Campaniæ locis repente Liguriæ montem miſcuiſſet?

VESICA, æ, κύστις, κύστις, φύσα, urinæ receptaculum. Cic. 2. de Fa. Morbi aderant ueſicæ & terminum. Ouid. 15. Meta: Cen ſpiramine oris Tendere ueſicam ſolet. Pli. l. 11. c. 37. Veſica membranis conſtat, quæ uulnerata cicatrice non ſoliteſcit. Hor. 1. Ser. Sat. 8. Ut diſploſa ſonat quantum ueſica, pepedit.

VESICVLA, æ, Veſighetta, κυστίδιον, κύστιγξ, φυσαλίς, diminutiuum a ueſica; ut, Veſicula fellis, κύστις χολώδης, quæ in cauo iecoris parte ſita, bilem excipit. Galenus lib. 4. & 5. de uſu partium. Veſiculæ item in herbis quibuſdam dicuntur folliculi, quibus ſemen includitur. Cic. 2. de Diuin.

VESPA, æ, Veſpa, σφήξ, inſectum uolucre, api ſimile: ita dictum, quòd ueſperi muſcas uenetur in cibum. Vide Pl. l. 11. c. 21.

VESPASIANVS, decimus Romanorum Imperator, multis inſignis uirtutibus, ſed quas omnes uno auaritiæ crimine fœdarit. T. Veſpaſianus, Flauii filius, & imperio ſucceſſor, fuit omnibus hominibus adeo carus, ut Amor mundi, & Deliciæ humani generis cognominaretur. uide Tranquillum.

VESPER, ueſperis, uel Veſperus, ri, maſc. ge. Vna ſtella coſi detta, ἕσπερος, una errantium, eadem cum Venere, medium inter Solis, & Mercurii ſphæras ſitum obtinens; ita dicta, quòd Sole iam occiduo, prima omnium ex ſtellis lucere ueſperi conſpicitur. Plin. l. 2. cap. 8. Infra Solem ambit ingens ſidus appellatum Veneris, alterno meatu uagum, ipſiſq; cognominibus æmulum Solis & Lunæ. Præueniens quippe & ante matutinum exoriens, Luciferi nomen accipit, ut Sol alter, diem maturans. Contra ab Occaſu refulgens nuncupatur Veſper, ut prorogans lucem, uiceq́; Lunæ reddens. Virg. 10. Ecl. Ite domum ſaturæ, uenit Heſperus, ite capellæ. Sæpiſſime tamen Veſper, & Veſperus accipiuntur pro extrema diei parte, qua ſtella hæc incipit apparere, quam & Græci ἑσπέρας, uocant. Stat. libr. 10. Theb. Sed Veſper opacus Lunares iam ducit equos. Cæſ. 3. Bel. Ciuil. Magiſtris imperat nauium, ut primo ueſpere omnes ſcaphas ad litus appulſas habeant. Cic. ad Attic. libro 12. Mane me in ſyluam abſtrudo denſam & aſperam, non exeo inde ante ueſperum. Virg. 3. Georg. Solis ad occaſum cum frigidus aera Veſper Temperat. In eadem ſignificatione legitur & Veſpera, ræ, fœmi. gene. Plaut. Curcul. Si media nox eſt, ſiue eſt prima ueſpera. Apparet Maronem ad prouerbiam alluſiſſe, cum ait lib. 1. Georg. Denique quid ſerus ueſper uehat: agens de prognoſticis occaſus. Liu. lib. 45. In ſecundis rebus nihil in quenquam ſuperbe ac uiolenter conſulere decet, cum, quid ueſper ferat, incertum ſit. Sunt qui dicant Veſper etiam fœminini generis reperiri ex lib. 2. Geor. Virgilii. Illic ſera rubens accendit lumina ueſper. Vbi uolunt adiectiuum Sera cohærere cum uocabulo Veſper: quod non eſt ueriſimile, cum Veſper aliud adiunctum habeat adiectiuum Rubens. Eſt autem Sera adiectiuum coniungendum cum ſubſtātiuo Lumina, ut, hic ſit ſenſus: Illic rubens ueſper accendit ſera lumina. Hinc Veſpere, ἑσπέρας, tempore ueſpertino. Cic. ad Marium lib. 11. Epiſt. Cum in Tuſculanum ueſperi ueniſſem. Pro eodem legimus & Veſpere. Inuenitur etiam Veſper, ra, rum. Vnde cum Veſperum dicimus neutro genere, intelligimus Tempus. Plin. li. 18.

VESPERASCIT, Farſi ſera, annottarſi, ἑσπεράζειν, eſt ueſperam fieri. Gel. l. 7. cap. 8. Vbi iam ueſperauerat.

VESPERASCIT, Farſi ſera, ἑσπεράζει, ſerum diei fit, in tertiis tantum perſonis. Ter. in Heaut. Veſperaſcit. Hinc Adueſperaſcit. Inueſperaſcit. Idem in And. Liu. li. 39.

VESPERNA, cœna apud ueteres dicebatur. nam (ut Feſtus inquit) Cœna uocabatur, quod nunc eſt prandium: Veſperna, quam nunc Cœnam appellamus. quòd ad cōuiuium non niſi adueniente nocte inibant priſci.

VESPERTILIO, onis, maſc. ge. Nottola, grinapola, pipiſtrello, νυκτερίς, incertæ naturæ: eſt enim mediæ cuiuſdam inter auem & murem ſpeciei, ut mus alatus dici poſſit. Volat enim pinnatis alis, ſed inter uolucres non eſt habendus, quod pedibus graditur, pulloſq; parit, non oua, quos & lacte nutrit. Dictus Veſpertilio, quòd ueſpere ſe ad uolatum proferat. Varro: Factus ſum ueſpertilio, neque in muribus plane, neque in uolucribus ſum. Vide Pl. l. 10. c. 61. Veſpertiliones etiam dicuntur debitores, qui ære alieno obruti, interdiu domi deliteſcunt metu creditorum, noctu tantum prodeuntes. Alciatus in lib. prioribus Parergon.

VESPERTINVS, na, num, Di ſera, ἑσπερινὸς, adiectiuum a Veſpere deductum: ut, Tempus ueſpertinum. Ci. 2. de Nat. Deo. Tum ueſpertinis temporibus deliteſcendo, tum matutinis rurſum ſe aperiendo. Veſpertinæ literæ dicuntur, quæ ueſperi ſcriptæ, aut redditæ ſunt. Cic. ad Att. lib. 13. Antemeridianis tuis literis heri ſtatim reſcripſi, nunc reſpondebo ueſpertinis. Hor. 1. Epiſt. 6. Veſpertinus pete tectum.

VESPERVGO, inis, ἕσπερος, ſtella eſt eadem, quæ & Veſper, & Heſperus, & Lucifer, & Venus dicitur. Plaut. Amph.

VESPILLO, onis, maſ. gen. Sotteratore, becchino, νεκροφόρος, uilis cadauerū funerator: ita dictus, quòd ueſpertino tempore mortuos efferre ſoleret, qui funebri pompa propter inopiam non poterāt efferri. Vnde & Funera a funalibus dici autumat Donatus qui eo-

ctu efferebantur ob ſacrorum celebrationem diurnam. Mar. l. 2. Veſpil Diaulus.

VESTA, ἑστία, Saturni filia ex Ope, quæ & pro terra quandoq; ſumitur, eo quòd rebus omnibus terra ueſtiatur, ſeu quia ui ſua ſtet. Oui. lib. 6. Faſt. Stat ui terra ſua: ui ſtando Veſta uocatur. Nec deſunt, qui ἀπὸ τῆς ἑστίας nomen hoc deductum uelint, aſpiratione in n, conſonans mutata: ut, Venetus, pro Henetus: Velia, pro Helia. Cui ſententiæ ſubſcribit & Cic. lib. 2. de Nat. deo. Veſtæ (inquit) nomen ſumptum eſt a Græcis. Ea eſt enim, quæ ab illis ἑστία dicitur, uisq; eius ad aras & focos pertinet. Interdum ponitur pro igne. Ouid. 6. Faſt. Nec tu aliud Veſtam, quàm uiuā intellige flammam. Iure igitur uirgo eſt, quæ ſemina nulla remittit. Veteres autem duas eſſe Veſtas affirmabant, unam Saturni matrem, alteram eius filiam de qua Ouid. 6. Faſt. Ex ope Iunonem memorāt, Cereremq; creatas Semine Saturni: tertia Veſta fuit. Confundunt tamen has poetæ, alteram pro altera ponentes. Id tamen obſeruandum eſt, cum Veſtam pro terra accipiunt, de matre Saturni id eſſe intelligendum: quando uirginem nominant, de filia eius eſſe intelligendum, quam ignem eſſe uoluere. Hanc unam ex Diis penatibus eſſe uolunt, quos Aeneas in Italiā aduexit. Vi. l. 2. Aen. Veſtamq; potentem, Aeternumq; adytis effert penetralibus ignem. Cui ſententiæ nō obſcure aſſipulatur & Liuius, cum Veſtæ ſacra uetuſtiſſima eſſe aſſerit, & ab Albanis accepta, a Numa autē Pompilio primum Romæ inſtituta. Primus enim ille ſacerdotes ei ſacrauit, ſtipendioq; publico donauit perpetuaq; uirginitate, aliisq; ceremoniis uenerabiliores effecit. Harū potiſſima cura erat, ut ignem perpetuum conſeruarent: qui ſi forte per negligentiam fuiſſet extinctus, nequaquam alio ea igni reparare fas erat, ſed accenſa per fomites ex ſole flamma purus & cœleſtis ignis eliciebatur. Porro uirgo Veſtalis legebatur intra annum ſextum ſuæ ætatis, & decimum: & triginta annos oportebat eam manere uirginem, poſtea nubere licebat. Quòd ſi interim forte ſtuprum commiſiſſet, uiua defodiebatur.

VESTALES, uirgines, ἑστιάδες, quæ Veſtæ ſacris, perpetuiq; ignis cuſtodiæ erant dicatæ, a Numa Pompilio primum inſtitutæ, ut eſt auctor Li. l. 1. Ci. 3. de Leg. Virgines Veſtales in urbe cuſtodiunto ignem, foci publici ſempiternum.

VESTER, a, um, σφέτερος, quod ad uos attinet Virg. 3. Eclog. Pierides uitulā lectori paſcite ueſtro. Hinc ueſtras, tis, qui ea ueſtra regione eſt, aut patria.

VESTIARIUM, arii, ἱματιοθήκη, ἱματιοφυλάκιον, locus in quo ueſtes uel ſeruantur, uel ueduntur. Pli. li. 15. c. 8. Aliquando ueſtiarii nomine ueſtitus intelligitur. Col. l. 5. c. 8.

VESTIARIUS, qui ueſtiario præeſt, aut ueſtes uendit. Aliquando adiectiuum, ut Veſtiaria arca, apud Cat. c. 11.

VESTIBULUM, buli, πρόδομον, προπύλαιον, locus erat ante ædium ianuam, inter ædes ipſas, & uiam relictus, eum in uſum, ut qui ædium dominum ſalutatum ueniſſent, neque in uia ſtarent, neq; in ipſius eſſent ædibus. Plaut. in Moſt. Viden' ueſtibulum ante ædes hoc, & ambulacrū cuiuſmodi ſit? Dicta Veſtibula a Ve & ſtando, quod multum in iis ſtaretur. nam qui domos amplas antiquitus faciebant, locum ante ianuam relinquebāt, qui inter fores domus, & uiam medius eſſet, in eo loco, qui dominum eius domus ſalutatū uenerant, priuſquam admitterentur, conſiſtebant. A qua ſtatione, & quaſi conſtabulatione, Veſtibula appellata ſunt ſpatia, in quibus multum ſtaretur ab aduenientibus prius quàm intromitterentur in domum. Alii ueſtibulum a Ve priuatiuo deduci uolunt, referentes non ad eos, qui adueniunt, ſed ad eos qui in domo commanent, quoniam illic nunquam conſiſtunt, ſed ſolum tranſitus cauſa ad hunc locum ueniunt exeundo, ſeu redeundo: ut ſit Veſtibulum, non ſtabulum: ſicut Veſanus, non ſanus. Poteſt etiam dici Veſtibulū prima pars ianuæ, quòd ianuam ueſtiat, uel (ut Ouid. ait) a Veſta, quòd ea potiſſimum pars in ædificio ſit Veſtæ conſecrata, ſicut culina, diis penatibus: & maceries, quæ ambit domum, Herceo Ioui, ſingula enim domus ſacrata ſunt diis. Ex hac opinione nata olim conſuetudo, ut nouam nuptam mariti domum ingredientem, nefas putaretur limen pedibus contingere. Ouid. l. 6. Faſt. Hinc quoque ueſtibulum dici rei, unde precamur, Quam famur Veſtam quæ loca prima tenet. Vide Gellium lib. 16. cap. 5.

VESTICEPS, ἔφηβος, qui annos pubertatis iam attigit, quiq; malas habet lanugine ueſtitas. Gel. l. 5. c. 19.

VESTIGIUM, gii, *Veſtigio, pedata*, ἴχνος, στίβος, pedis impreſſio: id eſt ſignum, quod a pede relinquitur. Virg. 4. Georg. Et gradiens ima uerrit ueſtigia cauda. Ponitur quandoque pro ima parte pedis. Idem libr. 5. Veſtigia primi alba pedis. Per tranſlationem ponitur pro quocunque rei geſtæ indicio, ſeu ſigno. Cic. pro Fonteio. Vnæ tabulæ proferantur, in quibus ueſtigium ſit aliquod, quod ſignificet pecuniam Fonteo datam. Vir. 4. Ecl. Priſcæ ueſtigia fraudis. Omnibus ueſtigiis indagare aliquid, eſt ubique quærere, & diligenter. Fallere ueſtigium, de loco lubrico dicitur. Ponere ueſtigia leuiter, eſt ita progredi, ut uix ueſtigia appareant. Dicimus quoque Inſiſtere in ueſtigio, Imprimere ueſtigiū: Facere ueſtigia in aliquo loco. Veſtigiūm corporis eſt, ipſius corporis impreſſio. Veſtigium equi, dicitur aliquando ipſius equi ferrea ſolea. Pli. l. 18. c. 20.

VESTIGO, gas, pen. pro. *Cercare, inueſtigare*, ἰχνεύω, στιβεύω, στιβάζω, ἰχνηλατέω, quæro quaſi ueſtigia, indago: a ueſtigiis, tanquam indiciis dictum. Cice. lib. 3. de Orat. Ipſa tractatio, & quæſtio quotidie ex ſe gignit aliquid, quod cum deſidioſa delectatione ueſtiges. Virg. 7. Aeneid. Vbi mœnia gentis Veſtigemus. Cic. 2. de Orat. Cauſas rerum ueſtigabimus. Virg. 6. Aen. Ergo alte ueſtiga oculis, & rite repertum Carpe manu. Inueſtigo, & Perueſtigo, ſuis locis. Hinc ueſtigator, uerbale. ἰχνευτής, id eſt, uenator, a Veſtigiis ferarum dictus, ut auctor eſt Varro 4. de Lingua Lat. Colum lib. 9. cap. 8. A ueſtigatore præparato uaſe reconditur.

VESTINI, οὐεστῖνοι, populi Italiæ inter Picenos, Sabinosq; Pli. lib. 3. cap. 5. & 12. Apud hos olim laudatiſſimi fiebant caſei. Mart. li. 13. Hæc tibi Veſtino de grege maſſa uenit.

VESTIO, ſti, ſtis, tui, itum, *Veſtire*, ἱματίζω, ἐνδύω, περιβάλλω, στολίζω, ueſtem induo. Plaut. in Caſ. Vir te ueſtiat, tum uiri ini deſpolies. Cicer. pro Sext. Roſc. Quaſi uero neſcias hunc ali & ueſtiri a Cæcilia. Transfertur & ad alia. gaudetque fere ablatiuo eius rei, qua quis ueſtitur. Cicer. 2. de Nat. deó. Oculos membranis tenuiſſimis ueſtiuit, & ſepſit. Veſtiuit, id eſt, operuit, muniuit, uelauit. Colum. lib. 4. tranſlatis ad arbores: Vbi ſe frondibus ueſtierunt. Veſtire agrum uineis, apud eundem lib. 3. c. 1. Veſtire gramine ripas, apud eundem lib 8. cap. 5. Veſtiti montes ſiluis apud Liui. lib. 42. Veſtire parietes tabulis, Cice. 6. Verr. Veſtiri pilo. Plin. lib 9. cap. 11. Veſtita floribus terra, arboribus, frugibusque apud Cice. 2 de Nat. deo. Plin. Epiſt. 17. lib. 2. Conueſtio, Circumueſtio, Superueſtio, ſuis locis.

VESTIMENTUM, ti, *Veſtimento, aſſimenta, ueſtito*, ἔσθημα, ἱμάτιον, ἔσθημα, ueſtis. Vlpia. in l. ueſtimentum. ff. de Auro & Arg. lega. Veſtimentum id eſt, quod detextum eſt, etſi deſectum non eſt. Cic. pro Mil. Calceos & ueſtimenta mutauit. Hor. 2. Epiſt. 18. Veſtimenta dabat precioſe.

VESTIS, huius ueſtis, *Veſta, abito*, ἔσθημα, περιβολή, a uelando, quòd corpus uelet: ſeu a uellere, quod eſt uniuerſæ ouis lana. Et eſt generale nomen, quoduis ſignificans indumentum tam uirile, quàm muliebre, quo continentur omnia lanea, linea, ſerica, bombicina, quæ induendi, præcingendi, tegendi, amiciendi, inſternendi, accubandiq; cauſa apparata ſunt, & quæ acceſſione iure cedūt, cuiuſmodi ſunt inſtitæ, picturæ, claui que, quæ ueſtibus inſuuntur. Cice. 7. Verr. Illi ad deprecandum periculum proferebant, alii purpuram Tyriam, tus alii, atque odores, ueſtemq; lineam. Quin. li. 12. cap. 1 Monilia. & margaritæ, & ueſtis, ornamenta fœminarum. Virg 9. Aen. Diues equum, diues pictai ueſtis, & auri. Cic. 2. Phil. Precioſa ueſtis, multa & lauta ſuppellex. Veſtis pro barba. Virg. lib. 7. Aen. Aurea cæſaries ollis, atque aurea ueſtis. Vbi Seruius: Veſtis, hoc eſt barba: unde contra Inueſtes dicimus imberbes: unde eſt, Tunc mihi prima genas ueſtibat Flore iuuenta. Lucre. lib. 5. Impubem molli pubeſcere ueſte. hoc eſt, lanugine, ſeu prima barba.

VESTISPICUS, ci, & Veſtiſpica, æ, pen. cor. *Guarda ueſte*. ἱματιοφύλαξ, ſeruus, ſiue ancilla cuſtodiens ueſtes. quòd diligenter ueſtes inſpiciant. Plau. in Trin. Afran. Non inſciam ancillulam ueſpere & ueſtiſpicam.

VESTITISSIMUS, optime ueſtitus. Col. l. 8. c. 3.

VESTITUS, tus, *Veſtito, ueſtire*, ἐσθής, ἔσθημα, περιβολή, ueſtimentum, ſiue ueſtis, Pli. li. 8. cap. 22. Veſtitu in quercu ſuſpenſo, tranare. Cic. 1. de Nat. Deo. Ornatu, ætate, ueſtitu. Orationis ueſtitus. Cice. de clar. Orat. Concinnitas illa, crebritasque ſententiarum priſtina manebat: ſed ea ueſtitu illo orationis ornata non erat. Montium ueſtitus denſiſſimi. Ci. 2. de Na. Deo. Riparum ueſtitus uiridiſſimi & ad Att. l. 5.

VESULUS, βέσυλος, pen. cor. mons Liguriæ iuxta Alpes, inter cæteros clariſſimus, ex cuius radicibus Padus erumpit, teſte Plin. lib. 3. cap. 16. Virgil. decimo Aeneid. Ac uelut ille canum morſu de montibus altis Actus aper, multos Veſulus quos piniſer annos Defendit.

VESUVIUS, qui & Veſuuius, mons eſt Campaniæ, non procul a Nola, crebris incendiis, & Plinii morte nobilitatus. Mart. libr. 4. Hic eſt pampineis uiridis Veſuuius umbris. Valerius Flaccus li. 3. Argo. Veſbium uocat, aut certe Veſuuium per tres ſyllabas: Magis ut mugitor anhelet. Veſuius. Vide hoc plura in dictione Veſeuus.

VETER, ueteris, pen. co. adiectiuum trium generum, *Vecchio dieta*, γεραιὸς, παλαιὸς, ſenex, uetuſtus. Ennius: Cum ueter occubuit Priamus ſub marte Pelaſgo. Hinc Veterior, & Veterrimus. Plautus in Bacchi. Senem illum ego tibi dedo ueteriorem, lapide ut lenitum reddas. Treb. Ciceroni. Pro noſtro ueterrimo, uetiſſimoque amore. Virg. 2. Aen. Ingens ara fuit, iuxtaque ueterrima laurus. Tacit. lib. 5. Arſacen liberorum ſuorum ueterrimum impoſuit: Id eſt, maximum natu. Ci. de Amic. Veterrima quæq;

(ut ea uiua, quæ uetuſtatem ferunt) eſſe debent ſuauiſſima.

VETERAMENTARIVS ſutor, *Scarpolino*, calcearius, qui ueteres calceos reficit. Eaque forma dicitur Veteramentarius, qua ab armẽto Armentarius, a ferramento Ferramentarius. Sueton. in Vitell. Caſſius Seuerus, nec minus alii, eundem & ſutorem ueteramentarium prodiderunt.

VETERANVS, ueterana, ranum, *Veterano, uecchio, prattico*, παλαιὸς, idem ſignificat quòd Vetus. Liu. lib. 1. bel. Pun. Pœnum hoſtem ueteranum, trium & uiginti annorum militia duriſſima inter Hiſpanas gentes ſemper uictorem. Vnde Veterana mancipia, quæ a nouitiis diſtinguuntur. Veterana, quæ anno continuo ſeruiuerũt in urbe. Nouitia intelliguntur, quæ anno nondum ſeruiuerunt, ut ait Martianus de Publica. & uectigalibus. Veterani milites, qui multis annis ſtipendia fecerũt, & diuturno uſu in re militari ſunt exercitati. Budæus in libro de Aſſe ex Auctoritate Taciti, oſtendit eos proprie dictos eſſe Veteranos, qui ſtipendia quidem legitima confecerant, adhuc tamen ſub uexillo continebantur, quoad militiæ præmia, coloniasque acciperent, ab omni interim onere immunes, præterquam propulſandi hoſtis. Stipendiorum autem legitimorum tempus non ſemper idem fuit. Conſtat enim quoſdam tricena, alios quadragena impleſſe ſtipendia. Sub initium autem principatus Tiberii, ſuborta hoc nomine ſeditione in caſtris Pannonicis, placuit, poſt ſua dena ſtipendia milites exauctorari, quatuorue poſt annos, antequam miſſionem adipiſcerentur, ſub uexillis retineri, indulgentiore militiæ genere: a quo tempore Veterani dicebantur. Cice. 2. Tuſc. Ergo hæc ueteranus miles facere poterit: doctus uir, ſapiens, facere non poterit? Cæſar libro primo Belli Galli. Ipſe interim in colle medio triplicem aciem inſtruxit legionum quatuor ueteranorum. Luca. lib. 1. Quæ ſedes erit emeritis? quæ rura dabuntur, Quæ noſter ueteranus aret. Cicer. 3. Phili. Comparare firmiſſimum exercitum inuicto genere ueteranorum militum. Veteranum pecus. Colum. libr. 6. cap. ſecundo. Verum iſta ſic agenda præcipimus, ſi ueteranum pecus non aderit. Veteranæ uites, dicuntur ueteres, & antiquæ. Colum. lib. 3. cap. 15. Deinde eam uelut ueteranã uitem totam exputare, & ad unam materiam firmiſſimam redigere.

VETERASCO, cis, *Inuecchiarſi*, παλαιόω. uetus fio, uetuſtatem contraho: quod & Vetuſteſcere dicimur. Colum. lib. 2. cap. 15. Aptior tamen eſt ſurculis hominis urina, quam ſex menſibus paſſus fueris ueteraſcere.

VETERATOR, toris, *Gatta uecchia, trincato, ſcelerato, giotto, cattiuo, triſto, di mala ſorte, di mal pelo, aſtuto*, παλίμπρατος, παλίμβολος, πανοῦργος, homo ueteris aſtutiæ, ut inquit Donatus, & omni re callidus: a multarum rerum gerendarum uetuſtate. Ter. in Heaut. Idem iſtuc mihi uenit in mentem. C. ueterator. Ter. And. Quid hic uult ueterator ſibi? Veterator, inquit Budæus, eſt qui diuturna, ac multiplici, & ſæpe commutata ſeruitute aſtutus & uafer euaſit: quod genus ſeruorum olim minori erat in pretio, quàm nouitiorum: unde ab Aedilibus præceptum erat, referente Vlpiano, ne ueterator pro nouitio ueniret. Veterator & ad liberos homines transfertur, pro eo, in quauis, quouisve inſtituto aſtutia & ſolertia plurimum pollet. Cic. l. 2. de Fin. Acutum, uerſutũ, ueteratorem, facile ut excogitet quomodo occulte ſine teſte, ſine ullo conſcio fallat. Gel. lib. 1. cap. 1. Videbatur eſſe in literis ueterator. Veterator aduocatus dici hodie poteſt, qui diu, ac multum in foro uerſatus, omnes litium trahendarum anfractus, omnes ambagioſas fugitandi ludificationes, omnes prehenſiones, neruusque ſobri licitum certaminis, qui in ancipiti forenſium ſalebrarum Marte, belliſſime inſidias diſponere, atque etiam prouidere nouit: ſed is proprie (ut uno uerbo abſoluam) qui eam ſe artem ſcire, atq; exercere profitetur, qua cauſa inferior, ſuperior, euadere, uel reclamante æquo, bonoq; poſſit.

VETERATORIVS, a, ũ, πανοῦργος, ἀπατηλός, κακοηθικός, ſubdolus, impoſtorius, uafer, aſtutus. Cicer. Verr. Nihil ab iſto tectum, nihil ueteratorium expectaueris, omnia aperta, omnia perſpicua reperientur. Hinc ueteratorie, aduerbium, πανούργως, aſtute, callide, malitioſe. Cic. in Orat. Ille enim ſummiſſus, quod acute & ueteratorie dicit, &c.

VETERATRIX, ueteratricis, πανοῦργος, ἡ, fœmina in aſtutiis & fraudibus exercitatiſſima.

VETERINVS, na, num, adiectiuum: ut, ueterina animalia, ζῶα φορτοφόρα, dicuntur ad uecturam idonea, quæ aliquid uehere poſſunt, ita dicta quaſi Ventetina, teſte Feſto, quòd ad uentrem onus religatum gerant, uel potius a uehendo, quaſi Vecterina. Plin. li. 11. cap. 46. Vngulæ ueterino tantum generi renaſcuntur. Legitur & Veterinum, ſubſtantiue, pro animali ueterino. hoc eſt, uecturæ idoneo, ζῶον φορτοφόρον. Pli. lib. 37. Aetas ueterinorum dentibus indicatur.

VETERINARIVS, rii, κτηνίατρος, qui ueterinorum curam gerit, & ueterina ducit, qui apud nos conſueuit etiam illa locanda domi nutricare ad quæſtum. Vnde equos, mulos, aſinos, meritorios uocamus. Colum. lib. 11. ca. 1. Nam & arator reperitur aliquis bonus, & optimus foſſor, aut fœni ſector, nec minus arborator, & uinitor, tum etiam ueterinarius, & probus paſtor. Veterinarii, ἱππιατροὶ, κτηνιατροὶ, medici ſunt ueterinorum, quos nunc uulgus Mareſcalcus appellat. Col. l. 6. c. 8. Solent etiam faſtidia cibi afferre uitioſa incrementa linguæ, quas ranas ueterinarii uocãt.

VETERINARIVS, ria, rium, κτηνιατρικός, quod ad ueterinarium pertinet: ut Medicina ueterinaria, κτηνιατρία, ἱππιατρία. Col. li. 7. c. 3. Quare ueterinariæ medicinæ prudens eſſe debet pecoris magiſter.

VETERNVS, ni, λήθαργος, morbus eſt naſcens ex humoribus frigidis cerebrum infeſtantibus, memoriam ſimul & rationem tollẽs inevitabilemque dormiendi neceſſitatem inducens. Plautus in Menæc. Num eum ueternus, aut aqua intercus tenet? Et quia hic morbus pigros homines facit, & ad negotia inutiles, quemadmodum ſenectus, ideo Veternus quandoque pro pigritia ponitur, νωθρότης. Vir. lib. 1. Georg. Nec torpere graui paſſus ſua regna ueterno. Cic. lib. 6. Epi. Niſi ego cum tabernariis & aquariis depugnaſſem, ueternus occupaſſet ciuitatem. Quandoq; pro nimia dormitione. Pli. l. 8. c. 36. Primis diebus his ſeptenis tam graui ſomno urſi premuntur, ut ne uulneribus quidem excitari queant: tunc mirum in modum ueterno pingueſcunt. Hinc Veternoſus, ληθαργικός, qui ueterno, hoc eſt, lethargo laborat. Per tranſlationẽ tamen ſumitur pro ſomnolento, & ſegni, νωθρὸς, ὑπνώδης. Teren. in Eunuc. Hic eſt uetus, uietus, ueternoſus ſenex. Quo in loco Terentius eunuchum uocat ueternoſum quòd tardus eſſet, & ſegnis, ac ſi ueternum pateretur. Cato uero Veternoſum appellat hydropicum, cum inquit: Veternoſus quàm plurimum bibit, tam maxime ſitit, &c.

VETERO, as, *Inuecchiare*, παλαιόω, uetuſteſco, uetuſtatem acquiro. Celſus lib. 3. cap. 22. In his autem febribus, quæ ueterauerunt, utilis fames non eſt. Hinc compoſitum Inuetero, & augmentatiuum Veteraſco, quæ ſunt eiuſdem ſignificationis. Col. l. 2. c. 15. Aptior eſt tamen ſurculis hominis urina, quàm ſex menſibus paſſus fueris ueteraſcere, ſi uitibus, aut pomorũ arboribus adhibeas. Ab hoc inueteraſco, is, quod eſt ualde uetus fio, ſeu ualde in conſuetudinem uenio. Nigidius differentiam ponit inter Vetuſteſcere, & Veteraſcere: quod quæ uetuſtate deteriora fiunt Vetuſteſcere dicantur, Veteraſcere, quæ meliora. Colum. uero lib. 6. docet, Veteraſcere ſeu Inueteraſcere, non ſemper in melius dici: cuius hæc ſunt uerba; Sed ſi iam inueterauit morbus, uehementioribus eſt opus remediis.

VETO, tas, tui, titum, *Vietare, prohibire*, ἀπαγγέλλω, κωλύω, prohibeo. & nequid fiat, impero. Lu. li. 2. Illi uicti ira, uetuere reddi. Terẽ. in Phormione: Aruſpex uetuit ante brumã aliquid noui Negocii incipere. Cæſ. 2. Bel. Gal. Et quod ab opere ſingulisq; legionibus ſingulos legatos Cæſar diſcedere, niſi munitis caſtris, uetuerat. Cic. 5. Ver. Vetat te Volcatius tuæ, tuorũq; deliciæ mentionẽ mãcipiis facere. Vir. 1. Aen. Quippe uetor fatis. Vir. 10. Ecl. Nõ me ulla uetabũt Frigora Parthenios canibus circũdare ſaltus. Vetãs, tis. part. Ci. 2. de Legib. Ita principẽ legẽ illã ultimã, mentẽ eſſe dicebãt omnia ratione aut cogẽtis, aut uetãtis dei. A Veto, quãuis ſupinũ faciat uetitũ, participiũ tamẽ futuri temporis deducitur Vetaturus, nõ uetiturus: item uerbale Vetatio, non Vetitio auctore Valla lib. 1. Præteriti tamen participium eſt Vetitus. Vir. 6. Aen. Hinc thalamum inuaſit natæ, uetitosq; hymeneos. Oui. 2. Met. Vetito tentarunt æquore tingi. Hora. 1. Carm. Ode. 3. Audax omnia perpeti Gens humana ruit per uetitum nefas. Vetitũ, ti, ſubſtãtiuũ: id quod prohibetur. Vi. 10. Aen. cõtra uetitũ diſcordia? Oui. 3. Amor. Nitimur in uetitũ ſemper, cupimusq; negata. Legitur ẽt præteritũ Vetaui, & ſupinum Vetatum. Perſius Saty. 5. Excepto ſi quid Maſuri rubrica uetauit. Quo tamen in loco nonnulli Notauit, legendum contendunt.

VETONES, pen. pro. Hiſpaniæ citerioris populi, inter Tagũ & Durium amnes ſiti. Carpetanis ad occaſum proximi: a quibus herba nobiliſſima, quam Græci κέστρον uocant, Vetonicæ ſiue Betonicæ nomen accepit. Vide Plin. li. 3. cap. 3. & lib. 4. cap. 20. & 22. & li. 25. cap. 8. Nonnulli etiam Vettones uocant geminato t: quidam etiam Vectones, ut apud Lucanum libro 4. Vectonesq; leues, &c.

VETONICA, ſiue Betonica, κέστρον, βεττονική, Dioſc. herba eſt tenui caule, cubiti altitudine, & quadrangulo: foliis longis, mollibus, quernis ſimilibus, per ambitum inciſis, odoratis, & uerſus radicẽ maioribus, in ſummo caulium ſemen ſpicatum, ueluti thymbræ, habens: radices autem tenues hellebori ſimilitudine. Græci a remediorum copia κέστρον, uocant. Vetonica autem ſiue Betonica dicta eſt a Vetonibus Hiſpaniæ populis, qui primi eius uſum creduntur inueniſſe, teſte Pli. li. 25. cap. 8. Apud herbarios & ſeplaſiarios nomen retinet. Eſt & aliud Betonicæ genus, ſpecie multum a ſuperiore differens: cuius duæ ſunt ſpecies: Syluestris & Altilis, ſiue Coronaria. Syluestrem uulgus herbariorum Tunicam uocat, Galli Armoriã. Altilem a floris odore Caryophyllon uulgus, quidam etiam in Gallia Ocellũ uocant. Meminerunt utriuſque generis Pli. l. 25. c. 8. Aegineta l. 7.

VETVLONIVM

Vetvlonivm, οὐετουλώνιον Ptolemæo, ſiue Vetulonia Ioniæ, urbiũ Hetruriæ, cum Mæonij eam obtinerent, caput: cuius meminit Silius li.8. Mæoniæq; decus quondam Vetulonia gentis. Pli.li.2.c.103. Vetulonios appellat. Patauinorum (inquit) aquis calidis herbæ innaſcuntur uirentes, Piſanorum ranæ ad Vetulonios in Hetruria, non procul a mari, piſces. Hinc Vetulonienſes populi, quorum meminit idem Pli.l.3.c.5.

Vetvs, ueteris, pen.cor. omnis.gen. *Vecchio, antico*, παλαιὸς, ἀρχαῖος, antiquum & multorum annorum, menſium, aut dierum, ſignificat, ſecundum id, cui adiectum eſt. Plaut.in Truc. Vetus eſt materia. Cic.pro Cecin. At uero hoc quidem iam uetus eſt, & maiorum exemplo multis in rebus uſitatum. Quidam dici putant, quaſi uietus: hoc eſt, ſine ui: ætas enim debilitat uires. Alii a Ve, pro ualde, & ætas. Et plerunque in laude ponitur. Vnde dicimus apud ueteres: eos uidelicet auctoritatis plenos ſignificantes. Item Vetus Falernum, quod ætate uires acquiſiuit. Interdum ad uituperationem refertur, & pro carioſo, ſeu rancido ponitur, proq; eo quod ætate iam deterius eſt effectum. Ter.in And. Sed qui maleuoli Veteris poetæ maledictis reſpondeat. Vetus adagium, Vetus uerbum: id eſt, iandiu uſurpatum, & a ueteribus etiam dictũ. Plaut.in Amph. Vetus eſt adagium, Fames & mora Bilem in naſum conciunt. Terent.in Adelph. Nam uetus uerbum hoc quidẽ eſt, Communia eſſe amicorum inter ſe omnia. Huius diminutiuũ eſt uetulus, quod modo ſubſtantiue accipitur pro ſeniculo, γερόντιον. Plau.in Epid. Quales uolo uetulos duos. Modo adiectiue, pro ſubueruſto, ſiue ſubantiquo: ut, Vetula cornix. Hor.4 Carm. Ode.13. Seruatura diu parẽ Cornicis uetulæ temporibus Lycen, &c. Arbor uetula. Cic.5.de Finib. Itaque & uincere uitem, & mori dicimus: arboremq; & nouellam, & uetulã, & uigere & ſeneſcere. Equus uetulus. Ci.de Amic. Nunc quando amici noui digni amicitia, ueteribus ſint anteponendi, ut equis uetulis teneros ante ponere ſolemus. Falernum uetulum. Catul. Epigr.24. Miniſter uetuli puer falerni. Vinum uetulum. Col.l.10. Brachia iactantes uetulo marcentia uino.

Vetvstas, atis, ἀρχαιότης, antiquitas, ſenectus. Pli.l.27.c.7. Nix uetuſtate rubeſcit. Liu.2.ab Vrbe: Nequid quoque anno actum ſit, in tanta uetuſtate non rerum modo, ſed etiam auctorum, digerere poſſis. C.de Amic. Magna eſt uis uetuſtatis & conſuetudinis. Ouid.5. Met. Tempus edax rerum, tuq; inuidioſa uetuſtas Omnia deſtruitis, uitiataq; dentibus æui Paulatim lenta conſumitis omnia morte.

Vetvstesco, ſcis, *Inuecchiarſi*, παλαιόω, inueteraſco, uetuſtatem acquiro. l.1.c.7. Apothecæ recte ſuperponentur his locis, unde plerunq; fumus earum exoritur, cum uina celerius uetuſteſcunt, quæ fumi quodam genere præcocem maturitatem trahunt.

Vetvstvs, a, um, *Vecchio, uetuſto*, ἀρχαῖος, idem quod uetus. Liu.l.1. Poſſe quidem ſe uetuſto iure agere. Cic. Acilio, l.13. Cum Demetrio Mega mihi uetuſtum hoſpitium eſt. Ouid. 2.Faſt. Tybri doce uerum, tua ripa uetuſtior urbe eſt. Virg.2.Aeneid. Eſt urbe egreſſis tumulus, templumq; uetuſtum Deſertæ Cereris, iuxtaq; antiqua cupreſſus, Religione patrum multos ſeruata per annos. Pli.l.25.c.2. Vt Aeſchylus e uetuſtiſſimis in poetica referam Italiam herbarum potentia proderet. Tacitus lib.2. Qui Vononem uetuſtiſſimum liberorum eius acciret. Hoc eſt maximum natu. Hinc quoque Vetuſte, aduerbium, ἀρχαίως, antique. Pli.l.27.c.7. Vetuſtiſſime in uſu eſt: hoc eſt, diutiſſime conſeruatũ in uſu eſt.

Vexatio, onis, uerbale, *Trauaglio*, ἀίκισις, πόρθησις, ἐνόχλησις, αἰκία, populatio, direptio, infeſtatio, afflictio. Ci.4.in Catil. Tũ lamentationem matrum familias, tum fugam uirginum atque puerorum, ac uexationem uirginum Veſtalium perhorreſco.

Vexator, oris, infeſtator. Cic.de Aruſp.reſp. Tam crudelis mei, tã ſceleratus reip. uexator eſſe potuiſſet?

Vexillarivs, *Banderaio, alfiere*, σημειοφόρος, ſignifer, qui uexillum fert. Liu.l.8. Ordo ter ſexagenos milites, duos centuriones, uexillarium unum habet.

Vexillatio, onis, *Bandera*. Vexillatio quid ſignificet, declarat Vegetius l.2.cap.1. Equitum (inquit) alæ dicuntur ab eo, quòd ad ſimilitudinem alarum ab utraque parte protegant acies, quæ nunc Vexillationes uocantur, a uelo: quia uelis, hoc eſt, flammulis utuntur. Sueto.in Galb. cap.10. Illud mirum admodum fuerit, neque præſentium quenquam opem Imperatori ferre conatum, & omnes, qui acceſſerentur, ſpreuiſſe nuncium, excepta Germanicorum uexillatione.

Vexillifer, σημειοφόρος, ſignifer, geſtator uexilli, quẽ & Aquiliferum uocabant Romani.

Vexillvm, li, *Bandera*, σημεῖον, ſignum militare. Cæſ.2. Bel. Gal. Vexillum propemodum, quod erat inſigne, cum ad arma concurri oporteret. Tacit.li.1. Poſtquam turbatum in caſtris accepere, uexilla conuellunt. Cic.in Orat. docet Velum a uexillo factum, ut a paxillo Palum, a Taxillo Talum extritis tribus literis, gratia uitandi durioris ſoni. Vexillum autem continebat homines centum octoginta ſex, teſte Liu.l.8. ab Vrbe.

Vexo, as, *Diſturbare, moleſtare, noiare*, πορθέω, ἀνιάω, ἐνοχλέω, αἰκίζω, ταλαιπωρῶ, moleſto, perturbo, infeſto, populor, diripio, & huc atque illuc diſtraho. Tractum ab eo, quod eſt ueho, in quo ineſt iam uis quædam alieni arbitrii. Non enim ſui potens eſt, qui uehitur. Vexare autem ui atque metu procul dubio uaſtare eſt. Nã qui raptatur, & huc atque illuc diſtrahitur, (ut inquit Gel. lib.2. cap.6) hic uexari proprie dicitur, ſicut Taxare preſſius, crebriuſq; tangere. Iactare multo fuſius, largiuſq; iacere: Quaſſare etiam, quàm quatere, grauius, uiolentiuſq;. Ci.2.Verr. Quam iſte per triennium ita uexauit ac perdidit, ut eam reſtitui in antiquum ſtatum nullo modo poſſit. De Sicilia loquitur: in quem locum Aſconius: Nimirum uexauit, ingentis calamitatis uſum ſignificatinam & ipſe ſupra ſic ait, Populatæ, uexatæ, funditus euerſæ prouinciæ. Virg.6.Eclog. Candida ſuccinctam latrantibus inguina monſtris Dulichias uexaſſe rates. Vexare nos dicuntur uitia, qui animum iactant, diſtorquent, agitant, infeſtant. Saluſt. in Catil. At me cum ab reliquis malis moribus diſſentirem, nihilominus honoris cupido eadem, quæ cæteros fama, atque inuidia uexabant. Huius compoſita ſunt Deuexo, & Diuexo, quorũ ſignificata uide ſuis locis.

V ANTE F

Vfens, fluuius eſt iuxta Terracinam, teſte Pli.l.3.cap.5. qui labitur per Pontinas paludes, qui etiam Vfentum a quibuſdam dicitur. Virg.li.7.Aen. Gelidusq; per imas Quærit iter ualles, atque in mare uoluitur Vfens. Hinc Vfentinus, adiectiuum, ut Vfentina tribus. Liu.9.ab Vrb. Duæ Romæ additæ tribus, Vfentina, ac Falerina. Vfens præterea Aequicolarum dux fuit, qui cum Turno aduerſus Aeneam ſuppetias ferret, a Gya Troiano eſt interfectus: de quo Virg.l.7.& 12.Aen.

V ANTE I

Via, fluuius Callæcorum Lucenſium, in citeriori Hiſpania, nõ procul ab Orubio promontorio in Oceanum occidentalem ſeſe exonerans. Auctor Ptol.li.2.c.6.& Pump.l.3.

Via, æ, *Via, ſtrada*, ὁδὸς, dimidius actus, quã poteſt ire uehiculum. Via (inquit Paulus Iurecõſul.) conſtitui uel latior octo pedibus, uel anguſtior poteſt, ut tamen eam latitudinem habeat, qua uehiculum ire poteſt? alioqui iter ſit, non uia. Abuſiue tamen ſumitur pro omni loco per quem habere iter omnibus licet. Pli. Cum de uia uocaſſem. Terent.in Eunu. Haud conuenit Vna ire amicã cum imperatore in uia. Hora.1.Ser.Sat.9. Ibam forte uia ſacra, ſicuti meus eſt mos. Vir.2.Aen. Obſedere alii telis anguſta uiarum Oppoſiti. Taci.l.19. Per anguſta, & lubrica uiarum flexerãt. Aliquando ſumitur pro ipſo actu eundi, ὁδοιπορία. Ci.1.Phil. Quũq; de uia languerem, & mihimet diſplicerem. Ouid. 2. Met. Auditaq; uiæ cauſa, non utile carpis, Inquit, iter. Cic. de Senectu. Poteſt enim quicquam eſſe abſurdius, quàm quo minus uiæ reſtat, eo plus uiatici quærere? Aliquando pro ratione, & modo aliquid faciendi. Vir.li.4.Aen. Inueni germana uiam, gratare ſorori. Idẽ 6.Aen. Aut tu, ſi qua uia eſt, ſi quam tibi diua creatrix Oſtendit, &c. Cice.2.Ver. Habeo autem certam uiã atque rationem, qua omnes illorum conatus inueſtigare & conſequi poſſim. Aliquando pro conſuetudine. Teren.in Heaut. Sed ui & uia peruulgata patrum conſuetudine accuſem. Dicta uia, ab eundo, quaſi iã, quòd per eam eatur. Vel a uehendo, quaſi ueha, quòd per eam fructus ad uillam uehantur: uel quòd per eam uehiculum ire poſſit. Viarum quædam Publicæ ſunt, quædam Priuatæ, quædam Vicinales, ut inquit Vlpia.in titu. Ne quid in loc. pub. §. ſi quis. Publicas uias dicimus, quas Græci βασιλικὰς, noſtri prætorias, alii Conſulares uias appellant. Vicinales ſunt uiæ, quæ in uicis ſunt, uel quæ in uicos ducunt. Has quoque Publicas quidam dicũt, ut ait Paulus tit. de loc.& itin.publ.l. Viæ uicinales. Priuatæ ſunt, quas agrarias quidam dicunt. Dupliciter autem accipi poſſunt, uel eæ quæ ſunt in agris, quibus impoſita eſt ſeruitus, ita ut ad agrum alterius ducat: uel eæ quæ ad agros ducunt, per quas omnibus commeare liceat. Aperire uiam, eſt ad ueterem altitudinem, latitudinemque reſtituere. Purgare uiam, eſt id de uia tollere, quod ſuperfluum eſt. Reficere uiam dicitur, & qui aperit, & qui purgat, & omnino omnes qui in priſtinum ſtatum reducunt. Vlpia.in l. prope ait. ff. de uia pub. Conficere uiam, ὁδεύειν, eſt ire, peregrinari. Ci.de Sene. Volumus ſane niſi moleſtũ eſt tibi Cato, tanquã aliquam uiam longam confeceris, quã nobis quoque ingrediendum ſit, iſtuc quò perueniſti, uidere quale ſit. Exigere uiam dicuntur magiſtratus, cum uiciniam cogunt munire ſuo ſumptu uiam domibus ſuis uel poſſeſſionibus adiacentẽ. Via Prima. Plau.in Mil. Dummodo nunc prima uia inducamus, uera ut eſſe credat, quæ mentiemur. Id eſt, primo ipſo congreſſu. In uiam dare ſe, eſt committere ſe uiæ. Inuenire uiam, eſt exitum Reperire. Vir.3.Aen. Fata uiam inuenient, aderitq; uocatus Apollo. Viam facere, ὁδοποιεῖν, eſt locum, ubi non erat uia, aperire. Viam munire, ὁδοποιεῖν, eſt reficere, inſtaurare, nonnunquã etiã lapidibus munire, quod proprie ſternere uiam dicimus. Ci. pro Mil. Perinde quaſi Appius ille Cæcus uiam munierit, non qua populus uteretur, ſed qua poſſet ſui impune latrocinaretur? Munire uiam, per tranſlationem, pro eo quod eſt, com-

pendiariam rei alicuius rationem præmonſtrare. Quintilia. Propterea quòd plurimi auctores quamuis eodem tenderent, diuerſas tamen uias muniuerunt, & in ſuam quiſque duxit ſequentes. Tota uia errare: prouerbium in eos qui uehementer a uero aberrant. Terent. in Eunuch. Quod tu his rebus credis fieri: tota erras uia.

Viana, Norici urbs, apud Pli. l. 3. c. 24. Hermol. eandem putat cum Vienna Auſtriæ, omnibus, quas Danubius ſuſtinet, urbibus & ædificiorum ſplendore, & agri ubertate præferenda.

Viarius, a, um, ut, Lex uiaria. Cælius Cicer. li. 8. Leuiſſime enim, quia de intercalando non obtinuerat, transfugit ad populum, & pro Cæſare loqui cœpit: legemque Viariam non diſſimilem Agrariæ Rulli, & alimentariam, quas iubet Aediles metiri, iactauit. Cic. Epiſt. Lex uiaria.

Viaticatus, a, um, ἐφοδιασμένος, ἐπισιτισμένος, uiatico instructus. Plautus in Menæch. Cum marſupium inſpicio, Viaticati hercle admodum æſtiue ſumus.

Viaticum, ci, *Vettouaglia*, ἐφόδια, ἐπισιτία, τὰ, cibus pecuniave, quam iter facientes nobiſcum circumferimus. Plaut. in Cap. Sequere me, uiaticum ut dem a trapezita tibi. Cice. Attic. libr. 12. Velim uideas & quid uiatici, & quid instrumenti ſatis ſit. Aliquando capitur pro facultate, ſeu apparatu. Q. Clau. in Annal. Simul forma, factis, eloquentia, dignitate, acrimonia, confidentia, pariter præcellebant, ut facile intelligeretur magnum uiaticum. Id eſt, magna facultas, magnus apparatus. Huius dimi. eſt Viaticulum. Apuleius lib. 7. de Aſino Aureo: Viaticulum mihi corraſi.

Viatica, cœna, ὁδοιπόριον, dicitur, quæ datur abituro. Plin. in Bac. Ego ſorori meæ cœnam hodie dare uolo uiaticam.

Viator, oris, *Viandante*, ὁδίτης, qui iter facit. Mar. l. 8. Laſſus tam cito deficis uiator. Iuuenal. Satyr. 10. Cantabit uacuus coram latrone uiator. Cic. pro Mil. Non ſemper uiator a latrone, nonnunquam etiam latro a uiatore occiditur. Viatores, κλήτορες, etiam dicebantur, qui magiſtratibus parebant, eò quòd plerunque euocabantur ex agris homines ad magiſtratus, & frequens eorum ab agris ad urbem uia erat. Col. in Præfa. l. 1. Illis temporibus proceres in agris morabantur, & cum conſilium publicum deſiderabatur, a uillis arceſſebantur in ſenatum: ex quo qui eos arceſſebant, Viatores nominati ſunt. Cic. de Senectu. A uilla in Senatum arceſſebantur Curius & cæteri ſenes. Poſtea tamen Viatorum nomen ad Tribunorum miniſtros tranſlatum eſt, qui illorum iuſſu quemlibet prehendebant. Conſulum autem, Proconſulum, & Prætorum miniſtri Lictores dicebantur. Liu. 2. ab urbe. Ardens itaque ira Tribunus, uiatorem mittit ad Conſulem lictorem ad Tribunum. Gellius li. 13. ca. 12. ex lib. 21. Rer. human. Varronis: In magiſtratu (inquit) habent alii uocationem, alii prehenſionem, alii neutrum. Vocationem, ut Conſules, & alii, qui habent imperium: prehenſionem, ut Tribuni plebis, & alii, qui habent imperium: neque prehenſionem, neque uocationem, ut Quæſtores, & cæteri, qui neque lictorem habent, neq; uiatorem.

Viatorius, a, um, ὁδοιπορικός, quod ad uiam pertinet. Vnde Viatoriū uas, quo iter agentes ferēdi potus gratia utūtur. Pli. l. 16 c. 10. de taxo loquens: Vaſa uiatoria ex taxo uinis in Gallia facta, mortifera fuiſſe compertum eſt. Idē. l. 37 c. 2. Qui ſceptra & perſonas, & cubicula uiatoria unionibus conſternebat.

Vibex, bicis, p. p. *Segno di percuſſione*, μώλωψ, πελίωμα, ſignum uerberis in humano corpore remanens: ita dictum, auctore Feſto, quòd ui fiat. Pli. l. 30. Verberum uulnera, atq; uibices, pellibus ouium recentibus impoſitis, obliterantur. Perſius Sat. 4. Si puteat multa cautus uibice flagellas.

Vibius Virius, ciuis Capuæ fuit potentiſſimus, primusq; defectionis ad Annibalem auctor, qui iam attenuatis pœnorum uiribus, cum Capuani a Fuluio obſeſſi deditionem pararent, a ſeptuaginta Senatoribus domum deductus eſt: quibus conuiuio adhibitis, cum quàm maxima uini ingurgitatione mentem omnem ab imminentis mali ſenſu alienaſſent, poſt mutuos complexus ſe omnes ueneno peremerunt. Vide Liu. l. 6. Decad. 3.

Vibo, onis, Ἱππώνιον, Str. oppidum Locrorum in Brutiis: ita nuncupatum a Romanis, cum antea Hippon appellaretur. Vide Stra. li. 6. Pl. l. 3. c. 5.

Vibones, Britannicæ herbæ flores, qui deuorati ante tonitrua a fulminibus ſecuros reddere exiſtimantur. Pli. l. 25. c. 3. Herba, quæ uocatur Britannica, nō neruis modo, & oris malis ſalutaris, ſed contra anginas quoque & ſerpentes. Florem Vibones uocant, qui collectus prius quàm tonitrua audiantur, & deuoratus, ſecuros in totum reddit. Friſii, quà caſtra erant, noſtris demonſtrauere illam.

Vibrissae, ſunt pili in naribus hominum, quòd his euulſis, caput uibretur. Feſtus.

Vibrissare, μινυρίζω, eſt uocem in cantando criſpare: a uibro, uel a uibriſſis narium pilis. Feſtus.

Vibro, bras, *Vibrare, mouere*, κραδαίνω, πάλλω, moueo, quatio. Cic. 2. de Orat. Atque eiuſmodi illa proluſio debet eſſe, non ut Samnitum, qui uibrant haſtas ante pugnam, quibus in pugnando nihil utuntur. Ouid. epiſt. 11. Sic mea uibrari pallentia membra uideres. Virg. 11. Aeneid. Haſtaq; reductis Protendunt longe dextris, & ſpicula uibrant. Vibro, aliquando neutraliter ponitur, pro mico, & intremiſco, ut ait Budeus. Cic. 4. Acad. de mari loquens: Quodq; nunc quia a ſole collucet, albeſcit, & uibrat, diſſimileq; eſt proximo ei continenti. Nonnunquā pro eo quod eſt, ui & impetu quodam ferri. Ci. in Orato. Demoſthenis non tam uibrarent fulmina illa, niſi numeris contorta ferrentur. Hinc Vibrans, brantis, participium. Virg. 2. Aen. Sibila lambebant linguis uibrantibus ora. Cic. de Cla. Orato. Et erat oratio cum incitata & uibrans, tum etiam accurata & polita. Ouid. 12. Metam. Concutiensq; ſuis uibrantia tela lacertis. Vibratus, a, um, aliud participium. Ouid. 6. Metam. Ambo uibrata per auras Haſtarum tumulo quatiebant ſpicula motu. Virg. Aen. Nanque improuiſo uibratus ab æthere fulgor Cum ſonitu uenit. Vibratus, pro criſpo. ἀστεῖος. Plin. lib. 2. c. 78. Barba & capillo uibrato. Virg. 12. Aen. Vibratos calido ferro, myrrhaq; madentes. Id eſt, criſpatos calamiſtro, inquit Seruius.

Viburnum, genus fruticis, lentum in primis & flexibile, ideoq; faſcibus ligandis idoneum. Galli Viornam uocant. Vir. 1. Ecl. Verū hæc tantum alias inter caput extulit urbes, Quantum lenta ſolēt inter uiburna cupreſſi.

Vicani, κωμῆται, qui uicos ruſticos habitant. Liu. 8. Bel. Mace. Vicani, quiq; ibi exules habitabant. Cic. 1. de Diui. ex uetuſto quopiam Poeta: Non habeo deniq; nauci Marſum augurem, Non uicanos aruſpices, non de circo aſtrologos. Idem pro Flac. Tmolites ille uicanus, homo non modo nobis, ſed ne inter ſuos quidem notus, uos docebit, qualis ſit L. Flaccus.

Vicarius, a, um, *Vicario, luocotenente*, quod uicem alicuius gerit, ſiue obtinet, & in eius locum ſucceſſit. Quin. Vicariam ei operam impendi. Ci. pro Roſc. Ame. Propterea quod quibus in rebus ipſi intereſſe non poſſumus, in his operæ noſtræ uicaria fides amicorum ſupponitur. Quint. in Gladiat. Quod unum mihi relictum eſt, en polliceor patri tuo uicarias manus.

Vicarius, *Vicario del luocotenente*, apud Iurecon. oratores, & poetas, uſurpatur pro ſeruo, ſerui maioris in familia uices gerente. Hora. 2. Ser. Sat. 7. Siue uicarius eſt, qui ſeruo paret, uti mos Veſter, ait, ſeu conſeruus. Mar. Eſſe ſat eſt ſeruum, iam nolo uicarius eſſe. Accipitur tamen & latius pro omni eo, qui in locum alterius ſufficitur. Ci. l. 9. Epiſt. Itaq; docte uicarium, tum illum obſeruabis. Idem 6. Verr. Succedam ego uicarius tuo muneri.

Vicatim, aduerbium. *Per uarie uille*, κατὰ κώμας, ſparſim per uicos & pagos. Pli. l. 6. c. 26. Meſopotamia tota Aſsyriorum fuit uicatim diſperſa, præter Babylona, & Ninum. Dicitur & de uicis urbanis: ut idem ſit Vicatim, quod per ſingulas urbis uias. Cicero pro Domo ſua: Seruorum omnium uicatim celebratur tota urbe deſcriptio.

Vicem, & in ablatiuo Vice, *Permutatione, uicenda*, ſolum in ſingulari numero: in plurali uero habet omnes caſus, præter genitiuum. Dictæ ſunt Vices (ut quidam aiunt) a Vi, & a ueteribus pro pugnis, & periculis accipiebantur, quoniam per uiciſſitudinem pugnetur. Virg. 2. Aen. Iliaci cineres, & flamma extrema meorum, Teſtor in occaſu ueſtro, nec ullas Vitauiſſe uices Danaum, Id eſt, pugnas, & pericula. Pla. Vices eius memorat, & cicatrices denudat. Item pro pœnis & incommodis, quòd ui fiant. Cic. pro Domu ſua: Mihi uni neceſſe eſt & meam & aliorum uicem pertimeſcere. Hor. lib. 1. Carm. Vicesq; ſuperbæ Te maneant ipſum. Quoniam uero per uiciſſitudinem pugnari ſolet, factū eſt, ut Vices pro alternatione, ſiue uiciſſitudine capiamus, ἀμοιβή. Pli. li. 10. c. 29. Audit diſcipula intentione magna, & reddit, uicibusq; reticet. Hor. de Arte: Fungar uice cotis, acutum Reddere quæ ferrum ualet, exors ipſa ſecandi. Cic. 2. de Legi. Nulla eſt enim perſona, quæ ad uicem eius, qui è uita emigrauit, propius accedat, quàm hæres. Interdum Vicem accipi[illegible] pro loco, munere uel officio: unde Vice Alterius fungi, ἀνθ᾽ ἑτέρου τάξιν, dicimus eū, qui alterius locum ſupplet, abſentiſq; munere fungitur: ut cum Lunā dicimus Solis uicem ſupplere, ἡλίου χρείαν ἀποπληροῦν, hoc eſt eoſdem uſus præbere, quos Sol præſens exhiberet. Veteres Meā, tuam, ſuam uicem, per accuſatiuum efferebāt, quod hodie poetæ per ablatiuum Mea, tua, uel ſua uice, dicimus. Pla. in Rud. Si appellabit quampiam, Vos reſpondetote iſtinc iſtarum uicem. Id eſt, uice iſtarū, ſiue pro iſtis. Sic fere ſemper Plau. Cæterum ac Liuium ſic frequenter locutos inuenies. Cic. ad Lentulum li. 1. Noſtram uicē ultus eſt ipſe per ſeſe. Id eſt, ſeſe pœna afficiendo, occupauit officiū noſtrum. Liuius: Clamor undiq; ab ſolicitis uicem Imperatoris militibus ſublatus eſt. Repoſcere uicem, eſt pro beneficio in alterū collato, mutuam gratiam repetere. Reddere uicem, eſt gratiā referre, & beneficium acceptum mutuo beneficio rependere. Pli. Epiſt. 9. l. 2. Reddam uicem, ſi repoſces.

Vicenarius, a, um, quod eſt uiginti capiēs, ut Grex uicenarius et uiginti cōſtās pecudibus. Aut uiginti librarū; ut lapis uicenarius.

Aut

Aut uiginti annorum:ut,Puella uicenaria,εἰκοσαέτης,Lex quina uicenaria.Plau.Pſeud. Tu lex me perdit quina uicenaria:omnes metuunt credere. Vbi interpres: Videtur lex lata, ut ſi cuiquã crederetur ſupra uigintiquinq; minas,redhibitio nulla eſſet. Alii quinam uicenariam interpretantur Centenariam. omnes profecto nimium ineptè, Nos Plautum de annorum numero ſenſiſſe omnino exiſtimamus.Conſtat enim inter eos, qui uel a primo limine Iuriſprudentiam ſalutarunt, Macedoniano S.C.cautum eſſe,nequid minori uigintiquinq; annis crederetur: ſi cõtra fieret,eius rei nullam fore actionem,niſi forte in rem minoris eſſet conuerſa. Callidorus itaq; adoleſcentulus,qui ad eam ætatẽ nondum peruenerat,hãc ſibi legem impedimento eſſe queritur, ad inueniendam pecuniam,quòd nemo tam ſtolidus inueniretur, qui cõtra legis præſcriptum ſibi aliquid crederet,quod poſtea legibus repetere non poſſet.

Viceni,æ,a,plu.Venti,εἴκοσι,quamuis proprie diſtributiuus numerus ſit,accipitur tamen ſimpliciter pro uiginti.Col.l.3.c.3.Vicenas amphoras percipient.Liui. 3. Bel. Maced. Vicena quina millia æris.Pli.lib.6.c.23. Circa hydri marini uicenum cubitorũ adnatantes terruere claſſem.

Vicetia,æ,Venetiæ oppidum,non procul a Patauio:cuius meminit Pli.l.3.c.19.

Vicesimvs,uiceſima,uiceſimum,Venteſimo,εἰκοστός,ordinis numerus eſt,ſignificatq; ultimum ex uiginti,pro quo & uigeſimum dicimus. Cic. 3.de Finib. Viceſimo die lunæ. Idem Cornificio l. 22.Altero uiceſimo die.Aeſtas uiceſima, pro uiceſimo anno: apud Ouid.ad Piſonem.

Vicesima,æ,εἰκοστή,uectigalis genus,quo in centenas libras quinæ exigebantur.Ci.Att.l.2. Et eo magis,quòd portoriis Italiæ ſublatis,agro Campano diuiſo,quod uectigal ſupereſt domeſticum præter uiceſimam,quæ mihi uidetur una conciuncula clamore pediſſequorum noſtrorum eſſe peritura. Viceſimarius, a, um:ut Aurum uiceſimarium,Liu.8.Bel.Punc. Cætera expedientibus,quæ ad bellum opus erant.Conſulibus,aurum uiceſimariũ, quod in ſanctiore ærario ad ultimos caſus ſeruabatur,promi placuit.Id eſt,aurum quod ex uiceſima colligebatur.

Vicies,aduerbium numerandi, Venti uolte,εἰκοσάκις, uiginti uicibus.Pli.l.7.c.28. Centies uicies præliatus.Col.l.5.c.2.Ita,ut paulo ante dixit,latitudinis pedes cum longitudinis pedibus ſic multiplicabis,centies uicies ducenti quadrageni fiunt uiginti octo millia & octingenti.

Vicia,æ,Veccia o d'aracor,κύαμος,βίκιον,leguminis genus iumentorum pabulo notiſſimum,cubitali altitudine,foliis fere petroſelini,amplioribus tamen,flore piſi,minutis,nigrantibusq; in ſiliqua granis.Galli ſeruatis non obſcuris Latini nominis ueſtigiis, Veſſas appellant.Dictæ Viciæ,ut ait Varro l.1. de re ruſt.cap.31. quòd capreolos habeant,ut uitis,quibus ſurſum uorſum ſerpunt ad ſcapum lupini,aliumve calamum,ad quem ut hæreat,eum ſolet uincire.Alii dictas malunt a Græco βίκιον, qua nomenclatura plerique omnes Græciæ populi uſi ſunt, Atticis exceptis qui ἄφακα,aut ἀκύρον maluerunt appellare,teſte Galeno lib. 1.de Aliment.Facult. Pli.l.18.Naſcuntur in uicia cochleæ minutæ erodentes eam.

Viciarivs,a,um,βικιακός,quod ad uiciam pertinet: ut Cribrum uiciarium,quo uicia expurgatur a frumento.Col.l.8.c.5. Cribro uiciario,uel etiam loliario,qui iam fuerit in uſu,pulli ſuperponãtur. deinde pulegii ſurculis fumigentur.

Vicinales,le.γειτνικός,ad uiciniam pertinens:ut, Viæ uicinales. Paul.in l.uiæ.ff.de loco.& itin.publ. Viæ uicinales, quæ ex agris priuatorum collatis factæ ſunt,quarum memoria non extat,publicarum uiarum numero ſunt. Vicinalis uſus. Liui.1.Bel.Pun.Itaque ingens coacta uis nauium eſt, lintriumq; temere ad uicinalem uſum paratum. hoc eſt,ad uſum uiciniæ, ſeu uicinorum.

Vicinia, Vicinanza,γειτνία,γειτνίασις,γειτονία,loci uicinitas,ſeu uicinorum inter ſe propinquitas,uel ipſi etiam uicini Oui.4.Met. Notitiam,primoſq; gradus uicinia fecit.Ci.1. Tuſc. Inde in uicinia noſtra Auerni locus.Hor.2.Ser.Sat.5.Funus egregie factum laudet uicinia.

Vicinitas,tis,Vicinità,γειτνίασις,uicinorum propinquitas,& aliquando uicinorum multitudo.Tere.In Heaut. Tamen uel uirtus tua me,uel uicinitas facit, ut te audacter moneam familiariter. Ci.6.Verr.Signum,quod notum erat uicinitati, buccina datur. Vicinitas etiam aliarum rerum dicitur:ut cum dicimus Vicinitas ſiluæ, Vicinitas nominis,& cæteraſmodi.Pl.l.4.c.16. Triginta prope iam annis notitiam eius Ro.armis non ultra uicinitatem ſiluæ Calidoniæ propugnantibus.Quin.l.3.c.6.Virtutibus ac uitiis uicinitas quædam eſt.Ci.de Clar.Orat. Artium ſtudiorumq; quaſi finitima uicinitas.

Vicinvs,ni,Vicino,γείτων,πρόσχωρος,qui in eodem uico, aut certe non procul ab ædibus noſtris habitat.Cic.pro Sex. Roſc.Quaſi uero mihi difficile ſit quamuis multos nominatim proferre,uel tribules,uel uicinos meos,qui,&c.Horat.1. Epiſ. Cætera qui uitæ ſeruaret munia recto More:bonus ſane uicinus,amabilis hoſpes, Comis in uxorem,&c. Ci.Att.lib.5.C.Arrius proximus eſt uicinus,imo ille quidem iam cõtubernalis.Huius fœmininum eſt uicina.Ter.Eun. Hanc Thaidem non ſciebam nobis uicinam. Eſt & Vicinus adiectiuum,pro propinquo.Ci.in Orat.Vicina, & finitima rhetoricæ dialectica.Plau. Merc. Nunc ego uerum illud uerbum eſſe experior uetus, Aliquid mali eſſe propter uicinum malum.Virg. 1. Ecl.Non mala uicini pecoris contagia lædent. Idem 2.Ge.in fine:Vicinæ ruptis inter ſe legibus urbes Arma ferunt. Horat. 1.Serm.Sat.5. Niſi nos uicina Triuici uilla recepiſſet. Ouid. 6, Faſto. Ni conuexa foret, parti uicinior eſſet, &c.

Vicissatim,Iſcambieuolmente,ἀνηλλαγμένως,ἐναλλάγδην,per uices.Plaut.in Pen.Ad argumentum nunc uiciſſatim uolo remigrare. Antiquum.

Vicissim,adue.A uicenda,iſcambieuolmente,ἀμοιβαδὸν,ἐναλλάξ, per uices,ſiue alternatim:ut,Viciſſim incumbunt oneri:id eſt,modo huic,modo illi incumbit oneri. Plau. Aſi. Inambulandum eſt, nunc mihi uiciſſim ſupplicabunt. Vir.3.Ecl.Vis ergo inter nos, quid poſſit uterq;,uiciſſim. Experiamur? Quandoque ſignificat ſecundo loco,ſiue ſimiliter,ſiue ex altera parte. Ter.in Heaut.Sed nunc Clinia da te mihi uiciſſim Nam amici quoque res eſt uidẽdenda. Vir 5.Eclo. Nos tamen hæc quocunque modo tibi noſtra uiciſſim Dicemus.Ci.4.Aca.Sed & uos ab illo irridemini: & ipſi illum uiciſſim eluditis.Plau.in Curr. Sed cum adhuc naſo odos eſt obſecutus meo, da uiciſſim meo gutturi gaudiũ.Ci.App. Pulch.Hoc ego meo facto delector,nihil enim potuit fieri amantius: conſidera nunc uiciſſim tuum.

Vicissitvdo,nis,Permutatione,μεταβολή,ἀμοιβή,ἐναλλαγή,alternatio,& mutatio ex alio in aliud,inquit Ci.l.5.Tuſc.Idem Lucceio li.5.Nihil eſt aptius ad delectationem lectoris,quàm temporũ uarietas,fortunæq; uiciſſitudines Ter. in Eun. Omnium rerũ uiciſſitudo eſt. Ci.de Amic.Nihil eſt enim remuneratione beneuolentiæ,nihil uiciſſitudine ſtudiorum,officiorumq; iucundius. Viciſſitas,atis,apud antiquos,pro uiciſſitudine.Accius apud Nonium,Viciſſitatemq; imperandi tradit.

Victima,æ,p.c.Vittima,beſtia di ſacrificio,animale da ſacrificare,ἱερεῖον,θυσία, idẽ quod hoſtia,hoc eſt animal ſacrificio deſtinatũ. Propriéq;erat ea,quæ ab imperatore poſt triumphum in Capitolio dextra uictrice immolabatur.Ouid.1.Faſt.Victima, quæ dextra cecidit uictrice uocatur.Virg.2. Geor. Hinc albi Clitumne greges,& maxima taurus Victima,ſæpe tuo perfuſi flumine ſacro Romanos ad templa deum duxere triumphos. Horat.3.Car. Ode.23.Victima pontificum ſecures Ceruice tinget.Cic.pro L. Flacco: Quàm poteſtis P. Lentulo mactare uictimam gratiorẽ, quàm ſi L. Flacci ſanguine illius nefarium in uos odium ſaturaueritis?

Victimarivs,rii,ἱεροδοῦλος,ſacrorum miniſter dicebatur, qui uictimas ligabat,& cultrum,aquam & molam parabat, & reliqua quæ ſacris erant neceſſaria. Val.Max.l.1.c.1.Libros Petilius Prætor urbanus ex auctoritate ſenatus,per uictimarios facto igne,in conſpectu populi cremauit.Liu.10.Bel. Mac. Libri in comitio igne a uictimariis facto,in conſpectu populi cremati ſunt.

Victimarivs,ἱεροπώλης,qui uictimas emebat,ut uenderet.Pl.l.7.c.12.Victimarii negociatoris,uilis mancipii.Sic enim legit Calepinus,Perottum ſecutus: cũ emendatiores omnes Plinii codices hanc oſtendant lectionem,Suarii negociatoris uile mancipium.

Victito,as,p.c.Viuere,οἰτοῦμαι,τρώγω,τρέφομαι,uictor,alor,uictu utor:ut,Sarmatæ lacte uictitant. Tere.in Eun. Et libenter uiuis:etenim bene libenter uictitas.Plau.Moſt.Victitabam uolupe parſimonia & duritia.

Victor,ris.p.p.Vittore,uincitore,νικητής, qui in certamine ſuperior euaſit. Cæſ.2.Bel.Gal.Noſtros uictores tranſire flumen conſpexerant. Pl.l.7.c.28.L.Sicinius Dentatus,centies uicies præliatus,octies ex prouocatione uictor,XLV.cicatricibus aduerſo corpore inſignis,nulla in tergo.Cic.Marc.l.4. Multa enim uictori eorum arbitrio,per quos uicit,etiam inuito facienda ſunt. Aliquando accipitur pro uoti compote. Vir.3.Ge.Victorq; uirũ uolitare per ora: Vbi Seruius: Victor, effector propoſiti,& uoti.

Victoria,Vittoria,νίκη,hoſtium ſuperatio.Ci.pro M.Marc.Victoria,quæ natura inſolens,atq; ſuperba eſt. Idem pro lege Man. Cuius adoleſcentia ad ſcientiam rei militaris non alienis præceptis,ſed ſuis imperiis,non offenſionibus belli,ſed uictoriis: non ſtipendiis,ſed triumphis eſt traducta. Hor. 1.Serm.Sat. 1. Quid enim? concurritur: horæ Momento cita mors uenit,aut uictoria læta, Pulchre autem dicimus, Conſequi uictoriam, & Reportare uictoriam, Parere uictoriam, Victoriam in manu habere, Eripere uictoriam de manibus, Extorquere uictoriam de manibus, & multa alia, quæ legenti ueterum ſcripta paſſim occurrunt. Apud Romanos uictoria, deæ nomen erat, cuius ſimulacrum effingebatur lauro coronatum, altera manu palmæ, altera oleæ ramum præferens.

Victoriatvs,ati,νικηφόρος,genus nummi argentei,lege Clodia percuſſi,qui alio nomine Quinarius dicebatur,quòd quinque aſ-

ſibus ualeret, hoc eſt, di midio denarii, ut ex Vuluſio docet Agricola. Dictus Victoriatus, quòd Victoriæ nota ſignatus eſſet. Q. lib. ſexto cap. 4. Dicente quodam, uictoriato ſe uno in Sicilia quinque pedes longam murænam emiſſe. Vide Plin. lib. 34. ca. 3. Cicer. pro Fonteio: Victoriatos mille, & ibidem: Ternos uictoriatos.

VICTORIOSVS, *Vittorioſo, καλλίνικος*. uincere aſſuetus, ſiue qui uarias aut plures uictorias reportauit: qua dictione uſus eſt Cato, teſte Gellio. li. 4. c. 9.

VICTRIX, cis, uerbale fœmininum, a Victor, *Vittrice, νικήτρια*, mulier, quæ in certamine ſuperior euaſit. Cic. ad Brutum, Erat uictrix reſp. cæſis Antonii copiis. Idem 1. Tuſc. Oraculum erat datum, ſi rex interfectus eſſet, Victrices Athenas fore. Accipitur & pro uoti compote, *ἐγκρατής*. Virg. 7. Aen. Iunonem uictrix affatur uoce ſuperba. In plurali numero adiectiue accipitur, facitq; de ſe neutrum, Victricia. Vir. 3. Aen. Res Agamemnonias, uictriciaq; arma ſecutus. Id eſt, quæ uicerunt. Vbi Seruius, Omnia a uerbo uenientia, cum in or exeunt, maſculina ſunt, ut Victor: cum in trix, fœminina, ut Victrix: neutra uero non faciunt, niſi tantum in numero plurali: unde eſt Victricia. Victrices literæ, dicuntur uictoriam denunciantes. Cicero ad Att. lib. 5. Quo autem die Ceſſij literæ uictrices in Senatu recitatæ ſunt, &c.

VICTVIS, *Del vitto*, in genitiuo pro Victus antiqui dixere. Var. Primum de re familiari, ſecundo de uictus conſuetudine diſſeram.

VICTVRVS, *Per vincere, νικήσων*, a Vinco partic. eſt. Sal. Pyrrhusne rex, an M. Curius prælio uicturus eſſet. Et a uiuo, *βιώσων*, Cic. in Cat. Maio. Nemo eſt tam ſenex, qui ſe annum non putet uicturũ.

VICTVS, ctus, *Vitto, vivere. τροφή, ὁ βίος*, a Viuo, eſt omne illud, quo uiuimus. Vlp. de uerb. ſignifi. Victus uerbo continentur, quæ eſui, potui, cultuiq; corporis, quæq; ad uiuendum homini ſunt neceſſaria. Ci. de Ami. Multi diuitias deſpiciunt, quos paruo contẽtos tenuis uictus cultusq; delectat. Vir. 3. Aen. Arebant herbæ, & uictum ſeges ægra negabat. Oui. 6. Faſt. Nunc inopes uictus, ignauaq; fata timentes, &c. Ci. 1. Offi. Vita uictusque communis in amicitiis uiget maxime. Victus genitiuus a uictus legitur apud Plautum in Capt. Pro in tu tui quotidiani uictu uentrem ad me afferas. A quo Conuictus, *συμβίωσις*, una uiuendi ſocietas, cum plures ſimul uiuunt. Ci. l. 3. Epiſt. Vt iſtis te moleſtijs laxes, & ad noſtrum conuictum redeas.

VICTVS, a, um, participium eſt, a Vinco, cis, *Vinto, ἐγκρατηθείς*, certamine ſuperatus. Ci. 2. de Diu. Galli uicti ſilere ſolent, canere uictores. Hor. 2. Epod. 9. Terra mariq; uictus hoſtis, &c. Victi, & ſubacti populi, apud Ci. ad Atti. Cuius contrarium eſt Inuictus, *ἀνίκητος*, id eſt inſuperabilis. Ci. 1. Off. Animi excelſi, atq; inuicti magnitudo, ac robur. Ponitur aliquando Victus, pro uoti impote, *ἀτυχής*: quemadmodum contra Victor, pro uoti compote, *ἐγκρατής*. Vir. 9. Ecl. Nunc uicti triſtes: quoniam ſors omnia uerſat. Victus aliquando dicitur a propoſito recedens. Virg. 2. Aene. Hic uero uictus genitor ſe tollit ad auras. Seruius.

VICVS, *Contrata, calle, calleſella, borgo, viottolo, ῥύμη, κώμη*, uia utrinque ædificiis ſepta. uicorum autem alii Vrbani ſunt, alii Pagani. Vrbani uici a uia dicuntur, teſte Varrone, quòd ex utraque parte uiæ ſunt ædificia. In urbe enim ſiunt uici, connexis & cohærentibus ædificiis. Vnde Romæ Vicus Cyprius, Vicus Africus, Vicus ſceleratus nominati. Hor. 2. Epiſt. 1. Deferar in uicum uendentem tus & odores. Vici pagani, ſunt pagi, ex pluribus uillis domibusve ruſticis coagmentati, ſpatio aliquantulo ab urbe remoti (nam quæ urbi contigua ſunt, Suburbia dicuntur) nullisque mœnibus cincti: nam ſic Caſtella dicentur. Ci. ad Te. li. 14. Quod ad me mea Terentia ſcribis, te uicum uendituram, quid obſecro te, me miſerum: quid futurum eſt puero? Plura de hac dictione uideto apud Vallam l. 4. c. 20. Huius diminutiuum eſt Viculus, pro ruſticis aliquot ædificiis coniunctis, aut certe ſpatio non ita magno a ſe inuicem ſeparatis.

VIDE quid agas, pro trita eſt clauſula, qua eos monemus, qui magna aggrediuntur: non terrentis tamen eſt, ſed excitantis, ut inquit Donatus in illud Terentii in Phormi. Vide quid agas: prima coitio eſt acerrima.

VIDELICET, *Certamente, veramente, δηλαδή, δηλονότι*, aduerbium confirmandi, quaſi uidere licet. Ter. in Adel. Videlicet hoc audiuit, hoc eſt, certe audiuit. Aliquando ironiæ uim habet. Salu. in Cat. Vos de parricidis quod ſtatuatis, cunctamini: uidelicet cæterа uita illorum hunc ſceleri obſtat? Sed parcite dignitati Lentuli. Vide Vall. 2. c. 61.

VIDEO, des, di, ſum, *Vedere, βλέπω, ὁράω, ὄψομαι, θεῶμαι*, oculorum ſenſu aliquid percipio. Vir. 2. Aen. Quæq; ipſe miſerrima uidi, & quorum pars magna fui. Quandoq; adiicitur ablatiuus Oculis: ut Videre & perſpicere oculis, apud Ci. 6. Ver. quod & Græci dicũt, *ἰδεῖν τοῖς ὀφθαλμοῖς*. Transfertur etiã ad animum. Oui. ex perſona Medeæ. Video meliora, proboq;: Deteriora ſequor. Video (inquit) meliora, hoc eſt, intelligo, & conſidero, quæ ſunt meliora. Ter. in And. Vide quo me inducas, id eſt, animaduerte & conſidera. Vide tibi, id eſt, prouide. Ter. in Phor. Recte mihi uidiſſem. & ſenis eſſem ultus iracundiam. Me uide. Phraſis eſt comica, pro eo quod eſt, in me recipio, certum id habeo. Teren. in And. Atq; iſtuc ipſum nihil pericli eſt, me uide. Videre ſomnũ, eſt dormire. Ci. ad Curi. l. 7. Fuit enim mirifica, uigilantia, qui ſuo toto Conſulatu ſomnum non uiderit. Ter. Heaut. Somnum hercle ego nocte oculis non uidi meis. Videre Aliquando pro uigilare ponitur. Vir. Ecl. 6. cum de Sileno dicit: Iamq; uidenti Sanguineis frontem moris, & tempora pingit, hoc eſt, uigilanti iam, & expergefacto. Aliquando eſt præuidere, prænoſcere, *προορᾶν*. Ci. in Epiſt. An tu non uidebas mecum ſimul, quàm illa crudelis eſſet futura uictoria? Videro, ponitur pulchre pro cauebo, & attente conſiderabo. Ter. Adel. Ego iſtuc uidero, id eſt, iſtuc mihi curæ erit. Huius paſſiuum eſt Videor, *βλέπομαι, ὁρῶμαι*, cernor, cõſpicior. Vir. 4. Ecl. diuisq; uidebit Permiſtos heroas: & ipſe uidebitur illis. Frequentiſſime tamen accipitur pro appareo, *δοκῶ, φαίνομαι*. Ci. 2. Off. Induxit eam, quæ uideretur eſſe, non quæ eſſet, repugnantiam. Planc. Ci. l. 10. Epiſt. Amicum eum reip. cognoſcere uideor. Videor uidere, elegans loquendi formula, pro eo quod uulgus imperitorum dicere ſolet, uidetur mihi, quòd ego uideo. Ci. Tiro. l. 10. Epiſt. Videor uidere te ementem ruſticas res. Idem in Cati. Videor mihi uidere hanc urbem ſubito uno incendio cõcidentem. Si uidetur, id eſt, ſi placet, ſi moleſtum non eſt. Cicero. Ter. l. 14. Tu, ſi uidebitur, uillis illis utere. A uideor fit Viſus, a, ũ, partic. quo modo idem ſignificat, quod conſpectus, a, um, Plin. l. 7. c. 19. Socratẽ clarũ ſapientia eodem ſemper uiſum uultu. Vir. 2. Aen. Infelix ſimulacrum, atq; ipſius umbra Creuſæ Viſa mihi ante oculos & nota maior imago. Interdum uiſum dicimus, non quod oculis percipimus, ſed quod nobis apparet. Ter. Heaut. Viſa eſt uero, quod dici ſolet, aquilæ ſenectus. Idem Hæc. Matris uox uiſa eſt Philomenæ. Vbi Seruius, Omnia hæc, quæ ſenſu percipi poſſunt, uiſa dicimus. Virg. 6. Aen. Viſæq; canes ululare per umbram.

VIDERIT, Epicurus, inquit Ci. 4. Acad. *μελέτω τούτῳ ἐπιμελές ἔστω*, id eſt, uideat. hoc eſt, huius rei illi cura ſit uel huius opinionis rationem reddat, non ego. Sic accipiẽda ſunt, Tu uideris, Vos uideritis, Illi uiderint, &c. id genus. Ci. ad Brut. De hoc tu uideris.

VIDVA, æ, *Vedoua, ſenza marito. χήρα*, mulier uiro orbata, a ne, particula inteuſiua, (ut quibuſdam uidetur) & antiquo uerbo Iduare, quod olim Hetruſcis diuidere ſignificabat. Pla. Stic. Quæ tam diu uidua uiro ſuo caruit. Hor. 1. Epi. Sunt qui Fruſtis & pomis uiduas uenentur auaras. Cõtra Iabolenus Iuriſconſultus Viduam dictã putat a Ve, priuatiua, & nomine Duo, ut Vidua dicta ſit, quaſi ſine duitate: eaq; uoce non eam ſolum intelligi putat, quæ orbata eſt uiro, uerum etiam quæ nunquam nupſit. Viduam (inquit) dici placet, non ſolum quæ aliquando nupta fuiſſet, ſed eam quoq;, quæ uirum non habuiſſet: quia Vidua ſic dicta eſt, quemadmodũ Vecors, Veſanus, qui ſine corde aut ſanitate eſſet: ſimiliter uidua, quaſi ſine duitate.

VIDVERTAS, atis, *Calamità, biſogno, συμφορά*, antiquis, teſte Feſto, idem erat quod calamitas, ita dicta, quòd bonis uiduerat. Cato rei. ruſt. c. 41. Vti tu morbos uiſos inuiſosq; uiduertatem, uaſtitudinemq; calamitates, intemperiasq; prohibeſſis.

VIDVLVS, uiduli, *πήρα*, bulga, uel ſacculus, quo uiatores pecuniam aliasve res charas circunferunt. Plau. Rud. Eſt ne hic uidulus, ubi ciſtellam tuam ineſſe aiebas? Hinc Vidularia Plauti Comœdia aliquoties citatur a Nonio.

VIDVO, as, *Priuare, χηρόω, χηρεύω*, orbo, ſeu priuo. Vir. 8. Aen. Tot ferro ſæua dediſſet Funera, tam multis uiduaſſet ciuibus urbem. Hor. 2. Car. Ode. 9. Et foliis uiduãtur orni. Viduatus, a, um: ut, Leges uiduatæ iudice. Clau. 8. Panc. Regna uiduata lumine, pro inferis, Silius l. 3. Coniux uiduata tedis, Seneca Medea.

VIDVVS, a, um, *Vedouo, priuato, χῆρος*, priuatus, orbatus, deſertus Hora. l. 1. Carm. Voce dum terret, uiduus pharetra Riſit Apollo, Ci. 2. Tuſc. Sic ipſe uiduus peſtes excipio anxias. Hic uiduus lectus dicitur, qui altero coniugũ careat. Luc. In ſomnis uiduo tum primũ frigida lecto. Oui. 1. Faſt. Per totidem menſes a funere coniugis uxor Suſtinet in uidua triſtia ſigna domo. Idẽ Epiſt. 18. Cur ego tot uiduas exegi frigida noctes? Arbor uidua, quæ uiti non eſt maritata. Hor. 4. Car. Ode. 5. Et uitem uiduas ducit ad arbores. Hinc Viduitas, tatis, *χηρεία*, uita cælebs poſt nuptias. Ci. pro Ceci. Aebutius iſte tandiu Cæſenniæ uiduitate, ac ſolitudine alitur, Liu. li. in Bel. Macedo. In uiduitate relictæ filiæ ſingulos paruos filios habentes. Ponitur aliquando pro inopia. Plau. in Rud. Omnium copiarum, atq; opum, auxilii, præſidii uiduitas non tenet.

VIANNA, æ, Auſtriæ metropolis eſt, omnium urbium, quæ ad Danubium ſitæ ſunt, & ædificiorum ſplendore, & facili rerum copia clariſſima, munitiſſimumq; Germaniæ, atq; adeo totius orbis Chriſtiani aduerſus Turcarum irruptiones propugnaculũ. Hanc Plin. li. 3. c. 24. Vianam appellat, ut annotauit Hermolaus. Eſt præterea Vienna Allobrogum ciuitas ad Rhodanum fluuium olim clariſſima, ubi etiam hodie non pauca antiquæ nobilitatis extant monumenta. Meminit huius idem Pli. l. 3. c. 4.

VIEO, ues, uieui, uietum, *Legare*, λυγίζω, ſeu inflecto, interprete Nonio. Varro lib. 1. de Re ruſti. Vt habeas uimina, unde uiendo quid facias. Varro lib. 3. de Ling. Lat. Viere eſt uincere: unde apud Ennium, ibāt uiere Veneream corollam. Hinc Vimina, & uaſa uiminea, teſte Feſto.

VIETORES, λυγισταὶ, qui uaſa uinaria religant, ſtipantq́; inquit Budæus: a uiendo, hoc eſt, ligando, ſeu uinciendo.

VIETVS, ta, tum, *Molle, effeminato, di poche forze*, παρετὸς, χαλαρός, mollis, languidus, ſine ui, naturalibus priuatus uiribus. Varro de oporothecis: Ne cum humorem amiſerint pertinaci uento, mala uieta fiat: id eſt, flaccida, & rugoſa. Habet autem hoc nomen penultimam ſyllabam indifferentem. Lucre. libr. 3. Nec ſupra caput eiuſdem cecidiſſe uietam Veſtem ſentimus. Horat. lib. 1. Car. Qui ſudor uietis, & quàm malus undiq; membris Creſcat odor. Vietum cor. Ci. 2. de Diui. Ego enim ſuſpicari poſſum contactum aliquo morbo bouis exile, & exiguum, & uietum cor. Ficus uieta Col. li. 12. c. 15. Ficus porro neq; nimium uieta, neq; immatura legi debet.

VIGEO, uiges, gui, *Vinere, uigoreggiare*, ἀκμάζω, ἀκμάζω, floreo, polleo, ſiue potés, aut in uigore ſum, & uiriditatem quandam habeo. Cice. 1. Tuſc. Multaque ſecula poſtea ſic uiguit Pythagoreorum nomen, ut nulli alii docti uiderentur. Idem ad Attic. libr. 4. Nos animo duntaxat uigemus etiam magis, quàm cum florebamus. Virg. 2. Aeneid. Dum ſtabat regnum incolumis, regnumq́; uigebat Conſiliis, & nos aliquod nomenque decuſque Geſsimus. 4. Aen. Fama malum, quo non aliud uelocius ullum Mobilitate uiget, uireſq; acquirit eundo. Inter Vegetum, & Vigens hoc intereſt: quòd Vegetum ſit incolume: Vigens, forte. Nam uegetum corporis, uigens animi poſſumus dicere. Nonius Vigens, tis, participium. Cicer. 2. de Finib. Homines enim etſi multis aliis, tamen hoc uno à beſtiis plurimum differunt, quod rationem habeant à natura, mentemq́; datam & acrem, & uigentem. Vigeſco, is, inchoatiuum. Catull. Epigramm. 43. Iam læti ſtudio pedes uigeſcunt.

VIGESIMA, mæ, *Vigeſima, uenteſima*, εἰκοστὴ, tributi genus, cum in centenas minas quinæ exiguntur. Pli. in Pane. His uigeſima reperta eſt, tributum tolerabile. Vide Viceſima.

VIGESIMARIVM, aurum, εἰκοσταῖον χρυσίον, à Liuio dicitur, quod ex uigeſimis colligitur. Erant autem Vigeſimæ tributi genus, dimidia parte leuius, quàm decimæ Vide Viceſimarius, ſupra.

VIGESIMVS, a, um, *Venteſimo*, εἰκοστός, ultimus ex uiginti. Cicer. pro Pomp. Ex illo tempore tertium iam & uigeſimum regnat annum.

VIGESSIS, ſis, maſc. generis quod eſt uiginti aſſium. Mar. li. 12. Amphora uigeſſis, modius datur ære quaterno. Id eſt, uiginti aſſibus amphora uenditur.

VIGIL, gilis, pen. co. *Vigilante*, ἐγρήγορος, ἄγρυπνος, adiect. eſt omn. gen. ablatiuum faciens uigile, uel uigili: quamuis in plurali numero neutrum genus non habeat. Eſt autem Vigil, idem quod uigilans, hoc eſt, qui non eſt torpens, quales ſunt dormientes, ſed qui in uigore ſuo eſt. Virg. 4. Aene. Monſtrum horrendum, ingens: cui quot ſunt corpore plumæ, Tot uigiles oculi. Ouid. 3. Met. Et ſeruant uigiles corpus miſerabile curæ. Vigil autem ſubſtantiuum, φρουρός, nocturnus cuſtos, qui & Excubitor dicitur: à quo Præfectus Vigilum uocatus eſt. Plau. in Amphi. Rex Creon uigiles nocturnos ſingulos ſemper locat. Ci. 6. Verr. Clamor à Vigilibus faníq; cuſtodibus tollitur. Luca. li. 7. Ne rumpite ſomnos Caſtrorū uigiles, nullas tuba uerberet aures, &c.

VIGILIA, æ, ſiue Vigiliæ, arum, ἀγρυπνία, παννυχισμὸς, inſomnia, excubiæ nocturnæ. Cicer. 7. Philipp. Idcirco in hac cuſtodia tanquam ſpecula, collocati ſumus, ut pop. Rom. uacuum metu noſtra uigilia redderemus. Idem 4. Tuſcu. Cui non ſunt auditæ Demoſthenis uigiliæ? qui dolere ſe aiebat, ſiquando opificum antelucana eſſet uictus induſtria. Vigilias militares in quaternas olim horarum ſpatia diuidebant, ita ut Prima, Secunda, Tertia, & Quarta uigilia diceretur. Cæſ. 1. Bel. Gall. Vbi exploratores Cæſar certior factus eſt, tres iam partes copiarum Heluetios id flumen traduxiſſe, quartamque ferè partem citra flumen Ararim reliquam eſſe, de tertia uigilia cum legionibus tribus ex caſtris profectus, ad eam partem peruenit, quæ nondum flumen tranſierat. Interdū Vigiliæ, οἱ φύλακες, dicuntur ipſi cuſtodes, qui uigilant, Sal. Iugur. Sed neque more militari uigiliæ deducebantur. Idem in Catil. Et ab incendio intelligebat urbem uigiliis munitam. Vigiliæ Cereris, παννυχίδες, μυστήρια, dicuntur à Pla. in Aul. nocturna ſacra quibus in æde Cereris peruigilabant mulieres, quæ & Myſteria, & Initia dicebantur. Nam ea nocte cum uiro concumbere piaculum erat. Is (inquit) adoleſcentis illius eſt auunculus, qui illam ſtuprauit noctu Cereris uigiliis.

VIGILO, las, *Vigilare, uegghiare*, ἀγρυπνέω, γρηγορέω, excubo, uigilias ago, non dormio. Terent. in Eun. Ne ſurſum deorſum curſites, neve uſque ad lucem uigiles. Cicer. de Som. Scip. Me & feſſum de uia, & qui ad multam noctem uigilaſſem, arctior, quàm ſolebat, ſomnus complexus eſt. Horat. 1. Serm. Saty. 3. Noctes uigilabat ad ipſum Mane, diem totam ſtertebat, nil fuit unquam Sic impar ſibi. Per metaphoram accipitur Vigilare, pro eo quod eſt, omni cura uigilantiaque in id incumbere, ne quid nos inopinantes ſubito opprimat. Cicer. pro Planc. Vigilandum eſt ſemper, multæ inſidiæ ſunt bonis. Idem 6. Philip. Quamobrem, Quirites, conſilio quantum potero, labore plus pene, quàm potero, excubabo, uigilaboq́; pro uobis. Hinc Vigilantia, γρηγόρησις, ἀγρυπνία, quæ plerunque pro diligentia ponitur. Idem in Adelph. Vigilantiam tuam mihi narras? Cic. Curio, lib. 7. Nihil tamen eo conſule mali factum eſt: fuit enim mirifica uigilantia. Vigilans, tis, participiū. Plaut. in Capt. Vigilans ſomniat. Terent. Andr. Num ille ſomniat Ea, quæ uigilans uoluit? Aliquando nomen eſt idem ſignificans, quod diligens, prouidus, intentus, ἐπιμελής, ἄγρυπνος, Plin. Epiſto. 17. libr. 2. Vir exercitatus, & uigilans. Cicer. 2. Verr. Perficiam, ut nemo unquam poſt hominum memoriam paratior, uigilantior, compoſitior ad iudicium ueniſſe uideatur. Inde Vigilanter, aduerbium cum diligentia, & ſolicitudine, ἐπιμελῶς. Cice. 6. Ver. Quod uigilanter prouinciam adminiſtraſſet, cuius omnes uigilias in ſtupris conſtat, adulteriisq; eſſe conſumptas. Vigilor, aris, paſſiuum. Ouid. Epiſt. 12. Non mihi grata dies, noctes uigilantur amaræ. Nec tener in miſero pectore ſomnus adeſt. Vigilatur imperſonale. Mart. lib. 12. Ocia me, ſomnuſq; iuuant, quæ magna negauit Roma mihi, redeo, ſi uigilatur & hic. Vigilandus, a, um. Tibul. lib. 1. Eleg. 2. Cū fletu nox uigilanda uenit. Quinct. lib. 11. c. 5. Et uigilandæ noctes, & fuligo lucubrationum bibenda. Vigilandum aliquando accipitur pro eo quod eſt uigilanter prouidendum, uel ſummo ſtudio diligentiaq; conficiendum, ut annotauit Seruius in illud Virgilii 1. Georg. Quæ uigilanda uiris, &c. Vigilarius, rii, pro excubitore, φύλαξ, φρουρός. Seneca Epiſt. 58. Quid intereſt, utrum ſupra aliquem uigilarium ruat aut mons, aut turris?

VIGILAX, cis, *Vigilante*, ἀγρυπνητικός, ſagaciter, multumq; uigilās, Col. li. 7. c. 12. de canibus loquens: Maxime autem debent in cuſtodia uigilaces conſpici: nec erronei, ſed aſſidui, & circumſpecti magis quàm temerarii.

VIGINTI, εἴκοσι, nomen numerale indeclinabile Ci. 3. de Ora. Annosq́; natus unum & uiginti nobiliſſimum hominem & eloquentiſſimum in iudicium uocarim. Virg. Aene. Ad littora mittit Viginti tauros.

VIGINTIVIRI, εἰκοσάνδροι, nomen magiſtratus apud Romanos, ut Triumuiri. Ci. ad At. li. 2. Vbi nemo ſit præter me qui quenquā ex uiginti uiris unum eſſe ſaluum uelit. Vigintiuiratus, us, ui, officium uiginti uirorum. Ci. ad Att. lib. 9. Repudiari ſe totum, magis etiam, quàm olim in uigintiuiratu, putabit.

VIGOR, oris, *Vigore, franchezza, gagliardezza*, ἀκμὴ, firmitas, robur. Pli. li. 7. c. 25. Animi uigore præſtantiſſimum arbitror C. Cæſarē dictatorem. Liu. 1. Bel. Pun. Eundem uigorem in uultu, uimq́; in oculis, habitum oris, lineamentaq́; intueri. Vir. 9. Aen. Nec tarda ſenectus Debilitat uires animi, mutatq; uigorem.

VILIS, & hoc le, *Vile, de buon mercato, di poco conto*, φαῦλος, contemptus, abiectus, humilis, plebeius, leuis, communis, uulgaris. Cice. Q. Fra. lib. 1. Semper eos putaui ſi uulgares eſſent, uiles: ſi temporis cauſa conſtituerentur, leues. Sal. in Catil. Fidem, fortunas, pericula uilia habere, id eſt, non magni facere. Cice. tertio. Offic. Quærit, ſi in mari iactura facienda ſit equine præcioſi potius iacturam faciat, an ſeruuli uilis. Horat. 2. Ser. Sat. 5. Et genus & uirtus, niſi cum re uilior alga eſt. Vile à Villa quidam deduci putant, quòd omnia in uilla uiliora ſint, quàm in urbe. Eſt enim proprie Vile: quod paruo conſtat, εὐτελὲς, cuius contrarium eſt Carum. Cicer. 5. Verr. Frumentum, quoniam uilius erat, ne emiſſes. Plaut. in Trin. Neque quicquam hic uile nunc eſt, Niſi mores mali. Ponitur interdum pro abundanti, teſte Seruio, quia omne quod plurimum abundat, uile i. paruo pretio uenditur. Virg. lib. 1. Geo. Si uero uiciamq́; ſeres, uilemque phaſellum. Vilis oratio dicitur à Quinct. li. 8. cap. 3. neglecta, inelaborataq́;: cui opponitur accurata: Vili, ablatiuus, uerbis pretii addi ſolet. Mart. lib. 12. Inſtructam uilis uendis Ameton domum. Vilius, & uiliſſime, aduerbia minoris, & minimo pretio. Pli. li. 18. cap. 6. Quicquid per aſellum fieri poteſt, uiliſſime conſtat. Colu. lib. 12. cap. 39. Hoc ubi ſignorum copia eſt, uiliſſime conſtat, & eſt in uſu uel dulcius quàm ſuperiores noctæ paſſi. Vilitas, atis, εὐτέλεια, exiguitas pretii, cui opponitur Caritas: ut, Vilitas annonæ. Ci. pro lege Man. Tanta repente uilitas annonæ ex ſumma inopia, & caritate rei frumentariæ conſecuta eſt unius ſpe & nomine, quantam uix ex ſumma ubertate agrorum diuturna pax efficere potuiſſet. Vilitas ſui, per tranſlationem dicitur, cum quis ita temere ruit in periculum, ut nihil uita ſua uilius habere uideatur. Curt. li. 5. Quid ruimus beluarum ritu ita in perniciē non neceſſariam? Fortium uirorum eſt, magis mortem contemnere, quàm odiſſe uitam. Sæpe tædio laboris ad uilitatem ſui compelluntur ignaui.

VILESCO, ſcis, εὐτελίζομαι, uilior fio: ut annonā uileſcere dicimus, cum pretium eius remittitur. Contra accendi dicitur, cum pretiū eius immoderate augetur. Gratiam item uileſcere dicimus, φαυλίζεσθαι, hoc eſt, ſordeſcere & minoris æſtimari.

VILITO, as, pen. cor. *Far uile*, φαυλίζω, uile reddo. Turpil apud Nonium:

nium: Et quærat tua uitia, quæ te uillicant.

VILLA, *Villa, caſtello*, ἔπαυλις, ἀγροικία, domus in agro, agricolēdi, & fructuum condendorum, aut etiam habitationis cauſa conſtituta. Plin. lib. 18. cap. 6. Modus hic probatur, ut neque fundus uillā, neque uilla fundum quærat. Cicer. pro Q. Roſc. Comœd. Tum erat ager incultus, ſine tecto: nunc eſt cultiſſimus, cum optima uilla. Virgil. 1. Ecl. Et iam ſumma procul uillarum culmina fumant. Hor. 1. Serm. Satyr. 5. Hinc nos Coccei recipit pleniſsima uilla, Id eſt, populoſa. Dicta eſt autem Villa, à uehendo, quaſi uehilla, quòd in eam fructus à uillico conuehuntur, cum ueneunt, ut ait Varro de re ruſt. lib. 1. cap. 2. Columella uillam tripartito diſtribuit, partem unam Vrbanam, Ruſticam alteram, & tertiam Fructuariam appellans. Villa ruſtica eſt, ea pars uillæ, quam uillicus colonus, uel uinitor, uel arborator habitandam ſibi obtinet, & familiæ uillaricæ, atque inſtrumento omni ruſtico condendo, aut continendo eſt accommodata. Villa urbana, quæ & prætorium dicitur, ea pars eſt, quam dominus ſibi recepit: quæ quia elegantius, amœniusq; ædificari ſolet, & inſtrui, ideo Vrbana uocatur quaſi urbani moris, & elegantiæ plus habens, quàm ruſtica. Fructuaria autem uilla dicitur, ubi fructus reconduntur. Budæus. Hinc Villula, læ, diminutiuum, ἐπαύλιον. Cicer. ad Attic. libr. 8. Ego Arpini uolo eſſe pridie Calend. deinde circum uillulas noſtras errare.

VILLANVS, ni. pen. pro. generis maſculini, *Villano, ruſtico, lauoratore, contadino*, ἀγροῖκος, qui in uilla habitat: unde & Semiuillanus: ſemiruſticus. Villani, inquit Budæus, dicuntur quòd uillæ (unde dicti uillici) aſcripti, & colonariæ conditioni addicti aut ipſi ſint, aut eorum maiores fuerint, quarum rerum ueſtigia non obſcura multis in locis extant. Quod tamen nomen loquentium inſcitia in contumeliam iam uertit. Villanum enim & Vilem uernacula ſimplicitas confundit.

VILLARIS, & hoc re, *Di uilla*, ἐπαυλικὸς, ἀγροικικὸς, idem quod uillaticus. Pli. li. 10. c. 41. Villaribus gallinis & religio ineſt: inhorreſcunt edito ouo, excutiuntque ſeſe, & circumactæ purificant, aut feſtuca aliqua ſeſe & oua luſtrant.

VILLATICVS, latica, laticum, *Villeſco, di uilla*, ἐπαυλικὸς, quod ad uillam pertinet: unde Villatica paſtio, dicitur alimentum quod pertinet ad animalia, quæ ruri nutriuntur, ut puta pecudes, aues piſces. Villaticus canis, qui uillæ aſſeruandæ gratia alitur. Colum. li. 2. cap. 10. De uillatico cane igitur, & paſtorali dicendum eſt: nam uenaticus nihil pertinet ad noſtram profeſſionem. Pli. li. 13. ca. 8. Aiunt, ſi quis uillam ea cinxerit, fugere accipitres, tutaſq; fieri uillaticas aues. Villaticæ gallinæ, dicuntur gallinæ illæ ulgares, quales plerunque in uillis, & in ipſis etiam urbibus uulgò uidemus educari. Dictæ uillaticæ ad differentiam agreſtium, & Africanarum: de quibus uide in dictione Gallina.

VILLICO, cas, & Villicor, aris, deponens, *Star à la uilla*, ἐπαυλῶ, ruſticor, ſiue in uillam animi cauſa ſecedo. Pomponius: Ego rus eo, ut aliquot diebus uillicer. Terent. in Hecy. His uillicor ante urbem. Pli. lib. 18. cap. 6. Quorum prædia colenda ſuſcipiebat Reſpub. exercituſq; ducebant, ſenatu illic uillicante. Aliquando Villicari, οἰκονομεῖν, ἀγρονομεῖν, eſt uillæ præeſſe. Pomponius: Longe ab urbe uillicari, quo herus rarenter uenit, non uillicari, ſed dominari mea eſt ſententia. Hinc Villicatio, οἰκονομία, ἀγρονομία, ipſa ruſtica negociatio, uel uillæ diſpenſatio. Col. l. 11. c. 1. Qui ſuſceperit officium uillicationis, in primis conuictum domeſticum, multoq; etiam magis externum uitet.

VILLICONES, *Gaſtaldi, fattori*, ἀγρονόμοι, τῆς ἐπαυλίας ἐπιστάται, iidem, qui uillici, uel præfecti uillicationis, ut eſt apud Apuleium in Apologia.

VILLICVS, ci, *Fattore*, ἀγρονόμος, τῆς ἐπαυλίας ἐπιστάτης, præfectus uillæ, cui tota rei ruſticæ cura à domino committitur. Var. de re ruſt. libr. 1. cap. 2. Villicus agri colendi cauſa conſtituitur, atque appellatus à uilla, Villa ab eo quòd in eam conuehūtur fructus, & euehuntur cum ueneunt. A quo ruſtici etiam nunc quoque uiā uehani appellant, propter uecturas: & Vellam, non Villam, quò uehunt, & unde uehunt. Oeconomus autem tam pecuniæ, quàm frugum, & omnium, quæ dominus poſſidet, diſpenſator eſt. Ci. 4. Tuſculanarum. Qui cum uillico factus eſſet iratior, Quo te modo, inquit, accepiſſem, niſi iratus eſſem? Horat. lib. 1. Epiſt. Villice ſiluarum & mihi me reddentis agelli. Columella li. 11. Villicus ſemper caueat, ne improuidus ab opere uincatur: Res eſt agreſtis inſidioſa cūctanti. Villica, uillicæ, uxor uillici. Mar. li. 1. Pingues inæquales onerat cui uillica menſas. Iuuenal. Saty. 11. Aſparagi, poſito quos legit uillica fuſo.

VILLVM, li, *Vinetto*, οἰνάριον, uinum nullarum, aut exiguarum uirium. Ter. in Adel. Interea in angulum Aliquo abeam, atque edormiſcam hoc uilli.

VILLVS, li, *Peli meſſi inſieme, come è un mazo diſciolo*, θρὶξ, λάχνη, λάχνα, non proprie pilus eſt, ut nonnulli interpretantur, ſed multorum pilorum collectio, & quidam quaſi floccus, quales in iubis leonum, & luporum, & nonnullorum etiā canum ſeparatos uidemus propendere. In ueſtibus etiam Villi dicuntur, flocci illi prominentes, qui hodie etiam ornatus cauſa arte fullonia pannis inducuntur. Cice. 2. de Nat. deo. Animantium uero quanta uarietas eſt? quarum aliæ coriis tectæ ſunt, aliæ uillis ueſtitæ, aliæ ſpinis hirſutæ: pluma alias, alias ſquama uidemus obductas: alias eſſe cornibus armatas, alias habere effugia pennarum. Plin. lib. 8. cap. 50. de capris loquens: Dependet omnino mento uillus, quē Aruncum uocant. Virg. 3. Georg. Dulcibus idcirco fluuiis pecus omne magiſtri Perfundunt, udiſq; aries in gurgite uillis Merſatur. Martial. libr. 14. Calfaciunt uilli pallia noſtra mei. Hinc uilloſus, adiectiuum, quod uillis plenum eſt, hirſutus, hirtus. Colum. libr. 7. cap. 12. Amplo uilloſoq; pectore. Virg. 8. Aeneid. Villoſi pelle leonis.

VIMEN, inis, *Stroppa, uimine, legame, fatto d'ogni ſorta di ramo d'herba*, λύγος, οἰσύα, ῥίψ, omne uirgultum lentum, & flexile, & ad ligandum aptum quaſi uincimen. Colum. lib. 4. cap. 30. Nec refert cuius generis uimen feras, dum ſit lentiſſimum. Virg. lib. 3. Aeneid. Rurſus & alterius lentum conuellere uimen Inſequor, & cauſas penitus tentare latentes. Idem 2. Georg. Aqua eluctabitur omnis Scilicet, & grandes ibunt per uimina guttæ. Colum. li. 14. cap. 13. Si uiminibus ſalicis aut ulmi ligaueris. Cæſ. 1. Bel. Ciuil. Reliquum corpus nauium, uiminibus contextum, coriis integebatur. Fiunt autem uimina ex populorum uirgis, ulmi, & ſanguineorū fruticum, & betulæ, & uitis, & coryli intortæ, & ſalicis, quæ principatum obtinet. Hinc Vimineus, minea, mineum, οἰσύϊνος, quod eſt ex uimine: ut, Vaſa uiminea. Plautus in Epid. Viminei faſces uirgarum. Vir. 1. Geo. Vimineaſq; trahit crates, &c. Cæſar. 3. Bel. Ciui. Multum autem ab ictu lapidum, quod unum noſtris erat telum, uiminea tegumenta galeis impoſita defendebant.

VIMINALIS, nale, λυγιστικὸς, quod uimina profert: ut, Salix uiminalis. Pli. li. 17. c. 20. Salicis uiminalis ſingula iugera ſufficiunt uigintiquinque uineæ iugeribus. Col. lib. 4. c. 10. Quare ſalices uiminales, atque arundineta, uulgareſq; ſyluæ uel conſulto conſitæ, caſtaneis prius faciendæ ſunt. Viminalia, abſolute, λυγιστικά, τά, nomen generale eſt, omnibus tum arboribus, tum fruticibus commune, quæ uimina producunt. Pli. loco paulo ante citato: Hæc eſt uiminalium cultura.

VIMINALIS, Collis unus ex ſeptem urbis Romanæ collibus, in tertia urbis regione, ita dictus à uiminum ſylua in eo enata: unde & Ioui Vimino, cuius ibidem ara erat, nomen inditum: ut eſt auctor Varro li. 4. de Lin. Lat.

VIMINALIS, porta, Romæ fuit inter Salariam, & Exquilinā, ita dicta, quòd in Viminalem collem duceret. Eadem & Nomentana dicta eſt, quod per eam in agrum Nomentanum eſſet iter.

VINACEA, eorum, neut. gen. pluralis numeri γίγαρτα, granula illa lignoſa, quæ in uuarum acinis naſcuntur. Colum. lib. de Arborib. cap. 9. Vt autem uuæ ſine uinaceis naſcuntur, malleolum ſcindito ita, ne gemmæ lædantur: medullamq; omnem eradito, &c. Et paulo poſt: Adulta uitis tales uuas ſine uinaceis creabit. Nonnunquā tamen uinacea dici inuenimus pro totis uuæ expreſſæ reliquiis, hoc eſt, non ſolum pro hiſce granulis, uerum etiam pro ipſis folliculis. Colu. li. 12. cap. 36. Tortiuum muſtum dicimus, quod poſt primam preſſuram uinaceorum, circumciſo pede exprimitur. Col. lib. 8. Vinacea, quamuis tolerabiliter paſcant, dari non debent, niſi quibus temporibus anni auis fœtum non edit. Idem lib. 6. cap. 3. Licet etiam, ſi ſit leguminum inopia, & cibaria, & ſiccata uinacea quæ de lora eximuntur, cum paleis miſcere. Legimus & Vinaceos, genere maſculino, in eadem ſignificatione. Var. 3. de re ru. cap. 11. Pabulum his datur triticum, hordeum, uinacei uuæ. Item Vinaceas, fœminino genere. Plin. libr. 17. cap. 21. Circum capita addito ſtercora, paleas, uinaceas, aut aliquid horum. Legitur & adiectiuum Vinaceus, a, um: ut, Acinus uinaceus. Cice. de Senect. Omitto enim uim omnium, quæ generantur à terra, quæ ex fici tantulo grano, aut ex acino uinaceo, aut ex cæterarum frugum, aut ſtirpium minutiſſimis ſeminibus tantos truncos ramoſq; procreat.

VINAGO, inis, οἰνάς, palumbi genus, maius columba, minus autem palumbo torquato: ita dictum, ab uſu labruſcarum: ut putat Sipontinus.

VINALIA, τὰ οἴνια, tam ſecundæ, quàm tertiæ declinationis, pro die feſto, quo ueteres nouum uinum Ioui libabant, Nono Calend. Maii, ut ait Pli. li. 18. c. 29. Erant & altera Vinalia, quæ ad XIII. Calē. Auguſti celebrabantur, teſte eodem Pli. loco iam citato.

VINARIVS, uinarii, *Venditor di uino*, οἰνοπώλης, uini uenditor. Plautus in Aſinar. Sed uina, quæ heri uendidi uinario Exærambo, Iam pro iis ſatisfecit Stichus? Sueton. de Clau. Cum de laniis, aut uinariis ageretur, exclamauit in curia. Ponitur aliquando pro uinoſo, ac ebrioſo. Vlpia. in lib. ob quæ de ædilit. edict. Item aleatores, & uinarios non contineri edicto, quoſdam reſpondiſſe Pomponius ait, &c.

VINARIVS, uinaria, uinarium, *Doue ſi uende il uino*, οἰνηρὸς, quod ad uinum pertinet: ut, Taberna uinaria, in qua uenditur uinum. Vas Vinarium, in quo uinum apponitur. Cice. 6. Verr. Erat etiam uas uinarium ex una gemma prægrandi. Cella uinaria, apotheca, in qua

qua uinum aſſeruatur. Pli. lib. 12. capite 13. In quibus erant claues uinariæ cellæ. Lacus uinarius, in quem muſtum defluit. Col. li. 12. c. 18. Tum lacus uinarij, & torcularij, & fora, omniaque uaſa ſi uicinum eſt mare, aqua marina: ſi minus, dulci eluenda ſunt & commutanda.

Vinca peruinca, *κληματὶς, δαφνοειδὴς*, herba eſt topiaria, perpetuo uirens, foliis geniculatim uestita, ueteribus inopiam florum ſupplere ſolita, humi ſerpens, & in modum funiculi ſeſe porrigens, & uicina quæque uinciens: unde & nomen inuenit. Plin. li. 21. cap. 11. alio nomine Chamædaphnen, quaſi humilem laurum appellari tradit, propter foliorum ſimilitudinem. Omnino tamẽ diuerſa eſt à chamædaphne Dioſcoridis, quam Latini Laureolam appellant, ſiue Lauraginem. Officinæ Peruencam nominant.

Vinca, uincæ, *κληματὶς, δαφνοειδὴς*, herba topiaria, humi repens, lauri foliis, tenuibusque ſarmentis, quibus obuia quæque uincit: unde & nomen inuenit. Pli. Iun. Epiſt. 17. li. 2. Adiacet geſtationi, interiore circuitu, uinea tenera, & umbroſa, nudiſq; etiam pedibus mollis & cedens. Eadem & Vinca peruinca appellatur à Plinio maiore, li. 21. c. 21.

Vincio, is, xi, uinctum, *Legare, δέω, δεσμέω, εἴργω, πεδέω*, ligo, conſtringo. Virg. 1. Aen. Purpureoq; alte ſuras uincire cothurno. Oui. 10. Met. Non huc, ut opaca uiderem Tartara, deſcendi: nec uti uilloſa colubris Terna Meduſei uincirem guttura monſtri. Ci. pro Marcel. Omnia, quæ delapſa iam fluxerunt, ſeueris legibus uincienda ſunt. Idem In Orato. Et uerba eligebant, & ſententias graues & ſuaues reperiebant: ſed eas haud uinciebant, haud explebant. Hinc Vinctus, a, um, participium: & compoſita Deuincio, & Reuincio, quorum ſignificata uide ſuis locis.

Vinco, is, ci, ctum, *Vincer, ſuperare, farſi, ſuperiore, κρατέω, καταγωνίζομαι, νικάω, ἡττάω*, ſupero, ex certamine ſuperior euado, uictoriam reporto. Ci. in Cati. Mihi uiuendum eſt cum illis, quos uici, & ſubegi. Virg. 10. El. Omnia uincit amor. Idem 1. Geor. Labor omnia uincit Improbus, & duris urgens in rebus egeſtas. Cicer. 1. Offi. Non eſt conſentaneum, qui metu non frangatur, eum frangi cupiditate: nec, qui inuictum ſe à labore præſtiterit, uinci à uoluptate. Per tranſlationem ponitur pro exprimo, & quaſi difficultatem rei dicendo ſupero. Virg. 3. Georg. Nec ſum animi dubius, uerbis ea uincere magnum Quàm ſit. Itẽ pro animi compos ſio. unde, & Victor, *ἐγκρατὴς*, pro animi compote accipitur. Idem lib. 3. Georg. Illi uictor ego & Tyrio conſpectus in oſtro. Ponitur aliquando pro conuincere, docere, probare. Cice. pro Cluent. Vince deinde uirum bonum fuiſſe Oppianicum. Vincere cibum, dixit, Plin. libr. 11. capit. 53. pro concoquere. Vincere expectationem, eſt facere plus, quàm quiſquam ſperauerat. Vincere ſua fata, dicuntur parentes ſuis liberis ſuperſtites. Virgil. 11. Aeneid. Contra, ego uiuendo uici mea fata, ſuperſtes Reſtarem ut genitor: id eſt, naturalem ordinem uita longiore ſuperaui: namq; hic ordo eſt, ut ſint parentibus ſuperſtites filii. Compoſita huius ſunt, Conuinco, Deuinco, Euinco, & Prouinco: Deriuata, Victor, Victrix, Victoria, Victorioſus, & Victima: de quibus dictum eſt ſupra.

Vincibilis, *Vincibile, νικητὸς*, ſuperabilis, qui uinci poteſt. Col. li. 3. c. 12. Grauem terram, uix ulla cultura uincibilem. Interdũ actiue accipitur, pro eo quod uincere poteſt: ut, Cauſa uincibilis, quæ facile poſſit, & merito, debeat obtinere. Ter. in Phor. Iuſtam illã cauſam, facilem, uincibilem, optimam.

Vinctus, a, um, *Legato, δεδεμένος*, ligatus, conſtrictus, participium à uincio. Cic. 6. Verr. Dedit igitur tibi fortuna Siculorum C. Marcellum iudicem: ut cuius ad ſtatuam Siculi te Prætore alligabantur, eius religioni te eundẽ uinctum aſtrictumq; dedamus. Teren. Eun. Quas matres ſtudent Demiſſis humeris eſſe, uincto pectore, ut graciles ſient. Vinctus aliquando pro captiuo accipitur, ſiue pro ſeruo compedito ſumitur, qui ex uinculis aut in ergaſtulo opus facit, *δεσμώτης*, Seneca: Qui unus erat è uinctis Cæſaris, mox libertate donatus eſt. Pli. Epiſt. 19. Nam nec ipſe uſq; uinctos habeo. Vinctus, us, ui, ligamen. Varr. 1. de Re ru. c. 8. Et uindemia facta, denique diſcat pendere in palmam aut funiculo, aut uinctu, quod antiqui uocabant ceſtum.

Vinculum, li, *δεσμὸς, ἅμμα, σύγμος*, ligamen. Cice. 3. Offic. Nullum enim uinculum ad ſtringendam fidem Iureiurando maioris arctius eſſe uoluerunt. Copulare uno uinculo, Li. 8. Bell. Pun. Vir. 2. Aene. Nam teneras arcebant uincula palmas. Ouid. 9. Metam. Dixerat, & ſummo digitorum uincula collo Inlicit. Cic. pro Cecin. Quis ius ciuile contemnendum putat: is uincula reuellit, non modo iudiciorum, ſed etiam utilitates, uitæq; communis. Vincula, pro uiminibus, quibus uites religantur. Colum. lib. 3. Salix humida loca deſiderat, geniſta etiam ſicca, utræq; tamen circa uineã ſeruntur, cum palmitibus idonea præbeant uincula. Vinculum iugale, per tranſlationem pro coniugio. Virg. 4. Aene. Ne cui me uinclo, uellem ſociare iugali. Vincula pro carcere, *δεσμωτήριον*, in quo noxii uincti ſeruantur. Ci. 7. Ver. Quid ſi aufugiſſet? ſi uincla rupiſſet? In uinculis eſſe, eſt in carcere eſſe uinctum. Pli. li. 7. c. 34. de Scipione Naſica. In ſumma, ei in patria mori non licuit: nõ hercle magis, quàm extra uincula illi ſapientiſſimo ab Apolline iudicato Socrati. Venuleius de uerb. ſigni. Vinculorum appellatione uel priuata, uel publica uincula ſignificantur. Cuſtodiæ uero, tantum publica cuſtodia.

Vindelicia, *Οὐινδελικία*, regio Germaniæ confinis, Rhetiam habens ab Occaſu, & Noricum ab Oriente. Eam Lycus amnis diſterminat à Rhetia, Aenus à Norico, à Septentrione Danubio terminatur, à Meridie Alpibus ſupra Italiam extẽſis. Eius ciuitas inſignis eſt Auguſta Vindelicorum, uulgo Augſpurg: cuius meminit Ptolemæus li. 2. c. 13.

Vindelici, *Οὐινδελικοὶ*, Ptol. Vindeliciæ incolæ, hodie Germanis annumerati. Hor. Videre Rhæti bella ſub Alpibus Druſum gerentem, & Vindelici.

Vindemia, æ, *Vindemia, τρυγητὸς*, collectio uuarum, quaſi uinidemia, ſ. uini demendo. Colum. lib. de Arbor. Vindemia facta, ſtatim putare incipito, ferramentis quàm optimis. Varro lib. 1. Rei ru. c. 54. In uinetis uua cum erit matura, uindemiam ita fieri oportet. Nonnunquam accipitur pro ipſis uuis. Vir. 1. Ge. Mitis in apricis coquitur uindemia ſaxis. Idem 2. Geor. Non eadem arboribus pendet uindemia noſtris. Transfertur & ad aliarum rerum collectionem. Pli. Prima mellis uindemia melior. Col. li. 10. Mox uere tranſacto, ſequitur mellis uindemia. Vindemiola, æ, pen. cor. diminutiuum. Cic. ad Att. li. 1. Ego omnes meas uindemiolas eò reſeruo, ut illud ſubſidium ſenectuti parem. De ſtudiorum fructu loquitur.

Vindemiatorius, a, um, *Vineia, τρυγητικὸς*, quod ad uindemiã pertinet. Varro li. 1. de Re ru. c. 2. Nihilo magis torcula, uaſa uindemiatoria, aut ferias olearias, aut trapeta.

Vindemio, mias, *Vindemiare, τρυγάω*, uuas colligo. Plin. lib. 14. c. 2. Nouiſſimas uindemiant. Hinc Vindemiator, *τρυγητὴς*, qui uindemiam peragit. Colum. lib. 4. Vindemiatoribus quoq; hæ ſemitæ laxitatem opportunam præbent, & per quã uel fructus, uel ſtatumina portentur. Huius dictionis ſecundam ſyllabam contra primitiui naturam corripuit. Hor. 1. Ser. Saty. 7. Durus Vindemiator, & inuictus, cui ſæpe uiator Ceſſiſſet magna compellens uoce cucullum. Ouid. uero detraxit a, ut, de ſyllabam produceret, in 3. Faſto. At non effugiet uindemitor. Eſt & Vindemiator ſidus cœleſte, quod tertio Nonas Martij. apparet. Pl. lib. 10. c. 31. Delphinus occidens xi. Calen. Septem. Cæſari, & Aſſyriæ ſtella, quæ uindemiator.

Vindex, cis, *Vindicatore, τιμωρὸς, ἔκδικος, ἔνδικος*, proprie ultor iniuriæ. Cice. ad Sext. lib. 5. Epiſto. Sed partim odio inducti me excludunt, & aperte uindicem coniurationis oderunt: partim non credunt. Idem 3. de Na. deo. Furiæ deæ ſunt, ſpeculatrices credo, uindices facinorum & ſceleris. Accipitur item Vindex pro aſſertore ſeu defenſore. Cicer. Octauio: Extitiſti tu uindex noſtræ libertatis.

Vindicias, arum, *Sentenze, ἀπαιτήσεις*, ſententiæ, ſiue aſſertiones, aut adiudicationes: quæ ſi à ſeruitute in libertatẽ ſunt, dicuntur Vindiciæ ſecundum libertatem: ſi uero à libertate in ſeruitutẽ dicuntur, Vindiciæ ſecundum ſeruitutem. Vnde Prætor dicitur Decernere uindicias ſecundum libertatem, quando in libertatem aſſerit. Idem dicitur Dare uindicias ſecundum ſeruitutem, quando pronunciat eum ſerui loco habendum, donec dicta cauſa de ſtatu conſtiterit. Huiuſmodi enim uindiciæ, id eſt, adiudicationes libertatis, aut ſeruitutis, proprie pendente lite à Prætore dari dicuntur: dum qui ſui ſtatus quæſtionem patitur, poſtulat à Prætore uindicias ſecundum libertatem: id eſt, ut interim pendente lite, ſit in ipſa poſſeſſione libertatis: hoc eſt, ut interim libertate potiatur. Nec tantum de libertate, aut ſeruitute uindiciæ dicuntur, ſed & de aliis rebus: ut cum de re aliqua inter duos, aut plures apud Prætorem controuerſia eſt, & incertum eſt, uter litigatorum pendente lite rei controuerſæ poſſeſſor eſſe debeat, uterque autem à Prætore uindicias poſtulat: id eſt, ut hodie cauſidici loquuntur, recredentiam: dat autem iudex cui æquum eſſe uidetur. Cui autem dederit, ſatiſdat aduerſario ſuo, nihil ſe deterius facturum in poſſeſſione, de qua iurgium eſt: rurſus ſponſione ipſe prouocatur ab aduerſario certæ pecuniæ, aut æſtimationis, quam amittat, ni ſua ſit hæreditas, de quo contendit. Vindiciarum nomen à Vindicio ſeruo tractum eſſe, auctor Liu. lib. 2. ab Vrbe, Qui quòd coniurationem iuuentutis de reducendo Tarquinio detexiſſet, primus in libera ciuitate libertatem eſt aſſecutus. Alii tamen à uindicando dictum malunt, quòd inter cætera aliquando ſignificat uindicias dare. Liu. 3. ab Vrb. Ita uindicatur Virginia ſpondentibus propinquis. i. dantur uindiciæ puellæ Virginiæ ſecundum libertatem. Vindiciarum lis ea eſt, qua rei controuerſæ momentaneam, ut loquuntur, poſſeſſionem petimus, interea dum de ipſa poſſeſſione diſceptatur.

Vindico, cas, penult. corr. *Vendicare, ἐκδικέω, τιμωρέω*, proprie ulciſcor, punio, caſtigo. Cic. 2. de Legib. Grauiter olim iſta uindicabat uetus in Græcia longe prouidens. Oui. 6. Faſto. Quiq; necem Craſſi uindicet, ultor erit. Cic. 5. Ver. Omnia poſtremo, quæ uindicatis in altero, tibi ipſi uehementer fugienda ſunt. Vindicatum eſt,

eſt, imperſonaliter: pro animaduerſum eſt Cic. 7. Ver. Fateor non modo in ſocios, ſed etiam in ciues militeſq; noſtros perſæpe eſſe ſeuere ac uehementer uindicatum. Vindicatio, onis, uerbale, ἐκδίκησις, τιμωρία, ultio, uindicta. Cic. 2. de Inuent. Vindicationem, per quam uim & contumeliam, defendendo, aut ulciſcendo, propulſamus à nobis, & à noſtris, qui nobis chari eſſe debent & per quam peccata punimus. Vindicare item eſt ab iniuria, contumeliave, aut damno defendere, aut liberare, ἀπαλλάττειν. Cic. de Seneɛt. Eſt & ſenectus natura loquacior, ne ab omnibus eã uitiis uideat uindicare. Liui. libr. 3. A cuius crudelitate uoſmetipſos armis uindicaſtis. Vindicare in libertatem, id eſt, aſſerere, εἰς ἐλευθερίαν ἐξελέσθαι. Cice. in Par. In libertatem uindicari uult? Idem 2. de Orator. Me tamen ita oſcitans ſapientia, ſimul atque ad eam confugero, in libertatem uindicabit. Cæſ. 1. Bel. Pun. Vt ſe, & populi Rom. paucorum factione oppreſſum, in libertatem uindicaret. Liui. 9. Bel. Pun. Et miſſum ſe ad eos uindicandos in libertatem ait.

VINDICTA, æ, *Vendetta*, ἐκδίκησις, τιμωρία, ultio, uel animaduerſio pro delicto. Paulus. l. Quod reipub. de Iniuriis: Quod reip. uindicandæ cauſa ſecundum bonos mores fit, etiamſi ad contumeliam alicuius pertinet: quia tamen non ea mente magiſtratus facit, ut iniuriam faciat, ſed ad uindictam maieſtatis publicæ reſpiciat, actione iniuriarum non tenetur. Oui. 4. de Pont. Cum tibi ſuſcepta eſt legis uindicta ſeueræ, &c. Aliquando libertas, ſic uirga, qua ſerui libertate donabantur. ἀπελευθέρωσις. Nam libertatem donandi tres ſunt ſpecies, ut oſtendit Cicer. in Topic. Vna, ut cenſu liber fiat. Cenſebantur enim antiquitus ſoli ciues Romani. Siquis enim conſentiente populo, uel iubente domino, nomen detuliſſet in cẽſum, ciuis Romanus fiebat, & ſeruitutis uinculo ſoluebatur. Altera pars adipiſcendæ libertatis, quæ uindicta uocabatur, cum Prætor manumittendi ſerui capiti uirgam imponẽs, eundem in libertatem uindicabat, dicens quædam uerba ſolennia: atq; ideo illa uirgula Vindicta uocabatur. Tertia, ſi quis ſuprema uoluntate in teſtamenti ſerie, ſeruum liberum ſcripſerit. Cicer. in Top Si neque cenſu, neque uindicta, nec teſtamento liber factus eſt, non eſt liber: neque eſt ulla earum rerum: non eſt igitur liber. Hor. 2. Serm. Saty. 6. Quem ter uindicta quaterque Impoſita, haud unquã miſera formidine priuet. Vbi Acron: Vindicta, id eſt uirga, qua percutiebantur ſerui dum liberi fiebant.

VIDITS, Hiſpaniæ Tarraconenſis inſignis mons, apud Ptolemæum li. 2. c. 6.

VINEA, neæ, *Vignale*, ἀμπελών, ἀμπελιών, multitudo uitium ſimul conſitarum. Col. li. 3. ca. 2. Ideo non eſt uiuiers apta: uix etiam arbuſto. Virgil. 2. Geo. Hinc omnis largo pubeſcit uinea fœtu. Ci. de Seneɛt. nec uero ſegetibus ſolum, & pratis, & uineis, & arbuſtis res ruſticæ lætæ ſunt, ſed pomariis etiam & hortis, tum pecudum paſtu, & apium examinibus, tum florum omnium uarietate. Ouid. 5. Faſt. Si bene floruerint ſegetes, erit area diues: Si bene floruerit uinea, Bacchus erit. Vinearũ quinq; ſunt genera: unum ſparſis palmitibus humi repens: alterum pedatum, ſimplici adminiculo ſuſtentatum: tertium iugatum: quartum compluuiatum: quintum arbuſtiuum: quæ omnia latius exequitur Pli. lib. 17. ca. 22. Eſt etiam Vinea inſtrumentum bellicum, ex lignis compactum, latum pedibus octo, altum ſeptem, longum ſexdecim, tectum duplici ligno, cratibuſq; contextum. Latera quoque uimine ſepiuntur, ne ſaxorum ac telorum impetu perfringantur, extrinſecus, ne cremenıur, crudis, ac recentibus coriis integuntur ordine, ſub quibus oppugnantes, tutius ad muros ſubruendos procedunt. Pla. in Mil. Ad eũ uineas, pluteoſq; agam. Ci. ad Cato. lib. 15. Aggere, uineis, turribus oppugnaui, uſuſque multis tormentis.

VINEALES, & hoc le, *Di uigna*, ἀμπελικός, quod eſt aptum ad uineã. Colum. lib. 3. cap. 12. Sed ne nunc per infinitas terreni ſpecies euagemur, non intempeſtiue commemorabimus Iulii Græcini conſcriptam uelut formulam, ad quam poſita eſt limitatio terræ uinealis.

VINEARIVS, ria, riũ, *Di uigna*, ἀμπελικός, quod eſt uineæ, uel quod ad uineam pertinet. Col. li. 5. c. 5. Validam uitem in camos diducere cenſeo, & traducibus diſpergere, atque deradiare, cæteroſq; uinearios coles præcipitare.

VINEATICVS, ca, cum, ἀμπελικός, quod ad uineam pertinet: ut, Falces uineaticæ. Varro 1. de re ru. c. 22. Sic alia quoq; nonnulla genera ſpecies habent plures, ut falces. Nam dicuntur ab eodem ſcriptore, uineaticæ opus eſſe ſex. Col. li. 4. c. 5. Vnum atque alterum reprehendiſſent, quippe ſeminibus uineaticis nimium me profundos cenſuiſſe fieri ſcrobes.

VINETVM, ti, *Vignale*, ἀμπελών, locus uineis abundans. Col. l. 3. cui uineta facere cordi eſt, faciat uitiarium, ex quo poſſit agrum uineis ueſtire. Ci. 2. de Na. de. Nec uero ita refellendum eſt, ut ſi ſegetibus aut uinetis cuiuſpiam tempeſtas nocuerit. &c. Vir. 2. Geo. Neue tibi ad ſolem uergant uineta cadentem.

VINIPOTOR, p. p. huius uinipotoris, *Beuitor di uino*, οἰνοπότης, potator uini. Pli. lib. 10. c. 54. Scitum de quodam uinipotore reperitur, Syracuſis tandiu potare ſolitum, donec ab eo cooperta interra oua fœtum ederent.

VINITOR, oris, p. c. ἀμπελουργός, ruſticus uinearum cultor. Col. l. 2. Separandi ſunt aratores à uinitoribus. Cic 5. de Finib. An ea, quæ per uinitorem antea conſequebatur, etiam per ſeipſam curabit? Vir. Ecloga 10. Maturæ uinitor uuæ. Vinitorius, uinitoria, uinitorium, ἀμπελουργικός, quod eſt uinitoris. Col. lib. 4. c. 25. Eſt autem ſic diſpoſita uinitoriæ falcis figura.

VINOLENTVS, ta, tum, *Embriaco, cotto dal uino*, ἔξοινος, πάροινος, οἰνόφλυξ, ebrioſus, uino ſe ingurgitans. Cicer. 4. Academ. Ne uinolenti quidem quæ faciunt, eadem approbatione faciunt, qua ſobrii, dubitant, hæſitant, reuocant ſe interdum, hiſq; quæ uidentur imbecillius aſſentiuntur: cumq; edormierunt, illa uiſa quàm leuia fuerint, intelligunt. Hinc Vinolentia, μέθη, οἰνοφλυγία, ebrietas. Cic. in Top. Cuius etiam generis illa ſunt ex quibus uerum nonnunquam inuenitur, pueritia, ſomnus, imprudentia, uinolentia, inſania.

VINOSVS, a, um, φιλοθυσικός, οἰνώδης, qui uini cupidior eſt, ut ait Valla li. 1. Oui. 3. de Arte. Sit tibi Callimachi, ſit Coi nota poetæ. Sit quoque uinoſi Teia muſa ſenis. Plaut. in Curcul. Quid opus eſt uerbis? uinoſiſſima eſt. Vinoſus ſuccus, uini ſaporẽ referens: qualis eſt moro, pyro, myrto. Pli. quoq; inter mali Punici genera uinoſa quædam appellat, quæ aluum ſiſtunt, & ſtomachum.

VINVLVS, p. co. uox eſt Plautina, quam pro ſuaui uſurpaſſe uidetur. Pla. in Aſin. Compellando blanditer, oſculando oratione uinula, uenuſtula.

VINVM, uini, *Vino*, οἶνος, à ui deducitur, quod uim inferat menti, uel à Græco, οἶνος, Ouid. 1. de Arte. Et Venus in uinis, ignis in igne fuit. Quo tamen in loco nonnulli malunt legere: Et Venus in uenis. Martial. lib. 3. Reſinata bibis, uina Falerna fugis. Vir. 9. Aene. Fuſique per herbam Indulgent uino, & uertunt crateras ahenos. Cic. de Senectu. Vt enim non omne uinum, ſic non omnis ætas uetuſtate coaceſcit. Quatuor præcipui ſunt uini ſapores, dulcis, acutus, lenis, & auſterus. Primus Noe uinum inuenit, ſicut ſacræ teſtãtur literæ. At gentiles docent Bacchum uini repertorem fuiſſe. Primus uero Italis Saturnus dedit, è Creta in Latium aduectus. Vinum tortiuum, quod nouiſſime expreſſum eſt. Colum. libr. 12. cap. 36. Tortiuum muſtum dicitur, quod poſt primam preſſuram uinaceorum circunciſo pede exprimitur. Contra πρόχυμον uocamus, quod defluit prius, quàm uuæ calcentur. Vina, pro poculis, ſeu uaſis uinariis. Virgi. 1. Aeneid. Crateras magnos ſtatuunt, & uina coronant. Hinc deducitur diminutiuum Villum: de quo ſuo loco.

VINGVM, ἴγγον, herba eſt foliis amplis, puſillo caule, & radice lõga, cibis idonea: quam Aegyptii colligere ſolent, cum effuſus fuerit amnis, eaq; deorum aras coronare. Auctor Theophraſtus lib. de cauſ. plant. li. 2. c. 11.

VINTIVM, Οὐίντιον, oppidũ eſt in Alpibus littoreis, apud Ptolemæũ li. 3. c. 1.

VIOLA, æ, *Viola*, ἴον, floſculus purpurei coloris, cuius planta folium habet hederæ non diſſimile, nigrius tamen & tenuius, cauliculũ autem à media radice proſilientem, florem, uti dictum eſt, ferentem purpureum. Cice. 5. Tuſcul. At tu me in uiola putabas, aut in roſa dicere? Virg. 2. Eclo. Tibi candida Nais pallentes uiolas, & ſumma papauera carpens &c. Dicta autem putatur Viola, quaſi uitula, propterea quòd hunc florem Poetæ fabulentur in pabulũ Ius puellæ, iam in iuuencam conuerſæ, à terra fuiſſe effuſam: unde & à Græcis ab eiuſdem puellæ nomine ἴον appellatum uolũt. Sunt & luteæ uiolæ, & cœruleæ, & albæ, quas omnes Græci λευκοΐα nomine complectuntur. Vide Pli. li. 21. c. 6.

VIOLABILIS, *Violabile*, βιάσιμος, qui aptus eſt, ut uioletur: ut contra, inuiolabilis, qui non facile uiolari poteſt. Vir. 2. Aen. Vos æterni ignes, & non uiolabile ueſtrum Teſtor numen ait.

VIOLACEVS, a, um, *Violato, color di uiola*, ἰώδης, ἰάνθινος, idem quod purpureus, hoc eſt, uiolæ colorem referens. Cornelius Nepos, ut tradit Plin. libr. 9. cap. 39. dixit: Me iuuene uiolacea purpura uigebat.

VIOLARIA, iorum, *Violari, doue ſono le viole*, loca, in quibus copioſæ naſcuntur uiolæ. Vir. li. 3. Ge. Irriguumq; bibant uiolaria fontem. Vel ipſæ potius uiolæ uno in loco conſitæ. Oui. 4. Faſt. Ille legit calthas, hinc ſunt uiolaria curæ.

VIOLARIVS, rii, *Tentore di pauonazzo*, ἰοβαφεύς, dicitur uiolacei coloris infector. Pla. in Aul. Flammearii, uiolarii, carinarii.

VIOLENS, *Violento*, βίαιος, apud Hora. teſte Budæo, pro uiolento legitur. Hinc Violenter, aduerbium, ut uult Acron. Liu. 5. ab Vrbe. Quia ſolennia ludorum, quos intermitti nefas eſt, uiolenter decreuiſſet. Proconſulatum uiolenter gerere, apud Plinium Epiſt. 9. li. 3. id eſt, crudeliter. Violenter tolerare, apud Terent. in Phor. id eſt, ægre, inuite.

VIOLENTIA, tiæ, *Violenza*, βία, uis maior, impetus. Pli. lib. 2. cap. 38. Quoniam & tonitruum & fulminum iactus horum uiolentiæ plerique aſſignant. Ci. 5. Tuſc. Ne ſobrius in uiolentiam uinolentorum incidat, ante diſcedit. Virg. 2. Aen. Haud ſecus accenſo gliſcit uiolentia Turno.

Violentus, a, um, *Violente, uiolento, ſlaure*, qui uim facit. Ouid. 8. Met. Nunc uiolentus aper, nunc quem contigiſſe timerent Anguis eras, modo te faciebant cornua taurum. Cla. 8. Paneg. Peragit trãquilla poteſtas, Quod uiolenta nequit. Vir. 2. Geo. Aut ubi nauigiis uiolentior incidit Eurus. Ouid. 3. Met. Alijs uiolentior æquo Viſa dea eſt. Ponitur quandoque pro ſuperbo. Vir. 10. Aen. Violentaque pectora Turni Edocet.

Violo, as, pen. corr. *Violare, guaſtare, offendere, machinare, βιάζομαι, παραφθείρω*, corrumpo, polluo, uim infero: quod proprie de uirginе dicitur, cum pudicitia eius ui eripitur. Cice. 3. de Nat. deo. Minerua quinta Pallantis, quæ patrem dicitur interemiſſe, uirginitatem ſuam uiolare conantem. Transfertur & ad alia. Dicimus enim. Violare amicitiam, dignitatem, exiſtimationem, fidem, cõiugij fœdus, hoſpites, iura, loca religioſa, parentes, Remp. ſacra, Violare famã probris, &c. Cicer. 3. Verr. Cum apud exteras nationes imperii, nominisq; noſtri famam, tuis probris, flagitiisq; uiolaris. Idem ad Qu. F. lib. c 3. Niſi quid exiſtimas in re uiolari exiſtimationem tuam. Idem 3. de Fini. Vt peccatum eſt patriam prodere, parentes uiolare, fana depeculari, &c. Virgil. 4. Aene. Sed mihi uel tellus optem prius ima dehiſcat, Ante pudor, quàm te uiolẽ, aut tua iura reſoluam. Violatus, a, um, particip. Liu. 2. ab Vrb. Poſt publicam cauſam priuato dolore habito, ne uerbo quidem uiolatis Conſulibus, rogationem tulit ad populum. Oui. 3. de Pon. Ele. 5. Ipſe quidem Getico peream uiolatus ab arcu. Violandus, a, um: ut, Fœdera clam uiolanda, Tibul. li. 1. Ele. 9.

Violatio, onis, uerbale, *βιασμὸς*, uiolentiæ illatio, corruptio, profanatio. Liuius li. 9. Bel. Pun. Tum quoque alia genere cladu eadem illa pecunia omnibus contactis ea uiolatione templi furorẽ iniecit: atque inter ſe ducem in ducem, militem in militem rabies hoſtilis uertit. Violator, oris, *ἄρχος*, uiolentiæ illator, corruptor, ruptor. Liuius quarto ab Vrb. Hiccine eſt, inquit, ruptor fœderis humani, uiolatorq; gentium iuris?

Vipera, æ, p. c. *La ſerpa ditta uipera, ἔχιδνα*, ſerpentis genus, quod ui pereat. Vulgo enim perſuaſum eſt, puellos eroſis matris lateribus cum interitu eius erumpere. quod falſum eſſe experientia comprobatur. Ci. de Ariſp. reſp. Etiam ne in ſinu, atque in deliciis quidam optimi uiri uiperam illam uenenatam, ac peſtiferam habere potuerunt? Vir. 3. Geo. Sæpe ſub immotis præſepibus, aut mala tectis Vipera delituit. Ouid. 2. de Reme. Amo. Parua necat morſu ſpatioſum uipera taurum. De uipera uero Nicander ita ſcribit in Theriacis.

Θολερῷ κυνόδοντι
Θουρὰς ὅδ' ἄξ ἱμοῦσα κάρην ἀπέκοψεν ὁμεῦνου
Οἱ δὲ πατρὸς λώβην μεταχίαθον
Σκύμνοι ἐχιῆες ἀπὸ διαμπερὲς ἀραιὴν
Γαστέρ' ἀναβρώσαντες ἀμήτορες ἐξεγένοντο.

Ambroſius li. Hexam. Vipera (inquit) nequiſſimum genus beſtiæ, & ſuper omnia, quæ ſerpentini ſunt generis, aſtutior. Vbi coeundi cupiditatem aſſumpſerit, murænæ maritimæ notam ſibi requirit copulam, uel nouam præparat: progreſſaq; additus, ſibilo teſtificata præſentiam ſui, ad coniugalem amplexum illam euocat. Muræna autem inuitata non deeſt uenenatæ ſerpenti. Expetitos uſus ſuæ impertit coniunctionis Atque ubi aduentate uipera comparem ſenſerit, uenenum euomit, reuerentiam marito deferens. Hieronymus uero ad Præſidium ſic ſcribit: Viperæ per os coitum faciunt. Maſculi mortem cõtemnunt. Sed fœmina in ipſo coitu, ſiue magna dulcedine exagitata, ſiue futuri præſciens periculi, dum abſorbet ſemen, caput maſculi excidit, & ſic eum occidit. Sed cum conceperit, uiſcera illius ab ipſis quos cõceperit, comeduntur, & ſic matrem occidunt. De uipera Plin. abunde multis locis, maxime uero lib. 10. c. 62. Viperæ (inquit) mas caput inſerit in os, quod illa abrodit uoluptatis dulcedine. Terreſtrium, eadẽ ſola intra ſe parit oua unius coloris, & mollia, ut piſces. Tertia die intra uterum catulos excludit. deinde ſingulos ſingulis diebus parit, uiginti fere numero. Itaque cæteræ tarditatis impatientes, perrumpunt latera, occiſa parente. Hæc Plin. Apollonius tamen apud Philoſtratum negat hoc eſſe uerum, quamuis à grauiſſimis auctoribus affirmetur, eo quòd aliquando uiſa ſit uipera catulos ſuos, quos peperiſſet, lambere, & expolire: idq; etiam hodie frequenti experientia cognitum eſt. Quo fit, ut rectius ſenſiſſe putentur, qui Viperam dictum putant, quaſi Viuiperam, quod non oua, ut cæteri ſerpentes, ſed uiuum pariat animal. A uipera fit Viperinus, a, um, pen. prod. *ἐχίδνειος*. Pli. E uiperina carne fiunt theriaci paſtilli. Ci. 2. de Fin. Cui uiperino morſu uenæ uiſcerum Veneno imbutæ tetros cruciatus cient. Pli. lib. 11. c. 53. Scythæ ſagittas tingunt uiperina ſanie, & humano ſanguine. Hora. Epod. 3. Quid hoc ueneni ſæuit in præcordiis? Num uiperinus his cruor Incoctus herbis me feſellit? Vipereus, a, um eiuſdem ſignificationis. Vir. li. 7. Aen. Vipeream inſpirans animam. Idem 7. Aen. Vipereo generi, & grauiter ſpirantibus hydris. Oui. 2. Metamorph. Videt intus edentem Vipereas carnes uitiorum alimenta ſuorum Inuidiam.

Vipiones, *Vccelli minor delle grue, di quella ſpetie, γεράνια*, ſunt minores grues, ſicut Pipiones minores columbi. Pl. l. 10. c. 49. In Balearibus inſulis & buteo accipitrum generis in honore menſarũ eſt: item uipiones, ſic enim uocant minorem gruem.

Vir, huius uiri, maſ. gen. *L'huomo, ἀνήρ*, à ui dicitur, quòd ui, hoc eſt, uiribus, & robore præſtet. Et modo reſpectu ætatis dicitur uir. Pl. lib. 7. Quod non modo in puero ſiue adoleſcente, ſed etiam in uiro admiratione dignum uideretur. Modo reſpectu ſexus: ut, Plin. libr. 10. ca. 63. Viros auidiores ueneris hyeme, fœminas æſtate, Heſiodus prodidit. Vnde Semiuiri, *ἡμίανδροι*, dicuntur eunuchi, & molles, atque effœminati. Modo reſpectu coniugii. Tere. in And. Tibi generum firmum, & filiæ inuenies uirum. Oui. 1. Metamor. Imminet exitio uir coniugis, illa mariti. Nec ſolum de hominibus, ſed etiam de brutis dicitur. Virg. 7 Eclo. Vir gregis ipſe caper. Modo reſpectu fortitudinis. Virum enim hominem præſenti, excellẽtiq; animo nũcupamus. Curtius, Exurgite (inquit) aliquãdo, ſi uiri eſtis, atque arma capeſſite. Ci. pro Cæl. Cum iam ſe corroborauiſſet: ac uir inter uiros eſſet. Terentius Adeph. Laudo Cteſipho: patriſſas: abi, uirum te iudico. A Vir fiunt compoſita, Duumuir, Triumuir, Quinque uir, Septemuir, Decemuir, Centumuir, Leuir, Viripotens, de quo paulo ante meminimus, Semiuir, quæ omnia (ſecundum Priſcianum) ideo compoſita accipiuntur, quia ſub uno accentu pronunciantur. Deriuata, Virilis, Virilitas, Viriliter, Viritim, Viripotens, Viroſus, Vide infra ſuo ordine.

Virago, pen. prod. in genitiuo Viraginis, *Donne che tien dell'huomo, ἀνδρεία*, mulier fortis, quæ uiro ſimilis ſit, & uirilia opera faciat. Pla. in Mer. Recte ego emero matri tuæ Ancillam uiraginẽ aliquam, non malam, forma mala. Ouid. 2. Met. Hnc ubi peruenit bello metuenda uirago.

Virbius, idem qui Hippolytus, Theſei, & Hippolytæ Amazonis filius, qui, cũ à Phædra nouerca per calumniã apud patrẽ delatus eſſet, quòd ipſi ſtuprũ inferre uoluiſſet, patris irã ueritus conſcenſo curru, fugã arripuit. cumque iuxta maris littus perueniſſet, incuſſo à Neptuno pauore, equi conſternati, implicatum habenis Hippolytum dilacerarunt. Cuius uicem miſerata Diana, ad uitã eum reuocauit, & in Aricino nemore collocatum, pro Hippolyto Virbium appellauit, quaſi bis uirum. Oui. 15. Met.

Tum mihi, ne præſens augerem muneris huius
Inuidiam, denſas obiecit Cynthia nubes:
Viq; forem tutus, poſſemq; impune uideri,
Addidit ætatem: nec cognoſcenda reliquit
Ora mihi: Creteng; diu dubitauit habendam
Traderet an Delon: Delo, Cretaq; relictis,
Hic poſuit: nomenq; ſimul, quod poſſit equorum
Admonuiſſe, iubet deponere. Quiq; fuiſti,
Hippolytus, dixit, nunc idem Virbius eſto.

Vireo, ures, uirui, *Eſſer uerde, uerdeggiare, θάλλω, χλωραίνομαι, χλοαίνομαι*, uiridis ſum. Vir. li. 6. Aen. Quale ſolet ſyluis brumali frigore uiſcũ Fronde uirere noua. Ci. 5. Tuſcula. Itaque & arbores & uites, & ea quæ ſunt humiliora, neque ſe collere à terra altius poſſunt: alia ſemper uirent, alia hyeme nudata, uerno tempore tepefacta frondeſcunt. Oui. 2. Met. Pectora felle uirent, lingua eſt ſuffuſa ueneno. Virens, uirentis, participium. Horatius de Arte. Mercatur ne uagus, cultor ne uirentis agelli. Vir. 4. Ge. At liquidi fontes, & ſtagna uirentia muſco.

Viresco, prima ſyllaba correp. uiridis fio. Vir. 1. Geo. Hic ſegetes, illic ueniunt felicius uuæ: Arborei fœtus alibi, atq; iniuſſa uireſcunt Gramina. Colum. lib. 11. cap. 2. Quidam cum uidiſſent partem aliquam uuarum uireſcere, crediderunt tempeſtiuam eſſe uindemiam. Hinc fit compoſitum Euireſco, *ἀμαίνομαι*, id eſt, areſio, & uiriditatem amitto. Varro Prometheo, ut citat Nonius: Atque ex anguibus dolore euireſcat colos. Reuireſco *ἀναθάλλω*. priſtinam uiriditatem reſumo, ad uigorem redeo. Stat. lib. 1. Syluarum: Alios melior reuireſcit in annos. Vireſco, prima ſyllaba pro. *κρατοῦμαι*, uires acquiro, inualeſco. Vireſcit (inquit Nonius) maiorum uirium fit: eiuſq; rei teſtem citat Furium in Poematis: Hinc creſcunt animi: uireſcit uulnere uirtus.

Viretum, ti, *Luogo, di uerdura, ἀλσός*, locus naturali herbarum arborumve uiriditate amœnus. Vir. lib. 6. Aen. Deuenere locos lætos & amœna uireta Fortunatorum nemorum.

Virga, gæ, *Bacchetta, uimine, uirga, ῥάβδος*, uimen, bacillum tenue, uel aliud quiduis, quo ad ligandum, uerberandumve utimur. Cic. pro C. Rabirio: Porcia lex uirgas ab omnium ciuium Romanorum corpore amouit. Virg. 1. Georgicorum: Nunc facilis rubea texatur fiſcina uirga. Idem 2. Georg. Solis eſt turea uirga Sabæis. Plin. lib. 12. cap. 14. Virgis etiam turis ad nos commeantibus. Virga cenſoria, prouerbialiter dicitur pro ſupercilioſa iudicandi auctoritate à Romanorum nimirum magiſtratuum ſumpta tranſlatione, penes quam auctoritas erat de ciuium moribus iudicandi, equitemq; equo, & Senatorem ordine ſuo priuandi. Quinct. li. e. ca. 5. Quo quidem ita ſunt ſeuere uſi ueteres grammatici, ut non uerſus modo cenſoria quadam uirga notare, &c. Interpres Quinctiliani obeliſcum intelligit, quo Grammatici iugulare ſolent uerſus, quos nothos iudicabant & irreptitios. Hinc fit diminutiuũ

Virgula, p. c. ῥαβδίον, Col. li. 3. c. 13. In cuius latere uirgula prominens ad eam altitudinem. Virgula diuina, prouerbii ſpeciem habet, quo utimur, quoties aliquid non humana ope, ſed numinis alicuius fauore contigiſſe uolumus ſignificare. Ci. 1. Offic. Quòd ſi omnia nobis, quæ ad uictum, cultumque pertinent, quaſi uirgula diuina, (ut aiunt) ſuppeditarentur. Vide latius in Eraſmi Adagiis.

Virgatus, a, um, adiectiuum, ῥαβδωτός, ut Virgata ueſtis, diuerſi coloris uirgis uariegata, & diſtincta: aut (ut Iulius Pollux interpretatur) in qua intexebãtur uirgæ purpureæ, hoc eſt lineæ, quas Græci μαβδῖνα, uocant. Virg. 8. Aen. Aurea cæſaries ollis, atque aurea ueſtis. Virgatis lucent ſagulis. Corpore uirgato tigris, Silius li. 5. Et apud eundem lib. 4. Veſtes uirgatæ auro. hoc eſt, uirgis ſeu lineis aureis diſtinctæ.

Virgator, oris, ῥαβδιστής, ῥαβδιστής, ῥαβδοῦχος, qui uirgis cædit. Pla. in Aſin. Vbi ſæpe cauſam dixeris pendens aduerſus octo Aſtutos, audaces uiros, ualentes uirgatores.

Virgeus, ea, eum, Di uerghe, ῥάβδινος, quod eſt factũ ex uirgis. Vir. li. 1. Ge. Virgea præterea Celei, uiliſq; ſupellex. Id eſt, uaſa ex ulmine facta. Col. li. 1. c. 6. Ideoque periti ruſtici quicquid ouilibus ſtabuliſque conuerſum progeſſerunt, ſuperpoſitis uirgeis cratibus tegunt. Flamma uirgea: hoc eſt, flamma ex uirgis accenſis facta, ut ſit flamma ualidior, inquit Seruius in illud Virgilij. 7. Aeneid. Magno ueluti cum flamma ſonore Virgea ſuggeritur coſtis undãtis aheni.

Virgetum, ti. p. p. ῥαβδών, locus uirgis conſitus, ad alligandas uites Cicer. 2. de Leg. Sacerdotes uineta, uirgetaq;, & ſalutem populi inaugurãto.

Vergao, Hiſpaniæ Bæticæ ciuitas, inter Bætim, & Oceanum, alio nomine Alba dicta. Auctor Pli. li. 3. c. 1.

Virgi, Pomponio teſte, oppidum in finibus Hiſpaniæ Bæticæ, à quo proximus ſinus Virgitanus dicitur, quem Pli. Bæticæ & Tarraconenſis terminum facit li. 3. c. 1.

Virgilius, Virgilio poeta, Βιργίλιος, οὐεργίλιος, Mantuanus poeta celeberrimus, Marone, Maiaq; natus, qui primum apud Latinos inter poetas obtinet locum, Homerumq; Græcorum Poetarũ principem, ſi non exæquat, non longo certe ſequitur interuallo. De nominis huius ſcriptura diuerſi diuerſa ſentiunt, aliis primã eius ſyllabam ſecunda uocali, aliis tertia ſcribentibus. Quorum utriq; ſuis quibuſdam nituntur rationibus. Minutianus Apuleius, uetuſtus Grammaticus, à uirgis, inter quas natus ſit, Virgilium dictũ putat, ideoq; per i, non per e, ſcribendum præcipit. Cui ſcripturæ Donatus quoq; non obſcure aſtipulatur, cum in Vita eius tradit, è uirga nomen accepiſſe, quam mater eius ea nocte, quæ partum anteceſſit, in ſomnis ſibi uiſa eſt parere, tanta altitudine aſſurgentem, ut cœlum contingeret. Hiſce ſuffragatur & Calui illud: Id uates, cui uirga dedit memorabile nomen Laurea. In eadem ſententia fuit & Priſcianus. In Græcis quoq; codicibus (ſi id quippiam ad rem faciat) Βιργίλιος, ſcriptum legimus. Alii, & in primis Politianus, à Vergiliarum ſidere nomen hoc deducunt: ideoq; per ſecundam uocalem ſcribere malunt. Quam ſententiam uetuſtorum aliquot marmorum teſtimonia confirmant. Quibus illud accedit quod apud Euſtachium quoq; in nauium Catalogum, & apud Suidam οὐεργίλιος legatur. Vide hac de re prolixiorem diſputationem in annotationibus Pierii in Virgilium. Hinc Virgilianus adiectiuum: ut, Virgiliana uirtus, apud Plinium in Præfat. noni. Quinct. libr. 1. cap. 3. Habendumq; in animo ſemper illud Virgilianum.

Virginalis, & hoc le, Di uirgine, παρθενικός, quod eſt dignum uirgine, aut quod ad uirginẽ pertinet: ut, Virginalis modeſtia, apud Cic. 1. de Diuin. & Virginalis habitus, atq; ueſtitus, apud eundem ſexta Verrina.

Virgindemia, ῥαβδολογία, collectio uirgarum, uerberandi, uinciendive gratia. Varro in Agathone: Quid triſtiorem uideo te eſſe? an ideo quia ſcapulæ metuunt uirgindemiam? Plaut. Rud. meumq; obteſtor tuum, ut tibi uberem ulmeam eſſe ſperes uirgindemiam.

Virgineus, a, um, παρθένειος, quod eſt uirginis, aut quod uirginẽ decet. Vir. 1. Ge. At ſi uirigineum ſuffuderit ore ruborem. Oui. 5. Met. Virginei uultus, & uox humana remanſit.

Virginitas, atis, caſtitas, Virginita, παρθενία, uirginis, cui nullũ fuit cum uiro commercium. Pli. li. 24. c. 13. Anaxilaus auctor eſt, mammas à uirginitate illitas, ſemper ſtaturas. Oui. in Epi. Oenones ad Paridem: Me fide conſpicuus Troiæ munitor amauit: Ille meæ ſpolium uirginitatis habet. Ci. 3. de Na. de. Mineruã patrem dicitur interemiſſe, uirginitatem ſuam uiolare conantem. Vir. 11. Aene. Sola contenta Diana Aeternum telorum & uirginitatis amorem Intemerata colit.

Virgo, inis, Vergine, uirgine, παρθένος, à uiridiori, id eſt, ualidiori ætate appellata eſt; unde & matres aliquando Virgines appellatas inuenimus. Virg. Eclo. 6. de Paſiphae, quæ trium liberorum mater erat: Ah uirgo infelix, quæ te dementia cepit: Hodie tamen uirginem eam ſolam dicimus, quæ incorrupta eſt, & uirum non experta: cui opponitur Mulier, quæ cum uiro habuit commercium. Vnde Cicero referente Quinct. libr. 6. cap. 4. obiurgantibus, quòd ſexagenarius Publiam uirginem duxiſſet, Cras mulier erit, inquit. Vlpi. Quòd ſi ego me uirginem emere putarem, cum eſſet mulier, emptio non ualebit. Virg. 2. Aene. Ecce trahebatur paſſis Priameia uirgo Crinibus à templo Caſſandra Hor. 3. Car. Ode. 6. Motus doceri gaudet Ionicos Matura uirgo. Gell. lib. 12. cap. 7. Virginem habens iam maturam uiro. Bruta etiam animalia, quæ marem nondum admiſerunt, Virgines dicuntur. Pl. lib. 28. cap. 9. Quin & ſanguis equorum ſepticam uim habet: item equarũ, præter quàm uirginum, erodit, emarginat, ulcerat. Per tranſlationem Virginis uocabulum etiam aliis rebus communicatur, quas incorruptas ſignificare uolumus. Vnde Cicer. in Orato. Philoſophiam caſtam, uerecundam, & incorruptam Virginem appellat. Eſt item Virgo unum ex Zodiaci ſignis, quam quidam Aſtræam ſiue Iuſtitiam eſſe putant, Iouis filiam. Alii Erigonen Icarii filiam, ob inſignem pietatem in cœlum tranſlatam. Ferunt enim Icarum à Baccho utrem uini accepiſſe, ut eius uſum mortalibus cõmunicaret. Quare cum ruſticos quoſdam ad bibendum inuitaſſet, illi potus ſuauitate capti, æquo largius hauſerunt. Qua ex re cum crapulæ incommodum ſentiret, malum ſibi medicamentum datum rati, Icarum interfecerunt. Erat Icaro canis, cuius ductu Erigone ad patrem peruenit: quem cum mortuum inueniſſet, doloris magnitudine contabuit, & Iouis miſeratione inter aſtra eſt tranſlata. Huius ſimulacrum uirginis habitu fingebatur, ſpicas aliquot manu tenentis: unde quidam eandem putauerunt cum Cerere. Cicer. 2. de Nat. deo. Spicum illuſtre gerens inſigni corpore Virgo. Eſt præterea Virgo, fontis nomen, cuius etiam hodie ductus Romæ conſpicitur. Martialis lib. 7. Sed curris nitidas tantum prope Virginis undas.

Virgulta, ϕρύγανα, λόχμες, multitudo uirgarum pullulantium. Vir. li. 1. Ge. Quæcunque premes uirgulta per agros, Sparge fimo pingui. Ci. pro Cælio: Ergo hæc deſerta uia & inculta, atque interclu ſa iam frondibus, & uirgultis, relinquatur. Cæſar. 3. Bel. Gal. Sarmentis, uirgultiſq; collectis, quibus foſſas Romanorum compleant, ad caſtra pergunt.

Virrungula, Verginella, παρθενίσκιον, diminutiuũ eſt à uirgine.

Viriatus, Di gran forze, κραταιός, ἄρυσθνός, antiquis in uſu erat pro ualido, & magnarum uirium homine, ut annotauit Nonius, citãs illud Lucilii ex lib. 26. Saty. Contra flagitium, neſcire bello uinci à barbaro uiriato Annibale. Viriatus, item, Βιρίατος, Luſitanorũ ducis nomen fuit, callidiſſimi acerrimæ uiri, quippe qui ex uenatore latro, ex latrone ſubito dux, atque Imperator factus, uniuerſam Luſitaniam occupauit, M. Ventidium prætorem, fuſo eius exercitu, cepit. Poſt Cn. Plancius Prætor nihilo felicius rem cum eo geſſit, tantumq; terrorem hoſtis hic Romanis intulit, ut aduerſus eum Conſulari opus eſſet duce & exercitu. Denique à proditoribus conſilio Cæpionis interemptus eſt, & ab exercitu multum ploratus, tumulatuſq; nobiliſſime. Auctor Li. abbreuiatio. Florus.

Viria, æ, ſiue Viriola, æ, Verga, ornamentum colli, è gemmis uiridibus, ut quidam uolunt. Iabolenus in l. Medico de Auro & argen. leg. Funerari me arbitrio uiri mei uolo, & inferri mihi quæcunque ſepulturę mea cauſa feram ex ornamentis, lineas duas ex margaritis, & uiriolas ex ſmaragdis.

Viriculas. Forzette, picciole forze, ἰσχύδια, diminutiuum, pro infirmis, extenuatiſq; uiribus: unde & patrimonii uiriculas legimus pro exiguis, tenuibuſq; facultatibus.

Viridarium, rii, Horto, giardino, ἄλσος, locus uirentibus arboribus herbiſq; amœnus. Sueto. in Tyb. c. 60. Militem Prætorianum ob ſurreptum è uiridario pauonem capite puniuit.

Viridarii, ab Vlpiano appellantur ſerui, uiridariorum curæ præpoſiti.

Viridicatus, ta, tum, χλωρός, idem quod uiridis. Ci. ad Quintum fratrem: Equidem hoc, quod melius intelligo, affirmo, mirifica ſuauitate te uillam habiturum, piſcina, & ſalientibus additis, palæſtra, & ſilua uiridicata.

Viriditas, atis, color uiridis. Cice. de Senect. Terra ſemen tepefactum uapore & complexu ſuo, diffundit, & elicit herbeſcentem ex eo uiriditatem. Per tranſlationem accipitur pro uigore: ſeu flore, quam ἀκμὴν, uocant Græci. Ci. 3. Tuſ. Sed quandiu in illo opinato malo uis quædam inſit & uigeat, & habeat quandam uiriditatem, tandiu appelletur recens. Idem de Ami. Senectus auſert eam uiriditatem, in qua etiam tunc erat Scipio.

Viridis, & hoc uiride, Verde, χλωρός, quod eſt herbacei coloris: à uigore, ut nonnulli exiſtimant, quod nunquam æque uigeant plantæ, atque cum uirides ſunt. Virg. lib. 8. Aen. Viridiq; in littore conſpicitur ſus. Plin. lib. 10. cap. 42. Super omnia humanas uoces reddunt pſittaci, & quidem ſermocinantes. India autẽ hanc mittit: Pſittacem uocant, uiridem toto corpore, torque tantum miniato in ceruice diſtinctam: Imperatores ſalutat, & quæ accipit uerba, pronunciant, in uino præcipue laſciua. Cicer. 2. de Na. deo. Adde huc fontium gelidas perennitates, liquores perlucidos

eidos, amnium, riparum ueſtitus uiridiſſimos. Vir. 2. Geo. Quæque ſuo uiridi ſemper ſe gramine ueſtit. Per tranſlationem Viride accipitur pro florenti, & uigore prædito, ἀκμαστικός. Vir. 6. Aene. Iam ſenior, ſed cruda deo, uiridiſque ſenectus. Viridis ætas. Colu. in Præfatione operis: Cum iſtud opus non ſolum ſcientiam, ſed uiridem ætatem cum robore corporis ad labores ſufferendos deſideraret. Pli. Epiſt. 1 44. Nomidia Quadratilla paulo minus octogeſimo ætatis anno deceſſit, uſque ad nouiſſimam ualetudinem uiridis. Iuuenta uiridis. Virg. 5. Aeneid. Euryalus forma inſignis, uiridiq; iuuenta.

VIRIDANS, antis, particip. ſine uerbi origine, χλωρὸς, θάλλων, idē quod uirens, ſiue uiride. Plin. libr. 37. cap. 8. Viridantium & alia plura ſunt genera. Virg. 5. Aeneid. Sic fatus cingit uiridanti tempora lauro. Plin. lib. 4. cap. 8. Intus ſua luce uiridante allabitur Peneus, uiridis calculo amœnus circa ripas gramine, canorus auium concentu.

VIRILIS, & hoc le, pen. prod. *Virile*, ἀρρενικός, χλωρὸς, quod eſt uiri: ut, Opus uirile. Proles uirilis. Virg. 7. Aene. Filius huic fato diuum, prolesq; uirilis Nulla fuit. Forma uirilis. Ouid. Epiſt. 4. Sint procul à nobis iuuenes, ut fœmina, compti: Fine coli modico forma uirilis amat. Stirps uirilis. Liui. 1. ab Vrb. Breui ſtirps quoque uirilis ex nouo matrimonio fuit, cui Aſcanium parentes dixere nomen. Sexus uirilis. Plin. lib. 10. cap. 55. Liuia Auguſta parere ſexum uirilem admodum cupiebat. Per tranſlationem accipitur pro forti & magnanimo, & minime effœminato. Terent. in Phorm. Animo uirili, præſentiq; ut ſis, para. Cicer. ad Attic. libr. 14. Acta enim illa res eſt animo uirili, conſilio puerili. Pars uirilis, id eſt, uires, animi fortitudo. Cicer. 5. Verr. Qui præſertim plus etiam quàm pars uirilis poſtulat, pro uoluntate populi Rom. oneris, ac muneris ſuſcribere debeant. Pro uirili parte, id eſt, pro uiribus. Cicer. pro Sext. Hæc qui pro uirili parte defendunt, optimates ſunt.

VIRILITER, aduerb. *Fortemente, uirilmente*, ἀνδρείως, fortiter, & magno animo. Cicer. 2. Tuſcula. Itaque barbari quidam, & immanes ferro decertare acerrime poſſunt: ægrotare uiriliter non queunt. Idem 1. Offic. Quod enim uiriliter animoq; magno fit, id dignum uiro, & decorum uidetur. Ouid. 1. Faſt. Cui genitrix flenti, fortuna uiriliter, inquit, (Siſte precor lacrymas) iſta ferenda tibi eſt.

VIRILIA, uirilium, tantum ploral. *Parti uergognoſe*, αἰδοῖα, τά, uerenda, ſeu pudenda uiri. Pli. li. 21. c. 27. Et in totum ad uirilia, cauliculis eius uino, & aceto tritis, nihil utilius putant.

VIRILITAS, atis, *Virilità*, τὰ αἰδοῖα, idem quod uirilia, ſeu uiri pudenda. Mart. li. 9. Non puer auari ſectus arte mangonis, Virilitatis damna mœret ereptæ. Pli. lib. 23. c. 1. Vtiliter etiam fouetur uino calido uirilitas iumentis. Quint. lib. 4. c. 12. Non alio medius fidius uitio diſcentium, quàm quo mancipiorum negociatores formæ puerorum, uirilitate exciſa, lenocinantur. Pli. li. 7. c. 4. Ex fœminis mutari in mares, nō eſt fabuloſum. Lucinius Mutianus prodidit uiſum à ſe Argis Areſcontem, cui nomen Areſcuſæ fuiſſet, nupſiſſe etiam: mox barbam & uirilitatem prouenniſſe, uxoremq; duxiſſe.

VIRIPOTENS, tentis, ὡραία γάμου, nubilis, uiro matura: ut, Virgo uiripotens, apud Pla. in Perſa.

VIRITIM, aduerbiū, *Ad huomo, ad huomo*, κατ' ἄνδρας, per ſingulos uiros, per ſingula capita. Cicer. 2. de Repub. ut citat Nonius. Ac primus agros, quos bello Romulus ceperat, diuiſit uiritim ciuibus. Varro li. 1. de Vita pop. Rom. Agros uiritim populo Romano attribuit. Liui. 1. ab Vrbe: Ex quo pacis belliq; munia non uiritim, ut ante, ſed pro habitu pecuniarum fierent. Aliquando tamē Viritim accipitur pro ſeparatim, & ſeorſum: ut, Pugnare uiritim μονομαχεῖν. Curtius li. 7. Siquis uiritim dimicare uellet, prouocauit ad bellum.

VIROVESCA, οὐιρουέσκα, Hiſpaniæ citerioris ciuitas, in tractu Autrigonum, qui ſunt populi Cantabris ad ortum proximi. Auctor Ptolemæus libr. 2. cap. 6. Plin. lib. & cap. 3. Virouefcam nominat.

VIRVTIVM, οὐιρούτιον, oppidum Germaniæ, in climate Septentrionali, apud Ptol. li. 2. c. 11.

VIROR, oris, *Verdura*, χλωρότης, à quibuſdam uſurpatur pro uiriditate, hoc eſt, pro colore uiridi, ſiue herbaceo.

VIROSVS, ſa, ſum, prima ſyllaba correpta, φίλανδρος, uiri appetens: ſicut Mulieroſus, mulieris appetens. Lucilius lib. 7. ut citat Nonius: Dixit, ad principium uenio, uetulam, atq; uiroſam Vxorem cædam potius, quàm caſtrem egomet me. Afranius: Diuortio, apud eundem Nonium Vigilans, ac ſolers, ſicca, ſana, ſobria, uiroſa non ſum, etſi ſum, non deſunt mihi, qui ultro dent: ætas integra eſt, formæ ſatis.

VIROSVS, a, um, prima ſyllaba producta, δυσώδης, fœtidus, graueolens: à nomine uirus, quod modo uenenum, modo ingratum odorem ſignificat. Virg. 1. Georg. At Chalybes nudi ferrum, uiroſaq; Pontus Caſtorea, Eliadum palmas Epiros equarum. Conſtat enim caſtoreum fœdi, & execrandi odoris eſſe, adeo ut prægnantes eius olfactu eiiciant fœtum. Seruius tamen ibi interpretatur, Viroſa, id eſt, uenenata.

VIRTVS, uirtutis, *Virtù, uertù*, ἀρετή, probitas, integritas, recta ratio, uitio contraria: quam Ariſtoteles lib. 1. Rhetor. definit eſſe δύναμιν ποριστικὴν ἀγαθῶν, καὶ φυλακτικήν, δύναμιν εὐεργετικὴν πολλῶν καὶ μεγάλων, καὶ πάντων περὶ πάντα. Hoc eſt, facultatē bonarum rerum conciliatricem, & conſeruatricem, facultatem beneficam multarum & grādium rerum, atque adeo omnium per omnia. Alii ſic definiunt: Virtus eſt facultas animi conſtans, conueniensq; laudabiles efficiens eos, in quibus eſt, & ipſa per ſe ſpōte ſeparata etiam ab utilitate, laudabilis. Horat. libr. 1. Epiſt. Virtus eſt uitium fugere, & ſapientia prima Stultitia caruiſſe. Dicta eſt autem Virtus à uiro, teſte Cice. 2. Tuſcul. Quo fit, ut ſæpe peculiariter accipiatur pro præſtantia in re militari, & pro robore animi, & fortitudine, quæ uiro propria eſt, quā & Græci ἀρετὴν uocant, nonnunquam etiam δύναμιν & ἰσχύν. Lactantius l. de Opificio: Vir nominatus, quòd in eo maior uis eſt, quàm in fœmina: & hinc Virtus nomen accepit. Vnde cum Virum dicimus, non tam ſexum ſignificamus, quàm robuſtum, & fortem. Viri. n. propria eſt uirilitas & robur. Virg. 5. Aene. Tunc pudor incendit uires, & conſcia uirtus. Cæſar 1. Belli Gal. Perfacile eſſe, cum uirtute omnibus præſtarent, totius Galliæ imperio potiri. Ci. Planco, lib. 10. Epiſto. Omnia conſecutus es, Virtute duce, comite Fortuna: eaq; es adeptus adoleſcens, multis inuidentibus, quos ingenio induſtriaq; fregiſti. Virtus apud Romanos pro dea colebatur: cuius templum ita coniunctum erat cum æde Honoris, ut in hanc, non niſi per illud pateret aditus: quo commento hoc ſignificare uolebant, ueram unicamq; parandi honoris uiam eſſe uirtutem. Virtutes, aliquando ironicῶs, pro uitiis ponuntur, ut annotauit Donatus in illud Teren. Adelph. Si poſſiderem, ornatus eſſes ex tuis uirtutibus. Virtus, pro facultate, ui, ſeu proprietate, rei unicuiq; inſita, δύναμις, Ci. lib. 5. de Fini. Atqui in ſenſibus eſt, & ſua cuique uirtus. Quin. li. 4. c. 2. Sunt hæ quidem, quas ſupra retuli, uirtutes aliarum quoque partiū. Virtus, pro ope & auxilio, βοήθεια, Plautus: Deum uirtute eundem hoſpitio accipiam. Aliquādo pro merito, ſeu præſtantia. Idem Moſtel. Virtute formæ id euenit, ut te deceat, quicquid habeas.

VIRVLENTVS, *Venenoſo, uelenato*, ἰώδης, qui eſt plenum ueneno. Gel. li. 16. c. 11. Vt ſerpentium uirulentorum domitores ſint.

VIRVS, ἰός, idem quod uenenum. Virg. 1. Geo. Ille malum uirus ſerpentibus addidit atris. Cic. in Arat. Hic ualido cupide uenatorem perculit ictu, Mortiferum in uenas figens per uulnera uirus. Virus acerbitatis, per tranſlationem. Idem de Amic. Tamen is pati nō poſſit, ut non acquirat aliquem, apud quem euomat uirus acerbitatis ſuæ. Frequēter accipitur pro graueolentia, ſeu tetro odore, δυσωδία. Plinius. Prodeſt & ad uirus alarum. Idem: Signum eſt uernis temporibus odoris uirus. Virus paludis. apud Colum. libr. 1. Et apud Plinium de Baſiliſco: Huic tali monſtro muſtelarum uirus exitio eſt, id eſt, necant eos odore muſtelarū, ut interpretatur Budæus. Aliquando ſignificat aſperitatem ſaporis. Idem libr. 31. cap. 8. Aqua marina uetuſtate uirus deponit, id eſt, amaritudinem illam, & ſalſedinem. Idem: Virus mali medici, id eſt, acor, & amaritudo. Aliquando aſperitatem coloris. Idem de ſanguine purpuræ. Tum ſuperadditum decoquitur uirus. Aliquando genituram, id eſt, humorem, qui è genitalibus fluit. Idem lib. 18. ca. 11. Virus uerrinum è ſcropha à coitu exceptum, prius quàm terram attingat, grauitati aurium prodeſt. Aliquando accipitur pro uirtute naturali, ut annotauit Nonius, citans locum ex Lucr. li. 2. Concoctosque ſeruare, & condere uiro. Accipitur aliquando in meliorem partem, pro ſuauibus aromatum odoribus. Stat. libr. 2. Syluarum. Atq; omne benigne Virus, odoriferis Arabum quo creſcit in artus. Habet autem hoc nomen tres tantum caſus, ſingularis numeri nominatiuum, accuſatiuum, & uocatiuum. Olim toto ſingulari numero declinabatur, quemadmodum Vulgus, & Pelagus. Lucr. Liquit enim tetri ſupra contagia uiri.

VIS, huius, Vis, *Poſſanza, forza, poteſta, uehemenza*, ἰσχύς, δύναμις, potentia, uirtus, uires. Cice. pro Domo ſua: Magna uis eſt in deorum immortalium numine. Saluſt. in Procem. Catil. Sed omnis noſtra uis in animo & corpore ſita eſt. Vir. li. 1. Aeneidos: Non ea uis animo nec tanta ſuperbia uictis. Cicero lib. 2. Officiorum. Magnam uim eſſe in fortuna in utranque partem, uel ſecundas ad res, uel aduerſas, quis ignorat? Aliquādo accipitur pro uiolentia, βία. Vir. lib. 2. Aen. Fit uia ui, rumpunt aditus. Cic. pro Sex. Quos homines ſi (id quod facile factu fuit, & quod fieri debuit, quodq; à me optimi & fortiſſimi ciues flagitabant) ui armisq; ſuperaſſem: non uerebar, ne quis aut uim ui repulſam reprehenderet, aut perditorum ciuium, uel potius domeſticorum hoſtium mortem mœreret. Aliquando pro multitudine, ac copia, πλῆθος. Liuius: Magna uis ex Sicilia aduecta. Saluſtius. Secunda tempeſtate ex Ponto uis piſciū erumpit. Cic. pro lege Manilia. Sic Mithridates fugiens maximā uim auri, atq; argenti, pulcherrimarumq; rerum omnium, &c. Idem 1. de Legib. Quid ſit homini tributum natura, quantam uim rerū optimarum mens humana contineat. Idem 5. Tuſcu. Socrates, in

pompu

pompa cum magna uis auri argentiq; ferretur, Quam multa non deſidero, inquit. Aliquando pro celeri impetu, ῥοπή. Cic. in Orat. Euertitur oratio compoſitione uerborum, ut aliter in ea nec impetus ullus, nec uis eſſe poſſit. Summa ui aliquid facere, id eſt, totis uiribus, & magno conatu. Teren. Adel. Summa ui hanc defendam. atque illum mortuum. Vis diuina, ea eſt, quæ & Vis maior dicitur. Vlpianus de Dam. infect. l. Fluminum. §. uitium autem: Seruius quoq; putat, ſi ex ædibus promiſſoria uento tegulæ deiectæ damnum uicino dederint, ita eum teneri, ſi ædificii uitio id acciderit, non ſi uiolentia uentorum, uel qua alia ratione, quæ uim habeat diuinam. Quæ ſit Vis maior, docet Pli. li. 18. c. 28. de ſterilitatum cauſis: Ante omnia autem, inquit, duo genera cœleſtis iniuriæ meminiſſe debemus: unum, quod tempeſtates uocamus, in quibus grandines, procellæ, cæteraq; ſimilia intelliguntur: quæ cum acciderunt, Vis maior appellatur. Hæc ab horrendis ſideribus exeunt, ueluti Arcturo, Orione, Hœdis. Ex his uerbis apparet, Vim maiorem eſſe, quàm Vlp. tit. Loc. & Conduc. li. ex conducto. Tempeſtatem calamitoſam appellat. Col. li. 1. c. 7. Nam ubi ſedulo colitur ager, plerunq; compendium, nunquam, niſi ſi cœli maior uis, aut prædonis inceſſit, detrimentum affert. Habebat olim hoc nomen tres caſus pluralis numeri ſimiles nominatiuo ſingulari. Sal. li. 3. Hiſ. Male iam aſſuetum ad oēs uis controuerſiarum. Quæ declinandi ratio, iā exoleuit: in cuius locum ſucceſſit Vires, uirium, uiribus.

VISCATVS, a, um, ut, Viſcata munera. Vide Viſcus.

VISCERARE, κρεανομεῖν, ueteres dixerunt, pro eo quod eſt, carnem populo diſtribuere. Sipont.

VISCERATIM, aduer. Per uiſcere, κρεουργηδὸν, per ſingula uiſcera. Ennius in Andromeda: Diſſipat uiſceratim membra.

VISCERATIO, onis, κρεανομία, crudæ carnis diſtributio, quæ fieri ſolebat, uel in ſolenni feſtiuitate, & præcipue in Latinis ferijs, uel in funere alicuius excellentis perſonæ. Gel. Tum in Albano uiſceratio Latinis data. Liu. lib. 8. Et populo uiſceratio data à M. Flauio in funere matris. Serui. Viſceratio eſt caro, à uiſcere nomine deducta.

VISCOSVS, ſa, ſum, Viſcoſo, tenace, γλοιώδης, quod eſt tenax, & glutinoſum: quod & Viſcidum dicimus.

VISCVS, ſci, & ſcum, Viſchio, pania, ἰξὸς, glutinum, quo aues capiuntur. Cice. 2. de Natu. deo. Prouiſum etiam, ut ſiqua minima beſtiola conaretur irrumpere, in ſordibus aurium, tanquam in uiſco inhæreſceret. Plaut. in Bacchid. Viſcus merus ueſtra blanditia eſt. Plin. lib. 16. cap. 44. Viſcum fit ex acinis, qui colliguntur meſſium tempore immaturi, &c. Eſt & Viſcum, frutex, qui ex turdorum potiſſimum fæce ſuper arborum quarundam ramis delapſa, & à ſole cum humiditate quadam ferueſacta naſcitur: uiret autem per totam hyemem. Virg. 6. Aene. Quale ſolet ſiluis brumali frigore uiſcum Fronde uirere noua, quod non ſua ſeminat arbos. De hoc uiſco uide Plin. li. 16. c. 44. Viſcum item, teſte Nonio, antiqui uocabant rete à tenacitate. Vir. 1. Geor. Tum laqueis captare feras, & fallere uiſco Inuentum, & magnos canibus circundare ſaltus. De feris. n. hic procul dubio, non de auibus, loquitur Virg. A Viſcus, fit adiectiuum Viſcatus, a, um, uiſco oblitus. Varro 3. de re ru. c. 7. Quos columbarii interficere ſolent, duabus uirgis uiſcatis defixis in terram inter ſe curuatis. Ouid. 1. de Arte: Non auis utiliter uiſcatis effugit alis. Idem 15. Met. Retia cum pedicis, laqueoſque, arteſq; doloſas Tollite, nec uolucres uiſcata fallite uirga. Viſcata munera, & hamata pro eodem: hoc eſt, quibus maiora attrahūtur quàm quæ dantur. Pli. Epi. 207. Hos ego uiſcatis, hamatiſq; muneribus non ſua promere puto, ſed aliena corpore.

VISCVS, ſceris, p. e. non tātum exta, Interiori, budelle, carni, σπλάγχνα ſignificat, cuiuſmodi ſunt iecur, cor, pulmo, & lien, (in qua ſignificatione proprie accipitur apud medicos, & rei Anatomicæ peritos) uerum etiam carnem ipſam, quæ eſt inter oſſa & cutem. Vir. 1. Aen. Tergora diripiunt coſtis, & uiſcera nudant. Viſcera terræ, hoc eſt, interiora, & penitiora. Oui. 1. Meta. Nec tantum ſegetes, alimentaq; debita diues Poſcebatur humus: ſed itum eſt in uiſcera terræ, Quaſq; recondiderat, Stygiiſque admouerat umbris Effodiuntur opes irritamenta malorum. Viſcera montis. Vir. 3. Aen. Interdum ſcopulos, auulſaq; uiſcera montis Erigit eructans. Vbi Seruius: Viſcera, id eſt partes: ſic autem dixit Viſcera, quemadmodum Terræ oſſa dicūtur. Hinc euiſcero, as, ἀποσπλαγχνίζω, quod eſt, Viſcera extraho. Vir. libr. 11. Compreſſamq; tenet, pedibuſq; euiſcerat uncis. Ci. 1. Tuſc. ex Ennio: Ipſe ſūmis ſaxis fixus aſperis euiſceratus latere penderes.

VISIBILIS, & hoc le, Viſibile, ὁρατὸν, θεατὸν, quod uideri poteſt, ſicut Inuiſibile, quod uideri non poteſt. Pli. l. 11. c. 37. Oculi, ceu naſa quædam, uiſibilem animi partem accipiunt, atque tranſmittūt.

VISITO, tas, Viſitare, ἐπισκέπτομαι, frequentatiuum eſt à Viſo. Cic. 5. de Fini. Is cum arderet podragæ doloribus, uiſitaſſetq; hominem Carneades Epicuri perfamiliaris, & triſtis exiret, &c. Aliquando Viſitare poſitum legimus, pro ſæpe uidere. Pla. in Curc. Ibi me interrogat, Ecquem in Epidauro Lyconem trapezitam nouerim? Dico me nouiſſe, quid lenonem Cappadocem? anno uiſitaſſe. Hinc Viſitatio, onis, uerbale, actus uiſitandi.

VISIO, onis, uerbale, ὄψις, ipſe uidendi actus. Ci. 4. Aca. Nec poteſt is, cui eſt uiſio ueri falſiq; communis, ullum habere iudicium, aut ullam omnino ueritatis notam. Ci. 2. de Na. de. Neque uiſionem, neq; auditum, neq; ſonum ſine aere fieri poſſe. Viſiones etiam dicuntur, quas Græci uocant φαντασίας. Quin. li. 6. c. 2. Tentabo etiam de hoc dicere, quas φαντασίας, Græci uocant, nos ſane Viſiones appellemus, per quas imagines rerum abſentium ita repræſentantur animo, ut eas cernere oculis, ac præſentes habere uideamur. Macr. in Somn. Scip. Omniū, quæ uidere ſibi dormientes uidentur, quinque ſunt principales, & diuerſitates, & nomina. Aut enim eſt ὄνειρος, ſecundum Græcos, quod Latini Somnium uocāt: aut ὅραμα, quod Viſio recte appellatur: aut χρηματισμὸς, quod Oraculum nuncupatur, aut eſt ἐνύπνιον, quod Inſomnium dicitur, aut eſt φάντασμα, quod Cicero, quoties opus hoc nomine fuit, Viſum uocauit.

VISO, ſis, uiſi, uiſum, Andar à uedere, ἐπισκέπτομαι, ἐποπτεύω, ad uidendū eo. Ci. ad Att. Cupio equidē, & iampridem cupio Alexandriam, reliquamq; Aegyptū uiſere. Id eſt, ad uidendū ire. Ter. in Hecy. Non uiſam uxorē Pamphili, cū in proximo ſit ægra? Illud uero in Andria: Id uiſo, tu ne an illi inſaniant: exponit Donatus, ad uidendum uenio. Eadem etiā uis ſeruatur in cōpoſitis. Terē. in And. Reuiſo quid agant: Redeo (inquit Donatus) ut uideā, quid agunt. Et in Adelph. Hera ego hinc ad hos prouiſam, quam mox uirginē acceſſant. Prouiſo (inquit) duas res ſignificat, procedo, & uideo, Plau. in Menæch. Prouiſam, quam mox uir meus redeat domū. Non raro tamen Viſo, accipitur pro primitiuo Video, præſertim cū uerbo Eo, aut Venio coniunctum. Plau. Rud. Nunc huc ad Veneris fanum ueni ui uiſere: rē diuinā facturā ſe dixerat. Ter. Hecy. Poſtquā acceſſiuit ſæpius, ægrā ſimulant mulierē: noſtra illico. It uiſere ad eā: admiſit nemo. Idē uſuuenit, quando iunguntur his ablatiuis: gratia, cauſa, ſtudio, & huiuſmodi. Saluſtius: Multi autem, qui è caſtris uiſendi, aut ſpoliādi gratia proceſſerant, uoluentes hoſtilia cadauera, amicū alii, pars hoſpitē, pars autē cognatos reperiebant. Terē. in Hecy. Ne mittas quidē uiſendi cauſa quenquam. Vir. 2. Aen. Vndique uiſendi ſtudio Troiana iuuentus. Circunfuſa ruit. Ex quibus datur intelligi, hoc uerbū non eſſe deſideratiuum, ſicut multi putant, ſed magis exercitatiuum. Nam ſi Viſo in his exemplis intelligas, uidere cupio, ſenſus erit ineptus. Superflui. n. ita forent hi ablatiui, ſtudio, cauſa, gratia, quos habet adiunctos. Inuenitur & paſſiuū Viſos, in tertiis potiſſimū perſonis. Cice. 6. Verr. Cupidinem fecit illum, qui eſt Theſpiis propter quē Theſpiæ uiſuntur. Hinc Viſendus, particip. Ci. pro Pompeio: Quæ cæteri tollenda arbitrabantur, ea ſibi ille ne uiſenda quidē exiſtimabat. Aliquando nomen eſt ex participio. Pli. li. 16. c. 44. Vicina luco eſt ilex, & ipſa nobilis XXXV. pedum ambitu caudicis decem arbores emittens ſingulas, magnitudinis uiſendæ: id eſt, ſpectabilis, admirandæ, dignæ uideri.

VISONTIVM, Οὐισόντιον, Pelodouum oppidum in Hiſpania Tarraconenſi. Ptol. li. 2. c. 6.

VISVM, uiſi, φάντασμα, ſpectrum, phaſma, ſiue ſpecies aliqua, quam dormientes uidemur uidere: quanquā nonnunquā & uigilantibus uſuueniat: quemadmodū Bruto legimus mali Genii uiſum non multo ante cladē Philippicam apparuiſſe. Vir. 4. Aen. Hoc uiſum nulli, non ipſi effata ſorori eſt. Cic. 1. Acad. Plurimā autem in illa tertia philoſophiæ parte mutauit: in qua primū de ſenſibus ipſis quædā dixit noua: quos iunctos eſſe cenſuit è quadā quaſi impulſione oblata extrinſecus, quam ille φαντασίαν, nos uiſum appellemus. Viſum, uiſi, pro ſpectaculo, hoc eſt, pro re quauis, quæ ſpectāda proponitur. Propert. li. 2. Ele. 6. Quæ manus obſcœnas depinxit prima tabellas, Et poſuit caſta turpia uiſa domo.

VISTVLA, qui & Viſula, & Iſtula, nobilis Europæ fluuius, in Carpatho monte naſcens, Germaniamq; dirimens à Sarmatia, & tandem oſtio uno prægrandi iuxta Danticum urbem in ſinum Codanum illabens. Vide Ptol. Tab. 7. Europæ.

VISVLA, Pomponio, fluuius inſignis Europæ, Germaniam diuidens à Sarmatia, qui à Plinio Viſtula appellatur. Vide Vadianum in li. 3. Pomponii Melæ.

VISVLA, uitis genus, quod ſic deſcribitur à Col. l. 3. c. 2. Viſulæ deinde ab his & minor Argitis terræ mediocritate lætātur: nā in pingui nimis uiribus luxuriant, in macra tenues & uacuæ fructu ueniūt, &c. Viſula breuē materiā, & latū foliū exigit, cuius amplitudine fructus ſuos optime aduerſus grādinē tuetur: qui tamen niſi primo quoque tempore maturi legantur, ad terram decidunt, humoribus etiam, priuſquam defluant, putreſcunt.

VISVRGIS, fluuius eſt Germaniæ, non procul à Cheruſcis naſcens, Brūſuicē agrū irrigās, indēq; Bremā urbē præterlapſus, paucis citra Albis oſtiū paſſuū milibus, in Germanicū Oceanum ſeſe euoluens. Accolæ hodie Vuerſerum appellant. Vide Annotationes Vadiani in librum tertium Pomponii Melæ.

VISVS, us, m, Viſione, uedere, uiſta, ὄψις, uidendi actus, uel potentia ipſa uiſiua. Pli. li. 8. c. 22. Sed in Italia quoque creditur luporum uiſus eſſe noxius. Ouid. 3. Faſt. Mergitur, uiſus effugietq; tuos. Plin.

lib. 9.

lib.9.c.50.Piſces attritu uentrium coeunt tanta celeritate, ut uiſum fallant . Quintil.lib.10.cap.1 . Qualis eſt ferri fulgor , quo mens ſimul,uiſusq́;perſtringuntur . Viſus, pro eo quod uidetur. Vir.3.Ae. Nymphas uenerabar agreſtes , Gradiuumq́; patrem, Geticis qui præſidet aruis , Rite ſecundarent uiſus , omēq́; leuarent.Idem 5.Aen.Obſtipuit uiſu Aeneas. Hor.1.Ser. Sat. 5. Tū immundo ſomnia uiſu Nocturnam ueſtem maculant,uentremq́; ſupinum . Nocturnus uiſus . Tacitus lib.20.Aduocata concione iuſſu nominis,tuos Ptolemæiq́;uiſus,& ingruentia mala exponit. Viſus,pro ſpecie.Cic.1.de Nat.deo.Ex quo exiſtit & illud, multa eſſe probabilia,quę quanquam non perciperentur,tamen quia uiſum quendam haberent inſignem & illuſtrem , his ſapientis uita regeretur .

Vita,*Vita,anima,ſpirito,*βίος,ζωὴ,a Viuo,is,animæ,& corporis cōiunctio : quemadmodum contra eorundem diſſolutio , mors eſt . Cic.1 .de Nat.deo.Tribus rebus animantium uita tenetur, cibo , potu, ſpiritu.Idem 2.Phil.Quod eſt aliud beneficium latronum, quàm ut commemorare poſſint his ſe uitam dediſſe, quibus non ademerint ? Accipitur aliquādo Vita pro moribus.Ter.in Adel. Inſpicere,tanquam in ſpeculum,uitas hominum Iubeo.Lib.2.ad Heren.Deinde uita hominis ex ante actis ſpectabitur . Aliquando pro alimento,ſeu uictu.Teren.Eadem quippe homo iam grandior,cui opera uita erat.Idem in Heauton.Nam tua quidē Hercle hæc uita certe expetenda,atque optanda eſt.Interdum pro inſtituto,& ratione uiuendi.Cic.de Senect. Serpit per omnium uitas amicitia.Cic.pro Roſc.Amer. Vita ruſtica honeſtiſſima, atq; ſuauiſſima. Mea uita, ζωή μου, blandientis uox eſt. Ci.ad Teren. lib.14.Obſecro te mea uita,quod ad ſumptum attinet,ſine alios, qui poſſunt,ſi modo uolunt,ſuſtinere.

Vitabvndvs,*Schifatore,*διαλαβόμενος, idem quod uitans . Saluſt. Marius uitabundus claſſem hoſtium, ad oppidum peruenit .

Vitalis,& hoc le,*Vitale,che puo uiuere,*βιώσιμος , ζώσιμος , ζωτικός,quod uiuere poteſt,uel cui diuturnior uita ſeparari poteſt,unde fœtus octauo menſe natos dicimus non eſſe uitales , hoc eſt, non diu uicturos. Cice.de Amici.Quis poteſt eſſe uita uitalis,(ut ait Ennius)niſi qui,&c. Interdum actiue accipitur pro eo quo uiuimus,quodq́; uitam aut affert , aut conſeruat , ζωοποιητικός. Vir.1.Aen. Quiſquis es,haud credo,inuiſus cœleſtibus auras Vitales carpis . Vitalis calor.Cur.lib.3.Pallor deinde ſuffuſus eſt , & totum propemodum corpus uitalis calor reliquit.Ci.2.de Na.deo.Caloris natura uim habet in ſe uitalem.Vitale æuum , pro ipſa uita.Plaut.Poen.Iupiter , qui genus colis, aliſq; hominum, per quem uiuimus.Vitale æuum . Hinc Vitalitas,atis , βιωτικόν, τό,uis & potentia uitalis.Plin.lib.11.cap. 37. Cæteris corruptis uitalitas in corde durat. Vitaliter,aduerb.βιωτικῶς. Lucret. lib. 5.Haud igitur conſtant diuino prædita ſenſu: Quandoquidem ne queunt uitaliter eſſe animata .

Vitellvs,uitelli,*Vitello,roſſo di uouo,*λέκιθος,τὸ ὠχρὸν τοῦ ὠοῦ,dicta eſt oui pars lutea,quod ex eo uiuat pullus: ipſum enim animal ex albo liquore oui corporatur,cibus eius in luteo,hoc eſt, in uitello.Mar.lib.13.Candida ſi croceos circumfluit unda uitellos . Heſperius ſcombri temperet oua liquor.Cic.2.de Diui. Tum ille ; Nihil ne,inquit,de uitello? id enim ex ouo uidebatur aurum declaraſſe,reliquum argentum . Hor.2.Ser.Saty.4.Longa quibus facies ouis erit,illa memento,Vt ſucci melioris , & ut magis alba rotundis,Ponere nanque marem cohibent calloſa uitellum .

Vitellinvs,a,um,λεκιθώδης,idem quod uitulinus . Cic. ad Pæt. li.9.Integram famem ad ouum affero : ita uſq; ad aſſum uitellinum opera perducitur . Quo tamen in loco meliora exemplaria Vitulinum legendum oſtendunt . Vitellina bilis, λεκιθώδης χολή, a Medicis appellatur,quæ fit ex bile pallida uehementius uſta : ita dicta,quod crudi oui uitellum & colore & ſubſtātiæ craſſitudine imitetur .

Vitellivs,Βιτέλλιος,nomis Romanorum Imperator fuit, uentri,gulæq; addictiſſimus,qui ſuperato apud Bebriacum Othone, Imperium arripuit:quod non multo poſt deficientibus ad Veſpaſianum militibus,una cum uita exuit.Reliquam eius uitam pete ex Suetonio .

Viteus,a,um,adie.ἀμπέλινος,quod ex uite : unde Pocula uitea. Virg.περιφραστικῶς pro uino poſuit 3.Ge.Et pocula læti Fermento atq; acidis imitantur uitea ſorbis .

Vitex,icis,ἄγνος,frutex eſt in arborem aſſurgens, in fluminum ripis,ac torrentium alueis naſcens,ramis prælongis lētisq; , foliis oliuæ,ſed mollioribus.Duo ſunt eius genera:alterum, album florem emittens cum purpureo:alterum tantum purpureum , & ſemen piperis ſimilitudine.Græci ἄγνον uocant,quod nobis caſtū ſonat,propterea quòd matronæ in Theſmophoriis Athenienſium caſtitatem ſeruantes,ex foliis ſiis cubitum ſibi ſternebant : Viticis autem nomen a uitilium uſu accepit . Vulgus herbariorum Agnum caſtum appellat.

Vitiarivm,ἀμπελών,ἀμπελόφυτον,uitium ſeminarium , ſeu locus uitium plantis conſitus.Col.l.3.c.5.Vitiarium neque ieiuna terra,neque uliginoſa faciendum eſt : ſuccoſa tamen,a mediocri potius,quàm pingui . Et paulo ante: Cui uineta facere cordi eſt, præcipue caueat,ne alienæ potius curæ,quàm ſuæ credere uelit, neue mercetur uiuiradicem,ſed genus ſurculi probatiſſimum domi conſerat,faciatq́; uitiarium,ex quo poſſit agrum uineis ueſtire . Varro lib.1.de Re ruſt. Ideo in uitiario primitus cum exit uitis,tota reſecari ſolet , ut firmiore ſarmento è terra exeat , atque in patiendis collibus uires habeat maiores.

Viticvla,æ,*Viticella,*ἀμπελὶς,diminutiuum a Vitis.Vir.in Diris: Dulci nanq; tumet nondum uiticula Baccho.Cic.3.de Nat.deo. At enim minora dii negligunt,neq; agellos ſingulorum, nec uiticulas perſequuntur . Viticulæ item,κλημάτια, in herbis dicuntur flagella quædam , quæ uitium palmites imitantia longe lateq́; proſerpunt,& obuia quæque amplectuntur,iiſq́; quaſi pedaminibus abutuntur : cuiuſmodi uidere in cucurbitis,cucumeribuſq́;, aliiſq; nonnullis id genus.Plin.lib.24.cap.11.Frutex eſt folio hederæ,molliore tamen,& minus longis uiticulis.

Vitifer,a,um,adie.ἀμπελοφόρος,quod fert uites,ſiue in quo proueniunt uites.Mart.l.13.Hæc de uitiſera ueniſſe picata Vienna Ne dubites,miſit Romulus ipſe mihi .

Vitigineus,a,um,*Di uite,*ἀμπέλινος,quod ex uite fit : ut, Vitigineum ſimulacrum.Col.l.12.c.16.Alii foliis uitigineis , nonnulli plataninis ſemiuietas uuas contegunt .

Vitiligo,pen.pro.gent.uitiliginis,ἀλφός,μέλας,λεύκη,fœdus cutis color , ex malo corporis habitu proueniens,nutrimentum recte aſſimulare non potentis.Celſus ad finem lib. 5.tria eius facit genera: ἀλφὸν uocans,in quo color albus eſt fere ſubaſper, & nō continuus, ut quædā quaſi guttæ diſperſæ eſſe uideantur. Ab alpho,μέλας ſolo differt colore,qui illi niger eſt & umbræ ſimilis. Tertium genus λεύκην appellat,ſimile quiddam habens alpho , ſed magis albeſcens,& altius deſcendens,pilos quoq; albos reddens,& lanugini ſimiles. Hæc Celſ.Pli.li.10. ca.15. Ferunt eos, qui quotidie edunt capparim,paralyſi non periclitari ,nec lienis doloribus.Radix eius uitiligines albas tollit.Mart.l.3. linguæ uitiliginem dedit per quādam ſimilitudinem,cum inquit: Scabros dentes,uitiliginemq́; linguarum.

Vitilis,& hoc uitile,λυγιστικός,quicquid ſic lentum eſt , ut commode flecti poſſit,inquit Budæus:a uinciendo dictum , quemadmodum & Vitis, Vitex, Vimen,& cætera id genus.Pli.lib. 19. c. 5.Cucurbita omni modo faſtigiatur,uaginis maxime uitilibus. Hinc Vitilia ſubſtātiue,λύγοι,λυγιστικά , dicuntur uimina , quibus religantur uites.Idem lib.24.cap.9.Non multum a ſalice uitilium uſu diſtat uitex .

Vitiligatores,*Calonniatori,attrettatori,*συκοφάνται,dicti ſunt uitioſi litigatores,hoc eſt,calumniatores,obtrectatores:ex uitiis,& litigatoribus compoſita dictio.Qui.n.ſola prauitate contentionē quærunt.Vitiligatores proprie dicuntur.M.Cato Vitilitigatores appellat litium auidos,alienorum calumniatores.Pli. in Præfat.Hiſtoriæ mundi:ergo ſecuti etiam cōtra uitilitigatores,quos Cato eleganter ex uitiis,& litigatoribus compoſuit : quid enim illi aliud,quàm litigant,aut litem quærunt?

Vitiligo,as,p.cor.*Accuſare,riprendere,mordere,*συκοφαντέω , obſtrigilo,carpo,criminor, damno , mordeo:unde Vitilitigatores. Pli.in Prolo.Nat.Hiſto.Sic ego,quæ ſcripta ſunt,hæc ſi palā proferantur,multos fore qui uitilitigent .

Vitio,tias,*Guaſtare,*καταισχύνω,καταπιαίνω,corrūpo, deſtruo , deterius reddo.Plaut.in Prolo. Aulu. Eius filiam Lyconides uitiarat . Διεκόρευσε,διέφθειρε,ἐλύμηνε. Nam uitiatam uirginem dicimus,cum pudicitiam amiſit.Pl.l.10.c.54.Si in cubatu conuerit, oua pereunt:& accipitris audita uoce uitiantur. Cice.pro Sextio: Comitiorum & concionum ſignificationes interdum ueræ ſunt , nonnunquam uitiatæ & corruptæ.Ouid.7.Met. Vitiantur odoribus auræ. Idem 3.Met.Quiq; halitus exit Ore niger Stygio,uitiatas inficit auras.

Vitio dare,*Biaſimare,*ἐγκαλεῖν,ἐν αἰτίας ἔχειν,eſt culpare,uituperare. Ter.in Prolo. And. Nunc quam rem uitio dent , quæſo animum aduortite.

Vitiosvs,a,um,adiect.*Vitioſo,cattino,*κακὸς,φαῦλος, uitiis plenū, corruptum,deprauatum,Cic.ad Atti.l.1. Ille alter uitio uno minus uitioſus,quòd iners,quòd ſomni plenus,quòd īperitus, quòd ἀπρακτότατος,&c. Vitioſa nux,pro corrupta,ac putrida.Pla. in Mil. Non ego emam nunc uitam tuam uitioſa nuce . Vitioſum ſuffragium,corruptū.Cic.3.de Legi.Ne tabella uitioſum occultaret ſuffragium . Vitioſæ oues,morboſæ,morbo infectæ . Col. lib.7.c.3.Cum præſertim boni paſtoris uel prima cura ſit , annis omnibus in demortuarum uitioſarumq́; ouium locum totidem , uel etiam plura capita ſubſtituere . Quo modo autem differat Vitioſus & Morboſus,uide in dictione Vitium. Hinc Vitioſe , aduer.κακῶς,male,corrupte.Quin.li.4.c.1.Vitioſe in ſcholis facimus,quòd exordio ſic utimur,&c. Vitioſe ſe habere aliquod mēbrum dicitur,quod uitio aliquo affectum eſt.Cice.3. Tuſc.Membrum tumidum,ac turgidum non uitioſe ſe habet?

Vitiosi magiſtratus,dicebantur,qui uitio creati erant , cum ſcilicet ex legitimis auſpiciis,ceteriſve ſolennitatibus aliquid eſſet

omiſſum: aut cum campo aliquid vitii interueniſſet, quo ex Augurum diſciplina ſolent dirimi comitia. vt ſiquis interim comitiali morbo fuiſſet correptus, aut ſi fulmen eſſet viſum, aut tonitru auditum, vel aliud quippiam eſſet obnunciatum, quod infauſta futura illa comitia portenderet. Tunc enim Vitioſa comitia dicebantur, & Magiſtratus vitioſi, vel vitio creati: cogebanturq; qui deſignati eſſent, ſe magiſtratu abdicare.

VITIOSITAS, atis, *Vitioſità, uitio, κακία,* contrarium Virtutis. Cic. li. 4. Tuſc. Vitioſitas eſt habitus aut affectio in tota uita incóſtans, & a ſeipſa diſſentiens.

VITIS, huius tis, fœ. ge. *Vite, ἄμπελος,* a Vino ferendo dicta eſt, ut placet Varr. lib. 4. de Ling. Lat. ſiue quòd inuitet ad ſpem percipiendarum uuarum, ut auctor eſt idem Varro lib. 1. de re ruſt. c. 31. ubi ſic habet: Et uitis, eò quòd inuitet ad uuas percipiendas, dicta primo uidetur. Cic. de Senect. Cuius quidem non utilitas me ſolum, ſed etiam cultura, & ipſa natura delectat: religatio, propagatio uitium ſarmentorumq;. Oui. 14. Met. Falce data frondator erat, uitiſq; putatur. Vir. 1. Geo. Quid faciat lætas ſegetes, quo ſydere terram Vertere Mecœnas, ulmiſque adiungere uites Conueniat. Erat & Vitis geſtamen centurionis, quo ille milites ob leniora delicta uerberabat. Minus enim ignominioſa erat pœna, quæ a Centurione, quàm quæ a lictore eſſet illata. Vnde Iuuen. Sat. 8. Nodoſam poſt hæc frangebat uertice uitem, Si lentus pigra muniret caſtra dolabra. Mar. Digeſt. de Re militari: Si miles uitem tenuit, militiam mutat: ſi ex induſtria fregit, uel manū Centurioni intulit, capite punietur.

VITISATOR, oris, p. c. *ἀμπελουργός,* qui uites ſerit. Quo nomine dictus eſt Saturnus, qui primus ſerendarū uitiū uſum in Italiam attulit. Vir. li. 7. Aen. Vitiſator curuam ſeruans ſub imagine ſalcem.

VITIVM, ti, *Vitio, ſceleratezza, ſcelerità, κακία, κακότης,* proprie dicitur, quod uirtuti opponitur: ita dictum, quòd uitandum ſit, ac fugiendum. Hor. l. 1. Epi. Virtus eſt uitium fugere. Cic. pro Cluent. Nullam quidem ob turpitudinem, nullum ob totius uitæ non dicam uitium, ſed erratum. Plau. Truc. Hoc nobis uitium maximū eſt, cum amamus, tunc perimus. Aliquando accipitur pro errato, *ἔλλειμμα, σφάλμα.* Pli. Librum uitiis plenum. Aliquando pro uitioſo corporis affectu, non tamen ad uitæ perniciē tēdente. Aul. Gel. ita diſtinguit uitiū a morbo, quòd Morbus ſit affectus quidam cuiuſcunq; corporis contra naturam, qui uſum eius facit ad id deteriorem, cauſa cuiuis natura nobis eius corporis ſanitatem dedit: ut ait Vlpia. ti. de Aedil. edic l. i. Et eſt Morbus totius corporis, ut febris, inſania: utq; ait Nonius, cum acceſſu aut tēporis, aut contagii. Vitium uero perpetuum corporis impedimentum, ut cæcitas, claudicatio, uecordia. Et ſic Vitium non tantum ad animum, ſed etiam ad corpus refertur. Et non ſolum in homine, ſed in aliis quoq; rebus dicitur. Cic. Pæto. ſi nihil eſt in parietibus, aut tecto uitii: cætera mihi probabuntur. Poteſt tamen, qui Morboſus eſt, etiā Vitioſus dici, ſed non econtrario. Equus mordax, & calcitroſus, uitioſus, non morboſus eſt. Claudus uero aliquo actu factus, & morboſus, & uitioſus dici poteſt. Quicquid impedit, uel corrumpit, ac inutile eſt, Vitium dicitur. Vir. 1. Ge. Sane illis omne per ignem Excoquitur uitium, &c. Ponitur aliquando pro culpa. Ci. 1. Acad. Huc ſi perueneris, me tibi primum quidq; cōcedēte, meum uitium fuerit, &c. Aliquando pro ſtupro: unde Offerre uitium uirgini, *διακορεῖν,* pro uitiare uirginem, dixit Tere. in Hecy. Pudicitiæ afferre uitium. Plaut. Pudicitiæ nunquam, nec uim, nec uitium attuli. Vitium addere, pro Vitium afferre. Idem: Pudicitiæ huius, inquit, me abſente uitium eſt additum. Vitium facere dicuntur ædificia, cum rimas agunt, & ruinam minantur. Cice. Top. Si ædes exeſæ corruerunt, uitiumue fecerunt. Vertere uitio aliquid, idem quod Dare uitio, *ἐγκαλεῖν, ἐν αἰτίᾳ ποιεῖσθαι.* Cic. in Epi. Ne ſibi illæ uitio uerterent, quòd abeſſes a patria. Denique quicquid uituperari ſolet, Vitium dicitur. Ci. 1. de Orat. Adeſt .n. fere nemo, qui non acutius, atq; acrius uitia in dicente, quàm recta uideat. Ponere in uitio eſt ſumere in malam partem. Cic. 3. Tuſc. Qui fortis eſt, idem eſt fidens: quoniam Confidens, mala conſuetudine loquendi in uitio ponitur.

VITO, as, *Schifare, guardarſi, fuggire, ἀλεβοῦμαι, φυλάττομαι, ἐξίσταμαι,* euito, effugio, declino, caueo: quanquam amplius quiddam ſignificat, quàm caueo. Multa .n. cauemus, quæ tamen uitare non poſſumus. Ci. 3. Verr. Nam eum, qui palam eſt aduerſarius, facile cauendo uitare poſſis. Vir. 3. Aen. Quæ prima pericula uito. Idem 2. Ae. Teſtor, in occaſu ueſtro, nec tela, nec ullas Vitauiſſe uices Danaum. Seipſum uitare eſt non ſibi conſtare, uel ſibi diſplicere propter ſcelerum conſcientiam. Hor. 2. Ser. Sat. 7. Teq; ipſum uitans, fugitiuus ut erro. Vitatio, nis, uerbale, *ἀλέυσις,* ipſe uitandi actus. Ci. 5. de Finib. Nec uitationem quidem doloris ipſam pee ſe quiſquam in rebus expetendis putauit, ne ſi etiam euitare poſſet. Vitabundus, a um, *ἀλεβούμενος,* idem quod uitans. Saluſt. in Iug. Ipſe quaſi uitabundus per ſaltuoſa loca & tramites exercitum ductare. Liu. 5. Bel. Pun. Hanno ex Bruttiis profectus cū exercitu uitabundus caſtra hoſtiū, Conſuleſq; quæ in Samnio erant, cum Beneuento iam appropinquaret, tria paſſuum millia ab ipſa urbe loco edito caſtra poſuit. Eius compoſita ſunt, Deuito, & Euito, eiuſdem fere ſignificationis cum ſuo ſimplici: de quibus ſatis multa ſuis locis.

VITRIARIVS, rii, *Maeſtro di lauorar uetri, ὑαλουργός,* uitri conficiendi artifex: qua uoce utitur Lampridius in Alexandro.

VITREVS, a, um, adiect. *Di uetro, ὑάλινος,* quod ex uitro eſt: ut Vitreæ ampullæ, apud Plin. lib. 20. cap. 14. Colu. l. 12. ca. 4. Vaſa autem fictilia, uel uitrea, plura potius, quàm ampla. Quod uitri colorem refert, *ὑαλοειδής,* ut, Fons uitreus, hoc eſt, clarus, & pellucidus, apud Plin. Iuniorem Epiſt. 161. Pli. maior lib. 9. cap. 31. Nec omnibus idem uitreus color. Virg. 7. Aen. Te nemus Angitiæ, uitrea te Fucinus unda, Te liquidi fleuere lacus. Interdum Vitreum dicitur, quod fragile eſt in morem uitri. Seneca: Fortuna uitrea eſt: dum ſplendet, frangitur. Fama uitrea, id eſt, fragilis, Acrone interprete. Hora. 2. Serm. Sat. 3. Et furioſus erit, quem cepit uitrea fama.

VITRICVS, ci, *Padregno, πατρωός,* matris meæ maritus: cui reſpondet relatiuum Priuignus. Ci. ad Att. l. 15. Vitricus quidem nihil cenſebat quæ Aſturæ uidimus. Oui. 1. Amor. ad Cupidinem: Necte comam myrto maternas iunge columbas. Qui deceant, currus uitricus ipſe dabit. Intelligit Vulcanum, qui Venerem, poſtquam ex Ioue genuiſſet Cupidinem, duxerat uxorem.

VITRVM, uitri, *Vetro, ὕαλος,* materia tranſlucida, quæ modo ex arenu ſplendenti, modo ex calculis pellucidis conficitur. De cuius origine, & ratione faciendi, uide Pli. l. 36. c. 25. Idem pro Rabi. Poſth. Ductæ naues Poſthumi Puteolis ſunt auditæ, uiſæq; merces, fallaces quidem, & fucoſæ, chartis, & linteis, & uitro delatæ. Pli. l. 36. c. 26. In genere uitri & obſidiana numerantur, ad ſimilitudinem lapidis, quem in Aethiopia inuenit Obſidius.

VITRVVIVS, architectus Veronenſis, cuius opera etiam hodie omnium manibus teruntur, uarias in linguas tranſfuſa.

VITTA, æ, duplici t, *Binda, pezza, ταινία,* ligamētum capitis, hoc eſt, faſcia, qua circum caput ātiqui, uel crines, uel ſerta, aut flores, aut quid uis aliud religabant. Virg. 2. Aen. & ſalſæ fruges, & circum tempora uittæ. Vbi Seruius: Vittæ, quibus uictimæ coronabantur. Idem lib. 3. Aeneid. Vittaſq; reſoluit Sacrati capitis. Oui. 2. Met. Vitta coercuerat neglectos alba capillos. Luca. 5. l. Tum torta priores Stringit uitta comas. Hinc Vittatus, a, um, *ταινιούμενος,* uittis redimitus. Pli. l. 7. ca. 30. Vittatam nauem Dionyſius tyrannus Platoni miſit obuiam. Pluta. in uita Marci Coriolani ait, in Metellorum familia fuiſſe qui Vittatus cognominaretur, ab uſu uittæ, qua ulceris tegendi cauſa procedat in publicum obligata fronte. Oui. 1. Amor. Eleg. 7. Sic, niſi uittatis quòd erat Caſſandra capillis, Procubuit templo caſta Minerua tuo.

VITVLA, æ, *μόσχος ἡ,* bubuli generis fœtus fœmininus, qui annum primum ætatis nondum expleuit: nam tunc Iuuenca dici incipit. Varr. 2. de Re ruſt. cap. 5. Primum in bubulo genere gradus ætatis dicuntur quatuor: prima uitulorum, ſecunda iuuencorum, tertia boum nouellorum, quarta uetulorum. Diſcernuntur in prima ætate uitulus, & uitula; in ſecunda iuuencus & iuuenca; in tertia, & quarta taurus & uacca. Aliquando tamen uitulam latius accipimus, ut etiam ad iuuencam, uel uaccam nouellam extendatur. Virg. Eclog. 3. Ego hanc uitulam (ne forte recuſes, Bis uenit ad mulctram, binos alit ubere fœtus) Depono.

VITVLARI, *Allegrarſi, παιανίζειν,* ueteres uſurparunt pro uoce lætari: propterea quòd eam uetam uitam putabant, quæ in ſumma lætitia, ac tranquillitate degeretur. Var. li. 15. Rerum diuinarum: Pontifex quibuſdam ſacris uitulari ſolet, quod Græci *παιανίζειν* dicunt: hinc Viuere ſæpenumero ponitur, pro lætam uitam agere. Feſtus a uitulis deducit, qui ſumma in pratis laſciuia exultant. Vitulans (inquit) lætans gaudio, ut in prato uitulus. Ennius: Habet is coronam uitulans uictoria.

VITVLVS, li, *Vitello, μόσχος,* fœtus maſculinus in bubulo genere, qui primum ætatis annum nondum expleuit: nam deinde Iuuencus uocari incipit. Dictus Vitulus a uitulando, hoc eſt, laſciuiendo, Varro Rei ruſt. li. 2. c. 5. Primum in bubulo genere ætatis gradus dicuntur quatuor: prima uitulorum, ſecunda iuuencorum, tertia boum nouellorum, quarta uetulorum. Idem 3. Geo. Poſt partum in uitulos cura traducitur omnis. Hora. 4. Car. Ode 2. Te decem tauri, totidemque uaccæ, Me tener ſoluat uitulus relicta Matre, qui largis iuueneſcit herbis In mea uota. Aliquando tamen Vitulum legimus pro iuuenco, ſeu tauro nouello. Vir. 4. Geor. Tum uitulus bima curuans iam cornua fronte. Neque ſolum in bubulo genere Vitulus dicitur, uerumetiā in aliis quadrupedibus maioribus. Pli. li. 8. c. 1. de Elephantis. Atq; ita ſalutato ſidere in ſiluas reuertuntur, uitulorum fatigatos præ ſe ferentes. Virg. ad eos quos tranſtulit 3. Ge. Iam uitulos hortare, uiamq; inſiſte domandi. Quinetiam balænarum fœtus. Vitulos appellat Plin. li. 9. c. 6. Irrumpunt (inquit) orcæ in ſecretos, & uitulos earum, ac fœtas, uel etiam grauidas lancinant morſu. Hinc Vitulinus, adiect. *μοσχεῖος,* quod ex uitulo eſt: ut, Vitulina caro, apud Pla. in Aulula. Ci. 2. de Diui. An tu, inquit, carunculæ uitulinæ mauis, quàm Imperatori ueteri credere?

Vitulus marinus, φώκη, belua eſt ex genere amphibiorum, omnium animalium ſomniculoſiſſimum, tam in terra, quàm in mari uitam habens. Parit enim in terra pecudum more, nunquam plures geminis, eosq; mammis educat: nec ante XII. diem deducit in mare. Grauiſſimum in ſomno edit mugitum: unde & uituli nomen accepit. Reliquam eius naturam uide apud Pli.l.9.c.13.

Vitunus, antiquis deus erat, qui credebatur uitam largiri: ut Sentinus ſenſum. Cæl.Rhod.l.25.cap.30.

Vituperium, *Vituperio*, ψόγος, uituperatio, dedecus, infamia. Cice. Vel etiam a uitio dictum uituperium.

Vituperabilis, le, ἐπίψογος, μωμητὸς, ψογερὸς, uituperatione dignus. Cic.3.de leg. Nam iſto quidem modo uel Cõſulatus uituperabilis eſt, ſi Conſulum (quos enumerare nolo) peccata collegeris.

Vituperatio, nis, ψόγος, ὕβρις, μῶμος, uituperandi actus, reprehenſio, cui opponitur laus, ſiue laudatio. Quin.in Proœ. l. 8. His adiecimus, demonſtratiuum laude & uituperatione conſtare. Ci. 7. Verr. Hæc autem uituperatio, atq; infamia confirmabatur eorũ ſermone, qui a ſuis ciuitatibus illis nauibus præpoſita fuerant. Venire in uituperationẽ hominum, eſt hominum reprehenſioni obnoxium fieri. Ci.6.Verr. Vt propter eum in ſermonem hominum, atq; in tantam uituperationem ueniret. Eſſe alicui uituperationi, eſt ad dedecus, & infamiam eius pertinere. Idem Philipp. l.13. Epiſt. Sed mihi ita perſuadeo, (poteſt fieri ut fallar) eam rẽ laudi tibi potius, quàm uituperationi fore.

Vituperator, ris, *Reprenſore*, ψέκτης, reprehenſor, qui procliuis eſt ad uituperandum. Cic.1.de Fini. Quanquam Philoſophiæ quidem uituperatoribus ſatis reſponſum eſt eo libro, quo, a nobis Philoſophia defenſa & collaudata eſt, cum eſſet accuſata, & uituperata ab Hortenſio.

Vitupero, onis, ψέκτης, uituperator, momus, in reprehenſionem procliuis. Dictum ea forma, qua & Epulonem, & Manduconem, & Phagonem dicimus, & Palmonem, uerbis uidelicet in nomina conuerſis.

Vitupero, as, *Vituperare*, ψέγω, μεμφόμαι, uitio do, uitio uerto, culpo, de dignitate uel auctoritate alicuius detraho. Ter.in And. Prol. Id iſti uituperant factum. Auctor ad Heren.li.2. Vitioſum eſt, artem, aut ſcientiam, aut ſtudium quodpiam uituperare propter eorum uitia, qui in eo ſtudio ſunt: ueluti qui Rhetoricam uituperant propter alicuius Oratoris uituperandam uitam. Cice. pro Mur. Ego tuum conſilium Cato, uituperare non audeo. Iungitur aliquando cum datiuo. Plaut.in Caſ. Cur omine mihi uituperat malo?

Viuarium, rii, *Viuaro, barco*, ζωγρεῖον, ζωοτροφεῖον, locus in quo uel, aues, uel piſces, uel feræ continentur, quæ ad uictum duntaxat pertinent, ut docet Gel. Noct. Attic. lib.2.ca.20. Pli.l.8.c.52. Viuaria aprorum cæterorumque ſilueſtrium, primus togati generis inuenit Fuluius Hirpinus, qui i Tarquinieſi feras paſcere inſtituit. Pli.l.9.c.54. Oſtreorum uiuaria primus Sergius Orata in Baiano inuenit. Iuue.Sat.4. Non dubitaturi fugitiuum dicere piſcẽ, Depaſtumq; diu uiuaria Cæſaris. Peculiari tamen nomine ſepta, in quibus feræ paſcuntur, Leporaria dicuntur: quemadmodum Piſcinæ, in quibus aluntur piſces: & Ornithones, in quibus aues clauſæ tenentur. Vide Var. Rei, ruſt.l.3.c.item 3.

Viuax, cis, p.p. omnis gen. *Viuace, uiuo, uigoroſo*, μακρόβιος, longæuus, ſeu uita diuturnior. Virg.1. Georg. Palladia gaudent ſilua uiuacis oliuæ. Idem Eclog 8. Et ramoſa Mycon uiuacis cornua cerui. Hinc Viuacior, Viuaciſſimus. Pli.lib.9.c.20. In ſicco quoque repetunt: ideo etiam uiuaciora talia. Hor.2.Ser.Sat.2. Poſtremũ expellet certe uiuacior hæres. Viuacitas, atis, μακροβιότης, longæuitas, uitæ diuturnitas. Colu.lib.11.cap.3. Multis etiam locis uiuacitatem ſuam uſque in annos decem prorogat.

Viuant in diem, dicuntur, quos Græci uocãt ἡμεροβίους, qui quotidie parant noua cibaria nullum habentes penum recõditum, nihil de futuro tempore ſolliciti, omnem denique curam ita abiicientes, ac ſi eo ſolum die uicturi eſſent. Cic.5.Tuſc. Nos in diẽ uiuimus. Col.l.3. Nec prouident futuro tempori, ſed quaſi plane in diem uiuant, ſi impetrant uitibus, & eas multis palmitibus onerant, ut poſteritati non conſulant.

Viuerra, æ, γαλῆ, animalculum exiguum ex genere muſtelarum, quo uenatores utuntur ad cuniculos ex antris expellendos. Pl.l.8. cap.55. de cuniculis loquens, Magna propter uenatum eorum uiuerris gratia eſt: immittunt eas in ſpecus, qui ſunt multifores in terra: unde & nomẽ animali: atq; ita eiectos ſuperne capiũt.

Viuiſco, is, *Viuere*, ἔμψυχος, γίνομαι, uiuus fio, animor, proprieq; de rebus inanimatis dicitur, cum anima imbuuntur. Pli. lib.9.c. 51. Anguillæ atterunt ſe ſcopulis: ea ſtrigmenta uiuiſcunt: nec alia eſt earum procreatio. Idem l.16.cap.25. de Fauonio uento loquens, Hoc enim maritantur uiuiſcentia è terra, quo etiam equæ in Hiſpania. Per tranſlationem accipitur pro inualeſcere, & uigorem acquirere, κρατύνεσθαι, ἐπιρρώννυσθαι. Lucr.li.4. Quod cupido affixum cordi uiuiſcit, ut ignis. Et paulo poſt: Vlcus enim uiuiſcit & inueteraſcit alendo.

Viuidus, a, um, p.c. *Viuo*, ἀκμαῖος, ἐπακμάζων, multo uigore præditus. Pl.in Paneg. Amas conſtantiam ciuium, rectosq;, ac uiuidos animos. Vir.5.Aen. Exigui numero, ſed bello uiuida uirtus. Li.6.ab Vrb. Sed uegetum ingenium in uiuido pectore uigebat, uirebatq; integris ſenſibus. Interdum Viuidum accipitur pro uiuẽti, ἔμψυχος, Propertius: Quatuor artificis uiuida ſigna boues. Vbi Signa uiuida, dixit, quaſi uiuentia. idq; hyperbolicũs, quemadmodum Virgil. Spirantia æra, hoc eſt, tanta arte confecta, ut uiuere, & ſpirare uideantur.

Viuiradix, cis, pen.pro. & fœm.gen μόσχευμα, planta quæ cum radice ſeritur, quaſi uiuam radicem habens, ad differentiam malleoli, & talearum. Plin.l.17.cap.22. In arido ſolo uiuiradix quoq; fruſtra ſeritur. Col.l.3.c.14. Sationis autẽ duo ſunt genera, malleoli, uel uiuiradicis: quod utrunque ab agricolis uſurpatur, & in prouinciis magis malleoli. Neque enim ſeminariis ſtudent, nec uſum habent faciendæ uiuiradicis.

Viuo, is, xi, ctũ, *Viuere*, βιόω, βιοτεύω, ζάω, uitam ago, uitã dego, in uita ſum. Quint.lib.9.ca.3. Non ut edam, uiuo: ſed ut uiuam, edo. Ci.de Senect. Nemo eſt tam ſenex, qui ſe annum non putet poſſe uiuere. Hora.2.Ser.Saty.6. Neque ulla eſt Aut magno, aut paruo lethi fuga: quo bone circa Dum licet in rebus iucundis uiue beatus: Viue memor quàm ſis æui breuis. C.3.de Fin. Conſentaneum eſt huic naturæ: ut ſapiens uelit gerere, & adminiſtrare rẽpublicam, atq; ut è natura uiuat: uxorem adiungere & uelle ex ea liberos procreare. Et licet abſolutum ſit hoc uerbum, admittit tamen accuſatiuum reciprocum, ut, Viuo felicẽ uitam, Viuo uitã duram. Ter.in Adel. Nam ego uitam duram, quam uixi uſq; adhuc, prope iam excurſo ſpatio, mitto. Interdum accipitur Viuere pro eo, quod eſt lætam uitam agere. Nam eam demum uerã putabant eſſe uitam, quæ in lætitia, animiq; tranquillitate perageretur. Mart. Sera nimis uita eſt craſtina: uiue hodie. Plaut. in Mil. Conſerui, conſeruæq; omnes bene ualete, & uiuite. Catullus ad Lesbiam: Viuamus mea Lesbia, atque amemus. Viuere ſtudiis, dixit Cic.ad Sulp.Epiſt.29.l.13. pro eo quod eſt uitam literis ſuſtinere. Ita uiuam affirmantis particula eſt. Cic. ad Tiron. lib. 16. Solicitat, ita uiuam, me tua mi Tiro ualetudo: id eſt, moriar, uel deſperearo, niſi tua ualetudo me ſolicitat. Eandem uim habet Ne uiuam, ſubſequente particula Si, uel Niſi. Cic.ad Att.l.4. Quid poteris, inquies, pro iis dicere? ne uiuam, ſi ſcio. Viuendo uincere aliquem, dixit Plau. in Epid. pro eo quod eſt, ei ſuperſtitem eſſe. Viuitur impersonale. Plaut. Perſa: Quid agitur? T. uiuitur. Ter. Hean. Hoc ibi fit, ubi non uere uiuitur. Cic.1.de Fin. Qua præceptrice in tranquillitate uiui poteſt, omnium cupiditatum ardore reſtincto. Oui.1.Met. Viuitur ex rapto: non hoſpes ab hoſpite tutus. Hor.2.Car.Ode.16. Viuitur paruo bene: cui paternum Splendet in menſa tenui ſalinum, Nec leues ſomnos timor, aut cupido Sordidus aufert. Viuitur perſonale. Oui.12.Met. Vixi annos bis centum, nunc tertia uiuitur ætas. Huius uerbi compoſita ſunt Conuiuo, Peruiuo, & Superuiuo, Reuiuo, quorum ſignificata uide ſuis locis.

Viuus, a, um, *Viuo*, ζωὸς, ζῶν, ἔμψυχος, ἔμπνοος, ſpirans, animatum, uita præditum. Cice.ad Attic.lib.4. Cato tamen affirmat ſe uiuo illum non triumphare. Quandoque ponitur pro naturali, & non artificioſo. Virg. lib.2.Geor. Et uiua ſua plantaria terra. Idem 1.Aeneid. Viuoq; ſedilia ſaxo. Quandoque pro ualido aut uehementi. Virg.1.Aen. Paulatim abolere Sichæum Incipit, & tentat uiuo præuertere amore. Viua ſepes dicitur, quæ dumis non præciſis, ſed in eo loco natis contexitur. Col.lib.11.cap.3. Vetuſtiſſimi auctores uiuam ſepem ſtructili prætulerunt: quia non ſolum minorem impẽſam deſideraret, uerum etiam diuturnior immenſis temporibus permaneret. Viua aqua, naturalis, & ibidem nata. Varr.1.de re ruſt.c.11. Si omnino aqua non eſt uiua, ciſternæ faciendæ ſub tectis, & lacus ſubdio: ex altero loco ut homines, ex altero ut pecus uti poſſit. Flumen uiuum. Virg. 2. Aene. Donec me flumine uiuo Abluero. Lacus uiui. Virg.2. Geor. Speluncæ, uiuiq; lacus, ac frigida tẽpe. Vultus uiuos ducere: hoc eſt, uiuam, & naturalem effigiem referentes. Vir.6. Aeneidos; Excudent alii ſpirantia mollius æra, (Credo equidem) uiuos ducent de marmore uultus.

Viuus pyrites πυρίτης ζωὸς, lapis eſt ex omni pyritarum genere ponderoſiſſimus, ex quo ignis excutitur. Pli.l. 36.c. 19. Pyritarũ etiamnum aliqui genus unum faciunt, plurimum habens ignis. quos uiuos appellamus, & ponderoſiſſimi ſunt. Hi exploratoribus caſtrorum maxime neceſſarii, qui clauo, uel altero lapide ſcintillas edunt, quæ exceptæ ſulphuratis aut fungis aridis, uel ſolis, dicto celerius ignem trahunt.

Vix, *Apena, difficilmente*, μόγις, μόλις, aduerbium ſignificans propemodum non ægre uel difficulter, quaſi cum ui & labore. Virg.lib.2.Geo. Vix humiles apibus caſias, roremque miniſtrat. Ter. Vix retraxi filium ab amore ancillæ. Aliquando refertur ad tempus, pro uix dũ, ſiue uix adhuc, ſtatim, ubi, uel iã iam. Vir.1. Aeneid. Vix è conſpectu Siculæ telluris in altum Vela dabant læti. Id eſt, ſtatim, poſtquam è conſpectu Siculæ, &c. Aliquando

ponitur pro non. Lucan. Carcer uix carcere dignus. Ouid. Vix Priamus tanti, totaq; Troia fuit, hoc eſt, non fuit tanti Priamus, ut exponit Donatus.

Vix tandem, *Pur tempo, aſſai, μόλις, τελευτῶν*, poſt multum temporis. Cicero Appio Pulc. Vix tandem legi literas dignas Appio. Virg. 5. Aen. Vix tandem magnis Ithaci clamoribus actus, Compoſito rumpit uocem.

V ANTE L

Vlcero, as, pen. c. *Impiagare*, uel, ut alii Græcam originem ſequentes, malunt ſcribere, Hulcero, ἑλκόω, ulceroſum facio, ulceribus infeſto. Pli. l. 28. c. 9. Item equarum (ſubaudi ſanguis) præterquã uirginum erodit, emarginat, ulcerat. Hor. 1. Ser. Sat. 6. Nunc mihi curto Ire licet mulo, uel ſi libet uſq; Tarentum: Mantica cui lumbos onere ulceret, atq; eques armos. Ci. de Fato: Nondum enim ulcerato ſerpentis morſu Philoctetа, quæ cauſa in rerum natura continebatur fore ut is in inſula Lẽno linqueretur. Hinc Exulcero, compoſitum, cuius ſignificationem uide ſupra ſuo loco.

Vlciſcor, ſceris, ultus ſũ, *Vindicare, far uendetta*, ἐκδικῶ, τιμωρῶ, uindico, iniuriam non impunitam relinquo, ultionem repeto. Dicimus autem, Vlciſcor te, Vlciſcor te pro hoc ſcelere, Vlciſcor ſcelus, Vlciſcor me. Ter. in Eun. Ego pol te pro iſtis dictis, & factis ſcelus Vlciſcar. Plau. in Men. Ni hanc iniuriam, meq; ultus fuero. Cic. 2. Inuent. Deinde hoc ſi conſtitutum ſit, ut peccata homines peccatis, & iniurias iniuriis ulciſcantur, quantum incõmodorum conſequatur. Ouid. 7. Metam. Androgeiq; necem iuſtis ulciſcitur armis. Hinc Vltio, onis, uerbale, ἐκδίκησις, τιμωρία, uindicta. Plin. l. 31. cap. 28. Illis etiam ultionis cauſa datum eſt. Tacitus l. 2. Simul perfidos & ruptores dari ultioni & gloriæ mactandos.

Vlcus, ceris, *Piaga nata da per ſe*. ἕλκος, ſolutio unitatis in carne, quæ fit per eroſionem: ut docet Gale. in tractatu de Differentiis morborum. Virg. li. 3. Ge. Non tamen ulla magis præſens fortuna laborum eſt, Quàm ſi quis ferro potuit reſcindere ſummum Vlceris os, alitur uitium, uiuitq; tegendo. Vulnus uero eſt hians, patensq; apertura corporis, ictu facta. Vlcus tangere, prouerbiali metaphora dicitur, pro eo quod eſt, mouere dolorem, & rei alicuius, quæ nos magnopere urat, mentionem facere. Ter. in Phor. Quid minus utile fuit, quàm hoc ulcus tangere? Ci. 1. de Nat. de. Quicquid .n. horum attigerit, ulcus eſt: ita male inſtituta ratio exitum reperire non poteſt. Id eſt, ita ab eo defendi non poterit, quin erroris, uanitatisq; conuincatur. Hinc Vlcuſculum diminu. ἑλκύδριον. Pli. l. 28. c. 19. Lien uituli in uino decoctus, tritusq;, & illitus oleaſcula oris ſanat. Vlceroſus, a, um, adiectiuum, ἑλκώδης, quod eſt plenum ulceribus. Hor. 1. Car. Ode. 25. Cum tibi flagrans amor, & libido, Quæ ſolet matres furiare equorum, Sæuiet circa iecur ulceroſum, Non ſine queſtu. Transfertur & ad arbores. Pli. l. 17. c. 14. Ante omnia gemmãtes nitere conueniet nihil uſquam ulceroſum eſſe, aut retorridum. Quidam hoc nomẽ aſpirandum putant, & melius fortaſſis Nam a Græco ἕλκος deduci uidetur, quod primam uocalem habet aſpiratam.

Vlex, cis, frutex roriſmarino ſimilis, ſed aſperior, qui retinendi auri gratia ſterni ſolet in foſſis canalibusue, ad lauandas montium ruinas fieri ſolitus. Pli. l. 33. c. 4.

Vligo, inis, p. p. ἰκμὰς, terræ humor naturalis, ex ea nunquam recedens, inquit Seruius, Vir. 2. Ge. At quæ pinguis humus, dulciq; uligine læta. Silius l. 8. Et quos peſtifera pontini uligine campi, &c. Varro 2. de re ruſt. c. 2. Solum oportet eſſe eruderatum & procliuum, ut euerri facile poſſit, ac fieri purum. Non enim ſolum ea uligo lanam corrumpit ouium, ſed etiam ungulas ſcabras fieri cogit. Hinc Vliginoſus, a, um, ἔνικμος, ſemper uuidus: ut, Vliginoſus ager, qui ſemper eſt humidus: Humidus uero qui aliquando ſiccatur. Pli. lib. 17. c. 5. Terram amaram, ſiue macram ſi quia probare uelit, demonſtrant eam atræ degeneresq; herbæ: frigidã autem retorride natæ: item uliginoſam triſtia: rubricam oculi, argillamq; operi difficillimas, quæq; raſtros, ac uomeres ingentibus glebis onerent: quanquam aliquando non quod operi; hoc & fructui ſit aduerſum. Col. l. 2. c. 4. Igitur uliginoſi campi proſcindi debent poſt Idus menſis Aprilis.

Vlius, οὔλιος, Apollinis cognomen apud Mileſios, quòd is ſanitatis auctor putaretur. Nam οὔλειν, Iones uſurparunt pro ὑγιαίνειν. hoc eſt, recte ualere: ut annotauit Ioannes Grammaticus. Vnde & οὐλὰς, dictas putat cicatrices, quòd ſint notæ perſanatorum uulnerum. Vide Macr. l. 1. Saturnalium.

Vllus, a, um, *Alcuno*, τὶς, aliquis, ab Vnus, ut putatur, per diminutionem formatum. Nam cum dicimus, non eſſe ullum, qui legibus pareat, perinde eſt, ac ſi dicas, ne unum quidem eſſe. Nunquam autem hoc nomine utimur affirmatiue. Non. n. dicimus, Sunt ulli qui ſtudia amplectantur: ſicut Sunt aliqui. Sed uel negatiue: ut, Non eſt ullus, qui publica commoda priuatis rationibus præferat. Vel interrogatiue: ut, Eſt ne ullus, qui legum metu ſolutus ab iniuria temperet? Vel infinite: ut, Neſcio an ullus ſit, qui non maiorem opibus, quã uirtuti honorem deferat. Ci. 6. Verr. Nullum unquam horum reliquit. neque aliud ullum tamẽ, præter unum peruetus ligneum, Bonam fortunam, ut opinor: eã iſte domi ſuæ habere noluit. Virg. 3. Eclog. In me mora non erit ulla. Vide Vall. l. 3. cap. 63.

Vlmarium, arii, πτελεών, arbuſtum ex ulmis, uel ulmorum ſeminarium. Pli. l. 17. c. 11. Deferendæ ex arearum uenis poſt annum in ulmaria, interuallo pedali in unamquanque partem. Vlmaria quo pacto condi deceant, docet Columella libro quinto c. 4.

Vlmitribua, p. p. μαστιγίας, uox eſt Plautina ex Græco & Latino cõpoſita, ſignificatq; eum qui aſſidue ulmeis uirgis cæditur, quaſi ulmi attritor. Vtitur hac uoce Pl. in Perſa.

Vlmus, mi, *Olmo*, πτελέα, arbor eſt propter raritatem foliorum maritandis uitibus maxime idonea, Galli Ormam uocant, ſeruato aliquo Latini nominis ueſtigio. Col. lib. 4. cap. 13. Quia ſi uiminibus ſalicis aut ulmis ligaueris, increſcens uitis ſe ipſam præcidit. Vir. 1. Ge. Quo ſidere terram Vertere Mecœnas, ulmisq; adiungere uites Conueniat. Hinc deducitur adiectiuum Vlmeus, a, ũ, quod ex ulmo eſt. Colum. lib. 6. ca. 3. Probaturq; maxime ulmea frons.

Vlna, æ, *Braccio, gomito*, ὠλένη, idem quod brachium. Catul. Epigr. 17. Nec lapit pueri inſtar Bimuli, tremula patris dormientis in ulna. Eſt item menſuræ nomen, tantam habentis longitudinem, quantum complectuntur duo brachia utrinque extenſa. Virg. 3. Eclog. Dic quibus in terris (& eris mihi magnus Apollo) Treis pateat cœli ſpatium non amplius ulnas. Vbi Seruius: Vlna proprie eſt ſpatium in quantum utraq; extenditur manus: licet Suetonius unum cubitum tantum eſſe uelit.

Vlochyton, οὐλόχυτον, far ſale conſperſum, quo hoſtiæ perfundebantur: ita dictum ab eo quod Iones οὐλὰς dicunt ἀντὶ τῶν ὀλῶν, hoc eſt, pro hordeo ſiue farre, & χέω fundo.

Vlophonum, p. c. οὐλόφονον, chamæleontis ſpecies, quam plerique Ixiam uocant, quòd quibuſdam in locis uiſcum gignat ſub alis foliorum, maxime ſub Canis exortũ, quo mulieres in Creta pro Maſtiche utuntur. Vlophonum autem dictum eſt, quaſi ὅλον φονευτικὸν, hoc eſt, totum exitiale. Fertur enim a iuuencis guſtatũ ueluti angina quadam ea interficere.

Vlpianus Iureconſultus, patria Tyrius, Adriani temporibus floruit, cuius ſcriniis præfuit. Hic cũ Gallias adminiſtraret, ſeditione oborta interfectus eſt.

Vlpicum, p. c. ἀντισκόροδον, ἀφροσκόροδον, genus allii grandius, præcipue Africa celebratum inter pulmentaria ruris: unde & Punicum allium a quibuſdam appellatur. Col. l. 11. c. 3. Vlpicum uocant allium punicum: Græci autem ἀφροσκόροδον, appellant: longe maioris incrementi, quàm allium. Plaut. in Pœnul. Tu autem plenior allo ulpici, quàm Romani remiges.

Vls, πέραν, antiquis in uſu fuit pro ultra, ut annotauit Feſtus ex Catone. Eadem enim forma ab Vls, deducitur Vltra, quemadmodũ a Cis, deriuatum eſt Citra.

Vltimus, a, um, pen. cor. *Vltimo*, ὕστατος, ἔσχατος, ab Vltra, idem eſt quod poſtremus. Ci. 2. de Natu. Deo. Luna, quæ omnium ultima eſt. Ouid 3. Metam. Sed ſcilicet ultima ſemper Expectanda dies homini eſt, dicique beatus Ante obitum nemo, ſupremaque funera debet. Hora. 1. Epiſt. 16. Mors ultima linea rerum eſt. Liui. 4. ab Vrbe: Neceſſitate, quæ ultimum ac maximum telum eſt, ſuperiores eſtis. Aliquando etiam accipitur pro primo. Virgil. l. 8. Aeneid. de Saturno primo Latini regis progenitore, Tu ſanguinis ultimus auctor. Dictus Vltimus, quòd ultra omnia ſit, ſiue ante reſpicias, ſiue retro. Cicero 1. de Finib. Quod quàm magnũ ſit, fictæ ueterum fabulæ declarant, in quibus tam multis, tamq; uariis ab ultima antiquitate repetitis, tria uix amicorum paria inueniuntur. Hinc Vltimum, aduerbium, ὕστατον, id eſt, poſtremum. Liuius 2. ab Vrbe: Nunc errabundi domos ſuas, ultimum illas uiſuri, peruagantur. Curt. li. 5. Darius Artabazum, ultimum illum uiſurus amplectitur. Vltimo, aliud aduerbium eiuſdem ſignificationis cum ſuperiori. Suet. in Nero. ca. 32. Vltimo templis compluribus dona detraxit, ſimulacraq; ex auro uel argento fabricata conflauit.

Vltor, oris, p. p. uerbale maſculinũ, ab Vlciſcor, eris, *Vendicatore*, τιμωρὸς, ἔκδικος, uindex, uindicator qui iniuriam illatam ulciſcitur. Cicero pro Sylla. Ego illæ coniurationis inueſtigator ac atque ultor, certe non defenderem Syllam, ſi coniuraſſe arbitrarer. Virgil. 4. Aeneid. Exoriare aliquis noſtris ex oſſibus ultor. Huius fœmininum Vltrix, ἀμύντρια, ἡ, a quo Vltricia, ut Victricia a uictrix. Virg. 11. Aeneid. Hæc cape & ultricem pharetra depromе ſagittam. Idem 4. Aen. Vltricesq; ſedent in limine Diræ. Idem 6. Aen. Veſtibulum ante ipſum, primisque in faucibus orci Luctus, & ultrices poſuere cubilia Curæ.

Vltra, *Oltre, altra*, πέραν, ὑπὲρ, ἐπέκεινα, præpoſitio eſt, cum accuſatiuo deſeruit, ſignificatq; præter, & trans, & non niſi ſeparata inuenitur. Saluſt. in Iugur. Mauriq; uagum genus, ut alii Africæ, cõtendebant Antipodas ultra Aethiopiam cultu Perſarũ & iuſtos, & egregios agere. Aduerbium eſt cum ſine caſu ponitur, idem ſignificans, quod præterea. Cice. de Vniuerſi. Si probabilia dicẽtur, nil ultra requiratis. Ponitur aliquando pro amplius. Liuius 4.

Bel.

Bel. Macc. Tanta ui ſe in hoſtem intulerunt, ut ſuſtineri ultra non poſſent. Hic deducuntur Vlterior, & ultimus. Cicero ad Attic. lib. 8. Ille Galliæ ulterioris aduentor. Fuit autem Vltra ab Vls, quo ueteres utebantur, ſicut Citra a Cis. Auctor Gellius li. 12. cap. 13.

Vltra famam, *Perche ſi penſa*, ὑπὲρ τὴν δόξαν, id eſt, ſupra opinionem, uel plus quàm homines opinentur: ſicut Intra famam eſſe dicitur, quod famæ magnitudini non reſpondet. Quinctilianus: Hortenſij ſcripta tamen intra famam ſunt.

Vltro, *Oltra, ancora, di uolontà*, αὐτόθι, ultra, ſiue inſuper. Virg. 2. Aeneid. His lacrymis uitam damus, & miſereſcimus ultro. Vbi Seruius: Vltro, non eſt ſponte, nam iam rogauerat, ſed inſuper: quia plus, quàm rogauerat Sinon, ei præſtitit Priamus. Vſitatius tamen accipitur pro ſponte, hoc eſt, nemine rogante, aut cogente αὐτομάτως, αὐθαίρετως. Plau. in Epid. Continuo te orabit ultro, ut illam tranſmittas ſibi. Terent. in Adelph. Niſi ſi me in illo credidiſti eſſe hominum numero, qui ita putant ſibi fieri iniuriam ultro, ſi quam fecere ipſi, expoſtulant, Et ultro accuſant. Hoc eſt, ipſi priores accuſant, non expectata querela eorum qui iniuria ſunt affecti.

Vltro, citroque, *Qua, è là*, ἄνω καὶ κάτω, id eſt, huc illuc, ſurſum deorſum. Cic. 6. Verr. Qui ultro citroque nauigant. Accipitur aliquando pro hinc inde, uiciſſim, ſiue ab utraque parte, ἀμφοτέρωθεν. Ci. in Som. Scipionis: Multiſq; uerbis ultro citroq; habitis, ille nobis conſumptus eſt dies.

Vlva, herbæ paluſtris genus eſt. Virg. 2. Aen. Limoſoq; lacu per noctem obſcurus in ulua Delitui.

Vlvbrae, arum, ignobilis Italiæ uicus iuxta Veliteras, nulla alia re, quàm quòd in ipſo educatus fuerit Auguſtus, memorabilis: ut annotauit Porphyrio in illud Hor. lib. 1. Epiſt. Quod petis, hic eſt: Eſt Vlubris, animus ſi te non deficit æquus.

Vlvlo, as, pen. cor. *Vlulare, urlare*, ὀλολύζω, flebilem & mœſtum ſonum edo, more luporum. Vir. 1. Geor. Per noctem reſonare lupis ululantibus urbes.

Vlvlatvs, us, *Vlulato, urlo*, ὀλολυγμὸς, clarus, & inconditus clamor. Cæſ. 5. Bel. Gall. Tum uero ſuo more uictoriam conclamant, atq; ululatum tollunt.

Vlvla, pen cor. *Alocco*, αἰγώλιος, auis nocturna, ex genere noctuarum ita dicta, teſte Seruio, ἀπὸ τοῦ ὀλολύζειν, quod eſt ululare, & flere. Virg. 8. Eclog. Certent & cygnis ululæ.

Vlysses, *Vliſſe, ſapientiſſimo huomo*, ὀδυσσεὺς, fuit filius Laertæ (a quo & Laertius cognominatus eſt) rex Ithacæ, & Dulichii, inſularum, a quibus modo Ithacus, modo Dulichius appellatur. Fingitur ab Homero uir multa præditus facundia, nec minore experientia, uafer conſilio, egregius bello, laborũ patientiſſimus. Vxorem habuit Penelopen Icari filiam, ex qua Telemachum filium ſuſcepit: eamq; tantopere adamauit, ut reliquis Græcorum principibus ad bellum Troianum proficiſcentibus, ipſe inſaniam ſimulauerit: futurum ſperans, ut tanquam bello inutilis domi relinqueretur. Iunctis itaq; duobus diuerſi generis animalibus, litus proſcindebat, & frugum loco ſalem ferebat. Palamedē tamen uirum prudentiſſimum latere non potuit: qui ut technam illius detegeret, aranti illi Telamachum filium in ſulco obiecit: quod Vlyſſes conſpicatus, ne filium læderet, aratrũ ſubleuauit. Quo argumento facile deprehenſum eſt, non ueram illam, ſed ſimulatã eſſe inſaniam. Pertractus itaq; ad Troiam, ſtrenuam utiliſſimãq; eo in bello Græcis operam nauauit. Nam & Achillem inter Lycomedis regis filias uirginali habitu latitantem, ad bellum perduxit, & ſagittas Herculis a Philoctete impetratas, ad Troiam pertulit. Cinerem quoq; Laomedontis, qui ſuper Scæa porta Ilii ſeruabatur, clam ſuſtulit: Palladium quoq; una cum Diomede ex Troia, cæſis cuſtodibus, rapuit. Miſſus deinde explorator cum eodem Diomede, Rheſo Thraciæ rege occiſo, equos eius abduxit, priuſquam Xanthi aquam deguſtaſſent. Erant autẽ hæc omnia in Troianorum fatis: ſine quibus Trois expugnari non poterat. Cum Palamede frumentationis cauſa grauiſſimas inimicitias exercuit, eumq; tandem per calumniam circumuentum, lapidibus obruendum curauit. Occiſo Achille in armorum illius iudicio Aiaci prælatus eſt. Capta autem Troia Orſilochum Idomenei Cretenſis regis filium, obſtantem ne legitima pars prædæ ſibi decideretur, exorta rixa interemit: Denique Polyxena ad Achillis tumulum iugulata, atque Aſtyanacte Hectoris filio è turri præcipitato, cum nauim conſcendiſſet tanquam in patriam rediturus, graui exorta tempeſtate primum in Ciconum litus appulſus eſt: Atque inde rurſus ſoluens, ſimili tempeſtate eiectus in Africam ad Lotophagorum gentem peruenit. Vbi cum ſocii lotum guſtaſſent, ægre inde potuerunt reuelli. Inde rurſus uela faciens, in Siciliam delatus eſt: ubi Polyphemi antrum cum duodecim ſociis intrauit, ex quibus cum Cyclops ſex deuoraſſet, eruto illi oculo præuſto ſtipite, pellibus arietum inuolutus, cum ſuperſtitibus ſocium euaſit. Hinc in Aeoliam nauigans, ab Aeolo uentos in utrem coactos obtinuit. Et cum iam Ithacæ propinquus eſſet, ſoluto utre a ſociis theſaurum credentibus, reflante uẽto denuo in Aeoliam expulſus eſt: ſed ab Aeolo abactus, deuenit ad Læſtrygonas. quos ob immanitatem fugiens, ad Circen peruenit: quæ cum exploratores eius in beluas mutaſſet, ipſe ſumpto a Mercurio pharmaco acceſſit impauidus, & ſtricto gladio eã coegit, ut ſocios ſuos priſtinæ formæ reſtitueret: quod cum feciſſet, eius poſtea conſuetudine uſus per totum annum, ſuſcepit ex ea Telegonum filium: Heſiodus uero Agrium & Latinũ ex Circe genuiſſe dicit. Aegre deinde ab ea dimiſſus, ad Oceanũ peruenit, ubi peractis ſacris, ad inferos deſcendit, ibiq; ex Anticlea matre, Elpenore, & Tireſia uate de multis certior factus, reuertit ad Circen: & Elpenorem ſocium, qui nuper inebriatus de ſcalis deciderat, honorifica proſequitur ſepultura. Poſt hæc ad inſulã Sirenum delatus eſt, quarum cantus ne audirent, ſociis aures cera obturauit: ſe autem ad malum alligari fecit, eaque ratione illarum inſidias tutus euaſit. Inde Scyllam tranſiens & Charibdim, non ſine maximo periculo in Siciliam uenit ad ea loca, ubi Phaethuſa ſolis filia cum duabus ſororibus greges patris paſcebat, iuſſitque, ne quis eos uiolaret: ſed ipſo dormiente, & ſocii fame coacti, ſuadente etiam Eurylocho, plura ex gregibus animalia mactauerunt: quod ſcelus poſtea naufragio luerunt, adeo ut ne unus quidem ſit ſeruatus, præter unum Vlyſſem, qui arrepto nauis malo nouem diebus a uento & undis hinc illinc agitatus, tandem ad Ogygiam inſulam appulſus, a Calypſo nympha ſuſceptus eſt: ſeptẽque annis eius conſuetudine uſus, Nauſithoum, & Nauſinoum filios, ut Heſiodo placet, ex ea genuit. Poſt hæc miſertus eius Iupiter, Mercurio in Ogygiã miſſo imperat, Deæ ut Vlyſſem miſſum faciat. Confecta itaque rate, Vlyſſes rurſus mari ſe committit. Verum cum iam Phæacia in conſpectu eſſet, ſubito immiſſa a Neptuno tempeſtate nauim fregit: actumq; de eo omnino fuiſſet, niſi eius miſerta Leucothoe, tabulam ei ſuppeditauiſſet, cui ille innitens, incolumis in Phæacenſium portum adnauit: ibidẽque quòd nudus eſſet, inter frondes ſeſe occultauit. Verum non multo poſt a Nauſicaa filia Alcinoi repertus, ueſtes accepit. Deinde Palladis opera ad Areten Alcinoi coniugem deductus, dona, naues, & ſocios accepit, qui eum in Ithacam reduxere, in qua dormientem cum donis depoſuere. Excitatus autem a Pallade ipſius monitu habitum medici accepit, & hoc modo ad ſuos ſubulcos peruenit: apud quos Thelemachum quoque uidit: Demum ab Eumæo porcario incognitus domum ducitur, ubi poſt multas iniurias ſibi a procis illatas, tandem ab Euryclea nutrice agnitus, arma ex compoſito cum filio & duobus ſubulcis, quibus ſe indicauit, aduerſus procos ſumens, eos ad unum omnes trucidauit, atque ſic Penelopen recepit. Porro cum ex oraculo didiciſſet, ſe a filio interemptum iri, in locis abditis uiuere decreuit. Telegonus autẽ filius ex Circe ſuſceptus, patrem ſuum uidere cupiens, Ithacam profectus eſt, ubi cum incognitus a domo patris prohiberetur, orta contentione patrem incognitum ſpina uenenoſa trigonis piſcis transfixit. Declinatur & Vlyſſeus, Vlyſſei, uel Vlyſſi per ſecundam inflexionem. Virg. 3. Aen. Et terram altricem ſæui exectamur Vlyſſi.

Vlyssippo, onis, uel (ut alii ſcribunt) Olyſſippo, Luſitaniæ metropolis eſt, quæ a Strab. ὀδυσσεία appellatur: vulgo Lisbona.

V A N T E M

Vmbella, æ, σκιάδιον, diminut. ab Vmbra. Eſt & Vmbella inſtrumentum, quo mulieres ſolem a facie arcent. Iuuenalis Sat. 9. Et cum tu uiridem umbellam, cum ſuccina mittas Grandia. Vmbella præterea dicitur in fœniculo, aniſo, ſambuco, & ſimilibus plantis, floris uel ſeminis pedamentum, in plures diuiſum longiores pediculos, hemiſphærii quandam imaginem ſitu, rotunditate referentes, & in orbem ſe colligentes.

Vmbra, a, um, ὄμβριος, poſſeſſiuũ eſt ab Vmbria Catullus: Aut parcus Vmber, aut obeſus Hetruſcus.

Vmbilicatim, κατ᾽ ὀμφαλὸς, ſignificat per umbilicos.

Vmbilicatvs, a, ũ, adiectiuum, ὀμφαλόεις, quod umbilicos habet uel quod ad umbilici ſimilitudinem factum eſt. Pli. li. 13. c. 4. Et in aluo media fiſſura plerifque umbilicatum.

Vmbilicvs, ci, pen. pro. *Ombelico, bellico*, ὀμφαλὸς, quicquid in aliqua re eſt medium. Vnde Cicero 6. Verr. Ennam ciuitatem Siciliæ uocat eius inſulæ umbilicum. Raptam (inquit) Liberam, quam eandem Proſerpinam uocant, ex Ennenſium nemore arbitrantur, qui locus quòd in media inſula eſt ſitus, Siciliæ umbilicus nominatur. Sic etiam Plinius Vmbilicum Italiæ circa lacum Reatinum dixit, quòd ibi medium Italiæ ſit. Item Vmbilicus dicitur ligamentum inteſtinorum, quod mediam fere uentris planiciem obtinet: ad hoc factum, ut per eum fœtus, dum eſt in utero matris, nutriatur. Plin. 10. cap. 52. Vmbilicus ouis a cacumine ineſt ceu gutta eminens in putamine. Vnde Vmbiliſecæ, ὀμφαλητόμοι, obſtetrices umbilicos infantium deſecantes. Ab huius quoque ſimilitudine paruus circulus in terra deſcriptus, ad cognoſcendos uentos, Vmbilicus dicitur, Plin. libr. 18. cap. 33. Per huius mediam longitudinem duci ſarculo ſulcum, uel cinere lineam, mediamque circumſcribi circulo paruo, qui uocatur umbilicus. Item parui, ac rotundi, politique lapilli,

eadem ratione Vmbilici dicuntur. Cice.2.de Orat. Non audeo dicere de tabulis iuris, ſed tamen ita narrare ſolet Scæuola, conchas eos, & umbilicos ad Caietam, & ad Lucrinum legere conſueuiſſe. Sunt Præterea Vmbilici, ornamenta. & ueluti clauiculi quidam, quibus libri ornantur. Mart.l.2. Quid prodeſt mihi tam macer libellus, Nullo craſſior ut ſit umbilico? Vmbilici (inquit Porphyrio) ornamenta oſſea erant, aut lignea, corneave, umbilici noſtri formam imitantia, quæ uoluminibus iam abſolutis addebantur. Hinc natum eſt vulgatum prouerbium; Ad umbilicum perducere, pro eo quod eſt, abſoluere, ad finem perducere, extremam manum imponere. Hæc Porphyrio in illud Hor. in Epod. Deus, Deus nam me uetat Inceptos olim promiſſum carmen, iambos Ad umbilicum ducere. In quem ſenſum & Mart. finem quarti libri clauſit, inquiens: Obe iam ſatis eſt, ohe libelle, Iam peruenimus uſq; ad umbilicum. An procedere adhuc, & ire quæris, &c. Dicitur præterea Vmbilicus in anulo, uel monili, ea pars, quàm alio nomine Palam uocamus, cui ſcilicet gemma, uel margarita illigatur. Plinius de margaritis loquens: Et alios conuenit non oportere perforari, quorum ſit abſoluta bonitas, umbilicis ſtatim ex auro capita comprehendentibus.

VMBILICVS VENERIS, κοτυληδών, herba eſt in officinis nomen retinens, ſolio in acetabuli formam tornato, breui in medio cauliculo, in quo ſemen ineſt, radice oliuæ modo rotunda. Eſt & alterum eiuſdem genus, Cymbalion aliqui nocant, pinguibus foliis, latioribus, ligularum modo denſis, circa radicem medium oculi ambitum deſcribentibus, ut in maiore ſemperuiuo, aſtringentis guſtus, cauliculo tenui, in quo flores & ſemina hyperici, radice maiuſcula.

VMBO, onis, *Scudo*, ἴτυς, ὀμφάλιον, media pars clypei eminentior. Licet quandoque pro toto clypeo ponatur. Liu. 3. ab Vrb. Gallum umbone ictum deturbat. Stat. Iam clypeus, clypeis, umbone repellitur umbo. Eſt etiam Vmbo in monili, aut anulo, ea pars, cui inſeritur gemma, quam & Palam & Vmbilicum uocari diximus. Pli.l.37.ca.6. Arabicæ excellunt candore circuli prælucido, atq; non gracili neque in receſſu gemmæ, aut in deiectu retiorte, ſed in ipſis umbonibus nitente præterea ſubſtrato nigerrimi coloris.

VMBRA, æ, *Ombra*, ἀποσκίασμα, σκιά, aer carens Sole: quod fit alicuius corporis obiectu, præſertim nubium. Virg.1.ecl. Tu Tityre lentus in umbra Formoſam reſonare doces Amaryllida ſiluas. Quidam ἀπὸ τοῦ ὄμβρου, quod eſt imber, Vmbram appellatã exiſtimant, quod oẽs umbræ humidæ ſint. Vmbræ etiam dicuntur, quas faciunt pictores, ut imagines, quæ planæ ſunt, ſolidæ uideantur. Cic.4. Aca. Quàm multa uidẽt pictores in umbris, & emmentia, quæ nos non uideamus? Vmbræ etiam dicuntur mortuorum animæ. Vir.6. Aen. Vmbrarum hic locus eſt ſomni noctiſq; ſoporæ, Corpora uiua nefas Stygia uectare carina. Vmbra item olim dicebatur, qui ueniret ad conuiuium nõ uocatus, ſed illius, qui uocatus fuerat, comes: nam ſic uocatum ſequitur, ueluti umbra corpus. Hor.l.1. Epiſt. ad ſummam locus eſt & pluribus umbris, Sed nimis arcta premunt olidæ conuiuia capræ. Velut umbra ſequi dicitur, qui nunquam deeſt: nam umbra corpus affectatur, uel ſolis. Plau. in Caſ. Decretum eſt mihi quaſi umbra quoquo ibis tute, perſequi. Suam ipſius metuere umbram, prouerbiali hyperbole dicitur, qui pueriliter trepidare, etiam cum nulla ſubſit cauſa timoris. Vmbra ueritatis, eſt ſpecies quædam ueritatis, & quod uerisimile dicitur. Vmbram luxuriæ, dixit Cicero pro Muræ. pro luxuriæ tenuiſſimo ſigno, ſiue ueſtigio.

VMBRACVLVM, li, *Fraſcata*, σκιάδιον, tabernaculum, uelumve umbræ cauſa erectum. Var.lib.1.de re ruſt.cap.51. Prope aream faciunt umbraculum, quo ſecedant homines in æſtu, tempore meridiano. Valer. Max. lib.1. Q. Catul. Primus ſpectantium conſeſſum uelorum umbraculis texit. Ponitur & umbraculum pro umbella mulieris, σκιάδιον, qua tegitur facies ad ſolis calorem arcendum. Ouid. in Faſt. Aurea pellebant tepidos umbracula ſoles.

VMBRATICVS, a, um, *Adumbrato*, σκιώδης, quod eſt ex umbra, ſeu ad ſimilitudinem umbræ. Auguſt. lib.2. Conſ. Non ſaltem, ut eſt quædam defectura ſpecies & umbratica, uitiis fallentibus.

VMBRATICVS homo, *Banchiero*, ἐσκιατροφημένος, dictus eſt a Plauto in Curcul. Trapezita, qui in umbra ſub tecto uitam agit ocioſam. Artes quoque, & negocia umbratica nominantur, in quibus per deſidiam in umbra elangueſcimus. Plin. Epiſto. 179. Nos quàm anguſtis terminis claudamur, etiam tacente me perſpicis: niſi forte uolumus ſcholaſticas tibi atque (ut ita dicam) umbraticas literas mittere.

VMBRATILIS, & hoc umbratile, pen. cor. σκιατροφής, adiectiuum ab umbra, formatum: ut, Vita umbratilis, quæ umbra atque opaco marceſcit, ſeu in umbra, & ocio domeſtico degitur. Cic.2. Tuſc. Sic ad malam domeſticam diſciplinam, uitamq; umbratilem & delicatam acceſſerunt, etiam poetæ neruos omnis uirtutis elidunt. Studioſi uitam umbraticam colunt, quos libri docent in umbra, & ocio, ut inquit Cicero pro Corn. Balbo. Res etiam umbratiles dicũtur, quæ ſiunt per inuolucra, & inanitatem, qualis umbra eſt. Vmbratilem exercitationem dicit Ci. de Orat. quæ in loco operto, atque adeo in ocio fit.

VMBRIA, Ὀμβρία, regio Italiæ inter Apenninum & mare Adriaticum, ita dicta ἀπὸ τοῦ ὄμβρου, hoc eſt, ab imbre: quòd umbri omnium Italiæ populorum antiquiſſimi, inundationi terrarum, imbribus ſuperfuiſſe credantur: ut refert Pli. lib.3. cap.14. Vel dicta eſt Vmbria ab umbra, quòd ea regio propter altitudinem montium, & uicinitatem Apennini, umbroſa ſit. Lucan.l.2. Iuſq; ſui pulſo iam perdidit Vmbria Thremo. Olim trecenta oppida habuiſſe fertur, quæ poſtea Hetruſci deleuerunt. Hodie ſunt reliqua Sontinum, Fanum Fortunæ, Spoletum, a quo nunc ea regio ducatus Spoletinus dicitur, Nurſia, Reate, Ameria, Tiphernum, Fulgineum, Nuceria, Aſſiſia, Tudertum, & Narnia.

VMBRIFER, ra, rum, adiect. σκιώδης, umbroſus, ferens umbrã. Var. 2. de re ruſt. c.2. Circiter meridianos æſtus, dum defeructcunt, ſub umbriferas rupes, & arbores patulás ſubiciunt. Vir.6. Aen. Atq; inimica refugit In nemus umbriferum.

VMBRO, as, *Adombrare*, σκιάζω, tegendo umbram facio. Plin. li. 19. c.1. Marcellus uelis forum umbrauit. Virg.3. Aen. Sol ruit interea, & montes umbrantur opaci. Colum. libr.5. capite ſeptimo: Tum omnes pene uirgæ, ne umbrent, eo tempore, quo uitis putatur, abraduntur. Huius compoſita magis ſunt in uſu, ſcilicet Adumbro, Inumbro, Præumbro, Obumbro, quorum ſignificata uide ſuis locis.

VMBRO, ὄμβρος, fluuius Vmbriæ nauigiorum capax, cuius meminit Pli. lib.3. ca.5.

VMBROSVS, adiect. *Ombroſo*, *oſcuro*, ἐπίσκιος, σκιώδης, opacus. Vir. 8. Aen. Et crines umbroſa tegebat arundo. Cic. ad Q. Fra. l.3. Ego locum æſtate umbroſiorem uidi nunquam. Pli.l.16.c.26. Fico folium maximum umbroſiſſimumq;. Ouid.7. Met. Quas nemus umbroſum, ſecretaq; ſilua tegebat.

V ANTE N

VNA, poſteriore acuta, *Inſieme*, *in compagnia*, ἅμα, ſimul, pariter, Cic. ad Att. Si in Italia Pompeius conſiſtit, erimus una. Idem 2. Ver. Vna & id quod facio, probabit, & in hac cauſa profecto neminẽ mihi eſſe præponendum actorem putabit.

VNANIMIS, & hoc Vnanime, & Vnanimus, a, um, *D'un' animo*, *d'un ſteſſo animo*, ὁμόψυχος, qui unius animi eſt, & unius ſententiæ cũ altero. Virg.4. Aen. Cum ſic unanimem alloquitur male ſana ſororem. Liuius 7. ab Vrbe: Conſules fœnebrem quoque rem, quæ diſtinere unanimos uidebantur, leuare aggreſſi, &c. Hinc Vnanimitas, atis, ὁμοψυχία, concordia, conſenſus, æquanimitas. Plautus in Truc. Non amantis mulieris, ſed ſociæ unanimitas fidentis fuit. Liu. 10. Bel. Maced. Mihi, Antiocho, & cuilibet regum huius ætatis nulla re magis, quam fraterna unanimitate regnum æquaſſe uidetur.

VNCIA, *Oncia*, οὐγγία, dicta eſt, quòd una ſit ex duodecim partibus aſſis. Plautus in Menæ. Atque huic ut addas auri pondo unciam. Vnciæ partes ſunt Semuncia, continens drachmas quatuor: Duella, pendens duas ſextulas, hoc eſt, tertiam partem unciæ: Siclus, quod & Didrachmum dicitur, pondus eſt duarum drachmarum, hoc eſt, quarta pars unciæ. Sextula, ſexta pars unciæ. Deinde ſequitur Drachma, quæ octies ſumpta explet unciam. Quod ſi ad minora ponduſcula libeat deſcendere, unciamque in minimas particulas diſſecare, cõtinẽt ſingulæ unciæ ſcrupula XXIIII. obolos XLVIII. ſemibolos XCVI. ſiliquas, ſiue ceratia CXLIIII. Quoties autem de menſuris ſermo eſt, Vncia menſuralis accipitur pro duodecima parte Romani ſextarii, medici frequentius Cyathum uocant. Hinc deducuntur compoſita Quincunx, pondus, uel menſura quinque unciarum, & Septunx, ſeptem unciarum. Vncia in menſuris Geometricis dicitur duodecima pars pedis: alio nomine, Pollex. Frontinus de Aquæductibus: Eſt autem Digitus, ut conuenit, XVI. pars pedis, Vncia 12.

VNCIARIVS, a, um, adiect. οὐγγιαῖος, ab Vncia deriuatur: ut, Lex unciaria, apud Feſtum: & Fœnus unciarum, quod erat leuiſſimũ quoddam uſuræ genus, cum ſcilicet ex ſorte centum aureorum, quotannis redit aureus unus. Dictum Vnciarium fœnus, quod duodecima tantum pars ſit uſuræ centeſimæ, ſiue quod ſingulis menſibus unciam, hoc eſt, duodecimam partem aurei unius pareret. Nam ſicut ex uſura centeſima quotannis ex centum aureorum ſorte aurei duodecim redibant, hoc eſt, in ſingulos menſes aureus unus: & ex ſemiſſibus uſuris in ſingulos annos aurei ſex. & ex trientalibus aurei quatuor: ita etiam ſeruata proportione conuenit, ut unciaria uſura ex centum aureorum ſorte quotannis aureum unum pariat, uel (quod in idem recidit) unciam, hoc eſt, duodecimam partem aurei in ſingulos menſes. Liui.7. ab urb. Nam etſi unciario fœnore facto leuata uſura erat, forte in ipſa obruebantur inopes. Rurſus Semunciarium fœnus, ἡμιουγγιαῖος τόκος, dimidio leuius eſt unciario, quod ex centum aſſibus quotannis ſemiſſem pariebat, uel in menſes ſingulos ſemunciam. Huius fœnoris ibidem meminit Liui. Semunciarium (inquit) tantum ex unciario factũ fœnus, & in penſiones

æquas

æquas triennii. Vnciaria ſtips, Romæ erat moneta omnium minima, duodecimam tantum aſſis partem ualens. Plin. li. 34. ca. 5. Item P. Minucio præfecto annonæ extra portam Trigeminam unciaria ſtipe collata. Vnciariæ uites dicebantur, quæ ita diſpoſitæ eſſent, ut inter quamlibet uitem, uncia unius iugeri relicta; interualla omnia paria fierent. Colu. lib. 3. cap. 2. Nec ſolum quæ iucunditate ſaporis, uerumetiam quæ ſpecie commendari poſſint, eæ ſeri debent, ut ſtephanitæ, ut tripedaneæ, ut unciariæ, ut cydonitæ.

VNCIALIS, hoc, le, οὐγγιαῖος, quod eſt unius unciæ: ut Vncialis as, qui unciam tantum ualebat. Pli. lib. 33. cap. 3. Q. Fabio Dictatore aſſes unciales facti. Vncialis herba, quæ eſt pollicaris altitudinis. Duodecim enim pollices conficiunt pedem. Idem lib. 18. c. 16. de Medica herba loquēs: Ideo protinus altitudine unciali herbis omnibus liberanda eſt. Vnciales literæ: pollicis craſſitudine exaratæ, inquit Budæus.

VNCIATIM, aduerb. A oncia, a oncia, κατ' οὐγγίας, per ſingulas uncias. Terent. in Phor. Quod ille unciatim uix de demenſo, Suũ defraudans genium, compar ſit miſer, &c. Pli. li. 28. cap. 9. Datur & phthiſicis unciatim cum uini ueteris hemina decocta, donec tres unciæ è toto reſidant.

VNCINATVS, a, um, adiect. Rampinato, ἀγκιστρωτὸς, ἀγκιστρώδης, uncinis hamatus. Cic. 4. Acad. Nec ut ille qui aſperis & læuibus & hamatis, uncinatiſque corpuſculis concreta hæc eſſe dicat interiecto inani.

VNCINVS, ni, pen. pro. Oncino, ἄγκινος. Græca dictio eſt, idem ſignificans, quod uncus, uel curuus, unde Vncinatus, incuruatus, hamatus: de quo paulo ante.

VNCIOLA, æ, pen. cor. Onciette, οὐγγιάδιον, diminutiuum ab Vncia. Iuue. Sat. 1. Vnciolam Proculeius debet, ſed Gillo deuncem. Partes quiſque ſuas ad menſuram inguinis hæres Accipiat.

VNCTVM, Onto, ἄλειμμα, ſignificat illud pingue quod in porci dorſo mollius eſt. Col. lib. 6. cap. 29. Frigoris fomenta adhibentur, capite & ſpina tepenti adipe uel uncto linuntur. Sic enim legunt ibi nonnulli: cum tamen emendatiora exemplaria Vino, ibi legendum oſtendant, non uncto.

VNCTVS, cta, ctum, participium uerbi paſſiui Vngor, Onto, ſparſo, χριστὸς, κεχρισμένος, unguento delibutus, oblitus, unguentatus. Cic. 3. Phil. 3. Antonius eo die nudus, unctus, ebrius concionatus eſt. Olera uncta, hoc eſt, lardo, oleo, aliove pingui condita. Horat. 2. Ser. Sat. 6. O quando faba Pythagoræ cognata, ſimulq; Vncta ſatis, pingui ponentur oluſcula lardo? Vnctiuſculus, a, um: hoc eſt, paulo unctior: ut, Pulmentum unctiuſculum, hoc eſt, paulo liberalius conditum. Plaut. Pſeu. Nunc tua etiam eſt mihi hodie & tuorum operis conſeruorum caput Nitidiſſimum: ac cur nõ ipſe ego pulmento utor magis unctiuſculo. Hinc Vnctum & unctius, per tranſlationem dicimus, pro ſplendido & ſplendidiore: inde tracta metaphora, quòd opulentiores liberalius condire ſoleant ſua obſonia. Cic. de Clar. Orat. Iam enim erat unctior quædam ſplendidiorque conſuetudo loquendi. Aliquando tamen unctum accipimus pro ſordido, & pinguedine oblito. Hora. 2. Ser. Sat. 4. Magna mouent ſtomacho faſtidia, ſeu puer unctis Tractauit calicem manibus.

VNCTIO, onis, χρῖσις, ἄλειψις, ungendi actus. Cic. 2. de Orat. Philoſophum omnes unctionis cauſa reliquerunt.

VNCTITO, as frequentatiuum, uide in primitiuo Vngo.

VNCTOR, oris, ἀλείπτης, χρίστης, qui ungit. Ci. ad Gallum l. 8. Epiſt. Ille autem qui ſciret ſe nepotem bellum tibicinem habere, & ſat bonum unctorem, diſceſſit a me.

VNCTORIVS, a, um, ἀλειπτικός, quod unctioni deſtinatũ eſt, ut Hypocauſton unctorium, apud Pli. l. 2. Epiſt. 17. pro loco, in quo poſt ſudationem aut lauatione unguentis peringebantur.

VNCTVRA, æ, χρῖσις, ἄλειμμα, idem quod unctio. Cice. 2. de Leg. Hæc præterea ſunt in legibus de unctura. Et paulo poſt: Seruilis unctura tollitur, & omnis circumpotatio.

VNCVS, ci, Rampinato, incuruato, ἄγκιστρον, baculus oblongus, ab altero latere ferramentum habens incuruum, ac in ſeſe retortum: quod genus in uſu erat Romanis ad pertrahendos damnatos ad ſcalas Gemonias. Iuue. Satyr. 10. Impacto Seianus ducitur unco. Dictus Vncus, ἀπὸ τοῦ ὀγκοῦσθαι, quod eſt, extuberare, uel intumeſcere, quòd hoc inſtrumentum ab ea parte, qua incuruatur, intumeſcere ac extuberare uideatur. Cic. 1. Phil. Vncus impactus eſt fugitiuo illi, qui in C. Marii nomen inuaſerat. Li. 10. Bel. Pun. Poſtremo aſſeres ferro unco præfixi (harpagones uocant milites) ex Punicis nauibus unci in Romanos cœpti. Colum. lib. 3. cap. 18. Et uelut uncus infixus ſolo, antequam extrahatur, prærumpitur.

VNCVS, a, um, ἀγκύλος, γαμψὸς, incuruus, aduncus. Col. l. 7. c. 11. Atque uncis digitis alterum quoque teſticulum educito. Vir. 1. Geo. Adſis ò Tegeæ fauens, oleæq; Minerua Inuentrix, uncique puer monſtrator aratri. Ou. 15. Met. De parte ſepulta Scorpius exibit, caudaq; minabitur unca. Huius compoſita ſunt Aduncus, & Reduncus, quorum ſignificata uide ſuis locis.

VNDA, dæ, Onda, κῦμα, fluctus, ſiue globus aquæ in unum collectus: quales in mari uentis ea agitato maxime ſolent excitari. Dicta Vnda (ut quidam uolunt) quòd ſit una, & in ſe coacta. Virg. 1. Aeneid. Franguntur remi, tum prora auertit, & undis Dat latus, &c. Ouid. 8. Metam. Succede meis, ait, includere tectis Cecropide, nec te committe rapacibus undis. Aliquando ponitur pro aqua, ut pars pro toto. Ouid. 1. Metam. Et terris abſcidit undas, Hoc eſt, mare a terra ſeparauit. Huius diminutiuum eſt Vndula, κυμάτιον. Vndæ comitiorum, per tranſlationem, pro uaria ſententiarum multitudine, quibus uelut undis mare, ita etiam comitia feruere uidentur. Cicero pro Plan. Si campus, atque illæ undæ comitiorum, ut mare profundum, & immenſum, ſic efferueſcunt, &c. Vnda pro hominum multitudine. Vir. 2. Georg. Si non ingentem foribus domus alta ſuperbis Mane ſalutantum totis uomit ædibus undam.

VNDABVNDVS, a, um, κυματώδης, idem quod undoſus: ut, Vndabũdum mare, apud Gel. l. 2. c. 30.

VNDATIM, A guiſa d'onde, κυματοειδῶς, ad undarum ſimilitudinẽ. Pli. l. 13. c. 15. Sunt & undatim criſpæ menſæ, &c.

VNDE, aduerb. Onde, donde, πόθεν, ὅποθεν, ὅθενουν, ex quo loco, uel a quo loco. Cicero pro Cecinna. Hoc uerbum Vnde, utrunque declarat, & ex quo loco, & a quo loco. Accipitur autem modo interrogatiue. Cicero in Rullum: Vnde iſte amor tam repentinus? Modo relatiue. Vir. 2. Aen. Turrim in præcipiti ſtantem, ſummiſque ſub aſtra Eductam tectis: unde omnis Troia uideri, Et Danaum ſolitæ naues, & Achaica caſtra. Et paulo ante: Euado ad ſummi faſtigia culminis: unde Tela manu miſeri iactabant irrita Teucri. Nonnunquam etiam infinite. Cicero Att. Recordor unde ceciderim, ſed unde ſurrexerim. Aliquando non ad locum refertur, ſed ad perſonam. Cicer. Terent. Hem mea lux, unde omnes opem petere ſolebant. Vnde gentium, idem quod Vnde. Plautus Aſi. Face id ut paratum iam ſit. L. unde gentium?

VNDEVNDE, Da ciaſcun loco, ὁποθενοῦν, ſignificat undecunque, quemadmodum Vbiubi dicimus, pro ubicunque, & Quoquo pro quocunque, & Quaqua pro quacunque.

VNDECENTVM, ἐννενήκοντα ἐννέα, nonaginta nouem, centum minus unus. Pli. l. 7. c. 0. Paruerunt tamen eis annis undecentum.

VNDECENI, næ, na, ἐννενηκονταεννέα, centum minus uno, nonaginta nouem. Pli. l. 36. c. 8. De Aegypti obeliſcis agens: Idemq; digreſſus inde, ubi fuit Mneuidis regia, poſuit alium, lõgitudine undecenis pedibus per latera cubitis quatuor.

VNDECIES, aduerb. ἑνδεκάκις, undecim uicibus. Col. lib. 5. cap. 2. Hanc ſummam undecies multiplicato, fiunt pedes quinquaginta tria millia nongenti.

VNDECIMVS, a, um, p. c. ἑνδέκατος, ultimus ex undecim, Virgil. 8. Ecl. Alter ab undecimo tum me iam ceperat annus.

VNDECIREMIS, huius undeciremis, p. p. ἑνδεκήρης, nauis undecim remorum ordines habens. Plin. lib. 16. cap. 40. Maxima ea in Cypro traditur ad undeciremem Demetrii ſucciſa centum triginta pedum longitudinis. craſſitudinis uero ad trium hominum complexum.

VNDENI, næ, na, adiectiuum, ἕνδεκα, undecim. Plin. l. 11. c. 35. Pariunt autem undenos. Ouid. 1. Amor. Eleg. 1. Muſa per undenos emodulanda pedes.

VNDEVIGINTI, adiectiuum, indeclinabile, Dicenoue, ἐννεακαίδεκα, nouemdecim, uiginti minus uno. Cicero de Clar. Ora. Vnde uiginti annos natus erat eo tempore. Liuius 3. Bel. Pun. Vbi ea dies uenit, ad conducendum tres ſocietates aderant hominum undeuiginti. Vndeuiceſimus, a, um. ἐννεακαιδέκατος, decimus nonus. Cice. de Sene. Anno enim undeuiceſimo poſt eius mortem, hi conſules T. Flamminius, & M. Atilius facti ſunt.

VNDETRIGESIMVS, a, um, εἰκοστὸς ἔνατος, id eſt, uiceſimus nonus. Liu. 5. Belli Punici ſecundo: Anno octogeſimo poſtquam in Hiſpaniam uenerat Cn. Scipio, undetrigeſimo die poſt fratris mortem interfectus eſt.

VNDEQVADRAGINTA, ἐννεακαιτριάκοντα, triginta nouem. Liui. 5. Belli punici mille cccc. Carthaginienſium cæſi, undequadraginta uiui capti.

VNDEQVADRAGIES, aduer. ἐννεακαιτριακοντάκις, noties & tricies. Pli. l. 7. c. 25. Solus M. Marcellum tranſgreſſus, qui undequadragies dimicauerat.

VNDEQVINQVAGINTA, ἐννεακαιτεσσαράκοντα, quadraginta nouem, quinquaginta minus uno. Liui. 7. Bel. Maced. In eo triompho undequinquaginta coronæ aureæ tranſlatæ ſunt. Vndequinquageſimus, a, um, τεσσαρακοστὸς ἔνατος, quadrageſimus nonus. Cice. pro lege Man. Ipſe autem ut a Brunduſio profectus eſt, undequinquageſimo die totam ad imperium populi Rom. Ciliciam adiunxit.

VNDESEXAGINTA, ἐννεακαιπεντήκοντα, quinquaginta nouem, Liui. 5. Bel. Pun. Ceperunt amplius tria millia hominum, paulo minus mille equorum, undeſexaginta militaria ſigna.

Vndeoctoginta, *ἑβδομήκοντὲννέα*. ſeptuaginta nouem, octoginta minus uno. Hor.2.Ser.Saty.3 Age, ſi ſtramentis incubet undeoctoginta annos natus, cui ſtragula ueſtis, Blattarum ac tinearum epulæ, putreſcat in arca, &c.

Vndevis, & Vndelibet, *Da qual luogo tu vuoi*, ὅθεν βούλει, ſignificat ex uno quouis loco. Auctor ad Heren.lib.4. Aſt iſtud quidem facile fuit undelibet inuenire.

Vndecvnqve, aduerb. *Da ciaſcun loco*, ὁποθενοῦν, ex quocunque loco. Liu.4.Bel.Pun. Bellum undecunque cum Annibale conſulibus mandatum. Pli.l.27.c.4. Vulnerum quoque ſanguinem, & undecunque fluentem, ſiſtit per ſe, uel ex aceto.

Vndiqve, aduerb. *Da ogni parte, da ogni banda*, πανταχόθεν πάντοθεν, id eſt, ex omni parte. Cic. pro Pomp. Sicilia multis undique cincta periculis. Idem 2. de Finib. Habes undique expletam & perfectam, Torquate, formam honeſtatis. Vir. 8. Aen. Ductores primi Meſapus & Vfens. Contemptorq; deum Mezentius, undique cogunt Auxilia, & latos uaſtant cultoribus agros. Vndique, ex omni genere. Cic.5.Tuſc. Sic uita non ſolum ſi undique referta bonis eſt, ſed ſi multo maiore, & grauiore ex parte bona propendent, beata recte dici poteſt.

Vndisonvs, a, um, pen. cor. *Fluttuoſo*, πολύφλοισβος, quod undis ſtrepit. Vnde Mare undiſonum dicitur, quod fluctuando ſonitum reddat. Vndiſoni dii. Propertius li.3.Eleg.21. Ergo ego nūc rudis Adriaci uehar æquoris hoſpes, Cogar & undiſonos nunc prece adire deos. Statius 1. Achil. At Thetis undiſonis per noctē in rupibus aſtans.

Vndivomvs, a, um, pen. cor. κυμοβόλος, quod undas, id eſt, aquas uomit: ut Vndiuoma charybdis.

Vndo, undas, *Fluttuare, ondeggiare*, κυμαίνω, κυματίζω, κυματόω, fluctuo, undis agitor. Cic.2.de Nat. deo. Subter radices penitus undanti in freto. Vndare quoque per quandam ſimilitudinem dicimus aquam feruentem, quòd quibuſdam quaſi undis agitari uideatur. Vir.6. Aen. Pars calidos latices, & ahena undantia flammis Expediunt. Idem libr.7. Magno ueluti cum flamma ſonore Virgea ſuggeritur coſtis undantis aheni: Exultantque æſtu latices, furit intus aquæ uis. Accipitur aliquando Vndare, pro ſuo compoſito abundare, κατ᾽ ἀφαίρεσιν Cla. de Raptu Proſerpinæ lib.3. Vndaret neu ſilua fauis, neu uina tumerent. Valer. Flac.1. Argona. Iampridem regio undat equis, floretque uiris. Sic etiam Virgil.2.Georg. Et iuuat undantem buxo ſpectare Cytorum. Quanquam ibi non tam propter copiam buxi, qua omnino mons ille abundat, uerbo hoc utitur, quàm ut lenibus auris impulſi arbuſti motum undabundi maris æmulum exprimeret. Legitur & Vndare actiue pro inundare, ſiue undare facere. Sta.1. Achil. Cum tuus Aeacides tepido modo ſanguine Teucros Vndabit campos. Vndantem chlamydem facere, eſt incedendo chlamydem laxam, rugoſamque ſic in dextram modo, modo in læuā iactare, ut eius pars potiſſimum inferior undas modo accedētes, modo recedentes imitari uideatur. Plaut. in Epid. Sed hic quis eſt, quem huc aduenientem conſpicor, Suam qui undantē chlamydem quaſſando facit? Cōpoſita ſunt, Abundo, Exundo, Inundo, & Redundo, de quibus ſupra in dictione Abundo.

Vndosvm mare, *Fluttuoſo*, κυματῶδες θάλασσα, id eſt, fluctuoſum, undis exagitatum. Vir.4. Aen. Troia per undoſum peteretur claſſibus æquor.

Vndvlata vestis, *Vna ueſta di peli teſſuta*, κυματῶδες ἐσθής, ueſtimenti genus, ab undis, quibus depictum erat, nomen habens: cuiuſmodi hodie ad nos afferuntur ex hircorum, & caprarum pilis uerius, quàm lanis confecta, quæ ἀπὸ τοῦ συμβάλλειν. Symballōta paſſim appellantur, quaſi σύμβαλτα, quòd coacto potius implexu, quàm textu ſint confecta: ceu origine ab illo ueſtium genere accepta, de quo Plin. ita ſcribit: Lanæ & per ſe coactæ ueſtem faciunt, Vndulatæ autem (ut diximus) appellatæ ſunt, ab undarum imagine per eas diſcurrente, ea forma, qua a ſcutulis Scutulatæ. Hanc eandem quidam & Cymatilem dictam fuiſſe exiſtimant: ſed falſo, mea quidem ſententia: cum Cymatilis eadem ſit, quæ cerulea, nō a diſcurrentibus undarum lineis, ſed a fluctuū colore appellata. Varro lib.1.de Vita pop. Rom. Vndulatā togā pro pura poſuit, idq; noue, ut annotauit Nonius. A quibuſdam (inquit Varro) dicitur eſſe Fortunæ Virginis ſimulacrum, ideo quòd duabus undulatis togis eſt opertum, perinde ut olim reges noſtri prætextatas & undulatas togas ſoliti ſunt habere.

Vnedo, pen. cor. unedonis, pen. pro. κόμαρος, μεμαίκυλον, fructus eſt arbuti, terreſtribus fragis non diſſimilis, inde nomen habens, quòd plures edi non poſſint. Plin.lib.15.ca.24. Aliud corpus eſt terreſtribus fragis, aliud congeneri eorum unedoni: quod ſolum pomum ſimile fructui terræ gignitur. Arbor ipſa fruticoſa; fructus anno matureſcit, pariterq; floret ſubnaſcens, & prior coquitur. Pomum in honorum, ut cui nomen ſit ex argumento unum tantum edendi. Duobus tamen hoc nominibus appellant Græci, Comaron & Memecylon. Ex quo apparet, totidem genera eſſe & apud nos. Alio nomine Arbutus uocatur. Hæc Plinius.

Vngentvm, ti, *Vnguento, onto, untione, perfumo*, quod & Vnguentum a quibuſdam dicitur: ἔλαιον Homer. μύρον, non eſt illa compoſitio tenax, qua chirurgi utuntur ad uulnera curanda: ſed commiſtio diuerſorum odorum addito oleo, ad ungenda corpora, deliciarum, & luxuriæ cauſa inuenta, χρῖμα, ſiue χρίσμα, ueteres θύσμα. Vulgare autem, ac promiſcuum & fere paleſtris dicatum, ἄλειμμα, ἀλοίφη, ἐπάλειμμα, uocat celſus. Vnde ἀλείπτας, & ἐξαλείπτας noſtri Vnctores, & Reunctores uocant: a Græcis frequenter χαλισταί, χρίσται, παιδοτρίβαι, nominantur. Hæc Hermolaus. Plaut in Moſt. Non poſſunt omnes olere unguenta exotica. Cicero 5. Ver. Cum interea Apronius caput atque os ſuum unguento perfricaret. Horat.2.Carm.Ode.7. Funde capacibus Vnguenta de conchis. Pomponius tamen Iureconſultus titu. de Aur. Argen. mundo orna, & c. l. argumento ſcribit. Vnguenta eſſe, quæ ualetudinis cauſa comparantur: ſed hæc magis Medicamenta dicuntur. Seruius ait, hoc nomen Vnguentum non recipere u, ſicut nec Vngo: Vnguen uero u, habere. Vnguentatus, a, ū, unguento oblitus. Catul. Epigram.56. Dicens male a tuis Vnguentate glabris marite Abſtinere.

Vngo, is, xi, ctum, & Vngo, guis, ſecūdum Priſcianū, *Ongere*. ἀλείφω, χρίω, oleo, aliove pingui oblino: ab uniendo (ut uolunt) dictum: quòd unguentis denſentur corpora atq; uniantur. Cato c. 27. Pice liquida cornua infima ungito. Ci.6. Verr. Vnxiſſe unguētis? compleſſe, &c. Hinc Vnctito, as frequentatiuū. Plautus Moſtel. Quia ecaſtor mulier recte olet, ubi nihil olet. Nam iſtæ ueteres, quæ ſe unguentis unctitant, interpoles, Vetulæ, edentulæ, quæ uitia corporis fuco occultant, Vbi ſeſe ſudor cum unguentis ſociauit: illico Itidem olent, quaſi cum una multa confudit coquus. Compoſita ſunt, Inungo, Perungo, & Exungo: quæ uide ſuis locis.

Vngven, inis, *Vnguento*, ἀλοιφή, ἄλειμμα, quoduis pigue, quo quippiam poſſumus inungere. Plin.lib.28.cap.11. Epiphoras bubulo ſeuo cum oleo cocto illinunt: ceruini cornu cinis ſcabritiea eodem unguine ſanat. Virg.3.Georgicorum. Et pingues unguine ceras. Summas tantundē unguinis, quod uocamus axungiam, uel ſeuum. Perſius Saty.6. Feniſecæ craſſo uitiarunt unguine pultes. Hinc Vnguinoſus adiectiuum, idem quod pinguis, ut Vnguinoſum medicamentum, Vnguinoſæ nuces. Plin.lib.23.c.8. Sunt autem recentes nuces iuglandes iucundiores; ſiccæ unguinoſiores, & ſtomacho inutiles.

Vngventarivs, rii, uel potius Vnguentarius, ut Seruius ſcribendū affirmat, *Vnguentario, ſpetiario, medico, canta in banco*, μυρεψός, μυροπώλης, qui unguenta conficit, ac uendit: Cice.1.de Off. Adde huc, ſi placet, unguentarios, ſaltatores, totumq; ludum talarium. Horat.1.Serm.Saty.3. Pomarius auceps, Vnguentarius, ac Tuſci turba impia uici. Eius fœmininum eſt Vnguentaria. Pli.l.8.ca.5. Et unguentariam quandam dilectam Iuba tradit, &c. Eſt & Vngentaria, μυρεψική, ars ipſa conficiendorum unguentorum: Vnde Vngentariam facere, dixit Plautus in Pœnul.

Vngventarivs, a, um, μυρεψικός, unguentis idoneus, ad unguenta pertinens. Pli.l.36.ca.8. Hunc aliqui lapide Alabaſtriten uocant, quem cauant ad uaſa unguentaria, quoniam optime ſeruare incorrupta dicitur.

Vngvicvlvs, li, penul. cor. ὀνύχιον, diminutiuum eſt ab Vnguis. Plautus in Epid. Contempla Epidice, uſque ab unguiculo ad capillum ſummum. Cice.5.de Finib. Valetudinem, uires, ſtaturam, formam, integritatem unguiculorum omnium. A teneris unguiculis, ἀπὸ τῶν ἁπαλῶν ὀνύχων, prouerbialiter dici ſolet, pro eo quod eſt, ab infantia, ab ineunte ætate, a puero, ab incunabilis. Cicero Lentulo: Sed præſta te eū, qui mi a teneris, ut Græci dicunt, unguiculis, es cognitus. In eadem etiam ſignificatione dicimus, De tenero ungui. Horat. in Odis: Motus doceri gaudet Ionicos Matura uirgo, & fingitur artubus Iam nunc, & inceſtos amores De tenero meditatur ungui.

Vngvis, huius unguis, maſculini gene. *Onghia*. ὄνυξ, corneum illud quod in extremis digitis enaſcitur, non ſolum in manibus, uerū etiam in pedibus, neque iis ſolum humanis, ſed cæterorum etiā animalium, quæ pedum digitos habent ſeparatos, ut ſunt ſimiæ & aues. Dicti Vngues, ab eo quòd Græci ὄνυχας in eadem dicunt ſignificatione: aut certe ab eo quòd iidem dicunt ὄγκινος pro incuruum: cuiuſmodi auium fere omnium ſunt ungues. Pli. lib.15.cap.45. Vngues ſimiæ imbricati ſunt, omnibus lati, rapacibus unci, cæteris recti, ut canibus, præter eum, qui a crure plerisq; dependet. Idem de aquila. Vngues quoque huic generi ſubmittuntur. Interdum tamen Vngues in animalibus biſulcis dici inuenimus pro ungulis. Colum. libro 6.cap.12. de medicina bouis claudicantis. At ſi iam in ungulis eſt ſanguis, inter duos ungues cultello leniter aperies. Et paulo poſt. Si ſanguis in inferiore parte ungulæ eſt, extrema pars ipſius unguis ad uiuū reſecatur. In bdellio quoque maculas quaſdam candidas, humani unguis ſimilitudine. Plinius Vngues appellat libro 12, cap.9. Bdellium, inquit, nidor ſiccus, multiq; candidi ungues. Vngues ferrei, apud Colu.lib.12.ca.18. ſunt inſtrumenta quædam ferrea, quibus uindemiatores

demiatores unguium uice utebantur ad colligendas uuas, ne ipſas manibus diſtringerent. Fieri non poterat, ut dum unguibus manuum uuas colligerent, bona pars acinorum digitorum contactu, in terram non delaberetur. Colum. lib. 12. ca. 18. Et ungues ferrei quàmplurimi parandi, & exacuendi ſunt, ne uindemiator diſtringat uuas, & non minima fructus portio, diſperſis acinis in terram dilabatur. Vnguem tranſuerſum ſiue unguem latum non diſcedere: prouerbialis hyperbole eſt, pro eo quod eſt, quamminimo ſpatio diſcedere. Cicer. 2. Acad. Ab hac regula mihi non licet tranſuerſum, ut aiunt, unguem diſcedere. Vnguem medium oſtendere, prouerbium eſt, quo ſummus contemptus ſignificatur: inde ſumptum quòd medius digitus pro impudico habebatur. Iuuenal. Satyr. 10. Cum fortunæ ipſe minaci Mandaret laqueum, mediumq; oſtenderet unguem. Vngues arrodere: prouerbiali metaphora dicuntur, qui cogitabundi ſunt, & rem aliquam ſecum agitant. Hora. 1. Ser. Sat. 10. Si foret hoc noſtrum fato delapſus in æuum, Detereret ſibi multa, recideret omne, quod ultra Perfectum traheretur, & in curſu faciendo Sæpe caput ſcaberet, uiuos & roderet ungues.

VNGVIS, πτερύγιον, neruoſa quædam adnatæ membranæ excreſcentia, à maiori oculi angulo ut plurimum naſcens, ad oculi coronã ita procedens, ut quandoque pupillam operiat. Celſ. li. 7. Vnguis uero, quod πτερύγιον Græci uocant, eſt membranula neruoſa, oriens ab angulo, quæ nonnunquam ad pupillam quoque peruenit, eiq; officit. Sæpius à narium, interdum etiam à téporum parte naſcitur.

VNGVLA, æ, Onghia, ὁπλή, calceus corneus, pedes muniens eorum animalium, quæ digitos nõ habent: ſiue etiam ea pars pedis quæ eorum tegitur. Virg. 3. Georg. Et ſolido grauiter ſonat ungula cornu. Idem. 8. Aeneid. Quadrupedante putrem ſonitu quatit ungula campum. Cicero. 3. de Natu. Deor. Ergo illud in ſilice ueſtigium Caſtoris equi credis eſſe? Columel. lib. 6. cap. 11. Sed ſi ſanguis adhuc ſupra ungulas in cruribus eſt, fricatione aſſidua diſcutitur. At ſi iam in ungulis eſt, inter duos ungues cultello leuiter aperies. Et paulo poſt: Si ſanguis in inferiore parte ungulæ eſt, extrema pars ipſius unguis ad uiuum reſecatur. Quibus in locis manifeſte Col. Vngues, pro ipſis calceis corneis accepit: Vngulam uero pro ea parte pedis, quæ corpore tegitur. Contra pro ipſis calceis aperte accepit. Plin. lib. 11. cap. 46. cum ait: Vngulæ ueterino tantum generi renaſcuntur. Hanc differentiam eleganter exprimit Oui. in transform. Ius è bouis effigie in primam formam redeuntis. Vngulaq;, inquiẽs, in quinos delapſa abſumitur ungues. Omnibus ungulis, prouerbii ſpeciem habet, pro eo quod eſt, omnibus uiribus manuumq; pedumq; & conatu totius corporis niti, ut etiam ungues, qui ſunt in extremitate collocati, inténdantur, quos Plin. exiſtimat eſſe ſummas neruorum clauſulas, Cicero libr. 2. Tuſcula. Toto corpore, atq; omnibus ungulis (ut dicitur) contentio uocis aſſeruiunt. Inijcere ungulas, eſt rapere, uel furari. Plaut. Nunc ſcio febrim tibi eſſe, quia non licet huc inijcere ungulas.

VNGVLATI, ὀνυχώδεις, qui magnos ungues habent, ac ſcabros: quã ſi ungulis ſimiliores, quam unguibus: ut ex Catonis ſententia refert Feſtus.

VNGVLATA, ueſtis, ab ungulis: hoc eſt, anulis. Vngulum enim Oſcorum lingua (ut ait Feſtus) anulum ſignificat. Vel etiam dici poteſt ab unguibus: hoc eſt, à maculis humani unguis ſimilitudinem referentibus; quales in marmoris quodam genere conſpiciuntur.

VNGVLVM, Anello, δακτύλιος, σφραγίς, antiquis anulum ſignificabat: de cuius etymo nihil eſt quod laboremus, cum Feſto auctore ſit peregrinum uocabulum, & ab Oſcis ſumptum. Plini. libr. 33. cap. 1. Miror Tarquinii ſtatuam ſine anulo eſſe, quanquã, & de nomine ipſo ambigi uideo. Græci à digitis appellauere: apud nos priſci Vngulum uocabant: poſtea & Græci, & noſtri Symbolum.

VNICAVLIS, le, Di un ſol ſtelo, μονόκαυλος; quod unum caulem habet, nec in ramos ſpargitur. Pli. li. 19. c. 10. Eſt autem unicaule, radice bulbo ſimili.

VNICOLOR, p. c. & om. g. D'un ſol colore, μονόχρωμος, unius coloris. Pli. li. 33. c. 9. Deteriores fœminæ ſunt, & unicolores. Oui. 11. Met. At medio totus eſt habeno ſublimis in antro Plumeus, unicolor, galbo uelamine tectus.

VNICORNIS, huius unicornis, gen. maſc. D'un corno, à recentioribus quibuſdam etiã noſtris appellatur fera, quam Græci μονόκερωτα appellant. Hanc Plin. ceruino capite eſſe ſcribit; pedibus elephanti, cauda apri, reliqua corpore equo nõ diſſimili, unicum media in fronte cornu gerentem cubitorum duorum longitudine. Eſt & Vnicornis, & hoc uti adiectiuum, quod unum cornu tantum habet. Pli. lib. 11. c. 46. Vnicorne biſulcum oryx.

VNICVS, a, um, Vnico ſolo ſingulare, μόνος, ſingularis, uel ſolus: ut Phœnix eſt unica auis. Ci. pro Roſc. Amer. Si quærimus quæ tanta uitia fuerint in unico filio. Hinc fit aduerbium Vnice, μοναχῶ, ſingulariter. Pla. in Bacc. Iam unice unum plurimi pendit. Ci. Spinthem

Quos ego ambos unice Diligo.

VNIGENA, næ, pen. cor. & com. g. μονογενής, unicus, unigenitus. Ci. de uniuerſi. Singularem deus hunc mundum, atque unigenam procreauit. Alia ratione Pallas à Catullo dicitur Vnigena, quòd ſcilicet unico parente crederetur genita, ex cerebro nimirum Iouis.

VNIGENITVS, Solſiglio, unigenito, μονογενής, uox frequens eſt Eccleſiaſticis ſcriptoribus pro filio unico, qui neque fratrem habuerit, neque ſororem.

VNIIVGAE, uineæ, μονόζυγες ἄμπελοι, quæ ſimplici nituntur iugo, cum binis haſtilibus in terra defixis, ſingulæ tranſuerſæ perticæ in unam tantum partem ordinis ſuperincumbunt. Pli. li. 17. ca. 22. Si uniiuga erit uinea.

VNIMANVS, a, um, Di una mano, μονόχειρ, unam tantum manum habens. Liui. 5. Bel. Mace. Capram ſex hœdos uno fœtu edidiſſe, ex Piceno nunciatum eſt, & Aretii puerum natum unimanum.

VNIO, nis, uniui, unitum, Adunare, aggiongere, ἑνόω, coniungo, in unũ redigo. Vnde Vniti animi, qui ſunt unius uoluntatis.

VNIO, onis, Vnione, concordia, ἕνωσις, modo concordiam ſignificat. Auguſt. Nam hoc fieri poſſe in tanta animorum unione quis dubitet? Modo margaritam, μαργαρίτην, quòd in conchis nulli duo reperiantur indiſcreti. Plin. libr. 9. cap. 35. Dos omnis unionum eſt in candore, magnitudine, orbe, læuore, & pondere, haud promptis rebus, in tantum ut nulli duo reperiantur indiſcreti: unde nomen Vnionum Romanæ ſcilicet impoſuere deliciæ: nam apud Græcos non eſt, nec apud Barbaros inuentores eius aliud, quàm Margaritæ. Eſt & unio, cæpæ genus capitatum. Colum. lib. 12. cap. 10. Pompeianam, uel Aſcaloniam cæpam, uel etiam Marſicam ſimplicem, quam uocant. Vnionem ruſtici, eligito. Hoc autem nomen, ut inquit Ruellius, apud Gallos, uelut triuiale hactenus uſurpatum eſt pro eo cæpæ genere, quod pluribus bulbis non coagmentatur.

VNISTIRPIS, & hoc, pe. D'una ſtirpe, μονοστέλεχος, quod à radice caudicem unum habet aſſurgentem. Plin. lib. 16. cap. 30. In longitudinem excreſcunt abies, larix, palma, cupreſſus, ulmus, & ſiqua uniſtirpia.

VNITAS, atis, μονάς, indiuiſibile numeri principium. Accipitur & pro omnimoda ſimilitudine. Col. li. 6. c. 3. Ideo niſi lanatas oues emi non oporteret, quo melius unitas coloris appareat. Pli. li. 7. c. 12. Troianus M. Antonio iam Triumuiro, eximios forma pueros alterum in Aſia genitum, alterum trans alpes, ut geminos uendidit, tanta unitas erat.

VNITER, pen. cor. aduerb. ideſt coniunctè, concorditer. Lucr. libr. 3. Cum corporis atque animai Diſſiduum fuerit, quibus e ſſimus uniter apti.

VNIVERSALIS, le, Vniuerſo, καθολικός, ad uniuerſos pertinens. Auctor Ad Heren. Nam in huiuſmodi rationibus, non uniuerſali, neque abſoluta: ſed extenuata ratione expoſitio confirmatur. Quo tamen in loco ſunt qui malunt legere Vniuerſi. Vtitur tamen hac uoce & Varro lib. 2 de Analog. Quod (inquit) ad uniuerſalem pertinet cauſam. Ci. De un. Ling. Vniuerſalis lingua.

VNIVERSE, & Vniuerſim, aduerbia. & Vniuerſitas, tis. Vide in dictione Vniuerſus.

VNIVERSVS, a, um, Vniuerſo, σύμπας, ἅπαξ ἅπαντες, ὁ λοιπός. in ſingulari quidem idem eſt, quod Totus. ut, Vniuerſus ager, uniuerſus exercitus, In plurali uero ſignificat omnes coniunctim. Nam ſi dicimus, Omnes ſibi domicilium conſtituerunt, intelligitur domicilium ſibi unumquenque conſtituiſſe. Si uero dicimus, Vniuerſi ſibi domicilium conſtituerunt, ſignificatur, omnes ſimul unũ ſibi pro omnibus domicilium feciſſe. Cic. 4. Aca. Qui loquitur de uniuerſis, nihil excipit, quid enim poteſt eſſe extra uniuerſa? Ter. in Phor. Quod ille unciatim uix de demenſo ſuo, Suum defrandãs genium, comparſit miſer: Id illa uniuerſum abripiet. Cic. 3. Offic. Ergo unum debet eſſe omnibus propoſitum, ut eadem ſit utilitas uniuſcuiuſq; & uniuerſorum, &c. Hinc Vniuerſe aduerb. καθόλου, generaliter, ſiue generatim: cui Sigillatim opponitur. Ci. in Varinium: Quæro abs te primum uniuerſe, quod genus improbitatis & ſceleris in eo magiſtratu ſit præteritum ſerre. Idem 7. Verr. Quid ego de exteris ciuium Romanorum ſuppliciis ſigillatim po ſſum, quàm generatim atque uniuerſe loquar? Vniuerſim, aliud aduerbium eiuſdem ſignificationis. Hinc quoq; Vniuerſitas: atis, τὸ παντελὲς σύμπαν. Cicero 2. de Natu. Deo. Licet enim contrahere uniuerſitatem generis humani, eamq; gradatim ad pauciores, poſtremo deducere ad ſingulos. Col. in Præfat. l. 11. De ruſticarum uniuerſitate nihil attinet nunc plura dicere. Cicero de Vniuerſ. Singulos adiunxit ad ſingula, atq; ita quaſi in currum uniuerſitatis impoſuit.

VNIVOCVS, a, um, pe. c. Vniuoco, ſommio, cuius & nomen commune eſt, & eadem ſubſtantiæ ratio, quod Græce συνώνυμον dicimus: ſicut contra Aequiuocum, cuius nomen tantum commune eſt, ſed ſubſtantiæ diuerſa ratio, & à Græcis ὁμώνυμον appellatur. Animal itaque reſpectu hominis & equi, uniuocum eſt, quia illis & animalis nomen commune eſt, & ratio ſubſtantiæ eadem. Vtrique

que enim conuenit animalis definitio, corpus animatum ſenſibile. Grammatici dicunt Homonyma eſſe, quæ uoce, ſed non ſignificatione conueniunt: ut, Nepos & filii filium ſignificat, & prodigum. Synonyma, quæ non uoce, ſed ſignificatione conueniunt: ut, Enſis & Gladius. Hinc Vniuoce, συνωνύμως, aduerbium.

VNIVSMODI, p.c. nomen indeclinabile, ὁμοειδής, uniformis, non uarius. Ter. in Heaut. Nam parentum iniuriæ Vniuſmodi ſunt ferme. Cicero ad Att. li. 9. Nolo enim putare tolerabiles horum inſanias, nec uniuſmodi fore.

VNOCVLVS, μονόφθαλμος, unicum habens oculum: quales Poetæ finguntfuiſſe Cyclopes. Pla. Vnocule ſalue. Gel. li. 3. c. 11. De Cyclope itidem inquit uel maxime quòd fuerit unoculus.

VNQVAM, aduerb. *Alcuna uolt* ποτέ, ullo tempore, omni memoria. Ci. in Or. Iſocrates præſtat omnibus, qui unquam orationes attigerunt. Huius compoſitum eſt Nunquam, οὔποτε, οὐδέποτε, nullo tempore, nulla memoria. Pla. in Aul. Neque id in tantis periculis unquam committam ut fier.

VNVS, a, um, *Vno*, εἷς, numeri principium eſt. Cice. pro Quinto Sex. Alphenus ſeruulum unum adducit. Aliquando accipitur pro ſolo, μόνος, Plautus: Vnus tū domi eram, & fores erant clauſæ. In qua ſignificatione quandoque genitiuo iungitur & fere genitiuo Omnium. Plin. lib. 9. cap. 17. Accipenſer unus omnium ſquamis ad os uerſis, contra aquam natando meat. Nonnunquam etiam genitiuo nominis ſubſtantiui, ſed fere ſubintelligitur genitiuus Omniū. Plin. lib. 11. ca. 37. Caluitium uni tantum animalium homini. Aliquando in oratione Vnus ſubiicetur. Quinct. lib. 9. cap. 1. Nec deſunt, qui tropis figuræ nomen imponant, quorum eſt Caius Artorius Proculus. Hoc eſt quorum unus eſt &c. Ponitur aliquando pro nomine Idem. Plau. in Capt. Hic poſt quam hunc emit, dedit eum huic gnato ſuo peculiarem, quia quaſi una ætas erat, id eſt, eadem ætas, ſiue eiuſdem ætatis erant. Vno exemplo omnes uiuūt. id eſt, eodem. Plau. in Mil. Sic etiam accipiendum eſt illud Ouid. Metam. Vnus erat toto naturæ uultus in orbe, id eſt, idem uultus ſibi per omnia ſimilis. Aliquando pro primo. Vir. 2. Aen. Cadit & Ripheus iuſtiſſimus unus Qui fuit in Teucris.

VNVS, & alter, *Doi, due*, εἷς καὶ δύο, pro duobus. Ci. 4. Verr. Dicit unus & alter breuiter, nihil interrogatus. Ter. And. Sed poſtquam amator acceſſit unus & item alter, pretium pollicens. Sic Alter & tertius pro tribus. Tacitus: Sed & alter & tertius dies cunctatione abſumitur.

VNVSQVILIBET, & unuſquiuis. *Ciaſcuno, ogniuno*, εἷς ἕκαστος, idem, ſignificant quod quilibet.

VNVSQVIAPIAM, *Alcuno*, εἷς τις, aliqualis unus.

VNVSQVISQVE, *Ciaſchaduno*, Vnaquæque, Vnumquodque, & Vnūquidq; : id eſt, ſinguli, πᾶς ἕκαστος, πᾶς τις, πάντες ὅσοι, dictio Vniuerſalis: potiusq; cum poſitiuo, quàm ſuperlatiuo iungitur, eo quòd Vnus uim quandam ſuperlatiui obtineat. Cice. pro Fon. Mouetur eo tempore, quo unuſquiſque noſtrum, cum in eum locum productus eſt. Ibidem: Mihi enim ſemper unaquaque de re teſtis non ſolum ſemel, uerum etiam breuiter interrogatus.

V ANTE O

VOBERVA, uilla eſt iuxta Bilbilim Hiſpaniæ urbem, & Salonem amnem umbris arborum, & frigiditate ſcaturientium fontium amœniſſima, quam Martialis graphice depingit Liciano lib. 1. Epigr. 17.

VOCABVLVM, li, p.c. *Dittione, uocabulo, uoce*, λέξις, dictio, quia res ſingulæ uocantur, aut uoce efferuntur. Ter. in Eun. Tanquam philoſophorum habent diſciplinæ ex ipſis uocabula. Pli. Epiſt. 14. Neque enim alio uocabulo poteſt exprimi. Cic. 3. de Ora. Nam ſi res ſuum nomen & proprium uocabulum non habet. Quinct. li. 9. c. 1. Mutatur uocabulis uis rerum.

VOCALIS, & hoc le, *Vocale, ſonoro*, φωνήεις, εὔφωνος, quod eſt ſonorū, & ſummæ uocis. Plin. lib. 18. Ranæ quoque ultra ſolitum uocales, ſunt ſigna tempeſtatis. Tibul. lib. 2. Eleg. 5. Nunc te uocales impellere pollice chordas, Nunc precor ad laudes flectere uerba meas. Ouid. 12. Met. Carmine uocali clarus citharaque Philemon. Vnde Vocales φωνήεντα, dictæ ſunt quinque illæ apud Latinos literæ: quia per ſe uoces faciunt, & ſine his uox proferri non poteſt. Hinc Semiuocales, ἡμίφωνα, quæ quaſi dimidiatum uocabulum ſonum habent. Vocalium concurſus. Ci. in Ora. Habet enim ille tāquam hiatus cōcurſu uocalium molle quiddam. Vocalis, ἔμφωνος, etiam dicitur, qui uoce ſtatuit, & proferre uerba poteſt, puta ſiquis, cum mutus fuiſſet, poſtea loquatur. Valer. libr. 1. Aegles Samius athleta mutus, cum ei uictoriæ titulus & præmium eriperetur, indignatione accenſus, uocalis extitit.

VOCALITAS, atis, *Conſonantia*, conſonantia, quam Græci εὐφωνίαν uocant. Quinct. li. 1. c. 5. Sola eſt, quæ notari poſſit, uelut uocalitas quæ εὐφωνία, dicitur.

VOCAMEN, inis, ὄνομα, nomen, appellatio. Luc. li. 2. Et Bacchi nomine abuti Mauult, quàm laticis proprium proferre uocamen.

VOCATIVVS. *Vocatiuo*, adiect. fictum à Grāmaticis: ut Vocatiuus caſus, κλητική, per quem aliquem uocamus. Hinc Vocatiue, aduerbium apud Gel. lib. 13. cap. 21. Vocatiue, inquit, dicit, id eſt per uocatiuum.

VOCETIVS, mons apud Rauracos, ob ſalebras, & lamas uiatori admodum incommodum: in quem Heluetii à Cecina uicti confugerunt, ut refert Tacitus libr. 17.

VOCIFEROR, aris, *Gridar forte*, κράζω, βοάω, exclamo, maiorem uocem emitto. Cicer. 6. Verr. Minitari abſenti Diodoro, uociferari palam, lacrymas interdum uix tenere. Vir. 1. Ae. Talia uociferās gemitu tectum omne replebat. Vociferare actiuum protulit Cic. Act. 4. in Verr. ſi mendo locus uacat: Nam me dies, uox, latera deficient, ſi hoc nunc uociferare uelim, quàm miſerum indignumq; ſit, &c. Vociferatio, onis, uerbale, κραυγή, βοή, clamor, actus uociferandi. Ci. pro Cluen. Nam in ipſo ſermone hoc & uociferatione mortuus eſt. Ad Heren. li. 3. Habet enim quiddam illiberale, & ad muliebrem potius uociferationem, quàm ad uirilem dignitatē in dicendo accommodatum.

VOCITO, tas, pen. cor. *Strachiamare*, ἀνακαλέω, frequenter uoco. Plaut. in Capt. Pægnium uocitatus eſt, poſt uos nomen indidiſtis Tyndaro. Cicer. 2. de Nat. deo. Quas noſtri Septem ſoliti uocitare triones.

VOCO, as, *Chiamare*, καλέω, φωνέω, βοάω, interdum idem eſt quod aduoco, uel acceſſo. Plaut. in Capt. Quæ ad patrem uis nunciari? uin' uocem huc ad te? Aliquando idem appellare, ὀνομάζειν. Virg. 11. Aen. Varioſq; inſtigat uocibus alas, Nomine quenque uocans. Item inuitare. Cice. 6. Verr. Deinde ipſum regem ad cœnam uocauit. Vnde uocatores, κλήτορες, dicti ſunt, quibus inuitandi datū eſt negocium, ſiue qui per ſe uocant ad cœnas. Plinius libr. 35. ca. 10. Inuitatus ad regis cœnam uenit, indignatiq; Ptolemæo, ac uocatores ſuo oſtentanti, ut diceret, à quo eorum inuitatus eſſet, ille arrepto è foculo carbone extincto, imaginem in pariete delineauit. Tanti uocat ille pudicam, à Iuuenal. Satyr. 6. dictum eſt in hunc ſenſum, Tantum accepit, ut illam dicat eſſe pudicam. Verba Iuuenalis ſunt hæc: Bis quingenta dedit: tanti uocat ille pudicā. Loquitur de Ceſennia muliere impudiciſſima, quam tamen maritus pudicam eſſe aſſerebat, non quod ita res eſſet, ſed quòd quingenta dotis nomine accepiſſet. Item denunciare. Virg. lib. 1. Geo. Tum cornix plena pluuiam uocat improba uoce. Aliquando ſignificat nomen imponere. Plaut. in Aſina. Quo uos uocabit nomine? Vocare aliquem ad calculos, eſt eum uocare, ut ſuffragium ferat. Vocare ſeruos ad libertatem, eſt eos incitare, ut ſeſe uindicent in libertatem. Vocare aliquem ad computationem, dixit Plin. in Paneg. Nemo recentem, & attonitam orbitatem ad computationē uocet, cogatq; patrem, quid reliquerit filius, ſcire. Vocare aliquē ad teſtimonium, eſt teſtem citare. Vocare aliquem in crimen eſt aliquem criminis accuſare. Vocare in diſcrimen, eſt periculo committere. Vocare aliquem in inuidiam, eſt quod uulgus indoctum ait, adducere in malam gratiam. Vocare rem aliquam in medium eſt diſcutiendam proponere. Vocare aliquem in partem, eſt eum uocare, ut alicuius rei partem accipiat. Vocare aliquid ad calculos, eſt in ſupputationem deducere. Cicer. de Amic. Hoc quidem eſt nimis exiliter, & exigue ad calculos uocare amicitiam, ut par ſit ratio acceptorum, & datorum. Vocare deos in uota, ἐπικαλεῖσθαι, eſt uotis factis deorum auxilium implorare. Virgil. 5. Aene. Ni palmas ponto tendens utraſque Cloanthus, Fudiſſetq; preces diuoſq; in uota uocaſſet. Vocare aliquem à mœſtitia, eſt iubere læto animo eſſe Cic. Att. lib. 1. Quod à mœſticia uocas, multum proficis. Sic uocare ad uitam, ibidem, pro eo quod eſt, bono animo eſſe iubere, & eum qui iam necem ſibi inferre conſtituerat, ſpe meliori iniecta ab inſtituto reuocare. Vocata eſt opera, dixit Plautus in Stich. Cœnabis apud me, quoniam ſaluos aduenis. E, Vocata eſt opera. id eſt, non uacat apud te cœnare, quoniam rogauit me aliquis, ut negocium aliquod pro ſe tranſigerem. Vocatus, a, um, participium. Ouid. 1. Met. Conciliumq; uocat: tenuit mora nulla uocatos. Hora. 2. Carm. Ode. 18. Vocatus, atque non uocatus audit. Vocatus, us, ui. Vir. 10. Aen. Nunc ô nunquam fruſtrata uocatus Haſta meos, &c. Vbi Seruius: Vocatus, hoc eſt, inuocationes & preces: nam appellatio eſt à uerbo, quæ ſemper in io exit, aut in us. id eſt, nomen uerbale. Ci. 3. de Ora. Mane idibus Septemb. & ille, & ſenatus frequens uocatu Druſi in curiam uenit. Huius compoſita ſunt, Aduŏco, Conuoco, Circumuoco, Deuoco, Euoco, Inuoco, Prouoco, Peruoco, Reuoco, & Seuoco, quæ habent penultimam correptam.

VOCONIA, genera ſunt pyrorum, quemadmodum & ſolemæ. Pli. li. 15. c. 15.

VOCONII, forum, Arecomicorum ciuitas in Gallia Narbonenſi, cuius meminit Pli. 3. c. 4.

VOCONTII, Narbonenſis Galliæ populi ſunt, quorum ciuitas Tricorium commemoratur à Plinio li. 3. c. 4.

VOCVLA, æ, p.c. *Vocina, non piccola*, φωνίδιον, diminutiuum, parua uox. Ci. ad Q. Fr. Quanto molliores ſunt & delicatiores in cantu flexiones, ac falſæ uoculæ, quàm certæ, ſeu ſeueræ? Propert. lib. 1. Eleg. 15. O utinam traiecta caua mea uocula rima Percuſſas dominæ uertat in auriculas. Accipitur aliquando pro detractione, κακολογία. Cic. M. Cælio: Si incœpit hæc noſtra lamia non ſolum

lum io oculos, ſed etiam in uoculas maleuolorum.

Vogesvs, p.c. mons eſt Galliæ Belgicæ, Sequanos & Lingones diuidens à Mediomatricibus, ex quo Moſa & Araris fluuii naſcunẽ Lucan. li. 1. Caſtraq́; quæ Vogeſi curuam ſuper ardua ripam Pugnaces pictis cohibebant Lingones armis.

Vola, æ, *Palma, θέναρ*, caua pars manus, ſiue pedis. Pli. lib. 11. c. 45. Vola homini tantum, exceptis quibuſdam. Hinc Inuolare, pro rapere quaſi uolam iniicere, *ἁρπάζειν*. Pli. li. 9. c. 59. Singulos inuolat uerius, quàm capit.

Volaterrae, Strabo. l. 5. Hetruriæ oppidum eſt, non procul à mari, in edita planitie collis ſitum, ad quam x v. ſtadiorum eſt aſcenſus. Hinc uolaterrani, pro urbis huius incolis, & uada Volaterrana, Pli. 3. capite 5.

Volaticvs, ca, cum, *Volatico, uolatino, πτερόεις*, uelox quaſi uolatilis & per tranſlationem præceps, inconſtans: *ἀβέβαιος, ἀστατος*, Cic. ad Att. li. 13. O Academiam uolaticam, & ſui ſimilem, modo huc, modo illuc, &c.

Volatilis, le, penultima corre. *Volatile, uolante, πτηνός*. idem quod Volucris adiectiuum: ut, Beſtia uolatilis. Ci. 2. de Na. de. Præterea ueſcimur beſtiis, & terrenis, & aquatilibus, & uolatilibus, partim capiendo, partim alendo. Ferrum uolatile, pro ſagitta, ferrea cuſpide præmunita, quæ ex arcu emiſſa celeriter fugit, uelocitatem adiuuantibus pennis alarum quodammodo uicem ſupplentibus. Vir. 4. Aene. Qualis coniecta ceruæ ſagitta Quam procul incautã nemora inter Creſſia fixit Paſtor agens telis, liquitq́; uolatile ferrum Neſcius. Volatilis ætas. i. fluxa & caduca, *ὀλιγοχρόνιος*. Oui. 10. Meta: Labitur occulte, fallitq́; uolatilis ætas, Et nihil eſt annis uelocius.

Volatvra, æ, *Volante: uolamento, πτῆσις*, idem eſt quod uolatus. Var. 3. de Re ruſt. cap. 5. Ibi in prima uolatura cum ueniunt, morantur dies paucos, requieſcendi cauſa. Col. li. 8. c. 9. A uolatura ita ut capitur, farturæ deſtinatur.

Volatvs, tus, *Volato, uolto, πτῆμα*, ipſa uolatio, & uolandi actus. Ci. de Na. de. Idemq́; & uolatus alituum ſuſtinet, & ſpiritus ductus alit, & ſuſtentat animantes. Mar. li. 11. Si tam præcipiti fuerant uentura uolatu, Debuerant alia fata uenire uia.

Volcae, populi Galliæ Narbonenſis, trans Rhodanum, Occidentem uerſus: ex quibus qui flumini proximi ſunt, Arecomii cognominati ſunt: qui uero longius à Rhodano recedentes, io Pyrenæos montes uerguot, dicti ſunt Tectoſages, quorum regionem hodie Linguam Ocitanam appellant. Auctor Ptolemæus libro. 2. cap. 10.

Volcativs, Conſul fuit Romæ, tempore prioris coniurationis Catilinæ, illumq́ue Repetundarum reum, quod intra legitimum tẽpus profiteri nequiuiſſet, Conſulatum petere prohibuit: quam rẽ tam ægre tulit Catilina, ut de euertenda patria cum Antonio, & Piſone nefaria conſilia inierit. Auctor Pedianus. Volcatius Gallicanus quintum Conſul ſcripſit uitas imperatorum ad Diocletianum: ex quibus tantum extat nunc Auidii Caſſii uita. Volcatius Terentianus hiſtoriam ſui temporis, id eſt, Gordianorum ſcripſit in qua memoriæ prodidit, referente Capitolino, Gordianum ſeniorem uultum Cæſaris Auguſti ualde retuliſſe. Volcatius Epidius Grammaticus ſcripſit res geſtas Pompeii Magni & eius patris primus. Libertinorum, qui hiſtoriam ſcripſerit, cum ab optimo quoque ſcribi ſolita ſit, ut eſt auctor Cornelius nepos, ludum aperuit, docuitq́ue inter cæteros M. Antonium & Auguſtum. Ex Tranquillo. Volcatius item alius fuit teſte Plin. li. 11. c. 43. Poeta non ignobilis, qui quòd ſenos in manu haberet digitos, Sedigitus eſt cognominatus. Huius etiam hodie aliquot circunferuntur Iambi, quibus ſuum de Latinis Comicis iudicium protulit. Præter hos fuit & Volcatius Iuriſconſultus, Ceſelii præceptor, quem tradit idem Plin. lib. 8. cap. 41. Aſturcone ſub ueſperum à rure ſuburbano redeuntem, cum in graſſatorem incidiſſet, à cane fuiſſe defenſum.

Volema, penultima producta, *Pomi peri groſſi*, pyra prægrandia, ita dicta, quod impleant uolam: quorum meminit & Cato de Re ru. Et poſt eum Vi. e. 2. Ge. Nec ſurculus idem Cruſtumiis, Syriisq́; piris, grauibusq́; uolemis.

Volens, entis, *uolente, βουλόμενος*, partici. à Volo, uis, ut Volenti animo: id eſt, libenter: non inuite. Saluſt. in Iugurth. Hæc Romæ plebes, literis, quæ de Metello ac Mario miſſæ erant, cognitis, uolenti animo de ambobus acceperat. Liui. Precatus deinde ſi diuus, ſi diua eſſet, qui ſibi præpetem miſiſſet, uolens propitiusq́; adeſſet. id eſt, fauens, & proſper. Saluſt. tamen li. 4. Hiſtoriarum, referente Nonio, Volentia plebi, dixit, hoc eſt, placentia & grata. Verba Saluſtii ſunt hæc: multisque ſuſpicionibus uolentia plebi facturus uidebatur.

Volentia, *uolenta, intentione, θέλησις*, in compoſitione idem eſſe uidetur, quod uoluntas. Nonius: A uolentia fit Beneuolentia, Maleuolentia, pro amore, & odio, quaſi bona, & mala uoluntas. Item Beneuolus, & Maleuolus.

Volito, tas, *Suolare, ἀναπέτομαι*, frequenter Volo. Plinius: Supra aquas aſſidue uolitans Cic. 1. de Natu. Deo. in hac Igitur immenſitate latitudinum, longitudinum, altitudinum, infinita uis innumerabilium uolitat atomorum. Plin. lib 10. c. 61. Veſpertilio geminos uolitat amplexa infantes. Ouid. 2. Metam. Volitant ſuper ora fauillæ. Liui. 5. Bel. Pun. Reate ſaxum ingens uiſum uolitare. Ponitur etiam Volito *μεταφορικῶς*. pro diſcurro, inquit Valla. Cic. pro domo ſua. Itaque cum tu florens, ac potens per medium forum popularis uolitares, &c. Mart. lib. 1. Aethèrias laſciue cupis uolitare per auras: I, fuge: ſed poteras tutior eſſe domi. Volitare cupiditate gloriæ, eſt efferri, & uehementer trahi. Cic. in Piſonem. Valebis apud hominem uolitantem gloriæ cupiditate uir moderatus, & conſtans. Volitare in re aliqua inſolentius, id eſt, iactare ſeſe, & efferri.

Volo, las. *Volare, πέτομαι, ἵπταμαι, μετέωρμαι*. proprium eſt alas habentium. Ouid. 3. Triſt. Eleg. quarta. Nempe quod hic alte, demiſſius ille uolabat. Plin. lib. 10. cap. 14. Sturnorum generi proprium cateruatim uolare & quodam pilæ orbe circumagi, omnibus in medium agmen tendentibus. Virg. 1. Aene. Volat ille per aerea magnum Remigio alarum. Transfertur etiam ad alia, quæ celeriter feruntur: ut Nauis uolat. Fama uolat, & huiuſmodi. Ter. in Hecy. Ne me fruſtra illic expectet, uola, id eſt, celeriter curre. Virg. 3. Aen. Fama uolat pulſum regnis ceſſiſſe paternis Idomenea ducem. Idem 12. Aenei. Vix ea fatus erat, medios uolat ecce per hoſtes Vectus equo ſpumante Sages, &c. Ibidem: Incendi muros, ignes ad tecta uolare. Ouid. 10. Meta. Paſſu uolat alite uirgo. Cic. ad Att. lib. 6. Tu autem, fac, ut mihi tuæ literæ uolent obuiæ. Volans, tis, participium. Vir. 1 Ae. Cœloq́; inuectus aperto Flectit equos, curruq́; uolans dat lora ſecundo. Volantes ſubſtantiue, pro auibus. Virg. 9. Aen. de Auerno. Quam ſuper haud ullæ poterant impune uolantes Tendere iter pennis. Eius compoſita ſunt, Aduolo, Circumuolo, Conuolo, Deuolo, Euolo, Inuolo, Interuolo, Obuolo, Peruolo, Præuolo, Prouolo, Reuolo, Superuolo, & Tranſuolo.

Volo, uis, *Volere, βούλομαι, θέλω*, præterito uolui, notæ ſignificationis eſt. Vir. 3. Ecl. Vis ergo inter nos quid poſſit uterque, uiciſſim Experiamur? Volo te, Volo te uerbis paucis: ſubaudi, alloqui. Plaut. in Capt. Philocrates, per tuum genium obſecro, exi, te uolo. Terenc. in Andr. Quis me uult? Velit nolit: pro, Velit, an non uelit. Cic. ad Q. frat. lib. 3. Craſſum Iunianum hominem mihi deditum per me deterruit: uelit nolit, ſcire difficile eſt. Ponitur aliquando pro opto. Cice. ad Cornific. lib. 12. Eandem rem tibi uolo bene, & feliciter euenire. & Catullus io epithalamio Iuliæ, & manlii in fine. Volo omnia tua cauſa, id eſt, tibi in omnibus bene cupio. Ci. ad Tironem, lib. 16. Cum omnia mea cauſſa uelles mihi ſucceſſa, tum etiam tua. Quid ſibi uult iſtud? Cice. in Verr. Quid ſibi equeſtres ſtatuæ uolunt propter ædem Vulcani? Hoc eſt, quid ſignificant? Ponitur aliquando pro opinor, & cenſeo. Ci. 1. de Na. de. Quatuor etiam naturas, ex quibus omnia conſtare cenſet, diuinas eſſe uult. Hinc Voluntas, & compoſita Nolo, Malo, & Peruolo, de quibus ſuis locis.

Vologesvs, Parthorum rex fuit Neronis temporibus, & frater Tiridatis, quem cum Armeniæ Regem feciſſet inuitis Romanis, uario euentu cum iis bella geſſit: donec tandem ex pacto placuit Tiridatem regni diadema ponere, nec ante, reſumere, quàm id Romæ Neronis manibus accepiſſet. V de Tacitum li. 5.

Vologasocerta, Babyloniæ urbs, à Vologeſo Parthorum rege condita: ut eſt auctor Plin. lib. 6. cap. 26. Ptolæm. Vologeſiam appellat.

Volones, dicti ſunt ſerui, qui bello Punico, quum deeſſent liberi, qui io militiam nomina darent, pro dominis pugnaturos ſe polliciti: in ciuitatem recepti ſunt & Volones appellati, quia hoc ſpõte uoluerunt. Feſtus, Liu. 3. bel. Pun. Volones liberi eſſe iuſſi. Ibidem: Vt tyrones (ea maxima pars uolonum erat) diſcernet ſigna ſequi.

Volsci, populi in Latio ultra Circeios, quorum meminit Plin. lib. 3. cap. 5. Virg. 2. Georg. Aſſuetumq́; malo Ligurem, Volſcosq́ue uerutos.

Volsella, læ, ſiue Vulſella, *Maietta, molleta, μαδιστήριον, τριχολαβίς* inſtrumentum pilis è corpore euellendis idoneum. Mart. libr. 9. Cũ depilatos, Chreſte, coleos portes, Et uulturino parẽ mentulã collo, Et proſtitutis læuius caput culis. Nec uiuat ullus in tuo pilus crure, Purgentq́; ſæuæ cana labra uolſellæ. Curios, Camillos, Quintios, Numas, Ancos, Et quicquid uſquam legimus piloſorum Loqueris, ſonasq́ue grandibus minax uerbis, Volſella itẽ, ſiue Vulſella, inſtrumenti chirurgici genus eſt, quo caro, ex ulceribus præcidenda apprehenditur. Celſus lib. 6. cap. 18. Deinde oræ uulſella prehendendæ, tum quicquid corruptum eſt, excidendum.

Volsinivm, nii, *Οὐολσίνιον*, Ptolem. ſiue Volſinii, orum, oppidum mediterraneum Hetruriæ, in quo primum molæ uerſatiles ſunt inuentæ. Pli. li. 36. c. 18. Molas uerſatiles Volſiniis inuentas, quaſdam & ſponte motas legimus.

Volva, uæ, *πῆλυμα, ἐνείλημα*. inuolucrum, quo quid inuoluitur, unde à Plin. lib. & cap. 22. Accipitur pro albo illo inuolucro boletorum

rum in oui ſpeciem prorumpentium: Voluam (inquit) terra ob hoc prius gignit: ipſum poſtea in uolua, ceu in ouo eſt luteum. Eodem item nomine antiqui uterum appellabant in muliere, hoc eſt locum in quo fœtus concipitur. quam hodie literæ unius immutione Vuluam appellamus.

Volubilis, le, *Volubile, inſtabile, di poco fermo*. εὔτροχος, ἄστατος, quod facile uoluitur. Cic. de Vniuerſ. Deinde animum circundedit corpore, & ueſtiuit extrinſecus, cœloque ſoliuago, & uolubili, & in orbem incitato, complexus eſt. Virg. 7. Aenei. Impubiſq; manus mirata uolubile buxum. Volubili fortuna. ἀσταθὴς, id eſt, inſtabilis, inconſtans. Cicer. pro Milone: Quam uaga, uolubilisq; fortuna. Hinc Volubiliter, aduerbium, Cic. in Orato. Sæpe etiam in amplificanda re conceſſu omnium fundit numeroſe, & uolubiliter oratio. Hinc quoque Volubilitas, atis. Cic. 2. de Nat. deo. Ex utraque re & mundi uolubilitas, quæ niſi in globoſa forma eſſe non poſſet. Volubilitas fortunæ, inconſtantia. Cicer. de Diui. Quo modo ergo id, quod temere fit, cæco caſu, & uolubilitate fortunę, præſentiri, & prædici poteſt? Volubilitas linguæ, leuitas, promptitudo, dexteritas. C. de Ora. Linguæ uolubilitas.

Volucer, hæc uolucris, hoc uolucre, *Volante, preſto*. πετεινός, πτερόεις, uolatilis, penniger; & per tranſlationem uelox, celer, ταχύς, ὠκύς. Martialis: Et uolucrem longo porrexit uulnere pardũ. Vir. 2. Aen. Volucremq; fuga præuertitur Ebrum. Ci. pro Planc. Nihil eſt autem tam uolucre, quàm maledictum: nihil facilius emittitur, nihil certius excipitur, latius diſſipatur. Vir. 5. Aen. Illa Noto citius, uolucriq; ſagitta Ad terram fugit, & portu ſe condidit alto.

Volucra, ἴυλος, ἴ. f. genus animalis, quod prærodit teneros pampinos. Colu. de Arbor cap. 15. Genus eſt animalis, Volucra appellatur: id fere prærodit teneros adhuc pampinos & uuas: quod ne fiat, faces, quibus uin eam putaueris, peracta putatione, ſanguine urſino linito.

Volucris, huius uolucris, fœ. ge. *Cio che uola*, ὄρνεον, τὸ πτηνόν, omne id quod uolat, non ſolũ aues, ſed apes quoque, ueſpæ, tabani, & reliqua huiuſmodi. Ci. 2. de Or. Quemadmodũ uolucres uidemus procreationis, atq; utilitatis ſuæ cauſa fingere, & conſtruere ſibi nidos. Vir. 3. Ge. Omne adeo genus in terris hominumq; ferarũque, Et genus æquoreum, pecudes, pictæq; uolucres, In furias, ignemque ruunt. Amor omnibus idem.

Volumen, inis, ſecunda ſyllaba pro. *Volume*, γραμματεῖον, σύνταγμα, σύγγραμμα, σύνταξις, à uoluendo, quod maiores noſtri in libris arborum, id eſt, corticibus ſcribebant, & libellos, quo ferrent commodius, complicabant. Ideoq; Volumina appellata ſunt, libellis ſimiliora quàm libris. Eſt enim proprie Volumen pars codicis: ut puta Metamorphoſeos liber in quindecim uolumina diſtus eſt. Ouid. 1. Triſt. Sunt mihi mutatæ ter quinque uolumina formæ. Plin. Iunior: Libri tres in ſex uolumina propter amplitudinem diuiſi, quaſi in ſex minores libros: ut ſint uolumina aliquanto minora, quàm libri. Igitur uolumen pars libri eſt: Liber uero pro toto codice, & pro uolumine accipitur. Inde dicimus Euoluere libros, ἀναπτύσσειν τὰ βιβλία, id eſt, aperire lectandi gratia, quaſi rem complicatam explicare: ſicut Reuelare, rem uelatam detegere. Ci. 3. Tuſculanarum. Quoniam duobus ſuperioribus de morte & dolore dictum eſt: tertius dies diſputationis hoc tertium uolumen efficiet. Plin. libr. 6. cap. 9. Hæc eſt regio ſecundo uolumine à nobis ſignificata. Accipitur aliquando Volumen pro ipſa circumuolutione. περιαγωγὴ. Ouid. 2. Metam. Adde quod aſſidua rapitur uertigine cœlum, Sideraq; alta trahit, celeriq; uolumine uerſat. Nonnunquam pro uolubilitate, ſiue inconſtantia. Pli. li. 7. c. 41. Si diligenter æſtimantur cuncta, magna ſortis humanæ reperientur uolumina. Volumina uinculorum. Virg. lib. 5. Aen. Et ipſa Huc, illuc, uinclorum immenſa uolumina uerſat.

Voluntas, tis. *Voluntà, arbitrio, voglia*, θέλημα, βούλησις, προαίρεσις, γνώμη, animi noſtri ſententia. Cicer. 4. Tuſc. Natura n. omnes ea quæ bona uidentur, ſequuntur, fugiuntq; contraria. Quamobrem ſi ſimul obiecta ſpecies cuiuſpiam eſt, quod bonum uideatur, ad id adipiſcendum impellit ipſa natura: id cum conſtanter, prudenterq; fit, eiuſmodi appetitionem Stoici βούλησιν appellant, nos appellamus uoluntatem: eam illi putant in ſolo eſſe ſapiente, quã ſic diffiniunt: Voluntas eſt, quæ quid cum ratione deſiderat. Quæ autem aduerſus rationem incitata eſt uehementius, ea libido eſt, uel cupiditas effrænata, quæ in omnibus ſtultis inuenitur. Ci. 4. in Catil. Diis ergo immortalibus ducibus hanc mentem, Quirites, uoluntatemq; ſuſcepi. Ponitur aliquando pro ea, quam uulgo Affectionem uocamus. Cicer. ad Qu. Fr. libr. 3. ſignificat ualde te ſibi gratum feciſſe, quod de ſua erga Cæſarem humaniſſime, diligentiſſimeq; locutus eſſes. Aliquãdo pro fauore. Ter. in Prolo. Phor. Voluntas ueſtra ad poetam acceſſerit. Id eſt ſi faueritis poetæ: Voluntate ablatiuus pulchre ponitur pro eo, quod eſt, bona cum gratia. Ter. in Adelph. Quod uos ius cogit, id uoluntate impetret. Ci. 1. Vetr. Ego iam tibi ipſe iſtud, quod expetis, mea uoluntate concedam, id eſt, ſponte.

Hinc Voluntarius, adiectiuum, quod fit ſponte, αὐτόματον. Ci. ad Marium l. 7. Aut conſciſcendà mors uoluntaria. Liu. 1. ab Vrb. Ferociſſimus quiſque iuuenum cum armis uoluntarius adeſt. Voluntarii milites dicuntur, qui ſponte nomina dant. Cæſ. 5. Bell. Gall Neque ſibi uoluntariorum copias defore, ſi ex finibus ſuis progredi cœpiſſet. Hinc Voluntarie, & Voluntario, aduerbia, αὐτομάτως, id eſt, ſponte bono & prompto animo non coacte. Cæſar. 3. Bel. Ciu. Milites electi circiter centum uiginti uoluntarie eiuſdem centuriæ ſunt proſecuti.

Volumnius, prænomine Lucius, Vir Romanus ſenatorii ordinis, quo cum Seruio Sulpicio conſulatum gerentem carnibus pluiſſe auctor eſt Pli. li. 2. c. 56.

Volvo, uis, ui, duarum ſyllabarum, *Volgere*, κυλίω, κυλίζω, κυλινδέω, στρέφω, uerto, uerſo, torqueo, in orbem torqueo. Vir. 6. Aen. Vbi mille rotam uoluere per annos. Cice. de Clar. Orato Voluendi enim ſunt libri cum aliorum, tum in primis Catonis. Virg. 3. Aeneid. Sic fata Deum rex Sortitur, uoluitq; uices. inuertitur ordo. Idem 6. Aen. Saxum ingens uoluunt alii. Voluere, cogitare, uerſare animo, ἐξετάζειν. Catul. Epig. 59 Quæ tum proſpectans cedentem mœſta carinam, Multiplices animo uoluebat ſaucia curas. Virg. 1. Aen. At pius Aeneas per noctem plurima uoluens. Ibidem: Quidne dolens regina Deum tot uoluere caſus, Inſignem pietate uirum tot adire labores Impulerit. Liu. 6. ab Vrbe: Has inanium rerum inanes ipſas uoluentes cogitationes, Fortunæ loci delegauerant ſpes ſuas. Voluendus, a, um. Virg. 1. Aen. Triginta magnos uoluendis menſibus orbes Imperio explebit, Id eſt, uolubilibus, interprete Seruio. Volutus, a, um, aliud participium. Vir. 3. Ge. Non umbræ altorum nemorum, non gramina poſſunt Grata mouere animum: non qui per ſaxa uolutus Purior electro campum petit amnis. Huius compoſita ſunt, Aduoluo, Conuoluo, Circumuoluo, Deuoluo, Inuoluo, Prouoluo, & Reuoluo: quorum ſignificata explicauimus ſupra.

Volvola, ἡ ἴυλος, uermis teneros uitium pampinos prærodens, qui à Plauto Inuolulus; à Catone Conuolulus, à Columella Voluera appellatur.

Volvox, ocis, pen. pro. ἡ ἴυλος, uermis teneros uitium pampinos, & pubeſcentes uuas erodens, qui & Conuoluolus dicitur. Pli. lib. 18. ca. 28. Simili modo ne conuoluolus fiat in uinea amurcæ congios duos decoctus in craſſitudinem mellis, rurſus cum bituminis tertia parte, & ſulphuris quarta ſub dio coqui, ne excandeſcat ſub tecto. Hoc uites circa capita ac brachia ungi: ita non fore conuolulum: alii Voluocem appellant, animal prærodens pubeſcentes uuas. Hæc Pli.

Volvpe, *Voluttà da piacere*, ἡδύ, τερπνὸν, θυμῆρες, delectabile gratum, iucundum: quanquam non raro ſubſtantiue accipitur pro ipſa delectatione, ſeu uoluptate, ἡδονὴ. Plaut. in Nam quia uos tranquillos uideo, gaudeo, & uolupe eſt mihi. Legitur &, Volup, per apocopen, quod & Nonius annotauit. Plaut. Caſi. Facite animo ueſtro uolup. Idem Aſin. Hic ſenex ſi quid clam uxore animo fecit uolup.

Volvpia, æ, uoluptatis dea, quæ ſacellum habebat Romæ circa naualia, non procul à porta Romanula, teſte Varro. li. 4. de Lin. La.

Volvptabilis, uoluptabile, *Grato*, θυμῆρες, τερπνός, ἡδύς, gratum, uoluptuoſum. Pla. in Epid. Voluptabilem mihi tuo aduentu attuliſti nuncium.

Volvptarivs, ria, rium, τερπνὸς, quod uoluptatem affert. Ci. 3. de Finib. Aegritudo, libido, formido, quamq; Stoici communi nomine corporis & animę ἡδονὴν, appellant: ego malo lætitiam appellare, quaſi geſtientẽ animi elationẽ Voluptariá. Voluptarius homo. φιλήδονος, φιλήδονος, uoluptati deditus. Pla. in Menæ. Nanque Epidamnea natio eſt hæc ita hominũ, Voluptarii atq; potatores maximi. Ci. 2. Tuſc. Ego à te non poſtulo, ut dolorem eiſdem uerbis afficias, quibus Epicurus uoluptatem, homo, ut ſcis, uoluptarius. Guſtus ſenſus maxime uoluptarius. hoc eſt, quo uoluptatẽ potiſſimum percipimus.

Volvptas, atis, *Voluttà, piacere*, ἡδονὴ, elata præter modum lætitia opinione præſentis alicuius boni. Vnde quicquid cum delectatione animum demulcet, Voluptas dicitur, quòd id maxime uelimus. Referturq; tam ad animum quàm ad corpus, quamuis nonnulli inſimulent ſolius corporis eſſe, ac turpem: quod certe uerũ non eſt. Eſt enim uoluptas uocabulum medium omnemq; iucundum motum, quo ſenſus hilaretur, ſignificat, quem Græci uocant ἡδονήν. Cic. 1. de Ora. Percipietis enim illam ex cognitione iuris lætitiá & uoluptatẽ. Voluptatẽ eius capio, dixit Pli. Epiſt. 17. li. 2. Pro, uoluptatẽ ex eo capio. Cũ uoluptate legere: id eſt, cum delectatione. Cice. 1. de Finib. Omne autem id, quo gaudemus, uoluptas eſt, ut omne quo offendimur, dolor. Voluptati eſſe, id eſt, eſſe gratum, & iucundum. Cic. Lentulo lib. 1. Quod mihi de filia, & de Craſſipede gratularis, agnoſco humanitatem tuam, ſperoq; & opto nobis hanc coniunctionem uoluptati fore. Quibus omnibus in exemplis Voluptas in meliorem partem accipitur pro ea, quæ in animum cadit. Reliquum eſt, ut & in deteriorem partem accipi doceamus, pro ea quæ corpori proprie eſt, in qua Cyrenaici ſummum conſtituerunt bonum. Cice. de Senect. Diuinus enim Plato

eſcam

eſcam malorum uoluptatem appellat: quod ea uidelicet homine capiantur, ut hamo piſces. Ibidem: Nullam capitaliorem peſtem, quam uoluptatem corporis hominibus dicebat à natura datam: cuius uoluptatis auidæ libidines temere & effrenatæ ad potiundum incitarentur. Idem 1. de Legib. Ab ea, quæ penitus in omni ſenſu implicata inſidet imitatria boni, uoluptas: malorum autem omnium mater.

Volvptvosvs, a, um, *Homo uoluttuoſo*, φιλήδονος, habitum, & uehementiam ſignificat, & affectionem: ut uoluptuoſus homo, qui per quàm amat uoluptatem, quem Ci. Voluptarium uocat. Voluptuoſa res, quæ in ſe habet uoluptatem, & quæ uoluptate afficis. Ille recipit, hæc recipitur. Pli. lib. 1. Epiſt. 13. Voluptuoſam rem eſſe, utrunq; eadem opera, eodem uiatico inuiſere.

Volvsivs, Βολύσιος, poeta quidam ineptus ſuis patria Patauinus, qui Ennium ſecutus, rerum geſtarũ populi Romani Annales carmine ſcripſit. Catul. de Smyrna Cinnæ: As Voluſi Annales Paduam morientur ad ipſam Et laxas ſcõbris ſæpe dabunt tunicas. Et alibi, Annales Voluſi cacata charta.

Volvtae, ἕλικες, ab architecturæ peritis appellantur capreoli, in columnarum capitulis ex herbarum foliis enaſcentes, & ubi abacum iam propemodum contingunt, in orbem circumuoluti: unde tam apud Græcos, quàm apud Latinos nomen inuenerunt. Vitru. lib. 3. Dempta abaci craſſitudine, diuidatur reliqua pars in partes tres: ex quibus una imo folio detur, ſecundum folium mediam altitudinem teneat, cauliculi eandem altitudinem habeant: è quibus folia naſcuntur proiecta, uti abacum excipiant, quæ ex cauliculorum foliis nata, procurrunt ad extremos angulos uolutæ, minoresq; helices intra ſuum medium, qui ſunt in abaco floribus ſubiecti ſcalpantur. Idem paulo poſt: De uolutarum autem deſcriptionibus, uti ad circinum ſint recte inuolutæ, quemadmodum diſtribuantur, in extremo libro forma & ratio earum eſt deſcripta. Idem lib. 7. ca. 5. Nam pinguntur tectoriis monſtra potius, quàm ex rebus finitis imagines certæ. Pro columnis enim ſtatuuntur calami, pro faſtigiis harpaginenli ſtriati, cum criſpis foliis, & uolutis. Item candelabra ædicularum ſuſtinentia figuras, ſupra faſtigia earum ſurgentes ex radicibus conuolutis: coliculi teneri plures, habentes in ſe ſine ratione ſidentia ſigilla, non minus etiam ex coliculis flores, dimidiata habentes e a ſe exeuntia ſigilla, alia humanis, alia beſtiarum capitibus ſimilia. Hæc Vitruuius.

Volvtabrvm, p. p. κυλίστρα, ἀλινδήθρα, κύλισμα, κυλινδήθρα, locus ubi ſues uolutantur. Vir. li. 3. Ge. Sæpe uolutabris pulſos ſyluestribus apros Latratu turbabis agens.

Volvtatim, κυλινδὸν, iterum, atque iterum uoluendo. Pla. in Milite: Volutatim domum te rapiam.

Volvtatio, onis, κύλισμα, uerbale à uolutando deductum. Cicero in Piſonem: An uero tu parum putas inueſtigatas eſſe à nobis labes imperii tui, ſtrageſq; prouinciæ? quas quidem nos non ueſtigia odorantes ingreſſus tuos, ſed totis uolutationibus corporis, & cubilibus perſecuti ſumus.

Volvtatvs, a, um, particip. κεκυλισμένος, ſæpe multumq; uolutus. Plin. lib. 8. cap. 37. Præparant hyemi & herinacei cibos, ac uolutati ſupra iacentia poma, affixa ſpinis, unum non amplius tenentes ore portant in cauas arbores. Cicer. de Aruſ. reſpon. Quis unquam nepos tam libere eſt cum ſcortis, quàm hic cum ſororibus uolutatus? Idem li. 2. ad Q. fratrem: Itaq; ad Calliſthenẽ: & Philiſtum redeo, in quibus te uideo uolutatum. Hoc eſt, cum labore uerſatum.

Volvtatvs, us, ui, uerbale, κύλισμα. idem quod uolutatio. Pl. l. 10. c. 4. Multum puluerẽ uolutatu collectum, inſidens cornibus excutit in oculis.

Volvto, pen. pr. *Strauoltarſi*, κυλινδέω, συγκυλινδέω. ſæpe multũq; uoluo. Varro 3. de Re ruſt. c. 9. Ante ſit ueſtibulum ſeptum, in quo diurno tempore eſſe poſſins, atque in puluere uolutari. Ci. in Salluſt. Itaque nihil aliud ſtuder, niſi, ut luſulcotus ſus, cum quouis oo lutari. Eſt & aliquando mente uoluo, & cogitatione perpendo, ἐξετάζω Vir. nona Eclo. Id quidem ago, & tacitus Lycida mecũ ipſe uoluto. Liu. quarto Bel. Mace. Has conditiones, quanquam ipſe in ſecreto uolutauerat cum amicis, uulgo tamen omnes fama ferebant.

Vomanvm, fluminis nomen in quinta Italiæ regione, non procul ab Adria colonia. Pli. li. 3. c. 13.

Vomer, & Vomis, huius uomeris gen. maſ. *Vomero*, ὕννις, ferramentum aratri, quo ſulci fiunt: ita dictum quòd terram uomat, hoc eſt eruat. Virg. 1. Georg. Depreſſo incipiat iam tum mihi taurus aratro Ingemere, & ſulco attritus ſplendeſcere uomer. Idem. Vomis & inflexi primum graue robur aratri. Plin. li. 18. ca. 18. Vomerum plura genera: Culter uocatur, prædenſam, priuſquam proſcindatur, terram ſecans, futuriſq; ſulcis præſcribens inciſuris, quas reſupinus in arando mordeat uomer. Alterum genus eſt uulgare, roſtratis uectis. Tertium in ſolo facili, nec toto porrectum dentali, ſed exigua cuſpide. In roſtro hæc quarto generi, ſed exacutior in mucronem faſtigiata, eodemq; gladio ſcindens ſolum, & acie laterum radices herbarum ſecans. id non pridie inuentum in Rhætia. Galliæ uero duas addiderunt rotulas, quod genus uocant planarati. Cuſpis effigiẽ palæ habet, latitudine uomeris ceſpites uerſat. Oui. 1. Met. Ipſa quoque immunis, raſtroq; intacta, nec ullis Saucia uomeribus, per ſe dabat omnia tellus. Cicero in Anton. ut Aratrum circunduceres, cuius quidem uomere portam Capuæ pene perſtrinxiſti.

Vomica, æ, penultima correpta, ἀπόστημα, abſceſſus internus, copioſam euomens ſaniem; unde & nomen accepit. Ci. 2. de Na. de. Nec prodeſſe noluit Phæreo Iaſoni, qui uomicam eius aperuit, quam medici ſanare non potuerant. Serenus: Sunt odio, quos dira uomit natura, tumores: Vomica qualis erit, uel eidem proxima quædam. Plin. lib. 20. cap. 11. Petroſelinon præcipuum ad uomicas. Hinc Pla. in Perſa, non inſalliuter Vomicam appellat crumenam nummis refertam, atque tumentem, Quid hoc, inquit, quod in collo tibi tumet? SA. uomica eſt, preſſare parce. Plin. libr. 33. cap. 6. per tranſlationem accepis pro argenti uiui uena iugiter manante. Eſt (inquit) lapis in his uenis, cuius uomica liquoris æterni argentum uiuum appellatur, uenenum rerum omnium.

Vomito, as: uomitio, onis. uomitus, us: & uomitorius, a, um. uide in uerbo Vomo.

Vomo, mis, mui, tum, *Vomitare*, ἐμέω, ἐξεράγομαι, per os eiicio. C. pro Deiotaro: Cum, inquis, poſt cœnam uomere te uelle dixiſſes, in balneum te ducere cœperunt. Virg. 9. Aene. Purpuream uomit ille animam: & cum ſanguine miſta Vina refert moriens. Hinc Vomito, as, frequentatiuum. Colum. lib. 7. cap. 10. Quam cum pecudes biberunt nauſea correptæ uomitant, atque expurgantur. Vomitio: onis, ἔμετος, ἐξέραμα, cibi potusve per os eiectio, quæ uentriculi ſubuerſione contingit. Plin. lib. 11. cap. 53. Homini cibus utiliſſimus ſimplex. Aceruatio ciborum peſtifera, & condimenta pernicioſiora. Difficulter autem perficiuntur omnia in cibis acria, nimia, & auide hauſta: & æſtate, quàm hyeme, difficilius: & in ſenecta, quàm in iuuenta. Vomitiones homini ad hæc in remedium excogitatæ, frigidiora corpora faciunt, inimicæ oculis: maxime autem dentibus. Somno coquere corpulentiæ, quàm firmitati, utilius: ideo athletas malunt cibos ambulatione perficere. Vomitus, tus, idem quod uomitio, ἔμετος. Plin. libr. 20. cap. 14. Mentaſtrum cum ſucco granati ſingultus & uomitus ſiſtit, ut Democritus monſtrat. Vomitor oris, ἐξεραστής, qui uomis. Pli. li. 3. cap. 1. Non expedit uomitoribus ſicut neque muſtum, neque ſapa, neq; paſſum. Vomitorius, a, um, ἐμετικός, quod uomitum eiet. Pl. li. 55. c. 19. Hunc ſtomacho inutilem, & ideo uomitorium Idem l. 20. ca. 9. Bulbus quem uomitorium uocant, ab affectu, folia habet nigra, cæteris longiora. Huius compoſita ſunt, Conuomo, Euomo, & Reuomo, de quibus ſupra.

Vopiscvs, dicitur qui ex duobus conceptis, uno abortu excluſo, ad partum legitimum ducitur. Quo cognomine dictus eſt Flauius hiſtoricus qui Imperatorum uitas ſcripſit. Pli. li. 7. c. 10. Vopiſcos appellabant è geminis, qui retenti utero naſcerentur, altero interempto abortu.

Vorago, inis, ſecunda ſyllaba producta, *Voragine, baratro*, διαχώρημα, βάραθρον, locus immenſæ profunditatis, quicquid acciperet, deuorans. & propemodum inexplebilis. Ci. 1. de Diuina. Qui cum per agrum Leontinum iter faciens, equum demiſiſſet in flumen, ſummerſus equus uoraginibus non extitit. Vir. 7. Aen. Hic ſpecus horrendum, & ſæui ſpiracula Ditis Monſtrantur, ruptoq; ingens Acheronte uorago. Curt. lib. 8. Imber uiolentius, quam alias, fuſos campos lubricos, & inequitabiles fecerat: graueſq;, & propemodum immobiles currus illuuie & uoragine hærebant. Transfertur & ad hominem inſigniter prodigum. cuius gula uel ampliſſimis patrimoniis in uentrem, tanquam in baratrum quoddã, contectis expleri non poteſt. Cicer. pro Sextio. In meo periculo, inquis, gurges & uorago patrimonii helluabere? Hinc uoraginoſus, a, um, adiecti. βαραθρώδης, quod eſt uoraginibus plenum. Hirtius. 6. bel. Hiſp. Nam paluſtri, & uoraginoſo ſolo currebat ad dextram partem.

Voranvs, Q. Lutatii furaciſſimus libertus, quem nummularius nummos de menſa ſubtrahentem, & in calceos inſarcientem deprehendit. Cælius li. 10. c. 49.

Vorax, cis, omn. g. πολυφάγος, πολύγραος, ἀπλήρωτος, multa abſumens, inexplebilis, edacitatis. Oui. 15. Met. Nec, niſi perdideris alium, placare uoracis. Et male morati poteris ieiunia uentris. Charybdis uorax, βαραθρώδης, Ci. 12. Philip. Quæ Charybdis tã uorax tot res tam cito abſorbere potuiſſet? Vſura uorax. Luca. l. 1. Hinc uſura uorax. auidum ſi tempore fœnus, Et concuſſa fides, & multis utile bellum. Hinc Voracitas, atis, πολυφαγία, edacitas, inexplebilis edendi auiditas.

Voro, as, *Deuorare, trangugiare*, βρύκω, καταπίνω, ἀδηφαγέω, cibum non confectum deglutio. Cicer. 2. de Natu. Deo. Alia uorant alia mandunt. Hinc per tranſlatione Vorare, capitur pro auide ſumere. Plau. in Trucul. Interim ille Hamum uorat, ſi ſemel amoris poculum accepis mere. Ci. ad Att. li. 4. Nos hic uoramus literas cum homine mirifico (ita mehercule ſentio) Dionyſio.

Vortax, icis, τυφών, flatus repentini genus, è ſicca nube erumpens ſine

ſine igne,eiusq; partem abruptam ſecum rapiens,eamq; conuoluens, & nigrum uerſans, ac pondere illo ruinam ſuam aggrauãs, & locum ea loco mutans rapida uertigine, non antennas modo, ſed & nauigia contorta frangens. Ex Pli.li 2.c.48.

Vos, ueſtrum, uel ueſtri, ὑμεῖς, pronomẽ pluralis numeri, à Tu. Voſmetipſi pro uoſipſi. Cicer. 4. Acad. Nos autem dicimus ea nobis uideri, quæ uoſmetipſi nobiliſſimis philoſophis placuiſſe conceditis.

Votivvs, a, um, pen. pro. *Di voto*, εὐκτικός, quod ex uoto dari promittitur. Hora. 1. Epiſto. 3. Paſcitur in ueſtrum reditum uotiua iuuenca. Ludi uotiui, qui ex uoto fiunt. Solent enim in reip. periculis, aut principis aduerſa ualetudine ludi uoueri, quos deinde uotis damnati ingenti cum apparatu faciebant, Plin. libr. 7. cap. 48. Valeria Copiola Emboliaria reducta eſt in ſcenam, Cn. Pompeio, Q. Sulpicio Coſ. ludis pro ſalute D. Auguſti uotiuis, annum cẽteſimum quartum agens. Tura uotiua, quæ uoti cauſa perſoluuntur. Ouid. 3. Amo. Eleg. 12. Accipit ara preces, uotiuaq; tura piorum, Ara per antiquas facta ſine arte manus. Legatio uotiua, quæ uoti ergo ſuſcipitur. Cic. Att. li. 15. Votiua ſubaudi legatione tibi quidem placebat. Etenim erat abſurdum, quæ, ſi ſtetiſſet reſpub. uouiſſem, ea, me, euerſa illa, uota diſſoluere. Aliquando uotiuum, εὐκταῖον, ſignificat, quod uoto deſideratum eſt, Apul. lib. 6. Tota ciuitas ad uotiuum conſpectum effunditur. Votiuæ aures, quæ cupiunt aliquid audire. Plau. in Caſin. Aures uotiuæ ſi ſunt, animum aduortite:

Votvm, ti, *Voto*, εὐχή, promiſſio facta Deo. Cicero 3. de Natu. deor. Nonne animaduertis ex tot tabellis pictis, quàm multi uotis uim tempeſtatis effugerint? Idem 2. de Legib. Diligentia uotorum ſatis in lege dicta eſt, ac uoti ſponſio, quo obligamur Deo: pœna uero uiolatæ religionis iuſtam excuſationem nõ habet. Vir. 8. Aen. Vota metu duplicant matres, propiusq; periclo It timor. Nefarium uotum. Ci. pro Cluent. Quinetiam nocturna ſacrificia, quæ putat occultiora eſſe, ſceleratasq; eius preces, & nefaria uota cognouimus. Et quoniam quæ magnopere deſideramus, adhibitis uotis à diis petere ſolemus, factum eſt, ut Vota accipiamus pro optatis, εὐχαί. Plin. Epiſt. 45. Hanc ego uitam uoto, & cogitatione præſumo. Vnde uoti compotem dicimus eum, qui deſiderium ſuum aſſecutus eſt. Et pro uoto ſuccedere, κατὰ γνώμην προχωρεῖν, id eſt, pro deſiderio. Item facere uota, pro optare, εὔχεσθαι. Cic. pro Milone: Vota enim feceratis, ut in tot ſe potius mitteret quàm in ueſtras poſſeſſiones. Nonnunquam tamen facere uota, idem eſt quod uouere. Cice. de Aruſp. reſpon. Noſtri imperatores maximis & periculoſiſſimis bellis huic deæ uota fecerunt, eaque in ipſo Peſſinunte ad aram principem perſoluerunt. Voto aliquẽ fingere, id eſt tale fingere, qualem uel maxime optaremus. Plin. Epiſt. 112. Tibiq;, ut qui explorauerim, ſpondeo habiturum te generum, quo melior fingi ne uoto quidem potuit. Nuncupare uota pro imperio, apud Cic. 6. Verr id eſt, nominatim aliquid uouere, quod repub. periculo liberata ſis perſoluturus. Voto teneri, eſt uoti ergo obligatum eſſe. Ci. Att. Sed iam quaſi uoto quodam & promiſſo me teneri puto. Vota ſoluere, eſt ea, quę uouimus, præſtare. Idem ad eundem. Vota reddere, apud eundem tertio de Legib. Liberare ſe uoto, eſt ſolutione eorum, quæ uouimus eximere ſeſe ab obligatione ſponſionis diis factæ. Legimus tamen & liberare ſe uoti, pro uoto. Liui. 5. ab Vrbe: Verecundiam non tulit ſenatus, quin ſine mora uoti liberaretur. Reus uoti, & Damnatus uoti, uide in dictionibus Damnatus, & Reus.

Voveo, ues, ui, tum, *Far voto, annotare*, εὔχομαι, ἐπεύχομαι, Deo aliquid ſancte promitto. pro quo etiam dicimus Vota facere, & Vota nuncupare. Liui. lib. 1. ab Vrbe: In re trepida duodecim uouit Salios, ſanaq; Pallori, & Pauori. Hora. 3. Carm. Ode. 8. Voueram dulces epulas, & album Libero caprum. Ouid. 9. Meta. Vota puer ſoluit, quæ fœmina uouerat Iphis. Votus, a, um, participium. Ci. 3. de Nat. At earum templa ſunt publice uota, & dedicata. Liui. 4. ab Vrb. Ludi ab Decemuiris per ſeceſſionem plebis à patribus ex ſenatuſconſulto uoti, eo anno facti ſunt. Vouere caput pro ſalute patriæ, dixit C. 5. de Fin. pro, Se pro ſalute patriæ periculis obiicere. Huius compoſitũ eſt, Deuoueo, de cuius ſignificatione abunde multa dicta ſunt ſuo loco.

Vox, uocis, *Voce, ſuono, dittione*, φωνή, φθόγγος, αὐδή, proprie dicitur ſonus, qui ab animalis ore profertur. Fit enim ἀπὸ τοῦ βοᾶν, quod eſt clamare. Cic. 2. de Nat. deo. Vocis genera permulta, canorum, fuſcum, lene, aſperum, graue, acutum, flexibile, durum, quę hominum ſolum auribus iudicantur. Idem in Ora. Vocis mutationes totidem ſunt, quot animorum, qui maxime uoce commouentur. Mira eſt enim quædam natura uocis: cuius quidem è tribus omnibus ſonis, inflexo, acuto, graui, tanta ſit, & tam ſuauis uarietas perfecta in cantibus. De uocis quantitate, ac qualitate, uide Quint. li. 11. ca. 3. Ouid. 2. Met. Nec conata loqui eſt: nec ſi conata fuiſſet, Vocis habebat iter, ſaxum iam colla tenebat. Vir. 3. Aen. Senſit, & ad ſonitum uocis ueſtigia torſit. Quinct. l. 11. c. 3. Augentur autem, ſicut omnium, ita uocis quoque bona cura: & negligẽtia minuuntur. Nonnunquam tamen Voces dicimus pro rerum etiam inanimatarum ſonis. Virg. 6. Aene. de Orphei cithara: Nec non Threicius longa cum ueſte ſacerdos Obloquitur numeris ſeptem diſcrimina uocum.

V ANTE P

Vpilio, onis, maſ. gen. *Pecoraro*, poſitum eſt à Virgilio pro Opilione, cauſa metri. Eclog. 10 Venit & upilio, tardi uenere ſubulci. Eſt autem Opilio, uel Vpillo, ouium cuſtos, ποιμήν.

Vpvpa, æ, *Bubba, meretrice*, ἔποψ, auis, criſtis à capite exeuntibus galeata, in fimo ſemper commorans. Plin. lib. 10. cap. 29. Mutat & upupa, ut tradit Aeſchylus poeta, obſcœna alias paſtu auis, criſta uiſenda plicatili, contrahens eam ſubrigensque per longitudinem capitis. Plautus in Captiuis. Vpupam pro meretrice accipit. Itidem (inquit) huc mihi aduenienti upupa, quæ me delectet, data eſt.

V ANTE R

Vra, Οὖρα, locus eſt in finibus Syriæ Palmyrenæ ad Eufratẽ fluuiũ, qui inde relictis Palmyrenorum deſertis, in ortum reflectitur. Autor Pli. li. 5. c. 24.

Vrachvs, penultima correpta, οὐραχός, meatus eſt, proficiſcens ex fundo ueſicæ fœtus in utero exiſtentis, lotium deferens in membranam urinæ recipiendæ deſtinatam, quæ à Medicis ἀλλαντοειδὴς appellatur. Vide Galenum li. 15. de uſu partium, & in tractatu de confectione uuluæ.

Vragvs, οὐραγός, ᾅδης. Plutonis cognomen eſt, ab urgendo (ut quibuſdam uidetur) impoſitum, quod omnium deorum maxime nos urgeat. Nos Græcam uocem eſſe malumus. Apud illos enim οὐραγός, dicitur qui in acie extremam agminis partem ducit. Vnde nõ inuenuſte ad Ditem transfertur, qui poſtremum humanæ fabulæ actum excipit.

Vrania, æ, ſiue Vranie, es, οὐρανία, ἡ οὐρανίη, una Muſarum Iouis, & Mnemoſynes filia, cui Aſtrologiæ inuentio tribuitur. Vnde & Vraniam dictam putant, quaſi τὰ ἄνω ὁρῶσαν, hoc eſt, ſublimia ſpeculantem. Oui. li. 5. Faſt. Excipit Vranie: fecere ſilentia cunctæ. Ci. de Diui. Vrania Muſa.

Vranoscopvs, uranoſcopi, οὐρανοσκόπος, piſcis idem cum callionymo, ſel habens prægrande, quo cicatrices, & excreſcentes in oculo carunculæ præ ſanantur. Dictus Vranoſcopus ab oculo, quem in capite habet ita ſitum, ut eo cœlum intueri uideatur. Vide Pli. li. 32. c. 7.

Vranvs, οὐρανός, pater Saturni: quem latini Cælum uel Cælium appellant, ex cuius uirilibus, à Saturno filio exectis, & in mare abiectis, nata eſt Venus, quæ ideo Græco nomine appellata eſt Aphrodite.

Vranopolis, οὐρανόπολις, urbs in finibus Macedoniæ, ad radicem montis Atho: cuius meminit Pli li. 4. c. 10.

Vrbanatim, *Vrbanamente, ciuilmente, modeſtamente*, ἀστείως, antiquis in uſu erat pro Vrbane, hoc eſt, urbanorum more: ſicuti contra Ruſticatim, pro ruſtice, ſiue ruſticorum more. Pomp. apud Non. At ego ruſticatim tangam, urbanatim neſcio.

Vrbane, aduerbium, ἀστείως, χαριέντως, facete, lepide, uenuſte. Ci. 2. de Fini. Facete & urbane (ut è patre audiebam) Stoicos irridente. Quintil. li. 2. c. 11. Nec ſane potuit urbanius ex confeſſione inſcitiæ ſuæ elabi.

Vrbanitas, atis, *Vrbanità*, ἀστεϊσμός, χαριεντισμός, ἀστειότης. ſermonis lepor, oratio ſalibus condita. Vrbanitas (inquit Quintil. lib. 6. c. 3.) illa eſt, in qua nihil abſonum, nihil agreſte, nihil inconditum nihil peregrinum neque ſenſu, neque uerbis, neque ore, geſtuve poſſet deprehendi. Ci. 1. de Fin. Et ſunt illius ſcripta leuiora, ut urbanitas ſumma appareat, doctrina mediocris. Quintil. li. 4. c. 1. Vrbanitas opportune reficit animos. Eſt autem hæc ſignificatio metaphorica tracta à moribus eorum, qui in urbibus agunt, quorum oratio, uitaq; omnis lepore, ſalibus, & uenuſtate amœnius condita eſt, quàm eorum, qui in agris agunt. Nonnunquam tamen legitur in propria ſignificatione pro rebus ipſis urbanis, uel pro uita urbana, τὰ ἀστικά. Ci. Trebatio: Tu modo deſideria urbis & urbanitatis depone.

Vrbanvs, a, um, *Ciuile, urbano, coſtumato bene*, ἀστικός, ἀστεῖος, idem quod Vrbicus: ut, Vrbani mores, Vrbana curia: aut qui in urbe habitat, cui opponitur ruſticus. Plaut. in Merc. Vrbani fiunt ruſtici, Vrbana prædia. Vlpian. l. urbana. ff. de uerbor. ſignificat. Vrbana prædia omnia ædificia accipimus, non ſolum ea, quæ ſunt in oppidis, ſed & ſi forte ſtabula ſunt, uel alia meritoria in uillis, & uicis: uel ſi Prætoria, uoluptati tantum deſeruientia, quia urbanum prædium non locus facit, ſed materia. Vita urbana. Teren. Adel. Ego hanc clementem uitam, urbanam, atque ocium ſecutus ſum. Oui. 1. de Pon. Eleg. 9. Nec tu crediderís urbanæ commoda uitæ Quærere Naſonem: quærit & illa tamen. Per tranſlationem accipitur pro faceto, comi, lepido, quem Græci ἀστεῖον uocant, ſiue χαρίεντα, & pro eo qui in uerbis, & ſono, & uſu proprium quendam præ ſe fert urbis geſtum, & ſumptam ex conſeruatione doctorum tacitam eruditionem. Ci. pro domo ſua: Et homo facetus inducis etiam ſermonem urbanum, ac uenuſtum. Horat. 1. Ser. Saty. 10. Fuerit Lucilius, inquam, Comis & urbanus, fuerit limatior idem,

idem,&c.Et differt à Dicaci,quòd Dicax eſt,cuius ſermo cum riſu aliquem inceſſit. Ideo Demoſthenem urbanum fuiſſe dicunt, dicacem negant. Quemadmodum autem Vrbanum, & Dicacem hominem dicimus, ita Vrbanum, & Dicacem ſermonem: unde Vrbanitas, & Dicacitas tam de oratione, quàm de homine dicuntur.

VRBI, *οὖρβοι*, populi ſunt Capiſſenæ(quæ eſt Aſiæ regio Carmaniæ finitima)non procul à Pandorum finibus,& Ponamo fluuio nauigabili. Auctor Pli.li.6.c.23.

VRBICVS,a,um,*Cittadineſco*,*ἀστικός*, quod ad urbem pertinet: ſicut Ruſticus,a,um,quod ad rus.Gel.lib.15.c.1. Si quod autem poſſet remedium eſſe,ut ne tam aſſidue domus Romæ arderent,uænum hercle dediſſem res ruſticas,& urbicas emiſſem.Suet.in Augu.Vt feraciorē,habilioremq; annonę urbicæ redderet.Mar.in Prooem. lib.12. Quæ abſoluenda non eſſet inter illas quoq; occupationes urbicas,quibus facilius conſequimur,ut moleſti potius,quàm officioſi eſſe uideamur.

VRBINA,æ,p.c.teli genus oblongum. Pla. in Bacch.Si tibi eſt machæra,& nobis urbina eſt domi.Verba ſunt Chryſali,minas referentis,& militis ſæuitiam ſæuis item dictis retundentis.Placiades Fulgentius legit hoc loco Veruinam, & interpretatur iaculi genus,quod uerrutum uocant.Vide Adagia.

VRBINVM,Italiæ oppidum in Vmbria: à quo Vrbinates.Plin.libr. 3.cap.14.

VRBS,huius urbis,*Città*,*ἄστυ*,oppidum muro cinctum,ab Vruo aratri curuatura:quod antiqui iunctis bobus tauro & uacca,Hetruſco ritu in condendis urbibus, interiore uacca, aratro circum agebant ſulcum, intra quem urbem ædificarent.Hoc faciebant religionis cauſa die auſpicato,ut urbs foſſa, muroq; munita eſſet, & locum, unde terram fodiſſent,Foſſam uocabant.Virg.1.Geor. Apta dies legitur,qua mœnia ſignet aratro. Quidam ab orbe Vrbem appellatam putant, quòd ſulcus in orbem duceretur.nam ciuitates antiquæ in orbem fiebant. Et proprie Roma Vrbs dicta eſt per antonomaſiam,cum extera dicantur Oppida,ut teſtatur Quinct. libr. 8.cap.1. Vrbis autem uocabulo proprie, ædificia ipſa ſignificantur.Virg.1.Aene.Vrbs antiqua fuit,Tyrii tenuere coloni,Carthago.Ciuitatis autem nomine proprie intelliguntur coloni, qui & Ciues dicuntur.Cice.1.de repub.Quam cum locis manuq; ſepſiſſent,eiuſmodi coniunctionem tectorum Oppidum, uel Vrbē appellarunt, delubris diſtinctam,ſpatiisq; communibus. Omnis ergo populus,qui eſt talis cœtus multitudinis, qualem expoſui, Ciuitas eſt. Sed confunduntur quandoq;,ita ut Vrbs pro ciuitate ponatur,idq; per Metonymiam:ut ait Quin.li.8.c.6. Vir.2.Aen. Inuadunt Vrbem ſomno, uinoq; ſepultam.Et ciuitas pro urbe.Sene. Cum pleraſque ciuitates uiderimus terræ funditus collapſas. Ab urbe fit Suburbium & Suburbanum,Vrbanus,& Vrbicus.ſicut ab oppido Oppidanus,& Oppidicus.

VRCEOLARIS,herba,*ἑλξίνη*,Dioſcoridi,à Romanis dicta eſt, quā herbariorum uulgus hodie Parietariam ſeu Muralem appellat. Dicitur & Perdicium,quod perdices hac herba peculiariter delectentur. Vrceolaris autem idcirco appellata eſt,quòd ſua aſperitate ſit lauandis urceis maxime idonea.Pli.li.22.c.17.Perdicium, ſiue Parthenium,à noſtris herba urceolaris uocatur,ab aliis Aſtericum,folio ſimilis ocymo, nigrior tamen,naſcens tegulis, parietibusq;.

VRCEOLVS,diminut.Col.lib.12.c.16.Eodem tempore ſorba manu lecta curipſe in urceolos picatos adiicito. Iuu.Saty.3. Lectus erat Codro Procula minor,urceoli ſex,Ornamentum abaci, nec non & paruulus infra Cantharus,&c.

VRCEVS,cei,*Boccale*,*orcioli*,*κεράμιον*,ut Paul.Iurec.ait,eſt uas,quo aqua in urnam infunditur,uel in ahenum.Mart.lib.14.panda tuber urceus anſa. Col.lib.12.c.21. Sal autem quàm candidiſſimus conſicitur in urceo fictili ſine pice:qui urceus cum recipit ſalem, diligenter totus oblinitur luto paleato. Hor.in Arte:Amphora cœpit Inſtitui,currente rota cur urceus exit?

VRCI, *οὖρκοι*, Ptol.oppidum maritimum in finibus Hiſpaniæ Tarraconenſis,ubi à Bætica dirimitur.Auctor Ptolemæ.li.2.c.5.& Pli. lib.& ca.3.

VREDO,urendinis,*ἐρισύβη*,morbus herbarum,fruticum, arborúq; qui in uitibus etiam Carbunculus dicitur: & in cæteris Rubigo, ſata,plantas,arboresq; adurens.Ci.3.de Natu.deo.uredo,aut grādo quippiam nocuit,Pli.li.17.c.18.Plerique dixere rorem inuſtū ſole acri frugibus rubiginis cauſam eſſe, & carbunculi uitibus. Quod ex parte falſum arbitror:omnemq; uredinem frigore tantum innoxio conſtare ſoleo. Eſt & Vredo, *καυσμός*, exuſtio cum pruritu,qualis ab urticarum herba,tum piſce excitatur. Pli.l.9.c. 45.de Vrtica piſce:Dum admoueri ſibi manum ſentit, colorē mutat,& contrahitur:tacta uredinem mittit.

VRETHERES, *οὐρηθῆρες*, meatus oblongi per quos urina à renibus in ueſicam defertur.Vide Celſum li.4.c.1.

VRGEO,ges,urſi,urſum,*Spingere*,*ὠθεῖν*,*ἐπείγειν*,*κατατείνω*, incumbo in aliquid,cogo,premo, impello.Virgil.3. Georg.Illis Soluuntur latera,atque oculos ſtupor urget inertes. Idem.7.Aen. Iuſſisq; ingentibus urget Apollo.Cic.ad Att.lib.6.Solicitudine prouinciæ tamen uel maxime urgebamur. Et libr.12. Sed neque hæc digna longioribus literis:neque erat quid ſcriberem: & ſomnus urgebat.Vrgere,inſiſtere.Quadrigarius li.5.Annal.apud Nonium:Sed circiter horas duas graui prælio urſerunt:deinde in fugam ſunt coniecti.Cic.de Fini.Non pugnem cum homine,cur tantum habeat natura boni:illud urgeam,non intelligere eum,quid ſibi dicendum, cum dolorem ſummum malum eſſe dixerit.Ibidē lib 4.Vrgent tamen,& nihil remittunt:quoniam,inquiunt, omne peccatum,& imbecillitatis,& inconſtantiæ eſt.Accipitur itē Vrgere pro regere,ut annotauit Nonius,citans illud Virg. lib.2. Ge. Qui ſaxo ſuper,atque ingenti pondere teſtæ Vrgerent.Item pro accelerare:ut apud eundem l.9.Aen. Veſte tegens, tibi quam noctes feſtina,dieſq; Vrgebam, & tela curas ſolabar aniles. Itē infeſtare,& opprimere Cic. Pro Raby. Satis eſt homines lapſos non erigere:urgere uero iacentes, aut præcipitantes impellere, certe eſt humanum.

VRGI, *οὖργοι*, populi Sarmatiæ Europææ,Iazygibus finitimi,ad utrāque Iſtri ripam,magna ex parte ex paſtionibus uictitantes,pauci agriculturæ dediti. Auctor.Strabo li.7.

VRGO,inſula eſt in mari Tyrrheno,non procul à Caprario.Plinius lib.3.ca 6.

VRI, *οὖροι*, Indiæ populi,Indi fluminis accolæ,Silenis proximi. Auctor Pli.li 6.c.20.

VRIA,Plinio,*οὔριον*,Ptol.oppidum Hiſpaniæ Bæticæ, in conuentu Gaditano:cuius meminit Pli. lib.3.capite 1.Eſt item Vria lacus Acarnaniæ,ſemiſtadium diſtans à mari. Auctor Strabo lib.10.Et præterea eiuſdē nominis oppidum in ora Apuliæ, & poſt flexum Gargani montis,teſte Pli.li.3.c.11.Strabo Vreum, Ptolemæus, *οὔριον* appellat.Vriam aliam collocat Strabo li.8.medio fere itinere inter Tarentum & Brundiſium.

VRICA,uricæ, commune ſatorum omnium uitium,ſed maxime ciceris,cum ſalſilaginem eius abluendo,imber id dulcius facit.Pli.li. 18.cap.17.

VRIGO,p.p.uriginis,*καυσμὸς*,*καῦσις*,uredo, quæ exui cauſtica alicuius medicamenti prouenit.Pli. li.20.c.22.At in magna duritia ſine fico impoſitum, uel ſi uehementior urigo timeatur per duplices pannos.

VRINA,urinæ,penultima producta, *Orina*,*piſcio*,*piſſo*,*οὖρον*,ſerum ſanguinis,quod in renibus colatum, per uretheras tranſmittitur ad ueſicam.Latini etiam Lotium appellant. Dicta Vrina: à uerbo, *οὐρεῖν*,quod eſt meiere.Colum.li.2.ca.15. Aptior eſt ſurculis hominis urina.Vrinam facere,& Vrinam reddere, idem,quod meiere.Plin.lib.8.cap.16.Vrinam mares crure ſublato reddere, ut canes.Colum.lib.6 ca. 30. Cum ſuo tempore urinam non fecerint. Vrina genitalis,id eſt,genitale ſperma.Pli.li.8.c.43. Incontinens aſinæ uterus genitalem urinam reddit.

VRINO,as,penult. produ.ſiue urinor,deponens, *Vrinare*,*δυβεσάω*, *ἀποβυθίζω*,*κολυμβάω*,pen. pro. eſt in aquam mergi, & natando emergere:dictum ab Vruo,ut Pontano placet, hoc eſt,à curuatura aratri, quam urinantes imitari uidentur: uel ut alii malunt,ab Vrna,qua aquam è puteo, aut fluuio hauri mus: quæ ut aquam capiat,primum immergitur,deinde extrahitur Pli.li.11.c.37.Sub aqua diu ranæ,& phocæ urinātur.Hinc Vrinatores, *κυβιστητῆρες*, *δύται*,*ὑδροσκόποι*,*βύθιοι*,*κολυμβηταί*, apud Varronem, qui in aquam immerguntur, & ſub ea natant. Calliſtratus Iureconſultus ita appellat eos,qui merces è mari extrahunt naufragii gratia projectas.Hinc Inurino.Colu.l.8.Lacus,piſcinaq; fiant,ut ſint quibus inurinare poſſint aues.

VRINVM ouum,*ὑπηνέμιον ᾠόν*,ouum irritum,& inefficax, quod citra coitum editur, Veneris tamen imaginatione,ut cum fœminæ ſeſe mutuo ſaliunt.Plin.lib.10. cap.58.Palumbes,& turtures, quamuis oua ter pepererint,nunquam plus duobus educant. Tertium,quod irritum eſt,urinum uocant. Græci ad genus oua *ὑπηνέμια*,appellant,quaſi dicas ſubuentanea: qua uoce utitur & Pli. loco iam citato:Et ipſe(inquit)inter ſe,ſi mas non ſit, fœminæ ſaliunt,pariuntq; oua irrita,ex quibus nil gignitur, quæ Græci Hypenemia uocant.Eadē & Zephyria appellant ab eodem Pli.li.10. ca.60.Irrita oua, quæ Hypenemia diximus,aut mutua fœminæ inter ſe libidinis imaginatione concipiunt,aut puluere:nec columbæ tantum,ſed & gallinæ, perdices,pauones,anſeres,chenalopeces.Sunt autem ſterilia,& minora, ac minus iucundi ſaporis, & magis humida.Quidam ex uento putant ea generari: qua de cauſa etiam Zephyria appellantur.

VRION, terræ genus, quod in corrugis faciendis diligenter uitant, qui aurum in montium ruinis quærunt per ſilices potius & ea'cas los flumina riuosq; ducentes. Auctor. Pli.li.33.c.4.

VRIVM, *οὔριον*, oppidum eſt Hiſpaniæ Bæticæ,apud Prole. li.2.c.4. Pl. in Gaditano conuentu collocat,& uriam per primam effert declinationem.

VRNA, *Vrna*,*ſecchio*,*ſedello*,*κάλπη*,*στάμνος*,nas, quod aqua è puteis, fluminibus ve hauritur: ita dictum,quòd ſubter aquam demerſum, atque inde ruſus emergens urinantis ſpeciem præbere uideatur.

Plautus

Plautus in Pſeud. Tu qui urnam habes, aquam ingere. Dicebatur etiam Vrna apud ueteres uas, quo iudicum ſuffragia colligebantur. Vir. 6. Aen. Quæſitor Minos urnam mouet. In urnis præterea mortuorum cineres ſeruabantur. Cic. 1. Tuſ. Quid poetæ? non ne poſt mortem nobilitari uolunt? unde ergo illud? Aſpicite ô ciues ſenis Enni imaginis urnam. Eſt item urna menſuræ genus, quatuor capiens congios, hoc eſt, amphoræ dimidium.

Vrnalis, le, quod urnam capitur, Vrnales caliculi, uel urcei. Cato c. 13. Vrnales duos, trullas ligneas duas.

Vrnarium, rii, *Secchiaro*, interprete Var. li. 4. de Ling. Latina. Menſa quadrata, quòd urnas cum aqua poſita ibi potiſſimum haberēt in culina. Hoc apud nos plurimi marmoreum faciunt: foramine per quod aqua effluat relicto, ac ſuper id eſcaria uaſa epulis uncta per ancillas lauantur. Varro ταφῇ μενίππου, ut citat Nonius: quæ neceſſitas te iuuet aquam effundere domi ſuæ: ſi uaſa habes pertuſa, plumbum non habes, ad quam rem nobis eſt confluuium, ad quam rem urnarium? Ante balnea item Vrnaria erant, teſte Varrone loco iam citato, in quibus urnæ cum aqua collocabantur.

Vrnula, *κεράμιον* Ci. in Parad. Minusve gratas Diis immortalibus capedines, ac fictiles urnulas fuiſſe, quàm delicatas aliorum pateras arbitramur?

Vro, ris, uſſi, uſtum, *Bruggiare, ardere*, φλέγω, καίω, κατακαίω, uerbum actiuum eſt, idem ualens quod cremo, uel calore aut frigore lædo. Cic. 2. Tuſc. Aut frigore rigeant, aut urantur calore. Virg. 2. Aen. Aut Pelago Danaum inſidias, ſuſpectaq; dona Præcipitare iubent, ſubiectiſq; urere flammis. Oui. 6. Metam. Cum ſol grania ureret arua. Lucan libr. 4. Vrebant montana niues. Quo in loco Vro de frigore dicitur. Ci. 2. Tuſc. Pernoctant uenatores in niue, in montibus uri ſe patiuntur. Per tranſlationem ponitur pro cruciare, ſicut πυρικαίω, Græce. Virg. Vrit atrox Iuno. Vri uirgis eſt cædi, flagellari, μαστιγοῦσθαι, ῥαβδίζεσθαι. Nam eu uirgarum percuſſione corpus caleſit, ac inflammatur. Hor. 1. Ser. Sat. 7. Quid refert uti uirgis ferroq; necari? Eodem modo & calceus anguſtior dicitur urere pedem. Hor. lib. 1. Epiſt. Vt calceus olim Si pede maior erit, ſubuertet: ſi minor, uret. Vro hominem, per tranſlationem ſignificat dolore cogo, auctore Donato, aut ango, ut uult Budæus. Ter. in Eun. Vro hominem. Vri, aliquando eſt amore conſumi. Virg. 4. Aen. Vritur infelix Dido: Vrens, tis, participium. Hora. Ser. Saty. 5. Vdos cum foliis ramos urente camino. Vſtus, a, um, aliud participium Oui. 1. Metam. Tum primum ſiccis aer feruoribus uſtus Canduit. Vrendus, a, um, Hor. 1. Ser. Sat. 3. Neglectis urenda filix innaſcitur agris. Vſtio, onis, Verbale: καῦσις, urendi actus. Cato c. 38. Virgas & ſarmenta, quæ ibi uſtioni ſupererūt in ſegetem comburito. Vſtio, pro cauterizatione quam uocant. Pli. lib. 34. cap. 15. Quædam uſtione ſanantur, priuatim uero canis rabidi morſus. Celſus. Omnes autē huiuſcemodi dolores ... contra uſtionem finiuntur id eſt, candentis ferri admotionem. Hinc Vſtor, uerbale, proprie dicitur qui corpora in buſtuariis cremat. Mar. li. 3. Vſtorq; tedas præferat nouæ nuptæ. Budæus. Vrito, as, pen. cor. frequentatiuum. Plaut. Moſtel. Vritat male. Huius compoſita ſunt, Aduro, Comburo, Deuro, Exuro, Inuro, & Peruro, quorum ſignificata explicantur ſuis locis.

Vrolanium, οὐρολάνιον, ciuitas in orientali parte Britanniæ, inſulæ, apud Ptolem. li. 2. c. 3.

Vropygium, ſiue (ut apud Pollucem legitur) Orrhopygium, ὀρροπύγιον, ἢ, οὐροπύγιον, oſſi ſacri extremitas, uel potius os totius ſpinæ extremum, oſſi ſacro ſubtus adhærens, podiciq; ſuperne imminens. quod aliis nominibus, κόκκυξ, & ὄρρος, appellatur. Ariſtoteles uero libr. ult. de Animalibus, ut caudam quadrupedum uult eſſe, ita uolucrum uropygium, & earum duntaxat, quæ ſeſſilas alas habent: idq; datum uolucribus ad dirigendos uolatus, quemadmodum nauigiis temones. Mat. li. 3. Vetuſtinæ uetulæ inter cæteras deformitates uropygium matræ anatis obiicit, depygem uidelicet eam ſignificans. tritiſq; & exilibus natibus. Cum (inquit) anatis habeas uropygium macræ, Senemq; Cynicum uincat offens cunnus.

Vrpanus, οὐρπανός, fluuius Daciæ, (quæ hodie Valachia) ſupra Saum influens in Iſtrum. Auctor Pli. li. 4. c. 25.

Vrpeu, eis, inſtrumentum ruſticum. Cato capite 10.

Vruncum, urunci in ſegetibus dicitur, quod eſt in imo ſpicæ circa ſummum culmi cacumen minus grano. Varro lib. 1. de Re ruſtica. 48. de ſpica loquens: Illud autem ſumma in ſpica iam matura, quod eſt minus quàm granum, uocatur frit: quod in infima ſpica ad culmum ſtramenti ſummum, item minus quàm granum eſt, appellatur Vruncum.

Vrsa, æ, *Orſa*, ἄρκτος ἡ, fœm. ab urſus. Plin. lib. 10. cap. 36. Informia. Vrſæ item dicuntur duo ſidera cœleſtia, quas ἄρκτους, etiam Græci appellant: nos à ſimilitudine ſeptem boum iugum ſubeuntium etiam Septentriones dicimus: Græcorum nonnulli etiam ἁμάξας, quod plauſtrorum ſimilitudinem referant. Sunt autem Vrſæ duæ; quarum, quæ maior eſt, Helice; quæ minor; Cynoſura, appellatur.

Vrsentini, Lucaniæ populi, apud Pli. li. 3. c. 11.

Vrso, Hiſpaniæ Bœticæ oppidum in conuentu Aſtigitano. Auctor Pli. li. 3. c. 1.

Vrsinus, ſina, ſinum, penultima producta. ἄρκτειος, denominatiuū ab urſo, urſave deductum: ut, Rabies urſina. Pli. li. 8. c. 36. Quoniā potum in urſinam rabiem agat. Vrſinum allium apud eundem li. 19. cap. 7.

Vrsulus, pen. cor. ἀρκτύλος, diminutiuum ab urſo: cuius fœmininum eſt urſula.

Vrsus, urſi, *Orſo*, ἄρκτος, animal ferum, hybernorum menſium ſomno pingueſcens: cuius naturam omnem latiſſime exequitur Plin. li. 8. c. 39. Vir. 3. Ge. Nec funera uulgo Tam multa informes urſi ſtragemque dedere. Ouid. 10. Meta. Raptoreſq; lupos armatoſq; unguibus urſos Vitat, & armenti ſaturatos cæde leones. Iuu. Sat. 15. Indica tigris agit rabida cum tigride pacem Perpetuam: ſæuis inter ſe conuenit urſis.

Vrtica, urticæ, penultima producta, *Ortica*, ἀκαλύφη, notiſſimum genus herbæ, ab urendo, quòd eius folia, tacta acerrime urant. Pl. lib. 9. cap. 45. Conſtat, & aqua urtica infricetur natura, libenter coitum pati. Scribunt phyſici, urticam in cibis coctam utiliſſimā eſſe lieni, uentris duritiæ, articularibus, podagricis morbis, arteriæ, tuſſi, uētris diſtillationi, ſtomacho: pectus præterea purgare, urinam eiicere, ſanguinem narium ſiſtere, calculos rumpere, tuſſi reprimere. Iuuenalis Satyra 2. pro prurito libidinis poſuit: Hæc tetigit Gradiue tuos urtica nepotes? Eſt præterea Vrtica, genus piſcis, nomen inde habentis, quod tactu uredinem excitet, quemadmodum einſdem nominis herba. Plin. libr. 9. cap. 45. Vrticæ noctu uagantur, noctuq; mutantur: carnoſæ frondis his natura, & carne ueſiuntur. Vis pruritu mordax, eademq; quæ terreſtris urticæ.

Vrus, uri, οὖρος, animal eſt Hercyniæ ſiluæ peculiare, imagine tauri, ſed maiore corpore, mitaque uelocitate. Cæſ. Bell. Gall. lib. 6. loquens de feris, quæ in Hercynia ſilua naſcuntur. Tertium (inquit) eſt genus eorum qui Vri appellantur: ii ſunt magnitudine paulo infra elephantos, ſpecie & colore, & figura tauri. Magna uis eſt eorum & magna uelocitas: neque homini, neq; feræ, quam conſpexere, parcunt: hos ſtudioſe foueis captos interficiunt. Hoc ſe labore durant adoleſcentes, atque hoc genere uenationis exercētur & qui plurimos eu his interfecerunt, relatis in publicum cornibus, quæ ſint teſtimonio, magnam ferunt laudem. Sed aſſueſcere ad homines, & manſuefieri ne paruuli quidem excepti poſſunt. Amplitudo cornuum, & figura, & ſpecies multū à noſtrorū boū cornibus differt. Hæc ſtudioſe conquiſita, ab labris argento circūcludunt, atque in ampliſſimis epulis pro poculis utuntur. Hæc Cæſar. Dicti Vri, ut quidam putant, ἀπὸ τῶν ὀρέων, hoc eſt à montibus, quia in montibus eſſe conſueuerunt. Virg. 4. Georg. Quæſitas ad ſacra boues Iunonis & uris Imparibus ductos alta ad donaria currus. Plin. libr. 8. cap. 15. Pauciſſima Scythia gignit, inopia fructuum; pauca contermina illi Germania: inſignia tamen boum ferarum genera, iubatos biſontes, excellentiq; & ui & uelocitate uros, quibus imperitum uulgus bubalorum nomen imponit, cum id gignat Africa, uituli potius, ceruive quadam ſimilitudine.

Vruum, urui, aratri curuatura, à quo Vruo, as, quod eſt aratro definio. Feſto. Vruat apud Ennium in Andromeda, ſignificat circundat, ab eo ſulco, qui fit in urbe condendà uruo Aratri, quæ fit forma ſimillima uncini curuatione buris, & dentis, cui præfigitur uomer.

V ANTE S

Vsar, fluuius eſt Mauritaniæ Cæſarienſis, Nabadum regionem irrigans. Auctor Pli. li. 5. c. 2.

Vsio, onis, p. p. χρῆσις, idem quod Vſus. Gell. li. 4. c. 1. Longa uſionis gratia contrahuntur, & reconduntur. Vlp. l. Q. Mutius. Digeſ. de auro & argento lega. Si factum aurum legatum eſt, omne ad eum pertinet, cui legatum eſt, ex quo auro aliquid eſt effectum, ſiue id ſuæ, ſiue alterius uſionis cauſa paratum eſſet.

Vsitate, aduer. Cic. 4. de Fin. Cur igitur cum de re conueniat, non malumus uſitate loqui.

Vsitatus, a, um, ἤθειμος, conſuetus, ſolitus, in uſum receptus, Vſitata conſuetudo, Vſitata uocabula, Vſitatus mos. Cic. pro Quinct. Iacet res in controuerſiis, iſto calumniante biennium, uſque dum inueniretur, qua ratione res ab uſitata conſuetudine recederet. Idē 4. Ver. Hunc denique ipſum pertuliſſent, ſi humano modo, ſi uſitato more, ſi denique uno aliquo in genere peccaſſet. Idem, Cur in re tam uetere, tam uſitata, quicquam noui faceretis?

Vsito, as, atis. *Vſar ſpeſſo*. χρῶμαι, frequenter utor. Gel. lib. 1. cap. 10. Romanos autem ſic plerunq; anulis uſitatos. Idem libr. 17. capit. 1. Tametſi aliquoties uerbo ipſo alio aliquo quoque modo uſitati ſunt.

Vspiam, *In qualche loco*, πού, pro uſquam, & in loco, & ad locum ſignificat. Ter. in Adel. Aut uſpiam cecidere. Pla. in Caſ. Num me es expertus uſpiam? id eſt in re aliqua, uel in aliquo negocio. Ci. de Fin. Si Auenam uſpiam uideris.

VSQVAM, *In alcun loco*, ποῦ, alicubi : a quo Nuſquam, nullibi. Cic. 6. Verr. Quam crucem non auſus eſt uſquam defigere, niſi apud eos, quibuſcum omnia ſcelera ſua, ac latrocinia communicaſſet. Vir. 1. Ae. Si quid uſquam iuſtitiæ eſt. Ci. 2. Off. Nec eſt uſquam conſilio aut auctoritati locus. Vſquam gentium. Tere. Hecy. An uſquam gentium eſt æque miſer.

VSQVE, *In fino*, τοῦ, ἄχρι, ἄχρις, μέχρι, præpoſitio eſt, ſignificans cõtinuationem, & finem actus, loci, temporis, aut huiuſmodi. Habetq; fere adiunctam alteram præpoſitionem accuſatiuo ſeruientem. Cice. 2. Verr. Vſque ad eum finem dum iudices reiecti ſunt. Vir. 1. Geor. Vſque ſub extremum brumæ intractabilis imbrem. Sed cum nominibus proprijs minorum locorum, uel cum hiſce accuſatiuis Domum, Rus, Militiam iungitur, frequentius ſine alia præpoſitione ponitur. Cic. 6. Verr. Sacerdotes uſque Ennam profecti ſunt. Idem Att. Quintus Puteolos uenit. Quandoque tali accuſatiuo poſtponitur. Terent. in Adelph. Miletum uſque obſecro. Quandoque etiam additur præpoſitio Ad, Cice. pro Deiot. Vſque ad Numantiam miſit. Interdum etiam originem uel motum ex loco importat. Cicer. pro Flacco : Hanc legationem non a ſuis accepit ciuibus, ſed uſque Timolo petiuit. Idem 1. de Natu. Vſque a Thalete enumeraſti ſententias philoſophorum. Terent. in Eunu. Ex Aethiopia eſt uſque hæc. Quandoque aduerbium eſt, ſignificans aſſidue, uel iugiter, διὰ παντός. Idem in Adelph. Cteſipho me pugnis, uſque occidit, id eſt, aſſidue, ſeu identidem uerberat. Nam occidere ueteres pro uerberare accipiebant. Cicer. Cornif. Mihi curæ uſque erit quid agas. Virgilius libro ſexto. Nec uidiſſe ſemel ſatis eſt : iuuat uſque morari. Vſque ad hunc, pro hoc excepto. Plinius Epiſtola trigeſimaquinta. Aſſenſerunt omnes, uſque ad Pompeium : id eſt, excepto Pompeio. Vſque affatim, eſt, quod dicitur uſque ad ſatietatem. Plaut. in Pœn. Edas de alieno quantum uelis. Vſque adhuc, id eſt, hactenus, uel hucuſque. Plautus in Aul. Quod celatum eſt, atque occultatum uſque adhuc, nunc non poteſt. Vſquedum, id eſt, uſquequo, quoad, quandiu. Pla. in Men. Vſquedum regnum obtinebit Iupiter. Vſqueadmodum, poſuit Cato cap. 136. pro tandiu.

VSQVEADEO, *In tanto, tra tanto*, id eſt, tanturn. Virg. 1. Eclog. Totis Vſque adeo turbatur agris. Ponitur aliquando pro tandiu, ἐπὶ τοσοῦτο, & accipit poſt ſe Donec, uel Dum. Plaut. in Ciſt. Non deſtiti inſtare uſqueadeo, donec adiurat ſe anus eam mihi monſtrare. Ter. in Eun. Vſqueadeo ego illius ferre poſſum ineptias, & magnifica uerba, Verba dum ſint.

VSQVE ANTEA, *Nanzi che*, μέχρι πρὸ τούτου, id eſt, antequam, ſicut exponit Donatus. Ibi iunguntur duæ præpoſitiones, ſed una eſt uelut aduerbium. Nulla enim præpoſitio præpoſitioni iungi ſeparatim poteſt. ſed uſque eiuſmodi eſt, ut ſine aliqua præpoſitione raro inueniatur. Ter. in And. Animus in ſpe ; atque in timore uſque antehac attentus fuit, id eſt, antequam tua uerba audirem.

VSQVE eò, *In tanto*, παρὰ τοσοῦτον, in tantum. Cic. Vſque eo ut ego miſererer eius. Vſque eò, ſequente Dum .i. tandiu quoad Liu. 3. ab urbe : Vt qui plebem Roma. Trib. pleb. rogaret, is uſq; eò rogaret, dum decem Tribunos plebis faceret.

VSQVEQVAQVE, *D'ogni intorno, in ogni loco, ſouente, ſempre mai*, πανταχοῦ, ſemper, quaſi in uno quoque loco, ſiue in unoquoque tempore. Cice. Treb. Vſquequaq; ſapere oportet. Plau. in Bacc. Chryſallus mihi uſquequaque loquitur .i. ubicunque me reperit, mihi loquitur. Idem in Pœnu. Mari, terraq; illas uſquequaque quæritat.

VSQVEQVO, *Fin doue, fin quanto, finche*, ἕως οὗ, ἄχρις, quouſque, donec, quoad, quandiu. Varro libr. 1. de re ruſti. cap. 2. Quod iubet ranam luridam conÿcere in aquam, uſquequo ad tertiam partem decoxeris.

VSTICA, p.p. mons eſt in Sabinis, cuius meminit Hor. l. 1. Car. Ode 17. Vtcunque dulci Tyndari fiſtula Valles, & Vſticæ cubantis Læuia perſonuere ſaxa. Eſt & inſula eiuſdem nominis, Siciliæ adiacens : cuius meminit Plin. 3. cap. 8.

VSTIO, uſtionis, καῦσις, uerbale, ab urendo deductum. Cato rei ruſtic. cap. 38. Virgas, & ſarmenta, quæ tibi uſtioni ſupererunt, in ſegetem comburito.

VSTRIGO, inis, p.p. ἐρυσίβη, uox eſt claſſicis ſcriptoribus nequaquã recepta : qua tamen Ambroſius in Hexam. Si triticum aut uſtrigine aduratur, aut imbre madidetur.

VSTRINA, næ, penultima producta, τὸ καυτήριον, locus in quo metalla candeſcunt, ut laborentur. Plin. lib. 36. cap. 25. In uſtrina terſiccantur. Vſtrina, ait Feſtus, locus dicebatur, in quo mortuus cõbuſtus fuit, qui alibi ſepultus eſt. Buſtum autem eſt locus, in quo quis & combuſtus, & ſepultus eſt.

VSTVLO, as, p. cor. *Bruggiare*, καίω, καυτηριάζω, uro, aduro, cremo. Pacuuius : Candenti ferro crines uſtulare. Liuius : Pauci ſeminuſtulati. Catul. Epigra. 34. Scripta tardipedi Deo daturam Infelicibus uſtulanda lignis.

VSVCAPIO, is, *Attribuirſi, far ſuo*, χρησιδεσποτέω, id eſt, rem aliquam continuatione uſus, uel poſſeſſionis mihi attribuo, uendico, in meum uſum conuerto. Cice. 2. de Legib. Quod autem πρόθυρον, id eſt, ueſtibulum ſepulcri, buſtum ue uſucapi uetat, tuetur ius ſepulcrorum. Idem de Aruſ. reſpon. Nihil mortales a diis immortalibus, uſucapere poſſunt. Paulus : Qui alienam rem mortis cauſa traditam uſucepit, non ab eo uidetur accepiſſe, eius res fuiſſet, ſed ab eo qui uſucapionis præſtitiſſet. Vnde Vſucaptio, ſiue Vſucapio, pionis, quæ eſt ab uſu acquiſitio, uel adiectio dominii, per continuationem poſſeſſionis temporis lege definiti, ut puta triginta aut quadraginta annorum, ſi res immobilis ſit, quam poſſidemus : item trium annorum, ſi mobilis. Recentiores primam illam Præſcriptionem, hanc uerò Vſucapionem uocant. Cice. 1. de Legi. In qua quoniam uſucapionem duodecim tabulæ intra quinque pedes eſſe noluerunt, depaſci ueterem poſſeſſionem Academiæ ab hoc acuto homine non ſinemus. Cato : Hæc pignori capio, ob æs militare facta eſt, quod æs a tribuno ærario miles acciperet.

VSVALIS, & le, idem quod uſuarium : quòd uſui noſtro ſeruit. Mart. in l. Interd. de Publ. Quoties quis mancipia inuecta profeſſus nõ fuerit, ſiue uenalia, ſiue uſualia in pena commiſſi eſt.

VSVARIVS, uſuarii, ὁ χρώμενος, dicitur ille, cuius eſt uſus, qui rei uſum capit. Vſuarius uero adiectiuum, quod in uſum quotidianũ paratum eſt. Gell. libr. 4. cap. 1. Ex iis autem, quæ promercalia, & uſuaria in locis iſdẽ eſſent, ea ſola eſſe penoris putat, quæ ſint uſu annuo.

VSVRA, æ, *Vſanza, uſo, coſtume, uſura*, χρῆσις, Idem eſt quod uſus. Pla. in Amphi. Vſuramq; eius corporis cepit ſibi. Cice. pro Rab. Poſth. obſecro iudices, ut huic uiro, quo nemo melior unquam fuit, nomen equitis Romani, & uſuram huius lucis, & ueſtrum conſpectum ne eripiatis. Idem 7. Verr. Cur inquam ciuibus Romanis, quos piratæ ceperant, ſecuri ſtatim percuſſis, ipſis, piratis lucis uſuram tam diuturnam dediſti? Vnde & pecunia, quæ in fœnore ſorti accedit, Vſura, τόκος, dicitur, quoniam ex uſu acquirant. Ci. 5. Verr. Vt cum Senatus publicanos uſura ſæpe iuuiſſet, magiſtratus a publicanis pecuniam pro uſuris auderet auferre? Idem de Senect. Terra nunquam recuſat imperium, nec nunquã ſine uſura reddit quod accepit : ſed alias minore, plerunque maiore cum fœnore. Hanc Varro Impendium uocat, quod inter ſe iũgat, unumq; fiat, quaſi compendium. Sidonius Appollinaris Poſteriora uocat, quoniam qui fœnus agitant, & in uſuras extendũt, uidentur aggregare poſteriora prioribus, & ortis oritura connectere. Ob id Græci τόκον, uocãt uſurã, quaſi partus pollicitatẽ. Ponitur aliquando Vſura pro familiaritate, conuerſatione, συνήθεια. Ci. Longa, quæ inter uos fuit, uſura hoc efficit, hoc eſt, uſus conſuetudo, familiaritas.

VSVRARIVS, raria, rarium, *Vſuraio*, δανειστικός, ex quo capitur uſus. Plau. in Amph. Alcmenam uxorem cepit uſurariam. Et Curcul. Vſurarius puer.

VSVRPO, as, are, *Vſurpare*, αὐτοσχεδιάζομαι, χρῶμαι, eſt in frequenti uſu habere : & hoc ſiue uerbis, ſiue factis fiat, ut ait Valla Elegan. lib. 5. Colum. lib. 1. Nam illud quod quibuſdam prouinciis uſurpatur, ut cornib. illigetur iugum, fere repudiatum eſt ab omnibus. Cicero in Orato. Quod ſemper uſurpamus in omnibus dictis ac factis, minimis & maximis, cum hoc decere dicimus, illud non decere. Vſurpare oculis, dixit Lucr. lib. 1. pro uidere. Pla. in Trin. Aduenio ex Seleucia, Macedonia, atque Arabia, quas ego neque pedibus unquam uſurpaui : id eſt, quas neque uidi, neque adii, ſiue nunquam ingreſſus ſum. Vſurpare ciuitatem, eſt dicere ſe ciuem, & pro ciue ſeſe gerere. Vſurpare ius eſt, quod dicunt capere poſſeſſionem. Liuius : Non tamen ultra proceſſum eſt, quam ut unus ex plebe uſurpandi iuris cauſa P. Licinius Trib. militum crearetur. Vſurpare memoriã alicuius, eſt mentionem de eo facere. Cic. in Lælio ; Quis eſt, qui C. Fabricii, M. Curii non cum charitate, & beneuolentia memoriam uſurpet, quos nunquam uiderit? Iureconſulti (inquit Budæus) utuntur aliquando hoc uerbo pro eo quod eſt, præter ius uti, uel uendicare, ἰδιοποιοῦμαι, ἐπιγράφομαι, πλεονεκτέω. Gel. lib. 3. cap. 2. Mutium Iureconſultum dicere ſolitum legi, non eſſe uſurpatam mulierem, quæ cum Calend. Ianuariis apud uirum cauſa matrimonii eſſe cœpiſſet, ante diem quartum Calen. Ianuarias ſequentes uſurpatum eſſet : non poſſe impleri trinoctium quòd abeſſe a uiro uſurpandi cauſa ex duodecim tabulis deberet : quoniam tertiæ noctis poſterioris ſex horæ alterius anni eſſent, qui inciperet ex Calendis.

VSVRPATIO, onis, uerbale : frequens uſus. Cicer. de Cla. Orat. In hoc communi noſtro, & quaſi fatali malo conſoletur ſecum conſcientia optimæ mentis. tum etiam uſurpatione, & renouatione doctrinæ. Paul. li. 1. de Vſucap. Vſurpatio eſt uſucapionis interruptio, oratores autem frequentem uſum uocant.

VSVS, huius uſus, *Vſo, uſanza, conſuetudine*, χρῆσις, ipſe utendi actus, exercitatio, tractatio. Ci. in Topic. Vſus enim, non abuſus legatus eſt. Plin. Epiſt. 20. Vſus, magiſter egregius. Idem Epiſt. 115.

Vſus, optimus dicendi magiſter. Cic. 1. de Orato. Adiungatur uſus frequens, qui omnium magiſtrorum præcepta ſuperat. Pli. lib. 10. cap. 69. Auditus cui hominum primo negatus eſt, huic & ſermonis uſus ablatus. Cic. pro Coro. Bal. Aſſiduus uſus uni rei deditus, & ingenium & artem ſæpe uincit. Interdum conſuetudo, conuerſatio, familiaritas, συνήθεια. Quint. Mulierem, cum qua illi longus fuerat uſus. Cic. ad Volumnium, li. 7. Quod ſine prænomine familiariter, ut debebas, ad me epiſtolam miſiſti, primum addubitaui, num a Volumnio ſenatore eſſet, quo cum mihi eſt magnus uſus. Ouid. tertio Eleg. 6. Tu tamen a nobis uſu iunctiſſime longo Pars deſiderii maxima pene mei. Interdum Vſus in eadem accipitur ſignificatione, qua opus, indeclinabile: eandemque habet conſtructionem. Virgil. 8. Aen. Arma acri facienda uiro: nunc uiribus uſus, Nunc manibus rapidis. Teren. Hecy. non uſus facto eſt mihi. Cic. 1. Offic. Potiusque & amicis impertientes & reipub. ſi quando uſus eſſet. Plaut. Aſin. Viginti iam uſus eſt filio argenti minis. Plaut. in Pſeud. accuſatiuo iunxit: Ad eam rem uſus eſt hominem aſtutum, doctum, &c. id eſt opus eſt homine aſtuto, & docto. Interdum pro fructu & utilitate, tam in ſingulari, quàm in plurali: quod ſoleamus aliqua re ideo uti ut ex ea fructum percipiamus, χρεία, Cice. ad Attic. libro primo. Fuit & mihi & Q. Fratri magno uſui in noſtris petitionibus. Ex uſu eſſe: pro utile eſſe, & expedire, χρειώδες εἶναι. Terent. Hecy. Si ex uſu eſſet noſtro hoc matrimonium. Colu. lib. 6. cap. 1. Pabulum è fundo plerunq; domeſticis pecudibus magis, quàm alienis depaſcere, & ex uſu ſit. Vſu uenit, ponitur pro opus eſt. Terentius Heaut. Non uſus ueniet, ſpero. Hoc eſt, non opus erit, nõ neceſſe. Pla. in Bacc. Aufugero hercle, ſi magis uſus uenerit. Vſuuenit uero, id eſt, accidit, euenit. Cice. pro Quin. Nã quid homini poteſt turpius, quid uero miſerius, aut acerbius uſuuenire? Ponitur aliquando pro conſuetudine, ſiue more, ἔθος. Ter. in Heaut. Mihi ſic eſt uſus, tibi ut opus eſt facto, face. Id eſt, ſic mos meus eſt, ita conſueui.

Vsvsfrvctvs, huius uſusfructus, nomen utrinque declinatum, *Vſofrutto*, ὠφέλεια, ἐπικαρπία, ſignificans rei uſum fructuoſum, cum. ſ. res aliqua nõ noſtra eſt, ſed perinde ex ea fructum atq; utilitatem capimus, ac ſi noſtra eſſet. Definitur ab Vlpi. l. 1. de uſuſfruc. quòd ſit ius alienis rebus utendi, fruendiq; ſalua rerum ſubſtantia. Cic. pro Cecinna: Vſumfructum omnium bonorũ ſuorum Ceſenniæ legauit, ut frueretur una cum filio.

Vsvvenit. *Accade, auuene, interuiene*, ἀποτυγχάνει, id eſt accidit. Cic. in Cato. Nam ſi culpa ſenectutis accideret, eadem mihi uſu uenirẽt omnia, & reliquis maioribus natu. Pli. Id. n. frequenter uſuuenit ut mali bonis præferantur. Vide ſupra in dictione uſus.

V ANTE T

Vt, *Accioche, che, poiche, quando*, ἵνα, ὅπως, ὥστε, ὥσπερ. coniunctio cauſatiua, cauſam denotans finalem, quemadmodum Vti, Quo, & ſimilia. Cic. Lentulo: Non illi quidem, ut mihi ſtomachũ facerẽt. Interdum adiunctiua eſt. Plautus: Is mihi ſuaſit, ut ad te irem. Interdum elegantiæ cauſa ponitur. Cic. de Senect. Inuitus feci, ut L. Flaminium Senatu eiicerem. Nihil enim ſignificat, niſi inuitus eieci. Interdum ponitur pro quod. Ter. in Phorm. Nihil do, ut etiam imparatus ille me irrideat. Interdum eſt aduerbium temporis, & ſignificat Poſtquam, Ex quo, primum, ὡς, ἐπειδή. Vir. 2. Ae. Vt regẽ æquæuum crudeli uulnere uidi Expirantem animam. Idem 12. Aen. Turnus ut infractus aduerſo Marte Latinos, &c. Interdum particula eſt admirantis, idem ualens quod quomodo, uel quantopere ὡς. idem: Vt uidi, ut perii, ut me malus abſtulit error: id eſt, ſtatim poſtquam uidi, ſiue, cum primum uidi, quomodo perii? Cic. pro Mil. Vt contempſit, ut pro nihilo putauit? Non nunquam interrogantis, πῶς. Plau. in Perſa: Vt uales, πῶς ἔχεις. id eſt, quomodo uales? Quandoque ei poſt ponitur Ita, & ſuperlatiuo iunguntur pro Tanto, & Quanto. Cic. l. 1. de Ora. Vt quiſque optime Græce ſciret, ita eſſe nequiſſimum. Eleganter præterea accipitur pro Prout, uel Secundum quod, ut uulgo loquimur, & hoc fere per parentheſim. Liuius, Gens (ut in ea regione) diuitiis præpollens, hoc eſt, ſecundum diuitias eius regionis, uel habita ratione diuitiarum eius regionis. Simile eſt illud apud Terent. in Phormione. Vt nunc ſunt mores, hoc eſt, ſecundum mores, quibus hodie utimur. Ci. Qui ſermo: quæ præcepta: quanta notitia antiquitatis, ſcientia iuris Augurum? multæ etiã (ut in homine Romano) literæ. Hoc eſt, pro ea eruditione, qua tunc Romani erant imbuti. Quandoque pro Quippe. Quint. Nec ignoro quos tranſeo, utique damno, ut quid dixerim eſſe in omnibus utilitatis aliquid. Interdum ſignificat Ita ut, ſiue Propter quòd, uel Quapropter, ὥστε. Plaut. in Pœnu. Olent, ſalſa ſunt, tangere ut non uelis. Item eſt aduerbium optandi, idem ualens quod utinam, ὤφελον. Tere. in Eunu. ut illum dii, deæq; ſenium perdant. Interdum ſignificat Quantum ὅσον. Plaut. in Aſi. Vt noſtræ fortunæ procedunt Litanæ? Aliquando ponitur pro Quemadmodum, ſiue Quomodo, ſine interrogatione, & ſine admiratione. Terent. in Andro. Ego poſtquam te emi a paruulo, ut ſemper tibi Apud me iuſta & clemens fuerit ſeruitus, Scis. Nonnunquam pro Quamuis, κἄν. Plau. Vt iſtuc periculum ingens ſit, me tam non tremefacit. Pro Quam, ὡς. Cicer. pro Clu. Tum appellat hilari uultu hominem Balbus, ut bläādiſſime poteſt. Pro Ne non, μή. Terent. in And. Dies mihi ut ſatis ſit uereor ad agendum. Iungitur autem fere ſubiunctiuo, præſertim cum accipitur pro Quod, uel Ne non. Vir. 2. Aen. Infandũ regina iubes renouare dolorem, Troianas ut opes, & lamentabile regnum Eruerint Danai. Quando aut optandi uel execrandi particula eſt, optatiuum exigit. Plaut. in Perſa: Vt illum dii, deæque perdant. Aliquando pro Licet, eſto, ſit ſane, ἔστω, Cæſ. in Commen. Ac iam ut omnia contra opinionem acciderent, tamen multo ſe plurimum nauibus poſſe proſpiciebant. Ouid. de Ponto: Luce minus decima dominam uenietis in urbem, Vt feſtinatum non faciatis iter. Ab Vt ſiunt Vti, Vtinam, Sicut, Sicuti, Velut, Veluti, Prout, Præut, aliaq; nonnulla, quæ explicantur ſuis locis.

Vtcvnqve, *Sia come ſi uoglia*, ὅπως, δή ποτε, ὁπωσδηποτοῦν, quomodocunque, quocunque modo. Liu. in præfat. lib. 1. Vtcunque erit, iuuabit tamen rerum geſtarum memoriæ principis terrarũ populi pro uirili parte & meipſum conſuluiſſe. Plau. in Epid. Vtcunque in alto eſt uentus Epidice, ex imo uelum uortitur. Cic. in Ora. Itaque ille perfectus, quemadmodum iandudum noſtra indicat oratio: utcunque ſe affectum uideri, & animum ardentius moueri uolet. ita certum uocis admouebit ſonum.

Vtensilia, τὰ χρειώδη, quæcunque uſui noſtro ſunt neceſſaria. Col. l. 1. Vtenſilia quibus aut aliter hominum genus, aut etiam excolitur. Liu. 1. ab Vrbe: Exutusq; omnibus utenſilibus miles, Tuſculum ſe, fide miſericordiaque uicturus hoſpitum, contulerat. Idem 6. Bel. Pun. Quæque una ſecum dediderunt agrum urbemque, diuina humanaq;, utenſiliaq; ſiue quid aliud dediderunt, de iis rebus quid fieri uelitis, uos rogo Quirites.

Vter, utris, ge. maſ. *Otre, pelle*, ἀσκός, pellis, qua uinum, aut oleum deferri ſolet. Virg. 2. Geor. Mollibus in pratis unctos ſaliere per utres. Plin. lib. 12. cap. 7. Lycion aptiſſimum medicinæ, quod eſt ſpumoſum: Indi in utribus camelorum, aut rhinocerotũ id mittunt. Ouid. 3. Amo. Eleg. 11. Aeolios Ithacis incluſimus utribus Euros. Hinc Vticulus, diminutiuum, & Vtricularius, quorum ſignificata uide ſuis locis.

Vter, a, um, genitiuo Vtrius, *Qual di doi*, πότερος, modo interrogatiuum eſt, quærens de duobus. Cice. 3. Verr. Vtrum reprehendis, quod patronum iuuabat, eum qui tum in miſeriis erat? an quod alterius patroni mortui uoluntatem conſeruabat, a quo ſummum beneficium acceperat? utrum horum reprehendis? Modo indefinitiuum eſt, idem ſignificans quod Quis, infinite poſitum, niſi quòd hoc de pluribus, Vter non niſi de duobus dicatur. Cice. de Fato: Quoniam utriuſque ſtudii noſtra poſſeſſio eſt, hodie iure frui malis, ueſtra optio eſt. Accipitur aliquando Vter pro alter. Ci. pro Mil. Vter utri inſidias fecerit. Hoc eſt, uter alteri inſidias fecerit. quod & ipſum claſſicis ſcriptoribus uſurpatur. Plin. Vter alteri dixerit, neſcio. Ponitur aliquando pro alteruter. Ci. in Frumentaria: Omnium controuerſiarum, quæ eſſent inter aratorem, & decumanum, ſi uter uelit, edicit ſe recuperatores daturum. Hinc ſiunt compoſita Vterque, Vteruis, & nonnulla alia: quæ uide ſuis locis.

Vter, γαστήρ, κοιλία, antiquis dicebatur, qui hodie Vterus. Cæcilius apud Nonium: Nũc uter creſcit, non poteſt celari.

Vterini, ſratres, ὁμογάστριοι, qui ex eodem utero prodierunt: hoc eſt, qui matrem eandem, non tamen eundem habuerunt patrẽ, Inſti. libro tertio de Bonor. poſſeſ. Frater ſororve, conſanguinei, uel uterini.

Vtercvlvs, li, *Ventricello*, γαστρίδιον, diminut. eſt ab uter, pro uentre. Pli. l. 11. cap. 12. Præterea è fronde, ac pabulis potus in utercu los congeſtus aptum (ore. n. euomunt) & ad hæc, &c.

Vtercvnqve, *Qual tu uuoi*. ὁπότερος δή ποτε, idem quod utruis, ſiue uterlibet. Cic. ad Torquatum, lib. 6. Magnæ utrinque copiæ ita paratæ ad pugnandum eſſe dicuntur, ut utercunque uicerit, nõ ſit mirum futurum. Gel. l. 5. c. 10. Ne ſententia ſua utracunque in partem dicta eſſet, ipſa ſeſe reſcinderet.

Vterlibet, *Vno di doi*, ὁπότερος οὖν, alter ex duobus, quem tibi capere libet. Cic. pro Quint. Vtrumlibet elige, alterum incredibile eſt, alterum nefarium, & ante hoc tempus, utrunque inauditũ. Pli. l. 24. cap. 4. Suberis cortex tritus, ex aqua calida potus, ſanguinem fluentem ex utralibet parte ſiſtit.

Vternam, πότερος, idem quod uter. Hora. in Ser. Vternam Ad caſus dubios fidet ſibi certius? hic qui Pluribus aſſuerit, &c.

Vterqve, *L'uno, e l'altro*, ἑκάτερος, ἀμφότεροι, ſignificat ambos: licet inter ſe differant, quòd cum utrunque aliquid feciſſe dicimus, & ab hoc, & ab illo ſeparatim id factum intelligimus: ut, Vterque ſibi domum ædificauit, hoc eſt, & hic ædificauit ſibi domum, & ille. Cum uero ambos dicimus feciſſe, ab utroque coniunctim id factum oſtendimus: ut, Ambo ſibi monumentum conſtituere: hoc eſt, hic & ille ſimul unũ ſibi cõe monumẽtũ fecere.

Propter quod utrunque alterum uerberaſſe rectu dicimus, hoc eſt, hunc illum, & hunc uerberaſſe. Cic. 1. de Off. Quorum uterque ſuo ſtudio delectatus, contēpſit alterum. Quint. Cū enim uterque alteri obiiciat, palam eſt utrunq; feciſſe. Ter. Quia uterq; utrique eſt cordi. Ambos autem alterum uerberaſſe, uel ambos uerberaſſe ambos, non recte dicimus, quia ſignificaretur ambos ſeipſos uerberaſſe: ſed ambo ſe mutuo uerberauerunt. Vtrique autem in plurali numero dicitur de pluribus duo genera facientibus. Cic. 8. in Cati. Quos ego utroſque Quirites in eodem genere prædatorum direptorumq; pono. Hoc tamen poetæ aliquando confundunt, apud quos pluralis huius dictionis numerus pro ſingulari accipitur. Virg. 5. Aen. Super utraque quaſſat tempora, hoc eſt, ſuper utrunque tempus.

VTERVIS, *Qual tu uuoi*, ὁπότερος οὖν, uter, quem tu uis, uterlibet. Hoc autem differunt Vteruis & Vterlibet, a Quiuis & Quilibet, quòd illa unum ex duobus ſignificant, hæc unum ex pluribus. Terent. in Adelph. Abs quiuis homine, quum eſt opus, beneficium accipere gaudeas. Quint. Periculoſum, cum cura intuendum genus, quod ſi in proponendo unumquemlibet amiſerimus, cū riſu quoque tota res ſoluitur; tutius ſic interrogare, ſi hæc actio non ſit, quæ ſit. Simul enim remouentur omnia, uel quum duo ponentur inter ſe contraria, quorum tenuiſſe utrumlibet ſufficiet. Ecce in eodem loco Vtrumlibet, & Quodlibet uſus eſt. Altero pro eo, quod eſt unum de duobus: Altero pro eo, quod eſt unum de pluribus.

VTERVS, ri, *Matrice*, ποδὺς: γαστήρ, δελφὺς, loci muliebres, in quibus concipitur fœtus. Eſt enim proprie mulieris: nam in cæteris animalibus Vuluam potius appellamus, teſte Plin. lib. 11. c. 37. Idem tamen lib. 8. ca. 43. aſinæ uterum tribuit. Nonnulli & Matricem nominant: quanquam proprie Matrix ſit fœmina, quæ fœtus gratia alitur. Dictus Vterus, quòd in eo, tanquam in utre quodā fœtus contineatur. Plaut. Aul. Obſecro mea nutrix, uterus dolet. Hinc Vterum ferre, ἐν γαστρὶ ἔχειν, dicuntur, quæ grauidæ ſunt. Quandoq; tamen Vterus ſumitur pro uentre: ut in illo Vir. 2. Aen. Vterumq; armato milite complent.

VTHINA, næ, Οὔθινα, urbs Africæ proprie dictæ, Romanorum colonia, inter Bagradam fluuium & Tritonem ſita. Vide Plinium l. 5. cap. 4. & Ptolem. lib. 4. cap. 3.

VTICA, pen. cor. Ἰτύκη Ptolem. Ἰτύκη Steph. urbs inſignis Africæ proprie dictæ, ad Bagradam fluuium, xxx. paſſ. millibus diſtans a Carthagine: qua excisa principem in Africa locū tenuit. In hac Cato Vticenſis, uicto Scipione, mortem ſibi conſciuit.

VTI, *Che, acciorche, ale*, ὥστε, idem ſignificat quod Vt. Plau. in Amph. Tamen quin loquar hæc uti facta ſunt, Nunquam ullo modo me poteris deterrere. Ponitur aliquando pro tanquam, cum pronomine Is, ea, id. Cicer. 9. Phil. Quod ſepulcrum ipſius, liberorum, poſterorumq; eius ſit, uti quod optimo iure, &c. Idem ſenatui placere, C. Caſſium prouinciam Syriam obtinere, uti qui optimo iure prouinciā obtinuerit: id eſt, tāquam is, qui optimo iure, &c. Denotat aliquando & cauſam finalem quemadmodum & Vt. C. lib. 6. Epiſt. Is ad me dedit literas, uti ſe tibi placarem.

VTILIS, le, *Vtile*, χρήσιμος, ὠφέλιμος, quod nobis uſui eſt, uel confert. Ter. in Adelph. Cum amet aliam, non eſt utile hanc illi dari. Conſtruitur aliquando cum datiuo. Cic. ad Matium, li. 11. Quod enim uehementer mihi utile eſſe putabas, nec inutile ipſi Cæſari, perfeciſti ut ille me diligeret, coleret, haberet in ſuis. Aliquando cum accuſatiuo cum præpoſitione Ad. Pli. l. 8. cap. 31. Euomit fel ſuum ad multa medicamenta utile. Neutro pede ſatis utiles, apud Pli. l. 7. cap. 18. Hoc eſt, cuius pes uterq; uitiatus, commode officio ſuo fungi non poteſt. Horat. in Arte: Omne tulit punctum, qui miſcuit utile dulci. Dolabella Ciceroni, lib. 9. Quamobrem quid aut ille ſperare poſſit, aut tu, animum aduerte pro tua prudentia: ſic enim facillime, quod tibi utiliſſimum erit, conſilium capies.

VTIBILIS, & le, *Vtile*, χρήσιμος, idem quod utilis, ſed antiquū. Pla. in Menæch. Ii ſolent heris eſſe utibiles. Ter. in Phor. Quid minus utibile fuit, quàm hoc ulcus tangere, Aut nominare uxorem.

VTILITAS, atis, *Vtilità*, ὠφέλεια, idem quod cōmodum, ſeu fructus. Ter. in Eunu. In ea re utilitatem ego faciam ut cognoſcas meam. Hor. 1. Ser Saty. 3. Atq; ipſa utilitas iuſti prope mater & æqui. Cic. 2. de Finib. Vt etiam ſi nulla ſit utilitas ex amicitia, tamen ipſi amici propter ſeipſos amentur. Idem 3. Offic. Nec tamen noſtræ nobis utilitates omittendæ ſunt, aliisq; tradendæ, cum his ipſi egeamus: ſed ſuæ cuique utilitati, quod ſine alterius iniuria fiat, ſeruiendum eſt. Vtilitates pro uſu. Cic. Tironi lib. 16. Epiſt. Vtilitatibus tuis poſſum carere.

VTILITER, pen. cor. aduer. χρησίμως, ex uſu, commode. Cic. 4. Acad. Atque illi quidem etiam a natura utiliter dicebant permotiones iſtas animis noſtris datas. Ouid. 13. Meta. Longa referre mora eſt, quæ conſilioq; manuq; Vtiliter feci ſpatioſi tempore belli. Hor. 1. Epiſt. 16. Vendere cum poſſis captiuum, occidere noli: Seruiet utiliter. Oui. Epi. 2. Vtilius ſtarent etiā nunc mœnia Phœbi.

VTINAM, *Voglia Dio*, εἴθε, ὄφελον, aduer. optantis. Ter. in And. Vtinam id ſit quod ſpero. Quandoque etiam dicimus, O utinam. Oui. in epi. Penelopes: O utinam tunc, cum Lacedæmona claſſe petebat, Obrutus inſanis eſſet adulter aquis.

VTINVM, Italiæ oppidum iuxta Aquileiam, principum Auſtriæ opere inſigne admodum, & arce in mediæ urbis edito colliculo conſpicuum: ut ſcribit Vadianus in lib. 2. Pomponii Melæ.

VTIQVE, *Certamente, fermamente*, ἄρα, δῆτα, δηλονότι, aduerb. affirmandi eſt, & ponitur pro certe, uel prorſus. Quinct. in Paſtu. cadauerum: Solent huiuſmodi negociatores aliquid proprium, ac priuatum ſtipulari, utique cum rem alienam uendant. Suet. in Tito. Cæterum Titum, qui prope aſtabat, utique imperaturum.

VTOR, uteris, *Vſare*, χρῶμαι, uſum habeo. Et ſemper de rebus bonis ac neceſſariis, necnon & diuinis, animatisq; dicitur: ut, Vtor domo, diligentia, conſuetudine, ſtudio, & huiuſcemodi. Terent. Scio te non eſſe uſum antehanc amicitia mea. Sed cum de perſonis loquimur, accipitur pro conuerſari, συζῆν, χρῆσθαι, Ci. Len. Aulo Treb. multos annos utor ualde familiariter. Vnde uſus pro conuerſatione, χρῆσις: ut ſupra docuimus ſuo loco. Conſtruitur quandoque cum accuſatiuo. Varr. Vtile utamur potius, quàm ab re abutamur. Plaut. in Aſi. Cætera, quæ uolumus uti, Græca mercamur fide. Vti poteſtate, Prætura, & eiuſmodi ad quæſtum, eſt ea exercere quæſtus cauſa. Vti re aliqua ad ſpeciem, eſt quod barbari dicunt, habere, & oſtendere pro monſtra. Vti inuidia minore dicitur, cui minus inuidetur. Vti aliquo amico, eſt illum habere amicum. Ter. in Heaut. Mihi ſi unquam filius erit, næ ille facillime me utetur patre: hoc eſt facilis illi, & placabilis pater ero. Vti ualetudine minus commoda, eſt ſubægrotare. Vti uia populi, eſt populi more cuilibet ſententiæ ſine ullo iudicio aſſentiri, & numero uocum potius, quàm ueritati operam dare. Vti ualetudine firma, eſt bene habere. Hinc Vticodus, adiect. Terent. in Heau. Quòd illa ætas magis ad hæc utenda eſt idonea. Compoſitum eius eſt Abutor, pen. pro. hoc eſt, male utor: de quo uide ſuo loco.

VTPOTE, *Come, perche*, ἅτε δὴ, ἅτε, aduerb. confirmantis, & cauſatiuum: ſignificat enim quoniam, quandoquidem, nempe, quippe. Sal. in Cat. Antonius aberat a bello, utpote æger, ac iacens. Suet. in Augu. Aedes ſacras, uetuſtate collapſas, aut incendio abſumptas refecit, eaſque opulentiſſimis donis adornauit, utpote qui in cellam Capitolini Iouis ſexdecim millia pondo auri, una donatione contulerit.

VTPVTA, *Si come*, οἷον, quemadmodum, uerbi gratia apud Ciceronē lib. 7. Epiſt.

VTQVID, *Perche*, ἵνα τί, quamobrem, propter quid. Ci. At depugna potius, inquit, quam ſerui ut quid? ſi uictus eris, pro ſcribare.

VTRICVLARIVS, ἀσκαύλης, qui cauis tibiis inflatis in utriculo, quæ uocantur Tibiæ utriculares. Sueto. in Nero. Vouerat ſe proditurum hydraulam, choraulam, & utricularium.

VTRICVLVS, *Redondello*, ἀσκίδιον, diminutiuum ab utre. Plinius li. 11. cap. 37. Fœminis eadem omnia, præterque ueſicæ iunctus utriculus: unde dictus uterus. Vtriculos item in farina uidetur Plinius accipere libro decimooctauo, quos Galli Ciſalpini Redundaginem, in Venetia prouincia pleriſque Subuentrem uocant. Idē Plin. alibi Vtriculos uocat, quæ Græci, ἄχυρα, id eſt, ſeminum in frugibus inuolucra, & operimenta, quæ trita, & cribro excuſſa, Glumæ, ſiue Acus dicuntur. Quinetiam prima illa florum germina, quæ ueluti quidam utriculi tument prius, quàm flos arborum aperiatur, utriculos uocat, lib. 16. cap. 26.

VTRINQVE, aduerbium, *D'ogni parte*, ἑκατέρωθεν, ab utroq; latere, ab utraque parte. Cæſar ſeptimo Belli Gallici: Multis utrinque interfectis.

VTRO, aduerbium: utram partem uerſus. Plinius libro decimooctauo, capite 19. Id demum rite ſubactum erit, ubi non intelligitur utro uomer ierit.

VTROBIQVE, aduerbium. *Ne l'uno e l'altro luogo*, ἀμφοτέρωθι, in utroque loco. Liuius 6. ab Vrbe: Ab ducibus utrobique proditæ temeritate, atque inſcitia res.

VTROQVE, *All'uno e l'altro luogo*, ἑκατέρωσε, ad utrunque locum. Liui. 8. ab Vrbe: Vtroque exercitus miſſi.

VTRVM, aduerbium, *An*, modo interrogantis eſt, πότερον, ἆρα γε, ἄλλο τι, ἆλλο τι ἤ, ὡς τί ποτε. Plautus: Vtrum id uerum putas, an non? Modo dubitantis. Seneca: Vtrum id nobis cōueniat, animaduertendum. Fere ſemper habet particulam An ſequentem, licet ſine ea aliquando inueniatur, ſed raro: idē autem ſignificat, quod Num. Terentius in Phormione: Vtrum ſtultitia facere ego hūc, an malitia Dicam: ſcientem, an imprudentem, incertus ſum. Cicero Lentulo: Multum intereſt utrum laus minuatur, an ſalus deſeratur.

VTVT, *Come ſi uoglia*, ὅπως δήποτε, utcunque, quocunquemodo. Teren. in Adel. Imo hercle, hoc quæſo Syre, Vtut hæc ſunt facta, potius quàm lites ſequar, Meum mihi reddat. Plaut. Merc. Verū hercle poſtremo, utut eſt, non ibo tamen.

V ANTE V

VVA, uuæ, *Vua*, σταφυλή, fructus uitis: dicta ab uuido. Colum. libro

tertio,capite 6. Nec tamen eam uitem feracē dixerim,cuius ſingulæ uuæ in ſingulis ſarmentis conſpiciuntur. Cicero de Senectu. Gemma,a qua oriens uua,ſe oſtendit,quæ & ſucco terræ, & calore ſolis augeſcens,primo eſt peracerba guſtatu, deinde maturata dulceſcit. Virgil.primo Georg. Hic ſegetes,illic ueniunt felicius uuæ,Id eſt,melius proueniunt. Ouid.2.Amor.Eleg.16. Tertia ferax cereris,multoque feracior uuis. Dicitur & de alijs fructibus,qui in morem racemi conſtant ex pluribus acinis conglobatis. Plin.libro 12.cap.13. Amomi uua etiam in uſu eſt. Aliquando ponitur pro uite. Virg.2.Georg. Et turpes auibus prædam fert uua racemos. Eſt etiam Vua,pellicula quædam in fine palati dependens circa fauces,ut in hiante homine conſpicitur: ſic dicta,quia ut uua dependet,& humiditate uariatur,& eſt uocis moderatrix:& aliquando ad ſimilitudinem uuæ intumeſcit, cum uehementi inflammatione,ac dolore. Terent. Aegreſcunt teneræ fauces, cum frigoris ora Vis ſubiit,uel cum uentis agitabilis aer Vertitur,atque ipſas flatus grauis inficit uuas. Sortitur autem hoc mali genus a duplici forma nomen duplex: Nam ſi teretem habeat figuram,columnæ ſimilitudine Columella *κίων* dicitur. Sin uero in acini effigiem conglobetur,a Græcis *σταφυλή*,a nobis Vua appellatur. Dicitur etiam Vua de apibus,cū collectæ ſunt, & in modum botri dependent. Columella libro nono,capite nono. Cum examen glomeratum in proximo frondentis arbuſculæ ramo conſederit, animaduertito, an totum examen in ſpeciem unius uuæ dependeat. Plinius libro undecimo capite 17. Tunc oſtenta faciunt, priuata ac publica uua dependente in domibus, templiſque. Virgilius 4.Georgicorum. Et denſis uuam demittere ramis. Seruius: uuam demittere,id eſt,in morem uuæ uel botryonis defluere.

Vvvvs,a,um, *Moſto*, *σταφύλινος*,quod ex uua fitut, Succus uueus,apud Poetas *περιφραστικῶς*,pro uino ex uuis expreſſo.

Vvesco,uueſcis, *βρέχομαι*,uuidus fio,humorem contraho. Lucre. libro primo: Denique fluctifrago ſuſpenſæ in littore ueſtes Vueſcunt,eædem candenti.

Vvifer,uuifera,uuiferum,producens vuas, *σταφυληφόρος*,ut Glebæ uuiferæ,apud Silium libro ſeptimo. Et Maſſicus uuifer,apud Statium 4.Syluarum.

Vvidvs,da,dum, *Immoſlato*, *δίυγρος*,quòd eſt humidū,pingue quodq́; præcipue habet aliquid humoris intrinſecus,unde & Vua dicta. Humidum,quod habet humorem extrinſecus. Columella libro tertio,capite ſecundo: Niſi præpingui,& uuida terra. Virg. 10.Ecl. Vuidus hyberna uenit de glande Menalcas. Vbi Seruius: Vuidus,pinguis. Plaut.in Rud. Siccine hic cum uuida ueſte graſſabimur? id eſt,humore madente.

Vvlcanivs,uulcania,uulcanium. Cic. Tectus Vulcaniis armis, id eſt fortitudine.

Vvlcanvs, *ἥφαιστος*, Deus antiquis putatus eſt ignis præſes: unde & Vulcanus dictus eſt,quaſi canus per aerem uolitans. Volat.n. flamma,& candida eſt. Hic & Mulciber appellatur,quod ferrum mulceat. Filius fuit Iouis & Iunonis, qui a parentibus ob deformitatem(licet alii alias cauſas afferant)cœlo deiectus eſt in Lemnum inſulam,ubi ab Eurynome Oceani filia,& Tethide nutritus eſt:uel,ut alii uolunt, a ſimiis. Ea autem ruina, qua decidit de cœlo,claudus factus eſt. Officinam habere fertur in Lemno una cum Cyclopibus miniſtris,fingitur faber Deorum,quia Ioui fulmina,& Diis arma aduerſus gigantes fabricauit:nec tamen admiſſus eſt ad menſam Deorum: quinetiam cū Mineruæ nuptias expetiiſſet, repulſam paſſus eſt.unde.Virg.Eclo.4. Nec Deus hūc menſa, Dea nec dignata cubili eſt. Aliam deinde ſibi uxorem quærens, Venerem duxit: quam cum poſtea una cum Marte in adulterio deprehendiſſet, ambos inuiſibilibus catenis ita colligauit, ut neuter abire poſſet, donec ab omnibus Diis & Deabus uiſi & deriſi eſſent,ut ſupra de Marte annotatum eſt. Ab eo quicquid artificioſe fabricatum eſt, factum uolunt, ut monile Harmonies, & Ariadnæ coronam, currum Solis, Achillis, & Aeneæ arma, & huiuſmodi. Ponitur non raro pro ipſo igni,quē admodum Ceres pro ipſis frugibus. Hinc eſt illud apud Plau. in Amphit. Vulcanum in cornu portas: hoc eſt,ignem geſtas in laterna cornea. Vulcani,inquit Cice.libr. 3.de Nat. Deo. fuere complures, Primus Cœlo natus, ex quo & Minerua Apollinem eum ortum uolunt,cuius in tutela Athenas antiqui hiſtorici eſſe uoluerunt. Secundus in Nilo natus Opas, ut Aegyptii appellant, quem cuſtodem eſſe Aegypti uolunt. Tertius è tertio Ioue & Iunone, qui Lemni fabricæ traditur præfuiſſe. Quartus Mænalio natus,qui tenuit inſulas prope Siciliam,quæ Vulcaniæ nominabantur.

Vvlcanalia,orum,plu.nu.ne ge. *ἡφαίστια*,feſta Vulcano dicata. Col.li.11 cap.3. Cæterorum Auguſto circa Vulcanalia, tertia ſatio eſt.

Vvlcaniae, *ἡφαιστιάδες*,inſulæ ſeptem Siciliæ adiacentes, quæ & Aeoliæ dictæ ſunt: quòd Iliacis temporibus Aeolus in iis putetur regnaſſe. Vulcaniæ autem idcirco dictæ, quòd rerum omniū natura ſulphuroſa ſit,ignem per interualla,tanquam è fornacibus quibuſdam euomens. Vide Pli.l.3.c.8.& 9.Strab.l.6. Cicero tamen l.3.de Na.De.a Vulcano rege,Mænali filio, nomen accepiſſe tradit,qui iis inſulis poſt Aeolum creditur imperaſſe. Nomina earum ſunt Lipara,Hiera,Strongyle,Didyme,Ericuſa, Phœnicuſa,& Euonymos.

Vvlga,quæ & Bulga, *πήρα*, *ἀσκοπήρα*,ſacculus ſcorteus, ſiue ex alia materia,in quo pecuniam,aliave itineri neceſſaria circumferimus. Ita dicta,quaſi Volua,quod uiaticum inuoluat. Vulua (inquit Nonius)capacitas, uel ſinus cum laxitate. Luc.lib.2. In uulgam penetrare pi oſam. Varro: Veniaticum ex arcula adderem in uulgam. Eſt & Vulga, ſiue Bulga,folliculus minor, ſiue crumena, e parte aliqua corporis pendens gerendæ pecuniæ gratia. Lucil.3.ut citat Nonius. Cui neque iumentum eſt, nec ſeruus, nec comes ullus Bulgam,& quicquid habet nummorum, ſecum habet ille. Cum bulga cœnat,dormit,lauit. Aliquando ponitur pro uulua:& econtrario Vulua pro ſacculo. Idem lib. 26. Ita ut quiſque noſtrum e bulga eſt matris in lucem editus.

Vvlgaris,& hoc re, *Volgare,uile*, *συνήθης*, *δημώδης*, *ἰδιωτικός*, quotidianum,commune, protritum, peruulgatum, uile: cui opponitur Singulare. Cice.2.de Inuent. Magna,an parua: facilia, an difficilia: ſingularia ſint,an uulgaria:uera, an falſa. Horat. 2. Serm.Satyr.2. Ieiunus ſtomachus raro uulgaria temnit. Cicero pro Roſc.Ame. Denique nihil tam uile,neque tam uulgare eſt, cuius partem ullam reliquerint. Vulgaris uia, pro ratione trita, & conſueta. Quintilia. Simul ne uulgarem uiam ingreſſus,alienis demum ueſtigiis inſiſterem. Vulgares artes, quæ uulgo Mechanicæ dicuntur. Vulgaris forma,id eſt, quotidiana, qualis uulgo uideri ſolet. Pli.l.10.c.42. Nec uulgaris pſittacis forma quamuis non ſpectanda. Vulgaris puella,id eſt,uulgata,& uulgi libidini expoſita. Ouid 4.Faſt. Numina uulgares Veneris celebrare puellæ: Multa profeſſarum quæſtibus apta Venus. Hinc Vulgariter, aduerb.id eſt,triuialiter,more uulgato,& conſueto. Cice.l. 13.Epiſt. Vt intelligeres,me non uulgariter, nec ambitioſe, ſed ut pro homine mihi per neceſſario ſcribere.

Vvlgo, *Volgarmente d'ogni banda*, *πανδήμεί*,paſſim,nuſquam non, plerunque & quod uulgus dicit, Communiter. Cic.1.de Inuen. Deinde natura eius euenire uulgo ſoleat, an inſolenter & raro. Vir.3.Geo. Hinc lætis uituli uulgo moriuntur in herbis. Idem 3. Aen. Centum alii curua hæc habitant ad littora Vulgo Infandi Cyclopes,& altis montibus errant,id eſt paſſim. Ter.And. Verū illud uerbum eſt,uulgo quod dici ſolet, Omnes ſibi melius malle eſſe,quàm alteri. Vulgo concepti,ſiue uulgo quæſiti, *νόθοι*, *ἀπάτορες*, Plutar. dicuntur,qui patrem demonſtrare non poſſunt, uel qui poſſunt quidem,ſed eum habent, quem alere non licet: qui & Spurii uocantur. Vlp.l.11.ad Tertul. Siue iniuſte ſint procreati,ſiue uulgo quæſiti. Vulgo occidere,id eſt,publice, paſſim. Cice.pro Roſc.Ame. Eiuſmodi tempus erat, inquit, ut homines uulgo impune occiderentur. Cæſ.2.Bel.Gal. Quod in Gallia a potentioribus, atq; iis,qui ad conducendos homines facultates habebant,uulgo regna occupabantur.

Vvlgo, uulgas, *Diuulgare,manifeſtare, appaleſare*, *διαφημίζω*, *διαθρυλλοῦμαι*,in uulgus enuncio, uulgo totum facio,famam rei alicuius diſpergo,rem occultam in lucem profero. Virg. 10. Aen. Quid me alta ſilentia cogis Rumpere,& obductum uerbis uulgare dolorem. Interdum Vulgare,eſt uulgi uſui exponere. Cic. de Aruſp.reſpon. Nauis in flumine uulgata omnibus,id eſt, omniū uſui expoſita. Vulgare corpus, eſt proſtituere. Liu. lib. 1. Sunt qui Laurentiam uulgato corpore Lupam inter paſtores uocatam putent. Vulgare morbos,eſt morborum contagia in uulgus propagare. Liu.3.ab Vrbe: Miniſterioq; inuicem ac contagio ipſo uulgabant morbos. Curt.lib.9. Contagium morbi etiam in alios uulgatum eſt. Vulgatus,a,um,participium,ſeu nomen ex participio:ut, Vulgatus cibus quo uulgus paſſim, & quotidie utitur. Pl.l.13.c.23. Ibi & capparis firmioris ligni frutex, ſeminiſq; & cibi uulgati. Vir.1.Aen. Bellaq; iam fama totum uulgata per orbem. Li.1.ab Vrb. Vulgatior fama eſt, ludibrio fratris Remum nouos tranſiluiſſe muros. Quint.l.2.c.4. Nam quid dii poſſint in cauſis proprium inuenire,qui etiam in his, quæ ſunt communia & in plurimis cauſis tractantur, uulgatiſſimos ſenſus uerbis, niſi tanto ante præparatis proſequi nequeant?. Vulgaturus,a,um: ut, Litera uulgatura nefas. Claudian.2.Paneg. Vulgator, oris, uerbale,id eſt,euulgator,enunciator:ut, Taciti uulgator, hoc eſt, Tantalus,qui deorum menſæ adhibitus,illorum arcana enunciauit. Oui.3.Amor.Eleg.7. Siccaret mediis taciti uulgator in undis: Pomaq́; , quæ nullo tempore tangat,habet. Huius compoſita ſunt. Diuulgo,Euulgo,Inuulgo,& Peruulgo: quorum ſignificata explicantur ſuis locis.

Vvlgvs,uulgi,maſcu.& neut.ge. *Volgo,plebe*, *οἱ πολλοί*, *τὸ πλῆθος*, pars populi ignobilior, plebs: a uoluendo (ut quidam uolunt) nomen habens,quod inconſtanter, ſtulteq́; huc illuc uoluatur: unde etiam Ignobile uulgus Virgilius appellauit primo Aenē. Sæuitque animis ignobile uulgus. Et 2.Aen. Et ſpargere uoces In uulgum ambiguas,& quærere conſcius arma. Hora.2.Ser.Saty.3.

Huic

Huic ego uulgum Errori ſimilem cunctum inſanire docebo. Saluſt. in Iugur. Alii vulgum effuſum oppido cædere, alii ad portas feſtinare. Cic. 5. Tuſcula. Vide ne plus commendatio in vulgus, & hæc quæ expetitur gloria, moleſtiæ habeat, quàm uoluptatis. Virg. 2. Aen. Scinditur incertum ſtudia in contraria uulgus. Vulgus de ouibus dixit Virg. lib. 3. Georg. Continuo ferro culpam compeſce, prius quàm Dira per incautum ſerpant contagia vulgus. Hinc Vulgiuagus, adiect. Luc. l. 4. Vulgiuagaq; uagus Venere. Id eſt, ſectatus plebeiam, popularemque Venerem, non certæ mulieris amore captus. Budæus.

Vulneraatus, a, um, adiect. τραυματικός, vulnerum ſanandorum uim habens: ut, Vulnerarium emplaſtrum, quod vulneribus imponitur. Plin. libro 23. ca. 4. Vulnerariis emplaſtris utile. Idem libr. 34. cap. 15. Cruda autem æruigo vulnerariis emplaſtris miſcetur.

Vulnerarius, rii, ſubſtantiuum, Cirusico, τραυματικός, χειρουργος, curator uulnerum, chirurgus. Plin. l. 29. cap. 1. Ob id publice vulnerarium fuiſſe eum tradunt uocatum, mireque gratum aduentu eius initio.

Vulnero, as, τιτρώσκω, οὐτάζω, ſaucio, vulnus infligo. Cæſar. 1. Bel. Gal. Et nonnulli inter carros, rotaſque, mazaras, ac tragulas ſubiiciebant, noſtroſq; vulnerabant. Cicero. 3. Verri. Serui nonnulli vulnerantur. ipſe Rubrius in turba ſauciatur. Vulnerare uoce, id eſt, lædere, & uerbis offendere. Idem 1. Catil. Et quos ferro trucidari oportebat, eos nódum uoce vulnero. Vulnerari ictu fortunæ, eſt ex fortunæ aduerſitate mœſtitia affici, λυπεῖσθαι. Ouid. 2. de Pont. Eleg. 7. Sic ego continuo fortunæ uulneror ictu. Vulnerare aures nuncio, eſt triſti nuncio aures offendere. Virg. 8. Aen. Grauior ne nuncius aures Vulneret. Vulneratio, onis, uerbale. Cice. pro Ceci. Sin autem uim ſine cæde, ſine uulneratione, ſine ſanguine nullam intelligetis, &c.

Vulnificus, a, um, τραυματοποιικός, quod vulnus infligere poteſt. Vir. 8. Aen. Vulnificusq; chalybs uaſta fornace liqueſcit.

Vulnus, huius uulneris, Piaga, ferita, Taglio, τραῦμα, hians, patenſque apertura corporis, ictu aliquo inflicta. Liuius 4. Bel. Pun. Tandem uulneribus confectæ uirgines, cum omnia repleſſent ſanguine, exanimes corruerunt. Virg. 4. Aeneid. Infixum ſtridet ſub pectore uulnus. Ouidius 5. Metamor. Torquet in hunc haſtam calido de uulnere raptam. Virg. 6. Aeneid. Deiphobum uidit, lacerú crudeliter ora, Ora, manuſque ambas, populataque tempora raptis Auribus & truncas inhoneſto uulnere nares. Idem 4. Georg. Et corpora bello Obiectant, pulchramq; petunt per uulnera mortem. Per tranſlationem accipitur pro angore animi, ſiue mœſtitia. λύπη. Vir. 12. Aen. Sic exhortata reliquit Incertam, & triſti turbatam vulnere mentis. Ouid. quinto Metamor. At Cyane raptamq; deam contemptaque fontis Iura ſui mœrens, inconſolabile uulnus Mente gerit tacita, lacrymiſque abſumitur omnis. Aeternum uulnus pro æterno odio. Virgil. 1. Aeneid. Tum Iuno æternum ſeruans ſub pectore uulnus. Vulnus, pro amore. Virgilius quarto Aeneid. At regina graui iamdudum ſaucia cura Vulnus alit uenis. Hoc eſt, Amoris dolorem ac moleſtiam fouet intra uenas. Sic Mutua uulnera dixit Ouid. 14. Metamor. pro amore mutuo. Vulnus orbitatis, id eſt, dolor ex orbitate. Quinctil. lib. 6 Illum enim, de quo ſumma conceperam, & in quo ſpem unicam ſenectutis reponebam, repetito uulnere orbitatis amiſi.

Vulpecula, culæ, ἀλωπεκίς, diminutiuum a uulpe. Horat. libr. 1. Epiſtola. Forte per anguſtam tenuis uulpecula rimam Repſerat in cameram frumenti.

Vulpes, huius uulpis, Volpe, ἀλώπηξ, animal ferum, ſingulari aſtutia nulli non notum, cuius naturam explicat Plin. l. 10. cap. 63. Dicta Vulpes, ut putat Varro, quaſi uolipes, a uelocitate pedum. Horat. li. 1. Epiſt. Olim quod uulpes ægroto cauta leoni Reſpondit, referam Perſi. Satyr. 5. Aſtutam uapido ſeruas ſub pectore uulpé. Quàm facile uulpes pyrum comeſt: prouerbium de re admodú facili. Plaut. Moſt. Tam facile uinces, quàm uulpes pyrum comeſt. Nihil enim negocii eſt Vulpi dentatiſſimæ pyrum edere. Vide Chil.

Vulpinus, a, um, p. p. ἀλωπέκειος, quod pertinet ad uulpem. Suet. Vbi leonis pellis deficit, uulpina inſuenda eſt. Pli. lib. 28. cap. 11. Vulpinam linguam habentes in armilla, lippituros negant. Aliquando ponitur pro aſtuto. πανοῦργος. Plaut. Vulpinus animus, ne quid moliatur mali.

Vulpinor, pen. pro. uulpinaris, Volpinare, far in modo di uolpe, ἀλωπεκίζω, mendaciis, ac fraudibus uera peruerto, ſiue effugio. Tractum ab intorno uulpium curſu, ut placet Nonio. Var. in Myſteriis: Vulpinare modo, & conuerſa: qualibet erras.

Vlsinis, ſiue Volſiuii Plinio, Volſinium Ptolemæo, Οὐολσίνιον, Hetruriæ oppidum mediterraneum, olim locupletiſſimum, ſed poſtea fulmine totum concrematum: ut refert Pli. l. 2. ca. 52. Hodie Bolſenam uocant. Huic oppido adiacet lacus, qui ab eo Vulſinienſis dicitur: cuius meminit Col. l. 8. c. 16.

Vulsura, ræ, a uulſum ſupino uerbi Vello, τιλμός, τίλσις, ipſa uulſio. Var. 2. de re ruſt. cap. 11. Lanam tonſam & conglobatam alii uellera, alii Vellumina appellant: ex quorum uocabulo animaduerti licet, prius lanæ uulſuram, quàm tonſura inuentam.

Vultur, ris, Voltore, γύψ, auis eſt rapax, & carniuora: ita dicta, quòd propter magnitudinem corporis tarde uolet. Refert Pli. l. 10. cap. 6. ex Vmbricii Aruſpicis ſententia: uultures biduoue ante eo congregari, ubi futura ſunt cadauera. Mirum enim in modum corporibus iam putrefactis delectantur. unde non inuenuſte ex Græcis nonnullis τάφους ἐμψύχους, appellarunt, hoc eſt, ſepulcra animata. Liu. 7. Bel. Pun. Vulturemq; frequenti foro in tabernaculum deuolaſſe. Vir. 6. Aen. Roſtroq; immanis uultur obunco Immortale iecur tondens.

Vulturis, ris, γύψ, antiquis in uſu erat pro aue ea prægrandi, quæ a nobis duabus literis ſubtractis Vultur dicitur. Ennius: Vulturis in ſyluis miſerum mandebat homonem.

Vulturius, rii, γύψ, auis eadem, quam nos Vlturem dicimus. Lucret. li. 4. Mellis apes, quamuis longe ducantur odore, Vulturiique cadaueribus. Pla. Trucul. Ii quaſi uulturii triduo prius prædiuinabant, quo die eſuri ſient. Et quoniam hæc auis rapax in primis eſſe traditur, & carniuora, factum eſt, ut homines inſatiabilis rapacitatis Vultures appellemus. Cicero pro Sextio: Exierunt malis ominibus atque execrationibus duo vultures paludati. Intelligit Gabinium & Piſonem coſ. inimicos ſuos, prouinciarum (ut ſæpe eos nominat) uultaginea. Vulturius pro certo tali latere. Plaut. Cur. Prouocat me in aleam, ut ego ludam: pono pallium. Ille ſuum anulum oppoſuit: inuocat Planeſium: iacit uulturios quatuor. Talos arripio: inuoco almam meam nutricem Herem. iacto baſilicum.

Vulturinus, a, um, pen. pro. γύπειος, quod eſt uulturis. Plin. li. 30. cap. 4. Vulturinus ſanguis cum chamæleontis albæ (quam herbá eſſe diximus) radice, & cedria illitus, lepras ſanat. Vulturina ſpecies, apud eundem lib. 10 c. 3.

Vulturnum, Οὐουλτοῦρνον, oppidum Campanorum eſt, a Vulturno fluuio, qui ipſum præterfluit, dictum. Eſt autem Vulturnus fluuius ille, qui per Capuam fluit, & circa Cumas in mare illabitur. Pomponius Mela lib. 2. Vulturnus amnis, Vulturnum oppidum. Eſt & Vulturnum Hetruſcorum oppidum, teſte Liu. lib. 4. ab Vrbe.

Vulturnus, εὖρος, uentus, qui ab Oriente hyberno ſpirat, ut ait Plin. lib. 2. cap. 47. Dictus a uulturis uolatu (ut quidam aiunt) quoniam alte reſonat. Hoc nomine etiam dictus eſt fluuius, qui per Capuam labens, haud longe a Cumis mergitur: cuius meminit Pli. li. 3. cap. 5.

Vultuosus, a, um, Triſto, gramo, σκυθρωπώδης, Vultuoſa pronunciatio, quæ fit uultu nimia quadam geſticulatione ad orationem cópoſito. Cic. In Orat. In quo cum effeceris, nequid ineptum ſit, aut uultuoſum. Quin. lib. 11. cap. ult. Quare non immerito reprehenditur pronunciatio uultuoſa, & geſticulationibus moleſta, & uocis mutationibus reſultás. Vultuoſa frons apud Apuleium pro tetrica legitur, & ad ſeueritatem compoſita. Ait enim lib. 3. Metam. Longe diſſimilis aduenit, non læta facie, ſed uultuoſa fronte rugis inſurgentibus aſſeuerabat.

Vultus, huius uultus, volto, faccia, πρόσωπον, proprie dicitur habitus ſiue ſtatus faciei, qui pro animi affectibus alius atque alius oſtéditur. Dictus Vultus a uerbo uolo, ſicut a Colo Cultus. Ci. in Piſ. Non enim nos color iſte ſeruilis, non piloſæ genæ, non dentes putridi deceperunt: oculi, ſupercilia, frons, uultus denique totus, qui ſermo quidam tacitus mentis eſt, hic in fraudem homines impulit: hic eos, quibus erat ignotus decepit, &c. Cice. 3. de Orat. Imago animi, uultus eſt: indices oculi. Plin lib. 7. cap. 19. Socratem clarum ſapiétia eodem ſemper uiſum uultu, nec aut hilari magis, aut turbato. Cic. pro Cluent. Recordamini faciem atque illos eius fictos, ſimulatoſq; uultus. Apud Poetas tamen non raro Vultus accipitur pro facie. Mart. li. 1. Dum pulla teneri ſordent lanugine uultus. Ouid. 13. Met. Quid moror interea crudelia uulnera lymphis Abluere, & ſparſos immiti ſanguine uultus? Antiqui protulerunt Vultum, neutro genere, quod & Nonius annotauit. Ennius: Auerſabantur ſemper uos, uoſtraque uulta. Lucret. lib. 4. Seu quod utriuſque figuræ eſſe uides miſtim referétes uulta parentum. Huius diminutiuum eſt Vulticulus. quo uſus eſt Cicero ad Att. l. 14. Non te Bruti noſtri uulticulus ab iſta oratione deterret.

Vulva, uæ, δελφύς, μήτρα, utriculus ille in fœminis, in quo fœtus fit conceptus. Dicta Vulua, quaſi uolua, quòd fœtus ea inuoluatur. Proprie autem uulua eſt brutorum animantium: uterus autem mulierum. Plin. lib. 11. cap. 37. Fœminis eadem omnia, præterquam ueſicæ iunctus utriculus: unde dictus Vterus: quos alio nomine Locos appellant: in reliquis animantibus Vuluam. Vuluam ſuillam Romani in deliciis habuere, præſertim eiectitiam. Nam quæ effœtis a partu e amebatur (quá Porcariam uocabát) tanquam lividam, & macram reiiciebant. Plinius loco iam citato: Vulua eiecto partu melior, quá edito. Eiectitia uocatur illa, hæc procaria, primiparæ ſuis optima. Contra effœtis a partu, præter-

quam eodem die ſuis occiſæ,liuida ac macra. Nec nouellarum ſuum præterquam primiparatum probantur,potiuſque ueterum, necdum effœtarum,& biduo ante partum,aut poſt partum, aut, quo eiecerint, die. Mart. Te fortaſſe magis capiet de uirgine porca: Me materna graui de ſue uulua capit, Quandoq; accipitur uulua,pro ore uuluæ, hoc eſt, pro ipſo pudendo muliebri. Iuuen. Satyr 6. Adhuc ardens rigidæ tentigine uuluæ. Plin. quoque boletorum prorumpentium in oui ſpeciem, album illud inuolucrum Voluam nuncupat. Plin. lib. 22. cap. 22. Voluam enim terra ob hoc prius gignit: Ipſum poſtea in uolua ceu in ouo eſt luteum.

V ANTE X

VXAMA,oppidum Hiſpaniæ citerioris,in tractu Areuacorū:ut ſcribit Plin.lib.3.cap.3.Ptolemæo Vaxama,οὔαξαμα, appellatur li. 2.cap.6.

VXELLA,inſulæ Britanniæ urbs,in tractu Damoniorum, ut ſcribit Ptol.lib.2.cap.3.

VXOR,uxoris,Moglie,mogliere,donna,γυνή,ἄλοχος,γαμετή,ἄκοιτις, quæ uiro tradita eſt. Terent. in Adelph. Vxor ſine dote ueniet. Cic.pro Sextio: Duxit uxorem patre uiuo uiri optimi & calamitoſiſſimi filiam, C. Scipionis. Idem 2.de Orato. Ex tui animi ſententia tu uxorem habes? Horat.1.Epiſt.2. Quæritur argentum,pueriſq; beata creandis Vxor. Dictas autem putat Vxores Seruius,quaſi Vnxores ab ungendo, quòd antequam limen mariti traſirent, poſtea auertuncandorum malorum cauſa ungerent. Verba eius ſunt hæc in li.4. Aene. Mos erat, ut nubentes puellæ, ſimul cum ueniſſent ad limen mariti: poſtes, antequam ingrederentur,ornarent laneis uitis, & oleo ungerent: & inde Vxores dictæ ſunt, quaſi unxores. Plin.quoque lib.28.cap.9.ſcribit nouas nuptas mariti domum intrantes,ſolenne habuiſſe,lupino adipe poſtes inungere.

VXORCVLA,læ,γυναικάριον,γυναικίδιον, diminutiuum ab uxore blandiendi gratia deductum.Plau.Caſina.Eia uxorcula.

VXORIVS,a,ū,Della moglie,γυναικικός, quod eſt uxoris,uel quòd ad uxorem pertinet:ut,Res uxoria,Cicer.3.Offic.In arbitrio rei uxoriæ melius, æquius. Tacit.lib.3.Quod honeſtius, quàm uxorium leuamentum. Ouid.3.de Arte: Hoc decet uxores: dos eſt uxoria lites. Vxoria forma,a Phauorino apud Gel.lib.5.ca.11. uocatur forma media inter pulcherrimā,& deformiſſimam,quæ ſcilicet & nimiæ pulchritudinis periculo, & ſummo deformitatis odio uacat: quam Ennius in Menalippa Statam formam appellat. Aliquando Vxorius,φιλογύνης,dicitur,qui uxori nimis inſeruit. Virg.4.Aeneid. Tu nunc Carthaginis altæ Fundamenta locas,pulchramq; uxorius urbem Extruis?

VXITA,οὔζιτα,urbs Africæ,proprie dictæ,ſunt Adrumento ſita, iuxta quam Cæſar uicit Scipionem. Vide Strabonem libr. 13. & Ptol.lib.4.cap.3.

DE LITERA X

X LITERA, ſemiuocalis eſt, ξ, quæ uim duplicis conſonantis habet, pro quo modo cs, modo gs, primitus utebantur, ut Apes Gregs: pro quibus nunc Apex, Grex dicimus. Quinctil.lib. 1.cap.4. Et noſtrarum ultima X, qua tamen carere potuimus,ſi non quæſiſſemus. Latini hoc elementum, quòd uaſtioris ſoni uideretur, quibuſdam dictionibus exemerunt: unde pro uexillo Velum, pro axilla Alam, pro paxillo Palum dicere maluerunt. Quod & ipſum teſtatur Cice. in Orat.ad Brutum. Quemadmodum(inquit) Axilla noſter Ala factus eſt, fuga uaſtioris literæ: quam literam etiam è maxillis, è taxillis, & uexillo, & paxillo conſuetudo elegans Latini ſermonis euellit. Contra Attici exactiſſimi elegantiæ omnis iudices, ſæpe repudiato σ, eandem tanquam ſoni amabilioris, temperationiſque ſuſurri, ſunt amplexi. Nam & ξυμφορὰ,& ξυμβάλλειν,& ξυμβαίνειν dicunt, pro quibus communis lingua συμφορὰ,συμβάλλειν,& συμβαίνειν agnoſcit. X litera apud ueteres, quemadmodum etiam hodie apud nos, nota fuit numeri denarii: quemadmodum & V, quæ dimidiata pars eſt literæ X, nota eſt numeri quinarii. Hinc factum eſt, ut in uetuſtis codicibus hæc nota aliquando inueniatur pro denario Romano. hoc eſt pro genere numiſmatis,quod quatuor ualebat nummis ſeſtertiis. Plin.l.12.cap.12. Quod minore folio eſt, Meſoſphærum appellatur:emitur x. LX. Laudatiſſimum microſphærum è minimis folium:precium eius x.LXXV.

X ANTE X

XANTHE, es, ξάνθη, Nympha marina, Oceani & Tethyos filia: a ruſo,ſiue flauo colore dicta. Heſiodus in Theogonia: πετραίη τ', Ἰάνειρά τ', Ἀκάστη τε, Ξάνθη τε. Xanthe item appellata fuit Aſiæ regio,quæ poſtea dicta fuit Troas:ut auctor eſt Steph. in dictione Troas.

XANTHENAS,ξανθήνας,gemma quædam in Media naſcens, electri colore,& ſi quis terat in uino palmeo & croco,ceræ modo lenteſcens,odore magnæ ſuauitatis:ut ex ſententia Democriti refert Pli.lib.37.ca.10.quanquam in pleriſq; Plinii codicibus Zanthenes legatur per,Z,in capite,corrupte,ut arbitror: præſertim cum a flauo electri colore nomen uideatur accepiſſe.

XANTHICVS,ξανθικὸς,Aprilis menſis Hebræorum lingua appellatus eſt.

XANTHICLES,ξανθικλῆς,unus ex iis ducibus,qui reliquias exercitus Cyri minoris,una Xenophonte domum reducendas ſuſceperant: Hic poſtea, quòd minas uiginti ex publica pecunia ſuppreſſiſſet, damnatus eſt repetundarum. Auctor Xenophon, ἀναβάσεως κύρου li.5.

XANTHI,ξάνθοι,Thraciæ populi,apud Stephanum, & Strab.li.13.

XANTHII,ξάνθιοι,Lyciæ populi,quorum urbem Xanthum nomine,cum Harpagus Cyri præfectus obſideret,illi uxores liberoſq; cæteraq; , quæ chariſſima habebant,in arcem coegerunt,igneq; ſubiecto cremauerunt:deinde aduerſus hoſtes eruptione facta, ſtrenue pugnantes ad unum omnes interiere. Auctor Herodotus lib.1.Xanthii præterea populi fuerunt Scythiæ,ex genere Daarum,ultra Mæotim incolentes,qui iidem & Parii dicuntur. Auctor Stra.li.11.

XANTHION,ξάνθιον,herba eſt ex lapparum genere,quæ alio nomine Philanthropos,& uulgo Lappa minor appellatur. Xanthion autem appellatum putatur ab effectu, quòd eo rufeſcunt capilli. Vide Dioſco.li.4.c.125.

XANTHIVS,ξάνθιος, Bœotius quidam fuit,ſingulari corporis robore,qui exorto inter Athenienſes & Bœotios de Celænarum agro controuerſia, Thymœten Athenienſium regem ad ſingulare prælium euocauit: cuius uicem excipiens Melanthus quidam Meſſenius,a Dionyſio(ut uolunt)adiutus,illum ſuperauit. Ferunt enim Melantho uiſum fuiſſe,quod Xanthium quidam a tergo ſequeretur,nigra pelle caprina indutus.Quo nomine cum illum accuſaret quod altero comitatus in prælium deſcendiſſet, admiratus Xanthius,quidnam accidiſſet,quiſue is eſſet,qui a tergo ſequeretur, cum reſpicere conaretur, corpus hoſti aduerſum nudumque præbuit:qua occaſione uſus Melanthus, incautum gladio traiecit. Auctor Suidas.

XANTHIPPA,ξανθίππη,nomen uxoris Socratis Philoſophi, ſupra modum moroſæ,& iurgioſæ: cuius tamen moroſitatem Socrates mira patientia tolerauit: rogatuſq; ab Alcibiade,cur mulierem tam moleſtam domo non exigeret? Quoniam(inquit) dum domi talem perpetior,inſueſco & exerceor, ut cæterorum quoque, foris petulantiam,iniuriamq; facilius feram. Hæc Gel.l.1.cap. 17.Vide plura in dictione Socrates.

XANTHIPPVS,ξάνθιππος.Lacedæmonius quidam fuit rei militaris peritiſſimus qui a Carthaginenſibus excitus, exercituiq; præpoſitus, Atilium Regulum conſulem in Africa bellum gerentem, inſidiis circumuentum uiuum cepit.

XANTHO,ξανθὼ,una ex Nymphis, Oceani & Tethyos filia. Vir. li.3.Geo. Drymoq; , Xanthoq; , Ligeaq; , Phyllodoceq; . Heſiodus in Theogonia Xanthen appellat.

XANTHOS,ξανθὸς,gemmæ nomen,quæ in India reperitur, è fuluo candicans:de qua Pli.l.37.cap.10.

XANTHVS,ξάνθος,fluuius Troadis,idem eſt Scamandro ita dictus, teſte Ariſtotele,de Hiſto.animal.li.3. quòd ouium uellera ruſo inficiat colore. ξανθὸν,enim Græci dicunt, quod nos rufum aut flauum. Virg.1.Aene. Ardenteſque auertit equos in caſtra, prius quam Pabula guſtaſſent Troiæ, Xanthumq; bibiſſent. Xanthus antiquus rerum Lydorum ſcriptor: Lydusne,an Sardianus fuerit, Strabo ſe dicit incertum habere: Suidas Lydum eum dicit è Sardibus ciuitate fuiſſe ſcripſiſſeq; hiſtoriam Lydorum lib.4. Xanthus, alter poeta melicus commemoratur ab Aeliano. Eſt item Xanthus Lyciæ fluuius duobus fontibus è Cadmo monte naſcens, & non procul a nominis ſui urbe in Lycium mare ſe exonerans. Hoc præterea nomine fuit unus ex equis Hectoris,cuius meminit Home.lib.23.Iliad.

X ANTE E

XENARCHVS,ξέναρχος,comicus poeta,cuius fabulas commemorat Athenæus lib.2.Dipnoſophiſtarum. Xenarchus alter è Seleucia Ciliciæ peripateticus,docuit Alexandriæ primum,deinde Romæ Arii philoſophi,deinde Cæſaris Auguſti uſus amicitia, uſq; in ſenectutem in honore habitus. Deniq; paulo ante mortem uiſu orbatus diem obiit. Strabo lib.14.

XENIBALNAE,Romæ fuerunt,ab hoſpitalitate(ut uidetur) ita dictæ:nam ξένιος,Græcis idem eſt quod hoſpitalis. Harum meminit Cicero pro M.Cœlio. Sed ut uenenum(inquit)cum a Lycinio traderetur,manifeſto comprehendi poſſet, conſtitui locum iuſſit balneas Xenias,ut eo mitteret amicos,qui delitescerent: deinde repente,cum ueniſſet Licinius,uenenum traderet, proſilirent,hominemq; comprehenderent:

XENIVM,nii,ξένιον,munus hoſpitibus dari ſolitū. Vnde Mart.librū decimumtertium,in quo eiuſmodi munera diſtichis deſcribit,qualia hoſpitibus mitti ſolēt,Xenia nominauit,quod uerſus ipſos pro xeniis mitteret, quod & ipſe teſtatur primo ſtatim epigrāmate:

Huius

Huius diminutiuum eſt Xeniolum, paruum xenium. Apuleius. Commodum meridies acceſſerat,& mittit mihi xeniola porcum opimum,& quinq; gallinulas, & uini cadum iam ætate pretioſi.

XENIVS, Ξένιος, Iouis cognomentum apud Græcos,teſte Dionyſio, quem Latini, uerbo ex uerbo expreſſo, Hoſpitalem uocant. De hoc intelligendum eſt illud Virgilii 1. Aen. Iupiter, hoſpitibus nam te dare iura loquuntur.

XENOCLES,is, Ξενοκλῆς, orator clariſſimus,patria Adramyttenus, qui Mithridatici belli tempore accuſatus, quòd in regem propenſior fuiſſet,cauſam non modo ſuam, ſed & totius Aſiæ magna cũ laude in ſenatu egit. Auctor Strabo li. 13.

XENOCRATES,penu.cor. nomen philoſophi Chalcedonii auditoris Platonis,qui in Academia Speuſippo ſucceſſit,& uigintiquinq; annis docuit. Fuit tardus ingenio,adeo ut cum illum Plato Ariſtoteli compararet,alterum freno, alterum calcaribus indigere dicebat. Hic philoſophorum ſeueriſſimus fertur extitiſſe, & aduerſus omnem uoluptatum titillationem prorſus inuictus. Cuius rei abunde magnum illud præbuit argumentum, quod Phrynen formoſiſſimam eius ætatis meretricem, à diſcipulis in lectulum ſuũ ſubmiſſam, & ſeſe ad concubitum modis omnibus ſolicitantem, intactam tamen dimiſerit. Vnde & Phrynen ipſam poſtridie rogantibus iis,qui illam ſubmiſerant,dixiſſe ferunt,cum ſtatua ſeſe, non cum homine cubuiſſe. Grauitati uero eius & fidei tantum tribuerunt Athenienſes,ut cum iniurati nullius teſtimonium admitterent,huic ſoli iniurato crederent. Miſſus ad Philippum legatus, cum collegas humaniter accipi uideret,muneribus ornari,& conuiuiis adhiberi: ſeſe autem,qui legationis eius princeps erat, uix in conſpectum admitti,quòd Macedonum rebus ſemper eſſet aduerſatus:conuerſus ad ſocios Xenocrates, beneficium accipere dixit,quòd ſeſe unum Philippus ſuæ in Athenienſes ingratitudinis & perfidiæ teſtem uereretur. Alexandri quoq; munera fortiſſimo animo contempſit: regibus,inquiens,non philoſophis opus eſſe pecunia. Obiit ſecundo & octogeſimo ætatis ſuæ anno cum noctu forte in ſartaginem offendiſſet. Auctores Laertius & Suidas. Xenocrates alter philoſophus,modeſtia nihil ſuperiore inferior,ſcripſit οἰκοσκοπικόν,id eſt domeſticum auſpicium,cum ſcilicet,aut muſtella, aut ſerpens, aut his ſimilia in domo apparent, quid portendere ſoleant. Suid.

XENODOCHIVM,p.p. ξενοδοχεῖον, ξενοδοκεῖον, locus publicus, quo hoſpites,id eſt,peregrini excipiuntur: quod genus Hieroſolymis primum ab Hyrcano extructum fuiſſe,auctores ſunt Ioſephus,& Hegeſippus. Hieronymus: Xenodochium in portu Ro. ſitum totus pariter mundus audiuit.

XENON, Ξένων, pictor Sicyonius,Neoclis diſcipulus:cuius meminit Pli.li. 35.c.11.

XENOPAROCHI, ξενοπάροχοι, iidem qui & Parochi,qui legatis Romam miſſis,cæteriſq; alicuius dignitatis hoſpitibus, ſalem & ligna præbebant: unde & nomen acceperunt, παρὰ τὸ τοῖς ξένοις τὰ ἐπιτήδεια παρέχειν, quòd hoſpitibus neceſſaria ſuppeditarent. Arcadius ti.de Muneribus. l. Munerum: Tabularii (inquit) uel xenoparochi,ut in quibuſdam ciuitatibus, &c.

XENOPHANES,p.c. Ξενοφάνης, Philoſophus Colophonius,Dexii,ſiue(ut Apollodorus mauult) Orthomenis filius,Archelai auditor qui contra Homerum, & Heſiodum Elegias ſcripſit & Iambos, irridens ea,quæ de diis ſunt commenti. Dei ſubſtantiam rotundã eſſe ſenſit,nihilq; cum hominibus habere commune, totum cernere,totumq; audire,unum eſſe omnia,mentem,prudentiam, æternitatem. Auctor Laertius. Eiuſdem meminit & Cic.2.Ac. Xenophanes (inquit) paulo etiam antiquior, Vnum eſſe omnia tradit neq; id eſſe mutabile, & id eſſe Deum. Fuit & alter Xenophanes ex Leſbo inſula, Poeta Iambicus: ut refert idem Laertius.

XENOPHILVS,p.c. Ξενόφιλος, nomen Muſici Chalcidenſis, philoſophi Pythagorici: de quo Valer.Max. Biennio minor,quàm Gorgias,qui centum & quinq; uixit annos. Xenophilus Chalcidenſis Pithagoricus fuit,ſed felicitate non inferior:ſi quidem(ut ait Ariſtoxenus Muſicus) omnis incommodi humani expers, in ſummo perfectiſſimæ doctrinæ ſplendore extinctus eſt. Eundem & Plinius inter rara felicitatis exempla commemorat lib.7.c.50. Ergo pro miraculo (inquit) & id ſolitarium reperitur exemplum. Xenophilum Muſicum centum & quinque annis uixiſſe ſine ullo corporis incommodo.

XENOPHON, Ξενοφῶν, nomen philoſophi,& ducis inſignis Athenienſis,qui Socratis diſcipulus,& Platonis æmulus fuit,ſpecioſus,moratus,& omnibus gratus: tanta uero eloquentia, ut Muſa Attica à nonnullis fuerit appellatus. Inſinuatus in Cyri minoris amicitiam,cum eo militauit:eoq; in acie cæſo, exercitus reliquias ex ultimis Babiloniæ finibus per aſpera,& difficillima itinera, incolumẽ in patriam reduxit. Scripſit Cyri maioris Pædian,non tam hiſtoricæ ſeruiens ueritati (ut inquit Cic.lib.2.de Orat.) quàm ut abſolutum inſtitueret ducem. Præterea Cyri minoris expeditionem aduerſus Artaxerſem fratrem: De rebus Græcorum libros ſex: Sympoſium, Oeconomicũ,à Cicerone, teſte ipſo. Latinitate donatum. Ad hæc de re equeſtri,de uenatione, Socratis Apologian,aliaq; nonnulla,quæ etiam hodie omnium manibus teruntur. Tres alii præter hunc Xenophontes commemorantur à Suida: quorum primus Antiochenus fuit, qui Amatoria quædam ſcripſit,quæ Babylonica appellant. Alter Epheſius, qui & ipſe Amatoriarum narrationum libros decem ſcripſit; quæ Epheſiaca nominant. Tertius Cyprius, qui & ipſe Amatoria quædam edidit de Cynira,Myrrha,& Adonide: quæ Cypriaca nominauit. Laertius ſeptem commemorat Xenophontes: quorum nomina & ſcripta inde apud ipſum.

XERA, Ξηρὰ, urbs prope Herculis columnas. ut ex Theopompi ſententia refert Stephanus.

XERAMPELINVS color, *Roſa ſecca*, ξηραμπέλινον χρῶμα, medius eſt (inquit Probus) inter coccinum,& muriceum, quo matronæ peculiariter uti ſolent: Dictus Xerampelinus à ſiccis uitium foliis, quæ eius fere ſunt coloris ξηρὸν enim aridum eſt, uel ſiccum, & ἄμπελος uitis Vulgo color ſiccæ roſæ, dicitur. Hinc Xerampelinæ ueſtes dicuntur, quæ hoc colore tinctæ ſunt. Iuuen. Satyr.6. Et xerampelinas ueſtes donauerat ipſi. Has nonnulli Atrabaticas uocant, alii Atrabapticas: ut quibuſdam placet. Vide Thyleſium in Tractatu de Coloribus,& Cælium Rodig.li.16.c.10.

XERIA, ξήρια τὰ, emplaſtra ſicca: ſicut Hygremplaſtra uocantur liquida emplaſtra.

XERALOEPHIA, ξηραλοιφία, unctio ſicca, hoc eſt, quæ fit citra lauationem. Contra quæ poſt lauacrum adhibetur, Hygraloephia, ὑγραλοιφία, appellatur.

XEROLIBYA, Ξηρολιβύη, Libya ſicca, hoc eſt, pars Libyæ interior, propter aquarum inopiam deſerta: quam Vir.li.4. Aen. uocat regionem ſiti deſertam.

XEROLOPHVS, Ξηρόλοφος, tumulus fuit Conſtantinopoli, cochleas ſedecim, & Dianæ columnam ſtructilem, & tripodes habens,in quibus Epigrammata ſolent inſcribi. Qua uoce utitur Iuſtinianus C.de publicis indic etiamſi Alciatus uocem adulterinam eſſe putauerit. Meminit huius tumuli Suidas,& Priſcianus,qui libr.1.de accidentibus literæ, Epigrammata quædam ſe legiſſe teſtatur Byzantii in Xerolopho, in Vetuſtiſſimo tumulo inſcripta.

XEROMYRVM, Ξηρόμυρον, unguentum eſt ſiccum,ut Hygromyron, ὑγρόμυρον, liquidum, fœminarum auribus expetitum.

XEROPHTHALMIA, ξηροφθαλμία, arida lippitudo,cum nec tument nec fluunt oculi,ſed rubent tantum,& prurite infeſtantur, & noctu prægraui pituita inareſcunt. Vide Celſum li.6.c.6.

XERXENA, Ξερξηνή, minoris Armeniæ regio,ita dicta à Xerxe,quemadmodũ à Cambyſe Cambyſene. Auctores Stephanus, & Strabo libro 11.

XERXES, Ξέρξης, Perſarum rex fuit,filius Darii, & Cyri ex Atoſa filia nepos,qui CLXX. hominum myriadibus, hoc eſt, decies ſepties centenis millibus per totum quinquennium contractis, Græciæ bellum intulit. Quam tantam hominum turbam cum ex editiore ſpecula aſpexiſſet,teneriter fertur lacrymaſſe,quòd poſt centum annos ex tanto hominum numero nemo eſſet ſuperfuturus. Tantum autem habuit nauium apparatum, ut totum Helleſpontum opperiret,& Aſiam Europæ ponte coniugeret. Athon præterea montem,teſte Plin.libr 4.cap. 10. à continente abſcidit. Victus demum apud Thermopylas à quatuor hominum millibus, nauale quoq; certamen cum Themiſtocle tentauit: à quo ſimiliter apud Salaminam ſuperatus cum antea tota maria claſſe ſterneret,uix paruula cymba effugit,relicto Mardonio Præfecto,qui & ipſe re in Bœotia infeliciter geſta, cum pauciſſimis in Perſidẽ ſe recepit. Demum cum ſe ocio, ſocordiæque relicta militia tradidiſſet, præmium, genus luxuriæ nouum inuenientibus propoſuit, ut ſcribit Valerius. Quamobrem à ſuis ſpretus,paucis poſt annis ab Artabano præfecto ſuo in regia interficitur, cum regnaſſet annis octo. Vide hæc latius apud Iuſtinum Trogi abbreuiatorem. Xerxes alter pictor Heracleota, Venerem adeo pulchram pinxit ut ex ea quæſtum magnum faceret,pretio accepto ab his, qui eã uidere cupiebant. Itaque Græci lepido cauillo Venerem amicam Xerxis uocitabant,quòd ex eius lenocinio quæſtum faceret. Auctor Aelianus de uaria hiſtoria.

X ANTE I

XILIA, Ξιλία, Libyæ urbs: ex Alexandro annotauit Stephanus,cuius incolæ dicuntur Xiliatæ.

XIMENE,p.p. Ξιμηνή, Ponti regio,ſalis foſſilis habens fodinas: unde & Halys fluuius,qui ex ea oritur,nomẽ accepiſſe exiſtimatur. Auctor Strabo li. 12.

XIPHENE,es,p.p. Ξιφηνή, regio Paleſtinæ,teſte Ioſepho, cuius incolæ dicuntur Xiphenæi, Ξιφηναῖοι, Stephano.

XIPHIA, Ξιφίας, piſcis genus,roſtrum habens mucrone armatum: unde & Latini Græcos imitati,gladium appellant. Plin.lib.32.ca.2. Xiphiam,id eſt,gladium,roſtro mucronato eſſe: ab hoc naues per foſſas mergi in Oceano ad locum Mauritaniæ, qui Cotta uocatur,non procul à Lixa flumine, Trebius Niger auctor eſt. Xiphiæ,

item

item ſtellæ ſunt ex genere Cometarum, in mucronem faſtigiatæ, pallidæ, ac quodam gladii nitore ſine ullis radijs. Auctor Pli. lib. 2. cap. 25.

XIPHION, ξιφίον, herba eſt folio mucronato, iridis folio non diſſimili, quam Romani gladiolum, uulgus herbariorum Spathulam fœtidam appellat. Deſcriptionem eius uide apud Pli. lib. 25. c. 11.

XIPHONIA, ξιφωνία, Siciliæ oppidum, non procul à Tauromínio in promontorio ſitum: ut ex Theopompi ſententia docet Stephanus, & Strabo li. 6.

X ANTE O

XOIS, ſiue Xoes, ξόις, Stephano, inſula eſt in mediterraneis Aegypti, ſupra Sebenniticum & Phamiticum oſtium, oppidum habens eiuſdem nominis. Auctores Stephanus & Strabo libr. 17. Hinc Xoites nomos, hoc eſt, Xoitica præfectura, apud Plin. lib. 5. cap. 9.

X ANTE V

XVCHES, ξοῦχης, Libyæ oppidum, ut ex Artemidori Epitome annotauit Stephanus: cuius incolæ appellantur Xuchitæ.

XVTHIA, ξουθία, Siciliæ oppidum, ut ex Philiſti ſententia tradit Stephanus. Gentile Xuthiates.

XVTHVS, ξοῦθος, Hellenis filius, & gener Erechthei, qui in Tetrapolim Atticæ, hoc eſt, Oenoam, Marathonem, Probalinthum, & Triocorythum colonos deduxit. Auctor Strabo li. 8.

X ANTE Y

XYLENOPOLIS, ξυλινόπολις, urbs in confinio Cariæ, & Indiæ, ab Alexandro condita: ut poſt Oneſicritum refert Plin. libro 6. cap. 23.

XYLINA, ξυλίνη, Cappadociæ oppidum, inter Arcadiæ, & Ciſſæ fluuiorum oſtia ſitum. Auctor Ptolemæus li. 5. c. 6.

XYLINVM, p. c. ξύλινον, lini genus candidiſſimi, & molliſſimi, naſcẽs in frutice, cui nomen eſt Xylon, pomis quibuſdã incluſum, barbatæ nuci non diſſimilibus, quæ maturitate hiſcentia globum oſtẽdunt lini, quod à nomine fruticis Xylinum appellatur. Plinius li. 19. c. 1. Superior pars Aegypti in Arabiam uergens, gignit fruticẽ quem alii Goſſipion uocant, plures Xylon, & ideo lina inde facta, Xylina. Paruulus eſt, ſimilemq; barbatæ nucis defert fructũ, cuius ex interiore bombyce lanugo netur, nec ſunt ulla eius candore, mollitiaq; præferenda. Hactenus ille. Hodie hoc lini genus etiam in Italiæ locis quibuſdam gignitur, uulgiq; uocabulo Cotonum appellatur.

XYLOBALSAMVM, ξυλοβάλσαμον, balſami arbuſculæ lignum, cuius ſuccus Opobalſamum appellatur. Plinius libro 12. capite 25. Et balſami quoque ſarmenta in merce ſunt. Amputatio ipſa, ſurculusq; uenit intra quintum demum annum. Xylobalſamum uocatur, & collocatur in unguentis.

XYLOCINNAMVM, ξυλοκιννάμωμον, cinnami lignum. Pli. li. 18. ca. 19. Ipſum uero lignum in faſtidio eſt propter origani acrimoniam. Xylocinnamum uocant.

XYLON, Legno, ξύλον, præter uulgatam illam ſignificationem, qua Græcis lignum ſignificat, peculiariter etiam accipitur pro quodã fruticis genere, quod & Goſſipion uocant, olim in ſola Aegypti ſuperiore parte, hodie etiam in Italia naſcentis, pomum ferentis ſimilitudine barbatæ nucis, quod matureſcens copia lanuginis, quam incluſam habet, dirumpitur, liniq; globum incluſum, multo maiorem, quàm pro pomi magnitudine detegit: idq; lini genus Xylinum, ſeu Goſſipinum appellatur. Vide Pli. li. 19. c. 1.

XYLOPHAGVS, penultima correpta, Tarlo, ξυλοφάγος, uermis albus, obeſus, capite, ſi ad reliqui corporis magnitudinem comparetur, grauiſſimo, ſub arborum corticibus potiſſimũ naſcens. Pli. lib. 17. c. 24. Coſſos uocat, eosq; à quibuſdam in ſummis ciborum delicijs habitos tradit: quinetiam farina ſaginari, altileſq; fieri. Idem tradit & Hieronymus contra Iouinianum, de Ponti & Phrygiæ populis loquens: Et quo modo (inquit) apud nos ficedula, & attagen, mullus, & ſcarus in delicijs computantur, ita apud illos ξυλοφάγους comediſſe, luxuria eſt.

XYLOPOLIS, ξυλόπολις, oppidum Mydoniæ, quæ eſt Macedoniæ regio, cuius incolæ dicuntur Xylopolitæ, quorum meminit Plinius li. 4. capite. 10.

XYRIS, ξυρὶς, herba folia habens iridis, ſed latiora. & in turbinem mucronata, quorum è medio caulis erumpit craſſus, cubitalis, ex quo fili quæ triangulares dependent, in quibus purpureus flos, in medio puniceus, ſemen in folliculis ſimile fabis, rotundum, rubrum, acre: radix longa, geniculata, rufa. Vide Dioſcorid. li. 4. ca. 24. & Pli. li. 21. c. 20. Officinæ Iridem ſylueſtrem appellant.

XYNIA, ξυνία, Theſſaliæ oppidum, apud Polybium libro. 9. à quo uicina Xynias appellatur, quam alio nomine Bebœrdem uocant. Stephanus.

XYSTICI, ξυστικοὶ, dicti ſunt Athletæ, ſiue quod xyſtis, hoc eſt, porticibus ſeſe exercerẽt: ſiue quòd xyſtis, hoc eſt, haſtis, propugnarent. uide Plura in dictione Xyſtus.

XYSTIS, ξυστὶς. Stephano oppidum Cariæ, in conuentu Alabandẽſi, cuius incolæ Xyſtiani appellantur: quorum meminit Plinius libro 5. capite 29.

XYSTIDS, ξυστικοὶ, gemma quædam plebeia, apud Indos naſcens quam Plinius inter Iaſpidum genera annumerat li. 37. c. 9.

XYSTVS, xyſti, maſculini generis, portico, luoco da paſſeggiare, loggia, παραδρομὶς, apud Græcos porticũ amplã ſignificat: teſte Vitruuio libr. 6. hybernæ Athletarum exercitationi accommodatam. Hinc Xyſtici, ξυστικοὶ, dicti ſunt athletæ, ſiue quod in xyſtis ſe ſub tecto exercerent ſiue quòd xyſtis depugnarent. Sic enim Græco uocabulo appellabant haſtas, quibus iſti utebantur. unde Xyſtophori dicti ſunt ſpeculatores. Suet. in Auguſto: Nec tamen eo minuerant xyſticorum certationes, aut gladiatorum pugnas ſeueriſſime ſemper exegit, Latini uero, eodem Vitruuio teſte. Xyſti appellatione ſubdialem ambulationem magis intelligunt, arborum fruticumve ordinibus diſtinctam Ci. in Bruto: Cum ambularem in xyſto, & eſſem ocioſus domi. Plinius: Ante crypto porticum xyſtus eſt uiolis odoratus. Pli. Iun. li. 5. Epiſt. Ante porticum xyſtus conciſus in plurimas ſpecies, diſtinctuſque buxo. Idem: Non tam ſtatuarum, & tabularum pictarum ornare ædes ſuas, quàm xyſtis, & nemoribus excoluit.

DE LITERA Y

Y GRÆCORVM uocalis eſt, qua in illorum dictionibus ſcribendis tantum utimur. Huius loco antiqui, qui peregrinam literam nullam recipiebant, quintam Latinorum uocalem ſubſtituebant. Cice. in Orat. Purrhum ſemper Ennius, nunquam Pyrrhum: Vi patefecerunt Fruges, non Phryges, ipſius antiqui declarant libri. Nec enim græcam literam adhibebant; nunc autem etiam duas, & cum Phrygum, & cum Phrygibus dicendũ eſſet. Abſurdum autem erat barbaris tantum caſibus Græcam literam adhibere, aut recto caſu ſolũ Græce loqui: tamen & Phryges. & Pyrrhum, aurib. cauſa dicimus, Hæc ille. Peculiare autem eſt huic elemento, ut in capite dictionum perpetuo aſpiretur. Quare quæ ab eo initium ſumunt, requirenda ſunt inter aſpirata.

DE LITERA Z

Z LITERA Græca eſt, qua in Latinis dictionibus non utimur. Eſt autem gemina conſonãs, loco cuius nos interdum geminum ſſ, ut, Patriſſo, pro πατρίζω, Pityſſo pro πιτυίζω, Interdum ſd, ſubſtituimus: ut Eſdras, pro ἔζρας. Antiqui loco eius unicum aliquando ſ, ſcribebant, ut Sacynthus pro ζάκυνθος. Sethus pro ζῆθος. Nonnunquam etiam, d literam loco eius uſurpabant: ut Medentius pro Mezentius. Sed hoc tantum apud antiquiſſimos, qui peregrinas nullas literas recipiebant.

Z ANTE A

ZABIDA, ζάβιδα, uicus in Arabiæ mediterraneis, ut ex Vranio annotauit Stephanus.

ZABII, ζάβιοι, populi Indiæ, qui cum Deriade aduerſus Dionyſium pugnauerunt. Stephanus.

ZACHARIAS, ζαχαρίας, magus Babylonius, qui de Gemmarum uiribus ſcripſit ad Mithridatem Ponti regem. Auctor Pli. li. 37. c. 10.

ZACANTHAEI, ζακανθαῖοι, Zacinthiorum coloni, teſte Polybio, Pyrenæi montis incolæ, Horum oppidum Zacantham expugnauit Annibal, cum in Italiam properaret, ut ex Appollodori Chronicis annotauit Stepha.

ZACYNTHOS, ζάκυνθος, inſula Ionii maris parua, occidentali Peloponneſi lateri adiacens, urbemq; habens eiuſdem nominis, à Zacyntho Dardani filio, qui in ea imperauit, dicta. Plin. lib. 4. cap. 12. Inter Cephalleniam & Achaiam cum oppido magnifica, tum fertilitate præcipua Zacynthus, aliquando appellata Hyrie. De hac Virg. lib. 3. Aeneid. Iam medio apparet fluctu nemoroſa Zacynthos.

ZAGRIVS, ζάγριος, Tauri montis pars, Mediam dirimens à Babylonia, Auctor Strabo. li. 11. c. 15.

ZALEVCVS, ζάλευκος, nomen fuit legiſlatoris Locrenſium, qui cum in adulteros hanc pœnam ſtatuiſſet, ut in adulterio deprehenſi utroq; orbarẽtur oculo: oblato filio multiſq; teſtibus adulterij cõuicto cum ne que paternum animum poſſet exuere, neq; ſolus pœnæ, quam in alios ſtatuerat, immunis eſſe uellet, ſibi primum unũ oculum quamuis plurimũ reclamante plebe, & filij crimen patris uirtuti condonante, deinde & filio alterum iuſſit erui. Auctor Valer. li. 6. c. 5.

ZAMA, ζάμα, Africæ urbs fuit, apud quam Africanus maior Annibalem inſigni clade affecit. Vide Hiſtoriam apud Liu. libr. 10. Pel. Pun. ſecundi.

ZAMOLXIS, ζάμολξις, unicus Getarum deus, ad quem proficiſci exiſtimabant eos, qui è uita decederent. Nonnunquam etiam forte ex uiuis aliquot deligebant, quos de rebus ſuis Zamolxidi nuncios mitterent: quos poſt mandata quæ illi nunciata cupiebant, in ſublime iactatos, gladiis excipiebant, atq; ita interfectos, recta ad Zamolxin proficiſci credebant. Zamolxin autem quidam Pythagoræ ſeruum fuiſſe exiſtimant, qui quòd Getas ad cultiorem uitam reduxiſſet, ab iis habitus eſt pro numine. Vide Hero. Hiſtoriarum

ſtoriarum lib.4.

Zancla, ζάγκλη, Siciliæ urbs, in penitiſſimo Pelori ſinu, poſtea à Meſſenijs inſtauratorib. μεσσήνη, hoc eſt, Meſſana appellata: Zancle autem à ſitus obliquitate dicebatur, quòd falcis in modum curuata eſſet. Vide Stra.lib.6. Ipſa etiam Sicilia Zancle dici inuenitur, à Saturni falce, quam poetæ fabulantur, in Siciliam decidiſſe. Quam fabulam inde ortam putat Macrob. quòd in primis frugũ fertilis ſit. Saturnus autem primus putatur in Italia frugum uſum inueniſſe. Oui.15.Met. Zancle quoq; iuncta fuiſſe Italiæ legitur, donec confinia pontus Abſtulit, & media tellurem reppulit unda. Zanclæus, a, um, ζαγκλαῖος, ut, Zanclæa arena, Oui.13. Meram Charybdis Zanclea. Idem.4. Faſt.

Zanclae, ζάγκλης, ſenex quidam Samothracenus, cui poſt annum uitæ quartum & centeſimum dentes renatos fuiſſe tradit Pli. lib. 11.cap.37.

Zapavorina, ζαπαυορτηνή, Aſiæ regio, à Daſpijs uerſus ortum ſita: cuius deſcriptionem uide apud Pli.li.6.c.16.

Zariaspa, orum, ζαρίασπα τὰ, Indiæ urbs, quam alio nomine Bactra appellant. Auctores Pli.li.6.c.15. & Strabo li.17.

Zarmisegathvsa, ζαρμισεγέθουσα, ζευά, regia Daciæ urbis, auctore Ptol.li.3.c.8. Vlpia Traiana deinde dicta.

Z A N T E E

Zea, ζειά, genus frumenti ſimile farri, quod uulgo Spelta dicitur. Duo eius genera tradit Dioſc.libr.2.cap. 80. alterum ſimplex, & unius tantum grani: alterum quod Dicoccon, hoc eſt, gemini & duplicis grani appellant, duobus utriculis coniunctum ſemen habens. Plin.lib.18.c.8. Qui Zea utuntur, non habent far. Eſt & hæc Italiæ, in Campania maxime, ſemenq; appellatur. Hoc habet nomen præclara res, ut mox docebimus, propter quam Homerus ζείδωρος ἄρουρα dixit. Plura de Zea uide apud Galenum libr.1.de Alim.facul.

Zela, ζῆλα, oppidum fuit Thraciæ in Cœnica regione, eo in loco ſita, ubi poſtea extructa fuit Flauiopolis. Auctor Plin. lib.6.c.11. Zela altera fuit in Cappadocia, non procul à Megalopoli, à qua uicinus ager Zeleticus appellatur. Auctor Pli. lib.6.ca.3.& Strabo lib.15.

Zelia, ſiue Zelea, pe. pr. ζέλεια, Troadis oppidum, ad radicem Idæ montis, ſpectans in Helleſpontum. Auctores Plin. lib.8.ca.35.& Stra.li.15.

Zelo, as, & Zelor, aris, deponens à uerbo Græco ζηλόω, in ſacris literis frequenter occurrunt: idemq; prorſus ſignificant, quod apud Græcos ζηλόω, hoc eſt, æmulor, inuidia proſequor, cupide aliquid imitor, & tam uehementer amo, ut neminem in partem amoris admitti patiar.

Zelotes, penult.prod. ζηλωτὴς, idem eſt quod æmulator, Vnde Theſeus dici poſſet zelotes Herculis, & Phauonius Catonis: quòd hic Catonem, ille Herculem ſemper ſtudioſe obſeruauerit, uirtutemq; conatus fuerit æmulari. Quandoq; accipitur pro amatore, qui nullum in amore fert riualem. In hac ſignificatione frequenter occurrit in ſacris literis, præcipueq; apud prophetas, qui Deum zeloten eſſe prædicant, hoc eſt, zelotypum: & ferre nõ poſſe, ut amor ille, cultusq; ſibi uni debitus, ad idola, dæmoniave transferatur.

Zelotypia, æ, Geloſia, ζηλοτυπία, ægritudo animi, cum ne quis poſſideat id, timemus quod poſſidere ſoli Cupimus. Cic.4.Tuſc. Obtrectatio eſt ea, quam intelligi zelotypiam uolo: ægritudo ex eo, quod alter quoque potiatur eo, quod ille ipſe cõcupiuerit. Antonius Ciceroni inter epiſtolas ad Atticum li.10. Iudicabam duriorea partes mihi impoſitas eſſe ab offenſione noſtra, quæ magis à zelotypia mea, quàm ab iniuria tua nata eſt.

Zelotypvs, pi, p.c. ζηλότυπος, ſuſpicioſus in amore, quemq; id ſolicitum habet, ne quis eo perfruatur, quod ipſe amat: quaſi dicas formæ æmulatorem. Nam ζῆλος æmulationem. & τύπος formam ſignificat. Iuu.Sat.5. Quas in digitis uaginæ fronte ſolebat Ponere zelotypo iuuenis prælatus Iarbæ.

Zelvs, ζῆλος, modo inuidiam, modo ſtudium, modo amorem, modo æmulationem ſignificat: quo fit, ut ab alijs alio modo definiatur. Quidam triſtitiam eſſe aiunt ob alterius bona, quæ ſibi adeſſe cuperet: Alij ὁρμὴν ἐγείρουσαν τῆς ψυχῆς, ἐπί τι πρὸς παράδειγμα, ὁμοίωσις.

Zenicetvs, ζηνίκετος, inſignis piratæ nomen, qui occupato Olympo Aſiæ monte, Lyciam, Pamphiliam, & Piſidiam, aſſiduis excurſionibus cum infeſtaret, multaq; loca munita in poteſtatem redegiſſet, tandem P. Seruilij, qui poſtea Iſauricus dictus eſt, arma in ſe concitauit: à quo cum montem præter omnem expectationem captum uideret, ſeipſum cum tota domo concremauit. Auctor Strabo li.14.

Zeno, ζήνων. Philoſophus, ex Citto Cypri ciuitate, Stoicorum ſectæ cõditor, tanto in honore apud Athenienſes habitus, ut apud eum claues urbis deponerent, ornarentq; ipſum aurea corona, & ſtatua ærea. Hic adoleſcenti cuidam inepta multa loquenti. Ideo, inquit, duas habemus aures, os autem unum, ut ſcilicet multa audiamus, pauca uero loquamur. Deceſſit nonageſimo ætatis ſuæ anno, ſine morbo. Nam (ut ferunt) cum abiret ex ſchola, lapidem offendens, digitum perfregit, manu uero terram feriens, illud ait ex Niobe: Venio, quid me uocas? Et continuo ſe ſtrangulans interiit. Cic.in Orat. Zeno quidem ille, à quo diſciplina Stoicorum eſt, manu demonſtrare ſolebat, quid inter has artes intereſſet. Nam cum compreſſerat digitos, pugnumque fecerat, Dialecticam aiebat eiuſmodi eſſe: cum autem diduxerat, & manũ dilatauerat palmæ illius ſimilem eloquentiam eſſe dicebat. Fuit & alius Zeno Eleates, quem dialecticæ inuentorem fuiſſe ſcribit Ariſt. Huius celebratiſſima fuit in perferendis cruciatibus patientia. Nam cum adoleſcentes nobiliſſimos cupiditate liberandæ patriæ inflammaſſet contra Nearchum tyrannum, facto indicio cõprehenſus, traditusq; eſt tortoribus torquendus. Cumq; laceraretur, ut conſcios coniurationis nominaret, neminem illorum indicauit, ſed amicos, intimosq; tyrannis participes coniurationis eſſe dixit. Deinde cum quippiam ſe in aurem tyranni loqui uelle ſignificaſſet, eam mordicus correptam non ante dimiſit, quàm rapta aure populatum caput reliquiſſet. Verum cum iam uereretur, ne toties repetitis tormentis reſiſtere non poſſet, conuerſus ad ciues qui quæſtioni intererãt: Admiror (inquit) ueſtram ignauiã, ò ciues, qui eorum metu, quæ ego nunc patior, tyranni iugum ſuſtinetis: idque cum dixiſſet, conſciſſam dentibus linguam in os tyranni expuit. Quo facto tanto ciuium animos libertatis deſiderio incendit, ut concurſu undiq; facto, Nearchum lapidauerint. Fuit & alius Zeno philoſophus Epicureus, Ciceronis ſynchronos, id eſt, contemporaneus: quem idem Cicer. libr. 1. de Finib. ſe eum cum Attico frequenter audiuiſſe teſtatur Epicuri ſententias explicantem.

Zenobia, ζηνοβία. Odenati uxor, quæ à Ptolemæis originem ducens Græcis ac Latinis literis ornatiſſima, necnon & rebus bellicis celeberrima, in Palmyra Syriæ urbe regnauit. Hæc cum Saporem Perſarum regem ſuperaſſet, tandem ab Aureliano Auguſto uicta Romam in triumphum ducta fuit: ubi ſummo eum honore conſenuit.

Zenobivs, ζηνόβιος, Sophiſta, qui Adriani temporibus Romæ floruit, ſcripſit epitomen Didymi & Tarrhæi libris tribus: & Saluſtij hiſtoriam in Græcum ſermonem conuertit. Auctor Suidas.

Zenodorvs, p.p. ζηνόδωρος. ſtatuarius inſignis fuit ſub Nerone. qui Mercurium coloſſeum fecit apud Aruernos c c c c. pedum altitudine: deinde & Neronis coloſſum, qui poſtea dedicatus fuit numini Solis. Auctor Pli.li.34.c.8.

Zenodotvs, p.c ζηνόδοτος, Epheſius uerſificator, & Grammaticus, qui temporibus Ptolemæi primi floruit: à quo etiam Alexandrinæ bibliothecæ fuit præfectus: primus quoq; Homeri libros correxit, ac in ordinem redegit. Suidas. Fuit & alter Zenodotus Grammaticus Alexandrinus, qui in quædam Platonis, Homeri & Heſiodi opera Commentarios concripſit. Vide Suidam.

Zenodotivm, ζηνοδότιον, Vrbs Oſroenæ prope Nicephorium, ut ex ſecundo Parthicorum Arriani annotauit Steph.

Zephyre, ζεφυρὴ, inſula eſt maris Mediterranei, iuxta Cretam. Auctor Pli.li.4.c.12.& Pomponius li.2. Zephyre item, ſiue Zephyra olim dicta fuit Cariæ urbs, Mauſoli ſepulchro nobilitata, quæ deinde dicta eſt Halicarnaſſus. Auctor Strabo li.14.

Zephyrivm, ζεφύριον, promontorium eſt Locrorum, à quo Locri dicti ſunt Epizephirii, quòd ſupra Zephyrium ſiti eſſent. Strabo li.6. Locri agri promontorium offertur, quod Zephyrium appellatur. portum habens ab occaſu uenientibus uentis commodum: qua ex cauſa & nomen aſſequitur.

Zephyrvs, p.c. ζέφυρος, uentus flans ab occaſu æquinoctiali aduerſus Subſolanum: quem Latini Fauonium appellant. dictus Zephyrus, quaſi ζωηφόρος, uitam ferens, uel quia fert quæ ſunt ad uitam. Eo ſane plantæ omnes germinant, & pullulant. Vide Gel.li.2.c.22. Hinc Zephyrius adiectiuum, ut Zephyria oua, ὑπηνέμια ᾠὰ, hoc eſt, ſterilia, quòd uento putentur generari. Pli.lib.10.cap.60. Quidam & uento putant ea generari, qua de cauſa etiam zephyria appellantur.

Zerbis, ζέρβις, Meſopotamiæ fluuius in Tigrim cadens, ut ſcribit Pli.li.6.c.26.

Zerethra, Arcades uocant uadi foramina quædam, per quæ Eraſinus fluuius è lacu Stymphalo erumpit in Argiuam terram. Auctor. Stra.li.8.

Zeros, gemma ſimilis iridi, alba ac nigra macula diſtinguente cryſtallum Pli.li.37.c.9.

Zerynthvm, ζήρυνθον, antrum eſt in Thracia, non procul à Zona urbe, & Hebro fluuio, Hecatei numini ſacrum, ut eſt auctor Lycophron. unde & canes in eo immolabantur. Suidas Veneri ſacrũ fuiſſe exiſtimat, eamq; inde Zerynthiam dictam. Vide Cœlium Rhodiginum li.18.c.23.

Zeta, & Zetecula, diminutiuum apud Plin. in Epiſt. eſt locus capax unius lecti, cum ſellis duabus, qui uelis obductis, & reductis, modo adiicitur cubiculo, modo aufertur. Nomen inde deductum, quoniam tribus è partibus feneſtras, & proſpectus habeas, neq; ſolem multipliciter accipias, quaſi ἀπὸ τοῦ ζεῖν, quod eſt feruere.

Nam

Nam & helioecaminus in ipſa zeta ponitur, hoc eſt, vaporiarium quoddam ſolare, non ad ignis uſum, ſed ad Solis, uelut id quod uulgo Luminare dicitur, & in Paduana Gallia Lucernu. Vel παρὰ τὸ ζῆν, quòd in ea commodiſſime uiuatur: (ut quam delicias & amores ſuos uocet Cæcilius) ſicut à conuerſatione, uictuq; Dieta. De Helioecamino Vlp. de ſeruitutibus urbanis: Si arbor (inquit) helioecamino uel ſolario ſolem adimat, dicendum erit, quia umbram facit in loco, cui ſol fuit neceſſarius contra ſeruitutem impoſitam fieri. De zeta, Lamprid. Indicos odores Heliogabalus ad uaporandas zetas ſine carbonibus iubebat incendi. De Zetecula Pli. Mox zetecula refugit quaſi in cubiculum.

Zethes, Ζήτης, fuit filius Boreæ ex Orithyia, & frater Calais. Hi duo fratres ea Argonautarum numero fuerunt, & quoniam alati fuiſſe feruntur, ad pellendas Harpyias miſſi ſunt: teſte Seruio.

Zethus, Ζῆθος, Iouis ex Antiopa filius, & frater Amphionis: cui adiutor fuit in condendis Thebis. De quo Ci. li. 2. de Ora. Mihi uero cur philoſophiæ, ſicut Zethus ille Pacuuianus, prope bellum indixeris. Hor. 1. Epiſto. 17. Gratia ſic fratrum geminorum Amphionis, atque Zethi diſſiluit.

Zeugitana regio, Ζευγιτανὴ, eadem quæ & Africa proprie dicta. Auctor Pli. li. 5. c. 4.

Zeugitas, Ζευγῖται, calami aucupatorii, in Orchomenio lacu poſt annuam inundationem naſcentes. Auctor Pli. li. 16. c. 36. Zeugitæ item dicebantur tertij cenſus homines in Rep. Solonis, ab equis iugalibus dicti, qui metra colebant ducenta. & quoties neceſſitas urgebat, minas decem tributi nomine conferebant. Vide Cœl. Rhodi li. 25. c. 18.

Zeugma, atis, Ζεῦγμα, Latine connexio, ſiue adiunctio dici poteſt. Eſt autem figura dictionis, cum plures ſenſus uno connectuntur uerbo, quod tribus modis fit: aut præpoſito uerbo, ad quod reliqua reſpiciant: ut, Vicit pudorem libido, timorem audacia, rationem amentia. Aut uerbo poſtpoſito: ut, Neq; is es Catilina, ut te aut pudor a turpitudine, aut metus à periculo, aut ratio à furore reuocauit. Aut in medio ſenſuum poſito uerbo: ut, Troiugena interpres diuum, qui numina Phœbi, Qui tripodas, Clarii lauros, qui ſidera ſentis, Et uolucrum linguas, & præpetis omnia pennæ. Aene. 3. Eſt & Zeugma urbs inſignis ad Euphratē fluuiū, LXXII. M. paſſ. à Samoſatis Comagenæ ciuitate diſtans. Auctor Pli. libro 5. cap. 24.

Zeus, zei, piſcis præſtantiſſimi genus in Oceano Atlantico, & circa Gades, inter omnes, qui eo in mari capiuntur, bonitatis palmā obtinens. Gaditani alio nomine Fabrum appellant, à colore, opinor, fuligineo quo fabri plerunque nigreant. Pli. li. 9. c. 18. Eſt hæc natura, ut alij alibi piſces principatum obtineant: coracinus in Aegypto: Zeus idem Faber appellatus, Gadibus: circa Ebuſum ſalpa. Col. li. 8. c. 16. Vt Atlantico faber, qui & in noſtro Gadium municipio generoſiſſimis piſcibus adnumeratur. eumque priſca conſuetudine Zeum appellamus.

Zeuxis, Ζεῦξις, clariſſimus pictor Heracleotes fuit, qui in certamē picturæ cum Parrhaſio deſcendit, uuasq; tanto succeſſu pictas in ſcenam detulit, ut ad eas aues aduolarent. Parrhaſius autem linteum attulit pictum, ita ueritate repræſentata, ut Zeuxis alitum iudicio tumens, flagitaret tandem remoto linteo oſtendi picturā: intellectoq; errore, concederet palmam ingenuo pudore: quoniam ipſe aues feſelliſſet, Parrhaſius autem ſe artificem. Fertur hic pinxiſſe puerum uuas ferentem, ad quas cum aduolaſſent aues, iratus eſt miro ingenuitate operi ſuo, & dixit: Vuas melius pinxi quam puerum. Nam ſi hunc conſummaſſem, aues timere debuerant, Pinxit & Helenæ ſimulacrum, quod deinde Romam translatum fuit, & in Philippi porticibus collocatum. Hæc ex Pl. li. 35. c. 10.

Zeuxo, Ζευξώ. Nympha marina Oceani & Tethyos filia. Heſiod. in Theog. Ζευξώ τε, κλυτίη τε, Ἰδυῖά τε, Πασιθέα τε.

Z ANTE I

Ziela, Ζιῆλα. Cappadociæ oppidum, teſte Stephano, à Ziela Nicomedis filio conditum.

Zigias, Ζιγύη, oppidum Scytharum Aroterum in ea parte Thraciæ, quæ Iſtri oſtiis incumbit. Auctor Pli. li. 4. c. 11.

Zignis, ydis, Ζιγνὶς, lacerta uinnot, quam & Chalcida uocat Ariſto. de Nat. animalium.

Ziles, Ζίλις, oppidum Mauritaniæ Tingitanæ, regum olim ditioni exemptum, & è Bætica iura petere iuſſum. Auctor Plin. lib. 5. cap. 1.

Zimiris, Ζιμιρὶς, regio Aethiopiæ arenoſa, in qua magnetes optimi inueniuntur. Pli. li. 36. c. 16.

Zingi, Ζίγγοι, Mæotidis paludis accolæ ſupra Cimmerium Boſphorum. Pli. li. 6. c. 7.

Zipoetium, Ζιποίτιον, Bithyniæ oppidum, à Zipœto rege ita appellatum. Gentile Zipœtius, Ζιποιτεύς. Stephanus.

Zirinia, Ζειρινία. Thraciæ oppidum, ut ex libr. 3. Philippicorum Theopompi annotauit Stephan. Gentile Ziriniates, Ζειρινιάτης.

Zingiber, beris, Ζιγγίβερις. Dioſcoridi genus eſt aromatis, paruas habens radices, albeſcentes, odoratas ſapore piperis. Naſcitur in Troglodytica & Arabia. Vide Dioſc. li. 2. capite. 149.

Zizania, niæ, & Zizanium, zanij, Ζιζάνιον, uitium tritici hordeiq;, nimia loci uligine corrupti, iugibusve pluuiis diluti: quod Latino uocabulo Lolium appellatur. Galli, quòd caput tentet, uertigines generet, & uini modo inebriet. Iuraeam. appellant. Effigiē habet ordeo haud diſſimilem, ſed folium anguſtius, pinguius, & hiſpidius, ſemen exilius in cortice aculeato, florem autem ſubpurpureum. Dioſc. li. 2. c. 92. αἶρας, appellat.

Zizama, Ζίζαμα, oppidum Garamantum, unum ex iis, quæ à Cornelio Balbo in Romanorum ditionem ſunt redacta. Auctor. Pli. lib. & cap. 5.

Ziziphus, pen. cor. Ζίζιφος, genus arboris, nouiſsimis Auguſti temporibus ex Africa in Italiam tranſlatum: fructum fert, quem neutro genere Ziziphum appellamus, baccis ſimiliorem quam malis. Officinæ iuiubas uocant. Pli. li. 15. c. 14. Aeque peregrina ſunt Zizipha, & Tuberes, quæ ipſa non pridem uenere in Italiam: hęc ex Africa, illa Syria.

Z ANTE M

Zmilaces, Ζμιλάκης, gemma eſt in Euphrate naſcens, Proconneſio marmori ſimilis, medio colore glauco. Auctor. Plin. lib. 37. cap. 10.

Zmilus, Ζμῖλος, nobilis architecti nomen, qui una cum Rholo, & Theodoro Labyrinthum Lemnium extruxit, centum quadraginta columnis inſignem. Auctor Pli. li. 36. c. 13.

Z ANTE O

Zoara, Ζόαρα, urbs Perſidis, cuius incolę dicūtur Zoaratæ, Ζωαρᾶται. Eſt item zoara Palæſtinæ locus, quo Loth tempore Sodomiticæ calamitatis confugit. A quo fit gentile Zoarenus, Ζοαρηνός.

Zobidae, Ζωβίδαι, populi Carmaniæ finitimi: ut annotauit Stephanus ex Quadrati Rerum Parthicarum li. 2.

Zodiacus, pen. co. *Zodiaco, cerchio celeſte*, Ζωδιακὸς, circulus eſt in ſphæra, qui alio nomine obliquus dicitur, duodecim continens ſigna: ex una parte Tropicum Cancri, ex altera Capricorni comprehendens, ac medium interſecans Aequatorem: à quo uiciſſim & ipſe ſecatur circa principia Arietis & Libræ. Porro cum cæteri omnes circuli ſine latitudine & profunditate eſſe intelligantur, ueluti quædam lineæ, huic tamen latitudo gradum ſedecim tribuitur. quam quidem latitudinem mediam diuidit linea Ecliptica utrinque gradus octo latitudinis relinquens. Dicitur autem Zodiacus, ἀπὸ τῶν ζῴων, hoc eſt à figura animalium, quæ in eo imaginantur. ut ſunt Aries, Taurus, &c.

Zoelas, per tres ſyllabas, pe. p. Ζωῆλαι, Aſturiæ populi in Hiſpania Citeriore, perſicis, & Gyrit finitimi. Auctor Pli. lib. 3. cap. item. 3. Apud hos præſtantiſſimum lini genus naſcebatur, & ſplendidiſsimum, idq; natura torrentis, in quo poliebatur: ut teſtatur idem Pli. li. 19. c. 1.

Zoilus, Ζωΐλος, Sophiſta fuit Amphipolites Ptolemæi temporibus, hoc uno facinore nobilitatus, quòd Homerum poetarum omnium principem libris aduerſus eum ſcriptis auſus ſit reprehendere, unde & ὁμηρομάστιγος, cognomen accepit. Quæ ſcripta Ptolemæo obtulit, ingens uidelicet præmium ab eo ſperans. Verum, cum nihil daretur, penuria coactus, ſubmiſit qui peterent. Ibi Ptolemæus mirari ſe ait, cum Homerus tot annos defunctus, tot hominum millia paſceret, Zoilum egere Homero multo doctiorē. De mortis eius genere diuerſi diuerſa ſentiunt. Alii parricidij cōuictum iuſſu regis cruci ſuffixum uolunt: alij cum in Græciam rediiſſet, de Scironijs ſaxis fuiſſe præcipitatum. Ab huius autem moribus ſumptum eſt, ut homines liuidi, & ex alieni ingenii obtrectatione laudem aucupantes, Zoili dicerentur. Ouid. li. 1. de Reme. amo. Ingenium magni liuor detrectat Homeri: Quiſquis es ex illo Zoile nomen habes. Vide Adagia.

Zona, æ, *Cinta, cintura, correggie*, Ζώνη, cingulum, quo cingimus Mar. li. 14. Longa ſatis nunc ſum, dulci ſed pondere uenter Si tumeat, fiam tum tibi zona breuis. Ouid. 2. Faſto. Dat teretem zonam, qua modo cincta fuit. Horat. 1. Car. Ode. 30. Et ſolutis Gratiæ zonis, properentq; nymphæ, Mercuriuſq;. Catul. Epigram. 2. Quod zonam ſoluit diu ligatam. Caius Gracchus apud Gel. li. 15. c. 12. Zonas quas plenas argenti extuli, eas ex prouincia inanes retuli. Zonam perdidit, prouerbialiter dicitur in eum, qui omni pecunia deſtitutus eſt, tractum à militibus, qui quicquid habent in zona circunferunt. Hor. 2. Epiſt. li. 2. Ibit eò, quo uis, qui zonam perdidit. Zonæ item dicuntur, circuli quidam lati, cœlum, terramq; ueluti cingula quædam, ambientes. Sunt autem numero quinque. ex quibus media quæ inter Tropicos eſt, nimio calore parum apta creditur habitationi: duæ uero extremæ ſub Arctico & Antarctico circulis ſitæ, nimio frigore horrent: unde & ipſæ habitatori parum ſunt idoneæ. Reliquæ autem duæ, ut quæ medium inter torridam, & gelidam ſitum obtinent, temperatæ ſunt, & humanæ uitæ accommodatiſſimæ. Vir. 1. Ge. Quinque tenent cœlum Zonæ: quarum una coruſco Semper Sole rubens, & torrida ſemper ab igni. Quam circum extremæ dextra læuaq; trahuntur Cœrulea glacie concretæ, atq; imbribus atris. Has inter, mediamq; duæ

duæ mortalibus ægris Munere conceſſæ Diuum, & uia ſecta per ambas: Obliquus qua ſe ſignorum uerteret ordo. Oui. 1. Met.

Vtq; duæ dextra cœlum, totidemq; ſiniſtra
Parte ſecant zonæ, quinta eſt ardentior illis:
Sic onus incluſum numero diſtinxit eodem
Cura dei, totidemq; plagæ tellure premuntur.
Quarum quæ media eſt, non eſt habitabilis æſtu:
Nix tegit alta duas: totidem inter utranque locauit,
Temperiemq; dedit miſta cum frigore flamma.

Eſt item Zona, Stephano, Ciconum urbs in Thracia, non procul ab Hebro fluuio, & Zerynthо antro, in quo Hecatæ canes immolabantur, de quo plura in dictione Zerynthon. A zona fit Zonarius ſubſtantiuum, ζωνοπλόκος, qui zonas facit. Cice. pro Flacco: Quod Mithridates, qui multitudinem illam non auctoritate, ſed ſagina tenebat, ſe uelle dixit, id ſutores, & zonarii conclamarunt. Zonarius, adiectiuum, quod ad zonam pertinet: ut, Sector zonarius, βαλαντιστόμος, qui zonam ſeu loculos incidit, quem crumeniſecam appellare poſſumus. Pla. in Trin. Mira ſunt, ni illic homo eſt aut dormitator, aut ſector zonarius.

ZONITES, p. p. ζωνίτης, cadmiæ ſpecies eſt, lineas quaſdam latiuſculas zonarum inſtar diſcurrentes habens: unde & nomen accepit. Eadem & Placodes, πλακώδης, dicitur quaſi cruſtaceam dicas. Auctor Dioſc. li. 5. c. 40.

ZONVLA, læ, ζωνίδιον, diminutiuum à zona. Catul. in Epithalamio, Tibi uirgines Zonula ſoluunt ſinus.

ZOONYCHON, p. c. ζωόνυχον, herba eadem cum leontopodio: apud Dioſc. li. 4. c. 132.

ZOOPHTHALMOS, ζωόφθαλμος, herba in tectis & ſuggrundijs naſcens, quæ notiore nomine Semperuiuum maius, ἀείζωον τὸ μέγα, appellatur. Folium habet carnoſum & ſubrotundum, oculi animalis ſimilitudinem referens: unde & nomen accepit. Vide Pli. l. 25. c. 13. & Dioſc. li. 4. c. 91.

ZOOPHYTA, ζωόφυτα, dicuntur, teſte Budæo, quæ mediam naturam inter plantas & animalis habent: ut ſunt Oſtrea & Spongiæ, quæ neque ſtirpes, neque animalia dicere poſſis, ſed medium quiddam inter utrunq;. Nam ſenſu prædita eſſe manifeſtum eſt, cum tamen motu careant progreſſiuo, Nos (inquit Budæus) forte Plantanimantes dicere poſſemus: uel Plantanimalia.

ZOPYRVS, pen. corr. ζώπυρος, Phyſiognomon quidam fuit, hoc eſt: ex eorum genere, qui ſe hominum mores naturasq; ex faciei lineamentis perſpicere profitentur. Huic cum aliquando oblatus eſſet Socrates, isq; cum hominem ſtupidum bardumq; eſſe reſpondiſſet, cæteris eam uocem riſu excipientibus, Non falleris (inquit Socrates) ô Zopyre. talis. n. eram, niſi uitioſam naturam Philoſophiæ præceptis ſuperaſſem. Zopyrus præterea alius fuit, filius Megabyzi, unius ex ijs, qui occiſo Pſeudoſmerdi, Perſarum regnum è Magorum manibus uindicarunt. Hic cum Darius Babylonem uigeſimum iam menſem fruſtra obſideret, naſum ſibi, aures, & labia amputauit, & ita ad Babylonios transfugit, multa de Darij iniuria conquerens, quem ſibi immerenti ita faciem mutilaſſe ſimulabat. Receptus itaque à Babylonijs, leuibusq; aliquot prælijs re ſatis feliciter geſta, uniuerſæ urbis dux conſtitutus, urbem Dario tradidit. Quam tamen uictoriam ſibi nimis magno conſtare, ſæpe conqueſtus eſt, unum ſeſe Zopyrum integrum malle afferens, quàm uiginti cupere Babylones. Auctor Herod. li. 3.

ZOROANDA, ζοροάνδα, locus eſt circa Taurum montem, ubi Tigris cuniculis abſorptus, rurſus erumpit. Vide Plinium li. 6. c. 27.

ZOROASTRES, ζωροάστρης, Bactrianorum rex, Aſtrologiæ & Magiæ peritiſſimus, qui eadem, qua Ninus Aſſyriorum rex, ętate floruit, à quo poſt multa prælia uario euentu commiſſa tàdem debellatus eſſe traditur, & occiſus Hic omnium mortalium unus, teſte Pli. li. 7. c. 16. eodem, quo natus eſt, die riſiſſe fertur: cerebrumq; ei adeo dicitur palpitaſſe, ut impoſita repelleret, futuræ præſagio ſcientiæ. Primus enim artes magicas creditur inueniſſe, ut auctor eſt idem Pli. li. 30. c. 1.

ZOROnysius, ζωρονίσιος, gemma magica, quæ naſcitur in Indo flumine. Pli. li. 37. c. 10.

ZOSTAX, ζωστήρ, genus ignis ſacri, medium hominem ambientis & enecantis, ſi cinxerit. Plin. lib. 26. cap. 11. Ignis ſacri plura ſunt genera: inter quæ medium hominem ambiens, qui zoſter appellatur & enecat ſi cinxerit. Zoſter item Atticæ promontorium eſt, non procul ab Anaphlyſto, quàm longiſſime in mare excurrens: teſte Strab. li. 9.

Z ANTE V

ZVCHIS, ζοῦχις, oppidum eſt Africæ, non procul à Syrtibus à quo fit gentile zuchites, ζουχίτης, Stephanus.

ZVRA, Aphrorum lingua ſemen paliuri uocatur, contra ſcorpiones efficaciſſimum. Pli. li. 24. c. 11.

Z ANTE Y

ZYGAENA, ζύγαινα, nomẽ piſcis, apud Ariſtotelem de Animalibus.

ZYGANTES, Gigantes, ζύγαντες, populi ſunt Africæ mediterraneæ ſimiis fere uictitantes, quarum magna copia apud ipſos gignitur. Plura de ijs ſcribit Herodotus li. 4. Horum ciuitas, ζύγαντις, commemoratur à Stephano.

ZYGI, ζυγοὶ, populi Mæotim accolentes, ſupra Boſphorum Thracium, Achæis, & Heniochis finitimi Auctor Stra. li. 11.

ZYGIA, ζυγία, à Græcis appellatur aceris arboris genus, rubens, fiſſili ligno, cortice liuido & ſcabro: Latine Carpinum uocamus. Dicta zygia, quod ex ea materia fiant iuga iumentis, quæ apud Græcos Zygas uocantur. Vide Pli. li. 16. ca. 15. Zygia item Iunonis cognomentum eſt, apud Pindarum, eo quòd nuptijs præſidere putabatur: unde & γαμηλίαν, uocant Græci, Latini etiam pronubam. Virg. 4. Aen. Prima & Tellus & Pronuba Iuno Dant ſignum: Eodem ſpectat & illud eodem libros: Iunoni in primis, cui uincla iugalia curæ.

ZYGIS, ζυγὶς, ſerpyllum ſylueſtre, non ſerpens humi, quemadmodum hortenſe, ſed in altitudinem increſcens, ramulos edens tenues, ſurculoſus, foliis refertos longioribus, quam rutæ, & durioribus, & anguſtioribus: flores autem gignit iucunde olentes, & guſtu acres. Auctor Dioſc. li. 3. c. 37.

ZYGITAE, ζυγῖται, ex remigibus dicebantur, qui medio ſedebant loco. Nam qui ſummi erant, Thranitæ dicebantur. qui uero infimi, Thalamii. Dicti Zygitæ ἀπὸ τῶν ζυγῶν, quo nomine inter cætera tranſtra, & ſedilia in nauibus uocantur, quæ & Latini Iuga appellant. Vir. 5. Aene. Inde alias animas, quæ per iuga longa ſedebant, Deturbat. Vide Cæl. Rhodig. li. 6. c. 10.

ZYGOPOLIS, ζυγόπολις, Ponti urbs in confinio Cappadociæ, non procul à Trapezunte. Auctor Strabo li. 12.

ZYGOSTATAE, ζυγοστάται, ponderum examini præfecti, quorum officium eſt proſpicere, nequa in ponderibus fraus committatur: ut annotauit Alciatus in legem 2. Dig. Si certum petatur.

ZYMITES, p. p. ζυμίτης, panis fermentatus: ἀπὸ τῆς ζύμης, qua uoce Græci fermentum appellant. Huic opponitur Azymus, ἄζυμος, id eſt, panis fermenti expers.

ZYTHVM, neut. gen. uel Zythus maſcul. ζυθὸς, potus ex hordeo aqua reſoluto confectus, acris guſtu, & uini in morem inebrians: Hoc Aegyptij uini loco utabantur, (unde & Peluſiacus potus à Poetis inuenitur appellatus) ſicut Hiſpani ſimili factitij potus genere, quam Celiam uel Ceriam appellabant. Plin. li. 22. ca. ultimo: Et frugum quidem hæc ſunt in uſu medico. Ex iiſdem fiunt & potus Zythum in Aegypto, celia & ceria in Hiſpania, ceruiſia & plura genera in Gallia, alijsque prouinctis: quorum omnium ſpuma cutem fœminarum in facie nutrit.

FINIS.

PAVLVS MANVTIVS ALDI FILIVS

bonarum literarum ſtudioſis

S. D.

VETVS noſtrum tueor inſtitutum, quàm licet,accurate, ut ex ædibus noſtris nullum librum exire patiar, quem non uel auxerit,uel aliquo pacto noſtra expoliuerit, atque ornauerit induſtria. in Calepino præſtitimus ea,quæ polliciti ſumus in fronte libri. hic addidimus egregia multa, ut putamus,certe non admodum peruulgata: quæ uobis tũ utilia,tum grata in primis fore exiſtimamus. habent enim doctrinam homine dignam eleganti, & qui literarũ humanarum in ſtudio libenter uerſetur. quæ ſuis locis inſerere, & inter Calepini uerba imprimere, uiſum non eſt. laterent enim quodam modo quaſi ſepulta: nec intelligere facile eſſet, quem uobis fructum ex opera ſtudioque noſtro liceat percipere:qui certe,ſi uoluntati noſtræ reſponderet, eſſet uberrimus: nec minimum tamen,qui hæc legerit, eſſe iudicabit.

ACROAMA. mos erat apud ueteres, qui hodie nullus eſt,ut,in fabulis agendis actionem hiſtrionum muſica ſymphonia commendaret. unde illud, tibijs dextris,& ſiniſtris, aut, paribus, & imparibus, aut, Serranis, & Phrygiis. erat igitur in uoce hiſtrionum actio: erat in muſica ſymphonia, quòd acroama dicebatur, inde ſcilicet, quòd hæc fabulę pars auribus perciperetur, & auditio quædam eſſet, animum leniente muſico concentu, ſicut illa, quæ ad actionem hiſtrionum pertinebat,ſpectantium oculos oblectabat. atque hanc fuiſſe acroamatis ſignificationem,loci demonſtrant, quos in antiquorum ſcriptis obſeruauimus. nam in oratione pro Archia diſtinxit acroama & uocem, id eſt eum qui fidibus, & eum qui uoce caneret. Cum, inquit,ab eo quæreretur,quod acroama,aut cuius uoce libentiſsime audiret; reſpondit,eius,a quo ſua uirtus optime prædicaretur. & in Verrem,acroama pro homine potius, quàm pro re,plane conſtat eſſe uſurpatum. ſunt enim hæc uerba. Hic quaſi feſtiuũ acroama,ne ſine corollario diſcederet,emblemata auellenda curauit. ſed nuſquam apertius, quàm apud Macrobium,quid acroama ſit, intelligitur. eſt enim certe is,qui fidibus,non is,qui uoce delectat. Saturnaliorum,inquit, libro II. Delectatus inter cœnam erat Auguſtus pueris ſymphoniacis Turionij Flacci mangonis, atque eos frumento donauerat, cum in alia acroamata fuiſſet liberalis nummis:eoſdemq; poſtea Turonius æque inter cœnam quærenti Cæſari ſic excuſauit, Ad molas ſunt. In oratione autem pro Sextio, de P. Clodio: Ipſe ille, maxime ludius, non ſolum ſpectator, ſed actor,& acroama. quod ideo dixit Cicero, quia Clodius utrunque munus,& hiſtrionis,& muſici, obiret. Ex noſtro commentario in orationem pro Sextio.

ACTVARIVS limes eſt, qui primus actus eſt ab eo quintus quiſque: quem ſi numeres cum primo erit ſextus, quoniam quinque centurias ſex limites cludunt. Actuarij autem extra maximos, D. & K. latitudinem habent ped. XII. Per hos iter populo, ſicut per uiã publicam debetur. ita enim cautum eſt lege Sempronia,& Cornelia,& Iulia. Quidam ex his latiores ſunt XII. pedibus, ut hi qui ſunt per uiam publicam militarem acti. habent enim latitudines uiæ publicæ. Hæc tradita ſunt ab Hygeno in libro de militibus conſtituendis.

ACTVS, agreſtis menſuræ genus fuit,de quo dictum eſt in dictione Menſura.

ADOPTIO lege curiata fiebat. licebat autem non patricio plebeium, ſed plebeio patricium adoptare. atque hoc in genere tria lex iubebat obſeruari: primũ, vt is adoptaret,qui neque procreare iam liberos poſſet, & cum potuiſſet, expertus eſſet: alterum,ut tum generum ac dignitatis, tum ſacrorum ratio haberetur, id eſt, ut ita fieret adoptio,ut ne quid aut de dignitate generum, aut de ſacrorum religione minueretur: tertium,ne qua omnino calumnia, ne qua fraus, ne quis dolus adhiberetur: quæ ſi ſeruarentur omnia,tum adoptionem recte fieri. nihil tamen horum in adoptione P. Clodij ſeruatum eſſe, arguit Cicero in oratione pro domo ſua: neque ſolum ob hanc cauſſam ait eſſe infirmam irritante illam adoptionẽ, uerum etiam, quòd, cum curiata lex ferretur, tum ſeruatum de cœlo ſit: quod cum fieret, neq; legem ferri,neque omnino quicquam agi cum populo licebat. primum enim adoptandi cauſſas eſſe oportuit, de quibus pontifices iudices erant; deinde, ſi cauſſæ probarentur, curiata lex ferebatur: quam qui ferret, is omnia ſeruare debebat, quæ in ceteris legibus.

eum ferretur, ſeruari mos fuit. quod utrunque ſigni-
ficat Cicero in ea oratione, cum ait: Vt is adoptet,
qui, quod natura iam aſſequi non poteſt, legitimo &
pontificio iure quærat. itaque, quod eſt apud Tacitũ
lib. XII: Lege curiata apud pontifices adoptio fie-
bat; id ita eſt intelligendum, ut, niſi & lex ferretur,
& adoptandi cauſſas pontifices probaſſent, adoptio
fieri non poſſet. utrunque uero ſeparatim agebatur;
cum de cauſis pontifices cognoſcerent, legem uero
magiſtratus ferret. Adoptantis autem ætatem XVIII.
annis maiorem, quàm eius, qui adoptaretur, eſſe o-
portere, a Modeſtino ſcriptum eſt his uerbis: Non
tantum cum quis adoptat, ſed & cum arrogat, maior
eſſe debet eo, quem ſibi per adoptionem, uel per ar-
rogationem filium facit; ſed utique plena pubertate,
id eſt XVIII. annis, eum præcedere debet. Ex libro
noſtro de legibus Romanis.

AERARIVM fuiſſe in Saturni templo, ſatis ex Feſto, Plu
tarchoq; in Probl. conſtat. ſed, æraria tria cur nomi
nentur, non omnes fortaſſe norunt: itaque totam
hanc rationem paullo diligentius conabimur explica
re. Aerarium primum illud fuit, quo effracto, cum
per annos multos, ut Appianus, & Lucanus perhi-
bent, clauſum fuiſſet, C. Cæſar pecuniam vniuerſam
belli ciuilis initio ſumpſit. atq; ĩ hoc tradit Appianus,
conditum fuiſſe aurum, quod in uſum gallici belli
erogandum aſſeruaretur, quod uidetur eſſe iam inde
ab eo tempore inſtitutum, cum urbẽ Romam galli
captam incenderunt. tunc enim ut aurum illum re-
poneretur, belli gallici metu decretum eſt. Aq; ego
quidquid poſtea ex uictorijs, vt ab Africanis duobus
ex ſecundo, & tertio Punico bello, a prioris fratre ex
Aſia, a Mummio, & Paulo ex Corintho, & Macedo-
nia, a Lucullo, & Pompeio, ex Tigrane & Mithri-
date partum eſt (ut alios pene innumerabiles omittã).
eodem poſtea congeſtum exiſtimo; primum, quia,
exiguam plane auri uim fuiſſe, quę priſcis illis tempo-
ribus, paullo poſt urbem a Gallis liberatam in ma-
gna omnium rerum inopia, non dum ualde prolatis
imperij terminis, depoſita eſt, uerisſimile uidetur,
cuius tantulæ pecuniæ cauſſa nunquam certe fores
ærarij ſibi effringendas Cæſar putaſſet, a quo ablata
laterum aureorum XXVI. M. & in numerato pondo
CCC. Plinius lib. 33. cap. 3. affirmat; deinde, quòd,
ærarium illud, quò per uim ingreſſus eſt Cæſar, id fuiſ
ſe, quò aurum atque argentum ex præda Punica, &
Macedonica congeſtum eſt, Lucanus lib. 3. docet ijs
verſibus.

Tum conditus imo
Eruitur templo, multis intactus ab annis,
Romani cenſus populi, quem punica bella,
Quẽ dederat Perſes, quẽ uicti præda Philippi.

Alterum fuit ærarium ex auro uiceſimario; quod
in ſanctiore ærario ſeruatum ad vltimos caſus. Liui.
lib. 27. prodidit, collectum autem ex eorum, qui
manumitterentur, uiceſima, idem Liuius lib. 7. nar
rat. Tertium ex annua uectigalium pecunia con-
ſtabat: ex quo, quidquid belli neceſsitas, aut quoti-
dianus Reip. uſus requireret, decernente ſenatu, ut
ait Polibius, uel etiam, quod poſtremis temporibus,
P. Clodius tribunus pl. contra leges inſtituit, popu-
lo iubente ſumebatur, atque hoc tertium ærarium aſ-
ſiduis, tum ordinarijs, tum extraordinarijs impenſis
exhauſtum, & ad ſummas anguſtias redactum, in agra
ria II. & in oratione de prouincijs conſularibus,
etiam in C. Verrem Cicero, Pedianus in commenta-
rio Cornelianæ, Marcellinusque libr. 16. ſignificant.
priora duo per quam raro aperiri, ideoque ſanctio-
ra uocari ſolita, Cicero, Cæſar, & Liuius demon-
ſtrant. nam de prædæ bellicæ ærario, in quo ipſo fuiſ
ſe aurum, Gallici belli metu depoſitum, ad Att. ep.
12. & 20. lib. 7. ſignificatur. Cæſar autem ipſe li. 1.
coram de bello ciuili ſic: Lentulus conſul, aperto ſan
ctiore ærario, ex urbe profugit. Florus quoque lib.
4. ſanctum ærarium uocat. itidem ſanctius ærarium
dictum illud eſſe, quo uiceſimarium aurum ſeruaba-
tur, Liuius lib. 27. oſtendit. conſulibus, inquit, au-
rum uiceſimarium, quod in ſanctiore ærario ad ulti-
mos caſus ſeruabatur promi placuit. Quod autem
ait Lucanus, - Multis intactus ab annis. ita uerisſimi
le uidetur, ſi ciuilia bella excipias. certe enim neq;
C. Mario, neq; Cinnæ, neque poſtremo Syllæ, qui pu
blicam libertatem annis oppreſſerunt, pecuniam ca
pere ex ærario religio fuit. etiam ipſum Pompeium
ante Cæſarem, orta inter eos ciuili contentione, æra
rij pecuniam eſſe uſum, quis dubitet? quamquam
accepit multo minus, quàm reliquit. Cum igitur
æraria tria memorantur, diſtinguntur pecuniæ po-
tius, quàm loca: cum uno Saturni templo publicæ
pecuniæ omnes aſſeruantur: ſed in eo templo tres
fuiſſe cellas, in quibus theſauri publici reponerentur
licet exiſtimare: ut pecuniæ publicæ tria genera fue-
rint, (pecuniam voco, ſiue aurum, argentumq; per-
cuſſum eſſet, ſiue factum, ut uaſa & ſimilia, ſiue infe-
ctum, vt latera) vnum ex auro illo propter belli Galli-
ci timore depoſito; & ex præda bellica; alterum ex
auro uiceſimario; tertium ex annuis uectigalibus.
Ex noſtro commentario in Epiſtolas Cic. ad Att.

AGER latine appellari dicitur, eo quòd in eo agatur ali
quid. alij agrum ex græco nominari manifeſtius cre
dunt: unde & uilla græce choragros dicitur. uilla
autem a uallo, id eſt aggere terræ nuncupata, quod
pro limite conſtitui ſolet. Et poſſeſsiones quæ di-
cuntur, item fundi, prædia, rura, agri ſunt: ſed hoc dif
ferunt, quòd poſſeſsiones ſunt agri late patẽtes, publi
ci priuatiq;, quos initio non mancipatione, ſed quiſ-
que, ut potuit, occupauit, atq; poſſedit: unde & nun-
cupati. Fundus autem dictus, quod in eo fundatur
uel ſtabilitur teſtimonium. & tam urbanum ædificiũ,
quàm ruſticum fundus intelligendum eſt. Prædium
appellatum, quod ex omnibus patris familias maxime
prouidetur, id eſt apparet, quaſi præuidiũ: uel quòd
antiqui agros, quos bello ceperant, ut prædæ nomi-
ne habebant. Rura uero incultos agros, id eſt ſiluas,
& paſcua, ueteres dicebant. Agrorum nomina multa
ſunt, compaſcuus, alluuius, arcifinius, noualis, ſquali
dus, vliginoſus, ſubſeciuus. quorum nominum ratio
nem exponemus. Compaſcuus ager dictus, quia di-
uiſoribus agrorum relictus eſt ad paſcendum com-
muniter vicinis. Alluuius ager eſt, quæ paulatim flu
uius in agrum reddit. Arcifinius ager dictus eſt, quia
certis linearum menſuris non continetur, ſed arcen
tur fines eius obiectu fluminum, montium, arborum:
vnde & in his agris nihil ſubſeciuorum interuenit.
Noualis ager eſt primum proſciſſus, ſiue qui alternis
annis uacat, nouandarum ſibi uirium cauſſa. noualis
enim ſemel cum fructu erunt, & ſemel uacua. Squali
dus ager, quaſi excolidus, quòd iam a cultura exierit,
ſicut exconſul, quòd a conſulatu diſceſſerit. Vligino
ſus ager eſt ſemper humidus. nam humidus dicitur,
qui

qui aliquando ſiccatur. vligo enim humur terræ eſt naturalis,ab ea nunquam recedens. Subſeciua ſunt propriè, quæ quæſtor de materia præcidens, quaſi ſuperuacua abijcit. inde & ſubſeciui agri, quos in pertica diuiſos recuſant, quaſi ſteriles, aut paluſtres. Ex libello variorum auctorum de limitibus.

AGRORVM qualitates Iulius Frontinus his verbis perſecutus eſt. Agrorum qualitates ſunt tres: vna agri diuiſi & aſsignati: altera, menſura per extremitates comprehenſi: tertia arcifinij, qui nulla menſura continetur. Ager diuiſus aſsignatus, eſt coloniarum. hic habet conditiones duas, vnam, qua plerunque limitibus continetur; alteram, qua per proximos poſſeſsionum rigores aſsignatus eſt, ſicut in Campania Sueſſæ, Auruncæ. quidquid autem ſecundum hanc conditionem in longitudinem eſt delimatum, per ſtrigas appellatur; quidquid per altitudinem, per ſcamna. ager ergo limitatus, hac ſimilitudine decumanis & cardinibus continetur. ager per ſtrigas & per ſcamna diuiſus & aſsignatus, eſt more antiquo in hac ſimilitudine; qua in prouincijs arua publica colũtur. Ager eſt menſura comprehenſus, cuius modus vniuerſus ciuitati eſt aſsignatus, ſicut in Luſitania Salmaticenſibus, aut in Hiſpania Citeriore Palatinis, è compluribus prouincijs. tributarius ſolus per vniuerſitatem populis eſt definitus. eadem ratione & priuatorum agrorum menſura aguntur hunc agrum multis locis menſores. quamuis extremum menſuras comprehenderint, in formam, in modum limitum condiderũt. Ager eſt arcifinius, qui nulla menſura continetur: finiẽ ſecundum antiquam obſeruationem, fluminibus, foſſis, montibus, vijs, arboribus antemiſsis, aquarum diuortijs, & ſi qua loca, hoc eſt quę ante, a poſſeſſore potuerunt obtineri. nam ager arcifinius ſicut ait Varro, ab arcendis hoſtibus eſt appellatus: qui poſtea interuentu litium, per ea loca, quibus finit, terminos accipere cœpit. In his agris nullum ius ſubſeciuorum interuenit. ſubſeciuum eſt, quòd a ſubſecante linea nomen accepit. Subſeciuorum genera ſunt duo, vnũ, quod in extremis aſsignatorum finium centuria expleri non potuit. Aliud genus ſubſeciuorum, quod in medijs aſsignationibus, & integris centurijs interuenit. quidquid .n. inter IIII. limites minus, quàm interclusum eſt, fuerit aſsignatum, in hac remanet appellatione: ideo quòd is modus, qui aſsignationi ſupereſt, linea cludatur, & ſubſecetur. nam & reliquarum menſurarum actus, quidquid inter normalem lineam, & extremitatem intereſt, ſubſeciuum appellatur. Eſt ager ſimilis ſubſeciuorum conditioni extra clauſus, & non aſsignatus; qui ſi rep. populi Romani, aut ipſius coloniæ, cuius fine circundatur, ſiue peregrinæ urbi, aut locis, ſacris, aut religioſis æque ad populum Romanum pertinentibus datus non eſt, iure ſubſeciuorũ, in eius, qui aſsignare potuerit, remanet poteſtate. Ager extraclusus eſt, qui intra finitimam lineam, & centuriatis interiacet: ideoque extraclusus, quia vltra limitem finitima linea clauditur. Ex Frontino de limitibus agrorum.

AGNA vocabatur actus, menſuræ genus agreſtis, a ruſticis prouinciæ Bæticæ. Ex libello variorum auctorum de limitibus.

ALLVVIONVM, quæ contingere ſolent in prædijs, quæ ripis quorundam fluminũ terminantur, ea natura eſt, vt ſemper incerta poſſeſsio, incertum ſit eius dominium, quod poſſeſſori per alluuionem adcreſcet. nam quod hodie poſsidemus, non nunquam altero die vicini fundi dominio in alteram fluminis ripam tranſlatum acquiritur. nec tamẽ, apud quem decreſcit, remanet, ſed plerunque redit ad priorem domum cum augmento: ſæpe nec ad poſteriorem manet, nec redit ad priorem, ſed in arena fluminis inundatione ſoluitur: ideoq; ſuggeſtione culminis tui admittitur, vt iudicio agrimenſoria finiatur. non de Aegyptijs ſolis, nec de limi tantum alluuionibus loquimur, ſed, quod ſalubre eſt orbi terrarum, atque omnibus prouincijs, promulgamus, vt ea quæ per alluuionem poſſeſſoribus acquiruntur, neque ab ærario vendi, neque a quolibet peti, nec ſeparatim cenſeri, uel functiones exigi, perpetua lege valitura ſancimus: ne alluuionum ignorare vitia, vel rem noxiam poſſeſſoribus indicere videamur. Similiter nec quidem quæ paludibus antea, vel paſcuis videbantur adſcripta, ſi ſumptibus ac laboribus poſſeſſorum nunc ad frugum fertilitatem tranſlata ſunt, vel vendi, vel peti, vel quaſi fertilia ſeparatim cenſeri, vel functiones exigi concedimus: ne hi doleant diligenter operam ſuam agri dediſſe culturæ, ne diligentiam ſuam ſibi damnoſam intelligant. Hęc ex Frontino de limitibus agrorum: quæ ille recitat ex epiſtola Theodoſij & Valentiniani imperatorum. Agenus autem & ipſe in libello de limitibus agrorum ſic inquit. De alluuione obſeruatio eſt, ſi hæc in occupatorijs agitur agris: quidquid vis aquæ abſtulerit, repetitionem nemo habet. quæ res neceſsitatem ripæ muniendæ iniungit, ita tamen, vt ſine alterius damno quidquã fiat. Si vero in diuiſa & aſsignata regione tractabitur, nihil amittet poſſeſſor: quoniam formis per centurias certus cuique modus aſcriptus eſt: circa Padum autem cum ageretur, quod flumen torrens, & aliquando tam violentum decurrit, vt alueum mutet, & multorum late agros trans ripam, vt ita dicam, trãſferat: ſæpe etiam inſulas efficit. At Caſsius Longinus, vir prudentiſsimus, iuris auctor, hoc ſtatuit, vt quidquid aqua lambendo abſtulerit, id poſſeſſor amittat: quoniam ſcilicet ripam ſuam ſine alterius damno tueri debet. Si vero maiore vi decurrens alueum mutaſſet, ſuum quiſque modum agnoſceret: quia non poſſeſſoris negligentia, ſed tempeſtatis violentia abreptum apparet. Si vero inſulam feciſſet, a cuius agro feciſſet id poſsideret, at ſi ex cõmuni, quiſque ſuum reciperet. Scio enim quibuſdam regionibus cum aſsignarentur agri, adſcriptum aliquod per centurias flumini. hoc autem prouidit auctor diuidendorum agrorum: vt quoties tempeſtas fluuium concitaſſet, non per regionem excedens alueum vagaretur, ſed ſine iniuria cuiuſquam deflueret. hos tamen agros, id eſt hunc omnem modum qui flumini adſcriptus eſt, reſp. quibuſdam vendidit. hæ quæſtiones maxime in Gallia tota mouentur, quæ multis contecta fluminibus immodicas alpium niues in mare tranſmittit, & ſubitarum relegationum repentinas inundationes patitur. Aliquibus locis impetrauerunt poſſeſſores a præſide prouinciæ, ut aliquam latitudinem flumini daret. nam & in Italia Piſaurum flumini latitudo eſt aſsignata eatenus, quouſque alluebat.

ALLVVIVS ager a veteribus dicebatur, quem paulatim fluuius in agrum reddit.

AMPLIATIO, & comperendinatio, differunt omnino

inter ſe, nec tamen in quo plane differant, ſatis cõſtat. qua de re recitabimus primum Pediani verba: deinde quid ſentiamus ipſi, expoonemus. Pedianus igitur ſic. Ante legem Glauciæ de comperendinatione, aut ſtatim ſeotentia dicebatur, ſi abſoluendus eſſet reus: aut, Amplius, pronunciabatur, ſi uideretur eſſe damnandus, cum dixiſſent iudices, Non liquet, hoc eſt, obſcura cauſſa eſt. itaque ea pars, interpoſita dilatione, dicebat, in cuius peroratione videbatur obſcuritas. comperendinatio vero vtriuſque partis recitatio eſt. & infra ſubiungit hæc. Alij ſic. Ioter comperendinatioõe & ampliatioocm hoc intereſt, quòd comperendinatio ex vna tãtum reddebatur, cum cauſſam iudex non intelligeret, & omnino, ſi videbatur iudicibus bona cauſſa, abſolnebãt reũ: ſi mala, nõ ſtatim condẽnabaot, ſed hac excuſatione parcebant. nã, cũ condẽnãdi nota eſſet C litera, abſolueodi A ampliandi ſignum N L dabant: quo ſignificaot non liquere: vnde ampliatio naſcebatur. quibus ex verbis primum illud intelligitur, io ampliatione aut accuſatorem ſolum aut defenſorem iterum cauſſam egiſſe: deinde, etiam hoc cooſtat, eſſe, Amplius pronunciatum, non cum ambigeretur, abſoluendus, ao condemnandus eſſet reus, ſed cũ ita dilucide pateret culpa, vt condemnandus omnino videretur. in quo tamen, vt, quaſi ad excuſandam dilationem, ſpeciem aliquam dubitationis præ ſe ferrent, ampliandi ſignum in tabellis dabant N L: tumq; iterũ dicebat is, vel pro reo, vel contra reum, qui quod propoſuerat, argumentis noo ſatis probaſſe videretur. Quod ad primum attinet; etſi Pediano ſicuti debeo, tribuo plurimnm: quæro tamen, vere oe ſenſerit, an ſecus. venit enim in mentem ſuſpicari, ne, quemadmodum in comperendinatione, ſic in ampliatione ab vtraq; parte iterũ acta cauſſa ſit. Liuius enim li. XLIII. cauſſam de repetundis ex ampliatione vtrinque ait eſſe actam. idẽ ex ijs verbis poſſum conijcere, quæ ſunt apud Ciceronem lib. I. io Verrem: Quid ego nunc in altera actione Cn. Dolabellæ ſpiritus, quid huius lacrimas, & concurſationes proferam? vocat alterã actionem poſt ampliatiunem. quod verbum ſpectare potius vtranque partem, quàm alterutram, videtur. & Aſconius ipſe, non dubito, quio idem ſeoſerit. ſubiungit enim hæc iu ſuo commentario: Hic apparet, etiam in ampliatione ſic alteram dici quemadmodum iu comperendinatione. De illo altero, cum dixit. ampliationem fuiſſe, noo in cauſſa dubia. ſed iu manifeſta rei culpa, non ad cauſſam melius cognoſcendam, ſed ad damnationem differendam: plane noo aſſentiot: oec tamen audeo diſſentire. libenter enim exiſtimauerim Amplius, eſſe pronunciatum, cum obſcura cauſſa eſſet, oec de obſolutione, aut coodemnatione ſatis liqueret, proptereaq́; amplius requiri ad cauſſam demõſtrandam videretur. nam ſi ampliatio futuræ damnationis eſſet ſignum: quorſum cum de Philodamo eſſet, Amplius, proounciatum, taotopere Dolabella & Verres contendiſſent, vt coodemnaretur? non opera ſuperuacanea fuiſſet? contenderunt autem, quia videbant poſſe fieri, vt abſolueretor. quid? Pedianus ipſe non ne cootra ſuam ſententiam loquitur? quaſi enim oblitus ea, quæ ante de ampliatione dixerat, hoc in loco ait. Mos veterũ hic fuerat, vt, ſi abſoluendus, quis eſſet, ſtatim abſolueretur; ſi damnandus, ſtatim damnaretur; ſi cauſſa noo eſſet idonea ad damnatiooem, abſolui tamen non poſſet, Amplius pronunciaretur. Sed fortaſſe Pedianus excuſari poterit, ſi tempora diſtinguantur, hoc modo, vt ante legem Glauciæ ampliatio fuerit dilatæ condemnatioois iudicium, poſt legem vero Glauciæ, obſcuritatis, nec ſatis exploratæ ſententiæ. vtrunque ſane duo Cicernois loca, ſi quis attenderit, videntur oſtendere: primum, in iudicio Philodami, de quo proxime dictum eſt. ibi enim, dubium fuiſſe poſt damnationem euentum iudicij, plane conſtat. deinde, cum ea dixit in eodem libro: Verum vt opinor, Glaucias primus tulit, vt compereodinaretur reus. antea vel iudicari primo poterat, vel, Amplius, pronunciari. vtram igitur putas legem molliorem? opinor, illam veterem: qua vel cito abſolui, vel tarde condemnari licebat. nam hoc, Tarde coodemnari, ad illud, quod proxime dixerat, refertur, Amplius pronunciari. vt ampliatio nihil aliud, quàm tardam condemnationem, ſignificare videatur. Differt etiam io hoc à comperendinatione ampliatio, quòd ampliatio tantum à iudicum arbitrio ac uoluntate pendet, comperendinatio vero eſt illa quidem in iudicibus poſita, ſed petente vel accuſatore, vel defenſore. nam, oiſi alteruter, aut vterque petijſſet, oihil iudices de comperendinando reo cogitaſſent. non potuiſſet autem compendioationem iooitis iudicibus omitti, Pedianus docet, cum ait, ideo teſtibus uſum eſſe Ciceronem, vt, ſi poſſet, comperendinatiooem tolleret. ſperabat enim Cicero cauſſa per teſtes patefacta, iudicibusq; probata, futurum vt de tollenda compereodinatione à iudicibus impetraret. ergo, tum in iudicibus, tum in accuſatore ac defenſore ſitum fuiſſe comperendinandi ius, vere dixi. Differebant etiam origine ampliatio, & comperendinatio. nam vetuſtiorem fuiſſe ampliationem, verba Ciceronis de lege Glauciæ demonſtrant. &, P. Licinio C. Caſsio cos. hoc eſt multis ante primam de repetundis legem annis, quam à L. Piſone latam diximus, ampliatos eſſe reos in iudicio repetundarum, apud Liuium lib. XLIII. animaduertimus. Ex libro noſtro de Legib. Romanis.

ANVLVS. primus Prometheus fertur circulum ferreum, incluſu lapide, digito circuodediſſe. qua conſuetudine homines vſi anulos habere cœperunt. anuli autem per diminutiooem dicti à circulis & anis, qui ſunt circum brachia, & circum crura. Anulos homines primum geſtare cœperunt quarto a pollice digito; quòd ea vena quædam ad cor vſq; pertingat: quam ootandam ornandamq; aliquo inſigni veteres putauerunt. Apud Romanos anuli de publico dabantur, & noo ſioe diſcrimine. nam dignitate præcipuis oiris gemmati dabantur, cæteris ſolidi. anulum aureum oeque ſeruus, neque libertinus geſtabat in publico: ſed anulo aureo liberti utebantur: libertini argenteo, ſerui ferreo. Apud veteres vltra vnum anulum uti, infame habitum viro. Gracchus in Mæuium: Conſiderate Quirites ſiniſtram eius: en, cuius auctoritatem ſequimioi: qui propter mulierum cupiditatem, vt mulier eſt ornatus. Craſſus, qui apud Parthos perijt, in ſeoectute duos habuit anulos, cauſſam præferens, ꝙ pecunia ei immẽſa creuiſſet. Feminę oõ uſę sũt anulis, niſi quos virgini ſponſus miſerat: oeq; amplius quàm binos anulos aureos in digitis habere ſolebãt. Inter genera anulorũ ſunt, ũgulus, Samothracius, Thynius. ũgulus eſt gẽmatus, vocatusq; hoc nomine, qa, ſicut ũgula carni ita,

ita gemma anuli auro accingitur. Samothracius aureus eſt quidem, ſed capitulo ferreo, a loco ita nocatus. Thynius purus eſt, primum in Bithynia fabricatus, quam olim Thynam vocabant. Flaccus.

Lucentes mea vita nec ſmaragdos,
Berillos mihi * nec nitentes,
Nec præcandida margarita quæro:
Nec quos Thynica lima perpoliuit
Anellos, nec Iaſpios lapillos.

Iſidorus de etimologijs.

APOLLINARES ludi cum in vnum annum vouerentur, incertoq; die fierent; ſenatus P. Licinium Varum, prætorem vrb. ferre ad populum iuſsit, vt in perpetuum in ſtatum diem vouerentur. hi ludi, cum Annibal eſſet in Italia, ex Martij, clari vatis, carmine primum inſtituti: cuius in libris hæc inuenta Liuius recitat lib. v. eademq; fere & Macrobius lib. Sat. I. Hoſtes, Romani ſi expellere vultis; Apollini vouendos cenſeo ludos, qui quotannis comiter Apollini fiant: cum populus dederit ex publico partem, priuati vel conferant pro ſe, ſuisq;, ijs ludis faciendis præerit prætor is, qui ius populo plebique dabit ſummum. X. uiri græco ritu ſacra faciant. hoc inuento carmine, cenſuerunt patres Apollini ludos vouendos faciendoſq;. voueri autem, & fieri a prætore vrb. quòd is eſſe videretur, qui ius populo plebique ſummum daret: cum facti eſſent, duodecim millia æris prætori ad rē diuinam, & duas hoſtias maiores dandas: & vt X. uiri ſacra ritu græco facerent, hisque hoſtijs, Apollini boue aurato, & capris duabus albis auratis, Latonæ boue femina aurata. ludos prætor cum facturus eſſet, edixit, vt populus per eos ludos ſtipem Apollini, quantam commodum eſſet, conferret. populus eos coronatus ſpectauit. matronæ ſupplicauere: vulgoque apertis ianuis in propatulo epulati ſunt: celéberque dies omni cæremoniarum genere fuit. Annó proximo, referente Calpurnio prætore, decreuit ſenatus, vt ij ludi in perpetuum vouerentur. triennio poſt, vt in perpetuum in ſtatum diem vouerentur. P. Varus, vt diximus, prætor vrb. a ſenatu iuſſus, legem tulit: & ex ea lege ipſe primus vouit, fecitque ante diem II. nonas Quint. eumq; diem ſolemnem deinde ſeruatum eſſe Liuius tradit. ego tamen M. Bruti, qui Cæſarem interfecit, prætoris vrbani abſentis nomine, neque vno die tantum, neque II. nonas Quint. factos inuenio, ſed, cum nonis Quint. eſſent commiſsi, vſque ad III. idus datos fuiſſe. quod ex duobus locis epiſt. ad Att. lib. XVI. colligitur. atque hoc ipſum, de pluribus ludorum Apollinarium diebus, confirmat ſatis plane, vt videtur, Liuius libro XXXVII. his verbis: Ludis Apollinaribus ad v. idus Quint. cælo ſereno, interdiu obſcurata lux eſt:

Ex libro noſtro de legib. Romanis.

ARCIFINIVS ager dictus eſt, quia certis linearum menſuris non continetur, ſed arcentur fines eius, obiectu fluminum, montium, arborum: vnde & in his agris nihil ſubſeciuorum interuenit. Sic in libro variorum auctorū de limitibus. Siculus autem Flaccus, Occupatorij, inquit, dicuntur agri, quos quidam arcifinales vocant. ij autem arcifinales dici debent, quibus agris victor populus occupando nomen dedit. bellis enim geſtis, victores populi terras omnes, ex quibus victos eiecerunt, publice atque vniuerſaliter territorium dixerunt, intra quos fines ius dicendi eſſet: deinde, vt quiſq; virtute cólēdi occupauit, arcendo vicinum, arcifinalem dixit. Et apud Frontinum hæc legimus. Ager arcifinius, ſicut ait Varro, ab arcendis hoſtibus eſt appellatus: qui poſtea, interuentu litium, per ea loca, quibus finit, terminos accipere cœpit in his agris nullū ius ſubſeciuorū interuenit. Arcifinales agri, & Arcifinij dicuntur, quorū fines deprehendi non poſſunt.

AVGVSTEI termini dicebantur in locis montanis poſiti, rotundi: quòd Auguſtus eos recenſuit, &, vbi fuerunt, lapides aliquos conſtituit, & omnem terram ſuis temporibus remenſurari voluit, ac veteranis aſſignari.

AVSPICIA. duo fuiſſe auſpiciorum genera, Dio narrat: vnum ſiue obnunciatione: alterum cum obnunciatione. vtroque genere poteſtas agendi cum populo tollebatur: primo, vel ſi nulla omnino ſigna de cœlo monſtrarentur, nec obnūciaretur quidquam: altero, cum cœleſti aliquo ſigno viſo, quod publicam calamitatem portendere videretur, obnunciaret is qui auſpicabatur, ei, qui agere cum populo vellet. vtrunque genus, lege lata, ſuſtulit P. Clodius, Ciceronis inimicus. de quo ſic in oratione pro Sextio. Iiſdem conſulibus ſedentibus, atque inſpectantibus, lata lex eſt, ne auſpicia valerent, ne quis obnunciaret, ne quis legi intercederet. Ex noſtris commentarijs in orationem pro Sextio.

BRVTVS. & Bruti, & Scęuæ, & Bubulci, cognomina gentis Iunię fuerunt. Brutorum præcipue nominantur, Lucius ille Brutus, qui reges eiecit; & M. Brutus, qui Cæſarē occidit. Lucius patricius fuit: de Marco, patricius fuerit, an plebeius, poteſt ambigi. patricium fuiſſe, Poſidonius philoſophus, eumq; ſecutus Plutarchus affirmat: Brutum enim eum, qui reges expulit, tres filios habuiſſe. duos, quos particeps cóiurationis in remp. vltimo ſupplicio, patre conſule ſpectante, affectos, hiſtoriæ narrant; tertium, vnde Iunia gens propagata eſt, & a quo M. Brutus originem duxit. Contra, plebeium vt fuiſſe credamus, Dionyſij Halicarnaſſei facit auctoritas. nā, etſi Plutarchū, ꝓ eo, ac debeo, plurimi facio: tamen Halicarnaſſeum, qui nititur argumentis, libentius, hac quidem in re, auctorem ſequor. Plutarchi eſt ſimplex & nuda narratio. nam illud neſcio quid, quod affert ex Poſidonio; ipſius Poſidonij ætate fuiſſe Romæ præſtantes ex ea gente viros, quorum forma ad ſimilitudinem magis accederet illius Bruti, qui ciuitatem dominatu regio liberauit, ita plane nihil eſt, vt refellendum non exiſtimem. Noſter autem Cicero, cum in Philippicis orationibus, & in libro de claris oratoribus dixit idem, quod poſtea Poſidonius, & Plutarchus, potuit id Bruto gratificari; quem tum vnice diligebat, tum ad ſtudium libertatis recuperandæ facilius impelli poſſe exiſtimabat, ſi ab illo Bruto, qui primus Romæ iugum ſeruitutis virtute depulerat, progenitum oſtenderet. Dionyſii ratio hæc eſt, eaque, vt mihi videtur, admodum firma. Si Lucius ille Brutus, qui libertatem Romæ conſtituit, virilem ſtirpem reliquiſſet; eius poſteri patricij fuiſſent. quòd ſi patricij; conſulatum ſine dubio multi geſsiſſent. at per annos CC. quod faſti declarant, conſul Romæ Iunius nemo fuit. nā, quòd, Scæuas, & Bubulcos, qui, vt diximus, Iunij fuere, conſules videas, CC. poſt reges exactos annis; hoc potius docemur argumēto, plebeios fuiſſe, quàm patricios: cum in conſulatu collegas habuerint de gente pa-

tricia ; eo porro tempore conſules fuerint,cum,eum magiſtratum duobus patricijs mandari, lex Licinia uetaret. Præterea,in eiuſdem Dionyſij hiſtoria tribunum pl. uideo Brutum quendam,plebeiæ partis defenſorem acerrimum ; item alterum in oratione pro Quinctio ; alios etiam alibi. quos,ut opinor, de gente Iunia fuiſſe,nemo negabit ; &,plebeios fuiſſe,ideo putandum eſt,quòd tribunatum pl. plebeijs tantum hominibus deferri,leges iuberent. Liuius ſane duos tantum nominat Bruti filios: in quos, coniurationis crimine coniunctos,animaduerſum eſt. ſed uerbum addit nullum, unde, ullum præterea Bruti ſilium fuiſſe,poſsit intelligi. Apud Dionem eadem fere, quæ apud Liuium,leguntur: ut non facile,utrum ſenſerit, diiudicare liceat. itaque dubitatio ex Dionyſio,Plutarchn,Poſidonio tota naſcitur;quanquam ego quidem,cum argumenta illa duo,quæ poſui,cum animo meo conſidero,unum, de uullo Iunio per CC.annos, poſt reges eiectos,conſule; alterum,de Brutis tribunis pl.quos Dionyſius,& Cicero nominant:non admodum eſſe uideo, cur dubitem. & ab eo Bruto, quem contra patres multa pro plebe geſsiſſe Dionyſius memorat, potuit M.Brutus, Seruiliæ filius,ceteriq; Bruti eius ætatis ortum trahere: is porro ab aliquo L. Bruti patricij liberto. nam liberti ita familię nomen aſſumebant, ut patricij,licet ab homine patricio manumiſsi,tamen eſſe non poſſent. Ex noſtro commentario ad Q. Fratrem.

CANDETVM Galli appellant in agris urbanis ſpatium centum pedum,quaſi centeatum: in agreſtibus autem,pedum centum quinquaginta quadratorum iuſtum eandetum uocant. Ex libello uariorum auctorum de limitibus.

CAPITALE crimen non ita plane eſt intelligendum, quòd uita priuaretur is,qui crimine capitali damnatus erat; ſed ideo capitale, quòd eum, qui damnatus erat, capitis pœna ſequeretur. capitis autem pœna uel libertatis,uel ciuitatis amiſsio dicebatur, quã utrãque capitis diminutionem uocabant. at capitis diminutio cum triplex eſſet,maxima, media, minima;non omnis tamen pœna fuit,ſed tantũ duæ priores, maxima,quæ libertatis ademptione fiebat;& media,quæ ciuitatis,minima,cum familia mutaretur,beneficiũ potius,quam pœna,fuit. quòd ſi cui magiſtratus adimeretur,capitis ea diminutio non fuit; ut inſtit. lib. I. legimus: ſicuti capitis diminutio fuit manente magiſtratu,ut in emancipationem filii: quod libro XLVIII. de capite minutis traditum eſt. quocunque autem in crimine uel maxima, uel media capitis diminutio ſequeretur, capitale illud eſſe crimen dicebatur.

Ex libro noſtro de legibus Romanis.

CARDO a ueteribus dictus eſt limes,qui a meridiano ad ſeptentrionem dirigeret: a mundi cardine. Hoc Aggenus, & Hygenus tradiderunt.

CENSOR. quinquenne primum fuit cenſorum imperiũ, ea lege,quæ Gegnaio Macrino II. Quinctio Capitolino V.cos.lata eſt: Qua ſimul illud ſancitũ, ut è gente patricia crearentur. ſed eam legẽ ſexennio poſt Mam.Aemilius dictator correxit, lege lata, ne plus quàm annua ac ſemeſtris cenſura eſſet. grauis enim omnis diuturna poteſtas in libera ciuitate. Cenſorum erat munus, ciuitatem cenſere, uectigalia locare, uitia notare. notatio autem, & animaduerſio in improbos ciues non eiuſdem erat generis. ſenator ſenatu mouebatur: eques equum publicum perdebat: plebeius,in Cæritum tabulas referebatur, & ærariua fiebat, hoc eſt, ferendi ſuffragij, & capiendi muneris publici poteſtate omni priuabatur, ut tantum ad æra pro ſuo capite,tributi nomine,pendenda ciuis eſſet. Cerites enim, inquit Gellius, pro ſacris bello Gallico receptis, cuſtoditiſque, municipes ſine ſuffragij iure facti: conceſſumque illis, ut ciuitatis Romanæ honorem quidem caperent, negocijs tamen atque oneribus uacarent. hinc tabulæ Cęrites appellatæ, in quas cenſores referri iubebant, quos notæ cauſſa ſuffragijs priuabant. adimebant igitur cenſores quod cuique ordini ſummum erat,ſenatori,ne in ſenatu eſſet; equiti, ne equitis inſigne, publicum equum, & anulum aureum, haberet; plebeio, ne ſuffragium ferret. quod enim præterea poſſet adimi, nihil erat. ſuffragij porro amiſsionem ſequebatur amiſsio ſimul omnium munerum publicorum,ſicuti,ſuffragij iure conceſſo, ſcimus honorum ſimul ac munerum omnium partem eſſe datam. Erat ne ciui Romano ſenatori,dicet aliquis, præter ordinis amiſsionem,alia pœna erat. nam interdum non modo aditu curiæ prohibebatur,uerum etiam tribu mouebatur, in ęrariosque referebatur. moueri autẽ tribu,eſt,in tributum ignobiliorem transferri, ut ex ruſtica in urbanam,uel in aliam ruſticam minus honoratam. Aemilium quidem Mamercinum,quòd cenſuræ tempus minuiſſet, a cenſoribus & ſenatu eiectum, & tribu motum,ærariumq; etiã,cenſu octuplicato,eſſe factum, Liuius lib. XXIX. ſcriptum reliquit. eodẽq; modo ciues Romanos ordinis equeſtris non modo equo publico priuatos,uerum etiã in ęrarios relatos eſſe,ex Valerio Maximo, alijsq; didicimus. Cenſuriam autem notam,atque ignominiam ij, qui ſuccedebant,cenſores plerunque ſoluebant. atque etiã,quod cenſor unus ſtatuerat,id alter ſępe mutabat. præterea,notatos a cenſoribus priſtinum in locum reſtituere uel iudicea,re cognita,& iudicata, ſuis ſententijs, uel populus ipſe ſuffragijs & poterat,& ſolebat. quòd ſi quis,è ſenatu eiectus,neque a cenſoribus ſequentibus,neque a iudicibus,neque a populo in integrum reſtitutus eſſet: unam habebat in ſenatum redeundi uiam,ſi honores illos denuo populi ſuffragijs conſequeretur,quos qui geſſerant,iis,etiam ſi lecti in ſenatum a cenſoribus non eſſent, patere tamen curiam leges iubebant. Cauſſæ,quibus ciues Romani a cenſoribus notarentur,multæ traduntur,ut,ſi quis conceptis uerbis peieraſſet; ſi, cũ eſſet in prouincia ſocios diripuiſſet,ſi pecuniam accepiſſe ob rem iudicandam putaretur; ſi propter æris magnitudinem prædia mancipaſſet; ſi paulo eſſet inſolentior in ſumptu: qua de re uerba ſunt hæc apud Gellium l.4. Cornelium Rufinum,bis conſulatu & dictatura functum, cenſor Fabricius ſenatu mouit ob luxuriæ notam,quòd decem pondo argenti facti haberet. notabantur etiam qui ſtrigoſiores equos haberent. quibus equus publicus adimebatur. omnium denique rerum nomine male audientes,ut furti, peculatus, captarum pecuniarum,pro ſocio,quorum criminum turpia iudicia uocabantur,a cenſoribus notabantur: ut tamen ijdẽ illarum ipſarum rerũ poſtea iudicijs abſoluti,ius ſuũ, cenſorum animaduerſione ademptum, ſæpe recuperauerint. neq; unquam ijs, in quos animaduertiſſent cenſores,propterea uel magiſtratũ capere,uel iudicẽ legi, uel alterum accuſare non licuit. In cenſis pœna fuit grauiſsima. bonorum, & libertatis amiſsio,eamq;

ſigni-

ſignificat quidem Liuius, cum ait lib. I. Seruius cenſum maturauit metu legis de incenſis latæ: narrat autem aperte Dionyſius. τῷ δὲ, inquit, μὴ τιμησαμένῳ τιμωρίαν ὥρισε, τῆς τε οὐσίας στέρεσθαι, καὶ αὐτὸν μαστιγωθέντα πωλεῖσθαι. Ex noſtro libro de legibus, & ex libro de ciuitate Romana.

CENSORVM etiam erat, curare, vt ſacella non in domo cuiuſdam eſſent, ſed populo paterent. itaque Liuius lib. xl. ubi loquitur de Lepido, & Fuluio cenſoribus, complura, inquit, ſacella, publicaq; ſacra, occupata priuatis, ut paterent eſſentque populo, curarunt.

CENSVS. egregia multa ſunt, nec à multis animaduerſa quæ de cenſu ciuium Romanorum à ueteribus tradita licet colligere. Cenſebantur ciues Romani, nõ ubi ad ætatem ferendis armis idoneam, hoc eſt ad annos XVII. peruenerant; quod uideo quoſdam exiſtimaſſe; ſed à quo primum die nati erant. nam ſi robuſtiores tantum cenſi eſſent; Ser. Tullio regnante, qui cenſum inſtituit, Romæ fuiſſent hominum ducenta millia. ſiquidem Liuius octuaginta millia. Dionyſius etiã plures in primo cenſu commemorat. ut neceſſe ſit, eos, qui nondum per ætatem geſtare arma poſſent, (omitto ſenes affecta iam ætate ob infirmitatem uirium domi ſedentes, aut in lectulis cubantes) haud fere pauciores ducentis millibus fuiſſe. tantoq; marium numero parem fuiſſe numerum feminarum, æque neceſſarium uidetur. quod certe, ad æſtimationem quidẽ iudicii mei, uix eſt ut credi poſsit. demus, id quod uerum eſt, urbem Romam quinque regum uirtute, ac ſapientia rebus omnibus uehementer eſſe auctam. annorum uero CLXXIII. ſpatio (in ipſo enim regni principio Seruius, ſextus rex, cenſum inſtituit) incrementa fuiſſe tanta, ut capitum ducenta millia, quam hodie multitudinem in una aut altera Europæ urbe uix, aut fortaſſe ne uix quidẽ inuenias, numerata ſint; ita ſimile ueri non eſt, ut monſtri ſimile uideatur. ipſe etiam Liui. lib. III. cum ait; Q. Fabio T. Quinctio coſ. cẽſa ciuiũ capita CXXIIII. millia, CCXIIII. præter orbos, orbaſq; nullam ætatem. orbis exceptis, nullumq; ſexum cenſu excluſum, ſatis indicat. idemq; lib. LIX. ſignificat, cum inquit: Cenſa ſunt capita CCCLXVIII. millia, DXIII. præter orbos, & uiduas. Quæ ſi cui dubia uidentur argumenta, Dionyſii Alicarnaſſei legat hiſtoriam. nã ex eius uerbis, quæ ſunt lib. I. non modo cuiuſque rem eſſe æſtimatam, quod unum Liuius, ſcriptor quandoque parum diligens, tradidit, uerum etiam ætates omnium, uxores, liberos, locum ubi habitarent uel in urbe uel in agro, publicis in tabulis notatum, planiſsime oſtenditur. Quod autem ad libertinos attinet; eos item una cum ingenuis eſſe cenſos, idem Dionyſius eodem in loco ſignificat. Vtrum uero, qui extra pomœrium, an ſoli qui intra pomœrium habitabant, cenſerentur, dubitare non licet: cum ab eodem & de agro Romano fieri mentionem uideamus. Et ut de ruſticis Romanis cenſis ex Dionyſio, ſic de municipibus, poſtea quàm communicari cœpta ciuitas eſt, plane conſtat ex eo Pediani loco: Conuenerat ex municipiis cuiuſcunque modi multitudo, aut, propter comitia, ſuffragiorum cauſa, aut ludorum, aut ut cenſeretur. nec tamen obſcure idem ſignificant illa uerba pro Cluentio: Illum tabulas publicas Latini cenſorias corrupiſſe, decuriones uniuerſi iudicauerunt. certe enim de tabulis iis intelligit, in quas cenſores, cum ciuium Romanorum cenſum agerent, municipum nomina retulerant. Coloni ante bellum Punicum ſecundum non cenſebantur. ait enim Liuius ſic lib. XXIX. Duodecim coloniarum quod nunquam antea factum erat, deferẽtibus cenſoribus, cenſum acceperunt, ut, quantum numero militum, quantum pecunia ualerent, in publicis tabulis monumenta extarent. Cenſebantur quinto quoque anno, luſtro ſcilicet confecto, quod integrũ quatuor annorum ſpatium fuit. tametſi, ultra quadriennii interuallum, uel bello, uel domeſticis diſcordiis, uel alio caſu, ſæpe productum eſſe cenſum, obſeruauimus. Magiſtratus huic muneri præfuit, primum, qui ſummus in urbe fuit, reges duo poſtremi, Seruius, & Superbus: eiectiſq; regibus, conſule; deinde, cum conſules bellis impedirentur, cenſores; qui ab re nomen acceperunt. Cenſus in foro fiebat: luſtrum in campo Martio condebatur, cæſis ſue, oue, tauro: quod ſacrificium & ſolitaurilia, & ſolitaurilia uocabant. de luſtro Liuius, Dionyſius, omnes hiſtorici narrant. de cenſu inde colligo, quòd equites trabeatos per medium forum idibus quinctilibus ante cenſores ſua manu equum traduxiſſe, Liuius, Valerius, Suetonius, Plutarchus affirmant. qua in re ſignificanda, uerbum, tranſuehere, ueteres hiſtorici libenter uſurparunt: Cicero, traducere dixit. quod ſi equites in foro cenſebantur: de ceteris, nihil obſtat, quin idem putemus. A principio, è Seruii regis inſtituto, in ſua quiſque claſſe, quæ in centurias diſpertitæ erant, hoc eſt, ex ſuo quiſque cẽſu, quæ rei familiaris erat æſtimatio, cenſebatur; qui centum millia, eo ue amplius poſsideret, in prima claſſe; qui infra centum uſq; ad ſeptuaginta quinq;, in ſecunda, inde ad quinquaginta millia, in tertia, inde ad uiginti millia, in quarta: ab eo ad undecim millia, in quinta; infra uero, in ſexta. ex quo ſequitur, ut decuriones, equites, ſenatores omnes in prima claſſe cenſerẽtur: quando quidem neque decurio poterat eſſe, qui centum millia non haberet; neque eques, qui quadringenta millia; neque ſenator, qui octingenta millia. Poſt expletas uero XXXV tribus, non in centuriis: ſed in ſua quemque tribu cenſum eſſe crediderim. ſenatores enim, clariſsimos uiros, ſummis honoribus functos, ipſos, inquam, cenſores, M. Liuium Saliuatorẽ, C. Claudium Neronem, in ſuis utrunque tribubus, nulla facta claſsium mentione, cenſum eſſe, Liu. lib. XXIX. perſpicue demonſtrat his uerbis. Equitum deinde cenſus agi cœptus eſt. & ambo forte cenſores equum publicũ habebant. cum ad tribum Polliam uentum eſt, in qua M. Liuii nomen erat; & præco cunctaretur citare ipſum cenſorem: cita, inquit Nero, M. Liuium; & ſiue ex reſidua & uetere ſimultate, ſiue intempeſtiua iactatione ſeueritatis inflatus, M. Liuium, quia populi iudicio eſſet condemnatus, equum uẽdere iuſsit. item M. Liuius, cum ad tribum Narnienſem, & nomen collegæ uentum eſt, uendere equum C. Claudium iuſsit. Feſtus tamen uidetur ſignificare, poſt expletas etiam XXXV. tribus cenſos eſſe ciues Romanos in centuriis: ait enim ſic Niquiſciuit centuria eſt, quę dicitur à Ser. Tullio rege conſtituta, in qua liceret ei ſuffragium ferre, qui non tuliſſet in ſua; ne quis ciuis ſuffragii iure priuaretur. nam, ſciſcito, ſignificat, ſententiam dicito, ac ſuffragium ferto: unde ſcita plebis. ſed in ea centuria neque cenſetur quiſquam, neq; centuriæ præficitur, neq; centurialis poteſt eſſe: quia nemo certus eſt eius centuriæ. eſt autem Niquiſciuit, niſi quis ſciuit. Pedianus etiam, cuiuſque ciuis nomen in albo ſuę

centuriæ

centuriæ ſcriptum fuiſſe, tradit: indeq; exemptos qui à cenſore ærarii fierent. itaque hanc ueterum quaſi cótrouerſiam itá dirimemus, ut nominatas quidem & recognitas in cenſu ſingulas tribus, nomina tamen ciuium in ſua cuiuſq; centuria ſcripta eſſe dicamus. Et quoniam tria genera ciuium fuiſſe, cóſtat, ſenatores, equites, plebem, &, plebi equites, equitibus ſenatores dignitate præſtitiſſe, conſtat: ratio poſtulat, id quod etiam ueterum exempla teſtantur, ut in cenſu primus ordinis ſenatorii locus, equitum ſecundus, plebis uero fuerit poſtremus. primum igitur recitabantur omnium ſenatorum nomina. erat autem, inter ipſos ſenatores primum recitari, per honorificum: iſq; princeps ſenatus uocabatur. id in arbitrio cenſorum poſitum erat: à quibus tamen neminem, niſi de conſularibus, principem ſenatus eſſe lectum, animaduertimus. eodem modo princeps equeſtris ordinis dicebatur is, quem cenſores primo loco ſcripſiſſent in ijs tabulis, quæ equitum nomina continebant. Ex noſtris obſeruationibus.

CENTVRIA. uocabulum centurijs, ut ait Siculus Flaccus, ex eo datum eſt. cum antiqui Romani agrum ex hoſte captum uictori populo per bina iugera partiti ſunt, centenis hominibus ducétena iugera dederunt; & ex hoc facto centuriæ iuſte appellata eſt.

CILICII. termini dicti ſunt à Cilicio Saturnino, centurione cohortis ſeptimæ & uiceſimæ, qui terminationem fecit.

CIRCVLVS, quinque circulis hæc nomina aſsignant. ſummum frigidiſsimæ partis finem, ſeptentrionalem appellant ſecundum ab eo, ſolſtitialem: ab hoc deinde, qui medium polum diuidit, æquinoctialem; quòd in eo ſol diei & noctis horas æquet: ab hoc deinde, qui eſt æquinoctiali proximus, brumalem. nam & ſolſtitialis eſt ordinatus. ſeptentrionali deinde ſe contrarium auſtralem appellant. circulus autem zodiacus, cuius fines ſol negatur excedere, ex circulo ſolſtitiali ad brumalem per diagonum oſtenditur, ita ut ex utraque parte meridianum circulum medium ſecet. per hunc ſol ire fertur, & orbem terrarum uiginti & quatuor horis circum ire. Ex Hygeno de limitibus conſtituendis.

CIRCVS. Soli principaliter conſecratus eſt à paganis. cui ædes medio ſpatio, & effigies de faſtigio ædis emicat: quod nonnulli putauerunt ſub tecto conſecrandum: quem in aperto habent. Eſt autem circus omne illud ſpatium, quod circuire equi ſolēt. hunc Romani dictum putant à circuitu equorum, eo quòd ibi circum metas equi currant: Græci uero à Circe filia Solis, quæ patri ſuo genus hoc certaminis inſtituit. Ornamenta Circi, oua, meta, obeliſcus, carcer. Oua honori Caſtoris & Pollucis ſcribunt, qui illos ouo editos credendo, de cygno & Ioue non erubeſcunt. Metarũ appellatione proprie terminum ac finem mundi deſignare uolunt, ab eo quod aliquis emenſus finis eſt, ſiue ad teſtimonium orientis occidentiſq; ſolis. Obeliſcum. Mefferes rex Aegypti primus feciſſe fertur tali ex cauſſa. Cum quodam tempore Nilus uiolenta inundatione Aegyptum uaſtaſſet, indignatus rex, tanquam pœnas à flumine exigeret, ſagittam iu undas miſit. nõ multo poſt graui ualetudine correptus, lumen amiſit: qui, poſt cæcitatem uiſu recepto duos obeliſcos Soli conſecrauit. obeliſcus enim ſagitta dicitur. qui ideo in medio circo ponitur, quia per medium mundum ſol currit. medio autem ſpatio ab utraque meta conſtitutus obeliſcus, faſtigium, ſummitatemq; cœli ſignificat; cum Sol ab utroque ſpatio medio horarum diſcrimine tranſcendit. ſummo obeliſco ſuperpoſitum eſt quiddam auratum, in modum flammæ formatum; quoniam Sol plurimum caloris atque ignis habet. In circo, unde emittuntur equi, carceres dixerunt, à carcere, qui eſt in ciuitate: quòd ut ibi hominés damnati atque incluſi, ità hic equi coercentur; ne exeant antequàm ſignum emittant. Ars Circi, auriga, & currus, equites, uel pedites, aurigæ autem duobus coloribus ſunt, praſinus & uenetus. praſinus terræ, uenetus cœlo & mari dedicatus eſt à paganis. Erichthonius autẽ, qui regnauit Athenis primus, quatuor equos iunxiſſe fertur, ſicut Virgilius auctor eſt, dicens.

Primus Ericthonius currus & quatuor auſus,
Iungere equos, rapidiſq; rotis inſiſtere uictor.

Currus autem à curſu dictus, uel quia rotas habere uidetur, unde & carrum, quaſi currum. quadrigarum uero, currus duplici temone olim erant, perpetuoq;, & qui omnibus equis iniiceretur. iugo primus Ciriſtenes Sicyonius tum medios iugauit, eoſq; ſingulos ex utraq; parte ſimplici uinculo applicauit. Quadrigæ bigæ, trigę, ſeiugę à numero equorũ & iugo dictę. ex quibus quadrigas Soli, bigas Lunæ, trigas inferis, ſeiugas Ioui, deſultores Lucifero & Heſpero ſacrauerũt. Quadrigas ideo Soli iungunt, quia per quatuor tempora annus uertitur, uer, æſtatem, autumnum, & hiemem: bigas Lunæ; quoniam gemino curſu cum Sole contēdit; ſiue quia & nocte uidetur, & die. iungunt enim unum equum nigrum, alterum candidum. Trigas diis inferis: quia hi per tres ætates homines ad ſe rapiunt, id eſt per infantiam, iuuentutem, ſenectutem: Seiugæ maximus currus, Ioui: propterea quod maximũ deorum ſuorum eum eſſe credunt. Septem ſpatia quadrigæ currunt, referentes hoc ad curſum ſeptem ſtellarũ quibus mundum regi dicunt, ſiue ad curſum ſeptem dierum præſentium, quibus peractis uitæ terminus cõſumatur. Porro equites ſingulares ideo currere dicũt, quia ſingulariter unuſquiſque curſum uitæ huius peragit, atque tranſit, alius alio tempore ſequens alium, per unam tamen uiam mortalitatis uſque ad propriã metam mortis. Deſultores nominati, quòd olim, put quiſque ad finem curſus uenerat, deſiliebat, & currebat, ſiue de equo in equum iterum tranſiliebat. Pedites autem aiunt propterea pede currere, quia pedibus curritur mortalitati. ob hoc à ſuperiore parte currũt ad inferiora, id eſt ab oriẽte ad occidentem, quia mortales oriuntur, & occidunt. Nudi currunt, quia & homini in ſæculo nullæ reliquiæ ſunt. recto ſpatio currunt, quia intèr uitam & mortem nihil diſtat.

Circa cauſſas quoque elementorum ijdem gentiles etiam colores equorum iunxerunt, roſeos Soli, id eſt igni. albos aeri, praſinos terræ, uenetos mari aſſimilantes. item roſeos æſtati. currere uoluerunt, quòd ignei coloris, ſint, & cuncta tunc flaueſcant: albos hiemi, quòd ſit glacialis, & frigoribus uniuerſa caueſcãt: ueri praſinos uiridi colore, quia tum pampinus denſatur. Item roſeos currere Marti ſacrauerunt. à quo Romani exoriuntur, & quia uexilla Romanorum cocco decorantur, ſiue quod Mars gaudeat ſanguine. abs zephiris, & ſerenis tẽpeſtatibus: praſinos flori & terræ: uenetos aquis uel aeri, qui ceruleo ſunt colore: luteos, id eſt croceos, igni & ſoli: purpureos iri ſacrificauerunt, quem arcum dicimus. quòd is plurimos colores habeat. Iſidorus de etymologijs.

CLAVDIA GENS, tribus maxime cognominibus uſa

uſa eſt. Nam & Pulchri, & Nerones, & Marcelli nominantur. patricij fuere Pulchri & Nerones: plebeij Marcelli. nec minus multos ex plebeiis, quàm ex patricijs, uirtute præſtantes, meritisq; claros in remp. licet inuenire. Ex noſtro commentario ad Q. Fratrem.

COGNOMEN neceſsitas primum excogitauit, cum prænomen, & nomen quandoque non ſatis eſſe uiderentur ad homines diſtinguendos: poſt uſus, & commoditas cuſtodiuit, & propagauit. Qui vero agnomẽ aliud eſſe à cognomine tradiderũt, ij mihi ſatis, quod ſentiunt, non probant. ex eorum vero numero grammatici veteres exiſtunt; qui cognomina appellant ea, quæ tertio loco, quæ vero præterea adijciuntur, ea omnia agnomina nuncupant, vt Africanum, & Aſiaticum. eiuſmodi vero opinio facile locupletiſsimi auctoris Ciceronis verbis refellitur: apud quem animaduertere poſſumus, ea omnia cognomina dici, quæ etiam quarto loco ponuntur. Sic enim ait pro Murena: Quam laudem ille Africa oppreſſa, cognomine ipſo præferebat, eandem hic ſibi ex Aſia cognomen aſſumpſit. & in ſomnio: Eritq; cognomen id tibi per te partum, quod nunc habes à me hereditarium. idem Diuitem cognomen vocat lib. II. de officijs in M. Licinio Craſſo, quod tamen quarto loco erat. Ex libro Caroli Sigonij de nominibus Romanorum.

COGNOSCERE, non de leuibus tantũ cauſis, uerum & de capitalibus uſurpabatur. Cicero pro Roſcio Am. & alibi, Pedianus quoque in ſuo procœmio.

COLLEGIA, hoc eſt infirmorum hominum, certas artes pariter exercentium, conuentus, iam inde à Numa rege eſſe inſtituta, in Plinij naturali hiſtoria, & Plutarcho ſcriptum eſt. poſtea, cum horum collegiorum numerus eſſet auctus; omnia præter pauca atque certa, ut fabrorum fictorumq; quæ ciuitatis utilitas deſiderabat, pluribus legibus ſublata ſunt, neque ſolum legibus: ſed etiam ſenatus conſultis, ut L. Cæcilio Q. Marcio cos. nec enim hominum humilium coitiones in ciuitate ſatis tutæ uidebantur. Clodius autem, ut inopẽ plebem, quæ paruo negocio ad facinus impellitur, ſibi conciliaret, ut pote qui nouitatem & uim meditaretur, collegia non ſolum uetera reſtituit. ſed etiam noua innumerabilia cõſtituit. de quo & in oratione pro Sextio, & in Piſonem Cicero meminit. præterea Dio libro XXXVIII. Pedianus in commentario Cornelianæ. Hæc autem collegia non è ſolis peregrinis, aut è ſeruis, ſed è peregrinis, qui poſtea ciues fiebant; è nouis ciuibus, ex ueteribus Romanis inopia laborantibus, è ſeruis conſtabant. eſt enim ridiculum, eos putare fuiſſe peregrinos, quorum patres & maiores multis ante annis artem aliquam ſedentariam adminiſtraſſent, peregrini quidem & erant, & dicebantur, ante quàm eſſent cenſi: ſed, cum Romæ domicilium iam per aliquot annos habuiſſent, profeſsi apud prætorẽ, ciuium Romanorum iura conſequebantur: & uel eaſdem, quas antea, artes adminiſtrabant, uel in militiam proficiſcebantur. in qua cũ nonnulli fortẽ fideleq́ue operam reip. nauaſſent; equeſtris loci dignitatem, ſi modo H-S quadraginta millia poſsiderent, conſequebantur: uel tribuni militum fiebant: ex quo poſtea tribuni pl. facile creabantur: unde ad alios magiſtratus erat aſcenſus. Romanos autem ciues, alios magiſtratibus, alios militiæ, alios mechanicis artibus operam deditſſe, facile mihi & Plinius perſuadet, qui de collegijs ærariorum, fabrum, & figulorum à Numa rege inſtitutis mentionem facit: & L. Florus idem aperte demonſtrat: cuius hæc ſunt verba: A Ser. Tullio rege populus Romanus relatus in cenſum, digeſtus in claſſes, decurijs atque collegijs diſtributus: ſummaq; regis ſolertia ita eſt ordinata reſp. ut omnia patrimonij, dignitatis; ætatis, artium, officiorumq; diſcrimina in tabulas referrentur, ac ſi maxima ciuitas minimæ domus diligentia contineretur. collegia, nominat, & artes: quæ duæ dictiones manifeſto declarant, contra quàm Dionyſius Halicarnaſſeus quodam in loco affirmat, artes illas, quæ in officinis tractantur, etiam ab ijs, qui multis ante annis iure ciuium Romanorum uterentur, eſſe cultas. hoc & Cicero demonſtrat in oratione pro domo ſua: ait enim ſic: Nullum eſt in hac urbe collegium, nulli pagani, aut mõtani, (quoniam plebi quoque vrbanæ maiores conuenticula, & quaſi concilia quædam eſſe uoluerunt) qui non ampliſsime non modo de ſalute mea: ſed etiam de dignitate decreuerit. Præterea lib. VI. epiſt. ad Att. Iudicem eſſe Romæ ſignificat Turpionem ſutorium. quid autem? Pedianus qui fuit antiquitatum Romanarum bene peritus, nonne in orationis pro Milone commentario & concionem, & populum nominat, cum de ijs, qui mechanicas artes tractarent, manifeſte loquatur? nam, cum exponit illud, contra heſternam concionem illam, ſubiungit hæc: Idem T. Munatius Plancus, ut ſæpe diximus, poſt audita, & obſignata teſtium uerba, dimiſſosq; interim iudices, uocata concione cohortatus erat populum, vt clauſis tabernis, poſtero die ad iudicium adeſſet, nec pateretur elabi Milonem. Erant igitur opificum collegia ex quatuor hominum generibus, è ſeruis, ex inopi ueterum ciuium Romanorum plebe, ex nouis ciuibus, ex ijs, qui cum proxime in urbem ueniſſent, cenſi nondum erant. ſed illa, quæ P. Clodius reſtituit, qui etiam, ut ait Cicero in Piſonem noua quædam è ſeruitiorum fece conſtituit, Dio hiſtoriæ ſuæ lib. XXXIII. τα' ι'ταιρικα' κολλήγια nominat: quòd nihil aliud eſſent, quam opificum ſodalitates: quales Venetijs uidemus eſſe quamplurimas. quod etſi ita ſit: ad aliam tamen ſententiam conuertendum eſt illud, quod in libro de ſenectu. ex perſona Catonis Cic. pronunciat: ſodalitates paulo ante me quæſtorẽ conſtitutæ ſunt. non enim de collegiis opificum eſt intelligendum, ſed de ſodalitatibus honeſtorum ciuium, animi cauſa conſtitutis. & quemadmodum ſodalitates, item collegia non ſemper de artificum cœtibus dicuntur. non enim, quod lib. II. ad Quintum Fratrem ſcriptum eſt, M. Furium Flaccum, equitem Romanum Capitolini & Mercuriales de collegio eiecerunt, ſic exponendum eſt, vt, de collegio eorũ, qui mechanicas artes exercerent, ſed de collegio aliquo ſacerdotum eiectum eſſe Flaccum, intelligamus. non enim ſuſpicari aliter poſſumus: cum eques Romanus eſſet; artes autem quæſtuariæ ab infima plebe tractarentur, argentaria tamen excepta: quam à Q. Cæcilio, equite Romano Pomponij Attici auunculo, eſſe adminiſtratam, libro I ad Atticum Cicero ſignificat: ſi modo fœnerator, & argentarius idem fuit. erat igitur inter quæſtuarias artes paulo honeſtior, vel, vt, dicam verius, paulo minus turpis argentaria: cui tamen operam dare, probro ducebatur. itaque Octauio, qui poſtea eſt Auguſtus appellatus, auum argentarium M. Antonius & Caſsius Parmenſis exprobare ſoliti ſunt. Ex noſtris commentarijs in orationem pro Sextio.

COLONIA. duo genera coloniarum fuere, Romanæ, & Latinæ. omnes conſtabant è ciuibus Romanis in

colonias

colonias exeuntibus. Romanæ dicebantur eæ, quæ iura ciuitatis Romanæ poſsiderent. itaque ciues Romani erant, & ferendi ſuffragij poteſtatem habebant; cuius generis erant coloniæ multæ in Gallia togata; proptereaq; dixit Cicero in epiſto. t. ad Attic. Videtur in ſuffragijs multum poſſe Gallia. Latinæ vero coloniæ dicebantur eæ, quæ ius Latij haberent; qd infra ius Romanæ ciuitatis erat. itaque & in oratione ꝑ Balbo, & alibi legimus, multos ex colonijs Latinis ciues eſſe factos. quod item non legitur de colonijs Romanis. nec enim eis dari oportebat, quod habebant. Coloniarum his verbis mentio fit apud Hygenum de limitibus. Finitis bellorum operibus, augendæ reip. cauſſa, illuſtres Romanorum viri vrbes conſtituerunt, quas aut victoribus populi Romani ciuibus, aut emeritis militibus aſsignauerunt, & ab agrorum nouæ dedicatione culturæ colonias appellauerunt. victoribus autem aſsignatæ coloniæ ijs, qui temporis cauſſa arms acceperant. non enim tantum militum incremento reſp. populi Romani habuit. erat tūc præmium terra, & pro emerito habebatur. multis legionibus contigit bellum feliciter tranſigere, & ad laborioſam agriculturæ requiē primo tirocinij gradu peruenire, nam cum ſignis, & aquila, & primis ordinibus, ac tribunis deducebantur. modus agri pro portione officij dabatur.

COMITIA. comitiorum tria genera Romæ diuerſis tēporibus inſtituta, curiata primum à Romulo, centuriata deinde à Ser. Tullio, ſexto Romanorum rege; poſtremo tributa, à tribunis pl. De curiatis comitijs iſts ſignificant, quæ ſcripta ſunt apud Pomponium iuriſconſultum. Romulus, iuquit, populo in triginta partes diuiſo, quas curias appellauit, quod tunc reip. curam per ſententias earum expediebat. leges quaſdam curiatas ad populum tulit: tulerunt & ſequentes reges. Centuriata Seruius rex, ut diximus, maiorum, rerum, patriciorumq; magiſtratuū cauſſa induxit: ijsq; comitijs ad extrema reip. tempora patricios magiſtratus creatos eſſe legimus. Tributa regibus eiectis, tum primum inſtituta, cum Coriolanus in iudicium populi uocatus eſt. poſteaq; cum Volerone Publilio Lætorius legem tulerunt, ut tributis comitijs plebeijs magiſtratus fierent. qui antea curiatis fieri ſolebant. Tributorum autem comitiorum aucta maxime uis eſt ea lege, qua L. Valerius, & M. Horatius cos. tulerunt, vt, quod tributis comitijs plebs ſanxiſſet, eo Quirites omnes æque tenetentur, ac ſi centuriatis comitijs perlata lex eſſet, ita centuriatis tributa ſunt æquata, & qd ait Liuius, tribunicijs rogationibus acerrimum telum hac lege datum eſt: eum, quidquid tribuni pl. ferrent, id deinde ab omnibus ciuibus ſeruari neceſſe eſſet. Quanquam & Publilius dictator; lege lata, centuriata, quæ patriciorum cauſſa inſtituta diximus, imminuit: ſanxit enim, vt omnium legum, quæ comitijs centuriatis ferrentur, ante initum ſuffragium patres auctores fierent: ne ſcilicet roboris minus haberet, ſi quid populare, patribus inuitis, latum eſſet. De iure autem, & tempore comitiorū ita cognoſci poterit, ſi, quæ duarum legum, Aeliæ, & Fuſiæ, fuerit ſententia, conſideretur. quare loca ipſa proponemus. ac primum, quod ait in ea pro Sextio; Iiſdem conſulibus ſedentibus, atque inſpectantibus, lata eſt lex, ne auſpicia valerent, ne quis obnunciaret, ne quis legi intercederet, ut omnibus faſtis diebus legem ferre liceret, ut lex Aelia, lex Fuſia ne valeret: dicendum eſt, quatuor illas partes de auſpicijs, de obnunciatione, de interceſsione, de faſtis diebus, omnes duabus legibus, quæ ſubijciuntur, Aelia, & Fuſia, comprehendi, ſed tres priores Aelia, poſteriorem autem Fuſia: rurſus; è tribus prioribus, eiuſdem generis, & quaſi naturæ duas eſſe; tertiam ſeparatam, & tanquam alienam. nam auſpicia ideo erāt, vt eſſet obnunciatio. cum enim de cœlo ſeruatum eſſet, tum ferentibus legem obnunciabatur. itaque auſpiciorum quaſi partus quidam erat obnunciatio: nec unquam ſeruatum eſt de cœlo, quin obnunciatum ſit ſiue proſpera, ſiue aduerſa ſigna eſſent: cum proſpera confirmarent id, quod cum populo ageretur, aduerſa impedirent. propterea ſublatum eſſe à Clodio morē de cœlo ſeruandi, ſcripſit Dio libro XXXVIII. cūm tamen antea ita diligenter auſpicia ſeruata eſſent, ut M. Druſi legibus, quia contra auſpicia latæ iudicarentur, ſenatus decreuerit populum non teneri. quod Cicero libro II. de legibus, & Pedianus in commentario Cornelianæ tradidit. ergo cum hoc auſpiciorum genere quaſi cognatione quadam cohæret obnunciatio at interceſsio nihil habet commune cum auſpicijs. auſpicia enim ad religionem referebantur; quòd à cœlo, id eſt, à deorum numine, pendere uiderentur. interceſſio autem humanæ poteſtatis erat; & cum à uoluntate ſemper, nulla religionis obſeruatione, manabat, tū ab ea uoluntate nonnunquam, quæ ab omni religione diſſentiret, & cum ipſa quaſi deorum uoluntate pugnaret. præterea, ſeruare de cœlo, augurum, atque omniū plane magiſtratuum fuit; quod ſupra notauimus: intercedere uero, duntaxat ad tribunos pl. tum ueteri ſacratarum legum iure, tum, ut ego exiſtimo, legis Aeliæ iuſſu pertinuit. loquor autem de interceſsione ad populum, cum lex ferretur. nam in ſenatu, cum S.C. fieret, non tribunos pl. tantum, ſed omnes, qui eadem poteſtate, qua ii, qui S. C. facerent, maioreve eſſent intercedendi facultatem habuiſſe, diximus in libro de ſenatu. atque etiam, quod in eo libro non diximus, forenſis, vt ita dicam, erat interceſsio, cum prætori de priusta controuerſia decernenti, prætor intercedebat. cuius generis idoneus locus erit in libro de iudicijs. nunc perſequamur inſtitutum. Dixi, legis Aeliæ fuiſſe tria illa membra, de auſpicijs, de obnunciatione, de interceſsione; quæ Clodius ſua lege ſuſtulit: quartum de faſtis diebus Fuſia lege ſancitum. itaque in oratione de prouinciis conſularibus, in extremo, paulo diſtinctius locutus eſt Cicero, cū caput illud, de faſtis diebus, ſeparatim à reliquis poſuit: reliqua uero tria ſeparatim quidem & ipſa ab eo capite, ſed ipſa tamen inter ſe coniuncta. vt dubitandum minime ſit, quin hæc in vna lege ſimul fuerunt, ſicuti ſimul ſunt à Cicerone pronunciata, quod ſi in vna lege: ne illud quidem dubitandum de duabus legibus, Aelia ſcilicet & Fuſia, vtrum intelligamus. nam ſi de tribus coniunctis vnum aliquod in Aelia lege fuiſſe docueto; Aeliæ legi & reliqua duo tribui debere, concedendum, vt opinor, erit. docebo autem Pediani verbis obnunciationem Aeliæ legis fuiſſe. nam illud in Piſonem, Ap. Clodio, fatali portento prodigioq; reip. lex Aelia, & Fuſia euerſa eſt, ipſe ſic interpretatur: Legem tulit P. Clodius tribunus pl. ne quis per eos dies, quibus cum populo agi liceret, de cœlo ſeruaret. propter quam rogationem, ait, legem Fuſiam, & Aeliam propugnacula, & muros tranquillitatis, atq; ocij, euerſam eſſe. obnunciatio enim, quę pernicioſis legibus reſiſtebat, quam Aelia lex confirmauerat, erat ſublata. miror au

tem

tem, cur eo loco nihil de ſententia Fuſiæ legis addiderit Pedianus; cum tamẽ ipſam legem ſimul cum Aelia nominarit, non enim tantum tulit Clodius, ne quis per eos dies, quibus cum populo agi liceret, de cœlo ſeruaret; quod contra lex Aelia iubebat; ſed etiam, vt omnibus faſtis legem ferri liceret: vt aperte demonſtrant illa, quæ ſunt á nobis ex oratione pro Sextio recitata, & hæc in ea de prouincijs: Aut ſtat uẽdum nobis eſt, legem Aeliam manere; legem Fuſiam non eſſe abrogatam, non omnibus faſtis legem ferri licere; cum lex feratur, de cœlo ſeruari, obnunciari, intercedi licere. Verum, vt fortaſſe mutilus Pedianus; quia pretermiſerit id, quod Fuſia lege ſcitum Clodius abrogauit; non item mendoſus in eo, quod de lege Aelia poſuimus. ſatis enim plane loquitur, atque ita, vt cur de mendo ſuſpicemur, cauſſam eſſe nullam uideamus. quare habemus quod uolumus, obnunciationẽ ad legem Aeliam pertinere. quòd ſi hoc; ergo & illud; auſpicia quoque, à quibus obnunciatio deriuatur, & interceſsionem ad eandem legem pertinere. &, ſi hæc tria ad legem Aeliam; vnum illud, quod reliquum eſt, de faſtis diebus, ad Fuſiam pertineat, neceſſe erit. eandem vtriuſque legis ſententiam, niſi fallor, attigit in epiſtola Quæris, lib. I. ad Atticum, cum ait: Lurco autem tribunus pl. qui magiſtratum ſimul cum lege Aelia inijt, ſolitus eſt & Aelia, & Fuſia, vt legem de ambitu ferret: iuibant enim ueteres Romani magiſtratum aſpicato; neque omnino quidquam publice, nec domi, nec militiæ, ſine auſpicijs gerebatur. quod autem in tribunatu pl. Lurconi mandando factum erat, ut auſpicia ſeruarentur; id vt ipſe in lege de ambitu ferenda ne ſeruaret, neque auſpiciorum ullam omnino rationem haberet, decretum eſt à ſenatu; neque hoc ſolum, ſed illud ſimul, vt omnibus faſtis legem ferre poſſet. quod lex Fuſia vetabat. ideo enim ſoluit cum ſenatus & Aelia lege & Fuſia, vt neque auſpiciorum religio, neque dierum ratio impedimento eſſet, quo minus primo quoque tempore perferri lex de ambitu poſſet. Has ipſas leges & in oratione pro Sextio lege Clodia ſignificat abrogatus, cum ait: Mitto eam legem, quæ omnia iura religiouum, auſpiciorum, poteſtatum, omnes leges, quæ ſunt de iure, & de tempore legum rogandarum, una rogatione ſuſtulit. Nam & ſi non nominat; legem tamen Aeliam ſignificari certum eſt, cum ait, Quæ ſunt de iure; Fuſiam autem, enim ſubiicit, Et de tempore. ius enim intelligit aſpicandi, obnunciandi, intercedendi, quæ ſanxerat Aelia lex: tempus autem, quo legem perferri non licẽret, faſtos videlicet dies, de quibus cauerat Fuſia lex. nec dubito, quin, cum dixit, Omnia iura religionum, auſpiciorum, poteſtatum, ad ſententiam potius Aeliæ legis, quàm Fuſiæ, ſpectauerit. nihil enim horum uideo, quod ad Fuſiam referri poſſit. nam ego quidem, in verbo, Poteſtatum, obnunciationem, & interceſsionem ſignificari puto; quæ legis Aeliæ fuiſſe, iam diximus. &, quanquam, Auſpiciorum, poteſtatum, dixit, ad interpretationem antecedentis verbi, Religionũ; quod ſæpe facit; & in dictione, Poteſtatum, & obnunciatio, & interceſsio ſimul includuntur: ſolam tamen obnunciationem ad religionem refero. nam interceſsioni cum religione nihil erat: quod paulo ante demõſtraui. Ex ijs, quæ attulimus, ſatis opinor conſtat, auſpicandi, obnunciandi, intercedendi morem apud Romanos fuiſſe; quæ pertinent ad ius comitiorum: quo de genere lex Aelia loquebatur. cõſtat illud quoque, faſtis diebus non licuiſſe haberi comitia legum ferendarũ cauſſa, ſed comitialibus tãtum. quod Fuſia lege ſancitum erat. Impediebantur autem comitia multis modis, primum Ioue fulgente tonante: deinde, ſi ſiniſtrum fulmen eſſet: tum ſi quis eo morbo, qui inſputatur, corruiſſet; ex quo comitialis morbus. dictus eſt. poſtremo ſi tribunus pl. interceſsiſſet: quod fiebat hac uoce prolata, Veto. Notauimus etiam illud apud Gellium, lege cautum eſſe, vt, quo die auſpicia capta eſſent, eodem ea de re, cuius rei cauſſa, auſpicatum eſſe, comitia abſoluerentur. alioqui infirmum & inane populi iuſſum erat. Hæc ex libro noſtro de legibus Romanis.

CONCILIABVLA, quæ primum fuerunt, non nulla poſtea in municipii ius relata. de quo ſic Frontinus in libro de limitibus agrorum. Quarum urbium ex uoluntate conditoris maxima pars finium coloniæ eſt attributa aliqua portio mœnium extremæ perticæ aſsignationis incluſa, ſicut in Piceno fertur, inter montium Præcutianorum quandam oppidi partem Aſculanorũ ſiue circundari. quòd ſi ad hæc reuertamur. hoc conciliabulum fuiſſe fertur & poſtea in municipij ius relatum. nam omnia antiqua municipia habent ſuum priuilegium. quidquid enim ad coloniæ municipiüve priuilegium pertinet, territorii iuris appellant.

CRIMEN. publica ſunt crimina, & priuata. publica capitalia, & non capitalia, priuata aut cum infamia, aut ſine infamia. Capitalia crimina publicis iudicijs omnia cognoſcebantur: non item publica iudicia de capitalibus omnia criminibus fiebant. nam, vt inſtit. li. IIII. traditum eſt, ſi quam infamiam irrogabant publica iudicia cum damno pecuniario, publica quidem erant, non tamen capitalia. quod quidem ſi de cauſsis publicis, in quibus cum detrimento rei familiaris famæ iactura coniũgeretur, verum eſt: multo magis de priuatis. & hoc ipſum declarat Cicero ſatis aperte in epiſtola ad Pætum, his verbis, Iudicia non ſolemus omnia tractare vno modo. priuatas cauſſas, & eas tenues, agimus ſubtilius; capitis, aut famæ, ſcilicet ornatius. ſeiunxit enim à cauſsis capitalibus cauſſas famæ, ſiue publicas, ſiue priuatas. ſed ipſe me in dubitationem reuoco Si cauſſæ famæ capitales non ſunt: cur Quinctii cauſſam, quæ fama eſt, capitalem Cicero ſignificat? ait enim in exordio: Quid hoc iniquius, aut indignius, quã me, qui caput alterius, famam, fortunasq; defendam; priore loco cauſſam dicere? & infra: Clamabat Quinctius, ſeſe iccirco nolle ſatiſdare, ne videretur iudicaſſe bona ſua ex edicto poſſeſſa eſſe. ſponſionem porro ſi iſtiuſmodi faceret, ſe, id quod nunc euenit, de capite ſuo priorem cauſſam eſſe dicturum. & in extrema oratione; Horribile eſt, cauſſam capitis dicere: horribilius, priore loco dicere. ſane non leuiter aliquandiu hæc me loca, & alia huiuſmodi in ea oratione perturbarunt eoq; magis, quòd cauſſa Quinctii ad recuperatorem agitur. ex quo ſequitur, vt priuata ſit. recuperatores enim, & centum viri, & arbitri, iudices ſunt, (liceat hic arbitros inter iudices, vocabulo minime proprio, nominare) ciuilibus in controuerſiis ab vrbano prætore dati. cauſſam porro capitalem ad receptatorem agi ita mihi abſurdum, ita non rationi conſentaneum videbatur, vt perſuaderi nullo modo poſſet. ſed fortaſſe, vt ſæpe diſtinctione veritas illuceſcit, idem hic quoque poteſt euenire. cogitaui, nunquid, cauſſam eſſe capitalem & agi de capite, ſiue, capitis eſſe cauſſam, idem ſit. non enim dubito quin, cauſſæ capitales

tales quæ oocantur, cædem cauſſæ capitis vocari omnes poſsint: quæ vero capitis, forraſſe non omnes ité capirales. uam cauſſa capitis Quinctiana dicitur: quam tameu nullo modo capitalem fuiſſe concedo: cum in ea neque de libertate, neque de ciuitate adimenria, quæ capitalia fuiſſe iudicia notum eſt, agatur. & cauſſa Mancini, quem, vt Cicero, & alii prodiderunt, à patre patrato ex S.C. Numantinis deditum, Numanrioi non receperunr, cauſſa quidem capitis eſt, (agitur enim in ea de ciuitate, de libertate, de capite) capitalis tamen non eſt. in capitalibus enim quæritur de crimine, & damnatos dimioutio capitis ex iudicum ſententia ſequitur; iu alijs autem capitis cauſsis agitur quidem de capite, non tamen quæritur de crimine; capitisq; diminutio vel nulla ſequitur, vt in cauſſa Quinctij, vel, ſi ſequitur, vt io cauſſa Mancini, nou ſequitur vti pœua à iudicibus irrogata, ſed ideo ſequitur, quia is, qui iam dedirus erat ex S. C. Numantinis, capite fuiſſe diminutus oſtenditur; ita vt iudex non iudicet, ſit, oec ne, capite minuendus; quod fit in cauſsis capitalibus; ſed, fuerit ne antea, an non fuerit, capite diminutus: & ſtatus hominis uoo tunc mutatur, ſed qualis ſit, cognoſcitur. itaque, cum de eo dixit Cicero lib. 1. de oratore, Quam poſſumus reperire ex omnibus rebus ciuilibua cauſſam, contentionemque maiorem, quàm de ordine, de ciuitate, de libertate, de capire hominis conſularis? crimen nullum ſignificauit, cuius criminis cauſſa vocatus in iudicium Mancinus, periculum amittendæ ciuitatis, aut libertatis in eo iudicio ſubiret; ſed facultatem iudicibus cognoſcendi, ac ſtaruendi datam intellexir, eas ne res æque Mancinus poſsideret, atque antea quàm à patre patrato eſſet deditus, an uero, quia deditus eſſet, amiſiſſet, etiam ſi receptus à Numantiois non eſſet. quare capitalis cauſſa noo fuit: actum tamen eſſe de capite; ob eam, quam expoſui, cauſſam recte Cicero dixit. At, quod ad Maocini cauſſam attinet, ferri poteſt. extat enim ratio, cur, in ea de capite agi, dicatur. in cauſſa vero Quinctij, io qua nullo modo ueque de ciuitate, neque de libertate agebatur, mentio capitis vnde ducta? an ex eo, quia caput pro exiſtimatione vſurpari poſſe videatur? repugnat verus loquendi cooſuetudo: nec huius generis exempla licet inuenire. potius igitur, ex orationis licentia, crediderim: vt exaggeretur res, ad inuidiam aduerſus Neuium ex eius crudelitate, & miſericordiam erga Quioctium ex eius periculo quærendam. atque hoc eo magis conſtat, quò Cicero nec io eo vere ac proprie loquitur, cum ea vocat accuſationem, quæ ſponſi cauſſa eſt: oec, cum ait, Quem ounc interficere nefarie cupis: quandoquidem ciuibua Romanis eripi nullo crimine vita poſſet. cauſſam uero nou eſſe capitalem, proprijs ipſe verbis clare demonſtrat iu eo loco, iudicium, C. Aquilii, oon de re pecuniaria, ſed de fama, fortuoisq; P. Quinctij uides: & cum dixit; Horteuſius partes accuſatoris obtinet: oratorie loquitur. nec euim re vera accuſabat Hortenſius, ſed accuſare videbatur: oec eſt, niſi capitalibus iu cauſsis, accuſator. Redeo vnde diuerti. Publicorum criminum alia capitalia, alia uoo capitalia. quodq; ootandum magis eſt, oe maieſtatis quidem iudicium capitale ſemper fuit, cum tamen publicum ſemper eſſet. nam Claudiæ Veſtalis, Appij Cæci filiæ, C. Fundanios, & Ti. Semprooius ædiles pl. quòd populo R. calamitatem eſſet imprecata, multam dixerunt æris grauis xxv millia. quæ capitalis pœna oon fuit. iudicium autem illud & publicum fuiſſe, inde patet, quòd ad populum factum eſt, idq; etiam Ateius Capito propterea inter publica iudicia rerulit; & maieſtatis nomine notatum, Suetonius in Tiberio ſignificat hia verbis: Claudia nouo more iudiciũ maieſtatia apud pnpulum mulier ſubijt, quòd in cooferta multitudine, ægre procedente Carpento, palam optauerit, vt frater ſuus Pulcher reuiuiſceret, atque iterum claſſem amitteret, quo minor turba Romæ foret. Publica vero capitalia crimina, hæc erant, inceſtus, maieſtas, reperundæ, vis publica duplex, ea, quæ iu remp. ac magiſtratus inferebatur, de qua lex Lutatia fuit, & ea, quæ in priuaros cines, de qua Plotia, & aliæ leges: tum, pecularus, de reſiduis, inter ſicarios, parricidium, veneficium, ambitus, pecuniæ ob iudicandum captæ, adulterium, de falſis, de plagiarijs, de turorum fraude, de famoſis libellis, de furto, clandeſtina coitio. quibus de crimioibus aut ad prætorem, aut ad iudicem quæſtionis, aut ad populum notio ptinebat. de maieſtate, pduellione excepto, de vi, de repetundis, de crimine inter ſicarios, de ambitu prætor quærebat: de inceſtu, & perduellione populum, ſed tributis comitijs de inceſtu, tribuno pl. populum per tribus in forum cogente; centuriatis autem de perdullione, cum in campum cõſul centuriatim populum aduocaſſet. de ueneficio aurem, & prætor, qui iudex quæſtionis idem dicebatur, & iudex quæſtiouis, etiam ſi prætor uou eſſet, coguoſcebat. Prætores, quæ cuiuſque futura eſſet quæſtio, ante ſortiebautur: vt deinde ſingulis de criminibus ſinguli, prout ſors tuliſſet, cum conſilio quærerent. unum excipio prætorem vrb. qui nullo de crimine publico quærebat: itaq; nec quæſitor dicebatur; tantum, ciuilibus cootrouerſiis ad eum delatis, ius dicebat, hoc eſt iudices, & iudicij formulam, quam ſequerentur, dabat. uec enim prætor ipſa iudicare ſolitus erat, ſed cum iudices, ab ipſo dati de controuerſia cognouiſſent, ac iudicaſſent, exequebatur. ideo iu omnibua ferme edictis prætorum legitur, Iudicium dabo. in quo poſteriores lapſi ſunt. eſt igitur aliud, ius dicere, aliud, iudicare. contra quàm, qui ueterum iuriſconſultorum libros ignorant, opiuautur. & quemadmodum ciuilibus in rebus prætor non cognoſcit. neque iudicat, ſed ius dicit: ſic, qui ab ipſo iudices dati ſunt, non ius dicunt, ſed cognoſcunt, ac iudicant. Verum & hæc ipſa, & alia paulo plenius in dictione prætor. de criminibus autem, quæ eraot eiuſmodi, vt cognitione digna viderentur, ea fere diximus. ſingula autem crimina tractare, vt inceſtum, maieſtarem, repetundas, ooo videtur eſſe proprium huius loci. Ex libro de Legibus Romanis.

CVLINAE loca quædam publica in ſuburbanis dicebantur, inopum deſtinata funeribus: ut ait Aggenus in libro de limitibus agrorum.

CVLTELLARE uerbum antiquum fuit, de quo ſic Frontinus in libro de limitibus. Cultellaudi ratio quæ ſit, ſæpe quæritur cuius præmenſi ſoli ſpatium conſumamus, & illam cliuorum inæqualitatem planam eſſe cogimus, dum menſuræ lateribus inſeruimus. cultellamus ergo agrum eminentiorem, & ad plauiciem redigimus. Cultellatus etiam lapis dicitur, vt eſt apud Hygeuum, qui pentagoui recipit rationem.

DEFERRE. Magiſtratus è prouincia reuerti, poſt relatas rationes, eorum nomioa ad ærarium referebant, quorum opera videtur reip. vtilis fuiſſe. deferebant

autem

autem ex ijs, quos ſecum adduxerant: in quo erat ambitio quædam. nam oſtendere volebant, cohortem apud ſe fuiſſe hominum lectiſsimorum, qui beneficia in remp. contuliſſent. ideoq; dicebatut deferre in beneficijs, quòd is, qui deferebat, quaſi beneficium aliquod deferre videbatut. huius illud in otat. pro Archia. In beneficijs ad ærarium delatus eſt L. Lucullo prætore, & conſule. Et pro Balbo: In prætura, & conſulatu præfectum ſabrum detulere. Ex noſtris Scholijs in Epiſt. ſam.

DICTATOR, cuius in vrbe Roma ſummum ius, ac plane tegia poteſtas fuit, lege lata, vt opinor T. Lartio Flauo II. Q. Clœlio cos. ſine prouocatione cteatus, & de conſularibus lectus. Porro, cum de conſularibus eum legi lex iuberet, ſequebatut, vt de patricijs crearetur. conſules enim tunc, & per annos deinde multos, patricij fuerunt: nec prius de patricijs legi dictator deſijt, quàm creari duo conſules patricij deſierunt. non enim conſul patricius dictatorem quenquam de plebe diaiſſet. itaq; qui primus de plebe dictator fuit, C. Marcius Rutilus, is a M. Popillio Lænate conſule plebeio dictus eſt. ita communicata plebi dictatura, anno ab vrbe condita CCCIC. idq; contra veterem conſuetudinem, non tamen contra legẽ factum eſt. non enim lex dictatorem de plebe fieri vetuerat, ſed de conſularibus iuſſerat; at C. Marcius conſularis. ſatisfecit igitur legi Popillius, cum conſularem hominem dictatorem dixit; patricijs non ſatiſfecit, quia conſularem de plebe dixit; cum omnes antea de patricijs dici conſueuiſſent. Eadem fortaſſe lege ſancitum eſt; (legem certe, quæ boc ſanxerit, nominat Plutarchus in Fabio) ne dictator equo poſſet vti, idq; uel ob eam cauſſam, quòd, cum plus ineſſe roboris io pedeſtribus copijs putaretur, propterea in legione permanere, nec locum deſerere deberet imperator; vel quòd, cum ad alia omnia dictatoris eſſet ſingularis poteſtas, in hoc uno voluerunt eum populo inferiorem videri. ſenatus tamen potenti Fabio Maximo Verrucoſſo contra veterem legem conceſsit, vt equo uehi poſſet: datumq; id hominis virtuti, ac tempori, cum, cæſis ad Cannas Romanis, in uno Fabio, dictatore creato, melioria fortunæ ſpes repoſita videretur. Dictaturæ ſpacium ſemeſtre fuiſſe, nec longius eſſe per leges potuiſſe, ſatis cõſtat. duo tamen, propriam potentiam legibus ac libertati anteponentes, L. Sylla, & C. Cæſar, uterque patricius, perpetuam dictaturam armis inuaſere. verum Sylla modeſtior: dictaturam enim ſponte depoſuit, ſolusq;, aut cum paucis comitibus in publico uerſari ſolitus eſt: eumq; a quodam ingenij ſatis liberi adoleſcente conuicijs acerbiſsimis uexatum, hiſtoriæ produnt: Syllamq; tum dixiſſe: hic adoleſcens, ne quis unquam poſthac in deponenda dictatura me imitetur, efficiet. Cæſar etiam illud ſæpe in ote habuit: Sylla neſciuit literas: cum eius inſcitiam imprudentiamque in omittenda dictatura notaret. Ex noſtro libto de legibus Romanis.

DIRIBERE, & ditimere, illud tabellarum, hoc ſuffragiorum uideo ptoprium uerbum fuiſſe. neutrum autem, ſatis ſuiſſe manifeſtum. dirimere tabellas ſignificat, diſtribuere. diribebantut autem ijs, qui ſuffragiũ laturi eſſent. de quo ſic oratione in Piſonem. Hoc certe video, vos togatores, vos diribitores, uos cuſtodes fuiſſe tabellarum. & in ea poſt reditum in ſenatu. Quãdo illa dignitate tot togatores, diribitores, cuſtodesque vidiſtis? loquitur autem Cicero de lege pro ipſius teditu comitijs centutiatis lata. Nec dubito, quin legendum ſit, Diribeantur, non diripiantur, in ea in Piſonem, in eo loco; An expectas, dum de te LXXV. tabellæ diripiantur? ita hoc uerbũ non in comitijs ſolum, verum etiam in iudicijs uſurpatum patebit. nam hoc proximum exemplum ſatis plane iuditium, quod Piſoni Cicero minatur, ſignificat. Plinius autem ad alias res tranſtulit hoc uerbum. ait enim ſic li. XXXVI. cap. XV. Hic eſt ille domitor orbis populus, qui gentes & regna diribet. Quod autem in oratione pro Plancio vir diligens & eruditus legendum putat, pro direptio, diribitio: rectius opinor ſenſiſſet, ſi, diremptio, reponere maluiſſet. cum enim populus, aut iudices tabellas, voluntatis indices, in ciſtas depoſuerant; tum vt intelligeretur, quæ tabellæ legem probarent, quæ reijcerent, aut quæ teum abſoluerẽt, quæ condemnatent, omnes dinumerari, & ſeparari neceſſe erat. id autem, dirimere, eaq; actio, diremptio, uocabatur. id ita eſſe, plane demõſtrat Varro de re ruſt. lib. III. Comitijs, inquit, ædilicija, cum ego atq; Axius ſuffragium tuliſſemus, Axius mihi, dum dirimuntur, inquit, ſuffragia, uis potius Villæ publicæ vtamur umbra, quàm priuati candidati tabella? ſic enim ſcriptum eſt in veteribus libris, non, ut a quibuſdam, huius uerbi uim ignorantibus, nimis temere eſt intruſum, diribentur. In epiſtola quoque III. lib. III. ad Q. Fratrem, Cato, inquit, diruptis tabellis de circulo ſe ſubduxit. ubi, diremptis, legi malim perſpicue autem huius uerbi ſententiam demonſtrat Lucanus lib. V. in illo verſu, Et non admiſſæ dirimit ſuffragia plebis, pro dinumerat & diſcernit. Hæc ex obſeruationibus noſtris.

DISCEDERE, non eſt ſemper, de loco abire. nam libro II. ad Attic. Si poſſum, inquit, diſcedere, ne cauſſa optima in ſenatu pereat. id eſt: ſi poſſum conſequi, ſi hunc exitum res habere poteſt. idem uerbum ad eandem ſententiam tranſtulit Terentius: apud quẽ ita loquit̃ Geta ſeruus in Phormione: Modo ut hoc conſilio poſsit diſcedi, vt iſtam ducat. Ex noſtris commenta. ad Att.

DIVORTIVM aquarum ita fit. Cadunt in montem imbres: procliuitas facit, vtrinque ut defluant, ac decurrant. ex ea diuiſione quaſi diuortium ſequitur aquarum. ſic lib. I. de oratore: Vt ex Apennino fluminũ, ſic ex communi ſapientium iugo ſunt doctrinarum facta diuortia. Ad Att. autem libt. V. Amanum contendi, qui Syriam a Cilicia aquarum diuortio diuidit. Et Liuius libr. XXXVIII. Prope ipſis iugis ad aquarum diuortia caſtra poſuiſſe. id eſt in eũ locũ, unde aquæ duas in partes diuiſæ, incipiunt defluere. Flaccus etiam Siculus in lib. de limitibus, Diuergia aquarum, appellauit, eadem ſignificatione quod in duas partes uergat, & uertantur aquæ: unde diuergium, & diuortium. Ex noſtris commentarijs in epiſt. fam.

EDICTVM. duo genera edictorum fuiſſe uideo, unum, quod, inito magiſtratu, publice proponebat prætor urb. ex quo toto anno ius diceret; alterum, quod ad ſingulas cauſſas pro re nata accommodaretur: quale fuit Alfij prætoris, quo Gabinium maieſtatis reum adeſſe iuſsit: cuius mentio fit a Cicerone lib. III. ad Q. Fratrem. fuit autem proprium prætoris urb. edictum illud annuum. nam reliqui ſeptem prætores, qui de criminibus quærebant, ſactis pro tempore edictis vtebãtur. Ex noſtro cõmentario ad Q. Fratrẽ.

EPVLARI. Quater in die veteres epulabantur, non omnes, ſed qui uentri libenter indulgerent: ienctabant, prandebant, cenabant, comeſſabant. cenas tum cibi largioris uideo fuiſſe: quæ cum prandio apud omnes in uſu erant: ienctacula & comeſſatiores aſotorum fuere. merendam Feſtus pro prandio accipit. aliter Nonius: ſed Verrij, quem ſecutus eſt Feſtus apud me, idem ualet auctoritas: & cum rariſsima merendę mentio reperiatur, prandij creberrima, eo facilior adducor, ut cum Feſto ſentiam, idē fuiſſe prandium, & merendam. Ex noſtro comment. in epiſt. fam.

EQVES. tria genera loquendi Latini ſcriptores uſurpāt, eques, equeſtris ordinis, equeſtri loco natus. quæ utrum idem ſignificent, an uero differant, & quatenus differant, conſiderandum. Eques & equeſtris ordinis, idem ſunt. nam &, eques quicunque eſt, & dicitur, idem equeſtris ordinis, & eſt, & dicitur: & contra. quòd ſi eques patre natus eſt equite, qui nunquam ſenator fuerit, is equeſtri loco natus dicitur. ſin patre natus eſt ſenatore; eques quidem, ſed non equeſtri loco natus. qui porro, cum eques fuiſſet, in ſenatum eſt allectus; eques non amplius dicitur, ſed aſſumpto nobilioris ordinis nomine, ſenator; ornamenta tamen retinet equeſtria, anulum aureum, & equum publicum. itaque M. Cicero, cum equite Romano natus eſſet, nunquam, poſtea quàm in ſenatum peruenit, eques appellatur, ſed ſenator. atque ipſe ſuis in ſcriptis, cum de ordine ſenatorio loquitur, noſtrum appellat, cum de equeſtri, non itē. is igitur non eques, neque equeſtris ordinis, ſed ſenator, & ſenatorij ordinis iure dicebatur. Ac mihi uenit in mentem, quod in quadam epiſtola ſcripſit M. Cœlius ad Ciceronem. Noſtri, inquit, equites niſi acutius uidiſſent. noſtri, ob eam cauſſam dixit, quia uterque patre equite Romano natus erat. Poteſt igitur eſſe eques equeſtri loco natus, & eques non equeſtri loco natus. itemque poteſt eſſe ſenator equeſtri loco natus, & ſenator non equeſtri loco natus. cuius uero pater eques fuit, is, ſi ſenator factus eſt, deſinit appellari eques, & equeſtris ordinis; eadem tamen retinet inſignia, niſi ſi ea, ignominię cauſſa, notatus a cenſoribus amiſit. Ex noſtris obſeruationibus.

EXILIVM. mentionem ciuium Romanorum exulantium ſæpe fieri uidemus; cum tamen nulla lege damnatis ciuibus exilium ſit irrogatum. quod ne uocari poſsit in dubium, ponam uerba Ciceronis in oratione pro Cecina. Exilium, inquit, non ſupplicium eſt, ſed perfugium, portusq; ſupplicij. nam, qui uolunt pœnam aliquam ſubterfugere, aut calamitatem, eo ſolum uertunt, hoc eſt, ſedem, ac locum mutant. itaq; nulla in lege noſtra reperietur, ut apud ceteras ciuitates, maleficium ullum exilio eſſe multatum. ſed, cum homines uincula, neces, ignominiasq; uitant, quæ ſunt legibus conſtituta, confugiunt, quaſi ad aram, in exilium. qui ſi in ciuitate legis uim ſubire uellent, non prius ciuitatem, quàm uitam, amitterent. quia nolunt, non adimitur ijs ciuitas, ſed ab ijs relinquitur, atque deponitur. nam, cum ex noſtro iure duarum ciuitatum nemo eſſe poſsit; tum amittitur hæc ciuitas denique, cum is, qui profugit, receptus eſt in exilium, hoc eſt, in aliam ciuitatem. hæc Cicero: quæ tum, non eſſe exilium ulla in lege nominatum, aperte docent: tum uero ideo multos in exilium ante damnationem ſua uoluntate profugiſſe, quia, legis pœnam, quam præſentes corpore ſubirēt, ut uincula, neces, ignominiam aliquam omnino uitare uellent. nam etſi reo in exilium profecto, nihilominus cauſſa peragebatur, & ſententiæ ferebantur: (id exemplo Fabricij, de ueneficio condemnati, ex oratione pro Cluentio cōſtat: qui cum, abſolutione deſperata, a ſubſellijs ſua ſponte diſceſsiſſet, cum tamen latis ſententiis, abſentem iudices condemnarunt: idemque de Verre Pedianus ſignificat, & in cōmentario Milonianæ: cum ait: Multi præſentes, & cum citati non reſpondiſſent, damnati ſunt) tamen, cum quod ad corpus attinet, aut ad præſentem ignominiam, ipſe ſibi iam reus cauerat; leuiora ducebat reliqua, ſiue ſibi abſenti aqua & igni interdiceretur, ſiue bona publicarentur, ſiue aliqua infamiæ nota inureretur. At idem Cicero ipſe ſibi quaſi repugnare in paradoxis uidetur: ubi de exilio, tanquam pœna legum, ita loquitur. Omnes ſcelerati, atque impij, quorum tute ducē eſſe profiteris, quos leges exilio affici uolunt, exules ſunt, etiam ſi ſolum non mutarunt. an, cum omnes leges exulem te eſſe iubeant, non eris tu exul? in oratione autem pro Murena, noua ambitus lege, quam ipſe tulit, ſenatores in exilium miſſos, his uerbis demonſtrat; Legem ambitus flagitaſti: quæ tibi non deerat: erat enim ſeueriſsime ſcripta Calpurnia. geſtus eſt mos & uoluntati, & dignitati tuæ. ſed tota illa lex accuſationem tuam, ſi haberes nocentem reum, fortaſſe armaſſet, petitioni uero refragata eſt. pœna grauior in plebem alta uoce efflagitata eſt: commoti animi tenuiorum. exilium in noſtrum ordinem: conceſsit ſenatus poſtulationi tuæ, ſed non libenter duriorem fortunæ communi conditionem te auctore conſtituit. Atque hac ipſa de lege, deq; exilio x. annorum loquitur & Dio libro XXXVIII. nec deſunt alia de ciuibus Romanis exulantibus exempla: quos tamen a lege, uel a iudicibus, qui miniſtri legum ſunt, nominatim in exilium eſſe eiectos, non debemus opinari. quo modo igitur exules? Sciendum eſt, exilij duo genera fuiſſe, uoluntarium, & legitimum: & uoluntarij rurſus duo genera. unum, cum reus ante latas a iudicibus ſententias in exilium abibat, uel ut legis pœnam uitaret, quod iam diximus; uel quia, cum ſe damnatum iri perſpicue uideret, ſponte uellet eā pœnam ſubire, quam paulo poſt leges ei ſine dubio illaturæ uiderentur: quod ij, quos paulo ante nominaui, Verres, Fabriciusque, omni prorſus abſolutionis abiecta ſpe, fecerunt. non enim ante damnationem ideo diſceſſerunt, ut legis pœnam uitarent: quandoquidem Fabricius nihil exilio grauius timere a iudicibus poterat: cum Oppianicum, qui mox eodem crimine præſens damnatus eſt, nullam omnino, præterquam exilij, calamitatem tuliſſe conſtet. nec de repetundis, quo crimine damnatus eſt Verres, alia, præter exilium, & litis æſtimationem, nocentes reos pœna ſequebatur. quam utranque pœnam, poſt profectionem damnatus, Verres tulit. Alterum exilij uoluntarij genus fuit, cum reus, poſt damnationem, quia multam iudicibus dictam ſoluere non poſſet, ex urbe diſcedebat. quod ut putem ei legibus, ad effugiendam multæ ſolutionem, fuiſſe permiſſum, adducor ijs verbis, quæ ſunt in oratione pro Cecina: In colonias Latinas ſæpe noſtri ciues aut ſua uoluntate, aut legis mul-

ta

ta profecti ſunt: quam multam ſi ſufferre noluiſſent, tamen manere in ciuitate potuiſſent. Legitimum autem exilium erat, cum reus, non ille quidem uerbo, re tamen ipſa in exilium mittebatur. uetus enim conſuetudo fuit, inducta legibus, more confirmata, quæ non modo in republ. ſed imperatorum quoque ætate, multisque poſt ſæculis, viguit: ut, ſi quis exilij pœna dignus uideretur, ei, nulla exilij facta mentione, tecto, aqua, igni interdiceretur. ita earum rerum, quæ maxime ſunt ad uitam ſuſtentandam neceſſariæ, uſu priuatus cum uno aeris alimento contentus eſſe non poſſet, abire cogebatur. ex quo exulare ciues Romani dicebantur. patet hoc in oratione pro domo: in qua ita ſcriptum eſt. Qui erant rerum capitalium condemnati, non prius hanc ciuitatem amittebant, quàm erant in eam recepti, quò uertendi, hoc eſt mutandi, ſoli cauſſa uenerant. id autem ut eſſet faciundum, non ademptione ciuitatis, ſed tecti, & aquæ, & ignis interdictione faciebant. Ac ne ciues quidem omnium improbiſsimi, atque audaciſsimi, cum in ſuos inimicos, acerrimo incitati odio, non leges, ſed priuilegia ferrent, exilium nominabant. ſed ijs aqua & igni interdicebant. itaque & de ipſo Cicerone, quod in eadem oratione legimus P. Clodius tribunus pl. cui nihil in tota uita modeſtiæ fuit, qui in tribunatu pro ſua libidine, neglecto more maiorum, abiectis legibus, cuncta geſsit, ita populum rogauit: Velitis, iubeatis, ut M. Tullio aqua & igni interdicatur. neque ſolum Clodius, ſed antea quoque homines maxime ſeditioſi, C. Gracchus, & L. Apuleius Saturnius de ſuis inimicis, eodem modo tulerunt. eſt enim eadem in oratione ita ſcriptum: Ne tum quidem, cum aberam, negare poteras eſſe me tua lege ſenatorem. ubi enim tuleras, ut mihi aqua & igni interdiceretur? quod Gracchus de P. Popillio, Saturnius de Metello tulit. & minorem, ſiue mediam capitis diminutionem, cum ciuitas etſi non uerbo, re tamen adimebatur, ita fieri ſolitam, tradit Iuſtinianus inſtit. lib. 1. de capitis diminutione, his uerbis: Minor, ſiue media capitis diminutio eſt, cum ciuitas quidem amittitur, libertas uero retinetur: quod accidit ei, cui aqua & igni interdictum fuerit, uel ei qui in inſulam deportatus eſt. ergo cum dixit Cicero aduerſus Clodium in Paradoxis; Familiariſsimus tuus de te priuilegium tulit, ut ſi in opertum Bonæ deæ acceſſiſſes, exulares; hoc ſignificauit, ut tibi aqua & igni interdiceretur. &, eum de ambitu damnatis x. annorum exilio puniendis Dio locutus eſt, non aliud intellexit, quàm, ut ijs in x. annos aqua & igni interdiceretur. Erat autem, ut neque flagitia ſunt paria, ſic hoc pœnæ genus neque loci ſpatio, neque temporis æquale. quibuſdam enim tantum intra urbem, hoc eſt intra pomœrij fines, alijs longius, aqua & igni interdicebatur. crediderim tamen, actum ſatis leniter ac miſericorditer cum reis, nemine mque aut certe paucos admodum extra Italiæ terminos aquæ & ignis interdictione ſummotos; qui uideam Oppianicum, de ueneficio, quod capitale crimen erat, damnatum, impune tamen ad urbem habitare potuiſſe. notauimus enim hæc in oratione pro Cluentio: Cum uagus, & exul erraret Oppianicus & huc ad urbem profectus eſſet, cecidiſſe ex equo dicitur, & latus offendiſſe uehementer, & poſtea quàm ad urbem cum febri uenerit, paucis diebus eſſe mortuus. Quid, quòd Q. Pompeium Rufum, & T. Plancum Burſam, utrunque de ui damnatum, quod ex Dionis hiſtoria conſtat, alterum Baulis fuiſſe, alterum Rauennæ ſcribit M. Cœlius in epiſtola ad Ciceronem? nam Cicero ipſe quadringentis millibus paſſuum, non ulla communi lege, neque iudicum ſententijs, ſed iniquiſsimo P. Clodij priuilegio, per operas Clodianas lato, abeſſe iuſſus eſt, aqua & igni citra illum terminum interdictis. Milonis autem Maſsiliæ exulantis exemplum uix cum altero licet exemplo coniungere. graue enim facinus occiſo in Appia uia Clodio, a ſenatu iudicatum eſt: & fuit ſatisfaciendum populo, Clodij cęde concitato. ideoq; noua lex perlata, & extra ordinem quæſitum. nec tamen ſatis habeo cõpertum, Maſsiliam ne ſedem exilij Milo delegerit, quòd citra eſſe te interdictum aqua & igni, an uero, quod, cum populus urbem, concedente lege, poſſet habitare, Maſsiliam tamen probauerit, ac uoluerit. nec puto leges, aut iudices præſcripſiſſe cuiquam, ubi eſſe deberet, ſed ubi eſſe non poſſet. ne uero ijs, de quibus & Cicero in oratione pro Balbo, & hiſtoriæ loquuntur, Quincto Maximo, Publio Popillio, Quincto Philippo Nuceria, aut Caio Catoni Tarraco, aut Quincto Cæpioni & Publio Rutilio Smyrna locus exilij definitus eſt: ſed ipſi, cum Romæ eſſe non liceret, eas urbes, vt iucundas, aut quietas, aut commodas, aut ſibi fortaſſe beneuolas, ad habitandum legerunt. Memorabile illud fuit, quod legimus in Polybio, capite damnatis egredi palam ex urbe licuiſſe; quòd ſi tribuum vna, quæ ſcilicet ad damnationem deeſſet, ſuffragium de reo nondum tuliſſet, facultatem reo eſſe datam exilij ſuo ſibi arbitratu deligendi. exulibus autem commorari tuto licebat in qua uellent urbe fœderata, ut Neapoli, Præneſte, Tybure. hæc Polybius: cuius ætate populus de capitalibus criminibus iudicabat. nam poſtea prætores quæſierunt, excepto crimine perduellionis, aut ſi quando tribunus pl. diem alicui diceret, ſuffragiumq; de reo mallet a populo, quam ſententias a iudicibus, & prætore, ferri. Quòd autem exilij tempus diſparibus in culpis diuerſum fuiſſe dixi; id ita uerisimile eſt, ut exemplis probari multis non debeat. quare unum ponam, etſi minime neceſſarium. Damnatis de ambitu aqua & igni per x. annos tantum interdicebatur: quod antea demonſtraui. at damnatis de corrupto iudicio, in uniuerſum uitæ tempus: quod in oratione pro Cluentio licet conijcere: huius in extremo, perituri extra patriam Cluentium, ſi damnatus erit, his uerbis ſignificat: Quid enim profectum, niſi ut huius ex medijs mortis inſidijs vita ad luctum reſeruata, mors ſepulchro patris priuata eſſe uideatur? Ac de duobus exilijs, uoluntario ac legitimo, utrum fuerit grauius, uenit in mentem quæri poſſe. legitimum exiſtimo: primum quod eos, quibus aqua & igni interdictum eſt, recipi tecto intra ſpatium inter dictum leges uetant: quod ijs non contigit, qui ſua ſponte in exilium profugerunt: deinde, quòd, ut ego arbitror, aliquanto turpius eſt, exulare legibus eiectum, quàm, exulare non eiectum. eijcitur enim ciuitate, cui aqua & igni interdicitur: qui uero ſua uoluntate diſcedit, non is ciuitate pellitur, ſed eam ipſe deſerit, ac relinquit. huc adde, quòd, quibus interdicitur, ij ſenatores poſtea non ſunt; & eos legi ſuo loco a cenſore in ſenatum leges prohibent

quibus uero non interdicitur, ij, etiam ſi urbe carent, ſenatores tamen ſunt. hoc in oratione pro domo dicimus: in qua hæc ſunt. Ne tum quidem, cum aberam, uegare poteras eſſe me ſenatorem. ubi enim tuleras; ut mihi aqua & igni interdiceretur? quod Gracchus de P. Popillio, Saturuinus de Metello tulit. homines ſeditioſiſsimi de optimis ac fortiſsimis ciuibus non eſſet interdictum, quod fieri non poterat, tulerunt, ſed vt interdiceretur. ubi cauiſti, ne meo me loco cenſor in ſenatum legeret? quod de omuibus, etiã quibus damnatis interdictum eſt, ſcriptum eſt in legibus. Ergo, cum de pœuis capitalibus loquimur, aut exilium inter eas nominandum non eſt; quod lex nulla, uullum ob malefactum irrogabat: aut eo de exilio diceudum, quod & ſi nou nominaretur, neceſſario tamẽ, cum damnatis interdiceretur aqua & igni, conſequebatur. Hæc ex libro noſtro de legibus Romanis.

EXTRACLVSVS ager dicebatur, qui intra finitimam lineam & centurias interiacebat: ideoq; extracluſus, quia vltra limites finitima linea clauderetur. & extracluſa loca ſunt æque iuris ſubſeciuorum, ultra limites & ultra finitimam lineam. quod genus agrorum ſi reip. populi Romaui, aut ipſius coloniæ, cuius fine circundatur, ſine peregrinæ urbi, aut locis ſacris, aut religioſis, æque ad populum Romanũ pertinentibus, datum non eſt, iure ſubſeciuorum in eius, qui aſsignare potuerit, remanet poteſtate. Ex Frontino de agrorum qualitate.

EXTREMITAS in agro ita definitur ab Aggeno. Extremitas finitima linea eſt, quæ interuenit aut per iter publicum, quod trauſcendi non poteſt, ſecuudum legem colonicam, quia omnis limes itineri publico ſeruire debet: aut per limites, ſiue terminos aliaq; ſigna, quibus territoria finiuntur: aut ubi inſoluta loca remanſerunt. hæc autem ſunt loca quæ inſoluta dicuntur; quæ aut in ſaxoſis & ſterilibus locis ſunt, aut in paludibus, ubi nulla potuit exerceri cultura: quia, dũ non eſſet quod excoli potuiſſet, nullis neceſſe fuit limitum regulis obligari. Ex Aggeno de limitibus.

FLAMEN. quindecim Romæ flamiues fuere, tres tantum patricij, quos quaſi ſolos flamines agnoſcit Auguſtinus de Ciuitate Dei, Dialis, Martialis, Quirinalis: reliqui plebeij. Cicero pro Domo ſua.

FORIS quandoque pro paſsim vſurpatur. Cicero ad Q. Fratrem, Foris valde plauditur: id eſt, nou ſolum in ſenatu, ſed apud cæteros etiam. & in epiſtola noua ad Lentulum: cum ea contentio mihi magnum etiam foris fructũ tuliſſet. In vulgus, idem alibi dixit, eadẽ ſententia. Ex noſtro commentario ad Q. Fratrem.

GALLIA TOGATA non eſt, ut quidam credunt, ipſa plane ciſalpina, ſed ciſalpinæ pars. togata enim incipit a Rubicone flumine, & Placentia terminatur: ciſalpina vero initium quidem ipſa quoque capit ab eodem flumine, ſed terminum habet alpes. erant autem in togata multa municipia, multæ coloniæ Romanæ. propterea dixit Cicero in epiſt. I. ad Att. Videtur in ſuffragiis multum poſſe Gallia. eius enim ferendi Romæ ſuffragij habebant omnia municipia, eæque omnes coloniæ, quæ ideo Romanæ dicebantur, quia iura poſsiderent ciuium Romanorum. nam Latinæ ſuffragium non habebant, ſed tantum ius Latij, unde appellatæ. Ex noſtro commentario in epiſtola ad Att.

GENS, & familia. inter gentem, & familiam illud inter eſt, quòd gens ad nomen, familia ad cognomen refertur. itaque illa tanquam totum continere uidetur, hæc quodam modo partem. exempli gratia. Valerij omnes unius eſſe gentis dicuntur, quia uno nomine continentur omnes. at uero partes gentis huius ſunt plures, quæ ex cognominum uarietate diſtinctæ ſunt, eæq; familiæ nominantur, ut in gente Valeria Maximi, Meſſallæ, Flacci, Læuini, Faltones: in Cornelia Scipiones, Lentuli, Dolabellæ, Sullæ, Cinnæ: Aemilia Mamercini, Lepidi, Paulli, Scauri, Barbulæ: itemque in ceteris. at uero Valerij omnes unius ſuut gentis, idemque Cornelij, atque Aemilij. itaq; recte Feſtus gentem definit eam, quæ ex multis familijs conficeretur. Quod autem intereſt inter gentẽ, & familiã, idem intereſt inter genus, & ſtirpem. quæ quidem ita eſſe, ex his veterum hiſtoriarum uerbis intelligitur. Suetonius in Galba: Imagines uniuerſi generis exequi longum eſt, familiæ breuiter attingam. Qui primus Sulpiciorum cognomen Galbæ tulit, cur, aut unde traxerit, ambigitur. & Liuius libro XXXVIII. P. Scipio Naſica orationem habuit plenam ueris decoribus non communiter Corneliæ gentis, ſed proprie familiæ ſuæ. & apud Suetonium Cæſar: Ab Anco Marcio ſunt Marcij Reges, quo nomine fuit mater; a Venere Iulij, cuius gentis familia eſt noſtra. & in Auguſto: Gens Octauia a Tarquinio Priſco rege inter Romanas gentes allecta, mox a Ser. Tullio inter patricias traducta. primus ex hac magiſtratum cepit C. Rufus. Is quæſtorius Cnæum, & Caium procreauit, a quibus duplex Octauiorum familia defluxit, conditione diuerſa. & Cic. in Bruto: Funebres orationes ipſæ familiæ quaſi ornamenta ſeruabant ad uſum, ſi quis eiuſdem generis occidiſſet. & Liuius libro IX. Duodecim Potitiorum familias fuiſſe, cum gens Potitia tota interijt. & lib. I. Iulia gens Iulum auctorem ſui nominis nuncupat. & lib. VII. ſic loquitur Valerius Coruus: Non, ſi mihi nouum hoc Corui cognomen dijs auctoribus homines dediſtis, Poplicolarum uetuſtũ noſtræ familiæ cognomen memoria exceſsit. & libro XL. Inde cognomen familiæ inditum, ut Annales appellarentur. & Catulus Non decet tam vetus ſine liberis nomen eſſe. id eſt tam ueterem gentem, qualis erat Manlia. Hæc de gente, familia, & genere, nunc de ſtirpe dicam. Cicero pro Rabirio: Qua in familia laus aliqua forte floruerit, hanc fere, qui ſunt eius ſtirpis, cupidiſsime proſequuntur. & primo de legibus: His otti ſtirpe antiquiſsima ſumus. & in Lælio: Quia aliquandiu propter ignorantiam ſtirpis, & generis in famulatu fuerunt. & libro I. de oratore. Quid, quia de re inter Marcellos & Claudios patricios centumuiri iudicarunt? cum Marcelli a liberti filio ſtirpe, Claudij patricij eiuſdem hominis hereditatem gente ad ſe rediiſſe dicerent: non ne in ea cauſa fuit de toto ſtirpis, & gentilitatis iure dicendum? & Suetonius in Claudio: Claudius Cn. Pompeio antiquiſsimę ſtirpis Magni cognomen ademit. Quæ autem ratio eſt inter gentem, & familiam, eadem eſt inter gentiles, & agnatos. ut enim familia, ſic ſtirps nos propius attingit, quàm gens, aut genus, ſic agnati, quàm gentiles. ſiquidem gentilis, auctore Feſto, dicitur, qui eodem ex genere natus. & is, qui ſimili nomine appellatur. recte, quatenus enim, Ex eodem genere, eos intelligit, qui eiuſdem gentis eundem principem habent: quatenus, Simili nomine,

ſi nomine, eos qui quanquam vno gentis nomine omnes vtuntur, tamen alium atque alium auctorem ſui generis nuncupant. quo modo Cicero in prima Tuſculana, ſi gentilem eſſe ait Ser. Tullij regis, quòd uterque ſimili gentilicio nomine vteretur, cum tamen è diuerſo vterque fonte manaret. Cum antem ad Herennium ſcriptum ſit. Si furioſus exiſtat, agnatorum, gentiliumque in eo, pecuniaque eins eſto. item: Si pater familias inteſtato moritur, ſamilia, pecuniaque eius agnatorum, gentiliumque eſto: agnati profecto videntur eſſe, qui ex eadem familia ſint; quibus deficientibus, gentiles ſubeant. nam Cicero dixit primo de oratore: Iura gentilitatum, & agnationum. item: Ius gentilitatis, & ſtirpis. & de legibus primo: Homines deorum agnatione, & gente tenentur: cum utranque coniunctionem complecti uellet. Qui antem librum ſcripſit ante nos de nominibus, idem eſſe cenſet gentem, & ſamiliam, gentiles, & agnatos. ait enim: Agnomen familiæ eſt appellatio, & gentis, unde agnati, & gentiles dicebantur, qui ex eadem erant familia, vt Cicero in Topicis ait, & idem in Bruto Ser. Tullium regem gentilem ſuum ea de cauſſa nominat. mea autem ſententia, Ciceronis ſententiam percepiſſe non videtur, qui in Topicia gentiles eos deſinit, qui inter ſe eodem nomine ſunt, id eſt ex eadem gente; familiæ uero, aut agnatorum non meminit. Eſt præterea intelligendum, Plinium gentiles nouo quodam modo appellare. ſi quidem ſeruos gentiles eſſe dominorum ait, quia eodem prænomine appellarentur, quo dominus, ut Marcipor, Quinctipor, id eſt Marci, & Quincti puer. Ex libro Caroli Sigonij de nominibus Romanorum.

GLADIATOR. plura genera gladiatorum erant. Samnites, Prouocatores, Retiarij, Mirmillones ex his oppoſiti, in pugnis Samnites, & Prouocatores: quod illa Ciceronis verba in oratione pro Sextio videntur oſtendere: Cum ne de venalibus quidem bomines electos, ſed ex ergaſtulis emptos, nominibus gladiatorijs ornarit, & ſortito alios Samnites alios Prouocatores ſecerit. Retiarij autem, & Mirmillones componebantur: id quod Valerius Maximus li. I. & Quinctilianus li. VI declarat. Samnites ad pugnandum primo lenti: Prouocatores ex ſe nomen ſumpſerunt, quia certaminis initio prouocare aduerſarios ſolerent. vnde Horatius in epiſtola quadam, Lento Samnites ad limina prima duello. Mirmillones & Secutores dicebantur: qđ, ſi quis Feſtum, & Quinctilianum lib. VI. & Suetoniũ in Caligula legerit, facile poterit coniicere. de Secutoribus meminit & Cicero lib. VII. Ad Att. & Iuuenalis ſat. VIII. Ex commentario noſtro in orationem pro Sextio.

Cum munus gladiatorum ſignificare vellent, gladiatoribus dicebant, vt lib. I. epiſt. ad Att. item li. II. bis, & Philippica IX. item in epiſtola Aſinij, quæ eſt li. X. fam. Pedianus, dare gladiatorium, diait, cum ſubintelligeret, munus. Ex noſtro commentario in epiſto. ad Att.

GENERA gladiatorum plura: quorum primum luſus equeſtrium. duo enim equites, præcedentibus prius ſignis militaribus, vnus à porta orientis, alter ab occidẽtes, præcedebant in equis albis, cum aureis galeis, minoribus & habilioribus armis. Retiarius, ab armaturæ genere, in gladiatorio ludo contra alterum pugnantem occulte ferebat rete, quod iaculum appellatur; vt aduerſarium cuſpide inſequentem operiret, implicitumq; viribus ſuperaret. quæ armatura pugnabat Neptuno, tridentis cauſſa. Secutor eſt ab inſequendo retiarium dictus. geſtabat enim cuſpidem, & maſſam plũbeam, quæ aduerſarii iaculum impediret; vt, antequàm ille feriret rete, iſte ſuperaret. hæc armatura ſacrata erat Vulcano. ignis enim aquam ſemper inſequitur. ideoq; cum retiario componebatur, quia ignis & aqua ſemper inter ſe inimica ſunt. Laqueatorum pugna erat, fugientes in ludo homines, iniecto laqueo impedito proſtare, amictos vmbone pelliceo. Velitum pugna erat vt vltro citroq; tela obiectarent. erat autem eorum varia pugna, & ſpectantibus gratior quàm reliquæ. velites autem vocati ſunt, ſiue à volitatione, ſiue a ciuitate Etruſcorum, quæ Veletes vocabatur. Iſidorus de etymologijs.

HACTENVS, & adhuc æque continuationem ſignificant. ſed hoc differunt, quòd, Hactenus, de re ſemper vſurpatur; Adhuc de tempore. non enim recte dixeris, Hactenus ita ſenſi, ſed, Adhuc ita ſenti.

HADRIANVS ager limitibus maritimis & Gallicis quos nos D. & K. appellamus, finitur, per rationem arcarũ, riparum, canabularum, vel nouercarum, quod tegulis conſtruitur. alijs uero locis muris, macerijs, ſcorofionibus, congerijs, carbunculis, terminis Auguſteis, fluminum curſibus. Ex libro de limitibus agrorum.

HVMANITAS quid ſignificet, in promptu videtur eſſe; vt ego arbitror, apertam, & omnibus exploratam notionem non habet. quod enim exemplis liceat intelligere, non eadem ſemper huic voci ſubiecta res eſt, verum duobus accipitur modis, vel vt voluntaria quædam, a non nullis cum laude culta, ab ijs, quos barbaros appellamus, ignorata virtus, vultu, ſermone, cõſuetudine, officio declarata: vel vt, non a voluntate profecta, ſed nobiſcum ſimul genita neceſsitudo, per vniuerſum diffuſa genus humanum, omneſque pariter homines attingens, ipſa quaſi commendante natura, & communi quodam mutuæ caritatis vinculo adſtringente, hoc ipſo duntaxat nomine, quòd homines æque ſimus, id eſt eadem prædити forma, eodem vocis ac ſermonis vſu inſtructi, eiuſdem participes rationis. ad hanc hominum inter homines cognationem, in qua nõ præcipua beneuolentiæ cauſa, ſed propenſio quædam naturalis ineſt ad alterum alteri conciliandum, opemque indigentibus ferendam, & communicanda etiam ignotis, alieniſque neceſſaria vitæ commoda, reſpexiſſe uidetur Cicero in Quinctiana oratione, cum ita inquit: Ipſius Sex. Neuij lacrymans manum apprehendit: obſecrauit per fratris ſui mortui cinerem, per nomen propinquitatis, per ipſius coniugem, & liberos, quibus propior P. Quinctio nemo eſt, vt aliquando miſericordiam caperet; aliquam, ſi non propinquitatis, at ætatis ſuæ, ſi non hominis, at humanitatis rationem haberet. Hac ſententia: ſi nullam ipſius Quinctij rationem habendam putat, moueatur ſaltem ea neceſsitudine, quę omnes homines omnibus hominibus ipſius quaſi naturæ uoce commendat. nihil præcipue tribuendum Quinctio ſtatuit: eſto: communia tamen quædam ſunt, quæ homo homini denegare non poſsit: quæ cum Neuius imploranti Quinctio negauerit, homo non eſt. Quærit enim Cicero & miſericordiam reo, & odium Neuio, qui communem etiam humanitatem a ſe alienam putet. Simile exemplum occurrit, niſi ſit illuſtrius etiam eſt, quod mihi quidem videtur, in oratione pro Flacco: Si quem, inquit, infimo loco

natum, nullo ſplendore vitæ, nulla commendatione famæ defenderẽ; tamen ciuis ciuem a ciuibus communis humanitatis iure, ac miſericordia deprecarer. Quid illud in Antonium, Phil. XI? Naturæ, & humanitati inimicus: non ne patet latius, quàm quæ in aliquem propriæ cõfertur humanitas? Et cum pro Amerino dixit: Magna eſt vis humanitatis: multum valet cõmunio ſanguinis, natura ipſa. Et pro Sylla: Peterem errato veniam L. Cæcilij ex intimis veſtris cogitationibus, atque ex humanitate communi. Ex hac igitur humanitate communi, cuius uim ſentimus, cum de ſepeliendo etiam alieni hominis corpore laboramus, oritur illa, paulo quidem anguſtius contracta, ſed affectione tamen intimoque ſenſu maior humanitas, qua complectimur eos, qui ad nos adeunt, quiq; nobiſcum aliquid contrahunt, ita comiter, ac benigne, ut ſæpe amor in nos, & quædam referendæ gratiæ cupiditas excitetur. Ex noſtris obſeruationibus.

ID QVOD, pro ideo quòd veteres dicebant. Sic locutus eſt Terentius in Heautontimorumeno: Id quòd eſt conſimilis moribus cunuinces facile ex tenatum. & in Hecyra: Illico lætæ exclamant, venit, id quòd me repente aſpexerant. & Liuius lib. XLI. Id quòd erat vetuſta coniunctio cum Macedonibus. & lib. III. ad Q. fratrem: Teneo ab accuſando, vix me hercule, ſed tamen teneo, id quòd iudices nulloa habemus. Ex noſtro commentario ad Q fratrem.

INTERREX creabatur, cum nullus eſſet in vrbe patricius magiſtratus. creabatur antem a ſenatu. nec à ſenatoribus cunctis, ſed à patricija tantum. nec vero interrex poterat eſſe, qui patricius non eſſet: nec vltra quinque dies durabat. moris autem fuit, vt, qui primus interrex creatus eſſet, comitia non haberet: habebat autem vel ſecundus interrex, vel qui deinde facti eſſent. Ex noſtris obſeruationibus.

IRE in alia omnia, & diſcedere, & tranſire, pro diſſentire veteres dicebant. de quo Feſtus ſic: Qui hoc cenſetis, illuc tranſire; qui alia omnia, in hanc partem. his verbis præit ominis videlicet cauſſa ne dicat. Qui non cenſetis. ſic locutus Cœlius l. 8. fam. cum prima M. Marcelli ſententia pronuntiata eſſet, qui agendũ cum trib. pl. cenſebat; frequens ſenatus in alia omnia ijt. Ex l. x. cum gratia effeciſſet, vt ſua ſententia prima pronuntiaretur, frequens eum ſenatus reliquit, & in alia omnia diſceſsit. Et l. 2. ad Q. Fr. Ibatur in eam ſententiam. Hirt. autem l. 8. de bel. Gal. Diſceſsionem faciente Marcello, Senatus frequens in alia omnia tranſijt.

ITALIA ſic deſcribitur à Siculo Flacco in libro de conditionibus agrorum. Ab alpibus in mare porrigitur: à tribus lateribus exteras gentes intuetur: à Sicilia vſque ad Galliam omne litus Africum eſt contrarium: rurſus à Leucopetra pars, quæ ad mare attingit, Macedoniæ & aliquam Epiri partem ſpectat. Adriaticum vero litus Illyricum contra ſe habet.

IVDICIA. Satis eſt obſcura & perturbata iudiciaria cognitio. itaque ſtudioſis vtile futurum putamus, ſi quæ legendis veterum libris obſeruauimus, afferantur, ſic. n. aut tota res patebit, aut certe minus obſcura videbitur. Ac primum illud ponam, decem leges à me eſſe notatas, qua diuerſis temporibus Romæ de iudicijs latæ ſint, Semproniam, Seruiliam, Liuiam, Plotiam, Corneliam, Vatiniam, Aureliam, Pompeiam, Iuliam, Antoniam: quibus de ſingulis agendum eſt. Ante C. Sempronij Gracchi tribunatum ſoli ſenatores: vetuſtiſsima, vt opinor, Romuli lege, iudicabant, exceptis cauſſis, in quibus de pecunijs ob iudicandum captis ageretur. nam de his ad equites quæſtio pertinebat. idq; nõ antiquum fuiſſe, ſed tributum eſſe equeſtri ordini ætate Ti. Sempronij Gracchi Tiberij, & C. patria, qui etiam ſenatum, quòd id fieri paſſus eſſet, reprehẽderit, cum futuras ex eo publicas diſcordias calamitateſq; prædiceret; Appianus hiſtoriæ ſuæ libro I. ſcriptum reliquit. C. Gracchus, Tiberij filius, tribunus pl. Cn. Domitio Ahenobarbo C. Fannio Nepote cos. legem tulit, quam paucis ante annis frater eius Tiberius ferre conatus erat, vt equites ſoli iudicarent. ſic. n. ex Velleio, Pediano, Appiano, Cicerone ipſo cognoſcitur. Poſtea Quinctus Seruilius Cæpio conſul, qui poſtea cum Cimbris male pugnauit, legem rogauit, vt cum equitibus, qui antea lege C. Gracchi ſoli iudicauerant, etiam ſenatores iudicarent. hanc tamen legem, quam & Caſſiodorus, & Obſequens, & Cicero ipſe latam ſignificant, non multo poſt eſſe abrogatam ex eo ſuſpicor, quòd paucis poſt annis C. Norbanum, quo accuſante Cæpio damnatus erat, non ab equitibus, & ſenatoribus, ſed à ſolis equitibus eſſe iudicatũ, Cicero li. II. de oratore declarat his verbis: Animos equitum Romanorum, apud quos tum iudices cauſſa agebatur; ad Q. Cæpionis odium, à quo erant ipſi propter iudicia abalienati, renouabam, atq; reuocabam. Facit etiam mecum illa ratio, quòd, cum M. Liuius Druſus tribunus pl. Philippo & Cæſare cos. legem tulerit, vt cum equitibus ſenatores iudicarent; quod proxime probabimus: manifeſtum eſt, ſolos equites ante Druſi tribunatum iudicaſſe. Præterea, ſcriptum eſt apud Ciceronem in oratione pro C. Cornelio, non ante legem Plotiam ſenatores cum equitibus iudicaſſe. at, legem Plotiam Pompeio Strabone & Porcio Catone cos. latam eſſe, Pedianus docet. ex quo, legis Seruiliæ de communicandis inter equites & ſenatores iudicijs nullam habitam eſſe rationem, ac ne Liuiæ quidem, quæ id ſanxit, facile eſt cognoſcere. Poſt Cæpionem M. Liuius Druſus tribunus pl. eius Druſi filius, quo tribuno pl. ad labefactandam C. Gracchi potentiam ſenatus vſus erat, L. Marcio Philippo Sex. Iulio Cæſare cos. tulit ad populum vt cum equitibus ſenatores cauſſas cognoſcerent, cuius legibus, Philippo conſule referente, S.C. Sublatis, in eundem, quo antea fuerat, ſtatum re iudiciaria reſtituta, ſoli equites ex lege Gracchi iudicarunt. Anno deinde interiecto, M. Plautius Silanus tribunus pl. Cn. Pompeio Strabone L. Porcio Catone cos. qui fuit annus belli Italici ſecundus, tulit ad populum, vt ſingulæ tribus è ſuo numero quinos denos, per annum iudicaturos, ſuffragio crearent. quo factum eſt, vt ſenatores quoque in eo numero eſſent, & quidam etiam ex ipſa plebe. Poſt victor Sylla, dictator primus reip. conſtituendæ cauſſa factus, infenſus equitibus, quia pro Cinnanis partibus ſteterant, legem tulit, vt nemo, niſi qui ſenator eſſet, iudicare poſſet, quod ante C. Gracchi tribunatum fieri ſolitum eſſe, diximus, Sylla mortuo, quod ille ſanxerat, per annos XI. ſeruatum eſt, hoc eſt vſque ad Cn. Pompeij & C. Craſsi primum conſulatum: quo anno L. Aurelius Cotta prætor populũ rogauit, populuſq; iuſsit, vt tres ordines ſenatores; equites tribuni ærarij ſimul iudicarent. tametſi, & centurionibus aditum ad res iudicandas patuiſſe hac ipſa lege, & ſequentibus duabus, de quibus dicemus, Pompeia, & Iulia. cenſu

tamen

tamen præfinito, Cicero docet in Philippica prima. videtur autem Paterculus, niſi mendoſi libri ſunt, neque tempus neque ſententiam huius legis perfecte nouiſſe: qui libr. II. legem à Cotta latam per id tempus ſignificet, quo Gabinius tribunus pl. rogationem tulit, vt Pompeius contra piratas ſummo cum imperio mitteretur. quod falſum eſſe conſtat. nam Gabinius biennio poſt Pompeij conſulatum, hoc eſt Piſone & Glabrione coſ. eam legem tulit: quod & Velleius ipſe aſſerit; & inde facile licet exiſtimare, quod abſoluto bello piratico, ſtatim C. Manilius tribunus pl. tulit ad populum, vt Mithridaticum bellum Pompeio mandaretur. id Plutarchus Velleiusque confirmát. Maniliam autem legem Cicerone prætore latam eſſe, luculenta ipſius oratio declarat. porro Ciceronem geſsiſſe præturam Lepido & Tullo coſ. qui fuit annus poſt Piſonis & Glabrionis cõſulatum proximus, quis eſt qui ignoret? teſtem habemus Pedianum. vt alia, quæ facile probarent, argumenta prætermittam. tulit igitur de piratico bello rogationem Gabinius tribunus pl. Piſone & Glabrione coſ. at Cotta, cum rogationem de iudicijs eó anno tulerit, quo deſignatus ædilis Cicero Verrem accuſauit, defendente Hortenſio conſule deſignato; plane videtur eo anno tuliſſe, quo Pompeius & Craſſus conſules fuerunt. quod aperte Dio narrat. Hoc de tempore, quod ad ſententiam attinet; non video, qui probari poſſit id, quod idem narrat, Cottam iudicandi munus inter equites & ſenatum æqualiter eſſe partitum, cum eam poteſtatem non his modo, ſed præterea tribunis ærarijs eſſe permiſſam, ſexcenti loci demonſtrent. niſi forte illud, (libenter enim tueor antiquitatem) æqualitatem inter vtrunque ordinem partitus eſt, ideo Paterculus dixit, vt ſignificaret, non ſolum ſenatum, vt antea, ſed equeſtrem pariter ordinem poſt legem Aureliam iudicaſſe: vt ærarios tribunos, qui deinde cum ſenatoribus & equitibus iudicarunt, & ſi non nominauit, non tamen excluſiſſe videatur quo modo & Ciceronem li. v. in Verrem locutum videmus: ait enim, cum Cottæ legem ſignificet: Iudicium de iudicibus, & de te futurum eſt. at quo tempore futurum eſt? nempe eo, cum populus R. aliud genus hominum, atque alium ordinem ad res iudicandas requirit, nempe ea lege de iudicijs iudicibusque nouis promulgata. Alium ordinem dixit, cum tamen non vno de ordine, ſed de tribus, hoc eſt de ſenatoribus, equitibus, tribunis ærarijs in ea lege mentio fieret. Eodemq; modo cum, cenſorũ iudicia reſciſſa eſſe iudicum ſententijs, ſignificare vellet, in oratione pro Cluentio locutus eſt. Senatores, inquit, equiteſq; Romani in compluribus iam reis, quos contra leges pecunias accepiſſe ſubſcriptum eſt ſuæ potius religioni, quàm cenſorum opinioni, paruerunt. & in Diuinatione; Iudiciorum leuitate ordo quoque alius ad res iudicandas poſtulatur. Pedianus etiam in commentario II. orationis, in Verrem, Cottam, inquit, prætorem ſignificat, qui legem promulgarat de reſtituendis equeſtri ordini iudicijs. cum tamẽ Cottæ lex non de vno equeſtri ordine, ſed de ſenatoribus, equitibus, tribunis ærarijs mentionem faceret. Plutarchus etiam in Pompeio iudicia ad equites, ait, eſſe tranſlata: cum tamen lege Cottæ inter tres ordines eſſent communicata. Quòd ſi quis putat in uno ordine, quem Cicero ad res iudicandas requiri ſignificat, ſimul cum equitibus tribunos ærarios intelligi; opinione fallitur. nam ſenatores, equites, tribuni ærarij, non ordines duo, ſed tres à ſcriptoribus antiquis appellantur. itaque Pedianus in commentario Cornelianæ, L. Cotta inquit, lege ſua iudicia inter tres ordines communicauit, ſenatum, equites, tribunos ærarios: & commentatiis duarum orationum, in Piſonẽ in extremo; pro Milone, in principio. Lex Vatinia ſecuta eſt. tulit enim eam, vt opinor, P. Vatinius tribunus pl. Cæſare & Bibulo coſ, qua ſententia, nondum inuenire potui: ſed fuiſſe popularem, cum Vatinius ſenatum, ſenatus illum vehementer oderit, facile poſſum exiſtimare. Lex Pompeia, quam tulit Cn. Pompeius Magnus in conſulatu II. nihil ab Aurelia de tribus ordinibus diſcrepabat, (nam poſtea de tribus ordinibus iudicantibus exempla multa ſunt, maximeq; apud Pedianum) ſed ampliſsimo cenſu, è centurijs legi iudices iubebat. Iulia, quam C. Iulius Cæſar rerum potitus, tulit, iudicia ad duo genera iudicum redegit, equeſtrem ordinem, ac ſenatorium, tribunos ærarios quod erat tertium, ſuſtulit. Antonia conſularis, M. Antonij, qui III. vir fuit, hoc ſanxit, vt ad duas iudicum decurias accederet tertia è centurionibus, hoc eſt, vt cum equitibus, & ſenatoribus (tertium enim ordinẽ, tribunos ærarios lex Iulia ſuſtulerat) centuriones iudicarent. quod genus hominum ne ſuperiores quidẽ leges, Iulia, Pompeia, Aurelia, iudicandi iure excluſerant; ſed perſcripſerant, quo cenſu eos eſſe oporteret: ſicuti ſenatoribus quoque, & equitibus, & tribunis ærarijs cenſus erat præfinitus: cum in iudice, vt ait Cicero, & fortuna ſpectari deberet, & dignitas. Antonij vero lex plus æquo impudens & diſſoluta, quæ rationem cenſus nullam habuit, omnibus, quicunq; ordinem duxiſſent, iudicandi poteſtatem permiſit. atque hanc Antonij legem de tribus decurijs non eſſe abrogatam, cum ille hoſtis iudicatus eſt, cum eiuſdem legem de ſacerdotijs abrogatam eſſe videam; è Suetonio cognoſcitur: qui in Auguſto ita ſcripſit: Ad tres iudicum decurias quartam addit, ex inferiore cenſu, quæ ducenariorum uocaretur, iudicarentq; de leuioribus ſummis. Hæc de ordine iudiciorum, pro varijs legibus, vario. De numero autem iudicum, lex Gracchi CCC. fecit, omnes ex equeſtri ordine, totidem, quot antea ſenatores iudices fuerant: lex Druſi CCC. equites, & CCC. ſenatores, numero pari: lex Plautij DXXV. iuſsit enim ex ſingulis tribubus, quæ XXXV. erant, quinos denos creari: lex Syllæ CCC. omnes ex ordine ſenatorio: lex Aurelia cum lege Syllæ de numero, vt opinor, congruebat, cum in ordinibus diſcreparet. nam libro epiſt. fam. VIII. de iudicibus CCC. cum lex Aurelia ſeruaretur, mentionem fieri video. quod ſi ita eſt actum deinde numerum eſſe lege Pompeij, vere dicemus: quia Velleius auum ſuum inter CCCLX. à Pompeio lectum eſſe narrat. eundemq; numerum Plutarchus in Pompeio tradit. lex Cæſaris, cum de tribus ordinibus vnum, vt diximus, ſuſtulerit; numerum ſimul iudicum vt ego ſentio commutauit. lex Antonii cum tertiam decuriam addiderit; ſatis liquet, eorum, qui res iudicarent, ampliorem numerum eſſe factum, quem rurſus & ab Auguſto eſſe auctum, cum ad tres decurias quartam addidit, facile cognoſcitur. De iudicum ætate legem fuiſſe, ne quis intra XXX. ætatis annum iudicaret. facile poſſum ex eo conijcere, quod Suetonius de Auguſto ſcripſit: Iudices à XXV. ætatis anno elegit, id eſt, quinquennio maturius, quàm ſolebant. Calliſtratus quidam iuriſconſultus, lege Iulia cautum eſſe, ait, ne minor annis XX. iudicare cogeretur, neue minorem

norem annis xx. compromiſſariũ iudicem liceret eli-
gere. Sanxit idẽ eadẽ lege, vt opinor, de onmero patro
norum. nam ante L. Domitij Ahenobatbi & Ap. Clau
dij Pulchri conſulatũ raro quiſquam pluribus, quàm
quatuor, patronis uſus erat. his conſulibus M. Scaurũ,
de repetundis accuſatum, ſea defenderunt, eoq́; pro-
greſſa res eſt, vt eadem cauſſa poſt bella ciuilia non-
ounquam à duodecim patronis ageretur. cui licentiæ,
vt in Pediano ſcriptum eſt, C. Cæſar dictator legi mo
dum impoſuit. Et fortaſſe idem Cæſar, qua in lege de
numero patronorum in eadem tulit de ratione iudi-
candi. quod Gellius lib. xIIII. cap. II. ſignificare vi-
detur his vetbis: Atq; in rerum quidem diffiſsionibus
comperendinationibusq́ue, & alijs quibuſdam legiti-
mis in rebus ex ipſa lege Iulia, & ex Sabini Maſſurij, &
ex quorundam aliorum iuriſperitorum commenta-
rijs commoniti ſumus. Legimus etiam apud Priſcia-
num de lege Lætoria, quæ minorem annis axv. ſtipula
ri vetabat. Addatur aliquid de perſonis, quæ facinus
iudicare poſſeut, & de cauſis, in quibus poſſent, tum
de indicijs, deq́; teſtimonij dicendi poreſtate. ac pri-
mum illud ponatur, legibus eos iure iudicandi non eſ
ſe excluſos, quos iguominia cenſores notaſſent. id Ci
cero ſignificat his verbis io oratione pro Cluentio. In
omnibus legibus, quibus exceptũ eſt, de quibus cauſ-
ſis aut magiſtratum capere non liceat, aut iudicem le
gi, aut alterum accuſare, hæc ignominiæ cauſſa præter
miſſa eſt. timoris enim cauſſam, oon vitæ pœnam in il
la poteſtate, eſſe voluerunt. & ibidem, paulo poſt: Præ
tores vrb. qui iuri debent optimũ quenq; in ſelectos
iudices referre, nunquam ſibi ad eam rem cenſoriam
ignominiam impedimento eſſe dixerunt. Poſtea ta-
men inductum video lege Iulia, vt ſenatu moti iudica
re non poſſent. qnod & lege Caſsius, de ſenatoribus,
traditum eſt; & Paulus quoque, vt proaime docebi-
mus, ſignificat. Turpi autem iudicio damnatis adem
ptam eſſe iudicandi poteſtatem, idem Cicero in eadẽ
oratione, paulo ante, demonſtrat. Quod ſi, inquit, il-
lud iudicium putaretur: vt ceteri, tutpi iudicio dam-
nati, in perpetuum omni honore, ac dignitate priuan
tur; ſic hominibus ignominia notatis neque ad hono-
rem aditus, neque in curiam reditus eſſet. turpia vero,
famoſaq́; iudicia erant, calumniæ, præuaricationis, fur
ti, vi bonorum raptorum, iniuriarum, de dolo malo,
pro ſocio, mandati, tutelæ, depoſiti, & alia quædam à
Iuliano memorata digeſt. libro III. Famoſos etiam,
non minus, quàm qui turpi iudicio damnati eſſent, Pe
gaſus & Nerua filius eos iudicarunt, qui quæſtus cauſ
ſa in certamina deſcendiſſent, aut propter præmium
in ſcenam prodüſſent. athletas autem, quia ludicram
artem uon facere, ſed virtutis gratia exerceri uideren
tur, infamia liberabant Sabinus & Caſsius. quæ ſcri-
pta ſunt apud Vlpianum. Præterea, cnm ab eodem ita
traditum ſit libro digeſt. xLvIII. qui iudicio publico
damnatus eſſet, eum ius accuſandi non habuiſſe, niſi ſi
libertorum, vel patronorum ſuorum mortem, vel rẽ
ſuam eaequeretur; conſentaneum videri poteſt, eun-
dem iudicandi munere eacluſum quanquam ad ratio
nem accedit auctoritas. nam ita ſcriptum poſtea com
peri apud Marcellum iuriſconſultum. Omnes etiam
de vi priuata damnatos iudicare lex Iulia prohibebat.
qua de re Martianus his verbis lib. dige. aLvIII. De vi
priuata damnati pars tertia bonorum ex lege Iulia pn
blicatur: & cautum eſt, ne ſenator ſit, aut decurio, aut
vllum honorem capiat; neue in eum ordinem ſedeat,
neue iudex ſit. Hinc illa pertinent, quæ tradita ſunt à
Paulo iuriſconſulto: quæ ſeruata credimus etiã reip.
temporibus. oihil enim à iure, aut æquo diſſentiunt.
Quidam, inquit, lege impediuntur, ne iudices ſint; qui
dam moribus, quidam natura. natura vt ſurdus, mutus
& perpetuo furioſus, & impubes, quia iudicio carẽt.
moribus, ut feminæ, & ſerui; non, quia non habeant iu
dicium; ſed, quia receptum eſt, ne ciuilibus fungantur
officijs: lege, qui ſenatu motus eſt. qui vero poſſunt eſ
ſe iudices, nihil intereſt, in poteſtate, an ſui iuris ſint.
Cum indicibus recte coniungentur teſtes. itaq; ſub-
ſcribemus ea, quæ de teſtimonio dicendo idem Pau-
lus tradidit. Lege, inquit, Iulia, & Papia iudiciorum pu
blicorum cauetur, ne cui inuito denuncietur, vt teſti-
monium dicat aduerſus ſocerum, generum, uitricum,
priuignum. Caſsius etiam Longinus, cuius libri non
extant; ſed eorum teſtimonio Martianus digeſt. lib. I.
utitur; putabat, ei, qui ob turpitudinem ſenatu motus
nec reſtitutus eſſet, non licere neque iudicare, neque
teſtimonium dicere: quia lex Iulia repetundarum ea
fieri uetaret. Calumniæ damnatis publico iudicio
quid licuerit, ſatis aperte Papiniani præclara ſane ver-
ba demonſtrant. Quæſitum, inquit, ſcio, an in publicis
iudicijs calumniæ damnati teſtimonium iudicio pu-
blico perhibere poſsint. ſed neque lege Rhemnia pro
hibentur; & leges Iuliæ de vi, repetundarum, pecula-
tua eos homines teſtimonium dicere non uetuerunt.
veruntamen, quod legimus omiſſum eſt, non omitte
tur religione iudicantium: ad quorum officium per-
tinet, eius quoque teſtimonij fidem, quod integræ frõ
tis homo diaerit, perpendere. Mulieribus quoque vi-
detur licuiſſe teſtimonium dicere: ſiquidem, nõ licuiſ
ſe de adulterio damnatis, Paulus indicat his verbis:
Ex eo, quòd prohibet lex Iulia de adulterijs teſtimo-
nium dicere condemnatam mulierem, colligitur, etiã
mulieres teſtimonium in iudicio dicendi ius habere,
Dictum eſt de iudicio, & teſtimonio: ſupereſt de indi
cio. Senatori indicium profiteri ſaluis legibus non li-
cebat. alijs impunitas dabatur, nec tameo omnibus io
cauſsis, ſed proditionis, maieſtatis, & ſiquid huiuſmo-
di: in cauſſa repetundarum nõ dabatur: itaque nec per
iudices agi ſolitam eſſe legimus. Non eſt ab hoc gene
re aliena Memmia lex; quæ, ſi uocarentur in iudicium
ij, qui reip. cauſſa abeſſent, eorum recipi nomina ueta
bat. itaque C. Cæſar, cnm in prouinciam, peracto con
ſulatu, abüſſet, & ab L. Antiſtio tribuno pl. Romæ ap
pellatus eſſet, appellato collegio obtinuit ne, cũ reip.
cauſſa abeſſet, reus fieret. Non abhorret à legibus de
iudicijs lex illa, quam C. Calpurnio Piſone, M. Acilio
Glabrione cos. C. Cornelius tribunua pl. tulit, vt præ
tores ex edictis ſuis perpetuis ius dicerent: cum antea,
vt quiſque auaritia, aut ambitione ducebatur, uarie
ius dicere conſueſſent. de quo ſcriptum eſt apud Pe-
dianum in commentario Cornelianæ. Sortiebantur
autem iudices de tribus ordinibus, id eſt Senatoribus
equitibus, tribunis ærarijs, primum quæſtores vrb. de
inde prætor vrb. ita fiebat, vt non modo prætorij, ve-
rum etiam conſulares interdum. vna cum ijs, qui nul
los geſſerant magiſtratus, iudicarent. Dies autẽ, quos
reo prætor dabat, vt adeſſet in iudicio, decem erant.
Sic lib. III. ad Q. fratrem: decimus erat Cœlio dies.
& Pedianus io commentario Cornelianæ, Cum, in-
quit, L. Caſſius prætor decimo die, ut mos eſt, reum
adeſſe iuſſiſſet, eoq́; die ipſe non affuiſſet: circumuen-
ti ſunt ante tribunal eius accuſatores à notis opera-

rum

rum ducibus. Ex noſtro libro de legibus Romanis,& ex commentario ad Q. fratrem.

LAPIDVM finalium genera apud eos qui de limitibus ſcripſerunt, multa reperiuntur. ſunt enim hæc uerba. Lapis fluuialis,cromaticus uocatur. lapis tiburtinus, cæſalis dicitur. terminus coctua teſtatiua, vllageria dicitur. lapia albus ſilicenus, ſi peralbus fuerit, Gallienſis nuncupatur: ſi mixtam uenam habuerit,ignifer nomen habet,nam in aliquibus locis terminos non dolatos poſuimus,& nihil illis ſubter addidimus. lapis gammatus dicebatur,in quo forma gammæ, græcæ literæ appareret, qui pentagoni recipiebat rationem. vnde & gammati termini dicebantur.

LATINAE feriæ dicebantur,cum ex populus latinis uiri ſimul & mulieres in montem Albanum hoſtias adducebant: & quatriduano ſacrificio facto, accepta carne in ſuam quiſque ciuitatem digreſsi reuertebant.ea dicta uiſceratio; quoniam ex hoſtijs carnes in partes cæſæ diſtribuerentur. viſcerationem mox & Cæſar populo dedit,ut apud Suetonium legimus. Feriaa antem Latinas,maximo Romanorum Latinorumq́; magiſtratuum conuentu,conſules procurabant, cum in interea cum populo agere non liceret: ut ob eam cauſſam Latinæ aliquando à conſulibus inſtaurentur, cum tribunia pl.obſiſtere vellent, populares leges,& reip. pernicioſas, ferre cupientibus. itaque ad Q. Fr. lib. II. Conſul, inquit, Lentulua dies comitiales exemit omnes. nam etiam Latinæ inſtaurantur: nec tamen deerant ſupplicationes. ſic legibus pernicioſiſſimis obſiſtitur, maxime Catonis. Inſtaurabant Latinas etiam Pontifices, ut Liuius lib. XXXII tradit. id autem fiebat, quaſi iam, faciendia ijs, aut prætermiſſum aliquid eſſet, aut, quod non oporteret,commiſſum. Primus eam in unum diem Tarquinius Superbus inſtituie: ſecundus dies additus, pulſis regibus: tertius poſt ſeceſsionem in Auentinum: quartus, plebe & patribus à dictatore Camillo in concordiam reductis. In eo meam fluctuare ſententiam fateor, conceptiuæ ne an ſtatiuæ feriæ fuerint Latinæ. ſi Varronem, & Macrobium ſequamur, antiquitatis vtrunque peritiſsimum; conceptiuæ erant, non ſtatiuæ; concipiebanturque in dies uel certos, uel incertos. Liuius tamen ſtatiuas indicat fuiſſe, cum ait lib. XXV. Romæ conſules prætoresque uſque ante diem v. kalen. Mai. Latinæ tenuerunt. eo die perpetrato ſacro in monte, in ſuas quiſque prouincias proficiſcuntur. Non enim ſimile ueri eſt, conſules, cum uictor Annibal uaſtaret Italiam, conſulto in v. kalen. Mai. qui dies à primo initi magiſtratus die, hoc eſt ab idibus Martij, XLIII. dierum ſpatio diſtat, Latinas diſtuliſſe; ut ipſi ſibi diutinæ in urbe manſionis neceſsitatem imponerent: cum ire in prouincias neque conſulibus, neque prætoribua liceret, niſi latinarum ſacro perpetrato. aut igitur eas è ſtatiuia in ordinem conceptiuarum poſtea tranſiſſe credendum eſt: aut latentem cauſſam alij perſcrutentur. Ex noſtris commentarijs in epiſtola ad Atticum, & ad Quint. Fratrem.

LEGATIO LIBERA. qui ſui negocij cauſſa, ut exigendæ pecuniæ, uiſitandi templa deorum, abeſſe ab urbe diutius uolebant, legatione libera, à ſenatu impetrata,utebantur. erat autem ex hoc genere uotiua legatio. nam ad Atticum lib. II. Libera, inquit, legatio uoti cauſſa datur. Harum legationum definitum fuiſſe tempus, lege à C. Cæſare lata, oſtenditur his uerbia lib. XV ad Att. Et habent, opinor, liberæ legationes definitum tempus lege Iulia; nec facile addi poteſt. ante legem Iuliam annuum fuiſſe tempus lege ea quam conſul M. Cicero tulit, ipſe declarat lib. III de legibus. Hoc, inquit, genus legationia ego conſul, niſi mihi leuiſsimus tribunus pl. interceſſiſſet, ſuſtuliſſem: tamen minui tempus, &, quod erat infinitum, annuum feci. quo in loco liberas legationes, quaſi turpes, nec ſatis aut ordine ſenatorio, aut rep. dignas, multia uerbis exagitat. Nomen autem liberæ legationis inde ortua uidetur, quòd, introire in urbem,& rurſus exire, liberam legationem habentibus liceret. quod eodem in loco oſtenditur, quem attigi iam, libro XV. ad Att. ceteri porro honorea, qui extra urbem gererentur, ingredientibus in urbẽ deponebantur. Ex commentario noſtro ad Q. frat.

LEGIO. in quauis legione erant, ætas prima, triariorum; altera principum; tertia, haſtatorum; ultima uelitum. quæ uelitibus exceptis, diuidebantur ſingulæ in decem centurias: ſingulis autem centuriis primarii cẽturiones præerant: eaq́; in triariis ita appellabantur, primũ pilum, ſecundũ pilum, tertium pilũ,& deinceps uſque ad decimum pilum; in principibus, primus princeps, ſecundus princeps, uſque ad decimum; in haſtatis, primus haſtatus, ſecundus haſtatua, item uſque ad decimum duces appellabantur, primi pili centurio, primi principis centurio, primi haſtati centurio;& ita uſque ad decimum. uelites uero in has triginta centurias pro rata parte diſtribuebantur. Ci. in epiſt. ad M. Brutum, Naſennius, inquit, octauum principem, id eſt octauam centuriam principum, duxit, Metello imperatore. Ex noſtro commentario ad Q. fratrem.

LEX. Romæ leges nec niſi a magiſtratibus, nec niſi comitijs ferebantur. ſed, quia nec unua magiſtratus, nec una comitia erant; utrum ab uno, an ab omnibus magiſtratibua, & utrum unis, an omnibus comitijs ferrentur, aperiendum uidetur. Ferebant leges à magiſtratibus maioribus quatuor, uno minore: a maioribus, prætore,& conſule, qui ordinarij magiſtratus erant: itẽ a dictatore,& interrege; qui maiores quidem, ordinarij tamen magiſtratus non erant; neque populi comitijs creabantur. cenſor autem, etſi erat inter maiores magiſtratus, ius tamen ferẽdæ legis, aut habendorum comitiorum non habebat. minor magiſtratus, qui leges ferret, trib. pl. erat. nam ædiles curules quæſtores, ædiles pl. III. uiri capitales, III. uiri monetæ cudendæ, tribuni militum tam Rufuli, quàm Comitiati,& ſi magiſtratua erant, leges tamen non ferebant. legislatores autem uel tributis comitija, uel centuriatis, uel etiam, ut in imperio mandando,& in adoptionibus, curiatis legem ferebant. ſi tributis, aut cum S.C. aut ſine: ſi centuriatis, è S.C. ſemper. plus omnino dignitatis, atque auctoritatia in centuriatis; ſed poteſtatis non minua erat in tributis. æque enim populus uniuerſus tenebatur ija legibus, quæ tributis comitija ferebantur, atque ijs, quæ centuriatis. idque ſancitum eſſe lege a Q. Hortenſio dictatore lata, Lælius Felix memoriæ prodidit: cum ante iure eo, quod ſtatuiſſet plebs, patricij non tenerentur. non enim aduocare patricios tribuni pl. neque ad eos referre ulla de re poterant. ita ne leges quidẽ propriæ, ſed plebiſcita diceban tur, quæ trib. ple. ferentibua accepta erant. Hortenſius, quæ rogata plebs ſanxiſſet, ea pertinere ad omnes Quirites uoluit rut ſiue, ut iu-

ra

ra plebis augeret ; cum plebeius ipſe eſſet : ſine vtili
reip.conſilio;quòd in libera ciuitate diſsimilem ciuiũ
conditionem diſcordiæ ſemina putaret. Legem laturus
magiſtratus, ſcribebat eam domi. & cum peritis
conſultabat;ne quid contra populi rem,aut voluntatem
ſanciret ; ne ſorte pugnantia capita ſimul ferret;
ne ve quid,quod vetus aliqua lex,ſi ferretur, inane infirmumq́ue
iuberet eſſet ; & ſi, quæ poſtea ferretur
lex,ſuperiores omnes.præter ſacratas, abrogabat ne
curationem,poteſtatem,commodum ve aliquod ipſe
ſibi ſua lege,aut collegis, cognatis, affinibus mandaret:
quod leges duæ, Licinia, & Aebutia,fieri uetnerunt:
contra quas leges fecit P. Clodius: tulit enim
quod in oratione pro domo traditum eſt, vt ſibi Ciceronis
ædes liceret poſsidere etiam illud in ſcribenda
lege cauebatur,ne pluribus de rebus,quæ non eiuſdem
generis viderentur,vna rogatione ferretur:quod
fieri cum lex Cæcilia & Didia vetabat : itaque à Clodio
factum accuſat Cicero pro domo ſua;tum faciendum
non eſſe , indicat idem in ſuarum legum libro
III.bis verbis: Qui agent,non plusquàm de ſingulis
rebus conſulunto.nam,conſulunto,eſt,populum roganto.
conſulitur enim populus,cum lex rogatur.itaque
in oratione pro Milone,Nihil,inquit,de eius morte
populus conſultus, nulla quæſtio decreta a ſenatu
eſt.& pro domo ſua:Si populus de iſta re conſultus eſſet.
& Feſtus : Rogatio eſt cum populus conſulitur.
Addebatur illa exceptio; vt ſi quid ius non eſſet rogari,
ne eſſet rogatum. quod in oratione pro domo notanimus.
item:ſi quid contra alias leges eius legis ergo
latum eſſet,vt ei, qui eam legem rogaſſet,impune
eſſet.quod fuiſſe translaticium,hoc eſt, ſcribi ſolitum
in omnibus legibus,tradit Cicero lib.III. epiſto. ad
Att.Hæc igitur,quæ propoſui, quaſi legitima à bonis
viris in ferenda lege omnia cauebantur.ſed, vbi rationem
vicit libido;ſpreta bonorum conſuetudine, nihil
præter ſuam potentiam, & vtilitatem in lege ſpectarunt.
ideo ſæpe leges Clodij,aut Vatinij, alienas à
more maiorum acerbe reprehenſas à Tullio videmus
Scripta lege,legiſlator bene de rep.ſentiẽs,ante quàm
eam promulgaret, referebat ad ſenatum;vt,quo plus
ponderis maioremque vim lex haberet, de ſenatus eã
ſententia ferret.popularis vero,ac ſeditioſus magiſtratus
ſæpe,prætermiſſa ſenatus auctoritate,aut etiã contra
ſenatus auctoritatem, legem rogabat.Promulgabatur
deinde lex, id eſt, in publico ponebatur. eſt enim
promulgare,vt ait Feſtus,quaſi prouulgare.id autem
eo fiebat vt inſpicere qui vellet,inſpectam conſideraret;
non ſolum,vt intercedi poſſet ante quàm ferretur;
verum etiam, vt aliquanto ante ſtatuere cuiuis
liceret,vtrum,cum ferretur,antiquanda,an accipienda
lex eſſet.adde etiam illud,vt quiuis monere legiſlatorem
poſſet vel de corrigenda , vel omnino de non
ferenda lege.Spatium autem promulgationis , vt ex
Dionyſio,& alijs patet,quacunque de re ferretur lex,
erat trinundinum, id eſt per trinas nundinas.cũ enim
nundinarum cauſſa ex agris in vrbem ciues conuenirent;
per trinundinum leges patere, vt à ruſtica plebeter
legi cognoſciq; poſſent,voluerunt. quòd cum M.
Antonius non ſeruaſſet,inuehitur in eum Cicero Philipica
v.his verbis;Vbi lex Cæcilia,& Didia?vbi trinũdinum?
& idẽ pro domo ſua : Hora fortaſſe ſexta diei
quæſtus ſum in iudicio, cum C. Antonium collegam
meum defenderem,quædam de repub. quæ mihi viſa
ſunt ad illius miſeri cauſſam pertinere , hæc homines
improbi ad quoſdam viros fortes longe aliter, atque
à me dicta erant,detulerunt.hora nona , illo ipſo die
tu es adoptatus.ſi,quod in ceteris legibus trinum nundinum
eſſe oportet, id in adoptione ſatis eſt trinum
eſſe horarum: nihil reprehendo.ſin eadem obſeruanda
ſunt;vt decreuit ſenatus M.Druſi legibus,quæ contra
legem Cæciliam & Didiam latæ eſſent, populum
non teneri: iam intelligis, omni genere iuris,quod in
ſacris,quod in auſpicijs,quod in legibus ſit,te tribunũ
pl.non fuiſſe. Neque vero trinundinum ita interpretor,
vt, ipſo tertiarum nundinarum die latas eſſe leges
exiſtimem:cum & Macrobius lib.I.comitia nundinis
haberi non potuiſſe,neque concionem aduocare, id
eſt cum populo agere, licuiſſe , veterum teſtimonio
probet:& Feſtus,nundinas non ſolum inter ferias,ſed
etiam inter nefaſtos dies apud antiquos fuiſſe dicat:
inter ferias,ne cum populo agi liceret; inter nefaſtos
dies,ne lege.Nundinas,inquit,feriarum diem eſſe voluerunt
antiqui ; quò ruſtici mercandi vendendique
cauſſa in vrbem conuenirent;eumq; nefaſtum, ne,ſi liceret
cum populo agi, interpellarẽtur nundinatores.
Aliud autem erat, cum populo agere;aliud,lege agere.
cum populo agere,populum eſt,ad conſilium, aut
concilia vocare,vt ai: Feſtus:lege agere, ius experiri,
in iudicio contendere.libro etiam III.epiſt.ad Att.
per duos nundinarum dies neque comitia eſſe habita,
neque concionem ullam, his verbis Cicero declarat.
Ante x. cal.nundinæ.cõcio biduo nulla.trinundinum
igitur in eam ſententiam dictum accipio. vt inter eũ
diem, quo promulgata lex erat, & eum, quo deinde
ferretur, trinæ nundinæ intercederent, & quo & ſæpius,
& à pluribus,vrbem mercandi vendendique cauſſa
viſitantibus, promulgata lex cognoſci poſſet. Poſt
tertias nundinas,magiſtratus in eum locum, vbi legẽ
laturus erat,ſiue in forum,ſiue in campum Martium,
populum conuocabat.ibi cum legem præco,ſubiiciẽte
ſcriba,recitaſſet;tum,(forte etiam in toto trinundino,
quotieſcunque populus coiiſſet,vel ſuadebant legem,
vel diſſuadebant:ſed, maxime,ac vehementer fieri
ſolitum quo die ferenda lex erat, conſentaneũ eſt)
primum quidem is,qui legem promulgaret , populo
ſuadebat,vt rogationem acciperet; ſed poſt eum alij,
non priuati modo,quibus ab aliquo magiſtratu concio
daretur, (nam alioqui concionandi poteſtas priuatis
non erat) uerum etiam quandoque magiſtratus,
pro ſuo quiſque ſenſu,vel ſuadebant, vel diſſuadebãt.
ſuaſorem rogationis eum,qui rogabat,fuiſſe,ita veriſimile
eſt,vt exẽplis,quæ multa ſuppetunt.mihi eſſe vtẽdum
in re minime dubia non exiſtimem.quod autem
minus veriſimile eſt,ut aliquis eius rogationis, quam
ferret, ipſe diſſuaſor fuerit;id niſi teſtimonijs probem
credibile non erit.atque hoc tum fiebat , cum magiſtratus
non è ſua, ſed è ſenatus ſententia rogationem
ferebat. neque enim prohibebatur diſſuadere ad populum,
quod non probauerat in ſenatu.Piſonis conſulis
exemplum habemus in epiſtola,vereor,ad Attic.
lib.I.Piſo,inquit,conſul,lator rogationis, idem erat
diſſuaſor.quod Attico, vt nouum & iniquum ſcripſit
Cicero:cum ſuadere ſuas,rogationes reliqui ſolerent.
vnde illud Attici ad Ciceronẽ lib.II.de legibus:Suade
igitur,ſi placet, iſtam ipſam legem,vt ego, Vti rogas,
poſsim edicere. loquitur enim Atticus cum Cicerone,
vt cum magiſtratu legem rogante.& quemadmodum
in eo libro perſonam Cicero ſuſtinet magiſtratus
legem rogantis, quod proxima ſuperiora ver

ba declarant;Si quæ forte leges à me hodie rogabun-
tur,quæ non ſint in noſtra rep.nec fuerint, tamen e-
rant fere in more maiorum:qui tum vt lex valebat.ſic
Atticus ciuem agit de ipſa lege ſuffragium ferentem.
quod indicat illud: Vt ego,vti rogas,poſſim edicere.
refert enim modum illum tabellarum, quibus ſciſce-
batur lex:quæ his duabus erant literis ſignatæ,V.R.id
eſt,vti rogas:cum eæ,quibus lex reiiciebatur,una lite
ra,A,eſſent inſcriptæ:quæ valebat,antique hoc eſt,ni-
hil nouari volo,antiqua probo. Priuatus legem Cin-
ciam de donis & muneribus Q.Fabius Maximus ſua-
ſit,Ogulniam de ſacerdotijs P.Decius Mus,Voconiã
de hereditatibus M.Cato ille cenſorius, Corneliam
de reditu Ciceronis Cn.Pompeius.Nec vero, qui pri
uati item leges diſſuaſerint, inuenire nõ facile eſt.exẽ
plum habemus in oratione pro lege Manilia,Q.Hor-
tenſii,in libro de amicitia,C.Lælij,& minoris Africa-
ni.Maniliam legem,de bello Mithridatico Cn. Pom
peio extra ordinem mandando, diſſuaſit Hortenſius;
Papiriam,de tribunis ple.reficiendis,Lælius,& Africa
nus;atque hanc ipſam conſuetudinem, vt priuati legẽ
ſuaderent,aut diſſuaderent, indicat Liuius libro XLV.
his verbis:Ita traditum erat, ne quis prius intercede-
ret legi,quàm priuatis ſuadendi diſſuadendique pote-
ſtas facta eſſet:quo melius aut commoda legis speri-
rentur,aut vitia.quo perſæpe euenit, vt aut ij, qui ad
intercedendum venerant, deſiſterent;aut intercede-
rent,qui non profeſsi eſſent ſe interceſſuros. & eodẽ
libro infra: Cum in Capitolio rogationem eam Ti.
Sempronius ferre vellet: & priuatis lege dicendi lo-
cus eſſet;neque ad ſuadendum,vt in re minime dubia
quiſquam procederet: Ser. Galba repente proceſsit.
item Cicero in oratione pro C.Cornelio; cuius ex-
tant reliquiæ quædam, cum Aſconij commentarijs
editæ.Eſt,inquit ius uetandi,dum priuati dicunt, dũ
ſitella defertur,dum æquantur ſortes,dum ſortitio fit.
quibus in locis cum & Liuius & Cicero de ſolis priua
tis meminerint:non tamen eam poteſtatem ſolis pri-
uatis fuiſſe debemus exiſtimare. partem enim pro to-
to poſuerunt;quia priuati & ſæpius, & plures, quàm
magiſtratus,aut pro lege,aut contra legem dicere ſo-
lerent.Magiſtratuum porro vel ſuadentium, uel diſ-
ſuadentium legem exempla habemus hæc.M.Porcius
Cato, ille ſapiens, prætor Luciniam de cooptatione
ſacerdotum ad populum transferenda diſſuaſit.legem
Maniliam prætor Cicero luculenta,quæ extat, oratio
ne ſuaſit: Agrariam Rulli ijs,quæ extant orationibus
conſul idem diſſuaſit. Verum hæc,quæ paulo longius
vt illuſtriora fierent,produximus, paucis admodum
verbis lib.de legibus III. Cicero comprehendit.Po-
pulum,inquit,docento,doceri à magiſtratibus priua-
tiſque patiuntor.in quo ſignificatur, vt & ipſi magi-
ſtratus,qui legem ferent,doceant,hoc eſt de ipſa lege
dicant: & dicere alios quoque tum magiſtratus, tum
priuatos patiantur.Infra uero,eodem libro, cum di-
xit,De promulgatione, de ſingulis rebus,de priuatis,
de magiſtratibus audiendis: priuatos poſuit ante ma-
giſtratus,cum ſupra primum magiſtratus,deinde pri-
uatos nominaſſet. quòd ſi ad veritatem ordo refera-
tur;prius nominari priuatos,deinde magiſtratus opor
tuit. prior enim priuatis locus in ſuadenda diſſuaden
da ve lege ideo datus eſt, ne, ſi eos, qui magiſtratum
gerebant, ante audiſſent, ab ijs diſſentire non aude-
rent.idq́;Dio hiſtoriæ ſuæ li.XXXIX.ſcriptum reliquit.
quos autem ſuadere,aut diſſuadere leges, ſolitos fuiſ-
ſe diximus eos in oratione pro Flacco legis auctores
Cicero appellat:eum auctores intelligat vel accipien-
dæ legis,vel antiquandæ. Hæc de ſuadentibus diſſua-
dentibusque legem.nunc de loco,vnde ſuaderent,aut
diſſuaderent.Nemo ad populum,niſi de loco ſuperio
re,concionabatur,ſiue is priuatus eſſet,ſiue magiſtra-
tum adminiſtraret.id autem ob eam cauſſam,quo lon
gius à ſtantibus in concione tum exaudiri uox, tum
intelligi verba poſſent.concionabantur igitur,ſi in fo
ro,de Roſtris; quæ ad Comitium fuiſſe,prope iuncta
curiæ,Pedianus ait:,ſi in campo Martio, uel alibi, de
ſuggeſtu,aut editiore aliquo loco.concionari autem
magiſtratibus pro ea,quam habebant,poteſtate omni
bus licebat:priuatis, quod iam diximus,niſi concio-
nem,id eſt concionandi poteſtatem, à magiſtratu ali-
quò acciperent,non licebat.& quia ſæpius in foro,vbi
Roſtra fuiſſe diximus,quàm in campo,leges ferebant-
tur:ideo ſæpius de Roſtris,quàm in campo, concio-
nes habebantur.multo enim plures tributis comitiis,
quæ,legum quidem cauſſam,in foro, interdum & in
Capitolio habebantur, quàm centuriatis, que in cam
po, latas eſſe conſtat: cum tribuni pleb. qui comi
tia tributa,non centuriata,habebant, facillime ad le-
ges rogandas adducerentur,quippe qui lege non fer-
rent ex ſenatus auctoritate:quod neceſſe erat de legi-
bus centuriatis.Cum ſuaſerant, diſſuaſerantve legem
primo loco magiſtratus,qui legem ferebat, ſecundo
priuati,tertio reliqui magiſtratus;tum præſentibus ſa
cerdotibus,vt ſcribit Dionyſius, & diuina exponenti
bus,ſitella,quam nominat Pedianus, deferebatur: in
quã ſiue tribuum, ſi tributis comitijs lex ferrebatur;
ſiue centuriatum,ſi centuriatis, nomina coniicieban-
tur:deinde ſortibus æquatis,hoc eſt,ita agitata ſitella
ne qua ſors ſubultaret,atque exiſteret,ſed pariter om
nes æquatæ iacerent,ſortitio fiebat;quæque prima vel
tribus,vel centuria,quæ ſecunda, quæ tertia de ſitella
exiiſſet,eundem,quem ſors dederat,in ſuffragio feren
do locum atque ordinem tenebat. hæc dum ageren-
tur,ſi quis tribu.ple.legi uellet intercedere, locus e-
rat. nunquam autem ante ſuaſionem diſſuaſionemq́;
legis interceſsionem fuiſſe declarant illa proxime re-
citata,quæ Liuius libro XLV. Cicero in oratione pro
C.Cornelio tradiderunt.Et quoniam de interceſsio-
ne,quæ legem impediebat,mentionem facimus:(ne-
que enim legi tantum,verum & ſenatus conſultis, &
prætorum decretis,aut iudiciis interceſſum eſſe, ani-
maduertimus)omnibus de cauſsis,quę quo minus pro
mulgata lex perferri poſſet,impedimento fuerunt, di
cendum nobis eſt.Hæ quinque traduntur:prima, in-
terceſsio:cum tribu.ple. quorum proprie interceden
di ius erat,edita voce illa, Veto, de qua meminit Li-
uius,intercedebant:cuius generis exempla ſuppetunt
altera,cum is,qui promulgaret, vel amicorum preci-
bus adductus:uel ſenatus auctoritate commotus, vel
ipſe ſua ſponte conſilium mutabat:quod C.Manilius,
& L.Cæcilius,uterque tri. pl.diuerſis temporibus fe-
cerunt,ille in lege de libertinorum ſuffragiis,hic in ea
quam de minuenda ambitus pœna promulgauit. Ter
tia ratio fuit, cum, neque intercedente tribuno,ne-
que eo,qui promulgauerat,conſilium mutante, comi
tiales dies,id eſt eos, quibus agi cum populo licebat,
conſul eximebat, uel ſupplicationibus decernendis,
vel feriis indicendis,non ſolum iis, quæ Latinæ dice-
bantur,quas indicere ſoli conſules poterant, ſed etiã
ijs,quæ imperatiuæ,quas non modo cõſulibus,uerum
etiam

etiam prætoribus ipſorum arbitratu licebat impera-
re.quo genere vſum eſſe Marcelinum conſulem, vt
C.Catonis tribuni pl.legibus obſiſteret, videmus in
epiſtola,Placiturum,libro 11.ad Q.fr.Quartam cauſ
ſam,quæ & ipſa comitijs, quacunque de re haberen-
tur,impedimento eſſet,obnunciationem inueni: quã
omnes plane magiſtratus, ut ego arbitror,habebant.
nam,quod oratione ſecunda in Antonium ita legitur:
Nos nunciationem ſolum babemus,conſules,& reli-
qui magiſtratus ſpectionem:duas dictiones, Nuncia-
tionem,& Spectionem,alteram alterius ſedem occu-
paſſe,facile crediderim:vt augures ſpectionem dunta
xat babuerint, magiſtratus ſi modo augures eſſent. vt
erat Antonius,idem conſul, & augur,ſimul cum ſpe-
ctione etiam nunciationem, hoc eſt obnunciationẽ.
idq́ue cum ad ipſam Ciceronis ſententiam magis qua
drare,qui diligenter animum intenderit,intelliget:tũ
Feſtus Pompeius ita eſſe, deprauatis ille quidem ver-
bis, ſatis tamen aperte ſignificat in dictione ſpectio.
legamus igitur in ea oratione ſic: Nos enim ſpectio-
nem ſolum habemus, conſules & reliqui magiſtratus
etiam nunciationem.vt augures intelligat,cum,Nos.
dicit:erat enim ipſe augur:cum vero,Conſules, ſubi-
icit,in eo notet Antonij conſulis inſcitiam; qui ſe id
auguratus iure poſſe diceret,quod, quia conſulatum
gerebat,multo facilius poterat.præterea, ut de magi-
ſtratibus obnũciãtibus,ita de augurib' de cœlo ſeruãti
bus handpatũ ſæpe legimus.qd quidẽ ſpectionẽ ſigni
ficat:quæ tolleretur,ſi verum illud eſſet.Nos nuncia-
tionem ſolum habemus.Quòd ſi quia dixerit;ideo ve
rum eſſe,nunciationem ſolum habuiſſe augures, quia
ſpectionẽ niſi iuſsi à magiſtratibus, non haberent:fa-
cile reſelletur.nam ſi augurum ſpectio non eſt; quia
pendet à magiſtratuum voluntate: ne nunciatio qui-
dem erit; quia pendet à ſpectione. qui enim eſſe po-
teſt nunciatio,niſi ſpectio antecedat?præterea,ſi ſpe-
ctionem augur non habet,niſi iubente magiſtratu:ne
nunciationem quidem habet,niſi eodem uolente.neu
tram igitur habebit; quandoquidem non ipſius, ſed
magiſtratus in utraque poteſtas eſt. quomodo igitur
conſiſtit illud,Nos nunciationem ſolum habemus:ſi-
ue nunciationem pro renunciatione,ſiue pro obnun-
ciatione accipias?Quinta impediendi ratio fuit,cum
de cœlo vel fulgebat, vel tonabat.erat enim in augu-
rum diſciplina,vt,Ioue fulgente,tonante,comitia di-
mitterentur.quo genere impedimenti Pompeius Ma
gnus in ſecundo conſulatu, ne M.Cato prætor creare
tur,comitia diſſoluit.Redeo ad inſtitutum. Sortione
tribuum aut centuriarum facta,dicebat ia, qui legem
ferebat: Si vobis videtur, diſcedite Quirites. de quo
Pediani verba ſubſcribam. Cum, inquit,id ſolum ſu-
pereſt,vt populus ſententiam ferat:iubet vnumquen-
que is, qui fert legem, diſcedere. quod verbum non
hoc ſignificat,quod in communi conſuetudine eſt,de
eo loco,vbi lex fertur,ſed in ſuam quiſque tribum di-
ſcedat,in qua eſt ſuffragium laturus. populus enim cõ
fuſus,vt ſemper alias,ita & in concione.Liuius autem
lib.11.vbi de lege lectoria loquitur, Conſul, inquit,
Appius negare ius eſſe tribuno in quenquam, niſi in
plebeium.non enim populi, ſed plebis eum magiſtra-
tum eſſe; nec illum ipſum ſummouere pro imperio
poſſe more maiorum:quia ita dicatur: Si vobis vide-
tur,diſcedite Quirites.vbi, Diſcedite,dictum apparet
ad ſuffragia ferenda.libro vero 111.ubi de Terentia
lege agit,idem ſignificat,cum ait: quemadmodum ſe

tribuni geſsiſſent in prohibendo delectu, ſi patres in
lege,quæ per omnes comitiales dies ferebatur, impe-
dienda gerebant.initium erat rixæ, cum diſcedere po
pulum iuſsiſſent tribuni: quòd patres ſe ſummoueri
haud ſinebant. Cum igitur de concione iuſsi diſcede
re,in ſuam quiſque tribum,aut centuriam abiiſſet;pri
uatos homines inuenio, qui de lege laborarent,non
modo populum,vt legem acciperet, ante lata ſuffra-
gia rogaſſe,uerum etiam,ne quid fallaciæ committe-
retur,ipſos aut tabellas diſtribuiſſe, aut diſtribuenti-
bus alijs præfuiſſe,idq́ue,diribere, proprio uocabulo
dicebatur.quod muneris,quia fere obiri curarique ab
ijs ſoleret,qui neque ætate graues, neque geſtis hono
ribus inſignes admodum eſſent,id ſibi & à ſenibus, &
à dignitate præſtantibus præcipue contigiſſe,glorio-
ſe commemorat Cicero in Piſonem.Hoc,inquit,cer
te video,quod indicant tabellæ publicæ, vos rogato-
res,vos diribitores,vos cuſtodes fuiſſe tabellarum:&,
quod in honoribus veſtrorum propinquorum non
facitis,vel ætatis excuſatione,vel honoris; id in ſalute
mea,nullo rogante,vos veſtra ſponte feciſtis.eodem-
que uerbo eadem de re vſus eſt in oratione poſt redi-
tum in ſenatu.Nec dubito, quin legendum ſit, Diri-
beantur,non Diripiantur,in ea in Piſonem, in eo lo-
lo;An expectas, dum de te LXXV.tabellæ diribeantur?
Plinius quoque libro XXXVI.cap.XV hoc verbum vſur
pauit.Hic eſt,inquit,ille domitor orbis populus, qui
gentes & regna diribet.Ciſtis autem ſuffragiorum cu
ſtodiendis certos homines in comitijs præfuiſſe, qui
nongenti ſint appellati,idem Plinius lib.XXXIII.cap.
II.ſcriptum reliquit.Tabellis diſtributis,primo loco
ea tribus,aut centuria ſuffragium ferebat, quæ,om-
nium tribuum,aut centuriarum nominibus in ſortem
coniectis,prima de ſitella, de qua iam diximus, ſorte
exierat,eaque prærogatiua dicebatur; quia prima ro-
garetur,à magiſtratu,qui comitia habebat. At in pri-
ma tribu,aut centuria quis primus?videlicet is, quem
magiſtratus legem ferens deligebat:deligebat autem
quem & dignitate præſtare, & rogationi ſuæ præter
ceteros fauere iudicabat. vtrunque cognoſcitur in
oratione pro Plancio: in qua ita ſcriptum eſt. Nam
quod primus ſciuit legem de publicanis,tum,cum uir
ampliſsimus conſul id illi ordini per populum dedit,
quod per ſenatum,ſi licuiſſet,dediſſet: ſi in eo crimen
eſt, quia ſuffragium tulit: quis non tulit publicanus?
ſi,quia primus ſciuit: vtrum id ſortis eſſe uis, an eius,
qui illam legem ferebat? ſi ſortis: nullum crimen eſt
in caſu.ſi conſulis,ſplendor etiam Planci,hunc à ſum-
mo viro principem ordinis iudicatum. quo conſtat,
ideo primum Plancium ad ſuffragium ferendum à
Cæſare conſule lectum eſſe,quia primus ordinis eque
ſtris iudicaretur. quod ipſum cõfirmãt illa pro domo
ſua:Conſulari homini P.Clodius, euerſa rep.ciuitatẽ
adimere potuit,concilio aduocato, conductis operis
non ſolum egentium, ſed etiam ſeruorum, Sedulio
principe?dixit enim Sedulio principe, pro primo om
nium ſuffragium ferente.quod apertius proxime oſtẽ
dit,cum ait:Sin autem is primus ſciuit. erat enim quo
dam modo legis ornamentum, cum is eam ſciſcebat
primus, cuius in ciuitate non leuis eſſet auctoritas.
quod etſi ſatis clare indicant ea, quæ ex oratione pro
Plancio recitauimus: tamen in hac ipſa pro domo ſua
idem fit illuſtrius.ſubiungit enim poſt ea, quæ proxi-
me ad exemplũ attuli, nõ magno interuallo: Tu hu-
ius, vt acta tui præclari tribunatus hominis dignitate
honeſtes,

honeſtes, auctoritatem amplecteris. quaſi Clodius Sedulij, tanquam clari hominis, nomen publicis in tabulis ad legem honeſtandã ſcripſiſſet, aut fortaſſe etiam in æs ſimul cum ipſa lege incidiſſet. Cum igitur ab eo, quem magiſtratus ipſe primum delegiſſet, deincepsque ab alijs eiuſdem tribus, aut centuriæ per lata ſuffragia erant: tum, ſuffragijs in utranque ſententiam dinumeratis, &, quo modo ueteres loquebantur, diremptis, numeroque eorum punctis notato, eius tribus, aut centuriæ uoluntas cognoſcebatur, eaque a præcone renunciabatur; &, eadem in reliquis tribubus aut centurijs ratione ſeruata, ex maiore tribuum centuriarumve numero uel antiquabatur, vel ſciſcebatur lex. ac de antiquata quidem lege nihil eſt dicendum. ſcitam autem, atque acceptam, omnium ciuium iureiurando confirmari ſolitam legimus. itaque Q. Metellus, ille Numidicus, ne in legem Saturnini per uim latam iuraret, in exilium abire maluit, ſibique potius de patria, quàm de ſententia, decedendum putauit. quem anno poſt quadrageſimo imitatus non eſt Marco Cato, is, quem Vticenſem hiſtorici nominant: qui cum leges P. Clodij nullo neque iure, neque more rogatas putaret, in eas tamen iurauit, conſilio vſus optimo, ut Cicero ait in oratione pro Sextio. nam ab eo, quod omnino ne fiat, fieri non poteſt, cum periculo diſſentire, temeritatis uidetur eſſe. Poſt iuſiurandum, iu æs lex incidebatur: quod indicat Liuius libro III. his uerbis: Prius quàm urbem conſules egrederentur, leges decemuirales, quibus tabulis duodecim eſt nomen, in æs inciſas in publico propoſuerunt. quod ipſum libro X. Dionyſius confirmat & Cicero in oratione III. in Catilinam, Memoria tenetis, inquit, Cotta & Torquato cos. complures in Capitolio turres de cœlo eſſe percuſſas: cum & ſimulacra deorum immortalium depulſa ſunt; & ſtatuæ veterum hominum deiectæ; & legum æra liquefacta. quod ipſum verſibus deinde perſecutus eſt in ſecundo de conſulatu ſuo, vt libro I. & II. de diuinatione patet. eandem conſuetudinem confirmant illa, quæ in I. Philippica ſcripta ſunt: Forum ſepietur: omnes claudentur aditus: armati in præſidijs multis in locis collocabuntur. quid tum? quod erit ita geſtum, id lex erit, & in æs incidi iubebitis? quod etiam non multo ante dixerat: Quæ ille in æs incidit, in quo populi iuſſa perpetuasque leges eſſe voluit, pro nihilo habebuntur? exemplis non egemus: ſed unum Suetonij, quod in C. Cæſaris uita legimus. quod apertam rem multo etiam illuſtrius oſtendit, apponemus. Marcus, inquit, Claudius Marcellus conſul, edicto præfatus, de ſumma ſe rep. actu rum, retulit ad ſenatum, vt ei ſuccederetur ante tempus; quoniam, bello confecto, pax eſſet, ac dimitti deberet uictor exercitus: & ne abſentis ratio comitijs haberetur; quando nec plebiſcito Pompeius poſtea abrogaſſet. acciderat autem, ut is, legem de iure magiſtratuum ferẽs, eo capite, quo a petitione honorum abſentes ſummouebat, ne Cæſarem quidem exciperet per obliuionem; ac mox, lege iam in æs inciſa, & in ærarium condita, corrigeret errorem. Ne illud quidem prætermittam, non in tabulis modo æneis, ſed etiam iu columnis inciſas eſſe leges de tabulis dubium non eſt: quas etiam aliquot, in hunc uſque diẽ ſeruatas, ipſi vidimus. de columnis autem Cicero pro Balbo ſic: Cum latinis omnibus fœdus ictum Sp. Caſsio, Poſtumo Geminio cos. quis ignorat? quod quidem nuper in columna ænea meminimus poſt Roſtra inciſum & perſcriptum fuiſſe. qua ipſa de re Liuius libro II. ſic: Tantum ſua laude abſtulit famæ conſulis Marcius; ut, niſi fœdus cum latinis, columna ænea inſculptum, monimento eſſet, ab Sp. Caſsio vno, quia collega abfuerat, ictum; Poſtumum bellum geſsiſſe cum Volſcis, memoria ceſsiſſet. & Varro, ut apud Macrobium legimus, antiquiſsimam legem iu columna ænea ſcripſit inciſam fuiſſe, cui mentio intercalaris aſcriberetur, nec deeſt Dionis in hiſtoria teſtimonium; qui lib. VII. columnas, quibus inciſæ leges legerunt, de cœlo tactas memoriæ prodidit. Scripta iam lege, promulgata, perlata, in æs inciſa, (his enim quaſi gradibus ad id, quod in lege vltimum, ac ſummum eſt, peruenimus) vnum reſtat, vt, vbi cuſtodienda reponeretur, oſtendamus. Scire igitur oportet, non eadem legum omnium fuiſſe rationem, ſed aliquot, maximeque tabulis æneis inciſas, in publico proponi ſolitas, vt oculis ciuium paterent; quod exempla demonſtrant; quæ uero æneas in tabulas eſſent inciſæ, eas ad ærarium delatas, quò ſcilicet, & S. C. ibi cum publicis pecunijs, omniumque publicarum rationum libris conditæ aſſeruabantur. erat autem ærarium in Saturni Opisque tẽplo: templum autem in uico Iugario, ad Capitolij radices: unde ſepties millies H. S, a Cæſare dictatore depoſitum, poſt illius interitum M. Antonius conſul abſtulit. & ſi tantum Opis in Philippica I. & II. ubi hac de re Cicero loquitur, mentio fit: puto, quòd duabus cellis ſimulacra Opis & Saturni ſeparatim dedicata colerentur, & ad Opis cellam proprius, quàm ad Saturni, eam pecuniam Cæſar locaſſet. primis tamen reip. temporibus legem Iuliam in templo Dianæ, quod in Auentino monte fuit, repoſitam eſſe, legimus in hiſtoria Dionyſij. Quæ ad rationem præferendæ legis attinerent, quæ fere ponderis alicuius eſſe viderentur; omnia ut arbitramur, perſecuti ſumus. perlatæ uero legis quæ uis eſſet, primum utrum maxima, deinde, ſi maxima, utrum perpetua, breui diſſeremus. Erat in lege ſumma uis; non ſolum, quia, quod erat lege ſancitum, eo quirites omnes tenebantur; quod tribus legibus, una conſulari Valeria Horatia, duabus dictatorijs, Publilia, & Hortenſia, cautum eſt; (paucas tamen excipio, quibus non omnes plane ciues obſtringebantur, quo de genere fuiſſe legem de repetundis, animaduerti: lata enim eſt poſt illas tres, conſularem unam, dictatorias duas, a nobis proxime nominatas: & quodcunque poſtremum populus iuſsit, id ius ratumque eſſe XII. tab. lege ſancitum eſt) uerum etiam, quia, non, ut prætoris edictum, item lex annuo ſpatio terminabatur, ſed vigebat uſque dum alia lege abrogaretur. abrogari uero omnes licuit, præter ſacratas: quæ uiolatæ ſæpe, abrogatæ nunquam ſunt. abroganti uero non eadem, quæ uiolanti legem, pœna ſancitur. ceteræ leges & abrogari omnes potuerunt, & abrogatæ multæ ſunt. tametſi nulla lata lex eſt, quæ ipſa ſe contra abrogationem quaſi ſanctionis ſepimento non munierit, graui pœna, multa ue ei, qui abrogaſſet, irrogata. at multi multas abrogarunt, neque tamen vllam propterea ſubiere pœnam. dixi iam, plus fuiſſe poteſtatis in eo, quod poſtremum populus iuſſiſſet, quàm in eo, quod antea iuſſerat: id lege duodecima tab. ſancitũ eſſe. iuſſum autem populi & ſuffragia fuerunt, quibus abrogabantur leges. itaque;

non quid antea populo placuiſſet, ſed quid ei poſtre
mum placeret, ſpectari ſolebat. ſenſit autem in hoc
genere populus non ſemper è rep. nam quemadmo-
dum ſæpe malas leges bonus populus, ſic interdum
bonas malus abrogauit. a ſenatu uero nunquam lex
ulla, niſi reipu. cauſſa, ſublata eſt; ut, cum Apuleiæ,
Mario conſule referente, S. C. damnatæ ſunt; quòd
ab hoſte reip. L. Appuleio Saturnino rogatæ eſſent:
aut, cum Liuiæ conſilio Philippi conſulis ſublatæ,
quia contra auſpicia, quæ ſeruari lex Aelia iubebat,
a M. Liuio Druſo latæ iudicarentur. erant enim qua
tuor omnino genera, (vt ipſa fere Ciceronis uerba
vſurpem, quæ ſunt in oratione pro C. Cornelio)
quibus per ſenatum more maiorum ſtatuerunt ali-
quid de legibus; vnum huiuſmodi, placere legem ab
rogari, ut Q. Cæcilio M. Iunio cos. quæ leges rem
militarem impedirent, ut abrogarentur. atque hoc
genere non abrogabat legem ſenatus, (nam abroga
re proprie populus dicebatur) ſed, vt abrogaretur,
ſtatuebat. Alterum genus erat: quæ lex lata eſſe di
ceretur, ea non videri populum teneri, ut L. Mar-
tio Sex. Iulio cos. de legibus Liuijs: quæ ut vno S.
C. tollerentur, Philippus conſul, Liuij inimicus, ob
tinuit à ſenatu. ideo autem, huiuſmodi legibus non
videre populum teneri, ſenatus decernebat, quia, con
tra auſpicia latas eſſe, augures monuiſſent. tanta
Romæ fuit in auguribus auctoritas. de quibus libro
II. de legibus hæc a Cicerone ſcripta legimus. Quid
religioſius, quàm cum populo, cum plebe agendi
ius aut dare, aut non dare? quid, leges, non iure ro
gatas, tollere? Tertium, de legum rogationibus
quo de genere perſæpe S. C. fiunt, vt de lege Cal-
purnia de ambitu, quæ derogaretur. Quartum ge
nus, quod ea Ciceronis oratio mutila admodum
eſt, atque in ipſa, neque in Pediano interprete, ac ne
alibi quidem, quòd ſciam, inuenitur. me tamen in
eam partem coniectura ducit, vt exiſtimem, cum ali
quem ſenatus hoſtem iudicarent, ſimul, vt eius quo-
que leges, quæ quidem aduerſus remp. eſſent, tollere-
tur, eodem S. C. aut alio, proximo facto, iudicaſ-
ſe. quarum enim maxime legum cauſſa pernicioſus
patriæ ciuis damnatus ſit, & a rep. remotus, eas ip-
ſas leges in rep. non hæſiſſe, ſed abiectas in loco eſſe,
etiam ſi ab hiſtoria non prodatur, veri tamen ſimilli
mum eſt. quale fuit, quod de legibus Saturnini, pro
xime, & de legibus M. Antonii traditum eſt. poſtre
mum illud eſt; cum, uerbo quidem, neque a ſenatu,
neque a populo, tacito autem omnium conſenſu per
deſuetudinem leges abrogabantur. id quod & Iu-
lianus iuris conſultus notauit. Agamus nunc de lo-
co referendæ legis. is erat interdum Prata Flaminia,
qui poſtea circus Flaminius dictus eſt, interdum etiã
lucus Petelinus, quandoque Capitolium, ſed plerun
que forum, aut campus Martius. de Pratis Flami-
nijs, luco Petelino, Capitolio, Liuius teſtis eſt: de
foro, declarant illa pro C. Rabirio Poſtumo: Si lex
ferretur, conuolaretis ad Roſtra. erant enim Roſtra
in foro. dixit autem, Conuolaretis ad Roſtra, cum
hoc ſubintelligeret, vt inde legem diſſuaderetis. &
aperte in oratione I. in Antonium, & in v. & pro do-
mo, & vbi non? de campo, inde conſtat, quòd,
cum leges centuriatis comitijs ſæpe latæ ſint; centu-
riata porro comitia in campo eſſe habita, omnes hi-
ſtoriæ narrent: manifeſte ſequitur, vt leges centuria-
tis comitijs latæ, in campo latæ ſint. Hic oritur
alia conſideratio, loco ne ſacro an profano ferretur
lex. ſacro potius, quam profano, crediderim: pri-
mum, quòd in Roſtris, qui locus erat auguratus, tem
plumque dicebatur, ſæpe a magiſtratu ferretur: ita-
que pro Sextio, Princeps, inquit, rogationis Q. Fa-
bricius templum aliquanto ante lucum occupauit. oc
cupat enim vt legem ferret. quod illa verba pro Mi-
lone declarant: Potuit ne Fabricio, viro optimo,
cum de reditu meo legem ferret, pulſo? Occuparat
autem Roſtra, non templum alicui deo ſacrũ: quòd
ipſe Cice. declarat infra, in eadem pro Sextio ſubiun
gens, Tribunos pl. ferro è Roſtris a Clodio pulſos,
Fabricium intelligens. ſed clariſsime in Vatinium
his verbis: Cum L. Vecticum iudicem In Roſtris, in
illo, inquam augurato templo ac loco collocaris. &
Liuius libr. VIII. Naues, inquit, Antiatium par-
tim in naualia Romæ ſunt ductæ, partim incenſæ:
Roſtriſque earum ſuggeſtum in foro extructum a-
dornari placuit: Roſtraque id templum appellatum,
Altera eſt ratio, quod leges a P. Clodio tribuno pl.
in templo Caſtoris latas inuenio quod indicat illud
in Piſonem: eodẽ in templo, eodem & loci veſtigio,
& temporis, arbitria non mei ſolum, ſed patriæ fu-
neris abſtuliſti. Nam illud, Eodem in templo, ego
ſic interpretor. quo in templo legem de mea perni-
cie tulerat Clodius, eodem in templo de Macedo-
nia tibi tradenda ſtatim legem tulit: quam tu pro-
uinciam ad arbitrium tuum pro meo funere, quod
idem funus patriæ fuit, ipſe pactus eras, itaque pro-
uinciam lege traditam, quaſi præmium a Clodio de-
bitum, abſtuliſti. Et apertius in oratione pro do
mo ſua. Cum arma, inquit, in ædem Caſtoris com-
portabas, nihil aliud, niſi, vti nequid per vim agi
poſſet, machinabare. In libris autem de inuentio-
ne, Flaminium, inquit, eum, qui conſul remp. male
geſsit bello Punico ſecundo, legẽ agrariam per ſedi-
tionem ad populum ferentem, pater ſuus de templo
deduxit. accerſitur maieſtatis. & apud Liuium, ante
quàm Roſtra in foro extructa eſſent, de tribunis pl.
legum rogandarum cauſſa in templum coeuntibus,
non ſemel mentionem fieri videmus. Ferebat ergo
magiſtratus legem in templo: ferebat ſuffragia de re
ge populus circa templum. locum enim tantæ multi
tudini vllo in templo fuiſſe, credibile non eſt. cum
vero lex a magiſtratu ferretur, eodem in templo a-
lios quoque magiſtratus affuiſſe, eos nimirum, qui
cum magiſtratu legem ferente conſentirent, legimus
in oratione in Vatinium: quæ quidem leges, inquit,
anno poſt, ſedentibus in templo duobus non conſu
libus, ſed proditoribus huius ciuitatis, ac peſtibus,
vna cum auſpicijs, cum interceſsionibus, cum om-
ni iure publico conflagrauerunt. Oſtendi latam in
templo legem cum in foro ferebatur, hoc eſt tri-
butis comitijs. quid cum in campo centuriatis? tũ
in templis deorum non exiſtimo, quæ in campo
nulla fuiſſe legimus, quo tamen in loco a magiſtra-
tu ferretur, eum locum ante auguratum fuiſſe cre-
diderim. nam ſi tributis comitijs ſemper in templo,
cur centuriatis, quæ maiorum rerum cauſſa habe-
bantur, profano in loco lex ferretur? ſed fortaſ-
ſe videri poſsit infirma coniectura. addamus exem-
plum, vt dubia res teſtimonio probetur. Liui-
us igitur libro III. Tribuni, inquit, vt impedien-
dæ rei nulla ſpes erat, de proferendo exercitu agere,
eo magis, quod, & augures iuſſos adeſſe ad lacum
Regillum,

Regillum, famá exiret, locumq́; inaugurari, vbi auſpicato cum populo agi poſſet: vt, quidquid Romæ vi tribunicia rogatum eſſet, id comitijs ibi abrogaretur. Inter leges autem, quæ in foro, & eas, quæ in campo ferrentur, dixi iam hoc interfuiſſe, quòd in foro tributis comitijs ferrentur, in campo centuriatis: nunc adiungo, primum illud, centuriatis comitijs eas eſſe latas, quæ è S.C. ferebantur: deinde illud, quæ & centuriatis comitijs ferrentur, eas, ſi à S.C. non ferrentur, patribus quidē auctoribus ſemper eſſe latas. id quod non à primis reip. temporibus, ſed tantum poſt Publilij Philonis dictaturam obſeruatum eſt, hunc enim dictatorem legem tuliſſe, vt legum, quæ comitijs centuriatis ferrentur, ante latum ſuffragium patres auctores fierent, ſcribit Liuius libro VIII. quo ſignificatur non omnes antea leges, quæ centuriatis comitijs ferrentur, è S.C. aut patribus auctoribus eſſe latas. quòd ſi factum nunquam antea non erat, conſuetudine ſeruata, quæ in Numa Rege creando eſt inducta; vt ſcilicet, ante quàm populus ſuffragium iniret, patres in incertum comitiorum euentum auctores fierent; Publilius in plebem propenſus, quia plebeiæ gentis erat, quod ſenatui liberum erat, id neceſſarium fecit; quodq́; more factum erat, id vt lege fieret, ſua lege ſanxit. Neq; vero, quod ait Liuius, Patres auctores fierent, expono, patres S.C. probarent. fiebat enim de re & relata, & diſputata S.C. quid porro referri & diſputari opus erat id, quod omnino probari à ſenatu Publilia lex iuberet? nam de quo fit S.C. id eiuſmodi eſt, vt improbari & abiici potuerit: eſt autem & probatum, & acceptum, quia maior pars ſenatus ita ſenſerit: at in hoc non, vtrum vis licere, neque plurium ſenatorum voluntatem ſpectari, Publilius voluit, ſed, quaſi ab vniuerſo ſenatu iam probatum eſſet, ita, vellent nollent, patres auctores eſſe. ergo ſic exiſtimare debemus: & eas leges, quæ centuriatis comitijs ferrentur, poſt legem Publiliam aut è S.C. aut certe patribus auctoribus eſſe latas; & eas, quæ ante legem Publiliam centuriatis comitijs latæ erant, alias è S.C. alias ſine S.C. patribus tamen auctoribus, alias neq; è S.C. neq; patribus auctoribus eſſe latas. Nihil ne igitur interfuit, dicet aliquis, inter leges, quæ patribus auctoribus, & eas, quæ è S.C. ferrentur? nihil plane, ante legem Publiliam. nam, ſiue è S.C. ſiue patribus auctoribus ferrentur: è ſenatus uoluntate ferebantur. poſt legem autem Publiliam multùm inter huiuſmodi leges interfuit, atq; adeo tantum, quantum inter ſecundam & aduerſam uoluntatem intereſt. nam ſecunda ſenatus uoluntate ferebantur eæ leges, quæ S.C. probatæ iam erant: aduerſa uere non nunquam eæ, quarum patres auctores fiebant. probabant enim inuiti, lege coacti. itaq; honorificentius habebatur id, quod è S.C. centuriatis comitijs latum eſſet; quàm id quod iiſdem comitijs patribus auctoribus. ſed extremi reip. temporibus nullam legem centuriatis comitijs ſine S.C. patribus auctoribus lata inuenio. permultas autem S.C. iiſdem comitijs: ſiue, quòd abrogata ſit Publilia lex: ſiue, quòd poſtea quam Q. Hortenſius dictator multis annis poſt Publilium legē tulerit vt eo iure quod plebs ſtatuiſſet, omnes Quirites tenerentur; nihil attinuit patres auctores de eo fieri, quo, uel ſi auctores ipſi nō fierent, tamen omnes ciues æque tenerentur. itaq; magiſtratus aut à S.C. centuriatis comitijs, aut, ſi ſenatus diſſentiret, tributis leges tulerunt (quanquam & leges multæ, tributis comitijs ex S.C. latæ ſunt) cum lege Hortenſia eandem uim haberent leges tributis comitijs latæ, quam habuerunt antea leges eæ, quæ centuriatis comitijs patribus auctoribus, latæ erant. Hic fortaſſe quæretur; ante Publiliam legem omnes ne leges quas ſenatus, quę centuriatis, ſine tributis comitijs ferri cuperet, ferrentur è S.C. an uero aliæ è S.C. aliæ uero ſine S.C. tantum patribus auctoribus. utrunque factum eſt. nam neque omnes è S.C. neq; omnes patribus auctoribus latæ ſunt. de latis è S.C. teſtimoniū res non deſiderat: exemplorum enim plena ſunt omnia. patribus autem auctoribus minus quidem multæ, ſed aliquor tamen latæ ſunt, vt Petilia de ambitu, à tribuno pl. tributis comitijs lata; de qua Liuius lib. VII. Quæretur etiam, utrum centuriatis comitijs leges à maiore tantum magiſtratu, an etiam à minore ferentur. faciamus, quod oratores ſolent: qui cum teſtibus rem probare non poſſunt, argumentantur à ſimili, & hoc genere ſæpe fidem faciunt, item nos, cum, centuriatis comitijs à minore magiſtrato leges latæ ſint, nec ne, affirmare non poſſimus; quia neutrum ab antiquis proditum eſt; ſimilitudinem ſequemur, &, quod in creandis magiſtratibus fieri ſolitum eſt, idem in ferendis legibus obſeruatum eſſe dicemus. nam ſi creādis magiſtraribus centuriata comitia nunquam, niſi à maiore magiſtratu, habita ſunt: itidem, ferendis legibus nunquam, niſi à maiore eſſe habita conſeotaneum eſt. illud autem eſt: eſſe igitur & hoc dicemus. neque enim cur non ſit, aut ratio ſuadet, aut exempla demonſtrant. Ex libro noſtro de legibus Romanis.

LIBERTATIS nomen proprie conuenit in manumiſſos, ſed transfertur ad multa. eſt enim libertas, primū, quæ ſeruum liberat à domino, deinde, quæ nexu à creditore: quā diu enim uinculis, ob æris alieni grauitatē, tenetur, liber non eſt: tertio, quæ ciuem à magiſtratus iniuria: quouis .n. delicto, ac ſcelere, uno excepto perduellionis crimine, ciues Romani à ſecuribus, & faſcibus, id eſt à nece, & à uerberibus, ueterum legum, Valeriæ, Porcię, Semproniarumque beneficio, defendebantur: poſtremo, latius etiam libertas diffunditur, cum ius illud ſignificatur, quod inter omnes ciues æquum, nullo neque fortunæ, neque dignitatis, diſcrimine, leges conſtituunt, ut omnes liberi ſint, nemini quiſquam. præterquam legibus, pareat. ex quo etiam liberi populi dicebantur, qui ſuis legibus uterentur, neque regibus, neque cuiquam populo parerent, neque omnino cuiquam uectigal ullum penderent: qualis aliquando Carthago, Corinthus, Athenæ, ipſa uero ultra quingentos annos Roma fuit. Ex noſtris obſeruationibus.

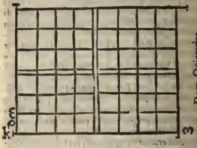
LIMINA. ueteres dicebant oīa tranſuerſa: à quo & limina hoſtiorum, per quæ foris & intus itur: & limites, quòd per eos foris & intus eatur.

LIMITES, ait Siculus Flaccus in libro de conditionibus agrorum, ab liminibus uocabula accepiſſe. inquit enim ſic. Quo modo limina introitus exitusq́; locis præſtant, limites agris. ſimiliter introitus exitusq́;, qui in agris diuiſis & aſsignatis ſemper peruij eſſe debebunt, tam itineribus, quam & menſuris agendis. Pergit idem Flaccus his uerbis. Cum omnes limites à menſura denum actum decimani dicti ſint, ſi qui orientem occidentemq́; intuentur, qui meridianum & Septentrionem tenent, unum uocabulum illis erat, decumanom nuncupabant matutini, & ueſpertini & meridiani & ſeptentrionis cardinem: alij vero ob regionum poſitionem & naturam appellauerunt maritimos &

montanos. poſtea vero, cum agri diuiderentur, & aſsignarentur, decimani quidem vocabulum permanſit, ut ij, qui orientem occidentemq; intuentur decimani dicerentur: ij uero, qui meridianum & ſeptentrionem, quoniam cardinem mundi tenerent, cardines ſunt appellati. Et omnes limites dirimunt agros, centuriasq; deſignant: qui, ut ſupra diximus, in agris diuiſis & aſsignatis ſemper peruij eſſe debebunt, & itineribus, & menſuris agendis. Limitum autem nomina hæc inuenimus in libello extremo eiuſdem Flacci. Orientales, ait, dicuntur decumani: Septentrionales, cardines: item, Maximi, C. M. Actuarij, Intercilsiui, Quintarij, Cultellati, Nonarij, Maritimi, Temporales, qui ſolis ortum ſecuti ſunt, Gallici, Regales, Subronciui, Linearij, Sextanei, Teſſellati, Diagonales, Montani, Auſtrinales, qui per anticam & poſticam diuiduntur: Hypotenuſſales, qui angulis ſubiacent: Præfectutales, Egregij, Vndecimani, Duodecimani, Colonici, Paſsiui, Solitarij, Perpetui.

Aggenus autem in libro de limitibus agrorum diſtinguit limitem a rigore his uerbis. Limes eſt quodcunque in agro ad obſeruationem finium opera manuum factum eſt. rigor uero ſuæ rectitudinis naturalis nomen accepit. Rurſus Hygenus in libello & ipſe de limitibus conſtituendis, ſic. Antiqui menſuras agrorum normalibus longitudinibus incluſerunt. primum duos limites conſtituerunt; unum, qui ab oriente in occidentem dirigeret: hunc appellauerunt duodecimanum, ideo quod terram in duas diuidat partes, & ab eo omnis ager diuidatur: alterum a meridiano ad ſeptentrionem, quem cardinem nominauerunt, a mundi cardine. Duodecimanum poſtea decimanum appellauerunt: quare a decem potius quàm a duobus, ſicut duo pondo nūc dicimus dupondium, & quod dicebant antiqui duo uiginti: nunc dicimus uiginti: Similiter duo decumanus, decumanus eſt factus. Reliquos limites fecerunt anguſtiores; &, qui ſpectabant in orientē, prorſus; qui ad meridianum, tranſuerſos appellauerunt. Limites autem appellati a limo, id eſt antiquo uerbo, tranſuerſi. nam & limum cinctum, ideo quod purpuram tranſuerſam habeat, item limina oſtiorum. poſtea prorſos & tranſuerſos limites appellauerunt, a liminibus, quòd per eos agrorum limina ſeruantur. poſtea apud quoſdam nomina a loci natura acceperunt, & qui ad mare ſpectant, maritimos, qui ad montem, montanos appellauerunt. Omnis ergo huius recturæ longitudo rationalis, limes appellatur. nec intereſt quicquam, decumanum dicamus, an limitem. decumanum autem primus, maximus appellatur, item Kardo: nam latitudine ceteros præcedunt. ſunt alij limites actuarij, alij linearij. Actuarius eſt limes, qui primus actus ē ab eo quintus quiſq; quē ſi numeres cum primo erit ſextus: quoniam quinque centurias ſex limites cludunt. reliqui medij limites linearij appellantur, in Italia ſubrunciui. Actuarij autem extra maximos, D. & K. latitudinem habent pedum XII. per hos iter populo, ſicut per uiam publicam debetur, ita enim cautum eſt lege Sempronia, & Cornelia, & Iulia. quidam ex his latiores ſunt XL. pedibus, ut ſi, qui ſunt per uiam publicam militarem acti. habent enim latitudines uiæ publicæ. linearij limites menſuræ tantum determinandæ cauſſa ſunt conſtituti: & ſi finitimi interueniunt, latitudinem ſecundum legem Mamiliam accipiunt. In Italiam itineri publico ſeruiunt ſub appellatione ſubrunciuorum. habent latitudinem pedum octonūm. Hos conditores coloniarum fructus aſportandi cauſſa publicauerunt. nam & poſſeſsiones pro æſtimio vbertatis anguſtiores ſunt aſsignatæ: ideoque limites omnes non ſolum menſuræ, ſed & publici itineris cauſſa, latitudines acceperunt.

K Quintarius.

Secundum antiquam cōſtitutionem limites diriguntur: quare non omnis agrorum menſura in orientem potius quam in occidentem ſpectat. In orientem, ſicut ædes ſacræ. nam antiqui architecti in occidentem templa ſpectare recte ſcripſerunt. poſtea placuit omnes religionem eo conuertere, ex qua parte cœli terra illuminatur: ſic & limites in orientem conſtituuntur. centuria expleri non potuit; alterum; quòd in medijs aſsignationibus, & integris centurijs interuenit; quidquid enim inter quatuor limites minus quàm incluſum eſt, fuerit aſsignatum, in hac remanet appellatione: ideo quòd is modus, qui aſsignationi ſupereſt, lineis cludatur, & ſubſecetur. nam & reliquarum menſurarum actus, quidquid inter normalem lineam, & extremitatem intereſt, ſubſeciuum appellatur. Eſt ager ſimilis ſubſeciuorum conditioni extraclusus, & non aſsignatus: qui ſi reip. Populi Romani, aut ipſius coloniæ, cuius ſine circundatur, ſiue peregrinæ urbi, aut locis ſacris, aut religioſis, æque ad populum Romanum pertinentibus, datus non eſt, iure ſubſeciuorum in eius, qui aſsignare potuerit, remanet poteſtate. Ager extracluſus eſt, qui intra finitimam lineam & centurias interiacet: ideoque extraclusus, quia ultra limites finitima linea clauditur. Quoniam autem ſæpe oritur controuerſia de agris, ſciendum eſt controuerſiarum materias eſſe duas, finem, & locum. conditioque controuerſiarum alterutra continetur, quidquid ex agro de his interuenit. Sed quoniam in his quoque partibus ſingulæ controuerſiæ diuerſas proprias habent conditiones, propriæ ſunt nominandæ, ſunt autem numero quindecim, de poſitione terminorum, de rigore, de fine, de loco, de modo, de proprietate, de poſſeſsione, de alluuione, de iure territorij, de ſubſecíuis, de locis publicis, de locis relictis & extraclusis, de locis ſacris & religioſis, de aqua pluuia arcenda, de itineribus. De poſitione terminorum controuerſia eſt inter duos pluresve uicinos: inter duos, an in rigore ſit ceterorum, ſiue rationis: inter plures, trifinium faciat, an quadrifinium. de horum opinione cū conſti-

tit

tit menſori, ſi ſecundum proximi temporis poſſeſsionem non conueniunt, diuerſaa ſttiguis poſſeſſoribus facinnt controuerſias, ſed ab integro alius ſorte de loco, alius de fine litigat. De rigore controuerſia eſt finitimæ conditionis, quoties inter duos pluresve terminos ordinatos, ſiue quæ alia ſigna, ſecundum legem Mamiliam intra quinque pedes agitur. De fine ſimilis eſt controuerſia. nec dubium eſt, quin ſupra de finis conditione dixerim. nam & eadem lege continetur, & de quinque pedum agitur latitudine: ſed de fine quidquid per flexus, quibus arcifinij agri continentur, ut per extrema compromontoria, aut ſumma montium, aut fluminum curſus, aut locorum natura, quam ſupercilium appellant. De loco controuerſia eſt, quidquid excedit ſupraſcriptam latitudinem, cuius modus ad patentem non proponitur. Hæc autem controuerſia frequenter in arcifinijs agris uariorum ſignorum demõſtrationibus exercetur, ut foſsis, fluminibus, arboribusq; antemiſsis, aut culturæ diſcrimine. De modo controuerſia eſt in agro aſsignato. agitur enim de antiquorum nominum propria defenſione, ut ſi L. Titius dextra decumanũ tertium, citra cardinem quartum acceperit, ſortis ſuæ partes tres, ſiue quod huic ſimile, quartam habeat in quacunque proxima centuria. huic enim uniuerſitati limes finem non facit, etiã ſi publico itineri ſeruiat. nam in ceteris agris de modo fit controuerſis, quoties promiſsionis modus nõ quadrat. De proprietate controuerſia eſt plerunq;, ut in Campania cultorum agrorum ſiluæ abſunt in montibus, ultra quartum aut quintum forte uicinum. propterea, proprietas ad quos fundos pertinere debeat, diſcutiatur. eſt & paſcuorum proprietas pertinens ad fundos, ſed in commune: propter quod ea compaſcua multis locis in Italia communia appellantur, quibuſdam prouincijs pro indiuiſo. nam per hereditates, aut emptiones eius generis controuerſiæ fiunt, de quibus iure ordinario litigatur. De poſſeſsione controuerſia eſt, de qua ad interdictum, hoc eſt, iure ordinario litigatur. De alluuione fit controuerſia fluminum infeſtatione. hinc fundi multas habent conditiones. De iure territorij controuerſia eſt denique ad ipſam urbem pertinens, ſiue quòd intra pomerium eius urbis erit, quòd a priuatis operibus obtineri non oportebit. eum dico locum, quẽ nec ordo nullo iure a publico poterit amonere. habet autem conditiones duas, unam urbani ſoli, alteram agreſtis: agreſtis, quod in tutela rei fuerat aſsignatum urbanæ: urbani, quòd operibus publicis datum fuerat, aut deſtinatum. huius ſoli ius, quanuis habita ratione diuus Auguſtus de ſtatu municipiorum tractauerit, in proximas urbes peruenire dicitur, quarum ex uoluntate conditionis maxima pars finium coloniæ eſt attributa, aliqua portio mœnium extremæ perticæ aſsignationis incluſa, ſicut in Piceno fertur, inter montium Præcutianorum quandam oppidi partem Aſculanorum fine circundari. quòd ſi ad hæc reuertamur, hoc conciliabulum fuiſſe fertur, & poſtea in municipij ius relatum. nam non omnia antiqua municipia habent ſuum priuilegium: quidquid enim ad coloniæ municipijsve priuilegium pertinet, territorij iuris appellant. Sed, ſi rationem appellationis huius tractemus, territorium eſt quidquid hoſtis terrendi cauſa conſtitutum eſt. De ſubſeciuis controuerſia eſt, quoties aliqua pars centuriæ, ſiue tota non eſt aſsignata, & poſsidetur: aut, quidquid de extremitate perticæ poſſeſſor proximus, aliusve detinebit, ad ſubſeciuorum controuerſiam pertinebit. De locis publicis ſiue populi Romani, ſiue coloniarum, municipiorumve controuerſia eſt, quoties ea quæ neque aſſignata, neque uendita fuerint, aliquis poſſederit, ut alueum fluminis ueterem populi Romani, quamuis aqua interpoſita inſula, & diuiſi proximi poſſeſſores finibus reliquerint, aut ſiluæ quas ad populum Romanum multis locis pertinere ex ueteribus inſtrumentis cognoſcimus, ut ex proximo in Sabinis in monte Mutela. nam & coloniarum aut municipiorum ſimilis eſt conditio, quoties loca, quæ reip. data aſsignata fuerant, ab alijs obtinebuntur, ut ſubſeciua conceſſa. De locis relictis extraclusis controuerſia eſt in agris aſsignatis. relicta autem loca ſunt, quæ ſiue locorum iniquitate, ſiue arbitrio conditoris relicta limites non acceperunt: hæc ſunt iuris ſubſeciuorum. extracluſa loca ſunt æque iuris ſubſeciuorum, quæ ultra limites, & ultra finitimam lineam erunt. finitima autem linea, aut menſuralis eſt, aut aliqua obſeruatione, aut terminorum ordine ſeruata. multis enim locis aſsignationi agrorum immunitas ſuperfuit, ſicut in Luſitania finibus Auguſtinorum. De locis ſacris & religioſis controuerſiæ plurimæ iure ordinario finiuntur: niſi ſi de locorum eorum modo agitur, ut locorum publicorum in montibus, aut ædium, quibus ſecundum inſtrumentum fines reſtituuntur: ſimiliter locorum religioſorum, quibus ſecundum cautiones modus eſt reſtituendus. habeant enim & Mœſilea iuris ſui hortorum modos circumiacentes, aut præſcriptum agri finem. De aquæ pluuiæ tranſitu controuerſia eſt: in qua ſi collectus pluuialis aquæ tranſuerſum ſecans finem alterius flumen influit, & diſconuenit, ad ius ordinariũ pertinebit. quòd ſi per ordinationem finis ipſius agitur, exigit menſoris interuentum. De itineribus controuerſia eſt: quæ in arcifiniis agris iure ordinario finitur; in aſsignatis, menſurarum ratione. omnes enim limites ſecundum legem colonicam itineri publico ſeruire debent. ſed multi ea ingenti ratione per deuia & confragoſa eunt, qua iter fieri non poteſt: & ſunt in uſu agrorum eorum locorum, ubi proximus poſſeſſor eſt, cuius forte ſilua limitem detinet, & tranſitum inuerecunde denegat, cum itineri limitem, aut locum limiti debeat. Eſt & controuerſiæ genus, quod ad ſolum non pertinet, de arborum fructibus earum, quæ in fine ſunt, ſiue intra, nec ullam ad radicem habent controuerſiam, quoties inclinatæ in alterutrum fructum iactauerint, inter affines mouent diſputationem. Sunt & aliæ limitum conditiones, quæ ad ſolum non pertinent, hoc eſt ad artem noſtram. ſolum autem quodcunque coloniæ eſt aſsignatum, id uniuerſum pertica appellatur. quidquid enim huic uniuerſitati applicitum eſt, ex alterius ciuitatis fine, ſiue ſolidum, ſiue cultellatum fuerit, præfectura appellatur. Cultellandi ratio quæ ſit, ſæpe quæritur, cuius præmenſi ſoli ſpatium conſumamus, & illam cliuorum inæqualitatem planam eſſe cogimus, dum menſuræ lateribus inſeruimus. Cultellamus ergo agrum eminentiorem, & ad planitiem redigimus. æqualitatem hanc nobis ratione ipſa feminum natura monſtrauit. omnis enim illa ſoli inæqualitas colligi pote-

rit;niſi quod de terra quidquid naſcitur, in aerem rectum exit, & illam terræ obliquitatem creſcendo atterit, nec maius ſpatium occupat,quàm ſi ex plano naſcitur.Hæc Frontinus in libro de limitibus agrorum.

LITERAE,in terminis inuentæ quid ſignificent, oſtẽdit in libro uariorum auctorum de limitibus;in quo ſunt hæc. A, ſi in termino inueneris , finem in proximum ſignificat,aut aquam uiuam deſignat. B , ſi in termino inueneris,bifurcium oſtendit , aut triuium ſignificat. C,ſi in termino inueneris , à centuria nunquam recedas. D,ſi in termino inueneris , decimanum oſtendit. E,ſi in termino inueneris,uallem ante ſe ſignificat,aut riuum , aut fluuium : & ſuper ſe ſubrectiore loco per planitiem limes excurrit. F,ſi in termino inueneris,finalem cauſſam eaponit,& in longinquo terminum oſtendit. G,ſi in termino inueneris, ſui terminis auctorem,limitem tortuoſum oſtendit. H,ſi in termino inueneris,grandes longitias limitum oſtendit, & rariora ſigna in fine inuenies. I,ſi in termino inueneris , uiã ſignificat,aut collis rigorem oſtendit,hoc eſt iugum. K,ſi in termino inueneris,cardinem oſtendit , quem terminum ſubtiliſsimum & ſpecioſum inuenies , hoc eſt ſormoſum. L , ſi in termino inueneris,ſuæ normæ facturam deſignat,limitem gammatum, & in longinquo aream finalem oſtendit , & conuallia eius fundi finem uindicant. M,ſi in termino inueneris,fines quadras,deſignat,& in proximo ſigna finalia inuenies. N, ſi in termino inueneris, proximam aquam ſignificat , & quadras fines habentes aquæ, à ſeptentrione arcam marmoream inuenies. O,ſi in termino inueneris à ſeptentrionali parte ſiluam demonſtrat,& per ipſam ſiluam riuus currit, & trans riuum ſigna demonſtrat. P, ſi in termino inueneris, pedaturam ſignificat,extra alijs ſignis finalibus , uel quòd literas finales continet. has per ſingulos titulos inuenies , alioſq; finales titulos ſine noſtris ſignis in agris poſuimus,qui rationem oſtendunt limitum,& cauſſam dirigunt finalem. Q,ſi in termino inueneris,à limite riuum. R, ſi in termino inueneris, per collicellum terminos inuenies. S , ſi in termino inuenies,ſupra poſſeſsionem multas aquas viuas indicat,quæ alueum tranſeunt. T,ſi in termino inueneris,trifinium oſtendit. V, ſi in termino inueneris, terminum in collem meridianum oſtendit , per limitem orientalem. X , ſi in termino inueneris,quadrifinium eaponit,& pro decumano finem habebis. Y,ſi in termino inueneris ſub ſe fontanam proximam habet. Z , ſi in termino inueneris à ſiniſtra parte fontem ſignificat.

MAIESTAS,crimen hoc eſſe maximum nemo neſcit:interdum tamen capitale non fuit.nam Claudiæ Veſtalis,Apij Cæci filiæ , C. Fundanius & Ti. Sempronius ædiles pl. quòd populo R.calamitatem eſſet imprecata,multam dixerunt æris grauis xxxv.millia.quæ capitalis pœna non fuit.iudicium autem illud maieſtatis nomine notatum Suetonius in Tiberio ſignificat. Et maieſtas quidem multis modis lædebatur,his fere:ubi quid in populum ſuum,ſuamve remp.aut in magiſtratus,perſonam ue principis commiſſum eſt ; In populum,ut ſi quis exercitum hoſtibus tradidit;ſi exercitũ ſolicitauit,delectum ne iniuſſu populi aut ſenatus habuit;ſi quis exercitum extra ſuam prouinciam iniuſſu populi duxit,aut ipſe,relicto exercitu,prouinciæ finibus exceſsit;ſi quis remp.ſua culpa male geſsit : ſi ſtationem deſeruit:ſi contra libertatem conſilia iniit : ſi ſeditionem,aut bellum excitauit;ſi publicum hoſtem domi priuatus habuit : ſi ius ciuitatis aut magiſtratus imminuit:ſi præter dignitatem populi R.regio in comitatu fuit , ſi contra bonum publicum locutus eſt; quod maieſtatis quidem crimen , non tamen capitale fuit:vt exemplo docuimus:præterea,ſi quis ad hoſtem tranſijt , aliud ue quid cum ijs aduerſus remp. pactus eſt. Hæc in populum læſæ maieſtatis crimina. in magiſtratum autem , uel in principis perſonam , ſi quis vim omnino ullam attulit: ſi tribuno pl.intercedenti non paruit , aut ab eo concionem auocauit , cum ue priuati loco habuit,ut puta , ſi occurrenti in uia non ceſsit,ſi conſilium plebis diſturbauit:& huius generis alia:quæ facile poſſumus intelligere ex ea definitione, quæ prodita literis eſt : Maieſtatem is minuit , qui ea tollit, ex quibus ciuitatis amplitudo conſtat. Hoc de crimine leges nominantur hæ,primum illa XII.tab.de qua Polybius libro v.ut,qui hoſtem concitaſſet uel ciuem hoſti tradidiſſet,capite pœnas daret : deinde tribuniciæ,Appuleia,Varia:conſulares, Cornelia , Iulia, Antonia.Appuleiam tulit,opinor,L.Appuleius Saturnina tribunus pl.quem poſtea cum C. Seruilio Glaucia prætore C. Marius VI.conſul S.C.interfecit.Variam tulit Q. Varius Sueronenſis tribunus pl. qui Philippo & Cæſare cos.in locum M. Liuij Druſi interfectis tribunus pl.creatus eſt. huius legis hæc ſententia fuit,vt quæreretur de ijs,quorum ope,aut conſilio bellum Italicum eſſet concitatum . quo crimine cum eſſent multi condemnati : & ad plures præterea. quos damnari neceſſe eſſet,ea culpa pertinere videretur:fecit ſapienter ſenatus,qui decreuerit,ne,dum tumultus Italicus eſſet,iudicium ullum lege Varia fieret. Secuta eſt Cornelia,L.Syllæ dictatoris;inde Iulia, C.Cæſaris,in primo,ut opinor,lata conſulatu , aut poſt uictũ in Pharſalia Pompeium. nam conſul iterum,bello Põpeij, aut Alexandrino impeditus,abfuit hæc lex.damnatis aqua & igni interdicebat. Poſtremo Antonia, M.Antonij conſulis,qui III.vir poſtea fuit:quæ damnatis de maieſtate prouocationem ad populũ dabat. quod antea in uno perduellione, omnium de maieſtate criminum grauiſsimo licebat. In cauſſa maieſtatis, & proditionis , impunitatem indici datam Pedianus ait:in cauſſa repetundarum negat. nulla uero prorſus in cauſſa ſenatoribus licuiſſe indicium profiteri,ne ſcilicet ſummi dignitas ordinis minueretur, affirmat. Ex libro noſtro de legibus Romanis.

MAGISTRATVS.L.Villius tribunus pl.rogationem tulit,quot annos nati quique magiſtratum peterent,caperentq; :unde & ipſi,& poſteris cognomen inditum ut Annales Villij dicerentur.hoc à Liuio traditũ. ſed quoniam quis plane cuique magiſtratui petendo legitimus annus eſſet , nominatim hac lege expreſſum nõ inuenio:quid ipſe legendo obſeruauerim, breuiter ſubiiciam.Omitto quæſturam,tribunatum pl. ædilitatẽ pl.quia curules tantum magiſtratus in lege Villia nominatos exiſtimo.nam ſi quæſturæ (de tribus non curulibus magiſtratibus, exempli gratia,unum ponam) certum annum Villius ſua lege ſtatuiſſet; unde poſtea tam incerta ratio ? geſſerunt enim quæſturam duo Gracchi,Tiberius,& Caius anno ætatis XXVII.M.Cicero anno XXXI.C. Cæſar , is qui perpetuam dictaturam inuaſit , XXXIII. M. Cato Vticenſis XXIX. Quòd ſiquis dixerit,liberam fuiſſe,quo quis anno uellet,quæſturæ petitionem modo peteretur poſt annum XXVI. qui eſſet ad petendum legitimus ; ideo mirum videri non debere,ſi Cicero,Cæſar,& Cato non eodem om

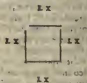
nes

nes anno petierint; quandoquidem ſatis duxerint le-
ges obſeruare, quæ petendæ quæſturæ annum definie
bant xxvi. gerendæ xxvii. hoc ſi quis obiecerit; ad
coniecturam, id eſt ad rationem ipſam, confugiam.
Quid enim? ſimile ne veri eſt, C. Cæſarem (omitto Ci
ceronem: cui tamen, cum homo nouus eſſet, laboran-
dum maxime fuit de dignitate, nec, quæ prima dare-
tur, occaſio negligenda) ſed C. Cæſarem, quo nemo
magis honores appetiuit, nemo poteſtatis & imperij
fuit auidior, eum ne ueriſimile eſt petitionem quæſtu
ræ ab anno xxvi. ſi is legitimus eſſet in annum xxxii.
diſtuliſſe? uerum habeo, quo nitar, aliud paulo firmius
argumentum. uideo enim, Pompeium Magnum, cum
annum ageret xxxv. conſulatum geſsiſſe, ſolutum ui-
delicet legibus, meritorum ingentium in rem. exi-
miæq; uirtutis ergo. at eo anno magiſtratum per leges
capi nullum potuiſſe, Cicero demonſtrat in ea oratio
ne, qua rogationem Maniliam ſuaſit. Quo modo igi-
tur, dicet aliquis, Cicero ipſe, & Cæſar, & Cato quæ-
ſturam ante annum xxxv. ceperunt? Num obſcurum
eſt, leges loqui de curulibus tantum honoribus, ædili-
tate, prætura, conſulatu; quæſturæ autem, ædilitatis pl.
tribunatus pl. rationem habuiſſe nullam? Sed reciten-
tur verba Ciceronis. Quid, inquit, tā ſingulare, quàm
vt, S. C. legibus ſolutus, conſul ante fieret, quàm ullum
alium magiſtratum per leges capere licuiſſet? Dicit,
Vllum alium magiſtratum. quod, ſi de quæſtura leges
locutæ ſunt, falſum eſt; cum, ut oſtendi, quæſturam
multi geſſerint ante annum xxxv. quo anno geſtum
eſſe primum à Pompeio conſulatum, quem Cicero
ſignificat, tum ex Appiano conſtat, tum ex Velleij hi-
ſtoria; in qua ſcriptum eſt, periiſſe Pompeium Cæſare
& Seruilio cos. anno ætatis ſuæ lviii. à quo anno ſi
retrorſum numeres; cadet primus eius conſulatus in
annum eius ætatis xxxv. ut tamen ita ſupputes: non ſi-
mul cum anno ætatis Pompeii finijſſe conſulatum,
ſed cum ille iam annum eſſet ingreſſus xxxvi. ita cum
faſtis Capitolinis, & cum Appiano Velleij congruet
hiſtoria. nam, quod ait Plutarchus, anno lix. interijſ-
ſe Pompeium, id quoque poteſt eſſe verum, hoc mo-
do, ut primum eius ætatis annum capiamus. C. Atilio
Q. Seruilio cos. quo anno Pompeium eſſe natum, Vel
leius affirmat. tametſi, cum ait ipſe Pompeium periiſ-
ſe anno lviii. nō incipit numerare ab eo anno, ſed à
proximo ſequenti: quod ſcilicet non ita multo ante
exitum conſulatus Atilij & Seruilij natus eſſet Pompe
ius, & exiguum illud ſpatium in annorum numero vi-
deretur omittendum. Conſtat igitur, legem Villiam
nihil de ijs honoribus ſanxiſſe, qui caperentur ante eū
annum, quo Pompeius primum conſul fuit, ſiue eum
velis eſſe xxxv. ſiue malis xxxvi. nam ædilitatis curulis
annus erat xxxvii. cuius rei argumentum eſt, quòd
eam petiit Scipio Aemilianus xxxvi. &, ſolutus legi-
bus, conſul factus eſt. annum porro fuiſſe eius ætatis
xxxvi. Velleius demonſtrat his verbis: Deceſsit M.
Aquillio C. Sempronio cos. anno ferme lvi. de quo
ſi quis ambiget, recurrat ad priorem cōſulatum eius,
in quem creatus eſt anno xxxvi. ita dubitare deſinet.
ut omittam, quòd cum ædilitas præturam, biennio an
tecedat, & prætura item biennio conſulatum; conſula
tus autem geratur anno xliii. quod paulo poſt oſtē
demus, neceſſe eſt, ut gerendæ ædilitati legitimus an-
nus ſit xxxvii. Nunc agamus, quando ſatis de ædilita
te dictum eſt, de anno præturæ. at hoc, ſi de ædilitate
conceditur, in dubium uocari non poteſt, geritur e-
nim ædilitas anno xxxvii. ſequitur poſt biennium
prætura: quod indicant & multorum exempla, & illa
maxime verba Ciceronis in epiſtola ad Furnium; Si
ædilis fuiſſes, poſt biennium tuus annus eſſet. ergo ge
ritur prætura anno xl. Nec de conſulatu difficilis pro
batio eſt. percurrantur faſti, neminem inuenies, niſi
prætura biennio, ſaltem ante geſta, conſulem fuiſſe. eſt
igitur annus conſulatus quadrageſimuſtertius. acce-
dit Ciceronis teſtimonium in oratione quinta in An
tonium: in qua ſunt hæc. Quid Macedo Alexander?
cum ab ineunte ætate res maximas gerere cœpiſſet,
non ne tertio & trigeſimo anno mortem obiit? quæ
eſt ætas noſtris legibus x. annis minor, quàm conſula-
ris. Hanc, opinor legem Dio ſignificauit, cum ait li-
bro xxxix. Conſules in ſenatu ſententiam dixerunt, ut
ei prætura daretur; licet nōdum per leges liceret. quò
ſpectauit & Plutarchus, cum dixit: Decreuit ſenatus,
ut Catoni prætura extra ordinem daretur. et Valerius
libro iii. cum inquit: Cato Cypriacam pecuniam
maxima cum diligentia in urbem deportauerat, cuius
miniſterij gratia ſenatus relationem interponi iube-
bat, vt prætorijs comitijs extra ordinem ratio eius ha
beretur. ſed ipſe id fieri paſſus non eſt, iniquum eſſe af
firmans, quòd nulli alij tribueretur, id ſibi decerni.
Quanquam eſt quiddam, hac in re cur magnopere du
bitem. nam, cum eo ſit anno decretum, quo Marcelli-
nus & Philippus conſulatum geſſerunt; certe per æta-
tem potuit Cato petere præturam. tribunus enim pl.
ante annos quinque Silano & Murena cos. fuerat. præ
tura uero quadriennio tantum à tribunatu diſtat. eoq;
magis liquet, potuiſſe Catonem Marcellino & Pilip-
po cos. petere præturam, quòd anno ſequenti, Pompe
io & Craſſo cos. petijt, nō ut deſignaretur, ſed, ut crea
tus magiſtratum ſtatim iniret: quòd anno proximo ſu
periore habita comitia nulla fuerant; ideoq; conſules
Pompeius & Craſſus ex interregno facti ſunt: qui de-
inde prætores crearunt. quòd igitur ob domeſticas di
ſcordias Marcellino & Philippo cos. producta in an-
nū ſequētē comitia ſunt; propterea Cato nō petiit eo
anno, petijt aūt ſequēti, cōſulibus, ut dixi, Pompeio &
Craſſo, creatis. quare, etiam ſi Plutarchus dixerit, Li-
cet nondum per leges liceret: uidendum tamen eſt,
an ſenatus potius decreuerit, ut omnino Cato prætor
crearetur, neque à populi ſuffragiis penderet, quorū
dubius eſſet euentus. quam ſententiam illa quoque vi
dētur confirmare Valerij uerba; Campeſtrem experi-
riri temeritatem, quàm curiæ beneficio vti, ſatius eſſe
duxit. Verum, paulo altius repetamus, quo pateat illu-
ſtrius hæc tota cognitio: prima fuit, vt opinor lex de
magiſtratibus; hæc ut de ſenatu, id eſt de patricijs fami
lijs, omnes magiſtratus crearentur: idq; Romulo inſti
tutum reliqui deinde reges obſeruarunt. ſanxit enim
Romulus; quod ait Dionyſius libro undecimo,
ut patricij ſacra curarent, magiſtratus gererent, ius
dicerent, plebeij, qui rudes inopesque eſſent, a-
gros colerent, quæſtuarijsque artibus operam darēt.
temperamentum illud tamen, quo ciuitatum concor
dia, id eſt ſalus ipſa, cuſtoditur, maxime quæſiuit. nam,
ne nimis in ordinem patricium videretur eſſe propen
ſus, datum aliquid populo uoluit, &, ut is ſuis ſuffra-
giis magiſtratus crearet, leges ſciſceret, bella decerne
ret, curiatis comitijs tulit. Regibus pulſis, conſul P.
Valerius Bruti collega, duas leges tulit, quibus plebis
poteſtas aucta, ſenatus & magiſtratuum imminuta;
primum, ut magiſtratum nemo caperet, niſi qui à po-

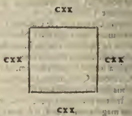
pulo

pulo imperium acciperet: ſiquis aliter feciſſet, capitali pœna puniretur; qui eũ occidiſſet, ei impune eſſet: deinde, vt aduerſus magiſtratum prouocatio ad populum eſſet; neue quis magiſtratus ciuem Romanum aduerſus prouocationem uerberare, aut necare uellet. quam legem centuriatis comitijs eſſe latam, Valerius tradidit libro IIII. De plebeijs magiſtratibus in Sacro monte primum lata lex eſt, quæ inde Sacratæ nomen accepit, vt plebi, quæ patriciorum iniurijs nuda quodam modo pareret, ſui magiſtratus eſſent, ijſq; ſacroſancti; quibus auxilij latio aduerſus conſules eſſet; ne ue cui patrum capere eum magiſtratũ liceret. qua lege tribuni pl. quinque primi creati ſunt. Plebeij autem magiſtratus curiatis primum facti comitijs; Poſtea, tributis vt fierent, lege tribunicia, quã Publilius & Lætorius tulerunt, cautum eſt. Sed magiſtratum omnino nullum ei gerere licebat, cuius pater in hoſtiũ poteſtate eſſet. quod ex Liuio colligitur. is enim libro XXVII. Seruilium, inquit, negabant, iure aut tribunum pl. fuiſſe, aut ædilem eſſe: quod patrem, eius, quem III. uirum agrarium occiſum à Boijs circa Mutinam eſſe, opinio per x. annos fuerat, viuere, atque in hoſtium poteſtate eſſe, ſatis conſtabat. & libro XXX. de eodem: Latum ad populum eſt, ne Cn. Seruilio fraudi eſſet, quòd patre, qui curuli ſella ſediſſet, viuo, cum id ignoraret, tribunus pl. atq; ædilis pl. fuiſſet, contra quàm legibus ſancitum erat. Verum, quia ſatis conſtat, plebeios magiſtratus fuiſſe, tribunatum ple. ædilitatem pl. patricios autem, ædilitatem curulem, præturam; conſulatum. primum illud ſciendum, plebeios magiſtratus appellatos, qui ab initio plebis cauſſa ſunt inſtituti; patricios item, qui patriciorum: deinde, totam hanc gerendorum magiſtratuum rationem paulatim eſſe permixtam, atque commutatam. nam plebi, cui tantum plebeij magiſtratus patuerant, poſt etiã ad patricios omnes aditus fuit. nec tamen mutatum eſt nomen: ſed patricij ſemper magiſtratus dicti, qui primis temporibus patriciorum cauſſa facti, poſtea communicati cum plebe ſunt. plebeios tamen magiſtratus patricij homines non geſſere, quia, credo, contra dignitatem ducerent, cum maiora conſequi poſſent, minora perſequi. Generale illud fuit, ne is, qui comitijs præeſſet, ſui rationem in petendo magiſtratu haberet. idq; lege vetitum, ſignificat Liuius libro X. Etiam, ne quis magiſtratum abſens peteret: legem tulit Pompeius Magnus in tertio conſulatu: in qua cum neminem excepiſſet, mox ſoceri ſui C. Cæſaris recordatus, lege iam in æra inciſa & in ærarium condita, correxit errorem, uno Cæſare excepto. quod à Tranquillo proditum legimus. Ex libro noſtro de legibus Romanis.

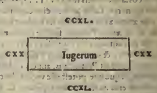
MENSVRA ſic definitur, & exponitur ab ijs, qui de limitibus ſcripſerunt: quorum hæc ſunt uerba. Menſura eſt, quidquid pondere, capacitate, longitudine, altitudine, latitudine, animoq; finiẽ. Maiores itaq; orbẽ in partes, partes in prouincias, prouincias ĩ regiones, regiones in loca, loca in territoria, territoria in agros, agros in cẽturias, cẽturias in iugera, iugera ĩ climata: deinde climata in actus, pticas, paſſus, gradus, cubitos, pedes, palmos, uncias, & digitos diuerſetur. tãta enim fuit eorum ſolertia. Digitus eſt pars minima agreſtium menſurarum: inde vncia habet digitos tres. palmus autem quatuor digitos habet. pes XVI. paſſus ped. v. pertica paſſus duos, id eſt pedes x. Pertica autem à portando dicta, quaſi portica. omnes autem præcedentes mẽſuræ in corpore ſunt, ut palmus, pes, paſſus & reliquæ: ſola pertica portatur. eſt enim x. pedum, ad inſtar calami in Ezechiele templum menſurantis. Actus minimus eſt latitudine pedum quatuor, longitudine CXX. climata quoque vndique verſus pedes habent LX, ita.

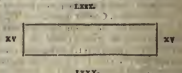
ACTVS quadratus vndiq; finitur pedibus CXX, ita.

HVNC Bætici arapennem dicunt. ab arando ſcilicet. Actus duplicatus iugerum facit: ab eo quòd eſt iunctum, iugerum nomen accepit. iugerum autem conſtat longitudine pedum ducentorum XL. latitudine CXX. ita.

ACTVM, prouinciæ Bæticæ ruſtici agnam uocant: porcam idem Bætici XXX. pedum latitudine, & LXXX. longitudine definiunt ita.

SED porca eſt quòd in arando extat: quòd defoſſum eſt, lyra. Galli candetum appellant in areis urbanis ſpatiũ centum pedum, quaſi cẽteatum: in agreſtibus autem, pedum CL. quadratorum iuſtum candetum vocant. Porro ſtadialis ager habet paſſus CXXV. id eſt pedes DCXXV. cuius menſura octies computata miliarium facit, qui conſtat quinque milibus pedum. Centuria autem ager eſt ducentorum iugerum: qui apud antiquos à centum iugeribus vocabatur. Sed poſtea duplicata, nomen priſtinum retinuit. in numero enim centuriæ multiplicatæ ſunt, ſed nomen mutare non potuerunt.

potuerunt. Frontinus autem ſic in libro de limitibus. Menſura eſt complurium, & inter ſe æqualium interuallorum longitudo finita. menſura eſt, ut pes per vncias, per pedem decempeda, per decempedam actus, per actum paſſus, per paſſus ſtadium, per ſtadium miliarium. minima harum menſurarum pars eſt digitus. ſi quid enim intra digitum metiamur, partibus reſpondemus, vt dimidiam aut tertiam partem digiti. in pede porrectio ſemipedes duo: in pede coſtrato ſemipedes quatuor; in pede quadrato ſemipedes octo. pes habet palmos quatuor, vncias duodecim, digitos ſexdecim. palmus habet digitos quatuor, vncias tres. ſextas, quæ eadem dodraus appellatur, habet palmos tres, vncias nouem, digitos duodecim.

MVNICIPIA, quidam putant à munitionibus dicta; alij à munificentia, quòd munificæ eſſent ciuitates. primaq; origo oppidorum, quæ ciuitates dictæ ſunt, municipia nominata. Hæc Siculus Flaccus.

MVTI, lapides in agrorum diuiſionibus dicebantur, ſine inſcriptione appoſiti; ideo quia nulla ſignificatiõe apparerent, quoto loco numerarentur. Ex Hygeno.

NVMERVS, notis quibuſdam ueteres utebantur numeros ſignificantibus, quas deinde ad literarum formam ſcribendi conſuetudine, paulatim conuertit librariorum inſcitia. quas quidem notas, & earum ſignificationem è regione ſubiiciam. atque hæ tredecim ſunt, totidem, quot Priſcianus agnoſcit; ab eo tamen, quiddam eſt, cur diſſentire cogar.

Antiquæ notæ:	Significatio	
I	I	vnus
V	5	quinque
X	10	decem
L	50	quinquaginta
C	100	centum
IↃ	500	quingenta
CIↃ	1000	mille
IↃↃ	5000	quinque millia
CCIↃↃ	10000	decem millia
IↃↃↃ	50000	quinquaginta millia
CCCIↃↃↃ	100000	centum millia
IↃↃↃↃ	500000	quingenta millia
CCCCIↃↃↃↃ	1000000	decies cẽtena millia.

NON erat autem, inquit Plinius, apud veteres numerus vltra centum millia: itaq; & hodie multiplicantur hæc, vt, decies centena millia, aut ſæpius, dicatur. Atq; hæ notæ, ſi figuram conſideres, eædem omnes ſunt, niſi quod in quinq; primis deprehenditur diſsimilitudo. nam cum ſcribimus CIↃ. ſiue IↃↃ. & inde quæ ſubſequuntur, duabus tantum vtimur notis, I & C, hoc tamen obſeruantes, ut C poſt I non tanquam auerſa, ſed quaſi reſpiciens conſtituatur. ſic unamquamq; ſummam, quàm uolueris immẽſam, explicati primis quinque notis animaduertes. Hæc eſt prima conſideratio: ſequitur altera, quòd à prima nota ad uſque eas, quas in extremo poſui, alternis modo in quincuplum ſumma creſcit, modo in duplum: quod, ipſas notas qui perſequi ſingulas uoluerit, intelliget. Priſcianus autẽ hanc rationem tractat imperite primum, mille ſic ait notari, X. & decem millia ſic CXↃ. in quo repugnat vetuſtatis obſeruatio. triplex enim genus eſt, quod antiquitatem maxime teſtatur, lapides, libri, nummi. & cum ego in ſingulis non ita negligenter ſim uerſatus, nunquam tamen X. pro mille comperi, nunquam CXↃ. pro decem millibus. ſed idem labat in ſua ſententia: infert enim paulo poſt. Decem millia, quod ueriſimilius eſt, notatum per M, circumſcriptam ex utroque latere: & M. putat mille ſignificare, quia nominis prima ſit litera. quorum alterum concedo, ut M, mille ualeat: alterum, quia cum ratione pugnat, concedere nõ poſſum ut M. ideo mille ſignificet, quòd in verbo mille princeps occurrat litera .. mihi enim dubium non eſt, quin M inde ſit deriuata, quòd ueteres pro quingẽtis hac utebantur figura IↃ. unde, contra Priſciani ſententiam, qui de origine D neſcio quid ridicule comminiſcitur, facta, eſt D, negligentia ſimul & ignorantia deſcribentium, dum antiquas notas elementa putant. ergo pro quingentis, ut dixi, ſcribebant IↃ. pro mille CIↃ. unde fluxit M. errorem creante ſimilitudine, quod M quandoq; ita ſcribitur CIↃ. ut minimum diſcrepare uideatur à CIↃ.. in antiquis autem libris & alias figuras pro mille uſurpatas licet animaduertere, ut .. & CIↃ. quas peperit minus accurata librariorum feſtinatio, id agentium, ut CIↃ. uno calami ductu perficerent. etiam ∞ pro mille reperias: Quæritur etiam cur, L quandoq; pro I poſita reperiatur, ut in hac figura CCCCLↃↃↃↃ. & ſimilibus. huius quoque mutationis culpam ſuſtinet librariorum inſcitia: qui cum antiquam notam, I, longiuſculam uiderent, exempli gratia ſic, CCCIↃↃↃ. decepti ſimilitudine conſonantẽ L putarunt, & pro CCCIↃↃↃ. ſcripſerũt. CCCLↃↃↃ. Hæc de numerorum notis. reliqua erant nõnulla: quæ quia ſatietati legentium placet ocurrere, prætermitto hæc de re paulo plenius agetur in libris de quęſitis per epiſtolam: Ex noſtro commentario in epiſt. ad Att..

PARS. multis partibus plures, pro multo plures, ueteres dicebant, Cicero libro I. epiſt. fam. Perſpiciebant, inquit, multis partibus plures in Hortenſij ſententiam ituros. & lib. III. de finibus, Multis partibus malit, dixit, pro multo malit. item M, Cœlius in epiſtola ad Ciceronem: Turpe tibi erit, Patiſcum Curioni decẽ pantheras miſiſſe, te non multis partibus multo plures. etiam apud Cæſarem in commentarij illa nouimus. Quoniã numero multis partibus eſſet inferior. Suetonius quoque, non malus latinitatis auctor, in Iulij uita eodem loquẽdi modo uſus eſt. Ex noſtris ſcholijs in epiſt. fam.

PARERE, pro apparere, ueteres dicebant. itaque ſcriptũ eſt apud Siculum Flaccum. Aliquibus locis lapides, qui in limitibus poſiti erant, interciderunt: & limites ipſi, id eſt rigores, non parentibus lapidibus difficile inueniuntur. Et Frontinus, Ante Iouem limites non patebant, qui diuiderent agros. Hygenus autem: Antiquæ menſuræ actus in diuerſum nouis limitibus inciditur. nam tetrantum ueterum lapides adhuc parent, ſicut in Campania finibus Minturnenſium. Et apud Ciceronem in oratione pro Roſcio Comœdo.

PECVLATVS à principio capitalis Romæ non fuit, & pecuniaria pœna, non capitis diminutione, notabatur, id ſignificat Liuius libro XXVII. cum ait, M. Liuius erat, multis annis ante ex conſulatu populi iudicio damnatus. quam ignominiam adeo ægre tulerat, ut & rus migraret, & per multos annos hæ turbæ & omni cœtu careret hominum. ex his uerbis, non eſſe M. Liuio aqua & igni interdictum, ſed, affectum animo grauiter ex eo iudicio, iratum populo ſua ſponte urbe ceſſiſſe, animaduerto cum autem peculatus nomine eſſe damnatum, ex eo libello conſtat, quem neſcio quis de viris illuſtribus cõpoſuit. & apud Liuiũ lib. XXXVIII.

damnato

damnato de peculatu L. Scipione Aſiatico, Africani maioris fratre, litis æſtimatæ, & carceris, niſi ſolueret, mentio fit; aquæ vero & ignis interdictio nulla nominatur. eſt etiam exemplum M. Camilli, qui vrbem Romam obſidione Gallorum liberauit. hic ob Veientanam prædam, ut ait Liuius, à L. Appuleio accuſatus, xv. millibus grauis æris damnatus eſt. abijt autem in exilium ante iudicij diem: quia, cum ſe damnatum iri, de ſuis tribulibus & clientibus cognouiſſet, de patria maluit decedere, quàm iniquiſsimam multam populi ſuffragijs irrogatam, exoluere. nam damnatis de peculatu vel, quanti eſſet lis æſtimata, ſoluendum erat, vel in vinculis, donec ſoluerent, miſerrime viuendum. quod in Scipionis Aſiatici iudicio Liuius ſignificat. quòd ſi reus, iudicio non expectato, in exilium voluntarium abijſſet; tunc accuſationem quidem is, qui cœperat, perſequebatur; reum tamen abſentem non alia, quàm pecuniaria pœna populus condemnabat: eamq; pecuniam ſoluere, ſi rediret, damnatus cogebatur, aut ſi ſoluendo non eſſet, in carcerem ire. Hoc de crimine lex nulla nominatur: ſed ante M. Aemilium Lepidum C. Flaminium cos. quo anno ſuperior Africanus à duobus Petilijs tribunis pl. eſt accuſatus, iudicem ſenatum fuiſſe Liuius lib. xxxvIII. ſignificat. me tamen idem Liuius in dubitationem adducit, ſenatus ne, an populus ante eos conſules, quos nominaui, de peculatu quæſierit. ſcribit enim duobus libris, xxvII. & xxvIIII. M. Liuium Salinatorem, poſt priorem conſulatum à populo eſſe condemnatum. eam porro damnationem peculatus nomine fuiſſe, iam oſtẽdimus. Sed videlicet exiſtimare poſſumus, quouis de crimine, ſi tribunus pl. aliquis eſſet accuſator, populum iudicare potuiſſe: ne grauis auctor T. Liuius, damnetur inconſtantiæ. Poſt Africani, eiuſq; fratris Aſiatici accuſationem, prætor cum iudicum conſilio de ijs, qui peculatus arguerentur, quæſtionem exercenit. id opinor lege ab aliquo magiſtratu lata inſtitutum. alioqui, quod ſenatus vniuerſi munus erat, ad prætorem, certumq; iudicum numerum, ſenatu negligente, tranſlatum, vix puta in. Lege poſtea Iulia capitalis peculatus factus eſt: quod iuriſconſulti declarant. Peculatus pœna, inquit Vlpianus ad legem Iuliam peculatus, aquæ & ignis interdictionem continet: in quam hodie ſucceſsit deportatio. porro, qui in eum ſtatum deducitur, ſicut omnia priſtina iura, ita & bona amittit. Lege autem peculatus tenebatur, ſi quis pecuniam publicam ſurripuiſſet. vel vt ſurriperetur, curaſſet: ſi quis in aurum, argentum ue, aut æs publicum quid indidiſſet, vel immiſcuiſſet, feciſſetq; dolo malo, quo id peius fieret. hęc apud Venuleium ſcripta ſunt. Quod autem additur, eadem Iulia lege obſtrictos fuiſſe qui æs, in quo leges inciſæ erant, refixiſſet; vel quid immutaſſet, aut in publicis tabulis deleuiſſet, īduxiſſet ue: hæc ego nó ad peculatum, ſed ad maieſtatem retulerim. quòd ſi precio commiſſum id fuiſſet: ne ſic quidem peculatus mihi videtur, ſed damnandi potius maieſtatis, & corruptus, & corruptor. quædam enim incerta crimina in maieſtatem conferebantur: neque aliud crimen patebat latius, atque etiam, quod in lege Iulia peculatus ait Vlpianus ſcriptum fuiſſe, ne quis ex pecunia ſacra religioſaq; auferret, interciperet, in rem ſuam verteret. non peculatum magis, quám ſacrilegium, fuiſſe exiſtimauerim. Hæc præterea ſunt in crimine peculatus: ſi quis imperator pecuniam ex præda captam penes ſe priuatim retinuiſſet, eamq; nec in triumpho tulisset, nec in ærarium retuliſſet. Pœna peculatus vel pecuniaria fuit, vel capitalis. nam qui prædam ab hoſtibus captam ſurripuerat, in quadruplum damnabatur: ceteris autem aqua & igni interdicebatur. poſtea irrogata eſt alia lege deportatio abrogata interdictionis pœna. Et quoniam, vt repetundæ, ita peculatus publicum furtum fuit: propterea, ut in repetundis, ſic in peculatu æſtimationes ſiebant litium, contraq; heredes, vt ſcripſit Papinianus ad legem Iuliam peculatus, actio dabatur. peculatum tamen, quod ante quinquennium eſſet admiſſum, obijci non oportuit, ſi Venuleio credimus. Ex libro noſtro de legibus Romanis.

PERDVELLIO criminum omnium de maieſtate fuit atrociſsimum. nam tunc eſt, cum in ipſam remp. vel in perſonam magiſtratus, aut principis infertur iniuria. cognoſcebatur autem non à prætore, ſed à II. uiris, deinde ad populum erat prouocatio. itaque & Horatium illum, qui ſororem occidit, & Sp. Caſsium Viſcellinum, qui de regno cogitauit, perduellionis accuſatos, alterum, à populo eſſe abſolutum; alterum condemnatum, &, bonis publicatis, necatum, Liuius monimentis hiſtoriarum prodidit; quanquam Horatij factum, parricidium, non perduellio, videtur fuiſſe: & lege parricidij, quam Numa Pompilius fecerat, iudicatum eſſe, Hoſtilij regis iuſſu, Pompeius docet. cur igitur perduellionem Liuius nominat? ait enim: Rex, cõcilio populi aduocato II. viros, inquit, qui Horatio perduellionem iudicent ſecundum legem, facio cauſſam hanc, fortaſſe veram, licet opinari: uel quia Numa vir ſanctiſsimus, parricidium omne perduellionem uoluit eſſe; uel quia, ſi non omne parricidium, ſaltem illud quod in cognatos, affinesve committeretur. Lege perduellionis, primum II. uiri iudicabant, deinde ad populum erat prouocatio. declarat hoc oratio pro Rabirio perduellionis reo: ex qua, primum à II. uiris, deinde à populo de Rabirio iudicatum eſſe, cognoſcitur. quod etiam Suetonius tradit. quanquam, multo ante, iudicem hoc de crimine populum fuiſſe, non modo Horatij proximo demonſtratur exemplo, uerum etiam ex eo. quod à Plutarcho in Poplicola de Vitellijs, & Aquilijs, qui Tarquiniæ gentis vtrique fuerunt, proditum eſt. nam, cum de Tarquinio rege reſtituendó cogitaſſent, damnati à populo pœnas morte debitas luerunt. Atque hoc uno crimine damnatos necare ciues Romanos licuiſſe, eum eo tamen, ſi populus ita iudicaſſet, (nam, alioqui ne liceret, Sẽpronia C. Gracchi tribunicia lege ſancitum eſt) ſatis plane conſtat; quippe, cum & crucem Rabirio a Labieno accuſatore in campo conſtitutam Cicero dicat; &, mortem lege Iulia irrogatam; poſteriores etiam iuriſconſulti tradiderint, rei quoq; memoria poſt mortem condemnata. Notat Vlpianus, purgandum fuiſſe crimen perduellionis etiam ſucceſſoribus; ſi forte reus obijſſet ante quàm de eo iudicatum eſſet. Quemadmodum autem omnium de maieſtate criminum perduellio grauiſsimum fuit: ſic à populo ijs comitijs, quæ maxima omnium erãt, centuriatis, inquam, iudicabatur. quod in ea, quam proxime nominaui, oratione pro Rabirio declaratur. idemq; Liuius, Valeriusq; ſignificant; qui cẽturias nominant in eo perduellionis iudicio, quod de Ti. Graccho, & C. Claudio cenſoribus, accuſante tribuno pl. fiebat. nec dubito, quia Atilius ille Calatinus, Q. Fabij Maximi ſocer, quem ſcribit Valerius oppidi Soranorum proditione reum ad populum eſſe factum, centuriatis & ipſe comitijs cauſſam dixerit; cum

oppidi

oppidi proditio, quæ in remp. grauis iniuria eſt, videatur eſſe perduellio. itaq; miror, (vt aliud ex alio) cur proditionem & maieſtatem Pedianus quodam in loco ſepararim nominauerit: cum proditio certe in maieſtatem includatur, atq; etiam, vt ego exiſtimo, perduellio ſit. niſi ſi ut ſpeciem, quomodo philoſophi loquuntur, à genere ſciunxit, perduellionem ſcilicet à maieſtate. oam & vocabulum ipſum, prodere, videtur proprie ad directe perduellionem ſpectare. eſt enim, ubi quis cum hoſtibus aduerſus remp. conſpirat. Ex libro de legibus Romanis.

Pertica à portando dicta, quaſi portica. Ex libello variorum auctorum de limitibus.

Plebs. plebeij Romæ multi fiebant ex patricijs, ſicuti contra ex plebeijs patricij. id cum fiebat adoptione, nomen mutabatur. quod opinor ſatis cooſtare. cum vero non adoptione, ſed aliquo priuilegio aut à plebe ad patres, aut à patribus ad plebem tranſibant; conſeruabatur nomen. quod Octauiæ gentis exemplo Suetonius oſtendit: ait enim, modo patriciam, modo plebeiam fuiſſe, nomine conſernato. & Dio lib. XLII. P. Cornelinm Dolabellam qui Ciceronis gener fuit, tranſiſſe ad plebem, tradit. ex quo poſtea tribunus pl. factus eſt Dolabella; nec deſijt eſſe Cornelius, ſed deſijt eſſe patricius. nam libro XIII. epiſt. fam. Cicero P. Cornelium vocari dicit eum qui Dolabellæ beneficio ciuitate à Cæſare uicto iam Pompeio, donatus erat. quod factum eſt poſt illud tempus, quo tranſiſſe ad plebem Dolabellam ſcripſit Dio. video etiam in hiſtorijs tribunum pl. nominari Minucium Augurinum factum videlicet ex patricio plebeium nomine conſeruato. nam antea Minucios omnes patricios videmus. Ex noſtro commentario in epiſt. ad Q. fratrem.

Plinthides, quid ſit, Hygenus in libro de limitibus declarat bis verbis. Quæſtorij dicuntur agri, quos populus Romanis, deuictis pulſiſq; hoſtibus poſſedit, mandauitq; quæſtoribus ut eos venundarent: quæ cẽturiæ nunc appellantur Plinthides, id eſt laterculi: eaſdem in quinquagenis ingeribus quadratas cluſerunt limitibus, atq; ita certum cnuque modum uendiderunt. Idem in eodem libro ſic. Sunt Plinthides, id eſt laterculi quadrari, vti centuriæ per ſena millia pedum L. limitibns incluſi, habentes ſinguli laterculi iugera numero I.CC.L.

Prænomen. Romana prænomina ad triginta fuiſſe, ex Varronis ſententia tradit Valerius. hæc autem fuiſſe videntur, Agrippa, Appius, Aulus, Cæſo, Caius, Cnæus, Decimns, Hoſtus, Lucius, Mamercus, Manius, Marcus, Numerius, Opiter, Poſtumus, Proculus, Publius, Qnin&tus, Seruius, Sextus, Spurius, Tiberius, Titus, Tullus, Vibus, Volero, Vopiſcus. peregrina vero prænomina fuere, Ancus, Aruus, Lar, Lucumo, Metius, Numa, Petro, Pompo, Sertor, Tallus, Turnus, Voluſus. de quorum prænominum origine, ac ſignificarione, quoniam qui de nominibus modo ſcripſere, nihil dixerunt, nos ea ſcribemus, quæ à ueteribus tradita, à nobis quanta maxima fieri potuit diligentia, ſunt collecta. Agrippa, Feſto auctore, uocatus, qui cum labore matris ſit natus, exempli cauſſa in pedes contra naturam, & non in caput, id eſt ab ægro partu. item Nonius Marcellus, & Quinctilianus libro IX. Appius ex Sabinorum prænomine Actio venit, ut ait Valerius: idq; Romæ Claudiorum fuit; quorum princeps Actius Clauſus dictus eſt. de quo Liuius lib. II. Auli dicti, qui dijs alentibus naſcerentur, ut ait Valerius. Cæſo, qui ex vt ero matris exectus eſt: quod tradunt Feſtus, Valerius, Plinius lib. VII. cap. IX. Caius à gaudio patrum appellatus, ut ait Valerius. Cnæos vel ab inſigni aliqua re, quaſi γενναῖον, uel à γίγνεσθαι, id eſt generatione futura, dictos tradit Valerius, & Feſtus Quinctus. Sextus, Decimus, à numero dicti ſunt, teſte Varrone; ut, qui quincto, ſexto & decimo quoque loco eſſet natus, is demum primis temporibus Quinctus, Sextus, & Decimus diceretur. Hoſtus, inquit Valerius, fuit prænomen in eo, qui peregre apud hoſpitem natus eſt; fuitq; prænomen Lucretij Tricipitini, collegæ L. Sergii conſulis Macrobius lib. I. Sat. qui in hoſtico procreatus eſſet, eum Hoſtum fuiſſe uocatum ſcribit eſt autem mendum apud Valerium: Hoſpes enim legitur, non Hoſtus. quòd autem legendum ſit Hoſtus, ex eo intelligi poteſt, quòd Liuius Lucretium Tricipitinum, cuius meminit Valerius, Hoſtum uocat & in Conſulibus Capitolinis ſcriptum eſt, P. LVCRETIVS HOSTI F. Macrobius etiam lib. I. Hoſti Hoſtilij mentionem facit. Lucij duplex origo traditur à Valerio. aut enim à Lucumonibus Etruſcis dictus eſt, ut Lucumo Tarquinienſis, qui ſe L. Tarquinium appellauit; aut is demum Lucius appellatus eſt, qui lucis initio natus eſt. quod ſcribit etiam Feſtus, & Varro. Mamercus prænomen gentis Aemiliæ fuit, de quo Plutarchus in Numa, & Aemilio ſic. Mamercus fuit Pythagoræ filius, à quo Numa Pompilius rex filiũ Mamercum nominauit, qui auctor, & princeps gentis Aemiliæ fuit. Feſtus autem prænomen Oſcum eſſe putat; quòd Oſci Martem Mamercum appellauerint. Manius dictus eſt, qui mane eſt ortus; aut ominis cauſſa, quaſi bonus: manum enim antiqui bonum dicebant. quæ tradit Varro lib. II. de analogia, Valerius, Feſtus Macrobius lib. I. Sat. Zoſimus autem, Græcus hiſtoriarum auctor, lib. I. tradit, Manium in gentem Valeriam profectum eſſe à quodam Valerio, qui primus ſacra diis Manibus fecit. Marcus dictus eſt, qui menſe Martio natus eſt, ut ait Valerius. De Numerio ſic Feſtus: Numerius prænomen nunquam antea fuiſſe in patricia familia dicitur, quàm Q. Fabius qui unus poſt ſex & trecentos ab Etruſcis interfectos ſuperfuit, inductus magnitudine diuitiarum vxorem duxit Otacilij Maleuentani, ut tum dicebatur, filiam, ea conditione, vt qui primus natus eſſet, prænomine aui materni Numerius appellaretur. & Valerius ita: Numerio ſola patricia familia uſa eſt, Fabia, iccirco quod, CCCVI. apud Cremeram flumen cæſis, qui unus ex ea ſtirpe extiterat, ducta in matrimonium vxore filia Numerij Otacilij Maleuentani ſub eo pacto, vt, quem primum filium ſuſtuliſſet, ei Numerii prænomen imponeret, obtemperarit. hinc mendoſe apud Ciceronem libro I. de Diuinatione legitur ita: His adiungatur etiam ſomnium Aeneæ, quod innumerũ Fabij Pictoris Græcis annalibus ſcriptum eſt. cum ſit legendum. Quod in Numerii Fabij Pictoris. fuit enim alter Fabius Pictor prænomine Quinctus, qui de rebus Romanis latine ſcripſit, Gellio, & Nonio teſtibus, qui eius ſæpe uerba latina proferunt, itemq; Cicerone de legibus li. I. qui eum inter hiſtoricos Latinos numerat. at qui Græce ijſdem de rebus ſcripſit, is uidetur fuiſſe Numerius nominatus, quem tamen li. I. Dionyſius Quinctum nominat. Hac ratione in oratione pro Cluentio Numerios Aurios legimus, & libro III. de oratore Numerium Furium, & lib. II. de diuin. Numerium Suffucium & apud Pedianum Numerium Quinctium

ſtium. Opiter dictus, cuius pater, auo viuo, mortuus eſt: quaſi qui poſt obitum patris genitus ſit, aut qui ob patrem auum habeat. quod prænomen Virginio Tricoſto conſuli fuit. Valerius, & Feſtus. Poſtumus, qui poſt humatum patrem eſt natus. Varro lib. II. de analogia, & Plutarchus in Coriolano, ut Poſtumus Cominius, & Poſtumus Aebutius: de quibus Valerius. Proculus, qui natus ſit patre peregrinante patria procul, vt ait Plutarchus in Coriolano. Valerius autem, qui patre ſene natus ſit, quaſi procul ætate progreſſo, eum Proculum eſſe uocatum dicit. Publi: ait Valerius qui prius pupilli facti erant, quàm prænomina haberent. alij, ominis cauſſa à pube. Seruius is primum dictus eſt, quem ſeruiens mulier peperiſſet, ut de Ser. Tullio rege ſcribit Dionyſius. at Valerius, qui mortua matre, i vtero ſeruatus eſt. Spurius dictus, qui ſine patre eſſet. antiqui enim iiſdem literis S.P. Spurium, & ſiue patre, ſcripſerunt. quod à Plutarcho in quæſtionibus, & Valerio traditum eſt. Tiberij, ait Valerius, dicti qui ad Tiberim naſcerentur. De Tito controuerſia eſt. Valerius à Sabino quodam, nomine Tito, manaſſe ait; Feſtus à titulo, titulos autem milites fuiſſe, quòd patriam tuerentur, quaſi tutulos. Tullus ominis cauſſa dictus eſt, quaſi tollendus, o litera in u uerſa: quod à Valerio proditum. Volero, inquit Valerius in prænomen abijt, quia volentibus naſci liberis parentibus videbatur. quo uſus eſt Publilius Philo, qui nominatur in anno CCCLII. Capitolino. Vibum prænomen eſſe indicat annus CCC. Capitolinus, ubi eſt ita: P. SESTVS Q. F. VIBI N. CAPITOLINVS; itemq; Liuius libro XXVI. Vopiſcus dictus, qui ex duobus cõceptis vno aborto excluſo ad partum legitimum deduceretur: quo prænomine præcipue Iulia gens uſa eſt. Valerius, Feſtus, Plutarchus in Coriolano, Plinius libro VI. cap. IX. Hactenus de Romanorum prænominum, vi, ac ſignificatione. nunc de peregrinis, quorum eſt ratio, & ſignificatio. Ancum ſcribit Varro à Sabinis ortum. Valerius autem tradit eum Ancum eſſe appellatũ, qui uitioſum habuit cubitum, qui ἀγκὼν, græce dicitur, cui etiam Feſtus aſſentitur. Ancus enim inquit, ille vocatur, qui aduncum habet brachium ita, vt regi non poſsit. hinc Ancus Martius Rex, & Ancus Publicius imperator Lanuuinus cõtra Hoſtilium regem, Dionyſio auctore. Arruntem, & Lucumonem Etruſca pronomina fuiſſe, ſcribit Dionyſius. itaque Arruntem Tarquinium, Superbi regis filium, & Arruntem Tolumnium, Porſenæ filium, legimus. Voluſus Sabinum fuit: eoq; vſus eſt pater P. Valerij Poplicolæ, Liuio, & Capitolinis lapidibus auctoribus quanquam Græci οὐάλεσον uocant. Lartis prænomen, ut tradit Valerius, à laribus ſumptum eſt. Tuſcum autem ante creditum eſt eſſe, fuitq; conſulis Herminij. idem fere Cariſius, & Priſcianus lib. v. Lar, ſi familiaris eſt, facit laris; ſi Tolumnij Porſenæ, Lartis & Seruius in VI. Aeneidos: Lar Tolumnius, à Coſſo occiſus, à loco dictus eſt, flectitur autem, Lar Lartis. & Liuius li. IIII. Daturos, quod Lar Tolumnius dediſſet. & Cicero Philipica IX. Lar Tolumnius, Veientium rex. de Larte Porſena ita Dionyſius lib. v. Βασιλεὺς, ὃν κλουσιανῶν λάρος, ὄνομα, πορσίνας, ἐπίκλησιν. Quòd autem hoc prænomen Herminij conſulis fuerit, ut ait Valerius, id etiam ex Dionyſii libro IX. cognoſcitur: à quo ita anno CCCIIII. cõſul ſcribitur λάρος ἑρμίνιος; & à Diodoro λάρινος ἑρμίνιος. Ex his autem intelligi poteſt, quàm vere ſcripſerint quidam in libro de nominibus, ita. Poſtea quàm in vrbem migrarunt Sabini, duplicari nomina cœperunt, ut Numa Pompilius. Ser. Tullius, Lartes Porſena. quamuis hoc nomen Etruſcum fuerit. in quo prænomine Lartes ſciendum eo ueluti prænomine uſos ueteres. Seruius interpres Vergilianus ab oppido dictum putat. itidem Plutarchus in Publicola exiſtimat, qui tamen λαίρτης ſcribit. ſed male. Hæc illi. quàm autem vere, ipſi viderint. neq; enim Lartes Porſena duobus tantum nominibus vſus eſt, cum ex Tolumnia gente fuerit, Seruio, quem ante nominaui, auctore: nec Lartes in recto caſu dicitur, ſed Lar: quod ſuperioribus teſtimonijs comprobatũ eſt: nec Seruius Lartem ab oppido dictum ait, ſed à loco; nec item Plutarchus ullo in libro, ne dum in Publicola, ab oppido dictum ſcripſit: neque item eſt apud Plutarchum λαίρτης, ſed λάρος, quanquam mendoſe: inquit enim, ἱκέτης ὢν κλάρου πορσίνας: cum ſit legẽdũ ex Dionyſio, τὸν λάρον πορσίναν. Cur igitur hoc illi dixerunt, quia interpretem legerũt, qui ita vertit: Supplex ad Laertem Porſenam confugit. illi vero in græcis libris uerſati, quid in græco codice eſſe deberet, intelligentes, illud, quod non erat, eſſe affirmarunt. Metius Albanorum prænomen fuit, ut in Metio Fufetio; & Sabinorum, ut in Metio Curtio: & Latinorum, ut in Metio Geminio, & Metio Octauio, de quibus Liuius. Numa Sabinorum fuit, ut in Numa Pompilio rege, & in Numa Marcio pontifice maximo. Pomponius prænomine uſus eſt Pompo Pompilius, Numæ regis paterq; quod ſcripſit Dionyſius in Numa, & Liuius libro XL. itaque Numa filium etiam habuit nomine Pomponem, qui ex ſe gentem Pomponiam propagauit, auctore Plutarcho. quanquam quidam imperite Pompilij filium Numam eſſe ſcripſerunt. Tullus Sabinorum prænomen fuit: de quo Feſtus. Dionyſius etiam cum Tatio rege Sabinorum Romam cõmigraſſe ait Tullum cognomine Tyrannum. Turnus Latinorum nomen fuit, ut in Turno Herdonio Aricino. Sertor, auctore, Valerio dictus eſt, qui per ſatione natus eſſet; eoque prænomine Sertor Reſius uſus eſt, is, qui primus ius feciale inſtituit. Feſtus autem, Sertorem à prẽdedo dictum à quibuſdam, ait, quia, cum cuipiam aſſerat manum educendi eius gratia ex ſeruitute in libertatem uocetur adſertor: cum veriſimilius ſit, dictum, quòd ferret quid; ac potius ad ſertorem à ferendo accepiſſe nomen, cum aliquem ferat, petendo in libertatem eandem, qua ipſe ſit, id eſt iungat, quia fruges, cũ ſeruntur, terræ iungit. Statim prænomen à ſtabilitate dictum, tradit Feſtus: ſeruile autem, nomen fuiſſe Gellius. Nunc oſtendamus, qua ratione hæc ipſa prænomina ſcriberentur. Romanorum prænominum alia ſingulis alia binis, alia ternis literis ſcribi ſolita, cum à veteribus traditum, tum ab antiquiſsimo quoque lapide, nummoq; ita retentum eſt, ut nihil ea re poſsit eſſe illuſtrius. auctores ſunt Plutarchus in quæſtionibus, Soſipater, Donatus, & Priſcianus. ſingulis literis ſcribebantur, Aulus, Cæſo, Caius, Quinctus, Decimus Lucius, Marcus, Manius, Numerius, Publius, Titus, ut A. Poſtumius, C. Iulius, K. Fabius, Q. Cæcilius, D. Iunius, L. Licinius, M. Valerius, M. Curius, N. Fabius, P. Cornelius, T. Manlius: binis literis, Appius, Cnæus, Spurius, Tiberius, Opiter, ut Ap. Claudius, Cn. Pompeius, Sp. Veturius, Ti. Aemilius, Op. Virginius: ternis, Mamercus, Sextus, Seruius, Tullus; ut Mam. Aemilius, Sex. Iulius, Ser. Cornelius, Tul. Hoſtilius. Fuiſſe præterea aliquot prænomina, quæ longo poſt tem

pore

pore pro cognominibus uſurpari cœpta ſint, ex uetultis non ſolum grammaticis, ſed etiam annalibus intelligitur. quod ipſum in Agrippa, Voluſo, Mamerco, Proculo, & Tullo facile perſpici poteſt: quæ in L. Vipſanio Agrippa, L. Valerio Voluſio, M. Aemilio Mamerco, C. Plautio Proculo, L. Volcatio Tullo, uiris conſularibus, cognomina eſſe, perſpicuum eſt: quod etiam tradit Valerius his uerbis: Quæ olim prænomina fuerunt, nunc cognomina ſunt, ut Poſtumus, Agrippa, Proculus, itemque Priſcianus libro 11. ſic: Inueniuntur multa, quæ in alijs perſonis ſunt prænomina, loco cognominum accipi. Mulieres quoque prænominibus uſæ ſunt: de quo Valerius ita: Antiquarum mulierum frequenti in uſu prænomina fuerunt, Rutilla, Ceſella, Rodocilla, Mutrulla, Burra. iſta prænomina a uiris tracta ſunt, Caia, Lucia, Publia, Mania. Feſtus uero ſic: Prænominibus feminas uſas eſſe, teſtimonio ſunt Cæcilia, Taratia, quæ ambæ Caiæ ſolitæ ſint appellari: pari modo Lucia & Tita. Varro autem libro 11. de analogia ſic. In noſtris nominibus, qui ſumus in Latio, & liberi, analogia neceſſaria. itaque ibi apparet analogia: ac dicitur, Terentius uir, Terentia fœmina, Terentium genus. in prænominibus ideo non ſit item, quòd hæc inſtituta ad uſum ſingularia, quibus diſcernerentur, nomina gentilicia, ut a numero, Secunda, Tertia, Quarta, in uiris, ut Quinctus, Sextus, Decimus. ſic ab alijs rebus, cum eſſent duo Terentij, aut plures, diſcernendi cauſſa, ut aliquid ſingulare haberent, notabant forſitan ab eo, qui mane natus diceretur, ut is Manius eſſet; qui luci, Lucius; poſt patris mortem, Poſtumus. è quibus quædam item cecidiſſe in feminis, declarant prænomina antiqua mulierum, Mania, Lucia, Poſtumo. uidemus enim, Maniam matrem Larum dici, Luciam Volaminiam Saliorum carminibus appellari, Poſtumam a multis poſt patris mortem etiam nunc appellari. Poſtremo Plutarchus in Mario Poſidonium reprehendit, qui, cum primum nomen proprium eſſe diceret, nulli tamen mulieri primum nomen eſſe dicebat. ex quo efficiebatur, mulieres proprio nomine caruiſſe. itaque idem in quæſtionibus aperte ſcribit, mulieres duobus, uiros tribus nominibus eſſe uſos. Sunt etiam lapides, in quibus hæc prænomina leguntur, Prima, Secunda, Tertia, Quarta, Quincta, & Quinctula, Lucia, Mania, Tita. quibus ipſis in lapidibus animaduertitur, prænomina quandoque poſtponi conſueuiſſe: nominatur enim Salula Prima, Liuia Quarta, Nonia Quinctula. quod idem in uiris Liuius etiam fecit; qui, Attius, Tullus, Attius Neuus, Manlius Cnæus, Octauius Metius; & Cicero, Maluginenſis M. Scipio; & Suetonius, Claudius Appius Regillanus, & alia eiuſmodi dixerunt. Caiam præterea, quod commune omnibus mulieribus prænomen fuit, Ↄ. in uerſa notatam fuiſſe. contraque Caium in uiris, ſatis eſt ex Probo, aliiſque ueteribus grammaticis, atque lapidibus perſpicuum. Ex libro Caroli Sigonij de nominibus Romanorum: in quo & alia leguntur ſane præclara, admodumque ſcitu digna.

PRAETEXTA quatuor hominum genera utebantur, pueri ad uſque tirocinij diem, hoc eſt ad annum ætatis XVII. magiſtratus omnes urbani: quod utrunque nemo, ut opinor, paulo humanior ignorat: præterea, quod obſeruatum non ita uulgo credimus, magiſtri collegiorum, dum ludos compitalicios faciebāt; & ſenatores omnes, cum deorum feſtos celebrabant dies. de magiſtris collegiorum docuit me locus in oratione in Piſonem, quo in loco ſunt hæc: Q. Metellus deſignatus conſul, cum quidam tribunus pl. ſuo auxilio magiſtros ludorum ludos facere iuſsiſſet, priuatus fieri uetuit. tu, cum in calendas Ian. compitaliciorum dies incidiſſent. Sex. Clodium, qui nunquā antea prætextatus fuiſſet, ludos facere, & prætextatum uolitare paſſus es. quibus uerbis Pedianus hæc ſubiungit. Solebant magiſtri collegiorum ludos facere. faciebant compitalicios prætextati. Erat autem ſatis turpe mendum in ijs uerbis, Magiſtros ludorum ludos facere. nam eſt in omnibus, qui ad hanc diem impreſsi leguntur, libris, Magnos ludos facere. cum loquatur Cicero non de magnis ludis, ſed de compitaliciis. ut omittam duo argumenta, unum, quòd illud, Facere iuſsiſſet, aliquid omnino deſiderabat. quē enim tribunus ille ludos facere iuſsiſſet? alterum, quòd Pedianus ita loquitur, ut ſignificet magiſtrorū in oratione fieri mentionem. quàm facile autem ex, magiſtros, fieri potuerit, magnos, literarum declarat ſimilitudo, præſertim ſi, magiſtros, paucioribus literis, apice ſuperimpoſito, ſcribatur. De ſenatoribus autem ex iis uerbis, quæ ſunt oratione 11. in Antonium, conieci: Neſcis, heri quartum in circo diem ludorum Romanorum fuiſſe? te autem ipſum ad populum tuliſſe, ut quintus præterea dies Cæſari tribueretur? cur non ſumus prætextati? cur honorem Cæſaris, tua lege datum, deſeri patimur? Ex commentario noſtro in orationem pro Sextio.

PRAETOR de capitalibus criminibus quærebat, non omnibus tamen, ſed tantum de maieſtate, de ui, de repetundis, de crimine inter ſicarios, de ambitu, de ueneficio: de inceſtu uero, & perduellione populus. prætores autem, quæ cuiusque futura eſſet quæſtio, ante ſortiebantur: ut deinde ſingulis de criminibus ſinguli, prout ſors tuliſſet, cum conſilio quærerent. etſi de crimine inter ſicarios, cum in iudicium quandoque ita multi uocarentur, ut prætor unus minime ſufficeret, non unus, ſed duo prætores cognoſcebant. quod in oratione pro Cluentio animaduertimus. idemque eandem ob cauſſam in aliis criminibus interdum eſſe factum, licet exiſtimare. non nunquam etiam, diem dicente aliquo tribuno pl. qui cogendi ad iudicium populi ius haberet, non prætor, ſed populus ipſe de maieſtate quæſtionem exercebat. itaque Cn. Domitius tribunus pl. is, qui cum C. Caſſio poſtea conſul fuit, accuſauit M. Silanum, quòd iniuſſu populi bellum cum Cimbris conſul geſsiſſet; cum in eo bello graues ob eam cauſſam calamitates acceptas eſſe diceret. qua de re ſuffragium tribus tulerunt. Quod autem dixi, prætores de criminibus quæſiſſet: unum excipio prætorem urb. qui nullo de crimine publico quærebat; itaque nec quæſitor dicebatur; tantum, ciuilibus controuerſijs ad eum delatis, ius dicebat, hoc eſt iudices, & iudicij formulam, quam ſequerentur, dabat. nec enim prætor ipſe iudicare ſolitus erat, ſed, cum iudices, ab ipſo dati, de controuerſia cognouiſſent, ac iudicaſſent exequebatur. ideo in omnibus ferme edictis prætorum legitur, Iudicium dabo. in quo poſteriores lapſi ſunt. eſt igitur aliud, ius dicere; aliud, iudicare: contra quàm qui ueterum iuriſconſultorum libros ignorant, opinantur. &, quemad-

modum ciuilibus in rebus prætor non cognoſcit, neque iudicat, ſed ius dicit: ſic qui ab ipſo iudices dati ſunt, non ius dicunt, ſed cognoſcunt, ac iudicant. hinc recuperatores, hinc centum uiri, hinc arbitri, quos prætor dabat ut iudicarent. atque hoc & Cicero ſenſit in epiſto. ad Quintum fratrem. Prætor inquit, ſolet iudicare, deberi? Quædam tamen erant, in quibus non modo non iudicabat, uerum nec ius dicebat prætor urb. ſed, omiſſa iuriſdictione, imperio prætorio exequebatur; ut, cum bonorum poſſeſsionem ſecundum tabulas, aut contra tabulas dabat; item, cum reſtituebat in integrum; & huius generis nonnulla. Porro, cuius prætoris erat iuriſdictio, eius non erat quæſtio publica: neque, cuius quæſtio publica, eius iuriſdictio. unus tamen de toto prætorum collegio, qui erant omnes octo, & iuris dicendi, & quærendi poteſtatem habebat, is, qui prætor inter peregrinos uocabatur. nam &, ius inter peregrinos ab eo dictum, ſatis conſtat: quæſitum, ſociorum, hoc eſt peregrinorum, cauſſa de repetundis, Pedianus demonſtrat in orationis commentario aduerſus competitores. Hæc de iuriſdictione prætorum, nunc de origine primum, deinde de numero eorum ſubiungimus. etſi uideri poteſt ὕστερον, πρότερον. ſed hic doctrinam quærimus: de ordine non ita laboramus. ſcriptum eſt igitur in digeſtis Iuſtiniani libro I. ſic, ex Pomponio de origine iuris. Cum conſules auocarentur bellis finitimis; neq; eſſet, qui in ciuitate ius reddere poſſet; factum eſt, ut prætor crearetur; qui urbanus appellatus eſt, quòd in urbe ius redderet. poſt aliquot deinde annos, non ſufficiente eo prætore, quòd multa turba etiam peregrinorum in ciuitatem ueniret, creatus eſt & alter prætor; qui peregrinus appellatus eſt ab eo, quòd plerunque inter peregrinos ius dicebat. capta deinde Sardinia, mox Sicilia, item Hiſpania, deinde Narbonenſi prouincia, totidem prætores, quot prouinciæ in ditionem uenerant, creati ſunt, partim qui urbanis rebus, partim qui prouincialibus præeſſent. deinde Cornelius Sylla quæſtiones publicas conſtituit, ueluti de falſo, de parricidio, de ſicarijs; & prætores quatuor adiecit. deinde C. Iulius Cęſar duos prætores, & duos ædiles, qui frumento præeſſent, & à Cerere Cereales, cōſtituit. itaq; duodecim prætores, ſed ædiles ſunt creati. diuus deinde Auguſtus ſedecim prætores conſtituit. poſt diuus Claudius duos adiecit, qui de fideicommiſsis ius dicerent. ex quibus unū diuus Titus detraxit: & adiecit unum diuus Nerua: qui inter fiſcum & priuatos ius dicerent: ita decem & octo prætores in ciuitate iuſdicunt. Sic in digeſtis Pomponius. nos autem, quod ſentimus de numero prætorium, quod quidem legendis ueterum libris obſeruare licuerit, exponemus, de numero, inquam, eorum prætorum, qui fuerunt extremis reipub. temporibus. nam, euerſa repub. tota ratio magiſtratuum arbitrio imperatorum perturbata. Octo igitur prætores, nunquam plures, ut nos opinamur, ſtante rep. fuerunt. argumenta, quibus adducor, ut ita eſſe credam, hæc ſunt. Prætores, geſto magiſtratu, exibant in prouincias. hoc in dubium uocari non poteſt. plena exemplorum omnia. uidetur igitur eſſe rationi conſentaneum, ut earum prouinciarum numerus cum prætorum numero congruerit. has porro in S.C. quod M. Cœlius ad Ciceronem miſit, octo uideo nominari. Itemq;, inquit, ſenatui placere, in Ciliciam prouinciam, inque octo reliquas prouincias, quas prætorij pro prætore obtinerent: & quæ ſequuntur. & in oratione pro Milone, Erat, inquit, illo tempore conſul P. Lentulus, ſeptem prætores, octo tribuni pl. defenſores mei. Septem nominat, uno Appio de omnibus excepto: quod aperte indicat in oratione in Piſonem, his uerbis. De me cū omnes magiſtratus promulgaſſent, præter unum prætorem, à quo non fuit poſtulandum, fratrem inimici mei, præterq; duos de lapide emptos tribunos pl. legem comitijs centuriatis tulit P. Lentulus conſul de collegæ Q. Metelli ſententia. & pro Sextio ſic; Collegas Milo adiutores habebat. conſulis alterius ſummum ſtudium, alterius animus pene placatus. de prætoribus unus alienus. quod ſi quis putet, unum quidē Appium ex uniuerſo prætorum collegio à collegis in Cicerone reuocando diſſenſiſſe, collegas tamen ipſos non plane ſeptem fuiſſe, locumque, iam à nobis ex oratione pro Milone recitatum, fortaſſe mendo non uacare: quod in notis numerorum facile ſolet euenire: huic opinor, hanc ſuſpitionem eripiam, ipſius Ciceronis teſtimonio. nam in orationem poſt reditum in ſenatu, ubi commemorat eos magiſtratus, quorum ope redierat ab exilio, nomina ponit octo tribunorum pl. & ſeptem prætorum, eorum ſcilicet omnium, quos in ea pro Milone ſignificauerat. Scriptum eſt etiam apud Dionem libro XLII. de prętoribus à C. Cæſare, poſt Cn. Pompeiū in Pharſalia deuictū, decē creatis, ut gratiam bene de ſe meritis referret. ἵνα γάρ. inquit πλείους αὐτῶν ἀμείψηται. στρατηγούς τε δέκα ἐς τὸν ἐπιόντα ἔτος ἀπέδειξε, καὶ ἱερέας ὑπὲρ τὸν νενομισμένον. quòd ſi, plures ut remunerari poſsit, decem Prætores, & plures quàm antea fuerant, ſacerdotes creauit: nimirum conſtat, prætores non antea decem fuiſſe. Nam quod in Pomponio de origine iuris legitur, Cornelius Sylla quæſtiones publicas conſtituit, ueluti de falſo, de parricidio, de ſicarijs, de iniurija; & prætores quatuor adiecit: deinde C. Iulius Cæſar duos prætores, & duos ædiles, qui frumento præeſſent, à Cerere Cereales conſtituit: id me minime conturbat. non enim dixit, adiecit quatuor prætores ad numerum ueterum prætorum; ſed, adiecit quatuor de ijs, qui prætores erant, ad publicas quæſtiones; ut quatuor ab ipſo quæſtionibus inſtitutis quatuor item prætores præeſſent. quos autē duos ait prætores à C. Cæſare adiunctos, eos opinor, intelligit, de quibus meminit Dio, qui denarium numerum abſoluerunt. Patet igitur de prætoribus octo uſque ad tertium C. Cæſaris conſulatum. quid enim dubias coniecturas colligere opus eſt, in ea re, quæ ſatis manifeſte probatur, & ex eo S. C. cuius uerba recitauimus, & ex quatuor Ciceronis orationibus, & ex Dionis hiſtoria? Sed arguit neſcio quis, ut decē prætores oſtendat, hoc modo. Prætores publicis quęſtionibus præerant: urbicæ quæſtiones erant ſeptem, inter ſicarios, de repetundis, peculatus, de ambitu, de maieſtate, de ui, de falſo; quæ crimen beneficij, & alia quædam complectebatur. ergo, cum ſeptem eſſent quæſtiones, & quæſtioni inter ſicarios duo prætores præeſſent, quod patet ex oratione pro Cluentio, reliquis autem ſinguli prætores: fuiſſe prætores octo, qui quæſtionibus præeſſent, & duos præterea, quorū alter inter ciues, alter inter peregrinos ius diceret, neceſſarium uidetur. dixi iam, non eſſe agendum coniecturis, aut argumen-

tis, ubi ueterum teſtimonia perſpicua ſunt. nec uero illa, quæ iam attuli, obſcura uideri poſſunt. Quod uero ad numerum quæſtionum attinet, diuerſa ratio eſt. nam ſi numerum prætorum ad numerum quæſtionum accommodabimus; non modo plures quàm octo, ſed plures etiam qnàm decem creati prætores neceſſe erit. eſt enim quæſtio de falſo, eſt de parricidio, inter ſicarios, de iniurijs, de ueneficio, de ui, de ambitu, de maieſtate, de repetundis, de peculatu, de inceſtu, aliæ. ego autem ad argumentum illud, ne quis eo in aliquam dubitationem uocetur, ita reſpondeo: primum, præeſſe potuiſſe unum prætorem quæſtionibus pluribus, ſicuti non unus prætor, ſed duo quæſtioni inter ſicarios quandoque præfuerunt. poſſunt, exempli gratia, ſex prætores ita diſtineri crebritate iudiciorum, ut nouis ex orientibus quæſtionibus uacare non liceat. poteſt eo tempore ſeptimus prætor (reliquus erat unus urbanus, qui non quærebat, ſed ius dicebat) in ea quæſtione minime occupatus eſſe. quę forte illi contigerat. hic, nó dubito, quin ad eas quæſtiones exercendas decreto ſenatus traduceretur, quibus nacare ſex reliquos prætores non potuiſſe iam dixi. non enim committendum, ut impunita crimina differantur, nec ſit locus quò nocentes rei adducantur. Age uero, concedatur quæſtiones ab nno prætore plures exerceri non licuiſſe; ſequitur ne neceſſaria, ut ideo plures, quàm octo, fuerint? non ſane, mihi quidem ut uidetur: niſi ſi mihi illud ante rationibus probetur, quæſtiones non potuiſſe ab abis, quàm a prætoribas, exerceri. qnod ſiquis aggrediatur probare, fortaſſe hærebit. At noſtra ratio quomodo procedit? optime uidelicet: nititur enim teſtimonio ueterum: a quo ego, quantum in me eſt, do operam ut ne diſcedam. quid igitur ueteres teſtantur? præfuiſſe & publicis quæſtionibus, & capitalibus, qui prætores non eſſent: qui iudices quæſtionis dicebantur. nam quæſtionem de ueneficio, quam exercuit prætor Q. Voconius Naſo, apud quem Cicero Cluentij cauſſam egit, exercuerat ante C. Iunius, non ut prætor, ſed ut iudex queſtionis, qni & quæſitor uocabatur patet ex oratione pro Cluentio: patet etiam ex Aſconij commentariis. iudicum autem quæſtionis duo fuiſſe genera, alios prętores ut Quinctum Voconium Naſonem in cauſſa Cluentij, alios non prætores, ut C. Iunium in cauſſa Oppianici, multis uerbis demonſtratum eſt a nobis in libro de legibus. Atque bac ratione tueor locum illum in oratione pro Cluentio, in quo ſex prętores cum nominaſſet Cicero, Quintum Voconium Narſonem, M. Plętorium, C. Flaminium, ſe ipſum, C. Aquillium, ſubiunxit, Quid reliquæ quæſtiones? quibus ex uerbis reliqnos prætores intelligi, falſo cõiecit is, quem ſupra ſignificatione tantum, ne cui uideamur uoluiſſe detrahere, apppellauimus. uel enim, ut dixi, de iiſdem prætoribus ibi nominatis, qui reliquas illas queſtiones exercere poſſent, licet intelligere; uel, quod iam probaui, de illis quæſtionum iudicibus, qui cum prætores non eſſent, quæſtionibus tamen non modo publicis, uerum etiam capitalibus (nec enim publicę capitales omnes erant) interdum prǣerant. Reliqui duo prætores, Ciceronis collegę, P. Caſsius, & C. Antonius fuere. Caſsius de maieſtate quæſiuit: Antonium cum reliqui ſeptẽ, quos nominauimus, omnes quæſierint, prætorem urbanum fuiſſe, iusque dixiſſe, neceſſe proſſus eſt. His tenetis, inquit, octo prętores nominaſti, & peregrinum omiſiſti: quem adiungi neceſſe eſt: &, ſi adiungitur, plures erunt, quàm octo. Explico me Pediani ope: cuius elegantem, plenúmque antiquitatis, ac vere aureum libellum non me pœnitebit unquam legendo contriuiſſe. is igitur in commentario orationis aduerſus Antonium, & Catilinam, prętorem eum, qui de repetundis quęreret, eundem ius inter peregrinos dixiſſe demonſtrat. quod nec a ratione uidetur diſcrepare. non enim ciuium, ſed ſociorum, hoc eſt peregrinorum, cauſſa iudicia repetundarum ſunt inſtituta. iure igitur idem prętor & ius dicebat inter peregrinos, & iis petentibus, de repetundis quęrebat. quod cum ita ſit: ius inter peregrinos prætorem Ciceronem dixiſſe, qui de repetundis quæſiuit, pro certo putandum eſt. uerum Pediani uerba, ut eius teſtimonio res pateat, ſubſcribamus. Antonius, inquit, multos in Achaia ſpoliauerat, nactus de exercitu Syllano equitum turmas. deinde Græci, quos ſpoliauerat, eduxerunt Antonium in ius ad M. Lucullum prætorem, qui ius inter peregrinos dicebat. & cum Lucullus id, quod Græci poſtulabant, decreuiſſet; appellauit tribunos Antonius, iurauitq; ſe ideo appellare, quòd æquo iure uti non poſſet. quẽ locum & Plutarchus attigit in uita Cæſaris, ſed ita mendoſe, ut mirer eum in rebus Romanis tam turpiter eſſe lapſum. primum P. Antonium nominat, qui Caius fuit; deinde Macedoniæ prętorem appellat M. Lucullum, qui prętor Romæ fuit: tertio, de corruptis iudicijs accuſatum ait Antonium, qui accuſatus eſt de repetundis; poſtremo, tradit eum ideo tribunos pl. appellaſſe, quòd ſibi non licere cum Gręcis diceret ęquo iure in Gręcia contendere: cum appellare in prouincia ad tribunos pl. qui Romę erant, nemo ſoleret. queſtum potius ad ſenatum ſocii ueniebant, nec de corruptis iudicijs, ſed de pecunijs ereptis, aut de nece iniuſta, aut huiuſmodi flagitijs: de quibus aut ad prætorem, aut etiam ad populum quandoque agebat accuſator. quare Plutarchum hoc in loco non puto poſſe ab inſcientię culpa uindicari. Hęc paulo fuſius tractauimus, non ambitione adducti, ſed ſtudio ueritatis; ne confirmaretur opinio illa de decem prætoribus ante bellum ciuile Cęſaris & Pompeij. Ex noſtris commentarijs in epiſt. ad Q. Fratrem.

PROFANVM dictum id, qnod, cũ ſanctum fuiſſet, poſtea in uſu hominum factum, hoc eſt extra fanum. Ex Aggeno de limitibus agrorum.

PRORSI limites dicti, qui ſpectabant ad orientem: tranſuerſi, qui ad meridiem. Ex Hygeno.

PROVINCIA. exponemus, quæ omnino in ditione populi R. prouincię fuerint, & a quibus quove anno captę, tum, quę conſulares, quæq; prętorię. Quo anno M. Cicero Ciliciam pro conſule adminiſtrauit, qui fuit ab urbe condita DCCII. M. Marcello Ser. Sulpicio cos. proniucię xv. fuerunt in ditione populi R. Sardinia, Corſica, Sicilia, duę Hiſpanię, citerior, vlterior; Aſia, Aetolia, Macedonia, Illyrium, Dalmatia, Africa, Achaia, Gallię duę, ciſalpina, tranſalpina; Cilicia, Bithynia, Pontus, Creta, Syria, Cyprus. quibus ex omnibus prouincijs vectigal capiebat annuum reſp. ut a Plutarcho traditum eſt, octuagies quinquies decies centena millia. Sardiniam cepit, inter primum & ſecundum Punicum bellum, conſul T. Manlius Torquatus; de qua triumphauit: eaq; prima, anno

urbis DXVIII. prouincia populi Ro. facta eſt, miſſis ad eam componendam x. legatis: quod in faciendis prouincijs ſeruatum eſt. Corſicam uicit, ac prouinciam fecit C. Papirius Maſo conſul, &, a ſenatu triumpho non impetrato, ipſe de ſua ſententia in mõte Albano primus triumphauit, anno DXXII. & hãc una cum Sardinia ſemper unus rexit magiſtratus Romanus. Siciliam primus uicit, magnaque ex parte prouinciam fecit Q. Catulus primo Punico bello: poſt aliquot annos, captis Syracuſis, uniuerſam in prouinciæ formam redegit M. Marcellus bello Punico ſecundo, aut certe, qui ei ſucceſsit, M. Læuinus. nam de Marcello Velleius tradit: debellatum uero in Sicilia a Læuino potius prætore, quàm a Marcello conſule, & Cicero in Verrem, & Liuius ſignificant. Marcellus quidem, ſecutus exemplum Papirij Maſonis, in Albano monte triumphum egit, urbemq́ue ouans eſt ingreſſus. Hiſpaniæ tum a Scipione Africano maiore, ſecundo Punico bello, tum, aliquot poſt annis M. Catonis Cenſorij uirtute, multis uictorijs domitæ: & in eas magiſtratus Romani modo pro conſulibus, modo pro prætoribus ierunt. uarie tamen poſſeſſæ, &, ut ait Velleius, ſæpe partibus amiſſæ, certa ac ſtabilis eſſe populi R. poſſeſsio, ſtipendiumq́ue pendere non prius, quàm Auguſto principe cœperunt. Aſiam cis Taurum montem bello Antiochino L. Scipio, maioris Africani frater, profectus in eam conſul, ad imperium adiunxit, annoque poſt conſulatum proximo triumphauit, ab urbe condita DLXIIII. poſt eam poſſedere beneficio ſenatus populique R. reges Attali, donec M. Perperna conſul Ariſtonicum, qui eam, Attalo rege mortuo, occupauerat, deuicit, ac cepit. eam tamen in prouinciæ formam non Perperna, ſed, qui ei ſucceſsit, M. Aquillius conſul redegit: qui etiam de Ariſtonico triumphauit, anno DCXXIIII. Aetoliam M. Fuluius Nobilior ſubegit. bellum gerere cœpit conſul, proconſul confecit, & triumphauit biennio poſt, anno urbis DLXVI. Macedoniam XL. diebus deducit conſul iterum L. Aemilius Paullus, anno DXXCVI. neque tamen prouinciam fecit, ſed de ſententia x. legatorum, quos ad componendam Macedoniam atque Illyricum ſenatus de more miſit, Macedonas omnes liberos eſſe iuſsit; &, ut ſuis legibus uiuerent, ſuas urbes, & agros haberent, magiſtratus annuos crearent, permiſit; veteris etiam ſtipendij, quod regibus pependerant, dimidia parte releuauit: anno proximo, Perſe rege inter captiuos Romam ducto, triumphauit. prouinciam uero Macedoniam fecit anno urbis DCVII. Q. Metellus, is, qui ex ea proprætore triumphauit, & Macedonici cognomen eſt adeptus. hanc prouinciam poſtea cum Achaia coniunxit, è que duabus unam fecit, rogatione perlata, P. Clodius tribunus pl. & utranque L. Piſoni, quaſi præmium, quòd in Cicerone eiiciendo conſenſiſſet, dedit adminiſtrandam. Illyrium, & Dalmatiam eodem anno, quo Macedoniam Paullus, L. Anicius prætor debellauit, & unam prouinciam fecit, triumphauitq́ue, poſt Paullum aliquot diebus, rege Illyriorum Gentio cum fratre, coniuge, & liberis ante currum ducto. Carthaginem & Numantiam, illam Africæ, hanc Achaiæ caput, exciderunt eodem anno, & triumpharunt, Scipio Aemilianus, & L. Mummius; tulitq́ue inde Scipio cognomen Africani, Mummius Achaici. factæ ſunt prouinciæ duæ Africa, & Achaia. Africam autem intelligo regionem uniuerſam, quam Carthaginienſes poſſederant. nam Numidia, & ipſa pars Africæ, Maſſaniſſæ regnum fuit, Syphace ſuperato; paruitque regibus, & a C. Cæſare demum, poſt Scipionem, & Iubam, Mauritaniæ regem, deuictos, in formam prouinciæ redacta. Mauritaniam uero, & ipſam in Africa, multis poſt annis Caligula imperator in duas prouincias diuiſit. Galliam ciſalpinam puto prouinciam eſſe factam eo tempore cum M. Marcellus, is, qui conſul quinquies fuit, primusque Annibalem acie vicit, Virdumarum, Gallorum regem ſingulari certamine occidit, deque Gallis inſubribus triumphauit, anno DXXXI. patet enim prouinciam eſſe factam, quia coloniæ plures annis ſequentibus eò deductæ. Trãſalpinam uero Galliam, quę Narbonenſis quoque dicta eſt, Q. Fabius, L. Paulli nepos, deuictis Allobrogibus, unde cognomen ſumpſit, in prouinciæ formã redegit, anno DCXXXII. Ciliciam perdomuit P. Seruilius proconſule; qui, quòd Iſauron, Ciliciæ arcem, euertit, Iſauricus eſt dictus: triumphauitque anno DCLXXIX. ex eo tempore Cilicia prouincia fuit. Bithyniam populo R. rex Nicomedes, vt antea rex Attalus Aſiam, teſtamento reliquit: eaque ſimul cum Ponto, in quo Mithridates regnauit, vna prouincia fuit, Bithyniæq́ue nomine appellata. vtranque vero prouinciam fecit, Mithridate victo, Pompeius Magnus pro conſule, triumphauitque anno DCXCII. eiuſdem Pompeij lex a Plinio iuniore in epiſtolis memoratur, Bithynis, & Ponticis data: ne quis annis XXX. minor magiſtratum caperet, neue in ſenatu eſſet; qui vero magiſtratum cepiſſet, ei liceret in ſenatu eſſe: ne decuriones, in curiam a cenſoribus lecti, pecuniam pro introitu darent: item, vt ſenatores certis de cauſſis a cenſoribus ordine mouerētur: ut Bithynicis ciuitatibus adſcribere ſibi, quos uellent, ciues liceret, dum ne ciuitatis eſſent alienæ, ſed harum quinque ciuitatum, quæ eſſent in Bithynia. atque hæc a Pompeio ſunt ad exemplum Romanæ ciuitatis inſtituta. Cretam debellauit Q. Metellus proconſul, & triumphauit anno DCXCI. Creticusque poſtea nominatus. Syria, Pompeij Magni ſingulari virtute, ultimo bello Mithridatico uicta, leges accepit, prouinciarumque populi R. numerum auxit. triumphauit ex ea Pompeius proconſul item ex Aſia, Ponto, Armenia, Paphlagonia, Cappadocia, Cilicia. Scythia, Iudæis, Albanis Iberia, Creta, Baſternia, præterea de regibus Mithridate, & Tigrane, anno DCXCII. Ciprus vltima, ſtante rep. in prouinciæ formam redacta, miſſo in eam M. Catone quęſtore cum iure prętorio, lege P. Clodij tribuni pl. Piſone & Gabinio cos. anno DCXCV. ſed primum ea ſimul cum Cilicia, tanquam vna prouincia, S. C. tradita eſt P. Lentulo pro conſule. quod illa verba Ciceronis in epiſtola ad Lentulum ſignificant: Te poſſe perſpicere, qui Ciliciam, Cyprumque teneas, quid efficere, & quid conſequi poſsis. poſtea quęſtores in eam miſſi. quod ab eodem Cicerone didicimus; qui ad C. Sextilium Rufum in quadam epiſtola ita ſcribit: Tuę laudi condu cere arbitror, cum primus in eam inſulam quæſtor veneris, ea inſtruere quę ſequantur alii. Tertia pars ſupereſt, quę prouincię conſulares, quæ ve pętorię dicerentur. Ne quis erret, neutrum perpetuum fuit. non enim hęc, uel illa prouincia ſemper

aut

aut conſulatis, aut prætoria, ſed ita nomen mutabat, vt varie modo a conſularibus, modo a prætorija admiſtrabatur -quam poteſtatem ſenatus babebat, vt, quos vellet, in quas vellet mitterer, admiuiſtrarione annua: quod lege Sempronia C. Gracchi tribnni pl. ſancitum erat. Cæſari tamen Galliæ in qninquennium contra legem Gracchi, & lege Vatinia ttibunicia, & S. C. mandatæ ſunt, poſt eaq; in alrerum quinquennium lege Trebonia, irem tribunicia, Pompeio Magno & Craſſo t t. cos. confirmatę. qua de re ſic ad Lentnlum Cicero: Stipeudium Cæſari decretum; &, ne lege Sempronia ſuccederetur, facile perfectũ eſt. Decerni autem ſolitas lege Gracchi, non a populo, ſed a ſenatu prouincias, idem iu oratione pro domo, in P. Clodium inuehens, plane demonſtrat. Ita ne uero? inquit, tu pronincias conſulares, qnas C. Gracchus, qui vnus maxime popularis fuir, non modo non abſtulit ab ſenatu, ſed etiam, vt neceſſe eſſet quot annis conſtitni per ſenatum, lege ſanxit, eas lege Sempronia per ſenatum decretaa, reſcidiſti? extra ordinem ſine ſorte, nominatim dediſti, non conſulibus, ſed reip. peſtibua? Erat igirut eadem prouincia, ex noluntate ſenatus, modo conſularis, modo prætoria. itaque Macedoniam (ut hæc exempli cauſſa nominetur) Cn. Dolabella, C. Curio, M. Lucullus, L. Torquarus, C. Anronius, omnes conſnlares adminiſtrantur; tum, C. Octauius prætorius, pater Auguſti naturalis: rurſus conſularis L. Piſo, & Piſone teuocato, Q. Ancharius prætorius. idemque patet iu ceteris. Quo autem anno S. C. illud Cœlius in epiſtola ſua ad Ciceronem miſir; in quo S. C. hæc ſunt; ſenatui placere, in Ciliciam pronmciam, inque octo reliquas prætorias mitti: regebantur octo prouinciæ. quæ in eo S. C. prætoriæ vocantur a magiſtratibus octo prætorijs, Cypro excepta, quam quæſtor, ut proxime oſtendi, cum iure, vt opiuor; prætorio, adminiſtrabat: quia, lege Clodia miſſum eſſe in eam M. Catonem cum iure prætorio, adiecto etiam quæſtore, Velleius prodidit. propterea Cyprum inter prætorias eſſe memoratam, facile credo. reliquæ ſeptem fuere, Sicilia, Sardinia, Aſia, Macedonia, Bithynia, Creta, Africa. & cum Sardinia Corſicam ſimul fuiſſe, cum Bitbynia Pontum, paulo ante dictum eſt. Sed quęretur ſortaſſe, qnor fuerint, & quæ fuerint, & a quibus adminiſtratæ eo anno prouinciæ conſulares. Septem fuerunt, Hæ, duæ Galliæ, Illyricum & Dalmatia, quas unus C. Cæſar tres tegebat, duæ Hiſpaniæ, quas Cn. Pompeins per legatos abſens adminiſtrabat; Syria, cui M. Bibulus, Cilicia cui M. Cicero præerat. ita ſnerunt hoc anno xv. prouinciæ, conſulares VII. prætoriæ VIII. & in vnam conſnlarem Ciliciam. in prętorias autem omnes eo S. C. ſucceſſores mitti placere, decretum eſt. Neque uero miretnr quiſquam, ſi Aetoliam, Græciam, Achaiam, Theſſaliam, Bœoriam, Pamphyliam, Phrygiam, Lycaoniam, Lydiam, Ioniam: Cariam, Miſiam, Callogreciam, ſiue Galatiam, Piſidiam, Lyciam, Cappadociam, Armeniam non nominanerim. nam Aetolia Græciæ pars fuit: Græcia vero cum Achaia, Theſſalia, Bœotia ad iuriſdictionem Macedoniæ pertinuit; omneſque ſimul ab vno regebantur. id ſeruatum eſt poſt conſulatnm Piſonis & Gabinij: nam eo anno legem tulit P. Clodius, vt omnes illæ prouinciæ ab eo, qui Macedoniæ præeſſet, regerentur. non enim tulit, ut à Piſone nominatim regerentur, (nam fuiſſet priuilegium, non lex) ſed, vt ab eo, cui Macedonia daretur. is autem fuir eo anno L. Piſo; cuius cauſſa lata lex eſt. Pamphyliam uero, Phrygiam, Lycaoniam, qui Ciliciam, idem adminiſtrabat. at Lydię, Ioniæ, Cariæ, Myſiæ, eriam Phrygię parti præerar idem, qui Aſię. nec mirum eſt, Phrigiam in duas iuriſdictiones diſpertitam fuiſſe, vt una pars Cilicię, alrera tribueretnr Aſiæ. nam etiam ipſius Aſię tres dioceſe ad Ciliciam atrinuiſſe, Cicero ipſe, alijque prodiderunr. Galariam regebar Deiotares rex ſocius fideliſsimus populi R. Piſidiæ, & Lycij inter ſocios eraur, ſuiſque legibus ſine magiſtratu Romano, vtebantur. itaque Cicero eas geotes appellat auxilia, quod nomen de ſocijs vſurpari ſolitum eſt, in epiſtola ad Atricum. Exercitum, inquit, infitmum habebam, auxilia ſane bona, ſed ea Galatarum, Piſidatum, Lyciorum. hæc enim ſune noſtra robora. Cappadociæ rex erat Ariobarzaues, ipſe quoque ſocius populi R. nam Pompeius teges multos, a Mitbridate pulſos, in regnum reſtituir, & fœdere ac ſocietate reip. obſtrinxit: Atmeniam Tigrani tegi, qni Mithridatem armia iuuerat, venia datu conceſsit: nationes qnaſdam prouinciaa fecit populi R. alijs, ut ſni inria eſſent, ſuiſque legibus viuerent, permiſit. Hęc eſt Romanæ dirionis ab Hiſpania vlreriote, extrema ad occidentem prouincia, ad Euphratem, qui terminus ad orientem imperij fuit, deſcriprio quędam, breuiter a nobis informata. nec enim uagari longius licuit in ea rractarione, quæ noſtri argumenti propria non eſt: quia tamen diſiuncta non uidetur, & afferre poteſt legenribus utilitatem cum iucunditate, bęc attigimus. In prouincias ibant vel conſulares cum duodecim faſcibus uel prętorij cum ſex, totidem ntrique, quot in vrbe habebant. interdum etiam pretorios cum iure conſulari, & duodecim faſcibns, ſenatus in prouincias mittebat, ut Q. Ciceronem in Aſiam, de quo Suetonius, Extanr, inquit, Ciceronis epiſtolę, quibus Quinctum fratrem, parum ſecunda fama proconſulatum Aſię adminiſtrantem, hortatur, & monet, imitetur in promerendis ſocijs vicinnm ſuum Octauium. proconſulatum vocat hominis prętorij admiuiſtrationem. eadem ratione tirulus eſt, Quincto Metello Celeri procos. in duabus epiſtolis, quæ libro quinto fam. primę leguotur; qui tamen conſulatum non geſſerat, ſed ex prętura in Galliam ciſalpinam profectus erat. & in oratione pro Flacco notauimus hęc. Cnm prouinciam Aſiam proconſulari imperio obtineres: cum tamen prętorio de bomine loquatur. Primis temporibns, cum prouincię tuendę armis eſſent, & in diſcrimine verſarentur, exibanr in eas, inito ſtatim magiſtratu, conſules, & prętores, vel vt qnęque cuique ſorte obtigerat, ucl etiã quandoqne conſulibus inrer ipſos comparantibus. ſic enim loquebantur, cum inrer eos de duabus conſularibus prouincijs connenisſet: nam comparandi conſuetudinem apud prętores non video fuiſſe. quòd ſi bellnm produceretnr; imperium in iiſdem prouincijs proconſulibns, aut pro prętoribus a ſenatu protogabatur. poſtea L. Sylla lege cauit, ne quis plus anno prouincię præeſſet; qui viderit, opinor, in rep. diuturnis imperijs aſſueſcere, tutum non eſſe. itaque Galliarum illa per decennium Cęſaris adminiſtratio libertatis exiuum fuit. hac de lege Cice-

ro in epiſtola ad Appiũ his verbis: Eò diſceſsiſti, quo,
ego te ne perſequi quidem poſſem triginta diebus,
qui tibi ad decedendum lege, vt opinor, Cornelia con-
ſtituti eſſent. Et in eadem: Vt habere rationem poſ
ais, quo loco me ſalua lege Cornelia cõuenias; in pro-
uinciam ueni pridie cal. Sext. Tulerat iam ante Syl-
lam C. Gracchus tribunus pl. Tiberij frater vt conſu-
lares prouinciæ quotannis per ſenatum decernerent-
tur. Poſt Syllam vero C. Cæſar, qui dictator fuit, legẽ
tulit, ne prætoriæ prouinciæ plus, quàm annum, neu
plus, quàm biennium, conſulares obtinerentur. tulit
autem hanc legem victo Pompeio; cum ipſe iam per
nouem annos Galliam contra C. Gracchi, & L. Syllæ
leges obtinuiſſet, conſecutus id, quod nemo antea, &
S.C. & lege. Leges vero quæ rectoribus prouincia
rum imperium dabant, duæ fuerunt. curiata dabat im
perium populus, ut Liuius indicat lib. IX. Cornelia ſe
natus. nam, cum S.C. eſſet factum, vt prouincias magi-
ſtratus ſortirentur; aut compararent inter ſe; tum, ſi ij,
vel ſine lege curiata in prouincias proficiſcerentur,
imperium habere dicebantur, donec in urbem reuer-
tiſſent. ideo, quod in epiſtola Ciceronis ad Lentulum
ſcriptum eſt, Ap. Claudius, frater P. Clodij, cupidus
prouinciæ, dictitabat, ſe, ſe, ſi licitum eſſet legem curia.
tam ferre, ſortiturum eſſe cum collega prouinciam; ſi
curiata lex non eſſet, comparaturum cum collega, Lẽ
tuloq́; Spintheri, Ciliciam pro conſule adminiſtranti,
ſucceſſurum: legem curiatam conſuli ferre opus eſſe,
neceſſe non eſſe: ſe, quoniam ex S.C. prouinciam ha-
beret, lege Cornelia imperiũ habiturum, quoad in ur-
bem introijſſet. Quod autem in agraria II. ſcriptũ
eſt, Rem militarem ſine curiata lege attingere non li
cet: propterea dictum, quia ſumptu publico ibant in
prouincias, quorum de imperio lata curiata lex eſſet.
poterant igitur publica pecunia milites alere, & bel-
lum gerere. at ſine curiata lege poterat quidẽ aliquis
priuato ſumptu in prouinciam ire; exercitum vero
habere, bellumq́; de ſuo gerere, cui tantæ opes erant,
ut liceret? non igitur ſine curiata lege, quæ pecuniam
dabat, rem militarem attingere cuiquam licebat. nam,
cum ad Atticum Cicero ita ſcribit; Appius ſine lege
ſuo ſumptu in Ciliciam cogitat; non intelligit de pe-
cunia in ſtipendia militum eroganda, (nec enim ſuſti
nere ſumptũ potuiſſet) ſed, opinor, de ſuo cohortisq́;
uiatico. ipſe enim Cicero, uiaticum dari ſolitum co-
mitibus eorum, qui irent in prouincias, ſignificat in
epiſtola ad Caſsium his verbis: Cetera cuiuſmodi ſint
ex hoc iudica, quòd legato tuo uiaticum eripuerunt.
Hæc ex libro noſtro de legibus Romanis.

QVINTARIVM limitem ita nominauit Hygenus. Quin-
tum quenque quintarium uolunt. porro inter quin-
tum & quintarium intereſt aliquid. quintus eſt, qui
quinto loco numeraretur: quintarius, qui quinque cẽ
turias cludit. hunc volunt eſſe quintum qui eſt ſextus.
nam & legum latoribus, quemadmodum perlatum eſt
ſic cauerunt vt à D M. quintus quiſque ſpacio itineris
ampliaretur. Erat ſane interpretatio legis huius ambi
gus niſi eorum formæ ſextum quenque limitem la-
tiorem haberent, ſignificationes qua & minores tra-
ctemus nunc diligentius quid dixerint. à D M. quintũ
quenque latiorem decumano. quum decumanus erat
poſitus, poſiti ſunt deinde quinque limites, quorum
nouiſsimus factus eſt latior: his cum decumanus ac-
ceſsit, ſex fiunt. eandem obſeruationem in reliqua li-
mitum parte eſſe uoluerunt, quemadmodum à D M.
quinque limites ducebantur, quorum eſſet ſummus la
tior, ſic & habeo quintario, cum ſpacium definitum
erat, quinque adiectis limitibus, ſummo, latitudinem
ſuum ſeruari placuit.

QVESITOR diſtinguendus eſt à prætore iudicum enim
queſtionis duo uideo fuiſſe genera, unum eorum, qui
cum prætores eſſent, quæſtionis etiam iudices appel-
labantur; alterum eorum, qui cum prætores nõ eſſent,
capitali tamen de crimine quærebant. de iudice quæ-
ſtionis prætore, patet ex oratione pro Cluentio: in
qua ita ſcriptum eſt: Iubet lex iudicem quæſtionis,
hoc eſt Q. Voconium, eosq́;, qui illi iudices obuene-
rint, quærere de Veneno. Voconium autem præto-
rem fuiſſe duobus argumẽtis conijcio: primum, quòd
in eo loco paulo ante Cicero dixit; Quid ſibi illi ſcri-
bæ, quid lectores? quid ceteri, quos apparere huic quę
ſtioni video, volunt: lictores enim qui magiſtratum
non gereret, non habebat. iudicem autem quæſtionis
magiſtratus nomen fuiſſe, certe nemo dixerit. Alte-
rum argumentum eſt, quod ibidem Cicero ſubiungit
de alijs prætoribus, ſuam vnoquoque quæſtioné exer
cente. Hæc, inquit, quæſtio ſola ita gubernatur?
quid M. Pletorii, & C. Flaminij inter ſicarios? quid C.
Orchinij peculatus? quid mea de pecunijs repetũdis?
quid C. Aquilij de ambitu? quid reliquæ quæſtiones?
quibus ex verbis, prætorem fuiſſe Voconium, qui iu-
dex quæſtionis appellatur, quis non intelligit? nam, &
ſi prætores non nominat: ſatis tamen conſtat, de præ-
toribus intelligi. à quibus enim & tot quæſtiones, ni
ſi à prætoribus, & tam graues exercerentur, inter ſica
rios, de repetundis, de ambitu, peculatus? præterea ſe
quæſijſſe de repetundis, in eo loco Cicero dicit: quod
ab eo factum in prætura, Valerius, & Plutarchus con-
firmant. vt omittam, quòd quæſitorem Aquilium no
minat: cuius annum fuiſſe legitimum, eundem, qui Ci
ceroni, ad petendum conſulatum, prima docet ad Atti
cum epiſtola. ex quo, fuiſſe collegas in prætura, licet
exiſtimare. quod etiam lib. II. de officijs manifeſtum
eſt. collegam enim ſuum Cicero appellat. Rurſus
iudicem quæſtionis Iunium, qui prætor non erat, quæ
ſiſſe de veneno in Oppianici cauſſa, docet Pedianus
his verbis; Iunius quæſitor fuit in Cluentii cauſſa, Ver
re prætore: in qua Oppianicus damnatus eſt. & alio lo
co Damnato Oppianico, res in inuidia fuit; quòd pe-
cunia reus uideretur oppreſſus: & princeps illorum iu
dicum damnatus eſt, C. Iunius, quòd diceretur alios
ſuppoſuiſſe, qui reum damnarent, non eos quos præ-
tor Verres fuerat ſubſortitus. neque hic eum Pedia-
nus, neque ſupra prætorem nominauit. Cicero au-
tem in oratione pro Cluentio, Condemnatus eſt, in-
quit, C. Iunius, qui ei quæſtioni præfuerat, adde etiam
illud, ſi placet: tum eſt condemnatus, cum eſſet iudex
quæſtionis. & alio loco: Quinctius tribunus pl. conui
cium C. Iunio iudici quæſtionis maximum fecit. non
fuiſſe autem prætorem, aperte, ſic inquam aperte ut
clarius eſſe nihil poſsit, idem demonſtrat in eadem his
uerbis: In hanc flammam recentem C. Iunium, qui illi
quæſtioni præfuerat, iniectum eſſe memini, & illum
hominum ędilicium iam prætorem opinionibus ho-
minum conſtitutum, de ciuitate eſſe ſublatum. ecce,
non prætorium, ſed prætorem opinionibus homi-
num conſtitutum dicit: quòd eum prætorem ſine du-
bio futurum homines opinarentur. pretor autem ſi
fuiſſet, non eum ędilicium ſed prętorium vocaſſet. lau
dabant enim veteres, vbi ornare aliquem vellent, ab

eo

eo magiſtratu, quem poſtremum geſsiſſet, itaq; homo ædilicius, prętorius, conſularis, dicebant. Præterea, cum prætores in leges non iurauerint, neque ſententias tulerint; quod & Cicero & Pedianus docent; à Iunio autem iudice quæſtionis ideo multa petita ſit, ut in oratione pro Cluentio legimus, quia in legem non iuraſſet: (erat enim illi iurandum, idem quod iudicibus, leges omnino ſe eſſe in ferenda ſententia ſeruaturum) ſatis conſtat, Iunium cum de Oppianico quæſiui, prætorem non fuiſſe. Quòd ſi quis dixerit, non tam Iunium iudicem quæſtionis, quàm Verrem prætorem, in illa Oppianici cauſſa quæſiſſe; quia Pedianus ita dicat; Iunius quæſitor fuit in Cluentij cauſſa, Verre prætore & quia idem alio loco ſortitionem, & ſubſortitionem à Verre prætore factam tradiderit: huic ita reſponderi poterit: ſortitionem, & ſubſortitionem non illius modo iudicij, verum etiam aliorum ideo pertinuiſſe ad C. Verrem, quia prætor vrb. erat. quod ipſe declarat Cicero in ea pro Cluentio. prætor autem vrbanus de criminibus non quærebat; quare nec vnquam quæſitor dicebatur; ſed ius tantum dicebat, hoc eſt iudices, & formam iudicij dabat. idemq; iudices. quibus alij prætores ad cognoſcendas capitales cauſſas vterentur, ſortiebatur, & ſubſortiebatur. quod ex Pediano, & ex ipſo etiam Cicerone ſatis liquet. Accedit locus ex lib. I. accuſationis in Verrē: quo in loco Q. Curtium iudicem quæſtionis appellat Cicero in cauſſa Verris repetundarum: de qua prætor M. Acilius Glabrio cognoſcebat. eumq; Curtium ait Pedianus à Cicerone eſſe reiectum. Illud addo; cum iam docuerim, iudicem quæſtionis, & prætorem, & non prætorem, de crimine capitali cognouiſſe; tertiū genus iudicum quæſtionis interdum fuiſſe, quorum ius cognoſcendi non eſſet, ſed tantummodo ſortiendi. quod locus de Q. Curtio proximus iam oſtendit, quem cognouiſſe de repetundis, abſurdum eſt credere: cum in ea cauſſa prætorem quæſiſſe Glabrionem, ex Cicerone, & Pediano ſatis conſtet. itaque tertium hoc genus quæſitores dici non poterant: duo illa ſuperiora genera, quoniam quidem quærerent, quæſitores & erant, & proprie dicebātur. Ex libro noſtro de legibus Romanis.

QVAESTOR. Creatos, regnante Romulo, quæſtores, Vlpianus prodidit à Iunio Gracchano traditum in ijs libris, quos de poteſtatibus inſcripſit. idem tamen hæc ſubiungit: Sicuti dubium eſt, anno, Romulo & Numa regnantibus, quæſtor fuerit: ita, Tullo Hoſtilio rege quæſtores fuiſſe certū eſt. & ſane crebrior opinio eſt, Tullum Hoſtilium primum in remp. quæſtores induxiſſe. Fuit autem quæſtura patricius magiſtratus, nec à principio, multosq; deinde per annos, niſi ſolis patricijs datus eſt. poſtea non tam quæſturam, quàm reliquos omnes magiſtratus plebi communicatos animaduerto. Ex li. noſtro de legibus Romanis.

RELICTA, loca ſunt, quæ ſiue locorum iniquitate, ſiue arbitrio conditoris relicta, limites non acceperunt. hæc ſunt iuris ſubſeciuorum, ſicut etiam quæ dicuntur extracluſa loca. Ex Frontino de limitibus. Relicta etiā loca nominat Cicero oratione I. in Rullū.

REPETVNDAE, crimen capitale, nec ne, fuerit, dubitatur à doctis. verum omnem dubitationem tollit vna diſtinctio. prioribus enim temporibus capitale non fuit: poſtea, cum auaritia magiſtratuum haud paulo latius manare iam in prouincijs cœpiſſet, viſum eſt, vt acrioribus remedijs obuiam iretur. itaque, lege lata, capitale crimen factum eſt. vtrunque probatur exemplis. L. Lentulum, de repetundis damnatum, poſtea cum L. Martio Cenſorino cenſorem eſſe factum, tradit Valerius lib. VI. quo patet damnatione ius Romæ manendi ademptum illi non eſſe; ſi quidem cenſuram ſit aſſecutus: quā geſsit anno ab vrbe condita DCVI. idem illa confirmant, quæ ſcripta ſunt lib. I. rhetoricorum ad Herrennium: Lex vetat eum, qui repetundis damnatus ſit in concione orationem habere. augur quidam, damnatus de repetundis, in demortui locum qui petat, nominauit. veteris enim legis, non eius, quæ poſtremis reip. temporibus lata eſſet, exemplum videtur attuliſſe: cum libro de officijs II. ita loquatur Cicero: Proximæ quæque leges de repetundis duriores. Hæc manſiſſe Romę primis, illis temporibus, qui iam de repetundis damnati eſſent, facile demonſtrant. Rurſus, capitale crimen fuiſſe, eoq; damnatos exulaſſe, interdictis aqua & igni, A. Gabinij. & C. Verris exēplo cognoſcitur. quòd ſi quis obiecerit, non ea lege exulaſſe, ſed quia, cum ſoluendo non eſſent, aut omnino cum nollent ſoluere, uoluntarium in exilium profecti ſint: adiungemus de C. Catone: quem & eſſe damnatum de repetundis, Cicero in Verrem, Velleiusq; tradunt, & exulaſſe Tarracone, ex oratione prò Balbo perſpicuum fit: cum tamen ęſtimata ei lis eſſet tantummodo H. S. XVIII. milibus. ut exulaſſe videatur, non quod fortaſſe poſſet aliquis de Gabinio & Verre ſuſpicari, ne ſolueret quod ęſtimatum erat; qđ minimum ſane pecuniæ fuit: ſed quia legi, quæ repetundarum damnatis aqua & igni interdiceret, parere cogeretur. Eſt etiam apud Velleium P. Rutilij exēplum repetundarum lege damnati: quem exulaſſe, & Cicero in oratione pro Balbo, & epitome Liuiana. lib. LXX. declarat. Verum, vt hæc ſint dubia, quę tamen ſatis aperta mihi quidem videntur; Pediani teſtimonio nihil certius, nihil illuſtrius. is vbi exponit illud Ciceronis in Verrem lib. I. Auaritiæ ſupplicio communi, ſubiūgit Aeſtimatione litis, & exilio, ſatis manifeſte exilium cum pecuniaria pœna in repetundarum crimine coniungens. Actionem fuiſſe in hoc crimine aduerſus heredes, niſi ſi rei in reatu, vt iuriſconſulti loquebantur, perijſſent, cum ex ipſis cognoſcitur iuriſconſultis, tum Valerius indicat his verbis: C. Licinius Macer, vir prætorius, Calui pater, repetundarum reus, dum ſententiæ dicerentur, in Mænianum conſcendit: deinde M. Ciceronem, qui id iudicium cogebat, prætextam ponentem cum vidiſſet, miſit ad eum, qui diceret, ſe non damnatum, ſed reum perijſſe, nec ſua bona haſtę poſſe ſubiici, ac protinus ſudario, quod forte in manu habebat, ore & faucibus coarctatis, incluſo ſpiritu pœnam morte præcurrit. qua cognita re, Cicero de eo nihil pronunciauit. igitur illuſtris ingenii orator ab inopia rei familiaris, inuſitato paterni fati genere, uindicatus eſt. Pœna vero damnatis de repetundis, quod ex Pediano ſatis liquet, dupli fuit. Lex per annos DC. hoc de crimine lata Romę nulla eſt: conſulibusq; Cenſorino & Manilio L. Piſo Frugi tribunus ple. primum de repetundis rogationem tulit, ut Cicero lib. II. de officijs & in Bruto docet. eodemq; anno, aut certe proximo, alia lex à Cęcilio tribuno ple. lata eſt: qua damnatum L. Lentulum, eum, de quo proxime meminimus, qui poſtea cenſor fuit, prodidit Valerius lib. VI. alię deinde leges de repetundis. Seruilia, Acilia, Cornelia, Iulia: quibus ſingulis aliquandiu iudicia ſunt adminiſtrata.

ſtrata.nam poſterior quæque proximam ſuperiorem abrogauit. ſic tamen, vt quædam retineret,atque adeo interdum multa.non enim dubito,quin, quot in rebus crimen repetundarum Seruilius conſtituit, iiſdem in rebus,aut omnibus,aut pleriſq;, idem crimen Acilius,ſuam legem ferret, eſſe voluerit:pœnam vero ſemper fere auxit poſterior lex,& iudicii rationem aliqua re multæ mutarunt.itaque C. Seruilius Glaucia, (redeo enim ad quatuor leges, quas proxime nominauit)is,qui cum Saturnino tribuno pl.prætor eſt occiſus,cum de repetundis rogationem ferret, nouum de comperendinatione caput primus intulit,intraq; ſpatium hoc iudicij tempus conclusit, vt accuſatori dies viginti ad agendum, totidem defenſori ad defendendum darentur.ante hanc legem ampliari quidem licebat, comperendinari vero in iudicio repetundarum non licebat.quorum alterum lege Seruilia confirmatum,alterum nulla in veteri lege ſcriptum,ſed nouum inductum Acilia ſuſtulit.qua de re Pedianus ſic. Ante legem Glanciæ de comperendinatione, aut ſtatim ſententia dicebatur,ſi abſoluendus eſſet reus:aut,amplius,pronunciabatur,ſi videretur eſſe damnandus,cũ dixiſſent iudices, Non liquet,hoc eſt, obſcura cauſſa eſt.itaque ea pars,interpoſita dilatione,dicebat,in cuius peroratione videbatur obſcuritas,comperendinatio vero vtriuſque partis recitatio eſt.Aciliam legem, quam tulit M.Acilius Glabrio,pater eius, qui.Verris in cauſſa prætor fuit, ſeueriſsimam fuiſſe,Cicero lib. 3. in Verrem, & Pedianus tradunt. nec enim ea lege comperendinari, aut ampliari reum dicebat. itaque multi,nulla omnino neque comperendinationis, neque ampliationis,dilatione interpoſita, ſemel accuſati,ſemel dicta cauſſa,ſemel auditis teſtibus, ea lege damnati ſunt. Quod autem eo in loco Cicero dixit, Ego tibi illam Aciliam legem reſtituo;non dixit, reſtituo,quaſi de lege ante Seruiliam,lata, ſed habuit rationem præſentis temporis,cum ex lege Cornelia,nõ iam ex Acilia,de repetundis quærebatur. Acilia enim tollebat omnino & comperendinationem,& ampliationem:quæ vtraque, comperendinatio quidem certe,lege Cornelia, permittebatur.id Cicero ſignificauit ſatis aperte, cum dixit:Adimo enim comperendinatum;quod habet lex in ſe moleſtiſsimũ:bis ut cauſſa dicatur.& in eo:Glaucia primus tulit,ut comperendinaretur reus. nam, ſi primus Glaucia, ergo aliquis poſt eum item de comperendinatione tulit, eum autem Acilium conſtat non fuiſſe.id quod oſtendimus, Fuit igitur L. Sylla: cuius ex lege ob tempore iudicia de repetundis adminiſtrabantur,idemq́; declarat Pedianus,cum ait, ideo teſtibus vſum eſſe Ciceronem, ut,ſi poſſet, comperendinationem tolleret.fruſtra enim Cicero conatus eſſet tollere, ac ne conatus quidem eſſet,ſi neceſſaria fuiſſet. Cum autem ſubiunxit, Ita mittam in conſilium, vt,etiam ſi lex ampliandi faciat poteſtatem. tamen iſti turpe ſibi exiſtiment,non primo iudicare:hoc dicit: Ita teſtes interrogabo, ita ſcelera Verris patefaciam, vt,etiam ſi lex Acilia,quam quod ad me attinet, tibi reſtituo,(adimo enim comperendinatum)permittat id,quod minime permittit, dilationem videlicet,iudices tamen, haud quaquam ampliantes, (comperendinationem non nominat, quia comperendinatio,non iudicum,ſed accuſatoris, & defenſoris erat,cum,eorum alterutro petente, fieret;ampliatio vero iudicum)magnitudine criminum, & vi probationum inſpecta,ſibi turpe arbitrentur nõ primo iudicare. Et, quòd Aciliam Cicero mitiſsimam vocat,quam Aſconius ſeueriſsimam;uterque recte;ſeueriſsimam,ſi cum ueteribus,mitiſsimam,ſi cum Cornelia conferatur. Hæc pluribus uerbis, quia locus Ciceronis in Verrem ſatis habet obſcuritatis: in eo interpretes omnes implicati, tanquam in ſalebra hæſerunt,Cornelia,L.Syllæ dictatoris, fuit,ut poſterior quæque lex,durior,quàm Acilia: etſi comperendinationem concedebat,quam Acilia tollebat. ſicuti lex Glanciæ durior, quàm vetus:cum tamen Glauciæ lege comperendinari poſſet reus,uetere lege non poſſet.id Cicero ſignificat his verbis:Vtrum putas legem molliorem?opinor,illam ueterem. eodemq́; modo ſeuerior,quæ conſecuta eſt,Iulia,quàm Cornelia.quod idem Cicero ſcripſit in oratione pro Poſtumo. Sunt autem lege Cornelia iudicia de repetundis omnia vſque ad C.Cæſaris, qui poſtea dictator fuit,primum conſulatum adminiſtrata. conſul enim Cæſar nouam de repetundis legem rogauit, cuius quidem capita, quæ ex ueterum ſcriptis liceat colligere, hæc maxime fuerunt:vt repeterentur pecuniæ,quas quis in magiſtratu,poteſtate,curatione, legatione,vel quo alio officio,munere miniſterione publico cepiſſet, uel aliquis ex cohorte ipſius:vt urbani magiſtratus ab omni ſorde ſe abſtinerent,neue plus doni muneriſue in anno acciperent,quàm quod eſſet aureorum centum:neue quis ob iudicem arbitrumue dandum,mutandum, iubendumve,ut iudicaret; neue ob hominem in uincula publica conijciendum,uinciendum,uinciri ne iubendum,uel ex uinculis dimittendum: ne ue quis ob hominem condemnandum,abſoluendumve,ne ue ob litem æſtimandam,iudicium ue capitis pecuniæ ue faciendum uel non faciendum aliquid acciperet. quæ verba non minus pertinebant ad prouinciales, quàm ad urbanos magiſtratus.item, ne quis omnino ob negocium faciendum,vel non faciendum,per calumniã pecuniam acciperet.cautum præterea, ne prouinciæ præſidium auaritia premerentur, aut exhaurirentur, ne illi,qui prouincias regebant,qui ue circa eos erant negociarentur,nec mutuam pecuniam darent,fœnus ue exercerent:neque hoc tantum;ſed ne uxorem quidem ducere quiſquam poſſe ex ea prouincia oriundã, uel domicilium ibi habentem;ne ue filio uxorem ducenti conſentiret:ne ijs in liberos populos ius de pecunijs creditis dicere liceret:item,ne quis de prouincia exiret,aut exercitum inde ſua auctoritate educeret,bellum ſua ſponte gereret, in regnum alienum iniuſſu ſenatus ac populi accederet: ut libertas ſociis, ac præmia,ob merita in remp.data,integra eſſent: ne cuiquam aurum coronarium aut imperare,aut accipere liceret, niſi cui decretus eſſet à ſenatu triumphus: ne dona quæſtores acciperent,aut xenia: ut rectores prouinciarum rationes, prius quàm decerent, apud duas in prouincia ciuitates deponerent: ne quis pro conſule,aut pro prætore legatum ſuum ante ſe de prouincia dimitteret: quod ab Vlpiano in l. meminiſſe. traditum eſt.ſpectauit hæc lex non modo ad eos, qui cum aliqua poteſtate erant,uerum etiam ad eos, qui curabant aliquod opus publice faciendum, frumentum comparandum,uel uiam reficiendam: item ad legatos, qui prouinciarum rectoribus à ſenatu dabantur,præfectosq́; & tribunos,quæſtores etiam, totamq́; cohortem prætoriam,ſi quid accepiſſe à prouincialibus conuicti eſſent.eadem lege illud etiam ſancitum erat,quid rectoribus prouinciarum, dum in prouinciam

eiam irent, à ſociis populi R. liceret accipere. qua de lege Cicero, dum in prouinciam proficiſcitur, ita ſcribit ad Atticum lib. v. Adhuc ſumptus nec in me, aut publice aut priuatim, nec in quenquam comitum. nihil accipitur lege Iulia, nihil ab hoſpite. poſtea uero quàm in prouinciam peruenit, eodem libro ſic: Scito nō modo nos fœnum, aut quod lege Iulia dari ſolet, ſed ne ligna quidem, nec, præter quatuor lectos, & tectum, quenquam accipere quidquam. Ad hanc legem poſtea Cæſar, rerum potitus, fortaſſe caput hoc addidit, ut repetundarum conuicti etiam ordine ſenatorio mouerentur. id quidem ab eo factum, Suetonius narrat. quod uel aucta, ut dixi, ſua uetere lege potuit, vel noua lege lata, uel etiam, lege nulla, pro ea, quam omnium rerum vnus habebat, poteſtate. Scriptum etiam apud Martianum iuriſconſultum inuenio lege Iulia repetundarum cautum eſſe, ne iudicare, neve teſtimonium dicere liceret ei, qui ob turpitudinem ſenatu motus, nec reſtitutus eſſet. Ex noſtro libro de legibus Romanis.

RERVM PROLATIO, &, Res prolatæ, ſæpe dixir Cicero nec tamen, quid ſignificet, intelligunt multi. ſignificat autem, ut ex accurata multorum locorum examinatione collegimus, tempus illud, cum homines feriarentur. declarat maxime Plantus in Captiuis in perſona paraſiti:

Vbi res prolatæ ſunt, cum rus homines eunt,
Simul prolatæ res ſunt noſtris dentibus.
Quaſi cum caletur, cochleæ in occulto latent,
Suo ſibi ſucco uiuunt, ros ſi non cadit:
Item paraſiti rebus prolatis latent.

& pro Murena, ubi iuriſconſultos exagitat; Sapiens exiſtimari nemo poteſt in ea prudentia, quæ neque eſt extra Romam uſquam, neque Romæ, rebus prolatis, quidquam ualet. & ad Att. lib. VII. Non iſtum rerum prolatio tardabit. & ad eundem lib. XIIII. Meam ſtultam uerecundiam, qui legari noluerim ante res prolatas, ne deſerere uiderer hunc rerum tumorem. & ad Q. fratrem. Res prolatæ, ad interregnum comitia adducta. Rerum igitur prolatio, ſiue, res prolatæ, idem eſt, ac ſi dicas, uacatio à muneribus: quæ maxime erat ludorum diebus. ludorum autem nomina, Votiui. Romani, Victoriæ, Plebeij. quorum primi Votiui XVI. kal. Sept. cōmiſſi, per quindecim dies celebrabantur: & continuo Romani per decem dies: cum interea res prolatæ dicebantur. confectis Votiuis, & Romanis, rurſus ad negocia: iudicia fiebant: ſenatus habebatur; tum publice, tum priuatim quiſque ſatagebat in ſua re: hoc uſque ad VIII. cal. Nouembris. nam cum inter ludos Romanos & ludos Victoriæ dies interſint XLV. quod aperte ipſe declarat lib. IIII. in Verrem: recte ſubducenti perſpicuum fiet, ludorum Victoriæ commiſsionem incidere in diem VIII. kal. Nouembris. quod ſignificatur & ad Q. fratrem lib. III. iterū igitur res prolatæ. Victoriæ autem ludi, cumq; his Plebeij coniuncti, dies auferebant octo: ut ad IIII. nonas Nouembris & magiſtratus, & cuiuſuis ordinis homines intermiſſam rei ſiue publicæ, ſiue priuatæ adminiſtrationē repeterent. itaque Cicero lib. IIII. epiſt. ad Att. Pontinius, inquit, uult ad IIII. nonas Nouembris triumphare. ex quo patet, non fuiſſe diem feſtū IIII. nonas Nouembris. Ex noſtro commentario in epiſt. ad Att.

RIGOR. terminus eſt, ſed hoc differt à limite, quòd limes eſt quodcunque in agro opera manuum factum eſt ad obſeruationem finium: rigor uero ſuæ rectitudinis naturalis nomen accepit. Sic Aggenus in libro de limitibus.

ROMA. ciuium Romanorum tria genera fuiſſe video, ſenatores, equites, de plebe: qui tres ordines dicebantur, & ex duplici genere conſtabant, patricio & plebeio. duplex enim eſt ciuium Romanorum diuiſio, quarum altera ad alteram nihil pertinet, prior hæc. Vel patricij ſunt ciues Romani, uel plebeij. poſterior hæc. Vel ſenatores ſunt ciues R. uel equites, uel de plebe, ita uel à genere, uel ab ordine diſtinguebātur: ut ciuis Romanus genere patricio natus, equeſtris tamen ordinis, ſi nondum in ſenatum lectus eſſet, diceretur: ſin ſenatot eſſet factus, ordinis ſenatorij. quod ſi Patricius non modo in ſenatum allectus non eſſet, uerum nec inter equites locum haberet: quia ſcilicet equeſtri cenſu non eſſet, hoc eſt ſeſtertiorum quadringenta millia non poſsideret; (minus enim qui habebat, eques eſſe nō poterat, ſed, ut Horatij verbis utar, plebs erat) aut quia, cum quadringenta millia poſsideret, annulo tamen aureo & equo publico non uteretur, quæ illi, equeſtris ordinis inſignia, cenſor, ob aliquod flagitium ademiſſet: aut denique, quia neque maiores eius neque pater, neque ipſe, cum quadringenta millia, eove amplius haberet, de equeſtri dignitate laboraſſent, equeſtriſq; ordinis indicia, annulum ſcilicet aureum, & equum publicum, neque in militia à duce, neque domi à cenſoribus, cum cenſeretur, poſtulaſſet: quod tamen uix eſt ut credi poſsit: quis enim contemnit honeſtatem? quis, cū ab infimo ordine plebeio ad equeſtrē poſsit aſcēdere, aut ab equeſtri ad ſenatoriū recuſet? ſi quis igitur patriciæ gētis neq; ſenator eſſet, neq; eques, is patricius quidē & erat, & dicebatur, idē tū de plebe & erat, & dicebatur. quandoquidem, ciuis Romanus quicunque erat, is de tribus ordinibus unum haberet, ſenatorium, aut equeſtrem, aut plebeium, neceſſe erat. ſenator non es: ergo eques, aut de plebe. neque ſenator, neque eques, ergo de plebe. ordo enim præterea nullus ſupereſt. at quadringenta millia, qui eſt equeſtris cenſus, aut octingenta millia, qui ſenatorius, poſsideo: ſequitur ergo, ut eques ob quadringēta millia ſim, aut ſenator ob octingenta millia. falſum. cenſus enim dat, non ut eques aut ſenator neceſſario ſis, ſed ut eſſe poſsis: neque propter opes honor datur, ſed ob inopiam negatur. turpe enim, & indecorum, ſenator egens: malasque res non omnino malis mentibus quandoque perſuadet inopia. Erant ergo patriciorū tria genera, patricij ſenatores, patricij equeſtris ordinis, patricij de plebe. Sed orī cōſideratio. Ciuis Romanus, ex equite ſenator factus, amittit ne ordinis equeſtris inſignia, annulū aureū, & equū? minime. auctus enim dignitate, tantum abeſt ut de priſtino iure quidquam amittat, vt etiam aliquid præterea conſequatur. nam, præter anulum, & equum, quæ equitum erant, habebant ſenatores tunicam purpuream; vt ab equeſtri ordine aliqua omnino ſpecie diſtinguerentur, ſicuti equeſter ordo a plebe annulo aureo, & a quo diſtinguebatur. Ex noſtris obſeruationibus. Duos populos ſeminarium gentium Romanarum fuiſſe reperio, Aborigines, & Troianos, qui utrique ab Aenea, vt Liuius & Dionyſius tradunt, communi nomine Latini ſunt appellati. Aborigines autem, qui, ante aduentum Aeneæ, Latium, regente Latino, tenebant, docet Dionyſius ex Græcis in Italiam uenientibus eſſe conflatos. Græcos autem hos nominat,

nominat, Oeonotrum ex Arcadia, Pelaſgus ea Theſſalia, Euandrũ item ex Arcadia, Herculem ex Peloponneſo profectum. atque etiam idem ſcribunt, Romulũ, ſuperante Latinorũ Albanorumq́; multitudine, urbẽ in Palatio condidiſſe. quæ cum ita ſint; iam id dubiũ eſſe non poteſt, quin ad hos populos alij etiam plurimi acceſſerint, qui Romanam urbem gentibus repleuerint. ſiquidem accepimus, Romulum Cænienſes, Antemnantes, Camerinos, Veientes, Fidenates, quos bello deuicerat. Sabinos uero etiam quibus cũ æquo Marte pugnauerat, in ſocietatem nouæ urbis uocaſſe. quin etiam multas Etruſcorum vrbes ſe ad eum recepiſſe, initio à medullia facto, traditum eſt. hoc antẽ Romuli inſtitutum reliqui deinceps reges ſtudioſiſsime ſibi conſeruandum eſſe duxerunt, ut finitimas ciuitates aut ui, aut beneuolentia ſibi adiungerent. Romamq́; transferrent. itaque Tullus Hoſtilius, euerſa Alba, familias eius urbis Romam traduxit. Ancus Lucumonem Etruſcum in ſenatum aſciuit. Priſcus Ser. Tullium Corniculanum ſibi etiam generum adiunxit. idem poſt quoque factum eſt, liberata regio dominatu rep. neque enim vnquam deſitum eſt, ciuitatẽ uictis populis & gentibus dari, Italiamq́; ipſa municipijs deuinciri, quouſque bello Marſico uniuerſa fere ciuitate donata eſt. Ea libro Caroli Sigonij de nominibus Romanorum.

ROMILIA lex, cauit, ne alij, præter patres, & magiſtratus, ſacra inirent, peragerentur. poſtea plebi quoque aditus ad ſacra fuit. nam rogationibus tribunitijs, primum Sextia Licinia ſancitum eſt, ut x uiri ſacrorum, non, ut antea, omnes patricij, ſed ea parte dimidia de plebe crearentur. deinde ſecuta eſt Ogulnia: ut, cum quatuor pontifices eſſent, placeretq́; ſacerdotum numerum augeri, quatuor præterea pontifices, quinque augures, de plebe omnes, allegerentur: ut omnino octo poutificum, nouem augurum numerus fieret.

RVRA ueteres incultos agros dicebant, id eſt ſiluas, & Paſcua. Ex libello uariorum auctorum de limitibus.

SACERDOS. non eadem ſemper Romæ fuit creandorum ſacerdotum ratio. cum enim, ueteri lege, ac more, augures ab auguribus, pontifices a pontificibus, reliqui ſacerdotes à ſuis quique collegiis crearentur; unus pontifex maximus à populo: quod omnium pene hiſtoricorum, Liuij maxime teſtimonio conſtat; Cn. Domitius tribunus pl. Neronis imperatoris atauus, pontificibus offenſior, quòd alium, quàm ſe, ſui patris in locum cooptaſſent, lege lata ius ſacerdotum ſubrogandorum à collegijs ad populum tranſtulit, eo anno, quo C. Marius tertium conſul fuit. nec multo poſt ipſe pontifex maximus populi ſuffragio creatus eſt. huius legis in I I in Rullum oratione Cicero meminit, item in ea pro C. Cornelio, quæ integra non extat. Poſtea L. Sylla, rerum potitus, cum alia multa contra populum, qui Marianas partes fouerat, tum hoc ſanxit, ut rurſus ſacerdotes à collegiis crearentur. de quo ſic Pedianus in diuinationis commentario: Victore Sylla, Spoliatus eſt populus R. arbitrio creãdorum ſacerdotum. Sed quemadmodum legem Domitiam abrogari ſua lege Sylla: ſic legẽ Syllæ, aliquot poſt annis, T. Atius Labienus tribunus pl. abrogauit, Domitiamq́; reſtituit. fecit autem hoc auctore C. Cæſare: qui, ſi populus in mãdando ſacerdotio ſuffragium ferret, ſe, qui popularis admodum erat, pontificem maximum, in demortui Metelli Pij locum, creatum iri, non ſine cauſſa putabat. quod re comprobatum eſt. nam, P. Seruilio Iſaurico, & Q. Lutatio Catulo, conſularibus viris, & prouecta iam ætate, deiectis, ipſe, nondum prætorius, in ampliſsimi ſacerdotij gradum aſcendit. Tulit & ipſe legem, non quæ à Labieni lege diſcreparet, (fuit enim uterque popularis) ſed quæ nouum aliquod ius aſcriberet. Domitiam quidem legem in eo capite confirmauit, ut abſentibus petere ſacerdotia liceret rurſus à populo ad collegia, lege Labieni abrogata, ius cooptandorum ſacerdotum retulit poſt obitum Cæſaris M. Antonius conſul, eo conſilio, ut facilius ac certius M. Aemilius Lepidus, cuius filio filiam ſuam collocauerat, pontifex maximus in Cæſaris locum ſubrogaretur. ita ius creandi ſacerdotes quater immutatum eſt, à Domitio, Sylla, Labieno, Antonio. atque hoc quidem ſatis ex hiſtoria patet. mihi tamen & de quinta mutatione oritur opinio, ut puto, ſatis certa, primum ex epiſtola ad M. Brutum; in qua ita ſcriptum eſt. Panſa uiuo, celeriora omnia putabamus. ſtatim enim collegam ſibi ſubrogaſſet. deinde, ante prætorem, ſacerdotũ comitia fuiſſent. cum enim, quo tempore hæc epiſtola ſcripta eſt, tum non à collegijs, ſed a populo ſubrogari ſolitos eſſe ſacerdotes, manifeſtum ſit, quia comitia de populo dici nemo neſcit; hæc autem epiſtola eo anno ſcripta ſit, quo Hirtius & Panſa conſules fuerunt, id eſt eo, qui Antonij conſulatum primus conſecutus eſt: liquet, Antonij legem non eſſe ſeruatam, ſed eam, quam Domitius tulerat, iterum eſſe reſtitutam. nitor etiam Dionis teſtimonio; qui lib. XLVI leges Antonii à Panſa conſule abrogatas eſſe narrat. quod etiam fecit Lentulus ille, qui ſcripſit his uerbis ad Ciceronem: Primus ergo leges Antonianas fregi. Eſt etiam ex ipſo Cicerone minime dubium de abrogatis Antonij legibus argumentum. Acta, inquit, oratione XIII in ipſum, Antonij reſcidiſtis: leges refixiſtis: per uim, & contra auſpicia lata decreuiſtis. Præterea patet hoc eo clarius, quòd in ea de qua proxime memini, ad Brutum epiſtola proximam legem de ſacerdotiis Cicero Iuliam appellat. quòd ſi poſt Antonii conſulatum, in quo legem tulit de lege cooptandi proxima dicitur C. Cæſaris lex: nimirum ſublata iam erat Antonia. Ex libro noſtro de legibus Romanis.

SENATVS. primi ſententias in ſenatu à conſule rogabãtur conſules deſignati: ſi modo poſt conſularia comitia ſenatus haberetur: ſin ante, rogabat conſul arbitratu ſuo, non quem vellet ex omni ſenatorum frequentia, ſed quẽ vellet è numero conſularium. & antiquæ conſuetudini dabatur, ut quem ordinem interrogandi ſententias conſul calendis Ianuarijs inſtituiſſet, eũ toto anno conſeruaret. quo ordine, Cæſar, neglecto, primum Pompeium poſt affinitatem conſul rogare ſententiam cœpit, cum antea Craſſum ſolitus eſſet. Quoniam autem cum deſignati conſules fuiſſent, ij ſententiam primi rogabantur: uenit in mentem, quæri poſſe, uter ex ipſis deſignatis prior rogaretur. nec difficile eſt quærenti reſpondere. nam me quoque olim ea ipſa re in eandem dubitationem adductum, & aliquandiu hærentem, obſeruatio ueteris moris expediuit. Sciendum igitur; ſiue patricius, & plebeius, ſiue duo plebeij deſignati conſules eſſent, qui priore loco declaratus eſſet conſul, eum in magiſtratu priorem quoque ſententiam rogaſſe: ideoq́; rogauit in re Catilinaria nõ C. Antonius, ſed M. Cicero, quia conſul

ſul priore loco declaratus, nam genere pares erant, uterque plebeius. & lib. r. epiſtola ad Att. rogat ſententiam M. Pupius Piſo conſul, ex familia plebeia: M. Valerius Meſſalla, & ſi patritius, tamen non rogat. plebeius igitur anteponitur patritio: cur? quia priore loco declaratus conſul. Vter in magiſtratu prior rogaret, oſtendi. quo conijcitur, & uter rogaretur, cum deſignati eſſent. Ex noſtro commentario in epiſt. ad Att.

Legitimi habendo ſenatui dies erant, calendæ, nonæ. idus. reliquis diebus, modo comitiales non eſſent, haberi quidem ſenatus poterat; ſed certus neque lege, neque more ſtatutus erat dies. poſitum id erat in uoluntate magiſtratuum. Ex noſtro commentario ad Q. fratrem. Animaduerſione dignum eſt, quod legendo obſeruauimus: qui ex equeſtri ordine ſenatoriȩ dignitatis ad gradum aſcendiſſent, eos inter ſenatores quidem eſſe cenſos, ut ſi quid ordine ſenatorio minus dignum admiſiſſent: ſenatu mouerentur; uerũ eoſdem, cum deinde equitum centuriæ recognoſcerentur, inter equites, quandoquidẽ ipſi quoque equũ publicum haberent, citatos eſſe, ut, ſi flagitium vllũ; quod in equite Romano dedeceret, feciſſent, equum publicũ amitterent. patet hoc apud Liuium duorum cenſorum exemplo, Neronis, & Salinatoris: quorum alter alteri, cum cenſus equitum ageretur equum ademit: quos tamen ante, cum ſenatorum cenſus ageretur, in recitandis ſenatorum nominibus eſſe lectos, dubitari non poteſt. Atque ego huius generis ciues, minime crediderim, ſua manu, ut ceteros equeſtris ordinis, equum per forum traduxiſſe. proprius enim eorum cenſus non in equeſtri, ſed in ſenatorio erat ordine; nec equeſtris ordinis, ſed ſenatorij dicebantur; nec ideo, quòd equeſtris eſſent ordinis, quem, adepti ſenatorium admiſerant, ſed quia equum publicum haberent, inter equites citabantur. qui uero in ſenatum, etſi nondum à cenſoribus lecti, iure tamen magiſtratus, quem aut gererent, aut geſsiſſent, aditum haberẽt; eos video, ſi equites eſſent, equum publicum inter ceteros equeſtris ordinis ciues ante cenſores per forum traduxiſſe, nec inter ſenatores, cum tamen irent in ſenatum, eſſe lectos, quod de Pompeio, qui poſtea cognomentum Magni eſt adeptus à Plutarcho traditũ obſeruauimus. ius. n. eques adhuc nondũ in ſenatũ lectus, conſul ob uirtutem ac ſingularia in rempub. merita legitimam ætatem creatus (ſoluebantur enim legibus boni uiri) equum publicum ipſe ad cenſores adduxit, præclarumq; fuit populo Romano ſpectaculũ, conſulem ſua manu equum publicum ducentem intuenti. Atque hæc, quæ diximus de ciuibus Romanis, & ex equeſtri ordine, & ex plebe in ſenatũ lectis, ita tradimus, ut ad reip. tempora ſpectemus. nam regum ætate ſolis patricijs curia patuit; cum tamen, quod Dionyſius Halicarnaſſeus docet, non omnes patricij ſenatores eſſent, ſed alij ſenatores, alij equites, alij de plebe. ut vere diceres: ſenator eſt, ergo patricius: non contra: patricius eſt, ergo ſenator. & quanquam ex familijs tum patricijs, tum plebeijs ſenatus conſtaret, ueteres tamen ita locutos animaduerti, ut de uniuerſo plane ſenatu nobilitatis nomen vſurparent: quia ſcilicet ſummus ordo ſenatus eſſet, eumq; adepti præter ceteros nobiles eſſe uiderentur: quandoquidem ob uirtutem quæ nos ſola nobiles, ſola patricios. ſola reges vere facit, dignitas illi mandaretur. Ex noſtris obſeruationibus.

Senatvs auctoritas, cretum uel uim habet, ut ſenatus conſultum; uel infirmum eſt, quæ uocatur ſenatus auctoritas. quod quale utrunque fuerint, breuiter exponam. Cum ſenatus legitimus, id eſt, quo loco, quo die, quo numero, a quo magiſtratu oporteret, habitus, aliquid uel de publica, uel de priuata re decreuerat; tum, ſi ex collegio tribunorum pl. nemo intercedebat, rata erat ſenatus uoluntas, & ſenatus cõſultũ dicebatur; eoq; nomine inſcriptũ publicis tabulis cõſignabatur: ſin aũt uel ſenatus non legitimus aliquid decreuerat, uel tribunus pl. interceſſerat; infirmum, ac prorſus irritum decretum illud erat, nec ſenatus conſultum, ſed ſenatus auctoritas uocabatur: propterea quòd auctoritatem quandam publicis tabulis teſtata ſenatus uoluntas habere uidebatur. qua de re teſtis Liuius eſt li. ᴛᴠ. Si quis, inquit, intercedat, ſenatus conſulti auctoritate ſe fore contentũ. Nec obſcure Dio. lib. xʟɪ. nam cum Q. Caſsius longinus, & M. Antonius, tribuni pl. intercederent, quo minus fieret ſenatus conſultum de Cæſare ex Gallia reuocando; cumq; ſenatus, Pompeio deditus, a Cæſare alienus, propterea ueſtem, ut in aduerſa triſtiq; re, mutaſſet: tamen ne ſic quidem factum eſſe ſenatus cõſultum ſed perſcriptam ſententiam eſſe, Dio ſignificat. Idemq; paullo apertius libro xʟɪɪ. Cum ſenatus conſulto intercederent tribuni pl. Senatus tamen auctoritas perſcripta eſt. Planiſsime autem li. ʟᴠ. his fere uerbis: Si quando aliquid ſenatus decreuiſſet, nec legitimus ſenatorum numerus affuiſſet: non inerat in eo ius ſenatus conſulti; ſed auctoritas ſenatus dicebatur, qua tantum conſtaret eorum, qui tunc affuiſſent, uoluntas, & ſententia. obſeruatum idem eſt, cum uel ſeri⟨…⟩s alieno loco, aut tempore, aut non legitimo edicto habitus eſſet, uel tribuni pl. interceſsiſſent. impedito enim ſenatus conſulto, extare tamen ſenatus uoluit ſententiam ſuam. Accedit Ciceronis teſtimonium in epi. ᴠɪɪ. cum ait: ſenatus conſultum nullum extat, quo reductio regis Alexandrini tibi adempta ſit, eaq;, quæ de ea ſcripta eſt, auctoritas, cui ſcis interceſſum eſſe, ut ne quis omnino regem reduceret, tantam uim habet, ut magis iratorum hominum ſtudiũ, quàm conſtantis ſenatus conſilium eſſe uideatur. Et ibidem paullo poſt: Offenſionem eſſe periculoſam, propter interpoſitam auctoritatem, religionemque uideo. Et epiſt. ɪɪ. lib. v. ad Att. Non dum ſatis erat allatum, quo modo, Cæſar ferret de auctoritate perſcripta. Loquitur enim ibi Cicero de ſenatus conſulto ab intercedentibus tribunis pl. Caſsio, & Antonio, qui Cæſari fauebant, impedito. quod ex Dionis etiã lib. xʟɪ. oſtendimus. Nec dubito, quin de auctoritate perſcripta, cum ſenatus decreto interceſſum eſſet, Cicero ſignificet lib. ɪɪɪ. de leg. in eo loco: Senatus decreta rata ſunt. aſt poteſtas par, maior ue prohibeſſit perſcripta ſeruanto. Quæ licet exempla ſatis hunc morem oſtendant: tamen, ut dubitatio prorſus tollatur omnis, aſcribemus uerba ſenatus conſulti, quod Cœlius Ciceroni miſit incluſum epiſtulæ x. libri. ᴠɪɪɪ. Si quis huic ſenatus conſulti interceſſerit; ſenatui placere actoritatem perſcribi, & de ea re ad ſenatum, populumq; referri. Et in alio eiuſdem ſenatus conſulti capite: Si quis huic ſenatus conſulti interceſſiſſet, auctoritas perſcriberetur. Huic opinioni locus Ciceronis in oratione pro Deiotaro uidetur aduerſari. Cum audiſſet Deiotarus, inquit, ſenatus conſentientis auctoritate arma ſumpta, conſulibus, prætoribus

bus, tribunis pl. nobis imperatoribus remp. defendẽdam datam. Senatus auctoritatem uocat: in ea re, de qua ſenatus conſultum eſſe factum Cæſar oſtendit li. 1. de bel. ci. hia uerbis. Decurritur ad illud extremum, atque ultimum ſenatus conſultum, quò, niſi pœne in ipſo uerbis incendio, atque deſperatione omnium ſalutis, deſcenſum eſt; dent operam conſules, prætores, tribuni pl. quique. Pro conſulibus ſunt ad urbem, nequid reſp. detrimenti capiat. hæc ſenatus conſulta perſcribuntur ad VII. id. Ian. Hoc argumentum duplici ratione refellitur, uel quòd, cum ſenatus conſultum illud contra Cæſarem, belli ciuilis initio, factum eſſet; nec tribunis pl. pro Cæſare ad intercedendum paratis, locus eſſet; non audet Cicero, ad Cæſarem, iam omnia tenentem, pro Deiotaro reo ſuppliciter agens, ſenatus conſultum appellare: præſertim cum ſciat, ſi tribunis pl. Antonio, & Caſſio intercedere licuiſſet, quòd Pompeianorum factione non licuit, ſenatus conſultum eſſe nõ potuiſſe. itaque ſapienter, tempori, cauſſæque ſeruiens, odioſum Cæſari nomen Cicero uitauit, a quo ſalutem Deiotari regis impetrare cupiebat. Altera eſt ratio, mihi quidem ualde probata, quòd ſenatus auctoritas non ſemper decretum illud ſignificat, a quo ſenatus conſulti & uis, & nomen abeſt. Sed tantum, ubi ſimul interceſſionis mentio fit, quæ ſignificat ſenatus conſultum eſſe non poſſe. ubi uero nulla interceſſionis adiuncta mentio eſt; tunc ſenatus auctoritas pro ipſo accipitur ſenatus conſulto, ut in oratione in Piſonẽ: Quam prouinciam P. Lentulus, cum & ſenatus auctoritate, & ſorte haberet, depoſuiſſet. ſignificat enim, a Lentulo depoſitam Ptolemæi regis reductionem, quam in ſenatus conſulto eſſe mandata, oſtendimus in argumento epiſtolæ 1. Et in ea pro domo: Ex ſenatus auctoritate & ſenatum, & omnes bonos mutata ueſte uidi. Senatus auctoritatem appellat, cum tamen ſenatuſconſultum de mutanda ueſte factum eſſet: quod in oratione pro Sextio legimus. In Vatinium etiam, Ne hoc quidem, inquit, ſenatui relinquebas, ut legati ex eius ordinis auctoritate legarentur? Quis non intelligit. Ex eius ordinis auctoritate, pro, ex ſenatus conſulto, dictum eſſe? cum paulo poſt ſequatur: Quis legatos unquam audiuit ſine ſenatus conſulto? ante te nemo. Satis exemplorũ hoc de genere nous Cicero ſuppeditat: quæ legentibus occurrent. Ergo, Senatus conſentientis auctoritate arma ſumpta, idem ualet, quod, uniuerſo approbante ſenatu, decreto ſenatus vniuerſi.

INTERCESSERAT) interuenerat: ut epiſto. 2. lib. xv. ad ſenatum: Cum ueſtra auctoritas interceſſiſſet, ut ego regem Ariobarzanem tuerer. Et epiſto. 4. eiuſdem libri. ſtudui quam ornatiſſima ſenatus, populique R. de me iudicia intercedere. Eodem ſenſu dixit Cœlius epiſt. 6. lib. 8. Significatio ulla ſi interceſſerit; clarius, quàm deceat, aut expediat, fiat. Ex noſtro commentario in Ciceronis epiſt. famil.

SEPVLCRVM. ſacra fuiſſe Romanis iura ſepulcrorum, antiquę legis illa uerba declarant: Vbi corpus demortui hominis condas, ſacer eſto: & illa; Nequis veſtibulum aditum ue ad ſepulcrum uſu capito, neu buſtum uiolato: & illa: Deorum manium iura ſancta ſunto. quod & antea ſeruatum eſſe, irrogata uiolantibus pœna, poſteriores iuriſconſulti Vlpianus, Paulus, Caius tradiderunt. Quod autem Cicero ſcripſit lib. II. de legibus: Credo fuiſſe ut eos, quibus hoc ante hanc legem uirtutis cauſſam tributum eſt, ut Poplicolæ, ut Tuberto; quòd eorum poſteri iure tenuetunt; aut eos, ſi qui hoc, ut C. Fabricius, uirtutis cauſſa ſoluti, legibus, conſecuti ſunt: id plane ſignificat, etiam ante XII. tab. intra urbem ſepeliri non licuiſſe; ſi quidem Poplicolæ & Tuberto uirtutis cauſſa tributum eſt. quod ipſum & Dionyſius confirmat, & Plutarchus. Seruius quidem ubi exponit illud Virgilii, lib. XI. Finitimos tollunt in agros, urbique remittunt, Duilio conſule primum a ſenatu decretum eſſe ait, nequis in urbe ſepeliretur. quod imperatores quoque Adrianus & Antonius Pius renouarunt. & fuiſſe hanc ueterem conſuetudinem patet in lege mortuorum C. de religioſis, & ſumptibus funerum. legis quidem XII. tab. illa nota ſunt: In vrbe ne ſepelito, ne ue urito. quę ſcripta ſunt ob eam cauſſam, tum ut ab oculis uiuentium cadauera, quæ mœſtitiam animis inferunt, quamprimum amouerentur; tum ne cœlũ illud vrbanum, unde proxime ſpiritus duceretur, tetro putreſcentium corporum nidore corruptum, peſtem aliquam importaret. Datum autem decreto ſenatus ijs, qui triumphaſſet, ut, cum eorum corpora extra urbem cremata eſſent, in urbem oſſa & cineres referrentur, humique mandarentur. hoc Pyrrhonẽ Lyparæum ſcripſiſſe tradit Plutarchus in libro Romanarum rerum. Illa uero, non inutile eſt, cognoſcere, in agris ſepulcra fuiſſe; in agri uenditione, iura tamen ſepulcrorum penes eum, qui uenderet, remanſiſſe; eumque ſibi tantum agri in uenditione excepiſſe, quantum adeundo ſepulcro ſatis eſſet: quod qui non faceret, ei ſummo probro ac turpitudini fuiſſe. unde illud in oratione Ciceronis pro Roſcio Amerino? Cui de tãto patrimonio ne iter quidem ad ſepulcrum patrium relictum eſt. hac autem ipſa de re Pomponius iuriſconſultus ita ſcripſit: Dominis fundorum, in quibus ſepulcra fecerint, etiam poſt uenditos fundos adeundorum ſepulcrorum ius eſt. tum igitur in agris, tum iuxta militares, uel publicas uias cadauera, aut, ſi cremata eſſent, cineres condebantur. nam & ſepeliendi cadaueris, & cremãdi conſuetudinem fuiſſe, indicat illud in XII. tab. In vrbe ne ſepelito, ne ue urito. & illud, quod in II. de legibus ſcripſit Cicero: P. Cornelium Africanum ſepultum eſſe, L. Cornelium Syllam primum è Cornelijs cremari uoluiſſe. Sepeliri autem antiquius fuiſſe, quam Cremari, Plinius libr. VII. cap. VIIII. declarat his uerbis: Ipſum cremari, apud Romanos non fuit ueteris inſtituti. terra condebantur. at, poſtquam longinquis bellis obrutos erui cognouere, tunc inſtitutum. & tamen multę familiæ priſcos ſeruauere ritus: ſicut in Cornelia nemo ante Syllam dictatorem traditur crematus, idque uoluiſſe uetitum talionem, eruto C. Marij cadauere. hęc Plinius: cui, quod ante XII. tab. in more fuerit, id uetus non uideri, mirum eſt. Cremandi conſuetudo uſque ad Antoninorum imperatorum ætatem perdurauit. rurſus terra condi certum eſt. Legimus & illud, maiores natu ad tubas, minores ad tibias ad ſepulcrum eſſe delatos; qui uero claris maioribus ortũ eſſent, his eorum imagines in funere prælatas, addit Seruius Honoratus, ante ſepulcrum aram fieri ſolitã. quod & Cicero in epiſtolis ad Atticum ſignificat. tametſi non aram modo, ſed fanum quoque filiæ mortuæ cogitabat. Illud ex Feſto ſic tu dignum, ante, quàm cadauer ad pyram deferretur, digitum abſciſſum eſſe; ut, reliquo corpore peruſto, ad eum iuſta fierent

tent. Cadsuere pyræ impoſito, qui propinquitate mortuo deuinctus arctiſsime fuerat, is auerſus rogo facem accenſam inferebat. Signum hominis ſepulti non unum fuit. nam & lapis, & tegula, & ceſpes, & tumulus, & cippus ſepulturæ locum indicabant. Ex lib. noſtro de legibus Romanis.

SILVANI tres fuerunt. unus dicebatur domeſticus, poſſeſsioni conſecratus: alter agreſtis; paſtoribus: tertius orientalis, cui eſt in confinio lucus poſitus, a quo inter duo pluresve fines oriuntur. ideoq; inter duo pluresve eſt & lucus. Omnis autem poſſeſsio quare Siluanum colit? quia primus in terram lapidem finalẽ poſuit. Ex libello uariorum auctorũ de limitibus.

SOCII LATINI, dicebant ueteres coniuncte; cum tamen & de ſocijs, id eſt Italis extra Latinum, & de Latinis intelligerent: ſicuti, æquum bonum, copula omiſſa, pro æquum & bonum, ſic Socij Latini nominis, pro ſocij, & qui erant Latini nominis. nam Latini, cum ipſi quoque ſocii eſſent, proprio tamen nomine a reliquis Italis diſtinguebantur; & proprio etiam iure fruebantur, unde, ius Latii, & ius Italicum, diuerſe poſita. erat igitur, ſocii, nomen generale, ſicuti &, fœderati. tam enim ſocii fœderatiq; Latini, quàm reliqui Itali. Liuius lib. XLI. Mouerunt ſenatum, inquit, legationes ſocium nominis Latini. ſumma querelarum erat, ciues ſuos, Romæ cenſos, pleroſque Romam commigraſſe: quod ſi permitteretur, perpaucis luſtria futurum & ut deſerta oppida, deſerti agri nullum militem dare poſſent. dixit, Socium nominis Latini, pro ſociorum, & nominis Latini. quod idem Liuius ibidem oſtendit: ſubiungit enim. Lex ſociis, ac nominis Latini, qui ſtirpem ex ſeſe domi relinquerent, dabat, ut ciues Romani fierent. ea lege male utendo, alii ſocijs, alij populo R. iniuriam faciebãt. nam &, ne ſtirpem domi relinquerent, liberos ſuos quibuſquibus Romanis in eam conditionem, ut manumitterentur, mancipio dabant, libertinique ciues eſſent: &, quibus ſtirps deeſſet. quàm relinquerent, ciues Romani fiebant. hic duo ſunt animaduertenda, primum, de quibus dixerat, ſocium nominis Latini, de iiſdem intuliſſe, ſociis, ac nominis Latini: deinde, cum in eo, Socijs, ac nominis Latini, diſtinxiſſet, ac ſeparaſſet ſocios a Latinis, uno tamen poſtea nomine ſimul omnes comprehendiſſet, cum dixerit. Alii ſocijs, alij populo R. iniuriam faciebant, ut appareat, quanquam Latini ac reliqui Itali non eodem iure eſſent, æque tamen omnes ſocietate iunctos fuiſſe populo R. eſt etiam eadem de re, uerſibus aliquot interiectis, eiuſdem generis exemplum. Legum, inquit, de ſocijs C. Claudius tulit S. C. & edixit: qui ſocii ac nominis Latini ipſi maioresve eorum, M. Claudio T. Quinctio cenſoribus, poſtque ea apud ſocios nominis Latini cenſi eſſent, ut omnes in ſuam quiſque ciuitatem ante cal. Nouemb. redirent. & lib. XLII. cum de iiſdem loqueretur, Poſtumius, inquit, conſul pro concione edixerat; qui ſocium Latini nomis ex edicto C. Claudii conſulis redire in ciuitates ſuas debuiſſent, ne quis eorum Romæ, & omnes in ſuis ciuitatibus cenſerentur. ſexcenta ſunt huiuſmodi tum apud hunc, tum apud alios: quæ legendo, ſiquis uoluerit, obſeruet. Ex noſtris obſeruationibus.

SOLVTI agri ſunt, quorum fines deprehendi non poſſunt, ut ait Siculus Flaccus.

STADIALIS ager habebat paſſus CXXV. id eſt pedes DCXXV. cuius menſura octies comparata milliarium facit, qui conſtat quinque millibus pedum. Ex libello uariorum auctorum de militibus.

STATVS, ex quibus omne genus controuerſiarum de agris exoritur, octo omnino ſunt, iniectiuus, expoſitiuus, ſubiectiuus, recuperatiuus, aſſumptiuus, initialis, materialis, effectiuus. Iniectiuus ergo ſtatus eſt generalis. nam ſiue de poſſeſsione, ſiue de fine controuerſia naſcatur, per hoc repetitio iuſta iniuſtaque iniicitur. Expoſitiuus eſt ſtatus controuerſiæ quoties finitimorum argumentorum caret demonſtratione, & partium magis exigit narrationem, per quam exponendum ſit, quo ſiue genere terminandæ, aut perſuadẽdũ iudici, ẽt ſi loci natura finitimã exhibeat ſimilitudinẽ. Subiectiuus ſtatus eſt, cũ relinquitur ſtatus generalis, & alio quolibet ſtatu cõtrouerſia defendit. Recuperatiuus eſt ſtatus, quoties non a trifinio, aut quadrifinio, ſed ex quolibet finis loco ĩcipiẽtis termini recturam dirigit, & per inceſſum definitionis loca quędam alteri fundo acquirit, aut ſolum aufert, & eius loco redditur. Aſſumptiuus primæ controuerſiæ ſtatus, qui eſt de poſitione terminorum, in rigorem aut in finem tranſcendit. initialis controuerſiæ ſtatus de rigore pertinens ad materiam, tranſcendit in controuerſiam, quæ eſt loco tertio: de fine ſtatus materialis non conditionem mutat, neque materiam efficit. Materialis ſtatus eſt, ex quo omnes controuerſiæ incipiunt de loco duntaxat. nam tranſcendentiã non habet de hoc effectiuus, ſed, dum cõſumatus fuerit, naſcitur. Effectiuus eſt, cum de loco litigatur, & idoneas partes ad litigium aduocationes inſtituunt. Ex Aggeno de limitibus agrorum.

STRIGA apud ſcriptores agreſtium menſurarum ſic exponitur. Ager, inquit Frontinus, per ſtrigas, & per ſcamna diuiſus & aſsignatus, eſt more antiquo in hac ſimilitudine, qua in prouincijs arua publica coluntur. Hygenus autem ſic. Menſuræ quadratutam dimidio longiorem facere debebimus, &, quod in latitudinẽ longius fuerit, ſcamnum appellare; quod in longitudinem, ſtrigam. Et Aggenus, Strigatus, inquit, ager eſt, qui a ſeptentrione in longitudinem in meridianũ decurrit: ſcamnatus autem, qui eo modo ab occidente in orientem creſcit.

SVBRVNCIVI limites ita nominantur ab Hygeno. Limites linearũ menſuræ tantũ diſterminandæ cauſſa ſunt conſtituti: &, ſi finitimi interueniunt, latitudinem ſecundum legem Mamiliam acceperunt. in Italia itineri publico ſeruiunt ſub appellatione ſubrunciuorum. habent latitudinẽ pedũ octonũ. hos cõditores coloniarum, fructus aſportandi cauſſa, publicauerunt.

SVFFRAGIVM. populus R. primum uoce, deinde per tabellam ſuffragium tulit. quo modo autem a uoce ad tabellam deuentum ſit, & quibus temporibus, & quibus auctoribus, operæprecium eſt cognoſcere. Quatuor igitur leges nominantur, omnes, ut puto, tribuniciæ, Gabinia, Caſsia, Papiria, Cœlia. Gabinia ſanxit, ut populus in magiſtratibus mandandis ſuffragium, non, ut antea, uoce, ſed per tabellam ferret. Caſsia biẽnio poſt idem iuſsit, in omnibus iudicijs populi, perduellione excepto. Papiria & ipſa populo tabellam dedit, in iubendis ac uetandis legibus. Cœlia, quo uno in genere uocis ſuffragium reliquum erat, hoc eſt, in perduellione, quod lex Caſsia exceperat, in eo genere tabellam dedit. ita quatuor tribunorum pl. rogationibus factum eſt, ut populus libere, quod ſentiret,

in omnibus comitijs, nullo inimicitisrum metu, poſſet oſtendere. ideo tabellam nindicem tacitæ libertatis appellat Cicero in agraria II.& li.III.de legibus; in oratione autem pro C.Cornelio principium iuſtiſſimæ libertatis Caſsiam legem, quæ tabellam in iudicijs populo dedit. magis enim intererat populi, tabella uoluntstem in iudicijs tegere, cum ageretur de capite fortunisq́ue ciuium, quam aut in magiſtratibus, quod lex Gabinis ſanxerst, sut in legibus, quod poſtea Papiris. His igitur quatuot legibus ferendi ſuffragij mutata ratio eſt. nunc de lstoribus earum legũ, & quo quæque anno lats ſit, agamus. Gabiniam rogauit homo ignotus, & ſordidus; quod lib. III. de legibus Cicero tradit. &, cum biennio ante Caſſiam togata ſit, quod idem eodem in loco demonſtrat; Caſsiam uero Lepido & Mancino cos. eſſe latsm, ex libro de claris oratoribus conſtat: neceſſe eſt, Piſone & Lenate cos. rogatam, exiſtimare. Caſſiam Lepido & Mancinn cos. auctore Scipione Africsno poſteriore tulit L. Caſsius Q. F. Longinus Ravilla, pater illius L. Caſsij, qui in omnibus cauſsis quærere ſolebst, cui bono; & C. Caſsij. eius quem C. Mario C. Flauio cos. leges multas ad minnendam nobilitatis potentism tuliſſe, in qnibus hanc, ut, quem populus damnaſſet, cui ue imperium abrogsſſet, in ſenatu non eſſet, Pedianus tradidit Papiriam tulit C. Carbo, ille eloquentiſsimus; tulit autem, ut opinot, P. Popillio & P. Rutilio cos. nam eo snno tribunum pl. fuiſſe, quo Scipio Aemilianus de Numantinis triumphauit, omnes hiſtoriæ declarant: quem a porta ad concionem productum, quid de Ti. Gracchi morte ſentiret, ſeditioſe interrogauit. Cœlia, non facile eſt conijcere, a quo ſit rngata. ſed, rogatam Q. Metello T. Flaminino cos. crediderim, & ex ijs uerbis, quæ ſuut apud Ciceronem lib. III. de legibus: Vt opprimeret Cœlius Popillium. nam, id de P. Popillio dictum eſſe, quem C. Gracchus Metello & Flaminino cos. tribunus pl. in exilium eiecit, uidetur intelligendum. ut eius iudicij cauſſa, quo Popillius tribuno pl. Gracchо, eſt oppreſſus, Cœlius ſua lege tabellam dederit. Suffragia vel in campum Martium, ſi centuriata comitia baberentut, uel in forum, ſi tributa, alio ue, ciſtis in pontes deferebantur, & ex his pontibus populo miniſtrabantut. id ſignificat Cicero in epiſtola ad Atticum lib. I. his uerbis: Operæ Clodianæ pontes occupsrunt: tabellæ miniſtrabantur, ita ut nulla daretur, Vti rogas. nam quæ tabellæ legem accipiebant, & probabant, in ijs duæ literæ ſcriptæ erant, V. R. quæ ſignificant, Vti rogas: id eſt: uti tu, qui legem fers, nos rogas, ita iubemus. quæ uero leges legem antiquabant, hoc eſt, reiiciebant, & improbabant, in ijs unica litera, A, ſcripts erat: quæ ſignificat antiquo: id eſt, antiqua maneant, noua non placent, legem reſpuimus. In ijs uero comitijs quo populus ut ſuffragium de reo ferret, coire ſolitus eſt, ternæ tabellæ dabantur: quarum in una ſcriptum erat, A; in altera, C; in tertia, NL. & prima ſignificabat, abſoluo; ſecunda, condemno; tertia, non liquet, id eſt, neque abſoluo, neque condemno, cauſſam plane non intelligo. Verum, ut ad pontes redeamus, anguſtiores ut eſſent, legem tulit C. Marius tribunus pl. qui poſtea ſepties conſul fuit. tulit autem eam legem, nequid fraudis in diſtribuendis tabellis committeretur. multis enim locus eſſe non poteſt, ubi pontes anguſtiores ſunt. at in turba uitioſe aliquid agere, difficilis negocij nõ eſt. propterea, quod hac lege ſancitum, id ambitioſis oppoſitum fuiſſe, & plane Cicero narrat lib. I. de legibus, & Plutarchus ſignificat in Marii uita, cum ait: In tribunatu legem de ſuffragijs tulit; quam potentium opes tum in ferẽdis ſuffragiis, tum in creandis magiſtratibus imminuit. ſuffragium ferebant omnes ciues Romani; in ea quiſque tribu, ubi cenſus erat, aut in ſua quiſque claſſe. libertini tsntum in quatuor urbanis tribubus, quæ minus nobiles erant, ſuffragium tulerunt. nam etſi P. Sulpicius tribunus pl. L. Sylla Q. Pompeio cos. tulit, ut in omnibus plane tribubus, quæ XXXV. erant, ſuffragium ferre poſſent: hanc tamen legem, puto a uictore Sylla, Sulpicij inimico, eſſe abrogstam. puto autem ob eam cauſſam, quia C. Manilius tribunus pl. aliquot poſt annis eandem legem ferre conatus eſt: idemque poſtea & P. Clodius cogitsuit. teſtis Cicero in duabus orationibus, pro C. Cornelio, pro Milone. Hęc ex libro noſtro de legibus Romanis.

SVPPLICATIO dicebatur, cum populus uniuerſus ad omnia deorum templa, cęſis uictimis, de uictoria parta gratulabantur. quibus diebus nihil agere, cum populo licebat. ut in epiſt. ad frstrem lib. 2. Cicero docet his uerbis: Conſul eſt egregius Lentulus: dies comitiales eximit omnes: nam etiam Latinæ inſtaurantur: nec tamen ſupplicationes deerant. ſic legibus perniciosiſsimis obſiſtitur. De gratulatione autẽ in ſupplicationibus sd omnium deorum aras facts, cum alibi, tum epiſt. 18. lib. XI. & epiſt. 5. lib. XV. fam. & Philippica ultima ſic: Gratæ uero noſtræ dijs immortalibus gratulationes erunt, gratæ uictimæ, cum interfecta ſit ciuium multitudo. Et in eadem, in extrèmo: Prætor urbanus ſupplicationes per dies L. ad omnia puluinaria conſtituat. Atque hic honor adeptis uictoriam ciuibus, ſimul cum imperatoris nomine, a ſenatu decernebatur, ut ex eadem Philippica, & Cœlij epiſtola XI. libro octauo & aliis præterea locis plane cognoſcitur. A principio, uno tantum die ſupplicatum exiſtimo; poſtea numerum ambitione auctum, ante Camilli uictoriam de Veiis nemini quatuor dierum ſupplicatio decreta: ut ait Liuius lib. V. aliquot poſt annis Papirio, & Caruilio conſulibus, quia Samnites uiciſſent, item quatridui ſupplicatione publicum gaudium celebratum eſſe, idem lib. X. narrat. Senatus augendi, aut minuendi dierum numeri poteſtatem habuit. uideo enim, multis poſt annis Neroni & Salinatori, in maiore, quàm Camilli, aut Papirii Caruiliique uictoria, nempe ob Aſdrubalem, Hannibalis fratrem, cum exercitu cæſum, trium duntaxat dierum ſupplicationem decretam. quod ab eodem lib. XXVII. proditum obſeruaui. Ex noſtro commentario in epiſt. fam.

TEMPLA in occidentem ſpectare, antiqui architecti recte ſcripſerunt. poſtea placuit omnem religionem eò conuertere, ex qua parte cœli terra illuminatur. ideo in oriẽtem ędes ſacræ ſpectant. Ex Hygeno de limitibus conſtituendis.

TERMINI, apud antiquos, adhibito ſacrificio, diſponebantur. qua de re apud Siculum Flaccum hæc legimus. Carbo, aut cinis quare inueniatur, una certa ratio, quæ apud antiquos quidem obſeruata eſt, poſtea uero neglecta: ſicut aut diuerſa, aut nulla ſigna inueniremus. cum enim terminos diſponerent, ipſos quidem lapides in ſolidam terram collocabant, pro-

xime ea loca quibus foſsis factis defiſuri eos erant, unguento uelaminibusque & coronis eos coronabant: in foſsis autem quibus poſituri eos erant ſacrificio ſacto, hoſtiaque immaculata cęſa, facibus ardentibus, in foſſa coopertis ſanguinem inſtillabant, eoque thura & fruges iactabant: fauos quoque & uinum, aliaq; quibus conſuetudo eſt terminis ſacrum fieri, in foſſa adiiciebant, conſumptisque omnibus dapibus igne, ſuper calentes reliquias lapides collocabant, atqun ita diligenti cura confirmabant: adiectis etiam quibuſdam ſaxorum fragminibus circum calcabant, quo firmins ſtarẽt. tale ergo ſacrificium, domini inter quos fines dirimebantur, faciebant. nam etſi in trifinium, id eſt in eum locum in quem tres poſſeſſores attingebant, termini ponebantur, omnes tres ſacrum faciebant, quinque alii in confinio domini erant: omnes ex conuenientia terminos ponebant, & ſacrum faciebant: terminos autem conuenientia poſſeſſorum confirmabat. nam in quibuſdam regionibus iubemur uertices amphorarũ defixos inuerſos obſeruare pro terminis. ergo conuenientia, ut ſupra diximus, poſſeſſorum terminos conſecrat, qui ut ante dixeramus, omnibus angulis coxisque poſiti eſſe debent. Termini apud antiquos ſancte in primis, ac ſeuere ſeruabantur. nam in libro quinto ſententiarum Pauli ſcripta ſunt hæc, quæ leguntur apud Frontinum in libro de limitibus. Terminoa qui effodiunt, uel exarant arbores, in metallum damnabuntur, ſi quidem ſerui ſua ſponte faciunt; humiliores in opus publicum: bo neſtiores in inſulam, amiſſa tertia parte bonorum, relegabuntur. Termini comportionales a ueteribus dicti, teſte Aggeno Vrbico, qui intra poſſeſsionum fines inueniuntur: qui ſecundum priſtini temporis poſſeſsionem non conueniunt, diuerſas attiguis poſſeſſoribus controuerſias generabunt. Termini autem, ut in libello de limitibus, uariorum auctorũ titulo, ſcriptum eſt, diuerſi fuerunt per diuerſas prouincias. ſunt enim hæc uerba. Terminum ſingulum in quadrifinio inuenies. quatuor lapides in quadrifinio poſiti ſunt, & termini factura tornatiles, hoc eſt rotundi, ſubtiliſsimi: in quadrifinio inuenies. Puteum ſi in fine inuenies, pro termino habebis. Ciſternam factam in fine poſitam & circa hanc memoratum terminum inuenies, & pro termino habebis. Terminum de lapide decisum uiuo inuenies, & pro termino habebis. Macerias lapidum in fine pro termino inuenies. Sepulcra finalia aut monumenta ſine dubio inuenies. Malum cotoneum in fine pro termino inuenies. Cypreſſum in fine pro termine inuenies. Oliuaſtellum in fine pro termino inuenies. Foſſatum deciſum paruum in fine pro termino poſuimus. foſſato alio finales maiores ſine dubitatione inuenies. Limitem torrem hoc eſt torum ſine dubio inuenies. Parietes de calce fabricatos finales direximus. Ripas deciſas finales direximus. Botontones finales in ueneris. Arbores ante miſſas finales inueneris, peregrinas, exteras. Pontem marmoreum in fine inuenies. Pontem de lapide uiuo in fine inuenies. Pontẽ ex calce factum in fine inuenies. Orcas in fine inuenies. Sarcofaga in fine inuenies. Imbrices in fine inuenies. Collectaculum de carbonibus in calce miſcitatos, & glareas fluminales ne deſpicias, ſignales conſtituimus. Palos picatos pro terminis inuenies. Laterculos quadrangulos pro terminis inuenies. Lapides natiuos cum aliquo ſigno finem pro termino conſtituimus, & multa conſecratione ſignauimus. Flumen aliquoties in fine inuenies. Riuum finalem inuenies. Hæc ſigna per diuerſas prouincias obſeruantur. Terminorum nomina apud Hygenum leguntur hæc: Egregius, qui & robuſtus, quinquepedalis; Auguſteus, Rhombus, Rhomboides, Scalenus, Iſoſceles, Trigonus orthogonus, Trapezeus, Trigonus oxygonius, Trigonus amblygonius, Parallelogrammus, Sepultura militaris in finem, Auguſteus in trifinio, Iſopleurus, Scutellatus, Spatula, Spetecticalis in trifinio, Area in quadrifinio, Sepultura finalis, Nouerca, Canabula, Formalis, Subſtructio ad terras excipiendas, Maceria finalis, Scoroſiones, Botontini, Monumentum, Aſpratilis terminus, Hermula, Seria, Puteus, Lapis non dolatus, in curſorio poſitus; Terminus, qui ſubſeciuum demonſtrat; Lapis intra lapidem in trifinio, Termini gemulli, Terminua qui fluuium demonſtrat; Lapis damnatus, Gamma de Petra ſicca conſtructa, Lapis decuſſatus, qui agrum intraclusum & extraclusum ſignificat; Terminus ante terminum in uerſura poſitus, Lapis cultellatus, qui pẽtagoni recipit rationem; Lapis gammatus, qui trigoni recipit rationem; Lapis intra lapidem in curſorio, Lapis, qui flexuoſitatem limitis oſtendit; Terminus, qui riuum demonſtrat. Ad hęc porro terminorum nomina ſua cuiq; figura eſt adiuncta.

TERRAM punctum eſſe cœli, ex Hygeno cognoſcitur. is enim ſic in libro de limitibus Cœli punctum eſſe terram, ſic deſcribunt, quód dicant, a polo ad Saturni circulum interuallum eſſe, quod Græci hemitoniõ appellant: a Saturno deinde ad Iouem, hemitonion: ab hoc deinde ad Martem, tonum: a Marte deinde ad Solem, ter tantum eſſe, quantum a polo ad Saturnum, hoc eſt trihemitonion: a Sole deinde tantum eſſe ad Venerem, quantum a Saturno ad Iouem, hemitoniũ: a Mercurio deinde ad Lunam, tantumdem, hemitonium: a Luna ad terram tantum, quantum a polo ad Iouem, tonon. ſic terram pũctum cœli eſſe oſtendũt, & ars muſica per hæc diaſtemata conſtare fertur.

TERRITORIVM, ait Frontinus, eſt, quidquid hoſtis terrendi cauſſa conſtitutum eſt.

TESTAMENTVM, leges multæ de teſtamentis Romæ latæ ſunt; quarũ nominãtur Voconia, Furia, Falcidia Iunia Velleia, Cornelia, Aelia Sentia, Voconia, de mulierum hereditatibus, inter ſecundum & poſtremum Carthaginienſe bellum a Q. Voconio Saxa Aricino tribuno pl. ſuadente M. Catone Cenſorio lata. ſanxit hoc, ne qui heredem relinqueret & filiam ſupra H S XXV. M. nam Dio libro LVI. ita ſcriptum reliquit. Auguſtus quibuſdam feminis tribuit, XXV. M. heredes eſſe poſſent: licet hoc lex Voconia uetaret. Furia cauebatur, ut a Theophilo ſcriptum legimus, ne cui plus, quàm M. nummum, legaretur: quod amplius legatum eſſet, quadruplum reſtitueretur. Falcidia cauebatur, ne cui plus liceret legare, quam dodrantem ex tota hereditate, id eſt, ut, ſiue unus heres inſtitutus eſſet, ſiue plures, apud ipſum, eosve quarta pars tantum remaneret. meminit huius legis Celſus, libro XXII. digeſtorum, his uerbis: Cum de lege Falcidia quæritur, heredis probatio eſt, locum habere legem Falcidiam quod dum probare non poteſt, merito condemnabitur. In Iunia Velleia hoc erat, ut, qui teſtamentum faceret, omnes eos uirilis ſexus neceſſario inſtitueret heredes, qui, cum naſcerentur, heredes ei futuri eſſent; eorumq; in locum liberi ſuccederent: qui niſi inſtituti eſſent, aut ſi exheredati, ad

exemplum poſtumorum eſſent, teſtamentum ne ualeret. hę ſunt quatuor leges tribuniciæ; reliquæ ſunt de quibus dicendum ſit, Cornelia conſularis, L. Syllæ, Aelia Sentia, a duobus conſulibus, Auguſto principe, Sex. Aelio, L. Sentio, lata. Cornelia falſum teſtamentum facientibus pœnam irrogabat: eaq; lege ſenatores ſoli tenebantur, ut in Suetonio legimus. quòd ſi quis in hoſtium poteſtate deceſsiſſet; eius teſtamentum perinde lex Cornelia confirmabat, ac ſi, qui teſtamentum illud feciſſet, in hoſtium poteſtatem per ueniſſet. teſtis Iulianus libr. XXVII. digeſtorum. Teſtamenta porro lex infirmabat, irritaque prorſus iubebat eſſe, quæ improba, inoſficioſa, inhumana dicerentur, hoc eſt, quæ contra leges, merita, pietatem facta eſſent: item illa, quæ a quinq; teſtibus, iiſq; fide dignis, non eſſent obſignata. quod ad ſeptem deinde teſtes, imperatorum ætate, tranſlatum eſt. atque horum generum cauſſas, de reſcindendis confirmandis ve teſtamentis, a centum uiris eſſe iudicatas, quod haſtæ iudicium dicebatur, Cicero, Valeriusq; declarant. In Aelia Sentia ſcripta ſunt hæc: ut unus modo heres neceſſarius fieret: plures ſi fierent, irritũ eſſet. qui primo loco eſſet nominatus, heres eſſet: ex libro noſtro de legibus Romanis.

THEATRVM. ſpectandi locum in theatro ſenatores in imis gradibus ante omnes habuerunt: quod instituere curules ædiles, cenſorum iuſſu, Atilius Serranus, & L. Scribonius Libo. fecit poſtea ſua lege L. Roſcius Otho, Ciceronis ætate, alteram in populo diſtinctionem. tulit enim, ut equeſter ordo ſeorſum a plebe in XIIII. gradibus ſederet, iis tamen equitibus exceptis, qui ſiue ſuo, ſiue fortunæ uitio decoxiſſent. cui generi certum locum aſsignauit, pœna irrogata, ſi in XIIII. ſediſſent. hinc illud in Antonium, in oratione II. Tenes ne memoria, te prætextatum decoxiſſe? patris, inquies, iſta culpa eſt cócedendo: illud tamen audaciæ tuæ, quod ſediſti in quatuordecim: cum eſſet lege Roſcia decoctoribus certus locus conſtitutus; quamuis quis fortunę uitio non ſuo, decoxiſſet. primum igitur ſenatores in ſedilibus circo proximis conſidebant. ſecundo loco proxime ſediſſe equites putabam, cum exceptis magiſtratibus & ſenatoribus, magiſtratibus dignitate anteirent: ſed a Cornelio Tacito monitus opinionem mutaui. is enim, ſediſſe quidem in XIIII. ordinibus equites, narrat, non tamen ante plebem, ſed confuſe, tantum ut XIIII. ordines haberent. Nero, inquit libro XV. equitum Romanorum locos ſedilibus plebis antepoſuit apud circum, nam ad eam diem indiſcreti ibant: quia lex Roſcia nihil, niſi de XIIII. ordinibus, ſanxit. Ex libro noſtro de legibus Romanis.

TRIBVNVS PL. in Sacro monte, quo plebs irata patribus ſeceſſerat, lata lex eſt, quæ Sacratæ nomen accepit, ut plebi ſui magiſtratus eſſent, iique ſacroſancti; quibus auxilii latio aduerſus conſules eſſet; ne ue cui patrum capere eum magiſtratum liceret. qua lege tribuni pl. quinque primi creati ſunt, anno poſt reges electos XVI. quos ego non dubito curiatis comitijs eſſe factos. nam aliquot poſt annis Publilius & Tætorius tribuni pl. tulerunt, ut plebei magiſtratus tributis comitijs fierent. Poſt, alia lege decem tribuni pl. creati, bini è ſingulis claſsibus, anno a primis tribunis pl. XXXVI. Et quoniam Atinij Plebiſciti, quod ad tribunos pl. pertinuit, mentionem a Gellio fieri uideo; quę nam eius fuerit ſententia, antiquitatis illuſtrandæ cauſſa quærendum uidetur. Ego ſic exiſtimo: tribunos pl. ante Atinium Plebiſcitum partim ſenatores fuiſſe, alios non fuiſſe: quòd ſcilicet liberum eſſet populo R. tribunatum pl. mandare cui uellet. Atinius, quo modo quidem mihi uidetur, nec ademit hanc libertatem plebi Romanæ, & auxit poteſtatis tribuniciæ dignitatem. tulit enim, non, ne quis, niſi iam ſenator, tribunus fieri poſſet, (plebis enim libertatem, huiuſmodi rogatione minuiſſet; neque id plebes ullo modo ſciuiſſet) uerum, ut, quem tribunum pl. creaſſet, is hoc ipſo in poſterum ſenator eſſet. atque hanc eſſe Gellij uerborum ſententiam crediderim, cum ait li. XIV. tribunis pl. ſenatus habendi ius fuiſſe, quanquam ſenatores non eſſent ante Atinium plebiſcitum. hoc etiam è quodam Suetonij loco ſuſpicamur. nam in Auguſto, Comitiis, inquit, tribunicijs, ſi candidati ſenatores deeſſent, ex equitibus Romanis creauit. ex quo ſequitur, non licuiſſe ante equitibus Romanis tribunatum petere. multo igitur minus tertio ordini, ijs, qui de plebe dicebantur, qui nec equites, nec ſenatores erant. quin, primis temporibus, tantum abeſt, ut ex ſenatu tribuni pl. crearentur, ut ob eam ipſam cauſſam inſtituti ſint, ne ſenatus aduerſus plebẽ crudelius, aut arrogantius ageret: ideoque ex ipſa plebe per annos multos creati ſunt. poſtea cœpere equites quoque Romani, ac ſenatores tribunatum plebis petere. Quoniam autem M. Duilius tribunus pleb. plebem rogauit, plebesque ſciuit; qui plebem ſine tribunis pl. reliquiſſent, tergo ac capite punirentur, anno proximo L. Trebonius tribunus pl. rogationem tulit, ut qui plebem Romanam tribunus pl. rogaret, is uſque eo rogaret, dum X. tribunos pl. faceret. nam Duilia lex de tribunis nuſquam numerum præfinierat: tantum, ut relinquerentur, ſanciebat, & ab ijs, qui creati eſſent cooptari collegas iubebat. ſuſtulit igitur Trebonia lex cooptationem. nam cum iuſſerit, ab eo, qui comitia tribunis creandis haberet, omnes plane tribunos, qui X. omnino erant, creari; nimirum partem tribunorum creari, reliquos autem ab iis, qui creati eſſent, cooptari uetuit. quod cum Marco Duilius tribunus pl. feciſſet; recteque factum, neque contra legem ab ipſo latam commiſſum, defenderet, anno inſequenti Trebonius tribunus pl. ne in poſterum fieret, lege cauit, nec aliam legem intelligit Liuius libro quarto, cum ait: Ante omnia refellit falſum imaginis titulum, paucis ante annis lege cautum, ne tribunis collegam cooptare liceret. hęc enim uerba nihil aliud ſignificant, niſi id, quod idem libro III. ſcripſit, ut, qui plebem Romanam tribunus plebis rogaret, is uſque eo rogaret, dum X. tribunos plebis faceret. Verum L. Sylla dictator, plebis inimicus, ad imminuendam tribuniciam poteſtatem legem tulit, primum, ne tribunis pl. alios magiſtratus capere liceret; deinde; ne ad eos prouocatio eſſet; tum, ne leges ferre poſſent; poſtremo, ne ijs concionari liceret. hanc Sylla iratus plebi tulit, quia pro Marianis partibus contra ipſum ſteterat. ſed, eo mortuo, C. Aurelius Cotta conſul primus legis caput abrogauit, tulit enim, ut alios magiſtratus tribunis plebis capere liceret. alterum caput abrogauit Pompeius Magnus in primo conſulatu, lege, lata, ut ad tribunos plebis eſſet prouocatio. omniaque omnino, quæ tribunis pl. ademerat Sylla, illis eſſe reſtituta, exemplis intelligitur. ius autem intercedendi lege nunquam amiſerunt:

runt: quod illis initio belli ciuilis inique ereptum queritur Cæſar his uerbis lib. I. de bello ciuili: Aguntur omnia raptim, atque turbate: neque docendi Cæſaris propinquis eius ſpatium datur: nec tribunis pl. ſui periculi deprecandi: neque etiam extremi iuris interceſsionem retinendi, quod L. Sylla reliquerat, facultas tribuitur: ſed de ſua ſalute ſeptimo die cogitare coguntur: quod illi turbulentiſsimi ſuperioris temporis tribuni pl. octauo denique menſe ſuarum actionum reſpicere, ac timere conſueuerant. & in eodem libro, paulo poſt. Nouum in rep. introductum exemplum queritur, ut tribunicia interceſsio armis notaretur, atque opprimeretur, quæ ſuperioribus annis armis eſſet reſtituta: Syllam, nudata omnibus rebus tribunicia poteſtate, tamen interceſsionem liberam reliquiſſe; Pópeium, qui amiſſam reſtituere uideatur, bona etiam, quæ ante habuerat, ademiſſe. Video autem fuiſſe legem, quæ tribunos pl. uetaret integrum, diem ab urbe abeſſe. nam in Gellio lib. III. cap. II. ita ſcriptum eſt. Tribuni quos nullum diem abeſſe Roma licet, cum poſt mediam noctem proficiſcuntur, & poſt primam facem ante mediam ſequentem reuertuntur, non dicuntur abfuiſſe unum diem; quãdo, ante horam noctis ſextam regreſsi, partem aliquã illius in urbe ſunt. Nam, quod in Liuio lib. IX. legitur, duos tribunos pl. Liuium, & Q. Melium, cum de ijs, qui pacem Caudinam fecerant, dedendis in ſenatu ageretur, ita locutos; Neque exolui religione populum deditione ſua, niſi omnia Samnitibus, qualia apud Caudium fuiſſent, reſtituerentur; neque ſe pro eo, quòd, ſpondendo pacem, ſeruaſſent exercitum populi R. pœnam ullam meritos eſſe; neque ad extremũ, cum ſacroſancti eſſent, dedi hoſtibus, uiolari ue poſſe: tribunos quidem pl. eſſe, cum hæc dicerent, Liuiũ, & Melium, conſtat; non tamen ſimul illud, eoſdem fuiſſe tribunos pl. cum pacem ad Caudium ſpoponderunt, non enim hoc anno, quo de ſponſoribus pacis populo Samnitum dedendis actum eſt, ſed proximo ſuperiore pax illa per ſponſionem facta fuerat; in qua non affuiſſe tribunos pl. indicant hæc, quę ſubſcribã, Liuij uerba. Spoponderunt conſules, præfecti, legati, quæſtores, tribuni militum: nominaque omnium, qui ſpoponderunt, extant. itemque illa, haud ita multo poſt, in eodem libro. Samnitibus non fuit ſatis, cõſules ſpondere; ſed legatos, quæſtores, tribunos militum ſpondere coegerunt. tribunos pl. non nominat. ergo nulli affuerunt. Liuius autem, & Melius eo tẽpore tribuni militum, ut opinor, in caſtris fuerant. unus, quod meminerim, aut fortaſſe etiam, quod omnino legerim, Q. Metellus Nepos, cum tribunatum pl. gereret, contra leges in Syriam ad Cn. Pompeium ſua ſponte, nulla ui cogente, profectus eſt. quo facto ſubiit ignominiam, nulla tamen affectus eſt inſigni pęna, conſul etiam aliquot poſt annis cum Lentulo Spinthere creatus eſt; ſiue quòd hominis uitia familiæ dignitas tegeret, ſiue quòd eum non tam ipſius facta deprimerent, quam Pompeii, & aliorum, qui plurimum in rep. poterant, amicitiam ſubleuaret. Non uidetur pretermittendum, quod Plutarchus in lib. τῶν προβλημάτων ſcriptum reliquit, tribunatum pl. magiſtratum non eſſe; cum neque purpuram habeat; neque lictoribus utatur; neque ſella curuli ſedens ius dicat; neque poteſtatem, creato dictatore, deponat, more omniũ magiſtratuum. Cicero tamen magiſtratum appellat in oratione pro P. Quinctio. Et quod, ait Plutarchus de purpura, id refellit idem Cicero pro Cluentio: qui quo loco de L. Quinctij tribuni pl. intollerabili ſuperbia uerba facit, Vultum, inquit, atque amictum, atque illa uſque ad talos demiſſam purpuram recordemini. Eſt illud quoque a nobis animaduerſum, tribunos pl. comitijs deſignari ſolitos ante quàm conſules, ut ex prima epiſtola ad Atticum ſatis dilucide patet, qui etiam ante conſules magiſtratum inibãt, nempe IIII. id. Dec. quod ex Dionyſio, Liuioque planum fit, nã quod in Pediani libris impreſſum eſt, tribunos pl. nonis Dec. magiſtratum inire ſolitos; id mendoſum puto. nam, ut omittam Liuij teſtimonium, in quo momenti multum ſtatuo eſſe, Dionyſius cum de IIII. id. Dec. primo tribunatus pl. die mentionem facit, adiungit illud, μέχρι τοῦ νῦν, cum dicat, ſuis quoque temporibus idem ſeruari. eoque magis adducor, ut ſuſpicer de mendo; quòd, quem locum Ciceronis, qui eſt in lib. II. in Verrem, Pedianus ibi exponit; in eo Ciceronem de alio magiſtratu potius, quam de tribunatu pl. locutum eſſe, facile perſpiciet, ſi quis animum paulo accuratius aduerterit. nam ſi de tribunatu pl. intellexiſſet, nunquam Sulpicium a Manlio, & Cornificio, quos proximis ſuperioribus uerbis tribunos pl. nominauerat, ſeparaſſet. nec uero de Sulpicio ullo, niſi patricio, nemini me legiſſe: etiam illud addo, nonis Dec. quo die actum eſt in ſenatu de coniuratis, non fuiſſe M. Catonem tribunum pl. ſed deſignatum, ut eſſet anno ſequenti. patet ex oratione pro Sextio. Ex libro noſtro de legibus & ex commentario ad Q. Fratrem.

TRIBVS. Tribuũ nomina, a nobis olim in ſcholiis fam. edita, uiſus eſt & hęc adiicere. fuiſſe, coniicio ex hoc lapide, qui eſt Romæ. IMP. CAES. D. NERVAE. F. NERVAE. TRAIANO. AVG. GERMANICO DACICO PONTIFICI. MAX. TRIB. POT. VII. IMP. IIII. COS. V. P. P.

TRIBVS XXXV. quòd liberalitate OPTIMI PRINCIPIS COMMODA EARVM ETIAM LOCORVM ADIECTIONE AMPLIATA SINT.

TRIFINIVM, ait Siculus Flaccus, dicebatur locus, in quem tres poſſeſſores attingebant. quo in loco omnes tres ſacrum faciebant, ſi termini ponebantur.

TRIVMPHVS. antiquiſsima lex fuit, quæ nunquam ſeruata non eſt: ut, qui ob rem in bello geſtam triumphum ducturi eſſent, ante triumphum urbem ne ingrederentur. triumphabant enim cum imperio: &, imperium deponere, urbem intrantibus neceſſe erat, triumphum autem ſenatus decernebat: ſed imperium in urbe, quo die triumphus duceretur, populus dabat, rogatione ab aliquo tribuno pl. lata, id aperte demonſtrant illa apud Liuium, lib. XLV. Tribus his omnibus triumphus ab ſenatu decretus: mandatumque Q. Caſsio prætori, cum tribunis pl. ex auctoritate patrum ageret, rogationem ad plebem ferrent, ut ijs, quo die urbem triumphantes inueherentur, imperium eſſet. Et erant impediendi triumphi rationes multæ, primum, cum tribuni pl. imperatori, qui triumphum peteret, aliqua de cauſſa infenſi, de rogatione ferenda omnes recuſarent. deinde, cum rogationem quidem tribunus aliquis ferret, ſed eam populus ſuffragiis antiquaret; tertio, ubi, tribuno rogationem ferente, unus, pluresve de collegio intercederent: poſtremo, cum tribunus imperatori ob res in bello geſtas diem diceret, ſicuti C. Memmius L. Lucullo; qui, duobus potentiſsimis regibus, Mithridate, & Tigra-

ne,deuictis,tamen non niſi triennio poſt, accuſationem Memmio remittente, Cicerone conſule rrumphauit. unde illa: Nos currum clariſsimi uiri noſtra manu in urbem duximus. hanc legem de imperio unius diei intra urbem Cicero ſignificat his uerbis libro IIII. ad Attic. Pontinius vult ad III. nonas Nouembris triumphare huic obuiam Cato, & Seruilius prætores aperte, & Q. Mucius tribunus pleb. negant enim latum de imperio. & eſt latum Hercule inſulſe. latum inſulſe dicit, quia legem de imperio Pontinij Ser. Galba. prætor, clam anre lucem rulerat. quod a Dione tradirum eſt. & agi qnidquam cum populo ante horam primam. leges uetabant. Vetus etiam lex illa fuit, ut, qui hoſtes acie nieiſſent, triumphantes urbem inirent. idque factum etiam cum intra ſeptimum lapidem urbis Romanæ fines includerentur, apud Valerium notauimus. Poſt etiam, ut imperatorum ambitioni, qui, leuibus prœlijs proſpere factis, triumphũ petebant, obuiam iretur, lege cautum eſt, nequis triumpharet, niſi qui & quinque millia hoſtium una pugna cecidiſſet, & de ſuo exercitu multo pauciores amiſiſſet. quo in utroque ne falſus ſenatui numerus ederetur, altera lex a L. Mario M. Carone tribunis pl. lara eſt, ut punirentur ij, qui aut hoſtium occiſorum, aut ciuium amiſſorum in numero mentiti eſſent. Sancitum & illud eſt, ut, pro aucto imperio, non pro recuperatis quæ populi R. fuiſſent, triumphus decerneretur. quamob cauſſam neq; Q. Fuluio, qui Capuam receperat, neque L. Opimio, qui Fregellas, permiſit ſenatus ut triumpharent. Eademque fuit eorum conditio, qui ad res gerendas ſine magiſtratu miſsi erant. qui & ſi res triumpho dignas geſsiſſent, triumphare tamen lege uetabantur. itaque nec P. Scipioni, qui poſtea Annibalem uicit, ob recuperatas Hiſpanias, nec M. Marcello ob captas Syracuſas triumphum ſenatus decreuit. Pompeius tamen, qui Magni cognomento eſt uſus, Sylla dictatore concedente, contra legem, eques Romanus adhuc, triumphauit. Illud etiam fortaſſe lege datum, ut, qui triumphans urbem ingreſſus eſſet, ei laurea corona in ſpectaculis uti liceret, id ex eo coniicio, quod Valerius Maximus, cui Plinius lib. xv. naturalia hiſtoriæ ſubſcribere uidetur, C. Papiriũ Maſonem tradit, cum, triumpho in ſenatu non impetrato in Albano monte triumphaſſet, myrtea corona pro laurea in ſpectaculis uſum eſſe. habitu autem triumphali uſos eſſe eos, qui triumphaſſent, non exiſtimo. id enim, quaſi proprium munus, extraordinariæ uirtutis ergo, Pompeio Magno conceſſum, ſcripſit Dio lib. XXXVII. & Velleius lib. II. ex quo illud Ciceronis in Epiſt. ad Att. lib. I. Pompeius noſter tabulã illam pictam ſilentio tuetur ſuam. ueſtis enim triomphalis erat togata picta. Datum etiam decreto ſenatus ijs, qui triumphaſſent, ut cum eorum corpora extra urbem cremata eſſent, in urbem oſſa & cineres referrentur, humique mandarentur. hoc Pyrrhonem Lyparæum ſcripſiſſe tradit Plutarchus in libro rerũ Romanarum. Ex libro noſtro de legibus Romanis.

VENEFICIVM capitale fuit. quæſiuit autem de eo non prætor modo, uerum etiam iudex quæſtionis, qui prætor interdum erat. in quo Budæus, uir alioqui bene doctus, ſatis manifeſto errore uidetur eſſe lapſus in ſuis adnotationibus. criminalibus enim ut appellaut, in cauſsis, præter prætorem urb. neminem quæſiiſſe, eumque tum, nomine commutato, iudicem quæſtionis eſſe dictum, tradidit. capitale fuiſſe ueneficium, indicat exilium Oppianici, de ueneficio condemnati: cuius mentio fit in oratione pro Cluentio: & in eadẽ, cum futurum ait Cicero ſi Cluentius ueneficij reus damnetur, ut patris ſepulcro priuetur. clariſsime autẽ hoc ſignificator inſtit. iuris ciuilis lib. IIII. Quod autem a Budæo ſcriptum eſt, prætorem urb. ubi de criminibus quæreretur, ſolum cognouiſſe: aperte falſum eſſe dico. non modo enim ſolus non quæſiuit prætor urb. ſed nec omnino quæſiuit. ipſe ius dicebat: quod, quærere, non eſt. quærebant ceteri collegæ, cum iis iudicibus, quos prætor urb. & ſortitus, & ſubſortitus eſſet, exemplorum plena ſunt omnia: unam, quæ multorum exemplorum loco ſit, rationem afferam. Accuſat Verrem Cicero in ſuis libris acerbiſsime: præturam urbanam totam exagitat. obiicit ne unquam, quòd in cauſſa capitali contra leges aliquid commiſerit? nunquam certe. neque dubium, quin Verres, ſi poteſtatem illam prætor habuiſſet, multa fuerit inique facturus. Addit idem Budæus: prætorem urb. cum quæreret, iudicem quæſtionis eſſe dictum. hoc certe nemo (de ueteribus loquor: hos enim ſequor) unquã tradidit: mirorque, cur hoc illi, qui ſuæ ſententiæ teſtẽ non haberet, placuerit affirmare. ſed, ut opinor, error ex errore fluxit. nam cum, prætorem urbanum quærere de criminibus, iam ſibi perſuaſiſſet: quod omnino falſum eſt: ſequi uidebatur, ut idem quæſtionis iudex appellari poſſet. Leges, quibus ueneficium uindicaretur, Romæ per annos multos nullæ fuerunt. anno demum urbis conditæ CDXXII. C. Valerio Flacco M. Claudio Marcello coſ. de ueneficijs eſſe quæſitum, legemque latam, Liuius lib. VIII. ſcriptum reliquit. Cornelia poſtea fuit, L. Syllæ; quam, bello ciuili confecto, dictator tulit, cum unus omnia teneret. de quo ſcriptum eſt in oratione pro Cluentio. Huius autem legis pœna capitalis non ad ueneficos tantum; ſed ad eos etiam pertinuit, qui magicis incantationibus homines occidiſſent, aut qui mala medicamenta publice uendidiſſent. omnesque prorſus, nemine excepto, uiri, mulieres, liberi, ſerui. hac lege in iudicium uocabantur. Permiſsum autem eſſe reo, ut ex illius uoluntate, clam, aut palam, a iudicibus ſententiæ ferrentur, ex ea, qua de proxime meminimus, oratione cognoſcitur, eademque lege de corruptis iudicijs quæſitum, eadem declarat oratio. Secuta eſt conſularis Iulia, C. Cæſaris. nec tamen deinde ex lege Iulia, ſed ex Cornelia, quanquam uetuſtior fuerit, iudicia ſunt adminiſtrata: puto, quia non ſemper poſterior lex priorem comprehendebat, ſed interdum aliquid tantum addebat: ut uniuerſa pene iudiciũ ratio a priore lege penderet. propterea Corneliam potius, quàm Iuliam, poſteriores iuriſconſulti nominarunt. Ex libro noſtro de legibus Romanis.

VESTIS. quibuſdam nationibus ſua cuique propria ueſtis eſt ut Parthis ſarabaræ, Gallis linæ, Germanis rhenones, Hiſpanis ſtriges, Sardis maſtrucæ. Sarabaræ ſunt fluxa ac ſinuoſa ueſtimenta: de quibus legitur in Daniele: Et ſarabaræ eorum non ſunt immutatæ. & Publius. Vt quid ergo in uentre tuo Parthi ſarabara ſuſpenderunt? Apud quoſdam autem ſarabara nuncupãtur capitum quædam tegmina, qualia uidemus in capite magorum picta. Linæ ſaga quadra & mollia ſunt: de quibus Plautus: Lina cooperta eſt textrina Gallia. Rhenones ſunt uelamina humerorum, & pectoris uſque ad umbilicum, atque intortis uillis adeo hiſpida, ut imbres reſpuant; quas vulgo reptos uocãt, eo quòd longi-

longitudo uillorum qnaſi reptat,de quibus Saluſtius: Germani intectum rhenonibus corpus tegunt. Dicti autem rhenones a Rheno Germaniæ flumine,ubi his frequenter utuntur. Maſtruca ueſtis Germanica ex pelliculis ferarum:de qua Cicero pro Scauro:Quē purpura regalis non cōmouit,cum Sardorum maſtrucā matuit. Maſtruca autem dicta,quaſi monſtruoſa,eo quòd,qui ea induūtur,quaſi in ferarum habitum transformantur. Dignoſcuntur & gentes ita habitu, ſicut & linga diſcordes. Perſæ brachia & crura linamentis,caput tiara tegunt. eminent apicibus faſtigiatis Alani horrent & malis tecti cum latrantibus linguis Scoti. ſagati ſunt Alamani, linteati Indi,gemmati Perſæ,ſericati Seres,pharetrati Armeni. Non nullæ etiam gentes non ſolum in ueſtibus, ſed & in corpore aliqua ſibi propria quaſi inſignia uendicant: ut uidemus cirros Germanorum;granos & cinnabar Gothorum,ſtigmata Britonum.circumcidunt quoque Iudæi præputia:pertundunt Arabes aures:flauent capitibus intextis Getæ:nitent Albani albentibus crinibus: Mauros habet terra nox corporum, Gallos cādida cutis;ſine equis inertes extant Alani. Iſiodorus de etymologijs.

VIS duplex fuit,publica, & priuata.publica definitur, ea,quæ armis,priuata quæ ſine armis infertur. priuatis enim hominibus armorum uſu tum in urbe, tum in agro lege Iulia interdictum, niſi ſi haberent ea uenationis,itineris, nauigationisve cauſſa, legimus in Martiano,tit.ad L.Iuliam de vi publica, idque renouatum a Iuſtiniano, ſcribit ipſe in libro nouellarum conſt.tit.περὶ τῶν ὅπλων. ſed hoc ante legem Iuliam,& ante Magni Pompeii edictum,de quo legimus in Plinii naturalis hiſtoriæ lib.xxxiv.qui uetuit in tumultu necis Clodianæ ullum in urbe telum eſſe,primis temporibus inſtitutum,obſeruatumque nō dubito. ideo enim, Seruio regnante, populum Romanum ad centuriata comitia in campum extra urbem conueniſſe, quia in urbe uſus armorum interdiceretur. ſerpit,deinde licentia:quam nouis legibus & edictis reprimi neceſſe eſt. Publica uis vel contra remp.& magiſtratus,uel contra priuatos fiebat.contra remp. & magiſtratus capitalis erat ſemper: contra priuatos, non item,ſed tātummodo cum erepta uita eſſet. de publica prætor cognoſcebat;de priuata iudices dabat.nec tamen ſemper de publica cognouit. nam exiſtunt controuerſiæ quædam de ui, quæ conſiſtunt in iure ciuili,ut ea pro Cecina:in qua non prætor, ſed recuperatores, qui erant iudices a prætore dati,iudicarūt. ergo de publica vi modo prætor, cui ea quæſtio obtigiſſet,(is autem nec vrbanus, nec peregrinus erat, ſed unus de reliquis ſex)modo iudices a prætore dati cognoſcebant. dabat autem eos uel urbanus prætor, ſi cauſſa eſſet in iure ciuili,& ageretur inter ciues, ut ea pro Cecina;uel peregrinus,ſi ageretur inter peregrinos; uel unus de reliquis ſex,ſi cognitio non a iure ciuili penderet,de priuata uero nunquam prætor, ſemper iudices a prætore dati cognoſcebant: prætore autem uel peregrino,ſi res eſſet inter peregrinos; uel urbano, ſi ciuis ciuem in iudicum uocaret,& in iure ciuili poſita cauſſa eſſet;uel uno de reliquis, ſi de iure ciuilui nulla eſſet conſideratio. Leges de ui fuere Plotia,tribunicia,conſulares autem Lutatia,Pōpeia, Iulia,Antonia. Plota, de ui publica priuata ciuibus illata, Catilinam ab L.Paullo,M.Lepidi, qui IIIvir poſtea fuit,fratre,accuſatum, in Saluſtio legimus; Clodium a Milone in oratione pro Milone M.Tutium a C.Sempronio Rufo,in epiſtola M. Cœlii. quæ omnes cauſſæ,non dubito, quin capitales fuerint;cum,Catilinam & Clodium minime leuibus flagitiis affines fuiſſe, conſtet; cauſſam autem,qua in iudicium Tutius eſt uocatus, extraordinariam Cœlius appellat. hanc legem tulit, opinor, M. Plautius Silvanus tribunus pl.Cn.Pompeio Strabone L. Porcio Catone cos. is,qui legem iudiciariam tulit. Lutatiā, de ui reip.illata Q.Lutatius Catulus conſul, M. Aemilii Lepidi collega,in tumultu reip.tulit: quæ feſtis etiam diebus iudicium de ui iubebat exerceri, ut ex procemio patet orationis pro M. Cœlio. eaque damnati ſunt, qui de Catilinæ ſociis in urbe remanſerant. unde illud in oratione pro Sylla: Seueritatem iudiciorum,quæ per hos menſes in homines audaciſsimos facta eſt,lenitate ac miſericordia mitigate. quod exponitur in ea pro Cœlio his uerbis. De ui quęritis, quæ lex ad imperium,ad maieſtatem, ad ſtatū patrię, ad ſalutem omnium pertinet:quàm legem Q. Catulus,armata diſſenſione ciuium, reip. extremis pene tēporibus tulit:quæque lex,ſedata illa flamma conſulatus mei.fumantea reliquias coniurationis extinxit. Pompeiam tulit Cn.Pompeius Magnus III.conſul, poſt occiſum P.Clodium.& hæc & pœnam grauiorem,quàm reliquæ de ui ſuperiores leges, & formam iudiciorum breuiorum continebat. iubebat enim, ut prius, quàm cauſa ageretur,citati teſtes per triduū audirentur: dicta eorum iudices conſignarent;quarta die adeſſe omnes in diem poſterum iuberentur, & coram accuſatore ac reo pilæ, in quibus nomina iudicum inſcripta eſſent,æquarentur: rurſus poſtera die a quæſitore ſortitio iudicum fieret unius & LXXX. qui numerus cum ſorte obtigiſſet, ipſi protinus ſeſſum irent: tum ad dicēdum duas accuſator horas,tres reus haberet,reusque eodem die illo iudicaretur:prius autem quàm ſententiæ ferrentur,quinos ex ſingulis ordinibus accuſator,totidem reus reiiceret. ita ue numerus iudicum relinqueretur, qui ſententias ferrent,L.Iuliam tulit C.Cæſar poſt uictum Pompeiū, ut damnatis de ui aqua & igni interdiceretur.ſic enim oratione in Antonium ſcriptum inuenimus.aqua vero & igni interdicere,nihil aliud eſt,quàm exilium,nō nominatim,ſed re ipſa inferre. damnato enim neceſſitas imponitur exilij,ope ea denegata, atque interdicta,ſine qua uiui non poteſt. quod etiam Pompeia,& ante Pompeiam Plautia,& aliæ quoque ſuperiores leges,ut puto,ſanxerant. itaque non dubito,quin Cæſar noua lege nouam ſententiam, ad uim remouendam, attulerit. Hac lege tenebantur, ut Martianus ait, qui turbæ ſeditionis ve faciendæ conſilium iniiſſent, ſeruosve aut liberos homines in armis habuiſſent; omnesque puberes cum telo in publico deprenſi. ſubiūgit idem:de ui priuata damnatos, neque ſenatores,neque decuriones, neque iudices eſſe,neque honorem ullum dare, Iulia lege, potuiſſe. Cæſare mortuo, tulit M.Antonius,ut damnatis de ui ad populum prouocatio eſſet. quod ad conciliandos ſibi multitudinis animos, qui tyrannidem ſpectaret,excogitauit. Ex libro noſtro de legibus Romanis.

VSVCAPERE, eſt aliquid ex diuturna poſſeſsione in ſuum ius,poteſtatemque conuertere. atque olim uſucapiebantur res nobiles unius anni ſpatio, ut ait Iuſtinianus tit.de uſucapionibus,in inſtitutionibus,nō longe a principio. erant igitur ea conditione mulieres,

res, ut, ſi per totum annum uxor apud uirum manſiſſet, eam eſſe a uiro tanquam uſucaptam eiuſque in poteſtatem tranſiiſſe intelligeretur, quod ſi ſecus euenire uxor uellet, ſancitum erat lege duodecim tabularũ, ut per tres anni noctes ſcorſum a uiro habitaret. Trinoctium autem deffiniuit lex, quòd eo ſpatio a uiris uxores aſſueſiunt. hæc igitur uxoris a uiro per trinoctium ſeparatio uim tantam habebat, ut uſucapionem impedirent, atque interrumperet. Nam interrupta rei, quæ poſsidetur, poſſeſsione ſimul interrumpitur uſucapio. ut eſt in lege, naturaliter, de uſucapionibus, multiſque aliis in legibus. hæc autem interruptio uſucapionis dicitur uſurpatio, quãdoquidem uſurpare apud iuriſconſultos aliud non eſt, quàm uſucaptione interrumpere, ut eſt in lege ſecũda de uſucapionibus. Ex noſtris obſeruationibus.

Tribuum xxxv. nomina. xxxv. aurum.

AEMI. Aemilia. CICERO ad Atticum libro II. Liuius libro XXXVIII. antiquæ urbis inſcriptiones.

ANI. Anienſis. Cicero pro Plancio. Liuius libro X. antiquæ urbis inſcr. & in libro Petri Appiani de inſcriptionibus antiquis totius orbis.

ARNIENSIS. Cicero in agraria II. in Rullum. Liuius lib. VI. & libr. XXIX. ubi corrupte legi putamus Narnienſi. nam lapis antiquus, quem Vulſinijs in templi parietibus uidimus, expreſſam Arnienſis mentionem continet. ſic enim habet: M. Cæſtius. C. F. ARN. CLEMENS.

CLA. Claudia. Liuius lib. II. Virgilius lib. VII. Dionyſius Halic. lib. V. antiquæ urb. inſ. liber Appiani.

CLV. Cluſtumina. Cicero pro Plancio, pro Balbo antiquæ urb.

COL. Collina. Varro lib. IIII. de ling. l. Plinius li. XVIII. ca. III. Feſtus, antiquæ urb. inſcr. liber Appiani.

COR. Cornelia. Liuius lib. XXXVIII. antiquæ urbis inſcr.

ESQ. Eſquilina. Varro lib. IIII. de ling. l. Plinius libro XVIII. cap. III. Feſtus. antiquę urb. inſcr. eſt pręterea in ædibus uiri optimi, ualdeque eruditi Gentilis Delphinii Romani fragmentum antiqui lapidis cum hac tribu: quod ipſe quidem non uidi, ſed is, cui facile credo, ſe uidiſſe dixit, Onuphrius Veronenſis, monachus ordinis Auguſtiniani, qui ordinem annorum urbis Romæ a Romulo ad Iuſtinianum peritiſsime deſcripſit.

FAB. Fabia. Horatius epiſtola VI. libri I. Suetonius in Auguſto. antiquę urb. inſcr. & Petri Appiani liber.

FAL. Falerina. Liuius lib. IX. in libro Petri Appiani, & Neapoli antiquus lapis eſt ita inſcriptus: C. PISTORIO C. F. FAL. FIRMO AEDIL. IIVIR CVRATORI OPER. PVBLICOR. item Ioſephus ἐν τῷ τῆς ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας λόγῳ ιγ κεφαλ. ιζ.

GAL. Galeria. Liuius lib. XXVII. Plinius lib. VII. ca. II. etſi pro Galeria legitur Galerius ſed corrigẽdus locus eſt ex antiquo libro auunculi mei Franciſci Aſulani. & antiquę urb. inſcr. liber Appiani.

LEM. Lemonia. Cicero pro Plancio Philippica nona Feſtus. antiquæ urb. inſcr.

MAEC. Maecia. Hanc in antiquis lapidibus duobus inuenimus: C. Octauio. C. F. MAEC. VERO: C. HERACLIO MAEC. ROMANO in libris quater nominatam obſeruauimus, a Tullio li. IIII. ad Atticum. a Liuio lib. XXIX. a Valerio Max. lib. II. cap. IIII. a Feſto.

MEN. Mentina. Cicero lib. XIII. epiſt. fam. Ioſephus ἐν τῷ τῆς ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας λόγῳ ιγ, κεφαλ. ιζ. cum quibus lapides tres cõſentiunt: C. VALERIO C. F. MEN. DOLVTIO MARCIANO: A. MVNIO A. F. MEN. EVARISTO: C. CATIO C. F. MEN. CALBO. C. CATIVS C. F. MEN. GALLVS.

OVF. Ouſentina. Liuius libro IX. Feſtus antiquæ urb. inſ. in libro Appiani & in libro Veronenſium antiquitatum Q. EVPHEMVS Q. F. OVF. LVCVLLIVS.

PAL. Palatina. Cicero in Verrem IIII. Pedianus. Varro lib. IIII. de ling. l. Plinius li. XVIII. cap. III. Liuius lib. XX. Feſtus antiquæ urbis inſcr. liber Appiani.

PAP. Papiria. Feſtus antiquæ urb. inſcr.

PAPIA. ſcriptum in libris de hac tribu nihil eſt; quod ego quidem legerim. in libro tamen de antiquæ urbis inſcriptionibus explicata mentio eſt. nec ſemel in Pyrrhi theſauris. ſic enim eius libros appello.

POB. Poblilia. quæ deinde Publilia ſcripta eſt: ſicuti ex Poblius Publius factus eſt. reperitur in lapidibus & VP. & PVB. & PVBL. & PVBLIL. & POB. Liuius li. VII. antiquæ urb. inſc. liber Appiani, & in libro Veronenſium antiquitatum ſæpe exempla Publiliæ,

per

per v ſcriptæ, quinque hsbemus, duo in antiquæ urbis inſcriptionibus, tria in Appiani lib.

POL. Pollia. Liuius lib. XXIX. Valerius Max. libr. II. cap. IIII. & lib. IX. cap. X. antiquæ urb. inſ. liber Appiani.

POP. Popillia. Valerius Max. lib. VIII. Feſtus liber Appiani.

POM. Pomptina. Cicero ad Atticum lib. IIII. Liuius lib. VII. Feſtus antiquę urbis inſer. liber Appiani.

PVP. Pupinia. Cicero ad Quintum fratrem lib III. Liuius lib XXVI. Feſtus duo antiquorum lapidum exempla extant, alterum Capuæ, D. VIAIDI D. F. PVP. NIGRI: alterum Patauii, C. CLAVSIO C. F. PVP.

QVIR. Quirina. Cicero pro Quinctio. Aſconius. Feſtus antiquæ urb. inſcr. liber Appiani.

ROM. Romilia. Cicero in Verrem II. & in agraria II. Aſconius: Varro lib. IIII. de l. Feſtus Seruius in III. Aeneidos. antiquæ urb. inſ. in libro Veronenſium antiquitatum. L. GALLIO L. F. ROM. eſt etiam Ferrariæ ſemifractus lapis, in imis ſummi templi parietibus inſtratum, in quo ita ſcriptum uidimus, ITIO T. E. ROM.

SAB. Sabatina. Liuius lib. VI. Feſtus in littera ſ, lapis antiquus Romæ in ædibus Cardinalis Carpenſis: CN. CORNELIO. CN. F. SAB. MVSAEO MANCIPI VIAE APPIAE.

SCA. Scaptia. Liuius lib. VIII. Suetonius in Auguſto Feſtus lapidis antiqui exemplũ Romæ extat in Regione Pantheonis: C. AVFELIVS C. F. SCA. SEVERVS. & item aliud, C. GRANTANIVS SCAPTIA MACER.

SER. Sergia. Aſconius. antiquæ urb. inſcr. eſt & in eodem libro: quatuor literis SERG.

STEL. Stellatina. Liuius l. VI. antiquæ urb. inſc. liber Appiani.

SVB. Suburana. Varro lib. IIII. de ling. l. Cicero etiã in agraria: quo in loco uidetur corrupte legi, ab Ocriculana: cum in quinque libris ſcriptis, quos ſe uidiſſe affirmauit uir optimus ac doctiſſimus Gabriel Phaernus legatur, ab uſura nam. unde mihi orta coniectura eſt, quam Phaernus ipſe & Octauius meus probarunt, legi poſſe, A Subruana, mutatione ferè nulla. Plinius libro XVIII. ca. III. Feſtus antiquæ urb. inſcr.

TER. Terentina. Cicero plo Plancio: Liuius lib. VI. & libro X. antiquæ urbis inſcr. liber Appiani.

TRO. Tromẽtina. Feſtus. Liuius etiam libro VI. ſcripſit, Tromentina, ut opinor, non, ut impreſſum eſt, Promentina. antiquæ urb. inſc. liber Appiani. & in lapide qui Gaietæ ẽ, LATILLIO L. F. TROMEN.

VEL. Velina. Cicero ad Atticum lib. IIII. in Bruto. Horatius epiſt. VI. libri. Perſius. antiquæ urb. inſ. lib. Appiani.

VOL. Voltinia. Cicero pro Plancio antiquæ urbis inſcr. & in antiquo lapide, qui eſt Venetiis in turri S. Vitalis, CN. NVMERIVS CN. F. VOL. FRONTO. eſt & quatuor literis VOLT. in Appiani libro.

VEI. Veientina. Cicero pro Plancio.

FINIS.

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

Cav. G. DI GIACOMO
Restauro del Libro Antico e Legatoria
Piazza dello Spirito Santo, 11 - Tel. [illegible]
PESCARA